UTANCIN SOSYOLOJİSİ:
GELENEKTEN DİJİTAL ÇAĞA TOPLUMSAL KONTROL

NURİYE ÇELİK - NADİR ATEŞOĞLU

EĞİTİM
yayınevi

UTANCIN SOSYOLOJİSİ: GELENEKTEN DİJİTAL ÇAĞA TOPLUMSAL KONTROL
Nuriye Çelik, Nadir Ateşoğlu

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-72-2
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

UTANCIN SOSYOLOJİSİ: GELENEKTEN DİJİTAL ÇAĞA TOPLUMSAL KONTROL
Nuriye Çelik, Nadir Ateşoğlu
VI+103 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-72-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Ahmed, E., & Braithwaite, V. (2006). Forgiveness, reconciliation, and shame: Three key variables in reducing schoolbullying. *Journal of Social Issues.* 62, 347-370.

Alpay, Y. (2022). Utanç [Video dosyası]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=2HBIFYCP4mg. Erişim tarihi: 23 Mayıs 2024.

Alrasheed, N., Nishat, S., Shihah, A. B., Alalwan, A., & Jradi, H. (2022). Prevalence and risk factors of cyberbullying and its association with mental health among adolescents in Saudi Arabia. *Cureus*, *14*(12).

Altheide, D. L. (2002). *Creating fear: News and the construction of crisis*. Aldine de Gruyter.

Andrews, B., Qian, M., & Valentine, J. D. (2002). Predicting depressive symptoms with a new measure of shame: Theexperience of shame scale. British Journal of Clinical Psychology. 41, 29-42.

Arvanitidis, F. (2016). *Digital justice and the rise of online shaming*. Legal Studies Journal, 24(3), 45-60.

Ateşoğlu, N. (2023). Bir eril tahakküm aracı olarak utanç duygusu. N. Çelik, D. Şahin, & A. Ç. Zengin (Eds.), *Cumhuriyetimizin 100. yılında kadın çalışmaları içinde* (ss 9-27). Eğitim Yayınevi.

Ayaz, M. (2016). Çokkültürlülük algi ölçeği: geçerlik ve güvenirlik çalişmasi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(57). https://doi.org/10.17755/esosder.11595

Barnett, J. P., Maticka, Tyndale, E., & Kenya, T. (2016). Stigma as Social Control: Gender-Based Violence Stigma, Life Chances, and Moral Order in Kenya. *Social Problems,* 63(3), 447-462. http://www.jstor.org/stable/44015390

BBC News Türkçe. (2021). *Cezayir'de yangında linç edilen sanatçının hikayesi: 'Oğlum sevdiği bölgeye yardıma gitti. Onu diri diri yaktılar'*. Erişim Adresi: https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-58267294

BBC News. (2020). *J.K. Rowling's trans comments spark outrage*. Erişim Adresi: https://www.bbc.com/news/entertainment-arts-52983319

BBC Türkçe (2016). *İtalya intihar sonrası sosyal medya lincini tartışıyor*, Erişim Adresi: https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-37390642

BBC Türkçe (2018). Hindistan: *WhatsApp'taki dedikodular nedeniyle iki kişi daha linç edildi,* Erişim Adresi: https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-44436909

BBC Türkçe (2019). *Sosyal medya neden adalet arayışının adresi oldu?* Erişim Adresi: https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-4814681

BBC Türkçe (2024). *İngiltere'de üç kız çocuğunun öldürüldüğü Southport'ta sağcı gruplar polise ve camiye saldırdı.* Erişim Adresi: https://www.bbc.com/turkce/articles/cv2gy23lqr4o

BBC Türkçe (2024). *Meksika'da 8 yaşındaki çocuğun cinayet zanlısı linç edildi.* Erişim Adresi: https://www.bbc.com/turkce/articles/c0w6ygeng50o

BBC Türkçe. (2018). *Berna Laçin idam tartışması nedeniyle hedefte*. https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-44893876

Bourdieu, P. (2015). *Eril Tahakküm* (B. Yılmaz, Çev.). Bağlam Yayınları.

Bourdieu, P. (2017). *Ayrım.* (D.F. Şannan, A.G. Berkkurt, Çev.) Heretik Yayıncılık.

Bourdieu, P., & Wacquant, L. (2016). *Düşünümsel Bir Antropoloji İçin Cevaplar*. (N. Ökten, Çev.) İletişim Yayınları.

Boyd, D. M., & Ellison, N. B. (2007). Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship. Journal of Computer-Mediated Communication, 13(1), 210–230. https://doi.org/10.1111/j.1083-6101.2007.00393.x

Boyd, D., & Crawford, K. (2012). Critical Questions for Big Data: Provocations for a Cultural, Technological, and Scholarly Phenomenon. *Information, Communication & Society*, 15(5), 662–679. https://doi.org/10.1080/1369118X.2012.678878

Breggin, P. R. (2014). *Guilt, shame, and anxiety: Understanding and overcoming negative emotions*. Prometheus Books.

Buelga S, Iranzo B, Cava M-J, Torralba E. Psychological profile of adolescent cyberbullying aggressors / Perfil psicosocial de adolescentes agresores de cyberbullying. *International Journal of Social Psychology.* 2015;30(2):382-406. doi:10.1080/21711976.2015.1016754

Cambridge Dictionary. (2024). Embarrass. https://dictionary.cambridge.org/tr/s%C3 %B6zl%C3% BCk/ingilizce/embarrass. Erişim tarihi: 22 Mayıs 2024.

Cambridge Dictionary. (2024). Show Trial. https://dictionary.cambridge.org/us/dictionary/eng lish/show-trial. Erişim tarihi: 13 Eylül 2024.

Cheung, M. S. P., Gilbert, P., & Irons, C. (2004). An exploration of shame, social rank and rumination in relation todepression. *Personality and Individual Differences.* 36, 1143-1153.

Choi, G., Chung, H., & Kim, Y. (2012). Are stereotypes relative to gender usage applicable to virtual worlds? *International Journal of Human-Computer Interaction*, 28(6), 399-405. https://doi.org/10.1080/10447318.2011.601973

Cibich, M., Woodyatt, L., & Wenzel, M. (2016). Moving beyond "shame is bad": How a functional emotion can become problematic. *Social and Personality Psychology Compass,* 10(8), 471- 483.

Cohen, S. (2011). *Folk devils and moral panics: The creation of the Mods and Rockers* (3rd ed.). Routledge.

Cook, C. L., Patel, A., Guisihan, M., & Wohn, D. Y. (2021). Whose agenda is it anyway: an exploration of cancel culture and political affiliation in the United States. *SN Social Sciences*, *1*(9), 237.

Cooley, C. H. (1902). *Human nature and the social order*. Charles Scribner's Sons.

Çaprak, M. (2015). Conciliative need for harmful consequences of relativist claims in relation to universal human rights. *International Journal of Legal Progress*, 1(2), 1. https://doi.org/10.20978/ijlp.45253

Çelik, N. (2018). *Kamusal Alanda Sosyal Taklit: Sosyal Medyada Yeni Gelin Evi İmgesi,* Sosyoloji Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Konya.

Çelik, N. (2020). *Kadın YouTuberlar ve Toplumsal Cinsiyet: Etkileşim, Dramaturji, Kamusal Alan, Göstergebilim ve Temsil*. Konya: Literatürk Academia Yayınları.

Deriglazova, L. (2023). The impact of cancel culture on politics and international relations. *Mgimo Review of International Relations*, 16(4), 7-33. https://doi.org/10.24833/2071-8160-2023-4-91-7-33

Diether, E., Yi, S., Argyle, L. P., & Busby, E. C. (2024). The Political Psychology of Cancel Culture: Value Framing or Group Identity?. *Political Research Quarterly*, 10659129241261374.

Elias, N. (2017). *Uygarlık süreci* (E. Ateşman, Çev.) İletişim Yayınları.

Ellison, N. B., Steinfield, C., & Lampe, C. (2007). The Benefits of Facebook "Friends:" Social Capital and College Students' Use of Online Social Network Sites. Journal of Computer-Mediated Communication, 12(4), 1143–1168. https://doi.org/10.1111/j.1083-6101.2007.00367.x

Fahey, J., Roberts, D., & Utych, S. (2022). Principled or partisan? the effect of cancel culture framings on support for free speech. *American Politics Research*, 51(1), 69-75. https://doi.org/10.1177/1532673x221087601

Fessler, D. M. T. (2007). From appeasement to conformity: Evolutionary and cultural perspectives on shame, competition, and cooperation. In J. L. Tracy, R. W. Robins, & J. P. Tangney (Eds.), *The self-conscious emotions: Theory and research.* 174-193. Guilford Press.

Flores-Yeffal, N. Y., Vidales, G., & Plemons, A. (2011). The Latino cyber-moral panic process in the United States. *Information, Communication & Society*, *14*(4), 568-589.

Fomenkov, A. (2022). Culture of cancellation in modern Russia: political aspects. *Vestnik Bist (Bashkir Institute of Social Technologies),* (2(55)), 201-205. https://doi.org/10.47598/2078-9025-2022-2-55-201-205

Foucault, M. (2013). *Güvenlik, Toprak, Nüfus. Collige De France Dersleri* (1977-1978), (F. Taylan, Çev) İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Foucault, M. (2015). *İktidarın Gözü*. (I. Ergüden, Çev.) Ayrıntı Yayınları.

Foucault, M. (2015b). *Öznenin Yorumbilgisi*. (F. Keskin, Çev.) İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Foucault, M. (2016). *Özne ve İktidar.* (I. Ergüden, O. Akınbay, Çev.) Ayrıntı Yayınları.

Foucault, M. (2019). *Hapishanelerin Doğuşu.* (M.A. Kılıçbay, Çev.) İmge Kitapevi.

G. Debord (1983). *Society of the spectacle*, Black and Red, Detroit.

Gerson, R., & Rappaport, N. (2011). Cyber cruelty: Understanding and preventing the new bullying. *Adolescent Psychiatry*, *1*(1), 67-71. https://doi.org/10.2174/2210676611101010067

Gilbert, P. (2000). The relationship of shame, social anxiety, and depression: The role of evaluation and social rank. *ClinicalPsychology and Psychotherapy.* 7, 174-189

Gilbert, P. (2007). The evolution of shame as a marker for relationship security: A biopsychosocial approach. In J. L. Tracy,R. W. Robins & J. P. Tangney (Eds.), *The Self-Conscious Emotions*. 283-309. The Guliford Press.

Gillespie, T. (2014). The Relevance of Algorithms. In T. Gillespie, P. Boczkowski, & K. Foot (Eds.), Media Technologies: Essays on Communication, Materiality, and Society (pp. 167-194). MIT Press.

Ging, D., & Siapera, E. (2018). Special issue on online misogyny. *Feminist media studies*, *18*(4), 515-524.

Goffman, E. (1959). *The presentation of self in everyday life*. Doubleday.

Goffman, E. (1967). *Interaction Ritual: Essays on Face-to-Face Behavior*. Anchor Books.

Göktaş, E. (2023). İnsan haklarinin evrenselliği ve kültürel görecelilik tartişmasi bağlaminda takdir marji doktrini. *Türkiye İnsan Hakları Ve Eşitlik Kurumu Akademik Dergisi*, 6(11), 15-46. https://doi.org/10.59162/tihek.1254333

Gruenewald, T. L., Dickerson, S. S., & Kemeny, M. E. (2007). A social function for self-conscious emotions. In J. L. Tracy,R. W. Robins & J. P. Tangney (Eds.) *The Self-Conscious Emotions: Theory and Researsh.* 68-87. TheGuliford Press.

Güntürkün, E., & Altunay, A. (2023). Mağdur lehine sosyal medya aktivizminde bir strateji olarak ifşa ve iptal kültürü. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 11(1), 176-199.

Hasfi, N. and Rahardjo, T. (2019). The disabled people virtual communities in social media from the perspective of public sphere theory. *Jurnal Komunikasi Ikatan*

Sarjana Komunikasi Indonesia, 4(2), 65-76. https://doi.org/10.25008/jkiski.v4i2.327

Heller, A. (1982). The Power of Shame. *Dialectical Anthropology*, 6(3), 215-228. http://www.jstor.org/stable/29790037

Hier, S. (2019). Moral panics and digital-media logic: Notes on a changing research agenda. *Crime, media, culture*, *15*(2), 379-388.

Highfield, T., & Leaver, T. (2016). Instagrammatics and Digital Methods: Studying Visual Social Media, from Selfies and GIFs to Memes and Emoji. Communication Research and Practice, 2(1), 47–62. https://doi.org/10.1080/22041451.2016.1155332

Hobbs, M. J., & O'Keefe, S. (2024). Agonism in the arena: Analyzing cancel culture using a rhetorical model of deviance and reputational repair. *Public Relations Review*, *50*(1), 102420.

Hürriyet. (2020). *Şahan Gökbakar'dan Kanal İstanbul çıkışı: Bu çılgınlıktan vazgeçin.*

Ibhawoh, B. (2001, March 1). Cultural Relativism and Human Rights: Reconsidering the Africanist Discourse. *SAGE Publishing*, 19(1), 43-62. https://doi.org/10.1177/092405190101900104

Jenkins, P. (1996). [Review of *Moral Panics: The Social Construction of Deviance*, by E. Goode & N. Ben-Yehuda]. *Contemporary Sociology*, *25*(1), 99–100. https://doi.org/10.2307/2076993

Jones, R., Mougouei, D., & Evans, S. (2021, October 28). Understanding the emotional response to COVID-19 information in news and social media: A mental health perspective. Wiley, 3(5), 832-842. https://doi.org/10.1002/hbe2.304

Jusay, J., Lababit, J., Moralina, L., & Anahtar, J. (2022). We are cancelled: exploring victims' experiences of cancel

culture on social media in the philippines. *Rupkatha Journal on Interdisciplinary Studies in Humanities,* 14(4). https://doi.org/10.21659/rupkatha.v14n4.04

Karlsson, G., & Sjöberg, L. G. (2009). The Experiences of Guilt and Shame: A Phenomenological-Psychological Study. *Human Studies*, 32(3), 335-355. http://www.jstor.org/stable/25652827

Keith, L., Gillanders, D., & Simpson, S. (2009). An exploration of the main sources of shame in an eating-disorderedpopulation. *Clinical Psychology and Psychotherapy.* 16, 317-327.

Keltner, D., & Gross, J. (1999). Functional accounts of emotions. Cognition and Emotion, 13, 467-480.

Khalaf, A., Abdelaziz, M., & Younes, S. (2023). Social media bullying and the psychological impact on young adults: A comprehensive review. *Journal of Cyber Psychology*, 15(2), 120-137.

Khalaf, A., Alubied, A A., Khalaf, A., & Rifaey, A A. (2023). The Impact of Social Media on the Mental Health of Adolescents and Young Adults: A Systematic Review. Cureus, Inc.. https://doi.org/10.7759/cureus.42990

Kim, S., Thibodeau, R., & Jorgensen, R. S. (2011). Shame, guilt, and depressive symptoms: A meta-analytic review. *Psychological Bulletin.* 137, 68-96.

King, A. (2016). *Shame in the digital age: How public and private intersect on social media*. Psychology & Society, 8(2), 112-130.

Klonick, K. (2015). The new governors: The people, rules, and processes governing online speech. *Harvard Law Review*, 131(6), 1598-1670.

Laidlaw, E. (2017). *Regulating speech in cyberspace: Gatekeepers, human rights and corporate responsibility*. Cambridge University Press.

Lamb, R. E. (1983). Guilt, Shame, and Morality. *Philosophy and Phenomenological Research*, 43(3). 329-346. https://doi.org/10.2307/2107341

Lee, S. M., Lampe, C., Prescott, J.J., and Schoenebeck, S. (2022). *Characteristics of People Who Engage in Online Harassing Behavior.* In CHI Conference on Human Factors in Computing Systems Extended Abstracts (CHI '22 Extended Abstracts), April 29-May 5, 2022, New Orleans, LA, USA. ACM, NewYork, NY, USA, 7 pages. https://doi.org/10.1145/3491101.3519812

Lenhart, A., Ybarra, M L., Zickuhr, K., & Price-Feeney, M. (2016). *Online harassment, digital abuse, and cyberstalking in America.* Data and Society Research Institute. https://datasociety.net/wp-content/uploads/2016/11/Online_Harassment_2016.pdf

Locke, J. (2007). Shame and the Future of Feminism. Hypatia, 22(4), 146-162. *Wiley on behalf of Hypatia,* Inc.

Manion, J. C. (2003). Girls Blush, Sometimes: Gender, Moral Agency, and the Problem of Shame. *Hypatia,* 18(3), 21-41. http://www.jstor.org/stable/3810862.

Marsenić, M. (2024). Cancel culture on Twitter: cancelling Russians and Ukrainians in the context of Russian-Ukrainian war. *Socioloski Pregled*, 58(1), 84-112. https://doi.org/10.5937/socpreg58-47530

Matos, M., Pinto-Gouveia, J., & Gilbert, P. (2013). The effect of shame and shame memories on paranoid ideation and socialanxiety. *Clinical Psychology & Psychotherapy.* 20, 334–349.

McRobbie, A. (1996). [Review of *Moral Panics: The Social Construction of Deviance*, by E. Goode & N. Ben-Yehuda]. *The British Journal of Sociology*, *47*(3), 563–564. https://doi.org/10.2307/591375

McRobbie, A., & Thornton, S. L. (1995). Rethinking 'moral panic' for multi-mediated social worlds. *British Journal of Sociology*, 46(4), 559-574.

Menesini, E., & Camodeca, M. (2008). Shame and guilt as behavior regulators: Relationships with bullying, victimizationand prosocial behavior. *British Journal of Developmental Psychology.* 26, 183-196.

Mill, J., Edwards, N., Jackson, R., MacLean, L., & Chaw-Kant, J. (2010). Stigmatization as a social control mechanism for persons living with HIV and AIDS. Qualitative Health Research, 20(11), 1469-1483. https://doi.org/10.1177/1049732310375436

Molochko, P., & Hryniova, D. (2022). Cancel Culture: Leverage Tool in Political Struggle. *Mediaforum: Analytics, Forecasts, Information Management*, *10*, 84-106. https://doi.org/10.31861/mediaforum.2022.10.84-106

Moran, R. E., Prochaska, S., Schlegel, I., Hughes, E. M., & Prout, O. (2021). Misinformation Or Activism: Mapping Networked Moral Panic Through an Analysis of #savethechildren. *AoIR Selected Papers of Internet Research*, *2021*. https://doi.org/10.5210/spir.v2021i0.12212

Moshe, D. (2020). *Self-presentation and digital identity: Navigating the mirror self in online spaces*. Sociology of Identity, 17(1), 55-73.

Muir, S., Jackson, L., & Lee, A. (2023). *The psychological impact of digital shaming: Long-term effects on victims' mental health and reputation*. Journal of Cyber Psychology, 12(3), 45-67.

Muris, P., & Meesters, C. (2014). Small or big in the eyes of the other: On the developmental psychopathology of self-conscious emotions as shame, guilt and pride. *Clinical Child and Family Psychology Review. 17*, 19-40.

Nesi, J. (2020, March 1). The Impact of Social Media on Youth Mental Health. North Carolina Medical Society Foundation's Community Practitioner Program, 81(2), 116-121. https://doi.org/10.18043/ncm.81.2.116

Nghia, H V. (2009). *The 'Asian Values' Perspective of Human Rights: A Challenge to Universal Human Rights*. RELX Group (Netherlands). https://doi.org/10.2139/ssrn.1405436

Oh CS, Bailenson JN and Welch GF (2018) A Systematic Review of Social Presence: Definition, Antecedents, and Implications. *Front. Robot. AI*, 5:114. doi: 10.3389/frobt.2018.00114

Okur, A. (2020). Güzellik algısı üzerinden sosyal medyada linç kavramı: Armine Harutyunyan örneği. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 5(10), 119-140.

Olthof, T. (2012). Anticipated feelings of guilt and shame as predictors of early adolescents' antisocial and prosocialinterpersonal behavior. *European Journal of Developmental Psychology.* 9, 371-388.

Ortiz-Marcos, J. M., Solano-Sánchez, M. Á., Lendinez-Turón, A., & Tomé-Fernández, M. (2024). Cybervictim vs. cyberaggressor: profile determination and comparison through artificial neural networks. *Vulnerable Children and Youth Studies*, *19*(2), 288–308. https://doi.org/10.1080/17450128.2024.2319055

Oxford Learners Dictionaries. (2024). Shame. https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/ english/shame_1?q=shame+ Erişim tarihi: 22 Mayıs 2024.

Özdemir, S. and Er, R. (2021). Determining the ethical ideology and influencing factors of senior midwifery students in turkey. *Turkiye Klinikleri Journal of Medical Ethics-Law and History*, 29(2), 189-196. https://doi.org/10.5336/mdethic.2020-79078

Papacharissi, Z. (2015). Affective Publics: Sentiment, Technology, and Politics. Oxford University Press.

Pekel, A. (2019). The universality of human rights and cultural relativism. *Liberal Düşünce Dergisi,* 24(96), 111-118. https://doi.org/10.36484/liberal.641079

Pinto, I. (2024). Social exclusion and vigilantism toward criminal offenders as compensatory reactions to the perceived inefficacy of social control. Peace and Conflict Journal of Peace Psychology, 30(3), 308-316. https://doi.org/10.1037/pac0000742

Pundak, G., Cohen, S., & Bar-Tal, D. (2021). *Moral responsibility in the age of social media: Ethical considerations of online shaming*. Ethics & Information Technology, 23(2), 101-118. https://doi.org/10.1007/s10676-021-09559-0

Riezler, K. (1943). Comment on the Social Psychology of Shame. *American Journal of Sociology,* 48(4), 457- 465. http://www.jstor.org/stable/2770012.

Scheff, T. J. (1988). Shame and conformity: The deference–emotion system. *American Sociological Review.* 53, 395-406.

Siu, J. (2022). The role of social and cultural values in pandemic control in a Chinese community: An ethnographic study on the construction and stigmatization of "others" in severe acute respiratory syndrome (SARS) and COVID-19 in Hong Kong. International Journal of Environmental Research and Public Health, 19(20), 13517. https://doi.org/10.3390/ijerph192013517

Sputnik (2024). Miss Turkey 2024 birincisi İdil Bilgen, sosyal medyayı ikiye böldü: Destek veren de var, ağır eleştiren de. Erişim tarihi: 22.09.2024 Erişim Adresi: https://anlatilaninotesi.com.tr/20240913/miss-turkey-2024-birincisi-idil-bilgen-sosyal-medyayi-ikiye-boldu-destek-veren-de-var-agir-1087987444.html

Sputnik Türkiye. (2021). *Cedi Osman'a sosyal medyada linç: 23 Nisan paylaşımı nedeniyle hedef gösterildi*.

Stickel, L., H. (2017). Digital Natives and Digital Immigrants: Exploring Online Harassment Victimization by Generational Age. *International Journal of Cyber*

Criminology, 11(1), 39-62. https://doi.org/10.5281/zenodo.495771

Sugiarto, H., Chung, N., Lai, C., & Chew, L. (2017). Emergence of cooperation in a coupled socio-ecological system through a direct or an indirect social control mechanism. Journal of Physics Communications, 1(5), 055019. https://doi.org/10.1088/2399-6528/aa9b0e

Suhaimi, M. A., Tan, K. P., & Chua, S. Y. (2018). The culture of humiliation: Public shaming in the digital realm. *Journal of New Media Studies*, 6(4), 134-150.

Swartz, D. (2018). *Kültür ve İktidar Pierre Bourdieu'nun Sosyolojisi*. İletişim Yayınları.

Tangney, J. P. (1991). Moral affect: The good, the bad, and the ugly. *Journal of Personality and Social Psychology.* 61, 598-607.

Taylor, G. (1985). *Pride, shame, and guilt: Emotions of self-assessment.* Clarendon Press.

Taylor, G. (1995). *Shame, integrity, and self-respect.* In R. S. Dillon (Ed.), Dignity, character, and self-respect. Routledge.

TED (Producer). (2012). Listening to shame [Video]. TED Conferences. https://www.ted.com/talks/brene_brown_listening_to_shame?language=en.

Teyitpedia (2023). *Teyit Sözlük: Doxing nedir?* (Sude Bayraktepe: Bağımsız Teyitçi), Erişim Adresi: https://teyit.org/teyitpedia/teyit-sozluk-doxing-nedir Erişim Tarihi: 17.09.2024

The Guardian. (2018). *James Gunn fired as Guardians of the Galaxy 3 director over old tweets*. Erişim Adresi: https://www.theguardian.com/film/2018/jul/20/james-gunn-fired-guardians-of-the-galaxy-3-old-tweets

The New York Times. (2020). *Ellen DeGeneres Addresses Workplace Misconduct Allegations on Her Show* Erişim

Adresi: *https://www.nytimes.com/2020/09/21/business/media/ellen-degeneres-show-allegations.html*

Thoits, P. (2011). Mechanisms linking social ties and support to physical and mental health. Journal of Health and Social Behavior, 52(2), 145-161. https://doi.org/10.1177/0022146510395592

Thomason, Krista K., (2021). The Moral Risks of Online Shaming, in Carissa Véliz (ed.), *Oxford Handbook of Digital Ethics*, Oxford Handbooks (2023; online edn, Oxford Academic, 10 Nov. 2021), https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780198857815.013.8, accessed 26 Sept. 2024.

Thomason, R. (2021). *Freedom of speech in the age of online outrage: Legal and ethical considerations*. Journal of Cyber Law, 29(1), 22-47.

Trottier, D. (2018). *Social media as surveillance: Rethinking visibility in a converging world* (2nd ed.). Polity Press.

Türk Dil Kurumu. (2024). Utanma. *Güncel Türkçe Sözlük*. https://sozluk.gov.tr/. Erişim tarihi: 22 Mayıs 2024.

Variety. (2020). *Chris Pratt Faces Backlash Over Alleged Political Beliefs.* Erişim Adresi:

Weisburd, D., White, C., Hinkle, J., & Kuen, K. (2023). Broken windows and community social control: Evidence from a study of street segments. Journal of Research in Crime and Delinquency, 61(5), 727-771. https://doi.org/10.1177/00224278231168614

Weiss, E., Gillam, G., Simmons, K. & Stevenson, D. (2014). Line, line, everywhere a line: Cultural considerations for waiting-line managers. *Business Horizons*, *57*(4), 533-539.

Williams, B. (1993). *Shame and Necessity.* University of California Press.

Wones, S L. (2009, July 20). A Review of "Digital Citizenship: The Internet, Society, and Participation".

Taylor & Francis, 6(3), 432-434. https://doi.org/10.1080/15367960902961754

Woodyatt, L., Worthington, E. L., Wenzel, M., & Griffin, B. J. (2017). *Understanding shame and guilt. In L. Woodyatt, E. L. Worthington, M. Wenzel,* & B. J. Griffin (Eds.), Handbook of the psychology of self-forgiveness. 45-59.

Yaşa, H. (2024). Twitter'da (X) Linç Kültürü Pratikleri: Yonca Evcimik Örneği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 34(2), 975-992.

Yilmaz, O. (2020). Ahlâkî dünyaların inşasında kültürel değerler: ahlâk antropolojisi üzerine güncel tartışmalar ve eleştiriler. *Antropoloji*, (40), 37-43. https://doi.org/10.33613/antropolojidergisi.769782

Zembylas, M. (2023). The phenomenon of cancel culture through the social media: pedagogical implications for teacher education. *Pedagogy, Culture & Society*, 1-18.

Zuboff, S. (2019). *The Age of Surveillance Capitalism: The Fight for a Human Future at the New Frontier of Power*. edn. *PublicAffairs, New York*.

Курмангали A. and Almukhanova, R. 2023. Cancel Culture as A Phenomenon of Modern Politics and International Relations. *Bulletin of Abai KazNPU. Series of Sociological and Political Sciences*. 83, 3 (Sep. 2023), 34–42. DOI: https://doi.org/10.51889/2959-6270.2023.84.4.004.

ÖRGÜTLERDE DUYGUSAL ZEKÂ,

KENDİ KENDİNE LİDERLİK VE YARATICI DÜŞÜNME EĞİLİMLERİ ARASINDAKİ ETKİLEŞİM

SEMİH BÜYÜKYILMAZ
PROF. DR. MAHMUT AKIN

EĞİTİM
yayınevi

ÖRGÜTLERDE DUYGUSAL ZEKÂ, KENDİ KENDİNE LİDERLİK VE YARATICI DÜŞÜNME EĞİLİMLERİ ARASINDAKİ ETKİLEŞİM

Semih Büyükyılmaz, Prof. Dr. Mahmut Akın

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-83-8
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

ÖRGÜTLERDE DUYGUSAL ZEKÂ, KENDİ KENDİNE LİDERLİK VE YARATICI DÜŞÜNME EĞİLİMLERİ ARASINDAKİ ETKİLEŞİM

Semih Büyükyılmaz, Prof. Dr. Mahmut Akın
VI+130 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-83-8

Bu kitap çalışması Semih Büyükyılmaz tarafından Yozgat Bozok Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'nde hazırlanmış olan yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

7. KAYNAKLAR

Acar, F. (2001). *Duygusal Zekâ Yeteneklerinin Göreve Yönelik ve İnsana Yönelik Liderlik Davranışları ile İlişkisi: Banka Şube Müdürleri Üzerine Bir Alan Araştırması*. (Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Açıkel, Y., (2004). *Duygusal Zekânın Askeri Uçuş Eğitiminin Başarısına Etkisi ve Uçuş Eğitimi Alan Pilot Adayları Üzerinde Bu Etkiyi Ölçen Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kayseri

Akarsu, B. (2018). *Yaratıcı Düşünme Sanatı*, İstanbul: Cinius Yayınları.

Akçay, C., Çoruk, A., (2012). Çalışma Yaşamında Duygular ve Yönetimi: Kavramsal Bir İnceleme. *Eğitimde Politik Analiz Dergisi*. Cilt 1. 3-25

Akın, M. (2010). *Personel Güçlendirme Algılaması, Örgüt İklimi Algılaması ve Yaratıcı Kişilik Özelliklerinin Örgüt Düzeyinde Yaratıcı Çıktılar Üzerindeki Doğrudan ve Dolaylı Etkileri.* Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, *29*(2), 211-238.

Akın, M., Can, Y. ve Özdevecioğlu, M., (2013*).* Organizasyonlarda Pozitif ve Negatif Duygusallık ile Bireysel ve Örgütsel Saldırganlık Arasındaki İlişkiler: Fiziksel Aktivitelere Katılım Rolü*. İşletme Araştırmaları Dergisi*. 159-172

Akın, M., Koparal, C. (2021). *İş Yaşamında Duygusal Zekâ,* Çanakkale: Paradigma Akademi.

Akın, M., Özdevecioğlu, M., Karaca, M., İştahlı, B., (2014). Kötü Niyetli Yönetim Algılamasının Çalışanların Performansları Üzerindeki Etkisinde Duygusal Zekânın Rolü. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. Cilt 4. Sayı 1. s.1-18

Aksüzek, S. (2008). *İşletmelerde Rekabet Avantajı Olarak Yaratıcı Düşünceden Yararlanılması Üzerine Bir Araştırma*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 90.

Alves, J. C., Lovelace, K. J., Manz, C. C., Matsypura, D., Toyasaki, F. ve Ke, K. (2006). A Cross-Cultural Perspective of Self-Leadership. *Journal of Managerial Pyschology*, 21 (4): 338-359.

Anderson, J.S. ve Prussıa G.E. (1997). The Self-leadership Questionnaire: Preliminary assessment of construct validity. *The Journal of Leadership Studies*, 4, 2, 119-143.

Ardahan, F. (2012). "Duygusal Zekâ ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkinin Doğa Sporu Yapanlar Örneğinde İncelenmesi", *Pamukkale Journal of Sport Sciences,* 3(3), s.20-33.

Argon, T. (2015). "Öğretmenlerin Sahip Oldukları Duygu Durumlarını Okul Yöneticilerinin Dikkate Alıp Almamalarına İlişkin Görüşleri", *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), s.377-404.

Arshi, T.A. (2012). Entrepreneurial intensity in the corporate sector in Oman: The elusive search creativity and innovation. *International Business Research,* 5(9), 171.

Ashforth, B. Humphrey, R. (1995). Emotion In the Workplace: A Reappraisal, Human Relations, 1995, s.97-125.

Ashkanasy NM, Härtel Cej ve Daus CS. **(**2002). Diversity and Emotion: The New Frontiers in Organizational Behavior Research

Aslan, Ş., (2004). Öğrenen Organizasyonlarda Duygusal Zekâ Kavramı. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*. 3(3). 113-119.

Aslan, Ş., (2008). Duygusal Zekâ, Bireylerarası Çatışmayı Çözümleme Yöntemleri ile İlişkili Midir? Schutte' nin Duygusal Zekâ Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi.* Cilt 13. Sayı 3. s.179-200.

Atabek, E. (1999). Bizim Duygusal Zekâmız, İstanbul, Altın Kitaplar Yayınevi.

Avşar, G., Kaşıkçı, M., (2009). Hemşirelik Yüksekokul Öğrencilerinde Duygusal Zekâ Düzeyi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*. Cilt 13. Sayı 1. s.1-6

Aysel, L. (2006). *Liderlik ve Duygusal Zekâ*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

Baltaş, A. (1999). Duygusal Zek*â* Nedir?, İstanbul, Pazar Hürriyet Gazetesi.

Baltaş, A. (2002). Duygusal Zekânın İş Hayatındaki Önemi, Activeline Yayınları.

Bar-On, R. (2005). "The Bar-On Model Of Emotional-Social Intelligence". In P.

Bar-On, R.-Handley, R.-Find, S. (2006). "The Impact of Emotional Intelligence on Performance", Druskat, Vanessa U.- Sala, Fabio – Mout, Gerald (Eds.), *Linking Emotional Intelligence and Performance at Work*, Lawrence Erlbaum Assoc.Pub., USA, s.12-18.

Barutçugil, İ. (2002). *Bilgi Yönetimi*, İstanbul: Kariyer Yayınları, s. 73.

Basaran, _İbrahim Ethem (2004). *Yönetimde İnsan İlişkileri*, 3. Basım, Mart, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Beceren, Eray (2002). **"**Duygusal Zekâ", *Personal Excellence*, İstanbul: Rota Yayın Yapım Tanıtım.

Beltekin, E. (2015). Türkiye'deki Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüklerinde Görev Yapan Yönetici Personelin Duygusal Zekâ Örgütsel Bağlılık Düzeylerinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bhasin, H. (2011). Implementation of Artificial Creativity: Redefining Creativity. *International Journal of Computer Applications, 28*(11), 21-24.

Bloyd, J.S. (2003). The Relation Between Stress Hardiness and Creative Thinking. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Fielding Graduate Institute, 47.

Bodtker, A. (2001). Emotion in Conflict Formation and its Transformantion: Application to Organizational Conflict Management, *The International Journal of Conflict Management*, s.259-275

Brackett, M. A., ve Salovey, P. (2006). Measuring emotional intelligence with the mayer-salovery-caruso emotional intelligence test (MSCEIT). *Psicothema*, *18*, 34-41.

Bryant A., A. Kazan., (2013). "Self-Leadership: How to Become a More Successful, Efficient, and Effective Leader from the Inside Out", McGRAW-HILL.

Buzan, T. (2004). Yaratıcı Zekânın Gücü. Epsilon Yayıncılık, İstanbul, 12.

Büyüközer, G. (2008). The Relationship Between Emotional Intelligence And Personality Factors. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Card, J. (2017). Hacked spaces, brainstorms, calligraphy - where do great ideas spring from, Guardian Small Business Network - The Guardian, Erişim tarihi: 22.10.2023. https://www.theguardian.com/small-business-network/2017/feb/27/war-rooms-brainstorms-calligraphy-great-ideas-culture adresinden alındı.

Carmeli,, A.R., R. Meitar ve J. Weisberg (2006), "Self-Leadership Skills and Innovative Behavior At Work", *International Journal of Manpower*, Vol.27, No.1, pp.75-90.

Chrusciel, Don. (2006). Considerations of Emotional Intelligence (EI) in Dealing with Change Decision Management. Management Decision**.** c. 44 s. 5: 644-657

Cooper, R. K., ve Sawaf, A. (1998). *Executive EQ: Emotional İntelligence İn Leadership And Organizations*. Penguin.

Cooper, R. K., Sawaf, A. (2000). *Liderlikte Duygusal Zekâ*, Zelal Bedriye Ayman, Banu Sancar (Çev.). İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Cooper, Robert K. Ayman Sawaf. (2003). Liderlikte Duygusal Zek*â*: Yönetim ve Organizasyonda Duygusal Zekâ (EQ). çev. Zelal Bedriye Ayman, Banu Sancar. İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Craig, V.V. ve C.P. Neck (2003). "Bridging Ethics and Self Leadership: Overcoming Ethical Discrepancies between Employee and Organizational Standards", *Journal of Business Ethics*, April, 43, 4, pp.363-387.

Cumming, E. A. (2005). An İnvestigation İnto The Relationship Between Emotional İntelligence and Workplace Performance: An Exploratory Study. (Doctoral dissertation). Lincoln University.

Cüceloğlu, D. (1990). *İnsan ve Davranışı Psikolojinin Temel Kavramları* (27. Baskı). İstanbul: Remzi Kitapevi.

Çakar, U., ve Arbak, Y. (2004). Modern Yaklaşımlar Işığında Değişen Duygu-Zekâ İlişkisi ve Duygusal Zekâ. *Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* Cilt 6, Sayı:3, 27.

Çakar, U., Arbak, Y. (2003). "Dönüşümcü Liderlik Duygusal Zekâ Gerektirir Mi? Yöneticiler Üzerinde Örnek Bir Çalışma", *D.E.Ü.İ.İ.B.F. Dergisi*, 18(2), s.83-98.

Çakar, U., Arbak, Y. (2004). "Modern Yaklaşımlar Işığında Değişen Duygu-Zekâ İlişkisi ve Duygusal Zekâ", *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(3), s.23-48.

Çakmak, C. (2018). Sağlık Çalışanlarının Öz Liderlik Düzeylerinin İş Doyumu ve İş Stresi Üzerine Etkileri. Yüksek lisans tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı, Ankara.

Çekmecelioğlu, G.H. ve Eren, E. (2007). Psikolojik Güçlendirme, Örgütsel Bağlılık ve Yaratıcı Davranış Arasındaki İlişkilerin Değerlendirilmesi. *Yönetim,* 18(57), 18.

Çekmecelioğlu, H. (2002). Bireysel, örgütsel yaratıcılık için iş çevresinin düzenlenmesi (Doktora Tezi). Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gebze.

Çekmecelioğlu, H. G. (2006). Örgüt İklimi, Duygusal Bağlılık ve Yaratıcılık Arasındaki İlişkilerin Değerlendirilmesi: Bir Araştırma. *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *20*(2): 295-310.

Çelebi, O.M. (2009). İhtiyaçlar, Yaratıcılık ve Kariyer Gelişimi Bağlamında Enerji Uzmanlığı. *Enerji Piyasası Bülteni,* 5, 30.

Çırpan, H. (1997). Kendi Kendine Liderlik. Yönetim (26), 57-63.

Çıtak, S. (2017). Duygusal Zekâ ile Yenilikçi İş Anlayışı Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma Mersin İli Örneği. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Toros Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin

Çiçek, M. (2011). Stratejik Düşüncenin Belirleyicileri Olarak Eleştirel ve Yaratıcı Düşünce. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı.

Çiltaş, A. (2011). Eğitimde Öz-Düzenleme Öğretiminin Önemi Üzerine Bir Çalışma, a Study On The Importance Of Self-Regulation Teaching in Education. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstütisi Dergisi*, 1-11.

D'Intino, R.S., Goldsby, M.G., Houghton, J.D. ve Neck, C.P. (2007). SelfLeadership: A Process for Entrepreneurial Succes. *Journal of Leadership and Organizational Studies*, 13(4), s. 105-120

Değirmenci Tarakcı, H. (2022). Yaratıcı Düşünme Becerisinde Akış Deneyimi ve Nomofobi Etkisi. Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmış Doktora Tezi.

Demirci, C. (2007). Fen Bilgisi öğretiminde yaratıcılığın erişi ve tutuma etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 32,* 65-75.

Demiral, Ö., Doğan, S., (2007). Kurumların Başarısında Duygusal Zekânın Rolü ve Önemi. *Celal Bayar Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Yönetim ve Ekonomi Dergisi.* Cilt 14. Sayı 1. s. 209-230

Diliello, T.C. ve J.D. Houghton (2006). "Maximizing Organizational Leadership Capacity for the Future: Toward a Model of Self-Leadership, Innovation and Creativity", Journal of Managerial Psychology, Vol.21, No.4, pp.319-337.

Doğan, S. Çalışan İlişkileri Yönetimi, İstanbul: Kare Yayınları, 2005

Doğan, S., Şahin, F., (2007). Duygusal Zekâ: Tarihsel Gelişimi ve Örgütler İçin Önemine Kavramsal Bir Bakış. Ç.Ü. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. Cilt 16. Sayı 1. s.231-252

Doğan, S., ve Şahin, F. (2008a). Kendi Kendine Liderlik Ölçeğinin Türkçe Uyarlaması, Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması. *H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 26* (1), 139-164.

Doğan, S., ve Şahin, F. (2008b). Bireysel Performansı ve Verimliliği Artırmada Kendi Kendine Liderlik Yaklaşımının Önemi. *"İş, Güç" Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi,10* (1), 78-95.

Doğan, Y., Özdevecioğlu, M., (2005). Pozitif ve Negatif Duygusallığın Çalışanların Performansları Üzerindeki Etkisi. *S.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi.* s.165-190

Doğanay, A. (2013). *Üst düzey düşünme becerilerinin öğretimi, öğretim ilke ve yöntemleri.* Ankara: Pegem Akademi Yayınları

Duman, Y. Kurumları Zirveye Taşıyan, Duygusal Zekâsı Yüksek Çalışanlardır, *Kaynak Dergisi*, 2002.

Duran, C. ve Saraçoğlu, M. (2009). Yeniliğin yaratıcılıkla olan ilişkisi ve yeniliği geliştirme süreci. *Yönetim ve Ekonomi, 16*(1), 57-71.

Eker, C. (2014). Öz-Düzenlemeli Öğrenme Modellerine Karşılaştırmalı Bir Bakış. *International Periodical For The Languages, Literature and History Of Turkish Or Turkic, 9/8 Summer*, 417-433.

Epstein, S. (1999). The Relation of Rational an Experiential Information Processing Styles to Personality, Basıc Beliefs, and the Ratio-Bias Phenomenon, *Journal of Personalty and Social Psychology 76(6)*, s.972.

Erdoğdu, Y. (2006). Yaratıcılık Değerlendirme Ölçeğinin Türk Kültürüne Uyarlanması. *İnonü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 7(12), 62.

Erdoğdu, Y., (2008). Duygusal Zekânın Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi.* Cilt 7. Sayı 23. s.62-76.

Erkmen, Turhan. (2019). Değişim Yönetiminde Duygusal Zekâ ve İletişim. Yönetim ve Davranış. 1.Bs. Ed. Turhan Erkmen. İstanbul: Beta Basın Yayım Dağıtım A.Ş:169-223

Erkuş, A., Günlü, E. (2008). "Duygusal Zekânın Dönüşümcü Liderlik Üzerine Etkileri", *İşletme Fakültesi Dergisi* (Dokuz Eylül Üniversitesi), 9(2), s.187-209.

Erol-Korkmaz, H. T. (2014). "Çalışanların Günlük Duygu Durumu ve Üretim Karşıtı Davranışları Arasındaki İlişki: Genel Örgütsel Adalet Algısının Düzenleyici Rolü", *Türk Psikoloji Yazıları*, 17(33), s.77-87.

Ersoy, E. ve Başer, N. (2009). İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Yaratıcı Düşünme Düzeyleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 2(9), 128.

Eseryel, U.Y. vd., (2014). Information technology self-leadership and innovation. *Journal of Leadership and Management,* 2(1). s. 95-109

Etimolojiturkce. (2023). *etmolojiturkce*. Ekim 07, 2023 tarihinde https://www.etimolojiturkce.com/arama/yarat%C4%B1c%C4%B1 adresinden alındı.

Fernández-Berrocal ve N. Extremera (2023). Special Issue on Emotional Intelligence, *Psicothema,* 17. (www.eiconsortium.org erişim tarihi:19.09.2023).

Fineman, S. Emotion in Organization, London: Sage Publication, (1994). Frontiers in Organizational Behavior Research, Journal of Management, 28.

Foundation. (2023). *Interaction Design Foundation*. Ekim 15, 2023 tarihinde https://www.interaction-design.org/literature/article/what-are-the-stagesof-creativity adresinden alındı.

Gardner, Howard, Thomas Hatch. (1989). Educational Implications of The Theory of Multiple Intelligences. Educational Researcher. c.18. s.8: 4-10.

Goleman, D. (2015a). *Duygusal Zekâ Neden IQ'dan Daha Önemlidir?* Banu Seçkin Yüksel (Çev.). İstanbul: Varlık Yayınları.

Goleman, D. (2015 b). *İşbaşında Duygusal Zekâ*, İstanbul: Varlık Yayınları.

Goleman, D. (1998). İş Başında Duygusal Zekâ, İstanbul: Varlık Yayınları.

Goleman, D., (2013). *Duygusal Zekâ Neden IQ'dan Önemlidir?* Varlık Yayınları. 37. Baskı

Goleman, Daniel (1995). *Duygusal Zekâ Neden IQ'dan Daha Önemlidir?* (çev. Banu Seçkin Yüksel, 2005), 29. Baskı, _İstanbul: Varlık Yayınları.

Goleman, Daniel. (1995). Emotional Intelligence: Why it Can Matter More Than IQ. Bloomsbury Publishing.

Guilford, J. P. (1950). Creativity. *American Psychologist*, 5, USA, 444.

Guilford, J. P. (1962). Factors that aid and hinder creativity. *Teachers College Record, 63*(5), 380-392.

Gül, H., İnce, M., Korkmaz, O. (2014). "Çalışma Yaşamında Duygusal Zekâ ve Bireylerin Duygusal Zekâ Düzeylerini Kullanabilme Becerileri Üzerine Bir Araştırma", *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), s.30-49.

Gül, H.,İnce, M., Gözükara, Y., (2015). Duygusal Zekâ ile İşgören Performansı Arasındaki İlişkiler Üzerine Ampirik Bir Çalışma. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi.* Sayı 12. s. 226-245

Gümüşsuyu, Ç. (2004). Örgütsel Yaratıcılık Kültürü: Bir İktisadi Devlet Teşekkülünde Örnek Olay Çalışması (Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Güneş, E. (2016). Duygusal Zekâ ve Liderlik Üzerine Bir Araştırma. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Güney, S. (2020). *Yönetim ve Organizasyon El Kitabı.* Ankara: Nobel Akademi.

Gürbüz, S., Yüksel, M. (2008). "Çalışma Ortamında Duygusal Zekâ: İş Performansı, İş Tatmini, Örgütsel Vatandaşlık Davranışı ve Bazı Demografik Özelliklerle İlişkisi", *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 9(2), s.174-190.

Gürsoy, Ali (2005). Liderlikte Duygusal Zekâ Türk Silahlı Kuvvetlerinde Örnek Bir Uygulama, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi, Manisa.

Harrod, N. (2005). An Explanation of Adolescent Emotional Intellıgence in Relation to Demographic Characteristics. *Adolescence* Vol:40 No:159, s.503-512.

Hauschildt K., U. Konradt., (2012). "Self-leadership and team members' work role performance", *Journal of Managerial Psychology*, 27 (5), 497 – 517.

Hicks, H. G. (1979). Örgütlerin Yönetimi: Sistemler ve Beşerî Kaynaklar Açısından, Osman Tekok ve Diğerleri (Çev.). Ankara: Turhan Kitabevi.

Houghton, J. D. ve Neck C. P. (2002). The Revised Self-Leadership Questionnaire: Testing a Hierarchical Factor Structure for Self-Leadership. *Journal of Managerial Psychology*, 17(8): 672-692.

Houghton, J.D. (2000). The Relationship Between Self-Leadership and Personality: A Comparison of Hierarchical Factor Structure, http://scholar.lib.vt.edu/theses/available/etd-06062000-12260008/unrestricted/etd.pdf (Erişim Tarihi: 21.06.2023)

Houghton, J.D. ve Jinkerson, D.L. (2007). Constructive Thought Strategies and Job Satisfaction: A Preliminary Examination, *J. Bus. Psychology,* 22(1), s. 45-53

Houghton, J.D. ve Neck, C.P. (2002). The revised self-leadership questionnaire -Testing a hierarchical factor structure for self-leadership. *Journal of Managerial Psychology.* 17(8), s. 672-693

Howel, J.P. ve Costley, D.L. (2006). Understanding Behaviors Effective Leadership, New Jersey: Pearson Practice Hall.

Işık, A. D., ve Saygılı, G. (2015). Yaratıcılığı Geliştirme Tekniklerinin Öğrenilmesinin Yaratıcı Düşünme Becerileri Üzerindeki Etkisi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* (Özel sayı), 133-139.

İsmen, E., (2004). Duygusal Zekâ ve Aile İşlevleri Arasındaki İlişki. *İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi.* s.55-75

Karagüven, H., (2015). Empati ve Sosyal Zekâ. International *Journal of Social Science.* Sayı 34. s.187-197

Kaya, Ş. D. (1993). Örgütsel Vatandaşlık Davranışı. *Türk İdare Dergisi,* 476, s. 265-287

Kerr , B., ve Gagliardi, C. (2003). Measuring creativity in research and practice. I. S. (Eds.), Positive psychological assessment: A handbook of models and measures (s. 155-169). Washington: DC: American Psychological Association.

Khan, S. R. (2015). The Merits of Self-Leadership. *Bus Ethics J Rev* 3(1), s. 1–7

Kim, U. (2007). Creating a World of Possibilities, Indigenous and Cultural Perspectives, Creativity, a Handbook Teachers. *World Scientific Publishing*, Singapore, 11-16.

Koçel, T. (2005). İşletme Yöneticiliği, İstanbul: Arıkan Yayıncılık.

Konakay, G. (2010). Duygusal Zekânın Akademisyenlerde Tükenmişlik ile İlişkisinin İncelenmesi. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

Kotelnikov, Vadim (2006). "*Self Motivation*", http://www.1000ventures.com/business_guide/crosscuttings/motivating_yourself.html Erişim Tarihi: 10.09.2023

Köknel, Ö. (1997). Kaygıdan Mutluluğa Kişilik, İstanbul: Altın Kitaplar Yayınları.

Kuratko, D.F. (2009). Entrepreneurship: Theory Process Practice. Eighth Edition, South Western Cengage Learning, 131.

Kuru Turaşlı, N. (2012). Erken Çocukluk Döneminde Yaratıcılık ve Geliştirilmesi. Ankara: Pegem Akademi.

Manz , C. C. (1992). Mastering Self-Leadership: Empowering Yourself for Personal Excellence. New Jersey: Prentice Hall

Manz , C. C., ve Neck, C. (2004). Mastering Self-Leadership Empowering Yourself for Personal Excellence (3. Edition). N.J.: Prentice Hall.

Manz C. C. (1992). Self-Leadership: The Heart of Empowerment. *The Journal for Quality and Participation*, 15(4): 80-86.

Manz C. C., Henry P. S., Jr., (1980). "Self-management as a substitute for leadership: A social learning theory perspective", *Academy ot Management Review*, 5 (3) 336-361.

Manz, C. C. ve Sims, H. P. (1980). Self-Management as a Substitute for Leadership: a Social Learning Perspective. *Academy of Management Review*, 5, 361-367.

Manz, C. C., ve Sims Jr, H. P. (1991). Superleadership: Beyond The Myth Of Heroic Leadership. *Organizational Dynamics*, 19(4), 18-35.

Manz, C., ve Hery, P. (1992). Self-Management as a Substitute, A social Learning Theory Perspective. *Journal of Managerial Psychology*, 5(3), 361-367.

Manz, C.C. ve Neck, C.P. (2004). Mastering Self-Leadership: Empowering Yourself for Personal Excellence (Third edition). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Manz, C.C. (1992). Mastering Self-Leadership: Empowering Yourself For Personal Excellence. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Marshall, Clare (2001). "Make The Most Of Your Emotional Intelligence", *Chemical Engineering Progress*, 97(2), ProQuest Science Journals

Mayer D. John ve Alexander A. Stevens (1994). "An Emerging Understanding of the Reflective (Meta-) Experience of Mood", *Journal of Research In Personality*, Vol. 28,351-373.

Mayer, J. D. ve P. Salovey (1997). "What Is Emotional Intelligence", In P. Salovey,& D. Sluyter, Emotional Development and Emotional Intelligence: Educational Implications (pp. 3-34). New York: Basicbooks, Inc.

Mayer, J. D. vd. (2011). "Emotional Intelligence", The Cambridge Handbook of Intelligence,18(4), 528-549

Mayer, J. D., ve Salovey, P. (2007). *Mayer-Salovery-Caruso emotional intelligence test*. Toronto: Multi-Health Systems Incorporated.

Mayer, J. D., Salovey, P. ve Caruso, D. (2000). "Models Of Emotional Intelligence",In R. J. Sternberg (Ed) Handbook Of Intelligence. (pp. 396-420). New NY, US: Cambridge University Press.

Mayer, J. D., Salovey, P. (1997). "What Is Emotional Intelligence", In P. Salovey, D. Sluyter, Emotional Development And Emotional Intelligence: Educational Implications (p.3-34). New York: Basicbooks, Inc

Mayer, J. D., Salovey, P., Caruso, D. (2000). "Models Of Emotional Intelligence", In R. J. Sternberg (Ed) Handbook Of Intelligence. (p.396-420). New York, NY, US: Cambridge University Press.

Mednick, S. A. (1962). The Associative Basis Of The Creative Process, *Psychological Review*, 69 (3), 220-232.

Neck C. P. ve Houghton J. D. (2006). Two Decades of Self-leadership Theory and Research. *Journal of Managerial Psychology*, 21 (4): 270-295.

Neck C.P., H. Nouri ve J.L. Godwin (2003). "How Self-Leadership Affects The Goal-Setting Process", *Human Resource Management Review*, 13, pp.691–707.

Neck, C.P. (1996). "Thought Self-Leadership: A Self-Regulatory Approach towards Overcoming Resistance to Organizational Change", *The International Journal of Organizational Analysis*, Vol.4, No.2 (April), pp.202-216.

Neck, C.P., G. Stewart ve C.C. Manz (1995). "Thought Self-Leadership as a Framework for Enhancing the Performance of Performance Appraisers", *Journal of Applied Behavioral Science*, Vol. 31, pp.278-302.

Neck, C.P., H.M. Neck, C.C. Manz ve J. Godwin (1999). "I Think I Can; I Think I Can: A Self-Leadership Perspective toward Enhancing Entrepreneur Thought Patterns, Self-Efficacy, and Performance", *Journal of Managerial Psychology*, Vol.14, No.6, pp.477-501

Neck, C.P., R.F. Ashcraft ve C.V. Vansandt (1998). "Employee Self-Leadership: Enhancing the Effectiveness of Nonprofits", *International Journal of Organizational Theory & Behaviour*, 1(4), pp.521-551.

Newsome, S., Day, A. L., Catano, V. M. (2000). "Assessing The Predictive Validity Of Emotional İntelligence", *Personality and Individual Differences*, 29(6), p.1005-1016.

Norris, S.E. (2008). An Examination of Self-Leadership. *Emerging Leadership Journeys,* 1(2), s. 43-61

Onur, D., ve Zorlu, T. (2017). Yaratıcılık Kavramı İle İlişkili Kuramsal Yaklaşımlar. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 6*(3), 1535-1552.

Özaşkın, A. G., ve Bacanak, A. (2016). Eğitimde Yaratıcılık Çalışmaları: Neler Biliyoruz? *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 5*, 212-226.

Özerbaş, M.A. (2011). Yaratıcı düşünme öğrenme ortamının akademik başarı ve bilgilerin kalıcılığa etkisi. *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 31*(3), 675-705.

Özgenel, M., ve Çetin, M. (2017). Marmara Yaratıcı Düşünme Eğilimleri Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 46*, 113-132.

Petrides, K. V. (2017). "Emotional Intelligence", *Reference Module in Neuroscience and Biobehavioral Psychology*, p.1-6.

Politis, *J.D.* (2006). "Self-Leadership Behavioural-Focused Strategies and Team Performance: The Mediating Influence of Job Satisfaction", *Leadership & Organization Development Journal*, Vol.27, No.3, pp.203-216.

Poskey, Mike (2006), "The Importance of Emotional Intelligence in the Workplace, Why It MattersMorethanPersonality",http://callcentercafe.com/article_directory/Training_Articles/The_Importance_of_Emotion al_Intelligence_in_the_Workplace_W.html, (13.07.2023).

Proios, I. vd., (2020). Influence of Self-Leadership Strategies on the Beliefs of General Self-Efficacy. *The Journal of Social Sciences Research.* 6(5), s. 531-535

Prussia, G.E, J.S. Anderson ve C.C. Manz (1998), "Self-Leadership and Performance Outcomes: The Mediating Influence Of Self-Efficacy*", Journal of Organizational Behavior*, Sep., 19, 5, pp.523-538.

Rhodes, M. (1961). An Analysis Of Creativty. *The Phi Delta Kappan, 42*(7), 305-310.

Rıza, E. T. (2004). Yaratıcılığı Geliştirme Teknikleri. İzmir: Birleşik Matbaa.

Rothenberg A (1971). The Process of Janusian Thinking in Creativity. *Archives of General Psychiatry*, 24, 195-205

Rothenberg, A. (1996). The Janusian Process in Scientific Creativity, *Creativity Research Journal*, 9 (2&3) 207-231.

Sadler-Smith, E. (2015). Wallas' Four-stage Model of The Creative Process: More Than Meets The Eye?, *Creativity Research Journal,* 27 (4), 342-352.

Sak, U. (2014). Yaratıcılık Gelişimi ve Geliştirilmesi, Ankara: Vize Yayınları

Salovey, P. ve J. D. Mayer (1990). "Emotional Intelligence", *Imagination, Cognition and Personality*, 9: 185-211

Salovey, P., ve Grewal, D. (2005). The Science Of Emotional İntelligence. *Current Directions İn Psychological Science*, *14*(6), 281-285.

Sayar, K., Dinç, M. (2014). Psikolojiye Giriş, İstanbul: Dem.

Seçer, H. Ş. (2005). "Çalışma Yaşamında Duygular ve Duygusal Emek: Sosyoloji, Psikoloji ve Örgüt Teorisi Açısından Bir Değerlendirme", *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 50, s.813-834.

Shalley, C.E. ve Gilson, L.L. (2004). What Leaders Need to Know: A Review of Social and Contextual Factors That can Foster or Hinder Creativity. *Leadership Quarterly,* Vol. 15-No.1, 36.

Sharma, R. (2013). Ferrari'sini Satan Bilge'den Liderlik Bilgeliği (1. Baskı) İstanbul: Pegasus Yayıcılık.

Shek, D.T.L. vd., (2015). The Role Of Self-Leadership In Service Leadership. *Int J Disabil Hum Dev* 14(4), s. 343–350

Somuncuoğlu, D. (2005). "Duygusal Zekâ Yeterliliklerinin Kuramsal Çerçevesi Ve Eğitimdeki Rolü", *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, s.269-293.

Somuncuoğlu, D., (2005). Duygusal Zekâ Yeterliliklerinin Kuramsal Çerçevesi ve Eğitimdeki Rolü. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*. Sayı 11. s. 270-295

Stevens, T. (1995). Creativity Killers. *Industry Week*, 244(2), 63.

Sudak, M. K., Zehir, C. (2013). "Kişilik Tipleri, Duygusal Zekâ, İş Tatmini İlişkisi Üzerine Yapılan Bir Araştırma", *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 11(22), s.141-165.

Sungur, N. (1988). Yaratıcı sorun çözme programının etkililiği: EYTP öğrencilerine ilişkin bir araştırma (Yayımlanmış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara

Sungur, N. (1997). Yaratıcı Düşünce. Evrim Yayınevi, İstanbul, 61.

Sur, E. (2020). Ortaokul Öğrencilerinin Eleştirel ve Yaratıcı Düşünme Becerileri İle Anlama Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmış Doktora Tezi.

Süslü S. (2016). Örgütlerde Hemşirelerin Duygusal Zekâ Becerileri ve Stresle Başa Çıkma Düzeyleri Arasındaki İlişki, İstanbul, Türkiye: Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Yönetimi Ana Bilim Dalı.

Şahin, S., Aydoğdu, B., Yoldaş, C. (2011). "Duygusal Zekâ ve İş Doyumu Arasındaki İlişkiler: Eğitim Müfettişleri Üzerinde Bir Araştırma", *İlköğretim Online*, 10(3), s.974-990.

Şen, T.H., Yılmaz, T.F. ve Gürdoğan, P.E. (2013). Hemşirelikte Yaratıcılık. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*, 38, 4.

Tabak A., Sığrı Ü. ve Türköz T. (2013). Öz Liderlik Ölçeğinin Türkçe 'ye Uyarlanması Çalışması. *Bilig*, 67(1): 213-246.

Talu, N. (1999). "Çoklu Zekâ Kuramı ve Eğitime Yansımaları", *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15, 164-172.

Taylor, L.D. (2008). Creative Thinking and Worldviews in Romania. Yayınlanmamış Doktora Tezi, University of Nevada, 18.

TDK. (2023). TDK. Ekim 07, 2023 tarihinde https://sozluk.gov.tr/ adresinden alındı

TDK. (2023). TDK. Haziran 07, 2023 tarihinde https://sozluk.gov.tr/ adresinden alındı.

Telören, İ. (2021). Kendi Kendine Liderliğin İş Performansına ve İşten Ayrılma Niyetine Etkisinde Psikolojik Güçlendirmenin Aracı Rolü.

Gebze Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gebze: Yüksek Lisans Tezi

Temiz, A. (2012). İletişim ve Halkla İlişkiler. Hatay: MKÜ Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Rekreasyon Liderliği Bölümü Spor Yöneticiliği Bölümü.

Temizkan, M. (2010). Türkçe öğretiminde yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesi. *TÜBAR, 27*, 621-643.

Töremen, F., Çankaya, İ. (2008). "Yönetimde Etkili Bir Yaklaşım: Duygu Yönetimi", *Kuramsal Eğitimbilim*, 1(1), s.33-47.

Tuğrul, C. (1999). "Duygusal Zekâ", *Klinik Psikiyatri*, 1, s.12-20.

Tuna, Y. (2011). "Duygular", Sezen Ünlü (Ed.), *Birey ve Davranış*, Eskişehir, s.20-40.

Türköz, T. (2010). Çalışanların Liderlik Algısının İzlenim Yönetimi Taktiklerini Kullanımlarına Olan Etkileri: Savunma Sanayinde Uygulamalı Bir Araştırma. Ankara: Yüksek Lisans Tezi.

Türköz, T., Arılı, Ö., ve Tabak, A. (2012). Öz Liderlik. A. Tabak, H. Şeşen ve T. Türköz İçinde, Liderlikte Güncel Yaklaşımlar ve Uygulamada Kullanılabilecek Ölçekler (S. 309). Ankara: Detay Yayıncılık.

Ulaş, Ç. (2004). "Modern yaklaşımlar ışığında değişen duygu-zekâ ilişkisi ve duygusal zekâ", *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(3), 23-48.

Ural, A. (2001) Yöneticilerde duygusal zekânın üç boyutu, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, s.209-219.

Uslu, Y. D. (2011). Örgütlerde Yönetsel Etkinliğe Ulaşmada Yeni Bir Yaklaşım: Yaratıcı Liderlik. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 11*(22), 419-444.

Uyar Kurt, A. (2016). Ebeveyn Kaybının Duygusal Zekâ ve Problem Çözme Becerisi Üzerindeki Etkisi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Weisberg, R.W. (1999). Creativity: Genius and Other Myths. Freeman & Co., New York, 184.

Weisinger, H. (1998). İş Yaşamında Duygusal Zekâ, İstanbul: MNS Yayınları.

Yahyagil, M. Y. (2001). Örgütsel Yaratıcılık ve Yenilikçilik. *IÜ İşletme İktisadi Enstitüsü, Yönetim Dergisi*, *12*(38): 7-16.

Yavuz, H. S. (1989). Yaratıcılık, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi.

Yavuzer, H. (1994). Yaratıcılık. Boğaziçi Yayınları, İstanbul, 19.

Yelkikalan, N. (2006). "21. Yüzyılda Girişimcinin Yeni Özelliği: Duygusal Zekâ", *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 39, s.39-51.

Yenilmez, K. ve Yolcu, B. (2007). Öğretmen davranışlarının yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı. Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, *Sosyal Bilimler Dergisi, 18,* 95-105.

Yeşilyaprak, B. (2001). "Duygusal Zekâ ve Eğitim Açısından Doğurguları", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 25, s.139-146.

Yıldırım, B. N. (2012). Liderlik Özellikleri ve Liderlik Tarzlarının Duygusal Zekâ Perspektifinden İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

Yıldırım, E. (2007). Bilgi çağında yaratıcılığın ve yaratıcılığı yönetmenin önemi. *Selçuk Üniversitesi Karaman İ.İ.B.F. Dergisi, 9*(12), 109-120.

Yıldırım, E. (2016). Örgütlerde Dışlanma, Sinizm ve Pozitif-Negatif Duygusallık Arasındaki İlişkiler: Pozitif ve Negatif Duygusallığın Aracılık Rolü. (Yüksek Lisans Tezi), Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yozgat.

Yıldırım, E. (2021). Örgütlerde Duygusal Zekâ, Yalnızlık ve Kendini Doğrulama Çabası Arasındaki Etkiler: Kendini Doğrulama Çabasının Aracılık Rolü (Doktora Tezi) Bozok Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yozgat

Yıldırım, R. (1998). Yaratıcılık ve Yenilik. Sistem Yayıncılık, İstanbul, 29.

Yıldız, L., Zırhlıoğlu, G., Yalçınkaya, M. ve Güven, Ş. (2011). Beden eğitimi öğretmen adaylarının yaratıcılık ve problem çözme becerileri. *VAN/YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi Özel Sayı,* 18-36.

Yüksel, M. (2006). Duygusal Zekâ ve Performans İlişkisi (Bir Uygulama). (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

ÖRGÜTSEL SİNİZM VE HALKLA İLİŞKİLER

İLETİŞİMLE DÖNÜŞEN KURUMLAR

ARŞ. GÖR. SAMET CANDAR – PROF. DR. BAŞAK SOLMAZ

EĞİTİM
yayınevi

ÖRGÜTSEL SİNİZM VE HALKLA İLİŞKİLER: İLETİŞİMLE DÖNÜŞEN KURUMLAR

Arş. Gör. Samet Candar
ORCID: 0000-0003-0763-1940

Prof. Dr. Başak Solmaz
ORCID: 0000-0003-2157-7290

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-71-5
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

ÖRGÜTSEL SİNİZM VE HALKLA İLİŞKİLER: İLETİŞİMLE DÖNÜŞEN KURUMLAR
Arş. Gör. Samet Candar – Prof. Dr. Başak Solmaz
VI+146 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-71-5

Bu Çalışma Arş. Gör. Samet Candar'ın Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bilim Dalı'nda Prof. Dr. Başak Solmaz Danışmanlığında Kabul Edilen Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezinden Üretilmiştir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Ağırdan, Ö., 2016, Örgütsel Sinizm: Hastane çalışanları üzerine bir araştırma, Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.

Akman, G., 2013, Sağlık çalışanlarının örgütsel ve genel sinizm düzeylerinin karşılaştırılması Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.

Alikişioğlu, A. Ö., 2009, Halkla İlişkiler Pazarlama Yönlü Bir Yaklaşım, *Okan Üniversitesi Yayınları*, İstanbul.

Amasralı, A., 2016, Ortaokul ve lise matematik öğretmenlerinin örgütsel sinizm tutumları ile mesleki tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişki (Amasya İli Örneği), Yüksek Lisans Tezi*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Samsun.

Anaş, K., 2016., Vakıf üniversitesi çalışanlarında örgütsel sinizm tutumunun işe yabancılaşma üzerine etkisi, Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.

Arslan, A., 2016, Örgütsel sinizm ve iş tatmini arasındaki ilişkiler: Aydın turist rehberleri odasına kayıtlı olan profesyonel turist rehberleri örneği**,** Yüksek Lisans Tezi*, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Aydın.

Arslan, S., 2016, Rol çatışması ve rol belirsizliğinin örgütsel yabancılaşmaya etkisi: Alanya Belediyesi'nde bir uygulama, Yüksek Lisans Tezi, *Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,* Antalya.

Asna, A., 1974, Halkla ilişkiler, *Bahar Matbaa*. İstanbul.

Asna A., 2012, Kuramda ve Uygulamada Halkla İlişkiler, *Pozitif Yayınları*, İstanbul.

Averbek, E., 2016, İlkokullarda görevli öğretmenlerin örgütsel yabancılaşma ile örgütsel vatandaşlık davranışları arasındaki ilişki, Yüksek Lisans Tezi, *Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü,* Diyarbakır.

Aydın, F., 2015, *Halkla* ilişkiler faaliyetlerinin kurum imajının oluşumuna etkisi: Erciyes Üniversitesi örneği, Yüksek Lisans Tezi, *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Ankara.

Aydın, K., 2016, Belediyelerde halkla ilişkiler faaliyetlerinin kurum imajına etkisi: Bayrampaşa belediyesi fizik tedavi ve rehabilitasyon engelliler merkezi üzerine bir çalışma, Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.

Aydın, Ö., 2018, Algılanan örgütsel destek ile örgütsel sinizmin işten ayrılma niyeti üzerindeki etkileri: Atatürk havalimanı temsil-gözetim ve yönetim hizmetleri şirketlerine yönelik bir araştırma, *İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,* İstanbul.

Balıkçıoğlu, S., 2013, Antalya bölgesi konaklama işletmeleri çalışanların örgütsel sinizm tutumları ile bağlılık ilişkisi üzerine bir araştırma, Yüksek Lisans Tezi, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,* Hatay.

Bıçakçı, İ., 1999, İletişim ve Halkla İlişkiler, *Media Cat Yayınları*, Ankara. Boztepe, H., 2014, Halkla İlişkiler ve İlişki Yönetimi, Derin Yayınları, İstanbul.

Budak, G. ve Budak, G., Halkla İlişkiler-Davranışsal Bir Yaklaşım, *Barış Yayınları Fakülteler Kitabevi,* İzmir.

Beldek, E., 2015, Örgütsel özdeşleşme örgütsel sinizm ve örgütsel muhalefet ilişkisi: görgül bir araştırma, Yüksek Lisans Tezi, *Türk Hava Kurumu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Ankara.

Bruning, S., D., 2000, Examining the Role that Personal, Professional, and Community Relationships Play in Respondent Relationship Recognition and Intended Behavior, *Communication Quarterly,* 48 (4).

Bruning, S., D., 2001, Axioms of Relationship Management: Applying Interpersonal Communication Principles to the Public Relations Context, *Journal of Promotion Management,* 7(1/2).

Candar R. ve Candar, S., 2024. Üniversite öğrencilerinin sivil toplum kuruluşlarına dair algılarını ölçmeye yönelik uygulamalı bir araştırma. Asya Studies, 8(29), 157-174. https://doi.org/10.31455/asya.1492861

Candar, S., 2023. Halkla İlişkiler Ve Tanıtım Öğrencilerinin İlişki Sürdürme Stratejilerine Dair Yetkinlik Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Uygulamalı Bir Araştırma. Asya Studies, 7(25), 271-290. https://doi.org/10.31455/asya.1261942

Canöz, K., 2010, Kurum Kültürünün Oluşumunda Kurum İçi Motivasyonun Rolü Üzerine Teorik Bir Çalışma, *E-Journal of New World Sciences Academy*, 5 (2).

Center, A., H. ve Jackson, P., 2003, Public Relations Practices: Managerial Case Studies and Problems, Prentice-Hall, New Jersey.

Cevizci, A., 1999, Felsefe Sözlüğü, *Paradigma Yayıncılık*, İstanbul.

Cutlip, S., M., Center, A., H. ve Broom, G., L., 1994, Effective Public Relations, Englewood Cliffs, Prentice-Hall, New Jersey.

Çakıcı, D. ve Doğan, S., 2014, Örgütsel sinizmin iş performansına etkisi: meslek yüksek okullarında bir araştırma, Doğuş Üniversitesi Dergisi, 15 (1).

Çakır, Ö., 2001, İşe Bağlılık Olgusu ve Etkileyen Faktörler, *Seçkin Yayıncılık*, Ankara.

Çakmak, A., F. ve Kilci, S., 2011, Kamu Yönetiminde Halkla İlişkilerin Yeri ve Önemi, *Kamu İş Dergisi*, 11(4).

Çalbay, S., 2016, Hemşirelerde örgütsel sinizm düzeylerinin belirlenmesi,

Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul.

Çamdereli M., 2013, Halkla İlişkiler, *Atatürk Üniversitesi Yayınları*, Erzurum.

Çavdar, E., 2016, Eğitim örgütlerinde değişim sinizmi**,** Yüksek Lisans Tezi, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Uşak.

Çiftçi, E., 2013, Genel sinizmin ve örgütsel sinizmin işe bağlılık düzeyine etkisi: Konya ilindeki otel çalışanları üzerinde bir araştırma, Yüksek Lisans Tezi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,* Konya.

Derin, R., 2016, Demokratik liderlik ve örgütsel sinizm ilişkisi: Balıkesir ili merkez ilçeleri örneği, Yüksek Lisans Tezi, *Balıkesir Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü*, Balıkesir.

Dean, J., W., Brandes, P. ve Dharwadkar, R., 1998, Organizational Cynicism, *The Academy of Management Review*, 3(2).

Durmuş, B., Yurtkoru, E., S. Ve Çinko, M., 2013, Sosyal Bilimlerde SPSS ile Veri Analizi, *Beta Yayınları*, İstanbul.

Efilti, S., Gönen, Y. Ö., ve Ünal, Ö., F., 2008, Örgütsel Sinizm: Akdeniz Üniversitesi"nde görev yapan yönetici sekreterler üzerinde bir alan araştırması, *7. Ulusal Büro Yönetimi ve Sekreterlik Kongresi,* Antalya.

Erdoğan, M., 2015, Psikolojik sözleşme ihlali algısının örgütsel sinizm ve örgütsel bağlılık üzerine etkisi: konaklama işletmelerinde bir uygulama, Doktora Tezi, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Erzurum.

Erdost, H., E., 2007, Örgütsel Sinizm Kavramı ve İlgili Ölçeklerin Türkiye"deki Bir Firmada Test Edilmesi, *15. Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiri Kitabı Sakarya Üniversitesi Yayınları,* Sakarya.

Ergen, S., 2015, Öğretmenlerin örgütsel sinizm ile örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişki**,** Yüksek Lisans Tezi, *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Ankara.

Ergin, C. ve Çimen, M., 2001, Türk Silahlı Kuvvetleri Sağlık Personelinin Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi, *Gülhane Tıp Dergisi,* 43 (2).

Fitzpatrick K. ve Gauthier C., 2001, Toward a Professional Responsibility Theory of Public Relations Ethics, Journal of Mass Media Ethics, 16 (2-3).

Geçikli, F., 2016, Halkla ilişkiler ve iletişim, *Beta Yayıncılık*, İstanbul.

Görmen, M., 2012, Örgüt kültürünün örgütsel sinizm tutumları üzerine etkisi ve bir uygulama**,** Doktora Tezi, *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Ankara.

Grunig, J., E. ve Hunt, T., 1984, Managing Public Relations, Wadsworth/ Thomson Learning, Belmont CA.

Grunig, J., E. ve Hon, L., C., 1999, Guidelines for Measuring Relationships in Public Relations, *Published by the Institute for Public Relations*.

Grunig, J., E. ve Huang, Y., H., 2000, From Organizational Effectiveness To Relationship Indicators: Antecedents Of Relationships, Public Relations Strategies, and Relationship Outcomes, In J. A. Ledingham ve S. D. Bruning (Eds.), Public Relations As Relationship Management: A Relational Approach To The Study And Practice Of Public Relations, Mahwah, NJ: Erlbaum.

Gül, H. ve Ağıröz, A., 2011, Mobbing ve Örgütsel Sinizm Arasındaki İlişkiler: Hemşireler Üzerinde Bir Uygulama, *Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi*, 13(2).

Gün, F., 2015, Öğretim elemanlarının algılarına göre örgütsel sinizm ile tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi**,** Yüksek Lisans Tezi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü,* Ankara.

Güven, A., Bıyık, A. vd., 2011, Dünden bugüne halkla ilişkiler, Ed. Metin Işık ve Mustafa Akdağ, *Eğitim Akademi Yayınları*, Konya.

Huang, Y., H., 1997, Public Relations Strategies, Relational Outcomes, and Conflict Management Strategies, Unpublished Doctoral Dissertation, *University of Maryland*, UMI Dissertation Information Service.

Işık, M., Öztekin, A., vd., 2013, Genel ve teknik iletişim, Ed. Metin Işık, *Eğitim Yayınevi*, Konya.

İnce, M. ve Gül, H., 2005, Yönetimde Yeni Bir Paradigma: Örgütsel Bağlılık, *Çizgi Kitabevi,* Konya.

İşçi M., 2002, Halkla ilişkiler*, Der Yayınları*, İstanbul.

Jefkins, F., 1989, Public Relations Techniques, Butterworth-Heinemann Publications, Bodmin, Cornwall.

Cho, S. ve Huh, J., 2010, Content Analysis of Corporate Blogs as a Relationship Management Tool, *Corporate* Coomunications*: An International Journal*, 15 (1).

Kalağan, G., 2009, Araştırma görevlilerinin örgütsel destek algıları ile örgütsel sinizm tutumları arasındaki ilişki, Yüksek Lisans Tezi, *Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Antalya.

Kalender, A., vd., 2011, Halkla İlişkiler, Ahmet Kalender ve Mehmet Fidan (Ed.), *Tablet Yayınları*, Konya.

Kantarcıoğlu, J., 2016, Örgüt kültürü ve örgütsel sinizm ilişkisi: Ermeni azınlık okulları, Yüksek Lisans Tezi, *Bahçeşehir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul.

Karacaoğlu, K. ve İnce, F., 2012, Brandes, Dharwadkar ve Dean‟in (1999) Örgütsel Sinizm Ölçeğinin Türkçe Formunun Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması: Kayseri Organize Sanayi Bölgesi Örneği, *Business and Economics Research Journal*, 3(3).

Karacağoğlu, K ve Yörük, D., 2012, Çalışanların Nepotizm ve Örgütsel Adalet Algılamaları: Orta Anadolu Bölgesinde Bir Aile İşletmesi Uygulaması, *İş Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi,* 14(3).

Karcıoğlu, F. ve Türker, E, 2010, Psikolojik Sözleşme ile Örgütsel Bağlılık İlişkisi: Sağlık Çalışanları Üzerine Bir Uygulama, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 24 (2).

Karakuzular, M., 2015, Halkla ilişkiler bağlamında esnafın polise yönelik algısı: Şahinbey ilçesi örneği, Yüksek Lisans Tezi, *Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Gaziantep.

Kart, M., 2015, Örgütsel Sinizm, Bağlamsal Performans ve Etik İdeoloji, *Nobel Akademik Yayıncılık*, Ankara.

Kavak, B. ve Vatansever, N., 2007, Hizmet Sektöründe Hizmet İçi İletişim Bileşenleri ve İş gören Verimliliği Üzerindeki Etkileri: Ankara"daki Beş Yıldızlı Otel İş görenlerinin Düşünceleri, *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, (24).

Kaya Altınok, A., 2007, Hastanelerde halkla ilişkilerin yeri ve önemi, Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.

Kayır, H., 2008, Örgütsel Bağlılığın artırılmasında halkla ilişkilerin önemi: TUSAŞ, Yüksek Lisans Tezi, *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Ankara.

Kazancı, M., 1980, Halkla ilişkiler, *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları*, Ankara.

Kazancı M., 1997, Kamuda ve Özel Sektörde Halkla İlişkiler, *Turhan Kitapevi Yayınları*, Ankara.

Keskin, M., 2017, Belediye ve yerel seçim çalışmalarında halkla ilişkiler ekseninde gerçekleştirilen sosyal sorumluluk faaliyetlerinin seçmenin davranışına etkisi: Atakum ilçesi örneği", Yüksek Lisans Tezi, *Avrasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Trabzon.

Koçel, T., 2014, İşletme Yöneticiliği, *Beta Yayınları*, İstanbul.

Korkmaz, C., 2011, Kişilik sinizmi ve algılanan üst yönetim desteğinin örgütsel sinizm üzerindeki etkisini incelemeye yönelik bir araştırma, Yüksek Lisans Tezi, *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.

Kurt, B., N., 2015, Sağlık kurumlarında halkla ilişkiler uygulamaları, Yüksek Lisans Tezi, *Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.

Küçükkurt, M., 1988, Halkla İlişkilerde Araştırma Yöntemleri ve Değerlendirme, *Halkla İlişkiler Sempozyumu,* Ankara.

Ledingham, J., A., ve Bruning, S., D., 1998, Relationship Management in Public Relations: Dimensions of an Organization-Public Relationship, *Public Relations Review,* 24 (1).

Ledingham, J., A., 2001, Goverment-Community Relationships: Extending The Relational Theory of Public Relations, *Public Relations Review,* 27.

Mardin, B., 1988, Halkla ilişkilerin ABD'de gelişimi ve Avrupa'ya girişi, *Halkla İlişkiler Sempozyumu -1987*, Ankara.

MEGEP, 2007, Halkla ilişkiler ve organizasyon hizmetleri, kurum içi halkla ilişkiler, Mesleki eğitim ve öğretim sisteminin güçlendirilmesi projesi, [çevrimiçi], Ankara, http://hbogm.meb.gov.tr/modulerprogramlar/kursprogramlari/halkla_iliskiler/m oduller/kurum_ici_halkla_iliskiler.pdf [Ziyaret Tarihi: 21 Ağustos 2017].

Menek, İ. H., 2017, Belediyelerde halkla ilişkiler ve Gaziantep büyükşehir belediyesi örneği**,** Yüksek Lisans Tezi, *Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Gaziantep.

Mıhçıoğlu C., 1970, Halkla İlişkiler Nedir? *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(4).

Mimaroğlu, H., 2008, Psikolojik sözleşmenin personelin tutum ve davranışlarına etkileri: tıbbi satış temsilcileri üzerinde bir araştırma, Doktora Tezi, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,* Adana.

Özden, F., 2013, Örgüt iklimi ve örgütsel sinizm ilişkisi: Kütahya merkez meslek liseleri üzerine bir araştırma, Yüksek Lisans Tezi, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Kütahya.

Özler, D., Atalay, C. ve Şahin M., 2010, Örgütlerde sinizm güvensizlikle mi bulaşır? *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2 (2).

Pelit, E. ve Türkmen, F., 2008, Otel İşletmeleri İş görenlerinin Tükenmişlik Düzeyleri: Yerli ve Yabancı Zincir Otel İşletmeleri İş görenleri Üzerinde Bir Araştırma, *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 10 (1).

Pelit, N. ve PELİT, E., 2014, Mobbing Ve Örgütsel Sinizm: Teori- Süreç Ve Örgütlere Yansımaları, *Detay Yayıncılık*,Ankara.

Peltekoğlu, B. F., 2016, Halkla ilişkiler nedir? *Beta Yayıncılık*, İstanbul.

Polat, E., 2014, Kurum içi etkin iletişim ortamı ile örgütsel sinizm arasındaki ilişki: öğretmenlerin görüşleri açısından incelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, *Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Kayseri.

Sabuncuoğlu, Z., 2016, Halkla ilişkiler, *Alfa Aktüel Akademi Yayınları*, Bursa. Solmaz, B., Uludağ, A., vd., 2011, Halkla ilişkiler, Ed. Ahmet Kalender ve Mehmet Fidan, *Tablet Yayınları*, Konya.

Solmuş, T., 2004, İş Yaşamında Duygular ve Kişilerarası İlişkiler, *Beta Yayınları*, İstanbul.

Söyük, S., 2007, Örgütsel Adaletin İş Tatmini Üzerine Etkisi ve İstanbul İlindeki Özel Hastanelerde Çalışan Hemşirelere Yönelik Bir Çalışma, Doktora Tezi, *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.

Şahin, R. ve Kavas, E., 2016, Örgütsel Adalet ile Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişkinin Belirlenmesinde Öğretmenlere Yönelik Bir Araştırma: Bayat Örneği, *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi,* 7 (14).

Tanyıldızı İmik, N. ve SERTTAŞ A., 2013, Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri"nde halkla ilişkilerin tarihsel gelişimi, *The Journal of Academic Social Science Studies,* 6 (6).

Tükeltürk, A., Ş., Şahin Perçin, N. ve Güzel, B., 2009, Örgütlerde psikolojik kontrat ihlalleri ve sinizm ilişkisi: 4-5 yıldızlı otel işletmeleri üzerine bir araştırma**,** 17 Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yayınları.* Eskişehir.

Türk Dil Kurumu [çevrimiçi], http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GT S.5974b5f04702f9.49556739, [Ziyaret Tarihi: 21 Temmuz 2017].

Tengilimoğlu, D. ve Öztürk, Y., 2004, İşletmelerde Halkla İlişkiler, *Seçkin Yayıncılık,* Ankara.

Tokgöz, N. ve Yılmaz, H., 2008, Örgütsel Sinizm: Eskişehir ve Alanya"daki Otel İşletmelerinde Bir Uygulama, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 8(2).

Tortop N. ve Özer A. M., 2013, Halkla ilişkiler, *Nobel Akademik Yayıncılık*, Ankara. Tortop N., 1998, Halkla İlişkiler, *Yargı Yayınları,* Ankara.

Torun, Y., 2016, Personel güçlendirme ve işten ayrılma niyeti ilişkisinde örgütsel sinizmin aracılık rolü: örgütsel sinizm ölçeği geliştirmeye yönelik bir araştırma*,* Doktora Tezi *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.

Tosun K., 1977, İşletme Yönetimi, *İstanbul Üniversitesi Yayınları*, İstanbul.

Turan, Ş., 2011, Küreselleşme sürecinde örgütsel değişimi etkileyen bir unsur olarak örgütsel sinizm ve Karaman ili kamu kurumlarında bir çalışma, Yüksek Lisans Tezi*, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Karaman.

Tutar, H., 2016, Örgütsel Davranış: Örgüt Teorileri ve Çağdaş Yaklaşımlar Açısından, *Detay Yayıncılık*, Ankara.

Türk Dil Kurumu [çevrimiçi], http://sozluk.gov.tr/ [Ziyaret Tarihi: 15 Temmuz 2018].

Üçok, D. ve Torun, A., 2014, Tükenmişliği etkileyen olumsuz tutum ve beklentiler: sinik tutum ve psikolojik sözleşme ihlali algısı üzerine bir araştırma, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 28 (1).

Ülger B., 2003, İşletmelerde İletişim ve Halkla İlişkiler, *Der Yayınevi,* İstanbul.

Üreten, Z., 2016, Sağlık meslek gruplarının örgütsel sinizm düzeylerini ölçmeye yönelik bir araştırma: kamu hastanesi ile özel hastane karşılaştırılması,

Yüksek Lisans Tezi, *Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul.

Yalçın, U., 2017, Araştırma görevlilerinin örgütsel sinizm algılarının işten ayrılma niyetine etkisi, Yüksek Lisans Tezi, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Erzurum.

Yatkın, A. ve Yatkın N. Ü., 2015, Halkla ilişkiler ve iletişim, *Nobel Akademik Yayıncılık*, Ankara.

Yavuz, C., 2006, Halkla İlişkiler, *Detay Yayıncılık*, Ankara.

Yılmaz, M., 2015, Üniversitelerde halkla ilişkiler: Kurumsal web sayfaları ve sosyal medya uygulamaları üzerine bir değerlendirme, Yüksek Lisans Tezi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Konya.

Yılmaz, Y., 2016, Örgütsel sinizmin örgütsel bağlılığa etkisi: İstanbul otelcilik sektörü araştırması, Yüksek Lisans Tezi, *Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.

Yüksel, H., 2015, Örgütsel sinizm ve bağlılık arasındaki ilişki: ilk ve ortaokul öğretmenleri üzerinde bir araştırma, Yüksek Lisans Tezi, *Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, İzmir.

Wise, K., 2008, Why Public Health Needs Relationship Management, *Journal of Health and Human Services Administration*, 31 (3).

FUTBOLUN TARİHSEL GELİŞİMİ VE FUTBOL YAYINCILIĞININ EKONOMİ POLİTİĞİ

TÜRKİYE'DEKİ FUTBOL YAYINCILIĞI ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER

MEHMET ANIL ÜNAL

EĞİTİM
yayınevi

FUTBOLUN TARİHSEL GELİŞİMİ VE FUTBOL YAYINCILIĞININ EKONOMİ POLİTİĞİ TÜRKİYE'DEKİ FUTBOL YAYINCILIĞI ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER

Mehmet Anıl Ünal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-85-2
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

FUTBOLUN TARİHSEL GELİŞİMİ VE FUTBOL YAYINCILIĞININ EKONOMİ POLİTİĞİ TÜRKİYE'DEKİ FUTBOL YAYINCILIĞI ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER
Mehmet Anıl Ünal
VI+254 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-85-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Abbinnet, R. (2003). *Culture and identity. Critical Theories.* London: Sage publications.

Acemoğlu, D. and Robinson, J. A. (2016). *Ulusların düşüşü.* İstanbul: Doğan Kitap.

Adaklı, G. (2001). D. B. Kejanlıoğlu, S. Çelenk ve G. Adaklı (Editörler) içinde, *Medya politikaları* (s. 145-204). Ankara: İmge kitabevi.

Adorno, T. (2003). Kültür endüstrisini yeniden düşünürken. *Cogito*, 76-109.

Akşar, T. (2005). *Endüstriyel futbol.* İstanbul: Literatürk Yayıncılık.

Akşar, T. ve Merih, K. (2008). *Futbol yönetimi.* İstanbul: Literatür Yayıncılık.

Akşar, T. (2010). *Futbolun ekonomi politiği.* İstanbul: Literatür Yayınları.

Akşar, T. (2013). *Krizdeki Futbol.* İstanbul: Literatür Yayıncılık.

Akşar, T. (2020). *Endüstriyel futbolun en üst aşaması finansal futbol.* İstanbul: Literatür Yayınları.

Alpman, C. (1972). *Eğitimin bütünlüğü içinde beden eğitimi ve çağlar boyunca gelişimi.* İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Althusser, L. (2004). *Lenin ve Felsefe.* (Çev: M. Belge, B. Aksoy, E. Tulpar ve M. Belge) İstanbul: İletişim Yayınları.

Althusser, L. (2015). *İdeoloji ve devletin ideolojik aygıtları.* İstanbul: İthaki Yayınları.

Altın, T. (2018). *Endüstriyel futbolun televizyonda yeniden üretimi: Beyaz futbol örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* Antalya: Akdeniz Üniversitesi.

Amman, T. (2000). Spor sosyolojisi. H. C. İkizler içinde, *Sporda sosyal bilimler.* İstanbul: Alfa Yayınları.

Anar, Ö. (2015). *Gerçekliğin televizyonda yeniden üretimi: "Üniversite gençliğinin futbol içerikli spor haber/yorum programlarını izleme eğilimleri üzerine bir araştırma". Yayımlanmamış Doktora Tezi.* İstanbul: Maltepe Üniversitesi.

Andrews, I. S. (2013). *It's A Man's Game: English Football and Socio-Cultural Change.* London: London School of Economics and Political Science. London University.

Andrews, D. L. and Ritzer, G. (2018). Sport and prosumption. *Journal of Consumer Culture, 18*(2), 356-373.

Apalı, Y. (2018). Weber'de iktisadi zihniyete sosyolojik bir bakış. *Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi, 10*(1), 73-86.

Arık, M. B. (2004). *Medya çağında futbol ve televizyon arasındaki kaçınılmaz ilişki. Top ekranda.* İstanbul: Salyangoz Yayınları.

Arık, M. B. (2008). Futbol ve televizyon bağı: simbiyoz beslenme. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 197-222.

Aslaner, A. G. (2019). *Postmodern dönemde Türkiye'de futbol endüstrisi ve taraftar profilleri.* Ankara: Akademisyen Kitabevi.

Aydemir, E. E. (2018). *Yeni dünyanın dini futbol.* Ankara: Parga Yayıncılık.

Aydın, B., Hatipoğlu, D. ve Ceyhan, Ç. (2008). Endüstriyel futbol çağında "taraftarlık". *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 289-316.

Bahadır, M. (2016). Antikçağ'dan günümüze boş zaman üzerine bir değerlendirme. *ETÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2*(1), 103-116.

Bailey, S. (2008). Living Sports History: Football at Winchester, Eton and Harrow. *The Sports Historian, 15* (1), 34-53.

Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? *Ahi Evran Üniveristesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5*(2), 368-388.

Baltacı, A. ve Okumuş, E. (2021). Sistematik din sosoyolojisi ve Max Weber. *Journal of Analytic Divinity International Refereed Journal, 2*(5), 11-30.

Barret, M. (2004). *Marx'tan Foucault'ya ideoloji.* (Çev: A. Fethi) İstanbul: Doruk Yayımcılık.

Baudrillard, J. (2018). *Tüketim toplumu.* (Çev: N. Tutal ve F. Keskin) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Bauman, Z. (1999). *Culture as praxis.* London: Sage Publications .

Bauman, Z. (2016). *Küreselleşme. Toplumsal sonuçları.* (Çev: A. Yılmaz) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Baker, W. J. (2007). *Playing with god. Religion and modern sport.* Massachusetts: Harvard University Press.

Bakhtin, M. (2005). *Rabelais ve dünyası.* (Çev: Ç. Öztek). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Beaud, M. (2016). *Kapitalizmin tarihi 1500-2010.* (Çev: F. Başkaya) İstanbul: Yordam Kitap

Beck, U. (2009). Küreselleşme nedir? *Küreselleşme. Temel metinler* (s. 169-174). içinde Ankara: Orion Kitabevi.

Berger, A. A. (2012). *Media and society. A critical perspective.* Lanham: Rowman & Lıttlefıeld Publıshers, Inc.

Bernstein, A., and Blain, N. (2003). Sport and the media: The emergence of a major research field. A. Bernstein and N. Blain (Editörler) içinde, *Sport, media, culture. Global and local dimensions.* (s. 1-30). London: Routledge.

Blain, N. (2003). Beyond 'media culture': Sport as dispersed symbolic activity. A. Bernstein and N. Blain içinde, *Sport, meida, culture. Global and local dimensions* (s. 227-255). London: Routledge. Taylor& Francis Group.

Bodur, H. E. (1990). Modern kapitalizmin doğmasında dinin rolü. *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 80-108.

Boer, R. (2012). *Criticism of earth on Marx, Engels and Theology.* Leiden: Brill.

Boniface, P. (2007). *Futbol ve küreselleşme.* (Çev: İ. Yerguz). İstanbul: NTV Yayınları.

Bottomore, T. (2012). *Marksist düşünce sözlüğü.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Bourdieu, P. (1984). *Distinvtion. A social critique of the judgement of taste.* Cambridge: Harvard University Press.

Boyd-Barrett, O. (2006). Ekonomi politik yaklaşım. L. Yaylagül (Ed.) içinde, *Kitle iletişimin ekonomi politiği* (s. 1-30). Ankara: Dalbaz Yayıncılık.

Boyle, R. and Haynes, R. (2003). New media sport. A. Bernstein and N. Blain (Editörler) içinde, *Sport, media, culture* (s. 95-114). London: Routledge.

Boyle, R. and Haynes, R. (2009). *Power Play Sport, the Media and Popular Culture.* Edinburgh: Edinburgh University Press.

Brazier, C. (2007). *Trigger issues: Football.* Oxford: New Internationalist.

Brinkmann, S. (2014). Unstructured and semi-structured interviewing. P. Leavy içinde, *The Oxford handbook of qualitative research* (s. 277-300). Oxford : Oxford University Press .

Briziarelli, M. and Hoffman, J. (2018). Hegemony and the media: A culturally materialist narrative of digital labor in contemporary capitalism. B. Çoban içinde, *Hegemony, ıdeology, media* (s. 107-124). Leiden: Brill.

Camic, C. and Hodgson, G. M. (2011). *Essential writings of Thorstein Veblen.* London: Routledge.

Caporasa, J. A. and Levine, D. P. (1992). *Theories of Political Economy.* New York: Cambridge University Press.

Chandrahas, C. (2020). *A medieval football game, still going strong in ashbourne, england, thousands of residents join in an annual match that has defined the town for centuries.* Wall Street Journal: https://www.proquest.com/docview/2367652390?accountid=7181 (Erişim tarihi: 25.11.2020).

Chaney, D. C. (2018). Yaşambiçimlerinden yaşam tarzına: Kültürü ideoloji ve duyarlılık olarak yeniden düşünmek. J. Lull içinde, *İletişim çağında kültür* (Çev: E. S. Civelek) (s. 127-150). Ankara: Hece Yayınları.

Chick, G. (2006). Anthropology/pre-history of leisure. C. Rojek, S. M. Shaw and A. J. Veal içinde, *A handbook of leisure studies* (s. 41-54). London: Palgrave Macmillian.

Collins, T. (2013). *Sport in capitalist society. A short history.* Abingdon: Routledge, Taylor and Francis Group.

Collins, T. (2015). Early Football and the Emergence of Modern Soccer, c. 1840–1880. *The International Journal of the History of Sport, 32* (9), 1127-1142.

Colome, G. (2001). FC Barcelona ve Katalan kimliği. R. Horak, W. Reiter ve T. Bora içinde, *Futbol ve Kültürü* (s. 125-132). İstanbul: İletişim Yayınları.

Creswell, J. W. (2016). *Araştırma deseni. Nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları.* (Çev: S. B. Demir). Ankara: Eğiten Kitap.

Critchley, S. (2017). *Futbol düşünürken aslında ne düşünüyoruz?* (Çev: O. Tecimen) İstanbul: Metis Yayınları.

Crowther, N. B. (2007). *Sport in Ancient Times.* Connecticut: Greenwood Publishing Group İnc. .

Çabuk, M. Ç. (2017). *Futbolda endüstrileşme: Dünyada ve Türkiye'de futbol kulüplerinin küresel marka olma stratejileri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi.

Çakmak, U. D. (2019). *Futbol ekonomisi: Avrupa ve Türkiye üzerine karşılaştırmalı bir inceleme. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Çam, Ş. (2008). *Medya çalışmalarında ideoloji. Episemolojik ve metodolojik sorunlar.* Ankara: De Ki Baım Yayım.

Çelenk, S. (2008). *İletişim çalışmalarında kırılmalar ve uzlaşmalar.* Ankara: De Ki Basım Yayım.

Çelik, N. B. (2005). *İdeolojinin soy kütüğü. Marx ve ideoloji.* Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Çetin, C. (2015). *Spor iletişimi. Spor televizyon birlikteliği sattırıyor.* Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Çoban, B. (2018). Hegemony, ideology, media. B. Çoban içinde, *Hegemony, ideology, media* (s. 90-106). Leiden: Brill.

Dağ, Ü. (2019). *Futbolda parasallaşma ve futbol rekabetine olan etkilerinin çeşitli açılardan incelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.

Dağtaş, B. (2012). Futbolda Tüketim Kültürü: Esstore ve ES ES Bonus Kart. *Akdeniz İlteişim Dergisi*(16), 28-43.

Dağtaş, E. (2006). Türkiye'de Magazin Basını. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Davidson, N. (2017). *Korsanlar, punklar ve siyaset. St. Pauli: Radikal bir futbol kulübüne aşık olmak.* İstanbul: İthaki.

Davis, H. (2004). *Understanding stuart hall.* London: Sage Publications.

Debord, G. (2019). *Gösteri toplumu.* İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Dellaloğlu, B. F. (2003). Bir giriş: Adorno yüz yaşında. *Cogito*(36), 13-36.

Deloitte. (2021). *Testing times. Football money league.* Manchester: Deloitte Sports Business Group.

De Sanctis, F. M. (2014). *Football, gambling, and money laundering. A global criminal justice perspective.* Switzerland: Springer.

Dever, A. (2010). *Spor sosyolojisi. Tarihsel ve güncel boyutlarıyla spor ve toplum.* İstanbul: Başlık Yayınları.

Dever, A. (2015). *Spor sosyolojisi.* Ankara: Siyasal Kitabevi.

Dijk, T. V. (2003). Söylem ve ideoloji: Çok anlamlı bir yaklaşım. B. Çoban ve Z. Özarslan içinde, *Söylem ve ideoloji. Mitoloji-din-ideoloji* (Çev: N. Ateş) (s. 13-112). İstanbul: Su Yayınevi.

Dowd, D. (2004). *Capitalism and its economica a criticak history* . London: Pluto Press.

Dunning, E. (1999). *Sport matters. Sociological studies of sport, violence and civilization.* London: Routledge Taylor & Francis Group.

Dunford, M. (2013). Globalization and theories of regulation. R. Palan (Editör) içinde, *Global political economy. Contemporary theories* (s. 140-161). London: Routledge.

Dunning, E. (2001). Something of a Curate's Egg: Comments on Adrian Harvey's 'An Epoch in the Annals of National Sport'. *The International Journal of the History of Sport, 18* (4), 88-94.

Dunning, E. and Curry, G. (2004). Public schools, status rivalry and the development of football. E. Dunnig, D. Malcolm and I. Waddington içinde, *Sport Histories Figurational studies of the development of modern sports.* (s. 45-71). London: Routledge, Taylor and Francis Group.

Dunning, E. and Sheard, K. (2005). *Barbarians, Gentlemen and Players.* Oxon: Routledge, Taylor & Francis Inc.

Dunning, E., Malcolm, D. and Waddington, I. (2004). History, sociology and the sociology of sport: the work of Norbert Elias. E. Dunning, D. Malcolm and I. Waddington içinde, *Sport Histories. Figurational studies of the development of modern sport.* (s. 9-25). London: Routledge, Taylor and Francis Group.

Dursun, Ç. (2014). *TV haberinde ideoloji.* Ankara: İmge Kitabevi.

Eagleton, T. (2011). *İdeoloji.* (Çev: M. Özcan) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Ege, R. (2012). Genç Marx'ın Hegel eleştirisi, bu eleştirinin düşündürdükleri. S. Orhan, S. Koloğlugil ve A. Yalçıntaş (Editörler) içinde, *İktisatta bir hayatlet: Karl Marx.* İstanbul: İltişim Yayıncılık.

Eğilmez, M. (2019). *Tarihsel süreç içinde dünya ekonomisi.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Eisenstadt, S. N. (2014). Kültürün düzeni sürdüren ve düzeni dönüştüren boyutları. R. Münch ve N. J. Smelser içinde, *Kültür kuramı* (Çev: C. Atay) (s. 89-116). İstanbul: Pales Yayınları.

Elias, N. (2002). Spor ve şiddet üzerine. *Toplum ve Bilim Dergisi* (16), 89-100.

Elmas, S. (2017). *"Bir futbolcu olursak..." Futbolda profesyonellik, sınıf atlama ve hayal kırıklığı.* İstanbul: İletişim Yayınları .

Elsner, B. (2001). Teknik, Taktik, Sistem: Futbol oyununun karakteristiği üzerine. R. Horak, W. Reiter ve T. Bora (Editörler) *Futbol ve Kültürü* içinde (s. 27-38). İstanbul: İletişim Yayınları.

Erdemli, A. (2006). *Temel sorunlarıyla spor felesefesi.* İstanbul: E Yayınları.

Erdoğan, İ. (1998). *Liberal toplum, liberal siyaset.* Ankara: Siyasal Kitabevi.

Erdoğan, İ. (2008). Futbol ve futbolu inceleme üzerine. *İletişim kuram ve araştırma dergisi* (26), 1-58.

Erdoğan, N. (1993). Popüler futbol kültürü ve milliyetçilik. *Brikim Dergisi*, 26-33.

Ersoy, A. (2008). *İktisadi teoriler ve düşünceler tarihi.* Ankara: Nobel Yayın.

Evren, C. (2007). *Türkiye'de futbolun bir kitle sporu olarak endüstrileşmesinde ana akım medyanın ideolojik tutumunun irdelenmesi. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi.* İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Fairclough, N. (2006). Semiosis, ideology and mediation: A dialectical view. I. Lassen, J. Strunck and T. Vestergaard içinde, *Mediating ıdeology in text and image* (s. 19-36). Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.

Featherstone, M. (2007). *Consumer culture and postmodernism.* London: Sage Publications.

Fiske, J. (2010). *Understanding popular culture.* London: Routledge Taylor & Francis Group.

Fişek, K. (2003). *Sporun anatomisi.* İstanbul: YGS Yayınları.

Foley, D. K. (2003). *Unholy trinity. Labor, capital, and land in the new economy.* London: Routledge.

Fransman, M. (2000). Convergence, the Internet and Multimedia: Implications for the evolution of industries and technologies. E. Bohlin, K. Brodin, A. Lundgren and B. Thorngren (Editörler) içinde, *Convergence in communications and beyond* (s. 25-38). Amsterdam: Elsevier Science.

Fraser, N. (2017). Behind Marx's hidden abode: For an expanded conception of capitalism. P. Deutscher and C. Lafont (Editörler) içinde, *Critical theory in critical times* (s. 141-159). New York: Columbia University Press.

Freeden, M. (2011). *İdeoloji.* (Çev: H. Gür) Ankara: Dost Kitabevi.

Frick, B. (2009). Globalization and factor mobility the impact of the "Bosman-Ruling" on player migration in professional soccer. *Journal of Sports Economics, 10* (1), 88-106.

Fuchs, C. (2012). Dallas Smythe Today - The audience commodity, the digital labour debate, Marxist Political Economy and Critical Theory. Prolegomena to a digital labour theory of value. *Triple C: Communication, Capitalism & Critique, 10* (2), 692-740.

Fuchs, C. (2014). Culture, Communication, & Ideology. Forms of Work. B. Çoban içinde, *Media and left* (s. 15-43). Leiden: Brill.

Fuchs, C. (2015). *Dijital emek ve Karl Marx.* (Çev: T. E. Kalaycı ve S. Oğuz), Ankara: Notabene Yayınları.

Fülberth, G. (2011). *Kapitalizmin kısa tarihi.* (Çev: S. Usta), İstanbul: Yordam Kitap.

Galbraith, J. K. (2004). *İktisat tarihi.* (Çev: M. Günay), Ankara: Dost Kitabevi.

Galeano, E. (2011). *Gölgede ve güneşte futbol.* (Çev: E. Önalp ve M. N. Kutlu). İstanbul: Can Sanat Yayınları.

Gartman, D. (2013). *Culture, class, and critical theory between Bourdieu and the Frankfurt School.* London : Routledge Taylor & Francis Group.

Geray, H. (2016). *Toplumsal araştırmalarda nicel ve nitel yöntemlere giriş.* Ankara: Ütopya Yayınevi.

Ghosh, B. N. and Ghosh, R. (2010). *Concise history of economic thought.* New Delhi: Himalayan Publishing House.

Giddens, A. (2009). Modernitenin küreselleşmesi. K. Bülbül (Ed.) içinde, *Küreselleşme. Temel metinler* (Çev: K. Bülbül), s. 161-168. Ankara: Orion Kitabevi.

Golding, P. and Murdock, G. (1997). Kültür, iletişim ve ekonomi politik. S. İrvan (Ed.) içinde, *Medya, kültür, siyaset* (Çev: D. B. Kejanlıoğlu), s. 49-76. Ankara: Ark.

Gouverneur, J. (1997). *Kapitalist ekonominin temelleri. Çağdaş kapitalizmin marksist ekonomik tahliline giriş.* Ankara: İmge Kitabevi.

Golden , M. (2008). *Greek sport and Social Status.* Austin: University of Texas Press.

Golding, P. ve Murdock, G. (1997). Kültür, iletişim ve ekonomi politik. S. İrvan (Editör), *Medya, kültür, siyaset* içinde, (s. 49-77). Ankara: Ark Yayınevi.

Goulstone, J. (2018). Football's Secret History. *Soccer & Society, 19* (1), 35-49.

Gökaçtı, M. A. (2008). *"Bizim için oyna". Türkiye'de futbol ve siyaset.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Gökalp, E. (2005). Medya ve spor ya da spor/futbol medyası. *Toplum ve Bilim Dergisi* (103), 121-137.

Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2018). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayıncılık .

Grant, W. (2007). An analytical framework for a political economy of football. *British Politics*(2), 69-90.

Güven, U. Z. (2019). Toplumsal dönüşüm çerçevesinde değişen anlam ve kullanımlarıyla "boş zaman" sosyolojisi. *DTCF Dergisi, 59*(2), 1125-1148.

Hacıyev, İ. (2011). *Futbol fanatizmi ve Türk televizyonlarında futbol programları ilişkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Halton, E. (2014). Kültürün kültsel kökenleri. R. Münch ve N. J. Smelser içinde, *Kültür kuramı* (Çev: C. Atay) (s. 47-88). İstanbul: Pales Yayınları.

Hartley, J. (2003). *A short history of cultural studies.* London: SAGE Publications.

Harvey, A. (2001). 'An Epoch in the Annals of National Sport': Football in Sheffield and the Creation of Modern Soccer and Rugby. *The International Journal of the History of Sport, 18* (4), 53-87.

Hawkes, D. (2003). *Ideology.* London: Routledge. Taylor & Francis Group.

Hawkins, J. M. (2017). Textual analysis. M. Allen içinde, *The SAGE encyclopedia of communication research methods* (s. 1753-1756). California: SAGE Publications, Inc.

Hawkins, J. M. (2017). Thematic analysis. M. Allen içinde, *The SAGE encyclopedia of communication research methods* (s. 1756-1760). California: SAGE Publications, Inc.

Heertje, A. (2012). Life and Work of David Ricardo (1772–1823). J. G. Backhaus içinde, *Handbook of the history of economic thought insights on the founders of modern economics* (s. 173-177). New York: Springer.

Heilbroner, R. L. (2003). *İktisat düşünürleri. Büyük iktisat düşünürlerinin yaşamaları ve fikirleri.* (Çev: A. Tartanoğlu) Ankara: Dost Kitabevi.

Hesse, U. (2020). St. Pauli din mi değiştiriyor? *The Blizzard Türkiye*, 7-18.

Hirst, P. and Thompson, G. (2009). Küreselleşme gerekli bir mit mi? K. Bülbül (Ed.) içinde, *Küreselleşme. Temel metinler* (s. 43-54). Ankara: Orion Kitabevi.

Hoehn, T. and Szymanski, S. (1999). The Americanization of European football. *Economiz Policy*, 205-240.

Horkheimer, M. ve Adorno, T. W. (2014). *Aydınlanmanın diyalektiği.* (Çev: N. Ülner ve E. Öztarhan Karadoğan) Ankara: Kabalcı Yayıncılık.

Hudis, P. (2012). *Marx's concept of the alternative to capitalism.* Leiden: Brill.

Huizinga, J. (2010). *Homo Ludens. Oyunun toplumsal işlevi üzerine bir deneme* (Çev: M. A. Kılıçbay). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Hunnicutt, B. K. (2006). The History of Western Leisure. C. Rojek, S. M. Shaw and A. J. Veal içinde, *A handbook of Leisure Studies* (s. 55-74). London: Palgrave Macmillian.

Hunt, E. K. (2005). *İktisadi düşünce tarihi.* (Çev: M. Günay) Ankara: Dost Kitabevi.

Hunt, E. K. and Lautzenheiser, M. (2015). *History of economic thought. A critical perspective.* New York: Routledge.

Ibrahımzada, A. (2020). *Gündem belirleme kuramı çerçevesinde endüstriyel futbolun televizyonda sunumu: Karşılaştırmalı bir inceleme. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* Kayseri: Erciyer Üniversitesi.

Irak, D. (2013). *Hükmen Yenik! Türkiye'de ve İngiltere'de futbolun sosyo-politiği.* İstanbul: Evrensel Basım Yayın.

Ives, P. (2004). *Language and hegemony in Gramsci.* London: Pluto Press.

İnsel, A. (2005). *Neo-liberalizm. Hegemonyanın yeni dili.* İstanbul: Birikim Yayınları.

Jarvie, G. and Maguire, J. (1994). *Sport and leisure in social thought.* London: Routledge.

Jenks, C. (2005). *Culture.* London: Routledge.

Jessop, B. (2018). Neoliberalizmden sonra ne var? ABD tahakkümünün derinleşen çelişkileri ve yeni bir küresel düzen mücedelesi. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Johnson, S. and Ensslin, A. (2007). Language in the media: theory and practice. S. Johnson and A. Ensslin içinde, *Language in the Media. Representations,identities, ideologies.* (s. 17-38). London: Continuum International Publishing Group.

Jonnasson, K. (2016). Broadband and circuits: the place of public gaming in the history of sport. *Sport, Ethics and Philosophy* (10:1), 28-41.

Juniu, S. (2000). Downshifting: Regaining the essence of leisure. *Journal of Leisure Research, 32*(1), 69-73.

Karaca, U. (2019). *Televizyonlarda yayınlanan futbol programlarında kullanılan hegemonik erkeklik söylemlerinin incelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* İstanbul: İstanbul Gelişim Üniversitesi.

Kazgan, G. (2006). *İktisadi düşünce veya politik iktisadın evrimi.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Kazgan, G. (2015). *Küreselleşme ve ulus-devlet.* İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Kejanlıoğlu, B. (2005). *Frankfurt okulu'nun eleştirel bir uğrağı: İletişim ve medya.* Ankara: Bilim ve Sanat.

Kellner, D. (2013). *Medya gösterisi.* (Çev: Z. S. Doğruer) İstanbul: Açılım Kitap.

Kellner, D. (2008). Ayrımın üstesinden gelmek: Kültürel çalışmalar ve ekonomi politik. S. Çelenk içinde, *İletişim çalışmalarında kırılmalar ve uzlaşmalar* (Çev: H. Ergül) (s. 147-172). Ankara: De Ki Basım Yayım.

Kellner, D. (2014). Media spectacle and the North African Arab uprisings. S. Çoban içinde, *Media and left* (s. 190-231). Leiden: Brill.

Kennedy, D. and Kennedy, P. (2010). Towards a Marxist political economy of football supporters. *Capital&Class, 34* (2), 181-198.

Kennedy, P. (2012). The football industry and the capitalist political economy: A square peg in a round hole? *Critique, 40* (1), 73-94.

Kılınç, B. (2008). Kapitalist bir etkinlik olarak futbolun büyüsü ve kahramanları . *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 273-289.

Kinkema, K. M. and Harris, J. C. (1998). MediaSport studies: Key research and emerging issues. L. A. Wenner içinde, *Mediasport* (s. 27-54). London: Routledge.

Kiraz, E. (2016). Endüstriyel futbol üzerine bir araştırma. *Turkish Journal of Marketing*, 120-130.

Koryürek, C. E. (2003). *Olimpiyadlar.* İstanbul: Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Yayınları.

Koshar, R. (2002). Seeing, Traveling, and Consuming: An Introduction. R. Koshar içinde, *History of leisure* (s. 1-26). Oxford: Berg .

Kozanoğlu, C. (1996). *Türkiye futbol. Bu maçı alıcaz!* İstanbul: İletişim Yayınları.

Kuhn, G. (2011). *Soccer vs. state. Tackling football and radical politics.* Oakland: PM Press.

Kurz, H. D. (2017). *İktisadi düşünce tarihi.* Ankara : Heretik Yayın.

Kümbetoğlu, B. (2015). *Sosyolojide ve antropolojide niteliksel yöntem ve araştırma.* İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Kyle, D. G. (2015). *Sport & spectacle in the Ancient World. .* West Sussex: John Wiley & Sons, Inc.

Lefebvre, H. (2010). *Gündelik hayatın eleştirisi I.* İstanbul: Sel Yayıncılık.

Löwith, K. (2003). *Max Weber and Karl Marx.* London: Routledge.

Machiorlatti, J. A. (2017). Media literacy. M. Allen içinde, *The SAGE encyclopedia of communication research methods* (s. 968-972). California: SAGE Publications, Inc.

Macit, K. (2021). *Futbol endüstrisi ve reklam ilişkisi: Euro 2016 Avrupa Futbol Şampiyonası'nda Türkiye'de yayınlanan televizyon reklam filmleri üzerine bir araştırma. Yayımlanmış Doktora Tezi.* Kayseri: Erciyes Üniversitesi.

Magoun, F. P. (1929). Football in Medieval England and in Middle-English Literature. *The American Historical Review, 35* (1), 33-45.

Malcolm, D. (2007). Sport industry. G. Ritzer (Ed.), *The Blackwell Encyclopedia of Sociology*, 1-4.

Marcuse, H. (2010). *Tek boyutlu insan.* İstanbul: İdea Yayınevi.

Marx, K. (2008). *Grundrisse. Ekonomi politiğin eleştirisi için ön çalışma.* (Çev: S. Nişanyan) İstanbul: Birikim Yayınları.

Marx, K. ve Engels, F. (2013). *Alman ideolojisi.* (Çev: T. Ok, ve O. Geridönmez) İstanbul: Evrensel Basım Yayım.

Mathur, N. (2014). Modernity, consumer culture and construction of urban youth identity in india: A disembedding perspective. N. Mathur içinde, *Consumer culture, modernity and identity* (s. 111-138). London: Sage Publications.

McChesney, R. W. (2008). *The political economy of the media. Enduring Issues, emerging dilemmas.* New York: Monthly Review Press.

McComb, D. G. (2004). *Sports in world history.* New York: Taylor & Francis Group.

McDowell, M. L. (2012). Football, Migration and Industrial Patronage in the West of Scotland, c.1870–1900. *Sport in History, 32* (3), 405-425.

McMichael, P. (2013). Globalization. A project in crisis. R. Palan (Ed.) içinde, *Global political economy. Contemporary theories.* (s. 75-87). London: Routledge.

Medema, S. G. and Samuels, W. J. (2013). *The history of economic thought.* London: Routledge.

Menteş, A. C. (2017). *Türkiye'nin liberalleşme sürecinde spor basının ekonomi politiği ve üç büyük futbol kulübüne yönelik haberler özelinde spor haberciliği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Merih, K. ve Akşar, T. (2006). *Futbol ekonomisi.* İstanbul: Literatür Yayınları.

Merkel, U. (2012). Football fans and clubs in Germany: conflicts, crises and compromises. *Soccer & Society, 3*(13), 359-376.

Montague, J. (2018). *Oyunun efendileri. Futbolun süper zenginlerinin önlenemez yükselişi.* (Çev: D. Yurdesin). İstanbul: İthaki Yayınları.

Moore, T. (2017). *Ütopya*. (Çev: K. Türel). İstanbul: İlgi Kültür Sanat Yayıncılık.

Morris, W. F. (2010). *Understanding ideology.* Lanham: Universty Press of America.

Mosco, V. (1996). *The Political Economy of Communication.* London: Sage Publacations of Illinois Press.

Mosco, V. (2009). *The political economy of communication.* London: SAGE Publications Ltd.

Murdock, G. (2014). Political economies as moral economies. Commodities, gifts, and public goods. *The handbook of political economy of communications* (s. 13-40). içinde Chichester, West Sussex: Wiley Blackwell.

Nauright, J. and Ramfjord, J. (2010). Who owns England's game? American professional sporting influences and foreign ownership in the Premier League. *Soccer & Society, 11* (4), 428-441.

Ongan, T. H. ve Demiröz, D. M. (2010). *Akademik futbol. Futbolda rekabet-başarı ilişkisi.* İstanbul: Hiperlink Yayınları.

Öngen, T. (2009). Hangi ekonomi politik? M. K. Coşkun (Ed.) içinde, *Yapı, pratik, özne. Kapitalizmin dönüşüm süreçlerinin ekonomi politik eleştirisi* (s. 15-30). Ankara: Dipnot Yayınları.

Örs, B. (2016). İdeoloji. B. Örs içinde, *19. Yüzyıldan 20. Yüzyıla modern siyasal ideolojiler* (s. 3-45). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Özaydın, S. (2020). *Three essays on the economics of football.* İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.

Özçetin, B. (2010). İdeoloji, iletişim, kültür: Bir Stuart Hall değerlendirmesi. *Akdeniz İletişim Dergisi*(13), 139-159.

Özdoğan, M. M. (2005). Oyun, ütopya ve spor. *Toplum ve Bilim Dergisi* (103), 44-52.

Özkazanç, A. (2011). *Neo-liberal tezahürler. Vatandaşlık-suç-eğitim.* Ankara : Dipnot Yayınları.

Pala, Ş. (2005). Anlam ufuklarında bir kaynaşma: Oyun ve spor. *Toplum ve Bilim* (103), 21-43.

Palamut, A. (2021). *Futbol ekonomisinde deregülasyon (özelleştirme) ve vergilendirme. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* Tokat: Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi.

Parcell, E. S. and Rafferty, K. A. (2017). Interviews, recording and transcribing. M. Allen içinde, *The SAGE encyclopedia of communication research methods* (s. 800-803). California: SAGE Publications, Inc.

Pıskurek, C. (2018). *Fictional representations of English football and fan cultures. Slum sport, slum people?* Switzerland: Palgrave Macmillam.

Procter, J. (2004). *Stuart Hall.* London: Routledge Taylor & Francis Group.

Real, M. R. (1998). MediaSport: Technology and the commodification of postmodern sport. L. A. Wenner içinde, *Mediasport* (s. 14-26). London: Routledge.

Ritzer, G. (2001). *Explorations in the sociology of consumption.* London: Sage Publications.

Ritzer, G. (2016). *Büyüsü bozulmuş dünyayı büyülemek. Tüketim katedrallerindeki süreklilik ve değişim.* (Çev: F. Payzın) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Robertson, R. (1999). *Küreselleşme. Toplum kuramı ve küresel kültür.* (Çev: Ü. H. Yolsal) Ankara: Bilim Sanat Yayınları.

Rojek, C. (1999). *Decentring leisure. Rethinking leisure theory.* London: Sage Publications.

Rowe, D. (2004). *Sport, culture and the media.* Berkshire: Open University Press.

Sancar, S. (1997). *İdeolojinin serüveni.* Ankara: İmge Kitabevi.

Scambler, G. (2005). *Sport and society. History, Power and Culture.* Berkshire: Open University Press.

Schiller, D. (2014). *Digital depression: Information technology and economic crisis.* Baltimore: University of Illinois Press.

Schumpeter, J. A. (2007). *Kapitalizm, sosyalizm ve demokrasi.* (Çev: H. İlhan) Ankara: Alter Yayıncılık.

Seçilmiş, K. (2004). *Antik zamandan günümüze olimpiyat oyunları.* İstanbul: İlpress Basım ve Yayın.

Seed, J. (2010). *Marx: A guide for the perplexed.* London: Continuum International Publishing Group.

Sennett, R. (2015). *Yeni kapitalizmin kültürü.* (Çev: A. Onocak) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Sert, M. (2000). *Gol atan galip. Futbola sosyolojik bir bakış.* İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Singh, R. and Raja, S. (2009). *Convergence in information and communication technology.* Washington DC: World Bank.

Sipahi, A. (2022). *Endüstriyel futbol çağında futbol taraftarlığı ve tüketim.* Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Slater, P. (1998). *Frankfurt okulu. Kökeni ve önemi. Marksist bir yaklaşım.* (Çev: A. Özden) İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Smith, D. N. (2016). D. Krier and M. P. Worrell (Editörler) içinde, *Capitalism's future. Alienation, emancipation and critique* (s. 11-64). Leiden: Brill.

Sowerby, R. (2012). *Yunan kültür tarihi. Homerik çağ, tarih, din, sosyal yaşam, spor, edebiyat, mitoloji, felsefe ve sanat...* (Çev: Ö. U. Hoşafçı). İstanbul: İnkılâp Kitabevi.

Stemmler, T. (2000). *Futbolun kısa tarihi* (Çev: N. Açа). Ankara: Dost Kitabevi.

Storey, J. (2000). *Popüler kültür çalışmaları. Kuramlar ve metotlar.* (Çev: K. Karaşahin) İstanbul: Babil Yayınları.

Storey, J. (2010). *Culture and power in cultural studies the politics of signification.* Edinburg: Edinburgh University Press.

Swain, P. (2014). The Origins of Football Debate: The 'Grander Design and the Involvement of the Lower Classes', 1818–1840. *Sport in History, 34* (4), 519-543.

Swain, P. and Harvey, A. (2012). On Bosworth Field or the Playing Fields of Eton and Rugby? Who Really Invented Modern Football? *The International Journal of the History of Sport, 29* (10), 1425-1445.

Szymanski, S. (2008). A Theory of the Evolution of Modern Sport. *Journal of Sport History, 35* (1), 1-32.

Szymanski, S. (2009). *Playbooks and checkbooks. An introduction to the economics of modern sports.* Princeton: Princeton University Press.

Szymanski, S. (2015). Economics and (Modern) Sports History. *Journal of the History of Sport, 32* (15), 1775-1777.

Szymanski, S. (2016). Professional Asian Football Leagues and the Global Market. *Asian Economic Policy Review* (11), 16-38.

Şahin, M. B. (2019). Futbol Değil Spor Ekranı. *TRT Akademi* , 564-573.

Talimciler, A. (2002). Futbolun "meta"laşması. *Toplum ve Bilim Dergisi* (16), 37-42.

Talimciler, A. (2005). Bir meşrulaştırma aracı olarak futbolun Türkiye'de son yirmi beş yılı. *Toplum ve Bilim*, 147-162.

Talimciler, A. (2005). *Türkiye'de futbol ve ideoloji ilişkisi: Medyadaki futbol söylemi üzerine bir inceleme. Yayımlanmamış Doktora Tezi.* İzmir: Ege Üniversitesi.

Talimciler, A. (2010). *Sporun sosyolojisi sosyolojinin sporu.* İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Talimciler, A. (2014). *Türkiye'de futbol fanatizmi ve medya ilişkisi.* İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Taş, O. (2006). İletişim alanında yöndeşme eğilimleri. Teknoloji, pazar ve düzenleme. *Kültür ve İletişim, 9* (2), 33-62.

Tezgel, O. (2010). *Çağdaş fabrika sisteminin doğuşu ve günümüze kadar geçirdiği evreler*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi, Siyasal Bilimler Fakültesi.

Tokalak, İ. (2015). *Futbol dünyasında soygun ve sömürü. Dünyada ve Türkiye'de futbolun gerçek yüzü.* İstanbul: Ataç Yayınları.

Tomlinson, J. (2004). *Küreselleşme ve kültür.* (Çev: A. Eker) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Trifanos, P. P. (2001). *Umberto Eco ve futbol.* (Çev: D. Kömürcü) İstanbul: Everest Yayınları.

Turhan, R. (2016). *Futbol programlarının taraftar üzerindeki etkisi: Beyaz futbol ve serbest vuruş örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Ulrich, S. and Benkenstein, M. (2010). Sport Stadium Atmosphere: Formative and reflective indicators for operationalizing the construct. *Journal of Sport Management*, 211-237.

Veal, A. J. (2004). A brief history of work and its relationship to leisure. J. T. Haworth and A. J. Veal içinde, *Work and leisure* (s. 15-33). London: Routledge. Taylor & Francis Group.

Veblen, T. (2016). *The theory of leisure class.* New York: Open Road Integrated Media, Inc.

Wasko, J., Murdock, G. and Sousa, H. (2014). The political economy of communications: Core concerns and ısues. J. Wasko, G. Murdock ve H. Sousa (Editörler) içinde, *The handbook of political economy of communications* (s. 1-10). Chichester, West Sussex: Wiley-Blackwel.

Wayne, M. (2015). *Marksizm ve medya araştırmaları. Anahtar kavramlar, çağdaş eğlimler.* (Çev: B. Cezar) İstanbul: Yordam Kitap.

Weber, M. (2011). *Protestan ahlakı ve kapitalizmin ruhu.* Ankara: Bilgesu Yayıncılık.

Wenner, L. A. (1998). Playing the MediaSport Game. L. A. Wenner içinde, *Mediasport* (s. 3-13). London: Routledge.

Whannel, G. (2008). *Culture, politics and sport. Blowing the Whistle, Revisited.* London: Routledge Taylor & Francis Group.

Whiteford, N. D. (2004). *Sibermarx. Yüksek teknoloji çağında sınıf mücadelesi.* İstanbul: Aykırı Yayıncılık 2004.

Whitson, D. (1998). Circuits of Promotion: Media, Marketing and the Globalization of Sport. L. A. Wenner içinde, *Mediasport* (s. 57-72). London: Routledge.

William, J. B. (2009). *A history of economic thought.* Middletown: Wesleyan University Press.

Wilson, J. (2017). *Futbol taktikleri tarihi. 1-2-7'den tiki-taka ve ötesine* (Çev: D. Arslan). İstanbul: İthaki Yayınları.

Wilson, J. (2018). *Yabancı kalecinin tarihi* (Çev: B. İşyar). İstanbul: İthaki Yayınları.

Winner, D. (2017). *Kökler. İngiliz Futbolunun Yakın Tarihi* (Çev: E. Özkan). İstanbul: İthaki Yayınları.

Winseck, D. and Jin, D. (2011). *The political economies of media: The transformation of the global media industries.* London: Bloomsbury Publishing Plc.

Wittel, A. (2012). Digital Marx: Toward a political economy of distributed media. *Triple C: Communication, Capitalism & Critique, 10* (2), 313-333.

Wood, E. (2004). *Karl Marx.* London: Routledge.

Wood, E. M. (2003). *Kapitalizm demokrasiye karşı. Tarihsel maddeciliğin yeniden yorumlanması.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Wynne, D. (1998). *Leisure, lifestyle and the new middle class.* London: Routledge. Taylor&Francis Group.

Yüce, M. (2014). *Osmanlı melekleri. Futbol tarihimizin kadim devreleri.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Yüce, M. (2018). *Ale'l-ıtlak baldırı çıplak. Hatırat, makalât, mülâkât.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Yücesoy, N. (2009). *Futbolun Ekonomi-Politiği: 2008 Avrupa Futbol Şampiyonası. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* Konya: Selçuk Üniversitesi.

Yıldıran, İ. (2011). Fair play: Etimolojik, semantik ve tarihsel bir bakış. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 4* (16), 3-18.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, A. H. (2020). *Futbol endüstrisinin yapısı ve özelliği: Beşiktaş Jimnastik Kulübü açısından bir değerlendirme. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi.

Yurdesin, D. (2005). Futbol, kamusal alan ve demokrasi. *Toplum ve Bilim Dergisi*, 107-121.

İnternet Kaynakları

https://blog.bizvibe.com/blog/largest-media-companies-world

https://sozluk.gov.tr

https://tr.beinsports.com/haber/turk-futbolunda-tarihi-gun

https://tr.wikipedia.org

https://www.fotomac.com.tr/superlig/2021/01/27/tff-baskani-nihat-ozdemir-yeni-yayin-ihalesi-yapacagiz

https://www.globenewswire.com/news-release/2019/06/20/1871645/0/en/The-Global-Market-for-Gambling-2019-VR-Gambling-is-Expected-to-Be-the-Fastest-Growing-Segment-Going-Forward-at-a-CAGR-of-14-3.html

https://www.transfermarkt.com.tr/wettbewerbe/europa

https://www.visualcapitalist.com/the-worlds-tech-giants-ranked/

https://www2.deloitte.com/eg/en/pages/about-deloitte/articles/european-football-market-revenues-grow-record-28b-big-five-leagues-drive-growth.html

https://www2.deloitte.com/eg/en/pages/about-deloitte/articles/european-football-market-revenues-grow-record-28b-big-five-leagues-drive-growth.html

https://www2.deloitte.com/uk/en/pages/sports-business-group/articles/annual-review-of-football-finance.html

https://www2.deloitte.com/uk/en/pages/sports-business-group/articles/annual-review-of-football-finance.html

Derinlemesine Görüşmeler

Akşar, Tuğrul (2023). Akademisyen, (9 Ağustos).

Altınsay, İbrahim (2023). Spor Yorumcusu, (16 Ağustos).

Arıkan, Erdoğan (2023). Televizyon Sunucusu, (3 Ağustos).

Bora, Tanıl (2023). Akademisyen, (2 Ağustos).

Can, Hakan (2023). Spor Gazetecisi, (11 Ağustos).

Çil, Süleyman (2023). TRT Spor Haberleri Editörü, (1 Ağustos).

Dizdar, Cem (2023). Spor Yorumcusu, (10 Ağustos).

Gümüşbıçak, Melih (2023). Televizyon Sunucusu, (25 Ağustos).

Irak, Dağhan (2023). Akademisyen, (3 Ağustos).

Pehlivan, Alp (2023). Eski Futbolcu ve Spor Yorumcusu, (16 Ağustos).

Sönmez, Mustafa (2023). Ekonomist ve Yorumcu, (4 Ağustos).

Talimciler, Ahmet (2023). Akademisyen, (23 Haziran).

İncelenen Futbol Tartışma Programları

Stadyum (2023) [Televizyon Yayını]. İstanbul: TRT, (8 Ocak, 12 Mart, 16 Nisan, 30 Mayıs).

beIN Süper Lig (2023) [Televizyon Yayını]. İstanbul: beIN Sports, (8 Ocak, 12 Mart, 16 Nisan, 30 Mayıs).

90+1 (2023) [Televizyon Yayını]. İstanbul: A Spor, (8 Ocak, 12 Mart, 16 Nisan, 30 Mayıs).

Tematik Çocuk Dergileri

Planlama-Üretim ve Tasarım

Doç. Dr. Ayşe Çatalcalı Ceylan (Baş Yazar)

Yazar ve Editörler
Doç. Dr. Yurdagül Bezirgan Arar
Doç. Dr. Murat Sağlam
Sümeyye Akdağ
Şebnem Yavuz

Danışman
Reşit Hanadan (Gazeteci-Yazar)

EĞİTİM yayınevi

TEMATİK ÇOCUK DERGİLERİ
Planlama-Üretim ve Tasarım
Doç. Dr. Ayşe Çatalcalı Ceylan **(Baş Yazar)**

Yazar ve Editörler
Doç. Dr. Yurdagül Bezirgan Arar
Doç. Dr. Murat Sağlam
Sümeyye Akdağ
Şebnem Yavuz

Danışman
Reşit Hanadan (Gazeteci-Yazar)

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-45-6
1. Baskı, Kasım 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
TEMATİK ÇOCUK DERGİLERİ
Planlama-Üretim ve Tasarım
Doç. Dr. Ayşe Çatalcalı Ceylan **(Baş Yazar)**
VIII+184 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-45-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun kitapmatik internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Alabaş, R. (2018). Çocuk Haftası Dergisi Ve Çocuk Eğitimi Açısından İncelenmesi. Kastamonu Eğitim Dergisi, 26(5), 1765-1784. Https://Doi.Org/10.24106/Kefdergi.3077

Alabaş, Ramazan. (2012). *"Çocuk Duygusu" Dergisinde Yer Alan Şiirlerin Tema Bakımından İncelenmesi.* III. UÇGES. Ankara : AÜ EBF ÇOGEM Yayınları.

Akdağ, Ç. T. (2016). Yeni Medyada Çocuk Haberciliği: "Milliyet Çocuk", "Hürriyet Çocuk" ve "Cicicee Çocuk Deyince" Sayfalarının İncelenmesi. Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi(25), 155-180. https://doi.org/10.16878/gsuilet.283070

Aktuğlu, Işıl Karpat.(2004). Marka Yönetimi, İletişim Yayınları, İstanbul

Alabay Vd. - TÜBİTAK Tarafından Yayınlanan Meraklı Minik Çocuk .Pdf. (T.y.). Geliş Tarihi 29 Eylül 2024, Gönderen Https://Dergipark.Org.Tr/Tr/Download/Article-File/514359

Alissa Levin, Redesign Anyone?" Originally Appeared İn March 2006, Folio Magazine.

Ambore, G & P. Harris, (2013b), Grafik Tasarım Temelleri Grafik Tasarımda Tasarım Fikri, Literatür Yayınları: 678, İstanbul.

Ambrose, G Ve Nigel Aona-Bıllson, (2013), Grafik Tasarım Temelleri Grafik Tasarımda Dil Ve Yaklaşım, Literatür Yayınları: 663, İstanbul.

Ambrose, G Ve P. Harris, (2013 a), Grafik Tasarım Temelleri Grafik Tasarımda Renk, Literatür Yayınları: 672, İstanbul.

Arıcı, D., & Bartan, M. (2020). Çocuğu Okul Öncesi Eğitime Devam Eden Annelerin Çocuklarına Değer Edindirme Süreçlerinin İncelenmesi. Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(1), 279-294. Https://Doi.Org/10.31592/Aeusbed.640496.

Bilge Çocuk Ve Bilge Minik, Çocukların Dünyasına Bilimsel Makalelerle Işık Tutuyor. (T.Y.). Erişim: 10 Ağustos 2024. Link: Https://Www.Aa.Com.Tr/Tr/Egitim/Bilge-Cocuk-Ve-Bilge-Minik-Cocuklarin-Dunyasina-Bilimsel-Makalelerle-İsik-Tutuyor/1945427.

Bradfield, H. (2023, Nisan 20). *How To Write News Stories for Children.* Journo Resources Limited Company. Erişim: 04.08.2024. Link: Https://Www.Journoresources.Org.Uk/How-Write-News-Children-Journalism/

Cannon, M; Bryer, T; Lindsay, M; (2014) *Media Production and Disruptive İnnovation: Exploring The İnterrelations Between Children,* Tablets, Teachers and Texts İn Subject English Settings. Media Education Research Journal, 5 (1): 16-31.

Conover, T.E. (1985). Graphic Communications Today, West Publishing Co. USA

Cox, H., & Mowatt, S. (2012). Vogue In Britain: Authenticity And the Creation of Competitive Advantage in The Uk Magazine Industry. Business History: 54, 67 - 87.

Çalışkan, E. F. (2023). Makedonya'da Çocuk Yayıncılığı: Balkan Çocuk Dergisi Kardelen Üzerine Bir İnceleme. Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi. Özel Sayı 1. 802-819.

Çizgi Diyarı (2009, Mart 18). *Doğan Kardeş.* XenFora. Erişim: 20.08.2024. Link: Https://Www.Google.Com/Url?Sa=İ&Url=Https%3A%2F%2Fwww.Cizgidiyari.Com%2Fforum%2Fk%2Fdogan-Kardes.217%2F&Psig=Aovvaw1sf9ycusf1jenney5toqwx&Ust=1724340190923000&Source=İmages&Cd=Vfe&Opi=89978449&Ved=0cbcqjhxqfwotcıiaof2xhogdfqaaaaadaaaaabak.

Çocuk Vakfı (2018, Aralık 4), Filiz Çocuk Dergisi. Erişim: 20.08.2024 Link: Https://Www.Facebook.Com/Photo?Fbid=2091222190933827&Set=A.1456461521076567&Locale=Pl_PL

Dedeoğlu, H., Şahin, A. E., Ulusoy, M., & Ertem, İ. E. (2011). Çocuk dergileri üzerine bir içerik analizi: Bilim Çocuk ve National Geographic Kids. Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi, 9, 27-38.

Du, L., & Yang, S. (2024). Design strategies for children's magazine brands: Leveraging interactive narratives. Proceedings of the 2nd International Conference on Social Psychology and Humanity Studies, 47, 231-238. https://doi.org/10.54254/2753-7048/47/20240912

Ekici, F. & Altıntop, İ. (2016). Çocuk Dergilerinin Çocuk Gelişim Ve Eğitime Etkileri. Eurasian Academy Journal Of Educational Sciences, 1(1), 1-10.

Emin, O., & Kiril, A. (2020). Çocuk dergileri. İçinde E. N. T., & B. U. (Ed.), Çocuk edebiyatı (ss. 107-119). Nobel Akademik Yayıncılık: Ankara.

Emirhan, T., & Kara, M. (2024). Çocuk edebiyatının temel ilkeleri açısından çocuk dergilerindeki metinler. Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi, 7(1), 44-60.

Ergenekon, Ö., & Aküzüm, C. (2021). OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE DEĞERLER EĞİTİMİ İLE İLGİLİ YAPILAN ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ. Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi, 10(19), 98-117.

Gardner, H. (2019, Ocak 4). Çoklu Zeka Kuramı ve Zeka Türleri. MentalUP. Erişim tarihi: 20 Ekim 2024. Link: https://www.mentalup.net/blog/coklu-zeka-kurami-ve-zeka-turleri

Gezmen, B. (2019). Bir Eğitim Aracı Olarak Çocuk Dergileri. Erciyes İletişim Dergisi. 6 (1). 59-80.

Gero, J S. 1987. Prototypes: A New Schema for Knowledge-Based Design, Working Paper, Architectural Computing Unit, Univ of Sydney. Erişim: 20 Ekim 2024. Link: https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1609/aimag.v11i4.854

Güler, B. & Polat, Ü., (2021). Çocuk Dergilerinde "Evrensel Ve Ahlaki "Değerler Aktarımının İlköğretim Programları İle İlişkilendirilmesi Üzerine Bir Araştırma. 21. Yüzyılda Eğitim Ve Toplum, 10(28), 53-83.

Gülleb, O. (2021). Türkiye'de Çocuk Dergiciliğinde Tasarım: Kırmızı Fare Dergisi Örneği. Aksaray İletişim Dergisi, 3(2), 331-361. Https://Doi.Org/10.47771/Aid.836045

Hacer H. (1993), "Çeşitli Turistlere İlişkin Bilişsel Kategoriler Ya Da Kişisel Yapılar", EÜ Psikoloji Semineri Dergisi, İzmir: EÜ.

Haladzhun, Z. (2023). Representatıon Of Legal Information in A Legal Journal for School Children. Bulletin Of Lviv Polytechnic National University: Journalism, 1, 16-22. Https://Doi.Org/10.23939/Sjs2023.01.016

Harding, J. (2004). Learning From Preschool Magazines. Child Development, 30-36.

Heller, M. (2009). British Company Magazines, 1878–1939: The Origins and Functions of House Journals in Large-Scale Organizations. Media History, 15 (2), 143–166. Https://Doi.Org/10.1080/13688800902781850

Ismail, S. N., Yahya, M., Abdullah, S. N. F., Mohd Shukri, N. A., & Ab Rashid, F. H. (2022). The Relationship of Aesthetic Value in Children's Magazine and Reading's Interest. International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences, 12 (4), Pages 504-517. Https://Doi.Org/10.6007/IJARBSS/V12-İ4/12903

Kahraman, M. E., & Fidan, E. (2019). Dergi Tasarımında Tipografi: TSE Öncü Çocuk Dergisi Örneği Üzerine Bir İnceleme. Akademik İncelemeler Dergisi, 14(1), 117-150. Https://Doi.Org/10.17550/Akademikincelemeler.444258

Karagül, S. (2024, Ağustos, 27). *Edebiyatımızın ilk çocuk dergisi: Mümeyyiz.* İstanbul Dergisi. Sayı: 19. (Erişim: 4.10.2024, Link: https://www.istdergi.com/index.php/tarih-belge/edebiyatimizin-ilk-cocuk-dergisi-mumeyyiz

Karakaya, N., & Akın, K. (2022). Günümüz Çocuk Dergilerinde Edebi Metinlerin Yeri Ve Önemi. International Journal Of Languages Education, 10.4(10.4), 267-281. Https://Doi.Org/10.29228/İjlet.62469

Karamustafa, S. (2001). Grafik Tasarım Tarihi: Nasıl Okunmalı?. (Editör Mine Haydaroğlu). 101 Dergi/Dünden Bügüne Türkiye'nin Dergileri. İstanbul: Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık, 14-21.

Karataş, E. (2020). Çocuk Edebiyatında Bir Anlatı Türü Olarak Mektup. Ana Dili Eğitimi Dergisi. 8 (3). 1028-1040.

Karataş, Serçin, (2003), Öğretim Amaçlı Web Sayfası Tasarımında Renk Kullanımı, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt 23, Sayı:2: 139-148

Kavuran, T., & Özpolat, K. (2016, Temmuz 30). Görsel İletişim Aracı Olan Dergilerin Tasarlanma Süreci. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. Https://Doi.Org/10.18069/Firatsbed.346932

Kaya, D. (2015). Çocuklara Yönelik Dergi Ve Kitaplarda Tipografi Sorunları. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Arel Üniversitesi, İstanbul.

Kaya, N. G. (2023). Çocuklara Farklı Coğrafyaları Tanıtan Bir Yazar: Gülten Dayıoğlu. Multidisipliner Yaklaşımlarla Coğrafya Dergisi. 1(1). 65-84.

Kılcan, B. Ve Üçarkuş, E. (2018). Eğitim Bilişim Ağı (EBA) Dergilerinin Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi. Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi (IJONASS), 2(1), 42-54.

Koç, R. (2023). Filiz Çocuk Gazetesinde Yer Alan Yazı Türlerinin Değerlendirilmesi, Rumelide Dil Ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi. 34. 129-142.

Küçük, A., & Küçük, M. (2021). Review of early childhood magazines in terms of scientist images: The case of curious kids. European Journal of Education Studies.

Küçük, S. (2010). İlk Türkçe Çocuk Dergileri Ve "Çocuklara Mahsus Gazete". Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi. 24. 221-257.

Macrae; N.C., Stangor, C.; Hewstone, M. (Ed). (1996). Stereotypes And Stereotyping, New York, London: Guilford Press.

Maltepe, P. (Ed.) (2022). Orta Öğretim Değerler Eğitimi (Etkinlik Kitabı). T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Devlet Kitapları. Erişim: 15.08.2024. Link: https://ogmmateryal.eba.gov.tr/kitap/degerler-egitimi/index.html

Mine Gencel-Bek&Mutlu Binark, Medya Ve Cinsiyetçilik, Ankara Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma Ve Uygulama Merkezi, Ankara, 2000: 7-8.

MinikaGO.(T.y). Türkiye'nin En Zengin İçerikli Ve Eğlenceli Çocuk Dergisi.(Erişim: 4.10.2024, Link: https://www.minika.com.tr/minikago-dergi

Naranjo-Bock, C. (2011, Ekim 3). *Effective Use of Color and Graphics in Applications for Children, Part I: Toddlers and Preschoolers.* Designing for Children. UX matters. Erişim: 10 Ağustos 2024. Link: Https://Www.Uxmatters.Com/Mt/Archives/2011/12/Effective-Use-Of-Color-And-Graphics-İn-Applications-For-Children-Part-İi-Kids-7-To-14-Years-Of-Age.Php

Nermin Mutlu, (2009), Popüler Kadın Dergilerinde Kadın Temsili Örnek Olay: Cosmopolitan Dergisi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Okay, Ş., & İncikabi, L. (2019). Süreli çocuk yayınlarındaki matematik problemlerinin incelenmesi. Eğitimde Kuram ve Uygulama, 15(3), 186-203. Erişim: 15.08.2024. Link: https://doi.org/10.17244/eku.536105Okumuş, S. (2016).

Okumuş, S. (T.y.). Kosova ve Makedonya'da Türkçe yayınlanan çocuk dergileri. Salih Okumuş Resmi Web Sitesi. Erişim: 04.08.2024. Link: http://www.salihokumus.com/makaledetay.asp?makıd=16&kosova-ve-makedonyada-turkce-yayinlanan-cocuk-dergileri.html

Sabancı, A. A. (2021). Çocuklar ve gençler için haber yazmak. NewsLabTurkey. Erişim: 04.08.2024. Link: https://www.newslabturkey.org/2021/07/04/cocuklar-ve-gencler-icin-haber-yazmak/

Sarıkaya, M. (2010). Türk Çocuk Dergilerinde Tarih 1918-1931. CTAD. 6 (12). 51-83.

Sarıkaya, M. (2018). Türkiye Cumhuriyeti'nin İlk Yıllarında Yayınlanan Çocuk Dergilerindeki "Akıl Oyunları" Örnekleri. Munzur Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7(13), 9-28.

Sezgin, G. (2016). Türkiye'de Çocuk Dergileri Ve Gündem Belirleme. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

Sobacı, S. (2001). "İmaj Yenileyen Markalarda Görsel Kimlik Sorunu", Hacettepe Üniversitesi, Grafik Ana Sanat Dalı, Ankara.

Spinner, L., Cameron, L., & Calogero, R. (2018). Peer toys play as a gateway to children's gender flexibility: The effect of (counter)stereotypic portrayals of peers in children's magazines. Sex Roles, 79(5-6), 314-328. Erişim: 04.08.2024. Link: https://doi.org/10.1007/s11199-017-0883-3](https://doi.org/10.1007/s11199-017-0883-3

Sternadori, M. (2020). Magazines As Sites of Popular Pedagogy and Edutainment. In M. Sternadori and T. Holmes (Eds.), Handbook of Magazine Studies, 278-292. Hoboken, NJ: Wiley Blackwell.

Sufiani, M., & Haryanto, H. (2019). Developing Thematic Magazine Based on Character Value to Increase Honesty of Third Grade Student. Kne Social Sciences.

Sürmeli, K. (2010). Türkiye'de Eğitim Amaçlı Çocuk Dergilerinde Karşılaşılan Temel Grafik Tasarım Sorunları Ve Sorunlara Çözüm Önerileri. (Yayınlanmamış Doktora Tezi.) On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.

Taşdemir, P. Y. (2004), Tasarımda Stereotipi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, S.10.

Temel Sanat Eğitimi Hafta 8.Pdf. (T.y.). Geliş Tarihi 11 Ağustos 2024. Gönderen: Açık Ders Ankara Üniversitesi. Erişim: 04.08.2024. Link: https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/125845/mod_resource/content/1/temel%20sanat%20e%C4%9fitimi%20hafta%208.pdf

The School Run. (T.y). How To Get Your Child Interested In The News. (Erişim: 04.08.2024, Link: Https://Www.Theschoolrun.Com/How-Get-Your-Child-İnterested-News).

Tılıç, L. D. (1998). Utanıyorum ama gazeteciyim: Türkiye ve Yunanistan'da gazetecilik. İstanbul: İletişim Yayınları.

Tılıç, L. D. (2007). Türk basınında İran Nükleer Krizi'nin sunumu: Haberin çerçevelenmesi. Galatasaray Üniversitesi İleti-Ş-İm Dergisi, 6, 70.

Tolkien, T. (2024). Magazines and newspapers for children and teenagers. School Reading List. Erişim: 04.08.2024. Link: https://schoolreadinglist.co.uk/resources/magazines-and-newspapers-for-children-and-teenagers/

Tribble, R. (2016, Nisan 17). Writing Magazine Article for Children, Children Writing Guild (CWG). Erişim: 04.08.2024. Link: https://www.childrenswritersguild.com/writing-magazine-articles-for-children/).

Tunagür, M. (2021). TSE Öncü Çocuk Dergisi Üzerine Bir İnceleme. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.

Tuncay, A.M. (1998) Dergi Tasarımı, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Ünal, S., & Benzer, A. İ. (2024). Değerler Açısından Ders Kitaplarının İncelenmesi. Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi, 19(41), 1558-1563

Üstündağ, N., & Bakan, U. (2022). Visual Analysis Of Post-Republic Children's Magazine Cover Design. Odü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi (Odüsobiad). Https://Doi.Org/10.48146/Odusobiad.1114561

Vinatha V. and R. Shevade. (2023, Mayıs 29). *Magazines as learning tools.* A Collaboration of the Mathematics Community at Azim Premji University. Erişim: 20 Ekim 2024. Link: https://azimpremjiuniversity.edu.in/news/2023/magazines-or-comics-powerful-learning-tools-for-the-children

Vikipedi. (T.y). Bilim Ve Teknik Dergisi,(T.y), Erişim: 20 Ekim 2024. Link: Https://Tr.Wikipedia.Org/Wiki/Bilim_Ve_Teknik#:~:Text=Ocak%202009'dan%20itibaren%20dergide,Küçülmüş%2021x27%2C5%20cm%20olmuştur.

Yang, X., Mei, T., Xu, Y.-Q., Rui, Y., & Li, S. (2016). Automatic Generation Of Visual-Textual Presentation Layout. ACM Transactions On Multimedia Computing, Communications, And Applications, 12(2), 1-22. Https://Doi.Org/10.1145/2818709

Yıldız, D. Ve Karaca, Ş. (2020). Çocuk Dergileri Üzerine Bir İnceleme. Dil Eğitimi Ve Araştırmaları Dergisi. 6 (2). 455-477.

Yıldız, H. (2019, Mart, 14). *Değerler zinciri nedir?.* Harun Yıldız, https://www.haldunyildiz.com/deger-zinciri-nedir/.

Yılmaz, E. (2024). Mesleki Rehberlikte Çocuk Dergilerinin Rolü (Yeşilay Mavi Kırlangıç Örneği). Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi (61), 1-19. Https://Doi.Org/10.17498/Kdeniz.1402488

Yılmaz, K., "Çocuk Dergisinde Editöryel Süreçler Teori-Pratik", Çocuk Dergiciliği Atölyesi, 13 Aralık-31 Aralık 2023.

Yılmaz, R., "TRT Çocuk Dergisi Örneği Üzerinde Kamu Çocuk Dergiciliği ", Çocuk Dergiciliği Atölyesi, 13 Aralık-31 Aralık 2023.

Yiğitbaşı, K. G. (2014). Türkiye'de Çocuk Dergiciliği: TRT Çocuk Dergisi Örneği. Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 5. 37-56

Türkiye'de kadın derlemecilik üzerine...

HAVVA KARAKAŞ

ve BALKAN TÜRKÜLERİ

SERENAT İSTANBULLU

EĞİTİM
yayınevi

Türkiye'de kadın derlemecilik üzerine…
HAVVA KARAKAŞ VE BALKAN TÜRKÜLERİ
Serenat İstanbullu
Editör: Prof. Dr. Ferit Bulut

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Resmi: Havva Karakaş Kişisel Fotoğraf Arşivi
Serenat İstanbullu Kişisel Fotoğraf Arşivi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-42-5
1. Baskı, Kasım 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

Türkiye'de kadın derlemecilik üzerine…
HAVVA KARAKAŞ VE BALKAN TÜRKÜLERİ
Serenat İstanbullu
XII+154 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-42-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Arat, S. (2001). Türk Halk Müziğinde Derleme. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul s. 29

Bartok, B. (2017). Küçük Asya'dan Türk Halk Musikisi. Pan Yayıncılık. s.57

Başarslan, Z. (1992). Türk Halk Müziği ve Oyunlarında Eğitim ve Öğretim Yöntemleri. Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. s.49

Çobanoğlu, Ö. (2010). "Türkü" Olgusu Bağlamında 'Türkü' ve 'Şarkı' Terimlerinin Etimolojisini Yeniden Tanımlama Denemesi. Türk Yurdu. ss. 46-49. s. 2

Demirçe Altıntaş, P. (2022). Cumhuriyet Dönemi Modernleşme Sürecinde Türk Müziği Politikaları. İdil. Sayı: 98 ss. 1507–1515. s.1512

Gökalp, Z. (2010). Türkçülüğün esasları. Ankara: Alter Yay. s.137-138

Kaya, C. V. (2019). Türk Halk Müziği Derleme Çalışmaları Tarihçesi. Bir Dünya Müzik TRT Aylık Müzik Dergisi sayı: 45

Kaya, C. V. (2019). Türk Halk Müziği Derleme Çalışmaları Tarihçesi. Bir Dünya Müzik TRT Aylık Müzik Dergisi. Sayı. 45

Kolukırık, K. (2014). Osmanlı Devleti'nde İlk Resmî Konservatuvar Olan Dârülelhanda Derleme ve Yayım Faaliyetleri. Türkiyat Araştırmaları Dergisi. Sayı: 35 ss. 479 - 798 s. 487

Ortaylı, İ. (2001). Türkiye Balkan İlişkileri ve Balkanların Geleceği. Avrupa'ya İlk Adım Uluslararası Sempozyumu Bildirileri, İstanbul: Kubbealtı Neşriyat. Sy: 189.

Özdek, A. (2010). Uluslararası Bir Bilim Kategorisi Olarak 'Kadın'. Edebiyat, Dil, Kültür ve Sanat Çalışmalarında Kadın Sempozyumu. Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye. ss. 219- 228. s.219

Şenel S. (2021). Süleyman Şenel Aydınlık'a konuştu: 'Kadınlar en duru taşıyıcılar. Aydınlık haber sitesi özel röportaj https://www.aydinlik.com.tr/haber/suleyman-senel-aydinlika-konustu-kadinlar-en-duru-tasiyicilar-235179 Yayınlanma: 28 Şubat 2021

Şenel, S. (1999). Cumhuriyet Dönemi'nde Türk Halk Müziği Araştırmaları. Folklor/Edebiyat. Sayı: 17, ss: 99-128. s.108

Yönetken, H.B. (2006), Derleme Notları- 1. Kitap. Sun Yayınevi Yayınları. 11, Ajans Türk Basın ve Basım Sanayi, A.Ş, Ankara. *s.28*

www.youtube.com/c/HavvaKarakaş1 (Havva Karakaş Resmi Youtube Kanalı)

Nota Kaynakları:

Hasan-Havva Karakaş kişisel nota arşivi

Serenat İstanbullu kişisel nota arşivi

TRT Müzik Dairesi Yayınları THM repertuvarı

Fotoğraf Kaynakları:

Havva- Hasan Karakaş kişisel fotoğraf arşivi

Serenat İstanbullu kişisel fotoğraf arşivi

TÜRK TIP TARİHİNE GENEL BİR BAKIŞ:

METİNLER, TERİMLER VE TEDAVİLER

Editör

DR. ÖĞR. ÜYESİ ELİF GİZEM KARAOĞLU KİRENLİ

EĞİTİM
yayınevi

TÜRK TIP TARİHİNE GENEL BİR BAKIŞ: METİNLER, TERİMLER VE TEDAVİLER
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Elif Gizem Karaoğlu Kirenli

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-27-2
1. Baskı, Kasım 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

TÜRK TIP TARİHİNE GENEL BİR BAKIŞ: METİNLER, TERİMLER VE TEDAVİLER
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Elif Gizem Karaoğlu Kirenli
VI+188 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-27-2

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

Kaynaklar

Acıpayamlı, O. (1989). Türkiye Folklorunda Halk Hekimliğinin Morfolojik ve Fonksiyonel Yönden İncelenmesi. *Halk Hekimliği Sempozyumu Bildirileri* içinde (s. 1-5). Ankara Üniversitesi Basımevi.

Ağca, F. (2016). *Uygur harfli Oğuz Kağan destanı*. Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları.

Akçiçek, E. (1992). Anadolu Halk Hekimliğinde "Köpek" ile İlgili Olarak Tatbik Edilmiş Ampirik Uygulama ve Tedavi Usulleri. *IV. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildirileri* içinde (C IV, s. 19-24). Ofset Repromat.

Aktaş, E. (2016). *Hakas destan geleneği ve kahramanları*. Kömen Yayınları.

Altun, Z. (2019). Türk kültüründe "kurt kavramı" üzerine bir inceleme. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, *22*(Bahar), 91-108. https://dergipark.org.tr/tr/pub/egitimvetoplum/issue/50244/648285

[Arat], G. R. R. (1930). *Zur heilkunde der Uiguren*. SPAW XXIV. Akademie der Wissenschaften.

[Arat], G. R. R. (1932). *Zur heilkunde der Uiguren II*. SPAW XXII. Akademie der Wissenschaften.

Arık, D. (2021). Anadolu ve Çuvaş Türklerinde kurtla ilgili inanış ve uygulamalar. *İdil-Ural Araştırmaları Dergisi*, *3*(2), 111-133. https://doi.org/10.47089/iuad.993097

Artun, E. (2014). *Ansiklopedik halkbilim/halk edebiyatı sözlüğü terimler-motifler-kavramlar*. Karahan Kitabevi.

Aslan, N. (2010). Kurt motifinin Türk menşe efsanelerdeki anlamı üzerine. *Millî Folklor*, *11*(87), 72-77. https://www.acarindex.com/pdfs/110341

Bali, A. (2017). Gaziantep yöresi doğum geleneklerinde anne ve çocuk sağaltımı. *Turkish Studies*, *12*(5), 85-110. http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.11349

Bayram, B. (2006). Oğuz epik anlatmaları ve Çuvaş alp hikâyelerinde kutsal kurt ve tepegöz. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, *6*(1), 19-27. https://dergipark.org.tr/tr/pub/egetdid/issue/34421/380198

Baysal Yurdakul, N. (2021). Türk halk hekimliğinde hayvan sembolizmi. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, *23*(1), 187-200. https://doi.org/10.32449/egetdid.1280860

Baysal, N., ve Eren, A. (2022). Türk halk inanışında ve hekimliğinde akrep. Arıkan, H. ve Akçiçek, E. (ed.), *Akrepler "Yaşayan Fosiller"* içinde (s. 97-109). Ege Üniversitesi Yayınları.

Beydili, C. (2022). *Türk mitolojisi ansiklopedik sözlük*. Yurt Kitap Yayın.

Boratav, P. N. (1994). *100 soruda Türk folkloru*. Gerçek Yayınları.

Buğday, S. (2022). *Tıp El Kitabı (handbook of medicine) filolojik inceleme-metin-dizin-tıpkıbasım* (Tez No. 772793) [Doktora tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Büyükokutan Töret, A. ve Özdemir, T. (2022). Eskişehir'de bir sağaltma ocağı: albastı. *Motif Akademi Dergisi*, *15*(39), 677-690. https://doi.org/10.12981/mahder.1156621

Caferoğlu, A. (1968). *Eski Uygur Türkçesi sözlüğü*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Cerrah Celayir, A. vd. (2011). Türkçe yazılmış en eski ilk tıp metni üzerine bir derleme. *Turkiye Klinikleri J Med Ethics*, *19*(3), 155-163. https://www.turkiyeklinikleri.com/article/tr-turkce-yazilmis-en-eski-ilk-tip-metni-uzerine-bir-derleme-61506.html

Çınar, A. K. (2019). Bozkır kültür çevresinde kurt ve adlandırması. *Cappadocia Journal of History and Social Sciences*, *1*(6), 1-11. 10.18299/cahij.82

Çoruhlu, Y. (2022). *Türk mitolojisinin ana hatları*. Ötüken Neşriyat.

Çoruhlu, Y. (2024). *Türk sanatında hayvan sembolizmi 1-2* (2. bs.). Ötüken Neşriyat.

Demir, M. (2016). Şamanizm'de hastalık kavramı ve tedavi yaklaşımları. *Lokman Hekim Dergisi*, *6*(1), 19-24. https://dergipark.org.tr/tr/pub/mutftd/issue/43175/523711

Demirsoy, A. (1996). *Türkiye omurgalıları memeliler* (2. bs.). Çevre Bakanlığı Çevre Koruma Genel Müdürlüğü Proje No: 90-K-1000-90.

Denisov, P. V. (1969). *Etnokul'turnıe paralleli dunayskih bolgar ı çuvaşey.* Çeboksarı, Çuvaşskoe Knijnoe İzdatel'stvo.

Eliade, M. (2014). *Şamanizm* (İ. Birkan, çev.). İmge Kitabevi.

Ercilasun, A. B. ve Akkoyunlu, Z. (2018). *Dîvânu lugâti't-Türk* (3. bs.). Türk Dil Kurumu Yayınları.

Gabain, A.V. (1995). *Eski Türkçenin grameri* (2. bs.). Türk Dil Kurumu Yayınları.

Gökdağ, B. A. ve Üçüncü, K. (2015). *Başlangıcından günümüze Türk destanları*. Akçağ Yayınları.

Hällzon, P. (2022). *Languages of healing theories, practise and terminology within Eastern Türki medicine in the late 19th and early 20th centuries*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Acta Universitatis Upsaliensis.

Hällzon, P., Károly, L. and Svanberg, I. (2022). Dog for a cure and some dough for a tooth. The historical role of the domestic dog and other canids in various healing practices in eastern Turkestan. Mirsultan, A., Schluessel, E. and Sulaiman, E. (eds.), *Community still matters Uyghur culture and society in Central Asian context* in (pp. 248-266). Nias Press.

İnan, A. (1998). *Makaleler ve incelemeler* (3. bs., C I). Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Kalafat, Y. (2006). Türk halklarında kurt ağzı bağlama. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *20*(1), 273-280. https://dergipark.org.tr/tr/pub/erusosbilder/issue/23753/253078

Kalafat, Y. (2010). *Doğu Anadolu'da eski Türk inançlarının izleri*. Berikan Yayınevi.

Kalafat, Y. (2012). *Türk mitolojisinde kurt*. Berikan Yayınevi.

Karakurt, D. (2011). *Türk söylence sözlüğü*. E-kitap.

Karaoğlu Kirenli, E. G. (2023). *XIX. yüzyıla ait Çağatayca tıp metni*. Paradigma Akademi Yayınları.

Kiyat, A. (2022). Kırgız Türklerinin halk hekimliğinde sağaltımda kullanılan malzemeler. *Türkoloji Dergisi*, *2*(110), 49-83. https://dergipark.org.tr/tr/pub/ayt/issue/70522/1109455

Kolot, B. (2022). *Türk boylarının destanlarında kurt*. Arı Sanat Yayınevi.

Komisyon. (1992). *Karşılaştırmalı Türk lehçeleri sözlüğü I-II*. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Korkmaz, E. (2003). *Eski Türk inançları ve Şamanizm terimleri sözlüğü*. Anahtar Kitaplar Yayınevi.

Musayev, S. ve Akmataliyev, A. (2007). *Kırgız destanları-6*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Orozobaev, M. (2012). Kırgız halk inancı ve halk hekimliği uygulamalarında yılan. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergisi*, *1*(15), 1-17. https://dergipark.org.tr/tr/pub/kdeniz/issue/16860/175505

Ögel, B. (1991). *Türk kültür tarihine giriş VII* (3. bs.). Kültür Bakanlığı Yayınları.

Ögel, B. (1998). *Türk mitolojisi* (C I). Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Özaydın, Z. (2011). *Türk tıp tarihi bibliyografyası (tıp, eczacılık, diş hekimliği, veteriner hekimliği, hemşirelik, ebelik) (19.-21. yy)*. İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Özdemir, F. (2022). *Doğadan söze modern Türk şiirinde hayvan imgesi*. Kabalcı Yayıncılık.

Paçacıoğlu, B. (2016). *VIII.-XVI. yüzyıllar arasında Türkçenin sözcük dağarcığı*. Kesit Yayınları.

Temel Alemdar, E. (2023). *Geç dönem doğu Türkçesinde geleneksel tıp kitabı*. Doğu Kütüphanesi Yayınları.

Türk Dil Kurumu (2023). *Türkçe sözlük* (12. bs.). Türk Dil Kurumu Yayınları.

Uğureli, A. (2018). Halk hekimliğinde köstebek kullanımı ve köstebek ocaklarının mitolojik yansımaları. *Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, *6*(16), 167-173. https://dergipark.org.tr/tr/pub/asbider/issue/42615/513719

Uysal, İ. N. (2020). *XX. yüzyıl başlarında Çağatay Türkçesiyle yazılmış bir tıp metni Tabîbçılık*. Kesit Yayınları.

Uysal, İ. N. ve Demir, E. (2020). Tarihî tıp metinleri bibliyografyası: lisansüstü tezler-kitaplar. Arslan, M. (ed.), *Tarihsel ve çağdaş Türk lehçelerinde tıp: metinler, tarih, uygulamalar, kavramlar, terimler* içinde (s. 357-374). Detay Yayıncılık.

Uysal, İ. N. (2023). Türkoloji'nin Keşfedilmeyi Bekleyen Hazinesi: Çağatayca Tıp Metinler. *İpek Yolu ve Ötesi Kongre Serisi Bir Yol Bir Kuşak Göç, Turizm ve Ekonomi Politik SIRCON 2023 Bildiriler Kitabı* içinde (s. 2715-2735). Necmettin Erbakan Üniversitesi Yayınları.

Elektronik Kaynaklar

URL-1: "Kurtlar". 20 Ağustos 2024 tarihinde https://evrimagaci.org./kurtlar-bazi-turlerinin-soyu-tukenme-esigine-geldi-9209 adresinden edinilmiştir.

URL-2: "Prov. 351". 20 Ağustos 2024 tarihinde http://uyghur.ittc.ku.edu/manuscripts/Jarring_Prov_351.facsimile.xhtml adresinden edinilmiştir.

Kaynaklar

Aka, İ. (1989). Hândmîr. *İslâm Ansiklopedisi* içinde (C 15, s. 550-552). Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları. https://islamansiklopedisi.org.tr/handmir

Arat, R. R. (2000). *Baburnâme Babur'un hâtıratı.* Kültür Bakanlığı Yayınları.

Bayat, A. H. (2016). *Tıp tarihi.* Merkezefendi Geleneksel Tıp Derneği.

Deliser, B. (2023). Sağlığın korunması ve hastalıkların tedavisi konusunda geleneksel İslam tıbbına dair: Süyûtî'nin er-rahme fi't-tıb ve'l-hikme adlı eseri. *Akademik Platform İslami Araştırmalar Dergisi*, *7*(1), 1-19. https://doi.org/10.52115/apjir.1240266

Erdem Uçar, F. M. (2021). Ahlat-ı erbaa teorisi çerçevesinde Özbek kültüründe şifalı bitkiler: 1001 tıbbiy hikmet örneği. Arslan, M. (ed.), *Geçmişten günümüze Türk tıbbı (tarih, metinler, uygulamalar, terim ve terimlerin Türkçeleştirilmesi)* içinde (s. 56-87). Sonçağ Yayınevi.

Hasanî, M. (1992). *Bâburning xâs tabibi Yûsufiy tabâbeti.* Özbekistan Respublikası Fenler Akademiyasının Fen Neşriyatı.

İbrahim, T. (1993). *Ebu Ali İbn Sînâ, tıb kanunları 1.* Abdulla Kadiriy Namıdagi Halk Merasi Neşriyatı.

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY 04345 *Şerh-i Rubâiyyât-ı Yûsufî fi't-Tıb*, 3b.

Kerimov, U. İ., ve Kerimova, S. U. (1991). *Ebu Ali İbn Sînâ, tıbbiy ögitler*. Taşkent Mehnet Neşriyatı.

Keskinbora, H. K., Horozoğlu, F., Gönen, T., Sever, Ö. ve Yaşar, M. (2011). Mümin bin Mukbil'e göre baş ağrıları. *Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi*, *1*(3), 31-34.

Koraş, H., Açık, F. ve Öztürk, Z. (2023). *Özbek Türkçesi Türkiye Türkçesi sözlük.* Nobel Yayınları.

Önler, Z. (1981). *Celalüddin Hızır (Hacı Paşa) Müntahab-ı Şifa, inceleme-metin-dizinler* (Tez No. 371080) [Doktora tezi, Fırat Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Özcan, A. (1989). Mevlânâ Yûsufî. *İslâm Ansiklopedisi* içinde (C 29, s. 454). Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları. https://islamansiklopedisi.org.tr/mevlana-yusufi

Sakin, O. vd. (2017). *15. yüzyıl Türkçe tıp kitabı Yâdigâr-ı İbn-i Şerîf.* Zeytinburnu Belediyesi Yayınları.

Elektronik Kaynaklar

"Güncel Türkçe Sözlük" (GTS). 24 Mart 2024 tarihinde https://sozluk.gov.tr/ adresinden edinilmiştir.

"Kubbealtı Lugatı" (KS). 27 Mart 2024 tarihinde https://lugatim.com/ adresinden edinilmiştir.

"Osmanlıca Sözlük". 25 Temmuz 2024 tarihinde https://pauctle.com/osmtr/index.php adresinden edinilmiştir.

"Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü" 8 Ekim 2024 tarihinde https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/talati-huseyin-efendi adresinden edinilmiştir.

URL-1: "Hekimliğe Dair". 27 Mart 2024 tarihinde https://yazyaz.wordpress.com/category/iskender-pala/ adresinden edinilmiştir.

References

Ahlbert, G. and Raquette, G. (1921). *Studieplan för muhammedanmissionärer i Ostturkestan. Antagen av Ost-turkestankonferensen 1916* [Study Plan for Islam Missionaries in Eastern Turkestan. Adopted by the Eastern Turkestan Conference in 1916]. Svenska Missionstryckeriet.

Boeschoten, H. E. and O'Kane, J. (eds.). (2015). *Al-Rabghūzī, the stories of the Prophets* (Vols. 1-2) (2nd ed.). Brill. https://doi.org/10.1163/9789004294837

Bos, G. (1993). The miswāk, an aspect of dental care in Islam. *Medical History*, 37, 68-79. https://doi.org/10.1017/s0025727300057690

Clauson, G. (1972). *An etymological dictionary of pre-thirteenth-century Turkish*. Clarendon.

Dankoff, R. (ed.). (1982-1985). *Maḥmūd al-Kāšγarī: Compendium of the Turkic dialects* (*Dīwān Luγāt at-Turk*) (in collaboration with James Kelly). Harvard University.

DeWeese, D. (2013). Muslim medical culture in modern Central Asia: A brief note on manuscript sources from the sixteenth to twentieth centuries. *Central Asian Survey*, *32*(1), 3-18. https://doi.org/10.1080/02634937.2013.768049

Gustafsson, D. (1917). Vidskepelse och Vantro [Superstition and Misbelief]. In J. E. Lundahl (ed.), *På obanade stigar-Tjugofem år i Ost-Turkestan: Svenska missionsförbundets mission i Ost-Turkestan* [On Untrodden Paths-Twenty-five Years in Eastern Turkestan: The MCCS's Mission in Eastern Turkestan] (pp. 224-230). Svenska Missionsförbundets Förlag.

Hauenschild, I. (1989). *Türksprachige volksnamen für kräuter und stauden mit den Deutschen, Englischen und Russischen bezeichnunge* Harrassowitz.

Hauenschild, I. (1996). *Türksprachige volksnamen für kräuter und stauden mit den Deutschen, Englischen und Russischen bezeichnunge* Harrassowitz.

Hällzon, P. (2022). *Languages of healing: Theories, practice and terminology within Eastern Turki medicine in the late 19th and early 20th centuries* [Doctoral dissertation, Uppsala University]. DiVA. https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:uu:diva-460301

Hällzon, P., Ötkür, Z., Ståhlberg, S. and Svanberg, I. (2024). Making the most of scarce biological resources in the desert: Loptuq material culture in Eastern Turkestan around 1900. *Journal of ethnobiology and ethnomedicine*, *20*(25), 1-19. https://doi.org/10.1186/s13002-024-00660-5

Hällzon, P., Ståhlberg, S. and Svanberg, I. (2019). Glimpses of Loptuq folk botany: Phytonyms and plant knowledge in Sven Hedin's herbarium notes from the lower Tarim River area as a source for ethnobiological research. *Studia Orientalia Electronica*, 70, 96-119. https://doi.org/10.23993/store.76475

Högberg, L. E. (1907). *Kaschgarsk medicin* [*Kashgarian Medicine*] (Unpublished manuscript). Museum of Ethnography in Stockholm, Sweden.

Jarring, G. (1933). *Studien zu einer osttürkischen Lautlehre*. Borelius; Harrassowitz.

Jarring, G. (1936). *The contest of the fruits: an Eastern Turki allegory*. Gleerup.

Jarring, G. (1964). *An Eastern Turki-English dialect dictionary*. CWK Gleerup.

Jarring, G. (1979). *Matters of ethnological interest in Swedish missionary reports from southern Sinkiang*. Liber Läromedel; Gleerup.

Jarring, G. (1986). *Return to Kashgar: Central Asian memoirs in the present*. Duke.

Kahl, O. (2007). *The dispensatory of Ibn at-Tilmīḏ. Arabic text, English translation, study and glossaries*. Brill. https://doi.org/10.1163/ej.9789004156203.i-349

Kahl, O. (2009). *Sābūr ibn Sahl's dispensatory in the recension of the ʿAḍudī hospital*. Brill. https://doi.org/10.1163/ej.9789004171244.i-270

Karaoğlu Kirenli, E. G. (2023). *XIX. yüzyıla ait Çağatayca tıp metni* (*giriş-inceleme-metin-dizin-tıpkıbasım*) (Vols. 1-2). Paradigma Akademi.

Károly, L. (2015). *A Turkic medical treatise from Islamic Central Asia: A critical edition of a seventeenth-century Chagatay work by Subḥān Qulï Khan* (edited, translated and annotated by László Károly). Brill. https://doi.org/10.1163/9789004284982

Kaya, Ö. (2006). Doğu Türk Yazı Dili ve Edebiyatı Araştırmaları VI: Doğu Türk yazı dili alanına ait bir tıp metni. *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*, *3*(4), 111-129.

Ma″rufov, Z. M. (1981). *Ŭzbek tilinin izohli lughati* (Vols. 1-2). Rus tili.

Panaino, A., Abdollahy, R. and Balland, D. (1990). Calendars. In E. Yarshater (ed.), *Encyclopædia Iranica* (Vol. 4/6-7, pp. 658-677). Routledge; Kagan Paul.

Pormann, P. E. and Savage-Smith, E. (2007). *Medieval Islamic medicine*. Edinburgh University Press.

Raquette, G. (1909). *A contribution to the existing knowledge of the Eastern-Turkestan dialect as it is spoken and written at the present time in the districts of Yarkand and Kashgar*. Société Finno-Ougrienne.

Raquette, G. (1912-1914). *Eastern Turki grammar: Practical and theoretical with vocabulary* (Vols. 1-3). Reichsdruckerei.

Raquette, G. (1930). *Täji bilä Zohra: Eine osttürkische Variante der Sage von Tahir und Zohra*. Gleerup; Harrassowitz.

Schluessel, E. (ed.) (2018). *An Introduction to Chaghatay: A graded textbook for reading Central Asian sources*. Maize Books, Michigan Publishing.

Shaw, R. B. (1880). *A sketch of the Turki language as spoken in Eastern Turkistan (Kàshghar and Yarkand.) (Vol. 2): Vocabulary, Turki-English*. Baptist Mission Press.

Steingass, F. J. (1892). *A comprehensive Persian-English dictionary* (Including the Arabic words and phrases to be met with in Persian literature. Being Johnson and Richardson's Persian, Arabic, and English dictionary revised, enlarged, and entirely reconstructed). Crosby Lockwood.

Ullmann, M. (1970). *Die Medizin im Islam*. Brill.

Wilkens, J. (2021). *Handwörterbuch des Altuigurischen: Altuigurisch-Deutsch-Türkisch*. Universitätsverlag Göttingen.

Kaynaklar

Alektorov, A. E. (1886). Kirgizy. *OL*, 13-20, 22-25.

Al-Horasani, Sultan ‘Ali. (n.d.). *Dastur al-İlac*. Manuscript. Antique salon “Ampir” private fund, 7.10 (152), ff. 1a-88b.

Alimbai, N., et al. (2017). *Kazak etnografiyalyk kategoriler, ugymdar men ataularynyn dasturly juyesy: İllustratsiyalangan ansiklopediya* (C 2, s.149). Alem Damu İntegratsiya.

Auesbayeva, P., et al. (Eds.). (2020). *Hoca Ahmet Yesevi hikmetleri*. Auezov Edebiyat ve Öner Enstitüsü Yayınları.

Bayat, A. (2016). *Tıp tarihi*. Üçer Matbaacılık.

Gürgan, M. (2010). Orta Asya’daki eski Türk tıbbının, başlangıçtan 14. yüzyıla kadarki döneme ait bilinen Türkçe tıp metinlerinde, tıp tarihi açısından değerlendirilmesi (Tez No. 261016) [Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Los’ev, I. (1875). Mediczina v Kirgizskoj stepi. [Medicine in the Kyrgyz steppe]. *Moskovskaya gazeta*, 28, 864.

Mirskij, M. B. (2005). *Mediczina Rossii X–XX vekov: ocherki istorii*. ROSSPE’N.

Shadkam, Z., et al. (2021). Orta Gasyrlyk Turky şipagerlyk dastury jane jazba jadıgerlery. *Kaznu Habarşysy: Tarih Seriyası*, *3*(102), 178-187. https://bulletin-history.kaznu.kz/index.php/

Shadkam, Z., et al. (2022). *Dastur al-İlac traktatyndagy halk emşylygy-meditsinalyk antropologyalyk közkarasymen*. *Avraziya Gumanitarlyk İnstitüty Habarşysy*, *3*, 91-100. https://doi.org/10.55808/1999-4214.2022-3.09

Shadkam, Z., et al. (2023). Orta Asya halk hekimliğinde dua, vird ve zikir. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, *106*, 43-63. https://doi.org/10.34189/hbv.106.003

Ualikhanov, Sh. (1985). Kazaktardagy shamandyktyn kaldygy. [Remnants of shamanism in the Kazakhs]. *Tandamaly*. Almaty.

Vasilev, A.V. (1902). Narodnye sposoby vrachevaniya u kirgiz Turgajskoj oblasti. [Folk methods of healing at the Kirghiz of the Turgai region]. *Turgajskaya gazeta*, 22-47.

Vorob’ev, A. A. and Petrova, I. A. (2005). *Khirurgiya v izobrazitel’nom iskusstve*. Izdatel’stvo VolGMU.

Yagmin, A. (1845). *Kirgiz-kajsatskie stepi i ikh zhiteli. [Kirghiz-Kaysat steppes and their inhabitants]*. Sankt Peterburg.

Kaynaklar

Adams, D. Q. (2013). *A dictionary of Tocharian B. Revised and greatly enlarged. Vol. 1-2.* Rodopi.

Arat, R. R. (1940-42). Uygurlarda ıstılahlara dair. *Türkiyat Mecmuası*, *7-8*, 56-81.

Carling, G. and Pinault, G.-J. (2023). *Dictionary and thesaurus of Tocharian A.* Harrassowitz.

Clauson, S. G. (1972). *An etymological dictionary of pre-thirteenth-century Turkish.* Oxford at the Clarendon Press.

Davids, T. W. R. and W. Stede (1921-1925). *The Pali text society's Pali-English dictionary.* Pali Text Society.

Edgerton, F. (1953). *Buddhist hybrid Sanskrit grammar and dictionary. Vol. II: Dictionary.* Yale University Press.

Hirakawa, A. 平川彰 (1997). *Bukkyō kan-bon dai jiten* 佛教漢梵大辭典 [*Buddhist Chinese-Sanskrit dictionary*]. Reiyūkai.

Japanese-English Buddhist Dictionary. (1979). Daitō Shuppansha.

Karaman, A. (2022). *Eski Türkçede ikilemeler*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Monier-Williams, M. (1899). *A Sanskrit-English dictionary.* Oxford University Press.

Nadalyayev, V. M., Nasilov, D. M., Tenişev, E. R. and Şçerbak, A. M. (1969). *Drevnetyurkskiy slovar'*. Izdat Nauka, Leningradskoe Otd.

Ölmez, M. (2017). Eski Uygurca ikilemeler üzerine. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, *65*(2), 243-311. https://dergipark.org.tr/tr/pub/belleten/issue/36565/415085

Poucha, P. (1955). *Institutiones linguae Tocharicae. Pars I: Thesaurus linguae Tocharicae dialecti A.* Státní Pedagogické Nakladatelství.

Röhrborn, K. (1977-1998). *Uigurisches Wörterbuch. Sprachmaterial der vorislamischen türkischen Texte aus Zentralasien. Lieferung 1-6: a-ärŋäk.* Steiner.

Röhrborn, K. (2010). *Uigurisches Wörterbuch. Sprachmaterial der vorislamischen türkischen Texte aus Zentralasien, Neubearbeitung. I. Verben. Vol. 1: ab- - äzüglä-.* Steiner.

Röhrborn, K. (2017). *Uigurisches Wörterbuch. Sprachmaterial der vorislamischen türkischen Texte aus Zentralasien. Neubearbeitung. II. Nomina-Pronomina-Partikel. Band 2: aš-äžük*. Steiner.

Şen, S. (2002). *Eski Uygur Türkçesinde ikilemeler*. (Tez No. 122582) [Yüksek lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Tokyürek, H. (2019). *Eski Uygur Türkçesinde Budizm ve Manihaizm terimleri.* Türk Dil Kurumu Yayınları.

Wilkens, J. (2016). *Buddhistische Erzählungen aus dem alten Zentralasien. Edition der altuigurischen Daśakarmapathāvadānamālā. Teil 1. [Vorwort, Einleitung, Siglen der Handschrift und Konkordanzen, Edition]. Teil 2. [Edition, Faksimiles] Teil 3. [Glossar, Transliterationen, Abkürzungen, Literaturverzeichnis].* Brepols.

Wilkens, J. (2021). *Handwörterbuch des Altuigurischen: Altuigurisch – Deutsch – Türkisch / Eski Uygurcanın el sözlüğü: Eski Uygurca – Almanca – Türkçe*. Universitätsverlag Göttingen.

Elektronik Kaynaklar

"Digital Dictionary of Buddhism" (DDB). 31 Ağustos 2024 tarihinde ww.buddhism-dict.net adresinden edinilmiştir.

"Turfanforschung: Digitales Turfan-Archiv. (t.y.). Mainz 414 [T I D d] (ön sayfa)". 31 Ağustos 2024 tarihinde BerlinBrandenburgische Akademie der Wissenschaften: https://turfan.bbaw.de/dta/mainz/images/mainz0414_seite1.jpg adresinden edinilmiştir.

"Turfanforschung: Digitales Turfan-Archiv. (t.y.). Mainz 414 [T I D d] (ön sayfa)". 31 Ağustos 2024 tarihinde BerlinBrandenburgische Akademie der Wissenschaften: https://turfan.bbaw.de/dta/mainz/images/mainz0414_seite1.jpg adresinden edinilmiştir.

"Turfanforschung: Digitales Turfan-Archiv. (t.y.). Mainz 414 [T I D d] (ön sayfa)". 31 Ağustos 2024 tarihinde BerlinBrandenburgische Akademie der Wissenschaften: https://turfan.bbaw.de/dta/mainz/images/mainz0414_seite1.jpg adresinden edinilmiştir.

"Turfanforschung: Digitales Turfan-Archiv. (t.y.). Mainz 414 [T I D d] (ön sayfa)". 31 Ağustos 2024 tarihinde BerlinBrandenburgische Akademie der Wissenschaften: https://turfan.bbaw.de/dta/mainz/images/mainz0414_seite1.jpg adresinden edinilmiştir.

Kaynaklar

Adıvar, A. (1982). *Osmanlı Türklerinde ilim*. Remzi Kitabevi.

Ayverdi, İ. (2005). *Kubbealtı lugatı misalli büyük Türkçe sözlük*. Kubbealtı.

Çağbayır, Y. (2007). *Ötüken Türkçe sözlük*. Ötüken Neşriyat.

Devellioğlu, F. (2001). *Osmanlıca-Türkçe ansiklopedik lügat.* Aydın Kitabevi.

İhsanoğlu, E. (2010). *Osmanlılar ve bilim*. Etkileşim Yayınları.

Kâhya, E. (2013). *Türk bilim insanları*. Nobel Yayınları.

Kâhya, E. ve Erdemir, A.D. (2000). *Bilimin ışığında Osmanlıdan Cumhuriyete tıp ve sağlık kurumları*. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Mossensohn, M. S. (2013). *Osmanlı tıbbı tedavi ve tıbbi kurumlar 1500-1700* (B. Üçpınar, çev.). Kitap Yayınevi.

Redhouse, S. J.W. (2011). *Turkish and English lexion.* Çağrı Yayınları.

Şehsuvaroğlu, B. N., Demirhan, A. E. ve Güreşsever, G. C. (1984). *Türk tıp tarihi*. Taş Kitapçılık-Yayıncılık.

Türk Dil Kurumu (2011). *Türkçe Sözlük.* Türk Dil Kurumu Yayınları.

Unat, E. K., İhsanoğlu, E. ve Vural, S. (2004). *Osmanlıca tıp terimleri sözlüğü.* Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Uzel, İ. (1992). *Şerefeddin Sabuncuoğlu Cerrāhiyetü'l-Hāniyye* (C 1). Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Uzel, İ. (2014). *Hayatı, kişiliği ve cerrahi aletleri ile Şerefeddin Sabuncuoğlu*. Amasya Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü.

Uzel, İ. *Mücerrebnāme*. İlter Uzel Kitaplığı.

Uzel, İ. ve Süveren, K. (1999*). Şerefeddin Sabuncuoğlu Mücerreb-nāme (İlk Türkçe deneysel tıp eseri)*. Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

Kaynaklar

Acar, H. V. ve Say Şahin, D. (2017). Osmanlı Dönemi Tıp Yazmalarında ve Kutadgu Bilig'de Mithridates Macunu. *X. Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Günleri, Bildiri Özetleri Kitabı* içinde (s. 12-13). Çukurova Üniversitesi.

Battal, A. (1934). *İbnü-Mühenna Lûgati (İstanbul nüshasının Türkçe bölüğünün endeksidir)*. Devlet Matbaası.

Baydan, B. (1992). *Tıb-nâme-i Türkî* (Tez No. 176165) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Bilhan, S. (1989). Tıp okulu niteliğinde 10 yüzyıllık Türk hastanesi: Vakıf belgesi. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES), 15*(2), 125-130. https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000907

Gülsevin, G. (2006). Kutadgu Bilig Türkçesinden Anadolu ağızlarına. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1*(20), 109-121. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/219328

Gültekin, E. (2018). Türk kültüründe Lokman Hekim. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi, 88*(Aralık), 123-134. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2580477

Gürgüz, A. (2005). *İbn-i Kutluk Molla Toh Niyaz Ahond-Nıng tıbb kitabı (giriş-metin-tercüme-sözlük-dizin)* (Tez No. 215010) [Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

İnan, A. (1976). *Eski Türk Dini Tarihi.* Milli Eğitim Basımevi.

İncetahtacı, N. (2011). *Kutadgu Bilig'deki alıntı sözlerin incelemesi* (Tez No. 280436) [Yüksek lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Jouanna, J. (2012). *Greek Medicine from Hippocrates to Galen* (van der Eijk P, ed.). Brill.

Ocak, A. Y. (1988). Âb-ı hayat. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* içinde (C 1, s. 1-3). Türkiye Diyanet Vakfı.

Karaoğlu Kirenli, E. G. (2023). *XIX. yüzyıla ait Çağatayca tıp metni.* Paradigma Akademi Yayınları.

Karoly, L. (2015). *A Turkic medical treatise from Islamic Central Asia: A critical edition of a seventeenth-century Chagatay work by Subhan Quli Khan.* Brill.

Kutluay Merdol, T. (2023). Yaşlılıkta beslenme ve diyetin önemi [Editörden]. *Beslenme ve Diyetetik Dergisi, 51*(1), 1. https://doi.org/10.33076/2023.BDD.1746

Nutton, V. (1993). Humoralism. Bynum, W. F. ve Porter, R. (ed)., *Companion encyclopedia of the history of medicine I* içinde (s. 286-287). Taylor & Francis.

Sertkaya, O. F. (2010). Sanskrit kökenli çurni kelimesinin anlamı "barut" mu, yoksa "toz" mu? *Türk Dili, Dil ve Edebiyat Dergisi, 99*(706), 349-354.

Sertkaya, O. F. (2021). Matrıdus, Masrîditûs, Mesrûzîtûs macunu üzerine. *Türk Dili, Dil ve Edebiyat Dergisi, 120*(834), 10-14. https://www.tdk.gov.tr/wp-content/uploads/2021/06/Osman-Fikri-Sertkaya-_-MATRIDUS-MASR%C3%8ED%C4%B0T%C3%9BS-MESR%C3%9BZ%C3%8ET%C3%9BS-MACUNU-%C3%9CZER%C4%B0NE-_-5.pdf

Şen, S. (2007). *Orhon, Uygur ve Karahanlı metinlerindeki meslekler bağlamında eski Türk kültürü* (Tez No. 207307) [Doktora tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Tonner, P. H., Kampen, J. and Scholz, J. (2003). Pathophysiological changes in the elderly. *Best Practice and Research in Clinical Anaesthesiology*, *17*(2), 163-177. https://doi.org/10.1016/S1521-6896(03)00010-7

Yaylagül Üstünel, Ö. (2020). Kutadgu Bilig'de sağlığı koruma bilgisi ve sağlıkla ilgili bazı eş anlamlı sözcükler. *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi, 17*(2), 312-330. http://mtad.humanity.ankara.edu.tr/sayilar/XVII-2/pdf/16_998_MTAD_XVII-2_O_Yaylagul.pdf

oluşan terimlerin tek kelimeden ya da iki, üç ve dört kelimeden oluştuğu görülmektedir. Tek kelimeden oluşan terimlerin en çok Fransızca kökenli, iki kelimeden oluşan terimlerin en çok Türkçe ve Arapça kökenli, üç kelimeden oluşan terimlerin en çok Türkçe kökenli olduğu ve dört kelimeden oluşan terimlerin de en çok Türkçe ve Farsça kökenli olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda Rumca ve Ermenice dillerinin tek başına terim oluşturmadığı da belirlenmiştir.

Kaynaklar

Doğan, L. (2018). Trakya ağızlarında tıp terimleri ve hastalık adları. Asutay, H. ve Ergin, D.Y. (ed.). *Balkan Eğitim Araştırmaları* içinde (s. 231-244). Trakya Üniversitesi Yayın.

Erten, A. (2003). *Tıp terminolojisi ve tıp metinleri çevirisi.* Seçkin Yayınları.

İmer K., Kocaman A. ve Özsoy S.A. (2011). *Dilbilim sözlüğü*. Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.

Şahin H. (2006). Terimlerin genel dile yansımasına dair bazı gözlemler. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 20*(1), 123-129. https://dergipark.org.tr/tr/pub/erusosbilder/issue/23753/253082

Şaş, A. K. (2020). Türkçede terim oluşturma yolları ve bilişim terimlerinin oluşum süreçleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (21), 242-256. https://doi.org/10.29000/rumelide.843314

Türkmen, S. (2006). *Eski Anadolu Türkçesinde tıp terimleri* (Tez No. 190662) [Doktora tezi, Kırıkkale Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Zülfikar, H. (1991). *Terim sorunları ve terim yapma yolları.* Türk Dil Kurumu Yayınları.

Elektronik Kaynaklar

"Güncel Türkçe Sözlük". 24 Mayıs 2023 tarihinde https://sozluk.gov.tr/ adresinden edinilmiştir.

"Kubbealtı Lugatı". 24 Mayıs 2023 tarihinde https://lugatim.com/s/terim adresinden edinilmiştir.

Kısaltmalar

Alm.	: Almanca
Ar.	: Arapça
Erm.	: Ermenice
Far.	: Farsça
Fr.	: Fransızca
İng.	: İngilizce
İt.	: İtalyanca
Lat.	: Latince
Moğ.	: Moğolca
Rum.	: Rumca
TDK	: Türk Dil Kurumu
Tr.	: Türkçe
Vb.	: Ve benzeri
Yans.	: Yansımalı sözcük
Yun.	: Yunanca
?	: Kökeni belli olmayan

Kaynaklar

Çetin, H. A. (2020). *Eski anadolu Türkçesi eczacılık ve tıp terimleri sözlüğü*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Hacı Paşa (Celalüddin Hızır) (2009). *Müntahab-ı şifâ giriş-metin-sözlük* (Z. Önler, haz.). Türk Dil Kurumu Yayınları.

İbn-i Sinâ (2020). *El-kanun fi't-tıbb birinci kitap* (E. Kâhya, çev.). Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

İbn-i Sinâ (2020). *El-kanun fi't-tıbb ikinci kitap* (E. Kâhya, çev.). Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

İbn-i Sinâ (2020). *El-kanun fi't-tıbb üçüncü kitap-I* (E. Kâhya, çev.). Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

İbn-i Sinâ (2020). *El-kanun fi't-tıbb üçüncü kitap-II* (E. Kâhya, çev.). Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

İbn-i Sinâ (2020). *El-kanun fi't-tıbb dördüncü kitap* (E. Kâhya, çev.). Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

İbn-i Sinâ (2020). *El-kanun fi't-tıbb beşinci kitap* (E. Kâhya, çev.). Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

Muhammed bin Mahmûd-ı Şirvânî (2004). *Mürşid (göz hastalıkları) inceleme-metin dizin-sözlük* (A. H. Bayat ve N. Okumuş, haz.). Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.

Önler, Z. (2019). *Tarihsel tıp metinleri sözlüğü*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Türk Dil Kurumu (2023). *Türkçe sözlük* (12. bs.). Türk Dil Kurumu Yayınları.

Elektronik Kaynaklar

"Koliryum". 20 Ağustos 2024 tarihinde https://en.wikipedia.org/wiki/Collyrium adresinden edinilmiştir.

Kaynaklar

Altaş, E. (2015). *Nüzhetü'l-ervâh ve ravzatu'l-efrâh bilgelerin tarihi ve özdeyişleri*. Türkiye Yazma Eserler Kurumu Yayınları.

Ardekani, M. R. Sh. and Moattar, F. (2005). A research conducted on the life and works of Hakim Sayyid Esmail Jurjani. *Journal of International Society for the History of Islamic Medicine, 4* (7), 15-26.

Ashtiyani, S. Ch., Zarei, A. and Elahipour, M. (2009). Innovations and discoveries of Jorjani in medicine. *Journal of Medical Ethics and History of Medicine*, 2, 45-50.

Aydın, K. (2008). Beyhakî'nin *"Tetimmet-ü Sıvâni'l-Hikme" adlı eseri -tercüme ve tanıtım-* (Tez No. 234327) [Yüksek lisans tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Brockelmann, C. (1977). Cürcânî. *İslâm Ansiklopedisi* (C 3, s. 247). Millî Eğitim Basımevi.

Bursalı Mehmed Tahir (1996). *Türklerin ulûm ve fünûna hizmetleri* (S. Öztürk, haz.). Kitabevi Yayınları.

Doğruyol, H. (1992). Cürcânî, İsmâil b. Hasan. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (C 8, s. 133-134). İslam Araştırmaları Merkezi (İSAM).

Doygun, M. (2023). İsmâil Cürcânî'nin ẕaḫîre-i Ḫârezmşâhî adlı eserinde humma-yi yevmî. *Ortaçağ Araştırmaları Dergisi, 6*(1), 212-230. https://doi.org/10.48120/oad.1251304.

Doygun Günaydın, M. (2023). Ẕaḫîre-i Ḫârezmşâhî'de ahlât-ı erbaa. *International Journal of Social Sciences, 7*(3), 483-492. http://dx.doi.org/10.30830/tobider.sayi.15.27.

Elgood, C. (1951). *A medical history of Persia and the Eastern Caliphate from the earliest times until the year a.d. 1932*. Cambridge University Press.

Gençel Efe, Z. (2019). *İslam tıp tarihi gelişimi ve kaynakları*. Çizgi Kitabevi.

Gürbüz, M. (2014). *Hârizmşahlar devlet teşkilâtı, ekonomi, kültür*. Boğaziçi Yayınları.

Hikmetullayev, H. (1994). *Şark tabobati* [*Eastern Medicine*]. Abdulla Kodiriy Nomidagi Halk Merosi Naşriyoti.

Hikmetullayev, H. ve Karimova, S. U. (2000). *Sobraniye vostoçnih rukopisey akademiy navk respublikiy Uzbekistan, meditsina* [*Collection of Oriental Manuscripts of the Academy of Sciences of the Republic of Uzbekistan, Medicine*]. İzdatelstvo Narodnogo Naslediya İmeni Abdulli Kadıri.

Hosseini, S. F., Alakbarli, F., Ghabili, K. and Shoja, M. M. (2011). Hakim Esmail Jorjani (1042-1137 ad): Persian physician and jurist. *Gynecology and Obstetrics, 284*(3), 647-650. 10.1007/s00404-010-1707-7

İbn-i Ebi Usaybia (1965). *'Uyûnü'l-enbâ' fî tabakâti'l-etıbbâ'* [*News Eyes in the Doctors' Classes*] (N. Rıza, haz.). Manşurat Dar Maktabat al-Hayat.

İhsanoğlu, E., Şeşen, R., Bekar, M. S., Gündüz, G. ve Bulut, V. (2008). *Osmanlı tıbbi bilimler literatürü tarihi* (C I). İslam Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi (IRCICA).

İhsanoğlu, E. (2015). *Osmanlı bilim mirası seçmeler* (C 2). İslam Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi (IRCICA).

Karasu, M. (2023). *Ẕaḫīr-i Ḫārezm [4b-100b] (inceleme-metin-dizin)* (Tez No. 812111) [Doktora tezi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Kâtip Çelebi (2015). *Keşfü'z-zunûn an esâmi'l-kütübi ve'l-funûn* (C 1). (R. Balcı, çev.). Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Kâtip Çelebi (2015). *Keşfü'z-zunûn an esâmi'l-kütübi ve'l-funûn* (C 2). (R. Balcı, çev.). Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Kâtip Çelebi (2015). *Keşfü'z-zunûn an esâmi'l-kütübi ve'l-funûn* (C 4). (R. Balcı, çev.). Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Moattar, F., Ardekani, M. R. Sh. and Ghannadi, A. (2013). The life of Jorjani: One of the Persian pioneers of medical encyclopedia compiling: on the occasion of his 1000th birthday anniversary (434, a.h.-1434, a.h.). *Iranian Red Crescent Medical Journal, 15*(9), 763-766. 10.5812/ircmj.8080

Nasr, S. H. (2006). *İslâm ve bilim. İslâm medeniyetinde pozitif bilimlerin tarihi ve esasları* (İ. Kutluer, çev.). İnsan Yayınları.

Nizâmî-i Arûzî (1936). *Tıb ilmi ve meşhur hekimlerin mahareti* (A. Gölpınarlı, çev.; A. S. Ünver, haz.). İstanbul Üniversitesi Yayınevi.

Sachau, E. and Ethé, H (1889). *Catalogue of Persian manuscripts*. Oxford University Press Warehouse.

Sakin, O., Okutan, Y., Koçer, D., Yıldız, M., Altıntaş, A. ve Çekin, M. D. (2017). *Yâdigâr 15. yüzyıl Türkçe tıp kitabı Yâdigâr-ı İbn-i Şerîf*. Zeytinburnu Belediyesi Kültür Yayınları.

Seyed Ismail Jorjani (2002). *Zakhireye Kharazmshahi* [*The oldest Persian comprehensive book of medicine*] (M. R. Moharreri, ed.). The Academy of Medical Sciences.

Şeşen, R. (1979). İslâm dünyasındaki ilk tercüme faaliyetlerine umûmî bir bakış (başlangıçtan h. IV./m. X. asrın sonlarına kadar). *İslâm Tetkikleri Enstitüsü Dergisi, VII*(3-4), 3-29.

Tadjbakhsh, H. (2007). Sayyed Esma'il Jorjani, founder of Persian medicine. *Iranian Journal of Veterinary Medicine, 62*(4), 131-140.

Yazdchi, M., Hosseini, S. F. and Ghabili, K., (2013). Neonatal care and breastfeeding in medieval Persian literature: Hakim Esmail Jorjani (1042-1137AD) and the Treasure of King Khwarazm: A review. *Life Science Journal, 10*(1), 115-120. http://eprints.umsu.ac.ir/id/eprint/852

Kaynaklar

Argunşah, M. (2021). *Çağatay Türkçesi*. Kesit Yayınları.

Doğan, C. (2022). *XIV-XV. yüzyıl tarihî Türk yazı dillerinde lehçe karışmaları*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Ercilasun, A. B. (2012). *Başlangıçtan yirminci yüzyıla Türk dili tarihi*. Akçağ Yayınları.

Ercilasun, A. B. ve Akkoyunlu Z. (2020). *Kâşgarlı Mahmud Dîvânu Lugâti't-Türk giriş-metin-çeviri-notlar-dizin*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Ergin, M. (2008). *Türk dil bilgisi*. Bayrak Yayınları.

Gülsevin, G. (2010). Oğuzca olmayan Türk lehçelerindeki Oğuzca unsurlar ve bunlara teorik bir yaklaşım. *Turkish Studies*, *5*(1), 57-76. http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.1268

Gülsevin, G. (2007). *Eski Anadolu Türkçesinde ekler*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Güney, G. (2020). *Kıpçak Türkçesi grameri*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Hacıeminoğlu, N. (2015). *Türk Dilinde edatlar*. Bilge Kültür Sanat Yayınları.

Karamanlıoğlu, A. F. (2019). *Kıpçak Türkçesi grameri*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Karaoğlu Kirenli, E. G. (2023). *XIX. yüzyıla ait Çağatayca tıp metni (giriş-inceleme-metin)*. Paradigma Akademi Yayınları.

Karimova, S. (2012). Natural and Exact Sciences. Yusupova D., Karimova S., Karimov G. and Allayarov S., (ed.). *The treasury of Oriental Sciences* in (s. 29-44). UNESCO.

Károly, L. (2014). *A Turkic medical treatise from İslamic Central Asia: A critical edition of a seventeenth-century Chagatay work by Subḥān Quli Khan.* Brill's Inner Asian Library.

Korkmaz, Z. (2005). *Türk dili üzerine araştırmalar I*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Korkmaz, Z. (2013). *Türkiye Türkçesinin temeli Oğuz Türkçesinin gelişimi*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Nalbant, M. V. (2009). Kırım Hanlığı zamanında yazılmış karışık dilli bir Kuran tefsiri ve bu tefsirde geçen sıra dışı bazı ünlü türemeleri. *Turkish Studies*, *4*(8), 1899-1912. http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.1026

Nalbant, M. V. (2014). *Karışık dilli bir Kur'an tefsiri (Çağatay, Oğuz ve Kıpçak lehçeleriyle)*. TKAE Yayınları.

Öner, M. (2015). *Kazan-Tatar Türkçesi sözlüğü*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Öner, M. (2013). *Bugünkü Kıpçak Türkçesi*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Özşahin, M. (2017). *Başkurt Türkçesi sözlüğü*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Öztekten, B. (2010). *18. Yüzyılda karışık dilli bir metin Bahâdur Şâh'ın Arz-nâmesi (Batırşa Aliyev'den Çariçe Elizaveta Petrovna'ya)*. Kömen Yayınları.

Şirin, H. (2019). *Kül Tigin Yazıtı notlar*. Bilge Kültür Sanat Yayınları.

Tekin, Ş. (1974). 1343 tarihli bir Eski Anadolu Türkçesi metni ve Türk dili tarihinde 'olġa-bolġa' Sorunu. *TDAY Belleten, 21-22*(1973-1974), 59-157. https://dergipark.org.tr/tr/pub/belleten/issue/38478/446183

Topay, T. (2023). *Kırım-Tatar sahasına ait karışık dilli bir tıp risalesi* (Tez No. 772655) [Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Türk, A. T. (2020). *Erken dönem Tatar Türkçesine ait çok lehçeli bir metin Tefsīr-i Noʿmānī*. Paradigma Akademi Yayınları.

Türk, A. T. (2018). Kazan-Tatar Türkçesiyle yazılmış ve çok lehçelilik özelliği gösteren Nogmanî Tefsiri: Yasin Suresi örneği. *Türkiyat Mecmuası Journal of Turcology, 28*(2), 147-176. http://dx.doi.org/10.18345/iuturkiyat.497587.

Türk Dil Kurumu (2011). *Türkçe Sözlük*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Yüksel, Z. (2012). Kırım-Tatar Türkçesi. Ercilasun, A. B. (ed.) *Türk lehçeleri grameri* içinde (s. 811-882). Akçağ Yayınları.

TÜRKİYE'DE TURİZM AKADEMİLERİNİN
İŞ BİRLİKLERİ
Konular, Paydaşlar, Kapsam, Faydalar ve Engeller

PROF. DR. OSMAN ÇULHA

EĞİTİM
yayınevi

TÜRKİYE'DE TURİZM AKADEMİLERİNİN İŞ BİRLİKLERİ
Konular, Paydaşlar, Kapsam, Faydalar ve Engeller
Prof. Dr. Osman Çulha

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-43-2
1. Baskı, Kasım 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
TÜRKİYE'DE TURİZM AKADEMİLERİNİN İŞ BİRLİKLERİ
Konular, Paydaşlar, Kapsam, Faydalar ve Engeller
Prof. Dr. Osman Çulha
X+156 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-43-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

Kaynakça

Adongo, R., Kim, S. S. ve Elliot, S. (2019). "Give and take": A social exchange perspective on festival stakeholder relations. *Annals of Tourism Research*, *75*, 42-57. https://doi.org/10.1016/j.annals.2018.12.005

Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansı https://anatoliajournal.com/aramak/(Erişim Tarihi: 31.08.2021)

Albayrak, A. (2022). Evaluation of gastronomy education quality in Turkey in terms of faculty members. *International Journal of Gastronomy and Food Science*, 28, 100498. https://doi.org/10.1016/j.ijgfs.2022.100498

Alonso, A. D. (2014). "Saborea (Tasting) Lanzarote": Building the foundation of a new food and wine event through collaborative efforts. *Tourism Planning & Development*, *11*(1), 68-85. https://doi.org/10.1080/21568316.2013.839472

Alonso, A. D. (2016). Stakeholders, collaboration, food, and wine: The case of Jumilla's Gastronomic Days. *Journal of Convention & Event Tourism*, *17*(3), 173-191. https://doi.org/10.1080/15470148.2015.1124250

Anderson, W. ve Sanga, J. J. (2019). Academia-industry partnerships for hospitality and tourism education in Tanzania. *Journal of Hospitality & Tourism Education*, *31*(1), 34-48. https://doi.org/10.1080/10963758.2018.1480959

Ankrah, S. ve Al-Tabbaa, O. (2015). Universities-industry collaboration: A systematic review. *Scandinavian Journal of Management*, *31*(3), 387-408. http://dx.doi.org/10.1016/j.scaman.2015.02.003

Arcodia, C. ve Dickson, C. (2009). ITHAS: An experiential education case study in tourism education. *Journal of Hospitality & Tourism Education*, *21*(1), 37-43. https://doi.org/10.1080/10963758.2009.10696935

Arnaboldi, M. ve Spiller, N. (2011). Actor-network theory and stakeholder collaboration: The case of cultural districts. *Tourism Management*, *32*(3), 641-654. https://doi.org/10.1016/j.tourman.2010.05.016

Arslan, H., Zengin, B. ve Arslan, P. T. (2021). Akademisyenlerin turizm eğitimi algısı üzerine bir araştırma. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, *9*(4), 2798-2812. https://doi.org/10.21325/jotags.2021.920

Aykaç, A. (2009). Yeni işler, yeni işçiler turizm sektöründe emek. İletişim Yayınları.

Berg, B. L. (2004). *Qualitative research methods for the social sciences*. Pearson.

Bilkent University, Tourism & Hotel Management, Bilkent *Turizm Forumu*. http://thm.bilkent.edu.tr/forum/ (Erişim Tarihi: 31.08.2021)

Blichfeldt, B. S. ve Halkier, H. (2014). Mussels, tourism and community development: A case study of place branding through food festivals in rural North Jutland, Denmark. *European Planning Studies*, *22*(8), 1587-1603. https://doi.org/10.1080/09654313.2013.784594

Breen, H. (2002). An investigation of professional development education for tourism and hospitality employees through university and industry cooperative education partnerships. *Journal of Teaching in Travel & Tourism*, *2*(3-4), 1-22. http://dx.doi.org/10.1300/J172v02n03_01

Bulut, C. ve Culha, O. (2010). The effects of organizational training on organizational commitment. *International Journal of Training and Development*, *14*(4), 309-322. https://doi.org/10.1111/j.1468-2419.2010.00360.x

Chang, D. Y. ve Chu, P. Y. (2009). University-industry cooperation in action: A case study of the integrated internship program (IIP) in Taiwan. *Journal of Hospitality & Tourism Education*, *21*(1), 6-16. https://doi.org/10.1080/10963758.2009.10696932

Cooper, C. ve Shepherd, R. (1997). The relationship between tourism education and the tourism industry: Implications for tourism education. *Tourism Recreation Research*, *22*(1), 34-47. https://doi.org/10.1080/02508281.1997.11014784

Çulha (2008). *Konaklama işletmelerinde hizmet içi eğitim ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik bir araştırma* [Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.

Deale, C. S. ve Schoffstall, D. (2015). Hospitality and tourism education and industry certifications. *Journal of Hospitality & Tourism Education, 27*(3), 112-119. https://doi.org/10.1080/10963758.2015.1064319

Demicco, F. J. ve Williams, J. A. (1999). The strategic power of partnerships for university hospitality and tourism management programs. *Journal of Hospitality & Tourism Education*, *11*(2-3), 75-78. https://doi.org/10.1080/10963758.1999.10685241

Düzgün, M., Yılmaz, İ., ve Olcay, A. (2023). Gastronomi ve mutfak sanatları eğitiminde karşılaşılan sorunların incelenen problem durumları bağlamında analizi. *Aydın Gastronomy*, *7*(1), 91-106. https://doi.org/10.17932/IAU.GASTRONOMY.2017.016/gastronomy_v07i1006

Erkuş-Öztürk, H. ve Eraydın, A. (2010). Environmental governance for sustainable tourism development: Collaborative networks and organisation building in the Antalya tourism region. *Tourism Management*, *31*(1), 113-124. https://doi.org/10.1016/j.tourman.2009.01.002

Eşitti, B. (2019). Turizm yüksek öğretiminde işbaşı eğitim uygulaması: Turizm akademisyenlerinin beklentileri. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, *30*(2), 24-34. https://doi.org/10.17123/atad.636716

Ezeuduji, I. O., Nzama, A. T., Nkosi, G. S., Kheswa, T. P. ve Shokane, A. L. (2023). Stakeholder perceptions of university-industry collaboration on tourism and business students' employability in two continents. *Journal of Teaching in Travel & Tourism, 23*(3), 330-353. https://doi.org/10.1080/15313220.2022.2147121

Feng, L., Chiang, M. H., Su, Y. ve Yang, C. C. (2015). Making sense of academia–industry cooperative teaching. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, *16*, 43-47. https://doi.org/10.1016/j.jhlste.2015.02.001

Fleming, J. ve Hickey, C. (2013). Exploring cooperative education partnerships: A case study in sport tertiary education. *Asia-Pacific Journal of Cooperative Education, 14*(3), 209-221.

Freeman, R. E. (2010). *Strategic management: A stakeholder approach*. Cambridge University Press.

Goodenough, R. A. ve Page, S. J. (1993). Planning for tourism education and training in the 1990s: bridging the gap between industry and education. *Journal of Geography in Higher Education*, *17*(1), 57-72. https://doi.org/10.1080/03098269308709208

Griffin, W. C. (2020). Hospitality faculty: Are we meeting the demands of industry?. *Journal of Teaching in Travel & Tourism, 20*(4), 262-283. https://doi.org/10.1080/15313220.2020.1746225

Griffin, W. C. (2022). Perceptions of hospitality industry professionals and hospitality faculty on industry-academia collaborations. *Journal of Hospitality & Tourism Education, 34*(2), 99-110. https://doi.org/10.1080/10963758.2020.1791137

Gursoy, D., Rahman, I. ve Swanger, N. (2012). Industry's expectations from hospitality schools: What has changed?. *Journal of Hospitality & Tourism Education*, 24(4), 32-42. https://doi.org/10.1080/10963758.2012.10696679

Hacıoğlu, N., Kaşlı, M., Şahin, S. ve Tetik, N. (2008). *Türkiye'de turizm eğitimi*. Detay Yayıncılık.

Haddadi, M. ve Khodadadpoor, M. (2015). The role of public-private partnership contracts in tourism industry development. *International Journal of Academic Research in Economics and Management Sciences*, *4*(1), 231-242. http://dx.doi.org/10.6007/IJAREMS/v4-i1/1628

Hede, A. M. (2008). Food and wine festivals: Stakeholders, long-term outcomes and strategies for success. C. M. Hall ve L. Sharples (Ed.), Food and wine festivals and events around the world: Development, management and markets (s. 85-100) içinde. Oxford.

Hu, Y. (2010). *An exploration of the relationships between festival expenditures, motivations, and food involvement among food festival visitors* [Yayımlanmamış doktora tezi]. University of Waterloo. https://dspacemainprd01.lib.uwaterloo.ca/server/api/core/bitstreams/6c84c61e-9df0-4648-8c0c-fed536c442f2/content

İlyas, E. İ. (Mart, 2012). Yükseköğretim finansmanı: Türkiye için bir model önerisi. TC Kalkınma Bakanlığı, Sosyal Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü, (Yayın No: 2338). https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/08/Yuksekogretim-Finansmani-Turkiye-Icin-Model-Onerisi-Ibrahim-Emre-Ilyas.pdf (Erişim Tarihi 12.09.2024)

Jain, R., Jain, S. ve Dhar, U. (2002). Measuring customer relationship management. *Journal of Services Research*, 2(2), 97-109.

Jauhari, V. (2013a). Building employability in hospitality industry: Insights from IIMT Gurgaon-Oxford Brookes University collaborative effort. *Worldwide Hospitality and Tourism Themes*, *5*(3), 268-276. https://doi.org/10.1108/WHATT-02-2013-0009

Jauhari, V. (2013b). Fostering effective university-industry partnerships: Concluding remarks. *Worldwide Hospitality and Tourism Themes*, 5(3), 301-306. https://doi.org/10.1108/WHATT-02-2013-0008

Jauhari, V. ve Thomas, R. (2013). Developing effective university-industry partnerships: An introduction. *Worldwide Hospitality and Tourism Themes*, *5*(3), 238-243. https://doi.org/10.1108/WHATT-02-2013-0006

Khan, M. A. (2019). A systematic assessment of gaps between academic research and industry participation in hospitality management discipline. *International Journal of Hospitality Management, 82*, 82-90. https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2019.03.030

Kim, S. (2015). Understanding the historical and geographical contexts of food festival tourism development: The case of the Tatebayashi Noodle Grand Prix in Japan. *Tourism Planning & Development*, *12*(4), 433-446. https://doi.org/10.1080/21568316.2015.1025991

King, C., Funk, D. C. ve Wilkins, H. (2011). Bridging the gap: An Examination of the relative alignment of hospitality research and industry priorities. *International Journal of Hospitality Management*, *30*(1), 157-166. https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2010.04.009

Kırlar-Can, B., Ertaş, M. ve Kozak, M. (2021). Understanding the philosophy of tourism education: A perspective study in Turkey. *International Journal of Tourism Research, 23*(6), 1112-1125. https://doi.org/10.1002/jtr.2472

Kozak, A. M. (2009). Akademik turizm eğitimi üzerine bir durum analizi. *Muğla Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, *1*(22), 1-20.

Kozak, M. (2020). *Türkiye'de lisans düzeyindeki turizm programları*. Türkiye'de Turizm Ansiklopedisi Türk Turizminin Hafızası. https://turkiyeturizmansiklopedisi.com/turkiyede-lisans-duzeyindeki-turizm-programlari (Erişim Tarihi 13.09.2024)

Kwiatkowski, G. (2018). The multifarious capacity of food festivals in rural areas. *Gastronomy and Tourism*, *3*(3), 217-227. https://doi.org/10.3727/216929718X15410151918063

Kwok, L. (2022). Labor shortage: A critical reflection and a call for industry-academia collaboration. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, *34*(11), 3929-3943. https://doi.org/10.1108/IJCHM-01-2022-0103

Lashley, C. (2013). Managing the tyranny of relevance: Linking with industry - but not too much!. *Worldwide Hospitality and Tourism Themes*, *5*(3), 283-295. https://doi.org/10.1108/WHATT-03-2013-0010

Lee, I. ve Arcodia, C. (2011). The role of regional food festivals for destination branding. *International Journal of Tourism Research*, *13*(4), 355-367. https://doi.org/10.1002/jtr.852

Leiper, N., Hobson, J. P. ve Lewis, P. (2007). Shall we dance? A step towards resolving the misunderstandings between hospitality and tourism academics and industry practitioners. *Journal of Hospitality & Tourism Education*, *19*(4), 45-51. https://doi.org/10.1080/10963758.2007.10696904

Li, Z., Zhao, Z., Xin, S. ve Wang, Y. (2020). The barriers in organizing fieldwork-based learning trips in China: The tourism academics' perspective. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, *26*, 100240. https://doi.org/10.1016/j.jhlste.2020.100240

Londoño, M. P. L., Georgescu-Paquin, A. ve Arcos-Pumarola, J. (2022). Food festivals as builders of the image of a tourist destination. *Journal of Policy Research in Tourism, Leisure and Events*, *14*(3), 262-278. https://doi.org/10.1080/19407963.2022.2076690

Luo, J. M., Chau, K. Y., Lam, C. F., Huang, G. Q. ve Kou, I. T. (2018). Attitudes of undergraduate students from university-industry partnership for sustainable development: A case study in Macau. *Sustainability*, *10*(5), 1-13. https://doi.org/10.3390/su10051378

Mason, M. C. ve Paggiaro, A. (2012). Investigating the role of festivalscape in culinary tourism: The case of food and wine events. *Tourism Management*, *33*(6), 1329–1336. https://doi.org/10.1016/j.tourman.2011.12.016

McCartney, G. ve Kwok, S. S. (2023). Closing the gap between hospitality industry and academia research agendas: An exploratory analysis case study. *Journal of Quality Assurance in Hospitality & Tourism*, *24*(2), 192-210. https://doi.org/10.1080/1528008X.2021.2024782

Mısırlı, İ. (2002). Turizm sektöründe meslek standartlan ve mesleki belgelendirme sistemi (sertifikasyon). *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, *13*(1), 39-45.

Moreo, A., Green, A. J. ve O'Halloran, R. (2018). What certifications are important in the hospitality industry?. *Journal of Human Resources in Hospitality & Tourism, 17*(1), 121-135. https://doi.org/10.1080/15332845.2017.1340757

Mossberg, L. ve Getz, D. (2006). Stakeholder influences on the ownership and management of festival brands. *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*, *6*(4), 308-326. https://doi.org/10.1080/15022250601003273

Mutlu, B. ve Kozak, N. (2015, 8-9, Mayıs) Turizmde personel istihdamı akademi-sektör işbirliği (Seyehat Acentacılığı). İ. Mısırlı (Moderatör). *8. Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansı.* Ankara.

Neuman, W. L. (2006). *Social research methods: Qualitative and quantitative approaches*. Allyn and Bacon.

Okumus, F. ve Yagci, O. (2005). Tourism higher education in Turkey. *Journal of Teaching in Travel & Tourism, 5*(1-2), 89-116. https://doi.org/10.1300/J172v05n01_05

Olcay, A., Çıkmaz, E., Bulut, E. ve Sürme, M. (2017). Lisans düzeyinde turizm eğitimi veren kurumların misyon bildirgelerindeki ifadelerin analizi. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, *15*(29), 225-241.

Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi. (2021). 2021 Yılı Merkezi Yerleştirme İle Öğrenci Alan Yükseköğretim Lisans Programları. https://www.osym.gov.tr/TR,21286/2021-yks-yerlestirme-sonuclarina-iliskin-sayisal-bilgiler.html (Erişim Tarihi 31.08.2021)

Öztürk Y. ve Seyhan K. (2005). Konaklama işletmelerinde sunulan hizmet kalitesinin artırılmasında işgören eğitiminin yeri ve önemi. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, *1*, 121-140.

Pang, L. W. L., Wong, S. C. K. ve Wong, N. C. M. (2013). School and hotel integration: Practices and experiences from stakeholders. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, *13*, 5-18. https://doi.org/10.1016/j.jhlste.2013.04.003

Patiar, A., Kensbock, S., Benckendorff, P., Robinson, R., Richardson, S., Wang, Y. ve Lee, A. (2021). Hospitality students' acquisition of knowledge and skills through a virtual field trip experience. *Journal of Hospitality & Tourism Education, 33*(1), 14-28. https://doi.org/10.1080/10963758.2020.1726768

Pizam, A., Okumus, F. ve Hutchinson, J. (2013). Forming a long-term industry-university partnership: The case of Rosen College of hospitality management. *Worldwide Hospitality and Tourism Themes*, *5*(3), 244-254. https://doi.org/10.1108/WHATT-02-2013-0003

Rawlinson, S. ve Dewhurst, P. (2013). How can effective university-industry partnerships be developed?. *Worldwide Hospitality and Tourism Themes*, *5*(3), 255-267. https://doi.org/10.1108/WHATT-02-2013-0004

Renfors, S. M., Veliverronena, L. ve Grinfelde, I. (2020). Developing tourism curriculum content to support international tourism growth and competitiveness: An example from the central Baltic area. *Journal of Hospitality & Tourism Education, 32*(2), 124-132. https://doi.org/10.1080/10963758.2019.1654889

Saito, H. ve Ruhanen, L. (2017). Power in tourism stakeholder collaborations: Power types and power holders. *Journal of Hospitality and Tourism Management, 31*, 189-196. https://doi.org/10.1016/j.jhtm.2017.01.001

Şat, R., Sezen, T. S. ve Doğdubay, M. (2023). Türkiye'de Gastronomi Eğitiminin Tarihi ve Gelişimi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, *34*(3), 318-334. https://doi.org/10.17123/atad.1316644

Sel, Z. G. ve Tepeci, M. (2016). Turizmde üniversite-sektör işbirliği nasıl geliştirilebilir?. *Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, *5*(2), 121-139

Selin, S. (1999). Developing a typology of sustainable tourism partnerships. *Journal of Sustainable Tourism*, *7*(3-4), 260-273. https://doi.org/10.1080/09669589908667339

Sezerel, H. ve Tonus, H. Z. (2017). Turizm fakültelerinin gözünden eğitime bakış. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *38*, 112-121.

Sobaih, A. E. ve Jones, E. (2015). Bridging the hospitality and tourism University-industry research gap in developing countries: The case of Egypt. *Tourism and Hospitality Research*, *15*(3), 161-177. https://doi.org/10.1177/1467358415578188

Solnet, D., Robinson, R. ve Cooper, C. (2007). An industry partnerships approach to tourism education. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport and Tourism Education*, *6*(1), 66-70. https://doi.org/10.3794/johlste.61.140

Soybalı, H. ve Bayraktaroğlu, E. (2013). Türkiye'de lisans düzeyinde turizm eğitimi veren kurumların uygulama olanaklarının değerlendirilmesi üzerine bir araştırma. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, *24*(2), 185-199.

Thapa, B. (2019). International academic partnership: Case study in South Africa. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education, 24*, 30-37. https://doi.org/10.1016/j.jhlste.2018.10.004

Thomas, R. (2013). Research and scholarship with impact: a British perspective. *Worldwide Hospitality and Tourism Themes*, *5*(3), 277-282. https://doi.org/10.1108/WHATT-01-2013-0001

Tiew, F., Holmes, K. ve De Bussy, N. (2015). Tourism events and the nature of stakeholder power. *Event Management*, *19*(4), 525-541. http://dx.doi.org/10.3727/152599515X14465748512768

Tunç, F. (2020). Yükseköğretimde öğrenci mentörlük algısı: Devlet ve vakıf üniversiteleri açısından bir inceleme [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi.

Turizm Fakülteleri Dekanlar Konseyi https://www.turdek.org/(Erişim Tarihi: 31.08.2021)

Türkiye Cumhuriyeti Yükseköğretim Kanunu (1981). İkinci Bölüm, Genel Hükümler, Madde 4, Yükseköğretimin Amacı, Tertip 5, Cilt 21, s. 5350, https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2547.pdf (Erişim Tarihi 08.06.2020)

Türkiye İstatistik Kurumu (2024). Yükseköğretim İstihdam Göstergeleri, 2023, (Sayı 53466), https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Yuksekogretim-Istihdam-Gostergeleri-2023-53466 (Erişim Tarihi 10.08.2024)

Wan, Y. K. P. ve Chan, S. H. J. (2013). Factors that affect the levels of tourists' satisfaction and loyalty towards food festivals: A case study of Macau. *International Journal of Tourism Research*, *15*(3), 226–240. https://doi.org/10.1002/jtr.1863

Wang, J., Ayres, H. Ve Huyton, J. (2010). Is Tourism education meeting the needs of the tourism industry? An Australian case study. *Journal of Hospitality & Tourism Education*, *22*(1), 8-14. https://doi.org/10.1080/10963758.2010.10696964

Yang, F. X., Wong, I. A., Tan, X. S. ve Wu, D. C. W. (2020). The role of food festivals in branding culinary destinations. *Tourism Management Perspectives*, *34*, 100671. https://doi.org/10.1016/j.tmp.2020.100671

Yang, J. ve Xu, H. (2023). Tourism higher education collaboration in China. *Journal of China Tourism Research*, *19*(2), 378-401. https://doi.org/10.1080/19388160.2022.2085833

Yayla, İ. ve Çatir, O. (2023). University and industry cooperation from the perspective of hotel managers: The case of Türkiye. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education, 32*, 100423. https://doi.org/10.1016/j.jhlste.2023.100423

Yeşiltaş, M., Öztürk, Y. ve Hemmington, N. (2010). Tourism education in Turkey and implications for human resources. *Anatolia An International Journal of Tourism and Hospitality Research, 21*(1), 55-71. https://doi.org/10.1080/13032917.2010.9687090

Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2008). *Nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

Yin, S., Luo, Q., Wang, X. ve Yu, G. (2024). How to be a true institution? Understanding festival organization's role in urban festival management from the stakeholder analysis. *Tourism Management*, *100*, 104841. https://doi.org/10.1016/j.tourman.2023.104841

Yükseköğretim Kurulu (2017). Yükseköğretimde uluslararasılaşma strateji belgesi 2018-2022. https://www.yok.gov.tr/Documents/AnaSayfa/Yuksekogretimde_Uluslararasilasma_Strateji_Belgesi_2018_2022.pdf (Erişim Tarihi 27.07.2023)

Yükseköğretim Kurulu (2023). Yükseköğretimde hedef odaklı uluslararasılaşma raporu. https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2021/yuksekogretimde-hedef-odakli-uluslararasilasma-raporu-yayimlandi.aspx (Erişim Tarihi 27.07.2023)

Yükseköğretim Kurulu (Aralık 2021a). YÖK Başkanı Özvar Araştırma Üniversitelerine Yönelik Yaptıkları Yeni Düzenlemeleri Açıkladı… https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2021/arastirma-universiteleri-ile-toplanti.aspx (Erişim Tarihi: 15.09.2024)

Yükseköğretim Kurulu (Kasım 2021b). Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşma Programı, "Bölgesel Kalkınma Odaklı Üniversite Ziyaretleri"ne Devam Ediliyor… https://bolgeselkalkinma.yok.gov.tr/Sayfalar/bolgesel-kalkinma-odakli-universite-ziyaretleri-burdur.aspx (Erişim Tarihi: 15.09.2024)

TÜRK HALK EZGİLERİYLE
SOLFEJ EĞİTİMİ-II
MAKAM BİLGİLERİ

SABRİ YENER – AHMET SERDAR YENER

EĞİTİM
yayınevi

TÜRK HALK EZGİLERİYLE SOLFEJ EĞİTİMİ-II MAKAM BİLGİLERİ
Sabri Yener - Ahmet Serdar Yener

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Nota Yazımı: Akif Bayazıt

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-41-8
1. Baskı, Kasım 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

TÜRK HALK EZGİLERİYLE SOLFEJ EĞİTİMİ-II MAKAM BİLGİLERİ
Sabri Yener - Ahmet Serdar Yener
IV+194 s., 210x297 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-41-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun kitapmatik internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

AKDOĞU, Onur, *Türk Musikisi Nazariyatı Dersleri*, Kültür Bakanlığı Yayınları, DSİ Basım Evi, Ankara, 1991.

İLERİCİ, Kemal, *Bestecilik Bakımından Türk Müziği ve Armonisi,* Milli Eğitim Basımevi, 1970.

KUTLUĞ, Yakup Fikret, *Türk Musikisinde Makamlar,* Yapı Kredi Yayınları, Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A. Ş., İstanbul, 2000.

ÖZKAN, İsmail Hakkı, *Türk Musikîsi Nazariyatı ve Usulleri,* 18. Basım, İstanbul, 2020.

ÖZTÜRK, Okan Murat, *Türk Müziğinin Temeli Olarak Halk Müziği Teorisi ve Uygulaması I,* Müzik Eğitimi Yayınları, Bilge Sistem Bilişimcilik ve Yayıncılık Hiz. Ltd. Şti., 2021.

TEYMUR, Ahmet Selim, *Türk Musikisi,* Özkan Ofset Matbaacılık,1983.

TRT Müzik Dairesi Başkanlığı Türk Halk Müziği Repertuvarı

TRT Müzik Dairesi Başkanlığı Sözsüz Oyun Havaları Repertuvarı

Elektronik Yayınlar:

HATİPOĞLU, Emrah, *Makâmlar ve Terkîbler,* 2019, Son Güncelleme: 2024, www.emrahhatipoğlu.com

TÜRK HALK EZGİLERİYLE
SOLFEJ EĞİTİMİ-I
MAKAM KÖKLERİ - KÜÇÜK ÖLÇÜLER/USULLER

SABRİ YENER – AHMET SERDAR YENER

EĞİTİM
yayınevi

TÜRK HALK EZGİLERİYLE SOLFEJ EĞİTİMİ-I MAKAM KÖKLERİ- KÜÇÜK ÖLÇÜLER/USULLER
Sabri Yener - Ahmet Serdar Yener

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Nota Yazımı: Akif Bayazıt

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-40-1
1. Baskı, Kasım 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

TÜRK HALK EZGİLERİYLE SOLFEJ EĞİTİMİ-I MAKAM KÖKLERİ- KÜÇÜK ÖLÇÜLER/USULLER
Sabri Yener - Ahmet Serdar Yener
VI+134 s., 210x297 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-40-1

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

AKDOĞU, Onur, *Türk Musikisi Nazariyatı Dersleri,* Kültür Bakanlığı Yayınları, DSİ Basım Evi, Ankara, 1991.

CAN, M. Cihat, *Türk Müziğinde Ses Sistemleri,* Gazi Üniversitesi_Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi Türkiye'de Müzik Öğretmenliği Eğitiminin Yetmişinci Yılına Armağan, Ankara 1994.

EZGİ, Suphi, *Nazari ve Ameli Türk Musikisi,* Milli Mecmua Matbaası, 1933.

İLERİCİ, Kemal, *Bestecilik Bakımından Türk Müziği ve Armonisi,* Milli Eğitim Basımevi, 1970.

KARADENİZ, Ekrem, *Türk Musikisi Nazariyatı ve Esasları,* Türkiye İş Bankası Yayınları, Ajans-Türk Matbaacılık Sanayii, Ankara.

KUTLUĞ, Yakup Fikret, *Türk Musikisinde Makamlar,* Yapı Kredi Yayınları, Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A. Ş., İstanbul, 2000.

ÖZKAN, İsmail Hakkı, *Türk Musikîsi Nazariyatı ve Usulleri,* 18. Basım, İstanbul, 2020.

ÖZTUNA, Yılmaz, Uzdilek Sâlih Murâd), *Büyük Türk Mûsikîsi Ansiklopedisi,* Kültür Bakanlığı Yayınları, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 1990.

ÖZTÜRK, Okan Murat, *Türk Müziğinin Temeli Olarak Halk Müziği Teorisi ve Uygulaması I,* Müzik Eğitimi Yayınları, Bilge Sistem Bilişimcilik ve Yayıncılık Hiz. Ltd. Şti., 2021.

SARISÖZEN, Muzaffer, *Türk Halk Musikisi Usulleri,* Resimli Posta Matbaası Ltd. Şirketi, Ankara, 1962.

TANRIKORUR, Cinuçen, Biraz da Müzik, Zaman Yayınları, İstanbul, 2001.

TEKİN, Hatice Selen, *Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej-II,* Müzik Eğitimi Yayınları, Bilge Sistem Bilişim ve Yayıncılık Hiz. Ltd. Şti. Ankara, 2014.

TERZİ, Cihangir, *Türk Halk Müziğinde Metrik Yapı,* İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Yayınları, Cenkler Matbaacılık, 2015.

TEYMUR, Ahmet Selim, *Türk Musikisi,* Özkan Ofset Matbaacılık,1983.

UYGUN, Mehmet Nuri, *Safiyyüddin Abdülmü'min Urmevî ve Kitâbü'l- Edvârı,* Kubbealtı Neşriyatı, İstanbul, 1999.

YEKTA, Rauf, *Türk Musikisi,* Fransızcadan çeviren: Orhan Nasuhioğlu, Pan Yayıncılık, İstanbul, 1986.

TRT Müzik Dairesi Başkanlığı Türk Halk Müziği Repertuvarı

TRT Müzik Dairesi Başkanlığı Sözsüz Oyun Havaları Repertuvarı

Elektronik Yayınlar:

HATİPOĞLU, Emrah, *Makâmlar ve Terkîbler,* 2019, Son Güncelleme: 2024, https://www.emrahhatipoğlu.com

SİYASAL REKLAM

25. DÖNEM GENEL SEÇİMİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

DOÇ. DR. EMRAH BAŞER

EĞİTİM
yayınevi

SİYASAL REKLAM 25. DÖNEM GENEL SEÇİMİ ÜZERİNE BİR İNCELEME
Doç. Dr. Emrah Başer

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-37-1
1. Baskı, Kasım 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

SİYASAL REKLAM 25. DÖNEM GENEL SEÇİMİ ÜZERİNE BİR İNCELEME
Doç. Dr. Emrah Başer
VIII+94 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-37-1

Bu kitap Emrah BAŞER tarafından Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Ana Bilim Dalında yazılan "25. Dönem Milletvekili Genel Seçiminde Siyasal Partilerin Basın İlanlarında Sözel Ve Görsel Mesajlara Yönelik Bir İçerik Analizi" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan sizsiniz
İnternetteki kitapçınız

Kaynakça

Akay, A. R. (2012). *Siyasal iletişim danışmanı.* Ankara: Nobel.

Alemdar, K. (1996). *İletişim ve tarih*. Ankara: İmge Kitabevi.

Aziz, A. (1990). *Araştırma yöntemleri, teknikleri ve iletişim*. Ankara: AÜ Siyasal Bilgiler Fakültesi ve Basın-Yayın Yüksekokulu.

Aziz, A. (2014). *Siyasal iletişim*. (5.Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Balcı, Ş. (2007). Negatif siyasal reklamlarda ikna edici mesaj stratejisi olarak korku çekiciliğinin kullanımı. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (17), 73-106.

Barut, B. ve Altundağ, C. S. (2005). Globalleşen dünyada bir siyasal ikna unsuru olarak vaatler. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları, 4* (1), 80-90.

Başkan, E. E. (2011). Türkiye'de enerji özelleştirmeleri ve medya sahipliği: Poaş özelleştirmesi ve Doğan Medya Grubu. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Bektaş, A. (2000). *Kamuoyu, iletişim ve demokrasi*. (2.Baskı). İstanbul: Bağlam Yayınları.

Bolat, N ve Nurdan, Ö. (2013). Reklam ve algı ilişkisi: reklam metinlerinin alımlanmasında duyu organlarının işlevleri hakkında bir inceleme, *Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 6* (1), 49-70.

Bolay, S. H. (1996). *Felsefe doktrinler ve terimler sözlüğü*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Bongrand, M. (1991). *Politikada pazarlama*. (Çev: F. Ersoy). İstanbul: İletişim Yayınları.

Brown, J. A. C. (1973). *Beyin yıkama ve ikna metotları*. (Çev: B. Tanç). İstanbul: Boğaziçi Yayınları.

Burgoon, M. ve Bettinghaus, E. P. (1980). Persuasive message strategies. *Persuasion: New directions in theory and research*, *8*, 141-169.

Çam, E. (2000). *Siyaset bilimine giriş*. (7.Baskı). İstanbul: Der Yayınları.

Çankaya, E. (2008). *İktidar bu kapağın altındadır*: gösteri demokrasisinde siyasal reklamcılık. İstanbul: Boyut Yayıncılık.

Demiroğlu, H. (2012). Kriz haberciliği bağlamında domuz gribi haberlerindeki panik unsurların belirlenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Denver, D. (1989). *Elections and voting behaviour in Britian*. London: Philip Allan.

Devine, P. G. ve Hirt, E. R. (1989). Message strategies for information campaigns: a social-psychological analysis. *Information campaigns: Balancing, social values and social change*. (Ed: C. T. Salmon). California: Sage Publications, ss. 229-258.

Devran, Y. (2003). Siyasal Kampanya Yönetimi: Mesaj, Strateji ve Taktikler. *İstanbul: AND Yayınları*.

Erdoğan, İ. ve Alemdar K. (1990). *İletişim ve toplum*. Ankara: Bilgi Yayınevi.

Fiske, J. (1996). *İletişim çalışmalarına giriş*. (Çev: S. İrvan). Ankara: Bilim Sanat Yayınları.

Gökçe, O. (2006). İçerik analizi. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Gülmen, Y. (1979). Türk seçmen davranışında ekonomik ve sosyal faktörlerin rolü. İstanbul: Güryay Matbaacılık.

Gürbüz, İ. ve İnal, M. E. (2004). *Siyasal pazarlama: Stratejik bir yaklaşım.* Ankara: Nobel Yayınları.

Huckfeldt, R ve Sprague, J. (1995). Citizens, politics and social communication in formation and influence in an election campaign. Cambridge: Cambridge University Press.

İnal, M. A. (1999). Medya, Dil ve İktidar Sorunu: İletişim Çalışmalarında Medya ve Siyaset İlişkisini Nasıl Tartışmalıyız. *İletişim, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 13-36.

İnceoğlu, Y. (1998). *Medya ve toplum*. İstanbul: Der Yayınları.

Johnson-Cartee, Karen S. ve Copeland, Garry A. (1991). Negative Political Advertising Coming of Age. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

Johnson-Cartee, K. S. ve Copeland, G. A. (1997). *Inside political campaigns theory and practice*. London: Praeger Series in Political Communication.

Kalender, A. (2005). Siyasal iletişim seçmenler ve ikna stratejileri. (2. Baskı). Konya: Çizgi Kitabevi.

Karahan, U. Z. (1996). Siyasal İletişim ve 24 Aralık 1995 Genel Seçimi. *Yeni Türkiye Dergisi*, (11), 790-802.

Karasar, N. (2005). Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar, ilkeler, teknikler. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kardes, F. R. (2001). *Consumer behavior and managerial decision making*. (2. Baskı). New Jersey: Prentice Hall.

Kaya, R. (1985). *Kitle iletişim sistemleri*. Ankara: Teori Yayınları.

Kaya, A. R. (2009). *İktidar yumağı: medya, sermaye, devlet*. İmge Kitabevi.

Kışlalı, A. T. (1998). *Siyaset bilimi.* Ankara: İmge Kitabevi.

Kışlalı, A. T. (2002). *Siyaset bilimi*. (9.Baskı). Ankara: İmge Kitabevi.

Kotler, P. (1972). A generic concept of marketing. *The Journal of Marketing*, 46-54.

Köker, E. (1998). *Politikanın iletişimi ve iletişimin politikası*. Konya: Vadi Yayınları.

Küçükerdoğan, R. G. (2005). Reklam söylemi. İstanbul: Es Yayınları.

Lazar, J. (2001). *İletişim bilimi.* (Çev: C. Anık). Ankara: Vadi Yayınları.

Lilleker, D. G. (2013*). Siyasal iletişim: Temel kavramlar*. (Çev: A. Altın, A. Nas, B. Ekşi, K. Bölükbaş, K. Mammadlı, S. Midilli, F.M. Tınç, S.N. Mustafa ve Y. Göksun). İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Macit, M. (2010). *Türkiye'de toplumsal değişim ve siyaset: 1950-2000 siyasi afişlerin dilinden.* İstanbul: Birey Yayıncılık.

Mutlu, E. (2008). *İletişim sözlüğü*. Ankara: Ayraç Yayınevi.

Mutlu, E. (1998). *İletişim sözlüğü*. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Newman, B. I. (1999). *The mass marketing of politics: Democracy in an age of manufactured images*. London: Sage Publications.

Oskay, Ü. (2014). *İletişimin ABC'si*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.

Özdemir, T. (2005). Tasarımda renk seçimini etkileyen kriterler, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *14* (2), 391-402.

Özkan, A. (2004). *Siyasal iletişim: partiler, seçimler, stratejiler..* İstanbul: Nesil Yayınları.

Özsoy, O. (2009). *Seçim kazandıran siyasal iletişim*. İstanbul: Pozitif Yayınları.

Öztuna, H. Y. (2007). Temel tasarım öğeleri: renk, *Grafik Tasarım-Görsel İletişim Kültürü Dergisi*, (8).

Şeker, M. (2004). *Sayfa düzeni*. Konya: Çizgi Kitabevi.

Tan, A. (2002a). *Politikada Niye Kaybediyorlar? Nasıl Kazanırlar?*. İstanbul: Papatya Yayıncılık.

Tan, A. (2002b). *İlke ve Uygulamalarıyla Politik Pazarlama*. İstanbul: Papatya Yayıncılık.

Tas, O. ve Sahım, T. Z. (1996). *Reklamcılık ve siyasal reklamcılık*. Ankara: Aydoğdu Ofset.

Tokat, A. (2009). 2007 Genel Seçimlerinde Adalet ve Kalkınma Partisi'nin siyasal iletişim faaliyetleri ve mesaj stratejileri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.

Tokgöz, O. (2014). *Siyasal iletişimi anlamak.* (2.Baskı). Ankara : İmge Kitabevi.

Tokgöz, O. (1999). Gazete siyasal reklamları. *Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi,* (3), 61-91.

Tokgöz, O. (1986). *Siyasal iletişim, Türkiye'de sosyal bilim araştırmalarının gelişimi*. Ankara: Olgaç Matbaası.

Topuz, H. (1991). *Siyasal reklamcılık: Dünyadan ve Türkiye'den örneklerle*. İstanbul: Cem Yayınevi.

Topuz, H. (1991). *Seçimlerde iletişim politikaları*. İstanbul: TÜSES Yayınları.

Topuz, H. (2003). *II. Mahmut'tan holdinglere Türk basın tarihi*. Remzi kitabevi.

Turan, İ. (1996). *Siyasal sistem ve siyasal davranış*. (4.Baskı). İstanbul: Der Yayınları.

Türkkan, R. O. (2004). *İkna ve uzlaşma sanatı*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.

Türköne, M. (2003). *Siyaset*. Ankara: Lotus Yayınları.

Türk Dil Kurumu. (1998). Türkçe Sözlük. Ankara.

Uçar, T. F. (2004). *Görsel iletişim ve grafik tasarım*. İstanbul: İnkılap Yayınevi.

Uysal, B. (1998). *Siyaset yönetim halkla ilişkiler*. Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü.

Uztuğ, F. (2004). *Siyasal iletişim yönetimi*: *Siyasette marka yaratmak*. İstanbul: MediaCat Kitapları.

Uztuğ, F. (2003). Siyasal marka konumlandırma ve siyasal mesaj stratejileri ilişkisi: 1991-1995-1999 Seçimleri Türkiye siyasal reklam mesaj türleri analizi, *Selçuk İletişim, 3* (1), 4-19.

Uztuğ, F. (1998). Koalisyon iktidarları döneminde iktidar ve muhalefet konumunun siyasal kampanya stratejisi geliştirmeye olan etkisi: 1995 Aralık Seçimleri siyasal reklam analizi, *Kurgu Dergisi*, (15), 212-233.

Wolton, D. (1991). Medya, Siyasal İletişimin Zayıf Halkası. *Çev. Hülya Tufan, Ömer Laçiner), Birikim*, *30*, 51-58.

Yavaşgel, E. (1997). Siyasal iletişim kuramı. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,* (4), 219-235.

Yavaşgel, E. (2004). *Siyasal iletişim: kavramlar ve ardındakiler*. Ankara: Babil Yayın Dağıtım.

Yıldız, N. (2002). *Türkiye'de siyasetin yeni biçimi: liderler, imajlar ve medya*. Ankara: Phoenix Yayınevi.

Yılmaz, R. A. (1997). Seçim dönemlerinde oy verme davranışını arttırıcı iletişim kampanyaları. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Hakemli Dergisi*, (6), 395-420.

İnternet Kaynakları

http://www.ysk.gov.tr/cs/groups/public/documents/document/ndq0/mdey/~edisp/yskpwcn1_4444012594.pdf (Erişim Tarihi: 14.06.15)

http://www.yargitaycb.gov.tr/Partiler/ (Erişim Tarihi: 15.06.2015)

http://www.ysk.gov.tr/cs/groups/public/documents/document/ndq0/mdew/~edisp/yskpwcn1_4444010001.pdf (Erişim Tarihi: 15.06.2015)

http://www.radikal.com.tr/politika/7_haziran_secimine_21_parti_katilacak-1330821 (Erişim Tarihi: 15.06.2015)

PANDEMİ KORKUSUNUN MESLEKİ KAYGI ÜZERİNDEKİ ETKİSİNDE ÖRGÜTSEL MANEVİYATIN ARACI ROLÜ: SAĞLIK SEKTÖRÜNDE BİR ARAŞTIRMA

DR. AHMET FATİH ÖZYILMAZ
PROF. DR. ADNAN ÇELİK

EĞİTİM
yayınevi

PANDEMİ KORKUSUNUN MESLEKİ KAYGI ÜZERİNDEKİ ETKİSİNDE ÖRGÜTSEL MANEVİYATIN ARACI ROLÜ: SAĞLIK SEKTÖRÜNDE BİR ARAŞTIRMA

Dr. Ahmet Fatih Özyılmaz, Prof. Dr. Adnan Çelik

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Sudenaz Öngen

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-44-9
1. Baskı, Kasım 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

PANDEMİ KORKUSUNUN MESLEKİ KAYGI ÜZERİNDEKİ ETKİSİNDE ÖRGÜTSEL MANEVİYATIN ARACI ROLÜ: SAĞLIK SEKTÖRÜNDE BİR ARAŞTIRMA
Dr. Ahmet Fatih Özyılmaz, Prof. Dr. Adnan Çelik
X+142 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin var.
ISBN: 978-625-5997-44-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aadland, E., & Skjørshammer, M. (2012). From God to good? Faith-based institutions in the secular society. *Journal of management, spirituality & religion*, *9*(1), 83-101 (https://doi.org/10.1080/14766086.2012.641099).

Aarons-Mele, M. (2023). *The Anxious Achiever: Turn Your Biggest Fears into Your Leadership Superpower*. Boston, Massachusetts: Harvard Business Review Press.

Aboobaker, N. (2022). Workplace Spirituality and Employee Wellbeing in the Hospitality Sector: Examining the Influence of Fear of COVİD-19. *Psychol Stud (July–September 2022), 67*(3), 362–371 (https://doi.org/10.1007/s12646-022-00666-7).

Acar, R. (2023). Üniversite Öğrencilerinin Maneviyat ve Sürekli Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,* İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Adams, J. S. (1963). Toward an understanding of inequity. *Journal of Abnormal and Social Psychology, 67*(5), 422-436.

Adhikari, S. P., Meng, S., Wu, Y.-J., Mao, Y.-P., Ye, R.-X., Wang, Q.-Z., Sun, C., Sylvia, S., Rozelle, S., Raat, H., & Zhou, H. (2020). Epidemiology, causes, clinical manifestation and diagnosis, prevention and control of coronavirus disease (COVİD-19) during the early outbreak period: A scoping review. *Infectious Diseases of Poverty*, *9*(1), 29 (https://doi.org/10.1186/s40249-020-00646-x2).

Akanni, O. O., Olashore, A. A., & Oderinde, K. O. (2021). Relationship between spirituality and anxiety during the COVİD-19 pandemic: a survey of the staff of two Nigerian tertiary hospitals. *Mental Health, Religion & Culture*, *24*(7), 647–658 (https://doi.org/10.1080/13674676.2020.1870218).

Akkuş, Y., Karacan, Y., Güney, R., & Kurt, B. (2022). Experiences of nurses working with COVİD-19 patients: A qualitative study. *Journal of Clinical Nursing*, *31*(9-10), 1243-1257.

Alameddine, M., Clinton, M., Bou-Karroum, K., Richa, N., & Doumit, M. A. (2021). Factors associated with the resilience of nurses during the COVİD-19 pandemic. *Worldviews on Evidence-Based Nursing*, *18*(6), 320-331.

Algahtani, F. D., Alsaif, B., Ahmed, A. A., Almishaal, A. A., Obeidat, S. T., Mohamed, R. F. & Gul, I. (2022). Using spiritual connections to cope with stress and anxiety during the COVİD-19 pandemic. *Frontiers in psychology*, *13*, 1-9 (https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.915290).

Alnazly, E., Khraisat, O. M., Al-Bashaireh, A. M. ve Bryant, C. L. (2021). Anxiety, depression, stress, fear and social support during COVİD-19 pandemic among Jordanian healthcare workers. *Plos one*, *16*(3), 1-22 (https://doi.org/10.1371/journal.pone.0247679).

Alsulimani, L. K., Farhat, A. M., Borah, R. A., AlKhalifah, J. A., Alyaseen, S. M., Alghamdi, S. M., & Bajnaid, M. J. (2021). Health care worker burnout during the COVİD-19 pandemic: A cross-sectional survey study in Saudi Arabia. *Saudi Medical Journal*, *42*(3), 306–314 (https://doi.org/10.15537/smj.2021.42.3.20200812).

Arı, G. S., & Bal, E. Ç. (2008). Tükenmişlik kavramı: Birey ve örgütler açısından önemi. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, *15*(1), 131-148.

Arnetz, J. E., Goetz, C. M., Arnetz, B. B., & Arble, E. (2020). *Nurse reports of stressful situations during the COVİD-19 pandemic: Qualitative analysis of survey responses. International Journal of Environmental Research And Public Health*, *17*(21), 1-12 (https://doi.org/10.3390/ijerph17218126).

Arpacıoğlu, M. S., Baltaci, Z., & Ünübol, B. (2021). Burnout, fear of Covid, depression, occupational satisfaction levels and related factors in healthcare professionals in the COVİD-19 pandemic. *Cukurova Medical Journal, 46*(1), 88-100 (https://doi:10.17826/cumj.785609).

Arslan, R., & Sarı, A., (2021). Sağlık Çalışanlarının Covid 19 Süreci Yönetimine Yönelik Tutumları Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Türk Akademik Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, *4*(1), 14-23.

Ashforth, B. E., & Pratt, M. G. (2003). "Institutionalized Spirituality: An Oxymoron?". In book: *Handbook of Workplace Spirituality and Organizational Performance* (pp.93-107). Eds: R. A. Giacalone, & C. L. Jurkiewicz, Armonk, NY: M. E. Sharpe.

Ashmos, D. P., & Duchon, D. (2000). Spirituality at work: A conceptualization and measure. *Journal of Management Inquiry, 9*(2), 134-145 (https://doi.org/10.1177/105649260092008).

Aslan, R. (2020). Tarihten günümüze epidemiler, pandemiler ve Covid-19. *Ayrıntı Dergisi*, *8*(85), 35-41.

Ataş, H & Gündüz, S. (2020). Türkiye'nin sağlık hizmetleri kapasitesinin çok boyutlu ölçekleme tekniği ile analizi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (36), 355-382.

Ates, S., & Erdogan, H. (2022). The Relationship between Nurses' Fear and Anxiety During the Covid-19 Pandemic Process and their Professional Commitment. *International Journal of Caring Sciences, 15*(3), 1807-1817.

Atilla, E. A., & Karakaya, A. (2021). Covid-19 Pandemi Döneminin Sağlık Çalışanlarının Tükenmişlik Düzeylerine Etkisi. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *23*(3), 653-680.

Aydın, Cüneyd vd. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Mesleki Kaygı ile Hayattaki Anlam Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Bartın Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi, 13*(1) (Haziran 2020), 73-106.

Badahdah, A., Khamis, F., Al Mahyijari, N., Al Balushi, M., Al Hatmi, H., Al Salmi, I. & Al Noomani, J. (2021). The mental health of health care workers in Oman during the COVİD-19 pandemic. *International Journal of Social Psychiatry*, *67*(1), 90-95 (https://doi.org/10.1177/0020764020939596).

Barnett, P., Barnett, M., Borgueta, E., Moreno, J. V., & Watson, J. (2021). COVİD-19: An organizational-theory-guided holistic self-caring and resilience project. *Journal of Holistic Nursing*, *39*(4), 325-335.

Barten, D. G., Latten, G. H. P., & van Osch, F. H. M. (2022). Reduced Emergency Department Utilization During the Early Phase of the COVİD-19 Pandemic: Viral Fear or Lockdown Effect? *Disaster Medicine and Public Health Preparedness*, *16*(1), 36–39 (https://doi.org/10.1017/dmp.2020.303).

Baş, F., & Karacan, D. (2024). Toplumun Sığınma ve Korunma Aracı Olarak Din: Kovid-19 ile Mücadele Sürecine Yönelik Nitel Bir Araştırma. *Tasavvur - Tekirdağ İlahiyat Dergisi, 10* (1), 177-211 (https://doi.org/10.47424/tasavvur.1439562).

Başpınar, N., Çakıroğlu, D. (2013). *Meslek Etiği*. (3. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Bedel, G. (2009). The validity and reliability study of the Turkish version of the spirituality scale. (*Doctoral dissertation*), İstanbul Bilgi Üniversitesi.

Belen, H. (2022). Fear of COVİD-19 and mental health: The role of mindfulness in during times of crisis. *International Journal of Mental Health and Addiction*, *20*(1), 607-618.

Benefiel, M. (2003). Mapping The Terrain Of Spirituality in Organizations Research. *Journal of Organizational Change Management*, *16*(4), 367-377.

Benfante, A., Di Tella, M., Romeo, A., & Castelli, L. (2020). Traumatic stress in healthcare workers during COVİD-19 pandemic: a review of the immediate impact. *Frontiers in psychology*, 11, 1-7 (https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.569935).

Bhaumik, S., Moola, S., Tyagi, J., Nambiar, D., & Kakoti, M. (2020). Community health workers for pandemic response: a rapid evidence synthesis. *BMJ Global Health*, *5*(6), 1-20 (https://doi.org/10.1136/ bmjgh-2020-002769).

Biberman, J., & Whitty, M. (1997). A postmodern spiritual future for work. *Journal of Organizational Change Management, 10*(2), 130-138 (https://doi.org/10.1108/09534819710160790).

Blake, H., Bermingham, F., Johnson, G., & Tabner, A. (2020). Mitigating the psychological impact of COVİD-19 on healthcare workers: a digital learning package. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 17*(9), 2997.

Blanco-Donoso, L. M., Moreno-Jiménez, J., Amutio, A., Gallego-Alberto, L., Moreno-Jiménez, B., & Garrosa, E. (2021). Stressors, job resources, fear of contagion, and secondary traumatic stress among nursing home workers in face of the COVİD-19: The case of Spain. *Journal of Applied Gerontology*, *40*(3), 244-256.

Bowell, R. A. (2007). *7 adımda ruhsal zekâ (SQ): Özü keşfederek anlamlı başarı ve mutluluğa ulaşma rehberi* (Çev. M. Gün & Y. Aşıkoğlu). İstanbul: Hayat Yayıncılık.

Brillon, P., Philippe, F. L., Paradis, A., Geoffroy, M. C., Orri, M., & Ouellet-Morin, I. (2022). Psychological distress of mental health workers during the COVİD-19 pandemic: A comparison with the general population in high-and low-incidence regions. *Journal of clinical psychology*, *78*(4), 602-621.

Buruk, K., & Ozlu, T. (2020). New Coronavirus: SARS-COV-2 [Yeni Koronavirus: SARS-CoV-2]. *Mucosa*, *3*(1), 1-4 (https://doi.org/10.33204/mucosa.706906).

Canda, E. R., & Furman, L. D. (1999). *Spiritual Diversity in Social Work Practice: The Heart of Helping*. New York: The Free Press.

Carrasco-Hernandez, R., Jácome, R., López Vidal, Y., & Ponce de León, S. (2017). Are RNA Viruses Candidate Agents for the Next Global Pandemic? A Review. *ILAR journal*, *58*(3), 343–358 (https://doi.org/10.1093/ilar/ilx026).

Cawcutt, K. A., Starlin, R., & Rupp, M. E. (2020). Fighting fear in healthcare workers during the COVİD-19 pandemic. *Infection Control & Hospital Epidemiology*, *41*(10), 1192-1193 (https://doi.org/10.1017/ice.2020.315).

Celik, A. (2022). Motivational applications that stand out in organizations in the Covid-19 pandemic. 5th International African Conference on Current Studies, 2-5 February 2022, Cairo, Egypt, Proceeding Book, pp.332-339.

Ceri, V., & Cicek, I. (2021). Psychological well-being, depression and stress during COVİD-19 pandemic in Turkey: A comparative study of healthcare professionals and non-healthcare professionals. *Psychology, Health & Medicine*, *26*(1), 85-97.

Chair, S. Y., Chien, W. T., Liu, T., Lam, L., Cross, W., Banik, B., & Rahman, M. A. (2023). Psychological Distress, Fear and Coping Strategies among Hong Kong People During the COVİD-19 Pandemic. Current Psychology, 42(3), 2538-2557 (https://doi.org/10.1007/s12144-021-02338-7).

Chapra, M. U. (1992). *Islam and the economic challenge* (No. 17). International Institute of Islamic Thought (IIIT).

Chatzittofis, A., Karanikola, M., Michailidou, K., & Constantinidou, A. (2021). Impact of the COVİD-19 pandemic on the mental health of healthcare workers. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *18*(4), 1-8 (https://doi.org/10.3390/ijerph18041435).

Chen, R., Sun, C., Chen, J. J., Jen, H. J., Kang, X. L., Kao, C. C., & Chou, K. R. (2021). A large-scale survey on trauma, burnout, and posttraumatic growth among nurses during the COVİD-19 pandemic. *International journal of mental health nursing*, *30*(1), 102-116.

Cheng, J.O.S., & Li Ping Wah-Pun Sin, E. (2020). The effects of nonconventional palliative and end-of-life care during COVİD-19 pandemic on mental health—Junior doctors' perspective. *Psychol. Trauma Theory Res. Pract. Policy 12*, 146–147 (https://doi.org/10.1037/tra0000628).

Chirico, F. (2021). Spirituality to cope with COVİD-19 pandemic, climate change and future global chal lenges. *J Health Soc Sci., 6*(2), 151-158

Choi, S. (2021). People look at me like I AM the virus: Fear, stigma, and discrimination during the COVİD-19 pandemic. *Qualitative social work*, *20*(1-2), 233-239 (https://doi.org/10.1177/1473325020973333).

Chor, W. P. D., Ng, W. M., Cheng, L., Situ, W., Chong, J. W., Ng, L. Y. A.. & Lin, Z. (2021). Burnout amongst emergency healthcare workers during the COVİD-19 pandemic: A multi-center study. *The American Journal of Emergency Medicine*, *46*, 700-703 (https://doi.org/10.1016/j.ajem.2020.10.040).

Coelho, C. M., Suttiwan, P., Arato, N., & Zsido, A. N. (2020). On the Nature of Fear and Anxiety Triggered by COVİD-19. *Front. Psychol.* 11:581314 (https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.581314).

Collantoni, E., Saieva, A. M., Meregalli, V., Girotto, C., Carretta, G., Boemo, D. G. & Favaro, A. (2021). Psychological distress, fear of COVİD-19, and resilient coping abilities among healthcare workers in a tertiary first-line hospital during the coronavirus pandemic. *Journal of Clinical Medicine*, *10*(7), 1-11 (https://doi.org/10.3390/jcm10071465).

Conti, P., Caraffa, A., Gallenga, C. E., Kritas, S. K., Frydas, I., Younes, A. & Ronconi, G. (2021). The British variant of the new coronavirus-19 (Sars-Cov-2) should not create a vaccine problem. Journal of *Biol Regul Homeost Agents*, *35*(1), 1-4.

Couarraze, S., Delamarre, L., Marhar, F., Quach, B., Jiao, J., Avilés Dorlhiac, R. & Dutheil, F. (2021). The major worldwide stress of healthcare professionals during the first wave of the COVİD-19 pandemic–the international COVISTRESS survey. *PloS one*, *16*(10), 1-16 (https://doi.org/10.1371/journal.pone.0257840).

Croghan, I. T., Chesak, S. S., Adusumalli, J., Fischer, K. M., Beck, E. W., Patel, S. R. & Bhagra, A. (2021). Stress, resilience, and coping of healthcare workers during the COVİD-19 pandemic. *Journal of Primary Care & Community Health*, *12*, 1-9.

Cüceloğlu, D. (2014). *İçimizdeki Çocuk*. (49. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi

Çakır S. K., & Güven, F. M. K. (2022). Covid-19 Pandemi Döneminde Acil Servis Çalışanlarında Mesleki Kaygının Değerlendirilmesi. *Anatolian J Emerg Med., 5*(2):78-85. https://doi.org/10.54996/anatolianjem.1024419

Çakıroğlu, D., Aydoğan, E., & Altınöz, M. (2017). Organizational Commitment And Job Satisfactions Impact On Organizational Spirituality On Psychological Contract. *European Proceedings of Social and Behavioural Sciences*, *34*, 283-294 (http://dx.doi.org/10.15405/epsbs.2017.12.02.24).

Çakıroğlu, D., & Aydoğan, E. (2021). Örgütsel Maneviyat Ölçeğinin Türkçe Uyarlaması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi, 56(2), 1062-1077 (https://doi.org/10.15659/3.sektor-sosyal-ekonomi.21.05.1540).

Çelebi, E., & Sunal, N. (2016). Cerrahi servislerinde çalışan hemşirelerin yaşam kalitesi ve etkileyen değişkenlerin belirlenmesi. *JAREN*, *2*(2), 84-91.

Çelmeçe, N., & Menekay, M. (2020). The effect of stress, anxiety and burnout levels of healthcare professionals caring for COVİD-19 patients on their quality of life. *Frontiers in psychology*, *11*, 1-7 (https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.597624).

da Silva Neto, R. M., Benjamim, C. J. R., de Medeiros Carvalho, P. M., & Neto, M. L. R. (2021). Psychological effects caused by the COVİD-19 pandemic in health professionals: a systematic review with meta-analysis. *Progress in Neuro-Psychopharmacology and Biological Psychiatry*, *104*, 1-7 (https://doi.org/10.1016/j.pnpbp.2020.110062).

Daniel, J. L. (2019). The effect of workplace spirituality on team effectiveness. *Journal of Management, Spirituality & Religion, 16*(1), 34-49.

Dayan, S. (2021). COVİD-19 ve Aşı. *Dicle Tıp Dergisi*, *48*, 98-113 (https://doi.org/10.5798/dicletip.1005040).

de Boer, G. M., Houweling, L., Hendriks, R. W., Vercoulen, J. H., Tramper-Stranders, G. A., & Braunstahl, G. J. (2021). Asthma patients experience increased symptoms of anxiety, depression and fear during the COVİD-19 pandemic. *Chronic Respiratory Disease, 18*, 1-7 (https://doi.org/10.1177/14799731211029658).

de los Santos, J. A. A., & Labrague, L. J. (2021). The impact of fear of COVİD-19 on job stress, and turnover intentions of frontline nurses in the community: A cross-sectional study in the Philippines. *Traumatology, 27*(1), 52–59 (https://doi.org/10.1037/trm0000294).

Dean, K. L., Safranski, S. R., & Lee, E. S. (2014). Religious accommodation in the workplace: Understanding religious identity threat and workplace behaviors in legal disputes. *Employee Responsibilities and Rights Journal, 26*(2), 75–94 (https://doi.org/10.1007/s10672-013-9232-z).

Delibaş, L. (2021). COVİD-19 Fobisi ve Endişe Şiddeti; Meslek Yüksekokulu Örneği. *Hastane Öncesi Dergisi, 6*(2), 201-212.

Dhama, K., Khan, S., Tiwari, R., Sircar, S., Bhat, S., Malik, Y. S. & RodriguezMorales, A. J. (2020). Coronavirus disease 2019–COVİD-19. *Clinical microbiology reviews*, *33*(4), 1-48 (https://doi.org/doi:10.1128/cmr.00028-20).

Dincer, B., & Inangil, D. (2021). The effect of emotional freedom techniques on nurses' stress, anxiety, and burnout levels during the COVİD-19 pandemic: A randomized controlled trial. *Explore*, *17*(2), 109-114.

Dizer, B., İyigün, E., & Kılıç, S. (2008). Yoğun Bakım Hemşirelerinin Tükenmişlik Düzeylerinin Belirlenmesi. *Yoğun Bakım Hemşireliği Dergisi*, *12*(1-2), 1-11.

do Rosário Costa, N., Bellas, H., da Silva, P. R. F., de Carvalho, P. V. R., Uhr, D., Vieira, C., & Jatobá, A. (2021). Community health workers' attitudes, practices and perceptions towards the COVİD-19 pandemic in brazilian low-income communities. *Work*, *68*(1), 1-11 (https://doi.org/10.3233/WOR-205000).

Dolgun, U. (2010). *Tükenmişlik Sendromu. Örgütsel Davranışta Güncel Konular* (ss. 287-311), Bursa: Ekin Kitabevi.

Droogers, M., Jansen, D., Lindert, J., Saboga-Nunes, L., Rudén, M., Guichardon, M., & Zeegers Paget, D. (2020). Health-related Sustainable Development Goals: countdown on alcohol use, smoking prevalence, child overweight and suicide mortality. *European Journal of Public Health*, *30*(Supplement_1), i10-i13 (https://doi.org/10.1093/eurpub/ckaa027).

Duarte, I., Teixeira, A., Castro, L., Marina, S., Ribeiro, C., Jácome, C., Martins, V., Ribeiro-Vaz, I., Pinheiro, H. C., Silva, A. R., Ricou, M., Sousa, B., Alves, C., Oliveira, A., Silva, P., Nunes, R., & Serrão, C. (2020). Burnout among Portuguese healthcare workers during the COVİD-19 pandemic. *BMC Public Health*, *20*(1), 1-10 (https://doi.org/10.1186/s12889-020-09980-z).

Duffy, C. C., Bass, G. A., Fitzpatrick, G., & Doherty, E. M. (2022). What can we learn from the past? Pandemic health care workers' fears, concerns, and needs: A review. *Journal of Patient Safety*, *18*(1), 52-57.

Durmuş, M., & Durar, E. (2021). The relationship between spiritual well-being and fear of COVİD 19 among Turkish elders. *Journal of Religion*, Spirituality & Aging, 1-14 (https://doi.org/10.1080/15528030.2021.1894627).

Durmuş, Ş., & Erbaşı, A. (2024). Örgüt kültürü tipinin zorunlu vatandaşlık davranışına etkisinde örgütsel adalet algısının aracı rolü: türkiye'deki en büyük 500 şirket üzerinde bir araştırma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26(2), 595-617. (https://doi.org/10.32709/akusosbil.1145512)

Duygulu, S., Açıl, S. B., Özdemir, E. K., & Erdat, Y. (2020). COVİD-19 salgını: yönetici hemşirelerin rol ve sorumlulukları. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 7 (Özel Sayı), 34-46 (https://doi.org/10.7326/m20-5008).

Düzgüner, S. (2013). *Maneviyat algısı ve diğerkâmlıkla ilişkisi: Kan bağışı örneğinde türkiye ve amerika karşılaştırmalı nitel bir araştırma* (Order No. 28679888) [Necmettin Erbakan Üniversitesi]. ProQuest Dissertations & Theses Global. (2606867757). Available at: https://www.proquest.com/dissertations-theses/maneviyat-algısı-ve-diğerkâmlıkla-ilişkisi-kan/docview/2606867757/se-2, Access: 12.05.2013.

Düzgüner, S. (2016). Psikoloji literatüründe maneviyat kavramı. M. Atak, (Ed.), *Maneviyat psikolojisi içinde* (s. 11-27). İstanbul: Elit Kültür

Ehrlich, H., McKenney, M., & Elkbuli, A. (2020). Protecting our healthcare workers during the COVİD-19 pandemic. *The American Journal of Emergency Medicine*, *38*(7), 1527–1528 (https://doi.org/10.1016/j.ajem.2020.04.024).

Elbay, R.Y., Kurtulmus¸, A., Arpacıoğlu, S., Karadere, E. (2020). Depression, anxiety, stress levels of physicians and associated factors in Covid-19 pandemics. Psychiatry Res. 290, 113130 (https://doi.org/10.1016/j.psychres.2020.113130).

Emmons, R. A. (2000). Is spirituality an intelligence? Motivation, cognition, and the psychology of ultimate concern. *International Journal for the Psychology of Religion*, 10(1), 3-26.

Erdağı, S., & Özer, N. (2015). Cerrahi Kliniklerde Çalışan Hemşirelerin Çalışma Ortamlarının, Hasta Güvenliği Kültürü Algılarının ve Tükenmişlik Durumlarının İncelenmesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, *18*(2), 94-106.

Ergül, Ş., & Bayık, A. (2004). Hemşirelik ve manevi bakim. *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, *8*(1), 37-45.

Fabbris, J. L., Mesquita, A. C., Caldeira, S., Carvalho, A. M. P., & Carvalho, E. C. de. (2017). Anxiety and Spiritual Well-Being in Nursing Students: A Cross-Sectional Study. *Journal of Holistic Nursing*, *35*(3), 261-270 (https://doi.org/10.1177/0898010116655004).

Fehm, L., & Schmidt, K. (2006). Performance anxiety in gifted adoles cent musicians. *J Anxiety Disord, 20,* 98–109.

Fofana, N. K., Latif, F., Sarfraz, S., Bashir, M. F., & Komal, B. (2020). Fear and agony of the pandemic leading to stress and mental illness: An emerging crisis in the novel coronavirus (COVİD-19) outbreak. *Psychiatry Research*, *291*, 1-3.

Franklin, P., & Gkiouleka, A. (2021). A scoping review of psychosocial risks to health workers during the Covid-19 pandemic. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *18*(5), 1-20 (https://doi.org/10.3390/ijerph18052453).

Fry, L.W. (2003). Toward a Theory of Spiritual Leadership. *The Leadership Quarterly*, *14*(6), 693-727. https://doi.org/10.1016/j.leaqua.2003.09.001

Galanis, P., Vraka, I., Fragkou, D., Bilali, A., & Kaitelidou, D. (2021). Nurses' burnout and associated risk factors during the COVİD-19 pandemic: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Advanced Nursing*, *77*(8), 3286-3302.

Galbraith, N., Boyda, D., McFeeters, D., & Hassan, T. (2021). The mental health of doctors during the COVİD-19 pandemic. *BJPsych bulletin, 45*(2), 93-97 (https://doi.org/10.1192/bjb.2020.44).

Garcia-Iglesias, J. J., Gomez-Salgado, J., Martin-Pereira, J., Fagundo-Rivera, J., Ayuso- Murillo, D., Martinez-Riera, J. R., Ruiz-Frutos, C., García-Iglesias, J. J., G´ omez- Salgado, J., Martín-Pereira, J., Fagundo-Rivera, J., Ayuso-Murillo, D., Martínez- Riera, J. R., Ruiz-Frutos, C., 2020. Impact of SARS-CoV-2 (Covid-19) on the mental health of healthcare professionals: a systematic review. Rev. Esp. Salud. Publica. 94.

Gawrych, M., Cichoń, E., & Kiejna, A. (2021). COVİD-19 pandemic fear, life satisfaction and mental health at the initial stage of the pandemic in the largest cities in Poland. *Psychology, Health & Medicine*, *26*(1), 107-113.

George, D., & Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows Step By Step: A Simple Guide and Reference*. Abingdon, UK: Taylor & Francis.

Giacalone, R. A., & Jurkiewicz, C. L. (2003). "Toward A Science Of Workplace Spirituality". In Book: *Handbook of Workplace Spirituality and Organizational Performance. Eds:* Giacalone, R. A. & Jurkiewicz, C. L., New York: M. E Sharpe.

Giacalone, R. A., & Jurkiewicz, C. L. (2010). "The Science of Workplace Spirituality". In Book: *Handbook of Workplace Spirituality and Organizational Performance* (Second Edition, pp.3-26). Eds: R. A. Giacalone & C. L. Jurkiewicz, Armonk, NY: M. E. Sharpe.

Giesecke, J. (2002). *Modern Infectious Disease Epidemiology* (Third Edition). CRC Press.

Gireyhan, A. G. (2022). The moderator role of spirituality on the relationship between fear of COVİD-19 and psychological well-being. *Spiritual Psychology and Counseling, 7*(2), 143–155 (https://dx.doi.org/10.37898/spc.2022.7.2.164).

Gorini, A., Fiabane, E., Sommaruga, M., Barbieri, S., Sottotetti, F., La Rovere, M. T. & Gabanelli, P. (2020). Mental health and risk perception among Italian healthcare workers during the second month of the Covid-19 pandemic. *Archives of psychiatric nursing*, *34*(6), 537-544.

Göçmen Baykara, z., & Eyuboglu, G. (2020). Covid-19 Pandemisinde Hemşirelik Bakımı. *Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi, 9*(17), 1-17.

Grasselli, G., Tonetti, T., Protti, A., Langer, T., Girardis, M., Bellani, G. & Seccafico, C. (2020). Pathophysiology of COVİD-19-associated acute respiratory distress syndrome: a multicentre prospective observational study. *The lancet Respiratory medicine*, *8*(12), 1201-1208 (https://doi.org/10.1016/S2213-2600(20)30370-2).

Greenberg, N., Docherty, M., Gnanapragasam, S., & Wessely, S. (2020). Managing mental health challenges faced by healthcare workers during Covid-19 pandemic. *BMJ, 368*, m1211

Guan, W. J., Ni, Z. Y., Hu, Y., Liang, W. H., Ou, C. Q., & He, J. X. (2020). Clinical Characteristics of Coronavirus Disease 2019 in China. *New England Journal of Medicine*, *382*(18), 1708- 1720. doi: 10.1056/NEJMoa2002032

Guo, Y.-R., Cao, Q.-D., Hong, Z.-S., Tan, Y.-Y., Chen, S.-D., Jin, H.-J., Tan, K.-S., Wang, D.-Y., & Yan, Y. (2020). The origin, transmission and clinical therapies on coronavirus disease 2019 (COVİD-19) outbreak – an update on the status. *Military Medical Research*, *7*(1), 11 (https://doi.org/10.1186/s40779-020-00240-0).

Gurlaş, F. (2021). COVİD-19 Salgın Sürecinde Sosyal Destek Algısının İş Yerinde Maneviyat Üzerindeki Etkisinde Tıbbi Hatanın Düzenleyici Rolü: 112 Acil Sağlık Hizmetleri Çalışanları Üzerine Bir Araştırma. *Hastane Öncesi Dergisi, 6*(3), 351-366.

Gül, H., Gülüm, M., İlter, B., Hasde, M., Şimşek, A. Ç., Bulut, Y. E. & Topaç, O. (2020). Covid-19 Sürecinde Sağlık Çalışanları İçin Alınan Koruyucu Önlemlerin Etkisi. *Ankara Medical Journal*, *20*(4), 1000-1015.

Gültekin, B., Demir, S., Gunduz, M. A., Cura, F., & Ozer, L. (2022). The logistics service providers during the COVİD-19 pandemic: The prominence and the cause-effect structure of uncertainties and risks. *Computers & Industrial Engineering*, *165*, 8-17 (https://doi.org/10.1016/j.cie.2022.107950).

Günay Molu, N., Sert, S. & Saltalı, N. D. (2023). COVİD-19 Salgınında Sağlık Çalışanı Olarak Anne Olmak: Niteliksel Bir Çalışma. *Marmara Tıp Dergisi, 36*(1), 126-134.

Gürbüz, S., & Şahin, F. (2016). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri: Felsefe-Yöntem-Analiz* (3. b.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Gürsu, O., & Bayındır, S. (2021). Covid-19 Hastalığını Geçiren Sağlık Çalışanlarının Başa Çıkma Sürecinde Din Ve Maneviyat. *Turkish Academic Research Review, 6*(1), 181-220 (https://doi.org/10.30622 tarr.873732).

Hartzband, P., & Groopman, J. (2020). Physician burnout, interrupted. *New England Journal of Medicine, 382*(26), 2485-2487.

Hennein, R., & Lowe, S. (2020). A hybrid inductive-abductive analysis of health workers' experiences and wellbeing during the COVİD-19 pandemic in the United States. *PLoS One*, *15*(10),315-318 (https://doi.org/10.1111/inm.12726).

Herzberg, F., Mausner, B., & Snyderman, B. B. (1959). *The Motivation to Work*. John Wiley & Sons.

Hill, P. C., Pargament, K. I., Hood, R. W., McCullough, M. E., Swyers, J. P. Larson, D. B., & Zinnbauer, B. J. (2000). Conceptualizing religion and spirituality: Points of commonality, points of departure. *Journal for the Theory of Social Behavior*, *30*(1), 51-77 (https://doi.org/10.1111/1468-5914.00119).

Hjiej, G., & Fourtassi, M. (2020). Medical students' dilemma during the Covid-19 pandemic; between the will to help and the fear of contamination. *Medical education online*, *25*(1), 1784374 (https://doi.org/10.1080/10872981.2020.1784374).

Hisam, M. W., & Sanyal, S. (2021). Impact of Workplace Spirituality on Organizational Commitment – A Study in an Emerging Economy. Turkish *Journal of Computer and Mathematics Education, 12*(4), 984-1000.

Hojyo, S., Uchida, M., Tanaka, K., Hasebe, R., Tanaka, Y., Murakami, M., & Hirano, T. (2020). How COVİD-19 induces cytokine storm with high mortality. *Inflammation and Regeneration*, *40*(1), 37 (https://doi.org/10.1186/s41232-020-00146-3).

Honigsbaum, M. (2009). Pandemic. *The Lancet*, *373*(9679), 1939 (https://doi.org/10.1016/S0140-6736(09)61053-9).

Hossain, M. (2020). Impact of COVİD-19 Pandemic among Health Care Providers in Bangladesh: A Systematic Review. *Bangladesh Journal of Infectious Diseases* 7, 8-15 (https://doi.org/10.3329/bjid.v7i00.50156).

Hu, D., Kong, Y., Li, W., Han, Q., Zhang, X., Zhu, L. X. & Zhu, J. (2020). Frontline nurses' burnout, anxiety, depression, and fear statuses and their associated factors during the COVİD-19 outbreak in Wuhan, China: A large-scale cross-sectional study. *EClinicalMedicine*, 24, 1-10 (https://doi.org/10.1016/j.eclinm.2020.100424).

Huremović, D. (Ed.). (2019a). *Psychiatry of pandemics: a mental health response to infection outbreak*. Springer.

Huremović, D., (2019b). Mental health of quarantine and isolation. In: Huremovi´ c, D. (Ed.), *Psychiatry of Pandemics, A Mental Health Response to Infection Outbreak*. Springer Nature, Switzerland AG, Basel, Switzerland, ss. 95–118.

Huremović, D. (2019c). Brief history of pandemics (Pandemics Throughout History). *Psychiatry of Pandemics* (ss. 7-35). Springer, Cham (https://doi.org/10.1007/978-3-030-15346-5_2).

Kabasakal, E., Özpulat, F., Akca, A., & Özcebe, L. H. (2021). COVİD-19 fear and compliance in preventive measures precautions in workers during the COVİD-19 pandemic. *International*

Archives of Occupational and Environmental Health, *94*, 1239-1247 (https://doi.org/10.1007/s00420-021-01682-2).

Kaçmaz, N. (2005). Tükenmişlik (burnout) sendromu. *Journal of Istanbul Faculty of Medicine*, *68*(1), 29-32.

Kale, S. H. (2004). Spirituality, Religion, and Globalization. *Journal of Macromarketing*, *24*(2), 92-107 (https://doi.org/10.1177/0276146704269296).

Karagöl, A., & Törenli Kaya, Z. (2022). Healthcare workers' burn-out, hopelessness, fear of COVİD-19 and perceived social support levels. *The European Journal of Psychiatry*, *36*(3), 200-206.

Karakaş, F. (2010). Spirituality and Performance in Organizations: A Literature Review. *Journal of Business Ethics*, *94*(1), 89-106 (https://doi.org/10.1007/s10551-009-0251-5).

Kasapoğlu, F. (2020). COVİD-19 salgını sürecinde kaygı ile maneviyat, psikolojik sağlamlık ve belirsizliğe tahammülsüzlük arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Turkish Studies, 15*(4), 599-614 (https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44284).

Kaya, N., Kaya, H., Ayık, S. E., & Uygur, E. (2010). Bir Devlet Hastanesinde Çalışan Hemşirelerde Tükenmişlik. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, *7*(1), 401-419.

Kelly, H. (2011). The classical definition of a pandemic is not elusive. *Bulletin of the World Health Organization*, *89*(7), 540–541 (https://doi.org/10.2471/BLT.11.088815).

Kelly, D., Schroeder, S.,& Leighton, K. (2022). Anxiety, depression, stress, burnout, and professional quality of life amongthehospitalworkforceduringaglobalhealth pandemic. *The Journal of Rural Health,* 38, 795–804 (https://doi.org/10.1111/jrh.1265).

Khan, S., Akter, S., Khan, T., Shariar, G., & Awal Miah, M. A. (2021). Psychological distress among Bangladeshi physicians: roles of perceived stigma, fear of infection and resilience in the context of Covid-19 pandemic. *Journal of Social Distress and Homelessness*, *31*(1), 105-114.

Khattak, S. R., Saeed, I., Rehman, S. U., & Fayaz, M. (2021). Impact of fear of COVİD-19 pandemic on the mental health of nurses in Pakistan. *Journal of Loss and Trauma*, *26*(5), 421-435.

Kıvılcım, İ. (2020). COVİD-19 sonrası akciğer sekelleri: Uzun dönem takip ve tedavi. *Tuberk Toraks*, *68*(4), 419-429.

Kimter, N. (2014). Gençlikte din ve depresyon: üniversiteli gençler üzerinde ampirik bir araştırma. *EKEV Akademi Dergisi,* 0(60), 223-260 (https://dergipark.org.tr/tr/ pub/sosekev/issue/71563/1151554).

Kisa, S. (2020). Burnout among physicians and nurses during COVİD-19 pandemic*. Eur. J. Environ. Public Health*, 4, 1-3 (https://doi.org/10.29333/ejeph/8447).

Kishi, H., Watanabe, K., Nakamura, S., Taguchi, H., & Narimatsu, H. (2022). Impact of nurses' roles and burden on burnout during the COVİD-19 pandemic: Multicentre cross-sectional survey. *Journal of Nursing Management*, *30*(6), 1922-1930.

Kline, T. J., Sulsky, L. M., & Rever-Moriyama, S. D. (2000). Common method variance and specification errors: A practical approach to detection. *The Journal of Psychology*, *134*(4), 401-421.

Koçak, U. Z., & Özer Kaya, D. (2020). COVİD-19 pandemisi, spor, sporcu üçgeni: etkilenimler ve öneriler. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, *5*(2), 129-133.

Koenig, H. G. (2020). Maintaining health and well-being by putting faith into action during the COVİD-19 pandemic. *Journal of Religion and Health, 59*(5), 2205-2214.

Kolodinsky, R. W., Giacalone, R. A., & Jurkiewicz, C. L. (2008). Workplace Values and Outcomes: Exploring Personal, Organizational, and Interactive Workplace Spirituality. *Journal of Business Ethics*, *81*(2), 465-480 (https://doi.org/10.1007/s10551-007-9507-0).

Krishnakumar, S., & Neck, C. P. (2002). The "what", "why" and "how" of spirituality in the workplace. *Journal of Managerial Psychology*, *17*(3), 153-164 (https://doi.org/10.1108/02683940210423060).

Kumar, J., Katto, M. S., Siddiqui, A. A., Sahito, B., Ahmed, B., Jamil, M., & Ali, M. (2020). *Predictive factors associated with fear faced by healthcare workers during COVİD-19 pandemic: a questionnaire-based study. Cureus*, *12*(8), 1-5.

Kutlu, Ö., & Metin, A. (2020). A case of exacerbation of psoriasis after oseltamivir and hydroxychloroquine in a patient with COVİD-19: Will cases of psoriasis increase after

COVİD-19 pandemic?. *Dermatologic therapy*, *33*(4), e13383 (https://doi.org/10.1111/dth.13383).

Labrague, L. J. (2021). Psychological resilience, coping behaviours and social support among health care workers during the COVİD-19 pandemic: A systematic review of quantitative studies. *Journal of Nursing Management*, *29*(7), 1893-1905.

Lai, J., Ma, S., Wang, Y., Cai, Z., Hu, J., Wei, N. & Hu, S. (2020). Factors associated with mental health outcomes among health care workers exposed to coronavirus disease 2019. *JAMA Network Open, 3*(3), e203976-e203976.

Laposa, J. M., Alden, L. E., & Fullerton, L. M. (2003). Work stress and post traumatic stress disorder in ED nurses/personnel. *J Emerg Nurs, 29*, 23–28.

Lasalvia, A., Bonetto, C., Porru, S., Carta, A., Tardivo, S., Bovo, C., … Amaddeo, F. (2021). Psychological impact of COVİD-19 pandemic on healthcare workers in a highly burdened area of north-east Italy. *Epidemiology and Psychiatric Sciences*, *30*(e1), 1-9 (https//doi:10.1017/S2045796020001158).

Lauer, S. A., Grantz, K. H., Bi, Q., Jones, F. K., Zheng, Q., Meredith, H. R. & Lessler, J. (2020). The incubation period of coronavirus disease 2019 (COVİD-19) from publicly reported confirmed cases: estimation and application. *Annals of internal medicine*, *172*(9), 577-582.

Levy, G., & Razin, R. (2014). Rituals or Good Works: Social Signaling in Religious Organizations. Journal of the European Economic Association, 12(5), 1317-1360 (https://doi.org/10.1111/jeea.12090).

Li, C., Yang, Y., & Ren, L. (2020). Genetic evolution analysis of 2019 novel coronavirus and coronavirus from other species. Infection, Genetics and Evolution, 82, 104285 (https://doi.org/10.1016/j.meegid.2020.104285).

Limosin, F., Loze, J. Y., Cothereau, C. vd. (2006). A prospective study of the psychological effects of 'person under train' inci dents on drivers. *J Psychiatr Res, 40,* 755–761.

Lindquist, K. A., & Barrett, L. F. (2008). Constructing Emotion: The Experience of Fear as a Conceptual Act. *Psychological Science, 19*(9), 898-903 (https://doi.org/10.1111/j.1467-9280.2008.0217).

Linden, M., & Muschalla, B. (2007). Anxiety disorders and workplace related anxieties. *J Anxiety Disord, 21*, 467–474.

Lopes-Jr., D. da S., Zukowsky-Tavares, C., Gusmão Cardoso, T., & Milani, M. A. F. (2022). Spirituality in organizations and professional stress during Covid-19 *Revista Científica Hermes*, ss. 26-40 Instituto Paulista de Ensino e Pesquisa Brasil, Brasil

Malloch, T. R. (2010). Spiritual capital and practical wisdom. *Journal of Management Development*, *29*(7/8), 755-759 (https://doi.org/10.1108/02621711011059194).

Maraqa, B., Nazzal, Z., & Zink, T. (2020). Palestinian health care workers' stress and stressors during COVİD-19 pandemic: A cross-sectional study. *Journal of Primary Care & Community Health*, *11*(null), 1-7 (https://doi.org/10.1177/2150132720955026).

Markow, F., & Klenke, K. (2005). The effects of personal meaning and calling on organizational commitment: An empirical investigation of spiritual leadership. *International Journal of Organizational Analysis, 13*(1), 8-27.

Marques, J., Dhiman, S., & King, R. (2005). Spirituality in the workplace: Developing an integral model and a comprehensive definition. *Journal of American Academy of Business*, *7*(1), 81-91.

Maslach, C., & Jackson, S. E. (1981). The measurement of experienced burnout. *Journal of Organizational Behavior*, *2*(2), 99-113.

Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, *50*(4), 370-396.

Mattis, J. S., & Jagers, R. J. (2001). A relational framework for the study of religiosity and spirituality in the lives of African Americans. *Journal of Community Psychology*, *29*(5), 519-539 (https://doi.org/10.1002/jcop.1034).

Maurice, J. (2016). Cost of protection against pandemics is small. *The Lancet*, *387*(10016), e12. doi:10.1016/S0140-6736(16)00156-2

Mayer, J. D., & Geher, G. (1996). Emotional intelligence and the identification of emotion. *Intelligence*, *22*(2), 89-113 (https://doi.org/https://doi.org/10.1016/S0 160-2896(96)90011-2).

McGinn, B. (1993). The letter and the spirit: Spirituality as an academic discipline. *Christian Spirituality Bulletin*, 1(2), 1-10.

McMillan, D. W., & Chavis, D. M. (1986). Sense of community: A definition and theory. *Journal of Community Psychology*, *14*(1), 6-23 (https://doi.org/10.1002/1520-6629(198601)14:1).

Mediavilla, R., Fernández-Jiménez, E., Martínez-Alés, G., Moreno-Küstner, B., Martínez-Morata, I., Jaramillo, F. & COVİD, T. (2021). Role of access to personal protective equipment, treatment prioritization decisions, and changes in job functions on health workers' mental health outcomes during the initial outbreak of the COVİD-19 pandemic. *Journal of Affective Disorders*, *295*, 405-409 (https://doi.org/10.1016/j.jad.2021.08.059).

Mejia, C. R., Rodriguez-Alarcon, J. F., Vera-Gonzales, J. J., Ponce-Lopez, V. L., Chamorro-Espinoza, S. E., Quispe-Sancho, A. & Tovani-Palone, M. R. (2021). *Fear Perception of the COVİD-19 Pandemic in Peru. Electronic Journal of General Medicine*, *18*(3), 2-6 (https://doi.org/10.29333/ejgm/9764).

Memiş Doğan, M., & Düzel, B. (2020). Covid-19 özelinde korku-kaygı düzeyleri. *Turkish Studies,* 15(4), 739-752 (https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44678).

Metin, Ö., & Gök Özer, F. (2007). Hemşirelerin tükenmişlik düzeyinin belirlenmesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, *10*(1), 58-66.

Meyerowitz, E. A., Richterman, A., Gandhi, R. T., & Sax, P. E. (2021). Transmission of SARS-CoV-2: A review of viral, host, and environmental factors. *Annals of internal medicine*, *174*(1), 69-79 (https://doi.org/10.7326/m20-5008).

Miller, D. W., & Ewest, T. (2015). A new framework for analyzing organizational workplace religion and spirituality. *Journal of Management, Spirituality & Religion*, *12*(4), 1-24.

Milliman, J., Czaplewski, A. J., & Ferguson, J. (2003). Workplace spirituality and employee work attitudes. *Journal of Organizational Change Management*, *16*(4), 426-447 (https://doi.org/10.1108/09534810310484172).

Mira, J. J., Carrillo, I., Guilabert, M., Mula, A., Martin-Delgado, J., Pérez-Jover, M. V. & Fernández, C. (2020). Acute stress of the healthcare workforce during the COVİD-19 pandemic evolution: a cross-sectional study in Spain. *BMJ open*, *10*(11), 1-9 (https://doi.org/10.1136/bmjopen-2020-042555).

Mitroff, I. I., & Denton, E. A. (1999). A study of spirituality in the workplace. *Sloan Management Review*, 40, 83-92. https://sloanreview.mit.edu/article/a-study-of-spirituality-in-the-workplace/

Morens, D. M., Folkers, G. K., & Fauci, A. S. (2009). What is a pandemic? *The Journal of Infectious Disaeses*, *200*(7), 1018-1021 (http://www.jstor.org/stable/27794175).

Morgado-Toscano, C., Gomez-Salgado, J., Garcia-Iglesias, J. J., Fagundo-Rivera, J., Lopez-Lopez, D., & Allande-Cusso, R. (2023). Levels of Anxiety and Fear among Nurses During the COVİD-19 Pandemic: A Systematic Review. *Journal of Nursing Management,* Article ID 2191984, 18 pages (https://doi.org/10.1155/2023/2191984).

Moroń, M., Yildirim, M., Jach, Ł., Nowakowska, J., & Atlas, K. (2021). Exhausted due to the pandemic: Validation of Coronavirus Stress Measure and COVİD-19 Burnout Scale in a Polish sample. *Current psychology (New Brunswick, N.J.)*, 1–10. Advance online publication (https://doi.org/10.1007/s12144-021-02543-4).

Muschalla, B., Linden, M., & Olbrich, D. (2010). The relation ship between job-anxiety and trait-anxiety—a differen tial diagnostic investigation with the Job-Anxiety-Scale and the State-Trait-Anxiety-Inventory. *J Anxiety Disord, 24*, 366–371.

Muschalla, B., Heldmann, M., & Fay, D. (2013). The significance of job-anxiety in a working population. *Occupational Medicine, 63*, 415–421 (https://doi.org/10.1093/occmed/kqt072).

Neck, C. P., & Milliman, J. F. (1994). Thought Self-leadership. *Journal of Managerial Psychology*, *9*(6), 9-16 (https://doi.org/10.1108/02683949410070151).

Ng, K. Y. Y., Zhou, S., Tan, S. H., Ishak, N. D. B., Goh, Z. Z. S., Chua, Z. Y., Chia, J. M. X., Chew, E. L., Shwe, T., Mok, J. K. Y., Leong, S. S., Lo, J. S. Y., Ang, Z. L. T., Leow, J. L., Lam, C. W. J., Kwek, J. W., Dent, R., Tuan, J., Lim, S. T., . . . Ngeow, J. (2020). Understanding the Psychological Impact of COVİD-19 Pandemic on Patients With Cancer, Their Caregivers, and Health Care Workers in Singapore. *JCO Global Oncology* (6), 1494-1509 (https://doi.org/10.1200/go.20.00374).

Noghiu, A. A. (2015). *Spiritual capital theory: A grounded theory-based analysis of SCT and its policy applications* (Order No. 10014774) [Doktora tezi, University of Delaware].

Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (1767224363). Available at: https://www.proquest.com/dissertations-theses/spiritual-capital-theory-grounded-based-analysis/docview/1767224363/se-2, Access: 07.09.2015.

Nyashanu, M., Pfende, F., & Ekpenyong, M. S. (2022). Triggers of mental health problems among frontline healthcare workers during the COVİD-19 pandemic in private care homes and domiciliary care agencies: Lived experiences of care workers in the Midlands region, UK. *Health & social care in the community*, *30*(2), e370-e376.

O'connell, M., Crowther, S., Ravaldi, C., & Homer, C. (2020). Midwives in a pandemic: A call for solidarity and compassion. *Women and birth*, *33*(3), 205-206 (https://doi.org/10.1016/j.wombi.2020.03.008).

Olonade, O. Y., Adetunde, C. O., Iwelumor, O. S., Ozoya M. I., & George, T. O. (2021). Coronavirus pandemic and spirituality in southwest Nigeria: A sociological analysis. Heliyon, 7, e06451 (https://doi.org/10.1016/j.heliyon. 2021.e06451).

Ornell, F., Schuch, J. B., Sordi, A. O., & Kessler, F. H. P. (2020). "Pandemic fear" and COVİD-19: mental health burden and strategies. *Brazilian Journal of Psychiatry*, *42*, 232-235 (https://doi.org/10.1590/1516-4446-2020-0008).

Örgev, M., & Günalan, M. (2011). İşyeri maneviyatı üzerine eleştirel bir değerlendirme. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *1*(2), 51-64.

Özay, B., Mollavelioğlu, M.Ş., & Aydın, N. (2023). Covid-19 Salgınının Mutluluğun Üç Boyutu Üzerine Etkileri. *Mutluluk ve İyi Oluş Dergisi, 8*(14), 54-79.

Pak, H., Süsen, Y., Denizci Nazlıgül, M., & Griffiths, M. (2022). The Mediating Effects of Fear of COVİD-19 and Depression on the Association Between Intolerance of Uncertainty and Emotional Eating During the COVİD-19 Pandemic in Turkey. *International Journal of Mental Health and Addiction*, *20*(3), 1882-1896 (https://doi.org/10.1007/s11469-021-00489-z).

Pala, S. Ç., & Metintaş, S. (2020). Covid-19 Pandemisinde Sağlık Çalışanları. *ESTÜDAM Halk Sağlığı Dergisi*, *5*, 156-168.

Palmer, D. A., & Wong, M. (2013). Clarifying the concept of spiritual capital. Paper presented at the Conference on the Social Scientific Study of Religion (s. 1-20), Jully 10-13. China: The Chinese University of Hong Kong.

Pappa, S., Ntella, V., Giannakas, T., Giannakoulis, V. G., Papoutsi, E., & Katsaounou, P. (2020). Prevalence of depression, anxiety, and insomnia among healthcare workers during the COVİD-19 pandemic: A systematic review and meta-analysis. *Brain, behavior, and immunity*, *88(null)*, 901-907 (https://doi.org/10.1016/j.bbi.2020.05.026).

Pappa, S., Barnett, J., Berges, I., & Sakkas, N. (2021). Tired, worried and burned out, but still resilient: a cross-sectional study of mental health workers in the UK during the COVİD-19 pandemic. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(9), 44-57 (https://doi.org/10.3390/ijerph18094457).

Parboteeah, K. P., & Cullen, J. B. (2010). "Ethical Climates and Spirituality: An Exploratory Examination of Theoretical Links". In Book: *Handbook of Workplace Spirituality and Organizational Performance* (pp.115-129). Routledge.

Parchani, A., Vidhya, K., Panda, P. K., Rawat, V. S., Bahurupi, Y. A., Kalita, D., Kumar, H., & Dr, N. (2021). Fear, Anxiety, Stress, and Depression of Novel Coronavirus (COVİD-19) Pandemic Among Patients and Their Healthcare Workers – A Descriptive Study. *Psychology Research and Behavior Management*, *14*(null), 1737-1746 (https://doi.org/10.2147/PRBM.S324233).

Pargament, K. I. (1999). The psychology of religion and spirituality? Yes and no. *The International Journal for the Psychology of Religion*, *9*(1), 3-16 (https://doi.org/10.1207/s15327582ijpr0901_2).

Pargament, K. I. (2007). *Spiritually integrated psychotherapy-understanding and addressing the sacred*. New York: The Guilford Press

Pawar, B. S. (2009a). Individual spirituality, workplace spirituality and work attitudes: An empirical test of direct and interaction effects. *Leadership & Organization Development Journal*, 30(8), 759-777.

Pawar, B. S. (2009b). Workplace Spirituality Facilitation: A Comprehensive Model. *Journal of Business Ethics*, *90*(3), 375-386 (https://doi.org/10.1007/s10551-009-0047-7).

Pei Pei, S., Kassim, M. S. A., Rafi, N. A. A. M., Ramii, N., Sulaiman, R. M. R., & Thyagarajan, D. (2021). Depression, Anxiety and Stress (DAS), and Workplace Spirituality among Pharmacists and Pharmacist Assistants in the state of Perlis, Malaysia. *Pharmacy Research Reports, 4*(2), 19-28.

Pfeffer, J. (2010). "Business and the spirit: Management practices that sustain values". In Book: *Handbook of workplace spirituality and organizational performance* (pp.43-59). Routledge.

Piedmont, R. L. (2013). "Dini ve manevi yapıları anlamada kişiliğin rolü". Kitap içinde: *Din ve Maneviyat Psikolojisi-Temel Yaklaşımlar ve İlgi Alanları* (ss.503-539), Ed: İ. Çapçıoğlu & A. Ayten, Ankara: Phoenix Yayınevi.

Pilch, I., Kurasz, Z., & Turska-Kawa, A. (2021). Experiencing fear during the pandemic: validation of the fear of COVİD-19 scale in Polish. *PeerJ*, 9,1-18 (https://doi.org/10.7717/peerj.11263).

Prasad, K., McLoughlin, C., Stillman, M., Poplau, S., Goelz, E., Taylor, S. & Sinsky, C. A. (2021). Prevalence and correlates of stress and burnout among US healthcare workers during the COVİD-19 pandemic: A national cross-sectional survey study. *EClinicalMedicine*, *35*, 1-9 (https://doi.org/10.1016/j.eclinm.2021.100879).

Prazeres, F., Passos, L., Simões, J. A., Simões, P., Martins, C., & Teixeira, A. (2021). COVİD-19-Related Fear and Anxiety: Spiritual-Religious Coping in Healthcare Workers in Portugal. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *18*(1), 1-11 (https://www.mdpi.com/1660-4601/18/1/220).

Pür. İ. (2023). Hemşirelerde Tükenmişlik İle Maneviyat Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Nevşehir İli Örneği. *Pamukkale Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 10*(1), 266-293 (https://doi.org/10.17859/pauifd.1260410).

Qiu, W., Rutherford, S., Mao, A., & Chu, C. (2017). The pandemic and its impacts. *Health, culture and society*, 9, 1-11 (https://doi.org/10.5195/hcs.2017.221).

Que, J., Shi, L., Deng, J., Liu, J., Zhang, L., Wu, S., Gong, Y., Huang, W., Yuan, K., Yan, W., Sun, Y., Ran, M., Bao, Y., & Lu, L. (2020). Psychological impact of the COVİD-19 pandemic on healthcare workers: A cross-sectional study in China. *General psychiatry*, *33*(3), 1-12 (https://doi.org/10.1136/gpsych-2020-100259).

Rajabimajd, N., Alimoradi, Z., & Griffiths, M. D. (2021). Impact of COVİD-19-related fear and anxiety on job attributes: A systematic review. *Asian J Soc Health Behav, 4,* 51-55.

Rana, W., Mukhtar, S., & Mukhtar, S. (2020). Mental health of medical workers in Pakistan during the pandemic COVİD-19 outbreak. *Asian journal of Psychiatry*, *51*, 1-2 (https://doi.org/10.1016/j.ajp.2020.102080).

Ranney, M. L., Griffeth, V., & Jha, A. K. (2020). Critical supply shortages-the need for ventilators and personal protective equipment during the Covid-19 pandemic. *New England Journal of Medicine, 382*(18), 41.

Rathakrishnan, B., Singh, S. S. B., Yahaya, A., Kamaluddin, M. R., & Aziz, S. F. A. (2022). The Relationship Among Spirituality, Fear, and Mental Health on COVİD-19 Among Adults: An Exploratory Research. *Front. Psychol. 12*, 815332 (https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.815332).

Rewar S., Mirdha D., & Rewar P. (2015). Treatment and Prevention of Pandemic H1N1 Influenza. *Annals of Global Health, 81*(5), 645-653.

Riva, M. A., Benedetti, M., & Cesana, G. (2014). Pandemic fear and literature: observations from Jack London's The Scarlet Plague. *Emerging infectious diseases, 20*(10), 1753–1757 (https://doi.org/10.3201/eid2010.130278).

Robbins, S. P. & Judge, T. A. (2017). *Örgütsel davranış* (Çev. İ. Erdem). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Rocha, R. G. & Pinheiro, P. (2021). Organizational spirituality: Concept and perspectives. Journal of Business Ethics 171(2): 241-252 (https://doi.org/10.1007/s10551-020-04463-y).

Sağlık Bakanlığı (2020). *COVİD-19 (SARS-CoV2 Enfeksiyonu) Rehberi.* (Erişim Tarihi: July 16, 2020).

Sakib, N., Akter, T., Zohra, F., Bhuiyan, A. I., Mamun, M. A., & Griffiths, M. D. (2023). Fear of COVİD-19 and depression: a comparative study among the general population and healthcare

professionals during COVİD-19 pandemic crisis in Bangladesh. *International Journal of Mental Health and Addiction*, *21*(2), 976-992.

Saleem, Z., Majeed, M. M., Rafique, S., Siqqiqui, Z., Ghandhi, D., Tariq, H., & Zegarra-Valdivia, J. A. (2020). *COVİD-19 pandemic fear and anxiety among healthcare professionals in Pakistan. Research Square, 0*(1), 1-17 (https://doi.org/10.21203/rs.3.rs-37608/v2*)*.

Salmanoğlu, D. S., Çalışkan, E. E., Meliz, S, Uyanıkgil, Y., & Uyanıkgil, E. Ö. Ç. (2021). COVİD-19 tanı testleri, tedavisindeki aşılar ve ilaçlar; güncel durum. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, *47*(2), 295-308.

Santabarbara, J., Bueno-Notivol, J., Lpnicki, D. M., Olaya, B., Perez-Moreno, M., Gracia-Garcia, P., Idoiaga-Mondragon, N., & Ozamiz-Etxebarria, N. (2021). Prevalence of anxiety in health care professionals during the COVİD-19 pandemic: A rapid systematic review (on published articles in Medline) with meta-analysis. *Progress in Neuropsychopharmacology & Biological Psychiatry, 107*, 110244 (https://doi.org/10.1016/j.pnpbp.2021.110244).

Sayın, K. (2022). Gelecek Kaygısı, COVİD-19 Korkusu ve Sektörde Çalışma İsteği İlişkisi: Meslek Yüksekokulu Turizm Programı Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *Social Science Development Journal, 7*(39), 279-288 (http://dx.doi.org/10.31567/ssd.604).

Sczesny, S., & Thau, S. (2005). Gesundheitsbewertung vs. Arbeit szufriedenheit: Der Zusammenhang von Indikatoren des subjektiven Wohlbefindens mit selbstberichteten Fehlze iten. *Z Arbeits- und Organisationspsychologie*, 48, 17–24. 10.

Seyyar, A. (2009). Çalışma Hayatında ve İşyerinde Maneviyat. *Kamuda Sosyal Politika*, 3(11),42-52.

Shanafelt, T., Ripp, J., & Trockel, M. (2020). Understanding and addressing sources of anxiety among health care professionals during the COVİD-19 pandemic. *JAMA*, *323*(21), 2133-2134.

Sheep, M. L. (2006). Nurturing the Whole Person: The Ethics of Workplace Spirituality in a Society of Organizations. *Journal of Business Ethics*, *66*(4), 357-375.

Sikaras, C., Ilias, I., Tselebis, A., Pachi, A., Zyga, S., Tsironi, M. & Panagiotou, A. (2022). Nursing staff fatigue and burnout during the COVİD-19 pandemic in Greece. *AIMS public health*, *9*(1), 94-105.

Slife, B. D., Hope, C., & Nebeker, R. S. (1999). Examining the Relationship between Religious Spirituality and Psychological Science. *Journal of Humanistic Psychology*, *39*(2), 51-85 (https://doi.org/10.1177/0022167899392005).

Smallwood, N., Pascoe, A., Karimi, L., & Willis, K. (2021). Moral distress and perceived community views are associated with mental health symptoms in frontline health workers during the COVİD-19 pandemic. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 18*(16), 1-15 (https://doi.org/10.3390/ijerph18168723).

Sorokin, M. Y., Kasyanov, E. D., Rukavishnikov, G. V., Makarevich, O. V., Neznanov, N. G., Morozov, P. V., Lutova, N. B., & Mazo, G. E. (2020). Stress and Stigmatization in Health-Care Workers during the COVİD-19 Pandemic. *Indian Journal of Psychiatry*, *62*(3), 445–453.

Spielberger, C. D. (1966). Theory and research on anxiety. In C. D. Spielberger (Ed.), *Anxiety and behavior*. New York: Academic Press.

Spoorthy, M. S., Pratapa, S. K., & Mahant, S. (2020). Mental health problems faced by healthcare workers due to the COVİD-19 pandemic–A review. *Asian Journal of Psychiatry*, *51*, 1-4 (https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.ajp.2020.102119).

Steger, M. F., Dik, B. J., & Duffy, R. D. (2012). Measuring Meaningful Work: The Work and Meaning Inventory (WAMI). *Journal of Career Assessment*, *20*(3), 322-337 (https://doi.org/10.1177/1069072711436160).

Stodolska, M. (2021). QuarantineChallenge2k20: Leisure in the Time of the Pandemic. *Leisure Sciences*, *43*(1-2), 232-239.

Stuart, R. L., & Gillespie, E. E. (2008). Preparing for an influenza pandemic: healthcare workers' opinions on working during a pandemic. *Healthcare infection*, *13*(3), 95-99.

Superio, D. L., Anderson, K. L., Oducado, R. M. F., Luceño, M. T., Palcullo, V. E. V., & Bendalian, M. V. T. (2021). The information-seeking behavior and levels of knowledge, precaution, and fear of college students in Iloilo, Philippines amidst the COVİD-19 pandemic. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 62, 1-14 (https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.ijdrr.2021.102414).

Surrati, A. M. Q., Mansuri, F. M. A., & Alihabi, A. A. A. (2020). Psychological impact of the COVİD-19 pandemic on health care workers. *Journal of Taibah University Medical Sciences*, *15*(6), 536-543.

Şahin, M. K., Aker, S., Şahin, G., & Karabekiroğlu, A. (2020). Prevalence of depression, anxiety, distress and insomnia and related factors in healthcare workers during COVİD-19 pandemic in Turkey. *Journal of Community Health*, *45*(6), 1168-1177.

Şimşek M. Ş. ve Çelik, A. (2023), *Yönetim ve Organizasyon*, 23.Baskı, Konya: Eğitim Yayınevi.

Şimşek, M. Ş., Çelik, A. & Akgemci, T. (2022). *Davranış Bilimleri*, 11.Baskı, Konya: Eğitim Yayınevi.

Talaee, N., Varahram, M., Jamaati, H., Salimi, A., Attarchi, M., Kazempour dizaji, M., Sadr, M., Hassani, S., Farzanegan, B., Monjazebi, F., & Seyedmehdi, S. M. (2022). Stress and burnout in health care workers during COVİD-19 pandemic: validation of a questionnaire. *Journal of Public Health*, *30*(3), 531-536 (https://doi.org/10.1007/s10389-020-01313-z).

Tan, B. Y., Chew, N. W., Lee, G. K., Jing, M., Goh, Y., Yeo, L. L. & Sharma, V. K. (2020). Psychological impact of the COVİD-19 pandemic on health care workers in Singapore. *Annals of internal medicine*, *173*(4), 317-32.

Tan, H. N., & Yildiz, M. (2022). 'Manevi İyi Oluş'Kavramının Ortaya Çıkışı ve Tanımlanması. *Dini Araştırmalar*, 25(63), 447-476.

Taşdemir, B. B., Opak, S. Ş., Yıldırım, Ö. D., & Sıvacı, R. (2022). COVİD-19 Yoğun Bakım Ünitelerinde Çalışan ve Çalışmayan Sağlık Personelinde Tükenmişlik Düzeyi. *Anestezi Dergisi*, *30*(2), 84-88.

Taubenberger, J. K., & Morens, D. M. (2009). Pandemic influenza--including a risk assessment of H5N1. *Revue scientifique et technique (International Office of Epizootics)*, *28*(1), 187–202 (https://doi.org/10.20506/rst.28.1.1879).

Tavşancıl, E. (2005). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Tavşancıl, E., Erdem, D., Yalçin, N., Yildirim, Ö., & Bilican, S. (2010). Examination of data analyses used for master's theses in educational sciences. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *9*, 1467-1474.

Taylor, S., Landry, C. A., Rachor, G. S., Paluszek, M. M., & Asmundson, G. J. G. (2020). Fear and avoidance of healthcare workers: An important, under-recognized form of stigmatization during the COVİD-19 pandemic. *Journal of Anxiety Disorders*, 75, 1-5. https://doi.org/10.1016/j.janxdis.2020.102289.

Taylor, W. D., & Blackford, J. U. (2020). Mental health treatment for front-line clinicians during and after the coronavirus disease 2019 (COVİD-19) pandemic: a plea to the medical community. *Annals of internal medicine*, *173*(7), 574-575.

Temsah, M. H., Al-Sohime, F., Alamro, N., Al-Eyadhy, A., Al-Hasan, K., Jamal, A. & Somily, A. M. (2020). The psychological impact of COVİD-19 pandemic on health care workers in a MERS-CoV endemic country. *Journal of infection and public health*, *13*(6), 877-882.

Terzi, B., & Kaya, N. (2011). Yoğun bakım hastasında hemşirelik bakımı. *Yoğun Bakım Dergisi*, 1, 21-25. doi:10.5152/dcbybd.2011.05

Thomas, M., & Hynes, C. (2007). The darker side of groups. *J Nurs Manag, 15,* 375–385.

Thompson, N. (2007). Spirituality: An Existentialist Perspective. *Illness, Crisis & Loss, 15*(2), 125-136 (https://doi.org/10.1177/105413730701500205).

Thoresen, C. E. (1999). Spirituality and health-Is there a relationship? *Journal of Health Psychology, 4*(3), 291-300 (https://doi.org/10.1177/135910539900400314).

Tin Hung Ho, R., Cheuk Yan, S., Ted Chun T. F., Friendly, So W. A., Kit, Y. L., Lai, F. L., & Siu, M. N. (2016). Underlying spirituality and mental health: the role of burnout, *Journal of Occupational Health*, 58 (1), 66–71, https://doi.org/10.1539/joh.15-0142-OA

Tongar, H. K. (2020). Pandemi sürecindeki annelerin iyimserlik kötümserlik düzeyleri ile çocuklarının kaygı seviyeleri arasındaki ilişkinin incelenmesi: 'Türkiye Covid-19 Örneği' (*Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*). T.C. Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Çocuk Gelişimi Anabilim Dalı, İstanbul.

Troncoso, A. (2016). Zika threatens to become a huge worldwide pandemic. *Asian Pacific Journal of Tropical Biomedicine*, *6*(6), 520-527 (https://doi.org/10.1016/j.apjtb.2016.04.004).

Türk Toraks Derneği. (2020). COVİD-19 Salgını Sırasında Sağlık Çalışanlarının Mesleki Riskleri Hakkında. Erişim adresi: https://toraks.org.tr/site/news/5768. Erişim Tarihi: 11.12.2020.

Usher, K., Durkin, J., & Bhullar, N. (2020). The COVİD-19 pandemic and mental health impacts. *International Journal of Mental Health Nursing*, *29*(3), 315-318. doi: 10.1111/inm.12726

Van der Walt, F., & de Klerk, J. J. (2014). Workplace spirituality and job satisfaction. *International Review of Psychiatry*, *26*(3), 379-389 (https://doi.org/10.3109/ 09540261.2014.908826).

Van Doremalen, N., Bushmaker, T., Morris, D. H., Holbrook, M. G., Gamble, A., Williamson, B. N., Tamin, A., Harcourt, J. L., Thornburg, N. J., Gerber, S. I., Lloyd-Smith, J. O., de Wit, E., & Munster, V. J. (2020). Aerosol and Surface Stability of SARS-CoV-2 as Compared with SARS-CoV-1. *New England Journal of Medicine*, *382*(16), 1564-1567 (https://doi.org/10.1056/ NEJMc2004973).

Vieta, E., P´erez, V., & Arango, C. (2020). Psychiatry in the aftermath of COVİD-19. Rev. Psiquiatr. Salud Ment. 13, 105–110 (https://doi.org/10.1016/j.rpsm.2020.04.004).

Walsh, F. (2009). *Spiritual resources in family therapy* (2nd ed.). New York: The Guilford Press.

Waters, R. (2020). Community Workers Lend Human Connection To COVİD-19 Response. *Health Affairs*, 39(7), 1112-1117 (https://doi.org/10.1377/hlthaff.2020.00836*).*

Weinberg, F. J., & Locander, W. B. (2014). Advancing workplace spiritual development: A dyadic mentoring approach. *The Leadership Quarterly*, *25*(2), 391-408 (https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.leaqua.2013.10.009).

Whitaker, B. G., & Westerman, J. W. (2014). Linking spirituality and values to personal initiative through psychological empowerment. *Journal of Management, Spirituality & Religion*, *11*(3), 269-291.

Williams, G. A., Scarpetti, G., Bezzina, A., Vincenti, K., Grech, K., Kowalska-Bobko, I. & Maier, C. B. (2020). How are countries supporting their health workers during COVİD-19? *Eurohealth*, *26*(2), 58-62.

Willson, G. B., McIntosh, A. J., & Zahra, A. L. (2013). Tourism and spirituality: A phenomenological analysis. *Annals of Tourism Research*, *42*, 150-168.

Wong, E. L., Wong, S. Y., Lee, N., Cheung, A., & Griffiths, S. (2012). Healthcare workers' duty concerns of working in the isolation ward during the novel H1N1 pandemic. *Journal of Clinical Nursing*, *21*(9-10), 1466-1475.

WHO (2017). *Pandemic influenza risk management: a WHO guide to inform and harmonize national and international pandemic preparedness and response* (No. WHO/WHE/IHM/GIP/2017.1).

WHO (2020). What is a pandemic? Available at: https://www.who.int/csr/disease/swineflu/ frequently_asked_questions/pandemic/en/, Access: 23.11.2020.

WHO (2023). *Fourth round of the global pulse survey on continuity of essential health services during the COVİD-19 pandemic: November 2022–January 2023: interim report, 1 May 2023* (No. WHO/2019-nCoV/EHS continuity/survey/2023.1). World Health Organization.

WHO (2024). *Health workers and administrators.* Available at: https://www.who.int/teams/epi-win/ health-workers-and-administrators, Access: 10.11.2024.

Wright, L. J., Williams, S. E., & Veldhuijzen van Zanten, J. J. (2021). Physical activity protects against the negative impact of coronavirus fear on adolescent mental health and well-being during the COVİD-19 pandemic*. Frontiers in Psychology*, *12*, 1-10 (https://doi.org/10.3389/ fpsyg.2021.580511).

Wu, A. W., Buckle, P., Haut, E. R., Bellandi, T., Koizumi, S., Mair, A. & Vincent, C. (2020). Supporting the emotional well-being of health care workers during the COVİD-19 pandemic*. Journal of Patient Safety and Risk Management*, *25*(3), 93-96.

Yaman Aktaş. Y., Karabulut, N., Gürçayır, D., Y., & Abi, Ö. (2022). The Turkish version of the oxford Covid-19 vaccine hesitancy scale. *Central European Journal of Nursing and Midwifery*, *13*(3), 691-698.

Yıldırım, İ., & Yıldırım, M. (2020). The relationship between spirituality and aggression in the workplace among nurses working in COVİD-19 wards. *Frontiers in psychology*, Available at: https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg. 2022.915290/full, Access: 15.06.2020.

Yıldırım, M., & Arslan, G. (2021). COVİD-19 pandemisi döneminde işletmelerde örgütsel bağlılık ve örgütsel adalvdgısının işten ayrılma niyeti üzerindeki etkisi. *Journal of Human Sciences, 18*(2), 1-13.

Yıldırım, M., & Solmaz, F. (2022). COVİD-19 burnout, COVİD-19 stress and resilience: Initial psychometric properties of COVİD-19 Burnout Scale. *Death Studies*, *46*(3), 524-532 (https://doi.org/10.1080/07481187.2020.1818885).

Yıldırım, M., Özaslan, A., & Arslan, G. (2022). Perceived risk and parental coronavirus anxiety in healthcare workers: A moderated mediation role of coronavirus fear and mental well-being. *Psychology, health & medicine*, *27*(5), 1095-1106.

Yılmaz Ince, E., Kabul, A., & Diler, İ. (2020). Distance education in higher education in the COVİD-19 pandemic process: A case of Isparta Applied Sciences University. *International Journal of Technology in Education and Science*, *4*(4), 345-351.

Yolsal, M. (2016). "İşyerinde Maneviyat". Kitap içinde; *Örgüt Yönetiminde Duygular İçinde* (ss.1-37). Ed: B. Ülgen, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Yumru, M. (2020). COVİD-19 ve sağlık çalışanlarında tükenmişlik. *Klinik Psikiyatri*, *23*(1), 5-6.

Zhu, Z., Xu, S., Wang, H., Liu, Z., Wu, J., Li, G. & Wang, W. (2020). COVİD-19 in Wuhan: Sociodemographic characteristics and hospital support measures associated with the immediate psychological impact on healthcare workers. *E Clinical Medicine, 24* (https://doi.org/10.1016/j.eclinm.2020.100443).

Zinnbauer, B. J. (2013). "Models of healthy and unhealthy religion and spirituality". In Book: *Apa Handbook of Psychology, Religion, and Spirituality (Vol. 2): An Applied Psychology of Religion and Spirituality* (pp.71–89). Eds: K. I. Pargament, A. Mahoney, & E. P. Shafranske. American Psychological Association (https://doi.org/10.1037/14046-004).

Zinnbauer, B. J., Pargament, K. I., Cole, B., Rye, M. S., Butter, E. M., Belavich, T. G., Hipp, K. M., Scott, A. B., & Kadar, J. L. (1997). Religion and Spirituality: Unfuzzying the Fuzzy. *Journal for the Scientific Study of Religion*, *36*(4), 549–564 (https://doi.org/10.2307/1387689).

Zohar, D., & Marshall, I. (2004). *Spiritual capital: Wealth We Can Live By*. Berrett-Koehler Publishers.

Zou, L., Ruan, F., Huang, M., Liang, L., Huang, H., Hong, Z. Wu, J. (2020). SARSCoV-2 Viral Load in Upper Respiratory Specimens of Infected Patients. *New England Journal of Medicine*, *382*(12), 1177–1179 (https://doi.org10.1056/nejmc2001737).

AN INVESTIGATION INTO EFL INSTRUCTORS' POSSIBLE LANGUAGE TEACHER SELVES

ÖZLEM KARAAĞAÇ TUNA
CEVDET YILMAZ

EĞİTİM
yayınevi

AN INVESTIGATION INTO EFL INSTRUCTORS' POSSIBLE LANGUAGE TEACHER SELVES

Özlem Karaağaç Tuna, Cevdet Yılmaz

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Tasarım Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-56-2
1. Baskı, Kasım 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

AN INVESTIGATION INTO EFL INSTRUCTORS' POSSIBLE LANGUAGE TEACHER SELVES

Özlem Karaağaç Tuna, Cevdet Yılmaz
IX+96 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-56-2

The doctoral thesis, which was completed at Çanakkale Onsekiz Mart University under the guidance of Prof. Dr. Cevdet Yılmaz and published in the Higher Education Thesis Center under the number 756903, served as the basis for this work.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

REFERENCES

Aksoy, V. ve Diken, İ. H. (2009). "Rehber Öğretmenlerin Özel Eğitimde Psikolojik Danışma ve Rehberliğe İlişkin Öz Yeterlilik Algılarının İncelenmesi". İlköğretim Online Dergisi, 8(3), 709-719.

Akyıldız, S. (2016). "Aday öğretmenlerin öğretme-öğrenme anlayışlarının öğretim programını benimseme ve uygulama değişkenleri açısından incelenmesi". Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi, 11(1), 238-252.

Al-Khairi, M. (2015). "Qualities of an Ideal English Language Teacher: A Gender-Based Investigation in a Saudi Context". Journal of Education and Practice, 6(15), 88-98.

Allen, M., Titsworth, S., & Hunt, S. K. (2008). Quantitative research in communication. Sage Publications.

Arslan, Y. (2018). Öğretmenlerin farklılıkların yönetimi yaklaşımlarına ilişkin algıları ile örgütsel mutluluk algıları arasındaki ilişki. Doktora tezi. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

Atak-Damar, E. (2019). An Analysis of Motivation and Beliefs of Pre-Service EFL Techers about Language Learning and Teaching. Unpublished doctoral dissertation. Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale, Turkey.

Bandura, A. (1977). Self-efficacy: A unifying theory of behavioral change. Psychological Review, 84, 191–215.

Bandura, A. (1994). Self-efficacy. In V. S. Ramachaudran (Ed.), Encyclopedia of human behavior (Vol. 4, pp. 71-81). New York: Academic Press.

Bandura, A. (1997). Self-efficacy: The exercise of control. New York: W. H. Freeman Company.

Beishuizen, J.J., Hof, E., Putten, C.M., Bouwmeester, S., & Asscher, J.J. (2001). "Students' and teachers' cognitions about good teachers". British Journal of Educational Psychology, 71(2), 185–201. DOI: 10.14221/ajte.2007v32n1.2

Bıkmaz, F. H. (2002). "Fen öğretiminde öz yeterlilik inancı ölçeği". Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi. 1(2), 197–210.

Blazar, D., & Kraft, M. A. (2017). "Teacher and teaching effects on students' attitudes and behaviours". Educational evaluation and policy analysis, 39(1), 146-170.

Boyatzis, R. E., & Akrivou, K. (2006). "The ideal self as the driver of intentional change". Journal of Management Development, 25(7), 624-642.

Brophy, J. (1983). Conceptualizing Student Motivation. Educational Psychologist, 18, 200- 215.

Carver, C. S., Reynolds, S. L., &Scheier, M. F. (1994). "The possible selves of optimists and pessimists". Journal of Research in Personality, 28(2), 133-141.

Cırık, İ. (2005). İlköğretim 5. sınıf bilgiler dersi "güzel yurdumuz Türkiye" ünitesi için sosyo-kültürel oluşturmacı ve geleneksel öğrenme ortamının öğrenenlerin akademik başarılarına, öğrenme kalıcılığına ve görüşlerine etkisi. Yüksek lisans tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Cole, P. & Chan, L.K.S. (1986). "A new perspective on teaching processes: Implications for theory and practice". Paper presented at the Annual Conference of the South Pacific Association for Teacher Education. Perth, Western Australia.

Creswell, J. W. (2014). A concise introduction to mixed methods research. SAGE publications.

Çalık, H. (2020). Fen bilgisi öğretmen adaylarının STEM etkinlikleri ve STEM temelli robotik etkinliklerinin hipotetik- yaratıcı akıl yürütme becerisi, yaşam boyu öğrenme ve yapılandırmacı öğrenme gelişimine etkisinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzincan.

Çolak, İ., Yorulmaz, Y. İ. ve Altınkurt, Y. (2017). "Öğretmen öz yeterlilik inancı inancı ölçeği geçerlik ve güvenirlik çalışması". Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 4(1), 20-32.

Demirezen, M., Özönder, Ö. (2016). "Turkish English teachers' professional teacher self as one of the possible selves". Procedia-Social and Behavioral Sciences, 232, 451-458.

Deryakulu, D. (2001). Sınıfta demokrasi. Eğitim Sen Yayınları.

Dörnyei Z. (2005). The psychology of the language learner: Individual differences in second language acquisition. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.

Dörnyei, Z. & Ryan, S. (2015). The psychology of the language learner revisited. New York: Routledge.

Dörnyei, Z. (2009). "The L2 motivational self-system". In Dörnyei, Z.,&Ushioda. (Ed.), Motivation, language Identity and the L2 Self (pp. 9-42). Bristol: Multilingual Matters LTD.

Dörnyei, Z. (2010). "Researching motivation: From integrativeness to the ideal L2 self". In Hunston S. & Oakey Ý. (Eds.), Introducing applied linguistics: Concepts and skills (pp. 74-83). London: Routledge.

Dörnyei, Z. & Ushioda, E. (2009). "Motivation, language identity and the L2 self: A theoretical Overview". In Dörnyei, Z. &Ushioda. (Ed..), Motivation, language identity and the L2 self (pp. 1-8). Bristol: Multilingual Matters LTD.

Dörnyei, Z., Csizer, K. & Nemeth, N. (2006). Motivation, language attitudes and globalisation: A Hungarian perspective. Clevedon, Multilingual Matters LTD.

Elliott, S. N., Kratochwill, T. R., Cook, J. L., & Travers, J. F. (2000). Educational psychology: Effective teaching, effective learning. Boston: McGraw Hill.

Erikson, M. G. (2017). Olası benlikler ve olası diğerleri – teorik ve metodolojik potansiyelleri açıklar. In Yükseköğretim

Yıllık Araştırma Konferansı, Newport Wales Aralık 6-8, 2017 içine Araştırma Derneği.

Farrell, T. S. (2011). "Exploring the professional role identities of experienced ESL teachers through reflective practice". System, 39(1), 54-62.

Feldman, K.A. (1986). "The perceived instructional effectiveness of college teachers as related to their personality and attitudinal characteristics: A review and synthesis". Research in Higher Education, 24, 139-213.

Gamze, İ. (2011). "Eylem araştırması: Eğitimde değişimin yaratılmasında öğretmenin gücü". Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9(02), 481-486.

Gardner, R. C. (1985). Social psychology and second language learning: The role of attitudes and motivation. London: Edward Arnold.

Gillett-Karam, R. (1994). "Maxims for excellence in teaching: Reaching the underserved". In G.A. Baker (Ed.), A handbook on the community college in America (pp. 410 422). Westport, CT: Greenwood Press.

Glasersfeld, E. V. (2007). "Yapılandırmacılığın Yönleri: Vico, Berkeley, Piaget". Radikal yapılandırmacılıkta anahtar eserler, 91-99.

Greene, J. C. (2007). Mixed methods in social inquiry. San Francisco: John Wiley & Sons.

Guest, G., Namey, E. E., & Mitchell, M. L. (2013). Collecting qualitative data: A field manual for applied research. Sage.

Hamman, D., Gosselin, K., Romano, J., &Bunuan, R. (2010). "Using possible-selves theory to understand the identity development of new teachers". Teaching and Teacher Education, 26(7), 1349-1361.

Higgins, E. T. (1987). "Self-discrepancy: A theory relating self and affect". Psychological Review, 94(3), 319-340.

Higgins, E.T. (1998). "Promotion and prevention: Regulatory focus as a motivational principle". Advances in Experimental Social Psychology, 30, 1–46.

Hiver, K., Kim, T.-Y., & Kim, Y. (2018). "Language teacher motivation". In S. Mercer & A. Kostoulas (Eds.), Language teacher psychology (pp. 18-33). Bristol, UK: Multilingual Matters.

Hiver, P. (2013). "The interplay of possible language teacher selves in professional development choices". Language Teaching Research, 17(2), 210-227.

Holt, J. (1964). How children fail. Nueva York, EUA: Dell.

Janene, K. G. (1987). Six grade students' perceptions of good teachers. Published master's thesis, University of Virginia, America.

Javid, C. Z. (2014). "Perceptive determination of Saudi EFL learners about the characteristics of an ideal English language teacher". Research on Humanities and Social sciences, 4(8), 42-53.

Johnson, R. B., Onwuegbuzie, A. J., & Turner, L. A. (2007). "Toward a definition of mixed methods research". Journal of Mixed Methods Research, 1(2), 112-133.

Kalaycı, H. (2019). Öğretmenlerin okullarına duygusal bağlılıklarını etkileyen faktörlere ilişkin görüşlerinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Kalkan, F. (2020). "Öğretmenlerin öz yeterlik inançları ve iş doyumu düzeyleri arasındaki ilişki: Bir meta analiz çalışması". Eğitim ve Bilim, 45(204),317-343.

Karimi, M. N., &Norouzi, M. (2019). "Developing and validating three measures of possible language teacher selves". Studies in Educational Evaluation, 62, 49-60.

Korkmaz, İ. (2009). Sosyal öğrenme kuramı, Yeşilyaprak, B. (Ed.). Eğitim Psikolojisi Gelişim-Öğrenme Öğretim. (218-238). Ankara: Pegem Akademi.

Kubanyiova, M. (2006). "Developing a motivational teaching practice in EFL teachers in Slovakia: Challenges of promoting teacher change in EFL contexts". TESL-EJ, 10, 1–17.

Kubanyiova, M. (2009). "Possible selves in language teacher development". In Z. Dörnyei& E. Ushioda (Eds.), Motivation, language identity and the L2 self (pp. 314 332). Bristol, UK: Multilingual Matters.

Kubanyiova, M. (2012). Teacher development in action: Understanding language teachers' conceptual change. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Kubanyiova, M. (2014). "Motivating language teachers: Inspiring vision". In D. Lasagabaster, A. Doiz, & J. M. Sierra (Eds.), Motivation and foreign language learning: From theory to practice (pp. 71-89). Amsterdam: John Benjamins.

Külekçi, G. (2011). "A study on pre-service English teachers' self-efficacy beliefs depending on some variables". International Online Journal of Educational Sciences, 3(1), 245-260.

Lapan, S. D., Quartaroli, M. T., & Riemer, F. J. (Eds.). (2011). Qualitative research: An introduction to methods and designs (Vol. 37). John Wiley & Sons.

Luszczynska, A., Scholz, U., & Schwarzer, R. (2005). "The general self efficacy scale: Multicultural validation studier". The Journal of Psychology, 139(5), 439-457.

Lutz, B. D., &Paretti, M. C. (2019). Development and implementation of a reflective journaling method for qualitative research. In 2019 ASEE Annual Conference & Exposition.

Markus, H. & Nurius, P. (1986). "Possible selves". American Psychologist, 41(9), 954 969.

Olaniyan-Shobowale, K. O., Sekinat, A. O., &Mogaji, T. (2021). "Qualities of the ideal language teacher as perceived by language students of the Lagos State University". Journal of Educational Research on Children, Parents & Teachers, 2(1), 190-201.

Oyserman, D. & Markus, H. R. (1990). "Possible selves and delinquency". Journal of Personality and Social Psychology, 59(1), 112-125.

Ölmez-Çağlar, F. (2019). Relationships among possible selves, motivations and self efficacy beliefs of senior student teachers of English. Doctoral Dissertation. Hacettepe University, Ankara.

Özbay, A. F. (2009). English teachers? opinions on teaching English upon constructivist approach in English lessons. Master thesis, AfyonKocatepe University Institute of Social Sciences, Afyonkarahisar.

Özerkan, E. (2007). Öğretmenlerin öz yeterlilik algıları ile öğrencilerin sosyal bilgiler benlik kavramları arasındaki ilişki. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.

Pajares, F. (2003). "Self-efficacy beliefs, motivation and achievement in writing: A review of the literature". Reading and Writing Quartely, 19, 139-158.

Papi, M., Bondarenko, A. V., Mansouri, S., Feng, L., & Jiang, C. (2019). "Rethinking L2 motivation research: The 2× 2 model of L2 self-guides". Studies in Second Language Acquisition, 41(2), 337-361.

Rapoport, A. (2020). "Sosyal bilgiler sınıfında küresel kimliğin gelişimi". Sosyal Bilgiler Eğitim Araştırmaları Dergisi,11(1), 1-20.

Rasinger, S. M. (2013). Quantitative research in linguistics: An introduction. A&C Black.

Reves, T., &Medgyes, P. (1994). "The non-native English speaking EFL/ESL teacher's self-image: An international survey". System, 22(3), 353-367.

Ryan, S. & Irie, K. (2014). "Imagined and possible selves: Stories we tell ourselves about ourselves". In. S. Mercer & M. Williams (Eds.), Multiple perspectives on the self in SLA (pp. 109-126). Bristol, UK: Multilingual Matters.

Saban, A. (2002). "Toward a more intelligent school". Educational Leadership, 60(2), 71 73.

Sallı, A., &Osam, Ü. V. (2018). "Preservice teachers' identity construction: emergence of expected and feared teacher-selves". Quality & Quantity, 52(1), 483-500.

Shahbaz, M. & Liu, Y. (2012). "Complexity of L2 motivation in an Asian ESL setting". Porta Linguarum, 18, 115-131.

Tashakkori, A., Teddlie, C. (2003). Handbook of mixed methods in social & behavioral research. Thousand Oaks: Sage.

Terzi, Ş. I. (2013). Eğitim Psikolojisi. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Topdemir H. E. ve Unat, Y. (2012). Bilim Tarihi. Ankara: Pegem AkademiYayıncılık.

Trent, J. (2010). "Teacher education as identity construction: Insights from action research". Journal of Education for Teaching, 36(2), 153-168.

Tsui, A. B. M. (2007). "Complexities of identity formation: A narrative inquiry of an EFL teacher". TESOL Quarterly, 41, 657–680.

Türkeç, Y. (2012). Okul öncesi öğretmenlerin öz yeterlik düzeyleri. Yüksek Lisans Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilimdalı, Aydın.

Uddin, M. R., Hena, S., &Shanil, A. H. (2017). "Influence of reinforcement in english language learning at primary level of education in Bangladesh". Belta Journal, 1(1), 83-104.

Yıldız, G., &Ardıç, K. (1999). "Eğitimde toplam kalite yönetimi". Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi, (1), 73-82.

Zembylas, M. (2004). "The emotional characteristics of teaching: An ethnographic study of one teacher". Teaching and Teacher Education, 20(2), 185-201.

DEMOKRAT PARTİ VE İZMİR BASINI:

PROPAGANDA, MİTİNGLER VE SİYASAL YÜKSELİŞ

DİDEM DENİZ ANAMUR

EĞİTİM
yayınevi

DEMOKRAT PARTİ VE İZMİR BASINI: PROPAGANDA, MİTİNGLER VE SİYASAL YÜKSELİŞ
Didem Deniz Anamur

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-16-6
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
DEMOKRAT PARTİ VE İZMİR BASINI: PROPAGANDA, MİTİNGLER VE SİYASAL YÜKSELİŞ
Didem Deniz Anamur
VI+162 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-16-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

I - ANAKAYNAK YAPITLAR

A – Resmi Yayınlar

TBMM Tutanak Dergisi

T.C Başbakanlık İstatistik Genel Müdürlüğü, ***22 Ekim 1950 Genel Nüfus Sayımı***, İstanbul.

B – Süreli Yayınlar

1 – Gazeteler

Cumhuriyet

Demokrat İzmir

Hürriyet

Son Posta

Tasvir

Ulus

Vatan

Yeni Asır

2 – Dergiler

Görüş

II – İNCELEME YAPITLARI

A - Kitaplar

Ağaoğlu, Samet ***Demokrat Partinin Doğuş ve Yükseliş Sebepleri Bir Soru***, Baha Matbaası, İstanbul, 1972.

Ahmad, Feroz, Ahmad, Bedia Turgay, ***Türkiye'de Çok Partili Politikanın Açıklamalı Kronolojisi (1945-1947)***, Bilgi Yayınevi, Ankara, 1976.

Akkerman, Naci Cevat, ***Demokrasi ve Türkiye'de Siyasi Partiler Hakkında Kısa Notlar***, Ulus Basımevi, Ankara, 1950.

Aksoy**,** Yaşar, ***Bir Kent, Bir İnsan***, Nejat F. Eczacıbaşı yay., İstanbul, 1986.

Altan, Mehmet, ***Süperler ve Türkiye***, Afa yay., İstanbul, 1986.

Arcayürek, Cüneyt, ***Demokrasinin İlk Yılları 1947- 1951***, 2. basım, Bilgi Yayınevi, Ankara, 1985.

Arı, Oğuz, ***İzmir'de Kitle Haberleşmesi***, Türk Sosyal Bilimler Derneği yay., Ankara, 1972.

Armaoğlu, Fahir, ***Siyasi Tarih 1914-1990***, C. I, 10. baskı, Türkiye İş Bankası Kültür yay., Ankara, 1994.

Avcıoğlu, Doğan, ***Türkiye'nin Düzeni***, I. Kitap, Tekin Yayınevi, ş.y., 1987.

Aydemir, Şevket Süreyya, ***İkinci Adam (İsmet İnönü)***, C. II, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1967.

Bağlum, Kemal, ***Anıpolitik 1945-1960***, Bilgi yay., İstanbul, 1991.

Bayar, Celal, ***Başvekilim Adnan Menderes***, Baha Matbaası, ş.y.,t.y.

Bila, Hikmet, ***CHP 1919-1999***, 2. basım, Doğan Kitapçılık, İstanbul, 1999.

Birand, Mehmet Ali, Dündar, Can, Çaplı, Bülent, ***Demirkırat Bir Demokrasinin Doğuşu***, 8. basım, Doğan Kitapçılık, İstanbul, 1999.

Bozdağ, İsmet, ***Demirkırat Aldatmacası***, Emre yay., İstanbul, 1991.

Burçak**,** Rıfkı Salim, ***Türkiye'de Demokrasiye Geçiş 1945-1950***, Olgaç Yayınevi, ş.y., 1979.

Canbolat, Selahattin, Canbolat,Bedrettin, ***Seçim Kanunları ve Siyasi Partiler Kanunu***, Yetkin yay., Ankara, 1987.

Cem, İsmail, ***Türkiye'de Geri Kalmışlığın Tarihi***, 9.baskı, Cem Yayınevi, İstanbul, 1986.

Cumhuriyetin 75 Yılı 1923-1953, C.I, Yapı Kredi yay., İstanbul, 1998.

Çavdar**,** Tevfik, ***Müntebih-i Sani'den Seçmene***, V yay. Ankara, 1987.

Çavdar, Tevfik, ***Türkiye'nin Demokrasi Tarihi (1839-1950)***, İmge Kitabevi yay., Ankara, 1995.

Erdem, Tarhan, ***Anayasalar ve Seçim Kanunları 1876-1982***, Milliyet yay., İstanbul, 1982.

Erer, Tekin, ***Türkiye'de Parti Kavgaları***, 2. baskı, Çınar Matbaası, İstanbul, 1966.

Ezerli, İhsan, ***Türkiye Büyük Millet Meclisi (1920-1986)***, TBMM Kültür Sanat ve Yayın Kurulu yay., Ankara, 1986.

Eroğul, Cem, ***Demokrat Parti Tarihi ve İdeolojisi***, İmge Kitabevi, 3. baskı , Ankara, 1998.

Fersoy, Orhan Cemal, ***Bir Devire Adını Veren Başbakan Adnan Menderes***, Hun yay., İstanbul, 1978.

Gerger, Mehmet Emin, ***Bütün Yönleriyle İnönü – Menderes Mücadelesi ve Demirkırat Oyunu***, Akbel Yay., İstanbul, 1991.

Gevgilili, Ali, ***Yükseliş ve Düşüş***, 2. basım, bağlam Yayınları, İstanbul, 1987.

Giritlioğlu, Fahir, ***Türk Siyasi Tarihinde Cumhuriyet Halk Partisi'nin Mevkii***. C.I., Ayyıldız Matbaası, Ankara, 1965.

Goloğlu, Mahmut, ***Demokrasiye Geçiş 1946-1950***, Kaynak yay., İstanbul, 1982.

Gürsoy, Melih, ***Tarihi***, ***Ekonomisi ve İnsanları ile Bizim İzmirimiz***, Metis Yayıncılık, ş.y., 1993.

İnönü, Erdal ***Anılar ve Düşünceler 2***, 5. baskı, İDEA, İstanbul, 1998.

İpekçi, Abdi, Coşar***,*** Ömer Sami, ***İhtilalin İçyüzü***, C.I, Uygun Yayınevi, İstanbul, 1965.

Kaçmazoğlu, H. Bayram, ***Demokrat Parti Dönemi Toplumsal Tartışmaları***, Birey Yayıncılık, İstanbul, 1988.

Kapani, Münci, ***Politika Bilimine Giriş***, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi yay., Ankara, 1975.

Karakuş, Emin, ***40 Yıllık Bir gazeteci Gözü ile İşte Ankara***, Hürriyet yay., İstanbul, 1977.

Karpat, Kemal H., ***Türk Demokrasi Tarihi***, Afa yay., İstanbul, 1996.

Kennedy, Paul, ***Büyük Güçlerin Yükseliş ve Çöküşleri***, 5.baskı, Türkiye İş Bankası Kültür yay., Ankara, 1994.

Kısakürek, Necip Fazıl, ***Benim Gözümde Menderes***, Ötüken Yayınevi, İstanbul, t.y.

Kışlalı***,*** Ahmet Taner, ***Siyaset Bilimi***, 7. baskı, İmge Kitabevi, Ankara, 1999.

Koçak, Cemil, ***Türkiye Tarihi***, C. IV, 6. baskı, Cem Yayınevi, İstanbul, 2000.

Kongar***,*** Emre, **21. Yüzyılda Türkiye**, 23. basım, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1999.

Müftüoğlu, Tamer, Sabuncu, Yavuz, ***1945'den Günümüze Türkiye ile Batı Dünyası Arasındaki İlişkiler***, Özyurt Matbaacılık, ş.y., 1993.

Nadi, Nadir, ***Perde Aralığından***, 3. baskı, Çağdaş yay., İstanbul, 1979.

Nutku, Emrullah, ***Demokrat Parti Neden Çöktü ve Politikada Yitirdiğim Yıllar 1946-1958,*** Fakülteler Matbaası***,*** İstanbul, 1979.

Parlak, Türkmen, ***Yeni Asır'ın İzmir Yılları***, C.II, Yeni Asır yay., İstanbul, 1989.

Sander , Oral, ***Siyasi Tarih 1918-1994***, 5.baskı, İmge Kitabevi, Ankara, 1996.

Sencer, Muzaffer, ***Türkiye'de Siyasal Partiler'in Sosyal Temelleri***, May yay., İstanbul, 1974.

Sertel, Sabiha, ***Roman Gibi (Anılar) 1919- 1950*** , Ant yay., İstanbul, 1969.

Sertel***,*** Zekeriya, ***Hatırladıklarım***, 3. baskı, Gözlem yay. İstanbul, 1977.

Sönmez***,*** Mustafa, ***Türkiye Ekonomisi'nin 80 Yılı***, İstanbul Ticaret Odası yay., İstanbul, 1994.

Teziç, Erdoğan, ***100 Soruda Siyasi Partiler***, Gerçek Yayınevi, İstanbul, 1976.

Timur, Taner, ***Türkiye'de Çok Partili Hayata Geçiş***, 2.baskı, İletişim yay., İstanbul, 1994.

Toker, Metin, ***Demokrasimizin İsmet Paşalı Yılları 1944-1973 (DP'nin Altın Yılları 1950- 1954)*** , Bilgi Yayınevi, Ankara,1990.

Topuz, Hıfzı, ***100 Soruda Türk Basın Tarihi***, Gerçek Yayınevi, İstanbul, 1973.

Topuz, Hıfzı, ***II. Mahmut'tan Holdinglere Türk Basın Tarihi***, 2. baskı, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2003.

Topuz, Hıfzı, ***Televizyon, Radyo, Basın ve Afişle Seçim Savaşları***, Milliyet yay., İstanbul, 1977.

Tunaya***,***Tarık Zafer, ***Türkiye'de Siyasi Partiler 1859-1952***, İstanbul, 1952.

Türk, Hikmet Sami, Tuncer, Erol, ***Türkiye İçin Nasıl Bir Seçim Sistemi***, Tesav yay., Ankara, 1995.

Uyar, Hakkı, ***Tek Parti Dönemi ve Cumhuriyet Halk Partisi***, Boyut Kitapları, İstanbul, 1998

Yaşa, Memduh, ***Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ekonomisi 1923-1978***, Akbank Kültür yay., İstanbul, 1980.

Yavuz, K. Haluk, ***Türkiye'de Siyasal Sistem Arayışı ve Yürütme'nin Güçlendirilmesi***, Seçkin yay., Ankara, 2000.

Yeşil, Ahmet, ***Türkiye'de Çok Partili Hayata Geçiş***, Mas Matbaacılık, Ankara, 1988.

Yılmaz, Fikret, Yetkin, Sabri, ***İzmir Kent Tarihi***, İzmir Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayını., İzmir, 2002.

Yücekök, Ahmet N., ***Siyaset Sosyolojisi Açısından Türkiye'de Parlamentonun Evrimi***, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi yay., Ankara, 1983.

B – Makaleler

Kuruç, Bilsay, Cumhuriyet Döneminde İktisat Politikaları Üzerine Gözlemler*,* ***Bilanço 1923-1998: "Türkiye Cumhuriyeti'nin 75 Yılına Toplu Bakış" Uluslararası Kongresi*** *(Kongre'ye sunulan bildiriler: 10-12 Aralık 1998 ODTÜ Kültür ve Kongre Merkezi, Ankara),* II., Tarih Vakfı yay., İstanbul, 1999.

Kuruç, Bilsay, Ekonomik ve Kültürel Yapıda Yeni Yüzyıla Açılım, ***21. Yüzyıl Eşiğinde İzmir Uluslararası Sempozyum***, İzmir Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayını, İzmir, 2001.

Syrett, Elena Fanagakis-, 18. Yüzyıldan 20. Yüzyılın Başlarına Kadar İzmir Ekonomisine Bir Bakış, ***21. Yüzyıl Eşiğinde İzmir Uluslararası Sempozyum***, İzmir Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayını, İzmir, 2001.

Torun, Esma, "Çok Partili Yaşamın İlk Yıllarında Din Politikası", ***Cumhuriyetin 80. Yılına Armağan,*** Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, Ankara, 2004.

Yetkin, Sabri, İzmir İktisadının Tarihsel Dönüşümleri, ***21. Yüzyıl Eşiğinde İzmir Uluslararası Sempozyum***, İzmir Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayını, İzmir, 2001.

C – Tezler

Mert, Hasan, ***Necdet Öklem ve 1940-1960 İzmir'de Siyasi Hayat***, Ege Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir, 1995.

D – Ansiklopediler

Büyük Larousse

İl İl Büyük Türkiye Ansiklopedisi

E – İnternet

http://www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/816.html

KURUMSAL RİSK YÖNETİŞİMİ

KRİTİK BAŞARI FAKTÖRLERİNİN
BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

PROF. DR. ŞERAFETTİN SEVİM, UZM. AYŞEGÜL ÖNGEN

EĞİTİM
yayınevi

KURUMSAL RİSK YÖNETİŞİMİ
KRİTİK BAŞARI FAKTÖRLERİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Prof. Dr. Şerafettin Sevim, Uzm. Ayşegül Öngen

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Sudenaz Öngen

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-39-5
1. Baskı, Kasım 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

KURUMSAL RİSK YÖNETİŞİMİ
KRİTİK BAŞARI FAKTÖRLERİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA
Prof. Dr. Şerafettin Sevim, Uzm. Ayşegül Öngen
XIV+104 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin var.
ISBN: 978-625-5997-39-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Agarwal, R., & Ansell, J. (2016). Strategic change in enterprise risk management. *Strategic Change, 25,* 427-439.

Akbulak, Y. (2011). Türk sermaye piyasasında esaslı bir devrim: Kurumsal yönetim ilkeleri. *Mali Çözüm Dergisi*, *108,* 111-138.

Akçakanat, Ö. (2012). Kurumsal risk yönetimi ve kurumsal risk yönetim süreci. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, *4*(7), 30-46.

Aksoy, S. (2019). *Kurumsal risk yönetimi: Bir uygulama* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Aktan, C. (2006). *Kurumsal şirket yönetimi* (2.Basım). Ankara: SPK Yayınları.

Almeiada, R., vd. (2019). A conceptual model for enterprise risk management. *Journal of Enterprise Infarmation Management, 32*(5), 843-868.

Alp, A. ve Kılıç, Ş. (2014). *Kurumsal yönetim nasıl yönetilmeli?* (1. Basım). İstanbul: Doğan Kitap.

Altuntaş, M., Berry, T. R. & Hoyt R. E. (2011). Implementing enterprise risk management: Evidence from the german property-liability ınsurance ındustry. *The Genave Papers, 36,* 414-439.

Anderson, R. J. & Frigo, M. L. (2020, 5 March). *Creating and protecting value: Understanding and ımplementing enterprise risk management. COSO*. Retrieved from: https://www.coso.org/_files/ugd/3059fc_a74bf1bf5d30448cafd74bcf22ebba76.pdf.

Anton, S. & Nucu, A. (2020). Enterprise risk management: A litearature review and agenda for future research. *Journal of Risk and Financial Management, 281*(13), 2-23.

Arslan, I. (2008). *Kurumsal risk yönetimi* (1. Basım). Ankara: Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Yayınları.

Bagher, M.A., Jahanbaı M. & Zafarzade S. (2012). Risk based internal audit – An empirical model for practice. *Studia i Materialy, 1-2*(14-15), 48-58.

Bernstein, P. L. (2020). *Tanrılara karşı riskin olağanüstü tarihi* (7. Basım). İstanbul: Scala Yayıncılık.

Bozkurt, C. (2010). Risk, kurumsal risk yönetimi ve iç denetim. *Denetişim Dergisi, 4,* 17-30.

Bush Janice, K., vd. (2005). The art and science of risk management: A US research-based ındustry perspective. *Drug Safety, 28*(1), 1-18.

Can, E. N. ve Çetin, C. (2019). COSO ERM 2017 çerçevesinde kurumsal risk yönetiminde iç denetimin Rolü. *Sosyal Bilimler Dergisi, 6*(41), 153-166.

Casualty Actuarial Society. (2001, 1 May). *Final report of the advisory committee on enterprise risk management*. Retrieved from: http://www.casact.org/ research/erm/report.pdf.

Chapman, R. (2011). *Simple tools and techniques for enterprise risk management* (2st ed.). New Jorsey: John Wiley & Sons, Inc.

Chen, J., Harrison, G. & Jiao, L. (2018). Corporate culture and enterprise risk management: The context of non-profit organizations in australia, *Australian Jounal of Public Administration, 78*(7), 432-448.

COSO. (2004, 7 February). *Enterprise risk management-integrated framework executive summary.* Retrieved from: https://www.coso.org/Documents/COSO-ERM Executive-Summary.pdf.

COSO. (2017, 7 February). *Enterprise risk management–integrating with strategy and performance.* executive summary. Retrieved from: https://www.coso.org/Documents/2017-COSO-ERMIntegrating-with-Strategy-and-Performance-ExecutiveSummary.

Curtis, J. (2012). Enterprise risk management for transportation agencies: Article in transportation research record. journal of the transportation research board. *National Academies, 2271,* 57-65.

Curtis, P., & Carey, M. (2012, 10 February). *Risk assessment in practice (COSO)* Retrieved from: https://www.coso.org.

Daniela Gius, vd., (2018 ,1,October) ,Value and Resilience Through Better Risk Management,https://www.mckinsey.com/~/media/mckinsey/business%20functions/risk/our%20insights/value%20and%20resilience%20through%20better%20risk%20management/value-and-resilience-through-better-risk-management-final.pdf?shouldIndex=false

Deliotte & Touche LLP. (2006, 8 March). *The risk intelligent enterprice, ERM done right.* Retrieved from: https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/ Documents/Governance-Risk-Compliance/dttl-grc-riskintelligent-erm-doneright.pdf.

Deloach, J. & Temple, N. (2000). *Enterprise-wide risk management: Strategies for linlking risk and opportunity* (1st ed.). USA: Financial Times Management Briefings.

Derici, O., Sarı, A. ve Tüysüz, Z. (2007). Kurumsal risk yönetimi ve sayıştay uygulaması. *Sayıştay Dergisi, 65,* 151-172.

Dinç, E. ve Hasan, A. (2009). İşletmelerde kurumsal yönetim anlayışı ve muhasebe bilgi sistemi ilişkisi: IMKB-100 şirketleri üzerine ampirik bir araştırma. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12*(21), 157-184.

Efe, A. (2017). Kamu yönetiminde COBIT5 bilişim yönetişiminin kalkınma ajansları özelinde uygulanabilirliği. *Yönetişim Bilişim Dergisi*, *2*(1), 1-26.

Emhan, A. (2009). Risk yönetim süreci ve risk yönetmekte kullanılan teknikler. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 23*(3), 209-220.

ENISA. (2006, 18 May). *Risk management: Implementation principles and ınventories for risk management/ Risk assessment methods and tools.* Retrieved from: https://www.enisa.europa.eu/publications/risk-management-principles-and-inventories-for-risk-management-risk-assessment-methods-and-tools.

Erhan, D. U. (2012). Yeni türk ticaret kanunu ortamında elektronik raporlama tekniklerinin finansal raporlama ve denetime katkısı. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 14*(3), 157-176.

Ernawati, T., Suhardi I., & Doddi R. N. (2012, 12 February). *IT risk management framework based on ISO 31000: 200.,* Retrieved from: https://ieeexplore. ieee. org/ stamp/stamp.jsp?tp=&arnumber=6339352.

FERMA. (2003, 11 March). *A risk management standart, AIRMIC, ALARM, IRM.* Retrieved from: https://www.ferma.eu/app/uploads/2011/11/a-risk-management-standard-english-version.pdf.

FERMA. (2017, 11 March). *A structured approach to enterprise risk management (ERM) and the requirements of ISO 31000, AIRMIC, ALARMA, IRM.* Retrieved from: https://www.ferma.eu/app/uploads/2011/10/a-structured-approach-to-erm.pdf.

Frigo, M. L. & Anderson, R. J. (2011). Strategic risk management: A foundation for ımproving enterprise risk management and governance. *The Journal of Corporate Accounting & Finance, 22*(3), 81-88.

Gacar, A. (2016). *İşletmelerde kurumsal risk yönetimi varlığının belirleyicileri* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.

GAO. (2016, 10 February). *Enterprise risk management.* Retrieved from: https://www.gao.gov/assets/690/681944.pdf.

Gates, S. & Ellen, H. (2005, 3 May). *From risk management to risk strategy.* Retrieved from: https://books.google.com.tr/books/about/From_Risk_Management_ to_ Risk_Strategy.html?id=m9v2jwEACAAJ&redir_esc=y.

Griffiths, P. (2005). *Risk-based auditing* (1st ed.). London: Gower Publishing Limited.

Güler, A. ve Arkın, A. K. (2018). COSO 2017 Kurumsal risk yönetimi çerçevesine kontrol öz değerlendirme yaklaşımıyla bakış ve bir kurum uygulaması-I. *Denetişim Dergisi, 8*(18), 45-62.

Günbey, A. (2008). *Kurumsal risk yönetiminde iç denetimin rolü ve bir uygulama* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.

Güneş, Ş. (2009). *Kurumsal risk yönetimi ve Türkiye'de farkındalığına ilişkin bir uygulama* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Hall, J. (2007*). Internal auditing and ERM: Fitting in and adding value* (1st ed.). Dallas, ABD: The University of Texas at Dallas.

Harrison, G. L. & Baird, K. (2015). Organizational culture of public sector organizations in australia**.** *Australian Journal of Management*, *40*(4), 613-629.

Hayne, C. & Free, C. (2014). Hybridized professional groups and ınstitutional work: COSO and the rise of enterprise risk management. *Accounting, Organizations and Society*, *39*(5), 309-330.

Hopkin, P. (2010). *Fundametals of risk management* (1st ed.). New York: Kogan page IRM.

IIA. (2009, 16 Şubat). *Pozisyon raporu: İç denetimin kurumsal risk yönetiminde oynadığı rol.* Erişim adresi: https://www.theiia.org/globalassets/ documents/

resources/the-role-of-internal-auditing-in-enterprise-wide-risk-management-january-2009/pp-the-role-of-internal-auditing-in-enterprise-wide-risk-management-turk.pdf.

IIA. (2009, 17 February). *The ınstitute of ınternal auditors, glossary of terms.* Retrieved from: https://www.theiia.org/globalassets/documents/ certifications/ the-iia-official-glossary/official-iia-glossary-english.pdf.

IRGC. (2017, 13 March). *IRGC risk governance framework, ınternational risk governance council*. Retrieved from: https://irgc.org/risk-governance/irgc-risk-governance-framework/.

ISACA. (2019, 10 Şubat). *COBIT 2019 çerçevesi giriş ve metodoloji.* Erişim Adresi: https://isaca-ankara.org/wp-content/uploads/2019/12/COBIT-2019-Cercevesi-Giris-ve-Metodoloji-ISACA-Ankara-Chapter.pdf.

ISO 31000 Risk Management. (17 February 2024). Retrieved from: https://www.iso.org/files/live/sites/isoorg/files/store/en/PUB100426.pdf.

ISO. (2011, 17 February). *ISO 31000 Risk manegement society RIMS*. Retrieved from: https://web.actuaries.ie/sites/default/files/ermesources/235_erm_symposium_on_standards_2011.pdf.

Kahyaoğlu, S.B. (2012, 21 Mayıs). *Kurumsal risk yönetimi standartları yeni Türk ticaret kanunu çerçevesinde Türkiye uygulaması.* Erişim Adresi: https://docplayer.biz.tr/ 5656631-Kurumsal-risk-yonetimi-standartlari-yeni-turk-ticaret-kanunu-cercevesinde-turkiye-uygulamasi.html.

KAP, Ulusoy Electric Riskin Erken Saptanması Komitesi Görev ve Çalışma Esasları Yönetmeliği. (21 Mayıs 2024). Erişim Adresi: https://www.kap.org.tr/tr/ek-indir /4028328d5fc61027015fdd80e4413ef3.

Kara, S. (2011). *İç denetimde risk yönetimi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.

Kara, S. ve Yereli, A.N. (2011). İç denetimde risk yönetimi ve İstanbul menkul kıymetler borsası: İmalat sanayi sektöründe bir uygulama. *Muhasebe ve Finansman Dergisi, 54,* 65-86.

Kayrak, M. (2007). Bilişim sistemleri stratejisinin önemi ve sayıştay deneyimi. *Sayıştay Dergisi, 65,* 199-208.

Kızılboğa, R. (2012). Geleneksel risk yönetiminden kurumsal risk yönetimine geçiş. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *16*(3), 297-316.

Kimbrough, R.L. & Componation, P. J. (2009). The relationship between corporate culture and enterprise risk management. *Journal of Engineering Management, 21*(2), 18-26.

Kleffner, A., Lee, R. & Mcgannon, B. (2003). The effect of corporate governance on the use of enterprise risk management: Evidence from canada. *Risk Management Insurance Review, 6*(1), 53-73.

Koç, H.K. (2019). *Sanayi işletmelerinde risk yönetimi algısı ve Kütahya sanayi işletmelerinde bir araştırma* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.

Koç, S., Şeker, F. ve Şeker, S. (2019). Bilişim teknolojileri (BT) denetiminde bilgi güvenliği ile ilgili uluslararası standartlar ve Türkiye'deki uyum çabalarının incelenmesi. *Uluslararası Finans Araştırmaları Dergisi*, *1*(2), 121-139.

Koyuncu, A. (2016*). Finansal raporlamanın güvenilirliği üzerine COBIT süreçlerinin rolü ve bankacılık sektöründe bir araştırma* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.

Köksal, A.G. (2013). 6102 sayılı Türk ticaret kanunu kapsamında risklerin tespiti ve yönetilmesine ilişkin bağımsız denetçinin sorumluluğu. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 14*(2), 307-324.

Kunkel, J. (2014). The changing role of internal audit. *Chain Store Age, September, 2,* 4-5.

Kurt, G. ve Uçma Uysal, T. (2018). COSO kurumsal risk yönetimi çerçevesi güncelleme projesinin getirdiği yenilikler. *Muhasebe ve Denetime Bakış, 8*(54), 19-34.

Küçükyılmaz, A. (2007). *Havaalanlarında kurumsal risk yönetimi: Atatürk havalimanı terminalleri işletmesi için kurumsal risk yönetimi model önerisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Lam, J. (2003). *Enterprise risk management: From incentıves to controls* (1st ed.). New Jersey: John Wiley&Sons.

Latifi, F. & Zarrabi, H. (2017). A COBIT5 framework for lot risk management. *International Journal of Computer Applications*, *170*(8), 40-43.

Leech, T. (2000, 19 February). *The next wave in assurance thinking*. Retrieved from: https://www.researchgate.net/profile/TimLeech/publication/316612693_Is_Intenal_Audit_the_Next_Blackberry/links/5a6506c20f7e9b6b8fdbcd05/IsInternalAudittheNextBlackberry.pdf.

Leitch, M. (2010). ISO 31000:2009-the new ınternational standard on risk management. *Risk Analysis, 30*(6), 887-892.

Liebenberg, A. & Hoyt, R. (2003). The determinanats of enterprise risk management: Evidence from the appointment of chief risk officers. *Risk Management and Insurance Review, 6*(1), 37-52.

Manab, N. A., Hussin, M.R. & Kassim, I. (2010). Enterprise-wide risk management practices: Between corporate governance compliance and value creation. *International Review of Business Research Papers*, *6*(2), 239-252.

Marchettı, A.A. (2012*). Enterprise risk management best practices* (1st ed.). New Jersey: John Wiley & Sons.

Miccolis, J. A., Hively, K. & Merkley, B.W. (2001*). Enterprise risk management: Trends and emerging practices* (1st ed.). ABD: Inst of Internal Auditors

Moeller, R.R. (2005). *Brink's modern internal auditing* (6th ed.). New Jersey: John Wiley&Sons.

Oliveira, K., vd. (2018). Critical success factors for implementing enterprise risk management. *Journal of Risk Research, 22*(8), 1004- 1019.

Öner, S. & Adiloğlu, B. (2019). İşletmelerde kurumsal risk yönetimi ve iç denetime farklı bir bakış açısı: 5S uygulaması. *Muhasebe Enstitüsü Dergisi, 61,* 67-82.

Özbek, Ç. (2012). *İç Denetim, kurumsal yönetim, risk yönetimi, iç kontrol* (3. Basım). İstanbul: Türkiye İç Denetim Enstitüsü Yayınları.

Özer, M. ve Erdem, E. (2022). Kurumsal risk yönetimi: Sorumlular ve başarı kriterleri üzerinden bir değerlendirme. *Denetişim Dergisi, 13*(25), 58-76.

Özsoy, M. T. (2012). Yeni Türk ticaret kanunu ve işletmelerde kurumsal risk yönetimi. *Mali Çözüm Dergisi*, *10,* 165-185.

Pazarçeviren, S. ve Celayir, D. (2015). Risk yönetimi: İmalat sektörüne yönelik bir erken uyarı sistemi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *3*(21), 450-458.

Pehlivanlı, D. (2008). *Kurumsal risk yönetimi temelli iç denetim ve Türkiye uygulamaları* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

Pehlivanlı, D. (2020, 11 Mart). *Kurumsal risk yönetimi MUSİAD*. Erişim Adresi: https://www.musiad.org.tr/uploads/yayinlar/yonetim-kitapligi/yonetim-kitapligi-pdf/kurumsal_risk_yonetimi.pdf.

Pickett, K. S. (2005*). The essential handbook of ınternal auditing*. (1st ed.).England: John Wiley & Sons, Inc.

Price Water House Coopers & LLP. (2004, 7 March). *Enterprise risk management-integrated* Retrieved from: https://egrove.olemiss.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1037&context=aicpa_assoc.

Przetacznik, S. (2022). Key success factors of enterprise risk management systems: Listed polish companies. *Central European Management Journal, 30*(1), 91-114.

Renn, O. & Sellke, P. (2011). Risk, society and policy making: Risk governance in a complex world. ınt. J. *Performability Engineering, 7*(4), 349 –366.

Saka, T. (2008, 10 Mart). *Kurumsal risk yönetimi ve 2008 yılı öngörüleri* TÜSİAD. Erişim Adresi: https://tusiad.org/tr/tum/item/download/2468_47d48b480878ef141e0ded0518703d78.

Schiller, F. & Prpich, G. (2014). Learning to organise risk management in organisations: What future for enterprise risk management?. *Journal of Risk Research, 17*(8), 999-1017.

Sertman, B. (2017). *Risk yönetim süreci ve riskin yönetilebilirliği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Sevim, Ş. ve Koç, H. K. (2021). Çağdaş risk yönetimi standartları çerçevesinde sanayi işletmelerinde risk yönetimi algısı üzerine bir araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, *13*(1), 591-604.

Sevim, Ş. ve Koç, H. K. (2022). Güncel işletmecilik araştırmaları 1. İçinde N. Kurnaz (Ed.), *Kurumsal risk yönetimi kritik başarı göstergeleri üzerinden risk algı ölçeği geliştirme*, (s. 133-148). Konya: Eğitim Yayınevi.

Sevim, Ş. ve Koyuncu, A. (2009). Prof. Dr. Sabri Bektöre anısına. İçinde Y. Benligiray, A. Sevim (Ed.), *Bankacılık sektöründe bilgi teknolojileri kontrol hedeflerine*

uyumun belirlenmesine yönelik bir araştırma, (s. 629-662). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Spira, L. F. & Page, M. (2003). The reinvention of ınternal control and the changing role of internal audit. *Accountıng Audıtıng and Accuntability Journal, 16*(4), 640-661.

Standard & Poor, (2008, 4 March). *Enterprise risk management: Standard & Poor's to apply enterprise risk analysis to corporate ratings.* Retrieved from: https://www.logicmanager.com/pdf/ERM_for_corporate_ratings.pdf.

Sung, M. C. & Zhang, J. (2013). Risk management capability building in smes: A social capital perspective. *International Small Business Journal*, *31*(6), 670-689.

Şahin, A. (2016). Riskin erken teşhisi komitesi. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 7*(2), 287-314.

Şener, M. (2019). *Örgütlerde kurumsal risk yönetim düzeyinin öncülleri üzerine bir araştırma* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.

Terzi, C. (2010, 7 January). *Review of enterprise risk management in the united nations system.* Retrieved from: https://www.unjiu.org/sites/www.unjiu.org/files/jiu_ document_files/products/en/reports-notes/JIU%20Products/JIU_REP_2010_ 4_English.pdf.

TİDE Terimler Sözlüğü. (2024 7 Ocak). Erişim Adresi: https://www.tide.org.tr/ page.aspx?nm=terimler_sozlugu.

Türedi, H., Gürbüz, F. ve Alıcı Ü. (2014). COSO modeli iç kontrol yapısı. *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi*, *11*(42), 141-155.

TÜSİAD Kurumsal Risk Yönetimi. (11 Mart 2024) Erişim Adresi: https://tusiad.org/tr/ yayinlar/raporlar/item/3637-kurumsal-risk-yonetimi._

Tüzün, Y. (2002). Risk nedir?. *İç Denetim Dergisi*, *4,* 26-32.

Usman, Ö. (2018). *İşletmelerde kurumsal risk yönetim süreci ve bir uygulama* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.

Usman, Ö. ve Kaygusuz, S. Y. (2019). Kurumsal risk yönetiminde uygulanması gereken adımlar. *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi, 18*(56), 109-128.

Uysal, M.C. (2021). ISO 31000 ve COSO kurumsal risk yönetimi karşılaştırması: Çerçeveleri anlamak. *Denetişim Dergisi*, *65*(22), 5-68.

Walker, P. L. & Shenkir, W. G (2018, 2 February). *Enterprise risk management: Frameworks, elements and integration.* Retrieved from: https://www. stjohns.edu/sites/default/files/2023-08/ERMFrameworks%20Elements% 20and%20 Integration%202018.pdf.

World Economıc Forum The Global Risks Report. (12 May 2024). Retrieved from: https://www.marsh.com/tr/tr/risks/global-risk.html.

Yaraghi, N. & Roland, G. L. (2011). Critical success factors for risk management systems. *Journal of Risk Research, 14*(5), 551-581.

Yılancı, M. (2003). Denetim komitesinin iç denetim etkinliğini sağlamadaki ve hileleri önlemedeki rolü. *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi, 4*(8), 23-33.

Yıldız, D. ve Uzunsakal, E. (2018). Alan araştırmalarında güvenilirlik testlerinin karşılaştırılması ve tarımsal veriler üzerine bir uygulama. *Sosyal Bilimler Dergisi, 2*(1), 17-28.

Yonghen, L. (2010, 3 March). *Risk-focused internal audit within the framework of ERM, 3rd international conference on ınformation management*. Retrieved from: https://ieeexplore.ieee.org/stamp/stamp.jsp?tp=&arnumber=5694763.

Zhao, X., Hwang, B.G. & Low S.P. (2013). Critical success factors for enterprise risk management in chinese construction companies. *Construction Management and Economics, 31*(12), 1199-1214.

OĞUZ GRUBU

TÜRK LEHÇELERİNDE PEKİŞTİRME

DR. BAHTİYAR BAHŞİ
PROF. DR. NESRİN SİS

EĞİTİM
yayınevi

OĞUZ GRUBU TÜRK LEHÇELERİNDE PEKİŞTİRME

Dr. Bahtiyar Bahşi, Prof. Dr. Nesrin Sis

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-71-7
1. Baskı, Eylül 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

OĞUZ GRUBU TÜRK LEHÇELERİNDE PEKİŞTİRME
Dr. Bahtiyar Bahşi, Prof. Dr. Nesrin Sis
X+136 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-71-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akbayır, S. (2007). *Dil ve Diksiyon Yazılı ve Sözlü Anlatım Bozuklukları*. Akçağ Yayınları.

Akkuş, M. (2004). a/e Seslenme Edatının İşlevleri Üzerine Bir Araştırma. V. *Uluslararası Türk Dili Kurultayı Bildiriler I*. TDK Yayınları.

Alyılmaz, C. (1994). *Orhun Yazıtlarının Söz Dizimi*. Atatürk Üniversitesi Yayınları.

Alyılmaz, C. (2011). *Ünlemlerin Seslenmeleri Kuvvetlendirici İşlevleri*. Türk Gramerinin Sorunları Bildiriler. TDK Yayınları.

Alkaya, E. (2007). *Kuzey Grubu Türk Lehçelerinde Edatlar*. Manas Yayıncılık.

Altaylı, S. (1994). *Azerbaycan Türkçesi Sözlüğü,* I, II. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Aksan, D. (1997). *Türkçenin Gücü*. Bilgi Yayınevi. Ankara.

Aksan, D. (2009). *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim.* TDK Yayınları.

Arat, R. R. (1991). *Eski Türk Şiiri*. TDK Yayınları.

Arat, R. R. (1979). *Kutatgu Bilig.* III İndeks. TKAE Yayınları.

Arat, R.R. (1992). *Türk Dünyası El Kitabı.*Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü.

Arat, R. R. (1992). *Atabetü'l- Hakayık*. TDK Yayınları.

Arslan, S. (2002). Türkiye Türkçesinde Küçültme ve Pekiştirme Kavramları ve –cık Eki Üzerine. *Türk Dili Dergisi,* s.603, Mart, s.224-228.

Atalay, B. (1940). *Türkçemizde –men –man.* TDK Yayınları.

Atalay, B. (1945). *Ettuhfetü'z-Zekiyye fi'l-Lûgati't-Türkiyye.* TDK Yayınları.

Atalay, B. (2006). *Divanü Lûgati't-Türk Tercümesi I*. TDK Yayınları.

Atalay, B. (2006). *Divanü Lûgati't- Türk Tercümesi II*. TDK Yayınları.

Atalay, B. (2006). *Divanü Lûgati't- Türk Tercümesi III.* TDK Yayınları.

Atalay, B. (2006). *Divanü Lûgati't-Türk Dizin "Endeks" IV.* TDK Yayınları.

Atay, A. (2002). Eski Türkçede -ma/-me edatının Anadolu ağızlarındaki kalıntısı. *Türk Dili Dergisi*, 610, s.826-828.

Banguoğlu, T. (2007). *Türkçenin Grameri.* TDK Yayınları.

Barutçu-Ö.& F. S. (2001). Türkçede enklitik edatlar üzerine: çI / çU. *Kök Araştırmalar Dergisi.* Sayı: 2, 75-86.

Barutçu S. (2002). Türkiye Türkçesinde küçültme ve pekiştirme kavramları ve –Cık eki üzerine. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*. s: 683, 224 – 228.

Baydar, A. E. & Baydar, T. (2006). +ki Eki Üzerine. *TDAY-Belleten*.

Baydar T. (2012). +Dır bildirme eki üzerine. *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*. s.37-54.

Baymak, O. (2000). *Gagauz Çağdaş Şiirler Antolojisi*. Bay Yayınları.

Bayramov N. & Çiftçi M. (1995). *Çağdaş Türkmen edebiyatından çocuk şiirleri*. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Bilgegil, M. Kaya (1964). *Türk Dilbilgisi.* Genel İstanbul Matbaası.

Biray, H. (1992). *Mahtumkulu Divanı*. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Biray, N. (2016). *Çağdaş Türk Lehçeleri Metin Aktarmaları.* Kesit Yayınları.

Bolulu, O. (1997). Soru mi'si mi, soru eki mi?. *Çağdaş Türk Dili Dergisi*. Sayı:112, s.11-12.

Buran, A. (2015). *Türklük Bilimi Terimleri Sözlüğü*. Akçağ Yayınları.

Caferoğlu, A. (1989). Türkçemizdeki –gıl emir eki. *TDAY- Belleten,* s.1-10.

Caferoğlu, A. (2011). *Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü.* Türk Dil Kurumu Yayınları.

Caferoğlu, A. (2015). *Kaşgarlı Mahmut.* Altınordu Yayınları.

Cahit, H. (2000). *Türkçe Sarf ve Nahiv*. (Haz.: Leyla Karahan-Dilek Ergöneneç). TDK Yayınları.

Coşkun, M. V. (2015). *Türkçenin Ses Bilgisi.* Bilge Kültür Sanat Yayınevi.

Çağatay, S. (1988). Türkçede ki >erki. *TDAY- Belleten*. s.245-250.

Demircan, Ö. (2001). *Türkçenin Ses Dizimi*. Der Yayları.

Demircan, Ö. (1981). Türkiye Türkçesinde vurgulama ve odaklama. *TDAY-Belleten,* s. 157-163.

Deny, J. (1941). *Türk Dili Grameri (Osmanlı Lehçesi)*. Maarif Matbaası.

Deny, J. (2012). *Türk Dil Bilgisi* (Çev.: A. U. Elöve). Kabalcı Yayınevi.

Dilaçar, A. (1988). *Kutadgu Bilig İncelemesi.* TDK Yayınları.

Doğan, L. (2010). *Çağdaş Türk Lehçeleri El Kitabı*. Kriter Yayınları.

Doğan, İ.; Usta, Z. (2014). *Eski Uygur Türkçesi Söz Varlığı.* Altınpost Yayınları.

Eckmann, J. (1953). Kelime ortasında anorganik b, p ve m'nin türemesi. *Türkiyat Mecmuası*, C. X, s. 313-320.

Eckmann, J. (1988). Türkçede d,t ve n seslerinin türemesi. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten* s.11-22.

Eckmann, J. (1988). Türkçede -raḳ/-reḳ ekine dair. *TDAY- Belleten* s.49-52.

Ediskun, H. (1992). *Türk Dilbilgisi*. Remzi Kitabevi.

Eker, S. (2006). *Çağdaş Türk Dili.* Grafiker Yayınları.

Emre, A.C. (1945). *Türk Dilbilgisi.* TDK Yayınları.

Eraslan, K. (2012). *Eski Uygur Türkçesi Grameri.* Türk Dil Kurumu Yayınları.

Ercilasun, A. B. (2012). *Türk Lehçeleri Grameri*. Akçağ Yayınları.

Ercilasun, Ahmet B. (2008). La enklitiği ve Türkçede bir pekiştirme enklitiği teorisi. *Dil Araştırmaları Dergisi*. Sayı: 2- 35-56.

Ercilasun, Ahmet B. (2008). *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi.* Akçağ Yayınları.

Erdem, İ. (1998). *Abdurrahman Fevzi Efendi Mikyâsu'l-Lisân Kıstasu'l-Beyân (Özet-Metin-Terimler İndeksi-Ekler İndeksi).* İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi].

Erdi, S. & Yurteser, S. T. (2005). *Divânü Lugâti't-Türk Kaşgarlı Mahmûd.* Kabalcı Yayınevi.

Ergin, M. (1981). *Azeri Türkçesi.* İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Basımevi,

Ergin, M. (2008). *Türk Dilbilgisi*. Boğaziçi Yayınları.

Ergin, M. (2005). *Orhun Abideleri.* Boğaziçi Yayınları.

Ersoylu, H. (1999). *-IbAnUñ / -UbAnUñ Gerundiumu*. 3. Uluslararası Türk Dili Kurultayı s.433-438.

Hacaloğlu, R. A. (1992). *Azeri Türkçesi Dil Kılavuzu, Güney Azeri Sahası Derleme Deneme Sözlüğü.*

Hacıeminoğlu, N. (1971). *Türk Dilinde Edatlar*. MEB Yayınları.

Hacıeminoğlu, N. (2008). *Karahanlı Türkçesi Grameri.* TDK Yayınları.

Hamılton, J. R. (1998). *İyi ve Kötü Prens Öyküsü.* (Çev.: Vedat Köken). TDK Yayınları.

Hatiboğlu, V. (1972). *Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü.* TDK Yayınları.

Hatiboğlu, V. (1973). *Pekiştirme ve Kuralları*. TDK Yayınları.

Hatiboğlu, V. (1972). *Türkçenin Sözdizimi*. TDK Yayınları.

Hatiboğlu, V. (1981). *Türk Dilinde İkileme.* TDK Yayınları.

Hatiboğlu, V. (1981a). *Türkçenin Ekleri.* TDK Yayınları.

Hepçilingirler, F. (2004). *Öğretenlere ve Öğrenenlere Türkçe Dilbilgisi.* Remzi Kitabevi.

Hengirmen, M. (1999). *Dilbilgisi ve Dilbilim Terimleri Sözlüğü.* Engin Yayınları,

Heyet, C. (2008). *Türk Dilinin ve Lehçelerinin Tarihi Seyri*. TDK Yayınları.

İlker, A. (1997). *Batı Grubu Türk Yazı Dillerinde Fiil.* TDK Yayınları.

Gabain, A.Von (2007). *Eski Türkçenin Grameri*. TDK Yayınları.

Gabain, A.Von (2009). *Türkoloji Makaleleri*. (Haz: Yusuf Gedikli). Bilgeoğuz Yayınları.

Gemalmaz, E. (1995). *Erzurum İli Ağızları* I, II, III, TDK Yayınları.

Gencan, T. N. (1979). *Dilbilgisi*. TDK Yayınları.

Gülseren, C. (2000). *Malatya İli Ağızları*. TDK Yayınları.

Gülsevin, G. (2011). *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*. TDK Yayınları.

Gülensoy, T. (1988). *Kütahya ve Yöresi Ağızları.* TDK Yayınları.

Güngör, H.& Argunşah M. (1998). *Gagauzlar*. Ötüken Yayınları.

Güngör, H.& Argunşah M. (1991). Gagauz Türkleri (Tarih-Dil-Folklor ve Halk Edebiyatı).

Kara, M. (1997*). Ata Atacanov'un Şiirleri II (İnceleme-Gramer Dizini)*.Türk Dil Kurumu Yayınları.

Kara, M. (2012). *Türkmen Türkçesi Grameri*. Etkileşim Yayınları.

Karaağaç, G.& Açıkgöz H. (1998). *Azerbaycan Bayatıları.* Türk Dil Kurumu Yayınları.

Karaağaç, G. (2012). *Türkçenin Dil Bilgisi*. Akçağ Yayınları.

Karabacak, E. (2002). *Bergamalı Kadri Müyessiretü'l- Ulûm.* TDK Yayınları.

Karahan, L. (2004). *Belirtisiz nesnenin söz dizimindeki yeri üzerine.* V. Uluslararası Türk Dili Kurultayı Bildirileri I, TDK Yayınları, s. 1615-1624.

Karahan, L. (2008). *Türk Lehçeleri Grameri.* (Editör: Ahmet Bican Ercilasun). Akçağ Yayınları.

Karahan, L.& Gürsoy Ü. (2004). *Tahir Ken'ân Kavâid-i Lisân-ı Türkî.* Türk Dil Kurumu Yayınları.

Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri ve Şiveleri Sözlüğü I, II Dizin, (1991). KB Yayınları.

Kasapoğlu-Çengel, H. (1999). *Kırgız lehçesindeki 'eken' üzerine.* 3. Uluslararası Türk Dili Kurultayı. TDK Yayınları. s. 641-651.

Kaya, N. (2004). Türkçe'de Bildirme Kiplerinde Zarf Kullanımlarına Dayalı Anlam Özellikleri. Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-*Belleten*, 52(2004/2), 89-98.

Kocasavaş, Y. (2003). Çağatay Metinlerinde Görülen La Hakkında. *Türk Dünyası Araştırmaları*. Sayı: 142, 183-188.

Koç, N. (1992). *Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü.* İnkılâp Kitabevi.

Koç, N. (2000). -ca eki üzerine. *Türk Dili Dergisi*. S.582-500-514.

Korkmaz, Z. (1961). Türkçede oḳ/öḳ pekiştirme (intensivum) edatı üzerine. *Türk Dili Üzerine Araştırmalar,* s.13-29.

Korkmaz, Z. (1984). Türkçe'de - ˚n zarf fiil eki ile –pan/-pen eki ve türemeleri. *TDAY Belleten*, s.155-165.

Korkmaz, Z. (1994). *Nevşehir ve Yöresi Ağızları*. TDK Yayınları.

Korkmaz, Z. (1995). *Türkiye Türkçesinin ki Bağlama ve Şüphe Edatı Arasındaki Yapı ve Görev Ayrılığı, Türk Dili Üzerine Araştırmalar.* TDK Yayınları.

Korkmaz, Z. (1995). Türkçede ek yığılması olaylarının meydana gelişi üzerine. *Türk Dili Üzerine Araştırmalar*, C. 1, s. 85-90.

Korkmaz, Z. (1995a). Türk dilinde +ça eki ve bu ek ile yapılan isim teşkilleri üzerine bir deneme. *Türk Dili Üzerine Araştırmalar,* c:1, s.12-84.

Korkmaz, Z. (1995b). Türkiye Türkçesinin ki bağlama ve şüphe edatı arasındaki yapı ve görev ayrılığı. Türk Dili Üzerine Araştırmalar, c:1, s. 620-624.

Korkmaz, Z. (1995c). Türkçede ok /ök pekiştirme (intensivum) edatı üzerine. Türk Dili Üzerine Araştırmalar, Türk Dili Üzerine Araştırmalar, c:1, s.98-109.

Korkmaz, Z. (1995d). Türkçede-acak/-ecek gelecek zaman (futudum) ekinin yapısı üzerine. Türk Dili Üzerine Araştırmalar, c:1, s.3-11.

Korkmaz, Z. (1995e). Türkçedeki –arak/erek zarf fiil (gerundium) ekinin yapısı üzerine. Türk Dili Üzerine Araştırmalar, s.128-132.

Korkmaz, Z., Ercilasun, A. B., Gülensoy, T., Parlatır, İ., Zülfikar, H., & Birinci, N. (2005). Türk dili ve kompozisyon. Ekin kitabevi.

Korkmaz, Z. (2003). *Türkiye Türkçesinin Grameri, (Şekil Bilgisi*). TDK Yayınları.

Korkmaz, Z. (2007). *Gramer Terimleri Sözlüğü*. TDK Yayınları.

Korkmaz, Z. (2005). Bağlaçlar ve Türkiye Türkçesindeki Oluşumları. *Türk Dili*, *638*, 118-125.

Korkmaz, Z. (2011). *Türkçede Eklerin Kullanılış Şekilleri ve Ek Kalıplaşması Olayları*. TDK Yayınları.

Korkmaz, Z. (2007). *Gramer Terimleri Sözlüğü.* TDK Yayınları.

Köprülü, M. F. (1980). *Türk Edebiyatı Tarihi.* Ötüken Yayınları.

Küçük, S. (1987). Türkçede Şüphe Bildiren Ki Edatı Üzerine. *Türk Dili*, *426*, 367-372.

Nalbant, M. V. (2004). *Türkçe enklitik edatı LA*. V. Uluslararası Türk Dili Kurultayı Bildirileri II, 2157-2173.

Nalbant, M. V. (2008). Dîvânü Lügâti't-Türk Grameri-I İsim. Bilgeoğuz Yayınları.

Naskali, E. G. (1997). Türk Dünyası Gramer Terimleri Kılavuzu. TDK Yayınları.

Makas, Z. A. (1992). *Çağdaş Azerbaycan Şiiri Antolojisi.* Kültür Bakanlığı Yayınları.

Önler, Z. (1996). Türkçede –La Zarf Eki. *Uluslararası Türk Dili Kongresi Bildiriler.* TDK Yayınları.

Özkan, M. (2001). *Türk Dili (Yüksek Öğretimde Yazılı ve Sözlü Anlatım).* Filiz Kitabevi.

Özkan, N. (1996). *Gagavuz Türkçesi Grameri.* TDK Yayınları.

Özkan, N. (2000). *Ahmet Cevat Paşa-Fuat Paşa Kavâ'id-i Osmaniyye.* TDK Yayınları.

Özkan, N. (2006). *Türk Dilinin Yurtları*. Akçağ Yayınları.

Özkan, M.& Sevinçli, V. (2012). *Türkiye Türkçesi Söz Dizimi.* Akademik Yayınlar.

Özönder, S. (2011). *Muḥākemetü'l- Luġateyn.* Türk Dil Kurumu Yayınları.

Parlatır, İ. (2012). *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü.* Yargı Yayınevi.

Rüstemov, R. E. İ. B. (1960). *Azerbaycan Dilinin Grammatikası I(Morfologiya).* Bakı.

Sağır, M. (1995). *Erzincan ve Yöresi Ağızları.* TDK Yayınları.

Sakaoğlu S.& Alptekin A. B.& Şimşek E. (2000). *Azerbaycan Âşıkları ve Halk Şairleri Antolojisi.* Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.

Sertkaya, O. F. (1989). -An/ -En yeni şekiller ve örnekleri üzerine. *TDAY-Belleten,* TDK Yayınları.

Sertkaya, O. F. (1988). *Bolsungıl tep tediler.* Uluslararası Türk Dili Kongresi.

Sis, N. (2007). *Türkmen Türkçesi*. Öz Serhat Yayıncılık.

Söyegow, M. (1999). *Türkmen Dilinin Grammatikası.* Morfologiya.

Soykan, Ö. N. (2003). *Arayışlar.* İnsancıl Yayınları.

Şirin, H. (2016). *Eski Türk Yazıtları Söz Varlığı*. TDK Yayınları.

TDK (2009). *Tarama Sözlüğü, I -VIII.* TDK Yayınları.

Tezcan, S. (1978). *Azerbaycan Halk Yazını Örnekleri*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Tezcan, S. (2001). *Dede Korkut Oğuznâmeleri Üzerine Notlar.*

Tekin, Ş. (1990) Türkçede -mA olumsuzluk eki ile -dık+ eki nereden geliyor? .*Tarih ve Toplum*. c.13, 14-17

Tekin, T. (2003). *Orhon Türkçesi Grameri*. Türk Dilleri Araştırmaları Yayınları.

Tekin, Ş. (1993). *Uygur Metinleri I, Kuanşi İm Pusar (Ses İşiten İlah).* Atatürk Üniversitesi Yayınları.

Tekin, Talat (1975). *Ana Türkçede Asli Uzun Ünlüler.* Hacettepe Üniversitesi Yayınları.

Temir, A. (1946). Uygurca Ançulayu ve Altay Dillerindeki Ança Sözü Hakkkında. *TDAY Belleten*, Sayı 6-7.

Temir, A. (1948). Uygurca yme sözü hakkında. *TDAY Belleten, s.*12- 13, 33-40.

Tietze, A. (2002). *Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugatı*. Simurg Yayınları.

Timurtaş F. K. (2012). *Eski Türkiye Türkçesi*. Kapı Yayınları.

Tiken, K. (2004). *Eski Türkiye Türkçesinde Edatlar Bağlaçlar Ünlemler ve Zarf-Füller.* TDK Yayınları.

Topaloğlu, A. (1989). *Dil Bilgisi Terimler Sözlüğü*. Ötüken Yayınları.

Toparlı, R. (1999). *Son Çekim Edatları. Türk Gramerinin Sorunları II* (26 Mart 1994). TDK Yayınları.

Tudorka, A. (1994). *Gagauz'um Bucaktır Yerim, Arnaut Tudorka*. Ocak Yayınları.

Tulum, M. (1993). La / Le Ekine Dair. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi,* (Ayrı basım) Edebiyat Fakültesi Basımevi. (III. Millî Türkoloji Kongresi, 6-10 Ekim 1980 Sunulan Bildiri) S. 158-164.

Tuna, O. N. (1986). *Türk Dilbigisi.* (Fonetik ve Morfoloji), İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyat Eğitimi Bölümü Ders Notları:3.

Tuna, O. N. (1986). *Türkçenin Sayıca Eş Heceli İkilemelerinde Sıralama Kuralları ve Tabiî Bir Ünsüz Dizisi.* Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Tuna, O. N. (1960) *Köktürk ve Uygurcada Uzun Vokaller*. TDAY- Belleten.

User, Ş. H. (2006). *Türk Yazı Sistemleri*. Akçağ Yayınları.

Uygur, C. V. (2011). *Türkmence*. Fakülte Kitabevi.

Uzun, L. (1995). *Orhon Yazıtlarının Metindilbilimsel Yapısı*. Simurg Yayınları.

Üstüner, A. (2003). *Türkçede Pekiştirme*. Fırat Üniversitesi Basımevi.

HABER ÜRETİMİ VE TÜKETİMİNDE DİJİTALLEŞME

DR. SAİBE PALA

EĞİTİM
yayınevi

HABER ÜRETİMİ VE TÜKETİMİNDE DİJİTALLEŞME
Dr. Saibe Pala

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-79-3
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

HABER ÜRETİMİ VE TÜKETİMİNDE DİJİTALLEŞME
Dr. Saibe Pala
VIII+190 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-79-3

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aisch, G., & Rost, L. C. (2020). Four Recent Developments in News Graphics. J. Gray, &L. Bounegru içinde, *The Data Journalism Handbook 2.*

Akın, M. A. (2021). Dijital Kültür, Habitus ve Z Kuşağına Yansımalar. D. A. Aslaner, & A. G. Aslaner içinde, *Dijital Çağda Z Kuşağı Gerçekleri* (s. 275-291). İstanbul: Kriter.

Altay, D. (2005). *Küresel Köyün Medyatik Mimarı Marshall McLuhan*, Nurdoğan Rigel, Gül Batuş, Güleda Yücedoğan, Barış Çoban (Ed.) Kadife Karanlık 21. Yüzyıl İletişim Çağını Aydınlatan Kuramcılar (s.17). İstanbul: Su Yayınları.

Aslaner, A. G. (2021). Z Kuşağı Perspektifinden Yeşil Pazarlama ve Reklamcılık. D. A. Aslaner içinde, *Dijital Çağda Z Kuşağı Gerçekleri* (s. 35-63). İstanbul: Kriter.

Atabek, Ü. (2020). *Tarihten Geleceğe İletişim Teknolojileri.* Ankara: Siyasal Kitabevi.

Ay, A., & Sezer, Ö. (2019). Dijitalleşmenin Güvenlikleştirme Vaadi: Dijital Hapishaneler. F. Aydoğan içinde, *Endüstri 4.0 ve Dijital Medya* (s. 113-136). İstanbul: Der Yayınları.

Baldini, M. (2000). *İletişim Tarihi*. Çev: Gül Batuş, İstanbul: Avcıol Basım Yayın. ss:59-61.1. Basım.

Bentley , E. (2020). The Web as Medium for Data Visualization. J. Gray, & L. Bounegru içinde, *The Data Journalism Handbook 2.*

Berg, B. L., & Lune, H. (2016). Qualitative Research Methods for the Social Sciences. (A. Arı, Çev.) Konya: Eğitim Yayınevi.

Bolin, G. (2017). *Media Generations.* New York: Routledge.

Bourdieu, P. (1997). *Televizyon Üzerine*. Çev: Turhan Ilgaz, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları. Bryman A, Cramer D. (2001). *Quantitative Data Analysis with SPSS Release for Windows*, London: Routledge.

Büyüköztürk, Ş. (2002). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı.* Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Carey, W. James (1983) Tecnology and Ideology: The Case of Telgraph adıyla, Prospect: The Annual of the American Studies Association, Vol: 8, s:303-311.

Crowley, D., Heyer, P. (2017). *İletişim Tarihi.* Çev: Berkay Ersöz, Ankara: Siyasal Kitabevi4. Basım.

Çetinkaya, A. (2019). Gazetecilik Pratiğinin Dönüşümü: Haber Üretiminde Çoklu Yetenek. Z. Özdemir, & A. Çetinkaya içinde, *Dijital Çağda Habercilik* (s. 143-173). İstanbul: Der Yayınları.

Çetinkaya, A. (2020). Çevrimiçi Gazetecilikte Alternatif Bir Gelir Modeli Olarak Kitlesel Fonlar. Ö. Erkmen, B. Ataman, & S. Çoban içinde, *Yeni Gazetecilik Mecralar, Deneyimler, Olanaklar* (s. 82-113). İstanbul: Kafka.

Çetinkaya, A., Kartal, N. (2022). Podcast Gazeteciliği. S. Bayrakçı, & S. Özay içinde, Dijital Çağda Uzman Gazetecilik (s. 223-242). İstanbul: Çizgi Kitabevi.

Dijk, J.van, Thomas, P., & Waal, M. (2018). *The Platform Society: Public Values in a Connective World.* New York: Unıversity Press.

Doğu, B. (2020). Medya Ekosisteminde Yönelimler. Ö. Erkmen, B. Ataman, & B. Çoban içinde, *Yeni Gazetecilik Mecralar, Deneyimler, Olanaklar* (s. 21-52). İstanbul: Kafka.

Donfut, C., & Arber, S. (2001). The Myth of Generational Conflict. S. Arber, & C. Donfut içinde, The Myth of Generational Conflict (s. 1-22). London: Routledge.

Dursun, Ö.Ö. (2010). İletişimde Dönüşümler. Ferhan Odabaşı (Ed.), *Bilgi ve İletişim Teknolojileri Işığında Dönüşümler* içinde (242-243. ss.). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Eisenstein, E. (2017). Okuma Kamusunun Yükselişi. Çev: Berkay Ersöz, D. Crowley, P. Heyer (Ed.), *İletişim Tarihi* içinde (148-159. ss). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Erdoğan İ. (2003*). Pozitivist Metodoloji: Bilimsel Araştırma Tasarımı, İstatistiksel Yöntemler, Analiz ve Yorum*, Ankara: Erk.

Erkmen, Ö., Ataman, B., Çoban, B. (2020). *Yeni Medya-Mecralar, Deneyimler, Olanaklar.* İstanbul: Epsilon Yayınevi.

Gunter, B. (2015). The Cognitive Impact of Television News. Palgrave Macmillan.

Graff, H.J. (2017). İlk Modern Okuryazarlık. Çev: Berkay Ersöz, D. Crowley, P. Heyer (Ed.), *İletişim Tarihi* içinde (160-173.ss.). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Huizinga, J. (2021). *Homo Ludens- Oyunun Toplumsal İşlevi Üzerine Bir Deneme.* (M. A. Kılıçbay, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

İnuğur, M.N. (2002). *Basın ve Yayın Tarihi.* İstanbul: Der Yayınları. 5. Basım.

İyigüngör, T. (2022). Sanal Gerçeklik ve Haberi Hissetmek. S. Özay, & S. Bayrakçı içinde, Dijital Çağda Uzman Gazetecilik 1 (s. 211-229). İstanbul: Çizgi Kitabevi.

Kayım, N., & Kaya, S. (2021). Empty Sharing Ekseninde Tiktok ve Z Kuşağı İlişkisi. D. A. Aslaner, & A. G. Aslaner içinde, *Dijital Çağda Z kuşağı Gerçekleri* (s. 319-344). İstanbul: Kriter.

Kocabay Şener, N. (2021). Yapay Zekânın Habercilikte Kullanımı: Olanaklar ve Sakıncalar. F. Zengin, & B. Kapır içinde, Yapay Zekâ ve Medya (s. 217-244). İstanbul: Doruk Yayınları.

Mannheim, K. (1952). The Problems of Generations. P. Kecskemeti içinde, Essays on the Sociology of Knowledge (s. 276-286). London: Oxford University Press Inc.

McCrindle, M. (2018). The ABC of XYZ: Understanding the Global Generations. Australia: A McCrindle Publication.

McLuhan, M. (2001). *Gutenberg Galaksisi*. Çev: Gül Çağalı Güven, İstanbul: YKY. 1. Basım.

McLuhan, M. (2017). Radyoyu Anlamak. Çev: Berkay Ersöz, D. Crowley, P. Heyer (Ed.), *İletişim Tarihi* içinde (354-356. ss). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Narin, B. (2017). *Gazetecilik 2.0 İnternet Gazeteciliğinde Hipermetinsellik*. Ankara: Gece Kitabevi.

Narin, B. (2020). Bak-Geç Gazeteciliği: Akıllı Saatler ve Gazetecilik Pratikleri Üzerine Bir Tartışma. Ö. Erkmen, B. Ataman, & B. Çoban içinde, *Yeni Gazetecilik, Mecralar, Deneyimler,Olanklar* (s. 156-176). İstanbul: Epsilon.

Neuman, W. L. (1997). *Social Research Methods: Qualitative and Quantitative Approaches,* Boston: Ally and Bacon.

Neuman, L. W. (2014). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri Nitel ve Nicel Yaklaşımlar 2.* (S. Özge, Çev.) Ankara: Desen Ofset.

Norusis M. J. (2002*). SPSS 11.0 Guide To Data Analysis*, New Jersey: Prentice Hall.

Odabaşı , B., & Barış, G. (2002). *Tüketici Davranışı.* İstanbul: MediaCat.

Oğuz, G.Y. (2012). Televizyon Haberlerinde Temsil Sorunu: Kadınlar Haberin Neresinde?

Ömer Özer (Ed.) *Haberi Eleştirmek* (217-246 ss.). Konya: Literatürk.

Orhon, N. (2004*). Değişim Değeri açısından Televizyon Haberi': Teknolojik ve İdeolojik Boyutuyla Metalaşan Televizyon Haberleri.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Yayınları.

Özçelik, B. (2023). *"Yürü Bir Gerçeğe" Hakikat Sonrası'nı Anlamak*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Özdemir, Z., Çetinkaya, A. (2019). *Dijital Çağda Habercilik Kuram ve Uygulamada Yeni Yönelimler,* İstanbul: Der Yayınları.

Pavlik, J. V. (2013). *Yeni Medya ve Gazetecilik.* (M. Demir, & B. Kalsın, Çev.) Ankara: Phoenix.

Postman, N. (1994). *Televizyon Öldüren Eğlence*, Osman Akınhay (Çev.), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Porghamrezaeieh, S. (2013). Başta Miğfer, Sırtta "PRESS" Damgalı Çelik Yelekle Savaş Meydanlarının Diline Tercüman Olmak:Savaş Gazeteciliği. Ş. Çağlar içinde, *Şövalyelik Mesleği Gazeteciliğin Uzmanlık Alanları* (s. 229-269). Konya: Literatürk.

Sabırcan, F., & Arısoy Gedik, C. (2021). Z Kuşağının Dijital Veri Güvenliği ve Dijital Okuryazarlığı Üzerine Bir Araştırma. D. Aydın Aslaner, & A. G. Aslaner içinde, *Dijital Çağda Z Kuşağı* (s. 177-230). İstanbul: Kriter.

Saka, E. (2017). Dijital Dönüşüm ve Gazetecilik için Yeni İş Modelleri. E. Saka, V. Görgülü, & A. Sayan içinde, *Yeni Medya Çalışmaları IV: Dijitalleşen Gazetecilik İçin Yeni İş Modelleri* (s. 11-40). İstanbul: Taş Mektep Yayınları.

Schudson, M. (2017). Yeni Gazetecilik. Çev*:* Berkay Ersöz, D. Crowley, P. Heyer (Ed.), *İletişim Tarihi* içinde (208-217. ss). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Schudson, M. (2022). *Gazetecilik Neden Önemli?* (G. Adaklı, Çev.) Ankara: Um:ag.

Standage, T. (2017). Telgraf-Viktoryan İnternet. Çev: Berkay Ersöz, D. Crowley, P. Heyer (Ed.), *İletişim Tarihi* içinde (199-207.ss). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Stephens, M. (2017). Televizyon Haberleri Dönüştürüyor, Çev: Berkay Örsöz D. Crowley,

P. Heyer (Ed.), *İletişim Tarihi* içinde (174-179. ss). Ankara: Siyasal Kitabevi. Stephens, M. (2017*). Beyond News, The Future Of Journalism*. Columbia University Press.

Suda, B. (2012). Different Charts Tell Different Tales. J. Gray ve L. Bounegru içinde, *The Data Journalism Handbook 1.*

Sundar, S. S. (2008). The MAIN Model: A Heuristic Approach to Understanding Technology Effects on Credibility. M. Metzger, & A. Flanagin içinde, Digital Media, Youth, and Credibility (s. 73-100). Cambridge: MA: MIT Basını.

Şen, A. F. (2020). Bir Dijital Gazetecilik Uygulaması Olarak Video Gazeteciliği ve Çevrimiçi Haber Videoları. Ö. Erkmen, B. Ataman, & B. Çoban içinde, *Yeni Gazetecilik Mecralar, Deneyimler, Olanaklar* (s. 177-200). Kafka Yayınları.

Taylan, A. (2015). Nitel ve Nicel Araştırmalarda Evren ve Örneklem Seçimi ve Sorunlar. B. Yıldırım içinde, *İletişim Araştırmalarında Yöntemler* (s. 47-84). Konya: Literatürk.

Tapscott, D. (2009). Grown Up Digital: How the Net Generation is Changing Your World. Mc Graw-Hill.

Temel, F. (2022). Haberin Anatomisi ve Dijital Haber. E. O. Olkun içinde, *Dijital Dünyada Haberin Dönüşümü* (s. 12-28). Konya: Literatürk.

Thompson, JB. (2008). *Medya ve Modernite*. Çev: Serdar Öztürk, İstanbul: Kırmızı Yayınları. 1. Baskı

Thompson, JB. (2017). Haber Ticareti. Çev: Berkay Ersöz, D. Crowley, P. Heyer (Ed.), *İletişim Tarihi* içinde (174-179. ss). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Timisi, N. (2016). Teknoloji ve Toplum, Ağlar ve Aktörler. N. Timisi içinde, *Dijital Kavramlar, Olanaklar, Deneyimler* (s. 17-40). İstanbul: Kalkedon.

Tokgöz, O. (2008). *Temel Gazetecilik.* Ankara: İmge Kitabevi. 7. Basım

Toprak, Ö., Koçak, M. C., ve Küçük, O. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Gözünden İnternet Haber Sitelerinin Güvenilirliği. Z. Özdemir, & A. Çetinkaya içinde, Dijital Çağda Habercilik (s. 265-286). İstanbul: Der Yayınları.

Ünal, R. (2019). *Dijital Çağda Habercilik Etiğine İlişkin Bir Sorun Olarak Tık Tuzakları ve 'Tık Tuzağı Avcıları'* (Ed: Filiz Aydoğan). İstanbul: Der Yayınları.

Ünal, R., & Taylan, A. (2020). Confrontation of Media Professionals with New Production Styles: Opportunity or Threat? D. İnce , & Y. Bazirgan Arar içinde, *Journalism in Turkey* (s. 191-211). Berlin: Peter Lang.

Vural, BA. (2006). *Bilgi İletişim Teknolojileri ve Yansımaları*. İstanbul: Nobel Yayın Dağıtım, s.10-13.

Yaylagül, L. (2012). *Kitle İletişim Kuramları.* Ankara: Dipnot Yayınları.

Yenituna, B., & Değerli, A. (2021). Haber Oyunları ve Z Kuşağı: Atki Alanı Hedefi Yerini Buluyor Mu? D. Aslaner, & A. G. Aslaner içinde, Dijital Çağda Z Kuşağı Gerçekleri (s. 89-126). İstanbul: Kriter.

Yetkin, B. (2021). Yeni Medya Mecralarında Haber Tasarımına Yönelik Karşılaştırmalı Bir İnceleme. B. Yetkin içinde, *Güncel Haber Sosyolojisi Çerçevesinde Gazetecilikte Yeni Yönelimler* (s. 135-160). Ankara: Dorlion Yayınları.

Yıldırım, B.(2015). *İletişim Araştırmalarında Yöntemler*, Konya: Literatürk.

MAKALELER:

Ahlers, D. (2006). News Consumption and the New Electronic Media. *The International Journal of Press/Politics, 11*(1), 29-52.

Almeida, F. (2017). Concept and Dimensions of Web 4.0. *International Journal of Computers and Technology*, 16(7), 7040-7046.

Anar, Ü. İ. (2020). Verinin İşlenmesi Sürecinde İnfografik ve İnteraktif Habercilik. *Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesi Araştırma Dergisi, 16*(16), 133-160.

Antunovic, D., Parsons, P., & Cooke, T. (2016, August 12). 'Checking' and googling:Stages of news consumption among young adults. *Journalism , 19*(1), 1-17.

Asraful, A., Namhee, C., ve Soo, K. K. (2018, May 16). The Role of News Media Literacy in Predicting News Personalization and News Engagement. Ewha Journal of Social Sciences, 34(1), 73-108.

Ateşgöz, K., & Kılıç, D. (2022). Haber Tüketim Motivasyonları ve Tatminleri Ölçeği'nin Geliştirilmesi ve Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi*. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi* (60), 143-167.

Aydoğan, F., Kırık, A.M. (2012). Alternatif Medya Olarak Yeni Medya. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi (Aralık).* Sayı 18.

Banjac, S. (2021, October 7). An Intersectional Approach to Exploring Audience Expectations of Journalism. *Digital Journalism, 10*(1), 128-147.

Beckett, C., & Deuze, M. (2016, September 5). On the Role of Emotion in the Future of Journalism. *Social Media+Society*, 1-6.

Bergström, A., & Belfrage, M. J. (2018, January 12). News in Social Media. *Digital Journalism, 6*(5), 583-598.

Bodó, B., Helberger, N., Eskens, S., & Möller, J. (2018, Dec. 17). nterested in Diversity: The role of user attitudes, algorithmic feedback loops, and policy in news personalization. *Digital Journalism, 7*(2), 206-229.

Bonini, T. (2015, July). The 'Second Age' of Podcasting: reframing Podcasting. Quaderns del CAC, 41(18), 21-30.

Brügger N, Goggin G., Milligan I., ve Schafer V. (2017). Internet Histories, Digital Technology, Culture and Society. 1(2), s.1-7.

Can, S., Koz, K. A., & Işık, U. (2018, Kasım). Veri Gazeteciliğinde İnfografik Kullanımı. *Uluslararası Medeniyet Çalışmaları Dergisi, 3*(2), 156-171.

Castro , L., Strömbäck, J., Esser, F., Aelst, P., Vreese, C., Aalberg, T., . . . Theocharis, Y. (2022, October). Navigating High-Choice European Political Information Environments: a Comparative Analysis of News User Profiles and Political Knowledge. *The International Journal of Press/Politics, 27*(4), 827-859.

Cereci, S. (2010). Haber ve Toplum Arasındaki İlişkinin Toplumsal Yaşama Yansımaları. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 19, Sayı 3, 2010, s.107- 108.

Cogin, J. (2011, October 17). Are generational differences in work values fact or fiction? Multi-country evidence and implications. The International Journal of Human Resource Management, 23(11), 2268-2294.

Conill, R. F. (2016, November). Points, badges, and news. A study of the introduction of gamification into journalism practice. *REVISTA DE RECERCA I D'ANELISI, 33*(2), 45-63.

Conill, F., Foxman, Maxwell, Jones, Janet, Sihvoven, T., & Siitonen, M. (2020). Playful Approaches to News Engagement. *Convergence: The International Journal of Research into New Media Technologies, 26*(3), 457-469.

Conill, R. F. (2018, Feb. 23). The Audience Oriented Editor, Making Sense of the Audience in the Newsroom. *Digital Journalism, 6*(4), 436-453.

Chung, D. (2008, Aprıl). Interactive Features of Online Newspapers: Identifying Patterns and Predicting Use of Engaged Readers. *Journal of Computer-Mediated Communication, 13*(3), 658-679.

Coddington, M. (2015, Nowember). Clarifying Journalism's Quantitative Turn. *Digital Journalism, 3*(3), 331-348.

Çaba, D. (2018, Mart).Dijital Çağda Değişen Hbaer Sunumu: Gazetecilikte Sanal Gerçeklik Uygulamaları. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 6*(1), 691-723.

Deuze, M. (2003). The Web and its Journalisms: Considering the Consequences of Different Types of News Media Online. *New Media & Society, 5*(2), 203-230.

Dick, M. (2013, September 19). Interactive Infographics and News Values. *Digital Journalism, 2*(4), 490-506.

Dowling , D., & Miller, K. (2019, June 7). Immersive Audio Storytelling: Podcasting andSerial Documentary in the Digital Publishing Industry. *Journal of Radio & Audio Media*, 167-184.

Dunlap, J. C. (2016, September 8). Getting graphic about infographics: design lessons learned from popular infographics. *Journal of Visual Literacy, 35*(1), 42-59.

Edgerly , S., & Vraga, E. (2020). That's Not News: Audience Perceptions of "News-ness" and Why It Matters. *Mass Communication and Society, 23*(5), 730-754.

Elenbaas, M., Boomgaarden, H. G., Schuck , A. R., & Vreese, C. (2013, January 30). The Impact of Media Coverage and Motivation on Performance-Relevant Information. *Political Communication, 30*(1), 1-16.

Ersöz, B. (2020). Yeni Nesil Web Paradigması: Web 4.0. *Bilgisayar Bilimleri ve Teknolojileri Dergisi,* 1(2), 58-65.

Eppink, J. (2014, December 16). A brief history of the GIF (so far). *Journal of Visual Culture, 13*(3), 298-306.

Filibeli, T. E. (2018). Kullanıcı Türevli İçerik ve Yurttaş Medyası: Haberin Dönüşümü, Sınırlar ve Olanaklar. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi.* Sayı 29.

Foxman, M. (2015). Play the News. Fun and Games in Digital Journalism. New York: *Tow Center for Dijital Journalism.*

Franklin, B. (2012, Oct. 23). The Future of Journalism: Developments and Debetas. *Journalism Studies*, 663-681.

Gandia, J., Marrahi, L., Huguet, D, (2016). Digital Transparency and Web 2.0 in Spanish City Councils, *Government Information Quarterly,* Volume 33, Issue 1, January 2016, Pages 28-39.

Ghersetti, M., & Westlund, O. (2016, November 22). Habits and Generational Media Use.

Journalism Studies, 19(7), 1039-1058.

Goggin, G. (2020, January 15). Digital Journalism after Mobility. *Digital Journalism, 8*(1), 170-173.

Gürsimsek, Ö. A. (2016, June 30). Animated GIFs as vernacular graphic design: producing Tumblr blogs. *Visual Communication, 15*(3), 329-349.

Haan, Y., Kruikemeier, S., Lecheler, S., Smit, G., & Nat, R. (2017, January 10). When Does an Infographic Say More Than a Thousand Words? *Journalism Studies, 19*(9), 1293- 1312.

Haim, M., Graefe, A., & Brosius, H.-B. (2017, July 6). Burst of the Filter Bubble?: Effects of Personalization on the Diversity of Google News. Digital Journalism, 6(3), 630-643.

Hassan, R. (2019, January). Digitality, Vırtual Reality and The 'Empathy Machine''. *Digital Journalism, 8*(2), 195-212.

Hendler, J., & Berners-Lee, T. (2010, February). [1] Hendler, J, and Berners-Lee, T. 2010. From the Semantic Web to social machines: A research challenge for AI on the World Wide Web. *Artificial Intelligence*, 174(2), 156-161.

Hernández-Serrano, M.-J., Renés-Arellano, P., Graham, G., & Greenhill, A. (2017). From Prosumer to Prodesigner: Participatory News Consumption. *Media Education Research Journal, 25*(50), 77-87.

Hermida , A., Fletcher, F., Korell, D., & Logan, D. (2012, March 22). Share, Hare, Like, Recommend. *Journalism Studies, 13*(5), 815-824.

Jian, L., & Usher, N. (2014). Crowd-Funded Journalism. *Journal of Computer-Mediated Communication, 19*, 155-170.

Jorgensen, K. (2019, December 12). An Emotional Turn in Journalism Studies? *Digital Journalism, 8*(2), 175-194.

Karaaslan, İ. A. (2018, 12 28). Online Gazeteciliğe Geçişte Değişen Haber Tüketim Pratikleri: Yetişkinler Üzerine Bir Araştırma. *Akdeniz İletişim Degisi*(30), 241-259.

Karabulut, B. (2015). Bilgi Toplumu Çağında Dijital Yerliler, Göçmenler ve Melezler. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(21), 11-23.

Karabulut, T. (2015). Dramatik Yapının Analizinde Freytag Tekniğinin Kullanılması. Tiyatro Araştırmaları Dergisi, 39(1), 38-54.

Karaoğlu, G. (2022). News Production and Consumption Practices in Online Journalism: A Cross-Platform Review. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi, 48*, 184- 194.

Katz, E., Blumler, J. G., & Gurevitch, M. (1973). Uses and Gratifications Research. *The Public Opinion Quarterly, 37*(4), 509-523.

Katz , E., Gurevitch , M., & Haas , H. (1973, April). On the Use of the Mass Media for Important Things. *America Sociological Review, 38*(2), 164-181.

Kazaz, M., & Bayar, S. (2019). Haber Tartışma Programlarının Bir Türü Olarak Haber Mahkemeleri Programlarının Analizi: Atv, Tv8, Star Tv Örneği. *Selçuk İletişim, 12*(1), 186-198.

Kazaz, M., & Pala, S. (2021). Dijital Gazeteciliğin Yeni Formu: Haber Hikâyeciliği ve Oyunlaştırma. A. G. Özdengül içinde, *Hikayenin İletişimi* (s. 365-381). Ankara: Atlas Akademik Basım.

Kutlu, A., & Doğan, E. (2020, Kasım 3). Kesin Bilgi, Yayalım: Hakikat Sonrası Çağda Yalan Haberlere İlişkin Y Kuşağının Tutum ve Davranışları. *Akdeniz İletişim Dergisi*, 83-100.

Küçükeşmen, E., Şimşek, A., & Türkoğlu, M. E. (2023). Dijital Yerli(ler) Yönetici Adaylarının Sosyal Medya Bağımlılık Düzeyleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 28*(2), 155-179.

Küçükvardar, M. (2021, October 4). Haber Ajanslarının Anlık Mesajlaşma Servisi Kullanımı Üzerine Bir İnceleme: Telegram Örneği. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 1757-1778.

Lee, A. (2013, September 6). News Audiences Revisited:Theorizing the Link BetweenAudience Motivations and NewsConsumption. *Journal of Broadcasting &Electronic Media, 57*(3), 300-317.

Lewis, S., Guzman, A., & Schmidt, T. (2019). Automation, Journalism, and Human– Machine Communication: Rethinking Roles and Relationships of Humans and Machines in News. *Digital Journalism, 7*(8), 409-427.

Lindgren, M. (2021, June 25). Intimacy and Emotions in Podcast Journalism: A Study of Award-Winning Australian and British Podcasts. *Journalism Practice*, 1-16.

Linnhoff, S., & Smith, K. T. (2017, July). An examination of mobile app usage and the user's life satisfaction. *Journal of Strategic Marketing, 25*(7), 581-617.

Masip, P., Suau, J., Caballero, C. R., Capilla, P., & Zilles, K. (2021, June 4). News Engagement on Closed Platforms. Human Factors and Technological Affordances Influencing Exposure to News on WhatsApp. *Digital Journalism, 9*(8), 1062-1084.

Meijer, I. C. (2020, November 26). Understanding the Audience Turn in Journalism: From Quality Discourse to Innovation Discourse as Anchoring Practices 1995–2020. *Journalism Studies, 21*(16), 2326-2342.

Metallo, C., & Agrifoglio, R. (2015). The effects of generational differences on use continuance of Twitter: an investigation of digital natives and digital immigrants. *Behaviour & Information Technology, 34*(9), 869-881.

Morris , J. W., & Patterson, E. (2015, Nov. 19). Podcasting and its Apps: Software, Sound, and the Interfaces of Digital Audio. *Journal of Radio & Audio Media, 22*(2), 220-230.

Naughton, J. (2016). The Evolution of the Internet: from Military Experiment to General Purpose Technology. *Journal of Cyber Polıcy*, 2016 Vol. No.1, ss.5-28.

Napoli, J., & Ewing, M. T. (2008, October 12). The Net Generation. *Journal of International Consumer Marketing, 13*(1), 21-34.

Narin, B. (2016). İnternet Gazeteciliğinde Hipermetin Üretimi. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (43), 118-149.

Narin, B. (2018). Kişiselleştirilmiş Çevrimiçi Haber Akışının Yankı Odası Etkisi, Filtre Balonu ve Siberbalkanizasyon Kavramları Çerçevesinde İncelenmesi. Selçuk İletişim, 11(2), 232-251.

Narin, B. (2018, Temmuz). Evrensel Tasarım İlkelerinin Mayınlı Alanı: Dijital Haritalar ve Gazetecilik. *Erciyes İletişim Dergisi, 5*(4), 163-177.

Nielsen, S., Sheets, P. (2019, August). Virtual Hype Meets Reality: Users' Perception of Immersive Journalism. *Journals, 22*(10), 2637-2653.Immersive journalism. *Journals, 22*(10), 2637-2653.

Nelson, J. (2018, March 6). The Elusive Engagement Metric. *Digital Journalism, 6*(4), 528-544.

Nelson, J., & Lei, R. (2018, November 2). The Effect of Digital Platforms on News Audience Behavior. *Digital Journalism, 5*, 619-633.

Odabaşı, Y. (1984). Pazar Bölünmesinde Kullanılan Sosyal Sınıf Kuramının Yapısı ve Gelişimi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 137-146.

Orgeret, K. S. (2020). Discussing Emotions in Digital Journalism. *Digital Journalism, 8*(2), 292-297.

Özçağlayan, M., & Apak, D. (2017). Soğuk Savaş Yıllarında Algı Yönetimi, Haber ve Propaganda İlişkisi. *Marmara İletişim Dergisi, 28*(28), 107-130.

Özdemir, M. (2010). Nitel Veri Analizi: Sosyal Bilimlerde Yöntembilim Sorunsalı Üzerine Bir Çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11*(1), 323-343.

Özkan, Ç. (2020, Ekim). Yeni Medyada Dijital Hikâye Anlatısına Yeni Bir Yaklaşım: Haber Oyunları. *Üsküdar İletişim Dergisi, 3*(6), 146-167.

Özmen, K. (2022). Gazeteciliğin Değişimi ve Youtube'daki Temsili. *Medya ve Kültür , 2*(1), 10-27.

Pavlik, J. (2010). The Impact of Technology on Journalism. *Journalism Studies, 1*(2), 229- 237.

Peters, C. (2012). Journalism To Go-The changing spaces of news consumption. *Journalism Studies, 13*(56), 695-705.

Planer, R., & Godulla, A. (2020, Marc 18). Longform Journalism in the USA and Germany: Patterns in Award-Winning Digital Storytelling Productions. *Journalism Practice, 15*(4), 566-582.

Purhonen, S. (2015, October 17). Generations on Paper: Bourdieu and the Critique of "Generationalism. Social Science Information, 55(1), 94-114.

Powers, E. (2017, Feb. 21). My News Feed is Filtered? *Digital Journalism, 5*(10), 1315- 1335.

Reiss, M. V. (2022, August 16). Dissecting Non-Use of Online News – Systematic Evidence from Combining Tracking and Automated Text Classification. *Digital Journalism, 11*(2), 363-383.

Prensky, M. (2001a) Digital Natives, Digital Immigrants, *Horizon (NCB University Press), 9*(5), 1-6.

Prensky , M. (2021b). Digital Natives, Digital Immigrants, Part II: Do They Really Think Differently? *Horizon (NCB University Press), 9*(6), 1-9.

Ruggiero, T. E. (2009, November 17). Uses and Gratifications Theory in the 21st Century. *Mass Communication & Society, 3*(1), 3-37.

Schlütz , D., & Hedder, I. (2021, Jan. 28). Aural Parasocial Relations: Host–Listener Relationships in Podcasts. *Journal of Radio & Audio Media*, 1-17.

Schrøder, K. C. (2015). News Media Old and New-Fluctuating audiences, news repertoires and locations of consumption. *Journalism Studies, 16*(1), 60-78.

Scott, B. (2005, February). A Contemporary History of Digital Journalism. *Television & New Media, 6*(1), 89–126.

Searles, K., & Feezellb , J. T. (2023, Aprıl 28). Scrollability: A New Digital News Affordance. *Political Communication, 40*(5), 670-675

Steensen, S., & Ahva, L. (2015). Theories of Journalism in a Digital Age. *Digital Journalism, 3*(1), 1-18.

Steensen, S., Conill , R. F., & Peters, C. (2020, July 7). (Against a) Theory of Audience Engagement with. *Journalism Studies, 21*(12), 1662-1680.

Sundar, S. S., & Limperos, A. M. (2013, December 2). Uses and Grats 2.0: New Gratifications for New Media. *Journal of Broadcasting &Electronic Media, 57*(4), 504- 525.

Swart, J., Kormelink, T. G., Meijer, I. C., & Broersma, M. (2022, February 16). Advancing a Radical Audience Turn in Journalism. Fundamental Dilemmas for Journalism Studies. *Digital Journalism, 10*(1), 8-22.

Şahin, B. G., & Akballı, E. E. (2019, Eylül 1). Tüketici Davranışlarını Etkileyen Faktörler ve Yöntem Analizi. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi, 1*(1), 43-85.

Şeker, M. (2007). Televizyon Haberciliğinde Küresel Format ve Haberciliğe Etkileri. *Selçuk İletişim Dergisi,* 4(4).

Taşdelen, B. (2020). Enformasyondan Bilgi'ye: Üniversite Öğrencileri Haberleri Sosyal Medyadan mı Öğrenir? *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 18*(3), 241- 252.

Topsakal, T. (2020, Eylül 16). Kişiselleştirilmiş Haber Uygulamaları Bağlamında Kullanıcıların Haber Okuma Tercihleri:Bundle Uygulaması Örneği. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 20*(3), 659-686.

Thurman, N., Lewis, S., & Jessica, K. (2019, November). Algorithms, Automation, and News. *Digital Journalism, 7*(8), 980-992.

Thurman, N., Schifferes, S. (2012, March 27). The Future of Personalization at News. *Journalism Studies, 13*(5), 775-790.

Utma, S. (2018, Aralık). Dijital Çağda Medyanın Psikolojik Gücü: Algı Yönetimi Perspektifinden Kuramsal Bir Değerlendirme. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(22), 2903-2913.

Ünal, Y., Şencan, İ., & Kurbanoğlu, S. (2022). Gerçek Ötesi Dönemde Türkiye'deki Lisans Öğrencilerinin Haber Tüketim ve Paylaşım Davranışları. *Türk Kütüphaneciliği, 36*(3), 334-359.

Villus, M., Aharoni, T., Keren , T. W., Pablo , J. B., Hayashi, K., & Mitchelsteine, E. (2022, May 14). Taking a Break from News: A Five-nation Study of News Avoidance in the Digital Era. *Digital Journalism, 10*(1). 148-164.

Yankın, F. B. (2019). Dijital Dönüşüm Sürecinde Çalışma Yaşamı. *Trakya Araştırma Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi E-Dergi*, 7 (2).

Yengin, D. (2010). Yeni Medyanın Olanakları: Semantik Web. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication – January.* 5(1).

Yetkin, B. (2022, Kasım). Yeni Bir Tür Olarak Sürükleyici Gazetecilik: Metaverse Gazeteciliğine Doğru. *Akdeniz Üniversitesi İletişim İletişim Fakültesi Dergisi, 38*(38), 105-125.

Yıldırım, B. (2010). Gazeteciliğin Dönüşümü: Yöndeşen Ortam ve Yöndeşik Gazetecilik. *Selçuk İletişim Dergisi,* 6(2).

Yuan, E. (2011, October 7). News Consumption Across. *Information, Communication & Society,* 14(7), 998-1016.

Zúñiga, H., Abreu, A., & Ripollés, A. (2019, July 20). WhatsApp political discussion, conventional participation and activism: exploring direct, indirect and generational effects. *Information, Communication & Society, 24*(2), 201-218.

Wahl-Jorgensen, K., Williams, A., & Hintz, A. (2018, July 24). Introduction: Changing Relationships Between News Organisations and Audiences. *Digital Journalism, 6*(8), 945-950.

Weber, A. K. (2016). Teletext in Europe: from the Analog to the Digital Era. *Historical Journal of Film, Radio and Television, 36*(4), 723-726.peng

Konferans ve Bildiriler

Bilgiç, H. G., Duman, D., & Seferoğlu, S. (2011). Dijital Yerlilerin Özellikleri ve Çevrim içi Ortamların Tasarlanmasındaki Etkileri. *Akademik Bilişim'11 - XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri* (s. 257-263). Malatya: İnönü Üniversitesi.

Church, K., & Oliveira, R. (2013). What's up with WhatsApp? Comparing Mobile Instant Messaging Behaviors with Traditional SMS. *Conference: Proceedings of the 15th international Conference on Human-computer interaction with mobile devices and services*, (s. 352-361). MUNICH.

Harper, C. (1998). Journalism in a Digital Age. *Democracy and Digital Media Conference.*

Lee, A. M., & Carpini, M. D. (2010). News Consumption Revisited: Examining the Power of Habits in the 21st Century. *11th International Symposium on Online Journalism*, (s. 1-32). Texas.

Ünal, S. (2018). Değişen Gazetecilik Eko Sistemi: Habercilikte Anlık Mesajlaşma Uygulamalarının Kullanımı. *16th International Symposium Communication in the Millenium* (s. 719-737). Eskişehir: Eskişehir Anadolu Üniversitesi, Austin Texas Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi.

Yetkin, B. (2020). Yeni Medya Mecralarında Haber Tasarımına Yönelik Karşılaştırmalı Bir İnceleme. E. Ü. Fakültesi (Dü.), *2. Gelenekselden Dijitale Uluslararası Medya Araştırmaları Sempozyumu* içinde (s. 13-25). İzmir: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi.

Wahlster , W., & Andreas , D. (2006, June). Web 3.0: Convergence of Web 2.0 and the Semantic Web. *German Research Center for Artificial Intelligence (DFKI),Technology Radar II/2006: Focus Topic*, 1-23.

Wohn, D. Y., & Ahmadi, M. (2019, November 9). Motivations andhabits of micro-news consumption on mobile social media. *Telematics and Informatics, 44*, 1-13.

Weitzel, P., & Hunter, J. R. (1999). Teletext-Old Digits in a New Age. *International Broadcasting Convention*, (s. 120-125). Amsterdam.

Wolf, C., & Godulla, A. (2016, June 22). Potentials of digital longforms in journalism. A survey among mobile Internet users about therelevance of online devices, Internet-specificqualities, and modes of payment. *Journal of Media Business Studies, 13*(4), 199-221.

Yayımlanmış Tezler

Agati, H. A. (2012). The Millennial Generation: Howe and Strauss Disputed. *Dissertations, Theses, and Masters Projects*, 18-28.

Battal, A. (2009). *Semantik Web ile Geliştirilen Bir Televizyon Program Öneri Sistemi* (Yayın No.00087), [Yüksek Lisans Tezi, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi] http://earsiv.etu.edu.tr/xmlui/handle/20.500.11851/321

Okay, A. S. (2021). Gelenekselden Dijitale İçeriğin Üretimi ve Dönüşümü: Dijital Habercilik Bağlamında Bir Araştırma. *Doktora Tezi*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çevrimiçi Kaynaklar

Amy , M., Jeffrey , G., & Michael, B. (2016). *The modern news consumer: news attitudes and practices in the digital era.* Pew Research Center.

Bailenson, J. (2018, January 15). *https://www.pbs.org/newshour/economy/making-sense/how-virtual-reality-could-change-the-journalism-industry*. Aralık 6, 2021 tarihinde www.pbs.org/newshour: https://www.pbs.org/newshour/economy/making- sense/how-virtual-reality-could-change-the-journalism-industry adresinden alındı.

Dimock, M. (2019, January 17). *Defining generations: Where Millennials end and Generation Z begins*. December 23, 2022 tarihinde www.pewresearch.org: https://www.pewresearch.org/fact-tank/2019/01/17/where-millennials-end-and- generation-z-begins/ adresinden alındı.

Eddy, K. (2023). *Unpacking news participation and online engagement over time.* University of Oxford. London: Reuters Institute for the Study of Journalism. 24 Eylül 2023 tarihinde https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/digital-news- report/2023/unpacking-news-participation-online%20engagement-over-time adresinden alındı.

Hülür, H., Ölçer, H. (2019). *Bruno Latour'un Eyleyen Ağ Kuramı.* Erişim: http://yenimedya.info/2019/09/25/eyleyen-ag-actor-network-kurami/ Erişim Tarihi: Temmuz 2020.

Gökırmaklı, I. (2022, Eylül 29). *Haberi hikâyeleştirmek: Freytag Piramidi*. İstanbul. Ekim 2, 2022 tarihinde https://www.newslabturkey.org/2022/09/29/haberi-hikayelestirmek-freytag-piramidi/ adresinden alındı.

Kaya, O.P. (2018). *Semantik Web nedir? Arama motorları neden Semantik Web kullanır?* Erişim: https://www.newslabturkey.org/2018/10/04/semantik-web/. Erişim Tarihi: 24.10.2021.

Kılıç, İ. (2022). *Telegram: Popüler kanallarda hangi haberler paylaşılıyor?* https://journo.com.tr/. Ekim 30, 2022 tarihinde https://journo.com.tr/telegram-haber- kanallari adresinden alındı

Kızılkaya, E., Kuleli, M., & Gül, İ. (2022). *Journo Haber Tüketicisi Araştırması: Okur, izleyici ve dinleyici ne istiyor?* İstanbul: Journo. Aralık 1, 2023 tarihinde https://journo.com.tr/haber-tuketicisi-arastirmasi#htyoneticiozeti adresinden alındı.

Lehman, J. (2012, Nisan 9). *https://www.businesswire.com/news/home*. Kasım 5, 2023 tarihinde www.businesswire.com:https://www.businesswire.com/news/home/20120409005536/ en/Time-Study-Reveals- adresinden alındı.

Lingahan, B. J. (2009). *The Sociological Problem of Generations*. Eylül 29, 2022 tarihinde https://www.researchgate.net/publication/261554839_The_Sociological_Problem_of_Generations adresinden alındı.

O'reilly, T..(2005). *What is web 2.0. Design Patterns and Business Models for the Next Generation of Software.* Erişim Adresi: What Is Web 2.0 - O'Reilly Media (oreilly.com)

Prensky, M. (2004). *The Emerging Online Life of the Digital Native.* Ekim 30, 2023 tarihinde www.marcprensky.com: https://www.marcprensky.com/writing/Prensky- The_Emerging_Online_Life_of_the_Digital_Native-03.pdf adresinden alındı.

Peng, C., & Vuorimaa, P. (2001, January). *A Digital Teletext Service.* Temmuz 29, 2024 tarihinde https://www.researchgate.net:https://www.researchgate.net/publication/2371791_ A_Digital_Teletext_Service adresinden alındı

Schrøder, K. C. (2019). *What do News Readers Really Want to Read about?* Reuters Institute. Ekim 24, 2023 tarihinde https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/our- research/what-do-news-readers-really-want-read-about-how-relevance-works-news-audiences adresinden alındı.

Sucu, İ. (2020). *Dijital Çağda Değişen Gazete ve Gazetecilik*, Editörler: Tahsin Emre Fırat, İsmail Pişer, Oktay Demirtaş). https://www.academia.edu/. Erişim Tarihi: Temmuz 2020.

Türkiye İstatistik Kurumu (2023). *Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları.* Ankara: İçişleri Bakanlığı. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuclari-2023-49684 adresinden alındı.

Haber Tüketicisi 2.0 Araştırması. (2023). Ocak 30, 2024 tarihinde https://www.twentify.com/tr/blog/haber-t%C3%BCketicisi-2.0- ara%C5%9Ft%C4%B1rmas%C4%B1 adresinden alındı

https://journo.com.tr/yeni-medya-caginda-haberi-anlatabilmenin-9-yolu. (2016, Nisan 26).

Kasım 23, 2021 tarihinde https://journo.com.tr: https://journo.com.tr/yeni-medya- caginda-haberi-anlatabilmenin-9-yolu adresinden alındı.

https://sozluk.gov.tr/. (tarih yok). Şubat 3, 2024 tarihinde Türk Dil Kurumu Sözlikleri: https://sozluk.gov.tr/ adresinden alındı

MÜZİK KÜLTÜRÜNE DAİR ÇEŞİTLİ GÖRÜŞLER XIV

EDİTÖRLER

Prof. Haluk YÜCEL

Prof. Dr. Serda TÜRKEL OTER

YAZARLAR

Gökhan ALGAN

Melis SOYARSLAN ATAÇ

Tutu AYDINOĞLU

A. Emsal AKSIN ÇEVİK

Birsen OĞUZ ERDİNÇ

Serkan GÜNALÇİN

Barış İPEKÇİLER

Aslı Ceren YILDIRIM KAYA

Eda NAZLIMOĞLU

Serda TÜRKEL OTER

Nilgün SAZAK

Yasemin TAKMAZ ARDIÇ

İdris Eren TATLI

Timur VURAL

Funda YAZIKSIZ

Ayça YILMAZ

Haluk YÜCEL

Fatma Bahar YÜCELEN

EĞİTİM yayınevi

MÜZİK KÜLTÜRÜNE DAİR ÇEŞİTLİ GÖRÜŞLER-XIV

Editörler: Prof. Haluk Yücel, Prof. Dr. Serda Türkel Oter

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-41-0
1. Baskı, Ağustos 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
MÜZİK KÜLTÜRÜNE DAİR ÇEŞİTLİ GÖRÜŞLER-XIV
Editörler: Prof. Haluk Yücel, Prof. Dr. Serda Türkel Oter
VI+254 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-41-0

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Avagyan, A. (2004). Osmanlı İmparatorluğu ve Kemalist Türkiye'nin Devlet-İktidar Sisteminde Çerkesler. İstanbul: Belge Yayınları

Boz, E. (2010). Çerkes Etnik Kimliğinin Yeniden İnşasında Akrabalık, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Ceyhan, D. (2008). Türkiye'de Kültürel Çeşitlilik Olarak Alt Kültürler: Çerkez Ve Manav Alt Kültürleri Arasında Mukayeseli Bir Çalışma, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Demir, G., Bolat, S. (2017). Çerkezler'de Kimlik ve Aidiyet Sosyoloji Konferansları, No: 55 (2017-1) / 1-42DOI: 10.18368/iusoskon.328243.

Durkheim, E. (2016). Sosyolojik yöntemin kuralları (Ö. Doğan, Çev.). Ankara: Doğu Batı.

Gürbüz, R. (2010). El Mızıkası Metodu (Pşıne-Amazırkan), Grafik Baskı Evi, İstanbul.

Netll, B. (2005) The Study of Ethnomusicology, Universtiy of Ilionis Press., USA

Öz, M. (2004). "Merzifon maddesi", TDV İslâm Ansiklopedisi, cilt 29. sf. 243-245, Ankara.

Serdaroğlu, F. Ö., (2018). Merzifon Ve Çevresindeki Halk İnanışları Üzerine Bir Araştırma, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Yücel, H. (2023). Çerkeslerde düğün adetleri ve müzik ritüelleri: Düzce merkez Bataklıçiftlik köyü örneği. *Kesit Akademi Dergisi*, 9 (35), 40-66.

Yücel, H. (2023). Düzce İli Halk Müziği Kültürü, Sonçağ Akademi, Ankara.

İNTERNET KAYNAKÇASI

https://amasya.ktb.gov.tr/TR-59480/merzifon.html (Erişim Tarihi, 11.06.2023)

https://www.facebook.com/notes/murat-yalçın/belgeler-ışığında-çerkesya-neresi-çererkesler kim/263781500330288 (Erişim Tarihi: 21.11.2022)

https://www.facebook.com/187927548011846/photos/pb.100035320221096. 2207520000./1649177 141886872/?type=3 (Erişim Tarihi, 11.07.2023)

https://merzifon.bel.tr/cerkes-kultur-evinin-acilisini-gerceklestirdik (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.facebook.com/photo/?fbid=2566778770126700&set=a.1001961910991140 (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.objektifamasya.com/haber/cerkes-kultur-festivali-renkli-goruntulere-sahne-oldu-38040 (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.facebook.com/photo/?fbid=2546122385525672&set=a.1001961910991140 (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.facebook.com/187927548011846/photos/pb.100035320221096.-2207520000./2293050054166241/?type=3 (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.facebook.com/photo/?fbid=2293027467501833&set=pb.100035320221096.-2207520000. (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.facebook.com/187927548011846/photos/pb.100035320221096.-2207520000./2293026560835257/?type=3 (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.facebook.com/187927548011846/photos/pb.100035320221096.-2207520000./2283240138480566/?type=3 (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

http://www.ozgurcerkes.com/?Syf=18&Hbr=547255&/-Tav%C5%9Fanda%C4%9F%C4%B1-%C3%87erkes-K%C3%BClt%C3%BCr-Festivali-30-Haziran-2013-Pazar-g%C3%BCn%C3%BC-yap%C4%B1ld%C4%B1.-En-son-2000-y%C4%B1l%C4%B1nda-%C3%BC%C3%A7%C3%BCnc%C3%BCs%C3%BC-yap%C4%B1lan-festival-13-y%C4%B1l-aradan-sonra-tekrar-hayata-ge%C3%A7irild (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

http://www.ozgurcerkes.com/?Syf=18&Hbr=547255&/-Tav%C5%9Fanda%C4%9F%C4%B1-%C3%87erkes-K%C3%BClt%C3%BCr-Festivali-30-Haziran-2013-Pazar-g%C3%BCn%C3%BC-yap%C4%B1ld%C4%B1.-En-son-2000-y%C4%B1l%C4%B1nda-%C3%BC%C3%A7%C3%BCnc%C3%BCs%C3%BC-yap%C4%B1lan-festival-13-y%C4%B1l-aradan-sonra-tekrar-hayata-ge%C3%A7irild (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

KAYNAKÇA

- Benli (2019). "Yürük Semâî Usûlünün Biçim Analizi", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Y.L. Tezi.
- Can, Ş. (1981). "Mevlana Celaleddin Rumi ve Eseri". Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Cinpir (2019). "Klâsik Türk Mûsikîsi'nde Ağırsemâî Formunun Tahlili ve Tasnifi", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Y.L. Tezi.
- Çevik (2021). "Beste Formundaki Eserlerin Biçim, Ezgi ve Usûl Açılarından İncelenmesi", Gazi Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Doktora Tezi.
-Çevikoğlu, T. (2011). Mevlevi Ayinleri, Usuller ve Aruz, 1. Cilt, İstanbul: T. C. Konya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.
-Düzgüner, S. (200k), *Mevlevi Sema Ayini ve Mevlevi Musikisi'nin İnsan Psikolojisine Etkileri*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı, Din Psikolojisi Bilim Dalı.
- Feldman, W. (1996). "Music of the Ottoman Court: Makam, Composition and the Early Ottoman Instrumental Repertoire". VWB - Verlag für Wissenschaft und Bildung.
- Gölpınarlı, A. (1993). "Mevlevi Adab ve Erkan". İnkılap Kitabevi.
- Helminski, K. (1999). "The Knowing Heart: A Sufi Path of Transformation". Shambhala Publications.
- İrden, S. (2012). "Hammâmizâde Dede Efendi'nin Mevlevî Âyinleri'ndeki Makam ve Form Anlayışının Türk Din Mûsikîsine Etkileri", Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Lewis, F. D. (2000). "Rumi: Past and Present, East and West". Oneworld Publications.
- Mevlana Celaleddin- i Rumi (2010), *Mesnevi Şerif*, (S. Nahifi, A. Çelebioğlu, Çev.) İstanbul, Timaş Yayınları.
- Oter, S. T. (2021). "Müzik Kültürüne Dair Çeşitli Görüşler VIII", Eğitim Yayınevi.
- Schimmel, A. (1993). "The Triumphal Sun: A Study of the Works of Jalaloddin Rumi". SUNY Press. Erişim adresi: https://archive.org/details/the-triumphal-sun-a-study-of-the-works-of-jalaluddin-rumi_compress.
- Şenduran (2019). "Türk Mûsikîsi'nde Kâr Formunun Yapısı ve Değişimi Üzerine Bir İnceleme", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Doktora Tezi.

Düzeltme:

Müzik Kültürüne Dair Çeşitli Görüşler Kitabımızın 6. Sayısı sayfa 43'te, 8 mısralı Karlar anlatılırken Hacı Faik Bey'e ait Dügâh Kâr'ın analizinde 3. terennüm, tarafımdan sehven unutulmuştur. Analizin 3. terennüm eklenerek düzeltilmiş şekli aşağıdaki gibidir.

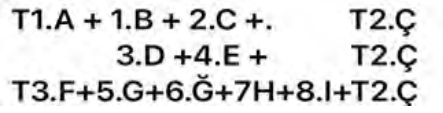

KAYNAKÇA

Aktaş, Abdullah Onur (2012) "Hayatı Müzikle Anlamak ve Schopenhauer Felsefesinde Müzik", *Doğu Batı*, Birinci Basım, Sayı.62, ss.43-70

Harmancı, Mehmet (2007) "İslam Felsefesinde Metaforik Üslup", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Konya

Kınacı, Mesut (2012) "Eski Yunan Dünyasında Müzik ve Müzisyenler", *Doğu Batı*, Birinci Basım, Sayı.62, ss.11-27

Korkmaz, Fahreddin ve Bağçeci, Birsen (2013) "Lise Öğrencilerinin 'Üniversite' Kavramına İlişkin Metaforik Algılarının İncelenmesi", *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt2. Sayı:1, ss.187-204

Ögel, Bahaeddin (2000) "*Türk Kültür Tarihine Giriş Türklerde Devlet ve Ordu Mehteri"*, Cilt 8. Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi, Ankara

Vural, Timur (2019) "Türk'ün Müziği Askeri Müzik", *Türk Musikisi Atlası*, Cilt.4. Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, ss.295-362.

KAYNAKÇA

Çergel, S. (2006). Tanzimat'tan harf devrimine çocuk şarkıları. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul

Çetin, G. Ç. (2011). *Etkinliklerle müzik öğretimi.* Ankara: Kök Yayıncılık.

Dinç, A. (2011). Kazım Karabekir'e ait çocuk şarkılarının eğitim müziği açısından incelenmesi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Erzurum

Göher, F. (2006). Türk ve Batı Çocuk Şarkılarının Karşılaştırmalı Analizi. Yayınlanmış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara

Necati (1928). *Notalı Yeni Çocuk Şarkıları: İlk Mektep 1 ilâ 5 Sınıf*. Milli Kütüphane. Yer numarası (EHT 1947 A 73). Kitabhane-i Hilmi: İstanbul.

Necati bey hakkında biyografik fiş (1928). Belediye Müteferrik Evrak (Demirbaş No. Bel_ Mtf_55549), İBB Atatürk Kitaplığı Sayısal Arşiv ve e-Kaynaklar, İBB Kütüphaneleri, İstanbul.

Okay, C. (2006). Eski Harfli Çocuk Dergileri. Türkiye araştırmaları Literatür Dergisi, Cilt 4,Sayı 7, s. 511-518

Sazak, N., Barış, D. A., Çaydere, Ö. Ö., Sevinç, S. (2014). *İlkokul müzik öğretim programları (1913-2005).* Öncü basımevi: Anlara

Tanır, E. D. ve Aslan, C. (2019). Birinci heyet-i ilmiye ve çalışma esasları. Ankara üniversitesi eğitim bilimleri fakültesi dergisi. Cilt: 52, Sayı: 1, 251-276 DOI: 10.30964/auebfd.525230

Toker, H. ve Özden, E. (2013). Devletinde müzik eğitimi veren önemli kurumlar. Rast Müzikoloji Dergisi. Cilt I, Sayı 2, s.107-128.

Tuğcular, E., (2015). Eğitim müziği besteleme dersinde izlenilen yöntemler (gazi üniversitesi örneği). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi. /Sayı 1 s.1-12 DOI NO: 10.5578/AMRJ.8895

Uçan, A. (2018). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum (genişletilmiş 4. baskı)*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi

* 3. Selâmda kullanılan son yapının güftesi Rubâî'dir ve murabba yapıda bestelenmiştir.

Ayinlerin sistematik bir biçiminin olduğunu düşünülerek başlanılan bu çalışmada Nâyî Osman Dede'nin Rast Mevlevî Âyîni'nin sistematik, simetrik bir biçiminin olduğu tespit edilmiştir. Selâmlarda kullanılan güftelerin beste yapılarının Türk Mûsikîsi sözlü formları bestelenirken kullanılan yapılara benzer nitelikte olduğu tespit edilmiştir. Ancak Mevlevî Ayîni formundaki eserlerin tamamı incelendiğinde bahsedilen sistematik yapı daha aydınlatıcı bir şekilde ortaya konulacaktır.

Bu çalışmanın Mevlevî Âyînleri'nin yapısını keşfetmekte, ortaya çıkarmakta önemli bir rol oynayacağı kanısına varılmıştır.

KAYNAKÇA

Aksın Çevik, A. E. (2021). *Beste Formundaki Eserlerin Biçim, Ezgi ve Usûl Açılarından İncelenmesi* [Doktora tezi]. Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Türk Müziği Anabilim Dalı.

Benli, E. (2020). *Yürük Semâî Formunun Biçim Analizi* [Yüksek Lisans]. Ankara Hacı Bayram Veli Üsniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Cinpir, E. (2019). *Klasik Türk Mûsıkîsi'nde Ağırsemâi Formunun Tahlîli ve Tasnîfi* [Yüksek Lisans]. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Çevikoğlu, T. (2011). *Mevlevî Ayinleri, Usûller ve Arûz* (1-2). Konya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.

Erguner, S. (2007). Osman Dede, Nâyî. İçinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (C. 33, ss. 1112-1114). Türkiye Diyanet Vakfı.

Ezgi, S. (1933). *Nazarî, Amelî Türk Musikisi* (C. 3). Bankalar Basımevi.

Oter, S. T. (2018). Klâsik Türk Mûsikîsi'nde Sözlü Eserlere Yönelik Olarak Yeni Bir Form Analizi Yöntem Önerisi. *TURAN-SAM*, *10*(39), 292-298.

Yekta, R., & vd. (1934). Mevlevî Âyinleri I. İçinde *İstanbul Konservatuvarı Neşriyatı Türk Mûsıkîsi Klasiklerinden* (C. 6). Feniks Matbaası.

org, akordeon en çok kullanılan çalgılardandır. Bahçelerde yapılan düğünler azalmaya başlamış düğün salonları rağbet görmüştür. "Kızılcıklar Oldu mu?". "Ramo" popülerliğini devam ettirmiştir. Gelinin bindallı giyme geleneği de devam etmektedir.

KAYNAKÇA

ÇAĞIMLAR, Zekiye, "Anadolu'ya Göç Etmiş Bulgaristan Türklerinin Kutlama Törenleri İle Bu Törenlerde Yer Alan Müzikler", folklor/edebiyat, 2018, cilt:24, sayı:93.

GÜLEÇ, Melda. Medine,"Balkan Göçmenlerinin Sivil Toplum Kuruluşlarına İlgisi. Uludağ

Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2019, C. 20, S. 36, s. 59-78.

KONUKÇU, Enver, "Düzce Tarihi (İlk Devirlerden Cumhuriyete) , Türkiye İmar Turizm ve Sanayi Mecmuası, Yıl: 8, C. 18, Sayı: 212-133, ss. 12-23,1984 İstanbul: Nadir Basımevi.

NÜKTE, Serdar. "Muhacirlikten Göçmenliğe İskândan Yerleşime: Bulgaristan Muhacirleri'nin Konya'ya Göçü"2019, Necmettin Erbakan Üniversitesi ˙ Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

ÖZÇELİK, Fatih, "Cumhuriyet Döneminde Düzce (1946-1960)", Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Doktora Tezi, 2013, İstanbul.

ÖZLÜ, Zeynel, "İlk Çağdan Cumhuriyet'e Bir Batı Karadeniz Kenti Düzce (Ahali-yi Sadıka/ Sefine-i Nuh)", Fırat Bası, 2015, İstanbul.

ÖZTUNA, Yılmaz. (2000). Türk Mûsikîsi Kavram ve Terimleri Ansiklopedisi, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara 2000.

REPERTÜKÜL Nota www.repertukul.com

TÜRBEDAR, Özlem, "Düzce Halk Kültüründe Geçiş Dönemleri (Doğum-Evlenme-Ölüm)" Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi), 2011, Eskişehir.

UZUNER, Şebnem. Oğuz, 1923 – 1945 Yılları Arasında Gerçekleşen Dış Göçler, Bingöl Araştırmaları Dergisi.2021.

ÜSTÜN, Yıldırım. Şafak, "Bulgaristan'dan 1989 Yılında Yalova'ya Göç Eden Türklerin Sosyo-Kültürel Yaşamı Ve Süreç İçindeki Değişimi", İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018, Yüksek Lisans Tezi.

TRT Türk Halk Müziği Repertuarı

YILDIRIM, Hatice, Bulgaristan Göçmenlerinin Bolu'da İskânı (1950-1951), Tarihin Peşinde Uluslararası Tarih Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2021, Sayı: 26 Sayfa: 257-276.

YÜCEL, Haluk, "Düzce İli Halk Müziği Kültürü", Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 10, Sayı: 65, Ağustos 2023, S. 18-49.

YÜCEL, Haluk, "Düzce İli Halk Müziği Kültürü", Sonçağ Yayıncılık, 2023, Ankara

İNTERNET KAYNAKLARI

Url 1: http://www.kanalb.com.tr/haber.php?HaberNo=158815 (Erişim Tarihi, 13. 03. 2022)

Url 2: http://www.duzce.gov.tr/ (Erişim Tarihi, 11.03.2022) (Erişim Tarihi, 18.02.2023)

Url 3: https://www.aksam.com.tr/gunes/duzce-nerede-duzce-cilimli-haritada-nerede-komsu-illeri-hangileri/haber-1220260

KAYNAK KİŞİLER

Hasan İlhan, (43), Esnaf, Lise Mezunu, Düzce Merkez, Görüşme Tarihi 17. 09. 2023
Süleyman Arı, (73), Esnaf, İlkokul Mezunu, Düzce/Cumayeri, Görüşme Tarihi 17. 09. 2023
Şinasi Duman, (77), Emekli, İlkokul Mezunu, Düzce Merkez, Görüşme Tarihi 10.10.2023
İsmail Keten, (60), Emekli, İlkokul Mezunu, Düzce Merkez, Görüşme Tarihi 10.10.2023
Hanife Bayam, (57), Ev Hanımı Düzce/Cumayeri, Görüşme Tarihi 10.10.2023
Bedri Pehlivan, (67), Emekli/Ortaöğretim/Düzce Cumayeri, Görüşme Tarihi 10.10.2023
Mecnun Başar, (54), Esnaf, Lise Mezunu, Düzce/Cumayeri, Görüşme Tarihi 10.09.2023
Hasan Duman, (42), Esnaf, Lise Mezunu, Düzce Merkez, Görüşme Tarihi 09.19.2023
Leyla Gezer, (62), Ev Hanımı /Ortaöğretim, Düzce/Cumayeri, Görüşme Tarihi 10.09.2023
Ümit Doğan, (42), Esnaf, Lise Mezunu, Düzce Merkez, Görüşme Tarihi 09.19.2023
Zülfikar Ali Pehlivan, (52), Emekli/Ortaöğretim/Düzce Cumayeri, Görüşme Tarihi 10.09.2023
Tunahan Bayam, (21), Öğrenci/Üniversite/Düzce Merkez, Görüşme Tarihi 10.09.2023
Ela Baş, (27), Aşçı, Düzce Merkez Görüşme Tarihi 10.09.2023
Bahadır Kutlu, (25), Öğrenci/Üniversite/Düzce Merkez, Görüşme Tarihi, 06.09.2023

hatırlanmasına büyük ölçüde hizmet etmiştir. 20. yüzyıla kadar Avrupa notasının kullanımında notanın frekans ifade etme özelliğine dikkat çekilmeye çalışılsa da sonraki dönemde nota kullanımı tek anahtarla rast perdesinin sol notasıyla eşleştirildiği bir nota kullanımına dönüşmüştür. Perdenin konum değiştirme özelliğinin farkında olunmadan ve Türk makam müziğindeki nağme-perde ilişkisi yeterince anlaşılmadan eski müzik yazılarının notaya aktarılması da çeşitli sorunları beraberinde getirmiştir. Günümüzde kullanılan notaların böyle bir süreçten geçmiş olabileceği dikkate alınarak, öncelikle Türk makam müziği geleneğinde olduğu gibi eserlerin; cins, aralık, uyum, makam, ezgisel yapı ve nağmeye bağlı özelliklerinin çözümlenmesi önemli bir gerekliliktir.

Eserlerin bu detaylar çerçevesinde ele alınmaması hatalı nota yazımlarına yol açmakta ve çeşitli yanılgılara neden olmaktadır. Notanın günümüzde hatırlatıcı bir belge olarak algılanmak yerine icranın temel aracı olarak kullanılması, hem icrayı hem de eserin öğrenimini ve aktarımını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu nedenle Türk makam müziğinde nota kullanımı önce teori kaynakları çerçevesinde inceleme sürecinden geçirilmeli, makam nağmesi ve perde olgusunu icraya en verimli şekilde yansıtacak çözümlemeler üzerinde çalışılmalıdır.

Kaynakça

Abdülbâkî Nasır Dede (2006), *Tedkik ü Tahkik*, (Y. Tura, Çev.) İstanbul: Pan Yayıncılık, (Orijinal yayın tarihi 1794).

Akdoğu, O. (1995), *Türk Müziğinde Türler ve Biçimler,* İzmir: Can Ofset.

Akdoğu, O. (1991), *Türk Musikisi Nazariyatı Dersleri,* Ankara: Kültür Bakanlığı.

Algar, H. (2010), *Şed*. Erişim Adresi: https://islamansiklopedisi.org.tr/sed.

Arslan, F. (2004), *Safiyyüddin Abdülmümin el-Urmevi er-Risalet'ş-Şerefiyye'si*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi İslam Tarihi ve Sanatları Türk Din Musikisi Anabilim Dalı.

Atalay, A. (2024), *Ebced Yazıları*. Erişim adresi: https://adnanatalay.com/index.php/muzik-yazilari/1-ebced-yazilari.

Bülbül, A. (2017), *Tarihten Bugüne Türk Makam Müziğinde Kullanılan Nota Yazım Teknikleri ve Udi Ahmed Rıfat'ın Miftah-ı Nota'sı (Tahkik ve Transliterasyon),* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çevikoğlu, T. (2018), *Mevlevi Müziği Eserlerinin Yazımında Kullanılan Eski Yazım Sistemleri ve Çeviri Sorunları*, Konya: Selçuk Üniversitesi Mevlana araştırmaları Enstitüsü Yayınları: 13, Bildiriler Serisi : 5.

Dinç, S. (2023), *Kutbüddin Şirazi ve Musiki Nazariyesi (Dürretü-t Tac Eserinin Musiki Bahsi Özelinde Bir İnceleme)*, Ankara: Makgrup Medya Pro. Rek. Yay. A.Ş.

Doğrusöz, N. (2012), *Yusuf Kırşehri'nin Müzik Teorisi*, Kırşehir: Bilge Ajans Yayın Matbaa San. ve Tic. Ltd. Şti.

Ezgi, S. (1933), *Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi,* Cilt I, İstanbul: Milli Mecmua Matbaası.

Farabi. (2020), *Kitabu'l Mûsika'l-Kebir*, (A. Kızılcık, N. Tercan Çev.) İstanbul: Türksoy Yayınları.

Günalçin, S. (2019), *Kanun'un Mandal Düzeneğinin Türk Mûsikîsi Perde Anlayışına Uyarlanabilirliği*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Güray, C. (2012), *Bin Yılın Mirası, Makamı Var Eden Döngü: Edvar Geleneği*, İstanbul: Pan Yayıncılık.

Hatipoğlu, E. (2019), *Perde Okumaları / Üç Ahenk,* E-kitap: ISBN:978-605-83937-6-9.

Hatipoğlu, E. (2013), Türk Musikisinde Ahenkler. *İstem Dergisi*, Yıl: 2013, Sayı: 22.

İbni Sînâ. (2004), *Mûsikî,* (A. H. Turabi, Çev.) (1. Baskı), İstanbul: Litera Yayıncılık.

Popescu Judetz E. (2002), *Tanburi Küçük Artin A Musical Tretise of the Eighteenth Century*, İstanbul: Pan Yayıncılık.

Kanık, M., Z. (2011), *Mahmud bin Abdülaziz'in "Makasıdül'l-Edvar" Adlı Eseri*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İlahiyat Anabilim Dalı İslam Tarihi ve Sanatları Bilim Dalı.

Kantemiroğlu, D. (2001), *Kitabu İlmi'l- Musiki ala vechi'l-hurufat* (1) (Y. Tura Çev.), Cilt:I, İstanbul: Yapı Kredi Kültür Sanat, (Orijinal yayın tarihi 1691).

Mathiesen, T. J. (2001), *Genus.*

Erişim adresi: https://doi.org/10.1093/gmo/9781561592630.article.52776.

Özçimi, M., S. (1989), *Hızır Bin Abdullah ve Kitabü'l Edvar*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Özkan, İ., H. (2006), *Türk Musikisi Nazariyatı ve Usulleri, Kudüm Velveleleri*, Ötüken Neşriyat, İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Öztuna, Y. (2000), *Türk Musikisi Kavram ve Terimleri Ansiklopedisi*, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

Öztürk, O., M. (2021), Makam Nazariyat Tarihinde Başlıca Gelenek ve Modeller, *Anadolu ve Komşu Coğrafyalarda Makam Müziği Atlası*, İstanbul: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayını: 568.

Rauf Yekta. (2003), Türk Musikisi Nazariyatı, (G. Paçacı Çev.) *Musikişinas, Sayı: 6,* İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Türk Müziği Kulübü Yayını (Orijinal yayın tarihi 1924).

Rauf Yekta. (2004), Türk Musikisi Nazariyatı, (G. Paçacı Çev.) *Musikişinas, Sayı: 7,* İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Türk Müziği Kulübü Yayını (Orijinal yayın tarihi 1924).

Rauf Yekta. (2007), Türk Musikisi Nazariyatı, (G. Paçacı Çev.) *Musikişinas, Sayı: 9,* İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Türk Müziği Kulübü Yayını (Orijinal yayın tarihi 1924).

Rushton, J. O. (2001), *Transposition*.

Erişim adresi: https://doi.org/10.1093/gmo/9781561592630.article.28274.

Sezikli, U. (2007), *Abdülkadir Meragi ve Camiu'l-Elhan'ı*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tanburi Cemil Bey (1993), *Rehber-i Musiki,* (H. Cevher Çev.) (1. Baskı) İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi (Orijinal yayın tarihi 1904).

TDK Türkçe Sözlük. (2024). Erişim adresi: http//sozluk.gov.tr.

Uslu, R. (2015), Türk Müziği Tarihinde Yeni Bir Dönemlendirme Önerisi*, Medeniyet Sanat, İMÜ Sanat ve Tasarım Fakültesi Dergisi Eğitim Dergisi*, Yıl:2015, Cilt:1, Sayı: 2, Sayfa: 91-109.

Uygun, M. N. (1999), *Safiyüddin Abdülmümün Urmevî ve Kitabü'l Edvârı* (Birinci Baskı), İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı.

Yavaşça, A. (2002), Türk Musikisinde Kompozisyon ve Beste Biçimleri, İstanbul: Mart Matbaacılık.

Kaynakça

Baştepe, K. (2023) Mecmûa-i Sâz ü Söz'deki Varsağıların Usûl Yönünden İncelenmesi, *Eurasian Journal Of Music and Dance,* (23), 229-246.

Cevher, M.H. (1995) Ali Ufkî Bey ve Hâzâ Mecmû'â-i Sâz ü Söz (Yayımlanmamış Doktora Tezi), *Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İzmir.

Cömert, E. (2022) Elazığ- Harput Müziğinde Divan ve Gazel Formunun Edebi Unsurlarla İlişkisi, *İnternational Journal of Social Sciences*, 6/1, 62-85.

Dilçin, C. (2019) Örneklerle Türk Şiir Bilgisi, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

Ekici, S. (2009) Türk Halk Müziğinin Melodik Yapısının Adlandırılması Konusunda Düşünceler, *Akademik İncelemeler*, c.4, s.1, 21-33.

Kaya, D. (t.y.) Halk Şiirinde Biçim ve Tür, https://dogankaya.com/fotograf/halk_siirinde_bicim_ve_tur.pdf (E.T.01.07.2024).

Köprülü (t.y.) Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar.

Oğuz, M.Ö. vd.(2021) Türk Halk Edebiyatı El Kitabı, Grafiker Yayınları, Ankara.

Özbek, M. (1994) Folklor ve Türkülerimiz, Ötüken Neşriyat, İstanbul.

Sever M. (2013) Türk Halk Şiiri, Ankara Üniversitesi Yayınevi, Ankara

Sunguroğlu, İ. (1961) Harput Yollarında, İstanbul.

Şenel, S. (2009). Kastamonu'da Aşık Fasılları, Kastamonu Valiliği İl Özel İdaresi Yayınları, Kastamonu.

Türkel Oter S. (2018) Klasik Türk Mûsikîsi'nde Sözlü Eserlere Yönelik Olarak Yeni Bir Form Analiz Yöntemi Önerisi, *Turan-Sam Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergi*, (10) 39: 292-309.

SONUÇ

"Şu Yüce Dağların Karı Eridi" eseri Musa Eroğlu icrası üzerinden analiz edilmiş, eserin genel müzikal özellikler bakımından yöre üslubunu yansıtan bir eser olduğu tespit edilmiştir. Musa Eroğlu'nun icrası incelenmiş, yorumcunun eseri yorumlarken hem yöresel üslubu koruduğu hem de kendi kişisel uslubunu esere yansıtarak yorumlamadaki ustalığını ortaya koyduğu görülmüştür. Eser bu bakımdan yöresel tavrın ve şehir müziği tavrının harmanlandığı bir icra örneği olarak değerlendirilmiştir.

Geleneksel müzik kültürümüzün en önemli temsilcilerinden olan Musa Eroğlu "geleneksel bir sözlü kültür ve müzik ortamında yetişen, bu yetişme sürecinde otantik değerlerini koruyarak günümüz şartlarına göre de geliştirerek geleneğin günümüze kadar taşınmasında"[5] ortaya önemli üretimler koyabilen sayılı isimler arasına girmiş, geleneksel halk müziğinin icrası ve aktarımında önemli bir yere sahip olmuştur. Musa Eroğlu kendine has ses rengi ve vokal icrası ile gelenek müziğimizde ön plana çıkan usta icracı ve yorumculardan biridir. Kendi yöresinin eserlerini hem saz hem ses icrasındaki ustalığıyla yeniden yorumlamış eserlere yeni bir anlayış kazandırmıştır. "Şu Yüce Dağların Karı" eserinde de kendi müzikal ifadelerini icrasına yansıtmıştır. Yorumcu yumuşak hançere ifadeleriyle, vibrato ve tril kullanımlarıyla icrasını zenginleştirmiştir. Bu lezzetli söyleyiş hem eserin yöre üslubunu hem icracının kendi üslubunu yansıtmaktadır.

KAYNAKÇA

Çevik, M. *Anonim Bir Türkü*, Musa Eroğlu, Ürün Yayınları, Ankara 2014

Parlak, Erol. *Türk Halk Müziği Ders Notları*

Yazıcı, Derya. *Mersin Yöresi Müzik Kültürü ve TRT Repertuarına Kayıtlı Mersin Türkülerinin İncelenmesi*, International Journal of Cultural and Social Studies 2016

SES KAYDI

Eroğlu, Musa. *Şu Yüce Dağların Karı Eridi (Video)* https://www.youtube.com/watch?v=K4YraHpLDdk

5 Çevik, M. Türkü Kültüründe Değişim Süreci ve Musa Eroğlu (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi, Ankara

katkılar sağlayan dernekler adeta ikinci konservatuar görevi görmektedir. İşte bu amaçla yola koyulan derneklerden biriside "Konya Musiki Derneğidir".

Ülkemizde güçlü bir musiki potansiyeli bulunduğu halde geçmiş dönemde sağlıklı bir kültür ve musiki politikasının tespit edilememiş olması yüzünden bu potansiyel tam değerlendirilememiştir. Bu durum kültür ve sanat hayatımızı olumsuz yönde etkilemiş, sanatta verimi düşürmüştür. Konya Musiki Derneği bu potansiyelin tam değerlendirilebilmesi için el ve gönül birliği içinde çalışmalarına devam etmektedir.

Şunu önemle vurgulamak gerekir ki, kendi musikisini bilmeyen ve sevmeyen insanın ne kadar sanatçı da olsa, milli bir musiki eseri ortaya koyması mümkün değildir. Türk musikisi kendi değer ölçüleri içinde, yeni değişikliklere gidecek, milli haysiyetine, ahlâkına, duygu ve geleneklerine uygun düzeyde Dünya varlığı içinde yerini alacaktır. Geleceğe umutla bakabilmek için araştırma, yayın, sistemli öğretim ve yapıcı, ancak yapıcı eleştiri ve güvenli işbirliği, sanatçılar ve eğitimciler arasında sevgi ve saygı, gelişme ve geliştirme azmi önemlidir.

Dileğimiz klâsik Türk musikisimizin halkımız ve devletimiz tarafından daha çok sevilmesi, değerinin bilinmesi, hakettiği ilgiyi görmesi ve kendi öz kültürümüzün en önemli parçası olduğu bilincine varılmasıdır.

KAYNAKÇA

Bildik, M. (2007) "Röportaj" Konya

Berker, E. (1986) "Konya Türk Musikisi Sempozyumu",tebliğ, Konya.

Berker, E. (1985) "Türk Mûsikisinde Dönemler",Türk tarih Kurumu Basımevi, Ankara.

Ergin, S. (1986) "Konya Türk Musikisi Sempozyumu",tebliğ, Konya.

https://ctext.org/liji/yue-ji/zhs Erişim Tarihi: 01.06.2024

Kanbur, N. (2007) "Röportaj" Konya

Özcan, N. (1995) "Dârü'lelhân Osmanlı Devletinde Kurulan İlk Mûsikî Mektebi, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, c.8. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Turan, O. (1969) "Selçuklular Tarihi ve Türk İslam Medeniyeti", Ötüken Neşriyat, İstanbul.

Görseller

Mehmet A. BÜYÜKALTUNEL Özel Arşivi

Mehmet BİLDİK Özel Arşivi

KAYNAKÇA

Berg, G., (2008). Christa Ludwig: The Birthday Edition, *Journal of Singing*, 65(1), 119-122.

Creech, A., Gaunt, H., Hallam, S. & Robertson, L., (2009). Conservatoire students Perceptions of Masterclass, *British Journal of Music Education*, 26(03), 315-331.

Görsev Kılıç, G., Türkmen, U., (2020). CAKA Bünyesinde Keman Eğitimi Alan Öğrencilerin

Rotasyon Masterclass Uygulamasına Yönelik Görüşleri, *ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 10(2), 352-372.

Haddon, E., (2014). Observational Learning In The Music Masterclass, *British Journal of Music Education,* 31(1), 55-68.

Hanken, I. M., (2008). Teaching and Learning Music Performance: The Master Class, *Musiikkikasvatus The Finnish Journal of Music Education (FJME),* 11(1-2).

Jorgensen, E. R., (1995). Music Education as Community**,** *The Journal of Aesthetic Education*, 29 (3), 71-84.

Yürük, F. C., (2022). *Piyano Masterclass'larında Uzman Yaklaşımların Betimlenmesi Üzerine Bir*

Araştırma. Sanatta Yeterlik Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

İnternet Kaynakçası

URL 1: https://adk.hacettepe.edu.tr/tr/erkan_ogur_ustalik_sinifi_soyl-501 Erişim tarihi: 29.06.2024

URL 2: https://adk.hacettepe.edu.tr/tr/prof_martina_frezotti_ustalik_-861 Erişim tarihi: 28.06.2024

URL 3: https://konservatuvar.anadolu.edu.tr/etkinlikler/nico-couck-gitar-ustalik-sinifi Erişim tarihi: 29.06.2024

URL 4: https://turkeyguitarmeeting.com/16-tgb-program-kitabi/ Erişim tarihi: 10.07.2024

URL 5: https://caka.info/caka-uluslararasi-yaz-kis-muzik-okullari/ Erişim tarihi: 28.06.2024

URL 6: https://www.gumuslukfestival.org/tr/festival Erişim tarihi: 17.06.2024

URL 7: https://www.gumuslukfestival.org/tr/ Erişim tarihi: 17.06.2024

URL 8: https://www.gumuslukfestival.org/tr/program-gfa Erişim tarihi: 05.07.2024

URL 9: https://www.ayvalikmusic.org/ Erişim tarihi: 05.07.2024

KAYNAKLAR

Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi, Milliyet, İstanbul, Cilt 17

Finkelstein, S. (1996) . *Müzik Neyi Anlatır,* İstanbul : Kaynak Yayınları

Hughes, D. A (1954). *Early Medieval Music up to 1300.* London: Oxford University Press

İlyasoğlu, E. (2003). *Zaman içinde Müzik.* İstanbul: Yapı Kredi Yayınları

Kaygısız, M. (2004). *Müzik Tarihi.* İstanbul: Kaynak Yayınları

Machlis, J. & Forney, K. (1955). *The Enjoyment of Music.* New York: W. W. Norton

Parrish, C. (1957). *The Notation of Medieval Music.* New York: W. W. Norton

Rastall, R. (1982). *The Notation of Western Music: An Introduction.* New York: St. Martin's Press

Selanik, C. (1996). *Müzik Sanatının Tarihsel Serüveni.* Ankara: Doruk Yayımcılık

Stein, L. (1979). *Structure&Style.* Princeton, New Jersey: Summy-Birchard Music

Thema Larousse. Tematik Ans, Milliyet, İstanbul, Cilt.5

Ultan, L. (1977). *Music Theory: Problems and Practices in the Middle Ages and Renaissance*. Minneapolis: University of Minnesota Press.

http://acikerisim.deu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/12345/9793/219412.pdf?sequence=1&isAllowed=y http://edition.lamuse.free.fr/fichemusique.html

KAYNAKÇA

Adler, K. (1965). *German Phonetics and Diction, In The Art of Accompanying and Coaching*. Boston, MA: Springer.

Adler, K. (1965). *Italian Phonetics and Diction in Singing. In The Art of Accompanying and Coaching*. Boston, MA: Springer.

Akbulut, Y. (1999). Çocuk Müzik Eğitiminde Tekerlemelerin Yeri ve Önemi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (5), 429-437.

Aydın, Y. (2008). *Artikülasyon Eğitimine Yönelik Bilgisayar Destekli Öğretim Materyalinin Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

Baz, H. M. ve Doğan, D. (2020). *Konuşma Bozuklukları*, İnönü Üniversitesi, Eğitim Sunumları (23), Malatya.

Dağdelen, H. Y. (2011). *İtalyanca Almanca Fransızca Diksiyon*. Pan Yayıncılık, İstanbul.

Ergenç, İ. (1987). Fonolojik İstatistik Yoluyla Karşılaştırmalı Bir Uslup Araştırması, Karl Bühler-Grimin Kardeşler. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 31(1-2), 147-178, Ankara.

Gerçeker, M. (2000), Ses ve Konuşma. *Kbb ve Baş Boyun Cerrahisi Dergisi*, 8(1), 71-78, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi KBB Anabilim Dalı, Derleme, Ankara.

Kramer, M. (2009). The phonology of Italian, Oxford: OUP Oxford, United States.

Meyn, N. (2011). *German pronunciation guide: Brahms: Ein Deutsches Requiem*, Choraline, United Kindom.

Paoli, S. (2016). *A short guide to Italian Phonetics and Phonology for students of Italian Paper*, Oxford Univercity, United States.

Saraç, H. (1999). Sesin Morfolojik ve Fizyolojik Özellikleri. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, (5), Dergipark.

Say, A. (2022). *Müzik Sözlüğü*. Birinci Baskı, Islık Yayınları, İstanbul.

Stern, H. H. (1975). *What Can we Learn From the Good Language Learner?*, In: Canadian Modern Language Review, University of Toronto Press, Toronto.

Töreyin, A. M. (2008). *Ses Eğitimi, Temel Kavramlar, İlkeler, Yöntemler*, Evrensel Müzikevi, Ankara.

Ulubay, G. (2017). Solunum Kas Fizyolojisi ve Kas Gücü Ölçümü. *Toraks Cerrahisi Bülteni*, 10, 37-46, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi, Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, Ankara.

Uluğ, M. (2012). Konuşma İşlevi ve Konuşma Bozuklukları. *Psikoloji Çalışmaları*, 16, 141-150, İstanbul Üniversitesi Psikoloji Bölümü Sunumu, İstanbul.

Wilberforce, E. (1866). Franz Schubert: A Musical Biography. *Fortnightly*, 6(33), 380-382, United Kindom.

Vietör, W. (1913). *German Pronunciation*, O. R. Reisland, Leipzig.

Vural, B. (2004). *Uygulamalı Örneklerle Doğru ve Güzel Konuşma Sanatı- Fonetik- Diksiyon-Artikülasyon*, Hayat Yayınları, İstanbul.

Yang, Q. (2017). *Characteristics of Melodies in Bellini's Art Songs*. School of Art and Design Yunnan University, Kunming, China.

Yavçan, Z. R. (1997). *Ses Eğitiminde İtalyanca, Almanca veFransızca Lirik Diksiyon.* Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Yıldırım, N. (2017). Solunum Sistemi Klinik Fizyolojisi. *Toraks Cerrahisi Bülteni*, 10, 1-8, Aves Publisher, İstanbul.

Zbikowski, L. M. (2009). Music, Language, and Multimodal Metaphor. *Multimodal Metaphor*, 359-381, John Wiley & Sons, United States.

Zıllıoğlu, M. (2007). *İletişim Nedir?*, Cem Yayınevi, Ankara.

şansı tanımaktadır. Varyasyon, içeriğindeki çeşitlemelerden ve yazım farklılıklarından oluşan bir dizi gibi de olduğundan, piyanistler için teknik ve müzikal anlamda çeşitli imkanlar sunma kapasitesine sahiptir. Beethoven üretim hayatı boyunca varyasyon eserlerinin örneklerini vermiştir. Besteci hem bu formu geliştirmiştir önemli bir kişilik olduğu için, hem temayı işleme ve çeşitlendirmedeki ustalığından, günümüze çok kıymetli varyasyon eserleri bırakmıştır.

Kaynakça

-Beethoven, L.v. "Klaviersonaten, Band 1" G. Henle Verlag.

-Beethoven, L.v. "Klaviersonaten, Band 2" G. Henle Verlag.

-Gültek, B. (2007) "Piyano; Bir Çalgının Biyografisi" Ankara: Epilog Yayıncılık.

-Herriot, E. (2007) "Beethoven" İstanbul: Pan Yayıncılık.

-Kamien, R. (1996) "Music; An Appreciationé America: Sixth Brief Edition.

-Orga, A. (1983) "The Illustrated Lives of the Great Composers; Beethoven" Hungary: Omnibus Press.

-Say, A. (2006) "Müzik Tarihi" Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

-Selanik, C. (1996) "Müzik Sanatının Tarihsel Serüveni", Ankara: Doruk Yayımcılık.

İnternet Kaynakları

-https://ks15.imslp.org/files/imglnks/usimg/7/7e/IMSLP144717-PMLP13904-Beethoven_Variations_Ich_denke_dein_Pf4H.pdf

-https://ks15.imslp.org/files/imglnks/usimg/9/90/IMSLP05063-BeethovenNineVariationsOnMarchDresslerWoO63.pdf

- https://s9.imslp.org/files/imglnks/usimg/7/75/IMSLP05086-Beethoven24VariationsOnAnAriettaByRighiniWoO65.pdf

- https://vmirror.imslp.org/files/imglnks/usimg/8/82/IMSLP53059-PMLP05830-Beethoven_Werke_Breitkopf_Serie_17_No_181_32_Variationen_WoO_80.pdf

- https://s9.imslp.org/files/imglnks/usimg/7/7e/IMSLP51811-PMLP01489-Beethoven_Werke_Breitkopf_Serie_16_No_155_Op_111.pdf

-https://ks15.imslp.org/files/imglnks/usimg/b/b7/IMSLP02154-Beethoven_-_Diabellivars_-_SMA.pdf

uygulanması ile çözüm üretebilecekleri düşünülmektedir. Ön kol rotasyonu ile zıt kasların kullanımının engellenerek en zor olarak düşünülen eserlerde bile parmakların herhangi bir problem yaşamadan özgürce hareket edebileceği saptanmıştır. Yine ön kol liderliğinde elin klavye üzerinde gerçekleştirdiği içeri ve dışarı hareketlerinin, parmakların uzunluklarına göre konumlandırılması ile bileğin bükülmesine engel olunarak parmakların rahatlıkla tuşlara basılmasının sağlandığı gözlemlenmiştir. Uzak aralıklı notaların da yürüme eyleminde olduğu gibi tuştan tuşa ağırlık aktarımı ile gerdirmelerden uzak bir şekilde gerçekleşebildiği görülmüştür. Son olarak şekillendirme ile ön kolun çizdiği dalgalanma hareketleriyle, bahsedilen tüm hareketlerin birleşip eserlerde zorlanılan kısımların rahatlıkla çalınabileceği sonucuna varılmıştır.

Çalışmada bahsedilen Taubman Yaklaşımı'nın temel hareketleri dışında oktav, cümle gruplamaları, atlamalar, ezber gibi tekniklerin de aynı bakış açısıyla incelenmesinin icracının hakimiyetine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Beethoven, Ludwig van. (1801). Sonate Op.27, No.2. Erişim: 20 Haziran 2024. https://ks15.imslp.org/files/imglnks/usimg/1/19/IMSLP51726-PMLP01458-Beethoven_Werke_Breitkopf_Serie_16_No_137_Op_27_No_2.pdf

Ercan, Senem Z. (2010). *Piyano Çalmaya Bağlı Sakatlanmaların Önlenmesi: Sanatlar Tıbbı, Fizyolojik Bilgilenme, Destekleyici Teknikler ve Kişisel Tutum. Türkiye'deki Piyanistlerle Bir Çalışma*. Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Milanovic, Elaine Therese. (2012). *Learning and Teaching Healthy Piano Technique: Training as an Instructor in the Taubman Approach.* Doktora Tezi, Griffth Üniversitesi, Queensland.

Moran, Mary. (2008). *Basic Alignment and Rotation*. New York: The Golandsky Institute, s.40.

Ortmann, Otto. (1929) *The Physiological Mechanics of Piano Technique*. Londra: Kegan Paul, Trench, Trubner & Co., Ltd. New York: E.P. Dutton & Co., Inc.

Taubman Institute. (20051). Lecture 2: Forearm rotation. *Virtuosity in a Box: The Taubman Techniques* [DVD]. Medusa, New York: The Taubman Institute.

Taubman Institute. (2005b). Lecture 3: In and out. *Virtuosity in a Box: The Taubman Techniques* [DVD]. Medusa, New York: The Taubman Institute.

Taubman Institute. (2005c). Lecture 4: The walking arm and hand. *Virtuosity in a Box: The Taubman Techniques* [DVD]. Medusa, New York: The Taubman Institute.

Taubman Institute. (2005d). Lecture 5: Shaping; octaves. *Virtuosity in a Box: The Taubman Techniques* [DVD]. Medusa, New York: The Taubman Institute.

Taubman Institute. (2005e). *Virtuosity in a Box: The Taubman Techniques* (Musical Examples and Addenda: Volumes 1-5). Medusa, New York: The Taubman Institute, s.40.

KAYNAKÇA

ADDINGTON, E. J., %100 Mind Power, Çeviri: B. ÇETİNKAYA, %100 Düşünce Gücü, Akaşa Yayın ve Dağıtım Şirketi, 1994

ALPTEKİN GİDERGİ, A., Müzik Performans Anksiyetesi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 14 Sayı 1:137-148, 2012

AŞKIN, C. TEZTEL, G., Sahne Heyecanının Türk Müzisyenler Arasındaki Yaygınlığı ve Çözüm Yöntemleri, İTÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:4 Sayı:2, 2007

BALTAŞ, Z. & A., Stres ve Başa Çıkma Yolları, Remzi Kitabevi, 2013

BİLGE, A., Yaşama Dair Olumlu Düşünce, Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi Cilt 28 Sayı 3, 2012

ÇIRAKOĞLU, O. C., Sahnedeki Düşman: Müzisyenlerde Performans Kaygısı Üzerine Bir Gözden Geçirme, Türk Psikoloji Yazıları, Cilt 16 Sayı 32:95-104, 2012

ÇİMEN, G., Konser Kaygısı, G.Ü. Gazi Fakültesi Dergisi, Cilt 21, Sayı 2:125- 133, 2001

ERCAN, N., Piyano Eğitiminde İlke ve Yöntemler, Editör: A. SAY, 2008

EROL, Z., Mükemmeliyetçi Kişilik, Timaş Yayınları, 2017

ESPOSITO, J., In the Spotlight Çeviri: K. ÖNEM, Sahne Işıkları Altında Elips Kitap, 2010

GÜN, E. YILDIZ, G., Piyano Eğitiminde Başarıyı Etkileyen Faktörler, e- Journal of New World Sciences Academy, NWSA-Fine Arts, D0121, 8, (1), 103-114

Hacettepe Bilim, Kültür ve Teknoloji Dergisi ISSN 2148-8363 Mart 2015, s. 22-23

KABAKÇI, C., Sahne Performansı Kaygısında Farkındalık ve Mücadele, Sahne ve Müzik Eğitim-Araştırma e-Dergisi, 3.Sayı, 2016

KAFADAR, A., Piyanistler Örneğinde Müzisyenlere Özgü Performans Anksiyetesi, D.E.Ü. Güzel Sanatlar Enstitüsü Müzik Anasanat Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2009

KARASAR, N., Bilimsel Araştırma Yöntemleri: Kavramlar, İlkeler, Teknikler, Nobel Akademik Yayıncılık, İkinci Yazım, 32. Basım, 2017

KENNERLEY, H., Overcoming Anxiety, Çeviri: N. YENER, Kaygı (Anksiyete), Kuraldışı Yayıncılık, 2017

MANSON, M., The Subtle Art Of Not Giving a Fuck, Çeviri: P. SAVAŞ, Ustalık Gerektiren Kafaya Takmama Sanatı, Butik Yayıncılık, 2018

McKAY, M. HARP, D., Neural Path Therapy, Çeviri: G. DUMAN Düşünceleri Yöneterek Kendi Kendine Terapi, Arkadaş Kitabevi, 2018

SARAÇ, S. & M., Piyano Eğitimi ve Kısa Tarihi, Müzik Eğitimi Yayınları, Eylül, 2018

STUDER, R. GOMEZ, P. HILDEBRANDT, H. ARIAL, M. DANUSER, B., Stage Fright: Its Experience As A Problem And Coping With It, Int Arch Occup Environ Health, 84:761-771, 2011

SULA, M., Don't Let Your Mind Go, Çeviri: M. ZEREN, Aklını Koru Düşüncelerini Yönet, Epsilon Yayıncılık Hizmetleri, 2015

ŞEN BAŞTUĞ, S., Piyano Tekniğinin Biyomekanik Temeli, Pan Yayıncılık:61

ÜNLÜ, F., Hedef Belirleme ve Stresle Baş Etme, Etap Yayınları, Olympia Yayınları, 2016

WERNER, K., Effortless Mastery, Çeviri: S. ÖĞÜNÇ, Zahmetsiz Ustalık, Pan Yayıncılık, 2016

YILDIRIM, A. ŞİMŞEK, H., Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Seçkin Yayıncılık, Onuncu Baskı, 2016

YÖNDEM, Z. D., Müzik Öğrencilerinde Algılanan Performans Kaygısının Fiziksel, Davranışsal ve Bilişsel Özellikleri: Nitel Bir Çalışma, Eğitim ve Bilim Dergisi, Cilt 37, Sayı 166, 2012

DİJİTAL İLETİŞİMDE

GÜNCEL ÇALIŞMALAR

Editör
DR. ÖĞR. ÜYESİ BİLGE ÇAĞLAR DEMİR

EĞİTİM
yayınevi

DİJİTAL İLETİŞİMDE GÜNCEL ÇALIŞMALAR
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Bilge Çağlar Demir

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Dr. Öğr. Üyesi Bilge Çağlar Demir

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-33-3
1. Baskı, Kasım 2024

Baskı Cilt

Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

DİJİTAL İLETİŞİMDE GÜNCEL ÇALIŞMALAR
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Bilge Çağlar Demir
VIII+318 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-33-3

Kitapta yer alan bölümlerin sorumluluğu bölüm yazarlarına aittir.

Eser'de yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Abbate, J. (1999). *Inventing the Internet*. MIT Press.

Agar, J. (2003). *Constant touch: A global history of the mobile phone*. Icon Books.

Armbrust, M., Fox, A., Griffith, R., Joseph, A. D., Katz, R. H., Konwinski, A. ve Zaharia, M. (2010). A View of Cloud Computing. *Communications of the ACM, 53*(4), 50-58. https://doi.org/10.1145/1721654.1721672 (E.T.: 19.09.2024).

Ashton, K. (2009). That 'Internet of Things' Thing. *RFID Journal*. https://www.rfidjournal.com/articles/view?4986 (E.T.: 09.09.2024).

Azuma, R. T., Baillot, Y., Behringer, R., Feiner, S., Julier, S. ve MacIntyre, B. (2001). "Recent Advances in Augmented Reality." *IEEE Computer Graphics and Applications*, 21(6), 34-47.

Baran, S. J. (2014). *Introduction to Mass Communication*. New York: McGraw Hill.

Başlar, G. (2013). Yeni Medyanın Gelişimi ve Dijitalleşen Kapitalizm. Antalya. https://ab.org.tr/ab13/bildiri/247.pdf (E.T.: 13.09.2024).

Bennett, W. L., ve Segerberg, A. (2013). *The Logic of Connective Action: Digital Media and the Personalization of Contentious Politics.* Cambridge University Press.

Berners-Lee, T. (1996). *HTML 4.0 Specification*. World Wide Web Consortium (W3C). https://www.w3.org/TR/REC-html40 (E.T.: 13.08.2024).

Berners-Lee, T. (1999). *Weaving the Web: The Original Design and Ultimate Destiny of the World Wide Web by Its Inventor*. HarperSanFrancisco,

Bharadwaj, A., El Sawy, O. A., Pavlou, P. A. ve Venkatraman, N. (2013). Digital business strategy: Toward a next generation of insights. *MIS Quarterly, 37*(2), 471-482.

Billinghurst, M., ve Duenser, A. (2012). "Augmented Reality in the Classroom." *Computer*, 45(7), 66-73.

Boccardi, F., Heath, R. W., Lozano, A., Marzetta, T. L., ve Popovski, P. (2014). "Five Disruptive Technology Directions for 5G". *IEEE Communications Magazine*, 52(2), 242-251.

Brown, A. ve Miller, J. (2022). *The future of social interaction in the metaverse*. Random House.

Burgess, J. ve Green, J. (2009). *YouTube: Online Video and Participatory Culture*. Cambridge: Polity Press.

Cacioppo, J. T. ve Cacioppo, S. (2014). Social Relationships and Health: The Toxic Effects of Perceived Social Isolation. *Social and Personality Psychology Compass*, 8(2), 58-72.

Castells, M. (2010). *The Rise of the Network Society*. Wiley-Blackwell.

Ceruzzi, P. E. (2003). *A History of Modern Computing*. MIT Press.

Chaffey, D. (2015). *Digital Marketing: Strategy, Implementation, and Practice*. Pearson Education Limited.

Chen, H., Chiang, R. H. ve Storey, V. C. (2012). Business intelligence and analytics: From big data to big impact. *MIS Quarterly*, 36(4), 1165-1188.

Cohen, M. (2007). *The cell phone reader: Essays in social transformation*. Peter Lang.

Cummings, J. J. ve Bailenson, J. N. (2016). "Immersive Virtual Reality: A New Way to Train." *Communication Research Trends*, 35(2), 1-23.

Dede, C. (2009). "Immersive Interfaces for Engagement and Learning." *Science*, 323(5910), 66-69.

Dunleavy, M., Dede, C. ve Mitchell, R. (2009). "Affordances and Limitations of Immersive Participatory Augmented Reality Simulations for Teaching and Learning." *Journal of Science Education and Technology*, 18(1), 7-22.

El-Sayed, N. (2020). *5G Networks: Fundamentals and Applications*. CRC Press.

Erdoğan, İ. (2002) *İletişimi Anlamak.* Ankara: Erk Yayınları.

Eyüpoğlu, H. (2017). Dijital Çağda İletişim Teknolojilerinin İnsan Karakterinin Değişimine Etkisi. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (63), 103-110.

Floridi, L., Taddeo, M. ve Turilli, M. (2018). The Ethics of AI and Cybersecurity. In J. Blumenthal-Barby (Ed.), Technology and Society (s. 178-202). Springer.

Furht, B. (2011). *Handbook of Augmented Reality*. New York, NY: Springer.

Garrison, D. R. ve Anderson, T. (2003). *E-Learning in the 21st Century: A Community of Inquiry Framework for Online Learning*. Routledge.

Gillespie, T. (2014). The Relevance of Algorithms. In T. Gillespie, P. J. Boczkowski, & K. A. Foot (Eds.), *Media Technologies: Essays on Communication, Materiality, and Society* (s. 167-194). MIT Press.

Gómez, C., Vargas, M. F. ve Martin, P. (2021). *5G Technology for Smart Cities: Overview and Challenges*. *Computers, Environment and Urban Systems*, 87, 113-124. https://doi.org/10.1016/j.compenvurbsys.2021.101576 (E.T.: 14.09.2024).

Graham, M. (2011). Geography in a Digital Age. In *The SAGE Handbook of Social Media* (s. 314-326).

Gülgöz, S. (2002). Bilgi Toplumuna Doğru Psikoloji, İ. Tekeli, S. Ç. Özoğlu, B. Akşit, G. Irzık ve A. İnam (Der), *Bilgi Toplumuna Geçiş: Sorunlar/Görüşler, Yorumlar/Eleştiriler ve Tartışmalar* içinde, (s. 189-199). Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları.

Güngör, N. (2011). *İletişime Giriş*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Hafner, K., ve Lyon, S. (1996). *Where Wizards Stay Up Late: The Origins of the Internet*. Simon & Schuster.

Hanna, M. (2006). *Exploring the third generation (3G) mobile communications system*. Technology Press.

Hattie, J. (2012). *Visible Learning for Teachers: Maximizing Impact on Learning*. Routledge.

Hinduja, S. ve Patchin, J. W. (2010). Bullying, cyberbullying, and suicide. *Archives of Suicide Research*, 14(3), 206-221.

Howard, P. N., & Hussain, M. M. (2011). Democracy's Fourth Wave? Digital Media and the Arab Spring. *The First Monday, 16*(2). https://doi.org/10.5210/fm.v16i2.3481 (E.T.: 15.09.2024).

Hutchinson, A. (2019). The Evolution of Social Media: How Did It Begin, and Where Could It Go Next? Social Media Today.

Johnson, R. (2022). *Understanding the metaverse: A digital frontier*. TechWorld Publishing.

Kaplan, A. M. ve Haenlein, M. (2010). Users of the world, unite! The challenges and opportunities of Social Media. *Business Horizons*, 53(1), 59-68.

Kaplan, A. M. ve Haenlein, M. (2019). Rulers of the World, Unite! The Opportunities and Challenges of Artificial Intelligence. *Business Horizons*, 62(1), 87-98.

Katz, J. E. ve Aakhus, M. (2002). *Perpetual Contact: Mobile Communication, Private Talk, Public Performance*. Cambridge: Cambridge University Press.

Khajeh-Hosseini, A., Greenwood, P. ve Smith, J. W. (2010). Cloud Computing: The Future of Computing in the Cloud. *The Computer Journal, 53*(5), 691-707. https://doi.org/10.1093/comjnl/bxp104 (E.T.: 16.09.2024).

Kietzmann, J. H., Hermkens, K., McCarthy, I. P. ve Silvestre, B. S. (2011). Social media? Get serious! Understanding the functional building blocks of social media. *Business Horizons*, 54(3), 241-251.

Koçyiğit, M. (2017). *Dijital Halkla İlişkiler ve Online Kurumsal İtibar Yönetimi*. Konya: Eğitim Yayınevi.

Kowalski, R. M., Giumetti, G. W. ve Schroeder, A. N. (2014). Bullying in the Digital Age: A Critical Review and Meta-Analysis of Cyberbullying Research Among Youth. *Psychological Bulletin*, 140(4), 1073-1137.

Kurose, J. F. ve Ross, K. W. (2017). *Computer Networking: A Top-Down Approach*. Pearson.

Kuss, D. J. ve Griffiths, M. D. (2012). Internet Gaming Addiction: A Systematic Review of Empirical Research. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 10(2), 278-296.

Lazer, D. J. (2018). The science of fake news. *Science*, 359(6380), 1094-1096.

Leiner, B. M. (1997). A Brief History of the Internet. *Internet Society*. https://www.internetsociety.org/internet/history-internet (E.T.: 10.09.2024).

Li, S., Xu, L. D. ve Zhao, S. (2019). The Internet of Things: A survey. *Journal of Network and Computer Applications*, 68, 214-226. https://doi.org/10.1016/j.jnca.2015.11.022 (E.T.: 08.09.2024).

Marston, S., Li, Z., Bandyopadhyay, S. ve Zhang, J. (2011). *Cloud Computing - The Business Perspective*. *Decision Support Systems*, 51(1), 176-189. https://doi.org/10.1016/j.dss.2010.12.031 (E.T.: 08.09.2024).

Mell, P. ve Grance, T. (2011). The NIST Definition of Cloud Computing. *NIST Special Publication*, 800-145.

Miorandi, D., Sicari, S., Pellegrini, F. ve Chlamtac, I. (2012). Internet of things: Vision, applications and research challenges. *Ad Hoc Networks*, 10(7), 1497-1516. https://doi.org/10.1016/j.adhoc.2012.02.016 (E.T.: 07.09.2024).

Özel, A. P. ve Sert, N. Y. (2015). *Dijital Halkla İlişkiler: Kavram ve araçları.* İstanbul: Derin Yayınları.

Postel, J. (1981). Transmission Control Protocol. *RFC 793*. https://tools.ietf.org/html/rfc793 (E.T.: 05.09.2024).

Rappaport, T. S. (2002). *Wireless communications: Principles and practice*. Prentice Hall.

Rappaport, T. S., Xing, Y., MacCartney, G. R. ve Smith, E. (2019). *Millimeter Wave Wireless Communications*. Pearson Education.

Rheingold, H. (1993). *The Virtual Community: Homesteading on the Electronic Frontier*. Reading, MA: Addison-Wesley.

Roman, R., Zhou, J. ve Lopez, J. (2013). On the features and challenges of security and privacy in distributed internet of things. *Computer Networks*, 57(10), 2266-2279. https://doi.org/10.1016/j.comnet.2013.03.002 (E.T.: 04.09.2024).

Russell, S. ve Norvig, P. (2021). *Artificial Intelligence: A Modern Approach*. Pearson.

Sauter, M. (2014). *From GSM to LTE-advanced: An introduction to mobile networks and mobile broadband*. Wiley.

Scholz, J. ve Duffy, K. (2018). "We ARe at Home: How Augmented Reality Reshapes Mobile Marketing and Consumer-Brand Relationships." *Journal of Retailing and Consumer Services*, 44, 11-23.

Shannon, C. E. (1948). A Mathematical Theory of Communication. *The Bell System Technical Journal*, 27(3), 379-423.

Slater, M. ve Wilbur, S. (1997). "A Framework for Immersive Virtual Environments (FIVE): Speculations on the role of presence in virtual environments." *Presence: Teleoperators and Virtual Environments*, 6(6), 603-616.

Smith, D. ve Clark, P. (2021). From virtual reality to metaverse: A new digital landscape. Harvard Digital Press.

Subashini, S. ve Kavitha, V. (2011). A Survey on Security Issues in Service Delivery Models of Cloud Computing. *Journal of Network and Computer Applications, 34*(2), 1-11. https://doi.org/10.1016/j.jnca.2010.07.001(E.T.: 10.09.2024).

Taşkıran, H. B. (2018). *Marka İletişimi ve Dijital Stratejiler*. İstanbul: Der Yayınları.

Tekman, E. (2002). Enformatik Sistemler ve Bilgi Toplumu, İ. Tekeli, S. Ç. Özoğlu, B. Akşit, G. Irzık ve A. İnam (Ed.), *Bilgi Toplumuna Geçiş: Sorunlar/Görüşler, Yorumlar/Eleştiriler ve Tartışmalar* içinde, (s. 265-280). Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları.

Thompson, H. (2020). *The Evolution of 5G Technology and Its Impact on the Telecommunications Industry*. *Telecommunications Policy*, 44(5), 45-54. https://doi.org/10.1016/j.telpol.2020.101951 (E.T.: 07.09.2024).

Tufekci, Z. (2017). *Twitter and Tear Gas: The Power and Fragility of Networked Protest*. Yale: Yale University Press.

Türk Dil Kurumu (2024). "Dijital" https://sozluk.gov.tr/ (E.T.: 09.09.2024).

Watson, L. (2021). *Metaverse in education: Future learning environments*. Education in Digital Worlds, 5(3), 44-60.

Zhang, Y., Yang, Y. ve Ding, Y. (2018). Internet of Things: From Research to Applications. *Journal of Communications and Networks*, 20(3), 231-240. https://doi.org/10.1109/JCN.2018.000033 (E.T.: 07.08.2024).

Zıllıoğlu, M. (2003). *İletişim Nedir?.* İstanbul: Cem Yayınevi.

Zuckerberg, M. (2009). The Founding of Facebook. In D. Kirkpatrick (Ed.), *The Facebook Effect: The Inside Story of the Company That Is Connecting the World* (s. 44-57). New York: Simon & Schuster.

KAYNAKÇA

Aguilera, E. (2023). *Digital Literacies and Interactive Media: A Framework for Multimodal Analysis.* New York: Routledge.

Bayraktar, R. (2023). Okuryazarlıktan Meta Okuryazarlığa Gelen Süreçte Teknolojik Araçlar ve Anlam Aktarımı. Recep Bayraktar (Ed.), *Medya Okuryazarlığı Analizleri* (ss.1-8) içinde. Konya Eğitim Yayınevi.

Brindley, S. (2000). ICT and Literacy. Nikki Gamble ve Nick Easingwood (Ed.), *ICT and Literacy: Information and Communications Technology, Media, Reading and Writing* (ss. 11-18) içinde. London: Continuum.

Cabrera, R., Jenkins, H., Kelley, W. ve Pitts-Wiley, R. (2011). *Teachers' Strategy Guide: Reading in A Participatory Culture*. http://www.newmedialiteracies.org/wpcontent/uploads/pdfs/Introduction.pdf

Cantoni, L. ve Tardini S. (2008). Communicating in the Information Society: New Tools for New Practices. Pier Cesare Rivoltella (Ed.), *Digital Literacy: Tools and Methodologies for Information Society* (ss.26-44) içinde. New York: IGI Publishing.

Crook, C. (2013). The Field of Digital Technology Research. Sara Price, Carey Jewitt, Barry Brown (Ed.), *The SAGE Handbook of Digital Technology Research* (ss. 26-40) içinde. London: Sage.

Daneci, M. (2013). *Encyclopedia of Media and Communication.* Toronto: Toronto Press.

Fantin, M. ve Girardello, G. (2008). Digital Literacy and Cultural Mediations to the Digital Divide. Pier Cesare Rivoltella (Ed.), *Digital Literacy: Tools and Methodologies for Information Society* (ss. 310-340) içinde. New York: IGI Publishing.

Gilster, P. (1997). *Digital Literacy.* New York: Wiley.

Hays, L. ve Kammer, J. (2021). Introduction. Lauren Hays ve Jenna Kammer (Ed.), *Integrating Digital Literacy in the Disciplines* (ss. 1-6) içinde. Sterling: Stylus Publishing.

Hill, E. (2004). Some Thoughts on E-Democracy as An Evolving Concept. *Journal of E-Government, 1*(1), 23-39.

Hobbs, R. (2010). *Digital and Media Literacy: A Plan of Action.* Washington: The Aspen Institute Publications.

Hobbs, R. (2017). Create to Learn Introduction to Digital Literacy. Hoboken: Wiley.

McFarlane, A. (2000). Communicating Meaning-Reading and Writing in a Multimedia World. Nikki Gamble ve Nick Easingwood (Ed.), *ICT and Literacy: Information and Communications Technology, Media, Reading and Writing* (ss. 19-24) içinde. London: Continuum.

Motley, P.ve Lackaff, D. (2021). Digital Literacy in Design, Media, And Communications Disciplines. Lauren Hays ve Jenna Kammer (Ed.), *Integrating Digital Literacy in the Disciplines* (ss. 117-128) içinde. Sterling: Stylus Publishing.

Pegrum, M. (2009). *From Blogs to Bombs: The Future of Digital Technologies in Education.* Crawley: UWA Publishing.

Pegrum, M. (2011). Modified, Multiplied, and Re-mixed: Social Media and Digital Literacies. Michael Thomas (Ed.), *Digital Education Opportunities for Social Collaboration* (ss. 9-35) içinde. New York: Palgrave Macmillan.

Staksrud, E., Livingstone, S., Haddon, L. ve Ólafsson, K. (2009). What Do We Know about Children's Use of Online Technologies? A Report on Data Availability and Research Gaps in Europe. https://eprints.lse.ac.uk/24367/ adresinden erişildi.

Tornero, J. M. P. ve Varis, T. (2010). *Media Literacy and New Humanism.* Institute for Information Technologies in Education. Moscow: UNESCO.

Yurdigül, Y. ve Yıldırım, A. (2021). Gerçeklik Algısına Bir Müdahale Aracı Olarak Sentetik Medya Teknolojileri. *İletişim ve Diplomasi,* 5, 105-121.

KAYNAKÇA

Bedir Erişti, S. D. (2019). *Görsel Araştırma Yöntemleri/Teori, Uygulama ve Örnek*. Bedir Erişti, S. D. (Editör). Ankara: Pegem Akademi.

Bilginer Erdoğan, Ş. (2022). "Teşhir Toplumunda Medyatik Varoluş". *Kaygı. Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, 21(1), 374-412.

Bilginer Erdoğan, Ş. (2021). Medya ve Kamuoyu İlişkisi Bağlamında "Sosyal Medya Deneyleri" Üzerine Bir Çalışma. *İNİF E- Dergi*, 6(2), 105-123.

Binark, M., Löker, K. (2011). *Sivil Toplum Örgütleri için Bilişim Rehberi.* STGM: Ankara.

Bulduklu, Y., Şeker, M. (2020). "Yeni Medya ve Değişen Toplumsal Değerler" İçinde *Bilişim Teknolojileri ve İletişim -Birey ve Toplum Güvenliği.* (s.245-263).Türkiye Bilimler Akademisi: Ankara.

Chau, C. (2011). YouTube as a participatory culture. *New Directions for Youth Development*.Volume 2010, Issue 128.

Cohen, L., Manion, L., Morrison, K. (2007). *Research Methods in Education.* Routledge Taylor & Francis Group.

Corbin, J., Strauss, A. (2008). *Basics Of Qualitative Research: Techniques And Procedures For Developing Grounded Theory*. (3rd Ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.

Çaha, Ö. (2020) "Yeni Medya ve Değişen Toplumsal Hareketler". İçinde *Bilişim Teknolojileri ve İletişim -Birey ve Toplum Güvenliği.* (s. 215-228).Türkiye Bilimler Akademisi: Ankara.

Dewdney, A. ,Peter, R. (2006). *The New Media Handbook.* New York: Routledge.

Dijk, Jan Van. (2016). *Ağ Toplumu*. (Çev. Ö. Sakin). İstanbul: Kafka Yayınları.

Fuchs, C. (2020). *Sosyal Medya Eleştirel Bir Giriş*. (Çev. D. Saraçoğlu ve İ. Kalaycı). Ankara: NotaBene Yayınları.

Fuchs, C. (2018). "Yeni Medya Kuramı: Bir Önsöz". İçinde F. Aydoğan (Editör) *Yeni Medya Kuramları*. Önsöz. İstanbul: Der Yayınları.

İspir, N., Kucur, A. (2019). "Yakınsama Kültürü ve Transmedya Hikâye Anlatıcılığı". *Kurgu*, 27(2), 161-171.

Kaçar, F. (2024). Dijital Çağda Yerel Medya Çalışanlarının Sorunlarının Tespitine Yönelik Nitel Bir Araştırma: Şanlıurfa İli Örneği. *Erciyes İletişim Dergisi*, 11(2), 627-650.

Kıral, B. (2020). Nitel Bir Veri Analizi Yöntemi Olarak Doküman Analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 8(15), 170-189.

Manovich, L. (2018) "Alan Key ve Evrensel Medya Makinesi". İçinde F. Aydoğan (Editör). (Çev. C. Arslan),(s. 47-70). İstanbul: Der Yayınları.

Oğur, Ü. (2024). Anlatıbilim Yaklaşımları ve Dijital Ortam Anlatıları Üzerine Bir İnceleme. *Söylem Filoloji Dergisi*, 9(1), 230-241.

Ong, W. J.(2013). *Sözlü ve Yazılı Kültür / Sözün Teknolojileşmesi*. (Çev. S. Postacıoğlu Banon). İstanbul: Metis Yayınları.

Papacharissi, Z.(2020). "Sensiz, Ben Hiçbirşeyim: Twitter'da Benliğin Gösterileri" İçinde F.Aydoğan (Editör) (çev. Ö. Yumrukuz). *Yeni Medya Kuramları II.* (s.163-188). İstanbul: Der Yayınları.

Poe, M.l t.(2014). *İletişim Tarihi* (Çev. U.Y. Kaya) İstanbul: Islık Yayınları.

Severin, W. J., Tankard, J. W. (1994). *İletişim Teorileri, Kökenleri, Yöntemleri ve Kitle İletişim Araçlarında Kullanımları.* (Çev. A. A.Bir, K. Z. Meral).İstanbul: The Kitap.

Sucu, A., Şenkal, Y., & Aydın, D. (2019). Sosyal ağlarda dijital hikâye anlatımı. *Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 14(53), 1-20.

Timisi, N.(2015) "Önsöz". İçinde S. E. Karakulakoğlu, Ö. Uğurlu (Editör). *İletişim Çalışmalarında Dijital Yaklaşımlar Twitter.* Ankara: Heretik Yayınları.

Torusdağ, G., İlker, A. (2020). *Metindilbilim ve Örnek Metin Çözümlemeleri.* Ankara: Pegem Akademi.

Wasco, J.; Ercikson, M. (2020). Youtube'un Ekonomi Politiği. İçinde F. Aydoğan (Editör) .(Çev. E. Yedekçi) *Yeni Medya Kuramları II*. (s.129-144). İstanbul: Der Yayınları.

Yayıncılık ve Medya Sözlüğü (2020). TRT: Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Eğitim Dairesi Başkanlığı.

İnternet Kaynakları

Ahmet Mümtaz Taylan ile Empati, https://www.youtube.com/channel/UCk8hRxync-fX3kUKrSgUerg, (Erişim tarihi: 21.09.2024).

Aybars, H. (2023). Akıllı telefon kullanımı, içerik üretimini pekiştiriyor, https://www.bthaber.com/akilli-telefon-kullanimi-icerik-uretimini-pekistiriyor/, (Erişim Tarihi:11.09.2024).

Çelik, O. (2024). 2024 YouTube İstatistikleri Belli Oldu!, http://fikr.ist/2024-youtube-istatistikleri-belli-oldu/, (Erişim Tarihi: 31.08.2024).

Hasan Can Kaya Konuşanlar, https://www.youtube.com/c/Konu%C5%9Fanlar (Erişim tarihi: 21.09.2024).

Yıldız, B. (2019). Youtube İstatistikleri (Güncel), https://www.brandingturkiye.com/youtube-istatistikleri-guncel/, (Erişim Tarihi: 31.08.2024).

URL-1: https://wearesocial.com/uk/blog/2023/01/the-changing-world-of-digital-in-2023/ (Erişim tarihi: 21.08.2024).

URL-2: https://sozluk.gov.tr, (Erişim tarihi: 01.08.2024).

URL-3: https://kalkinmasozlugu.izka.org.tr/ ureten-tuketici-prosumer/, (Erişim tarihi: 26.06.2024).

URL-4: https://www.britannica.com/topic/YouTube, (Erişim tarihi: 05.08.2024).

URL-5: https://www.youtube.com/intl/ALL_tr/ howyoutubeworks/product-features/search/, (Erişim tarihi: 05.08.2024).

URL-6: https://wearesocial.com/uk/blog/2024/01/digital-2024-5-billion-social-media-users/, (Erişim tarihi: 21.08.2024).

URL-7: https://juntire.com/blog/youtube-istatistikleri , (Erişim tarihi: 21.09.2024).

URL-8: https://www.ntv.com.tr/teknoloji/dunyanin-yuzde-62si-sosyal-medya-kullaniyor, UsIMgWw1hE6H QNhoiN5Vtg, (Erişim tarihi: 20.09.2024).

URL-9: https://www.ntv.com.tr/ahmet-mumtaz-taylan-ile-empati, (Erişim tarihi: 21.09.2024).

URL-10: https://konusanlar.com/hakkinda/, (Erişim Tarihi:22.09.2024).

URL-11:https://www.yenicaggazetesi.com.tr/rtuk-konusanlara-cezayi-kesti-yayindan-kaldirildi-493212h. htm , (Erişim tarihi: 21.09.2024).

URL-12: https://www.haberler.com/armagan-caglayan/biyografisi/, (Erişim Tarihi:22.09.2024).

URL-13:https://www.ntv.com.tr/galeri/n-life/magazin/kenan-imirzalioglu-sineme-dorduncu-goruste-asik-oldum,4FzjjYgjF0WGTUe_fy5pKQ, (Erişim tarihi: 04.08.2024).

URL-14:https://www.milliyet.com.tr/yazarlar/ali-eyuboglu/kenan-imirzalioglu-nasil-ters-kose-oldu-695 4078, (Erişim tarihi: 04.08.2024).

URL-15: https://telgraf.net/haber/15110967/kenan-imirzalioglu-hakkinda-bilmedikleriniz, (Erişim tarihi: 04.08.2024).

URL-16: https://www.cnnturk.com/magazin/kenan-imirzalioglu-cocuklugunu-anlatti-2008793, (Erişim tarihi: 04.08.2024).

URL-17: https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/hayat/kenan-imirzalioglu-sineme-4-bulusmamizda-asik-oldum-42272379, (Erişim tarihi: 04.08.2024).

URL-18: https://www.haberturk.com/mehtap-yilmaz-pavyon-gunlerini-anlatti-ben-nereye-dustum-magazin-haberleri-3160585-magazin, (Erişim tarihi: 14.08.2024).

URL-19: https://www.haberturk.com/popstar-mehtap-tan-taciz-itirafı-magazin-haberleri-2807978-magazin, (Erişim tarihi: 14.08.2024).

URL-20: https://t24.com.tr/foto-haber/hulya-avsar-dan-kadir-ezildi-ye-nasil-opuseceksin-sorusu,31248 , (Erişim tarihi: 18.08.2024).

URL-21: https://www.haber.biz/hulya-avsar-in-unlu-oldugunu-anlama-hikayesi-ve-kadir-ezildi-nin-temizlik -ve-hayalleri-23345, (Erişim tarihi: 18.08.2024).

URL-22: https://abcgazetesi.com/mika-can-raun-armagan-caglayana-da-twerk-yapti-370941

URL-23: https:// www.milliyet.com.tr/molatik/galeri/ mika-can-raunu-neden-izliyoruz-88085/1, (Erişim tarihi: 19.08.2024).

KAYNAKÇA

Abbas, R. M. ve Kashkool, M. A. (2022). Methods of persuasion in the 2021 digital election campaigns Emtidad Movement list campaign on Facebook as a model. *Res Militaris*, *12*(2), 5789-5800.

Aktan, E. (2017). *Sosyal medya ve siyasal katılım*. Konya: Eğitim Kitabevi.

Aziz, A. (2011). *Siyasal İletişim*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Balakhonskaya, L. V., Zhuravleva, N. N. ve Beresneva, I. V. (2019). Communication Strategy of Political Leader's Image Mythologization in Digital Space during the Course of Election Campaign: Comparative Aspect (ss. 22-29). Proceedings of the 2019 IEEE Communication Strategies in Digital Society Seminar, ComSDS 2019, sunulmuş bildiri. doi:10.1109/COMSDS.2019.8709654

Bayraktutan, G., Binark, M., Çomu, T., Doğu, B., İslamoğlu, G. ve Aydemir, A. (2013). Sosyal Medyada 2011 Genel Seçimleri: Nicel -Nitel Arayüzey İncelemesi. *Selçuk İletişim*, *7*(3), 5-29. doi:10.18094/si.21439

Bolin, N., Grusell, M. ve Nord, L. (2024). Second thoughts on digital first: Exploring the development of election campaigning among Swedish political parties, 2010–2022. *Sciendo*, *45*(1), 15-35. doi:10.2478/nor-2024-0006

Bostancı, M. (2014). Siyasal İletişim 2.0. *Erciyes İletişim Dergisi*, *3*(3), 84-96. doi:10.17680/akademia.v3i3.5000006569

Bostancı, N. (2011). *Siyaset Ve Medya Alacakaranlığın İki Atlısı*. İstanbul: Özgür Yayınları.

Çağlar Demir, B. (2024). Sosyal Medya Ve Tüketim Kültürü İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme. İçinde Dwı Solısworo (Editör), 5th International Conference On Humanity And Social Sciences (ss. 192-199). Roma: 13-16 Haziran 2024.

Dommett, K. ve Power, S. (2024). Monitoring digital election campaigns: Assessing the transparency ecosystem in the United Kingdom. *Politics*, *44*(1), 119-139. doi:10.1177/02633957231156084

Fidan, Z. (2016). *Teknoloji ve Siyasal İletişim: Seçim Kampanyalarında Yeni İletişim Teknolojilerinin Kullanımı*. Konya: LiteraTürk.

Güllüpunar, H. (2012). II. Uluslararası İletişim Sempozyumu. *Tanıma Ve Tanıtma Aracı Olarak Siyasal Parti Kurumsal Web Sayfalarının Siyasal İletişim Tekniği Acısından Analizi: Kırgızistan, Rusya, Turkiye, Birleşik Krallık Ve Amerika Birleşik Devletleri Orneği* içinde (ss. 1265-1281). New Communication Technologies and Social Transformation, sunulmuş bildiri, Manas: Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi Yayınları.

İşleyen, M. (2018). *Siyasal Katılım ve Sosyal Medya*. Konya.

Jungherr, A. (2016). Four Functions of Digital Tools in Election Campaigns: The German Case. *Internatıonal Journal Of Press-Polıtıcs*, *21*(3), 358-377. doi:10.1177/1940161216642597

Kruschinski, S. ve Bene, M. (2022). In varietate concordia?! Political parties' digital political marketing in the 2019 European Parliament election campaign. *European Union Politics*, *23*(1), 43-65. doi:10.1177/14651165211040728

Lobera, J. ve Sampedro, V. (2018). New intermediations of the electoral information flows: Changes in the Digital Public Sphere in election campaigns in Spain (2008–15). *Social Science Information*, *57*(4), 553-572. doi:10.1177/0539018418820239

Mayfield, A. (2008). *What is Social Media*. Incrossing.co.uk./books.

Rigby, B. (2008). *Mobilizing Generation 2.0: A Practical Guide to Using Web 2.0 Technologies to Recruit, Organize, and Engage Youth*. United States of America: Jossey-Bass.

Sezgin, A. A. (2014). Siyasal İletişimde Hitabetin Değişen Boyutu: Sosyal Medya Siyaseti. S. Kavoğlu (Ed.), *Teoriden Uygulamaya Siyasal İletişim, Nobel Yayıncılık* içinde . Nobel.

Stokes, R. (2013). *eMarketing: The Essential Guide to Online Marketing*. v. 1.0. Flat World Knowledge.

Vanden Eynde, G. ve Maddens, B. (2022). Explaining digital campaign expenses: The case of the 2018 legislative elections in Colombia. *Journal of Information Technology & Politics*, *19*(3), 302-315. doi:10.1080/19331681.2021.1973643

Veneti, A., Lilleker, D. G. ve Jackson, D. (2022). Between analogue and digital: A critical exploration of strategic social media use in Greek election campaigns. *Journal of Information Technology & Politics*, *19*(1), 50-64. doi:10.1080/19331681.2021.1913689

Wei, Z., Xu, X. ve Hui, P. (2024). Digital Democracy at Crossroads: A Meta-Analysis of Web and AI Influence on Global Elections. *Companion Proceedings of the ACM on Web Conference 2024*, www '24, 1126-1129. doi:10.1145/3589335.3652003

İnternet Kaynakları

URL-1: https://rvd.org.tr/. https://rvd.org.tr/haberler/medya-ve-reklam-yatirimlari-2023te-120-buyudu-140-milyar-tlyi-asti E.T.: 18.09.2024

URL-2: https://data.tuik.gov.tr. (t.y.). TÜİK Kurumsal. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2023-49407 E.T.: 19.09.2024

KAYNAKÇA

Akbayır, Z. (2021). *Halkla İlişkilerin Dijital Kodları Veri Odaklı ve Çevik İletişim*, Konya: Eğitim Yayınevi.

Arklan, Ü. (2011). Dünden Bugüne Halkla İlişkiler içinde (Editörler: Metin Işık ve Mustafa Akdağ), *Halkla İlişkiler: Kavram, Kapsam ve İlişkili Olduğu Alanlar,* (13-45), Konya: Eğitim Akademi Yayınları.

Asna, A. (1978). *Halkla İlişkiler*, Ankara: Türkiye Bankalar Birliği Yayınları.

Balta Peltekoğlu, F. (2012). *Halkla İlişkiler Nedir?,* 7. Baskı, İstanbul: Beta Yayınları.

Balta Peltekoğlu, F. ve Peltekoğlu, Y. I. (2021). Dijital Değişim Ekseninde Halkla İlişkiler, *Dijital Dünyada Halkla İlişkilerin Dönüşümü 2* içinde (Editör: Deniz Güven), 1. Baskı, (1-15), Konya: Eğitim Yayınevi.

Baytekin, P. (2015). *Halkla İlişkiler Perspektifinden Güncel Pazarlama Yaklaşımları,* Ankara: Nobel Yayınları.

Bernays, E. L. (1952). *Public Relations,* Norman: University of Oklahoma Press. https://books.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=wBFP_qrOYk8C&oi=fnd&pg=PP2&dq=public+relations, (E.T.: 03.09.2024).

Boone, L.ve Kurtz, D. (1995). *Contemporary Marketing,* United States of America: The Dryden Press.

Bozkurt, İ. (2006). Tüketiciden Müşteri Yaratmak içinde*,* (Editör: Ersoy Yaşar), *İletişim Odaklı Pazarlama,* İstanbul: Kapital Medya Hizmetleri A.Ş.

Çağlar, İ. ve Kılıç, S. (2010). *Pazarlama*, Ankara: Nobel Yayınları.

Çakar Mengü, S. (2003). Halkla İlişkilerde Tutarlı İzlenim Yaratımı içinde **(**Editörler: Ayla Okay, Mete Çamdereli ve Ece Karadoğan), *Halkla İlişkiler Kitabı,* İstanbul: Emek Yayınları.

Çamdereli, M. (2004). *Ana Çizgileriyle Halkla İlişkiler*, 2. Baskı, İstanbul: Salyangoz Yayınları.

Eraslan Yayınoğlu, P. (2013). *Gazetecilik ve Halkla İlişkiler Mesleği Mücadele Mi, İş Birliği Mi?,* İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Jane Johnston, J. ve Zawawi, C. (2020). "An Overview of Public Relations". *Public Relations: Theory and Practice,* Ed. Jane Johnston, Oxon: Routledge, https://books.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=dSfxDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT&dq=public+relations, (E.T.:02.09.2024).

Kazancı, M. (2004). *Kamuda ve Özel Kesimde Halkla İlişkiler*, 5. Baskı, Ankara: Turan Kitabevi.

Koçyiğit, M. (2017). *Dijital Halkla İlişkiler ve Online Kurumsal İtibar Yönetimi*, Konya: Eğitim Yayınevi.

Odabaşı, Y. (1998). *Pazarlama İletişimi*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Okay A. ve Okay, A. (2005). *Halkla İlişkiler Kavram Strateji ve Uygulamaları,* İstanbul: Der Yayınları.

Oliver, S. M. (2007). *Public Relations Strategy*, Philadelphia: Kogan Page Limited.

Özgen, E.; Taşkın, B.; Özdoğru, E. N.; Diken N.H. ve Savran, N. (2021). Dijital Halkla İlişkiler Üzerine Yapılan Akademik Çalışmalar; 2019-2021 Yılları Arasında Yapılan Türkçe ve Yabancı Çalışmaların Analizi içinde (Editör: Deniz Güven), *Dijital Dünyada Halkla İlişkilerin Dönüşümü 2,* 1. Baskı, (186-218), Konya: Eğitim Yayınevi.

Pelenk Özel, A. ve Yılmaz Sert, N. (2015). *Dijital Halkla İlişkiler ve Kavram ve Araçları*, İstanbul: Derin Yayınları.

Permatasi, A. N.; Soelistiyowati, E., Suastami, I. G. A. P. P. ve Johan, R. A. (2021). Dijital Public Relations: Trend and Required Skills, *Journal ASPIKOM*, 6, (2), 373-386.

Pira, A.ve Sohodol, Ç. (2004). *Kriz Yönetimi, Halkla İlişkiler Açısından Bir Değerlendirme*, İstanbul: İletişim Yayınları.

Seyfi, M. (2017). *Halkla İlişkiler Perspektifinde Dijital Etkinlik Yönetimi*, İstanbul: Der Yayınları.

Seyfi, M.; Güven, D. ve Mumcu, M. (2021). Dijital Halkla İlişkiler Perspektifinden Akıllı Şehir Uygulamaları: Innovative Tourism Projesi Örneği içinde (Editör: Deniz Güven), *Dijital Dünyada Halkla İlişkilerin Dönüşümü 2,* 1. Baskı, (171-185), Konya: Eğitim Yayınevi.

Sezgin, M. (2007). *Meslek Yüksek Okulları İçin MEB-YÖK Uyumlu Halkla İlişkiler,* Konya: Yüce Medya Yayınları.

Stacks, D. W. (2016). *Primer of Public Relations Research*, New York: Guilford Publications. https://books.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=cWfSDAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=public+-relations, (E.T.: 07.09.2024).

Svoboda, V. (2006). *Public Relations: Moderně A Účinně*. Praha: Grada Publishing as. https://books.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=XkKswRk22CEC&oi=fnd&pg=PA9&dq=public+relations, (E.T.: 07.09.2024).

Swann, P. (2014). *Cases in Public Relations Management: The Rise of Social Media and Activism*. New York: Routledge.

Şirzad, N. ve Turancı, E. (2019). Dijital Halkla İlişkiler ve Müşteri İlişkileri Yönetimi: Şikâyet Yönetimi Bağlamında Memnuniyet, *Akdeniz İletişim Dergisi (AKIL)*, (31), 421-443.

Tufan Yeniçıktı, N. (2021). Dijital Halkla İlişkiler Bağlamında Kurumsal İletişim: Sosyal Medyayı Etkin Kullanan Markaların Diyalojik İletişim Boyutlarının İncelenmesi içinde (Editörler: Nejat Özüpek, Ercan Aktan, Murat Koçyiğit), *Dijital Halkla İlişkiler Uygulamaları: Örnek Olaylar,* (7-28), Konya: Eğitim Yayınevi.

Valentini, C. (2021). *Public Relations* in "Public Relations and Social Influence: Understanding the Roots of a Contested Profession", (Ed. Chiara Valentini), Berlin/Boston: De Gruyter, Inc., https://ebookcentral.proquest.com/lib/gumushaneebooks/detail.action?docID=5155934, (E.T.: 03.09.2024).

Yılmaz, A. (2013). Pazarlama İletişimi içinde (Editör: Yavuz Odabaşı), *Halkla İlişkiler,* (48-72), Ankara: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

KAYNAKÇA

Alagöz, A., Öge, S. ve Ortakarpuz, M. (2014). Bir Kurumsal Zekâ Teknolojisi Olarak Veri Madenciliği İle Muhasebe Bilgi Sistemi İlişkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (31.1), 1-21.

Alhan, L. (2019). Karma Eğitim Öğrencilerinin Başarı ve Memnuniyetlerinin Açık Kaynak Kodlu Veri Madenciliği Yazılımları Kullanılarak Değerlendirilmesi: SAÜ Bilgisayar Mühendisliği Örneği. *Sakarya University Journal of Computer and Information Sciences*, *2*(2), 70-81.

Arslan, H., Kaynar, O. ve Yüksek, A. G. (2017). Kurumsal Kolektif Süreçler için E-Posta İletilerinden Görev Keşfi ve Gerçek Zamanlı Görev Yönetim Sisteminin Geliştirilmesi. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, *10*(4), 381-388.

Aydın, S. (2007). *Veri Madenciliği Ve Anadolu Üniversitesi Uzaktan Eğitim Sisteminde Bir Uygulama*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Çağlar Demir, B. (2024). Dijital Çağda Marka Kimliği:Youtube Örneği. European Conferences 5.Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Kongresi, sunulmuş bildiri, Roma.

Dinçerden, E. (2018). Enformasyon Sistemleri Yönetimi Perspektifinden Kurumsal Örgüt Kültürü. *Journal of Selcuk Communication*, *1*(11), 179-189.

Erdal, E. ve Papuşcuoğlu, T. (2021). Yeni Çağın Hammaddesi Veri Madenciliğinin Sosyolojik Açıdan Değerlendirilmesi. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Medeniyet ve Toplum Dergisi*, *5*(1), 66-75.

Ergen, Y. (2018). Büyük Veri, Sosyal Medya ve Etik: Facebook Örneğinde Bir Değerlendirme. *Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Yeni Düşünceler Hakemli E-Dergisi*, (10), 53-64.

Genel, M. G., Sayar, T. E. ve Sayar, B. (2018). Sosyal Ağlar Üzerinde Yürütülen Veri Madenciliğinin Siyasal İletişim Kampanyalarında Değerlendirmesi "2016 ABD Başkanlık Seçiminde Facebook Örneği". *ICONDATA International Conference on Data Science and Applicationss* içinde (C. 2, ss. 427-445).

Güllüpunar, H. (2017). Reputation Management as a Strategic Practice of Public Relations in the Prame of Turkey. *Practice Fields in Public Relations: The Panorama of Turkey* içinde (ss. 87-111). Frankfurt: Peter Lang GmbH.

Güllüpunar, H. ve Güllüpunar, M. D. (2021). Dijitalleşmenin Etkisinde Kurumsal İletişimden Kurumsal Olmayan "Kurumsal İletişime". *Dijital İletişim Araştırmaları* içinde . Ankara: Nobel Yayınları.

Haklı, Z. ve Zihni Tunca, M. (2022). Stratejik Halkla İlişkiler Yönetiminde Birliktelik Kuralları Analizi Örneğinde Veri Madenciliğinin Kullanımı. *SDÜ İfade Dergisi*, *4*(2), 64-82.

Kayaduman, A. C. (2024). Büyük Veri ve Kurumların İletişim Stratejilerine Etkisi (ss. 179-185). SIVAS INTERNATIONAL CONFERENCE ON SCIENTIFIC AND INNOVATION RESEARCH-III, sunulmuş bildiri.

Kelleher, J. D. ve Tierney, B. (2019). *Veri Bilimi*. İstanbul: Ufuk Açan Yayınlar.

Kennedy, H. ve Moss, G. (2015). Known or knowing publics? Social media data mining and the question of public agency. *Big Data & Society*, *2*, 1-11.

Koyuncugil, A. S. ve Özgülbaş, N. (2009). Veri Madenciliği: Tıp ve Sağlık Hizmetlerinde Kullanımı ve Uygulamaları. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, *2*(2), 21-32.

Köktürk, M. S. ve Dirsehan, T. (2012). *Veri Madenciliği İle Pazarlama Etkileşimi*. Ankara: Nobel Yayınevi.

Köse, İ. (2018). *Veri Madenciliği Teori Uygulama ve Felsefesi*. (G. Silahtaroğlu, Ed.). İstanbul: Papatya Yayıncılık Eğitim.

Mikut, R. ve Reischl, M. (2011). Data mining tools. *Wiley Interdisciplinary Reviews: Data Mining and Knowledge Discovery*, *1*(5), 431-443.

Obenshain, M. K. (2004). Application of Data Mining Techniques to Healthcare Data. *İnfection Control& Hospital Epidemiology*, *25*(8), 690-695.

Özkan, Y. (2013). *Veri Madenciliği Yöntemleri*. İstanbul: Papatya Yayıncılık Eğitim.

Özkaya, B. (2013). Halkla İlişkilerde Çevrimiçi Araştırma Tekniklerinin Kullanımı. *Yeni Düşünceler*, (7), 9-31.

Romero, C. ve Ventura, S. (2012). Data mining in education. *WIREs Data Mining and Knowledge Discovery*, *3*(1), 12-27.

Savaş, S., Topaloğlu, N. ve Yılmaz, M. (2012). Veri Madenciliği ve Türkiye'deki Uygulama Örnekleri. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, (21), 1-23.

Seker, S. E. (2015). Sosyal Ağlarda Veri Madenciliği (Data Mining on Social Networks). *YBS Ansiklopedi*.

Silahtaroğlu, G. (2013). *Veri Madenciliği Kavram ve Algoritmaları*. İstanbul: Papatya Yayıncılık Eğitim.

Şimşek Gürsoy, U. T. (2009). *Veri Madenciliği ve Bilgi Keşfi*. Ankara: Pegem Akademi.

Şimşek Gürsoy, U. T. (2017). *Veri Madenciliğinde Güncel Yaklaşımlar-Web, Metin ve Multimedya Madenciliği Büyük Veri ve Sosyal Medya Madenciliği*. İstanbul: Çağlayan Kitabevi Yayınları.

Şimşit Kalender, Z. T., Ümit Fırat, S., Es, H. A., Erdem, M., Topgül, M. ve Günay, N. S. (2014). Bilgi ve İletişim Teknolojileri Çerçevesinden Küresel İnovasyon Endeksinin Analizi ve Veri Madenciliği Kullanılarak Ülkelerin Kümelenmesi. *Yönetim Bilişim Sistemleri Kongresi, İstanbul (2014).*, 1-13.

Türk, B. (2022). Sosyal Bilimlerde Veri Madenciliğinin Pazarlama Alanında Kullanımı. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (22 (Özel Sayı 2)), 197-212.

Uzun, Y., Uzun, F. N. ve Çakar, E. (2021). Veri Madenciliği ve Kullanım Alanları. Uluslararası Mühendislik, Doğa ve Sosyal Bilimler Sempozyumu ISENS-21 Ana Teması Enerji ve Toplum, sunulmuş bildiri, Batman Üniversitesi.

Ünal, C. (2023). Veri Madenciliği ve Stratejik Halkla İlişkiler. A. B. Darı (Ed.), *Dijital Çağda Halkla İlişkiler* içinde (ss. 19-36). Paradigma Akademi.

Yıldırım, P. ve Birant, D. (2018). Bulut bilişimde veri madenciliği tekniklerinin uygulanması: Bir literatür taraması. *Pamukkale Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, *24*(2), 336-343.

KAYNAKÇA

Acar, D. Ş. (2006). Küreselleşen Dünyada Diplomasi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi, 9*(1-2), 417-440.

Abrego, J (2024). Donald Trump and Twitter – 2008 / 2024 Analysis. https://www.tweetbinder.com/blog/trump-twitter/ (E.T.: 11.09.2024).

Adesina, O. S. (2017). Foreign Policy in an Era of Digital Diplomacy. *Cogent Social Scienes, 3*(1), 169-189.

Ajwa, N. (2019). Effectiveness Of Twitter Diplomacy On Building Relationship With Foreign Public. *The Egyptian Journal Of Media Research,* 68, 507-564.

Akcay, E. Y. (2017). 15 Temmuz Darbe Girişimi Çerçevesinde Dijital Diplomasinin Kullanımı. 27 Mayıs 1960'dan 15 Temmuz 2016'ya Darbeler ve Geçmişten Günümüze Darbe olgusu ve Millet Egemenliği Kültürü Sempozyumu (ss. 69-70) Aydın: 26-27-28 Mayıs 2017.

Archetti, C. (2019). The Unbearable Thinness of Strategic Communication. C. Bjola, ve J. Pamment (Editör), *Countering Online Propaganda and Extremism: The Dark Side of Digital Diplomacy.* (pp. 81-95). London: Routledge,

Bashir, G. H. (2016). The İmpact Of The Digital Revolution And The Extensive Use Of Social Networks İn Drawing The New İmage Of The Concept Of Citizenship: From The Ordinary Citizen To The Digital Citizen. *Kasdi Merbah Ouargla University,* 15, 689-713.

Baştan, Y. (2016). Diplomaside Alan Genişlemesi: Dijital Diplomasi. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale: Çanakkale 18 Mart Üniversitesi.

BBC. (2019). https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-49950868 (E.T.: 01.09.2024).

Becerikli, S. (2005). *Uluslararası Halkla İlişkiler.* Ankara: Nobel.

Bengtsson, S. (2011). Virtual Nation Branding: The Swedish Embassy in Second Life. *Journal of Virtual Worlds Research, 4*(2), 1-26.

Berger, B. K. (1999). The Halcion Affair: Public Relations and The Construction of Ideological World View. *Journal of Public Relations Research, 11*(3), 185-203.

Berridge, G. R. (2015). *Diplomacy: Theory and Practice.* London: Palgrave Macmillan.

Berridge, G. R. (2022). *Diplomacy: Theory and Practice*. London: Palgrave-Macmillan.

Bjola, C. & Holmes, M. (2015). *Digital Diplomacy: Theory and Practice.* New York: Routledge.

Brown, S. J. & Studemeister, M. S. (2013). Virtual Diplomacy. D. Johnston, (Ed.). *Encyclopedia of International Media and Communications,* (pp. 585-594). New York: Academic Press.

Bollier, D. (2003). The Rise of Netpolitik How the Internet Is Changing International Politics and Diplomacy. *The Aspen Institute Report,* 1-41.

Brown, C. ve Ainley, K. (2007). Uluslararası İlişkileri Anlamak (Çev.: A. Oyacıoğlu). İstanbul: Yayınodası Yayıncılık.

Burns, A. & Eltham, B. (2009). Twitter Free Iran: An Evaluation of Twitter's Role in Public Diplomacy and Information Operations in Iran's 2009 Election Crisis. Communications Policy & Research Forum 2009 (298-310), Sidney: University of Technology, 19-20 November 2009.

Castells, M. (2008). The New Public Sphere: Global Civil Society, Communication Networks and Global Governance. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science, 616*(1), 78-93.

Cercel, M. O. & Saftescu, R. G. (2015). Digital Diplomacy-perspectives and Impact on Traditional Diplomatic Practices-case Study: Digitization Impact on Romanian and Belgian National Diplomatic Systems. *International Journal of Social Sciences and Education Research, 1*(2), 318-328.

Chhabra, R. (2020). Twitter Diplomacy: A Brief Analysis. *Observer Research Foundation,* 335, 1-12.

Copeland, D. (2004). Guerrilla Diplomacy: Delivering International Policy in A Digital World. *Canadian Foreign Policy Journal, 11*(2), 165-175.

Choo, S. E. & Park, H. W. (2011). Government Organizations' Innovative Use of The Internet: The Case of The Twitter Activity of South Korea's Ministry for Food, Agriculture, Forestry and Fisheries, *Scientometrics,* 90, 9-23.

Clarke, A. (2015). Business as Usual? An Evaluation of British and Canadian Digital Diplomacy As Policy Change. C Bjola (Edt.).*Digital Diplomacy: Theory and Practice,* (pp. 111-126). New York: Routledge New Diplomacy Studies.

Copeland, D. (2013). Digital Technology. A. F. Cooper, J. Heine, R. Thakur, (Edt.). *The Oxford Handbook of Modern Diplomacy* (pp. 357-365). Oxford: Oxford University Press.

Culbertson, H. (2009). International Public Relations: A Comparative Analysis. H. Culbertson, N. Chen (Edt.) New York: Routledge.

Cutlip, S. M., Center, A. H., & Broom, G. M. (1994). *Effective Public Relations.* New Jersey: Prentice-Hall Inc.

Daniels, A. & Childs, R. (2014). A Digital Campaign Like No Other: Supporting the Preventing Sexual Violence in Conflict Initiative. https://blogs.fcdo.gov.uk/alisonandrosie/2014/07/14/a-digital-campaign-like-no-other-supporting-the-preventing-sexual-violence-in-conflict-initiative/ (E.T.: 10.09.2024).

Demren, G. A. S. (2017). Dijital Diplomaside Instagramın Rolü: Come See Turkey Örneği. 1. Uluslararası İletişimde Yeni Yönelimler Konferansı (pp. 359-368). İstanbul 4-5 Mayıs 2017.

Demir, V. (2012). *Kamu Diplomasisi ve Yumuşak Güç.* İstanbul: Beta.

DW. (2009). İran'da Kriz Derinleşiyor". (30 Aralık 2009). https://www.dw.com/tr/i%CC%87randa-kriz-derinle%C5%9Fiyor/a-5069957 (E.T.: 02.09.2024).

Ekşi, M. (2016). Türk Dış Politikasında Diplomasinin Yeni İletişimsel Boyutları ve Mekanizmaları: Dijital Diplomasi. B. Cankurtaran (Edt.). *Uluslararası İlişkilere Disiplinler Arası Bir Yaklaşım: Uluslararası İletişim Perspektifi* (ss. 75-92). İstanbul: Röle Akademik.

Erdoğan, İ. (2006). *Teori ve Pratikte Halkla İlişkiler.* Ankara: Erk.

Ermağan, İ. (2022). Uluslararası İlişkiler ve Teknoloji: Girift Bir İlişkinin Sonu Disiplinde Yeni Bir "Alt Dal" Mı? *Akademik Hassasiyetler, 9*(18), 49-78.

Freberg, K. (2013). Social Media. R. L. Heath (Edt.). *Encyclopedia of Public Relations,* (s.847-849). California: Sage.

Gilboa, E. (2002). Real-Time Diplomacy: Myth and Reality. H. E. Potter (Edt.). *Cyber-Diplomacy: Managing Foreign Policy in the Twenty-first Century* (pp. 83-109). Montreal: McGill-Queen's University Press.

Gilboa, E. (2008). Searching for a Theory of Public Diplomacy. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science, 616*(1), 55-77.

Giles, K. (2013). Internet Use and Cyber Security in Russia. Russian Analytical Digest. https://www.files.ethz.ch/isn/168377/RAD-134.pdf (E.T.: 13.09.2024).

Gökırmak, M. (2011). Küreselleşen Dünyada Diplomasi: Kamu Diplomasisi. N. Sam ve R. Sam (Edt.) *Küreselleşen Dünyada Değişen Yüzler, Disiplinler Arası Bir Yaklaşım.* Bursa: Ezgi.

Gözüm, H. (2018). Uluslararası Halkla İlişkiler ve Kamu Diplomasisi: Soğuk Savaş Döneminde Türkiye-Amerika Birleşik Devletleri İlişkileri Örneği. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Grech, O. M. (2006). Virtual Diplomacy: Diplomacy of The Digital Age. Master's Thesis. Malta: University of Malta.

Habermas, J. (2006). Political Communication in Media Society: Does Democracy Still Enjoy An Epistemic Dimension? The Impact of Normative Theory on Empirical Research. *Communication Theory, 4*(16), 411-426.

Harris, B. (2013). Diplomacy 2.0: The Future of Social Media in Nation Branding. *Exchange: The Journal of Public Diplomacy, 4*(1), 17-32.

Hayden, C. (2013). Social Diplomacy, Public Diplomacy and Network Power. S. Kalathil (Edt.). *Diplomacy Development Security in The Information Age.* (pp. 17-33). Washington: Georgetown University.

Hiebert, R. E. (2005). Commentary: Challenges for Arab and American Public Relations and Public Diplomacy in A Global Age. *Public Relations Review, 31*(3), 317-322.

Huntington, S. P. (2002). *Medeniyetler Çatışması ve Dünya Düzeninin Yeniden Kurulması*, (Çev. M. Turan ve C. Soydemir). İstanbul, Okuyan Us Yayın.

Kazbek, B. & Almash, A. (2019). Facebook As A Digital Diplomacy Tool: Case Of Kazakhstan. In Proceedings Of The 6th European Conference On Social Media Univercity of Brighton UK (pp. 154-160) 13-14 June 2019.

Kissenger, H. (1995). *Diplomacy.* New York: Simon & Schuster.

Köksoy, E. (2014). Kamu Diplomasisi ve Halkla İlişkiler İlişkisi: Kuramsal Bir Değerlendirme. *Marmara İletişim Dergisi,* 22, 211-231.

Köse, U. ve Çal, Ö. (2012). Web 2.0 Servislerinin Sosyolojik Değerlendirilmesi. *Akademik Bilişim 2012 Konferansı* (ss.1-89), Uşak.

Kurt, G. (2018). *Dijital Diplomasi.* İstanbul: Akademisyen.

Manor, I. (2016). What is Digital Diplomacy, And How is İt Practiced Around The World. A Brief İntroduction. The 2016 Annual Review of the Diplomatist Magazine pp. 36-42. https://www.academia.edu/30117350/What_is_Digital_Diplomacy_and_how_is_it_Practiced_around_the_World_A_brief_introduction (E.T.: 21.08.2024).

Melissen, J. (2005). The New Public Diplomacy: Between Theory and Practice J. Melissen (Edt.). *The New Public Diplomacy Soft Power in International Relations.* (pp. 3-27). New York: Palgrave Macmıllan.

Natarajan, K. (2014). Digital Public Diplomacy and A Strategic Narrative for India. *Strategic Analysis, 38*(1), 91-106.

Nye, Jr. Joseph S. (2004). *Soft Power The Means to Success in World Politics*. New York: Public Affairs.

Nye, Jr. Joseph S. (2019). *Yumuşak Güç Dünya Siyasetinde Başarının Anahtarı* (Çev. R. İ. Aydın). Ankara: BB101.

Osgood, K. A. & Etheridge, B. C. (2010). The United States and Public Diplomacy: New Directions in Cultural and International History. K. A. Osgood (Eds.). Leiden: Martinus Nijhoff Publishers.

Ovalı, A. Ş. (2020). Türkiye-ABD İlişkilerinde Twitter Diplomasisi. *Uluslararası İlişkiler Dergisi, 17*(65), 23-45.

Pamment, J. (2013). *New Public Diplomacy in the 21st Century: A Comparative Study of Policy and Practice.* London: Routledge.

Paris, R. (2014). Has Canada Finally Discovered Digital Diplomacy. https://www.cips-cepi.ca/2014/02/07/has-canada-finally-discovered-digital-diplomacy/ (E.T.: 04.08.2024).

Pelling, J. (2015). When Doing Becomes The Message. The Case of The Swedish Digital Diplomacy 1. C. Bjola, & M. Holmes (Edt.) *Digital diplomacy: Theory and Practice.* pp. 164-180. New York: Routledge.

Permyakova L. (2014). Digital Diplomacy: Activity Areas, Risks and Tools. https://russiancouncil.ru/en/analytics-and-comments/analytics/digital-diplomacy-areas-of-work-risks-and-tools/ (E.T.: 17.08.2024).

Phpservisi.com (t.y.). http://www.phpservisi.com/instagramda-come-see-turkey-projesi-46-milyon-kisiye-ulasti/ (E.T.: 10.08.2024).

Rigalt. A. C. (2007). Diplomacy 3.0: From Digital Communication to Digital Diplomacy, *Analisis,* 9, 1-5.

Powers, S. (2013). Media, Diplomacy and Geopolitics. A. Cooper, J. Heine, R. Thakur (Edt.). *The Oxford Handbook of Modern Diplomacy* pp. 191-204. Oxford: Oxford University Press.

Robinson, P. (1999). The CNN Effect: Can the News Media Drive Foreign Policy?. *Review of International Studies, 25*(2), 301-309.

Rowland, J., Rice, M., & Shenoi, S. (2014). Whither Cyberpower?. I*nternational Journal of Critical Infrastructure Protection, 7*(2), 124-137.

Ruel, H. & Wolters, T. (2016). Business Diplomacy. C. M. Constantinou, P. Sharp, & P. Kerr (Edt.). *The SAGE Handbook of Diplomacy*. pp. 564-576. London: SAGE.

Sancar, G. A. (2012a). Uluslararası Halkla İlişkiler Yöntemi Olarak Kamu Diplomasisi: Türkiye İçin Bir Model Önerisi. Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Sancar, G. A. (2012b). *Kamu Diplomasisi ve Uluslararası Halkla İlişkiler.* İstanbul: Beta.

Sandre, A. (2018). Blockchain for Foreign Policy and Development Aid. https://medium.com/digital-diplomacy/blockchain-for-foreign-policy-and-development-aid-86c092412c6 (E.T.: 06.08.2024).

Sandre, A. (2015). *Digıtal Diplomacy: Conversations on Innovation in Foreign Policy.* New York: Rowman & Littlefield.

Seib, P. (2016). *The Future of Diplomacy.* Cambridge: Polity Press.

Slaughter, A.-M. (2017). *The Chessboard and The Web: Strategies of Connection in a Networked World.* New Haven: Yale University Press.

Slotman, J. (2014). Diplomacy In The Digital Age: Exploring Tomorrow's Practice. https://www.clingendael.org/sites/default/files/2016-02/Summary%20digital%20diplomacy%20roundtable.pdf (E.T.: 09.09.2024).

Smith, G. & Sutherland, A. (2002). The New Diplomacy: Real-Time Implications and Applications. E. H. Potter, (Edt.). *Cyber-Diplomacy: Managing Foreign Policy in the Twenty-first Century. (*pp. 151-176). Montreal: McGill-Queen's University Press.

Strauss, N. Kruikemeier, S., Meulen, H., & Noort, G. (2015). Digital Diplomacy in GCC Countries: Strategic Communication of Western Embassies on Twitter". *Government Information Quarterly, 32*(4), 369-379.

Sevenplusad (t.y.). http://www.sevenplusad.com/ (E.T.: 14.08.2024).

Tench, R. & Yeomans, L. (2006). *Exploring Public Relations.* England: Prentice Hall.

Ünver, H. A. (2017). Bilişimsel Diplomasi. Ekonomi ve Dış Politika Araştırma Merkezi, Kadir Has Üniversitesi & EDAM, Siber Politikalar ve Dijital Demokrasi 2017/3 İstanbul. https://edam.org.tr/wp-content/uploads/2017/11/bilisimsel_diplomasi_2.pdf (E.T.: 16.07.2024).

Wakefield, A. (2008). Private Policing: A Vıew From The Mall. *Public Administration, 86*(3), 659-678.

Wriston, W. B. (1997). Bits, Bytes and Diplomacy. *Foreign Affairs, 76*(5), 172-182.

Wyne, A. S. (2008). Public Opinion and Power. N. Snow, P. Taylor (Edt.). *Routledge Handbook of Public Diplomacy* (pp. 39-49). New York: Routledge.

Vickers, R. (2004). The New Public Diplomacy: Britain and Canada Compared. *The British Journal of Politics and International Relations, 6*(2), 182-194.

Yağmurlu, A. (2007). Halkla İlişkiler Yöntemi Olarak Kamu Diplomasisi. *İletişim Araştırmaları Dergisi, 5*(1), 9-38.

Yağmurlu, A. (2019). Dijital Diplomasi: Kamu Diplomasisi Çerçevesinden Avrupa Birliği Üye Ülkeleri ve Türkiye Dışişleri Bakanlıkları İnternet Uygulamaları. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 7*(2), 1267-1295.

Yücel, G. (2016). Dijital Diplomasi. *TRT Akademi, 1*(2), 748-760.

Zhang, J. (2006). Public Diplomacy As Symbolic Interactions: A Case Study of Asian Tsunami Relief Campaigns. *Public Relations Review, 32*(1), 26-32.

İnternet Kaynakları

URL-1: https://en.wikipedia.org/wiki/Twitter (E.T.: 21.09.2024).

URL-2: https://tr.wikipedia.org/wiki/X_(sosyal_a%C4%9F) (E.T.: 21.09.2024).

URL-3 https://yenidiplomasi.wordpress.com/2011/04/26/dijital-diplomasi-nedir/ (E.T.: 11.09.2024).

URL-4: https://www.lowyinstitute.org/the-interpreter/does-australia-do-digitaldiplomacy (E.T.: 08.08.2024).

URL-5: https://www.twiplomacy.com/ (E.T.: 19.08.2024).

URL-6 https://www.milliyet.com.tr/yazarlar/asli-aydintasbas/4-abd-li-gazeteci-boyle-kurtarildi-1367285 (E.T.: 11.09.2024).

URL-7: https://www.cnnturk.com/turkiye/ahmet-davutoglundan-misir-aciklamasi-48152 (E.T.: 21.09.2024).

URL-8: https://x.com/RTErdogan (E.T.: 11.09.2024).

URL-9: TRT World. (25 September 2019). President Erdogan Trends on Twitter After UN Speech. https://www.trtworld.com/turkey/president-erdogan-trends-on-twitter-after-un-speech-30092 (E.T.: 15.08.2024).

URL-10: https://x.com/ImranKhanPTI/status/1176571732783710208 (E.T.: 17.09.2024).

URL-11: https://x.com/realDonaldTrump/status/909384837018112000 (E.T.: 17.09.2024).

URL-12: https://x.com/USEmbTurkiye/status/1180845099300872192 (E.T.: 17.09.2024).

KAYNAKÇA

Alexander, J. C. (2004). Toward A Theory Of Cultural Trauma. *Cultural Trauma And Collective İdentity*. 76(4), 620-639.

Aupers, S. ve Houtman, D. (2004). Reality Sucks': On Alienation and Cybergnosis. *Concilium*, 81–89.

Bloch, M. ve Parry, J. (1982). *Death and the Regeneration of Life*. England: Cambridge University Press.

Brescó de Luna, I. ve Jiménez-Alonso, B. (2024). Deathbots. Discussing The Use Of Artificial Intelligence In Grief /Deathbots Debatiendo El Uso De La Inteligencia Artificial En El Duelo. *Studies in Psychology*, 45(1).

Elder, A. (2020). Conversation from Beyond The Grave? A Neo-Confucian Ethics of Chatbots of the Dead. *Journal of Applied Philosophy*, 37(1), 73-88.

Freund, L. (2024). The Age of the Algorithmic Society A Girardian Analysis Of Mimesis, Rivalry, And Identity In The Age Of Artificial İntelligence. *AI & Socıety*, 1-10.

Fuller, S. (2016). Morphological Freedom And The Question Of Responsibility Andrepresentation in Transhumanism. *Confero: Essays on Education, Philosophyand Politics*, 4(2), 33-45.

Gill, R. T. (1996). Whatever Happened to the American Way of Death?. *Public Interest*, (123), 105.

Global Artificial Intelligence in Medicine Market (2017). https://www.mordorintelligence.com/industry-reports/artificial-intelligence-in-medicine-market. (E.T.: 05.09.2024).

Harari, Y. N. (2018*). 21. Yüzyıl İçin 21 Ders*. (çev: Selin Siral), İstanbul: Kolektif Kitap Yayınları.

Hertz, G. ve Parikka, J. (2012). Zombie Media: Circuit Bending Media Archaeology into an Art Method, *Leonardo*, *45*(5), 424-430.

Jones, S. (2004). The Internet and the Afterlife, *OMEGA - Journal of Death and Dying,* 49(1), 83-88.

Kundera, M. (2020). Var Olmanın Dayanılmaz Hafifliği, İstanbul: Can Yayınları.

Lifton, R. J. ve Olson, E. (1974). Living and Dying. Londra: Wildwood House.

Morse, T. (2022). Digital Necromancy: Users' Perceptions Of Digital Afterlife And Posthumous Communication Technologies Information. *Communication & Society*, 27(2), 240–256.

O'Connor, M. ve Kasket, E. (2022). What Grief İsn't: Dead Grief Concepts And Their Digital-Age Reviva. İçinde T. Machin, C. Brownlow, S. Abel ve J. Gilmour (Editör), *Social Media And Technology Across The Lifespan* (s.115-130). Cham: Springer International Publishing.

Ogawa, J. (2017). Global AI startup financing hit $5bn in 2016, http://asia.nikkei.com/Business/Trends/Global-AI-startup-financing-hit-5bn-in-2016,/E.T.: 01.08.2024).

Öhman, C. ve Floridi, L. (2018). An Ethical Framework for the Digital Afterlife Industry. *Nature Human Behaviour*, 2 (5), 318-320.

Pettman, D. (2018). *Sonsuz Dikkat Dağınıklığı*. (Çev: Y. Çetin). İstanbul: Sel Yayıncılık.

Prey, R.ve Smit, R. (2018). From Personal To Personalized Memory: Social Media as Mnemotechnology. İçinde Z. Papacharissi (Editör), *A Networked Self and Birth, Life, Death* (s. 209-223). England: Routledge.

Rodríguez, R. H. ve Rodríguez R. J. (2024). Digital Resurrection: Challenging the Boundary between Life and Death with Artificial Intelligence. P*hilosophies*, 9 (3), 71.

Roberts, P. Ve Vidal, L. A. (2000). Perpetual Care in Cyberspace: A Portrait Of Memorials On The Web. *OMEGA-Journal Of Death And Dying*, 40(4), 521-545.

Rose, N. (2001). The Politics of Life itself. *Theory, Culture & Society*, 18(6), 1-30.

Smart, P. (2021). Predicting me: The route to digital immortality?. İçinde I. Hipolito, R.W. Clowes ve K. Gartner (Editör), *The Mind-Technology Problem: Investigating Minds, Selves And 21st Century Artefacts* (s.185-207). Germany: Springer.

Vaccari, C. ve Chadwick, A. (2020). Deepfakes and Disinformation: Exploring the Impact of Synthetic Political Video on Deception, Uncertainty, and Trust in News. *Social Media+ Society*, 6 (1).

Walter, T. (2015). Communication Media And The Dead: From The Stone Age To Facebook. *Mortality*, *20*(3), 215-232.

Williams, B. (1976). *Problems of the self: philosophical papers 1956–1972*. England: Cambridge University Press.

Yalom, I. D. (2018). *Varoluşçu Psikoterapi*. İstanbul: Pegasus Yayınları.

KAYNAKÇA

Akbulut, D. (2012). *Sinemanın İlkleri: Belgesel ve Deneysel Sinema.* İstanbul: Etik Yayınları.

Berthouzoz, F., Li, W., ve Agrawala, M. (2012). Tools for Placing Cuts and Transitions in Interview Video. *AMC Transactions on Graphics, 31*(4), s. 1-8.

Bostrom, N. (2021). *Süper Zeka.* İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.

Casares, J., Long, C., Myers, B. A., Bhatnagar, R., Stevens, S. M., Dabbish, L., . . . Corbett, A. (2002). Simplifying Video Editing Using Metadata. *DIS '02: Proceedings of the 4th Conference on Designing Interactive Systems: Processes, Practices, Methods, and Techniques* (s. 157-166). New York: Association for Computing Machinery. doi:10.1145/778712.778737

Çağlar Demir, B. (2023). Tasarımın Makineleşmesi: Yeni Bir Yaratım Aracı Olan Yapay Zekânın Görsel Tasarım Alanına Yansımaları. İçinde M. A. Günay (Editör), *İletişim Bilimlerinde Yapay Zeka* (s. 111-131). Konya: Eğitim Yayınevi.

Desowitz, B., ve Harris-Bridson, D. (2024). https://www.indiewire.com/features/craft/our-t2-remake-ai-artificial-intelligence-terminator-2-judgment-day-1234963822/ (E.T.: 30.09.2024).

Hua, X.-S., Lu, L., ve Zhang, H.-J. (2004). Optimization-Based Automated Home Video Editing System. *IEEE Transactions on Circuits and Systems for Video Technology, 14*(5), 572-583.

Huang, M.-H., ve Rust, R. T. (2018). Artificial Intelligence in Service. *Journal of Service Research, 21*(2), 155-172.

Jefferson, G. (1949). The Mind of Mechanical Man. *British Medical Journal, 1*(4616), 1105-1110.

Kaplan, A., ve Haenlein, M. (2019). Siri, Siri, in My Hand: Who's the Fairest in the Land? On the Interpretations, Illustrations, and Implications of Artificial Intelligence. *Business Horizons, 62*(1), 15-25.

Leake , M., Davis, A., Truong, A., ve Agrawala, M. (2017). Computational Video Editing for Dialogue-Driven Scenes. *ACM Transactions on Graphics, 36*(4), s. 1-14. doi:10.1145/3072959.3073653

LeDoux, J. E. (1994). Emotional Processing, But Not Emotions, Can Occur Unconsciously. İçinde P. Ekman ve R. J. Davidson (Editör), *The Nature of Emotion: Fundemantal Questions* (s. 291-292). New York: Oxford University Press.

Levenson, R. W. (1994). Human Emotions: A Functional View. İçinde P. Ekman ve R. J. Davidson (Editör), *The Nature Emotion: Fundamental Questions* (s. 123-126). New York: Oxford University Press.

Lima, E. S., Feijo, B., Furtado, A. L., Pozzer, C., ve Ciarlini, A. (2012). Automatic Video Editing for Video-Based Interactive Storytelling. *2012 IEEE International Conference on Multimedia and Expo* (s. 806-811). Melbourne: IEEE. doi:10.1109/ICME.2012.83

Matsumoto, D., ve Ekman, P. (2009). Basic Emotions. İçinde D. Sander ve K. R. Scherer (Editör), *The Oxford Companion to Emotion and the Affective Science* (s. 69-72). New York: Oxford University Press.

Mattingly, V., ve Kraiger, K. (2019). Can Emotional Intelligence be Trained? A Meta-Analytical Investigation. *Human Resource Management Review, 29*(2), 140-155.

McCarthy, J., Minsky, M. L., Rochester, N., ve Shannon, C. E. (1955). *A Proposal for the Dartmouth Summer Research Project on Artificial Intelligence.*

McKee, R. (2017). *Hikâye.* (çev. O. Düz). İstanbul: İstanbul Medya akademisi Yayınları.

Newell, A., Shaw, J. C., ve Simon, H. A. (1958). Chess-Playing Programs and the Problem of Complexity. *IBM Journal of Research and Development, 2*(4), 320-335. doi:10.1147/rd.24.0320

Nilsson, N. J. (2009). *The Quest for Artificial Intelligence: A History of Ideas and Achievements.* Cambridge University Press.

Plutchik, R. (1980). A General Psychoevolutionary Theory of Emotion. İçinde R. Plutchik ve H. Kellerman (Editör), *Theories of Emotion* (s. 3-33). New York: Academic Press.

Porteous, J., Benini, S., Canini, L., Charles, F., Cavazza , M., ve Leonardi, R. (2010). Interactive Storytelling via Video Content Recombination. *MM '10: Proceedings of the 18th ACM International Conference on Multimedia* (s. 1715-1718). New York: Association for Computing Machinery.

Russell, S., ve Norvig, P. (2021). *Artificial Intelligence: A Modern Approach.* London: Pearson Education.

Salovey, P., ve Brackett, M. (2009). Intelligence, emotional. İçinde D. Sander ve K. R. Scherer (Editör), *The Oxford Companion to Emotion and the Affective Sciences.* New York: Oxford University Press.

Salovey, P., ve Mayer , J. D. (1990). Emotional Intelligence. *Imagination, Cognition and Personality*, 185-211.

Searle, J. (1998). Bilgisayarlar Düşünebilir mi? (çev. L. Amado). *Cogito*(13), s. 57-65.

Türkgeldi, S. K. (2022). Yapay Zeka ve Kurgu Üzerine Bir Sorgulama. İçinde F. Zengin (Editör), *Yapay Zeka ve Sinema* (s. 121-161). İstanbul: İstanbul Gelişim Üniversitesi Yayınları.

URL-1: artificial intelligence - Google Akademik (E.T.: 01.10.2024)

KAYNAKÇA

Altunoğlu, M. (2018). 24 Haziran Seçimleri: AK Parti ve Hâkimiyetin Sürekliliği. *Türkiye Günlüğü 28*(135), 33-47.

Arklan, Ü. (2016). Sosyal Medyanın Siyasal Amaçlı Kullanımı: Ağ Kuşağının Kullanım Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, *4*(2), 618-657.

Barker, C. and Galasinski, D. (2001). *Cultural Studies and Discourse Analysis: A Dialogue on lnaguage and Identity.* London: Sage.

Castells, M. (2016). *İletişim Gücü*. (Çev. Ebru Kılıç). *İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları*.

Ceng, E. (2018). Algı Yönetimi Aracı Olarak Twitter Kullanımına İlişkin Siyasal Bir Analiz. *Erciyes İletişim, 5*(4), 663-689.

Çelik, H. ve Ekşi, H. (2008). Söylem Analizi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 27*(27), 99-117.

Çokoğullar, E. (2021). 2002-2012 Dönemi'nde Türkiye'de Siyasal Alan, Din ve Özgürlük. *Uluslararası Politik Araştırmalar Dergisi*, *7*(2), 17-33.

Doğan, E. (2013). *Siyasal Seçimlerde Kullanılan Görsellerde Anlamın Yaratılması: 2011 Genel Seçimlerinde AKP ve CHP Kampanyaları*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Eren, V. ve Aydın, A. (2014). Sosyal Medyanın Kamuoyu Oluşturmadaki Rolü ve Muhtemel Riskler. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 16*(1), 197-205.

Gökçe, O. (2012). Yeni Medya, Kamuoyu, Demokrasi. E. Sözen (Ed.). *Hepimiz Globaliz Hepimiz Yereliz* (ss. 36-54). İstanbul: Alfa Yayıncılık.

Göle, N. (2008). *Modern Mahrem*. İstanbul: Metis Yayınları.

Güllüpunar, H. (2016). Siyasal Lidere Duyulan Güvenin Liderin İmajı Üzerindeki Etkisi: 1 Kasım 2015 Milletvekili Genel Seçimleri Bağlamında Gerçekleştirilen Bir Araştırma. Ş. Balcı (Ed.). *7 Haziran'dan 1 Kasım'a Türkiye'de Siyasal İletişim Uygulamaları.* (ss. 157-201). Konya: Literatürk Yayınları.

Güllüpunar, H. ve Yıldırım, E. (2020). Uzlaşmacı ve Çatışmacı Siyasal Söylemin Siyaset Hakkındaki Algıya Etkileri Üzerine Bir Araştırma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 13*(73), 912-924.

Günay, İ. E. (2022). Van Dijk'in Eleştirel Söylem Analizi Bağlamında Azerbaycan ve Ermenistan Arasındaki Savaşa İlişkin Le Monde ve Le Figaro'da Kullanılan Haber Başlık ve Girişlerinin Analizi. *Aksaray İletişim Dergisi, 4*(1), 46-65.

Habermas, J. (2012). *Öteki Olmak, Ötekiyle Yaşamak*. (Çev.: İ. Aka). Ankara: Yapı Kredi Yayınları.

Kazar, M. (2001). Erzurumlu İbrahim Hakkı Hayatı, Kişiliği ve Eserleri. *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (16), 333-350.

Kılıçdaroğlu, K. (2023). *https://x.com/kilicdarogluk*

Lilleker, D. G. (2013). *Siyasal İletişim: Temel Kavramlar*. İstanbul: Kaknüs Yayınları.

portal.dpu.edu.tr (2024). *https://portal.dpu.edu.tr/orhan.elmaci/makale_oku/270/tek-bayrak-tek-millet-tek-vatan-tek-devlet*, (E.T.: 03.07.2024).

Meriç, Ö. (2015). 140 Karakter ile Siyaset Konuşmak: Twitter (X) ve Siyasetçi-Yurttaş Etkileşimi. S. E. Karakulaoğlu ve Ö. Uğurlu (Ed.), *İletişim Çalışmalarında Digital Çalışmalar Twitter (X),* (s.33-59). Ankara: Heretik Yayınları.

Oğuz, M. C. (2008). Söylem Analizi. *Sosyoloji Notları*, (5), 52-57.

Erdoğan, R. E. (2023). *https://x.com/RTErdogan*

Resmi Gazete, (2018-2022). 2018, 2019, 2020, 2021, 2022. *Bitkisel Üretime Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğ.* https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/12/20211208-3.htm, (E.T.: 07.06.2024).

Sözen, E. (1999). *Söylem: Belirsizlik, Mübadele, Bilgi, Güç ve Refleksivite*. İstanbul: Paradigma Yayınları.

Stieglitz, S. ve Dang-Xuan, L. (2013). Sosyal Medya ve Siyasal İletişim: Bir Sosyal Medya Analiz Çerçevesi. *Sosyal Ağ Analizi ve Madenciliği*, (3), 1277-1291.

Suiçmez, M. ve Özdemir, M. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Kişilerarası İletişiminde Sosyal Medyanın Yeri ve Önemi. *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 4*(1), 111-142.

Suiçmez, M. (2024). Political Communication in the New Media Age: Candidates Use of Twitter (X) in the 2023 Presidential Elections. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication- TOJDAC, 14*(3), 592-613.

Yankaya, D. ve Durmaz, M. I. (2014). *Yeni İslâmî Burjuvazi: Türkiye Modeli*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Yaşar, İ. H. (2022). Siyasal İletişim Aracı Olarak Twitter Platformu: Siyasal Partiler Üzerine Bir İnceleme. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *9*(1), 14-33.

İnternet Kaynakları

URL-1: hurriyet.com.tr (2024). https://www.hurriyet.com.tr/gundem/erdogan-turban-abdde-ozgur-turkiyede-degil-38737504, (E.T.: 06.05.2024).

URL-2: sabah.com.tr (2024). https://www.sabah.com.tr/gundem/2023/05/05/son-dakika-baskan-erdogandan-onemli-aciklamalar-gundeme-iliskin-sorulari-yanitliyor, (E.T.: 06.05.2024).

URL-3: akparti.org.tr (2024). https://www.akparti.org.tr/haberler/cumhurbaskanimiz-erdogan-televizyon-kanallari-ortak-yayinina-katildi-13-05-2023-00-18-22/ (E.T.: 02.06.2024).

KAYNAKÇA

Aust, S. ve Amman, T. (2019). *Dijital Diktörlük*. (3.Baskı). (Çev. Erdinç Yücel Hasan Yılmaz). Ankara: Hece Araştırma.

Bartlett, D, (2016). *İnternetin Yer Altı Dünyası* (Çev: Y. Konyalı). İstanbul: Timaş Yayınları.

Binark, M. ve Bayraktutan, G. (2013). *Ayın Karanlık Yüzü: Yeni Medya ve Etik.* İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Bulut, S. (2021). *Dijital Haber Medyasında SEO*. İstanbul: Doruk Yayınlığı.

Çağlar Demir, B. (2023). *Tasarımın Makineleşmesi: Yeni Bir Yaratım Aracı Olan Yapay Zekânın Görsel*

Tasarım Alanına Yansımaları. İçinde Mehmet Akif Günay (Editör), İletişim Bilimlerinde Yapay Zekâ (s. 111-131). Konya: Eğitim Yayınevi.

Deniz, Ş. Korap Özel, E. (2020). *Dijital Gazetecilikte SEO Haberciliği.* Ankara: Detay Yayıncılığı.

Fermanoğlu, Ö. M. (2020). *Medyanın Dijital Dönüşümü ve Dijital Medya Türleri* (Der: Gonca Telli Samet Aydın Dijital Dönüşüm). (s. 213-247). İstanbul: Kültür Sanat Basımevi.

Gürsakal, N. (2021). *Yapay Zekâ Fareli Köyün Kavalcısı*. İçinde Ş. Sağıroğlu, M. Umut Demirezen, (Editörler). *Yapay Zekâ Ve Büyük Veri Kitap Serisi*. Ankara: Nobel yayıncılık.

Johnson, T. J., & Kaye, B. K. (1998). *Cruising is Believing?: Comparing the İnternet And Traditionalsources On Media Credibility Measures*. *Journalism & Mass Communication Quarterly,75,* 325–340.

Kıssınger, H., Schmıdt, E. Huttenlocher, D. (2022).*Yapay Zeka Çağı: İnsanın Geleceği*. İstanbul: Türkiye Finans Yayınları.

Kiousis, S. (2001). "Public Trust or Mistrust? Perceptions of Media Credibility in the Information Age", *Mass Communication & Society*, 4(4), 381-403, DOI: 10.1207/ S15327825MCS0404_4

Panda, G., Upadhyay, A. K., & Khandelwal, K. (2019). Artificial intelligence: A strategic disruption in public relations. Journal of Creative Communications, 14(3), 196-213.

Russeal, S., & Nurving, P. (1995). Artificaial Intellinge A Modern Approach Pearson Education: New Jersey.

Virilio, P. (2003). *Enformasyon Bombası* (Çev. K, Şahin). İstanbul: Metis Yayınları

Whitby, B. (2005). *Yapay Zekâ*. (Çev. Ç. Karabağlı). İstanbul: İletişim Yayınları

Yediğ, S. ve Akman, H. (2002). "*İnternet Çağında Gazetecilik". Gezgin Suat Geleneksel Basın ve İnternet Gazeteciliği.* (29-37). Ankara: Metis Yayınları.

KAYNAKÇA

Arklan, Ü. ve Rençber, H. (2020). Dijital Medya ve Dijital Toplum. İçinde D. Öcal ve H. Polat (Editör), *Dijital Reklamcılık* (s. 45-75). Ankara: Nobel.

Aksoy, C. (2018). Teknoloji Kullanım Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenilirliğinin Ölçülmesi: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *OPUS International Journal of Society Researches*, 8(15), 1111-1131.

Aydemir, H. ve Karalı, Y. (2017). Sınıf Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Dijital Teknolojilere Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumu*, Malatya, Türkiye, 24 -26 Mayıs, 743-750.

Aygün, S., Uslu, Y., Gedikli, E., Sevim, B. ve Oral, A.E. (2024). Sağlık Yönetimi ve Yönetim Bilişim Sistemleri Bölümü Öğrencilerinin Dijital Teknolojiye Yönelik Tutumları ile İlişkili Faktörlerin İncelenmesi: Ampirik Bir Analiz. *İstanbul Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(12) 347-360.

Bozkurt, A., Hamutoğlu, N. B., Liman Kaban, A., Taşçı, G., Aykul, M. (2021). Dijital Bilgi Çağı: Dijital Toplum, Dijital Dönüşüm, Dijital Eğitim Ve Dijital Yeterlilikler. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi,* 7(2), 35-63.

Cabı, E. (2016). Dijital Teknolojiye Yönelik Tutum Ölçeği. *Kastamonu Eğitim Dergisi,* 24(3), 1229-1244.

Erten P. (2019). Z Kuşağının Dijital Teknolojiye Yönelik Tutumları. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi,* 10(1), 190- 202.

George, D., and Mallery, P. (2010). SPSS for Windows Step by Step: A Simple Study Guide and Reference. Pearson Education.

İlk, Ç. (2022). University Students' Attitudes Toward Digital Technology. *Journal of Pharmaceutical Negative Results.* Volume 13, Special Issue 8, 2195,2204.

Karababa, B., Yilmaz, E., Savaş, B.Ç., ve Şıktar, E. (2023). Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmen Adaylarının Dijital Teknolojiye Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi*, 4(2), 75-89.

Karadaş E., Korkmaz, Ö, Çakır, R. ve Uğur Erdoğmuş, F. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Çevrimiçi İşbirlikli Öğrenme, İnternet ve Dijital Teknolojilere Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 10(2), 621-650.

Kılıç Kırılmaz, S., Saygılı, M., Boztaş, A. ve Ateş, Ç. (2022). Z Kuşağının Dijital Teknolojiye Yönelik Tutumunun Bireysel İnovasyon Yetkinliklerine Etkisinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma, *İşletme Araştırmaları Dergisi,* 14 (1), 702-716.

Küçüktığlı, M. S. (2022). Investigation of Communication Faculty Students' Use of Technology and Attitudes to Digital Technologies. *Erciyes İletişim Dergisi*, 9(1), 19-34.

Orgaz, F., Moral, S., and Domínguez, C.M. (2018). Student's Attitude and Perception with the Use of Technology in the University. *Propósitos y Representaciones*, 6(2), 253-299.

Özcan, M., ve Keskin, B. (2020). Dijitalizasyon Bağlamında Sosyal Dönüşüm. *OPUS International Journal of Society Researches,* 16(29), 2214-2229.

Özdemir, U. ve Taç, İ. (2017). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Teknolojiye Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi. *International Primary Education Research Journal*, 1(1), 1-7.

Sözbilir, F. (2021). Sosyal Medya Kullanımının Dijital Teknolojiye Yönelik Tutum Üzerindeki Etkisi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*,10 (4), 3918-3942.

Şimşek, Ü. ve Yıldırım, T. (2016). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Eğitimde Teknoloji Kullanımına İlişkin Tutum Ve Görüşleri. *International Journal of Human Sciences,* 13(1), 632-649.

Üstün, A. ve Akman, E. (2015). Özel Okul Öğretmenlerinin Eğitimde Teknoloji Kullanımına İlişkin Tutum Ve Görüşleri (Samsun İli Örneği). *Journal of Educational Science*, 3(4), 94-103.

Yücebalkan, B. ve Aksu, B. (2018). Geleceğin İşgücü Olarak Z Kuşağının Dijital Teknolojiye Yönelik Tutumları. İçinde B. Eryılmaz, K. Özlü, Y. B. Keskin ve C. Yücetürk (Editör), *Sosyal Bilimlerinde Güncel Akademik Çalışmalar,* (s469-488). Ankara: Gece Kitaplığı.

KAYNAKÇA

Açıkalın, S. ve Erdoğan, L. (2004). Veblen'ci Gösteriş Amaçlı Tüketim. *Selçuk üniversitesi İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi,* Sayı, 7, 1-18.

Arslan, E. (2019). Native Advertising Used As A New Advertising Model In Socıal Media. *PressAcademia Procedia (PAP),* 9, 269-273.

Arslan, E. (2017). Native Advertising: Examining Native Advertising In All Aspects As A Current Internet Advertising Method. Hitit *University Journal of Social Sciences Institute,* 10 (1), 563-584.

Alnawas, I. ve Aburub, F. (2016). The Effect of Benefits Generated from Interaction with Branded Mobile Apps on Consumer Satisfaction and Purchase Intentions. *Journal of Retailing and Consumer Services,* 31, 313-322.

Arrow, K. J. ve Dasgupta, P. S. (2009). Conspicuous Consumption, Inconspicuous Leisure. *The Economic Journal*, 119 (541), 497-516.

Aslam, B. ve Karjaluoto, H. (2017). Digital Advertising Around Paid Spaces, E-Advertising İndustry's Revenue Engine: A Review And Research Agenda. *Telematics and Informatics*, 34 (8), 1650-1662.

Barnes, S. J. (2002). Wireless Digital Advertising: Nature and Implications, *International Journal of Advertising,* 21(3), 399-420.

Başyazıcıoğlu, H. N. (2020). Etkileşimli Pazarlama İletişimi ve Dijital Reklam. İçinde Aytuğ Mermer Üzümlü (Editör), *Tüm Yönleriyle Bütünleşik Pazarlama İletişimi.* (s. 201-223). Ankara: Nobel Yayın.

Baudrillard, J. (1995). *Bir Tüketim Kuramı Üzerine*. (çev. Osman Olcay Kunal). Cogita, Sayı 5, 89-102.

Baudrillard, J. (2022). *Tüketim Toplumu.* (çev. Nilgün Tutal, Ferda Keskin). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Bauman, Z. (1999). *Çalışma, Tüketicilik ve Yeni Koşullar.* (çev. Ümit Öktem). İstanbul: Sarmal Yayınevi.

Batı, U. (2015). *Marka Yönetimi. Vazgeçme Çağında Yüksek Sadakat Markaları Yaratmak.* İstanbul: Alfa Basım Dağıtım.

Becan, C. (2015). *Reklamı Ters Yüz Etmek.* Konya: Eğitim Kitabevi.

Berger, J. (2014). *Görme Duyusu.* İstanbul: Agora.

Bocock, R. (2009). *Tüketim.* (çev. İrem Kutluk). Dost Yayınları.

Bozkurt, Y. ve Oyman, M. (2016). Oyun Ya Da Reklam? Genç Oyuncular Eğlence İçerikli Oyun Reklamları Nasıl Algılıyor? *Akademik Bakış Dergisi,* Sayı: 58, 519-538.

Castells, M. (2016). *İletişimin Gücü.* (çev. Ebru Kılıç). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Chen, C.Y. (2006). The Comparison Of Structure Differences Between Internet Marketing and Traditional Marketing. *International Journal of Management and Enterprise Development,* 3(4): 397-417.

Chaney, D. (1999). *Yaşam Tarzları.* (çev. İrem Kutluk). Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.

Chaffey D, Mayer R, Johnston K, Ellis-Chadwick FE. (2003). Business-to-business Internet Marketing. In: Chaffey D, editor. Internet Marketing: strategy, implementation and practice. Harlow, Essex: Pearson Education – China Machine Press.

Chomsky, N. (2014). *Dünyayı Kim Yönetiyor.* İstanbul: İnkılap Kitapevi.

Çağlar Demir, B. (2024). Reklamcılığın Dönüşümü Bağlamında Gelenekselden Dijitale Reklamın Serüveni: Ziraat Bankası Reklamları Örneği. *Uluslararası Batı Karadeniz Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi,* 8(1), 143-181.

Dağlı, Ö. (2020). Dijital Pazarlama ve Reklamda Hikâye Anlatımı: Hikâyelerin ve Etkileşim Ortamlarının Reklam Yaratıcılığına Yansımaları. İçinde Pınar Aslan (Editör), *Dijital İletişimde Güncel Konular* (s. 129-156). Konya: Eğitim Yayınevi.

Dağtaş, E. ve Yıldırım, O. (2015). İnternet ve Sosyal Ağlar Dolayımlı Gündelik Yaşam Pratikleri: Anadolu Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Mikro Alan Araştırması. *Folklor/Edebiyat,* 21(83), 149-180.

Debord, G. (1996). *Gösteri Toplumu ve Yorumlar.* İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Demirel, G. (2021). *Tüketim Kültürü, Yeni Medya ve Fotoğraf.* Ankara: Akademisyen Kitabevi.

Dickey, J. I. ve Lewis, W. (2011). *An Owerviev of Digital Media and Advertising.* The Handbook of Research on Digital Media and Advertising: User Generated Content Consumption. New York: Information Science Reference.

Doğan Güllüpunar, M. (2022). Dijitalleşme ve Bilgi Kirliliği. İçinde M. İşliyen, F. Şimşek İşliyen (Editörler), *Dijital Sis Yeni Medya Çağında Bilginin ve Gerçeğin Değişen Konumu*. (s.327-350). Konya: Çizgi Kitabevi.

Dou, W., Lim, K. H., Su, C., Zhou, N. ve Cui, N. (2010). Brand Positioning Strategy Using Search Engine Marketing. *Mis Quarterly,* 261-279.

Dönmez, M. S. (2020). Doğal Reklamların Marka Tutumu Bağlamında İrdelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi,* 11 (27), 514-526.

Elden, M. (2009). *Reklam ve Reklamcılık.* İstanbul: Say Yayınları.

Elliot, R., ve Wattanasuwan, K. (1998). Brands as Symbolic Resources for the Construction of Identity. *International Journal of Advertising,* 17(2), 131-144.

Erksoy, O. (2008). Advergame-Tarihçe, Advergaming, Mynet Web School Eğitimleri, İstanbul, 16 Nisan.

Featherstone, M. (1996). *Postmodernizm ve Tüketim Kültürü.* (çev. Mehmet Küçük). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Fromm, E. (1991). *Sahip Olmak Ya Da Olmamak*. (çev. Aydın Arıtan). İstanbul: Arıtan Yayınları.

Fuchs, C. (2020). Sosyal Medya Eleştirel Bir Giriş. (Çev. D. Saraçoğlu ve İ. Kalaycı). Ankara: NotaBene Yayınları.

Goldman, R. (1992). *Reading Ads Socially.* London: Routledge.

Göker, G. ve Alptekin, G. (2019). Alışveriş Merkezleri, İnternet ve Tüketim Alışkanlıkları: Eskişehir Örneğinde Bir Saha Araştırması. *İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi,* 8(2), 393-420.

Gültekin, B. (2021). Modern Toplumdan Enformasyon Toplumuna Değişen Tüketim Algısı. İçinde Mustafa Temel, Ömer Faruk Koçak (Editörler), *Dijital Çağda İletişim Kültür ve Medya*. (s. 291-300) İstanbul: Çizgi Kitabevi.

Harari, Y. N. (2018). *21. Yüzyıl için 21 Ders.* (çev. S. Siral). İstanbul: Kolektif.

Herman, E. ve Chomsky, N. (2012). *Rızanın İmalatı: Kitle Medyasının Ekonomi Politiği.* (çev. Ender Abadoğlu), İstanbul: bgst

Ilgın, H. (2013). Advergaming ve Marka İlişkisi. *The Turkish Online Journal Of Design, Art And Communication-TOJDAC,* 3, (1), 24-33.

Işık, T. (2018). Dijital Bir İletişim Kanalı Olarak Sosyal Medya. İçinde Suat Gezgin (Editör), *Dijital İletişim* (s. 137-156). Konya: Eğitim Yayınevi.

Jary, D., ve Jary, J. (1991) *The Harper Collins Dictionary of Sociology.* New York, Harper Collins Pub.

Jeon, S. (2022). The Factos of Social Media Advertising Affecting Consumer Buying Decision. *CF,* 19 (1-2), 69-78.

Kadıoğlu, Z. K. (2014). *Tüketim İletişimi (Süreçler, Algılar ve Tüketici).* İstanbul: Pales Yayıncılık.

Kalan, Ö. (2015). Postmodern Tüketim ve Mobil Pazarlama Stratejisi Olarak Viral Reklam. İçinde Abdullah Özkan, Nilnur Tandaçgüneş, Betül Önay Doğan (Editörler), *Yeni Medya ve Reklam.* (s. 281-299). İstanbul: Derin Yayınları.

Karaalioğlu, M. (1993). *Tüketim Virüsü*. İstanbul: Şehir Yayınları.

Kellner, D. (1991). *Reklam ve Tüketim Kültürü, Enformasyon Devrimi Efsanesi.* (çev. ve Der. Yusuf Kaplan). Kayseri: Rey Yayıncılık.

Kellner, D. (2001). *Popüler Kültür ve Postmodern Kimliklerin İnşasın. Doğu Batı*. (çev. Gülcan Seçkin). 4 (11), 195-226.

Kırık, A. M. (2017). *Sosyal Medyada ve İnternet Ortamında Viral Reklamcılık.* İstanbul: Çizgi Kitabevi.

Koçyiğit, İ. ve Özkul, A. S. (2023). Bireylerin Dijital Ayak izi Farkındalık ve Yönetim Düzeylerine Yönelik Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi,* (14), 40, 1290-1310.

Larsen, G., Lawson, R. ve Todd, S. (2010). The Symbolic Consumption of Music. *Journal of Marketing Manegement,* 26 (7-8), 671-685.

Lasch, C. (2006). *Narsisizm Kültürü.* (çev. S. Öztürk-Ü.H. Yolsal). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Lee, H. ve Cho, C. (2020). Uses and Gratifications of Smart Speakers: Modelling the Effectiveness of Smart Speaker Advertising. *International Journal of Advertising,* 39, (7), 1150-1171.

Lenin, M. ve Manıvannan, P. (2022). The Impact Of Dıgıtal Advertising On Consumer Behavior. *International Journal on Global Business Management and Research,* 11, (1), 105-119.

Odabaşı, Y. (2009). *Postmodern Pazarlama*. İstanbul: MediaCat.

Odabaşı, Y. ve Barış, G. (2003). *Tüketici Davranışı.* İstanbul: MediaCat Kitapları.

Öztürk, G. R. (2013). *Dijital Reklamcılık ve Gençlik.* İstanbul: Beta.

Öztürk, E. (2015). E paylaşım. İçinde Ruşen Nurhayat Tanrıbilir (Editör), *Yeni Medya ve İletişimsel Yaklaşımlar.* (s. 19-40). Ankara: Kriter Yayınevi.

Öztürk, M.C. ve Coşkun, E. (2017). Oyuncu Motivasyonlarının Advergame Uygulamaları Açısından Değerlendirilmesi. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi,* 4(13), 48-6.

Pavlov OV, Melville N. ve Plice RK. (2008). Toward a Sustainable E-Mail Marketing İnfrastructure. *Journal of Business Research,* 61(11), 1191–1199.

Pike, G. H. (2014). Love It or Hate It: Native Advertisin on The Internet. *Information Today,* 31 (5), 2059-2068.

Polat, B. K. (2010). Viral Reklamlar ve Ofansif Kullanımı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Porter, L. ve Golan, J. (2006). From Subservient Chickens to Brawny Men: Cmparison of Viral Advertising to Television Advertising, *Journal of Intereactive Advertising,* 6,(2), 26-33.

Ritzer, G. (2000). *Büyüsü Bozulmuş Dünyayı Büyülemek.* (çev. Sen Süer Kaya). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Tosun, N., Uraltaş, N., Nas, A., Özkaya, B., Güdüm, S., Ertürk, B., Dönmez, M., Çerçi, M., Ülker, Y., Karşu, Cesur, D., Varol, E. ve Kiçir, İ. (2018). *Reklam Yönetimi.* İstanbul: Beta Yayıncılık.

Tosuner, A. (2012). Tüketim Davranışının Azaltılması İçin İnternetin Kullanımı: Ortak Kullanım Ağları. XVII. Türkiye'de İnternet Konferansı, (s. 1-13). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Türkal, İ. ve Güllüpunar, H. (2017). Diyalogsal Halkla İlişkiler Bağlamında Sosyal Medya Kullanımı: Türkiye'de İlk 100'de Yer Alan Şirketler Üzerine Bir İnceleme. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi,* 5 (2), 591-618.

Uluk, M. (2021). *Hakikat Sonrası Çağda Yeni Medya ve Yalan Haber.* Ankara: Dorlion Yayınları.

Üstüner, T. ve Holt, D. B. (2007). Dominated Consumer Acculturation: The Social Construction of Poor Migrant Women's Consumer Identity Projects in a Turkish Squatter. *Journal of Consumer Research,* 34 (1), 41–56. https://doi.org/10.1086/513045

Veblen, T. (2007). The Theory of the Leisure Class. Oxford University Press.

Voorveld, H. A., Van Noort, G., Muntinga, D. G. ve Bronner, F. (2018). Engagement with Social Media and Social Media Advertising: The Differentiating Role of Platform Type. *Journal of Advertising*, 47 (1), 38-54.

Weber, M. (1986). *Sosyoloji Yazıları*. (çev. Taha Parla). İstanbul: Hürriyet Vakfı Yayınları.

Williamson, J. (1978). *Daecoding Advertisements: Ideology and Meaning in Advertising.* Londro: Marian Boyars.

Wong, C. H., Wei-Han, G., Tan, B. ve Ooi, K. B. (2015). Mobile Advertising: The Changing Landscape of The Advertising Industry, *Telematics and Informatic,* 32 (4), 720-734.

Yalçın, N. ve Köse, U. (2010). What Is Search Engine Optimization: SEO?, *Procedia-Social and Behavioral Sciences,* 9, 487-493.

Yavuz, Ş. (2013). Türk Toplumunun Tüketim Toplumuna Dönüşümünde Reklamcılığın Rolü. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi,* Sayı 36, 219-240.

Yetkin Cılızoğlu, G. (2020). *Reklam ve Tüketim. Türkiye'de Reklamın Yarım Asırlık Geçmişi*. İstanbul: Kriter Yayınları.

Yıldız, İ. (2022). *Hedonik Tüketim Davranışı ve Sosyal Medya.* Konya: Eğitim Kitabevi.

Yusta, A., I., Pascual, C. O. ve Lara, E. R. (2015). Attitudes Toward Mobile Advertising Among Users Versus Non-Users Of The Mobile Internet. *Telematics and Informatics.* 32 (2), 355-366. https://doi.org/10.1016/j.tele.2014.10.001

İnternet Kaynakları

Dixon, S. (2022). https://www.statista.com/topics/1164/social-networks/#topicHeader__wrappper E. T: 15.06.2024

KAYNAKÇA

Aaker, D. A. (2009). Marka Değeri Yönetimi, (Çev: Ender Orfanlı), İstanbul: MediaCat Yayınları.

Aksoy, A. (2005). *Yeni Reklamcılık*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Altuntaş, E. Y. (2018). Dijital Dönüşüm Uygulamalarının Kurumların Marka Değeri Üzerindeki Etkisi. *Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Medya ve İletişim Araştırmaları Hakemli E-Dergisi*, (2), 1-18.

Aslan, E. Ş. (2017). Marka 2.0 Bağlamında Değişen Marka ve Tüketici İlişkisi: Markaların Sosyal Medya Kullanımı, Editörler: Erdem Taşdemir ve Emre Ş. Aslan, Sosyal Medya İletişimi (İçinde), Ankara: Gece Kitaplığı, s. 115-135.

Akyol, M. (2010). Marka İletişim Aracı Olarak Oyun Reklam: Marka Farkındalığı Oluşturma Rolü Üzerine Bir Araştırma, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Reklamcılık ABD Reklamcılık ve Tanıtım Bilim Dalı, Doktora Tezi, Konya.

Bartle, J. (2001). Reklamın Katkısı, derleyen: Leslie Butterfield, Reklamda Mükemmele Ulaşmak (içinden), Çev: Muharrem Ayın vd., *İstanbul: Reklamcılık Vakfı Yayınları,* s. 25-42.

Broadbent, S. (2003). Hesap Verebilen Reklam, (Çev. Haluk Mesci), İstanbul: Reklamcılık Vakfı Yayınları.

Bruce, D. ve Harvey, D. (2010). 'Marka Bilmecesi, (Çev. Aslı Özer), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.

Clemmow, S. (2001). Strateji Geliştirme, derleyen: Leslie Butterfield, Reklamda Mükemmele Ulaşmak (içinden), Çev: Muharrem Ayın vd., İstanbul: Reklamcılık Vakfı Yayınları. s. 65-82.

Çat, A. K. ve Akbulak, B. (2020). Marka İletişimi Bağlamında Havayolu Şirketlerinin Logolarına Yönelik Bir İnceleme. *International Journal of Arts & Social Studies,* 3(4), 50-61.

Çelik, A. E. (2006). Marka Değerleme. *Muhasebe ve Finansman Dergisi,* (31), 195-208.

Dülek, B. ve Aydın, İ. (2021). Dijital Çağda Marka Yönetimi, 9. In International Conference on Culture and Civilization Tashkent Chemical-Technological Instıtute, Uzbekistan.

Elden, . (2009). *Reklam ve Reklamcılık.* İstanbul: Say Yayınları.

Fırlar, B. (2019). Marka İletişimini Yeniden Düşünmek: Marka Gazeteciliği. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (31), 232-253.

Fiske, J. (1996). İletişim çalışmalarına giriş. (Süleyman İrvan, Çev.). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Keller, K. L. (2008). Strategic Brand Management: Building, Measuring And Managing Brand Equity, Third Edition, New Jersey: Pearson Education, Inc.

Kırdar, Y. (2003). Marka Stratejilerinin Oluşturulması; Coca-Cola Örneği, *Review of Social, Economic & Business Studies,* 3(4), s.233-250.

Koçak, A. ve Arun, Ö. (2006). İçerik Analizi Çalışmalarında Örneklem Sorunu. *Selçuk İletişim*, 4(3), 21-28.

Koçyiğit, M. (2024). Dijital Marka İnşasında Lovemark: E-Ticaret Markasının Instagram Paylaşımları Üzerine Bir İnceleme. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi,* (12), 219-238.

Metin, O. ve Ünal, Ş. (2022). İçerik analizi tekniği: İletişim bilimlerinde ve Sosyolojide Doktora Tezlerinde kullanımı. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 22 (Özel Sayı 2), 273-294.

Özgen, Ö. ve Elmasoğlu, K. (2016). Sosyal Medya Ve Marka İletişimi: Havayolu Şirketlerinin Twitter Kullanımına Yönelik Bir Araştırma. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi,* 2016(43), 181-202.

Roberts, K. (2004). *Lovemarks: The Future Beyond Brands.* New York: PowerHouse Books.

Roberts, Kevin (2015). Brand Loyalty Reloaded. Red Paper. Erişim adresi: https:// saatchikevin.com/wp-content/uploads/2015/04/Loyalty-Beyond-Reason-RedPaper-April-2015.pdf

Sheehan, B. (2013). *Loveworks: How The World's Top Marketers Make Emotional Connections To Win in The Marketplace.* America: Powerhouse Books.

Shirky, C. (2010). Herkes Örgüt: İnternet Gruplarının Gücü, (Çev: Pınar Şiraz), İstanbul: Optimist Yayınları.

Taşkın, Ç. ve Akat, Ö. (2008). *Marka ve Marka Stratejileri.* Bursa: Alfa Aktüel Yayınları.

Tosun, N. B. (2010). *İletişim Temelli Marka Yönetimi.* İstanbul: Beta Basım.

Uztug, F. (2003). *Markan Kadar Konuş! Marka İletişimi Stratejileri.* İkinci Baskı, İstanbul: Mediacat Yayınları.

Weber, R. P. (1989). *Basic Content Analysis***.** London: Sage Publishing,

Yavuz, S. (2011). Türkiye Türkçesi Ağızlarında Bağlaçlar. *Diyalektolog-Ağız Araştırmaları Dergisi*, (3), 59-107.

Yengin, D. A. ve Sağıroğlu, Y. (2012). Dijital Ortamda Marka İletişimi: Tekstil Sektöründe Moda Bloglarının Tüketici Üzerindeki Etkisi. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication,* 2(3), 1-9.

Zaltman, G. ve Zaltman, L. (2008). Pazarlama Metaforları, (Çev: Ümit Şensoy), İstanbul: Marka Yayınları-Optimist Yayınları.

İnternet Kaynakları

URL-1: https://brandweekistanbul.com/event/lovemarks-odulleri/ (E.T: 10.10.2024)

KAYNAKÇA

Akarsu, H., Gülmez, E. ve Öztürk, M. (2020). Reklamlarda Emoji Kullanımı: Emojilerin Reklam Mesajı Hatırlanılırlığına Etkisi. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisİ,* 36, 4.

Barthes, R. (2016). S-Z. (S. Öztürk Kasar, Çev.). İstanbul: Sel Yayınları.

Becer, E. (1997). İletişim ve Grafik Tasarım. Ankara: Dost Kitabevi Yayınları

Berger, J. (1993). Görme içimleri. İstanbul: Metis Yayınları

Bilgili, N. (2014). Türklerin kozmik sembolleri: Tamgalar. İstanbul: Hermes Yayınları.

Bingöl, B. (2010). Lisans Düzeyindeki Görsel İletişim Tasarımı Eğitiminde Çoklu Ortam (Multimedya) Kullanımı: Ankara'daki Görsel İletişim Tasarımı Bölümlerinin İncelenmesi. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Buhler-Oppenheim, K. (1971). Signs, Brands Marks. Stuttgart: Hasting House

Cheng, L. (2017). Do ı mean what ı say and say what ı mean? A cross- cultural approach to the use of emoticons & Emojis in cmc messages. Journal of Communication, 207-226.

ÇALIŞIR, G. (2015). "Etkili Bir Kişilerarası İletişime Beden Dilinin Katkısı",International Trends And Issues In Communication & Media Conference, 2-4 September 2015, Rusia.

De Mozota, B. (2005). Tasarım Yönetimi. Ġstanbul: MediaCat Yayınları

Dündar, B. (2023). Dijital Kültür Unsurlarından Emojilerin Görsel İletişim Tasarımı Yöntemleriyle Yorumlanması ve Kullanıcılara Yönelik Algı Araştırması. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Gedik Üniversitesi.

Gürçayir, S. (2009). "İnternet çağının hiyeroglifleri» ya da evrenselleşen sanal bedenler: Msn ifadeleri. Milli Folklor, 21(83), 111-115.

Hepp, A. (2015). Medyatikleşen kültürler (Ç. Bozdağ ve E. P. Devrani, Çev.). Ankara: Dipnot Yayınları.

Hogenboom, A., Bal, D., Frasincar, F., Bal, M., De Jong, F. ve Kaymak, U. (2015). Exploiting emoticons in polarity classification of text. Journal of Web Engineering, 14(1-2), 22-40.

Karaata, E. (2022). Grafik tasarım a emo i ve emo i tasarımı. Ö. Sayılgan ve A. İgit (Ed.), "Görsel İletişim Tasarımı Kuram ve Araştırmaları". Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Karaata, E. ve Yılmaz, N. (2023). Use of augmented reality in ıllustrated children's books and an application example. Medeniyet Sanat Dergisi, 9 (1), 101-119.

Kelly, R. ve Watts, L. (2015). Characterising the inventive appropriation of emoji as relationally meaningful in mediated close personal relationships. Experiences of technology appropriation: Unanticipated, users, usage, circumtances, and design sunulan **bildiri**. Oslo, Norway.

Ketenci, H. F., Bilgili, C. (2006). Görsel İletişim & Grafik Tasarım. Ġstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım A.ġ

Lawson, S. ve Sutton, S. (2017). A Provocation for Rethinking and Democratising Emoji Design. In DIS' 17 Companion (ss. 7-12). Edinburgh.

Lauer D. A., Pentak S. (2007) Design Basics. USA: Thomson Learning Inc.

Novak, P. K., Smailović, J., Sluban, B., ve Mozetič, I. (2015). Sentiment of emojis. PLoS One, 10(12), 1-22.

Öztuna, Y.H. (2007). Görsel İletişimde Temel Adımlar. Tibyan Yanıncılık

Parsa, S. ve Fatos, A. (2003). Gösterge ilim çözümlemeleri İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi

Seymour, R.D., Ritz, J.M., Cloghessy, F.A. (1987). Exploring Communication. Illinois: The Goodheart-Willcox Company Inc.

Siyang, L. (2018). The golden era of emoji an exploration of emoji and emoji system design. Italya: Politecnico di Milano.

Tepecik, A. (2002). Grafik Sanatlar Tarih-Tasarım-Teknoloji. Ankara: Detay&Sistem Ofset

Uçar, T. F. (2004). Görsel İletişim ve Grafik Tasarım. Ġstanbul: Ġnkılap Kitabevi

Usluata, A. (1995). İletişim. Ġstanbul: ĠletiĢim Yayınları, Cep Üniversitesi Dizisi

İnternet Kaynakları

URL-1: https://www.arkeolojikhaber.com/haber-prehistorik-magara-resimleri-sanat-mi-ayin-isareti-mi-iletisim-dili-mi-3795/

URL-2: https://www.aa.com.tr/tr/yasam/sosyal-etkilesimleri-kolaylastiran-ve-oz-imgeyi-iyilestiren-mucizevi-ilac-icten-bir-gulumseme/3008223

URL-3: http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=bth&AN=83176504&lang=tr&site=eds-live

URL-4: https://arxiv.org/pdf/1510.08480.pdf

URL-5: https://www.turkiyeforum.com/viewtopic.php?t=49966#google_vignette

URL-6: a) https://www.emojimore.com/tr/beyaz-cicek/#google_vignette

b) https://symbl.cc/tr/1F4A2/

c) https://www.iemoji.com/view/emoji/165/symbols/japanese-symbol-for-beginner

URL-7: https://www.emojiall.com/tr/emoji/%F0%9F%98%B1

URL-8: https://unicode.org/emoji/format.html

URL-9: https://emojipedia.org/animoji/

URL-10: : https://www.theguardian.com/technology/2016/oct/27/emoji-inventor-shigetaka-kurita-moma-new-york-text

URL-11: https://www.webtekno.com/apple-in-ilk-emojilerini-kullanmasinin-uzerinden-tam-10-yil-gecti-h57635.html

URL-12: https://emojipedia.org/

URL-13: https://www.teknoblog.com/ios-15-4-37-yeni-emoji-gelecek/

URL-14: https://design.iconfactory.com/twitter-emoji

URL-15: https://github.com/jakejarvis/hugo-mod-twemoji/blob/master/README.md

URL-16: https://www.facebook.com/IC4DESIGNillustration/posts/wired-featured-about-google-emoji-story-i-had-a-japanese-code-name-for-them-pony/1878208952195951/

YÜKSEKÖĞRETİMDE LİDERLİK, AKADEMİK LİDERLİK, KALİTE VE KURUMSAL HAFIZA

DR. SÜLEYMAN UMAR
EDİTÖR: DOÇ.DR. SEMRA KIRANLI GÜNGÖR

EĞİTİM
yayınevi

YÜKSEKÖĞRETİMDE LİDERLİK, AKADEMİK LİDERLİK, KALİTE VE KURUMSAL HAFIZA

Dr. Süleyman Umar

Editör: Doç. Dr. Semra Kıranlı Güngör

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-32-6
1. Baskı, Kasım 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

YÜKSEKÖĞRETİMDE LİDERLİK, AKADEMİK LİDERLİK, KALİTE VE KURUMSAL HAFIZA

Dr. Süleyman Umar
VI+108 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-32-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Adair, J. (2004). *Etkili Stratejik Liderlik* (Çev.) Güneş. SF, İstanbul: Babiali Yayıncılık.

Akbaba, A ve Erenler, E . (2008). Otel işletmelerinde yöneticilerin liderlik yönelimleri ve işletme performansı ilişkisi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 19 (1), 21- 36. Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/atad/issue/16794/174462

Akgün, A. E., Keskin, H., ve Günsel, A. (2005). Örgütsel hafıza ile enformasyon teknolojileri (IT) arasındaki ilişkiler. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 12(2), 1-16.

Akıllı, H. S., Alkaya, A., Akıllı, H., ve Özaslan, R. K. (2015). Türkiye Kapadokya bölgesindeki yükseköğretim kurumlarında akademik liderlik stilleri ve stratejik planlamaya destek. *Akdeniz İİBF Dergisi*, 15(30), 136-154. http://hdl.handle.net/20.500.11787/2340

Aksu, B., (2017). *Örgütsel belleklerin öz oluşumu: Türkiye'de bir kamu kurumu görev ağları analizi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Başkent Üniversitesi, Ankara.

Aksu, S. (2019*). Eğitim fakültesi öğrencilerinin yükseköğretimde kaliteye ilişkin metaforik algıları.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

Alper, M., (2021). *Yükseköğretim alanında yapılan kalite konulu çalışmaların bibliyometrik analizi.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.

Al-Zoubi, Z. H., Issa, H. M. B., & Musallam, F. Y. (2023). The Degree of Practicing Creative Leadership by Academic Leaders at Jordanian Universities and Its Relationship to the Level of Teaching Performance. *Education Sciences*, 13(2), 163. https://doi.org/10.3390/educsci13020163

Amey, Marilyn. (2010). Leadership in Higher Education. Change: *The Magazine of Higher Learning*. 38. 55-58. 10.3200/CHNG.38.6.55-58. https://doi.org/10.3200/CHNG.38.6.55-58

Ande, T. A. (2009). *Academic leadership experiences of foreign-born African immigrants in American institutions of higher education.* (Doctoral Dissertation). Indiana State University, Terre Haute. UMI Microform: 3374720

Anthony, S. G., & Antony, J. (2017). Academic leadership – special or simple. *International Journal of Productivity and Performance Management*, 66(5), 630-637. https://doi.org/10.1108/IJPPM-08-2016-0162

Arastaman, G., Ateş, Ö.T., Şahin, F., Yenel, K., Gün, F., İhtiyaroğlu, N., Konaklı, T., Sincer,S.,Baskan, G.A., Akkaya, B.ve Karaferye, F. (2020). *Yükseköğretim üzerine düşünmek.* Ed. Gülsün Atanur Baskan ve Necati Cemaloğlu. Pegem Akademik Yayıncılık.

Aristotle, (1932). *Politics.* Translated by H. Rackham. Loeb Classical Library 264. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Arslan, H., Kılıç, N.T., Kuşçu, M., Polat, S., Arslan, Y., Çalıkoğlu, A., Çalışkan,A., Tunçer, K.,Bahadıroğlu, Ö., Batur, Ö., Aykurt, S.B., ve Ulutaş, M., (2019). *Yükseköğretimin yönetimi.* Ed. Hasan Arslan. Anı Yayıncılık.

Asaari, M. H. A. H., Dwivedi, A., Lawton, A., & Desa, N. M. (2016). Academic leadership and organizational commitment in public universities of Malaysia. *European Scientific Journal*, 12(16). http://dx.doi.org/10.19044/esj.2016.v12n16p329

Aslan, Ş. (2013). *Geçmişten günümüze liderlik kuramları sağlık yönetimi bakış açısıyla.* Eğitim Yayınevi.

Ataman, O., ve Adıgüzel, A. (2019). Yükseköğretimde kalite algısı: düzce üniversitesi örneği. *Electronic Journal of Education Sciences*, 8(15), 39-56.

Atatekin, (2017). *Türkiye'de yükseköğretimde kalite: Öğrenci algısı üzerine karşılaştırmalı bir araştırma.* (Yayınlanmamış doktora tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta

Ateşalp, Z. (2022). *Örgütsel Güvenin Oluşumunda Bir Deneyim Olarak Örgütsel Hafızanın Etkisi.* (Yayınlanmamış doktora tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi

Atik, A., ve Erdoğan, Ş. B., (2014). "Toplumsal Bellek ve Medya",*Atatürk İletişim Dergisi*. (6), 1-16.

Bakioğlu, A. ve Hacıfazlıoğlu Ö. (2017). *Avrupa Birliği bağlamında yükseköğretimde kalite.* Nobel Akademik Yayıncılık.

Balcı, A. (2020). *Açıklamalı eğitim yönetimi terimleri sözlüğü*. Ankara: Pegem Akademi.

Ball, S. (2007). Leadership of academics in research. *Educational Management Administration and Leadership*, 35(4), 449-477. https://doi.org/10.1177/1741143207081058

Baloğlu, N., ve Hamza, Ö. Z. (2021). The relationship between academic leadership and organizational commitment in higher education institutions, *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 22(1), 410-445. DOI: https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1370872

Balyer, A. (2017). *Eğitim yönetiminde yeni yaklaşımlar*. Anı Yayıncılık.

Bass, B. M. (2000). The future of leadership in learning organizations. *Journal of Leadership & Organizational Studies,* 7(3), 18-40

Bass, B. M., Stogdill, R. M. (1990). *Bass ve Stogdill's handbook of leadership: Theory, research, and managerial applications.* Simon and Schuster.

Bass, Bernard (1985). *Leadership and Performance Beyond Expectations*, New York: Free Press

Beekun, R. I. (1996). *Islamic Business Ethics*. International Institute of Islamic Thought, Virginia.

Bellibaş, M.S., Özaslan, G., Gümüş, E., ve Gümüş, S. (2016). Examining Department Chairs ' Needs in Performing Academic Leadership in Turkish Universities. *Education ve Science/Egitim ve Bilim*, 41(184). https://doi.org/10.15390/EB.2016.6114

Bennis, W., Nanus, B. (1985). *The strategies for taking charge. Leader.,* Harper. Row.

Berridge, M. S. (2012).*Organizational memory and project development: A case study examining how a small business uses its organizational memory when making project development decisions* (Order No. 3523055). Available from ProQuest Dissertations and Theses Global; ProQuest One Academic. (1037988254). Retrieved from https://www.proquest.com/dissertations-theses/organizational-memory-project-development-case/docview/1037988254/se-2?accountid=16716

Bertolin, J. C. G. (2016). Ideologies and perceptions of quality in higher education: from the dichotomy between social and economic aspects to the 'middle way.' *Policy Futures in Education*, 14(7), 971–987. https://doi.org/10.1177/1478210316645676

Besler, S. (2004). *İşletmelerde stratejik liderlik*. Beta Basım Yayın. İstanbul.

Bleiklie, I. (2018). New public management or neoliberalism, higher education. *Encyclopedia of international higher education systems and institutions*, 1-6. http://dx.doi.org/10.1007/978-94-017-9553-1_143-1

Bolden, R., Gosling, J., O'Brien, A., Peters, K., Ryan, M. K., Haslam, S. A., Longsworth, L., Davidovic, A., & Winklemann, K. (2012). *Academic leadership: Changing conceptions, identities and experiences in UK higher education*. (Series 3: Publication 4). London: Leadership Foundation for Higher Education.

Bolden, R., Jones, S., Davis, H., & Gentle, P. (2015). *Developing and sustaining shared leadership in higher education.* Leadership Foundation for Higher Education.

Bolden, R., Petrov, G., & Gosling, J. (2008). *Developing collective leadership in higher education.* Leadership Foundation for Higher Education.

Bozkurt R. ve Odaman A. (1995) ISO 9001 *Kalite güvence sistemleri*, MPM Yayınları.

Bozoğlu, O. (2020). *Yükseköğretimde kalite olgusu: aktör merkezli yeni kurumsalcılık ile örgüte bütünsel bakış.* (Yayınlanmamış doktora tezi). Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.

Bratianu, C., Iordache-Platis, M., & Prelipcean, G. (2016). The role of legislation and organizational culture in shaping academic leadership. *In Proceedings of the 12th European Conference on Management, Leadership and Governance* (pp. 17-23).

Brown, M. E. (2007). How to avoid potential pitfalls. *Organizational Dynamics*, 36(2), 140-155. 10.1016/j.orgdyn.2007.03.003

Campbell, C. & Rozsnyai, C. (2002). *Quality assurance and the development of course programmes*. Bucharest: UNESCO-CEPES.

Cardno, C. (2014). The functions, attributes and challenges of academic leadership in New Zealand polytechnics. *International Journal of Educational Management.* https://doi.org/10.1108/IJEM-11-2012-0131

Cegarra-Navarro, J. G., & Martelo-Landroguez, S. (2020). The effect of organizational memory on organizational agility. *Journal of Intellectual Capital*. 21(3), 459-479. https://www.emerald.com/insight/1469-1930.htm. https://doi.org/10.1108/JIC-03-2019-0048

Cetin, M. O., ve Kinik, F. S. F. (2015). An analysis of academic leadership behavior from the perspective

of transformational leadership. *Procedia-Social and Behavioral Sciences,* 207, 519-527. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.10.122

Chesterman, C., Ross-Smith, A., & Peters, M. (2005). "Not doable jobs!" Exploring senior women's attitudes to academic leadership roles. *In Women's Studies International Forum.* 28(2-3), 163-180. Pergamon. https://doi.org/10.1016/j.wsif.2005.04.005

Coraiola, D. M., Foster, W. M., Mena, S., Foroughi, H., & Rintamäki, J. (2023). Ecologies of memories: Memory work within and between organizations and communities. *Academy of Management Annals*, 17(1), 373-404. https://doi.org/10.5465/annals.2021.0088

Çavlı, S. (2014). *Yükseköğretimde kalite uygulamalarının iş tatminine Etkisinin karşılaştırmalı bir analizi: Mersin-Sakarya Üniversitesi uygulamaları.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Çağ Üniversitesi, Mersin.

Çelikten, M., ve Özbaş, M. (2014). *Eğitim Yönetimi*. Lisans Yayıncılık.

Çevik, S., ve Turan, E. (2007). Devletin kurumsal dönüşümü: Orta Asya Cumhuriyetleri perspektifinden. *Bilig / Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi, (41), 205-224.*

Daft, R. L. (1999). *Leadership: Theory and practice.* Harcourt College Pub

David, M. E. (2011). Overview of researching global higher education: challenge, change or crisis? *Contemporary Social Science,* 6(2), 147-163. https://doi.org/10.1080/21582041.2011.580610

Deming, W. E. (1991). *W. Edwards Deming*. Madonna University.

Dockery, D., & Okpala, C. O. (2016). The Experiences of African-American Males in Academic Leadership Positions at Public Predominantly White Institutions in North Carolina. *Journal of Research Initiatives*, 2(2), 3. 1-8.

Dönerçark, M., ve Tecim, V. (2020). Kurumsal karar destek sistemlerinde yapay zekâ kullanımı: tasarım ve uygulama. *Yönetim Bilişim Sistemleri Dergisi*, 6(2), 77-103.

Durmaz, A. (2017). Akademik liderlerin gelişimi. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges),* 7(3), 8-14.

Eraslan, L. (2006). Liderlikte post-modern bir paradigma: dönüşümcü liderlik. *Journal of Human Sciences*, 8(1).

Eraslan, L. (2011). Liderlikte post-modern bir paradigma: dönüşümcü liderlik. *Journal of Human Sciences,* 8(1), 1-32.

Eroğlu, E. (1998). Çağdaş bir yönetim aracı: eğitim sektöründe toplam kalite yönetiminin etkileri. *Kurgu Dergisi,* 15 (1), 380-392.

Ertuğ, C. (2020). Yükseköğretimde kalite için meslek yüksekokulu öğrencilerinin görüşleri. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(3), 699-710. https://doi.org/10.18506/anemon.631558

Ervay, S. (2006). Academic leadership in America's public schools. *NASSP Bulletin*, 90(2), 77-86.

Farooq, R. (2019). Developing a conceptual framework of knowledge management. *International Journal of Innovation Science*, 11(1), 139-160. https://doi.org/10.1108/IJIS-07-2018-0068

Fidan, M., (2023). *Akademisyenlerin bakış açısı ile kalite yönetimi süreçlerinin değerlendirilmesi: Afyon Kocatepe Üniversitesi örneği.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.

Frick, D. M. (2004). Robert K. Greenleaf: *A life of servant leadership*. Berrett-Koehler Publishers.

Friesen, K. L. (2020). *Exploring the organizational emergence of academic leadership programs.* (Doctoral Dissertation). Iowa State University, Ames, Iowa. ProQest Number: 27956141

G, Walter H., & J. L. Buller. (2015). *Building academic leadership capacity : A Guide to Best Practices,* John Wiley ve Sons, Incorporated, 2015. ProQuest Ebook Central, https://search.proquest.com/legacydocview/EBC/1895869?accountid=16716.

Garipağaoğlu, B. Ç., ve Şimşek, E. (2016). Bolman ve Deal'in dört çerçeve modeline göre akademik liderlerin liderlik yaklaşımlarının incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 17(1). https://doi.org/10.17679/iuefd.17126525

Gedik, Y. (2020). Dönüşümsel ve işlemsel liderlik. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama*, 3(2), 19-34.

Genç, N., ve Halis, M. (2006). *Kalite Liderliği*. İstanbul: Timaş Yayınları.

Ghasemy, Majid & Hussin, Sufean & Megat Daud, Megat Ahmad Kamaluddin. (2016). Academic leadership capability framework: A comparison of its compatibility and applicability in Australia, New Zealand, and Malaysia. *Asia Pacific Education Review*. 17. 10.1007/s12564-016-9425-x.

Gigliotti, R. A. (2017). An exploratory study of academic leadership education within the Association of American Universities. *Journal of Applied Research in Higher Education.* https://doi.org/10.1108/JARHE-11-2015-0080

Gmelch, W. H. (2002). *"The call for department leaders".* Paper presented at the Annual Meeting of the American Association of Colleges for Teacher Education.

Gmelch, W. H. (2013). The development of campus academic leaders. *International Journal of Leadership and Change*, 1(1), 7, 1-12.

Green, D. (1994). *What Is Quality in Higher Education?*. Taylor ve Francis, 1900 Frost Road, Bristol, PA 19007-1598.

Groves, K. S. (2005). Gender differences in social and emotional skills and charismatic leadership. *Journal of Leadership & Organizational Studies*, 11(3), 30-46.

Gül, H., ve Çöl, G. (2003). Atıf teorisinde belirtilen karizmatik lider özelliklerinin üçlü örgütsel bağlılık modeliyle ilişkileri üzerine bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4(17).

Gün, İ., ve Aslan, Ö. (2018). Liderlik kuramları ve sağlık işletmelerinde liderlik. *Journal of Health and Nursing Management*, 5(3), 217-226.

Günaydın, S.C., Ürü Sanı, F.O., Atan Tarlacı, Ö. ve Yozgat, U. (2016). Hizmetkâr Liderliğin Pozitif Örgütsel Davranış Değişkenleri ile İlişkisi Üzerine Bir Araştırma. *Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırmalar Dergisi*, 2016 (1), 15-23.

Güney, S. (1998). Davranış bilimleri ve yönetim psikolojisi terimler sözlüğü. Ankara: Ocak.

Hacıfazlıoğlu, Ö. (2010). Yükseköğretimde lider olarak göreve uyum sağlama süreci: Türkiye ve Amerika'dan kadın liderlerin deneyimleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri / Educational Sciences: Theory ve Practice,* 10 (4), 2221-2273.

Halis M. (2020). Toplam kalite yönetimi. Seçkin Yayıncılık.

Harvey, L., & Green, D. (1993). Defining quality. *Assessment & Evaluation in Higher Education,* 18(1), 9-34. https://doi.org/10.1080/0260293930180102

Harvey, Lee & Askling, Berit. (2003). Quality in Higher Education. *The dialogue between higher education research and practice.* 69–83. https://doi.org/10.1007/978-0-306-48368-4_6

Himmetoğlu, B. (2021). *Öğretim elemanlarının örgütsel hafıza ve işgücü çevikliğine yönelik görüşleri arasındaki ilişkide işle bütünleşmenin aracılık rolü*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Ireland, R., & Hitt, M. (1999). Achieving and Maintaining Strategic Competitiveness in the 21st Century: The Role of Strategic Leadership. *Academy of Management Executive*, 13, 43-57. https://doi.org/10.5465/ame.1999.1567311

Jupiter-McCon, A. (2014). *The effects of academic job experiences and perceptions of novice nursing faculty on nursing faculty retention* (Order No. 10192477). Available from ProQuest Dissertations ve Theses Global; ProQuest One Academic. (1861702096). Retrieved from https://www.proquest.com/dissertations-theses/effects-academic-job-experiences-perceptions/docview/1861702096/se-2?accountid=16716

Karabal, C. (2018). Değişime direnç, örgütsel hafıza ve vazgeçme arasındaki ilişkiler. *Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(2), 6-24.

Karaca, E. (2008). Eğitimde kalite arayışları ve eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (21), 61-80.

Karayel, H. N., ve Kesik, F. (2024). 'Akademik Liderlik' Kitabı Üzerine bir İnceleme. *Alanyazın*, 5(1), 117-122.

Karsantık, İ. (2016). *Yönetici akademisyenlerin akademik liderlik algısı üzerine bir inceleme*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Karsantık, İ. (2019). *Yükseköğretimde akademik liderlik, yükseköğretim kültürü ve akademik kimlik arasındaki ilişkilerin incelenmesi.* (Yayınlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Kohtamäki, V., Zheng, G., & Jinia, N. (2024). Gender inequality in academic leadership: Bangladesh, China and Finland. *Higher Education Quarterly*, 78(1), 78-92. https://doi.org/10.1111/hequ.12447

Korkut, H. (1992). Üniversite akademik yöneticilerinin liderlik davranışları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi* 25 (1), 93-111.

Koyuncuoğlu, Ö. Ü. Ö. (2020). Yükseköğretimde kalite kültürü. *Journal of Disciplines Economics & Administrative Scienves Studies,* 6(18), 348-355. http://dx.doi.org/10.26728/ideas.283

Körösényi, A. (2019). The theory and practice of plebiscitary leadership: Weber and the Orbán regime. *East European Politics and Societies*, 33(02), 280-301.

Küsbeci, P., (2020). *Kurumsal hafıza ve örgütsel öğrenmenin kurum kültürü aracılığıyla firma performansı üzerindeki etkisi*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Beykent Üniversitesi, İstanbul.

Lahaie, D. (2005). *The impact of corporate memory loss: what happens when a senior executive leaves?*. Leadership in Health Services.

Lai, M. (2020). Enhancing teaching quality in higher education: A case study of a Regional University in China. *Education and Urban Society*. https://doi.org/10.1177/0013124520928613

Li, H. (2006). *An exploration of the relationship between organizational structure and organizational memory using simulation* (Order No. 3197899). Available from ProQuest Dissertations ve Theses Global; ProQuest One Academic. (305372045). Retrieved from https://www.proquest.com/dissertations-theses/exploration-relationship-between-organizational/docview/305372045/se-2?accountid=16716

Li, Z., YeZhuang, T., & Qi, Z. (2004). An empirical study on the impact of organizational memory on organizational performance in manufacturing companies. *37th Annual Hawaii International Conference on System Sciences, 2004. Proceedings of the,* 10 pp.-. http://dx.doi.org/10.1109/HICSS.2004.1265569

Liebowitz, J. & Beckman, T. (1998). *Designing Organizational Memory: Preserving Intellectual Assets in a Knowledge Economy*. Washington: CRC Press LLC.

Limon, İ. (2016). Örgütsel hafıza ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Sakarya University Journal of Education*, 6(3), 8-19. https://doi.org/10.19126/suje.220151

Lunenburg, F. C., ve Ornstein, A. C. (2013*). Educational administration* (Eğitim Yönetimi. Translation Editor: Gökhan Arastaman). Nobel Yayınları 6. Edition

Madhoushi, M., Zali, M. R., & Najimi, N. (2023). Building the house of quality in higher education. *Research and Planning in Higher Education*, 15(1), 121-154.

Marshall, S. J., Adam, M. J., Cameron, A. & Sullivan, G. (2000). Academic's perceptions of their Professional development needs related to leadership and management: What can we learn? *International Journal for Academic Development*, 5(1), 42-53.

Mencet, D.S. (2019*). Yükseköğretimde kalite, kalite güvence ve sürdürülebilir kaliteye ilişkin nitel bir araştırma.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi, Antalya

Meraler, S. (2011). *Eğitim fakültesi öğrencilerinin yükseköğretimde kaliteye ilişkin görüşlerinin belirlenmesi.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Harran Üniversitesi, Şanlıurfa.

Mert G., (2017) *Başarılı organizasyonlar neden başarılı olurlar? Kurumsal hafıza.* Artikel Yayıncılık.

Metin, F . (2019). Kamuda Geleneksel İntranetten Dijital Çalışma Ortamına Geçiş: TÜİK İntranet Başarı Hikâyesi . *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (2), 327-350, https://dergipark.org.tr/en/pub/igusbd/issue/49648/454110#article_cite

Miller, M. T., Mamiseishvili, K., & Lee, D. (2016). Administrative Hierarchy and Faculty Work: Examining Faculty Satisfaction with Academic Leadership. *Journal of Academic Administration in Higher Education*, 12(1), 1-7.

Minaz, M.B., Akın, M.A., Taş, H. ve Keskioğlu, M.Ş. (2019). *Etik liderlik*. Ed. Mehmet Ali Akın. Pegem Akademi.

Misztal, B. A., (2003). *Theories of social remembering, England*. Open University Press

Mohnot, H., & Shaw, T. (2017). The study of academic leadership preparedness and leadership style in higher education. *International Journal of Education and Management Studies*, 7(3), 408-416.

Mujtaba, B. G. (2009). Situational leadership and diversity management coaching skills. *Journal of Diversity Management*, 4(1), 1-12.

Mülazımoğlu, M. E. (2017). Kent bilgi sistemi ve yerel yönetimler Kocaeli Büyükşehir Belediyesi örneği. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 4(4), 87-102. https://doi.org/10.30803/adusobed.356139

Nagy, J. (2012). Coalface Academic Leadership in Australian Higher Education: Discretionary Behaviour Through Empowerment. *Advances in Educational Administration,* 13, 169–196

Odumeru, J. A., & Ogbonna, I. G. (2013). Transformational vs. transactional leadership theories: Evidence in literature. *International review of management and business research,* 2(2), 355-361

Omar, H.M. (2017). *Yükseköğretimde kalite standartlarının rekabet avantajını başarmada katkısı.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Bingöl Üniversitesi, Bingöl.

Owlia, M. S., & Aspinwall, E. M. (1996). A framework for the dimensions of quality in higher education. *Quality Assurance in Education*, 4(2), 12–20. https://doi.org/10.1108/09684889610116012

Özakça, V.S. (2007). *Yükseköğretimde kalite geliştirme: İktisadi ve idari bilimler fakülteleri için bir özdeğerlendirme model önerisi.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.

Özalp, İ., Eren G. ve Öcal, H., (1992). Organizasyonlarda durumsallık yaklaşımı açısından liderlik: Liderliğin Fred E. Fiedler teorisindeki liderlik tarzlarına göre (belirlenmesi ve Eskişehir bölgesinde seçilen büyük sanayi işletmelerinde bir uygulama. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 10(1), 161-205.

Özer M.A., Akçakaya M., Yaylı H. ve Y.Batmaz N. (2019). *Kamu yönetimi modern (yapı ve süreçler).* Gazi Kitabevi.

Özhan, E., (2017). Kurumsal hafızanın korunmasında sistemin önemi. *Arşiv Dünyası*, (18-19), 1-10.

Parri, J. 2006. Quality in Higher Education. *Vadyba / Management.* 2006 m. Nr. 2(11).

Patterson, G. (2004). Harmony through diversity: exploring an ecosystem paradigm for higher education. *Journal of Higher Education Policy and Management*, 26(1), 59-74. https://doi.org/10.1080/1360080042000182537

Patterson, K. (2003). Servant leadership: a theoretical model. proceedings of the servant leadership round table. *Retrieved January*, 13, 2009.

Pham, H. & Starkey, L. (2016). Perceptions of higher education quality at three universities in Vietnam. *Quality Assurance in Education*. https://doi.org/10.1108/QAE-07-2014-0037

Platon, (1995), *Devlet,* Çev: S. Eyüboğlu, M. A. Cimboz, Remzi Kitabevi, İstanbul.

Radwan, O., Ghavifekr, S., & Razak, A. Z. (2020). Can academic leadership competencies have effect on students' cognitive, skill and affective learning outcomes*? Higher education perspective', Journal of Applied Research in Higher Education.* https://doi.org/10.1108/JARHE-05-2020-0144

Ramachandaran, S. D., Krauss, S. E., Hamzah, A., & Idris, K. (2017). Effectiveness of the use of spiritual intelligence in women academic leadership practice. *International*

Journal of Educational Management, 31(2), 160-178. https://doi.org/10.1108/IJEM-09-2015-0123

Ramsden, P. (1998b). Managing the effective university. *Higher Education Research & Development,* 17(3), 347-370.

Ramsden, P., Prosser, M., Trigwell, K., & Martin, E. (2007). University teachers' experiences of academic leadership and their approaches to teaching. *Learning and instruction*, 17(2), 140-155. https://doi.org/10.1016/j.learninstruc.2007.01.004

Robiah, R., Telaumbanua, E., Marzuki, M., Zulkipli, Z., & Dwiputra, F. K. (2024). The Role Of Collaborative Leadership In Improving The Quality Of Higher Education. *International Journal Of Teaching And Learning*, 2(2), 538-548.

Rowlinson, M., Booth, C., Clark, P., Delahaye, A., & Procter, S. (2010). Social remembering and organizational memory. *Organization studies*, 31(1), 69-87. https://doi.org/10.1177/0170840609347056

Saydan, R. (2008). Üniversite öğrencilerinin öğretim elemanlarından kalite beklentileri: Yüzüncü yıl üniversitesi İİBF örneği. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10, 263–79. 30.05.2010 tarihinde https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/287468

Schein, E. H. (2010). *Organizational culture and leadership*. John Wiley & Sons.

Scott, G., Coates, H., & Anderson, M. (2008). *Learning leaders in times of change: Academic leadership capabilities for Australian higher education*. University of Western Sydney.

Scott, G., Coates, H., & Anderson, M. (2008*). Learning leaders in times of change: Academic leadership capabilities for Australian higher education.* Sydney: University of Western Sydney and Australian Council for Educational Research.

Seçer, İ. (2015). *Psikolojik test geliştirme ve uyarlama süreci: SPSS ve LISREL uygulamaları.* Anı yayıncılık.

Shafei, A. (2018). The quality of higher education in the arab region: which tools of assessment to use. *Cross-nationally Comparative, Evidence-based Educational Policymaking and Reform* (pp.47-70). DOİ:10.1108/S1479-367920180000035003.

Siddique, A., Aslam, H. D., Khan, M., & Fatima, U. (2011). Impact of academıc leadershıp on faculty's motıvatıon and organızatıonaleffectıveness ın hıgher educatıon system. *International Journal of Academic Research*, 3(*3*).

Sincer, S. (2021). *Öğretmen performansı, örgütsel sadakat ve karizmatik liderlik arasındaki ilişkinin incelenmesi: bir karma yöntem araştırması*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara

Skorobohacz, C., Billot, J., Murray, S., & Khong, L. Y. (2016). Metaphors as expressions of followers' experiences with academic leadership. *Higher Education Research ve Development,* 35(5), 1053-1067. https://doi.org/10.1080/07294360.2016.1138451

Soyer, B. B., ve Kıranlı-Güngör, S. (2018). Yükseköğretimin kalitesini etkileyen faktörler. *Turkish Studies-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* (13), 11, 1173-1178. DOI Number: http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.13619

Spence-Ariemma, M. (2014). *Academic Leadership in higher education: Using generalizability theory and structural equation modeling approaches to examine academic leadership effectiveness and behavioral complexity in a Canadian college from a faculty perspective.* (Doctoral Dissertation). Niagara University, New York. UMI Number: 3633474

Spendlove, M. (2007). Competencies for effective leadership in higher education. *International Journal of*

Educational Management. 21(*5*), 407-417 https://doi.org/10.1108/09513540710760183

Spendlove, M. (2007). Competencies for effective leadership in higher education. *International Journal of Educational Management*, 21(5), 407-417.

Srikanthan, G., & Dalrymple, J. (2003). Developing alternative perspectives for quality in higher education. *International Journal of Educational Management*.

Stein, E. & Zwass, V. (1995) Actualizing organizational memory with information systems. *Information Systems Research*. 6(2), 85-117. https://doi.org/10.1287/isre.6.2.85

Stein, E. W. (1995). Organization memory: Review of concepts and recommendations for management. *International journal of information management*, 15(1), 17-32. https://doi.org/10.1016/0268-4012(94)00003-C

Sutherland, P. G. (2001). *Organizational memory in high schools: A case study (Order No. MQ73640). Available from ProQuest Dissertations ve Theses Global; ProQuest One Academic.* (304736344). Retrieved from https://www.proquest.com/dissertations-theses/organizational-memory-high-schools-case-study/docview/304736344/se-2?accountid=16716

Şişman, M. (2002). *Öğretim liderliği*. Pegem A Yayıncılık.

Tan-Kılıç, N. (2021). *Yükseköğretimde dekanların yönetsel işlevleri*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.

Taylor, K. L. (2005). Academic development as institutional leadership: An interplay of person, role, strategy, and institution. *International Journal for Academic Development,* 10(1), 31-46. https://doi.org/10.1080/13601440500099985

Tofur, S . (2018). Sinematografik anlatıda Hersey- Blanchard durumsal liderlik modelinin eğitimde kullanılabilirliği: Koro Filmi . *Journal of Theoretical Educational Science ,* 11 (4) , 822-837 . https://doi.org/10.30831/akukeg.399319

Torunlar, M., (2019). Arşiv-Hafıza-Kamusal Ensefalizasyon. *Arşiv Dünyası*, 6(2), 100-133.

Turnbull, S., & Edwards, G. (2005). Leadership development for organizational change in a new U.K. university. *Advances in Developing Human Resources*, 7(3), 396-413. doi: 10.1177/1523422305277178

Türk Dil Kurumu (2024). *Türk Dil Kurumu Sözlükleri*. www.tdk.gov.tr.

Türk, G. (2019). İstatistiksel *bakış açısıyla otomotiv sektöründe IATF 16949: 2016 standardının kurulumu, yönetimi ve kalitenin iyileştirilmesi.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Uludağ Üniversitesi, Bursa.

Uygur, M. (2018). *Yükseköğretimde kalite güvencesi bağlamında öğretme-öğrenme süreçlerinin incelenmesi ve öğretim elemanlarına yönelik bir eğitici eğitimi programı geliştirilmesi.* (Yayınlanmamış doktora tezi). Mersin Üniversitesi, Mersin.

Uzun, A., ve Taş, A., (2023). Örgütsel Hafıza ile Öğretmenlerin Değişme Eğilimleri Arasındaki İlişkiler. *Toplum, Eğitim ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 92-109. http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8305760

Van der Bent, J., Paauwe, J., & Williams, R. (1999). Organizational learning: an exploration of organizational memory and its role in organizational change processes. *Journal of organizational change management*, 12(5), 377-404. https://doi.org/10.1108/09534819910289084

Versiani, A. F., Abade, P. D. S., de Carvalho, R. B., & De Muÿlder, C. F. (2024). How project knowledge management develops volatile organizational memory. *Innovation & Management Review*. https://doi.org/10.1108/INMR-11-2022-0144

Walsh, J. P., & Ungson, G. R. (1991). Organizational memory. *Academy of Management Review*, 16(1), 57-91. https://doi.org/10.2307/258607

Woodhouse, D. & Stokes, T (2010). Australia: evaluation and quality in higher education. *Research in Comparative and International Education Volume 5 Number 1.* https://doi.org/10.2304/rcie.2010.5.1.18

Xu, K. (2011). An empirical study of Confucianism: Measuring Chinese academic leadership. *Management Communication Quarterly*, 25(4), 644-662. https://doi.org/10.1177/0893318911405621

Yalçınkaya, M . (2002). Çağdaş okulda etkili liderlik. *Ege Eğitim Dergisi* , 1 (2). DOI: https://dergipark.org.tr/en/pub/egeefd/issue/4923/67351#article_cite

Yazıcı, A., ve Yazıcı, R. (2017). Institutional changes in businesses and the ımportance of quality management systems for economic development: the case of Turkey. *Journal of Current Researches on Business and Economics*, 7(2), 17-26. http://dx.doi.org/10.26579/jocrebe-7.2.2

Yeşilyurt, E. (2007). Akademik ve yönetimsel liderlik. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları Dergisi*, 5(3), 76-80.

Yetişen, S ve Ünlü, H . (2019). Yükseköğretimde kalite perspektifi: 2007 yılında kurulan devlet üniversitelerinin kurum iç değerlendirme raporlarının karşılaştırmalı analizi . *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi* 7 (16) , 72-89 . https://doi.org/10.33692/avrasyad.543723

Yielder, J & Codling, A. (2004). Management and Leadership in the Contemporary University. *Journal of Higher Education Policy and Management*, Vol. 26, No. 3. s. 315. https://doi.org/10.1080/1360080042000290177

Yoşumaz, İ., (2018). *Endüstri 4.0'a geçiş sürecinde kurumsal hafızanın rolü.* (Yayınlanmamış doktora tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.

Youndt, M. A., Subramaniam, M., & Snell, S. A. (2004). Intellectual capital profiles: An examination of investments and returns. *Journal of Management studies*, 41(2), 335-361. https://doi.org/10.1111/j.1467-6486.2004.00435.x

YÖK. (2007a). *Türkiye'nin yükseköğretim stratejisi. TC Yükseköğretim Kurulu*. Yayın No: 2007-1, Ankara: Yükseköğretim Kurulu Yayınları.

YÖK. (2007b). *Yükseköğretimde yeniden yapılanma: 66 Soruda Bologna süreci uygulamaları.* https://uluslararasi.yok.gov.tr/Documents/yay%C4%B1nlar/yuksekogretimde_yeniden_yapilanma_66_soruda_bologna_2010.pdf

YÖKAK https://yokak.gov.tr/hakkında

Yöntem, E. (2024). *Yükseköğretim kalite süreçlerinde uluslararası yansımalar.* Net Kitaplık Yayıncılık.

Yukl, G. (1989). Managerial leadership: A review of theory and research. *Journal of Management,* 15(2), 251-289.

Yukl, G. (2013). *Leadership in organizations* (8th ed.). Pearson.

Yukl, G. A. (2018). *Örgütlerde Liderlik.* Nobel Akademik Yayıncılık.

Zeydan, İ, (2019). *Türkiye'de Yükseköğretimde Kalite*. https://www.researchgate.net/publication/335222477_Turkiye%27de_Yuksekogretimde_Kalite

ÇAĞDAŞ TİYATRODA DİJİTAL GÖSTERİM VE MEDYA TEKNOLOJİSİ

–

INTERMEDIALITY

DOÇ. DR. MEHMET ÖZBEK

EĞİTİM
yayınevi

ÇAĞDAŞ TİYATRODA DİJİTAL GÖSTERİM VE MEDYA TEKNOLOJİSİ INTERMEDIALITY

Doç. Dr. Mehmet Özbek

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-35-7
1. Baskı, Kasım 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

ÇAĞDAŞ TİYATRODA DİJİTAL GÖSTERİM VE MEDYA TEKNOLOJİSİ INTERMEDIALITY
Doç. Dr. Mehmet Özbek
X+194 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-35-7

Bu eser İstanbul Üniversitesi'nde 30.06.2015 tarihinde sunulan ve oy birliği ile kabul edilen, Prof. Dr. Nilüfer Timisi Nalçaoğlu danışmanlığında gerçekleştirilen *Çağdaş Tiyatroda Dijital Gösterim ve Medya Teknolojisi - Intermediality* başlıklı Doktora tezi esas alınarak, içeriği geliştirilerek ve yer yer değiştirilerek hazırlanmıştır.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Adanır, Oğuz: **Baudrillard**, İstanbul, Say Yayınları, 2010, s.195

Altunay, Alper: "Kes-Kopyala-Yapıştır: Bir Sanat Yüzeyi Olarak Ekran" Ed. Deniz Yengin, **Yeni Medya Ve**, İstanbul, Anahtar Kitaplar, Ekim 2012, s.23

Auslander, Philip: **Liveness: Performance in a Mediatized Culture**, Routledge, 2008, s.1

Baudrillard, Jean: **Tüketim Toplumu**, İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 2012, s.141

Baudrillard, Jean: **Simülakrlar ve Simülasyon**, Çev. Oğuz Adanır, Ankara, Doğu Batı Yayınları, 2011, s.7

Baugh, Christopher: **Theatre, Performance and Technology**, Palgrave MacMillan, 2013, s.1-6

Benjamin, Walter: **Pasajlar**, ''Tekniğin Olanaklarıyla Yeniden Üretilebildiği Çağda Sanat Yapıtı'', İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, Şubat 2011, s.52

Blake, Bill: **theatre & the digital**, Londra, The Palgrave Macmillan, 2014, s.ix

Bolter, J.D.,R. Grusin: **Remediation: Understanding New Media**, Cambridge, Massachusetts London, England, The MIT Press, 1999, s.65

Braun, Edward: **Yönetmen ve Sahne: Naturalizmden Grotowski'ye**, Dost Yayınları, Çev. Bahadır Sina Şener, Dost Kitabevi Yayınları, Ankara, Mayıs, 2013, s.170

Candan, Ayşın: **Öncü Tiyatro ve Dijital Çağda Gösterim**, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2013, s.5

Carlson, Marvin: **Performans: Eleştirel bir Giriş**, Çev. Beliz Güçbilmez, Ankara, Dost Kitabevi Yayınları, 2013, s.185

Carlson, Marvin: **Tiyatro Teorileri**-Yunanlılardan Bugüne Tarihsel ve Eleştirel Bir İnceleme, Çev. Eren Buğlalılar, Barış Yıldırım, İstanbul, De Ki Basım Yayım, 2008, s.12

Chapple, F. C. Kattenbelt: **Intermediality in Theatre and Performance**, Amsterdam-NewYork, NY, 2006, s.11

Cluver, Claus: "Intermediality and Interarts Studies"Jens Arvidson, Mikael Askander et. al. Ed. **Changing Borders: Contemporary Positions in Intermediality**, Lund, Intermedia Studies Press, 2007, s.26

Çelenk, Semih: "Bu Dünyadan bir Skenograf Geçti", Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi, Sayı:7 s.10

Dixon, Steve: **Digital Performance**, The MIT Press, Massachusetts Institute of Technology, 2007, s. 39

Elleström Lars: Ed., **Media Borders, Multimodality and Intermediality**, Londra, Palgrave Macmillan, 2010, s.27

Erdoğan, İrfan, K. Alemdar: **Öteki Kuram**, Ankara, Pozitif Matbaacılık, 2010, s.29

Erll, Astrid Ann Rigney Ed.**Mediation, Remediation, And the Dynamics of Cultural Memory**, Germany, De Gruyter, 2012, s.3

Evans, James Roose: **Experimental Theatre: From Stanislavsky to Peter Brook**, Routledge, 1989, s.65

Georgi, Claudia: **Liveness on Stage**, 'Intermedial Challenges in Contemporary British Theatre and Performance', Walter de Gruyter GmbH, Berlin/Boston, 2014, s.10

Griesekam, Greg: **Staging the Screen**: The Use of Film and Video in Theatre, İngiltere, Palgrave Macmillan, 2007

Güngör, Nazife: **İletişim / Kuramlar ve Yaklaşımlar**, Ankara, Siyasal Kitabevi, 2013, s.45

Hitchcock, Louise A.: **Kuramlar ve Kuramcılar** – Çağdaş Düşüncede Antik Edebiyat, Çev. Seda Pekşen, İstanbul, İletişim Yayınları, 2013, s.140

Innes, C.D.: **Erwin Piscator's Political Theatre: The Development of Modern German Drama**, Cambridge University Press, 1972, s.69

Jenkins, Henry: **Convergence Culture** – Where Old and New Media Collide, New York University Press, 2006, s.3

Jensen, Amy Petersen: **Theatre in a Media Culture: Production, Performance and Perception since 1970**, USA, Mc Farland, 2007, s.14

Jerz, Dennis G.: **Technology in American Drama 1920-1950** – Soul and Society in the Age of the Machine, Westport, USA, Greenwood Press, s.2

Manovich, Lev: **The Langugage of New Media**, Usa, The MIT Press, 2001, s.8

Pavis, Patrice: **Sahneleme**-Kültürler Kavşağında Tiyatro, Ankara, Dost Kitabevi Yayınları, 1999, s.80

Postman, Neil: **Televizyon Öldüren Eğlence**, İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 2012, s.19

Reason, Matthew: **Documentation, Dissappearance and the Representation of Live Performance**, Londra, Palgrave, 2006, s.94

Reilly, Kara: **Theatre, Performance and Analogue Technology**, Palgrave Macmillan, 2013, s.1

Reynolds, Bryan: Intermedial Theatre, Performance Philosophy, Transversal Poetics, and the Future of Affect, Palgrave Mcmillan, 2017, s.281

Ross, Julian: "Projection as Performance: Intermediality in Japan's Expanded Cinema" Lucia Nagib, Anna Jersley Ed., **Impure Cinema: Intermedial and Intercultural Approaches to Film**, Londra, Palgrave Macmillan, 2014, s.250

Salter, Chris: **Entangled: Technology and Transformation of Performance**, The MIT Press, 2010, s.xxi-xxii

Saussure, Ferdinand de: **Course in General Linguistics**, Çev.Wade Baskin. Glasgow, Collins, 1974.s.117

Shakespeare, William: **Romeo ve Juliet**, Çev. Özdemir Nutku, İstanbul, Remzi Kitabevi, Şubat 2006, s.55

Şener, Sevda: **Dünden Bugüne Tiyatro Düşüncesi**, Ankara, Dost Kitabevi Yayınları, 2014, s.15

Timisi, Nilüfer: **Yeni İletişim Teknolojileri ve Demokrasi,** Ankara, Dost Kitabevi, 2003, s.33-39

Wolf, Werner: "Mediality/Intermediality in Studies of English Literature", **Mediality/ Intermediality**, Ed. Martin Heusser, Andreas Fischer, Andreas H.Jucker, Gunter Narr Verlag Tübingen, 2008, Sayı 21, s.17

Yıldırım, Ali, Hasan Şimşek: **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**, Ekim 2016, Seçkin Yayıncılık, Ankara, s.239-240

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

Aksoy, Naciye: **Post-Dramatik Tiyatro**, 'Peyzaj Metin Kavramı ve Sahneleme Anlayışı', Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Hakemli Dergisi, ART-E, Kasım 2012, Özel Sayı, ISSN 1308-2698, (Çevrimiçi), http://edergi.sdu.edu.tr/index.php/gsfsd/article/viewFile/3673/3043, 11.06.2015

Aronson, Arnold: "Theatres of the Future", The Johns Hopkins University Press, **Theatre Journal**, Vol. 33, No. 4, Aralık, 1981, s. 489-503, (Çevrimiçi) http://www.jstor.org/stable/3206773 Giriş: 01-03-2015

Balme, Christopher: 'Intermediality: Rethinking the Relationship between Theatre and Media' Christopher Balme, Markus Moninger, **Crossing Media: Theater –Film –Fotografie –Neue Medien,** Munih, ePodium, 2004, s.2, **(**Çevrimiçi) http://epub.ub.uni-muenchen.de/13098/1/Balme_13098.pdf , 02.03.2015

Basa, Murali: "The theatre in digital media: A new visual geometry and illusions created during the performance", (Çevrimiçi) https://www.academia.edu/7930540/The_theatre_in_digital_media_A_new_visual_geometry_and_illusions_created_during_the_performance , 22.05.2015

Berns, U.: **Performativity (Performatiflik) / Performance (Performans)**: Online Handbook of Narratology, Performativity, (Çevrimiçi), http://wikis.sub.uni-hamburg.de/lhn/index.php/Performativity , 04.02.2015

Birringer, Johannes: "Contemporary Performance/Technology", The Johns Hopkins University Press, **Theatre Journal**, Vol. 51, No. 4, Theatre and Technology, Aralık, 1999, s.361 http://www.jstor.org/stable/25068706 , 16/02/2015

Bolter, Jay David: "Remediation" **The International Encyclopedia of Communication**, Donsbach, Wolfgang Ed. Blackwell Publishing, 2008. Blackwell Reference Online., (Çevrimiçi) http://www.communicationencyclopedia.com/subscriber/tocnode.html?id=g9781405131995_yr2013_chunk_g978140513199523_ss32-1, 24.08.2014

Callens, Johan "The Wooster Group's Hamlet, According to the True, Original Copies", The Johns Hopkins University Press, **Theatre Journal**, Vol. 61, No. 4, Digital Media and Performance, Aralık, 2009, s. 539-561 (Çevrimiçi) http://www.jstor.org/stable/40660551, 16/02/2015

Cook, Amy: "Wrinkles, Wormholes, and "Hamlet": The Wooster Group's "Hamlet" as a Challenge to Periodicity" The MIT Press, **TDR** (1988-), Vol.53, No.4, Kış, 2009, s.111 (Çevrimiçi) http://www.jstor.org/stable/25599521 , 16/02/2015

Cubitt, Sean: "Cybertime: Ontologies of Digital Perception", Chicago, Mart 2000, **Melbourne Üniversitesi Dijital Kütüphanesi**, http://repository.unimelb.edu.au/10187/1862

Deus ex machina: (Çevrimiçi) http://tr.wikipedia.org/wiki/Deus_ex_machina 09.06.2015

E. Munk, ''Laterna Magika'', The MIT Press, **The Tulane Drama Review**,Vol. 11, No. 1, Sonbahar, 1966, s. 141, (Çevrimiçi) http://www.jstor.org/stable/1125277 , 01.03.2015

Fenton, David: "Unstable Acts – A Practitioner's Case Study of the Poetics of Postdramatic Theatre and Intermediality", Doctor of Philosophy in Performance Innovation, Creative Industries Faculty, Queensland University of Technology, 2007, pp.40 (Çevrimiçi) http://eprints.qut.edu.au/16527/1/David_Fenton_Thesis.pdf 26.05.2015

Fluxus: (Çevrimiçi),http://blog.milliyet.com.tr/fluxus-nedir/Blog/?BlogNo=213808 , 22.05.2015

Fotoğraf-1: (Çevrimiçi),http://ziernie-performa.net/blog/2013/06/11/scena-marginalnosti-lichnoe-kak-politicheskoe-verbatim-i-golosa-drugix/ , 22.05.2015

Fotoğraf-2: Svoboda- Laterna Magika, (Çevrimiçi) http://projctn.com/laterna-magika 28.02.2015

Fotoğraf-3: (Çevrimiçi),http://thewoostergroup.org/twg/twg.php?hamlet, 29.05.2015

Fotoğraf-4: (Çevrimiçi),http://thewoostergroup.org/twg/twg.php?lsd-just-the-high-points, 29.05.2015

Fotoğraf-5: (Çevrimiçi), http://www.thebuildersassociation.org/prod_alladeen_images.html , 02.03.2015

Fotoğraf-6: (Çevrimiçi), http://www.thebuildersassociation.org/prod_supervision_images.html Giriş: 02.03.2015

Fotoğraf-7: (Çevrimiçi), http://www.thebuildersassociation.org/prod_supervision_images.html Giriş: 02.03.2015

Fotoğraf-8: (Çevrimiçi), http://www.thebuildersassociation.org/prod_jetlag_images.html Giriş: 02.03.2015

Fotoğraf-9: (Çevrimiçi), http://www.thebuildersassociation.org/prod_jetlag_images.html Giriş: 02.03.2015

Fotoğraf-10: (Çevrimiçi),http://arts.mit.edu/artists/robert-lepage/, 02.03.2015

Fotoğraf-11: (Çevrimiçi),http://www.gobsquad.com/projects/revolution-now , 02.03.2015

Fotoğraf-12: (Çevrimiçi),http://www.gobsquad.com/projects/room-service-help-me-make-it-through-the-night, 02.03.2015

Fotoğraf-13: (Çevrimiçi),http://www.gobsquad.com/projects/super-night-shot Giriş:02.03.2015

Fotoğraf-14: (Çevrimiçi), http://www.studiumteatralne.pl/menu/spektakle/szepty-ziemi 08.03.2015

Fotoğraf-15: (Çevrimiçi), http://www.studiumteatralne.pl/menu/spektakle/szepty-ziemi 08.03.2015

Fotoğraf-16: (Çevrimiçi), http://www.studiumteatralne.pl/menu/spektakle/szepty-ziemi 08.03.2015

Fotoğraf-17: (Çevrimiçi), http://www.studiumteatralne.pl/menu/spektakle/szepty-ziemi 08.03.2015

Fotoğraf-19: (Çevrimiçi), http://www.heinergoebbels.com/en/archive/works/complete/view/4/photos, 29.05.2015

Fotoğraf-21: (Çevrimiçi), http://www.heinergoebbels.com/en/archive/works/complete/view/11/photos, 29.05.2015

Fotoğraf-22: (Çevrimiçi),http://www.muenchner-kammerspiele.de/spielplan/relations-helen-lawrence/fotogalerie/ 29.05.2015

Fotoğraf-23: (Çevrimiçi),http://www.muenchner-kammerspiele.de/spielplan/relations-helen-lawrence/fotogalerie/ 29.05.2015

Fotoğraf-24: (Çevrimiçi),http://www.muenchner-kammerspiele.de/spielplan/relations-helen-lawrence/fotogalerie/ 29.05.2015

Fotoğraf-25: (Çevrimiçi),https://diepest2o14.wordpress.com/, 29.05.2015

Fotoğraf-26: (Çevrimiçi), http://www.tiyatrokumpanyasi.com/Images/can.pdf, 29.05.2015

Fotoğraf-27: (Çevrimiçi), http://i.ytimg.com/vi/aLArdzcForI/maxresdefault.jpg, 29.05.2015

Fotoğraf-29: (Çevrimiçi), http://www.tiyatrodunyasi.com/galeri/201310kapilarin_disinda.jpg, 29.05.2015

Fotoğraf-30: (Çevrimiçi), http://www.dostlartiyatrosu.com/images/oyunlar/kerem/IMG_3436.jpg, 29.05.2015

Fotoğraf-31: (Çevrimiçi), http://www.dostlartiyatrosu.com/images/oyunlar/kerem/IMG_3441.jpg, 29.05.2015

Fotoğraf-32: (Çevrimiçi), http://www.dostlartiyatrosu.com/images/oyunlar/sivas/IMG_3417.jpg, 29.05.2015

Gob Squad: (Çevrimiçi), http://www.gobsquad.com/faq/Gob_Squad_FAQ/Why_do_you_work_with_video_and_technology___Themes_and_Concerns___Gob_Squad_FAQ.html Giriş:02.03.2015

Goebbels Heiner: (Çevrimiçi), http://www.heinergoebbels.com/en/about/profile

Goebbels Heiner: (Çevrimiçi), http://www.heinergoebbels.com/en/about/biography,

Hypermediacy: (Çevrimiçi) http://kairos.technorhetoric.net/6.1/reviews/blakesley/glossary.html 02.03.2015

Immediacy: (Çevrimiçi)http://www.oxfordreference.com.oro-o.emedia1.bsb-muenchen.de/view/10.1093/acref/9780199568758.001.0001/acref-9780199568758-e-1282# 02.03.2015

Jensen, Klaus Bruhn: ‘’Intermediality’’ **The International Encyclopedia of Communication**, Donsbach, Wolfgang Ed. Blackwell Publishing, 2008. Blackwell Reference Online., (Çevrimiçi)http://www.communicationencyclopedia.

com/subscriber/tocnode.html?id=g9781405131995_yr2013_chunk_g978140513199514_ss60-1, 24.08.2014

‘Kerem Gibi’ Oyun Broşürü: (Çevrimiçi), http://www.dostlartiyatrosu.com/tiyatro_oyunlar_kerem.html 25.05.2015

Lepage, Robert: (Çevrimiçi) http://lacaserne.net/index2.php/robertlepage/, 02.03.2015

Leung, W.: (Çevrimiçi), http://www.mooneyontheatre.com/2014/10/16/review-helen-lawrence-canadian-stagearts-club-theatre-companythe-banff-centre/ 28.04.2015

Lilleike, Monika: “Hawaiian Hula ’Olapa – Steps towards an interart aesthetic oriented performance analysis”, **Joint Symposium – Labaratory: Methods of Interart Studies**, Berlin, 16-18 Kasım 2009. (Çevrimiçi), http://www.geisteswissenschaften.fu-berlin.de/v/interart/media/dokumente/laboratory-reader/Lilleike_Paper.pdf 22.05.2015

Marranca, Bonnie: “The Wooster Group: A Dictionary of Ideas”, **PAJ: A Journal of Performance and Art**, Vol. 25, No. 2 (May, 2003), s. 1-18 The MIT Press on behalf of Performing Arts Journal, Inc.(Çevrimiçi) http://www.jstor.org/stable/3246397 , 16/02/2015

McLuhan, Marshall: “The Medium Is the Message”, The New Media Reader, Cambridge, Massachusetts, Londra, İngiltere, Ed. Noah Wardrip-Fruin, Nick Montfort, 2003, s.204, (Çevrimiçi) http://monoskop.org/images/0/0c/McLuhan_Marshall_1964_2003_The_Medium_Is_the_Message.pdf , 22.05.2015

McLuhan, Marshall: ‘Medium is the Message’, **Understanding Media: TheExtensions of Man**, Bölüm 1, s.1, (Çevrimiçi), http://web.mit.edu/allanmc/www/mcluhan.mediummessage.pdf 09.06.2015

Miller, Heidi R.: “Super Vision by Marianne Weems”, **Theatre Journal**, Vol. 59, No. 4, Performance and Cognition, Aralık, 2007, s. 658-660, The Johns Hopkins University Press, (Çevrimiçi) http://www.jstor.org/stable/25070121, 21/02/2015

Mixed Media: (Çevrimiçi), http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/mixed-media 02.03.2015

Patel, Vibhuti: “Wired Connections”, **Span**, Mayıs- Haziran 2009, s.50 (Çevrimiçi) http://www.thebuildersassociation.org/imgs/trilogy.pdf 27.02.2015

Petersen, Kjell Yngve: **A dramaturgy of intermediality: composing with integrative design**, Doctor of Philosophy Thesis, University of Plymouth, 2009, s.38, (Çevrimiçi) https://pearl.plymouth.ac.uk//handle/10026.1/2506 10.06.2015

Pluta, Izabella: ‘’Instance: Robert Lepage and Ex Machina, The Andersen Project (2005)’’, **Mapping Intermediality in Performance**, Amsterdam, Amsterdam University Press, 2010, s.191-197

Remediation: (Çevrimiçi),http://www.oxfordreference.com.oro-o.emedia1.bsb-muenchen.de/view/10.1093/acref/9780199568758.001.0001/acref-9780199568758-e-2311?rskey=8H9X6M&result=1 02.03.2015

Resim-1: (Çevrimiçi), http://pixgood.com/gustave-courbet-interior-of-my-studio.html , 22.05.2015

Saltz, David Z.: “Editorial Comment: Digital Media and Performance”, The Johns Hopkins University Press, **Theatre Journal**, Vol. 61, No. 4, Digital Media and Performance, Aralık, 2009 (Çevrimiçi) http://www.jstor.org/stable/40660549 , 16/02/2015

Savran, David: “The Wooster Group, Arthur Miller and “The Crucible”” The MIT Press **The Drama Review: TDR**, Vol. 29, No. 2, Choreography (And the Wooster Group’s “L. S.D.”) Yaz, 1985, s. 99-109 (Çevrimiçi) http://www.jstor.org/stable/1145676 , 16/02/2015

Schröter, Jens: **"Discourses and Models of Intermediality"** CLCWeb: Comparative Literature and Culture 13.3, 2011, Thematic Issue New Perspectives on Material Culture and Intermedial Practice. Ed. Steven Tötösy de Zepetnek, Asuncion Lopez-Varela, Haun Saussy,Jan Mieszkowski,s.2 (Çevrimiçi), http://docs.lib.purdue.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1790&context=clcweb 02.03.2015

Smalec, Theresa: "Staging the Screen: The Use of Film and Video in Theatre (Review)", **Theatre Journal**, Sayı: 61, No: 4, Aralık 2009, s. 648 (Çevrimiçi) https://muse.jhu.edu/login?auth=0&type=summary&url=/journals/theatre_journal/v061/61.4.smalec.pdf 27.05.2015

Sussman, Mark J.: "Alladeen by Marianne Weems", **Theatre Journal**, Vol. 56, No. 4, Theorizing the Performer, Aralık, 2004, s. 695-697 The Johns Hopkins University Press (Çevrimiçi) http://www.jstor.org/stable/25069547, 21/02/2015

Tecklenburg, Nina: "Reality Enchanted, Contact Mediated: A Story of Gob Squad", **TDR: The Drama Review** 56: 2 (T214), New York University and the Massachusetts Institute of Technology, Yaz,2012,s.10,(Çevrimiçi),http://web.a.ebscohost.com.emedien.ub.uni-muenchen.de/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=3&sid=66b99b28-bf75-45e6-a76b-5a6b01872bc8%40sessionmgr4003&hid=4212, 02.03.2015

The Builders Association: (Çevrimiçi), http://www.thebuildersassociation.org/about_mission.html 27.02.2015

The Wooster Group, History (Çevrimiçi),http://thewoostergroup.org/twg/twg.php?history 27.02.2015

Theatre: (Çevrimiçi),http://www.merriam-webster.com/dictionary/theatre, 11.07.2015

Transgressive: (Çevrimiçi), http://www.oxforddictionaries.com/us/definition/american_english/transgressive 02.03.2015

Transparency: (Çevrimiçi),http://www.oxfordreference.com.oro-o.emedia1.bsb-muenchen.de/view/10.1093/acref/9780199568758.001.0001/acref-9780199568758-e-2835# 02.03.2015

Wehle, Philippa: ''Live Performance and Technology: The Example of "Jet Lag"'', PAJ: A Journal of Performance and Art, Vol. 24, No. 1, Intelligent Stages: Digital Art andPerformance, Ocak, 2002, s. 133-139, The MIT Press on behalf of Performing Arts Journal, Inc. (Çevrimiçi) http://www.jstor.org/stable/3246468, 21/02/2015

Woolf, Brandon: "(Gob Squad's) Revolution Now! Or Never?", Critical Acts, TDR: The Drama Review, Kış, 2011, Vol. 55 Sayı 4, s.144-151, (Çevrimiçi),http://web.a.ebscohost.com.emedien.ub.uni-muenchen.de/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=5&sid=66b99b28-bf75-45e6-a76b-5a6b01872bc8%40sessionmgr4003&hid=4212, 02.03.2015

Wurth, Kiene Brillenburg: **"Multimediality, Intermediality, and Medially Complex Digital Poetry**", RiLUnE, no. 5, 2006, s.11, (Çevrimiçi) http://www.rilune.org/mono5/3_brillenburg.pdf , 02.03.2015

CUMHURİYETİMİZİN 100. YILINDA

TÜRK DEVLETLERİ TEŞKİLATI

Editörler

DR. HAKAN KAYA
DR. YILMAZ ULVİ UZUN
DR. ZEYNEP DENİZ ALTINSOY

EĞİTİM
yayınevi

CUMHURİYETİMİZİN 100 . YILINDA TÜRK DEVLETLERİ TEŞKİLATI

Editörler: Dr. Hakan Kaya, Dr. Yılmaz Ulvi Uzun, Dr. Zeynep Deniz Altınsoy

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-66-3
1. Baskı, Eylül 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

CUMHURİYETİMİZİN 100 . YILINDA TÜRK DEVLETLERİ TEŞKİLATI
Editörler: Dr. Hakan Kaya, Dr. Yılmaz Ulvi Uzun, Dr. Zeynep Deniz Altınsoy
XX+598 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-66-3

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

ekonomik büyümeyi olumsuz etkileyebileceği anlaşılmaktadır. Bu bulgular ışığında Türk Devletleri Teşkilatı'na üye ülkelerde vergi gelirlerinin verimli kamu harcamalarına yönlendirilmesi ve ekonomik büyümeyi teşvik edici bir strateji olarak benimsenmesi; iş ve ticaret özgürlüğünü artırıcı reformlar yapılarak uzun vadeli ekonomik büyüme hedefleri doğrultusunda girişimciliği ve verimliliği artırmaya yönelik politikalar üretilmesi; yatırım özgürlüğü ile ilgili düzenlemeler yapılırken, spekülatif yatırımları ve yüksek borçlanmayı önleyici tedbirler alınması, finansal serbestliğin sürdürülebilir büyümeye katkısı göz önünde bulundurularak uzun dönemli stratejiler geliştirilmesi büyük önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

Açıkgöz,B. & Amoah, A. & Yılmazer, M. (2016). Economic Freedom and Growth: A Panel Cointegration Approach. PANOECONOMICUS, 2016, Vol. 63, Issue 5, pp. 541-562.

Adhikari, T. & Whelan, K. (2023). Did Raising Doing Business Scores Boost GDP?, Journal of Comperative Studies, 51(3),pp.1011-1030.

Afonso, A. & Arana, M.C.B. (2023). The nexus between economic freedom and economic growth in the LDCs. An empirical analysis for the period 2000-2021, Working Papers REM 2023/0297, ISEG - Lisbon School of Economics and Management, REM, Universidade de Lisboa.

Ahmed,S., Mushtaq, M.,Fahlevi, M.,Aljuaid, M. & Saniuk, S.(2023). Decomposed and Composed Effects of Economic Freedom on Economic Growth in South Asia, Heliyon, 9(),1-14.

Altman, M. (2008). How Much Economic Freedom is Necessary for Economic Growth? Theory And Evidence, Economics Bulletin,15(2),pp.1-20.

Anderson, J.E. & Bernard,J. (2017). Temporal and Spatial Effects of State Taxes on Economic Growth, Proceedings. Annual Conference on Taxation and Minutes of the Annual Meeting of the National Tax Association*,* 110 (), pp. 1-22.

Ayal, E. B., & Karras, G. (1998). Components of Economic Freedom and Growth: An Empirical Study. The Journal of Developing Areas, 32(3), pp.327-338.

Balasoiu, N.,Chifu,I.& Oancea, M. (2023). Impact of Direct Taxation on Economic Growth: Empirical Evidence Based on Panel Data Regression Analysis at the Level of EU Countries, Sustainability, 15(9), pp. 1-32.

Betila,R.R. (2021). The impact of Ease of Doing Business on Economic Growth:

A Dynamic Panel Analysis for African Countries,SN Business & Economics 1(10).

Breusch, T. S. & Pagan, A. R. (1980), The Lagrange Multiplier Test and Its Applica- tions to Model Specification Tests in Econometrics, Review of Economic Studies, 47(), pp.239-53.

Buera, J.F. & Oberfield, E. (2020). The Global Diffusion of Ideas, Econometrica, Econometric Society, vol. 88(1), pp. 83-114.

Carlsson, F., & Lundström, S. (2002). Economic Freedom and Growth: Decomposing the Effects. Public Choice, 112, pp. 335-344.

Cebula, R. J. (2011). Economic Growth, Ten Forms of Economic Freedom, and Political Stability: An Empirical Study Using Panel Data, 2003–2007. The Journal of Private Enterprise, 26(2), pp.61-81.

Cebula, R.J. & Clark, J.R. (2012) Lessons from the Experience of OECD Nations on Macroeconomic Growth and Economic Freedom, 2004-2008. International Review of Economics, 59(), pp. 231-243.

Cebula, R. J. & Ekstrom, M. (2008). Economic Growth, Economic Freedom, and Governance, MPRA, No: 56702

De Haan, J., & Siermann (1998). On The Relationship Between Economic Freedom and Economic Growth. European Journal of Political Economy, 16(2), pp. 215-241.

De Haan, J., & Sturm, C.L.J. (2000). Further Evidence on the Relationship between Economic Freedom and Economic Growth, Public Choice, 95(3-4), pp. 363-80.

Denaux,Z.S. (2007). Endogenous Growth, Taxes and Government Spending: Theory and Evidence, Review of Development Economics, Wiley Blackwell, 11(1), pp. 124-138.

Djankov, S.,McLiesh, C.,& Ramalho, R.M.(2006). Regulation and Growth, Economic Letters, 92(3), pp.395-401.

Doucouliagos, C. & Ulubasoglu, M. A. (2006). Economic Freedom and Economic Grrowth: Does Specification Make a Difference?, European Journal of Political Economy, 22(1), pp.60-81.

Gohmann, S.F., Hobbs, B.K. & McCrickard, M. (2008). Economic Freedom and Service Industry Growth in the United States, Entrepreneurship Theory and Practice, 32(5), pp.855-874.

Gries, T. & Redlin, M. (2020). Trade and Economic Development: Global Causality and Development-And Openness-Related Heterogeneity, International Economics and Economic Policy, Springer, vol. 17(4), pp. 923-944,

Güven,S. & Mert, M. (2016). Uluslararası Turizm Talebinin Eşbütünleşme Analizi: Antalya İçin Panel ARDL Yaklaşımı, Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 17(1), ss.133-152.

Gwartney, J., Lawson, R. & Block, W. (1996). Economic freedom in the world, 1975–1995. The Fraser Institute, Vancouver.

Gwartney, J., Lawson, R. & North, S. (2008). Economic Freedom of the World: 1998 Annual Report. Fraser Institute.

Hausman, J. (1978) Specification Tests in Econometrics. Econometrica, 46(), pp.1251-1271.

Holmes, K.R., Johnson, B. & Kirkpatrick, M. (1997). 1997 Index of Economic Freedom, Washington, DC/New York: Heritage Foundation/Wall Street Journal.

Hussain, M. E. & Haque, M. (2016). Impact of Economic Freedom on the Growth Rate: A Panel Data Analysis, Economies, 4(2), pp.1-15.

Im, K. S., Pesaran, M. H. & Shin, Y. (2003). Testing for unit roots in heterogeneous panels. Journal of Econometrics, 115(), pp. 53–74.

Ivanović, V. & Stanišić,N. (2017). Monetary freedom and economic growth in New European Union Member States, Economic Research-Ekonomska Istraživanja, Taylor & Francis Journals, vol. 30(1), pp. 453-463.

Jalil, A. & Rauf, A. (2021). Revisiting The Link Between Trade Openness and Economic Growth Using Panel Methods, The Journal of International Trade & Economic Development, 30(8), pp.1168-1187.

Kaya, H. & Uzun, Y.U. (2023). Population Dependency and Inflation: A Study of Hıgh- and Upper-Middle-Income Countries, The Journal of Economic Research & Business Administration. 1(143), pp.3-15.

Kouton, J. (2019). Relationship Between Economic Freedom and Inclusive Growth: A Dynamic Panel Analysis for Sub-Saharan African Countries, Journal of Social and Economic Development, 21(), pp.143-165.

Levin, A., Lin, C. F. & Chu, C. (2002). Unit Root Tests in Panel Data: Asymptotic and Finite-Sample Properties. Journal of Econometrics, 108(), pp.1–24.

Moyo, C., Kolisi., N. & Khobai, H. (2017). The Relationship between Trade Openness and Economic Growth: The case of Ghana and Nigeria. Munich Personal RePEc Archive Working Paper No. 81317.

Fatima, S., Chen, B. & Ramzan, M. & Abbas, Q. (2020). The Nexus Between Trade Openness and GDP Growth: Analyzing the Role of Human Capital Accumulation, SAGE Open, 10(4), pp. 21582440209

Nguyen, T.C. & Nguyen, T. N. P. (2022). Economic Freedom and the Transition to a Circular Economy, (October 13, 2022). Available at http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4301783.

Özgur, C. (2019). A panel ARDL Application On The Research of The Relationships Between Stock Returns and Financial Ratios. Istanbul Management Journal, 86, pp. 97-112. http://doi.org/10.26650/imj.2019.86.0005.

Pesaran, M. H. (2004). General Diagnostic Tests for Cross Section Dependence in Panels, Cambridge Working Papers in Economics, No: 435.

Pesaran,H. M. & Yamagata, T. (2008). Testing Slope Homogeneity in Large Panels, Journal of Econometrics, Elsevier, vol. 142(1), pp. 50-93

Pesaran, M. H., Shin, Y. & Smith, R. P. (1999). Pooled Mean Group Estimation of Dynamic Heterogeneous Panels. Journal of the American Statistical Association, 94(446), pp.621–634.

Piatek, D., Szarzec, K. & Pilc, M. (2012). Economic Freedom, Democracy and Economic Growth: A Causal Investigation in Transition Countries, Post-Communisr Economies, 25(3), pp.263-288.

Reed,R. (2006). The Determinants of U.S. State Economic Growth: A Less Extreme Bounds Analysis, Department of Economics College of Business And Economics Unıversity of Canterbury Christchurch, New Zealand, Working Paper, No. 05/2006

Saaed, Z. (2022). Asymmetric Nexus Between Monetary Freedom and Economic Growth of Pakistan, Faculty Research Day, 8th December 2022, Available at: https://core.ac.uk/reader/567955380

Shishir, S., & Plemmons, A. (2021). The Relationship Between U.S. State-Level Startup Entrepreneurship Activity and its Economic Freedom. Journal of Entrepreneurship and Public Policy, 51(1), pp.29-42.

Sunde, T., Tafirenyika, B., & Adeyanju, A. (2023). Testing The Impact of Exports, Imports, and Trade Openness on Economic Growth in Namibia: Assessment Using the ARDL Cointegration Method. *Economies*, 11(3), 86.

Tahir, M. & Azid, T. (2015). The Relationship Between International Trade Openness and Economic Growth in The Developing Economies, Journal of Chinese Economic and Foreign Trade Studies, Emerald Group Publishing Limited, 8(2), pp. 123-139,

The Heritage Foundation, Erişim Adresi: https://www.heritage.org, Erişim Tarihi: Mart,2024.

Tunçsiper, B. & Biçen, Ö. (2014). Ekonomik Özgürlükler ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişkinin Panel Regresyon Yöntemiyle İncelenmesi, Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi İİBF Dergisi, 9(29), ss.25-45.

Yang ,Z., Vitenu-Sackey P.A., Hao L, & Tao Y. Economic Freedom, Inclusive Growth, and Financial Development: A Heterogeneous Panel Analysis of Developing Countries. PLoS One: 11;18(7)

KAYNAKÇA

Cassese, A. (1995). *Self-Determination of Peoples*. Cambridge: Cambridge University Press.

Crozat, C. (2011). Devletler Hukukunda Tanıma. *Journal of Istanbul University Law Faculty*, 19(1-2), 3-32.

Dugard, J. (1987). *Recognition and United Nations*. Cambridge: Grotius Publications.

Eroğlu, H. (1979). *Devletler Umumi Hukuku El Kitabı - Cilt 1*. Ankara: Turhan Kitabevi.

Göze, A. (1959). *Devletin Ülke Unsuru*. İstanbul: Fakülteler Matbaası.

Grant, T. D. (1999). *The Recognition of States*. London: Praeger.

Humbatov, M., Sarı, K. (2017). *Turkic Council Countries: Infrastructure, Trade, Logistics and Transportation*. Bakü: SAM.

Klabbers, J. (2018). *Introduction to International Organization Law*. Cambridge: Cambridge University Press.

Kucera, J. (2021, Haziran 4). Armenia and Azerbaijan Suspend 'Corridor' Talks. *Eurasianet*. http://eurasianet.org/armenia-and-azerbaijan-suspend-corridor-talks. Erişim Tarihi: 15.04.2024.

Lütem, İ. (1959). *Devletler Hukuku Dersleri I*. (2. Baskı). Ankara: Balkanoğlu Matbaacılık.

Pazarcı, H. (1997). *Uluslararası Hukuk Dersleri III*. (2. Baskı). Ankara: Turhan Kitabevi.

Pazarcı, H. (1998). *Uluslararası Hukuk Dersleri II*. (5. Baskı). Ankara: Turhan Kitabevi.

Refworld. (1996, Ocak 11). "Resolutions Adopted by the General Assembly on the Report of the First Committee - Maintenance of International Security", *Refworld*, http://www.refworld.org/docid/3b00f32824.html. Erişim Tarihi: 15.04.2024.

Salamin, G. (2021). Examining the Evolution of the Eurasian Narrative in Hungary in the Light of Statements and Development Policy Documents. *Külügyi Szemle, 20*(3), 171–198.

Sur, M. (2000). *Uluslararası Hukukun Esasları*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları.

Taylor, C. (1992). *Multiculturalism and The Politics of Recognition*. New Jersey: Princeton University Press.

Tolipov, F. (2017). Central Asia: The Disintegration Theory. İçinde M. Laruelle ve A. Kourmanova (Ed.), *Central Asia at 25: Looking Back, Moving Forward*. Washington DC: George Washington University Press.

Türkmenistan Dış İşleri Bakanlığı. (2017, Şubat 18). "President Gurbanguly Berdimuhamedov: Foreign Policy of Turkmenistan is Aimed at Creating Favorable Conditions for Internal Development and Promotion of National Interests in the Global Arena", *Ministry of Foreign Affairs of Turkmenistan*. http://www.mfa.gov.tm/en/articles/118. Erişim Tarihi: 15.04.2024.

Türkmenistan Dış İşleri Bakanlığı. (2021a, Ocak 1). "The Final Ashgabat Document was Distributed as a Document of the 75th Session of the United Nations General Assembly and UN Decurity Council", *Ministry of Foreign Affairs of Turkmenistan*, http://www.mfa.gov.tm/en/news/2427. Erişim Tarihi: 15.04.2024.

Türkmenistan Dış İşleri Bakanlığı. (2021b, Kasım 12). "President of Turkmenistan Took Part at the 8th Summit of the Cooperation Council of Turkic Speaking States", *Ministry of Foreign Affairs of Turkmenistan*, http://www.mfa.gov.tm/en/news/2879. Erişim Tarihi: 15.04.2024.

Türkmenistan Dış İşleri Bakanlığı. (2022, Ekim 1). "Foreign Policy", *Ministry of Foreign Affairs of Turkmenistan*, http://www.mfa.gov.tm/en/articles/3. Erişim Tarihi: 15.04.2024.

Türk Devletleri Teşkilatı. (2021a). "Declaration of the Eighth Summit of Organization of Turkic States", *Türk Devletleri Teşkilatı*, http://www.turkkon.org/assets/pdf/haberler/declaration-of-8th-summit-2395-148.pdf. Erişim Tarihi: 15.04.2024.

Türk Devletleri Teşkilatı. (2021b). "The Leaders of the Turkic World Convened the Summit of Organization of Turkic States", *Türk Devletleri Teşkilatı*, http://turkicstates.org/assets/pdf/haberler/press-release-of-secretariat-of-the-organization-of-turkic-states-2399-102.pdf. Erişim Tarihi: 15.04.2024.

Ugrosdy, M. (2021). Hungary is the First. İçinde A. Mernyei ve B. Orban (Ed.), *Magyarország 2020*. Budapeşte: MCC Press.

Vasa, L. (2020). Central Asia: A Eurasian Economic Union or a Belt and Road Initiative? *Polgári Szemle, 16*(1–3), 333–350.

Vitas, R. A. (1990). *The United States and Lithuania*. New York: Bloomsbury Publishing.

projesi bir an önce faaliyete geçirilmeli ve İpek Yolu'nda bulunan ülkelerin Modern İpek Yolu Ortak Tur Paketi'ni tanıtmak için desteklerini; ortak tur programları, rehber kitapları ve medya aracılığıyla duyurmalıdırlar. TRT Avaz tarafından hazırlanan Modern İpek Yolu Ortak Tur Paketi'nin belgesel ve videosunun tüm ülkelerin resmi ve özel yayın kuruluşlarında, sosyal medya vb alanlarda yayınlanması sağlanmalıdır. Türk Dünyası ortak kültür miraslarının korunması ve ülkeler arasında turizmin canladırılıp, ortak turistik rotalar geliştirilmesinde yönünde TÜRKSOY üyesi ülkeler ve UNESCO ile ortak projeler yapılmasında fayda olacağı değerlendirilmektedir.

KAYNAKLAR

Akçapa, M. (2023, Mart). Türk Devletleri Teşkilatı'nın Tarihsel Gelişimi: Teşkilatın Dünü, Bugünü ve Yarını . *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*.*11*(34), 473-491.

Akgün, S. (2023). Uluslararası hukukta tanınma kavramı çerçevesinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Türk Devletleri Teşkilatı ilişkisi. *Sakarya Üniversitesi Türk Akademi Dergisi, 2*(1), 48-60.

Amirbek, A., Anuarbekuly, A., & Makhanov, K. (2017). Türk dili konuşan ülkeler entegrasyonu: tarihsel geçmişi ve kurumsallaşması. *Bölgesel Araştırmalar Dergisi, 1*(3), 164-204.

Anadolu Ajansı. (2023, 23 Kasım). https://www.aa.com.tr/tr/gundem/turk-dunyasini-birlestiren-turk-devletleri-teskilati-14-yasinda/3006527

Anadolu Ajansı. (2023, 23 Kasım). www.aa.com.tr/tr/ekonomi/turk-devletleri-teskilati-ulkelerine-ihracat-10-ayda-5-6-milyar-dolara-ulasti/3066680

Aydilek, E. (2022). Türk devletleri teşkilatının siyasi ve ekonomik potansiyeli. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi, 5*(3), 716-728.

Baki, P. M. (2014). Avrasya'da bölgesel iş birliği sürecinden iş birliği mekanizmasına: Türk Konseyi. *Bilge Strateji*, *6*(11), 133-162.

BBC. (2023). Zenzegur koridoru. https://www.bbc.com/turkce/articles/c1r4nr42wl4o

Cabbarova, K & İsgəndərov A. (2022). Azərbaycanın regional əhəmiyyətli ticarət və logistika mərkəzlərinə çevrilməsində Zəngəzur Dəhlizinin rolu, Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun iqtisadi potensialının sektoral qiymətləndirilməsi.

Çınar, Y., & Uzun, Y. U. (2023). Köklü geçmişten güçlü geleceğe Türk Devletleri Teşkilatı: Küresel ekonomik-siyasal potansiyeli ve teşkilatın geleceğine dair öngörüler. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *12*(Özel Sayı), 141-156.

Deregözü, M. (2020). Türkiye Macaristan lişkileri. *SETA*

DEİK. (2022). Azerbaycan Bilgi Notu. www.deik.org.tr/uploads/azerbaycan-bilgi-notu_ekim22.pdf

DEİK. (2023). Kazakistan Bilgi Notu. www.deik.org.tr/ulke-bultenleri-kazakistan-bilgi-notu-nisan-2023

DEİK. (2023). Kırgızistan Bilgi Notu. www.deik.org.tr/uploads/kirgisiztan-bilgi-notu-nisan-23.pdf

DEİK. (2024). KKTC Bilgi Notu. www.deik.org.tr/uploads/kktc-bilgi-notu-ocak-2024.pdf

DEİK. (2022). Macaristan Bilgi Notu www.deik.org.tr/uploads/macaristan-bilgi-notu-subat_2022.pdf

DEİK. (2022). Özbekistan Bilgi Notu www.deik.org.tr/uploads/ozbekistan-bilgi-notu-kasim-22.pdf

DEİK. (2022). Türkmenistan Bilgi Notu www.deik.org.tr/uploads/tu-rkmeni-stan-bi-lgi-notu-haziran-22.pdf

Ganıev, J., Abdieva, R., & Baıgonushova, D. (2024). Türkiye Cumhuriyeti'nin 100'üncü yılında Türk Cumhuriyetleriyle arasındaki dış ticaretin değerlendirilmesi. *Avrasya Dosyası*, *14*(2), 165-189.

Gasımova,T. & Yurcu.M. (2023). Zengezur Koridoru'nun Azerbaycan'ın dış ticaret ve lojistik faaliyetlerine olası etkilerinin swot analizi. *Dumlupınar Üniversitesi İİBF Dergisi.*(12) 1-15

Hamzatli, M. (2022). Zengezur Koridoru'nun Azerbaycan ve Türkiye'nin dış ticaretine olası etkileri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*. [Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi].

Hürriyet. (2023, 15 Kasım). https://www.hurriyet.com.tr/galeri-turk-devletleri-teskilati-nedir-turk-devletleri-teskilatina-hangi-ulkeler-uye-ne-zaman-kuruldu-42361602/1

Imf. (2022). https://www.imf.org

İsayeva, T. (2022). Zengezur'un coğrafi konumu ve Türkiye Azerbaycan için jeopolitikalar. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*. [Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi].

KKTC Dışişleri Bakanlığı. (2023, 23 Eylül). https://mfa.gov.ct.tr/tr/disisleri-bakani-tahsin-ertugruloglu-tdt-uye-ve-gozlemci-devletleri-disisleri-bakanlari-konseyinin-gayriresmi-toplantisinda-konusma-yapti/

Kolay İhracat. https://www.kolayihracat.gov.tr/ulkeler/macaristan

Özsoy, B. (2023). Türk dünyası söylemi içinde Türk Devletleri Teşkilatı'nın rolü ve önemi. *Anasay*, (25), 40-55.

Resmi Gazete. (2023, 9 Mayıs). www.resmigazete.gov.tr/fihrist?tarih=2023-05-09

Ticaret Bakanlığı. (2023). Azerbaycan ülke profili. *Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü. https://ticaret.gov.tr/data/5eb6749913b8767e5c4b1fcd/Azerbaycan_2023.pdf*

Ticaret Bakanlığı. (2023). Kazakistan ülke profili. *Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü. https://ticaret.gov.tr/data/5ee21c4a13b876e308cc15c5/Kazakistan_2023.pdf*

Ticaret Bakanlığı. (2023). Kırgızistan ülke profili. *Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü. https://ticaret.gov.tr/data/5ed8e6c613b876d8ec73d58f/Kırgızistan_2023.pdf*

Ticaret Bakanlığı. (2023). KKTC ülke profili. https://ticaret.gov.tr/data/5f1e84aa13b876b04c77d255/KKTC%20Ulke%20Profili_ekim2023.docx.pdf

Ticaret Bakanlığı. (2023). Özbekistan ülke profili. https://ticaret.gov.tr/data/5ef20f4213b876b1f88518d8/Özbekistan_2023.pdf

Ticaret Bakanlığı. (2023). Türkmenistan ülke profili. https://ticaret.gov.tr/data/5f05d4d213b8761868766d8d/Türkmenistan_2023.pdf

Ticaret Bakanlığı. (2020). Türkmenistan Hedef Pazar Ülke Analizi https://tim.org.tr/files/downloads/Analiz_Rapor/Türkmenistan%20Hedef%20Pazar%20Ülke%20Analizi.pdf

Trademap. (2023). https://www.trademap.org

TRT. (2024,1 Şubat). www.trthaber.com/haber/ekonomi/turk-devletleri-teskilati-ulkelerine-ihracat-68-milyar-dolara-yukseldi-833673.html

TÜİK. (2024). https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Dis-Ticaret-Istatistikleri-Aralik-2023-49630

Türk Devletleri Teşkilatı. (2023). Türk Cumhuriyetleri ekonomik görünümü. *Azerbaycan Cumhuriyeti Ekonomik Reformların Analizi ve İletişim Merkezi.*

Türkiye İhracatçılar Meclisi. (2023). Azerbaycan ülke bilgi notu. https://tim.org.tr/files/downloads/Ulke_Bilgi_Notlar%C4%B1/Azerbaycan%20%C3%9Clke%20Bilgi%20Notu.pdf

Türkiye İhracatçılar Meclisi. (2023). Türkmenistan ülke bilgi notu. www.tim.org.tr/files/downloads/Ulke_Bilgi_Notları/Türkmenistan%20Ülke%20Bilgi%20Notu.pdf

Türkmen, S. (2022). Finansallaşma ve enerji tüketimi ilişkisinin analizi: Türk Devletleri Teşkilatı'ndan ampirik kanıtlar. *Journal of Economics and Research, 3*(1), 109-122.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (2021). Orta koridor. https://www.uab.gov.tr/haberler/suveys-kanalina-alternatif-en-uygun-tasima-rotasi

Yapraklı, S. & Yurttançıkmaz, Z. Ç. (2012). Elektrik tüketimi ile ekonomik büyüme arasındaki nedensellik: Türkiye üzerine ekonometrik bir analiz. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 13*(2), 195-215.

Yazıcı, E. (2022). Post-Sovyet döneminde kuşak ve yol girişimi bağlamında Türkiye'nin Azerbaycan ve Kazakistan ile ilişkilerinin dış politika perspektifiyle incelenmesi. *Fenerbahçe Üniversitesi Sosyal Bilimleri Dergisi 3* (1)178-194

Yılmaz, E. (2024). Türk Devletleri Teşkilatı: Tarihsel bir analiz. *Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÜRKMER).*

Yüce, M. (2023). Türk Devletleri Teşkilatına üye ülkeler arasında ikili ilişkiler. *Türk Dünyası Akademik Bakış, 3*(5), 30-63

Kaynakça

Acosta, L.A., Maharjan, P., Peyriere, H., Galotto, L., Mamiit, R. J., Ho, C.,Anastasia., O. (2019a). Green Growth Index: Concept, Methods and Applications (No. 5). GGGI Technical Report. Green Growth Performancce Measurement (GGPM) Program, Global Green Growth Institute (GGGI).

Acosta, Lilibeth A., Balmes, C. O., Mamiit, R. J., Maharjan, P., Hartman, K., Anastasia, O., & Puyo, N. M. (2019b). Assessment and Main Findings on the Green Growth Index (No. 3). GGGI Insight Brief. Seoul, South Korea: Green Growth Performancce Measurement, Global Green Growth Institute (GGGI).

Aliev, R., Ogly, A. ve Ismailova, G. (2015). Azerbaycan Cumhuriyeti'nde "Yeşil Ekonomi": Önkoşullar ve gelişmenin yönleri. Avrasya Bilim Bülteni, 7(6 (31)), 4.

Azazi, H., & Uzma, O. (2022). Türkiye'de yeşil ekonomi, yeşil işler ve yeşil istihdam. Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 3(2), 93-100.

Cecchin, A., Salomone, R., Deutz, P., Raggi, A., & Cutaia, L. (2021). What is in a name? The rising star of the circular economy as a resource-related concept for sustainable development. Circular Economy and Sustainability, 1(1), 83-97.

EXPO 2017. Future Energy. International Fair, Astana, 2017, URL: https://egov.kz/cms/ru/articles/expo2017 Erişim tarihi: 05.03.2024

GGEI. (2022).Global Green Economy Index (GGEI). URL: https://dualcitizeninc.com/global-green-economy-index/ Erişim tarihi: 03.03.2024

Hashimova, S. N. (2022). Guaranteed green economy and development. Экономика и социум, (4-1 (95)), 61-64.

Hjorth, P., & Bagheri, A. (2006). Navigating towards sustainable development: A system dynamics approach. Futures, 38(1), 74-92.

Kaya,H., Uzun,Y.U. (2023) The Effect of Agriculture, Manufacturing Industry And Service Sectors on Economic Growth The Case of the Organization of Turkic States,(209-226). Organization of Turkic States: Politics, Economics, Cultural Collaborations and 2040 Vision, , Editör: Yılmaz Ulvi Uzun ve Hakan KAYA, Ankara, Nobel Bilimsel, 2023.

Kazakistan Cumhuriyeti'nin Yeşil Ekonomi'ye Geçiş Konsepti (2013). Concept for the transition of the Republic of Kazakhstan to a «green economy» URL: https://faolex.fao.org/docs/pdf/kaz179494.pdf Erişim tarihi: 04.03.2024

Kazakistan-2050 Stratejisi. (2012). Strategy Kazakhstan 2050, New Political Cource of the Established State. URL: https://is.gd/gKpCkg Erişim tarihi: 05.03.2024

Kidd, C. V. (1992). The evolution of sustainability. Journal of agricultural and environmental ethics, 5, 1-26.

Kuzior, A., Lobanova, A., & Kalashnikova, L. (2021). Green energy in Ukraine: State, public demands, and trends. Energies, 14(22), 7745.

Özaslan, A. (2023). Sürdürülebilir Kalkınma Yolunda Yeşil Büyüme stratejilerinin Kentlere Yansıması. Sağlık ve Sosyal Refah Araştırmaları Dergisi, 5(1), 98-113.

Pendzhiyev, A.M. (2015). Prioritety «zelenoy» ekonomiki v Turkmenistane (Green Economy Priorities in Turkmenistan), Economic Analysis: Theory and Practice – No. 30, P. 22-33.

RIO+20 Konferansı. (2012). Prospects for a Green Economy in the Kyrgyz Republic), Rio + 20. UN Conference on Sustainable Development, 32 P./p. 6. URL: http://www.cawater-info.net/green-growth/files/rio20-national-position-eng.pdf Erişim tarihi: 10.03.2024

UN. (2018). Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development, report of the General Assembly, URL: https://sdgs.un.org/2030agenda Erişim tarihi: 01.03.2024

UNDP. (2017). Inclusive Green Economy in the Kyrgyz Republic. PAGE Partnership for action on green economy, Outlook report, 60 P. /p. 46-49. URL: https://www.undp.org/kyrgyzstan/projects/partnership-actions-green-economy Erişim tarihi: 01.03.2024

Weltbank. (2013). Turkey green growth policy paper: towards a greener economy. Washington.URL: https://documents.worldbank.org/pt/publication/documents-reports/documentdetail/914651468311113361/turkey-green-growth-policy-paper-towards-a-greener-economy Erişim: 03.03.2024

Yılmaz, A. S. (2014). Yeşil İşler ve Türkiye'de Yenilenebilir Enerji Alanındaki Potansiyeli, Kalkınma Bakanlığı Uzmanlık Tezi, Kalkınma Bakanlığı Yayını No: 2887, Ankara.

Yılmaz, V. (2018). Sürdürülebilir Kalkınma ve Yeşil Büyüme Arasındaki İlişki. Journal of International Management, Educational and Economics Perspectives, 6(2), 79-89.

Zhang, F., Xiao, F., & Yu, P. (2024). A Model of Sustainable Development in Economic, Social, and Environmental Aspects: The Role of Social Capital in China. Environmental Research Communications, 1-26.

Zokirov Sh. (2020). Vozobnovlyayemaya energiya dlya ustoychivogo razvitiya (Renewable Energy for Sustainable Development)", Research Center "Scientific Foundations and Problems of Development of the Economy of Uzbekistan". URL: https://review.uz/ru/post/vozobnovlyaemaya-energiya-dlya-ustoychivogo-razvitiya, Erişim tarihi: 05.03.2024

KAYNAKÇA

Acaroğlu, M. (2013). *Alternatif enerji kaynakları*. Ankara: Nobel Yayınları

Acar, Ç. & Bülbül, S. & Gümrah, F. & Parlaktuna, M. (2011). *Petrol ve doğal gaz*. Ankara: ODTÜ Yayıncılık.

Akça, E.E. (2014). *Doğal kaynakların ekonomik gelişme üzerine etkisi: seçilmiş ülke deneyimleri*. İstanbul: İktisadi Araştırmalar Vakfı Ünal Aysal Tez Değerlendirme Yarışma Dizisi.

Akova, İ. (2008). *Yenilenebilir enerji kaynakları*. İstanbul: Nobel Yayınevi

Aydın, L. (2014). *Enerji ekonomisi ve politikaları*. Ankara: Seçkin Yayıncılık

Aydın Kocaeren, A. (2016). *Çevre ve enerji*. Ankara: Nobel Kitapevi.

Aydoğan, S. (2021). Rusya ve Çin'i Şanghay İşbirliği Örgütü'nün oluşumuna götüren sebepleri. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 22 (3), 135-149.

Baghirov, O. (2022). Organization of Turkic States economic potential and cooperation profpects among its members. *Perceptions*, 27 (1), 53-73.

Banks, F. E. (2000). *Energy economics: a modern introduction*. Massachusetts: Kluwer Academic Publishers.

Casper, J. K. (2007). *Natural resources; energy, powering the past, present and future*. New York: Chelsea House Puplications.

Cunningham, W.P. & Cunningham, M.A. (2012). Environmental science a global concern. New York: Mac Grew House Puplications.

Davenport, J. & Wayth, N. (2023). Publishing the 72. statistical review of world energy is a significant moment for the Energy İnstutite (EI). https://www.energyinst.org/statistical-review/about

Ekrem, E. (2011). Çin'in Orta Asya politikaları. *Ankara: Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi*, 1-69.

Ghosh, T.K. & Mark Prelas, A. (2009). *Energy resources and systems volüme 1: Fundamentals and non renewable resources*. Columbia: Springer Puplications.

Gökçen, G. (2009). Yerkürenin bize armağanı jeotermal enerji. *Bilim ve Teknik*, *498*, 46-49.

Güler, Z. (2020). Avrupa Birliği'nin enerji politikası ve yargı organları kararları. *Journal of Social Humanities Sciences Research*, 7 (55), 1817-1826.

Külebi, A. (2007). *Türkiye'nin enerji sorunları ve nükleer gereklilik*. Ankara: Bilgi Yayınevi

Murray, R. L. & Holbert, K. E. (2015). Nuclear energy an introduction to the conceptes, systems and applications of nuclear proces. Massachusetts: Elsevier Publishers.

Özdaşlı, Ö. (2012). Çin ve Rusya Fedarasyonu'nun perspektifinden Şanghay İşbirliği Örgütü. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(6), 108-122.

Özsoy, B. (2023). "Türk Dünyası söylemi için Türk Devletleri Teşkilatı'nın rolü ve önemi. *Anasay*, 25, 40-55.

Öztürk, H.H. (2013). *Yenilenebilir enerji kaynakları*. İstanbul: Birsen Yayınevi

Pamir, N. (2017). *Enerjinin iktidarı*. İstanbul: Haykitap Yayıncılık.

Quaschning, V. (2005). *Understanding renewable energy systems*. London: Earthscan House Puplications.

Türk Dil Kurumu Sözlükleri (2022). *Enerji*. https://sozluk.gov.tr/

Ünaldı, Ü. E. (2003). Enerji ormancılığı ve Türkiye. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2), 45-55.

Yalçınkaya, A. (2017). Kuruluşundan günümüze Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü. *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi,* 5, 1-16.

Yapraklı, S. (2013). *Enerjiye dayalı büyüme*. İstanbul: Beta Basım.

KAYNAKÇA

5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun. (2005). 18.05.2005 tarihli ve 25819 sayılı Resmî Gazete, https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5346.pdf. Erişim Tarihi: 12 Nisan 2024.

Birleşmiş Milletler. (1992). Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi, https://webdosya.csb.gov.tr/db/iklim/webmenu/webmenu12421_1.pdf. Erişim Tarihi: 12 Nisan 2024.

Commission of the European Communities. (2004). 2004 Regular Report on Turkey's progress towards accession, https://www.ab.gov.tr/siteimages/birimler/kpb/tr_rep_20061998/2004_tr_rap.pdf. Accessed: 12 April 2024.

Directive (EU) 2018/2001 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2018 on the promotion of the use of energy from renewable sources (recast) (Text with EEA relevance.), *OJ L 328, 21.12.2018, p. 82–209.* (2018). https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj. Accessed: 12 April 2024.

European Commission. (2016). Turkey 2016 Report, https://www.ab.gov.tr/files/pub/2016_progress_report_en.pdf. Accessed: 12 April 2024.

European Commission. (2023a). The update of the nationally determined contribution of the European Union and its Member States, https://unfccc.int/sites/default/files/NDC/2023-10/ES-2023-10-17%20EU%20submission%20NDC%20update.pdf. Accessed: 12 April 2024.

European Commission. (2023b). Türkiye 2023 Report, https://www.ab.gov.tr/siteimages/resimler/T%C3%BCrkiye%20Report%202023.pdf. Accessed: 12 April 2024.

Guliyev, F., (2024). Renewable Energy Targets and Policies in Traditional Oil-Producing Countries: A Comparison of Azerbaijan and Kazakhstan. *Journal of Eurasian Studies*,15(1), 110–124. Accessed: 12 April 2024.

Hungarian Ministry for Environment and Water. (2006). Hungary's Initial Report under the Kyoto Protocol Calculation of Assigned Amount, https://unfccc.int/files/national_reports/application/pdf/hungaryaareport_v4fin_c3.pdf. Accessed: 12 April 2024.

Hungarian Ministry for Innovation and Technology. (2019). Hungary's Fourth Biennial Report Under the United Nations FrameworkConvention on Climate Change, https://unfccc.int/sites/default/files/resource/20191219_UNFCCC_BR4_fin.pdf. Accessed: 12 April 2024.

Hungarian Ministry of Innovation and Technology. (2022). National Energy and Climate Plan. https://energy.ec.europa.eu/system/files/2022-08/hu_final_necp_main_en.pdf. Accessed: 12 April 2024.

International Energy Agency (IEA). (2021a). Kazakhstan Energy Mix, https://www.iea.org/countries/kazakhstan/energy-mix. Accessed: 12 April 2024.

International Energy Agency (IEA). (2021b). Azerbaijan Energy Mix, https://www.iea.org/countries/azerbaijan/energy-mix. Accessed: 12 April 2024.

International Energy Agency (IEA). (2021c). Kyrgyzistan Energy Mix, https://www.iea.org/countries/kyrgyzstan/energy-mix. Accessed: 12 April 2024.

International Energy Agency (IEA). (2021d). Uzbekistan Energy Mix, https://www.iea.org/countries/uzbekistan/energy-mix. Accessed: 12 April 2024.

International Energy Agency (IEA). (2021e). Turkmenistan Energy Mix, https://www.iea.org/countries/turkmenistan/energy-mix. Accessed: 12 April 2024.

International Energy Agency (IEA). (2021f). Kyrgyz Republic Energy Profile, https://iea.blob.core.windows.net/assets/c71e642f-e0fd-4c9c-b910-c7adda2cf6c9/KyrgyzRepublicEnergyProfile.pdf. Accessed: 12 April 2024.

International Energy Agency (IEA). (2022). 2050 climate neutrality law, https://www.iea.org/policies/12590-2050-climate-neutrality-law. Accessed: 12 April 2024.

International Energy Agency (IEA). (2022a). Türkiye Energy Mix, https://www.iea.org/countries/turkiye/energy-mix. Accessed: 12 April 2024.

International Energy Agency (IEA). (2022b). Hungary Energy Mix, https://www.iea.org/countries/hungary/energy-mix. Accessed: 12 April 2024.

International Energy Agency (IEA). (2022c). Implementing a Long-Term Energy Policy Planning

Process for Azerbaijan: A Roadmap, https://iea.blob.core.windows.net/assets/7f78cf4e-fac0-425c-944f-a70201e0fac1/ImplementingaLong-TermEnergyPolicyPlanningProcessforAzerbaijan_ARoadmap.pdf. Accessed: 12 April 2024.

International Energy Agency (IEA). (2022d). Kazakhstan 2022: Energy Sector Review, https://iea.blob.core.windows.net/assets/fc84229e-6014-4400-a963-bccea29e0387/Kazakhstan2022.pdf. Accessed: 12 April 2024.

International Energy Agency (IEA). (2022e). Uzbekistan 2022 Energy Policy Review, https://iea.blob.core.windows.net/assets/0d00581c-dc3c-466f-b0c8-97d25112a6e0/Uzbekistan2022.pdf. Accessed: 12 April 2024.

International Energy Agency (IEA). (2023). Azerbaijan Energy Profile, https://iea.blob.core.windows.net/assets/0528affc-d2ba-49c9-ac25-17fc4e8724f7/AzerbaijanEnergyProfile_2023.pdf. Accessed: 12 April 2024.

International Renewable Energy Agency (IRENA). (2024). Renewable Capacity Statistics 2024, https://mc-cd8320d4-36a1-40ac-83cc-3389-cdn-endpoint.azureedge.net/-/media/Files/IRENA/Agency/Publication/2024/Mar/IRENA_RE_Capacity_Statistics_2024.pdf?rev=a587503ac9a2435c8d13e40081d2ec34. Accessed: 12 April 2024.

KKTC Yenilenebilir Enerji Kaynakları Kurulu. (2024). https://yek.gov.ct.tr/MEVZUAT-VE-UYGULAMALAR. Erişim Tarihi: 13 Nisan 2024.

Ministry of Ecology and Natural Resources of the Republic of Kazakhstan. (2023). Updated Nationally Determined Contribution of the Republic of Kazakhstan to the global response to climate change, https://unfccc.int/sites/default/files/NDC/2023-06/12updated%20NDC%20KAZ_Gov%20Decree313_19042023_en_cover%20page.pdf. Accessed: 12 April 2024.

Ministry of Foreign Affairs of Republic of Kazakhstan. (2020). Submission of the Plan of the Republic of Kazakhstan on implementing the Compliance Committee's Recommendations, https://unfccc.int/sites/default/files/resource/CC_2019_10_Kaz_revised%20plan.pdf. Accessed: 12 April 2024.

Regulation (EU) 2021/1119 of the European Parliament and of the Council of 30 June 2021 establishing the framework for achieving climate neutrality and amending Regulations (EC) No 401/2009 and (EU) 2018/1999 ('European Climate Law'), *OJ L 243, 9.7.2021, p. 1–17*. (2021). https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj. Accessed: 12 April 2024.

Republic of Türkiye Ministry of Foreign Affairs. (2022). United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC) and the Kyoto Protocol, https://www.mfa.gov.tr/united-nations-framework-convention-on-climate-change-_unfccc_-and-the-kyoto-protocol.en.mfa. Accessed: 12 April 2024.

Sapiyev, Y. (2023). Kazakhstan Energy Policy and Energy Resources (Reflections on the Organization of Turkic States). İçinde Y. U. Uzun, H. Kaya (Ed.), *Organization of Turkic States: Politics, Economics, Cultural Collaborations and 2040 Vision*, (pp. 227-244). Ankara: Nobel Akademik.

T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2023). On İkinci Kalkınma Planı (2024-2028), https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/12/On-Ikinci-Kalkinma-Plani_2024-2028_11122023.pdf, Erişim Tarihi: 13 Nisan 2024.

T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı İklim Değişikliği Başkanlığı. (t.y.). Paris Anlaşması, https://iklim.gov.tr/db/turkce/dokumanlar/paris-anlasmasi-13-20220808231948.pdf. Erişim Tarihi: 12 Nisan 2024.

T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı. (2022). Türkiye Ulusal Enerji Planı, https://enerji.gov.tr/Media/Dizin/EIGM/tr/Raporlar/TUEP/T%C3%BCrkiye_Ulusal_Enerji_Plan%C4%B1.pdf, Erişim Tarihi: 13 Nisan 2024.

The Government of Turkmenistan. (2022). Nationally Determined Contribution of Turkmenistan under the Paris Agreement, https://unfccc.int/sites/default/files/NDC/2023-01/NDC_Turkmenistan_12-05-2022_approv.%20by%20Decree_Eng.pdf. Accessed: 12 April 2024.

The Kyrgyz Republic. (2021). Updated Nationally Determined Contribution, https://unfccc.int/reports?f%5B0%5D=corporate_author%3A436. Accessed: 12 April 2024.

The Republic of Azerbaijan. (2023). Updated document on Nationally Determined Contributions (NDC), https://unfccc.int/sites/default/files/NDC/2023-10/Second%20NDC_Azerbaijan_ENG_Final%20%281%29.pdf. Accessed: 12 April 2024.

The Republic of Türkiye. (2021). Updated First Nationally Determined Contribution, https://unfccc.int/sites/default/files/NDC/2023-04/T%C3%9CRK%C4%B0YE_UPDATED%201st%20NDC_EN.pdf. Accessed: 12 April 2024.

The Republic of Uzbekistan. (2021). Updated Nationally Determined Contribution, https://unfccc.int/sites/default/files/NDC/2022-06/Uzbekistan_Updated%20NDC_2021_EN.pdf. Accessed: 12 April 2024.

Türk Devletleri Teşkilatı (TDT). (2021). Türk Dünyası 2040 Vizyonu, https://turkicstates.org/tr/haberler/turk-dunyasi-2040-vizyonu_2396. Erişim Tarihi: 12 Nisan 2024.

Türk Devletleri Teşkilatı (TDT). (2024). İşbirliği Alanları. https://www.turkicstates.org/tr/isbirligi-alanlari. Erişim Tarihi: 13 Nisan 2024.

Türkiye Cumhuriyeti Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı. (2023). "İklim Değişikliği Başkanı Prof. Dr. Halil Hasar: İklim Kanunu Lokomotif Gücümüz Olacak", 28 Eylül 2023, https://csb.gov.tr/iklim-degisikligi-baskani-prof.-dr.-halil-hasar-iklim-kanunu-lokomotif-gucumuz-olacak-bakanlik-faaliyetleri-38819. Erişim Tarihi: 12 Nisan 2024.

United Nations. (1987). General Assembly Resolution 42/186 of 11 December 1987 on the Environmental Perspective to the Year 2000 and Beyond, https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/29180/EP2000.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Accessed: 12 April 2024.

United Nations. (2024a). United Nations Treaty Collection, United Nations Framework Convention on Climate Change, https://treaties.un.org/Pages/ViewDetailsIII.aspx?src=IND&mtdsg_no=XXVII-7&chapter=27&Temp=mtdsg3&clang=_en. Accessed: 12 April 2024.

United Nations. (2024b). United Nations Treaty Collection, Kyoto Protocol to the United Nations Framework Convention on Climate Change, https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XXVII-7-a&chapter=27&clang=_en, Accessed: 13 April 2024.

United Nations. (2024c). United Nations Treaty Collection, Paris Agreement, https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XXVII-7-d&chapter=27&clang=_en. Accessed: 12 April 2024.

World Bank. (2023). Kazakhstan Policy Dialogues: Achieving Carbon Neutrality and Building Resilience, https://www.worldbank.org/en/events/2023/02/28/kazakhstan-policy-dialogues-achieving-carbon-neutrality-and-building-resilience. Accessed: 12 April 2024.

Zaynalov, J. R., Alieva, S. S. (2023). Alternative energy development in the republic of Uzbekistan, *E3S Web of Conferences* 403, 1-14. https://doi.org/10.1051/e3sconf/202340306015. Accessed: 12 April 2024.

KAYNAKÇA

Akın, A. (2022). Katılımcı yönetim ve yerel yönetimlerde katılımcılık. Ankara: Beta Yayınları.

Arslan, M. (2019). Yerel yönetimlerin yapısal özellikleri. İstanbul: Seçkin Yayıncılık.

Aydemir, M. (2019). Örgütleme ve yönetim teorileri. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Çetin, R. (2020). Yönetim ve liderlik. İstanbul: Der Yayınları.

Council of Europe. (2023). Local Government in Azerbaijan. Erişim Adresi: https://www.coe.int/en/web/congress/azerbaijan Erişim Tarihi: 08.06.2024

Çevik, H. (2013). Türkiye'de Yerel Yönetim Reformları. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Çukurçayır, M. A. (2009). Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve Yerel Yönetimler. Konya: Çizgi Kitabevi.

Demirci, M. (2017). Yerel Yönetimlerin Sosyal Hizmetler ve Ekonomik Hizmetler Alanındaki Rolü. İstanbul: İTO Yayınları.

Eryılmaz, B. (2008). Kamu Yönetimi. İstanbul: Okutan Yayıncılık.

Eryılmaz, B. (2012). Yerel Yönetimler ve Mali Yönetim. İstanbul: Der Yayınları.

Güler, B. (2022). Kentsel Hizmetler ve Yerel Yönetimler. Ankara: İmge Kitabevi.

Informburo.kz. (2016). Yerel Yönetimlerin Finansal Sorunları ve Kazakistan Örneği. Erişim Adresi: https://informburo.kz/ Erişim Tarihi: 04. 06.2024

Jafarli, A. (2018). Azerbaycan'da Yerel Yönetimler. Bakü: Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası.

Kalaycı, İ. (2020). Yerel Yönetimlerin Yapısal Özellikleri ve Yönetim Sistemleri. İstanbul: Beta Yayınları.

Koçak, H. (2020). Yönetim İşlevleri. İstanbul: Seçkin Yayıncılık.

OECD. (2017). Kazakhstan: Review of the Central Administration. Erişim Adresi: https://www.oecd.org Erişim Tarihi: 03. 06.2024

Öztürk, R. (2021). Yönetimde Kontrol Süreci. Ankara: Pegem Akademi.

SpringerLink. (2023). Local Government in Kazakhstan. Erişim Adresi: https://link.springer.com Erişim Tarihi: 04. 04.2024

Şahin, S. (2021). Yerel Yönetimlerde Liderlik ve Karar Verme. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Yıldırım, K. (2018). Karar Verme Süreci ve Yönetim. Ankara: Detay Yayıncılık.

Yılmaz, E. (2016). Örgüt Yapıları ve Yönetim Modelleri. İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Çünkü enerji ihracatına bağımlı Kazakistan gibi ekonomiler için örneğin enerji fiyatlarındaki dalgalanmalar ve küresel talep değişimleri gibi dışsal faktörler, ülkenin ekonomik istikrarını etkileme potansiyeline sahiptir. Bu bağlamda Kazakistan, enerji ihracatına olan bağımlılığını azaltarak ekonomik çeşitlendirmeye odaklanmalıdır. Zira Kazakistan'ın enerji ihracatına ve dış yatırımlara olan bağımlılığı, ülkenin ekonomik kalkınmasında kritik bir rol oynamaktadır. Ancak, bu bağımlılığı yönetmek ve sürdürülebilir bir enerji geleceği inşa etmek için çeşitlendirilmiş ve dengeli bir enerji politikası benimsemek önemlidir. Bu sayede Kazakistan, enerji kaynaklarını verimli bir şekilde kullanarak ekonomik gücünü sürdürebilir ve küresel enerji pazarındaki değişimlere daha dirençli hale gelebilir.

KAYNAKÇA

Álvarez, C. B. (2015). China-Kazakhstan Energy Trade Relations. *Journal of International Affairs, 69*(1), 57-69.

Abytov, F. (2023, Ekim 10). *Kazakhstan's Oil and Gas Industry: Prospects, Trends, Look into Future*. Kasım 17, 2023 tarihinde The Astana Times Web Sitesi: https://astanatimes.com/2023/10/kazakhstans-oil-and-gas-industry-prospects-trends-look-into-future/#:~:text=As%20of%20Jan.,output%20of%2084.2%20million%20tons. adresinden alındı

American Enterprise Institute. (2023). *China Global Investment Tracker.* Kasım 27, 2023 tarihinde American Enterprise Institute Web Sitesi: https://www.aei.org/china-global-investment-tracker/ adresinden alındı

Atakhanova, Z. (2021). Kazakhstan's Oil Boom, Diversification Strategies,And The Service Sector. *Macro Economiscs, 34*(2), 399-409.

Ağazade, S. (2020). Petrol Fiyatları ve Kazakistan Reel Döviz Kuru: ARDL Sınır Testi Yaklaşımı. *Bilig*(94), 217-248.

Belyi, A. V. (2015). Energy in International Political Economy. A. V. Belyi içinde, *Transnational Gas Markets and Euro-Russian Energy Relations* (s. 9-40). New York: Pelgrave Macmillian.

BP. (2023). *BP Statistical Review of World Energy 2023.* Londra: BP.

Britannica. (2023, Kasım 13). *Kazakhstan*. Kasım 17, 2023 tarihinde Britannica Web Sitesi: https://www.britannica.com/place/Kazakhstan adresinden alındı

CEIC. (2023). *Kazakhstan Natural Gas: Exports*. Kasım 21, 2023 tarihinde CEIC Web Sitesi: https://www.ceicdata.com/en/indicator/kazakhstan/natural-gas-exports adresinden alındı

Chester, L. (2010). Conceptualizins Energy Security and Making Explicit Its Polysemic Nature,. *Energy Policy, 38*(2), 887-895.

CNPC. (2020). *Kazakhstana*. Kasım 27, 2023 tarihinde CNPC Web Sitesi: https://www.cnpc.com.cn/en/2020Kazakhstana/2020Kazakhstan.shtml adresinden alındı

Cornell, P. E. (2009). Energy and the Three Levels of National Security: Differentiating Energy Concerns within a National Security Context. *Connections, 8*(4), 63-80.

Dannreuther, R. (2010). *International Relations Theories: Energy, Minerals and Conflict.* Brüksel: Polinares.

Erkan, A. Ç. (2021). *Çin-Rusya Enerji İlişkilerinde Yeni Dengeler.* Ankara: Nobel Bilimsel Eserler.

Export Genius. (2023, Kasım 23). *Kazakhstan's Crude Oil Exports to China Increase in Q3 of 2023*. Kasım 27, 2023 tarihinde Export Genius Web Sitesi: https://www.exportgenius.in/blog/kazakhstan-crude-oil-exports-to-china-increase-in-q3-of-2023-739.php adresinden alındı

Facts and Details. (2016, Nisan). *Oil and Gas Fields in Kazakhstan*. Kasım 18, 2023 tarihinde Facts and Details Web Sitesi: https://factsanddetails.com/central-asia/kazakhstan/sub8_4e/entry-4677.html#:~:text=There%20are%20three%20main%20oil,discoveries%20are%20still%20being%20made. adresinden alındı

Feng, L., Hu, Y., Hall, C. A., & Wang, J. (2013). *The History of Chinese Oil Industry Development.* New York: Springer.

Gökbel, A., & Turganbayeva, T. (2021). Kazakistan'da Petrol, Doğal Gaz Ve Dış Politika: Rusya, Çin, ABD ve AB Dengesi. *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 5*(1), 1-28.

Gitelman, L., Magaril, E., & Kozhevnikov, M. (2023). Energy Security: New Threats and Solutions. *Energies*(16), 2869-2895.

Hanayi, Ö. (tarih yok). *Kazakistan-Çin İlişkilerinin Siyasi ve Ekonomik Açıdan Analizi*. Kasım 27, 2023 tarihinde Akhmet Yassawi University Eurasian Research Institute Web Sitesi: https://www.eurasian-research.org/publication/kazakistan-cin-iliskilerinin-siyasi-ve-ekonomik-acidan-analizi/?lang=tr adresinden alındı

International Energy Agency. (2021). *Kazakhistan Energy Profile.* Paris: International Energy Agency.

International Energy Agency. (2022). *Kazakhstan 2022 Energy Sector Review.* Paris: International Energy Agency.

International Trade Administration. (2022). *Kazakhstan Oil and Gas*. Kasım 18, 2023 tarihinde International Trade Administration Energy Resource Guide: https://www.trade.gov/energy-resource-guide-oil-and-gas-kazakhstan adresinden alındı

Investopedia. (2023, Mart 11). *Reserves-to-Production Ratio*. Kasım 21, 2023 tarihinde Investopedia Web Sitesi: https://www.investopedia.com/terms/r/reserves-to-production-ratio.asp#:~:text=The%20reserves%2Dto%2Dproduction%20ratio%20measures%20the%20number%20of%20years,when%20resources%20may%20run%20out. adresinden alındı

Johanson, B. (2013). A Broadened Typology on Energy and Security. *Energy*(53), 199-205.

Kazakistan'dan Türkçe Bakış. (2016, Nisan 15). *Kazakistan Petrol Boru Hatları*. Kasım 18, 2023 tarihinde Kazakistan.KZ Web Sitesi: https://www.kazakistan.kz/kazakistan-petrol-boru-hatlari/ adresinden alındı

Klare, M. T. (2008). *Rising Powers, Shriking Planet.* Oxford: Oneworld Publications.

Kunic, N. (2020). Rusya'nın Orta Asya Politikası: Kazakistan Örneği. *Elektronik Siyaset Bilimi Araştırmaları Dergisi, 11*(2), 56-71.

Luo, D., & Yao, S. (2014). Energy Security in China: An Analysis of Various Energy Sources. S. Yao, & M. J. Herrias Talamantes içinde, *Energy Security and Sustainable Economic Growth in China* (s. 103-131). New York: Palgrave Macmillian.

Mahmud, H., & Roy, J. (2020). Sustainable Energy Sector for Fast Growing Economy Like Bangladesh: How Relevant are the Past Asian Precedents? *International Energy Journal, 20*(3A Özel Sayısı), 381-394.

Mamchii, O. (2023, Haziran 23). *China's Debt Trap Diplomacy: Reality or Myth in 2023*. Kasım 27, 2023 tarihinde Best Diplomats Web Sitesi: https://bestdiplomats.org/china-debt-trap-diplomacy/ adresinden alındı

Mordor Intelligence. (2023). *Kazakhstan Oil and Gas Midstream Market Size & Share Analyisis-Growth Trends & Forecasts (2023-2028)*. Kasım 27, 2023 tarihinde Mordor Intelligence Web Sitesi: https://www.mordorintelligence.com/industry-reports/kazakhstan-oil-and-gas-midstream-market adresinden alındı

Mouraviev, N. (2021). Energy Security in Kazakhstan: The Consumers' Perspective. *Energy Policy, 155*(112343), 1-8.

Parkomchik, L. A. (2016). Kazakhstan Pipeline Policy in the Caspian Region. S. S. Zhitsov, I. S. Zonn, & A. G. Kostianoy içinde, *Oil and Gas Pipelines in the Black-Caspian Seas Region* (s. 139-151). Cham: Springer.

Pirani, S. (2019). *Central Asian Gas: Prospects for the 2020s.* Oxford: The Oxford Institute For Energy Studies.

Pritchin, S. (2023, Nisan 13). *Газовый союз России, Казахстана и Узбекистана и перспективы энергетического сотрудничества*. Kasım 19, 2023 tarihinde Dzen Web Sitesi: https://dzen.ru/a/ZDfSk-uyKGbV0X98 adresinden alındı

Rısbekkızı, P. (2022, Ağustos 24). *Kazakistan'ın Enerji Hatları*. Kasım 21, 2023 tarihinde ANKASAM Web Sitesi: https://www.ankasam.org/kazakistanin-enerji-hatlari/ adresinden alındı

Satubaldina, A. (2023, Nisan 25). *Gas Dilemma: Abundant Gas Industry in Kazakhstan Faces Critical Challenges*. Kasım 18, 2023 tarihinde The Astana Times Web Site: https://astanatimes.com/2023/04/gas-dilemma-abundant-gas-industry-in-kazakhstan-faces-critical-challenges/ adresinden alındı

Saurbek, Z. (2008). Kazakh-Chinese Energy Relations: Economic Pragmatism or Political Cooperation? *The China and Eurasia Forum Quarterly, 6*(1), 79-93.

Sevim, C. (2009). Geçmişten Günümüze Enerji Güvenliği ve Paradigma Değişimleri. *Stratejik Araştırmalar Dergisi*(13), 93-105.

Shaffer, B. (2009). *Energy Politics.* Pennsylvania: University of Pennsylvania Press.

Silva, A. C. (2017). Energy From Geopolitics to Security. C. P. Fernandes, & T. F. Rodrigues içinde, *Geopolitics of Energy and Energy Security* (s. 49-60). Lizbon: Idn Publications.

Statista. (2023, Ekim 27). *Export Volume of Energy from Kazakhstan in 2020, by Source*. Kasım 21, 2023 tarihinde Statista Web Sitesi: https://www.statista.com/statistics/1320954/energy-exports-by-source-kazakhstan/ adresinden alındı

Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü. (2023). *Kazakistan Ülke Profili.* Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı.

Telli, A. (2016). Enerji Güvenliğine Bütüncül Bakış. H. Çomak, C. Sancaktar, & S. Demir içinde, *Uluslararası Güvenlik: Yeni Politikalar, Stratejiler ve Yaklaşımlar* (s. 217-226). İstanbul: Beta Yayınları.

The Global Economy. (2023). *Kazakhstan Oil Revenue*. Kasım 21, 2023 tarihinde The Global Economy Web Sitesi: https://www.theglobaleconomy.com/Kazakhstan/oil_revenue/ adresinden alındı

Topçu, N. (2020). *Çin'in Enerji Güvenliği Politikaları: Kazakistan, Myanmar ve Pakistan Örnekleri.* İstanbul: Cinius Yayınları.

Trading Economics. (2023, Kasım 21). *Kazakistan Ham Petrol Üretimi*. Kasım 21, 2023 tarihinde Trading Economics: https://tr.tradingeconomics.com/kazakhstan/crude-oil-production adresinden alındı

Turan, İ. (2020). *Çin'in Enerji Politikası: Kuşak Yol İnisiyatifi ve Avrasya'da Büyük Oyun.* Ankara: Nobel Bilimsel Eserler.

U.S. Foreign Affairs Commitee. (2023). *Energy Security is National Security*. Kasım 19, 2023 tarihinde U.S. Foreign Affairs Commitee Web Sitesi: https://foreignaffairs.house.gov/energy-security-is-national-security/ adresinden alındı

U.S. Office of Energy Efficiency&Renewable Energy. (2023, Kasım 8). *Energy Independence and Security*. Kasım 19, 2023 tarihinde U.S. Office of Energy Efficiency&Renewable Energy Web Sitesi: https://www.energy.gov/eere/energy-independence-and-security adresinden alındı

Vaferi, M., Pazouki, K., & Klink, A. V. (2020). Declines in EROI of Main Fuels and the Implications on Developing LNG as a Marine Fuel. *Journal of Marine Science and Engineering, 8*(9), 719-737.

Worldometer. (2022, Aralık 1). *Kazakhstan Energy*. Kasım 18, 2023 tarihinde Worldometer Web Sitesi: https://www.worldometers.info/energy/kazakhstan-energy/ adresinden alındı

Yüce, Ç. K. (2006). *Kafkasya ve Orta Asya Enerji Kaynakları Üzerinde Mücadele.* İstanbul: Ötüken Yayınları.

Yıldırım, S. (2018). *Uluslararası İlişkilerde Asya: Kuşak-Yol'un Jeo-Ekonomisi ve Güvenliği.* Ankara: Nobel Yayınları.

Yalçınkaya, A. (2022, Aralık 15). *Kazakistan-Çin İlişkilerinde Sınır Aşan Sular*. Kasım 22, 2023 tarihinde 21.Yüzyıl Enstitüsü Web Sitesi: https://www.21yyte.org/tr/merkezler/bolgesel-arastirma-merkezleri/asya-pasifik-arastirmalari-merkezi/kazakistan-cin-i-liskilerinde-sinir-asan-sular adresinden alındı

Yergin, D. (2006). Ensuring Energy Security. *Foreign Affairs, 80*(2), 69-82.

KAYNAKÇA

Aris, S. (2011). *Eurasian Regionalism: The Shanghai Cooperation Organization.* London: Palgrave MacMillan.

Bailes, A. J., Dunay, P., Guang, P., & Troitskiy, M. (2007). *The Shanghai Cooperation Organization.* Stockholm : Stockholm International Peace Research Institute.

Baubek, S., Anna, Y., & Adil, E. (2015). Shanghai Cooperation Organization and its Activities in Ensuring Human and Social Security. *The Anthropologist, 22*(3), 510-517.

Dingwerth, K., & Witt, A. (2019). Legitimation contests: A theoretical framework. K. Dingwerth, A. Witt, I. Lehmann, E. Reichel, & T. Weise içinde, *International Organizations Under Pressure* (s. 29-61). Oxford: Oxford Unv. Press.

Fei, G. (2010). *The Shanghai Cooperation Organization and China's new diplomacy* . Clingendael: Netherlands Institute of International Relations 'Clingendael'.

Honrada, G. J., & Bokeriya, S. A. (2023). The Shanghai Spirit and the ASEAN Way as the Foundations of a New Regionalism. *Vestnik RUDN. International Relations, 23*(2), 253-64.

Jia, Q. (2007). The Shanghai Cooperation Organization: China's experiment in multilateral leadership. A. Iwashita içinde, *Eager eyes fixed on Eurasia* (s. 113-23). Sapporo: Slavic-Eurasian Research Center.

Keating, N. M. (1998). *The New Regionalism in Western Europe: Territorial Restructuring and Political Change.* London: Edward Elgar Publishing.

Krasner, S. D. (2001). Rethinking the Sovereign State Model. *Review of International Studies, 27*(5), 17-42.

Rattanasevee, P. (2014). Leadership in ASEAN: The Role of Indonesia Reconsidered. *Asian Journal of Political Science, 22*(2), 113-127.

Temiz, S. (2019a). ASEAN ve Güneydoğu Asya Bölgeselciliği Üzerine Etkisi. *KAÜİİBFD, 10*(20), 1086 -1116.

Temiz, S. (2019b). ASEAN'ın Bölgesel Sorunların Çözümüne Yönelik Sistematiği ve Bu Bağlamda ASEAN – Çin İlişkileri. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 33*(4), 1319-1343.

Temiz, S. (2019c). MAPHILINDO: Malezya, Filipinler ve Endonezya Arasında Pan-Malayizm Temelli Güneydoğu Asya Teşkilatı ve Güneydoğu Asya Bölgeselciliğine Etkisi. *Asya Araştırmaları Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 3*(2), 227-252.

Temiz, S. (2020). ASEAN'da Kollektif Kimlik İnşa Çabaları ve Sömürgecilik Etkisi. G. Çağar içinde, *Biz ve Ötekiler - Uluslararası İlişkilerde Kimlik Perspektifinden Dış Politika* (s. 209-237). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Temiz, S. (2021). *ASEAN - Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği Siyasi Yapısı ve Gelişimi.* Ankara: Gazi Kiabevi.

Xue, Y., & Makengo, B. M. (2021). Twenty Years of the Shanghai Cooperation Organization: Achievements, Challenges and Prospects. *Open Journal of Social Sciences, 9*, 184-200.

Zhao, X. (2012). *The Shanghai Cooperation Organization and counter-terrorism cooperation.* Stockholm: Institute for Security & Development Policy.

1 Protokol'ün 47/1 maddesinde muharip sayılmayacakları ve yakalanmaları halinde savaş esiri muamelesi görmeyecekleri hüküm altına alınmıştır. Belirtmek gerekir ki paralı askerlerin faaliyetleri cezalandırılmış olmak yerine sadece muharip kategorisinde olmayacakları ve harp esiri korumalarından yararlanmayacakları bu faaliyeti gösterenlerin cezalandırıldığını ortaya koymamaktadır. Özel askeri şirketler ise yukarıda verilen örneklerden yola çıkılırsa paralı askerlerin davranışlarından farklı eylemler sergilememekle beraber devletlerin özelleştirilmiş ve askeri hizmet sunan grupları olarak devletin kendi inisiyatifine bırakılmış durumdadır. Uluslararası hukuk başta olmak üzere bu şirket mensupları herhangi bir hukuk düzeni içinde hangi statüye mensup oldukları açısından sorunlu hale gelmektedir. Gerek Rusya için gerek bir başka devlet için hukuk düzeni içinde statüsü belli olmayan silahlı grupların veya şirketlerin eylemleri neticesinde sorumlu tutulmaları her zaman belirsiz bir alan olacaktır. Güvenliğin özelleştirilmesi ve devletlerin konvansiyonel askeri anlayıştan uzaklaşması uluslararası hukukta ve silahlı çatışmalar hukukunda hangi aktörün hangi statüde sorumlu tutulacağı sorununu gündeme getirdikçe hukuk ve kamu düzeni ortadan kalkacaktır. Güvenlik algılarının değişmesi ile bu aktörlerin yaratılmasına izin veren devletler ise en çok güvenlik alanında bu aktörlerden zarar görecektir.

Kaynakça

Çam, M. M. (2022, Aralık 9). *Yeni Nesil Savaş: Özel Askeri Şirketler ve Türkiye*. Mart 14, 2023 tarihinde Savaş Araştırmaları: https://savasarastirmalari.com/yeni-nesil-savas-ozel-askeri-sirketler-ve-turkiye/ adresinden alındı

Bell, D. (2023, Şubat 17). *Private Military Company*. Mart 8, 2023 tarihinde Britannica Web Sitesi: https://www.britannica.com/topic/private-military-firm adresinden alındı

Brauch, H. G. (2008). Güvenliğin Yeniden Kavramsallaştırılması: Barış, Güvenlik, Kalkınma ve Çevre Dörtlüsü. (Z. Arkan, Dü.) *Uluslararası İlişkiler, V*(18), 1-47.

Cohen, A. (2023, Şubat 22). *The Coming Hurricane: Russian Energy-Giant Gazprom Is Creating An Army*. Mart 30, 2023 tarihinde Forbes Web Sitesi: https://www.forbes.com/sites/arielcohen/2023/02/22/the-coming-hurricane-russian-energy-giant-gazprom-is-creating-an-army/?sh=7972002e42e9 adresinden alındı

Defence Intelligence of the Ministry of Defence of Ukraine. (2023, Şubat 7). *Russian "Gazprom" Creates Its Own Private Military Company*. Mart 24, 2023 tarihinde Defence Intelligence of the Ministry of Defence of Ukraine Web Sitesi: https://gur.gov.ua/en/content/hazprom-stvoriuie-vlasnu-pryvatnu-viiskovu-kompaniiu.html adresinden alındı

Doxsee, C. (2022). *Putin's Proxies: Examining Russia's Use of Private Military Companies.* Washington: CSIS.

Dunigan, M. (2014). The Future Of Us Military Contracting: Current Trends And Future Implications. *International Journal, LXIX*(4), 510-525.

Ekmekcioğlu, A. (2020). *Savaşın Virüsleri: Özel Askeri Şirketler* (2. b.). Ankara: Nobel Yayınları.

Emir, N. (2015). *Özel Askeri Şirketler: Uluslararası Hukuk Açısından Bir İnceleme.* İstanbul: XII Levha Yayınları.

Estapà, J. S., & Cirocco, M. B. (2014). *Private Military and Security Companies and International Humanitarian Law* . Barcelona: International Catalan Institute for Peace.

Euronews. (2023, Şubat 22). *Wagner'in Patronu Rus Ordusunun Üst Düzey Komuta Kademesini Eleştirdi*. Mart 24, 2023 tarihinde Euronews Web Sitesi: https://tr.euronews.com/2023/02/22/wagnerin-patronu-rus-ordusunun-ust-duzey-komuta-kademesini-elestirdi adresinden alındı

EuroTopics. (2023, Mart 7). *Wagner Grubu Kremlin'le iktidar kavgasına mı girişti?* Mart 24, 2023 tarihinde EuroTopics Web Sitesi: https://www.eurotopics.net/tr/297662/wagner-grubu-kremlin-le-iktidar-kavgasina-mi-giristi adresinden alındı

Gönültaş, B. (2022, Nisan 25). *Küresel Askeri Harcamalar 2021'De İlk Defa 2 Trilyon Doların Üzerine Çıktı*. Mart 23, 2023 tarihinde Anadolu Ajansı Web Sitesi: https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/kuresel-askeri-harcamalar-2021de-ilk-defa-2-trilyon-dolarin-uzerine-cikti/2572157 adresinden alındı

Gezer, Ş. G. (2019, Kasım 1). *Özel Güvenlik Şirketleri.* Mart 23, 2023 tarihinde Güvenlik Yazıları Serisi: https://trguvenlikportali.com/wp-content/uploads/2019/11/OzelGuvenlikSirketleri_SGGezer_v.1.pdf adresinden alındı

Global Policy Forum. (2005, Kasım 24). *PMSCs: Risks and Misconduct*. Mart 23, 2023 tarihinde Global Policy Forum Web Sitesi: https://archive.globalpolicy.org/pmscs/50208-contractor-misconduct-and-abuse.html adresinden alındı

Harvey, D., Engueleguele, N., Foisseau, C., & Kiarie, E. (2021). *Private Military Companies: Ethics and Responsibilty.* Brussels: FINABEL.

Hull, L. (2011, Mayıs 10). *Mercenaries Once Again Operating At The "Tıp Of The Spear" In Africa*. Mart 14, 2023 tarihinde Foreign Policy in Focus: https://fpif.org/mercenaries_once_again_operating_at_the_tip_of_the_spear_in_africa/ adresinden alındı

International Committee of the Red Cross. (2003). Direct Participation in Hostilities under International Humanitarian Law. Geneva. 2 Ocak 2011 tarihinde http://www.icrc.org/Web ara/site ara0.nsf/htmlall/participationhostilities-ihl-311205/$File/Direct_ participation_in_hostilities_Sept_2003_eng.pdf)

İstikbal, D. (2022, Mart 1). *Türkiye'nin Savunma Harcamaları*. Mart 23, 2023 tarihinde Kriter Dergi: https://kriterdergi.com/dosya-savunma-ve-guvenlik/turkiyenin-savunma-harcamalari adresinden alındı

Johns Hopkins Applied Physics Laboratory. (2022). *Russian Private Military Companies: Their Use and How to Consider Them in Operations, Competition, and Conflict.* Fort Meade: Asymmetric Warfare Group.

Kıllıoğlu, M. E. (2022). Rus Gönüllü Savaşçılar ve Rusya'da Özel Askeri Şirketlerin Ortaya Çıkışı. *Sosyal Bilimler Dergisi, XXXII*(2), 635-648.

Kırmızıgül, N. (2021). *Özel Askeri Şirketlerin Meşruiyet Sorunu.* Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Ensitüsü, Uluslararası Güvenlik ve Terörizm Anabilim Dalı. Nevşehir: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Ensitüsü.

Kasapoğlu, C. (2023, Mart 1). *Rusya – Ukrayna Savaşı Nereye Gidiyor? Siyasi – Askeri Değerlendirme ve Trendler*. Mart 24, 2023 tarihinde EDAM Web Sitesi: https://edam.org.tr/rusya-ukrayna-savasi-nereye-gidiyor-siyasi-askeri-degerlendirme-ve-trendler/ adresinden alındı

Keser, A. (2020). *Özel Askeri Şirketlerin Küresel Yayılımı ve Geleceği.* SETA. İstanbul: SETA YAyınları.

Korkmaz, S. C. (2022). Paralı Askerlerden Özel Askeri Şirketlere: Tarihsel Bir Okuma. G. Sönmez içinde, *Uluslararası Güvenlikte Büyüyen Gri Alan: Özel Askeri Şirketler* (s. 19-50). Ankara: Gazi Kitapevi.

Leighton, R. (2020, Nisan 28). *What it Means to Be the Tip of the Spear*. Mart 14, 2023 tarihinde Sage Integration: https://www.sageintegration.com/blog/what-it-means-to-be-the-tip-of-the-spear#:~:text=What's%20the%20Tip%20of%20the,meaningful%20action%20in%20an%20offensive. adresinden alındı

Marten, K. (2019). Russia's use of semi-state security forces: the case of the Wagner. *Post-Soviet Affairs, XXXV*(3), 181-204.

McFate, S. (2016). The Evolution of Private Force. J. Berndtsson, & C. Kinsey içinde, *The Routledge Research Companion to Security Outsourcing* (s. 65-75). New York: Routledge.

Medecins Sans Frontieres. (tarih yok). *Private Military Companies*. Mart 14, 2023 tarihinde Medecins Sans Frontieres Web Sitesi: https://guide-humanitarian-law.org/content/article/3/private-military-companies/ adresinden alındı

Mendel, R. (2000, Mart 14). *The Privatization of Security*. Mart 6, 2023 tarihinde Colombia University: https://ciaotest.cc.columbia.edu/isa/mar01/ adresinden alındı

Mohlin, M. (2016). Merchants of Security: Private Security Companies, Strategy and the Quest of Power. J. Berndtsson, & C. Kinsey içinde, *The Routledge Research Companion to Security Outsourcing* (s. 109-116). Londra: Routladge.

Mquirmi, N. E. (2022). *Private Military and Security Companies: A New Form of Mercenarism?* Policy Center for the New South. Rabat: Policy Center for the New South.

Pałka, W. (2020). *The Awakening of Private Military Companies.* Varşova: Warsaw Institute.

Parker, B. (2023, Şubat 15). *Why Russian Energy Giant Gazprom Is Mustering a Private Army*. Mart 30, 2023 tarihinde The Bulwark Web Sitesi: https://www.thebulwark.com/why-russian-energy-giant-gazprom-is-mustering-a-private-army/ adresinden alındı

Percy, S. (2007). *Mercanaries: The History of a Norm in International Relations.* New York: Oxford University Press.

Percy, S. (2014). Private Military and Security Companies: The Future for Research. *St Antony's International Review, IX*(2), 89-92.

PİTGEM. (2023, Ocak 16). *Özel Askeri Şirketler: ABD, Rusya, İngiltere ve Çin*. Nisan 5, 2023 tarihinde Politika, İnovasyon, Tasarım ve Gelişim Merkezi Web Sitesi: https://pitgem.org/2023/01/ozel-askeri-sirketler-abd-rusya-ingiltere-ve-cin-bolum-2/ adresinden alındı

Potočňák, A., & Mareš, M. (2022). Russia's Private Military Enterprises as a Multipurpose Tool of Hybrid Warfare. *The Journal of Slavic Military Studies, XXXV*(2), 181-204.

Retz, B. (2022). The Military. D. Slider, & S. K. Wegren içinde, *Putin's Russia* (8. b., s. 405-427). Maryland: Rowman & Littlefield.

Riemann, M. (2022). Mercenaries in/and History: The Problem of Ahistoricism and Contextualism in Mercenary Scholarship. *Small Wars&Insurgencies, XXXIII*(1-2), 22-47.

Rondeaux, C. (2019). *Solving the Puzzle of Russian Proxy War Strategy.* Washington DC: New America.

Scott, W., McCone, D., Jackson, R., Sayegh, L., & Looney, J. D. (2013). The "Tip of the Spear" Revisited: Evidence from Recent Deployments of U.S. National Guard Troops to Iraq and Afghanistan. *Military Behavioral Health, I*(2), 59-67.

Serewicz, L. (2002). Globalization, Sovereignty and the Military Revolution: From Mercenaries to Private International Security Companies. *International Politics*(39), 75-89.

Singer, P. W. (2001-2002). Corporate Warriors: The Rise of the Privatized Military Industry and Its Ramifications for International Security. *International Security, XXVI*(3), 186-220.

Singer, P. W. (2009). *Kiralık Ordular.* (G. Aral, & İ. Yaman, Çev.) İstanbul: Timaş Yayınları.

Stansovaya, T. (2023, Şubat 13). *Man vs. Myth: Is Russia's Prigozhin a Threat or Asset to Putin?* Mart 24, 2023 tarihinde Carnegie Politika Web Sitesi: https://carnegieendowment.org/politika/89008 adresinden alındı

State Duma of the Russian Federation. (1996, Haziran 13). *Criminal Code of the Russian Federation*. Nisan 5, 2023 tarihinde CIS-Legislation Web Sitesi: https://cis-legislation.com/document.fwx?rgn=1747 adresinden alındı

Stinnett, Nathaniel. (2005). Regulating the Privatization of War: How to Stop Private Military Firms from Committing Human Rights Abuses. Boston College International and Comparative Law Review. 28, 211–223.

Tangör, B., & Yalçınkaya, H. (2010). Güvenlik Yönetişimi Çerçevesinde Özel Askeri Şirketler. *Uluslararası İlişkiler, VII*(25), 127-154.

The Kyıv Independent. (2023, Şubat 7). *Ukraine's intelligence: Russian Gazprom to Create its Own Private Military Company*. Mart 24, 2023 tarihinde https://kyivindependent.com/news-feed/ukraines-intelligence-russian-gazprom-to-create-its-own-private-military-company adresinden alındı

Tiefer, Charles. (2009). No More Nisour Squares: Legal Control of Private Security Contractors in Iraq and After. Oregon Law Review. 88(3), 745–775.

Top, S. (2018). Uluslararası Hukukta Paralı Asker Özel Güvenlik ve Askeri Firmaların Hukuki Durumu. *İzmir Barosu Dergisi*(Ocak 2018), 295-315.

Vantage Market Research. (2022, Mayıs 15). *Private Military Security Services Market Size USD 366.8 Billion by 2028*. Mart 23, 2023 tarihinde Vantage Market Research Web Sitesi: https://www.vantagemarketresearch.com/industry-report/private-military-security-services-market-1578 adresinden alındı

Wouters, P. (2022, Kasım 8). Putin's Private Army: How Wagner Group Supports Russian Strategy. *CSDS Policy Brief*(19/2022), s. 1-7.

Yalçınkaya, H. (2006). Özel Askeri Sektörün Oluşumu ve Savaşların Özelleşmesi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, LXI*(3), 247-277.

Zabcı, F. Ç. (2004). Yeni Savaşların Gizli Yüzü: Özel Askeri Şirketler. *Mülkiye Dergisi, XXVIII*(243), 21-48.

Zafesova, A. (2023, Mart 7). *Russia, i mercenari di Wagner contro Putin. Prigozhin: "Qualcuno ci sta tradendo"*. Mart 24, 2023 tarihinde La Stampa Web Sitesi: https://www.lastampa.it/esteri/2023/03/07/news/mercenari_contro_putin_prigozhin_qualcuno_ci_sta_tradendo-12679802/ adresinden alındı

Kaynakça

Akçapa, M. (2023). Türk Devletleri Teşkilatı'nın Tarihsel Gelişimi: Teşkilatın Dünü, Bugünü ve Yarını. *Avrasya Uluslararası Araştırma Dergisi, 11*(34), 473-491.

Akgün, S. (2023). Uluslararası Hukukta Tanınma Kavramı Çerçevesinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Türk Devletleri Teşkilatı İlişkisi. *Türk Akademi Dergisi, 2*(1), 48-60.

Bağcı, H., & Yakut, K. (2018). *Türk Dış Politikası I.* Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını, Açıköğretim Fakültesi Yayını.

Budak, A. (2019). *Osmanlı Modernleşmesi Gazetecilik ve Edebiyat*. İstanbul: Bilge Kültür Sanat

Coşkun, Y. (2018). Kıbrıs Türk Federe Devleti'nin (KTFD) İlanından Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin (KKTC) Kuruluşuna Kadar Olan Süreçte Kıbrıs Sorunu (1975-1983). *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*(64), 119-143.

Delanty, G. (2013). *Avrupa XE "*Avrupa" *'nın İcadı.* (Çev H. İnaç). Ankara: Adres Yayınları.

Dinç, A. (2021). Savaş Sonrasında Azerbaycan'ın ve Ermenistan'ın Çabaları. *Azerbaycan-Ermenistan Dağlık Karabağ Savaşları* (s. 48-61). içinde İstanbul: Cinius Yayınları.

Gafarlı, O. (2015). Büyük Oyunun Parçası Kafkasya Bölgesi. *Avrasya Çıkmazı. Yeni Büyük Oyunu Kim Kazanacak? ABD, AB, Rusya, Çin, Türkiye, Kafkasya Ülkeleri, Afganistan, Ukrayna* (s. 61-88). içinde Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Gök, A. (2022). Türk Devletleri Teşkilatı ve Dağlık Karabağ Zaferinin Yarattığı Fırsatlar. *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, 109-145.

Haviland, WA (2002) Kültürel Antropoloji (Çev. Hüsamettin İnaç, Seda Çiftçi) İstanbul: Kaknüs Yayınları

İnaç, H. & S. Erdoğan, (2006). "Postmodern Dönemde Kamu Yönetimi Algısı ve Kamusal Alan Tartışmaları," Akademik Bakış: Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi Celalabad, 9(1), 1-16.

İnaç, H. (2007). Rethinking Democracy and Governance in the EU. *Journal of Academic Studies, 9*(32), 1-31.

İnaç H. & F. Ünal (2013). The Construction of National Identity in Modern Times: Theoretical Perspective. *International Journal of Humanities and Social Science, 3*(11), 223-232.

İnaç H. ve Yaman, M. (2015). Ulus İnşa Stratejileri Bağlamında Avrupa Milli Marşlarının Sosyo-Politik Mukayesesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *20*(3), 17-34.

İnaç, H. ve Rafiq Sada, M. (2021a). Taliban'ın Afganistan'ı Devlet, Toplum, Siyaset. İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayınları.

İnaç, H. ve Rafiq Sada, M. (2021b). Ulus İnşası ve Uluslaşma. *Uluslararası Eşitlik Dergisi,*1(1), 95-111.

İnaç, H. (2003). Makro Toplumsal Kuramlar Açısından Postmodernizm. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 8, 341-351

İnaç, H. (2004). Identity problems of Turkey during the European Union Integration Process. *Journal of Economic and Social Research, 6*(2), 33-62.

İnaç, H. (2005a). *Faşizmin ve sosyalizmin sosyo-politik kökenleri*: Marx- Pareto Mukayesesi Bursa: Ekin Yayınları.

İnaç, H. (2005b) Türkiye'nin Kimlik Problemleri: Avrupa Birliği'ne Entegrasyon Sürecinde. Ankara: Adres Yayınları

İnaç, H. (2007). Rethinking Democracy and Governance in the EU. *Journal of Academic Studies, 9*(32), 1-31.

İnaç, H., (2014) "Çağımızın Toplumsal Algısını Temsil eden Parametrelerden Kimlik, Kültür ve Uygarlık Kavramlarının Sosyo-politik Analizi", İslam Medeniyeti Araştırmaları Dergisi, 1(1), 35-57.

İnaç, H. (2020). Pandemi Sonrası Yeni Dünya Düzeni ve Türk Dış Politikası. *Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü*, 1-20.

İnaç, H. (2020a). Yenidünya düzeninin bir habercisi olarak Azerbaycan-Ermenistan çatışmasının soyo-politik analizi. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi, 3*(3), 509-521.

İnaç, H. (2021). Uluslararası Güvenlik, Yeni Dünya Düzeni ve Türkiye. İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayınları.

İnaç, H. (2021b). Değişen Güney Kafkasya jeopolitiği ve Rusya-Çin rekabeti. İçinde: *Avrasya Denkleminde Rusya-Çin Rekabeti* (ss. 239-251). (ed. Murat Yorumaz ve Sedar Yılmaz), Astana Yayınları.

İnaç, H. (2022). "New World Order in Post-Pandemic Process and Turkey". In: Turkey and the Post-Pandemic World Order (Edit: A. Salih İkiz), Lexington Books, ss.199-225

Karimov, B. (2007). Haydar Aliyev'in İktidara Gelişi ve Dış Politikasının Temelleri. *Haydar Aliyev Döneminde Azerbaycan Cumhuriyetinin Dış Politikası (1993-2003)* (s. 24-59). içinde İstanbul: T.C. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

Mutlu, N. (2013). Ebülfez Elçibey İktidarının Komşu Ülkelerle Olan İlişkileri. *Ebülfez Elçibey'in Hayatı, Siyasi Faaliyyetleri, Düşünceleri ve Fikriyatı* (s. 55-79). içinde Ankara: T.C. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Ana Bilim Dalı, Yakın Çağ Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

Oran, B. (2013). Kafkasya ve Orta Asya'yla İlişkiler. *Türk Dış Politikası, Kurtuluş Savaşından Bugüne Olgular, Belgeler, Yorumlar* (Cilt 3, s. 463-531). içinde İstanbul: İletişim Yayınları.

Özdemir, S. (2020). Güney Azerbaycan Meselesi: Tarihi ve Kültürel Boyutu. *Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Dergisi*(7), 359-386.

Tutar, A. E., İnaç, H. & Güner, Ü. (2006). Dış Kaynak Kullanımının (Outsourcing) Makroekonomik Etkileri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 8(2), 279-296.

Sadıgov, R. (2023). Azerbaycan Dış Politikasında Öne Çıkan Devletler İle İlişkiler. *21. Yüzyıl Hazar Jeopolitiği* (s. 123-182). içinde Ankara: Liman Yayınevi.

Sarıahmetoğlu, N. (2011). Dağlık Karabağ Olaylarının Başlangıç Süreci (Siyasal ve Toplumsal Gelişmelere Etkisi). *Karabağ* (s. 13-86). içinde İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık.

Sarıkaya, Y. (2021). İran'ın İkinci Karabağ Savaşı Tutumu: Tekke Düştü Kel Göründü. *Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 7*(1), 84-103.

Yiğit, M. İnaç, H. ve Güner, Ü. (2007). Genişleme, Mali Yardım ve Ekonomik Büyüme Perspektiflerinden AB'nin İlk Dört Genişlemesinin Analizi. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 8(2), 81-96.

KAYNAKÇA

African Union. (9 Şubat 2020). Inauguration of the Headquarters of the Committee of Intelligence and Security Services (CISSA). https://au.int/en/newsevents/20200209/inauguration-headquarters-committee-intelligence-and-security-services-cissa Erişim: 27/03/2024

Ak, T. & Hasanoğlu, M. (2021). İç Güvenliğin Değişen Gündemi ve Azerbaycan Devletinin İç Güvenliği. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (11), 19-38.

Ateş, A. & Erkan, A. Ç. (2021). Governing the European Intelligence: Multilateral Intelligence Cooperation in the European Union. *International Journal of Politics and Security*, *3*(3), 230-250. https://doi.org/10.53451/ijps.900302

Ateş, A. (2023). *İstihbaratın Dönüşümü: Artan Tehditler ve Enformatik Şoklar Teorisi*. Yeditepe Yayınları.

Axelrod, R., & Keohane, R. O. (1985). Achieving Cooperation under Anarchy: Strategies and Institutions. *World Politics*, *38*(1), 226–254. https://doi.org/10.2307/2010357

Baldino, D., & Grayson, K. (2020). The Australia-Israel security relationship, oversight and the paradox of intelligence sharing. *Australian Journal of International Affairs*, *74*(5), 578-596. https://doi.org/10.1080/10357718.2020.1769549

Ballast, J. (2018). Merging Pillars, Changing Cultures: NATO and the Future of Intelligence Cooperation within the Alliance. *International Journal of Intelligence and CounterIntelligence*, *31*(4), 720-744. https://doi.org/10.1080/08850607.2018.1488499

Bateman, A. (2021). Intelligence and alliance politics: America, Britain, and the strategic Defense Initiative. *Intelligence and National Security*, *36*(7), 941-960. https://doi.org/10.1080/02684527.2021.1946958

Blank, S. & Kim, Y. (2016). The North Caucaus: Russia's Other War. *Journal of Slavic Military Studies, 29*(2), 185-202. http://dx.doi.org/10.1080/13518046.2016.1168122

Boonstra, J., Marat, E., & Axyonova, V. (2013). Security sector reform in Kazakhstan, Kyrgyzstan and Tajikistan: What role for Europe. *Madrid: Europe–Central Asia Monitoring (EUCAM) Working paper*, *14*, 1-20.

Cline, L. E. (2016). African regional intelligence cooperation: Problems and prospects. *International Journal of Intelligence and CounterIntelligence*, *29*(3), 447-469. https://doi.org/10.1080/08850607.2016.1148479

Clough, C. (2004). Quid pro quo: The challenges of international strategic intelligence cooperation. *International journal of intelligence and counterintelligence*, *17*(4), 601-613. https://doi.org/10.1080/08850600490446736

DefenceTurk. (8 Eylül 2019). Türk Konseyi ülkelerinin istihbarat başkanları Azerbaycan'da. https://www.defenceturk.net/turk-konseyi-ulkelerinin-istihbarat-baskanlari-azerbaycanda Erişim: 25/03/2024

Fägersten, B. (2010). Bureaucratic resistance to international intelligence cooperation–the case of Europol. *Intelligence and National Security*, *25*(4), 500-520. https://doi.org/10.1080/02684527.2010.537028

Goodman, M. S. (2015). The Foundations of Anglo-American Intelligence Sharing. *Studies in Intelligence Vol*, *59*(2), 1-12.

Guliyev, E. (2021). Soviet Legacy and Imagined Past Converge in Levant Battlefields. *Przegląd Strategiczny*, *11*(14), 165-181. https://doi.org/10.14746/ps.2021.1.10

Gurbanov, I. (2017). Revitalizing the military dimension of the Azerbaijan-Georgia-Turkey tripartite partnership. *The Central Asia-Caucasus Institute*.

Haidar, A. (10 Ağustos 2022). Kazakhstan and Türkiye Expand Cooperation in Military Intelligence Information Sharing. *The Astana Times*. https://astanatimes.com/2022/08/kazakhstan-and-turkiye-expand-cooperation-in-military-intelligence-information-sharing/ Erişim: 24/03/2024.

Heiduk, F. (2014). In It Together Yet Worlds Apart? EU–ASEAN Counter-Terrorism Cooperation After the Bali Bombings. *Journal of European Integration*, *36*(7), 697-713. https://doi.org/10.1080/07036337.2014.935361

Hershberg, J. G. (2000). Their men in Havana: Anglo-American intelligence exchanges and the Cuban crises, 1961–62. *Intelligence and National Security*, *15*(2), 121-176. https://doi.org/10.1080/02684520008432606

Hoffmann, S. (2021). Circulation, not cooperation: towards a new understanding of intelligence agencies as transnationally constituted knowledge providers. *Intelligence and National Security*, *36*(6), 807-826. https://doi.org/10.1080/02684527.2021.1938371

Hoffmann, S., Chalati, N., & Dogan, A. (2023). Rethinking intelligence practices and processes: three sociological concepts for the study of intelligence. *Intelligence and National Security*, *38*(3), 319-338. https://doi.org/10.1080/02684527.2022.2113679

Jacobs, B. (2020). Maximator: European signals intelligence cooperation, from a Dutch perspective. *Intelligence and National Security*, *35*(5), 659-668. https://doi.org/10.1080/02684527.2020.1743538

Jervis, R. (1978). Cooperation Under the Security Dilemma. *World Politics*, *30*(2), 167–214. https://doi.org/10.2307/2009958

Jones, S. G., Dobbins, J., Byman, D., Chivvis, C. S., Connable, B., Martini, J., ... & Chandler, N. (2017). *Rolling Back the Islamic State*. RAND Corporation.

Keohane, R. O. (1988). International Institutions: Two Approaches. *International Studies Quarterly*, *32*(4), 379–396. https://doi.org/10.2307/2600589

Lefebvre, S., & McDermott, R. N. (2008). Russia and the intelligence services of Central Asia. *International Journal of Intelligence and CounterIntelligence*, *21*(2), 251-301. https://doi.org/10.1080/08850600701648678

Lemon, E. J. (2015). Daesh and Tajikistan: The Regime's (In) Security Policy. *The RUSI Journal*, *160*(5), 68-76. http://dx.doi.org/10.1080/03071847.2015.1102550

Lledo-Ferrer, Y., & Dietrich, J. H. (2020). Building a European intelligence community. *International journal of intelligence and counterintelligence*, *33*(3), 440-451. https://doi.org/10.1080/08850607.2020.1754678

McDermott, R. N. (2008). United States and NATO military cooperation with Kazakhstan: the need for a new approach. *Journal of Slavic Military Studies*, *21*(4), 615-641. https://doi.org/10.1080/13518040802497374

Munton, D., & Fredj, K. (2013). Sharing secrets: A game theoretic analysis of international intelligence cooperation. *International Journal of Intelligence and CounterIntelligence*, *26*(4), 666-692. https://doi.org/10.1080/08850607.2013.807189

O'Neil, A. (2017). Australia and the 'Five Eyes' intelligence network: the perils of an asymmetric alliance. *Australian Journal of International Affairs*, *71*(5), 529-543. https://doi.org/10.1080/10357718.2017.1342763

Ormsbee, M. (2020). The Fifth Instrument of National Power: How Mass Migrations Impact National Security. *Creighton L. Rev.*, *54*, 381-415.

Oye, K. A. (1985). Explaining Cooperation under Anarchy: Hypotheses and Strategies. *World Politics*, *38*(1), 1–24. https://doi.org/10.2307/2010349

Özsoy, B. (2023). 'Türk Dünyası' söylemi içinde Türk Devletleri Teşkilatı'nın Rolü ve Önemi. *Anasay*, (25), 40-55. https://doi.org/10.33404/anasay.1324953

Pokalova, E. (2019). Islamic Radicalization in Russia's North Caucasus: Lessons from Russia's Handling of Religious Revival. *Journal of Balkan and Near Eastern Studies*, *21*(2), 146-169. https://doi.org/10.1080/19448953.2017.1367587

Rakhimov, M., & Yokubov, F. (2022). Uzbekistan external migration: Key trends and directions. *Eurasian Research Journal*, *4*(1), 27-47. https://doi.org/10.53277/2519-2442-2022.1-02

Röder, K.-H. (1985). Global Problems: A Challenge to Cooperation between States of Different Social Systems. *International Political Science Review*, *6*(1), 35–43. http://www.jstor.org/stable/1600966

Safi, P. (2023). *Milli İstihbarat Teşkilatı: 1826-2023*. Kronik Yayınları.

Sanderson, T. M. (5 Ocak 2018). From the Ferghana Valley to Syria and Beyond: A Brief History of Central Asian Foreign Fighters. Center for Strategic International Studies. https://www.csis.org/analysis/ferghana-valley-syria-and-beyond-brief-history-central-asian-foreign-fighters Erişim: 04/03/2024.

Secen, S., Al, S., & Arslan, B. (2024). Electoral dynamics, new nationalisms, and party positions on Syrian refugees in Turkey. *Turkish Studies*, 1-31. https://doi.org/10.1080/14683849.2024.2310850

Shiraz, Z. (2013). Drugs and Dirty Wars: intelligence cooperation in the global South. *Third World Quarterly*, *34*(10), 1749-1766. https://doi.org/10.1080/01436597.2013.851886

Sims, J. E. (2006). Foreign intelligence liaison: Devils, deals, and details. *International Journal of Intelligence and CounterIntelligence*, *19*(2), 195-217. https://doi.org/10.1080/08850600500483657

Sturdee, N & Vatchagaev, M. (26 Ekim 2020). ISIS in the North Caucaus. *New Lines Institute*, https://newlinesinstitute.org/nonstate-actors/isis-in-the-north-caucasus/ Erişim: 04/03/2024.

Svendsen, A. D. (2009). *Intelligence cooperation and the war on terror: Anglo-American security relations after 9/11*. Routledge.

Tuinier, P. (2021). Explaining the depth and breadth of international intelligence cooperation: towards a comprehensive understanding. *Intelligence and National Security*, *36*(1), 116-138. https://doi.org/10.1080/02684527.2020.1821461

Tuinier, P., Zaalberg, T. B., & Rietjens, S. (2023). The Social Ties that Bind: Unraveling the Role of Trust in International Intelligence Cooperation. *International Journal of Intelligence and CounterIntelligence*, *36*(2), 386-422. https://doi.org/10.1080/08850607.2022.2079161

Türk Devletleri Teşkilatı. (2024). *Üye ülkeler*, https://www.turkicstates.org/tr/uye-ulkeler Erişim: 29/02/2024.

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı. (2022). *Türk Devletleri Teşkilatı (TDT)*, https://www.mfa.gov.tr/turk-konseyi.tr.mfa Erişim: 03/03/2024.

United States Bureau of Citizenship and Immigration Services. (1 Aralık 1993). *Turkmenistan. Political Conditions in the Post-Soviet Era*, https://www.refworld.org/reference/countryrep/uscis/1993/en/94014 Erişim: 04/03/2024.

Kaynakça

Akıllı, E. (2023). Türk dünyası gençlerinin bütünleşmesinde miras diplomasisi ve metaverse: Türkoverse. *Ahmet Yesevi Üniversitesi*, https://www.ayu.edu.tr/mypanel/_app/upload/yayin/dosya/c24cd76e1ce41366a4bbe8a49b02a028.pdf.

Andrews, P. (2021). Lessons from the Nagorno-Karabakh 2020 Conflict. *Center for Army Lessons Learned.* https://api.army.mil/e2/c/downloads/2023/01/31/693ac148/21-655-nagorno-karabakh-2020-conflict-catalog-aug-21-public.pdf

Artifical Intelligence of the Russian Federation. (2019). The National AI Development Strategy. https://ai.gov.ru/en/national-strategy/

Baykar. (2022, Şubat 26). *Türkiye'nin SİHA'lardaki bayrak taşıyıcısı Bayraktar TB2.* https://baykartech.com/tr/haberler/turkiyenin-sihalardaki-bayrak-tasiyicisi-bayraktar-tb2/#:~:text=Bayraktar%20TB2%2C%2016%20Temmuz%202019,ba%C5%9Fka%20bir%20rekora%20imza%20att%C4%B1.

Baykar. (2023, Nisan 29). Baykar ile Azerbaycan, insansız hava aracı sistemlerinin ortak üretimi için iyi niyet protokolü imzaladı. https://www.baykartech.com/tr/haberler/baykar-ile-azerbaycan-insansiz-hava-araci-sistemlerinin-ortak-uretimi-icin-iyi-niyet-protokolu-imzaladi/

Baykar. (2023, Nisan 8). Türk, Azerbaycanlı ve Kırgızistanlı Bayraktar Akıncı kursiyerleri mezun oldu. https://www.baykartech.com/tr/haberler/turk-azerbaycanli-ve-kirgizistanli-bayraktar-akinci-kursiyerleri-mezun-oldu/

Çalıkoğlu, C. (2024). Kolektif siber güvenliğin önemi ve Türk Devletler Teşkilatı. *Kuantum Teknolojileri ve Enformatik Araştırmaları, 2*(1), 1-13.

Darıcılı, B. A. (2014). Rusya Federasyonu kaynaklı olduğu iddia edilen siber saldırıların analizi, *U.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7*(2), 1-16.

Doğan, C. (2023). Ulus markalama kavramına eleştirel yaklaşım. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi,* (65), 260-273.

Doğan, T. (2022, Temmuz 22). *What Ukraine's viral drone song says about modern day warfare and resistance*. LSE. https://blogs.lse.ac.uk/medialse/2022/07/22/what-ukraines-viral-drone-song-says-about-modern-day-warfare-and-resistance/

Dominicus, J. (2021). *New generation of counter UAS systems to defeat of low slow and small (LSS) air threats*. (No. STO-MP-MSG-SET-183). NATO Science & Technology Organization.

Ertuna, C. (2022). İnsansız hava aracı görüntüleri ve barış gazeteciliği: İkinci Karabağ Savaşı örneği. *Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Kültürel Çalışmalar Dergisi, 9* (1), 73-91.

Euronews. (2022, Mart 28). *Lithuanians collect €5 million, crowdfunding a Bayraktar drone for Ukraine.* https://www.euronews.com/2022/05/28/lithuanians-organise-donation-drive-to-buy-bayraktar-drone-for-ukraine

Franz, N. (2017). Targeted killing and pattern-of-life analysis: Weaponised media*. Media, Culture & Society, 39*(1), 111-121.

Franz, N. (2017). Targeted killing and pattern-of-life analysis: weaponised media. *Media, Culture & Society, 39*(1), 111-121.

Gertler, J. (2012). *U.S. Unmanned Aerial Systems*. (No. R42136). Congressional Researc Service. https://apps.dtic.mil/sti/pdfs/ADA566235.pdf

Giles, K. (2017). Assessing Russia's reorganized and rearmed military. *Carnegie Endowment for International Peace*. https://carnegieendowment.org/posts/2017/05/assessing-russias-reorganized-and-rearmed-military?lang=en

Günyol, A. (2021). 77 Azerbaycan askeri Bayraktar TB2 SİHA Operatörlüğü eğitimini başarıyla tamamladı. *Anadolu Ajansı*, https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/77-azerbaycan-askeri-bayraktar-tb2-siha-operatorlugu-egitimini-basariyla-tamamladi/2135461

Haugstvedt, H. (2023). A flying reign of terror? The who, where, when, what, and ow of non-state actors and armed drones. *Journal of Human Security, 19*(1), 1-7.

Hecht, E. (2022). Drones in the Nagorno-Karabakh War: Analyzing the data. *Military Strategy Magazine, 7* (4), 31-37.

House of Commons Defence Committee. (2007). *The contribution of Unmanned Aerial Vehicles to ISTAR capability*. (No. HC 535). https://publications.parliament.uk/pa/cm200708/cmselect/cmdfence/535/535.pdf

Hubbard, B., Karasz, P. & Reed, S. (2019, Eylül 14). Two major Saudi oil installations it by drone strike, and U.S. blames Iran. The New York Times. https://www.nytimes.com/2019/09/14/world/middleeast/saudi-arabia-refineries-drone-attack.html

Joint Chiefs of Staff. (2021). *Department of Defense dictionary of military and associated terms*. https://irp.fas.org/doddir/dod/dictionary.pdf

Kocatepe, Ö. F. (2022). Türk Cumhuriyetleri'nin bölgesel güvenlik kaygıları bağlamında uluslararası örgütlerle iş birliği. *Türk Dünyası Araştırmaları, 130* (257), 407-434.

Kreps, S. & Lushenko, P. (2021). US faces immense obstacles to continued drone war in Afghanistan. *Brookings,* https://www.brookings.edu/articles/us-faces-immense-obstacles-to-continued-drone-war-in-afghanistan/

Kucera, J. (2014, Şubat 17). Where in Central Asia would The U.S. put a drone base?. *Eurasianet*, https://eurasianet.org/where-in-central-asia-would-the-us-put-a-drone-base

Kudayarov, K. (2023). Kyrgyz-Turkish cooperation in the military sphere. *Russia and the Moslem World : Science-Information Journal*, (2), 26-34.

KunUz (2022, Şubat 10). AeroVironment to provide Uzbekistan with Puma 3 AE. https://kun.uz/en/news/2022/02/10/aerovironment-to-provide-uzbekistan-with-puma-3-ae

Mağat, M. & Parlak, M. (2023). Küresel ve bölgesel terörizme karşı Türk Devletleri Teşkilatı: Analiz ve operasyon düzeyi. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi, 6*(3), 581-592.

Mara, W. & McNeil, S. (2012). Understanding 'The Loop': Regulating the next generation of war machines. *Harvard Journal of Law and Public Policy, 36*(3), 1-7.

Marcinek, K., Han, E. (2023). Russia's asymmetric response to 21st century strategic competition: Robotization of the armed forces. RAND. https://www.rand.org/pubs/research_reports/RRA1233-5.html.

Mikail, E. H. (2007). Yeni çarlar ve Rus dış politikası. IQ Yayıncılık.

Odom, W. E. (2008). Intelligence analysis, *Intelligence and National Security,* 23(3), 316-332.

Özel Özcan, M. S. (2022). Rusya Federasyonu'nun hibrit savaş doktrini bağlamında Beyaz Rusya'yı AB'ye karşı araçsallaştırması. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 11*(3), 1278-1290.

Palik, M. & Mate, N. (2019). Brief history of UAV development. *Repüléstudományi Közlemények, 31*(1), 155-166.

President of Russia. (2016). Decree of the President of the Russian Federation on the strategy of scientific and technological development of the Russian Federation. No. 642 http://kremlin.ru/acts/bank/41449.

Regan, M. (2022). *Drone strike–analyzing the impacts of targeted killing*, Palgrave Pivot.

Resmi Gazete. (2011). Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında Stratejik Ortaklık ve Karşılıklı Yardım Anlaşması, https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/05/20110528M1-30-1.pdf

Sarı, B. (2022). Anarşik Uluslararası Sistem İçinde Türk Dünyası Güvenlik Topluluğu. *Ahmet Yesevi Üniversitesi*, https://www.ayu.edu.tr/mypanel/_app/upload/yayin/dosya/e56954b4f6347e897f954495eab16a88.pdf.

Savage, C., Schmitt, E., Hill, E. & Koettl, C. (2022, Ocak 19). Newly declassified video shows U.S. killing of 10 civilians in drone strike. *The New York Times,* https://www.nytimes.com/2022/01/19/us/politics/afghanistan-drone-strike-video.html

Shaikh, S. & Rumbaugh, W. (2020, Aralık 8). The air and missile War in Nagorno-Karabakh: Lessons for the future of strike and defense. Center for Strategic & International Studies, https://www.csis.org/analysis/air-and-missile-war-nagorno-karabakh-lessons-future-strike-and-defense

Stockholm Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsü. (2022). The SIPRI Top 100 arms-producing and military services companies in the world, https://www.sipri.org/visualizations/2023/sipri-top-100-arms-producing-and-military-services-companies-world-2022

Talmon, S. (2021, Ekim 12). Federal Administrative Court rules that the United States may continue to use its air base in southern Germany for lethal drone strikes in Yemen. German Practice in International Law, https://gpil.jura.uni-bonn.de/2021/10/federal-administrative-court-rules-that-the-united-states-may-continue-to-use-its-air-base-in-southern-germany-for-lethal-drone-strikes-in-yemen/

The White House. (2013). Remarks by the President at the National Defense University, *Office of the Press Secretary.* https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2013/05/23/remarks-presidentnational-defense-university, (13.10.2022).

The White House. (2021, Ağustos 31). Remarks by President Biden on the end of the war in Afghanistan. *Speeches and Remarks.* https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2021/08/31/remarks-by-president-biden-on-the-end-of-the-war-in-afghanistan/

The White House. (2022). Background press call by a Senior Administration Official on a U.S. Counterterrorism Operation. *Press Briefings.* https://www.whitehouse.gov/briefing-room/press-briefings/2022/08/01/background-press-call-by-a-senior-administration-official-on-a-u-s-counterterrorism-operation/

Türk Devletleri Teşkilatı. (2021). Türk Dünyası 2040 vizyonu. https://turkicstates.org/assets/pdf/haberler/turk-dunyasi-2040-vizyonu-2396-98.pdf

Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi Kurulmasına Dair Nahcivan Anlaşması, Madde 2. (2009). https://www.turkicstates.org/assets/pdf/temel_belgeler/Nahcivan_Anlasmasi_Turkce_20140417_193951.pdf

U.S. Department of Defense. (2017). *Establishment of an Algorithmic Warfare Cross-Functional Team (Project Maven)*. https://www.govexec.com/media/gbc/docs/pdfs_edit/establishment_of_the_awcft_project_maven.pdf

U.S. Department of Homeland Security. (2018). National cyber strategy of the United States of America, https://trumpwhitehouse.archives.gov/wpcontent/uploads/2018/09/National-Cyber-Strategy.pdf.

Ulu, C. (2023). Siber güç ve asimetrik strateji: Amerika Birleşik Devletleri'nin insansız otonom hava sistemleri. [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Ege Üniversitesi.

Williams, B. G. (2016). *Predators : The CIA's drone war on Al Qaeda,* Potomac Books.

Witt, S. (2022). The Turkish drone that changed the nature of warfare. *The New Yorker,* https://www.newyorker.com/magazine/2022/05/16/the-turkish-drone-that-changed-the-nature-of-warfare

Yayboke, E. & Reid, C. (2022, Mayıs 23). Counterterrorism from the sky? How to think over the horizon about drones. *Center for Strategic & International Studies,* https://www.csis.org/analysis/counterterrorism-sky-how-think-over-horizon-about-drones

Yener, Y. (2018). 8. yılında Estonya saldırılarına çok boyutlu bir bakış, *Siberbülten*, https://siberbulten.com/siber-saldirilar-2/8-yilinda-estonya-saldirilarina-cokboyutlu-bir-bakis/ .

Dolayısıyla Türkiye ile yürütülen iş birliğinin kapsam olarak genişletilmesi ve derinleştirilmesi Türk Dünyası'nın küresel siyaset sahnesinde daha etkin konuma gelmesini sağlayacaktır. TDT ise bu küresel siyaset sahnesinde Türk Devletlerini birleştiren güçlü bir entegrasyondur.

KAYNAKÇA

Aitieva D., Kim S. & Kudaibergenov, M. (2022), Destination image of Kyrgyzstan: a content analysis of travel blogs, *Journal of Quality Assurance in Hospitality & Tourism*, 23(5), 1245-1275.

Akçapa, M. (2023) "Türk Devletleri Teşkilatı'nın Tarihsel Gelişimi: Teşkilatın Dünü, Bugünü ve Yarını", *Avrasya Uluslararası Araştırma Dergisi*, 11 (34), 473.491.

Baldacchino, G. (2006), "Islands, Island Studies", *Island Studies Journal*, 1 (1), 3-18.

Chan S. Y. E. (2020) "Rethinking uniqueness of China's sea power development", *Australian Journal of Maritime & Ocean Affairs*, 12(4), 269-275.

Çamyamaç, A. (2010) Denize kıyısı olmayan devletlerin denize çıkışlarına ilişkin bazı uç öneri ve projelerin uluslararası hukuk açısından değerlendirilmesi, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 12, ss1257-1301.

Çetinkaya A. F. & Demirel N. (2024) Analyzing the impact of the organization of Turkic states on the foreign trade of member countries, *Cogent Social Sciences*, 10(1), 1-35.

Faye M., McArthur J. W., Sachs J. D. & Snow, T. (2004) The challenges facing landlocked developing countries, *Journal of Human Development*, 5 (1), 31-68.

Gergin, R. E. & Baki, B. (2015). "Evaluation by Integrated AHP and TOPSIS method of logistics performance in Turkey's regions", *Business and Economics Research Journal*, 6(4), 115-135.

German T. (2012), The Nagorno-Karabakh Conflict between Azerbaijan and Armenia: security ıssues in the caucasus, *Journal of Muslim Minority Affairs*, 32(2), 216-229.

Hayward D. & Hierman, B. (2021) Uzbekistan-Context and Land Governance, https://landportal.org/book/narratives/2021/uzbekistan#ref39 (Erişim Tarihi:11.03.2024).

İpek P. & V. Gür T. (2022) Turkey's Isolation from the Eastern Mediterranean Gas Forum: ideational mechanisms and material interests in Energy Politics, *Turkish Studies*, 23 (1), 1-30.

Kassen M. (2018), "Understanding foreign policy strategies of Kazakhstan: acase study of the landlocked and transcontinental country", *Cambridge Review of International Affairs*, 31(3-4), 314-343.

Kyzy, A. (2022), Importance of Organization of Turkish States from the Perspective of Uzbekistan, https://www.ankasam.org/importance-of-organization-of-turkish-states-from-the-perspective-of-uzbekistan/?lang=en (Erişim Tarihi: 11.03.2024).

Modelski G. (2005), "Küresel Politikanın Uzun Döngüsü ve Ulus-Devlet", *Uluslararası İlişkiler*, 2 (7), 3-30.

Nayak N. R. (2016) "Landlocked and transit developing countries: Nepal's transit route negotiations with India", *Strategic Analysis*, 40 (2), 101-121.

OEC (2022a), Turkey/Kazakhstan, https://oec.world/en/profile/bilateral-country/tur/partner/kaz (Erişim Tarihi: 01.03.2024).

OEC (2022b), Turkey/Azerbaijan, https://oec.world/en/profile/bilateral-country/tur/partner/aze (Erişim Tarihi: 12.02.2024).

OEC (2022c), Turkey/Kyrgyzstan, https://oec.world/en/profile/bilateral-country/tur/partner/kgz (Erişim Tarihi: 14.02.2024).

OEC (2022d), Uzbekistan/Turkey, https://oec.world/en/profile/bilateral-country/uzb/partner/tur (Erişim Tarihi: 03.03.2024).

Özşahin M. C. & Çakmak C. (2024) Between defeating "the warlord" and defending "the blue homeland": a discourse of legitimacy and security in Turkey's Libya policy, *Cambridge Review of International Affairs*, 37 (1), 79-102.

Pinko E. (2020) "Turkey's maritime strategy ambitions: the blue homeland doctrine (Mavi Vatan)," *International Institute for Migration and Security Research*, https://www.rieas.gr/images/editorial/eyalmaritime9.pdf (Erişim Tarihi: 20.02.2024).

Savunma Sanayi (2020), Doç. Dr. Cihat Yaycı'nın Çizdiği Mavi Vatan Haritası, https://www.savunmasanayi.org/doc-dr-cihat-yaycinin-cizdigi-mavi-vatan-haritasi/ (Erişim Tarihi: 03.02.2024).

T.C. Millî Savunma Bakanlığı (2019). Mavi vatan-2019 taktik tatbikatı basın bilgi notu. https://www.msb.gov.tr/Anasayfa/Basin?url=mavi-vatan-2019-taktik-tatbikati-basin-bilgi-notu-2522019. (Erişim Tarihi: 28.01.2024).

TC. Dışişleri Bakanlığı (2024a), Türkiye-Kazakistan Siyasi İlişkileri, https://www.mfa.gov.tr/turkiye-kazakistan-siyasi-iliskileri_.tr.mfa (Erişim Tarihi: 05.03.2024).

TC. Dışişleri Bakanlığı (2024b), Türkiye-Azerbaycan Siyasi İlişkileri, https://www.mfa.gov.tr/turkiye-azerbaycan-siyasi-iliskileri.tr.mfa (Erişim Tarihi: 10.03.2024).

TC. Dışişleri Bakanlığı (2024c), Türkiye-Kırgızistan Siyasi İlişkileri, https://www.mfa.gov.tr/turkiye-kirgizistan-cumhuriyeti-siyasi-iliskileri.tr.mfa (Erişim Tarihi: 15.02.2024).

TC. Dışişleri Bakanlığı (2024d), Türkiye-Özbekistan Siyasi İlişkileri, https://www.mfa.gov.tr/turkiye-ozbekistan-cumhuriyeti-siyasi-iliskileri.tr.mfa (Erişim Tarihi: 12.03.2024).

TDT (2024), Türk Devletleri Teşkilatı, https://www.turkicstates.org/tr/turk-konseyi-hakkinda (Erişim Tarihi: 07.03.2024).

Till G. (2013), Sea Power; A Guide for the Twenty-First Century, Routledge, 3rd Ed., London.

Tutak, E. (2022). *21. Yüzyılda Türkiye'nin deniz stratejisi, denizlerin ve deniz gücünün önemi*. Ankara, Nobel Akademik Yayıncılık.

UNCTAD (2021) "Review of Maritime Transport 2021", https://unctad.org/publication/review-maritime-transport-2021 (Erişim Tarihi: 12.03.2024).

UNCTAD (2022a), General profile: Kazakhstan, https://unctadstat.unctad.org/CountryProfile/GeneralProfile/en-GB/398/index.html (Erişim Tarihi: 10.03.2024).

UNCTAD (2022d), General profile: Uzbekistan, https://unctadstat.unctad.org/CountryProfile/GeneralProfile/en-GB/860/index.html (Erişim Tarihi: 11.03.2024).

UNCTAD, (2022b), General profile: Azerbaijan, https://unctadstat.unctad.org/CountryProfile/GeneralProfile/en-GB/031/index.html (Erişim Tarihi: 02.03.2024).

UNCTAD, (2022c), General profile: Kyrgyzstan, https://unctadstat.unctad.org/CountryProfile/GeneralProfile/en-GB/417/index.html (Erişim Tarihi: 11.02.2024).

United Nations (2014), "The Vienna Programme of Action (VPoA)", https://www.un.org/en/landlocked/vienna-programme-action (Erişim Tarihi: 05.03.2024).

United Nations (2021), "Human Development Insights", https://hdr.undp.org/data-center/country-insights#/ranks (Erişim Tarihi: 09.03.2024).

United Nations (2022), "Landlocked Developing Countries Fact Sheet 2022", https://www.un.org/ohrlls/sites/www.un.org.ohrlls/files/landlocked_developing_countries_factsheet_2022.pdf (Erişim Tarihi: 07.03.2024).

Vreÿ F. & Blaine M. (2023) Exploring the maritime nexus in Turkey's African agenda, *Journal of Balkan and Near Eastern Studies*, https://doi.org/10.1080/19448953.2023.2236513.

Yang C. & Chang Y. (2019) Crucial factors influencing international logistics operations for African landlocked countries – A case study of Burkina Faso, *Maritime Policy & Management*, 46 (8), 939-956.

6. SONUÇ

Fergana Vadisi'ni paylaşan Orta Asya cumhuriyetleri yıllardır devam eden, siyasal ve toplumsal sonuçları bulunan sınır sorunlarıyla karşı karşıyadır. Asırlardır birlikte yaşayan bölge halklarının hayatı ise sınır sorunları sebebiyle daha da zorlaşmaktadır. Sınırların çizilmesinde tarihi, coğrafi ve sosyal özellikler göz önünde tutulmadığı için sorunlar mevcuttur. Çünkü etnik ve coğrafi olarak karmaşıklık hâkimdir. Bu karmaşıklık zaman zaman kendini göstermektedir. Eğer bu tür anlaşmazlıkların boyutları genişlerse, buradaki devletler arasında sınır çatışmaları ve savaşlar çıkabilir. Böyle bir savaş, sömürgeci ülkelerin ekmeğine yağ sürer. Savaşın kötü sonuçlarını, yine bölge halkı yaşar. Sonuçta Fergana, sadece vadi ülkeleri için değil, aynı zamanda küresel çapta çıkabilecek bir çatışmanın önlenmesi için, bölgesel istikrarın devamı önemlidir. Bölgede gerginliği yatıştırmak için, ülkelerarası düzeyde etnik evlilikler ve çok dillilik yaygın olarak kullanılan bir önlemdir.

Fergana Vadisi, sahip olduğu özel konjonktürel pozisyon ve stratejik nitelikleri nedeniyle günümüzde potansiyel risk bölgesi olma karakterine sahip bulunmakta olup, yakın gelecekte gündemde daha çok yer alacakmış gibi görünmektedir.

Bu nedenle, Fergana vadisindeki devletlerin mevcut sınırlar korunmalıdır. Bundan sonra çıkabilecek sorunlar ise, Türk Dünyası Teşkilatı bünyesinde çözümlenmeye çalışılmalıdır.

KAYNAKLAR

Akyürek, Y. (2012). Başlangıçtan Moğol İstilasına Fergana Vadisi. Bursa: Emin Yayınları.

Anadolu Ajansı (2019). https://www.aa.com.tr/tr/analiz/fergana-vadisinde-sinir-problemleri-ve-eksklavlar/1432575. Erişim Tarihi:15.04.2024.

Arynova, A. & Susanne, S. (2021). Conflicts over water and water infrastructure at the Tajik-Kyrgyz border A looming threat for Central Asia? Water, Peace and Security. https://waterpeacesecurity.org/files/68

Atalay, İ. (2002). "Türk Dünyasının Coğrafyası", *Türkler,* Ankara. I, 243-259.

Barotov, O. (2021). The "Achilles" Heel of the Fergana Valley: Tajik-Kyrgyz border issue, https://www.ankasam.org/the-achilles-heel-of-the-fergana-valley-tajik-kyrgyz-border-issue/?lang=en 2021, Erişim Tarihi: 05.04.2024.

Demirci, L. (2012). Özbekistan, Kırgızistan ve Tacikistan'ın Kesişimindeki Sorunlu Vadi: Fergana. Savunma Bilimleri Dergisi, 11(2), s.33-69. ISSN: 1303-6831.

Eschment, B. (2021). Spiralling Violence on the Borders in the Fergana Valley? https://www.zois-berlin.de/en/publications/spiralling-violence-on-the-borders-in-the-fergana-valley#. Erişim Tarihi: 10.03.2024.

Hanspal, A. (2018). Fergana Valley: Central Asia's Cauldron. https://www.statecraft.co.in/article/fergana-valley-central-asia-s-cauldron, Erişim Tarihi: 17.01.2024.

Joldoshov, A. (2019). Kimlik ve Sınır: Orta Asya'da Sınır Sorunları, Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi, 19/2 Kış, ss. 303-326. DOI: 10.32449/egetdid.576578

Karadağ, H. (2022). Türkistan'da bir sanci odağı: Fergana Vadisi. Vankulu Sosyal Araştırmalar Dergisi, 10, 8 – 18.

Öncü, S. (2019). Kırgızistan ile Özbekistan arasındaki potansiyel çatışma alanları: Su paylaşımı ve sınır güvenliği. Barış Araştırmaları ve Çatışma Çözümleri Dergisi. 6(2), 64-90.

Özey, R. (2019). Asya Coğrafyası, Aktif Yayınevi, İstanbul.

Özey, R. ve Kocalar, A. O. (2019). Siyasi Coğrafya, Aktif Yayınevi, İstanbul.

Özey, R. ve Ünlü, M. (2022a). Türk Dünyası Coğrafyası, Aktif Yayınevi, İstanbul.

Özey, R. ve Ünlü, M. (2022b). Türk Dünyasının Jeopolitiği, 2. Baskı, Pegem Akademi.

Tuğrul, A. B. (2021).”Fergana Vadisi İçin Ekonomik ve Enerji Politik Bir Değerlendirme”, Enerji Dünyası, Haziran 2021, Sayı: 102, s: 6-7. https://turkiyedeenerji.com/haberler/fergana-vadisi

Ural, S. (2021). “Fergana Vadisi”. https://21yyte.org/tr/fikir-tanki/fergana-vadisi-2, Erişim Tarihi: 15.03.2024.

Yalçınkaya, A. ve Abidzhanov, K. (2020). Özbekistan ve Kırgızistan’daki Anklav/Eksklav alanlarının çözüm süreci. Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9(4), 2653-2667.

Yıldız, D. (2014). Fergana: tehdit altındaki vadi. https://www.hidropolitikakademi.org/tr/article/4667/fergana-patlarsa-orta-asya-yanar Erişim Tarihi: 05.01.2024.

6. SONUÇ

Yukarıdakileri özetlersek, Özbekistan'ın Türk Devletleri Teşkilatı'nın nispeten genç bir üyesi olmasına rağmen, bu derneğin ortak amaç ve hedeflerine ulaşmada yüksek düzeyde faaliyet gösterdiği sonucuna varabiliriz. Ülkenin ulaştırma iletişimi alanında Türk ortaklığını güçlendirmeye yönelik çabaları özel ilgiyi hak ediyor.

2019 yılında Taşkent'in çabalarıyla Orta Asya'dan Güney Kafkasya üzerinden Batı'ya erişim sağlayan yeni bir multimodal rota başlatıldı. Girişim kısa sürede CASCA+ (Orta Asya – Güney Kafkasya – Anadolu) adı verilen daha büyük bir projeye dönüştü. Bu koridor, Asya-Pasifik Bölgesi Ülkeleri – Çin – Kırgızistan – Özbekistan – Türkmenistan – Azerbaycan – Gürcistan – Avrupa Birliği kıtalararası lojistik zincirinin bir parçası oldu ve Trans-Hazar Uluslararası Taşıma Güzergahı veya Orta Koridor için rekabet yaratmaktadır.

Özbekistan'ın batı yönünde ihracat ve transit kargo taşımacılığı için alternatif rotalar oluşturma arzusu, TDT üyesi ülkelerin ulaşım bağlantılarının geliştirilmesi ve transit potansiyelinin genişletilmesi üzerinde çarpan etkisi yaratıyor. Bu, Örgütün güvenilirlik katarak onu etkili bir uluslararası yapıya dönüştürür.

Türk devletleriyle yakın etkileşim, Özbekistan'ın ihracat coğrafyasını çeşitlendirmesine, uluslararası taşımacılık koridorlarına entegre olmasına, nakliye ve transit maliyetlerini en aza indirmesine olanak tanıyor. Bu, hem Cumhuriyetin hem de tüm Orta Asya bölgesinin ekonomik büyümesi için sağlam bir temel oluşturmaktadır.

Kaynakça

UNCTAD (2021) Review of Maritime Transport 2021. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/ rmt2021_en_0.pdf.

Address by Shavkat Mirziyoyev at Turkic Summit. October 16, 2019. URL: http://www.tashkenttimes.uz/national/4469-address-by-shavkat-mirziyoyev-at-turkic-summit.

Nematov.A, Egamov.B. The essence and significance of strategic cooperation of Uzbekistan and Turkey. ISRS. March 19, 2020. URL: https://isrs.uz/en/maqolalar/sut-i-znacenie-strategiceskogo-sotrudnicestva-mezdu-uzbekistanom-i-turciej.

An agreement was reached on the development of a multimodal route. December 22, 2019. URL: https://railway.uz/en/informatsionnaya_sluzhba/novosti/17253/?sphrase_id=6384814.

Kaya,H., Uzun,Y.U. (2023) Organization of Turkic States: Politics, Economics, Cultural Collaborations and 2040 Vision; İçinde: The Effect of Agriculture, Manufacturing Industry And Service Sectors on Economic Growth: The Case of the Organization of Turkic States, Editör: Yılmaz Ulvi Uzun ve Hakan KAYA, Ankara, Nobel Bilimsel, 2023. (pp.209-226).

Uzbekistan joins the European Union special agreement GSP+. Delegation of the European Union to Uzbekistan. April 21, 2021. URL: https://www.eeas.europa.eu/delegations/uzbekistan/uzbekistan-joins-european-union-special-agreement-gsp_en.

Умарова Н. Пока Астана декларирует, Ташкент и Баку действуют. Exclusive.kz. 5.06.2023. URL: https://exclusive.kz/poka-astana-deklariruet-tashkent-i-baku-dejstvuyut/.

Uzbekistan ships copper to Europe via Middle Corridor. December 19, 2019. URL: https://daryo.uz/en/2022/12/19/uzbekistan-ships-copper-to-europe-via-middle-corridor/

Speech by Acting Minister of Foreign Affairs of the Republic of Uzbekistan Vladimir Norov at the First session of the "Uzbekistan – Azerbaijan – Türkiye" Dialogue Format. August 2, 2022. URL: https://mfa.uz/en/press/news/2022/speech-by-acting-minister-of-foreign-affairs-of-the-republic-of-uzbekistan-vladimir-norov-at-the-first-session-of-the-uzbekistan-azerbaijan-turkiye-dialogue-format---32061.

В Ташкенте проходит первая встреча глав железнодорожных администраций стран-членов ОТГ. Узбекистан темир йуллари. 27.10.2022. URL: https://railway.uz/ru/informatsionnaya_sluzhba/novosti/31075/?sphrase_id=5345655.

Railway sector assessment for Uzbekistan. 2021. 6 p. URL: https://www.carecprogram.org/uploads/2020-CAREC-Railway-Assessment_UZB_4th_2021-5-20_EN.pdf.

Стратегия развития транспортной системы Республики Узбекистан до 2035 года. Портал обсуждения проектов нормативно-правовых актов. 12.06.2019. URL: https://regulation.gov.uz/oz/d/3867.

КТЖ: Перевозки грузов по Транскаспийскому маршруту в 2023г удвоились. 24.01.2024. URL: https://interfax.az/view/908296.

The repair works on the Baku-Tbilisi-Kars railway line have been completed. May 7, 2024. URL: https://www.railway.supply/en/the-repair-works-on-the-baku-tbilisi-kars-railway-line-have-been-completed/.

Speech by Acting Minister of Foreign Affairs of the Republic of Uzbekistan Vladimir Norov at the First session of the "Uzbekistan – Azerbaijan – Türkiye" Dialogue Format. August 2, 2022. URL: https://mfa.uz/en/press/news/2022/speech-by-acting-minister-of-foreign-affairs-of-the-republic-of-uzbekistan-vladimir-norov-at-the-first-session-of-the-uzbekistan-azerbaijan-turkiye-dialogue-format---32061.

Regional nəqliyyat-kommunikasiya sisteminin yeni qovşağı - Naxçıvan MR. 14.11. 2022. URL: https://news.milli.az/economy/897251.html.

First freight train on Turkey-Iran-Turkmenistan-Uzbekistan route arrived in Tashkent. 2022. https://brightuzbekistan.uz/en/first-freight-train-on-turkey-iran-turkmenistan-uzbekistan-route-arrived-in-tashkent/.

Иран и Кыргызстан договорились открыть транспортный коридор через Туркменистан. 15.07.2021. URL: https://casp-geo.ru/iran-i-kyrgyzstan-dogovorilis-otkryt-transportnyj-koridor-cherez-turkmenistan/.

Участие в строительстве ж/д коридоров в регионе ОЭС является стратегической задачей для Кыргызстана – Тилек Текебаев. 3.11.2023. https://kabar.kg/news/uchastie-v-stroitelstve-zh-d-koridorov-v-regione-oes-iavliaetsia-strategicheskoi-zadachei-dlia-kyrgyzstana-tilek-tekebaev/?ref=economist.kg.

KAYNAKLAR

Amirbek, Aidarbek; Anuarbekly, Almasbek; Makhanov, Kanat (2017), "Türk Dili Konuşan Ülkeler Entegrasyonu: Tarihsel Geçmişi ve Kurumsallaşması", ANKASAM | *Bölgesel Araştırmalar Dergisi, December*, 1 (3), 164-204.

Bıyıklı, Mustafa (2018), *25 Yıllık Tecrübenin Ardından Türk Keneşi Bünyesindeki Ülkelerde Ortak Kuruluşlar İlişkiler ve İş Birlikleri*, Bişkek, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Yayınları: 225 ORASAM Raporları Dizisi No: 2.

Demoyan, Gaik, "Tyurkskiye Sammitı: Tseli, Zadaçi, Prioritetı i Pozisiya v Karabahskom Voprose", *http://www.noravank.am/upload/pdf/62_ru.pdf,* Erişim: 02.01.2024.

Gündoğdu, Serkan (2023), Türkiye'nin Jeopolitik Açılımı: Bir Uluslararası Örgüt Olarak Türk Devletleri Teşkilatı, *Manisa Celal Bayar University Journal of Social Sciences,* 2023; 21 (3), ss. 266-279.

Hamzaoğlu, Halit (2020), "Rus Dış Politikasında Realist Yaklaşım: Primakov Doktrini ve Yakın Çevre Kavramı", *AVRASYA Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, Cilt : 8 Sayı : 24 (Aralık 2020), 281 – 299.

İsakov, Abdrasul, Murzakulova, Güldana (2015). Bir Değer Müessesesi Olarak Aksakallık (Kırgızistan Örneği)*, Değerler ve Eğitimi- II Sempozyum Bildirileri Kitabı*, Editörler: Recep Kaymakcan, Nuri Tıknaz, Z. Şeyma Altın, Mahmut Zengin, Ahmet Yasin Okudan, Hulusi Yiğit), İstanbul: Dem Yayınları Ensar Neşriyat Tic. A.Ş.

Musabay Baki, Pelin (2014), "Avrasya'da Bölgesel İşbirliği Sürecinden İşbirliği Mekanizmasına: Türk Konseyi", *Bilge Strateji,* Cilt 6, Sayı 11, Güz 2014, ss.133-162.

Nazarbayev, Nursultan (1997), *Yüzyılların Kavşağında*, Ankara: Bilgi Yayınları.

Purtaş, Fırat (2022), *Krizleri Fırsata Dönüştüren İş Birliği Türk Devletleri Teşkilatı*, Birinci Baskı, İstanbul:SETA Yayınları 209.

Yüce, Mehmet (2022), *Türkiye'nin Türk Devletleri Teşkilatı Üyeleriyle İkili İlişkileri*, 1. Baskı, İstanbul: SETA Yayınları 210.

KAYNAKÇA

Ang, I., Isar, Y. R., & Mar, P. (2015). *Cultural diplomacy: Beyond the national interest?* International Journal of Cultural Policy, 21(4), 365-381.

Akıllı, E. (2019). TURKSOY, Turkic Council and cultural diplomacy: Transactionalism revisited. *Bilig*, (91), 1-25.

ASEAN. (2017). *ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint 2025*. Retrieved from https://asean.org/storage/2017/09/ASCC-Blueprint-2025.pdf

Avrupa Komisyonu, 'Towards an EU strategy for international cultural relations' (Joint Communication) JOIN(2016) 29 final.

Avrupa Komisyonu. (2020). *Yaratıcı Avrupa Programı*. https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/about_en

Avrupa Komisyonu. *International cultural relations*. (n.d.). Culture and Creativity. https://culture.ec.europa.eu/policies/international-cultural-relations#:~:text=An%20EU%20Cultural%20Diplomacy%20Platform,training%20programmes%20for%20cultural%20leadership. 15 Nisan 2024 tarihinde erişildi.

Babak, V., & Wigginton, M. (2015). The Turkic World: An Introduction to the Languages and Cultures of Turkic Peoples. Routledge.

Bardach, E. (2012). A practical guide for policy analysis: The eightfold path to more effective problem solving. CQ Press.

Bull, H. (1977). *The Anarchical Society: A Study of Order in World Politics*. London: Macmillian.

Costa-Buranelli, F., & Zaccato. (2023). Why the English School Needs to Engage With Area Studies. English School Special Section. Millennium.

Cull, N. J. (2019). *Public Diplomacy: Foundations for Global Engagement in the Digital Age.* Polity.

Dunn, W. N. (2017). Public policy analysis: An integrated approach (5th ed.). Routledge.

Gierat-Bieroń, B. (2023). Cultural Diplomacy as a Tool of the External Relations Between the UE and the USA. *Rocznik Integracji Europejskiej*, (17), 95-112.

Halperin, S., & Heath, O. (2020). *Political research: methods and practical skills*. Oxford University Press, USA.

Isar, Y. R. (2010). Culture in External Relations: The EU in Cultural Diplomacy. *OSCE Secretariat. https://www.osce.org/files/f/documents/6/c/103748.pdf*

İİT. (2015). *OIC Programme of Action 2016-2025*. Retrieved from https://www.oic-oci.org/upload/documents/POA/en/poa_2016-2025_en.pdf

Knotter, L. (2022). Interpretivism in international relations research. In *Handbook of Research Methods in International Relations* (pp. 629-650). Edward Elgar Publishing.

Leonard, M. (2002). Why Europe Will Run the 21st Century. PublicAffairs.

Ma, R. I. (2015). Cultural diplomacy in ASEAN: Collaborative efforts. *International Journal of Social Science and Humanity*, *5*(4), 394.

Majchrzak, A. (1984). Methods for policy research. SAGE Publications.

Mărășescu, C. (2020). The Emergence of an European Union Cultural Diplomacy. *Studia Universitatis Babes Bolyai-Negotia*, *65*(3), 77-91.

Mark, S. (2009). *A Greater Role for Cultural Diplomacy.* Discussion Papers in Diplomacy, Netherlands Institute of International Relations 'Clingendael'.

Nutley, S. M., Walter, I., & Davies, H. T. O. (2007). Using evidence: How research can inform public services. Policy Press.

Nye, J. S. (2008). Public Diplomacy and Soft Power. The Annals of the American Academy of Political and Social Science, 616(1), 94-109.

Ocón, D. (2021). Cultural diplomacy and co-operation in ASEAN: The role of arts and culture festivals. *The Hague Journal of Diplomacy*, *17*(2), 277-305.

Oguz, Z. (2018). Cultural Diplomacy in Action: Exploring the Cultural Diplomacy Practices of Turkey. Journal of International Social Research, 11(60), 738-749.

Osipova, Y. (2012). Selective Processing: A Strategic Challenge for Public Diplomacy–An Alternative Approach to Russian Public Diplomacy in the United States. *Journal of Communication, Culture and Technology*, *12*(II).

Osojnik, M. (2011). Cultural diplomacy and the European Union: Key characters and historical development. *Institute for Cultural Diplomacy*.

Serodes, F. (2012). A Common European cultural policy in the European Union. *Institute for Cultural Diplomacy*.

Stone, D. (2002). Policy paradox: The art of political decision making. W.W. Norton & Company.

Triandafyllidou, A., & Szűcs, T. (2017). *Cultural diplomacy: Beyond national boundaries.* International Journal of Cultural Policy, 23(6), 676-689.

Turan, K. (2019). Cultural Diplomacy as an Instrument of Foreign Policy: The Case of Turkey. In A. Demir (Ed.), Turkey's Foreign Policy and Soft Power (pp. 43-60). Springer.

TÜRKSOY. (2023). About Us. International Organization of Turkic Culture.

Webster, J. G., & Ksiazek, T. B. (2012). The dynamics of audience fragmentation: Public attention in an age of digital media. *Journal of communication*, *62*(1), 39-56.

Weiss, C. H. (1977). Research for policy's sake: The enlightenment function of social research. Policy Analysis, 3(4), 531-545.

Young, E., & Quinn, L. (2002). Writing effective public policy papers: A guide for policy advisers in Central and Eastern Europe. Open Society Institute.

KAYNAKÇA

Amirbek, A., Anuarbekuly, A., & Makhanov, K. (2017). Türk Dili Konuşan Ülkeler Entegrasyonu: Tarihsel Geçmişi Ve Kurumsallaşması. *Bölgesel Araştırmalar Dergisi, 1(3),* 164-204. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/391701

Arslan, E. (2018). *Bilgi alışverişi ve bölgesel işbirliği*. İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları.

Aydın, M. (2016). Medya işbirliği ve kültürel bağlar, İstanbul: Kültür Yayınları.

Benli, F. (2019). Medya Teorileri ve Uygulamaları (s. 47). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Bilgili, E. (2012). *Enformasyon ve bilgi yönetimi: Kavramsal çerçeve ve uygulamalar* (ss. 45-67). Ankara: Gazi Kitabevi.

Buckland, M. (1991). Information as Thing. *Journal of the American Society for Information Science, 42(5)*, 351-360.

Castells, M. (2000). *The Rise of the Network Society*. Blackwell Publishing.

Castells, M. (2008). The New Public Sphere: Global Civil Society, Communication Networks, and Global Governance". Annals of the American Academy of Political and Social Science, 616(1), 78-93.

Castells, M. (2009). Communication Power, Oxford University Press.

Cevizci, A. (2015). Bilgi Felsefesi, İstanbul: Say Yayınları, 1 (2), s. 45.

Çelik, H. (2015). *Medya ve Enformasyon Yönetimi* (s. 34). İstanbul: Der Yayınları.

Çınar, Y., & Uzun, Y. U. (2023). Köklü Geçmişten Güçlü Geleceğe Türk Devletleri Teşkilatı: Küresel Ekonomik-Siyasal Potansiyeli ve Teşkilatın Geleceğine Dair Öngörüler. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi, 12(Özel Sayı)*, 141-156. https://doi.org/10.33206/mjss.1296831

Demir, K. (2018). *Enformasyon Çağında Medya* (s. 56). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Demirtaş, B. (2020). *Dijital medya ve enformasyon stratejileri*. İstanbul: Akademik Yayınlar.

Gilboa, E. (2002). Global Communication and Foreign Policy. *Journal of Communication, 52(4),* 731-748.

Gül, N. (2020). *Enformasyon ve medya işbirliği: TDT üyesi ülkeler arasındaki kültürel bağlar*. Ankara: Kültürel Araştırmalar Yayınları.

Güvenç, B. (2013). Kültürün ABC'si (6. Baskı), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Habermas, J. (1989). The Structural Transformation of the Public Sphere: An Inquiry into a Category of Bourgeois Society, MIT Press.

Hall, S. (1997). Representation: Cultural Representations and Signifying Practices, Sage Publications.

Hall, T. (2012). The Soft Power of Popular Culture. *Cultural Politics, 8(3),* 377-386.

Karabulut, Y. (2017). *Medya ve Toplum* (s. 23). İstanbul: Beta Yayınları.

Karadeniz, M. (2019). *Medya ve ekonomik işbirliği: Ortak projeler ve ticaret*. İstanbul: Ekonomi ve Medya Yayınları.

Karadeniz, M. (2019). *Medya ve ekonomik işbirliği: Ortak projeler ve ticaret*. İstanbul: Ekonomi ve Medya Yayınları.

Kaya,H., Uzun,Y.U. (2023) Organization of Turkic States: Politics, Economics, Cultural Collaborations and 2040 Vision; The Effect of Agriculture, Manufacturing Industry and Service Sectors on Economic Growth: The Case of the Organization of Turkic States, Editörler: Yılmaz Ulvi Uzun ve Hakan KAYA, Nobel Bilimsel, Ankara, 2023, (sayfa: 209-226).

Kılıç, M. (2022). *Medya ve enformasyon: Günümüz ve gelecek*. Ankara: Türkiye Akademi Yayınları.

Kılıç, T. (2022). *Medya işbirliği stratejileri* (ss.80-95). İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları.

Kocadaş, B. (2005). Kültür ve Medya. Bilig(34), 1-13. https://dergipark.org.tr/tr/download/issue-file/3553

Kocadaş, B. (2020). *Kültür ve medya*. Yayınevi.

McLuhan, M. (1964). Understanding Media: The Extensions of Man. McGraw-Hill.

McQuail, D. (2010). *McQuail's mass communication theory* (6th ed., pp. 45-67). London: Sage Publications.

Nye, J. S. (2004). *Soft power: The means to success in world politics* (pp.45-67). New York: PublicAffairs.

Ott, B. L., & Mack, R. L. (2010). Critical Media Studies: An Introduction. Wiley-Blackwell.

Shannon, C. E., & Weaver, W. (1949). *The mathematical theory of communication* (pp. 3-28). University of Illinois Press.

T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı. (2024). https://www.iletisim.gov.tr/turkce/haberler/detay/biskekte-turk-devletleri-teskilati-medya-toplantisi-duzenlendi adresinden alındı.

T.C. Dışişleri Bakanlığı. (2024). https://www.mfa.gov.tr/turk-konseyi.tr.mfa adresinden alındı.

Türk Devletleri Teşkilatı. (2024). https://turkicstates.org/tr/haberler/turk-devletleri-teskilati-medya-ve-enformasyondan-sorumlu-bakanlar-ve-yuksek-yetkililer-4-toplantisi-istanbulda-duzenlendi_2527 adresinden alındı.

Tadnciev, A., & Primova, L. (2012). *Information resources and their role in national development*. Moscow: Academic Publishing House.

Utma, S. (2020). İletişim Çağında Medya Ve Kültür Etkileşimi: "Medyatikleşen Kültürler". *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 7(3),* 39-52.

Vasilenko, T. (2010). *The role of information in modern state development*. Kyiv: State University Press.

Yılmaz, H. (2015). *Medya ve enformasyon tarihçesi*. İstanbul: Medya Yayınları.

Yılmaz, S. (2017). Genç nesiller ve kültürel farkındalık, Ankara: Gençlik Yayınları.

KAYNAKÇA

Akçapa, M. (2023). Türk Devletleri Teşkilatı'nın tarihsel gelişimi: Teşkilatın dünü, bugünü ve yarını. Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi. dergipark.org.tr

Altun, F. (2023). The Organisation of Turkic States' Digital Communication and Digital Diplomacy Perspective. Bilig. dergipark.org.tr

Aydilek, E. (2022). Türk devletleri teşkilatının siyasi ve ekonomik potansiyeli. Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi. dergipark.org.tr

Aydın, M. E. & Liu, Y. (). Organization of Turkic States: Diverse Motivations For A Common Aim. Siyasal: Journal of Political Sciences. dergipark.org.tr

Baki, P. M. (2022). Turkic World Vision–2040: A step forward for the resilience of Turkic cooperation. Perceptions: Journal of International Affairs. dergipark.org.tr

Birdişli, F. (2020). Uluslararası Güvenliğin Tarihsel Gelişimi ve Post-Modern Güvenlik Dönemi. Güvenlik Bilimleri Dergisi. dergipark.org.tr

Çınar, Y. & Uzun, Y. U. (2023). Köklü Geçmişten Güçlü Geleceğe Türk Devletleri Teşkilatı: Küresel Ekonomik-Siyasal Potansiyeli ve Teşkilatın Geleceğine Dair Öngörüler. MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi. dergipark.org.tr

Demir, C. (2022). The organization of Turkic States: implications for the regional balance of power. Güvenlik Stratejileri Dergisi. dergipark.org.tr

Dönmez, G. (2015) Arap Birliği: Siyasî ve Hukukî Niteliği. Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. Yıl 2015, Cilt: 17 Sayı: 1, 171 – 208. dergipark.org.tr

Ekici, K. D. (2022). Türk Devletleri Teşkilati Ve Tarihçesi. TURAN-SAM. [HTML]

Erkiner, H. H. & Eray, İ (2022). Uluslararası hukuk bakımından bir uluslararası örgüt olarak Türk Devletleri Teşkilatı. Güvenlik Stratejileri Dergisi. dergipark.org.tr

Fidan, H. (2023). Turkish Foreign Policy at the Turn of the 'Century of Türkiye'. Insight Turkey. mfa.gov.tr

Gündoğdu, S. (2023). Türkiye'nin Jeopolitik Açılımı: Bir Uluslararası Örgüt Olarak Türk Devletleri Teşkilatı. Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. dergipark.org.tr

Hamzaoğlu, H., Çora, H., & Mikail, E. H. (2022). Institutional development and cooperation mechanisms of the organization of turkic states. China-USA Business Review. researchgate.net

Kalambekova, B. (2022). The Paradigm of Soft Power and the Importance of the Organization of Turkic States: Perspective from Kyrgyzstan. PERCEPTIONS: Journal of International Affairs. dergipark.org.tr

Kaya, A. (2022). Türkiye'de Entegrasyon Tartışmaları: Aktörler ve Rolleri. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. dergipark.org.tr

Kocatepe, F. (2022). Türk Cumhuriyetleri'nin Bölgesel Güvenlik Kaygıları Bağlamında Uluslararası Örgütlerle İş Birliği. Türk Dünyası Araştırmaları. dergipark.org.tr

Kushkumbayev, S., & Mussabekova, A. (2022). New Kazakhstan and the future of the organization of Turkic States: key areas of cooperation. PERCEPTIONS: Journal of International Affairs, 27(1), 74-90. dergipark.org.tr

Mustofaev, M. (2022). The organization of Turkic States: a new approach to global and regional challenges. Perceptions: Journal of International Affairs. dergipark.org.tr

Özer, Ç (2023). The Organization of Turkic States-From Past to Present. Balkan and Near Eastern Journal of Social Sciences. ibaness.org

Özsoy, B. (2023). 'Türk Dünyası' Söylemi İçinde Türk Devletleri Teşkilatı'nın Rolü ve Önemi. Anasay. dergipark.org.tr

Rahmanov, A. (2022). Turkmenistan's Neutral Foreign Policy: Peace, Security and Sustainable Development. PERCEPTIONS: Journal of International Affairs. dergipark.org.tr

Rakhimov, S. A. (2023). Uzbekistan and the Organization of Turkic States: Main Vectors of Cooperation. International Journal of Multicultural and Multireligious Understanding, 10(1), 402-406. ijmmu.com

Sapiyev, Y. (2021). Turkey and Turkic-Speaking States. Anadolu Strateji Dergisi. dergipark.org.tr

SARI, B. (2023). Security Aspect of the Integration in Turkic World under the Organization of Turkic States. Insight Turkey. [HTML]

Ünver, D. (2023). The Analysis Of The Organization Of Turkic States From A Neofuntionalistst Perspective. metu.edu.tr

Ural, S. (2024). Türk Devletleri Teşkilatı Perspektifinden Balkanlardaki Türk Diasporası. Sakarya Üniversitesi Türk Akademi Dergisi. dergipark.org.tr

Yaldız, F. (2023). The Political Vision of the Organization of Turkic States: an Analysis of the Turkic World Vision 2040. Eurasian Research Journal. dergipark.org.tr

Yesevi, G. (2022). Examining the organization of Turkic States: A teacher and norm-creator. PERCEPTIONS: Journal of International Affairs. dergipark.org.tr

Yılmaz, E. (2024). Türk Devletleri Teşkilatı: Tarihsel Bir Analiz. sakarya.edu.tr

https://www.turkicstates.org/tr

https://population.un.org/wpp/

Kaynakça

Aksar, Yusuf. *Teoride ve Uygulamada Uluslararası Hukuk II*. 5. baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.

Anayasa Mahkemesi. "Türk Dünyası Anayasa Yargısı Konferansı (TÜRK-AY)." Erişim tarihi: 19 Nisan 2024. https://www.anayasa.gov.tr/tr/mahkeme/uluslararasi-iliskiler/turk-dunyasi-anayasa-yargisi-konferansi-turk-ay/.

Birleşmiş Milletler. *BM Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi*. Erişim tarihi: 6 Haziran 2024. https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=IV-4&chapter=4&clang=_en.

Birleşmiş Milletler. *BM Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi*. Erişim tarihi: 6 Haziran 2024. https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=IND&mtdsg_no=IV-3&chapter=4.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu. *A/RES/217(III), 10 Aralık 1948*. Erişim tarihi: 6 Haziran 2024. https://documents.un.org/doc/resolution/gen/nr0/043/88/pdf/nr004388.pdf?token=HgaM04nkpFa3CPxkY6&fe=true.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu. *A/RES/48/141, 7 Ocak 1994*. Erişim tarihi: 6 Haziran 2024. https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n94/012/56/pdf/n9401256.pdf?token=25o46EczTjCmybw3Rv&fe=true.

Değirmencioğlu, Burcu. *Westphalian Modelden Bugüne Egemenliğin Dönüşümü Bağlamında "Yeni Dünya Düzeninin İnşası"*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.

Erdoğan, Hakan. "Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesinin (TÜRKPA) Uluslararası Hukuki Kişiliği." *Yasama Dergisi* 27 (2014): 5–30.

Ergül, Ergin. *İslam İşbirliği Teşkilatı Bağımsız Daimi İnsan Hakları Komisyonu "kuruluşu, yapısı, misyonu ve vizyonu*. Ankara: Adalet Yayınları, 2014.

Erkiner, Hakkı Hakan, ve İlayda Eray. "Uluslararası Hukuk Bakımından Bir Uluslararası Örgüt Olarak Türk Devletleri Teşkilatı." *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, TDT Özel Sayısı (2022): 218.

Gözler, Kemal. *İnsan Hakları Hukuku*. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2018.

Pazarcı, Hüseyin. *Uluslararası Hukuk Dersleri 2. Kitap*. 9. baskı. Ankara: Turhan Kitabevi, 2013.

Salihpaşaoğlu, Yaşar. *Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Yargılamada Kullandığı Yöntem, İlke ve Usuller*. 3. baskı. Ankara: Adalet Yay., 2024.

Toluner, Sevin. "Türkiye'nin Bireysel Başvuru Hakkını Tanıma Beyanının Milletlerarası Hukuk Açısından Değerlendirilmesi." *Milletlerarası Hukuk Açısından Türkiye'nin Bazı Dış Politika Sorunları* içinde. 1. baskı. Beta Yayınları, 2000.

Türk Devletleri Teşkilatı. "Türk Konseyi Genel Sekreteri'nin 10 Kasım - Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü Anma Günü Münasebetiyle Mesajı." 10 Kasım 2019. Erişim tarihi: 18 Nisan 2024. https://turkicstates.org/tr/haberler/turk-konseyi-genel-sekreterinin-10-kasim-gazi-mustafa-kemal-ataturku-anma-gunu-munasebetiyle-mesaji_1921.

Türk Devletleri Teşkilatı. "Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi'nin Kurulmasına Dair Nahçıvan Anlaşması." Resmi Gazete: 15 Temmuz 2010. Erişim tarihi: 19 Nisan 2024. https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/07/20100715-2.htm.

Türk Devletleri Teşkilatı. "Türk Devletleri Yüksek Mahkemeleri Uluslararası Konferansı Susa'da Düzenlendi." Erişim tarihi: 19 Nisan 2024. https://www.turkicstates.org/tr/haberler/turk-devletleri-yuksek-mahkemeleri-uluslararasi-konferansi-susada-duzenlendi_3089.

Türk Devletleri Teşkilatı. "Türk Devletleri Teşkilatı 6. Zirve Sonuç Bildirisi, Çolpan-Ata, 2018." Erişim tarihi: 19 Nisan 2024. https://www.turkicstates.org/assets/pdf/temel_belgeler/6-zirve-bildirisi-13-tr.pdf.

Türk Devletleri Teşkilatı. "Türk Devletleri Teşkilatı 8. Zirve Sonuç Bildirisi, İstanbul, 2021." Erişim tarihi: 19 Nisan 2024. https://www.turkicstates.org/assets/pdf/temel_belgeler/8-zirve-bildirisi-15-tr.pdf.

Türk Devletleri Teşkilatı. "Türk Devletleri Teşkilatı 9. Zirve Sonuç Bildirisi, Semerkant, 2022." Erişim tarihi: 19 Nisan 2024. https://www.turkicstates.org/assets/pdf/temel_belgeler/9-zirve-bildirisi-16-tr.pdf.

Türk Devletleri Teşkilatı. "Türk Devletleri Teşkilatı 10. Zirve Sonuç Bildirisi, Astana, 2023." Erişim tarihi: 19 Nisan 2024. https://www.turkicstates.org/assets/pdf/temel_belgeler/10-zirve-bildirisi-2023-21-tr.pdf.

Türk Devletleri Teşkilatı. *Türk Dünyası 2040 Vizyonu*. Erişim tarihi: 19 Nisan 2024. https://turkicstates.org/assets/pdf/haberler/turk-dunyasi-2040-vizyonu-2396-98.pdf.

Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi. "Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi İstanbul Anlaşması." Erişim tarihi: 19 Nisan 2024. https://turkpa.org/files/istanbul%20agreement%20tr.pdf.

Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi. "Bakü'de 'TÜRKPA Üye Devletlerinde İnsan Haklarının Korunması' Konferansı Yapıldı." 25 Mayıs 2022. Erişim tarihi: 6 Haziran 2024. https://turkpa.org/news/278-conference-on-protection-of-human-rights-in-turkpa-member-states-was-held-in-baku.

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı. "İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT)." Erişim tarihi: 20 Mayıs 2024. https://www.mfa.gov.tr/islam-isbirligi-teskilati.tr.mfa.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı. "Türk Devletleri Teşkilatı Başsavcılar Şurası." Erişim tarihi: 19 Nisan 2024. https://www.yargitaycb.gov.tr/kategori/122/turk-devletleri-teskilati-bassavcilar-surasi.

Kaynakça

Aladwan, Zaid M, and Mutaz M Aladwan. "An Analysis of Jordanian Jurisdiction as a Seat for International Arbitration." Arab law quarterly 37, no. 3 (2023)

Bilateral Investment Treaties, Republic of Turkiye Ministry of Trade, https://www.trade.gov.tr/legislation/bilateral-investment-treaties

Dilşad KUĞUOĞLU ve Elit Meviza DEMİRKOL, ICSID TAHKİMİNDE ONAY (RIZA), TAAD, Yıl:9, Sayı:34 (Nisan 2018), https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/980854

ICSID, https://icsid.worldbank.org/

Investment Policy Hub, https://investmentpolicy.unctad.org/

İstanbul Tahkim Derneği, https://ista.org.tr/

İstanbul Tahkim Merkezi, https://istac.org.tr/

ITOTAM, https://www.itotam.com/

Milletlerarası Tahkim Kanunu, https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.4686.pdf

New York Convention, Contracting States, https://www.newyorkconvention.org/contracting-states

Philippa Charles, Stewarts Law, Challenges and Opportunities for New Arbitration Centres, 30 Kasım 2017, link: https://www.stewartslaw.com/news/challenges-and-opportunities-for-new-arbitration-centres/

Status: UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration (1985), with amendments as adopted in 2006, https://uncitral.un.org/en/texts/arbitration/modellaw/commercial_arbitration/status

Türk Devletleri Teşkilatı, https://www.turkicstates.org/tr/turk-konseyi-hakkinda

İnternet Siteleri

https://arbitrationblog.kluwerarbitration.com/2024/02/14/azerbaijan-adopts-a-new-law-on-arbitration/

http://www.arbitr.kg/web/documents/materials/64.pdf

https://arbitrationblog.kluwerarbitration.com/2023/07/07/tax-dispute-arbitration-in-kyrgyzstan-a-potential-cure-or-a-looming-failure/#:~:text=In%20Kyrgyzstan%2C%20there%20are%20currently,Mining%20and%20Commerce%20(2019).

https://iac.aifc.kz/en

https://lex.uz/docs/5294106

https://lmaa.london/

https://old.chamber.uz/en/page/4838

https://sugarassociation.co.uk/rsa.php

https://www.gafta.com/Arbitration

https://www.globalarbitrationnews.com/wp-content/uploads/sites/42/2018/03/Kyrgyzstan.pdf

https://www.fosfa.org/arbitration/

https://www.nortonrosefulbright.com/en/knowledge/publications/db1c0753/inauguration-of-astanas-international-financial-centre

https://www.lcia.org/

https://www.lme.com/en/about/regulation/arbitration

https://www.tiac.uz/

KAYNAKÇA

ARSAL Sadri Maksudi, Türk Hukuku Tarihi (Sadri Maksudi'nin 1925-1926 yılında Ankara Hukuk Mektebi'nde okuttuğu Türk Hukuku Tarihi derslerinde tutulmuş ders notudur.),

BARTHOLD Wilhelm Gerdîzi, nşr. Academie.

BÜYÜKTANIR Özcan, Hukuka Giriş, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015.

CANSEL Erol, Hukuka Giriş, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015.

ERDOĞAN Burcu, Hukuka Giriş, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015.

ERDOĞAN Mehmet Ş. Hukuka Giriş, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015.

GÖZLER Kemal, Türk Hukuku Dersleri, Ekin Kitabevi, Bursa, 2010:376-377 Anayasa.

GÖZLER Kemal, Anayasa Hukukun Genel Esasları, Bursa, 2015.

HİRŞ Ernest, Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Dersleri, Ankara Üniversitesi, Bankacılık Enstitüsü Yayınları, Ankara, 2001

HURDADBİH İbn, Kitabü'l-Mesalik ve'l-Memalik, sahife.

JULİEN Stanislas, "Tukyulara (Türklere) Dair Vesikalar", Journal Asiatique, altıncı seri cild III ve IV, Paris 1864 (Fransızca).

KLAPROTH Julius, Asya Tarihi Levhaları, sahife 126. Radloff, Sibiryadan, sahife.

NAL Sabahattin, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Lisans ve Ön Lisans Programları,

NEMETH Gyula "Türklüğün eski çağı", tre. Serif Baştav, Ülkü dergisi, LXXXVIII; L. Rasonyi, Dünya Tarihinde Türklük, Ankara 1942,

NERŞAHİ, Tarih-i Buhara, nşr. Ch. Schefer, Imperial des sciences de Petersburg, Mücmel ut-tevarih, Tahran 1318 100; Nesevi, Siretu Celaluddin, nşr. Houdas

ÖZEL Çağlar, Hukuka Giriş, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015.

PAZARCI Hüseyin, Uluslararası Hukuk Dersleri, I. Kitap, Turhan Kitabevi, Ankara, 1997.(I)

RADLOFF Wilhelm Eski Türk Yazıları, III. cilt.

RADLOF Wilhelm, Sibiryadan,

THOMSEN W "Moğolistan'da Türkçe kitabeler" TM. III,

TURAN Osman, Türk Cihan Hakimiyeti Mefkuresi Tarihi, Türk Dünya Nizamının Milli İslami ve İnsani Esasları, Ötüken,

TURAN Osman, Oniki Hayvanlı Türk takvimi, İstanbul 1941, St. Julien, Documents sur les Tou kioue, Paris 1878; E. Chavennes, Documents sur les Tou-kiue Oxcidentaux, Paris 1900. s.15; Resideddin, Câmi ut- tevarih, Tahran 1338 1.

YÜKSEL Mehmet, Hukuka Giriş, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015.

ZEYBEK Namık Kemal, Kültür Bakanlığı'nın ilk Kültür Bakanı, Ahmet Yesevi Üniversitesi vakıf başkanı, sözlü olarak bilgi, ders not alınmıştır.

devletlerinin çocuk haklarına yönelik hukuki düzenlemeleri artırması ve çocuk ihmal ve istismarı başta olmak üzere çalışma kapsamında bahsedilen konularda sosyal politikalar gelişmesi oldukça elzemdir. Unutulmamalıdır ki bir devleti, devlet yapan ve geleceğe taşıyan en önemli unsuru çocuklardır. Çocukların haklarının korunması çarpan etkisi yaratmak ve tüm dünya barış ve refahını etkilemektedir.

KAYNAKÇA

(tarih yok). Constitution of the Republic of Uzbekistan: https://constitution.uz/en/site/search?q=Child adresinden alındı

(tarih yok). https://ombudsman.kg/en/about adresinden alındı

( ). Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi: http://www.cm.gov.nc.tr/Haberliste?id=3324 adresinden alındı

( ). Geneva Declaration of the Rights of the Child of 1924: http://hrlibrary.umn.edu/instree/childrights.html adresinden alındı

( ). UNICEF Türkiye: https://www.unicef.org/turkiye/ne-yap%C4%B1yoruz adresinden alındı

Children of Turkmenistan. ( ). Humanium: https://www.humanium.org/en/turkmenistan/ adresinden alındı

Закон Республики Узбекистан О гарантиях прав ребенка. (2008, Ocak 7). World Health Organization: https://extranet.who.int/mindbank/item/5295 adresinden alındı

Çocuk Hakları Konusunda Türkiye'de Yapılan Çalışmalar. ( ). Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı: https://www.mfa.gov.tr/cocuk-haklari-konusunda-turkiye_de-yapilan-calismalar.tr.mfa adresinden alındı

Çocuk Koruma Kanunu . (2005). https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5395.pdf adresinden alındı

(1985). Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Anayasası: https://www.mahkemeler.net/cgi-bin/anayasa.aspx adresinden alındı

2019 Findings on the Worst Forms of Child Labor: Uzbekistan. (2019). https://www.dol.gov/sites/dolgov/files/ILAB/child_labor_reports/tda2019/Uzbekistan.pdf adresinden alındı

(2021). THE CONSTITUTION OF THE KYRGYZ REPUBLIC: https://constsot.kg/wp-content/uploads/2022/06/constitution-of-the-kyrgyz-republic.pdf adresinden alındı

(2021 , 10 27). Türkmenistan Anayasası : https://hukukbook.com/turkmenistan-anayasasi/ adresinden alındı

(2023). Kyrgyzstan Events of 2023 : https://www.hrw.org/world-report/2024/country-chapters/kyrgyzstan adresinden alındı

A SITUATION ANALYSIS OF CHILDREN IN KAZAKHSTAN. (2019). https://www.unicef.org/kazakhstan/media/4611/file/Situation%20Analysis-2019.pdf adresinden alındı

ABDULLAHZADE, C. (2021). Dağlık Karabağ Sorununda Ermenistan'ın Rolü ve Sorumluluğu . *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 69 (4) 2020* , 1546-1548.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çocuk Hizmetler Müdürlüğü. (2022). *Türkiye'nin "Koruyucu Aile Sistemi" Azerbaycan'da Uygulamaya Konuluyor*. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çocuk Hizmetler Müdürlüğü: https://www.aile.gov.tr/chgm/haberler/turkiye-nin-koruyucu-aile-sistemi-azerbaycan-da-uygulamaya-konuluyor/ adresinden alındı

AKYIKATCHY (OMBUDSMAN) OF THE KYRGYZ REPUBLIC. ( ). Department for the Protection of the Rights of Children, Women and the Family: https://ombudsman.kg/en/administration/department-protection-rights-children-women-and-family adresinden alındı

Aleskerli, A. (2005). *Azerbeycan Cumhuriyeti Anayasası.* Anayasa.gen.tr: https://www.anayasa.gen.tr/azerbaycan-aleskerli.htm adresinden alındı

ALİYEV, J. (2021). Azerbaycan'da Eğitim Sistemi . *Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 2490-2491.

AR Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi. (tarih yok). http://family.gov.az/az/pages/haqqimizda adresinden alındı

Asıan Development Bank. (2021). *Poverty Data: Uzbekistan*. https://www.adb.org/where-we-work/uzbekistan/poverty#:~:text=Poverty%20Data%3A%20Uzbekistan&text=In%20Uzbekistan%2C%2017.0%25%20of%20the,die%20before%20their%205th%20birthday. adresinden alındı

Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkili OMBUDSMAN. (tarih yok). https://www.ombudsman.az/az/news/1799 adresinden alındı

Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi. (tarih yok). Çocuk Hakları Baro Birlik: https://cocukhaklari.barobirlik.org.tr/dokuman/mevzuat_uamevzuat/birlesmismilletler.pdf adresinden alındı

Child health, nutrition and early childhood development. ( ). UNICEF Turkmenista n: https://www.unicef.org/turkmenistan/child-health-nutrition-and-early-childhood-development adresinden alındı

(2022). *Child Labor and Forced Labor Reports Kazakhstan.* U.S Department of Labor .

Child Labor and Forced Labor Reports: Uzbekistan. (2019). U.S. Embassy in Uzbekistan: https://uz.usembassy.gov/child-labor-and-forced-labor-reports-uzbekistan/ adresinden alındı

Children in Turkmenistan. ( ). UNICEF Turkmenistan: https://www.unicef.org/turkmenistan/children-turkmenistan adresinden alındı

Children of Kazakhstan: situation overview. ( ). https://www.unicef.org/kazakhstan/en/children-kazakhstan adresinden alındı

Children of Kyrgyzstan Realizing Children's Rights in Kyrgyzstan. ( ). Humanium: https://www.humanium.org/en/kyrgyzstan/ adresinden alındı

Children of Uzbekistan Realizing Children's Rights in Uzbekistan. ( ). *Children of Uzbekistan Realizing Children's Rights in Uzbekistan*. Humanium: https://www.humanium.org/en/uzbekistan/ adresinden alındı

Constitution of the Republic of Kazakhstan. (2023, 12 06). https://www.wipo.int/wipolex/en/text/589172 adresinden alındı

Convention on the Rights of the Child. (tarih yok). UN Treaties: https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=IV-11&chapter=4&clang=_en adresinden alındı

(2021). *Dünya Çocukları İnsani Durum Raporu 2021.* İstanbul: Yetim Vakfı Akademi Topluluğu.

Dünya Çocukları İnsani Durum Raporu 2021. (2022, 04 05). https://yetimvakfi.org.tr/rsm/images/dunya-cocuk-insani-durum-raporu.pdf adresinden alındı

Erçoban, E. (2022). Karşılaştırmalı Hukuk Bakımından Bir İnceleme: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Çocuk Haklarının Anayasal Güvencesi. *Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 10(2)*, 375-390.

Human Rights Watch . (2019 , 07 17). *Kazakhstan: Children in Institutions Isolated, Abused End Institutionalization, Provide Community-Based Support*. https://www.hrw.org/news/2019/07/17/kazakhstan-children-institutions-isolated-abused adresinden alındı

HUNGARY: NATIONAL LAWS. (2012, 01 15). Child Rights International Network : https://archive.crin.org/en/library/publications/hungary-national-laws.html adresinden alındı

International Labour Organization. (2022, 03 01). *Uzbek cotton is free from systemic child labour and forced labour*. https://www.ilo.org/global/about-the-ilo/newsroom/news/WCMS_838396/lang--en/index.htm adresinden alındı

Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu. (2012). https://paylasim.ombudsman.gov.tr/dokuman/document/Kamu_Denetciligi_Kurumu_Kanunu.pdf. adresinden alındı

KARAKAYA, E. Y. (2023). Birleşmiş Milletler Barış Gücü Operasyonlarında Bölgesel Örgütlerin Hak İhlalleri: Afrika Birliği Operasyonları . Ankara , Türkiye.

KURT, S. L. (2016). Çocuk Haklarına İlişkin Temel Uluslararası Belgeler ve Türkiye Uygulaması . *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi* .

library.aliyev- heritage.org. (2024). Azerbaycan- UNICEF İlişkileri: https://lib.aliyevheritage.org/tk/4308004.html adresinden alındı

Lutfullayevna, M. F. (2016). Ensuring children's rights in Uzbekistan. *International Journal of Research*, 1271-1275.

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.). ( ). https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1100425.ATV adresinden alındı

Main problems faced by children in Kazakstan:. ( ). https://www.humanium.org/en/kazakhstan/ adresinden alındı

Moldamurat, A. (2021). Birleşmiş Milletler Çock Hakları Sözlesi ve Uygulama Açığı: Kazakistan Vakası .

Moorte, T. (2015, 02 28). *Magna Carta.* https://archive.csac.history.wisc.edu/1_Magna_Charta.pdf adresinden alındı

Musayeva, G. (2013). Avrupa Birliği, Türkiye ve Azerbaycan Cumhuriyetleri'nde Çocuk Hakları . Konya .

New Independent Reporting Reveals Ongoing Systematic Forced Labor and Corruption in Turkmenistan Cotton Harvest. (2023 , Haziran 12). Cotton Campaign: https://static1.squarespace.com/static/618550501fe9be0ff3428860/t/64834274d914c53c30fc4538/1686323839498/Forced_labor_Turkmenistan_2023_report+_LR.pdf adresinden alındı

Organization of Turkıc States . (tarih yok). *https://www.turkicstates.org/en.* Organization of Turkıc States . adresinden alındı

Polat, O. (1997). *Çocuk Hakları* . İstanbul: Analiz Yayınları .

Quality inclusive education. ( ). UNICEF Turkmenistan: https://www.unicef.org/turkmenistan/quality-inclusive-education adresinden alındı

Rona Aybay, D. B. (2022). *İnsan Hakları Hukuku* . İstanbul : DER Yayınları.

SITUATION OF CHILDREN IN KYRGYZSTAN 2021. (2021). UNICEF: https://www.unicef.org/kyrgyzstan/media/7816/file/Situation%20of%20children%20in%20Kyrgyzstan.pdf adresinden alındı

SOS Children's Vıllages. ( ). *Kazakhstan*. https://www.sos-childrensvillages.org/where-we-help/asia/kazakhstan adresinden alındı

Submission to the United Nations Committee on the Rights of the Child Review of Kyrgyzstan. (2022). Human Rights Watch : https://www.hrw.org/sites/default/files/media_2022/12/HRW%20Submission%20to%20the%20Committee%20on%20the%20Rights%20of%20the%20Child%20Review%20of%20Krygyzstan.pdf adresinden alındı

Türk Ceza Kanunu . (2004). https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5237.pdf adresinden alındı

Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi'nin Kurulmasına Dair Nahçıvan Anlaşması . (2009, Ekim 3). *Türk Devletleri Teşkilatı Kurucu Belgeler.* Turkicstates: https://www.turkicstates.org/assets/pdf/temel_belgeler/Nahcivan_Anlasmasi_Turkce_20140417_193951.pdf adresinden alındı

Türkiye Büyük Millet Meclisi Çocuk Hakları İzleme Komitesi. (2024). Türk Çocuk Hakları Bildirisi : http://www.cocukhaklari.gov.tr/tr/ adresinden alındı

Türkiye Himaye-i Etfal Cemiyeti. ( ). Atatürk Ansiklopedisi: https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/turkiye-himaye-i-etfal-cemiyeti/#:~:text=Bug%C3%BCnk%C3%BC%20Ba%C5%9Fbakanl%C4%B1k%20Sosyal%20Hizmetler%20%C3%87ocuk,kimsesiz%20%C3%A7ocuklar%C4%B1%20koruma%20g%C3%B6revini%20%C3%BCstlendi. adresinden alındı

Türkiye'de Çocuk İstismarı ve Aile İçi Şiddet Araştırma Raporu. (2011). https://www.unicef.org/turkiye/media/5221/file/%20T%C3%9CRK%C4%B0YE'DE%20%C3%87OCUK%20%C4%B0ST%C4%B0SMARI%20VE%20A%C4%B0LE%20%C4%B0%C3%87%C4%B0%20%C5%9E%C4%B0DDET%20ARA%C5%9ETIRMASI%20-%20%C3%96zet%20Raporu%202010.pdf adresinden alındı

TBMM Çocuk Hakları Alt Komisyonu . (tarih yok). TBMM: https://www.tbmm.gov.tr/ihtisaskomisyonlariinsanhaklari-alt-komisyon-cocuk adresinden alındı

TÜİK . (2022). *Türkiye'deki Çocuklar 2022 İstatistiklere Bakış.*

TURKMENISTAN: NATIONAL LAWS. (2013, 06 14). Child Rights Internationnal Network : https://archive.crin.org/en/library/publications/turkmenistan-national-laws.html adresinden alındı

Turkmenistan's child rights record under UN scrutiny. (2015, 01 12). Innternatıonal Partnershıp for Human Rıghts : https://iphronline.org/articles/turkmenistans-child-rights-record-under-un-scrutiny-20140112/ adresinden alındı

UNFPA. (2014, 11 21). Child Marriage in Uzbekistan (overview): https://eeca.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/unfpa%20uzbekistan%20overview.pdf adresinden alındı

UNICEF . ( ). *Health and child survival*. https://www.unicef.org/kyrgyzstan/health-and-child-survival adresinden alındı

UNICEF Kazakhstan . ( ). *UNICEF* . Children's rights and inclusion: https://www.unicef.org/kazakhstan/en/what-we-do adresinden alındı

UNICEF Kazakhstan. ( ). *Ending violence against children*. Ending violence against children: https://www.unicef.org/kazakhstan/en/ending-violence-against-children adresinden alındı

UNICEF Kyrgyzstan. ( ). UNICEF's work in Kyrgyzstan: https://www.unicef.org/kyrgyzstan/what-we-do adresinden alındı

UNICEF Kyrgyzstan Country Programme 2023-2027. (2023). file:///Users/macbook/Desktop/Fact%20Sheet%20-%20UNICEF%20Kyrgyzstan%20Country%20Programme%20-%202023-2027.pdf adresinden alındı

UNICEF Turkmenistan. ( ). *What we do*. https://www.unicef.org/turkmenistan/what-we-do adresinden alındı

UNICEF, Chıld Protection . (https://www.unicef.org/uzbekistan/en/child-protection). UNICEF. adresinden alındı

UNICEF, 'Kırgızistan'da geçtiğimiz ay çocukların % 57'si şiddet yaşadı'. (2019, 01 30). KABAR: https://tr.kabar.kg/news/unicef-k-rg-zistanda-gecti-imiz-ay-cocuklar-n-57si-iddet-ya-ad/ adresinden alındı

United Nations Charter . (1945). *United Nations Charter (Full Text).* United Nations: https://www.un.org/en/about-us/un- charter/full-text adresinden alındı

United Nations Children's Fund Hungary (UNICEF Hungary). (tarih yok). Devex: https://www.devex.com/organizations/united-nations-children-s-fund-hungary-unicef-hungary-218338 adresinden alındı

United Nations Convention on the Rights of the Child . (1989). *United Nations.* https://digitallibrary.un.org/record/80135?v=pdf. adresinden alındı

United Nations Declaration of the Rights of the Child . (1959). *United Nations.* https://digitallibrary.un.org/record/195831?ln=en&v=pdf. adresinden alındı

Uzbek Forum for Human Rights . (2019). UNFINISHED WORK IN THE FIGHT AGAINST FORCED LABOR IN UZBEKISTAN'S 2019 COTTON HARVEST: https://www.uzbekforum.org/wp-content/uploads/2020/06/UzbekForum-2019-Harvest-Report-Seiten-Mail.pdf adresinden alındı

Uzbekistan ratifies ILO's Minimum Age Convention. (2008). ILO: https://www.ilo.org/moscow/news/WCMS_429954/lang--en/index.htm adresinden alındı

Worst Forms of Child Labour Convention, 1999 (No. 182). (1999). *ILO.* https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C182 adresinden alındı

konusundaki yasal düzenlemeleri ve adli yardım çerçevesinde uygulamada karşılaşılan güçlükler ile çözüm önerileri tartışılıp değerlendirilmiştir[19].

Ceza adalet sisteminin, hukuk devletinin korunmasında önemli bir rol oynaması ve bu anlamda savcılığın cezai konularla ilgili olarak uluslararası iş birliği ile ceza adalet sistemindeki kilit rolü[20] dikkate alındığında Türk Devletleri Teşkilatı Başsavcılıklarının çalışmaları daha fazla önem arz etmektedir.

Hukukun üstünlüğünün benimsenmesi ve diğer ülkelere de örnek olması açısından hukuki anlamda faaliyetlerin artırılması, uluslararası hukukun ve diğer evrensel olarak tanınan ilkelerin gelişmesine katkıda bulunacaktır. Bu bağlamda, üye devletlerin kendi aralarında yaptıkları işbirliği ile oluşan bölgesel nitelikteki birliktelik Türk Dünyası için önemli bir oluşumdur.

KAYNAKÇA

ARIKAN Baha, Müdde-i Umumilik Müessesesi , Ankara Barosu Dergisi 1955, Sayı:1.

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Ceza Adalet Sisteminde Savcılığın Rolü İle İlgili Üye Devletlere Sunduğu REC(2000)19 Sayılı Tavsiye Kararı, Yargı Etiğine İlişkin Uluslararası Temel Standartlar (Türkiye'de Yargı Etiğinin Güçlendirilmesi Projesi)

AYDINALP Sezai, Hakimlerin Hukuki Sorumluluğu, Ankara 1997.

ELMACI Şerafettin, Cumhuriyet Savcıları Hakimlerin Hukuki Sorumluluğu Rejimine Tabi Midir? , Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Projesi, Ankara 2008

ERDEM Murat, İldeş Samet Azerbaycan Cumhuriyeti Yargı Sistemi, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Yıl :7, Sayı: 28, Ekim 2016

ERDEM Murat, DÜZGÜN Aslan Ülgen, Kırgız Cumhuriyeti Yargı Sistemi, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Yıl :8, Sayı: 15, Haziran 2020

ERDEM Murat, HÜSEYİNOĞLU Emin, Kazakistan Cumhuriyeti Yargı Sistemi, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt:13, Sayı:148, Aralık 2018

GEDİK Ömer, Serdaliyeva Aigerim, 10.03.2017 tarihli ve 51-VI 3PK Sayılı Kanunla 1995 Kazakistan Cumhuriyeti Anayasası'nda Yapılan Değişikliklerin Yasama ve Yürütme Organları Çerçevesinde İncelenmesi , Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt . XXI, Sayı:1-2, Haziran 2017

KEYMAN Selahhatin, Ceza Muhakemesinde (Asıl Ceza Muhakemesinde) Savcılık, 1970

KUNTER Nurullah, YENİSEY Feridun, NUHOĞLU Ayşe Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, 15. Baskı İstanbul 2006

LÜTEM İlhan, Hususi Hukuk Sahasında Savcılık Müessesi , Adalet Dergisi 1951

MAMATOVA Aikokul, Kırgızistan'da Kamu Yönetimi Sisteminin Gelişimi: Örgütsel ve Fonksiyonel Analiz, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2022.

ÖZBAY İbrahim, ERDEM Murat, Özbekistan Cumhuriyeti Yargı Sistemi, Yargıtay Dergisi, Cilt :46, Sayı: 3, Temmuz 2020

SONEL Hikmet, Türkiye'de Savcılığın Kuruluşu, Adalet Dergisi 1949, Yıl:40, Sayı: 2.

ŞIK Hüseyin, Bazı Ülkelerde Savcılık Kurumu, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Yıl :7, Sayı: 14, Aralık 2019.

ÜÇOK Coşkun, Savcılıkların Avrupa Hukukunda Gelişmesi ve Türkiye'de Kuruluşu (Ord. Prof.Dr. Sabri Şakir'in Hatırasına Armağan) Ankara 1964.

YURTCAN Erdener, Ceza Yargılaması Hukuku, 10. Baskı 2004

19 https://intranet.yargitaycb.gov.tr/item/424, erişim tarihi 08.12.2023.

20 Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Ceza Adalet Sisteminde Savcılığın Rolü İle İlgili Üye Devletlere Sunduğu REC(2000)19 Sayılı Tavsiye Kararı, Yargı Etiğine İlişkin Uluslararası Temel Standartlar (Türkiye'de Yargı Etiğinin Güçlendirilmesi Projesi), s.118

KAYNAKÇA

Acar, K. (2020). *Ortaçağ'dan Sovyet Devrimi'ne Rusya*. İstanbul.

Ağaoğlu, S. (1967). *Sovyet Rusya İmparatorluğu*. İstanbul.

Altınsarin, I. (1879). *Kirgizskaya Xrestomatiya* I. Orenburg.

Arat, R. R. (1992). "Türk Lehçe ve Şiveleri - Türk Milletinin Dili" *Türk Dünyası El Kitabı, C. II, s. 59-68, Ankara.*

Arslan, M. (2014). "Türkiye'nin Rusya İle Ekonomik İlişkileri ve Bu İlişkilerin Rusya Federasyonunda Yaşayan Türk Dilli Halklara Yansımaları", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü Coğrafya Dergisi*, Nr. 26, s. 46-75, İstanbul.

Ascher, A. (2020). *Kısa Rusya Tarihi*. (İngilizceden çev.: Yavuz Alogan). İstanbul.

Atay, F. R. (1931). *Yeni Rusya.* İstanbul.

Aytmatov, Ç. (1999). (= Tschingis Aytmatov). *Kindheit in Kirgizien*. Zürich.

Baldauf, I. (1993). *Schriftreform und Schriftwechsel bei den muslimischen Rußland- und Sowjettürken (1850-1937). Ein Symptom ideengeschichtlicher und kulturpolitischer Entwicklungen.* Budapest.

Baytursınov, A. (1992). *Til tağılımı* (1913-1927 yılları arasında çıkan kitap ve makalelerinin tıpkıbasımı). Almatı.

Böhtlingk, O. (1851). *Über die Sprache der Jakuten.* St. Petersburg.

Büyükakıncı, E. & Bacanlı, E. (Ed.). (2012). *Sovyetler Birliği'nin Dağılmasından Yirmi Yıl Sonra Rusya Federasyonu, Türk Dilli Halklar – Türkiye ile İlişkileri*. Ankara.

Caferoğlu, A. (1988). *Türk Kavimleri.* İstanbul.

Çağatay, S. (1961). *Kazakça Metinler*. Ankara.

Çağatay, S. (1972). *Türk Lehçeleri Örnekleri II, Yaşayan Ağız ve Lehçeler.* Ankara.

Devlet, N. (ed.). 1992. *Milletlerarası Çağdaş Türk Alfabeleri Sempozyumu,* 18-20 Kasım 1991. İstanbul.

Duman, M. (1987). *Yapıları ve Kullanılışları Bakımından Arapça ve Farsça Tamlamalar* (İstanbul Üniversitesi, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul.

Ercilasun, A. B. (1989). *Örneklerle Bugünkü Türk Alfabeleri*. Ankara.

Ercilasun, A. B. (Ed.). (2007). *Türk Lehçeleri Grameri*. Ankara.

Eren, H., (1998). *Türklük Bilimi Sözlüğü, I. Yabancı Türkologlar*. Ankara.

Ertem, R. (1991). *Elifbe'den Alfabe'ye. Türkiye'de Harf ve Yazı Meselesi.* İstanbul.

Gabain, A. von., (1945). *Özbekische Grammatik*. Leipzig und Wien.

Golden, P. B. (1992). *Introduction to the History of the Turkic Peoples.* Wiesbaden.

Golden, P. B. (2014). *Dünya Tarihinde Orta Asya.* (Çev.: Y. K. Taştan). İstanbul.

Gökalp, Z. (1918). *Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak.* İstanbul.

Hablemitoğlu, N. (2022). *Gaspıralı İsmail.* İstanbul.

Hayit, B., (1993). *Basmatschi: Nationaler Kampf Turkestans in den Jahren 1917 bis 1934*. Köln.

İlk Sayım 1927. (= *Cumhuriyetin İlk Sayımı, 1927 Nüfus Tahriri).* Tıpkı Basım 2023. İstanbul.

İlminskiy, N. I. (1861). *Materialı k' izuçeniyu kirgizskago nareçiya.* Kazan.

İlminskiy, N. (1862). *Er Targın*. Kazan.

İnalcık, G. (2020). "Nikolay Fedoroviç Katanov'un Kütüphanesinin Türkiye'ye Getirilmesine Dair Bir İnceleme", *Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, MUTAD*, 2020, Cilt: 7, Sayı: 2, s. 361-376.

Johanson, L. (1988). "Grenzen der Turcia: Verbindendes und Trennendes in der Entwicklung der Türkvölker". *Turcica et Orientalia. Studies in honour of Gunnar Jarring on his eightieth birthday 12th October 1987*, s. 51-61. Stockholm.

Johanson, L. (1993). "Zur Geltung türkischer Schriftsprachen und Schriftsysteme". *Türk Kültürü Araştırmaları* 30/1992, s. 165-178. Ankara.

Johanson, L. (1996). "On Bulgarian and Turkic indirectives." Boretzky, Norbert & Enninger, Werner & Stolz, Thomas (eds.). *Areale, Kontakte, Dialekte, Sprache und ihre Dynamik in mehrsprachigen Situationen*, s. 84-94. Bochum-Essener Beiträge zur Sprachwandelforschung 24. Bochum.

Karakuş, İ. (2006). *Atatürk Dönemi Eğitim Sisteminde Türkçe Öğretimi.* Ankara.

Karpat, K. H. (2014). *Türkiye ve Orta Asya.* İstanbul.

Kılıç, F. (2019). "Azerbaycan'ın Latin Alfabesine Geçişinin Türkiye'deki Alfabe Tartışmalarına Etkisi", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, Güz 2019*, s. 479-504. Ankara.

Kırımer, C. S. (1996). *Gaspıralı İsmail Bey.* İstanbul.

Kononov, A. N. (2009). *Rusya'da Türk Dillerinin Araştırılması Tarihi.* (Rusçadan çeviren ve ekler yazan: Kamil Veli Nerimanoğlu, Nazım Muradov, Yakup Sevimli). Ankara.

KTLS 1992: (= *Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri Sözlüğü I-II).* Ankara.

Kurat, A. N. (1972). *Karadenizin Kuzeyindeki Türk Devlet ve Toplulukları*. Ankara.

Kurat, A. N. (1990). *Türkiye ve Rusya*. Ankara.

Kut, G. et all. 1999. *Türk Lehçeleri Bibliyografyası Üzerine Bir Deneme: Kitap, Makale, Dergi, Gazete, Kaset.* İstanbul.

Kutalmış, M. (2004). "Tarihte ve Günümüzde Kazakistan'ın Alfabe Meselesi", *Bilig, Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, Nr. 31, s. 1-21. Ankara.

Kutalmış, M. (2005). "Turkish outside Turkey: The Role of Turkish in the Turkey's International Relations", *Journal of Academic Studies*, Nr. 7, s. 129-145. İstanbul.

Kutalmış, M. (2007). "Türkolog İlminskiy: Eğitimi, Misyonu Ve Akademik Mirası", *Journal of Academic Studies,* Nr. 9, s. 171-185. İstanbul.

Kutalmış, M. (2011). "İlk Dönem (1700-1917) Rus Türkolojisinin Temel Özellikleri", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, The Journal of International Social Research* Cilt: 7 Sayı: 31 Volume: 7.

Kutalmış, M. (2014a). "Sostoyanie Kazachskogo yazıka v protsesse Globalizatsii", *Sravnitel'no-Sopostavitel'noe yazıkoznanie v usloviyach globalizatsii: Problemı i perspektivı,* s. 272-281. Kazan.

Kutalmış, M. (2014b). "The short history of the comparative studies of the languages and dialects in Turkey", *Sravnitel'no-Sopostavitel'noe yazıkoznanie v usloviyach globalizatsii: Problemı i perspektivı,* s. 17-28. Kazan.

Kutalmış, M. (2019). "Kazakstannıng üştildi bilim berüw sayasatına akademiyalık taldaw", *Bolaşaqqa qadam, Ğılımiy-praktikalıq Konferentsiya*, s. 6-12. Kökşetav.

Küçükmehmetoğlu, Ö. (2023). *Abdurrahman Tevfik bin Muhammet Can, Sarf-ı Türki, Kazan Tatar Türkçesi Şekil Bilgisi (İnceleme, Aktarma, Metin, Tıpkıbasım, Dizin).* Ankara.

Nerimanoğlu, K. & Öner, M. (2008*). 1926 Bakü Türkoloji Kurultayı, Tutanaklar.* Ankara.

Orkun, H. N. (1932). (= Hüseyin Namık). *Türk Dünyası.* İstanbul.

Öner, M. (2024). "Türkiye'de Türk Dünyası Çalışmalarına Genel Bir Bakış", *Cumhuriyet'in 100. Yılına Bakış,* s. 85-120. Ankara.

Özkan, Nevzat. (2002). *Türk Dilinin Yurtları*. Ankara.

Sayılı, A. (2000). "Bilim ve Öğretim Dili Olarak Türkçe", *Bilim, Kültür ve Öğretim Dili Olarak Türkçe,* s. 325-590. Ankara.

Sharlak, Y. (2017). *Büyük Sovyet Ansiklopedisi'nde Türkler* (Ankara Üniversitesi, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara.

Starr, S. F. (2019). *Kayıp Aydınlanma – Arap Fetihlerinden Timur'a Orta Asya'nın Altın Çağı* (Çev. Y. S. İnanç). İstanbul.

Şamsutdinov, A. M. (1999). *Mondros'tan Lozan'a Türkiye Ulusal Kurtuluş Savaşı Tarihi 1918-1923.* İstanbul.

Şimşir, B. N. (1992). *Türk Yazı Devrimi.* Ankara.

Tekin, T. (1997). *Tarih Boyunca Türkçenin Yazımı.* Ankara.

Türk Alfabeleri. (1992). *Milletlerarası Çağdaş Türk Alfabeleri Sempozyumu, 18-20 Kasım 1992.* İstanbul.

Türk Dünyası El Kitabı. (1976). Ankara.

Türk Dünyası El Kitabı I-II-III. (1992). Ankara.

Tüzün, S. (1998). *İkinci Dünya Savaşı Yıllarında Türk İç Politikasında Dış Türkler Meselesi (1939-1945)*, (Basılmamış Doktora Tezi). Ankara.

Yeşilot O. et all. (2020). *Türk Dünyasında Ortak Alfabe, Uygulamalar, Arayışlar, Teklifler.* İstanbul.

Yılmaz, S. B. (2022). "Rus Dili ve Edebiyatına Genel Bir Bakış", *Geçmişten Günümüze Ruslar ve Rusya*, s. 257-285. Ankara.

gezegensel bir düşünce geliştirmeye ihtiyaç var" gerçeğini ilk fark edenlerden biriydi. Ve bu anlamda, "Cengiz Aytmatov, eserleri her zaman milyonlarca insana manevi destek, manevi zenginlik veren olağanüstü figürlerden biridir, gezegensel karakterli bir figürdür."[38] Yazarın düşüncesinin gezegensel doğası, ekoloji konularını, insanların kaderini gündeme getirdiğinde, karakterlerinin zihinsel durumlarını ortaya çıkardığında izlenebilir.

Cengiz Aytmatov, sadece yerli Kırgız halkını değil, aynı zamanda tüm Türk dünyasını dünya kamuoyuna her zaman layık bir şekilde temsil etmiştir. O, tüm Türk halklarının gururu haline gelmiş ve eserleri Kırgızistan'ın Türk dili edebiyatı hazinesinin zenginleşmesine büyük bir katkı sağlamıştır.

KAYNAKÇA

Türk dünyasının edebi şahsiyetleri Bakü Festivali'nde buluştu https://www.turksoy.org/ru-RU/novosti/2022-05-27-629f650f6aa4d

В академии наук состоялся международный конгресс, посвященный культуре, искусству и литературе тюркских народов https://azertag.az/ru/xeber/v_akademii_nauk_sostoyalsya_mezhdunarodnyi_kongress_posvyashchennyi_kulture_iskusstvu_i_literature_tyurkskih_narodov-2828661

Akmataliev A. Cengiz Aytmatov: Çelovek i Vselennaya [Cengiz Aytmatov: İnsan ve Evren]. – Bişkek: İlim, 2013. – SAYFA 576

Uluslararası Türk Kültür ve Kültür Hayatı Fonu, II. Okuma Yazma Şenliği ve Türk Dünyası Kitabı'nda aktif olarak yer aldı https://azertag.az/ru/xeber/mezhdunarodnyi_fond_tyurkskoi_kultury_i_naslediya_aktivno_uchastvuet_na_ii_festivale_literatury_i_knigi_tyurkskogo_mira-2651804

Ankara, «Kırgız-Türk Kültür ve Edebiyat İlişkileri» konferansına ev sahipliği yapıyor https://kabar.kg/news/v-ankare-prokhodit-konferentciia-kyrgyzsko-turetckie-sviazi-kul-tury-i-literatury/

Gabdulta Tukay ve Türk Edebiyatı. https://dzen.ru/a/ZFQAFYwdFwt21wKm

Cengiz Aytmatov. Yeteneğin inanılmaz olgunluğu // Şairin (Tukay) doğumunun 90. yıldönümüne adanmış bilimsel konferans ve yıldönümü kutlamalarının materyalleri. – Kazan: Tatarskoe kn. Yayın, 1979. Sayfa 219–220.

Nur-Sultan'da Türk edebiyatının klasiklerinden oluşan kitaplar tanıtıldı. https://www.google.com/search?q=

Uluslararası Türk Akademisi «Doğu Takımyıldızları» Konferansı Düzenlendi - https://www.aa.com.tr/ru/2456304

Barpa Alykulov'un 140. yıldönümü vesilesiyle Ankara şehrinde etkinlikler düzenlenmektedir. - https://www.turmush.kg/ru/news:2071658?from=portal&place=last

Цитаты известных личностей. - https://ru.citaty.net/tsitaty/640519-chingiz-torekulovich-aitmatov-chelovek-ne-umiraet-do-tekh-por-poka-zhivut-znavshie/ ılımlı#

Aytmatov Cengiz Torekuloviç. - https://ru.wikipedia.org/wiki/

Cengiz Aytmatov'u hatırlamak için beş neden. https://qalam.global/articles/cingiz-aitmatov-ru

Torekul Aytmatov. -https://ru.sputnik.kg/20191109/17-faktov-o-torokule-ajtmatove-1046179446.html

Türk Dünyası Kültür Başkenti, Aytmatov'un anısına saygı duruşunda bulundu. - https://www.turksoy.org/ru-RU/novosti/2018-04-25-5ae31be28a22e

Гордость тюркского мира: Чингиз Айтматов. - https://www.trtavaz.com.tr/haber/rus/avrasyadan/gordost-tyurkskogo-mira-chingiz-aytmatov/605f16c801a30a14081032b9

Aytmatov Ç. Çocukluk: Otobiyografik Anılar / Aytmatov. - Lisans .: Turar, 2011. – 208 sayfa.

Aytmatov Ch. Makaleleri. Performans. Deneme. Diyaloglar / C.Aytmatov. Moskova, 1998. – Öğr. Op. 7 ciltte, cilt 7. – 544 sayfa.

38 Kaskabasov S. Gezegensel düşünme. / S. Kaskabasov // Voprosy literatury i iskusstva. – 2008. – Hayır 3. – 38 sayfa.

Hainadi Z. Tolstoy'un Sanat Yöntemi. [Elektronik kaynak]. Erişim şekli: https://statuslady.ru › Çocuklar. (Erişim tarihi: 2.01.2022).

Aytmatov Ch. Koltso zhizni ili ne plyuy v nebo [Hayat Yüzüğü ya da Gökyüzüne Tükürme]. Moskova, 1998. – Sobr.soch.v 7-mi t., v.5. – 544 sayfa.

Cengiz Aytmatov ile yayınlanmamış röportaj. [Elektronik kaynak]. Şu adresten ulaşılabilir: https:// vesti. kg/obshchestvo/item/38949-neopublikovannoe-intervyuchingiza-aytmatova.html (Erişim tarihi: 2.01.2022).

Baitokova A. Rol' obshchechelovecheskikh tsennosti v proizvedeniyakh Ch. Aitmatov v vospitanii molodezhi [Ch. Aitmatov'un eserlerinde evrensel değerlerin gençliğin eğitimindeki rolü] / A. Baitokova // Vestnik Bishkekskogo gumanitarnogo universiteta im. K. Karasaev. – B., 2019. - Hayır4(50). - sayfa 164-167.

Tokoeva ZH.T. M. Auezov ve Kırgız Sineması. https://elibrary.ru/download/ elibrary_32843020_54466836.pdf

Aytmatov ve Halkın Şarkıcısı. – Almatı, "Zhazushy", 1977. – 86 s.

Akmataliev A. Cengiz Aytmatov: Yaşam ve Yaratıcılık / A. Akmataliev A. – Bişkek: Prosveshchenie, 1991. – 55 sayfa.

Aragon L. Samaya prekrasnaya istoriya v mire o lyubvi [Aşk hakkında dünyanın en güzel hikayesi] / L. Aragon // Kultura i zhizn. –1958. - Hayır 7.- sayfa 7-10.

Kaskabasov S. Gezegensel düşünme. / S. Kaskabasov // Voprosy literatury i iskusstva. – 2008. – Hayır 3. – 38 sayfa.

üzerinde derin etkiler bırakmıştır. Ahmet Yesevi'nin Türkçe yazdığı hikmetler, Türk dilinin gelişimini desteklemiş ve edebi bir kimlik kazandırmıştır. Ayrıca, Yesevi dervişlerinin ritüelleri ve pratikleri, Türk halk inançları ve geleneklerinde kalıcı izler bırakmıştır. Sosyal açıdan ise, Yesevi dervişlerinin Anadolu'ya göç ederek burada toplumsal ve kültürel bir dönüşüm sürecine katkıda bulunmaları, Yesevilik'in Türk kültürünü nasıl şekillendirdiğini göstermektedir.

Yesevilik, Türk dünyasında kültürel ve sosyal etkileşimleri derinleştiren bir rol oynamıştır. Yesevi dervişlerinin öğretileri, toplumsal dayanışmayı ve kardeşlik duygusunu pekiştirmiştir. Bu öğretiler, özellikle göçebe Türk toplulukları arasında sosyal düzeni sağlamış ve ortak bir kimlik oluşturulmasına katkıda bulunmuştur. Ahmet Yesevi'nin öğretileri ve tasavvufi pratikleri ile dini kurtuluş arayışında önemli bir yol gösterici olabilmektedir. Tarihsel ve teolojik bağlamda Yesevilik, manevi arınma ve Allah'a yakınlık vurgusuyla bireysel ve toplumsal düzeyde dini kurtuluşun mümkün olduğunu öne sürer. Günümüzde de Yesevilik, manevi arayış içinde olanlar için anlamlı bir rehber olacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

Ahmet Yesevi Üniversitesi https://www.ayu.edu.tr/hakkimizda/ahmet-yesevi-kimdir

Başgil, A. F. (1951). Din ve Laiklik. İstanbul: Yağmur Yayınları.

Baş E. (2011). Ahmed Yesevî'nin Bektaşîlik, Alevîlik Üzerindeki Etkileri ve Osmanlı Dini Hayatındaki İzleri. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 52.(2), 21-53.

DeWeese, D. (1994). Islamization and Native Religion in the Golden Horde: Baba Tükles and Conversion to İslam in Historical and Epic Tradition. Penn State University Press.

Durkheim, E. (2001). The Elementary Forms of The Religious Life. London: Oxford University Press.

Erarslan K (1991). Ahmed Yesevî: Dîvân-ı Hikmet'ten Seçmeler. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Eraslan K. (201-2024). Ahmed Yesevi. Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi. https://islamansiklopedisi.org.tr/ahmed-yesevi

Esin, E. (1978). İslamiyet'ten Önceki Türk Kültür Tarihi ve İslam'a Giriş. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Faroqhi, S. (2000). Subjects of the Sultan: Culture and Daily Life in the Ottoman Empire. I.B. Tauris.

Gölpınarlı A. (1958). Manakıb-ı Hünkar Hacı Bektaş'ı Veli Vilayet-name İstanbul: İnkilap Kitapevi.

Gökalp, Z. (2023). Türk Medeniyeti Tarihi. İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Hogg, M. A., ve Abrams, D. (1988). Social Identifications: A Social Sychology of Intergroup Relations and Group Processes. London, UK: Routledge.

İnan, A. (2017). Eski Türk Dini Tarihi. Ankara: Altınordu Yayınları.

Juergensmeyer, M. (2003). Terror in the Mind of God: The Global Rise of Religious Violence. California: University of California Press.

Kara, M. (2005). Türk Tasavvuf Tarihi Araştırmaları. İstanbul: Dergah Yayınları.

Karamustafa, A. (1993). Sufism: The Formative Period. Edinburgh: Edinburgh University Press.

Kenjetay D. (2003), Hoca Ahmet Yesevi'nin Ahlak Felsefesi, Ankara: Hoca Ahmet Yesevi Ocağı Yayınları.

Koenig, H. G. (2009). Research on Religion, Spirituality, and Mental Health: A Review. Canadian Journal of Psychiatry, 54(5), 283-291.

Köprülü, M. F. (2006). Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar. İstanbul: Dergâh Yayınları.

Köprülü. M. F. (2009). Türk Edebiyat Tarihi. İstanbul: Akçadağ Yayınları.

Lewis, B. (2002). The Emergence of Modern Turkey. Oxford: Oxford University Press.

Melikoff, I. (1998). Hacı Bektaş: Efsaneden Gerçeğe. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Ocak, A. Y. (1984). Türk Halk İnançlarında ve Edebiyatında Evliya Menkıbeleri. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Ocak, A. Y. (1993). "Türk Dünyasında Ahmed-i Yesevî Kültürünün Yayılışı", Milletlerarası Hoca Ahmed Yesevî Sempozyumu Bildirisi. Kayseri. 209-306.

Ocak, A. Y. (1996). Alevi ve Bektaşi İnançlarının İslam Öncesi Temelleri. İstanbul: İletişim Yayınları.

Smith, C. (2017). Religion: What it is, how it works, and why it matters. Princeton NY. Princeton University Press.

Togan, Z. V. (1981). Umumi Türk Tarihine Giriş. İstanbul: Enderun Kitabevi.

Tosun, N. (2016-2024). Yeseviye. Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi https://islamansiklopedisi.org.tr/yeseviyye

ÇAĞDAŞ TÜRK RESİM SANATINDA

YENİLİKÇİ ÇALIŞMALAR

Editör : Doç. Dr. Evrim Çağlayan

EĞİTİM
yayınevi

ÇAĞDAŞ TÜRK RESİM SANATINDA YENİLİKÇİ ÇALIŞMALAR

Editör: Doç. Dr. Evrim Çağlayan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-83-0
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

ÇAĞDAŞ TÜRK RESİM SANATINDA YENİLİKÇİ ÇALIŞMALAR
Editör: Doç. Dr. Evrim Çağlayan
VI+80 s., 135x215mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-83-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akbulut, D. (2011), *Türk Resmin Öncüleri*, (2. Baskı), İstanbul: Etik yayınları

Arslan, E. (2022), Fotogerçekçi ve Hipergerçekçi Sanat Akımlarının Simülasyon Kuramı Bağlamında İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi

Başkan, S. (1991), *19. Yüzyıldan Günümüze Türk Ressamları*, Kültür Bakanlığı

Baudrillard, J., (2005), *Sanat Komplosu; Sanat Dünyasının Kurduğu Komplo, Estetik Bir İllüzyon Üretmek, Üretilen Estetik İllüzyonu Yitirmek* (çev. O. Adanır), Sens & Tonka

Baudrillard, J. (2014), *Simülakrlar ve Simülasyon.* (9. Baskı). (çev. O. Adanır). Ankara: Doğu Batı

Baudrillard, J. (2016), *Simgesel Değiş Tokuş ve Ölüm*, (4. Baskı) (çev. O. Adanır). İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi

Berger, J. (2013), *Görme Biçimleri.* (19. Baskı). (çev. Y. Salman). İstanbul: Metis (Eserin orijinali 1972'de yayımlandı).

Burunsuz, M. (2021), "Gerhard Richter Eserlerinde Fotogerçekçi ve Soyut İfadelerin Değerlendirilmesi". *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 57 (2021 Şubat) s. 207–216. doi: 10.7816/ulakbilge-09-57-04

Çağlayan, E. (2023), Türk Resminde Toplumsal Gerçekçilik, Yeniler Grubu ve Nuri İyem, içinde (Eds. D.B. Çevik ve M. Yönsel), *Güzel Sanatlar Alanında Uluslararası Araştırma ve Değerlendirmeler*- Aralık 2023,109-122, Ankara: Serüven Yayınevi.

Çelenk, A. & Açıcı, F. K. (2022), Tasarımda Yeni Yaklaşımlar: Refik Anadol ve Makine Hatıraları, Akademik Sanat, DOİ: 10.34189/asd.2022.17.005, Sayı/Number 1, (2022): 73-86

Çoban, İ. ve Kılıçoğlu, B. (2018), Dijital Çağda Sanatın Akışı: Refik Anadol'un Eriyen Hatıralar Sergisi

Örneği, Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl: 5, Sayı: 25, s. 230-243

Eroğlu, Ö. (2019), *Türkiye'de Resim Sanatı*, (İkinci Baskı), İstanbul: Tekhne Yayınları.

Ersoy, A. (1998), *Günümüz Türk Resim Sanatı (1950'den 2000'e),* İstanbul: Bilim Sanat Galerisi

Ertok, A ve Mızrak, R.N. (2024), Gaze Kavramı Üzerinden Tüketim Toplumunda Dijital Sanatın Dönüşümü ve Yapay Zekâ, içinde (Ed. E. Çağlayan), *Türk Plastik Sanatlarında Güncel Araştırmalar I,* Konya: Eğitim Yayınevi.

Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi 3. (1997), İstanbul: YEM yayınları

Karaca, G. (2011), Simülasyon Etkisinde Resim Sanatı, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Kaya, Y. (2018), Jean Baudrillard'ın Simülasyon Kuramı ve Tansel Türkdoğan'ın Sanat Uygulamaları. Sanat Yazıları, (39): 313-32.

Kaya, Y. (2023), Disiplinlerarası Bir Yaklaşım Olarak, Resimsel Perspektifin Edebi Metinler Üzerindeki Etkisini Örnek Eserler Üzerinden Okumak, *Malatya Turgut Özal Üniversitesi İnsanat: Sanat Tasarım ve Mimarlık Araştırmaları Dergisi*, C.3, S:2, s.281.-292.

Kocalan, M. (2018), Bir Güncel Sanat Pratiği Olarak Algı Yanılsaması, Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Oğuzhan, Ö. (2020), Dijital Sanat ve Yeniden Üretim ve Refik Anadol, (Editörler: A. İGİT & Ö. SAYILGAN) *Dijital İletişim-Kuram ve Araştırmaları* 1. Basım, Ankara:Nobel.

Öz, Ç. (2009), Simülasyon Kuramının Güncel Sanat Pratiği İçerisinde Çözümlenmesi, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Özrili, Y. (2023), Hipergerçekçilik perspektifinden Uygur sanatının simülasyon ve simülakrlarla inşa edilen dünyası. *Edebiyat ve Beşeri Bilimler Dergisi,* 71, 77-90.

Shanken, E. A. (2012), *Sanat ve Elektronik Medya*, (çev. O. Akınhay), İstanbul: Akbank Kültür ve Sanat.

Tunç, M. (2024), Türk Plastik Sanatlarında Özgün Baskı Resim Sanatı, içinde (Editör: Doç. Dr. E. Çağlayan), *Türk Plastik Sanatlarında Güncel Araştırmalar I,* Konya: Eğitim Yayınevi.

İnternet Kaynakları

(URL-1). https://ropac.net/artists/63-ron-mueck/ (Erişim Tarihi: 07.06.2024)

(URL-2). https://interaktif.istanbulmodern.org/dosya/2234/taner-ceylan_2234_7218946.pdf (Erişim Tarihi: 07.06.2024)

(URL-3). https://tanerceylan.com/paintings/ (Erişim Tarihi 07.06.2024)

(URL-4). Eriyen Hatıralar, https://refikanadol.com/works/melting-memories, (Erişim tarihi: 04/06/2024)

(URL-5). Gözetimsiz - Makine Halüsinasyonları MoMA, https://refikanadol.com/works/unsupervised/ (Erişim tarihi: 04/06/2024)

(URL-6) https://refikanadol.com/works/machine-hallucinations-sphere/ Erişim tarihi: (02/06/2024)

Öğdül, R. (2013) Gölgelerin Tekinsizliği, http://www.tanselturkdogan.com/rahmi- ogdul-golgelerin- tekinsizligi/ (Erişim tarihi: 15/05/2024)

Türkdoğan, T. (2019) İmgenin Gücü https://ankarakultursanat.com/tansel-turkdogan-resim-sergisi-imgenin-gucu, (Erişim tarihi: 24.06.2024)

Görsel Kaynaklar

Görsel 1: https://www.gerhard-richter.com/en/art/paintings/photo-paintings/everyday-life-18/ (Erişim Tarihi 24.06.2024)

Görsel 2: https://ropac.net/artists/63-ron-mueck/works/11739-ron-mueck-couple-under-an-umbrella- (Erişim Tarihi 25.05.2024)

Görsel 3: https://www.unlimitedrag.com/post/nur-kocak-uzerine /Erişim tarihi: 07.06.2024

Görsel 4: https://tanerceylan.com/resignation-teslimiyet/ 06.05.2024

Görsel 5: http://www.tanselturkdogan.com/calismalar-works/kanvaslar-canvases/ Erişim tarihi: 04/06/2024

Görsel 6: https://www.pilevneli.com/tr/exhibitions/17/works/image_standalone1101/ Erişim Tarihi: 12.06.2024

Görsel 7: https://refikanadol.com/works/machine-hallucinations-sphere/ Erişim Tarihi: 05.06.2024

KAYNAKÇA

Alakuş, A. O., & Mercin, L. (2019). *Sanat eğitimi ve görsel sanatlar öğretimi.* Ankara: Pegem Akademi.

Almelek İşman, S. (2017). Çağdaş Türk Resminde Müzik ve Dans İmgeleri. *Journal Of International Social Research*, *10*(54).

Angay, E., & Çakar, N. (2024). Türk Resim Sanatında Geometrik Soyutlamanın Temelleri ve Erol Akyavaş'ın Eserlerine Yansımaları. *Vankulu Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (13), 57-69.

Arda, Z. (2015). Türk Halk Kültüründe" Korkuluk" İmgesi ve Neşet Günal'ın Resimlerine Yansımaları. *Milli Folklor*, *27*(108).

Ataman, I. (2007). *Bir Yorumlama Yöntemi Olarak Hermeneutik: Erol Akyavaş Üzerine Bir İnceleme*. Master's thesis, Anadolu University.

Ateş, Ö. K. (2020). Resimde Gölgenin Kullanımı ve Burhan Doğançay'ın Yapıtlarında Gölge. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, (26), 497-515.

Ayvazoğlu, B. (2023). Harflerin Melekleri: Medresetü'l-Hattâtîn'den Günümüze Gelenekli Sanatlarımız. *Lale*, (8), 50-67.

Benjamin, R., & Ashjian, C. (2015). *Kandinsky and Klee in Tunisia*. Univ of California Press.

Bloom, B. (1997). *The Reign of Narcissism*. In B. Bloom (Ed.), *Present Tense: Rock & Roll and Culture* (pp. 14-19). University of Chicago Press.

Bozdemir, Ö. (2012). *Fikret Mualla Saygı örneğinde sanatçı yaşantısının sanat yapıtıyla ilişkisi*. Master's thesis, Dokuz Eylül Üniversitesi.

Boztunalı, Z. S., & Başbuğ, F. (2017). Minimal Symmetrical Fictional Forms and Monumental Painting Conception that is integrated with Space in the Art of Adnan Çoker. *Innovation and Global Issues In Social Sciences*, 1123-1131.

Burunsuz, M. (2018). Mehmet Güleryüz Eserlerinde Figür ve Mekân Çözümlemeleri. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, *7*(51), 1315-1318.

Cavallaro, D. (2013). *Synesthesia and the Arts*. McFarland.

Cengiz, O. (2017). *1950 Sonrası Türk Resim Sanatında Varoluşçuluğun Etkileri*. Güzel Sanatlar Enstitüsü Resim Anasanat Dalı. Yüksek Lisans Tezi.

Chatzoudas, Ç. M., & Günaydın, Ş. (2020). Toplumsal Gerçekçilik Hareketi İçinde Kadın Bir Sanatçı Olarak Neş'e Erdok. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, *8*(24), 383-398.

Chen, B. (2021, January). Research on the Experience of Interactive Art From the Perspective of Reception Aesthetics. In *The 6th International Conference on Arts, Design and Contemporary Education (ICADCE 2020)* (pp. 39-42). Atlantis.

Clyne, S. (2019). *Synesthesia and the Contour Method of Drawing.* Master's Thesis, Harvard University Harvard Extension School, Cambridge.

Cytowic, R. E. (2002). *Synesthesia: A Union of the Senses*. MIT Press.

Cytowic, R. E. (2003). *The Man Who Tasted Shapes*. MIT Press.

Cytowic, R. E., & Eagleman D. M. (2009). *Wednesday Is Indigo Blue: Discovering the Brain of Synesthesia.* Cambridge, MA: MIT.

Çelik, F. (2018). *Romantik ve Sembolist Şiirde Sinestezi: Edebi Metinleri Duyulardan Hareketle Bir Okuma Denemesi.* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Day, S. A. (2005). Some demographic and socio-cultural aspects of synesthesia. *In Robertson, L. C., & Sagiv, N. (Eds.), Synesthesia: Perspectives from cognitive neuroscience* (pp. 11-33). Oxford University Press.

Day, S. (2016). *Synesthetes*. North Charleston: SC: CreateSpace.

Dekker, A. (2003). Synaesthetic performance in the club scene. In *3rd Conference on Computational Semiotics for Games and New Media* (p. 24).

Dmytrenko, N. (2017). Verbal Synesthesia as a Source of Artistic Image. In *Conference Organızıng Commıttee* (p. 31).

Durmuş, M. (2001). Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun Şiirlerinde Işık ve Renk Unsuru. *Türkoloji Dergisi*, *14*(1).

Dyck, D. (2016). Writing Wisdom: George Herbert's Synesthetic Poetics. *Christianity & Literature*, *66(1),* 39-56.

Eleştirel Kültür (2022). *Gamze Gökçen ile Sinestezi ve Renkler Üzerine.* Retreived from https://www.ekdergi.com/gamze-gokcen-ile-sinestezi-ve-renkler-uzerine/

Flynn, R. (2015). *A Different Way of Sensing the World: Live Art and Synesthesia*, Master Dissertation, Waterford Institute of Technology, Waterford.

Gage, J. (1999). Color and Meaning: Art, Science, and Symbolism. Berkeley: University of California Press.

Göktepeliler, Ö., & Aksoy, Ş. (2022). Sanat eğitiminde sinestezi ve yaratıcılık. *Journal of Arts*, *5*(1), 9-19.

Gudova, M., Lisovetc, I., & Tapilina, E. (2016). The Formation of Sensual Synesthesia Abilities in Contemporary Art Education, *The European Proceedings of Social & Behavioural Sciences*, 705-713, doi: 10.15405/epsbs.2016.11.73.

Gündüz, Y. K. (2021). Toplumsal Gerçekçilik ve Çağdaş Türk Resmi Perspektifinde Öyküleyici Yorumlarıyla Neş'e Erdok. *Art-e Sanat Dergisi*, *14*(28), 1028-1051.

Hacıosmanoğlu, C. (2004). *Fikret Mualla ve resim*. Master's thesis, Sakarya Üniversitesi.

Harrison, J. E. (2001). *Synaesthesia: The Strangest Thing*. Oxford University Press.

Hejazi, R., & Amani, H. (2022). An Analysis and Review of Erol Akyavaş's Calligraphic Works in the Cultural Context of Modern Turkey. *Journal of Art and Civilization of the Orient*, *10*(37), 5-18.

Kahn, D. (2001). *Noise, Water, Meat: A History of Sound in the Arts*. MIT Press.

Kaleli, A. O. (2019). *Strüktür bağlamında ritim olgusunun çağdaş Türk resim sanatına yansıması*. Master's thesis, Necmettin Erbakan University.

Kandinsky, W. (1912). *Concerning the Spiritual in Art*. Dover Publications.

Karter, Ç. S. (2024). Soyut Sanatın Mistik Boyutu: Wassily Kandinsky ve Erol Akyavaş'ın Eserleri Üzerine Bir İnceleme. *The Journal of Turk-Islam World Social Studies*, *11*(40), 100-127.

Kıvrak, E. (2010). *Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun Türkiye'deki sanat eğitimine resim-şiir ilişkisi bağlamında katkıları*. Master's thesis, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Kosslyn, S. M., & Thompson, W. L. (2003). *The Case for Mental Imagery*. Oxford University Press.

Koşar, E. (2010). Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun "Karadut" Şiirinde Halk Kültürü İzleri. *MSGSÜ Sosyal Bilimler*, (2), 81-88.

Kuby, C. R. (2013). Evoking emotions and unpacking layered histories through young children's illustrations of racial bus segregation. *Journal of Early Childhood Literacy*, *13(2),* 271-300.

Lee, H. C. (2018). *Synaesthesia Materialisation, Approaches to Applying Synaesthesia as a Provocation for Generating Creative Ideas Within the Context of Design.* Doctoral Dissertation, Royal College of Art Innovation Design Engineering, London.

Maggio, T. (2016). De-schooling Product Design Education, an Experimental Physical Approach. *Usage guidelines*, 313.

Marks, L. E. (1987). *On Cross-Modal Similarity: Auditory-Visual Interactions in Speeded Discrimination*. Journal of Experimental Psychology: Human Perception and Performance, 1(3), 284-290.

Marks, L. E. (2014). *The unity of the senses: Interrelations among the modalities*. Academic Press.

Mulvenna, C. M. (2014). *Synaesthesia and creativity. The Oxford handbook of synaesthesia.* Oxford: Oxford University.

O'Neill, S. (2019). Synaesthesia and cycling data art: towards cross-modal representations of self-tacking cycling data. *Digital Creativity*, *30(2),* 127-140.

Öner, F. K. (2018). Figürden Sözcüklere: Komet'in Resimleri ile Şiirleri Arasındaki İlişki. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, *6*(27), 1095-1121.

Rakhmanova, O. (2017). The methodology for development of artistic and creative synaesthetic perception of younger school students on integrated lessons of musical art.

Ramachandran, V. S., & Hubbard, E. M. (2001). Synaesthesia: A Window into Perception, Thought and Language. *Journal of Consciousness Studies*, 8(12), 3-34.

Serrano, M. J. (2013). Why study synesthesia? What can that teach us about ourselves ?. *Theoria Et Historia Scientiarum Ed. Nicolaus Copernicus University, 10,* 177-194.

Sidoroff-Dorso, A. V., Day, S. A., & Jewanski, J. (2020). *Synaesthesia: Opinions and Perspectives*. Dortmund, German: GmbH.

Simner, J., & Hubbard, E. M. (2013). *Oxford Handbook of Synesthesia*. Oxford University Press.

Sönmez, H. (2018). Mimar Ressamlarımız: Cihat Burak, Nuri Abaç, Ruzin Gerçin, Erol Akyavaş. *Sosyal Araştırmalar ve Davranış Bilimleri*, *4*(6), 311-319.

Şen, E., & Koç, Ş. Z. (2021). Fahrelnisa Zeid'in Türk Resim Sanatina Etkisi. *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi*, *4*(7), 671-687.

Taberham, P. (2013). Correspondences in Cinema: Synaesthetic Film Reconsidered. *Animation Journal, 21,* 47-68.

Tokdil, E. (2015). *1940-1970 Dönemi Türk Resminde Soyut Eğilimler, Içerik Cozümlemesi ve Fikret Mualla*. Master's thesis, Dokuz Eylul Üniversitesi.

Van Campen, C. (2008). *The Hidden Sense: Synesthesia in Art and Science*. MIT Press.

Varnedoe, K., & Karmel, P. (1998). *Jackson Pollock: Key Interviews and Texts*. Museum of Modern Art.

Ward, J. (2006). *The Frog Who Croaked Blue: Synesthesia and the Mixing of the Senses*. Routledge.

Ward, J. (2013). *Synesthesia*. Annual Review of Psychology, 64(1), 49-75.

Xian, Y., & You, L. (2019, December). Research on Practices of Experiential Teaching in Music Courses of Elementary Schools. In *5th Annual International Conference on Social Science and Contemporary Humanity Development (SSCHD 2019)* (pp. 133-137). Atlantis.

Yavuz, F. (2023). *1970'li Yıllar Sürecindeki Türkiye'de Baskı Sanatlarında Figüratif ve Soyut İmgeler*. Master's thesis, Anadolu University.

Yazkaç, P. (2019). Çağdaş Türk Resim Sanatında Avangart Bir Sanatçı: * Fahrelnissa Zeyd. *The Journal Of Academic Social Science*, *75*(75), 198-212.

Yunosova, V., Alekseeva, L., Hlazova, S., Kornienko, S., & Shkola, G. (2020). Phenomenon of Sound Synesthesia in the Development of Students Creative Thinking. *Journal of History Culture and Art Research, 9(2),* 147-164. doi: http://dx.doi.org/10.7596/taksad.v9i2.2351

Zeki, S. (2002). *Inner Vision: An Exploration of Art and the Brain*. Oxford: Oxford University Press.

KAYNAKÇA

Acar, Salih (1998). http://earsiv.sehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11498/410 41/001605401015.pdf?sequence=1, Erişim Tarihi: 26.09.2020.

Armutçu, Emel (2001). http://earsiv.sehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11498 /40609/001521271006.pdf?sequence=1, Erişim Tarihi: 26.09.2020.

Balcı, Fatih. (2013). *Sanat Eleştirisine Giriş* (1. Baskı). İstanbul: Kriter Yayınları.

Günel, Burhan. (1998). *Doku Sanat Galerisi Karma Resim Sergisi Kataloğu* (1. Baskı), İstanbul: Sitebank Yayınları.

Günyaz, Abdulkadir (1996). *Salih Acar*. http://earsiv.sehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstrea m/handle/11498/52973/001615448001.pdf?sequence=1&isAllowed=y, Erişim Tarihi: 26.09.2020.

Güvemli, Zahir (1957). *Fikir ve Sanat Köşesi*. http://earsiv.sehir.edu.tr:8080/xmlui/b itstream/handle/11498/40614/001521255006.pdf?sequence=1&isAllowed=y, Erişim Tarihi: 26.09.2020.

Dicleli, Özgür (1984). http://earsiv.sehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11498/4 0612/001521268006.pdf?sequence=1&isAllowed=y, Erişim Tarihi: 26.09.2020.

Erinç, Sıtkı M. (2004). *Sanat Psikolojisi 'ne Giriş* (2. Baskı). İstanbul: Ütopya Yayınları.

Han, Gürkan (1978). *Kapalı Galeriler Yerini Doğaya Bıraktı*. http://earsiv.sehir.edu. tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11498/40640/001641414010.pdf?sequence=1 , Erişim Tarihi: 26.09.2020.

Köksal, Ahmet (t.y). http://earsiv.sehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11498/40 625/001521280006.pdf?sequence=1, Erişim Tarihi: 26.09.2020.

Tanaltay, Erdoğan. (1999). *Sanat Ustalarıyla Bir Yaşam* (3. Baskı). İstanbul: Tekin Yayınevi.

Taner, Haldun (1983). http://earsiv.sehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11498/40626/001521262006.pdf?sequence=3, Erişim Tarihi: 26.09.2020.

Sanal, 1. (t.y.). *Salih Acar Hayatı ve Eserleri.* https://www.istanbulsanatevi.com/turk-ressamlar/salih-acar-hayati-ve- eserleri/, , Erişim Tarihi: 28.09.2020.

Sanal, 2. t.y.). http://earsiv.sehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11498/40608/00152126 3006.pdf?sequence=1&isAllowed=y, Erişim Tarihi: 26.09.2020.

Sanal, 3. (1983). http://earsiv.sehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11498/40629/00152126 5006.pdf?sequence=3&isAllowed=y, Erişim Tarihi: 26.09.2020.

Sanal, 4. (1998). http://earsiv.sehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11498/40615/00152127 2006.pdf?sequence=1&isAllowed=y, Erişim Tarihi: 26.09.2020.

Sanal, 5. (t.y). http://earsiv.sehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11498/40613/00152127 0006.pdf?sequence=1&isAllowed=y, Erişim Tarihi: 26.09.2020.

Tanaltay, Erdoğan. (1999). *Sanat Ustalarıyla Bir Yaşam* (3. Baskı). İstanbul: Tekin Yayınevi.

GÖRSEL KAYNAKÇA

Görsel-1. https://www.artiummodern.com/en/product/1364261/salih-acar1927-2001, Erişim Tarihi: 26.12.2020.

Görsel-2.Sağ. http://earsiv.sehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11498/40644/0 01595447013.pdf?sequence=1, Erişim Tarihi: 26.12.2020.

Görsel-2.Sol. http://earsiv.sehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11498/40685/00 595442013.pdf?sequence=1, Erişim Tarihi: 26.12.2020.

Görsel-3. https://www.artiummodern.com/urun/1707728/salih-acar1927-2001-kuslar -imzali-1984-kagt-uzerine-guaj-35-x-50-cm, Erişim Tarihi: 26.12.2020.

Görsel-4. http://earsiv.sehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11498/40651/00610 532016.pdf?sequence=1, Erişim Tarihi: 26.12.2020.

Görsel-5. https://www.onlinemuzayede.com/urun/2567137/salih-acar-kuslar, Erişim Tarihi: 26.12.2020.

KAYNAKÇA

Akdağlı, S. (2007) 1950 Sonrası Türk Resminde Soyut Eğilimler. Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Berk, N. Ve Turani, A. (1981). *Çağdaş Türk Resim Sanatı Tarihi*. C. 2. İstanbul: Tiglat Yayınları.

Çağlayan, E. (2020). Resim Atölye Derslerinde Üretilen Özgün Çalışmalarda Konu Seçimine Etki Eden Etmenlerin Öğrenci Görüşleri Bağlamında İncelenmesi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International, 10*(1), 432-454. https://doi.org/10.18039/ajesi.682049.

Çağlayan, E. (2011). 1950 Sonrası Türkiye'de Toplumsal Yapı ve Türk Resim Sanatına Etkileri. Bayraktar, N., İlisulu, T. İ., Tataroğlu, E., Türkdemir, P. (Editör). *1. Sanat ve Tasarım Eğitimi Sempozyumu Dün Bugün Gelecek* (160-162). Ankara: 27-28-29 Nisan 2011.

Çıray, H. (1992). Soyut Sanatın Çağdaş Türk Resmine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Eroğlu, Ö. (2019). *Türkiye'de Resim Sanatı*. İstanbul: Tekhne Yayınları.

Ersoy, A. (1998). *Günümüz Türk Resim Sanatı*. İstanbul: Bilim Sanat Galerisi Yayınları.

Gezen, M. C. (2016). Cumhuriyetten Günümüze Türk Resminde Eşzamanlı Devinim. Yüksek Lisans Tezi Konya: Selçuk Üniversitesi.

Gompertz, W. (2022). *Pardon Neye Bakmıştınız.* (çev. S. Evren). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

İbrahimgil, M. Z. (2011). *Sanat Tarihi 1*. Ankara: KozaYayın.

Koçak, O. (2023). *Modern Ve Ötesi Elli Yılın Sanatına Kenar Notları*. İstanbul: Everest Yayınları.

Kurt, E. K. (2008). Çağdaş Türk Sanatında Soyut Resim. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.

Özmen, F. Ve Dalkıran, A. (2022). Çağdaş Türk Resminde Güvercin Teması: Ferruh Başağa-Orhan Peker-Kadir Şişginoğlu Örneği. *Uluslararası İnsan ve Sanat Araştırmaları Dergisi*. Sayı 3: 195-212.

Özüçer, A. (2020). Ferruh Başağa Ve Türk Resminde Dışavurumculuk. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.

Sözen, M. Ve Tanyeli, U. (2018). *Sanat Kavramları Ve Terimler Sözlüğü*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Şener, Ş. (2010). 20. Yüzyıl Soyutlama Sürecinde Geometrik Biçimlemenin Türk Resim Sanatına Yansıması. Yüksek Lisans Tezi. Edirne: Trakya Üniversitesi.

Tanpınar, A. H. (2000). Resim Sergisi- Ferruh Başağa Kataloğu. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

URL-1: Okuma Atlası Sanat. http://sanatokuma.blogspot.com/p/ferruh-basaga.html (E.T.: 27.05.2024).

Yaşar, N. (2019). Türk Resim Sanatında Soyut Eğilimler. *Konya Sanat Dergisi.* Sayı 2: 1-14.

GÖRSEL KAYNAKÇA

Resim 1: Yaşar, N. (2019). Türk Resim Sanatında Soyut Eğilimler. *Konya Sanat Dergisi.* https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/907598 (E.T.: 14.05.2024).

Resim 2: Akdağlı, S. (2007) 1950 Sonrası Türk Resminde Soyut Eğilimler. Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi. https://www.atauni.edu.tr/yuklemeler/0e9a40de4c116469cdfb953f24116e2a.pdf (E.T.:14.05.2024).

Resim 3: URL-1: http://lebriz.com/pages/artist.aspx?section=130&lang=TR&artistID=594&periodID=-1&pageNo=0&exhID=0&bhcp=1&sortBy=retro&sortDir=ASC (E.T.:14.05.2024).

Resim 4: Özüçer, A. (2020). Ferruh Başağa Ve Türk Resminde Dışavurumculuk. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi. https://www.researchgate.net/publication/347355860_FERRUH_BASAGA_VE_TURK_RESMINDE_DISAVURUMCULUK (E.T.:14.05.2024).

Resim 5: Özmen, F. Ve Dalkıran, A. (2022). Çağdaş Türk Resminde Güvercin Teması: Ferruh Başağa-Orhan Peker-Kadir Şişginoğlu Örneği. *Uluslararası İnsan ve Sanat Araştırmaları Dergisi*. Sayı 3: 195-212. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2121144 (E.T.:15.05.2024).

Resim 6: URL-2: http://sanatokuma.blogspot.com/p/ferruh-basaga.html (E.T.:27.05.2024).

Resim 7: URL-3: https://www.istanbulsanatevi.com/sanatcilar/soyadi-b/basaga-ferruh/ferruh-basaga-soyut/ (E.T.:27.05.2024).

Resim 8: Özüçer, A. (2020). Ferruh Başağa Ve Türk Resminde Dışavurumculuk. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi. https://www.researchgate.net/publication/347355860_FERRUH_BASAGA_VE_TURK_RESMINDE_DISAVURUMCULUK (E.T.:27.05.2024).

TÜKETİCİ DAVRANIŞLARI-VI

Güncel Akademik Çalışmalar

Editör
Doç. Dr. Davut KARAMAN

EĞİTİM
yayınevi

TÜKETİCİ DAVRANIŞLARI – VI
GÜNCEL AKADEMİK ÇALIŞMALAR
Editör: Doç. Dr. Davut Karaman

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-78-3
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
TÜKETİCİ DAVRANIŞLARI – VI
GÜNCEL AKADEMİK ÇALIŞMALAR
Editör: Doç. Dr. Davut Karaman
X+336 s., 135x215mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-78-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

ABU-DAABES, A. (2018), "Islamic marketing paradoxes: a way to understand it again...", *Journal of Islamic Marketing*, Vol. 9 No. 2, pp. 329-337.

AJAIB, N. Ve R. ALTUNIŞIK, (2022) Emerging Modest Fashion Industry: What Plays a Greater Role in Modest Dressing, Religion or Culture? Implications for Strategic Marketing, Editör, Baker Ahmad Alserhan, Veland Remadani, Yusuf Zeqiri ve Leo-Paul Dana, *Strategic Islamic Marketing – A Roadmap for Engagging Muslim Conusmers*, pp. 251-268, Springer Publishing.

ALSERHAN, B.A. (2010), On Islamic branding:brands as good deeds, *Journal of Islamic Marketing,* Vol. 1, No.2, pp. 101-16.

ALSERHAN, B.A. (2011), *The Principles of Islamic Marketing*, Asgate Publishing Comp.

AMERİCAN HALAL FOUNDATION (2024), Global Halal Market Statistics, https://halalfoundation.org/resource/global-halal-market-statistics/

AMERİCAN HALAL FOUNDATION (2024b), The Untapped Market for Halal Pharmaceuticals, https://halalfoundation.org/the-untapped-market-for-halal-pharmaceuticals/

ASNAWİ,N., B.M. SUKOCO ve M.A. FANANI (2018), Halal product consumption in international chain restorants among global Moslem consumers, *International Journal of Emerging Markets,* Vol. 13, No. 5, pp. 1273-1290.

BAĞIŞ, B. ve M. YILMAZ (2020), Türkiye'de İslami Finansın Gelişimi ve Hukuki Yapısı, *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi,* Cilt 9, Sayı, 5, ss. 3148-3173.

CHAUDRY, M.M:, M.A. JACKSON, M.M. HUSSAINI ve M.N. RIAZ (2000), *Halal Industrial Production Standarts*, Publisher J&M Food Products Compnay.

CITY ISLAMIC (2024), City Bank Introduces City Islamic, https://islamic.citybankplc.com/

CREDENCE RESEARCH (2024), Halal Tourism Market, https://www.credenceresearch.com/report/halal-tourism-market

ÇEKER, O. (2021), Helal Gıda Anlayışımız, *Helal ve Etik Araştırmalar Dergisi,* No. 3/1, ss.1-10.

DİSCOVER EVENTS (2024), World Halal Market Running to 10 Trillion, https://discoverevents.com.tr/en/world-halal-market-running-to-10-trillion/

DÜNYA HELAL BİRLİĞİ (2024), *Helal Enerji Standardizasyonu*, https://www.dunyahelalbirligi.org/helal-enerji/

ELASRAG, H. (2022), *Halla Industry: Challenges and Oppurtunities*,

EL-BASSIOUNY, N. (2014), "The one-billion-plus marginalization: toward a scholarly understanding of Islamic consumers", *Journal of Business Research*, Vol. 67 No. 2, pp. 42-49.

EL-BASSIOUNY, N.M., Wilson, J.A. and Esmat, S. (2017), "An Islamic macromarketing perspective on sustainability", *Journal of Islamic Marketing*, Vol. 8 No. 2, pp. 187-203.

EL-BASSIOUNY, N. (2015), "Where is 'Islamic marketing' heading? A commentary on Jafari and Sandikci's (2015) 'Islamic' consumers, markets, and marketing", *Journal of Business Research*, Vol. 69 No. 2, pp. 569-578.

FACT.MR (2024), Halal Logistics Market, https://www.factmr.com/report/halal-logistics-market

FISCHER, J. (2008), *Religion, science and markets: Modern halal production, trade and consumption,* EMBO reports(2008)9: 828 - 831 https://doi.org/10.1038/embor.2008.156

GÜNEŞ, Z.S. ve H. YETİM (2020), Helal Gıda Üretimi ve Tüketimi, *Journal of Halal Life Style,* No. 2/2, ss. 70-94.

GÜRCAN, Z. D. (2024), Tesettür modası mı, Ölçülü Giyim mi?, https://perspektif.eu/2024/07/02/tesettur-modasi-mi-olculu-giyim-mi/

HALALS.COM.TR (2024), Dünya Çapında Helal Ürün Pazarının Geleceği, https://halalcs.com.tr/blog/dunya-capinda-helal-urun-pazarinin-gelecegi/

HALAL FOOD COUNCİL USA (2024), The Halal Market Boom: Opportunities and Challenges for Entrepreneuers, https://halalfoodcouncilusa.com/the-halal-market-boom-opportunities-and-challenges-for-entrepreneurs/

IMARAT CONSULTANTS, (2024), An Overview of the Global Halal Market, https://www.halalrc.org/images/Research%20Material/Presentations/overview%20of%20global%20halal%20market.pdf

İMAMI GAZALİ (2015), *Helaller ve Haramlar*, Çelik Yayınevi, İstanbul.

ISLAM, M.M., M.S. AbTALİB ve N. MUHAMAD (2023), Challenges of Halal Standards and Halal Certification for Islamic Marketing, *Muslim Business and Economics Review*, Vol. 2, No. 1, ss. 105-124.

KAHRAMAN, A. (2022), "Helal ve Haram", Tubitak Bilim ve Toplum Başkanlığı, Popüler Bilim Yayınları, https://ansiklopedi.tubitak.gov.tr/ansiklopedi/helal_ve_haram

MARKET RESEARCH FUTURE, (2024), Global Islamic Finance Market Review, https://www.marketresearchfuture.com/reports/islamic-finance-market-23027

MUSA, R. (2014), "Factors influencing attitude towards halal cosmetic among young adult urban Muslim women: a focus group analysis", *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, Vol. 130, pp. 129-134.

PEHLİVAN, P. (2016), Türkiyede Katılım Bankacılığı ve Bankacılık Sektöründeki Önemi, *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi,* Cilt, 16, sayı 31, ss. 296-324.

PRAYUDA, D., S. ARBY, I. Adli ve S. AL-AYUBİ (2023), Halal Industry: Opportunities and challenges in the global market, https://www.researchgate.net/publication/377001879_HALAL_INDUSTRY_OPPORTUNITIES_AND_CHALLENGE_IN_THE_GLOBAL_MARKET#:~:text=However%2C%20there%20are%20several%20challenges,shortage%20of%20halal%20product%20manufacturers.

PRESEDENCE RESEARCH (2024), Halal Cosmetics Market Size, Share, and Trends 2024-2034, https://www.precedenceresearch.com/halal-cosmetics-market#:~:text=The%20global%20halal%20cosmetics%20market,12.1%25%20from%202023%20to%202032.

RAHIM, N.F. (2016), Consumer behavior, perception and planning towards halal marketing, *Advances in Islamic Finance, Marketing and Management:An Asian Perspective*, Emerald Group Publishing Limited.

RIAZ, N.N. ve M.M. CHAUDRY (2017), *Halal Food Production,* CRC Press.

SAFITRI, D.,SURIPTO, AGUNG, M. Ve N. EFENDI (2022), Differences in Perceptions Between Muslin and Non-Muslim Consumers in purchasing

Intention of Halal Food in Indonesia, *American Journal of Humanities and Social Sciences Research (AJHSSR),* Vol., 6, No. 7, pp. 12-23.

SANDIKCI, Ö. (2011), "Researching Islamic marketing: past and future perspectives", *Journal of Islamic Marketing*, Vol. 2 No. 3, pp. 246-258.

SAVAŞ, H. Ve Z. KARAKAŞ KELTEN, (2023), Helal Lojiistik ve Boyutları: Sistematik Literatür Taraması, *Academic Platform Journal of Halal Lifestyle,* Cilt 5, No.2, ss. 78-94.

SHADİD, S., F. AHMED ve U. HASAN (2018), A qualitative investigation into consumption of halal cosmetic products: the evidence from India, *Journal of Islamic Marketing,* Vol.9, No. 3, pp. 484-503.

SHAH ALAM, S. ve MOHAMAD SAYUTI, N. (2011), "Applying the theory of planned behavior (TPB) in halal food purchasing", *International Journal of Commerce and Management*, Vol. 21 No. 1, pp. 8-20.

SHAH, S.A., M.H. BHUTTO ve S.M. AZHAR (2020), Integrative review pf Islamic Marketing, *Journal of Islamic Marketing,* Vol. 7, https://www.emerald.com/insight/1759-0833.htm

SPHERICAL INSIGHT (2024), Global Fashion Markaet Size, https://www.sphericalinsights.com/reports/halal-fashion-market

STATISTA (2024a), Global halal consumer spending valu by category, https://www.statista.com/statistics/1232904/global-halal-consumer-spending-value-by-category/, March 22.

STATSITA (2024b), market value of cosmetics worldwide, https://www.statista.com/statistics/794762/market-value-of-halal-cosmetics-worldwide/

STATISTA (2024c),global müslim expenditure on cosmetics, https://www.statista.com/statistics/795040/global-muslim-expenditure-on-cosmetics/, https://www.statista.com/statistics/243959/breakdown-of-the-cosmetic-market-worldwide-by-geographic-zone/

TECHNAVIO (2015), "Global Halal cosmetic market 2015-2019".

TİCARET BAKANLIĞI (2024), Sektör Verileri, AB'nin 2024'teki Enerji Portföyünün Şimdiye Kadarki En Yeşil Düzeyde Olduğunu Gösteriyor, https://ticaret.gov.tr/blog/sektor-haberleri/sektor-verileri-abnin-2024teki-enerji-portfoyunun-simdiye-kadarki-en-yesil-duzeyde-oldugunu-gosteriyor.

TIGHE, D. (2024), "Global Muslim Market Size in 2021 and 2025", https://www.statista.com/statistics/796103/global-muslim-market-size/#:~:text=In%202021%2C%20Muslims%20around%20the,2.8%20trillion%20dollars%20by%202025.

TİRMİZİ, (2004), *Sünei Tirmizi, Türkçe çevirisi.* https://darrulerkam.wordpress.com/wp-content/uploads/2014/08/sunen-i-tirmizi.pdf

TÜRKER, S. (2020), Hela ve Güvenilir Gıda, *Helal ve Etik Araştırmalar Dergisi*, No. 2/1, ss.85-97.

WİLSON, J.A. ve LİU, J. (2011), "The challenges of Islamic branding: navigating emotions and halal", *Journal of Islamic Marketing*, Vol. 2 No. 1, pp. 28-42.

Yıldız, G. (2021), Küresel helal pazarı 7 trilyon dolara hükmediyor, https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/kuresel-helal-pazari-7-trilyon-dolara-hukmediyor/2424156, erişim tarihi 11.10.2024

KAYNAKÇA

ANDERSEN, P. A. ve BLACKBURN, T. R. (2004). "An Experimental Study Of Language İntensity And Response Rate İn E-Mail Surveys". *Communication Reports*, Vol. 17, pp. 73–82.

ANG, S. H. ve LİM, E. A. C. (2006). "The İnfluence Of Metaphors And Product Type On Brand Personality Perceptions And Attitudes". *Journal of Advertising*, Vol. 35, pp. 39–53.

ARGO, J. J., POPA, M. ve SMİTH, M. C. (2010). "The Sound Of Brands*". Journal of Marketing*, Vol. 74, pp. 97–109.

BARGH, J.A. (2002). "Losing Consciousness: Automatic İnfluences On Consumer Judgment, Behavior, And Motivation". *Journal of Consumer Research*, Vol. 29, No.2, pp. 280-285.

BASU, R. (2009). "*Persuasion skills black book: practical NLP language patterns for getting the response you want*". Cabal Group Limited.

BERKOWİTZ, B. (2015). "*Community And Neighborhood Organization. J. Rappaport Ve E. Seidman (Eds.)*". Handbook Of Community Psychology. New York: Plenum.

BOLATİTO, O. (2012). "Linkage Between Persuasion Principles And Advertising". *New Media and Mass Communication,* Vol. 8, pp. 7-12.

DANCİU, V. (2014). "Manipulative Marketing: Persuasion And Manipulation Of The Consumer Through Advertising", *Theoretical and Applied Economics*, Vol. 21, No. 2, pp. 591.

DAVİS, D. F., BAGCHİ, R. ve BLOCK, L. G. (2016). "Alliteration Alters: Phonetic Overlap İn Promotional Messages İnfluences Evaluations And Choice". *Journal of Retailing*, Vol. 92, pp. 1–12.

DUBÉ, L. ve MORİN, S. (2001). "Background Music Pleasure And Store Evaluation: İntensity Effects And Psychological Mechanisms". *Journal of Business Research*, Vol. 54, No. 2, pp. 107-113.

ELKİNS G. R., BARABASZ A. F., COUNCİL J. R. ve SPİEGEL D. (2015). "Advancing Research And Practice: The Revised APA Division 30 Definition Of Hypnosis". *Am. J. Clin. Hypnosis*, Vol. 57, pp. 378–385.

EYSENCK, M.W. ve KEANE, M.T. (2000). "*Cognitive Psychology*". Sussex: Psychology Press.

FİLKUKOVA, P. ve KLEMPE, S. H. (2013). "Rhyme As Reason İn Commercial And Social Advertising". *Scandinavian Journal Of Psychology*, Vol. 54, pp. 423–431.

GOULD, S.J. (1992). "Parallels Between Hypnotic Suggestion And Persuasive Marketing Communications: İnsights For New Directions İn Consumer Communications Research". *Advances in Consumer Research*, Vol. 19, pp. 56-61.

HABERNAL, I. ve GUREVYCH, I. (2017). "Argumentation Mining İn User-Generated Web Discourse". *Computational linguistics*, Vol. 43, No.1, pp. 125-179.

HAMİLTON, R., VOHS, K. D. ve MCGİLL, A. L. (2014). "We'll Be Honest, This Won't Be The Best Article You'll Ever Read: The Use Of Dispreferred Markers İn Word-Ofmouth Communication". *Journal of Consumer Research*, Vol. 41, pp. 197–212.

HOGAN, K. (2010). "*The Science of Influence: How to Get Anyone to Say "Yes"*

in 8 Minutes or Less!". John Wiley ve Sons.

HOGAN, K. ve SPEAKMAN, J. (2011). "*Covert Persuasion: Psychological Tactics And Tricks To Win The Game*". John Wiley ve Sons.

HULME, C., MAUGHAN, S. ve BROWN, G. D. A. (1991). "Memory For Familiar And Unfamiliar Words: Evidence For A Long-Term Memory Contribution To Short-Term Memory Span". *Journal of Memory and Language*, Vol. 30, pp. 685–701.

JANİSZEWSKİ, C. (1993). "Preattentive Mere Exposure Effects". *Journal of Consumer Research*, Vol. 20, No.3, pp. 377-391.

KAPLAN, O. (2007). "The Effect Of The Hypnotic-Suggestive Communication Level Of Advertisements On Their Effectiveness". *Contemporary Hypnosis*, Vol. 24, No.2, pp. 53-63.

KLİNK, R. R. (2000). "Creating Brand Names With Meaning: The Use Of Sound Symbolism*". Marketing Letters*, Vol. 11, pp. 5–20.

KRONROD, A., GRİNSTEİN, A. ve WATHİEU, L. (2012). "Enjoy! Hedonic Consumption And Compliance With Assertive Messages". *Journal of Consumer Research*, Vol. 39, pp. 51–61.

LABRADOR, B., RAMÓN, N., ALAİZ-MORETÓN, H. ve SANJURJO-GONZÁLEZ, H. (2014). "Rhetorical Structure And Persuasive Language İn The Subgenre Of Online Advertisements". *English For Specific Purposes*, Vol. 34, pp. 38-47.

LİNDSTROM, M. (2009). "*Neuromarketing*". Milano: Apogeo.

LOWREY, T. M. (2008). "*The Case For A Complexity Continuum*". Armonk, NY: M. E. Sharpe.

LOWREY, T. M. ve Shrum, L. J. (2007). "Phonetic Symbolism And Brand Name Preference". *Journal of Consumer Research*, Vol. 34, pp. 406–414.

MAGLİO, S. J., RABAGLİA, C. D., FEDER, M. A., KREHM, M. ve TROPE, Y. (2014). "Vowel Sounds İn Words Affect Mental Construal And Shift Preferences For Targets". *Journal of Experimental Psychology: General*, Vol. 143, pp. 1082–1096.

MCLNERNEY, D. (2013). "*Monarchy, Depotism And Althusser'linguistic Trick*". Althusser and Law, Routledge

OGAH, A. I. ve ABUTU, D. O. (2021). "Theoretical Analysis On Persuasive Communication İn Advertising And İts Application İn Marketing Communication". *EJOTMAS: Ekpoma Journal of Theatre and Media Arts*, Vol. 8, No.2, pp. 313-331.

OLEJNİCZAK, A. (2012). "Advertising-Psychological Aspects Of The İnfluence Of Marketing Tricks". *Prace Instytutu Lotnictwa*, Vol. 2, No.223, pp. 149-170.

PAVİA, T. M. ve COSTA, J. A. (1993). "The Winning Number: Consumer Perceptions Of Alpha-Numeric Brand Names". *Journal of Marketing*, Vol. 57, pp. 85–98.

PETTY, R. E., ve CACİOPPO, J. T. (1984). "Source Factors And The Elaboration Likelihood Model Of Persuasion." *Advances İn Consumer Research,* Vol. 11, No.1, pp. 668-672.

POGACAR, R., SHRUM, L. J. ve LOWREY, T. M. (2018). "The Effects Of Linguistic Devices On Consumer İnformation Processing And Persuasion: A Language Complexity× Processing Mode Framework". *Journal of Consumer Psychology*, Vol. 28, No.4, pp. 689-711.

PRETE, M. I., PİCHİERRİ, M., BLEVE, B. ve GUİDO, G. (2012). "A Model for Hypnotic Communication in Consumption Experiences: Why Marketing Standards?". *International Journal of Marketing Principles and Practices*, Vol. 1, No.3, pp. 15-23.

ROEHM, M. L. ve STERNTHAL, B. (2001). "The Moderating Effect Of Knowledge And Resources On The Persuasive İmpact Of Analogies". *Journal of Consumer Research*, Vol. 28, pp. 257–272.

RUBİN, D. C. (1995). "*Memory İn Oral Traditions: The Cognitive Psychology Of Epic, Ballads, And Counting-Out Rhymes*". New York: Oxford University Press.

SCHMİTT, B. (1999). "*Experiential Marketing. How to Get Customers to Sense, Feel, Think, Act, Relate to Your Company and Brands*". New York: The Free Press.

SEİTER, R. H. ve GASS, J. S. (2010). "*Persuasion, Social İnfluence And Compliance Gaining (4th Ed.)*". Boston: Allyn ve Bacon.

SELA, A., WHEELER, S. C. ve SARİAL-ABİ, G. (2012). "We Are Not The Same As You And I: Causal Effects Of Minor Language Variations On Consumers' Attitudes Toward Brands". *Journal of Consumer Research*, Vol. 39, pp. 644–661.

SONG, H. ve SCHWARZ, N. (2009). "If İt's Difficult To Pronounce, İt Must Be Risky: Fluency, Familiarity, And Risk Perception". *Psychological Science*, Vol. 20, pp. 135–138.

STEPANİUK, K. ve JAROSZ, K. (2021). "Persuasive Linguistic Tricks İn Social Media Marketing Communication—The Memetic Approach". *PloS One*, Vol. 16, No.7, pp. 1-17.

TURLEY, L. W. ve MİLLİMAN, R. E. (2000). "Atmospheric Effects On Shopping Behavior: A Review Of The Experimental Evidence". *Journal Of Business Research*, Vol. 49, No.2, pp. 193-211.

VANDEN BERGH, B. G. (1990). "The Rekurring Kase Of The Special". Journal Of Advertising Research, Vol. 30, pp. 9–12.

VİTALE, J. (2011). "*Buying Trances: A New Psychology Of Sales And Marketing."* John Wiley ve Sons.

VLADUTESCU, S. (2014). "Convictive Communication And Persuasive Communication". *International Letters of Social and Humanistic Sciences,* Vol. 15, No.2, pp. 164-170.

WONG, A. D. (2013). "Brand Names And Unconventional Spelling: A Two-Pronged Analysis Of The Orthographic Construction Of Brand İdentity". *Written Language ve Literacy*, Vol. 16, pp. 115–145.

YAN, D. (2016). "Numbers Are Gendered: The Role Of Numerical Precision". *Journal of Consumer Research,* Vol. 43, pp. 303–316.

YAN, D. ve PENA-MARİN, J. (2017). "Round Off The Bargaining: The Effects Of Offer Roundness On Willingness To Accept". *Journal of Consumer Research*, Vol. 44, pp. 381–395.

YORKSTON, E. ve MENON, G. (2004). "A Sound İdea: Phonetic Effects Of Brand Names On Consumer Judgments". *Journal of Consumer Research*, Vol. 31, pp. 43–51.

YOUNG, S. C. (2016). "*Brilliant Persuasion: Everyday Techniques To Boost Your Powers Of Persuasion*". Pearson UK.

KAYNAKÇA

ABİD, A., ROY, S. K., LEES-MARSHMENT, J., DEY, B. L., MUHAMMAD, S. S., VE KUMAR, S. (2023). "Political Social Media Marketing: A Systematic Literature Review and Agenda For Future Research". *Electronic Commerce Research*. https://doi.org/10.1007/s10660-022-09636-7

ABİDİN, C. (2016). "Visibility Labour: Engaging With Influencers' Fashion Brands And# OOTD Advertorial Campaigns On Instagram". *Media International Australia*, Vol. 161. https://doi.org/10.1177/1329878X16665177

ADIGÜZEL, Y., VE DEMİRTAŞ, M. (2024). "Influencer Pazarlama ve Z Kuşağı Etkileşimi Üzerine Bir Araştırma". *International Journal of Social and Economic Sciences*, C. 14, No.1, Article 1. https://ijses.org/index.php/ijses/article/view/356

AHMAD, S. N., ve LAROCHE, M. (2015). "How Do Expressed Emotions Affect The Helpfulness Of A Product Review? Evidence From Reviews Using Latent Semantic Analysis". *International Journal of Electronic Commerce*, Vol. 20, No.1, pp.76-111. https://doi.org/10.1080/10864415.2016.1061471

AHO, J. A. (1985). "Rhetoric and The Invention Of Double Entry Bookkeeping". *Rhetorica*, Vol. 3, No.1, pp.21-43.

AKAR, E. (2024). "Digital Consumerism In Times Of Crisis: Exploring The Shift In Online Shopping Behaviour". *British Food Journal*, Vol. 126, No.9, 3441-3462.

AKDENİZ, P. C., ve UYAR, K. (2021). "Tüketicilerin Satın Alma Niyetlerinde Sosyal Medya Fenomenleri ile Kurulan Parasosyal Etkileşimin Rolü". *Erciyes Akademi*, Vol. 35, S.4, Article 4. https://doi.org/10.48070/erciyesakademi.1028374

AKTAŞ, A., ve ŞENER, G. (2019). "Nüfuz Pazarlamasında (Influencer Marketing) Mesaj Stratejileri". *Erciyes İletişim Dergisi*, C. 6, S.1, Article 1. https://doi.org/10.17680/erciyesiletisim.477592

ALBAYRAK, A. S., ve BAYDEMİR, E. (2022). "Mobil Pazarlamanın Tüketici Satınalma Davranışlarına Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir İnceleme". *İşletme Araştırmaları Dergisi*, C. 14, S.1, s.497-531. https://doi.org/10.20491/isarder.2022.1393

ALECU, D. (2021). *Ethos, Pathos, Logos: A Beginner's Guide To Persuasive Techniques In Advertising*. Strong Testimonials. https://strongtestimonials.com/beginners-guide-to-persuasive-techniques-in-advertising/#h-4-the-testimonial

ALIPOUR, S. M., GHAFFARI, M., ve ZARE, H. (2024). "Influencer Marketing Research: A Systematic Literature Review To Identify Influencer Marketing Threats". *Management Review Quarterly*. https://doi.org/10.1007/s11301-024-00412-5

ARCENEAUX, K. (2012). "Cognitive Biases and The Strength Of Political Arguments". *American Journal of Political Science*, Vol. 56, No.2, pp.271-285.

ARISTOTLE, ve ROBERTS, W. R. (2004). *"Rhetoric"*. Dover Publications. https://books.google.com.tr/books?id=o1iMCgAAQBAJ

ARSLAN, A. E., ve GÜVEN, Ö. Z. (2020). "GTKM Kapsamında Akademisyenlerin Çevrimiçi Tatil Satın Alma Davranışlarında eWOM'un

Etkisi". *İşletme Araştırmaları Dergisi*, C. 12, S.1, Article 1. https://www.isarder.org/index.php/isarder/article/view/993

AUDREZET, A., De KERVILER, G., ve GUIDRY MOULARD, J. (2020). "Authenticity Under Threat: When Social Media Influencers Need To Go Beyond Self-Presentation". *Journal of Business Research*, Vol. 117, pp.557-569. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2018.07.008

AYTEKİN, Ç. (2020). "İki Aşamalı Akış Kuramı Bağlamında İnstagram'daki Ünlü Destekçiler Üzerine Bir Örnek Olay Çalışması". *İletişim Çalışmaları Dergisi*, C. 6, S.1, Article 1. https://dergipark.org.tr/en/pub/icd/issue/57774/824900

BAEK, H., AHN, J., ve CHOI, Y. (2012). "Helpfulness Of Online Consumer Reviews: Readers' Objectives and Review Cues". *International Journal of Electronic Commerce*, Vol. 17, No.2, pp.99-126. https://doi.org/10.2753/JEC1086-4415170204

BAĞIŞ, B., ve BARUT, M. N. (2023). "Yenilik Ve Tüketici Satın Alma Davranışı Üzerindeki Etkileri". *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C. 27, S.1, Article 1. https://dergipark.org.tr/en/pub/tsadergisi/issue/76479/691201

BAKKER, D. (2018). "Conceptualising Influencer Marketing". *Journal Of Emerging Trends In Marketing and Management*, Vol. 1, No.1, pp.79-87.

BASTRYGINA, T., ve LIM, W. M. (2023). "Foundations Of Consumer Engagement With Social Media Influencers". *International Journal of Web Based Communities*, Vol. 19, No.2-3, pp.222-242.

BATI, U. (2013). *"Reklamın Dili: Dilbilim, Strateji, Mesaj, Retorik, Göstergebilim"*. Alfa.

BERGSTRÖM, B. (2008). *"Essentials Of Visual Communication"*. Laurence King Publishing.

BONET, E., ve SAUQUET, A. (2010). "Rhetoric In Management and In Management Research". *Journal of Organizational Change Management*, Vol. 23, No.2, pp.120-133. https://doi.org/10.1108/09534811011031283

BOOMSOCIAL (2024). *"*Sosyal *Medya Ölçümleme & Analiz"*. https://www.boomsocial.com (19.08.2024)

BOZKANAT, E., ve GÖKSU, O. (2020). "Siyasette İknayı Robert B. Cialdini Üzerinden Okumak". *Öneri Dergisi*, C. 15, S.53, Article 53. https://doi.org/10.14783/maruoneri.676373

BROOKS, G., DRENTEN, J., ve PISKORSKI, M. (2021). "Influencer Celebrification: How Social Media Influencers Acquire Celebrity Capital". *JOURNAL OF ADVERTISING*, Vol. 50, No.5, pp.528-547. https://doi.org/10.1080/00913367.2021.1977737

BROWN, M. E., TREVIÑO, L. K., ve HARRISON, D. A. (2005). "Ethical Leadership: A Social Learning Perspective For Construct Development and Testing". *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, Vol. 97, No.2, pp.117-134. https://doi.org/10.1016/j.obhdp.2005.03.002

BURKE, K. (1969). *"A rhetoric of motives"* (1. bs). Univ of California Press.

CAMPBELL, C., ve FARRELL, J. R. (2020). "More Than Meets The Eye: The Functional Components Underlying Influencer Marketing". *Business Horizons*, Vol. 63, No.4, pp.469-479. https://doi.org/10.1016/j.bushor.2020.03.003

CAMPBELL, C., ve GRIMM, P. E. (2019). "The Challenges Native Advertising Poses: Exploring Potential Federal Trade Commission Responses and

Identifying Research Needs". *Journal of Public Policy & Marketing*, Vol. 38, No.1, pp.110-123. https://doi.org/10.1177/0743915618818576

CANÖZ, K., GÜLMEZ, Ö., ve EROĞLU, G. (2020). "Pazarlamanın Yükselen Yıldızı Influencer Marketing: Influencer Takipçilerinin Satın Alma Davranışını Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma". *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, C. 23, S.1, pp.73-91.

CHANG, C. (2013). "Imagery Fluency and Narrative Advertising Effects". *Journal of Advertising*, Vol. 42, No.1, pp.54-68. https://doi.org/10.1080/00913367.2012.749087

CHEN, S., XIAO, L., ve MAO, J. (2021). "Persuasion Strategies Of Misinformation-Containing Posts İn The Social Media". *Information Processing & Management*, Vol. 58, No.5, pp.102665. https://doi.org/10.1016/j.ipm.2021.102665

CHEUNG, C. M. K., ve LEE, M. K. O. (2012). "What Drives Consumers To Spread Electronic Word Of Mouth İn Online Consumer-Opinion Platforms". *Decision Support Systems*, Vol. 53, No.1, pp.218-225. https://doi.org/10.1016/j.dss.2012.01.015

CHEUNG, C. M. K., ve THADANI, D. R. (2012). "The Impact Of Electronic Word-Of-Mouth Communication: A Literature Analysis and Integrative Model". *Decision Support Systems*, Vol. 54, No.1, pp.461-470. https://doi.org/10.1016/j.dss.2012.06.008

CONRAD, C., ve MALPHURS, R. (2008). "Are We There Yet? Are We There Yet?". *Management Communication Quarterly*, Vol. 22, No.1, pp.123-146. https://doi.org/10.1177/0893318908318265

CUMMINS, S., W. PELTIER, J., A. SCHIBROWSKY, J., ve NILL, A. (2014). "Consumer Behavior In The Online Context". *Journal of Research in Interactive Marketing*, Vol. 8, No.3, pp.169-202.

DAVIES, A., ve ELLIOTT, R. (2006). "The Evolution Of The Empowered Consumer". *European Journal of Marketing*, Vol. 40, No.9/10, pp.1106-1121.

DEDEOĞLU, A. Ö. (2015). "Değişen Pazaryerinde Tüketici Ve Tüketimin Rolüne İlişkin Yeni Yaklaşımlar: Ortak-Üretim (Co-Productıon) ve Ortak-Yaratma (Co-Creatıon)". *Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi*, C. 6, S.2, Article 2. https://doi.org/10.18354/esam.75360

DERELİ, A. B. (2022). *Retorik, Üç Kanıt ve Reklam*. https://www.aytacburak.com/post/retori-k-ve-7-kanit. (17.06.2024)

DHANESH, G., ve DUTHLER, G. (2019). "Relationship Management Through Social Media Influencers: Effects Of Followers' Awareness Of Paid Endorsement". *Public Relations Review*, Vol. 45, No.3, pp.40-52. https://doi.org/10.1016/j.pubrev.2019.03.002

DJAFAROVA, E., ve RUSHWORTH, C. (2017). "Exploring The Credibility Of Online Celebrities' Instagram Profiles In Influencing The Purchase Decisions Of Young Female Users". *Computer in Human Behavior*, Vol. 68, . https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.11.009

DUAN, W., GU, B., ve WHINSTON, A. B. (2008). "Do Online Reviews Matter? — An Empirical Investigation Of Panel Data". *Decision Support Systems*, Vol. 45, No.4, pp.1007-1016. https://doi.org/10.1016/j.dss.2008.04.001

ERDEM, M. N., ve ÇAKIN, Ö. (2020). "Anlatısal Reklamda Negatif Marka Yerleştirme: Anti–Reklamoyunlar". *Eğlence ve Ürün Yerleştirme*, pp.27-37.

ERDOĞAN, H., ve ÖZCAN, B. M. (2020). "Influencer Pazarlaması Kullanımının Tüketicilerin Satın Alma Niyetine Etkisi: Instagram Influencerları Üzerine Bir Araştırma". *İşletme Araştırmaları Dergisi*, C. 12, S.4, Article 4. https://www.isarder.org/index.php/isarder/article/view/1250

FILIERI, R., MCLEAY, F., TSUI, B., ve LIN, Z. (2018). "Consumer Perceptions Of Information Helpfulness and Determinants Of Purchase Intention in Online Consumer Reviews Of Services". *Information & Management*, Vol. 55, No.8, pp.956-970. https://doi.org/10.1016/j.im.2018.04.010

FISCHER, F. (2009). *"Democracy and Expertise: Reorienting Policy Inquiry"*. OUP Oxford.

FONDEVILA-GASCÓN, J. F., POLO-LÓPEZ, M., ROM-RODRÍGUEZ, J., ve MİR-BERNAL, P. (2020). "Social Media Influence On Consumer Behavior: The Case Of Mobile Telephony Manufacturers". *Sustainability*, Vol. 12, No.4, 1506. https://doi.org/10.3390/su12041506

FREBERG, K., GRAHAM, K., MCGAUGHEY, K., ve FREBERG, L. (2011). "Who Are The Social Media Influencers? A Study Of Public Perceptions Of Personality". *Public Relations Review*, Vol. 37, No.1, pp.90-92. https://doi.org/10.1016/j.pubrev.2010.11.001

GE, J., ve GRETZEL, U. (2018). "Emoji Rhetoric: A Social Media Influencer Perspective". *Journal of Marketing Management*, Vol. 34, No.15-16, pp.1272-1295. https://doi.org/10.1080/0267257X.2018.1483960

GENİŞ, M. A. (2022). "Pazarlama Faaliyetlerinin İzlerini Eski Asur Ticaretinde Aramak: Kültepe Tabletlerine İlişkin Yazın Üzerinden Bir Yeniden Okuma". *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, C. 15, S.1, Article 1. https://dergipark.org.tr/en/pub/ppad/issue/68372/981291

GERDEMAN, D. (2019, Ağustos 26). *Lipstick Tips: How Influencers Are Making Over Beauty Marketing*. Working Knowledge. https://hbswk.hbs.edu/item/lipstick-tips-how-influencers-are-making-over-beauty-marketing?sf107820479=1

GEZER, E. E. (2020). "Görsel Retoriğin Reklamlarda Kullanımı ve Basılı Reklam Örnekleri". *Ankara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*, C. 2, S.2, pp.150-172.

GREEN, S. E. (2004). "A Rhetorical Theory Of Diffusion". *Academy of Management Review*, Vol. 29, No.4, pp.653-669. https://doi.org/10.5465/amr.2004.14497653

GRETRY, A., HORVÁTH, C., BELEI, N., ve VAN RIEL, A. C. R. (2017). "Don't Pretend To Be My Friend!" When An Informal Brand Communication Style Backfires On Social Media". *Journal of Business Research*, Vol. 74, , pp.77-89. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2017.01.012

GRINT, K., ve CASE, P. (1998). "The Violent Rhetoric Of Re-Engineering: Management Consultancy On The Offensive". *Journal of Management Studies*, Vol. 35, No.5, pp.557-577. https://doi.org/10.1111/1467-6486.00109

GÜNDOĞDU, S., ve SAĞLAM, M. (2021). "Reklamlarda İkna Modellerinin Değerlendirilmesi Ve Sektörel Uygulama Örnekleri". *Uluslararası Halkla İlişkiler ve Reklam Çalışmaları Dergisi*, C. 4, S.2, Article 2. https://dergipark.org.tr/en/pub/hire/issue/65547/993010

HAKALA, H., NIEMI, L., ve KOHTAMÄKI, M. (2017). "Online Brand Community Practices and The Construction Of Brand Legitimacy". *Marketing Theory*, Vol. 17, No.4, pp.537-558. https://doi.org/10.1177/1470593117705695

HARTELIUS, E. J., ve BROWNING, L. D. (2008). "The Application Of Rhetorical Theory In Managerial Research: A Literature Review". *Management Communication Quarterly*, Vol. 22, No.1, pp.13-39.

HASEKİ, M. İ. (2023). "Fenomen Pazarlama". İçinde Ş. Karabulut (Ed.)*, Teori ve Uygulamada Muhasebe ve Pazarlama Konuları* (s. 49-63). Bursa: Ekin Yayınevi.

HEINONEN, K. (2011). "Consumer Activity In Social Media: Managerial Approaches To Consumers' Social Media Behavior". *Journal of consumer behaviour*, Vol. 10, No.6, pp.356-364.

HENNIG-THURAU, T., GWINNER, K. P., WALSH, G., ve GREMLER, D. D. (2004). "Electronic Word-Of-Mouth Via Consumer-Opinion Platforms: What Motivates Consumers To Articulate Themselves On The Internet?". *Journal of Interactive Marketing*, Vol. 18, No.1, pp.38-52. https://doi.org/10.1002/dir.10073

HERRANDO, C., ve MARTÍN-De HOYOS, M. J. (2022). "Influencer Endorsement Posts and Their Effects On Advertising Attitudes and Purchase Intentions". *International Journal of Consumer Studies*, Vol. 46, No.6, pp.2288-2299. https://doi.org/10.1111/ijcs.12785

HIGGINS, C., ve WALKER, R. (2012). "Ethos, Logos, Pathos: Strategies Of Persuasion In Social/Environmental Reports". *Analyzing the Quality, Meaning and Accountability of Organizational Communication*, Vol. 36, No.3, pp.194-208. https://doi.org/10.1016/j.accfor.2012.02.003

HOGAN, J. M. (2012). "Persuasion in The Rhetorical Tradition". *The Sage Handbook of Persuasion: Developments in Theory and Practice*, pp.2-20.

HOLIDAY, S., DENSLEY, R. L., ve NORMAN, M. S. (2021). "Influencer Marketing Between Mothers: The Impact Of Disclosure and Visual Brand Promotion". *J Curr Issues Res Advert*, Vol. 42, . https://doi.org/10.1080/10641734.2020.1782790

HONG, H., XU, D., WANG, G. A., ve FAN, W. (2017). "Understanding The Determinants Of Online Review Helpfulness: A Meta-Analytic Investigation". *Decision Support Systems*, Vol. 102, , pp.1-11. https://doi.org/10.1016/j.dss.2017.06.007

HONG, W., YU, Z., WU, L., ve Pu, X. (2020). "Influencing Factors Of The Persuasiveness Of Online Reviews Considering Persuasion Methods". *Electronic Commerce Research and Applications*, Vol. 39, , pp.100912. https://doi.org/10.1016/j.elerap.2019.100912

HOOD, S.L., THONEY-BARLETTA, K.A. ve ROTHENBERG, L. (2024), "Understanding The Role Of Instagram in Young Adult Consumers' Purchase and Post-Purchase Evaluation Behaviors", *Journal of Fashion Marketing and Management*, Vol. 28, No. 2, pp. 298-315. https://doi.org/10.1108/JFMM-07-2022-0146

JIN, S. V., MUQADDAM, A., ve RYU, E. (2019). "Instafamous and Social Media Influencer Marketing". *Marketing Intelligence & Planning*, Vol. 37, No.5, pp.567-579. https://doi.org/10.1108/MIP-09-2018-0375

JOSHI, Y., LIM, W. M., JAGANI, K., ve KUMAR, S. (2023). "Social Media Influencer Marketing: Foundations, Trends, and Ways Forward". *Electronic Commerce Research*. https://doi.org/10.1007/s10660-023-09719-z

KARAMAN, D. (2021). "Tüketici Satin Alma Karar Sürecinde Etkili Olan Duygular Ve Nedenlerin Kuşaklar Kapsaminda Incelenmesi". *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (45), 107-119. https://doi.org/10.30794/pausbed.784589

KARATAŞ, İ. A. (2022). "Çevrimiçi Tüketici Ve Fenomen Yorumlarının Çevrimiçi Satın Alma Davranışı Üzerine Etkisi". *Turkish Studies - Economics, Finance, Politics*, C. 17, S.3, pp.693-711. https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.63092

KARDAŞ, B., ve ASLAN, E. Ş. (2023). "Markaların Sosyal Medyada Retorik Kullanımı Üzerine Nitel Bir Araştırma". *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, *41*, Article 41. https://doi.org/10.18092/ulikidince.1308771

KAY, S., MULCAHY, R., ve PARKINSON, J. (2020). "When Less Is More: The Impact Of Macro and Micro Social Media Influencers' Disclosure". *Journal Of Marketing Management*, Vol. 36, No.3-4, pp.248-278. https://doi.org/10.1080/0267257X.2020.1718740

KHAMIS, S., ANG, L., ve WELLING, R. (2017). "Self-Branding, 'Micro-Celebrity' and The Rise Of Social Media İnfluencers". *Celebrity Studies*, Vol. 8, . https://doi.org/10.1080/19392397.2016.1218292

KILIÇ, S., ÇAKARÖZ, K. M., ve CİVEK, F. (2020). "Tüketicilerin Online Satın Alma Kararında Ewom Etkisinin Belirlenmesi". *Business & Management Studies: An International Journal*, C. 8, No.4, Article 4. https://doi.org/10.15295/bmij.v8i4.1713

KNAPE, J. (2000). *"Allgemeine Rhetorik"*. Reclam Verlag. https://www.abebooks.co.uk/9783150180457/Knape-Allgemeine-Rhetorik-3150180457/plp

KÖLGELILER, Y. Ö. (2022). "İkna Odaklı Reklam". İçinde *Sosyal Sorumluluk Reklamlarını Aristo'nun İkna Modeliyle Okumak* (1. bs). İstanbul: Kriter Yayınevi.

KUMRA, R. (2008). "*Consumer Behaviour: An Applied Orientation in Indian Context"*. Mumbai: Himalaya Publishing House.

LANE KELLER, K. (2001). "Mastering The Marketing Communications Mix: Micro and Macro Perspectives On Integrated Marketing Communication Programs". *Journal of Marketing Management*, Vol. 17, No.7-8, pp.819-847. https://doi.org/10.1362/026725701323366836

LEUNG, F. F., GU, F. F., ve PALMATIER, R. W. (2022). "Online Influencer Marketing". *Journal Of The Academy Of Marketing Science*, Vol. 50, No.2, pp.226-251. https://doi.org/10.1007/s11747-021-00829-4

LIN, K. Y., ve LU, H. P. (2011). "Intention To Continue Using Facebook Fan Pages From The Perspective Of Social Capital Theory". *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, Vol. 14, No.10, pp.565-570.

LIU, Z., ve PARK, S. (2015). "What Makes A Useful Online Review? Implication For Travel Product Websites". *Tourism Management*, Vol. 47, , pp.140-151. https://doi.org/10.1016/j.tourman.2014.09.020

LOU, C. (2022). "Social Media Influencers and Followers: Theorization Of A Trans-Parasocial Relation and Explication Of Its Implications For Influencer Advertising". *Journal Of Advertising*, Vol. 51, No.1, pp.4-21. https://doi.org/10.1080/00913367.2021.1880345

LOU, C., ve YUAN, S. (2019). "Influencer Marketing: How Message Value and Credibility Affect Consumer Trust Of Branded Content On Social Media". *Journal of Interactive Advertising*, Vol. 19, No.1, pp.58-73. https://doi.org/10.1080/15252019.2018.1533501

MASUDA, H., HAN, S. H., ve LEE, J. (2022). "Impacts Of Influencer Attributes On Purchase Intentions In Social Media Influencer Marketing: Mediating Roles Of Characterizations". *Technological Forecasting and Social Change*, Vol. 174, , pp.121246. https://doi.org/10.1016/j.techfore.2021.121246

MAVNACIOĞLU, K. (2022). "Dijital Çağda Pazarlama İletişimi Etiği Üzerine Bir Değerlendirme". *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C. 8, S.1, Article 1. https://doi.org/10.31592/aeusbed.980897

MCQUARRIE, E. F., MILLER, J., ve PHILLIPS, B. J. (2013). "The Megaphone Effect: Taste and Audience In Fashion Blogging". *Journal of Consumer Research*, Vol. 40, . https://doi.org/10.1086/669042

MERO, J., VANNINEN, H., ve KERÄNEN, J. (2023). "B2B Influencer Marketing: Conceptualization and Four Managerial Strategies". *Industrial Marketing Management*, Vol. 108, , pp.79-93. https://doi.org/10.1016/j.indmarman.2022.10.017

MÜRÜTSOY, M., ve TOKSARI, M. (2021). "Sosyal Medya Reklamlarında Ünlü Sporcu Kullanımının Tüketicilerin Marka Tutumu, Pozitif E-Wom Ve Satın Alma Davranışlarına Etkisi: X, Y Ve Z Kuşağı Üzerine Niğde İlinde Bir Araştırma". *Erciyes Akademi*, Vol. 35, S.1, Article 1. https://dergipark.org.tr/en/pub/erciyesakademi/issue/61108/908513

ODABAŞI, Y., ve OYMAN, M. (2002). *"Pazarlama iletişimi yönetimi"* (1. bs). MediaCat Yayınları.

OYIBO, K. (2024). "ComTech: Towards A Unified Taxonomy Of Persuasive Techniques For Persuasive Technology Design". *Computers in Human Behavior Reports*, Vol. 14, , pp.100372. https://doi.org/10.1016/j.chbr.2024.100372

ÖZGÜR, Ö. F. (2024). "Influencer Marketing (Etkileyici Pazarlama) Konulu Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi". *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C. 17, S.1, Article 1. https://doi.org/10.25287/ohuiibf.1247322

ÖZTÜRK, A. (2013). *"İmajolojii: Yeni Bir Disiplin Denemesi"*. Ankara: Elis Yayınları.

ÖZTÜRK, R. (2020), "Health Or Death? The Online Purchase Intentions Of Consumers During The Covid-19 Pandemic", *Transnational Marketing Journal (TMJ)*, Vol. 8, No. 2, pp. 219-241, doi: 10.33182/tmj.v8i2.1069.

PANIGYRAKIS, G., Panopoulos, A., ve Koronaki, E. (2020). "All We Have Is Words: Applying Rhetoric To Examine How Social Media Marketing Activities Strengthen The Connection Between The Brand and The Self". *International Journal of Advertising*, Vol. 39, No.5, pp.699-718. https://doi.org/10.1080/02650487.2019.1663029

PELTEKOĞLU, F. B., ve ASKEROĞLU, E. D. (2019). "Dijital Halkla İlişkiler: Fenomenler Dijital Marka Elçisi Olabilir Mi?". *Selçuk İletişim*, C. 12, S.2, Article 2. https://doi.org/10.18094/josc.596295

RACHERLA, P., ve FRISKE, W. (2012). "Perceived 'Usefulness' Of Online Consumer Reviews: An Exploratory Investigation Across Three Services

Categories". *Electronic Commerce Research and Applications*, Vol. 11, No.6, pp.548-559. https://doi.org/10.1016/j.elerap.2012.06.003

REIJMERSDAL, E. A., ROZENDAAL, E., HUDDERS, L., VANWESENBEECK, I., CAUBERGHE, V., ve BERLO, Z. M. (2020). "Effects Of Disclosing Influencer Marketing In Videos: An Eye Tracking Study Among Children in Early Adolescence". *Journal of Interactive Marketing*, Vol. 49, No.1, pp.94-106. https://doi.org/10.1016/j.intmar.2019.09.001

REINIKAINEN, H., MUNNUKKA, J., MAITY, D., ve LUOMA-Aho, V. (2020). "'You Really Are A Great Big Sister'—Parasocial Relationships, Credibility, and The Moderating Role Of Audience Comments in Influencer Marketing". *J Mark Manag*, Vol. 36, . https://doi.org/10.1080/0267257X.2019.1708781

SABUNCUOĞLU, A., ve GÜLAY, G. (2014). "Sosyal Medyadaki Yeni Kanaat Önderlerinin Birer Reklam Aracı Olarak Kullanımı: Twitter Fenomenleri Üzerine Bir Araştırma". *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, C. 2014, S.38, Article 38. https://dergipark.org.tr/en/pub/ikad/issue/67964/994948

SARITAŞ, A., ve KARAGÖZ, Ş. (2017). "Sosyal Medya Kullanımının Tüketici Davranışlarına Etkisi: Üniversite Öğrencileri Örneği". *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, C. 6, S.17, Article 17. https://dergipark.org.tr/tr/pub/egitimvetoplum/issue/35909/402827

SENFT, T. (2008). "Camgirls Celebrity and Community In The Age Of Social Networks, Lang". *New York: Deutsche National bibliografie*.

STATISTA. (2024, Temmuz 10). Statista. https://www.statista.com/statistics/272014/global-social-networks-ranked-by-number-of-users/

STEPHEN, A. T. (2016). "The Role Of Digital and Social Media Marketing In Consumer Behavior". *Current opinión in Psychology*, *10*, pp.17-21.

ŞAHİN, F., ve BAHAR, R. (2022). "Instagram Pazarlama Faaliyetlerinde "Mavi Tik Etkisi". *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C. 12, S.24, Article 24. https://doi.org/10.53092/duiibfd.1125928

TAN, H. (2022). "Fenomenolojik Bir İnceleme: Sosyal Medyada Hakikati İfade Edeni Bulmak Ya Da Hakikati İfade Eden Olmak". *İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 14, S.3, Article 3.

TRAN, G. A., ve STRUTTON, D. (2014). "Has Reality Television Come Of Age As A Promotional Platform? Modeling The Endorsement Effectiveness Of Celebreality and Reality Stars". *Psychology & Marketing*, Vol. 31, No.4, pp.294-305. https://doi.org/10.1002/mar.20695

VAN DRIEL, L., ve DUMITRICA, D. (2021). "Selling Brands While Staying "Authentic": The Professionalization Of Instagram Influencers". *Convergence*, Vol. 27, No.1, pp.66-84. https://doi.org/10.1177/1354856520902136

VAN RAAIJ, W. F., STRAZZIERI, A., ve WOODSIDE, A. (2001). "New Developments in Marketing Communications and Consumer Behavior". *Journal of Business Research*, Vol. 53, No.2, pp.59-61. https://doi.org/10.1016/S0148-2963(99)00075-2

VEIRMAN, M., CAUBERGHE, V., ve HUDDERS, L. (2017). "Marketing Through Instagram Influencers: The Impact Of Number Of Followers and Product Divergence On Brand Attitude". *Int J Advert*, Vol. 36, . https://doi.org/10.1080/02650487.2017.1348035

VRONTIS, D., MAKRIDES, A., CHRISTOFI, M., ve THRASSOU, A. (2021). "Social Media Influencer Marketing: A Systematic Review, Integrative

Framework and Future Research Agenda". *INTERNATIONAL JOURNAL OF CONSUMER STUDIES*, Vol. 45, No.4, pp.617-644. https://doi.org/10.1111/ijcs.12647

WANG, T. (2017). "Social Identity Dimensions and Consumer Behavior In Social Media". *Asia Pacific Management Review*, Vol. 22, No.1, 45-51.

WHITMER, J. M. (2019). "You Are Your Brand: Self-Branding and The Marketization Of Self". *Sociology Compass*, Vol. 13, No.3, pp.e12662. https://doi.org/10.1111/soc4.12662

WILK, V., HARRIGAN, P., ve SOUTAR, G. N. (2018). "Navigating Online Brand Advocacy (Oba): An Exploratory Analysis". *Journal of Marketing Theory and Practice*, Vol. 26, No.1-2, pp.99-116. https://doi.org/10.1080/10696679.2017.1389246

WILSON, B. (2019). "Digital Influence: Unleash The Power Of Influencer Marketing To Accelerate Your Global Business". *Inf Commun Soc*, Vol. 22, . https://doi.org/10.1080/1369118X.2019.1578398

WONG, B., ve BOTTORFF, C. (2023, Mayıs 18). *Top Social Media Statistics and Trends Of 2024*. Forbes. https://www.forbes.com/advisor/business/social-media-statistics/

ZALAKE, M., SIQUEIRA, A. G. DE, VADDIPARTI, K., ve LOK, B. (2021). "The Effects Of Virtual Human's Verbal Persuasion Strategies On User Intention and Behavior". *International Journal of Human-Computer Studies*, Vol. 156, , pp.102708. https://doi.org/10.1016/j.ijhcs.2021.102708

KAYNAKÇA

AÇIKGÖZ, F. ve VEGA, R.P. (2022). "The Role of Privacy Cynicism in Consumer Habits with Voice Assistants: A Technology Acceptance Model Perspective". *International Journal of Human–Computer Interaction*, Vol. 38, No.12, pp.1138-1152.

ADEOSUN, L. P. K ve GANIYU R. A. (2013). "Corporate Reputation As A Strategic Asset". *International Journal of Business and Social Science,* Vol.4, No.2, pp. 220-225.

AKATAY, A. vd. (2016). "Yöneticilerin Etik Liderlik Davranışlarının, Örgütsel Adalet ve Sinizm Üzerine Etkileri: Çanakkale İl Emniyet Müdürlüğü'nde Bir Araştırma". *Yönetim Bilimleri Dergisi*, Vol.14, No.28, pp.483-509.

AKÇAY, G. ve ÖZDEMİR E. (2021). "Hizmet Sektörüne Yönelik Tüketici Sinizmi: Demografik Özellikler Açısından Bir Araştırma". *Business and Economics Research Journal*, Vol.12, No.4, pp.855-870.

ALLISON, N. K. (1978). "A Psychometric Development of a Test for Consumer Alienation from the Marketplace". *Journal of Marketing Research*, Vol. 15, No. 4, pp. 565-575.

ALNIAÇIK, Ü. (2012). "Satın Alma Tarzları ve Sms Reklamlara Yönelik Tutumlar: Genç Tüketiciler Üzerinde Bir Araştırma". *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, Vol.5, No.9, pp.1-20.

ANDERSSON, L. M. (1996). "Employee Cynicism: An Examination Using A Contract Violation Framework". *Human Relations*, Vol.49, No.11, pp. 1395–1418.

ANDERSSON, L. Ve BATEMAN T. S. (1997). "Cynicism in the Work Place: Some Causes and Effects". *Journal of Organizational Behavior*, Vol. 18, No. 5, pp. 449-470.

AQUINO, Karl ve MURRAY B. (2000). "Perceived Victimization in the Workplace: The Role of Situational Factors and Victim Characteristics". *Organization Science,* Vol.11, No:5, pp.525-537.

AQUINO, K. ve KAI L. (2004). "A Relational Model of Workplace Victimization: Social Roles and Patterns of Victimization in Dyadic Relationships". *Journal of Applied Psychology*, Vol.89, No.6, pp.1023-1034.

ATILGAN, K. Ö. vd. (2017). "Tüketicilerin Satın Alma Niyetleri ve Boykota Yönelik Tutumlarının Tüketici Sinizmi, Fiyat Şeffaflığı ve Fiyat Adaleti Bağlamında İncelenmesi". *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Vol.26, No.3, pp.34-44.

BALAJI, M.S. vd. (2018). "Are Cynical Customers Satisfied Differently? Role of Negative Inferred Motive and Customer Participation in Service Recovery". *Journal of Business Research*, Vol. 86, pp. 109-118.

BASHIR, S. ve NASIR, M. (2013). "Breach of Psychological Contract, Organizational Cynicism and Union Commitment: A Study Of Hospitality Industry in Pakistan". *International Journal of Hospitality Management*, Vol.34, pp.1–65.

BERTILSSON, J. (2015). "The Cynicism of Consumer Morality". *Consumption Markets & Culture",* Vol.18, No.5, pp.447-467, DOI: 10.1080/10253866.2015.1038255.

BOOTE, J. (1998). "Towards a Comprehensive Taxonomy and Model of Consumer Complaining Behaviour". *Journal of Consumer Satisfaction, Dissatisfaction and Complaining Behavior,* Vol.11, pp.140-151.

BRANTS, K. (2013). "Trust, Cynicism, and Responsiveness: The Uneasy Situation of Journalism in Democracy". In *Rethinking Journalism,* Routledge. pp. 15-27.

BROWN, T. J. ve DACIN P.A. (1997). "The Company and The Product: Corporate Associations and Consumer Product Responses". *Journal of Marketing,* Vol.61, No.1, pp.68–84.

BURNS, D. J. (2010). "Consumer Alienation and Attitudes Toward Consumer Free Riding". *The Journal of Business Inquiry*, Vol. 9, No.1, pp. 22-36.

CHAOUALI, W. vd. (2017). "Explaining Adoption of Mobile Banking With The Theory of Trying, General Self-Confidence and Cynicism". *Journal of Retailing and Consumer Services*, Vol.35, pp.57-67.

CHANG, H. H. vd. (2012). "E-Service Quality And Relationship Quality on Dealer Satisfaction: Channel Power As a Moderator". *Total Quality Management,* Vol.23, No.7, pp.855-873.

CHEUNG, C. M. ve LEE M. K. (2012). "What Drives Consumers To Spread Electronic Word of Mouth in Online Consumer-Opinion Platforms". *Decision Support Systems*, Vol.53, No.1, pp.218-225.

CHOI, S.H. (2011). "Anti-Consumption Becomes a Trend". *SERI Quarterly*, Vol.4, No.3, 117.

CHOI, H., vd. (2018). "The Role of Privacy Fatigue in Online Privacy Behavior". *Computers in Human Behavior*, Vol.81,pp. 42–51. https:// doi.org/10.1016/j.chb.2017.12.001

CHOY, K. vd. (2021). "Too Cynical To Reconnect: Cynicism Moderates The Effect of Social Exclusion on Prosociality Through Empathy". *Personality and Individual Differences,* Vol. 178, pp.1-6.

CHU, A. ve CHYLINSKI M. (2006). "A model of Consumer Cynicism–Antecedents and Consequences". *Proceedings of the Australian and New Zealand Marketing Academy*, Vol.1, No.9, pp.1-8.

CHYINSKI, M. ve CHU A. (2010). "Consumer Cynicism: Antecedents and Consequences". *European Journal of Marketing,* Vol.44, pp.796–837.

CROSBY, L. vd. (1990). "Relationship Quality in Services Selling: An Interpersonal Influence Perspective". *Journal of Marketing,* Vol.54 (July), pp.68-81.

CURUN, F. vd. (2020). "Olumlu/Olumsuz Duygulanım ve Özgün Kişilik: Duygu Düzenleme Güçlüklerinin Aracı Rolü". *Psikoloji Çalışmaları*, Vol.40, No.2, pp.599-623.

ÇALIŞKAN, K. (2023). "ÖRGÜTSEL SİNİZM". *Güncel Örgütsel Davranış Yaklaşımları*. Efe Akademi Yayınları.

ÇELİK, Z., ve GÜMÜŞ C. (2023). "Tüketici Sinizmine Yönelik Kavramsal Bir Model Önerisi". *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Vol.26, No.49, pp.171-183.

DABHOLKAR, P.A. (1994). "Incorporating Choice into an Attitudinal Framework: Analysing Models of Mental Comparison Processes". *Journal of Consumer Research*, Vol. 21, June, pp. 100-18.

DARKE, P. R. ve RITCHIE R. J. B. (2007). "The Defensive Consumer: Advertising Deception, Defensive Processing, and Distrust". *Journal of Marketing Research,* Vol.44, No.1, pp.114–127.

DEAN, J. J. vd. (1998). "Organizational Cynicism". *Academy of Management Review*, Vol.23, No.2, pp.341–352. https:// doi.org/10.5465/amr.1998.533230.

DEBORD, G. (1994). "The Society of the Spectacle". Zone Books/MIT Press, Cambridge, MA, (originally published in 1967).

DISSANAYAKE, D. S. (2022). "The Mediating Mechanism of Consumer Ethical Beliefs in Determining the Influence of Cynicism and Empathy on Green Buying Intention". *Journal of Business Research and Insights (former Vidyodaya Journal of Management)*, Vol.8, No.1.

DOBSCHA, S. (1998). "The Lived Experience of Consumer Rebellion Against Marketing". In:Alba, J.W., Hutchinson, J.W. (Eds.), NA–Advances Consumers Research (NA). Association for Consumer Research, Provo, UT, pp. 91–97.

DOLEN, W. M. V. vd. (2012). "Consumer Cynicism Toward Collective Buying: The Interplay of Others' Outcomes, Social Value Orientation, and Mood". *Psychology and Marketing*, Vol.29, No.5, pp.306–321.

DURAND, R. M. ve LAMBERT Z. V. (1980). "Consumer Alienation and Support For Advertising Regulations". *Current Issues and Research in Advertising*, Vol.3, No.1, pp.183-199.

DURAND, R. M. ve LAMBERT Z. V. (1985). "Alienation and Criticisms of Advertising". *Journal of Advertising*, Vol.14, No.3, pp.9-17.

ENGLIS, B. G. ve SOLOMON M. R. (1995). "To be and not to be: Lifestyle Imagery, Reference Groups, and the Clustering of America". *Journal of Advertising*, Vol.24, No.1, pp.13-28.

FOMBRUN, C. J. (1996). "Reputation: Realizing Value from the Corporate Image". Boston: Harvard Business School Press.

FORTIER, I. ve ROUILLARD C. (2003). "From skepticism to cynicism: Paradoxes of administrative reform". Institute for Research on Public Policy.

FRIEDMAN, M. (1985). "Consumer Boycotts in the United States, 1970–1980: Contemporary Events in Historical Perspective". *Journal of Consumer Affairs,* Vol.19, No.1, pp. 96-117.

GERBER, G. L. ve WARD K. C. (2011). "Police personality: theoretical issues and research". In:Kitaeff, J. (Ed.), Handbook of Police Psychology. Routledge, New York, NY, pp. 421–437.

GEREDE, E. (1999). "Tüketici Boykotu Kavramı ve Özellikleri". *Pazarlama Dünyası*, Vol.13, No.76, pp.9-15.

GÖKÇE, V. ve LEVENT A. F. (2022). "Okullarda Şeffaflık ile Örgütsel Sinizm Düzeyleri Arasındaki İlişki". *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, Vol.55, No.55, pp.292-317.

GUASTELLO, S. J. vd. (1992). "A Study of Cynicism, Personality, and Work Values". *Journal of Psychology*, Vol.126, No.1, pp.37–48.

HELM, A. E. (2006). "Cynical Consumers: Dangerous Enemies, Loyal Friends". (Doctoral dissertation). University of Missouri, Columbia.

HELM, A. E. vd. (2015). "Consumer Cynicism: Developing a Scale to Measure Underlying Attitudes Influencing Marketplace Shaping and Withdrawal

Behaviours". *International Journal of Consumer Studies,* Vol.39, No.5, pp.515–524.

HOCHWARTER, W. A. vd. (2004). "The Interactive Effects of Politics Perceptions and Trait Cynicism on Work Outcomes". *Journal of Leadership & Organizational Studies*, Vol.10, No.4, pp.44-57.

HYUN, S. S. ve PERDUE, R. R. (2017). "Understanding the Dimensions of Customer Relationships in the Hotel and Restaurant Industries". *International Journal of Hospitality Management*, Vol.64, pp.73-84.

INDIBARA, I. ve VARSHNEY S. (2021). "Cynical Consumer: How Social Cynicism İmpacts Consumer Attitude". *Journal of Consumer Marketing*, Vol.38, No.1, pp.78-90.

JANARDHAN, R. (1997). "Store Avoidance Behavior: An Exploratory Study". Yayınlanmamış Doktora Tezi, Missouri Üniversitesi.

JOHNSON, J. L. ve O'LEARY-KELLY, A. M. (2003). "The Effects of Psychological Contract Breach and Organizational Cynicism: Not All Social Exchange Violations are Created Equal". *Journal of Organizational Behavior: The International Journal of Industrial, Occupational and Organizational Psychology and Behavior*, Vol.24, No.5, pp.627–647.

KANTER, D. ve MIRVIS P. (1989). "The Cynical Americans: Living and Working in an Age of Discontent and Disillusion". Jossey-Bass Publishers, San Francisco, CA.

KANTER, D. L. ve WORTZEL L. H. (1985). "Cynicism and Alienation as Marketing Considerations: Some New Ways to Approach the Female Consumer". *Journal of Consumer Marketing,* Vol.2, No.1, pp.5-15.

KEYES, D. (2006). "Seeing through Cynicism: A Reconsideration of the Power of Suspicion". Intervarsity Press, Downers Grove, IL.

KIRMAN, A. ve CAMPBELL M. C. (2004). "Goal Seeker and Persuasion Sentry: How Consumer Targets Respond to Interpersonal Marketing Persuasion". *Journal of Consumer Research*, Vol. 31, No. 3, pp. 573-82.

KLEIN, J.G. vd. (2004), "Why We Boycott: Consumer Motivations for Boycott Participation". *Journal of Marketing,* Vol. 68 No. 3, pp. 92-109.

KOZINETS, R.V. ve HANDELMAN J. M. (2004). "Adversaries of Consumption: Consumer Movements, Activism and Ideology". *Journal of Consumer Research*, Vol. 31 No. 3, pp. 691-704.

LAMBERT, Z. V. (1980). "Consumer Alienation, General Dissatisfaction, and Consumerism Issues: Conceptual and Managerial Perspectives". *Journal of Retailing*, Vol.56, No.2, pp.3-24.

LAURSEN, J. C. (2009). "Cynicism Then and Now". *European Journal of Philosophy & Public Debate*, Vol.1, No.2.

LI, F. vd. (2011). "Expecting the Worst: Moderating Effects of Social Cynicism on the Relationships Between Relationship Conflict and Negative Affective Reactions". *Journal of Business and Psychology,* Vol. 26, No.3, pp.339-345.

LIN, C.H. (2020). "The Influence of Cynicism on Mood Effect in Advertising". *Journal of Management, Marketing and Logistics* (JMML), Vol. 7, No.2, pp.66-71.

LUTZ, C. vd. (2020). "Data Capitalism and the User: An Exploration of Privacy Cynicism in Germany". *New Media & Society*, Vol.22, No.7, pp. 1168-1187.

MAKAREM, S. C. ve JAE H. (2016). "Consumer Boycott Behavior: An Exploratory Analysis of Twitter Feeds". *Journal of Consumer Affairs*, Vol.50, No.1, pp.193-223.

MAVNACIOĞLU, K. (2022). "Dijital Çağda Pazarlama İletişimi Etiği Üzerine Bir Değerlendirme". *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Vol.8, No.1, pp.52-66.

MIKKONEN, I. vd. (2011)." Cynical Identity Projects as Consumer Resistance-The Scrooge as a Social Critic?". *Consumption Markets & Culture*, Vol.14, No.1, pp.99-116.

MOHR, L.A. vd. (1998). "The Development and Testing of a Measure of Skepticism Toward Environmental Claims in Marketers'Communications". *Journal of Consumer Affairs*, Vol.32, No.1, pp.30-55.

MOREL, K. P. ve PRUYN, A. T. H. (2003). "Consumer Skepticism toward New Products". In *European Conference of the Association for Consumer Research (ACR),* pp. 351-358. Association for Consumer Research (ACR).

MORGAN, R. ve HUNT S. (1994). "The Commitment – Trust Theory of Relationship Marketing". *Journal of Marketing,* Vol.58, pp.20–38.

ODOU, P. ve De PECHPEYROU P. (2011). "Consumer Cynicism: From Resistance to Anti-Consumption in a Disenchanted World?". *European Journal of Marketing*, Vol.45, No.11-12, pp. 1799-1808.

ODOU, P. vd. (2009). "From Smart Shopping to Sales Promotion Misuse: The Case of Cash Refund Offer Users". *De´cisions Marketing,* Vol. 55, pp. 9-18.

ONFRAY, M. (1992). "Cynismes, Livre de Poche". Paris, (originally published in 1990).

OTTO, S. D. vd. (2004). "When Consumers Get Upset: Modeling the Cost of Store Avoidance". *Journal of Consumer Satisfaction, Dissatisfaction and Complaining Behavior,* Vol. 17, pp.42-53.

ÖZKAN PİR, E. (2022). "Webrooming Davranışı ve Tüketici Sinizmi İlişkisinde Fiyat Duyarlılığının Aracı Etkisi". BMIJ, Vol. 10, No.1 pp. 340-365,

ÖZTÜRK, A. ve NART S. (2021). "Tüketici Boykot Davranışının Belirleyicileri Üzerine Bir Araştırma: Ağızdan Ağıza İletişimin Aracılık Rolü". *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Vol.20, No.78, pp. 660-687.

PALMER, A. ve BEJOU D. (1998). "Service Failure and Loyalty: An Exploratory Empirical Study of Airline Customers". *Journal of Services Marketing*, Vol.12, No.1, pp. 7-22.

POLLAY, R.W. (1986). "The Distorted Mirror: Reflections on the Unintended Consequences of Advertising". *Journal of Marketing*, Vol.50, No.2, pp. 18-36.

REICHERS, A. E. vd. (1997). "Understanding and Managing Cynicism about Organizational Change". *Academy of Management Perspectives*, Vol.11, No.1, pp.48-59.

RE´MY, E. (2007). "From 'Que Choisir?' to 'Casseurs de Pub': Between Harnessing by Marketers and New Consumerist Images". *De´cisions Marketing,* Vol.46, pp. 37-49.

RO, H. ve MATTILA A. S. (2008). "A Cognitive appraisal process model of emotions and complaining behavior". In A. Yuksel (Eds.), Tourist Satisfaction and Complainin Behavior: Measurement and Management Issues in the Tourism and Hospitality Industry, New York: Nova Science Publishers.

RUMBO, J. D. (2002). "Consumer Resistance in a World of Advertising Clutter: The Case of Adbusters". *Psychology and Marketing*, Vol. 19, No. 2, pp. 127-48.

SCHNIETZ, K. ve EPSTEIN M. (2005). "Exploring the Financial Value of a Reputation for Corporate Social Responsibility During a Crisis". *Corporate Reputation Review,* Vol.7, No.4, pp.327–345.

SEN, S. ve BHATTACHARYA C. B. (2001). "Does Doing Good Always Lead to Doing Better? Consumer Reactions to Corporate Social Responsibility". *Journal of Marketing Research*, Vol.38, No.2, pp.225-243.

SETHI, H. (2021). "Winning the Loyalty of International Customers: A Perspective from the International Patients in India". *FIIB Business Review,* Vol. 10, No.4, pp. 424–439.

SINGH J. (1990). "Voice, Exit, and Negative Word of Mouth Mehaviors: An Investigation Across Three Service Categories". *Journal of the Academy of Marketing Sciences*, Vol. 18, No. 1, pp. 1-15.

SMITH, N. C. (2014). Morality and the Market (Routledge Revivals): Consumer Pressure for Corporate Accountability. Routledge.

STAVROVA, O. vd. (2020). "Victims, Perpetrators, or Both? The Vicious Cycle of Disrespect and Cynical Beliefs About Human Nature". *Journal of Experimental Psychology: General*, Vol. 149, No. 9, pp. 1736-1754.

SUH, T. ve HOUSTON M. B. (2010). "Distinguishing Supplier Reputation from Trust in Buyer–Supplier Relationships". *Industrial Marketing Management,* Vol.39, pp.744–751.

SUHER, H. K. ve ISPIR N. B. (2011). "Permission Based Mobile Marketing and SMS Ad Avoidance". *Journal of Yaşar University,* Vol.21, No.6, pp.3633-3647.

SUNDARAM, D. S. vd. (1998). "Word-of-Mouth Communications: A Motivational Analysis". *Advances in Consumer Research*, Vol.25, No.1.

SUNG, J. (2017). "The Moderating Effect of Consumer's Cynicism on Corporate Attitude in Societal Marketing Campaign" *International Journal of Smart Business and Technology*, Vol. 5, No.2, pp. 15-20

SWEENEY, C. vd. (2005). "Impacts of Shortwave Penetration Depth on Large-Scale Ocean Circulation and Heat Transport". *Journal of Physical Oceanography*, Vol. 35, No.6, pp.1103-1119.

TARAR, S. A. R. ve TUMJANDA A. (2019). "Cynicism Towards Political Marketing and Branding: The Cause of Political Apathy Among Young People". *Unpublished Master Thesis, Lund University School of Economics and Management, Lund, Sweden*.

TUCKER, L. ve MELEWAR T. (2005). "Corporate Reputation and Crisis Management: The Threat and Manageability of Anti-Corporatism". *Corporate Reputation Review,* Vol.7, No.4, pp.377–387.

TUKAMUHABWA, B. R. vd. (2023). "Gender, Family Background, Cynicism and Ethical Sensitivity of Future Procurement Professionals in a Developing Country Context: Evidence from Ugandan Universities". *International Journal of Ethics and Systems*, Vol.39, No.1, pp.81-106.

TUNÇAY, S. S. ve ÇIRAKLAR N. H. (2020). "Rol Çatışması ve Rol Belirsizliğinin İşyeri Mağduriyeti Üzerine Etkisi: Olumsuz Duygulanımın Düzenleyici Rolü". *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, Vol.15, pp.219-237.

UTKUTUĞ, Ç. P. (2021). "The Mediating Role of Social and Environmental Responsibility in the Relationship Between Material Values, Consumer Cynicism and Product/Service Quality". *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, Vol.14, No.2, pp. 213-237.

WALKER, B. A. ve Olson J. C. (1991). "Means-end Chains: Connecting Products with Self". *Journal of Business Research*, Vol.22, No.2, pp.111-118.

WESTBROOK, R. A. ve OLIVER R. L. (1991). "The Dimensionality of Consumption Emotion Patterns and Consumer Satisfaction". *Journal of Consumer Research*, Vol.18, No.1, pp.84-91.

VASSILIKOPOULOU, A. vd. (2018). "Crises through the Consumer Lens: The Role of Trust, Blame and Risk". *Journal of Consumer Marketing*, Vol.35, No.5, pp.502-511.

YILMAZ, C. (2015). "Endüstriyel Pazarlarda İlişki Kalitesinin Öncülleri Ve Ardılları". (Doctoral dissertation, Anadolu University (Turkey)).

YUKSEL, U. ve MRYTEZA V. (2009). "An Evaluation of Strategic Responses to Consumer Boycotts". *Journal of Business Research*, Vol.62, No.2, pp.248-259.

KAYNAKÇA

ÇOBAN, G. S. (2021). Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Kendini Gerçekleştirme Basamağında Gizil Yetenekler. *European Journal Of Educational & Social Sciences Volume 6 Issue 1*.

ALLEN, M., & NG, S. (2004). Economic Behavior. C. D. Spielberger İçinde, *Encyclopedia Of Applied Psychology.* Elsevier.

AMA. (2024). *Consumer Behavior*. Https://Www.Ama.Org/: Https://Www.Ama.Org/Topics/Consumer-Behavior/ Adresinden Alındı

ANDALEEB, S. S., & SHİRAZ , L. (2016). Consumer Behavior. *Trategic Marketing Management İn Asia, Emerald Group Publishing Limited*, 161-178.

ANTONY, J., & RAJİNİKANTH, P. (2024). Prediction Of Consumer Behavior Based On Psychological Factors: A Study Conducted Among Online Electronic Shoppers. *Educational Administration: Theory And Practice, 30(5)*, 9925-9928.

ARSLAN, M. (2014). *Tüketici Davranışları.* Http://Web.Harran.Edu.Tr: Http://Web.Harran.Edu.Tr/Assets/Uploads/Other/Files/Tuketici_Davranislari.Pdf Adresinden Alındı

BARIŞ, G. (2019). Tüketici Davranışında Bireysel Etkiler. E. O. Aksöz İçinde, *Tüketici Davranışları.* T.C. Anadolu Üniversitesi.

BAYTON, J. A. (1958). Motivation, Cognition, Learning—Basic Factors İn Consumer Behavior. *Journal Of Marketing, 22(3)*, 282-289.

BUSİNESS JARGONS. (2017). *Psychological Factors Influencing Consumer Behavior*. Https://Businessjargons.Com: Https://Businessjargons.Com/Psychological-Factors-İnfluencing-Consumer-Behavior.Html Adresinden Alındı

C.A. COLE. (2007). Consumer Behavior. *Encyclopedia Of Gerontology (Second Edition)*. Elsevier.

COMPARABLES. (2024). *The Psychology Of Market Analysis: Influencing Consumer Behavior*. Https://Www.Comparables.Ai/: Https://Www.Comparables.Ai/Articles/Psychology-Of-Market-Analysis-İnfluencing-Consumer-Behavior Adresinden Alındı

DEVREZ, G. (1998). *Tüketici Pazarları Ve Alıcı Davranışları.* Https://Www.Researchgate.Net/Publication/: Https://Www.Researchgate.Net/Publication/285057211_Tuketici_Davranislarini_Etkileyen_Faktorler Adresinden Alındı

DİCTİONARY CAMBRİDGE. (2024). *Motivation*. Https://Dictionary.Cambridge.Org/: Https://Dictionary.Cambridge.Org/Dictionary/English/Motivation Adresinden Alındı

DUDZİAK, A., STOMA, M., & OSMÓLS, E. (2023). Analysis Of Consumer Behaviour İn The Context Of The Place Of Purchasing Food Products With Particular Emphasis On Local Products. *Int J Environ Res Public Health*.

DUGGAL, R. (2018). *Become A Mind Reader By Understanding Consumer Learning*. Https://Www.Forbes.Com/: Https://Www.Forbes.Com/Sites/Forbescommunicationscouncil/2018/08/27/Become-A-Mind-Reader-By-Understanding-Consumer-Learning/ Adresinden Alındı

FULLERTON, R. A. (2013). The Birth Of Consumer Behavior: Motivation Research İn The 1940s And 1950s. *Journal Of Historical Research İn Marketing Vol. 5 No. 2*, 212-222.

GÜLAY Şahin, B., & AKBALLI, E. E. (2019). Tüketici Davranışlarını Etkileyen Faktörler Ve Yöntem Analizi. *Uluslararası Sosyal Bilimler Ve Eğitim Dergisi, 1(1)*, 43-85.

GUSTAFSON, P. (1958). You Can Gauge Customers' Wants. *Nation's Business, Vol. 46,* , 76-84.

HAUDİ. (2024). The Impact Of Digital Transformatıon On Consumer Behavior And Marketing Strategıes. *Nternational Journal Of Economic Literature(Injole)Vol. 2no. 1*, 167-179.

IDEALOGİC. (2024). *Psychologıcal Influences On The Consumer Decısıon Process: Pt 1: Consumer Perceptıon*. Https://İdealogicbrandlab.Com/:

Https://İdealogicbrandlab.Com/Consumer-Perception/ Adresinden Alındı

İNANLI, H. (2008). Yüksek Lisans Tezi. *Gsm Hat Hizmetlerinde Satın Alma Sonrası Davranışlar Üzerine Bir Araştırma*. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı.

INDEED. (2022). *7 Psychological Factors İn Marketing That Influence Consumer Behavior*. Https://Www.İndeed.Com/:Https://Www.İndeed.Com/Career-Advice/Career- Development/Psychological-Factors-İn-Marketing Adresinden Alındı

JONES, J. (2022). *How Psychology Is Used İn Marketing Strategies*. Https://Prable.Org/: Https://Prable.Org/Blog/Psychology-İn-Marketing/ Adresinden Alındı

KUMAR, V. (2024). *Consumer Perception*. Https://E-Sarthi.Lpcps.Org.İn: Https://E-Sarthi.Lpcps.Org.İn/Uploads/Notes/1/7/25/Unit%20ıı/Bba-4_~_Consumer_Perception_Unıt-2_-_Fr_Web.Pdf Adresinden Alındı

LİM, W., KUMAR, S., PANDEY, N., VERMA, D., & KUMAR, D. (2022). Evolution And Trends İn Consumer Behaviour: Insights From Journal Of Consumer Behaviour. *Journal Of Consumer Behaviour*, 217-232.

LUMEN LEARNİNG. (2024). *Reading: Psychological Factors*. Https://Courses.Lumenlearning.Com: Https://Courses.Lumenlearning.Com/Clinton-Marketing/Chapter/Reading-Psychological-Factors/ Adresinden Alındı

NENONEN, K. (2024). *Future Trends İn Consumer Behavior: Analysis, Examples, And Implications*. Https://Www.Linkedin.Com: Https://Www.Linkedin.Com/Pulse/Future-Trends-Consumer-Behavior-Analysis-Examples-Kari-Nenonen-3nhlf/ Adresinden Alındı

NEWMAN, J. (1957). *Motivation Research And Marketing Management.* Boston: Harvard University Press.

NİOSİ, A. (2021). *Introduction To Consumer Behaviour.* Pressbooks.

RAJAMANNAR, R. (2021). *Quantum Marketing: Mastering The New Marketing Mindset For Tomorrow's Consumers* . Harpercollins Leadership.

ROY, P., & DATTA, D. (2022). Theory And Models Of Consumer Buyıng Behavıour: A Descrıptıve Study. *Ssrn Electronic Journal, Xı(Vıı)*, 206-217.

SENATORE, E. (. (2023). *Consumer Psychology: Understanding Buying Behaviour*. Https://Www.Linkedin.Com/: Https://Www.Linkedin.Com/Pulse/Consumer-Psychology-Understanding-Buying-Behaviour-Senatore/ Adresinden Alındı

SHARMA, P. (2021). Role Of Psychological Factors İn Determining Consumer Behaviour. *International Journal Of Innovations Research Analysis*, 51-54.

SHAW, A. A. (2024). *5 Factors Influencing Consumer Behavior*. Https://Www.Marketingtutor.Net/: Https://Www.Marketingtutor.Net/Factors-İnfluencing-Consumer-Behavior/ Adresinden Alındı

SUHERLAN, S., & OKOMBO, M. O. (2023). Technological Innovation İn Marketing And İts Effect On Con- Sumer Behaviour. *Technology And Society Perspectives (Tacıt) Vol. 1, No. 2*, 94–103.

TİMESPRO. (2023). *The Psychology Of Consumer Behavior: Understanding What Drives Purchase Decision*. Https://Timespro.Com: Https://Timespro.Com/Blog/The-Psychology-Of-Consumer-Behavior-Understanding-What-Drives-Purchase-Decision Adresinden Alındı

TOHA, M., & SUPRİYANTO, S. (Tarih Yok). Factors Influencing The Consumer Research Process: Market Target, Purchasing Behavior And Market Demand (Literature Review Of Consumer Behavior). *Danadyaksa: Post Modern Economy Journal, 1*(1), 1-17.

TORLAK, Ö. (2022). *Tüketici Davranışı*. Https://Ansiklopedi.Tubitak.Gov.Tr/: Https://Ansiklopedi.Tubitak.Gov.Tr/Ansiklopedi/Tuketici_Davranisi Adresinden Alındı

TROY, D., & KERRY , J. (2010). Consumer Perception And The Role Of Science İn The Meat İndustry. *Meat Science Volume 86, Issue 1* , 214-226.

UNİVERSİTAS PEMBANGUNAN Jaya. (2021). *Psychological Influences On Consumer Behavior.* Http://Www.Ocw.Upj.Ac.İd: Http://Www.Ocw.Upj.Ac.İd/Files/Slide-Psy209-Psy209-Slide-03-04-2021.Pdf Adresinden Alındı

UNİVERSİTY Of Pretoria. (2000). *Consumer Perception*. Https://Repository.Up.Ac.Za: Https://Repository.Up.Ac.Za/Bitstream/Handle/2263/27411/03chapter3.Pdf?Sequence=4&İsallowed=Y Adresinden Alındı

VÁZQUEZ-Martínez, U., MORALES-MEDİANO, J., & LEAL-RODRÍGUEZ, A. (2021). The İmpact Of The Covıd-19 Crisis On Consumer Purchasing Motivation And Behavior. *European Research On Management And Business Economics Volume 27, Issue 3*.

VAİNİKKA, B. (2015). Bitirme Tezi. *Psychologıcal Factors Influencing Consumer Behaviour*. Centria University Of Applıed Sciences.

WİLLİAMS, K. (2024). *The Psychology Of Consumer Buying Behavior: Understanding How And Why People Buy*.

Https://Surveysparrow.Com: Https://Surveysparrow.Com/Blog/Consumer-Buying-Behavior/#:~:Text=Key%20psychological%20factors%20affecting%20consumer,Such%20as%20buying%20a%20product. Adresinden Alındı

KAYNAKÇA

ABASHIDZE, I. ve DĄBROWSKI, M. (2016). "Internet of Things in Marketing: Opportunities and Security Issues". *Management Systems in Production Engineering*, Vol. 24, No. 4, pp. 217-221.

ABED, S. S. (2024). "Literature Review of Theory-Based Empirical Research Examining Consumers' Adoption of IoT". *IFIP Advances in Information and Communication Technology*, *699 AICT*, pp. 3-14.

AHMED, S. A. vd. (2018). "Overview for Internet of Things: Basics, Components and Applications". *Journal of University of Anbar for Pure Science*, Vol. 12, No. 3, pp. 47-58.

AJAYI, S. vd. (2023). "Internet of Things and Consumer Engagement on Retail: State-of-the-Art and Future Directions". *EuroMed Journal of Business*, Vol. 18, No. 3, pp. 397-423.

ALDOSSARI, M. Q. ve SIDOROVA, A. (2020). "Consumer Acceptance of Internet of Things (IoT): Smart Home Context". *Journal of Computer Information Systems*, Vol. 60, No. 6, pp. 507-517.

ARIPIN, Z. vd. (2023). "Utilizing Internet of Things (IOT)-based Design for Consumer Loyalty: A Digital System Integration". *Jurnal Penelitian Pendidikan IPA*, Vol. 9, No. 10, pp. 8650–8655.

BAŞYAZICIOĞLU, H. N. ve KARAMUSTAFA, K. (2018). "Marketing 4.0: Impacts of Technological Developments on Marketing Activities". *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Vol. 8, No. 2, pp. 621-640.

BUMİN DOYDUK, H. B. ve BAYARÇELİK, E. B. (2019). "Consumers' Acceptance of Internet of Things Technology". *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Vol. 6, No. 2, pp. 351-371.

CAPATINA, A. vd. (2020). "Matching the Future Capabilities of an Artificial İntelligence-based Software for Social Media Marketing with Potential Users' Expectations". *Technological Forecasting and Social Change*, Vol. 151, 119794.

CAPUTO, F. vd. (2018). "Intertwining the Internet of Things and Consumers' Behaviour Science: Future Promises for Businesses". *Technological Forecasting and Social Change*, Vol. 136, pp. 277-284.

CONG, L. W. vd. (2021). "Internet of Things: Business Economics and Applications". *Review of business*, Vol. 41, No. 1, pp. 15-29.

CRUZ-CÁRDENAS, J. vd. (2021). "COVID-19, Consumer Behavior, Technology, and Society: A Literature Review and Bibliometric Analysis". *Technological Forecasting and Social Change*, Vol. 173, 121179.

DECKER, R. ve STUMMER, C. (2017). "Marketing Management for Consumer Products in the Era of the Internet of Things". *Advances in Internet of Things*, Vol. 07, No. 03, pp. 47-70.

DOMINGO, M. C. (2012). "An Overview of the Internet of Things for People with Disabilities". *Journal of Network and Computer Applications*, Vol. 35, No. 2, pp. 584–596.

DUARTE, F. (2024). "Number of IoT Devices" (February 19, 2024), https://explodingtopics.com/blog/number-of-iot-devices (Erişim tarihi: 24.09.2024).

ESLAMI, E. vd. (2024). "Unveiling IoT Customer Behaviour: Segmentation and Insights for Enhanced IoT-CRM Strategies: A Real Case Study". *Sensors*, Vol. 24, No. 4, 1050.

FU, H. vd. (2020). "Intelligent Decision-Making of Online Shopping Behavior based on Internet of Things". *International Journal of Information Management*, *50*, pp. 515-525.

GAO, L. ve BAI, X. (2014). "A Unified Perspective on the Factors Influencing Consumer Acceptance of Internet of Things Technology". *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics*, Vol. 26, No. 2, pp. 211-231.

GÖKOĞLU, S. ve ÇAKIROĞLU, Ü. (2019). "Sanal Gerçeklik Temelli Öğrenme Ortamlarında Bulunuşluk Hissinin Ölçülmesi: Bulunuşluk Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması". *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, Vol. 9, No. 1, pp. 169-188.

GUPTA, B. B. ve QUAMARA, M. (2020). "An Overview of Internet of Things (IoT): Architectural Aspects, Challenges, and Protocols". *Concurrency and Computation: Practice and Experience*, Vol. 32, No. 21, e4946.

HAN, M. (2023). "Consumer Behavior Analysis and Personalized Marketing Strategies for the Internet of Things". *RISTI - Revista Iberica de Sistemas e Tecnologias de Informacao*, Special issue. E63, pp. 367-376.

HO, R. C. (2021). "Internet of Things in Online Business: Towards a Conceptual Framework of Online Customer Behavior". In *Impact of Globalization and Advanced Technologies on Online Business Models* (pp. 154-168). IGI Global.

HOFFMAN, D. L. ve NOVAK, T. P. (2018). "Consumer and Object Experience in the Internet of Things: An Assemblage Theory Approach". *Journal of Consumer Research*, Vol. 44, No. 6, pp. 1178-1204.

HOYER, W. D. vd. (2020). "Transforming the Customer Experience Through New Technologies". *Journal of Interactive Marketing*, Vol. 51, pp. 57-71.

HSU, C. L. ve LIN, J. C. C. (2016). "An Empirical Examination of Consumer Adoption of Internet of Things services: Network Externalities and Concern for Information Privacy Perspectives". *Computers in Human Behavior*, Vol. 62, 516-527.

JASPERS, E. D. T. ve PEARSON, E. (2022). "Consumers' Acceptance of Domestic Internet-of-Things: The Role of Trust and Privacy Concerns". *Journal of Business Research*, Vol. 142, pp. 255-265.

JAVAID, M. vd. (2021). "Internet of Behaviours (IoB) and Its Role in Customer Services". *Sensors International*, Vol. 2, 100122.

JOHN DIAN, F. vd. (2020). "Wearables and the Internet of Things (IoT), Applications, Opportunities, and Challenges: A Survey". *IEEE Access*, Vol. 8, pp. 69200 – 69211.

KENG, C. J. vd. (2023). "How Internet of Things Is Shaping Consumer Behavior? The Interactive Experience Between Customer and Smart Object". In *The Palgrave Handbook of Interactive Marketing* (pp. 219-238). Palgrave Mac Millan.

KHAN, W. Z. vd. (2018). Five Acts of Consumer Behavior: A Potential Security and Privacy Threat to Internet of Things. *2018 IEEE International Conference on Consumer Electronics, ICCE 2018*, *2018-January*.

KHANNA, A. ve KAUR, S. (2020). "Internet of Things (IoT), Applications and Challenges: A Comprehensive Review". *Wireless Personal Communications*, Vol. 114, No. 2, pp. 1687–1762.

KHAZAEI, H. vd. (2022). "The Application of IoT on Consumer Behaviour and Decision-Making Process". *International Journal of Advanced Science Computing and Engineering*, Vol. 4, No. 3, pp. 188-192.

KOOHANG, A. vd. (2022). "Internet of Things (IoT): From Awareness to Continued Use". *International Journal of Information Management*, No. 62, 102442

KORNEEVA, E. vd. (2021). "Consumer Attitudes to the Smart Home Technologies and the Internet of Things (IoT)". *Energies*, Vol. 14, No. 23, 7913.

KUMAR, S. ve METRE, S. (2023). "Internet of Things (IoT) based product usage and Consumer's Behavior: A Structural Model Approach". *11th International Conference on Emerging Trends in Engineering & Technology-Signal and Information Processing (ICETET-SIP)* (pp. 1-6).

KUMAR, V. vd. (2021). "Influence of New-Age Technologies on Marketing: A Research Agenda". *Journal of Business Research*, *125*, pp. 864–877.

LEE, A. R. (2021). "Investigating the Personalization–Privacy Paradox in Internet of Things (IoT) based on Dual-Factor Theory: Moderating Effects of Type of IoT Service and User Value". *Sustainability*, Vol. 13, 10679.

LEE, W. ve SHIN, S. (2019). "An Empirical Study of Consumer Adoption of Internet of Things Services". *International Journal of Engineering and Technology Innovation*, Vol. 9, No. 1, pp. 1-11.

LEGENVRE, H. ve GUALANDRIS, J. (2018). "Innovation Sourcing Excellence: Three Purchasing Capabilities for Success". *Business Horizons*, Vol. 61, No. 1, pp. 95-106.

LUTCHYN, Y. (2017). The Future Is Here: How The Internet Of Thıngs Is Changıng Consumer Journey. *2017 Global Conference of the American Academy of Advertising* (pp. 95-106).

MANSER PAYNE, E. vd. (2017). "Omni-Channel Marketing, Integrated Marketing Communications and Consumer Engagement: A Research Agenda". *Journal of Research in Interactive Marketing*, Vol. 11, No. 2, pp. 185-197.

MARTINEZ-RUIZ, M. P. ve MOSER, K. S. (2019). "Studying Consumer Behavior in an Online Context: The Impact of the Evolution of the World Wide Web for New Avenues in Research". *Frontiers in Psychology*, Vol. 10, 2731

McKinsey & Company (2024). "What is the Internet of Things (IoT)?" (May 28, 2024), https://www.mckinsey.com/featured-insights/mckinsey-explainers/what-is-the-internet-of-things, (Erişim Tarihi: 24.09.2024).

MEHTA, R. vd. (2020). "Comparative Analysis of the Consequences of Purchasing Models Transformation within the Global Digitalization of the Economy". *IOP Conference Series: Materials Science and Engineering*, Vol. 940, No. 1, 012071.

MongoDB (2024). "IoT Architecture Explained". https://www.mongodb.com/resources/basics/cloud-explained/iot-architecture (Erişim Tarihi: 24.09.2024)

NEGM, E. (2023). "Internet of Things (IoT) Acceptance Model – Assessing Consumers' Behavior toward the Adoption Intention of IoT". *Arab Gulf Journal of Scientific Research*, Vol. 41, No. 4, pp. 539-556.

NIŽETIĆ, S. vd. (2020). "Internet of Things (IoT): Opportunities, Issues and Challenges towards a Smart and Sustainable Future. *Journal of Cleaner Production*, 274, 122877.

OECD. (2005). "Oslo Manual. Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data". *OECD Publication*. http://www.sourceoecd.org/scienceIT/9264013083

OMOLARA, A. E. vd. (2022). "The Internet of Things Security: A Survey Encompassing Unexplored Areas and New Insights". *Computers and Security*, Vol. 112, 102494.

ȚONIȘ-BUCEA-MANEA, R. ve BLĂJINĂ, O. (2019). "Factors influencing online consumer behavior in the era of IoT". *Materials Science Forum*, Vol. 957, pp. 81-89.

PEREZ, A. J. vd. (2018). "A Review and an Empirical Analysis of Privacy Policy and Notices for Consumer Internet of Things". *Security and Privacy*, Vol. 1, No. 3, e15.

PINOCHET, L. H. C. vd. (2018). "The Influence of the Attributes of "Internet of Things" Products on Functional and Emotional Experiences of Purchase Intention". *Innovation and Management Review*, Vol. 15, No. 3, pp. 303-320.

POUSTTCHI, K. ve DEHNERT, M. (2018). "Exploring the Digitalization Impact on Consumer Decision-Making in Retail Banking". *Electronic Markets*, Vol. 28, No. 3, pp. 265–286

PRERADOVIC, S. vd. (2008). "RFID Transponders". *IEEE Microwave Magazine*, Vol. 9, No. 5, pp. 90-103.

RAHMANI, A. M. vd. (2022). "Internet of Things Applications: Opportunities and Threats". *Wireless Personal Communications*, Vol. 122, No. (1), pp. 451–476.

RAZA, F. vd. (2021). "The Internet of Things and Changing Consumer Behavior in Bottom of the Pyramid Segment for Technology Innovation". *Market Forces*, Vol. 16, No. 2, pp. 1-18.

REKETTYE, G. ve REKETTYE Jr, G. (2019). "The Effects of Digitalization on Customer Experience". *ENTRENOVA-ENTerprise REsearch InNOVAtion*, Vol. 5, No. 1, pp. 340-346.

SASSANELLI, C. ve de PACHECO, A. D. J. (2024). "The Impact of the Internet of Things on the Perceived Quality and Customer Involvement of Smart Product-Service Systems". *Technological Forecasting and Social Change*, Vol. 198, 122939.

SESTINO, A. vd. (2020). "Internet of Things and Big Data as Enablers for Business Digitalization Strategies". *Technovation,* Vol. 98, 102173.

SHENDGE, A. B. (2021). "Internet of Things (IoT): An Overview on Research Challenges and Future Applications". *International Journal of Engineering Applied Sciences and Technology*, Vol. 6, No. 8, pp. 66-71.

SIMA, V. vd. (2020). "Influences of the Industry 4.0 Revolution on the Human Capital Development and Consumer Behavior: A Systematic Review". *Sustainability*, Vol. 12, No. 10, 4035.

TARIQ, B. vd. (2020). "Generating Marketing Outcomes through Internet of Things (IoT) Technologies". *Sustainability*, Vol. 12, No. 22, 9670.

TAYLOR, D. G. ve STRUTTON, D. (2010). "Has e-Marketing Come of Age? Modeling Historical Influences on Post-Adoption Era Internet Consumer Behaviors". *Journal of Business Research*, Vol. 63, No. 9–10, pp. 950–956.

TELLİ, G. ve GÖK, A. (2019). "Omni Kanal Yönetimi ve Müşteri Memnuniyeti". *Proceedings of the International Congress on Business and Marketing* (pp. 102-122).

TSOURELA, M. ve NERANTZAKI, D. M. (2020). "An Internet of Tthings (Iot) Acceptance Model. Assessing Consumer's Behavior toward IoT Products and Applications". *Future Internet*, Vol. 12, 191.

TÜRKYILMAZ, S. ve ALTİNDAG, E. (2022). "Analysis of Smart Home Systems in the Context of the Internet of Things in Terms of Consumer Experience". *International Review of Management and Marketing*, Vol. 12, No. 1, pp. 19-31.

WANG, J. vd., (2021). "The Evolution of the Internet of Things (IoT) over the Past 20 Years". *Computers and Industrial Engineering*, Vol. 155, 107174.

WEINBERG, B. D. vd. (2015). "Internet of Things: Convenience vs. Privacy and Secrecy". *Business Horizons*, Vol. 58, No. 6, pp. 615-624.

YEO, S. F. vd., (2022). "Investigating the Impact of AI-powered Technologies on Instagrammers' Purchase Decisions in Digitalization Era–A study of the Fashion and Apparel Industry". *Technological Forecasting and Social Change*, 177,121551.

YERPUDE, S. ve SINGHAL, T. K. (2019). "Custolytics: Internet of Things based Customer Analytics Aiding Customer Engagement Strategy in Emerging Markets – An Empirical Research". *International Journal of Emerging Markets*, Vol. 16, No. 1, pp. 92-112.

ZHANG, M. (2023). "Consumer Behavior Analysis based on Internet of Things Platform and the Development of Precision Marketing Strategy for Fresh Food E-Commerce". *PeerJ Computer Science*, Vol. 9, e1531.

İnternet Kaynakları

https://www.thekeenfolks.com/blog-article/the-impact-of-technology-on-consumer-behaviour September 18, 2023 (Erişim Tarihi: 24.09.2024)

https://artificialpaintings.com/blog/2024/06/26/how-iot-is-influencing-consumer-behavior/ (Erişim Tarihi: 24.09.2024)

KAYNAKÇA

CHEN, Y., LU, Y., GUPTA, S., & Qİ, X. (2014). Can Customer Satisfaction and Dissatisfaction Coexist? An İssue of Telecommunication Service in China. *International Journal of Mobile Communications, 12*(5), 472-492.

CHEVALİER, J. A., & MAYZLİN, D. (2006). The Effect of Word of Mouth on Sales: Online Book Reviews. *Journal of Marketing Research, 43*(3), 345-354.

GAO, X., SHİ, X., GUO, H., & LİU, Y. (2020). To Buy or Not Buy Food Online: The İmpact of the COVID-19 Pandemic on the Adoption of E-Commerce in China. *China Agricultural Economic Review, 12*(3), 459-470.

SAN-MARTÍN, S., PRODANOVA, J., & JİMÉNEZ, N. (2015). The İmpact of Age in the Generation of Satisfaction and WOM in Mobile Shopping. *Journal of Retailing and Consumer Services, 23*, 1-8.

CHİU, C.-M., WANG, E. T., FANG, Y.-H., & HUANG, H.-Y. (2014). Understanding Customers' Repeat Purchase İntentions in B2C E-Commerce: The Roles of Utilitarian Value, Hedonic Value and Perceived Risk. *Information Systems Journal, 24*(1), 85-114.

ODABAŞI, Y. & BARIŞ, G. (2016). Tüketici Davranışı, 2. Baskı, Mediacat Yayıncılık, İstanbul.

HASSLİNGER, A., HODZİC, S. & OPAZO, C. (2007). Consumer Behaviour in Online Shopping, Kristianstad University Department of Business Studies.

KUMAR SİNGH, A. & SAİLO, M. (2013). Consumer Behavior in Online Shopping: A Study of Aizawl, *International Journal of Business & Management Research, 1*(3), 45-49.

DEMANGEOT, C. & BRODERİCK, A. J. (2007). Conceptualising consumer behaviour in online shopping environments, International Journal of Retail & Distribution Management, 35(11), 878-894.

KAUR, H. & KOCHAR, R. (2018). A Review of Factors Affecting Consumer Behavior towards Online Shopping, *International Journal of Engineering and Management Research, 8*(4), 54-58.

KAYNAKÇA

ACİLAR, A. (2016). "E-commerce in Turkey". *Press Academia Procedia,* C. *2*, S.1, s.281-288.

ADIGÜZEL, A. T. (2010). "Sanal Mağaza Atmosferini Etkileyen Özellikler ve Tüketici Tercihleri Üzerindeki Rolü: Online Tüketiciler Üzerine Bir Araştırma". Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi.

AKAR, E. (2010). "Sanal Toplulukların Bir Türü Olarak Sosyal Ağ Siteleri-Bir Pazarlama İletişimi Kanalı Olarak İşleyişi". *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 10, S.1, s.107-122.

AKKAYA, D. T. (2013). "Sosyal Medya Reklamlarında Tüketici Algılarının Tutum, Davranış ve Satın Alma Niyeti Üzerine Etkisi". Doktora Tezi. Trakya: Trakya Üniversitesi.

ALGÜR, S. ve CENGİZ, F. (2011). "Türk Tüketicilere Göre Online (Çevrimiçi) Alışverişin Riskleri ve Yararları". *Journal of Yaşar University*, C. 22, S.6, s.3666-3680.

ARIKAN, R. ve ODABAŞI, Y. (1996). "*Tüketici Davranışları ve Tüketici Bilinci"*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

ASLAN, B. (2007). "Web 2.0, Teknikleri ve Uygulamaları". *XII. Türkiye'de Internet Konferansı Bildirileri.*

AYDEN, C. VE DEMİR, Ö. (2011). "Elektronik Ticaret; Tüketici Davranışı ve Tercihleri Üzerine Bir Çalışma". *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 21, S.2, s.149-161.

BAL, V. (2003). "Elektronik Ticaretin KOBİ'ler Açısından İncelenmesi ve Uygulanması". Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi.

BAŞLAR, G. (2013). "Yeni Medyanın Gelişimi ve Dijitalleşen Kapitalizm". *Akademik Bilişim Konferansı.*

BEYTEKİN, H. (2022). "E Ticaret ve Tüketici Davranışı Üzerine Ev Tekstili Alanında Bir Çalışma". Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi.

BUCAKLI, A. T. (2007). "Elektronik Ticaret". Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Kadir Has Üniversitesi.

CHOİ, S. Y., STAHL, D. O., ve WHİNSTON, A. B. (1997). "*The Economics Of Electronic Commerce".* Indian: Macmillan Technical Publishing.

ÇETİN, H. (2014). "Online (Çevrimiçi) Alışverişte Akademisyen Davranışları ve Alışverişe Yönelten Etkenler". *Süleyman Demirel University Journal of Faculty of Economics & Administrative Sciences*, C. 19, S.4.

DEMİRDÖĞMEZ, M., GÜLTEKİN, N. ve TAŞ, H. Y. (2018). "Türkiye'de E-Ticaret Sektörünün Yıllara Göre Gelişimi". *OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, C. 8, S.15, s.2216-2236.

DENİZ, H. (2021). "E-Ticaretteki Tüketici Satın Alma Sürecinde Ağızdan Ağıza Pazarlamanın Etkisi: E-Ticaret Kullanıcıları Üzerine Karaman İlinde Bir Araştırma". Yüksek Lisans Tezi. Karaman: Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi.

DENNİS, C., FENECH, T. ve MERİLLEES, B. (2004). *"E-Retailing, Routledge Press"*. New York.

DOĞANER, M. (2007). "Elektronik Ticaret Türkiye'de Elektronik Ticaretin Gelişimi ve İşletmeden Tüketiciye Elektronik Ticaret Üzerine Bir Araştırma". Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.

DOKUR, Ş. ve ERBAŞLAR, G. (2008). "*Elektronik Ticaret*". Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

ENGİNKAYA, E. (2006). "Elektronik Perakendecilik ve Elektronik Alışveriş". *Ege Akademik Bakış Dergisi*, C. 6, S.1, s.11-16

ERCAN, B. (2019). "İnternet Üzerinden Satın Alma Davranışlarının İncelenmesi". *International Multilingual Journal of Science and Technology (IMJST),* C. 4, S.12, s.750-755.

ERTAŞ, S. (2000). *"Elektronik Ticaret: Tanımı, Gelişimi, Avantajları, Güvenliği, Elektronik Ticaret".* İstanbul: Alfa Yayınları.

GONZÁLEZ, A. G. (2013). "PayPal and eBay: The Legal İmplications of The C2C Electronic Commerce Model". In: *18th BILETA Conference: Controlling Information in the Online Environment.*

GÖKGÜL, M. (2014). "Türkiye'de Elektronik Ticaret ve İşletmelere, Tüketicilere Sağladığı Avantajlar, Dezavantajlar". Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi.

GÜNGÖR, K. (2002). "Elektronik Ticaret Vergilendirilmesinde Uluslararası İşbirliği". *Vergi*

Dünyası Dergisi, C. 251.

GÜNGÖRDÜ, A. (2016). "Aile Değerleri ve Dindarlığın Plansız Satın Alma Eğilimi Üzerine Etkilerine Yönelik Bir Yapısal Eşitlik Modeli". *İşletme Araştırmaları Dergisi*, C. 8, S.1, s.342-359.

HEİDARİ, K. (2009). "The Impact Of Semantic Web on E-Commerce". *World Academy of Science*, C. 51, s.303-306.

İÇLİ, G. E. (2003). "Tüketicilerin İnternetten Alışverişte Web Sitesi ile İlgili Karşılaştıkları Sorunlar". *Marmara Üniversitesi İİBF Dergisi*, C. 18, S.1, s.193-203.

KAYABAŞI, A. (2010). "Elektronik (Online) Alışverişte Lojistik Faaliyetlere Yönelik Müşteri Şikayetlerinin Analizi ve Bir Alan Araştırması". *İşletme Araştırmaları Dergisi*, C. 2, S.2, s.21-42.

KAZANKAYA, K. (2019). *"E-Ticaret ve Dijital Pazarlama"*. İstanbul: Sokak Yayın Grubu.

KOTLER, P. ve ARMSTRONG, G. (2012). "*Principles of Marketing"*. New Jersey: Prentice Hall Inc.

KÜPOĞLU, C. (2008). "Dünya'da ve Türkiye'de Perakendecilik ve E-ticaret Karşılaştırması". Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

LAUDON, K. C. ve TRAVER, C. G. (2017). *"E-commerce".* Boston: MA: Pearson.

NİKBAY, Ü. H. (2006). "Consumer Behavior In Electronic Retailing And The Critical Success Factors Affecting Consumer Preferences And Loyalty". Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi.

NİSAR, M. T. ve PRABHAKAR, G. (2017). "What Factors Determine E-Satisfaction and Consumer Spending in E-Commerce Retailing". *Journal of Retailing and Consumer Services*.

ODABAŞI, Y. ve BARIŞ, G. (2012). "*Tüketici Davranışı".* İstanbul: MediaCat Yayınları.

OMAR, A., KWUN, O. ve S BHUTTA, M. K. (2008). "The Impact of E-commerce Tax Policy On State And Local Goverment Revenue", *Papers Presented At The 2008 SWDSI Meeting*, C. 1, S.10.

ÖZBAY, A. ve DEVRİM, J. (2000). *"E-Ticaret Rehberi"*. İstanbul: Hayat Yayınları.

ÖZCAN, S. O. (2010). "İnternet Pazarlama Faaliyetlerinde Tüketici Satın Alma Karar Süreci".

İnternet Uygulamaları ve Yönetimi Dergisi, C. 1, S.2, s.29-39.

ÖZDEMİR, F. B., TÖRENLİ, N. VE KIYAN, Z. (2010). "Türkiye-Avrupa Birliği Dış Ticaret İlişkileri Açısından E-Ticaret Modeli ve Düzenleyici Rejim-Yapı". *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, C. 9, S.2, s.117-143.

ÖZGÜVEN, N. (2011). "Tüketicilerin Online Alışverişe Karşı Tutumları İle Demografik Özellikleri Arasındaki İlişkinin Analizi". *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, C. 13, S.21, s.47-54.

PARK, C. H. ve KİM, Y. G. (2003). ''Identifying Key Factors Affecting Consumer Purchase Behavior İn An Online Shopping Context''. *International Journal of Retail & Distribution Management*, C. 31, S.1, s.16-29.

PARLAK, F. (2010). "Sosyal Medya ve Tüketici Satın Alma Karar Sürecine Etkileri: Nitel Bir

Çalışma". Yüksek Lisans Tezi. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi.

SAYDAN, R. (2008). "Tüketicilerin Online Alışverişe Yönelik Risk ve Fayda Algılamaları: Geleneksel ve Online Tüketicilerin Karşılaştırılması". *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 7, S.23, s.386-402.

SEMERCİ, M. (2007). "Elektronik Ticaretin İşleyişi Denetimi ve Muhasebeleştirilmesi". Yüksek Lisans Tezi. Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi.

SÖNMEZAY, M. (2019). "E-Ticarette Tüketici Güvenini Etkileyen Faktörler ve Tüketicilerin Online Satın Alma Niyeti Üzerinde Güvenin Etkisi: Tüketiciler Üzerinde Bir Araştırma". Yüksek Lisans Tezi. Bursa: Bursa Uludağ Üniversitesi.

ŞAHİN, İ. (2014). "Elektronik Perakendecilik SEKTÖRÜ VE İnternet Alışverişi Tüketici Davranışı: Türkiye Örneği". Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi.

TOKOL, T. (2001). "*Pazarlama Yönetimi"*. Bursa: Uludağ Üniversitesi Güçlendirme Vakfı Vipaş A.Ş.

ÜLGER, H. T. (2018). "E-Ticarette Tüketici Davranışlarının Satın Alma Tutumlarına Etkisinin Cinsiyet Bazında İncelenmesi". Yüksek Lisans Tezi, Niğde: Niğde Üniversitesi.

WESTON, M. R., YANG, J. ve FİLO, D. (2006). "*The Founders of Yahoo!"*. Inc: The Rosen

Publishing Group.

YILDIRIM, C. (2011). "Birinci ve İkinci Nesil Washıngton Uzlaşması: Neoliberal İktisat Politikalarının 1980'den Sonraki Evrimi". *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C. 1, S.23.

YILMAZ, C. ve TÜMTÜRK, A. (2015). "İnternet Üzerinden Alışveriş Niyetini Etkileyen Faktörlerin Genişletilmiş Teknoloji Kabul Modeli Kullanarak İncelenmesi ve Bir Model Önerisi". *Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F Yönetim ve Ekonomi*, C. 22, S.2.

YÜKÇÜ, S. ve GÖNEN, S. (2009). "Türkiye'de Elektronik Ticaretin Muhasebeleştirilmesine İlişkin Uygulama Önerileri". *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C. 23, S.2, s.1-13

YÜKSELEN, C. (2013). "*Pazarlama İlkeler-Yönetim-Örnek Olaylar"*. Ankara: Detay Yayıncılık.

ZERENLER, M. (2013). *"Dijital İş Yaşamı: Tüm Boyutlarıyla Elektronik Ticaret"*. İstanbul: Gazi Kitabevi.

ZHOU, L., DAİ, L. ve ZHANG, D. (2007). "Online Shopping Acceptance Model: A Critical Survey Of Consumer Factors In Online Shopping". *Journal Of Electronic Commerce Research*, C. 8, S.1, s.41-62.

KAYNAKÇA

ADDOR, F. ve GRAZİOLİ, A. (1997) "Geographical Indications beyond Wines and Spirits". *The Journal of World Intellectual Property,* 5(6). 1.

AVCIKURT, C. (2005) *"Turizmde Tanıtma ve Satış Geliştirme"*. İstanbul: Değişim Yayınları.

BALTACI, M. ve AY, H. M. (2017) "Seyahat Acentalarının Satış Geliştirme Faaliyetlerine Verdikleri Önem ve Yeterlilik Düzeyi". *ÇATALHÖYÜK Uluslararası Turizm ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 0(2). 99-107.

BİLGE, F. A. ve GÖKSU, N. (2010) "*Tüketici Davranışları".* Gazi Kitabevi, Ankara.

BULUT, Y. (2007) "Tüketicilerin Satış Geliştirme Faaliyetlerine İlişkin Tutum ve Yarar Algılamaları". Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Üretim Yönetimi ve Pazarlama Bilim Dalı, Doktora Tezi, İstanbul.

ÇAĞLAR, İ. ve KILIÇ, S. (2001) *"Pazarlama"*. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

ÇAKIR, M. (2019) "Yöresel Ürünlerde Satın Almayı Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Bir Uygulama Çalışması: Siirt İli Örneği". *KAÜİİBFD,* 10(20). 966-986.

ÇAKIR, M. ve ASLAN, T. (2020) "Pazarlamada Satış Geliştirmenin Bir Unsuru Olarak Hediye Çekleri ve Muhasebe Uygulamaları". *Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 13(1). 10.18221/Bujss.631959. 19-28.

ÇELİK, S. (2020) "Günümüzde Türkiye'nin Jeopolitik Konumu". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 13(74). 201-211.

ÇİFTÇİ, S., DOĞANAY, M. ve GÜLŞEN, A. Z. (2010) "Pazarlama Giderlerinin İşletme Karlılıkları Üzerindeki Etkisi". *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar Dergisi,* 47(544). 95-102.

DOKA, (2016) *"Tr90 Doğu Karadeniz Bölgesi Yöresel Ürünler Stratejisi ve 2015-2017 Eylem Planı".* DOKA Yayınları Strateji ve Eylem Planları Serisi No 4, 1. Baskı, İber Matbaacılık, Trabzon.

ENGEL, J. F., MARTİN R. WARSHAW, Thomas C Kinnear ve BONNİE B Reece (2000) "Promotional Strategy: An İntegrated Marketing Communication Approach, Cincinnati, OH: Pinnaflex Educational Resources". *Ninth Edition,* Inc.

ERTAN, A. (2010) "Prestijli Tarım Ürünlerinin Pazarlanmasında Kalite ve Coğrafi İşaret Kavramlarının Tutundurulması ve Bu Bağlamda Tarım Satış Kooperatiflerinin Önemi". *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 2(12). 157-170.

GÜLÇUBUK, A. (2007) "Tüketicilere Yönelik Satış Geliştirmenin Artan Önemi, Uygulanabilirliği ve İzlenecek Stratejilerin İşletmeler Açısından Değerlendirilmesi". *Ege Akademik Bakış,* 7(1). 57–77.

İSLAMOĞLU, A. H. (2000) *"Pazarlama Yönetimi Stratejik ve Global Yaklaşım".* 2. Baskı, Beta Basım A.Ş., İstanbul.

JOSLİNG, T. (2006) "The War on Terroir: Geographical Indications as a Transatlantic Trade Conflict". *Journal of Agricultural Economics,* 57(3). 337-363.

KAFA, N. (2010) "Seyahat Acentalarında Satış Geliştirme Faaliyetleri: İstanbul'da A Grubu Acentalara Yönelik Bir Uygulama". Balıkesir Üniversitesi Sosyal

Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir.

KARA, M. ve KURU, D. (2013) "Satış Geliştirme Faaliyetlerinin Satın Alma Kararına Etkisi: Hizmet Sektöründe Bir Uygulama". *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 6(12). 149-190.

KARATAŞ, A. (2014) "Tüketicilerin Küresel Markalara Yönelik Tutumlarını ve Küresel Marka Tercihlerini Etkileyen Faktörler". Sakarya Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.

KOTLER, P. (2000) *"Pazarlama Yönetimi".* N. Muallimoğlu (çev.). İstanbul: Beta Yayınları.

KÖKSAL, Y. (2014) "Yöresel Ürünlerin Ulusal Pazarlara Açılmasında Karşılaşılan Pazarlama Sorunları ve Çözüm Önerileri; Burdur Ceviz Ezmesi Örneği". *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 28(3). 159-171.

KÜÇÜK, E. (2006) "Yeni Üretim Ortamında Genel Üretim Maliyetleri ve Kayseri'deki Bazı Uygulamalara İlişkin Bir Araştırma". *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* Sayı 25, Temmuz – Aralık 2006, 1-23.

MACDONALD, K. I. (2013) "The morality of cheese: A paradox of defensive localism in a transnational cultural economy". *Geoforum,* 44, 93-102.

MUCUK, İ. (2006) *"Pazarlama İlkeleri".* İstanbul: Türkmen Kitapevi.

ODABAŞI, Y. ve OYMAN, M. (2002) *"Pazarlama İletişim Yönetimi".* Kapital Medya Hizmetleri A.Ş., İstanbul.

ÖZERKMEN, N. (2002) "İnsan Merkezli Çevre Anlayışından Doğa Merkezli Çevre Anlayışına". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi,* 42(1-2). 167-185.

PEZİKOĞLU, F. (2023) "Organik Tarımda Pazarlama". *Organik Tarım Akademisi Sunumu 6,* Mayıs-2023. Antalya.

RAWAT, J. ve MANN, B. J. (2016) "Role of Consumer Personality and Involvement in Understanding Customer Experience". *Innovative Marketing,* 12(3), 19-33.

SARİİPEK, S. ve ÇEVİK, S. (2020) "Oraların nesi meşhur: şehir pazarlamasında coğrafi işaret tescilli ürünler". *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi,* 16(32). 4910-4936.

SRİNİVASAN, S. S. ve ANDERSON R. E. (1998) "Concepts and Strategy Guidelines for Designing Value Enhancing Sales Promotions", *Journal of Product & Brand Management*, 14(4). 410-420.

ŞAHİN, A. ve MERAL, Y. (2012) "Türkiye'de Coğrafi İşaretleme ve Yöresel Ürünler". *Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi*, 5(2). 88-92.

ŞAPCILAR, M. C. (2013) "Tüketicilerin Satın Alma Davranışını Etkileyen Sosyal Faktörlerin Seyahat Acentaları Açısından Analizi". Gazi Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

ŞENEL, A. ve GENÇOĞLU, S. (2003) "Küreselleşen Dünyada Teknoloji Eğitimi". *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi,* 11(12). 45-65.

TENEKECİOĞLU, B. (2005) *"Pazarlama Yönetimi".* Eskişehir Anadolu Üniversitesi Yayınları. Eskişehir.

UYAR, A. (2018) "Satış Geliştirme Çabalarının Tüketiciler Açısından Değerlendirilmesi". *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 11(1). 22-35.

YALÇIN, B. (2013) "Yöresel Ürünlerin Pazarlanması Üzerine Değerlendirmeler". *Akdeniz Sanat Dergisi,* 6(11). 205-213.

YETKİN, D. (2009) "Dört ve Beş Yıldızlı Otel İşletmelerinin Pazarlanmasında Satış Geliştirme Yöntemlerinin Etkisi: Bodrum Örneği". Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı Turizm İşletmeciliği Programı, Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

https://www.turkpatent.gov.tr/cografi-isaret, Erişim: 02.06.2023.

KAYNAKÇA

AKPINAR, H. M. (2023). "Sosyal Medya Pazarlama Aktivitelerinin Tüketici-marka İlişkisi Yönünden İncelenmesi". Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

BLACKSTON, M. (2000). "Observations: Building Brand Equity by Managing the Brand's Relationships", *Journal of Advertising Research*, pp:79-83.

DÖLARSLAN, E., Ş. (2012). "Bir Marka Kişiliği Ölçeği Değerlendirmesi". *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, pp:1-28.

KARABOĞA, K. ve SAKIZCI, M. (2019). "Algılanan Marka Sadakati ve Algılanan Marka Değeri Arasındaki İlişkinin Tespit Edilmesine Yönelik Ampirik Bir Araştırma: Çalışan Kadınlar Üzerinde "Koton Markası" Örneği", *International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies,* Vol. 5, pp:53-70.

KIM, W. G. ve CHA, Y. (2002). "Antecedents and Consequences of Relationship Quality in Hotel Industry", *International Journal of Hospitality Management*, pp:321-338.

KING, K. (2020). *"Pazarlamada Yapay Zeka Kullanımı"*. İstanbul: The Kitap.

KOTLER, P. (2024). *"Marketing 6.0".* New Jersey: Wiley.

KOTLER, P. (2024). *"Pazarlama 5.0".* İstanbul: Mediacat Kitapları.

KOTLER, P. (2023). *"A'dan Z'ye Pazarlama".* İstanbul: Mediacat Kitapları.

PANSARİ, A. ve KUMAR, V. (2017). "Customer Engagement: The Construct, Antecedents, and Consequences", *Journal of The Academy Of Marketing Science*, pp:294-311.

LIM, W., KUMAR, S., NITESH, P. DIVESH, K. (2022). "Evolution and Trends in Consumer Behaviour: Insights from Journal of Consumer Behaviour", *Journal of Consumer Behaviour*, pp: 217-232.

HIRSCHMAN, H. S. ve HOLBROOK, M. B. (1982). "Hedonic Consumption: Emerging Concepts, Methods and Propositions", *Journal of Marketing.,* pp:92-101.

HUDSON, S., ROTH, M. S., MADDEN, T. J. ve HUDSON, R. (2015). "The Effects of Social Media on Emotions, Brand Relationship Quality, and Word of Mouth: An Empirical Study of Music Festival Attendees", *Tourism Management*, pp:68-76.

MOSLEY, B., DAVID, A. ve SCHWEIDEL, K. (2024). "When Connection Turns to Anger: How Consumer–brand Relationship and Crisis Type Moderate Language on Social Media", *Journal of Consumer Research*, pp:907–922.

SAY, C. (2024). *"50 Soruda Yapay Zeka".* İstanbul: Bilim ve Gelecek Kitaplığı.

SHARMA, K., TROTT, S., SAHADEV, S. ve SINGH, R. (2023). "Emotions and Consumer Behaviour: A Review and Research Agenda", *International Journal of Consumer Studies*, pp:2396-2416.

SHARP, B. (2022). *"Pazarlama".* İstanbul: The Kitap.

SOLOMON, C. (2020). *"Tüketici Davranışları".* Ankara: Nobel Yayın.

TAJVIDI, M., WANG, Y., HAJLI, N., ve LOVE, P. E. (2021). "Brand Value Co-creation in Social Commerce: The Role of Interactivity, Social Support, and Relationship Quality", *Computers in Human Behavior*, pp:115.

ZHANG, Y. ve WANG, S. (2023). "The Influence of Anthropomorphic Appearance of Artificial Intelligence Products on Consumer Behavior and Brand Evaluation Under Different Product Types", *Journal of Retailing and Consumer Services*, pp:1-13.

KAYNAKÇA

AL MUALA, A. (2012). ‘’Assessing The Relationship Between Marketing Mix And Loyalty Through Tourists Satisfaction In Jordan Curative Tourism’’. *American Academic & Scholarly Research Journal, Vol. 4, No.*2, pp.7-23.

ALIPOUR, M. ve DARABI, E. (2011). ‘’The Role Of Service Marketing Mix And Its Impact On Marketing Audit In Engineering And Technical Service Corporations’’. *Global Journal of Management and Business Research, Vol. 11, No.* 6, pp.68-77.

ALTUNIŞIK , R., ÖZDEMİR, Ş. ve TORLAK, Ö. (2020). ‘’*Pazarlama İlkeleri ve Yönetimi”*. İstanbul: Beta Yayıncılık.

ALTUNIŞIK, R., TORLAK Ö. ve ÖZDEMİR, Ş. (2001). ‘’*Modern Pazarlama”*. Adapazarı: Değişim Yayınları.

AR, A. (2007). *‘’Marka ve Marka Stratejileri”*. Ankara: Nobel Yayınevi.

BALKAR, O. E. ve PINAR, A. H. (2022). ‘’*Lojistik İnovasyon, Rekabet Gücü ve İhracat Performansı İlişkisi”*. Konya: Çizgi Kitabevi.

BARTELS, R. (1976). ‘’*The History Of Marketing Thought”*. Ohio: Copyright Grid Colombus.

BERRY, D. (1990). ‘’Marketing Mix for The ‘90s adds an S and 2Cs to 4Ps’’. *Marketing News*, Vol. 24, No. 6, pp.10.

BOZACI, İ., KARAKAYA, E. ve GÜLER , Y. (2017). ‘’*Pazarlamada İlkeler”*. İstanbul: Beta Basım A.Ş.

CHORAFAS, D. (2013). “*Quality Control Application”*. London: Springer.

CLARISSA, C. ve BERNARTO, I. (2022). ‘’The Influence of Brand Ambassador, Brand Awareness, Brand Image and Prices on Purchase Decisions on Online Marketplace’’. *Busıness And Entrepreneurıal Revıew, Vol. 22, No.* 2, pp.273-287.

ÇİFTCİ, H. S. ve DURUKAN, T. (2020). ‘’Erzincan Tulum Peynirinin Tüketici Temelli Marka Değerinin Ölçülmesi’’. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C.13, S.* 1, s.122-140.

DIAS, R., HORTA, N. ve CHAMBINO, M. (2023). “Portfolio rebalancing in times of stress: Capital markets vs. Commodities”. *Journal of Economic Analysis, Vol. 2, No.* 1, pp.63-76.

DOYLE, P. (2003). *“Değer Temelli Pazarlama*. (çev. G. Barış)”. İstanbul: Mediacat Yayınları.

DURSUN, T. ve GÜRSEV, S. (2016). “Pazarlamada Dağıtım Kanalları Yönetimi Ve Lojistik Merkezlerin Gelişiminde Kümeleme Yaklaşımı”. *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi, C. 12, S.* 45, s.555-568.

ECER, F. ve CANITEZ, M. (2004). *“Pazarlama İlkeleri”*. Ankara: Gazi Yayınevi.

ERCİŞ, A., AYKUT, O. ve YILDIZ, T. (2019). “The Medıatıon Role Of Brand Love And Experıence In The Effect Of Self Brand Connectıon On The Brand Loyalty”. *Pressacademia, Vol. 9, No.* 1, pp.285-294.

GÜMÜŞ, R. (2018). “Pazarlama Faaliyetlerinin Sağlık Sektörüne Uygulanması: Bir Literatür İncelemesi”. *Bulletin of Economic Theory and Analysis, Vol. 3, No.* 4, pp.217-235.

GÜRBÜZ, E. (2018). “Pazarlama Karması Elamanları Ve Güven”. *Turkish Studies Economics, Finance And Politics, Vol. 13, No.* 30, pp.165-178.

ILGAZ SÜMER, S. ve ESER, Z. (2006). "Pazarlama Karması Elemanlarının Evrimi". *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, C. 8, S.* 1, s.165-186.

IRAWAN, M. ve GEMINA, D. (2024). "Customer Satisfaction with Service Quality, Pricing and Promotion Approaches". *International Journal of Management Analytics (IJMA), Vol. 2, No.* 2, pp.141-150.

İSLAMOĞLU, A. (1999). *"Pazarlama Yönetimi"*. İstanbul: Beta Yayınları.

İSLAMOĞLU, A. (2003). *"Tüketici Davranışları"*. İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş.

JOHA, A., HASSAN, S., SHAMSUDIN, M.F. ve HASSIM, M.A. (2022). "Purchasing Behaviour Among Small Medium Enterprise (SME) Customer During Covid-19 Pandemic Using 7Ps Approach". *Journal of Positive School Psychology*, Vol. 6, No. 3, pp.529-539.

KADIR, A., RIDJAL, S. ve SJAHRUDDIN, H. (2020). "Personal Selling, Sales Promotion, and Intention Revisit:The Mediating Role of Reputation". *European Journal of Business and Management Research, Vol. 5, No.* 6, pp.1-6.

KAYA, E. ve ÜNDİL, S. (2022). "Bilgi Teknolojilerinin Gelişimiyle Dijital Pazarlamanın Doğuşu". *BEYDER, C. 17, S.* 2, s.107-137.

KHAN, M. (2014). "The Concept of 'Marketing Mix' and its Elements". *International Journal of Information, Business and Management, Vol. 6, No.* 2, pp.95-107.

KİLİTÇİ, S. (2008). "*Pazarlama İlkeleri"*. İstanbul: Lisans Yayınları.

KIYMETLİ ŞEN, İ. (2014). "Lojistik Faaliyetlerin Yönetimi ve Maliyetleme Yaklaşımları". *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C. 4, S.* 1, s.83-106.

KOTLER, P. (2015). "*Kotler ve Pazarlama"*. (çev. A. Özyağcılar). İstanbul: Aura Kitapları Yayınevi.

KOTLER, P., GARY, A. (2017). "*Principles Of Marketing"*. New York: Pearson Education Limited.

LAUREN, R. ve ANANDAN, C. (2024). "Exploring The Challenges And Uncertainties Faced By Gig Workers". *Journal of Academia and Industrial Research, Vol. 12, No.* 2, pp.24-30.

LEE, K., SHUM, C. (2013). "Cultural Aspects Of Marketing". İçinde M. J. Baker., M. Saren (Editör) *Marketing Teory a Student Text*. London: Sage 165-181. Surrey: British Library

MADHAVEDI, S. (2020). "A Study On Marketıng Mıx Elements (Product, Prıce, Place, Promotıon) And Theır Interplay In Drıvıng Customer Acquısıtıon, Retentıon". *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education, Vol. 11, No.* 3, pp.2649-2655.

MARANGOZ, M. ve AYDIN, A. (2017). "Tüketicilerin Değişen Alışveriş Alışkanlıkları ve Perakendecilikte Bütünleşik Dağıtım Kanalı Yaklaşımı". *Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi, C. 9, S.* 1, s.71-93.

MOTLEY, L. (2002). "Wort Reviewing: The Four P's". *ABA Bank Marketing*, Vol. 34, No. 3, pp.48.

MUCUK, İ. (2001). "*Pazarlama İlkeleri".* İstanbul: Türkmen Yayınevi.

NDRAJAYA, A., ve SUKMAWINATA, D. (2022). "5th International CEO Communication, Economics, Organization & Social Sciences Congress". İçinde M. Tarar, *The Effect of Marketing Mix 7P and Buying Decision Process on Foreign's People Buying Decision's Behaviour towards Travelling Domestically in Indonesia* (s. 834-839). Cakarta: 9-11 Aralık 2022.

NIU, J., JIN, S. ve CHEN, G. (2024). "How Can Price Promotions Make Consumers More Interested? An Empirical Study from a Chinese Supermarket". *Sustainability, Vol. 16, No.* 6, pp.2512.

ODABAŞI , Y., BARIŞ, G. (2009). "*Tüketici Davranışı"*. İstanbul: Mediacat Yayıncılık.

ODABAŞI, Y., OYMAN, M. (2003). "*Pazarlama İletişimi Yönetimi"*. İstanbul: Medicat Yayınları.

ÖZTÜRK, A. (2017). "*Pazarlama İlkeleri"*. Ankara: Gazi Kitapevi.

ÖZVERİ, O. ve KABAK, M. (2018). "İşletmelerin Ürün Kalitesi Etkinliğinin Analiz Edilmesi İçin Bulanık Veri Zarflama Analizi Yönteminin Kullanılması". *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C. 18, S.* 3, s.145-157.

PARVASI, S., TALEIZADEH, A. ve THAICHON, P. (2024). "Price optimization for manufacturers in a competitive retail market:imported products and online crowdfunding option". *Journal of Revenue and Pricing Management, Vol. 23, No.* 1, pp.1-18.

RATHOD, M. (2022). "A Study on Extended Marketing Mix". *Advances in Economics and Business Management, Vol. 3, No.* 2, pp.205-212.

ROGOZIŃSKA-PAWEŁCZYK, A. (2024). "The role of innovative human resource management practices, organizational support and knowledge worker effort in counteracting job burnout in the Polish business services sector". *International Journal of Occupational Medicine and Environmental Health, Vol. 37, No.* 2, pp.220-233.

S K, S. ve SUNDAR, A. (2024). "Comparative Study on the Challenges of Distribution of Finished Goods to Customers in Different Types of Retail Stores". *International Research Journal on Advanced Engineering and Management, Vol. 2, No.* 4, pp.1204-1207.

TEK, Ö. (1999). "*Pazarlama İlkeleri"*. İstanbul: Beta Yayınları

TEKİN, V.N. (2006) "*Pazarlama İlkeleri Politikalar-Stratejiler-Taktikle"r*. Ankara: Seçkin Yayıncılık

TENGİLİMOĞLU, D. (2000). "Sağlık Hizmetlerinde Pazarlama Karması Elemanları ve Özellikleri". *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, C. 5, S.* 1, s.187-203.

TUTAR, Ü. VE ÇAMLIBEL, F. (2022). "Tüketici Tercihini Etkileyen Tüketici Değer Algısının Kavramsal Boyutları". *Balıkesir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C. 3, S.* 1, s.47-58.

ÜNAL KESTANE, S. (2015). "Antik Çağda Pazarlama Ve Pazarlama Karması Elemanlarına Yönelik Değerlendirmeler". *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C. 4, S.* 1, s.185-208.

ÜNER, M. (1994). "Hizmet Pazarlamasında Pazarlama Karması Elemanları Değişiklik Gösterir Mi"? *Pazarlama Dünyası, C.8, S.43, s.2-11*.

VEMBERAIN, J. VE RAKHMAN, A. (2024). "Influence of promotions, price perceptions,service quality towards customer loyalty through customer satisfaction Gojek in Jakarta". *Jurnal Ekonomi Perusahaan, Vol. 31, No.* 1, pp.21-40.

VURAN, Y. VE AFŞAR, A. (2016). "İşletmelerde Marka ve Marka Stratejileri. *International Journal of Academic Value Studies", Vol.2, No.* 6, pp.28-39.

WARDANI, R., SOEDARTO, T. VE SYAH, M. (2024). "Analysis of the Influence of The 7P Marketing Mix on Customer Satisfaction of Bikla Coffee, Jember District". *Buletin Penelitian Sosial Ekonomi Pertanian, Vol. 26, No.* 1, pp.59-70.

WILKEN, R., SCHMITT, J. VE DOST, F. (2024). "Does The Presentation Of True Costs at The Point of Purchase Nudge Consumers Toward Sustainable Product Options?" *Marketing Letters A Journal of Research in Marketing, Vol. 24, No.* 3, pp.1-14.

WULAN, N. (2022). "Tourism Service Marketing Process". *Neo Journal Of Economy and Social Humanities, Vol. 1, No.* 1, pp.24-32.

YAPRAKLI, Ş. (2015). "*Dağıtım Kanalları Yönetimi ve Elektronik Perakendecilik"*. Erzurum: Mega Ofset.

YILDIZ, B. VE SEYHAN , M. (2019). "Ürün İnovasyon Uygulamalarının Ürün Pazar Performansı Üzerindeki Etkisinde Ürün Kalitesinin Aracı Rolü". *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, C. 18, S.* 71, s.1409-1428.

YILMAZ, Ö. (2019). "Finansal Hizmet Pazarlamasında Fiziksel Kanıtlar ve Süreç". İçinde R. Cop (Editör), *Finansal Hizmet Pazarlaması* (s. 194-212). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını.

YÜKSELEN, C. (2007). "*Pazarlama, İlkeler, Yönetim ve Örnek Olaylar"*. Ankara: Detay Yayıncılık.

ZHANG, Y. (2023). "From Seller's Market to Buyer's Market, the Change of the Connotation of Advertising Marketing - Based on the Case Study of Consumer Behavior Reacting to Advertising". *Advances in Economics Management and Political Sciences, Vol. 62, No.*1 , pp.10-16.

KAYNAKÇA

ARİA, M., & CUCCURULLO, C. (2022). "*Package 'Bibliometrix'*." 5 Mayıs 2022 tarihinde https://cran.r-project.org/web/packages/bibliometrix/bibliometrix.pdf

BAİLÓN-MORENO, R., JURADO-ALAMEDA, E., RUİZ-BAÑOS, R., & Courtial, J.P. (2005). "*Bibliometric Laws: Empirical Flaws of Fit. Scientometrics*", 63(2), 209-229. doi:10.1007/s11192-005-0211-5

ÇETİNKAYA BOZKURT Ö & GÜRBÜZ C, (2018). "*Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi'nin Bibliyometrik Analizi*", Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal bilimler Enstitüsü Dergisi,2018. 5(3), 1-23, https://doi.org/10.30803/adusobed.330839

De BELLİS, N. (2009). "*Bibliometrics and Citation Analysis: From the Science Citation Index to Cybermetrics. Plymouth: Scarecrow Press*".

DİODATO, V. (1994). "*Dictionary of Bibliometrics. Binghamton, NY: Haworth Press*".

ERKAN İ, (2020). "*Dijital Pazarlamanın Dünü, Bugünü, Geleceği: Bibliyometrik Bir Analiz*", Akademik Hassasiyetler Dergisi, 2020,13(7), 149-1468

EREN A & EREN D. (2020). "*Pazarlama Literatüründe Elektronik Ağızdan Ağıza İletişimin Bibliyometrik Analizi*", İşletme Araştırmaları Dergisi, 2020, 12(3), 2515-2530 https://doi.org/10.20491/isarder.2020.990

GLÂNZEL, W. (2003). "*Bibliometrics as a Research Field a Course on Theory and Application of Bibliometric Indicators"*.

KARAMAN D & AYKIN Ö. (2021)."*Review of Digital Marketing Literature by Bibliometric and Visualization Analysis*", 2021,14(3), 493 – 510, Doi: 10.15659/ppad.14.3.972259

KARAMAN D & SARIKAN M, (2022). "*Bibliometric Analysis of Consumer Behaviour Research Conducted During the Covid-19 Pandemic Period*", Alanya Akademik Bakış Dergisi, 2022, 6(3), 2943 – 2959, Doi: 10.29023/alanyaakademik.1141274

KAYACAN İ, (2023). "*Dijital Pazarlama: Web Of Scıence Veri Tabanının Bibliyometrik Analizi*", Yalvaç Akademi Dergisi, 2023, 8(1), 53-64, Doi: 10.5712/yalvac.1256555

ZEREN D & KAYA N. (2020). "*Dijital Pazarlama: Ulusal Yazının Bibliyometrik Analizi*", Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2020, 17, 1,35-52, ISSN:1304-8392

ÖZTÜRK, O. & GÜRLER, G. (2021). "*Bir Literatür İncelemesi Aracı Olarak Bibliyometrik Analiz".* Ankara: Nobel Yayınevi.

ŞAMDERELİ, İ. (2019). "*Bibliyometrik Yasalar ve Derme Yönteminde Kullanımları".* SlidePlayer: https://slideplayer.biz.tr/slide/13113537/ .

ZUPİC & ČATER (2015). ZUPİC, I., & ČATER, T. (2015). "*Bibliometric Methods in Management and Organization. Organizational Research Methods*", 18(3), 429-472. doi:10.1177/1094428114562629 .

Editör:
Dr. Öğr. Üyesi İsmail Karakulle

Yönetim ve Organizasyon Alanında Uluslararası Araştırmalar II

EĞİTİM yayınevi

YÖNETİM VE ORGANİZASYON ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II

Editör: Dr. Öğr. Üyesi İsmail Karakulle

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-90-8
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

YÖNETİM VE ORGANİZASYON ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II
Editör: Dr. Öğr. Üyesi İsmail Karakulle
VI+268 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-90-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Altunay, E., Oral, G. ve Yalçınkaya, M. (2014). Eğitim Kurumlarında Mobbing Uygulamalarına İlişkin Nitel Bir Araştırma. *Sakarya University Journal Of Education,* 4(1), 62-80. Https://Doi.Org/10.19126/Suje.37750.

Aytaç, T. (2017). The Effect Of Teachers' Education Level On Intimidation Perception : Meta-Analysis Study. *Kastamonu Eğitim Dergisi,* 25(1), 1-16. Https://Doi.Org/10.24106/Kefdergi.303513

Çam, A. (2013). Özel ve Resmi İlkokul ve Ortaokullarda Görevli Öğretmen ve Yöneticilerin Psikolojik Taciz Algısı. (Yüksek Lisans Tezi). Yök Ulusal Tez Merkezi. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Çınar, O. ve Akpunar, E. N. (2017). Mobbing ve İş Performansına İlişkin Öğretmen Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 14(37), 41-58*

Çobanoğlu, Ş. (2005). Mobbing; İşyerinde Duygusal Saldırı ve Mücadele Yöntemleri. İstanbul: Timaş Yayınları.

Dağoğlu, E. 2023. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Anne Baba Kaynaklı Yıldırma Davranışlarına Maruz Kalma Düzeyleri Ve Uyguladıkları Aile Katılım Stratejileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Demir, Y. (2009). Mobbing'in Kişisel ve Örgütsel Etkileri Üzerine Bir Araştırma. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi, 1(3),* 99-111.

Dinçkal, E. ve Başar, M. A. (2019). Okul Öncesi Eğitim Öğretmenlerinin Maruz Kaldıkları Veli Kaynaklı Yıldırma Davranışları. *Ibad Sosyal Bilimler Dergisi,* (5), 297-316.

Dişli, M. T. (2022). Kadın Okul Yöneticisi Olmanın Zorlukları İle Yaşadıkları Mobbing Durumlarının Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi Harran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Şanlıurfa.

Ertürk, A. (2013). Yıldırma Davranışları, Nedenleri ve Sonuçları. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 2(1), 146 – 169.

Güven, N. (2019). Devlet Okullarındaki Eğitim Çalışanlarının Maruz Kaldıkları Mobbing Durumları ve Mobbing İle Başetme Yöntemleri. Yüksek Lisans Tezi. Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.

Hacıcaferoğlu, B. ve Hacıcaferoğlu, S. (2022). Eğitim Bilimleri Açısından Yıldırma (Mobbing). *Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 6(9), 79-87.

İbicioğlu, H., İbicioğlu, H., Çiftçi, M. ve Derya, S. (2009). Örgütlerde Yıldırma (Mobbıng): Kamu Sektöründe Bir İnceleme. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi,* 1(2), 25-38.

Kamalı, S. ve Kıral, B. (2023). Eğitim Örgütlerinde Dışlanma. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 12(1), 172-186. *Https://Doi.Org/10.33206/Mjss.1170906.*

Karakaş, S. A. ve Okanlı, A. (2013). Hemşirelik ve Mobbing. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi,* 2(4), 562-576.

Kazancı Tınmaz, A. ve Yıldırım, E. (2023). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Yıldırmaya İlişkin Fenomenolojik Bir Araştırma. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 10(2), 36-56.

Leymann, H. (1996). The Content And Development Of Mobbing At Work, *Eurpean Journal Of Work And Organizational Psychology,* 5(2), 165-184.

Onağ, Z. ve Kaya, E. (2021). Spor Alanında Yapılmış Mobbing Çalışmalarının Lisansüstü Tezlere Dayalı Analizi: Yök Veri Tabanı Örneklemi. *International Journal Of Social Science Research,* 10(2), 153-171.

Özdemir, M. (2015). Eğitim Kurumlarında Mobbing'i Önleme Noktasında Sendikaların Stratejik Rolü ve Önemi Nitel Bir Çalışma. 21. *Yüzyılda Eğitim Ve Toplum,* 4(11), 179-200.

Özdevecioğlu, M., Can, Y. ve Akın, M. (2013). Organizasyonlarda Pozitif ve Negatif Duygusallık İle Bireysel ve Örgütsel Saldırganlık Arasındaki İlişkiler: Fiziksel Aktivitelere Katılımın Rolü. *İşletme Araştırmaları Dergisi, 5(2), 159-172.*

Sabancı, A. ve Yücel, E. (2013). İlköğretim Okullarında Öğretmen Veli İlişkilerinde Veliye Yönelik Psikolojik Yıldırma Davranışları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 28(28-2), 348-363.

Serinkan, C. (2019). Akademik Personelin Yıldırma Algılamalarının Değerlendirilmesi: Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi Örneği. *Pamukkale Journal Of Eurasian Socioeconomic Studies,* 6(2), 111-122. *Https://Doi.Org/10.34232/Pjess.644077.*

Şenerkal, R. (2014). Üniversitelerde Akademik Personele Yönelik Mobbing Süreci: Mobbing Davranışları İle Akademisyenlerin Sağlığı ve Bireysel Performansı İlişkisi Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.

Tanrıverdi, D. (2016). Üniversitelerde Çalışan Öğretim Elemanlarının Mobbing Deneyimleri ve Mobbingin Bireyler Üzerindeki Psikososyal Etkileri (Master's Thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Tekşen, K. 2023. Öğretmenlerin Yaşadıkları Mobbing Davranışlarını Sosyal Ağ Analizi Tekniği İle Saptama ve Mobbing Sürecini Değerlendirme. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Türk Dil Kurumu. (Tarih Yok). 09 01, 2024 Tarihinde Türk Dil Kurumu İnternet Sitesi: Https://Sozluk.Gov.Tr/ Adresinden Alındı.

Tüysüz, H., Yıldız, B. B. ve Başaran, E. (2022). Eğitim Yöneticilerinin Şiddet İçeren Söz Tutum ve Davranışlarına İlişkin Personel Görüşleri. *Eğitim Ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori Ve Uygulama,* 13(26), 197-218.

Uyar, B. ve Polat, S. (2023). Eğitim Yöneticilerinin Güç İstismarı. *Eğitim Yönetimi Ve Politikaları Dergisi,* 4(1), 27-40.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri Ankara: Seçkin Yayınları

KAYNAKÇA

Ahlas, F. (2022). İş Yeri Nezaketsizliği ve Sanal Kaytarma Arasındaki İlişkide Örgütsel Sinizmin Aracılık Rolü. Doktora Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi

Ahmad, A. ve Omar, Z. (2017). Understanding Who Cyberloafs From The Self-Control Perspective: A Study In The Public Service Sector. *International Journal of Advanced and Applied Sciences*, *4*(8), 123-128.

Ajzen, I. (1991). The Theory Of Planned Behavior. *Organizational Behavior And Human Decision Processes*, *50*(2), 179-211.

Ajzen, I. (2002). Perceived Behavioral Control, Self-Efficacy, Locus Of Control, And The Theory Of Planned Behavior 1. *Journal Of Applied Social Psychology*, *32*(4), 665-683.

Akbaba, A. N. B. (2019). Sanal Kaytarmanın Verimliliğe ve Maliyete Etkisi: Bir Uygulama. *Verimlilik Dergisi*, (3), 161-179.

Al-Shuaibi, I., Sai'd, A. ve Subramaniam, C. (2014). The Mediating Influence Of Job Satisfaction On The Relationship Between HR Practices And Cyberdeviance. *Journal Of Marketing and Management*, *5*(1).

Albar, B. Ö. (2019). Çalişma Hayatinda Algılanan Boş Zaman ve Sanal Kaytarma. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, *6*(2), 44-53.

Amichai-Hamburger, Y. ve Ben-Artzi, E. (2003). Loneliness and Internet Use. *Computers in Human Behavior*, *19*(1), 71-80.

Anandarajan, M. ve Simmers, C. (Eds.). (2004). *Personal Web Usage in The Workplace: A Guide To Effective Human Resources Management*. IGI Global.

Anandarajan, M. ve Simmers, C. A. (2005). Developing Human Capital Through Personal Web Use in The Workplace: Mapping Employee Perceptions. *Communications Of The Association For Information Systems*, *15*(1), 41.

Anandarajan, M., Devine, P. ve Simmers, C. A. (2004). A Multidimensional Sealing Approach To Personal Web Usage in The Workplace. In *Personal Web Usage in The Workplace: A Guide To Effective Human Resources Management* (pp. 61-79). IGI Global

Anandarajan, M., Simmers, C. A. ve D'Ovidio, R. (2011). Exploring The Underlying Structure Of Personal Web Usage in The Workplace. *Cyberpsychology, Behavior, And Social Networking*, *14*(10), 577-583.

Askew, K. (2012). *The Relationship Between Cyberloafing And Task Performance And An Examination Of The Theory Of Planned Behavior As A Model Of Cyberloafing*. University of South Florida.

Askew, K., Buckner, J. E., Taing, M. U., Ilie, A., Bauer, J. A. ve Coovert, M. D. (2014). Explaining Cyberloafing: The Role Of The Theory Of Planned Behavior. *Computers in Human Behavior*, *36*, 510-519.

Bahrainian, S. A., Alizadeh, K. H., Raeisoon, M. R., Gorji, O. H. ve Khazaee, A. (2014). Relationship of Internet Addiction With Self-Esteem And Depression in University Students. *Journal Of Preventive Medicine And Hygiene*, *55*(3), 86.

Bailey, N. B. K. D. E. ve Kurland, N. B. (1999). The Advantages And Challenges Of Working Here, There, Anywhere, And Anytime. *Organizational Dynamics*, *28*(2), 53-68.

Bakker, A. B. ve de Vries, J. D. (2021). Job Demands–Resources Theory And Self-Regulation: New Explanations And Remedies For Job Burnout. *Anxiety, Stress, Ve Coping*, *34*(1), 1-21.

Bandura, A. ve Walters, R. H. (1977). *Social Learning Theory* (Vol. 1). Prentice Hall: Englewood cliffs.

Barnes, J. G. ve Cumby, J. A. (2002). Establishing Customer Relationships On The Internet Requires More Than Technology. *Australasian Marketing Journal (AMJ)*, *10*(1), 36-46.

Baumeister, R. F., Muraven, M. ve Tice, D. M. (2000). Ego Depletion: A Resource Model Of Volition, Self-Regulation, And Controlled Processing. *Social Cognition*, *18*(2), 130-150.

Beard, K. W. (2005). Internet Addiction: A Review Of Current Assessment Techniques And Potential Assessment Questions. *CyberPsychology and Behavior*, *8*(1), 7-14.

Blanchard, A. L. ve Henle, C. A. (2008). Correlates of Different Forms Of Cyberloafing: The Role Of Norms And External Locus Of Control. *Computers in Human Behavior*, *24*(3), 1067-1084.

Blau, G., Yang, Y. ve Ward-Cook, K. (2006). Testing A Measure Of Cyberloafing. *Journal Of Allied Health*, *35*(1), 9-17.

Blau, P. (2017). *Exchange and Power In Social Life*. Routledge.

Block, W. (2001). Cyberslacking, Business Ethics and Managerial Economics. *Journal of Business Ethics*, *33*, 225-231.

Bratslavsky, E., Muraven, M. ve Tice, D. M. (1998). Ego depletion: Is The Active Self A Limited Resource?. *Journal of Personality and Social Psychology*, *74*(5), 1252-1265.

Brenner, V. (1997). Psychology of Computer Use: XLVII. Parameters of Internet Use, Abuse And Addiction: The First 90 Days Of The Internet Usage Survey. *Psychological Reports*, *80*(3), 879-882.

Candan, H. ve Mehmet, İ. N. C. E. (2016). Siber Kaytarma ve Örgütsel Bağlilik Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Yönelik Emniyet Çalışanları Üzerine Bir Araştırma. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *9*(1), 229-235.

Carlson, D. S., Kacmar, K. M. ve Williams, L. J. (2000). Construction and Initial Validation Of A Multidimensional Measure of Work–Family Conflict. *Journal of Vocational Behavior*, *56*(2), 249-276.

Carter, E. C., Kofler, L. M., Forster, D. E. ve McCullough, M. E. (2015). A Series Of Meta-Analytic Tests Of The Depletion Effect: Self-Control Does Not Seem To Rely On A Limited Resource. *Journal of Experimental Psychology: General*, *144*(4), 796.

Chak, K. ve Leung, L. (2004). Shyness and Locus Of Control As Predictors Of Internet Addiction And Internet Use. *CyberPsychology and Behavior*, *7*(5), 559-570.

Chen, J. V., Chen, C. C. ve Yang, H. H. (2008). An Empirical Evaluation of Key Factors Contributing To Internet Abuse in The Workplace. *Industrial Management ve Data Systems*, *108*(1), 87-106.

Chun, Z. Y. ve Bock, G. W. (2006). Why Employees Do Non-Work-Related Computing: An Investigation of Factors Affecting NWRC In A Workplace.

Coker, B. L. (2011). Freedom to surf: the positive effects of workplace Internet leisure browsing. *New technology, work and employment*, *26*(3), 238-247.

Costa Jr, P. T. ve McCrae, R. R. (1995). Domains and Facets: Hierarchical Personality Assessment Using The Revised NEO Personality Inventory. *Journal Of Personality Assessment*, *64*(1), 21-50.

Costa Jr, P. T., Busch, C. M., Zonderman, A. B. ve McCrae, R. R. (1986). Correlations of MMPI Factor Scales With Measures of The Five Factor Model of Personality. *Journal of Personality Assessment*, *50*(4), 640-650.

Davis, R. A., Flett, G. L. ve Besser, A. (2002). Validation of A New Scale For Measuring Problematic Internet Use: Implications For Pre-Employment Screening. *Cyberpsychology and Behavior*, *5*(4), 331-345.

De Jonge, J. ve Dormann, C. (2003). The DISC model: Demand-Induced Strain Compensation Mechanisms in Job Stress. In *Occupational Stress in The Service Professions* (pp. 43-74). CRC Press.

Derin, N. ve Gökçe, S. G. (2016). Are Cyberloafers Also Innovators?: A Study on The Relationship Between Cyberloafing and Innovative Work Behavior. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *235*, 694-700.

Eastin, M. S., Glynn, C. J. ve Griffiths, R. P. (2007). Psychology of Communication Technology Use In The Workplace. *CyberPsychology and Behavior*, *10*(3), 436-443.

Elizabeth, A., Iloke, S., Collins, I. N. ve Chukwuemeka, E. E. (2020). Organizational Identification and Proactive Work Behaviour As Predictors Of Cyber-Loafing Among Anambra State Civil Servants. *Asian Journal of Advanced Research and Reports*, 10-19.

Emerson, R. M. (1987). Social Exchange Theory.

Esra, G. E. N. Ç. ve Aydoğan, E. (2016). İşyerinde Sanal Tembellik Davranişi ve Etkin Zaman Yönetimi İlişkisi: Bir Kamu Kurumunda Araştırma. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *18*(2), 558-571.

Fayolle, A., Gailly, B. ve Lassas-Clerc, N. (2006). Assessing The Impact of Entrepreneurship Education Programmes: A New Methodology. *Journal of European Industrial Training*, *30*(9), 701-720.

Feldmann, A., Gasser, O., Lichtblau, F., Pujol, E., Poese, I., Dietzel, C. ve Smaragdakis, G. (2021). A Year In Lockdown: How The Waves of COVID-19 Impact Internet Traffic. *Communications of The ACM*, *64*(7), 101-108.

Fiedler, K. (2017). What Constitutes Strong Psychological Science? The (Neglected) Role of Diagnosticity And A Priori Theorizing. *Perspectives on Psychological Science*, *12*(1), 46-61.

Fox, A. (2007). Caught in The Web: Internet Surfing Takes On Addictive Qualities For Some Employees Who May Be Hiding Their Abuse At Work-At A Cost To Both Themselves And Their Employers. *Hr Magazıne*, *52*(12), 34.

Freestone, O. ve Mitchell, V. (2004). Generation Y Attitudes Towards E-Ethics and Internet-Related Misbehaviours. *Journal of Business Ethics*, *54*, 121-128.

French, A. M., Guo, C. ve Shim, J. P. (2014). Current Status, Issues, and Future Of Bring Your Own Device (BYOD). *Communications of the Association for Information Systems*, *35*(1), 10.

Friedman, W. H. (2000). Is The Answer To Internet Addiction Internet Interdiction?. *AMCIS 2000 Proceedings*, 226.

Friese, M., Loschelder, D. D., Gieseler, K., Frankenbach, J. ve Inzlicht, M. (2019). Is Ego Depletion Real? An Analysis of Arguments. *Personality and Social Psychology Review*, *23*(2), 107-131.

Garrett, R. K. ve Danziger, J. N. (2008a). Disaffection or Expected Outcomes: Understanding Personal Internet Use During Work. *Journal of Computer-Mediated Communication*, *13*(4), 937-958.

Garrett, R. K. ve Danziger, J. N. (2008b). On Cyberslacking: Workplace Status And Personal Internet Use At Work. *CyberPsychology and Behavior*, *11*(3), 287-292.

Greenfield, D. N. ve Davis, R. A. (2002). Lost in Cyberspace: The web@ work. *CyberPsychology and Behavior*, *5*(4), 347-353.

Griffiths, M. (1995, February). Technological Addictions. In *Clinical Psychology Forum* (pp. 14-14). Division of Clinical Psychology of the British Psychol Soc.

Griffiths, M. (2003). Internet Abuse in The Workplace: Issues and Concerns For Employers and Employment Counselors. *Journal of Employment Counseling*, *40*(2), 87-96.

Griffiths, M. (2004). Internet Abuse and Addiction in The Workplace: Issues and Concerns For Employers. In *Personal Web Usage in The Workplace: A Guide To Effective Human Resources Management* (pp. 230-245). IGI Global.

Guthrie, R. ve Gray, P. (1996). Junk Computing: Is It Bad For An Organization?. *Information Systems Management*, *13*(1), 23-28.

Hagger, M. S., Wood, C., Stiff, C. ve Chatzisarantis, N. L. (2010). Ego Depletion and The Strength Model Of Self-Control: A Meta-Analysis. *Psychological Bulletin*, *136*(4), 495.

Hakanen, J. J., Schaufeli, W. B. ve Ahola, K. (2008). The Job Demands-Resources Model: A Three-Year Cross-Lagged Study of Burnout, Depression, Commitment, and Work Engagement. *Work and Stress*, *22*(3), 224-241.

Hassan, H. M., Reza, D. M. ve Farkhad, M. A. A. (2015). An Experimental Study Of Influential Elements On Cyberloafing From General Deterrence Theory Perspective: Case Study: Tehran Subway Organization. *International Business Research*, *8*(3), 91.

Hussain, S. ve Parida, T. (2017). Exploring Cyberloafing Behavior in South-central Ethiopia: A Close Look at Madda Walabu University. *Journal of Media and Communication Studies*, *9*(2), 10-16.

Ivarsson, L. ve Larsson, P. (2011). Personal Internet Usage At Work: A Source Of Recovery. *Journal of Workplace Rights*, *16*(1).

İnce, M. ve Gül, H. (2011). The Relation Of Cyber Slacking Behaviors With Various Organizational Outputs: Example Of Karamanoğlu Mehmetbey University.

Janssen, P. P., Peeters, M. C., de Jonge, J., Houkes, I. ve Tummers, G. E. (2004). Specific Relationships Between Job Demands, Job Resources and Psychological Outcomes and The Mediating Role of Negative Work–Home Interference. *Journal Of Vocational Behavior*, *65*(3), 411-429.

Jeong, Y., Jung, H. ve Lee, J. (2020). Cyberslacking or Smart Work: Smartphone Usage Log-Analysis Focused On App-Switching Behavior in Work And Leisure Conditions. *International Journal of Human–Computer Interaction*, *36*(1), 15-30.

Jia, H., Jia, R. ve Karau, S. (2013). Cyberloafing and Personality: The Impact of The Big Five Traits and Workplace Situational Factors. *Journal of Leadership and Organizational Studies*, *20*(3), 358-365.

Kamins, A. (1995). Cyber-loafing: Does Employee Time Online Add Up To Net Losses. *New York Daily News*.

Kaplan, M. ve Adem, Ö. Ğ. Ü. T. (2012). Algılanan Örgütsel Adalet İle Sanal Kaytarma Arasındaki İlişkinin Analizi: Hastane Çalışanları Örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, *13*(1), 1-13.

Khosrow-Pour, M. (2006). *Emerging Trends and Challenges in Information Technology Management*. Idea Group.

Kim, S. J. ve Byrne, S. (2011). Conceptualizing Personal Web Usage In Work Contexts: A Preliminary Framework. *Computers in Human Behavior*, *27*(6), 2271-2283.

Klotz, A. C. ve Buckley, M. R. (2013). A Historical Perspective of Counterproductive Work Behavior Targeting The Organization. *Journal of Management History*, *19*(1), 114-132.

Ko, C. H., Yen, J. Y., Yen, C. F., Chen, C. S. ve Chen, C. C. (2012). The Association Between Internet Addiction and Psychiatric Disorder: A Review Of The Literature. *European Psychiatry*, *27*(1), 1-8.

Kuschnaroff, F. C. ve Bayma, F. O. (2014). Critical Analysis of Cyberslacking In Organizational Structures. *Journal of Human Resource and Sustainability Studies*, *2014*.

Landers, R. N. ve Lounsbury, J. W. (2006). An Investigation of Big Five And Narrow Personality Traits in Relation to Internet Usage. *Computers in Human Behavior*, *22*(2), 283-293.

Lavoie, J. A. ve Pychyl, T. A. (2001). Cyberslacking and The Procrastination Superhighway: A Web-Based Survey of Online Procrastination, Attitudes, and Emotion. *Social Science Computer Review*, *19*(4), 431-444.

Lee, O. K., Lim, K. H. ve Wong, W. M. (2005). Why Employees Do Non-Work-Related Computing: An Exploratory Investigation Through Multiple Theoretical Perspectives. In *Proceedings of The 38th Annual Hawaii International Conference on System Sciences* (pp. 185c-185c). IEEE.

Li, S. M. ve Chung, T. M. (2006). Internet function and Internet addictive be

Liberman, B., Seidman, G., McKenna, K. Y. ve Buffardi, L. E. (2011). Employee Job Attitudes and Organizational Characteristics As Predictors of Cyberloafing. *Computers in Human behavior*, *27*(6), 2192-2199.

Lim, V. K. (2002). The IT Way of Loafing on The Job: Cyberloafing, Neutralizing and Organizational Justice. *Journal of Organizational Behavior: The International Journal of Industrial, Occupational and Organizational Psychology and Behavior*, *23*(5), 675-694.

Lim, V. K. ve Chen, D. J. (2012). Cyberloafing At The Workplace: Gain Or Drain On Work?. *Behaviour and Information Technology*, *31*(4), 343-353.

Lim, V. K. ve Teo, T. S. (2005). Prevalence, Perceived Seriousness, Justification and Regulation of Cyberloafing in Singapore: An Exploratory Study. *Information and Management*, *42*(8), 1081-1093.

Mahatanankoon, P., Anandarajan, M., ve Igbaria, M. (2004). Development of A Measure of Personal Web Usage in The Workplace. *Cyberpsychology and Behavior*, *7*(1), 93-104.

Maigret, E. (2012). Medya ve İletişim Sosyolojisi (H. Yücel, Çev.). *İstanbul: İletişim Yayınları*.

Malachowski D. Wasted Time At Work Costing Companies Billions. San Francisco Chronicle. 2005 Jul;11.

Marcoux, B. C. ve Shope, J. T. (1997). Application of The Theory Of Planned Behavior to Adolescent Use And Misuse Of Alcohol. *Health Education Research*, *12*(3), 323-331.

Masterson, S. S. ve Stamper, C. L. (2003). Perceived Organizational Membership: An Aggregate Framework Representing The Employee–Organization Relationship. *Journal of Organizational Behavior: The International Journal of Industrial, Occupational and Organizational Psychology and Behavior*, *24*(5), 473-490.

Mastrangelo, P. M., Everton, W. ve Jolton, J. A. (2006). Personal Use of Work Computers: Distraction Versus Destruction. *Cyberpsychology and Behavior*, *9*(6), 730-741.

McBride, D. L., LeVasseur, S. A. ve Li, D. (2015). Non-work-related Use of Personal Mobile Phones By Hospital Registered Nurses. *JMIR mHealth and uHealth*, *3*(1), e4001.

Menzel, D. C. (1998). www. ethics. gov: Issues and Challenges Facing Public Managers. *Public Administration Review*, 445-452.

Mills, J. E., Hu, B., Beldona, S. ve Clay, J. (2001). Cyberslacking! A Liability Issue For Wired Workplaces. *Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly*, *42*(5), 34-47.

Morris, J. A. ve Feldman, D. C. (1996). The Dimensions, Antecedents, and Consequences of Emotional Labor. *Academy Of Management Review*, *21*(4), 986-1010.

Muraven, M. (2012). Ego depletion: Theory and evidence. *The Oxford handbook of human motivation*, *111*, 126.

Naughton, K., Raymond, J. ve Shulman, K. (1999). Cyberslacking. *Newsweek*, *134*(22), 62-65.

O'Neill, T. A., Hambley, L. A. ve Chatellier, G. S. (2014). Cyberslacking, Engagement, and Personality In Distributed Work Environments. *Computers in Human Behavior*, *40*, 152-160.

Oswalt, B., Elliott-Howard, F. ve Austin, S. F. (2003). Cyberslacking—Legal and Ethical Issues Facing IT Managers. *Issues in Information Systems*, *4*(1), 646-652.

Örücü, E. ve Aksoy, M. (2018). Sanal Kaytarma ve Beş Büyük Kişilik Özelliği Arasındaki İlişkiye Yönelik Bir Araştırma. *Pamukkale University Journal Of Social Sciences Institute/Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (30).

Örücü, E. ve Özüdoğru, M. (2018). Örgütsel Güven İle Sanal Kaytarma Davranışları Arasındaki İlişkinin Belirlenmesine Yönelik Bir Çalışma. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *5*(3), 66-80.

Örücü, E. ve Yıldız, H. (2014). İşyerinde Kişisel İnternet ve Teknoloji Kullanımı: Sanal Kaytarma.

Özkalp, E. ve Yildiz, H. (2018). Olumlu ve Olumsuz Sanal Kaytarma Davranışlarının İşteki Stres Üzerindeki Etkisi. *Is, Guc: The Journal of Industrial Relations ve Human Resources*, *20*(1).

Özkalp, E., Aydın, U. ve Tekeli, S. (2012). Sapkın Örgütsel Davranışlar ve Çalışma Yaşamında Yeni Bir Olgu: Sanal Kaytarma (Cyberloafing) ve İş İlişkilerine Etkileri. *Çimento İşveren Sendikası Dergisi*, *26*(2), 18-33.

People, H. (2020). Internet. *Washington, DC: US Department of Health and Human Services, Office of Disease Prevention and Health Promotion*.

Pfeffer, J. ve Veiga, J. F. (1999). Putting People First For Organizational Success. *Academy of Management Perspectives*, *13*(2), 37-48.

Piotrowski, C. (2012). Cyberloafing: A Content Analysis of the Emerging Literature. *Journal of Instructional Psychology*, *39*.

Prasad, S., Lim, V. K. ve Chen, D. J. (2010). Self-regulation, Individual Characteristics and Cyberloafing.

Puente, M. J. (2021). *A Qualitative Descriptive Study of Cyberloafing in South Texas* (Doctoral dissertation, Grand Canyon University).

Ramayah, T. (2010). Personal Web Usage and Work İnefficiency. *Business Strategy Series*, *11*(5), 295-301.

Restubog, S. L. D., Garcia, P. R. J. M., Toledano, L. S., Amarnani, R. K., Tolentino, L. R. ve Tang, R. L. (2011). Yielding To (Cyber)-Temptation: Exploring The Buffering Role Of Self-Control in The Relationship Between Organizational Justice and Cyberloafing Behavior in The Workplace. *Journal of Research in Personality*, *45*(2), 247-251.

Robinson, S. L. ve Bennett, R. J. (1995). A Typology of Deviant Workplace Behaviors: A Multidimensional Scaling Study. *Academy of management journal*, *38*(2), 555-572.

Sadıç, E. (2019). *Sanal Kaytarma ve Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Arasındaki İlişki: Üniversite Çalışanları Üzerinde Bir Uygulama* (Master's thesis, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Sally, L. P. M. (2006). Prediction of Internet Addiction for Undergraduates İn Hong Kong. *Baptist University, Hong Kong, UMI Dissertation Information Service*.

Shaddiq, S., Haryono, S., Muafı, M. ve Isfianadewı, D. (2021). Antecedents and Consequences of Cyberloafing in Service Provider Industries: Industrial Revolution 4.0 And Society 5.0. *The Journal of Asian Finance, Economics and Business*, *8*(1), 157-167.

Shapira, N. A., Goldsmith, T. D., Keck Jr, P. E., Khosla, U. M. ve McElroy, S. L. (2000). Psychiatric Features of Individuals With Problematic Internet Use. *Journal of Affective Disorders*, *57*(1-3), 267-272.

Sheikh, A., Aghaz, A. ve Mohammadi, M. (2019). Cyberloafing and Personality Traits: An Investigation Among Knowledge-Workers Across The Iranian Knowledge-İntensive Sectors. *Behaviour ve Information Technology*, *38*(12), 1213-1224.

Sheikh, A., Atashgah, M. S. ve Adibzadegan, M. (2015). The Antecedents of Cyberloafing: A Case Study in An Iranian Copper Industry. *Computers in Human Behavior*, *51*, 172-179.

Shekher, R. ve Joshi, R. (2018). Cyberslacking Facts of Organization: Determinants and Impact.

Simmers, C. A. (2002). Aligning Internet Usage With Business Priorities. *Communications of The ACM*, *45*(1), 71-74.

Smith, M. ve Berge, Z. L. (2009). Social Learning Theory in Second Life. *UMBC Faculty Collection*.

Stanton, J. M. (2002). Company Profile of The Frequent Internet User. *Communications of The ACM*, *45*(1), 55-59.

Tan, M. ve Demir, M. (2018). İşgörenlerin Kişilik Özelliklerinin Sanal Kaytarma Davranışı Üzerindeki Etkisi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, *4*(1), 49-60.

Taneja, A., Fiore, V. ve Fischer, B. (2015). Cyber-slacking in The Classroom: Potential for Digital Distraction in The New Age. *Computers and Education*, *82*, 141-151.

Thatcher, A., Wretschko, G. ve Fridjhon, P. (2008). Online Flow Experiences, Problematic Internet Use and Internet Procrastination. *Computers in Human Behavior*, *24*(5), 2236-2254.

Tutar, H. ve Güler, S. (2020). Kamu Kurumlarında "Sanal Aylaklık" Sorunu Konusunda Yönetici Görüşleri: Bir Durum Çalışması. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *22*(2), 352-380.

Ugrin, J. C. ve Pearson, J. M. (2010). Understanding The Effect of Deterrence Mechanisms On Cyberloafing: Exploring A General Deterrence Model With A Social Perspective.

Ugrin, J. C., Pearson, J. M. ve Nickle, S. M. (2018). An Examination of The Relationship Between Culture and Cyberloafing Using The Hofstede Model. *Journal of Internet Commerce*, *17*(1), 46-63.

Van Doorn, O. N. (2011). Cyberloafing: A multi-dimensional Construct Placed in A Theoretical Framework. *Van Doorn, ON Eindhoven University of Technology The Netherlands*.

Varoğlu, D. ve Sığrı, Ü. (2013). Örgütsel Davranışın Karanlık Yüzü: İşyerinde Üretkenlik Karşıtı Davranışlar. *Sığrı ve S*.

Verton, D. (2000). Employers of With e-surfing. *Computerworld*, *34*(1), 16.

Vitak, J., Crouse, J. ve LaRose, R. (2011). Personal Internet Use At Work: Understanding Cyberslacking. *Computers in Human Behavior*, *27*(5), 1751-1759.

Wagner, D. T., Barnes, C. M., Lim, V. K. ve Ferris, D. L. (2012). Lost Sleep and Cyberloafing: Evidence From The Laboratory and A Daylight Saving Time Quasi-Experiment. *Journal of Applied psychology*, *97*(5), 1068.

Wang, J., Tian, J. ve Shen, Z. (2013). The Effects and Moderators of Cyber-Loafing Controls: An Empirical Study of Chinese Public Servants. *Information Technology and Management*, *14*, 269-282.

Weatherbee, T. G. (2010). Counterproductive Use of Technology At Work: Information and Communications Technologies and Cyberdeviancy. *Human Resource Management Review*, *20*(1), 35-44.

Woon, I. M. ve Pee, L. G. (2004). Behavioral Factors Affecting Internet Abuse in The Workplace-An Empirical Investigation. *SIGHCI 2004 Proceedings*, 5.

Wyatt, K. ve Phillips, J. G. (2005, November). Internet Use and Misuse in The Workplace. In *Proceedings Of The 17th Australia Conference On Computer-Human İnteraction: Citizens Online: Considerations For Today And The Future* (pp. 1-4).

Yau, Y. H., Potenza, M. N. ve White, M. A. (2013). Problematic Internet Use, Mental Health and Impulse Control in An Online Survey of Adults. *Journal of Behavioral Addictions*, *2*(2), 72-81.

Yen, J. Y., Ko, C. H., Yen, C. F., Wu, H. Y. ve Yang, M. J. (2007). The Comorbid Psychiatric Symptoms Of Internet Addiction: Attention Deficit and Hyperactivity Disorder (ADHD), Depression, Social Phobia, and Hostility. *Journal of Adolescent Health*, *41*(1), 93-98.

Young, K. S. (2004). Internet addiction: A New Clinical Phenomenon and its Consequences. *American Behavioral Scientist*, *48*(4), 402-415.

Young, K. S. ve Rogers, R. C. (1998). The Relationship Between Depression and Internet Addiction. *Cyberpsychology and Behavior*, *1*(1), 25-28.

URL-1: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), (2022) "Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması" Yayım Tarihi: 26.08.2022: https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2022-45587

URL-2: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), (2022) "Girişimlerde Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması" Yayım Tarihi: 14.09.2022 https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Survey-on-Information-and-Communication-Technology-(ICT)-Usage-in-Enterprises-2022-45585

KAYNAKÇA

Abdelgalil, A. M. (2022). The Role of Ethical Leadership On The Relationship Between Organizational Cynicism and Alienation At Work: An Empirical Study. *Arab Journal of Administration,* 42(4), 457-476.

Adamska, K. (2023). Organizational and Communication: "Onstage" ans "Offstage". *Annals of Psychology/Roczniki Psychologiczne,* XXVI(2), 95-113.

Akkaya, B. ve Tabak, A. (2018). Örgütsel Çeviklik Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *İş ve İnsan Dergisi,* 5(2), 185-206.

Alhadid, A. Y. (2016). The Effect of Organization Agility on Organization Performance. *International Review of Management and Business Research,* 5(1), 273-278.

Almahamid, S., Awwad, A. ve McAdams, A. C. (2010). Effects of Organizational Agility and Knowledge Sharing on Competitive Advantage: An Empirical Study in Jordan. *International Journal of Management,* 27(3), 387-404.

Al-Salaldeh, Y. M. Q. ve Al-Sarayreh, A. A. A. (2022). The Impact Of Organizational Justice On The Phenomenon Of Organizational Cynicism In The Presence Of The Moderating Role Of Organizational Flexibility In Light Of The Covid-19 Pandemic In Jordanian Private Hospitals. *Webology,* 19(2), 5293-5309.

Arifin, R. ve Purwanti, H. (2023). Examining the Influence of Leadership Agility, Organizational Culture, and Motivation on Organizational Agility: A Comprehensive Analysis. *Golden Ratio of Human Resource Management,* 3(1), 33-54.

Arokodare, M. A. ve Falan, B. R. (2021). Strategic Agility and the Global Pandemic: The Agile Organizational Structure. A Theoretical Review. *Information Management and Business Review,* 13(1), 16-27.

Arsawan, I. W. E., Hariyanti, N. K. D., Atmaja, I. M. A. D. S., Suhartanto, D. ve Koval, V. (2022). Developing Organizational Agility in SMEs: An Investigation of Innovation's Roles and Strategic Flexibility. J. Open Innov. Technol. *Mark. Complex.,* 8(149), 1-17.

Arslan Dinç, E. ve Kazan, H. (2023). Pazarlama Çevikliği Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması (Geçerlilik ve Güvenirlirlik Çalışması). *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi,* 19(4), 763-782.

Aslan, Ş. ve Eren, Ş. (2014). The Effect Of Cynicism and The Organizational Cynicism on Alienation. The Clute Institute International Academic Conference, Munich, Germany.

Atkinson, P., Hezaji, M., Nazarian, A. ve Abasi, A. (2020). Attaining Organizational Agility Through Competitive Intelligence: The Roles of Strategic Flexibility and Organizational Innovation. *Total Quality Management & Business Excellence,* 33(3-4), 297-317.

Badran, F. M. M. ve Zeid, M. A. G. A. (2021). Organizational Cynicism and Organizational Commitment among Staff Nurses. *Egyptian Journal of Health Care,* 12(3), 1750-1761.

Bakan, İ., Sezer, B. ve Kara, C. (2017). Bilgi Yönetiminin Örgütsel Çeviklik ve Örgütsel Atalet Üzerindeki Etkisi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 7(1), 117-138.

Bashir, S., Nasir, Z. M., Saeed, S. ve Ahmed, M. (2018). Breach of Psychological Contract, Perception of Politics and Organizational Cynicism: Evidence from Pakistan. *Global Journal of Business Management,* 12(2), 001-005.

Baumgartner, H. ve Homburg, C. (1996). Applications of Structural Equation Modeling in Marketing and Consumer Research: A Review. *International Journal of Research in Marketing,* 13(2), 139-161.

Bentler, P. M. (1980). Multivariate Analysis with Latent Variables: Causal Modeling. *Annual Review of Psychology,* (31), 419-456.

Bentler, P. M. ve Bonett, D. G. (1980). Significance Tests and Goodness of Fit in The Analysis of CovarianceStructures. *Psychological Bulletin,* 88(3), 588-606.

Chen, F., Curran, P. J., Bollen, K. A., Kirby, J. ve Paxton, P. (2008). An Empiricale Valuation of The Use of Fixed Cut off Points in RMSEA Test Statistic in Structural Equation Models. *Sociol Methods Res,* 36(4), 462-494.

Chowdhury, F., Audretsch, D. B. ve Belitski, M. (2019). Institutions and Entrepreneurship Quality. *Entrepreneurship Theory and Practice*, *43*(1), 51-81.

Çetin Akkaya, F. F. ve Akkoca, Y. (2021). Stratejik Liderlik İle Örgütsel Çeviklik Arasındaki İlişkide Örgütsel İletişimin Aracı Rolü-The Mediating Role Of Organizational Communication On The

Relationship Between Strategic Leadership And Organıizational Agility. *Mehmet Akif Ersoy İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 8(1), 66-84.

Çolakoğlu, Ö. M. ve Büyükekşi, C. (2014). Açımlayıcı Faktör Analiz Sürecini Etkileyen Unsurların Değerlendirilmesi. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi,* 2(1), 56-64.

Delken, M. (2005). Organizational Cynicism: A Study among Call Centers. Master thesis. Netherlands: University of Maastricht.

Devlet Su İşleri. 2024. Personel Hakkında Bilgi Edinme Kanunu. https://bolge24.dsi.gov.tr/Sayfa/Detay/968, (E.T.: 11.07.2024).

Dimgba, C. M., Ikon, M. A. ve Onwuchekha, F. C. (2022). Organizational Cynicism and Employee Performance of Logistics Companies in Southwest Nigeria. *European Journal of Business and Innovation Research,* 10(1), 18-34.

Dobni, C. B. (2008). Measuring Innovation Culture in Organizations: The Development of A Generalized Innovation Culture Construct Using Exploratory Factor Analysis. *European Journal of Innovation Management,* 11(4), 539-559.

El Nsour, J. A. (2021). Investigating The Impact of Organizational Agility on The Competitive Advantage. *Journal of Governance & Regulation,* 10(1), 153-157.

Fahami, Z., Pordanjani, H. A. M., Mahmoudi, M. T. ve Montazer-Al-Zohour, F. (2017). The Study of the Relationship between Organizational Culture and Organizational Agility in Agricultural Bank. *Bulletin de la Société Royale des Sciences de Liège,* (86), 453- 460.

Gallegos, D., Durham, J. ve Rutter, C. (2023). Psychometric Analysis of the Organizational Cynicism Scale in workers from Arequipa City, Peru. *Journal of Management*, 39(76), 1-11.

George, D. ve Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference*. Boston: Pearson.

Goncalves, D., Bergquist, M., Bunk, R. ve Alänge, S. (2020). Cultural Aspects of Organizational Agility Affecting Digital Innovation. *Journal of Entrepreneurship, Management and Innovation,* 16(4), 13-46.

Goncalves, D., Bergquist, M., Bunk, R. ve Alänge, S. (2020). Cultural Aspects of Organizational Agility Affecting Digital Innovation. *Journal of Entrepreneurship, Management and Innovation,* 16(4), 13-46.

Gözcü, Ö. F. (2020). Örgütsel Çeviklik ile Örgütsel Sinizm Arasındaki İlişki: Üniversite Personeli Üzerine Bir Analiz. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.

Güllüoğlu Işık, Ö. (2014). Organizational Cynicism A Study Among Advertising Agencies. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (22), 130-151.

Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2018). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Hair, J. F., Tomas, G., Hult, M., Ringle, C. M. ve Sarstedt, M. (2014). *A Primer on Partial Least Square Structural Equations Modeling (PLS-SEM).* Los Angeles: Sage.

Harraf, A., Wanasika, A., Tate, K. ve Talbott, K. (2015). Organizational Agility. *The Journal of Applied Business Research,* 31(2), 675-686.

Ike, O. O., Chuke, N. N. ve Nnamchi, O. C. (2024). Organizational Cynicism and Turnover Intention Among Nurses: Do Perceived Organizational Support Moderates the Relationship. *SAGE Open Nursing,* (10), 1-15.

Ike, O. O., Omeje, O., Okonkwo, E., Eze, I. ve Ugwu, L. E. (2020). Organizational Cynicism and Organizational Career Growth as Predictors of Turnover Intention among Employees in Enugu State. *Practicum Psychologia,* 10(1), 49-68.

Ismail, H. ve Al-Assa'ad, N. (2020). The Impact of Organizational Intelligence on Organizational Agility: An Empirical Study in Syrian Private Banks. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences,* 10(2), 465-483.

Izard, C. E. (1977). Differential Emotions Theory. *In Human emotions* (s. 43-66) *Springer,* Boston: M. A.

Izhar, M. ve Siddiqui, D. A. (2023). How Different Factors Affect Knowledge Hiding and became an Obstacle to Employees' Psychological Safety: The Complementary Role of Organizational Cynicism. *Employees' K. H. Behavior & Role of Its Antecedents-Pakistan's Workplace Context,* 1-42.

Kaiser, H. F. (1974). An Index of Factorial Simplicity. *Psychometrika,* 39(1), 31-36.

Kakar, A. S., Kruger, N., Durrani, D. K., Khan, M. A. ve Meyer, N. (2022). Work-Life Balance Practices and Organizational Cynicism: The Mediating Role of Person-Job Fit. *Front. Psychol.,* 13(979666), 01-13.

Kalağan, G. (2009). Araştırma Görevlilerinin Örgütsel Destek Algıları ile Örgütsel Sinizm Tutumları Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi.

Khalid, K. (2019). Organizational Cynicism and Employee Performance: The Moderating Effect of Occupational Self-Efficacy in Pakistan. *International Transaction Journal of Engineering, Management, & Applied Sciences & Technologies,* 11(02), 1-17.

Khalid, K. (2020). Organizational Cynicism and Employee Performance: The Moderating Effect of Occupational Self-Efficacy in Pakistan. *International Transaction Journal of Engineering, Management, & Applied Sciences & Technologies,* 11(02), 1-17.

Kim, T., Bateman, T., Gilbreath, L. ve Andersson, L. (2009). Top Management Credibility and Employee Cynicism: A Comprehensive Model. *Human Relations*, *62*(10), 1435-1458.

Kline, R. B. (2011). *Principals and Practice of Structural Equation Modeling.* New York: The Guilford Press.

Kocot, M. (2023). Organizational Agility in The Aspect of Sustainable Development of The Organization. *Organization and Management Series,* (187), 237-251.

König, A., Graf-Vlachy, L., Bundy, J. ve Little, L. M. (2020). A Blessing and A Curse: How CEOs' Trait Empathy Affects Their Management of Organizational Crises. *The Academy of Management Review,* 45(1), 130–153.

Kusumawati, H., Prajogo, W. ve Wijaya, N. H. S. (2018). The Relationship of Job Satisfaction, Organizational Change Dimensions, And Organizational Cynicism. *STIE YKPN,* 1-13.

Lapointe, É., Vandenberghe, C. ve Fan, S.X. (2020). Psychological Contract Breach and Organizational Cynicism and Commitment among Self-Initiated Expatriates vs. Host Country Nationals in the Chinese and Malaysian Transnational Education Sector. *Asia Pacific Journal of Management,* (39)*,* 319-342.

Lawler, E. E. ve Worley, C. G. (2015). Organization Agility and Talent Management. *CEO Publication*, G15-10(657), 1-20.

Mathur, G., Nathani, N. ve Dubey, S. (2013). Perceived Organizational Politics, Organizational Justice, Cynicism and OCB: A Demographic Study of Academicians. *Review of HRM,* (2), 61-73.

Mohammad, A., Abd El Rahman, S., Ali, R. ve Ali, H. (2022). Effect of Organizational Cynicism on Quality of Work Life and Employee Effectiveness among Nursing Staff. *Minia Scientific Nursing Journal*, 011(1), 2-10.

Moradi, A., Hosseinpour, M. ve Mehralizadeh, Y. (2021). Identifying the Main and Secondary Components Affecting Organizational Agility in the Petroleum University of Technology. *Petroleum Business Review,* 5(3), 01-17.

Morf, M., Bakker, A. B. ve Feierabend, A. (2019). Bankers Closing Idiosyncratic Deals: Implications for Organisational Cynicism. *Human Resource Management Journal*, (29), 585-599.

Mortezaei, M., Jamshidi, M.J. ve Hosseinpour, M. (2022). The Effect of Business Intelligence (BI) on Organizational Agility and Innovation Using SEM. *Health Man & Info Sci.,* 9(3), 139-144.

Mousa, M. (2018). The Effect of Cultural Diversity Challenges on Organizational Cynicism Dimensions A Study from Egypt. *Journal of Global Responsibility,* 9(3), 280-300.

Mousavi Ghahfarrokhi, S. G., Beshlideh, K. ve Arshadi, N. (2020). Designing and Evaluating a Model for Precedents and Outcomes of Organizational Cynicism (Maron Company, Ahvaz, 2019). *JOHE,* 9(3), 146-57.

Mudili, A. (2016). Exploring The Facilitators and Mediators of Workforce Agility: An Empirical Study. *Management Research Review,* 39(12), 1567-1586.

Nafei, W. A. (2016). Organizational Agility: The Key to Organizational Success. *International Journal of Business and Management,* 11(5), 296-309.

Nan, J. ve Selamat, M. (2022). Managing Employee Cynicism Using Organizational Justice Practices and Support- A Case of Chinese Banking Industry. *Polish Journal of Management Studies,* 25(2), 218-233.

Narosaputra, D. A. N., Pangestu, K. ve Sengkey, M. M. (2023). The Effect of Distributive, Procedural, and Interactional Justice on Organizational Cynicism Moderated by Hope. *Jurnal Psikologi,* 50(3), 318-332.

Nejatian, M., Zarei, M. H., Nejati, M. ve Zanjirchi, S. M. (2018). A Hybrid Approach to Achieve Organizational Agility: An Empirical Study of a Food Company. *Benchmarking: An International Journal,* 25(1), 201-234.

Özdemir, S. ve Güneren, E. (2023). Deneyimsel Değer ve Davranışsal Niyet Arasındaki İlişkide Müşteri Memnuniyetinin Aracılık Rolü: Kapadokya Kaya Oteller Örneği. *JOTAGS,* 11(2), 1641-1675.

Özkurt Balcı, E. (2023). İlkokul ve Ortaokul Öğretmenlerinin Algılarına Göre Örgütsel Çeviklik, Örgütsel Çekicilik ve Örgütsel Sinisizm Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Rize: Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi.

Pacheco-Cubillos, D. B., Boria-Reverter, J. ve Gil-Lafuente, J. (2024). Transitioning to Agile Organizational Structures: A Contingency Theory Approach in the Financial Sector. *Systems,* 12(142), 1-26.

Panchali, J. ve Seneviratne, S. M. (2019). Organizational Cynicism and Employee Performance: Evidence from a Sri Lankan Audit Sector. *Annals of Management and Organization Research,* 1(2), 155-169.

Park, Y., El Sawy, O. A. ve Fiss, P. (2017). The Role of Business Intelligence and Communication Technologies in Organizational Agility: A Configurational Approach. *Journal of the Association for Information Systems*, 18(9), 648-686.

Polatcan, M. ve Titrek, O. (2014). The Relationship Between Leadership Behaviors Of School Principals And Their Organizational Cynicism Attitudes. *Procedia - Social and Behavioral Sciences,* (141), 1291-1303.

Popa, S., Soto-Acosta, P. ve Martinez-Conesa, I. (2017). Antecedents, Moderators, and Outcomes of Innovation Climate and Open Innovation: An Empirical Study in SMEs. *Technological Forecasting and Social Change,* (118), 134-142.

Prajogo, W., Kusumawati, H. ve Wijaya, N. H. S. (2020). Organizational Culture as Determinant of Employee Based Antecedents to Organizational Cynicism. *Humanities & Social Sciences Reviews,* 8(1), 881-886.

Qader, M. A. A., Harahsheh, F. ve Qulah, M. A. (2021). The Role of Organizational Agility and its Impact on Achieving Organizational Commitmenta Field Study: Jordan Cement Company. *Nat. Volatiles & Essent. Oils,* 8(4), 2858-2876.

Ravichandran, T. (2018). Exploring the Relationships between IT Competence, Innovation Capacity and Organizational Agility. *Journal of Strategic Information Systems,* (27), 22–42.

Robledo, J. C., Martınez, O. C. ve Merlano, A. F. (2018). Organizational Cynicism-An Exploration Analysis-Case: Workers in The City of Cartagena de Indias. *Revista ESPACIOS*, 39(26).

Saha, N., Sáha, T., Gregar, A. ve Sáha, P. (2020). Organizational Agility and Organizational Learning: Do They Accelerate Organizational Innovation and Competency?. *European conference on innovation and entrepreneurship,* 578-586.

Sambamurthy, V., Bharadwaj, A. ve Grover, V. (2003). Shaping Agility through Digital Options: Reconceptualizing the Role of Information Technology in Contemporary Firms. *MIS Quarterly: Management Information Systems,* 27(2), 237-264.

Sanchez, R. (1995). Strategic Flexibility in Product Competition. *Strategic Management Journal,* (16), 135-159.

Sever, E. ve Paksoy, M. (2021). Örgütsel Çeviklik Açısından Örgüt Kültürü ve Firma Performansı Üzerine Bir Alan Araştırması. *Journal of Social Research and Behavioral Sciences,* 7(13), 313-353.

Shahaei, B. ve Rajabzadeh, A. (2005). Exploring Aspects of Organizational Agility in Government Agencies with Information Technology Approach. Second International Conference on Communications and Information Technology Management of, March, Iran.

Sharifi, H. ve Zhang, Z. (1999). A Methodology For Achieving Agility In Manufacturing Organisations: An Introduction. *International journal of production economics,* 62(1), 7-22.

Sheikh, A., Alvi, A. K. ve Rehman, K. U. (2020). The Relationship of Organizational Cynicism with the Job Satisfaction: The Mediating Role of Psychological Contract Breach. *Gomal University Journal of Research,* 36(2), 1-13.

Singh, J., Sharma, G., Schnackenberg, A. K. ve Hill, J. (2013). Organizational Agility: What It Is, What It Is Not, and Why It Matters. *Academy of Management Proceedings,* 11813(1),1-40.

Soltani, F., Nazem, F., Imani, M. N. (2019). Identifying the Dimensions and Components of Organizational Agility Based on Human Resource Development to Provide a Model of Organizational Agility in the Islamic Azad University of Tehran. *Iranian journal of educational Sociology,* 2(2), 188-197.

Taboli, H. ve Bahmanyari, H. (2017). Organizational Intelligence and Agility in Shiraz University of Medical Sciences. *J Health Man & Info.,* 4(3), 81- 86.

Tallon, P. P. ve Pinsonneault, A. (2011). Competing Perspectives on The Link between Strategic Information Technology Alignment and Organizational Agility: Insights from a Mediation Model. *MIS Quarterly,* (35), 463-486.

Tallon, P. P., Queiroz, M., Coltman, T. ve Sharma, R. (2019). Information Technology and The Search for Organizational Agility: A Systematic Review with Future Research Possibilities. *J. Strateg. Inf. Syst.,* (28)*,* 218-237.

Teece, D., Peteraf, M. ve Leih, S. (2016). Dynamic Capabilities and Organizational Agility: Risk, Uncertainty, and Strategy in the Innovation Economy. *California Management Review,* 58(4), 13-35.

Tomomitsu, H. T. A. ve Moraes, R. O. (2021). The Evolution of Studies on Information Technology and Organizational Agility: A Bibliometric Analysis. *Gestão & Produção,* 28(2), 1-18.

Vaszkun, B. ve Sziraki, E. (2023). Unlocking The key Dimensions of Organizational Agility: A Systematic Literature Review on Leadership, Structural and Cultural Antecedents. *Society and Economy,* 45(4), 393-410.

Walter, A. T. (2021). Organizational Agility: Iill-Defined and Somewhat Confusing?. A Systematic Literature Review and Conceptualization. *Manag Rev Q,* (71), 343-391.

Wijayanti, L. M., Purba, J. T., Hariandja, E. S. ve Sijabat, R. (2021). Organizational Agility in Educational Setting: A Case Study of Sekolah Murid Merdeka. *Jurnal Studi Guru dan Pembelajaran,* 4(3), 649-661.

Yasin, T. ve Khalid, S. (2015). Organizational Cynicism, Work Related Quality of Life and Organizational Commitment in Employees. *Pakistan Journal of Commerce and Social Sciences (PJCSS),* 9(2), 568-582.

Yeganegi, K. ve Azar, M. S. Z. (2012). The Effect of IT on Organizational Agility. Proceedings of the 2012 International Conference on Industrial Engineering and Operations Management, Istanbul, Turkey: July 3-6.

Yoldash, Y. ve Isac, N. (2020). Causes and Effects of Organizational Cynicism and its Relationship with Organizational Commitment, Job Satisfaction in Afghanistan NGOs. *Review of International Comparative Management,* 23(2), 367-381.

Yücel, İ. ve Çetinkaya, B. (2015). Örgütsel Sinizm ile Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişki ve Çalışanların Yaşının Bu İlişki Üzerindeki Etkisi "Bazen Hoşlanmasak da Kalmak Zorunda Olabiliriz!". *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 19(3), 247-271.

Zand Dizari, A. ve Shafizadeh Garoosi, R. (2015). Relationship between Teamwork and Organizational Agility from the Perspective of Employees of Social Security Organization Branches in Tehran, Iran. J. *Educ. Manage. Stud.,* 5(4), 288-232.

Zawawi, A. A., Halim, N. A., Kamarunzaman, N. Z., Zawawi, A. A. ve Halim, F. W. (2022). The Significance of Social Exchange Theory on the Internal Performance of the Malaysian Search and Rescue (SAR) Teams. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences,* 12(10), 1780-1789.

Zhang, C., Irfan, M. ve Sial, J. I. (2024). Effect of Workplace Harassment on Organizational Cynicism with the Mediation of Perceived Incivility and the Moderating Role of Perceived Organizational Obstruction. *Heliyon,* 10(e32742), 1-16.

Zorlu, E. (2023). Ortaöğretim Kurumlarında Örgütsel Çeviklik ve Örgütsel Sinizm Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi.

KAYNAKÇA

Atak, H. (2013). On-Maddeli Kişilik Ölçeği'nin Türk Kültürü'ne Uyarlanması. *Nöropsikiyatri Arşivi*, 50: 312-319.

Babiak, P. ve Hare, R.D. (2007). *Snakes in Suits: When Psychopaths go to Work.* Harper Collins e-books.

Babiak, P., Neumann, C. S., ve Hare, R. D. (2010). Corporate Psychopathy: Talking the Walk. *Behavioral Sciences and the Law*, *28*, 174–193. doi:10.1002/bsl.925

Bernstein, A., Newman, J. P., Wallace, J. F. ve Luh, K. E. (2000). Left-Hemisphere Activation and Deficient Response Modulation In Psychopaths. *Psychological Science*, 11, 414 - 418.

Board, B. J., ve Fritzon, K. (2005). Disordered Personalities at Work. *Psychology, Crime & Law,* doi: 10.1080/10683160310001634304

Boddy, C. R. (2005). The Implications of Corporate Psychopaths for Business and Society: An Initial Examination and A Call to Arms. *Australasian Journal of Business and Behavioral Sciences*, 1, 30–40.

Cleckly, H. (1988). *The mask of sanity.* (Fifth Edition: Private printing for non-profit educational use), Georgia.

Cunningham, M. D., ve Reidy, T. J. (1998). Antisocial Personality Disorder and Psychopathy: Diagnostic Dilemmas in Classifying Patterns of Antisocial Behavior in Sentencing Evaluations. *Behavioral Sciences and The Law*, *16*, 333–351.

Dutton, K. (2012). *Olağan Psikopatlar (The Wisdom of Psychopaths)*. (çev. C. Duran). İstanbul: Domingo Yayıncılık.

Engeler, A. ve Yargıç, A. Psikopati, Makyavellinizm ve Empati. 40.Ulusal Psikiyatri Kongresi, Kuşadası: 28 Eylül-3 Ekim 2004

Engeler, A. (2005). Psikopati ve Antisosyal Kişilik Bozukluğu. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü Sosyal Bilimler Anabilim Dalı.

Forth, A. E., Brown, S. L., Hart, S. D., ve Hare, R. D. (1996). The Assessment of Psychopathy in Male and Female Noncriminals: Reliability and Validity. *Personality and Individual Differences*, *20*, 531–543.

Gregory, S. (2012). The Antisocial Brain: Psychopathy Matters a Structural MRI Investigation of Antisocial Male Violent Offenders. *Archives of General Psychiatry,* doi:10.1001/archgenpsychiatry.2012.222

Hare, R.D. (1970). *Psychopathy: Theory and Research.* New York: John Wiley.

Hare, R. D. (1991). *The Hare Psychopathy Checklist*—Revised. Toronto: Multi-Health Systems

Hare, R. D. (1994). This Charming Psychopath: How to Spot Social Predators Before They Attack. *Psychology Today*, Jan/Feb.

Hare, R. (1999). *Without Conscience: The Disturbing World of the Psychopath Among Us*. New York: Guilford Publications.

Hare, R.D., Clark, D., Grann, M. ve Thornton, D. (2000). Psychopathy and The Predictive Validity of the PCL-R: An International Perspective. *Behavioral Sciences and the Law*, 18 (5), 623-645.

Hare, R. D. (2002). Psychopathy as a Risk Factor For Violence. In H.E. Allen (Ed.), *Risk Reduction: Interventions for Special Needs Offenders* (pp. 165-184). Lanham, MD: American Correctional Association.

Hare, R. D. (2003). *Manual for the Revised Psychopathy Checklist* (2nd ed.). Toronto: Multi-Health Systems.

Hart, S. D., Cox, D. N., ve Hare, R. D. (1995). *Manual for the Psychopathy Checklist: Screening Version* (PCL:SV). Toronto: Multi-Health Systems.

Gosling, S. D., Rentfrow, P. J., ve Swann, W. B. (2003). A Very Brief Measure of the Big-Five Personality Domains. *Journal of Research in Personality*, *37*, 504–528.

Herpertz, S. C., ve Sass, H. (2000). Emotional Deficiency and Psychopathy. *Behavioral Sciences and the Law,* doi:10.1002/1099-0798(200010)18:5

Jackson, R. L., Rogers, R., Neumann, C. S., ve Lambert, P. L. (2002). Psychopathy in Female Offenders: An Investigation of its Underlying Dimensions. *Criminal Justice and Behavior,* doi:10.1177/009385402237922

Langbert, M. B. (2010). Managing Psychopathic Employees. *Cornell HR Review,* From Cornell University, ILR School, http://digitalcommons.ilr.cornell.edu/chrr/1 (E.T.: 27.08.2015)

Lynam, D. R., Whiteside, S., ve Jones, S. (1999). Self-Reported Psychopathy: A Validation Study. *Journal of Personality Assessment*, 73, 110-132.

Noyan, O. (2008). Antisosyal Kişilik Bozukluğu Tanılı Bireylerin Karar Verme Süreçleri ile Psikopati ve Mizaç-Karakter Özellikleri Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Gata Haydarpaşa Eğitim Hastanesi Psikiyatri Anabilim Dalı.

Paulhus, D. L., ve Williams, K. M. (2002). The Dark Triad of Personality: Narcissism, Machiavellianism, and Psychopathy. *Journal of Research in Personality*, *36*, 556–563.

Rubio, J. S., Krieger, M. A., Finney, E. J., ve Coker, K. L. (2014). A Review of The Relationship Between Sociocultural Factors and Juvenile Psychopathy. *Aggression and Violent Behavior,* doi:10.1016/j.avb.2013.11.001

Salekin, R. T., Rogers, R. ve Sewell, K. W. (1997). Construct Validity of Psychopathy in A Female Offender Sample: A Multitrait-Multimethod Evaluation. *Journal of Abnormal Psychology*, *106*, 576–585.

Warren, J. I., Burnette, M. L., South, S. C., Chauhan, P., Bale, R., Friend, R. ve Van Patten, I. (2003). Psychopathy in Women: Structural Modeling and Comorbidity. *International Journal of Law and Psychiatry*, *26*, 223–242.

KAYNAKÇA

Adeoye, A., Akoma, L., ve Binuyo, B. O. (2014). Age, Marital Status And Educational Background As Determinants Of Job Satisfaction: A Case Study Of Nigeria Workers. *European Journal of Research and Reflection in Management Sciences, Vol*, *2*(2), pp. 1-7.

Agotnes, K. W., Einarsen, S. V., Hetland, J., ve Skogstad, A. (2018). The Moderating Effect Of Laissez-Faire Leadership On The Relationship Between Co-Worker Conflicts And New Cases Of Workplace Bullying: A True Prospective Design. *Human Resource Management Journal*, 28(4), 555-568. Doi: 10.1111/1748-8583.12200

Akbar, A., ve Akhter, W. (2011). Faculty Stress At Higher Education: A Study On The Business Schools Of Pakistan. *International Journal of Social, Behavioral, Educational, Economic, Business and Industrial Engineering*, 5(1), 93-97.

Akıncı, Z. (2002). Turizm Sektöründe İş Gören İş Tatminini Etkileyen Faktörler: Beş Yıldızlı Konaklama İşletmelerinde Bir Uygulama. *Akdeniz Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakultesi Dergisi*, 2.4., 145-154.

Akinmayowa, J. T., ve Kadiri, P. A. (2014). Stress among academic staff in a nigerian university. *Covenant Journal of Business and Social Sciences*, 65(1), 73-91.

Almudena, C. (2013). Implementing Innovative HRM: Trade-Off Effects On Employee Well-Being, *Management Decision*, 51(3), s.643-660. Doi: 10.1108/00251741311309706

Amos, P. M., Acquah, S., Antwi, T., ve Adzifome, N. S. (2015). A Comparative Study Of Factors Influencing Male And Female Lecturers' Job Satisfaction In Ghanaian Higher Institutions. *Journal of Education and Practice*, 6(4), 1-10.

Andrade, M. S., Westover, J. H. ve Peterson, J. (2019). Job Satisfaction and Gender. *Journal of Business Diversity,* vol. 19, no. 3. pp. 22-37.

Aydin, O. T. (2018). Impact Of Demographic Variables On Job Stress Factors: A Study On Turkish Employees. *Journal of Business Studies*, 10(2), 803-826. https://doi.org/10.20491/isarder.2018.456.

Aytürk, N. (1990). *Başarılı Yönetim ve Yöneticilik Teknikleri*, Emel Yayınevi, 2.Baskı, Ankara.

Aziri, B. (2011). Job Satisfaction: A Literature Review, *Management Research and Practice*, Vol. 3 Issue 4, pp. 77-86.

Azizah, A., Rzainee, K., Nada, I., Izreen, S., ve Norhafizah, Z. (2016). The Prevalence Of Occupational Stress And Its Association With Socio-Demographic Factors Among Lecturers In A Private University in Malaysia. *International Journal of Public Health and Clinical Sciences*, 3(4), 63-71.

Björkqvist, K., Österman, K., ve Hjelt-Bäck, M. (1994). Aggression Among University Employees. *Aggressive Behavior*, *20*(3), pp. 173-184. Doi: 10.1002/1098-2337(1994)20:3<173::AID-AB2480200304>3.0.CO;2-D

Boone L.E., Kurtz, D.L. (2013). *Çağdaş İşletme*, (Çev. A. Yalçın), Nobel Yayın, Ankara.

Brewer, G., Holt, B. ve Malik, S. (2018). Workplace Bullying In Risk And Safety Professionals, *Journal of Safety Research*, 2018/64: 129–133. Doi: 10.1016/j.jsr.2017.12.015

Brown, D. ve McIntosh, S. (2003). Job Satisfaction In The Low Wage Service Sector. *Applied Economics,* vol. 35, no. 10, pp. 1241-1254. https://doi.org/10.1080/00036840210150875

Carvajal, M. J. ve Popovici, I. (2018). Gender, Age, And Pharmacists' Job Satisfaction. *Pharmacy Practice (Granada),* vol. 16, no. 4. https://doi.org/10.18549/PharmPract.2018.04.1396

Carvajal, M. J., Popovici, I. ve Hardigan, P. C. (2019). Gender and Age Variations in Pharmacists' Job Satisfaction in the United States. *Pharmacy (Basel)*, vol. 7 no. 2. https://doi: 10.3390/pharmacy7020046.

Clark, A. E. (1997). Job satisfaction and gender: why are women so happy at work?. *Labour economics*, *4*(4), 341-372.

Clark, A. E., ve Oswald, A. J. (1996). Satisfaction And Comparison Income. *Journal of Public* https://doi.org/10.1016/0047-2727(95)01564-7

Cochran, W.G. (1977). *Sampling Techniques (3rd edition),* New York, John Wiley&Sons.

Cooper, C.L., ve Marshall, J. (2013). Occupational Sources Of Stress: A Review Of The Literature Relating to Coronary Heart Disease and Mental Ill Health. *From Stress To Wellbeing.* Volume 1, s.3-23. Doi: 10.1111/j.2044-8325.1976.tb00325.x

Çarıkçı, İ. H. ve Yavuz, H. (2009). Çalışanlarda Mobbing (Psikolojik Şiddet) Algısı: Sağlık Sektörü Çalışanları Üzerine Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (10), 47-62.

Çöğenli, M. Z. (2013), Üniversitelerde Mobbing'in İncelenmesi ve Akademisyenler Üzerine Bir Uygulama, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.

Çöl, Ö. S. (2008), İşyerinde Psikolojik Şiddet: Hastane Çalışanları Üzerine Bir Araştırma. *Çalışma ve Toplum*, 2008/4, S.19, s.108-115.

Danna, K. ve Griffin, R.W. (1999), Health and Well-Being In The Workplace: A Review and Synthesis of the Literature. *Journal of Management*, 25(3), s.357-384.

Davis, K. (1984). İşletmede İnsan Davranışı: Örgütsel Davranış, (Çev. K. Tosun), *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayını*, 2. Baskı, İstanbul.

DeMato, D. S. (2001). *Job Satisfaction Among Elementary School Counselors in Virginia: Thirteen Years Later* (Doctoral dissertation, Virginia Polytechnic Institute and State University).

Dikmetaş, E., Top, M., ve Ergin, G. (2011). An Examination Of Mobbing And Burnout Of Residents. *Turk Psikiyatri Dergisi*, *22*(3), 137-49.

Drucker, P.F. (1954). *The Practice of Management*, New York, Harper & Row.

Dvouletý, O. (2022). Factors Impacting The Czech Employees' Job Satisfaction. *Acta Universitatis Bohemiae Meridionalis,* vol. *25*, no. 3. pp. 16-28. https://doi.org/10.32725/acta.2022.019

Efeoğlu, İ. E. (2006). İş-Aile Yaşam Çatışmasının İş Stresi, İş Doyumu Ve Örgütsel Bağlılık Üzerindeki Etkileri: İlaç Sektöründe Bir Araştırma, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Eğinli, A. T. (2009). Çalışanlarda İş Doyumu: Kamu Ve Özel Sektör Çalışanlarının İş Doyumuna Yönelik Bir Araştırma, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt:23, Sayı:3, s.35-52.

Einarsen, S., ve Skogstad, A. (1996). Bullying At Work: Epidemiological Findings İn Public And Private Organizations. *European Journal Of Work And Organizational Psychology*, *5*(2), 185-201. Doi: 10.1080/13594329608414854

Eren, E. (2011). *Stratejik Yönetim*, Anadolu Üniversitesi Yayınevi, Ankara.

Eren, E. (2013). *Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası*, 9.Baskı, Beta Yayınları, İstanbul.

Eren, E. (2017). *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi*, Beta Basım Yayın, İstanbul.

Eskildsen, J. K., Kristensen, K., ve Westlund, A. H. (2004). Work Motivation And Job Satisfaction in The Nordic Countries. *Employee Relations*, vol. 26, no. 2, pp. 122-136. https://doi.org/10.1108/01425450410511043

Faraji, A., Karimi, M., Azizi, S. M., Janatolmakan, M., ve Khatony, A. (2019). Occupational Stress And Its Related Demographic Factors Among Iranian CCU Nurses: A Cross-sectional Study. *BMC Research Notes*, 12(1), 1-5. https://doi.org/10.1186/s13104-019-4674-5.

Fraj-Andres, E., Martinez-Salinas, E., ve Matute-Vallejo, J. (2009). A Multidimensional Approach to the Influence of Environmental Marketing and Orientation on the Firm's Organizational Performance. *Journal of Business Ethics*. 88(2), s:263-286. Doi: 10.1007/s10551-008-9962-2

Franěk, M. ve Večeřa, J. (2008). Personal Characteristics And Job Satisfaction. *E+M Ekonomie a Management*, vol. 11., no. 4, pp. 63-76.

Franěk, M., Mohelská, H., Zubr, V., Bachmann, P. ve Sokolová, M. (2014). Organizational And Sociodemographic Determinants Of Job Satisfaction In The Czech Republic. *Sage Open,* vol. 4, no. 3. https://doi.org/10.1177/2158244014552426

Gavrea, C., Ilies, L., ve Stegerean, R. (2011). Determinants of Organizational Performance: The Case of Romania. *Management & Marketing*, 6(2).

Gedik, T., Akyüz , K.C., Batu, C. (2009). Orman Endüstri İşletmelerinde Yönetici İş Tatmin Düzeyinin Belirlenmesi (Düzce İli Örneği). *Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, Cilt 9, Sayı 1, s.1-11.

Georgopoulos, B.S., ve Tannenbaum, A.S. (1957). A Study of Organizational Effectiveness. *American Sociological Review*, 22(5), 534-540. Doi: 10.2307/2089477

Gökdeniz, İ. (2005). Üretim Sektöründeki İşletmelerin Örgüt İçi Stres Kaynakları Ve Mobilyacılık Sektöründe Bir Uygulama. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (13), 173-189

Grunau, G. (2007). *Mobbing and Burnout: Are they linked?*. Walden University.

Gül, H. (2007). İş Stresi, Örgütsel Sağlık Ve Performans Arasındaki İlişkiler: Bir Alan Araştırması. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, *2007*(2), 318-332.

Gül, H., ve Ağıröz, A. (2011). Mobbing ve Örgütsel Sinizm Arasındaki İlişkiler: Hemşireler Üzerinde Bir Uygulama. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(2), s.27-47.

Güler, Z., Öztürk, N. ve Gürbüz H. (2001). *İş Yaşamında Stres ve Kamu Kurumlarındaki Sekreterler Üzerine Bir Uygulama*. T.C. Anadolu Üniverstesi Yayınları, Eskişehir. ISBN: 975-06-0066-5

Gümüştekin, E.G. ve Öztemiz A.B. (2005). Örgütlerde Stresin Verimlilik ve Performansla Etkileşimi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 14, Sayı 1, s.271–288, Adana.

Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2016). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri Felsefe-Yöntem-Analiz*. Seçkin Yayıncılık, 3.baskı, Ankara. ISBN: 9789750237263

Hasin, H. H. and Omar, N. H. (2007). An Empirical Study on Job Satisfaction, Job-Related Stress and Intention to Leave Among Audit Staff in Public Accounting Firms in Melaka. *Journal of Financial Reporting and Accounting*, Vol.5, Issue:1. Doi: 10.1108/19852510780001575

Hassan, F. (2013). *Reinvent: A Leader's Playbook for Serial Success*. John Wiley & Sons. ISBN: 978-1-118-52989-8

Helleriegel D., Susan E. J. ve John W. S. Jr. (1999). *Management*, Eighth Edition, South Western College Publishing.

Hoel, H. ve Cooper, C. L. (2000). *Destructive Conflict And Bullying At Work*. *Manchester: Manchester School of Management*, UMIST.

House, R. J. ve Rizzo, J. R. (1972). Role Conflict and Ambiguity as Critical Variables in Model of Organizational Behavior. *Organizational Behavior and Human Performance*, 7, p:467–505. Doi: 10.1016/0030-5073(72)90030-X

Ilies, R., Yao, J., Curseu, P. L., ve Liang, A. X. (2019). Educated And Happy: A Four-Year Study Explaining The Links Between Education, Job Fit, And Life Satisfaction. *Applied Psychology*, *68*(1), 150-176. https://doi.org/10.1111/apps.12158

Kabito, G. G., Wami, S. D., Chercos, D. H., ve Mekonnen, T. H. (2020). Work-related Stress And Associated Factors Among Academic Staffs At The University of Gondar, Northwest Ethiopia: An Institution-based Cross-sectional Study. *Ethiopia Journal of Health Sciences*, 30(2), 223- 232. https://doi.org/10.4314/ejhs.v30i2.10.

Karcıoğlu, F. ve Akbaş, S. (2011). İşyerinde Psikolojik Şiddet ve İş Tatmini İlişkisi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 24 (3), 139-161

Kesebir, M. (2011). Mobbing'in Çalışanların Performansı Üzerine Etkisi: İstanbul'da Bankacılık Sektörü Üzerine Bir Uygulama. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, v2, s.154-169. Doi: 10.29217/uujss.503

Khurshid, F., Butt, Z. H., ve Malik, S. K. (2011). Occupational Role Stress Of The Public And Private Sector Universities Teachers. *Language in India: Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow*, 11(8), 353-366.

Kifle, T. ve Hailemariam, I. (2012). Gender Differences in Domains of Job Satisfaction: Evidence from Doctoral Graduates from Australian Universities. *Economic Analysis and Policy*, vol. 42, no. 3, pp. 319-338. https://doi.org/10.1016/S0313-5926(12)50032-9.

Kim, A.S., Jo, H., Kang, H., Lim, O.B. (2022). The Effect of Differences in Education Levels of Hospital and Clinic Workers on Job Satisfaction: The Fifth Korean Working Conditions Survey. *The Korean Society of Medicine and Therapy Science,* v.14., pp. 5-13. https://doi.org/10.31321/KMTS.2022.14.1.5.

Kivimäki, M., Elovainio, M., ve Vahtera, J. (2000). Workplace Bullying And Sickness Absence In Hospital Staff. *Occupational and Environmental Medicine*, *57*(10), 656-660.

Koç, H. ve Topaloğlu, M. (2010). *Yönetim Bilimi Temel Kavramlar, Kuramlar ve İlkeler*. Seçkin Yayıncılık, Ankara. ISBN: 9789750219429

Lange, T. (2009). Attitudes, Attributes And Institutions: Determining Job Satisfaction In Central and Eastern Europe. *Employee Relations,* vol. 31, no. 1, pp. 81-97. https://doi.org/10.1108/01425450910916832

Lazarus, R. S. (1991). Psychological Stress in the Workplace. *Journal of Social Behavior and Personality*, v.6, p:1-13.

Mahmood, A., Nudrat, S., Zamir, S., ve Zahoor, F. (2013). Impact Of Age And Level Of Experience On Occupational Stress Of Academic Managers At The Higher Educational Level. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 4(1), 535-554.

Maltin, E. R. ve Meyer, J. P. (2010). Employee Commitment and Well-Being: A Critical Review, Theoretical Framework and Research Agenda. *Journal of Vocational Behavior*, 77(2), s.323-337. DOI: 10.1016/j.jvb.2010.04.00

Miao, Y., Li, L. ve Bian, Y. (2017). Gender Differences In Job Quality And Job Satisfaction Among Doctors In Rural Western China. *BMC Health Services Research*, vol. 17, no. 1. https://doi: 10.1186/s12913-017-2786-y.

Mimaroğlu, H. ve Özgen, H. (2008). Örgütlerde Güncel Bir Sorun: "Mobbing". *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2008/8, s.201-226

Mondal, J., Shrestha, S., ve Bhaila, A. (2011). School Teachers: Job Stress And Job Satisfaction, Kaski, Nepal. *International Journal of Occupational Safety and Health,* 1(1), 27-33. https://doi.org/10.3126/ijosh.v1i1.5226.

Mora, T., ve Ferrer-i-Carbonell, A. (2009). The Job Satisfaction Gender Gap Among Young Recent University Graduates: Evidence From Catalonia. *The Journal of Socio-Economics*, *38*(4), 581-589. https://doi.org/10.1016/j.socec.2009.02.003

Moreno-Jiménez, B., Rodríguez-Muñoz, A., Salin, D., ve Morante, M. E. (2009). Workplace Bullying In Southern Europe: Prevalence, Forms And Risk Groups In A Spanish Sample. *International Journal of Organisational Behaviour*, *13*(2), 95-109.

Mottaz, C. J. (1987). Age And Work Satisfaction. *Work And Occupations*. 14, 3, s:389-408. DOI: 10.1177/0730888487014003004

Nielsen, M.B., ve Einarsen, S. (2012). Outcomes of Exposure to Workplace Bullying: A Meta-Analytic Review. *Work & Stress*, 26(4), 309-332. DOI: 10.1080/02678373.2012.734709

Ofoegbu, F., ve Nwadiani, M. (2006). Levels Of Perceived Stress Among Lecturers In Nigerian Universities. *Journal of Instructional Psychology*, 33(1), 66-74.

Olatunji, S., ve Mokuolu, B. O. (2014). The Influence Of Sex, Marital Status, And Tenure Of Service On Job Stress, And Job Satisfaction Of Health Workers In A Nigerian Federal Health Institution. *African Research Review,* 8(1), 126-133. https://doi.org/10.4314/afrrev.v8i1.10.

Omoniyi, M. B. I., ve Ogunsanmi, J. O. (2012). Stress Among Academic Staff In Southwest Nigeria. *The African Symposium,* 12(1), 126-132.

Oreopoulos, P. ve Salvanes, K. G. (2011). Priceless: The Nonpecuniary Benefits of Schooling. *Journal of Economic Perspectives,* vol. 25, *no.* 1, pp. 159-184. https://doi.org/10.1257/jep.25.1.159

Örücü, E., Yumuşak, S. ve Bozkır, Y. (2006). Kalite Yönetimi Çerçevesinde Bankalarda Çalışan Personelin İş Tatmini ve İş Tatminini Etkileyen Faktörlerin İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Celal Bayar Üniversitesi Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, Cilt 13, Sayı 1.

Piirainen, H., Räsänen, K., ve Kivimäki, M. (2000). Organizational Climate, Perceived Work-related Symptoms And Sickness Absence: A Population-Based Survey. *Journal of Occupational and Environmental Medicine*, *45*(2), 175-184.

Pita, C. ve Torregrosa, R. J. (2021). Education And Job Satisfaction. https://doi.org/10.13140/RG.2.2.21579.72481

Rayner, C., ve Hoel, H. (1997). A Summary Review Of Literature Relating To Workplace Bullying. *Journal Of Community & Applied Social Psychology*, *7*(3), 181-191. Doi: 10.1002/(SICI)1099-1298(199706)7:3<181::AID-CASP416>3.0.CO;2-Y

Redmond, P. ve McGuinness, S. (2020). Explaining the Gender Gap in Job Satisfaction. *Applied Economics Letters,* vol. 27, no. 17, pp. 1415-1418.

Salin, D. (2003). Ways Of Explaining Workplace Bullying: A Review Of Enabling, Motivating And Precipitating Structures And Processes In The Work Environment. *Human Relations*, *56*(10), 1213-1232. Doi: 10.1177/00187267035610003

Sentuna, M. (2015). Investigation of Job Satisfaction, Organizational Commitment and Self-esteem of Physical Education Teachers According to the Gender. *International Online Journal of Educational Sciences,* vol. 7, no. 2. https://doi.org/10.15345/iojes.2015.02.005

Sharma, A., ve Jain, V. (2020). A Study Of The Relationship Of Stress And Demographic Profile Of Employees With Special Reference To Their Marital Status And Income. *Sambodhi,* 43(4), 111-115.

Shin, Y., Sung, S. Y., Choi, J. N. ve Kim, M. S. (2015). Top Management Ethical Leadership and Firm Performance: Mediating Role of Ethical and Procedural Justice Climate. *Journal of Business Ethics*, 129(1), 43-57. DOI: 10.1007/s10551-014-2144-5

Shkëmbi, F., Melonashi, E., ve Fanaj, N. (2015). Workplace Stress Among Teachers in Kosovo. *SAGE Open,* 5(4). https://doi.org/10.1177/2158244015614610.

Siu, O. L. (2002). Predictors Of Job Satisfaction And Absenteeism In Two Samples Of Hong Kong Nurses. *Journal of Advanced Nursing,* vol. 40, no. 2, pp. 218-229. https://doi.org/10.1046/j.1365-2648.2002.02364.x

Solomon, B. C., Nikolaev, B. N., ve Shepherd, D. A. (2022). Does Educational Attainment Promote Job Satisfaction? The Bittersweet Trade-Offs Between Job Resources, Demands, And Stress. *Journal of Applied Psychology*, vol. 107, no. 7, pp. 1227-1241, https://doi.org/10.1037/apl0000904

Sparks, K., Faragher, B. ve Cooper, C.L. (2001). Well-Being and Occupational Health In The 21st Century Workplace. *Journal of Occupational & Organizational Psychology*, 74(4), s.489. DOI: 10.1348/096317901167497

Şencan, N. S. (2011). Türk İlaç Sanayiinde Çalışan Yöneticilerin Örgütsel Bağlılık Ve İş Doyumlarına Yönelik Bir Araştırma. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tekçe, E. A. (2010). Yıldırma Olgusu ve Yıldırma ile Kişilik Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Bir Bankacılık Sektörü Örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.

Temür, T., (2022). Alt Düzey Yöneticilerin İş Tatmini, İş Stresi Ve İşyerinde Psikolojik Taciz Düzeylerinin Örgüt Performansına Etkisi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.

Tınaz, P., Gök, S. ve Karatuna, I. (2010). Türkiye'de İşyerinde Psikolojik Taciz Oranının ve Türlerinin Belirlenmesi: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Öneri Dergisi*, Cilt: 9, Sayı:34, 2010

Torringston, D. ve Weightman, J. (1991). *Action Management: The Essentials*. Institute of Personel Management, London. ISBN: 9780852924730

Trijueque, D. G., ve Grana Gomez, J. L. (2010). Workplace Bullying: Prevalence And Descriptive Analysis In A Multiocupational Simple. *Psicothema*, *21*(2), 288.

Turunç, Ö. (2015). Stratejik Yönetim Örgütsel Performans İlişkisinde Kişi-Örgüt Uyumunun Rolü. *Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *1*(1), 16-30.

Tutar, H. (2004). İşyerinde Psikolojik Şiddet Sarmalı: Nedenleri ve Sonuçları. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2004/2, s.102-128.

Uhlíř, L. ve Řehoř, P. (2020). Gender, Education and Marital Status as Determinants of Job Satisfaction. *Acta Universitatis Bohemiae Meridionalis,* vol. 23, no. 2, pp. 1-13. https://doi.org/10.2478/acta-2020-0003

Uysal, Ş. (2015). Performans Yönetimi Sisteminin Tanımı, Tarihçesi, Amaç Ve Temel Unsurlarına Genel Bir Bakış. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges)*, 5 (2), 32-39. DOI: 10.17339/ejovoc.51537

Ülbeği, İ. D. ve Yalçın, A. (2015). Yıldırma ve Sonuçlarının Meta Analiz Yöntemiyle İncelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24 (1), 221-228.

Vartia, M. (1996). The Sources Of Bullying–Psychological Work Environment And Organizational Climate. *European Journal Of Work And Organizational Psychology*, *5*(2), 203-214. Doi: 10.1080/13594329608414855

Vorina A., Simonič M., ve Vlasova M. (2017). An Analysis Of The Relationship Between Job Satisfaction And Employee Engagement. *Economic Themes,* vol.55(2), pp. 243-262. https://doi.org/10.1515/ethemes-2017-0014

Wharton, A. S., Rotolo, T., ve Bird, S. R. (2000). Social Context At Work: A Multilevel Analysis Of Job Satisfaction. In *Sociological Forum*. Vol. 15(1), pp. 65-90.

Yıldırım, H., ve Uysaloglu, B. (2012). Impact Of Demographic Factors On Employee's Perception Of Mobbing: A Case Study From A Logistics Company. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *58*, 634-644. Doi: 10.1016/j.sbspro.2012.09.1041

Yılmaz, A. (2013). İşletmelerde Özümseme Kapasitesi İle İşletme Performansı İlişkisi: ESO'da Bir Araştırma. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yuchtman, E., ve Seashore, S. E. (1967). A System Resource Approach to Organizational Effectiveness. *American Sociological Review*, 891-903. Doi: 10.2307/2092843

Yücel, R. (2010). Merkez ve Çevre İlişkisine Bağlı Örgütsel Yapı ve Performans, Nobel Yayım Dağıtım Tic.Ltd.,Şti.

Yücel, R. (2012). Örgüt Yönetiminde Terfi, Bizim Büro Matbası Dağıtım, Basım Yayıncılık San., ve Tic.Ltd.,Şti.

Zou, M. (2015). Gender, Work Orientations And Job Satisfaction. *Work, Employment and Society*, vol. 29, no. 1, pp. 3-22. https://doi.org/10.1177/0950017014559267

KAYNAKÇA

Akatay, A. (2003). Örgütlerde Zaman Yönetimi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(*10*), 281-300.

Altınöz, M. (2012). *Dosya ve Arşiv Yönetimi*. Ankara: Nonel Yayınevi.

Aydın. A. H. (2015). *Yönetim Bilimi*. Ankara: Seçkin Yayınevi.

Balcı, A. (2019). Zaman Yönetimi. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 23(1), 95-102.

Bozkurt, Ö. ve Sezen S. Ergün T. (2004). *Kamu Yönetimi Sözlüğü*. Ankara: TODAİE

Claessens, B.J.C., van Eerde, W., Rutte, C.G. and Roe, R.A. (2007), A Review Of The Time Management Literature, *Personnel Review*, 36(2), 255-276.

Demirel, E. T. ve Ramazanoğlu, F. (2005). Yöneticiler Açısından Etkin Zaman Yönetimi Tekniklerinin Değerlendirilmesi. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 30-35.

Demirtaş, H. ve Özer, N. (2016). Öğretmen Adaylarının Zaman Yönetimi Becerileri İle Akademik Başarısı Arasındaki İlişki. *Educational Policy Analysis And Strategic Research*, 2(1), 34-47.

Durmaz, M., Hüseyinli, T. ve Güçlü, C. (2016). Zaman Yönetimi Becerileri İle Akademik Başarı Arasındaki İlişki. İnsan Ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 5(7), 2291-2303.

Eryılmaz, B. (2014). *Kamu Yönetimi: Düşünceler- Yapılar- Fonksiyonlar- Politikalar.* İstanbul: Umuttepe Yayınları.

Gökçeer, F. (1997). Devlet, Bürokrasi ve Kırtasiyecilik. *Türk İdare Dergisi*, 69(414), 1-22.

Güney, S. (2011). *Örgütsel Davranış*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Güney, S. (2016). *Davranış Bilimleri.* Ankara: Nobel Yayınevi.

Garhammer, M. (2002). Pace of life and enjoyment of life, *Journal of Happiness Studies*, (3), 217-56.

Güçlü, N. (2001). Zaman Yönetimi. *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 25(25), 87-106.

Karaoğlan, A. D. (2006). Üst Düzey Yöneticilerin Zaman Yönetimi. (Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Endüstri Mühendisliği Anabilim Dalı, Balıkesir.

Mackenzie R. A. (1989). *Zaman Tuzağı*, İstanbul: İlgi Yayıncılık.

Orlikowsky, W.J. ve Yates, J. (2002). Its About Time: Temporal Structuring İn Organizations, *Organization Science*, (13), 684-700.

Özkan, G. ve Akdemir B. (2017). Örgütsel Sinizmin Çalışanlarda Erteleme Davranışına Etkisini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. Socıal Scıences Studıes Journal, 3(8), 387-402.

Sabuncuoğlu Z. ve Melek T. (2001). Örgütsel Psikoloji. Bursa: Ezgi Kitabevi.

Sabuncuoğlu Z., & Paşa M. (2002). *Zaman Yönetimi*. Bursa: Ezgi Kitabevi.

Sadykova, G. (2016). İş Güvencesizliği İle İşyeri Prokrastinasyonu Erteleme Alışkanlığı İlişkisi. Uluslararası Yönetim İktisat Ve İşletme Dergisi, 12(30), 97-120.

Sayan, İ. (2005). Yönetici Hemşirelerde Zaman Yönetimi. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Uzun, K. ve Tortumlu, M. (2023). Genç Yetişkinlerin Modern Çağın Zaman Tuzakları ile Kendini Affetme Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 860-892

Taner, B. (2005). Zaman Yönetimi. *Öneri Dergisi*, 6(23), 67-71.

Tunçer, P. (2018). *Yönetim ve Organizasyon*. Bursa: Ekin Yayınevi.

Vatan, F. ve Altuğ Ö., S. (2002). Zaman Yönetimi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 18(3), 89-103.

KAYNAKÇA

A.Webster, Khorana, S., ve Pastore, F. (2022). The Effects of COVID-19 On Employment, Labor Markets,

And Gender Equality İn Central America. *IZA Journal of Development and Migration, 13*(1).

Akçiğit, U., ve Özcan-Tok, Ö. (2020). *Turkish Academy of Science Report.* Ankara: Turkish Academy of Science Report.

Akpinar-Sposito, C. (2013). Career Barriers For Women Executives And The Glass Ceiling Syndrome: The Case Study Comparison Between French And Turkish Women Executives. *Procedia - Social and Behavioral Sciences, 75*, s. 488 – 497.

Brandford, A., ve Brandford-Stevenson, A. (2021). Going Up!: Exploring the Phenomenon of the Glass Escalator in Nursing. *Nurs Adm Q, 45*(4), s. 295-301.

Bruckmuller, S., Ryan, M. K., Rınk, F., ve Haslam, S. A., S. A. (2014). Beyond the Glass Ceiling: The Glass Cliff and Its Lessons for Organizational Policy. *Social Issues and Policy Review, 8*(1), s. 202-232.

Bryce, T., Far, H., ve Gardner, A. (2019). Barriers To Career Advancement For Female Engineers İn Australia's Civil Construction İndustry And Recommended Solutions. *Australian Journal of Civil Engineering*.

Casini, A. (2016). *Glass Ceiling and Glass Elevator.* New Jersey: John Wiley ve Sons, Ltd.

Catatlyst. (2022). *Catatlyst*. Women in Management (Quick Take). Workplaces that work for women: https://www.catalyst.org/research/women-in-management (E.T.: 14.04. 2024).

Cheung, H. K., Anderson, A. J., King, E. B., Mahabir, B., Warner, K., ve Jones, K. P. (2022). Beyond The Baby Bump: Subtle Discrimination Against Working Mothers İn The Hiring Process. *Journal of Business and Psychology*.

Clance, P., ve Imes, S. A. (1978). The Imposter Phenomenon in High Achieving Women: Dynamics And Therapeutic Intervention. *Psychother Theor Res Pract, 15*(3), s. 241-247.

Correll, S., Benard, S., ve Paik, I. (2007). Getting A Job? Is There A Motherhood Penalty. *American Journal of Sociology, 112*, s. 1297–1338.

Cukrowska-Torzewska, E. ve Matysiak, A. (2020). The Motherhood Wage Penalty: A Meta-Analysis. *Social Science Research, 102416*.

Çelik, C. (2021, 06 28). *Mansplaining*, https://feministbellek.org/mansplaining/ (E.T.: 12. 04.2024).

Darouei, M., ve Pluut, H. (2018). "The Paradox Of Being on the Glass Cliff: Why Do Women Accept Risky Leadership Positions?". Career Development International, 23(4), s. 397-426.

Denend, L., Mccutcheon, S., Regan, M., Saınz, M., Yock, P., ve Azagury, D. (2020). Analysis Of Gender Perceptions in Health Technology: A Call To Action. *Annals of Biomedical Engineering, 48*(5), s. 1573–1586.

Firth, M. (1982). Sex Discrimination in Job Opportunities For Women. *Sex Roles, 8*, s. 891-901.

Gallego-Moron, N., ve Matus-Lopez, M. (2023). Exploring Self-Exclusion As A Gendered Barrier in Spanish Universities. A Mixed Methodological Study. *Women's Studies International Forum, 99*.

Gonçalves, K. (2019). What Are You Doing Here, I Thought You Had A Kid Now?" The Stigmatization Of Working Mothers İn Academia – A Critical Self-Reflective Essay On Gender, Motherhood And The Neoliberal Academy. *Gender and Language, 13*(4).

Glass, C., ve Cook, A. (2016). "Leading At The Top: Understanding Women's Challenges Above The Glass Ceiling". The Leadership Quarterly, 27(1), s. 51-63.

Harford, J. (2020). The Path to Professorship: Reflections from Women Professors in Ireland. *Irish Educational Studies, 39*(2), s. 93-204.

Haslam, S. A., ve Ryan, M. K. (2008). "The Road to the Glass Cliff: Differences in the Perceived Suitability of Men And Women for Leadership Positions in Succeeding And Failing Organizations". The Leadership Quarterly, 19, s. 530-546.

Herbst-Debby, A., ve Achouche, N. (2023). Double Jeopardy: Gendered Social Policy For Two Risky Life Periods in Six Welfare State Contexts. *Women's Studies International Forum, 100*.

Karakaplan-Özer, E. (2022). Beyond the Glass Cliff: A Scoping Review of the Influencing Factors of Glass Cliff. *Alanya Akademik Bakış Dergisi, 6*(2), s. 2069-2084.

Karakaplan-Özer, E. (2023). Gender Bias in Workplaces: A Scoping Review of The Factors Leading to Gender Bias. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 19*(1), s. 106-122.

Kariyer. net: *"Annelere İş Hayatında Yer Yok!"*, https://www.kariyer.net/kurumsal/basin-bulteni-326 (E.T.: 12. 04. 2024).

Killewald, A., ve García-Manglano, J. (2016). Tethered Lives: A Couple-Based Perspective On The Consequences Of Parenthood For Time Use, Occupation, And Wages. *Social Science Research, 60*, s. 266-282.

Kmec, J. A. (2011). Are Motherhood Penalties And Fatherhood Bonuses Warranted? Comparing Pro-Work Behaviors And Conditions Of Mothers, Fathers, And Non-Parents. *Social Science Research, 40*, s. 444-459. doi:http://dx.doi.org/10.1016/j.ssresearch.2010.11.006

Kulich, C., Lorenzi-Cioldi, F., Iacoviello, V., Faniko, K., ve Ryan, M. R. (2015). "Signaling Change During a Crisis: Refining Conditions for the Glass Cliff.". 61, s. 96-103.

Looze, J. (2017). Why Do(n't) they leave?: Motherhood and women's job mobility. *Social Science Research, 65*, s. 47-59.

Morgenroth, T., Kirby, T. A., Ryan, M. K., ve Sudkämper, A. (2020). "The Who, When, And Why Of The Glass Cliff Phenomenon: A Meta-Analysis of Appointments to Precarious Leadership Positions". Psychological Bulletin, s. 1-100.

Mousa, M. B. (2021). Healthcare Leadership: A Systematic Review Andmeta-Synthesis of Multi-Sector Evidence on Organisational Interventions. *EClinicalMedicine*, s. 43-51.

Mzenzi, S. I. (2024). Career Progression Of Women Auditors in Tanzania: Coping With The Masculinity İn Audit Firms. *Journal of Accounting in Emerging Economies, 14*(2), s. 300-321.

Nash, M., Nielsen , H. F., Shaw, J., ve King, M. (2019). Antarctica Just Has This Hero Factor": Gendered Barriers To Australian Antarctic Research And Remote Fieldwork. *PLoSONE, 14*(1).

O'Neil, M., Aldanmaz, B., Quırant-Quıles, R. M., Rose, N., Altuntaş, D., ve Terkmen, H. (2019). *Türkiye'de Yükseköğretimdeki Cinsiyet Eşit(siz)liği.* İstanbul: Kadir Has Üniversitesi.

Örücü, E., Kılıç , R., ve Kılıç, T. (2007). Cam Tavan Sendromu ve Kadınların Üst Düzey Yönetici Pozisyonuna Yükselmelerindeki Engeller: Balıkesir İli Örneği. *YÖNETİM VE EKONOMİ, 14*(2), s. 117-135.

Saadin, I., Ramli, K., Johari, H., ve Harin, N. A. (2016). Women and Barriers for Upward Career Advancement – A Survey at Perak State Secretariat, Ipoh, Perak. *Procedia Economics and Finance, 35*, s. 574 – 581.

Salgado, F., ve Magalh˜aes, S. I. (2024). "I am My Own Future" Representations And Experiences Of Childfree Women. *Women's Studies International Forum, 102*.

Saridakis, G., Ferreira, P., Mohammed, A.-M., ve Marlow, S. (2021). "The Relationship Between Gender and Promotion Over the Business Cycle". British Journal of Management, s. 1-22.

Smith, A. (2015). On the Edge of a Glass Cliff: Women in Leadership in Public Organizations. *Public Administration Quarterly, 39*(3), s. 484-517.

Solnit, R. (2015). *Men Explain Things to Me*. 04 12, https://www.guernicamag.com/rebecca-solnit-men-explain-things-to-me/ (E. T.: 12. 04. 2024).

Tackling gender inequality can help remedy current labour market tightness. (2023, 10 03). OECD: https://www.oecd.org/coronavirus/en/data-insights/tackling-gender-inequality-can-help-remedy-current-labour-market-tightness (E. T.:13. 05. 2024).

The gender gap in employment: What's holding women back? (2022, Şubat). International Labour Organization:https://webapps.ilo.org/infostories/en-GB/Stories/Employment/barriers-women#intro (E. T.: 09. 05. 2024).

Toksöz, G., ve Memiş, E. (2018). *İstihdamda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği: Haritalama ve İzleme Çalışması.* Ankara: Ceid Yayınları: 5.

TUİK. (2022, 04 01). Türkiye Aile Yapısı Araştırması, 2021: https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Turkiye-Aile-Yapisi-Arastirmasi-2021-45813 (E. T.: 10. 04. 2024).

UNESCO - United Nations Educational, S. a. (2020). *Women in Science.* https://uis.unesco.org/ (E. T.: 13. 05. 2024).

Valcour, M., ve Ladge, J. J. (2008). Family And Career Path Characteristics As Predictors Of Women's Objective And Subjective Career Success: Integrating Traditional And Protean Career Explanations. *Journal of Vocational Behavior, 73*, s. 300–309.

Yükseköğretim Kurumu. (2024). Yükseköğretim Kurumu, https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2024/kadinlarin-yuksekogretime-erisimi.aspx (E. T.: . 13. 05. 2024).

Yüksel, D. (2017, 10 05). *Çalışan ve Anne Olmak: Her Şey Aynı Anda Mükemmel Olamaz!*, https://www.kariyer.net/kariyer-rehberi/calisan-ve-anne-olmak-her-sey-ayni-anda-mukemmel-olamaz/ (E. T.: 13. 04. 2024).

KAYNAKÇA

Akar, S. (2020). Örgüt Kültüründe Bir İş Ahlakı Problemi olarak Nepotizm. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 3 (1), 241-251.

Aközer, M. (2003). Kamuoyu Gözüyle Kamuda Yolsuzluk. *Görüş Dergisi.* Aralık: 14-22.

Aksakal, N. Y. ve Ulucan, E. (2021). A Study About The Role of Cronyism Perceptions of Tourism Employees Upon Their Career Plateu. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, *13* (4), 3164-3180.

Allen, N. J. ve Meyer, J.P., (1990). Organizational Commitment: Evidence of Career Stage Effects. *Journal of Business Research*, 26, 1, 46-91.

Asunakutlu, T. ve Avcı, U. (2009). Nepotizm-İş Tatmini İlişkisi: Aile İşletmelerinde Bir İnceleme. 17. *Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı*, 730-736

Aydoğan, I. (2009). Favoritism in the Turkish Educational System: Nepotism, Cronyism and Patronage. *Online Submission*, *4* (1).

Baltazar, J. R., Fernandes, C. I., Ramadani, V. ve Hughes, M. (2023). Family Business Succession and Innovation: A Systematic Literature Review. *Review of Managerial Science*, *17* (8), 2897-2920.

Bekesiene, S., Petrauskaite, A., ve Kazlauskaite Markeliene, R. (2021). Nepotism and Related Threats to Security and Sustainability of the Country: the Case of Lithuanian Organizations. *Sustainability*, 13 (3), 1536. https://doi.org/10.3390/su13031536.

Bektaş, Ç. ve Köseoğlu, M. A. (2007). Aile İşletmecilik Kültürünün Girişimcilik Eğilimine Etkileri ve bir Alan Araştırmacı. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2, 297-317.

Biber, M. (2016). *Kamunun Etik Çıkmazı ''Kayrımacılık"*. Ankara: Adalet Yayınevi.

Bloom, N. ve Van Reenen, J. (2007). Measuring and Explaining Management Practices Across Firms and Countries. *The Quarterly Journal of Economics*, *122* (4), 1351-1408.

Bolat, T., Bolat, O. İ., Seymen, O. ve Katı, Y. (2017). Otellerde Nepotizm (Akraba Kayırmacılığı) ve İşten Ayrılma Niyeti İlişkisi: Kariyer Düzleşmesinin Aracılık Etkisi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *6* (3), 157-180.

Büte, M. ve Tekarslan, E. (2010). Nepotizm'in Çalışanlar Üzerine Etkileri: Aile İşletmelerine Yönelik Bir Saha Araştırması. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 6 (1), 1-21.

Chapais, B. (2001). Primate Nepotism: What is the Explanatory Value of Kin Selection?. *International Journal of Primatology*, *22*, 203-229.

Chrisman, J. J., Chua, J. H., Pearson, A. W. ve Barnett, T. (2012). Family Involvement, Family Influence, and Family–Centered Non–Economic Goals in Small Firms. *Entrepreneurship Theory and Practice*, *36* (2), 267-293.

Chua, J. H., Chrisman, J. J. ve Bergiel, E. B. (2009). An Agency Theoretic Analysis of the Professionalized Family Firm. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 33 (2), 355-372.

Çolakoğlu, Ü., Ayyıldız, T. ve Cengiz, S. (2009). Çalışanların Demografik Özelliklerine göre Örgütsel Bağlılık Boyutlarında Algılama Farklılıkları: Kuşadası'ndaki Beş Yıldızlı Konaklama İşletmeleri Örneği. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, *20* (1), 77-89.

Craigh, B. L. ve Moores, K. (2006). A 10-Year Longitudinal Investigation of Strategy, Systems and Environment on Innovation in Family Firms, *Family Business Review*, 19 (1), 1-10.

Csikszentmihalyi M. (1990). *Flow: The Psychology of Optimal Experience*. New York, NY: Harper & Row.

Deephouse, D. L. ve Jaskiewicz, P. (2013). Do Family Firms have Better Reputations than Non-Family Firms? An Integration of Socioemotional Wealth and Social Identity Theories. *Journal of Management Studies*, *50* (3), 337-360.

Erdem, B., Çeribaş, S. ve Karataş, A. (2013). Otel İşletmelerinde Çalışan İşgörenlerin Kronizm (Eş-Dost Kayırmacılığı) Algıları: İstanbul'da Faaliyet Gösteren Bir, İki ve Üç Yıldızlı Otel İşletmelerinde Bir Araştırma. *Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *17* (1), 51-69.

Erdem, B., Ceylan, U. ve Saylan, U. (2013). Aile İşletmelerinde Nepotizm ve Örgütsel Bağlılık İlişkisi: Kütahya'da Faaliyet Gösteren Otel İşletmelerinde Bir Araştırma. Uludağ Journal of Economy & Society, 32 (2). http://www.ajindex.com/dosyalar/makale/acarindex1423935778.pdf.

Firfiray, S., Cruz, C., Neacsu, I. ve Gomez-Mejia, L. R. (2018). Is Nepotism So Bad For Family Firms?

A Socioemotional Wealth Approach. Human Resource Management Review, 28 (1), 83-97.

Gómez-Mejía, L. R., Haynes, K. T., Núñez-Nickel, M., Jacobson, K. J. ve Moyano-Fuentes, J. (2007). Socioemotional Wealth and Business Risks in Family-Controlled Firms: Evidence from Spanish Olive Oil Mills. *Administrative Science Quarterly*, *52* (1), 106-137.

Gündoğan, T. (2009). Örgütsel Bağlılık: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Uygulaması. *Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü*, 31-61.

Harris, R. I., Reid, R. S. ve McAdam, R. (2004). Employee Involvement in Family and Non-Family-Owned Businesses in Great Britain. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, *10* (1/2), 49-58.

İlhan, S. ve Aytaç, Ö. (2010). T*ürkiye'de Kayırmacı Eğilimlerin Oluşmasında Toplumsal ve Kültürel Yapının Rolü.* R. Erdem içinde, Yönetim ve Örgüt Açısından Kayırmacılık (s. 61-83). İstanbul: Beta Basım.

Jaskiewicz, P., Uhlenbruck, K., Balkin, D. B. ve Reay, T. (2013). Is Nepotism Good or Bad? Types of Nepotism and Implications for Knowledge Management. *Family Business Review*, 26 (2), 121-139.

Jeong, S. H., Kim, H. ve Kim, H. (2022). Strategic Nepotism in Family Director Appointments: Evidence from Family Business Groups in South Korea. *Academy of Management Journal*, *65* (2), 656-682.

Kalaycı, N. (2010). Yükseköğretimde Proje Tabanlı Öğrenmeye İlişkin Bir Uygulama Projeyi Yöneten Öğrenciler Açısından Analiz. *Eğitim ve Bilim*, *33* (147), 85-105.

Karahan, A. ve Yılmaz, H. (2014). Nepotizm ve Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi ve Bir Uygulama. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14 (27), 123-148.

Laker, D. R. ve Williams, M. L (2003). Nepotism's Effect on Employee Satisfaction and Organizational Commitment: An Empirical Study, *International Journal of Human Resource Development and Management,* 3, 191-202.

Le Breton–Miller, I. ve Miller, D. (2006). Why Do Some Family Businesses Out–Compete? Governance, Long–Term Orientations, and Sustainable Capability. *Entrepreneurship Theory and Practice*, *30* (6), 731-746.

Loewe, M., Blume, J. ve Speer, J. (2008). How Favoritism Affects the Business Climate: Empirical Evidence from Jordan. *The Middle East Journal*, *62* (2), 259-276.

Martínez, J. I., Stöhr, B. S. ve Quiroga, B. F. (2007). Family Ownership and Firm Performance: Evidence From Public Companies in Chile. *Family Business Review*, *20* (2), 83-94.

Neckebrouck, J., Schulze, W. ve Zellweger, T. (2018). Are Family Firms Good Employers?. *Academy of Management Journal*, *61*(2), 553-585.

Özler, H., Özler, D. E. ve Gümüştekin, G. E. (2007). Aile İşletmelerinde Nepotizmin Gelişme Evreleri ve Kurumsallaşma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. (17), 437-450.

Padgett, M. Y. ve Morris, K. A. (2005). Keeping it "All in the Family": Does Nepotism in the Hiring Process Really Benefit the Beneficiary?.*Journal of Leadership & Organizational Studies*, *11* (2), 34-45.

Perez-Alvarez, M., & Strulik, H. (2021). Nepotism, *Human Capital and Economic Development. Journal of Economic Behavior & Organization*, 181, 211-240.

Savaş, Y. (2015). *Nepotizmin Yenilik ve Yetenek Yönetimi üzerine Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Spranger, J. L., Colarelli, S. M., Dimotakis, N., Jacob, A. C. ve Arvey, R. D. (2012). Effects of Kin Density within Family-owned Businesses. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 119 (2), 151–162 doi:10.1016/j.obhdp.2012.07.001.

Tunçbilek, M. M. ve Akkuş, A. (2017). Nepotizm (Akraba Kayırmacılığı) ve İş Tatmini arasındaki İlişki ve Safranbolu Konaklama İşletmelerinde Bir Araştırma. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (3), 169-197.

Vveinhardt, J. ve Bendaraviciene, R. (2022). How do Nepotism and Favouritism Affect Organisational Climate?. *Frontiers in Psychology*, *12*, 710140.

Wasti, S. A. (1999) Organizational Commitment in A Collectivist Culture: The Case of Turkey, Urbana-Champaign: University of Illinois, Unpublished Doctoral Dissertation.

KAYNAKÇA

Adomako, S., Danso, A., Uddin, M. ve Damaoh, J. O. (2016). Entreprenurs' Optimism, Cognitive Style and Persistance. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 22(1), 84-108.

Adringa, S., Poultson, J. ve Pernecky, T. (2016). Hospitality Entrepreneurship: A Link in the Career Chain. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 28(4), 717-736.

Akgunduz, Y. (2015). The Influence of Self-Esteem and Role Stress on Job Performance in Hotel Businesses. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 27(6), 1082-1099.

Alves, J. ve Yang, W. (2022). Cognitive Mechanisms in Entrepreneurship Competence: Its Implication For Open Innovation. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, 8(2), 1-31.

Asici, E. (2021). Social Entrepreneurship and Psychological Well-Being in Teaching Candidates: Mediator Role of Hope. *International Journal of Research in Education and Science*, 7(2), 505-524.

Aslan, İ., Ochnik, D. ve Çınar, O. (2020). Exploring Perceived Stress among Students in Turkey during the COVID-19 Pandemic. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17, 1-17.

Baron, R. A., Franklin, R. ve Hmieleski, K. M. (2016). Why Entrepreneurs Often Experience Low, Not High, Levels of Stress: The Joint Effects of Selection and Psychological Capital. *Journal of Management*, 42(3), 742-768.

Bishopp, S. A., Piquero, N. L., Worrall, J. L. ve Piquero, A. R. (2018). Negative Affective Responses to Stress Among Urban Police Officers: A General Strain Theory Approach. *Deviant Behaviour*, 40(6), 635-654.

Bodur, G. ve Seren, A. K. H. (2020). Development of Attitudes toward Future Scale and Evaluation of the Reliability and Validity in Turkish Population. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 21(S1), 5-14.

Buttner, E. H. (1992). Entrepreneurial Stress: Is It Hazardous to Your Health? *Journal of Managerial Issues*. 4(2), 223-420.

Caputo, A., Charles, D., ve Fiorentino, R. (2022). University Spin-Offs: Entrepreneurship, Growth and Regional Development. *Studies in Higher Education*, 47(10), 1999-2006.

Chang, Y. Y., Lin, Y. M., Chang, T. W., ve Chang, C. Y. (2024). Sustainable Corporate Entrepreneurship Performance and Social Capital: A Multi-Level Analysis. *Review of Managerial Science*. 18(8), 2373-2395.

Cohen, S., Kamarck, T. ve Mermelstein, R. (1983). A Global Measure of Perceived Stress. *Journal of Health and Social Behavior*, 24, 385-396.

Compton, W. C. (2005). *Introduction to Positive Psychology*. US: Thomson Wadsworth.

Eskin, M., Harlak, H., Demirkıran, F. ve Dereboy, Ç. (2013). Algılanan Stres Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması: Güvenirlik ve Geçerlik Analizi. *New Symposium Journal*, 51(3), 132-140.

Farinha, L., Lopes, J., Bagchi-Sen, S., Sebastião, J. R., ve Oliveira, J. (2020). Entrepreneurial dynamics and government policies to boost entrepreneurship performance. *Socio-Economic Planning Sciences*, *72*, 100950.

Fitzpatrick, S., Bailey, K. ve Rizvi, S. L. (2020). Changes in Emotions Over the Course of Dialectical Behavior Therapy and the Moderating Role of Depression, Anxiety, and Posttraumatic Stress Disorder. *Behavior Therapy*, 51(6), 946-957.

Frederiks, A. J., Englis, B., Ehrenhard, M. L. ve Green, A. J. (2019). Entrepreneurial Cognition and the Quality of New Venture Ideas: An Experimental Approch to Comparing Future-Oriented Cognitive Processes. *Journal of Business Venturing*, 34(2), 327-347.

Fredrickson, B. L. (1998). What Good Are Positive Emotions? *Review of General Psychology*. 2(3), 300-319.

Hobfoll, S. E. (1989). Conservation of Resources: A New Attempt at Conceptualizing Stress. *American Psychologist*, 44(3), 513-524.

Holman, E. A. ve Silver, R. C. (2005). Future-Oriented Thinking and Adjustment in an Nationwide Longitudinal Study Following the September 11th Terrorist Attacks. *Motivation and Emotion*, 29, 385-406.

Kipkosgei, F. (2002). Mediating Role of the Well-Being of Entrepreneurs and Moderating Role Perceived Online Social Support. *Merits*, 2(1), 1-17.

Kuckertz, A., Bernhard, A., Berger, E. S., Dvouletý, O., Harms, R., Jack, S. ve Kibler, E. (2023). Scaling the Right Answers–Creating and Maintaining Hope Through Social Entrepreneurship in Light of Humanitarian Crises. *Journal of Business Venturing Insights*, 19, e00356, 1-7.

Kuiper, N. A., Olinger, L. J. ve Lyons, L. M. (2010). Global Perceived Stress Level as a Moderator of the Relationship Between Negative Life Events and Depression. *Journal of Human Stress*, 12(4), 149-153.

Lazarus, R. S. ve Folkman, S. (1984). *Stress, Appraisal, and Coping*. New York: Springer Pub.

Lazarus, R. S. (2000). Toward Better Research on Stress and Coping. *American Psychologist*, 55(6), 665-673.

Lench, H. C., Levine, L. J., Dang, V., Kaiser, K. A., ... ve Winckler, B. (2021). Optimistic Expectations Have Benefits for Effort and Emotion with Little Cost. *Emotion*, 21(6), 1-37.

Louro, M. J., Pieters, R. ve Zeelenberg, M. (2007). Dynamics of Multiple-Goal Pursuit. *Journal of Personality and Social Psychology*, 93(2), 174-193.

Lee, E- H. (2012). Review of the Pscyhometric Evidence of the Perceived Stress Scale. *Asian Nursing Research*, 6(4), 121-127.

Lerman, M. P., Munyon, T. P. ve Williams, D. W. (2021). The (not so) Dark Side of Entrepreneurship: A Meta-Analysis of the Well-Being and Performance Consequences of Entrepreneurial Stress. *Strategic Entrepreneurship Journal*, 15(3), 377-402.

Lin, S., Li, J. ve Han, R. (2018). Coping Humor of Entrepreneurs: Interaction Between Social Culture and Entrepreneurial Experience. *Frontiers in Psychology*, 9(1449), 1-10.

Liu, S., Lithopoulos, A., Zhang, C. Q., Garcia-Barrera, M. A. ve Rhodes, R. E. (2021). Personality and Perceived Stress during COVID-19 Pandemic: Testing the Mediating Role of Perceived Threat and Efficacy. *Personality and Individual differences*, 168, 110351, 1-6.

Maddi, S. R. (2007). Hardiness: The Courage to Grow from Stresses. *The Journal of Positive Psychology*, 1(3), 160-168.

Margaça, C., Sánchez-García, J. C., Mónico, L. M. ve Knörr, H. (2023). Entrepreneurial Psychological Capital and Spirituality: A Core Distinction among Entrepreneurs. *Frontiers in Psychology*, 14, 1125826, 1-4.

Marroquín, B., Boyle, C. C., Nolen-Hoeksema, S. ve Stanton, A. L. (2016). Using Emotion as Information in Future-Oriented Cognition: Individiual Differences in the Context of State Negative Affect. *Personality and Individual Differences*, 95, 121-126.

Maslakçı, A., Sürücü, L. ve Şeşen, H. (2024). Positive Psychological Capital and University Students' Entrepreneurial Intentions: Does Gender Make a Difference? *International Journal for Educational and Vocational Guidance*, 24, 125-150.

Meadows, R. ve Arber, S. (2015). Marital Status, Relationship Distress, and Self-Rated Health: What Role of for "Sleep Problems"? *Journal of Health and Social Behavior*, 56(3), 341-355.

Mroczek, D. K. ve Almeida, D. M. (2008). The Effect of Daily Stress, Personality, and Age on Daily Negative Affect. *Personality*, 72(2), 355-378.

Ostafin, B. D. ve Proulx, T. (2020). Meaning in Life and Resilince to Stressors. *Anxiety, Stress & Coping*, 33(6), 603-622.

Örtqvist, D., Drnovsek, M. ve Wincent, J. (2007). Entrepreneurs' Coping with Challenging Role Expectations. *Baltic journal of management*, *2*(3), 288-304.

Panayiotou, G. ve Karekla, M. (2013). Perceived Social Support Helps, But Does Not Buffer the Negative Impact of Anxiety Disorders on Quality of Life and Perceived Stress. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 48, 283-294.

Pawelski, J. O. (2016). Defining the 'Positive' in Positive Psychology: Part I. A Descriptive Analysis. *The Journal of Positive Psychology*, 11(4), 339-356.

Prenda, K. M. ve Lachman, M. E. (2001). Planning for the Future: A Life Management Strategy for Increasing Control and Life Satisfaction in Adulthood. *Psychology and Aging*, 16(2), 206-216.

Ribeiro, I. J. S., Pereira, R., Freire, I. V., Oliveira, B. G., Casotti, C. A. ve Boery, E. N. (2018). Stress and Quality of Life Among University Students: A Systematic Literature Review. *Health Professions Education*, 4(2), 70-77.

Ringel, F. (2021). Hope and the Future: Temporal Agency and the Politics of Hope in Late Capitalism. Environment and Planning D: Society and Space, 39(5), 880-886.

Rodrigues, A. B. G. C., Stobäus, C. D. ve Mosquera, J. J. M. (2016). Identity as Study Object of Positive Psychology. *Creative Education*, 7, 119-1125.

Sadeghi, S., Ayoubi, S. ve Brand, S. (2022). Parenting Styles Predict Future-Oriented Cognition in Children: A Cross-Sectional Study. *Children*, 9(10), 1-12.

Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H. ve Müller, H. (2003). Evaluating the Fit of Structural Equation Models: Tests of Significance and Descriptive Goodness-of-Fit Measures. *Methods of Psychological Research, 8*(2), 23-74.

Seligman, M. E. P. ve Csikszentmihalyi, M. (2000). Positive Psychology: An Introduction. *American Psychologist*, 55(1), 5-14.

Selye, H. (1955). Stress and Disease. *Science*, 122(3171), 625-631.

Sharma, R. ve Chopra, K. (2020). EEG Signal Analysis and Detection of Stress Using Classification Techniques. *Journal of Information and Optimization Sciences*, 41(1), 229-238.

Sidhu, A. K., Singh, H., Virdi, S. S. ve Kumar, R. (2021). Impact of Gender and Marital Status on Managing Job Stress Among Employees of PSPCL. *International Journal of Environment, Workplace and Employment*, 6(1-2), 104-117.

Snyder, C. R. (2002). Hope Theory: Rainbows in the Mind. *Psychological Inquiry*, 13(4), 249-275.

Stanley, P. J. ve Schutte, N. S. (2023). Merging the Self-Determination Theory and the Broaden and Build Theory Through the Nexus of Positive Affect: A Macro Theory of Positive Functioning. *New Ideas in Psychology*, 68, 1-7.

Stefaniak, A. R., Blaxton, J. M. ve Bergeman, C. S. (2021). Age Differences in Types and Perceptions Daily Stress. *The International Journal of Aging and Human Development*, 94(2), 215-233.

Steger, M. F., Mann, J. R., Michels, P. ve Cooper, T. C. (2009). Meaning in Life, Anxiety, Depression, and General Health Among Smoking Cessation Patients. *Journal of Psychosomatic Research*, 67(4), 353-358.

Stifter, C., Augustine, M. ve Dollar, J. (2019). The Role of Positive Emotions in Child Development: A Developmental Treatment of the Broaden and Build Theory. *The Journal of Positive Psychology*, 15(1),89-94.

Sutter, C., Bruton, G. D. ve Chen, J. (2019). Entrepreneurship As a Solution to Extreme Poverty: A Review and Future Research Directions. *Journal of Business Venturing*, 34(1), 197-214.

Sweeny, K., Carroll, P. J. ve Shepperd, J. A. (2006). Is Optimism Always Best? Future Outlooks and Preparedness. *Current Directions in Psychological Science*, 15(6), 302-306.

Trevelyan, R. (2008). Optimisim, Overconfidence and Entrepreneurial Activity. *Management Decision*, 46(7), 986-1001.

Vacharkulksemsuk, T. ve Fredrickson, B. L. (2013). Looking Back and Glimpsing Forward: The Broaden-And-Build Theory of Positive Emotions As Applied to Organizations. *Advances in Positive Organizational Psychology*, 1, 45-60.

Wenjuan, G., Siqing, P. ve Xinqiao, L. (2020). Gender Differences in Depression, Anxiety, and Stress Among College Students: A Longitudinal Study from China. *Journal of Affective Disorders*, 263, 292-300.

Wofford, J. C., Daly, P. S. ve Juban, R. L. (1999). Cognitive Processes, Strain, and Stress: Gender Differences in Stress Propensity Indicators. *Anxiety, Stress & Coping*, 12(1), 41-62.

Zahra, S. A., ve Covin, J. G. (1995). Contextual Influences on the Corporate Entrepreneurship-Performance Relationship: A Longitudinal Analysis. *Journal of Business Venturing*, 10(1), 43-58.

Zhao, X. ve Zhang, J. (2021). The Analysis of Integration of Ideological Political Education withInnovation Entrepreneurship Education for College Students. *Frontiers in Psychology*, 12, 1-10.

KAYNAKÇA

AbuAlRub, R. F. (2004). Job Stress, Job Performance, and Social Support Among Hospital Nurses. *Journal of Nursing Scholarship, 36*(1), 73-78.

Adams, B. G., Meyers, M. C. ve Sekaja, L. (2020). Positive Leadership: Relationships with Employee Inclusion, Discrimination, and Well-Being. *Applied Psychology, 69*(4), 1145-1173.

Arslan, A. ve Yener, S. (2016). İşgören Sesliliği Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması Çalışması. *Journal of Management and Economics Research, 14*(1), 173-191.

Aslan, H., (2019). The Mediating Role of Inclusive Leadership in The Effect of Work Engagement on Innovative Work Behavior. *OPUS-International Journal of Society Researches, 14*(20), 1055-1069.

Barrett,S.J., (2021). Exploring Diversity and Inclusion Leadership in Complex Organizations. İçinde R. D. Johnson (Editör), *Handbook of Research on Multidisciplinary Perspectives on Managerial and Leadership Psychology* (s. 320-353).

Blau, P. M. (1964). *Exchange and Power In Social Liife.* New York: John Wiley & Sons.

Bourke, J., Titus, A. ve Espedido, A. (2020). The Key to Inclusive Leadership. *Harvard Business Review, 6,* https://hbr.org/2020/03/the-key-to-inclusive-leadership (E.T.: 13.09.2024).

Carmeli, A., Reiter-Palmon, R. ve Ziv, E. (2010). Inclusive Leadership and Employee Involvement in Creative Tasks in The Workplace: The mediating Role of Psychological Safety. *Creativity Research Journal, 22*(3), 250-260.

Cho S. ve Mor Barak M. E. (2008). Understanding of Diversity and Inclusion in A Perceived Homogeneous Culture: A Study of Organizational Commitment and Job Performance among Korean Employees. *Administration in Social Work*, 32, 100-126.

Choi, S. B., Tran, T. B. H. ve Park, B. I. (2015). Inclusive Leadership and Work Engagement: Mediating Roles of Affective Organizational Commitment and Creativity. *Social Behavior and Personality: An International Journal, 43*(6), 931-943.

Choi, S. B., Tran, T. B. H. ve Kang, S. W. (2017). Inclusive Leadership and Employee Wellbeing: The Mediating Role of Person-job Fit. *Journal of Happiness Studies, 18*(6), 1877-1901.

Çöl, G. (2008). Algılanan Güçlendirmenin İşgören Performansı Üzerine Etkileri. *Doğuş Üniversitesi Dergisi, 9*(1), 35-46.

Erkal, P. (2023). Kapsayıcı Liderliğin İşe Gömülmüşlük Üzerine Etkisinde Lider Üye Etkileşiminin Aracı Rolü. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 58, 361-378.

Gouldner, A.W. (1960). The Norm of Reciprocity: A Preliminary Statement. *American Sociological Review, 25*(2), 161-178.

Guo, Y., Zhu, Y. ve Zhang, L. (2022). Inclusive Leadership, Leader Identification and Employee Voice Behavior: The Moderating Role of Power Distance. *Current Psychology,* 41, 1301-1310.

Gül, E. ve Çakıcı, A. B. (2021). Kapsayıcı Liderlik Ölçeğinin Türkçe Uyarlaması ve Kapsayıcı Liderliğin iş performansı üzerindeki etkisinde psikolojik güvenliğin aracılık rolü. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 24*(2), 323-339.

Hirak, R., Peng, A. C., Carmeli, A. ve Schaubroeck, J. M. (2012). Linking Leader Inclusiveness to Work Unit Performance: The Importance of Psychological Safety and Learning from Failures. *The Leadership Quarterly, 23*(1), 107-117.

Hollander, E. (2009). *Inclusive Leadership: The Essential Leader-Follower Relationship*. New York: Routledge.

Jiang, J., Ding, W., Wang, R. ve Li, S. (2022). Inclusive Leadership and Employees' Voice Behavior: A Moderated Mediation Model. *Current Psychology*, 41, 6394-6405.

Jolly, P. M. ve Lee, L. (2020). Silence Is Not Golden: Motivating Employee Voice Through Inclusive Leadership. *Journal of Hospitality & Tourism Research, 45*(6), 1092-1113.

Khan, J., M. Jaafar, N. Mubarak ve Khan, A. K. (2024). Employee Mindfulness, Innovative Work Behaviour and IT Project Success: The Role of Inclusive Leadership. *Information Technology and Management*, 25, 145-159.

Khan, J., Jaafar, M., Javed, B., Mubarak, N. ve Saudagar, T. (2020). Does Inclusive Leadership Affect Project Success? The Mediating Role of Perceived Psychological Empowerment and Psychological Safety. *International Journal of Managing Projects in Business, 13*(5), 1077-1096.

LePine, J. A. ve Van Dyne, L. (2001). Voice and Cooperative Behavior as Contrasting Forms of Contextual Performance: Evidence of Differential Relationships with Big Five Personality Characteristics and Cognitive Ability. *Journal of Applied Psychology, 86*(2), 326-336.

Liang, J., Farh, C. I. ve Farh, J.-L. (2012). Psychological Antecedents of Promotive and Prohibitive voice: A Two-Wave Examination. *Academy of Management Journal, 55*(1), 71-92.

Liu, W., Zhu, R. ve Yang, Y. (2010). I Warn You Because I Like You: Voice Behavior, Employee Identifications, and Transformational Leadership. *Leadership Quarterly, 21*(1), 189-202.

Mor Barak M., Cherin D.A ve Berkman, S., (1998). Organizational and Personal Dimensions in Diversity Climate: Ethnic and Gender Differences in Employee Perceptions. *The Journal of Applied Behavioral Science, 4*(1), 82-104.

Mor Barak, M. ve Levin, A. (2002). Outside of The Corporate Mainstream and Excluded from The Work Community: A Study of Diversity, Job Satisfaction and Well-Being. *Community, Work & Family, 5*(2), 133-157.

Mor Barak, M., Luria, G. ve Brimhall, K. (2022). What Leaders Say Versus What They Do: Inclusive Leadership, Policy-Practice Decoupling, and The Anomaly of Climate For Inclusion. *Group & Organization Management, 47*(4), 840-871.

Milliken, F.J., Morrison, E.W. ve Hewlin, P. (2003). An Exploratory Study of Employee Silence: Issues That Employees Don't Communicate Upward and Why. *Journal of Management Studies, 40*, 1453-1476.

Mitchell, R., Boyle, B., Parker, V., Giles, M., Chiang, V. ve Joyce, P. (2015). Managing Inclusiveness and Diversity in Teams: How Leader Inclusiveness Affects Performance Through Status and Team Identity. *Human Resource Management, 54*(2), 217-239.

Morrison, E. W. (2011). Employee Voice Behavior: Integration and Directions for Future Research. *Academy of Management Annals, 5*(1), 373-412.

Nembhard, I. M. ve Edmondson, A. C. (2006). Making It Safe: The Effects of Leader Inclusiveness and Professional Status on Psychological Safety and Improvement Efforts in Health Care Teams. *Journal of Organizational Behaviour*. 27, 941-966.

Nishii, L. H. ve Mayer, D. M. (2009). Do Inclusive Leaders Help to Reduce Turnover in Diverse Groups? The Moderating Role of Leader-Member Exchange in The Diversity to Turnover Relationship. *Journal of Applied Psychology, 94*(6), 1412-1426.

Nguyen, P. V., Le, H. T. N., Trinh, T. V. A. ve Do, H. T. S. (2019). The Effects of Inclusive Leadership on Job Performance Through Mediators. *Asian Academy of Management Journal, 24*(2), 63-94.

Obaid, H. J. ve Al-Abachee, A. S. F. (2020). The Role of Inclusive Leadership in Enhancing The Strategic Flexibility. *International Journal of Psychological Rehabilitation, 24*(7), 6766-6776.

Qi, L. ve Liu, B. (2017). Effects of Inclusive Leadership on Employee Voice Behavior and Team Performance: The Mediating Role of Caring Ethical Climate. *Frontiers in Communication, 2*(8), 1-9.

Randel, A. E., Dean, M. A., Ehrhart, K. H., Chung, B. ve Shore, L. (2016). Leader Inclusiveness, Psychological Diversity Climate, and Helping Behaviors. *Journal of Managerial Psychology, 31*(1), 216-234.

Randel, A. E., Galvin, B. M., Shore, L. M., Ehrhart, K. H., Chung, B. G., Dean, M. A. ve Kedharnath, U. (2018). Inclusive Leadership: Realizing Positive Outcomes Through Belongingness and Being Valued for Uniqueness. *Human Resource Management Review, 28*(2), 190-203.

Rotundo, M. ve Sackett, P. R. (2002). The Relative Importance of Task, Citizenship, and Counterproductive Performance to Global Ratings of Job Performance: A Policy-Capturing Approach. *The Journal of Applied Psychology, 87*(1), 66-80.

Rudy, D., Sheldon, K. M., Awong, T. ve Tan, H. H. (2007). Autonomy, Culture, and Wellbeing: The Benefits of Inclusive Autonomy. *Journal of Research in Personality, 41*(5), 983-1007.

Shafaei, A., Nejati, M., Omari, M. ve Sharafizad, F. (2024). Inclusive Leadership and Workplace Bullying: A Model of Psychological Safety, Self-Esteem, and Embeddedness. *Journal of Leadership & Organizational Studies, 31*(1), 41-58.

Shore, L. M., Randel, A. E., Chung, B. G., Dean, M. A., Holcombe Ehrhart, K. ve Singh, G. (2011). Inclusion and Diversity in Work Groups: A Review and Model for Future Research. *Journal of Management,* 37(4), 1262-1289.

Shore, L. M., Cleveland, J. N. ve Sanchez, D. (2018). Inclusive Work Places: A Review and Model. *Human Resource Management Review, 28*(2), 176–189.

Siyal S, Liu J, Ma L, Kumari K, Saeed M, Xin C ve Hussain, S.N. (2023). Does Inclusive Leadership Influence Task Performance of Hospitality Industry Employees? Role of Psychological Empowerment and Trust in Leader. *Heliyon, 9*(5), 1-18.

Song, L., Tsui, A.S. ve Law, K.S. (2009). Unpacking Employee Responses to Organizational Exchange Mechanisms: The Role of Social and Economic Exchange Perceptions, *Journal of Management, 35*(1), 56-93.

Tang, N.-Y., Jiang, Y., Chen, C.-Y., Zhou, Z.-C., Chen, C. C. ve Yu,Z.-X. (2015). Inclusion and Inclusion Management in the Chinese Context: An exploratory study. *International Journal of Human Resource Management, 26*(6), 856-874.

Umrani, W.A., Bachkirov, A.A., Nawaz, A., Ahmed, U. ve Pahi, M.H. (2024). Inclusive Leadership, Employee Performance and Well-Being: An Empirical Study. *Leadership & Organization Development Journal, 45*(2), 231-250.

Van Dyne, L. ve LePine, J. A. (1998). Helping and Voice Extra-Role Behaviors: Evidence of Construct and Predictive Validity. *Academy of Management Journal, 41*(1), 108-119.

Walumbwa, F. O. ve Schaubroeck, J. (2009). Leader Personality Traits and Employee Voice Behavior: Mediating Roles of Ethical Leadership and Work Group Psychological Safety. *Journal of Applied Psychology, 94*(5), 1275-1286.

Wang, Y. X., Yang, Y. J., Wang, Y., Su, D., Li, S. W., Zhang, T. ve Li, H. P. (2019). The Mediating role of Inclusive Leadership: Work Engagement and Innovative Behavior among Chinese Head Nurses. *Journal of Nursing Management, 27*(4), 688-696.

Wolor, W. C., Solikhah, S., Fidhyallah, N. F. ve Lestari, D. P. (2020). Effectiveness of E-Training, E-Leadership, and Work Life Balance on Employee Performance During COVID-19. *Journal of Asian Finance, Economics and Business, 7*(10), 443-450.

Wu, G. F. ve M. Li (2023). Impact of Inclusive Leadership on Employees' Innovative Behavior: A Relational Silence Approach. *Frontiers in Psychology,* 14, 1-10.

Xiong, L., So, K. K. F., Wu, L. ve King, C. (2019). Speaking Up Because It's My Brand: Examining Employee Brand Psychological Ownership and Voice Behavior in Hospitality Organizations. *International Journal of Hospitality Management,* 83, 274-282.

Ye, Q., Wang, D. ve Guo, W. (2019). Inclusive Leadership and Team Innovation: The Role of Team Voice and Performance Pressure. *European Management Journal, 37*(4), 468-480.

Yasin, R., Jan, G., Huseynova, A. ve Atif, M. (2023). Inclusive Leadership and Turnover Intention: The Role of Follower-Leader Goal Congruence and Organizational Commitment. *Management Decision, 61*(3), 589-609.

Younas, A., Wang, D., Javed, B. ve Haque, A. U. (2023). Inclusive Leadership and Voice Behavior: The Role of Psychological Empowerment. *The Journal of Social Psychology, 163*(2), 174-190.

Zhong, J., Y. Li ve J. Luo (2022). The Trickle-Down Effects of Inclusive Leadership on Employees' Innovative Behavior: The Joint Moderating Effects of Vicarious Learning and Organizational Inclusion Climate. *Journal of Leadership and Organizational Studies, 29*(3), 342-358.

KAYNAKÇA

Adeoye, M. A. (2021). Explanatory Remarks on Fiedler's Theory of Consequences. *Indonesian Journal of Multidiciplinary Research,* 1(2), 419-426.

Ann Glynn, M. ve Watkiss, L. (2020). Of Organizing And Sensemaking: From Action To Meaning And Back Again İn A Half-Century Of Weick's Theorizing. *Journal of Management Studies*, *57*(7), 1331-1354.

Bakker, A. B., Demerouti, E. ve Sanz-Vergel, A. (2023). Job Demands–Resources Theory: Ten Years Later. *Annual Review Of Organizational Psychology and Organizational Behavior*, *10*(1), 25-53.

Bello, W. ve Rosenfeld, S. (1990). *Dragons in Distress: Asia's Miracle Economies in Crisis*. San Francisco, Institute for Food and Development Policy,

Bhaduri, R. M. (2019). Leveraging Culture And Leadership in Crisis Management. *European Journal of Training and Development*, *43*(5/6), 554-569.

Birman, I. (1980). The Financial Crisis in The USSR. *Soviet Studies*, *32*(1), 84-105.

Boin, A., Kuipers, S. ve Overdijk, W. (2013). Leadership in Times Of Crisis: A Framework For Assessment. *International Review of Public Administration,* 18(1), 79-91.

Broughton, E. (2005). The Bhopal Disaster and Its Aftermath: A Review. *Environmental Health*, *4*, 1-6.

Cannon, M. D.ve Edmondson A.C. (2005). Failing to Learn and Learning To Fail (İntelligently): How Great Organizations Put Failure To Work To İnnovate And İmprove. *Long Range Plann. 38*(3):299–319

Carman, J. G., Leland, S. M. ve Wilson, A. J. (2010). Crisis in Leadership Or Failure To Plan? Insights From Charlotte, North Carolina. *Nonprofit Management and Leadership*, *21*(1), 93-111.

Canyon, D. (2020). Definitions in Crisis Management and Crisis Leadership. *Security Nexus Research,* 21, 1-10.

Chankong, V. ve Haimes, Y. Y. (2008). *Multiobjective Decision Making: Theory And Methodology*. Courier Dover Publications.

Conger, J. A. ve Kanungo, R. N. (1994). Charismatic Leadership in Organizations: Perceived Behavioral Attributes and Their Measurement. *Journal of Organizational Behavior*, *15*(5), 439-452.

Deitchman, S. (2013). Enhancing Crisis Leadership in Public Health Emergencies. *Disaster Medicine and Public Health Preparedness*, *7*(5), 534-540.

Do, T. T. ve Mai, N. K. (2023). Complexity Leadership and High-Performance Organisation. *International Journal of Business Performance Management*, *24*(2), 212-228.

DuBrin, A. J. (Ed.). (2013). *Handbook of Research On Crisis Leadership İn Organizations*. Edward Elgar Publishing.

Forster, B. B., Patlas, M. N. ve Lexa, F. J. (2020). Crisis Leadership During and Following COVID-19. *Canadian Association of Radiologists Journal*, *71*(4), 421-422.

Frese, M. ve Keith, N. (2015). Action Errors, Error Management, and Learning in Organizations. *Annual Review Of Psychology,* 66(1), 661-687.

Gigliotti, R. A. (2024). *Post-Crisis Leadership: Resilience, Renewal, and Reinvention in the Aftermath of Disruption*. Rutgers University Press.

Gim, C. ve Miller, C. A. (2022). Institutional Interdependence And Infrastructure Resilience. *Current Opinion in Environmental Sustainability*, *57*, 101203.

Gleibs, I. H. (2024). A Social Identity Approach To Crisis Leadership. *British Journal of Social Psychology*.

Grint, K. (2005). Problems, Problems, Problems: The Social Construction Of 'Leadership'. *Human Relations*, *58*(11), 1467-1494.

James, E. H. ve Wooten, L. P. (2011). Crisis Leadership and Why it Matters. *The European Financial Review*, *61*, 60-64.

Hirak, R., Peng A.C., Carmeli, A.ve Schaubroeck, J. M. (2012). Linking Leader Inclusiveness To Work Unit Performance: The Importance Of Psychological Safety and Learning From Failures. *Leadersh. Q.* 23(1):107–17.

Hofmann, D. C. (2023). Charismatic Leadership. In *Encyclopedia of Business and Professional Ethics* (. 326-329). Cham: Springer International Publishing.

Kaiser, R. B. (2020). Leading İn An Unprecedented Global Crisis: The Heightened Importance Of Versatility. *Consult. Psychol. J. Pract. Res.* 72(3):135–54.

Karim, A., Purnomo, H., Fikriyah, F. ve Kardiyati, E. N. (2020). A Charismatic Relationship: How A Kyai's Charismatic Leadership and Society's Compliance Are Constructed? *Journal Of Indonesian Economy & Business*, *35*(2).

Keller, S. E. (2000). *Crisis Leadership in An At-Risk Middle School: Its Practice and İmpact On Student Performance*. University of California, Irvine.

Kim, S. J. (2021). Crisis leadership: An Evolutionary Concept Analysis. *Applied Nursing Research*, *60*, 151454.

Lau, R. S. ve Cobb, A. T. (2010). Understanding The Connections Between Relationship Conflict and Performance: The Intervening Roles of Trust And Exchange. *Journal of Organizational Behavior*, *31*(6), 898-917.

Lee, D. S. (2024). Public Assessments Of Ministerial Leadership in Times Of National Crisis: The Case of The Pandemic Crisis. *Public Administration*, *102*(1), 95-113.

Lieder, F. ve Griffiths, T. L. (2020). Resource-rational Analysis: Understanding Human Cognition As The Optimal Use Of Limited Computational Resources. *Behavioral And Brain Sciences*, *43*, e1.

Liu, B. F., Iles, I. A., ve Herovic, E. (2020). Leadership Under Fire: How Governments Manage Crisis Communication. *Communication Studies*, *71*(1), 128-147.

Lozano-Díaz, A., Fernández-Prados, J. S. ve González-Martín, B. (2024). From Crisis Leadership To Digital and Inclusive Leadership in The Aftermath of The Pandemic. *School Leadership & Management*, *44*(4), 373-388.

Maak, T., Pless, N. M. ve Wohlgezogen, F. (2021). The Fault Lines Of Leadership: Lessons From The Global Covid-19 Crisis. *Journal of Change Management,* 21(1), 66-86.

Malone, B. G. ve Caddell, T. A. (2000). A Crisis in Leadership: Where Are Tomorrow's Principals? *The Clearing House*, *73*(3), 162-164.

Marcus, A. A., ve Goodman, R. S. (1991). Victims and Shareholders: The Dilemmas of Presenting Corporate Policy During A Crisis. *Academy of Management Journal*, *34*(2), 281-305.

Marshall, J., Roache, D. ve Moody-Marshall, R. (2020). Crisis Leadership: A Critical Examination Of Educational Leadership in Higher Education in The Midst of The COVID-19 Pandemic. *International Studies in Educational Administration*, *48*(3), 30-37.

Minsky, H. P. (1964). Financial Crisis, Financial Systems, and The Performance of The Economy. *Private Capital Markets*, *16*, 170.

Minsky, H. P. (1970). Financial Instability Revisited: The Economics Of Disaster.

Mitroff, I. I. (2000). Managing Crises Before They Happen: What Every Executive And Manager Needs To Know About Crisis Management. *AMACOM/American Management Association.*

Mitroff, I. I. (2019). From Crisis Prone To Crisis Prepared: A Framework For Crisis Management. In *Risk Management* (pp. 185-196). Routledge.

Perrow, C. (2011). Fukushima And The Inevitability Of Accidents. *Bulletin of the Atomic Scientists*, *67*(6), 44-52.

Riggio, R. E. ve Newstead, T. (2023). Crisis Leadership. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior*, *10*(1), 201-224.

Rony, Z. T., Lestari, T. S., Ismaniah, Yasin, M. ve Lubis, F. M. (2023). The Complexity Of Leadership Competence in Universities in The 21st Century. *Cogent Social Sciences*, *9*(2), 2276986.

Ruslaini, R., Kumandang, C. ve Hadi, A. S. P. (2024). Understanding The Role Of Resilience in Crisis Leadership: A Qualitative Study. *Journal of Business for Sustainabilty*, *1*(1), 01-10.

Schechter, C., Da'as, R. A. ve Qadach, M. (2022). Crisis Leadership: Leading Schools in A Global Pandemic. *Management in Education*, 08920206221084050.

Stam D, van Knippenberg D, Wisse B. Ve Nederveen Pieterse A. (2018). Motivation in Words: Promotion- And Prevention-Oriented Leader Communication in Times Of Crisis. J. Manag. 44(7):2859–87

Turner, J. R., Allen, J., Hawamdeh, S. ve Mastanamma, G. (2023). The Multifaceted Sensemaking Theory: A Systematic Literature Review and Content Analysis On Sensemaking. *Systems*, *11*(3), 145.

Uhl-Bien, M. (2021). Complexity and COVID-19: Leadership and Followership in A Complex World. *Journal of Management Studies*, *58*(5), 1400.

Uy, F., Kilag, O. K., Abendan, C. F., Macapobre, K., Cañizares, M. C. ve Yray, F. (2023). Application of Adaptive Crisis Management Theory: The Dynamics of Leadership in Times of Crisis. *Excellencia: International Multi-disciplinary Journal of Education (2994-9521)*, *1*(5), 159-170.

Walker, S. M., Earnhardt, M. P., Newcomer, J. M., Marion Jr, J. W. ve Tomlinson, J. C. (2016). Crisis Leadership During The Great Recession Of 2008. *International Journal of Leadership and Change*, *4*(1), 9.

Waruwu, E., Lase, D., Solikhah, I., Selfiana, S. ve Harmono, H. (2024). Strategic Leadership in Times of Crisis: A Comparative Study of Successful Organizational Responses. *Global International Journal of Innovative Research*, *2*(2).

Wisittigars, B. ve Siengthai, S. (2019). Crisis Leadership Competencies: The Facility Management Sector İn Thailand. *Facilities*, *37*(13/14), 881-896.

Wu, C. H., Li, J. ve Chen, C. Y. (2023). Using Fuzzy Multiple Criteria Decision Analysis to Explore the Decisive Factors of Charismatic Leadership. In *FEMIB* (pp. 26-37).

Wu, Y. L., Shao, B., Newman, A. ve Schwarz, G. (2021). Crisis leadership: A Review and Future Research Agenda. *The Leadership Quarterly*, *32*(6), 101518.

Zhang, Z., Gao, Y. ve Li, Z. (2020). Consensus Reaching For Social Network Group Decision Making By Considering Leadership and Bounded Confidence. *Knowledge-Based Systems*, *204*, 106240.

Zvarych, R. ve Tysh, T. (2020). Crisis Management and Leadership İn A Coronary Crisis. *Herald of Economics*, 2(96), 135-147.

KAYNAKÇA

Adıgüzel, O. (2008). Kariyer Yönetimi ve Kariyer Çapaları Üzerine Bir Araştırma. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.

Aytaç, S. (1997). *Çalışma Yaşamında Kariyer Yönetimi, Planlaması, Geliştirilmesi, Sorunları*. İstanbul: Epsilon Yayınları.

Bağçıvan, İ. (2002). Kariyer Yönetimi ve Örgütsel Etkileri Üzerine Bir Araştırma. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Bayram, N., Gürsakal, S. ve Aytaç, S. (2012). Öğrencilerinin Kariyer Değerlerini Açıklamada Kişiliğin Etkisi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(3), 181-200.

Creed, P. A., Fallon, T. ve Hood, M. (2009). The Relationship Between Career Adaptability, Person and Situation Variables, And Career Concerns İn Young Adults. *Journal of Vocational Behavior*, 74(2), 219-229.

Erdoğmuş, N. (2003). *Kariyer Gelişim Süreci ve Kariyer Çapaları Üzerine Bir Araştırma*. İstanbul: Beta Yayınları.

Gürüz, D. ve Özdemir, M. (2004). *Kariyer Yönetimi ve Gelişim Stratejileri*. İstanbul: Beta Yayınları.

Holland, J. L. (1997). *Making Vocational Choices: A Theory of Vocational Personalities and Work Environments* (3rd ed.). Odessa, FL: Psychological Assessment Resources.

İçerli, L. ve Uğuz Arsu, Ş. (2019). Beş Faktör Kişilik Özelliklerinin Kariyer Değerleri Üzerindeki Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi*, 4(8), 21-45. https://doi.org/10.25204/iktisad.429513.

Kemboi, R. J., Kindiki, N. ve Misigo, B. L. (2016). Relationship Between Personality Types and Career Choices of Undergraduate Students: A Case of Moi University, Kenya. *Journal of Education and Practice*, 7(3), 102-112.

Koca, M. (2010). *Çalışma Hayatında Kadın Çalışanların Kariyer Yönetimi: İstanbul'da Bir Araştırma*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Kula, Ö. (2012). *Lisansüstü Öğrencilerinin Kariyer Planlamalarına Etki Eden Faktörler: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*. Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta.

Onoyase, D. ve Onoyase, A. (2009). The Relationship Between Personality Traits and Career Choice of Secondary School Students İn Nigeria. *Pakistan Journal of Social Sciences*, 6(2), 82-88.

Sekaran, U. (1992). *Research Methods for Business: A Skill-Building Approach* (2nd ed.). New York: John Wiley ve Sons.

Schein, E. H. (1985). *Organizational Culture and Leadership: A Dynamic View*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Schein, E. H. (1990). *Career Anchors: Discovering Your Real Values*. San Diego, CA: Pfeiffer ve Company.

Schein, E. H. (1996). Career Anchors Revisited: Implications For Career Development in The 21st Century. *Academy of Management Perspectives*, 10(4), 80-88.

Schein, E. H. (1990). *Career Anchors: Self Assessment,* San Diego, CA: Pfeiffer.

Taştepe, H. (2001). Kariyer Yönetiminin Değerlendirilmesi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.

KAYNAKÇA

Archibald, R. D. ve Prado, D. (2014). PM Maturity for Project Categories. *PM World Journal* 3(4), 1-13.

Arthur, T. (2020). Crisis Management in Large-scale Projects: Strategies for Risk and Crisis Mitigation. London: Global Project Management Press.

Bertrand, R. ve Lajtha, C. (2002). A New Approach To Crisis Management. Journal Of Contingencies And Crisis Management, 10(4), 181-191.

Bryson, J. M. (2011). *Strategic Planning for Public and Nonprofit Organizations: A Guide to Strengthening and Sustaining Organizational Achievement*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Brecher, M. ve Jonathan Wilkenfeld, J. (2022). *A study of Crisis*. Michigan: University of Michigan Press.

Bryde, D. J. (2003). Project Management Concepts, Methods and Application. *International Journal of Operations & Production Management,* 23(7), 775-793.

Chapman, C. ve Ward, S. (2003). *Project Risk Management Processes, Techniques and Insights*. New Jersey: John Wiley & Sons Ltd.

Cooper, D. F., Grey, S., Raymond, G. ve Walker, P. (2005). *Project Risk Management Guidelines.* New Jersay: Wiley.

Danişoğlu; A. (2017). Portföy Program ve Proje Yönetimi, https://www.ipyd.org/tr-portfoy-program-ve-proje-yonetimi-288 , (E.T.: 22.08.2024).

D'Aveni, R. A. ve Ian C. MacMillan, I. C. (1990). Crisis and the Content of Managerial Communications: A Study of the Focus of Attention of Top Managers in Surviving and Failing Firms. *Administrative Science Quarterly*, 35 (4), 634-657.

De Ruijter, A. ve Guldenmunt, F. (2016). The Bowtie Method: A Review. *Safety science*, 88: 211-218. https://doi.org/10.1016/j.ssci.2016.03.001

Ece, E. (2006). Sanayi İşletmeleri Projelerinde Başarı Ve Başarısızlık Nedenlerinin Analizi. *Journal of Aeronautics and Space Technologies,* 2 (3), 35-40.

EIOPA (2020). Approach and Lessons Learned from EIOPA's First Crisis Walkthrough Exercise, EIOPA-BoS-19/479 (E.T:: 07 February 2020). https://www.eiopa.europa.eu/document/Crisiswalkthroughexercisereport-2020, 30.08.2024

Fors Brandebo, M. (2020). Destructive Leadership in Crisis Management. *Leadership & Organization Development Journal*, 41(4), 567-580. https://doi.org/10.1108/LODJ-02-2019-0089

George, C. (2020). The Essence of Risk Identification in Project Risk Management: An Overview. *International Journal of Science and Research*, 9(2),1553-1557, doi: 10.21275/SR20215023033

Gozdziewska-Nowicka, A., Janicki, T. ve Wilska, E. (2017). Project Management In Crisis Situations, *Torun Business Review*,16(2), 53-62. doi: 10.19197/tbr.v16i2.110

Graeber, D. (2013). *The Democracy Project: A history, A crisis, A Movement*. New York: Random House.

Harake, M. F. (2023). Proactive Crisis Project Management: How to Stay Vigilant in Turbulent-Unstable Environments. *PM World Journal*, 12 (11), 1-33. https://timezeta.com/proje-yonetiminde-kriz-yonetimi , 04.08.2024

Highsmith, J. (2010). Agile Project Management: Creating Innovative Products. Boston, MA: Addison- Wesley.

ISO (2018). International Organization for Standardization. ISO 31000:2018 Risk Management – Guidelines. Geneva, Switzerland: ISO.

Jaques, T. (2010). Reshaping Crisis Management: The Challenge for Organizational Design. *Organizational Development Journal*, 28(1), 9-17.

Kassel, F., Blanchard, H. & Watson, S. (2020). *Project Crisis Management*. https://www.adlittle.com/sites/default/files/viewpoints/adl_project_crisis_management.pdf, (E.T.: 04.08.2024).

Kamei, K. (2019). Crisis Management: Interdisciplinary Perspectives. İçinde S. Abe, M. Ozawa, Y. Kawata. (Editors), *Science and Societal Safety*. Science of Societal Safety, *Trust: Interdisciplinary Perspectives* 2, 141-153. Takatsuki: Springer. https://doi.org/10.1007/978-981-13-2775-9_13

Kazan, H. (2000). *Proje Yönetimi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Yayınları.

Kazanjian, R. K., Drazin, R. & Glynn, M. A. Creativity and Technological Learning: The Roles of Organization Architecture and Crisis in Large-scale Projects. *Journal of Engineering and Technology Management* 17, (3-4) 273-298.

Kerzner, H. (2003). *Advanced Project Management: Best Practices on Implementation*. New Jersey: John Wiley & Sons.

Kerzner, H. (2022). *Project Management Metrics, KPIs, and Dashboards: A Guide to Measuring and Monitoring Project Performance*. Nwe Jersay: John wiley & sons.

Knopf, J.W. (2006). Doing a Literature Review. *Political Science and Politics*, 39,127-132.

Korkusuz, M. ve Kutluk, E. (2015). Stratejik Yönetim Sürecinde Krizler ve Örgüt Üzerindeki Psikolojik Etkileri. *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (7): 21-33.

Kutsch, E., Ibrat Djabbarov, I. ve Mark Hall, M. (2021). How Managers Frame and Make Sense Unexpected Events in Project Implementation. *International Journal of Project Management*, 39(5), 570-580, https://doi.org/10.1016/j.ijproman.2021.04.002.

Larson, E. W. ve Gray, C. F. (2011). *Project Management: The Managerial Process*. New York: McGraw- Hill.

Lomborg, B. (2004). *Global Crises, Global Solutions*. Cambridge: Cambridge University Press.

McConnell, A. (2014). Success? Failure? Something in-between? A framework for evaluating crisis management. *Policy and Society*, 30, 63–76, doi:10.1016/j.polsoc.2011.03.002

Örnek, A. Ş., Avcı, G. ve Hasçelik, G. (2022). Alınan Kararlar Ne Zaman Ölümcüldür? Çalışanların Karar Verme Stratejilerinin Kriz Yönetimine Etkisi. *Troy Academy*, 7(3), 392-425. https://doi.org/10.31454/troyacademy.1156386

Pinto, J., Davis, K. & Turner, N. (2024). Governance in a Crisis and the Decision to Replace the Project Manager. *Project Management Journal*, 0(0), https://doi.org/10.1177/87569728241245648

PMI (2017). A Guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOK Guide) –Newtown Square PA: Project Management Institute.

Pursiainen, C. (2017). *The Crisis Management Cycle*. London: Routledge. https://doi.org/10.4324/9781315629179

Radujković, M. ve Sjekavica, M. (2017). Project Management Success Factors. *Procedia Engineering*, 196, 607-615. https://doi.org/10.1016/j.proeng.2017.08.048

Rose, K. H. (2003). Book Review: The PMI® Compendium of Project Management Practices. *Project Management Journal,* 34(3), 55. https://doi.org/10.1177/875697280303400310.

Strang, K.D. ve Vajjhala, N. R. (2022). Testing Risk Management Decision Making Competency Of Project Managers İn A Crisis. The Journal of Modern Project Management, 10(1), 52–71. https://doi.org/10.19255/JMPM02904.

Susilowati, M., Kurniawan Y., Prasetiya, H.P., Beatrix R., Dewa, W.A. ve Ahsan, M. (2021). How To Manage Scope, Time And Cost Of Project Management Plan To Develop Manufacture İnformation System. IOP Conference Series: Materials Science and Engineering, 1098 (6), 1-5. doi:10.1088/1757-899X/1098/6/062006.

Tagarev, T. ve Ratchev, V. (2020). A Taxonomy of Crisis Management Functions. Sustainability , 12(12), 2-32, https://doi.org/10.3390/su12125147

Vose, D. (2008). Risk Analysis: A Quantitative Guide (3rd ed.). Chichester, UK: John Wiley & Sons.

Yamak, O. (1998). *Proje Yönetim Teknikleri.* İstanbul: Komputron Ltd. Şti.

KAYNAKÇA

Ahmed, N. (2022). Quiet Quitting: Why Doing Less At Work Could Be Good For You And Your Employer, The Conversation, Erişim Adresi: https://theconversation.com/quiet-quitting-why-doing-less-at-work-could-be-good-for-you-and-your-employer-188617

Allen, N. J. ve J. P. Meyer (1990). The Measurement and Antecedents of Affective, Continuance, and Normative Commitment to the Organization. *Journal of Occupational Psychology, 63*(1), 1-18.

Altıntaş, M. (2024a). Değişim Yorgunluğunun İşten Ayrılma Niyeti Üzerindeki Etkisinde Tükenmişliğin Aracılık Rolü. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 42*(2), 189-211.

Altıntaş, M. (2024b). Çalışma Yaşamındaki Negatif Dinamiklerin Çalışan Davranışlarına Etkisi: Sessiz İstifanın Aracılık Rolü. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10*(2), 255-274.

Altıntaş, M. ve Özata, M. (2021). İş Görenlerin Örgütsel Yaşamda Karşılaştıkları Sağlık Problemleri. İçinde M.H. MÜCEVHER ve Z. DEMİRGİL (Editör), *Kronik İşgören Hastalıkları Nedenleri, Sonuçları ve Çareleri, Gazi Kitabevi,* (139-162), Ankara: Gazi Kitabevi.

Appelbaum, S. H. ve Roy-Girard D. (2007). Toxins in the Workplace: Affect on Organizations and Employees. *Corporate Governance, 7*(1). 17-28.

Appelbaum, S. H., Iaconi, G. D. ve Matousek, A. (2007). Positive and Negative Deviant Workplace Behaviors: Causes, Impacts, and Solutions. *Corporate Governance, 7*(5), 586- 598.

Aydemir, M. (2005). Bankacılıkta Stres Sorunu: Stres Düzeyi, Kaynakları ve Başa Çıkma Yolları Üzerine Bilecik'te Bir Araştırma. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, 49,* 487-505.

Aydın, İ. (2006). *Eğitim ve Öğretimde Etik.* Ankara: Pegem Akademi.

Baltaş, A. ve Baltaş, Z. (1990). *Stres ve Başa Çıkma Yolları.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Baltaş, A. ve Baltaş, Z. (2013). *Stres ve Başa Çıkma Yolları.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Bilgiç, H. F. (2017). Örgütsel Bağlılık -İş Tatmini İlişkisi. *Bitlis Eren Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Akademik İzdüşüm Dergisi, 2*(3), 35-49.

Bingöl, D. ve Naktiyok, A. (2001). Yönetici Akademisyenlerin Temel Stres Kaynakları ve Stresle Mücadele Teknikleri. 9. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler, s.323-336.

Bozbayır, O., Özata, M. ve Altıntaş, M. (2023). Yükseköğretim Kurumlarındaki Toksik Liderlik Davranışlarının Akademik Personelin Örgütsel Bağlılıkları Üzerine Etkisi. *Yükseköğretim Dergisi, 13*(1), 19-31.

Brass, D. J., Butterfield, K. D. ve Skaggs, B. C. (1998). Relationships and Unethical Behavior: A Social Network Perspective. *Academy of Management Review, 23*(1), 14-31.

Bratton, J. ve Gold, J. (1999). *Human Resource Managament Theory and Practice.* London: Macmillan Press.

Brown, M. E. (2007). Misconceptions Of Ethical Leadership: How To Avoid Po- tential Pitfalls. *Organizational Dynamics, 36*(2), 140-155.

Brunard, V. ve Brian, H. K. (1994). Developing Trustful and Cooperative Relationships. *Leadership and Organisation Development Journal, 15*(2), 16-19.

Campbell, M.A. (2005). Cyber Bullying: An old Problem in Anew Guise?. *Australian Journal of Guidance ve Counseling, 15*, 68-76.

Chen, T. Y., Hwang, S. N. ve Liu, Y. (2012). Antecedents of the Voluntary Performance of Employees: Clarifying the Roles of Employee Satisfaction and Trust. *Public Personnel Management, 41*(3), 407-420.

Cholteeva, Y. (2022). "Quiet Quitting": How Should HR Manage it? People Managemenet. Erişim Adresi: https://www.peoplemanagement.co.uk/article/1795213/quiet-quitting-hr-manage-it

Chun, Z.Y. ve Bock, G. (2006). Why Employees Do Non-Work-Related Computing: An Investigation of Factors Affecting NWRC in a Workplace. The Tenth Pacific Asia Conference On Information Systems (PACIS 2006).

Cohen, P. (2022). Quiet Quitting: Our Favorite Reads, Harvard Business Review, Erişim Adresi: https://hbr.org/2022/09/quiet-quitting-our-favorite-reads

Conaway, R. N. ve Fernandez, T. L. (2000). Ethical Preferences Among Business Leaders: Implications for Business Schools. *Business communication quarterly, 63*(1), 23-31.

Cuadra, D. (2022). "A silent protest": CPO at Headspace Health explains why workers are 'quiet quitting', Benefit News, Erişim Adresi: https://www.benefitnews.com/news/cpo-at-headspace-health-on-quiet-quitting

Çetinkaya, F. F. ve Altıntaş, M. (2021). Whistleblowing (Erdemli Raporlama) ve Mantar Yönetim Arasındaki İlişki. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 31*(2), 781-793.

Çetinkaya, F. F., Altıntaş, M. ve Shirpor, K. W. (2024). Örgütsel Demokrasinin Örgütsel Sinizm Üzerindeki Etkisi: Afganistan Belh Kentinde Bir Araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi, 16*(1), 129-141.

Çetinkaya, F. F., Altıntaş, M., ve Çakır, T. (2023). Sağlık Çalışanlarında İş Stresinin Örgütsel Bağlılık Üzerindeki Etkisine İlişkin Ampirik Bir Araştırma. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 15*(3), 199-210.

Çimen, A. İ. ve Yılmaz, T. (2023). Sessiz İstifa Ne Kadar Sessiz. *Sakarya Üniversitesi İşletme Enstitüsü Dergisi, 5*(1), 27-33.

Darrough, O. G. (2006). An Examination of the Relationship Between Organizational Trust Aand Organizational Commitment in the Workforce. Unpublished doctoral dissertation, USA: Nova Southeastern University.

Dawson, J. ve Ozick, C. (2022). Gratitude: A Building Block for the Culture of Appreciation. The School of Positive Psychology, Erişim Adresi: https://www.positivepsych.edu.sg/gratitude-culture-appreciation

Demir, C., ve Öztürk, U. (2011). Örgütsel Kültürün Örgütsel Bağlılık Üzerindeki Etkisi Üzerine Bir Uygulama. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 26*(1), 17-41.

Demircan, N. ve A. Ceylan (2003). Örgütsel Güven Kavramı: Nedeni ve Sonuçları. *Celal Bayar Üniversitesi Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 10*(2), 139-150.

Dinçer, Ö. (1994). *Örgüt Geliştirme.* İstanbul: İz Yayıncılık.

Dirks, K. T. ve Ferrin D. L. (2002), Trust in Leadership: Meta-Analytic Findings and Implications for Research and Practice. *Journal of Applied Psychology, 87,* 611-628.

Efeoğlu, E. İ. (2006), İş-Aile Yaşam Çatışmasının İş Stresi, İş Doyumu ve Örgütsel Bağlılık Üzerindeki Etkileri: İlaç Sektöründe Bir Araştırma. Doktora Tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi,

Efeoğlu, E. İ. ve Özgen, H. (2007). İş-Aile Yaşam Çatışmasının İş Stresi, İş Doyumu ve Örgütsel Bağlılık Üzerindeki Etkileri: İlaç Sektöründe Bir Araştırma. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16*(2), 237-354.

Einarsen, S. (2000). Harassment and Bullying At Work: A Review of the Scandinavian Approach. *Aggression and Violent Behavior, 5*(4), 379- 401.

Enderle, R. (2022). Productivity and The Risks Of 'Quiet Quitting', ComputerWorld, Erişim Adresi:https://www.computerworld.com/article/3670631/productivity-and-the-risks-of-quiet-quitting.html

Eren, E. (1998). *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi.* İstanbul: Beta Yayınevi.

Eroğlu, F. (2007). *Davranış Bilimleri.* İstanbul: Beta Yayıncılık.

Ertekin, Y. (1993). *Stres ve Yönetim.* Ankara: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları.

Farley, S., Coyne, L. ve D'Cruz, P. (2018). Cyberbullying at Work: Understanding The İnfluence Of Technology içinde (Concepts, Approaches and Methods, Handbooks of Workplace Bullying, Emotional Abuse and Harassment 1, editor D'Cruz: 1-31). Springer Nature.

Freudenberger, H. J. (1974). Staff Burn-Out. *Journal of Social Issues, 30*(1), 159-165.

Goldman, A. (2006). Personality Disorders İn Leaders: Implications of the DSM IVTR in Assessing Dysfunctional Organizations. *Journal of Managerial Psychology, 21*(5), 392-414.

Gökdeniz, İ. (2005). Üretim Sektöründeki İşletmelerin Örgüt İçi Stres Kaynakları ve Mobilyacılık Sektöründe Bir Uygulama. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 13,* 173-189.

Gündüz, B., Çapri, B. ve Gökçakan, Z. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi. *Dicle Üniversites Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 19,* 38-55.

Güney, S. (2018). *Davranış Bilimleri.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Hetler, A. (2022). Quiet Quitting Explained: Everything You Need To Know, Techtarget, Erişim Adresi: https://www.techtarget.com/whatis/feature/Quietquitting-explained-Everything-you-need-to-know.

Hitt, W. D. (1990). *Ethics and Leadership: Putting Theory into Practice.* Colombus, OH: Batelle Press.

Huff, L. ve Kelley, L. (2003). Levels of Organizational Trust in Individualist Versus Collectivist Societies: A Seven-Nation Study. *Organization science, 14*(1), 81-90.

Hughes, B. ve Boothroyd R. (2002). *Günlük Hayatın Stresine Son.* (Çev. Selami Koçak). İstanbul: Doruk Yayımcılık.

Işıkhan, V. (2004). *Çalışma Hayatında Stres ve Basa Çıkma Yolları.* Ankara: Sandal Yayınları.

Jaworski, B. J. ve A.K. Kohli (1993). Market Orientation: Antecedents and Consequences. *Journal of Marketing, 57,* 53-70.

Kalağan, G. (2009). Araştırma Görevlilerinin Örgütsel Destek Algıları İle Örgütsel Sinizm Tutumları Arasındaki İlişki. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya, Akdeniz Üniversitesi.

Kusy M. ve Holloway E. (2009). *Toxic Workplace.* San Francisco, CA: Jossey Bass

Leymann, H. (1996). The Content of Mobbing at Work. *European Journal of Work and Organizational Psychology, 5,* 165- 184.

Lim, V. K. (2002). The IT Way of Loafing on the Job: Cyberloafing, Neutralizing and Organizational Justice. *Journal of organizational behavior: the international journal of industrial, occupational and Organizational Psychology and Behavior, 23*(5), 675-694.

Lipman-Blumen, J. (2005). *The Allure of toxic leaders.* New York: Oxford University Press.

Lord, J. (2022). Quiet Quitting is A New Name For An Old Method Of Industrial Action, The Conversation, Erişim Adresi: https://theconversation.com/quietquitting-is-a-new-name-for-an-old-method-of-industrial-action-189752

Luthans, F. (1992). *Organizational Behavior.* New York: Mc Graw Hill Company.

Maslach, C. (2003). Job Burnout: New Directions in Research and Intervention. *Current directions in psychological science, 12*(5), 189-192.

Maslach, C. ve Leiter, M. P. (1997). *The Truth about Burnout: How Organizations Cause Personal Stress and What to do about It.* San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Mayer, R. C., Davis, J. H. ve Schoorman, F. D. (1995). An Integrative Model of Organizational Trust. *Academy of management review, 20*(3), 709-734.

McBride, D., LeVasseur, S.A. ve Li, D. (2015). Nursing Performance and Mobile Phone Use: Are Nurses Aware of Their Performance Decrements?. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4797662/.

Meyer, J. P. ve Allen, N. J. (1991). A Three-Component Conceptualization of Organizational Commitment. *Human resource management review, 1*(1), 61-89.

Nyhan, R. C. (1999). Increasing Affective Organizational Commitment in Public Organizations: The Key Role of Interpersonal Trust. *Review of Public Personnel Administration, 19*(3), 58-70.

O'Connor, J., Mumford, M. D., Clifton, T. C., Gessner, T. L. ve Connelly, M. S. (1995). Charismatic Leaders And Destructiveness: An Historiometric Study. *The Leadership Quarterly, 6*(4), 529-555.

Oksanen, A., Oksa, R., Savela, N., Kaakinen, M. ve Ellonen, N. (2020). Cyberbullying Victimization At Work: Social Media Identity Bubble Approach. *Computers in Human Behavior, 109,* 1-11.

Öcel, H. ve Aydın, O. (2009). İşyeri Zorbalığı Ölçeği: Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması. *Türk Psikoloji Yazıları, 12*(24), 94- 103.

Özdevecioğlu, M. ve Aksoy, M. S. (2005). Organizasyonlarda Sabotaj: Türleri, Amaçları, Hedefleri ve Yönetimi. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 6*(1), 95-109.

Özmutaf, N. M. (2006). Örgütlerde İnsan Kaynakları ve Stres: Ampirik Bir Yaklaşım. *Ege Üniversitesi Su Ürünleri Dergisi, 23*(1-2), 75-81.

Padilla, A., Hogan, R. ve Kaiser, R. B. (2007). The Toxic Triangle: Destructive Leaders, Susceptible Followers, and Conducive Environments. *The leadership quarterly, 18*(3), 176-194.

Palmer, S., Cooper, C. ve Thomas, K. (2004). A Model Of Work Stress To Underpin The Health and Safety Executive Advice For Tackling Work-Related Stress And Stress Risk Assessments. Counselling at Work, Winter, 3-5.

Pehlivan, İ. (2001). *Yönetsel, Mesleki ve Örgütsel Etik.* Ankara: Pegem Yayınevi.

Pemberton, M. (2022). Hate your job? 'Quiet quitting' is NOT the answer, Erişim Adresi:https://www.dailymail.co.uk/femail/article-11110791/DR-MAXPEMBERTON-Hate-job-Quiet-quitting-NOT-answer.html.

Porter, L. W., Steers, R. M., Mowday, R. T. ve Boulian, P. V. (1974). Organizational Commitment, Job Satisfaction, and Turnover Among Psychiatric Technicians. *Journal of Applied Psychology, 59*(5), 603–609.

Rai, A. ve Agarwal, U.A. (2016). Workplace Bullying: A Review and Future Research Directions. *South Asian Journal of Management, 23*(3), 27-56.

Salin, D. (2003). Bullying and Organisational Politics in Competitive and Rapidly Changing Work Environments. *International Journnal of Management and Decision Making, 4,* 35- 46.

Schafer, W. (1987). *Stress Management for Wellness*. New York: McGrawHill

Schmidt, A. A. (2008). Development and Validation of the Toxic Leadership Scale. University of Maryland, College Park.

Smith, P.K., Mahdavi, J., Carvalho, M., Fisher, S., Russell, S. ve Tippett, N.(2008). Cyberbullying: Its Nature and Impact in Secondary Schools Pupils. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, 49,* 376-385.

Snyman, R. ve Loh, J. (2015). Cyberbullying at Work: The Mediating Role of Optimism Between Cyberbullying and Job Outcomes. *Computers in Human Behavior, 53,* 161-168.

Soysal, A. (2009). Farklı Sektörlerde Çalışan İşgörenlerde Örgütsel Stres Kaynakları: Kahramanmaraş ve Gaziantep'te Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 14*(2), 333-359.

Taşlıyan, M. ve Güven, M. (2006). *Stres ve Yönetimi, Çağdaş Yönetim Araçlarından Seçmeler,* (Edit: M. Şerif Şimşek-Said Kıngır), Ankara: Nobel Yayın.

Torun, A. (1997). Stres ve Tükenmişlik. İçinde S. TEVRÜZ (Editör), *Endüstri ve Örgüt Psikolojisi,* (45-53),). Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları

Tunçer, P. (2011). Örgütsel Değişim ve Liderlik. *Sayıştay Dergisi, 80,* 57-83.

Turner, J. H. ve Valentine, S. R. (2001). Cynicism as a Fundamental Dimension of Moral Decision-Making: A Scale Development. *Journal of Business Ethics, 34,* 123-136.

Turunç, Ö., Coşkun, M. B. ve İçdem, U. (2018). İş Stresi Örgütsel Bağlılık İlişkisinde Sendika Üyeliğinin Rolü. *OPUS International Journal of Society Researches, 9*(16), 2411-2437.

Turunç, Ö., ve Çelik, M. (2010). Çalışanların Algıladıkları Örgütsel Destek ve İş Stresinin Örgütsel Özdeşleşme ve İş Performansına Etkisi. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 17*(2), 183-206.

Türk Dil Kurumu Sözlüğü (2024). Erişim Adresi: https://sozluk.gov.tr/ Erişim Tarihi: 28.09.2024

Walton, M. (2007). Leadership Toxicity–An Inevitable Affliction of Organisations. *Organisations and People, 14*(1), 19-27.

Walumbwa, F. O., Peterson, S. J., Avolio, B. J. ve Hartnell, C. A. (2010). An İnvestigation of the Relationships Among Leader and Follower Psychological Capital, Service Climate, and Job Performance. *Personnel psychology, 63*(4), 937-963.

Weinberg, A., Sutherland, V.J. ve Cooper, C. L. (2010). *Organizational Stress Management- A Strategic Approach.* New York: Springer.

Whicker, M. L. (1996). *Toxic leaders: When organizations go bad.* Westport, VA: Quorum Books.

White, J. (1999). Ethical Comportment in Organization: A Synthesis of the Feminist Ethics of Care and Buddhist Ethics of Compassion. *International Journal of Value-Based Management, 12,* 109-128.

Williams, C. (2004). Toxic leadership in USA Army. *Military Review,* 67–71.

Wilson-Starks, K. Y. (2003). Toxic leadership. https://transleadership.com/wp-content/uploads/ToxicLeadership.pdf

Yılmaz, A., ve Ekici, S. (2003). Örgütsel Yaşamda Stresin Kamu Çalışanlarının Performansına Etkileri Üzerine Bir Araştırma. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 10*(2), 1-20.

Zhang, Z., Wang, M. O. ve Shi, J. (2012). Leader-Follower Congruence in Proactive Personality and Work Outcomes: The Mediating Role of Leader-Member Exchange. *Academy of Management Journal, 55*(1), 111-130.

Zincirkıran, M., Çelik, G. M., Ceylan, A. K. ve Emhan, A. (2015). İşgörenlerin Örgütsel Bağlılık, İşten Ayrılma Niyeti, İş Stresi ve İş Tatmininin Örgütsel Performans Üzerindeki Etkisi: Enerji Sektöründe Bir Araştırma. *Finans Politik Ve Ekonomik Yorumlar(600),* 59-71.

Editörler:
Dr. Ertuğrul TEKİN
Doç. Dr. İlknur ÇEVİK TEKİN

Yönetim Bilişim Sistemlerinde

Güncel Konular

EĞİTİM
yayınevi

YÖNETİM BİLİŞİM SİSTEMLERİNDE GÜNCEL KONULAR

Editör: Dr. Ertuğrul TEKİN, Doç. Dr. İlknur ÇEVİK TEKİN

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-29-8
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

YÖNETİM BİLİŞİM SİSTEMLERİNDE GÜNCEL KONULAR
Editör: Dr. Ertuğrul TEKİN, Doç. Dr. İlknur ÇEVİK TEKİN
VIII+362 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-29-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

ABI Research. (2021, May 13). ABI Research's latest whitepaper explores why TinyML is the next big opportunity in tech. ABI Research. https://www.abiresearch.com/press/tinyml-device-shipments-grow-25-billion-2030-15-million-2020/

Amor, N. B., Benferhat, S., & Elouedi, Z. (2004, March). Naive bayes vs decision trees in intrusion detection systems. In *Proceedings of the 2004 ACM symposium on Applied computing* (pp. 420-424).

Anderson, D., & McNeill, G. (1992). Artificial neural networks technology. *Kaman Sciences Corporation*, *258*(6), 1-83.

Apté, C., & Weiss, S. (1997). Data mining with decision trees and decision rules. *Future Generation Computer Systems*, *13*(2-3), 197-210.

Baltrušaitis, T., Ahuja, C., & Morency, L. P. (2018). Multimodal machine learning: A survey and taxonomy. *IEEE Transactions on Pattern Analysis and Machine Intelligence*, *41*(2), 423-443.

Baughman, A. K., Chuang, W., Dixon, K. R., Benz, Z., & Basilico, J. (2013). Deepqa jeopardy! gamification: a machine-learning perspective. *IEEE Transactions on Computational Intelligence and AI in Games*, *6*(1), 55-66.

Beckmann, C. F. (2012). Modelling with independent components. *Neuroimage*, *62*(2), 891-901.

Bentéjac, C., Csörgő, A., & Martínez-Muñoz, G. (2021). A comparative analysis of gradient boosting algorithms. *Artificial Intelligence Review*, *54*, 1937-1967.

Bernard, S., Heutte, L., & Adam, S. (2009, June). On the selection of decision trees in random forests. In *2009 International Joint Conference on Neural Networks* (pp. 302-307). IEEE.

Bhavsar, H., & Panchal, M. H. (2012). A review on support vector machine for data classification. *International Journal of Advanced Research in Computer Engineering & Technology (IJARCET)*, *1*(10), 185-189.

Boldi, P., Rosa, M., Santini, M., & Vigna, S. (2011, March). Layered label propagation: A multiresolution coordinate-free ordering for compressing social networks. In *Proceedings of the 20th International Conference on World Wide Web* (pp. 587-596).

Breunig, M. M., Kriegel, H. P., Ng, R. T., & Sander, J. (2000, May). LOF: identifying density-based local outliers. In *Proceedings of the 2000 ACM SIGMOD international conference on Management of data* (pp. 93-104).

Busoniu, L., Babuska, R., & De Schutter, B. (2008). A comprehensive survey of multiagent reinforcement learning. *IEEE Transactions on Systems, Man, and Cybernetics, Part C (Applications and Reviews)*, *38*(2), 156-172.

Callander, S. (2011). Searching and learning by trial and error. *American Economic Review*, *101*(6), 2277-2308.

Celebi, M. E., Kingravi, H. A., & Vela, P. A. (2013). A comparative study of efficient initialization methods for the k-means clustering algorithm. *Expert Systems with Applications*, *40*(1), 200-210.

Chen, W., Qiu, X., Cai, T., Dai, H. N., Zheng, Z., & Zhang, Y. (2021). Deep reinforcement learning for Internet of Things: A comprehensive survey. *IEEE Communications Surveys & Tutorials*, *23*(3), 1659-1692.

Chen, Y., & Esmaeilzadeh, P. (2024). Generative AI in medical practice: in-depth exploration of privacy and security challenges. *Journal of Medical Internet Research*, *26*, e53008.

Cordonnier, J. B., Loukas, A., & Jaggi, M. (2019). On the relationship between self-attention and convolutional layers. *arXiv preprint arXiv:1911.03584*.

Day, W. H., & Edelsbrunner, H. (1984). Efficient algorithms for agglomerative hierarchical clustering methods. *Journal of classification*, *1*(1), 7-24.

Dou, F., Ye, J., Yuan, G., Lu, Q., Niu, W., Sun, H., ... & Song, W. (2023). Towards artificial general intelligence (agi) in the internet of things (iot): Opportunities and challenges. *arXiv preprint arXiv:2309.07438*.

Dutta, L., & Bharali, S. (2021). Tinyml meets iot: A comprehensive survey. *Internet of Things*, *16*, 100461.

Eckardt, J. N., Bornhäuser, M., Wendt, K., & Middeke, J. M. (2022). Semi-supervised learning in cancer diagnostics. *Frontiers in Oncology*, *12*, 960984.

Fahle, S., Prinz, C., & Kuhlenkötter, B. (2020). Systematic review on machine learning (ML) methods for manufacturing processes–Identifying artificial intelligence (AI) methods for field application. *Procedia CIRP*, *93*, 413-418.

Ferrera, D. (2024, July 18). AI and machine learning: Cutting-edge trends shaping the future in 2024. Medium. https://medium.com/@ferreradaniel/ai-and-machine-learning-cutting-edge-trends-shaping-the-future-in-2024-331388fce7f0

Fraley, C., & Raftery, A. E. (2002). Model-based clustering, discriminant analysis, and density estimation. *Journal of the American Statistical Association*, *97*(458), 611-631.

Fränti, P., & Sieranoja, S. (2019). How much can k-means be improved by using better initialization and repeats?. *Pattern Recognition*, *93*, 95-112.

Fredriksson, T., Mattos, D. I., Bosch, J., & Olsson, H. H. (2020, November). Data labeling: An empirical investigation into industrial challenges and mitigation strategies. In *International Conference on Product-Focused Software Process Improvement* (pp. 202-216). Cham: Springer International Publishing.

Galeano, P., Joseph, E., & Lillo, R. E. (2015). The Mahalanobis distance for functional data with applications to classification. *Technometrics*, *57*(2), 281-291.

Goodfellow, I., Pouget-Abadie, J., Mirza, M., Xu, B., Warde-Farley, D., Ozair, S., ... & Bengio, Y. (2020). Generative adversarial networks. *Communications of the ACM*, *63*(11), 139-144.

Hahn, R. (2005). *Pierre Simon Laplace, 1749-1827: A determined scientist*. Harvard University Press.

Kaelbling, L. P., Littman, M. L., & Moore, A. W. (1996). Reinforcement learning: A survey. *Journal of Artificial Intelligence Research*, *4*, 237-285.

Khaire, U. M., & Dhanalakshmi, R. (2022). Stability of feature selection algorithm: A review. *Journal of King Saud University-Computer and Information Sciences*, *34*(4), 1060-1073.

Kyperountas, M., Tefas, A., & Pitas, I. (2007). Weighted piecewise LDA for solving the small sample size problem in face verification. *IEEE Transactions on Neural Networks*, *18*(2), 506-519.

Lai, G., Chang, W. C., Yang, Y., & Liu, H. (2018, June). Modeling long-and short-term temporal patterns with deep neural networks. In *The 41st international ACM SIGIR Conference on Research & Development in Information Retrieval* (pp. 95-104).

LeCun, Y., Bengio, Y., & Hinton, G. (2015). Deep learning. *nature*, *521*(7553), 436-444.

Leslie, D. S., & Collins, E. J. (2005). Individual Q-learning in normal form games. *SIAM Journal on Control and Optimization*, *44*(2), 495-514.

Li, H., Wang, Y., Xiang, S., Duan, J., Zhu, F., & Pan, C. (2016). A label propagation method using spatial-spectral consistency for hyperspectral image classification. *International Journal of Remote Sensing*, *37*(1), 191-211.

Liu, F. T., Ting, K. M., & Zhou, Z. H. (2008, December). Isolation forest. In *2008 eighth ieee international conference on data mining* (pp. 413-422). IEEE.

Mackay, D. J. (1996). Bayesian methods for backpropagation networks. In *Models of neural networks III: association, generalization, and representation* (pp. 211-254). New York, NY: Springer New York.

Mukherjee, S., Asnani, H., Lin, E., & Kannan, S. (2019, July). Clustergan: Latent space clustering in generative adversarial networks. In *Proceedings of the AAAI conference on artificial intelligence* (Vol. 33, No. 01, pp. 4610-4617).

Myung, I. J. (2003). Tutorial on maximum likelihood estimation. *Journal of mathematical Psychology*, *47*(1), 90-100.

Namatēvs, I. (2017). Deep convolutional neural networks: Structure, feature extraction and training. *Information Technology and Management Science*, *20*(1), 40-47.

Nasteski, V. (2017). An overview of the supervised machine learning methods. *Horizons. b*, *4*(51-62), 56.

Natekin, A., & Knoll, A. (2013). Gradient boosting machines, a tutorial. *Frontiers in Neurorobotics*, *7*, 21.

Nigam, K., & Ghani, R. (2000, November). Analyzing the effectiveness and applicability of co-training. In *Proceedings of the Ninth International Conference on Information and Knowledge Management* (pp. 86-93).

Ning, X., Wang, X., Xu, S., Cai, W., Zhang, L., Yu, L., & Li, W. (2023). A review of research on co-training. *Concurrency and Computation: Practice and Experience*, *35*(18), e6276.

Park, N., Mohammadi, M., Gorde, K., Jajodia, S., Park, H., & Kim, Y. (2018). Data synthesis based on generative adversarial networks. *arXiv preprint arXiv:1806.03384*.

Patil, S., & Shankar, H. (2023). Transforming healthcare: harnessing the power of AI in the modern era. *International Journal of Multidisciplinary Sciences and Arts*, *2*(1), 60-70.

Peng, C. Y. J., Lee, K. L., & Ingersoll, G. M. (2002). An introduction to logistic regression analysis and reporting. *The Journal of Educational Research*, *96*(1), 3-14.

Peng, S. (1992). A generalized dynamic programming principle and Hamilton-Jacobi-Bellman equation. *Stochastics: An International Journal of Probability and Stochastic Processes*, *38*(2), 119-134.

Polydoros, A. S., & Nalpantidis, L. (2017). Survey of model-based reinforcement learning: Applications on robotics. *Journal of Intelligent & Robotic Systems*, *86*(2), 153-173.

Restrepo, G., & Villaveces, J. L. (2005). From trees (dendrograms and consensus trees) to topology. *Croatica chemica acta*, *78*(2), 275-281.

Rosset, S., Zhu, J., & Hastie, T. (2004). Boosting as a regularized path to a maximum margin classifier. *The Journal of Machine Learning Research*, *5*, 941-973.

Roy, S., Meena, T., & Lim, S. J. (2022). Demystifying supervised learning in healthcare 4.0: A new reality of transforming diagnostic medicine. *Diagnostics*, *12*(10), 2549.

Saadatfar, H., Khosravi, S., Joloudari, J. H., Mosavi, A., & Shamshirband, S. (2020). A new K-nearest neighbors classifier for big data based on efficient data pruning. *Mathematics*, *8*(2), 286-298.

Safia, M., Abbas, R., & Aslani, M. (2023). Classification of weather conditions based on supervised learning for swedish cities. *Atmosphere*, *14*(7), 1174.

Sakhnenko, A., O'Meara, C., Ghosh, K. J., Mendl, C. B., Cortiana, G., & Bernabé-Moreno, J. (2022). Hybrid classical-quantum autoencoder for anomaly detection. *Quantum Machine Intelligence*, *4*(2), 27-44.

Sinap, V. (2024a). A comparative study of loan approval prediction using machine learning methods. *Gazi University Journal of Science Part C: Design and Technology*, *12*(2), 644-663. https://doi.org/10.29109/gujsc.1455978

Sinap, V. (2024b). Comparative analysis of machine learning techniques for credit card fraud detection: Dealing with imbalanced datasets. *Turkish Journal of Engineering*, *8*(2), 196-208. https://doi.org/10.31127/tuje.1386127

Sinap, V. (2024c). Perakende sektöründe makine öğrenmesi algoritmalarının karşılaştırmalı performans analizi: Black Friday satış tahminlemesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, *27*(1), 65-90. https://doi.org/10.29249/selcuksbmyd.1401822

Stikic, M., Larlus, D., & Schiele, B. (2009, September). Multi-graph based semi-supervised learning for activity recognition. In *2009 International Symposium on Wearable Computers* (pp. 85-92). IEEE.

Su, M. Y. (2011). Real-time anomaly detection systems for Denial-of-Service attacks by weighted k-nearest-neighbor classifiers. *Expert Systems with Applications*, *38*(4), 3492-3498.

Tharwat, A., Gaber, T., Ibrahim, A., & Hassanien, A. E. (2017). Linear discriminant analysis: A detailed tutorial. *AI communications*, *30*(2), 169-190.

Tzeng, J., Lu, H. H. S., & Li, W. H. (2008). Multidimensional scaling for large genomic data sets. *BMC Bioinformatics*, *9*, 1-17.

Van der Maaten, L., & Hinton, G. (2008). Visualizing data using t-SNE. *Journal of Machine Learning Research*, *9*(11), 2579-2605.

Van Engelen, J. E., & Hoos, H. H. (2020). A survey on semi-supervised learning. *Machine learning*, *109*(2), 373-440.

Viquerat, J., Duvigneau, R., Meliga, P., Kuhnle, A., & Hachem, E. (2023). Policy-based optimization: single-step policy gradient method seen as an evolution strategy. *Neural Computing and Applications*, *35*(1), 449-467.

Wagener, T., & Kollat, J. (2007). Numerical and visual evaluation of hydrological and environmental models using the Monte Carlo analysis toolbox. *Environmental Modelling & Software*, *22*(7), 1021-1033.

Wen, S., Wei, H., Yang, Y., Guo, Z., Zeng, Z., Huang, T., & Chen, Y. (2019). Memristive LSTM network for sentiment analysis. *IEEE Transactions on Systems, Man, and Cybernetics: Systems*, *51*(3), 1794-1804.

Widrow, B., & Lehr, M. A. (1990). 30 years of adaptive neural networks: perceptron, madaline, and backpropagation. *Proceedings of the IEEE*, *78*(9), 1415-1442.

Xiao, T., Xia, T., Yang, Y., Huang, C., & Wang, X. (2015). Learning from massive noisy labeled data for image classification. In *Proceedings of the IEEE conference on computer vision and pattern recognition* (pp. 2691-2699).

Yan, L., Zheng, Y., & Cao, J. (2018). Few-shot learning for short text classification. *Multimedia Tools and Applications*, *77*, 29799-29810.

Yang, B. S., Di, X., & Han, T. (2008). Random forests classifier for machine fault diagnosis. *Journal of mechanical science and technology*, *22*, 1716-1725.

Yang, X., Song, Z., King, I., & Xu, Z. (2022). A survey on deep semi-supervised learning. *IEEE Transactions on Knowledge and Data Engineering*, *35*(9), 8934-8954.

Yin, S., Zhu, X., & Jing, C. (2014). Fault detection based on a robust one class support vector machine. *Neurocomputing*, *145*, 263-268.

Zhou, Z., Huang, G., Chen, H., & Gao, J. (2018). Automatic radar waveform recognition based on deep convolutional denoising auto-encoders. *Circuits, Systems, and Signal Processing*, *37*, 4034-4048.

Zoidi, O., Fotiadou, E., Nikolaidis, N., & Pitas, I. (2015). Graph-based label propagation in digital media: A review. *ACM Computing Surveys (CSUR)*, *47*(3), 1-35.

Zoph, B., Ghiasi, G., Lin, T. Y., Cui, Y., Liu, H., Cubuk, E. D., & Le, Q. (2020). Rethinking pre-training and self-training. *Advances in Neural Information Processing Systems*, *33*, 3833-3845.

Zou, H., Hastie, T., & Tibshirani, R. (2006). Sparse principal component analysis. *Journal of Computational and Graphical Statistics*, *15*(2), 265-286.

KAYNAKLAR

Al-Shdifat, A., Emmanouilidis, C., & Starr, A. (2020). Context-Awareness in Internet of Things—Enabled Monitoring Services. Içinde J. P. Liyanage, J. Amadi-Echendu, & J. Mathew (Ed.), *Engineering Assets and Public Infrastructures in the Age of Digitalization* (ss. 889-896). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-48021-9_98

Altenburger, R. (2023). Artificial Intelligence: Management Challenges and Responsibility. Içinde R. Schmidpeter & R. Altenburger (Ed.), *Responsible Artificial Intelligence* (ss. 1-8). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-031-09245-9_1

Augusto, J. C. (2022). Contexts and Context-awareness Revisited from an Intelligent Environments Perspective. *Applied Artificial Intelligence*, *36*(1), 2008644. https://doi.org/10.1080/08839514.2021.2008644

Baldauf, M., Dustdar, S., & Rosenberg, F. (2007). A survey on context-aware systems. *International Journal of Ad Hoc and Ubiquitous Computing*, *2*(4), 263. https://doi.org/10.1504/IJAHUC.2007.014070

Bettini, C. (2022). Keynote: Sensing human activities: challenges and opportunities. *2022 IEEE International Conference on Pervasive Computing and Communications Workshops and other Affiliated Events (PerCom Workshops)*, 1-1. https://doi.org/10.1109/PerComWorkshops53856.2022.9775196

Bouaita, A., Kissoum, Y., & Mazouzi, S. (2022). The Multi Agent Nets Architecture as Base for Modelling Smart Home for Elderly. *2022 International Symposium on iNnovative Informatics of Biskra (ISNIB)*, 1-6. https://doi.org/10.1109/ISNIB57382.2022.10076104

Cabrera, O., Oriol, M., Franch, X., & Marco, J. (2021). A context-aware monitoring architecture for supporting system adaptation and reconfiguration. *Computing*, *103*(8), 1621-1655. https://doi.org/10.1007/s00607-021-00923-z

Chakrabarti, B., Jain, A., Nagpal, P., & Rout, J. K. (2023). A spatiotemporal context aware hierarchical model for corporate bankruptcy prediction. *Multimedia Tools and Applications*, *83*(10), 28281-28303. https://doi.org/10.1007/s11042-023-15353-6

Chen, H., Dou, Z., Zhu, Y., Cao, Z., Cheng, X., & Wen, J.-R. (2022). Enhancing User Behavior Sequence Modeling by Generative Tasks for Session Search. *Proceedings of the 31st ACM International Conference on Information & Knowledge Management*, 180-190. https://doi.org/10.1145/3511808.3557310

Chenaru, O., Mocanu, S., Dobrescu, R., & Nicolae, M. (2022). Enhancing Antifragile Performance of Manufacturing Systems through Predictive Maintenance. *Applied Sciences*, *12*(23), 11958. https://doi.org/10.3390/app122311958

Cho, T. H. (2020). Simulation Methodology-Based Context-Aware Architecture Design for Behavior Monitoring of Systems. *Symmetry*, *12*(9), 1568. https://doi.org/10.3390/sym12091568

Del Carmen Rodríguez-Hernández, M., & Ilarri, S. (2021). AI-based mobile context-aware recommender systems from an information management perspective: Progress and directions. *Knowledge-Based Systems*, *215*, 106740. https://doi.org/10.1016/j.knosys.2021.106740

Denning, P. J., & Arquilla, J. (2022). The context problem in artificial intelligence. *Communications of the ACM*, *65*(12), 18-21. https://doi.org/10.1145/3567605

Department of Computer Engineering, AVCOE, Ahmednagar, India, & Hase, S. K. (2013). A survey on context aware system & intelligent Middleware's. *IOSR Journal of Computer Engineering*, *15*(3), 26-29. https://doi.org/10.9790/0661-1532629

Enamamu, T. S. (2022). Intelligent Authentication Framework for Internet of Medical Things (IoMT). Içinde S. Misra & C. Arumugam (Ed.), *Illumination of Artificial Intelligence in Cybersecurity and Forensics* (C. 109, ss. 97-121). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-93453-8_5

Gandodhar, P. S., & Chaware, S. M. (2018). Context Aware Computing Systems: A survey. *2018 2nd International Conference on I-SMAC (IoT in Social, Mobile, Analytics and Cloud) (I-SMAC) I-SMAC (IoT in Social, Mobile, Analytics and Cloud) (I-SMAC), 2018 2nd International Conference on*, 605-608. https://doi.org/10.1109/I-SMAC.2018.8653786

Gupta, S., & Rhyner, J. (2022). Mindful Application of Digitalization for Sustainable Development: The Digitainability Assessment Framework. *Sustainability*, *14*(5), 3114. https://doi.org/10.3390/su14053114

Hoareau, C., & Satoh, I. (2009). Modeling and Processing Information for Context-Aware Computing: A Survey. *New Generation Computing*, *27*(3), 177-196. https://doi.org/10.1007/s00354-009-0060-5

Huang, G.-L., Zaslavsky, A., Loke, S. W., Abkenar, A., Medvedev, A., & Hassani, A. (2023). Context-Aware Machine Learning for Intelligent Transportation Systems: A Survey. *IEEE Transactions on Intelligent Transportation Systems*, *24*(1), 17-36. https://doi.org/10.1109/TITS.2022.3216462

Javed, A. R., Khan, H. U., Alomari, M. K. B., Sarwar, M. U., Asim, M., Almadhor, A. S., & Khan, M. Z. (2023). Toward explainable AI-empowered cognitive health assessment. *Frontiers in Public Health*, *11*, 1024195. https://doi.org/10.3389/fpubh.2023.1024195

Jiang, N., Liu, X., Liu, H., Lim, E. T. K., Tan, C.-W., & Gu, J. (2023). Beyond AI-powered context-aware services: The role of human–AI collaboration. *Industrial Management & Data Systems*, *123*(11), 2771-2802. https://doi.org/10.1108/IMDS-03-2022-0152

Kang, J., Kim, S., & Yoon, Y. (2023). The Strategy of Digital Twin Convergence Service based on Metavers. *2023 IEEE/ACIS 21st International Conference on Software Engineering Research, Management and Applications (SERA)*, 326-330. https://doi.org/10.1109/SERA57763.2023.10197772

Khan, S. D., & Basalamah, S. (2023). Multi-Scale and Context-Aware Framework for Flood Segmentation in Post-Disaster High Resolution Aerial Images. *Remote Sensing*, *15*(8), 2208. https://doi.org/10.3390/rs15082208

Liu, H., Tong, Y., Han, J., Zhang, P., Lu, X., & Xiong, H. (2022). Incorporating Multi-Source Urban Data for Personalized and Context-Aware Multi-Modal Transportation Recommendation. *IEEE Transactions on Knowledge and Data Engineering*, *34*(2), 723-735. https://doi.org/10.1109/TKDE.2020.2985954

Mukhopadhyay, A., Remanidevi Devidas, A., Rangan, V. P., & Ramesh, M. V. (2024). A QoS-Aware IoT Edge Network for Mobile Telemedicine Enabling In-Transit Monitoring of Emergency Patients. *Future Internet*, *16*(2), 52. https://doi.org/10.3390/fi16020052

Müller, M., Dupuis, A., Zeulner, T., Vazquez, I., Hagerer, J., & Gloor, P. A. (2024). Predicting Team Well-Being through Face Video Analysis with AI. *Applied Sciences*, *14*(3), 1284. https://doi.org/10.3390/app14031284

Oprea, E. M., Moisescu, M. A., & Caramihai, S. I. (2021). Context Awareness in Enterprise Systems Design. *2021 23rd International Conference on Control Systems and Computer Science (CSCS)*, 280-286. https://doi.org/10.1109/CSCS52396.2021.00053

Park, H. (2022). AMA Challenges in AI Ethics and Neuroscience—Considerations for Implementing Moral Judgment Algorithm -. *Journal of Ethics Education Studies*, *64*, 91-114. https://doi.org/10.18850/JEES.2022.64.04

Patel, H., Prasad Vemuri, V., Kaur, J., Kumar, G. M. P., Tejpal Moharekar, T., & Kalyan Chakravarthi, M. (2023). Enhancing Student Support and Engagement with Natural Language Processing in Academic Chatbot's. *2023 10th IEEE Uttar Pradesh Section International Conference on Electrical, Electronics and Computer Engineering (UPCON)*, 354-358. https://doi.org/10.1109/UPCON59197.2023.10434637

Qadeer, A., & Lee, M. J. (2023). HRL-Edge-Cloud: Multi-Resource Allocation in Edge-Cloud based Smart-StreetScape System using Heuristic Reinforcement Learning. *Information Systems Frontiers*. https://doi.org/10.1007/s10796-022-10366-2

Rahmani, M. H., Weyn, M., & Berkvens, R. (2023). Low-Power and Cost-Effective Context Information Estimation for Wearables. *2023 IEEE International Conference on Pervasive Computing and Communications Workshops and other Affiliated Events (PerCom Workshops)*, 231-232. https://doi.org/10.1109/PerComWorkshops56833.2023.10150291

Rajendran, H., Bandara, H. M. R. T., Jayasekara, A. G. B. P., & Chandima, D. P. (2023). Context-aware Conversational Management System for Human-robot Interaction by Incorporating User Query-based Context Classification. *2023 IEEE 11th Region 10 Humanitarian Technology Conference (R10-HTC)*, 219-224. https://doi.org/10.1109/R10-HTC57504.2023.10461845

Reddy, V. S., & Debasis, K. (2023). DLSDHMS: Design of a deep learning-based analysis model for secure and distributed hospital management using context-aware sidechains. *Heliyon*, *9*(11), e22283. https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e22283

Rehman, A., Hassan, M. F., Hooi, Y. K., Qureshi, M. A., Shukla, S., Susanto, E., Rubab, S., & Abdel-Aty, A.-H. (2022). CTMF: Context-Aware Trust Management Framework for Internet of Vehicles. *IEEE Access*, *10*, 73685-73701. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2022.3189349

S, S., Gopal, V., Navulla, D., Seal, S., Sohail, M. A., & Anil Paul, G. (2023). Artificial Intelligence Assisted Service Marketing Using Deep Assisted Neural Network. *2023 International Conference on Research Methodologies in Knowledge Management, Artificial Intelligence and Telecommunication Engineering (RMKMATE)*, 1-5. https://doi.org/10.1109/RMKMATE59243.2023.10368772

Saleem, S., & Mehrotra, M. (2024). Context-Aware Transfer Learning Approach to Detect Informative Social Media Content for Disaster Management. *International Journal of Advanced Computer Science and Applications*, *15*(1). https://doi.org/10.14569/IJACSA.2024.0150167

Sheikh, H., Prins, C., & Schrijvers, E. (2023). Contextualization. Içinde H. Sheikh, C. Prins, & E. Schrijvers, *Mission AI* (ss. 179-209). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-031-21448-6_6

Shmelkin, I., Matusek, D., & Schill, A. (2023). Towards Role-Based Context-Aware Monitoring Systems. Içinde M. Ilchenko, L. Uryvsky, & L. Globa (Ed.), *Progress in Advanced Information and Communication Technology and Systems* (C. 548, ss. 3-34). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-031-16368-5_1

Shuai, L., Xueyan, Z., Xiaodong, S., Xiaohan, Y., Ruichun, T., & Qingyun, J. (2019). Survey on Context-aware Systems and Their Applications. *2019 IEEE 9th International Conference on Electronics Information and Emergency Communication (ICEIEC)*, 234-237. https://doi.org/10.1109/ICEIEC.2019.8784545

Silva, R. F., Carvalho, P., Rito Lima, S., Álvarez Sabucedo, L., Santos Gago, J. M., & Silva, J. M. C. (2019). An Ontology-Based Recommendation System for Context-Aware Network Monitoring. Içinde Á. Rocha, H. Adeli, L. P. Reis, & S. Costanzo (Ed.), *New Knowledge in Information Systems and Technologies* (C. 931, ss. 373-384). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-16184-2_36

Sorici, A., Olaru, A., Fonta, S., Szilard, E., & Florea, A. M. (2019). Towards Enabling Context-as-a-Service for Social Assistive Robotics. *2019 22nd International Conference on Control Systems and Computer Science (CSCS)*, 228-235. https://doi.org/10.1109/CSCS.2019.00045

Strang, T., & Linnhoff-Popien, C. (2004). *A context modeling survey*. Workshop Proceedings.

Sun, Y., Guo, Q., Zhao, S., Chandran, K., & Fathima, G. (2024). Context-Aware Augmented Reality Using Human–Computer Interaction Models. *Journal of Control and Decision*, *11*(1), 1-14. https://doi.org/10.1080/23307706.2022.2026260

Turgeman, L., Avrashi, Y., Vagner, G., Azaizah, N., & Katkar, S. (2022). Context-aware incremental clustering of alerts in monitoring systems. *Expert Systems with Applications*, *210*, 118489. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2022.118489

Vahdat-Nejad, H., Abbasi-Moud, Z., Eslami, S. A., & Mansoor, W. (2021). Survey on Context-Aware Healthcare Systems. *2021 IEEE 11th Annual Computing and Communication Workshop and Conference (CCWC)*, 1190-1196. https://doi.org/10.1109/CCWC51732.2021.9376138

Wasilewska, M., Kliks, A., Bogucka, H., Cichon, K., Ruseckas, J., Molis, G., Mackute-Varoneckiene, A., & Krilavicius, T. (2021). Artificial Intelligence for Radio Communication Context-Awareness. *IEEE Access*, *9*, 144820-144856. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2021.3119524

Xu, Y., Bhuiyan, M. Z. A., Wang, T., Zhou, X., & Singh, A. K. (2023). C-FDRL: Context-Aware Privacy-Preserving Offloading Through Federated Deep Reinforcement Learning in Cloud-Enabled IoT. *IEEE Transactions on Industrial Informatics*, *19*(2), 1155-1164. https://doi.org/10.1109/TII.2022.3149335

Zhang, J., Liu, Y., Mao, J., Ma, W., Xu, J., Ma, S., & Tian, Q. (2023). User Behavior Simulation for Search Result Re-ranking. *ACM Transactions on Information Systems*, *41*(1), 1-35. https://doi.org/10.1145/3511469

Zon, M., Ganesh, G., Deen, M. J., & Fang, Q. (2023). Context-Aware Medical Systems within Healthcare Environments: A Systematic Scoping Review to Identify Subdomains and Significant Medical Contexts. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *20*(14), 6399. https://doi.org/10.3390/ijerph20146399

KAYNAKÇA

Adzic, G., & Chatley, R. (2017). Serverless computing: Economic and architectural impact. In *Proceedings of the 2017 11th Joint Meeting on Foundations of Software Engineering* (ss. 884-889).

Alibaba Cloud. (2019). *Alibaba Cloud's Singles' Day*. Erişim adresi: https://www.alibabacloud.com/campaign/singles-day

Armbrust, M., Fox, A., Griffith, R., Joseph, A. D., Katz, R., Konwinski, A., ... & Zaharia, M. (2010). A view of cloud computing. *Communications of the ACM*, 53(4), 50-58.

Baldini, I., Castro, P., Chang, K., Cheng, P., Fink, S., Ishakian, V. & Suter, P. (2017). Serverless computing: Current trends and open problems. In *Research Advances in Cloud Computing* (ss. 1-20). Springer.

Bernstein, D., Ludvigson, E., Sankar, K., Diamond, S., & Morrow, M. (2009). Blueprint for the intercloud—Protocols and formats for cloud computing interoperability. In *2009 Fourth International Conference on Internet and Web Applications and Services* (ss. 328-336). IEEE.

Botta, A., Donato, W., Persico, V., & Pescapé, A. (2016). Integration of cloud computing and internet of things: A survey. *Future Generation Computer Systems*, 56, 684-700.

Buyya, R., Yeo, C. S., Venugopal, S., Broberg, J., & Brandic, I. (2009). Cloud computing and emerging IT platforms: Vision, hype, and reality for delivering computing as the 5th utility. *Future Generation Computer Systems*, 25(6), 599-616.

Castro, P., Ishakian, V., Muthusamy, V., & Slominski, A. (2019). The rise of serverless computing. *Communications of the ACM*, 62(12), 44-54.

Christidis, K., & Devetsikiotis, M. (2016). Blockchains and smart contracts for the internet of things. *IEEE Access*, 4, 2292-2303.

Deng, L. (2018). Artificial intelligence in the rising wave of deep learning: The historical path and future outlook. *IEEE Signal Processing Magazine*, 35(1), 180-185.

Foster, I., Zhao, Y., Raicu, I., & Lu, S. (2008). Cloud computing and grid computing 360-degree compared. In *Grid Computing Environments Workshop, 2008. GCE'08* (ss. 1-10). IEEE.

Furht, B., & Escalante, A. (2010). *Handbook of Cloud Computing*. Springer.

Garg, S. K., Versteeg, S., & Buyya, R. (2013). A framework for ranking of cloud computing services. *Future Generation Computer Systems*, 29(4), 1012-1023.

Hazelwood, K. M., Bird, S., Brooks, D., Chou, E., Dally, W., Deng, J., ... & Xie, P. (2018). Applied machine learning at Facebook: A datacenter infrastructure perspective. In *2018 IEEE International Symposium on High Performance Computer Architecture (HPCA)* (ss. 620-629). IEEE.

Izrailevsky, Y. (2016). *Lessons Netflix learned from the AWS outage*. Erişim adresi: https://netflixtechblog.com

JP Morgan. (2020). *Cloud Computing for Financial Institutions*. Erişim adresi: https://www.jpmorgan.com

Leavitt, N. (2009). Is cloud computing really ready for prime time? *Computer*, 42(1), 15-20.

Lynn, T., Rosati, P., Lejeune, A., & Emeakaroha, V. C. (2017). A preliminary review of enterprise serverless cloud computing (function-as-a-service) platforms. In *2017 IEEE International Conference on Cloud Computing Technology and Science (CloudCom)* (ss. 162-169). IEEE.

Marinescu, D. C. (2017). *Cloud Computing: Theory and Practice*. Elsevier.

Marr, B. (2018). *How AI and machine learning are transforming healthcare*. Forbes. Erişim adresi: https://www.forbes.com

Mayo Clinic. (2018). *Mayo Clinic and Google Cloud: Using AI for healthcare*. Erişim adresi: https://www.mayoclinic.org

McCarthy, J. (1961). Speech at MIT Centennial.

Mell, P., & Grance, T. (2011). *The NIST definition of cloud computing*. National Institute of Standards and Technology. https://doi.org/10.6028/NIST.SP.800-145

Rimal, B. P., Choi, E., & Lumb, I. (2009). A taxonomy and survey of cloud computing systems. In *2009 Fifth International Joint Conference on INC, IMS and IDC* (ss. 44-51). IEEE.

Satyanarayanan, M. (2017). The emergence of edge computing. *Computer*, 50(1), 30-39.

Shi, W., Cao, J., Zhang, Q., Li, Y., & Xu, L. (2016). Edge computing: Vision and challenges. *IEEE Internet of Things Journal*, 3(5), 637-646.

Singh, S., & Chatterjee, K. (2017). Blockchain technology in cloud computing: A systematic review. *Future Generation Computer Systems*, 79, 88-96.

Subashini, S., & Kavitha, V. (2011). A survey on security issues in service delivery models of cloud computing. *Journal of Network and Computer Applications*, 34(1), 1-11.

Sun, J., Chang, V., Ramachandran, M., Sun, Z., & Li, Y. (2014). Efficient data processing framework for cloud and big data analytics. *IEEE Transactions on Cloud Computing*, 6(3), 597-608.

Vaquero, L. M., Rodero-Merino, L., Caceres, J., & Lindner, M. (2008). A break in the clouds: Towards a cloud definition. *ACM SIGCOMM Computer Communication Review*, 39(1), 50-55.

Yu, W., Li, D., Tian, F., & Ma, L. (2017). An edge computing framework for real-time data processing in the Internet of Things. In *2017 IEEE International Conference on Computer and Communications (ICCC)* (ss. 168-174). IEEE.

Zhang, Q., Cheng, L., & Boutaba, R. (2010). Cloud computing: State-of-the-art and research challenges. *Journal of Internet Services and Applications*, 1(1), 7-18.

Zhang, Y., & Jacobsen, H. A. (2018). Towards dependable, scalable, and pervasive distributed ledgers with blockchains. In *Proceedings of the 38th IEEE International Conference on Distributed Computing Systems (ICDCS)* (ss. 1138-1148). IEEE.

Zhou, M., Zhang, R., Xie, W., Qian, W., & Zhou, A. (2010). Security and privacy in cloud computing: A survey. In *2010 Sixth International Conference on Semantics, Knowledge and Grids* (ss. 105-112). IEEE.

Zissis, D., & Lekkas, D. (2012). Addressing cloud computing security issues. *Future Generation Computer Systems*, 28(3), 583-592.

KAYNAKÇA

Ahmed, R.. ve Zhang, Y. (2020). Temperature Sensing in Cyber-Physical Systems. *Sensors Journal,* 14(5), 210-220

Astrom, K. J., ve Kumar, P. R. (2014). Control: A Perspective., *Automatica,* 50(1), 3-43

Baykar. (2022). Bayraktar TB2: An operational success story. Baykar Defense. https://www.baykardefense.com/tb2 (E.T.: 20.08.2024).

BDI. (2019). *Cybersecurity in Germany: Challenges and Solutions*. Berlin: BDI, 67.

Blanco, C., ve Stern, J. (2018). Equifax Data Breach: A Report on the Costs and Consequences. *Journal of Cybersecurity,* 182.

BMLV. (2020). Cyber Innovation Hub. Federal Ministry of Defence. https://www.bmlv.gv.at/en (E.T.: 20.08.2024).

Bundesregierung. (2016). Germany's Cybersecurity Strategy. Berlin: Federal Ministry of the Interior, 31.

Canadian Department of National Defence. (2021). Defence Innovation Strategy. Government of Canada. https://www.canada.ca/en/department-national-defence.html (E.T.: 20.08.2024).

Chen, Y., Zhang, Y., ve Xu, H. (2023). Cyber-Physical Systems: Concepts and Applications. *IEEE Transactions on Industrial Informatics,* 19(2), 1105-1113.

European Commission. (2024). Digital Europe Programme: Investing in Digital Transformation. https://ec.europa.eu/digital-strategy/our-policies/digital-europe-programme_en (E.T.: 20.08.2024).

FireEye. (2018). APT10: A Chinese Cyber Espionage Group's Global Reach. FireEye Intelligence Report, 53.

French Ministry of Armed Forces. (2021). Military Programming Law 2019-2025. Government of France. https://www.defense.gouv.fr (E.T.: 20.08.2024).

Greenberg, A. (2018). The untold story of NotPetya, the most devastating cyberattack in history. *Wired*, 12.

He, Z., ve Wu, Q. (2018). Cyber-physical systems: Concepts, architectures, and applications. *Journal of Network and Computer Applications,* 103, 85-95.

Herjavec Group. (2020). Cybersecurity Ventures: 2020 Cybersecurity Market Report. San Francisco: Cybersecurity Ventures.

Ibtihaj A., Zarrar M. K., Takreem S., Saad R. (2018). Security Aspects of Cyber Physical Systems, *1st International Conference on Computer Applications ve Information Security (ICCAIS)*

Italian Ministry of Defence. (2020). Defence and Cybersecurity. Government of Italy. https://www.difesa.it (E.T.: 20.08.2024).

Jones, P. (2022). Advanced Magnetometers for Navigation Systems. *IEEE Transactions on Instrumentation*, 11(4), 675-690.

Kahn, J. (2021). The future of autonomous systems in military operations. *Journal of Defense Research*, 14(3), 45-59.

Krebs, B. (2014). The Sony Hack: A timeline. Krebs on Security, 15.

Kumar, A., Ranjan, P., ve Kumar, P. (2023). Wireless communication protocols for cyber-physical systems: A survey. *Journal of Ambient Intelligence and Humanized Computing*, 14(2), 1021-1040.

Kumar, A., Singh, R.. ve Patel, S. (2023). Modern Actuators in Cyber-Physical Systems. *Journal of Automation and Control Engineering*, 11(5), 1025-1030.

Kumar, R., Patel, H., ve Shah, S. (2017). WannaCry: The ransomware that shook the world. Journal of Cyber Security, 1027.

Kumar, R., Singh, P., ve Dutta, R. (2023). Cyber-Physical Systems in Smart Manufacturing: A Review. *Journal of Manufacturing Systems*, 65, 257-268.

Kumar, S., Lee, J., ve Zhao, W. (2023). Gyroscopic Sensors in Autonomous Systems. Robotics *and Automation Magazine,* 29(2), 44-55.

Langner, R. (2011). Stuxnet: Dissecting a cyberwarfare weapon. IEEE Security ve Privacy, 9.

Laskai, L. (2017). China's Cybersecurity Law: What You Need to Know. *Council on Foreign Relations*, 89.

Lee, D., Park, S., ve Kim, J. (2023). Humidity Sensors in Agricultural SFS Applications. *Smart Farming Journal, 12(3),* 175-190.

Lee, E. A. (2008). Cyber-physical systems: Design challenges. *2008 11th IEEE International Symposium on Object and Component-Oriented Real-Time Distributed Computing (ISORC)*, 363-369.

Lee, M. (2020). Pneumatic Systems in Industry. *Journal of Industrial Technology*, 29(3), 130-140.

Li, H. ve Wang, Y. (2020). Cyber-physical systems in China's military modernization. *Journal of Strategic Studies,* 43(2), 321-342.

Liang, W. (2020). The Economic Impact of Cyberattacks in China. *Journal of Asian Economics*, 212

Marczak, B., Scott-Railton, J., ve Paxson, V. (2015). The Great Cannon: Analyzing China's Online Weaponry. *Citizen Lab Report*, 126.

Mayer, B. (2016). Germany's Bundestag Hack: A Case Study. *International Journal of Cybersecurity*, 23.

Meyer, P. (2020). The role of AI in military operations. *Journal of Defense Studies,* 15(4), 25-40.

Miller, T. (2023). Image Sensors in Surveillance Systems. *Journal of Optical Engineering*, 19(7), 530-540.

Ministry of Defense of Japan. (2021). Cyber Defense Strategy. Government of Japan. https://www.mod.go.jp/en (E.T.: 20.08.2024).

Ministry of Electronics and Information Technology, India. (2024). Budget for Cyber-Physical Systems Development. https://meity.gov.in/content/budget-2024 (E.T.: 20.08.2024).

Niemann, W., Naderpour, M. ve Behnke, M. (2021). Actuators in cyber-physical systems: Design and implementation challenges. *Journal of Control Engineering and Technology*, 10(4), 195-205.

Nohl, K., ve Kühn, S. (2018). Germanwings Cyber Attack: Implications and Responses. *Aviation Security Journal,* 172.

OECD Digital Economy Outlook 2024. (2024). Paris: OECD Publishing

Petrov, A. (2019). The role of cyber-physical systems in modern warfare. *Military Technology*, 43(1), 15-28.

Poulsen, K. (2000). Mafiaboy faces 64 charges in net attacks. *SecurityFocus*,

Rad C., Hancu O., Takacs I. ve Gheorghe O., "Smart Monitoring of Potato Crop: A Cyber-Physical System Architecture Model in the Field of Precision Agriculture". *Conference Agriculture for Life,* 6: 2015 s.73–79.

Russian Federation. (2016). *National Information Security Doctrine*. Moscow: Russian Federation,

Smith, J. (2021). Hydraulic Actuators: Fundamentals and Applications. *International Journal of Mechanical Engineering,* 10(2), 50-60.

Smith, J., Brown, A., ve Wilson, E. (2023). The Role of Accelerometers in Vehicle Safety Systems. *Automotive Engineering*, 30(8), 1025-1032.

Spafford, E. H. (1989). The Internet worm program: An analysis. Purdue Technical Report CSD-TR-823, 19.

State Council of China. (2024). Investment in Cyber-Physical Systems. https://www.gov.cn/zhengce/content/2024/01/01/20240101_1000000.htm (E.T.: 20.08.2024).

Stojmenovic, I. ve Wen, S. (2014). The rise of cyber-physical systems: A survey. *IEEE Internet of Things Journal,* 1(1), 4-17. https://doi.org/10.1109/JIOT.2014.2311750

U.S. Department of Energy. (2023). Cyber-Physical Systems Funding Announcement. https://www.energy.gov/articles/cyber-physical-systems-funding-announcement (E.T.: 20.08.2024).

UK MoD. (2022). Cyber Strategy 2022. Ministry of Defence, United Kingdom. https://www.gov.uk/government/publications/cyber-strategy-2022 (E.T.: 20.08.2024).

US Department of Defense. (2021). Integrated Adaptive Security: A Defense Approach. https://www.defense.gov/ (E.T.: 20.08.2024).

Wang, X., Xu, Z. ve Li, L. (2023). A Survey on Cyber-Physical Systems: Challenges and Future Directions. *ACM Transactions on Cyber-Physical Systems*, 7(1), 1-20.

Williams, R.. ve Brown, M. (2021). Pressure Sensing Technologies. *Journal of Mechanical Engineering*, 10(6), 320-330

Yao, J., Li, S. ve Wang, Q. (2024). The Role of Cyber-Physical Systems in Smart Cities. *Journal of Urban Technology*, 31(1), 41-58.

Zetter, K. (2021). Inside the SolarWinds hack: What went wrong and why it matters. The Atlantic, 108

Zhang, T., Xu, W. Ve Chen, S. (2022). Advances in Cyber-Physical Systems: Technologies and Applications. *Future Generation Computer Systems*, 131, 181-193.

KAYNAKÇA

Al-Kasasbeh, O. M. (2022). The Emergence of Digital Economy and New Business Models in the Era of Digital Transformation. Dr. T. Türsoy (Ed.), *New Innovations in Economics, Business and Management* Vol. 7 (ss. 161-168). Book Publisher International (a part of SCIENCEDOMAIN International). https://doi.org/10.9734/bpi/niebm/v7/15546D

Al-Mekhlal, M., Al-Buraik, M., & Al-Lubli, M. (2023). Digital Transformation: AI-Powered Bot Solutions and Automation for Customer Services. 2023 International Conference on Digital Applications, *Transformation & Economy (ICDATE)*, 1-7. https://doi.org/10.1109/ICDATE58146.2023.10248458

Bachmann, P., Bucher, E., Buhmann, A., Castelló, I., Colleoni, E., Fieseler, C., Illia, L., Romenti, S., & Zyglidopoulos, S. C. (2022). AI Text Agents: Spring of Hope or Winter of Despair for Business and Society? *Academy of Management Proceedings*, 2022(1), 14153. https://doi.org/10.5465/AMBPP.2022.14153symposium

Baier, L., Jöhren, F., & Seebacher, S. (2019). *Challenges in the Deployment and Operation of Machine Learning in Practice*. 1.

Belous, M., Amfim, A., & Simion, V.-E. (2023). Food Defnse, Food Safety And Food Industry. *Scientific Papers Journal Veterınary Serıes*, 66(3), 44-47. https://doi.org/10.61900/SPJVS.2023.03.08

Bruzzone, A. A. (2022). Advanced Reconfigurable Machine Tools for a New Manufacturing Business Model. Içinde A.-L. Andersen, R. Andersen, T. D. Brunoe, M. S. S. Larsen, K. Nielsen, A. Napoleone, & S. Kjeldgaard (Ed.), Towards Sustainable Customization: Bridging Smart Products and Manufacturing Systems (ss. 47-54). *Springer International Publishing*. https://doi.org/10.1007/978-3-030-90700-6_4

Cardoso Silva, L., Rezende Zagatti, F., Silva Sette, B., Nildaimon Dos Santos Silva, L., Lucredio, D., Furtado Silva, D., & De Medeiros Caseli, H. (2020). Benchmarking Machine Learning Solutions in Production. *19th IEEE International Conference on Machine Learning and Applications (ICMLA)*, 626-633. https://doi.org/10.1109/ICMLA51294.2020.00104

Deloitte. (2023). Foodservice Market Monitor. https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/it/Documents/consumer-business/deloitte-foodservice-market-monitor-2023.pdf

Duparc, E., Möller, F., Jussen, I., Stachon, M., Algac, S., & Otto, B. (2022). Archetypes of open-source business models. *Electronic Markets*, 32(2), 727-745. https://doi.org/10.1007/s12525-022-00557-9

Glachant, J.-M. (2021). New business models in the electricity sector. İçinde J.-M. Glachant, P. L. Joskow, & M. G. Pollitt (Ed.), *Handbook on Electricity Markets. Edward Elgar Publishing*. https://doi.org/10.4337/9781788979955.00024

Govil, N., Saurakhia, M., Agnihotri, P., Shukla, S., & Agarwal, S. (2020). Analyzing the Behaviour of Applying Agile Methodologies & DevOps Culture in e-Commerce Web Application. *4th International Conference on Trends in Electronics and Informatics* (ICOEI)(48184), 899-902. https://doi.org/10.1109/ICOEI48184.2020.9142895

Hewage, N., & Meedeniya, D. (2022). *Machine learning operations: A survey on MLOps tool support.* arXiv preprint arXiv:2202.10169.

Işın, T., Topcu, M. K., & Çömlek, O. (2024). Tıbbi İnovasyon Girişimciliğinde Alternatif Finansman Modeli olarak İş Melekleri. *Akademik Açı*, 4(1), 77-124.

Kacicka, G. (2024). Innovatıve Busıness Model For Food Industry Enterprıses Operatıng In Condıtıons Of Global Destructıve Processes In The Economy. *Kyiv Economic Scientific Journal*, 4, 98-107. https://doi.org/10.32782/2786-765X/2024-4-14

Lefranc, G. (2023). Trends in Robotics Management and Business Automation. Içinde G. Giannattasio, E. Kongar, M. Dabić, C. Desmond, M. Condry, S. Koushik, & R. Saracco (Ed.), *IEEE Technology and Engineering Management Society Body of Knowledge (TEMSBOK)* (1. bs, ss. 265-288). Wiley. https://doi.org/10.1002/9781119987635.ch16

Liu, K. (2016). A Seamless Food Safety Supervision System of Edible Agricultural Products. *Advance Journal of Food Science and Technology*, 10(8), 552-557. https://doi.org/10.19026/ajfst.10.2182

Matzler, K., Von Den Eichen, S. F., Stoiber, K., Hautz, J., & Stadler, C. (2023). Open Strategy: Durch offene Strategieprozesse Geschäftsmodelle innovieren. Organisations beratung, Supervision, Coaching. https://doi.org/10.1007/s11613-023-00859-7

Olutimehin, D. O., Ofodile, O. C., Ejibe, I., Odunaiya, O. G., & Soyombo, O. T. (2024). Implementıng Aı In Busıness Models: Strategıes For Effıcıency And Innovatıon. *International Journal of Management & Entrepreneurship Research*, 6(3), 863-877. https://doi.org/10.51594/ijmer.v6i3.940

Oluwatoyin, A. F., Abdul, A. A., Irabor, B. O., & Okeleke, E. C. (2023). Innovatıve Busıness Models Drıven By Aı Technologıes: A Revıew. *Computer Science & IT Research Journal*, 4(2), 85-110. https://doi.org/10.51594/csitrj.v4i2.608

Ramnani, S. (2024). Revolutionising Conventional Marketing with AI: Leveraging Machine Learning for Marketing. *Interantional journal of scientific research in engineering and management*, 08(01), 1-13. https://doi.org/10.55041/IJSREM28481

Riley, J. (2023). AI Powers the Digital Economy. *Ubiquity*, 2023(December), 1-10. https://doi.org/10.1145/3636478

Ruf, P., Madan, M., Reich, C., & Ould-Abdeslam, D. (2021). Demystifying MLOps and Presenting a Recipe for the Selection of Open-Source Tools. *Applied Sciences*, 11(19), 8861. https://doi.org/10.3390/app11198861

Stulp, F., Spranger, M., Listmann, K., Doncieux, S., Tenorth, M., Konidaris, G., & Abbeel, P. (2022). Innovation Paths for Machine Learning in Robotics [Industry Activities]. *IEEE Robotics & Automation Magazine*, 29(4), 141-144. https://doi.org/10.1109/MRA.2022.3213205

Tabassam, A. I. U. (2023). MLOps: A Step Forward to Enterprise Machine Learning (Versiyon 1). arXiv. https://doi.org/10.48550/ARXIV.2305.19298

Tingting, T., Min, W., Yu, Z., Yuting, Y., Jinling, L., & Jianming, S. (2017). Agricultural Products Quality and Safety Monitoring System Research Based On Supply Chain. Proceedings of the 2017 7th International Conference on Social Network, Communication and Education (SNCE 2017). *7th International Conference on Social Network, Communication and Education (SNCE 2017),* Shenyang, China. https://doi.org/10.2991/snce-17.2017.72

Velu, C. (2024). Business Model Innovation: A Blueprint for Strategic Change (1. bs). *Cambridge University Press*. https://doi.org/10.1017/9781009181709

Wang, L., Tian, X., Li, A., & Li, H. (2013). Machine Vision Applications in Agricultural Food Logistics. *Sixth International Conference on Business Intelligence and Financial Engineering*, 125-129. https://doi.org/10.1109/BIFE.2013.28

Widayanti, R., & Meria, L. (2023). Business Modeling Innovation Using Artificial Intelligence Technology. *International Transactions on Education Technology (ITEE)*, 1(2), 95-105. https://doi.org/10.33050/itee.v1i2.270

Wu, C., Haihong, E., & Song, M. (2020). An Automatic Artificial Intelligence Training Platform Based on Kubernetes. *Proceedings of the 2020 2nd International Conference on Big Data Engineering and Technology*, 58-62. https://doi.org/10.1145/3378904.3378921

Xu, H., Gan, W., Qi, Z., Wu, J., & Yu, P. S. (2024). Large Language Models for Education: A Survey (Versiyon 1). arXiv. https://doi.org/10.48550/ARXIV.2405.13001

Yao, K.-C., Lin, C.-L., & Pan, C.-H. (2024). Industrial Sustainable Development: The Development Trend of Programmable Logic Controller Technology.16(14), 6230. https://doi.org/10.3390/su16146230

Zhengxin, F., Yi, Y., Jingyu, Z., Yue, L., Yuechen, M., Qinghua, L., Xiwei, X., Jeff, W., Chen, W., Shuai, Z., & Shiping, C. (2023). MLOps Spanning Whole *Machine Learning Life Cycle: A Survey (Versiyon 1)*. arXiv. https://doi.org/10.48550/ARXIV.2304.07296

AIM Group, 2022, Adres: https://aimgroup.com/2022/06/21/stepstone-ceo-worker-shortage-presages-decades-long-crisis/, E.T: 16.08.2024

KAYNAKÇA

Aghili, S. M., Zheng, Z., & Wüthrich, R. (2020). Fabrication of low-cost molds for manufacturing of high precise micro parts by electroforming. *ECS Transactions*, *97*(7), 515-522. https://doi.org/10.1149/09707.0515ecst

Ait Baha, T., El Hajji, M., Es-Saady, Y., & Fadili, H. (2023). The power of personalization: A systematic review of personality-adaptive chatbots. *SN Computer Science*, *4*(5), 661. https://doi.org/10.1007/s42979-023-02092-6

Arora, N., Dreze, X., Ghose, A., Hess, J. D., Iyengar, R., Jing, B., Joshi, Y., Kumar, V., Lurie, N., Neslin, S., Sajeesh, S., Su, M., Syam, N., Thomas, J., & Zhang, Z. J. (2008). Putting one-to-one marketing to work: Personalization, customization, and choice. *Marketing Letters*, *19*(3-4), 305-321. https://doi.org/10.1007/s11002-008-9056-z

Bennett, R., & Rundel-Thiele, S. (2005). The brand loyalty life cycle: Implications for marketers. *Journal of Brand Management*, *12*(4), 250-263. https://doi.org/10.1057/palgrave.bm.2540221

Berthon, P., Pitt, L., Parent, M., & Berthon, J.-P. (2009). Aesthetics and ephemerality: Observing and preserving the luxury brand. *California Management Review*, *52*(1), 45-66. https://doi.org/10.1525/cmr.2009.52.1.45

Deloitte. (2015). *Made-to-order: The rise of mass personalisation* [Consumer Review]. Deloitte. https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/ch/Documents/consumer-business/ch-en-consumer-business-made-to-order-consumer-review.pdf

Dou, R., Huang, R., Nan, G., & Liu, J. (2020). Less diversity but higher satisfaction: An intelligent product configuration method for type-decreased mass customization. *Computers & Industrial Engineering*, *142*, 106336. https://doi.org/10.1016/j.cie.2020.106336

Gül Ünlü, D., & Zeybek, B. (2020). Sosyal medya fenomeni ve marka işbirliği: İşbirliği paylaşımlarına ilişkin instagram kullanıcı yorumları üzerinden bir değerlendirme. *AJIT-e: Online Academic Journal of Information Technology*, *11*(41), 72-95. https://doi.org/10.5824/ajite.2020.02.004.x

Harrison, A., & van Hoek, R. (2011). *Logistics management and strategy: Competing through the supply chain* (4. ed). Financial Times Prentice Hall.

Hildebrand, C., Häubl, G., & Herrmann, A. (2014). Product customization via starting solutions. *Journal of Marketing Research*, *51*(6), 707-725. https://doi.org/10.1509/jmr.13.0437

Holbrook, M. B., & Hirschman, E. C. (1982). The Experiential Aspects of Consumption: Consumer Fantasies, Feelings, and Fun. *Journal of Consumer Research*, *9*(2), 132. https://doi.org/10.1086/208906

Jin, X., Yu, S., Zheng, P., Liu, Q., & Xu, X. (2018). Cloud-based approach for smart product personalization. *Procedia CIRP*, *72*, 922-927. https://doi.org/10.1016/j.procir.2018.03.256

Kapferer, J.-N. (2014). The artification of luxury: From artisans to artists. *Business Horizons*, *57*(3), 371-380. https://doi.org/10.1016/j.bushor.2013.12.007

Kaplan, A. M., & Haenlein, M. (2006). Toward a parsimonious definition of traditional and electronic mass customization. *Journal of Product Innovation Management*, *23*(2), 168-182. https://doi.org/10.1111/j.1540-5885.2006.00190.x

Khrais, L. T. (2020). Role of artificial intelligence in shaping consumer demand in e-commerce. *Future Internet*, *12*(12), 226. https://doi.org/10.3390/fi12120226

Kumar, A. (2007). From mass customization to mass personalization: A strategic transformation. *International Journal of Flexible Manufacturing Systems*, *19*(4), 533-547. https://doi.org/10.1007/s10696-008-9048-6

Kwortnik, R. J., & Thompson, G. M. (2009). Unifying service marketing and operations with service experience management. *Journal of Service Research*, *11*(4), 389-406. https://doi.org/10.1177/1094670509333595

Li, C. (2016). When does web-based personalization really work? The distinction between actual personalization and perceived personalization. *Computers in Human Behavior*, *54*, 25-33. https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.07.049

McKinsey. (2021). *The value of getting personalization right—Or wrong—İs multiplying* [Araştırma Raporu]. https://www.mckinsey.com/capabilities/growth-marketing-and-sales/our-insights/the-value-of-getting-personalization-right-or-wrong-is-multiplying

Miceli, G. N., Ricotta, F., & Costabile, M. (2007). Customizing customization: A conceptual framework for interactive personalization. *Journal of Interactive Marketing*, *21*(2), 6-25. https://doi.org/10.1002/dir.20076

Mugge, R., Schoormans, J. P. L., & Schifferstein, H. N. J. (2009). Incorporating consumers in the design of their own products. The dimensions of product personalisation. *CoDesign*, *5*(2), 79-97. https://doi.org/10.1080/15710880802666416

Pallant, J., Sands, S., & Karpen, I. (2020). Product customization: A profile of consumer demand. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *54*, 102030. https://doi.org/10.1016/j.jretconser.2019.102030

Parra, D., & Brusilovsky, P. (2015). User-controllable personalization: A case study with SetFusion. *International Journal of Human-Computer Studies*, *78*, 43-67. https://doi.org/10.1016/j.ijhcs.2015.01.007

Pech, M., & Vrchota, J. (2022). The product customization process in relation to industry 4.0 and digitalization. *Processes*, *10*(3), 539. https://doi.org/10.3390/pr10030539

Persson, M., & Lantz, B. (2022). Effects of customization and product modularization on financial performance. *Journal of Engineering and Technology Management*, *65*, 101704. https://doi.org/10.1016/j.jengtecman.2022.101704

Pine, B. J. (1993). *Mass customization: The new frontier in business competition*. Harvard Business School Press.

Pine, B. J., & Gilmore, J. H. (1999). *The experience economy: Work is theatre & every business a stage*. Harvard Business School Press.

Polzehl, T., Cao, Y., Carmona, V., Liu, X., Hu, C., Iskender, N., Beyer, A., & Möller, S. (2022). Towards personalization by information savviness to improve user experience in customer service chatbot conversations. *Proceedings of the 17th International Joint Conference on Computer Vision, Imaging and Computer Graphics Theory and Applications*, 36-47. https://doi.org/10.5220/0010814200003124

Rosenberg, N. (1976). *Perspectives on technology*. Cambridge University Press. https://doi.org/10.1017/CBO9780511561313

Rzepka, C., Berger, B., & Hess, T. (2022). Voice assistant vs. Chatbot – Examining the fit between conversational agents' interaction modalities and information search tasks. *Information Systems Frontiers*, *24*(3), 839-856. https://doi.org/10.1007/s10796-021-10226-5

Schmitt, B. (1999). Experiential marketing. *Journal of Marketing Management*, *15*(1-3), 53-67. https://doi.org/10.1362/026725799784870496

Shukla, P. S., & Nigam, P. V. (2018). E- Shopping using mobile apps and the emerging consumer in the digital age of retail hyper personalization: An insight. *Pacific Business Review International*, *10*(10), 131-139.

Silva, K. G. G. H., Abeyasekare, W. A. P. S., Dasanayake, D. M. H. E., Nandisena, T. B., Kasthurirathna, D., & Kugathasan, A. (2021). Dynamic user interface personalization based on deep reinforcement learning. *2021 3rd International Conference on Advancements in Computing (ICAC)*, 25-30. https://doi.org/10.1109/ICAC54203.2021.9671076

Simonson, I. (2005). Determinants of customers' responses to customized ofers: Conceptual framework and research propositions. *Journal of Marketing*, *69*(1), 32-45. https://doi.org/10.1509/jmkg.69.1.32.55512

Solanki, S. (2022). Investigating the role of personalization in e-commerce: A study of customer satisfaction and purchase behaviour. *International Journal of Early Childhood Special Education*, *14*(4). https://doi.org/10.48047/intjecse/v14i4.423

Speicher, T., Ali, M., Venkatadri, G., Ribeiro, F. N., Arvanitakis, G., Benevenuto, F., Gummadi, K. P., Loiseau, P., & Mislove, A. (2018). Potential for discrimination in online targeted advertising. *Proceeding of Machine Learning Research*, *81*, 1-15. https://proceedings.mlr.press/v81/speicher18a.html

Steffens, J., Dinneen, J. D., Donner, S., & Potthoff, T. (2024). 'Alexa, play metal': Exploring music selection and personal information management via voice assistants. *Information Research an international electronic journal*, *29*(2), 50-70. https://doi.org/10.47989/ir292646

Suryawijaya, T. W. E., & Wardhani, M. F. (2023). *Tailoring the future of MSME marketing: A study on leveraging customer data for personalized experiences*. https://doi.org/10.20944/preprints202303.0245.v1

Tan, C., Hu, S. J., Chung, H., Barton, K., Piya, C., Ramani, K., & Banu, M. (2017). Product personalization enabled by assembly architecture and cyber physical systems. *CIRP Annals*, *66*(1), 33-36. https://doi.org/10.1016/j.cirp.2017.04.106

Trifts, V., & Aghakhani, H. (2019). Enhancing digital entertainment through personalization: The evolving role of product placements. *Journal of Marketing Communications*, *25*(6), 607-625. https://doi.org/10.1080/13527266.2018.1452046

Tseng, M. M., Jiao, R. J., & Wang, C. (2010). Design for mass personalization. *CIRP Annals*, *59*(1), 175-178. https://doi.org/10.1016/j.cirp.2010.03.097

Walls, A., Okumus, F., Wang, Y., & Kwun, D. J.-W. (2011). Understanding the consumer experience: An exploratory study of luxury hotels. *Journal of Hospitality Marketing & Management*, *20*(2), 166-197. https://doi.org/10.1080/19368623.2011.536074

Wasilewski, A., & Kolaczek, G. (2024). One Size Does Not Fit All: Multivariant User Interface Personalization in E-Commerce. *IEEE Access*, *12*, 65570-65582. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2024.3398192

Wattal, S., Telang, R., & Mukhopadhyay, T. (2009). Information personalization in a two-dimensional product differentiation model. *Journal of Management Information Systems*, *26*(2), 69-95. https://doi.org/10.2753/MIS0742-1222260204

Wolniak, R., & Grebski, W. (2023). The customization and personalization of product in Industry 4.0. *Scientific Papers of Silesian University of Technology Organization and Management Series*, *2023*(180). https://doi.org/10.29119/1641-3466.2023.180.38

Yang, C., Lan, S., Shen, W., Huang, G. Q., Wang, X., & Lin, T. (2017). Towards product customization and personalization in IoT-enabled cloud manufacturing. *Cluster Computing*, *20*(2), 1717-1730. https://doi.org/10.1007/s10586-017-0767-x

Yusnidar, Y., Yudhakusuma, D., & Sari, F. (2023). Personalized marketing strategy in digital business using data mining approach. *International Journal Software Engineering and Computer Science (IJSECS)*, *3*(2), 137-143. https://doi.org/10.35870/ijsecs.v3i2.1515

Zheng, P., Yu, S., Wang, Y., Zhong, R. Y., & Xu, X. (2017). User-experience based product development for mass personalization: A case study. *Procedia CIRP*, *63*, 2-7. https://doi.org/10.1016/j.procir.2017.03.122

Zollo, L., Rialti, R., Marrucci, A., & Ciappei, C. (2022). How do museums foster loyalty in tech-savvy visitors? The role of social media and digital experience. *Current Issues in Tourism*, *25*(18), 2991-3008. https://doi.org/10.1080/13683500.2021.1896487

KAYNAKÇA

Aamer, A., Zadeh, A., Mali, P., & Bolick, C. (2024). Emerging technologies and principle-based project management: a systematic literature review and research agenda. *Management Review Quarterly*, 1–51. https://doi.org/10.1007/s11301-024-00419-y

Agostinelli, S., Acitelli, G., Capece, M., & Mecella, M. (2022, September). A human-in-the-loop approach to support the segments compliance analysis. In *International Conference on Business Process Management* (pp. 200-214). Springer International Publishing.

Agrawal, R. R., Sharma, B., Gupta S., & Shinde, S. (2024). *Fundamental of robotic process automation* (RPA). Sun International Scientific Publications. https://doi.org/10.59646/rpa/225

Ahmed, S. R., Hussein, A. J., ALhashmi, L. Q., Al-Attar, B., Dheeb, S., Majeed, D. A., ... & Tawfeq, J. F. (2024, May). Computational intelligence in business management: strategies for innovation and optimization. In *2024 International Congress on Human-Computer Interaction, Optimization and Robotic Applications (HORA)* (pp. 1–8). IEEE.

Alkhater, N., Wills, G., & Walters, R. (2014, December). Factors influencing an organisation's intention to adopt cloud computing in Saudi Arabia. In *2014 IEEE 6th international conference on cloud computing technology and science* (pp. 1040–1044). IEEE.

Al-Malahmeh, H. (2023). The role of cloud computing in supporting decision making: Evidence from banking industry. *International Journal of Data and Network Science*, *7*(1), 131–140. https://doi.org/10.5267/j.ijdns.2022.11.009

Alshamaila, Y., Papagiannidis, S., & Li, F. (2013). Cloud computing adoption by SMEs in the north east of England: A multi-perspective framework. *Journal of Enterprise Information Management*, *26*(3), 250–275. https://doi.org/10.1108/17410391311325225

Amajuoyi, C. P., Nwobodo, L. T., & Adegbola, M. D. (2024). Transforming business scalability and operational flexibility with advanced cloud computing technologies. *Computer Science & IT Research Journal*, *5*(6), 1469-1487. https://doi.org/10.51594/csitrj.v5i6.1248

Bagheri, S., Ridley, G., & Williams, B. (2023). Organisational cyber resilience: management perspectives. *Australasian Journal of Information Systems*, *27*. https://doi.org/10.3127/ajis.v27i0.4183

Ballamudi, V. K. R. (2019). Artificial intelligence: Implication on management. *Global Disclosure of Economics and Business*, *8*(2), 105-118. https://doi.org/10.18034/gdeb.v8i2.540

Bédard, M., Leshob, A., Benzarti, I., Mili, H., Rab, R., & Hussain, O. (2024). A rule-based method to effectively adopt robotic process automation. *Journal of Software: Evolution and Process*, e2709. https://doi.org/10.1002/smr.2709

Brender, N., & Markov, I. (2013). Risk perception and risk management in cloud computing: Results from a case study of Swiss companies. *International Journal of Information Management*, 33 (5), 726-733. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2013.05.004.

Brock, J. K. U., & Von Wangenheim, F. (2019). Demystifying AI: What digital transformation leaders can teach you about realistic artificial intelligence. *California management review*, *61*(4), 110-134. https://doi.org/10.1177/1536504219865226

Bughin, J., Hazan, E., Ramaswamy, S., Chui, M., Allas, T., Dahlström, P., ... & Subramaniam, A. (2018). *Artificial intelligence: the next digital frontier?*. McKinsey Global Institute. https://www.mckinsey.com/~/media/McKinsey/Industries/Advanced%20Electronics/Our%20Insights/How%20artificial%20intelligence%20can%20deliver%20real%20value%20to%20companies/MGI-Artificial-Intelligence-Discussion-paper.ashx

Buha, V., Lečić, R., & Berezljev, L. (2024). Transformation of business under the influence of artificial intelligence. *Trendovi u poslovanju*, *12*(1), 9-19. https://doi.org/10.5937/trendpos2401007B

Bustamante, M., & Gandhi, N. (2018). *Human resources in the age of automation*. McKinsey&Company. https://www.mckinsey.com/capabilities/people-and-organizational-performance/our-insights/the-organization-blog/human-resources-in-the-age-of-automation

Caldera, C., Manni, V., & Valzano, L. S. (2019). The executive project as integrated model in relation to Industry 4.0. *TECHNE - Journal of Technology for Architecture and Environment*, (18), 110–119. https://doi.org/10.13128/techne-7517

Cegielski, C. G., Allison Jones-Farmer, L., Wu, Y., & Hazen, B. T. (2012). Adoption of cloud computing technologies in supply chains: An organizational information processing theory

approach. *The International Journal of Logistics Management*, *23*(2), 184-211. https://doi.org/10.1108/09574091211265350

Chen, C. P., & Zhang, C. Y. (2014). Data-intensive applications, challenges, techniques and technologies: A survey on Big Data. *Information sciences*, *275*, 314-347. https://doi.org/10.1016/j.ins.2014.01.015

Chowdhury, R. H. (2024). AI-driven business analytics for operational efficiency. *World Journal of Advanced Engineering Technology and Sciences*, *12*(02), 535-543. https://doi.org/10.30574/wjaets.2024.12.2.0329

Cihon, P., & Demirer, M. (2023, August 1). *How AI-powered software development may affect labor markets*. Brookings. https://www.brookings.edu/articles/how-ai-powered-software-development-may-affect-labor-markets/

Coppin, B. (2004). *Artificial intelligence illuminated*. Jones & Bartlett Learning.

Costa, D. A. D. S., Mamede, H. S., & Silva, M. M. D. (2022). Robotic Process Automation (RPA) adoption: a systematic literature review. *Engineering Management in Production and Services*, *14*(2), 1-12. https://doi.org/10.2478/emj-2022-0012

Craigen, D., Diakun-Thibault, N., & Purse, R. (2014). Defining cybersecurity. *Technology Innovation Management Review*, *4*(10), 13-21. https://doi.org/10.22215/timreview/835

Crosby, M., Pattanayak, P., Verma, S., & Kalyanaraman, V. (2016). Blockchain technology: Beyond bitcoin. *AIR Applied Innovation Review*, *2*, 6-19.

Davenport, H. T. (2020). İş dünyasında yapay zekanın durumu (S. Talay, Çev.). *Harvard Business Review Press - Dijital dönüşüm: yapay zeka* (ss. 7-18). Optimist Yayınları.

Davenport, T. H., & Ronanki, R. (2018). Artificial intelligence for the real world. *Harvard Business Review*, *96*(1), 108-116.

De Vass, T., Shee, H., & Miah, S. J. (2018). The effect of "Internet of Things" on supply chain integration and performance: An organisational capability perspective. *Australasian Journal of Information Systems*, *22*. https://doi.org/10.3127/ajis.v22i0.1734

Del Giudice, M. (2016). Discovering the Internet of Things (IoT) within the business process management: A literature review on technological revitalization. *Business Process Management Journal*, *22*(2), 263-270. https://doi.org/10.1108/BPMJ-12-2015-0173

Ekuma, K. (2024). Artificial intelligence and automation in human resource development: a systematic review. *Human Resource Development Review*, *23*(2), 199-229. https://doi.org/10.1177/15344843231224O

Fortune Business Insights (2024). *Big data analytics market size 2024-2032*. https://www.fortunebusinessinsights.com/big-data-analytics-market-106179

Fritz-Morgenthal, S., Hein, B., & Papenbrock, J. (2022). Financial risk management and explainable, trustworthy, responsible AI. *Frontiers in Artificial Intelligence*, *5*. https://doi.org/10.3389/frai.2022.779799

Fung, H. P. (2014). Criteria, use cases and effects of information technology process automation (ITPA). *Advances in Robotics & Automation*, *3*. https://ssrn.com/abstract=2588999

Ghoujdam, E. M., Chaabita, R., idamia, S., El khalif, El Alaoui, H., Zehraoui, K. (2024). An overview of AI and advanced algorithmic applications in financial risk. *International Journal of Innovative Science and Research Technology (IJISRT)*, *9*(5), 3039-3046. https://doi.org/10.38124/ijisrt/IJISRT24MAY2125

Grover, P., Kar, A. K., & Vigneswara Ilavarasan, P. (2018). Blockchain for businesses: A systematic literature review. In *Challenges and Opportunities in the Digital Era: 17th IFIP WG 6.11 Conference on e-Business, e-Services, and e-Society, I3E 2018, Kuwait City, Kuwait, October 30–November 1, 2018, Proceedings 17* (pp. 325-336). Springer International Publishing.

Gupta, P., Seetharaman, A., & Raj, J. (2013). The usage and adoption of cloud computing by small and medium businesses. *International Journal of Information Management*, *33*(5), 861-874. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2013.07.001

Gutierrez, A., Boukrami, E., & Lumsden, R. (2015). Technological, organisational and environmental factors influencing managers' decision to adopt cloud computing in the UK. *Journal of Enterprise Information Management*, *28*(6), 788-807. https://doi.org/10.1108/JEIM-01-2015-0001

Heyder, T., Passlack, N., & Posegga, O. (2023). Ethical management of human-AI interaction: Theory development review. *The Journal of Strategic Information Systems*, *32*(3), 101772. https://doi.org/10.1016/j.jsis.2023.101772

Hofacker, C. F., Malthouse, E. C., & Sultan, F. (2016). Big data and consumer behavior: imminent opportunities. *Journal of Consumer Marketing*, *33*(2), 89-97. https://doi.org/10.1108/jcm-04-2015-1399

Hwang, S., Shin, D., & Kim, J. (2022). Systematic review on identification and prediction of deep learning-based cyber security technology and convergence fields. *Symmetry*, *14*(4), 683. https://doi.org/10.3390/sym14040683

IBM (2024a). *What is Blockchain*. https://www.ibm.com/blockchain/what-is-blockchain. Available at https://www.ibm.com/blockchain/what-is-blockchain

IBM, (2024b). *What is robotic process automation (RPA)?*. https://www.ibm.com/topics/rpa

IBM, (2024c). *What is big data analytics?*. https://www.ibm.com/topics/big-data-analytics

Ionescu, L., & Andronie, M. (2021). Big data management and cloud computing: financial implications in the digital world. *SHS Web of Conferences*, *92*, 05010. https://doi.org/10.1051/shsconf/20219205010

Jain, R., & Jain, D. (2023, April). Revolutionizing Business Management: An Exploration of Emerging Technologies. In *International Research Conference on Emerging Technologies in Business Management (Forthcoming)*. http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4448305

Janiesch, C., Koschmider, A.,…, Zhang, L. (2020). The Internet of things meets business process management: A manifesto. *IEEE Systems, Man, and Cybernetics Magazine*, *6*(4), 34-44. https://doi.org/10.1109/MSMC.2020.3003135

Jiang, W., Legoria, J., Reichelt, K. J., & Walton, S. (2022). Firm use of cybersecurity risk disclosures. *Journal of Information Systems*, *36*(1), 151-180. https://doi.org/10.2308/ISYS-2020-067

Jiang, W., Xu, C., & Counts, R. W. (2024). Xbrl reporting in firms with data breach incidents. Journal of Corporate Accounting &Amp; Finance, *35*(3), 146-156. https://doi.org/10.1002/jcaf.22701

Kamal, C. R., Agnes, G., Jemima, L., & Chandrakala, M. (2024). Automation of business processes using robots in the fields of supply chain management, intelligent transportation, and logistics. *AI in Business: Opportunities and Limitations, 1*, 477-489. Springer Nature Switzerland.

Kimble, C., & Milolidakis, G. (2015). Big data and business intelligence: Debunking the myths. *Global Business and Organizational Excellence*, *35*(1), 23-34. https://doi.org/10.1002/joe.21642

Kumar, D. (2024). AI-driven automation in administrative processes: enhancing efficiency and accuracy. *International Journal of Engineering Science and Humanities*, *14*(Special Issue 1), 256-265. https://doi.org/10.62904/qg004437

Lacity, M., Willcocks, L. P., & Craig, A. (2016). Robotic process automation at Telefonica O2. *MIS Quarterly Executive*, *15*(1), 21-37. Corpus, ID: 35164529

Lee, D., Lee, S. H., Masoud, N., Krishnan, M. S., & Li, V. C. (2021). Integrated digital twin and blockchain framework to support accountable information sharing in construction projects. *Automation in Construction*, 127, 103688. https://doi.org/10.1016/j.autcon.2021.103688

Li, X., & Liu, L. (2018). A survey on the internet of things security. *Journal of Network and Computer Applications*, *88*, 10-28.

Liang, G., Cao, P., & Liu., Y. (2021) Optimization and simulation of labor resource management information platform based on internet of things. *Wirel Commun Mobile Comput*, 3031940, https://doi.org/10.1155/2021/3031940

Lin, Y. F., Chang, T. Y., Su, W. R., & Shang, R. K. (2021). IoT for environmental management and security governance: an integrated project in Taiwan. *Sustainability*, *14*(1), 217. https://doi.org/10.3390/su14010217

Liu, N., Shapira, P., & Yue, X. (2021). Tracking developments in artificial intelligence research: constructing and applying a new search strategy. *Scientometrics*, *126*(4), 3153-3192. https://doi.org/10.1007/s11192-021-03868-4

Low, C., Chen, Y., & Wu, M. (2011). Understanding the determinants of cloud computing adoption. *Industrial Management and Data Systems*, *111*(7), 1006-1023. https://doi.org/10.1108/02635571111161262

Madakam, S., Holmukhe, R. M., & Jaiswal, D. K. (2019). The future digital work force: robotic process automation (RPA). *JISTEM-Journal of Information Systems and Technology Management*, *16*, e201916001.

Magd, H., Ansari, M. S. A., & Negi, S. (2023). Impact of blockchain technology on operations and supply chain management performance. Proceedings of the *1st International Conference on Innovation in Information Technology and Business (ICIITB 2022)*, 22-35. https://doi.org/10.2991/978-94-6463-110-4_3

Maimun (2023). Evaluation of the use of cloud computing technology in managing organizational information systems. *Journal Informatic, Education and Management (JIEM)*, *5*(1), 21-25. https://doi.org/10.61992/jiem.v5i1.72

Manyika, J., Chui, M., Brown, B., Bughin, J., Dobbs, R., Roxburgh, C., & Byers, A. H. (2011). *Big data: The next frontier for innovation, competition and productivity*. Technical report, McKinsey Global Institute

Marciniak, P. (2024). Business robot farm management in the Robotic Process Automation (RPA). *Management*, 28(1), 165-189. https://doi.org/10.58691/man/190214

McAfee, A., & Brynjolfsson, E., (2012). Big data: the management revolution. Harvard Business Review. *90*(10), 61-68.

McGrath, A. (2024). *10 ways artificial intelligence is transforming operations management*. IBM. https://www.ibm.com/blog/ai-in-operations-management/

McKinsey&Company. (2017). *The value of robotic process automation: An interview with Professor Leslie Willcocks*. https://www.mckinsey.com/~/media/McKinsey/Industries/Financial%20Services/Our%20Insights/The%20value%20of%20robotic%20process%20automation/The-value-of-robotic-process-automation.ashx

Moderno, O. B. D. S., Braz, A. C., & Nascimento, P. T. D. S. (2024). Robotic process automation and artificial intelligence capabilities driving digital strategy: a resource-based view. *Business Process Management Journal*, *30*(1), 105-134. https://doi.org/10.1108/BPMJ-08-2022-0409

Morandini, S., Fraboni, F., De Angelis, M., Puzzo, G., Giusino, D., & Pietran-toni, L. (2023). The impact of artificial intelligence on workers' skills: Upskilling and reskilling in organisations. *Informing Science*, *26*, 39-68. https://doi.org/10.28945/5078

Nardo, C. D. (2021). *RPA: the support of automation to the Business Process Management*. Deltalogix-Knowledge Translation for Business Leaders. https://deltalogix.blog/en/2021/04/21/rpa-the-support-of-automation-to-the-business-process-management/

Ng, K. K., Chen, C. H., Lee, C. K., Jiao, J. R., & Yang, Z. X. (2021). A systematic literature review on intelligent automation: Aligning concepts from theory, practice, and future perspectives. *Advanced Engineering Informatics*, *47*, 101246.

Ogborigbo, J. C., Sobowale, O. S., Amienwalen, E. I., Owoade, Y., Samson, A. T., Egerson, J., ... & Egerson, J. (2024). Strategic integration of cyber security in business intelligence systems for data protection and competitive advantage. *World Journal of Advanced Research and Reviews*, *23*(1), 81-96. https://doi.org/10.30574/wjarr.2024.23.1.1900

Oliveira, T., Thomas, M., & Espadanal, M. (2014). Assessing the determinants of cloud computing adoption: An analysis of the manufacturing and services sectors. *Information and Management*, *51*(5), 497-510. http://dx.doi.org/10.1016/j.im.2014.03.006

Orji, I. J., Kusi-Sarpong, S., Huang, S., & Vázquez-Brust, D. (2020). Evaluating the factors that influence blockchain adoption in the freight logistics industry. *Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review*, *141*, 102025. https://doi.org/10.1016/j.tre.2020.102025

Osunsanmi, T. O., Aigbavboa, C. O., Emmanuel Oke, A., & Liphadzi, M. (2020). Appraisal of stakeholders' willingness to adopt construction 4.0 technologies for construction projects. *Built Environment Project and Asset Management*, *10*(4), 547-565. https://doi.org/10.1108/BEPAM-12-2018-0159

Paliwal, M., Patel, M., Kandale, N., & Anute, N. (2021). Impact of artificial intelligence and machine learning on business operations. *Journal of Management Research and Analysis*, *8*(2), 69-74. https://doi.org/10.18231/j.jmra.2021.015

Parycek, P., Schmid, V., & Novak, A. S. (2023). Artificial Intelligence (AI) and automation in administrative procedures: Potentials, limitations, and framework conditions. *Journal of the Knowledge Economy*, *15*, 8390-8415 https://doi.org/10.1007/s13132-023-01433-3

Prabowo, O. H., Merthayasa, A., & Saebah, N. (2023). Utilization of information technology and change management in business activities in the era of globalization. *Idea Syntax*, *5*(7), 883–892. https://doi.org/10.46799/syntax-idea.v5i7.2522

Raisch, S., & Krakowski, S. (2021). Artificial intelligence and management: The automation–augmentation paradox. *Academy of Management Review*, *46*(1), 192–210. https://doi.org/10.5465/amr.2018.0072

Rani, D., & Ranjan, R. K. (2014). A comparative study of SaaS, PaaS and IaaS in cloud computing. *International Journal of Advanced Research in Computer Science and Software Engineering*, *4*(6), 458-461.

Rao, B. P., Saluia, P., Sharma, N., Mittal, A., & Sharma, S. V. (2012, December). Cloud computing for Internet of Things & sensing based applications. In *2012 sixth international conference on sensing technology (ICST)* (pp. 374-380). IEEE.

Ratten, V. (2024). Artificial intelligence, digital trends and globalization: future research trends. *FIIB Business Review*, *13*(3), 286-293. https://doi.org/10.1177/23197145231222774

Rika, L., & Aamer, A. M. (2023, April). Agile project management maturity level: The case of Indonesia. In *AIP Conference Proceedings* (Vol. 2646, No. 1). AIP Publishing.

Rodgers, W., Murray, J. M., Stefanidis, A., Degbey, W. Y., & Tarba, S. Y. (2023). An artificial intelligence algorithmic approach to ethical decision-making in human resource management processes. *Human Resource Management Review*, *33*(1), 100925. https://doi.org/10.1016/j.hrmr.2022.100925

Ruiz, J. G., Torres, J. M., & Crespo, R. G. (2021) The application of artificial intelligence in project management research: a review. International Journal of Interactive Multimedia and Artificial Intelligence. *6*(6), 54–66. https://doi.org/10.9781/ijimai.2020.12.003

Saibabu, N., Chappa, M., Chaitanya, N., Das, S., Rao, A. L., & Mallam, M. (2024, May). Big Data: An Essential Route for Creating New Business Prospects. In *2024 International Conference on Advances in Modern Age Technologies for Health and Engineering Science (AMATHE)* (pp. 1-5). IEEE.

Saibabu, N., Chappa, M., Chaitanya, N., Das, S., Rao, A. L., & Mallam, M. (2024, May). Big Data: An Essential Route for Creating New Business Prospects. In *2024 International Conference on Advances in Modern Age Technologies for Health and Engineering Science (AMATHE)* (pp. 1-5). IEEE.

Saini, M., Gupta, M., Joshi, A., & Mahajan, A. (2024). Artificial intelligence – its evolution, future, and growing importance in different fields. *Futuristic Trends in Artificial Intelligence*, *3*(2), https://www.doi.org/10.58532/V3BDAI2P2CH10

Sengar, S. S., Hasan, A. B., Kumar, S., & Carroll, F. (2024). Generative artificial Intelligence: A systematic review and applications. *arXiv preprint arXiv:2405.11029*.

Sharad Mangrulkar, R., Vijay Chavan, P. (2024). Case studies using Blockchain. In *Blockchain essentials*. Apress. https://doi.org/10.1007/978-1-4842-9975-3_6

Shin, J., Jo, M., Lee, J., & Lee, D. (2014). Strategic management of cloud computing services: Focusing on consumer adoption behavior. *IEEE Transactions on Engineering Management*, *61*(3), 419-427. https://doi.org/10.1109/TEM.2013.2295829

Shukla, M., Dubey, S., & Mishra, S. (2024). The Impact of AI on Improving the Efficiency and Accuracy of Managerial Decisions. *International Journal for Research in Applied Science & Engineering Technology (IJRASET)*, *12*(VII), 830-842. https://doi.org/10.22214/ijraset.2024.63652

Sterne, J. (2017). *Artificial intelligence for marketing: practical applications*. John Wiley & Sons, Inc.

Stone, M., Aravopoulou, E., Ekinci, Y., Evans, G., Hobbs, M., Labib, A., ... & Machtynger, L. (2020). Artificial intelligence (AI) in strategic marketing decision-making: a research agenda. *The Bottom Line*, *33*(2), 183-200. https://doi.org/10.1108/BL-03-2020-0022

Tian, F. (2016). An agri-food supply chain traceability system for China based on RFID & blockchain technology. *13th International Conference on Service Systems and Service Management (ICSSSM)*, 1-6. https://doi.org/10.1109/ICSSSM.2016.7538424

Walton, S., Wheeler, P. R., Zhang, Y., & Zhao, X. (2021). An integrative review and analysis of cybersecurity research: Current state and future directions. *Journal of Information Systems*, *35*(1), 155-186. https://doi.org/10.2308/ISYS-19-033

White, G. R. (2017). Future applications of blockchain in business and management: A Delphi study. *Strategic change*, *26*(5), 439-451. https://doi.org/10.1002/JSC.2144Corpus

Whyte, J., & Levitt, R. (2011). Information management and the management of projects. P. W. G. Morris, J. Pinto, J. Söderlund (eds.), *The Oxford handbook of project management*. Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199563142.001.0001

Willcocks, L.P., & Lacity, M.C. (2016). *Service automation robots and the future of work*. Steve Brookes Publishing

William, W., & William, L. (2019). Improving corporate secretary productivity using robotic process automation. *International Conference on Technologies and Applications of Artificial Intelligence (TAAI)*, 1-5, https://doi.org/10.1109/ICSSSM.2016.7538424

Xu, X., Lu, Y., Vogel-Heuser, B., & Wang, L. (2021). Industry 4.0 and Industry 5.0-Inception, conception and perception. *Journal of Manufacturing Systems*, *61*, 530-535. https://doi.org/10.1016/j.jmsy.2021.10.006

Zanke, M. P., & Sontakke, D. (2024). *The impact of business intelligence on organizational performance*. http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4847945

Zhou, S., Li, K., Xiao, L., Cai, J., Liang, W., & Castiglione, A. (2023). A systematic review of consensus mechanisms in blockchain. *Mathematics*, *11*(10), 2248. 8. https://doi.org/10.3390/math11102248

KAYNAKÇA

Acar, Ö. F., & Acar, S. (2020). A Preliminary Investigation Of Digital Hoarding Behaviors Of University Executives. European Journal of Digital Economy Research, 1(1), 27-44.

Acar, S., & Çiçek, I. (2021). İnsan Kaynakları Yönetiminde Stratejik Eğilimin Organizasyon Geliştirme Bağlamında Farklılaştırıcı Rolü. Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, 12(32), 1273-1296. https://doi.org/10.21076/vizyoner.872421

Aijaz, A., ve Khan, S. (2015). "A survey on the Internet of Things (IoT) security: Issues, threats, and countermeasures." *2015 3rd International Conference on Future Internet of Things and Cloud*, 204-209. DOI: 10.1109/FICLOUD.2015.41.

Alaba, F. A., et al. (2017). "Internet of Things security: A survey." *International Journal of Computer Applications*, 975, 1-8. DOI: 10.5120/ijca2017915020.

Alam, M. G. R., et al. (2018). "A survey on Internet of Things: Current status and future directions." *Journal of Network and Computer Applications*, 108, 1-19. DOI: 10.1016/j.jnca.2018.03.002.

Ashton, K. (2009). "That 'Internet of Things' Thing." RFID Journal.

Bandyopadhyay, S., ve Sen, J. (2011). "Internet of Things: Applications and Challenges in Technology and Standardization." Wireless Personal Communications, 58(1), 49-69.

Başdeğirmen, A. (2022). Dijitalleşmenin Lojistikte Sürdürülebilir Yaklaşımları. İçinde Hüseyin Ali Kutlu vd. (Editör), Uluslararası Ticaret ve Lojistikte Güncel Yaklaşımlar ve Değerlendirmeler-4 (205-216) İstanbul: Efe Akademi Yayınevi.

Bertin, E., et al. (2020). "APIs for IoT applications: A survey." *Future Generation Computer Systems*, 108, 401-416. DOI: 10.1016/j.future.2019.09.010.

Bertoldi, P., Boza-Kiss, B., ve D'Agostino, A. (2016). Energy Efficiency in Smart Homes: A Review of Current Technologies. Renewable and Sustainable Energy Reviews, 56, 348-359.

Bertolini, M., et al. (2019). "Data management in IoT: Challenges and opportunities." *Future Generation Computer Systems*, 97, 467-477. DOI: 10.1016/j.future.2019.02.016.

Evans, D. (2011). "The Internet of Things: How Smart TVs, Smart Cars, Smart Homes, and Smart Cities Are Changing the World." Cisco Internet Business Solutions Group.

Geysoğlu, M. (2022). Sürdürülebilirlik bağlamında cehri ve pinar bitkileriyle pamuklu kumaşların boyanması ve boyamanın kumaş performansına etkisi. Journal of Social and Humanities Sciences Research,9(90), 2474-2484.http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.3366

Greengard, S. (2015). The Internet of Things. MIT Press.

Greengard, S. (2021). The Internet of Things: A Critical Guide. MIT Press.

Harlow, T. (2018). Wearable Health Devices: A Review of Current Technologies. Journal of Healthcare Engineering, 2018.

Iot, J., et al. (2018). "User interface design for IoT applications: A survey." *International Journal of Human-Computer Interaction*, 34(6), 539-558. DOI: 10.1080/10447318.2017.1375572.

Javed, A. R., et al. (2021). "Data visualization techniques for IoT applications: A comprehensive survey." *Journal of Network and Computer Applications*, 185, 102996. DOI: 10.1016/j.jnca.2021.102996.

Khan, M. A., et al. (2020). "Real-time data processing in IoT: A survey." *Future Generation Computer Systems*, 108, 647-658. DOI: 10.1016/j.future.2019.09.029.

Kumar, P., ve Singh, J. P. (2020). "Internet of Things: A comprehensive review of enabling technologies, security and applications." *Journal of Network and Computer Applications*, 169, 102776. DOI: 10.1016/j.jnca.2020.102776.

Lee, J., Bagheri, B., ve Kao, H. A. (2015). A Cyber-Physical Systems Architecture for Industry 4.0-based Manufacturing Systems. Manufacturing Letters, 3, 18-23.

Lee, I., Lee, K., (2015) "The internet of things (IoT): Applications", investments, andchallengesfor enterprises, Business Horizons 58(4) 431–440.

Ma, H., & Yang, Z. (2017). "The Internet of Things: A Survey." Journal of Network and Computer Applications, 107, 1-15.

Mansoor, M., et al. (2019). "IoT security: A survey of current challenges and solutions." *IEEE Access*, 7, 30115-30135. DOI: 10.1109/ACCESS.2019.2904250.

Meydan, B. ve Başdeğirmen, A. (2023). Dijital Çağda Tüketici Davranışı. İçinde Davut Karaman (Editör), *Tüketici Davranışları-IV* (231-253) İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Porter, M. E., ve Heppelmann, J. E. (2014). "How Smart, Connected Products Are Transforming Competition." Harvard Business Review.

Sethi, P., ve Sarangi, S. (2017). "Internet of Things: Architectures, protocols, and applications." *Journal of Electrical Engineering and Automation*, 1(1), 1-18. DOI: 10.11648/j.jeea.20170101.11.

Wolfert, S., Ge, L., Verdouw, C., ve Bogaardt, M. J. (2017). Big Data in Smart Farming – A review. Agricultural Systems, 153, 69-80.

Yang, Y., et al. (2019). "Integrating third-party services in IoT applications: A survey." *ACM Transactions on Internet Technology*, 19(4), 1-22. DOI: 10.1145/3352760.

Yassine, A., et al. (2020). "IoT security: A survey on the security of the Internet of Things." *Computers & Security*, 95, 101790. DOI: 10.1016/j.cose.2020.101790.

Zanella, A., et al. (2014). "Internet of Things for Smart Cities." *IEEE Internet of Things Journal*, 1(1), 22-32. DOI: 10.1109/JIOT.2014.2306328.

Zhang, Y., et al. (2017). "A survey on security and privacy issues in Internet of Things." *IEEE Internet of Things Journal*, 4(2), 385-392. DOI: 10.1109/JIOT.2016.2631524.

Zhao, Z., et al. (2019). "Smart home automation using IoT: A survey." *IEEE Internet of Things Journal*, 6(2), 1758-1774. DOI: 10.1109/JIOT.2018.2865916.

KAYNAKÇA

Aksoy, S. (2017). Değişen teknolojiler ve endüstri 4.0: endüstri 4.0'ı anlamaya dair bir giriş. *Sav Katkı*, *4*, 34-44. Erişim Adresi: http://www.katki.org/wp-content/uploads/2020/02/SAVKatki4.pdf#page=34

Burke, R., Laaper, S., Hartigan, & M., Sniderman, B. (2017) The smart factory, *Responsive, adaptive, connected manufacturing, Erişim Adresi:* https://www2.deloitte.com/us/en/insights/focus/industry-4-0/smart-factory-connected-manufacturing.html, Erişim Tarihi: 23.09.2024

Gangmei, G., & Dutta, P. P. (2023). Smart Manufacturing Systems for Industry 4.0. K. Muduli, V.P.Kommula, D.K.Yadav, M.C.P.Selvan, J.Kandasamy (Edi) *Intelligent Manufacturing Management Systems: Operational Applications of Evolutionary Digital Technologies in Mechanical and Industrial Engineering* (1-22), Scrivener Puplishing

Gisi, P. J. (2024). *The Dark Factory and the future of manufacturing: A Guide to Operational Efficiency and Competitiveness*. Routledge

Hozdić, E. (2015). Smart factory for industry 4.0: A review. *International Journal of Modern Manufacturing Technologies*, *7*(1), 28-35, Erişim Adresi: https://modtech.ro/international-journal/vol7no12015/ Hozdic_Elvis.pdf

Ivanov, D., Dolgui, A., Sokolov, B., Werner, F., & Ivanova, M. (2016). A dynamic model and an algorithm for short-term supply chain scheduling in the smart factory industry 4.0. *International Journal of Production Research*, *54*(2), 386-402. https://doi.org/10.1080/00207543.2014.999958

J. S. Yoon, S. . Shin, S., & H. Suh, (2012), A conceptual framework for the ubiquitous factory, Int. J. Prod. Res., vol. 50, no. 8, pp. 2174 – 2189. https://doi.org/10.1080/00207543.2011.562563

Leitão, P. (2009). Agent-based distributed manufacturing control: A state-of-the-art survey. *Engineering Applications of Artificial İntelligence*, *22*(7), 979-991.https://doi.org/10.1016/j.engappai.2008.09.005

Li, X., Li, D., Wan, J., Vasilakos, A. V., Lai, C. F., & Wang, S. (2017). A review of industrial wireless networks in the context of Industry 4.0. *Wireless networks*, *23*, 23-41. https://doi.org/10.1007/s11276-015-1133-7

Park, S. (2016). Development of innovative strategies for the Korean manufacturing industry by use of the Connected Smart Factory (CSF). *Procedia Computer Science*, *91*, 744-750. https://doi.org/10.1016/ j.procs.2016.07.067

Radziwon, A., Bilberg, A., Bogers, M., & Madsen, E. S. (2014). The smart factory: exploring adaptive and flexible manufacturing solutions. *Procedia Engineering*, *69*, 1184-1190. https://doi.org/10.1016/ j.proeng.2014.03.108

Schwab, K. (2016). *The fourth industrial revolution*. World Economic Forum (Z. Dicleli, Çev. (2017) İstanbul: Optimist.

Shi, Z., Xie, Y., Xue, W., Chen, Y., Fu, L., & Xu, X. (2020). Smart factory in Industry 4.0. *Systems Research and Behavioral Science*, *37*(4), 607-617. https://doi.org/10.1002/sres.2704

Sjödin, D. R., Parida, V., Leksell, M., & Petrovic, A. (2018). Smart Factory Implementation and Process Innovation: A Preliminary Maturity Model for Leveraging Digitalization in Manufacturing Moving to smart factories presents specific challenges that can be addressed through a structured approach focused on people, processes, and technologies. *Research-Technology Management*, *61*(5), 22-31. https://doi.org/10.1080/08956308.2018.1471277

Türkiye'nin Endüstri 4. 0 Platformu (2021). *Endüstri tarihine kısa bir yolculuk*. Erişim Adresi: https:// www .endustri40.com/endustri-tarihine-kisa-bir-yolculuk, Erişim Tarihi: 01.010.2024.

Wan, J., Tang, S., Li, D., Wang, S., Liu, C., Abbas, H., & Vasilakos, A. V. (2017). A manufacturing big data solution for active preventive maintenance. *IEEE Transactions on Industrial Informatics*, *13*(4), 2039-2047. https://doi.org 10.1109/TII.2017.2670505

Wang, S., Wan, J., Li, D., & Liu, C. (2018). Knowledge reasoning with semantic data for real-time data processing in smart factory. *Sensors*, *18*(2), 471. https://doi.org/10.3390/s18020471

Wang, S., Wan, J., Li, D., & Zhang, C. (2016). Implementing smart factory of industrie 4.0: an outlook. *International Journal Of Distributed Sensor Networks*, *12*(1), 3159805. https://doi.org/10.1155/2016/3159

Wang, S., Wan, J., Zhang, D., Li, D., & Zhang, C. (2016). Towards smart factory for industry 4.0: a self-organized multi-agent system with big data based feedback and coordination. *Computer Networks*, *101*, 158-168. https://doi.org/10.1016/j.comnet.2015.12.017

Wang, S., Zhang, C., Liu, C., Li, D., & Tang, H. (2017). Cloud-assisted interaction and negotiation of industrial robots for the smart factory. *Computers & Electrical Engineering*, *63*, 66-78. https://doi.org/10.1016/j.compeleceng.2017.05.025

Xu, L. D., Xu, E. L., & Li, L. (2018). Industry 4.0: state of the art and future trends. *International Journal of Production Research*, *56*(8), 2941-2962. https://doi.org/10.1080/00207543.2018.1444806

Xu, X., & Hua, Q. (2017). Industrial big data analysis in smart factory: Current status and research strategies. *Ieee Access*, *5*, 17543-17551. https://doi.org 10.1109/ACCESS.2017.2741105

KAYNAKÇA

Admass, W. S., Munaye, Y. Y., & Diro, A. A. (2024). Cyber security: State of the art, challenges and future directions. *Cyber Security and Applications*, *2*, 100031. https://doi.org/10.1016/j.csa.2023.100031

Alateeq, M., & Pedrycz, W. (2024). Logic-oriented fuzzy neural networks: A survey. *Expert Systems with Applications*, 125120. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2024.125120

Alhijawi, B., & Awajan, A. (2024). Genetic algorithms: Theory, genetic operators, solutions, and applications. *Evolutionary Intelligence*, *17*(3), 1245-1256. https://doi.org/10.1007/s12065-023-00822-6

Al-kaseasbeh, H. M. Z., Wahsheh, F. R., Mohamad, F. S., Jusoh, J. A., Farea, M. M., & Archana, K. V. (2023, October). A Review of the Effectiveness of Management Information System in Decision Making. In *2023 International Conference on Computer Science and Emerging Technologies (CSET)* (pp. 1-7). IEEE. https://doi.org/10.1109/CSET58993.2023.10346819

Ana, A. (2020). Trends in expert system development: A practicum content analysis in vocational education for over grow pandemic learning problems. *Indonesian Journal of Science and Technology*, *5*(2), 246-260.

Arnott, D., & Gao, S. (2022). Behavioral economics in information systems research: Critical analysis and research strategies. *Journal of Information Technology*, *37*(1), 80-117. https://doi.org/10.1177/02683962211016000

Bakiner, O. (2023). What do academics say about artificial intelligence ethics? An overview of the scholarship. *AI and Ethics*, *3*(2), 513-525. https://doi.org/10.1007/s43681-022-00182-4

Benbya, H., Davenport, T. H., & Pachidi, S. (2020). Artificial intelligence in organizations: Current state and future opportunities. *MIS Quarterly Executive*, *19*(4). http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3741983

Borges, A. F., Laurindo, F. J., Spínola, M. M., Gonçalves, R. F., & Mattos, C. A. (2021). The strategic use of artificial intelligence in the digital era: Systematic literature review and future research directions. *International journal of information management*, *57*, 102225. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2020.102225

Camilo, G., & Javier, S. (2018). Impact of the implementation of a new information system in the management of higher education institutions. *International Journal of Applied Engineering Research*, *13*(5), 2523-2532.

Chaturvedi, R., & Verma, S. (2023). Opportunities and challenges of AI-driven customer service. *Artificial Intelligence in customer service: The next frontier for personalized engagement*, 33-71. https://doi.org/10.1007/978-3-031-33898-4_3

Chen, H., Hailey, D., Wang, N., & Yu, P. (2014). A review of data quality assessment methods for public health information systems. *International journal of environmental research and public health*, *11*(5), 5170-5207. https://doi.org/10.3390/ijerph110505170

Chien, C. (2020). A fun and informative article on the history of AI, https://codebots.com/artificial-intelligence/history-of-artificial-intelligence, (E.T.: 10.10.2024).

Collins, C., Dennehy, D., Conboy, K., & Mikalef, P. (2021). Artificial intelligence in information systems research: A systematic literature review and research agenda. *International Journal of Information Management*, *60*, 102383. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2021.102383

Cross, E. S., & Ramsey, R. (2021). Mind meets machine: Towards a cognitive science of human–machine interactions. *Trends in cognitive sciences*, *25*(3), 200-212.

Dogra, V., Verma, S., Kavita, Chatterjee, P., Shafi, J., Choi, J., & Ijaz, M. F. (2022). A Complete Process of Text Classification System Using State-of-the-Art NLP Models. *Computational Intelligence and Neuroscience*, *2022*(1), 1883698. https://doi.org/10.1155/2022/1883698

El Bilali, H., Bottalico, F., Ottomano Palmisano, G., & Capone, R. (2020). Information and communication technologies for smart and sustainable agriculture. In *30th Scientific-Experts Conference of Agriculture and Food Industry: Answers for Forthcoming Challenges in Modern Agriculture* (pp. 321-334). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-40049-1_41

Elgendy, N., Elragal, A., & Päivärinta, T. (2023). Evaluating collaborative rationality-based decisions: a literature review. *Procedia Computer Science*, *219*, 647-657. https://doi.org/10.1016/j.procs.2023.01.335

Fendji, J. L. K. E., Tala, D. C., Yenke, B. O., & Atemkeng, M. (2022). Automatic speech recognition using limited vocabulary: A survey. *Applied Artificial Intelligence*, *36*(1), 2095039. https://doi.org/10.1080/08839514.2022.2095039

Fidan, Ü., & Boza, N. A. (2024). Individual Privacy Should Be an Institutional Value: Socio-Technical Design of University Data Collection Systems. In *Data-Driven Business Intelligence Systems for Socio-Technical Organizations* (pp. 366-384). IGI Global. https://doi.org/10.4018/979-8-3693-1210-0.ch014

Fildes, R., Nikolopoulos, K., Crone, S. F., & Syntetos, A. A. (2008). Forecasting and operational research: a review. *Journal of the Operational Research Society*, *59*(9), 1150-1172. https://doi.org/10.1057/palgrave.jors.2602597

Gupta, M. K., & Chandra, P. (2020). A comprehensive survey of data mining. *International Journal of Information Technology*, *12*(4), 1243-1257. https://doi.org/10.1007/s41870-020-00427-7

Habib, G., Sharma, S., Ibrahim, S., Ahmad, I., Qureshi, S., & Ishfaq, M. (2022). Blockchain technology: benefits, challenges, applications, and integration of blockchain technology with cloud computing. *Future Internet*, *14*(11), 341. https://doi.org/10.3390/fi14110341

Heidari, A., Navimipour, N. J., & Unal, M. (2022). Applications of ML/DL in the management of smart cities and societies based on new trends in information technologies: A systematic literature review. *Sustainable Cities and Society*, *85*, 104089.

Injadat, M., Moubayed, A., Nassif, A. B., & Shami, A. (2021). Machine learning towards intelligent systems: applications, challenges, and opportunities. *Artificial Intelligence Review*, *54*(5), 3299-3348. https://doi.org/10.1007/s10462-020-09948-w

Jaiswal, A., Dwivedi, V. K., & Yadav, O. P. (2020, March). Big data and its analyzing tools: A perspective. In *2020 6th International Conference on Advanced Computing and Communication Systems (ICACCS)* (pp. 560-565). IEEE. https://doi.org/10.1109/ICACCS48705.2020.9074222

Janjanam, D., Ganesh, B., & Manjunatha, L. (2021, February). Design of an expert system architecture: An overview. In *Journal of Physics: Conference Series* (Vol. 1767, No. 1, p. 012036). IOP Publishing. https://doi.org/10.1088/1742-6596/1767/1/012036

Jedličková, A. (2024). Ethical approaches in designing autonomous and intelligent systems: a comprehensive survey towards responsible development. *AI & SOCIETY*, 1-14. https://doi.org/10.1007/s00146-024-02040-9

Jena, B., Saxena, S., Nayak, G. K., Saba, L., Sharma, N., & Suri, J. S. (2021). Artificial intelligence-based hybrid deep learning models for image classification: The first narrative review. *Computers in Biology and Medicine*, *137*, 104803. https://doi.org/10.1016/j.compbiomed.2021.104803

Jordan, M. I., & Mitchell, T. M. (2015). Machine learning: Trends, perspectives, and prospects. *Science*, *349*(6245), 255-260. https://doi.org/10.1126/science.aaa8415

Kabudi, T., Pappas, I., & Olsen, D. H. (2021). AI-enabled adaptive learning systems: A systematic mapping of the literature. *Computers and Education: Artificial Intelligence*, *2*, 100017. https://doi.org/10.1016/j.caeai.2021.100017

Kashani, A. R., Camp, C. V., Rostamian, M., Azizi, K., & Gandomi, A. H. (2022). Population-based optimization in structural engineering: a review. *Artificial Intelligence Review*, 345-452. https://doi.org/10.1007/s10462-021-10036-w

Kem, D. (2022). Personalised and adaptive learning: Emerging learning platforms in the era of digital and smart learning. *International Journal of Social Science and Human Research*, *5*(2), 385-391. https://doi.org/10.47191/ijsshr/v5-i2-02

Khanal, S. S., Prasad, P. W. C., Alsadoon, A., & Maag, A. (2020). A systematic review: machine learning based recommendation systems for e-learning. *Education and Information Technologies*, *25*(4), 2635-2664. https://doi.org/10.1007/s10639-019-10063-9

Korteling, J. H., van de Boer-Visschedijk, G. C., Blankendaal, R. A., Boonekamp, R. C., & Eikelboom, A. R. (2021). Human-versus artificial intelligence. *Frontiers in artificial intelligence*, *4*, 622364. https://doi.org/10.3389/frai.2021.622364

Köbis, L., & Mehner, C. (2021). Ethical questions raised by AI-supported mentoring in higher education. *Frontiers in Artificial Intelligence*, *4*, 624050. https://doi.org/10.3389/frai.2021.624050

Li, J., Dai, J., Issakhov, A., Almojil, S. F., & Souri, A. (2021). Towards decision support systems for energy management in the smart industry and Internet of Things. *Computers & Industrial Engineering*, *161*, 107671. https://doi.org/10.1016/j.cie.2021.107671

Lu, Y., & Zhou, Y. (2021). A review on the economics of artificial intelligence. *Journal of Economic Surveys*, *35*(4), 1045-1072. https://doi.org/10.1111/joes.12422

Manickam, P., Mariappan, S. A., Murugesan, S. M., Hansda, S., Kaushik, A., Shinde, R., & Thipperudraswamy, S. P. (2022). Artificial intelligence (AI) and internet of medical things (IoMT) assisted biomedical systems for intelligent healthcare. *Biosensors*, *12*(8), 562. https://doi.org/10.3390/bios12080562

Moein, M. M., Saradar, A., Rahmati, K., Mousavinejad, S. H. G., Bristow, J., Aramali, V., & Karakouzian, M. (2023). Predictive models for concrete properties using machine learning and deep learning approaches: A review. *Journal of Building Engineering*, *63*, 105444. https://doi.org/10.1016/j.jobe.2022.105444

Mohsen, B. M. (2023). Impact of artificial intelligence on supply chain management performance. *Journal of Service Science and Management*, *16*(1), 44-58. https://doi.org/10.4236/jssm.2023.161004

Nagarhalli, T. P., Vaze, V., & Rana, N. K. (2021, February). Impact of machine learning in natural language processing: A review. In *2021 third international conference on intelligent communication technologies and virtual mobile networks (ICICV)* (pp. 1529-1534). IEEE.

Olaniyi, O. O., Okunleye, O. J., & Olabanji, S. O. (2023). Advancing data-driven decision-making in smart cities through big data analytics: A comprehensive review of existing literature. *Current Journal of Applied Science and Technology*, *42*(25), 10-18.

Ranyard, J. C. (1988). A history of OR and computing. *Journal of the Operational Research Society*, *39*(12), 1073-1086.

Romero, M., Guédria, W., Panetto, H., & Barafort, B. (2020). Towards a characterisation of smart systems: A systematic literature review. *Computers in industry*, *120*, 103224. https://doi.org/10.1016/j.compind.2020.103224

Sadiq, M., Ali, S. W., Terriche, Y., Mutarraf, M. U., Hassan, M. A., Hamid, K., ... & Guerrero, J. M. (2021). Future greener seaports: A review of new infrastructure, challenges, and energy efficiency measures. *IEEE Access*, *9*, 75568-75587. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2021.3081430

Sarker, I. H. (2021). Data science and analytics: an overview from data-driven smart computing, decision-making and applications perspective. *SN Computer Science*, *2*(5), 377. https://doi.org/10.1007/s42979-021-00765-8

Sarker, I. H. (2022). AI-based modeling: techniques, applications and research issues towards automation, intelligent and smart systems. *SN Computer Science*, *3*(2), 158. https://doi.org/10.1007/s42979-022-01043-x

Schuh, G., & Bennemann, F. (2024). Concept for the Identification of Applications for Paradigm-Shifting Technologies on the Example of Quantum Computing. *Journal of Production Systems and Logistics 4 (2024)*, 1. https://doi.org/10.15488/15894

Shaikh, T. A., Dar, T. R., & Sofi, S. (2022). A data-centric artificial intelligent and extended reality technology in smart healthcare systems. *Social Network Analysis and Mining*, *12*(1), 122. https://doi.org/10.1007/s13278-022-00888-7

Takyar, A. (2023). AI in data integration: Types, challenges, key AI techniques and Future, https://www.leewayhertz.com/ai-in-data-integration/, (E.T.: 10.10.2024).

Tapscott, D., & Caston, A. (1994). Paradigm shift: The new promise of information technology. *Economic Development Journal of Canada*, 62-66.

Tuna, M. F., & Çam, S. (2024). The Role of In-Store Consumer Movements in Purchase Decision. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *25*(1), 112-126. https://doi.org/10.37880/cumuiibf.1290286

Tuna, M. F., & Görmez, Y. (2024). Evrişimsel Sinir Ağları Tabanlı Derin Öğrenme Yöntemiyle Müşteri Şikayetlerinin Sınıflandırılması. *Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *8*(1), 31-46. https://doi.org/10.33399/biibfad.1362160

Venkataramanan, S., Sadhu, A. K. R., Gudala, L., & Reddy, A. K. (2024). Leveraging Artificial Intelligence for Enhanced Sales Forecasting Accuracy: A Review of AI-Driven Techniques and Practical Applications in Customer Relationship Management Systems. *Australian Journal of Machine Learning Research & Applications*, *4*(1), 267-287.

Verma, K. K., Singh, B. M., & Dixit, A. (2022). A review of supervised and unsupervised machine learning techniques for suspicious behavior recognition in intelligent surveillance system. *International Journal of Information Technology*, *14*(1), 397-410. https://doi.org/10.1007/s41870-019-00364-0

Wankhade, M., Rao, A. C. S., & Kulkarni, C. (2022). A survey on sentiment analysis methods, applications, and challenges. *Artificial Intelligence Review*, *55*(7), 5731-5780. https://doi.org/10.1007/s10462-022-10144-1

Weber, P., Carl, K. V., & Hinz, O. (2024). Applications of explainable artificial intelligence in finance—a systematic review of finance, information systems, and computer science literature. *Management Review Quarterly*, *74*(2), 867-907. https://doi.org/10.1007/s11301-023-00320-0

Williams, L. D. (2021). Concepts of Digital Economy and Industry 4.0 in Intelligent and information systems. *International Journal of Intelligent Networks*, *2*, 122-129. https://doi.org/10.1016/j.ijin.2021.09.002

Yang, X., & Zhu, C. (2024). Industrial expert systems review: A comprehensive analysis of typical applications. *IEEE Access*. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2024.3419047

Yilmaz, E. O. (2022). Comparison of the satisfaction of students who use different learning management systems in distance education processes. *Open Praxis*, *14*(2), 96-109. https://doi.org/10.55982/openpraxis.14.2.152

Zikria, Y. B., Ali, R., Afzal, M. K., & Kim, S. W. (2021). Next-generation internet of things (IoT): Opportunities, challenges, and solutions. *Sensors*, *21*(4), 1174. https://doi.org/10.3390/s21041174

KAYNAKLAR

Abdulla, Y. Y. ve Al-Alawi, A. I. (2024). Advances in Machine Learning for Financial Risk Management: A Systematic Literature Review. In *2024 ASU International Conference in Emerging Technologies for Sustainability and Intelligent Systems (ICETSIS)* (pp. 531-535). IEEE.

Ahmed, S., Alshater, M. M., El Ammari, A. ve Hammami, H. (2022). Artificial intelligence and machine learning in finance: A bibliometric review. *Research in International Business and Finance*, *61*, 101646.

Altman, E. I., Marco, G. ve Varetto, F. (1994). Corporate distress diagnosis: Comparisons using linear discriminant analysis and neural networks (the Italian experience). *Journal of Banking & Finance, 18*(3), 505-529.

Athey, S. ve Imbens, G. W. (2019). Machine learning methods that economists should know about. *Annual Review of Economics*, 11, 685-725.

Bartram, S. M., Branke, J., De Rossi, G. ve Motahari, M. (2021). Machine learning for active portfolio management. *Journal of Financial Data Science*, *3*(3), 9-30.

Bholat, D. ve Susskind, D., (2021). The assessment: artificial intelligence and financial services, *Oxford Review of Economic Policy*, Volume 37, Issue 3, Pages 417–434

EY. (2023). How artificial intelligence is reshaping the financial services industry. EY. https://www.ey.com/en_gr/financial-services/how-artificial-intelligence-is-reshaping-the-financial-services-industry, (E.T.: 16.09.2024).

Forbes. (2023). The future of AI in banking. Forbes. https://www.forbes.com/councils/forbesbusinesscouncil/2023/03/20/the-future-of-ai-in-banking/, (E.T.: 17.09.2024).

Heaton, J. B., Polson, N. G. ve Witte, J. H. (2017). Deep learning for finance: deep portfolios. Applied Stochastic Models in Business and Industry, 33(1), 3-12.

Hu, W. ve Chen, Y. (2022). Application of artificial intelligence in financial risk management. In X. Sun, X. Zhang, & Z. Xia (Eds.), Artificial Intelligence and Security. ICAIS 2022 (pp. 405-418). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-031-06794-5_15

IBM. (2023). What is artificial intelligence in finance?. IBM. https://www.ibm.com/topics/artificial-intelligence-finance, (E.T.: 20.09.2024).

Leo, M., Sharma, S. ve Maddulety, K. (2019). Machine learning in banking risk management: A literature review. *Risks*, *7*(1), 29.

Maple, C., Szpruch, L., Epiphaniou, G., Staykova, K., Singh, S., Penwarden, W., Wen, Y., Wang, Z., Hariharan, J., Avramovic, P. (2023). The ai revolution: opportunities and challenges for the finance sector. *arXiv preprint arXiv:2308.16538*, https://arxiv.org/abs/2308.16538

Zarei, E., Adumene, S. ve Beheshti, A. (2024). Navigating the power of artificial intelligence in risk management: A comparative analysis. *Safety

KAYNAKLAR

Akbal, H. (2020). Covıd-19 Pandemisinin Sağlık Tedarik Zincirine Kamçı Etkisi. *Kesit Akademi Dergisi,* 6(25), 181-192.

Akipek, E. Ö. ve İnceoğlu, N. (2007). Bilgisayar Destekli Tasarım ve Üretim Teknolojilerinin Mimarlıktaki Kullanımları, *YTÜ Mimarlık Fakültesi E Dergisi*,2(4), 237-253.

Alayoğlu, N. (2010). İnsan Kaynakları Yönetiminde Yeni Dönem: Yetenek Yönetimi. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, (1), 68-97

Allen, T. J., ve Gerstberger, P. G. (1973). A Field Experiment To Improve Communications In A Product Engineering Department: The Nonterritorial Office. *Human Factors*, *15*(5), 487-498.

Altaygil İ., (2001). Tedarik Zinciri Yönetimi, Yüksek Lisans Tezi.İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Altınöz, M. (2008). Ofis Otomasyon Sistemlerinin Bireysel Performans Üzerine Etkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (*20*), 51-63.

Aslan, V. ve Yılmaz, G. (2010). Karar Destek Sistemlerinin Kullanımı İçin Uygun Bir Model Geliştirilmesi. *Journal of Aeronautics and Space Technologies*, *4*(4), 75-82.

Atakan, F. ve Kayacık, G. (2001). Elektronik Ticaret ve Tedarik Zinciri Yönetiminin Web Tabanlı Entegrasyonu. *http://bornova.ege.edu.tr/~kayacik/download/odtuyik.doc, E.T. 2002*.

Ateş, V., ve Akça, B. (2020). Özel Hastanelerde İnsan Kaynakları Bilgi Sisteminin Kullanımı Üzerine Bir Nitel Araştırma: Ankara İli Örneği. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, *15*(1), 227-235.

Aydın, E. ve Öktem, M. (2009). Türk Kamu Yönetiminde İnsan Kaynakları Bilgi Sistemi Üzerine. *Sosyoekonomi*, *9*(9), 123-146.

Aydın, S. (2012). Üretim Bilgi Sistemleri. İçinde H. DURUCASU, *İşletme Bilgi Sistemleri. (134-154).* Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Bayramoğlu, A.S. ve Dolma, S. (2024). "Bilgi Yönetimi ve Yapay Zekâ Alanları Arasındaki Teknoloji Yakınsamasının Öngörülmesi", *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 60, Denizli, ss. 35-52.

Bekçi, İ. ve Alkan, H. (2009). Finansal Bilgi Sisteminin Hisse Senetlerine Yatırım Kararı Üzerine Etkisi: İmkb'de Bir Uygulama. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *14*(3), 1-20

Berdibek, U. ve Kayaoğlu, M. (2023). Yönetim Bilişim Sistemlerinde Yapay Zekânın Rolü. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, *10*(102), 3492–3500

Bilgin, K. U. (2008). Kamu Performans Yönetimi: Vali ve Kaymakamlar Performans Ölçümü Araştırması. *Amme İdaresi Dergisi*, *41*(2), 59-80.

Bölükoğlu. İ. ve Birgili. E. (1992). Finansal Bilgi Sisteminin Modern İşletme Yönetimindeki Rolü ve Önemi, *Dokuz Eylül Üniversitesi.İ.İ.B.F. Dergisi*, 7(1), 63-75.

Canbolat, N. (2006), "İşletme Yönetiminde Muhasebe Bilgi Sisteminin Yeri ve Önemi: Kcetaş Örneği", Yüksek Lisans Tezi, Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Canbulut, G., Vural, N. B., ve Kavak, G. (2022). Simulasyon Destekli Tesis Tasarımı: Bir İmalat Sisteminde Uygulanması. *Bursa Uludağ Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dergisi*, Cilt 27, Sayı 2, 647-662.

Ceran, Y. (2008). *Maliyet Bilgilerine Dayalı Stratejik Pazarlama Kararları İçin Stratejik Pazarlama Muhasebesi*. Tablet Yayınları, Konya.

Ceran, Y. ve Bezirci, M. (2011). Pazarlama Bilgi Sistemi- Muhasebe Bilgi Sistemi İlişkisine Stratejik Bir Yaklaşım: Stratejik Pazarlama Muhasebesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (*26*), 103-115

Çağlıyan, V. (2002). Küresel Rekabet Ortamında Tedarik Zinciri Yönetimi, Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çakıcı, A. C. ve Gök, T. (2004). Otel İşletmeciliğinde Pazarlama Bilgi Sistemi: Yapılan Bir Araştırma ve Sonuçları. *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Öneri Dergisi,6(22) 73-85.*

Çetin, A. G. S. K. (2012). Sosyo-Teknik Sistem Kuramı ve Sosyo-Teknik Sistem Kuramının Eğitime Yansımaları. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2), 52-63.

Çetin, C. (2019). İleri Üretim Teknolojileri Kullanan İşletmelerde İnovasyon Yönetimi. Yüksek Lisans Tezi, Denizli:Pamukkale Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Dalğar, H. (2012). İşletmelerde Maliyet Muhasebesi ile Entegre Üretim Takip Sisteminin Oluşturulması: Bir Vaka Çalışması. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (56), 29-50.

Demir B. (2010). Muhasebe Bilgi Sistemlerinde Bilgi Kalitesi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*. (48):142-53.

Demir, R. ve Acar, A. C. (2014). İş ahlakı açısından ücret yönetimi sistemi. *İş Ahlakı Dergisi*, *7*(1), 95-148.

Demir, Y. ve Coşkun, D. (2009). Finansal Bilgi Sisteminin İşletmelerin Yönetim Fonksiyonu Üzerine Etkisi: Aydın İli Örneği. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(2), 1-21.

Demir, Yeter ve Çavuş, M. Fedai, (2010), İnsan Kaynakları Planlamasının Etkinliğinde İnsan Kaynakları Bilgi Sistemleri (İKBS), *Akademik Bakış Dergisi*, Vol. 20, ss1-17

Demirel, M. Y. ve Karaağaç, İ. (2014). Bilgisayar Destekli Üretim Süreçlerine Genel Bir Bakış. *Engineer & The Machinery Magazine*, (652).

Doğan, A. (2011). Elektronik İnsan Kaynakları Yönetimi ve Fonksiyonları. *İnternet Uygulamaları ve Yönetimi Dergisi,* 2(2), 51-80.

Dulkadir, B. (2019). Üretim Bilgi Sistemleri ile İşletme Raporlarının Oluşturulması: Tekstil Sektöründe Uygulama. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (72), 80-90.

Elitok, U. (2022). Stratejik İşletme Yönetiminde Teknolojinin Endüstriyel Süreci. İçinde B. Akkoyun, *İşletme Yönetimi ve İşletme Bilgi sistemleri. (205-215).* Konya: Eğitim Yayınevi.

Erdem, B. (2004). Otel İşletmelerinde İnsan Kaynaklari Planlamasinin Yeri ve Önemi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *7*(11), 35-54.

Ertek, G. Aba, B. (2012). "Lojistik Bilişim Sistemleri (Logistics Information Systems)", Uluslararası Lojistik, *Anadolu Üniversitesi Yayınları, Açıköğretim Fakültesi Yayını* No:1593. Eds. Bülent Çatay and Gürkan Öztürk.

Fidan, H. (2009). Pazarlama Bilgi Sistemi (Pbs) ve Coğrafi Bilgi Sistemi (Cbs) Nin Pazarlamada Kullanımı. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, *4*(14), 2151-2171.

Garip, O. ve Samancı, T. H. (2022). Pazarlama Bilgi Sistemi ve Muhasebe Bilgi Sistemi Arasındaki İlişki. *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Alanında Uluslararası Araştırmalar VIII*, *103*.

Göral, R. (2015). Büro Yönetimi ve Organizasyonu. Ankara:Detay yayıncılık.

Göral, R., (2003). Ofis Otomasyon Teknolojilerinin Evrimi ve Yeni İş Dünyası Üzerindeki Etkileri. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0(2), 1-19.

Gündoğmuş, M. E. ve Köroğlu, Ç. (2017). Pazarlama Bilgi Sistemi ile Muhasebe Bilgi Sistemi Arasındaki İlişkinin Stratejik Pazarlama Muhasebesi Açısından İncelenmesi: X Otel İşletmesinde Uygulama. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, *16*(50), 1-20.

Hardaker, C.H.M. ve Fozzard, G.J.W.,(1995). Computer-Aided Designers? A Study Of Garment Designers' Attitudes Towards Computer-Aided Design, *Internationaljournal of Clothing Science and Technology,* 7(4), 41-53.

HOULIHAN, J.B. (1985), "International Supply Chain Management*", Internatioanal Journal of Physical Distribution and Materials Management, Vol.15 No.1, pp.22-38.*

İlter, H. K. (2007). Bilgi sistemleri perspektifinden kurumsal kaynak planlaması: etkiler ve değerler.

Karadede, A. ve Baykoç, Ö. (2006). Kurumsal Kaynak Planlama (Kkp) Uygulamasi Sonrası İşletmelerin Yaşadığı Sorunlar. *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi*, *21*(1), 137-150.

Kassim, M. Normalini; Ramayah, T. ve Kurnia, Shera, (2012), Antecedents And Outcomes of Human Resource IInformation System (HRIS) Use, *International Journal of Productivity and Performance Management*, Vol. 61 No. 6, pp. 603-623

Kayabaşı, A. (2007). İşletmelerin Rekabet Gücünün Geliştirilmesinde Lojistik Faaliyetlerin Performansının Arttırılması: Üretim İşletmeleri Üzerine Bir Uygulama. Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kim, C., Kim, K. Ve Choi, I. (1993). An Object-Oriented İnformation Modeling Methodology For Manufacturing Information Systems. *Computers & industrial engineering*, *24*(3), 337-353.

Korkmaz M. (2020). Tesis Yerleşim Tasarımı: Karma Toptancı Hali Uygulaması. Ankara: İksad Yayınları.

Köseoğlu, M. A., & Karayormuk, K. (2005). Pazarlama bilgi sistemi ve bir kamu kuruluşu örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *7*(2), 103-121.

Laudon, Kenneth C., LAUDON, Jane P.(2012). Essentials Of Management Information Systems – Managing The Digital Firm, Twelfth Edition, Pearson Education Inc.

Lezki, Ş. (2012). Bilgi Sisteminin Esasları. İçinde H. DURUCASU, *Bilgi Sisteminin Esasları. (2-20).* Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Mellahi, K., Wood, G. (2003), The Ethical Business Challanges and Controversies, Britian: Palgrave Macmillian Company.

O'Brien, J.A., Marakas, G.M. (2011). Management Information Systems 10th Edition, Mc Graw Hill Irwin.

Obediat, B.Yousef ,(2012), The Relationship Between Human Resource Information System (HRIS) Functions And Human Resource Management (HRM) Functionalities, *Journal of Management* Research,Vol. 4, No. 4, 192-211.

Oğuz, G., ve Ağtaş, E. Kurumsal Kaynak Planlanlama (Erp) Sistemlerinde Yapay Zeka Kullanımı. *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *8*(2), 343-358.

Oktal, Ö. (2012). Pazarlama Bilgi Sistemleri. İçinde H. DURUCASU, *İşletme Bilgi Sistemleri. (102-132).* Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Özcan, M. ve Sayın, A.A. (2019). Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesinde Bilgi Teknolojileri Kullanılarak Tersine Tedarik Zinciri Yönetimi Uygulanması. *Kesit Akademi Dergisi*. (5), 21. 361-385.

Pangemanan, M.B.R. (2015). "Theımpact Of Staffing, Training And Development, Performance Management On Organizationalcommitment AT PT. BTN (PERSERO) TBK. MANADO" , *Journal EMBA*, 3(1), 174.

Perakende okulum. Bilgi Sistemi Yaklaşımları. https://www.perakendeokulum.com/bilgi-sistemi-yaklasimlari/.

Polat, N. (2007). Yönetim Bilgi Sistemi ve Sayıştayda Yürütülen Çalışmalar. *Sayıştay Dergisi*, (65), 187-198.

Rezaei, M. ve Zarandi, M.H.F., (2011) Facility Location via Fuzzy Modelling and Simulation, *Applied Soft Computing*, 11, 5330-5340. DOI:10.1016/j.asoc.2011.05.026.

Sabeghi, N., Tareghian, H.R., Demeulemeester, E., Taheri, H., (2015) Determining the Timing of Project Control Points Using a Facility Location Model and Simulation, *Computers and Operations Research*, 61,69-80. DOI:10.1016/j.cor.2015.03.006.

Saime, S. (2012). Muhasebe ve Finans Bilgi Sistemleri. İçinde H. DURUCASU, *İşletme Bilgi Sistemleri. (182-210).* Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Sait Gürbüz ve Mustafa Bekmezci, "İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamalarının Bilgi İşçilerinin İşten Ayrılma Niyetine Etkisinde Duygusal Bağlılığın Aracılık ve Düzenleyicilik Rolü", *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 2012, Cilt:41, Sayı:2, 189-213, s. 192.

Sevgi, S., ve Ersoy, A. İşletmelerde Bilgi Sistemleri ve Çalışanların Uygulamalara Yönelik Yaklaşımları. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Seyitoğulları, O. (2022). Muhasebe Bilgi Sistemi ile İlgili Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi. *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *12*(24), 368-385

Shaw, M. J. (2000). Information-Based Manufacturing With The Web. *International Journal of Flexible Manufacturing Systems*, *12*(2), 115-129.

Stair, R. M., ve Reynolds, G. W., 2010. Principles of Informations Systems. Course Tecnology Cengage Learning, USA: 9. Edition.

Taşdemir, M. (2006). Üretim Fonksiyonu Tahminlerinde Karşılaşılan Problemler ve Eşanlı Denklem Sapması: Alternatif Tahmin Yöntemleri. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, *4*(3), 23-31.

Tek, Ö.B. (1997), *Pazarlama İlkeleri: Türkiye Uygulamaları Global Yönetimsel Yaklaşım*, Geliştirilmiş 7. Baskı, İzmir: Cem Ofset Matbaacılık A.Ş.

Tekin, M., Güleş H.K ve Öğüt A. (2003). Değişim Çağında Teknoloji Yönetimi. Ankara: 2. Basım, Nobel Yayınları.

Tenk, R. ve Öztürk, F. (2024). Tesis Yerleşim Planı İyileştirmesinin Fiziksel Risk Etmenlerine Etkisi. *Ergonomi*, *7*(2), 91-102.

Tonus, H. (2015). Temel İnsan Kaynakları Fonksiyonlarında İnsan Kaynakları Bilgi Sistemi (İKBS) Kullanımı ve Önemi. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi.*23-34

Uluskan, M. ve Özyalıner, M. T. (2021). Otomotiv Sektöründe Kaizen Yöntemi ile Tesis Yerleşim Tasarımı ve Reba Analizi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Dergisi*, *29*(1), 1-19.

Uygun, H. (2015). *İnsan Kaynakları Yönetiminde Eğitim ve Geliştirme Faaliyetlerinin Çalışan Motivasyonuna Etkileri Ve Sağlık Sektöründen Bir Vaka Analizi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ünsar, S. (2009). Yetkinliğe Dayalı Ücret Yönetiminin Genel Bir Değerlendirilmesi. *Cumhuriyet University Journal of Economics and Administrative Sciences/Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *10*(1).

Vinodh., S. , Sundararaj, G., Devadasan ,S.R., Rajanayagam, D.(2009). Agility Through Cad/Cam İntegration An Examination İn An Indian Electronics Switches Manufacturing Company, *Journal of Manufacturing Technology Management*.20(2),197-217.

Yalçın, S. (2009). Ürün Tasarım ve Ürün Hayat Seyrinde Maliyetlerin Stratejik Yönetimi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (23), 1-9.

Yeşilada, T., Yeşilada, F. A. ve Tanyeri, M. (2003). Rekabet Üstünlüğü Sağlamada Pazarlama Bilgi Sistemleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *8*(1).

Yetiş, E. (2024). İşletme Bilgi Sistemlerinin, İşletmenin Pazarlama, Finans ve İnsan Kaynakları Fonksiyonlarıyla Entegrasyonu. *The Journal of Turk-Islam World Social Studies*, *10*(39), 480-491.

Yıldırım, S. (2009). İşletmelerde Tedarik Zinciri Yönetimi ve Toplam Kalite Yönetimi İlişkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, *1*(1), 175-191.

KAYNAKÇA

Akkoyunlu, B. (1996). *Bilgisayar Okur Yazarlığı Yeterlilikleri ile Mevcut Ders Programlarının Kaynaştırılmasının Öğrenci Başarı Ve Tutumlarına Etkisi*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 12(12), 127-134.

Akpınar, H. (2011). *Türkiye'de enformasyon sistemleri öğretiminde 20. yıl*. Uluslararası 9. Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi Bildirileri, 1-10.

Applegate, K. vd., (1996). *Kurumsal Bilgi Sistemleri Yönetimi: Üst Düzey Yöneticilerin Karşılaştığı Sorunlar.* McGraw-Hill Profesyonel.

Atmaca, E. (2002)., *"Grup Teknolojisi Hücrelerinin Tasarımı ve Amaç Programlama Yaklaşımının*

Avunduk, H. (1988). *Endüstri İşletmelerinde Esnek üretim Sistemleri ve Bir Uygulama*, Fen Bilimleri Enstitüsü, (Yayınlanmamış doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi

Aydoğan, E. (1997). *Esnek Üretim Sistemleri ve Türk Traktör Fabrikasında Yapılan Bir Alan Araştırması*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara,

Bahar, A. (2018). *Bilişim Suçları, İletişim ve Sosyal Medya.* İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi, 10(3), 1-36. https://dergipark.org.tr/tr/pub/iaud/issue/38557/447328

Bilgi Global. (2024). https://bilgias.com/(Erişim Tarihi 01.09.2024).

Can, H. vd., (2004). , *Genel İşletmecilik Bilgileri*, 15. bs. , Ankara, Siyasal Kitabevi, s. 274.

Cilt 7, Sayı 2 ss. 285–286.

Delikan, H. (2010). *Esnek Üretim Sistemleri Ve Üretim İşletmelerinde Uygulanması İle İlgili Alan Araştırması*, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi) Atılım Üniversitesi.

Doğan, M. (2002)., İşletme Ekonomisi ve Yönetimi, İzmir, Anadolu Matbaacılık, s. 275.

Edquist, C. VD., (2001*). İnovasyon ve İstihdam: Ürün İnovasyonuna Karşı Süreç: Birleşik Krallık.* Edward Elgar Yayıncılık.

Gandomi, A., & Haider, M. (2015). *Beyond The Hype: Big Data Concepts, Methods, And Analytics*. International journal of information management, 35(2), 137-144. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2014.10.007

Glazer, R. (1991). *Bilgi Yoğun Bir Ortamda Pazarlama: Bir Varlık Olarak Bilginin Stratejik Sonuçları*. Pazarlama Dergisi, 55 (4), 1-19.

Gümüşoğlu, Ş. & Demir, H. (1998). *Üretim Yönetimi,* İstanbul, Beta Basım Yayım, s. 68.

Hayes, R.. H., & Clark, K. B. (1989). *Measuring manufacturing performance*. The McKinsey Quarterly, Winter, 89, 73-82.

Hidalgo, A., & Jose, A. (2008). *Innovation Management Techniques and Tools: A Review From Theory and Practice, R&D Management,* 38(2): 113-127. https://doi.org/10.1111/j.1467-9310.2008.00503.x

Hunt, D.,(1989). *Computer Integrated Manufacturing Hand Book*, Chapman and Hall.

Kıral, Ç.(1996), *Esnek Üretim/ Esnek Otomasyon Sistem ve Teknolojileri*, Gözden Geçirilmiş Baskı, TÜBİTAK Yayınları, Ekim, s. 13.

Kontrolist, (2024). https://kontrolist.com/ Erişim Tarihi 06.09.2024).

Kusiak, A.,(1985). *Flexible Manufacturing Systems: A Structural Approach*, International Journal of Productıon, Cilt 23, No 6 (1985).

Monks, G., J. (1987). Operations Management: Theory and Problems, Mcgraw Hill,New York.

Özgen, H. (1987). *Üretim Yönetimi,* Ankara, Bizim Büro Basımevi, 1987, s. 17-18.

Porter, M. E. (2000). *Rekabet Stratejisi: Sektör Ve Rakip Analizi Teknikleri*. Sistem Yayıncılık.

Ranky, P. (1986). *The Design and Operationof Flexible Manufacturing Systems*, USA, Prentice- Hall, s. 24.

Rayport, J. F., & Heyward, A. (2009). Envisioning the cloud: the next computing paradigm. Int. J. Database Manage. Syst.(IJDMS), 1(1).

Reza, M. (1991). *Flexible Manufacturing Systems: The Technology and Management*, Prentice Hall, New Jersey,

Saadet, N. C. (2012). *Üretim Sistemlerinde Otomasyon,* Fen Bilimleri Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi. İstanbul

Sankur, B. Y. (1997). Elektrik Elektronik Bilgisayar Mühendisliği Terimler Sözlüğü, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.

Siper, D. (1997*). Production Planning, Control and Integratıon*, McGraw Hill, USA,

Şahin, M. (2009)., *Genel İşletme,* 11. bs.,Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Yayını, Yayın No 1268 ,s.242.

Tanwar, R. (2013). *Porter"s Generic Competitive Strategies*. Iosr Journal Of Business And Management (Iosrjbm), 1(15), 11-17.

Tekin, M. (1999). *Üretim Yönetimi,* 4. bs. , Konya, Arı Matbaası, s. 270-271.

Tekin, M. (2005). *Üretim Yönetimi*, 2. bs, Konya, Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayınları, s. 25-26.

Tekin, M., (2004). *Üretim Yönetimi*, 5. bs. , Ankara, Eğitim Matbaası, s. 29.

Tengilimoğlu, D. vd., (2008). *İşletme Yönetimi*, Ankara, Seçkin Matbaa, s. 128.

Trendfood, (2024). https://www.vericom.com.tr/ (Erişim Tarihi 01.05.2024).

Uluç, G., (2003). *Bilişim Teknolojileri- Küreselleşme ve Kalkınma*. *Ekev Akademi Dergisi, 7*(16), s. 255-256.

Uygulanması", Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,

Üreten, S. (1991). "*Esnek İmalat Sistemleri"*, Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt 7, Sayı 2 s. 236.

Üreten, S. (1999). *Üretim ve İşlemler Yönetimi: Stratejik Kararlar ve Karar Modelleri*, Başar Ofset, s. 6-9, Ankara.

Vericom, (2024). https://www.vericom.com.tr/ (Erişim Tarihi 06.08.2024).

Worldbank, (2024). https://data.worldbank.org/ (Erişim Tarihi 09.07.2024).

KAYNAKÇA

Ackoff, R.L. (1989). From Data To Wisdom. *Journal of Applied Systems Analysis*, 16, 3-9.

Altunışık, R., Şuayip, Ö. ve Torlak, Ö. (2020). *Pazarlama İlkeleri ve Yönetimi.* İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Bernstam, E.V., Smith, J.W. ve Johnson T.R.(2009). What is Biomedical Informatics?. *Journal of Biomedical Informatics*, 43 (2010), 104–110.

Chaffey, D. ve Wood, S. (2005). *Business Information Management.* England: Pearson Education Limited.

Dash, G., Kiefer, K., ve Paul, J. (2021). Marketing-to-Millennials: Marketing 4.0, Customer satisfaction and Purchase Intention. *Journal of Business Research,* 122(2021),608.

Jara, A. J., Parra, M. C., & Skarmeta, A. F. (2012). In Marketing 4.0: A New Value Added To

Kannan P.K.ve Li H.A. (2016). Digital marketing: A framework, review and research agenda. *International Journal of Research in Marketing*, 34, 22-45.

Key T.M. (2017). Domains of Digital Marketing Channels in the Eharing economy. *Journal of Marketing Channels*, 24 (1,2), 27-38

Khanom M. T., (2023). Using Social Media Marketing in the Digital Era: A Necessity or a Choice. *International Journal of Research in Business and Social Science*, 12(3)(2023), 88-98.

Kotane I., Znotina D. ve Hushko S. (2019). Assesment of Trends in the Application of Digital Marketing. *Preiodyk Naukowy Akademii Polonijnej*, 2(33),28-34.

Kotler, P. ve Armstrong G. (2012). *Principles of Marketing*. Harlow: Pearson Education.

Kotler, P. Ve Keller Kevin L. (2018). *Pazarlama Yönetimi*. (çev. İ. Kırcoba) İstanbul: Beta Baım Yayın Dağıtım A.Ş.

Kotler, P., Kartajaya H., ve Setiawan I. (2010). *Pazarlama 3.0*. (çev. K. Dündar) İstanbul: Optimist.

Kotler, P., Kartajaya H., ve Setiawan I. (2022). *Pazarlama 5.0*. (çev. T. Gezer) İstanbul: Media Cat.

Kotler, P., Kartajaya H., ve Setiawan I. (2024). *Marketing 6.0.* New Jersey: Wiley.

Kotler, P., Kartajaya, H., ve Setiawan I. (2017). *Marketing 4.0*. New Jersey: Wiley.

Laudon K.C. ve Laudon J.P. (2014). *Management Information Systems.* The United States of America: Pearson Education Limited.

Mahajan ve Wind, (2022). Digital Marketing. *Emerging Issues in Management* 1(2000), 43-54.

Murtarelli, G., Gregory, A. and Romenti, S. (2021). A Conversation-Based Perspective for Shaping Ethical Human-Machine Interactions: The Particular Challenge of Chatbots. *Journal of Business*

Neopalitan, R.E. ve Jıang X. (2007). *Probabilistic Methods for Financial and Marketing Informatics.* Sanfrancisco: Elsevier Inc.

Neti, S. (2011). Social Media and its Role in Marketing. *PG Centre, Lal Bahadur College*, Warangal, 1(2)

Peltier, J.W., Dahl, A.J. ve Schibrowsky, J.A. (2023). Artificial Intelligence in Interactive Marketing: A Conceptual Framework and Research Agenda. *Journal of Research in Interactive Marketing, 18(1),58*

Research, 129(2021), 927-935.

Rowley, J. (2007), The Wisdom Hierarchy: Representation of the Dikw Hierarchy. Journal of Information Science, 33(2), 163-180.

Tekin, M., Güleş H.K. ve Öğüt A. (2007). *Değişim çağında teknoloji yönetimi.* Ankara: Gazi Kitabevi.

The Marketing Through The Internet Of Things. *2012 Sixth International Conference on Innovative Mobile and Internet Services in Ubiquitous Computing.* DOI: 10.1109/IMIS.2012.203

Todor R.D. (2016). Blending Traditional and Digital Marketing. *Bulletin of the Transilvania University of Braşov Series V*: Economic Sciences, 9(58), 52-58.

Tuten, T.L. (2024). Social Media Marketing. *Sage Publications*, Thousand Oaks, CA

URL-1: https://www.ama.org/the-definition-of-marketing-what-is-marketing/ (E.T.: 15.09.2024).

URL-2: https://aydinkoksal.gen.tr/dusunceler/bilisim-75.html/ (E.T.: 28.09.2024)

URL-3: https://www.mckinsey.com/capabilities/mckinsey-digital/our-insights/accelerating-the-digitization-of-business-processes/ (E.T.: 18.09.2024).

URL-4: https://datareportal.com/reports/digital-2024-global-overview-report/ (E.T.: 05.09.2024)

URL-5: https:./www.digitalmarketer.com/digital-marketing/ (E.T.: 12.09.2024)

URL-6: https://www.digitalmarketer.com/digital-marketing/digital-marketing-strategy/(E.T.: 12.09.2024).

URL-7:https://www.digitalmarketer.com/digital-marketing/social-media-marketing-strategy//(E.T.: 20.09.2024).

URL8:https://www.mckinsey.com/~/media/McKinsey/Business%20Functions/McKinsey%20Digital/Our%20Insights/Accelerating%20the%20digitization%20of%20business%20processes/Accelerating%20the%20digitization%20of%20business%20processes.pdf (E.T.: 20.09.2024).

KAYNAKÇA

Anselin, L., & Rey, S. J. (2014). Modern Spatial Econometrics in Practice: A Guide to GeoDa, GeoDaSpace and PySAL. *GeoDa Press LLC*.

Ashkezari, A. D., Hosseinzadeh, N., Chebli, A., & Albadi, M. (2018). Development of an enterprise Geographic Information System (GIS) integrated with smart grid. *Sustainable Energy, Grids and Networks*, *14*, 25-34.

Ballou, R. H. (2004). Business Logistics/Supply Chain Management. *Pearson*.

Batty, M., & Longley, P. (1994). Fractal Cities: A Geometry of Form and Function. *Academic Press*.

Birkin, M., Clarke, G., & Clarke, M. (2017). Retail Geography and Intelligent Network Planning. *John Wiley & Sons*.

Boyer, K. K., & Hult, G. T. M. (2005). Extending the supply chain: Integrating operations and marketing in the online grocery industry. *Journal of Operations Management*, 23(6), 642-661.

Boysen, N., Fedtke, S., & Schwerdfeger, S. (2021). Last-mile delivery concepts: a survey from an operational research perspective. *Or Spectrum*, *43*(1), 1-58.

Chang, S. E., & Nojima, N. (2001). Measuring post-disaster transportation system performance: the 1995 Kobe earthquake in comparative perspective. *Transportation Research Part A: Policy and Practice*, 35(6), 475-494.

Chen, A. Y., & Lu, T. Y. (2014). A GIS-based demand forecast using machine learning for emergency medical services. In *Computing in Civil and Building Engineering (2014)* (pp. 1634-1641).

Chopra, S., & Meindl, P. (2016). Supply Chain Management: Strategy, Planning, and Operation. *Pearson*.

Chopra, S., & Sodhi, M. S. (2004). Managing risk to avoid supply-chain breakdown. *MIT Sloan Management Review*, 46(1), 53-61.

Choudhary, N. A., Singh, S., Schoenherr, T., & Ramkumar, M. (2023). Risk assessment in supply chains: a state-of-the-art review of methodologies and their applications. *Annals of Operations Research*, *322*(2), 565-607.

Clarke, G., & Rowley, R. (2005). A case for spatial decision-support systems in retail location planning. *International Journal of Retail & Distribution Management*, 33(4), 225-237.

Cutter, S. L., & Finch, C. (2008). Temporal and spatial changes in social vulnerability to natural hazards. *Proceedings of the national academy of sciences*, *105*(7), 2301-2306.

Cutter, S. L., Boruff, B. J., & Shirley, W. L. (2003). Social vulnerability to environmental hazards. *Social Science Quarterly*, 84(2), 242-261.

Dablanc, L., & Rakotonarivo, D. (2010). The impacts of logistics sprawl: How does the location of parcel transport terminals affect the energy efficiency of goods' movements in Paris and what can we do about it?. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *2*(3), 6087-6096.

Daskin, M. S. (2013). Network and Discrete Location: Models, Algorithms, and Applications. *John Wiley & Sons*.

Drezner, T., & Drezner, Z. (2002). Validating the gravity-based competitive location model using inferred attractiveness. *Annals of Operations Research*, 111(1-4), 227-237.

Esri. (2022). ArcGIS Knowledge: Supply Chain Visualization & Analysis. *Esri Blog*. This article explains how GIS assesses potential sites based on their connectivity to critical infrastructure points like highways, ports, airports, and rail lines

Fekete, A. (2012). Spatial disaster vulnerability and risk assessments: Challenges in their quality and acceptance. *Natural Hazards*, 61, 1161-1178.

Fiksel, J. (2006). Sustainability and resilience: toward a systems approach. *Sustainability: Science, Practice and Policy*, 2(2), 14-21.

Fischer, M. M., & Getis, A. (2010). Handbook of Applied Spatial Analysis: Software Tools, Methods and Applications. *Springer*.

Fotheringham, A. S., & Rogerson, P. A. (2013). Spatial Analysis and GIS. *CRC Press*.

Fotheringham, A. S., Brunsdon, C., & Charlton, M. (2000). Quantitative Geography: Perspectives on Spatial Data Analysis. *Sage Publications*.

Gevaers, R., Van de Voorde, E., & Vanelslander, T. (2011). Characteristics and challenges of last-mile logistics. *Transport Research Arena Europe*.

Ghosh, A., & McLafferty, S. L. (1987). Location Strategies for Retail and Service Firms. *Lexington Books*.

Goodchild, M. F. (2006). GIS and disasters: Planning for catastrophe. *Computers, Environment and Urban Systems*, *30*(3), 227-229.

Goodchild, M. F., & Janelle, D. G. (2004). Spatially Integrated Social Science. *Oxford University Press*.

Gopal, S., Staufer-Steinnocher, P., Xu, Y., & Pitts, J. (2022). Semiconductor supply chain: a 360-degree view of supply chain risk and network resilience based on GIS and AI. In *Supply Chain Resilience: Insights from Theory and Practice* (pp. 303-313). Cham: Springer International Publishing.

Haag, S., Cummings, M., & Dawkins, J. (1999). *Management information systems for the information age*. McGraw-Hill Higher Education.

Haklay, M. (2010). How good is volunteered geographical information? A comparative study of OpenStreetMap and Ordnance Survey datasets. *Environment and Planning B: Planning and Design*, 37(4), 682-703.

Heckmann, I., Comes, T., & Nickel, S. (2015). A critical review on supply chain risk–Definition, measure and modeling. *Omega*, *52*, 119-132.

Hernandez, T., & Bennison, D. (2000). The art and science of retail location decisions. *International Journal of Retail & Distribution Management*, 28(8), 357-367.

Husak, V., Chyrun, L., Matseliukh, Y., Gozhyj, A., Nanivskyi, R., & Luchko, M. (2021). Intelligent Real-Time Vehicle Tracking Information System. In *MoMLeT+ DS* (pp. 666-698).

Ivanov, D., & Dolgui, A. (2020). Viability of intertwined supply networks: extending the supply chain resilience angles towards survivability. A position paper motivated by COVID-19 outbreak. *International journal of production research*, *58*(10), 2904-2915.

Kamble, S. S., Mor, R. S., & Belhadi, A. (2023). Big data analytics for supply chain transformation: A systematic literature review using scor framework. *Digital Transformation and Industry 4.0 for Sustainable Supply Chain Performance*, 1-50.

Kitchin, R. (2014). The Data Revolution: Big Data, Open Data, Data Infrastructures and Their Consequences. *Sage Publications*.

Klibi, W., Martel, A., & Guitouni, A. (2010). The design of robust value-creating supply chain networks: a critical review. *European journal of operational research*, *203*(2), 283-293.

Kumar, S., & Agrawal, S. (2011, January). GIS as a decision support for supply chain management. In *Geospatial World Forum* (Vol. 11).

Laudon, K. C., & Laudon, J. P. (2004). *Management information systems: Managing the digital firm*. Pearson Educación.

Li, W., Batty, M., & Goodchild, M. F. (2020). Real-time GIS for smart cities. *International Journal of Geographical Information Science*, *34*(2), 311-324.

Lobell, D. B., & Burke, M. B. (2010). On the use of statistical models to predict crop yield responses to climate change. *Agricultural and Forest Meteorology*, 150(11), 1443-1452.

Longley, P. A., & Clarke, G. (2015). GIS for Business and Service Planning. *John Wiley & Sons*.

McDowell, D. (2022, July 7). *The applications of GIS on Supply Chain Management*. ArcGIS StoryMaps. https://storymaps.arcgis.com/stories/0bf30a6e9bfd432784d953a636067d05

McKinnon, A. (2018). *Decarbonizing logistics: Distributing goods in a low carbon world*. Kogan Page Publishers.

Miles, S. B., & Chang, S. E. (2006). Modeling community recovery from earthquakes. *Earthquake Spectra*, 22(2), 439-458.

Mileu, N., & Queirós, M. (2018). Integrating risk assessment into spatial planning: RiskOTe decision support system. *ISPRS International Journal of Geo-Information*, *7*(5), 184.

Miller, H. J., & Shaw, S. L. (2001). *Geographic information systems for transportation: principles and applications*. Oxford University Press, USA.

Miller, H. J., & Shaw, S. L. (2015). Geographic information systems for transportation in the 21st century. *Geography Compass*, *9*(4), 180-189.

Monica, P., Annalia, B., & Marcelo, M. (2008). Geographic information systems and risk assessment. *JRC Scientific and Technical Reports*.

Nimmagadda, S. L., Reiners, T., & Wood, L. C. (2019). On modelling big data guided supply chains in knowledge-base geographic information systems. *Procedia Computer Science*, *159*, 1155-1164.

Openshaw, S., & Openshaw, C. (1997). Artificial Intelligence in Geography. *John Wiley & Sons*.

Parra, L. (2022). Remote sensing and GIS in environmental monitoring. *Applied Sciences*, *12*(16), 8045.

Pettit, T. J., Croxton, K. L., & Fiksel, J. (2013). Ensuring supply chain resilience: Development and implementation of an assessment tool. *Journal of Business Logistics*, 34(1), 46-76.

Pick, J. B. (Ed.). (2005). *Geographic information systems in business*. Igi Global.

ReVelle, C. S., & Eiselt, H. A. (2005). Location analysis: A synthesis and survey. *European Journal of Operational Research*, 165(1), 1-19.

Rodrigue, J. P. (2020). *The geography of transport systems*. Routledge.

Rodrigue, J. P., Comtois, C., & Slack, B. (2016). The Geography of Transport Systems. *Routledge*.

Sarkar, A. (2007). GIS applications in logistics: A literature review. *School of Business, University of Redlands*, *1200*.

Sayın, A. A. (2020). The effects of information systems on supply chain and operating performance-analysis of the retail industry. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *9*(3), 1627-1639.

Sharma, A. K. (2015). Role of GIS in Health Management Information System and Medical Plan: A Case Study of Gangtok area, Sikkim, India. *International Journal of Environment and Geoinformatics*, *2*(1), 16-24.

Sheffi, Y. (2015). The Power of Resilience: How the Best Companies Manage the Unexpected. *MIT Press*.

Sheffi, Y., & Rice Jr, J. B. (2005). A supply chain view of the resilient enterprise. *MIT Sloan Management Review*, 47(1), 41-48.

Simchi-Levi, D., Kaminsky, P., & Simchi-Levi, E. (2008). Designing and Managing the Supply Chain: Concepts, Strategies, and Case Studies. *McGraw-Hill*.

Taniguchi, E., Thompson, R. G., & Qureshi, A. G. (2023). *Urban Freight Analytics: Big Data, Models, and Artificial Intelligence*. CRC Press.

Thill, J. C. (Ed.). (2019). *Spatial multicriteria decision making and analysis: a geographic information sciences approach*. Routledge.

Tomlinson, R. (2013). Thinking about GIS: Geographic Information System Planning for Managers. *Esri Press*.

Tseng, M. L., Lim, M. K., & Wong, W. P. (2015). Sustainable supply chain management: A closed-loop network hierarchical approach. *Industrial Management & Data Systems*, 115(3), 436-461.

URL-1:www.sudaup.org/guidelines/Guideline%20for%20GIS_%20MIS%20&%20GIS%20-%20MIS%20Integration-2013.pdf (E.T.: 12.9.2024).

URL-10: hexamapsolutions.com/enhancing-disaster-management-the-power-of-real-time-weather-monitoring-and-gis/ (E.T.: 15.9.2024).

URL-11: www.esri.com/en-us/arcgis/products/arcgis-fleet-tracking/overview (E.T.: 1.9.2024).

URL-12: www.copperdigital.com/blog/the-power-of-iot-in-logistics-for-real-time-tracking-and-monitoring/ (E.T.: 2.9.2024).

URL-13: www.esensor.ae (E.T.: 19.8.2024).

URL-14: www.goramp.eu/blog/real-time-transportation-visibility-importance-and-benefits (E.T.: 19.9.2024).

URL-15: www.kestrelinsights.com/blog/geospatial-data-in-logistics-transportation-drives-modern-visibility (E.T.: 12.8.2024).

URL-16: www.upperinc.com/blog/shipment-visibility/ (E.T.: 25.9.2024).

URL-17: www.workongrid.com/blog/top-10-benefits-of-a-gis-based-project-monitoring-system (E.T.: 23.9.2024).

URL-18: www.xempla.io/blog/real-time-monitoring-what-it-is-how-it-works-more (E.T.: 12.9.2024).

URL-19: www.cyberswift.com/ (E.T.: 6.9.2024).

URL-2: www.gim-international.com/content/article/integrating-gis-and-mis (E.T.: 12.9.2024).

URL-20: www.projectlastmile.com/improving-public-healthcare-decision-making-with-geographic-information-systems (E.T.: 8.9.2024).

URL-21: www.locusview.com/blog/overcoming-engineering-challenges-with-real-time-gis-data (E.T.: 7.9.2024).

URL-22: www.fusegis.com/blog/5-challenges-in-gis-implementation-and-how-to-overcome-them (E.T.: 12.9.2024).

URL-23: www.geospatialworld.net/article/gis-risk-assessment/ (E.T.: 14.9.2024).

URL-24: www.esri.com/en-us/arcgis/products/arcgis-for-disaster-management/overview (E.T.: 17.9.2024).

URL-25: www. urbanfreightlab.com/wp-content/uploads/2023/04/Requirements-for-WA-Freight-Sim.pdf (E.T.: 15.9.2024).

URL-26: www.alphamap.com/blog/7-ways-gis-can-help-you-understand-consumer-demographics (E.T.: 12.9.2024).

URL-27: www.esri.com/en-us/arcgis/products/arcgis-business-analyst/overview (E.T.: 10.9.2024).

URL-3: www. cyzerg.com/blog/choosing-a-warehouse-location-7-critical-criteria-to-consider/ (E.T.: 10.9.2024).

URL-4: www.gallupnm.gov/AgendaCenter/ViewFile/Item/492?fileID=2846 (E.T.: 22.8.2024).

URL-5: blog.pazago.com/post/mis-in-scm (E.T.: 21.9.2024).

URL-6: about.ups.com/us/en/newsroom/press-releases/innovation-driven/ups-to-enhance-orion-with-continuous-delivery-route-optimization.html (E.T.: 3.9.2024).

URL-7: www.supplychaindive.com/news/ups-adds-dynamic-routing-to-orion-saving-2-4-miles-per-driver/585445/ (E.T.: 11.9.2024).

URL-8: www.shipscience.com/blog/50-of-amazon-com-last-mile-deliveries-now-done-by-amazon (E.T.: 12.9.2024).

URL-9: www.amazon.science/blog/how-amazon-reworked-its-fulfillment-network-to-meet-customer-demand (E.T.: 18.9.2024).

Waller, M. A., & Fawcett, S. E. (2013). Data science, predictive analytics, and big data: a revolution that will transform supply chain design and management. *Journal of Business logistics*, *34*(2), 77-84.

Zhang, S., Shen, Y., & Shen, J. (2009, December). Study and Application on the Integration Technology of GIS and MIS. In *2009 First International Conference on Information Science and Engineering* (pp. 2181-2183). IEEE.

Zhang, X., & Zhang, M. (2016). GIS-based analysis of climate change impacts on crop yields: A case study in the North China Plain. *Agricultural Systems*, 143, 38-47.

Zook, M., & Graham, M. (2007). The creative reconstruction of the Internet: Google and the privatization of cyberspace and DigiPlace. *Geoforum*, 38(6), 1322-1343.

KAYNAKÇA

Ali, H. ve Aysan, A. F. (2023). What will ChatGPT Revolutionize in Financial Industry?. *Modern Finance,* 1(1), 116-129.

Arslan, K. (2020). Eğitimde Yapay Zekâ Ve Uygulamaları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(1), 71-88.

Atalay, M., ve Çelik, E. (2017). Büyük Veri Analizinde Yapay Zekâ ve Makine Öğrenmesi Uygulamaları-Artificial Intelligence and Machine Learning Applications in Big Data Analysis. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(22), 155-172.

Aydın, Ö. ve Karaarslan, E. (2022). OpenAI ChatGPT Generated Literature Review: Digital Twin In Healthcare. *Emerging Computer Technologies* 2,22-31.

Bender, E. M., Gebru, T., McMillan-Major, A., ve Shmitchell, S. (2021). On the Dangers of Stochastic Parrots: Can Language Models Be Too Big? *Proceedings of the 2021 ACM Conference on Fairness, Accountability, and Transparency*, 610–623.

Bommasani, R., Hudson, D. A., Adeli, E., Altman, R., Arora, S., von Arx, S., ... ve Liang, P. (2021). On The Opportunities and Risks of Foundation Models. *arXiv preprint arXiv*:2108.07258.

Brereton, P., Kitchenham, B. A., Budgen, D., Turner, M. ve Khalil, M. (2007). Lessons From Applying The Systematic Literature Review Process Within The Software Engineering Domain. *Journal of systems and software*, 80(4), 571-583.

Brown, T., Mann, B., Ryder, N., Subbiah, M., Kaplan, J., Dhariwal, P., ... ve Amodei, D. (2020). Language Models are Few-shot Learners. *arXiv preprint arXiv*:2005.14165.

Bubeck, S., Chandrasekaran, V., Eldan, R., Gehrke, J., Horvitz, E., Kamar, E., ... ve Zhang, Y. (2023). Sparks of Artificial General İntelligence: Early Experiments with GPT-4. *arXiv preprint arXiv*:2303.12712.

Cao, Y. ve Zhai, J. (2023). Bridging The Gap–The Impact of Chatgpt on Financial Research. *Journal of Chinese Economic and Business Studies*, 21(2), 177-191.

Chollet, F. (2021). *Deep Learning with Python*. Simon and Schuster.

Deeb, M., Gangadhar, A., Rabindranath, M., Rao, K., Brudno, M., Sidhu, A., Wang, B. ve Bhat, M. (2024). The Emerging Role of Generative Artificial Intelligence in Transplant Medicine. *American Journal of Transplantation*, 24(10), 1724-1730.

Deng, J. ve Lin, Y. (2022). The Benefits and Challenges of ChatGPT: An Overview. *Frontiers in Computing and Intelligent Systems*, 2(2), 81-83.

Feng, Z., Hu, G. ve Li, B. (2023). Unleashing the Power of ChatGPT in Finance Research: Opportunities and Challenges. *Hunt Institute Working Paper Series,* 7.

George, A. S. ve George, A. H. (2023). A Review of ChatGPT AI's Impact On Several Business Sectors. *Partners Universal International Innovation Journal*, 1(1), 9-23.

Islam, R., ve Moushi, O. M. (2024). Gpt-4o: The cutting-edge advancement in multimodal llm. *Authorea Preprints*.

Jonnala, A. (2024). Harnessing the Power of Generative AI. *SSRG International Journal of Computer Science and Engineering*, 11(8), 37-44.

Kitchenham, B. (2004). *Procedures for performing systematic reviews*. Keele, UK, Keele University, 33(2004), 1-26.

Lopez-Lira, A. ve Tang, Y. (2023). Can ChatGPT Forecast Stock Price Movements? Return Predictability and Large Language Models. *arXiv preprint arXiv*:2304.07619.

Ming, K. L. Y., Jais, M., Hui, Y. L., Soon, L. P., Siew, A. L. S. ve Ling, L. S. (2023). Exploring Factors Affecting Intention to Use Chatgpt for Searching Finance-Related Information. *International Journal of Academic Research in Economics and Management and Sciences*, 12(2), 516 – 530.

Niszczota, P. ve Abbas, S. (2023). GPT as a Financial Advisor. *Available at SSRN* 4384861.

Niszczota, P. ve Abbas, S. (2023). GPT Has Become Financially Literate: Insights from Financial Literacy Tests of GPT and a Preliminary Test of How People Use It As a Source of Advice. *Finance Research Letters*, 58, 104333.

OpenAI. (2023). GPT-4 Technical Report. *OpenAI.*

Radford, A., Narasimhan, K., Salimans, T., ve Sutskever, I. (2018). Improving Language Understanding by Generative Pre-training. *OpenAI*.

Radford, A., Wu, J., Child, R., Luan, D., Amodei, D., ve Sutskever, I. (2019). Language Models are Unsupervised Multitask Learners. *OpenAI*.

Russell, S., & Norvig, P. (2021). *Artificial Intelligence: A Modern Approach* (4th ed.). Pearson.

Silver, D., Huang, A., Maddison, C. J., Guez, A., Sifre, L., Van Den Driessche, G., vd. (2016). Mastering The Game of Go With Deep Neural Networks and Tree Search. *Nature*, 529(7587), 484-489.

Takale, D. G., Mahalle, P. N., ve Sule, B. (2024). Advancements and Applications of Generative Artificial Intelligence. *Journal of Information Technology and Sciences*, 10(1), 20-27.

Verma, M. (2023). Novel Study on AI-Based Chatbot (ChatGPT) Impacts on the Traditional Library Management. *International Journal of Trend in Scientific Research and Development (IJTSRD),* 7(1), 961-964.

Wu, T., He, S., Liu, J., Sun, S., Liu, K., Han, Q. L., ve Tang, Y. (2023). A Brief Overview of ChatGPT: The History, Status Quo and Potential Future Development. *IEEE/CAA Journal of Automatica Sinica*, 10(5), 1122-1136.

Yue, T., Au, D., Au, C. C. ve Iu, K. Y. (2023). Democratizing Financial Knowledge with ChatGPT by OpenAI: Unleashing the Power of Technology. *Available at SSRN* 4346152.

Zamfiroiu, A., Vasile, D. ve Savu, D. (2023). ChatGPT–A Systematic Review of Published Research Papers. *Informatica Economica*, 27(1), 5-16.

Zaremba, A. ve Demir, E. (2023). ChatGPT: Unlocking The Future of NLP in Finance. *Modern Finance,* 1(1), 93-98.

Zhuhadar, L. P., ve Lytras, M. D. (2023). The Application of AutoML Techniques in Diabetes Diagnosis: Current Approaches, Performance, and Future Directions. *Sustainability*, 15(18), 13484.

Ziegler, D. M., Stiennon, N., Wu, J., Brown, T. B., Radford, A., Amodei, D., ... ve Irving, G. (2019). Fine-tuning Language Models from Human Preferences. *arXiv preprint arXiv*:1909.08593.

KAYNAKÇA

Acar, A. G. (2007). Enformasyon sistemlerinin stratejik olarak planlanmasına ilişkin bir araştırma. Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı İşletme Yönetimi ve Organizasyon Bilim Dalı. (Yayımlanmamış Doktora Tezi) İstanbul Üniversitesi.

Akgün, A., Keskin, H., & Günsel, A. (2005). Örgütsel hafıza ile enformasyon teknolojileri (IT) arasındaki ilişkiler. Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 12(2), 1-16.

Akolaş, D. A. (2004). Bilişim sistemleri ve bilişim teknolojisinin küreselleşme olgusu ve girişimcilik üzerine yansımaları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 12, 29-43.

Akpınar, H. (2011). Türkiye'de enformasyon sistemleri öğretiminde 20. yıl. Uluslararası 9. Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi Bildirileri, 1-10.

Balmer, J. M., & Dinnie, K. (1999). Corporate identity and corporate communications: the antidote to merger madness. *Corporate Communications: An International Journal*, *4*(4), 182-192.

Balmer, J. M., & Gray, E. R. (1999). Corporate identity and corporate communications: creating a competitive advantage. *Corporate Communications: An International Journal*, *4*(4), 171-177.

Bayrak, A. (2014). İşletmelerde bilişim teknolojilerinin kullanımı ve etkilerine ilişkin telekomünikasyon sektöründe bir firma uygulaması. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi) Ufuk Üniversitesi.

Berry F. S. (1997), Explaining managerial acceptance of expert system. *Public Productivity and Management Review,* Vol.20, No.3, p.323-336.

Beveren V.J. (2002), A model of knowledge acquisition that refocuses knowledge management, *Journal of Knowledge Management,* Vol.4, No.2, p.145-146.

Bollinger A.S. ve Smith R.D. (2001), Managing organizational knowledge as a strategic asset. *Journal of Knowledge Management,* Vol.5, No.1 p.8-18

Buhalis, D. (2003). eTourism: Information technology for strategic tourism management. London: Prentice Hall.

Cornelissen, J. (2019). Kurumsal İletişim.5.Baskı. İstanbul: The Kitap Yayınları

Çağlar, M.B. (2012). Lojistik işletmelerinde bilişim teknolojilerinin kullanımı, müşteri memnuniyeti ve işletme performansı ilişkisi: bir araştırma. Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İşletmecilik Anabilim Dalı. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi) İstanbul Üniversitesi.

Çap Teknoloji. (2024). https://capteknoloji.com/dijital-donusum-danismanligi/ (Erişim Tarihi: 14.07.2024)

Çelik, A. (1987). Enformasyon teknolojisi ve kütüphanecilik. *Türk Kütüphaneciliği*, *1*(3), 125-131.

DeLone, W. H., & McLean, E. R. (2002, January). Information systems success revisited. In *Proceedings of the 35th annual Hawaii international conference on system sciences* (pp. 2966-2976). IEEE.

Dolphin, R. R., & Fan, Y. (2000). Is corporate communications a strategic function?. *Management decisión*, *38*(2), 99-107.

Goodman, M. B. (2000). Corporate communication: the American picture. *Corporate Communications: An International Journal*, *5*(2), 69-74.

Gurbaxani, V., & Whang, S. (1991). The impact of information systems on organizations and markets. *Communications of the ACM*, *34*(1), 59-73.

Gümüş, M., & Öksüz, B. (2010). İtibarın temel taşı olarak kurumsal iletişim: kurumsal itibar sürecinde iletişimin rolü ve önemi. *Marmara İletişim Dergisi*, (16).

Hearn, G., Foth, M., & Gray, H. (2009). Applications and implementations of new media in corporate communications: An action research approach. *Corporate Communications: An International Journal*, *14*(1), 49-61.

Hypersense. (2024). https://hypersense.dev/ (Erişim Tarihi: 13.07.2024)

Laudon, K. C. & Laudon, J. P. (2018). Management information systems: Managing the digital Firm. (Çev. Uğur Yozgat) İstanbul: Nobel Yayın.

Leblebici, D. N. (1996). Çağdaş Kamu yönetiminde enformasyon teknolojisinin yeri ve enformasyon sistemleri. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı (Yayınlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi.

Lindvall M., Rus I. & Sinha S.S. (2003), Software Systems Support for Knowledge Management. *Journal of Knowledge Management,* Vol.7, No.5, p.137-150.

Lindvall M., Rus I. Jammalamadaka R. Thakker R. (2001), Software tools for knowledge management. http://www.dacs.dtic.mil/techs/kmse/swtools4km.pdf. Ziyaret Tarihi: 20/01/2005, Internet'te Yayınlanmış Rapor, Fraunhofer Center Experimental Software Engineering Mayrland ve The University of Maryland, Maryland.

Morrison, C. (2024). Corporate Communications Plan: The Roadmap for Success. https://everyonesocial.com/blog/corporate-communications-plan/ (Erişim Tarihi: 10.09.2024).

Özdemir, S., Selçuk, A., Kilitçi, A., (2011), Veri Tabanı Yönetim Sistemleri, İstanbul.

Özeskilli, S. (2023). Mikro işletmelerin Bilişim Sistemleri Kullanımı Üzerine Bir Araştırma. Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yönetim Bilişim Sistemleri Ana Bilim Dalı Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Karaman.

Özmusul, M. (2011). Bilişim teknolojilerinden yararlanma ölçeğinin geliştirilmesi. *Kuramsal Eğitimbilim*, *4*(1), 1-17.

Poyrai. (2024). https://poyrai.com/(Erişim Tarihi: 08.09.2024)

Sidlo, K. W., Karunska, K., Salmeri, C., Bieliei, S. & Albinyana, R. (2020). Digitalisation of small and medium enterprises (SMEs) in the mediterranean. Commission for Citizenship, Governance, European Union Institutional and External Affairs, ISBN: 978-92-895-1051-6, DOI:10.2863/206606. Örücü, Edip. (2003). Modern İşletmecilik, (3. Baskı), Ankara: Gazi Kitabevi

Steyn, B. (2004). From strategy to corporate communication strategy: A conceptualisation. *Journal of communication management*, *8*(2), 168-183.

Tecim, V. (1999). Bilgi teknolojilerinde yeni bir gelişme: Coğrafi bilgi sistemleri ve bilgi sistemleri arasındaki yeri. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 14(1), 1-12.

TeknoDc. (2024). https://www.teknodc.net/ (Erişim Tarihi: 10.07.2024)

Thoger Christensen, L. (2002). Corporate communication: The challenge of transparency. *Corporate communications: an international journal*, *7*(3), 162-168.

Türk M. (2003), Küreselleşme Sürecinde İşletmelerde Bilgi Yönetimi, Türkmen Kitapevi, İstanbul.

Vural, Y., Sağıroğlu, Ş., (2010), Veri Tabanı Yönetim Sistemleri Güvenliği: Tehditler ve Korunma Yöntemleri, Politeknik Dergisi, 13(2), 71-8.

Yorulmaz, A. (2018). Veri tabanı sistemlerinde yüksek performans ve erişilebilirlik ile güvenliğin oracle veri tabanı sistemi özelinde incelenmesi. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi) Sakarya Üniversitesi.

Yozgat U. (1994), "Bilgi Toplumu," Öneri. *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, No.6, İstanbul.

KAYNAKÇA

Acar, Ö. F. & Acar, S., (2020), A Preliminary Investigation Of Digital Hoarding Behaviors Of University Executives. European Journal Of Digital Economy Research (EJDER), 1, 27-44.

Acar, Ö.F. (2021). Uluslararası ticarette blokzincir teknolojisi. M.S. Öztürk (Ed.), Üretim ile işletme alanlarında teknolojik yenilikler ve sürdürülebilirlik içinde (173-185), İstanbul: Efe Akademi.

Acar, S., & Çiçek, I. (2021). İnsan Kaynakları Yönetiminde Stratejik Eğilimin Organizasyon Geliştirme Bağlamında Farklılaştırıcı Rolü. Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, 12(32), 1273-1296. https://doi.org/10.21076/vizyoner.872421.

Ardi, Djati, S. P., Bernarto, I. Sudibjo, N., Yulianeu, A., Nanda, H. A. & Nanda, K. A. (2020). The Relationship Between Digital Transformational Leadership Styles and Knowledge-Based Empowering Interaction for Increasing Organisational Innovativeness. International Journal of Innovation, Creativity and Change, 11(3), 259-277.

Bhatt, G.D. (2001), "Knowledge management in organizations: examining the interaction between technologies, techniques, and people", *Journal of Knowledge Management*, Vol. 5 No. 1, pp. 68-75. https://doi.org/10.1108/13673270110384419.

Birkinshaw, J., Hamel, G. & Mol, M.J. (2008), ''Management innovation'', Academy of Management Journal, 33, pp. 825-45.

Burgelman, R., Maidique, M.A., & Wheelwright, S.C. (2009). Strategic management of technology and innovation. 5. Edition, New York: McGraw-Hill.

Chiesa, V., Coughlan, P., & Voss, C. A. (1996). Development of a technical innovation audit. Journal of Product Innovation Management: An International Publication of The Product Development & Management Association, 13(2), 105-136.

Chyi Lee, C. and Yang, J. (2000), "Knowledge value chain", *Journal of Management Development*, 19 (9), 783-794. https://doi.org/10.1108/02621710010378228.

Çetinkaya, E. (2023). Teknolojik Öğrenme, Teknolojik Yenilik Yetenekleri ve Örgütsel Hafızanın Yenilikçilik ve Firma Performansına Etkisi. Gebze Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Gebze.

Darroch, J. (2005). Knowledge management, innovation and firm performance. *Journal of Knowledge Management*, (9)3,101-115. https://doi.org/10.1108/13673270510602809.

Deng, P., & Wang, R. (2007). Study on evaluation system of innovation capabilities in manufacturing firms. In Papers in International Conference on Management Science and Engineering.

Garcia, R. & Calantone, R. (2002), ''A critical look at technological innovation typology and innovativeness terminology: a literature review'', Journal of Product Innovation Management, 19, pp. 110-32.

Geysoğlu, M. (2022). Sürdürülebilirlik bağlamında cehri ve pinar bitkileriyle pamuklu kumaşların boyanması ve boyamanın kumaş performansına etkisi. Journal of Social and Humanities Sciences Research, 9(90), 2474-2484. http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.3366.

Gordon, S., Tarafdar, M., Cook, R., Maksimoski, R., & Rogowitz, B. (2008). Improving the Front End of Innovation with Information Technology. *Research-Technology Management*, *51*(3), 50–58. https://doi.org/10.1080/08956308.2008.11657505.

Greve, H.R. & Taylor, A. (2000), ''Innovations as catalysts for organizational change: shifts in organizational cognition and search'', Administrative Science Quarterly, 45, pp. 54-80.

Guan, J. C., Yam, R. C., Mok, C. K., & Ma, N. (2006). A study of the relationship between competitiveness and technological innovation capability based on DEA models. European Journal of Operational Research, 170(3), 971-986.

Guan, J., & Ma, N. (2003). Innovative capability and export performance of Chinese firms. Technovation, 23(9), 737-747.

Ismail, A., Rahman, I. A., Hasan, H., Ozturk, M. S. & Gencturk, Z. (2022). Relationship Between Mentors' Support, Mentees' Judgments about their Capabilities to Succeed and Mentees' Career Development. Journal of Southwest Jiatong University, 57 (4), DOI: 10.35741/issn.0258-2724.57.4.15.

Kayan, F., & Tunca, M. Z. (2023). Elektronik Ticaret Kapsamında Tüketicilerin İletişim Kanallarını Kullanımına Yönelik Bir Araştırma. Oğuzhan Sosyal Bilimler Dergisi, 5(1), 17-26. https://doi.org/10.55580/oguzhan.1230176.

Kleine D, Unwin T. (2009). Technological revolution, evolution and new dependencies: what's new about ICT4D? Third World Q. 30(5),1045–1067. https://doi.org/10.1080/01436590902959339.

Küçükeşmen, E. & Türkoğlu, M. E. (2019). Sürdürülebilir rekabet içindeki inovasyonun (yenileşim) önemi. Journal of Social and Humanities Sciences Research, 6(48), 4447-4457. http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.1693.

Lu, I-Y., Wang, C-H. & Mao, C-J. (2007). "Technology innovation and knowledge management in the high-tech industry", Int. Journal Technology Management, 39 (1/2), 3-19.

Öğüt, A. (2001). Bilgi Çağında Yönetim. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Özçağlayan, M. (1998). Yeni İletişim Teknolojileri ve Değişim. İstanbul: Alfa Basım Dağıtım.

Panda, H., & Ramanathan, K. (1996). Technological capability assessment of a firm in the electricity sector. Technovation, 16(10), 561-588.

Pavitt, K. (1984) 'Sectoral patterns of technological change: towards a taxanomy and a theory', Research Policy, Vol. 13, 343–373.

Quintane, E., Mitch Casselman, R., Sebastian Reiche, B. and Nylund, P.A. (2011), "Innovation as a knowledge-based outcome", *Journal of Knowledge Management*, Vol. 15 No. 6, pp. 928-947. https://doi.org/10.1108/13673271111179299.

Rosenberg, N. (1972), Technology and American Economic Growth, Harper Torch Books, New York, NY.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, https://teknoyatirim.sanayi.gov.tr/ Erişim Tarihi: 01.10.2024.

Sarıhan, H. İ. (1998). Rekabette Başarın Yolu: Teknoloji Yönetimi. İstanbul: Desnet Yayınları.

Shan, J., & Jolly, D. R. (2013). Technological innovation capabilities, product strategy, and firm performance: The electronics industry in China. Canadian Journal of Administrative Sciences, 30(3), 159-172.

Şimşek, A. & Küçükeşmen, E. (2019). Girişimcilik Eğitimi ile İlgili Yayınlanan Makalelerin Bibliyometrik İncelenmesi: Dergi Park Akademik Örneği. Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi, 6(47), 4400-4417. http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.1684.

Tuominen, M., & Hyvönen, S. (2004). Organizational Innovation Capability: A Driver for Competitive Superiority in Marketing Channels. *The International Review of Retail, Distribution and Consumer Research*, *14*(3), 277–293. https://doi.org/10.1080/0959396041000167841 7.

Wang, C. H., Lu, I. Y., & Chen, C. B. (2008). Evaluating firm technological innovation capability under uncertainty. Technovation, 28(6), 349-363.

Yıldırım, A., & Işıldak, B. (2018). İşletme Yönetimi Programı Öğrencilerinin Staj Faaliyetlerinin İnsan Kaynakları Yönetimi İzdüşümünde Rolü ve Etkinliği Üzerine Bir Araştırma ve Örnek Uygulama. Anka E-Dergi, 3(2), 1-11.

Zeleny, M. (1987). "Management support systems: towards integrated knowledge management", Human Systems Management, 16 (7), 59-70, https://doi.org/10.3233/HSM-1987-7108.

Zhang, H., & Zhou, B. (2007). The research on evaluation of technological innovation capability based on ANP. In International Conference on Management Science and Engineering.

Zhang, W., Jiang Y. & Zhang, W. (2021). Capabilities for Collaborative Innovation of Technological Alliance: A Knowledge-Based View. in IEEE Transactions on Engineering Management, 68 (6), 1734-1744. https://doi.org/10.1109/TEM.2019.2936678.

YENİ MEDYADA GÜNCEL TARTIŞMALAR

Editör: **Doç. Dr. Ozan Yıldırım**

EĞİTİM
yayınevi

YENİ MEDYADA GÜNCEL TARTIŞMALAR

Editör: Doç. Dr. Ozan Yıldırım

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-18-0
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

YENİ MEDYADA GÜNCEL TARTIŞMALAR
Editör: Doç. Dr. Ozan Yıldırım
VI+146 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-18-0

Kitap bölümlerinin içeriklerine yönelik her türlü yasal, akademik, bilimsel ve etik sorumluluk bölüm yazarlarına aittir.
Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/ mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçı

Kaynakça

Arnault, C. (2015). What is Digital Culture?, https://digitalculturist.com/what-is-digital-culture-5cbe91bfad1b (E.T.: 22.09.2024).

Baldini, M. (2000). *İletişim Tarihi*. (çev. G. Batuş), İstanbul: Avcıol Basım Yayın.

Baudrillard, J. (2008). *Simgesel Değiş Tokuş ve Ölüm*, (Çev. O. Adanır). İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.

Bauman, Z. (2017). *Akışkan Modernite*. (Çev. S. O. Çavuş). İstanbul: Can Sanat Yayınları.

Bolter, J.D. & Grusin, R. (1999). *Remediation: Understanding New Media*. Cambridge: The MIT Press.

Boyd, D. (2012). Participating in the Always-on Lifestyle. İçinde M. Mandiberg (Editör.), *The Social Media Reader* (s. 71-76). New York: New York University.

Cabas, M. (2022). Sunuş: Bana Küçük Tatlı Yalanlar Söyle. İçinde L. McIntyre (Editör), *Hakikat Sonrası* (s. 5-20) İstanbul: Tellekt.

Çoşan, B. (2022). Web 1.0'dan Web 3.0'a Mahremiyetin Dönüşümü ve Dezavantajlı Gruplar Açısından Muhtemel Sonuçları. *Çalışma ve Toplum*, 5(75), 2639-2662.

Cotton, B. & Oliver, R. (1997). *Siber Uzay Sözlüğü*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Creeber, G. & Martin, R. (2011). *Digital Cultures.* Berkshire: Open University Press & McGraw-Hill Education.

Deuze, M. (2006). Participation, Remediation, Bricolage: Considering Principal Components of a Digital Culture. *The Information Society*, 22(2), 63-75.

Doğan, B. ve Kesken, E. (2007). Ağ 3.0 – Anlamsal Ağ. *Elektrik Mühendisliği*, *432* Aralık, 44-47.

Eagleton, T. (2011). *Literary Theory: An Introduction*. John Wiley & Sons, https://books.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=f7Ey04hdF3sC&oi=fnd&pg=PR5&dq=Literary+Theory:+An+Introduction.+Blackwell+publishing+2011&ots=IV6qnC7J7o&sig=jfmchh--moO-jy6--Mmz9JGi9BE&redir_esc=y#v=onepage&q=Literary%20Theory%3A%20An%20Introduction.%20Blackwell%20publishing%202011&f=false (E.T.: 21.09.2024).

Güvenç, B. (2011). *Kültürün ABC'si*. İstanbul: YKY.

Higgins, E. (2023, Mart 21). Making Pictures of Trump Getting Arrested While Waiting for

Trump's Arrest, https://twitter.com/EliotHiggins/status/1638114034263240704 (E.T.: 20.09.2024).

Hiremath, B. K. & A. Y., Kenchakkanavar (2016). An Alteration of the Web 1.0, Web 2.0 and Web 3.0: a Comparative Study. *Imperial Journal of Interdisciplinary Research*, 2(4), 705-710.

Inglis, D. (2005). Culture and Everyday Life. London and New York: Routledge.

Koçyiğit, M., & Koçyiğit, A. (2018). Değişen ve Gelişen Dijital İletişim: Yazılabilir Web Teknolojisi (web 2.0). İçinde Çakmak, V. ve S. Çavuş (Editörler), *Dijital Kültür ve İletişim.* İstanbul: Literatürk Yayınları.

Mejuyev, V. (1987). *Kültür ve Tarih.* (çev. S. H. Yokova). Ankara: Başak Yayınları.

Nedeva, V., & Dineva, S. (2012). New Learning Innovations with Web 4.0. *7th International Conference on Virtual Learning ICVL,* 316-321.

Onedio.com (2020). Güney Kore'de Bir Anne, Ölen Kızının Görüntüsü ile Sanal Gerçeklik Ortamında Buluştu!, https://onedio.com/haber/guney-kore-de-bir-anne-olen-kizinin-goruntusu-ile-sanal-gerceklik-ortaminda-bulustu-896725 (E.T.:21.09.2024).

Özlem, D. (2000). *Kültür Bilimleri ve Kültür Felsefesi.* İstanbul: İnkîlap.

Prensky, M. (2001). Digital Natives, Digital Immigrants. *On the Horizon*, 9(5), 1-6.

Rab, Á. (2007). *Digital Culture – Digitalised Culture and Culture Created on a Digital Platform*. Budapest: Gondolat.

Uçar, A. K. (2023). Dijital Kültür: Aradığınız Hakikate Şu Anda Ulaşılamıyor. İçinde A.K. Uçar (Editör). *Dijital Çağın Yansımaları* içinde (s.11-27). Konya: Literatürk.

Virilio, P. (2000). *The information Bomb*. London and New York: Verso.

Williams, R. (1993). Kültür. (çev. S. Aydın). Ankara: İmge Kitabevi.

Williams, R. (1965). The Long Revolution. London: Pelican Books.

Yağcı, Y. (2011). Web Teknolojisinde Yeni Bilgi Fırtınası: Web 3.0. *Bilgi Çağında Varoluş:"Fırsatlar ve Tehditler" Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, 138-147.

KAYNAKÇA

Akbulut, S., Ahıskalı, E. E. (2022). Yükseköğretimde Medya Okuryazarlığı Eğitimi. İçinde İ. Y. Öztürk, S. Say (Editör), *Medya Okuryazarlığı Eğitimi* (s. 47-60). Ankara: Nobel.

Altun, A. (2016). Medya Okuryazarlığı Eğitimi: Önemi ve İhtiyaçları. İçinde M. Cinman Şimşek, N. Türkoğlu (Editör), *Medya Okuryazarlığı* (s. 345-346). İstanbul: Pales.

Andrejevic, M. (2014). Eleştirel Medya Çalışmaları 2.0: Etkileşimli Bir Üst Sürüm. (çev. L. Keskiner). İçinde M. Çakır (Editör), *Yeni Medyaya Eleştirel Yaklaşımlar* (s. 55-80). İstanbul: Doğu.

Asrak Hasdemir, T. (2012). Gelenekselden Yeni Medya Okuryazarlığına: Türkiye Örneğinde Bir Değerlendirme. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* Yıl: 5, Sayı: 2, Aralık, s. 23-40.

Atalay, G. E. (2019). Sanal Dünyanın Görgü Kuralları: Netiket. *Medya ve Kültürel Çalışmalar Dergisi,* 1(2), s. 29-47.

Ateşgöz, K. (2021). Medya Okuryazarlığı Olgusunun Dijital ve İnternet Teknolojileri Dolayımlı Dönüşümü: Sosyal Medya Okuryazarlığı. İçinde G. D. Türk (Editör), *Sosyal Medya Okuryazarlığı* (s.1-18). Ankara: Nobel.

Aydın, A., Muratoğlu Pehlivan, B. (2019). *Eleştirel Düşünme-Sosyal Bilimler ve İletişim Perspektifi*. İstanbul: Der.

Başaran, F. (2019). İletişim Hakkı Politik Bir Mücadeledir, İçinde T. Durna vd. (Derleyenler), *İletişim Hakkı ve Yeni Medya-Tehditler ve Olanaklar* (s. 13-22). Ankara: Um:ag.

Bilici, İ. E. (2014). *Medya Okuryazarlığı ve Eğitimi*. Ankara: Nobel.

Binark, M. (2024). Medya ve Yeni Medya Ekosistemlerinde Çoklu Okuryazarlıklar. İçinde İ. Erdoğan (Editör), *Medya Okuryazarlığı-Türler, İzleyici ve Çözümleme* (s. 13-33). İstanbul: Kalkedon.

Binark, M., Arun, Ö., Özsoy, D., Kandemir, B., Şahinkaya, G. (2020). Covid-19 Sürecinde Yaşlıların Enformasyon Arayışı ve Enformasyon Değerlendirmesi: TÜBİTAK SOBAG 120k613 No'lu Araştırma Projesi. Yaşlanma Çalışmaları Derneği Yayınları.

Binark, M., Gencel Bek, M. (2007). *Eleştirel Medya Okuryazarlığı-Kuramsal Yaklaşımlar ve Uygulamalar.* İstanbul: Kalkedon.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Pegem.

Chandler, D., Munday, R. (2018). *Medya ve İletişim Sözlüğü*. (çev. B. Taşdemir). İstanbul: İletişim Yayınları.

İnal, K. (2009). *Medya Okuryazarlığı El Kitabı.* Ankara: Ütopya.

Jolls, T., Thoman, E. (2008). *21. Yüzyıl Okuryazarlığı-Medya Okuryazarlığına Genel Bir Bakış ve Sınıf İçi Etkinlikler.* (çev. C. Elma ve A. Kesten). Ankara: Ekinoks.

Kellner, D. (2014). Yeni Medya ve Yeni Okuryazarlık: Yeni Binyılda Eğitimin Yeniden Yapılandırılması. (çev. M. A. Barış). İçinde M. Çakır (Editör), *Yeni Medyaya Eleştirel Yaklaşımlar* (s. 413-444). İstanbul: Doğu.

Kurt, A. A., Kürüm, D. (2010). Medya Okuryazarlığı ve Eleştirel Düşünme Arasındaki İlişki: Kavramsal Bir Bakış, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* Yıl: 2, Sayı: 2, Bahar, s. 20-34.

Madsar, S., Yıldırım, O. (2023). Sosyal Medya ve Dijital Kamusal Alan: Fırsatlar-Tehditler. İçinde A. K. Uçar (Editör), *Dijitalin Eşiğinde: Tekno-Toplumsal Görünümler* (s. 141-166). Konya: LiteraTürk.

Murdock, G. (2016). Medya Okuryazarlığı ve Medya Hakları: Eleştirel Okumadan Yaratıcı İş Birliğine. (çev. İ. Avcu). İçinde E. Küçük Durur (Editör), *Medya Okuryazarlığı* (s. 91-130). Ankara: Siyasal.

Neuman, W. L. (2020). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri-Nicel ve Nitel Yaklaşımlar.* (çev. Ö. Akkaya), Cilt-1, Ankara: Siyasal.

Önal, H. İ. (2016). Medya Okuryazarlığının Topluma Getirdiği Yenilikler. İçinde E. Küçük Durur (Editör), *Medya Okuryazarlığı* (s. 265-286). Ankara: Siyasal.

Özarslan, Z., Şener, G. (2015). Yeni Medya Çalışmaları II. Ulusal Kongre Değerlendirmesi. *Ankara Üniversitesi İlef Dergisi,* 2 (1), s. 151-163. https://doi.org/10.24955/ilef.305292 (E.T.: 8.8.2024).

Özçetin, B. (2018). *Kitle İletişim Kuramları-Kavramlar, Okullar, Modeller*. İstanbul: İletişim

T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Sosyal Medya Kullanım Kılavuzu. https://www.iletisim.gov.tr/images/uploads/dosyalar/Sosyal_Medya_Kullan%C4%B1m_K%C4%B1lavuzu.pdf (E.T.: 22.07.2024).

UNESCO, Closing Gender Divides in Digital Skills Through Education: I'd blush if I could Report. (2019). https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000367416 (E.T.: 08.05.2024).

URL-1: https://www.medyaokuryazarligi.gov.tr/index.php (E.T.: 06.09.2024).

URL-2: https://yenimedya.wordpress.com/2010/01/03/yeni-medya-dolayimli-iletisim-ortaminda-olanaklarin-ve-olamayanlarin-farkinda-olmali/ (E.T.: 02.08.2024).

URL-3: https://ilaum.ankara.edu.tr/home/afet-zamanlarinda-sosyal-medya-kullanma-rehberi/ (E.T.: 13.09.2024).

URL-4: https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/x-y-z-alfa-kusagi-peki-ya-otesi (E.T.: 15.09.2024).

Ünal, S. (2024). Yeni Medya Okuryazarlığı: Uygulamalarda ve Platformlarda Kullanıcıların Becerileri ve Taktikler. İçinde İ. Erdoğan (Editör), *Medya Okuryazarlığı-Türler, İzleyici ve Çözümleme* (s. 187-211). İstanbul: Kalkedon.

WEF, *The Global Risks Insight Report* (2024). 19th Edition. https://www3.weforum.org/docs/WEF_The_Global_Risks_Report_2024.pdf (E.T.: 03.07.2024).

KAYNAKÇA

Baştürk, E. Ş. (2024) Creating Value for the Digital Reader in The Context of Sustainable Journalism. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (44), 31-44.

Belair-Gagnon, V. & Holton A. E. (2020). Boundary Work, Interloper Media, and Analytics in Newsrooms: An Analysis of the Roles of Web Analytics Companies in News Production. İçinde M. CARLSON (Editör), *Measurable Journalism: Digital Platforms, News Metrics and the Quantified Audience* içinde (87-103). Londra: Routledge.

Bernhard, J., & Russmann, U. (2024). Blurring Boundaries: A Longitudinal Analysis of Skills Required in Journalism, Pr, and Marketing Job Ads. *Journalism & Mass Communication Quarterly, 101*(3), 612-636.

Bourdieu, P. (1997). *Televizyon Üzerine*. (çev. T. Ilgaz). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Bourdieu, P. (2016). *Sosyoloji Meseleleri.* (çev. F. Öztürk, B. Uçar, M. Gültekin ve A. Sümer) Ankara: Heretik Yayınları.

Bourdieu, P., & Wacquant, L. (2014). *Düşünümsel Bir Antropoloji İçin Cevaplar.* (çev. N. Ökten). İstanbul: İletişim Yayınları.

Carlson, M. (2014). Gone, But Not Forgotten: Memories of Journalistic Deviance as Metajournalistic Discourse. *Journalism Studies, 15*(1), 33-47.

Carlson, M. (2015). Introduction: The Many Boundaries of Journalism. İçinde M. CARLSON & S. C. LEWİS (Editör), *Boundaries of Journalism: Professionalism, Practices and Participation* (1-18). Londra: Routledge.

Carlson, M. & Lewis, S. C. (2015). What Are The Boundaries of Today's Journalism, And How Is The Rise of Digital Changing Who Defines Them? What Are The Boundaries of Today's Journalism, and How Is the Rise of Digital Changing Who Defines Them? *Nieman Lab.* https://www.niemanlab.org/2015/04/what-are-the-boundaries-of-todays-journalism-and-how-is-the-rise-of-digital-changing-who-defines-them/ (E.T.: 02.06.2024).

Deuze, M. (2018). Beyond Journalism: Theorizing the Transformation of Journalism. *Journalism, 19*(2), 165-181.

Eldridge II, S. A. (2017a). *Online Journalism From The Periphery: Interloper Media and the Journalistic Field*. Londra: Routledge

Eldridge II, S. (2017b). Hero Or Anti-Hero? Narratives of Newswork and Journalistic Identity Construction in Complex Digital Megastories. *Digital Journalism, 5*(2), 141-158.

Eldridge II, S. A. (2014). Boundary Maintenance and Interloper Media Reaction: Differentiating Between Journalism's Discursive Enforcement Processes. *Journalism Studies, 15*(1), 1-16.

Ferrucci, P., & Vos, T. (2017). Who's In, Who's Out? Constructing the Identity of Digital Journalists. *Digital Journalism, 5*(7), 868-883.

Gieryn, T. F. (1999). *Cultural Boundaries of Science: Credibility On The Line*. Chicago: University of Chicago Press.

Hiltunen, I. (2022). External Interference in a Hybrid Media Environment. *Journalism Practice, 16*(10), 2106-2124.

Holton, A. E., & Belair-Gagnon, V. (2018). Strangers To The Game? Interlopers, Intralopers, and Shifting News Production. *Media and Communication*, *6*(4), 70-78.

Kaya, İ. (2021). Türkiye'de Gazetecilik Alanında Ombudsmanlık Deneyimi: Sınırlar ve Mücadeleler. *Kültür ve İletişim*, *24*(2), 345-371.

Kaya, İ. (2024). Gazetecilik Alanının Heteronom Karakteri ve Alana Giriş Stratejileri: Doğan Medya Grubu'nun Demirören Holding'e Satılması Örneği. İçinde A. C. ILGAZ BÜYÜKBAYKAL (Editör), *Gazetecilik ve Medya Çalışmalarında Uluslararası Araştırmalar I* (25-53). Ankara: Eğitim Yayınevi.

Knight, A., Geuze, C., & Gerlis, A. (2008). Who Is A Journalist. *Journalism Studies, 9*(1), 117-131.

Latour, B. (2021). *Toplumsalı Yeniden Toplama: Aktör-Ağ Teorisine Bir Giriş*. (çev. N. Bingöl). İstanbul: Tellekt Yayınları

Lewis, S. C. (2012). The Tension Between Professional Control and Open Participation: Journalism and Its Boundaries. *Information, Communication & Society, 15*(6), 836-866.

Lewis, S. C., & Westlund, O. (2015). Actors, Actants, Audiences, and Activities In Cross-Media News Work: A Matrix And A Research Agenda. *Digital journalism, 3*(1), 19-37.

Lichtenstein, D., Herbers, M. R., & Bause, H. (2021). Journalistic Youtubers and Their Role Orientations, Strategies, and Professionalization Tendencies. *Journalism Studies, 22*(9), 1103-1122.

Maares, P., & Hanusch, F. (2023). Understanding Peripheral Journalism From the Boundary: A Conceptual Framework. *Digital Journalism, 11*(7), 1270-1291.

Mathisen, B. R., & Knudsen, A. G. (2024). Extending the Professional Borders or Maintaining The Status Quo? Union Membership As Boundary Work. *Journalism 0*(0) 1–18.

Mellado, C., & Hermida, A. (2024). The Journalist On Social Media: Mapping the Promoter, Celebrity and Joker Roles On Twitter and Instagram. *Digital Journalism, 12*(4), 494-515.

Müller, N. C., & Wiik, J. (2023). From Gatekeeper To Gate-Opener: Open-Source Spaces In Investigative Journalism. *Journalism Practice, 17*(2), 189-208.

Nawararthne, D., & Storni, C. (2023). Black-Boxing Journalistic Chains, An Actor-Network Theory Inquiry Into Journalistic Truth. *Journalism Studies, 24*(13), 1629-1650.

Newman, N., Fletcher, R., Robertson, C. T., Arguedas, A. R., & Nielsen, R. K. (2024). *Reuters Institute Digital News Report 2024*. Oxford: Reuters Institute For the Study of Journalism.

Nygaard, S. (2020). Boundary Work: Intermedia Agenda-Setting Between Right-Wing Alternative Media and Professional Journalism. *Journalism Studies, 21*(6), 766-782.

Pedersen, L., Ihlebæk, K. A., Ustad Figenschou, T., & Mayerhöffer, E. (2024). Boundary Work in The Nordic Media Model: Metajournalistic Discourse On Alternative Media in Denmark, Norway, and Sweden. *Journalism Studies*, 1-19.

Primo, A., & Zago, G. (2015). Who and What Do Journalism? An Actor-Network Perspective. *Digital Journalism, 3(*1), 38-52.

Robinson, S. (2015). Redrawing borders from within: Commenting on news stories as boundary work. İçinde M. CARLSON & S. C. LEWIS (Editör), *Boundaries of Journalism: Professionalism, Practices and Participation* (152-168). Londra: Routledge.

Ryfe, D. (2022). Actor-Network Theory And Digital Journalism. *Digital Journalism, 10*(2), 267-283.

Salaudeen, M. A. (2022). From Personal To Professional: Exploring The Influences On Journalists' Evaluation of Citizen Journalism Credibility. *Journalism Practice, 16*(10), 2040-2063.

Schapals, A. K. (2022). *Peripheral Actors in Journalism: Deviating From the Norm?* Londra: Routledge.

Singer, J. B. (2003). Who Are These Guys? The Online Challenge To the Notion of Journalistic Professionalism. *Journalism, 4*(2), 139-163.

Star, S. L., & Griesemer, J. R. (1989). Institutional Ecology,Translations' and Boundary Objects: Amateurs and Professionals in Berkeley's Museum of Vertebrate Zoology, 1907-39. *Social Studies of Science, 19*(3), 387-420.

Steensen, S., Figenschou, T. U., & Ihlebæk, K. A. (2023). Playing the Mainstream Game. A Language-Game Analysis of "Mainstream" As A Possible Boundary Object in Journalism Studies. *Digital Journalism, 11*(4), 653-671.

Swartz, D. (2018). *Kültür ve İktidar: Pierre Bourdieu'nün Sosyolojisi*. (çev. E. Gen). İstanbul: İletişim Yayınları.

Şirvanlı, T. (2023). Yapay Zekâ Uygulamaları ve Gazeteciliğin Değişen Sınırları: Aktör-Ağ Teorisi Perspektifinden Bir Değerlendirme. İçinde K. ATEŞGÖZ (Editör), *Medya ve Habercilik Alanında Yapay Zekânın Yükselişi* (69-95). İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Şirvanlı, T., & Baştürk, E. Ş. (2024). Araştırmacı Gazeteciliği Yeni Aktörler Üzerinden Düşünmek: Açık Kaynak İstihbaratı (OSINT) Uygulamaları. İçinde 11. Uluslararası İletişim Günleri Dijital Eşitsizlik & Veri Sömürgeciliği Sempozyumu (472-493). İstanbul: 15-17 Mayıs 2024.

Turner, F. (2005). Actor-Networking the News. *Social Epistemology, 19*(4), 321-324.

KAYNAKÇA

Ala-Fossi, M., Lax, S., O'Neill, B., Jauert, P. ve Shaw, H. (2008). "The Future of Radio is Still Digital - But Which One? Expert Perspectives and Future Scenarios for the Radio Media in 2015." *Journal of Radio and Audio Media*. 15(1): 4-25.

Baker, A. J. (2009). "Comparing the Regulatory Models of Net-Radio with Traditional Radio." *International Journal of Emerging Technologies and Society*. 7(1): 1-14.

Baker, A. J. (2011). "College Student Net-Radio Audiences: A Transnational Perspective." *The Radio Journal: International Studies in Broadcast and Audio Media*. 8(2): 121-139.

Baltzis, A. ve Barboutis, C. (2013). "Doubt is in the Air. Modeling the Comparison Between Traditional and Web Casting Radio on the Greek Case." *Journal of Radio & Audio Media*. 20(1): 53-67.

Başaslan, Ö. (2017). Yeni medya ve geleneksel medya arasındaki temel farklar. *İletişim Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 1-10.

Binark, M. (2007). Yeni Medya ve Toplumsal Hareketler: Vegan Hareketi Örneği Üzerine Bir İnceleme, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi.

Dilmen, M. (2007). Multimedya kullanımının etkileri. *Eğitim ve Teknoloji Dergisi,* 5(4), 110-120.

Eldeniz, L., & Kırık, A. M. (2011). Televizyon ve Yeni Medya Yakınsaması: IPTV. *Marmara İletişim Dergisi*, 17, 255-257.

Featherly, K. (2002). "*Streaming Media." Encyclopedia of New Media*. S. Jones (der.) içinde. Sage Publications. http://sage-ereference.com/newmedia/Article_n222.html.

Ferguson, D. A., Greer, C. F. (2011). "Local Radio and Microblogging: How Radio Stations in the U.S. are Using Twitter." *Journal of Radio & Audio Media*. 18(1): 33-46.

Johnson, K. (2012). "Audience Use of New Media Technologies on NPR.org." J*ournal of Radio & Audio Media.* 19(1): 17-32.

Kocaoğlu, C., & Bolat, N. (2022). Dijital Radyo Yayıncılığında Reklama Yeni Yaklaşımlar. *Middle Black Sea Journal of Communication Studies*, 7(1), 87-100. https://doi.org/10.56202/mbsjcs.1115403

Menduni, E. (2007). "Four Steps In Innovative Radio Broadcasting: From Quicktime To Podcasting." *Radio Journal: International Studies in Broadcast & Audio Media.* 5(1): 9-18.

Moreno, E., Martínez-Costa, P. ve Amoedo, A. (2009). "Radio and the Web: Communication Strategies of Spanish Radio Networks on the Web (2006-2008)." *Observatorio (OBS*) Journal*. 10: 121-137.

Potter, R. F. (2002). "Give the People What They Want: A Content Analysis of FM Radio Station Home Pages." *Journal of Broadcasting & Electronic Media*. 46(3): 369-384.

Priestman, C. (2013). *Web Radio, Radio Production For Internet Streaming*. New York: Focal Press

Rooke, B. ve Odame, H. H. (2013). "I Have to Blog a Blog Too? Radio Jocks and Online Blogging." *Journal of Radio & Audio Media*. 20(1): 35-52.

Satıl, İ. (2011). Sosyal medyanın etkileşim boyutu ve kullanıcı deneyimleri. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(3), 40-50.

Stockment, A. (2009). "Internet Radio: The Case for a Technology Neutral Royalty Standard." *Virginia Law Review*. 95(8): 2129-2179. http://www.jstor.org/stable/27759978

Şeberoğlu, A. (2020). Yeni Medya ve Etkileşimli Yeni Sinema. Ankara: Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi.

Taş Öz, P. (2012). Pelikülden Dijitale Sinemada Seyir Kültürü Ve Seyircinin Değişen Konumu. Türk Online Tasarım, *Sanat ve İletişim Dergisi*, Cilt 2 Sayı 2, (70-71).

Usubütün, S. (2017). Post-Sinema I: Lev Manovich. *SEKANS Sinema Kültürü Dergisi*, Sayı e5, s.58-63.

Vural, B. Akıncı, Bat, Mikail (2010). Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine Yönelik Bir Araştırma, *Yaşar Üniversitesi Dergisi*, S. 20, s. 3348-3382.

Yamak, M. (2013). Yeni Medya Ve Yeni Medya Olma Yolunda Sinemanın Geçirdiği Teknolojik Süreç, Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Yengin, D. (2012). *Yeni Medyaya Eleştirel Bakış. Yeni Medya Ve*… Ed: Deniz Yengin. İstanbul: Anahtar Kitaplar Yayınları, s.128.

Yılmaz, A. B. (2018). Yeni Medya Ve Toplumsal Hareketler: Vegan Hareketi Örneği Üzerine Bir İnceleme, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi.

KAYNAKÇA

Adaş, E., & Erbay, B. (2022). Yapay Zekâ Sosyolojisi Üzerine Bir Değerlendirme. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, *21*(1), 326–337. https://doi.org/10.21547/jss.991383

Ahmed, U., Javed, A., & Fatima, Z. (2024). *Unveiling Sociological Perspectives in the Era of Artificial Intelligence , Labor , and Unemployment : Future Forward*. *8*(2).

Barutçugil, İ. (2011). Kültürler Arası Farklılıkların Yönetimi, Kariyer Yayıncılık. *İstanbul, 304s*.

Chetty, T. (2019). *Big data: Toward the influence of organisation culture and artificial intelligence on firm performance*. (November), 1–163. Retrieved from https://repository.up.ac.za/handle/2263/73945

Dereli, T. (2020). *Birey ve Toplum Güvenliği 'Yapay Zeka ve İnsanlık'* (Birinci; M. Şeker, Y. Bulduklu, C. Korkut, & M. Doğrul, Eds.). Ankara.

Dewi, M. V. K., & Darma, G. S. (2019). The Role of Marketing & COmpatitive Intelligence In Industrial Revolution 4.0. *Jurnal Manajement Dan Bisnis*, *16*(1), 1–12. Retrieved from http://journal.undiknas.ac.id/index.php/magister-manajemen/http://journal.undiknas.ac.id/index.php/magister-manajemen/

Fırat, Zihni Oktay & Fırat, S. Ü. (2017). Endüstri 4.0 Yolculuğunda Trendler ve Robotlar. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, *46*(2), 211–223. https://doi.org/10.5152/iujsb.2017.005

Fosso, S., Epie, R., Guthrie, C., Queiroz, M. M., & Andr, K. D. (2021). *Technological Forecasting & Social Change Are we preparing for a good AI society ? A bibliometric review and research agenda*. *164*(April 2020). https://doi.org/10.1016/j.techfore.2020.120482

Gezgin, U. B. (2023). *ISTC_PhD Proceedings Book: The International Symposium on Communication and Technology with its Philosophical Dimentions ISTC_PhD Bildiri Kitabı : Uluslararası Felsefi Boyutlarıyla.*

Hofstede, G. (2010). National Cultures, Organizational Cultures, and the Role of Management. 385–403.

Hofstede, G. (2011). Dimensionalizing Cultures : The Hofstede Model in Context Dimensionalizing Cultures : The Hofstede Model in Context Abstract. *Online Readings in Psychology and Culture*, *2*(1), 1–26. https://doi.org/10.9707/2307-0919.1014

https://medyaveiletisim.kulup.tau.edu.tr/hofstedenin-kulturel-boyutlar-teorisi/ (Erişim Tarihi: 28.08.2024).

Joyce, K., Smith-doerr, L., Alegria, S., Bell, S., Cruz, T., Hoffman, S. G., Shestakofsky, B. (2021). *Toward a Sociology of Artificial Intelligence : A Call for Research on Inequalities and Structural Change*. https://doi.org/10.1177/2378023121999581

Koçak, R. (2020). Beşinci Sanayi Devrimi Toplum 5.0 Ve Yapay Zekâ Kültürü. *Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, *3*(5), 1–17. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/uhad/issue/58003/789785

Lamberton, C., & Stephen, A. T. (2016). *A Thematic Exploration of Digital , Social Media , and Mobile Marketing : Research Evolution from 2000 to 2015 and an Agenda for Future Inquiry*. *80* (November), 146–172. https://doi.org/10.1509/jm.15.0415

Liu, Z. (2021). Artificial Intelligence : A Typological Reading. (June 2020), 1–13. https://doi.org/10.1111/soc4.12851

Magni, D., Del Gaudio, G., Papa, A., & Della Corte, V. (2024). Digital humanism and artificial intelligence: the role of emotions beyond the human–machine interaction in Society 5.0. *Journal of Management History*, *30*(2), 195–218. https://doi.org/10.1108/JMH-12-2022-0084

Öztürk, C. ve Altundağ, P. (2023). Kültürel Boyutlar Teorisi Bağlamında Türkiye-Güney Kore Organizasyon Kültürü İncelemesi. *AÜ, Doğu Dilleri Dergisi*, *8*(2), 65–95. https://doi.org/10.61134/audodilder.1400906.1

Pallathadka, H., Ramirez-Asis, E. H., Loli-Poma, T. P., Kaliyaperumal, K., Ventayen, R. J. M., & Naved, M. (2023). Applications of artificial intelligence in business management, e-commerce and finance. *Materials Today: Proceedings*, *80*, 2610–2613. https://doi.org/10.1016/j.matpr.2021.06.419

Paschen, J., Kietzmann, J., & Kietzmann, T. C. (2019). Artificial intelligence (AI) and its implications for market knowledge in B2B marketing. *Journal of Business and Industrial Marketing*, *34*(7), 1410–1419. https://doi.org/10.1108/JBIM-10-2018-0295

Research, G. V. (2021). Podcasting Market Size, Share, Industry Report, 2021–2028. *URL: https://www. grandviewresearch. com/industry-analysis/podcast-market (Erişim Tarihi: 13.09.2024*

Rudin, C. ve Wagstaff, K. L. (2014). Machine learning for science and society. Machine Learning, 95(1), 1-9. https://doi.org/10.1007/s10994-013-5425-9

Rust, R. T. (2021). *Engaged to a Robot ? The Role of AI in Service*. *24*(1), 30–41. https://doi.org/10.1177/1094670520902266

Sadiku, M. N. O., Fagbohungbe, O. I., Musa, S. M., & Perry, R. G. (2021). *Artificial intelligence (A . I .) in Social Sciences : A Primer*. (4), 6–11. https://doi.org/10.31695/IJERAT.2021.3696

Salvi, M. R., & Singh, R. (2023). *International Journal of Social Science And Human Research Artificial Intelligence and Human Society*. *06*(09), 5441–5445. https://doi.org/10.47191/ijsshr/v6-i9-13

Stone, M., Aravopoulou, E., Ekinci, Y., Evans, G., Hobbs, M., Labib, A., … Machtynger, L. (2020). *Arti fi cial intelligence (AI) in strategic marketing decision- making : a research agenda*. *33*(2), 183–200. https://doi.org/10.1108/BL-03-2020-0022

Toksoy Çağal, M. (2021). Yapay Zeka Ve Robot Teknolojisi Özelinde Toplumsal Hareketleri Analiz Etmek. *Pearson Journal of Social Sciences&Humanities*, *6*(16), 457–478. https://doi.org/http://dx.doi.org/10.46872/pj.450

Turan, T. (2022). *Yapay Zek â Etiği : Toplum Üzerine Etkisi Ethics of Artificial Intelligence : Impact on Society*. *13*(2), 292–299.

Walsh, G., Albrecht, A. K., Hofacker, C. F., Grant, I., & Takahashi, I. (2016). Developing and validating a scale of consumer brand embarrassment tendencies. *Journal of Business Research*, *69*(3), 1138–1147. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2015.08.029

Kaynakça

Akhtar, P., Ghouri, A. M., Khan, H. R., ul Haq, M. A., Auan, U., Zahoor, N., Khan, Z., & Ashrar, A. (2022). Detecting fake news and disinformation using artificial intelligence and machine learning to avoid supply chain disruptions. *Annals of Operations Research*. https://doi.org/10.1007/s10479-022-04658-3

Akers, J., Bansal, G., Cadamuro, G., Chen, C., Chen, Q., Lin, L., Mulcaire, P., Nandakumar, R., Rockett, M., Simko, L., Toman, J., Wu, T., Zeng, E., Zorn, B., & Roesner, F. (2018). *Technology-enabled disinformation: Summary, lessons, and recommendations* (Technical Report UW-CSE). https://arxiv.org/abs/1812.09383

Anduiza, E., Cantijoch, M., & Gallego, A. (2009). Political participation and the internet. *Information, Communication & Society, 12*(6), 860–878.

Anka Haber. (2023). Kılıçdaroğlu: Sevgili Rus dostlarımız. Dün bu ülkede ortaya saçılan montajlar, kumpaslar, deep fake içerikler, kasetlerin arkasında siz varsınız... Elinizi Türk'ün devletinden çekin. *Anka Haber*. https://ankahaber.net/haber/detay/kilicdaroglu_sevgili_rus_dostlarimiz_dun_bu_ulke_de_ortaya_sacilan_montajlar_kumpaslar_deep_fake_icerikler_kasetlerin_arkasinda_siz_varsinizelinizi_turkun_devletinden_cekin_139359 (E.T.: 16.8.2024).

Antognini, A., & Woods, A. K. (2023). Shallow fakes. *Penn State Law Review, 127*, 69-128.

Assenmacher, D., Clever, L., Frischlich, L., Quandt, T., Trautmann, H., & Grimme, C. (2020). Demystifying social bots: On the intelligence of automated social media actors. *Social Media & Society, 6*(3), 1-14. https://doi.org/10.1177/2056305120939264

Aşkın, A. C. (2015). *Dezenformasyon: Küresel ve yerel*. Epos Yayınları.

Aziz, A. (2007). *Siyasal iletişim*. Nobel Yayınevi.

Battista, D. (2024). Political communication in the age of artificial intelligence: An overview of deepfakes and their implications. *Journal Title, 8*(2), 7-24. https://doi.org/10.14746/sr.2024.8.2.01

Bergamini, D. (2020). Need for democratic governance of artificial intelligence. *Committee on Political Affairs and Democracy-Council of Europe*. https://pace.coe.int/en/files/28742 (Accessed: June 19, 2024).

Bontridder, N., & Poullet, Y. (2021). The role of artificial intelligence in disinformation. *Data & Policy, 3*, e32. https://doi.org/10.1017/dap.2021.20

Bylieva, D. S., Lobatyuk, V. V., & Rubtsova, A. V. (2018). Evolution of smart mob: From flash mob to smart city element. *European Proceedings of Social and Behavioural Sciences*. https://doi.org/10.15405/epsbs.2018.02.26

Castells, M. (2021). Önsöz. In B. García-Orosa (Ed.), *Digital political communication: Hybrid intelligence, algorithms, automation and disinformation in the fourth wave* (pp. 1-3). Springer.

Castells, M. (2009). *Communication power*. Oxford University Press.

Castells, M. (2008). *Enformasyon toplumu: Ekonomi, toplum ve kültür: Ağ toplumunun yükselişi* (E. Kılıç, Trans.). Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Castillo, M. (2018). Fake video news is coming, and this clip of Obama 'insulting' Trump shows how dangerous it could be. *CNBC*. https://www.cnbc.com/2018/04/17/jordan-peele-buzzfeed-psa-edits-obama-saying-things-he-never-said.html

CNN. (2024). A fake recording of a candidate saying he'd rigged the election went viral. Experts say it's only the beginning. *CNN*. https://edition.cnn.com/2024/02/01/politics/election-deepfake-threats-invs/index.html (E.T.: 15.8.2024).

Euronews. (2023). Yapay zekâ ile seçimleri etkileme ne kadar mümkün? *Euronews*. https://tr.euronews.com/2023/03/28/yapay-zekâ-ile-secimleri-etkileme-ne-kadar-mumkun

García-Orosa, B. (2021). Digital political communication: Hybrid intelligence, algorithms, automation and disinformation in the fourth wave. In B. García-Orosa (Ed.), *Digital Political Communication Strategies: Multidisciplinary Reflections* (pp. 3-23). Springer.

George, A. S. (2023). Regulating deepfakes to protect Indian elections. *Partners Universal Innovative Research Publication, 1*(2), 75-92.

Gül Ünlü, D., & Küçükşabanoğlu, Z. (2023). Dezenformasyon ve yapay zekâ: Dezenformasyonla mücadele yollarına yapay zekâ uzmanlarının gözünden bakmak. *İletişim ve Diplomasi, 11*, 83-106. https://doi.org/10.54722/iletisimvediplomasi.1375478

Halvarsson, M. (2024). Deepfakes, real votes: Political parties' use of deepfakes through the lens of AI ethics and democracy theory (Bachelor's thesis, Umeå University, Faculty of Social Sciences, Department of Political Science). https://www.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1879392&dswid=-380

Han, B. C. (2020). *Psikopolitika: Neoliberalizm ve yeni iktidar teknikleri* (H. Barışcan, Trans.). Metis Yayınları.

Han, B. C. (2021). *Kapitalizm ve ölüm dürtüsü* (Ç. Tanyeri, Trans.). İnka Yayınları.

Han, B. C. (2023). *Enfokrasi: Dijitalleşme ve demokrasi krizi* (M. Özdemir, Trans.). Ketebe Yayınları.

Hinds, J., Williams, E. J., & Joinson, A. N. (2020). "It wouldn't happen to me": Privacy concerns and perspectives following the Cambridge Analytica scandal. *International Journal of Human-Computer Studies, 143*, 102498. https://doi.org/10.1016/j.ijhcs.2020.102498

Farid, H. (2023). Deepfakes in the 2024 Presidential Election. Accessed July 15, 2024. https://farid.berkeley.edu/deepfakes2024election/

Fuchs, C. (2021). *Social media: A critical introduction*. SAGE Publications.

Fuchs, C. (2019). *Dijital emek ve Karl Marx* (T. E. Kalaycı & S. Oğuz, Trans.). Nota Bene.

Mutlu, E. (1994). *İletişim sözlüğü*. Ark Yayınları.

Tokgöz, O. (2020). *Siyasal iletişimi anlamak*. İmge Kitabevi.

Tomar, M., Raj, N., Singh, S., Marwaha, S., & Tiwari, M. (2023). The role of AI-driven tools in shaping the democratic process: A study of Indian elections and social media dynamics. *Industrial Engineering Journal, 52*(11), 143-153.

Karaçor, S. (2009). Yeni iletişim teknolojileri, siyasal katılım, demokrasi. *Celal Bayar Üniversitesi Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 16*(2), 121-131.

Kentel, F. (1991). Demokrasi, kamuoyu ve siyasal iletişime dair. *Birikim Dergisi, 30*, 39-44.

Leingang, R. (2024). Elon's politics: How Musk became a driver of elections misinformation. *The Guardian*. https://www.theguardian.com/us-news/article/2024/aug/12/elon-musk-twitter-x-elections-misinformation (E.T.: 12.9.2024).

Luna, J. P., Alcatruz, D., Muñoz, C. P., Rosenblatt, F., Maureira, S. T., & Valenzuela, S. (2023). Local government, social media and management of COVID-19: The case of Chile

Ulmer, A., & Tong, A. (2023). Deepfaking it: America's 2024 election collides with AI boom. *Reuters.* Erişim Adresi: https://www.reuters.com/world/us/deepfaking-it-americas-2024-election-collides-with-ai-boom-2023-05-30 (Erişim Tarihi: 17 Eylül 2024)

Nicas, J. (2023). Is Argentina the first A.I. election? *The New York Times.* https://www.nytimes.com/2023/11/15/world/americas/argentina-election-ai-milei-massa.html (E.T.: 16.9.2024).

Posetti, J., & Matthews, A. (2018). A short guide to the history of 'fake news' and disinformation (No. 7). International Center for Journalists. https://www.icfj.org/sites/default/files/2018-07/A%20Short%20Guide%20to%20History%20of%20Fake%20News%20and%20Disinformation_ICFJ%20Final.pdf (E.T.: 16.8.2024).

Pranay Kumar, B. V., Ahmed, S., & Sadanandam, M. (2024). Designing a safe ecosystem to prevent deepfake-driven misinformation on elections. *Digital Society, 3*(2), 1-35.

Reuters Fact Check. (2024). Fact check - Video of Morgan Freeman criticizing Joe Biden is a deepfake. Erişim Adresi: https://www.reuters.com/fact-check/ (E.T.: 16.9.2024).

Shin, H., & Yi, H. Y. (2022). South Korea candidates woo young voters with 'deepfakes,' hair insurance. *Reuters.* https://www.reuters.com/world/asia-pacific/skorea-candidates-woo-young-voters-with-deepfakes-hair-insurance-2022-03-03/

Şirvanlı, T., & Yavaşçalı, A. H. (2021). "Araç haberdir!" Dijital gazetecilik ve reklamcılık yöndeşmesinin bir sonucu olarak algoritma eksenli habercilik. *18th International Symposium Communication in the Millennium* içinde (ss. 797-814). Erzurum, Turkey.

Şirvanlı, T. (2023a). YouTube'daki kültürel mevzi savaşlarını LeftTube yayıncıları üzerinden okumak: ContraPoints örneği. *Ankara Üniversitesi İlef Dergisi, 10*(2), 203-244.

Şirvanlı, T. (2023b). Yapay zekâ uygulamaları ve gazeteciliğin değişen sınırları: Aktör-ağ teorisi perspektifinden bir değerlendirme. İçinde K. Ateşgöz (Ed.), *Medya ve habercilik alanında yapay zekânın yükselişi* (ss. 69-95). Eğitim Yayınevi.

Johnson, A. (2023). Republicans share an apocalyptic AI-powered attack ad against Biden: Here's how to spot a deepfake. *Forbes.* https://www.forbes.com/sites/ariannajohnson/2024/05/07/ai-generated-met-gala-images-of-katy-perry-rihanna-went-viral-heres-how-to-spot-a-deepfake/ (E.T.: 23.8.2024).

Innis, H. (2008). *The Bias of Communication.* Toronto: University of Toronto Press.

İnanç Demir, M. (2018). Siyasal iletişim: Kavramsal bir derleme. *Uluslararası Sanat Kültür ve İletişim Dergisi, 1*(1), 79-104.

Vig, S. (2024). Regulating deepfakes: An Indian perspective. *Journal of Strategic Security, 17*(3), 5.

Walorska, A. M. (2020). Deepfakes and disinformation. *Friedrich Naumann Foundation for Freedom.* https://fnf-europe.org/wp-content/uploads/2020/06/fnf_deepfakes_broschuere_en_web.pdf (E.T.: 1.9.2024).

Walton, N., & Nayak, B. S. (2021). Rethinking Marxist perspectives on big data, artificial intelligence (AI), and capitalist economic development. *Technological Forecasting and Social Change, 166,* 120576. https://doi.org/10.1016/j.techfore.2021.120576

Editör:
Dr. Öğretim Üyesi İlker İbrahim Avşar

Uluslararası Ticaret

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

ULUSLARARASI TİCARET ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I
Editör: Dr. Öğretim Üyesi İlker İbrahim Avşar

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-19-9
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

ULUSLARARASI TİCARET ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I
Editör: Dr. Öğretim Üyesi İlker İbrahim Avşar
VI+132 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-19-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapcınız

KAYNAKÇA

Abas, N., Kalair, A., & Khan, N. (2015). Review of fossil fuels and future energy technologies. Futures, 69, 31-49.

Arzova, B., Yülek, M., Çelen, M., Alkin, K., Ertem, C., Baydar, H., & Demirbaş, A. A. (2014). Cari açığa karşı kobi'ler ve tarım 2014 Türkiye ekonomi raporu. *İstanbul: Müsiad Yayınları*.

Ayhan, V. (2009). Avrupa'nın Enerji Arz Güvenliğinde Türkiye: Petrol, Doğal Gaz ve Entegrasyon. *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, *5*(20), 155-178.

Bakan, S. (2022). Savaş, Dünya Ekonomisi Ve Finansal Piyasalar İçin De Felaket Mi?. *Uluslararası Ekonomi Siyaset İnsan Ve Toplum Bilimleri Dergisi*, *5*(2), 59-74.

Bakırcı, F., Takım, A., & Tüzemen, A. (2017). Türkiye'de Dış Ticaret Ve Lojistikte Yeni Fırsatlar Ve Hedefler. *The International New Issues İn Social Sciences*, *5*(5), 175-204.

Bayraç, H. N. (2010). Küresel Enerji Politikaları Ve Türkiye: Petrol Ve Doğal Gaz Kaynakları Açısından Bir Karşılaştırma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *10*(1), 115-142.

Bermant, B. (2003). Liderlerin Savaşı. *Pıvolka-Özel*, 22.

BOTAŞ (2020), *Doğalgaz ve Petrol Boru Hatları Haritası*, https://www.botas.gov.tr/Sayfa/dogal-gaz-ve-petrol-boru-hatlari-haritasi/168, (Erişim tarihi: 01.05.2022).

Büyükmıhcı, M. K. (2003). Yenilenebilir enerji kaynakları avrupa birliği ülkelerindeki uygulamalar ve enerji ve tabii kaynaklar bakanlığı tarafından hazırlanmakta olan kanun tasarısı taslağı çerçevesinde planlanan önlemler. *Yeni ve Yenilenebilir Enerji Kaynakları Sempozyumu*, (s 15), 22.

Cnntürk (2022). https://www.cnnturk.com/video/dunya/guney-gaz-koridoru-neden-onemli, (Erişim Tarihi: 28.04.2022)

Çınar, B. B., & Kesici, A.(2005). Abd'nin Hazar Enerji Politikası Ve Türkiye. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, (33), 165-188.

Çoban, A., Küçüksu, M. ve Çoban, O. (2013). "Relationship between Energy Consumption and Economic Growth The Case of Turkey". *International Conference on Economic and Social Studies (ICESoS` 13)*, Saraybosna/Bosna Hersek, 140-151.

Çoban, O. & Çoban, A. (2021). "The Increasing Importance of Energy and Nuclear Energy", in Energy Production, Transportation and Environmental Effects, Editör: Serkan Güldal, 1. Baskı, Ankara: İksad Yayınevi.

Çoban, O. & Çoban, A. (2022). "Energy Potential of Central Asian Turkish Republics: The Case of Kazakhstan" içinde *Sosyal Bilimlerde Özgün Çalışmalar- 3*, Editör: Sadettin Paksoy, 1. Baskı, Ankara: İksad Yayınevi.

Çoban, O., Çoban, A. & Yorgancılar, F. (2018). "Relationship between Renewable Energy Consumption and Sustainable Economic Growth: The Case of Turkey". *ICUE 2018 on Green Energy for Sustainable Development*, Phuket, Tayland, https://ieeexplore.ieee.org/stamp/stamp.jsp?tp=&arnumber=8635669, Erişim Tarihi: 18.11.2018.

Çoban, O., Çoban, A., & Köksal, M. (2019). "OECD Ülkelerinde Enerji Tüketimi İle Büyüme Arasındaki İlişkilerin Ekonometrik Bir Analizi". *International Congress on Afro-Eurasian Research V, Proceeedings Book*, 162-167.

Deutsche Welle (2014). https://www.dw.com/en/eu-brokered-russia-ukraine-gas-talks-succeed/a-18031298, (Erişim tarihi: 01.05.2022).

Du, X. (2015). Energy revolution: for a sustainable future. Chinese Journal of Population Resources and Environment, 13(2), 115-118.

Dursun, S. (2011). *Avrupa Birliği'nin Enerji Politikası ve Türkiye*. Ankara Üniversitesi Avrupa Toplulukları Araştırma Ve Uygulama Merkezi Yayını. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınevi.

Editor (2022). Avrupa'da doğalgaz fiyatları yüzde 50 artarak rekor tazeledi! https://indigodergisi.com/2022/03/avrupa-dogalgaz-fiyatlari-rekor/, (Erişim tarihi: 14.05.2022).

Enerji Atlası (2020). Ülkelere Göre Dünya Doğal Gaz Rezervi. https://www.enerjiatlasi.com/rezerv/dunya-dogalgaz-rezervi.html, (Erişim tarihi: 03.05.2022).

Erbil, Y. (2010). Rusya-Ukrayna doğalgaz krizi ve enerji güvenliği. *İstanbul. Yüksek lisans tezi.*

Europa (2020). https://ec.europa.eu/eurostat/cache/infographs/energy/bloc-2c.html, (Erişim tarihi: 05.05.2022).

European Commission (1995), The White Paper on An Energy Policy for the European Union, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_95_1418, (Erişim tarihi: 01.05.2022).

European Commission (1995b). For a European Union energy policy. Retrieved June 22, 2012, from http://aei.pitt.edu/1185/1/energy_gp_COM_94_659.pdf, (Erişim tarihi: 01.05.2022).

Forumu, G. İ. (2013). 21. Yüzyılda Türkiye'nin Enerji Stratejisi: Belirsizlikler, Yapısal Kırılmalar ve Bazı Öneriler. *İstanbul: Çalışma Grubu Raporu*.

Guo, X., Liang, C., Umar, M., & Mirza, N. (2022). The impact of fossil fuel divestments and energy transitions on mutual funds performance. *Technological Forecasting and Social Change*, *176*, 121429.

Gupta, A., & Alpagut, Ş. (1993). *Üçüncü Dünya ülkelerinde çevre ve kalkınma*. Kabalcı.

International Energy Agency (2018), *History,* https://www.iea.org/about/history/, (Erişim tarihi: 05.05.2022).

International Energy Charter (2018), *The European Energy Charter,* https://energycharter.org/process/european-energycharter-1991/, (Erişim tarihi: 05.05.2022).

Kakışım, C. (2019). Enerji Krizlerinin Etkisiyle Şekillenen Avrupa Birliği'nin Enerji Politikası. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, *10*(2), 460-472.

Karagöl, E. T., & Kaya, S. (2014). Enerji Arz Güvenliği ve Güney Gaz Koridoru. SETA.

Karagöl, E. T., Ateş, S. A., Kızılkaya, M., & Kaya, S. (2016, April). Türkiye'nin Enerjide Merkez Ülke Olma Arayışı. SETA.

Keskin, M. H. (2006). *Stratejik açıdan Avrupa Birliği enerji politikası ve uluslararası güvenlik sistemine etkisi* (Doctoral dissertation, DEÜ Sosyal Bilimleri Enstitüsü).

Pettinger, T. (2022). Economic impact of war. https://www.economicshelp.org/blog/2180/economics/economic-impact-of-war/ (Erişim Tarihi: 28.04.2022)

Sevim, C. (2012). Küresel enerji jeopolitiği ve enerji güvenliği. *Journal of Yaşar University*, *7*(26), 4378-4391.

Sevim, T. V. (2014). Ukrayna'nın Yönetemediği Enerji Politikası ve Bugünkü Sonuçları, 21. *Yüzyıl Türkiye Enstitüsü Özel Raporu*, (19), 1-9.

Stern, J. (2003). Natural gas in Europe− the importance of Russia. *Centrex Europe Energy & Gas AG. http://www. centrex. at/en/files/study_stern_e. pdf*, *24*, 2014.

TPAO (2019). *Ham Petrol ve Doğalgaz* Sektör Raporu, https://www.tpao.gov.tr/file/2110/tpao-sektor-raporu-2020-sunum-191021-596616ff74617f07.pdf, Erişim tarihi: 01.05.2022.

Williams, J. L., & Alhajji, A. F. (2003). The coming energy crisis. *Oil Gas J*, *101*(5), 1-13.

Yazgıç, S. K. (2005). *Avrupa Birliği*. İnsan Yayınları.

Yılmaz, İlker, Mustafa İlbaş ve Şükrü Su (2003), "Türkiye Rüzgar Enerjisi Potansiyelinin Değerlendirilmesi", Yeni ve Yenilenebilir Enerji Kaynakları Sempozyumu, TMMOB, 3- 4 Ekim 2003, Kayseri, ss. 399-401.

Yorkan, A. (2009). Avrupa Birliği'nin Enerji Politikası ve Türkiye'ye Etkileri. *Bilge Strateji*, *1*(1), 24-39.

Yorkan, A. (2014). "Rusya-Ukrayna Çıkmazı ve Enerji Güvenliği: AB ve Türkiye Olası Bir Gaz Krizine Karşı Ne Kadar Hazır". BİLGESAM.

KAYNAKÇA

Akkaymak, M. (2009). Avrupa-Asya Ulaştırma Koridorları ve Yeniden Canlanan İpek Yolu. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Arvis, J. F., Carruthers, R., Smith, G. and Willoughby, C. (2011). Connecting Land locked Developing Countries to Markets: Trade Corridors in the 21st Century. World Bank Publications.

Bender, S. O. (2001). Tradecorridors: the emerging regional development planning unit in Latin America. Contributions in Economics and Economic History, 2, 39-56.

Çelik, S. (2015). TRACECA Projesi'nin Türkiye'ye Etkisi ve Orta Gelir Tuzağından Çıkışta Önemi, Yüksek Lisans Tezi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ağrı.

Ekinler, F. (2022). Lojistik Faaliyetlerden Kaynaklanan Maliyetlerin Belirlenmesinde Kullanılan Maliyetleme Yöntemleri Üzerine Bir Değerlendirme. S. Sönmez (Ed.) *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Alanında Yeni Trendler IV* (229-251) (Duvar Yayınları, Ankara).

Erdal, M. (2005), Küresel Lojistik, UTİKAD (Uluslararası Taşımacılık ve Lojistik Hizmet Üretenler Derneği) Yayınları, İstanbul.

Geunes, J. and Taaffe, K. (2008). Transportation Systems Overview, in G. Don Taylor (ed) *Introduction to Logistics Engineering*, 10(1): 14-4.

Hartmann, O. (2013). Corridor Transport Observatory Guidelines. Sub-Saharan Africa Transport Policy Program (SSATP) working paper; no. 98. World Bank, Washington, DC. https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/17544

Hummels, D. (2008). Global trends in trade and transportation. Benefitting from globalisation. Transport sector contribution and policy challenges. OECD/ITF, 15-36.

İnce, M. ve Güngör, Ş., (2021). Lojistik Hinterlant ve Konteyner Limanları: İskenderun ve Mersin Limanları İncelemesi. *Değişimden Dönüşüme Sosyal Bilimlerde*, 121.

Jiang, Y., Qiao, G., & Lu, J. (2020). Impacts of the new international land–sea trade corridor on the freight transport structure in China, central Asia, the ASEAN countries and the EU. *Research in Transportation Business & Management*, 35, 100419.

KGM (2024). Karayolları Genel Müdürlüğü, https://www.kgm.gov.tr/sayfalar/kgm/sitetr/projeler/uluslararasiprojeler/kafkasya.aspx, (E.T.: 19.03.2024).

Konya, P., E. (2023). Bir kuşak bir yol projesi kapsamında ulaştırma altyapısına yapılan yatırımların bölgesel kalkınmaya etkisi, Doktora Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.

Köse, M. (2018). "Tedarik Zinciri Yönetiminde İpek Yoluna Alternatif Hatların Araştırılması", (Yüksek Lisans Tezi), Uluslararası Ticaret ve Lojistik Anabilim Dalı, Maltepe Üniversitesi

Kunaka, C. and Carruthers, R. (2014). Tradeand transport corridor management tool kit. World Bank Publications.

LOGMOS (2014). Logistics Processes and Motorways of The Sea II, LOGMOS Master Plan, https://collaboration.worldbank.org/content/usergenerated/asi/cloud/attachments/sites/collaboration-for-development/en/groups/eastern-partnership-transport-panel/documents/jcr:content/content/primary/blog/2013_-_moldova_ilc-vijz/2013-Moldova-ILC-at-the-Moldova-IAM-International-Airport-Marculesti-LOGMOS-..pdf (E.T.: 15.03.2024).

Ovalı, S. (2008). TRACECA projesi ve Türkiye. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, (1).

Ovalı, S. ve Çelik, K. (2009). Türk Dünyası ve TRACECA Projesi, *Journal of Azerbaijani Studies*, 12 (1), 153-179.

Papatya, G. ve Uygur, M. N. (2019). Stratejik Karar Verme Sürecini Etkileyen Faktörler: Uluslararası Taşımacılık Sektörü İşletmelerinde Bir Araştırma. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 10(19), 338-358.

Tanyaş, M. (2020). Türkiye'nin Ulaştırma Koridorları, https://globelink-unimar.com/turkiye-nin-ulastirma-koridorlari/#:~:text=T%C3%BCrkiye'yi%20ilgilendiren%20Uluslararas%C4%B1%20Ula%C5%9Ft%C4%B1rma,%C4%B0pekyolu%20ve%20Kuzey%2D-G%C3%BCney%20Koridorudur. (E.T.: 22.05.2024).

Taşkın, E. ve Durmaz, Y. (2012). *Lojistik faaliyetler hizmet kalitesi ve müşteri değeri*. Detay Yayıncılık, Ankara.

TRACECA UAB (2024). .https://traceca.uab.gov.tr/, (E.T.: 08.04.2024)

TRACECA, (www.traceca.org.tr) (E.T.: 05.01.2024)

Tutar, E., F., Tutar ve M.V. Eren (2009), "Uluslararası Ulaşım Koridorunda Yeni Bir Açılım: Traceca Projesi ve Türkiye*", Mevzuat Dergisi,* 12(139), ISSN 1306-0767

UND (2002). Uluslararası Nakliyeciler Derneği, Kuzey-Güney Koridoru Araştırma Raporu, İstanbul.

Uygur, M. N., Çatuk, C. ve Uzun, E., (2022) Effect Of Logistics Costs On Export and Company Performance: A Research On Trc 1 Region Companies, I*nternational Journal of Eurasia Social Sciences*, 14, (51) 293– 307, 2023.

Uzun, E. ve Köksal, A. G. (2023). İşletme Maliyetlerinin Faaliyet Tabanlı Maliyetleme Yöntemine Göre Hesaplanması: Lojistik İşletmesi Örneği*. Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 16(4),* 999–1019.

Üzümcü, A. ve Akdeniz, S. (2014). Yeni ipek yolu: TRACECA ve Bakü-Tiflis-Kars demiryolu projesi. *Avrasya Etüdleri*, *45*(1), 11-39.

KAYNAKÇA

Akyüz, F. (2023). İhracat Türleri, Ortadoğu Anadolu İhracatçılar Birliği, https://oaib.org.tr/Uploads/haberler_view/7b8b757a04a5cb71c708bc2ba70ead95.pdf (E.T: 10.09.2023).

Bhogal, T., Trivedi. A. (2019). *International Finance.* London: Palrave Macmilla Press.

Çetin, A. ve Dinç. Y. (2002). Türkiye'de Teminat Mektupları: Uygulamalar ve Hukuki Sorunlar. *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi,* 5(9), 67-92.

Diersen, M. ve Sherrick. B. (1999). Valuatıon And Management Of Export Credıt Guarantees. *Proceedings of 46th Agricultural Finance Conference.* 90-106.

Ege, İ., Topaloğlu, E., ve Gizer, Z. (2012). Finansal Krizlerin Türk Bankacılık Sistemindeki Leasing Ve Factoring İşlemlerine Etkisi (2001-2010 Dönemi). *Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi,* 4(1), 159-169.

Gürsoy, Y. (2012). *Dış Ticaret İşlemleri Yönetimi.* Bursa: Ekin Yayın Evi.

KOSGEB, (2024). https://webdosya.kosgeb.gov.tr/Content/Upload/Dosya/Kurumsal/Raporlar/2024/T%C3%BCrkiye'de_KOB%C4%B0'lerin_D%C4%B1%C5%9F_Ticaretteki_Yeri.pdf (E.T.: 20.08.2024)

Kustra, A. ve Sulkowska. A. (2020). Alternative Ways of Financing in the Global Mining: ECA Export Credit Agencies. *Journal of the Polish Mineral Engineering Society.* http://doi.org/10.29227/IM-2020-02-56, 153-160.

Mann, R. (2000). The Role of Letters of Credit in Payment Transactions. *The Michigan Law Review Association.* 98(2). https://www.jstor.org/stable/pdf/1290352.pdf?refreqid=fastly-default%3A69bdf1f410a15252c3f19b5f58c10dde&ab_segments=&origin=&initiator=&acceptTC=1 (E.T.: 15.08.2024).

Merkez Bankası, (2024). Reeskont Kredileri. https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/24674e49-64fe-449f-b3f0-3c9e5242f14f/%C4%B0hracat+ve+D%C3%B6viz+Kazand%C4%B1r%C4%B1c%C4%B1+Hizmetler+Reeskont+Finansman%C4%B1+Uygulama+Talimat%C4%B1_Temmuz+2024.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-24674e49-64fe-449f-b3f0-3c9e5242f14f-p2iF.7w (E.T.: 19.08.2024)

Niyazi, B. (2003). *Finansal Yönetim,* İstanbul: Türkmen Evi.

Onusal, E. (2013). *Mevzuat ve Teknik Yönleriyle Dış Ticaret.* Ankara: Seçkin Yayınları.

Seyitoğlu, H. (2016). *Uluslararası Finans.* İstanbul: Yılmaz Basın Yayım.

Takım, A., İmamoğlu, İ. ve Naktiyok, N. (2018). *Dış Ticaret İşlemleri.* Bursa: Ekin Kitap Evi.

Tomambay, M. (2014). *Uluslararası Ticaretin Finansmanı*. Ankara: Gazi Kitap Evi.

TİM, (2024). İhracat Kredi Sigortası ve Kapsamı, https://tim.org.tr/download/081f5b2be4b54c6c89b420d5e9cf5e3e/5.2.T%C3%9CRK%20EX%C4%B0MBANK-ihracat%20Kredisi%20Sigortas%C4%B1.pdf (E.T.: 22.08.2024).

TİM, (2024). KOBİ İhracat Destek Kredisi, https://tim.org.tr/download/b7ba71d5f7e04105affd1f2f5bc56b79/5.1.%20T%C3%9CRK%20EX%C4%B0MBANK-Krediler.pdf (E.T.: 15.08.2024).

Ticaret Bakanlığı, (2024). Sevk Öncesi İhracat Kredisi. Yatırım Destek Ofisi, https://www.yatirimadestek.gov.tr/pdf/assets/upload/dosyalar/genel_bilgi_soik.pdf (E.T.: 20.08.2024).

Ticaret Bakanlığı, Yurt Dışı Mağazalar Yatırım Kredisi. https://ticaret.gov.tr/hizmet-ticareti/yurtdisi-yatirimlar/yurtdisindaki-yatirimcilara-verilen-destekler (E.T. : 21.08.2024).

Topçu, M. (2004). Türk Eximbank Kredi Programları İhracat Kredi Sigortası ve Garantisi, https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=XohQ0H2mJnBfxLPsY8dG41rYM1svvYe6I8z-M3gOw6QfBhMSGt5fMgtMQdM1EDieo (E.T.: 17.08.2024).

TÜİK, (2024). Dış Ticaret İstatistikleri, https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Dis-Ticaret-104 (E.T.: 25.08.2024).

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, (2023). https://www.tobb.org.tr/KobiArastirma/Sayfalar/TRninKOBIleriBulteni.php (E.T.: 20.08.2024).

Türk Eximbank, (2024). İhracat Hazırlık Kredisi, https://eximbank.gov.tr/tr/urun-ve-hizmetlerimiz/krediler/kisa-vadeli-ihracat-kredileri/ihracata-hazirlik-kredisi (E.T.: 18.08.2024).

Türk Eximbank, (2024). İhracata Yönelik Yatırım Kredisi, https://eximbank.gov.tr/tr/urun-ve-hizmetlerimiz/krediler/orta-uzun-vadeli-ihracat-kredileri/ihracata-yonelik-isletme-sermayesi-kredisi (E.T.: 12.09.2024).

Türk Eximbank, (2024). Finansal Kiralama İşlemlerine Yönelik Kredi Programı, https://eximbank.gov.tr/tr/urun-ve-hizmetlerimiz/krediler/orta-uzun-vadeli-ihracat-kredileri/finansal-kiralama-sirketlerine-yonelik-krediler (E.T.: 25.08.2024).

Yılmaz, M. (2023). İhracatta Finansman Teknikleri. Doğu Anadolu İhracatçılar Birliği, https://daib.org.tr/Medya/Docs/ihracatta-finansman-teknikleri_2.pdf (E.T.: 23.08.2024)

KAYNAKÇA

Birleşmiş Milletler Çevre Programı. (2023). Emissions Gap Report 2023: Broken Record – Temperatures hit new highs, yet world fails to cut emissions (again). Nairobi. https://doi.org/10.59117/20.500.11822/43922.

BM. (2022). World Population Prospects 2022: Summary of Results. UN DESA/POP/2022/TR/NO. 3.

Climate Watch. (2023); Population based on various sources (2023). – with major processing by Our World in Data. "Per capita CO_2 emissions from transport" [dataset]. Climate Watch, "Greenhouse gas emissions by sector"; Various sources, "Population" [original data]. https://ourworldindata.org/grapher/per-capita-co2-transport (E.T.:05.06.2024)

Climate Watch. (2022). Climate Watch Historical GHG Emissions. Washington, DC: World Resources Institute. https://www.climatewatchdata.org/ghg-emissions (E.T.:05.06.2024)

Crippa, M., Guizzardi, D., Pagani, F., Banja, M., Muntean, M., Schaaf, E., Becker, W., Monforti-Ferrario, F., Quadrelli, R., Risquez Martin, A., Taghavi-Moharamli, P., Köykkä, J., Grassi, G., Rossi, S., Brandao De Melo, J., Oom, D., Branco, A., San-Miguel, J., & Vignati, E. (2023). GHG emissions of all world countries (JRC134504). Publications Office of the European Union. https://doi.org/10.2760/953322

Dünya Bankası. (2007). Connecting to compete: Trade logistics in the global economy - The Logistics Performance Index and its indicators. World Bank. https://lpi.worldbank.org/sites/default/files/2023-02/LPI_2007_Report.pdf (E.T.:05.06.2024)

Dünya Bankası. (2023). CO2 emisyonları (Kişi başına düşen metrik ton). https://data.worldbank.org/indicator/EN.ATM.CO2E.PC?intcid=ecr_hp_BeltC_en_ext (E.T.:05.06.2024)

Dünya Bankası. (2023a). Lojistik performans endeksi: Genel (1=düşük ila 5=yüksek). https://data.worldbank.org/indicator/LP.LPI.OVRL.XQ?intcid=ecr_hp_BeltC_en_ext (E.T.:05.06.2024)

Dünya Bankası. (t.y.). Logistics Performance Index (LPI). https://lpi.worldbank.org/about (E.T.:10.06.2024)

Dünya Bankası. (t.y.a). Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYİH) (sabit fiyatlar) [Veri seti]. https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD (E.T.:05.06.2024)

Dünya Bankası. (t.y.b). Yenilenebilir enerji tüketimi (toplam nihai enerji tüketiminin %'si). https://data.worldbank.org/indicator/EG.FEC.RNEW.ZS (E.T.:05.06.2024)

Energy Institute - Statistical Review of World Energy (2023) – with major processing by Our World in Data. "Primary energy consumption from fossil fuels" [dataset]. Energy Institute, "Statistical Review of

World Energy" [original data]. https://ourworldindata.org/grapher/fossil-fuel-primary-energy (E.T.:05.06.2024)

Eren, M. (2023). "OECD Ülkelerinde Küreselleşmenin Kayıt Dışı Ekonomi Üzerindeki Etkisi: Momentler Kantil Regresyon Yönteminden Kanıtlar", Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi, 18(1), 104 – 128. https://doi.org/10.17153/oguiibf.1145945.

Galvao, A. F. (2011). Quantile regression for dynamic panel data with fixed effects. Journal of Econometrics, 164(1), 142-157. https://doi.org/10.1016/j.jeconom.2011.02.016

Grossman, G. M., & Krueger, A. B. (1991). Environmental impacts of a North American Free Trade Agreement (NBER Working Paper No. 3914). National Bureau of Economic Research.

Herold, D.M. & Lee, K.H. (2017). "Carbon management in the logistics and transportation sector: an overview and new research directions", Carbon Management, Vol. 8 No. 1, pp. 79-97.

IEA (2023a). Global CO2 emissions by sector, 2019-2022, IEA, Paris https://www.iea.org/data-and-statistics/charts/global-co2-emissions-by-sector-2019-2022 Licence: CC BY 4.0. (E.T.:05.06.2024)

IEA. (2023). CO2 Emissions in 2022, IEA, Paris https://www.iea.org/reports/co2-emissions-in-2022 , Licence: CC BY 4.0 (E.T.:05.06.2024)

Karaduman, H. A., Karaman-Akgül, A., Çağlar, M., & Akbaş, H. E. (2020). The relationship between logistics performance and carbon emissions: an empirical investigation on Balkan countries. International Journal of Climate Change Strategies and Management, 12(4), 449-461. https://doi.org/10.1108/IJCCSM-05-2020-0041

Khan, S. A. R., Zhang, Y., Anees, M., Golpîra, H., Lahmar, A., & Qianli, D. (2018). Green supply chain management, economic growth and environment: A GMM based evidence. Journal of Cleaner Production, 185, 588-599.

Kuznets, S. (1955). Economic growth and income inequality. The American Economic Review, 45(1), 1-28.

Liu, J., Yuan, C., Hafeez, M., & Yuan, Q. (2018). The relationship between environment and logistics performance: Evidence from Asian countries. *Journal of Cleaner Production*, *204*, 282-291. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2018.08.310

Machado, J. A., & Silva, J. S. (2019). Quantiles via moments. Journal of Econometrics, 213(1), 145-173. https://doi.org/10.1016/j.jeconom.2019.04.009.

Magazzino, C., Alola, A. A., & Schneider, N. (2021). The trilemma of innovation, logistics performance, and environmental quality in 25 topmost logistics countries: A quantile regression evidence. Journal of Cleaner Production, 322, 129050. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2021.129050.

Mete, E. (2020). Sürdürülebilir kalkınma kapsamında yeşil lojistik: Avrupa Birliği ve Türkiye örneği. Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi, 12(23), 383-396. https://doi.org/10.38155/ksbd.790740

Nguyen, H. (2021). The role of logistics industry in the sustainable economic development of Southeast Asian countries. Accounting, 7(7), 1681-1688. https://doi.org/10.5267/j.ac.2021.5.001

Polat, M., Kara, K., & Yalcin, G. C. (2022). Clustering countries on logistics performance and carbon dioxide (CO2) emission efficiency: An empirical analysis. Business and Economics Research Journal, 13(2), 221-238. http://dx.doi.org/10.20409/berj.2022.370

Ritchie, H., Rosado, P., & Roser, M. (2020). Greenhouse gas emissions. OurWorldInData.org. https://ourworldindata.org/greenhouse-gas-emissions (E.T.:05.06.2024)

Saadat, S., Rawtani, D., & Hussain, C. M. (2020). Environmental perspective of COVID-19. Science of The Total Environment, 728, 138870. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2020.138870

Suki NM, Suki NM, Sharif A, Afshan S. (2021). The role of logistics performance for sustainable development in top Asian countries: Evidence from advance panel estimations. Sustainable Development. 29, 595–606. https://doi.org/10.1002/sd.2160

Ukhurebor, K. E., Aigbe, U. O., Onyancha, R. B., Uk-Eghonghon, G., Balogun, V. A., Egielewa, P. E., & Darmokoesoemo, H. (2022). Greenhouse gas emission: Perception during the COVID-19 pandemic. BioMed Research International, 2022. https://doi.org/10.1155/2022/6166276.

United Nations Economic Commission for Europe. (t.y.). Road Safety: SDG Indicator 3.6.1. [Online]. https://w3.unece.org/SDG/en/Indicator?id=23 (E.T.:04.06.2024)

Wan, B., Wan, W., Hanif, N., & Ahmed, Z. (2022). Logistics performance and environmental sustainability: Do green innovation, renewable energy, and economic globalization matter?. Frontiers in Environmental Science, 10, 996341. https://doi.org/10.3389/fenvs.2022.996341

Zaman, K., & Shamsuddin, S. (2017). Green logistics and national scale economic indicators: Evidence from a panel of selected European countries. Journal of Cleaner Production, 143, 51-63. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2016.12.150.

KAYNAKÇA

Makale& Kitap

Aydın, S., Z.. (2005). Tedarik Zinciri Yönetiminde Stratejik İttifak Olarak Üçüncü Parti Lojistik, Fakülte Kitabevi Yayınları: 83, Isparta, Ss.199

Bakan, I., Ve Yıldız, B.. (2009). Innovation Strategies And Innovation Problems İn Small And Medium-Sized Enterprises: An Empirical Study. In Innovation Policies, Business Creation And Economic Development (Pp. 177-211). Springer New York

Bilgin, E., & ULUSOY, Y. (2021). Talep Tahmini ve Stok Yönetimi Üzerine Bir Uygulama.

Bowersox, D.J.. (1978). The Logistics Of The Last Quarter Of The 20th Century, Journal Of Business Logistics, Vol 1, Iss 1,.

Denizhan, Ö. Ü. B. (2021). LOJİSTİKTE EĞİLİMLER, İksad Yayınevi, Ankara.

Eraslan, H., Bulu, M., Ve Bakan, İ.. (2008). Kümelenmeler ve İnovasyona Etkisi: Türk Turizm Sektöründe Uygulamalar. Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi, 5(3), 15-29.

Gönel, G. Deniz Taşımacılığında Lojistik Siteminin Performans Ölçümü ve Bir Uygulama, Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Bursa, 2007.

İgeme, (2005). Lojistik. İhracatta Pratik Bilgiler Serisi.

Kallio, A. Ve Kujansivu, P.. (2012). Locating The Weak Points Of Innovation Capability Before Launching A Development Project, Interdisciplinary Journal Of Information, Knowledge, And Management Volume 7,

Köksu, B. S. (2023). *Lojistik sektöründe inovasyon ve yönetici tutumları* (Master's thesis, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi).

Lambert D.M., Stock J.R., Lisa M.E., (1998) Fundamentals of Logistics Management Boston: International Editions Mc Graw Hill

Monks, Joseph G. (1987). Operations Management. McGraw-Hill International Editions, Third Ed.: Singapore.

Özdemir, A., & Özdemir, A. (2006). Talep Tahminlemesinde Kullanılan Yöntemlerin Karşılaştırılması: Seramik Ürün Grubu Firma Uygulaması. *Ege Academic Review*, *6*(2), 105-114.

Sanders, Nada R., Manrodt, Karl B. (2003). The Efficacy of Using Judgmental versus Quantitative Forecasting Methods in Practice, International Journal of Management Science, 31(6).

Sayılgan, G., & Şenol, C. (2010). Dahilde Işleme Rejimi ve Türk Işletmelerinin Ihracati Üzerine Etkileri. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (35), 37-53.

Shan, W., Ve Zhang, Q.. (2009). Extension Theory And Its Application İn Evaluation Of Independent Innovation Capability , Kybernetes, 38(3/4), 457-467.

Top, A., & Yılmaz, E. (2018). Üretim Yönetimi. İstanbul: İdeal Kültür Yayıncılık.

Yang, C., Marlow, P., Ve Lu C.S.. (2009). Assessing Resources, Logistics Service Capabilities, İnnovation Capabilities And The Performance Of Container Shipping Services İn Taiwan, Int. J. Production Economics122, 4–20

Yeşil, S., Şekkeli, H. Ve Doğan, Ö.. (2012). An Investigation İnto The Implications Of Islamic Work Ethic (Iwe) İn The Workplace , Journal Of Economics And Behavioral Studies Vol. 4, No. 11, Pp. 612-624, Nov 2012 (Issn: 2220-6140)

Yiğit, Alperen M.; (2011), Stratejik Yönetimde Dış Çevre Analizi: Kobi'ler ve Büyük İşletmeler Arasında Bir Karşılaştırma; Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 120 Sayı: 38, Haziran-Aralık 2011 ss. 119-136

Zenginkuzucu, M., Dikran (2013). Uluslararası Ticaret ve Yatırım Uyuşmazlıklarında Dostane Çözüm (Kurumlar-Kurallar-Süreçler). İstanbul: Legal Yayıncılık.

İnternet Kaynakları

URL-1: Onat, S. (2023). 5P Fifth Party Logistics / Beşinci Taraf Lojistik, https://medium.com/tedarik-zinciri-makaleleri/5pl-fifth-party-logistics-be%C5%9Finci-taraf-lojistik-831b31e80fe2 18.06.2024

Saygaz, B. (2021). Lojistik ve İnovasyon, https://lojistikbilimi.com/lojistik-ve-inovasyon/ 16.06.2024

KAYNAKÇA

Adıgüzel, M. (2011). Küresel Rekabet Gücü Türkiye için Sistematik ve Eklektik Bir Yaklaşım (1. Baskı). Ankara: Nobel Yayınevi.

Aktan, C.C. ve Vural, Y.İ. (2004) "Rekabet Gücü ve Rekabet Stratejileri" Ankara, TİSK Yayını Rekabet Dizisi: 2.

Altıntaş, N. ve Akpolat, A. (2013) "Tekstil Sektöründe Avrupa Birliği ile Türkiye Arasındaki Rekabet Analizi" Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 4(6): 33-42.

Balassa, B. (1965). Trade Liberalisation And ―Revealed‖ Comparative Advantage. The Manchester School, 2(33), 99-123

Baltacı, A., Burgazoğlu, H., & Kılıç, S. (2012). Türkiye'nin rekabetçi sektörleri ve Trakya Bölgesi'nin payı. Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2(1), 1-19.i, E. (2001) "Rekabet Gücü : Literatür Taraması" Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 8(2): 21-38.

Dulupçu, M.A. (2001) "Küresel Rekabet Gücü Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme" Ankara, Nobel Yayın Dağıtım.

Erkekoğlu, H. (2008) "İmalat Sanayi Rekabet Gücü Araştırması: Kayseri Örneği" Ankara, Palme Yayıncılık.

Eroğlu, Ö. ve Özdamar, G. (2006) "Türk İmalat Sanayinin Rekabet Gücü ve Beyaz Eşya Sektörü Üzerine Bir İnceleme" Akdeniz Üniversitesi İBBF Dergisi, 11: 85-104.

Frohberg, K., & Hartmann, M. (1997). Comparing measures of competitiveness (No. 2). Discussion paper.

Hambalková, M. (2006). The factors of competitiveness and the quantification of their impact on the export efficiency of grape and wine in the Slovak Republic. Agricultural Economics, 52(8), 389.

Kıvılcım, F. (2013). Küreselleşme Kavrami ve Küreselleşme Sürecinin Gelişmekte Olan Ülke Türkiye Açisindan Değerlendirilmesi. Sosyal ve beşeri bilimler dergisi, 5(1), 219-230.

Koç, M. ve Özbozkurt, O. (2014) "Ulusların rekabet Üstünlüğü ve Elmas Modeli Üzerine Bir Değerlendirme" İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi, 2(3): 85-91.

Kurumu, T. D. (1954). Türk Dil Kurumu. D.

Markusen, J. (1992) "Productivity, Competitiveness, Trade Performance and Real Income: The Nexus Among Four Concepts" Minister of Supply and Services, Canada.

Markusen, J. R. (1995). The boundaries of multinational enterprises and the theory of international trade. Journal of Economic perspectives, 9(2), 169-189.

Muendler, M. A. (2007). Balassa (1965) Comparative Advantage by Sector of Industry, Brazil 1986–2001. University of California, San Diego, 1-10.

RESMİGAZETE (2019). Ticaret Bakanlığından: Gümrük Genel Tebliği (Gümrük Tarife Cetveli Açıklama Notları) (Seri No:6) Aralık, 30. Sayı: 30994 (Mükerrer) https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019 /12/20191230M2.pdf(Erişim Tarihi: 06.06.2020)

Saraçoğlu, B. ve Köse, N. (2000) "Bazı Gıda Sanayilerinin Uluslararası Rekabet Gücü: Makarna, Bisküvi ve Un Sanayi", Proje Raporu: 1-79.

Sarıdoğan, E. (2010). Mikroekonomi ve Makroekonomi Düzeyinde Küresel Rekabet Gücünü Etkileyen Faktörler ve Stratejiler. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası.

Vollrath, T. L. (1991). A Theoretical Evaluation of Altenative Trade Intensity Measures of Revealed Comparative Advantage. Weltwirtschaftliches Archiv, 127(2), 265-280.

https://www.trademap.org/ITC Trade Map Veri Tabanı. (Erişim Tarihi: 14.06.2024)

KAYNAKÇA

Aguilar, L. A. (2015). "The Need for Greater Focus on the Cybersecurity Challenges Facing Small and Midsize Businesses." US Securities and Exchange Commission. https://www.sec.gov/news/state ment/cybersecurity-challenges-for-small-midsize-businesses.html

Alahmari, A. A., & Duncan, R. A. (2021). Towards Cybersecurity Risk Management Investment: A Proposed Encouragement Factors Framework for SMEs. In *2021 IEEE International Conference on Computing (ICOCO)* (pp. 115-121). IEEE.

Asgary, A., Ozdemir, A. I., & Özyürek, H. (2020). Small and medium enterprises and global risks: evidence from manufacturing SMEs in Turkey. *International Journal of Disaster Risk Science*, *11*, 59-73.

Berry, C. T., & Berry, R. L. (2018). An initial assessment of small business risk management approaches for cyber security threats. *International Journal of Business Continuity and Risk Management*, *8*(1), 1-10.

Bryce, C. (2023). An analysis of cybersecurity awareness efforts for Swiss SMEs. In *Proceedings of ICISSP 2023, 9th International Conference on Information Systems Security and Privacy*.

Canberk, G. ve Sagıroglu, Ş. (2006). Bilgi ve Bilgisayar Güvenliği Casus Yanlımlar ve Korunma Yöntemleri. Ankara. Grafiker Yayınları 1.baskı Ankara 165-174.

Cherdantseva, Y., Rana, O. Ivins, W. ve Hilton, J. (2016). A Multifaceted Evaluation of the Reference model of information assurance and security. *ScienceDirect,Computer&Security*. 63, 45-66:

Druker P. (2009). *Innovation and Entrepreneurship,* New York: Harper Collins.

Emarsys Insights (2020), *COVID-19 Commerce Insight*, https://ccinsight.org/trends-by-location.

Fariborz Farahmand, Sharp, G., ve Enslow, P. (2005). A management perspective on risk of security threats to ınformation systems. *Springer Science*. 6(2-3), 203-225.

Fernandez De Arroyabe, I., & Fernandez de Arroyabe, J. C. (2021). The severity and effects of Cyber-breaches in SMEs: a machine learning approach. *Enterprise Information Systems*, *17*(3). https://doi.org/10.1080/17517575.2021.1942997

Government of Canada. (2013). *Staticstics of small business* . Public Works and Government Service Canada.Ottawa:5

Gülmüş, M. (2010). *Kurumsal bilgi güvenliği yönetim sistemleri ve güvenliği*. Yüksek lisans tezi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.

Hazarika, B. B., & Mousavi, R. (2021). Review of cross-border e-commerce and directions for future research.*Journal of Global Information Management*, *30*(2), 1–18. doi:10.4018/JGIM.20220301.oa1

HMSO, (1971), *Report of the Committee of Inquiry on Small Firms* (Bolton Report), Cmnd 4811, HMSO, London

Hp Security Reseacrh (2016). *Cyber risk report* 2016. California: 57

Hu, C., Wu, C., & Yu, L. (2023). Challenges and Opportunities of Digital Transformation in Enterprises. *Accounting and Corporate Management*, *5*(12), 1-9.

ISO/IEC. (2009). Information technology Security techniques Information security management systems. ISO/IEC 27000 Scientific Research 2013 4 Hannover: 92-100

Kappe, M., Härting, R. C., Karg, C., & Deffner, D. (2023). Cybersecurity in SMEs–Drivers of Cybercrime, Insufficient Equipment and Prevention. *Procedia Computer Science*, *225*, 3631-3640.

Keser, H. ve Güldüren, C. (2015). Bilgi güvenliği farkındalık ölçeği (BGFÖ) geliştirme çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi 6(2):223-240*

KOSGEB, (2023). *KOBİ Tanımı Güncellendi.* Erişim Tarihi: 11.01.2024, Erişim Adresi: https://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/detay/8807/kobi-tanimi-guncellendi#:~:text=Yönetmelik%20ile%20KOBİ%20tanımında%20kullanılan%20kriterler%20güncellendi.&text=Buna%20göre%3B%20250%20kişiden%20az,aşmayan%20işletmeler%20KOBİ%20olarak%20tanımlanacak.

KOSGEB, (2023). *Türkiye'de KOBİ'lerin Dış Ticaretteki Yeri 2023.* Erişim Tarihi: 12.01.2024, Erişim Adresi: https://webdosya.kosgeb.gov.tr/Content/Upload/Dosya/Mali%20Tablolar/2023/Türkiye'de_KOBİ'lerin_Dış_Ticaretteki_Yeri_(2023).pdf

Küçük, O. (2005). *Girşimcilik ve küçük işletme yönetimi.* (1.baskı) Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Morgan, S. (2021). Report: Cyberwarfare in the c-suite. cybersecurity ventures.

NCSC, (2020). *Small business guide: cyber security.* Erişim Tarihi: 18.01.2024, Erişim Adresi: https://www.ncsc.gov.uk/collection/small-business-guide.

OECD, (2023). *OECD SME and Entrepreneurship Outlook 2023.* Erişim Tarihi: 12.02.2024, Erişim Adresi: https://www.oecd.org/en/publications/oecd-sme-and-entrepreneurship-outlook-2023_342b8564-en.html

OECD. (2014). Small Businesses Job Creation and Growth: Facts. Retrieved from https://www.oecd.org/cfe/smes/2090740.pdf (28.06.2017).

Osborn, E. (2015). "Business versus Technology: Sources of the Perceived Lack of Cyber Security in SMEs." CDT Technical Paper 01/15. University of Oxford

Piggin, R. (2016). Cyber Security trends: What should keep CEOs awake at night. *ScienceDirect, International Journal of Critical Infrastructure protection 13, 36-38.*

Ponemon Institute. (2018). Cost of a data breach study.

Ponemon Instute, (2022). *Architecting the Next Generation of OT Cybersecurity.* Erişim Tarihi: 10.04.2024, Erişim Adresi: https://www.ponemon.org/research/ponemon-library/security/architecting-the-next-generation-of-ot-cybersecurity.html

Puhakainen, P. (2006). A design theory for Information Security Awareness, Oulu University Press ISSN 1796-22Ox, Oulu: 83

Qabajeh, I., Thabtah, F., & Chiclana, F. (2018). A recent review of conventional vs. automated cybersecurity anti-phishing techniques. Computer Science Review, 29, 44-55. doi:10.1016/j.cosrev.2018.05.003

Ribau, C. P., Moreira, A. C., & Raposo, M. (2018). SME internationalization research: Mapping the state of the art. *Canadian Journal of Administrative Sciences, 35*(2), 280–303.

Shackelford, C. D., Meier, A., & Sample-Lord, K. (2016). Limiting membrane and diffusion behavior of a geosynthetic clay liner. *Geotextiles and Geomembranes*, *44*(5), 707-718.

Sukumar, A., Mahdiraji, H. A., & Jafari-Sadeghi, V. (2023). Cyber risk assessment in small and medium-sized enterprises: A multilevel decision-making approach for small e-tailors. *Risk Analysis*, *43*(10), 2082-2098.

Şahinaslan, E., Kandemir, R. ve Şahinaslan, Ö. (2009). Bilgi güvenliği farkındalık eğitimi örneği. *XI. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri* (ss. 189-194). Şanlıurfa: Akademik Bilişim.

Türkiye İstatistik Kurumu, (2023). *Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri, 2022*. Erişim Tarihi: 10.02.2024, Erişim Adresi: https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Kucuk-ve-Orta-Buyuklukteki-Girisim-Istatistikleri-2022-49438

Westin, A. (1967). *Privacy and freedom*. Atheneum, New york.

Wilson, M., McDonald, S., Button, D., & McGarry, K. (2023). It won't happen to me: surveying SME attitudes to cyber-security. *Journal of Computer Information Systems*, *63*(2), 397-409.

World Economic Forum (2023). *Why supporting SMEs is critical for global trade stability and a more inclusive economy.* Erişim Tarihi: 18.04.2024, Erişim Adresihttps://www.weforum.org/agenda/2023/01/why-supporting-smes-is-critical-for-a-global-trade-stability-and-and-a-more-inclusive-economy/

World Economic Forum. (2019). *The global risks report 2019*. Geneva: World Economic Forum

World Trade Organization. (2016*). World Trade Report 2016. Levelling the trading field for SMEs*. https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/wtr16_e.htm.

World Trade Organization. (2021*). Adapting to the Digital Trade Era: Challenges and Opportunities*. Erişim Tarihi: 14.03.2024, Erişim Adresi: https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/adtera_e.htm

Yıldız, M. (2014). *Siber suçlar ve kurum güvenliği.* Ankara: Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı Bilgi İşlem Daire Başkanlığı. Denizcilik uzmanlık tezi 58-59

KAYNAKLAR

Barbu, L., Horobeț, A., Belaşcu, L. & Ilie, A. G. (2024). Approaches to tax evasion: a bibliometric and mapping analysis of Web of Science indexed studies. *Journal of Business Economics and Management*, 25(1), 1–20. https://doi.org/10.3846/jbem.2024.20691.

Beg, Kashif et al. (2024). The bibliometric analysis of previous twenty- five years' literature: A microfinance review, *Heliyon*, Volume 10, Issue 3, e24979. https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e24979.

Bilgütay, H., & Deniz, M. (2019). Risk Kültürünün Karar Verme Sürecine Etkisi. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(2), 128-140. https://doi.org/10.29106/fesa.533392.

Bonkra, A., Pathak, S., Kaur, A. et al. (2024). Exploring the trend of recognizing apple leaf disease detection through machine learning: a comprehensive analysis using bibliometric techniques. *Artif Intell Rev*, 57, 21. https://doi.org/10.1007/s10462-023-10628-8.

Böyükaslan, H. D., Özkara, B., & Özdemir, Ş. (2016). Kültürel Değerlerin Yöneticilerin Karar Verme Stiline Etkisi. *Journal of Management and Economics Research*, 14(3), 64-84.

Brazinskas S. & Pipirienė V. (2017). International Trade Related Decion Making Across Different Managerial Levels: The Case of SMEs*, 5th International Scientific Conference Contemporary Issues in Business, Management and Education'2017*, 11–12 May 2017, Vilnius, Lithuania, https://doi.org/10.3846/cbme.2017.035.

Chen Y., Hasrina M. & Tan P. L. (2024) Mapping the research of travel live streaming: A bibliometric analysis using Vosviewer, *Cogent Social Sciences*, 10:1, DOI: 10.1080/23311886.2023.2285254.

Chen, Z., Liu, Y., Lin, Z. & Huang, W. (2024). Understand how machine learning impact lung cancer research from 2010 to 2021: A bibliometric analysis. *Open Medicine*, 19(1), 20230874. https://doi.org/10.1515/med-2023-0874.

Cowen, T., & Aratlıoğlu, V. (2009). Uluslararası Ticareti Savunanların Özür Dilemeleri Gerekmez. *Liberal Düşünce Dergisi*, (50), 223-226.

Çavuş, M. F., & Biçer, M. (2016). Finans Yöneticilerinin Karar Verme Davranışları Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma. *Toros Üniversitesi İİSBF Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(5), 45-64.

Damar, A. (2018). Role of Turkish Exporters' Associations in Total Export of Turkey. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi*, 2(3), 1-22.

Dinç, G. (2022). Karar Verme Davranışından Sorumlu Beyin Yapıları: Derleme. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 11(1), 139-147. https://doi.org/10.46971/ausbid.930025.

Dumrul, Y., & Kılıçarslan, Z. (2020). Türkiye'nin Uluslararası Ticareti ve Ekolojik Ayak İzi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(3), 1589-1597. https://doi.org/10.33206/mjss.558346

Dzyubanovska, N. (2019). Multifactor models for studying the EU countries' international trade. *Economic Annals-XXI*, 175(1-2), 29-34. doi: https://doi.org/10.21003/ea.V175-05.

Gemelli, E., Olmedo-Moreno, E., Úbeda-Sánchez, Á. M., & Rodríguez-Sabiote, C. (2024). Bibliometric Study of Scientific Output Between 2011 and 2020 Regarding Teaching-Learning of the Sciences Through Comic Books. *Sage Open*, 14(1). https://doi.org/10.1177/21582440231220107.

Gılıç, F., Çelikten, M., Çelikten, Y., Yıldırım, A. (2019). Karar Verme Süreci. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(2), 581-592. https://doi.org/10.17860/mersinefd.596817.

Güngör, S., & Özcan, U. (2022). Karar Kuramı ve Karar Verme. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (33), 119-125. https://doi.org/10.31590/ejosat.1035682.

Huang, R., Xu, C., Grießinger, J. et al. (2024). Rising utilization of stable isotopes in tree rings for climate change and forest ecology. *J. For. Res*. 35, 13. https://doi.org/10.1007/s11676-023-01668-5.

Huang, Y. (2024). Bibliometric analysis of GIS applications in heritage studies based on Web of Science from 1994 to 2023. *Herit Sci*, 12, 57. https://doi.org/10.1186/s40494-024-01163-y.

İnce, H., İmamoğlu, S. E., & İmamoğlu, S. Z. (2021). Yapay Zekâ Uygulamalarının Karar Verme Üzerine Etkileri: Kavramsal Bir Çalışma. *International Review of Economics and Management*, 9(1), 50-63. https://doi.org/10.18825/iremjournal.866432.

Kashani, A. M, Batooli, Z. & Mozafari, M. (2024). Bibliometric analysis and visualization of top papers in dentistry from 2012 to 2022 based on essential science indicators. *Clinical and Experimental Dental Research*, 10, e832. https://doi.org/10.1002/cre2.832.

Krugman, P. R. (1991). *Geography and Trade*. MIT Press.

Liu S., Liu X., Ma R., Yu S., Lu L., Lin Y. & Yang Z. (2024). Global trends in research of pseudomyxoma peritonei: a bibliometric and visualization analysis. *Frontiers in Oncology*, 14. DOI=10.3389/fonc.2024.1323796.

Metin, I. & Tepe, G. (2021). Gravity Model: A Bibliometric Analysis and Detailed Overview. *International Journal of Business and Society*, 22(1), 365-381. https://doi.org/10.33736/ijbs.3183.2021.

Milsom, P., Smith, R., Baker, P. & Walls, H. (2021). Corporate power and the international trade regime preventing progressive policy action on non-communicable diseases: a realist review, *Health Policy and Planning*, 36(4), p. 493–508, https://doi.org/10.1093/heapol/czaa148.

Nazaruddin, L.O., Gyenge, B., Fekete-Farkas, M. & Lakner, Z. (2023) The Future Direction of Halal Food Additive and Ingredient Research in Economics and Business: A Bibliometric Analysis. *Sustainability*, 15, 5680. https://doi.org/10.3390/su15075680.

Özer, Ö. (2018). Sağlik Yönetimi Öğrencilerinin Karar Verme Stillerinin İncelenmesi. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(1), 421-432. https://doi.org/10.17218/hititsosbil.368370.

Öztürk, O., Kocaman, R. & Kanbach, D.K. (2024) How to design bibliometric research: an overview and a framework proposal. *Rev Manag Sci*. https://doi.org/10.1007/s11846-024-00738-0.

Padhan, L. & Bhat, S. (2023) Interrelationship between trade and environment: a bibliometric analysis of published articles from the last two decades. *Environ Sci Pollut Res*, 30, 17051–17075. https://doi.org/10.1007/s11356-023-25168-5.

Petrović, E.K., & Thomas, C.A. (2024). Global Patterns in Construction and Demolition Waste (C&DW) Research: A Bibliometric Analysis Using VOSviewer. *Sustainability*, 16, 1561. https://doi.org/10.3390/su16041561.

Porter, M. E. (1985). *Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance*. Free Press.

Puente I.S. & Toledo L.V.O (2018). International Trading and Decision Making: Bibliometric Analysis, 31 *ST Ibima Conference*, 25-26 April, Milan, Italy.

Reiter, G. (1996). Türk Yöneticilerin Karar Verme Tutumları. *Öneri Dergisi*, 1(5), 115-122. https://doi.org/10.14783/maruoneri.703433.

Ribeiro, V. S., Ribeiro, J. B., & Rocha, H. S. (2023). Aquaculture and global value chain: bibliometric analysis using the VOSviewer. *Revista De Gestão E Secretariado*, 14(8), 13847–13864. https://doi.org/10.7769/gesec.v14i8.2487.

Savaşkan, E. (2020). Davranişsal Ekonomi Yaklaşiminda Yönetim ve Karar Verme Olgusu. *Turizm Ekonomi ve İşletme Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 61-73.

Stiglitz, J. E. (2002). *Globalization and Its Discontents*. W. W. Norton & Company.

Suraraksa, J., Amchang, C., & Sawatwong, N. (2020). Decision-Making on Incoterms 2020 of Automotive Parts Manufacturers in Thailand. The Journal of Asian Finance, *Economics and Business*, 7(10), 461–470. https://doi.org/10.13106/JAFEB.2020.VOL7.NO10.461.

Tian, Z, Jiang Y, Zhang N, Zhang Z, Wang L. (2024) Analysis of the Current State of COPD Nursing Based on a Bibliometric Approach from the Web of Science. *Int J Chron Obstruct Pulmon Dis*. 19, 255-268, https://doi.org/10.2147/COPD.S440715.

Timur, H. (1990). Yönetimde Karar Verme ve Problem Çözme. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(2).

Tozlu, A. (2016). Karar Verme Yaklaşımları Üzerinde Herbert Simon Hegemonyası. *Sayıştay Dergisi*, (102), 27-45.

Tüfenk, M. B. (2024). Uluslararasi Ticaretin Geleceği: Sanal ve Artirilmiş Gerçeklik Teknolojisi. *Tarsus Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4(1), 1-12.

VOSviewer, VOSviewer is a software tool for constructing and visualizing bibliometric networks, https://www.vosviewer.com, access date 29.03.2024.

Wang,B., Xu, M., Fu, S.,Wang,Y. et al. (2024) Tiny clue reveals the general trend: a bibliometric and visualized analysis of renal microcirculation, *Renal Failure*, 46:1, DOI: 10.1080/0886022X.2024.2329249.

WoS, Web of Science, https://www.webofscience.com, access date 01.04.2024.

Yıldırım, B. & Özkahraman, Ş. (2012). Hemşirelikte Karar Verme Süreci. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges)*, 2(1), 165-173.

Yücel, R., Gökdeniz İ. & Erbaşı, A. (2006). İşletmelerde Karar Verme Sürecinde Populasyon Ekolojisi Yaklaşimindan Yararlanilmasi. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2006(2), 211-219.

Zheltukhina, M. R., Sergeeva, O. V., Masalimova, A. R., Budkevich, R. L., Kosarenko, N. N., & Nesterov, G. V. (2024). A bibliometric analysis of publications on ChatGPT in education: Research patterns and topics. *Online Journal of Communication and Media Technologies*, 14(1), e202405. https://doi.org/10.30935/ojcmt/14103.

Editör:
Doç. Dr. Bahadır Gülbahar

Türkçe Eğitimi

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

TÜRKÇE EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-I
Editör: Doç. Dr. Bahadır Gülbahar

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-05-0
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
TÜRKÇE EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-I
Editör: Doç. Dr. Bahadır Gülbahar
VI+116 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-05-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aspy, D. N. (1965). *A study of Three Facultative Conditions and Their Relationships to Their Achievement at Third Grade Students*, [Unpublished Doctoral Dissertation]. University of Kentucky.

Aysal, A. (2012).İlköğretim *7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Tarihsel Empatiye Dayalı Rol Oynama Yönteminin Akademik Başarıya Etkisi.* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi.

Coplan A. & Goldie, P. (Ed.). (2011). *Understanding EmpathyIts Features and Effects, Empathy: Philosophical and Psychological Perspectives*. Oxford University Press

Darlene, B.T., Aspy, D.N. (1984). A study of the Relationship between Student Empathy an GPA. *Journal of Humanistic Education and Development*, 22(4). 149-154.

Delisio, E.R., Levine, D.A. (2006) *Ways to Teach Empathy Skills*. Education World.

Dökmen, Ü. (1988). Empatinin Yeni Bir Modele Dayandırılarak Ölçülmesi ve Psikodrama ile Geliştirilmesi. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES), 21*(1), 155-190. https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000999.

Haynes, L. A., and Avery, A. W. (1979). Training Adolescents in Self-Disclosure and Empathy Skills. *Journal of Counseling Psychology, 26(6).* 526-530.

Hoffman, M. L. (1978). Empathy, its development and prosocial implications. In C. B. Keasey (Ed.), *Nebraska Symposium on Motivation* (Vol. 25, pp. 169-218). University of Nebraska Press.

Karabağ, Ş. G. (2003). *Öğretilebilir ve Bilişsel Bir Beceri Olarak Tarihi Empati.* [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. Gazi Üniversitesi.

Keen, S. (2006). *Empathy and the Novel.* Member Publications.

Murat. M., Özgan, H., Aslantaş, H.İ. (2005). Öğretmen adaylarının öğretim elemanlarının empatik tutumlarına ilişkin algıları ile ders başarıları arasındaki ilişki. *Milli Eğitim Dergisi. 33(*168).

Özbay, M. H. ve Canpolat, B. (2003). Psikoterapide Empati-Nesnellik İkilemi. *Klinik Psikoloji,6,* 39-45.

Plomin, R. (1990). *Nature and nurture: An introduction to human behavivoral genetics.* Wadsworth Publishing.

Ritivoi, A. D. (2016). Reading Stories, Reading (Others') Lives: Empathy, Intersubjectivity, and Narrative Understanding. Storyworlds: *A Journal of Narrative Studies, 8*(1), 51–75. https://doi.org/10.5250/storyworlds.8.1.0051.

Song, J. (2021). A Study on the Empathy Competence of Adolescents Using Empathic Reading Based on Online Remote Classes. *Journal of the Korean Society for Library and Information Science, 55*(1), 541-565.

Tanerı, P. O. (2017). The Viewpoints of Instructors about the Effects of Teacher Education Programs on Prospective Teachers' Affective Characteristics. *Eurasian Journal of Educational Research, 17(*70), 105-120.

Tuyan, S. ve Beceren, E. (2005). *Duygusal Zekâ ve Empati*. Rota Yayınları.

Yatkın, A. (2003). *Halkla İlişkiler ve İletiş.* Nobel Yayın Dağıtım

Yılmaz, S. (2019). *Empatik okumanın ortaokul 7. sınıf öğrencilerinde okuduğunu anlama düzeyine etkisi.* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Uşak Üniversitesi.

Wilson, HS., Kneisl, C. (1988). *Psychiatrnc Nursing*. University of California.

KAYNAKÇA

Adıgüzel, M. S. (2004). *Türkçe öğretim yöntemleri.* Yeryüzü Yayınları.

Aksan, D. (2018). *Türkçenin sözvarlığı.* Bilgi Yayınevi.

Arslan-Kutlu, H. (2006). *MEB ilköğretim 6, 7. ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin söz varlığı açısından değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.

Aytaş, G. (2001). Türkçe ders kitaplarının yazımında metin altı sorularının hazırlanmasında dikkat edilmesi gereken bazı hususlar. *Türk Yurdu Dergisi, 21*(162), 35-42.

Baş, B. (2005). 2005 yılında yayımlanan bazı çocuk dergilerindeki söz varlığı üzerine bir değerlendirme. *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiriler Kitabı* içinde (319-325). Anı Yayıncılık.

Batur, Z. (2006). *İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin Türkçe 6. ve 7. sınıf ders kitaplarından geçen bilinmeyen kelimeleri kazanım düzeyleri üzerine bir araştırma* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi.

Büyükhellaç, S. (2014). *Ortaokul Türkçe ders kitaplarındaki söz varlığının incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Karadeniz Teknik Üniversitesi.

Çeçen, M. Âkif (2007). Kelime hazinesinin geliştirilmesinde dikkat edilmesi gereken hususlar. *Journal of Turkısh Linguistics, 1*(1), 116-133.

Doğan, F. (2016). *Türkçe dersi ortaokul öğrenci çalışma kitaplarındaki etkinliklerin söz varlığı üzerine bir araştırma* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Siirt Üniversitesi.

Erkul, A. B. (2008). *İlköğretim 8. sınıf Türkçe kitaplarındaki olaya dayalı metinlerin öğrencilerin söz varlığını geliştirmedeki etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.

Gökdemir, F. (2010). *Seviye Belirleme Sınavının söz varlığı açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

Göz, İ. (2003). *Yazılı Türkçenin kelime sıklığı sözlüğü.* TDK Yayınları.

Günay, F. Ç. (2007). *8. sınıf Türkçe ders kitabının kelime serveti bakımından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi.

Gürler, H. (2022). *Türkiye'de yayımlanan çocuk dergilerindeki söz varlığının belirlenmesi: Doğan Kardeş Dergisi örneği* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Karasar, N. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemi.* Nobel Yayınları.

Karatay, H. (2004). *İlköğretim ikinci kademe Türkçe ders kitaplarının ortak kelime kazandırma yönünden değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.

Kargın, F. (2019). *6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki söz varlığı ögeleri üzerine bir inceleme* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi.

Kaya, E. (2008). *İlköğretim II. kademe ders kitaplarında söz varlığı incelemesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Pamukkale Üniversitesi.

Kurudayıoğlu, M. (2005). *İlköğretim II. kademe öğrencilerinin kelime hazinesi üzerine bir araştırma* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.

Kurudayıoğlu, M., & Karadağ, Ö. (2005). Kelime hazinesi çalışmaları açısından kelime kavramı üzerine bir değerlendirme. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 25*(2), 293-307.

MEB (2019). *Türkçe dersi öğretim programı (1-8. Sınıflar).* MEB Yayınları.

Nagy, W. E. (2005). Why vocabulary instruction needs to be long term and comprehensive, teaching and learning vocabulary bringing research to practice. Heibert, H. E., & Kamil, L. M. (Eds.) *Teaching and learning vocabulary: Bringing research to practice* (27–44). Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

Öz, G. (2012). *İlköğretim sekizinci sınıf Türkçe ders kitaplarının söz varlığı bakımından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İnönü Üniversitesi.

Özkan, E. (2012). *İlköğretim 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında öğrencilere kazandırılması hedeflenen sözcüklerin öğretimi ve iç sözlük ilişkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Mersin Üniversitesi.

Özön, M. N. (1967). *Yazmak sanatı ve kompozisyona giriş.* Remzi Kitabevi.

Porzig, W. (1985). *Dil denen mucize.* (Çev. Ü. Vural). Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

Sayın, H. (2024). *İlköğretim öğrencilerinin ders kitapları aracılığıyla karşılaştığı söz varlığı unsurları* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.

Sever, S. (1997). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme.* Anı Yayınları.

Şimşek, R. (2021). 8. sınıf Türkçe ders kitabının söz varlığına yönelik bir inceleme. *Kesit Akademi Dergisi, 7*(28), 346-355.

Turhan, H. (2010). *8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin söz varlığı açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.

Türkçe Sözlük (2009). TDK Yayınları.

Uluçay, M. (2011). *İlköğretim 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki söz varlığının ortaöğretim Türk dili ve edebiyatı ders kitaplarındaki metinlere altyapı oluşturmada yeterliliği* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Erzincan Üniversitesi.

Ulusoy, B. (2020). 8. sınıf öğrencilerinin Liselere Geçiş Sınavına (LGS) ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla incelenmesi. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi, 2*(2), 186-202.

Uyar, Ö. B. (2012). *8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki bilgilendirici metinlerin öğrencilerin söz varlığına katkısı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ondokuz Mayıs Üniversitesi.

Ünsal, H. (2005). *İlköğretim 5. ve 8. sınıflar ile ortaöğretim 11. sınıfların sözlü anlatımdaki aktif kelime hazineleri/Afyon merkez örneği* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Seçkin Yayıncılık.

Yiğit, A. (2011). *Millî Eğitim Bakanlığı ilköğretim 8. sınıf Türkçe ders kitabındaki (2009) metinlerin kelime serveti açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Atatürk Üniversitesi.

KAYNAKÇA

Akın, E., Akın, İ. ve Bilgin, E. (2024). Dijital okuryazarlığın Türkçe eğitimindeki yeri. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 13*(1), 52-65.

Arık, K. (2024). Teknoloji ve bilgi çağında veri okuryazarlığı: tanım, özellikler ve Türkiye'deki uygulamalara bakış. *Uluslararası Yönetim Bilişim Sistemleri ve Bilgisayar Bilimleri Dergisi, 8*(1), 57-74.

Aşıcı, M. (2009). Kişisel ve sosyal bir değer olarak okuryazarlık. *Değerler Eğitimi Dergisi, 7(*17), 9-26.

Berkeley School of Information. (2021, 13 Aralık). A guide to data literacy: how to interpret data in media. ISCHO. https://ischoolonline.berkeley.edu/blog/beginners-guide-improving-data-literacy/

Biçici, F. (2023). *Eğitsel veri okuryazarlığı yeterlik algısı ölçeği: bir ölçek geliştirme çalışması* (Tez No: 828682) [Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Calzada Prado, J. ve Marzal, M. (2013). Incorporating data literacy into information literacy programs: core competencies and contents. *Libri*, *63*(2), 123-134.

Ceylan, S., Duru, K., Erkek, G. ve Pastutmaz, M. (2021). *Ortaokul ve imam hatip ortaokulu, Türkçe 6. sınıf ders kitabı.* MEB Devlet Kitapları Yayınları.

D'Ignazio, C. ve Bhargava, R. (2015, Ağustos). Approaches to building big data literacy. *In bloomberg data for good exchange*, New York.

Deahl, E.S. (2014). *Better the data you know: developing youth data literacy in schools and informal learning environments* (Tez No: 23382308) [Yüksek Lisans Tezi, Cambridge Massachusetts Institute of Technology]. MIT.

Demirtaş, Ç. (2024). Data literacy and education: a science mapping study. *Participatory Educational Research, 11*(3), 220-243.

Doğan, K. ve Arslantekin, S. (2016). Büyük veri: önemi, yapısı ve günümüzdeki durum. *DTCF Dergisi, 56*(1), 15-36.

Enakrire, R. T. (2021). Data literacy for teaching and learning in higher education institutions. *Library Hi Tech News*, *38*(2), 1-7.

Gebre, E. H. (2018). Young adults' understanding and use of data: insights for fostering secondary school students' data literacy. ontario institute for educational studies, *Canadian Journal of Science, Mathematics and Technology Education, 18*, 330-341.

Henderson, J. ve Corry, M. (2020). Data literacy training and use for educational professionals. *Journal of Research in Innovative Teaching & Learning*, *14*(2), 232-244.

Kocakafa, T. (2019, 26 Aralık). *Dijital okuryazarlık ve veri okuryazarlığı*. Veri bilimi okulu. https://www.veribilimiokulu.com/veriokuryazarligi/

Koltay, T. (2015). Data literacy: in search of a name and identity. *Journal of Documentation, 7*(2), 401-415.

Koltay, T. (2017). Data literacy for researchers and data librarians. *Journal of Librarianship and Information Science*, *49*(1), 3-14.

Love, N. (2004). Taking data to new depths. *Journal of Staff Development, 25*(4), 22-26.

Mandinach, E. B. ve Gummer, E. S. (2013). A systemic view of ımplementing data literacy in educator preparation. *Educational Researcher*, *42*(1), 30-37.

Mandinach, E. B., Friedman, J. M., ve Gummer, E. S. (2015). How can schools of education help to build educators' capacity to use data a systemic view of the issue. *Teachers College Record*, *117*(4), 1-50.

MEB. (2018). *2023 Eğitim vizyonu.* Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

MEB. (2019). *Türkçe dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar).* Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

MEB. (2020). *Uzaktan eğitim sürecinde okul yönetiminde veri okuryazarlığı.* Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

MEB. (2024). *Ortaokul Türkçe dersi öğretim programı (5, 6, 7 ve 8. sınıflar).* Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Montoya, S. (2018). *Defining literacy.* UNESCO Institute of Statistics.

Naillioğlu Kaymak, M. ve Doğan, E. (2023). Veri okuryazarlığı ölçeğinin türk kültürüne uyarlanması. *Trakya Eğitim Dergisi, 13*(2), 1282-1297.

Özden, K. (2023, 20 Kasım). *Veri okuryazarlığı: bilgi çağında veriyi anlama ve kullanma sanatı.* Medium. https://medium.com/@kubraozden19/veri-okuryazarl%C4%B1%C4%9F%C4%B1-ef85b8bd4a3f

Ridsdale, C., Rothwell, J., Smit, M., Ali-Hassan, H., Bliemel, M., Irvine, D., Kelley, D., Matwin, S. and Wuetherick, B. (2015). *Strategies and best practices for data literacy education. knowledge synthesis report.* Dalhouse University.

Ruedel, K., Kuchle, L. B., ve Bailey, T. (2021). *Essential elements of comprehensive data literacy.* NCSİ.

Schield, M. (2004). İnformation literacy, statistical literacy and data literacy. *IASSIST Quarterly*, *28*(2/3), 6-11.

Schildkamp, K.., Poortman, C. L. ve Handelzalts, A. (2016). Data teams for school improvement. *School Effectiveness and School Improvement, (27)*2, 228-254.

Slatter, D. (2016, 8 Ocak). *Research results part 1: defining data literacy.* Schooldata. https://schoolofdata.org/2016/01/08/research-results-part-1-defining-data-literacy/

Stobierski, T. (2021, 23 Şubat). *Data literacy: an introductıon for business.* HBSCO. https://online.hbs.edu/blog/post/data-literacy

Sur, E. (2022). Okuryazarlık kavramı ve Türkiye'deki okuryazarlık araştırmaları üzerine bir inceleme. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi, 4*(2), 445-467.

Şimşek, K. (2023). *Veri Okuryazarlığı Becerileri Etkinlik Kitabı.* Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Tabak, H., Şahin, F. ve Yavuz Tabak, B. (2020). Okul yöneticilerinin karar alma yaklaşımları: veriye dayalı karar almaya geçiş. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 24*(3), 713-725.

Türk Dil Kurumu. (2005). *Büyük Türkçe sözlük*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Wolff, A., Wermelinger, M. ve Petre, M. (2019). Exploring design principles for data literacy activities to support children's inquiries from complex data. *International Journal of Human-Computer Studies, 129*, 41-54.

Yılmaz, B. (1989). Okuryazarlık ve okuma alışkanlığı üzerine. *T üphaneciliği, 3*(1), 48-53.

Kaynakça

Açık, F. (2008). *Türkiye'de yabancılara Türkçe öğretilirken karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerile*ri [Sempozyum sunumu]. Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu, Lefkoşa, Kıbrıs.

Akkaya, A., Gün, M. (2016). Araplara Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunlar: Ürdün örneği. *Turkish Studies, 11(19),* 9-18. http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.

Aksan, D. (2004). *Anadili, dilbilim ve Türkçe yazıları*. Multilingual.

Alefesha, H., & Al-Jamal, D. (2019). Syrian refugees' challenges and problems of learning and teaching English as a foreign language (EFL): Jordan as an example. *Journal of Ethnic and Cultural Studies 6(1),* 117–129. https://www.jstor.org/stable/48710209

Amir, S., & Kang, M. A. (2018). Research in use of information & communication technologies (ICT) for developing listening comprehension competency in foreign/second languages: A review of selected tools. *International Journal of Social Sciences & Humanities (IJSSH), 3(1),* 44-53. https://doi.org/10.5281/zenodo.1403040

Anderson, J., & Boyle, C. (2019). Looking in the mirror: Reflecting on 25 years of inclusive education in Australia. *International Journal of Inclusive Education, 23(7-8),* 796-810. https://doi.org/10.1080/13603116.2019.1622802

Arkan, Z. (2015). *Te'allem el Arabiyye isimli eserin Arapça öğretim ve eğitim teknikleri açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi.

Arslan, A. (2011). A new group about teaching Turkish to foreigners: Refugees and refugee students. *Educational Research and Reviews, 6(21),* 1011-1017. https://doi.org/10.5897/ERR11.165

Arslan, M., Klıcıc, E. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisinin gelişiminde karşılaşılan sorunlar: Bosna Hersek Örneği. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 5(2),* 169-182. https://dergipark.org.tr/en/pub/kusbd/issue/19381/205631

Arslan, M. ve Âdem, E. (2010). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Görsel ve İşitsel Araçların Etkin Kullanımı. *Dil Dergisi, 147,* 63-86.

Ballantyne, K.G., Sanderman, A.R. & McLaughlin, N. (2008). *Dual language learners in the early years: Getting ready to succeed in school.* National Clearinghouse for English Language Acquisition.

Berkeley, S., Marshak, L., Mastropieri, M. A., & Scruggs, T. E. (2011). Improving student comprehension of social studies text: A self-questioning strategy for inclusive middle school classes. *Remedial and Special Education, 32(2),* 105-113. https://doi.org/10.1177/0741932510361261

Biçer, N., & Alan, Y. (2017). An action research investigating the needs of Syrian students learning Turkish as a foreign language. *International Online Journal of Educational Sciences, 9(3),* 862-878. https://doi.org/10.15345/iojes.2017.03.019

Biçer, N., Çoban, İ. ve Bakır, S. (2014). Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin karşılaştığı sorunlar: Atatürk Üniversitesi Örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 7(29),* 125-135.

Bölükbaş, F. (2016). Suriyeli mültecilerin dil ihtiyaçlarının analizi: İstanbul örneği. *Journal of International Social Research, 9(46),* 21-31. http://dx.doi.org/10.17719/jisr.20164622571

Borrell, R. (2010). A *review of second language learning factors for refugee populations* [Unpublished doctoral dissertation]. University of Minnesota.

Boylu, E., ve Işık, P. (2019). Suriyeli mülteci çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretenlerin yaşadıkları durumlara ilişkin görüşleri. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 39(2),* 895-936. http://dx.doi.org/10.17152-gefad.421069-777450

Britannica (2022). *Education*. https://www.britannica.com/topic/education linkinden çevrimiçi yararlanılmıştır.

Bulut, S., Kanat Soysal, Ö. ve Gülçiçek, D. (2018). Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğretmeni olmak: Suriyeli öğrencilerin eğitiminde karşılaşılan sorunlar. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 7(2),* 1210-1238. https://dergipark.org.tr/tr/pub/teke/issue/38234/442082

Candaş Karababa, Z. C. (2009). Teaching Turkish as a foreign language and problems encountered. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES), 42(2)*, 265-278. http://dx.doi.org/10.1501/Egifak_0000001185

Carrio´-Pastor, M.L. (2009). Cultural diversity in content and language ıntegrated learning (CLIL). In M.L. Carrio´-Pastor (Ed.). *Content and language ıntegrated learning: Cultural diversity* (pp. 31-46). Peter Lang.

Chadwick, T. (2012). *Language awareness in teaching: A toolkit for content and language teachers*. Cambridge University Press.

Cook, V. (2008). *Second language learning and language teaching*. Hodder Education.

ConteEhrman, M. E., Leaver, B. L., & Oxford, R. L. (2003). A brief overview of individual differences in second language learning. *System, 31(3),* 313-330. https://doi.org/10.1016/S0346-251X(03)00045-9

Coady, M. R., Harper, C., & De Jong, E. J. (2016). Aiming for equity: Preparing mainstream teachers for inclusion or inclusive classrooms? *Tesol Quarterly, 50(2),* 340-368. https://doi.org/10.1002/tesq.223

Coyle, D. (2015). Meaning-making, language learning and language using: an integrated approach. In *Inclusive Pedagogy Across the Curriculum* (pp. 235-258). Emerald Group Publishing Limited. https://doi.org/10.1108/S1479-363620150000007021

Cumming, A. (2001). Learning to write in a second language: Two decades of research. *IJES, International Journal of English Studies, 1(2),* 1-23. https://revistas.um.es/ijes/article/view/48331

Çuhadar Gürkaynak, E. (2012). Toplumsal temas: Önyargı ve ayrımcılığı anlamak için bir sosyal değişim aracı olarak kullanılabilir mi? K. Çayır ve M. Ayan Ceyhan (Der.). *Ayrımcılık: Çok boyutlu yaklaşımlar* (s. 257). Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Darmi, R., & Albion, P. (2013). *English language in the Malaysian education system: Its existence and implications* [Conference presentation]. 3rd Malaysian Postgraduate Conference, Sydney, Australia.

De Jesus, O. N. (2012). Differentiated instruction: Can differentiated instruction provide success for all learners? *National Teacher Education Journal, 5(3),* 5–11.

Dehghanzadeh, H., Fardanesh, H., Hatami, J., Talaee, E., & Noroozi, O. (2021). Using gamification to support learning English as a second language: a systematic review. *Computer Assisted Language Learning, 34(7),* 934-957. https://doi.org/10.1080/09588221.2019.1648298

Derman, S. (2010). Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye Türkçesi öğreniminde karşılaştıkları sorunlar. *Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 29,* 227-247. https://dergipark.org.tr/tr/pub/neuifd/issue/19691/210330

Demirci, M. (2015). B1 seviyesinde Türkçe öğrenen Suriyeli öğrencilerin sesli okuma becerisiyle ilgili tespitler. *Turkish Studies, 10(7),* 333- 358. http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8149

Dessel, A. (2010). Prejudice in schools: Promotion of an inclusive culture and climate. *Education and Urban Society, 42(4),* 407-429. http://dx.doi.org/10.1177/0013124510361852.

Dilek, Ş., Boyaci, B., & Yaşar, E. (2018). Teaching Turkish as a second language to Syrian refugees. *Educational Research and Reviews, 13(18),* 645-653. http://dx.doi.org/10.5897/ERR2018.3565

Dixon, L. Q. (2005). The bilingual education policy in Singapore: Implications for second language acquisition. In J. Cohen, K. T. McAlister, K. Rolstad, & J. MacSwan (Eds.). *ISB4: Proceedings of the 4th international symposium on bilingualism* (pp. 625-635). Cascadilla Press.

Dönmez, M. İ. ve Paksoy, S. (2015). Türkiye'de öğrenim gören Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğrenmede karşılaştıkları sorunlar üzerine bir araştırma: Kilis 7 Aralik Üniversitesi örneği. *International Journal of Languages' Education and Teaching, 3(3),* 1907-1919. http://dx.doi.org/10.18298/ijlet.366

Dörnyei, Z. (2009). Individual differences: Interplay of learner characteristics and learning environment. *Language Learning, 59,* 230-248.https://doi.org/10.1111/j.1467-9922.2009.00542.x

Durmuş, M. (2013). Türkçenin yabancılara öğretimi: Sorunlar, çözüm önerileri ve yabancılara Türkçe öğretiminin geleceğiyle ilgili görüşler. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı, 11,* 207-228. https://doi.org/10.14520/adyusbd.488

Ellis, R. (2004). Individual differences in second language. In A. Davies ve C. Elder (Eds). *The handbook of applied linguistics* (pp. 525-551). Australia: Blackwell Publishing.

Ellis, R. (2008). *The study of second language aqcuisition*. Oxford University Press.

Er, O., Biçer, N. ve Bozkırlı, K. Ç. (2012). Yabancılara Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunların ilgili alan yazını ışığında değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi, 1(2),* 51-69. https://doi.org/10.7884/teke.51

Eun, B. (2016). The culturally gifted classroom: A sociocultural approach to the inclusive education of English language learners. Educational Psychology in Practice, 32(2), 122-132. https://doi.org/10.1080/02667363.2015.1116060

EU. (2024). European Union Language Policy. https://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/en/FTU_3.6.6.pdf

Fontiveros-Malana, M. (2018). First language interference in learning the English language. *Journal of English as an International Language, 13,* 32–46. https://eric.ed.gov/?id=EJ1246973

Genç, H. N. (2017). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma eğitimi bağlamında yazım ve noktalama. *Dil Dergisi, 2(168),* 31-42.

Ghosn, I. K. (2002). Four good reasons to use literature in primary school ELT. *ELT Journal, 56(2),* 172-179. https://doi.org/10.1093/elt/56.2.172

Gibbons, P. (2002). *Scaffolding language, scaffolding learning: Teaching second language learners in the mainstream classroom*. Heinemann.

Gilakjani A.P, & Ahmadi, S.M. (2011). Paper title: The effect of visual, auditory, and kinesthetic learning styles on language teaching. *International Conference on Social Science and Humanity, 5*, 496-472.

Gilakjani, A. P., & Sabouri, N. B. (2016). Learners' listening comprehension difficulties in English language learning: A literature review. *English Language Teaching, 9(6),* 123-133. https://eric.ed.gov/?id=EJ1101226

Global Education Monitoring Report. (2020). *Inclusion and education*: All means all. The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

Göç İdaresi Başkanlığı (2024). *Güncel Veriler (İkamet İzni/Uluslararası Koruma)*.https://www.goc.gov.tr/#

Göğüş, B. (1998). *Anlatım terimleri sözlüğü*. Kurtuluş Ofset Basımevi.

Grabe, W. (2014). Key issues in L2 reading development. In Proceedings of the 4th CELC Symposium for English Language Teachers-Selected Papers (pp. 8-18).

Gutiérrez, G., A. (2013). *Individual diferences in adult learners of English as a foreign language at two levels of proficiency* [Unpublished doctoral dissertation]. Barselona Üniversitesi.

Güler Arı, T. & Kayalar, F. (2018) Language teachers' suggestions over coping with difficulties in Turkish language teaching to foreigners. *International Journal of Languages' Education and Teaching, 6(2),* 404-412. https://dergipark.org.tr/en/pub/ijlet/issue/82541/1426883

Gültutan, S., & Kan, M. (2019). Türkiye'de ilkokulda öğrenim gören Suriyeli öğrencilerin yazma becerisine ilişkin öğretmen görüşleri. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları, 7(2),* 71-86. https://doi.org/10.35233/oyea.648597

Gün, M. (2015). Yabancılara Türkçe öğretimi veren öğretim elemanlarının Adıyaman İli çadırkent bölgesinde Türkçe öğrenen suriyeli mültecilere Türk kültürü aktarımına ilişkin görüşleri. *Cappadocia Journal of History and Social Sciences, 5,* 119-138. http://dx.doi.org/10.18299/cahij.61

Gürses, İ. (2005). Önyargının nedenleri. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 14(1),* 143-161. https://dergipark.org.tr/en/pub/uluifd/issue/13490/163000

Harmer, J. (2001). *The practice of English language teaching*. Longman.

Howley, A. (2020). *Inclusive education: A systematic perspective*. Information Age Publishing.

Hubing, G. (2011). *Language learning and transit refugees in Turkey: A case study of Afghans in Sivas* [Unpublished master thesis]. Bilkent University.

Hulstijn, J. H., Young, R. F., Ortega, L., Bigelow, M., DeKeyser, R., Ellis, N. C., Lantolf, J. P., Mackey, A., & Talmy, S. (2014). Bridging the gap: Cognitive and social approaches to research in second language learning and teaching. *Studies in Second Language Acquisition, 36(3),* 361-421. http://dx.doi.org/10.1017/S0272263114000035

ILO. (1973). International Labour Organization (ILO) Convention No. 138 on Minimum Age for Admission to Employment. (2. ve 6. maddeler).https://normlex.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C138#:~:text=The%20minimum%20age%20specified%20in,be%20less%20than%2015%20years.

ILO. (1989). ILO Convention No. 169 concerning Indigenous and Tribal Peoples in Independent Countries. (7., 21., 22., 26., 27., 28., 29., 30., 31. Maddeler).https://normlex.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C169

ILO. (1999). ILO Convention No. 182 on the Worst Forms of Child Labor. (Önsöz, 7. ve 8. Maddeler). https://normlex.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C182

INEE. (2010). *Mınımum standards for educatıon: preparedness, response, recovery*. INEE Coordinator for Minimum Standards and Network Tools c/o UNICEF- Education Section. NewYork.https://inee.org/sites/default/files/resources/INEE_Minimum_Standards_Handbook_2010%28HSP%29_EN.pdf

İlhan, R. S. ve Çevik, A. (2013). Önyargıların psikolojisi: Psikodinamik bir gözden geçirme. *Nesne Psikoloji Dergisi, 1(1),* 52-67. https://doi.org/10.7816/nesne-01-01-03

Javadi-Safa, A. (2018). A brief overview of key issues in second language writing teaching and research. International Journal of Education & Literacy Studies, 6(2), 12-25. doi:http://dx.doi.org/10.7575/aiac.ijels.v.6n.2p.15

Johnson, K. E. (2006). The sociocultural turn and its challenges for second language teacher education. *TESOL Quarterly, 40(1),* 235-257. https://doi.org/10.2307/40264518

Joy, R., & Murphy, E. (2012). The inclusion of children with special educational needs in an intensive French as a second-language program: From theory to practice. *Canadian Journal of Education, 35(1),* 102-119. https://www.jstor.org/stable/10.2307/canajeducrevucan.35.1.102

Kahraman, M. (2018). Yabancı öğrencilerin temel dil becerilerini öğrenirken karşılatıkları sorunlar: Necmettin Erbakan Üniversitesi (Kondil) Örneği. *Journal of International Social Research, 11(56),* 540-553. http://dx.doi.org/10.17719/jisr.20185639028

Katitas, S., & Coskun, B. (2020). What is meant by inclusive education? Perceptions of Turkish teachers towards inclusive education. *World Journal of Education, 10(5),* 18-28. https://eric.ed.gov/?id=EJ1272786

Kern, R., Ware, P., & Warschauer, M. (2017). Network-based language teaching. In N. Van DeusenScholl and S. May (Eds.). *Second and foreign language education*. *Encyclopedia of language and education* (pp. 197–209). Springer.

Kleinmann, HH. (1984). Understanding refugee second language learning. *JALT Journal, 6(2),* 209-219.

Klimova, B. F. (2014). Constraints and difficulties in the process of writing acquisition. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 122(0),* 433-437. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.01.1367

Kramsch, C. (2014). Teaching foreign language in an era of globalisation: Introduction. The *Modern Language Journal, 98,* 296-311. https://doi.org/10.1111/j.1540-4781.2014.12057.x 0026-7902/14/296–311

Kurita, T. (2012). Issues in second language listening comprehension and the pedagogical implications. *Accents Asia, 5(1),* 30-44.

Lee, J. (2020). The human right to education: Definition, research and annotated bibliography. *Emory International Law Review, 34(3),* 757–824. https://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=hein.journals/emint34&div=32&id=&page=

Leong, M., & Ahmadi, S. M. (2017). An analysis of factors influencing learners' English speaking skill. *International Journal of Research in English Education, 6(2),* 34-41.

Mathison, L. L. (2017). *Lexical retrieval in second language learners: How proficiency impacts first language verbal fluency performance* [Unpublished doctoral dissertation]. The State University of New Jersey.

Mazouzi, S. (2013). *Analysis of some factors affecting learners' oral performance. A case study: 3rd year pupils of Menaa's middle schools* [Unpublished doctoral dissertation]. Mohamed Khider University of Biskra.

Merisuo-Storm, T. (2007). Pupil's attitudes towards foreign-language learning and the development of literacy skills in bilingual education. *Teaching and Teacher Education, 23,* 226-235. https://doi.org/10.1016/j.tate.2006.04.024

Mete F. ve Bal M., (2019). *Türkçe öğretiminde kapsayıcı eğitim yaklaşımı*. Sonçağ Yayıncılık.

Millî Eğitim Bakanlığı. (2019a). *Millî Eğitim istatistikleri örgün eğitim* 2018-2019. https://sgb.meb.gov.tr/www/icerik_goruntule.php?KNO=361 adresinden erişildi.

Millî Eğitim Bakanlığı. (2019b). *Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü Göç ve Acil Durum Daire Başkanlığı.* https://hbogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_04/08133210_01Nisan2019internetSunusuGeciciKorumaAlOgr.pdf adresinden erişildi.

Montaño-González, J. X. (2017). Learning strategies in second language acquisition. *US-China Foreign Language, 15(8),* 479-492. https://doi.org/10.17265/1539-8080/2017.08.001

Moralı, G. (2018). Suriyeli mülteci çocuklara Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde karşılaşılan sorunlar. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 8(15),* 1426-1449. https://doi.org/10.26466/opus.443945

Nicol, A. A., ve De France, K. (2020). Prejudice, ıntegrativeness, and motivation to learn a second language: A mediation analysis. *Psychological Reports, 123(2),* 420-434. https://doi.org/10.1177/0033294118820509

OECD. (2019). *PISA 2018 assessment and analytical framework*. OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/b25efab8-en

OECD (2019). *Refugee education: Integration models and practices in OECD countries*. OECD Publishing.

OHCHR (1951). *Convention relating to the Status of Refugees* (Adopted 28 July 1951) by United Nations Conference of Plenipotentiaries on the Status of Refugees and Stateless Persons convened under General Assembly resolution 429 (V) of 14 December 1950 (22. Madde). https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-relating-status-refugees

OHCHR (1965). International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination (Adopted 21 December 1965) by UN General Assembly resolution 2106 (XX) (5. ve 7. Maddeler)

OHCHR (1966). International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR).https://www.ohchr.org/sites/default/files/cescr.pdf

OHCHR. (1966). International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR).(Adopted 16 December 1966) by General Assembly resolution 2200A (XXI) (13. ve 14. Maddeler) https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-against-discrimination-education

OHCHR. (1966). International Covenant on Civil and Political Rights (Adopted 16 December 1966) by General Assembly resolution 2200A (XXI) (18. Madde) https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/international-covenant-civil-and-political-rights

OHCHR. (1977). Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949, and relating to the Protection of Victims of International Armed Conflicts (Protocol 1) (Adopted 08 June 1977) by Diplomatic Conference on the Reaffirmation and Development of International Humanitarian Law applicable in Armed Conflicts (8., 52. ve 78. Maddeler)https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/protocol-additional-geneva-conventions-12-august-1949-and

OHCHR. (1977). Conventions of 12 August 1949, and Relating to the Protection of Victims of Non-International Armed Conflicts (Protocol II) (Adopted 08 June 1977) by the Diplomatic Conference on the Reaffirmation and Development of International Humanitarian Law applicable in Armed Conflicts (4. Madde (RTE, 2014:1-18).https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/protocol-additional-geneva-conventions-12-august-1949-and-0

OHCHR. (1979). Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against WomenNew York, (CEDAW). (Adopted 18 December 1979) by United Nations General Assembly.(10.madde). https://www.ohchr.org/en/instrumentsmechanisms/instruments/convention-elimination all-forms-discrimination-against-women

OHCHR. (1989). Convention on the Rights of the Child. (Adopted 20 November 1989) by General Assembly resolution 44/25. (28. ve 29.Maddeler).https://www.ohchr.org/en/instrumentsmechanisms/instruments/convention-rights-child

OHCHR. (1990). International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families. (Adopted 18 December 1990) by General Assembly resolution 45/158 (12. (4), 30., 43. (1) ve 45. (1) maddeler) https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/international-convention-protection-rights-all-migrant-workers

OHCHR. (1992). Declaration on the Rights of Persons Belonging to National or Ethnic, Religious and Linguistic Minorities (Adopted 18 December 1992) by General Assembly resolution 47/135 (4. Madde) https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/declaration-rights-persons-belonging-national-or-ethnic

OHCHR. (1993). Vienna Declaration and Programme of Action (Adopted 25 June 1993) by the World Conference on Human Rights in Vienna. https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/vienna-declaration-and-programme-action

OHCHR. (2006). Convention on the Rights of Persons with Disabilities (Adopted 12 December 2006) by Sixty-first session of the General Assembly by resolution A/RES/61/106 (24. Madde) https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-persons-disabilities

Qu, X. (2022). Structural barriers to inclusive education for children with special educational needs and disabilities in China. *Journal of Educational Change, 23(2),* 253-276. https://doi.org/10.1007/s10833-021-09426-2

Öncül, R. (2000). *Eğitim ve eğitim bilimleri sözlüğü.* (C. 1). Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Ozdemir, C. (2018). Causes of problems students face while learning Turkish as a foreign language: The case of Kazakhstan. *European Educational Researcher, 1(1),* 17-33. https://doi.org/10.31757/euer.112

Özkale, U., & Yanpar Yelken, T. (2020). Analysis of problems encountered by instructors teaching Turkish as a foreign language to Syrian children and their opinions on their participation in the certification program for teaching Turkish as a foreign language. *Journal of Language and Linguistic Studies, 16(1),* 185-212. https://doi.org/10.17263/jlls.712698

Pawlak, M., & Waniek-klimczak, E. (2015). *Issues in Teaching, Learning and Testing Speaking in a Second Language.* Springer-Verlag.

Pimentel, C. (2006). The human right to education: Freedom and empowerment. *Multicultural Education, 13(4),* 2-10. http://www.caddogap.com/

Prickett, B. (2015). *Complexity and naturalness in first language and second language phonotactic learning* [Unpublished master's thesis]. The University of North Carolina.

Pugh, K., Every, D., & Hattam, R. (2012). Inclusive education for students with refugee experience: Whole school reform in a South Australian primary school. *The Australian Educational Researcher, 39,* 125-141. https://doi.org/10.1007/s13384-011-0048-2

RTE (2014). *International ınstruments right to education project*. https://www.right-to-education.org/sites/right-to-education.org/files/resource-attachments/RTE_International_Instruments_Right_to_Education_2014.pdf

Rigby, K. (2007). *Bullying in schools and what to do about it: Revised and updated*. Acer Press.

Robinson, P. (2012). Individual differences, aptitude complexes, SLA processes, and aptitude test development. In Pawlak M. (Eds.). *New perspectives on individual differences in language learning and teaching* (pp. 57-75). Springer Berlin Heidelberg. https://doi.org/10.1007/978-3-642-20850-8_4

Romero, Y., & Manjarres, M. P. (2017). How does the first language have an ınfluence on language learning? A case study in an English ESL Classroom. *English Language Teaching, 10(7),* 123–139. http://doi.org/10.5539/elt.v10n7p123

Rost, M. (2013). *Teaching and researching: Listening.* Routledge.

Sarıtaş, E., Şahin, Ü. ve Çatalbaş, G. (2016). İlkokullarda yabancı uyruklu öğrencilerle karşılaşılan sorunlar. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,25(1),*208-229. https://dergipark.org.tr/en/pub/pausbed/issue/34754/384374

Savaşkan, M. (2019). *Teaching Turkish to Syrian refugee students: Teacher perceptions.* [Unpublished doctoral dissertation]. Bilkent Üniversitesi.

Salmona Madriñan, M. (2014). The use of first language in the second-language classroom: A support for second language acquisition. *Gist Education and Learning Research Journal, 9,* 50-66. https://eric.ed.gov/?id=EJ1062663

Save The Children. (2018). *Hear ıt from the teachers gettıng refugee chıldren back to learning.* U.S.

Setyarini, S., Muslim, A. B., Rukmini, D., Yuliasri, I., & Mujianto, Y. (2018). Thinking critically while storytelling: Improving children's HOTS and English oral competence. *Indonesian Journal of Applied Linguistics, 8(1),* 189-197. https://doi.org/10.17509/ijal.v8i1.11480

Snow, M. A., Met, M., & Genesee, F. (1989). A conceptual framework for the integration of language and content in second/foreign language instruction. *TESOL Quarterly, 23(2),* 201-217. https://doi.org/10.2307/3587333

Strobl, C. (2015). Attitudes towards online feedback on writing: Why students mistrust the learning potential of models. *ReCALL, 27(3),* 340–357. https://doi.org/10.1017/S0958344015000099

Swain, M. (2013). The inseparability of cognition and emotion in second language learning. *Language Teaching, 46(2),* 195-207. https://doi.org/10.1017/S0261444811000486

Sze, P. M. M. (2006). Developing students' listening and speaking skills through ELT podcasts. *Educatıon Journal-Hong Kong-Chınese Unıversıty of Hong Kong, 34(2),* 115-134. https://www.learntechlib.org/p/103187/

Szuber, A. (2007). Native Polish-speaking adolescent immigrants' exposure to and use of English. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism, 10,* 26-57. https://doi.org/10.2167/beb316.0

Şeker, B. D., Sirkeci, I. (2015), Challenges for refugee children at school in Eastern Turkey, *Economics and Sociology, 8(4),*122-133. https://doi.org/10.14254/2071-789X.2015/8-4/9

Şengül, K. (2014). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde alfabe sorunu. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi, 3(1),* 325-339. https://doi.org/10.7884/teke.245

Tuzlukaya, S. (2019). Filistinli öğrencilerin Türkçe öğrenirken temel düzeyde (A1-A2) karşılaştıkları ortak güçlükler. *Aydın Türkçe Öğretim ve Uygulama Merkezi, (4),* 31-55. https://dergipark.org.tr/tr/pub/aydintdd/issue/44419/512246

Türkiye Göç İdaresi. (2019). *Türkiye'de ikamet etmeye başladığı yıla, cinsiyete ve yaş grubuna göre yabancı uyruklu nüfus*. http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1067 adresinden erişildi.

UN. (1948). *Universal declaration of human rights (UDHR).*https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights

UN. (1949). *Geneva Convention III on the Treatment of Prisoners of War* (19., 38., 72. ve 125. Maddeler).https://www.un.org/en/genocideprevention/documents/atrocity-crimes/Doc.32_GC-III-EN.pdf

UN. (1949). Geneva Convention IV on the Protection of Civilian Persons in Time of War (24.,50., 94. ve 108. Maddeler).https://www.un.org/en/genocideprevention/documents/atrocity-crimes/Doc.33_GC-IV-EN.pdf

UN. (2007). United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples Resolution adopted by the General Assembly on 13 September 2007 [without reference to a Main Committee (A/61/L.67 and Add.1)] 61/295. The General Assembly (14., 15. 17. ve 21. Maddeler). https://www.un.org/development/desa/indigenouspeoples/wpcontent/uploads/sites/19/2018/11/UNDRIP_E_web.pdf

UN. (2016). Committee on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD), General comment No.4 (2016), Article 24: Right to inclusive education, 2 September 2016, CRPD/C/GC/4, available at: https://www.refworld.org/docid/57c977e34.html

UNESCO. (1960). Convention Against Discrimination in Education arts. 1-3, Dec. 14, 1960, 429 U.N.T.S. 93 (entered into force May 22, 1962) (1., 2., 3., 4. ve 5. Maddeler). https://adsdatabase.ohchr.org/IssueLibrary/UNESCO%20Convention%20against%20Discrimination%20in%20Education.pdf

UNESCO. (1989). Convention on Technical and Vocational Education Date and place of adoption:10 November 1989, Paris, France. Entry into force: 29 August 1991, in accordance with Article 10 (Tüm belge). https://www.unesco.org/en/legal-affairs/convention-technical-and-vocational-education

UNESCO International Bureau of Education (IBE). (2019). The IBE Shines on at CIES 2019. News on Inclusive Education. http://www.ibe.unesco.org/en/topics/inclusive-education

UNESCO (2020). (Global Education Monitoring Report) (2020) https://gem-report-2020.unesco.org/

UNHCR (2016). 5 Challenges To Accessing Education For Syrian Refugee Children. https://www.unhcr.org/innovation/5-challenges-to-accessing-education-for-syrian-refugee-children/

UNICEF. (2015). Access To Educatıon For Syrıan Refugee Chıldren And Youth In Jordan Host Communıtıes Joınt Educatıon Needs Assessment Report Educatıon Sector Workıng Group.

Unoh, S. (2012). Reading problems in secondary schools: Some observation and research findings. *Journal of Language Arts and Communication, 1(1),* 30-40.

Ünal, K., Taşkaya, S. M. ve Ersoy, G. (2018). Suriyeli göçmenlerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenirken karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4(2),* 134- 149. https://doi.org/10.31592/aeusbed.472814

Xu, L. & Xiong, Z. & Zeng, L. (2022). Development of a survey on the activity participation of children with special needs in preschool inclusive education. *Frontiers in Psychology, 13.* https://proxy.hacibayram.edu.tr:2079/10.3389/fpsyg.2022.979677

Van Garderen, D., & Whittaker, C. (2006). Planning differentiated, multicultural instruction for secondary inclusive classrooms. *Teaching Exceptional Children, 38(3),* 12-21. https://doi.org/10.1177/004005990603800302

Vita, G. D. (2001). Learning styles, culture and inclusive instruction in the multicultural classroom: A business and management perspective. *Innovations in Education and Teaching İnternational, 38(2),* 165-174. https://doi.org/10.1080/14703290110035437

Wang, X. (2014). Effects of the second language on the first: A study of ESL students in China. *Theory & Practice in Language Studies, 4(4),*725-729. https://doi.org/10.4304/tpls.4.4.725-729

Yau, M. (1995). *Refugee students in Toronto Schools: An exploratory study No.211*. Toronto Board of Education.

Zafar, S. & Meenakshi, K. (2012). Individual learner differences and second language acquisition: A review. *Journal of Language Teaching and Research, 3(4),*639-646. https://doi.org/10.4304/jltr.3.4.639-646

Zaki, S. A., & Khan, U. (2021). Teaching visually ımpaired ındian ESL learners ın ınclusive classrooms: A review of pedagogical approaches. *International Journal of Language and Literary Studies, 3(3),* 244-255. https://doi.org/10.36892/ijlls.v2i3.678

Zelina, M. (2020). Interviews with teachers about inclusive education. *Acta Educationis Generalis, 10(2),* 95-111. https://doi.org/10.2478/atd-2020-0012

Zhang, J. (2008). A comprehensive review of studies on second language writing. *HKBU Papers in Applied Language Studies, 12,* 89-123.

Kaynakça

Aydın, B. (2020). *Yaratıcı düşünmenin yaratıcı yazmaya etkisi*. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Bersin, J. (2004). *The blended learning book.* Best practices, proven methodologies and lessons learned. San Francisco: Pfeiffer.

Çıtak, M. (2023). *Web 2.0 araçlarının 5.sınıf öğrencilerinin akademik başarılarına ve çevre kirliliğine yönelik tutumlarına etkisi: İnsan ve çevre ünitesi örneği.* Yüksek lisans tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.

Damar, G. (2016). *Ortaokul Türkçe öğretmenlerinin yazma eğitimindeki ölçme ve değerlendirme uygulamalarının değerlendirilmesi.* Yüksek lisans tezi. Erciyes Üniversitesi.

Demir, T. T. (2021). Türkçe eğitimi alanında nicel araştırma yöntemleri kullanılarak yapılan doktora tezlerindeki eğilimler. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 9*(2), 543-560.

Deniz, H. ve Demir, S.(2019). Öğrencilerin yazma kaygılarının yazma eğilimleriyle ilişkisi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.* 22(1), 124-144.

Horzum, M. B. (2010). Öğretmenlerin web 2.0 araçlarından haberdarlığı, kullanım sıklıkları ve amaçlarının çeşitli değişkenler açısında incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, *7*(1), 603-634.

Keskin,A.(2021). *Web 2.0 uygulamalarının öğrencilerin Türkçe dersindeki akademik başarılarına ve Türkçe dersine yönelik tutumlarına etkisi.* Yüksek lisans tezi. Düzce Üniversitesi.

MEB. (2019). *Türkçe Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1,2,3,4,5,6,7 ve 8. Sınıflar)*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.

Mete, F. (2019). *Web 2.0 uygulamalarının Türkçe eğitiminde motivasyona etkisi: Kahoot örneği.* Yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi.

Ocak, Y. (2022). *Sosyal bilgiler öğretiminde Web 2.0 animasyon araçları kullanımının akademik başarıya ve bilgilerin kalıcılığına etkisi.* Yüksek lisans tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi.

Prensky, M. (2001). Digital natives, Digital immigrants. *On the Horizon, 9*(5).

Sağlık, Z. Y. (2022). *Web 2.0 araçlarıyla desteklenen kelime öğretiminin kelime bilgisi, okuduğunu anlama ve akıcı okuma becerilerine etkisi.* Doktora tezi. Gazi Üniversitesi.

Saykılı, A. (2018). Dünden yarına eğitim paradigmaları: Sanayi modeli eğitim dijital çağda yeterli mi? *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi,* 4(2), 189-198.

Tağa, T. (2013). *İlköğretim 7 sınıf Türkçe dersinde kullanılan zihin haritası tekniğinin öğrencilerin yazma becerilerine etkisi.* Yüksek lisans tezi, Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yay.

Kaynakça

Aktuğlu, İ. K. ve Çolakoğlu, B. E. (2011). Kültürün reklam üzerindeki etkisi: reklam biçimlerinin kültür tarafından belirlenmesi. *Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Yeni Düşünceler Hakemli E-Dergisi*, (6), 9-24.

Barın, E. (2008). Yabancılara Türkçe öğretiminde Nasreddin Hoca fıkralarının yeri. *Türk Yurdu*, (255), 61-63.

Barthes, R. (2016). *Göstergebilimsel serüven*, (çev: Mehmet-Sema Rifat.) İstanbul, Yapı Kredi Yayınları.

Bayrav, S. (1998). *Filolojinin oluşumu*. İstanbul: Multilingual Yayınları.

Bircan, U. (2015). Roland Barthes ve göstergebilim. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, *13*(26), 17-41.

Demir, T. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde materyal yetkinliği-ders kitapları. *Dil Dergisi*, *166*(1), 43-52.

Durmuş, M. (2018). Dil öğretiminin temel kavramları üzerine düşünceler: yabancılara Türkçe öğretimi mi, yabancı dil veya ikinci dil olarak Türkçe öğretimi mi?. *Türkbilig*, (35), 181-190.

Elden, M., Özkan, U. ve Yeygel, S. (2005). *Şimdi reklamlar*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Erdoğdu, Z. S. ve Taşdelen, B. (2019). Televizyon reklamlarında kültürel ve dini göstergelerin kullanımı: 2010-2017 coca-cola ramazan dönemi reklamlarının göstergebilimsel analizi. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 7*(2), 1296-1326.

Glesne, C. (2013). *Nitel araştırmaya giriş* (Çeviri Editörleri: A. Ersoy ve P. Yalçınoğlu). (2. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

Gökkaplan, Y. (2021). *Reklam dilindeki pozitif niteleyicilerin düzanlam-yananlam bağlamında incelenmesi.* Doğumunun 60. Yılında Nevzat Özkan Armağanı (ed. Hacer Tokyürek- Beytullah Bekar). Ankara: Nobel Bilimsel Eserler.

Guıraud, P. (1994). *Göstergebilim*. Ankara, İmge Kitapevi.

Gün, M., Akkaya, A. ve Kara, Ö. T. (2014). Yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarının Türkçe öğretim merkezlerinde görev yapan öğretim elemanları açısından değerlendirilmesi. *Electronic Turkish Studies*, *9*(6), 1-16.

Gündel, N. (2010). Kültürel küreselleşmenin reklam mesajlarına yansımaları. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*,* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Konya.

https://sozluk.gov.tr/ Erişim Tarihi: 23.01.2024

https://www.youtube.com/watch?v=AHZjnR1nuLQ Erişim Tarihi: 23.01.2024

İşcan, A. (2011). Yabancılara Türkçe öğretiminde suggestopedianın (telkin yöntemi) kullanımı. *Electronic Turkish Studies*, *6*(1), 1317-1322.

İşcan, A. ve Aktürk, Y. (2019). Televizyon dizilerinin Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanımı: seksenler dizisi örneği. *International Journal of Language Academy*, *2*(5), 234-246.

Kara, M. (2010). Gazi Üniversitesi TÖMER öğrencilerinin Türkçe öğrenirken karşılaştıkları sorunlar ve bunların çözümüne yönelik öneriler. *Türk Eğitim Bilimleri* , *8*(3) , 661-696.

Merriam, S. B. (2015). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber*. (Çev: S. Turan). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Mutlu, H. H. ve Süğümlü, Ü. (2018). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde reklam filmlerinin farklı beceri ve seviyelerde kullanımı. *Electronic Turkish Studies*, *13*(27), 1039-1053.

Özdemir, E. (2009). Yabancılara Türkçe öğretiminde edebî materyallerin kullanımı. *International Symposium on Sustainable Development*, 9-10.

Sağlam, M. Y. ve Yüce, T. (2004). Cola Turka örnekleminde reklam bildirilerinde kültürel öğeler . *Türkbilig,* (7) , 114-124 . Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/turkbilig/issue/52782/696976.

Türkiye Maarif Vakfı (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretim programı.

Yıldırım, E. (2019). Televizyon reklamlarına göstergebilimsel bir yaklaşım kent şekerleme reklamı. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, (43), 169-181.

Yıldız, H. N. (2022). Kültür ve reklam ilişkisi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *11*(1), 293-308.

Yılmaz, F. ve Akkaya, Ü. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültür aktarım aracı olarak reklamlar. *Route Educational and Social Science Journal, 5* (12), 41 52.

Editör:
Dr. Öğr. Üyesi Münevver Çiçekdağı

Turizm

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

TURİZM ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Münevver Çiçekdağı

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-11-3
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

TURİZM ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Münevver Çiçekdağı
VI+194 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-11-3

Kitap bölümlerinin içeriklerine yönelik her türlü yasal, akademik, bilimsel ve etik sorumluluk bölüm yazarlarına aittir.
Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKÇA

Akoğlu, A., Çavuş, O. ve Bayhan, İ. (2017). Michelin Yıldızlı Restoran Şeflerinin Moleküler Gastronomi Algı ve Eğilimleri: San Sebastián, İspanya Örneği. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 5(1), 43-59.

Aktaş, E. (2017). Moleküler Gastronomi. İçinde H. Kurgun (Editör), *Gastronomi Trendleri* (s. 104-125). Ankara: Detay Yayıncılık.

Aksoy, M. ve Üner, E. H. (2016). Rafine Mutfağın Doğuşu ve Rafine Mutfağı Şekillendiren Yenilikçi Mutfak Akımlarının Yiyecek İçecek İşletmelerine Etkileri. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(6), 1-17.

Alpaslan, K., Tanrısever, C. ve Tütüncü, B. (2018). Dağcılık Turizminde Moleküler Gastronomi Kullanılabilir Mi? *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 104-122.

Alpaslan, K. (2019). *Yöresel Yemeklerde Moleküler Gastronomi Kullanımı.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Kastamonu: Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı

Batu, A. (2019). Moleküler Gastronomi: Gıda Üretiminde Yeni Bir Devrim. *Aydın Gastronomi*, 3(1), 43-54.

Brillat-Savarin, J. A. (2016). *Lezzetin Fizyolojisi ya da Yüce Mutfak Üzerine Düşünceler*. H. Bucak (Çev.), İstanbul: Oğlak Yayınları.

Bozbayır, U. (2021). *Aşçıların İnovasyon Davranışı Düzeyleri ile Füzyon Mutfak ve Moleküler Gastronomi Uygulamalarına Bakış Açıları*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı.

Ciğerim, N. (2001). Batı ve Türk Mutfağı"nın Gelişimi, Etkileşimi ve Yiyecek-İçecek Hizmetlerinde Türk Mutfağı"nın Yerine Bir Bakış, Türk Mutfak Kültürü Üzerine Araştırmalar. *Türk Halk Kültürünü Araştırma ve Tanıtma Vakfı Yayınları,* Yayın No: 28, 49-61.

Cömert, M. ve Çavuş, O. (2016). Moleküler Gastronomi Kavramı. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 4(4), 118-131.

Çevik, A. (2020). *Gastronomi Alanında Yeni Bir Kavram: Gastrodiplomasi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yiyecek–İçecek İşletmeciliği Anabilim Dalı

Çiftçi, İ. (2019). *Moleküler Gastronomide Menülerin Müşteri Değerine Yönelik Pazarlanması* (Yayınlanmamış Doktora Tezi) İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı.

Çözeli, F. ve Doğdubay, M. (2017). Endüstri 4.0 Sanayi Devriminin Moleküler Mutfakta Uygulanabilirliği. İçinde D. Bozok, C. Avcıkurt, M. Doğdubay, M. Sarıoğlan ve G. K. Girgin (Editörler) *Gastronomi Üzerine Araştırmalar* (s. 471- 486). Ankara: Detay Yayıncılık.

Durlu-Özkaya, F., Aksoy, M., Eren, R., Işın, A. ve Koç, B. (2015). *Moleküler Gastronomi Yiyecek İçecek Eğitiminde Yenilik Projesi Eğitim Notları*. Gazi Üniversitesi, Ankara.

Durlu Özkaya, F. ve Özel, K. (2018). Moleküler Mutfak Tekniklerinden Kapsülleştirme: Standart Reçete Örnekleri. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 6(3), 53-72.

Erdem, Ö. ve Kemer A. K. (2016). Mutfaktaki Yeni Eğilimlerden Olan Moleküler Gastronomi Konusunda Ankara İlindeki 4 ve 5 Yıldızlı Otellerin Mutfak Personeli ile Aşçılık Alanında Yükseköğretim Gören Öğrencilerin Bilgi ve Görüşlerinin Belirlenmesi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 4(2), 3-16.

Gastronomi (2015). *Büyük Türkçe Sözlük*, http://www. tdk. gov.tr [Erişim: 30.05.2024].

Garcıa-Segovıa, P., Garrıdo, M. D., Vercet, A., Arboleya, J. C., Fıszman, S., Martınez-Monzo, J. ve Ruız, J., (2014). Molecular Gastronomy in Spain. *Journal of Culinary Science ve Technology*, 12, 279-293.

Ivanovic, S., Mikinac, K. ve Perman, L. (2011). Molecular Gastronomy in Function of Scientific İmplementation in Practice. *UTMS Journal of Economics*, 2 (2), 139-150.

Karadeniz, Ş. (2021*). Gastronomi ve Mutfak Sanatları Öğrencilerinin Lisans Sonrası Kariyer Beklentileri Doğrultusunda Girişimcilik Eğilimleri: İstanbul'daki Vakıf Üniversiteleri Üzerine Araştırma*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) İstanbul: İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Gastronomi Anabilim Dalı.

Kılıçhan, R. Karamustafa, K. ve Birdir, K. (2016). Gastronomik Akımlar Çerçevesinde Gıda Tüketim Ölçeği. *Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi*, 29-69.

Kurgun, H. (2017). Gastronomi Trendlerinin Genel Değerlendirmesi. İçinde H. Kurgun (Editör) *Gastronomi Trendleri* (s. 3-29). Ankara: Detay Yayıncılık.

Kurti, N. (1969). The Physicist in The Kitchen. *Proceedings of the Royal Institution of Great Britain*, 42, 451-467.

Linden, V. D. E., Mcclements, D. J. ve Ubbink, J. (2008). Molecular Gastronomy: A Food Fad or an Interface for Science-Based Cooking, *Food Biophysics*, 3(2), 246-254.

Lutrario, J. (2017). *Yedi Yolları Heston Blumenthal Gıda ve Restoran Dünyayı Değiştirdi.* https://www.theworlds50best.com/stories/News/seven-ways-heston-blumenthal-changed-the-food-and-restaurant-world.html [Erişim: 30.05.2024].

Örgün, E., Keskin, E. ve Erol, G. (2018). Otel Aşçılarının Moleküler Gastronomi Üzerine Düşünceleri: Nevşehir Örneği, *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 6(3), 215-227.

Özel, K. ve Özkaya, F. D. (2016). Moleküler Gastronomide Zeytinyağı. *Zeytin Bilimi*, 6(2), 49-59.

Özgen, I. (2017). Moleküler Gastronomi İçinde M.Sarıışık (Editör). *Tüm Yönleriyle Gastronomi Bilimi* (s41-64). Ankara: Detay Yayıncılık.

Sarıışık, M. ve Özbay, G. (2015). Gastronomi Turizmi Üzerine Bir Literatür İncelemesi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 26(2), 264-278.

Selçuk, B. ve Pekerşen, Y. (2020). Bursa İli 5 Yıldızlı Şehir Otellerinde Çalışan Aşçıların Moleküler Gastronomi Konusundaki Görüşlerinin Belirlenmesi, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 181-201.

This, H. (2005). Modelling Dishes And Exploring Culinary 'Precisions': The Two İssues of Molecular Gastronomy. *British Journal of Nutrition*, 1(93), 139-146.

This, H. (2009). Molecular Gastronomy, a Scientific Look at Cooking. *Accounts of Chemical Research,* 42 (5), 575-583.

This, H. (2011). Molecular Gastronomy in France. *Journal of Culinary Science & Technology,* 9(3) 140-149.

Uyar, H. ve Zengin, B. (2015). Gastronomi Turizminin Alternatif Turizm Çeşidi Olarak Değerlendirilmesi Bağlamında Gastronomi Turizm İndeksinin Oluşturulması. *The Journal of Academic Social Science*, 17, 355-376.

Virginia Navarroa, G. S., Lasab, D., Aduriz, A. L. ve Ayoa, J. (2012). Cooking and Nutritional Science: Gastronomy Goes Further. *International Journal of Gastronomy and Food Science*, 1 (1), 37-45.

Yılmaz, H. ve Bilici, S. (2013). Yemeğin Kimyası: Moleküler Gastronominin Dünü, Bugünü ve Yarını. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 1(4), 20-25.

KAYNAKÇA

Beyağaç Kaymakamlığı. (2023). http://www.beyagac.gov.tr/

Beyağaç Belediyesi. (2023). https://www.beyagac.bel.tr/

https://darksky.org/

Chin, W. W. (1998), The Partial Least Squares Approach for Structural Equation Modeling, Modern Methods for Business Research, (Editör: George A. Marcoulides), Lawrence Erlbaum Associates, Publisher, New Jersey.

Fornell, C. ve Larcker, D. F. (1981). Evaluating Structural Equation Models with Unobservable Variables and Measurement Error. *Journal of Marketing Research*, 18(1), 39-50.

Hair Jr, J. F., Hult, G. T. M., Ringle, C. ve Sarstedt, M. (2017). A Primer on Partial Least Squares Structural Equation Modeling (PLS-SEM). Sage Publications.

Hair, J. F., Risher, J. J., Sarstedt, M. ve Ringle, C. M. (2019). When to Use and How to Report the Results of PLS-SEM. European Business Review.

Henseler, J., Ringle, C. M. ve Sarstedt, M. (2015). A New Criterion for Assessing Discriminant Validity in Variance-Based Structural Equation Modeling. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 43(1), 115-135.

Karımı Ansarı, B. (2013). Işık Kirliliği (Karanlık Kirliliği) ve Çevreye Olan Etkileri. *Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi,* 28(1), 11-22.

Taşarer, E. ve Arıca, R. (2023). Batman İli Astroturizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi, Dün Bugün Yarın Batman (pp.65-85), Publisher: Batman Üniversitesi Yayınları

Tenikler, G. (2023). Işık Kirliliği ile Mücadele Kapsamında Uluslararası ve Ulusal Düzeyde Gerçekleştirilen Çalışmalara İlişkin Bir Değerlendirme. *Akademik İzdüşüm Dergisi*, 8(1): 120-154.

Tubitak Ulusal Gözlemevi. (2023). https://tug.tubitak.gov.tr/

KAYNAKÇA

Abdussalam, M., ve Kaferstein, F. K. (1993). Safety of Street Foods. World Health Forum, 14, 191-194.

Altınel, H. (2009). Gastronomide Menü Yönetimi, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi

Aslan, H. ve Aktaş, N. (2011). Turizm Ön Lisans Öğrencilerinin Gastronomi Turizmine Yönelik Tutumları ve Gastronomi Davranışlarının Belirlenmesi. *Sosyal Bilimler*, 6(3), 363-373.

Ballı, E. (2016). Gastronomi Turizmi Açısından Adana Sokak Lezzetleri. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies,* 4(1), 1-17.

Calloni, M. (2013). Street Food on the Move: A Socio-Philosophical Approach. *Journal of the Science of Food and Agriculture,* 93(14), 3406-3413.

Ciğerim, M. (2001). Türk Mutfak Kültürü Üzerine Araştırmalar: Batı ve Türk Mutfağının Gelişimi, Etkileşimi ve Yiyecek İçecek Hizmetlerinde Türk Mutfağının Yerine Bir Bakış, Yayın 28, Ankara.

Çavuşoğlu, M. ve Çavuşoğlu, O. (2018). Gastronomi Turizmi ve Kıbrıs Sokak Lezzetleri Üzerine Bir Araştırma. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 637-651.

Çuhadar, Y. (2024a). Gıda Neofobisi Bağlamında Sokak Lezzetleri ve Gastronomi Turizmi. İçinde O. Çelen vd (Editör), Turizm ve Destinasyon Araştırmaları VII (s. 87-101). Çanakkale: Paradigma Akademi Yayınları.

Çuhadar, Y. (2024b). Gıda Neofobisi ile İlgili Akademik Yayınların Vosviewer ile Bibliyometrik Analizi. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi,* 21(1), 116-132.

Dawson, R. J. ve Canet, C. (1991). International Activities in Street Foods. Food Control, 135-138.

Demirci, B. ve M. Karacaoğlu. (2021). *Gastronomi Turizminde Sokak Lezzetlerinin Önemi*. İstanbul: Çizgi Kitapevi.

Durusoy, Y. Y. (2017). Coğrafi İşaretli Gastronomik Ürünlerin Bölge Halkı Tarafından Algılanması Üzerine Analitik Bir Araştırma: Kars Kaşarı Örneği. Doktora Tezi, İstanbul: Haliç Üniversitesi

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) (1996). *Essential Safety Requirements for Street-Vended Foods.* Revised Edition, World Health Organization, Geneva.

FAO, (2009). Street Foods. Https://Www.Fao.Org/Search/En/?-Cx=018170620143701104933%3Aqq82jsfba7w&Q=Street+Foods&X=8&Y=1&Cof=FORID%3A9 (Erişim Tarihi: 05.05.2024).

Gürsoy, D. (2014). *Deniz Gürsoy'un Gastronomi Tarihi.* İstanbul: Oğlak Yayıncılık.

Hall, C. M. ve Mitchell, R. (2000). Wine Tourism in the Mediterranean: A Tool Forrestructuring and Development. *Thunderbird International Business Review*, 42(4), 308.

Hatipoğlu, A. (2010). İnançların Gastronomi Üzerine Etkileri: Bodrum'daki Beş Yıldızlı Otellerin Mutfak Yöneticilerinin Görüşlerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi.

Higman, B. (2012). *How Food Made History*. Chichester: Wiley Blackwell.

Holleran, C. (2016). *Food Hawkers: Selling in the Streets from Antiquity to the Present*. London: Routledge.

Iğdır, E. (2020). Gastronomi Turizmi Kapsamında Sokak Lezzetlerinin Yeri ve Gastronomik Bir Ürün Olarak Değerlendirilmesi. *Journal of Tourism Research Institute*, 1(2), 101- 110.

İrigüler, F. ve Öztürk, B. (2016). Street Food as a Gastronomic Tool in Turkey. II. International Gastronomic Tourism Congress Proceedings, İzmir.

Kargiglioğlu, Ş. (2019). Planlı Davranış Teorisi Bağlamında Sokak Lezzetlerinin Destinasyon Seçimi ve Tekrar Ziyaret Etme Niyetine Etkisi: İstanbul İli Örneği. Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.

Kivela, J. ve Crotts, J. C. (2006). Tourism and Gastronomy: Gastronomy's Influence on How Tourists Experience A Destination. *Journal of Hospitality and Tourism Research*, 54-77.

Koufadakis, S. X. ve Manola, M. (2020). The Gastronomy as an Art and its Role in the Local Economic Development of a Tourism Destination: A Literature Review. *Journal of Economics and Business*, 70(1-2), 81-92.

Lee, K., Packer, J. ve Scott, N. (2015). Travel Lifestyle Preferences and Destination Activity Choices of Slow Food Members and Non-Members. *Tourism Management,* 1-10.

Long, M. L. (2004). *Culinary Tourism*. USA: The University Press Of Kentucky

Matalas, A. L. ve Yannakoulia, M. (2000). Greek Street Food Vending: An Old Habit Turned New. *World Review of Nutrition And Dietetics,* 86, 1-24.

Praesri, S., Meekun, K., Lee, T. J. ve Hyun, S. S. (2022). Marketing Mix Factors and a Business Development Model for Street Food Tourism. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 52, 123-127.

Sarıışık, M. ve Özbay, G. (2015). Gastronomi Turizmi Üzerine Bir Literatür İncelemesi. *Turizm Araştırmaları Dergisi*, 16 (2), 264- 278.

Scarpato. (2002). Gastronomy as a Tourist Product: The Perspective of Gastronomy Studies. A. M. Hjalager, & A. Hjalager İçinde, Tourism and Gastronomy (S. 51-70). Londra ve New York.

Sert, S. ve Kapusuz, F. (2010). Açıkta Satılan Gıdalar, Öğrencilerin Görüşleri ve Tercih Etme Nedenleri Üzerine Bir Araştırma. *Gıda Teknolojileri Elektronik Dergisi*, 5(3), 25- 35.

Solunoğlu, A. (2018). Sokak Lezzetlerine İlişkin Tüketici Tutumları: Gaziantep ve İstanbul Örnekleri, Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Şimşek, A. ve Çelik Yeşil, S. (2022). Gastronomi Turizmi Kapsamında Sokak Lezzetlerinin İncelenmesi: Eskişehir Örneği. *Gastroia: Journal of Gastronomy and Travel Research*, 6(1), 82-102.

Thelocal (2015). Https://Www.Thelocal.İt/20150803/Thank-The-Ancient-Romans-For-Street-Food (Erişim Tarihi: 08.05.2024).

Türk Dil Kurumu Sözlükleri (2023). Sokak ve Lezzet, Https://Sozluk.Gov.Tr/ (Erişim Tarihi: 06.05.2024).

Üzülmez, M. (2021). Yöresel Mutfak ve Destinasyon ve Gastronomi Turizmi Arasındaki İlişkiye Yönelik Bir İnceleme. *Journal of Hospitality and Tourism Issues,* 3(1), 23- 36.

Von Bargen, H. (2016). *Street Food. Hoboken,* New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

Zengin, B., Uyar, H. ve Erkol, G. (2015). Gastronomi Turizmi Üzerine Kavramsal Bir İnceleme. Ulusal Turizm Kongresi (S. 511-524). Ankara: Gazi Üniversitesi.

KAYNAKÇA

Akıncı Kesim, G. Çimen, H. ve Altanlar, A. (2007), "İklim Değişikliğinin Turizm ve Çevre ile Etkileşimi", I. Türkiye İklim Değişikliği Kongresi, TİKDEK, 11-13 Nisan 2007, İstanbul.

Akkan, E. Doğu, A. F. Çiçek, İ. Gürgen, G. Yiğitbaşıoğlu, H. ve Somuncu, M. (1993). Uzungöl. *Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 2, 251- 262.

Aksay, C. S., Ketenoğlu, O. ve Kurt, L. (2005). Küresel Isınma ve İklim Değişikliği. *Selçuk Üniversitesi Fen Fakültesi Fen Dergisi,* 1 (25), 29-42.

Arıkan, R. (2011). *Araştırma Yöntem ve Teknikleri*, Ankara: Nobel Yayıncılık.

Atalık, A. (2006). Küresel ısınma, su kaynakları ve tarım üzerine etkileri. TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası.

Durgun K, A. ve Memişoğlu, D. (2007). Küresel Isınma ve Turizm Üzerine Olası Etkileri. 38. ICANAS Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi, (Ankara, Turkey), 309-322

Gülbahar, O. (2008). Küresel Isınma: Turizme Olası Etkileri ve Türkiye. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 10 (15), 160-19.

Karataş, Z. (2015). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi,* 1 (1), 62- 80.

Kayan, A. (2022). *Küresel İklim Değişikliği, Kentleşme ve Küresel İklim Değişikliği İlişkisi*, Ankara: Gazi Kitabevi, ss. 226-245.

Kılıç, S. ve Demir, S. (2017). Turizm Pazarlamasında Yerli Turistlerin Turizm Talebini Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi: Sinop İli Örneği, *Hitit Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:10, Sayı:1, 71-79.

Lutgens, F. K., Tarbuck, E. J. ve Tasa, D. (2013). *Essential of Geology.* Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 11. Basım.

Paul, A. (1972), "Weather and the Daily Use of Outdoor Recreationareas in Canada in", Taylor j. (ed) *Weather Forecasting for Agriculture and Industry*, David and Charlles, Newton Abbot, pp. 132-146.

Perry A. H. (1997), *Recreating and Tourism. in: Thompson* RD and Perry AH. Applied Climatology. Routledge, London, UK, pp. 240-248.

Spence, C. (2007), *Küresel Isınma*, Çev. Selin Gönen-Serkan Ağar, İstanbul: Pegasus Yayınları:83.

Şengül, S., Bayhan, İ., ve Yücel, R. (2018). Turizm Destinasyonlarında Sürdürülebilir Gelişim: Göynük Yerel Turizm Paydaşları Üzerine Bir Araştırma. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi,* 15(3), 489-505.

Talu, N. (2015). *Türkiye'de İklim Değişikliği Siyaseti*. Ankara: Phoenix Yayınevi.

Türk Deniz Araştırmaları Vakfı (2007) İklim Değişikliği ve Denizler Raporu, https://tudav.org/calismalar/iklim-degisikligi/iklim-degisikligi-ve-denizler-raporu/ (E.T: 23.04.2024)

Türkeş M. (2008), Küresel İklim Değişikliği Nedir? Temel Kavramlar, Nedenleri, Gözlenen ve Öngörülen Değişiklikler, *İklim Değişikliği ve Çevre*, 1, 26-37.

Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, Güz 200, 24, 543- 559.

Viner, D. ve Agnew, M. (1999). "*Climate Change and its Impacts on Tourism*", Climatic Research Unit, University of East Anglia, Norwich, 49.

Wall, G. (1992), "Tourism Alternatives in an Era of Global Climate Change", In: Smith, V. and Eading, W. (eds). *Tourism Alternatives. University of Pennsylvania Press, Philadelphia*, USA, pp. 194-236.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

KAYNAKÇA

Akgöz, E., Asanova, K. ve Kyzy, A. A. (2021). Akıllı Otel Endeksine Göre Bişkek'teki Otellerin Sıralanması. *Turizm ve İşletme Bilimleri Dergisi*, *1*(1), 13-29.

Akın, M. H. (2022). Turizm Sektöründe Yeşil Bilişim Uygulamaları. *Turizm Akademik Dergisi*, *9*(1), 179-192.

Aktan, E. (2018). Büyük Veri: Uygulama Alanları, Analitiği ve Güvenlik Boyutu. *Bilgi Yönetimi Dergisi,* 1 (1), 1-22.

Aktaş, F., Çeken, C. ve Erdemli, Y. E. (2016). Nesnelerin İnterneti Teknolojisinin Biyomedikal Alanındaki Uygulamaları. *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, *4*(1), 37-54.

Altunbaşak, T. A. (2018). Blok Zincir (Blockchain) Teknolojisi ile Vergilendirme. *Maliye Dergisi*, *174*, 360-371.

Atacan, C. ve Düzbastılar, F. O. (2020). Deniz turizminde dijitalleşmenin önemi ve etkileri: Türkiye'nin deniz turizminde dijitalleşmesine yönelik yaklaşımlar. 5. Ulusal Deniz Turizmi Sempozyumu: Dijital Dönüşüm, İzmir, Türkiye. 28-29 Şubat. https://doi.org/10.18872/0.2020.29

Ataman, H. (2018). Akıllı Turizm ve Akıllı Destinasyonlar: Edremit Körfezine Yönelik Uygulama. Yüksek lisans tezi. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi.

Atay, L., Yalçınkaya, P. ve Bahar, F. (2019). İstanbul'daki Akıllı Otel Uygulamalarının Değerlendirilmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *8*(1), 667-678.

Aydın, E. (2023). Yeni Teknolojiler ve Turizmin Geleceği. İçinde A. Karakaş & A. Aslan (Editör), *Turizmde Güncel Gelişmeler* (s. 4-25). Ankara: Eğitim Yayınevi.

Aydınbaş, G. (2023). Akıllı Turizm (Turizm 4.0) Teknolojileri Üzerine İktisadi Bir Yaklaşım: Türkiye Örneği. *Journal of Tourism Intelligence and Smartness*, *6*(1), 26-44.

Ayyıldız, A. Y. ve Ayyıldız, T. (2020). Pazarlama Fırsatı Olarak Akıllı Turizm: Kuşadası Örneği. *Business & Management Studies: An International Journal*, *8*(1), 599-623.

Bahar, M., Yüzbaşıoğlu, N. ve Topsakal, Y. (2019). Akıllı Turizm ve Süper Akıllı Turist Kavramları Işığında Geleceğin Turizm Rehberliğine Bakış. *Journal of Travel and Tourism Research*, *14*(14), 72-93.

Bartaloni, C. ve Alderighi, M. (2024). Are Customers Ready to Be Smart? Designing Smart Hotel Experiences. *Tourism and Hospitality Management*, *30*(2), 195-207.

Bıçakçı, S. N. (2019). Nesnelerin İnterneti. *Takvim-i Vekayi*, *7*(1), 24-36.

Boonpheng, A., Kongsong, W., Kongbenjapuch, K., Pooworakulchai, C., Harnphanich, B. ve Roikulcharoen, S. (2021). Blockchain Technology and Cryptocurrency are Databases for Contract Management in Construction Engineering. *Int. J. Adv. Res. Eng. Technol*, *12*, 1073-1084.

Buhalis, D. ve Law, R. (2008). Progress in Information Technology and Tourism Management: 20 Years on and 10 Years After the Internet—The State of Etourism Research. *Tourism Management, 29*(4), 609-623.

Büyükkalayci, G. ve Karaca, H. M. (2019). Pazarlama 4.0: Nesnelerin İnterneti. *Third Sector Social Economic Review*, *54*(1), 463-477.

Coşkun, K. (2023). Akıllı Şehir ve Akıllı Destinasyon Uygulamaları Üzerine Bir Araştırma: Lisansüstü Tezlere Yönelik Bir Analiz: 2012-2023. *Premium e-Journal of Social Sciences (PEJOSS)*, *7*(29), 310-318.

Çark, Ö. ve Akyürek, S. (2021). Bulut Bilişim Teknolojisinin İşletmeler Açısından Önemi ve Turizm Sektörü Açısından Değerlendirilmesi. *European Journal of Managerial Research (EUJMR)*, *5*(8), 72-91.

Çavuşoğlu, S., Demirağ, B. ve Dağ, K. (2022). Akıllı Turizm Teknolojilerinin Hafızaya Dayalı Turizm Deneyimleri, Turist Tatmini ve Sadakati Üzerindeki Etkisi: Akıllı Şehir Antalya Örneği. *İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi*, *7*(17), 13-29.

Çelik, K. (2021). Bulut Bilişimde Temel Konular. *Uluslararası Batı Karadeniz Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi*, *5*(2), 236-250.

Çelik, P. ve Topsakal, Y. (2017). Akıllı Turizm Destinasyonları: Antalya Destinasyonunun Akıllı Turizm Uygulamalarının İncelenmesi. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, *14*(3), 149-166.

Demir, Ç. (2021). Konaklama İşletmelerinin İş Süreçlerinde Yapay Zekâ Teknolojileri ve Akıllı Otel Uygulamaları: Avantajlar ve Dezavantajlar. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, *9*(1), 203-219.

Durmaz, C., Bulut, Y. ve Tankuş, E. (2018). Sanal Gerçekliğin Turizme Entegrasyonu: Samsun'daki 5 Yıldızlı Otellerde Uygulama. *Turkish Journal of Marketing*, *3*(1), 32-49.

Durna, E. C. ve Baysal, H. T. (2021). Ziyaretçilerin Otel İşletmelerine Yönelik Yorum ve Şikayetlerinin İncelenmesi: Dünyanın İlk Robotik Oteli Olan "Henn Na Otel" Örneği. *Turizm ve İşletme Bilimleri Dergisi*, *1*(2), 85-102.

Dülgaroğlu, O. (2021). Turizmde Dijitalleşme: Akıllı Turizm Uygulamaları, Dijital Turizm ve Turizm 4.0. *Turizm ve İşletmecilik Dergisi*, *2*(1), 1-15.

Dülgaroğlu, O. (2023). Dijitalleşen Turizm. İçinde L. Karadağ ve G. Özgürel (Editör), *Teorik Yaklaşımlarla Disiplinlerarası Turizm Araştırmaları* (s. 78-93). Ankara: Detay Yayıncılık.

Düzcan, A. ve Fidan, Y. (2023). İşletmelerde Dijital Olgunluk Düzeyinin Yenilik Performansı Üzerindeki Etkisinde Büyük Veri Analitik Yeteneğinin Aracı ve Veri Odaklı Kültürün Düzenleyici Rolü. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *22*(46), 356-389.

Egeli Çankaya, G. Z. (2024). Rekreatif Sporlarda Akıllı Turizm Teknolojilerinin Kullanımı: Bisiklet Sürücüleri Üzerine Bir Araştırma. Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Ercan, F. (2020). Turizm Pazarlamasında Yapay Zekâ Teknolojilerinin Kullanımı ve Uygulama Örnekleri. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, *23*(2), 394-410.

Erdem, A. (2022). Akıllı Şehirler Gerçekten Akıllı Turizm Destinasyonları Mı?. *Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi*, *5*(1), 5-26.

Eris, T. (2021). Akıllı Turizm Kapsamında İzmir'in Akıllı Turizm Uygulamalarının İncelenmesi: 'Visitizmir' Örneği. *International Journal of Contemporary Tourism Research, Research*, *5(Özel Sayı),* 126-134.

Gedik, Y. (2023). Turizm Sektöründe Sosyal Medya Pazarlaması Avantajları, Zorlukları ve Stratejileri Üzerine Kavramsal Bir Değerlendirme. *Turizm Ekonomi ve İşletme Araştırmaları Dergisi*, *5*(2), 297-316.

Goeltom, A. D. L., Hurriyati, R., Gaffar, V., Wibowo, L. A. ve Susanto, E. (2024). Exploring the Impact of Smart Tourism Initiatives on Digital Native's Travel Behavior: A Review. *Journal of Business Management Education (JBME)*, *9*(1), 1-12.

Gökrem, L. ve Bozuklu, M. (2016). Nesnelerin İnterneti: Yapılan Çalışmalar ve Ülkemizdeki Mevcut Durum. *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi*, (13), 47-68.

Gretzel, U., Sigala, M., Xiang, Z. ve Koo, C. (2015). Smart Tourism: Foundations and Developments. *Electronic Markets*, *25*, 179-188.

Gündüz, M. Z. ve Daş, R. (2018). Nesnelerin İnterneti: Gelişimi, Bileşenleri ve Uygulama Alanları. *Pamukkale Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, *24*(2), 327-335.

Hargittai, E., Piper, A. M. ve Morris, M. R. (2019). From Internet Access to Internet Skills: Digital Inequality Among Older Adults. *Universal Access in the Information Society*, *18*, 881-890.

Hazarhun, E. (2022). Dijital Dönüşüm Sürecinin Turizm Sektörüne Yansımaları: Akıllı Turizm Teknolojileri Kullanımına Yönelik Bir Araştırma. Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Iskamto, D. ve Juariyah, L. (2023). Blockchain Technology Challenge in the Future: Data Security and Efficiency. *International Journal of Law, Policy, and Governance*, *2*(2), 65-76.

İmrek, S. (2023). Akıllı Turizm Destinasyonu Olgusunun Malatya Örneğinde Uygulanabilirliği. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Kapuoğlu, E. Ç. (2024). Eğitim Felsefesi Perspektifinden Makine Öğrenmesi. *Felsefe Dünyası*, (79), 245-264.

Karaçelik, V. (2023). Zincir Otel İşletmelerinde Yenilikçi Liderlik Davranışı Algıları ve Akıllı Turizm Uygulamaları: Antalya Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi.

Karamustafa, K. ve Kılıçhan, A. (2024). Bilgi-İletişim ve Yapay Zekâ Teknolojileri Turist Rehberliği Mesleğinin Geleceği için Fırsat mı Yoksa Tehdit mi? *Journal of Gastronomy Hospitality and Travel*, 7(2), 634-645.

Katanalp, B. Y., Yıldırım, Z. B., Eren, E. ve Uz, V. E. (2018, November). Akıllı Ulaşım Sistemleri Üzerine Bir Değerlendirme. In *2nd International Symposium on Innovative Approaches in Scientific Studies, SETSCI Conference Indexing System* (Vol. 3, pp. 1503-1506).

Kavzoğlu, T. ve Şahin, E. K. (2012). Bulut Bilişim Teknolojisi ve Bulut Cbs Uygulamaları. *IV. Uzaktan Algılama ve Coğrafi Bilgi Sistemleri Sempozyumu (UZAL-CBS 2012)*, 16-19.

Kayıkçı, M. Y. ve Bozkurt, A. K. (2018). Dijital Çağda Z ve Alpha Kuşağı, Robotlar ve Turizmde Yapay Zekâ Uygulamaları. *Sosyal Bilimler Metinleri*, *2018*(1), 54-64.

Keskinkılıç, M., Ağca, Y. ve Karaman, E. (2016). İnternet ve Bilgi Sistemleri Kullanımının Turizm Dağıtım Kanallarına Etkisi Üzerine Bir Uygulama. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, *8*(4), 445-472.

Kıvılcım, B. (2021). Akıllı Otel Uygulamalarının Sürdürülebilirliğe Etkileri: Kış Turizmi Otellerine Yönelik Nitel Bir Araştırma. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *24*(46-1), 1401-1413.

Kim, J. J., Lee, M. J. ve Han, H. (2020). Smart Hotels and Sustainable Consumer Behavior: Testing the Effect of Perceived Performance, Attitude, and Technology Readiness on Word-of-Mouth. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *17*(20), 7455.

Komşu, M. S. ve Diler, D. (2024). Endüstri 5.0 Teknolojisi ve Turizm Sektörü. *Değişen Dünyada Sosyal, Beşerî, İdari ve Eğitim Bilimleri Üzerine 12. Uluslararası Kongre Bildirileri Kitabı*, 313-321.

Lee, P., Hunter, W. C. ve Chung, N. (2020). Smart Tourism City: Developments and Transformations. *Sustainability, 12 (10), 3958.*

Meng L. (2024). The Convolutional Neural Network Text Classification Algorithm in the Information Management of Smart Tourism Based on Internet of Things. *IEEE Access* 12:3570 - 3580.

Oral, S. (2023). Turizm Teknolojileri ile İlgili Araştırmalarının Kavramsallaştırılması: Vosviewer ile Bibliyometrik Analiz. *Journal of Global Tourism And Technology Research*, *4*(2), 115-128.

Özgürel, G. ve Yılmaz, O. K. (2021). Aşırı Turizmde Kalabalık Yönetimi: Belediyeler Tarafından Kullanılabilecek Akıllı Turizm Uygulamaları. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *20*(42), 1594-1620.

Öztürk, K. ve Şahin, M. E. (2018). Yapay Sinir Ağları ve Yapay Zekâ'ya Genel Bir Bakış. *Takvim-i Vekayi*, *6*(2), 25-36.

Palomo Santiago, M. ve Parra Larra López, E. (2024). Preparation of Papers–Intellectual Influence of Smart Tourism Destinations 2000-2023. *Tourism and Hospitality Management*, *30*(3), 301-316. https://doi.org/10.20867/thm.30.3.1

Pantano, E. ve Di Pietro, L. (2013). From E-Tourism to F-Tourism: Emerging Issues From Negative Tourists' Online Reviews. *Journal of Hospitality and Tourism Technology*, *4*(3), 211-227.

Rosário, A. T. ve Dias, J. C. (2024). Exploring the Landscape of Smart Tourism: A Systematic Bibliometric Review of the Literature of the Internet of Things. *Administrative Sciences*, *14*(2), 22.

Sadıç, Ş. (2022). Endüstri 5.0 ve Sürdürülebilirlik. İçinde G. İ. Sönmeztürk Bolatan (Editör), *Endüstri 5.0 Dijital Toplum*. Ekin Kitabevi.

Sertalp, E. (2018). Ören Yerlerinde Artırılmış Gerçeklik Standlarının Kullanımı: Ankara Roma Hamamı ARtur Örneği. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, (22), 273-289.

Şengül, R. ve Altıntaş, H. Y. (2020). Akıllı Kentin Bir Bileşeni Olarak Akıllı Ulaşım Uygulamalarının İncelenmesi: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Örneği. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *6*(2), 487-502.

Şenkal, E. (2022). Akıllı Turizm Teknolojilerinin Destinasyonların Pazarlanabilirliğine Etkisi: TR81 Bölgesi Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Bartın: Bartın Üniversitesi.

Şimşek, E. ve Cinnioğlu, H. (2023). Turizm İşletmelerinde Karekod Kullanımı1. İçinde İ. Kalemci Tüzün ve M. Öksüz (Editör), *Turizm Alanında Çok Yönlü Araştırmalar II*, (157- 176). Gaziantep: Özgür Yayınları.

Tekin, M., Öztürk, D. ve Bahar, İ. (2020). Akıllı Lojistik Faaliyetlerinde Blokzincir Teknolojisi. *Kent Akademisi*, *13*(3), 570-583.

Toptaş, O. (2022). Eğitim Sektöründe Büyük Veri Destekli Teknoloji Kullanımı. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi.

Tunçsiper, Ç. (2024). Endüstri Devrimi ve Gümrük Uygulamaları. *Sosyal Bilimler Metinleri*, *2024*(1), 1-14.

Türkay, B. ve Dinçer D. M. Z. (2021). Akıllı Teknolojilerin Turizm İşletmelerinin Dijitalleşmesinde ve Tüketici Davranışlarındaki Rolü. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi.

Tyan, I., Yagüe, M. I. ve Guevara-Plaza, A. (2020). Blockchain Technology for Smart Tourism Destinations. *Sustainability*, *12*(22), 9715.

Uralova, M. A. (2023). Smart-Turizmni Tashkil Etishning Asosiy Xususiyatlari. *Yashil Iqtisodiyot Taraqqiyot Journal, 5*(1), 45-60.

Ünal, G. ve Uluyol, Ç. (2020). Blok Zinciri Teknolojisi. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, *13*(2), 167-175.

Ünsal, E. ve Kocaoğlu, Ö. (2018). Blok Zinciri Teknolojisi: Kullanım Alanları, Açık Noktaları ve Gelecek Beklentileri. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (13), 54-64.

Yalçınkaya, P., Atay, L. ve Karakaş, E. (2018). Akıllı Turizm Uygulamaları. *Gastroia: Journal of Gastronomy And Travel Research, 2*(2), 85-103.

Yapıcı, O. Ö. (2022). Kelime İlişkilendirme Testi ile Akıllı Turizm Kavramının Değerlendirilmesi. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, *17*(65), 1-14.

Yıldız, A. (2022). Büyük Veri'nin V'leri ve Veri Analitiği. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (51), 361-378.

Zengin, B. ve Bayhan, M. (2023). Turizm Endüstrisinde Akıllı Turizm Teknolojilerinin Faydasına Yönelik Algıların Değerlendirilmesi: Sakarya Örneği. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi, 20*(3), 427-442.

KAYNAKÇA

Aksoy, M. ve Çekiç, İ. (2018). Gastronominin Yumuşak Güç Olarak Kullanımı Üzerine Bir İnceleme. *19. Ulusal Turizm Kongresi, Sağlık Turizmi Bildiri Kitabı,* 17-21 Ekim 2018, Afyon, (715-729).

Başarır, M. ve Zorlu, Y. (2022). Seyyar Sergi Karadeniz Vapurunun (1926) Dönem Gazetelerinde Sunumu ve Tanıtım Turunun Halkla İlişkiler Açısından İncelenmesi. *Erciyes İletişim Dergisi***,** 9(2), 951-977.

Baybara Demir, E. (2021). Türk Yemekleri Öğretelim., https://www.turkascihaberleri.com/MakaleDetay/336/Turk-Yemekleri-Ogretelim---.html. (E. T.: 09.06.2024).

Bucak, T., Yiğit, S. ve Okat, Ç. (2019). Türk Mutfağı Tanıtım Faaliyetlerinin Gastrodiplomasi Kavramı Açısından İncelenmesi. *20. Ulusal Turizm Kongresi: Şehir turizmi,* 16-19 Ekim 2019, Eskişehir, (28-35).

Bucak, T. ve Yiğit, S. (2019). Gastromilliyetçilik ve Gastrodiplomasi Kavramları Üzerine Bir Değerlendirme. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21*(4), 1305-1320.

Chapple S.S. (2016). A New Structure for Culinary Diplomacy. http://culinarydiplomacy.com/blog/2016/08/28/a-new-structure-for-culinary-diplomacy/. (E. T.: 09.06.2024).

Chapple S.S. (2013) Culinary Diplomacy: Breaking Bread to Win Hearts and Minds, *The Hauge Journal Of Diplomacy,* Vol:8, Issue:2, ss.161-183.

Cutlip, M.S., Center, H.A. ve Broom, M.G. (1985). *Effective Public Relations*, 6th. Edition, New Jersey, Prentice-Hall Inc.

Çaycı, A. E. ve Aktaş, C. (2018). Dijitalden Tatmak: Yemeğin "Yeni" Gastro Mekânlardaki Seyirlik Gösterisinin Kültürel Yansımaları. *TRT Akademi*, *3*(6), 710-727.

Çevik, A. ve Aslan, Z. (2020). Dünyada ve Türkiye'de Gastrodiplomasi Uygulamaları Üzerine Bir Araştırma. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, *8* (3), 2298-2317.

Dilber, F. ve Dilber, A. (2022). Lezzetlerin Diplomasisi: Gastrodiplomasi ve Türkiye Örnekleri. *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, 8*(65): 2199-2206.

Dokuz Eylül Üniversitesi (2023). DEÜ'de "Tek Millet On Lezzet" Buluşması. https://haber.deu.edu.tr/deude-tek-millet-on-lezzet-bulusmasi/ (E. T.: 09.06.2024)

Erdoğan, İ. (2006). *Teori ve Pratikte Halkla İlişkiler*. Ankara: Erk Yayınevi.

Farina, F. (2018). Japan's Gastrodiplomacy as Soft Power: Global Washoku And National Food Security. *Journal of Contemporary Eastern Asia*, 17(1), 131-146.

Forman, J. A. ve Sonenshine, T. (2014). *Food and* Foreign Policy: A Diplomatic Cuisine. https://www.theglobalist.com/food-foreign-policy-diplomatic-cuisine/ (E. T.: 18.05.2024).

Gültekin, B. (2005). Türkiye'nin Uluslararası İmajında Yükselen Değerler ve Eğilimler. *Selçuk İletişim Dergisi,* 4(1): 126-140.

Gürleyen, B. (2009). Bir Elimde Kadeh, Bir Elimde Çatal, Damağımda Nişantaşı. https://www.milliyet.com.tr/pazar/bir-elimde-kadeh-bir-e-limde-catal-damagimda-nisantasi-1156673 (E.T.:19.07.2024).

Hall, C. M. ve Sharples, L. (2008). Food Events and the Local Food System: Marketing, Managementand Planning Issue. C. M. Hall, L. Sharples (Ed.), *Food and Wine Festivals and Events Around the World Development, Management and Markets* içinde (s.24-46). Butterworth-Heinemann

Heath, L. R. (2001). *Handbook of Public Relations*, London: Sage Publications.

Hürriyet Gazetesi, 21 Haziran 2015, http://hurriyet.com.tr/gundem/29340834.asp (E. T.: 18.06.2024).

Ichijio, A. ve Ranta, R. (2018). *Yemek ve Ulusal Kimlik,* Ataseven, E. (çev), İstanbul: Ayrıntı Yayınları

Jefkins, F. (1989). *Public Relations*, 3rd. Edition, Pitman Publishingn, London.

Kazancı, M. (1982). *Halkla İlişkiler*, Savaş yayınları, Ankara

Kıbrıskenthaber, (2018). Kıbrıs ve Dünyada Gastrodiplomasi. https://.kibrisnethaber.com/kibris/kibrista-ve-dunyada-gastro-diplomasi-h22687.html, (E. T.: 19.07.2024).

Kul, N. (2019). *Mutfak, Kimlik, Diplomasi – Türkiye'de Gastrodiplomasi*, Ankara: Tün Kitap.

Kültür ve Turizm Bakanlığı (2017). UNESCO İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirasının Temsili Listesi. http://aregem.kulturturizm.gov.tr/TR,50838/unesco-insanliginsomut- olmayan-kulturel-mirasinin-tems-.html. (E. T.: 18.07.2024).

Manheim, J.B. (1990). *Strategic Public Diplomacy: The Evolution of Influence.* NY: Oxford University Press

Nau, H. R. (1978). *The Diplomacy of World Food: Goals, Capabilities, Issues and Arenas.* Published online by Cambridge University Press: 22 May 2009.

Nirwandy, N. ve Awang, A.A. (2014). Conceptualizing Public Diplomacy Social Convention Culinary: Engaging Gastro Diplomacy Warfare for Economic Branding, *Procedia-Social Behavioral Sciences* 130, ss. 325-332.

Norden, (2004). The New Nordic Food Manifesto. https://www.norden.org/en/information/new-nordic-food-manifesto. (E.T.: 09.07.2024)

Onaran, B. (2015). *Mutfak Tarihi: Yemeğin Politik Serüvenleri*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Özgen, N. (2021). Türkiye'de Gastrodiplomasi Politikaları ve Dünyadaki Konumu Üzerine Araştırma (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul Kültür Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Peltekoğlu, B. F. (2001). *Halkla İlişkiler Nedir*, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul.

Rotman, B.M. (1988). *Public Relations Career*, İlinois: vgm Career Horizons,

Rockower, P. S. (2012). Recipes for Gastrodiplomacy, *Place Branding and Diplomacy,* 8 (3), s.235-246.

Simonin, B.L. (2008). Nation Branding and Public Diplomacy: Challenges and Opportunities, Fletcher Forum of World Affairs 32(3): 19-34.

Signitzer, B. ve Carola, W. (2006). Public Diplomacy: A Specific Governmental Public Relations Function. Public Relations Theory II. (der.) Carl H. Botan ve Vincent Hazelton. New Jersey: Lawrence Erlbaum

Soner, F. (2020). Uluslararası Halkla İlişkiler Çerçevesinde Oluşturulan Gastrodiplomasi Modeli: Türkiye İncelemesi ve Öneriler, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul.

Şalcıgil W. G. (2022). Turkish Coffee Lady Gizem Şalcıgil White ile Röportaj, https://www.turkiyekahve.com/turkish-coffee-lady-gizem-salcigil-white-ile-roportaj/ (E. T.: 26.07.2024).

Tekinel, E. (2013). Türk Kahvesi ve Kültürel Diplomasinin 40 Yıllık Hatırı Var", Gizem Şalcıgil White ile röportaj, Turkishny.com, 13 Aralık. http: //www.turkishny.com/interview/40-interview/140329-tur k-ka hv esi- ve- ku l turel- di plo m a sinin-40- y i l li k- h at iri- var# (02.10.2014).

Tortop, N. (1998). *Halkla İlişkiler*, Yargı Yayınları, Ankara.

Türker, N. (2018). Gastrodiplomasi Türk Mutfağının Tanıtımında Bir Araç Olabilir Mi? *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, *2*(Ek1), 14-29.

T.C. Kültür Bakanlığı, Tanıtım Bülteni 2018,

T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı (2015). *Gastro-diplomasi*, https://www.iletisim.gov.tr/turkce/pozitif_iletisim_kampanyalari/detaylar/gastro-diplomasi. (E. T.: 26.07.2024).

TRT Haber (2022). *Türk Mutfağı Kitabı Uluslararası Yarışmada,*https://www.trthaber.com/haber/kultur-sanat/turk-mutfagi-kitabi-uluslararasi-yarismada-728319.html. (E. T.: 24.07.2024).

UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization). (2023). *UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı***.** https://www.unesco.org.tr/Pages/88/129/UNESCO- Yarat%C4%B1c%C4%B1-S%CC%A7ehirler-Ag%CC%86%C4%B1. (E. T.: 22.07.2024).

UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization). (2015). *Gaziantep UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağında,* https://www.unesco.ogr.tr/Home/AnnouncementDetail/298. (E.T.:(23.07.2024).

Ülker, R. (2023). Gastrodiplomasi 101: Yumuşak Gücün Nihai Zaferi, https://aposto.com/s/gastrodiplomasi-101-yumusak-gucun-nihai-zaferi (E. T.: 17.06.2024).

Ürkmez, D. ve Akbulut, D. (2020). Yerel Yönetimlerde Bir Halkla İlişkiler Aracı Olarak Festivallerin Kullanımı, *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi, 10*(2), 218-244.

Yavuz, C. (2019). *Halkla İlişkiler*, Detay Yayıncılık, Ankara.

Zhang, J. (2015). The Foods of the Worlds: Mapping and Comparing Contemporary Gastrodiplomacy Campaigns", *International Journal of Communication,* 9 (1), ss. 568-591

URL-1: https://www.mutfakdostlari.org.tr/ (E.T.: 23.07.2024).

URL-2: http://dudetable.com (E.T.: 23.07.2024).

KAYNAKÇA

Akyürek, S. ve Kızılcık, O. (2019). Determining Tourists' Propensity to Consume Innovative Cuisine: The Case of Molecular Cuisine. *Journal of Culinary Science & Technology*, 17(6), 519-533.

Alexiou, M. V. (2020). Experience Economy and Co-creation in a Cultural Heritage Festival: Consumers' Views. *Journal of Heritage Tourism*, *15*(2), 200-216.

Aşan, K. ve Emeksiz, M. (2018). Outdoor Recreation Participants' Motivations, Experiences and Vacation Activity Preferences. *Journal of Vacation Marketing*, 24(1), 3-15.

Atasoy, O. ve Morewedge, C. K. (2018). Digital Goods are Valued Less than Physical Goods. *Journal of Consumer Research*, *44*(6), 1343-1357.

Balle, A.R., Oliveira, M., (2018). The Life Cycle Process of Knowledge Sharing in Free Software Communities: Sharing Profiles and Motivations. *Knowledge Process Management*, *25*(3), 143–152.

Bardhi, F. ve Eckhardt, G.M. (2017). Liquid Consumption. *Journal of Consumer Research*. *44*, 582–597.

Belk, R. (2009). Sharing. *Journal of Consumer Research*, *36*: 715-734

Belk, R. (2014). Sharing Versus Pseudo-Sharing in Web 2.0. *The Anthropologist*, *18*(1), 7-23.

Belk, R. (2017). Sharing Without Caring. *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society*, *10*(2), 249-261.

Belk, R. W. (1988). Possessions and the Extended Self. *Journal of Consumer Research*, *15*(2), 139-168.

Beretta, E., Miniero, G. ve Ricotta, F. (2021). Consumers' Journey Between Liquid and Solid Consumption. *Sustainability*, *13*(24), 13730.

Boswijk, A., Thijssen, T. ve Peelen, E. (2007). *The Experience Economy: A New Perspective*. Amsterdam: Pearson Education Benelux.

Botsman, R. ve Rogers, R., (2011). *What's Mine is Yours, the Rise of Collaborative Consumption*. HarperCollins, London.

Bourdieu, P. (1977). *Outline of a Theory of Practice*, Cambridge University Press, Cambridge.

Brakus, J.J., Schmitt, B.H. ve Zarantonello, L. (2009), "Brand Experience: What is it? How is it Measured? Does it Affect Loyalty", *Journal of Marketing*. 73(3), 52-68.

Cheng, M., Chen, G., Wiedmann, T., Hadjikakou, M., Xu, L. ve Wang, Y. (2020). The Sharing Economy and Sustainability–Assessing Airbnb's Direct, Indirect and Induced Carbon Footprint in Sydney. *Journal of Sustainable Tourism*, *28*(8), 1083-1099.

Cherry, C. E. ve Pidgeon, N. F. (2018). Is Sharing The Solution? Exploring Public Acceptability of the Sharing Economy. *Journal of Cleaner Production*, *195*, 939-948.

Christodoulides, G., Athwal, N., Boukis, A. ve Semaan, R. W. (2021). New Forms of Luxury Consumption in The Sharing Economy. *Journal of Business Research*, *137*, 89-99.

Chung, J. Y. (2017). Online Friendships in a Hospitality Exchange Network: A Sharing Economy Perspective. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, *29*(12), 3177-3190.

Clark, W. A. (2019). Millennials in the Housing Market: The Transition to Ownership in Challenging Contexts. *Housing, Theory and Society*, 36(2), 206-227.

Couchsurfing.com. https://about.couchsurfing.com/about/about-us/ (Erişim tarihi: 28.07.2024).

Demailly, D. ve Novel, A. S. (2014). The Sharing Economy: Make It Sustainable. *Studies*, *3*(14), 14-30.

Dubois, E., Juliet S., ve Lindsey C. (2014). New Cultures of Connection in a Boston Time Bank. In *Practicing Plenitude*. Juliet B. Schor ve Craig J. Thompson, Editors. New Haven: Yale University Press.

Eckhardt, G. M., Houston, M. B., Jiang, B., Lamberton, C., Rindfleisch, A. ve Zervas, G. (2019). Marketing in the Sharing Economy. *Journal of Marketing*, *83*(5), 5-27.

Ek Styvén, M. ve Mariani, M. M. (2020). Understanding the Intention to Buy Secondhand Clothing on Sharing Economy Platforms: The Influence of Sustainability, Distance from the Consumption System, and Economic Motivations. *Psychology & Marketing*, *37*(5), 724-739.

Felländer, A., Ingram, C. ve Teigland, R. (2015). *Sharing Economy*. In embracing change with caution. Näringspolitiskt Forum Rapport. *11*, Örebro Universitet.

Filippas, A., Horton, J. J. ve Zeckhauser, R. J. (2020). Owning, Using, and Renting: Some Simple Economics of the "Sharing Economy". *Management Science*, *66*(9), 4152-4172.

Freeman, S. (2011). Capitalism in the Classical and High Liberal Traditions. *Social Philosophy and Policy*, *28*(2), 19-55.

Frenken, K., ve Schor, J. (2017). *Putting the Sharing Economy into Perspective*. Environmental Innovation and Societal Transitions, *23*(June), 3–10.

Gardiner, S., Vada, S., Yang, E. C. L., Khoo, C. ve Le, T. H. (2022). Recreating History: The Evolving Negotiation of Staged Authenticity in Tourism Experiences. *Tourism Management*, *91*, 104515.

Geissinger, A., Laurell, C., Öberg, C. ve Sandström, C. (2019). How Sustainable is the Sharing Economy? On the Sustainability Connotations of Sharing Economy Platforms. *Journal of Cleaner Production*, *206*, 419-429.

Gell, A. (1986). "Newcomers to the World of Goods: Consumption Among the Muria Gonds." In *The Social Life of Things: Commodities in Cultural Perspective*, edited by Arjun Appadurai.

Gilmore, J. H. ve Pine, B. (2002). Differentiating Hospitality Operations Via Experiences: Why Selling Services is not Enough. *Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly*, *43*(3), 87–96.

Goossens, C. (2000). Tourism Information and Pleasure Motivation. *Annals of Tourism Research*, *27*(2), 301-321.

Guo, Y., Li, X. ve Zeng, X. (2019). Platform Competition in the Sharing Economy: Understanding How Ride-Hailing Services Influence New Car Purchases. *Journal of Management Information Systems*, *36*(4), 1043-1070.

Hamari, J., Sjo¨klint, M. ve Ukkonen, A. (2016), "The Sharing Economy: Why People Participate in Collaborative Consumption", *Journal of the Association for Information Science and Technology*, *67*(9), 2047-2059.

Helkkula, A. (2011). Characterising the Concept of Service Experience. *Journal of Service Management*, *22*(3), 367-389.

Helm, S. V., Ligon, V., Stovall, T. ve Van Riper, S. (2018). Consumer Interpretations of Digital Ownership in the Book Market. *Electronic Markets*, *28*, 177-189.

Honore´ A. (1961): Ownership. *Oxf Essays Jurisprud*, 107:112-124.

Joo, J. H. (2017). Motives for Participating in Sharing Economy: Intentions to Use Car Sharing Services. *Journal of Distribution Science*, *15*(2), 21-26.

Kızılcık, O. ve Akyürek, S. (2021). Yeşil Restoranlarda Hizmet Alan Müşterilerin Memnuniyet ve Şikayetlerinin İncelenmesi: Akdeniz Ülkelerinden Örnekler. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *24*(46-1), 14145-1431.

Kızılcık, O. ve Taştan, H. (2019). Mağara Turizminin Motivasyon Faktörlerinin Belirlenmesi: Karaca Mağarası Örneği. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *28*(3), 240-251.

Kucukergin, F. N. ve Kiliclar, A. (2024). Is it Important for Tourists to Say,"This is My Destination?". *Journal of Vacation Marketing*, 13567667241248977.

Le Vine, S., Latinopoulos, C. ve Polak, J. (2014). What is the Relationship Between Online Activity and Driving-Licence-Holding Amongst Young Adults?. *Transportation*, 41, 1071-1098.

Lindsay, P.H. ve Norman, D.E. (1977). *Human Information Processing*, Academic Press, New York, NY.

Lowies, B., Whait, R. B., Viljoen, C. ve McGreal, S. (2018). Fractional Ownership–an Alternative Residential Property Investment Vehicle. *Journal of Property Investment & Finance*, *36*(6), 513-522.

Maio, G. R. ve Olson, J. M. (1995). Relations Between Values, Attitudes, and Behavioral Intentions: The Moderating Role of Attitude Function. *Journal of Experimental Social Psychology*, *31*(3), 266-285.

Manthiou, A., Lee, S., Tang, L. ve Chiang, L. (2014). The Experience Economy Approach to Festival Marketing: Vivid Memory and Attendee Loyalty. *Journal of Services Marketing*, *28*(1), 22-35.

Martin, C. J. (2016). The Sharing Economy: A Pathway to Sustainability or a Nightmarish form of Neoliberal Capitalism?. *Ecological Economics*, *121*, 149-159.

Martin, E.W. ve Shaheen, S.A., (2011). Greenhouse Gas Emission Impacts of Carsharing in North America. IEEE Trans. Intell. *Transport. Syst*. *12*, 1074-1086.

Maschio, T. J. (2016). Culture, Desire and Consumer Culture in America in the New Age of Social Media. *Qualitative Market Research: An International Journal*, *19*(4), 416-425.

Mehmetoglu, M. ve Engen, M. (2011). Pine and Gilmore's Concept of Experience Economy and Its Dimensions: An Empirical Examination in Tourism. *Journal of Quality Assurance in Hospitality & Tourism*, *12*(4), 237-255.

Morewedge, C. K. (2021). Psychological Ownership: Implicit and Explicit. *Current Opinion in Psychology*, *39*, 125-132.

Moscardo, G. (2010). The Shaping of Tourist Experience: The Importance of Stories and Themes. *The Tourism and Leisure Experience: Consumer and Managerial Perspectives*, *44*, 43-58.

Mossberg, L. (2003). *Att skapa opplevelser—från OK til WOW!* [Creating experiences: From OK to WOW!]. Lund, Sweden: Studentlitteratur.

Möhlmann, M. (2015), Collaborative Consumption: Determinants of Satisfaction and the Likelihood of Using a Sharing Economy Option Again, *Journal of Consumer Behaviour*, *14*(3), 193-207.

Ning, W. (2017). *Rethinking Authenticity in Tourism Experience*. In the Political Nature of Cultural Heritage and Tourism (pp. 469-490). Routledge.

Otto, J.E. ve Ritchie, J.R.B. (1996), "The Service Experience in Tourism", *Tourism Management*, *17*(3), 165-174.

Özekici, Y. K. ve Kızılcık, O. (2022). Turistlerin Arttırılmış Gerçekliğe Dayalı Tur Rehberi Uygulamalarını Kabul Etme Eğilimlerinin İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, *10*(2), 979-998.

Pasimeni, F. (2021). The Origin of the Sharing Economy Meets the Legacy of Fractional Ownership. *Journal of Cleaner Production*, *319*, 128614.

Pine, B. ve Gilmore, J. (1999), *The Experience Economy: Work is a Theatre and Every Business a Stage*, Harvard Business School Press, Boston, MA.

Puschmann, T. ve Alt, R. (2016). Sharing Economy. *Business & Information Systems Engineering*, *58*(1), 93–99.

Radder, L. ve Han, X. (2015). An Examination of the Museum Experience Based on Pine and Gilmore's Experience Economy Realms. *Journal of Applied Business Research*, *31*(2), 455.

Rubin, D. ve Kozin, M. (1984). Vivid Memories. *Cognition*, *16*(1), 81-95.

Schor, J.(2016). Debating the Sharing Economy. *Journal of Self Government Management Economy*. *4*, 7-22.

Schor, J.B. ve Fitzmaurice, C.J., 2015. *Collaborating and Connecting: the Emergence of the Sharing Economy. Reisch, L., Thogersen*, J. (Editörlüğünde), Handbook of Research on Sustainable Consumption. Edward Elgar Publishing, Cheltenham, UK.

Shaw, D. S. ve Clarke, I. (1998). Culture, Consumption and Choice: Towards a Conceptual Relationship. *Journal of Consumer Studies & Home Economics*, *22*(3), 163-168.

Shu, S. B. ve Peck J. (2011). Psychological Ownership and Affective Reaction: Emotional Attachment Process Variables and the Endowment Effect. *Journal of Consumer Psychology*, *21*:439-452.

Sims, B. ve Kienzle, J. (2016). Making Mechanization Accessible to Smallholder Farmers in Sub-Saharan Africa. *Environments*, *3*(2), 11.

Styles, J. (2019). Consumption. *Textile History*, *50*(2), 237-243.

Tarssanen, S. ve Kylänen, M. (2005). *A Theoretical Model for Producing Experiences— A Touristic Perspective*. Rovaniemi, Finland: Lapland Centre of Expertise for the Experience Industry.

Tiwari, A. V., Bajpai, N., Singh, D. ve Vyas, V. (2022). Antecedents of Hedonism Affecting Memorable Tourism Experience (MTE) Leading to Revisit Intention in Tourists. *International Journal of Tourism Cities*, *8*(3), 588-602.

Tomkins, S.S. (1978). *Script Theory: Differential Magnification of Affects*, University of Nebraska Press, Lincoln, NE.

Tussyadiah, I. P. ve Sigala, M. (2018). Shareable Tourism: Tourism Marketing in the Sharing Economy. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 35(1), 1-4.

Uzunca, B. ve Borlenghi, A. (2019). Regulation Strictness and Supply in the Platform Economy: The Case of Airbnb and Couchsurfing. *Industry and Innovation*, *26*(8), 920-942.

Van Boven, L. ve Gilovich, T. (2003). To Do or to Have? That is the Question. *Journal of Personality and Social Psychology*, *85*(6), 1193.

Verkuyten, M. ve Martinovic, B. (2017). Collective Psychological Ownership and Intergroup Relations. *Perspectives on Psychological Science*, *12*(6), 1021-1039.

Wallendorf, M. ve Arnould, E. J. (1988). My Favorite Things: A Cross-Cultural Inquiry into Object Attachment, Possessiveness, and Social Linkage. *Journal of Consumer Research*, *14*(4), 531-547.

Weiss, L. ve Johar G.V. (2016). Egocentric Categorization and Product Judgment: Seeing Your Traits in What You Own (and their opposite in what you don't). *Journal of Consumer Research*, *40*,185-201.

Wittgenstein, L. (1984). *Culture and Value*. University of Chicago Press.

KAYNAKÇA

Akoğlan Kozak, M. ve Özkeroğlu, Ö. (2018). *Turizm ve Rekreasyon Kavramları: Sanal Bakış ile Değerlendirme*. II. Uluslararası Sürdürülebilir Turizm Kongresi, 20-22 Eylül 2018, Gümüşhane. ss. 399-409.

Arnaldi, B., Guitton, P. ve Moreau, G. (Eds.). (2018). *Virtual Reality and Augmented Reality: Myths and Realities*. John Wiley & Sons.

Aziz, K. A. ve Siang, T. G. (2014). Virtual Reality and Augmented Reality Combination as a Holistic Application for Heritage Preservation in the Unesco World Heritage Site of Melaka. *International Journal of Social Science and Humanity*, 4(5), 333-338.

Bittner, L., Mostajeran, F., Steinicke, F., Gallinat, J. ve Kühn, S. (2018). Evaluation of FlowVR: a Virtual Reality Game for Improvement of Depressive Mood. *BioRxiv*, 451245. https://doi.org/10.1101/451245

Bonnechère, B. (2018). Serious Games in Physical Rehabilitation. Içinde S*erious Games in Physical Rehabilitation*. DOI (C. 10).

Brooks, F. P. (1999). What's Real About Virtual Reality?. *IEEE Computer Graphics and Applications*, 19(6), 16-27.

Browning, M., Suppakittpaisarn, P., Shan, J. ve Joseph, A. (2020a). Human Health Assessments of Green Infrastructure Designs Using Virtual Reality. *Landscape Architecture*, 27(9), 35-49.

Browning, M. H., Shipley, N., McAnirlin, O., Becker, D., Yu, C. P., Hartig, T. ve Dzhambov, A. M. (2020b). An Actual Natural Setting Improves Mood Better than Its Virtual Counterpart: A Meta-Analysis of Experimental Data. *Frontiers in psychology*, 11, 2200.

Browning, M. H., Mimnaugh, K. J., Van Riper, C. J., Laurent, H. K. ve LaValle, S. M. (2020c). Can Simulated Nature Support Mental Health? Comparing Short, Single-Doses of 360-Degree Nature Videos in Virtual Reality with the Outdoors. *Frontiers in Psychology*, 10, 2667.

Calogiuri, G., Litleskare, S., Fagerheim, K. A., Rydgren, T. L., Brambilla, E. ve Thurston, M. (2018). Experiencing Nature Through Immersive Virtual Environments: Environmental Perceptions, Physical Engagement, and Affective Responses During a Simulated Nature Walk. *Frontiers in Psychology, 8, 2321.*

Çetiner, H. (2019). Sağlık Rekreasyonu Kapsamında Terapatik Rekreasyon Uygulamaları. *Journal of Recreation and Tourism Research,* 6(4), 405-411.

Davis, C., Collins, J., Fraser, J., Zhang, H., Yao, S., Lattanzio, E., ... ve Palaniappan, K. (2022). *CAVE-VR and Unity Game Engine for Visualizing City Scale 3d Meshes*. In 2022 IEEE 19th Annual Consumer Communications & Networking Conference (CCNC) (s. 733-734). IEEE.

de Back, T. T., Tinga, A. M. ve Louwerse, M. M. (2021). CAVE-Based Immersive Learning in Undergraduate Courses: Examining the Effect of Group Size and Time of Application. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 18(1), 56.

Fain, E. A. ve Kennell, B. (2014). Nintendo® Wii™ and a Physical Activity Routine: Effective Therapeutic Interventions in the Older Adult Population?. *Open Journal of Nursing*, 2014.

Fan, L. ve Baharum, M. R. (2024). The Effects of Digital Nature and Actual Nature on Stress Reduction: A Meta-Analysis and Systematic Review. *Internet Interventions*, 100772.

Guttentag, D. A. (2010). Virtual Reality: Applications and Implications for Tourism. *Tourism Management*, 31(5), 637-651.

Hacıoğlu, N., Gökdeniz, A. ve Dinç. Y. (2017). *Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi*. Detay Yayıncılık, 4. Baskı, Ankara.

Hai, L., Hou, H. Y., Zhou, C. ve Li, H. J. (2022). The Effect of Exergame Training on Physical Functioning of Healthy Older Adults: A Meta-analysis. *Games for Health Journal*, 11(4), 207-224.

Hastürk, G. ve Akyıldız Munusturlar, M. (2022). The Effects of Exergames on Physical and Psychological Health in Young Adults. *Games for Health Journal*, 11(6), 425-434.

Hou, T. (2021, April). *Virtual Tourism Simulation System Based on VR Technology.* In Journal of Physics: Conference Series (Vol. 1881, No. 3, p. 032084). IOP Publishing.

Hwang, G. J. ve Chien, S. Y. (2022). Definition, Roles, and Potential Research Issues of the Metaverse in Education: An Artificial Intelligence Perspective*. Computers and Education: Artificial Intelligence*, 3, 100082.

İnan (2023). *Doğa Temelli Sanal Gerçeklik Aktivitelerinin Algılanan Restorasyon, Stres ve Ruh Hali Üzerindeki Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi.

Juan, M. C., Elexpuru, J., Dias, P., Santos, B. S. ve Amorim, P. (2023). Immersive Virtual Reality for Upper Limb Rehabilitation: Comparing Hand and Controller Interaction. *Virtual Reality*, 27(2), 1157-1171.

Kaplan, R. ve Kaplan, S. (1989). *The Experience of Nature: A Psychological Perspective*. Cambridge University Press.

Kozak, N., Akoğlan Kozak, M. ve Kozak, M. (2017). *Genel Turizm: İlkeler-Kavramlar*, 19. Baskı, Ankara, Detay Yayıncılık.

Larsen, L. H., Schou, L., Lund, H. H. ve Langberg, H. (2013). The Physical Effect of Exergames in Healthy Elderly—A Systematic Review. *Games For Health: Research, Development, and Clinical Applications*, 2(4), 205-212.

Liu, X., Zhang, J., Hou, G. ve Wang, Z. (2018). *Virtual Reality and Its Application in Military.* In IOP conference series: Earth and environmental science (Vol. 170, p. 032155). IOP Publishing.

Liu, Y., Lin, Y., Shi, R., Luo, Y. ve Liang, H. N. (2021). *Relicvr: A Virtual Reality Game for Active Exploration of Archaeological Relics.* In Extended Abstracts of The 2021 Annual Symposium on Computer-Human Interaction in Play (s. 326-332).

Mandal, S. (2013). Brief Introduction of Virtual Reality & Its Challenges*. International Journal of Scientific & Engineering Research,* 4(4), 304-309.

Manjrekar, S., Sandilya, S., Bhosale, D., Kanchi, S., Pitkar, A. ve Gondhalekar, M. (2014). *CAVE: An Emerging Immersive Technology--A Review.* In 2014 uksim-amss 16th international conference on computer modelling and simulation (pp. 131-136). IEEE.

Marques-Sule, E., Arnal-Gómez, A., Buitrago-Jiménez, G., Suso-Martí, L., Cuenca-Martínez, F. ve Espí-López, G. V. (2021). Effectiveness of Nintendo Wii and Physical Therapy in Functionality, Balance, and Daily Activities in Chronic Stroke Patients*. Journal of the American Medical Directors Association*, 22(5), 1073-1080.

Martirosov, S., Bureš, M. ve Zítka, T. (2022). *Cyber* Sickness in Low-İmmersive, Semi-immersive, and Fully Immersive Virtual Reality*. Virtual Reality*, 26(1), 15-32.

Mazuryk, T. ve Gervautz, M. (1999). *Virtual Reality: History, Applications, Technology and Future*. Vienna University of Technology.

Meldrum, D., Glennon, A., Herdman, S., Murray, D. ve McConn-Walsh, R. (2011). Virtual Reality Rehabilitation of Balance: Assessment of the Usability of the Nintendo Wii® Fit Plus*. Disability and Rehabilitation: Assistive Technology,* 7(3), 205–210. https://doi.org/10.3109/17483107.2011.616922

Merkx, C. ve Nawijn, J. (2021). Virtual Reality Tourism Experiences: Addiction and İsolation. *Tourism Management*, 87, 104394.

Montoro-Cárdenas, D., Cortés-Pérez, I., Zagalaz-Anula, N., Osuna-Pérez, M. C., Obrero-Gaitán, E. ve Lomas-Vega, R. (2021). Nintendo Wii Balance Board Therapy for Postural Control in Children with Cerebral Palsy: A Systematic Review and Meta-analysis*. Developmental Medicine & Child Neurology*, 63(11), 1262-1275.

Na, L. ve Weihua, H. (2012, July). *Virtual Reality Applications in Simulated Course for Tour Guides.* In 2012 7th International Conference on Computer Science & Education (ICCSE) (pp. 1672-1674). IEEE.

Öztürk, Y. (2020). Aşırı Turizm, Turizm Karşıtlığı ve Turizmde Sürdürülebilirlik Üzerine Bir Değerlendirme. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 8(Special Issue 4), 112-124.

Pallavicini, F. ve Bouchard, S. (2019). *Editorial: Assessing the Therapeutic Uses and Effectiveness of Virtual Reality, Augmented Reality and Video Games for Emotion Regulation and Stress Management*. Frontiers in Psychology, 10(December), 1–3. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.02763.

Patil, O., Yao, H. ve Lok, B. (2019). *Impact of Gamified Interaction with Virtual Nature on Sustained Attention and Self-Reported Restoration — A Pilot Study*. 25th ACM Symposium on Virtual Reality Software and Technology, 4–6. https://doi.org/10.1145/3359996.3364708

Puig, A., Rodríguez, I., Arcos, J. L., Rodríguez-Aguilar, J. A., Cebrián, S., Bogdanovych, A., ... ve Piqué, R. (2020). Lessons Learned from Supplementing Archaeological Museum Exhibitions with Virtual Reality*. Virtual Reality,* 24(2), 343-358.

Putnam, C., Cheng, J. ve Seymour, G. (2014). *Therapist* Perspectives: Wii Active Videogames Use in Inpatient Settings with People Who Have Had a Brain Injury. *Games for Health Journal*, 3(6), 366-370.

Qi, W., Taylor, R. M., Healey, C. G. ve Martens, J. B. (2006). *A Comparison of Immersive HMD, Fish Tank VR and Fish Tank with Haptics Displays for Volume Visualization.* In Proceedings of the 3rd Symposium on Applied Perception in Graphics and Visualization (pp. 51-58).

Rainoldi, M., Driescher, V., Lisnevska, A., Zvereva, D., Stavinska, A., Relota, J. ve Egger, R. (2018). *Virtual Reality: An Innovative Tool in Destinations' Marketing. The Gaze. Journal of Tourism and Hospitality*, 9(1), 53-68.

Reese, G., Kohler, E. ve Menzel, C. (2021). *Restore or* Get Restored: The Effect of Control on Stress Reduction and Restoration in Virtual Nature Settings. *Sustainability*, 13(4), 1995.

Reznek, M., Harter, P. ve Krummel, T. (2002). Virtual Reality and Simulation: Training The Future Emergency Physician. *Academic Emergency Medicine*, 9(1), 78-87.

Ritz, L. T. ve Buss, A. R. (2016). A Framework for Aligning Instructional Design Strategies with Affordances of Cave Immersive Virtual Reality Systems. *TechTrend*s, 60, 549-556.

Roche, K., Liu, S. ve Siegel, S. (2019). The Effects of Virtual Reality on Mental Wellness*:* A. *Ment Health*, 14, 811-818.

Rossi, S., Viola, I., Toni, L. ve Cesar, P. (2023). *Extending 3-DoF Metrics to Model User Behaviour Similarity in 6-Dof İmmersive Applications*. In Proceedings of the 14th Conference on ACM Multimedia Systems (pp. 39-50).

Selmanovic, E., Rizvic, S., Harvey, C., Boskovic, D., Hulusic, V., Chahin, M. ve Sljivo, S. (2018). *VR Video Storytelling for Intangible Cultural Heritage Preservation*. In: The 16th Eurographics Workshop on Graphics and Cultural Heritage (EG GCH) 2018, 12 - 15 November 2018, Vienna, Austria.

Serrano, B., Baños, R. M. ve Botella, C. (2016). Virtual Reality and Stimulation of Touch and Smell for Inducing Relaxation: A Randomized Controlled Trial. *Computers in Human Behavior*, 55, 1-8.

Skublewska-Paszkowska, M., Milosz, M., Powroznik, P. ve Lukasik, E. (2022). *3D* Technologies for Intangible Cultural Heritage Preservation—Literature Review for Selected Database*s. Heritage Science*, 10(1), 3.

Sonuç, N. (2014). Sürdürülebilir Turizm Kavramsal Yaklaşım. In M. Kozak (Ed.), *Sürdürülebilir Turizm: Kavramlar, Uygulamalar* (s. 13-28). Detay Yayıncılık.

Sutherland, I. E. (1968). *A Head-Mounted Three Dimensional Display.* In Proceedings of the December 9-11, 1968, Fall Joint Computer Conference, part I (pp. 757-764).

Tang, Y. M. ve Ho, H. L. (2020). *3D Modeling and Computer Graphics in Virtual Reality*. In *Mixed Reality and Three-Dimensional Computer Graphics*. IntechOpen.

Tsekleves, E., Warland, A., Kilbride, C., Paraskevopoulos, I. ve Skordoulis, D. (2014). The Use of the Nintendo Wii in Motor Rehabilitation for Virtual Reality Interventions: a Literature Review. *Virtual, Augmented Reality and Serious Games for Healthcare* 1, 321-344.

Tussyadiah, I. P., Wang, D. ve Jia, C. (2017). Virtual Reality And Attitudes Toward Tourism Destinations. In *Information and Communication Technologies in Tourism*: Proceedings of the International Conference in Rome, Italy, January 24-26, 2017 (pp. 229-239). Springer International Publishing.

Türkmen, H., Zengin, M. ve Kahraman, Z. (2018). Müze Uzmanlarının Müzelerin Eğitimdeki Rolü Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi Eğitim Dergisi*, 3(2), 30-44.

Ulrich, R. S. (1984). *View* Through a Window May Influence Recovery from Surgery. *Science*, 224(4647), 420-421.

Ulrich, R. S. (1983). Aesthetic and Affective Response to Natural Environment. In *Behavior and the Natural Environment* (s. 85-125). Springer, Boston, MA.

Wei, R., Zhou, S., He, R. ve Huang, K. (2024). Communicating Environment Protection from Plastic Waste Via VR: Effects of Realism and Spatial Presence on Risk Perception. *Telematics and Informatics Reports*, 13, 100121.

Xing, Y., Xiao, Y. ve Luo, Y. (2024). Integrating Restoration and Interactive Exploration to Enhance Cultural Heritage Through VR Storytelling. *Scientific Reports,* 14(1), 21194.

Yu, C. P., Lee, H. Y., Lu, W. H., Huang, Y. C., ve Browning, M. H. (2020). Restorative Effects of Virtual Natural Settings on Middle-Aged and Elderly Adults. *Urban Forestry and Urban Greening*, 56, 126863.

Zone, R. (2005). *3-D filmmakers: Conversations with creators of stereoscopic motion pictures* (No. 119). Scarecrow Press.

İnternet Kaynakça

Augmentedspace (2024). 1968: First Google Glass-like device by Ivan Sutherland. https://augmentedspaceblog.wordpress.com/2015/01/06/1968-first-google-glass-like-by-ivan-sutherland/ (E. T.:10 Ekim 2024).

Aydın, İ. (2021). Rekreasyon Terapisi, İçinde, Kozak, N. (Editör), *Online Türkiye Turizm Ansiklopedisi*, https://turkiyeturizmansiklopedisi.com/rekreasyon-terapisi (E. T.:02.10.2024).

Chei (2024). Starcave. https://chei.ucsd.edu/starcave/ (E. T.:27 Ekim 2024).

Insata360 (2024). Insta 360 Pro2. https://www.insta360.com/product/insta360-pro2/#pro2_specs (E. T.:27 Ekim 2024).

Fimora (2024). A Brief History of Virtual Reality. https://filmora.wondershare.com/virtual-reality/history-of-vr.html. (E. T.:10 Ekim 2024).

Hackhman, M. (2024). Microsoft Abandons HoloLens 2 in a Final Break From Mixed Reality. https://www.pcworld.com/article/2474903/report-microsoft-has-killed-the-hololens-2.html. (E. T.:10 Ekim 2024).

HistoryofInformation (2024). The Sensorama: One of the First Functioning Efforts in Virtual Reality. https://www.historyofinformation.com/detail.php?id=2785 (E. T.:10 Ekim 2024).

Meta (2024). What is the metaverse?. https://about.meta.com/what-is-the-metaverse/ (E. T.:13 Ekim 2024).

Microsoft (2024a). Karma Gerçeklik Nedir? https://learn.microsoft.com/tr-tr/windows/mixed-reality/discover/mixed-reality (E. T.:11 Ekim 2024).

Microsoft (2024b). Metaverse. https://appsource.microsoft.com/en-us/product/web-apps/mlaitechnologies1655797779887.banking_metaverse?tab=overview (E. T.:11 Ekim 2024).

MTR (2018). NASA is Using HoloLens AR Headsets to Build İts New Spacecraft Faster. https://www.technologyreview.com/2018/10/09/103962/nasa-is-using-hololens-ar-headsets-to-build-its-new-spacecraft-faster/. (E. T.:10 Ekim 2024).

Meta (2024). Five Years of VR: A Look at the Greatest Moments from Oculus Rift to Quest 2. https://www.meta.com/blog/quest/five-years-of-vr-a-look-at-the-greatest-moments-from-oculus-rift-to-quest-2/

Omanovic, D. & Biogradlija, L. (2023). Bosna Hersek'te 457. Geleneksel Mostar Köprüsü Atlayışları yapıldı. Anadolu Ajansı. (E. T.:9 Ekim 2024).

Sandbox VR (2024a). Full-body VR with Frenemies. https://sandboxvr.com/lasvegas/ (E. T.:13 Eylül 2024).

Sandbox VR (2024b). Virtual Reality With Friends. https://sandboxvr.com/about-us. (E. T.:13 Eylül 2024).

Sandbox VR (2024c). Squıd Game Virtuals. https://sandboxvr.com/lasvegas/experience/squidgame (E. T.:13 Eylül 2024).

Sandbox VR (2024d). Booking Summary. https://sandboxvr.com/atlanta/booking/confirmation (E. T.:13 Eylül 2024).

Spark (2024). Destination Marketing VR: Revolutionising Travel Promotion. (E. T.:2 Ekim 2024).

UNTWO (2024). Glossary of Tourism Terms . UN Tourism. https://www.unwto.org/glossary-tourism-terms (E. T.:12 Eylül 2024).

View-Master (2024). Welcome to the View-Master Database. https://viewmasterinfo.com/ (E. T.:10 Ekim 2024).

VRS (2024). History of Virtual Reality. https://www.vrs.org.uk/virtual-reality/history.html . (E. T.:10 Ekim 2024).

VR-compare (2024). HTC. https://vr-compare.com/headset/htcvive (E. T.:10 Ekim 2024).

Wikimedia (2024). Virtual reality headset and wired gloves, Ames Research Center. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Virtual_reality_headset_and_wired_gloves,_Ames_Research_Center.jpg (E. T.:10 Ekim 2024).

KAYNAKÇA

Ahebwa, W. M., Van der Duim, V. R., ve Sandbrook, C. G. (2012). Private-Community Partnerships: Investigating A New Approach to Conservation and Development in Uganda. *Conservation and Society, 10*(4), 305.

Amoamo, M. ve Thompson, A. (2010). (re)Imaging Maori Tourism: Representation and Cultural Hybridity in Postcolonial New Zealand. *Tourist Studies, 10*(1), 35–55.

Ashley, C., Haysom, G. ve Spenceley, A. (2008). The Development Impacts of Tourism Supply Chains: Increasing Impact on Poverty and Decreasing Our Ignorance. In A. Spenceley (Ed.) Responsible Tourism: Critical Issues for Conservation and Development. London: Earthscan. 129–156.

Bacharach, S. B., Bamberger, P. A. ve Vashdi, D. (2005). Diversity and Homophily at Work: Supportive Relations Among White and African-American Peers. *Academy of Management Journal, 48*(4), 619–644.

Baird, T. D., Chaffin, B. C. ve Wrathall, D. J. (2017). A Disturbance Innovation Hypothesi S: Perspectives from Human and Physical Geography. *The Geographical Journal, 183*(2), 201–208. doi:10.1111/ geoj.12206

Biggs, D. M. (2017) I Want a Job as a Consultant: Skills and Behaviours Needed to Work as a Consultant Occupational Psychologist?, *OP Matters, 34*, 20-22.

Bilimoria, D., Joy, S. ve Liang, X. (2008), Breaking Barriers and Creating Inclusiveness: Lessons of Organizational Transformation to Advance Women Faculty in Academic Science and Engineering. *Human Resource Management, 47* (3), 423-441.

Bowl, K. (2001, July). Diversity Means Good Business, Survey Says. *HR News, 46*, (12).

Brewer, M. B. (1991). The Social Self: On Being the Same and Different at the Same Time. *Personality and Social Psychology Bulletin, 17*(5), 475–482.

Butler, G. ve Rogerson, C. M. (2016). Inclusive Local Tourism Development in South Africa: Evidence from Dullstroom. *Local Economy, 31*(1–2), 264–281.

Byeong Yong, K. (2006). Managing Workforce Diversity: Developing A Learning Organization. *Journal of Human Resources in Hospitality & Tourism, 5*(2), 69–90.

Campbell (2006). Changing a Cultural Icon: The Academic Library as a Virtual Destination. *Educause Review*.

Coldwell, W. (2016, 27th June). Floating Hotel To Open In London As Part Of Social Enterprise Project. The Guardian. 20 June 2016. Retrieved from https://www.theguardian.com/travel/2016/jun/27/floating-hotel-to-open-london-social-enterprise-project

Collins, P. H. (1986). Learning from the Outsider Within: The Sociological Significance Of Black Feminist Thought. *Social Problems, 33*, S14– S32.

Cooke, F.L. ve Saini, D.S. (2010). Diversity Management in India: A Study of Organizations in Different Ownership Forms and Industrial Sectors, *Human Resources Mana*gement, 49 (3), 477-500.

Cox, T., Jr. (1991). The Multicultural Organization. *The Executive, 5*(2), 34–47.

Cox, T., Jr. (1997). *Linkages between managing diversity and organizational performance*. In T. Cox, Jr., & R. L. Beale (Eds.), Developing competency to manage diversity: Readings, cases & activities (ss. 35–43). San Francisco, CA: Berrett-Koehler Publishers.

Cui, J., Jo, H., Na, H. ve Velasquez, M. G. (2015). Workforce Diversity and Religiosity. *Journal of Business Ethics, 128*(4), 743–767.

Daniels, C. (2001). Too Diverse for Our Own Good. *Fortune, 144*(1), 116.

Dawson, M., Neal, J. A. ve Madera, J. M. (2011). Preparing Hospitality and Tourism Students to Lead a Diverse Workforce. *Journal of Teaching in Travel & Tourism, 11*(2), 195–210.

Deloitte. (2022). Türkiye'de Çalışma Hayatında Çeşitlilik ve Kapsayıcılık Raporu. Erişim: https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/tr/Documents/human-capital/turkiye-de-calisma-hayatinda-cesitlilik-ve-kapsayicilik-raporu.pdf

Doherty, L. (2004). Work-Life Balance Initiatives: Implications for Women. *Employee Relations, 26* (4), 433–452.

Eagly, A. H. (2016). When Passionate Advocates Meet Research on Diversity, Does The Honest Broker Stand a Chance? *Journal of Social Issues, 72*, 199–222.

Edelman, L. B., Fuller, S. R. ve Mara-Drita, I. (2001). Diversity Rhetoric and the Managerialization of Law. *American journal of sociology*, *106*(6), 1589-1641.

Edensor, T. (2015). The Gloomy City: Rethinking the Relationship Between Light and Dark. *Urban Studies, 24*, 422–438.

Farndale, E., Biron, M., Briscoe, D. R. ve Raghuram, S. (2015). A Global Perspective on Diversity and Inclusion in Work Organizations. *The International Journal of Human Resource Management, 26* (6), 677–687.

Frink, D. D., Robinson, R. K., Reithel, B., Arthur, M. M., Ammeter, A.P., Ferris, G. R. … ve Morrisette, H. S. (2003). Gender Demography and Organizational Performance: A Two-Study Investigation with Convergence. *Group and Organization Management, 28*, 127–147.

Furunes, T., ve Mykletun, R. J. (2007). Why Diversity Management Fails: Metaphor Analyses Unveil Manager Attitudes. *International Journal of Hospitality Management, 26*(4), 974–990.

Gonzalez, J.A. ve DeNisi, A.S. (2009) Cross-Level Effects of Demography and Diversity Climate on Organizational Attachment and Firm Effectiveness. *Journal of Organizational Behavior, 30*, 21-40. https://doi.org/10.1002/job.498

Gröschl, S. ve Arcot, S. (2014). Female Hospitality Executives And Their Effects on Firm Performance. *Tourism & Hospitality Research, 14*(3), 143–151.

Gröschl, S. (2007). An Exploration Of HR Policies and Practices Affecting The Integration of Persons with Disabilities In the Hotel Industry in Major Canadian Tourism Destinations. *International Journal of Hospitality Management, 26*(3), 666–686.

Gröschl, S. ve Doherty, L. (1999). Diversity Management In Practice. *International Journal of Contemporary Hospitality Management, 11*(6), 262–268.

Hays-Thomas, R. (2004). *Why now? The contemporary focus on managing diversity*. In M. S. Stockdale & F. J. Crosby (Eds.), The psychology and management of workplace diversity (ss. 3–30). Malden, MA: Blackwell.

Herring, C. (2009). Does Diversity Pay? Race, Gender, and the Business Case for Diversity. *American Sociological Review, 74*, 208–224.

Higgins-Desbiolles, F. (2003). Reconciliation Tourism: Tourism Healing Divided Societies! *Tourism Recreation Research, 28*(3), 35–44. doi:10.1080/02508281.2003.11081415

Holvino, E., Ferdman, B.M. ve Merrill-Sands, D. (2004), *Creating and sustaining diversity and inclusion in organizations: strategies and approaches,* in Stockdale, M.S. and Crosby, F.J. (Eds), The Psychology and Management of Workplace Diversity, Blackwell, Malden, MA, ss. 245-276.

Homan, A.C., Hollenbeck, J.R., Humphrey, S.E., van Knippenberg, D., Ilgen, D.R. ve Van Kleef, G.A. (2008). Facing Differences with an Open Mind: Openness to Experience, Salience of Intragroup Differences, And Performance Of Diverse Work Groups. *Academy of Management Journal, 51*(1), 1204-1222

Hughes, E. ve Scheyvens, R. (2016). Corporate Social Responsibility in Tourism Post-2015: A Development First Approach. *Tourism Geographies, 18*(5), 469–482.

Iverson, K. (2000). Managing for Effective Workforce Diversity: Identifying Issues That are of Concern to Employees. *The Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly, 41*(2), 31–38.

Jackson, S. E. ve Joshi, A. (2011). *Work Team Diversity*. In: Zedeck S (ed.) APA Handbook of Industrial and Organizational Psychology, Vol. 1. Washington, DC: American Psychological Association Press, 651–686.

Joshi, A. ve Roh, H. (2009), The Role Of Context in Work Team Diversity: A Meta-Analytic Review. *Academy of Management Journal, 52* (3), 599-627.

Kalargyrou, V. ve Costen, W. (2017). Diversity Management Research in Hospitality and Tourism: Past, Present and Future. *International Journal of Contemporary Hospitality Management, 29*(1), 68–114.

Kalargyrou, V. ve Volis, A. A. (2014). Disability Inclusion Initiatives in the Hospitality Industry: An Exploratory Study of Industry Leaders. *Journal of Human Resources in Hospitality & Tourism, 13* (4), 430–454.

Kandola, R. ve Fullerton,J.(1994) Diversity: More Than Just an Empty Slogan? *Personnel Management*, November, 46-50.

Kelly, E. ve Dobbin, F. (1998). How Affirmative Action Became Diversity Management. *The American Behavioral Scientist, 41*(7),960–984.

Kim, B. Y. (2006). Managing Workforce Diversity: Developing A Learning Organization. *Journal of Human Resources in Hospitality & Tourism, 5*(2), 69–90.

Kitchin, R. ve Dodge, M. (2007). Rethinking Maps. *Progress in Human Geography, 31*(3), 331–344.

Kochan, T., Bezrukova, K., Ely, R., Jackson, S., Joshi, A., Jehn, K. ve Thomas, D. (2003). The Effects of Diversity on Business Performance: Report of The Diversity Research Network. *Human Resource Management, 42*, 3–21.

Konrad, A. M. ve Linnehan, F. (1995). Formalized HRM Structures: Coordinating Equal Employment Opportunity or Concealing Organizational Practices? *Academy of Management Journal, 38* (3), 787–820.

Kreitz, P.A. (2008), Best Practices For Managing Organizational Diversity. *The Journal of Academic Librarianship, 34* (2), 101-120.

Kulik, C. T. ve Roberson, L. (2008). Common Goals and Golden Opportunities: Evaluations of Diversity Education in Academic and Organizational Settings. *Academy of Management Learning & Education, 7*(3), 309–331.

Litvin, D. R. (1997). The Discourse of Diversity: From Biology to Management. *Organization*, *4*(2), 187-209. https://doi.org/10.1177/135050849742003

Litvin, D. R. (2006). *Diversity: Making space for a better case*. In A. M. Konrad, P. Prasad, & J. K. Pringle (Eds.), Handbook of workplace diversity (ss. 15–94). Thousand Oaks, CA: Sage.

Lu, C. M., Chen, S. J., Huang, P. C. ve Chien, J. C. (2015). Effect of Diversity on Human Resource Management and Organizational Performance. *Journal of Business Research, 68*(4), 857–861.

Lorbiecki, A. (2001). Changing Views on Diversity Management the Rise of the Learning Perspective and the Need to Recognize Social and Political Contradictions. *Management Learning, 32*(3), 345–361.

MacCannell, D. (1992). *Empty Meeting Grounds*. London: Routledge.

Madera, J. M. (2013). Best Practices in Diversity Management in Customer Service Organizations: An Investigation of Top Companies Cited by Diversity Inc. *Cornell Hospitality Quarterly, 54*(2), 124–135.

Madera, J. M., Dawson, M. ve Guchait, P. (2016). Psychological Diversity Climate: Justice, Racioethnic Minority Status and Job Satisfaction. *International Journal of Contemporary Hospitality Management, 28*(11), 2514–2532.

Manoharan, A., Gross, M. J. ve Sardeshmukh, S. R. (2014). Identity-Conscious vs Identity-Blind: Hotel Managers' Use of Formal and Informal Diversity Management Practices. *International Journal of Hospitality Management, 41*, 1–9.

Manoharan, A. ve Singal, M. (2017). A Systematic Literature Review of Research on Diversity and Diversity Management in the Hospitality Literature. *International Journal of Hospitality Management, 66*, 77–91.

Mawdsley, E. (2009). Development Update: Domestic Tourism. Geography Review, 22(3), 32–33.

Miller, F.A. ve Katz, J. H. (2002). *The Inclusion Breakthrough: Unleashing The Real Power Of Diversity*. San Francisco, CA: Berrett-Koehler.

Mitchell, R., Boyle, B., Parker, V., Giles, M., Chiang, V. ve Joyce, P. (2015). Managing Inclusiveness And Diversity in Teams: How Leader Inclusiveness Affects Performance Through Status and Team Identity. *Human Resource Management, 54*(2), 217–239.

Mor Barak, M.E. (2000), Beyond Affirmative Action: Toward a Model of Diversity and Organizational Inclusion. *Administration in Social Work, 23* (3-4), 47-68.

Morgan, N., Pritchard, A. ve Sedgley, D. (2015). Social Tourism and Well-Being in Later Life. *Annals of Tourism Research, 52*, 1–15. doi:10.1016/j.annals.2015.02.015

Ortlieb, R. ve Sieben, B. (2014). The Making of İnclusion as Structuration: Empirical Evidence of a Multinational Company. *Equality, Diversity and Inclusion: An International Journal,* 33(2), 235-248. http://dx.doi.org/10.1108/EDI-06-2012-0052

Oswick, C. ve Noon, M. (2014). Discourses of Diversity, Equality and Inclusion: Trenchant Formulations or Transient Fashions? *British Journal of Management, 25*(1), 23- 39.

Pingeot, L. (2014). *Corporate Influence in The Post-2015 Process* (Working Paper). Aachen, Berlin, Bonn: Misereor, Brot fur die Welt, Global Policy Forum. Retrieved from http://www19.iadb.org/intal/ intalcdi/PE/2014/13575.pdf

Reynolds, D., Rahman, I. ve Bradetich, S. (2014). Hotel Managers' Perceptions of the Value of Diversity Training: An Empirical Investigation. *International Journal of Contemporary Hospitality Management, 26*(3), 426–446.

Roberson, Q.M. (2006), Disentangling The Meanings of Diversity and Inclusion in Organizations. *Group Organization Management, 31* (2), 212-236.

Ross, R. ve Schneider, R., (1992) *From Equality to Diversity: A business case for equal opportunities*. Longman group, London.

Sabharwal, M. (2014). Is Diversity Management Sufficient? Organizational Inclusion to Further Performance. *Public Personnel Management, 43*(2), 197–217.

Scheyvens, R. (2011). Tourism and Poverty. New York, NY: Routledge

Scheyvens, R. (2007). Poor Cousins No More Valuing The Development Potential of Domestic and Diaspora Tourism. *Progress in Development Studies, 7*(4), 307–325.

Seiver, B. ve Matthews, A. (2016). Beyond Whiteness: A Comparative Analysis of Representations of Aboriginality in Tourism Destination Images in New South Wales, Australia. *Journal of Sustainable Tourism, 24*(8–9), 1298–1314. doi:10.1080/09669582.2016.1182537

Shore, L. M., Randel, A. E., Chung, B. G., Dean, M. A., Ehrhart, K. H. ve Singh, G. (2011). Inclusion and Diversity in Work Groups: A Review and Model for Future Research. *Journal of Management, 37*, 1262–1289.

Singal, M. (2014). The Business Case For Diversity Management in the Hospitality Industry. *International Journal of Hospitality Management, 40*, 10–19

Singal, M. (2015). How is the Hospitality and Tourism Industry Different? An Empirical Test of Some Structural Characteristics. *International Journal of Hospitality Management, 47*, 116–119.

Telfer, D. J. ve Wall, G. (2000). Strengthening Backward Economic Linkages: Local Food Purchasing By Three Indonesian Hotels. *Tourism Geographies, 2*(4), 421–447. doi:10.1080/146166800750035521

Timur, S. ve Timur, A. T. (2015). Employee Ownership and Sustainable Development in Tourism: A Case in North Cyprus. *Sustainable Development, 24* (2), 89–100.

Thomas R. R. (1990). From Affirmative Action to Affirming Diversity. *Harvard Business Review 68*(2), 107–117.

Thomas, D. A. ve Ely, R. D. (1996) Making Differences Matter: A New Paradigm for Managing Diversity. *Harvard Business Review*, Sept.-Oct.: 79-90.

Torres, R. (2002). Toward a Better Understanding of Tourism and Agriculture Linkages in the Yucatan: Tourist Food Consumption and Preferences. *Tourism Geographies, 4*(3), 282–306. doi:10.1080/14616680210147436

Walmsley, A. (2012). Decent Work and Tourism Wages: An International Comparison. *Progress in responsible tourism, 2*(1), 90–99.

Wrench, J. (2005). Diversity Management Can Be Bad for You. *Race & Class, 46*(3), 73–84.

KAYNAKÇA

Acar, N. (2016). *Çevre Dostu Rekreasyon İşletmeleri.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Akman, A. ve Özer, M. (2021). Rekreasyon İşletmelerinde Performans Değerlendirme Yöntemleri ve İyileştirme Stratejileri. *İşletme ve Yönetim Araştırmaları Dergisi.* 9(2), 105-122.

Amin, S. ve Govindarajan, K. (2018). AI-Powered Safety and Security in Recreational Facilities. *International Journal of Hospitality Management.* 75, 45-52.

Aras, Ö. F. (2017). *Finansal Yönetim: KOBİ'ler İçin Stratejik Yaklaşımlar.* Ankara: Nobel Yayıncılık.

Arslan, L. (2018). *Girişimcilik ve İnovasyon Yönetimi.* İkincilik Yayınları.

Aydın, H. (2021). *Rekreasyon Yönetiminde Yapay Zekâ ve Teknoloji*. ABC Yayıncılık.

Aydın, M. (2020). *Yapay Zeka ve Makine Öğrenimi.* İstanbul: Papatya Yayıncılık.

Baker, R. S. ve Smith, L. (2019). The Impact of Artificial Intelligence on Learning Outcomes: A Study of Personalized Learning Platforms. *Educational Technology Research and Development.* 67(4), 71-88.

Bitner, M. J. (1990). Evaluating Service Encounters: The Effects of Physical Surroundings and Employee Responses. *Journal of Marketing.* 54(2), 69-82.

Bitner, M. J. (1992). Servicescapes: The Impact of Physical Surroundings on Customers and Employees. *Journal of Marketing.* 56(2), 57-71.

Bohr, A. ve Memarzadeh, K. (2021). *Artificial Intelligence and the Future of Healthcare.* Academic Press.

Bolton, R. N., Gustafsson, A., McColl-Kennedy, J. R., Sirianni, N. J. ve Tse, D. K. (2014). Small Details That Make Big Differences: A Radical Approach to Customer Experience. *Journal of Service Research.* 17(2), 66-82.

Braun, V. ve Clarke, V. (2006). Using Thematic Analysis in Psychology. *Qualitative Research in Psychology.* 3(2), 77-101.

Buhalis, D. ve Law, R. (2008). Progress in Information Technology and Tourism Management: 20 Years on and 10 Years After the Internet—The State of eTourism Research. *Tourism Management.* 29(4), 609-623.

Çelik, E. (2023). *Yapay Zekâ Teknolojilerinin İşletme Verimliliğine Etkisi*. DEF Yayınları.

Çelik, N. ve Aslan, Y. (2020). Rekreasyon İşletmelerinde Finansal Yönetim: Bütçeleme Ve Karar Alma Süreçleri. *Maliye Dergisi.* 15(3), 75-90.

Çelik, S. (2019). *Dijital Pazarlama ve Yapay Zeka.* Ankara: Detay Yayıncılık.

Çetin, M. (2018). *Turizm Ekonomisi ve Rekreasyon Yönetimi.* Antalya: Akdeniz Üniversitesi Yayınları.

Demir, E. (2018). *Eğitimde Yapay Zeka Uygulamaları.* İzmir: Eğitim Kitabevi.

Demirci, A. (2018). *Rekreasyon Yönetimi: Teori ve Uygulamalar.* İstanbul: Beta Yayınları.

Demirtaş, B. ve Kural, C. (2018). Rekreasyon Tesislerinde Müşteri Deneyiminin Yönetimi ve İşletme Performansına Etkisi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.* 18(1), 130-150.

Drucker, P. F. (1954). *The Practice of Management.* Harper & Row.

Elo, S. ve Kyngäs, H. (2008). The Qualitative Content Analysis Process. *Journal of Advanced Nursing,* 62(1), 107-115. doi.org/10.1111/j.1365-2648.2007.04569.x.

Erdoğan, B. (2019). *Doğa Turizmi ve Rekreasyon Yönetimi.* İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları.

Eren, S. (2021). *Veri Güvenliği ve Yapay Zekâ: Riskler ve Çözümler*. GHI Yayıncılık.

Esteva, A., Kuprel, B., Novoa, R. A., Ko, J., Swetter, S. M., Blau, H. M. ve Thrun, S. (2017). Dermatologist-level Classification of Skin Cancer with Deep Neural Networks. *Nature.* 542(7639), 115-118.

Gilmore, J. H. ve Pine, B. J. (2002). Customer Experience Places: The New Offering Frontier. *Strategy & Leadership.* 30(4), 87-94.

Gnoth, J. (1997). Tourism Motivation and Expectation Formation. *Annals of Tourism Research*. 24(2), 283-304.

Gümüş, Y. (2020). *Yerel Ekonomilerde Turizm ve Rekreasyonun Rolü.* Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Yayınları.

Güneş, O. (2020). *Sanayi 4.0 ve Yapay Zeka.* Bursa: Dora Yayınları.

Gürer, M. (2021). *Rekreasyon İşletmeleri ve Yönetimi.* Ankara: Gazi Kitabevi.

Homburg, C., Jozić, D. ve Kuehnl, C. (2017). Customer Experience Management: Toward Implementing an Evolving Marketing Concept. *Journal of the Academy of Marketing Science.* 45(3), 53-68.

Ivanov, S. ve Webster, C. (2019). Chatbots in Hospitality and Tourism: A Literature Review. *Tourism Management Perspectives,* 30, 69-78.

Jones, T. O. ve Sasser, W. E. (1995). Why Satisfied Customers Defect. *Harvard Business Review. 73*(6), 88-99.

Kara, A. (2017). *Finansal Hizmetlerde Yapay Zeka.* İstanbul: Beta Yayınları.

Kara, M. (2022). *Rekreasyon İşletmelerinde Yapay Zekâ Uygulamaları.* JKL Yayıncılık.

Kaya, A. (2017). *Rekreasyon Alanları ve Sosyal Etkileşim.* İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayınları.

Kaya, A. (2019). İnsan Kaynakları Yönetiminin Rekreasyon İşletmelerinde Etkinliği ve Karşılaşılan Zorluklar. *İşletme Araştırmaları Dergisi.* 7(4), 85-100.

Kaya, Z. ve Demir, T. (2022). *Müşteri Deneyimi ve Yapay Zekâ*. MNO Yayıncılık.

Koçak, O. (2019). *Turizm ve Rekreasyon İşletmeciliği.* İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları.

Krippendorff, K. (2004). *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology.* Sage Publications.

Lemon, K. N. ve Verhoef, P. C. (2016). Understanding Customer Experience Throughout the Customer Journey. *Journal of Marketing.* 80(6), 69-96.

Lincoln, Y. S. ve Guba, E. G. (1985). *Naturalistic Iınquiry.* Sage Publications.

Mendes, A., Barbosa, G. ve Silva, P. (2019). Smart Management of Recreational Spaces Using AI. *Journal of Sustainable Tourism.* 27(3), 85-95.

Merriam, S. B. (1998). *Qualitative Research and Case Study Applications in Education.* Jossey-Bass Publishers.

Meyer, C. ve Schwager, A. (2007). Understanding Customer Experience. *Harvard Business Review.* 85(2), 116-126.

Moro, S., Rita, P. ve Vala, B. (2020). Sentiment Analysis in Recreation Businesses. *Journal of Business Research.* 109, 100-110.

Neuman, W. L. (2014). *Social Research Methods: Qualitative and Quantitative Approaches.* Pearson Education.

Niemelä, T. (2020). Robotics and AI in Leisure and Recreation. *Journal of Hospitality and Leisure Marketing.* 29(2), 61-75.

Oliver, R. L. (1997). *Satisfaction: A Behavioral Perspective on The Consumer.* McGraw-Hill.

Örücü, A. (2019). *Yönetim ve Organizasyon.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Öztürk, H. (2021). *Yapay Zeka: Teoriden Uygulamaya.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Öztürk, N. (2023). *Yapay Zekâ ile Müşteri Deneyimi: Uygulamalar ve Sonuçlar*. PQR Yayıncılık.

Parasuraman, A., Zeithaml, V. A. ve Berry, L. L. (1991). Understanding Customer Expectations of Service. *Sloan Management Review.* 32(3), 39-48.

Pine, B. J. ve Gilmore, J. H. (1999). *The Experience Economy: Work is Theatre & Every Business A Stage.* Harvard Business Press.

Rawson, A., Duncan, E. ve Jones, C. (2013). The Truth About Customer Experience. *Harvard Business Review.* 91(9), 44-53.

Robbins, S. P. ve Coulter, M. (2012). *Management.* Pearson.

Silverman, D. (2015). *Interpreting qualitative data.* Sage Publications.

Smith, S. (2017). Customer Experience: A Journey, Not a Destination. *International Journal of Market Research.* 59(1), 31-39.

Srinivasan, R., Li, F. ve Harikumar, A. (2017). Predictive Maintenance and AI: General Electric's Success Story. *International Journal of Advanced Manufacturing Technology*. 92(1), 55-66.

Şahin, A. (2023). *Teknoloji ve İşletme Yönetimi: Yapay Zekâ Çağı*. STU Yayıncılık.

Şahin, R. (2020). *Rekreasyon ve Toplum: Sosyal Bilimler Perspektifi.* Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.

Tanyeri, A. N. (2008). *Organizasyonel Davranış ve Yönetim.* Ankara: Elips Kitap.

Tekin, B. (2023). *Rekreasyon İşletmelerinde Veri Güvenliği ve Yapay Zekâ*. VWX Yayıncılık.

Wang, Y. ve He, X. (2020). Personalized Services in Recreation Through Artificial Intelligence. *Journal of Hospitality and Tourism Technology.* 11(1), 50-65.

Weiermair, K. (2000). Tourist's Perceptions Towards and Satisfaction with Service Quality in the Cross-Cultural Service Encounter: Implications for Hospitality and Tourism Management. *Managing Service Quality: An International Journal.* 10(6), 397-409.

Weinstein, B. (2018). AI in Finance: The Rise of JPMorgan's COiN Platform. *Journal of Financial Services Research.* 54(2), 39-47.

Yalçın, A. M. (2015). *İnsan Kaynakları Yönetimi: Teori ve Uygulama.* İstanbul: Papatya Yayıncılık.

Yeoman, I. (2018). Dynamic Pricing and Revenue Management in Tourism. *Journal of Revenue and Pricing Management*. 17(2), 83-94.

Yıldırım, R. (2022). *Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerde Yapay Zekâ Uygulamaları*. YZ Yayıncılık.

Yıldız, E. (2020). *Sosyal Rekreasyon ve Toplum.* Bursa: Uludağ Üniversitesi Yayınları.

Yıldız, M. (2017). Rekreasyon İşletmelerinde Teknoloji Kullanımı ve Etkileri. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi.* 33(2), 110-125.

Yılmaz, E. (2021). *Yapay Zekâ ve Dijital Dönüşüm: Rekreasyon Sektöründe Yenilikler*. İstanbul: ABC Yayıncılık.

Yılmaz, E. (2023). *Yapay Zekânın Geleceği: Rekreasyon Sektörüne Etkileri*. DEF Yayınları.

Yılmaz, T. (2019). *Sağlıkta Yapay Zeka ve Geleceğin Tıbbı.* İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.

Zeithaml, V. A., Berry, L. L. ve Parasuraman, A. (1996). The Behavioral Consequences of Service Quality. *Journal of Marketing.* 60(2), 31-46.

Zeithaml, V. A., Parasuraman, A. ve Berry, L. L. (2002). Service Quality Delivery Through Web Sites: A Critical Review of Extant Knowledge. *Journal of the Academy of Marketing Science.* 30(4), 362-375.

Editör: Doç. Dr. Şöhret Aktepe Dal

Tekstil ve Moda Tasarımı

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM yayınevi

TEKSTİL VE MODA TASARIMI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Doç. Dr. Şöhret Aktepe Dal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-84-7
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

TEKSTİL VE MODA TASARIMI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Doç. Dr. Şöhret Aktepe Dal
VI+72 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-84-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aktepe Dal, Ş. (2009). Günümüz Tekstil Desenlerinde Klasik Osmanlı Saray Kumaşlarının Etkisi, 16. y.y. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Mimar Sinan Üniversitesi.

Aktepe, M. F. (2020). Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Türk Devlet Politikalarının Tekstil ve Modaya Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Haliç Üniversitesi.

Atasoy, N. (2001). *İpek Osmanlı Dokuma Sanatı*. İstanbul: TEB İletişim ve Yayıncılık.

Aysal, N. (2011). Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Giyim ve Kuşamda Çağdaşlaşma Hareketleri. *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi,* 10(22), 3-32.

Aytaç, A. (2022). İzmir Kumaş Dokumacılığı ile İlgili Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivleri'nde Bulunan Bazı Belgeler. *Journal of World of Turks/ Zeitschrift für die Welt der Türken,* 14(2).

Berkli, Y., Gültepe, G., & Pınar, M. (2021). Osmanlı Devleti'nin Kumaş Sanatına Verdiği Önem. *Sanat ve İkonografi Dergisi,* (1), 19-27.

Bilgin, A. (2018). Ulaşım ve Ticaret Sistemi. İçinde A. Tabakoğlu, A. Bilgin (Editör), *Osmanlı İktisat Tarihi* (s. 112 – 140). Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Bilgin, B. R. (2019). Milli Saraylara Bağlı Son Dönem Osmanlı Saray, Kasır ve Köşklerde Kullanılan Kumaşların Üslup, Desen ve Motiflerinde Batılılaşma Etkileri. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Can, Ö., ve Özkartal, M. (2013). Endüstrileşmenin Cumhuriyet Dönemi Sonrası Tekstil - Moda Tasarımında Kimlik Arayışına Etkileri. *Art-E Sanat Dergisi,* 6(11), 120-136.

Dalsar, F. (1960). *Türk Sanayi ve Ticaret Tarihinde Bursa'da İpekçilik.* İstanbul: İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Yayınevi.

Dülgeroğlu, E. (1986). Türk tekstil sanayiin dışa açılması. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(2), 1-7

Esi, B. (2017). Türk tekstil Endüstrisi ve Gelişimi. *Journal of Awareness (JoA),* 2, 643-663.

Eşiyok, B. A. (2010). Osmanlı İmparatorluğu'nun Dünya Ekonomisine Eklemlenmesinde Bir Dönüm Noktası: 1838 Serbest Ticaret Anlaşması. *Mülkiye Dergisi,* 34(266), 67-108.

Genes, H. (1961). *Genes au XVe siecle. Activite Economique et Problemes Sociaux.* Paris: S.E.V.P.E.N.

Görünür, L. (2011). *Osmanlı İmparatorluğu'nun Son Döneminden Kadın Giysileri.* İstanbul: Sadberk Hanım Müzesi.

Gürcan Yardımcı, K. (2016). Osmanlı Dönemi Dokuma Sanatı Ürünlerinden Örnekler. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 2(1), 219-241.

Gürsu, N. (1988). *Türk Dokumacılık Sanatı Çağlar Boyu Desenler.* İstanbul: Redhouse Yayınevi.

İnalcık, H. (2008). *Türkiye Tekstil Tarihi Üzerine Araştırmalar.* İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

İpşirli Argıt, B. (2015). Osmanlı İstanbul'unda Giyim Kuşam. İçinde C. Yılmaz, F. Emecen, Y. Uğur, T. Başoğlu, C. Çakır, M. İşpirli (Editör) *Antik Çağ'dan XXI. Yüzyıla Büyük İstanbul Tarihi* (s. 230 - 263). İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yayınları.

Kartal, S., & Gürcüm, B. H. (2018). Seraser Dokumalardan Esinlenen Bir Tekstil Koleksiyonu. *Akademik Sanat Dergisi*, 3(6), 64-85.

Kırlı, E. (2015). Osmanlı Tekstil Sektöründe Meydana Gelen Gelişmeler Çerçevesinde Basma Fabrikasının Kuruluşu ve Faaliyetleri (1846- 1876). Sanatta Yeterlilik Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Oskay, N. (2021). Osman Hamdi Bey'in Tablolarında Tekstil Yaklaşımlar ve Dönemin Kadın Giyim Formlarının Yansımaları. *Uluslararası İnsan ve Sanat Araştırmaları Dergisi,* 6(1), 37-54.

Önder, M. (1893). *Yurt Dışı Müzelerinde Türk Eserleri.* Ankara: Başbakanlık Basımevi.

Öz, T. (1946). *Türk Kumaş ve Kadifeleri, Fasikül.* İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Özaltın, N., & Ölmez, F. (2011). Osmanlı Dönemi Minyatürlerinde El Sanatlarından İzler. *Art-e Sanat Dergisi,* 4(7), 1-30.

Pamuk, Ş. (2011). *Osmanlı-Türkiye İktisadi Tarihi 1500-1914.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Seyitdanlıoğlu, M. (2009). Tanzimat Dönemi Osmanlı Sanayii (1839-1876). *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 28(46), 53-69.

Tezcan, H. (1993). Kumaş Sanatı. İçinde M. Özel (Hazırlayan), *Geleneksel Türk Sanatları* (s. 153 – 168). Ankara: T. C. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Topal, M., Erdemir, E., & Kırlı, E. (2012). Tanzimat Dönemi Sanayileşme Hareketinin Türkiye'de İşletmecilik Anlayışının Oluşumuna Etkileri Hereke Fabrikası ve Nizamnamesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi,* (25), 37-64.

Yılmaz, S. (1992). XVIII. Yüzyıl Tekstil Dünyasından: Hindistan ve Osmanlı İmparatorluğu'nun Pamuk- İpek Karışımı Kumaşları. *Journal of Belleten,* 56(217), 775-808.

KAYNAKLAR

Alpat, F. E. (2011). Yavaş Moda Nedir? Akdeniz Sanat, 4 (8), 44-47.

Broudy, E. (1979). *The Book of Looms: A History of the Handloom from Ancient Time and Present*. London: Cassell Ltd. [Google Scholar].

Bozkurt, N. (2010). İpek Yolu. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi.

Yürüdür, E. (2011). Yakın Mesafeli Yaylacılık Faaliyetlerine Bir Örnek: Yaylacık Dağında (Tokat) Yaylacılık. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 11(16), 247-272.

Genç, M. (1987). *17-19.yy'larda sanayi ve ticaret Merkezi olarak Tokat.* Türk Tarihinde ve kültüründe Tokat Sempozyumu, Ankara 1987.

İnalcık, H. (2008). *Türkiye Tekstil Tarihi Üzerine Araştırmalar.* İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Ülkü, M. & Mutlu, Ö. & Bayram, İ. & Özden, N. &Çetinkaya, F. (2020). *Şehrimiz Tokat. Ankara:* Millî Eğitim Bakanlığı Kültür Yayınları:

Türkmen, N. (2012). *Tekstil ve Moda Tasarımı Açısından Sürdürülebilirlik ve Dönüşüm. (*Yayımlanmamış *sanatta* yeterlik tezi). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.

Yavi, E. (1986). Tokat (Komana). İstanbul: Güzel Sanatlar Matbaası A.Ş.

Türkiye Dokuma Atlası. (2021). Dokuma Atlası Sergi Kataloğu. Ankara: Cumhurbaşkanlığı Yayınları.

İnternet Kaynakları

URL-1 https://tokat.ktb.gov.tr/TR-60623/el-sanatlari.html. (Erişim Tarihi: 04.08.2021).

URL-2 https://memleketimtokat.webnode.com.tr/tokat/. (Erişim Tarihi: 02.08.2021).

URL-3 https://pauctle.com/fatr/ (Erişim Tarihi: 05.08.2021).

URL-4 https://www.koylerim.com/tokat-gunevi-koyu-333863h.htm.(Erişim Tarihi: 24.08.2021).

URL-5https://www.cittaslow.org/content/association. (Erişim Tarihi: 05.08.2021).

URL-6 Fletcher, K. (2007). The Ecologist. Slow Fashion. http://www.theecologist.org/green_green_living/clothing/269245/slow_fashion.html adresinden alındı (Erişim Tarihi: 22.08.2021)

Kişisel Görüşme

Hayriye Soy, Kişisel görüşme, 26 Temmuz 2023.

Şerife Aydın, Kişisel görüşme, 24 Temmuz 2023

Satı Soy, Kişisel görüşme, 24 Temmuz 2023

KAYNAKÇA

Alariaq, N. (2019). Sanaugavut: Art from Kinngait. Master of Arts Degree. Western Ontario: The University of Western Ontario.

Comeau, M. A. (2015). *Touchstone: Narratives in Contemporary Canadian Inuit Art.* Nova Scotia: Dalhousie University Halifax.

Contributors, M. (2006). *American Indian Art Magazine.* USA: American Indian Art Magazine.

Shaughnessy, R. and Richard, A. (2018). The Untold Story of Inuit Printed Fabrics from Kinngait Studios, Kinngait (Cape Dorset), Nunavut, Canada. Textile Society of America Symposium Proceedings. BC: Canada.

Tomaszewska, K. (2012). Autobiographic Narrative in the Drawings of Napachie and Annie Pootoogook**.** Master of Arts Degree. Canada: Concordia University Montreal.

URL-1: https://artsandculture.google.com/usergallery/ZQLSgp4T9xozIw (E. T.: 10.08.2024).

URL-10: https://www.inunootextiles.com/collections/kenojuak-ashevak/products/enchanted-birds-clutch-flame (E. T.: 05.08.2024).

URL-11: https://www.inunootextiles.com/collections/kenojuak-ashevak/products/enchanted-owl-square-scarf-red (E. T.: 04.08.2024).

URL-12: https://www.inunootextiles.com/collections/kenojuak-ashevak/products/flight-tie-black (E. T.: 01.08.2024).

URL-13: https://www.inunootextiles.com/collections/totem/products/totem-rectangular-scarf-fire (E. T.: 02.08.2024).

URL-2: https://katilvik.com/browse/discover/inuit/ (E. T.: 09.10.2024).

URL-3: https://www.dorsetfinearts.com/history-of-wbec, (E. T.: 05.10.2024).

URL-4: https://canadiannorth.com/destination/kinngait/ (E. T.: 10.08.2024).

URL-5: https://feheleyfinearts.com/themes-in-inuit-art-transformation/ (E. T.: 10.08.2024).

URL-6: https://www.inuitartfoundation.org/profiles/artist/Kenojuak-Ashevak, (E. T.: 10.08.2024).

URL-7: https://www.inunootextiles.com/blogs/the-inunoo-blog/creative-inuit-textiles-history-and-how-it-thrived-through-the-years (E. T.: 10.08.2024).

URL-8: https://feheleyfinearts.com/kenojuak-ashevak-to-make-something-beautiful/ (E. T.: 10.08.2024).

URL-9: https://feheleyfinearts.com/kenojuak-ashevak-a-collectors-view/ (E. T.: 08.08.2024).

Yıldız, D. (2022). The Reflection of Ancient Ages Ganos Mountain Byzantine Amphoras on Fabric and Clothing Desing. Textile: Cloth and Culture, (21)1: 389-404.

KAYNAKLAR

Sözen, M ve Tanyeli,U (1996). *Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü*, 4. B, İstanbul. Remzi Kitabevi.

Güner, D. *Makrame İp- Düğüm İşleri*, İstanbul ,Kenan Yayınevi.

Çetin, U. (1986). *Elişleri 2,* İstanbul, Devlet Kitapları Flaş Matbaacılık.

Türk, Y. (1987). *Çağdaş Makrame Sanatı*, İstanbul, Dilem Yayınevi.

Eronç, Y.P. (1984). *Giyim Süsleme Teknikleri*, İstanbul, Milli Eğitim Basımevi,

Yaşar, N., Karaca, H., 2021. "Mekâna Özgü Lif Sanatı Eserleri", *TJFMD,* 2021, 3 (3): 131-148

Megep, (2011). *Makrome Temel Düğüm Teknikleri*–1 215esb579, Milli Eğitim Bakanlığı, El Sanatları Teknolojisi.

Asmah, A. E. Koomson, E. and Daitey, S. T. (2016). 'Knotted for Fashion', *the Current Ethos*

for Macramé Jewelry in Ghana. Africa Development and Resources Research Institute Journal, Ghana: Vol. 26, No. 1 (4), Pp. 61-77, ISSN: 2343-6662, 30th November, 2016.]

Bharti, R., Saroj, Y and Neelam M Rose. (2019). Development of innovative knot combinations designs Using macramé techniques, *International Journal of Home Science* 5(1): 193-196

Bharti, R, Saroj, Y, and Neelam M.R. (2019). Macramé craft: *A potential source of income generation,International Journal of Education & Management* Studies, 9(1), 33-37

Erkaplan, E ve Coşkun, G. (2022) "Çağdaş Tekstil Takılar". *İdil Dergisi*, 94 s. 823–834. doi: 10.7816/idil-11-94-01

İnternet Kaynakları

URL-1 https://i.pinimg.com/originals/66/80/04/668004a2a67c0432bc7848a3ddd1ac44.jpg yükleyen Chairbear Studios

URL-2 https://tr.pinterest.com/pin/720998221614326307/ yükleyen mimuu.com

Editör:
Prof. Dr. Müjdat Avcı

Sosyoloji

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

SOSYOLOJİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I

Editör: Prof. Dr. Müjdat Avcı

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-16-8
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

SOSYOLOJİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Prof. Dr. Müjdat Avcı
VI+146 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-16-8

Kitap içerisindeki bölümlerin sorumluluğu ilgili bölüm yazarına aittir.
Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

Kaynakça

Adorno, W. T. (1999). *Popüler Müzik Üzerine.* İstanbul: Toplumbilim Yayınları.

Aksu, C. (2008). Türk Müzik Devrimine Güncel Bakış Sonuçtan-Sürece, Süreçten-Günümüze Yeni Çıkarımlar. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi, 13*, 17-26.

Arslantürk, Z., & Amman, M. T. (2001). *Sosyoloji.* İstanbul: Çamlıca Yayınları.

Aydoğan, F. (2012). Popüler Kültür ve Popüler Müzik. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi | Istanbul University Faculty of Communication Journal (20)*, 207-213.

Çiftçi, E. (2010). "Popüler Kültür, Popüler Müzik ve Müzik Eğitimi". *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt-Sayı: 12-2*, 153.

Doğan, D. (1996). *Büyük Türkçe Sözlük.* İstanbul: İz Yayıncılık.

Erdoğan, İ., & Alemdar, K. (2005). *Popüler Kültür ve İletişim.* Ankara: Erk Yayınları.

Erol, A. (2002). *Popüler Müziği Anlamak: Kültürel Kimlik Bağlamında Popüler Müzikte Anlam.* Ankara: Bağlam Yayıncılık.

Fichter, J. (2002). *Sosyoloji Nedir?* İstanbul: Anı Yayıncılık.

Geçer, E. (2013). *Medya ve Popüler Kültür (Diziler, Televizyon ve Toplum).* İstanbul: Metamorfoz Yayıncılık.

Gökalp, Z. (1994). *Türkçülüğün Esasları.* İstanbul: İnkılap Yayınları.

Güvenç, B. (1996). *İnsan ve Kültür.* İstanbul: Remzi Yayınevi.

İçli, G. (2009). *Sosyolojiye Giriş.* Ankara: Anı Yayınları.

Kaygısız, M. (2000). *Türklerde Müzik.* İstanbul: Kaynak Yayınları.

Mutlu, E. (1994). *İletişim Sözlüğü.* Ark Yayınevi.

Tutar, H. (2016). *Davranış Bilimleri Kavramlar ve Kuramlar.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

URL-1. (2024, Mart). *Wikipedia*. Mart 2024 tarihinde https://tr.wikipedia.org/wiki/The_Beatles adresinden alındı

URL-10. (2024, Haziran). Haziran 2024 tarihinde Tiktok: https://www.tiktok.com/@thebeatles adresinden alındı

URL-2. (2024, Mart). Mart 2024 tarihinde Art Of Economics: https://art-of-economics.com/2020/04/14/the-beatlesin-kisa-hikayesi adresinden alındı

URL-3. (2024, Mart). Mart 2024 tarihinde Ekşisözlük: https://eksisozluk.com/the-beatles--41398 adresinden alındı

URL-4. (2024, Mart). Mart 2024 tarihinde Hürriyet: https://www.hurriyet.com.tr/beatlesin-tarihindeki-donum-noktalari-38284893 adresinden alındı

URL-5. (2024, Haziran). Haziran 2024 tarihinde Youtube: https://www.youtube.com/thebeatles adresinden alındı

URL-6. (2024, Haziran). Haziran 2024 tarihinde Spotify: https://open.spotify.com/artist/3WrFJ7ztbogyGnTHbHJFl2 adresinden alındı

URL-7. (2024, Haziran). Haziran 2024 tarihinde Facebook: https://tr-tr.facebook.com/thebeatles/ adresinden alındı

URL-8. (2024, Haziran). Haziran 2024 tarihinde İnstagram: https://www.instagram.com/thebeatles adresinden alındı

URL-9. (2024, Haziran). Haziran 2024 tarihinde Twitter: https://twitter.com/thebeatles adresinden alındı

Yengin, H. (1996). *Medyanın Dili.* İstanbul: Der Yayınları.

Zorlu, Y. (2016). Türkiye'de Bir Popüler Kültür Aracı Olarak Televizyon. *Erciyes İletişim Dergisi "akademia" Cilt (Volume): 4, Sayı (Number): 3, (84-98)*, 86-88.

KAYNAKÇA

Adalberto, P. (2015). A contextual study of contemporary urban sociology. *Scholedge International Journal of Multidisciplinary & Allied Studies,* 2(11), 1-7.

Amin, A. (2007). Re-thinking the urban social. *City,* 11(1), 100-114.

Baeten, G. (2002). Hypochondriac geographies of the city and the new urban dystopia. *City,* 6(1), 103-115.

Corcoran, T., Abrams, J., & Wynn, J. (2019). Place Exploration: Six Tensions to Better Conceptualize Place as a Social Actor in Urban Ethnography. *Urban Ethnography* (*Research in Urban Sociology, Vol. 16*), Emerald Publishing Limited, Leeds, pp. 91-111.

Crenshaw, E. M. (2014). New Directions in Urban Sociology. *International Journal of Sociology,* 44(4), 3-6.

Duck, W., & Kiefer, M. (2019). Interaction Order as Cultural Sociology within Urban Ethnography. *Urban Ethnography* (*Research in Urban Sociology, Vol. 16*), Emerald Publishing Limited, Leeds, pp. 113-130.

Frevel, B. (2006). Urban Safety. *German Policy Studies,* 3(1), 1-18.

Hutchison, R. (1999). Introduction to constructions of urban space. Hutchison, R. (Ed.) *Constructions of Urban Space* (*Research in Urban Sociology, Vol. 5*), Emerald Group Publishing Limited, Leeds, pp. ix-xvii.

Jutikkala, E. (1958). The borderland: Urban history and urban sociology. *Scandinavian Economic History Review,* 6(2), 191-195.

Lindstrom, B. (1997). A Sense of Place: Housing Selection on Chicago's North Shore. *The Sociological Quarterly,* 38(1), 19-39.

Lyon, D. (2021). Introduction: Rhythm, Rhythmanalysis and Urban Life. Lyon, D. (Ed.) *Rhythmanalysis* (*Research in Urban Sociology, Vol. 17*), Emerald Publishing Limited, Leeds, pp. 1-23.

Manella, G. (2019). From Chicago to Bologna: The Persistent Importance of the Chicago School in American and Italian Urban Sociology. *Urban Ethnography* (*Research in Urban Sociology, Vol. 16*), Emerald Publishing Limited, Leeds, pp. 13-30.

Michelson, W. (1968). Urban Sociology as an Aid to Urban Physical Development: Some Research Strategies. *Journal of the American Institute of Planners,* 34(2), 105-108.

Neal, Z. P. (2020). Comparing urban sociology's human ecology and community psychology's ecological metaphor. *Journal of Urban Affairs,* 42(5), 786-799.

Nielsen, E. S. (2014). Smart Growth Machines: The Ecological Modernization of Urban Political Economy. *From Sustainable to Resilient Cities: Global Concerns and Urban Efforts* (*Research in Urban Sociology, Vol. 14*), Emerald Group Publishing Limited, Leeds, pp. 169-190.

Pauls, H., & Walby, K. (2023). Imagining the urban other: Place, abjection, and public views of risk. *Canadian Journal of Urban Research,* 32(1), 32–46.

Pauwels, L. (2023). Viewing and Sensing the City: Cross-Disciplinary Perspectives, Methods, and Technologies. Pauwels, L. (Ed.) *Visual and Multimodal Urban Sociology, Part A* (*Research in Urban Sociology, Vol. 18A*), Emerald Publishing Limited, Leeds, pp. 1-9.

Sołtys, J. (2015). Typology of towns in the peripheries of Polish coastal regions: conclusions for urban policy. *Journal of Economics & Management,* 19(1), 181-193.

Sundstrom, R. R. (2003). Race and place: Social space in the production of human kinds. *Philosophy & Geography,* 6(1), 83-95.

Westergaard, J. H. (1966). Urban Sociology: A Review Article [Review of *Contributions to Urban Sociology*, by E. W. Burgess & D. J. Bogue]. *Urban Studies*, 3(1), 63–66.

KAYNAKÇA

Anderson, S. ve Cavanagh, J. (2004). "En Tepedeki 200: Şirketlerin Küresel İktidarının Yükselişi", Küresel Başkaldırı (Yirmi Birinci Yüzyıl Tiranlarına Karşı Mücadele), Neva Welton-Linda Wolf (Çev. Aydın Ekim Savran), İstanbul: Aykırı Yayıncılık.

Arabacı, R. Y., (2019). Dünya Bankasının Yeni Uluslararası Yoksulluk

Sınırları ve Küresel Yoksulluğun Yeniden Değerlendirilmesi. Sosyal

Güvenlik Dergisi, 9(1), ss.123-140.

Bozkurt, V. (2000). Küreselleşmenin İnsani Yüzü, İstanbul: Alfa Yayınları.

Çalışkan Ş., (2010), "Türkiye'de Gelir Eşitsizliği ve Yoksulluk", Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, S. 59, ss. 89-132.

Das, D. K., (2004), Economic Dimensions of Globalization, Gordonsville, Newyork: Palgrave Macmillan.

Erdoğan, İ. (2000). Kapitalizm, Kalkınma, Postmodernizm ve İletişim Sömürünün Paketlenişi, Ankara: Pozitif Matbaacılık.

Falk, Richard. (2002). Falk, Yırtıcı Küreselleşme-bir eleştiri, Çev. Ali Çaksu, İstanbul: Küre Yayınları.

Fikret, Ş. (2002), Küreselleşmenin Öteki Yüzü: Yoksulluk, İstanbul: İletişim Yayınları.

Hashim, S. M., (1998), Income, Inequality And Poverty In Malaysia, Oxford: Rowman & Littlefield Publishers.

May, J. (2001). An elusive consensus: Definitions, measurement and analysis of poverty. *Choices for the poor: Lessons from national poverty strategies*, https://ftp.unpad.ac.id/orari/library/library-ref-ind/ref-ind-1/application/poverty-reduction/Poverty/Book-ChoicesForThePoor/Chap02.pdf (E.T.: 20.07.2024)

Keyman, E. F., Sarıbay, A.Y., (1998), "Giriş: Küreselleşme, Siyaset ve Toplumsal Yaşam", Küreselleşme Sivil Toplum ve İslam, Der: E. Fuat Keyman, Ali Yaşar Sarıbay, Ankara: Vadi Yayınları.

Lewellen, T. C., (2002), Slouching Toward Globalization, Anthropology of Globalization : Cultural Anthropology Enters the 21st Century, Westport, CT, USA: Greenwood Press.

Odabaşı, Ferhat (2009), Yoksullukla Mücadelede İstihdamın Rolü, Sosyal Yardım Uzmanlık Tezi, Ankara: T.C. Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü.

Todaro, M. P., (1989), Economic Development In The Third World, 4th Ed., New York: Longman..

Tüylüoğlu, Ş. (2004). "Küreselleşme Sürecinde Kalkınma Politikaları ve Devletin Zayıflayan Rolü", Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C. 9, S. 1, ss. 257-280.

Wallerstein, I. (2004). World System Analysis: An Introduction, Durham: Duke University Press.

Wood, E.M., (2003). "Küreselleşme, Postmodernite ve Diğer New Age'ler: Sol Entellektüeller ve Yeni Bir Çığır Tutkunları", Küreselleşme mi? Emperyalizm mi? Piyasacı Efsanenin Çöküşü, Ed: Fikret Başkaya, Ankara:Ütopya Yayınevi.

UNDP, (1997), Human Development Report 1997, New York: Oxford University Press.

Yavilioğlu, C. (2002). Geri Kalmışlık Olgusu ve Ekonomistik Kalkınma Teorileri (Eleştirel Bir Yaklaşım.) C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt 3, Sayı 2, 2002. ss. 49-70.

(URL-1) https://www.ntv.com.tr/ntvpara/eytnin-2024-yili-maliyeti hesaplandi,Yxk0Ygl_IkKBn4NYqdsUoQ (E.T.: 15.08.2024)

(URL-2) Worlds Billionaires List, lhttps://www.forbes.com/billionaires/ (E.T.: 20.06.2024 (E.T.: 18.07.2024).

(URL-3).https://tr.euronews.com/2024/03/27/servet-dagilimi-adaletsizligi-turkiye-ve-isvec-avrupada-zirve-icin-yarisiyor(E.T.: 20.08.2024).

(URL-4) https://ticaret.gov.tr/haberler/dunya-ticaret-orgutu-verilerine-gore-turkiyenin-dunya-ihracatindaki-payinda-artis-oldu (E.T.: 10.06.2024).

(URL-5) https://tr.tradingeconomics.com/country-list/gdp-per-capita?continent=europe (E.T.10.08.2024).

TÜRK-İŞ, Açlık ve Yoksulluk Sınırı Raporu, https://www.turkis.org.tr/turk-is-haziran-2024-aclik-ve-yoksulluk-siniri/ (E.T.: 02.07.2024).

SIPRI, Savunma Harcamaları https://www.sipri.org/media/press-release/2023/rise-sipri-top-100-arms-sales-revenue-delayed-production-challenges-and-backlogs (E.T.: 20.08. 2024).

DİSK-AR, https://arastirma.disk.org.tr/?p=9502 (E.T.: 02.09. 2024).

TÜİK, İşgücü İstatistikleri https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-Mayis-2023-49387 (E.T.: 30.06. 2024).

IMF, Dünyadaki İlk On Ekonomi https://www.imf.org/en/Publications/WEO/weo-database/2023/October/weo-report?c= (E.T.: 30.06. 2024).

WORLD BANK (2024a), Gelire Dayalı Yoksulluk Oranları,
https://www.worldbank.org/en/topic/poverty/overview (E.T.: 08.06.2024).

WORLD BANK (2024b), Ülke Profilleri,
https://pip.worldbank.org/#home (E.T.:10.06.2024).

WORLD BANK (2024c), Çok Boyutlu Yoksulluk Ölçümü, https://datanalytics.worldbank.org/PIP-Methodology/surveyestimates.html#mpm (E.T.: 30.06. 2024).

UNICEF(2024a), Aşırı Çocuk Yoksulluğu, https://www.unicef.org/turkiye/bas%C4%B1n-b%C3%BCltenleri/unicef-ve-d%C3%BCnya-bankas%C4%B1-d%C3%BCnya-%C3%A7ap%C4%B1nda-a%C5%9F%C4%B1r%C4%B1-yoksullu%C4%9Fun-azalt%C4%B1lmas%C4%B1na-y%C3%B6nelik#:~:text=D%C3%BCnya%20%C3%A7ap%C4%B1nda%20yakla%C5%9F%C4%B1k%20333%20milyon,dolar%C4%B1ndan%20daha%20az%20gelirle%20ya%C5%9F%C4%B1yor. (E.T.: 30.06. 2024).

UNICEF (2024b), Uluslararası Yoksulluk Sınırlarına Göre Çocukların
Parasal Yoksulluklarına İlişkin Küresel Eğilimler,
https://www.unicef.org/turkiye/bas%C4%B1n-b%C3%BCltenleri/unicef-ve-d%C3%BCnya-bankas%C4%B1-d%C3%BCnya-%C3%A7ap%C4%B1nda-a%C5%9F%C4%B1r%C4%B1-yoksullu%C4%9Fun-azalt%C4%B1lmas%C4%B1na-y%C3%B6nelik
(E.T.: 30.06.2024).

KAYNAKÇA

Almedom, A. M. (2005). Resilience, hardiness, sense of coherence, and posttraumatic growth: all paths leading to "light at the end of the tunnel"?. *Journal of loss and trauma*, *10*(3), 253-265.

Anwar, J., Mpofu, E., Matthews, L. R., Shadoul, A. F., & Brock, K. E. (2011). Reproductive health and access to healthcare facilities: risk factors for depression and anxiety in women with an earthquake experience. *BMC Public Health,* 11(1), 1-13**.**

Bentz, V.M. ve Shapiro, J.J. (1998). *Mindful Enguiry in Social Research.* Thousand Oaks, CA:Sage

Bilican Gökkaya, V. (2021). Afetler ve Toplumsal Cinsiyet Üzerine. H. Karakaya (Ed). *Toplumsal Cinsiyete Dair.* Nobel Akademik Yayıncılık

Budhathoki, S. S., Bhattachan, M., Castro-Sánchez, E., Sagtani, R. A., Rayamajhi, R. B., Rai, P., & Sharma, G. (2018). Menstrual hygiene management among women and adolescent girls in the aftermath of the earthquake in Nepal. *BMC Women's Health,* 18(1), 1-8.

Drolet, J., Dominelli, L., Alston, M., Ersing, R., Mathbor, G., & Wu, H. (2015). Women rebuilding lives post-disaster: Innovative community practices for building resilience and promoting sustainable development. *Gender & Development,* 23(3), 433-448. DOI: 10.1080/13552074.2015.1096040

Enarson, E. (2000). *Gender Equality, Work, and Disaster Reduction: Making the Connections.* Prepared for the ILO InFocus Programme on Crisis Response and Reconstruction.

Enarson, E. (2002). Gender issues in natural disasters: Talking points and research needs. Crisis, *Women and Other Gender Concerns*, 5-12.

Enarson, E. P. (2012). *Women confronting natural disaster: From vulnerability to resilience* (p. 245). Boulder, CO: Lynne Rienner Publishers.

Islam, M. R. (2010). Vulnerability and coping strategies of women in disaster: a study on coastal areas of Bangladesh. *Arts Faculty Journal*, 147-169.

Horton, L. (2012) After the earthquake: gender inequality and transformation in post-disaster Haiti, *Gender & Development*, 20:2, 295-308, DOI: 10.1080/13552074.2012.693284

Hou, C., & Wu, H. (2020). Rescuer, decision maker, and breadwinner: Women's predominant leadership across the post-Wenchuan earthquake efforts in rural areas, Sichuan, China. *Safety Science,* 125, 104623.

Pincha, C. (2009). *Toplumsal cinsiyete duyarlı afet yönetimi. Uygulamacılar İçin El Kitabı.* Çeviren: Demirer Keskin, D. Kocaeli Üniversitesi Yayınları.

Scanlon, J. (1998). The perspective of gender: a missing element in disaster response. *The Gendered Terrain of Disaster: Through Women's Eyes. Westport (CT): Praeger Publishers*.

Seale, C. (1999). Quality in qualitative research. *Qualitative Inquiry,* 5(4), 465-478.

Shakya, K. (2016). Earthquake: Impact On Nepalese Economy and Women. *Lowland Technology International,* 18(2, Sep), 75-82.

Smyth, I. Sweetman, C. (2015). Introduction: Gender and Resilience, *Gender & Development* 23 (3) 405–414.

Starks, H. ve Trinidad, S.B. (2007). Choose Your Method: A Comparison of Phenomenology, Discourse Analyis and Grounded Theory. *Qualitative Health Research,* 17:1372-1380

Yoosefi Lebni, J., Khorami, F., Ebadi Fard Azar, F., Khosravi, B., Safari, H., & Ziapour, A. (2020). Experiences of rural women with damages resulting from an earthquake in Iran: a qualitative study. *BMC Public Health*, 20, 1-13.

KAYNAKÇA

Arıkan, H. İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi Volume/Cilt: 6 No/Sayı: 2 (2020) 149-157.

Atiker, E. (1998). Moderniz ve Kitle Toplumu. Ankara. Vadi Yayınları.

Bayır, M. (2021). Giddens ve Habermas: Modernite Temelinde Yapısal Bir Karşılaştırma. Nosyon: Uluslararası Toplum ve Kültür Çalışmaları Dergisi, 7, 52-65.

Demirhan, A. (1992). Modernlik. İstanbul: Ağaç Yayıncılık.

Foucault, M. (1977). Gözetim ve Ceza: Hapishanenin Doğuşu. New York: Pantheon Books.

Gerth, H. H., & Mills, C. W. (1946). *From Max Weber: Essays in Sociology*. Oxford University Press.

Habermas, J. (1985). The Philosophical Discourse of Modernity. Polity Press.

Habermas, J. (1987). The Theory of Communicative Action: Lifeworld and System: A Critique of Functionalist Reason (Vol. 2). Boston: Beacon Press.

Habermas, J. İletişimsel Eylem Kuramı. (Çev. Mustafa Tüzel). Alfa Basım Yayım Dağıtım. İstanbul. 2019.

Horkheimer, M., & Adorno, T. W. (1947). Aydınlanmanın Diyalektiği. New York: Herder & Herder.

Kant, I. (1784). "Cevaplanması Gereken Soru: Aydınlanma Nedir?" Berlinische Monatsschrift.

Koluaçık, İ. Eleştirel Teorisyenlerin Kültür Endüstrisi Kavramı Çerçevesinde Sanata ve Sinemaya Yaklaşımları. Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi (AKAR). 2017. Cilt 2, Sayı 3, 135-156.

Küçük, M. (2000). Modernite Versus Postmodernite. (Çev. M. Küçük) Ankara: Vadi Yayınları.

Skirbeckk, G. & Gilje N. (1999). Antik Yunan'dan Modern Döneme Felsefe Tarihi. (Çev. E. Akbaş ve Ş. Mutlu). İstanbul: Üniversite Kitabevi Yayınları.

Swingewood, A. (1998). Sosyolojik Düşüncenin Kısa Tarihi. (Çev. O. Akınbay). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları. (A Short History of Sociological Thought 1991).

Timur, T. (2008). Habermas'ı Okumak. Yordam Kitap.

Torun, T. (2016). İletişimsel Eylem Kuramını Modern Bir Özgürleşim Paradigması Olarak Okumak. Yayımlanmamış doktora tezi, Uludağ Üniversitesi, Bursa

Weber, M. (1905). The Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism. New York: Scribner.

Weber, M. (1922). Economy and Society. Berkeley: University of California Press.

Weber, M. (1947). The Theory of Social and Economic Organization. The Free Press.

Weber, M. (1958). The Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism. Scribner's.

Weber, M. (1978). Economy and Society: An Outline of Interpretive Sociology. University of California Press.

KAYNAKÇA

Adak, N. (2010). Sosyal Bir Problem Olarak İşsizlik ve Sonuçları. *Toplum ve Sosyal Hizmet,* 21(2), 105-116.

Ayhan, A. (2009). Eşitlik İlkesi ve Tarihçesi. *Hukuk Gündemi,* 2, 45-51.

Aytaç, Ö. ve İlhan, S. (2008). Yeni Kapitalizmin Kaotik Evreni: Belirsizlik, Sömürü ve Ahlâki Kriz. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 10(1), 182-210.

Bora, A., Bora T., Erdoğan, N. ve Üstün, İ. (2011). *"Boşuna mı Okuduk?" Türkiye'de Beyaz Yakalı İşsizliği.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Bourdieu, P. (1995). *Pratik Nedenler.* (çev. H. Tufan). İstanbul: Kesit Yayıncılık.

Bourdieu, P. (2015). *Ayrım.* (çev. D. Fırat ve G. Berkkurt). Ankara: Heretik Yayınları.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi. (2024). Üni-veri, https://www.cbiko.gov.tr/projeler/uni-veri, (E.T.: 20.03.2024).

Coşgun, Ş. N. ve Erdayı, A. U. (2023). Türkiye'de İşsizlik ve Sosyal Dışlanma İlişkisi: Yozgat İlinde Bir Alan Araştırması. *Alanya Akademik Bakış Dergisi,* 7(1), 581-598.

Dedeoğlu, S. (2009). Eşitlik mi Ayrımcılık mı? Türkiye'de Sosyal Devlet, Cinsiyet Eşitliği Politikaları ve Kadın İstihdamı. *Çalışma ve Toplum,* 2, 41-54.

Dönmez, M. (2010). *Prekarya.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Erdayı, A. U. (2009). Dünyada Genç İşsizliği Sorununun Çözümüne Yönelik Ulusal Politikalar ve Türkiye. *Çalışma ve Toplum,* 3, 133-162.

Erdoğan, E. ve Uyan Semerci, P. (2021). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri İçin Bir Rehber: Gereklilikler, Sınırlılıklar ve İncelikler.* İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Ezgin, E. (2022). Akışkan Modern Dünyada Prekaryalaşma: Baumancı Bir Bakış. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 213-230.

Fuchs, C. (2014). Bilişsel Kapitalizm ya da Enformasyonel Kapitalizm? Enformasyonel Ekonomide Sınıfın Rolü. (çev. Kemal Özdil). E. Bulut ve M. A. Peters (Eds.), *Bilişsel Kapitalizm! Eğitim ve Dijital Emek* içinde (ss. 137-188). Ankara: NotaBene Yayınları.

Görmüş, A., Bozkurt B., Karaöz, E. ve Kuçinoğlu, D. (2023). Üniversiteden Yeni Mezunların İşsizlik Deneyimi Üzerine Nitel Bir Araştırma. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 19(2), 298-315.

Lüküslü, D. (2024). Türkiye'de Gençlerin Yurtdışında Yaşama İsteği: Son Dönemde Yapılan Gençlik Anketlerinin Bir Analizi. *İstanbul Politikalar Merkezi-Sabancı Üniversitesi-IPM-Mercator Analizi,* 1-9.

Marx, K. (2011). *1844 Elyazmaları, Ekonomi Politik ve Felsefe.* (çev. K. Somer). Ankara: Sol Yayınları.

Murat, S. ve Yılmaz Eser, B. (2013). Türkiye'de Ekonomik Büyüme İstihdam İlişkisi: İstihdam Yaratmayan Büyüme Olgusunun Geçerliliği. *Hak – İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi,* 2(3), 92-123.

Özalp, B. (2020). Beyaz Yakalılar Bir Prekaryalaşma Sürecinde Mi? *İşletme Araştırmaları Dergisi,* 12(4), 4396-4412.

Özdemir, M. Ç. (2018). İradi İşsizlik. E. Erdoğan (Ed.), *Sakarya Üniversitesi çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri seçme yazılar-II* içinde (ss. 113-150).

Sennett, R. (2008). *Karakter Aşınması.* (çev. B. Yıldırım). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Standing, G. (2014). *Prekarya: Yeni Tehlikeli Sınıf.* (çev. E. Bulut). İstanbul: İletişim Yayınları.

Şahin, M. (2019). İşsizlik ve Açık İş Paradoksunun Yeni Söylemi: "İş Beğenmeme" İşsizler Ne Tür İş Arıyorlar? *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi,* 17(3), 52-72.

Şeker, O. (2021). Marx'ın Erken Dönem Eserlerinde Yabancılaşma Kavramı: Tarihsel Bir Yaklaşım. *İzmir Sosyal Bilimler Dergisi,* 3(2), 125-131.

T.C. Kalkınma Bakanlığı. (2018). *On Birinci Kalkınma Planı (2019 - 2023), İşgücü Piyasası ve Genç İstihdamı, Özel İhtisas Komisyonu Raporu.* Ankara: Kalkınma Bakanlığı Yayını.

Tezcan, M. (2019*). Eğitim Sosyolojisi.* Ankara: Anı Yayıncılık.

TÜİK. (2023). Yıllık Gayri Safi Yurt İçi Hasıla, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Donemsel-Gayrisafi-Yurt-Ici-Hasila-IV.-Ceyrek:-Ekim-Aralik-ve-Yillik,-2023-53756, (E.T.: 05.07.2024).

TÜİK. (2023). İşgücü İstatistikleri, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=İşgücü-İstatistikleri-2023-53521&dil=1, (E.T.: 05.07.2024).

TÜİK. (2023). Ulusal Eğitim İstatistikleri, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=National-Education-Statistics-2022-49756, (E.T.: 10.07.2024).

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, C. (2019). *Dünyada ve Türkiye'de Neoliberalizm.* İstanbul: Ketebe Yayınları.

YÖK. (2023). Öğrenci Mezun Özet, https://istatistik.yok.gov.tr/, (E.T.: 15.12.2023).

KAYNAKÇA

Acar, H. (2001). *Özürlülük Araştırmalarında Yeni Bir Yaklaşım ve Niteliksel Araştırma Tasarımı. Görme Özürlüler İçin Rehabilitasyon Deneyimleri, Yeni Rehabilitasyon Politikaları ve Meslek Tanımları* (Yay. Haz. K. Karataş), No 4: 77-80. Ankara: Körler Federasyonu.

Ahmetoğlu, E., Canarslan, H., Vatansever, Ü ve Kutlu, K. (2005). Zihin ve Hareket Engelli Çocukların Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Programlarına Devam Etmeme Nedenlerinin İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 5(1): 23-33.

Ak, İ. S., Aksaç, G. T., Yörükoğlu, F., Gökdere, İ ve Taşköprü, C. (2021). *Engelli Kadın ve Kız Çocuklarına Yönelik Şiddet Raporu.* Van: İşitme Engelliler ve Aileleri Derneği. https://etkiniz.eu/wp-content/uploads/2021/11/ETK%C4%B0N%C4%B0Z-ENGELL%C4%B0-KADIN-VE-KIZ-%C3%87OCUKLARINA-Y%C3%96NEL%C4%B0K-%C5%9E%C4%B0DDET-RAPORU.pdf (E.T.:12.04.2024).

Akbaş, S., Turla, A., Karabekiroğlu, K., Pazvantoğlu, O., Keskin, T & Böke, O. (2009). Characteristics Of Sexual Abuse In A Sample Of Turkish Children With And Without Mental Retardation, Referred For Legal Appraisal Of The Psychological Repercussions. *Sexuality and Disability*, 27: 205-213. doi 10.1007/s11195-009-9139-7

Akbulut, S., Özgül, H., Işık, İ ve Erhat, I. (2017). *Engelli Bireylere Yönelik Fiziksel-Cinsel Şiddet, İstismar ve Kötü Muamele Olayları İzleme Raporu 2016.* Ankara: Toplumsal Haklar ve Araştırmalar Derneği Yayınları. https://www.stgm.org.tr/sites/default/files/2020-09/engelli-bireylere-yonelik-fiziksel-cinsel-siddet-istismar-ve-kotu-muamele-olaylari-izleme-raporu-2016.pdf (E.T.:09.05.2024).

Akbulut, S ve Taşköprü, C. (2021). *Mevzuattan Uygulamaya Engelli Hakları İzleme Raporu 2020.* Ankara: Toplumsal Haklar ve Araştırmalar Derneği. https://www.engellihaklariizleme.org/tr/files/belgeler/TOHAD_Engelli_Haklari_Izleme_Raporu_2020.pdf (E.T.:11.07.2024).

Akyüz, M., Akyüz, Ö., Çelik, A., Taş, M ve Taş, R. (2011). Eğitilebilir Zihinsel Engelli Çocuklarda 6 Haftalık Fiziksel Aktivitelerin Bazı Fiziksel ve Fizyolojik Parametrelere Etkisi, *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(1): 43-49.

Arı, A. (2022). Türkiye'de Engellilik ve Engellilerin Eğitimi Üzerine Bir Derleme. *Humanistic Perspective*, 4(3): 589-605. https://doi.org/10.47793/hp.1117918

Arısoy, A. (2023). Engelli Bireylerin Duygusal, Fiziksel ve Cinsel İstismarı: Bir Literatür Araştırması (ss. 145-170). *Engelli Birey Olmak* içinde (Ed. A. Arısoy). Bursa: Ekin Yayınevi.

Aykara, A ve Özkan, S. (2017). Mağdur Hakları ve Gereksinimleri Bağlamında Engelli Mağdur Bireyler. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 19(1): 143-165.

Aytemiz Seymen, O ve Bolat, T. (2005). Örgütlerde Bedensel ve Zihinsel Engelli İşgören Ayrımcılığı: Uygulamalı Etik Boyutuyla Bir Değerlendirme. *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 6(23): 35-45.

Berger, A. A. (1991). Bir Terör Aygıtı Olarak Televizyon: Kuramsal Bir Yaklaşım Denemesi (ss. 33-57). *Enformasyon Devrimi Efsanesi. Modernleşme Kuram ve Uygulamaların Eleştirisi* içinde. (Çev. ve Der. Y. Kaplan). İstanbul: Rey Yayınları.

Bölükbaşı, Ö. (2015). *6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Kapsamında Kadının ve Aile Bireylerinin Korunması.* Ankara: Yetkin Yayınları.

Brandt, E. N & Pope, A. M. (1997). *Enabling America: Assessing the Role of Rehabilitation Science and Engineering.* Washington: National Academies Press.

Cansunar, N. (2001). Aile İçi Şiddet. *Adli Tıp Dergisi,* 2(1): 53-55.

Cavkaytar, A ve Çelik, R. R. (2006). Zihin Engelli Çocuğu Olan Anne-Babaların Okulda Anne-Baba Katılımına İlişkin Görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 6(2): 67-79.

Çağlar, S. (2012). Engellilerin Erişebilirlik Hakkı ve Türkiye'de Erişebilirlikleri. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* 61(2): 541-598. https://doi.org/10.1501/Hukfak_0000001666.

Çolak, A ve Uzuner, Y. (2004). Zihin Özürlü Çocukların Okuma Yazma Öğrenmeleri ve Özel Eğitim Öğretmenleri: Yarı Yapılandırılmış Görüşme Araştırması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi,* 4(2): 241-270.

Deal, W. P & Kristiansson, V. (2007). Victims and Witnesses with Developmental Disabilities and the Prosecution of Sexual Assault. *The Voice,* 1(12): 1-8.

Doğruel, F. (2022). Beden, Birey ve Toplum Kesişiminde Engelli Bireylerin Erişebilirlik Deneyimleri: Gaziantep Örneği. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi,* 25(2): 299-317. https://doi.org/10.18490/sosars.1111387

Erdoğan, A., Tufan, E., Karaman, M. G., Atabek, M. S., Koparan, C., Özdemir, E., Çetiner, A., Yurteri, N., Öztürk, Ü ve Kurçer, M. A. (2011). Türkiye'nin Dört Farklı Bölgesinde Çocuk ve Ergenlere Cinsel Tacizde Bulunan Kişilerin Karakteristik Özellikleri. *Anadolu Psikiyatri Dergisi,* 12(1): 55-61.

Ersoy, Ö ve Çürük, N. (2009). Özel Gereksinimli Çocuğa Sahip Annelerde Sosyal Desteğin Önemi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi,* 17(17): 104-110. https://doi.org/10.21560/spcd.73242

Goswami, S. (2017). Violence Against Women In Indian Perspective: A Sociological Study (pp. 75-96). In. *Symbolic Violence In Socio-Educational Contexts-A Post Colonial Critique-* (Eds. A. Odrowaz Coates & S. Goswami). Warszawa: Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalne.

Grossman, S. F & Lundy, M. (2008). Double Jeopardy: A Comparison of Persons with and Without Disabilities Who Were Victims of Sexual Abuse and/or Sexual Assault. *Journal of Social Work in Disability & Rehabilitation,* 7: 19-46.

Güzel Özmen, R. (2003). İfade Edici Dil Becerileri Sınırlı Olan Zihinsel Engelli Çocukların Gelişimlerini Desteklemek İçin Öğretmenin Sınıf Ortamında Yapacakları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi,* 1(2): 205-219.

Howards, I., Brehm, H. P & Nagi, S. Z. (1980). *Disability from Social Problem to Federal Program.* New York: Praeger Publishes.

Hughes, R. B., Curry, M. A., Oschwald, M., Child, B., Lund, E. M., Sullivan, M. J & Powers, L. R. (2011). Responding to Crime Victims with Disabilities: The Perspective of Law Enforcement. *Journal of Policy Practice,* 10(3): 185–205. https://doi.org/10.1080/15588742.2011.582812

Keane, J. (1998). *Şiddetin Uzun Yüzyılı.* (Çev. B. Peker). Ankara: Dost Kitabevi.

Kılıç, B. G ve Aysev, A. (2005). Fiziksel Hastalarla Birlikte Zekâ Geriliği Olan Çocuklarda Psikopatoloji. *Türkiye Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi,* 12(3): 115-120.

Koç, F., Aksit, S., Tomba, A., Aydın, C., Koturoğlu, G., Aslan, A., Korkmaz, S., Halıcıoğlu, O., Erşahin, Y. Turhan, T., Çelik, A., Şenol, E., Kara, S ve Solak, U. (2012). Çocuk İstismarı ve İhmali Olgularımızın Demografik ve Klinik Özellikleri: Ege Üniversitesi Çocuk Koruma Birimi'nin Bir Yıllık Deneyimi. *Türk Pediatri Arşivi,* 47(2): 119-124. https://doi.org/10.4274/tpa.640

Kohan, M. J., Pothier, P & Norbeck, J. S. (1987). Hospitalized Children with History of Sexual Abuse: Incidence and Care Issues. *American Journal of Orthopsychiatry*, 57(2): 258–264. https://doi.org/10.1111/j.1939-0025.1987.tb03536.x

Küçükali, A. (2015). Engellilere Uygulanan Sosyal Yardımlar. *Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Dergisi,* 16(35): 100-115.

Kvam, M. H. (2000). Is Sexual Abuse of Children with Disabilities Disclosed? A Retrospective Analysis of Child Disability and the Likelihood of Sexual Abuse Among Those Attanding Norwegian Hospitals. *Child Abuse & Neglect,* 24(8): 1073-1084. doi:10.1016/S0145-2134(00)00159-9

Lin L. P., Yen C. F, Kuo, F. Y., Wu, J. L & Lin, J. D. (2009). Sexual Assault of People with Disabilities: Results of a 2002-2007 National Report in Taiwan. *Research in Developmental Disabilities,* 30(5): 969-975. https://doi.org/10.1016/j.ridd.2009.02.001

Nosek, M. A., Foley, C. C., Hughes, R. B & Howland, C. A. (2001). Vulnerabilities for Abuse among Women with Disabilities. *Sexuality and Disability,* 19(3): 177–189. https://doi.org/10.1023/A:1013152530758

Sayem, A. M. (2011). Violence, Negligence and Suicidal Tendency among Physically Disabled Street Children. *Asian Social Work and Policy Review,* 5(1): 44–59. doi: 10.1111/j.1753-1411.2010.00048.x

Sığrı, Ü. (2018). *Nitel Araştırma Yöntemleri.* İstanbul: Beta Basım.

Sobsey, D & Doe, T. (1991). Patterns of Sexual Abuse and Assault. *Sexuality and Disability,* 9(3): 243–259. https://doi.org/10.1007/BF01102395

Sobsey, D., Randall, W & Parrila, R. K. (1997). Gender Differences in Abused Children with and without Disabilities. *Child Abuse & Neglect,* 21(8): 707–720. https://doi.org/10.1016/S0145-2134(97)00033-1

Sobsey, D & Varnhagen, C. K. (1988). *Sexual Abuse and Exploitation of People with Disabilities.* Ottawa, ON: Health and Welfare Canada.

Soylu, N., Şentürk Pilan, B., Ayaz, M ve Sönmez, S. (2012). Cinsel İstismar Mağduru Çocuk ve Ergenlerde Ruh Sağlığını Etkileyen Etkenlerin Araştırılması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi,* 13(4): 292-298.

Şahin, S ve Mağden, D. (2004). Annelerin Engelli Çocuklarına Karşı Tutumlarının, Çocuklarının, Yeterlik Alanları ve Sorun Davranışları Üzerine Etkisinin İncelenmesi. *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Dergisi,* 1(10-11): 43-63.

Tavşancıl, E ve Aslan, E. A. (2001). *Sözel, Yazılı ve Diğer Materyaller İçin İçerik Analizi ve Uygulama Örnekleri.* İstanbul: Epsilon.

Uşan M. F. (1999). *İş Hukukunda Sakat İstihdamı.* Ankara: Türkiye Sağlık İşçileri Sendikası Yayını.

Vural, P., Uçar, H. N., Eray, Ş., Çolpan, M ve Kocael, Ö. (2013). Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Çocuk Psikiyatrisi Polikliniğine Yönlendirilen Adli Olguların Sosyodemografik ve Klinik Özelliklerinin Değerlendirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi,* 39(1): 49-53.

World Health Organization. (2012). *Understanding and Addressing Violence Against Women: Intimate Partner Violence.* World Health Organization. https://iris.who.int/handle/10665/77432 (E.T.:03.08.2024).

Yıldırım, A ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım Doğru, S. S. (2016). Zihin Engelli Çocuklarda Cinsel İstismar. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 6(2): 80-91.

Young, M. E., Nosek, M., Howland, C., Chanpong, G & Rintala, D. (1997). Prevalence of Abuse of Women with Physical Disabilities. *Archives of Physical Medicine and Rehabilitation,* 78(12): 34-38. https://doi.org/10.1016/S0003-9993(97)90219-7

KAYNAKÇA

American Psychological Association. (2020). *APA dictionary of psychology* (2nd ed.). American Psychological Association. https://dictionary.apa.org

Arnett, J. J. (2000). Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties. *American Psychologist*, 55(5), 469–480.

Arnett, J. J. (2004). *Emerging adulthood: The winding road from the late teens through the twenties.* Oxford University Press.

Aron, A., Dutton, D. G., Aron, E. N., ve Iverson, A. (1989). Experiences of falling in love. *Journal of Social and Personal Relationships, 6*(3), 243–257. https://doi.org/10.1177/0265407589063001

Atak, H. ve Çok, F. (February 2007. Emerging adulthood and perceived adulthood in Turkey, 3rd Conference on Emerging Adulthood, Tucson, AZ, USA.

Atak, H. ve Çok, F. (2008). The Turkish version of inventory of the dimensions of emerging adulthood (The IDEA), *International Journal of Human and Social Sciences* 2 (3), 281-287.

Baumeister, R. F., ve Leary, M. R. (1995). The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Psychological Bulletin, 117*(3), 497–529.

Beştav, G. (2007). Romantik ilişki doyumu ile cinsiyet, bağlanma stilleri, rasyonel olmayan inançlar ve aşka ilişkin tutumlar arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Borrell-Carrió, F., Suchman, A. L. ve Epstein, R. M. (2004). The biopsychosocial model 25 years later: Principles, practice, and scientific inquiry. *The Annals of Family Medicine*, 2(6), 576-582.

Bosson, J. K., ve Swann, W. B., Jr. (1999). Self-liking, self-competence, and the quest for self-verification. *Personality and Social Psychology Bulletin, 25*(10), 1230–1241. https://doi.org/10.1177/0146167299258005

Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40.

Braithwaite, S. R., Delevi, R., ve Fincham, F. D. (2010). Romantic relationships and the physical and mental health of college students. *Personal Relationships, 17*(1), 1–12. https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.2010.01248.x

Brehm, S. Kassin, S., ve Fein, S. (2002). *Social psychology* (5. Basım). Boston: Houghton Mifflin Company.

Byrne, D. (1971). *The Attraction Paradigm*. Academic Press, New York.

Buss, D. M. (1989). Sex differences in human mate preferences: Evolutionary hypotheses tested in 37 cultures. *Behavioral and Brain Sciences, 12*(1), 1–49. https://doi.org/10.1017/S0140525X00023992

Butzer, B., ve Kuiper, N. A. (2008). Humor use in romantic relationships: the effects of relationship satisfaction and pleasant versus conflict situations. *The Journal of psychology*, 142(3), 245–260.

Canary, D. J., ve Stafford, L. (1994). Maintaining relationships through strategic and routine interaction. In D. J. Canary ve L. Stafford (Eds.), *Communication and relational maintenance* (pp. 3-22). Academic Press.

Collins, W. A., ve van Dulmen, M. (2006). The Significance of Middle Childhood Peer Competence for Work and Relationships in Early Adulthood. In A. C. Huston ve M. N. Ripke (Eds.), Developmental contexts in middle childhood: Bridges to adolescence and adulthood (pp. 23–40).

Curun, F. (2001). The effects of sexism and sex role orientation on romantic relationship satisfaction (Unpublished master's thesis). Middle East Technical University, Ankara.

Çelen Demirtaş, S. (2010). The role of gender, relationship status, romantic relationship satisfaction, and commitment to career choices in the components of subjective well-being among senior university students [M.S. - Master of Science]. Middle East Technical University.

Dhariwal, A., ve Connolly, J. (2013). Romantic experiences of homeland and diaspora South Asian youth: Westernizing processes of media and friends. *Journal of Research on Adolescence, 23*(1), 45–56. https://doi.org/10.1111/j.1532-7795.2012.00803.x

Diener, E., Emmons, R. A., Larsen, R. J. and Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of Personality Assessment,* 49 (1), 71-75.

Elder, J.G. (1985) *Life Course Dynamics: Trajectories and Transitions 1968-1980*. Cornell University Press, Ithaca.

Engel, G. L. (1977). The need for a new medical model: A challenge for biomedicine, science, 196(4286), 129-136.

Engel, G. L. (1978). The biopsychosocial model and the education of health professionals. Annalsof. *The New York Academy of Sciences*, 310(1), 169-181.

Erber, R., ve Erber, M. W. (2001). Mood and processing: A view from a self-regulation perspective. In L. L. Martin ve G. L. Clore (Eds.), *Theories of mood and cognition: A user's guidebook* (pp. 63–84). Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

Ercan, L. ve Eryılmaz, A. (2013). Beliren Yetişkinlikte Romantik Yakınlığı Kim Başlatabilir? Kişilik Özellikleri ve Kimlik Statüler. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(29), 63-80.

Erikson, E.H. (1968). *Identity: Youth and Crisis.* New York: W.W. NortonveCompany,Inc.

Eryılmaz, A. (2004). Ergenlik ve genç yetişkinlik döneminde romantik yakınlığı başlatmada algılanan kontrol. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi.

Eryılmaz, A (2006). Perceived control to start romantic intimacy at adolescence and young adulthood periods. paper presented at the Xth Conference of European As- sociation for Research on Adolescence, Antalya, Turkey, May 2–6.

Eryılmaz, A. (2007). Alan genel algılanan kontrol ölçeğinin geliştirilmesi. I. Psikoloji Öğrencileri Lisansüstü Öğrencileri Kongresi Bildiri Metinleri, *İzmir Ekonomi Üniversitesi Yayınları* No: 15, s. 62-68.

Eryılmaz, A., ve Atak, H. (2007). Hazır Ya Da Değilim: Beliren Yetişkinlik (Emerging Adulthood) Döneminde Romantik Yakınlığı Başlatmanın Belirleyicileri. 1. Psikoloji Lisansüstü Öğrencileri Kongresi. Tam Metin Bildiri Kitabı, İzmir Ekonomi Üniversitesi, İzmir, Türkiye, 21-24 Haziran.

Eryılmaz, A,ve Atak H (2007b). Hazır ya da değilim: Beliren yetişkinlik (emerging adulthood) döneminde romantik yakınlığı başlatmanın belirleyicileri. 1. Psikoloji Lisansüstü Öğrencileri Kongresi Tam Metin Bildiri Kitabı,, İzmir Ekonomi Üniversitesi, İzmir, Türkiye, 21-24 Haziran.

Eryılmaz, A., and Atak, H., 2009. Ready or not? Markers of Starting Romantic İntimacy at Emerging Adulthood: Turkish Experience. *International Journal of Social Science,* 4 (1), 31-38.

Eryılmaz, A., ve Ercan, L. (2010). Beliren Yetişkinlikte Romantik Yakınlığı Başlatma: Yakınlığa Karşı Yalıtılmışlık mı?. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal,* 4 (34), 119-125.

Eryılmaz, A., ve Ercan, L. (2010). Beliren Yetişkinlikte Romantik Yakınlığı Başlatma ve Başa Çıkma. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(2), 381-397.

Eryılmaz, A., ve Ercan, L. (2010b). Beliren yetişkinlikte romantik yakınlığı kim başlatabilir? Kişilik özellikleri ve kimlik statüleri. Değerlendirilmek üzere sunulmuş makale taslağı.

Eryılmaz, A., ve Ercan, L. (2011). Beliren Yetişkinlikte Romantik Yakınlığı Başlatma İle İhtiyaç Doyumu Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. *Education Sciences,* 6(1), 526-535.

Eşici, H., ve Özbay, Y. (2020). Beliren Yetişkinlikte Romantik İlişki Kalitesi ile Bağlanma İlişkisinde Psikolojik İhtiyaçlar ve Zedelenmiş Otonominin Aracı Etkisi. *21. Yüzyılda Eğitim Ve Toplum Eğitim Bilimleri Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 9(26), 267-288.

Family Relations: An Interdisciplinary Journal of Applied Family Studies, 42(1), 31–37.

Feingold, A. (1992). Good-looking people are not what we think. *Psychological Bulletin, 111*(2), 304–341. https://doi.org/10.1037/0033-2909.111.2.304

Feldman, S. S., Gowen, L. K., ve Fisher, L. (1998). Family relationships and gender as predictors of romantic intimacy in young adults: A longitudinal study. *Journal of Research on Adolescence*, 8(2), 263–286.

Fincham, F. D., ve Cui, M. (Eds.). (2011). *Romantic relationships in emerging adulthood*. Cambridge University Press.

Finkel, E. J., ve Eastwick, P. W. (2015). Interpersonal attraction: In search of a theoretical Rosetta Stone. In M. Mikulincer, P. R. Shaver, J. A. Simpson, ve J. F. Dovidio (Eds.), *APA handbook of personality and social psychology, Vol. 3. Interpersonal relations* (pp. 179–210). American Psychological Association. https://doi.org/10.1037/14344-007

Furman, W. (2002). The emerging field of adolescent romantic relationships. *Current Directions in Psychological Science*, 11, 117-180.

Furman, W., ve Buhrmester, D. (1992). Age and Sex Differences in Perceptions of Networks of Personal Relationships. *Child Development*, 63, 103-115.

Furman, W., ve Shaffer, L. (2003). The role of romantic relationships in adolescent development. In P. Florsheim (Ed.), Adolescent romantic relations and sexual behavior: Theory, research, and practical implications (pp. 3-22). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

George, E. ve Engel, L. (1980). The Clinical application of the biopsychosocial model. *The American Journal of Psychiatry*, 5, 535-544.

Gómez-López, M., Viejo, C., ve Ortega-Ruiz, R. (2019). Well-being and romantic relationships: A systematic review in adolescence and emerging adulthood. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 16*(13), 2415.

Guneri, O., Sumer, Z., ve Yıldırım, A. (1999). Sources of self-identity among Turkish adolescents, *Adolescence.* 34, 135, 535-546.

Hatfield, E. (1988). Passionate and companionate love. In R. J. Sternberg ve M. L. Barnes (Eds.), The psychology of love (pp. 191–217). Yale University Press.

Hatfield, E., ve Sprecher, S. (1986). Measuring passionate love in intimate relationships. *Journal of Adolescence, 9*(4), 383–410. https://doi.org/10.1016/S0140-1971(86)80043-4

Hazan, C., ve Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology, 52*(3), 511–524. https://doi.org/10.1037/0022-3514.52.3.511

Hendrick, S. S. (1988). A generic measure of relationship satisfaction. *Journal of Marriage and the Family*, 50(1), 93–98.

Hendrick, S. S., ve Hendrick, C. (2006). Measuring respect in close relationships. *Journal of Social and Personal Relationships, 23*(6), 881–899. https://doi.org/10.1177/0265407506070471

Hojjat, M., ve Moyer, A. (Eds.). (2024). *Modern relationships: Romance, friendship, and family in the 21st century*. Oxford University Press.

Jankowiak, W. (Ed.). (1995). *Romantic passion: A universal experience?* Columbia University Press.

Kagitcibasi, C. (2007). Family, Self, and Human Development across Cultures: Theory and Applications (2nd ed.). Mahwah, NJ: Routledge Academic.

Karney, B. R., ve Bradbury, T. N. (1995). The longitudinal course of marital quality and stability: A review of theory, methods, and research. *Psychological Bulletin*, 118(1), 3–34.

Kleck, R. E., ve Rubenstein, C. (1975). Physical attractiveness, perceived attitude similarity, and interpersonal attraction in an opposite-sex encounter. *Journal of Personality and Social Psychology, 31*(1), 107–114. https://doi.org/10.1037/h0076243

Koç, M. (2004). Gelişim Psikolojisi Açısından Ergenlik Dönemi ve Genel Özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(17), 231-238.

Köker, S. (1991). Normal ve sorunlu ergenlerin yaşam doyumu düzeyinin karşılaştırılması (Yüksek Lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Kristin D. Neff ve S. Natasha Beretvas (2012): The Role of Self-compassion in Romantic Relationships, *Self and Identity*, DOI:10.1080/15298868.2011.639548

Küçükdağ, R., Avcı, F. Ş. ve Kaya, F. (2023). Heteroseksist Bakış ile Romantik İlişkilerin Toplumsal Görünümleri, *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS),* 14(52), 538-557.

Levinger, G. (1983). Development and change. In H. H. Kelley, E. Berscheid, A. Christensen, J. Harvey, T. L. Huston, G. Levinger, ve D. R. Peterson (Eds.), *Close relationships* (pp. 315-359). W. H. Freeman.

McColl-Kennedy, J. R., Vargo, S. L., Dagger, T., ve Sweeney, J. C. (2009). Customers as Resource Integrators: Styles of Customer Co-creation. In 2009 Naples Forum on Services: Service-Dominant Logic, Service Science, and Network Theory (pp. 1-24).

Montoya, R. M., Horton, R. S., ve Kirchner, J. (2008). Is actual similarity necessary for attraction? A meta-analysis of actual and perceived similarity. *Journal of Social and Personal Relationships, 25*(6), 889–922. https://doi.org/10.1177/0265407508096700

Moss, B. F., ve Schwebel, A. I. (1993). Defining intimacy in romantic relationships.

Olderbak, S., ve Figueredo, A. J. (2009). Predicting romantic relationship satisfaction from life history strategy. *Personality and Individual Differences,* 46(5-6), 604–610.

Regan, P. C. (1998). Minimum mate selection standards as a function of perceived mate value, relationship context, and gender. *Journal of Psychology ve Human Sexuality, 10*(1), 53–73. https://doi.org/10.1300/J056v10n01_04

Reis, H. T., ve Shaver, P. (1988). Intimacy as an interpersonal process. In S. Duck, D. F. Hay, S. E. Hobfoll, W. Ickes, ve B. M. Montgomery (Eds.), *Handbook of personal relationships: Theory, research and interventions* (pp. 367–389). John Wiley ve Sons.

Rosenfeld, M. J., ve Thomas, R. J. (2012). Searching for a mate: The rise of the internet as a social intermediary. *American Sociological Review, 77*(4), 523–547. https://doi.org/10.1177/0003122412448050

Rusbult, C. E. (1980). Commitment and satisfaction in romantic associations: A test of the investment model. *Journal of Experimental Social Psychology, 16*(2), 172-186.

Sarı, T. (2008). Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerle ilgili akılcı olmayan inançlar, bağlanma boyutları ve ilişki doyumu arasındaki ilişkiler. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Stackert, R.A. ve Bursik, K. (2003). Why I unsatisfied? adult attachment style, gendered irrational relationship beliefs, and young adult romantic relationship satisfaction. Personality and Individual Differences, 34, 1419-1429.

Sternberg, R. J. (1986). A triangular theory of love. *Psychological Review, 93*(2), 119–135. https://doi.org/10.1037/0033-295X.93.2.119

Sternberg, R. J. (1988). Triangulating love. In R. J. Sternberg ve M. L. Barnes (Eds.), The psychology of love (pp. 119–138). Yale University Press.

Sternberg, R. J. (1999). *Thinking Styles.* New York: Cambridge University Press.

Sternberg, R. J., ve Barnes, M. L. (Eds.). (1988). *The psychology of love.* Yale University Press.

Sullivan, H. S. (1953). The interpersonal theory of psychiatry. W W Norton ve Co.

Şen, M. G. (2013). İzmir ilinde çalışan aile hekimlerinin klinik uygulamalarında biyopsikososyal yaklaşımı ne ölçüde uyguladıklarının saptanması. Uzmanlık Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi, İzmir.

Thibaut, J. W., ve Kelley, H. H. (1959). *The social psychology of groups.* John Wiley.

Thornton, A., Axinn, W. G., ve Hill, D. H. (1992). Reciprocal effects of religiosity, cohabitation, and marriage. *American Journal of Sociology*, 98(3), 628–651.

Toma, C. L., ve Hancock, J. T. (2010). Looks and lies: The role of physical attractiveness in online dating self-presentation and deception. *Communication Research, 37*(3), 335–351. https://doi.org/10.1177/0093650209356437

Yetim, Ü. (1993). Kişisel projelerin organizasyonu ve örüntüsü açısından yaşam doyumu. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ege Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz Bingöl, T., ve Kalkan, M. (2010). The effects of a premarital relationship enrichment program on relationship satisfaction. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 10*, 1911-1920.

Yonar, S., ve Demir, İ. (2020). Beliren Yetişkinlerde Romantik Yalnızlığın Yordanmasında Bağlanma ve Flört Kaygısının Rolü. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi,* 7(2), 517-542.

Walster, E., Aronson, V., Abrahams, D., ve Rottman, L. (1966). Importance of physical attractiveness in dating behavior. *Journal of Personality and Social Psychology, 4*(5), 508–516. https://doi.org/10.1037/h0021188

Editörler:
Prof. Dr. Müjdat Avcı
Doç. Dr. Meryem Berrin Bulut

Sosyal Psikoloji

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

SOSYAL PSİKOLOJİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I

Editörler: Prof. Dr. Müjdat Avcı, Doç. Dr. Meryem Berrin Bulut

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-73-8
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

SOSYAL PSİKOLOJİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I
Editörler: Prof. Dr. Müjdat Avcı, Doç. Dr. Meryem Berrin Bulut
VI+144 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-73-8

Kitap içerisindeki bölümlerin sorumluluğu ilgili bölüm yazarına aittir.
Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Acar, G., Demir A., Görmez D., Keser İ. (2015) Aile ve Çocuk Suçluluğu İlişkisi, 3rd National Congress of Child Development and Education (Congress Book), Ankara

Ağırgötüren, B. (2006). "Malatya Kentinde Çocuk Suçluluğu" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Malatya, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akduman, G., Akduman B., Cantürk, G (2007) "Ergen Suçluluğunda Bazı Kişisel ve Ailesel Özelliklerin İncelenmesi" Türk Pediatri Arşivi, www.turkpediatriarsivi.com

Akgün, S., Araz A. (2010). "Anlaşmazlıklarımızı Çözebiliriz: Bir Çatışma Çözümü Eğitim Programı Tanıtımı" *Doğuş Üniversitesi Dergisi,* 11 (1), 1-17

Atabay, O. (2009). "Suça Karışan ile Karışmayan Ergenlerin Benlik Algısı Çerçevesinde Karşılaştırılması, (Diyarbakır Örneği)" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır, Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ayanoğlu, H. (2002). "Çocuk Suçluluğu ve Nedenleri İle Uluslar arası ve Ulusal Hukukta Çocuğun Hakları" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi, Kamu Hukuku Anabilim Dalı.

Bilir, S. (2009). "Liselerde Çocuk Suçluluğunun Önlenmesine Yönelik Okul Kaynaklı Faktörlere İlişkin Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Görüşleri" Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Burfeind J. W. & Bartusch D. J. (2005). "Juvenile Delinquency: An İntegrated Approach" Jones and Bartlett Publishers, USA.

Coşar, Y. (2005). "Kentleşen Türkiye'de Çocuk Suçluluğu" TBB Dergisi, Sayı:56

Çocuk Koruma Kanunu, 03.07. 2005, Sayı: 5395, www.mevzuat.adalet.gov.tr

Çabuk, G. (2022) "Çocuk Suçluluğu Bağlamında Çocuğu Suça İten Nedenler" Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Çalışmaları Dergisi, 3(1)

Çoğan, O. (2006). "Çocuk Suçluluğunun Nedenleri ve Edirne Ceza Mahkemelerinde Açılan Davaların Bu Yönden İncelenmesi" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Delikara, İ. (2000). "Ergenlerin Akran İlişkileri ile Suç Kabul Edilen Davranışlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Demirbaş, T. (2005). "Kriminoloji" Seçkin Yayınları, Ankara.

Demirhan, T. (2006). "Yoğun Düşünme Eğitimi Programının Suçlu Çocukların Ahlaki Yargılarına Etkisinin İncelenmesi" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Dönmezer, S. (1994). "Kriminoloji" Beta Yayınları, İstanbul.

Elibol, S. (1998). "11-15 Yaş Grubundaki Mala Yönelik Suç İşlemiş Çocukların Sosyo-Demografik Özellikleri" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü.

Erdoğdu, M. Y. (2005). "Suça Yönlendirilen ve Yönlendirilmeyen Çocukların Aile İlişkileri ile Saldırganlık Davranışlarının Karşılaştırılması" *Çocuk ve Ruh Sağlığı Dergisi*, 12 (3).

Esen, S. (2008). "Kentleşme ve Kentleşme Sürecinin Çocuk Suçluluğu Üzerindeki Etkileri" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Göç, L. (2006). "Çocuk Suçluluğu ve Polisin Yaklaşımı" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kahramanmaraş, Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gönültaş, M. B. (2009). "Adana İlinde Mala ve Şahsa Karşı Suç İşleyen Çocukların Sosyodemografik Özelliklerinin Ortaya Konulması" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Adana, Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

James, R. ve Gilliand (2003). "Theories and Strategies in Counseling and Psychotherapy". Fifth Edition. Pearson Education, Inc. USA.

Kaner, S. (1991). "Suçlu Çocuklara/Gençlere ve Sorunlarına Genel Bir Bakış" *A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Sayı: 23.

Kepenkçi, Y. K. ve Özcan, A. Y. (2002). "Okullarda Çocuk Suçluluğunun Önlenmesi" 1. Ulusal Çocuk ve Suç: Nedenler ve Önleme Çalışmaları Sempozyumu, Ankara.

Kılıç, Y. S. (2007). "Çocuk Suçluluğuna Sebep Olan Sosyo-Ekonomik Faktörler" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Malatya, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kızmaz, Z. (2005). "Sosyolojik Suç Kuramlarının Suç Olgusunu Açıklama Potansiyelleri Üzerine Bir Değerlendirme" *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 29, No:2, 149-174.

Kızmaz, Z. (2004). "Öğrenim Düzeyi ve Suç: Suç-Okul İlişkisi Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma" *Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi,* Cilt: 14, Sayı: 2 Sayfa: 291.

Kunt, V. (2003). "Suç ve Çocuk" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

McCord, J. (1991). "Family Relationships, Juvenile Delinquency and Adult Criminality" *Criminology Journal*, 29 No: 3

Nazlı, S (2007). "Aile Danışmanlığı" 3. Baskı. Anı Yayıncılık. Ankara.

Ok, A. (1989). "Kurumlar ve Suçlu Çocuklar" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özgüven, İ. E. (2001). "Ailede İletişim ve Yaşam" PDREM Yayınları. Ankara.

Özsöz, C. (1990). "14-18 Yaşları Arasındaki Suçlu ve Suçsuz Ergenlerde Adaletsizlik Yargısının Değerlendirilmesi" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Parrott, L (2003). "Counseling and Psycotherapy" Second Edition. Thomson Brooks/Cole USA:

Seyhan, D. (2008). "Tutuklu/Hükümlü Gençlerin Benlik Saygısı Düzeyleri, Aile ve Çevre Özelliklerinin İncelenmesi" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kayseri, Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Sheldon & Glueck (1950). "Unraveling Juvenile Delinquency: Exploring the Mysteries of Human Behaviour" *Juvenile and Family Court Journal*, 2: 92.

Terzi, A. K. (2007). " Kent Ölçeğinde Çocuk Suçluluğu, Çankaya Örnek Araştırması" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara, Gazi Üniversitesi, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı.

Türkeri, S. (1995). "Çocuk Islahevleri ve Çocuk Cezaevindeki Çocukların Suç İşleme Nedenleri Açısından İncelenmesi" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi.

Uluğtekin, S. (1991). "Hükümlü Çocuk ve Yeniden Toplumsallaşma" Ankara: Bizim Büro Basımevi.

Yavuzer, H. (1990). "Çocuk ve Suç" Remzi Kitabevi, İstanbul.

Yıldırım, A. (2004). "Kentleşme ve Kentleşme Sürecinde Göçün Suç Olgusu Üzerindeki Etkileri" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KAYNAKÇA

Akdem, F. ve Akel, B. S. (2014). Otizmli bireylerin bakım verenlerinin yaşam kalitesi ve zaman yönetimini etkileyen faktörlerin incelenmesi. *Ergoterapi ve Rehabilitasyon Dergisi, 2*(3), 121-129.

Akkök, F. , Uzun, B. (2005). Yaşamın diğer bir penceresi: otistik özelliklere sahip çocuk babaları ve duyguları. *Çocuğunuzun farklı özellikleri olduğunu öğrendiğinizde yaşadığınız duygular.* (3. Baskı s.11-30). Pegem Akademi.

Akkök, F. (2020). Bayan perşembeler. *Çocuğunuzun farklı özellikleri olduğunu ilk öğrendiğinizde yaşadığınız duygular.* (8. Baskı) Pegem Akademi.

Akmaniş, B. (2010). *Otistik çocuğu olan annelerin algıladıkları sosyal desteğe göre umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Maltepe Üniversitesi.

Bozkurt, M. (2019). *Fiziksel veya zihinsel engelli çocuğa sahip annelerin depresyon düzeyleri ve yaşam kaliteleri ile sosyal destek algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek lisans Tezi]. Yakındoğu Üniversitesi.

Ceco, U. ve Çakın-Memik, N. (2017). Bakım verenin yükü penceresinden otizme bakış. *Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 3*(2), 19-21.

Coşkun, D. (2013). *Fiziksel engelli çocuğu olan ebeveynlerde bakım yükünün ve aile işlevlerinin değerlendirilmesi* [Doktora Tezi]. Atatürk Üniversitesi.

Çandır, E. (2016). *Otizm tanısı ile izlenen çocukların annelerinde bakım verme yükü ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Koç Üniversitesi.

Çokyaman, T. ve Battal, T. (2020). Otizm spektrum bozukluğu ve down sendromlu çocukların bakım verme yüklerinin zarit bakım verme yükü ölçeği ile değerlendirilmesi. *Sakarya Tıp Dergisi, 10*(2), 210-215.

Demir, İ. (2021). *Otizm spektrum bozukluğu ve mental retardasyonu olan çocuğa sahip annelerin ve normal gelişim gösteren çocuğa sahip annelerin kaygı düzeylerinin karşılaştırması (Sultangazi örneği)* [Yüksek Lisans Tezi]. Üsküdar Üniversitesi.

Gladding, S. T. (2011). Aile Terapisi. İ. Keklik ve İ. Yıldırım (Ed.). *Aile sistemi ve sağlık içinde* (s 30-32). Türk PDR Derneği Yayınları.

Karaaslan, M.M. (2015). *Zihinsel engelli çocuğu olan ebeveynlerin psikolojik durumları ile bakım yükünün değerlendirilmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Atatürk Üniversitesi.

Karabuğa-Yakar, H. , Pınar, R. (2013). Kanserli hastalara bakım veren aile üyelerinin yaşam kalitesi ve yaşam kalitesini etkileyen faktörlerin değerlendirilmesi. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi, 15*(2), 1-16.

Keskin, G., Bilge, A., Engin, E., Dülgerler Ş. (2010). Zihinsel engelli çocuğu olan anne-babaların kaygı, anne-baba tutumları ve başa çıkma stratejileri açısından değerlendirilmesi. *Ankara Sağlık Hizmetleri Dergisi, 11*(2), 30-37.

Köksal, M. ve Erciyes, C. (2021). Otizm tanısı almış çocukların ailelerinde görülen psikososyal sorunların değerlendirmesi. *Aydın Sağlık Dergisi, 7*(3), 235-254.

Köroğlu, E. (2013). DSM-5 tanı ölçütleri başvuru el kitabı. *Otizm açılımı kapsamında bozukluk*. (1. Baskı s.25-27). HYB Yayıncılık.

Köroğlu, E. (2020).Psikiyatri ders kitabı. *Depresyon bozuklukları.* (2. Baskı s.183-186). Esenkal Yayıncılık.

Nazlı, S. (2020). Aile Danışmanlığı. *Bir sistem olarak aile* (15.Baskı s.18-24). Anı Yayıncılık.

Nursoy, G. (2019) *Otizmli Bireylerin annelerinin adil dünya inancı ve algıladıkları aile yükü arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Ege Üniversitesi.

Öz, B. , Yüksel, T. , Nasıroğlu, S. (2020). Otizm spektrum bozukluğu tanısı alan çocukların annelerinde görülen depresyon-anksiyete belirtileri ve damgalanma algısı. *Nöropsikiyatri Arşivi, 57*, 50-55.

Özdemir, S. (2007). Sosyal öyküler: Otistik çocuklara yönelik bir sağaltım. *Özel Eğitim Dergisi, 8*(2), 49-62.

Özeren, G. S. (2013). Otizm spektrum bozukluğu (osb) ve hastalığa kanıt penceresinden bakış. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi 4*(2), 57-63.

Öztürk, M. O. ve Uluşahin, N.A. (2020). Çocukluk ve ergenlik döneminde görülen ruhsal bozukluklar. *Otizm yelpazesi bozukluğu.* (16. Baskı s.576-581). Nobel Tıp Kitapevleri, Ankara.

Sağlam-Arı, G., Çına- Bal, E. (2008). Tükenmişlik kavramı: birey ve örgütler açısından önemi. *Yönetim ve Ekonomi, 15*(1), 131-148.

Şener, G. R. (2021). *Otizm spektrum bozukluğuna sahip çocuklara bakım veren kişilerin algıladıkları sosyal destek ile tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişkide adil dünya inanç düzeyinin aracı etkisi* [Yüksek Lisans Tezi]. Işık Üniversitesi.

Tayaz, E. & Koç, A. (2018). Engelli bireye bakım verenlerde algılanan bakım yükü ve yaşam kalitesi arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi. *Bakırköy Tıp Dergisi, 14*, 44-52.

Tekyıldırım, A. (2019). *Engelli bireylere sahip ailelerin psikolojik sağlamlık ve bakıcı yük değerlendirmesi arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Üsküdar Üniversitesi.

Topal, S. (2021). *Özel gereksinimli çocuğa sahip annelerin etkilenmişlik düzeyinin tükenmişlik, anksiyete ve yaşam kalitesi arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Pamukkale Üniversitesi.

Tortamış-Özkaya, B. (2013).Yaygın gelişimsel bozukluklardan otizm spektrum bozukluğuna geçiş: Dsm-5te karşımıza çıkacak değişiklikler. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 5*(2), 127-139.

Tunçel, A. (2017). *Çocuklarında otizm spektrum bozukluğu olan annelerin depresyon, tükenmişlik ve umutsuzluk düzeylerinin çocuktaki otizmin ağırlık derecesine göre karşılaştırılması* [Yüksek Lisans Tezi]. Hasan Kalyoncu Üniversitesi.

Usta, M. B., Duman-Kurt, A., Gülşen, H., Karabekiroğlu, K. (2020). Otizm spektrum bozukluğunun nedenlerine ait ebeveyn algısının tedavi tercihine etkisi. *Namık Kemal Tıp Dergisi, 8*(2), 177 – 185.

Varol, N. (2006). Aile eğitimi. *Yetersizliği olan çocuk aileleriyle destekleyici iletişim kurma.* (5. Baskı s. 7-12). Kök Yayıncılık.

Yalçın, İ. (2014). İyi oluş ve sosyal destek arasındaki ilişkiler: Türkiye'de yapılmış çalışmaların meta analizi, *Türk Psikiyatri Dergisi, 26*(1), 21-32.

Zülkar, Y., Söyünmez, S., Turan, F. D., İşler-Dalgıç, A. (2021). Otizm spektrum bozukluğu olan çocuğa sahip ebeveynlerin istismar konusundaki farkındalıkları. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi, 12*(4), 288-296.

KAYNAKÇA

Arslan, A. (2023*). Sosyal Medya Ve Toplumsal Kimlik İnşası.* İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Bennett, W. L., & Segerberg, A. (2013). *The Logic Of Connective Action: Digital Media And The Personalization Of Contentious Politics.* Cambridge University Press.

Boyd, D. M., & Ellison, N. B. (2007). Social Network Sites: Definition, History, And Scholarship. *Journal Of Computer-Mediated Communication, 13*(1), 210-230.

Brügger, N. (2015). A Brief History Of Facebook As A Media Text: The Development Of An Empty Structure. First Monday

Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). *The Second Machine Age: Work, Progress, And Prosperity İn A Time Of Brilliant Technologies*. WW Norton & Company.

Brynjolfsson, E., & McElheran, K. (2016). *The Digitization of Business: From Digitization to Digital Transformation*. MIT Sloan Management Review.

Cascio, W. F., & Montealegre, R. (2022). How Technology Is Changing Work And Organizations. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior, 9*, 47-72.

Castells, M. (2002). The Internet Galaxy: Reflections On The Internet, Business, And Society. Oxford University Press.

Castells, M. (2011). The Rise Of The Network Society. John wiley ve sons.

Çalışkan, M., ve Mencik, Y. (2015). Değişen Dünyanın Yeni Yüzü: Sosyal Medya. *Akademik Bakış Dergisi, 50,* 254-267. İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası Kırgız-Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat, Kırgızistan.

Çetinkaya, M. (2023). *Dijitalleşmenin Toplumsal Etkileri*. Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Çolak, T. (2021). Dijital Dönüşüm Ve İş Gücü Eşitsizliği. *İşletme ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 12(1*), 45-58.

De', R., Pandey, N., & Pal, A. (2020). Impact Of Digital Surge During Covid-19 Pandemic: A Viewpoint On Research And Practice. *International Journal of Information Management, 55*, 102171.

Demir, F. ve Yıldız, E. (2024). Sosyal Medyanın Toplumsal Değişim Üzerindeki Etkileri. *Sosyal Bilimler Dergisi, 15*(2), 77-89.

Eagly, A. H. ve Wood, W. (2012). Social Role Theory. *Handbook of theories of social psychology, 2*, 458-476.

Encyclopaedia Britannica. (n.d.). Internet of Things. In Britannica. Retrieved September 2, 2024, from https://www.britannica.com/science/Internet-of-Things

Erdem, S. (2023). *Mahremiyet Ve Güvenlik: Dijital Çağın Zorlukları.* Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Gillespie, T. (2018). *Custodians Of The Internet: Platforms, Content Moderation, And The Hidden Decisions That Shape Social Media.* Yale University Press.

Götz, F. M., Stieger, S., & Reips, U.-D. (2020). Users Of The Main Social Media Platforms: Motivations, Perceptions, And Characteristics. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking, 23*(10), 689-696.

Güzel, C. (2020). Sosyal Medyanın Niteliği, Gelişimi Ve Kullanım Alanları Üzerine Kuramsal Bir İnceleme. *Sosyolojik Düşün, 5*(2), 93-112.

Johnson, M. D., & Newport, K. (2021). Privacy Concerns İn The Digital Age: Impacts On Online Behavior. *Computers in Human Behavior*, 123, 106872.

Kaplan, A. M., & Haenlein, M. (2010). Users Of The World, Unite! *The Challenges And Opportunities Of Social Media. Business Horizons, 53*(1), 59-68.

Kara, N. (2022). Dijital Çağda Bilgi Kirliliği. *Medya ve İletişim Araştırmaları, 10*(3), 112-125.

Kaya, H., & Çetin, M. (2022). *Dijital pazarlama ve uzaktan çalışma: Yeni iş dünyası*. Koç Üniversitesi Yayınları.

Kırık, A. M. (2017). Yeni Medya Aracılığıyla Değişen İletişim Süreci: Sosyal Paylaşım Ağlarında Gençlerin Konumu. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 5*(1), 230-261.

Kline, R. R. (2015). The Cybernetics Moment: Or Why We Call Our Age The İnformation Age. JHU Press.

Kumar, Abhishek, and Jason R. Brubaker. 2017. "Social Media Platforms: Their History, Growth, and Influence." In The Cambridge Handbook of Social Media, Edited By Jean Burgess, Alice Marwick, and Thomas Poell, 25-46. Cambridge: Cambridge University Press.

Kuusisto, M. (2017), *"Dijitalleşmenin Örgütsel Etkileri: Bir Literatür Taraması", Uluslararası Örgüt Teorisi ve Davranış Dergisi, Cilt 20* No. 03, s. 341-362.

Leonardi, P. M., Huysman, M., & Steinfield, C. (2013). Enterprise Social Media: Definition, History, And Prospects For The Study Of Social Technologies İn Organizations*. Journal Of Computer-Mediated Communication, 19* (1), 1-19.

Marwick, A. E. (2013). Status Update: *Celebrity, Publicity, And Branding In The Social Media Age*. Yale University Press.

Marwick, A. E., & Boyd, D. (2011). I Tweet Honestly, I Tweet Passionately: Twitter Users, Context Collapse, And The İmagined Audience. *New Media & Society, 13*(1), 114-133.

Mayer-Schönberger, V., & Cukier, K. (2013). Big Data: A Revolution That Will Transform How We Live, Work, and Think. Houghton Mifflin Harcourt.

Mossberger, K., Tolbert, C. J., & McNeal, R. S. (2007*). Digital Citizenship: The Internet, Society, And Participation.* MIt Press.

Öztürk, B., & Aydın, Z. (2023). Sosyal Medya Kampanyalarının Toplumsal Etkileri. *Medya Çalışmaları Dergisi, 11*(4), 134-150.

Roesner, F., & Schiebinger, L. (2023). Identity and representation in digital environments: A new framework for understanding online self-presentation*. New Media & Society, 25*(3), 496-514.

Solove, D. (2004). *The Digital Person: Technology And Privacy İn The Information Age*. New York University Press.

Southwell, B. G., Thorson, E. A., & Sheble, L. (2022). Misinformation and its correction: Continued influence and successful debiasing. *Journal of Communication, 72*(1), 3-14.

Taşel, F. (2020). Dijitalleşmenin ticarete ve ekonomiye etkisi*. Beykoz Akademi Dergisi, 8*(2), 127-137.

Tufekci, Z. (2017). *Twitter and Tear Gas: The Power and Fragility of Networked Protest*. Yale University Press.

Turkle, S. (2011). *Alone Together: Why We Expect More from Technology and Less from Each Other.* Basic Books.

Vasalou, A., Joinson, A., Bänziger, T., Goldie, P., & Pitt, J. (2008). Avatars İn Social Media: Balancing Accuracy, Playfulness And Embodied Messages. *International Journal of Human-Computer Studies, 66*(11), 801-811.

Vasi, I. B., & Strang, D. (2023). The Dynamics Of Online Social Movements: Challenges And Opportunities. *Social Problems, 70*(2), 275-293.

Vasile, R. (2023). Digital Divide and Employment: From Job Disruption to Reskilling Workers for the Future World of Work. In: Chivu, L., De Los Ríos Carmenado, I., Andrei, J.V. (eds) Crisis after the Crisis: Economic Development in the New Normal . ESPERA 2021. Springer Proceedings in Business and Economics. Springer, Cham.

Vodafone Türkiye. (n.d.). Sosyal Medya Günü Ve Sosyal Medyanın Tarihi. Vodafone Red Blog. Retrieved September 2, 2024, from https://www.vodafone.com.tr/red/blog/sosyal-medya-gunu-ve-sosyal-medyanin-tarihi

Wellman, B. (2001). Physical Place And Cyberplace: The Rise Of Networked Individualism. *International Journal of Urban and Regional Research, 25*(2), 227-252.

Yılmaz, P. (2022). *Sosyal medya ve toplumsal bağlar*. Yeditepe Üniversitesi Yayınları.

Zepeda-Hernández, S., & Pincheira-Ulbrich, J. (2021). Online Activism And Social Media: Analyzing The İnfluence On Societal Change. *Journal of Social Movement Studies, 20*(1), 45-60.

Zuboff, S. (2019). The Age Of Surveillance Capitalism: The Fight For A Human Future At The New Frontier of Power. PublicAffairs.

Zuo, Y., Liu, C., & Wang, W. (2022). The Psychological Impact Of Social Media On Well-Being: A Study Of Online Comparison Behavior. *Psychology and Social Media, 38*(2), 78-93.

KAYNAKÇA

Altıntaş, M. (2024). Çalışma Yaşamındaki Negatif Dinamiklerin Çalışan Davranışlarına Etkisi: Sessiz İstifanın Aracılık Rolü. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 10(2), 255-274.

American Psychologıcal Associatıon (2022). Monitor on Psychology, https://www.apa.org/monitor/2022/2022-01-monitor.pdf (E.T.: 29.09. 2024).

Aydın, E., ve Azizoğlu, Ö. (2022). A New Term For An Exıstıng Concept: Quıet Quıttıng-A Self-Determınatıon Perspectıve. V.Uluslararası Sosyal Bilimlerde Kritik Tartışmalar Kongresi (285-295). İzmir: 7-9 Ekim 2022

Bersin, J. (2023). Don't let quiet quitting harm your career. MIT Sloan Management Review. https://sloanreview.mit.edu/article/dont-let-quiet-quitting-harm-your-career. (E.T.: 28.09. 2024).

Boz, D. (2024). Sessiz İstifanın İşten Ayrılma Niyetine Etkisi: Çağrı Merkezi Çalışanlarına Yönelik Bir Araştırma. *Dumlupınar Üniversitesi İİBF Dergisi,* (13), 1-11.

Boz D., Duran, C., Karayaman, S. ve Deniz, A. (2023). Sessiz İstifa Ölçeği. İçinde C. Duran (Editör), *Sessiz İstifa* (s. 9-41). Konya: Eğitim

Brownlee D. (2022). 4 Leadership Strategies to Adress "Quite Quiting". https://www.forbes.com/sites/danabrownlee/2022/09/21/4-leadership-strategies-to-address-quiet-quitting/ (E.T.: 29.09. 2024).

Cooper, C. (2022). Thinking About Quiet Quitting? Here's Why–And How–You Should Talk to Your Boss İnstead. The Conversation. https://theconversation.com/thinking-about-quiet-quitting-heres-why-and-how-you-should-talk-to-your-boss-instead-189499 (E.T.: 29.09. 2024).

Çalışkan, K. (2023). Sessiz İstifa: Sonun Başlangıcı mı Yeniden Diriliş mi?. *Journal of Organizational Behavior Review*, *5*(2), 190-204.

Çimen, A. İ. ve Yılmaz, T. (2023). Sessiz İstifa Ne Kadar Sessiz. *Sakarya Üniversitesi İşletme Enstitüsü Dergisi, 5*(1), 27-33.

Deniz, A. (2024). Sessiz İstifanın İş Tatminine Etkisi: Havacılık Sektörü Çalışanlarına Yönelik Bir Araştırma. *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, *7*(2), 134-152.

Enderle, R. (2022). Productivity and The Risks of Quiet Quitting, Computer World. https://www.computerworld.com/article/3670631/productivity-and-the-risks-of-quietquitting.html (E.T.: 10.09. 2024).

Formica, S. ve Sfodera, F. (2022). The Great Resignation and Quiet Quitting paradigm shifts: An overview of current situation and future research directions. *Journal of Hospitality Marketing & Management, 31*(8), 899-907.

Galanis, P., Katsiroumpa, A., Vraka, I., Siskou, O., Konstantakopoulou, O., Moisoglou, I., Gallos, P. ve Kaitelidou, D. (2023). The Quiet Quitting Scale: Development and Initial Validation. *AIMS Public Health, 10*(4), 828–848

Gallup (2022). Gallup's Employee Engagement Survey: Ask the Right Questions With the Q12 Survey. https://www.gallup.com/q12/ (E.T.: 01.09.2024).

Gökkaya, D. (2024). İşe Bağlı Duygusal Tükenmişliğin Sessiz İstifa Üzerine Etkisinde Çalışma Yaşam Kalitesinin Aracılık Rolü: Sağlık Çalışanlarında Bir Araştırma. *Business & Management Studies: An International Journal, 12*(3), 644-662.

Green, A. (2022). All This Talk About Quiet Quitting is Absurd. Slate Group. https://slate.com/human-interest/2022/10/quiet-quitting-terribly-named-work-trend.html (E.T.: 29.08.2024).

Güler, M. (2023). Çalışma Kültüründe Yeni Bir Kavram: Sessiz İstifa. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 32*(1), 247-261.

Gürer, A., Solmaztürk, A. B. ve Gökçe, F. (2024). Sessiz İstifa: Literatür İncelemesi. *Toplum ve Kültür Araştırmaları Dergisi,* (13), 1-41.

Hamouche, S., Koritos, C. ve Papastathopoulos, A. (2023). Quiet quitting: Relationship with Other Concepts and Implications for Tourism and Hospitality. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, *35*(12), 4297-4312.

Harter, J. (2022). Is Quiet Quitting Real? Gallup. https://www.gallup.com/workplace/398306/quiet-quitting-real.aspx (E.T.: 29.08.2024).

Hetler, A. (2022). Quiet Quitting Explained: Everything You Need to Know. Techtarget. https://www.techtarget.com/whatis/feature/Quiet-quitting-explained-Everything-you-need-to-know (E.T.: 07.09.2024).

Inbusiness, (2022). Sessiz İstifaya Karşı Sessiz İşten Çıkarma" Hareketi. https://www.inbusiness.com.tr/sektorler/is-dunyasi/2022/10/12/sessiz-istifaya-karsi-sessizisten-cikarma-hareketi (E.T.: 12.09.2024).

Jamieson, C. (2022). "Quiet Quitting" and What Employers Can Do to Prevent İt. Dentons. https://www.dentons.com/en/insights/articles/2022/september/23/quiet-quitting-and-what-employerscan-do-to-prevent-it (E.T.: 09.09.2024)

Johnson, J. R. (2023). What's New About Quiet Quitting (and what's not). *The Transdisciplinary Journal of Management.* https://tjm.scholasticahq.com/article/72079-what-s-new-aboutquiet-quitting-and-what-s-not (E.T.: 02.09.2024).

Karayaman, S. (2023). Sessiz İstifanın Kişi-Örgüt Uyumundaki Etkisi: İmalat İşletmesi Çalışanlarına Yönelik Bir Araştırma. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi, 11*(85), 515-526.

Kandemir, S. (2023). Gürültülü Bir Sessizlik: Sessiz İstifa. https://www.hiwellapp.com/blog/sessiz-istifa-psikolojisi#h-sessiz-istifanin-etkileri (E.T.: 14.09.2024).

Klotz, A. C. ve Bolino, M. C. (2022, 15 Eylül). When Quiet Quitting is Worse Than the Real Thing. Harvard Business Publishing. https://hbr.org/2022/09/when-quiet-quitting-is-worse-than-the-real-thing (E.T.: 13.09.2024)

Kobak, Ö. (2023). *Sessiz İstifa Kavramına İlişkin Bir Model Önerisi.* Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.

Kolev, G. (2022). What is "Quiet Quitting" (And Should You Join the Trend). Officetopics.com. https://officetopics.com/what-is-quiet-quitting/ (E.T.: 07.09.2024).

Lord, J. (2022). Quiet Quitting is A New Name for An Old Method of Industrial Action. The Conversation. https://theconversation.com/quiet-quitting-is-a-new-name-for-an-old-method-of-industrial-action189752 (E.T.: 13.09.2024)

Lu, M., Al Mamun, A., Chen, X., Yang, Q. ve Masukujjaman, M. (2023). Quiet Quitting During Covid-19: The Role of Psychological Empowerment. *Humanities and Social Sciences Communications, 10*(485), 1-16.

Madell, R. (2022). Can Quiet Quitting Hurt Your Career?, U. S. News https://money.usnews.com/money/blogs/outside-voices-careers/articles/what-is-quiet-quitting (E.T.: 12.09.2024)

Madhosingh, S. (2022). Employers Should Fear the Truth Behind Quiet Quitting. Here's Why. Entrepreneur. https://www.entrepreneur.com/leadership/employers-should-fear-the-truth-behind-quietquitting/435347 (E.T.: 23.09.2024)

Nayak, U. (2022). Why You Should Be Worried About Quiet Quitting?. Linkedin. https://www.linkedin.com/pulse/why-you-should-worried-quiet-quitting-uday-nayak/ (E.T.: 12.09.2024).

Örücü, E. ve Hasırcı, I. (2024). Hiyerarşi Kültürünün Sessiz İstifa Davranışı Üzerindeki Etkisinde Banka Çalışanlarının Eğitim Durumlarının Düzenleyici Rolü. *İzmir İktisat Dergisi*, *39*(2), 389-408.

Özcan, E. ve Yaltagil, E. I. (2024). Sağlıkta Sessiz İstifanın Nedenleri ve Çözüm Yolları. *İşletme Araştırmaları Dergisi, 16*(2), 919-935.

Öztürk, E., Arıkan, Ö. U. ve Ocak, M. (2023). Understanding Quiet Quitting: Triggers, Antecedents and Consequences. *Uluslararası Davranış, Sürdürülebilirlik ve Yönetim Dergisi*, *10*(18), 57-79.

Perry, S. J., Rubino, C. ve Hunter, E. M. (2018). Stress in Remote Work: Two Studies Testing the Demand-Control-Person Model. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, *27*(5), 577-593.

Scott, E. (2022). Could 'Quiet Quitting' Your Job Be the Answer to Burnout? What You Need to Know. Metro. https://metro.co.uk/2022/07/29/could-the-quiet-quitting-trend-be-the-answer-to-burnout-whatyou-need-to-know-17085827/ (E.T.: 13.09.2024)

Serenko, A. (2024). The Human Capital Management Perspective on Quiet Quitting: Recommendations for Employees, Managers, and National Policymakers. *Journal of Knowledge Management, 28*(1), 27-43

Shanafelt, T. D., Hasan, O., Dyrbye, L. N., Sinsky, C., Satele, D., Sloan, J. ve West, C. P. (2015). Changes in Burnout and Satisfaction with Work-Life Balance in Physicians and the General US Working Population Between 2011 and 2014. *Mayo Clinic Proceedings*, *90*(12), 1600-1613

Szabó, D. (2023). Quiet Quitting. *Világpolitika és a Közgazdaságtan, 2*(1), 115-118.

Ulutürk, F. (2022). Non-Increasing Salary Leads Employees to "Quiet Quitting "!". https://gelisim.edu.tr/en/news/non-increasing-salary-leads-employeesto-%E2%80%98quiet-quitting (E.T.: 13.09.2024).

Yıkılmaz, İ. (2022). Quiet Quitting: A Conceptual İnvestigation. Anadolu 10th International Conference on Social Science (s. 581-591). Diyarbakır: 15-16 Ekim 2022

Yıldız, D. (2024). Z Kuşağında Tükenmişliğin Ötesi: Sessiz İstifa. *International Journal of Disciplines in Economics & Administrative Sciences Studie*s, *9*(52), 1400-1405.

Youthall (2022). "Sessiz İstifa Nedir?". Sessiz İstifa Araştırma Raporu, 1, 2-5.

Yücedağlar, A., Gılıç, F., Uzun, N. B. ve İnandı, Y. (2024). Öğretmenlerde Sessiz İstifa Ölçeği: Bir Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (69), 227-251.

KAYNAKÇA

Aknin, L. B., Broesch, T., Hamlin, J. K. ve Van de Vondervoort, J. W. (2015). Prosocial Behavior Leads to Happiness in a Small-Scale Rural Society. Journal of Experimental Psychology: General. Advance online publication. http://dx.doi.org/10.1037/xge0000082

Barnard, A. (2011). Sosyal Antropoloji ve İnsanın Kökeni. Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, İstanbul

Bartels, D. M. (2008). Principled Moral Sentiment and the Flexibility of Moral Judgment and Decision Making. Cognition 108, 381–417

Batson, C. D. (2014). Empathy-Induced Altruism. Empathy & Morality. Oxford University Press.

Baumeister, R. F., Bratslavsky, E., Muraven, M. ve Tice, D. M. (1998). Ego Depletion: Is the Active Self a Limited Resource?. Journal of Personality and Social Psychology, 74 (5), 1252–1265. https://doi.org/10.1037/0022-3514.74.5.1252

Beaver, K. (2006). The Intersection of Genes, the Environment, and Crime and Delinquency: A Longitudinal Study of Offending. Doctorate Dissertation Submitted to the Division of Research and Advanced Studies of the University of Cincinnati.

Beaver, K. (2011). Genetic Influences on Being Processed Through the Criminal Justice System: Results from a Sample of Adoptees. Biol Psychiatry, 69: 282–287. doi:10.1016/j.biopsych.2010.09.007

Bee, H. ve Boyd, D. (2009). Çocuk Gelişim Psikolojisi. Kaknüs Yayınları, İstanbul

Bentham, J. (1789). An Introduction to the Principles of Morals and Legislation. Doubleday; Garden City, NY, USA: 1789.

Blonigen, D. M., Hicks, B. M., Krueger, R. F., Christopher, J. P. ve Iacono, W. G. (2005). Psychopathic Personality Traits: Heritability and Genetic Overlap with Internalizing and Externalizing Psychopathology. Psychol Med, May; 35 (5): 637–648. doi: 10.1017/S0033291704004180

Bloom, P. (2014). Against Empathy. Boston Review, pp. 1-11.

Bostrom, N. (2014). Superintelligence: Paths, Dangers, Strategies. Oxford University Press

Bostyn, D. H., Chandrashekar, S. P. ve Roets, A. (2023). Deontologists are not Always Trusted over Utilitarians: Revisiting Inferences of Trustworthiness from Moral Judgments. Scientific Reports (Nature), https://doi.org/10.1038/s41598-023-27943-3

Bouchard T. J. ve McGue, M. (2003). Genetic and Environmental Influences on Human Psychological Differences. J Neurobiol. 54:4–45.

Cathcart, T. (2016). Troleybüs Problemi ya da Şişman Adamı Üst Geçitten aşağı Atar mısınız?. Pegasus Yayınları, İstanbul

Clark, C. B., Swails, J. A., Pontinen, H. M., Bowerman, S. E., Kriz, K. A. ve Hendricks, P. S. (2017). A Behavioral Economic Assessment of Individualizing versus Binding Moral Foundations. Personality and Individual Differences, 112, 49-54.

Cohen, T. R., Montoya, R. M. ve Insko, C. A. (2006). Group Morality and Intergroup Relations: Cross-Cultural and Experimental Evidence.

Personality and Social Psychology Bulletin, 32 (11):1559 – 1572. https://doi.org/10.1177/0146167206291673

Condon, P., Desbordes, G., Miller, W. B. ve DeSteno, D. (2013). Meditation Increases Compassionate Responses to Suffering. Psychological Science, 24(10) 2125–2127. doi: 10.1177/0956797613485603

Cook, M., (2004). Freud or Fraud? Catholic Culture. CatholicCulture.org

Crain, W. C. (1985). Theories of Development. Perentice Hall

Danziger, S., Levav, J. ve Avnaim-Pesso L. (2011). Extraneous Factors in Judicial Decisions. PNAS, April 26, vol. 108, no. 17, 6889 – 6892

Desilva, J. (2021). İlk Adımlar: Dik Yürümek Bizi Nasıl İnsan Yaptı?. Nova Kitap, İstanbul

De-Waal, F. B. M. (2008). Putting the Altruism back into Altruism: The Evolution of Empathy. Annu. Rev. Psychol., 59, pp. 279-300.

Ditto, P. H., Pizarro, D. A. ve Tannenbaum, D. (2009). Motivated Moral Reasoning. In D. M. Bartels, C. W. Bauman, L. J. Skitka, & D. L. Medin (Eds.). The Psychology of Learning and Motivation (Vol. 50, pp. 307–338). Burlington: Academic Press.

Dominus, S. (2023). Does Therapy Really Work? Let's Unpack That. The New York Times Magazine, May 18. https://www.nytimes.com/2023/05/16/magazine/does-therapy-work.html

Donleavy, G. (2008). No Man's Land: Exploring the Space between Gilligan and Kohlberg. Journal of Business Ethics, 80, (4): 807–822. doi:10.1007/s10551-007-9470-9.

Doris, J. M. ve Stich, S. P. (2005). As a Matter of Fact: Empirical Perspectives on Ethics. in Frank Jackson and Michael Smith (Eds.), The Oxford Handbook of Contemporary Philosophy, Oxford: Oxford University Press.

Dunbar, R. (1997). Grooming, Gossip and the Evolution of Language. Faber and Faber Limited, London

Dunbar, R. (2010). How Many Friends does One Person Need?: Dunbar's Number and Other Evolutionary Quirks. Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts

Dutton, K. (2017). Olağan Psikopatlar. Domingo Yayınları

Edgerton, R. B. (2016). Hasta Toplumlar. Buzdağı Yayınevi, İstanbul

Eidelman, S., Crandall C. S., Goodman, J. A. ve Blanchar, J. C. (2012). Low-Effort Thought Promotes Political Conservatism. Personality and Social Psychology Bulletin, 38 (6), 808 – 820. doi: 10.1177/0146167212439213

Everett, J. A. C., Pizarro, D. A. ve Crockett, M. J. (2016). Inference of Trustworthiness From Intuitive Moral Judgments. Journal of Experimental Psychology: General, vol. 145, No. 6, 772 - 787

Fazlıoğlu, İ. (2018). Sözün Eşiğinde. Papersense Yayınları, İstanbul

Fees, E., Kerzenmacher, F. ve Timofeyev, Y. (2022). Utilitarian or Deontological Models of Moral Behavior. What Predicts Morally Questionable Decisions?. European Economic Review, 149

Finsterbusch, K., Lange, A. ve Römheld, K. F. D. (2007). Human Sacrifice in Jewish and Christian Tradition. Brill, Leiden-Boston, ISSN 0169-8834

Foster, C. (2016). Mindfulness and Morality. Practical Ethics: University of Oxford, http://blog.practicalethics.ox.ac.uk/2016/02/mindfulness-and-morality, February 7

Fox, B. ve DeLisi, M. (2019). Psychopathic Killers: A Meta-analytic Review of the Psychopathy-homicide Nexus. Agression and Violent Behavior, vol. 44, 67 – 79. https://doi.org/10.1016/j.avb.2018.11.005

Gigerenzer, G. (2007). Sezgilerin gücü-Bilinçdışının Zekası. Optimist Yayınları, İstanbul

Gilligan, C. (2016). In a Different Voice: Psychological Theory and Women's Development. Harvard University Press; Reprint edition, August 29, ISBN-13: ‎978-0674970960

Goldhill, O. (2016). A Philosopher's 350-Year-Old Trick To Get People To Change Their Minds Is Now Backed Up By Psychologists. Quartz Media LLC, 11 Eylül

Goldman, A. I. (1992). Empathy, Mind, and Morals. Proceedings and Addresses of the American Philosophical Association, 66 (3), pp. 17-41.

Greene, J. D., Sommerville, R. B., Nystrom, L. E., Darley, J. M. ve Cohen, J. D. (2001). An fMRI Investigation of Emotional Engagement in Moral Judgment. Science, vol. 293, 14 September

Greene, J., Morelli, S. S., Lowenberg, K., Nystrom, L. E. ve Cohen, J. D. (2008). Cognitive Load Selectively Interferes with Utilitarian Moral Judgment. Cognition 107, 1144–1154. doi:10.1016/j.cognition.2007.11.004

Güth, W. ve Schmittberger, S. B. (1983). An Experimental Analysis of Ultimatum Bargaining. Journal of Economic Behavior and Organization, 3, 367 - 388.

Haidt, J., Koller, S. H. ve Dias, M. G. (1993). Affect, Culture, and Morality, or Is It Wrong to Eat Your Dog?. Journal of Personality and Social Psychology, 65, (4): 613–628. doi:10.1037/0022-3514.65.4.613.

Haidt, J. (2001). The Emotional Dog and Its Rational Tail: A Social Intuitionist Approach to Moral Judgment. Psychological Review, 108, 814–834.

Haidt, J., Craig, J. (2008). The Moral Mind: How Five Sets of Innate Intuitions Guide the Development of Many Culture-Specific Virtues, and Perhaps Even Modules. In Peter Carruthers (Ed). The Innate Mind, vol. 3: Foundations and the Future. https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195332834.003.0019

Haidt, J. (2012). The Righteous Mind: Why Good People are Divided by Politics and Religion. Pantheon Books, NY

Harari, Y. N. (2016). Homo Deus – Yarının Kısa Bir Tarihi. Kolektif Kitap, İstanbul

Hoffman, M. L. (2001). Empathy and Moral Development: Implications for Caring and Justice. Cambridge, Cambridge University Press.

Horowitz, T. (1998). Philosophical Intuitions and Psychological Theory. in Michael R. DePaul and William Ramsey (eds.), Rethinking Intuition: The Psychology of Intuition and its Role in Philosophical Inquiry, Lanham, Maryland: Rowman and Littlefield.

Huxley, A. (2018). Algı Kapıları: Cennet ve Cehennem. İmge Kitabevi, İstanbul

Isern-Mas, C., Gomila, A. (2019). Why Does Empathy Matter for Morality?. Sociedad Argentina de Análisis Filosófico, vol. 39, no. 1, pp. 5-26

Jackson, L. E., Gaertner, L. ve Batson, C. D. (2016). Can Affect Disengagement Produce Moral Standard Violation? Self and Identity, 15(1), 19-31.

Jost, J. T. (2012). Left and Right, Right and Wrong. Science, 337 (6094), 525 – 526.

Jung, C. G. (1969). Psychology and Religion: West and East. Bollingen series XX (Second Edition), Princeton University Press, vol.11, N.J., ISBN 0-691-09772-0 (e-book).

Jung, C. G. (1972). Two Essays in Analytical Psychology. Bollingen series XX (Second Edition), Princeton University Press, N.J. ISBN 0-691-01782-4 (paperback edn.)

Kahane, G., Wiech, K., Shackel, N., Farias, M., Savulescu J. ve Tracey, I. (2012). The Neural Basis of Intuitive and Counterintuitive Moral Judgement. Social, Cognitive and Affective Neuroscience, 7, 393-402.

Kahneman, D. (2011). Thinking Fast and Slow. Penguin Books, London

Kahneman, D., Lovallo, D. ve Sibony, O. (2011). O Büyük Kararı Almanızdan Önce. Harvard Business Review

Kant, I. (1785/1993). In J. W. Ellington (Trans.), Grounding for the Metaphysics of Morals (3rd ed.) Indianapolis: Hackett

Kant, I. (1996). The Metaphysics of Morals. (Cambridge Texts in the History of Philosophy), Cambridge University Press; 2nd edition, May 31, ISBN-13: ‍978-0521566735

Keshmirian, A., Deroy, O. ve Bahrami, B. (2022). Many Heads are More Utilitarian than One. Cognition, 220. https://doi.org/10.1016/j.cognition.2021.104965

Klein, G. (2004). The Power of Intuition: How to Use Your Gut Feelings to Make Better Decisions at Work. Doubleday

Kneer, M. ve Hannikainen, I. R. (2022). Trolleys, Triage and Covid-19: The Role of Psychological Realism in Sacrificial Dilemmas. Cognition and Emotion, vol. 36, 137 – 153

Kohlberg, L. (1975). Collected Papers on Moral Development and Moral Education. Cambridge, MA: Moral Education & Research Foundation.

Kortenkamp, K. V. ve Moore, C., F. (2014). Ethics Under Uncertainty: The Morality and Appropriateness of Utilitarianism When Outcomes Are Uncertain. The American Journal of Psychology, vol. 127, No. 3, pp. 367-382

Körner, A. ve Deutsch, R., (2022). Deontology and Utilitarianism in Real Life: A Set of Moral Dilemmas Based on Historic Events. Personality and Social Psychology Bulletin, vol. 49, issue 10, https://doi.org/10.1177/01461672221103058

Kwan, L. Y. Y. (2016). Anger and Perception of Unfairness and Harm: Cultural Differences in Normative Processes that Justify Sanction Assignment. Asian Journal of Social Psychology, 19 (1), 6-15.

Liao, S. M., Wiegmann, A., Alexander, J. ve Vong, G. (2012). Putting the Trolley in Order: Experimental Philosophy and the Loop Case. Philosophical Psychology, 25 (5): 661–671. https://doi.org/10.1080/09515089.2011.627536.

Lim, D., Condon P. ve DeSteno, D. (2015). Mindfulness and Compassion: An Examination of Mechanism and Scalability. PLoS ONE 10 (2): e0118221. doi:10.1371/journal.pone. 0118221

Maibom, H. L. (2009). Feeling for Others: Empathy, Sympathy, and Morality. Inquiry, 52, pp. 483-499.

Maslow, A. H. (1993). The Farther Reaches of Human Nature. Penguin Books, Arkana

Masto, M. (2015). Empathy and Its Role in Morality. Southern Journal of Philosophy, 53 (1), pp. 74-96.

Meehl, P. (2013). "Clinical Versus Statistical Prediction: A Theoretical Analysis and a Review of the Evidence. Echo Point Books & Media. ISBN-13‏: ‏978-0963878496

Mieth, L., Buchner, A.ve Bell, R. (2021). Cognitive Load Decreases Cooperation and Moral Punishment in a Prisoner's Dilemma Game with Punishment Option. Scientific Reports (Nature Portfolio). https://doi.org/10.1038/s41598-021-04217-4

Milgram, S. (1974). Obedience to Authority: An Experimental View. Harper & Row Publishers Inc., ISBN: 042274580

Mitkidis, P., Lindelov, J. K., Elbaek, C. T., Porubanova, M., Grzymala-Moszczynska, J. ve Ariely, D. (2022). Morality in The Time of Cognitive Famine: The Effects of Memory Load on Cooperation and Honesty. Acta Psychologica, 228

Monin, B., Pizarro, D. A. ve Beer, J. S. (2007). Deciding versus Reacting: Conceptions of Moral Judgment and the Reason-Affect Debate. Review of General Psychology, vol. 11, no. 2, 99 – 111. doi: 10.1037/1089-2680.11.2.99

Mooijman, M., Hoover, J., Lin, Y., Ji, H. ve Dehghani, M. (2018). Moralization in Social Networks and the Emergence of Violence During Protests. Nature Human Behaviour, 2, 389-396. doi:10.1038/s41562-018-0353-0

Moore, C. ve Tenbrunsel, A. E. (2014). Just Think About It? Cognitive Complexity and Moral Choice. Organizational Behavior and Human Decision Processes, 123, 138-149. http://dx.doi.org/10.1016/j.obhdp.2013.10.006

Moore, T. (2012). Review: Parent-offspring Conflict and the control of Placental Function. Placenta, vol 33., p. 33-36

Nilsson, A., Erlandsson, A. ve Västfjäll, D. (2016). The Congruency Between Moral Foundations and Intentions to Donate, Self-reported Donations, and Actual Donations to Charity. Journal of Research in Personality, 65, 22-29.

Petrinovich, L. ve O'Neill, P. (1996). Influence of Wording and Framing Effects on Moral Intuitions. Ethology and Sociobiology, 17; 145 - 171

Pinker, S. (2003). The Blank Slate: The Modern Denial of Human Nature. Penguin Books, 80 Strand, London, "ISBN: 978-1-1012-0032-2"

Polderman, T. J. C., Benyamin, B., de Leeuw, C. A, Sullivan, P. F, van Bochoven, A., Visscher, P. M ve Posthuma, D. (2015). Meta-Analysis of the Heritability of Human Traits based on Fifty Years of Twin Studies. Nature Genetics. 47 (7): 702-9 doi:10.1038/ng.3285, May 18

Rest, J. R. (1986). Moral Development: Advances in Research and Theory. Minneapolis: University of Minnesota Press.

Roskies, A. L. (2011). A Puzzle about Empathy. Emotion Review, 3 (3), pp. 278-280.

Ross, W. D. (2002). The Right and The Good. Oxford University Press

Ruedy, N. E. ve Schweitzer, M. E. (2010). In the Moment: The Effect of Mindfulness on Ethical Decision Making. Journal of Business Ethics, 95: 73 – 87. doi: 10.1007 / s10551-011-0796-y

Schnall, S., Haidt, J., Clore, G. L. ve Jordan, A. H. (2008). Disgust as Embodied Moral Judgment. Pers Soc Psychol Bull. August, 34 (8): 1096–1109. doi:10.1177/0146167208317771.

Segal, N. L., Bouchard, T. (2013). Entwined Lives: Twins and What They Tell Us About Human Behavior. Dutton / Plume Publishing.

Sent, E. (2017). Rationality and Bounded Rationality: You Can't Have One Without the Other". The European Journal of the History of Economic Thought. 25 (6): 1370–1386.

Sewell, D. (2022). Pregnancy is a War; Birth is a Cease Fire. The Atlantic, October 12. https://www.theatlantic.com/science/archive/2022/10/human-animal-baby-gestation-birth-timing/671734/

Schwitzgebel, E. ve Cushman, F. (2015). Philosophers' Biased Judgments Persist Despite Training, Expertise and Reflection. Cognition, 141, 127 – 137. http://dx.doi.org/10.1016/j.cognition.2015.04.015

Skitka, L. J., Mullen, E., Griffin, T., Hutchinson S. ve Chamberlin, B. (2002). Dispositions, Scripts, or Motivated Correction? Understanding Ideological Differences in Explanations for Social Problems. Journal of Personality and Social Psychology, vol. 83, no: 2, 470 – 487. doi: 10.1037//0022-3514.83.2.470

Stankov, L. ve Lee, J. (2016). Nastiness, Morality and Religiosity in 33 Nations. Personality and Individual Differences, 99, 56-66.

Sunstein, C. R. (2005). Moral Heuristics. Behavioral and Brain Sciences, 28 (4): 531–42. doi:10.1017/S0140525X05000099

Sullivan, D., Stewart, S. A., Landau, M. J., Liu, S., Yang, Q. ve Diefendorf, J. (2016). Exploring Repressive Suffering construal as a Function of Collectivism and Social Morality. Journal of Cross-Cultural Psychology, 47(7), 903-917.

Thomson, J. J. (1985). The Trolley Problem. Yale Law J, 94 (6): 1395–1415

Tinghög, L., Andersson, D., Bonn, C., Johannesson, M., Kirchler, M., Koppel, L. ve Vastfjall, D. (2016). Intuition and Moral Decision-Making – The Effect of Time Pressure and Cognitive Load on Moral Judgment and Altruistic Behavior. PLOS ONE, 11 (10): e0164012. doi:10.1371/journal.pone.0164012

Valdesolo, P. ve DeSteno, D. (2006). Manipulations of Emotional Context Shape Moral Judgement. Psychological Science (Sagepub), 17 (6), 476 – 477

Valeri, V. (1985). Kingship and Sacrifice: Ritual and Society in Ancient Hawaii. The University of Chicago Press, ISBN: 0-226-84559-1

Van't Veer, A. E., Stel, M. ve Van Beest, I. (2014). Limited Capacity to Lie: Cognitive Load Interferes with Being Dishonest. Judgment and Decision Making, vol. 9, No. 3, pp. 199–206

Viding, E. (2019). Explaining the Lack of Empathy (Psychopathy: A Very Short Introduction). Oxford University Press. Online ISBN: 9780191840685

Warrier, V., Toro, R., Chakrabarti, B., İPSYCH-Broad autism group, Borglum, A. D., Grove, J., 23andMe Research Team, Hinds, D. A., Bourgeron T. ve Baron-Cohen, S. (2018). Genome-wide Analyses of Self-reported Empathy: Correlations with Autism, Schizophrenia, and Anorexia Nervosa. Translational Psychiatry, 8, 35. https://doi.org/10.1038/s41398-017-0082-6

Weddle, D. L. (2017). Sacrifice in Judaism, Christianity and Islam. New York University Press, ISBN 9780814789315

Wheeler, M. A., Mc Grath, M. J., Haslam, N. (2019). Twentieth Century Morality: The Rise and Fall of Moral Concepts from 1900 to 2007. PLoS ONE 14 (2): e0212267. https://doi.org/10.1371/journal. pone.0212267

Wiegman, A., Okan, Y., Nagel, J. (2012). Order Effects in Moral Judgement. Philosophical Psychology, 25 (6): 813-836. doi: 10.1080/09515089.2011.631995

Wilson, D. ve Nisbett, R. E. (1978). The Accuracy of Verbal Reports About the Effects of Stimuli on Evaluations and Behavior. Social Psychology, 41, 118–131.

Wright, J. C., Brail, G. (2011). The Role of Cognitive Resources in Determining our Moral Intuitions: Are We All Liberals at Heart?. Journal of Experimental Social Psychology, 1007-1012, doi: 10.1016/j.jesp.2011.03.014

Wynn, K. ve Bloom, P. (2013). The Moral Baby. In M. Killen & J. Smetana (Eds.), *Handbook of Moral Development*, *2nd Ed,*pp. 435-453. NY: Taylor & Francis.

Yıldız, F. (2015). Freud'da Ahlak Duygusunun Kaynağı ve Kant'ın Ahlak Düşüncesi. FLSF-Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi, Bahar, 19, 137-151 ISSN 1306-9535

Yılmaz, O. ve Saribay, S. A. (2017). Activating Analytic Thinking Enhances the Value Given to Individualizing Moral Foundations. Cognition, 165, 88-96. http://dx.doi.org/10.1016/j.cognition.2017.05.009

Yılmaz, O., Harma M., Bahçekapılı, H. G., Cesur, S. (2016), Validation of the Moral Foundations Questionnaire in Turkey and Its Relation to Cultural Schemas of Individualism and Collectivism. Personality and Individual Differences 99, 149–154. doi: http://dx.doi.org/10.1016/j.paid.2016.04.090

Yip, J. A. ve Schweitzer, M. E. (2016). Mad and Misleading: Incidental Anger Promotes Deception. Organizational Behavior and Human Decision Processes, 137, 207-217.

Zhang, L. & Kong, M. ve Li, Z. (2017). Emotion Regulation Difficulties and Moral Judgment in Different Domains: The Mediation of Emotional Valence and Arousal. Personality and Individual Differences, 109, 56-60.

Zhong, C., B., Strejcek, B. ve Sivanathan, N. (2010). A Clean Self Can Render Harsh Moral Judgment. Journal of Experimental Social Psychology, 46 (5), 859-862. https://doi.org/10.1016/j.jesp.2010.04.003

Editör:
Doç. Dr. Melek Körükcü

Sosyal Bilgiler Eğitimi

International Research in the Field of Social Studies Education

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I
(International Research in the Field of Social Studies Education)
Editör: Doç. Dr. Melek Körükcü

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-21-2
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I
(International Research in the Field of Social Studies Education)
Editör: Doç. Dr. Melek Körükcü
IV+162 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-21-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

REFERENCES

Aca, Z. (2021). Yoksullarla Çalışan sosyal hizmet uzmanlarının duygusal emeği. *Toplum ve Sosyal Hizmet, 32*(2), 439-457. https://doi.org/10.33417/tsh.826609

Aktan, M. C. (2016). Türkiye' de okullarda öğrencilerin karşılaştıkları problemler ve okul sosyal hizmeti. *International Journal of Social Sciences and Education Research,* 2(1), 298–310.

Altun, T. (2016). *Öğretmen- veli ve çevre ilişkileri,* Sınıf Yönetimi, Ankara: Maya Akademi.

Atatanır, H. ve Karataş, K. (2019). Yoksulluğa hak temelli yaklaşım. *İnsan ve İnsan, 6*(21), 453-475.

Başer, D., Kırlıoğlu, H. İ. K., ve Kırlıoğlu, M. (2017). Sosyal hizmet ve Bauman: Sosyal adalet. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10*(2), 1007-1020.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2018). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (25. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Çalık, T., Kurt, T. ve Çalık, C. (2011). Güvenli okulun oluşturulmasında okul iklimi: Kavramsal bir çözümleme. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi, 1*(4): 73–84.

Delavega, E., Kindle, P. A., Peterson, S., ve Schwartz, C. (2017). The blame index: Exploring the change in social work students' perceptions of poverty. *Journal of Social Work Education, 53*(4), 664-675.

Dupper, D.R. (2013). *Okul sosyal hizmeti* (Y. Özkan ve E.G. Çifci, Çev.). İstanbul: Kapital. (Eserin orijinali 2003'te yayımlandı).

Duyan, V., Serpen, A. S. ve Akgün, R. (2014). Sosyal hizmet imajı: Öğrencilerin çalışma ortamlarına ve mesleki pozisyonlara yönelik ilgileri. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi, 25*(2): 7-20.

Feldman, G. (2019). Towards a relational approach to poverty in social work: Research and practice considerations. *British Journal of Social Work,* 49, 1705–1722.

Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2015). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri, felsefe- yöntem analiz*. Ankara: Seçkin.

Krumer-Nevo, M. (2016). Poverty-aware social work: A paradigm for social work practice with people in poverty. *British Journal of Social Work, 46*(6), 1793-1808.

Krysik, J. L. ve Finn, J. (2015). *Etkili uygulama için sosyal hizmet araştırması* (N. Çalış, Çev.). Ankara: Nika Yayınevi

Majumdar, K., ve Chatterjee, D. (2020). Perception of poverty: A study on the non-social work students. *Social Work and Society, Internaional Online Journal. 18*(2).1-15.

Özbesler, C. ve Duyan, V. (2009). Okul ortamlarında sosyal hizmet. *Eğitim ve Bilim, 34*(154): 17–25.

Pişkin, M. (2006). *Türkiye'de psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin dünü bugünü ve yarını.* M. Hesapçıoğlu ve A. Durmuş (Der.), Türkiye'de Eğitim Bilimleri: Bir Bilanço Denemesi. Ankara: Nobel Yayın.

Reçber, B. (2019). Sosyal hizmetin gelişiminde türkiye'nin konumu: Teorik bir analiz. *Toplum ve Sosyal Hizmet, 30*(2), 715-738. https://doi.org/10.33417/tsh.572233

Thompson, N. (2013). *Kuram ve uygulamada sosyal hizmeti anlamak* (Yıldırım, B. vd., Çev.). Ankara: Dipnot Yayınları. (Eserin orijinali 2009'da yayımlandı).

Tomul, E. (2009). İlköğretim *okullarındaki sosyal adalet uygulamalarına ilişkin yönetici görüşleri. Eğitim ve Bilim, 34*(152): 126–137.

Yeşilkayalı, E. (2016). Okul sosyal hizmeti uygulamasında yaklaşım ve model örnekleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 18*(1): 135–152.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Seçkin Yayıncılık

Yolcuoğlu, İ. G. (2014). *Bireylerle, ailelerle, gruplarla ve toplumla sosyal hizmet.* İstanbul: Nar Yayınevi. Dipnot Yayınları. (Eserin orijinali 2009'da yayımlandı).

Zastrow, C. (2015). *Sosyal hizmete giriş.* (D. B. Çiftci, Çev.). Ankara: Nika Yayınevi. (Eserin orijinali 2010'da yayımlandı).

KAYNAKÇA

Arslan, E. (2022). Nitel araştırmalarda geçerlilik ve güvenilirlik. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *51(*1), 395-407.

Aytıs, S. (2023). Deprem kavramı, etkileri ve 6 Şubat 2023 depremleri bağlamında süreçler üzerinden bütünsel değerlendirmeler. *Mimarlık Bilimleri ve Uygulamaları Dergisi, 8,* 567-584. https://doi.org/10.30785/mbud.1287755

Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü Bölgesel Deprem-Tsunami İzleme ve Değerlendirme Merkezi [BDTİM]. (2024). 06.07.2024 tarihinde erişildi, http://www.koeri.boun.edu.tr/sismo/2/deprem-bilgileri/buyuk-depremler/

Bulut, S. (2009). Depremden sonra çocuklarda görülen travma sonrası stres tepkilerinin yaş ve cinsiyetler açısından karşılaştırılması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, *4*(31), 43-51.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Erkan Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2020). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (35.baskı). Pegem Akademi.

Coşkun, Ş. (2011). Afet eğitimi algılaması: İlköğretim öğrencilerine verilen afet eğitimlerinin algılanmasını ölçmek üzere bir araştırma (Yayın Numarası. 279216) [Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Çakmak, E., Şahin, C. ve Yılmaz, M. (2023). Öğretmenlerin deprem farkındalığına ilişkin görüşleri. *International Academic Social Resources Journal, 8*(47), 2499- 2507. http://dx.doi.org/10.29228/ASRJOU RNAL.68387

Çelik, A., Çolak, S. ve Özer, H. (2022). Etkileşimli tahtaların kavramsal öğrenmeye etkisi: Bir meta-analiz çalışması. *Eğitim ve Bilim, 47*(216), 211-233.

Çepni, S. (2012). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş* (7.baskı). Celepler Matbaacılık.

Değirmenci, Y., Kuzey, M. ve Yetişensoy, O. (2019). Sosyal bilgiler ders kitaplarında afet bilinci ve eğitimi. *E-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, *6*(2), 33-46. https://doi.org/10.30900/kafkasegt.591345

Duruel, M. (2023). Sivil Toplum Kuruluşlarının afet yönetimindeki rolü: 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş merkezli deprem Hatay Örneği. *Uluslararası Politik Araştırmalar Dergisi, 9*(2), 1-18.

Erler, M.Y. (2002). XIX. Yüzyıldaki Bazı Doğal Afetler ve Osmanlı Yönetimi*,* (13. Cilt, ss. 762- 770) içinde. Türkler Ansiklopedisi.

Işıkoğlu, N. (2005). Eğitimde nitel araştırma. *Eurasian Journal of Educational Research, 20*, 158–165.

İçme, T. ve Büyük, U. (2023). Türkiye' de deprem eğitimi: Fen bilimleri ders kitaplarının deprem eğitimine yönelik analizi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi, 12*(3), 944-958. https://doi.org/10.33206/mjss.1259183

Johannesson, E., Simrén, M., Strid, H., Bajor, A. ve Sadik, R. (2011). Physical activity improves symptoms in irritable bowel syndrome: a randomized controlled trial. *Am J Gastroenterol*, *106*(5), 915-922. https://doi.org/10.1038/ajg.2010.480

Kadıoğlu, M. (2006). Afetler Konusunda Kamuoyunun Bilinçlendirilmesi ve Eğitim. M. Kadıoğlu ve E. Özdamar (Eds.), Afet Yönetiminin Temel İlkeleri (2, 67-80). Jıca Türkiye Ofisi Yayınları.

Karakuş, U. (2013). Depremi yaşamış ve yaşamamış öğrencilerin deprem algılarının metafor analizi ile incelenmesi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, *18*(29), 97-116. https://doi.org/10.17295/ataunidcd.31309

Kaymakcı, S. (2010). Sosyal Bilgiler öğretiminde çalışma yaprakları kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına ve derse karşı tutumlarına etkisi (Yayın Numarası. 279661) [Yayınlanmış doktora tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Kuş, E. (2012). *Nicel ve nitel araştırma teknikleri* (4.Baskı). Anı Yayıncılık.

Kuzucu, K. (1999). Osmanlı döneminde İstanbul depremleri. (5. Cilt, ss. 678- 685) içinde. Osmanlı Ansiklopedisi.

Miles, M, B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. (2. baskı). Sage Publications.

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2023).*Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim*. 13.08.2024 tarihinde erişildi, https://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2023_09/29151106_meb_istatistikle ri_orgun_egitim_2023

Özgüven, B. (2006). İlköğretim öğrencilerine verilen temel afet bilinci eğitiminin bilgi düzeyine etkisi. (Yayın Numarası. 193326) [Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Patton, M. Q. (2018). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (Çev. Mesut Bütün, Selçuk Beşir Demir). Pegem Akademi

Saban, A. ve Ersoy, A. (2019). *Eğitimde nitel araştırma desenleri* (1.baskı). Anı Yayıncılık.

Turan, S. (2019). 2018 Sosyal bilgiler öğretim programının disiplinlerarası yapısının incelenmesi. *Journal of Innovative Research in Social Studies*, *2*(2), 166-190.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (*12.baskı). Seçkin Yayıncılık.

Zengin, S. (2021). Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının doğal afetlere yönelik görüşlerinin incelenmesi: Amasya Üniversitesi örneği (Yayın Numarası. 699536) [Yayımlanmış yüksek lisans tezi, Amasya Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Kaynakça

Aktürk, H. ve Tuğrul, T. (2014). Alevi Bektaşi kaynaklarında insan yetiştirme modeli, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 72, 211-225.

Altıntaş, H. (1994). Hacı Bektâş-ı Velî düşüncesinde ibadet ve ahlâk. *Türk Kültürü ve Hacı Bektâş Veli Araştırma Dergisi*, *1*(1), 29-31.

Aslan, F. (2007). Hacı Bektaş-i Velî'nin düşünce dünyası [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Atalay, B. (1991). *Bektaşilik ve edebiyatı*. Ant Yayınları.

Aydın, M. (1996). Hacı Bektâş-ı Velî'de dinî boyut, erdem. *Atatürk Kültür Merkezi Dergisi*, *8*(23), 541-553.

Aydın, M. (1996). Hacı Bektâş-ı Velî'de dinî boyut, erdem. *Atatürk Kültür Merkezi Dergisi*, *8*(23), 541-553.

Birge, J. K. (1991). *Bektâşilik tarihi*. Ant Yayınları.

Bozkurt, H. (2008). Hacı Bektâş-ı Velî'nin din tasavvuru [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.

Coşan, E. (1980). *Makâlât* (Sad. Hüseyin Özbay). Kültür Bakanlığı Yayınları.

Cömert, Ö. (2011). Hacı Bektaş Velî'ye ait eserlerden hareketle Alevilik ve Bektaşilik kavramlarının algılanma esasları. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 60, 313-334.

Çetinkaya, B. A. (1999). Bir Anadolu ereni Hacı Bektaş Veli: hayatı, eserleri ve insan anlayışı. *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 3, 345-356.

Çimenli, H. (2010). Hacı Bektâş-ı Veli bibliyografyası [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacı Bektaş Veli Üniversitesi.

Çoban, M. (2016). Değerler eğitiminin referansları bağlamında Hacı Bektaş Velî'nin Makâlâtı. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *13*/1: 1-22.

Duran, H. (2003). Hacı Bektâş Veli'nin eserlerindeki ferdî ve toplumsal değerler üzerine. *Alevîlik-Bektâşîlik Araştırmaları Dergisi*, 2, 51-59.

Duran, H. (2003). Hacı Bektâş Veli'nin eserlerindeki ferdî ve toplumsal değerler üzerine. *Alevîlik-Bektâşîlik Araştırmaları Dergisi*, 2, 51-59.

Duran, H. (2003). Hacı Bektâş Veli'nin eserlerindeki ferdî ve toplumsal değerler üzerine. *Alevîlik-Bektâşîlik Araştırmaları Dergisi*, 2, 51-59.

Erdem, C., & Demir, T. (2010). Bektaşilik öğretisinde terim ve kavramlar. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi*, 55, 437-470.

Eröz, M. (2014). *Türkiye'de Alevilik, Bektaşilik*. Ötüken.

Fığlalı, E. R. (1996). Hünkâr Hacı Bektaş Veli. *Erdem*, *8*(23), 317-336.

Görtaş, İ. (1996). Hacı Bektaş Veli, Makâlat ve bilgi sorunu. *Erdem*, *8*(24), s. 999-1006.

Gül, İ. (2018). Hacı Bektaş Veli öğretisinde aklın ve ilmin yeri, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 88, 97-109.

Güzel, A. (2002). *Hacı Bektaş Veli ve Makalat*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Güzel, A. (2007). Ahmet Yesevi, Hacı Bektaş Veli, Yunus Emre ve Kaygusuz Abdal'da dört kapı kırk makam, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 41, 19-159.

Güzel, A. (2007). Ahmet Yesevi, Hacı Bektaş Veli, Yunus Emre ve Kaygusuz Abdal'da dört kapı kırk makam, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 41, 19-159.

Kahramanoglu, R., & Şahin, F. (2019). Hacı Bektaş Veli felsefesinin etnopedagojik açıdan incelenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *21*, 41-58.

Kaya, S. (2021). Hacı Bektâş Veli düşüncesinin değerler eğitimi açısından değerlendirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 54, 511-535. https://doi.org/10.21054/deuifd.1051864

Korkmaz, S. (2014). Din psikolojisinde değerler ve Erol Güngör'ün değerler hakkındaki görüşleri. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 24, 177-199.

Kurtoğlu, F.S. (2019), Kök değerler açısından Hacı Bektaş Veli'nin eserleri, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 89, 54-70.

Melikoff, I. (2010). *Hacı Bektaş efsaneden gerçeğe* (Çev. Turan Alptekin). Cumhuriyet Yayınevi.

Öz, B. (2011). *Fevaid* (1. Baskı). Demos Yayınları.

Özarslan, S. (2011), *Hacı Bektâş-ı Veli'nin ulûhiyet anlayışı*. *Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, *16*(2), 39-48.

Özbay, H. (1990). *Hâcı Bektâş-ı Velî Makâlât*. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Özcan, H. (2005, 28-30 Ekim). *Alevi Bektaşî şiirinde âdap ve erkân* [Kongre sunumu özeti], Uluslararası Bektaşîlik ve Alevilik Sempozyumu, Isparta, Türkiye.

Özcan, H. (2009). *Hacı Bektaş Velî'de insan* [Seminer], Newyork Turkish Culture Center, New York, United States of America.

Özdemir, M. (2015). Vahdet-i vücud ve İbn Arabî. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, *10*(50), 15-38.

Öztürk, Y.N. (1998). *Tarihi Boyunca Bektaşilik*. Yeni Boyut.

Smith, J. (2010). The concept of justice. *Journal of Ethics*, *15*(2), 45-58.

Soylu, N. (2022). *Hacı Bektaş Veli*. Kırmızı Ada.

Sümer, A. (1973). *Anadolu'da türk öncüsü Hacı Bektâş-ı Velî*. Ayyıldız Yayınları.

Sümer, U. (2008). Hacı Bektaş Veli'nin ilmi yönüne genel bir bakış. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 45, 215-220.

Şahin, S. (2022). Hacı Bektaş Veli ve yaşadığı dönemde Anadolu'nun siyasi ve sosyal durumu. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, *12*(1), 448-456.

Şahin, S. (2022). Hacı Bektaş Veli ve yaşadığı dönemde Anadolu'nun siyasi ve sosyal durumu. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, *12*(1), 448-456.

Şişman, M. (2013). *Hacı Bektaş Veli*. Ankara Araştırma Merkezi.

Şişman, M. (2013). *Hacı Bektaş Veli*. Ankara Araştırma Merkezi.

Teberoğlu, H. (2000). Hacı Bektaş Veli düşüncesi. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi Dergisi*, *6*(16), 137-164.

Topbaş, O.N. (2015). *Bayezid-i Bistami*. Erkam Yayınları.

Türk Dil Kurumu [TDK]. (2023). *Türkçe Sözlük*. Ankara: TDK.

Türkdoğan, O. (1995). *Alevi-Bektaşi kimliği*. Eramat Matbaası.

Veli, H. B. (2011). *Makâlât*. Etkileşim Yayınları.

Veli, H. B. (2022). *Velayetname* (Haz. Hamiye Duran). Vakıfbank Kültür Yayınları.

Veli, H. B. (2022). *Velayetname* (Haz. Hamiye Duran). Vakıfbank Kültür Yayınları.

Yavaş, F. (2006). Hacı Bektâş-ı Velî'nin Vilâyetnâmesi'ndeki İslâmî motiflerin değerlendirilmesi [Yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.

Yeşilyurt, T. (2003). Alevi-Bektaşi düşüncesinde iman. *İlahiyat Fakültesi Dergisi*, *8*, 17-26.

Yıldız, H. (2021). Hacı Bektaş Velî sonrasında Bektaşîliğin oluşum ve gelişimi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 54, 491-510.

Yılmaz, K. (2018). Hacı Bektaş Veli'nin adalet anlayışı. *Türk Düşünce Tarihi Dergisi*, *25*(4), 78-92.

KAYNAKÇA

Doğanay, A. (2008). Çağdaş Sosyal Bilgiler Anlayışı Işığında Yeni Sosyal Bilgiler Programının Değerlendirilmesi, *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(2) , 77-96.

MEB (2018). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (4, 5, 6 ve 7. Sınıflar). Ankara.

MEB (2024). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (4, 5, 6 ve 7. Sınıflar). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli. Ankara.

National Council for the Social Studies [NCSS] (2010). National curriculum standards for social studies: A framework for teachers, learning, and assessment. Silver Spring, MD: National Council for the Social Studies.

Görsel Kaynakçalar

Görsel 1: https://www.socialstudies.org/standards adresinden 03.08.2024 tarihinde erişilmiştir.

Görsel 2: https://mufredat.meb.gov.tr/ adresinden 05.08.2024 tarihinde erişilmiştir.

KAYNAKÇA

Akgün, İ. H., & Akgün, M. (2021). Sosyal Bilgiler Eğitiminde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tezlerin İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 58, 227-247.

Akman, M. (2018). Sosyal Bilgiler Öğretimi Alanında Drama Yöntemi Konulu Lisansüstü Tez Çalışmalarının Analizi. Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi.

Altay, N. (2020). Türkiye'de Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanında Yazılan Makalelerin Değerlendirilmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(1), 22-35.

Boran B. E. (2022). 2011-2020 Yılları Arasında Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanında Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Aksaray Üniversitesi.

Boz, E. (2022). Sosyal Bilgiler Öğretimi Alanında Değer Eğitimi Konulu Yüksek Lisans Tezlerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Sıtkı Koçman Üniversitesi.

Çırak, A. (2020). Sosyal Bilgilerde Tarih ile İlgili Konuların Öğretimi Üzerine 1999-2019 Yılları Arası Yapılan Tezlerin Analizi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(3), 1219-1242.

Dilek, A., Baysan, S., & Öztürk A. A. (2018). Türkiye'de Sosyal Bilgiler Eğitimi Üzerine Yapılan Yüksek Lisans Tezleri: Bir İçerik Analizi Çalışması. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 22(2), 581-602.

Ekici, K. (2022). Türkiye'de Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Eğilimlerinin Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi.

Elçi, İ., & Yılmaz, O. (2021). Türkiye'de Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanında Vatandaşlık Eğitimi Konulu Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi (2000-2020). *Siirt Eğitim Dergisi*, 1(1), 99-116.

Geçit, Y., & Kartal, A. (2010). Türkiye'deki Sosyal Bilgiler Eğitimi Araştırma Konuları Üzerine Bir İnceleme. International Conference On New Trends In Education And Their Implications'da Sunulan Bildiri, Antalya.

Gez, A., & Çinpolat, E. (2022). Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanında Edebi Ürünlerle İlgili Hazırlanan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. *Milli Eğitim*, 51(233), 535-555.

Güleç, S., & Hüdavendigar, M. N. (2020). Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanında Okuryazarlık Becerisi Başlığında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. International Journal Of Humanities And Research, 4(3), 24-36.

İbret, B. Ü., & Yılmaz, O. (2019). Sosyal Bilgilerde Çevre Eğitimi: Lisansüstü Çalışmalara Ait Bir İnceleme. *Anadolu Journal Of Educational Sciences International*, 9(2), 431-449.

İşçi, T. G., & Yazıcı, K. (2021). Sosyal Bilgiler Alanında 2018-2020 Yılları Arasında Değerler Eğitimi Üzerine Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. Uluslararası Eğitim ve Değerler Sempozyumu-5. Bodrum, 373-383.

Kan, Ç., & Demirhan, N. (2022). Sosyal Bilgiler ve Beceri Konusu Üzerine Yazılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerinin İncelenmesi (2010-2018 Yılları). Academic Studies On Social And Education Sciences Chapter-2, 3-16.

Karacabey, H., & Memişoğlu, İ. (2021). Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanındaki Tarih Konulu Tezlerin İncelenmesi (2010-2019). *Social Sciences Studies Journal (Sssjournal)*, 7(82), 1975-1987.

Karakuş, S. (2020). Türkiye'de Sosyal Bilgiler Eğitiminde Kavramlar Konusunda Yapılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerinin İncelenmesi. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 61-76.

Kayaalp, F. & Karameşe, E. N. (2020). Türkiye'de Sosyal Bilgiler Eğitimi Kapsamında Hazırlanan "Vatandaşlık" Konulu Lisansüstü Tezlerdeki Eğilimler. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 744-785.

Kurtdede Fidan, N., & Öner, Ö. (2018). Değerler Eğitimine Yönelik Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. *International Journal Of Field Education*, 4(1), 1-17.

Mutlu, N., Bayram, B., & Taçyıldız, Y. (2020). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Öğretim Teknolojisi Kullanımı ile İlgili Tezlerin İncelenmesi. *Asya Studies-Academic Social Studies / Akademik Sosyal Araştırmalar,* 4(Özel Sayı) 1, 29-38.

Oğuz Haçat, S. & Demir, F. B. (2018). Sosyal Bilgiler Eğitimi Üzerine Yapılan Doktora Tezlerinin Değerlendirilmesi (2002-2018). *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 6(15), 948-973.

Öner, G. & Öner, D. (2016). Sosyal Bilgiler Eğitiminde Coğrafya Konuları Üzerine Yapılmış Lisansüstü Tezlere Yönelik Bir Analiz ve Bibliyografya Çalışması. *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 34(4), 13-34.

Öz, N. (2024). Sosyal Bilgiler Eğitiminde Öğretmen Görüşleri Üzerine Nitel Yaklaşımla Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Özdağ, G. (2022). Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Dersleri Bağlamında Kavram Öğretimini Konu Alan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi.

Özkan, U. B. (2019). *Eğitim Bilimleri Araştırmaları İçin Doküman İnceleme Yöntemi*. Ankara: Pegem Akademi.

Sağlamgöncü, A. (2023). Sosyal Bilgiler Eğitiminde Okuryazarlık: Lisansüstü Eğitimde Gerçekleştirilen Okuryazarlık Araştırmaları. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 13(1), 253-276.

Sever, I. (2021). Türkiye'de Sosyal Bilgiler Öğretimi Konusunda Yazılan Doktora Tezlerinin İncelenmesi: Bir İçerik Analizi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(32), 601-624.

Sezer, A., İnel, Y., & Gökalp, A. (2019). Çalışma Grubu Sosyal Bilgiler Öğretmenleri Olan Türkiye'deki Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(2),1-17.

Şahin, M., Yıldız, D. G. & Duman, R. (2011). Türkiye'deki Sosyal Bilgiler Eğitimi Tezleri Üzerine Bir Değerlendirme. *Sosyal Bilgiler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 96-121.

Şen, O. (2022). Sosyal Bilgiler Eğitimindeki Beceri Temalı Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi.

Şimşek, A. (2019). Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Dersi ile İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Tarman, B., Acun, İ. & Yüksel, Z. (2010). Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanındaki Tezlerin Değerlendirilmesi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(3), 725-746.

Tarman, B., Güven, C. & Aktaşlı, İ. (2011). Türkiye'de Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanında Yapılan Doktora Tezlerinin Değerlendirilmesi ve Alana Katkıları. *SÜ Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 391-410.

Uzun, A., & Çakmak, M. (2021). Türkiye'de Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanında Beceriler Üzerine Yapılan Lisansüstü Tezlerin Çeşitli Kriterlere Göre İncelenmesi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(46), 1335- 1354.

Uzunkavak, Y. (2019). Türkiye'de 2004-2017 Yılları Arası Sosyal Bilgiler Eğitimi ve Öğretimi Alanında Yapılmış Doktora Tez Çalışmalarının Konu Alanı ve Metodolojik Olarak İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Manisa Celal Bayar Üniversitesi.

Yaylacı, Z. & Büyükalan, S. (2020). Sosyal Bilgiler Eğitiminde Öğretmen Görüşüne Başvurulan Tezlerin Tematik Açıdan İncelenmesi (2005-2017). *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 1-19.

KAYNAKÇA

Açmaz-Özden, M. (2023). Sürdürülebilir topluluklar için afet bilinci, farkındalığı ve kültürü: Çanakkale kenti incelemesi. *Journal of Awareness (JoA), 8*(4), 381-396.

AFAD (2014). *Açıklamalı Afet Terimleri Sözlüğü*. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı.

Ağahan, M. (2018). *Çanakkale 112 Acil Sağlık Hizmetleri İstasyonlarında Görev Yapan Sağlık Personellerinin Afet Farkındalığı ve Afetlere Hazırlık Düzeyleri* (Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Ağahan, M., ve Demirbilek, Ö. (2023). Öğretmenlerin afet hazırbulunuşluklarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 20*(3), 735-744. https://doi.org/10.33437/ksusbd.1331189

Aras, M., Mumcu, A., ve Karabey, T. (2021). Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin afet bilinç düzeylerinin belirlenmesi. *TOGÜ Sağlık Bilimleri Dergisi, 1*(2), 40-49.

Ataman-Bor, N. (2023). Üniversite öğrencilerinde afet farkındalık eğitimi etkinliğinin değerlendirilmesi. *Afet ve Risk Dergisi, 6*(1), 165-175. https://doi.org/10.35341/afet.1173110

Ayvazoğlu, G., Çekiç, M., ve Yücel, H. (2020). Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi öğrencilerinin afet risk algısı ve afete hazırlık durumlarının değerlendirilmesi. *Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi, 7*, 85-96.

Başıbüyük, A., ve Pala, Ş. M. (2023). Hayat bilgisi, sosyal bilgiler ve coğrafya dersi öğretim programlarının afet eğitimi açısından incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 25*(2), 184-197. https://doi.org/10.17556/erziefd.1063242

Boran, N., ve Ulutaşdemir, N. (2023). Acil yardım ve afet yönetimi öğrencilerinin afet farkındalığı ve afetlere yönelik tutumlarının değerlendirilmesi: Gümüşhane ili örneği. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 12*(1), 82-89. https://doi.org/10.37989/gumussagbil.1182379

Değirmenci, Y., Kuzey, M., ve Yetişensoy, O. (2019). Sosyal bilgiler ders kitaplarında afet bilinci ve eğitimi. *EKafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi, 6*(2), 33-46.

Demiröz, K. (2020). Afet kriz yönetiminde sosyal medyanın işlevselliği ve zararları üzerine bir inceleme. *Resilience, 4*(2), 293-304. https://doi.org/10.32569/resilience.735807

Dikmenli, Y., Yakar, H., ve Konca, A. S. (2018). Development of Disaster Awareness Scale: A validity and reliability study. *Review of International Geographical Education*, 8(2), 206-220.

Doğanay, A. (2008). Çağdaş sosyal bilgiler anlayışı ışığında yeni sosyal bilgiler programının değerlendirilmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17*(2), 77-96.

Doğru, S., ve Coşkun, Z. (2023). Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin afet risk algısı ve afete hazırlıklı olma inanç durumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Afet ve Risk Dergisi, 6*(4), 1299-1311. https://doi.org/10.35341/afet.1321854

Dökmeci, A. H., ve Merinç, F. (2018). Namık Kemal Üniversitesi öğrencilerinin temel afet farkındalığının değerlendirilmesi. *Afet ve Risk Dergisi, 1*(2), 106-113. https://doi.org/10.35341/afet.454340

Eckhardt, D., Leiras, A., ve Thomé, A. M. T. (2022). Using social media for economic disaster evaluation: A systematic literature review and real case application. *Natural Hazards*, 23(1), 05021020. https://doi.org/10.1061/(ASCE)NH.1527-6996.0000539

Erdoğan, E., ve Yılmaz, O. (2021). Afet deneyimi yaşayan bireylerin afet bilinci ve hazırbulunuşluk düzeyleri: Bir inceleme. *Afet Psikolojisi Dergisi, 6*(3), 65-82.

Erkal, T., ve Değerliyurt, M. (2009). Türkiye'de afet yönetimi. *Doğu Coğrafya Dergisi, 14*(22), 147-164.

Ertuğrul, B., ve Ünal, S. D. (2020). Bir vakıf üniversitesi sağlık hizmetleri meslek yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin genel afete hazırlıklı olma inanç durumlarının belirlenmesi. *Afet ve Risk Dergisi, 3*(1), 31-45. https://doi.org/10.35341/afet.653911

Fothergill, A., Maestas, E. G. M., ve Darlington, J. D. (1999). Race, ethnicity and disasters in the United States: A review of the literature. *Disasters, 23*(2), 156-173. https://doi.org/10.1111/1467-7717.00111

Gezer, U., ve Aksu, E. O. (2022). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının afet farkındalık düzeylerinin incelenmesi. *19 Mayıs Sosyal Bilimler Dergisi, 3*(4), 400-408. https://doi.org/10.52835/19maysbd.1224027

Gümüş-Şekerci, Y., Ayvazoğlu, G., ve Çekiç, M. (2023). Üniversite öğrencilerinin temel afet bilinci ve farkındalık düzeylerinin saptanması. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 12*(1), 74-81. https://doi.org/10.37989/gumussagbil.1136227

Hertzberg, H. W. (1981). *Social studies reform 1880-1980*. Social Science Education Consortium, Inc.

Işık, M., ve Özcan, V. (2023). Kamu çalışanlarının afet bilinci ve farkındalık düzeylerinin belirlenmesine yönelik bir alan araştırması. *Uluslararası Akademik Birikim Dergisi, 6*(4), 780-795. https://doi.org/10.5281/zenodo.10046433

İnal, E., Kaya, E., ve Altıntaş, K. H. (2018). Türkiye'de örgün eğitimin afet eğitimi yeterliliği açısından incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, 37*, 114-127.

İnmez, İ. (2011). Afetlerin doğallığı üzerine: Sosyal bir olgu olarak afetler ve kırılganlık sorunu. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 66*(04), 185-194.

Kadıoğlu, M. (2008). Modern, bütünleşik afet yönetimin temel ilkeleri. M. Kadıoğlu ve E. Özdamar (Eds.), *Afet Zararlarını Azaltmanın Temel İlkeleri* (pp. 1-35). İSMAT Matbaacılık.

Karakuş, U., ve Önger, S. (2017). 8. sınıf öğrencilerinin doğal afet ve afet eğitimi kavramını anlama düzeyleri. *Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi, 6*(6), 482-491.

Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri.* Nobel Yayıncılık.

Kim, H. Y. (2013). Statistical notes for clinical researchers: Assessing normal distribution (2) using skewness and kurtosis. *Restorative Dentistry ve Endodontics, 38*(1), 52-54.

Koç, H. (2013). Türk basınının doğal afetlere ilişkin bakış açısını belirlemeye yönelik inceleme. *Journal of World of Turks, 5*(2), 121-137.

Kondo, M., ve Yoshida, T. (2020). Effects of disaster education on disaster preparedness: A case study of Japanese students. *Journal of Safety Research, 72*, 1-10.

Kopuz, B., Bekdemir, Ü., ve Yılmazer, A. (2024). Sosyal bilgiler ders kitaplarında doğal afet ile ilgili konular ve bu konuların öğretiminin önemi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi, 16*(30), 358-380.

Kortak, V. (2023). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının afetlere yönelik tutumlarının incelenmesi. *Afet ve Risk Dergisi, 6*(2), 448-463. https://doi.org/10.35341/afet.1209047

Lee, J., ve Kang, S. (2019). The role of civil society organizations in promoting disaster preparedness in South Korea. *Asian Journal of Disaster Management, 11*(4), 25-42.

Lin Moe, T., Gehbauer, F., Senitz, S., ve Mueller, M. (2007). Balanced scorecard for natural disaster management projects. *Disaster Prevention and Management: An International Journal, 16*(5), 785–806. https://doi.org/10.1108/09653560710837073

Liu, Y., Li, W., ve Song, L. (2019). Gender differences in disaster awareness: Evidence from China. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 16*(6), 954.

Louisiana Council for the Social Studies. (1993). *The status of social studies in Louisiana schools* (ERIC Document No. ED 369710).

Løvoll, H. S., Ringdal, K. R., ve Helgesen, I. (2018). The impact of parental education on children's disaster awareness in Norway. *Scandinavian Journal of Educational Research, 62*(5), 779-792.

Mayers, A. (2013). *Introduction to statistics and SPSS in psychology*. Pearson Education Limited.

MEB (2018). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar). https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201812103847686-SOSYAL%20B%C4%B0LG%C4%B0LER%20%C3%96%C4%9ERET%C4%B0M%20PROGRAMI%20.pdf adresinden erişilmiştir.

MEB (2023). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar). https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2023428142532575-2023_sosyal_bilgiler.pdf adresinden erişilmiştir.

Mishra, P., Pandey, C. M., Singh, U., Gupta, A., Sahu, C., ve Keshri, A. (2019). Descriptive statistics and normality tests for statistical data. *Annals of Cardiac Anaesthesia, 22*(1), 67-72.

NCSS. (1994). *Curriculum standards for social studies: Expectations of excellence*. National Council for the Social Studies.

Norio, O., Ye, T., Kajitani, Y., Shi, P., ve Tatano, H. (2011). The 2011 eastern Japan great earthquake disaster: Overview and comments. *International Journal of Disaster Risk Science, 2*(1), 34–42. https://doi.org/10.1007/s13753-011-0004-9

Norris, F. H., Friedman, M. J., ve Watson, P. J. (2002). 60,000 disaster victims speak: Part II. Summary and implications of the disaster mental health research. *Psychiatry: Interpersonal and Biological Processes, 65*(3), 240-260. https://doi.org/10.1521/psyc.65.3.240.20169

Özdemir, A., ve Şahinöz, T. (2022). Toplumda afet farkındalığı oluşturmaya yönelik kullanılan araçlar: Nitel bir çalışma. *Afet ve Risk Dergisi, 5*(1), 78-93. https://doi.org/10.35341/afet.1083976

Özdemir, H. (2020). Cinsiyetin afet bilinci ve hazırlığı üzerindeki etkileri. *Toplumsal Cinsiyet ve Afet Çalışmaları Dergisi, 5*(1), 112-130.

Ramirez, A., Perez, J., ve Rodriguez, M. (2018). The effect of paternal education on disaster preparedness in Mexican households. *Journal of Disaster Research, 13*(4), 672-681.

Rañeses, M. K., Chang-Richards, A., Wilkinson, S., ve Bubb, J. (2018). Measuring the level of disaster preparedness in Auckland. *Procedia Engineering, 212*, 419–426. https://doi.org/10.1016/j.proeng.2018.01.054

Ritchie, L., ve McGee, T. (2018). The influence of disaster experience on disaster preparedness: A cross-sectional study in the US. *Journal of Risk Research, 21*(6), 759-776.

Sapsağlam, Ö. (2019). Okul öncesi dönem çocuklarında doğal afet farkındalığı. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 38*(1), 283-295.

Srinivas, H., ve Nakagawa, Y. (2008). Environmental implications for disaster preparedness: Lessons learnt from the Indian Ocean tsunami. *Journal of Environmental Management, 89*(1), 4–13. https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2007.01.054

Şentuna, B., ve Çakı, F. (2020). Balıkesir örnekleminde bir ölçek geliştirme çalışması: Afet hazırbulunuşluk ölçeği. *İdealKent, 11*(31), 1959-1983. https://doi.org/10.31198/idealkent.728896

Şulek, N., ve Aktın, K. (2023). Sosyal bilgiler eğitiminde doğal afetler. *Uluslararası Sosyal Bilimlerde Mükemmellik Arayışı Dergisi,* (5), 68-82.

Tan, G. (2016). Okul yöneticilerinin çatışma yönetme stilleri ve problem çözme becerileri arasındaki ilişki [Yüksek Lisans Tezi]. Yedi Tepe Üniversitesi

Tercan, B. (2023). Bireylerin afet risk algısının çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 12*(3), 1279-1287. https://doi.org/10.37989/gumussagbil.1180447

Türkan, A. H., ve Kılıç, İ. (2017). Üniversite öğrencilerinin bilişsel, duyuşsal ve davranışsal boyutta afetlere yönelik tutumlarına ilişkin bir betimleme. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 6*(1), 114-127.

Usta, G. (2023). Evaluation of university students' perception of disaster risk. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7*(2), 1029-1051. https://doi.org/10.30561/sinopusd.1257735

Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. baskı). Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, A. (2012). Türkiye'de afetlerde karşılaşılan sorunlar. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 1*(1), 61-81.

Yiğit, E., Boz, G., Gökçe, A., ve Özer, A. (2020). İnönü Üniversitesi tıp ve mühendislik fakültesi öğrencilerinin afet konusundaki bilgi, tutum ve davranışları. *Sakarya Tıp Dergisi, 10*(4), 580-586.

KAYNAKÇA

Akgün, Ö. E., Büyüköztürk, Ş., Çakmak Kılıç, E., Demirel, F., ve Karadeniz, Ş., (2018). *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

Aktulum, K. (2004). Göstergebilim. *Süleyman Demirel Üniversitesi Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(7), 11-12. https://www.scribd.com/document/55708494/Gostergebilim sayfasından erişilmiştir.

Batuhan, T. (2020). Gül Koklayan II. Mehmet Tablosunun Gentile Bellini'nin Tablosu Temelinde Kültürel Açıdan Önemi. *Art-Sanat*, *0*(14), 1-16. https://doi.org/10.26650/artsanat.2020.14.0001

Balela, M.S., ve Mundy, D.P. (2015). Analysing Cultural Heritage and Its Representation in Video Games. *Proceedings of DiGRA 2015 Conference*

Bowen, G. A. (2009). Document Analysis as a Qualitative Research Method, *Qualitative Research Journal*, (9)2, 27-40. https://doi.org/10.3316/QRJ0902027,

Boyla, J. (2017). Using Color in Fiction, https://alifewellwritten.wordpress.com/2017/07/15/using-color-in-fiction/ (E.T.: 2.10.2024)

Civilization VI. (2016). Baltimore.

Creswell, J. W. (2020). *Nitel Araştırma Yöntemleri: Beş Yaklaşıma Göre Nitel Araştırma Deseni*. (Çev. GS. B. Demir, ve M. Bütün). Ankara: Siyasal.

Cronin, D. (2019). Meet the New Villain, Same as the Old Villain: The New Cold War in American TV, Film, and Video Games, *Of Life and History*: 2(5). https://crossworks.holycross.edu/oflifeandhistory/vol2/iss1/5 adresinden Ekim 2024 tarihinde erişilmiştir.

Crusader Kings III. (2020). Stockholm.

Dağ, S. (2020). Askerî Motifler: Delilerin Kıyafetleri. *Savunma Bilimleri Dergisi*, (38), 183-210. https://dergipark.org.tr/tr/pub/khosbd/issue/57672/813474 adresinden erişilmiştir.

De Riso, G. (2013). Affect And Agency In Modern Warfare Videogames: Feeling The Muslim Enemy. *Alicante Journal of English Studies,* 26, 143-155. 10.14198/raei.2013.26.11

Europa Universalis IV. (2013). Stockholm.

Ergün, N. (2023). Durum Çalışması. İçinde A. Çetin (Editör), *Nitel Araştırma Yöntemleri: Kuram, Uygulama ve Sınırlılıklar* (133-157). İstanbul: Çizgi Kitabevi.

Fordham, J. (2012). Leaving In The Past: The Role History Plays In Video Games, Master's Thesis Georgia Southern University. https://digitalcommons.georgiasouthern.edu/etd/4 sayfasından Ekim 2024 tarihine erişilmiştir.

Freely, J. (2014). *Grand Turk,* London: I.B. Tauris.

Gençlik ve Spor Bakanlığı, "Bilgisayar Oyunlarında İslamofobi" (2016). https://yayinlar.gsb.gov.tr/public/online/0071_OyunlardaIslamafobiTR/files/assets/basic-html/page2.html (E.T.: 3.10.2024).

Glesne, C. (2013). *Nitel Araştırmaya giriş* (Çev. A. Ersoy, ve P. Yalçınoğlu). Ankara: Anı.

İnalcık, H. (2020). "Murad II" *TDV İslam Ansiklopedisi.* c. 31. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.

Kiraz, E. (2008). Bilgisayar Oyunları İdeoloji İçerir mi? Eğitsel ve Ticari Oyunlara Bakış. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(3), 523-544. https://dergipark.org.tr/tr/pub/tebd/issue/26111/275104 adresinden erişilmiştir.

Kaplan, M., Can, M., ve Karakaya, Y. (2023). *Tarih 10 Ders Kitabı,* Ankara: MEB Devlet Kitapları.

Karabağ, G., ve Aydoğan, O. (2020). Eğitsel Bilgisayar Oyunu ile Desteklenmiş Tarih Öğretiminin Öğrencilerin Mekânı Algılama ve Kronolojik Düşünme Becerilerine Etkisi. *Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi, 4*(1), 106-130. doi:https://doi.org/10.38015/sbyy.734552.

Komisyon. (2023). *Tarih 9 Ders Kitabı,* Ankara: MEB Devlet Kitapları.

Komisyon. (2021). *Tarih 11 Ders Kitabı,* Ankara: MEB Devlet Kitapları.

Maheswara, A. M., ve Fatwa, N. (2021). Representation of Middle Eastern Islamic Locality in Video Games. *IBDA: Jurnal Kajian Islam Dan Budaya*, *19*(1), 141–151. https://doi.org/10.24090/ibda.v19i1.4427

Merriam, S., ve Greiner, R. (2019). Qualitative Research In Pratice: Examples for Discusion And Analysis. San Fransico: A Willey Brand.

Peck, M., Ketchum, P., ve Embrick, D. (2011). Racism And Sexism in the Gaming World: Reinforcing or Changing Stereotypes in Computer Games? *Journal of Media and Communication Studies,* 212-220. https://www.semanticscholar.org/paper/ Racism-and-sexism-in-the-gaming-world%3A-Reinforcing-Peck-Ketchum/a70efe5a10d2a736ce978f4d63d3383ffe5d1324 adresinden erişilmiştir.

Sevim, A. (2003). "Malazgirt Muharebesi" *TDV İslam Ansiklopedisi.* c. 27. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.

Šisler, V. (2008). Digital Arabs: Representation in Video Games. *European Journal of Cultural Studies*, *11*(2), 203-220. https://doi.org/10.1177/1367549407088333

Söğüt, F. (2022). "Digital Games and Orientalism: A Look at Arab and Muslim Representation in Popular Digital Games," İçinde I. Tombul ve G. Sarı (Editör) Handbook of Research on Contemporary Approaches to Orientalism in Media and Beyond (717-729). IGI Global, Doi: 10.4018/978-1-6684-7589-8

Tarih Haber, "Hem Silah Hem Sembol: Gürz" (2015). http://www.tarihhaber.net/hem-silah-hem-sembol-gurz/ (E. T.: 3.10.2024)

Total War: Attila, (2015). Tokyo.

Yaylagül, Ö. (2015). *Göstergebilim ve Dilbilim.* Ankara: Hece Yayınları ve Dergileri.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Nitel Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

EKLER

Ek – 1 Araştırmada incelenen ders kitapları

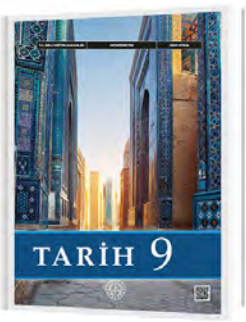

KAYNAKÇA

Demeuse, M. & Strauven, C. (2016). *Eğitimde program geliştirme: Politik kararlardan uygulamaya.* (Çev: Y. Budak). Ankara: Pegem Akademi.

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] (2024a). Öğretim programları ortak metin. https://mufredat.meb.gov.tr/

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] (2024b). *Sosyal bilgiler dersi öğretim programı. (İlkokul ve ortaokul 4, 5, 6, 7. Sınıflar). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli.* https://mufredat.meb.gov.tr/

Mofoluwawo, E., O. (2023). Social studies education: A veritable tool for achieving value re-orientation and sustainable development in Nigeria. *International Journal of Learning and Development, 13*(2), 59-69. https://doi.org/10.5296/ijld.v13i2.21021

Obro, S. (2021). The internet and quality social studies education for sustainable development in Post-Covid-19: A review. *Jurnal Penelitian dan Pengkajian Ilmu Pendidikan: e-Saintika, 5*(1), 15-26. https://doi.org/10.36312/e-saintika.v5i1.425

Önger, S. & Duman, S.N. (2024). 2018, 2023 ve 2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarının karşılaştırılması. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 15*(2), 1308-1339. https://doi.org/10.51460/baebd.1450941

Rogayan, D. V. Jr. & Villanueva, E. E. N. (2019). Implementation status of K12 social studies program in Philippine public schools. *PEOPLE: International Journal of Social Sciences, 5*(3), 233–250. https://dx.doi.org/10.20319/pijss.2019.53.233250

Ulusal Konseyi [NCSS] (1994). *Curriculum standarts for social studies: Expectations of excellence.* Washington DC: National Council for the Social Studies. https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED378131.pdf

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (Genişletilmiş 9. baskı)*. Ankara: Seçkin Yayınevi.

Editör:
Doç. Dr. Cantürk Caner

Siyaset Bilimi

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

SİYASET BİLİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I

Editör: Doç. Dr. Cantürk Caner

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-12-8
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

SİYASET BİLİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I
Editör: Doç. Dr. Cantürk Caner
IV+66 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-12-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Bouwel, J. V. (2022). Strengthening The Epistemic Case Against Epistocracy and for Democracy, *Social Epistemology,* 37 (1), 110-126 doi: https://doi.org/10.1080/02691728.2022.2081823

Bennett, S.E. (1996). "Know-nothings" Revisited Again. *Political Behavior*, 18, 219–233, doi: https://doi.org/10.1007/BF01498600

Brennan, J. (2011). The Right To A Competent Electorate. *Philosophical Quarterly* 61, 700–724.

Brennan, J. (2016). *Against democracy*. New Jersey: Princeton University Press.

Brennan, J. (2018). Does the Demographic Objection to Epistocracy Succeed? *Res Publica* 24, 53–71. doi: https://doi.org/10.1007/s11158-017-9385-y

Carpini, M. X. D. ve Keeter, S. (1991). Stability and Change in the U.S. Public's Knowledge of Politics. *The Public Opinion Quarterly*, *55*(4), 583–612. doi: http://www.jstor.org/stable/2749408

Christiano, T. (2008). *The Constitution of Equality: Democratic Authority and its Limits*. U.K.: Oxford University Press.

Dahl, A. R. (2021). *Demokrasi Üzerine*. (çev. B. Kadıoğlu). İstanbul: Phonix Yayınevi.

Healy, A. J., Malhotra, N. ve Mo, C. H. (2009). *Personal Emotions and Political Decision Making: Implications for Voter Competence*. Stanford University, Graduate School of Business.

Hédoin, C. (2021). The 'Epistemic Critique' of Epistocracy and Its Inadequacy. *Social Epistemology*, *35*(5), 502–514. doi: https://doi.org/10.1080/02691728.2021.1882609

Locke, J. (2012). *Yönetim Üzerine İkinci İnceleme Sivil Yönetimin Gerçek Kökeni*, *Boyutu ve Amacı Üzerine Bir Deneme.* (çev. F. Bakırcı). Ankara: Ebabil Yayınları.

Lo´pez-Guerra, C. (2014). *Democracy and Disenfranchisement*. U.K.: Oxford University Press.

Malcolm, F. (2022). Epistocracy and Public Interests, *ResPublica,* 28, 173–192, doi: https://doi.org/10.1007/s11158-021-09502-7

Méndez, M. P. (2022). An Epistemic Problem for Epistocracy*, Social Epistemology*, 36 (2), 153-166, doi: 10.1080/02691728.2021.1992531

Mill, J. S. (2005). *Özgürlük Üstüne ve Seçme Yazılar*. (çev. A. Ertan). İstanbul: Belge Yayınları.

Mulligan T. (2015). On the Compatibility of Epistocracy and Public Reason, *Social Theory and Practice,* 41 (3), 458-476, doi: https://www.jstor.org/stable/2457574

Mulligan, T. (2017). Plural Voting for the Twenty-first Century. *Philosophical Quarterly.* doi: https://doi.org/10.1093/pq/pqx046.

Phillips, K. (2017). What is the Real Value of Diversity in Organizations? Questioning Our Assumptions. İçinde S. Page (Editör), *In The Diversity Bonus*, (s.223–245). ABD: Princeton University Press.

Platon. (2012). *Sokrates'in Savunması - Hasan Ali Yücel Klasikler Dizisi*. (çev. A.Çokona). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Platon. (2016) *Devlet.* (çev. F. Akderin). İstanbul: Say Yayınları.

Reiss, J. (2019). Expertise, Agreement, and the Nature of Social Scientific Facts or: Against Epistocracy, *Social Epistemology*, 33 (2), 183-192, doi: 10.1080/02691728.2019.1577513

Savut, E. (2022). Temsili Demokrasi. içinde Y. Y. Özkaya, V. Erat, E. Savut ve Y. Demirkanoğlu (Editörler), *Siyaset Bilimi Ansiklopedisi*, (s. 535-538). Ankara: Nobel Yayınları.

Smith, E. R. (1989). *The Unchanging American Voter*. California: University of California Press.

Somin, I. (2013). *The Problem of Political Ignorance*. Stanford: Stanford University Press.

KAYNAKÇA

Aria, M. ve Cuccurullo, C. (2017). Bibliometrix: An R-tool for Comprehensive Science Mapping Analysis. *Journal of Informetrics*, 11 (4), 959-975.

Atabay, E., Çizel, B., Ajanovic, E. (2019). Akıllı Şehir Araştırmalarının R Programı ile Bibliometrik Analizi. İçinde, 20. Ulusal Turizm Kongresi (s. 1130-1136). Eskişehir: 19-19 Ekim 2019.

Barclay, D. E. ve Weitz, E. D. (2009). Introduction. İçinde D. E. Barclay ve E. D. Weitz (Editör), Between Reform and Revolution: German Socialism and Communism from 1840 to 1990 (s. 1-32). US: Berghahn Books.

Bernstein, E. (1991). *Evrimsel Sosyalizm*. (çev. B. A. Cerit ve E. Bülayci). İstanbul: Kavram Yayınları.

Bora, T. (2017). *Cereyanlar-Türkiye'de Siyasi İdeolojiler*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Bottigelli, É. (1997). *Bilimsel Sosyalizmin Doğuşu*. (çev. K. Somer). Ankara: Bilim ve Sosyalizm Yayınları.

Cem, İ. (1984). *Sosyal Demokrasi Nedir, Ne Değildir*. İstanbul: Cem Yayınevi.

Çelik, H. A. (2020a). *Tarihsel Bağlamın Aktöre Etkisi: Bülent Ecevit'in Çelişkili ve Tutarsız Sol Fikirleri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çelik, H. A. (2020b). Türkiye'nin Sosyal Demokrasi Serüveni: Bülent Ecevit Üzerinden Bir Değerlendirme. İçinde A. C. Çiçek ve A. Çelik (Editör), Türkiye'de Siyasal Hayat ve Kurumlar Bağlamında Siyaset Bilimi Çalışmaları (s. 121-154). İstanbul: Efe Akademi Yayınevi.

Demokratik Sosyalistlerin Bildirisi (Frankfurt 1951). (1951). (çev. M. Aksoy), https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/37078, (E.T.: 30.10.2023).

Elley, G. (2008). *Demokrasiyi Kurmak – Avrupa Solunun Tarihi (1850-2000)*. (çev. A. Y. Güney). İstanbul: Doruk Yayıncılık.

Engels, F. (2000). *Ütopik Sosyalizmden Bilimsel Sosyalizme*. (çev. Y. Sabuncu). Ankara: Bilim ve Sosyalizm Yayınları.

Giddens, A. (2000). *Üçüncü Yol – Sosyal Demokrasinin Yeniden Dirilişi*. (çev. M. Özay). İstanbul: Birey Yayıncılık.

Güneş Ayata, A. (2010). *CHP (Örgüt ve İdeoloji)*. (çev. B. Tarhan ve N. Tarhan). İstanbul: Gündoğan Yayınları.

Güneş, H. (2015). Toplumu, Mağdur Olanlar ve Mağdur Edenler Diye Ayırmalı. İçinde Y. Emre ve B. Cop (Hazırlayan), Türkiye İçin Sosyal Demokrasi: Zorluklar ve Fırsatlar (s. 130-146). İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Heywood, A. (2015). *Siyasî İdeolojiler*. (çev. A. K. Bayram, Ö. Tüfekçi, H. İnanç, Ş. Akın ve B. Kalkan). Ankara: Adres Yayınları.

Hirst, P. (1999). Has Globalisation Killed Social Democracy?. *The Political Quarterly*. 70 (1), 84-96.

Jackson, B. (2013). Social Democracy. İçinde M. Freeden, L. T. Sargent ve M. Stears (Editör). The Oxford Handbook of Political Ideologies (s. 410-428). UK: Oxford University Press.

Karakaş, E. (2015). Solda İdeoloji Yoksa Parti de Yok Demektir. İçinde Y. Emre ve B. Cop (Hazırlayan), Türkiye İçin Sosyal Demokrasi: Zorluklar ve Fırsatlar (s. 89-109). İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Karatepe, Ş. (2014). *Siyasi İdeolojiler*. İstanbul: İz Yayıncılık.

Kautsky, K. (1919). *The Dictatorship of the Proletariat*, https://rowlandpasaribu.files.wordpress.com/2013/09/karl-kautsky-the-dictatorship-of-the-proletariat.pdf, (E.T.: 30.10.2023).

Kepenek, Y. (2014). CHP'nin Asıl Eksiği. İçinde 100. Yıla Doğru CHP (s. 126-131). İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Lenin, V. İ. (2003). *Proletarya Devrimi ve Dönek Kautsky*. Eriş Yayınları, http://anadolusanat.org/kc/orjinal/kautsky.pdf, (E.T.: 30.10.2023).

Marx, K. ve Engels, F. (2010). *Alman İdeolojisi (Feuerbach)*. (çev. S. Belli). Ankara: Sol Yayınları.

Mckenzie, N. (1970). *Sosyalizm: Kısa Bir Tarihçe*. (çev. A. V. Öktem). Ankara: Yarın Yayınları.

Offermann, T. (2009). The Lassallean Labor Movement in Germany: Organization, Social Structure, and Associational Life in the 1860s. İçinde D. E. Barclay ve E. D. Weitz (Editör), Between Reform and Revolution: German Socialism and Communism from 1840 to 1990 (s. 87-112). US: Berghahn Books.

Öymen, Ö. K. (2014). CHP'nin Geleceği Türkiye'nin Geleceğidir. İçinde 100. Yıla Doğru CHP (s. 69-76). İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Rauchway, E. (2008). *The Great Depression-The New Deal*. New York: Oxford University Press.

Sayılgan, A. (2009). *Türkiye'de Sol Hareketler*. İstanbul: Doğu Kütüphanesi.

Sönmez, V. ve Alacapınar, F. G. (2016). *Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Şen, A. ve Yenigün Altın, Ş. (2019). Sosyal Demokrasiden Yeni Sağa CHP'nin Söylemsel Dönüşümü: Bir Siyasal Söylem Çözümlemesi Denemesi. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21 (3), 434-461.

Tauscher, S. (2014). Cumhuriyet Halk Partisi ve Alman Sosyal Demokrat Partisi'ne Yön Veren Parti Programlarının Karşılaştırmalı Analizi, *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, (2), 84-112.

Tekin, G. (2015). Ne İşimiz Vardı Bizim 28 Şubat'ta?. İçinde Y. Emre ve B. Cop (Hazırlayan), Türkiye İçin Sosyal Demokrasi: Zorluklar ve Fırsatlar (s. 110-129). İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Tevetoğlu, F. (1967). *Türkiye'de Sosyalist ve Komünist Faaliyetler (1910-1960)*. Ankara: Ayyıldız Matbaası.

Toker, M. (1971). *Sağda ve Solda Vuruşanlar*. Ankara: Akis Yayınları.

Tunçay, M. (2009). *Türkiye'de Sol Akımlar (1908-1925)-Cilt I.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Uçan Çubukçu, S. (2016). Sosyal Demokrasi: Melez Bir Politik Gelenek. İçinde H. B. Örs (Derleyen), 19. Yüzyıldan 20. Yüzyıla Modern Siyasal İdeolojiler (s.253-306). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Van Eck, N. J. ve Waltman, L. (2017). Citation-based Custering of Publications Using CitNetExplorer and VOSviewer, *Scientometrics*, 111 (2), 1053-1070.

Zhang, S. J., Lyu, P. H. ve Yan, Y. (2015). Global Geographical and Scientometric Analysis of Tourism-themed Research, *Scientometrics*, 105 (1), 385–401.

KAYNAKÇA

Basile, L. (2023). Political equality in unequal territories: the impact of territorial inequalities on voter turnout in Italy's regional elections. *Regional & Federal Studies, 33*(4), 463–485. https://doi.org/10.1080/13597566.2023.2179040

Bernard, J., Kostelecký, T., Mansfeldová, Z., & Mikešová, R. (2024). Independents in local politics – voter turnout, competitiveness, and party-system effects. *Local Government Studies,* 1–21. https://doi.org/10.1080/03003930.2024.2348146

Ceylan, A., İncedere, L. ve Uslu, İ. (2023). Türkiye'deki siyasi partilerin diasporadaki vatandaşlara yönelik seçim faaliyetleri ve diasporadaki Türk vatandaşlarının oy tercihleri. *UPA Strategic Affairs 4*(1) 160-191.

Coll, J. A. (2023). Voter identification requirements, collective descriptive representation, and Black and Latino voter turnout. *Politics, Groups, and Identities, 12*(3), 505–536. https://doi.org/10.1080/21565503.2022.2158889

Çelik Russel, Ö. (2016). Türkiye'de seçime ve geleneksel olmayan siyasal faaliyetlere katılımı etkileyen bireysel seviye faktörler. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 71*(2), 437-463. https://doi.org/10.1501/SBFder_0000002399

Demir, E., ve Çımat, A. (2021). Türkiye'de hoşnutsuzluk endeksinin seçmen tercihleri üzerindeki etkileri: 1960-2019 arası bir inceleme. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 18*(2), 1167-1190. https://doi.org/10.33437/ksusbd.655458

Ellenbroek, V. (2024). The effect of more choice on voter turnout causal evidence from Germany. *German Politics*, 1–27. https://doi.org/10.1080/09644008.2024.2326457

Fujimura, N. (2021). The trade-off between equal representation and electoral participation: the effect of redistricting on voter turnout. *Representation, 58*(4), 547–563. https://doi.org/10.1080/00344893.2021.1964584

Górecki, M. A., & Gendźwiłł, A. (2020). Polity size and voter turnout revisited: micro-level evidence from 14 countries of Central and Eastern Europe. *Local Government Studies, 47*(1), 31–53. https://doi.org/10.1080/03003930.2020.1787165

Kiriş, H. M. (2016). Türkiye'de 'Seçim sandığı' tartışmaları: Seçime katılma oranlarının anlamı ve önemi. *Toplum ve Demokrasi Dergisi, 9*(19), 25-50.

Kouba, K., Novák, J., & Strnad, M. (2020). Explaining voter turnout in local elections: a global comparative perspective. *Contemporary Politics, 27*(1), 58–78. https://doi.org/10.1080/13569775.2020.1831764

Manoel, L., Costa, A. C., & Cabral, P. (2021). Voter turnout in Portugal: a geographical perspective. *Papers in Applied Geography, 8(*1), 88–111. https://doi.org/10.1080/23754931.2021.1958251

Reif, K., and H. Schmitt. (1980). Nine second-order national elections - a conceptual framework for the analysis of European election results. *European Journal of Political Research 8*(1), 3–44. doi:10.1111/j.1475-6765.1980.tb00737.x.

Risnanto, S. Rahim Y. B. A. ve Herman, N. S. (2020). "E-voting readiness mapping for general election ımplementation. *Journal of Theoretical and Applied Information Technology*, 98.

Sak, R., Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç., ve Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi, 4(*1), 227-256. https://doi.org/10.33400/kuje.843306

Stauffer, K. E., & Fraga, B. L. (2021). Contextualizing the gender gap in voter turnout. *Politics, Groups, and Identities, 10*(2), 334–341. https://doi.org/10.1080/21565503.2021.1893195

Şinik, B. (2009). Türkiye'de yerel katılım: Fransa ile karşılaştırmalı bir değerlendirme. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi 18(*3),1-22.

Teglbjærg, J. H., Mamali, F. C., Chapman, M., & Dammeyer, J. (2021). The disability gap in voter turnout and its association to the accessibility of election information in EU countries. *Disability & Society, 37(*8), 1342–1361. https://doi.org/10.1080/09687599.2021.1877116

Türk, H. S. (1969). Türk Seçim Sisteminde Oy Hakkı. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 26*(3), 79-114. https://doi.org/10.1501/Hukfak_0000001166

White, A. C. (2021). A Chink in the autocrat's armour: demographic change and voter turnout in Putin's Russia. *Ethnopolitics, 21*(4), 381–400. https://doi.org/10.1080/17449057.2021.1901187

URL-1: https://www.coe.int/t/dgap/goodgovernance/Activities/E-voting/Default_en.asp (E.T.: 03.10.2024)

URL-2: https://www.idea.int/data-tools/data/voter-turnout-database (E.T.: 03.10.2024)

URL-3: https://www.ysk.gov.tr/ (E.T.: 03.10.2024)

URL-4: https://www.ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/2002MilletvekiliSecimi/turkiye/Cevre/siirt.htm (E.T.: 03.10.2024)

URL-5: https://blog.milliyet.com.tr/siirt-secimleri--3-kasim-2002--9-mart-2003-/Blog/?BlogNo=29860 (E.T.: 03.10.2024)

URL-6: https://www.ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/2009_2019_İSTATİSTİK_KİTABI.pdf (E.T.: 03.10.2024)

Editör:
Doç. Dr. Mukaddes Örs

Sağlık Yönetimi

International Research in the Field of Health Management

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

SAĞLIK YÖNETİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I
(International Research in the Field of Health Management)
Editör: Doç. Dr. Mukaddes Örs

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-88-5
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
SAĞLIK YÖNETİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I
(International Research in the Field of Health Management)
Editör: Doç. Dr. Mukaddes Örs
IV+148 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-88-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Adeniji, F.I.P., Lawanson, A.O., Osungbade, K.O. (2022). The Microeconomic Impact of out-of-pocket Medical Expenditure on the Households of Cardiovascular Disease Patients in General and Specialized Heart Hospitals in Ibadan, Nigeria. *PLoS One*. 17(7), e0271568.

Adeniji, F.I.P., Obembe, T.A. (2023). Cardiovascular Disease and Its Implication for Higher Catastrophic Health Expenditures Among Households in Sub-Saharan Africa. *J Health Econ Outcomes Res*, 10(1), 9-67.

Adisa, O. (2015). Investigating Determinants of Catastrophic Health Spending among Poorly Insured Elderly Households in Urban Nigeria. *Int J Equity Health*. 14(79), 1-11.

Arsenijevic, J., Pavlova, M., Rechel, B. vd. (2016). Catastrophic Health Care Expenditure among Older People with Chronic Diseases in 15 European Countries. *PLoS ONE,* 11(7): e0157765.

Arsenijevic, J., Pavlova, M., Groot, W. (2013). Measuring the Catastrophic and Impoverishing Effect of Household Health Care Spending in Serbia. *Soc Sci Med*, 78:17-25.

Azzani, M., Roslani, AC., Su, TT. (2019). Determinants of Household Catastrophic Health Expenditure: A Systematic Review. *Malays J Med Sci.* 26(1), 15-43.

Barasa, E.W., Maina, T., Ravishankar, N. (2017). Assessing the Impoverishing Effects, and Factors Associated with the Incidence of Catastrophic Health Care Payments in Kenya. *Int J Equity Health*. 16(31), 1-14.

Berki, S.E.A. (1986) look at catastrophic medical expenses and the poor. *Health affairs*, 5(4), 138-145.

Binyaruka, P., Mtenga, S. (2023). Catastrophic Health Care Spending in Managing Type 2 Diabetes before and during the COVID-19 Pandemic in Tanzania. *PLOS Global Public Health*, 3(8), e0002180.

Bredenkamp, C., Mendola, M., Gragnolati, M. (2011). Catastrophic and Impoverishing Effects of Health Expenditure: New Evidence from the Western Balkans. *Health Policy Plan,* 26(4), 349-56.

Brinda, EM., Andrés, AR., Enemark, U. (2014). Correlates of out-of-pocket and catastrophic health expenditures in Tanzania: results from a national household survey. *BMC Int Health Hum Rights*, 14(5), 1-8.

Buigut, S., Ettarh, R. ve Amendah, D.D. (2015). Catastrophic Health Expenditure and Its Determinants in Kenya Slum Communities. *Int J Equity Health*, 14(46), 1-12.

Degefa, M.B., Woldehanna, B.T. ve Mebratie, A.D. (2023). Effect of Community-Based Health Insurance on Catastrophic Health Expenditure among Chronic Disease Patients in Asella Referral Hospital, Southeast Ethiopia: A Comparative Cross-Sectional Study. *BMC Health Serv Res,* 23(188), 1-8.

Doshmangir, L., Yousefi, M., Hasanpoor, E. (2020). Determinants of Catastrophic Health Expenditures in Iran: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Cost Eff Resour Alloc,* 18(17), 1-21.

Edeh, H.C. (2022). Exploring Dynamics in Catastrophic Health Care Expenditure in Nigeria. *Health Econ Rev,* 12(1), 22.

Getachew, N., Shigut, H., Jeldu Edessa, G. vd. (2023). Catastrophic Health Expenditure And Associated Factors Among Households of Non Community Based Health Insurance Districts, Ilubabor Zone, Oromia Regional State, Southwest Ethiopia. *Int J Equity Health,* 22(40), 1-10.

Gotsadze, G., Zoidze, A. ve Rukhadze, N. (2009). Household catastrophic health expenditure: evidence from Georgia and its policy implications. *BMC Health Serv Res,* 9(69), 1-9.

Grossman, M. (2004). The demand for health, 30 years later: a very personal retrospective and prospective reflection. *Journal of health economics,* 23(4), 629-36.

Himmelstein, D.U., Warren, E., Thorne, D., Woolhandler S. (2005). Illness and Injury as Contributors to Bankruptcy. *Health Aff (Millwood).* 24(1), W5-63-W5-73.

Hong YR, Xie Z, Suk R. vd. (2022). Analysis of US Household Catastrophic Health Care Expenditures Associated with Chronic Disease, 2008-2018. *JAMA Netw Open*, 5(5):e2214923.

Ilunga-Ilunga, F., Levêque, A., Laokri, S., Dramaix M. (2015). Incidence of catastrophic health expenditures for households: an example of medical attention for the treatment of severe childhood malaria in Kinshasa reference hospitals, Democratic Republic of Congo. *J Infect Public Health*. 8(2), 136-44.

Janssens, W., Goedecke, J., de Bree, G.J. vd. (2016). The Financial Burden of Non-Communicable Chronic Diseases in Rural Nigeria: Wealth and Gender Heterogeneity in Health Care Utilization and Health Expenditures. *PLoS One*. 11(11), e0166121.

Kang, S.H., Ju, Y.J., Yoon, H.J. vd. (2018). The Relationship Between Catastrophic Health Expenditure and Health-Related Quality of Life. *Int J Equity Health,* 17(166), 1-8.

Kiros, M., Dessie, E., Jbaily, A. vd. (2020). The Burden of Household out-of-pocket Health Expenditures in Ethiopia: Estimates from a Nationally Representative Survey (2015-16). *Health Policy Plan*, 35(8), 1003-1010.

Kolasa, A. ve Weychert, E. (2024). The Causal Effect of Catastrophic Health Expenditure on Poverty in Poland. *Eur J Health Econ,* 25, 193–206.

Koch, S.F. ve Setshegetso, N. (2020). Catastrophic Health Expenditures Arising from out-of-pocket Payments: Evidence from South African Income and Expenditure Surveys. *PLOS ONE* 15(8), e0237217.

Laokri, S., Dramaix-Wilmet, M., Kassa, F. vd. (2014). Assessing the Economic Burden of Illness for Tuberculosis Patients in Benin: Determinants and Consequences of Catastrophic Health Expenditures and Inequities. *Trop Med Int Health*, 19(10), 1249-58.

Liberati, A., Altman, D.G., Tetzlaff, J. vd. (2009). The PRISMA Statement for Reporting Systematic Reviews and Meta-Analyses of Studies that Evaluate Healthcare Interventions: Explanation and Elaboration. *BMJ,* 21(339), b2700.

López-López, S., del Pozo-Rubio, R., Ortega-Ortega, M. (2021). Catastrophic Household Expenditure Associated with Out-of-Pocket Healthcare Payments in Spain. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(3), 932.

Mchenga, M., Chirwa, G.C. ve Chiwaula, L.S. (2017). Impoverishing Effects of Catastrophic Health Expenditures in Malawi. *Int J Equity Health*. 16(25), 1-8.

Memirie, S.T., Tolla, M.T., Rumpler, E. vd. (2023). Out-of-Pocket Expenditures and Financial Risks Associated with Treatment of Vaccine-Preventable Diseases in Ethiopia: A cross-sectional costing analysis. *PLoS Med*, 20(3), e1004198.

Mulaga, AN., Kamndaya, MS., Masangwi, SJ. (2021). Examining the incidence of catastrophic health expenditures and its determinants using multilevel logistic regression in Malawi. *PLOS ONE,* 16(3), e0248752.

Niyigena, A., Alayande, B., Bikorimana, L. vd. (2022) The true costs of cesarean delivery for patients in rural Rwanda: Accounting for post-discharge expenses in estimated health expenditures. *Int J Equity Health,* 21(62), 1-11.

Odunyemi, A., Rahman, T., Alam, K. (2023) Economic burden of non-communicable diseases on households in Nigeria: evidence from the Nigeria living standard survey 2018-19. *BMC Public Health*. 23(1), 1563.

Okunogbe, A., Hähnle, J., Rotimi, B.F. vd. *(2022)* Short and longer-term impacts of health insurance on catastrophic health expenditures in Kwara State, Nigeria. *BMC Health Serv Res,* 22, 1557.

Ogundare, EO., Taiwo AB, Olatunya OS, Afolabi MO. (2022). Incidence of Catastrophic Health Expenditures Amongst Hospitalized Neonates in Ekiti, Southwest Nigeria. *Clinicoecon Outcomes Res*. 17(14), 383-394.

Okoroh, J., Sarpong, D.OB., Essoun, S. vd. (2020). Does Insurance Protect Individuals from Catastrophic Payments for Surgical Care? An analysis of Ghana's National Health Insurance Scheme at Korle-Bu teaching Hospital. *BMC Health Serv Res,* 20(45), 1-11.

Passini, M.A., Bu, J., Richards, A.M. vd. (2011). Antisense Oligonucleotides Delivered to the Mouse CNS Ameliorate Symptoms of Severe Spinal Muscular Atrophy. *Sci Transl Med*. 3(72), 72ra18.

Salari, P., Di Giorgio, L., Ilinca, S. (2019). The Catastrophic and Impoverishing Effects of out-of-pocket Healthcare Payments in Kenya, 2018. *BMJ Glob Health,* 4(6), e001809.

Sanoussi, Y., Zounmenou, A.Y., Ametoglo, M. (2023). Catastrophic Health Expenditure and Household Impoverishment in Togo. *J Public Health Res*, 12(3), 1-10.

Sataru, F., Twumasi-Ankrah, K., Seddoh, A. (2022). An Analysis of Catastrophic Out-of-Pocket Health Expenditures in Ghana. *Front Health Serv,* 22(2), 706216.

Ssewanyana, S. and Kasirye, I. (2020). Estimating Catastrophic Health Expenditures from Household Surveys: Evidence from Living Standard Measurement Surveys (LSMS)-Integrated Surveys on Agriculture (ISA) from Sub-Saharan Africa. *Applied health economics and health policy*, l8(6), 781-788.

Su, T.T., Kouyaté, B. ve Flessa, S. (2006). Catastrophic Household Expenditure for Health Care in a Low-Income Society: A Study from Nouna District, Burkina Faso. *Bull World Health Organ*. 84(1), 21-7.

Taiwo, AB., Fatunla, OA., Ogundare, OE. vd. (2023). Households Health Care Financing Methods: Social Status Differences, Economic Implications and Clinical Outcomes Among Patients Admitted in a Pediatric Emergency Unit of a Tertiary Hospital in South West Nigeria. *Glob Pediatr Health.* 10, 1-9.

Wagstaff, A. ve van Doorslaer, E. (2003). Catastrophe and Impoverishment in Paying for Health Care: with Âpplications to Vietnam 1993-1998. *Health Econ*. 12(11), 921-34.

Wagstaff, A., Flores, G. ve Hsu, J. vd. (2018). Progress on Catastrophic Health Spending in 133 Countries: A Retrospective Observational Study. *The Lancet Global Health,* 6(2), e169-e179.

Wagstaff, A. (2019). Measuring Catastrophic Medical Expenditures: Reflections on Three Issues. *Health economics,* 28(6), 765–781.

WHO 2024 Erişim Tarihi: 15.02.2024 https://www.who.int/health-topics/financial-protection#tab=tab_1

REFERENCES

Al Kiyumi, M. H. (2023). Conflict Management In Healthcare Leadership: A Narrative Review. *Journal of Medicine and Healthcare*, 5(11), 1-9. DOI: doi. org/10.47363/JMHC/2023

Akbolat, M. and Ünal, Ö. (2018). Health Communication. Akbolat, M. and Ünğan, M. C. (Editors), *Prof. Dr. Gültekin Yıldız Memory Book*. Sakarya: Sakarya University Press.

Bendowska, A. and Baum, E. (2023). The Significance Of Cooperation In Interdisciplinary Health Care Teams As Perceived By Polish Medical Students. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 20(2), 954. DOI: 10.3390/ijerph20020954

Bingöl D. (2010). *Human Resources Management*. Istanbul: Beta Publishing.

Blštáková, J. and Palenčárová, J. (2021). Human Resource Management In Healthcare. In SHS Web of Conferences (Vol. 115, p. 03003). EDP Sciences. https://doi.org/10.1051/shsconf/202111503003

Borkowski, N. and Meese, K. A. (2021). *Organizational Behavior, Theory, And Design In Health Care.* United States of America: Jones & Bartlett Learning.

Buduneli, N. (2020). Communication Skills Of The Clinician And Patient Motivation In Dental Practice. *Current Oral Health Reports*, 7, 202-207. https://doi.org/10.1007/s40496-020-00273-3

Burkert, V., Stoykova, M. and Semerdjieva, M. (2021). Communication Skills Teaching Methods In Dental Education A Review. *Folia Medica*, 63(1), 30-34. DOI: 10.3897/folmed.63.e52343

Chang, W. J. and Chang, Y. H. (2013). Patient Satisfaction Analysis: Identifying Key Drivers And Enhancing Service Quality Of Dental Care. *Journal Of Dental Sciences*, 8(3), 239-247. https://doi.org/10.1016/j.jds.2012.10.006

Cochet, R. (2018). Human Resource Management In The Dental Office: The Advent Of Scientific And Adaptive Management. *Journal Of Dentofacial Anomalies And Orthodontics*, 21(4), 405. https://doi.org/10.1051/odfen/2018093

Dental Quality Alliance, Quality Measurement In Dentistry, A Guidebook (2019), Access Link: https://www.ada.org/-/media/project/ada-organization/ada/ada-org/files/resources/research/dqa/educational-resources/2019_guidebook.pdf?rev=ddef845838024bc7b72cf7312e8775b8&hash=CC40EC6E587CAC1778453826ADA15AB5 (Date of Access: 12.02.2024).

Dental Quality Alliance, Quality Measurement In Oral Healthcare, A Guidebook (2022), Access Link: https://www.ada.org/-/media/project/ada-organization/ada/ada-org/files/resources/research/dqa/educational-resources/2022_dqa_guidebook.pdf (Date of Access: 12.02.2024).

Dingley, C., Daugherty, K., Derieg, M. K., and Persing, R. (2008). Improving patient safety through provider communication strategy enhancements. In K. Henriksen, J. B. Battles, M. A. Keyes, & M. L. Grady (Eds.), *Advances in patient safety: New directions and alternative approaches (Vol. 3: Performance and tools)*. Rockville: Agency for Healthcare Research and Quality (US).

Fallon Jr, L. F. and McConnell, C. R. (2013). *Human Resource Management In Health Care.* Massachusetts: Jones & Bartlett Publishers.

Goetz, K., Campbell, S. M., Broge, B., Brodowski, M., Wensing, M. and Szecsenyi, J. (2014). Effectiveness Of A Quality Management Program In Dental Care Practices. BMC Oral Health, 14(1), 1-7.

Grocock, R. (2020). Leadership In Dentistry. *British Dental Journal*, 228(11), 882-885. https://doi.org/10.1038/s41415-020-1633-4

Henríquez-Tejo, R. B. and Cartes-Velásquez, R. A. (2016). Patients' Perceptions About Dentists: A Literature Review. *Odontoestomatología*, 18(27), 15-22.

Kalenderian, E., Skoulas, A., Timothé, P. and Friedland, B. (2010). Integrating Leadership Into A Practice Management Curriculum For Dental Students. *Journal Of Dental Education,* 74(5), 464-471. https://doi.org/10.1002/j.0022-0337.2010.74.5.tb04892.x

Morison, S. and McMullan, C. (2013). Preparing For The Future: Challenges And Opportunities For Management And Leadership Skills. *British Dental Journal*, 214(1), E2-E2. DOI: 10.1038/sj.bdj.2012.1177

T.R. Ministry of Health, The Oral and Dental Health Services Set (Version 4.0) 1st Edition: Ankara, 2023 ISBN: 978-975-590-589-1 https://shgmkalitedb.saglik.gov.tr/TR-95502/sks-agiz-ve-dis-sagligi-hizmetleri-s-4-seti-yayimlanmistir.html

West, M., Dawson, J., Admasachew, L. and Topakas, A. (2011). NHS Staff Management And Health Service Quality.

KAYNAKÇA

Camerini, L., & Schulz, P. J. (2012). Effects of functional interactivity on patients' knowledge, empowerment, and health outcomes: An experimental model-driven evaluation of a web-based intervention. *Journal of Medical Internet Research*, *14*(4), 1–16. https://doi.org/10.2196/JMIR.1953

Coşkun, R., Altunışık, R., Bayraktaroğlu, S., & Yıldırım, E. (2017). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri SPSS uygulamalı* (7th ed.). Sakarya Kitabevi.

Coşkun, S., & Bebiş, H. (2015). Adolesanlarda e-sağlık okuryazarlığı ölçeği: Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Gülhane Tıp Dergisi*, *57*(7), 378–384.

Deniz, S. (2020). Bireylerin E-Sağlık Okuryazarlığı ve Siberkondri Düzeylerinin İncelenmesi. *İnsan&İnsan*, *24*, 84–96. https://doi.org/10.29224/insanveinsan.674726

DSÖ. (2024). *eHealth*. World Health Organization. https://www.emro.who.int/health-topics/ehealth/

Eysenbach, G. (2001). What is e-health? *Journal of Medical Internet Research*, *3*(2).

Göde, A., Öztürk, Y. E., & Kuşcu, F. N. (2023). Examining The Relationship Between E-Health Literacy And Rational Drug Use: A Study On Unıversity Students. *Journal of International Health Sciences and Management*, *9*(18), 8–16. https://doi.org/10.48121/jihsam.1293638

Graefen, B. (2023). The Doctor-Patient Relationship In The Era Of E-Health. *ESTÜDAM Halk Sağlığı Dergisi*, *8*(2), 220–229. https://doi.org/10.35232/estudamhsd.1239685

Grove, S. K., Burns, N., & Gray, J. (2012). *The practice of nursing research: Appraisal, synthesis, and generation of evidence*. Elsevier Health Sciences.

Kalaycı, Ş. (2017). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Dinamik Akademi Yayınları.

Kılıç, T. (2017). e-Sağlık, İyi Uygulama Örneği; Hollanda. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi* , *6*(3), 203–2017.

Levin-Zamir, D., & Bertschi, I. (2018). Media Health Literacy, eHealth Literacy, and the Role of the Social Environment in Context. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *15*(8), 1643. https://doi.org/10.3390/ijerph15081643

Mackert, M., Champlin, S. E., Holton, A., Munoz, I. I., & Damásio, M. J. (2014). eHealth and Health Literacy: A Research Methodology Review. *Journal of Computer-Mediated Communication*, *19*(3), 516–528. https://doi.org/10.1111/JCC4.12044

Neter, E., & Brainin, E. (2012). eHealth literacy: extending the digital divide to the realm of health information. *Journal of Medical Internet Research*, *14*(1). https://doi.org/10.2196/JMIR.1619

Norgaard, O., Furstrand, D., Klokker, L., Karnoe, A., Batterham, R., Kayser, L., & Osborne, R. H. (2015). The e-health literacy framework: A conceptual framework for characterizing e-health users and their interaction with e-health systems. *Knowledge Management & E-Learning: An International Journal*, *7*(4), 522–540. https://doi.org/10.34105/J.KMEL.2015.07.035

Norman, C. D., & Skinner, H. A. (2006). eHealth Literacy: Essential Skills for Consumer Health in a Networked World. *J Med Internet Res 2006;8(2):E9 Https://Www.Jmir.Org/2006/2/E9*, *8*(2), e506. https://doi.org/10.2196/JMIR.8.2.E9

Orhan, M., Sayar, B., & Biçer, E. (2020). Üniversite Öğrencilerinin E-Sağlık Okuryazarlık Düzeylerinin Karşılaştırılması: Sağlık Bilimleri Lisans ve Lisansüstü Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi*, *2*(3), 141–157. https://doi.org/10.46413/BONEYUSBAD.774824

Özer, Ö., Özmen, S., & Özkan, O. (2020). Sosyal medya kullanımının e-sağlık okuryazarlığına etkisinin incelenmesi. *Alanya Akademik Bakış*, *42*(2), 353–367.

Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlilik* (1. Baskı). Seçkin Yayınevi.

Shikha, D., Kushwaha, P., Gokdemir, O., Marzo, R. R., & Bhattacharya, S. (2023). Editorial: Health literacy and disease prevention. *Frontiers in Public Health*, *11*, 1–4. https://doi.org/10.3389/fpubh.2023.1128257

Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics* (Sixth Ed.). Pearson.

Taş, T. A., & Akış, N. (2016). Sağlık okuryazarlığı. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, *25*(3), 119–124.

Toygar, Ş. A. (2018). E-Sağlık Uygulamaları. *Yasama Dergisi*, *37*, 101–123.

Yazıcıoğlu, F., & Erdoğan, S. (2004). *SPSS applied scientific research methods*. Detay Publishing.

Yılmaz, A., Saygılı, M., & Kaya, M. (2020). Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin E-Sağlık Okuryazarlığı Düzeylerinin Belirlenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *31*, 148–157. https://doi.org/10.20875/MAKUSOBED.585984

Kaynakça

Aldrich, D. P., & Meyer, M. A. (2015). Social capital and community resilience. *American Behavioral Scientist, 59*(2), 254–269.

Anderson, R. M. (2020). How will country-based mitigation measures influence the course of the COVID-19 epidemic? *The Lancet, 395*(10228), 931–934.

Bell, C. (2020). COVID-19 and violent conflict: Responding to predictable unpredictability. *Just Security,* Art. 69340 [online article, 24 March]. https://www.justsecurity.org/69340/covid-19-and-violent-conflict-responding-to-predictable-unpredictability/(Erişim Tarihi: 3 Mayıs 2020).

Boulle, A., Bock, P., Osler, M., Cohen, K., Channing, L., Hilderbrand, K., Mothibi, E., Zweigenthal, V.,Slingers, N., Cloete, K., & Abdullah, F. (2008). Antiretroviral therapy and early mortality in South Africa. *Bulletin of the World Health Organization,* 86(9), 657–739.

Depoux, A., Martin, S., Karafillakis, E., Preet, R., Wilder-Smith, A., & Larson, H. (2020). The pandemic of social media panic travels faster than the COVID-19 outbreak. *Journal of Travel Medicine,* 27(3),1-2.

Dewalt, D. A., Berkman, N. D., Sheridan, S., Lohr, K. N., & And Pignone, M. P. (2004). Literacy and Health Outcomes. *Journal of General Internal Medicine*,, *19*, 1228–1239.

Diehl, S. J. (2007a). Life Skills to Life Saving: Health Literacy in Adult Education. *Adult Learning*, *15*(1/2), 26–29.

Diehl, S. J. (2007b). Incorporating Health Literacy into Adult Basic Education: From Life Skills to Life Saving. *North Carolina Medical Journal*, *68*(5), 336–339.

Faure, E. (1972). *Education and man's destiny, Learning to be, The World of education today and tomorrow*. Harrap London: Unesco.

Guralnik, Jack M., Kenneth C. Land, Gerda G. Fillenbaum, & Lauren G. Branch. (1993). Educational Status and Active Life Expectancy among Older Blacks and Whites. *New England Journal of Medicine*, 329:110-16.

Hageman, J. R. (2020). The coronavirus disease 2019 (COVID-19). *Pediatric Annals, 49*(3), e99–e100.

Handmer, J., Van Der Merwe, M., & O'neill, S. (2019). The risk of dying in bushfires: A comparative analysis of fatalities and survivors. *Progress in Disaster Science, 1*, 1-9.

Health Literacy Special Collection. (2009). Health Curricula for Adult Literacy. www.healthliteracy.worlded.org/curricula-1.htm

ILO (International Labour Organization) (1993). *Resolution concerning statistics of employment in the informal sector adopted by the Fifteenth International Conference of Labour Statisticians* (January 1993). Geneva: ILO. http://ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---stat/documents/normativeinstrument/wcms_087484.pdf (Erişim Tarihi: 25 Haziran 2020).

Jones, D. S. (2020). History in a crisis – lessons for COVID-19. *The New England Journal of Medicine, 382,* 1681–1683.

Knowles, M. S. (1970). *The Modern Practice of Adult Education: Androgogy Versus Pedagogy*. New York: New York Association Press.

Kock, R. A., Karesh, W. B., Veas, F., Velavan, T. P., Simons, D., Mboera, L. E. G., et al. (2020). 2019-nCoV in context: Lessons learned? *The Lancet Planetary Health, 4*(3), E87–E88. https://kopernio.com/viewer?doi=10.1016/s2542-5196(20)30035-8&route=2 (Erişim Tarihi: 20 Haziran 2020).

The Lancet. (2020). Editorial: COVID-19: Too little, too late? *The Lancet, 395*(10226), 755. https://www.thelancet.com/action/showPdf?pii=S0140-6736%2820%2930522-5 (Erişim Tarihi: 6 Mayıs 2020).

Legido-Quigley, H., Asgari, N., Teo, Y. Y., Leung, G. M., Oshitani, H., Fukuda, K., et al. (2020). Are high-performing health systems resilient against the COVID-19 pandemic? *The Lancet, 395*(10227), 848–850. https://kopernio.com/viewer?doi=10.1016%2Fs0140-6736%2820%2930551-1&token=WzI1MjEzMzQsIjEwLjEwMTYvczAxNDAtNjczNigyMCkzMDU1MS0xIl0.cwludsTZ-oMkhcnFf_jHl26y-Ck (Erişim Tarihi: 26 Haziran 2020).

Leung, C. C., Lam, T. H., & Cheng, K. K. (2020). Mass masking in the COVID-19 pandemic: People need guidance. *The Lancet, 395*(10228), 945. (21 Mart 20020) https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7133583/pdf/main.pdf (Erişim Tarihi: 20 haziran 2020).

Lieb, S. (1991). Principles of Adult Learning. Phoenix, AZ: Vision South Mountain Community College, https://www.academia.edu/7409757/An_Overview_of_Adult_Learning_Processes_Adult_Learning_Principles (Erişim Tarihi: 3 Temmuz 2020).

Lopes, H. (2019). ALE is the key for a healthy world. Paper presented at the capacity-building workshop "Developing education systems from a lifelong learning perspective", held from 28 October to 8 November 2019 at Shanghai Open University in China. https ://doi.org/10.13140 / RG.2.2.34102.86084 (Erişim Tarihi: 3 Temmuz 2020).

Lopes, H. (2020). Keynote presentation at the 2nd "UNESCO Learning cities respond to COVID-19"webinar, 24 March. https ://en.unesc o.org/event s/webin ar-unesc o-learn ing-citie s-respond covid -19.

Lopes, H., Mckay, V. (2020). Adult learning and education as a tool to contain pandemics: The COVID-19 experience. https://doi.org/10.1007/s11159-020-09843-0. https://kopernio.com/viewer?doi=10.1007%2Fs11159-020-09843 0&token=WzI1MjEzMzQsIjEwLjEwMDcvczExMTU5LTAyMC0wOTg0My0wI10. a7pmX3SScyXmc1c-i3CxTEsV8E (Erişim Tarihi: 25 Temmuz 2020).

Lopes, H., & Middelton, J. (2020). ASPHER Statement on the strategic use of masks. Brussels:Association of Schools of Public Health in the European Region (ASPHER). https:// www.aspher.org/aspher-statement-masks.html (Erişim Tarihi: 25 Temmuz 2020).

Lopes, H., Middelton, J., Martin Moreno, J., Chambaud, L., Davidovich, N., Barros, H., Signorelli, C., & Woodhead, T. (2020a). Strategic use of masks as an element of a non-pharmaceutical measures set for a pandemic. ASPHER Technical Report. Brussels: Association of Schools of Public Health in the European Region (ASPHER). DOI: 10.13140/RG.2.2.25214.13125. https:// www.researchgate.net/publication/340887239_STRATEGIC_USE_OF_MASKS_AS_AN_ELEMENT_OF_A_NON_PHARMACEUTICAL_MEASURES_SET_FOR_A_PANDEMIC (Erişim Tarihi: 15 Temmuz 2020).

Lopes, H., Middleton, J., Guchtenaere, A., & Franco, D. (2020b). ASPHER statement on the use of masks by children. Brussels: Association of Schools of Public Health in the European Region (ASPHER). ASPHER (2020). DOI:10.13140/RG.2.2.17790.61762.https://www.researchgate.net/publication/341913744_ASPHER_STATEMENT_ON_THE_USE_OF_MASKS_BY_CHILDREN (Erişim Tarihi: 15 Temmuz 2020).

Mafuma, N. (2020). COVID-19: Community healthcare workers vital to South Africa's response. *The Daily Maverick,* 21 April. https://www.dailymaverick.co.za/article/2020-04-21-covid-19-community-healthcare-workers-vital-to-sas-response/

Mao, F. (2020). Coronavirus panic: Why are people stockpiling toilet paper? *BBC News,* 4 March [onlinearticle]. Retrieved 25 Nisan 2020 from https://www.bbc.com/news/world-australia-51731422 (Erişim Tarihi: 15 Temmuz 2020).

Mckay, V.I. (2018). Literacy, lifelong learning and sustainable development. *Australian Journal of Adult Learning, 58*(3), 390–425.

Mckay, V.I. (2019). Communities in action: The participation of communities in two South African literacy campaigns. In I. Eloff (Ed.), *Handbook of quality of life in African societies*. (pp. 23–44). Cham: Springer.

Mckay, V.I. (2020). Learning for development: Learners' perceptions of the impact of the Kha Ri Gude Literacy Campaign. *World Development, 125*, Art. 104684. https://ideas.repec.org/a/eee/wdevel/v125y2020ics0305750x19303328.html (Erişim Tarihi: 15 Haziran 2020).

Mckay, V., Mokotong, E., & Sham, B. (2003). *Our graves are open*: *Report on the prevention of HIV/Aids in the informal sector in South Africa.* Compiled on behalf of the International Labour Organisation. Pretoria: International Labour Organisation.https://www.academia.edu/39167865/Our_graves_are_open_Report_on_the_prevention_of_HIV_Aids_in_the_informal_sector_in_South_Africa_Compiled_on_behalf_of_the_International_Labour_Organisation (Erişim Tarihi: 15 Temmuz 2020).

Mckay, V., & Romm, N. (2007). A systemic approach to addressing HIV/AIDS in the informal economy in Zambia: Methodological pluralism revisited. *International Journal of Applied Systemic Studies, 1*(4), 375–397.

Mckay, V., & Romm, N. (2008). Active research towards the addressal of HIV/AIDS in the informal economy in Zambia: Involvements in social development. *Action Research, 6*(2), 149–170.

Middleton, J., Martin-Moreno, J. M., Barros, H., et al. (2020). ASPHER statement on the novel coronavirus disease (COVID-19) outbreak emergency. *International Journal of Public Health, 65*(3), 237–238.

morris, J. N. 1990. Inequalities in Health: Ten Years and Little Further On. *The Lancet* 336:491-93.

Nakkazi, E. (2019). *South Africa reports successful third-line HIV treatment programme*. *NamAIDSmap* [webnews 4 January]. https://www.aidsmap.com/news/jan-2019/south-africa-reports-successful-third-line-hiv-treatment-programme. https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/014067369092026E (Erişim Tarihi: 15 Temmuz 2020).

Nutbeam, D. (2000). Health literacy as a public health goal: A challenge for contemporary health education and communication strategies in the 21st century. *Health Promotion International, 15*(3), 259–267.

Nutbeam, D. (2015). Defining, measuring and improving health literacy. *Health Evaluation and Promotion, 42*(4), 450–456.

OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) (2020*)*. OECD interim economic assessment. Coronavirus: The world economy at risk. Interim Report March 2020. https://www.oecd.org/berlin/publikationen/Interim-Economic-Assessment-2-March-2020.pdf (Erişim Tarihi: 15 Temmuz 2020).

Osman, A., Ladhani, S., Findlater, E. & Mckay, V.I. (2017). *Curriculum framework for the sustainable development goals.* London: Commonwealth Secretariat.https://www.thecommonwealtheducationhub.net/wpcontent/uploads/2018/04/CFSDG_UPDF-003.pdf (Erişim Tarihi: 15 Temmuz 2020).

Smith, S. (2009). Promoting Functional Health Literacy: A Conceptual Framework for Measurement and Intervention. www.healthliteracypro motion.com/upload/Poster%20Handout2.docx (Erişim Tarihi: 25 Temmuz 2020).

Thompson, E. E. (2019). Communicating a health risk/crisis: Exploring the experiences of journalists covering a proximate pandemic. *Science Communication, 41*(6), 707–731.

T.C. Sağlık Bakanlığı. (2020). COVID-19 - Yeni Koronavirüs Hastalığı Güncel Durum. https://covid19bilgi.saglik.gov.tr/tr/ (Erişim Tarihi: 6 Mayıs 2020).

UIL (UNESCO Institute for Lifelong Learning) (2009). *Global report on adult learning and education*. Hamburg: UNESCO Institute for Lifelong learning. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000186431 (Erişim Tarihi: 15 Mayıs 2020).

UIL (2012). *UNESCO Guidelines for the recognition, validation and accreditation of the outcomes of non-formal and informal learning.* UIL/2012/PI/H/3rev2. Hamburg: UNESCO Institute for Lifelong Learning, Hamburg. Retrieved 24 May2020 from https ://unesd oc.unesc o.org/ark:/48223 /pf00002163 60. (Erişim Tarihi: 5 Mayıs 2020).

UIL (2017). *Literacy and numeracy from a lifelong learning perspective*. UIL Policy Brief 7. Hamburg:UNESCO Institute for Lifelong learning. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000247094 (Erişim Tarihi: 15 Mayıs 2020).

UIL (2018). *The power of adult learning and education; A vision towards 2030.* Suwon-Osan CONFINTEA VI Mid-Term Review Statement: Hamburg: UNESCO Institute for Lifelong Learning. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000261223 (Erişim Tarihi: 15 Mayıs 2020).

UIL (UNESCO Institute for Lifelong Learning) (2019). The capacity-building workshop was entitled "Developing education systems from a lifelong learning perspective". It was held from 28 October to 8 November 2019 at Shanghai Open University

UIL (2020). *Adult education and the challenge of exclusion.* UIL Policy Brief 10. Hamburg: UNESCO Institute for Lifelong learning. https://uil.unesco.org/uil-policy-brief-10-adult-education-and-challenge-exclusion. (Erişim Tarihi: 15 Mayıs 2020).

UN (UNITED NATIONS) (2015). *Transforming our world: The 2030 Agenda for sustainable development.* A/RES/70/1. New York: UN. https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld (Erişim Tarihi: 25 Nisan 2020).

Vandemoortele, J., & Delamonica, E. (2000) The "education vaccine" against HIV. *Current Issues in Comparative Education, 3*(1), 6-15.

WHO (2016). World health statistics 2016: Monitoring health for the SDGs. Geneva: World Health Organization. https://www.who.int/gho/publications/world_health_statistics/2016/en/ (Erişim Tarihi: 15 Temmuz 2020).

WHO (2018). Zika virus [dedicated webpage]. Geneva: World Health Organization. https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/zika-virus (Erişim Tarihi: 15 Temmuz 2020).

WHO (2020a). Mental health and psychosocial considerations during COVID-19 outbreak. Geneva: World Health Organization. https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/mental-health-considerations.pdf (Erişim Tarihi: 15 Mayıs 2020).

WHO (2020b). Dengue and severe dengue [dedicated webpage]. Geneva: World Health Organization. https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/dengue-and-severe-dengue (Erişim Tarihi: 15 Temmuz 2020). 2

WHO (2020c). WHO Director-General's Statement on IHR Emergency Committee on Ebola Virus Disease in the Democratic Republic of the Congo [webnews item, 14 April]. Geneva: World Health Organization. https://www.who.int/news-room/detail/14-04-2020-who-director-general-s-statement-on-ihr-emergency-committee-on-ebola-virus-disease-in-the-democratic-republic-of-the-congo (Erişim Tarihi: 15 Temmuz 2020). 3

Wu, Z., & Mcgoogan, J. M. (2020). Characteristics of and important lessons from the coronavirus disease 2019 (COVID-19) outbreak in China: Summary of a report of 72 314 cases from the Chinese Center for Disease Control and Prevention. *JAMA, 323*(13), 1239–1242.

Yee, J., Unger, L., Zadravecz, F., Cariello, P., Seibert, A., Johnson, M. A., et al. (2020). Novel coronavirus 2019 (COVID-19): Emergence and implications for emergency care. *Journal of the American College of Emergency Physicians Open,* 1, 63–69.

KAYNAKLAR

Aktan, C. C. ve Gencel, U. (2010). Yüksek Öğretimde Akreditasyon. *Organizasyon Ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 137-146.

Avcı, K. ve Çizmeci Şenel, F. (2019). Sağlık Hizmetleri Akreditasyonu: Faydası, Önemi ve Etkisi Nedir?. *Online Turkish Journal of Health Sciences*, *4*(2), 221-234.

Avcıl, S. ve Uslu, K. (2022). Jcı Sağlık Standartlarının Akreditasyonunun Türkiye'de Uygulanmasında Üniversite Ve Devlet Hastanelerinin Hizmet Kalitesinin İncelenmesi. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 23(1), 279-297.

Büyüköztürk, Ş. (2005). Anket Geliştirme. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 133-151.

Desveaux, L., Mitchell, J. I., Shaw, J. and Ivers, N. M. (2017). Understanding the impact of accreditation on quality in healthcare: A grounded theory approach. *International journal for quality in health care : journal of the International Society for Quality in Health Care*, *29*(7), 941–947.

Güdük, Ö. ve Kılıç, C. H. (2017). Sağlık Hizmetleri Akreditasyonu ve Türkiye'de Gelişimi. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 7(2), 102-107.

ISQua, (2024). https://isqua.org/, (E.T.: 12.07.2024).

ISQua, (2024). https://isqua.org/about.html, (E.T.: 11.07.2024).

Karasar, N. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları.

Kayral, İ. H. (2018). Dünya'da Ve Türkiye'de Sağlık Hizmetleri Akreditasyonu. *Sağlıkta Kalite Ve Akreditasyon Dergisi*, 1(1), 27-31.

Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review, 50* (4), 370-96. (aktaran: https://psychclassics.yorku.ca/Maslow/motivation.htm).

Nicklin, W., Fortune, T., van Ostenberg, P., O'Connor, E. and McCauley, N. (2017). Leveraging the full value and impact of accreditation. *International journal for quality in health care : journal of the International Society for Quality in Health Care*, *29*(2), 310–312.

Özdamar, K. (1999). *Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizi 1*. Eskişehir: Kaan Kitapevi.

Sack, C., Lütkes, P., Günther, W., Erbel, R., Jöckel, K. H. and Holtmann, G. J. (2010). Challenging the holy grail of hospital accreditation: a cross sectional study of inpatient satisfaction in the field of cardiology. *BMC health services research*, *10*, 120.

Sağlık Bakanlığı (2008). Türkiye Sağlıkta Dönüşüm Programı, İlerleme Raporu, (Ed.) Akdağ, R. *Sağlık Bakanlığı Yayınları*, Ankara.

Sağlık Bakanlığı (2012). (Türkiye Sağlıkta Dönüşüm Programı Değerlendirme Raporu (2003-2011), (Ed.) Akdağ, R. *Sağlık Bakanlığı Yayınları*, Ankara, (E. T.: 12.07.2024).

Shaw, C. D. (2004). Toolkit For Accreditation Programs. *Melbourne: International Society for Quality in Health Care (ISQua)*.

SHGM, (2024). https://shgmkalitedb.saglik.gov.tr/TR-12454/hakkimizda.html, (E. T.: 02.02.2024).

SSC, (2024). https://www.calculator.net/sample-size-calculator.html, (E. T.: 02.02.2024).

Sülkü, S.N., (2011). Türkiye'de Sağlıkta Dönüşüm Programı Öncesi ve Sonrasında Sağlık Hizmetlerinin Sunumu, Finansmanı ve Sağlık Harcamaları. *Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Bakanlığı*, Yayın No: 2011/414.

TÜİK, (2022). https://www.tuik.gov.tr/media/announcements/istatistiklerle_turkiye.pdf. (E. T.: 12.06.2024).

TÜRKAK, (2024). (https://www.turkak.org.tr/akreditasyon/akreditasyon-nedir.html), (E. T.: 02.02.2024).

Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı Kurulması İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (2014)., https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/11/20141126-3.htm, (E. T.: 11.06.2024).

TÜSEB, (2024). https://tuseb.gov.tr/kurumsal/hakkimizda, (E. T.: 11.06.2024).

TÜSKA, (2024). https://tuska.tuseb.gov.tr/akreditasyon/akreditasyon-nedir, (E. T.: 02.02.2024).

TÜSKA, (2024). https://tuska.tuseb.gov.tr/akreditasyon/tuskadan-akredite-olan-kuruluslar, (E. T.: 01.02.2024).

KAYNAKÇA

1. Aras, M., Mumcu, A. ve Karabey, T. (2021). Measuring Disaster Awareness Levels of Faculty of Health Sciences Students. *J TOGU Heal Sci*, 1(2), 40-49.

2. Atalay, E. (2024). Determination of Earthquake Knowledge Levels of Vocational School of Health Services Students. *Van Yüzüncü Yıl University the Journal of Social Sciences Institute,* 64, 141-152.

3. Ayvazoğlu, G., Çekiç, M. ve Yücel, H. (2020). Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Öğrencilerinin Afet Risk Algısı ve Afete Hazırlık Durumlarının Değerlendirilmesi. *SBedergi,* 4(7), 85-97.

4. Azimli Çilingir, G. ve Örçen Güler, İ. (2020). Afet Politikalarında Risk Unsuru ve Afet Mevzuatında Risk Yönetimi. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 3(1), 152–165.

Becker, G., Aerts, J.C.J.H. ve Huitema, D. (2014). Influence of Flood Risk Perception and Other Factors on Risk Reducing Behaviour: A Survey of Municipalities Along The Rhine. *Journal of Flood Risk Management,* 7(1), 16–30.

5. Bubeck, P., Botzen, W.J.W. ve Aerts, J.C.J.H. (2012). A Review of Risk Perceptions and Other Factors That Influence Flood Mitigation Behavior. *Risk Analysis,* 32(9), 1481–1495.

6. Demirağ, Ö. ve Doğan, O. (2024). Evaluation of Disaster Perception Levels of University Students: A Sample Application Study. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 8(1), 321-338.

7. Doğru, S. ve Coşkun, Z. (2023). Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Afet Risk Algısı ve Afete Hazırlıklı Olma İnanç Durumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Afet ve Risk Dergisi,* 6(4), 1299-1311.

8. Donahue, A.K., Eckel, C.C. ve Wilson, R.K. (2014). Ready or Not? How Citizens and Public Officials Perceive Risk and Preparedness. *The American Review of Public Administration,* 44(4_ suppl), 89S-111S.

9. Ertuğrul, B. ve Ünal. S.D. (2020). Bir Vakıf Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunda Öğrenim Gören Öğrencilerin Genel Afete Hazırlıklı Olma İnanç Durumlarının Belirlenmesi. *Afet ve Risk Dergisi,* 3(1), 31- 45.

10. Gierlach, E., Belsher, B.E. ve Beutler, L.E. (2010). Cross-Cultural Differences in Risk Perceptions of Disasters. *Risk Analysis,* 30(10), 1539–1549.

11. Gökkaya, E., Çelebi, İ. ve Balcı, E. (2024). Sağlık Teknikeri Adaylarının Bireysel Afet Direnci, Deprem Korkusu ve Psikolojik Sağlamlık Durumları Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi,* 44, 177-196.

12. Kellens, W., Zaalberg, R., Neutens, T., Vanneuville, W. ve De Maeyer, P. (2011). An Analysis of The Public Perception of Flood Risk on The Belgian Coast. *Risk Analysis,* 31(7), 1055–1068.

13. Kung, Y.W. ve Chen, S.H. (2012). Perception of Earthquake Risk in Taiwan: Effects of Gender and Past Earthquake Experience. *Risk Analysis,* 32(9), 1535–1546.

14. Mızrak, S. ve Aslan, R. (2020). Disaster Risk Perception of University Students. *Risk, Hazards and Crisis in Public Policy*, 11(4), 411–433.

15. Mızrak, S. (2021). Afet Yönetimi Sürecinde Risk Algısı Çalışmalarının Katkısı. *Afet ve Risk Dergisi,* 4(2), 291-299.

16. Mızrak, S., Özdemir, A. ve Aslan, R. (2021). Adaptation of Hurricane Risk Perception Scale to Earthquake Risk Perception and Determining The Factors Affecting Women's Earthquake Risk Perception. *Natural Hazards,* 109(3), 2241-2259.

17. O'Neill, E., Brereton, F., Shahumyan, H. ve Clinch, J.P. (2016). The Impact of Perceived Flood Exposure on Flood-Risk Perception: The Role of Distance. *Risk Analysis,* 36(11), 2158–2186.

18. Özmen, T. ve Contarlı, N. (2024). Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü Öğrencilerinin Afet Konusundaki Bilgi Tutum ve Davranışları: Tanımlayıcı Pilot Araştırma. *SABD,* 14(3), 326-30.

19. Prabhakar, S.V.R.K., Srinivasan, A. ve Shaw, R. (2009). Climate Change and Local Level Disaster Risk Reduction Planning: Need, Opportunities and Challenges. *Mitigation and Adaptation Strategies for Global Change,* 14(1), 7–33.

20. Qasim, S., Nawaz Khan, A., Prasad Shrestha, R. ve Qasim, M. (2015). Risk Perception of The People in The Flood Prone Khyber Pukhthunkhwa Province of Pakistan. *International Journal of Disaster Risk Reduction,* 14, 373–378.

21. Tabachnick, B. G., ve Fidell, L. S. (2015). *Using Multivariate Statistics, (sixthed).* (çev. M. Baloğlu) Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

22. Tercan, B. (2023). Bireylerin Afet Risk Algısının Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi,* 12(3), 1279-1287.

23. Tetik Metin, H. ve Kınay Gündoğdu, E. (2024). Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Deprem Farkındalığının Belirlenmesi. *Afet ve Risk Dergisi,* 7(2), 546-559.

24. Usta, G. (2023). Üniversite Öğrencilerinin Afet Risk Algısının Değerlendirilmesi. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 7(2), 1029-1051.

25. Xu, D., Qing, C., Deng, X., Yong, Z., Zhou, W. ve Ma, Z. (2020). Disaster Risk Perception, Sense of Pace, Evacuation Willingness, and Relocation Willingness of Rural Households in Earthquake-Stricken Areas: Evidence from Sichuan Province, China. *International Journal of Environmental Research and Public Health,* 17(2), 1-19.

KAYNAKÇA

Acil Sağlık Hizmetleri. (2000). Acil sağlık hizmetleri yönetmeliği. 14 Mayıs 2024 tarihinde https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=4798&mevzuatTur=KurumVeKurulusYonetmeligi&mevzuatTertip=5 adresinden erişilmiştir.

Aday, L. A. and Andersen, R. (1974). A framework for the study of access to medical care. Health services research, 9(3), 208.

Ağartan, T. İ. (2012). Gender and health sector reform: Policies, actions and effects. Gender and society in Turkey: The impact of neo-liberal policies, political Islam and EU accession, 155-173.

Akweongo, P., Aikins, M., Wyss, K., Salari, P., & Tediosi, F. (2021). Insured clients out-of-pocket payments for health care under the national health insurance scheme in Ghana. *BMC Health Services Research*, *21*(1), 440.

Arcury, T. A., Gesler, W. M., Preisser, J. S., Sherman, J., Spencer, J., & Perin, J. (2005). The effects of geography and spatial behavior on health care utilization among the residents of a rural region. *Health services research*, *40*(1), 135-156.

Arora S, Thornton K, Murata G, Deming P, Kalishman S, Dion D, Parish B, Burke T, Pak W, Dunkelberg J, Kistin M. Outcomes of treatment for hepatitis C virus infection by primary care providers. New England Journal of Medicine 2011;364(23):2199-207.

Artvin İl Sağlık Müdürlüğü. (2020). Evde sağlık hizmetleri. 15 Mayıs 2024 tarihinde https://artvinism.saglik.gov.tr/TR-64469/evde-saglik-hizmetleri.html adresinden erişilmiştir.

Aslan, E. Ç. (2022). COVID-19 Pandemisinin sağlık hizmetleri erişimine etkisinin değerlendirilmesi: kesitsel bir araştırma. *Turkiye Klinikleri Journal of Health Sciences*, *7*(2).

Assari, S. and Hani, N. (2018). Household income and children's unmet dental care need; Blacks' diminished return. Dentistry journal, 6(2), 17.

Avsar, T. S., Erdem, R., and Akkas, E. (2017). Evaluation of the healthcare transformation programme in Turkey as a strategy for better health. Journal of international health sciences and management, 3(4), 11-19.

Belek Y. ve Hamzaoğlu O. (2000) "Son Yirmi Yılda Sağlıktaki Değişim", Toplum ve Hekim, 4.

Cabrera-Barona, P., Blaschke, T., & Kienberger, S. (2017). Explaining accessibility and satisfaction related to healthcare: a mixed-methods approach. *Social indicators research*, *133*, 719-739.

Cavalieri, M. (2009). Geographical patterns of unmet health care needs in Italy. Munich Personal RePEc Archive, paper, 16097.

Daniels, N. (1982). Equity of access to health care: some conceptual and ethical issues. *The Milbank Memorial Fund Quarterly. Health and Society*, 51-81.

Deerberg-Wittram, J., & Knothe, C. (2020). Do not stay at home: we are ready for you. *NEJM Catalyst Innovations in Care Delivery*, *1*(3).

Docteur, E., & Oxley, H. (2003). Health-care systems: lessons from the reform experience.

Doğramacı, Y. G. (2020). Teletıp, sağlık turizmi ve uzaktan sağlık hizmetleri: Mesafeli sözleşmeler. *İstanbul Hukuk Mecmuası*, *78*(2), 657-710.

Dominic, A., Ogundipe, A., and Ogundipe, O. (2019). Determinants of women access to healthcare services in SubSaharan Africa. The Open Public Health Journal, 12(1).

Donabedian, A. (1972). Models for organizing the delivery of personal health services and criteria for evaluating them. The Milbank Memorial Fund Quarterly, 50(4), 103-154.

Dunlop, S., Coyte, P. C., & McIsaac, W. (2000). Socio-economic status and the utilisation of physicians' services: results from the Canadian National Population Health Survey. Social science & medicine, 51(1), 123-133.

Ege Üniversitesi Hastanesi (2020). Teletıp uygulama rehberi, 14 Mayıs 2024 tarihinde https://egehastane.ege.edu.tr/. adresinden erilişmiştir.

European Commission (2018). Market study on telemedicine. 14 Mayıs 2024 tarihinde https://ec.europa. eu/health /sites/health/files/ehealth/docs/2018_provision_marketstudy_telemedicine_en.pdf adresinden erişilmiştir.

Fortney, J. C., Burgess, J. F., Bosworth, H. B., Booth, B. M., & Kaboli, P. J. (2011). A re-conceptualization of access for 21st century healthcare. *Journal of general internal medicine*, *26*, 639-647.

Gannotti, M. E., Kaplan, L. C., Handwerker, W. P., & Groce, N. E. (2004). Cultural influences on health care use: Differences in perceived unmet needs and expectations of providers by Latino and Euro-American parents of children with special health care needs. Journal of Developmental & Behavioral Pediatrics, 25(3), 156-165.

Gözlü, M., & Tatlıdil, H. (2015). Türkiye'deki 81 ilin kamu tarafından sunulan sağlık hizmetlerine erişim durumları. *Sosyal Güvenlik Dergisi*, *5*(2), 145-165.

Gulliford, M., et al. (2002). What does' access to health care'mean?. Journal of health services research & policy, 7(3), 186-188.

Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma Planı T.C. Başbakanlık GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı. Cilt 1. 2002:5.

Institute of Medicine. (1993). Committee on Monitoring Access to Personal Health Care Services. Access to Health Care in America. Millman M, ed. Washington,.

Karaboğa, F., & Kardeş, İ. (2022). Sağlık İletişimi ve Hastanelerde İletişim Sorunları. *Journal of Social Research & Behavioral Sciences*, *8*(16).

Karadağ Çaman vd., (2020). Karadağ Çaman, Özge ve Karabey, Selma. 2020. "Bir Pandeminin Su Yüzüne Çıkardıkları: Sağlıkta Eşitsizlikler ve Politikalara Yansımaları" TESEV Değerlendirme Notları 2020/12.

Karaduman, A. (2021). Toplumsal cinsiyet açısından sağlık hizmetlerine erişim. *Euroasia Journal of Mathematics, Engineering, Natural & Medical Sciences*, *8*(14), 165-174.

Levesque, J. F., Harris, M. F. & Russell, G. (2013). Patient-centred access to health care: conceptualising access at the interface of health systems and populations. International journal for equity in health, 12(1), 18.

MacKinney, A., Coburn, A., Lundblad, J., McBride, T., Mueller, K. & Watson, S. (2014). Access to rural health care–a literature review and new synthesis. Policy Report. Rupri: Rural Policy Research Institute.

Norredam, M. L., Nielsen, A. S. & Krasnik, A. (2007). Migrants' access to healthcare. Dan Med Bull, 54(1), 48-9.

Office of Disease Prevention and Health Promotion. (2020). HealthyPeople.gov. 11 Mayıs 2024 tarihinde https://www.healthypeople.gov/2020/topics-objectives/topic/Access-to-Health-Services. adresinden erişilmiştir.

Oğuzhan, G., Ökçün, S., Kurnaz, M., Çalışkan, Z., Koçkaya, G., Karahan, E. B., & Atakay, D. (2021). Out-of-Pocket healthcare expenditures of households living with rare diseases.

Ökem, Z. G., & Çakar, M. (2015). What have health care reforms achieved in Turkey? An appraisal of the "Health Transformation Programme". Health Policy, 119(9), 1153- 1163.

Penchansky, R., & Thomas, J. W. (1981). The concept of access: definition and relationship to consumer satisfaction. *Medical care*, *19*(2), 127-140.

Penchansky, R., and Thomas, J. W. (1981). The concept of access: definition and relationship to consumer satisfaction. Medical care, 127-140.

Purwanto, R., Prihantara, A. & Syafirullah, L. (2018, October). Design of Information System Immunized Care Services Based on Mobile (Case Study: Puskesmas Maos Cilacap). In 2018 International Conference on Applied Science and Technology (iCAST) (pp. 470-476). IEEE.

Russell, J. Deborah; Humphreys, S. John, Ward Bernadette, Marita Chisholm, Penny Buykx, Matthew McGrail and John Wakerman (2013), "Helping PolicyMakers Address Rural Health Access Problems", The Australian Journal of Rural Health, Vol.21, p.61-71.

Sağlık Bakanlığı. (2022). 15 Mayıs 2024 tarihinde Sağlık İstatistikleri Yıllığı 2022.https://dosyasb.saglik.gov.tr/Eklenti/48054/0/siy202205042024pdf.pdf adresinden erişilmiştir.

Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, OECD Health Data 2022. 15 Mayıs 2024 tarihindehttps://dosyamerkez.saglik.gov.tr/Eklenti/48055/0/siy2022eng050420241pdf.pdf adresinden erişlmiştir.

Salkever, D. S. (1976). Accessibility and the demand for preventive care. Social Science & Medicine (1967), 10(9- 10), 469-475.

Schiller, P. L. & Levin, J. S. (1988). Is there a religious factor in health care utilization?: A review. Social Science & Medicine, 27(12), 1369-1379.

Sibley, L. M., and Weiner, J. P. (2011). An evaluation of access to health care services along the rural-urban continuum in Canada. BMC health services research, 11(1), 1-11.

Söyler, S., & Çavmak, D. (2023). An evaluation of access to healthcare services in Türkiye. *Aurum Journal of Health Sciences*, *5*(2), 69-76.

Sungur, C. (2020). Teletıp uygulamalarında hasta memnuniyeti: Bir sistematik derleme çalışması. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, *23*(3), 505-522.

Tabriz, E. R., Yekta, Z. P., Shirdelzade, S., Saadati, M., Orooji, A., Shahsavari, H. & Khorshidi, M. (2017). Unmet needs in Iranian cancer patients. Medical journal of the Islamic Republic of Iran, 31, 35.

Tanigawa, T., Nomura, A., Kuroda, M., Muto, T., Hida, E., & Satake, K. (2019). Comparing telemedicine and face-to-face consultation based on the standard smoking cessation program for nicotine dependence: Protocol for a randomized controlled trial. *JMIR Research Protocols*, *8*(7), e12701.

Tatar, M. (2007). Türkiye'de Sağlık Reformları ve Hasta Açısından Yeni Sistemin Getirdikleri, Hacettepe Üniversitesi TÜPADEM, Tüketici Yazıları.

Tengilimoğlu, D., Güzel, A., Toygar, A., Akinci, F., & Dziegielewski, S. F. (2015). Informal payments in health systems: purpose and occurrences in Turkey. *Journal of Social Service Research*, *41*(5), 684-696.

Tsawe, M., and Susuman, A. S. (2014). Determinants of access to and use of maternal health care services in the Eastern Cape, South Africa: a quantitative and qualitative investigation. BMC research notes, 7(1), 1-10.

Wagstaff, A. & Van Doorslaer, E. (2000). Equity in health care finance and delivery. Handbook of health economics, 1, 1803-1862

Wendt, C. (2009). Mapping European healthcare systems: a comparative analysis of financing, service provision and access to healthcare. Journal of European Social Policy, 19(5), 432-445.

Westin, M., Åhs, A., Persson, K. B. & Westerling, R. (2004). A large proportion of Swedish citizens refrain from seeking medical care—lack of confidence in the medical services a plausible explanation?. Health policy, 68(3), 333-344.

Whitehead, M. (1992). Eşitlik ve sağlık kavram ve ilkeleri. *Uluslararası sağlık hizmetleri dergisi* , *22* (3), 429-445.

WHO (2017). 12 Mayıs 2024 tarihinde https://www.who.int/news/item/13-12-2017-world-bank-and-who-half-the-world-lacks-access-toessential-health-services-100-million-still-pushed-into-extreme-poverty-because-of-health-expenses adresinden erişilmiştir.

WHO Global Observatory for eHealth. (2010). Telemedicine: opportunities and developments in Member States: report on the second global survey on eHealth. World Health Organization. 13 Mayıs 2024 tarihinde https://apps.who.int/iris/handle/10665/44497 adresinden erişilmiştir.

WHO. (1948). 13.05.2024 tarihinde chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/64546/9789755903613_tur.pdf;jsessionid=E27C9B6701B319CCC689DF90BC21F1CA?sequence=3 adresinden erişilmiştir.

World Health Organization. (2020a). Pulse survey on continuity of essential health services during the COVID-19 pandemic. Interim Report 27 August 2020.

World Health Organization. (2020b). COVID-19 significantly impacts health services for noncommunicable diseases. published 2020.

Yardım, M. S., Cilingiroglu, N. & Yardim, N. (2010). Catastrophic health expenditure and impoverishment in Turkey. Health policy, 94(1), 26-33.

Yardim, M. S., and Uner, S. (2018). Equity in access to care in the era of health system reforms in Turkey. Health Policy, 122(6), 645-651.

Yetim, B. ve Çelik, Y. (2020). Sağlık hizmetlerine erişim: Karşılanmamış ihtiyaçlar sorunu. Toplum ve Sosyal Hizmet, 31(2), 423-440.

Yıldırım, H. H. & Yıldırım, T. (2011). Healthcare financing reform in Turkey: context and salient features. Journal of European Social Policy, 21(2), 178-193.

Yılmaz, V. (2013). Changing origins of inequalities in access to health care services in Turkey: From occupational status to income. New Perspectives on Turkey, 48, 55-77.

Cilt Yoluyla Zehirlenmelerde İlk Yardım:

- Kazazedenin havayolu, solunum ve dolaşımı (ABC), genel durumu değerlendirilir,
- Vücudun, cildin veya ellerin zehirli maddeyle teması kesilmelidir,
- Zehirli maddenin bulaştığı kıyafetler çıkartılmalıdır,
- Zehirli madde ile temas eden cilt 15–20 dakika süreyle bol suyla yıkanmalıdır,
- Acil tıbbi yardım talep edilir (112). (Sağlık Bakanlığı, 2011; ERC, 2021).

KAYNAKÇA

Ağralı, S. (2002). Ankara-Kalecik Lisesi öğrencilerinin ilkyardım bilgi düzeyi ve uygulanan ilkyardım eğitiminin bilgi düzeylerine etkisi. *Yüksek Lisans Tezi*. Ankara.

AHA, A. K. (2024, 3 15). *https://cpr.heart.org/en/resuscitation-science/first-aid-guidelines/first-aid*. https://www.heart.org/en/: https://www.heart.org/en/ adresinden alındı

Akan, E. (2017). Yaşlılık Kurumlarında Yaşlı Mekânsal Davranış ve Bilişiminin Mekânsal Dizim Bağlamında İrdelenmesi (Doktora Tezi). İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.

Akbal, Y., & Hintistan, S. (2020, 2(4)). Geronemniyet ve Hemşirelik. *Anatolian Current Medical Journal*, s. 136-141.

Akgül, A., Arman, N., Tarakcı, E., Yılmaz Alarçın, E., Saydam, R., & Büyükkaya, F. (2018). İstanbul Bahçelievler ilçesinde yaşayan yaşlıların düşme prevalansı ve düşme riskinin belirlenmesi. *Türkiye Klinikleri Dergisi*, s. 107-115.

Alasya, E. (2012). 1-6 Yaş Grubu Çocuklarda Ev Kazası Görülme Sıklığı Ve Annelerin Ev Kazaları İle İlgili Uygulamalarının Belirlenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Lefkoşa, KKTC.

Alptekin, F., Uskun, E., Kisioglu, A. N., & Ozturk, M. (2008, May 39(5)). Unintentional non-fatal home-related injuries in Central Anatolia, Turkey: frequencies, characteristics, and outcomes. *National Library of Medicine*, s. 535-46.

Ambrose, A. F., Cruz, L., & Paul, G. (2015). Falls and fractures: A systematic approach to screening and prevention. *Maturitas*, s. 85-93.

Arabacı, Z. (2015). Yaşlılarda Ev Kazaları. *Sağlık ve Toplum Dergisi*, s. 24-29.

Arıoğlu, S. (2006). *Geriatri ve Gerontoloji.* Ankara: Medikal Network Nobel Kitabevi.

Arpacı, F. (2015, 1). Yaşlı Bireylerin Yaşam Kalitesi Açısından Günlük Yaşam Aktivitelerini Yapabilme Durumunun İncelenmesi. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi*, s. 46-53.

Asilkan Kaldık, G. (2022, 12). Yaşlıların Karşılaşabileceği Kaza ve Düşmelerin Nedenleri ve Önlenmesi. *MAS Journal of Applied Sciences*, s. 1294–1302.

Atar, S., & Kuru, Ö. (2021, 20). Yaşlı kalça kırığı önlenmesi için yaşam dizaynı; ev, iş ve sosyal hayatta düzenlemeler. *TOTBİD Dergisi*, s. 182–186.

Balibey, M., Polat, S., Ertem, İ., Beyazova, U., & Şahin, F. (2011, Mayıs). Çocukluk Çağında Ev Kazalarına Yol Açan Etmenler. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, s. 89-97.

Balkan, S. (1996). Yaşlılığın Nörolojisi. K. Yaltkaya, S. Balkan, & Y. Oğuz içinde, *Nöroloji Ders Kitabı* (s. 321-5). Ankara: Palme Yayıncılık.

Beğer, T., & Yavuzer, H. (2012). Yaşlılık ve Yaşlılık Epidemiyolojisi. *Klinik Gelişim*, s. 1-3.

Bergen, G., Chen, L., Warner, M., & Fingerhut, L. (2008). Injury in the United States. *National Center for Health Statistics*, s. 32-98.

Bertan, M., & Çakır, B. (1997). *Halk Sağlığı Yönünden Kazalar. Halk Sağlığı Temel Bilgiler.* Ankara: Güneş Kitabevi.

Bertan, M., & Güler, Ç. (1995). *Halk Sağlığı: (Temel Bilgiler).* Ankara: Güneş Kitabevi.

Beyazova, M. (2012, Özel sayı (15)). Yaşlılarda Düşme Sorunu . *Türk Geriatri Dergisi*, s. 49-51.

Bilir, N., & Erbaydar, N. P. (2015). Ç. G. (Ed.) içinde, *Halk Sağlığı-Temel Bilgiler* (s. 1528-57). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınevi.

Bilir, N., & Yıldız, A. N. (2007). *Temel İlk Yardım. Türk Eczacılar Birliği.* Ankara: Eczacılık Akademisi Yayını.

Birimoğlu, O. C., & Bilgili, N. (2018). Yaşlılarda mobilite ve düşme davranışları: Bir huzurevi çalışması. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, s. 1-8.

Bozcuk, N., A, D., Kutsal, Y., Çakmakçı, M., & Ünal, S. (1997). *Yaşlanmanın Biyolojisi.* Ankara: Hekimler Yayın Birliği.

Budakoğlu, I., Aksakal, F. N., İlhan, M. N., & Maral, I. (2003, 7). Ankara İli Gölbaşı İlçesi'ndeki ev kazaları sıklığı. *Sağlık ve Toplum*, s. 88-91.

Bulucu, G. D., & Ünsal, A. (2014, 3). Care needs of the elderly people who lived at home in a neighborhood with low socio-economic level. *Gümüshane University Journal of Health Sciences*, s. 577-587.

Burdick, D. C. (2007). *Encyclopedia of Gerontology, Second Edition*, 619- 630.

Caner, Ş., & Aydın Avcı, İ. (2022, April 7(1)). Yaşlılarda Düşme Riski, Korkusu Ve Düşme Davranışları İle Düşmeye Yönelik Evde Bakım Gereksinimlerinin İncelenmesi . *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi*, s. 193-208.

Carter, S., & Campbell, E. (2000, 24 6). Accidents in older people living at home:a community -based study assesing prevalence,type location and injures. *Aust NZJ Public health*, s. 633-6.

Cingil, D., Gözüm, S., & Bodur, S. (2015). Bağımlı yaşlısına bakım veren aile üyelerine sunuş yolu ile verilen eğitimin bakım verme yeterliliği ve yaşlı bakımı bilgi düzeyine etkisi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, s. 259-267.

Coşkun, C., Özkan, S., & Maral, I. (2008, 3). The Fırst Aid Knowledge of The Mothers Having Children At Age 0-14 And The Frequency Of The Situations Requering First Aid in Çankiri-Eldivan District Center. *Türkiye Çocuk Hastalıkları Dergisi*, s. 11-18.

Cumming, R. G., Salkeld, G., Thomas, M., & Szonyi, G. (2000, May;55(5)). Prospective study of the impact of fear of falling on activities of daily living, SF-36 scores, and nursing home admission. *National Library of Medicine*, s. 299-305.

Cummings, S. R., Nevitt, M. C., Browner, W. S., Stone, K., Fox, K. M., Ensrud, K. E., . . . Vogt, T. M. (1995, Mar 23;332(12)). Risk factors for hip fracture in white women. Study of Osteoporotic Fractures Research Group. *National Library of Medicine*, s. 767-73.

Cummings, S. R., Rubin, S. M., & Black, D. (1990, Mar (252)). *National Library of Medicine*, s. 163-6.

Çınarlı, T., & Koç, Z. (2015, 4). 65 Yaş ve Üzeri Yaşlılarda Düşme Risk ve Korkusunun Günlük Yaşam Aktiviteleri ve Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, s. 660-79.

Doğan, A., Borman, P., Gökçe Kutsal, Y., & Ordu Gökkaya, K. (2011). Döneminde Fiziksel Aktivite ve Egzersiz. B. Ö. Ş., & A. D. içinde, *Yaşlı Sağlığı Modülleri.* Ankara: Anıl Matbaacılık.

Doğan, H., Canbaz, S., Tander, B., Pekşen, Y., Cantürk, F., & Oruç, N. (2010). Samsun'da Yaşlılar Arasında Ev Kazaları Sıklığı ve Etkileyen Faktörler. *Turkısh Journal of Medical Science*, s. 651-58.

Doorn, C. v., Baldini, A. L., Zimmerman, S., Hebel, J. R., Port, C. L., Baumgarten, M., . . . Magaziner, J. (2003, Sep 51(9)). Dementia as a risk factor for falls and fall injuries among nursing home residents. *J Am Geriatr Soc*, s. 1213-8.

Dönmez L, G. Z. (2003). Accident profile of older people in Antalya city center, Turkey. . *Gerontol. Geriatr*, s. 99-108 .

DSÖ, D. S. (2024, 3). *https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/ageing-and-health*. www.who.int: www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/ageing-and-health adresinden alındı

ERC, Z. D. (2021, April). ERC 2021. *European Resuscitation Council Guidelines First aid. Resuscitation.*, s. 270-290.

Erdem, S., & Yavuz, C. (2020). Yaşlı Dostu Kentler. D. S. Şahin içinde, *Yaşlılık Sosyolojisi* (s. 281-298). Bursa: Ekin Yayınevi.

Erdil, F., & Bayraktar, N. (2010). Yaşlı Bireylerde Kas İskelet Sorunlarına Yönelik Hemşirelik Yaklaşımları. *İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, s. 106-113.

Erkal, S. (2005, 8). Turkish Journal of Geriatrics. *A Study Of The Home Accidents and The Reasons Of Accidents For The People Of 65 Years and Over, Living In Ovacik District Of Kirikkale*, s. 17-21.

Erkal, S. (2010, Home safety, safe behaviors of elderly people, and fall accidents at home). *Educational Gerontology*, s. 1051-1064.

Erkal, S. (2011). *Yaşlılıkta Ev Kazaları.* Ankara: Detay Yayıncılık.

EuroSafe. (2014). *Injuries in the European Union.* Amsterdam: Report on injury statistics.

Eyvazi, A., & Mokhtarinia, H. (2017, 7(3)). Pilot Design of Ergonomic Bench for the Elderly With Anthropometric Approach. *Physical Treatments*, s. 123-132.

Fethiye, E., Şenol, S., & Baybuğa, S. (2004). *Yaşlılık ve Hemşirelik Hizmetleri.* Ankara: Hacettepe Üniversitesi Geriatrik Bilimler Araştırma ve Uygulama Merkezi (GEBAM).

Gibson, M., Andres, R., Kennedy, T., & Coppard, L. (1987). Kellogg International Working Group on The prevention of falls in later life. *Dan Med Bull.*, s. 1-24.

Gilbert, S. F. (2000). *Aging: The Biology of Senescence.* Sunderland: Sinauer Associates.

Gökçe Kutsal, Y., & S., E. (2012). Klinisyen Gözüyle Yaşlilik Döneminde Sik Görülen Hastaliklar. D. Aslan, & M. Ertem içinde, *Yaşlı Sağlığı: Sorunlar ve Çözümler* (s. 48-59). Ankara: Palme Yayıncılık .

Gökdemir, B. (2019). *Yaşlıda Düşme ve Düşmeyi Önleme Yolları El Kitabı.* İzmir: Ortak Yayınları.

Grisso, J. A., Kelsey, J. L., Strom, B. L., Chiu, G. Y., Maislin, G., O'Brien, L. A., . . . Kaplan, F. (1991, May 9). Risk factors for falls as a cause of hip fracture in women. The Northeast Hip Fracture Study Group. *National Library of Medicine*, s. 1326-31.

Günaydın, R. (2010, 13(4)). Assessment Of Quality Of Life In Older People. *The Turkish Journal of Geriatrics*, s. 278-284.

Güner, P., & Ç, G. (2002, 5 4). Yaşlıların Ev Güvenliği ve Denetim Listesi. *Turkish Journal of Geriatrics*, s. 150-4.

Gür, K., Erol, S., Sezer, A., & Şişman, F. (2013). Ev Ziyaretleriyle Ev Kazası Risk Faktörlerinin Saptanması ve Belirlenen Kazaların Özellikleri. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, s. 226 .

Haanes, G. G., Kirkevold, M., Hofoss, D., Horgen, G., & Eilertsen, G. (2015, 8). An intervention designed to improve sensory impairments in the elderly and in door lighting in their homes: An exploratory randomized controlled trial. *Journal of Multidisciplinary Healthcare*, s. 11-20 .

Hamzaoğlu O, Ö. Ö. (2002, 1). Incidence and causes of home accidents at Ankara Çigiltepe apartments in Turkey . *Accident Analysis & Prevention*, s. 123-8.

Heidi. (2024, 3 15). *https://health.ec.europa.eu/other-pages/basic-page/injury-database_en*. https://health.ec.europa.eu: https://health.ec.europa.eu adresinden alındı

İlçe, A. C., İlçe, A. Ö., & Dıramalı, A. (2007). Yaşlılarda Ev Kazalarının Önlenmesi ve Ev Kazalarının Önlenmesine Yönelik Iç Mekan Çözümlemeleri. *Hacettepe Üniversitesi Sosyolojik Araştırmalar e-dergisi*, s. 6-15.

Işık, A., Cankurtaran, M., & Doruk, H. (2006, 9(1)). Geriatrik Olgularda Düşmelerin Değerlendirmesi. *Türk Geriatri Dergisi*, s. 45-50.

Jensen, J., Lundin-Olsson, L., Nyberg, L., & Yngve, G. (2002). Fall And Injury Prevention In Older People Living In Residential Care Cacilities. *Annals of Internal Medicine*, s. 733-741.

Jiang, H. X., Majumdar, S. R., Dick, D. A., Moreau, M., Raso, J., D Otto, D., & Johnston, D. W. (2005, Mar 20(3)). Development and initial validation of a risk score for predicting in-hospital and 1-year mortality in patients with hip fractures. *National Library of Medicine*, s. 494-500.

Kalınkara, V., & Kalaycı, I. (2020). Aktif Yaşlanma ve Sağlıklı Yaşam için Güçlendirme Becerileri. D. S. Şahin içinde, *Etik Yönleri ile Yaşlılık ve Yaşlanma* (s. 33-68). Bursa: Ekin Yayınevi.

Kalkınma, B. (2018). *Yaşlanma Özel İhtisas Komisyonu Raporu.* Ankara: T.C. Kalkınma Bakanlığı.

Kankaya, H., & Karadakovan, A. (2017, 6(4)). Yaşlı bireylerde günlük yaşam aktivite düzeylerinin yaşam kalitesi ve yaşam doyumuna etkisi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, s. 21-29.

Karadeniz Mumcu, H. (2016, 2(1)). Yerinde Yaşlanan Yaşlıların Durumu ve Bakım Gereksinimleri: Trabzon Örneği. *Türkiye Klinikleri İç Hastalıkları Hemşireliği*, s. 17-23.

Karatepe, T. U., & Ekerbiçer, H. Ç. (2017, 7(1)). Çocuklarda Ev Kazaları. *Sakarya Tıp Dergisi*, s. 1.

Kibar, E., Aslan, D., Karakoç, Y., & Kutsal, Y. G. (2015). Ankara'da Bir Kurumda Yaşayan Yaşlılar Arasında Düşme Sıklığı, Risk Faktörleri ve Korunmaya İlişkin Yaklaşımlar . *TAF Preventive Medicine Bulletin* , s. 23-31.

Kılıç, D. (2016). Yaşlı Sağlığı. B. E. (Ed.) içinde, *Halk Sağlığı Hemşireliği* (s. 176-196). Elazığ: Anadolu Nobel Tıp Kitabevi.

Kılıç, E., Beyazit, T., Gündoğdu, G., Koşaroğlu, N. E., & Sümer, H. (2019, 4(1)). Sivas il merkezi kreş ve anaokulu çocuklarında ev kazası geçirme sıklığı ve etkileyen faktörler. *Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, s. 14-25.

Kim, K., Gollamudi, S., & Steinhubl, S. (2017). Digital technology to enable aging in place. *Experimental Gerontology*, s. 25-31.

Kıran, S. (2011, 10(2)). Kazalar ve toplum sağlığı yönünden önemi. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, s. 50-1 .

Klein-Schwartz, W., & Oderda, G. (1991, 1 1). Poisoning in the Elderly. *Drugs & Aging*, s. 67-89.

Koç İ., E. M. (2010). *Türkiye nin Demografik Dönüşümü Doğurganlık Aile Planlaması.* Ankara: Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü.

Koçer, N. (2006). *Çocuklar İçin İlk Yardım ve İlk Yardım Uygulamaları.* Ankara: Morpa Yayınları.

Koldaş, Z. L. (2017). Yaşlılık ve Kardiyovasküler Yaşlanma Nedir? *Türk Kardiyoloji Derneği Arşivi*, s. 1–4.

Kutsal, Y. G., & Aslan, D. (2015). *Temel Geriatri.* Ankara: Güneş Tıp Kitabevi.

Liang, C., Chou, M., Peng, L., Liao, M., Chu, C., & Lin, Y. (2014, 5(5)). Gait speed and risk assessment for falls among men aged 80 years and older: A prospective cohort study in Taiwan. *European Geriatric Medicine*, s. 298-302.

Miyamoto, R. G., Kaplan, K. M., Levine, B. R., Egol, K. A., & Zuckerman, J. D. (2008, Oct 16(10)). Surgical management of hip fractures: an evidence-based review of the literature. I: femoral neck fractures. *National Library of Medicine*, s. 596-607.

NHS, 2. (2024, 3 15). *https://www.nhs.uk/conditions/baby/first-aid-and-safety/safety/baby-and-toddler-safety/*. www.nhs.uk: https://www.nhs.uk/conditions/baby/first-aid-and-safety/safety/baby-and-toddler-safety/ adresinden alındı

Onur, B. (2021). *Gelişim Psikolojisi; Yetişkinlik, Yaşlılık, Ölüm.* Ankara: İmge Yayınevi.

Özgün Başıbüyük, G., Çınar, Z., Ay, F., & Bekdaş, O. (2018, 6). Yaşlı Bireylerin Tuvalet-Banyo Tasarımına Yönelik Antropometrik Ölçüleri ve Pazardaki Ürünlerin Yaşliya Uygunluğunun Değerlendirilmesi. *Journal of Engineering Sciences and Design*, s. 248-256.

Özkan Pehlivanoğlu, E. F., Özkan, M. U., Balcıoğlu, H., Bilge, U., & Ünlüoğlu, İ. (2018, 18(2)). Adjustment and reliability of katz daily life activity measures for elderly in Turkish. *Ankara Medical Journal*, s. 219-223.

Özkan Tuncay, F., & Fertelli, T. (2018, 32(3)). Yaşlılarda bilişsel işlevlerin günlük yaşam aktiviteleri ve yaşam doyumu ile ilişkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, s. 183-190.

Pınar D, Ö. Ö. (2016, 6 1). The frequency of falling elderly and evaluation of the behavioral factors related to preventing the falls. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, s. 34-40.

Reyes-Ortiz, C. A., Snih, S. A., Loera, J., Ray, L. A., & Markides, K. (2004, Summer 14(3)). Risk factors for falling in older Mexican Americans. *Ethnicity & Disease*, s. 417-22.

Rowles, G., & Bernard, M. (2013). The meaning and significance of place in old age . s. 3-24.

Rubenstein, L. Z., Josephson, K. R., & Robbins, A. S. (1994, Sep 15). Falls in the nursing home. *National Library of Medicine*, s. 442-51.

Sağlık, B. (2011). *Temel İlk Yardım Uygulamaları Eğitim Kitabı.* Ankara: T.C. Sağlık Bakanlığı.

Savcı, A., & Bilik, Ö. (2014, 7(2)). Ortopedi ve travmatoloji kliniğinde geriatrik değerlendirme. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*, s. 156-163.

Schwartz, A. V., Kelsey, J. L., Sidney, S., & Grisso, J. A. (1998, 8(3)). Characteristics of falls and risk of hip fracture in elderly men. *National Library of Medicine*, s. 240-6.

Sethi, D. (2005, May 2005 30-31). Childhood injuries in Europe, with a focus on domestic accidets. Preventing children accidets and improving home safety in the European region. Identifying means to make dwellings safer. *Report of WHO expert meeting*, s. 3-4.

Shoenberger, J. M., Houpt, J. C., & Swadron, S. P. (2003, Nov;21(4)). Occult trauma in high-risk populations. *National Library of Medicine*, s. 1145-63.

Smartrisk. (2009). *The economic burden of injury in Canada.* Toronto: Social Planning Council.

Somrongthong, R., Wongchalee, S., Ramakrishnan, C., Hongthong, D., Yodmai, K., & Wongtongkam, N. (2017, 6(1)). Influence of Socioeconomic Factors on Daily Life Activities and Quality of Life of Thai Elderly. *Journal of Public Health Research*, s. 862.

Spalt, E. W., Curl, C. L., Allen, R. W., Cohen, M., Adar, S. D., Stukovsky, K. H., . . . Kaufman, J. D. (2016, 26(4)). Time-Location Patterns of a Diverse Population of Older Adults: The Multi-Ethnic Study of Atherosclerosis and Air Pollution. *Journal of Exposure Science & Environmental Epidemiology*, s. 349-355.

Stevens, J. A., & Olson, S. (2000, Mar 31). Reducing falls and resulting hip fractures among older women. *National Library of Medicine*, s. 3-12.

Şahbaz, M., & Tel, H. (2006, 9(2)). Evde yaşayan 65 yaş ve üzeri bireylerin günlük yaşam aktivitelerindeki bağımlılık durumu ile ev kazaları arasındaki ilişkinin incelenmesi . *Turkish Journal of Geriatrics*, s. 85-93.

Şahin, H., & Erkal, S. (2017). Evaluation of the elderly' falls efficacy by their status of having a home accident and daily life activities . *J Human Sci*, s. 2308-16 .

Şahinoğlu, S., & Arda, P. (1998, 1 1). Etik Açıdan Yaşlılık ve Hekim-Hasta Ilişkileri. *Geriatri*, s. 39-42.

Şişe, Ş., & Özder, A. (2016, 8(2)). Afyonkarahisar İlinde Evlerinde Yaşayan 85 Yaş ve Üstü İleri Yaşlıların Genel Yaşam Koşullarının Değerlendirilmesi. *Konuralp Tıp Dergisi*, s. 124-131.

T.C. Sağlık Bakanlığı, S. E. (2008). *Eğitimciler İçin Eğitim Rehberi.* Ankara: Sağlık Bakanlığı.

TDK. (2024, 5 15). *https://sozluk.gov.tr/*. https://sozluk.gov.tr/: https://sozluk.gov.tr/ adresinden alındı

Tekin, Ç. S. (2016). 65 Yaş ve Üstü Bireylerde Ev Kazaları Görülme Sıkılığı ve Etkileyen Risk Faktörleri. Konya.

Tekin, Ç. S., & Kara, F. (2018, 3). Dünyada ve Türkiye'de Yaşlılık. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, s. 219-29.

Tinetti, M. E. (2003). Preventing falls in elderly persons. *N Eng J Med.*, s. 42-9.

Tinetti, M., & Kumar, C. (2010, 303,3,). The patient who falls: "It's always a trade-off" . *JAMA* , s. 258-66.

Todd, C., & Skelton, D. (2004). *What are the main risk factors for falls amongst older people and what are the most effective interventions to prevent these falls? How should interventions to prevent falls be implemented?* Switzerland: World Health Organisation.

Tornetta, P., Mostafavi, H., Riina, J., Turen, C., Reimer, B., Levine, R., . . . Ritter, C. (1999, Apr 46(4)). Morbidity and mortality in elderly trauma patients. *National Library of Medicine*, s. 702-6.

Tosun Taşar, P., & Şahin, S. (2018). Yaşlının Fonksiyonelliğinin Değerlendirilmesi. *Türkiye Klinikleri Kapsamlı Geriatrik Değerlendirme*, s. 19-25.

TUİK. (2024, 3 27). *https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Yaslilar-2023-53710*. https://data.tuik.gov.tr: https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Yaslilar-2023-53710 adresinden alındı

TÜİK. (2024, 4 15). *https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Birth-Statistics-2022-49673*. https://data.tuik.gov.tr: https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Birth-Statistics-2022-49673 adresinden alındı

TÜİK, T. İ. (2024, 3 15). https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hayat-Tablolari-2020-2022-49726 adresinden alındı

TÜİK, T. İ. (2024, 3 15). *https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Yaslilar-2022-49667*. https://data.tuik.gov.tr/: www.tuik.gov.tr adresinden alındı

Usta Yeşilbalkan, Ö. K. (2005, 8 2). Narlıdere Dinlenme ve Bakımevinde Yaşayan Yaşlı Bireylerdeki Düşme Sıklığı ve Düşmeyi Etkileyen Faktörler. *Türk Geriatri Dergisi*, s. 72-77.

Üçüncü, M., Üçüncü, M., & Toprak, D. (2019, 82(4)). 0-6 Yaş Grubu Çocuğu Olan Annelerin Ev Kazaları ve Korunma Yolları Konusundaki Bilgi, Tutum ve Davranışları. *Journal of Istanbul Faculty of Medicine*, s. 219-228.

Visschedijk, J., Achterberg, W., Van Balen, R., & Hertogh, C. (2010, Sep 58(9)). Fear of falling after hip fracture: a systematic review of measurement instruments, prevalence, interventions, and related factors. *National Library of Medicine*, s. 1739-48.

WHO. (2024, 3 15). https://extranet.who.int/agefriendlyworld/active-ageing-a-policy-framework/ adresinden alındı

WHO. (2024, 3 16). https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/39742/WHO_PHP_26.pdf adresinden alındı

WHO. (2024, 4 15). https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/ageing-and-health adresinden alındı

WHO. (2024, 5 15). https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/falls adresinden alındı

WHO, W. H. (2024, 3). *World report on ageing and health*. https://www.who.int/publications/i/item/9789241565042: www.who.int/publications/i/item/9789241565042 adresinden alındı

Yang, Y., Mackey, D. C., Ambrose, T. L., Feldman, F., & Robinovitch, S. N. (2016, Feb 27(2)). Risk factors for hip impact during real-life falls captured on video in long-term care. *National Library of Medicine*, s. 537-47.

Editör:
Prof. Dr. Feryal Beykal Orhun

Resim Resim-İş Eğitimi

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

RESİM RESİM-İŞ EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR - I

Editör: Prof. Dr. Feryal Beykal Orhun

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-05-2
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

RESİM RESİM-İŞ EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR - I
Editör: Prof. Dr. Feryal Beykal Orhun
VI+116 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-05-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Altun, Ş. (2019). DOĞANIN İNOVASYONU: Yenilik İçin Doğadan İlham Al. İstanbul: Hümanist Kitap.

Arslan Selçuk, S., ve Gönenç Sorguç, A. (2007). Mimarlık Tasarımı Paradigmasında Biomimesis'in Etkisi. *Gazi Üniv. Müh. Mim. Fak. Der*. Cilt 22, No 2, 451-459.

Avcı, F. (2019). Doğa ve inovasyon: Okullarda biyomimikri. *Anadolu Öğretmen Dergisi*. Cilt 3, Sayı 2, 214-233.

Ayaydın, A. (2016). Sanatın Doğası, Doğanın Sanatı ve Günümüz Sanat Eğitiminde Doğanın Yeri. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, Cilt 5, Sayı 14, 65-74.

Aydın, B. (2023). Fen Eğitiminde Biyomimikri Öğretim Yaklaşımının Öğrencilerin 21. Yüzyıl Becerilerine ve Yaratıcılıklarına Etkisi. Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Aydın, T. (2022). STEAM (STEM+Sanat) Eğitiminde Mandala Etkinliklerinin 6. Sınıf Öğrencilerinin Matematik Başarısı ve Yaratıcı Düşünmelerine Etkisi. Yüksek lisans tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Baumeister, D. (2014). *Biomimicry resource handbook: a seed bank of best practices.* Montana: Biomimicry 3.8.

Bayazıt, N. (2008). *Tasarımı Anlamak*. İstanbul: İdeal Kültür Yayıncılık.

Benyus, J. M. (2022). *Biyomimikri: Doğadan İlham Alan İnovasyon.* İstanbul: Usturlab.

Biomimicry Institute, (2015). *The Biomimicry Design Process*. Biomimicry Toolbox: https://toolbox.biomimicry.org/methods/evaluate/ (E.T.: 16.05.2024)

Bülbül, M. (2014). Sanat Akımlarında Portrenin Yeri. Yüksek lisans tezi. İstanbul: Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Capra, F. (2009). *Rönesans'ın Büyük Dehasının Zihninde Bir Gezinti Da Vinci'nin Bilimi.* İstanbul: Optimist Yayınları.

Cross, N. (2001). Designerly Ways of Knowing: Design Discipline Versus Design Science. *Design, Research Symposium*, Vol. 17, No.3, 49-55.

Çelikel, S. B., ve Uçar, S. (2020). Biyomimikri: Doğayla Uyumlu Yeni Bir Tasarım Modeli. *Humanities Sciences,* Cilt 15, Sayı 2, 51-60.

Da Vinci, L. (2019). *Leonardo'nun Defterleri.* Ankara: Akılçelen Kitaplar.

El Ahmar, S. A. (2011). Biomimicry as a Tool for Sustainable Architectural Design. Master of Science Thesis, Alexandria: Alexandria University.

Enes, Ö. (2022). Biyomimetik Yaklaşımın Moda Aksesuar Ürün Tasarımında Uygulanmasına Yönelik Bir Çalışma: Şekil Hafızalı Aksesuarlar. *Turkish Journal of Fashion Design and Management*, Cilt 4, Sayı 1, 1-22.

Gebeshuber, I. C., & Drack, M. (2008). An attempt to reveal synergies between biology and mechanical engineering. *Proceedings of the Institution of Mechanical Engineers, Part C: Journal of Mechanical Engineering Science*, Vol. 222 No.7, 1281–1287.

Genç, M. (2013). Doğa, Sanat ve Biyomimetik Bilim. Sanatta Yeterlilik Eseri Çalışması Raporu. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Howard, B. C. (2013). 5 Natural Air-Conditioning Designs Inspired by Nature. National Geographic: https://www.nationalgeographic.com/science/article/130703-air-conditioning-biomimicry-natural-cooling (E.T.: 06.02.2023)

Inner, S. (2019). Biyomimikri ve Parametrik Tasarım İlişkisinin Mimari Alanında Kullanımı ve Gelişimi. *Tasarım Enformatiği*, Cilt 1, Sayı 1, 15-29.

KARAMAN, Aykut (1996), Sürdürülebilir Turizm Planlaması İçin Ekolojik Bir Çerçeve, *Sürdürülebilir Turizm; Turizm Planlamasına Ekolojik Yaklaşım*, 19.Dünya Şehircilik Günü Kollokyumu, Mimar Sinan Üniversitesi, İstanbul, 102.

Keitsch, M., Volstad, N. L., & Boks, C. (2012). On the use of Biomimicry as a Useful Tool for the Industrial Designer. *Sustainable Development*. Vol. 20 No. 3, 275-284.

Keskin, R., Kaya, L. G., ve Yücedağ, C. (2021). Mekansal tasarımda doğadan esinlenme: Armadillo'dan acil durum barınağına dönüşüm. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, Vol. 22, Issue 1, 78-87.

Kurt Kıral, M., ve Paç, D. G. (2022). Sanat ve Mekân İlişkisini Biyomimikri Üzerinden Okumak: Tomás Saraceno'nun Ağları. *Akademik Sanat,* Sayı 17, 138-156.

Laurenza, D. (2006). *Leonardo'nun makineleri: Evrensel Deha Da Vinci'nin Şifreleri ve Muhteşem Buluşları* (İ. Şener, Çev. M. Taddei & E. Zanon Ed.). İstanbul: Pegasus Yayıncılık.

Maraba, B., ve Sarıoğlu, E. (2022). Tarihsel Süreçte Biyomimikri ve Moda İlişkisi. *Uluslararası Disiplinlerarası ve Kültürlerarası Sanat,* Cilt 7, Sayı 15, 23-38.

Nadasbaş, E. S., ve Önemli, S. (2019). Moda Tasarımı Sürecinde Doğrudan (Biçimsel) Analoji Yönteminin Kullanımı ve Alternatif Örnekler. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 7, Sayı 33, 185-204.

Ören, Ş. (2015). Sanatın Doğuşunda İletişimle Aralarındaki Varoluşsal Birliktelik ve Sanat Eyleminde Psikolojik İletişimin Önemi. *Atatürk İletişim Dergisi*, Sayı 8, 207-226.

Öztoprak, Z. (2020). Yaşamın İlkeleri ile Kenti Yeniden Düşünmek: Biyomimikri Temelli Bir Yaklaşım. *İdealKent [Kentleşme ve Ekonomi Özel Sayısı],* Cilt 11, 1180-1204.

Pınar, E., ve Yakışan, M. (2017). İlkokul Öğrencilerinin Çevre Kavramları ile İlgili Çizimlerinin Analizi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Vol 8, Issue 1, 97-113.

Sadoh, F., Shuaibu, G., lliayasu, H. (2021). Teaching STEAM Education in Nigerian Private Secondary Schools: Possible Challenges and Remedies. *Journal of Science Technology and Education.* Vol 9, issue 4, 85-93.

Sarıkaya, M., & Kara, F. (2007). Sürdürülebilir Kalkınmada İşletmenin Rolü: Kurumsal Vatandaşlık. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, vol 14, issue 2, 221-233.

Schreiner, W. (2018). Biomimicry: A History. eHistory Ohio State University: https://ehistory.osu.edu/exhibitions/biomimicry-history (E.T. 22.04.2023)

Schroeter, D. L. (2010). Introducing Biomimicry. *Toronto: Green Teacher*, Issue 88, 13-16.

Sen, A. (2019). Biyomimetik Bilimi Tanım ve Tarihçesi. Linkedin: https://www.linkedin.com/pulse/1-biyomimetik-bilimi-tanim-ve-tarihçesi-a-ali-şen/ (E.T. 26.04.2024)

Söğüt, M. A. ve Aytar Sever, İ., (2019). Tasarımda Doğa Etkisi Biyomimikri. *Uluslararası Sanat ve Estetik Dergisi Vol.* 3, Issue 3, 17-31.

Speck, T., & Speck, O. (2008). Process Sequences In Biomimetic Research. *WIT Transactions on Ecology and the Environment,* Vol 114, 3-11.

Steadman, P. (2008). *The Evolution Of Designs: Biological Analogy In Architecture and The Applied Arts*. New York: Routledge.

Stephens, T. (2007). How a Swiss invention hooked the world. Swissinfo: https://web.archive.org/web/20120208093857/http://www.swissinfo.ch/eng/Home/Archive/How_a_Swiss_invention_hooked_the_world.html?cid=5653568 (E.T.: 11.02.2024)

Sumrall, W. J., Sumrall, K. M., & Robinson, H. A. (2018). Using Biomimicry to Meet NGSS in the Lower Grades. *Science Activities Classroom Projects and Curriculum Ideas*, Vol.55, Issue 3, 115-126.

Vattam, S., Helms, M. E., & Goel, A. K. (2010). A content account of creative analogies in biologicallyinspired design. *Artificial Intelligence for Engineering Design Analysis and Manufacturing*, 467–481.

Velioğlu, D., ve Yakışan, M. (2019). İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Biyomimikri Algılarına Yönelik Yaptıkları Çizimlerin Analizi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergis*i, Cilt 39, Sayı 2, 727-753.

Yıldırım, B. (2019). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının STEM Eğitiminde Biyomimikri Uygulamalarına Yönelik Görüşleri. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 39, Sayı 1, 63-90.

Yılmaz, E. (2021). İpek Yolu'nda İpeğin Yolculuğunun Kısa Tarihi. *Asya Araştırmaları Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 5, Sayı 1, 95-104.

GÖRSEL KAYNAKLAR

Görsel 1. İlk insanların kuş yuvalarından esinlenerek barınak inşaatı, Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi, Moda Tasarımı Sürecinde Doğrudan (BİÇİMSEL) Analoji Yöntemi Kullanımı ve Alternatif Örnekler isimli dergi makalesinden alıntıdır.

Görsel 2. işlemeli ipek giysinin detayı,
https://tr.m.wikipedia.org/wiki/Dosya:Chinese_silk,_4th_Century_BC.JPG sitesinden alınmıştır.

Görsel 3. Da Vinci'nin tank tasarımı eskizleri. https://insanveevren.wordpress.com/2011/05/13/sakli-tarih-gecmisin-gizlenen-bilgeligi/ sitesinden alınmıştır.

Görsel 4. Da Vinci'nin Uçan Makine tasarımı. https://globalsafetytrainers.com/human-factors-past-present-future/ sitesinden alınmıştır.

Görsel 5. Mestral ve köpeği Milka'nın tüylerine yapışmış otlar. https://www.velcro.co.uk/original-thinking/our-story/ sitesinden alıntıdır.

Görsel 6. Mikroskop altında löşlek otu
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Burdock_in_Scanning_Electron_Microscope,_magnification_100x.GIF sitesinden alıntıdır.

KAYNAKÇA

Antmen, A. (2016). *20. Yüzyıl batı sanatında akımlar.* İstanbul: Sel Yayıncılık.

Arslan, O. (2023). *Seyahat süresinin kısalması: Hayvanların evcilleştirilmesinden motorlu araçlara.* İstanbul: Kitapyurdu Doğrudan Yayıncılık.

Avcı, S. (2014). Bilimsel Renk Bilgisinin Resim Sanatındaki Yansımaları. *Yedi: Sanat, tasarım ve bilim dergisi*, 11, syf. 53-67. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/203746

Bartolena, S. (2004). *Emprestyonistler.* (çev. D. Kudakçı). Ankara: Dost Yayınevi.

Berman, M. (2014). *Katı olan her şey buharlaşıyor*. (çev. Ü. Altuğ ve B. Peker). İstanbul: İletişim Yayınları.

Bocquillon, M. F. (2005). *Empresyonizm*. (çev. G. Tuncer). Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.

Chang, J. (2009). Quasi-scientific Approaches Made by Impressionist Painters (Claude Monet) and Literary Naturalists (Emile Zola). *Review of european studies, 1*(2), syf. 133-137. https://ccsenet.org/journal/index.php/res/article/view/4583

Cousturier, L. (2014). *Seurat*. (çev. E. Gökteke). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Felbinger, U. (2005). *Toulouse-Lautrec*. (çev. Z. Sirer). İstanbul: Literatür Yayıncılık.

Fischer, E. (2012). *Sanatın gerekliliğ.i* (çev. C. Çapan). İstanbul: Sözcükler Yayınevi.

Foccroulle, B., Legros, B. ve Todorov, T. (2011). *Sanatta bireyin doğuşu.* (çev. E. Özdoğan). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Freyer, H. (2018). *Endüstri çağı.* (çev. B. Akarsu). Ankara: Doğu Batı Yayınları.

Gökçe, H. (2017). Haussmann'ın Paris'i İhya mı? İmha mı?. *Bilecik şeyh edebali üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü dergisi, 2*(2), syf. 695-699. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/389259

Harvey, D. (2019). *Paris, modernitenin başkenti.* (çev. B. Kılıçer). İstanbul: Sel Yayıncılık.

Harvey, D. (2019). *Postmodernliğin durumu.* (çev. S. Savram). İstanbul: Metis Yayınları.

Jeanniere, A. (1994). Modernite nedir?. (çev. N. Tutal Küçük). İçinde M. Küçük (Editör), *Modernite Versus Postmodernite 95-107*. Ankara: Vadi Yayınları.

McNeill, W. (2013). *Dünya tarihi*. (çev. A. Şenel). Ankara: İmge Kitabevi.

Mollaer, F. (2005). Modern Bilim ve Kapitalizmin Erken Bir Eleştirisi: J. J. Rousseau'nun Felsefesi. *Kaygı felsefe dergisi*, 4, syf. 49-66. https://acikerisim.uludag.edu.tr/items/0e9b5599-5ba6-4680-ad68-8b13c9fb3766

Ocvirk, O. G., Stinson, R. E., Wigg, P. R., Bone, R. O. Ve Cayton, D. L. (2015). *Sanatın temelleri*. (çev. N. Balkır Kuru ve A. Kuru). İzmir: Karakalem Kitabevi Yayınları.

Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemi*. (çev. M. Bütün ve S. B. Demir). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Per, M. (2012). Renk Teorilerine Tarihsel Bir Bakış. *Yedi: Sanat, tasarım ve bilim dergisi*, 8, syf. 17-26. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/203725

Roberts, J.M. (2017). *Avrupa tarihi*. (çev. A. Demirkaynak). İstanbul: İnkılap Kitapevi.

Rubin, J. H. (2015). *İzlenimcilik nasıl okunur? Bakma biçimleri*. (çev. F.T. Kazancı). İstanbul: Hayalperest Yayınları.

Şenyapılı, Ö. (2004). *Modern öncesi*. İstanbul: Boyut Yayıncılık.

Tanilli, S. (2018). *Yüzyılların gerçeği ve mirası V. Cilt-19. Yüzyıl: İlerlemeler ve çelişmeler*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Görsel Kaynakça

Görsel 1: https://www.wikiart.org/en/armand-guillaumin

Görsel 2: https://www.wikiart.org/en/camille-pissarro/morning-overcast-day-rouen-1896

Görsel 3: https://www.wikiart.org/en/gustave-caillebotte/le-pont-de-l-europe

Görsel 4: https://artsandculture.google.com/asset/the-argenteuil-bridge-and-the-seine-gustave-caillebotte/5QEdB0-lORRCSw

Görsel 5: https://www.wikiart.org/en/claude-monet/gare-st-lazare

Görsel 6: https://www.wikiart.org/en/camille-pissarro/the-train-bedford-park-1897

Görsel 7: https://www.wikiart.org/en/Search/Gustave%20Caillebotte

Görsel 8: https://www.wikiart.org/en/camille-pissarro

Görsel 9: https://www.wikiart.org/en/edouard-manet

Görsel 10: https://www.istanbulsanatevi.com/sanatcilar/soyadi-m/manet-edouard/edouard-manet-cafede-639/

Görsel 11: https://artsandculture.google.com/asset/la-loge-theatre-box-0004/WgFFCi2innydLg

Görsel 12: https://www.wikiart.org/en/edgar-degas/musicians-in-the-orchestra-1872

Görsel 13: https://www.wikiart.org/en/edouard-manet/at-the-cafe-concert

Görsel 14: https://www.istanbulsanatevi.com/sanatcilar/soyadi-s/seurat-georges/georges-seurat-buyuk-jatte-adasinda-aksam-vakti-1787/

Görsel 15: https://artsandculture.google.com/asset/la-grenouillre/HgHrOyFUfcFtLw

Görsel 16: https://www.wikiart.org/en/claude-monet/garden-at-sainte-adresse

Görsel 17: https://www.wikiart.org/en/henri-de-toulouse-lautrec/ball-at-the-moulin-de-la-galette-1889

Görsel 18: https://www.wikiart.org/en/mary-cassatt/mother-playing-with-her-child

Görsel 19: https://www.wikiart.org/en/edgar-degas/laundry-girls-ironing-1884

Görsel 20: https://www.wikiart.org/en/edgar-degas/the-cafe-concert-the-song-of-the-dog-1877

Görsel 21: https://en-m-wikipedia-org.translate.goog/wiki/Rouen_Cathedral_(Monet_series)?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=tr&_x_tr_hl=tr&_x_tr_pto=tc

Görsel 22: https://www.wikiart.org/fr/camille-pissarro/un-carrefour-a-lhermitage-pontoise-1876

Görsel 23: https://www.wikiart.org/en/claude-monet/haystacks-at-giverny

Görsel 24-25: https://www.wikiart.org/en/georges-seurat/the-river-seine-at-la-grande-jatte-1888

KAYNAKÇA

Altındağ, G. ve Beykal Orhun, F. (2024). Ortaöğretim Görsel Sanatlar Öğretim Programının Uygulanmasında Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Ege Zirvesi 11. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi Basılmış Tam Metin Bildiri Kitapçığı, İzmir: 1- 3 Haziran 2024, s: 225-.237.

Aydın, C. E. (2022). Görsel sanatlar öğretmenlerinin ve öğretim üyelerinin görsel sanatlar dersine ilişkin görüşleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi.

Bozyurt, H. H. (2019). İlkokul düzeyinde görsel sanatlar dersinin branş öğretmenleri tarafından verilmesinin sanat eğitimine etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Trabzon: Trabzon Üniversitesi.

Ertürk, M. (2011). İlköğretim II. kademe görsel sanatlar eğitimi dersi öğretim programının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Bursa: Uludağ Üniversitesi.

Göçmen, E. (2014). Görsel sanatlar ders amaçlarının gerçekleşmesinde öğretmenlerin karşılaştıkları sorunların incelenmesi (Ankara İli gölbaşı İlçesi Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.

Gözütok, F.D. (2003). Türkiye'de program geliştirme çalışmaları. Millî Eğitim Dergisi, https://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Millî_Egitim_Dergisi/160/gozutok.htm , (E.T.:09.06.2024).

Kaya, E. (2019). Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin ve öğretmenlerinin görsel sanatlar dersine yönelik görüşleri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.

Mercin, L. ve Alakuş, A.O. (2007). Birey ve Toplum İçin Sanat Eğitiminin Gerekliliği. *D.Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi,* 9, 14-20.

Miles, M.B. ve Huberman, A.M. (2015). *Nitel veri analizi* (S. Akbaba ve A. Ersoy, Çev. Ed.) Ankara: Pegem Akademi.

Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber*, Ankara: Nobel Yayınları.

Millî Eğitim Bakanlığı, (2018a). Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ortaöğretim Görsel Sanatlar Dersi (9, 10, 11 ve 12) Sınıflar Öğretim Programı. http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=339 (E.T.:02.06.2024).

Millî Eğitim Bakanlığı (2018b). Ortaöğretim görsel sanatlar dersi öğretim programı kurul kararı. http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=339 (E.T.:02.06.2024).

Orhun, F. B. (2012). İlköğretim İkinci Kademe Görsel Sanatlar Dersinde Özgün Baskıresim Uygulamalarına İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.* 31, 189-201.

Öz, Z. & Altun, Z. D. (2021). Sınıf Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Dersinin İşlenişine İlişkin Görüşleri https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2862854 (E.T.:01.06.2024).

Özcan, M. (2017). Görsel sanatlar (1-8 sınıflar) dersi programına yönelik görsel sanatlar öğretmenlerinin görüşleri ve çözüm önerileri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Özgökçe, A. (2017). Ortaokul 5-8. sınıf görsel sanatlar dersinin uygulanmasında karşılaşılan sorunların, öğretmen görüşleri açısından değerlendirilmesi (Elâzığ İli Örneği) Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Diyarbakır: Dicle Üniversitesi.

Özsoy, V. (2007) *Görsel sanatlar eğitimi, resim-iş eğitiminin tarihsel ve düşünsel temelleri.* Ankara: Gündüz Eğitim Yayıncılık.

Özsoy, V. Mamur, V. (2022). Görsel sanatlar öğretmenlerinin öğrenci izleme, ders ölçme ve değerlendirme yaklaşımları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi* (55), 147-181

Pekdağ, G. N. (2011). İlköğretim görsel sanatlar öğretim programının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi.

Pınarbaş, Y. (2010). Ortaöğretimde görsel sanatlar eğitimi ve öğretiminin önemi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Şahin, A. (2018). İlk ve ortaöğretimde görsel sanatlar dersinin yeterliği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sivas: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi.

Şenel Özayten, İ. (2017). Günümüz mekânsal algılar bağlamında sanatçı atölyeleri ve Daniel Buren'in sergileme pratikleri. *İdil Dergisi, 6*(39), 3235-3244. https://doi.org/ 10.7816/idil-06-39-14

Şişman, M. (2006). *Eğitim bilimine giriş*, İstanbul: Pegem Yayıncılık.

Tanrıverdi, İ. (2023). Ortaöğretim görsel sanatlar öğretmenlerinin derslerini yürütürken okul idarelerinden kaynaklı yaşadıkları sorunların belirlenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır: Dicle Üniversitesi.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayın.

KAYNAKÇA

Aguilera, D. & Ortiz-Revilla, J. (2021). STEM vs. STEAM education and student creativity: A systematic literature review. *Education Sciences, 11*(331), 1-13. https://doi.org/10.3390/ educsci11070331.

Amory, A. (2014). Tool-mediated authentic learning in an educational technology course: A designed-based innovation. *Interactive Learning Environments, 22*(4), 497-513.

Anderson, N. (2021). A systematic review of STEAM education research: comparing American and Korean studies. *Academia Letters,* 1039. https://doi.org/10.20935/AL1039

Bacovic, M., Andrijasevic, Z., & Pejovic, B. (2022). STEM education and growth in Europe. *Journal of the Knowledge Economy, 13*(3), 2348-2371.

Bequette, J. W., & Bequette, M. B. (2012). A place for art and design education in the STEM conversation. *Art education, 65*(2), 40-47.

Beşkese, M. B. (2019). *STEAM öğretmen yeterliklerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul.

Björklund, C., & Ahlskog-Björkman, E. (2017). Approaches to teaching in thematic work: Early childhood teachers' integration of mathematics and art. *International Journal of Early Years Education,* 25, 1-14. 10.1080/09669760.2017.1287061.

Bölükbaş, E. (2024). *STEAM alan öğretmenlerinin robotik ve kodlama eğitimi için tasarlanan ters yüz öğrenme ortamına ilişkin görüşleri ve akademik başarıları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa.

Breiner, J. M., Harkness, S. S., Johnson, C. C., & Koehler, C. M. (2012). What is STEM? A discussion about conceptions of STEM in education and partnerships. School Science and Mathematics, 112(1), 3-11.

Burton, J. M., Horowitz, R., & Abeles, H. (2000). Learning in and through the arts: The question of transfer. *Studies in Art Education, 41*(3), 228–257. https://doi.org/10.2307/1320379

Bybee, R. W. (2011). Scientific and engineering practices in K-12 classrooms. *Science Teacher, 78*(9), 34-40.

Chen, C. S., & Lin, J. W. (2019). A practical action research study of the impact of maker-centered STEM-PjBL on a rural middle school in Taiwan. *International Journal of Science and Mathematics Education, 17*(1), 85-108.

Corbin, J. & Strauss, A. (2008). *Qualitative research*. Sage, London.

Corlu, M. A., & Aydın, E. (2016). Evaluation of learning gains through integrated STEM projects. *International Journal of Education in Mathematics, Science and Technology, 4*(1), 20-29.

Creswell, J. W. (2016). *Research design.* (Çev. S. B. Demir). Eğiten Kitap Yayınları.

English, L. D. (2019). Learning while designing in a fourth-grade integrated STEM problem. *International Journal of Technology and Design Education, 29*(5), 1011-1032.

Erdoğan, S. (2020). STEAM ve sanat eğitimi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (44), 303-316.

Gülhan, F. (2022). Türkiye'de yapılmış STEAM / [STEM + A (Sanat)] araştırmalarındaki eğilimlerin analizi. *Turkish Journal of Educational Studies, 9*(1), 23-46. https://doi.org/10.33907/turkjes.737496

Güven, E., Hamalosmanoğlu, M., Kaplan, Z. ve Varinlioğlu, S. (2014). Çevre eğitimi araştırmalarında kullanılan anahtar kelimelerin analizi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi, 4* (3), 73-82.

Harris, A., & de Bruin, L. (2017). STEAM Education: Fostering creativity in and beyond secondary schools. *Australian Art Education, 38*(1), 54-75.

Helvacı, İ. (2019). Görsel sanatlar eğitiminde Steam temelli yaklaşımın etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Helvacı, İ., & Yılmaz, M. (2020). Görsel sanatlar eğitiminde disiplinler arası yaklaşım: STEAM. *Kastamonu Education Journal, 28*(6), 2203-2213.

Kahya, V. (2019). *Alan uzmanlarının STEAM eğitimi ile ilgili görüşleri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa.

Kalemkuş, J. (2020). Deneysel araştırmalarda STEM eğilimi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36, 78-90

Karadağ, E. (2009). Eğitim bilimleri alanında yapılmış doktora tezlerinin tematik açıdan incelemesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 10*(3), 75-87.

Kaymakcı, G., & Can, Ş. (2023). Bibliometric analysis of the articles on STEM/ STEAM education in gifted students*. Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 2023*(21), 275-308. https://doi.org/10.46778/goputeb.1258457

Kolsuz, S. (2018). *Sosyo-bilimsel konuların işlenmesinde STEAM uygulamaları.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.

Kubat, U., & Guray, E. (2018). To STEM or not to STEM? That is not the question. *Cypriot Journal of Educational Sciences, 13(*3), 395-406.

Liao, C. (2016). From interdisciplinary to transdisciplinary: An arts-integrated approach to STEAM education. *ART Education, 69*(6), 44-49. https://doi.org/10.1080/00043125.2016.1224873

Liao, C. (2019). Creating a STEAM map: A Content analysis of visual art practices in STEAM education. In: Khine, M.S., Areepattamannil, S. (eds) *STEAM Education*. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-04003-1_3

Liu, C.-Y., Wu, C.-J., Chien, Y.-H., Tzeng, S.-Y., & Kuo, H.-C. (2023). Examining the quality of art in STEAM learning activities. *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts, 17*(3), 382–393. https://doi.org/10.1037/aca0000404

Madenci, A. ve Yılmaz, İ. (2019). Sanatsal becerilerin STEAM etkinliklerinde yaratıcı düşünme, işbirliği ve tasarım becerileri üzerine etkileri. *Journal of Multidisciplinary Studies in Education,3*(4), 52-63.

MEB (2016). *STEM eğitimi raporu.* Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı

Mercin, L. (2019). STEAM eğitiminde sanatın yeri. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, 9*(19), 28-41.

Metin, U. (2024). *STEAM odaklı matematik öğretiminin özel yetenekli öğrencilerin matematiğe yönelik inançlarına ve STEAM mesleklerine olan ilgilerine etkisinin incelenmesi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Okatan, Ö. (2024). *Okul öncesi dönemde artırılmış gerçeklik destekli STEAM etkinliklerinin çocukların bilim öğrenmelerine etkisi: Karma yöntem*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur.

Perignat, E., & Katz-Buonincontro, J. (2019). STEAM in practice and research: An integrative literature review. *Thinking Skills and Creativity, 31*, 31–43. https://doi.org/10.1016/j.tsc.2018.10.002

Salmi, H. S., Thuneberg, H., & Bogner, F. X. (2023). Is there deep learning on Mars? STEAM education in an inquiry-based out-of-school setting. *Interactive Learning Environments, 31*(2), 1173-1185.

Sanz-Camarero, R., Ortiz-Revilla, J. & Greca, I.M. (2023). The impact of integrated STEAM education on arts education. *Education Sciences, 13*(11), 1139. https://doi.org/10.3390/educsci13111139

Siew, N. M., Goh, H., & Sulaiman, F. (2016). Integrating STEM in an engineering design process: The learning experience of rural secondary school students in an outreach challenge program. *Journal of Baltic Science Education, 15*(4), 477–493.

Tatar, E. veTatar, E. (2008). Fen bilimleri ve matematik eğitimi araştırmalarının analizi-I: Anahtar kelimeler. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9* (16), 89-103.

Toma, R. B., Greca, I. M. (2018). The effect of integrative STEM instruction on elementary students' attitudes toward science. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education, 14*(4), 1383-1395.

Tytler, R. (2020). STEM education for the twenty-first century. In: Anderson, J., Li, Y. (eds) *Integrated approaches to stem education. Advances in stem education*. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-52229-2_3

Watson, A. D., & Watson, G. H. (2013). Transitioning STEM to STEAM: Reformation of engineering education. *Journal for Quality & Participation, 36*(3), 1-4.

Yakman, G, (2008). STEAM education: An overview of creating a model of integrative education. *Pupils Attitudes Towards Technology*. 2008 Annual Proceedings, Netherlands

Yakman, G., & Lee, H. (2012). Exploring the exemplary STEAM education in the U.S. as a practical education framework for Korea. *Journal of the Korean Association for Research in Science Education, 32*(6), 1072-1086

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınevi.

Editör:
Dr. Öğr. Üyesi Naciye Güven

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR - I

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Naciye Güven

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-95-0
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR - I
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Naciye Güven
VI+102 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-95-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Ağaçbacak, P. M. (2019). Pozitif Psikoloji Bağlamında Sınıf Öğretmenlerinin Psikolojik İyi Oluş Düzeyleri ile Özyeterlik İnançları ve Örgütsel Bağlılık Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Akdoğan, A. ve Polatcı, S. (2013). Psikolojik Sermayenin Performans Üzerindeki Etkisinde İş Aile Yayılımı ve Psikolojik İyi Oluşun Etkisi. *Journal of Graduate School of Social Sciences*, 17(1), 273–293.

American Psychological Association [APA] (2022). *Counseling Psychology*. Washington, DC. https://www.apa.org/ed/graduate/specialize/counseling (E.T.: 18.12.2023).

Batson, C. D. (1987). Prosocial Motivation: Is it ever Truly Altruistic? İçinde L. Berkowitz (Editör), *Advances in Experimental Social Psychology* (s. 65–122). San Diego, CA: Academic Press.

Batson, C. D., Ahmad, N. ve Lishner, D. A. (2009). Empathy and Altruism. İçinde C. R. Snyder ve S. J. Lopez (Editör), *Oxford Handbook of Positive Psychology* (s. 417-426). Oxford University Press.

Boylu, M. A. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Özgecilik Düzeyleri ile Empatik Eğilim ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Mersin: Çağ Üniversitesi.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Academi.

Can, A. (2013). *SPSS ile Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi*. Ankara: Pegem Akademi.

Cenkseven, F. ve Akbaş, T. (2007). Üniversite Öğrencilerinde Öznel ve Psikolojik İyi Olmanın Yordayıcılarının İncelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(27), 43-65.

Cooper, H., Okamura, L. ve McNeil, P. (1995). Situation and Personality Correlates of Psychological Well-Being Social Activity and Personal Control. *Journal of Research in Personality,* 29(4), 395–417. https://doi.org/10.1006/jrpe.1995.1023 (E.T.: 15.03.2023).

Corey, G. (2005). *Psikolojik Danışma, Psikoterapi Kuram ve Uygulamaları*. (çev. T. Ergene). Ankara: Mentis Yayıncılık.

Devran, H. (2018). Süleyman Demirel Üniversitesi Fakültelerinde Eğitim Gören Öğrencilerde Psikolojik İyi Oluş Düzeyi ve Etkileyen Etmenler. Tıpta Uzmanlık Tezi. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi.

Diener, E., Wirtz, D., Biswas-Diener, R., Tov, W., Kim-Prieto, C., Choi, D.-w. ve Oishi, S. (2009). New Measures of Well-Being. İçinde E. Diener (Editör), *Assessing Well-Being* (s. 247–266). Springer Science + Business Media. https://doi.org/10.1007/978-90-481-2354-4_12 (E.T.: 25.06.2023).

Diener, E., Wirtz, D., Tov, W., Kim-Prieto, C., Choi, D.-w., Oishi, S. ve Biswas-Diener, R. (2010). New Well-Being Measures: Short Scales to Assess Flourishing and Positive and Negative Feelings. *Social Indicators Research,* 97(2), 143–156. https://doi.org/10.1007/s11205-009-9493-y (E.T.: 20.04.2023).

Duman, B. (2021). Üniversite Öğrencilerinin Özgecilik Düzeyleri ile Sosyodemografik Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 07(04), 27–35.

Eisenberg, N., Fabes, R. A. ve Spinrad, T. L. (2006). Prosocial Development. İçinde N. Eisenberg, W. Damon ve R. M. Lerner (Editör), *Handbook of Child Psychology: Social, Emotional, and Personality Development* (s. 646–718). John Wiley & Sons, Inc.

Erözkan, A. (2014). *Psikolojik Danışma ve Rehberlikte Test Dışı Teknikler*. Ankara: Mentis Yayıncılık.

Feigin, S., Owens, G. ve Goodyear-Smith, F. (2014). Theories of Human Altruism: A Systematic Review. *Annals of Neuroscience and Psychology*, 1(1), 1-9.

Forgeard, M. J. C., Jayawickreme, E., Kern, M. L. ve Seligman, M. E. P. (2011). Doing the Right Thing: Measuring Wellbeing for Public Policy. *International Journal of Wellbeing*, 1, 79–106. http://dx.doi.org/10.5502/ijw.v1i1.15 (E.T.: 9.03.2024).

García-Alandete, J. (2015). Does Meaning in Life Predict Psychological Well-Being? An Analysis Using the Spanish Versions of the Purpose-in-Life Test and the Ryff's Scales. *The European Journal of Counselling Psychology*, 3(2), 89–98. https://doi.org/10.23668/psycharchives.2014 (E.T.: 15.03.2022).

Gormley, K. J. (1996). Altruism: A Framework for Caring and Providing Care. *International Journal of Nursing Studies*, 33(6), 581-588. https://doi.org/10.1016/S0020-7489(96)00013-2 (E.T.: 10 .08.2023).

Gülaçtı, F. (2014). Investigating University Students' Predictors of Psychological Well-Being. *International Journal of Academic Research*, 6(1), 318-324. https://www.researchgate.net/publication/284186610_Investigating_university_students'_predictors_of_psychological_well-being (E.T.: 25.12.2022).

Gülaçtı, F., Gür, R. ve Çiftci, Z. (2017). Öğretmen Adaylarının Özgecilik ve Yaşam Doyumu Düzeylerinin İncelenmesi. İçinde Ö. Demirel ve S. Dinçer (Editör), *Küreselleşen Dünyada Eğitim* (s. 473–484). Ankara: Pegem Academi.

Hackney, H. ve Cormier, S. (2008). *Psikolojik Danışma İlke ve Teknikleri*. (çev. T. Ergene ve S. Aydemir Sevim). Ankara: Mentis Yayıncılık.

Harris, M., Martin, M. ve Martin, D. (2013). The Relationship Between Psychological Well-Being and Perceived Wellness in Graduate-Level Counseling Students. *Higher Learning Research Communications,* 3(2), 14–31.

Hausler, M., Strecker, C., Huber, A., Brenner, M., Höge, T. ve Höfer, S. (2017). Distinguishing Relational Aspects of Character Strengths with Subjective and Psychological Well-Being. *Front Psychol*. 11(8), 1159. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.01159 (E.T.: 10.01.2022).

İkiz, F. E. (2006). Danışma Becerileri Eğitiminin Danışmanların Empatik Eğilim, Empatik Beceri ve Tükenmişlik Düzeyleri Üzerindeki Etkisi. Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

İşgör, İ. Y. (2017a). Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluş Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi,* 6(1), 494-508.

İşgör, İ. Y. (2017b). Eğitim ve Sağlık Çalışanlarında Psikolojik İyi Oluş ve Özgeciliğin İncelenmesi. *Turkish Studies,* 12(6), 423-438. http://dx.doi.org/10.7827/.11439 (E.T.: 21.06.2022).

Jenaro, C., Flores, N. ve Arias, B. (2007). Burnout and Coping in Human Service Practitioners. *Professional Psychology: Research and Practice*, 38(1), 80-87.

Karasar, N. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Akademik Yayıncılık.

Karatepe Kuşcu, H. ve Tiryaki Şen, H. (2019). Psikolojik İyi Oluş ile Bireysel Performans Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Sağlık Çalışanları Üzerine Bir Araştırma. *Uluslararası Ruh Sağlığında Toplumsal Farkındalık Kongresi Tam Metin Sözel Sunumlar* (s. 43-49). İstanbul: 5-6 Aralık. Güven Plus Grup A. Ş. Yayınları. https://www.guvenplus.com.tr/imagesbuyuk/f922druhsagligi%20-01.pdf#page=66 (E.T.: 17.01.2024).

Kartali, G. ve Kelemen-Erdos, A. (2020). Motivate or Reward Altruistic Behavior? A Literature Review of Altruism Theories. *The Macrotheme Review*, 9(1), 117–129.

Kasapoğlu, F. (2014). İyilik Hali ile Özgecilik Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Hikmet Yurdu Düşünce – Yorum Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 7(13), 271–288.

Kaushik, P., Chawla, A. ve Vig, D.. (2021). Relationship of Altruism with Empathy Among Adolescents: A Gender Study. *Indian Journal of Positive Psychology*, 12(l), 91–95. http://www.i-scholar.in/index.php/ijpp/article/view/208985 (E.T.: 18.01. 2023).

Kayma, D. ve Çetinkaya-Büyükbodur, A. (2020). Sosyal Hizmet Bölümü Öğrencilerinin Özgecilik Özellikleri ile Damgalama/Stigma Eğilimleri Arasındaki İlişki. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 31(3), 849-873.

Kepçeoğlu, M. (2010). *Psikolojik Danışma ve Rehberlik*. Ankara. Alkım Yayınevi.

Keyes, C. L. M., Shmotkin, D. ve Ryff, C. D. (2002). Optimizing Well-Being: The Empirical Encounter of Two Traditions. *Journal of Personality and Social Psychology,* 82(6), 1007–1022. https://doi.org/10.1037/0022-3514.82.6.1007 (E.T.: 10.09.2022).

Koçak, D. (2018). Psikolojik Danışmanda Bulunması Gereken Özelliklerin İkili Karşılaştırma Yöntemi ile Ölçeklenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(8), 1-16.

Kraut, R. (2020). Altruism. İçinde E. N. Zalta (Editör). *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Fall 2020 Edition) (s. 1). Stanford University. https://plato.stanford.edu/entries/altruism/ (E.T.: 14.01.2023).

Kuyumcu, B. (2012). Türk ve İngiliz Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluş Duygusal Farkındalık ve Duygularını İfade Etmelerinin Ülke ve Cinsiyet Değişkenlerine Göre İncelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 14(2), 1–24.

López, A., Sanderman, R., Ranchor, A. V. ve Schroevers, M. J. (2018). Compassion for Others and Self-Compassion: Levels, Correlates, and Relationship with Psychological Well-Being. *Mindfulness,* 9**,** 325–331. https://doi.org/10.1007/s12671-017-0777-z (E.T.: 10.02.2023).

MacAskill, W. (2019). The Definition of Effective Altruism. İçinde H. Greaves ve T. Pummer (Editör), *Effective Altruism: Philosophical Issues* (s. 10-28). Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/oso/9780198841364.003.0001 (E.T.: 15.08.2023).

Malkoç, A. ve Yalçın, İ. (2015). Üniversite Öğrencilerinde Psikolojik Dayanıklılık, Sosyal Destek, Başa Çıkma ve İyi-Oluş Arasındaki İlişkiler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(43), 35–43.

McGaghie, W. C., Mytko, J. J., Brown, W. N. ve Cameron, J. R. (2002). Altruism and Compassion in the Health Professions: A Search for Clarity and Precision. *Medical Teacher*, 24(4), 374–378. https://doi.org/10.1080/01421590220145734 (E.T.: 19.01.2024).

Midlarsky, E. (1991). Helping as Coping. İçinde M. S. Clark (Editör), *Prosocial Behavior* (s. 238–264). Sage Publications, Inc.

Nagel, T. (1979). *The Possibility of Altruism*. Princeton University Press.

Özen, Y. (2010). Kişisel Sorumluluk Bağlamında Öznel ve Psikolojik İyi Oluş Sosyal Psikolojik Bir Değerlendirme. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4, 46-58.

Parmaksız, İ. (2020). İyimserlik, Özgecilik ve Medeni Durumun Psikolojik Dayanıklılık Üzerindeki Etkileri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 48, 285–302. https://doi.org/10.9779/pauefd.576186 (E. T.: 20.01.2023).

Psychology.org (2020). *What Does a Counseling Psychologist Do*? https://www.psychology.org/careers/counseling-psychologist/#:~:text=Though%20students%20can%20earn%20a,working%20under%20a%20licensed%20counselor (E.T.: 10.122023).

Ryff, C. D. (1989). Happiness is Everything, or is It? Explorations on the Meaning of Psychological Well-Being. *Journal of Personality and Social Psychology,* 57(6), 1069–1081. https://doi.org/10.1037/0022-3514.57.6.1069 (E.T.: 10.12.2022)

Ryff, C. D. (1995). Psychological Well-Being in Adult Life. *Current Directions in Psychological Science,* 4, 99–104.

Ryff, C. D. ve Keyes, C. L. M. (1995). The Structure of Psychological Well-Being Revisited. *Journal of Personality and Social Psychology,* 69(4), 719–727. https://doi.org/10.1037/0022-3514.69.4.719 (E.T.: 15.12.2022).

Ryff, C. D., Magee, W. J., Kling, K. C. ve Wing, E. H. (1999). Forging Macro-Micro Linkages in the Study of Psychological Well-Being. İçinde C. D. Ryff ve V. W. Marshall (Editör), *The Self and Society in Aging Processes* (s. 247–278). Springer.

Ryff, C. D. ve Singer, B. H. (2008). Know Thyself and Become What You are: A Eudaimonic Approach to Psychological Well-Being. *Journal of Happiness Studies*, 9, 13–39.

Ryff, C. D. (2014). Psychological Well-Being Revisited: Advances in the Science and Practice of Eudaimonia. *Psychother Psychosom*, 83, 10–28.

Savi Çakar, F. ve İkiz, F. E. (2016). Psikolojik İyi Oluş, Yardım Arama Tutumu ve Benlik Saygısının Psikolojik Danışman Adaylarının Psikolojik Belirtilerine Etkisi. *Journal of Human Sciences*, 13(2), 3571–3587.

Schwartz, C., Meisenhelder, J. B., Ma, Y. ve Reed, G. (2003). Altruistic Social Interest Behaviors are Associated with Better Mental Health. *Psychosomatic Medicine*, 65(5), 778–785. https://doi.org/10.1097/01.psy.0000079378.39062.d4 (E.T.: 14.10.2023).

Seligman, M. E. P. (2019). *Gerçek Mutluluk*. (çev. S. Kunt Akbaş). Eksi Kitaplar.

Sharma, N. ve Zahoor, L. (2024). The Role of Altruism in Promoting Psychological Well-being among Healthcare Workers: A Review of The Literature. *Educational Administration: Theory and Practice*, 30(4), 9048–9059. https://www.kuey.net/index.php/kuey/article/view/3026 (E. T.: 03.07.2024)

Sun, X., Chan, D. W. ve Chan, L.-k. (2016). Self-Compassion and Psychological Well-Being Among Adolescents in Hong Kong: Exploring Gender Differences. *Personality and Individual Differences,* 101*,* 288–292. https://doi.org/10.1016/j.paid.2016.06.011 (E.T.: 20.01.2023).

Şahin, Y. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Mutluluk, İyimserlik ve Özgecilik Düzeylerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi.

Şakar, G. (2018). Psikolojik Danışman Adaylarının Özgeciliklerinin, Duygusal Zekâ, Kültürel Duyarlılık ve Sosyal Beğenirlik Açısından Yordanması. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.

Taşdemir, E. (2018). Psikologlarda Bilinçli Farkındalık ve Psikolojik Dayanıklılık ile Psikolojik İyi Oluş Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Arel Üniversitesi.

Tekeş, B. ve Hasta, D. (2015). Özgecilik Ölçeği: Geçerlik ve Güvenilirlik Çalışması. *Nesne Psikoloji Dergisi (NPD)*, 3(6), 55–76.

Telef, B. B. (2013). Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (PİOO): Türkçeye Uyarlama, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergis*, *28*(3), 374–384.

ten Have, H. ve Patrão Neves, M. (2021). Altruism (See Authenticity). İçinde *Dictionary of Global Bioethics* (s. 111-112). Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-54161-3_52 (E.T.: 10.07.2023).

Thoits, P. A. ve Hewitt, L. N. (2001). Volunteer Work and Well-Being. *Journal of Health and Social Behavior*, 42(2), 115–131.

Topuz, C. (2013). Üniversite Öğrencilerinde Özgeciliğin Öznel İyi Oluş ve Psikolojik İyi Oluş ile İlişkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Fatih Üniversitesi.

Ümmet, D., Ekşi, H. ve Otrar, M. (2013). Özgecilik (Altruism) Ölçeği Geliştirme Çalışması. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 11(26), 301–321.

Viejo, C., Gómez-López, M. ve Ortega-Ruiz, R. (2018). Adolescents' Psychological Well-Being: A Multidimensional Measure. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 15(10), 2325. https://doi.org/10.3390/ijerph15102325 (E.T.: 10.01.2023).

Voon, S. P., Lau, P. L., Leong, K. E. ve Jaafar, J. L. S. (2021). Self-Compassion and Psychological Well-Being Among Malaysian Counselors: The Mediating Role of Resilience. *Asia-Pacific Edu Res*. https://doi.org/10.1007/s40299-021-00590-w (E.T.: 17.11.2023).

Weinstein, N. ve Ryan, R. M. (2010). When Helping Helps: Autonomous Motivation for Prosocial Behavior and Its Influence on Well-Being for the Helper and Recipient. *Journal of Personality and Social Psychology,* 98(2), 222–244. https://doi.org/10.1037/a0016984 (E.T.: 10.01.2024).

KAYNAKÇA

Amin, A. S., Shaari, A. H. ve Khairuddin, K. F. (2019). Barriers To Marriage And Motherhood: The Experiences Of Disabled Women İn Malaysia. *The History of the Family, 1–19.* doi:10.1080/1081602x.2019.166354

Arıkan, Ç. (2001). *Türkiye'de Görme Özürlü Kadınlar: Sorunlar, Beklentiler, Çözüm Önerileri (3. Baskı)*. Ankara: Körler Federasyonu Yayını.

Axinn, W. G., ve Thornton, A. (1996). The İnfluence Of Parents' Marital Dissolutions On Children's Attitudes Toward Family Formation. *Demography*, 33(1), 66–81.

Aydın, O. (1985). *Davranış Bilimine Giriş*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.

Aydoğdu, Ü. R., Karamustafaoğlu, O. ve Bülbül, M. Ş. (2017). Akademik Araştırmalarda Araştırma Yöntemleri İle Örneklem İlişkisi: Doğrulayıcı doküman analizi örneği, *Z.G. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 556-565.

Baş, E. ve Cengiz, E. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Evlilik ve Aileyi Anlamlandırma Biçimleri: Karadeniz Teknik Üniversitesi Örneği. İmgelem, 2(2), 5-27.

Bdour, N. T. A. ve Shogirat, F. M. A. (2019). Disabled People Marriage; An Overview For Different Perspectives. Th Parıs Int'l Conference On Literatüre. *Education, Humanities & Social Sciences* (PLEHSS-19) Sept. 5-7, Paris (France).

Berger, P. ve Kellner, H. (1964). Marriage And The Construction Of Reality. *Diogenes*, 12(26), 1–24.

Beydoğan Tangör, B., Vural, H. S., Akdoğan, A. A., Sabuktay, A. ve Yelsalı Parmaksız, P. M. (2010). *Özürlülüğe Dayalı Ayrımcılığın Ölçülmesi Araştırması.*

Blumer, H. (1969). *Symbolic İnteractionism: Perspective And Method*. Berkeley, CA: University of California Press.

Boyacıoğlu Öğün, A. (2023). Engellilik Sosyolojisi Araştırma Yazıları. İçinde E. Burcu (Editör), *Önsöz* (ss. 11-15). Ankara: Siyasal.

Bramlett, M. D. ve Mosher, W. D. (2002). Cohabitation, Marriage, Divorce, And Remarriage İn The United States. *Vital Health Statistics*, 23(22). Hyattsville, MD: National Center for Health Statistics.

Burcu Sağlam, E. (2011). Türkiye'deki Engelli Bireylere İlişkin Kültürel Tanımlamalar: Ankara Örneği. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 28(1), 37–54.

Burcu, E. (2023). Engellilik Sosyolojisi Araştırma Yazıları. İçinde E. Burcu (Editör). *Engellilik sosyolojisi* (S. 21-62). Ankara: Siyasal.

Burç, P. E. (2018). Evlilik Ve Aile Olguları Üzerinden Gündelik Hayata Sosyo-Kültürel Bir Bakış. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(13), 135-141.

Büke, B. (2021). Engelli Bireylerin Kendilerine Yönelik Ayrımcı Ve Mikro Saldırgannuygulamaları İfade Etmeleri: Twitter'daki #Engellenmekistemiyoruz Ve #Sağlamcılardışarı Etiketleri. *Nitel*n*Sosyal Bilimler*, *3*(2), 164-190.

Carroll, J. S., Willoughby, B., Badger, S., Nelson, L. J., McNamara Barry, C. ve Madsen, S. D. (2007). So Close, Yet So Far Away: The Impact of Varying Marital Horizons on Emerging Adulthood. *Journal of Adolescent Research*, 22(3), 219 247. doi:10.1177/0743558407299697

Chen, R. K., Brodwin, M. G., Cardoso, E. ve Chan, F. (2002). Attitudes Toward People With Disabilities İn The Social Context Of Dating And Marriage: A Comparison Of American, Taiwanese, And Singaporean College Students. *Journal of Rehabilitation*, 68(4).

Curran, M. A., Utley, E. A. ve Muraco, J. A. (2010). An Exploratory Study of the Meaning of Marriage for African Americans. *Marriage & Family Review*, 46(5), 346–365.

Cüceloğlu, D. (2021). *Evlenmeden Önce*. Kronik Kitap.

Çalışkan, Z., Taşhan, T.S., Orhan, İ., ve Nacar, G., (2015). Partneri Olan ve Olmayan Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçimi Tercihlerinin Karşılaştırılması. *İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4 (1), ss. 6.

Dombak, K. (2023). Evliliğe Yüklenen Anlam İle Yalnızlık Arasındaki İlişkide Umutsuzluğun Aracı Rolü, Yüksek Lisans Tezi. *Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Düzce.

Efe E. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçimi Eğilimleri. Yüksek Lisans Tezi Hacettepe *Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Ankara.

Engelliler Hakkında Kanun. (2005, 7 Temmuz). Resmi Gazete. (Sayı: 5378). Erişim adresi: https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/07/20050707-2.htm (E.T.: 21.04.2024)

Ercan, M. (2022). Engellilik Araştırmaları Yazılar. İçinde R. Aydın, i. Keskin (Editör), *sosyal Dışlanmanın Nesneleri Olarak Engelliler/ The Dısabled As Objects Of Socıal Exclusıon* (s. 481-501). İstanbul Üniversitesi Engelliler Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayın No / Istanbul University Disability Application and Research Center Publication No: 5. DOI: 10.26650/B/SS46.2022.013

Erdem, S. B. (2020). Engellilerin Evlilikle İlgili Görüş ve Beklentileri (Sakarya örneği). Yüksek Lisans Tezi. *Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Sakarya.

Esmail, S., Darry, K., Walter, A. ve Knupp, H. (2010). Attitudes And Perceptions Towards Disability And Sexuality. *Disability and rehabilitation,* 32(14), 1148-1155.

Gencer, M. (2020). Engellilik Durumu Ve Engellilere Yönelik Toplumsal Algı: Kütahya örneği. Yüksek Lisans Tezi. *Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Kütahya.

Gonzales, L., Davidoff, K. C., Nadal, K. L. ve Yanos, P. T. (2015). Microaggressions Experienced By Persons With Mental İllnesses: An Exploratory Study. *Psychiatric Rehabilitation Journal*, 38(3), 234-241.

Gürler, S. (2016). *Engelli Kadınların İnsan Hakları*. Astana Yayınları.

Herdman, E. A. (2006). Derleme Makale Yazımında, Konferans Ve Bildiri Sunumu Hazırlamada Pratik Bilgiler (Çev. Z. Dörtbudak), *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 3(1), 2-4.

İşler, Y. S. (2019). Engelli Bireylere Yönelik Evlilik Tutumları Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. Yüksek Lisans Tezi. Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Kamış, Ö. ve Demir, E. (2018). Görme Yetersizliği Olan Lisans Öğrencilerinin Sınıf İçi Ölçme-Değerlendirme Süreçlerinin İncelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 19(3), 423-450.

Kanbir, A. ve Akşit, G. (2020). Engelli Çocuğun Evliliğe Etkisi. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 10(3), 791-812.

Kaner, S., Öğülmüş, S., Büyüköztürk, Ş. ve Dökmen, Z., (2009). *Toplum Özürlülüğü Nasıl Anlıyor.* T.C. Basbakanlık Özürlüler Idaresi Baskanlığı. Ankara.

Karatas, K. ve Duyan, G.Ç. (2005). *İnsan Hakları Açısından Engelli Kadınlar Ve Sorunları Engelli Kadınların Sorunları Ve Çözümleri Sempozyumu*. Kocaeli 29- 30 Nisan 2005: s. 56-62.

Karataş, K. (2002). Engellilerin Toplumla Bütünleşme Sorunları: Bir Sosyal Politika Yaklaşımı , Cilt 2, Sayı 2, 43–55, Kasım 2002.. Ufkun Ötesi Bilim Dergisi , vol.2, no.2, 43-55.

Karataş, K. ve Çiftci E.G. (2010). Türkiye'de Engelli Kadın Olmak: Deneyimler Ve Çözüm Önerileri, The *Journal Of International Social Research*,3,13, 148-152, Woman Studies (Special Issue).

Keldal, G. (2021). Evliliğe Bakiş Açisi ve Evlilikten Beklentiler. *Journal of the Cukurova University Institute of Social Sciences*, 30(1), 1–10. https://doi.org/10.35379/cusosbil.662290

Korunur, R. ve Tastan, N. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçimi Kriterlerinin Kişilik Özellikleri İle İlişkisinin İncelenmesi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 10 (2), 313-322.

Lıpson, J. G. ve Rogers, J. (2000). Cultural Aspects of Disability, Journal of Transcultural Nursing; 11: 212-219.

Mohammadi, B. ve Soleymani, A. (2017). Early Maladaptive Schemas And Marital Satisfaction As Predictors Of Marital Commitment. *International Journal of Behavioral Sciences*, 11(1), 16-22.

Ondaş, B. (2007). Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Ve Eş Seçimiyle İlgili Görüşlerinin İncelenmesi. Yayınlanmamış. Yüksek Lisans Tezi. *Ankara Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.* Ankara.

Oppong, K. Abu (1995). Seven Roles of Women: Impact of Education, *Migration and Employment, International Labour Office Geneva.*

Oytun, F. (2009). Engelli Kadınların Sağlık Sorunları ve Beklentileri, *Engelli Kadın ve Saglık Sempozyumu*,Ankara. http://www.huksam.hacettepe.edu.tr/Turkce/SayfaDosya/engelli_kadin/fatma_oytun.doc

Özabacı, N., Körük, S. ve Kara, A. (2019). A Metaphoric Examination Of The Meaning Of Marriage. *Çukurova University Faculty of Education Journal*, 48(1), 693-736. Doi: 10.14812/cufej.489292

Özcan, A., Özdil, K., Küçük, G. ve Şermet Kaya, Ş. (2021). Üniversite Öğrencilerinin Engellilere Yönelik Tutumları.

Öztabak, M. Ü. (2017). Engelli Bireylerin Yaşamdan Beklentilerinin İncelenmesi. *FSM İlmi Araştırmalar İnsan Ve Toplum Bilimleri Dergisi*(*9*), 355-375.

Öztabak, M. Ü. (2017). Engelli bireylerin yaşamdan beklentilerinin incelenmesi. *FSM İlmi Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi,* (*9*), 355-375.

Öztürk, K. (2014). Dezavantajlı Gruplara Yönelik Ayrımcılık: Engellilerin Çalışma Hayatında Karşılaştıkları Ayrımcılık Ve Çözüm Önerileri. Uzmanlık Tezi. *Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Eğitim Ve Araştırma Merkezi*, Ankara.

Öztürk, M. ve A. Serenli (Editör.). (2011). *Türkiye'de Engelli Gerçeği*. MÜSİAD.

Özyürek, M. (2005). *Bireysel Farklılıkları İnceleme Yaklaşımları*. (2. Bs.). Ankara: Kök Yayıncılık.

Pınar, D. G. (2008). Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin Evliliğe Bakış Açısı. *Sosyal politika çalışmaları dergisi*, 14 (14), 49-60. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/spcd/issue/21109/227350

Rembis., M. (2019). *Disability : A Reference Handbook*. ABC-CLIO.

Sarıçam, H. (2019). Romantik Bağlanma. İçinde. A. Akın ve E. Çelik (Edt.). *Psikolojide Güncel Kavramlar-3-Aile ve Evlilik* (2. Bs.) (ss. 92-106). Novel Akademik Yayıncılık. Ankara.

Sezer, F. (2012). Engelli Bireylere Karşı Olumlu Tutum Geliştirmeye Yönelik Önleyici Rehberlik Çalışması; Deneysel Bir Uygulama. *Education Science*s, 7 (1), 16-26.

Su, G. ve Burcu Sağlam, E. (2020). Köy yaşamında engelli birey olma deneyimi: nitel bir araştırma örneği. Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 37(1), 96-115. https://doi.org/10.32600/huefd.623627

Şahin, B. (2022). Özel Gereksinimli Çocuğa Sahip Ebeveynlerde Suçluluk-Utanç Düzeyi, Yılmazlık Ve Evlilik Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi Yüksek Lisans Tezi. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.* İstanbul.

Tarhan, N. (2022). *Mutlu Evlilik Psikolojisi* (32. Bs.). Timaş Yayınları. İstanbul

Taylor, G. R. ve Harrington, F. T. (2003). Educating The Disabled: Enabling Learners İn Inclusive Settings. *Rowman ve Littlefield Education.*

Terzi İlhan, S. ve Işık, Ş. (2019). Evliliğin İlk Yıllarında Evlilik Yaşamı Deneyimi Ve Evliliğe İlişkin Algılar: Sorunlar, Zorluklar Ve İhtiyaçlar. *Egitimde Nitel Arastirmalar Dergisi – Journal of Qualitative Research in Education,* 7(4), 1430-1448. doi:10.14689/issn.2148-2624.1.7c.4s.6m

Türk Dil Kurumu (2024). *Türkçe sözlük.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayını.

Türk Medeni Kanunu. (2001,12 Ağustos). Resmi Gazete (Sayı:24607). Erişim adresi: https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=4721&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5 (E.T.: 21.04.2024)

Türkarslan, N. ve Suleymanov, A. (2010). Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin Evlilik Konusundaki Görüş Ve Düşünceleri-Azerbaycan Ve Türkiye Karşılaştırması. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*(5).

Türkiye İstatistik Kurumu, (2011). *Özürlülerin Sorun Ve Beklentileri Araştırması 2010*, Ankara

Üre, Ö. (2008). Özel eğitim ve rehberlik. İçinde G. Can (Edt.), *Psikolojik danışma ve rehberlik* (ss. 207-239). Ankara: Pegem Akademi.

WHO. (2011). World Report On Disability. Erişim adresi: https://www.who.int/teams/noncommunicable-diseases/sensory-functions-disability-and-rehabilitation/world-report-on-disability (E.T.: 21.04.2024).

Williams, K. (2003). Has the Future of Marriage Arrived? A Contemporary Examination of Gender, Marriage, and Psychological Well-Being. *Journal of Health and Social Behavior*, 44(4), 470–487-10.

Willoughby, B. J. Carroll, J. S. Vitas, J. M. ve Hill, L. M. (2012). "When Are You Getting Married?" The Intergenerational Transmission of Attitudes Regarding Marital Timing and Marital Importance. *Journal of Family* Issues, 33(2), 223 245. doi:10.1177/0192513x11408695

Yardim, H. ve Demir, M. (2023). Romantik ılİlişkilerde Psikolojik Şiddet, İlişkide Otantiklik ve Evliliğe Yüklenen Anlam.

Yıldırım Gürkan, D., Başar Kara, B., Kitiş, Y. ve Dülger, H. (2020). Sağlık Alanında Önlisans Düzeyinde Eğitim Gören Ve Engellilerle Çalışan Öğrencilerin Engellilere Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi. *Jass Studies-The Journal of Academic Social Science Studies, Number: 80, Summer*, p. 395-406.

Zewude, B. ve Habtegiorgis, T. (2021). Willingness Of Youth Without Disabilities To Have Romantic Love And Marital Relationships With Persons With Disabilities. *Life Sciences, Society and Policy*, 17(1). doi:10.1186/s40504-021-001

KAYNAKÇA

Acar, T. Ve Acar, N. V. (2013). "Babam ve Oğlum" Filmi'nin Çok Kuşaklı/Kuşaklararası Aile Terapisi'nin Temel Kavramları Açısından Değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(1), 37-53.

Aksakal, H. (2023). Pozitif ruh sağlığı ve evlilik doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Üsküdar Üniversitesi.

Akyol, Ç. (2023). Romantik ilişkilerde ilişki doyumunun evlilik beklentisine etkisinde ayrışma bireyleşmenin aracı rolü. Yüksek Lisans Tezi. Niğde: Ömer Halisdemir Üniversitesi

Alexander, A. L. (2008). Relationship resources for coping with unfulfilled standards in dating relationships: Commitment, satisfaction, and closeness. *Journal of Social and Personal Relationships, 25(5), 725–747.* https://doi.org/10.1177/0265407508093783

Anlı, B. (2023). Evlilik uyumu ile duygu düzenleme becerileri, öz şefkat ve çocukluk çağı travmaları arasındaki ilişkilerin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Haliç Üniversitesi.

Arocho, R. (2020). "I Have No Idea:" Uncertainty in High School Seniors' Marital Expectations. *Population Research and Policy Review, 40(4), 771–793.* https://doi.org/10.1007/s11113-020-09614-7

Ayvaz, L. Evli bireylerin stresle başa çıkma psikolojik iyi oluş halinin evlilik doyumu üzerindeki etkisinin incelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: İstanbul Topkapı Üniversitesi

Bowen, M. (1976). Theory in the practice of psychotherapy. In P. J. Guerin, Jr. (Eds.), Family therapy: Theory and practice (pp. 42–90). NY: Garner Press.

Bowen, M. (1978*). Family Therapy İn Clinical Practice*. NY: J. Aronson

Canel, A. N. (2012). Evlilik ve Aile Hayatı. T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü, (2.Baskı) İstanbul. https://www.aile.gov.tr/media/92199/01_02_evlilik-ve-aile-hayati.pdf

Curun, F., & Çapkın, M. (2014). Romantik kıskançlığın bağlanma stilleri, benlik saygısı, kişilik özellikleri ve evlilik doyumu açısından yordanması. *Psikoloji Çalışmaları* 34-1 (2014) 1-22

Çağ, P. ve Yıldırım, P. (2013). Evlilik doyumunu yordayan ilişkisel ve kişisel değişkenler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derg*isi, 4(39), 13-23.

Çapkın, M. (2012). Romantik kıskançlığın, bağlanma stilleri, benlik saygısı, kişilik özellikleri ve evlilik doyumu açısından yordanması. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Arel Üniversitesi

Çerçi, M. (2021). Nostalji Eğilimi & Benliğin Ayrımlaşması. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(24), 479-491. https://doi.org/10.38155/ksbd.814782

Çizmecioğlu, R. (2019). Evlilik olgunluğu ile evlilik beklentisi arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi

Dobrowolska, M., Groyecka-Bernard, A., Sorokowski, P., Randall, A. K., Hilpert, P., Ahmadi, K., … Bettache, K. (2020). *Global Perspective on Marital Satisfaction. Sustainability, 12(21), 8817.* doi:10.3390/su12218817

Dökmen, Z. (2019). *Toplumsal Cinsiyet- Sosyal Psikolojik Açıklamalar* (10. Baskı). Remzi Kitapevi.

Eftekharı, M., Amanollahı, A., Perry, J. C., Rajabı, G., Ve Aslanı, K. (2021). Research Paper: Explaining the Marital Adjustment Process in Iranian Women: A Grounded Theory Study. *Journal Of Research & Health,* 11(2), 77–86. Https://Doi.Org/10.32598/JRH.11.2.1706.

Eidelson, R. J., & Epstein, N. (1982). Cognition and relationship maladjustment: Development of a measure of dysfunctional relationship beliefs. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 50(5), 715–720.* https://doi.org/10.1037/0022-006x.50.5.715

Ekşi, H., Güneş, F., & Yaman, N. (2018). Öğretmenlerin Evlilik Uyumlarının Psikolojik İyi Oluşları ve Toplumsal Cinsiyet Rolleri Açısından İncelenmesi. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 8(50), 203-233.

Erbek, E., Beştepe, E., Akar, H., Eradamlar, N., ve Alpkan, R. L. (2005). Evlilik uyumu. *Düşünen Adam*, 18(1), 39-47.

Erdem Özyurt, Ş. (2019). Üniversite Öğrencilerinde Psikolojik İyi Oluşun Benliğin Ayrımlaşması Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi

Eren, S. (2021). Evli çiftlerin benlik kurguları ve benlik kurguları benzerliğinin evlilik uyumu ve doyumu ile ilişkisi. Yüksek Lisans Tezi. Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi

Erkılınç, M. M. (2020). Aile içi iletişim kalıpları, benlik kavramı ve evlilik uyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Işık Üniversitesi.

Ersanlı, K. & Kalkan, M. (2008). *Evlilik ilişkilerini geliştirme (kuram ve uygulama).* Nobel Yayın Dağıtım.

Eskin, M. (2012). Evlilik terapisi için başvuran çiftlerin evlilik doyumu ve evlilik terapisiyle hakkındaki görüşleriyle ilişkili etmenler. *Klinik Psikiyatri*, 15, 226-237

Gaal, Francis S., "The Role of Differentiation of Self and Death Anxiety In Predicting Martial Adjustment Following the Death of an Adult, Married Child's Biological Parent" (2005). *Seton Hall University Dissertations and Theses (ETDs)*. 1720. https://scholarship.shu.edu/dissertations/1720

Gladding, S. T. (2020). *Aile terapisi, tarihi, kuram ve uygulamaları* (çev.İ. KEKLİK, İ. YILDIRIM Editör). Ankara: Türk PDR Yayınları.

Glenn, N. D. (1991). The Recent Trend in Marital Success in the United States. *Journal of Marriage and the Family, 53(2), 261.* https://doi.org/10.2307/352897

Gottman, J. M. (1993). The roles of conflict engagement, escalation, and avoidance in marital interaction: A longitudinal view of five types of couples. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 61*(1), 6–15. https://doi.org/10.1037/0022-006X.61.1.6

Güleç, G. (2012). The Family and the Marriage In: Yenilmez Ç (Editör). Family Structure and Relationships. First Ed. 62-75.Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Güler, K. (2021). Evli Kadınlarda Ayrılık Anksiyetesi, Evlilik Uyumu ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkisinin İncelenmesi. *Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi*, 3(4), 272-278. https://doi.org/10.35365/ctjpp.21.4.28

Güler, K. (2021). Evli olmayan bireylerin evlilik kaygısı ile evliliğe yükledikleri anlam ve evlilik beklentileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Kent Üniversitesi

Günay, A. R. Ve Erdem, A. (2021). Evlilik Uyumu, Çocuk Yetiştirme Tutumu ve Aile İşlevselliği Arasındaki İlişki. *Ekev Akademi Dergisi*, 0(86), 149-170. Retrieved from

Halat, M. I., & Hovardaoğlu, S. (2010). The relations between the attachment styles, causality and responsibility attributions and loneliness of the married couples in the context of the investment model. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 5, 2332–2337. doi:10.1016/j.sbspro.2010.07.459

Janetius, S.T. (2004) Marriage & Marital Adjustment. Unpublished Masters Thesis, College of Education, De La Salle University, Manila, Philippines

Janetius, S.T. (2019). Sparkles: Glimpses of Therapeutic Counselling. Thrissur: Mishil & Js. (pp.103-107)

Jankowski, P. J., & Hooper, L. M. (2012). Differentiation of self: A validation study of the Bowen theory construct. Couple and Family Psychology: Research and Practice, 1(3), 226–243. doi:10.1037/a0027469

Jones, G. D., & Nelson, E. S. (1997). Expectations of Marriage Among College Students From Intact and Non-Intact Homes. *Journal of Divorce & Remarriage,* 26(1-2), 171–189. https://doi.org/10.1300/j087v26n01_09

Juvva, S., & Bhatti, R. S. (2006). *Epigenetic Model of Marital Expectations. Contemporary Family Therapy, 28(1), 61–72.* https://doi.org/10.1007/s10591-006-9695-2

Kahraman, Z. (2011). Bir evlilik ve aile hayatı eğitim programının evli kadınlarda evlilik uyumuna ve aile sistemine etkisi, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Kalkan, E. (2018). Evlilik ilişki kalitesinin benliğin farklılaşması ve ilişkisel özgünlük bağlamında incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep: Hasan Kalyoncu Üniversitesi.

Kalkan, E., & Aydoğan, D. (2019). Evlilik İlişki Kalitesini Benlik Açısından Değerlendirme: Benliğin Farklılaşması ve İlişkisel Özgünlük. *Ondokuz Mayis University Journal of Education Faculty*, 38(1), 174-189. https://doi.org/10.7822/omuefd.494918

Kalkan, M. (2002). Evlilik ilişkisini geliştirme programının, evlilerin evlilik uyum düzeyine etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Dalı.

Karababa, A., Mert, A., & Çetiner, P. (2018). Üniversite Öğrencilerinde Psikolojik İyi Olmanın Bir Yordayıcısı Olarak Benlik Ayrımlaşması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi,* 19(2), 1235-1248. https://doi.org/10.29299/kefad.2018.19.02.004

Karamustafaoğlu, O., Aydoğdu, Ü. R., & Bülbül, M. Ş. (2017). Akademik Araştırmalarda Araştırma Yöntemleri ile Örneklem İlişkisi: Doğrulayıcı Doküman Analizi Örneği. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*(30), 556-565. https://doi.org/10.14582/DUZGEF.1803

Karataş, L. (2022). Evli bireylerde cinsel doyum ve evlilik uyumunun benlik saygısı ile ilişkisinin araştırılması. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Gelişim Üniversitesi

Kastro, R. M. (1998). Evlilik içi uyum ve depresyon: evlilik ilişkisinin niteliği ve eşlerde semptom oluşumu hakkında bir çalışma. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Kendrick, H. M. & Drentea, P. (2016). Marital adjustment. *Encyclopedia of Family Studies*, 1, 1-2. https://doi.org/10.1002/9781119085621.wbefs071

Kerr, M. E. ve Bowen, M. (1988). Family evaluation.W.W. Norton & Company.

Kışlak, Ş. T. & Çabukça, F. (2002). Empati ve demografik değişkenlerin evlilik uyumu ile ilişkisi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 5(5).

Kışlak, Ş. T., & Çavuşoğlu, P. Ş. (2006). Evlilik uyumu, bağlanma biçimleri, yüklemeler ve benlik saygısı arasındaki ilişkiler. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, *9*(9), 61-68.

Koç, T. (2019). Türkiye'de boşanma oranlarını etkileyen faktörlerin beta regresyon modeli ile belirlenmesi. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 7 (16), 1111-1117. https://doi.org/10.33692/avrasyad.543650

Kurt, A. A. (2019). Genç yetişkinlerde akılcı olmayan romantik ilişki inançları, bilişsel esneklik ve benliğin ayrımlaşması ilişkisinin incelenmesi Yüksek Lisans Tezi. Mersin: Mersin Üniversitesi

Kuşcu, B. (2019). Bireylerin evlilik uyumlarının psikolojik esneklik, affetme ve benlik kurgusu açısından incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi

Kutlubay, R., & Arıöz, A. (2021). Postpartum Depresyonda Evlilik Uyumu ve Eş Desteğinin Önemi. *Türkiye Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 1-10. https://doi.org/10.51536/tusbad.952511

Lambert, N. M., & Fincham, F. D. (2011). Expressing gratitude to a partner leads to more relationship maintenance behavior. *Emotion, 11(1), 52–60.* doi:10.1037/a0021557

Lampis, J., Cataudella, S., Busonera, A., & Skowron, E. A. (2017). The role of differentiation of self and dyadic adjustment in predicting codependency. *Contemporary Family Therapy*, 39(1), 62-72v

Larson, J. H. (1988). The Marriage Quiz: College Students' Beliefs in Selected Myths about Marriage. *Family Relations, 37(1), 3.* https://doi.org/10.2307/584422

Lester, D., Doscher, K., Estrict, M., & Lee, R. (1984). Correlates of a Romantic Attitude toward Love. *Psychological Reports, 55(3), 794–794.* https://doi.org/10.2466/pr0.1984.55.3.794

Levorsen, M., Aoki, R., Matsumoto, K., Sedikides, C., & Izuma, K. (2023). The Self-Concept Is Represented İn The Medial Prefrontal Cortex İn Terms Of Self-Importance. *The Journal Of Neuroscience : The Official Journal Of The Society For Neuroscience*, *43*(20), 3675–3686. Https://Doi.Org/10.1523/JNEUROSCI.2178-22.2023

Lively, E. L. (1969). Toward concept clarification: The case of marital interaction. *Journal of Marriage and the Family,* 31(1), 108-114. https://doi.org/10.2307/ 350013

Locke, H. J., & Wallace, K. M. (1959). Short marital-adjustment and prediction tests: Their reliability and validity. *Marriage & Family Living, 21,* 251–255. https://doi.org/10.2307/348022

Mert, A., ve Topal, İ. (2018). Benlik ayrımlaşmasının manevi yönelimine etkisinin bazı değişkenlerle incelenmesi. *OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(14), 68-91.

Möller, A. T., & Van Zyl, P. D. (1991). Relationship beliefs, interpersonal perception, and marital adjustment. *Journal of Clinical Psychology, 47(1), 28–33.* doi:10.1002/1097-4679(199101)47:1<28::aid-jclp2270470105>3.0.co;2-k

Nichols M.P. & Davis S. D (2017). *Family therapy concepts and methods*. (11th Edition). New York: Pearson.

Ömür, E. (2021). Transaksiyonel Analiz Ego Durumları Açısından Evlilik Uyumu/Doyumunun İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 11-24. https://doi.org/10.48066/kusob.878161

Özgüven, İ. E. (2020). *Evlilik ve aile terapisi* (5. baskı). Nobel Akademik Yayıncılık.

Özsoysal, S., Baş, A. U. ve Aysan, F. (2016). Evlilik beklentisi ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 119-128. https://doi.org/10.17860/efd.80783

Park, H. J., & Byun, S. H. (2017). Effects of Self-differentiation of Remarried Couples, Marital Intimacy, Marital Conflict Coping Style on Marital Satisfaction. *The Journal of the Korea Contents Association*, *17*(7), 236-252.

Peleg, O. (2008). The relation between differentiation of self and marital satisfaction: what can be learned from married people over the course of life?. *The American Journal of Family Therapy,* 36(5), 388-401

Pine F. (1979). On the pathology of the separation-individuation process as manifested in later clinical work: an attempt at delineation. *The International journal of psycho-analysis*, *60*(Pt 2), 225–242.

Polat, K., & İlhan, T. (2018). Evli Bireylerde Çift Uyumu ve Bazı Psikolojik Belirtilerin Benliğin Farklılaşması Açısından İncelenmesi. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal,* 8(50), 87-115.

Polat, M. (2022). Romantik ilişkilerde öznel iyi oluşun pozitif şemalar benliğin ayrımlaşması ve bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi

Rasheed, A., Amr, A., & Fahad, N. (2020). Investigating the Relationship between Emotional Divorce, Marital Expectations, and Self-Efficacy among Wives in Saudi Arabia. *Journal of Divorce & Remarriage, 62(1), 19–40.* https://doi.org/10.1080/10502556.2020.1833290

Rıggıo, H. R., & Weıser, D. A. (2008). Attitudes toward marriage: Embeddedness and outcomes in personal relationships. *Personal Relationships, 15(1), 123–140.* https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.2007.00188.x

Sarıkaya, Y., Boyacı, M., İlhan, T., & Aldemir, A. (2018). Benliğin Farklılaşması Envanteri Kısa Formunun (BFE-KF) Türkçe'ye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *7*(2), 365-380.

Semerci, B. (9 Ekim 2004). *Niçin evleniyoruz?* Sabah Gazetesi. https://www.sabah.com.tr/yazarlar/gunaydin/bsemerci/2004/10/09/nicin_evleniyoruz (E.T. 23.01.2024)

Shareh, H., & Sani, M.E. (2019). Predictive role of morningness-eveningness personality, cognitive flexibility and cognitive emotion regulation in marital satisfaction in middle-aged women. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*. 24(4), 384-399. DOI:10.32598/ijpcp.24.4.384

Shulman, S., Rosenheim, E., & Knafo, D. (1999). The interface of adolescent and parent marital expectations. *The American Journal of Family Therapy, 27(3), 213–222.* https://doi.org/10.1080/019261899261934

Skowron, E. A., & Friedlander, M. L. (1998). The Differentiation of Self Inventory: Development and initial validation. *Journal of Counseling Psychology, 45(3), 235–246.* https://doi.org/10.1037/0022-0167.45.3.235

Skowron, E. A., & Schmitt, T. A. (2003). Assessıng Interpersonal Fusıon: Relıabılıty And Valıdıty Of A New Dsı Fusıon Wıth Others Subscale. *Journal of Marital and Family Therapy,* 29(2), 209–222. doi:10.1111/j.1752-0606.2003.tb01201.x

Skowron, E. A., Stanley, K. L., ve Shapiro, M. D. (2009). A Longitudinal Perspective on Differentiation of Self, Interpersonal and Psychological Well-Being in Young Adulthood. *Contemporary Family Therapy*, 31(1), 3-18

Stutzer, A., & Frey, B. (2006). Does marriage make people happy, or do happy people get married. *The Journal of Socio-Economics*, (35),326-347.

Şentürk, E. (2018). Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Anabilim Dalı Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Evlilikte Özyetkinlik, Ebeveyn Özyetkinliği, Bilişsel Duygu Düzenleme ve Evlilik Doyumu Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Şentürk, S. (2013). Evli Bireylerde Evlilik Uyumu ile Ilişkili Değişkenlerin Incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Haliç Üniversitesi.

Tanrıkulu,İ. (2022). Dindarlık ve evlilikte mutluluk ilişkisi (Özvatan örneği). Yüksek Lisans Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi

Tarhan, N. (2019). Mutlu Evlilik Psikolojisi. İstanbul: Timaş Yayınları.

Tekin Çatal, M., & Kalkan, M. (2019). Evli Bireylerin Evlilik Değerleri Evlilik Doyumu ve Evlilik Tipleri. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 3(6), 179-186. https://doi.org/10.31461/ybpd.601115

Thibaut, J.W. (1959). The Social Psychology of Groups (1st ed.). Routledge. https://doi.org/10.4324/9781315135007

Tiryaki Göksu, Y. (2023). Evli Bireylerde Kök Aile ilişkileri ve Çift Uyumu Arasındaki İlişki: Benliğin Ayrımlaşması ve Nesne İlişkilerinin Aracı Rolü. Doktora Tezi. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi.

Tiryaki Güven, S. (2020). Psikolojik belirtilerin yordayıcısı olarak sosyal problem çözme, aile işlevselliği ve benliğin ayrımlaşmasının rolünün incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi

Tosyalı, M. (2010). Evli bireylerde bağımlı ve özerk (sosyotropik-otonomik) kişilik özellikleri, empati ve mutluluk düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi.

Tönbül, Ö., & Kocayörük, E. (2021). Evli Bireylerin Erken Dönem Uyumsuz Şemaları ve Benlik Farklılaşma Düzeylerinin Evlilik İlişkisi İnançlarını Yordaması. *Aile Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, *4*(2), 1-26.

Tunca, A. (2016). Anne babaların evlilik uyumu ile ergenlerdeki benlik saygısı arasındaki ilişki (Doktora Tezi) Bursa Uludag University (Turkey).

Tuzcu, A. (2017). Evli bireylerde kişilik özelliklerinin evlilik uyumu ve evlilik doyumu üzerine etkisi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Arel Üniversitesi.

Türkseven, A., Söylemez, İ., & Dursun, P. (2020). Cinsel İşlev Bozuklukları ile Evlilik Uyumu Arasındaki İlişki. *Kriz Dergisi*, 28(1), 9-20.

Uçar, E. (2018). Psikolojik İyi Oluş Yordayıcısı Olarak Dindarlık, Evlilik Doyumu ve Problem Çözme. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Ticaret Üniversitesi

Uyar, S., & Erkan, Z. (2022). Evli Bireylerin Eş Tükenmişliğinin Benliğin Ayrımlaşması, Aile Yaşam Döngüsü ve Bazı Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi. *International Journal Of Eurasia Social Sciences/ Uluslararasi Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, *13*(50).

Uzel, A. (2015). Evlilik ilişkisi içerisinde çiftler arasında cinsel doyumun, evlilik uyumu ve benlik saygısı üzerindeki etkilerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Beykent Üniversitesi

Ünal-Karagüven, M. H., & Bal, S. F. (2023). Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Beklentileri ile Cinsiyet Rollü Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi,* 57(57), 151-167. https://doi.org/10.15285/maruaebd.1200118

Waite, L. J., and Gallagher, M. (2000). The Case For Marriage. *Contemporary Sociology A Journal Reviews* 30(6). https://doi.org/10.2307/3088984

Waller, M. R., & McLanahan, S. S. (2005). "His" and "her" marriage expectations: Determinants and consequences. *Journal of Marriage and Family,* 67(1), 53–67. https://doi.org/10.1111/j.0022-2445.2005.00005.x

Xu, S. (2012). Entry to adulthood: College women's desire for marriage. *Master Of science.* Ames, Iowa, Iowa State University, USA. https://doi.org/10.31274/etd-180810-1111

Yalçın, H. (2014). Evlilik Uyumu ile Sosyodemografik Özellikler Arasındaki İlişki. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(1).

Yedirir, S., & Hamarta, E. (2015). emotional expression and spousal support as predictors of marital satisfaction: The case of Turkey. Educational sciences: theory and practice, 15(6), 1549-1558.

Yıldız, E. (2020). Üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinin evlilik beklentisi ile ilişkisi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi

Yıldız, M. A., & Baytemir, K. (2016). Evli Bireylerde Evlilik Doyumu ile Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkide Benlik Saygısının Aracılığı. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 17(1). https://doi.org/10.17679/iuefd.17181627

Yılgör, N. G. S. (2022). Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerle İlgili Akılcı Olmayan İnançları, Evliliğe İlişkin Tutumları ve Psikolojik Belirtileri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. Socıal Scıences Studıes Journal (Sssjournal), 6(63), 2216-2227.

Yılmaz, D. A. (2001). Eşler Arasındaki Uyum: Kuramsal Yaklaşımlar ve Görgül Çalışmalar. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 4(4). https://doi.org/10.21560/spcd.45262

Yılmaz, H. A. (2016). Bir Derleme: Benlik Kavramına İlişkin Bazı Yaklaşımlar ve Tanımlamalar. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* (48), 79-89.

Yurdakul, A., & Üner, S. (2015). Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin duygusal tepkisellik durumlarının değerlendirilmesi. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 14(4).

Zarei, S. (2019). The mediating role of self-differentiation in the relationship between resiliency and marital burnout in married women. *Shenakht journal of psychology & psychiatry*, 6(2), 62-73.

Kaynaklar

Anderson, M., & Jiang, J. (2018). Teens, social media & technology. https://assets.pewresearch.org/wp-content/uploads/sites/14/2018/05/31102617/PI_2018.05.31_TeensTech_FINAL.pdf (E.T. :15.07.2019)

Bakken, I. J., Wenzel, H. G., Götestam, K. G., Johansson, A., & Øren, A. (2009). Internet addiction among Norwegian adults: a stratified probability sample study. *Scandinavian journal of psychology*, *50*(2), 121-127.

Borca, G., Bina, M., Keller, P. S., Gilbert, L. R., & Begotti, T. (2015). Internet use and developmental tasks: Adolescents' point of view. *Computers in Human Behavior*, *52*, 49-58.

Brown, S. D., & Rector, C. C. (2008). Conceptualizing and diagnosing problems in vocational decision making. *Handbook of counseling psychology*, *4*, 392-407.

Brown, J. D., & Bobkowski, P. S. (2011). Older and newer media: Patterns of use and effects on adolescents' health and well-being. *Journal of research on Adolescence*, *21*(1), 95-113.

Cakir, S. G. (2014). Ego identity status and psychological well-being among Turkish emerging adults. *Identity*, *14*(3), 230-239.

Cao, H., Sun, Y., Wan, Y., Hao, J., & Tao, F. (2011). Problematic Internet use in Chinese adolescents and its relation to psychosomatic symptoms and life satisfaction. *BMC public health*, *11*, 1-8.

Caplan, S. E. (2002). Problematic Internet use and psychosocial well-being: development of a theory-based cognitive–behavioral measurement instrument. *Computers in human behavior*, *18*(5), 553-575.

Casale, S., Caplan, S. E., & Fioravanti, G. (2016). Positive metacognitions about Internet use: The mediating role in the relationship between emotional dysregulation and problematic use. *Addictive behaviors*, *59*, 84-88.

Ceyhan, A. A. ve Ceyhan, E. (2009). Ergenlerde problemli internet kullanım ölçeği (PİKÖ-E) geliştirme çalışmaları. X. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi sözlü bildiri, Adana.

Ceyhan, E. (2010). Predictiveness of Identity Status, Main Internet Use Purposes and Gender on University Students' the Problematic Internet Use. *Educational Sciences: Theory and Practice*, *10*(3), 1343-1355.

Ceyhan, E. (2014). Internet-based identity experiments in late adolescence. *Egitim ve Bilim*, *39*(174).

Cheung, J. C. S., Chan, K. H. W., Lui, Y. W., Tsui, M. S., & Chan, C. (2018). Psychological well-being and adolescents' internet addiction: A school-based cross-sectional study in Hong Kong. *Child and Adolescent Social Work Journal*, *35*, 477-487.

Chi, X., Hong, X., & Chen, X. (2020). Profiles and sociodemographic correlates of Internet addiction in early adolescents in southern China. *Addictive behaviors*, *106*, 106385.

Ciarrochi, J., Parker, P., Sahdra, B., Marshall, S., Jackson, C., Gloster, A. T., & Heaven, P. (2016). The development of compulsive internet use and mental health: A four-year study of adolescence. *Developmental psychology*, *52*(2), 272.

Çakır, M. A. (2004). Mesleki karar envanterinin geliştirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, *37*(2), 1-14.

Çetin, A. B., & Ceyhan, A. A. (2014). Ergenlerin internette kimlik denemeleri ve problemli internet kullanım davranışları. *The Turkish Journal on Addictions*, *1*(2), 5-46.

Davis, R. A. (2001). A cognitive-behavioral model of pathological Internet use. *Computers in human behavior*, *17*(2), 187-195.

Davis, R.A., Flett, G.L. & Besser A. (2002). Validation of a new scale for measuring problematic Internet use: implications for pre-employment screening. CyberPsychology & Behavior, 15, 331–47.

Díaz-Aguado Jalón, M. J., Martín Babarro, J., & Falcón Díaz-Aguado, L. (2018). Problematic Internet use, maladaptive future time perspective and school context. *Psicothema*, 30(2), 195-200.

Dolgin, K. G. (2008). Ergenlik psikolojisi (D.Özen, çev.). Kaknüs Yayınları.

Erkan, S. (2015). Gelişim psikolojisinde temel kavramlar. Y. Özbay & S. Erkan (Ed.), *Eğitim psikolojisi* içinde (s.27-49). Pegem Akademi.

Fabio, A. D., Palazzeschi, L., Asulin-Peretz, L., & Gati, I. (2013). Career indecision versus indecisiveness: Associations with personality traits and emotional intelligence. *Journal of Career Assessment*, *21*(1), 42-56.Erikson, E. H. (1963). *Childhood and society* (Vol. 2). New York: Norton.

Fineberg, N. A., Demetrovics, Z., Stein, D. J., Ioannidis, K., Potenza, M. N., Grünblatt, E., ... & Chamberlain, S. R. (2018). Manifesto for a European research network into problematic usage of the internet. *European Neuropsychopharmacology*, *28*(11), 1232-1246.

Fumero, A., Marrero, R. J., Voltes, D., & Peñate, W. (2018). Personal and social factors involved in internet addiction among adolescents: A meta-analysis. *Computers in Human Behavior*, *86*, 387-400.

Gati, I., Krausz, M., & Osipow, S. H. (1996). A taxonomy of difficulties in career decision making. *Journal of counseling psychology*, *43*(4), 510.

Ghasemi, A., & Zahediasl, S. (2012). Normality tests for statistical analysis: a guide for non-statisticians. *International Journal of Endocrinology and Metabolism*, *10*(2), 486.

Griffiths, M. (2000). Internet addiction-time to be taken seriously?. *Addiction research*, *8*(5), 413-418.

Gross, E. F. (2004). Adolescent Internet use: What we expect, what teens report. *Journal of applied developmental psychology*, *25*(6), 633-649.

Günüç, S. (2013). İnternet bağımlılığını yordayan bazı değişkenlerin cart ve chaid analizleri ile incelenmesi. *Türk Psikoloji Dergisi*, *28*(71), 88-101.

Havighurst, R. J. (1956). Research on the developmental-task concept. *The school review*, *64*(5), 215-223.

Hornak, J., & Gillingham, B. (1980). Career indecision: A self-defeating behavior. *Personnel & Guidance Journal*, 59(4), 252–253.

Kaess, M., Durkee, T., Brunner, R., Carli, V., Parzer, P., Wasserman, C., ... & Wasserman, D. (2014). Pathological Internet use among European adolescents: psychopathology and self-destructive behaviours. *European child & adolescent psychiatry*, *23*, 1093-1102.

Kalaycı, Ş. (2010). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Asil Yayın Dağıtım.

Kaltiala-Heino, R., Lintonen, T., & Rimpelä, A. (2004). Internet addiction? Potentially problematic use of the Internet in a population of 12–18 year-old adolescents. *Addiction Research & Theory*, *12*(1), 89-96.

Kardefelt-Winther, D. (2014). A conceptual and methodological critique of internet addiction research: Towards a model of compensatory internet use. *Computers in human behavior*, *31*, 351-354.

Kavici, S., & Ayaz-Alkaya, S. (2024). Internet addiction, social anxiety and body mass index in adolescents: A predictive correlational design. *Children and Youth Services Review*, *160*, 107590.

Kilic, M., Avci, D., & Uzuncakmak, T. (2016). Internet addiction in high school students in Turkey and multivariate analyses of the underlying factors. *Journal of Addictions Nursing*, *27*(1), 39-46.

Ko, C. H., Yen, J. Y., Yen, C. F., Lin, H. C., & Yang, M. J. (2007). Factors predictive for incidence and remission of internet addiction in young adolescents: a prospective study. *CyberPsychology & Behavior*, *10*(4), 545-551.

Kuss, D. J., Van Rooij, A. J., Shorter, G. W., Griffiths, M. D., & van de Mheen, D. (2013). Internet addiction in adolescents: Prevalence and risk factors. *Computers in Human Behavior*, *29*(5), 1987-1996.

Laghi, F., Baiocco, R., Lonigro, A., & Baumgartner, E. (2013). Exploring the relationship between identity status development and alcohol consumption among Italian adolescents. *The Journal of Psychology*, *147*(3), 277-292.

Lenhart, A. (2015). Pew Research Center, April 2015. *Teen, Social Media and Technology Overview*. Available: http://www.pewinternet.org/2015/04/09/teens-social-media-technology-2015/ (E.T.: 25.06.2020)

Leung, L. (2014). Predicting Internet risks: a longitudinal panel study of gratifications-sought, Internet addiction symptoms, and social media use among children and adolescents. *Health Psychology and Behavioral Medicine: An Open Access Journal*, *2*(1), 424-439.

Li, N., & Kirkup, G. (2007). Gender and cultural differences in Internet use: A study of China and the UK. *Computers & Education*, *48*(2), 301-317.

Li, D., Li, X., Wang, Y., Zhao, L., Bao, Z., & Wen, F. (2013). School connectedness and problematic Internet use in adolescents: A moderated mediation model of deviant peer affiliation and self-control. *Journal of abnormal child psychology*, *41*, 1231-1242.

Lipshits-Braziler, Y., Gati, I., & Tatar, M. (2016). Strategies for coping with career indecision. *Journal of Career Assessment*, *24*(1), 42-66.

Marcia, J. E. (1966). Development and validation of ego-identity status. *Journal of personality and social psychology*, *3*(5), 551.

Marcia, J. E. (2002). Identity and psychosocial development in adulthood. *Identity: An international journal of theory and research*, *2*(1), 7-28.

Meeus, W., van de Schoot, R., Keijsers, L., & Branje, S. (2012). Identity statuses as developmental trajectories: A five-wave longitudinal study in early-to-middle and middle-to-late adolescents. *Journal of youth and adolescence*, *41*, 1008-1021.

Mehdizadeh, S. (2010). Self-presentation 2.0: Narcissism and self-esteem on Facebook. *Cyberpsychology, behavior, and social networking*, *13*(4), 357-364.

Miller, A. D., & Rottinghaus, P. J. (2014). Career indecision, meaning in life, and anxiety: An existential framework. *Journal of Career Assessment*, *22*(2), 233-247.

Morsünbül, Ü. (2014). Ergenlik Döneminde İnternet Bağımlılığı: Kimlik Stilleri ve Seçeneklerin Saplantılı Araştırılması İle İlişkileri. Anadolu Psikiyatri Dergisi 15, 77-83

Munno, D., Cappellin, F., Saroldi, M., Bechon, E., Guglielmucci, F., Passera, R., & Zullo, G. (2017). Internet Addiction Disorder: Personality characteristics and risk of pathological overuse in adolescents. *Psychiatry research*, *248*, 1-5.

Müller, K. W., Glaesmer, H., Brähler, E., Woelfling, K., & Beutel, M. E. (2014). Prevalence of internet addiction in the general population: results from a German population-based survey. *Behaviour & Information Technology*, *33*(7), 757-766.

Narayanappa, P., Nirgude, A., Nattala, P., Philip, M., & Subramanian, K. (2024). Prevalence and Predictors of Internet Addiction Among Adolescents Before the First Wave of COVID-19 Lockdown in India. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC11155426/ (E.T. 30. 06.2024).

Oskay, G. (1998). Genişletilmiş Objektif Ego Kimlik Statüsü Ölçeğinin (Extended Objective Measure Of Identity Status) EOM EIS'in Türkçe'ye Uyarlanması-Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, *2*(9), 17-24.

Przepiorka, A., & Blachnio, A. (2016). Time perspective in Internet and Facebook addiction. *Computers in Human Behavior*, *60*, 13-18.

Reinecke, L., Meier, A., Beutel, M. E., Schemer, C., Stark, B., Wölfling, K., & Müller, K. W. (2018). The relationship between trait procrastination, internet use, and psychological functioning: Results from a community sample of German adolescents. *file:///C:/Users/Bet%C3%BCl%20Ayd%C4%B1n/Downloads/fpsyg-09-00913.pdf.* (E.T.23.04.2019)

Restrepo, A., Scheininger, T., Clucas, J., Alexander, L., Salum, G. A., Georgiades, K., ... & Milham, M. P. (2020). Problematic internet use in children and adolescents: associations with psychiatric disorders and impairment. *BMC psychiatry*, *20*, 1-11.

Saka, N., Gati, I., & Kelly, K. R. (2008). Emotional and personality-related aspects of career-decision-making difficulties. *Journal of Career Assessment*, *16*(4), 403-424.

Santrock, J. W,(2011). Yaşam boyu gelişim. (G. Yüksel, Çev. Ed.). Nobel yayıncılık.

Savcı, M., & Aysan, F. (2016). The role of attachment styles, peer relations, and affections in predicting Internet addiction. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, *3*(3), 401-432.

Shapira, N. A., Goldsmith, T. D., Keck Jr, P. E., Khosla, U. M., & McElroy, S. L. (2000). Psychiatric features of individuals with problematic internet use. *Journal of affective disorders*, *57*(1-3), 267-272.

Shapira, N. A., Lessig, M. C., Goldsmith, T. D., Szabo, S. T., Lazoritz, M., Gold, M. S., & Stein, D. J. (2003). Problematic internet use: proposed classification and diagnostic criteria. *Depression and anxiety*, *17*(4), 207-216.

Stavropoulos, V., Alexandraki, K., & Motti-Stefanidi, F. (2013). Recognizing internet addiction: Prevalence and relationship to academic achievement in adolescents enrolled in urban and rural Greek high schools. *Journal of adolescence*, *36*(3), 565-576.

Tao, R., Huang, X., Wang, J., Zhang, H., Zhang, Y., & Li, M. (2010). Proposed diagnostic criteria for internet addiction. *Addiction*, *105*(3), 556-564.

Tokunaga, R. S. (2017). A meta-analysis of the relationships between psychosocial problems and internet habits: Synthesizing internet addiction, problematic internet use, and deficient self-regulation research. *Communication Monographs*, *84*(4), 423-446.

Walker III, J. V., & Peterson, G. W. (2012). Career thoughts, indecision, and depression: Implications for mental health assessment in career counseling. *Journal of Career Assessment*, *20*(4), 497-506.

Waterman, A. S. (2007). Doing well: The relationship of identity status to three conceptions of well-being. *Identity: an International Journal of Theory and Reasearch*, *7*(4), 289-307.

Wegmann, E., Stodt, B., & Brand, M. (2015). Addictive use of social networking sites can be explained by the interaction of Internet use expectancies, Internet literacy, and psychopathological symptoms. *Journal of behavioral addictions*, *4*(3), 155-162.

Williams, A. L., & Merten, M. J. (2008). A review of online social networking profiles by adolescents: implications for future research and intervention. *Adolescence*, 43(170), 253–274

Wu, X. S., Zhang, Z. H., Zhao, F., Wang, W. J., Li, Y. F., Bi, L., ... & Sun, Y. H. (2016). Prevalence of Internet addiction and its association with social support and other related factors among adolescents in China. *Journal of adolescence*, *52*, 103-111.

Xu, H., & Tracey, T. J. (2014). The role of ambiguity tolerance in career decision making. *Journal of Vocational Behavior*, *85*(1), 18-26.

Xue, Y., Xue, B., Zheng, X., Shi, L., Liang, P., Xiao, S., ... & Zhang, C. (2023). Associations between Internet addiction and psychological problems among adolescents: description and possible explanations. *file:///C:/Users/Bet%C3%BCl%20Ayd%C4%B1n/Downloads/fpsyg-14-1097331.pdf* (E.T. 20.07.2024).

Yang, S. C., & Tung, C. J. (2007). Comparison of Internet addicts and non-addicts in Taiwanese high school. *Computers in human behavior*, *23*(1), 79-96.

Young, K. S. (2004). Internet addiction: A new clinical phenomenon and its consequences. *American behavioral scientist*, *48*(4), 402-415.

Editör:
Doç. Dr. Gökhan Akandere

Pazarlama

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

PAZARLAMA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I

Editör: Doç. Dr. Gökhan Akandere

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-08-3
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

PAZARLAMA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I
Editör: Doç. Dr. Gökhan Akandere
IV+234 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-08-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Alam, F., Tao, M., Lahuerta-Otero, E. & Feifei, Z. (2022). Let's Buy With Social Commerce Platforms Through Social Media Influencers: An Indian Consumer Perspective. *Frontiers in Psychology,* 13, 1-13.

Balaban, D. & Mustãþea, M. (2019). Users Perspective on the Credibility of Social Media Influencers in Romania and Germany. *Romanian Journal of Communication and Public Relations*, 21(1), 31-46.

Barta,S., Belanche, D., Fern´andez, A. & Flavi´an, M. (2022). Influencer marketing on TikTok: The effectiveness of humor and followers' hedonic experience. *Journal of Retailing and Consumer Services* 70, 1-12.

Bianchi, C., Andrews, L., Wiese, M., Fazal, E & Hasan, S. M. (2017). Consumer intentions to engage in s-commerce: A crossnational study. *Journal of Marketing Management*, 33, 464-494.

Biaudet, S. (2017). Influencer Marketing as a Marketing Tool: The Process of Creating an Influencer Marketing Campaign on Instagram. Arcada University of Applied Sciences International Business Degree Thesis, Finland.

Brown, D. & Fiorella, S. (2013). *Influence Marketing: How to Create, Manage, and Measure Brand Influencers in Social Media Maketing,* Que Publishing, Que: USA.

Brown, D & Hayes, N. (2008). *Influencer Marketing: Who Really Influences Yor Customers?* First Edition: USA.

www.creatorden.com/tr/2024-influencer-marketing-durum-raporu; 19.05.2024.

De Veirman, M., Cauberghe, V. & Hudders, L. (2017). Marketing through Instagram influencers: the impact of the number of followers and product divergence on brand attitude. *International Journal of Advertising,* 36(5), 798-828.

Değer, B.E & Nazlı, R.S. (2022). Sosyal medyada ınfluencer etkisi bağlamında benlik sunumu. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(2), 25-45.

Femenia-Serra, F. & Gretzel, U. (2020). Influencer Marketing for Tourism Destinations: Lessons from a Mature Destination. *Information and Communication Technologies in Tourism*, 65–78.

Gedik, Y. (2020). Sosyal Medyada Yükselen Bir Trend: Influencer Pazarlama Üzerine Kavramsal Bir Değerlendirme. *Pamukkale Üniversitesi İşletme Araştırmaları Dergisi (PIAR),* 7(2), 362-385.

Haenlein, M., Anadol, E. Farnsworth, T., Hugo, H., Hunichen, J. & Welte, D. (2020). Navigating the New Era of Influencer Marketing: How to be Successful on Instagram, tıktok, & co. *California Management Review*, 63(1), 5 –25.

www.influencermarketinghub.com/influencer-marketing-benchmark-report; 20.05.2024.

Jarrar, Y. Awobamise, A.O. & Aderibigbe, A.A. (2020). Effectiveness of Influencer Marketing vs Social Media Sponsored Advertising. *Utopia y Praxis Latinoamericana*, 25(12), 40-54.

Jun, S. & Yi, J. (2020), What makes followers loyal? The role of influencer interactivity in building influencer brand equity. *Journal of Product & Brand Management,* 29(6), 803-814.

Kazancı, P. (2022). Influencer marketing uygulamalarının üniversite öğrencilerinin satın alma niyeti üzerine etkisi, Doktora Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi.

Kietzmann, J. H., Hermkens, K., McCarthy, I. P., & Silvestre, B. S. (2011). Social media? Get serious! Understanding the functional building blocks of social media. *Business Horizons*, 54, 241-251.

Lampeitl, A. & Åberg, P. (2017). The Role of Influencers in Generating Customer-Based Brand Equity & Brand-Promoting User-Generated Content. Degree Project International Marketing & Brand Management, Lund University

Lim, X., Radzol, A. R. M., Cheah, J. & Wong, M. W. (2017). The Impact of Social Media Influencers on Purchase Intention and the Mediation Effect of Customer Attitude. *Asian Journal of Business Research,* 7(2), 19-36.

Lin, H. C., Bruning, P. F. & Swarna, H. (2018). Using online opinion leaders to promote the hedonic and utilitarian value of products and services. *Business Horizons*, 61, 431-442.

Lou, C. & Shupei Yuan (2019). Influencer Marketing: How Message Value and Credibility Affect Consumer Trust of Branded Content on Social Media. *Journal of ınteractıve advertısıng*, 19(1), 58–73.

www. nealschaffer.com/influencer-management/, 24.05.2024.

Panno, A. (2017). Sagefrog. 24.05.2024 tarihinde The 4 M's Of Influencer Marketing: https://www.sagefrog.com/blog/the-4-ms-of-influence-marketing adresinden alındı.

Piskorski, M., & Brooks, G. (2017). Online broadcasters: How do they maintain influence, when audiences know they are paid to influence. *Proceedings of the 2017 Winter AMA,* 28, D70-D80.

Pütter, M. (2017). The Impact of Social Media on Consumer Buying Intention. *Journal of International Business Research and Marketing,* 3(1), 7-13.

Santiago, J. K. & Castelo, I. M. (2020). Digital influencers: An exploratory study of influencer marketing campaign process on instagram. Online *Journal of Applied Knowledge Management,* 8(2), 31–52.

www.shopify.com/blog/most-popular-social-media-platforms; 29.04.2024.

www.teknoloji.org/sosyal-medya-istatistikleri; 23.05.2024.

Uzunoğlu, E. & Kip, S. M. (2014). Brand communication through digital influencers: Leveraging blogger engagement. *International Journal of Information Management*, 34(5), 592-

www.websiterating.com/tr/research/social-media-statistics-facts; 21.05.2024.

KAYNAKÇA

Akerkar, R. (2019). Artificial Intelligence for Business, Switzerland: Springer.

Alan, A.K., Kabadayı, E., T. ve Uzunburun, T. (2018). Sosyal Medya Pazarlama Faaliyetlerinin Müşteri Varlığı ve Müşteri Bağlılığına Etkisi, *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi,* 14 (2), 535-555.

Alfonso, V., Boar, C., Frost, J., Gambacorta, L. ve Liu, J. (2021). E-commerce in the Pandemic and Beyond. *BIS Bulletin,* No: 36. Erişim Adresi https://www.bis.org/publ/bisbull36.pdf. Erişim Tarihi: (23.01.2023).

Artan, S., Acaravcı, A., Kalaycı, C., ve Demirel, S.K. (2021). E-Ticaretin Uluslararası Ticarete Etkilerinin Analizi: G20 Ülkeleri Üzerine Bir Araştırma, *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi,* 33 (1), 103-116.

Bardakçı, A. (2004). Kitlesel Bireyselleştirme Uygulama Yöntemleri, *Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi,* 8 (1), 1-17.

Bayarçelik, E.B., ve Bumin-Doyduk, H.B. (2021). Yapay Zekâ ve İnsan Etkileşimi İnsan Kaynakları ve Pazarlama Uygulamaları. N. Ö. İyigün ve M. K. Yılmaz (Ed.), *Yapay Zekâ Güncel Yaklaşımlar ve Uygulamalar.* Beta Kitapevi, İstanbul.

Campbell, C., Sands, S., Ferraro, C., Tsao, H.-Y., ve Mavrommatis, A. (2020). From Data to Action: How Marketers Can Leverage AI. Business Horizons, 63 (2), 227-243.

Cannella, J. (2018). Artificial Intelligence in Marketing. Unpublished Honors Thesis for Barrett, Arizona: The Honors College at Arizona State University.

Civelek, M.E. (2017). İşletmeden Tüketiciye (B2c) Elektronik Ticaret Alanında Faaliyet Gösteren İşletmelerin Web Sitelerini Yönetmelerinin Net Fayda Üzerine Etkisi: Kavramsal Model Önerisi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul.

Çakır, M. (2022). İşletmelerin Büyüme ve Verimlilik Stratejilerinde Çok Kanallı (Multı-Channel) Pazarlama Uygulamaları ve Yeni Nesil Tüketicilerin Rolü. M. Çakır (Ed.), *Ekonomik Büyüme ve Verimlilik Politikaları,* 7-29. Eğitim Yayınevi, 1. Baskı, Konya.

Demirdöğmez, M., ve Taş, H.Y. (2020). Dijital Pazarlamada Yapay Zekâ Kullanımı ve Günümüz Ticaretine Etkileri. M. Mete (Ed.), *İktisadi ve İdari Bilimlerde Teori ve Araştırmalar II,* Gece Kitaplığı, Ankara.

Doğanlar, T. (2016). Türkiye'de Elektronik Ticaret Pazarı ve Pazarın Gelişimi, *İstanbul Ticaret Üniversitesi, Dış Ticaret Enstitüsü Tartışma Metinleri.*

Duran, C. (2021). Yapay Zekâ Temelli Pazarlama. Geleneksel Pazarlamanın Sonu mu? N. Ö. İyigün ve M. K. Yılmaz (Ed.), *Yapay Zekâ Güncel Yaklaşımlar ve Uygulamalar*, Beta Kitapevi, İstanbul.

Dülger, M.V. (2018). Günümüz Yapay Zekâ Teknolojisi ve Robot Yargıç/Avukat' Gerçeği: Mesleğimiz Elimizden Gidiyor Mu? Hplus, 6-7.

Ege, B. (2014). 4. Endüstri Devrimi Kapıda mı?, *Bilim ve Teknik Dergisi,* No: 558, s. 27-29.

Erbaşlar, G., ve Dokur, Ş. (2012). *Elektronik Ticaret: Genel Bilgiler, Hukuksal Düzenlemeler, Belge Düzeni ve Muhasebe İşlemleri,* Nobel Akademik Yayınları, Ankara.

Erdoğan, A., (2019). Tüketicilerin B2c E-Ticaret'e Bakış Açısı: Bir Anket Çalışması ve Çok Boyutlu Ölçekleme Analizi, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 7 (89), 17-29.

Eyal, A., ve Milo, T. (2001). Integrating and Customizing Heterogeneous E-Commerce Applications, *The VLDB Journal,* 10 (1), 16-38.

Eyel, C.Ş., Gülsoy, E., ve Gün, S. (2020). Otomotiv Sektöründe Bir Pazarlama Aracı Olarak Sosyal Medya Kullanımı: Volkswagen Örneği, *Türk Akademik Araştırmalar Dergisi,* 5(1), 1-14.

Fırat, F. (2018). İnternet Haberciliğinde Yapay Zekâ Teknolojisi Kullanımı: Robot Habercilik. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü:* Ankara.

Grandon, E., ve Pearson, J. (2004). Electronic Commerce Adoption: An Empirical Study of Small and Medium US Businesses, *Information & Management*, 42 (1), 197–216.

Gülşen, İ. (2019). İşletmelerde Yapay Zekâ Uygulamaları ve Faydaları: Perakende Sektöründe Bir Derleme. *Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi,* 11 (2), 407-436.

Gündüz, M. (2008). *B2B e-Ticaret ve e-Pazaryerleri*, T.C. Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi, Ankara.

Güven, H., ve Ayvaz-Güven, E.T. (2023). Yapay Zekâ Uygulamalarının E-Ticarette Kullanımı. *International Journal of Management and Administration,* 7 (13), 69-94.

IBM ve NRF (2019). The Coming AI Revolution in Retail and Consumer Products: Intelligent automation is transforming both industries in unexpected ways, https://cdn.nrf.com/sites/default/files/201901/The%20coming%20AI%20revolution.pdf, Erişim Tarihi: (08.04.2023).

Kalaycı, C. (2008). Elektronik Ticaret Ve Kobilere Etkileri, *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi,*1 (1), 139-150.

Karaca, B., ve Telli, G. (2019). Yapay Zekânın Çeşitli Süreçlerdeki Rolü ve Tahminleme Fonksiyonu. G. Telli (Ed.). *Yapay Zekâ ve Gelecek*, Doğu Kitabevi. İstanbul.

Keleş, A., Keleş, A. ve Akçetin E. (2017). Pazarlama Alanında Yapay Zekâ Kullanım Potansiyeli ve Akıllı Karar Destek Sistemleri, *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic,* 12 (11), 109-124. DOI Number: http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12022.

Kotler, P., ve Armstrong, G. (2018). *Principles of Marketing.* 17th Global Edition, UK: Pearson.

Küçüktopuzlu K.F., ve Topsakal Y. (2019). Turizm Sektöründe İnovasyon: Türleri, Belirleyicileri ve Engelleyicileri. B. Uyan ve M. Çakır (Ed.), *İktisadi ve Sosyal Yönleriyle İnovasyon,* 307-332. İksad Yayınevi, Ankara.

Lops, P., De Gemmis M., ve Semeraro, G. (2011). Content-based Recommender Systems: State of the Art and Trends. *Recommender Systems Handbook* içinde DOI: 10.1007/978-0-387-85820-3_3. 73-105.

MacKenzie, L., Meyer, C., ve Noble, S. (2013). How Retailers Can Keep Up with Consumers. https://www.mckinsey.com/industries/retail/our-insights/how-retailers-can-keep-up-with-consumers. Erişim Tarihi: (09.05.2023).

Marangoz, M., Yeşildağ, B., ve Arıkan Saltık, I. (2012). E-Ticaret İşletmelerinin Web ve Sosyal Ağ Sitelerinin İçerik Analizi Yöntemiyle İncelenmesi, *İnternet Uygulamaları ve Yönetimi Dergisi,* 3 (2), 53-78.

Marr, B., ve Ward, M. (2019). Artificial Intelligence in Practice: How 50 Successful Companies Used AI and Machine Learning to Solve Problems, West Sussex: Wiley.

Morgan, B. (2019). The 7 Best Examples of Artificial Intelligence to Improve Personalization, https://www.forbes.com/sites/blakemorgan/2019/01/24/the-7-best-examples-of-artificial intelligence-to-improve-personalization/#1e82d1233c4e, Erişim Tarihi: (02.06.2023).

Nagar, M., ve Saxena, T. (2020). Hrm In The Era Of Artıfıcıal Intellıgence. Innovatıon In Global Busıness And Technology: Trends, Goals And Strategıes, 1 (1), 1-8.

OECD (1999). Defining and Measuring E-Commerce: A Status Report, İnternet Adresi; http://www.oecd.org/dataoecd/12/55/2092477.pdf, Erişim Tarihi: (11.02.2023).

Öztürk, G. (2020). Reklamların Birlikte Değer Yaratma Kavramı Açısından Değerlendirilmesi. M.K. Yılmaz ve N. Ö. İyigün (Ed.), *Oyun Değiştiren Yapay Güç Yapay Zekâ*, Beta Kitapevi, İstanbul.

Sarıel, S. (2017). Günümüzde yapay zekâ. M. Karaca (Ed.) İnsanlaşan makineler ve yapay zekâ içinde. İstanbul: *İstanbul Teknik Üniversitesi Vakfı Dergisi.* 1 (1), 21-25.

Sayın M. ve Fazlıoğlu M.A. (2000), Dünya Ticaretindeki Değişim. Elektronik Ticaret ve İlk Adım, http://www.kobinet.org.tr/hizmetler/e-ticaret/e-ticaret-kutuphanesi/icindekiler.html.

Shahid, M.Z., ve Li, G. (2019). Impact of Artificial İntelligence in Marketing: a Perspective of Marketing Professionals of Pakistan. *Global Journal of Management and Business Research: E Marketing*, 19 (2), 26-33.

Shankar, V. (2018). How Artificial Intelligence (AI) Is Reshaping Retailing, *Journal of Retailing,* 94 (4), 5–11.

Siebel, T.M. (2001). Taking Care of e-Business. New York: Doubleday.

Simon, H.A. (1958). Rational and the Structure of the Environment. MIT Press, Cambridge, Massachusetts.

Skiver, R.L., ve Godfrey, M. (2017). Crowdserving: A last mile delivery method for brick-and-mortar retailers, *Global Journal of Business Research, The Institute for Business and Finance Research*, 11 (2), 67-77.

Statista, (2021). Retail E-commerce Sales Worldwide from 2014 to 2024. https://www.statista.com/statistics/379046/worldwide-retail-e-commerce-sales/. Erişim Tarihi: (21.02. 2023).

Sucu, İ., ve Ataman, E. (2020). Dijital Evrenin Yeni Dünyası Olarak Yapay Zekâ ve Her Filmi Üzerine Bir Çalışma, *e-Journal of New Media / Yeni Medya Elektronik Dergi* – eJNM ISSN: 2548-0200, 4 (1), 40-52.

Synced Review (2019). AI Development and Trends in E-Commerce. https://syncedreview.com/2019/06/22/ai-development-and-trends-in-e-commerce/ Erişim Tarihi: (19.02.2023).

Şenel, A. ve Gençoğlu, S. (2003). Küreselleşen Dünyada Teknoloji Eğitimi, *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi,* 11 (12), 45-65.

Şeref, B. (2021). Öneri Sistemlerinde Başarımı Artırmak İçin Yapay Zekâ Tabanlı Yaklaşımlar, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara.

Toprak, N.G. (2014). B2c E-Ticaret'in Tam Rekabet Piyasası Çerçevesinde Değerlendirilmesi: Türkiye Örneği, *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3 (1), 64-75.

Ulukan, G. (2019). Insider'dan Kişiye Özel Arama Sonuçları Sunan Yapay Zekâ Tabanlı Ürün: Eureka. https://webrazzi.com/2019/07/04/insider-yapay-zeka-arama-eureka/. Erişim Tarihi: (27.03.2023).

Van Den Bossche, M., Maes, J., Vanelslander, T., Macario, R., Reis, V. ve Danblanc, L. (2017). Logistics Schemes for E-Commerce, *European Commission, Final Report*, 1-38.

Varışlı, N. (2021). İşletmelerde Bilgi Teknolojileri Kullanımının Çalışanların Motivasyonu Üzerine Etkisi: Kobiler Üzerinde Bir İnceleme, *İşletme Araştırmaları Dergisi,* 13 (1), 410-429.

WTO, A Quantitative Assessment of Electronic Commerce, İnternet Adresi; http://www.wto.org/english/tratop_e/ecom_e/erad-99-01.doc, Erişim Tarihi: (12.02.2023).

Yalçın, F., ve Baş, M. (2012). Elektronik Ticarette Müşteri Memnuniyeti: Fırsat Siteleri Üzerine Bir Araştırma, *Gazi Üniversitesi İİBF Dergisi,* 14 (3), 4-5.

Yasagan Proje (2021). Yapay Zekâ Projeleri: E-Ticarette Ar-Ge Fırsatları. https://yasagan.com/eticaret/yapay-zekâ-projeleri-e-ticarette-ar-ge-firsatlari/ Erişim Tarihi: (11.05.2023).

https://www.ossite.com/tekno/internet.asp Erişim Tarihi: (29.01.2023).

https://www.issd.com.tr/tr/41466/Son-Kilometre-Lojistigi Erişim Tarihi: (18.02.2023).

https://fastcompany.com.tr/calisma-hayati/yapay-zekâ-donusumu/ Erişim Tarihi: (16.03.2023).

KAYNAKÇA

Akyüz, Y., Akcanlı, F., Karakoç, M. (2009).” *İşletmelerin Sosyal Sorumluluk Bilinci ve Çevre Sorunlarına Duyarlılığın Ölçülmesi (Geri Dönüşüm İşletmeleri Örneği)*” [Bildiri]. Uluslararası Davraz Kongresi BildirileriSocıal and Economıc

Alagöz, M. (2022), *Yeşil Tedarik Zinciri Yönetiminin İşletme Performansına Etkisi ve İşbirlikçi İletişimin Düzenleyici Rolü,* Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bİlimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep.

ANDİÇ E. (2010). *Green supply chains: Efforts and potential applications for the Turkish market*, İzmir Ekonomi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.nurlan dan

Aracıoğlu, B., Tatlıdil, R. (2009). “*Tüketicilerin Satın Alma Davranışında Çevre Bilincinin Etkileri”*. Ege Akademik Bakış, 2(9), 435-461

AYDIN, Sonay Zeki (2007), *Tedarik Zinciri Yönetiminde Stratejik İttifak Olarak Üçüncü Parti Lojistik*, Fakülte Kitabevi, 1. Baskı, Isparta

Beldek, T. (2015). *Green Supply Chain Management For Construction Waste: Case Study For Turkey.* Istanbul Technıcal Unıversıty- Graduate School Of Scıence Engıneerıng And Technology

Carolina Franck, *“Framework for Supply Chain Risk Management”, Supply Chain Forum: An International Journal,* 2007, 8:2, 2-13, p. 4.

Carter, C.R. ve Rogers, D.S. (2008). *A framework of sustainable supply chain management: moving toward new theory. International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*, 38(5), 360-387.

Çalıcı, S. (2019), *Yeşil Tedarik Zinciri Yönetimi: Mersin İli Örneği, Uluslarası Ticaret ve Lojistik Anabilim Dalı,* Tarsus Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, Mersin.

Çapan, A. (2008). *Analytic Model Proposal for Environmentally Conscious Supply Chain Management.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Galatasaray Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Çapan, A. (2008). *Analytic Model Proposal for Environmentally Conscious Supply Chain Management.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Galatasaray Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

GENÇ, Ruhet (2009*), Lojistik ve Tedarik Zinciri Yönetiminin Yöntem ve Kavramları, Detay Yayınları,* 1. Baskı, Ankara

Günday, A. (2018), *Yeşil Tedarik Zinciri Uygulamalarının İşletme Performansı Üzerine Etkisi Kimya Sektöründe Görgül Bir Analiz,* Selçuk Üniversitesi Sosyal Bİlimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı, Doktora Tezi, Konya.

Güner, H. M. (2018). *Tedarik Zinciri Çevikliğinin Firma Performansı Üzerine Etkisi Ve Teknoloji Belirsizliği.* Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı.

Güzel, D. (2011), *Tedarik Zinciri Bütünleşmesi Yeşil Tedarik Zinciri Uygulamaları ve İşletme Performnası Arasınd ki İlişki Üzerine Bir Araştırma*, Atatürk Üniversiyesi Sosyal Bİlimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı, Doktara Tezi, Erzurum.

Hervani, A. A., Helms, M. M., & Sarkis, J. (2005*). Performance measurement for green supply chain management.* Benchmarking: An International Journal, 12(4), 330- 353.

Ho, J., Shalishali, M.K., Tseng, T. & Ang, D., (2009*). Opportunities in Green Supply Chain Management.* The Coastal Business Journal, 1(8), 18-3 1.

http://cscmp.org/aboutcscmp/definitions.asp, 10 Ocak 2023

İnce, M.E., (2015). *Yeşil Tedarik Zinciri Yaklaşımı ve Örnekleri.* Konya Ticaret Odası, 11 Ocak 2023 tarihinde http://www.kto.org.tr/d/file/yesil-tedarik-zinciri-yaklasimi-ve-ornekleri.pdf erişildi.

Jaggernath, R. ve Khan, Z. (2015). *Green Supply Chain Management*. World Journal of Entrepreneurship, Management and Sustainable Development, 11(1), 37- 47.

Kağnıcıoğlu, C.H. (2007). *Tedarik Zinciri Yönetiminde Tedarikçi Seçimi*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları ment, 14, 69-85

Kayabaşı, A. (2010). *Rekabet Gücü Perspektifinde Lojistik Faaliyetlerde Performans Geliştirme*. İstanbul:İstanbul Ticaret Odası Yayınları.

Kehoe, D., Boughton, N. (2001). *"Internet Based Supply Chain Management: A Classification of Approaches to Manufacturing Planning and Control",* Internatioal Journal of Operations & Production Management, 4(21), 516-524.

Keijzers, G.(2002). *"The Transition to the Sustainable Enterprise".* Journal of Cleaner Production, 10, 349-359

Kelleci, E. (2018). *Yeşil Tedarik Zinciri Yönetiminde Tersine Lojistik, İstaç A.Ş.'De Bir Uygulama.* T.C. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Keskin, S., (2017). *Yeşil Lojistik Uygulamaları: DHL Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, İstanbul

LUMMUS, Rhonda R. ve Robert J. VOKURKA (1999), *"Defining Supply Chain Management: A Historical Perspective and Practical Guidelines"*, Industrial Management & Data Systems, MCB University Press

Mengi, A., Algan, N. (2003). *Küreselleşme ve Yerelleşme Çağında Bölgesel Sürdürülebilir Gelişme AB ve Türkiye Örneği.* Ankara: Siyasal Kitabevi.

Özesen, E. (2009). *Yeşil Tedarik Zinciri Yönetimi ve Ambalaj Sanayinde Bir Uygulama*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Peker, D. (2010), *Çevresel Performansın Geliştirilmesinde Yeşil Tedarik Zinciri Yönetimi,* Uludağ Üniversitesi Sosyal Bİlimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Üretim Yönetimi ve Pazarlama Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Bursa.

PONTING, Clive (2007), *Dünyanın Yeşil Tarihi, çev.* Ayşe Başçı, Sabancı Üniversitesi Yayınları, Güncellenmiş Yeni Basım, İstanbul

Ross, D.F. (2011). *Introduction to Supply Chain Management Technologies.* 2.Baskı. Abingdon, ABD: Taylor and Francis Group, LLC.

Sadia Samar Ali, Rajbir Kaur, & Jose Antonio Marmolejo Saucedo. (2019). *Best Practices in Green Supply Chain Management*: A Developing Country Perspective. Emerald Publishing Limited.

Schaltegger, S., Synnestvedt, T. (2002)."*The Link Between "Green"And Economic Success: Environmental Management as the Crucial Trigger Between Environmental and Economic Performance".* Journal of Environmental Management, 65, 339-346

Seuring, S. ve Müller, M. (2008*). From a literature review to a conceptual framework for sustainable supply chain management.* Journal of Cleaner Production, 16(15): 1699-1710.

Şaşmaz, F. (2022), *Yeşil Tedarik Zinciri Süreçlerinde Yenilikçi Teknolojilerin Kullanıma: Bursa İlinde Bir Araştırma,* Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstiyüsü İşletme Anabilim Dalı Üretim Yönetimi ve Pazarlama Bölümü, Yüksek Lisans Tezi, Bursa.

Şen, E. (2008). *"Kobilerin Uluslararası Rekabet Güçlerini Artırmada Tedarik Zinciri Yönetiminin Önemi".* Ankara: Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi Yayınları.

Tan, K.C. (2001). *A Framework Of Supply Chain Maangement Literature.* European Journal of Purchasing&Supply Management, 7, 39-48.

Tanrıverdi, K. (2018). *Yeşil Lojistik Yönetimi Uygulamalarının Çevresel Performansla Olan İlişkisi Üzerine Bir Araştırma.* T. C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Ulaştırma Ve Lojistik Yönetimi Anabilim Dalı.

Walker, H, Sisto, L., Mc Bain, D. (2008*)."Drivers and Barriers to Environmental Supply Chain Management Practices: Lessons from the Public and Private Sectors".* Journal of Purchasing&Supply Management, 14, 69-85

Zhu, Q., Sarkis, J. (2004*)."Relationships Between Operational Practices Performance Among Early Adopters of Green Supply Chain Management Practices in Chinese Manufacturing Enterprises".* Journal of Operations -289

KAYNAKÇA

Anderson, K. J., & Revelle, W. (1994). Impulsivity and time of day: Is rate of change in arousal a function of impulsivity? *Journal of Personality and Social Psychology, 67* (2), 334-344.

Arruda Filho, E. J. M., & Oliveira, R. L. S. (2023). The mood effect in relation to impulsive online buying behavior. *Journal of Consumer Behaviour*, *22*(1), 135-156. https://doi.org/10.1002/cb.2110

Atulkar, S., & Kesari, B. (2018). Role of consumer traits and situational factors on impulse buying: Does gender matter*? International Journal of Retail and Distribution Management, 46*(4), 386–405. https://doi.org/10.1108/IJRDM-12-2016-0239

Badgaiyan, A. J., Verma, A., & Dixit, S. (2016). Impulsive buying tendency: Measuring important relationships with a new perspective and an indigenous scale. *IIMB Management Review*, *28*(4), 186-199. https://doi.org/10.1016/j.iimb.2016.08.009

Bashir, S., Zeeshan, M., Sabbar, S., Hussain, R. I., & Sarki, I. H. (2013). Impact of cultural values and life style on impulse buying behavior: A case study of Pakistan. *International Review of Management and Business Research*, *2*(1), 193-200.

Bizuneh, D. (2012). *Consumers' unplanned purchase, online*. (Master's Thesis). Lulea University of Technology.

Boutsouki, C. (2019). Impulse behavior in economic crisis: A data driven market segmentation. International *Journal of Retail & Distribution Management, 47*(9), 974-996. https://doi.org/10.1108/IJRDM-08-2018-0165

Chetioui, Y., & El Bouzidi, L. (2023). An investigation of the nexus between online impulsive buying and cognitive dissonance among gen Z shoppers: are female shoppers different?. *Young Consumers*, *24*(4), 406-426. https://doi.org/10.1108/YC-06-2022-1548

Chomvilailuk, R., & Butcher, K. (2014). Social effects on unplanned in-store buying. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *148*, 127-136. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.07.026

Chonpracha, P., Ardoin, R., Gao, Y., Waimaleongora-Ek, P., Tuuri, G., & Prinyawiwatkul, W. (2020). Effects of intrinsic and extrinsic visual cues on consumer emotion and purchase intent: A case of ready-to-eat salad. *Foods*, *9*(4), 1-16. https://doi.org/10.3390/foods9040396

Choudhary, S. (2014). Study of impulse buying behavior of consumers. *International Journal of Advance Research in Computer Science and Management Studies*, *2*(9), 1-4.

Dabrowski, M., & Acton, T. (2013). The performance of recommender systems in online shopping: A user-centric study. *Expert Systems with Applications*, *40*(14), 5551-5562. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2013.04.022

Darmawan, D., & Gatheru, J. (2021). Understanding impulsive buying behavior in marketplace. *Journal of Social Science Studies (JOS3)*, *1*(1), 11-18. https://doi.org/10.56348/jos3.v1i1.2

Dawson, S., & Kim, M. (2009). External and internal trigger cues of impulse buying online. *Direct Marketing: An International Journal*, *3*(1), 20-34. https://doi.org/10.1108/17505930910945714

Djafarova, E., & Bowes, T. (2021). 'Instagram made Me buy it': Generation Z impulse purchases in fashion industry. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *59*, 102345. https://doi.org/10.1016/j.jretconser.2020.102345

Fenton-O'Creevy, M., Dibb, S., & Furnham, A. (2018). Antecedents and consequences of chronic impulsive buying: Can impulsive buying be understood as dysfunctional self-regulation?. *Psychology & Marketing, 35*(3), 175-188. https://doi.org/10.1002/mar.21078

Gohary, A., & Hanzaee, K. H. (2014). Personality traits as predictors of shopping motivations and behaviors: a canonical correlation analysis. *Arab Economic and Business Journal*, *9*(2), 166-174. https://doi.org/10.1016/j.aebj.2014.10.001

Gretzel, U., & Fesenmaier, D. R. (2006). Persuasion in recommender systems. *International Journal of Electronic Commerce*, *11*(2), 81-100. https://doi.org/10.2753/JEC1086-4415110204

Gulfraz, M. B., Sufyan, M., Mustak, M., Salminen, J., & Srivastava, D. K. (2022). Understanding the impact of online customers' shopping experience on online impulsive buying: A study on two leading E-commerce platforms. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *68*, 1-12. https://doi.org/10.1016/j.jretconser.2022.103000

Henriques, I., & Barreto, A. M. (2019). The Impact of the purchase channel on unplanned purchases. *Media & Jornalismo*, *19*(34), 249-268. https://doi.org/10.14195/2183-5462_34_18

Hostler, R. E., Yoon, V. Y., Guo, Z., Guimaraes, T., & Forgionne, G. (2011). Assessing the impact of recommender agents on on-line consumer unplanned purchase behavior. *Information & Management*, *48*(8), 336-343. https://doi.org/10.1016/j.im.2011.08.002

Iyer, G. R., Blut, M., Xiao, S. H., & Grewal, D. (2020). Impulse buying: A meta-analytic review. *Journal of The Academy of Marketing Science*, *48*, 384-404. https://doi.org/10.1007/s11747-019-00670-w

Koufaris, M. (2002). Applying the technology acceptance model and flow theory to online consumer behavior. *Information Systems Research*, *13*(2), 205-223. https://doi.org/10.1287/isre.13.2.205.83

Kumar, S., & Kaur, A. (2018). Understanding online impulsive buying behaviour of students. *International Journal of Management Studies*, *3*(1), 61-71. http://dx.doi.org/10.18843/ijms/v5i3(1)/09

Li, Q., Myaeng, S. H., & Kim, B. M. (2007). A probabilistic music recommender considering user opinions and audio features. *Information Processing & Management*, *43*(2), 473-487. https://doi.org/10.1016/j.ipm.2006.07.005

Lim, S. H., & Kim, D. J. (2022). The effect of unmindfulness on impulse purchasing behaviours in the context of online shopping from a classical attitude theory perspective. *Behaviour & Information Technology, 41*(16), 3432-3449. https://doi.org/10.1080/0144929X.2021.1996630

Lord, K. R., Putrevu, S., & Olson, E. A. (2023). Impulsiveness in the grocery store: Psychographic drivers and segments. *Journal of Consumer Marketing*, *40*(3), 328-343. https://doi.org/10.1108/JCM-06-2020-3909

Manchanda, P., Dubé, J. P., Goh, K. Y., & Chintagunta, P. K. (2006). The effect of banner advertising on internet purchasing. *Journal of Marketing Research*, *43*(1), 98-108. https://doi.org/10.1509/jmkr.43.1.98

Miao, M., Jalees, T., Qabool, S., & Zaman, S. I. (2020). The effects of personality, culture and store stimuli on impulsive buying behavior: Evidence from emerging market of Pakistan. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics*, *32*(1), 188-204. https://doi.org/10.1108/APJML-09-2018-0377

Monsuwé, T. P., Dellaert, B. G., & De Ruyter, K. (2004). What drives consumers to shop online? A literature review. *International Journal of Service Industry Management*, *15*(1), 102-121. https://doi.org/10.1108/09564230410523358

Postma, O. J., & Brokke, M. (2002). Personalisation in practice: The proven effects of personalisation. *Journal of Database Marketing & Customer Strategy Management*, *9*, 137-142. https://doi.org/10.1057/palgrave.jdm.3240069

Rani, N. M., & Rex, C. (2023). A study on impulsive buying behaviour in online shopping. *International Journal of Professional Business Review, 8*(3), 1-17. https://doi.org/10.26668/businessreview/2023.v8i3.1237

Redine, A., Deshpande, S., Jebarajakirthy, C., & Surachartkumtonkun, J. (2023). Impulse buying: A systematic literature review and future research directions. *International Journal of Consumer Studies*, *47*(1), 3-41. https://doi.org/10.1111/ijcs.12862

Rook, D. W., & Fisher, R. J. (1995). Normative influences on impulsive buying behavior. *Journal of Consumer Research*, *22*(3), 305-313. https://doi.org/10.1086/209452

Sarwar, M. A., Nasir, J., Sarwar, B., Hussain, M., & Abbas, A. (2023). An investigation of precursors of online impulse buying and its effects on purchase regret: role of consumer innovation. *International Journal of Innovation Science*. 1757-2223. https://doi.org/10.1108/IJIS-12-2022-0244

Senecal, S., & Nantel, J. (2004). The influence of online product recommendations on consumers' online choices. *Journal of Retailing*, *80*(2), 159-169. https://doi.org/10.1016/j.jretai.2004.04.001

Sheng, X., & Zolfagharian, M. (2014). Consumer participation in online product recommendation services: Augmenting the technology acceptance model. *Journal of Services Marketing*, *28*(6), 460-470. https://doi.org/10.1108/JSM-04-2013-0098

Sumetha, M., & Vasanthi, S. (2016). Factors Influencing Online Impulsive Buying Behaviour. *Academia and Society, 2*(2), 28-31.

Swaminathan, V. (2003). The impact of recommendation agents on consumer evaluation and choice: The moderating role of category risk, product complexity, and consumer knowledge. *Journal of Consumer Psychology*, *13*(1-2), 93-101. https://doi.org/10.1207/S15327663JCP13-1&2_08

Tifferet, S., & Herstein, R. (2012). Gender differences in brand commitment, impulse buying, and hedonic consumption. *Journal of product & brand management*, *21*(3), 176-182. https://doi.org/10.1108/10610421211228793

Wang, W., & Benbasat, I. (2007). Recommendation agents for electronic commerce: Effects of explanation facilities on trusting beliefs. *Journal of Management Information Systems*, *23*(4), 217-246. https://doi.org/10.2753/MIS0742-1222230410

Wang, Y., Pan, J., Xu, Y., Luo, J., & Wu, Y. (2022). The determinants of impulsive buying behavior in electronic commerce. *Sustainability*, *14*(12), 1-18. https://doi.org/10.3390/su14127500

Yan, Q., Wang, L., Chen, W., & Cho, J. (2016). Study on the influencing factors of unplanned consumption in a large online promotion activity. *Electronic Commerce Research*, *16*, 453-477. https://doi.org/10.1007/s10660-016-9215-x

Ying, Z., Caixia, C., Wen, G., & Xiaogang, L. (2018, April). Impact of recommender systems on unplanned purchase behaviours in e-commerce. In *2018 5th International conference on industrial engineering and applications (ICIEA)* (pp. 21-30). IEEE. https://doi.org/10.1109/IEA.2018.8387066

Zhang, Z., Zhang, N., & Wang, J. (2022). The influencing factors on impulse buying behavior of consumers under the mode of hunger marketing in live commerce. *Sustainability*, *14*(4), 2122. https://doi.org/10.3390/su14042122

KAYNAKÇA

Aghakhani, N., Karimi, J., & Salehan, M. (2018). A unified model for the adoption of electronic word of mouth on social network sites: Facebook as the exemplar. *International Journal of Electronic Commerce*, 22(*2*), 202-231.

Ahmad, A. Y. B. (2024). Firm Determinants that Influences Implementation of Accounting Technologies in Business Organizations. *WSEAS Transactions on Business and Economics*, 21(*1*), 1-11.

Akar, V. (2022). Sanal Organizasyonlar. Ş. Sevim (Ed.), *Güncel işletmecilik araştırmaları-2* içinde (s. 223-241). Konya: Eğitim Yayınevi.

Akar, V. & Bekar, F. (2022). İşin anlamlılığının iş performansı üzerindeki etkisinde iş tatmininin aracı Covid-19 korkusunun düzenleyici rolü. *Journal of Economic & Social Research,* 9(*17*), 24-36.

Akar, V. (2023). Örgütlerde yetenek yönetimin çalışanların iş performansına etkisi: Örgütsel vatandaşlık davranışının aracı ve işsizlik kaygısının düzenleyici rolü. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, *24*(1), 477-497.

Akar, V., ve Uyar, E. (2023). Yenilikçi iş davranışı ve işletmeler üzerinde etkileri. A. Kayabaşı (Ed.), *Güncel işletmecilik araştırmaları-4* içinde (s. 79-96). Konya: Eğitim Yayınevi.

Akar, V. (2024). İşyeri nezaketsizliğine maruz kalmanın çalışanlara etkisi: Örgütsel özdeşleşmenin aracı ve psikolojik sahiplenmenin düzenleyici rolü. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, *15*(42), 533-552.

AL-Hakim L., Al-Hamamy Z. , (2017). *Digital marketing and its role in customer happiness an exploratory study behind a sample of telecom company customers.Kufa University*, College of Administration and Economics.

Allahham, M., & Ahmad, A. (2024). AI-induced anxiety in the assessment of factors influencing the adoption of mobile payment services in supply chain firms: A mental accounting perspective. *International Journal of Data and Network Science*, 8(*1*), 505-514.

Almossawi, M. M. (2015). The impact of word of mouth (WOM) on the bank selection decision of the youth: A case of Bahrain. *International Journal of Business and Management*, 10(*4*), 123.

Arora, A., Bansal, S., Kandpal, C., Aswani, R., & Dwivedi, Y. (2019). Measuring social media influencer index-insights from Facebook, Twitter and Instagram. *Journal of retailing and consumer services*, 49(*1*), 86-101.

Atshaya, S., & Rungta, S. (2016). Digital marketing vs internet marketing: A detailed study. *International Journal of Novel Research in Marketing Management and Economics*, 3(*1*), 29-33.

Bay, M., & Uyar, E. (2023). Teknolojiye hazır bulunuşluğun müşteri sadakatine etkisinde kontrol isteğinin aracılık rolü. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 32* (3), 184-202.

Bélanger, F., Fan, W., Schaupp, L. C., Krishen, A., Everhart, J., Poteet, D., & Nakamoto, K. (2006). Web site success metrics: Addressing the duality of goals. *Communications of the ACM*, *49*(12), 114-116.

Bhandari, R. S., & Bansal, A. (2018). Impact of search engine optimization as a marketing tool. *Jindal Journal of Business Research*, *7*(1), 23-36.

Bouwman, H., Nikou, S., & De Reuver, M. (2019). Digitalization, business models, and SMEs: How do business model innovation practices improve performance of digitalizing SMEs?. *Telecommunications Policy*, *43*(9), 101828.

Chaffey, D. (2010). Applying organisational capability models to assess the maturity of digital-marketing governance. *Journal of marketing management*, *26*(3-4), 187-196.

Chaffey, D., & Ellis-Chadwick, F. (2019). *Digital marketing*. Pearson uk.

Chaffey, D., Ellis-Chadwick, F., & Mayer, R. (2009). *Internet marketing: strategy, implementation and practice*. Pearson education.

Chan, N. L., & Guillet, B. D. (2011). Investigation of social media marketing: how does the hotel industry in Hong Kong perform in marketing on social media websites?. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, *28*(4), 345-368.

Christensen, C. M. (2015). *The innovator's dilemma: when new technologies cause great firms to fail*. Harvard Business Review Press.

Daoud, M. K., Al-Qeed, M., Ahmad, A. Y. B., & Al-Gasawneh, J. A. (2023). Mobile marketing: Exploring the efficacy of user-centric strategies for enhanced consumer engagement and conversion rates. *International Journal of Membrane Science and Technology*, *10*(2), 1252-1262.

Davis, J., & Smith, K. (2016). Understanding Customer Journeys through ROI Analysis. *Journal of Digital Marketing*, 31(1), 54-67.

Dixit, S., Singh, S., Dhir, S., & Dhir, S. (2021). Antecedents of strategic thinking and its impact on competitive advantage. *Journal of Indian Business Research*, 13(4), 437–458.

Dovaliene, A., Masiulyte, A., & Piligrimiene, Z. (2015). The relations between customer engagement, perceived value and satisfaction: the case of mobile applications. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *213*, 659-664.

Francois, S; Renaud, V. & Gregoire, M. (2012). *The digital marketing*. Eyerolls. Paris.

Ghiselli, R., & Ma, J. (2015). Restaurant social media usage in China, a study of industry practices & consumer preferences. *Worldwide Hospitality & Tourism Themes*, 7(3), 251-265

Gupta, S., & Jain, D. (2019). Personalized affiliate marketing: Enhancing consumer engagement and conversion. *Journal of Marketing Research*, 36(4), 421-436.

Heskett, J.L. (2020). *The profit ımpact of market strategy*. Harvard Business Review.

Hussain, S., Guangju, W., Jafar, R. M. S., Ilyas, Z., Mustafa, G., & Jianzhou, Y. (2018). Consumers' online information adoption behavior: Motives and antecedents of electronic word of mouth communications. *Computers in Human Behavior*, 80(1), 22–32.

Jain, V. K., Gupta, A., & Verma, H. (2020). Millennials green consumption behavior and its linkage to firms marketing competitiveness: Findings from select study in Uttarakhand. *International Journal of Global Business and Competitiveness*, 15(2), 94–105.

Jeevan, P. (2015, January). A Study on Digital Marketing-A Case Study with Special Reference to Flipkart. In *National conference on E-Learning, E business and E Governance, SIMS*.

Jeong, E., & Jang, S. (2011). Restaurant experiences triggering positive electronic word-ofmouth (eWOM) motivations. *International Journal Of Hospitality Management*, 30(2), 356–366.

Kaushik, R. (2016). Digital marketing in Indian context. *International Journal of Computational Engineering & Management*, 19(2), 12–17.

Kian Chong, W., Shafaghi, M., Woollaston, C., & Lui, V. (2010). B2B e-marketplace: an e-marketing framework for B2B commerce. *Marketing Intelligence & Planning*, *28*(3), 310-329.

Klaus, P. (2014). Towards practical relevance—Delivering superior firm performance through digital customer experience strategies. *Journal of Direct, Data and Digital Marketing Practice*, 15(4), 306–316.

Kotler, P., Gary, A., & Anders, P. (2017). *Principles of marketing*. 2nd edition. Pearson Education Limited. British Library Cataloguing.

Kumar, V., & Pansari, A. (2016). National Culture, Economy, and Customer Lifetime value: Assessing the relative ımpact of the drivers of customer equity. *Journal of Marketing*, 80(4), 67-83.

Kurnia, K., & Rifani, R. (2020). The personal selling & digital marketing on purchase decision of insurance policy. *Economics and Digital Business Review*, 1(2), 120–128.

Kusuma, A., & Rafindadi, M. (2019). The ımpact of affiliate marketing on website traffic and sales. *International Journal of Advanced Science and Technol*ogy, 28(5), 89-99.

Lee, C., & Williams, E. (2020). Accountability in digital marketing: A Cross-Industry analysis. *Journal of Business Ethics*, 45(1), 22-37.

Leeflang, P. S., Verhoef, P. C., Dahlström, P., & Freundt, T. (2014). Challenges and solutions for marketing in a digital era. *European management journal*, 32(1), 1-12.

Li, J., Kim, W. G., & Choi, H. M. (2019). Effectiveness of social media marketing on enhancing performance: Evidence from a casual-dining restaurant setting. *Tourism Economics*, 27(1), 1354816619867807.

Li, H., Edwards, S. M., & Lee, J.-H. (2002). Measuring the intrusiveness of advertisements: Scale development and validation. *Journal of Advertising*, 31(2), 37–47.

Mohamed, M. A. F. A. (2020). The impact of digital marketing on the perceived value of the customer: An applied study on Egyptian Airlines customers. *Journal of Contemporary Business Studies,-Kafr El-Sheikh University*, *40*(1), 53-112.

Martín-Peña, M. L., Sánchez-López, J. M., & Díaz-Garrido, E. (2019). Servitization and digitalization in manufacturing: The influence on firm performance. *Journal of Business & Industrial Marketing*, 35(3), 564–574.

Momaya, K. S. (2020). Return from COVID-19: Thinking differently about export competitiveness and sustainability. *International Journal of Global Business and Competitiveness,* 15 (1), 1–9

Mozeik, C. K., Beldona, S., Cobanoglu, C., & Poorani, A. (2009). The adoption of restaurant-based e-service. *Journal of Foodservice Business Research*, 12(3), 247–265.

Omar, N. B., Norzaidi, M. D., & Mohamed, I. S. (2012). Adoption and performance of click and mortar retailers: Malaysia evidence. *Advances in Natural and Applied Sciences*, *6*(8), 1591-1608.4

Öz, M., & Uyar, E. (2014). Sağlık hizmetleri pazarlamasında algılanan hizmet kalitesi ve müşteri memnuniyeti üzerinde ağızdan ağıza pazarlamanın etkisini belirlemeye yönelik bir araştırma. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 16* (26), 123-132.

Öz, M.,&Uyar, E. (2020). Hizmet işletmelerinde girişimci pazarlama. Erdemir, N. K.,& Aytar, O. (Ed.), *Girişimcilik* içinde (s. 114-132). Konya: Eğitim Yayınevi.

Panchal, D., & Krishnamoorthy, B. (2019). Developing an instrument for business model dimensions: Exploring linkages with firm competitiveness. *International Journal of Global Business and Competitiveness*, 14(1), 24–41.

Parsons, A; Zeisser, M. & Waitman, R. (1998). Organizing today for the digital marketing of tomorrow. *Journal of Interactive Marketing*,12(1),35-38

Pelletier, M. J., Krallman, A., Adams, F. G., & Hancock, T. (2020). One size doesn't fit all: A uses and gratifications analysis of social media platforms. *Journal of Research in Interactive Marketing*, 14(2), 269–284.

Pelsmacker, P. D., Van Tilburg, S., & Holthof, C. (2018). Digital marketing strategies, online reviews and hotel performance. *International Journal of Hospitality Management,* 72(1), 47–55.

Poisson, D. C. (2018). The effectiveness of coupons on the restaurant consumers' purchase decision. *Journal of Foodservice Business Research*, 21(3), 280–296.

Poulis, A., Rizomyliotis, I., & Konstantoulaki, K. (2019). Do firms still need to be social? Firm generated content in social media. *Information Technology & People*, 32(2), 387–404.

Roy, G., Datta, B., & Basu, R. (2017). Effect of eWOM valence on online retail sales. *Global Business Review*, 18(1), 198–209.

Ryan, D. (2014). *Understanding digital marketing, marketing strategies for engaging the digital generation*. Kogan Page Publishers.

Saura, J. R., Palos-Sánchez, P., & Cerdá Suárez, L. M. (2017). Understanding the digital marketing environment with KPIs and web analytics. *Future Internet*, 9(4), 1–13.

Saura, J. R., Palos-Sanchez, P. R., & Correia, M. B. (2019). Digital marketing strategies based on the e-business model: Literature review and future directions. Organizational Transformation and Managing Innovation in the Fourth Industrial Revolution, *IGI Global*, 86–103.

Shankar, A., Jebarajakirthy, C., & Ashaduzzaman, M. (2020). How do electronic word of mouth practices contribute to mobile banking adoption? *Journal of Retailing and Consumer Services*, 52(1), 1-14.

Sharma, A., Motta, V., & Martinez, L. (2019). Effectiveness of short videos to enhance HACCP information for consumers. *Journal of Foodservice Business Research*, 22(6), 549–562.

Simmons, G. J. (2007). "i-Branding": developing the internet as a branding tool. *Marketing Intelligence & Planning*, *25*(6), 544-562.

Smith, K. T. (2011). Digital marketing strategies that Millennials find appealing, motivating, or just annoying. *Journal of Strategic Marketing*, 19(6), 489–499.

Smith, K. T. (2012). Longitudinal study of digital marketing strategies targeting Millennials. *Journal of Consumer Marketing*, 29(2), 86–92.

Sonar, H. C., Khanzode, V., & Akarte, M. (2020). A conceptual framework on implementing additive manufacturing technology towards firm competitiveness. *International Journal of Global Business and Competitiveness*, 15(2), 121–135.

Sundaram, R., Sharma, D., & Shakya, D. (2020). Power of digital marketing in building brands: A review of social media advertisement. *International Journal of Management*, 11(4), 244–254.

Taiminen, H. M., & Karjaluoto, H. (2015). The usage of digital marketing channels in SMEs. *Journal of small business and enterprise development*, *22*(4), 633-651.

Timilsina, M. (2017). Impacts of social media in restaurant businesses: A case study of restaurants based on Oulu region.

Uyar, E. (2023). Hizmet sektöründe ağızdan ağıza pazarlamanın önemi. E. Oyur., & S. Gül., Ersöz (Ed.), *Multidisipliner Akademik Yazılar* içinde (63-77). Bursa: Ekin Yayınevi.

Uyar, E., & Akar, V. (2023). Hizmet işletmelerinde hizmet hatası ve telafisi. A. Kayabaşı (Ed.), *Güncel işletmecilik araştırmaları-4* içinde (s.133-144). Konya: Eğitim Yayınevi.

Wang, C., Ahmad, S. F., Ayassrah, A. Y. B. A., Awwad, E. M., Irshad, M., Ali, Y. A., ... & Han, H. (2023). An empirical evaluation of technology acceptance model for Artificial Intelligence in E-commerce. *Heliyon*, *9*(8).

WEINSTEIN ART (2012) *Superior Customer Value, strategies for winning and retaining customers*, Third Edition, CRC Press Taylor & Francis Group, New York.

William, P., Ahmad, A. Y. B., Deepak, A., Gupta, R., Bajaj, K. K., & Deshmukh, R. (2024). Sustainable Implementation of Artificial Intelligence Based Decision Support System for Irrigation Projects in the Development of Rural Settlements. *International Journal of Intelligent Systems and Applications in Engineering*, 12(3), 48-56.

Wu, T. H., Weng, S. J., Lin, Y. T., Kim, S. H., & Gotcher, D. (2020). Investigating the importance and cognitive satisfaction attributes of service quality in restaurant business-a case study of TASTy steakhouse in Taiwan. *Journal of Foodservice Business Research*, 23(4), 263–284.

Yang, S., & Ghose, A. (2010). Analyzing the relationship between organic and sponsored search advertising: Positive, negative, or zero interdependence? *Marketing Science*, 29(4), 602–623.

Yasmin, A., Tasneem, S., & Fatema, K. (2015). Effectiveness of digital marketing in the challenging age: An empirical study. *International Journal of Management Science and Business Administration*, 1(5), 69–80.

Yeshitila, D., Kitaw, D., Jilcha, K., & Muchie, M. (2020). Situational and mixed business strategy analysis for market competitiveness: An exploration in context of Africa. *International Journal of Global Business and Competitiveness*, 15(2), 106–120.

Zhang, Y., Zhang, J., & Liu, C. (2022). Motives for employees communicate positive electronic word of mouth (eWOM) on social network sites: Exploring moderating mechanisms. *Australasian Marketing Journal*, 30(1), 60–73.

KAYNAKÇA

Alford Group. (2020, Haziran 23). *Giving usa 2020 by the numbers and beyond*. https://www.alford.com/giving-usa-2020-by-the-numbers-and-beyond/

Andreoni, J. (1990). Impure Altruism and Donations to Public Goods: A Teory of Warm-Glow Giving. *The Economic Journal, 100*(401), 464–477.

Andreoni, J., Rao, J. M., & Trachtman, H. (2017). Avoiding the ask: A field experiment on altruism, empathy, and charitable giving. *Journal of political Economy*, *125*(3), 625-653.

Ajzen, I. (1985). From intentions to actions: A theory of planned behavior. Ina J. Kuhl & J. Beckmann (Eds.), *Action control: From cognition to behavior*. Berlin, Heidelber, New York: Springer-Verlag. (pp. 11–39).

Ajzen, I. (2005). *Attitudes, personality and behavior* (2. baskı). Newyork: McGraw-Hill

Argan, M. T. (2016). Kan bağış davranışını etkileyen faktörlerin Planlı Davranış Teorisi çerçevesinde incelenmesi. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, (2), 96-104.

Bagozzi, R. P., Gürhan-Canlı, Z. ve Priester, J. R. (2002). *The social psychology of consumer behaviour*. Buckingham: Open University.

Basil, D. Z., Ridgway, N. M., & Basil, M. D. (2006). Guilt appeals: The mediating effect of responsibility. *Psychology & Marketing*, *23*(12), 1035-1054.

Batson, C. D., & Powell, A. A. (2003). Altruism and prosocial behavior. Içinde I. B. Weiner (Ed.), *Handbook of Psychology* (1. bs, ss. 463-484). Wiley. https://doi.org/10.1002/0471264385.wei0519

Bendapudi, N., Singh, S. N., & Bendapudi, V. (1996). Enhancing helping behavior: An integrative framework for promotion planning. *Journal of Marketing*, *60*(3), 33-49.

Burnett, M. S., & Lunsford, D. A. (1994). Conceptualizing guilt in the consumer decision-making process. *Journal of Consumer Marketing*, *11*(3), 33-43.

Carpenter, J., Connolly, C., & Myers, C. K. (2008). Altruistic behavior in a representative dictator experiment. *Experimental Economics*, *11*, 282-298.

Chapman, C. M., Hornsey, M. J., Fielding, K. S., & Gulliver, R. (2023). International media coverage promotes donations to a climate disaster. *Disasters*, *47*(3), 725-744.

Chapman, C. M., Louis, W. R., Masser, B. M., & Thomas, E. F. (2022). Charitable Triad Theory: How donors, beneficiaries, and fundraisers influence charitable giving. *Psychology & Marketing*, *39*(9), 1826-1848.

Chapman, C. M., Masser, B. M., & Louis, W. R. (2020). Identity motives in charitable giving: Explanations for charity preferences from a global donor survey. *Psychology & Marketing*, *37*(9), 1277-1291.

Christensen, R. K., Nesbit, R., & Agypt, B. (2016). To give or not to give: Employee responses to workplace giving campaigns over time. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, *45*(6), 1258-1275.

Cliffe, S. J., & Motion, J. (2005). Building contemporary brands: a sponsorship-based strategy. *Journal of business research*, *58*(8), 1068-1077.

Crimston, C. R., Bain, P. G., Hornsey, M. J., & Bastian, B. (2016). Moral expansiveness: Examining variability in the extension of the moral world. *Journal of personality and social psychology*, *111*(4), 636.

Crumpler, H., & Grossman, P. J. (2008). An Experimental Test of Warm Glow Giving. *Journal of Public Economics, 92*(5–6), 1011–1021.

De Wit, A., & Bekkers, R. (2016). Exploring gender differences in charitable giving: The Dutch case. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, *45*(4), 741-761.

Erlandsson, A., Björklund, F., & Bäckström, M. (2017). Choice-justifications after allocating resources in helping dilemmas. *Judgment and Decision making*, *12*(1), 60-80.

Evans, R., & Ferguson, E. (2014). Defining and measuring blood donor altruism: a theoretical approach from biology, economics and psychology. *Vox sanguinis*, *106*(2), 118-126.

Fishbein, M. & Ajzen, I. (1975). Predicting and understanding consumer behavior: Attitude-behavior correspondence. In Ajzen, I. & Fishbein, M. (eds.). *Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior* (pp. 148-172). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Fehr, E., & Gächter, S. (2000). Cooperation and punishment in public goods experiments. *American Economic Review*, *90*(4), 980-994.

Fishbein, M., & Ajzen, I. (1977). *Belief, attitude, intention, and behavior: An introduction to theory and research*. Reading.

Graça, S. S. (2023). Increasing donor's perceived value from charitable involvement: a multi-segment approach to the American donor market. *International Review on Public and Nonprofit Marketing*, *20*(4), 829-852.

Graham, J., Haidt, J., & Nosek, B. A. (2009). Liberals and conservatives rely on different sets of moral foundations. *Journal of personality and social psychology*, *96*(5), 1029.

Haidt, J. (2008). Morality. *Perspectives on psychological science*, *3*(1), 65-72.

Haidt, J., & Joseph, C. (2004). Intuitive ethics: How innately prepared intuitions generate culturally variable virtues. *Daedalus*, *133*(4), 55-66.

Hibbert, S., Smith, A., Davies, A., & Ireland, F. (2007). Guilt appeals: Persuasion knowledge and charitable giving. *Psychology & Marketing*, *24*(8), 723-742.

Hon, L. C., & Grunig, J. E. (1999). *Guidelines for measuring relationships in public relations*. Institute for Public Relations Research.

Hoyer, W. D. ve MacInnis, D. J. (2008). *Consumer behavior*. Mason: South-Western.

Huhmann, B. A., & Brotherton, T. P. (1997). A content analysis of guilt appeals in popular magazine advertisements. *Journal of Advertising*, *26*(2), 35-45.

Kaplan, M. (2020). Sosyal Pazarlama ve Gönüllülük: Kan Bağışı Üzerine Bir Araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, *12*(4), 3291-3309.

Kashif, M., Sarifuddin, S., & Hassan, A. (2015). Charity donation: intentions and behaviour. *Marketing Intelligence & Planning*, *33*(1), 90-102.

Khalil, E. L. (2004). What is altruism?. *Journal of economic psychology*, *25*(1), 97-123.

Knowles, S. R., Hyde, M. K., & White, K. M. (2012). Predictors of young people's charitable intentions to donate money: An extended theory of planned behavior perspective. *Journal of Applied Social Psychology*, *42*(9), 2096-2110.

Kumar, A., & Chakrabarti, S. (2023). Charity donor behavior: A systematic literature review and research agenda. *Journal of Nonprofit & Public Sector Marketing*, *35*(1), 1-46.

Laverie, D. A., & Arnett, D. B. (2000). Factors affecting fan attendance: The influence of identity salience and satisfaction. *Journal of leisure Research*, *32*(2), 225-246.

List, J. A., & Price, M. K. (2009). The role of social connections in charitable fundraising: Evidence from a natural field experiment. *Journal of economic behavior & organization*, *69*(2), 160-169.

Mittelman, R., & Rojas-Méndez, J. (2018). Why Canadians give to charity: An extended theory of planned behaviour model. *International Review on Public and Nonprofit Marketing*, *15*, 189-204.

Neal, M. A. (1986). The Future of Altruism. *CrossCurrents*, *36*(4), 418-435.

Nilsson, A., Erlandsson, A., & Västfjäll, D. (2020). Moral foundations theory and the psychology of charitable giving. *European Journal of Personality*, *34*(3), 431-447.

Otto, P. E., & Bolle, F. (2011). Multiple facets of altruism and their influence on blood donation. *The journal of socio-economics*, *40*(5), 558-563.

Park, E. S. (2000). Warm-glow versus cold-prickle: a further experimental study of framing effects on free-riding. *Journal of Economic Behavior & Organization*, *43*(4), 405-421.

Paswan, A. K., & Troy, L. C. (2004). Non-profit organization and membership motivation: An exploration in the museum industry. *Journal of Marketing Theory and Practice*, *12*(2), 1-15.

Rozenkowska, K. (2023). Theory of planned behavior in consumer behavior research: A systematic literature review. *International Journal of Consumer Studies*, *47*(6), 2670-2700.

Salamon, L. M., & Anheier, H. K. (1992). In search of the non-profit sector II: The problem of classification. *Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, *3*(3), 267-309.

Sargeant, A., & Lee, S. (2004). Trust and relationship commitment in the United Kingdom voluntary sector: Determinants of donor behavior. *Psychology & Marketing*, *21*(8), 613-635.

Smith, J. R., & McSweeney, A. (2007). Charitable giving: The effectiveness of a revised theory of

planned behaviour model in predicting donating intentions and behaviour. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, *17*(5), 363-386.

Urbonavicius, S., Adomaviciute, K., Urbutyte, I., & Cherian, J. (2019). Donation to charity and purchase of cause-related products: The influence of existential guilt and experience. *Journal of Consumer Behaviour*, *18*(2), 89-96.

Van Leeuwen, E. (2007). Restoring identity through outgroup helping: Beliefs about international aid in response to the December 2004 tsunami. *European journal of social psychology*, *37*(4), 661-671.

Verhaert, G. A., & Van den Poel, D. (2011). Empathy as added value in predicting donation behavior. *Journal of Business Research*, *64*(12), 1288-1295.

Waters, R. D. (2008). Applying relationship management theory to the fundraising process for individual donors. *Journal of Communication Management*, *12*(1), 73-87.

Waters, R. D. (2011). Increasing fundraising efficiency through evaluation: Applying communication theory to the nonprofit organization—donor relationship. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, *40*(3), 458-475.

Wiepking, P., & Maas, I. (2009). Resources that make you generous: Effects of social and human resources on charitable giving. *Social Forces*, *87*(4), 1973-1995.

Zagefka, H., & James, T. (2015). The psychology of charitable donations to disaster victims and beyond. *Social Issues and Policy Review*, *9*(1), 155-192.

Zhao, L., & Shneor, R. (2020). Donation crowdfunding: Principles and donor behaviour. *Advances in Crowdfunding: Research and Practice*, 145-160.

KAYNAKÇA

Bilginturan, S. (2008). Burdur İli Damızlık Koyun ve Keçi Yetiştiriciler Birliği Üyesi İşletmelerin Yapısal Özellikleri ve Sorunları Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Bilginturan, S. (2009). Burdur İli Damızlık Koyun ve Keçi Yetiştiriciler Birliği Üyesi Koyunculuk İşletmelerinin Yapısal Özellikleri ve Sorunları Üzerine Bir Araştırma. *Hayvansal Üretim*, 50(1).

Bingöl, M., Yılmaz, A., Daşkıran, İ., ve Vural, M. E. (2013). Doğu Anadolu Bölgesinde Organik Koyun Yetiştiriciliği ve Geliştirme Olanakları. *Bitlis Eren Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 2(1), 98-108.

Emsen, H., Yaprak M., Emsen, E., ve Köyceğiz, F. (2008). Romanov Koyununun Erzurum Şartlarına Adaptasyonu Projesi. http://www.erzurumtb.org.tr.

Günaydın, G. (2009). Koyun Yetiştiriciliğinin Ekonomi Politiği. *Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 23(2), 15-32.

Karakoç, T. (2018). Farklı Yetiştirici Koşullarında Akkaraman Varyetesi Zom Koyunlarının Kırkım Sonu Canlı Ağırlığı ve Kirli Yapağı Verimi. Yüksek Lisans Tezi. Van: Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü).

Kaya, F. (2008). Aladağ'da Yaylalar ve Yaylacılık. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 13(19), 123-148.

Seçer, A., ve Boğa, M. (2016). Niğde İlinin Çamardı İlçesinde Küçükbaş Hayvan Yetiştiriciliğinde Pazarlama Yapısı, Yaşanan Sorunlar Ve Çözüm Önerileri. Turkish Journal Of Agriculture-Food Science And Technology, 4(2), 79-83.

Semerci, A., ve Çelik, A. D. (2016). Türkiye'de Küçükbaş Hayvan Yetiştiriciliğinin Genel Durumu. *Mustafa Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 21(2).*

Yerlikaya, O., ve Karagözlü, C. (2008). Koyun Sütünün Beslenmedeki Önemi Ve Teknolojik Özellikleri, *Süt Dünyası Dergisi*, Sayı:14, s. 58–61.

KAYNAKÇA

Aaker, J. L. (1997). Dimensions of brand personality. Journal of Marketing Research, 34(3), 347-356.

Aggarwal, P., & McGill, A. L. (2007). Is that car smiling at me? Schema congruity as a basis for evaluating anthropomorphized products. Journal of Consumer Research, 34(4), 468-479.

Aggarwal, P., & McGill, A. L. (2012). When brands seem human, do humans act like brands? Automatic behavioral priming effects of brand anthropomorphism. Journal of Consumer Research, 39(2), 307-323.

Ali, F., Dogan, S., Amin, M., Hussain, K., Ryu, K., 2021. Brand anthropomorphism, love and defense: does attitude towards social distancing matter? Serv. Ind. J. 41 (1–2), 58–83.

Baumann, C., Hamin, H., & Chong, A. (2017). The Role of Brand Knowledge in Loyalty Programs. Journal of Retailing and Consumer Services, 38, 74-82.

Borgogni, F., Cellini, N., & Nastri, G. (2020). Exploring the role of virtual reality in consumer behavior: Impact on decision-making and engagement. Journal of Virtual Worlds Research, 13(2), 15-29.

Brown, S. (2010). Where the Wild Brands Are: Some Thoughts on Anthropomorphic Marketing. The Marketing Review, 10(3), 209-224.

Chandler, J., & Schwarz, N. (2010). Use does not wear ragged the fabric of friendship: Thinking of objects as alive makes people less willing to replace them. Journal of Consumer Psychology, 20(2), 138-145.

Chen, Z., Liu, Y., & Zhang, J. (2021). The anthropomorphized product dilemma: Are anthropomorphized products more attractive? Journal of Business Research, 123, 110-121.

Daryanto, A., Alexander, N., Kartika, G., 2022. The anthropomorphic brand logo and its effect on perceived functional performance. J. Brand Manag. 29 (3), 287–300.

Deligöz, K. & S. Ünal (2021), "The Effect of Anthropomorphic Mascot on The Purchasing Intention of Consumers: An Experimental Study", Sosyoekonomi, 29(50), 229-254.

Dotz, W. ve Husain, M. (2003). Meet Mr. Product; The Art of the Advertising Character. San Francisco:Chronicle Books.

Epley, N., Waytz, A., & Cacioppo, J. T. (2007). On Seeing Human: A Three-Factor Theory of Anthropomorphism. Psychological Review, 114(4), 864-886.

Fournier, S. (1998). Consumers and their brands: Developing relationship theory in consumer research. Journal of Consumer Research, 24(4), 343-373.

Fournier, S. (1998). Consumers and their brands: Developing relationship theory in consumer research. Journal of Consumer Research, 24(4), 343—373.

Fournier, S., & Alvarez, C. (2012). Brands as relationship partners: Warmth, competence, and in-between. Journal of Consumer Psychology, 22(2), 177—185.

Ghorbani, A., Rauschnabel, P. A., Ramanathan, U., & Jung, B. (2022). Anthropomorphism and Artificial Intelligence in Marketing. Journal of Business Research, 140, 30-39.

Golossenko, A., Pillai, K.G., Aroean, L., 2020. Seeing brands as humans: development and validation of a brand anthropomorphism scale. Int. J. Res. Market. 37 (4), 737–755.

Guido, G., & Peluso, A. M. (2015). Brand anthropomorphism: Conceptualization, measurement, and impact on brand personality and loyalty. Journal of Brand Management, 22(1), 1-14.

Haigood, T., L. (1999). The Brand Personality Effect: An Empirical Investigation, American Marketing Association Conference Proceedings, 10, Winter, p.149.

Han, D., Aggarwal, P., & Zhang, M. (2019). The impact of anthropomorphism on consumer brand relationships. Journal of Marketing Research, 56(4), 638-656.

Han, D., Aggarwal, P., & Zhang, M. (2020). The effect of anthropomorphism on the pursuit of creative goals. Journal of Consumer Research, 47(4), 626-641.

Hart, M. P., Jones, R.S. ve Royne, B.M. (2013). "The Human Lens: How Anthropomorphic Reasoning Varies by Product Complexity and Enhances Personal Value", Journal of Marketing Management, Vol 29, Nos:1-2, 105-121.

Holt, D. (2004). How Brands Become Icons: The Principles of Cultural Branding. Harvard Business Press.

Hunting, J. (2013). On a Brand Love Quest: Exploring the Relationship between Brand Love, Anthropomorphism, Motivations, and Self-Congruity. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), University of Twente, Enschede.

Hur, J., Koo, J., & Hofmann, W. (2015). When temptation takes over: Anthropomorphized objects as persuasive agents. Journal of Consumer Research, 42(2), 246-358

Kätsyri, J., Förger, K., Mäkäräinen, M., & Takala, T. (2015). A review of empirical evidence on different uncanny valley hypotheses: Support for perceptual mismatch as one road to the valley of eeriness. Frontiers in Psychology, 6, 390.

Kim, J., & Swaminathan, S. (2021). Time to say goodbye: the impact of anthropomorphism on selling prices of used products. Journal of Business Research, 126, 78–87

Kim, S., & McGill, A. L. (2011). Gaming with Mr. Slot or gaming the slot machine? Power, anthropomorphism, and risk perception. Journal of Consumer Research, 38(1), 94-107.

Landwehr, J. R., McGill, A. L., & Herrmann, A. (2011). It's got the look: The effect of friendly and aggressive "facial" expressions on product liking and sales. Journal of Marketing, 75(3), 132-146.

Levy, S. (1985). Dreams, fairy tales, animals, and cars. Psychology & Marketing, 2(2), 67–81

Liu, F., Wei, H., Zhu, Z., Chen, H., & Allan (2022). "Warmth or competence: brand anthropomorphism, social exclusion, and advertisement effectiveness." Journal of Retailing and Consumer Services, 67.

Lury, C. (2004). Brands: The Logos Of The Global Economy. London: Routledge.

MacInnis, D. J., & Folkes, V. S. (2017). Humanizing brands: When brands seem to be like me, part of me, and in a relationship with me. Journal of Consumer Psychology, 27(3), 355-374.

Malone, C., & Fiske, S. T. (2013). The human brand: How we relate to people, products, and companies. New York, NY: John Wiley & Sons

Mithen, S. ve Boyer, P. (1996). "Anthropomorphism and The Evolution Of Cognition". The Journal of the Royal Anthropological Institute, 2(4). Ss 717–721.

Mori, M., MacDorman, K. F., & Kageki, N. (2012). The uncanny valley [from the field]. IEEE Robotics & Automation Magazine, 19(2), 98-100.

Mourey, J. A., Olson, J. G., & Yoon, S. (2017). Products as pals: Engaging with anthropomorphic products mitigates the effects of social exclusion. Journal of Consumer Research, 44(2), 414-431.

Newitz, A. (2013) Is The "Uncanny Valley" A Myth?. (3 Eylül 2013). Erişim Tarihi: 20 Eylül 2024 Erişim Adresi: https://gizmodo.com/is-the-uncanny-valley-a-myth-1239355550

Purington, A., Taft, J. G., Sannon, S., Bazarova, N. N., & Taylor, S. H. (2017). "Alexa is my new BFF": Social roles, user satisfaction, and personification of the Amazon Echo. Proceedings of the 2017 CHI Conference Extended Abstracts on Human Factors in Computing Systems, 2853-2859.

Puzakova, M., Kwak, H., & Rocereto, J. F. (2009). Pushing the envelope of brand and product anthropomorphism: Communicating corporate social responsibility through anthropomorphized brands. Journal of Marketing, 73(5), 413-414.

Puzakova, M., Kwak, H., & Rocereto, J. F. (2013). When Humanizing Brands Goes Wrong: The Detrimental Effect of Brand Anthropomorphization Amid Product Wrongdoings. Journal of Marketing, 77(3), 81-100.

Qin, H., Xie, Z., Ding, C., Wang, J., & Xu, Y. (2024). Healing or hesitation? The impact of anthropomorphism on consumers' repair intentions for products. Journal of Retailing and Consumer Services, 79, 103805

Sela, A., Wheeler, S.C., Sarial-Abi, G., 2012. We are not the same as you and I: causal effects of minor language variations on consumers' attitudes toward brands. J. Consum. Res. 39 (3), 644–661.

Sharp, B., Dawes, J., & Victory, K. (2024). The market-based assets theory of brand competition. Journal of Retailing and Consumer Services, 76, 103566

Van Esch, P., Cui, Y., Sledge, G., Das, G., & Pala, E. (2023). "Preference for partner or servant brand roles depends on consumers' power distance belief." Journal of Business Research, 162, 113896

Wang, Y., Liu, W., & Yao, M. (2024): "Which recommendation system do you trust the most? Exploring the impact of perceived anthropomorphism on recommendation system trust, choice confidence, and information disclosure." New Media & Society

Waytz, A., Morewedge, C.K., Epley, N., Monteleone, G., Gao, J., & Cacioppo, J.T. (2010). Making sense by making sentient: Effectance motivation increases anthropomorphism. Journal of Personality and Social Psychology, 99(3), 410

Yang, Z., Aggarwal, P., & McGill, A. L. (2020). The threat of anthropomorphized brands: The role of agency in consumer brand relationships. Journal of Consumer Psychology, 30(4), 602-618.

Zhang & Wang (2023): "The influence of anthropomorphic appearance of artificial intelligence products on consumer behavior and brand evaluation under different product types," Journal of Retailing and Consumer Services, 74, 103432

Zhou, Y., Kim, S., & Wang, C. L. (2019). Consumer response to anthropomorphized brand logos: The role of product category knowledge. Journal of Business Research, 99, 199-208.

KAYNAKÇA

Alan, A., Kabadayı, E. ve Erişke, T. (2018). İletişimin Yeni Yüzü: Dijital Pazarlama ve Sosyal Medya Pazarlaması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(66), 493-504.

Albors, J., Ramos, J. C., ve Hervas, J. L. (2008). New Learning Network Paradigms: Communities Of Objectives, Crowdsourcing, Wikis And Open Source*. International Journal Of Information Management*, 28, 194–202.

Altın, S. (2024). Anne Tüketicilerin Etkileyici Güvenirliği ve Satın Alma Niyeti Arasında Marka Güveninin Aracı Rolü: Bir Yol Analizi. *Fiscaoeconomia*, 8(2), 441-458. doi: 10.25295/fsecon.1397639

Amelina, Dinna and Zhu, Yu-Qian, (2016). "Investigating effectiveness of source credibılity elements on social commerce endorsement: The case of instagram in Indonesia" *2016 Proceedings*. 232. http://aisel.aisnet.org/pacis2016/232

Appel, G., Grewal, L., Hadi, R. ve Stephen, H. T. (2019). The Future of Social Media in Marketing*, Journal of the Academy of Marketing Science*, 48(1), 79-95. doi: https://doi.org/10.1007/s11747-019-00695-1

Ateş, A., Sunar, H. ve Akmeşe, K. A. (2019). *Sosyal Medya ve Turizm 4.0, İçinde: Dijital Turizm: Sektörün Yeni Geleceği*, ss. 135-145. (Ed.: Karaman, A. ve Sayın, K.) Eğitim Yayınevi, Konya.

Audrezet, A., de Kerviler, G., Moulard, J. (2020). Authencity under threat: when social media influencers need to go beyond self-presentation*. J. Bus. Res*. 117, 557–569. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2018.07.008, Erişim tarihi:

Aydınlıoğlu, Ö. ve Demirel, Ç. (2022). Fenomen Pazarlamanın Covid-19 Pandemi Sürecinde Marka Farkındalığı Bağlamında Kullanımı. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(1), 69-182.02.07.2024

Bahçecioğlu, E., H. (2024). Tüketim toplumunun inşasında influencer'ların link ekleme hareketliliği: Instagram hikayeleri örneği. *İNİF E- Dergi*, 9(1), 46-74.

Barta, S., Belanche, D., Fernández, A., ve Flavián, M. (2023). Influencer marketing on TikTok: The effectiveness of humor and followers' hedonic experience. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 70(103149), 1-12.

Batinić, I. (2015). The role and importance of internet marketing in modern hotel industry. *Journal of Process Management and New Technologies*, 3(3), 34-38.

Biçer, M. E. (2012). "*Sosyal Medya Pazarlaması ve Marka İmajı*." Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.

Bulut, S. (2020). Sosyal Medya Aracılığı ile influencer'ların Pazarlama Sürecine Etkisi, *İnsan ve Sosyal Bilimler Dergisi (JOHASS),* 3 (1), 520-541

Canlı, M. (2021). "*Hatırlı Pazarlama'nın Tüketicilerin Satın Alma Davranışlarına Etkisi: Bir Araştırma*" (Hatırlı). (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Cevher, M.F. (2020). Sosyal medyada satın alma niyetinin demografik özellikler açısından incelenmesi, *Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2), doi: 10.18221/bujss.754188

Casal´o, L.V., Flavi´an, C., Ib´a˜nez-S´anchez, S. (2020). Influencers on Instagram: antecedents and consequences of opinion leadership. *J. Bus. Res*. 117, 510–519. Doi: 10.1016/j.jbusres.2018.07.005

Çalışkan M. ve Mencik Y. (2015). Değişen Dünyanın Yeni Yüzü: Sosyal Medya, *Akademik Bakış Dergisi*, Sayı: 50.

Çaycı, B. (2019). *Dijital İletişim Çağında Toplumun Medyatikleşmesiyle Dönüşen Şöhret Kültürü*. İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi.

Coşkun, C. (2018). *Marka, ajans ve youtuber üçgeninde nüfuz pazarlamasının belirleyici unsurları.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Demirli, C., ve Kütük, Ö. F. (2010). Anlamsal Web (Web 3.0) ve ontolojilerine genel bir bakış. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi,* 9(18), 97-107.

Doğan, H. (2013). *Social Media Applications in Destination Management Organizations: A case Study From İzmir Destination.* (Unpublished Master Thesis). Yasar University, Institute of Social Sciences, Departments of Tourism Management, İzmir.

Eröz, S.S, ve Doğdubay, M. (2012). Turistik ürün tercihinde sosyal medyanın rolü ve etik ilişkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 27(1), 133-157.

Esgin, Y. (2022). E-ticaret sitelerinde AISAS modelinin influencer pazarlama iletişimi ekseninde kullanımı üzerine bir vaka analizi. *Yeni Yüzyılda İletişim Çalışmaları Dergisi*, 3(5), 137-151.

Gönülşen, G. (2020). "Olumlu Marka İmajı Yaratmada Influencer Pazarlama Stratejisinin Marka Algısı Üzerindeki Etkisi: Foreo Türkiye Markasının Uygulamalarına Yönelik Bir Araştırma". *Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (AKSOS),* sayı 8, s. 9-34.

Jayasuriya, N., Azam, S., Khatibi, A., Atan, H., ve Dharmaratne, I. (2018). The role of social media marketing on

brand equity: A literature review. *Global Journal of Management and Business Research*, 18(5), 31-39.

Kaplan, A. M., ve Haenlein, M. (2010). Users of the world, unite! The challenges and opportunities of Social Media. *Business horizons*, 53(1), 59-68.

Kavaklı, B.E. (2022). *İnfluencer (etkileyici) pazarlamada etkileyicinin güvenilirliği ve etkileyiciyle kurulan parasosyal etkileşimin tüketicinin satın alma niyeti üzerine etkisi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Kırcova, İ. ve Enginkaya, E. (2015). *Sosyal medya pazarlama*. Ankara: Beta Yayıncılık.

Köksal Araç, S. (2023). İnfluencer Marketing. In: Fettahlıoğlu, H. S. ve Bilginer Ozsaatcı, F. G. (eds.), Digital Transformation of Marketing: Marketing 5.0. Özgür Publications. doi: https://doi.org/10.58830/ozgur.pub254.c1346

Kucuk, S. U. ve Krishnamurthy, S. (2007). An analysis of consumer power on the internet. *Technovation,* 27, 47-56.

Livdumlu, D. ve Ünsalan M. (2024), İnfluencerların (Online Etkileyici) Kaynak Güvenilirliği Boyutlarının Sosyo-Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 67, 89-97, doi: 10.18070/erciyesiibd.1374186

Mahmutoğlu, N., Tunal, D., Dönmezler, S. ve Kayalar, S. (2018). İnfluencer pazarlaması, iab Tükiye, https://www.iabturkiye.org/UploadFiles/Reports/inluencer762018162344.pdf Erişim Tarihi: 02.07.2024

Mayfield, A. (2008). What is social media? iCrossing http://www. icrossing. co. uk/fileadmin/uploads/eBooks/What_is_Social_Media_Crossing_ebook.pdf. Acessoem

Mert, Y. L. (2018). Dijital pazarlama ekseninde İnfluencer marketing uygulamaları. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 6(2), 1299-1328.

Oğuz, Z. ve Güzel, A. (2023). Sosyal medya fenomenleri ve satın alma niyeti hakkında tüketici görüşlerinin değerlendirilmesi, *USAYSAD Dergisi*, 9(3), 375-387.

Onurlubaş, E. (2023). Hazır giyim sektöründe influencerların marka imajı ve satın alma niyeti üzerindeki etkisi: Z Kuşağı Örneği, *Tekstil ve Mühendis*, 30(130), 148-157.

Öcal D. (2018). İnstagram Örneğinde Sosyal Medyadan Yansıyanlar, İnif Dergi, 3 (1).

Özgen, E. ve Doymuş, H. (2013). Sosyal Medya Pazarlamasında Farklılaştırıcı Bir Unsur Olarak İçerik Yönetimi Konusuna İletişimsel Bir Yaklaşım. *Online Academic Journal of Information Technology*, 4(11), 91-103.

Özkan G. ve Arslan M. (2024). Ergenlerin influencer pazarlama içeriklerine yaklaşımları: Bir okuryazarlık araştırması*, Akademik İncelemeler Dergisi*,19(1), 137-166. https://doi.org/10.17550/akademikincelemeler/ 1326301

Rebelo, M. F. (2017). *How influencers' credibility on Instagram is perceived by consumers and its impact on purchase intention,* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Universidade Católica Portuguesa, Business Admnistration, Lisbon.

Saltık, Y.E. (2018). Ürün yerleştirmede yeni bir alan: İnfluencer marketing sosyal medyada influencer annelerin takipçileri tarafından değerlendirilmesine yönelik bir araştırma. *Uluslararası İletişimde Yeni Yönelimler Konferansı Eğlence ve Ürün Yerleştirme*, 268-279.

Sánchez-Fernández, M. D., Bassi, D. Á. ve Cardona, J. R. (2019). *Main generators of the electronic word-of-mouth in the case of hotels*. Carvalho, L.C. & Isaías, P. (Eds.). Handbook of research on entrepreneurship and marketing for global reach in the digital economy. IGI Global.

Semiz, B. B. ve Zengin, E. (2019), Sosyal Medya Fenomenlerinin Satın Alma Karar Süreci Üzerindeki Rolünün İncelenmesi*, BMIJ*, (2019), 7(5): 2325-2347 doi: http://dx.doi.org/10.15295/bmij.v7i5.1216

Sönmez, E. ve Taşkıran, H. B. (2019). Sosyal medya fenomenlerinin tüketicilerin marka tercihine etkisi: Kozmetik markaları üzerine bir araştırma. *İNİF E-Dergi* 4(2), 111-132.

Tokay, S.B. ve Akın, M.Ş. (2021). İnfluencer takip etme ve bırakma kararına yönelik kullanıcı deneyimleri*, Erciyes İletişim Dergisi,* 8(2), 911-929. doi.org/10.17680/erciyesiletisim.885499

We Are Social (Şubat, 2024). Dijital 2024 Türkiye, (İnternet Araştırmaları Koordinatörlüğü, Çev.), Erişim adresi: https://www.guvenliweb.org.tr/dosya/3degJ.pdf

Weinberg, T. (2012). *Social Media Marketing: Strategien Für Twitter, Facebook& Co.* Köln: O'Reilly.

Yavuz, D. ve Sağlam, M. (2023). Fenomen özelliklerinin tekrar satın alma, ağızdan ağıza iletişim ve daha fazla ödeme niyetine etkisinin incelenmesi, *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 14(37), 296-313.

Ying, M. (2012). *Sosyal medya platformları üzerinden pazarlama ve bu mecrayı etkin kullanan sektörler.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.

KAYNAKÇA

Adorno, T.W., Frenkel-Brunswik, E., Levinson, D.J., & Sanford, R.N. (1950). *The Authoritarian Personality.* New York: New York: Harper & Brothers.

Ajzen, I. (2008). Consumer Attitudes and Behavior. C. P. Haugtvedt, P. M. Herr, & Kardes, F. R. (Ed.), *Handbook of Consumer Psychology* içinde (s.525-548). New York: Lawrence Erlbaum Associates.

Akbarov, S. (2022). Consumer ethnocentrism and purchasing behavior: moderating effect of demographics. *Journal of Islamic Marketing, 13*(4), 898-932.

Alam, A., Roy, D., Akther, R., & Hoque, R. (2022). Consumer ethnocentrism and buying intentions on electronic products: moderating effects of demographics. *South Asian Journal of Marketing, 3*(2), 82-96.

Altunışık, R., Özdemir, Ş., & Torlak, Ö. (2017). *Pazarlama ilkeleri ve yönetimi*. İstanbul: Beta Yayınevi.

Allport, G. W. (1935). Attitude theory and measurement. M. Fishbein (Ed.), *Attitudes* içinde (s.1-13). New York: John Wiley and Sons, Inc.

Aysuna, C. (2006). *Tüketici etnosentrizmi etkisini ölçmede cetscale ölçeği ve türkiye uygulaması.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, S.B.E. İşletme A.B.D.

Balabanis, G., & Siamagka, N.T. (2022). A meta-analysis of consumer ethnocentrism across 57 countries. *International Journal of Research in Marketing, 39*(3), 745-763.

Baughn, C. C., & Yaprak, A. (1996). Economic nationalism: Conceptual and empirical development. *Political Psychology, 17*(4), 759-778.

Booth, K. (1979). *Strategy and ethnocentrism.* London: Croom-Helm.

Bizumic, B., & Duckitt, J. (2012). What is and is not ethnocentrism? A conceptual analysis and political implications. *Political Psychology, 33* (6), 887-909.

Bizumic, B. (2019). Effects of the dimensions of ethnocentrism on consumer ethnocentrism: An examination of multiple mediators. *International Marketing Review, 36*(5), 748-770.

Caruana, A. (1996). The effects of dogmatism and social class variables on consumer ethnocentrism in Malta. *Marketing Intelligence & Planning, 14*(4), 39–44.

Comanescu, A. Ş. (2019). Current consumer behaviour. *"Ovidius" University Annals, Economic Sciences Series, 19* (2), 589-597.

Cordell, V. (1992). Effects of consumer preferences for foreign sourced products. *Journal of International Business Studies, 23*(2), 251-69.

Crawford, J., & Lamb, C. (1981). Source preferences for imported products. *Journal of Purchasing and Materials Management,* 17, 28-33.

De Ruyter, K., Van Birgelen, M., & Wetzels, M. (1998) Consumer ethnocentrism in international services marketing. *International Business Review, 7,* 185-202.

Elliott, G.R., & Cameron, R.C. (1994). Consumer perception of product quality and the countryof-origin effect. *Journal of International Marketing, 2*(2), 49-62.

Fazli-Salehi, R., Torres, I. M., Madadi, R., & Zuniga, M. A. (2021). Is country affinity applicable for domestic brands? The role of nation sentiment on consumers' self-brand connection with domestic vs foreign brands. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics, 33*(3), 731-754.

Ferrin, P. F., Vilela, B. B., Klein, J. G., & Del Rio Araujo, M. L. (2015). Consumer ethnocentrism and consumer animosity: antecedents and consequences. *International Journal of Emerging Markets, 10*(1), 73-88.

Heslop, L., Papadopoulos, N., & Bourke, M. (1998). An interregional and intercultural perspective on subculture differences in product evaluation. *Canadian Journal of Administrative Sciences, 15* (2), 113-27.

Javalgi, R.G., Khare, V.P., Gross, A.C., & Scherer, R.F. (2005). An application of the consumer ethnocentrism model to french consumers. *International Business Review. 14*(3), 325-344.

Jin, B. E., Shin, D. C., Yang, H., Yeong, S. W., & Chung, J. E. (2024). Consumer religiosity, cosmopolitanism and ethnocentrism in Indonesia. *International Journal of Retail & Distribution Management, 52*(3), 277-294.

Josiassen, A., Assaf, A. G., & Karpen, I. O. (2011). Consumer ethnocentrism and willingness to buy: Analyzing the role of three demographic consumer characteristics. *International Marketing Review, 28*(6), 627-646.

Kapoor, S. (2020). *Consumer and the market.* Center for Consumer Studies - Indian Institute of Public Administration New Delhi.

Kosat, A. (2024). Marka güveni ve marka imajının müşterilerin memnuniyetlerine etkileri psikolojik iyi oluşun düzenleyici görevi. *Doğuş Üniversitesi Dergisi, 25*(2), 273-294.

Kosat, A.(2023). Sosyal sorumlu pazarlama kavramı, unsurları ve kurumsal sosyal sorumluluk ilişkisi. İ. Dursunoğlu (Ed.) *Sosyal, beşeri ve idari bilimler alanında uluslararası araştırmalar XXVIII* içinde (ss. 105-120). İstanbul, Eğitim Yayınevi.

Kosat, A.(2023b). Sürdürülebilir pazarlama kavramı boyutları ve sürdürülebilir pazarlamada hükümetlerin rolü. E. Oyur, S. Gül Ersöz (Ed.) *Multidisipliner akademik yazılar* içinde (ss.1-27) İstanbul, Ekin Yayınevi.

LaPiere, R. T. (1934). Attitudes vs. actions. *Social Forces, 13* (2), 230-237.

Laroche, M., Papadopoulos, N., Heslop, L. A., & Mourali, M. (2005). The influence of country image structure on consumer evaluations of foreign products. *International Marketing Review 22*(1), 96-115.

Lee, R., Lee, K. T., & Li, J. (2017). A memory theory perspective of consumer ethnocentrism and animosity. *European Journal of Marketing, 51*(7/8), 1266-1285.

LeVine, R. A., ve Campbell, D. T. (1972). *Ethnocentrism : Theories of conflict ; ethnic attitudes , and group behavior.* New York: John Wiley & Sons.

Macinnis, D. J., & Folkes, V. S. (2010). The disciplinary status of consumer behavior: A sociology of science perspective on key controversies. *Journal of Consumer Research,* 36, 899-914.

Makarewicz, A. (2013). Consumer behavior as a fundamental requirement for eff ective operations of companies. *Journal of International Studies, 6*(1), 103-109.

Mittelman, J. (1996). The dynamics of globalization. J. Mittelman (Ed.), *Globalization: Critical Reflections* içinde (s. 15-32). Boulder, CO: Lynne Rienner.

Pentz, C., Terblanche, N., & Boshoff, C. (2017). Antecedents and consequences of consumer ethnocentrism: Evidence from South Africa. *International Journal of Emerging Markets, 12*(2), 199-218.

Prince, M., Yaprak, A.N., & Palihawadana, D. (2019). The moral bases of consumer ethnocentrism and consumer cosmopolitanism as purchase dispositions. *Journal of Consumer Marketing, 36*(3), 429-438.

Reierson, C. (1967). Attitude changes toward foreign products. *Journal of Marketing Research, 4*, 385-387.

Samiee, S. (1994). Customer evaluation of products in a global market. *Journal of International Business Studies, 25*(3), 579-604.

Sharma, S., Shimp, T. A., & Shin, J. (1995). Consumer ethnocentrism: A test of antecedents and moderators. *Journal of the Academy of Marketing Science, 23*(1), 26-37.

Sharma, P. (2015). Consumer ethnocentrism: Reconceptualization and cross-cultural validation. *Journal of International Business Studies, 46* (3), 381-389.

Shimp, T. A., ve Sharma, S. (1987). Consumer ethnocentrism: Construction and validation of the CETSCALE. *Journal of Marketing Research, 24* (3), 280-289.

Siamagka, N. T., ve Balabanis, G. (2015). Revisiting consumer ethnocentrism: Review, reconceptualization, and empirical testing. *Journal of International Marketing , 23* (3), 66-86.

Solomon, M.R. (1995). *Consumer behaviour: Buying, Having, and Being.* USA: Pearson.

Soo Jo, M. (1998). Contingency and contextual issues of ethnocentrismpitched advertisements: A cross-national comparison. *International Marketing Review, 15*(6), 447-457.

Sumner, W. G. (1906). *Folkways.* Boston: Ginn.

Taşkın, E. ve Kosat, A. (2023). Makro pazarlama ve pazarlamada mikro-makro ayrımı. A. Kayabaşı (Ed.) *Güncel işletmecilik araştırmaları-4* içinde (ss. 97-117). İstanbul, Eğitim Yayınevi.

Torlak, Ö. (2016). *Tüketim: Bireysel eylemin toplumsal dönüşümü.* İstanbul: İnkılab Yayınları.

Vaughan, G., ve Hogg, M. A. (2005). *Introduction to social psychology.* Australia: Pearson Education.

Watson, J. J., & Wright, K. (2000). Consumer ethnocentrism and attitudes toward domestic and foreign products. *European Journal of Marketing, 34*(9/10), 1149-1166.

Yayla, H. M. (2022). *Tüketici davranışları ve davranışsal niyetler.* Konya: Eğitim Yayınevi.

Yen, Y. S. (2018). Extending consumer ethnocentrism theory: the moderating effect test. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics, 30(*4), 907-926.

Yükselen, C. (2015). *Pazarlama: İlkeler, yönetim, örnek olaylar.* Ankara: Detay Yayıncılık.

KAYNAKÇA

Akdoğan, C. (2011). Hizmet Pazarlamasında Kalite Anlayışı: Servqual Ve Servperf Kalite Modellerinin Karşılaştırılmasına Yönelik Bir Uygulama, Yüksek Lisans Tezi. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi.

Akyol, T., İ. (2012). Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Ortaya Çıkış Sürecinin Günümüz Yerel Yönetim Sistemi Üzerine Etkileri. Yüksek Lisans Tezi, Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi.

Bansal, D. (2023). *Location Based Marketing: Issues And Opportunities in the Real World. In Enhancing Customer Engagement Through Location-Based Marketing.* Pensilvanya: IGI Global.

Bayuk, M,. N.(2006). Hizmet Pazarlaması ve Müşteri Tutma. *Akademik Bakış Sosyal Bilimler E-Dergisi,* (10), 1-12.

Bekink, B. (2006). Municipal Services And Service Delivery And The Basic Functional Activities Of Municipal Governments. UPSpace, repository. up. ac. za/bitstream/ handle/2263/30097/16chapter16. pdf. [E.T.: 10.3.2024].

Biçer, E. (2007). Toplam Kalite Yönetimi Çerçevesinde Hizmet Pazarlaması ve Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bozkurt, B. (2008). Hizmet Pazarlamasında Müşteri Memnuniyeti ve Kütüphane Hizmetlerinde Bir Uygulama: Muğla Üniversitesi Merkez Kütüphanesi Örneği. Yüksek Lisan Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Cengiz, E. (2006). Kâr Amaci Gütmeyen Kurumlarda Pazarlama Faaliyetleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 8(2), 393-409.

Çelik, G. E. (2013). Yerel Yönetimlerin Sosyal Politikalara Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Çiftçibaşı, G. (2008). Belediyelerde Hizmet Pazarlaması ve Üniversite Öğrencilerinin Eğitim Hizmetlerine Yaklaşımı Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.

Collier, D. A., Meyer, S. M. (1998). A Service Positioning Matrix. *International Journal of Operations & Production Management*, (18), 1223-1244.

Çöpoğlu, M. (2015). Belediyelerde İnsan Kaynakları Yönetimi ve Endüstri İlişkileri. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, 10(1), 164.

Duman, N. (2017). Duygusal Emek: Bir Literatür Değerlendirmesi. *International Journal of Entrepreneurship and Management Inquiries,* 1(1), 29-39.

Ekinci, M. B. (2007). Uluslararası Hizmet Ticaretindeki Gelişmeler ve Türkiye'nin Potansiyel Hizmet Endüstrilerine İlişkin Analizler, *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*. (52), 267-268.

Ergin, M. (2014). Yerel Yönetimlerde Bit (Belediye İktisadi Teşekkülleri) Uygulamaları Örnek Çalışma. İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi.

Erkul, H. (2010). *Türkiye'de Yerel Yönetimler,* Ankara: Detay Yayınları.

Fidan, H. (2009). Pazarlama Bilgi Sistemi (Pbs) Ve Coğrafi Bilgi Sistemi (Cbs)'nin Pazarlamada Kullanımı. *Journal of Yasar University,* 4(14), 2151-2171.

Göküş, M. (1993). Kamu Kuruluşlarında Halkla İlişkilerin Yeri ve Önemi. Konya: Selçuk Üniversitesi.

Gövdere, B. (2009). Türkiye'de Hizmetler Sektöründe Doğrudan Yabancı Yatırımlar, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 14(1), 59.

Güler, Y. B., ve Gürer, A. (2014). Yerel Katılımın Belediyelerde Hizmet Pazarlamasına Etkisi: Kırıkkale İli Örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 16(1), 125-142.

Gülhan, E. (2024). Belediyelerin Sosyal Hizmet Projeleri ve İnsan Odaklı Yaklaşımı. https:// sosyaldestekler.com/belediyelerin-sosyal-hizmet-projeleri-ve-insan-odakli-yaklasimi/ [E. T.: 4.5.2024].

Gündüz, A. (1997). Turizm Pazarlamasına Özgü Pazarlama Karması Elemanlarının Turizm İşletmeleri İçin Önemi. *Pazarlama Dünyası,* 11(61), 33.

Hacıoğlu, N. (2000). *Turizm Pazarlaması,* Balıkesir: Vipaş.

Hoffman, D. ve Bateson, J. (1997). *Essentials of Services Marketing*, Orlando: The Dryden Press.

Howells, J. (2004). Innovation, Consumption and Services: Encapsulation and the Combinatorial Role of Services. *The Service Industries Journal,* 24(1), 19-36.

İçöz, O. (1996). *Turizm İşletmelerinde Pazarlama***,** Ankara: Anatolia Yayıncılık.

İlter, B. ve Bayraktaroğlu, G. (2007). Kâr Amacı Gütmeyen Sosyal İçerikli Pazarlama Uygulamaları:

Sosyal Pazarlama, *Erciyes Üniversitesi İİBF Dergisi.* 29, 49-64.

İslamoğlu, A. H., Candan, B., Efendioğlu, S.H., Aydın, K. (2006). *Hizmet Pazarlaması,* İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Karahan, K. (2000). *Hizmet Pazarlaması,* İstanbul: Beta Basım.

Karkın, G. (2008). Hizmet Pazarlamasının Bir Unsuru Olarak Fiziksel Kanıtlar Ve Otel İşletmelerinde Hizmet Atmosferi Oluşturulması. Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.

Kotler, P. (2002). *Marketing Management Millenium Edition***,** Boston: Pearson Custom Publishing.

Kotler, P. (1982). *Marketing for Non-profit Organizations*, New Jersey: Prentice Hall International Inc.

Kozak, N. (2010). *Turizm Pazarlaması,* Ankara: Detay Yayıncılık.

Kozak, N., Özel, Ç. H. ve Yüncü, D. K. (2011). *Hizmet Pazarlaması,* Ankara: Detay Yayıncılık.

Kushwaha, G. S., Agrawal, S. R. (2015). An Indian Customer Surrounding 7P's Of Service Marketing, *Journal of Retailing and Consumer Services*. (22), 85-95.

Kuyucu, İ. (2019). Hizmetlerde Dağıtım ve Sunum. https://www.slideshare.net/slideshow/hizmetlerde-datm-ve-sunum/130306025 [E.T. 2.11.2023].

Midilli, Ö. (2011). Hizmet Sektöründe Müşteri Memnuniyetinin Pazarlamaya Etkisi. İstanbul: Kadir Has Üniversitesi.

Mariotti, S., Nicolini, M., & Piscitello, L. (2018). The Role of The Heterogeneity of Services in The Transmıssıon of Spillovers to Domestıc Manufacturing Companies. *Transformations in Business & Economics,* 17(2).

Mucuk, İ. (2001). *Pazarlama İlkeleri,* İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Mucuk, İ. (1987). *Pazarlama İlkeleri,* İstanbul: Der Yayınları.

Murdıck R., Render, B. (1990). *Service Operations Management,* New Jersey: Prentice Hall. Inc.

Odabaşı, Y. (1994). *Sağlık Hizmetleri Pazarlaması*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları 799(409), 17.

Ökmen, M. (2006). *Uyum Sürecinin İdari-Politiği: Avrupa Birliği ve Türkiye Perspektifinde Küreselleşme-Yerelleşme Dinamikleri*, İstanbul: Avrupa Perspektifinde Yerel Yönetimler,

Özmen, M., Uzkurt C., Özdemir, Ş., Altunışık, R., Torlak, Ö. (2013). *Pazarlama İlkeleri*, Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi.

Öztürk, S. A. (2003). *Hizmet Pazarlaması,* İstanbul: Ekin Kitabevi.

Roberts, J. (1993). *Marketing for the Hospitality Industry.* Londra: Hodde&Stoughton.

Sabuncuoğlu, Z. (1998). *İşlemelerde Halkla İlişkiler,* Bursa: Ezgi Kitabevi.

Sarıçiçek, E. (2010), Yerel Yönetimlerin Güçlendirilmesi ve Son Dönemlerde Yapılan Yetki Devirlerinin Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı Açısından Ele Alınması. Yüksek Lisan Tezi, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

Sayan, Ö. İ. (2013). Türkiye'de İdari Sistem ve Örgütlenme. http://www.kas. de/wf/doc/kas _ 34517-1522- 12-30.pdf?130529081937. (E. T.: 22.5.2024).

Sayın, D. (2007). *Belediye Görev Yetki ve Sorumlulukları. Belediye Yönetimi*, Ankara: Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları.

Selçuk, H. (2014). Yerel Yönetimler ve İdari Vesayet, Yüksek Lisan Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Smith, A. (2022). *Milletlerin Zenginliği Doğası ve Nedenleri Üzerine Bir İnceleme*, İstanbul: Liberasu Yayınları.

Szirmai, A. (2013). Manufacturing and Economic Development. Pathways to Industrialization in the Twenty-First Century: New Challenges and Emerging Paradigms, 53-75.

Tavmergen, İ. (2000). Turizm Pazarlaması, Özellikleri ve Stratejik Seçenekleri, *Pazarlama Dünyası***,** 14(79), 16-25.

Tek, Ö. B. ve Özgül, E. (2007). *Modern Pazarlama İlkeleri.* İzmir: Birleşik Matbaacılık.

Tek, Ö. B. (1999). *Pazarlama İlkeleri,* İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Keiningham, T., Aksoy, L., Malthouse, E. (2023). Sustainable Service, *Journal of Service Research,* 27(1).

Li, E., Chen, Q., Zhang, X., & Zhang, C. (2023). Digital Government Development, Local Governments' Attention Distribution and Enterprise Total Factor Productivity: Evidence from

China. *Sustainability,* 15(3), 2472.

Tokol, T. (1996). *Pazarlama Yönetimi*, Bursa: Ceylan Matbaacılık.

Tontuş, Ö. (2015). Uluslararası Ticarette Hizmet Sektörü, Ankara: Saturk Yayınları. http://www.saturk.gov.tr/images/pdf/tyst/04.pdf. [E. T.: 20.5.2024].

Toprak, Z. (2006). *Yerel Yönetimler,* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Torlak, Ö. (1999). Belediye Hizmetlerinde Pazarlama, *Çağdaş Yerel Yönetimler,* 8(1), 96-114.

Türk Tarih Kurumu (1998). Ankara: Türk Dil Kurumu Sözlüğü.

Ulusoy, A. ve Akdemir, T. (2006). *Mahalli İdareler Teori-Uygulama-Maliye,* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Uyar, A. ve Mecek, M. (2016). Kent Bilincinin Oluşturulması İle Hizmet Pazarlaması Aracı Olarak Beyaz Masa Uygulaması Ve Hukuki Yapısı: Afyonkarahisar Belediyesi Örneği. Bursa: Kent Kültürü ve Kentlilik Bilinci Sempozyumu Bildiriler Kitabı.

Uyguç, N. (1998). Hizmet Sektöründe Kalite Yönetimi: Stratejik Bir Yaklaşım. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları.

Ünübol, N. (2009). İnternetin Hizmet Pazarlamasındaki Yeri ve Bankacılık Sektöründe Bir Uygulama, Yüksek Lisan Tezi, Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi.

Yıldırım, A. E. (2014). Hizmet Pazarlamasında Kalite Algılaması (Malatyapark Avm Örneği), Malatya: İnönü Üniversitesi.

Yıldırım, S. (1993). Yerel Yönetim ve Demokrasi: Kavramlar, Yaklaşımlar, İstanbul: T.C. Başbakanlık TOKİ Başkanlığı ve IULA-EMME,

Yücel, N., Yücel, A. ve Atlı, Y. (2012). Belediyelerin Sunduğu Hizmetlerde Vatandaş Memnuniyeti: Elazığ Belediyesi Örneği. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 12, 31-41.

Yücel, N., Yücel, A., Gülter, E. ve Ak, M. (2012). Belediyelerde Hizmet Pazarlaması: Elazığ Belediyesi Örneği, *Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi*, 5(2), 150-164.

Yükselen, C. (2000). Pazarlama: İlkeler-Yönetim, Ankara: Detay Yayıncılık.

URL 1: www.ama.org/topics/service-marketing/ [E. T.: 15.6.2024].

URL 2. www.tr.wikipedia.org/wiki/Heterojen. [E. T.: 20.6.2024].

URL 3 .www.ekonomi.gov.tr/portal/content/conn/UCM/uuid/dDocName:EK-211707 [E. T.: 20.7.2024].

URL 4. www.tccb.gov.tr/haberler/410/150677/-2023-yili-ihracati-255-milyar-809-milyon-dolara-ulasarak -cumhuriyet-tarihimizin-rekorunu-kirdi- [E.T. 5.26.2024].

URL 5. www.jetstok.com/blog/urunlerde-yasam-egrisi-nedir [E. T.: 20.7.2024].

KAYNAKÇA

Alankuş, Z., & Anıl, F. (2022). Metaverse Evreninde Pazarlama: 7P Pazarlama Karması Üzerinden Bir Değerlendirme. *Uluslararası Halkla İlişkiler ve Reklam Çalışmaları Dergisi*, *5*(1), 134–168.

Altunışık, R. (2015). *Hizmet pazarlaması ve stratejileri*. Beta Yayıncılık.

Ardıç, A. (2010). Bilinçaltı iletişimi. *İletişim Zirvesi*.

Asgari, M., & Borzooei, M. (2014). Effects of service quality and price on satisfaction and the consequent learning outcomes of international students. *International Journal of Information, Business and Management*, *6*(3), 132–145.

Aslan Çetin, F. (2023). *Kütüphanecilikte hizmet pazarlaması ve memnuniyet ölçümü*. Gazi Kitabevi.

Aziz, A. (2016). *İletişime giriş* (5. bs.). Hiperlink.

Bozkurt, B. (2008). *Hizmet pazarlamasında müşteri Memnuniyeti Ve kütüphane Hizmetlerinde Bir Uygulama: Muğla Üniversitesi Merkez Kütüphanesi örneği*. Marmara Üniversitesi.

Bulduklu, Y., & Karaçor, S. (2019). *Kitle İletişim Kuramları*. Çizgi Kitabevi.

Communication Theory. (2024). https://www.communicationtheory.org/the-newcomb%E2%80%99s-model/

Dube, A., & Helkkula, A. (2015). Service experiences beyond the direct use: Indirect customer use experiences of smartphone apps. *Journal of Service Management*, *26*(2), 224–248. https://doi.org/10.1108/JOSM-11-2014-0308

Erdem, N. (t.y.). *Kitle İletişim Kuramları*.

Fitzsimmons, J. A., & Fitzsimmons, M. (2010). *Service managament: Operations, strategy and information technology* (7 th.). McGraw Hill.

Güler İplikçi, H. (2015). İletişimde Temel Modeller ve Kitle İletişim Modelleri. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, *2*(7), 15–25.

İplikçi, G. (2015). İletişimde Temel Modeller ve Kitle İletişim Modelleri. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, *7*(2), 15–25. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/438028

Kılıç, H. (2020). *Belediyelerde hizmet pazarlaması ve belediye hizmetlerinden yararlanan vatandaşların memnuniyet algılarının ölçülmesiEsenyurt Belediyesi üzerine bir inceleme*. İstanbul Esenyurt Belediyesi.

Kıral, B. (2020). NİTELBirVeriAnaliziYöntemi Olarak DokümaAnalizi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 170–189.

Koç, E. (2021). *Hizmet Pazarlaması ve Yönetimi* (4. Bs., Ed.). Seçkin.

Kotler, P., & Keller, K. (2018). *Pazarlama ilkeleri* (çev. D. Yurdakul, Ed.). Beta Basım Yayım Dağıtım.

Sağlık, A., Gökkaya Karayel, E., Oymak, S., & Çan, G. (2020). *PandemİnsanA* (A. Sağlık, Ed.). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Yayın No: 144.

Sezgin, M., & Bulut, B. (n.d.). *Örgüt Kültürü ve Halkla İlişkiler*.

Şimsek, A. (2012). *İletişim Araştırmalarının Tarihi* (N. Sever & N. İspir, Eds.). Anadolu Üniversitesi Yayınları. https://anabilgi.anadolu.edu.tr/?contentId=141755

Sinelnikov, V. (2021). *Hastalığını Sev* (3. bs.). PEGEM.

TDK. (2024). https://sozluk.gov.tr/

Tuna, N., Ertekin, Z., Şanver, S., & Süngü, K. (2023). Eğitim Yönetiminde Kullanılan Temel İzleklerden İletişim Modellerinin İncelenmesi. *Journal of Social Research and Behavioral Sciences*, *9*(19), 601–612. https://doi.org/10.52096/jsrbs.9.19.43

Üstün, A. (2009). Bilgi Hizmetlerinde Verimlilik ve Motivasyon. *Türk Kütüphaneciliği*, *3*, 602–608.

Wach, E. (2013). *Learning about qualitative document analysis*.

Zeithaml, V. A. (2012). *Services marketing : integrating customer focus across the firm* (6. bs.). McGraw-Hill.

Editörler:
Prof. Dr. Şebnem Yücel
Prof. Dr. Recep Yücel

Nicel Karar Yöntemleri

International Research in the Field of Quantitative Decision Methods

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

NİCEL KARAR YÖNTEMLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I

International Research in the Field of Quantitative Decision Methods

Editörler: Prof. Dr. Şebnem Yücel, Prof. Dr. Recep Yücel

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-92-2
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

NİCEL KARAR YÖNTEMLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I

International Research in the Field of Quantitative Decision Methods

Editörler: Prof. Dr. Şebnem Yücel, Prof. Dr. Recep Yücel
VIII+112 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-92-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

REFERENCES

Allaire, J., Xie, Y., Dervieux, C., McPherson, J., Luraschi, J et al. (2024). rmarkdown: Dynamic Documents for R. R package version 2.26.

Arnold, J. (2024). ggthemes: Extra Themes, Scales and Geoms for 'ggplot2'. R package version 5.1.0, https://CRAN.R-project.org/package=ggthemes.

Bulut, T. (2024). A New Quantitative Method Proposal For Evaluation of Turkish Health System Capacity: Bulut Scoring System (BSS). Prof. Dr. Radoslav Baltezarević (Editor). 6th International Black Sea Modern Scientific Research Congress (453-462), Trabzon, Türkiye. August 23-25, 2024. https://doi.org/10.5281/zenodo.13871545.

Mardani, A., Jusoh, A., MD Nor, K., Khalifah, Z., Zakwan, N et al. (2015). Multiple criteria decision-making techniques and their applications – a review of the literature from 2000 to 2014. Economic Research-Ekonomska Istraživanja, 28(1): 516–571. https://doi.org/10.1080/1331677X.2015.1075139.

Microsoft Corporation. (2018). Microsoft Excel. URL: https://office.microsoft.com/excel.

R Core Team. (2024). R: A language and environment for statistical computing. R Foundation for Statistical Computing, Vienna, Austria. Access address https://www.R-project.org/.

Schauberger, P., Walker, A. (2024). openxlsx: Read, Write and Edit xlsx Files. R package version 4.2.6.1. https://CRAN.R-project.org/package=openxlsx.

Taherdoost, H., Madanchian, M. (2023). Multi-Criteria Decision Making (MCDM) Methods and Concepts. Encyclopedia, 3(1):77-87. https://doi.org/10.3390/encyclopedia3010006.

Wickham, H. ggplot2: Elegant Graphics for Data Analysis. Springer-Verlag New York, 2016. ISBN: 978-3-319-24277-4. https://ggplot2.tidyverse.org.

Wickham, H., Francois, R., Henry, L., Muller, K., Vaughan, D. (2023). dplyr: A Grammar of Data Manipulation. R package version 1.1.4, https://CRAN.R-project.org/package=dplyr.

Wickham, H., Vaughan, D., Girlich, M. (2024). tidyr: Tidy Messy Data_. R package version 1.3.1, https://CRAN.R-project.org/package=tidyr.

Zavadskas, E. K., Turskis, Z., & Kildienė, S. (2014). State of art surveys of overviews on MCDM/MADM methods. Technological and Economic Development of Economy, 20(1):165-179. https://doi.org/10.3846/20294913.2014.892037.

KAYNAKÇA

Abdulvahitoğlu, A., & Cengiz, N. (2022). Peynir Üretiminde Kullanılan Gıda Katkı Maddelerinin SWARA Yöntemi ile Değerlendirilmesi. 1st International Conference on Scientific and Academic Research, (s. 730-738). Konya.

Abdulvahitoğlu, A., Abdulvahitoğlu, A., & Kılıç, M. (2022). Elektrikli Araç Bataryalarının Bütünleşik Swara-Topsis Metodu ile Değerlendirilmesi. Çukurova Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dergisi, 1061-1076.

Altıntaş, F. F. (2021). Akdeniz Ülkelerinin Deniz Sağlığı Performanslarının Analizi: CRITIC Tabanlı MARCOS Yöntemi İle Bir Uygulama. Acta Aquatica Turcica, 19(1), 1-20. doi:1086840

Amalia, F. S., & Alita, D. (2023). Application of SAW Method in Decision Support System for Determination of Exemplary Students. Journal of Information Technology, Software Engineering and Computer Science, 14-21.

Ayçin, E., & Arsu, T. (2021). Sosyal Gelişme Endeksine Göre Ülkelerin Değerlendirilmesi: MEREC ve MARCOS Yöntemleri ile Bir Uygulama. İzmir Yönetim Dergisi, 2(2), 75-88.

Aytekin, A., & Korucuk, S. (2024). Evaluating Performance-Based Logistics in Manufacturing Through Polytopic Fuzzy SWARA: A Criterion Assessment Approach. Journal of Engineering Management and Systems Engineering, 65-71.

Badi, I. M. (2022). Measuring Sustainability Performance Indicators Using FUCOM-MARCOS Methods. Operational Research in Engineering Sciences: Theory and Applications, 5(2), 99-116.

Beşiroğlu, Ş., & Özmen, E. (2022). Sürdürülebilir Mimarlık Kapsamında Ekolojik Bina ve Enerji Etkin Binanın Basit Toplamlı Ağırlıklandırma Yöntemi ile Karşılaştırılması. Ekolojik ve Enerji Etkin Binaların Karşılaştırılması, 194-205.

C. H. . (2003). The Selection Of Multiattribute Decision Making Methods For Scholarship Student Selection. International Journal Of Selection And Assessment, 11(4), 291.

Cinemre, N. (2011). Yöneylem Araştırması (2 b.). İstanbul.

Çakır, E. (2017). Kentsel Dönüşüm Kapsamında Müteahhit Firmanın SWARA–Gri İlişkisel Analiz Yöntemiyle Seçilmesi . The Journal Of International Scientific Researches, 2(6), 79-95.

Çınaroğlu, E. (2021). CRITIC Temelli MARCOS Yöntemi ile Yenilikçi ve Girişimci Üniversite Analizi. Journal of Entrepreneurship and Innovation Management, 10(1), 111-133.

Das, P. P., & Chakraborty, S. (2022). SWARA-CoCoSo Method-Based Parametric Optimization of Green Dry Milling Processes. Journal of Engineering and Applied Science, 1-21.

Demirci, F. (2023). Mülkiyet Yapılarına Göre Türk Bankacılık Sektörünün Yönetim Yeterliliği Performansının Entropi-MARCOS Yöntemiyle Analizi. Verimlilik Dergisi, 57(2), 327-342.

Demircioğlu, O. (2010). Kuruluş Yeri Seçiminde Çok Kriterli Karar Verme Yöntemlerinin Karşılaştırılması Yüksek Lisans Tezi. s. 33.

Dinçer, S. (2019). Çok Kriterli Karar Alma (1.Baskı b.). Ankara: Gece Akademi

Yayıncılık.

Ecer, F. (2020). Çok Kriterli Karar Verme. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Ekin, E. (2020). Havacılık Sektöründe Yedek Parça Envanter Problemlerine Simülasyon ve Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri ile Hibrit Bir Çözüm Yaklaşımı, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul,2020.

Erdoğan, H., Tutcu, B., Talaş, H., & Terzioğlu, M. (2022). Performance Analysis in Renewable Energy Companies: Application of SWARA and WASPAS Methods. Journal of Sustainable Finance & Investment, 1-22.

Eroğlu. (2019). Yöneylem Araştırması Yayınlanmamış Ders Notları. İÜ Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, 15. İstanbul.

Eroğlu, Ö., & Gencer, C. (2021). Classification on SWARA Method and an Application with SMAA-2. Journal of Polytechnic, 1707-1718.

Ersoy, N. (2017). Çok Kriterli Karar Verme Metodları Kullanılarak Perakende Sektöründe Performans Ölçümü. Ege Akademik Bakış Dergisi, 17(4), 542.

Es, H. A., & Hatipoğlu, M. (2022). Çok Kriterli Grup Karar Verme Problemleri için Sezgisel Bulanık SAW Yönteminin Genişletilmesi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi, 142-153.

Esen, Ö. (2008). Yöneticiler İçin Bilgisayar Destekli Karar Modelleri, Uygulamalı Yöneylem Araştırması - Excel ile Modelleme ve Çözüm Uygulamaları. İstanbul: Çağlayan Kitabevi.

Güngör, Y. (2024). Analysis of Financial Performance of Public Sports Clubs in Türkiye via CRITIC-Based SAW Method. MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi, 499-509.

Kaya, İ. (2017). Karar Teorisi, Markov Süreçleri. Endüstri Muhendisliği Bölümü Ders Notları. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.

Kumar, N., Tyagi, M., Sachdeva, A., Kazancıoğlu, Y., & Ram, M. (2022). Impact Analysis of COVID 19 Outbreak on Cold Supply Chains of Perishable Products Using a SWARA Based MULTIMOORA Approach. Operations Management Research, 1290-1314.

Lezki, Ş. (2014). Çok Kriterli Karar Verme Problemlerinde Karar Ağacı Kullanımı. Siirt Üniversitesi İ.İ.B.F. İktisadi Yenilik Dergisi, 2(1), 17.

Mahendra, G. S. (2021). Implementation of the FUCOM-SAW Method on E-Commerce Selection DSS in Indonesia. Journal of Tech-E, 75-85.

Maruf, M., & Özdemir, K. (2021). Türkiye'deki Ticari Bankalara Ait Web Sitelerin Performanslarının SWARA ve ARAS Yöntemi ile Sıralanması. Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 1515-1537.

Muqorobin. (2023). The Decision Support System for Selecting the Best Teacher for Birull Walidaini Using the SAW Method. International Journal of Computer and Information System (IJCIS), 105-112.

Naz, S., Shafiq, A., Butt, S. A., & Ijaz, R. (2023). A new Approach to Sentiment Analysis Algorithms: Extended SWARA-MABAC Method with 2-tuple Linguistic □-rung Orthopair Fuzzy Information. Engineering Applications of Artificial Intelligence, 1-17.

Ömürbek, N., & Karataş, T. (2018). Girişimci ve Yenilikçi Üniversitelerin Performanslarının Çok Kriterli Karar Verme Teknikleri ile Değerlendirilmesi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10(24),

181.

Özaydın, G., & Karakul, A. (2021). Entropi Tabanlı MAUT, SAW ve EDAS Yöntemleri ile Finansal Performans Değerlendirilmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 13-29.

Özbek, A., & Engür, M. (2019). Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleriyle Öğrenci İşleri Otomasyon Seçimi. Afyon Kocatepe İİBF Dergisi, 1-18.

Özdağoğlu, A. ,. (2021). Dünyanın En İşlek Havalimanlarının Pıprecıa-E, Smart ve Marcos Yöntemleri ile Değerlendirilmesi. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi(58), 333-352.

Özden, Ü. H. (2009). Türkiye'deki Mevduat Bankalarının Performansları: Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri ile Analiz. 55.

Öztürk, A. (2002). Yöneylem Araştırması (8.Baskı b.). Bursa: Ekin Kitabevi.

R.L., R. (1998). Optimization in Operations Research. Prentice Hall Inc.

Ristiana, R., & Jumaryadi, Y. (2020). Sistem Pendukung Keputusan Pemilihan Paket Wedding Organizer Menggunakan Metode SAW. Jurnal SISFOKOM (Sistem Informasi dan Komputer), 25-30.

Sarıgül, S., Ünlü, M., & Yaşar, E. (2023). Financial Performance Analysis of Airlines Operating in Europe: CRITIC Based MAUT and MARCOS Methods. International Journal of Business and Economic Studies, 5(2), 76-97. doi: https://doi.org/10.54821/uie

Satria, M., & Takaendengan, M. (2023). Application of SAW in the Class Leader Selection Decision Support System. Journal of Computer Technology, Computer Engineering and Informatics, 27-31.

Setyadi, A. T., Cakranegara, P. A., Muditomo, A., Kusnadi, I. H., & Efendi. (2022). Combination of SAW Method and Linear Interpolation in Selection of Raskin Recipients. Jurnal Infokum, 33-41.

Seyhan, N. (2023). AB'de Döngüsel Ekonomi Üretim ve Tüketim Göstergelerinin Değerlendirilmesi: MEREC Temelli MARCOS Uygulaması. Sosyal Mucit Academic Review, 4(3), 364-391. doi:1338423

Sharma, H., Sohani, N., & Yadav, A. (2021). Comparative Analysis of Ranking the Lean Supply Chain Enablers: An AHP, BWM and fuzzy SWARA Based Approach. IJQRM.

Siregar, V. M., Irmayanti, Julyanti, E., Hrp, N., Jannah, M., Sagala, E., Arief, A. S. (2022). Decision Support System for Selection of Food Aid Recipients Using SAW Method. 1st International Conference on Technology, Informatics, and Engineering, 1-6.

Stević, Ž. P. (2020). Sustainable Supplier Selection In Healthcare Industries Using a New MCDM Method: Measurement of Alternatives and Ranking According to Compromise Solution (MARCOS). Computers & Industrial Engineering.

Taherdoost, H. (2023). Analysis of Simple Additive Weighting Method (SAW) as a Multi-Attribute Decision-Making Technique: A Step-by-Step Guide. Journal of Management Science & Engineering Research, 21-24.

Taştan, H. &. (2023). Mevduat Bankalarının Finansal Performansının CRITIC ve MARCOS Yöntemleriyle Değerlendirilmesi https://doi.org/10.29106/fesa.1380163. Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8(4), 906-921. doi:1380163

Timor, M. (2011). Yöneylem Araştırması. İstanbul: Türkmen.

Toygar, A., Yıldırım, U., & İnegöl, G. M. (2022). Investigation of Empty Containe Shortage Based on SWARA-ARAS Methods in the COVID-19 Era. European Transport Research Review, 1-17.

Türkmen, M. A., & Demirel, A. (2022). SWARA Ağırlıklı Bulanık COPRAS Yöntemi ile Tedarikçi Seçimi. Alanya Akademik Bakış Dergisi, 1739-1756.

Winston, W. L. (2004). Operations Research: Applications and Algorithms (Cilt Fourth Edition).

Yoon, K. v. (1995). Multiple Attribute Decision Making an Introduction. Sage Publications.

KAYNAKÇA

Alves, A., Gersonius, B., Sanchez, A., Vojinovic, Z. ve Kapelan, Z. (2018). Multi-Criteria Approach for Selection of Green and Grey Infrastructure to Reduce Flood Risk and İncrease Co-Benefits. Water Resources Management, 32(7), 2505-2522.

Assavavipapan, K. ve Opasanon, S. (2016). Thailand Transportation Infrastructure Performance and The Economics: Measurement and Relationship. Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics, 28(5), 923-938.

Bogetic, Z. ve Fedderke, J. W. (2006). International Benchmarking of South Africa's Infrastructure Performance. World Bank Policy Research Working Paper, 3830, 1-19.

Dwipawarman, A. (2018). Effıciency in Infrastructure Development. IJTI (International Journal of Transportation and Infrastructure), 2(1), 18-25.

Hansen, S., Suryadibrata, A. ve Hansun, S. (2023). Infrastructure Project Selection Automation Using Non-Structural Fuzzy Decision Support System II. Eastern-European Journal of Enterprise Technologies, 121(3), 46-56.

Keshavarz-Ghorabaee, M., Amiri, M., Zavadskas, E. K., Turskis, Z. ve Antucheviciene, J. (2021). Determination of Objective Weights Using A New Method Based on The Removal Effects of Criteria (MEREC). Symmetry, 13(4), 525, 1-20.

Lesik, I., Bobrovska, N., Bilichenko, O., Dranus, L., Lykhach, V., Dranus, V., Stoian, O., Kolevatova, A. ve Nazarenko, I. (2020). Assessment of Management Efficiency and Infrastructure Development of Ukraine. Management Science Letters, 10, 3071–3080.

Lo Storto, C. ve Evangelista, P. (2023). Infrastructure Efficiency, Logistics Quality and Environmental Impact of Land Logistics Systems in The EU: A DEA-Based Dynamic Mapping. Research in Transportation Business & Management, 46, 1-19.

Mahmoodi, E., Azari, M. ve Dastorani, M. T. (2023). Comparison of Different Objective Weighting Methods in A Multi-Criteria Model for Watershed Prioritization for Flood Risk Assessment Using Morphometric Analysis. Journal of Flood Risk Management, 16(2), e12894, 1-19.

Newell, G., Wing Chau, K. ve Kei Wong, S. (2009). The Significance and Performance of Infrastructure in China. Journal of Property Investment & Finance, 27(2), 180-202.

Oswald, M., Li, Q., McNeil, S. ve Trimbath, S. (2011). Measuring Infrastructure Performance: Development of A National Infrastructure Index. Public Works Management & Policy, 16(4), 373-394.

Song, Y., Thatcher, D., Li, Q., McHugh, T. ve Wu, P. (2021). Developing Sustainable Road Infrastructure Performance Indicators Using A Model-Driven Fuzzy Spatial Multi-Criteria Decision Making Method. Renewable and Sustainable Energy Reviews, 138, 110538, 1-14.

Stanujkić, D., Karabašević, D., Popović, G., Zavadskas, E. K., Saračević, M., Stanimirović, P. S., ... ve Meidute-Kavaliauskiene, I. (2021). Comparative Analysis of The Simple WISP And Some Prominent MCDM Methods: A Python Approach. Axioms, 10(4), 347.

Stanujkic, D., Popovic, G., Karabasevic, D., Meidute-Kavaliauskiene, I. ve Ulutaş, A. (2023). An Integrated Simple Weighted Sum Product Method—WISP. IEEE Transactions on Engineering Management, 70(5), 1933-1944.

The World Bank, Infrastructure | Data (worldbank.org), (E. T.: 25.12.2023).

Tortajada, C. ve K. Biswas, A. (2014). Infrastructure and Development. International Journal of Water Resources Development, 30(1), 3-7.

Tudorica, A., Banacu, C. S. ve Colesca, S. E. (2021). A Literature Review Regarding The Application of Multi-Criteria Analysis in Transport Infrastructure Projects. Management Research & Practice, 13(2), 36-59.

Kaynakça

D. P. D. N. ve -, R. (2023). Rural Healthcare Services in India: Challenges and Remedies. *International Journal For Multidisciplinary Research*, *5*(5). doi:10.36948/ijfmr.2023.v05i05.6388

Aaberge, R., Langørgen, A., Mogstad, M. ve Østensen, M. (2008). The impact of local public services and geographical cost of living differences on poverty estimates.

Abimbola, A. N., Adejumobi, V. O., Aribisala, O. C. ve Oyeniyi, E. O. (2024). Influence of Plastic Waste Management on the Environment: A review. *Environmental Technology and Science Journal*, *14*(2), 56–64. doi:10.4314/etsj.v14i2.8

Agarwal, A., Kaur, A., Saxena, S. ve Arora, S. (2023). Achieving Sustainable Development Goal Related to Water and Sanitation through Proper Sewage Management. doi:10.5772/intechopen.109970

Andriyanto, N., Suheri, A. ve Soesanta, P. E. (2023). Analysis of Factors Leveraging Sustainability of Community-Based Drinking Water Supply (Case Study of Drinking Water Supply for The Pamsimas Program, Kapongan Sub-District, Situbondo Regency). *Journal of Development Research*, *7*(2), Process. doi:10.28926/jdr.v7i2.340

Astrini, N. J. (2015). Local Government Performance Measurement: Developing Indicators Based on IWA 4: 2009. *Public Organization Review*, *15*(3), 365–381. doi:10.1007/s11115-014-0276-9

Atmiş, E., Günşen, H. B., Yücedağ, C. ve Lise, W. (2012). Status, Use and Management of Urban Forests in Turkey. *South-east European forestry*, *3*(2), 69–78. doi:10.15177/seefor.12-08

Banks, A. P. W., Lai, F. Y., Mueller, J. F., Jiang, G., Carter, S. ve Thai, P. K. (2018). Potential impact of the sewer system on the applicability of alcohol and tobacco biomarkers in wastewater-based epidemiology. *Drug Testing and Analysis*, *10*(3), 530–538. doi:10.1002/dta.2246

Bryndin, E. (2022). Ecological Management and Waste Recycling as an Environmental Quality Factor. *Journal of Civil Engineering Research & Technology*, 1–4. doi:10.47363/JCERT/2022(4)129

Bulos, R. M. (2021). Citizen Awareness and Satisfaction Survey: The Case of Tumauini, Isabela Philippines. *Psychology and Education Journal*, *58*(1), 5478–5487. doi:10.17762/pae.v58i1.2164

Bulti, A. T. ve Yutura, G. A. (2023). Water infrastructure resilience and water supply and sanitation development challenges in developing countries. *AQUA — Water Infrastructure, Ecosystems and Society*, *72*(6), 1057–1064. doi:10.2166/aqua.2023.037

Carvalho, W. O. (2021). BIM and AM to Manage Critical and Relevant Water and Wastewater Utilities Assets (ss. 697–720). doi:10.1007/978-3-030-51295-8_49

Chupin, V. R., Moroz, M. V., Bober, V. A. ve Maocai, Z. (2022). Development of water supply and sewerage systems based on pipeline and road transport of water and sewage liquor (s. 030002). doi:10.1063/5.0091618

Dabson, B. (2019). Regional Solutions for Rural and Urban Challenges. *State and Local Government Review*, *51*(4), 283–291. doi:10.1177/0160323X20925132

Feng, C. M., & Wang, R. T. (2001). Considering the financial ratios on the performance evaluation of highway bus industry. *Transport reviews*, *21(4),* s. 449-467.

Geymen, A. ve Baz, I. (2007). Monitoring urban growth and detecting land-cover changes on the Istanbul metropolitan area. *Environmental Monitoring and Assessment*, *136*(1–3), 449–459. doi:10.1007/s10661-007-9699-x

Güven, A. (2022). Analysis of Provincial Municipalities in the Framework of E-Municipalism Practices in Turkey. *ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi (ODÜSOBİAD)*. doi:10.48146/odusobiad.1108161

Kaddoura, S. (2022). Evaluation of Machine Learning Algorithm on Drinking Water Quality for Better Sustainability. *Sustainability*, *14*(18), 11478. doi:10.3390/su141811478

Kurucu, Y. ve Chiristina, N. K. (2007). Monitoring the impacts of urbanization and industrialization on the agricultural land and environment of the Torbali, Izmir region, Turkey. *Environmental Monitoring and Assessment*, *136*(1–3), 289–297. doi:10.1007/s10661-007-9684-4

Laauwen, M. ve Nowicki, S. (2024). Reinforcing Feedbacks for Sustainable Implementation of Rural Drinking-Water Treatment Technology. *ACS ES&T Water*, *4*(4), 1763–1774. doi:10.1021/acsestwater.3c00779

Liu, T., Wang, P., Zhang, Q., Cao, J. ve Wu, Y. (2024). Changes in the environmental impacts of the waste management system after implementing the waste-sorting policy: A Beijing case study. *Journal of Industrial Ecology*. doi:10.1111/jiec.13495

Mac Mahon, J. (2022). Water purity and sustainable water treatment systems for developing countries. *Water and Climate Change* içinde (ss. 115–144). Elsevier. doi:10.1016/B978-0-323-99875-8.00021-5

Mazele, O. ve Amoah, C. (2022). The causes of poor infrastructure management and maintenance in South African municipalities. *Property Management*, *40*(2), 192–206. doi:10.1108/PM-06-2021-0042

Miri, S., Ghanei, J. ve Brar, S. K. (2022). Characteristic of wastewater and drinking water treatment. *Modular Treatment Approach for Drinking Water and Wastewater* içinde (ss. 13–32). Elsevier. doi:10.1016/B978-0-323-85421-4.00007-3

Mishra, S. ve Vijaya Lakshmi, K. (2018). Reaching the Last Mile—Technology Solutions and Models for Service Delivery. *Technologies for Development* içinde (ss. 141–152). Cham: Springer International Publishing. doi:10.1007/978-3-319-91068-0_12

Mu, B., D, M. ve R, K. (2017). A Review of Effects of Quality Municipal Services on Citizen Satisfaction in Malaysian Municipal Council: A Content Analysis. *Global Journal of Research and Review*, *04*(03). doi:10.21767/2393-8854.100028

Mulloy, K. B. (2001). Sewage workers: toxic hazards and health effects. *Occupational Medicine (Philadelphia, Pa.)*, *16*(1), 23–38.

Nagy, M., Hoffman, I. ve Papp, D. (2019). A Comparative Research on Municipal Voluntary Tasks of Three Hungarian and Slovenian Municipalities. *Central European Public Administration Review*, *17*(1), 165–198. doi:10.17573/cepar.2019.1.09

Nisa', S. Q. Z., Novembrianto, R., Murti, R. H. A. ve Jawwad, M. A. S. (2023). Sustainability Assessment of Rural Water Supply System. *Journal of Advanced Civil and Environmental Engineering*, *6*(2), 123. doi:10.30659/jacee.6.2.123-128

Öksüz, M. (2023). Konaklama Vergisinin Belediyelere Tahsisi: Türkiye İçin Bir Değerlendirme. *Ekonomi ve Finans Politikaları Üzerine Çalışmalar* içinde . Özgür Yayınları. doi:10.58830/ozgur.pub68.c318

Oluwafemi Dipeolu, I. (2022). New Approaches for Improved Service Delivery in Rural Settings. *Rural Health* içinde . IntechOpen. doi:10.5772/intechopen.101705

Özçürümez, S. ve Hoxha, J. (2023). Expanding the boundaries of the local: entrepreneurial municipalism and migration governance in Turkey. *New Perspectives on Turkey*, *68*, 95–113. doi:10.1017/npt.2022.19

Patience, J. J. ve Nel, D. (2021). Municipal infrastructure management and its impact on service delivery in the City of Ekurhuleni. *Africa's Public Service Delivery and Performance Review*, *11*(1). doi:10.4102/apsdpr.v11i1.508

Pham, N.-B., Kuyama, T. ve Kataoka, Y. (2014). PRIVATISATION OF SANITATION AND SEWERAGE SERVICES - LESSONS LEARNT FROM THE PHILIPPINES. https://www.iges.or.jp/en/pub/privatisation-sanitation-and-sewerage-services/en adresinden erişildi.

Ramadhan, M. F. (2024). Environmental pollution and its impact: a study on waste management. *Asian Journal of Toxicology, Environmental, and Occupational Health*, *1*(2). doi:10.61511/ajteoh.v1i2.2024.564

Schaefer, S. L. ve Ibrahim, A. M. (2024). Overcoming Geographic Barriers: Surgical Care in Rural Populations. *Clinics in Colon and Rectal Surgery*. doi:10.1055/s-0044-1786390

Shahata, K., El-Zahab, S., Zayed, T. ve Alfalah, G. (2022). Client-driven performance-evaluation framework for municipal infrastructure. *Structure and Infrastructure Engineering*, *18*(5), 710–727. doi:10.1080/15732479.2020.1867590

Sharara, N., Endo, N., Duvallet, C., Ghaeli, N., Matus, M., Heussner, J., … Erickson, T. B. (2021). Wastewater network infrastructure in public health: Applications and learnings from the COVID-19 pandemic. *PLOS Global Public Health*, *1*(12), e0000061. doi:10.1371/journal.pgph.0000061

Shin, H. ve Oh, Y. (2022). Exploring Local Managers' Motivations to Seek Problem-Solving in Response to Citizens' Feedback Signals on Service Quality. *Transylvanian Review of Administrative Sciences*, (67 E), 81–100. doi:10.24193/tras.67E.5

Smirnova, T. V. (2022). EFFICIENCY OF PUBLIC AND MUNICIPAL SERVICES IN REGIONS: SOCIOLOGICAL ANALYSIS. *Вестник Удмуртского университета. Социология. Политология. Международные отношения*, *6*(1), 19–28. doi:10.35634/2587-9030-2022-6-1-19-28

Sojobi, A. O. ve Zayed, T. (2022). Impact of sewer overflow on public health: A comprehensive scientometric analysis and systematic review. *Environmental Research*, *203*, 111609. doi:10.1016/j.envres.2021.111609

Tutar, H., Parlak, İ. H., Tuzcuoğlu, F., Başpınar, N. Ö. ve Nam, S. (2023). Analyzing the Web Sites of Metropolitan Municipalities in Turkey in Terms of Digital Access Indicators. *Lex localis - Journal of Local Self-Government*, *21*(2), 471–494. doi:10.4335/21.2.471-494(2023)

van Bunningen BSc, E. E., Schaefer, W. F., Masselink, P., Han, Q. ve Taal, S. (2013). CONCENTRATION OF PUBLIC SERVICES IN MUNICIPAL REAL ESTATE IN RESPONSE TO DEMOGRAFIC TRANSITION A case of rural municipalities in Noord-Brabant, The Netherlands. *EXPLORING ENERGY NEUTRAL DEVELOPMENT Part 3 TU/e*, 57.

Wang, Y. (2019). Research on Performance Evaluation of Local Government Public Service Based on Public Satisfaction. *DEStech Transactions on Social Science, Education and Human Science*, (miera). doi:10.12783/dtssehs/miera2019/29989

Yılmaz, E. (2022). 1990'LI YILLARDATÜRKİYE'NİN DEMOGRAFİK YAPISINDA ÖNE ÇIKAN BAZI ÖZELLİKLER. *International Journal of Social Humanities Sciences Research (JSHSR)*. doi:10.26450/jshsr.3114

YUCEL, I. ve KUTLAR, İ. (2020). Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Kadınlara Yönelik Hizmetlerinin Toplumsal Cinsiyet Açısından İncelenmesi | An evaluation of local government services for women in Turkey on the basis of gender. *Akdeniz Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Dergisi*, *3*(1), 151–169. doi:10.33708/ktc.733045

Editör: Doç. Dr. Şenol Afacan

Müzik

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

MÜZİK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I

Editör: Doç. Dr. Şenol Afacan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-18-2
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

MÜZİK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Doç. Dr. Şenol Afacan
VI+200 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-18-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Altungül, A. (2019). Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında Piyano ve Armoni Derslerinin Eşlik Çalma Dersine Katkısı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Denizli.

Görsev, A. (2006). Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin "Piyano Eğitimi", "Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi" Ve "Eşlik (Korepetisyon)" Dersleri ile Okul Şarkılarına Doğaçlama Eşlik Becerileri Arasındaki İlişkiler. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Bolu.

Kaptan, S. (1995). Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri, Tekışık Web Ofset Tesisleri, Ankara.

Kurtuldu, MK (2021). Müzik Öğretmenlerinin Piyano ile Eşliğin Önemi ve Gerekliliğine Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi,* 27(47), (s.322-328). https://doi.org/10.32547/ataunigsed.925477

Kutluk, Ö. (2001). Türkiye'deki Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Piyano Eğitimi Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı, Ankara.

Özmenteş, S. (2005). Müzik Eğitiminin Boyutları ve Çalgı Eğitimi, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* Cilt 6 (9), (s.89-98).

Resmi Gazete Muallim Mektepleri Talimatnamesi (2024, 26 Nisan). Erişim adresi: https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/169T.pdf

Resmi Gazete Muallim Mektepleri Talimatnamesi (2024, 26 Nisan). Erişim adresi: https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/1713.pdf

Sönmezöz, F. (2006). Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlardaki Eşlik Öğretiminin Müzik Öğretmenlerinin Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Ankara.

Uçan, A. (1982). *Gazi Yüksek Öğretmen Okulu Müzik Bölümü Müzik Alanı Birinci Yıl Programının Değerlendirilmesi*. Müzik Eğitimi Yayınları. Ankara.

Uçan, A. (1997). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.

KAYNAKÇA

Alimdar, S. (2016). *Osmanlı'da Batı Müziği*. İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.

Çuhadar, H. (2016). "Müzik ve Müzik Eğitimi", *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 25 (1), (s,.217-230).

Dağdeviren, M. (2006). Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Piyanoda Eşlik Öğretimi. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi*, (s.311-315), Pamukkale Üniversitesi, Denizli: *26*-28 Nisan.

Ertem, Ş. (2011). "Orta Düzey Piyano Eğitimi İçin Repertuvar Seçme İlkeleri", *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt:19 (2), (s.645-652).

Karakaya, İ. (2014). "Bilimsel Araştırma Yöntemleri". İçinde Editörün A. Tanrıöğen (Editör). (s.56-84). Anı Yayıncılık: Ankara.

Kutluk, Ö. (2001). Türkiye'deki Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Piyano Eğitimi Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı, Ankara.

Pirlibeylioğlu, B., Akın Şişman, Ö. (2017). "Piyano Dersi Öğretim Elemanlarının Müzik Öğretmeni Adaylarının Piyano Performansı Hakkındaki Görüşleri", *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi* – ENAD, Cilt 5 (2), (s.28-45).

Sönmezöz, F. (2014). Müzik Eğitimi Anabilim Dalları Lisans Piyano Eğitiminde Kullanılan Eserlerin Piyano Çalma Davranışlarını Değerlendirme Kriterleri Açısından Yarıyıllara Göre Dağılımı. *Sed-Sanat Eğitimi Dergisi*, *2*(1), (s.64-101).

Şentürk, N. (2001). "Musikî Muallim'den Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlar", *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi* Cilt 21, Sayı 2, 1 (s.35-142).

Uçan, A. (1982). *Gazi Yüksek Öğretmen Okulu Müzik Bölümü Müzik Alanı Birinci Yıl Programının Değerlendirilmesi*. Müzik Eğitimi Yayınları. Ankara.

KAYNAKÇA

Assayag, G. (2021). Human-Machine Co-Creativity. In Lubat B., Assayag G., Chemillier M. (Eds.), *Artisticiel / Cyber-Improvisations.* In *HAL (Le Centre pour la Communication Scientifique Directe)*. https://hal.science/hal-03542986

Chu, S. (2023). Analysis of domestic music education research trends using text mining: focused on the impact of the fourth industrial revolution on music education. *The Korean Society of Music Education Technology*, 57, 1-23. https://doi.org/10.30832/jmes.2023.57.1

Ding, Z., Huang, Z., Zhang, B., & Wang, X. (2022, December). Application of Multimedia Music Education Technology in Colleges and Universities Based on Regression Model. In *2022 4th International Conference on Frontiers Technology of Information and Computer (ICFTIC)* (pp. 999-1002). IEEE. https://doi.org/10.1109/ICFTIC57696.2022.10075294

Dubé, A. K., & Wen, R. (2022). Identification and evaluation of technology trends in K-12 education from 2011 to 2021. *Education and Information Technologies,* 27, 1929–1958. https://doi.org/10.1007/s10639-021-10689-8

Eiksund, Ø. J., & Reistadbakk, E. (2020). Knowledge for the future music teacher: authentic learning spaces for teaching songwriting and production using music technology. In Eiksund, Ø. J., Angelo, E., & Knigge, J. (Eds.), *Music technology in education – Channeling and challenging perspe- ctives* (pp. 181–209). Cappelen Damm Akademisk. https://doi.org/10.23865/noasp.108.ch7

Faure-Carvallo, A., Gustems-Carnicer, J., & Guaus Termens, E. (2022). Music education in the digital age: Challenges associated with sound homogenization in music aimed at adolescents. *International Journal of Music Education*, 40(4), 598-612. https://doi.org/10.1177/02557614221084315

Giddings, S. (2022). *Technology for unleashing creativity*. Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/oso/9780197570739.001.0001

Graham-Knight, K., & Tzanetakis, G. (2015). Adaptive music technology: History and future perspectives. *International Computer Music Conference*, *2015*. http://dblp.uni-trier.de/db/conf/icmc/icmc2015.html#Graham-KnightT15

Guo, S., & Guo, X. (2021). Research on the strategies of music creation and application in new media Artistic works. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*. https://doi.org/10.2991/assehr.k.210813.034

Haworth, C. (2018). Technology, creativity, and the social in algorithmic music. In Dean, R. T., & McLean, A. (Eds.), *The Oxford Handbook of Algorithmic Music.* (pp. 557–582). Oxford University Press eBooks. https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780190226992.013.13

Kuhn, W., & Hein, E. (2021). *Electronic Music School*. Oxford University Press eBooks. https://doi.org/10.1093/oso/9780190076634.001.0001

Lam, C. K. (2023). Technology-enhanced creativity in K-12 music education: A scoping review. *International Journal of Music Education*. https://doi.org/10.1177/02557614231194073

Leroi, A., Mauch, M., Savage, P., Benetos, E., Bello, J., Six, J., … Panteli, M. (2015). The deep history of music project. *5th International Workshop On Folk Music Analysis, Abstracts*, 83–84. Paris, France: Institut Jean le Rond d'Alembert CNRS - UMR 7190.

Lines, D. (2020). Creativity and commerce in social media, digital technology, and music education. In Waldron, J. L., Horsley, S., & Veblen, K. K. (Eds), *The oxford handbook of social media and music learning* (pp 667-680). Oxford Handbooks. https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780190660772.013.38

Liu, C., Wei, L., & Chen, L. (2021). Research on the application of computer technology in music creation. *Journal of Physics*, *1883*(1), 012031. https://doi.org/10.1088/1742-6596/1883/1/012031

Miranda, B. G. D. (2023). Reforming Music Education: Integrating Music Business and Technology for the Modern Industry. *International Journal of Music Entrepreneurship and Leadership*, *1*(1), 99-109. https://doi.org/10.61629/ijmel.v1i1.14

Peretz, O., Hollander, R., & Harel, D. (2021). Music Technology Education and a Plugin-Based Platform as a Tool to Enhance Creativity, Multidisciplinarity, Creative Design, and Collaboration Skills. *Journal of Education and Practice*, 12(11). https://doi.org/10.7176/JEP/12-11-01

Perone, J. E. (2022). *Music and Technology: A Historical Encyclopedia*. Greenwood Music & Sound Studies

Rasmussen, A. (2017). Music, Sound, and Technology in America: A documentary History of early phonograph, cinema, and radio. *Ethno-musicology*, *61*(1), 153–156. https://doi.org/10.5406/ethnomusicology.61.1.0153

Rosen, D. S., Schmidt, E. M., & Kim, Y. E. (2013). Utilizing music technology as a model for creativity development in K-12 education. *Proceedings of the SIGCHI Conference on Human Factors in Computing Systems*. https://dx.doi.org/10.1145/2466627.2466670

Thelle, N. (2010). *Making sensors make sense: challenges in the development of digital musical instruments.* [Unpublished master dissertation]. University of Oslo

Thompson, D. E. (2012). Music technology and musical creativity. *Journal of General Music Education*, *25*(3), 54–57. https://doi.org/10.1177/1048371311434639

Wilmering, T., Moffat, D., Milo, A., & Sandler, M. (2020). A history of audio effects. *Applied Sciences*, *10*(3), 791. https://doi.org/10.3390/app10030791

Wu, S. (2016). Research on the automatic music creation system based on the human-computer interaction and artificial intelligence. *Proceedings of the 2016 2nd International Conference on Social Science And Technology Education (ICSSTE 2016)*, 55, 640–645, Atlantis Press.

Van den Oever, M. (2022). *Co-creativity between music producers and 'smart' versus 'naive' generative systems in a melody composition task.* [Unpublished master dissertation]. Leiden University.

KAYNAKÇA

Akdoğu, O. (1991). *Müzik Yönüyle Neyzen Tevfik* . İzmir: Mey Ofset.

Ansiklopedisi, T. İ. (1991). Aziz Dede. *Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* , s. 334-335.

Atlan, C. (2022). Neyzen Ulvi Erguner'in Musiki Çalışmaları ve Ney Taksimlerinin Değerlendirilmesi. İstanbul.

Gerçek, İ. H. (2008). Geleneksel Türk Sanat Müziğinde Meşk Sisteminden Notalı Eğitim Sistemine Geçişle İlgili Bazı Düşünceler. *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, s. 151-158.

Gezgin, H. S. (2013). *Edebî Portreler.* (B. Ayvazoğlu, Dü.) İstanbul: Kapı.

Gurbetoğlu, A. (2018). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. *Google Akademik Makaleler*, s. 12.

Kabacalı, A. (1987). *Çeşitli Yönleriyle Neyzen Tevfik.* İstanbul : Özgür.

Kaya, A. (tarih yok). *Ney metot.*

Kolaylı, N. T. (tarih yok). *Terceme-i Hâlim.*

N. Turgay, R. Ayangil (2016, 04 01). Fasıl Müziği İcrasında Nota Dışı Farklılıklar . *Rast Müzikoloji* , s. 1171-1173.

Özkan, İ. H. (1998). *Türk Musikisi Nazarıyatı ve Usulleri.* İstanbul : Ötüken.

Özkan, İ. H. (1998). *Türk Musikisi Nazarıyatı ve Usulleri Kudüm Velveleleri.* İstanbul : Ötüken Neşriyat .

Suveren, K. (1998). Bir Köpeğe Ney'le Ağıt. *Türkiye Gazetesi* .

Tayfun Haykır, A. U. (2020). Neyzen Tevfik'in Hicivlerine Yansıyan Siyasal ve Toplumlar Olaylar . *Turkish Studies-language and literature*, s. 1521-1541.

Tekin, H. S. (2014). *Türk Müziği Nazarıyatı ve Solfeji-II.* İstanbul : Müzik Eğitimi Yayınları .

Tevfik, N. h. (2009). *Azâb-ı Mukaddes.* İstanbul: Kapı.

Tüfekçi, A. (2022). *20. Yüzyılın İlk Yarısında İstanbul'daki Bestekâr Neyzenler.* İstanbul : Esenler Belediyesi .

Türk, E. B. (2019, Aralık 20). Neyzen Tevfik ve Hakkı Süha Gezgin. *Hars Akademi*, s. 50-55.

Weldman, W. (2022). *From Rumi to the Whirling Dervishes: Music, Poetry, and Mysticism in the Ottoman Empire.* Edinburg: Edinburg Üniversitesi Yayınları .

İnternet Kaynakları

URL-1: https://www.zdergisi.istanbul/makale/turkiyenin-ilk-plak-fabrikalari-(18.06.2024)

Sözlü Kaynak

KK-1: Bülent Aksoy, Erkek, 1975 doğumlu, Araştırmacı-Yazar, (Dr), 13-14.03.2024

KK-2: Cemal Ünlü, Erkek, 1949 doğumlu, Plak koleksiyoncusu-Yazar, Lisans,16.03.2024

KAYNAKÇA

Akkoyunlu, B. ve Kurbanoğlu, S. (2003). Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı ve bilgisayar özyeterlik algıları üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *24*(24), 1-10. https://dergipark.org.tr/hunefd/issue/7812/102529

Akkoyunlu, B. ve Orhan, F. (2003). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi (BÖTE) bölümü öğrencilerinin bilgisayar kullanma öz yeterlik inancı ile demografik özellikleri arasındaki ilişki. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, *2*(3), 86-93. http://www.tojet.net/

Alpar, D., Batdal, G. ve Avcı, Y. (2007). Öğrenci merkezli eğitimde eğitim teknolojileri uygulamaları. *HAYEF Journal of Education*, *4*(1).

Arslan, A. (2023). Determining the effect of university students' technology usage levels on digital reading self-efficacy. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, *12*(1), 73-84. https://doi.org/10.14686/buefad.993603

Atabek, O. ve Burak, S. (2020). Pre-School and Primary School Pre-Service Teachers' Attitudes towards Using Technology in Music Education. *Eurasian Journal of Educational Research*, *87*, 47-68.

Ayhan, F. ve Gürler, D. A. (2023). Müzik Öğretmenlerinin Teknoloji Kullanımına Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi. *Folklor Akademi Dergisi*, *6*(1), 291-309.

Başarıcı, R. ve Ural, A. (2009). Bilgisayar öğretmen adaylarının bilgisayar destekli eğitime yönelik tutumları. *International Online Journal of Educational Sciences*, *1*(1), 165-176.

Beşer, U. (2010). *Müzik eğitiminde teknoloji kullanımının müzik eğitimcileri açısından değerlendirilmesi* Sakarya Üniversitesi].

Blackwell, C. K., Lauricella, A. R., Wartella, E., Robb, M. ve Schomburg, R. (2013). Adoption and use of technology in early education: The interplay of extrinsic barriers and teacher attitudes. *Computers & Education*, *69*, 310-319. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.compedu.2013.07.024

Bower, M. (2017). Technology Integration as an Educational Imperative. In *Design of Technology-Enhanced Learning* (pp. 1-16). Emerald Publishing Limited. https://doi.org/10.1108/978-1-78714-182-720171001

Burak, S. ve Çörekci, E. D. (2021). Okul Öncesi Müzik Eğitiminde Teknoloji Kullanımı: Antalya İlinde Nitel Bir Çalışma. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, *11*(2), 375-395. https://doi.org/10.17943/etku.886609

Carlson, S. ve Gadio, C. T. (2002). Teacher professional development in the use of technology. *Technologies for education*, *3*(4), 118-132.

Çelik, H. C. ve Bindak, R. (2005). İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *6*(10), 27-38.

Çetindamar, D. ve Günsel, A. (2009). Teknoloji yetenek kapasitesinin değerlendirmesi: nedir ve nasıl uygulanır?

Çocar, E. ve Corakli Kahraman, E. (2023). The Relationship between Attitudes toward Technology and Openness to Innovation of Academicians Teaching Music Remotely* [Article]. *Hacettepe Universitesi Egitim Fakultesi*

Dergisi-Hacettepe University Journal of Education, *38*(3), 290-301. https://doi.org/10.16986/huje.2023.492

Dahlstrom, E. ve Bichsel, J. (2014). *ECAR Study of Undergraduate Students and Information Technology, Research report*. Louisville, CO: ECAR, October 2014. http://www.educause.edu/ecar

Fisher, T. (2006). Educational transformation: Is it, like 'beauty', in the eye of the beholder, or will we know it when we see it? *Education and Information Technologies*, *11*(3), 293-303. https://doi.org/10.1007/s10639-006-9009-1

Gorgoretti, B. (2019). The use of technology in music education in North Cyprus according to student music teachers. *South African Journal of Education*, *39*(1). https://doi.org/10.15700/saje.v39n1a1436

Günay, D. (2017). Teknoloji nedir? Felsefi bir yaklaşım. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*(1), 163-166.

Hamidi, F., Meshkat, M., Rezaee, M. ve Jafari, M. (2011). Information technology in education. *Procedia Computer Science*, *3*, 369-373. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.procs.2010.12.062

İpek, C. ve Acuner, H. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının bilgisayar öz-yeterlik inançları ve eğitim teknolojilerine yönelik tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, *12*(2), 23-40. https://dergipark.org.tr/aeukefd/issue/1408/16859

Karademir, T., Cesur, A., Büyükergene, G., Kaba, Ö. S. ve Kesici, Y. (2018). Teknolojik Ritimler: Müzik Eğitiminde Robotik Uygulamaların Kullanımı. *Ilkogretim Online*, *17*(2). https://doi.org/10.17051/ilkonline.2018.419045

Karasar, N. (2004). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Karataş, H., Alcı, B. ve Karabıyık, B. (2015). Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Destekli Eğitime İlişkin Tutumları. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, *4*(3), 1-9.

Kasap, T. B. (2007). *Müzik Eğitiminde Teknolojik Yaklaşımlar* Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi, Ankara,

Kelly, M. G. (2002). *National educational technology standards for teachers: Preparing teachers to use technology.* (A. McAnear, Ed.). Eugene: Intrenational society for technology in educational (ISTE).

Kuyucu, M. (2017). Gençlerde akıllı telefon kullanımı ve akıllı telefon bağımlılığı sorunsalı: "Akıllı Telefon (Kolik)" Üniversite Gençliği. *Global Media Journal TR Edition*, *7*(14), 328-359.

Lam, C. K. (2023). Technology-enhanced creativity in K-12 music education: A scoping review. *International Journal of Music Education*, *0*(0), 1-13. https://doi.org/10.1177/02557614231194073

Lehimler, E. (2016). Müzik öğretmeni adaylarının bilgisayar destekli öğretime ilişkin tutum ve öz-yeterlik algılarının incelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, *11*(14), 441-456. https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.9820

Lenhart, A., Madden, M., Smith, A. ve Macgill, A. R. (2009). Teens and social media: An overview. *Washington, DC: Pew Internet and American Life*, 97-119.

Levendoğlu, O. (2004). Teknoloji Destekli Çağdaş Müzik Eğitimi. *1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu*, 7-10 Nisan 2004, Isparta.

Li, Y. ve Sun, R. (2023). Innovations of music and aesthetic education courses using intelligent technologies. *Education and Information Technologies*, *28*, 13665-13688. https://doi.org/10.1007/s10639-023-11624-9

Mawusi, E. D. ve Kwadwo, K. E. (2020). The Role of Technology in Music Education: a Survey of Computer Usage in Teaching Music in Colleges of Education in The Volta Region, Ghana. *International Journal of Scientific Research and Management*, *8*(1), 1139-1156. https://doi.org/10.18535/ijsrm/v8i01.el01

Murphy, K. R. ve Davidshofer, C. O. (1988). *Psychological Testing: Principles and Applications*. Prentice-Hall, Englewood Cliffs, N.J.

Özçelik, H. ve Kurt, A. A. (2007). İlköğretim öğretmenlerinin bilgisayar özyeterlikleri: Balıkesir ili örneği. *Ilkogretim Online*, *6*(3), 441-451. https://dergipark.org.tr/ilkonline/issue/8603/107160

Raja, R. ve Nagasubramani, P. (2018). Impact of modern technology in education. *Journal of Applied and Advanced Research*, *3*(1), 33-35.

Roberts, N. ve Rees, M. (2014). Student Use of Mobile Devices in University Lectures. *Australasian Journal of Educational Technology*, *30*(4), 415-426.

Savage, J. (2017). Authentic Approaches to Music Education with Technology. In S. A. Ruthmann & R. Mantie (Eds.), *The Oxford Handbook of Technology and Music Education* (pp. 555-566). Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199372133.013.52

Şahin, A. ve Akçay, A. (2011). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Bilgisayar Destekli Eğitime İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. *Turkish Studies Dergisi*, *6*(2), 909-918.

Tuncer, M. ve Tanaş, R. (2011). Eğitim fakültesi öğrencilerinin bilgisayar özyeterlik algılarının değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *4*(6), 222-232. https://doi.org/10.14520/adyusbd.128

Uludag, A. K. ve Satir, U. K. (2023). Seeking alternatives in music education: The effects of mobile technologies on students' achievement in basic music theory. *International Journal of Music Education*, *0*(0), 1-17. https://doi.org/10.1177/02557614231196972

Wen, M. (2024). Interactive online classes in music education: The impact of online technologies on the level of creative thinking of students. *Current Psychology*, *43*(15), 13619-13629. https://doi.org/10.1007/s12144-023-05411-5

Xu, Z. ve Xu, Q. (2023). Psychological factors influencing successful music learning using deep learning technologies. *Interactive Learning Environments*, 1-11. https://doi.org/10.1080/10494820.2023.2205449

Yenice, N. ve Özden, B. (2015). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Öz Yeterlik Algılarının ve Bilgisayar Destekli Eğitime Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, *25*, 175-201.

Yılmaz, İ., Ulucan, H. ve Pehlivan, S. (2010). Beden eğitimi öğretmenliği programinda öğrenim gören öğrencilerin eğitimde teknoloji kullanımına ilişkin tutum ve düşünceleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, *11*(1), 105-118.

Yılmaz, M., Gerçek, C., Köseoğlu, P. ve Soran, H. (2006). Hacettepe Üniversitesi biyoloji öğretmen adaylarının bilgisayar öz-yeterlik inançlarının incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *30*(30). https://dergipark.org.tr/hunefd/issue/7806/102389

Yılmaz, M., Üredi, L. ve Akbaşlı, S. (2015). The identification of preservice teachers' level of computer competency and their perception of technology use in teaching. *International Journal of Humanities and Education (IJHE)*, *1*(1), 105-121.

Yungul, O. (2018). Müzik Eğitiminde Web Tabanlı Uzaktan Eğitim. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, *7*(2), 1333-1348. https://dergipark.org.tr/en/pub/teke/issue/38234/442093

KAYNAKÇA

Akgül, Ç.(2019). Müzisyenlerde Performans Kaygısı, Trompet Performansına Etkileri ve Başa Çıkma Yöntemleri. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Eskişehir Anadolu Üniversitesi.

Akkılıç Gök, A.(2020). Müzisyenlerde Sahne Korkusunun Nedenleri ve Baş Etme Stratejileri. *Journal Of Awareness,* 5(1),27-34

Alptekin Gidergi, A. (2012). Müzik Performans Anksiyetesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,*14(1),137-148

Atay, B.(2018). Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Performansı Kaygı Düzeyleri ve Akademik Motivasyon Düzeylerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Ay, K. (2022). Müzik Performans Kaygısının Korno Sanatçıları Örneklemi Üzerinden Nitel Olarak İncelenmesi. Sanatta Yeterlik Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Aydın, A. ve Tiryaki, S.(2017). Üniversite Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerini Etkileyen Faktörleri Belirlemeye Yönelik Bir Çalışma (KTÜ örneği). *Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi,* 17(4),715-722

Aydın, B.(2017). Konservatuvarda Ortaokul ve Lise Düzeyinde Öğrenim Gören Müzik Performans Kaygı Düzeyleri İle Duygusal Zekâ Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Aydın, Ş.(2021). Müzik Öğretmeni Adaylarının Öz-Düzenleyici Öğrenme Becerileri İle Performans Kaygıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi.

Ayyıldız, Ö.(2019). Çalgı Eğitiminde Öz düzenlemeli Öğrenme İle Performans Kaygı Düzeyi Arasındaki İlişkiler. Yüksek Lisans Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi.

Baydağ, C. (2018). Müzik Eğitimi Perspektifinden Performans Kaygısına Genel Bir Bakış. *Journal Of Socıal And Humanıtıes Scıences Research*,5(25),2204-2212

Bıyık, S.(2023). Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı Şan Öğrencilerinin Şan Performanslarına Yönelik Öz Yeterlilik Algıları İle Performans Kaygıları Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Bilgin, D.(2023). Türkiyedeki Müzisyenlerin Müzikal Performans Kaygısında Hipnoterapi Tekniklerinin Kullanımı Üzerine Uzman Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi.

Bilici Akbulut, B.(2020). Flüt eğitiminde Aşamalı Kas Gevşeme Egzersizlerinin Öğrencilerin Sınav Kaygıları ve Performans Başarılarına Etkisi. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Birdal Yorulmaz, Ö.(2021). Müzik Bölümü Öğrencilerinin Çalgı Performans Yönetimi Öz Yeterlik Algıları Performans Kaygı Düzeyleri ve Aralarındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.

Büyüköztürk, Ş.(1997). Araştırmaya Yönelik Kaygı Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Kuram* ve *Uygulamada Eğitim Yönetimi*,12(12),453-464

Büyüköztürk, Ş., Çakmak Kılıç, E., Akgün, E. Ö., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F.(2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Pegem Akademi.

Çağlarca, E.(2019). Eğitim Sürecinde Müziğin Görme Engelli Öğrencilerin Kaygı Durumları Üzerindeki Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Okan Üniversitesi.

Çırakoğlu, O. C. , Coşkun Şentürk, G. (2013). Development of a Performance Anxiety Scale for Music Students. *Medical Problem of Performing Artists*, 28(4),199-206

Çırakoğlu, C. O. (2013).Sahnedeki Düşman: Müzisyenlerde Performans Kaygısı Üzerine Bir Gözden Geçirme. *Türk Psikoloji Yazıları*,16(32),95-104

Çiçek, V.(2020). Mesleki Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Müzik Performanslarına Yönelik Kaygılarının Benlik Saygısı ve Öz Yeterlikleriyle İlişkisi. Doktora Tezi. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi.

Çini, S.(2020). Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Sınav Kaygısı Düzeyleri İle Çalışma Alışkanlıkları Düzeylerinin Karşılaştırılmalı Olarak İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Danışman, Z.(2021*)*. Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Teorisi Derslerine Yönelik Tutumlarıyla Kaygıları Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. Burdur: Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi.

Demir, M.(2020). Müzik Öğretmeni Adaylarının Bağlam Çalmaya İlişkin Tutum ve Öz-Yeterlik Algılarının Performans Sınav Kaygıları Üzerindeki Etkisi. Doktora Tezi. Burdur: Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi.

Demir, V.(2017).Bilinçli Farkındalık Temelli Bilişsel Terapi Programının Üniversite Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerine Etkisi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi,*7(12),98-118.

Durak, M.(2020). Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Piyano Performansına Yönelik Öz Yeterlik Algıları İle Sınav Kaygıları Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Dündar, C. ve Gökçe, T.(2008). Samsun Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde Çalışan Hekim ve Hemşirelerde Şiddete Mazuriyet Sıklığı ve Kaygı Düzeylerine Etkisi. *İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi,*15(1),25-28

Erözkan, İ.(2020). Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Performans Kaygısı İle Bireysel Çalgı Performans Sınavı Kaygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi.

Fidan, Y.(2020). Mesleki Müzik Eğitimi Alan Lisans Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Kaygı Düzeyleri. Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.

Girgin, D. ve Saylam, B.(2019). Müzik Performans Kaygısı: Belirtileri, Nedenleri, Baş Etme Stratejileri. *Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi,* 4(2), 189-199

Hışım, S. (2022). Türk Müziği ve Batı Müziği Öğrencilerinin Çalgı Çalışma Sürecinde Öz Düzenleme Becerileri İle Sahne Performansına Yönelik Kaygı Durumlarının Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi.

Hüzmeli, I. (2023). Nefes Terapisinin Müzik Öğrencilerinin Flüt Performans Kaygısına Etkisinin İncelenmesi. Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Işık, D.(2022). Müzik Öğretmeni Adaylarının Sınav Kaygıları İle İlgili Öğrenci Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi. Bolu: Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Işkın, S.(2018). Mesleki Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Performans Kaygısı ve Öz- Yeterlik Algısının Çalgı Başarısına Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Kabakçı, C.(2016). Sahne Performansı Kaygısında Farkındalık ve Mücadele. *Sahne ve Müzik Eğitim- Araştırma e-Dergisi*,3, 86-96

Karagüvan Ünal, H.M.(1999). Açık Kaygı Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirliği İle İlgili Bir Çalışma. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi,*11, 203-2018

Kıral, B.(2020). Nitel Bir Veri Analizi Yöntemi Olarak Doküman Analizi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 170-189

Özerin, F. (2015). Profesyonel Müzik Eğitimi Görmekte Olan Öğrencilerin Problem Çözme Becerileri İle Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Özsoy Varlık, E. (2021). Sosyal Anksiyete ve Performans Anksiyetesi Bağlamında Müzik Performans Anksiyetesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research,* 7(3),285-301

Özusta, Ş.H.(1995). Çocuklar İçin Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri Uyarlama, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Türk Psikoloji Dergisi,*10(34),32-44

Öztürk, G.(2023). Keman Eğitiminde Pilates Egzersizlerinin Öğrencilerin Çalgı Performansına Çalgı Motivasyonuna ve Çalgı Performans Kaygısına Etkisi. Doktora Tezi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Pirlibeyoğlu, B.(2022). Müzik Öğretmeni Adaylarının Çalgı Performansı Öz yeterlikleri ve Müzik Perfromans Kaygılarının Öğrenci Başarısı Üzerine Etkisi. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi

Sağer, T. ve Avcı Atılgan, N.(2021). Türkiyedeki Viyola İcralarının Müzik Performans Anksiyetesi(MPA) Üzerine Bir İnceleme. *Journal Of Interdisciplinary and Intercultural Art,*6(12),298-321

Sarıcan Gündüz, S.(2013). Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Müzikte Performans Kaygı Düzeylerine Video Geri-Bildirim Yönteminin Etkisi. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Sarıkaya, M.(2018). Müzik Öğretmeni Adaylarının Mükemmeliyetçilik ve Öz – Yeterlik İnançlarına Göre Müzik Performans Kaygılarının Yordanması. Doktora Tezi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Taner, A. F.(2022). Lisans Düzeyinde Çalgı Eğitimi Alan Konservatuvar Müzik Bölümü Öğrencilerinin Müzik Performans Kaygısına İlişkin Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.

Tankız, D.K.(2016). Flüt Öğretiminde Birlikte Çalma Öğrenme Biçiminin Performans Kaygısı ve Motivasyon Düzeyine Etkisi. Doktora Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.

Tokinan, Ö.B.(2013). Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanterini Türkçe 'ye Uyarlama Çalışması.

*Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi,*14(1),53-65

Topcan, T.(2021). Mesleki Çalgı Eğitimi Gören Öğrencilerin Müzik Performans Kaygısının Giderilmesinde Sinir Dili Programlama (NLP) Yönteminin Uygulanması. Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Topoğlu, O.(2013). Müzisyenlerde Sahne Korkusu, Sahne Korkusunun Nedenleri Ve Sahne Korkusuyla Baş Etmede Kullanılabilecek Stratejiler. *E-Journal of New World Sciences Academy,*8(11), 43-55

Tök, H.(2020). Müzik Öğretmenliği Lisans Öğrencilerinin Çalgı Sınavındaki Performans Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Tokat: Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi.

Uzun, B.Y.(2016). Müzisyenlerin Performans Kaygısıyla Başa Çıkmada Kullandıkları Bilişsel Stratejiler. Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Ünalan, E.(2023). Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Performans Kaygısı, Algılanan Stres, Sürekli Kaygı ve Bilinçli Farkındalık Düzeylerine İlişkin Düzenli Yoga Pratiklerinin Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Üzülen, D.E.(2022). Müzik Öğretmeni Adaylarının Performans Kaygıları İle Çalgı Öz Yeterlikleri Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Yıldırım, C. A. (2020). Performans Kaygısı ve Buna Bağlı Ortaya Çıkan Stres Sorunlarının Piyanistler Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi Ve Değerlendirilmesi. Sanatta Yeterlilik Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Kaynakça

Akgün, A., Gönen, S., Aydın, M. (2007). İlköğretim fen ve matematik öğretmenliği öğrencilerinin kaygı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi [Anxiety levels of elementary science and mathematics education students according to some variables]. *Electronic Journal of Social Sciences,* 6 (20), 283-299.

Akkılıç, A.G. (2020). Müzisyenlerde sahne korkusunun nedenleri ve baş etme stratejileri. *Journal of Awareness)*, 5(1), 27-34.

Allen, R. (2010). Free improvisation and performance anxiety among piano students. Unpublished Doctoral Thesis. Boston University Coolege of Fine Arts, Boston.

Amerikan Psikiyatri Birliği (2001). *Psikiyatride Hastalıkların Tanımlanması ve Sınıflandırılması Elkitabı*, Yeniden gözden geçirilmiş dördüncü baskı (DSM IV-TR), Amerikan Psikiyatri Birliği, Washington DC, 2000'den Çeviren Köroğlu, E. Hekimler Yayın Birliği, Ankara.

Amerikan Psikiyatri Birliği (2013). *Psikiyatride Hastalıkların Tanımlanması ve Sınıflandırılması Elkitabı*, Beşinci baskı (DSM V), Amerikan Psikiyatri Birliği, Washington DC, Çeviren Köroğlu, E. Hekimler Yayın Birliği, Ankara.

Ashcraft, M.H., Faust, M.W. (1994). Mathematics anxiety and mental arithmetic performance: An exploratory investigation. *Cognition and Emotion,* 8, 97-125.

Avcı, N. A., Sağer, T. (2021). Türkiye'deki Viyola İcracılarının Müzik Performans Anksiyetesi (Mpa) Üzerine Bir İnceleme. *Uluslararası Disiplinlerarası ve Kültürlerarası Sanat*, 6(12), 298-321.

Aydın, B., İşgörür, Ü. (2018). Ortaokul ve Lise Düzeyinde Öğrenim Gören Konservatuar Öğrencilerinin Müzik Performans Kaygılarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi (AMADER),* 4(7), 1- 20.

Barlow, D.H. (2002). *Anxiety and Its Disorders, The Guilford.* New York: London.

Bascomb, J.S. (2019). Performing arts and performance anxiety (Publication No. 13864536) [Master dissertation, Marshall University]. ProQuest Dissertations & Theses Global.

Baydağ, C., Başoğlu, M.B. (2018). Müzik Eğitimi Perspektifinde Performans Kaygısına Genel Bir Bakış. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 5(25), 2204-2212.

Beck, A., Emery, G. (2011). *Anksiyete Bozuklukları ve Fobiler* (V. Öztürk, Çev.). İstanbul: Litera Y ayıncılık.

Beck, A.T., Emery, G. (2015). *Anksiyete Bozuklukları ve Fobiler: Bilişsel Bir Bakış Açısı.* (Çev. V. Öztürk). İstanbul: Litera Yayıncılık.

Beşer, E., Okyay, P. (2012). Temel Eğitim Becerileri, Yetişkin Eğitiminde Temel İlkeler. Aydın: Adnan Menderes Üni. Sürekli Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları.

Bippus, A.M., Daly, J. (1999). What Do People Think Causes Stage Fright?: Naive Attributions About The Reasons For Public Speaking Anxiety. Communication Education, 48(1), 63-72.

Bissonnette, J., Dube, F., Provencher, M. D. (2015) Virtual reality exposure training for musicians: its effect on perfor- mance anxiety and quality. *Medical Problems of Performing Artists*, 30, 169–177.

Brennan, R. (2006). What is Alexander Technique? http://www.alexandertechnique.com/articles/brennan

Brugués, A.O. (2011) Music performance anxiety – part 2. A review of treatment options. *Medical Problems of Performing Artists*, 26, 164–171.

Clark, D.A., Beck, A.T. (2010). *Cognitive Therapy of Anxiety Disorders: Science and Practice.* The Guilford: New York, London.

Cox, W., Kenard,J. (1993), Journal of Anxiety Disorders, 7.

Çevik Kılıç, D.B. (2018). An Investigation of Music Teacher Candidates' Performance Anxiety Levels in Piano Examinations. *Journal of Education and Learning*, 7(1).

Çırakoğlu, O. C., Şentürk, G.C. (2013). Development of a Performance Anxiety Scale for Music Students. *Medical Problems of Performing Artists*, 28(4), 199-206.

Çırakoğu, O.Ç. (2013). *Sahnedeki Düşman: Müzisyenlerde Performans Kaygısı Üzerine Bir Gözden Geçirme.* Türk Psikoloji Yazıları, 16 (32), 95-104.

Çimen, G. (2001). Konser kaygısı. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 125-133.

Çoban A. E., Karaman N. G. (2013). Üniversite öğrencilerinin umutsuzluk, kaygı ve ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar. [University students cognitive distortions related to hopelessness, anxiety and relationships]. *Journal of Cognitive Behavioral Psychotherapy and Research* 2(2), 78-88.

Deen, D.R. (2000). Awareness and breathing: Keys to the moderation of musical performance anxiety. *Dissertation Abstracts International,* 60(12-A), 4241.

Demiralp, M., Oflaz, F. (2007). Bilişsel-davranışçı terapi teknikleri ve psikiyatri hemşireliği uygulaması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 8, 132-139.

Doğan, C., Tecimer, B. (2019). Music performance anxiety levels of students in the music education graduate program (Ankara-Gazi University Sample). *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 8(2), 507-523.

Doğan, U. (2013). Ergenlerde performans kaygısını yordayan değişkenlerin modellenmesi ve buna yönelik psikoeğitim programının işlevselliği [Modeling of variables predicting performance anxiety in adolescents and functionality of psychoeducation program]. Unpublished Ph. D. dissertation. Sakarya University Institute of Educational Sciences.

Eğilmez, H. O., Aytekin, N. T. ve Dirican, M. (2013). Coping with the performance anxiety among music education students: A method trial. *Asian Journal of Social Sciences & Humanities*, 2, 165-173.

Elliot, A.J., McGregor, H.A. (1999). Test anxiety and the hierarchical model of approach and avoidance achievement motivation. *Journal of Personality and Social Psychology,* 76, 628-644.

Evren, G.F. (2012). Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Ses Eğitimi Derslerinde Kullanılabilecek Bedensel ve Zihinsel Gevşeme Yöntemleri. *The Journal of Academic Social Science Studies*. 5(8), 563- 572.

Feener, R.S. (2004). EMDR: Eye movement desensitization and reprocessing a new method in the treatment of performance anxiety for singers.

Yayımlanmamış doktora tezi. ABD: The Florida State University, School of Music.

Fehm, L., Schmidt, K. (2006). Performance Anxiety in Gifted Adolescent Musicians. Journal of anxiety disorders, 20(1), 98-109.

Fernholz, I., Mumm, J. L. M., Plag, J., Noeres, K., Rotter, G., Willich, S. N., Ströhle, A., Berghöfer, A., Schmidt, A. (2019). Performance anxiety in professional musicians: a systematic review on prevalence, risk factors and clinic treatment effects. *Psychological Medicine* 1–20.

Fishbein, M., Middlestadt, S. E., Ottati, V. (1988) Medical problems among ICSOM musicians. *Medical Problems of Performing Artists*, 3, 1–8.

Gabrielson, A. (1999). The psychology of music. İkinci basım. Ed: Diana Deutsch, 501-583. ABD: Academic Press.

Geçtan, E. (1998). *Psikanaliz ve sonrası*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Goodman, G., Kaufman, J. C. (2014). Gremlins in my head: Predicting stage fright in elite actors. *Empirical Studies of the Arts,* 32(2), 133-148.

Güdek, B., Çiçek, V. (2017). Investıgatıng The Musıc Performance Anxıety Levels Of Undergraduate Students Who Have Professıonal Musıc Educatıon Accordıng To Varıous Varıables, *International Journal of Social Science*, 58, 1-10

Gümüş, A. E. (2006). *Sosyal Kaygıyla Başa Çıkma*. Ankara: Nobel Yayın.

Hall, H. K., Kerr, A. W. (1998). Predicting achievement anxiety: A social-cognitive perspective. *Journal of Sport and Exercise Psychology,* 20, 98-111.

Hamann, D.L. (1985). The Other Side of Stage Educators Journal, 71(8), 26-28.

Hanton, S., Mellalieu, S.D., Hall, R. (2002). Re-examining the competitive anxiety trait-state relationship. *Personality and Individual Differences,* 33, 1125-1136.

Harrıs, D.A. (2001). Using B-Blockers to Control Stage Fright: A Dancer's Dilemma. Medical Problems of Performing Artists, 16(2), 72-76.

Hingley, V.D. (1985). Performance Anxiety In The Literature, Yayımlanmamış Doktora Tezi. Washington: University of Washington.

Hinkamp, D., Morton, J., Krasnow, D. H., Wilmerding, M. V., Dawson, W. J., Stewart, M. G., McCann, M. (2017). Occupational health and the performing arts: An introduction. *Journal of Occupational and Environmental Medicine,* 59(9), 843-858.

Hoberg, A. (2008). Reducaing performance anxiety in woodwind playing through the application of the Alexander Technique principles. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Güney Afrika: University of Pretoria.

Hofmann, S.G., Otto, M.W., (2008). Cognitive Behavioral Therapy for Social Anxiety Disorders. New York: Routledge Taylor & Francis Group

Huang, M.S. (2011). Coping with performance anxiety: College piano students' perceptions of performance anxiety and potentional effectiveness of deep breathing, deep muscle relaxation, and visualization. Yayımlanmamış doktora tezi. The Florida State University, ABD: College of Music.

Iammatteo, E. (1996). "The Alexander Technique", Performing Arts & Entertainment in Canada, 30.

İlhan, M. (1999). Konser Kaygısı Üzerine ve Müzik, Ankara.

James, I. (1998). Western orchestral musicians are highly stressed. *Resonance: International Music Council* [France], *26*, 19- 20.

Jelen, B. (2017). Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Performans Kaygısı ve Piyano Performans Öz Yeterlik Düzeylerinin İncelenmesi. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 6(39), 3389-3414.

Kabakçı, C. (2016). Sahne Performansı Kaygısında Farkındalık ve Mücadele, *Sahne ve Müzik Eğitim-Araştırma e-Dergisi,* 3, 86-96

Kageyama, N.J. (2007). Attentional focus as a mediator in a anxiety-performance relationship: The enhancement of music performance quality under stress. Yayımlanmamış doktora tezi. ABD: Indiana University, Department of Counseling Psychology.

Kenny, D. (2006). Music Performance anxiety: origins, phenemonolgy, assessment and treatment. *Context: A Journal of Music Research,* 31, 51–64.

Kenny, D.T. (2005). A systematic review of treatments for music performance anxiety. *Anxiety, Stress, and Coping: An International Journal*, 18, 183–208.

Kenny, D.T. (2011). The psychology of music performance anxiety. Oxford University Press.

Kenny, D.T., Davis, P.J., Oates, J. (2004). Music performance anxiety and occupational stress amongst opera chorus artists and their relationship with state and trait anxiety and perfectionism. *Journal of Anxiety Disorders,* 18, 757-777.

Kenny, D. T., Driscoll, T., Ackermann, B. (2014) Psychological well-being in professional orchestral musicians in Australia: a descriptive population study. *Psychology of Music*, 2, 210–232.

Kenny, D. T., Driscoll, T. R., Ackermann, B. (2016). Is playing in the pit really the pits? Pain, strength, music performance anxiety, and workplace satisfaction in professional musicians in stage, pit, and combined stage/pit orchestras. *Medical Problems of Performing Artists*, 31, 1–7.

Kenny, D.T. (2006). Music performance anxiety: Origins, phenomenology, assessment and treatment. *In Special Issiue: Renegotiating musicology. Context: A Journal of Music,* 1- 11.

Kenny, D.T., Fortune, J.M. Ackermann, B. (2011). Predictors of music performance anxiety during skilled performance in tertiary flute players. *Psychology of Music,* 41, 306-328.

Kenny, T. Dianna, D., Pamela, Oates, J. (2004). Music performance anxiety and occupational stress among opera chorus anxiety and their relationship with state and trait anxiety and perfectionism. *Journal of Anxiety Disorders,* 18(6), 757-777.

Kessler, R.C., Chiu, W.T., Demler, O., Merikangas, K.R., Walters, E.E. (2005). Prevalence, severity, and comorbidity of 12-month DSM-IV disorders in the National Comorbidity Survey Replication. *Arch Gen Psychiatry*, 62, 617-627.

Kirchner, J.M. (2003). A qualitative inquiry into musical performance anxiety. *Medical Problems of Performing Artists,* 18, *78–82.*

Kurtuldu, K., Aksu, C. (2015). Müzik Öğretmeni Adaylarının Piyano Dersi Sınav Kaygılarının Çeşitli Değişkenlere Yönelik Karşılaştırılması, *Uluslararası Hakemli Müzik Araştırmaları Dergisi*, 5, 19 – 36

Lang, A. (2000). The Schlaffhorst-Anderson Method for the prevention and treatment of stage fright. ISSTIP Journal. Sayı 10. Ed. Carola Grindea.

Leahy, R. L., Holland, S.J. (2000). *Treatment Plans And Interventıons For Depressıon And Anxıety Dısorders.* Guilford Press: Newyork.

LeBlanc, A., Jin, Y. C., Obert, M., Siivola, C. (1997). Effect of audience on music performance anxiety. *Journal of Research in Music Education* 45, 480-496.

Marye, L.H. (2011). A survey of music performance anxiety: Definitions, causes, and treatments. Yayımlanmamış doktora tezi. University of South Caroline, School of Music.

Matei, R., Ginsborg, J. (2017). Music performance anxiety in classical musicians – what we know about what works. *British Journal of Psychiatry International*, 14(2), 33- 35.

McGarth, C.E. (2012). Music performance anxiety therapies: A revies of the literature. ABD: University of Illinois at Urbana Champaign.

Mcginnis, A. M., Milling, L. S. (2005). Psychological Treatment of Musical Performance Anxiety: Current Status and Future Directions. *Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training,* 42, 357-373.

Merritt, L., Richards, A., Davis, P. (2001). Performance anxiety: Loss of the spoken edge. *Journal of Voice,* 15, 257-269.

Miller, T.A. (2004). Why did it sound better in the practice room? A guide to music performance anxiety and how to cope with it through journal writing. ABD: Michigan State University, Department of Music.

Moreno-Gutiérrez, J. Á., de Rojas Leal, C., López-González, M. V., Chao-Écija, A., Dawid-Milner, M. S. (2023). Impact of music performance anxiety on cardiovascular blood pressure responses, autonomic tone and baroreceptor sensitivity to a western classical music piano-concert. *Frontiers in Neuroscience*, 17, 1213117.

Myers, K. M., Davis, M. (2007). Mechanisms of Fear Extinction. *Molecular psychiatry,* 12(2), 120.

Nacakcı, Z., Dalkıran, E. (2011). Müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin bireysel çalgı sınavına yönelik kaygıları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 5, 46-56.

Nagel, J. J. (2010). Treatment of Music Performance Anxiety via Psychological Approaches: A Review of Selected CBT and Psychodynamic Literature. *Medical Problems of Performing Artists,* 25(4), 141-148.

Nagel, J.J. (1993). Stage fright in musicians: A psychodynamic perspective. Bulletin of the Menninger Clinic, 57(4), 492-503.

Nagel, J.J., Himple, D.P., Papsdorf, J.D. (1989). Cognitive-Behavioral Treatment of Musical Performance Anxiety. *Paychology of Music*. 17, 12-21.

Neftel, K.A., Adler, R.H., Kappeli, L., Rossi, M., Dolder, M., Kaser, H.E., Brugesser, H.H., Vorkaug, H., (1982). Stage fright in musicians: A new model illustrating the effects of beta blockers. Psychosomatic Medicine, 44 (5), 461-469.

Nolen- Hoeksema, S. (2004). *Abnormal Psychology.* New York: The McGraw-Hill Companies.

Nordin-Bates, S.M. (2012). Performance psychology in the performing arts. In S. M. Murphy (Ed.), The Oxford Handbook of Sport and Performance Psychology, 81- 114. Oxford University Press.

Osborne, M. S., Franklin, J. (2002). Cognitive processes in music performance anxiety. *Australian Journal of Psychology,* 54(2), 86-93.

Osborne, M. S., Kenny, D.T., Holsomback, R. (2005). Assessment of music performance anxiety in late childhood: A vali- dation study of the Music Performance Anxiety Inventory for Adolescents (MPAI-A). *International Journal of Stress Management,* 12(4), 312-33.

Osborne, M.S., Kenny, D.T. (2008). The Role Of Sensitizing Experiences İn Music Performance Anxiety İnadolescent Musicians. Psychology of Music, 34(4), 447-462.

Osorio, F.L., Burin, A.B., Nirenberg, I.S., Barbar, A.E.M. (2017). Music performance anxiety: Perceived causes and coping strategies. *European Psychiatry*, 41(1), 110.

Özakkaş, T. (2014). *Anksiyete Bozuklukları ve Tedavisi*. İstanbul: Psikoterapi Enstitüsü Eğitim Yayınları.

Özevin Tokinan, B. (2013). Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanterini Türkçeye Uyarlama Çalışması. Ahi Evran Üniversitesi, *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD),* 14 (1), 53-65.

Özgür, C. (2017). Sahne Performansında Dikkat Kaybı, Stres Ve Kaygıya Yönelik Psikolojik Yöntemler. *Conservatorium*, 4(1), 21-41.

Özmenteş, S. (2004). Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümü Öğrencilerinin Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir: D.E.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Özsoy, E.V. (2021). Sosyal anksiyete ve performans anksiyetesi bağlamında müzik performans anksiyetesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, *7*(3), 285-301.

Palancı, M., Dinç, Z. A., Doğan, U. (2015). Üniversite öğrencilerine yönelik müzik performans kaygısı ölçeğinin uyarlama çalışması. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *8*(2), 155-166.

Papageorgi, I., Creech, A., Welch, G., (2011). Perceived performance anxiety in advanced musicians specializing in different musical genres. *Psychology of Music.* 41 (1), 18-41.

Park, J. E. (2010). The Relationshiop Between Musical Performance Anxiety, Healthy Lifestyle Factors, and Substance Use Among Young Adult Classical Musicians: Implications for Training and Education. Columbia University, New York, United States of America.

Parlar, M.C. (2014). *Bakır Üflemeli Çalgılarda Odaklanma ve Konsantrasyon Tekniklerinin İncelenmesi.* Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Parncutt, R., McPherson, G.E. (2002). The Science and Psychology of Music Performance. New York: Oxford University Press.

Plott, T.M. (1986). An Investigation of the Hypnotic Treatment Of Music Performance Anxiety. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Knoxville: The University of Tennessee.

Raeburn, S.D., Hıpple, J., Delaney, W., Chesky, K. (2003). Surveying Popular Musicians' Health Status Using Convenience Samples. *Medical Problems of Performing Artists,* 18(3), 113-119.

Rappoport, P. (1989). A Study of Study Etiology, And An Approach To Treatment. Tezi. New York: Union Graduate School.

Reubart, D. (1985), Anxiety And Musical Performance. Da capo Press, New York.

Ryan, C. (2000). *A Study of the Differential Responses of Male and Female Children to Musical Performance Anxiety.* Doctoral Dissertation, McGill University.

Ryan, C. (2004). Gender differences in children's experience of musical performance anxiety. *Psychology of Music 32*, 89- 103.

Ryan, C.A. (2003). A study of the differential responses of male and female children to musical performance anxiety. *Dissertation Abstracts International,* 63(7-A), 2487.

Sabzehzar, D.K. (2020). Usabılıty Of Stage Anxıety Methods And Strategıes For Musıc Performance Anxıety. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi* 6(2), 158-164

Salmon, P.G. (1990). A psychological perspective on musical performance anxiety: a review of the literature. *Medical Problems of Performing Artists*, 5(1), 2-11.

Salmon, P. G., Meyer, R. G. (1992). Coping with stesss and anxiety in musical performance. New York: Lexington Books.

Savaşır, I., Soyöğüt, G., Barışkın. Bilişsel Davranışçı Terapiler. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları No:7.

Saylam, B., Girgin, D. (2019). Müzik performans kaygısı: belirtileri, nedenleri, baş etme stratejileri. *The Journal of Limitless Education and Research*, 4(2), 189-199.

Scovel T. (1978) The effect of affect on foreign language learning: A review of the anxiety research. *Language Learning*, 28(1), 129-142.

Sezer, F. (2009). Müzikle Terapinin Sınav Kaygısı, Öfke ve Psikolojik Belirtiler Üzerindeki Etkisi. Yayımlanmamış doktora tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Simon, J. A., Martens, R. (1979). Children's anxiety in sport and nonsport evaluative activities. *Journal of Sport Psychology* 1, 160-169.

Sinden, L.M. (1999). Music performance anxiety: Contributions of perfectionism, coping style, self-efficacy, and self-esteem (Publication No. 9923872) [Doctoral dissertation, Arizona State University]. ProQuest Dissertations & Theses Global.

Sinico, A., Gualda, F., and Winter, L. (2012). Coping strategies for music performance anxiety: A study on flute players. Proceeding of the 12th International Conference on Music Perception and Cognition ant the 8th Triennial Conference on the European Society for the Cognitive Sciences of Music, Temmuz, 23-28, 2012, Selanik, Yunanistan.

Sloboda, J.A. (1985). The Musical Mind: The Cognitive Psychology of Music. Oxford: Clavedon.

Slocumb, B.S. (2009). Causes, effects, and solutions to performance-related anxiety: Suggestions for the teaching of brass instruments. Yayımlanmamış doktora tezi. ABD: The University of North Carolina at Greenboro.

Spahn, C., Walther, J.-C., Nusseck, M. (2016). The effectiveness of a multimodal concept of audition training for music students in coping with music performance anxiety. *Psychology of Music*, 4, 893–909.

Steptoe, A. (1989). Stress, Coping and Stage Fright in Professional Musicians. *Psychology of Music*, 17(1), 3-11.

Steptoe, A., Fidler, H., (1987). Stage Fright In Orchestral Musicians: A Study Of Cognitive And Behavioral Strategies In Performance Anxiety. *The British Psychological Society*, 78, 241-249.

Steptoe, A. (2001). Negative emotions in music making: The problem of performance anxiety. Music and Emotion: Theory and Research (ed. P.N. Juslin & J.A. Sloboda), 291-307.

Studer, R., Gomez, P., Hildebrant, H., Arial, M., Danuser, B. (2011). Stage Fright: Its Experience as a Problem and Coping With It. *Int Arch Occup Environ Health*, 84, 761-771.

Ter Meulen, W.G., Draisma, S., van Hemert, A.M., Schoevers, R.A., Kupka, R.W., Beekman, A.T., Penninx, B.W. (2021). Depressive and anxiety disorders in concert–A synthesis of findings on comorbidity in the NESDA study. *Journal of affective disorders*, 284, 85-97.

Teztel, G. and Aşkın, C. (2007). Sahne Heyecanının Türk Müzisyenler Arasındaki Yaygınlığı ve Çözüm Yöntemleri. *İTÜ Sosyal Bilimler Dergisi,* 4 (2), 3-10.

Tokinan, B.Ö. (2013). Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanterini Türkçeye Uyarlama Çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 53-65.

Tokinan, B.Ö. (2014). Öğretmen adaylarinin müzik performans kaygilarinin bireysel özellikler bakimindan incelenmesi. *Fine Arts*, 9(2), 84-100.

Topoglu, O. (2013). Müzisyenlerde Sahne Korkusu, Sahne Korkusunun Nedenleri ve Sahne Korkusuyla Baş Etmede Kullanilabilecek Stratejiler. *Fine Arts*, 8(1), 43-55.

Tunay, Ş. (2006). *Depresyon ve Kaygı Belirtilerinde Örtüşen ve Ayrışan Özelliklerin Endişe Olgusu Açısından İncelenmesi*. Yüksek lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Turner, S.M., Johson, M.R., Beidel, D.C., Heiser, NA., Lydiard, R.B. (2003). The social thoughts and beliefs scale-a new inventory for assessing cognitions in social phobia. *Psychological Assessment,* 15, 384-391.

Uzun, Y.B., Şehribanoğlu, S., Otacıoğlu, S.G. (2024). Müzikal Performans Kaygısı Bilişsel Başa Çıkma Envanteri: Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (15), 1427-1438.

Valentine, E. (2003). The fear of performance. Musical performance, a guide to understanding. Ed. John Rink, 168-182. Londra: Cambridge University Press.

Wesner, R.B., Noyes, R., Davis, T.L. (1990). The Occurence of Performance Anxiety Among Musicians. *Journal of Affective Disorders*, 18(3), 177-185.

Wiedemann A., Vogel, D., Voss, C., Hoyer, J. (2019). Music performance anxiety and its anxiety correlates. *PsyArXiv Preprints*. 2-12. Retrieved august, 07, 2020 from. https://www.researchgate.net/publication/336972393

Wilson, G.D. (2002). *Psychology for performing artists (2nd ed.)*. London, UK: Whurr.

Wilson, G.D., Roland, D. (2002) Performance anxiety. In *The Science and Psychology of Music Performance: Creative Strategies for Teaching and Learning* (eds R. Parncutt & G. E. McPherson), 47–61. Oxford University Press.

Yerli, N. (2017). *Feldenkrais Metodu ve Farkındalığın Oyuncunun Performansına Etkisi.* Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Yılmaz, S., Yazıcı, T., Gündüz, A. (2015). Konservatuvar Öğrencilerinin Kaygı Düzeyleri, *I. Uluslararası Müzik ve Dans Kongresi Bildiriler Kitabı* 6-8 Mayıs 2015, 513 - 519, Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.

Yöndem, Z.D. (2012). Müzik Öğrencilerinde Algılanan Performans Kaygısının Fiziksel, Davranışsal ve Bilişsel Özellikleri: Nitel Bir Çalışma. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 37(166), 181- 194.

Zinn, M., McCain, C., Zinn, M. (2000). Musical performance anxiety and the high-risk model of threat perception. *Medical Problems of Performing Artists*, 15, 65–71.

KAYNAKÇA

Bailey, W., Miles, P., Siebert, A., Stanley, W., Stein, T. (1992). Teaching Brass: A Resource Manual. New York: McGrow- Hill.

Balemo, L. H. (2023). *"The Importance of Free and Conscious Breathing As One of The Methods of Overcoming Stiffness While Playing The Cello"*. 7 Nisan 2023, Sayı 21, Culture and Art. https://previous.scientia.report/index.php/archive/article/view/875. Erişim Tarihi: 08.09.2024.

Blum, J. (1995). "Medizinische Probleme bei Musikern". Stuttgart/New York, Thieme.

Bruch, M. (1977). Romanze. by N. Simrock, Hamburg. N. Simrock, Berlin-London. Arr. Otto Lindemann.

Carrillo, V. M. R. (2020). *Musical Breathing Education for Guitarists Rearch Perspectives in Music Education.* 21(1), 35-47 ©2020 The Florida Music Education Association.

Eccles, H. (1930). Sonat for Viola. By C. F. Peters. Edited by Paul Klengel

Frederiksen, B. (1996). "Arnold Jacobs: Song and Wind". Grayslake, IL: Wind Song Press Limited.

Hermann, F. (1946). Technical Etude op. 22. By International Music Company, New York City.

Hopa, E. (2013). "Tahta ve Bakır Üflemeli Çalgı Çalan Müzisyenlerde Nefes Kontrolü". Sanat ve Tasarım Dergisi, Cilt:4, Sayı:4, 109-116, 02.06.2013.

Jordan, J. M. (2011). *The musician's breath: the role of breathing in human expression*. James Jordan; Mark Moliterno, Nova Thomas. Chicago: GIA Publications.

Kohut, D. L. (1992). *Musical performance: Learning theory and pedagogy*. Champaign, IIIinoirs: Stipes Publishing, L.L.C.

Kolat, Pamir (2018). Flüt Eğitiminde Diyafram Nefesi Öğretimi ve Doğru Nefes Kullanımı ile Diyaframdan Üfleme Çalışmaları. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Laczika, K., Graber, O. P., Tucek, G., Lohninger, A., Fliri, N., Berka-Schmid, G., Masel, E. K., Zielinski, C. C. (2013). "II faluto magico" still Works: Mozart secret of ventilation. *Multidisciplinary Respiratory Medicine,* Mart 2013, 8(1):23.

Mazas, J. M. (1880). Etudes op. 36. Leipzig: August Cranz.

McGill, D. (2009). Sound in Motion. A Performer's Guide to Greater Musical Ekspression. Indiana University Press.

Meyer, L. B. (1961). Emotion and Meaning in Music. University of Chicago Press.

Miller, R. (1996). *The structure of singing.* New York, New York: Schirmer Books.

Moore, T. (2016). Care of the Soul, Twenty-fifth Anniversary. Ed: A Guide for Cultivating Depth and Sacredness in Everyday Life. Harpercollins Publishers Inc.

Örün, D. (2019). Nefes Egzersizinin Stres Hormanlarına Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Palaschko, J. (1904). Etuden für Viola op. 36. 20 Viola Studies. Leipzig: Fr. Kistner.

Pearson, L. (2006). Body Mapping For Flutist What Every Flute Teacher Needs To Know About The Body. GIA Publication.Phillips, R. (2014, 9 Haziran). How to breathe freely when playing a stringed instrument http://thestrad.com/playing-hub/how-to-breathe-freely-when-playing-a-stringed-instrument/2894.article. Erişim Tarihi: 09.09.2024

Reinhold, S. (1996). Antroposophische Musiktherapie. Eine HinfÜhrung. Schriftenreihe Soziale Hygiene (157). Bad Liebenzell, Germany.

Saradanada, S. (2016). *The power of breath.* London, United Kingdom: Watkins.

Szende, O., Nemessuri, M. (1971). *The phsiology of violin playing*. London, United Kingdom, Collet's Publishers.

Whone, H. (1972). *The simplicity of playing the violin.* London, England: Victor Gollancz Ltd.

KAYNAKÇA

Budiawan, H., and Nurmalasari, S. (2022). Learning Models To Increase Learning Motivation Through The Application Of Bandlab. Jurnal Seni Musik, 11(2), 123-131.

Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., Demirel, F. ve Çakmak, E. (2013). *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Çelebi, C., ve Satırlı, H. (2021). Web 2.0 Araçlarının İlkokul Seviyesinde Kullanım Alanları. *Instructional Technology and Lifelong Learning,* 2(1), 75-110.

Dede, Y. (2024). Web Tabanlı Müzik Yazılımlarının Ortaokul Müzik Dersi Kazanımlarına Yönelik İncelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Delikara, A. (2022). Müzik Eğitiminde Bilgisayar Destekli Öğretim Yöntemi. Editör: E. Kaya, *Müzik Eğitiminde Öğretim Yaklaşım ve Yöntemleri* (243-266) Konya: Eğitim Yayınevi.

Demirbatır, R.E., Başpınar, S. (2024). Ortaokul Öğrencilerinin Soundtrap Studio Uygulamasına İlişkin Görüşleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26(3), 1017-1029.

Deperlioğlu, Ö. ve Köse, U. (2010). Web 2.0 Teknolojilerinin Eğitim Üzerindeki Etkileri Ve Örnek Bir Öğrenme Yaşantısı. *Akademik Bilişim*, (10), 10-12.

Karaman, S., Yıldırım, S., ve Kaban, A. (2008). Öğrenme 2.0 yaygınlaşıyor: Web 2.0 Uygulamalarının Eğitimde Kullanımına İlişkin Araştırmalar Ve Sonuçları. 13. Türkiye'de İnternet Konferansı Bildirileri (inet-tr'08), Orta Doğu Teknik Üniversitesi. Ankara: 22-23 Aralık.

Karaöngel, A. (2016). Midi Tabanlı Müzik Yazılımlarının Müzik Öğretiminde Kullanılabilirliği Ve İhtiyaçları Karşılayabilme Yeterliliği. (Yüksek Lisans Tezi) Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kasap, B. T. (2007). Müzik Eğitiminde Teknolojik Yaklaşımlar. 38. Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi ICANAS (447- 454). Ankara: 10-15 Eylül

Korkmaz, G. ve Çaymaz, G. (2022). Yabancılara Türkçe Eğitiminde Web 2.0 Araçlarının Dört Alan Becerisine Yönelik Kullanımları (Okuma, Dinleme, Yazma, Konuşma). *Trk Dergisi*, 3(1). 40-56.

Pierard, T. (2023). Exploring An Identity Pedagogy For Digital Audio Workstations. (Doktora Tezi). New Zealand: University of Auckland.

Ruismäki, H. (2009). The New Horizons For Music Technology In Music Education. University of Helsinki Department of Applied Sciences of Education, Finland.

Soycan, M. (2019). Müziksel İşitme Okuma Yazma Dersinde Çevrimiçi Uygulamaların Akademik Başarıya Ve Tutuma Etkisi. (Doktora Tezi). Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Terzioğlu, S. D. ve Kurtuldu, M. K. (2024). Ortaokul 5. sınıf müzik dersi nota ve sus değerleri öğretiminde Wordwall uygulaması kullanımının etkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44(1), 899-919.

Tosun, E. (2019). Müzik Öğretiminde Bilgisayar Destekli Müzik Eğitimi Yöntemlerinin Uygulanması (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Ünal, S. ve Küçük, D. P. (2022). İlköğretim 5. Sınıf Müzik Dersi Kazanımlarını Destekleyen Müzik Web Uygulamalarının İncelemesi ve Müzik Öğretmenlerinin Müzik Web Uygulamalarına İlişkin Görüşleri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi* 10(132), 387-413.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri Güncelleştirilmiş Geliştirilmiş 5. Baskı,* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yungul, O. (2018). Müzik Eğitiminde Web Tabanli Uzaktan Eğitim. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 7(2), 1333-1348.

İNTERNET KAYNAKLARI

URL-1 https://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=357

URL-2 https://musiclab.chromeexperiments.com/About

URL-3 https://www.beepbox.co/

URL-4 https://onlinesequencer.net/wiki/Features

URL-5 https://ampedstudio.com/manual/

URL-6 https://manual.audiotool.com/manuals/getting_started/what_is_audiotool.html

URL-7 https://soundation.com/learn

URL-8 https://www.soundtrap.com/tr/about

URL-9 https://edu.bandlab.com/

Editör:
Prof. Dr. Halil Akmeşe

Muhasebe

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

MUHASEBE ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I

Editör: Prof. Dr. Halil Akmeşe

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-24-3
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

MUHASEBE ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Prof. Dr. Halil Akmeşe
VI+204 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-24-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKÇA

Aksungur, M. ve Deran, A. (2021). Borsa İstanbul'a Kayıtlı Ulaştırma ve Depolama Sektörü İşletmelerinin Etkinlik Değerlendirmesi: Veri Zarflama Analizi Uygulaması. *Uluslararası İşletme, Ekonomi ve Yönetim Perspektifleri Dergisi*, 5(2), 760-771. https://doi.org/10.29228/ijbemp.52907.

Alnıpak, S. ve Kale, S. (2021). Covid-19 Sürecinin Ulaştırma Sektörü Finansal Performansına Etkileri. *Ekonomi, Politika & Finans Araştırmaları Dergisi*, 6(Özel Sayı), 139-156. https://doi.org/10.30784/epfad.1020882.

Çanakçıoğlu, M. ve Küçükönder, H. (2020). Entropi Ve TOPSIS Bütünleşik Yaklaşımı İle BİST Gıda Ve İçecek Endeksindeki Şirketlerin Finansal Performanslarının Değerlendirilmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi,* 11(2), 200-217.

Elmas, B. ve Özkan, T. (2021). Ulaştırma Ve Depolama Sektörü İşletmelerinin Finansal Performanslarının SWARA-OCRA Modeli İle Değerlendirilmesi. *İşletme Akademisi Dergisi*, 2(3), 240-253. https://doi.org/10.26677/TR1010.2021.851.

Eraslan, O. ve Met, Ö. (2020). İşletmelerde Nakit Akım Analizi Ve Borsa İstanbul Turizm Şirketlerinde Bir Uygulama. Ida Academia Muhasebe ve Maliye Dergisi, 3(1), 42-62.

Ersoy, N. (2020). Finansal Performansın Gri İlişkisel Analiz Yöntemi İle Değerlendirilmesi: Borsa İstanbul Endeksi'ndeki Şirketler Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 86, 223-246. https://doi.org/10.25095/mufad.710372.

Ersoy, M. ve Orçun, Ç. (2022). Covid-19 Pandemisi Etkisinde Entropi Tabanlı TOPSIS İle Finansal Performans Analizi: BİST Üzerinde Bir Uygulama. *İktisadi ve İdari Yaklaşımlar Dergisi*, 4(2), 32-55. https://doi.org/10.47138/jeaa.1187426.

Gül, A. ve Erdem, M. (2022). Gıda Perakende Firmalarının Finansal Performanslarının Entropi-TOPSIS Yöntemiyle Analizi. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 35, 25-33. https://doi.org/10.31590/ejosat.1029907.

Güleç, Ö. F. ve Bektaş, T. (2019). Cash Flow Ratio Analysis: The Case Of Turkey. *Muhasebe ve Finansman Dergisi,* Ağustos 2019 Özel Sayı, 247-262. https://doi.org/10.25095/mufad.606022.

Hwang, C. L. ve Yoon, K. (1981). Multiple Attribute Decision Making Methods And Applications. *Springer-Verlag.*

Karakaş, A. ve Öztel, A. (2020). BİST'te Yer Alan Turizm İşletmelerinin Finansal Performanslarının Entropi Tabanlı TOPSIS Yöntemi İle Belirlenmesi: Bir PYTHON Uygulaması. *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 10(20), 543-562.

Kendirli, S. ve Kaya, A. (2016). BİST-Ulaştırma Endeksinde Yer Alan Firmaların Mali Performanslarının Ölçülmesi Ve TOPSIS Yönteminin Uygulanması. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(1), 34-63.

Kurt, G. ve Kablan, A. (2022). Covid-19'un, BİST Ulaştırma Endeksinde Faaliyet Gösteren Havayolu İşletmelerinin Finansal Performansı Üzerindeki Etkilerinin, Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri İle Analizi. *İşletme Akademisi Dergisi*, 3(1), 16-33. https://doi.org/10.26677/TR1010.2022.961.

Lee, P. T. W. Lin, C. W. ve Shin, S. H. A. (2012). Comparative Study on Financial Positions Of Shipping Companies in Taiwan And Korea Using Entropy And Grey Relation Analysis. *Expert Systems with Applications,* 39(5), 5649-5657. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2011.11052.

Li, X., Wang, K., Liu, L., Xin, J., Yang, H. ve Gao, C. (2011). Application Of The Entropy Weight and TOPSIS Method in Safety Evaluation Of Coal Mines. *Procedia Engineering*, 26, 2085-2091. https://doi.org/10.1016/j.proeng.2011.11.2410.

Mansyur, R. A. ve Saban, M. (2023). Ulaştırma Ve Depolama Sektörünün ENTROPI-TOPSIS Yöntemleriyle Finansal Performans Analizi. Yönetim, Ekonomi, Edebiyat, İslami ve Politik Bilimler Dergisi, 8(1), 42-58. https://doi.org/10.24013/jomelips.1279339.

Meşe, B. ve Özdemir, L. (2022). Entropi Temelli TOPSIS Ve BORDA Sayım Yöntemleri İle Gıda İşletmelerinin Performanslarının Değerlendirilmesi. *Alanya Akademik Bakış Dergisi*, 6(3), 2809-2829. https://doi.org/10.29023/alanyaakademik.1107765.

Oral, C. ve Kıpkıp, E. (2019). Ulaştırma Sektörünün Performans Ölçümü İçin TOPSIS Ve PROMETHEE Yöntemlerinin Kullanılması: BİST üzerine bir uygulama. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(30), 1005-1015. https://doi.org/10.20875/makusobed.594265.

Pala, O. (2021). IDOCRIW Ve MARCOS Temelli BİST Ulaştırma İşletmelerinin Finansal Performans Analizi. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 12(23), 263-294. https://doi.org/10.36543/kauiibfd.2021.013.

Palepu, K. G., Healy, P. M., & Bernard, V. L. (2003). *Business Analysis And Valuation Using Financial Statements, Text And Cases* (3rd Edition). South-Western College Publication.

Rosini, I. ve Gunawan, J. (2018). Financial Ratio And Performance Airlines İndustry With DEA And TOPSIS Model. *International Journal of Pure and Applied Mathematics*, 119(10), 367-374.

Sakarya, Ş. ve Erayman, Ç. (2022). Nakit Akış Tablosuna Dayalı Finansal Oranlar Ve PROMETHEE Yöntemi İle Finansal Performans Analizi: BİST Bilişim Sektöründe Bir Uygulama. Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(1), 51-78. https://doi.org/10.38122/ased.1016352.

Sakarya, Ş. ve Saçkes, İ. (2022). BİST'e Kayıtlı Ulaştırma Ve Depolama Sektöründe Faaliyet Gösteren Şirketlerin Finansal Performanslarının Analitik Hiyerarşi Süreci (AHS) Ve Gri İlişkisel Analiz (GİA) Yöntemleriyle Değerlendirilmesi. *İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi*, 7(19), 366-388. https://doi.org/10.25204/iktisad.1088186.

Shannon, C. E. (1948). A Mathematical Theory Of Communication. *Reprinted With Correctionsfrom The Bell System Technical Journal,* 27, 379-423.

Soy Temür, A. ve Tulum, S. (2022). BİST Teknoloji İşletmelerinin Nakit Akış Oranlarına Dayalı CRITIC Ağırlıklandırmalı COCOSO Yöntemi İle Finansal Performans Analizi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 51, 383-401. https://doi.org/10.30794/pausbed.1074295.

Suciani, T. Y., & Setyawan, S. (2022). Analysis Of Cash Flow Statement to Assess The Company's Financial Performance at PT Astra International TBK. *Current Advanced Research on Sharia Finance and Economic Worldwide,* 1(4), 1-12.

Tzeng, G. H. ve Huang, J. J. (2011). Multiple Attribute Decision Making Methods and Applications. CRC Press.

Wu, J., Sun, J., Liang, L., ve Zha, Y. (2011). Determination Of Weights for Ultimate Cross Efficiency Using Shannon Entropy. *Expert Systems With Applications*, 38, 5162-5165.

Zhao, H. ve Guo, S. (2014). Selecting Green Supplier Of Thermal Power Equipment by Using A Hybrid MCDM Method For Sustainability. *Sustainability,* 6(1), 217-235. https://doi.org/10.3390/su6010217.

Kap.org.tr. (2023). Şirketler. https://www.kap.org.tr/tr/Sektorler. (Erişim Tarihi: 12.05.2023).

KAYNAKÇA

AccountAbility, 2008. *AA1000 AccountAbility Principles Standard 2008* [online]. Available from http://www.mas-business.com/docs/AA1000APS%202008%20Final.pdf

AccountAbility, 2008. *AA1000 Assurance Standard 2008* [online]. Available from: http://www.accountability.org/wp-content/uploads/2016/10/AA1000AS_english.pdf

AccountAbility. 2008. AA1000 Assurance Standard (2008). AccountAbility: London.

Andersson, S., Svensson, G., Molina-Castillo, F.J., Otero-Neira, C., Lindgren, J., Karlsson, N.P. and Laurell, H., (2021) . Sustainable development - Direct and indirect effects between economic, social, and environmental dimensions in business practices. Corporate Social Responsibility and Environmental Management, 29(5).

Aniktia, R., & Khafid, M. (2015). Pengaruh Mekanisme Good Corporate Governance dan Kinerja Keuangan Terhadap Pengungkapan Sustainability Report. Accounting Analysis Journal, 4(3), 1–10. https://doi.org/10.15294/aaj.v4i3.830

Arena, C., Bozzolan, S., & Michelon, G. (2015). Environmental reporting: Transparency to stakeholders or stakeholder manipulation? An analysis of disclosure tone and the role of the board of directors. Corporate Social Responsibility and Environmental Management, 22(6), 346-361.

Ballou, B., Heitger, D. L., & Landes, C. E. (2006). The future of corporate sustainability reporting A rapidly growing assurance opportunity. Journal of Accountancy.

Ben-Amar, W., Chang, M., & McIlkenny, P. (2017). Board gender diversity and corporate response to sustainability initiatives: Evidence from the carbon disclosure project. Journal of business ethics, 142(2), 369-383.

Boiral, O., Heras-Saizarbitoria, I., ·Brotherton, M.-C. and Bernard, J. (2019), "Ethical Issues in the assurance of sustainability reports: perspectives from assurance providers", Journal of Business Ethics, Vol. 159 No. 4, pp. 1111-1125

Chikwendu, O., Okafar, G., & Caleb D.A, J. (2016). Effect of Sustainability Reporting on Nigeria Listed Companies Performance. Canadian Contemporary, 1(1).

Ching, H. Y., Gerab, F., & Toste, T. H. (2014). Scoring Sustainability Reports using GRI indicators: A Study based on ISE and FTSE4Good Price Indexes. Journal of Management Research, 6(3), 27.

Clausen, H., & Hafkesbrink, J. (2005). Water Management Towards Sustainability—An Indicator System to Assess Innovations. In Indicator Systems for Sustainable Innovation (pp. 179-203). Heidelberg: Physica-Verlag HD.

Cohen, J.R. and Simnett, R. (2014), "CSR and assurance services: a research agenda", Auditing: A Journal of Practice and Theory, Vol. 34 No. 1, pp. 59-74.

CorporateRegister.com Limited, 2008. *Assure View: The CSR Assurance Statement Report,* London: CorporateRegister.com Limited.

DeFond, M., & Zhang, J. (2014). A review of archival auditing research. Journal of accounting and economics, 58(2-3), 275-326.

Elkington, J. (1998), "Partnerships from Cannibals with Forks: The Triple Bottom Line of 21stCentury Business", Environmental Quality Management, 8/1: 37-51. doi: 10.1002/tqem.3310080106

Al-Shaer, H., & Zaman, M. (2018). Credibility of sustainability reports: The contribution of audit committees. Business strategy and the environment, 27(7), 973-986.

Farooq, M.B. and de Villiers, C. (2019), "The shaping of sustainability assurance through the competition between accounting and non-accounting providers", Accounting, Auditing and Accountability Journal, Vol. 32 No. 1, pp. 307-336.

Global Reporting Initiative. (2012). About GRI. https://www.globalrepor ting.org/information/about-gri/Pages/default.aspx

Gray, R. (2010). Is accounting for sustainability actually accounting for sustainability… and how would we know? An exploration of narratives of organisations and the planet. Accounting, organizations and society, 35(1), 47-62.

IAASB, 2013. *International Standard on Assurance Engagements 3000 (Revised): Assurance engagements other than audits or reviews of historical financial Information.* New York: International Federation of Accountants.

Institute of Directors Southern Africa (IoDSA) (2009), "King code of governance for South Africa", Institute of Directors Southern Africa, available at: https://cdn.ymaws.com/www.iodsa.co.za/resource/resmgr/king_iii/King_Report_on_Governance_fo.pdf

International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB) (2013), "ISAE 3000 (revised), assurance engagements other than audits or reviews of historical financial information", International Auditing and Assurance Standards Board.

ISO. (2012). About ISO . http://www.iso.org/iso/home/about.htm.

Junior, R.M., Best, P.J. and Cotter, J. (2014), "Sustainability reporting and assurance: a historical analysis on a world-wide phenomenon", Journal of Business Ethics, Vol. 120 No. 1, pp. 1-11, doi: 10.1007/s10551-013-1637-y.

Janggu, T., Darus, F., Zain, M. M., & Sawani, Y. (2014). Does good corporate governance lead to better sustainability reporting? An analysis using structural equation modeling. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 145, 138-145.

Kolk, A. (2004). A decade of sustainability reporting: developments and significance. International Journal of Environment and Sustainable Development, 3(1), 51-64.

Kolk, A. (2010). Trajectories of sustainability reporting by MNCs. Journal of World Business, (45), 367-374. doi:10.1016/j.jwb.2009.08.00

Kolk, A., and Perego, P. (2010). "Determinants of the adoption of sustainability assurance statements: An international investigation", Business Strategy and the Environment, Vol. 19, pp. 182-198.

KPMG (2020), Survey of Sustainability Reporting 2020 https://kpmg.com/xx/en/home/insights/2020/11/the-time-has-come-survey-of-sustainability-reporting.html

Kurniawan, T., Sofyani, H., & Rahmawati, E. (2018). Pengungkapan Sustainability Report dan Nilai Perusahan: Studi Empiris di Indonesia dan Singapura. Kompartemen: Jurnal Ilmiah Akuntansi, 16(1), 1–20.

Lako, A. (2018). Sustainability Reporting, Apa Manfaatnya? Fakultas Ekonomi Dan Bisnis Universitas Katolik Soegijapranata Semarang, December

Manetti, G. and Toccafondi, S. (2012), "The role of stakeholders in sustainability reporting assurance", Journal of Business Ethics, Vol. 107 No. 3, pp. 363-377, doi: 10.1007/s10551-011-1044-1.

Moroney, R., Windsor, C. and Aw, Y.T. (2012), "Evidence of assurance enhancing the quality of voluntary environmental disclosure: an empirical analysis", Accounting and Finance, Vol. 52 No. 3, p

Nidumolu, R., Prahalad, C.K. and Rangaswami, M.R., 2019. Why Sustainability Is Now the Key Driver of Innovation. Harvard Business Review, 87(9), pp.56-64.

Onay A. (2015), "Sürdürülebilir kalkınma, kurumsal sürdürülebilirlik ve sürdürülebilirlik raporlaması", Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırma Dergisi, 3/3: 105-118

O'Dwyer, B. (2011). The case of sustainability assurance: Constructing a new assurance service. Contemporary Accounting Research, 28(4), 1230-1266.

Perego, P. and Kolk, A. (2012), "Multinationals' accountability on sustainability: the evolution of thirdparty assurance of sustainability reports", Journal of Business Ethics, Vol. 110 No. 2

Primolan, L.V. (2004). A responsabilidade social como um fator de diferenciação na competitividade das organizações. Revistas Gerenciais, 3, 125-134.

Traxler, A. A., Schrack, D., & Greiling, D. (2020). Sustainability reporting and management control–A systematic exploratory literature review. Journal of Cleaner Production, 276, 122725.

Ukaogo, P. O., Ewuize, U., Onwuka, C. V. (2020): Environmental Pollution: Causes, Effects, and the Remedies. – In: Chowdhary, P. et al. (eds.) Microorganisms for Sustainable Environment and Health. Elsevier, pp. 419-429.

UN (2015), https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement

Yeni, O. (2014). Sürdürülebilirlik ve Sürdürülebilir Kalkınma: Bir Yazın Taraması. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *16*(3). 181-208 https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/287214

Zu, L. (2023). From Corporate Social Responsibility (CSR) to Sustainable Development: The Role of the United Nations. In Responsible Management and Taoism, Volume 2 (pp. 89-133). Emerald Publishing Limited.

KAYNAKÇA

Al-Attar, Kayed Ab Allah (2021), "The effect of accounting information system on corporate governance", **Accounting**, 7(1), 99-110.

Alkan, Betül Şeyma (2018), "Muhasebe Teorisi ve Uygulamaları Açısından Muhasebe Bilgisinin Niteliksel Özellikleri", **Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi**, 20 (Özel Sayı), 819-837.

Alsmady, Ahnaf Ali (2022), "Accounting information quality and tax avoidance effect on investment opportunities evidence from Gulf Cooperation Council GCC", **Cogent Business & Management,** 9(1), 2143020.

Arı, Emin Sertaç (2021), "Süper Akıllı Toplum: Toplum 5.0", **Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 23(1), 455-479.

Arpacıoğlu Özdemir, Özge ve İbrahim Halil Oğuz (2018), "Sürdürülebilir Kalkınma Perspektifinden Yoksulluk Olgusu", **Journal of International Social Research**, 11(55), 770-781.

Atay, Serdal (2023), Muhasebede Şeffaflık ve Hesap Verebilirliğin Finansal Performans ve Toplumsal Gelişim Üzerindeki Etkisi: G-20 Örneği, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ay, Sema (2017), "Sürdürülebilir Kalkınmayı Ölçmek: Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme", **Paradoks Ekonomi Sosyoloji ve Politika Dergisi,** 13(1), 85-100.

Bairoch, Paul (1995), **Economics and World History: Myths and Paradoxes**, University of Chicago Press, United States.

Bakır, Mehmet ve Erserim, Alper (2022), "Muhasebenin Tarihsel Gelişimi: Toplumsal-Kamusal-Kurumsal Dönüşüm Üzerine Bir Değerlendirme", **Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi** 248(1), 35-59.

Balakrishnan, Naduvalath vd. (2016), "Environmental Performance Index", **Wiley StatsRef: Statistics Reference Online**, (1–5), Wiley, United States.

Barth, Mary vd. (2022), "Evolution in Value Relevance of Accounting Information", **Stanford University Graduate School of Business Research Paper**, Last revised:22, 17-24.

Barth, Mary ve Wayne Landsman (2010), "How did financial reporting contribute to the financial crisis?", **European Accounting Review**, 19(3), 399-423.

Bell, Daniel (1976), "The Coming of the Post-Industrial Society", **The Educational Forum**, 40(4), 574-579.

Benetti, Federico vd. (2023), **Legatum Prosperity Index,** 16. Baskı, Legatum Instıtute, London.

Berikol, Bilal Zafer (2009), "Maddi Olmayan Varlıkların Ölçülerek Maddi Sonuçlara Dönüştürülmesi: Strateji Haritaları", **Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi**, 13(2), 93-108.

Birleşmiş Milletler (2023), "Dünya Nüfusu Beklentileri-Nüfus Bölümü-Birleşmiş Milletler", https://www.un.org/en/ (10.06.2024).

Birleşmiş Milletler (2023), "Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları", https://turkiye.un.org/tr/sdgs (01.06.2023).

Birleşmiş Milletler Asya ve Pasifik Ekonomik ve Sosyal Komisyonu- United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific (2009), Eco-Efficiency Indicators: Measuring Resource-Use Efficiency and the Impact of Economic Activities on the Environment. Thailand: United Nations (01.06.2023).

Bushman, Robert ve Smith, Abbie (2003), "Transparency, Financial Accounting Information, and Corporate Governance", **Economic Policy Review**, 9(1), 65-87.

Büyükuslu, Ali Rıza (2020), **Toplum 5.0: Süper Akıllı Toplum**, Der Yayınları, İstanbul.

Cabinet Office (2023), "Society 5.0", (cao.go.jp), (28.04.2023).

Chang, Janie vd. (2017), "Audit deficiency and auditor workload: evidence from PCAOB triennially inspected firms", **Review of Accounting and Finance,** 16(4), 478-496.

Ciuhureanu, Alina Teodora (2017), "Study on integrating accounting in the information system of the organization", **LandForces Academy Review**, 22(4), 263-269.

Codding, Brian ve Kramer, Karen (2016), **Why forage?: Hunters and gatherers in the twenty-first century**, University of New Mexico Press, USA.

Coyle, Daine (2014**), GDP: A Brief but Affectionate History**, Princeton University Press, USA.

Çevresel Performans Endeksi (2023), "Microsoft Word-EPI 2023 Report", https://epi.yale.edu/measure/2023/EPI (10.06.2024).

Çevresel Performans Endeksi Raporu (2022), "Environmental Performance Index-The Environmental Performance Index | 23° Grale", 23degrees.eu, (01.06.2023).

Çiftçi, Hasan (2016), "Tarımın Tarihi", https://www.researchgate.net/publication/311795149 (30.04.2023).

Daly, Herman vd. (1989), **For the Common Good: Redirecting the Economy toward Community, the Environment, and a Sustainable Future,** Beacon Press, Boston.

Daştan, Abdulkerim (2017), "Muhasebenin Toplumsal Gelişime Katkısı: Türkiye'nin Muhasebe Bilgisi İhtiyacı", **Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, 31(5), 1253-1257.

David, S. Julie v.d. (1999), "The Research Pyramid: A Framework For Accounting Information System Research", **Journal of Information System**, 13(1), 7-30.

Demir, Berna (2010), "Muhasebe Bilgi Sistemlerinde Bilgi Kalitesi", **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, 48, 142-153.

Demir, Mehmet ve Onocak, Derya (2021), "Muhasebe Bilgisinin Çevresi ve Muhasebe Bilgi Kalitesini Artıran ve Azaltan Faktörler", **Journal of Academic Value Studies**, 7(3), 210-230.

Dombrowski, Uwe ve Tobias Wagner. (2014). "Mental Strain as Field of Action in the 4th Industrial Revolution", **Procedia CIRP**, 17, 100-105.

DuPont, Quinn (2015), "The Reckoning: Financial Accountability and the Rise and Fall of Nations", **Journal of Cultural Economy**, 9(1), 115–119.

Dünya Bankası (2017), Report on the Observance of Standards & Codes (ROSC) Accounting & Auditing (A&A): Revision of the diagnostic tool – Summary note. Washington, DC: International Bank for Reconstruction and Development/The World Bank. Report on the Observance of Standards and Codes, Accounting and Auditing: Revision of the Diagnostic Tool - Summary Note (worldbank.org), (01.06.2023).

Ekolojik Ayak İzi Raporu (2022), "Open Data Platform", https://www.footprintnetwork.org/ (10.08.2023).

Erdem, Ekrem ve Bekir Çelik (2019), "İnsani Gelişme ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Bazı Afrika Ülkeleri Üzerine Bir Uygulama", **Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 9(17), 13-36.

Fukuda, Takashi ve Dahalan, Jauhari (2012), "Finance-Growth-Crisis Nexus in Asian Emerging Economies: Evidence from VECM and ARDL Assessment", **International Journal of Business and Economic Sciences Applied Research (IJBESAR)**, 5(2), 69-100.

Fukuyama, Mayumi (2018), "Society 5.0: Aiming for a new human-centered society", **Japan Spotlight**, 27, 47-50.

Funnell, Warwick (2007), "Accounting and the Virtues of Anarchy.", **The Australasian Accounting, Business and Finance Journal,** 1(1), 18-27.

Gallup World Poll (2018), Understanding the Thoughts, Feelings and Behaviors of People Around the World, Global Research: See the World in Data | Gallup, (01/06/2023).

Goldstein, Itay vd. (2022), "The Real Effects of Modern Information Technologies: Evidence from the EDGAR Implementation", **National Bureau of Economic Research**, 61(5), 1-60.

Graymore, Michelle vd. (2008), "Regional sustainability: How useful are current tools of sustainability assessment at the regional scale?", **Ecological Economics**, 67(3), 362–372.

Hall, James A (2016), **Accounting Information Systems**, 8th Edition, Mason-USA: South-Western Cengage Learning, USA.

Hametner, M., Kostetckaia, M., Setz, I., Bley, S. J., Gebhard, F., Mayer, C., ... & Steurer, A. (2022), Sustainable development in the European Union. Overview of progress towards the SDGs in an EU context (2022 edition), Sustainable development in the European Union — Overview of progress towards the SDGs in an EU context (2022 edition) (europa.eu), Eriim Tarihi: 01.06.2023.

Hanlon, Michelle vd. (2021), "Behavioral Economics of Accounting: A Review of Archival Research on Individual Decision Makers", **Contemporary Accounting Research**, 39(2), 1150-1214.

Hickel, Jason (2020), "The sustainable development index: Measuring the ecological efficiency of human development in the anthropocene", **Ecological Economics**, 167, 106331.

Hobsbawm, Eric J. (1999), **Industry and Empire: from 1750 to the Present Day**, The new press, New York.

İnsani Gelişim Raporu (2023), "2022 İnsani Gelişme Raporu | United Nations Development Programme", https://www.undp.org/nepal/publications/human-development-report-2023-24 (10.08.2023).

İnsani Gelişim Raporu (2022), "Human Development Index | Human Development Reports" undp.org (12.03.2023).

Jeffrey, Karen vd. (2016), The Happy Planet Index: 2016. A global index of sustainable well-being. London: New Economics Foundation.

Kabakçı Günay, Eylül ve Sülün, Dilara (2021), "The Evaluatıon of The Impact of Social Capital on Economic Development Within The Framework of The Legatum Prosperity Index: The Case of OECD Countries", **Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi**, 20(80), 1982-1996.

Kagermann, Henning, Wahlster, Wolfgang ve Helbig, Johannes (2013), **"Recommendations for Implementing the Strategic Initiative Industrie 4.0",** (13-78), National Academy of Science and Engineering, Frankfurt.

Kandemir, Canol (2022), "Eleştirel Düşünce ve Cesur Yeni Muhasebeler", **Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi**, 66, 23-44.

Karacaer, Semra ve İbrahimoğlu, Nurettin (2003), "İşletme yönetiminde muhasebe bilgi sistemi, iç kontrol, verimlilik ilişkisi ve önemi", **H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 21(1), 211-228.

Karahan, Murat (2020), "Turizm İşletmelerinde Fiyatlandırma Stratejileri ve Muhasebe Bilgi Kalitesi İlişkisi", **OPUS International Journal of Society Researches**, 15(26), 4665-4685.

Karahan, Murat ve Kestane, Ali (2021), "Muhasebe Bilgi Kalitesinin Maliyet Analizi Süreçlerine Etkisi: Muhasebe Meslek Mensupları Üzerine Bir Araştırma", **İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi**, 6(14), 117-129.

Karatekin, Emrullah (2021), "2030 Sürdürülebilir kalkınma gündeminde küresel vatandaşlık ve Türkiye", **Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi**, 6(1), 57-66.

Kaypak, Şafak (2011), "Küreselleşme Sürecinde Sürdürülebilir Bir Kalkınma İçin Sürdürülebilir Bir Çevre" **Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi**, 1, 19-33.

Kemp, Rene ve Martens, Pim (2007), "Sustainable development: how to manage something that is subjective and never can be achieved?" **Sustainability: Science, Practice and Policy**, 3(2), 5–14.

Kılıç, Sabiha ve Alkan, Reha Metin (2018), "Dördüncü Sanayi Devrimi Endüstri 4.0: Dünya ve Türkiye Değerlendirmeleri", **Girişimcilik İnovasyon ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi**, 2(3), 29-49.

Kırtorun, Ezgi ve Feza Karaer (2018), "Su yönetimi ve suyun sürdürülebilirliği", **Sürdürülebilir Mühendislik Uygulamaları ve Teknolojik Gelişmeler Dergisi,** 1(2), 151-159.

Kitzes, Justin vd. (2007), "Current methods for calculating national ecological footprint accounts", **Science for environment & sustainable society,** 4(1), 1-9.

Klugman, Jeni vd. (2011), "The HDI 2010: new controversies, old critiques", **The Journal of Economic Inequality,** 9, 249-288.

Küresel Ayak İzi Ağı–Global Footprint Network (2023), "Open Data Platform" footprintnetwork.org (01.06.2023).

Küresel Raporlama Girişimi (2002), "Linking the SDGs and the GRI Standards, GRI-SKH'lerin sürdürülebilirlik raporlamasına entegrasyonu", globalreporting.org (01.06.2023).

Kwatra, Swati, Kumar ve Archna, Sharma, Prateek (2020), "A critical review of studies related to construction and computation of Sustainable Development Indices", **Ecological Indicators**, 112, 1-15.

Lafortune, Guillaume vd. (2018), "SDG index and dashboards detailed methodological paper", **Sustainable Development Solutions Network**, 1-56.

Landes, David (2003), **The unbound Prometheus: technological change and industrial development in Western Europe from 1750 to the present**, Cambridge University Press, London.

Laux, Christian ve Christian Leuz (2010), "Did fair-value accounting contribute to the financial crisis?", **Journal of Economic Perspectives**, 24(1), 93-118.

Legatum Refah Endeksi (2023), "Rankings: Legatum Prosperity Index 2023", https://www.prosperity.com/rankings (10.06.2024).

Makarenko, Inna ve Plastun, Alex (2017), "The Role of Accounting in Sustainable Development", **Accounting and Financial Control**, 1(2), 4-12.

Max-Neef, Manfred (1995), "Economic growth and quality of life: a threshold hypothesis", **Ecological Economics**, 15(2), 115-118.

Mayor, Thomas ve Atilla Yayla (2013), "Avcı-Toplayıcılar: Orijinal Liberteryenler", **Liberal Düşünce Dergisi**, 71, 227-246.

McClure, Charles ve Nikolaev, Valeri (2022), "Demand for Stocks and Accounting Information", **Chicago Booth Research,** Paper No. 22-06, 1-41.

McNeill, David (2000), "The Concept of Sustainable Development", Lee, K, Holland, A ve McNeill, D. (Ed.), **Global sustainable development in the 21st century, (**10-29) Edinburgh University Press**,** Edinburgh.

McNeill, JR (2003), "Observations on the Nature and Culture of Environmental History", **History and Theory**, 42: 5-43.

Meder, Mehmet (2001), "Bilgi Toplumu ve Toplumsal Değişim", **Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,** 9(9), 72-81.

Morse, Stephen (2013), "Bottom Rail on Top: The Shifting Sands of Sustainable Development Indicators as Tools to Assess Progress", **Sustainability,** 5(6), 2421-2441.

Mouritsen, Jan ve Kristian Kreiner (2016), "Accounting, decisions and promises", **Accounting, Organizations and Society,** 49, 21–31.

Nallareddy, Suresh ve Ogneva, Maria (2017), "Predicting restatements in macroeconomic indicators using accounting information", **The Accounting Review**, 92(2), 151-182.

Nwanyanwu, Loveday (2006), "History of Accounting: Some Perspectives on The Nigerian Situation", **Knowledge Review**, 12(2), 1-6.

O'Neill, Daniel vd. (2018), "A good life for all within planetary boundaries", **Nature Sustainability,** 1, 88-95.

Okab, Reem vd. (2014), "The Importance of the accounting information and the role of the scientific accounting research in developing the economic development service in the developing countries (Case Study Jordan)", **Research in Applied Economics,** 6(1), 240.

Oprean, Delia Beatrice ve Lucia Podoabă (2016), "Importance, Role And Qualitative Characteristics of Accounting Information In The Decision-Making Process", **Quality-Access to Success,** 17, 2.

Öz, Yaşar ve Yavuz, Hasan (2015). "İşletme Yönetiminin Aldığı Kararlarda Muhasebe Bilgi Sisteminin Etkisi ve Önemi: Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerde Bir Araştırma", **Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, 16(1), 227-246.

Özdemir, Serkan ve Köroğlu, Çağrı (2017), "Küresel Finansal Krizlerin Muhasebe Bilgi Sistemi Temelli Nedenleri Bağlamında Kurumsal Yönetim ve Şeffaflık Kavramının Önemi", **Social Sciences Studies Journal**, 3(5), 464-476.

Özdoğan, Burak (2020), "Muhasebe Teorisinin Uluslararası Gelişimi Çerçevesinde Türkiye'de Muhasebe Teorisi Literatürü Üzerine Bir Değerlendirme", **Muhasebe ve Denetime Bakış,** 20(61), 225-236.

Özsoy, Ceyda Erden, ve Tosunoğlu, Tuğberk (2017), "GSYH'nin ötesi: ekonomik gelişmenin ölçümünde alternatif metrikler", **Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,** 26(1), 285-301.

Öztürk, Evren (2018), "Borsa İstanbul ve Euronext Paris Borsalarında İlk Halka Arzlarda Düşük Fiyatlama ve Etki Eden Faktörler Regresyon Uygulaması", **Marmara Üniversitesi**, 1-184.

Parlak, Zeki (2004), "Sanayi ötesi toplum teorilerinin eleştirel bir değerlendirmesi", **Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 8, 95-125.

Parris, Thomas ve Kates, Robert (2003) "Characterizing and Measuring Sustainable Development", **Annual Review of Environment and Resources**, 28(1), 559–586.

Pate, Sandra ve Swoe, Robert (2016), "The Social Progress Index in International Business Site Selection: Three Case Studies." **Journal of International Education and Leadership**, 6(2), 1-10.

Porter, Michael vd. (2022), "Social Progress Index 2017", http://www.socialprogressindex.com/results (05.02.2023).

Provasi, Roberta, ve Farag, Shawki (2013), "Accounting in ancient times: a review of classic references", **Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi,** 5, 68-87.

Qatawneh, Adel Mohammed ve Bader, Ayman (2020), "Qualıty Of Accountıng Informatıon Systems And Tehir Impact On Improving The Non-Financial Performance Of Jordanian Islamic Banks", **Academy Of Accounting And Financial Studies Journal**, 24(6): 1-19.

Quattrone, Paolo (2022), "Seeking transparency makes one blind: how to rethink disclosure, account for nature and make corporations sustainable", **Accounting, Auditing & Accountability Journal**, 35(2), 547-566.

Rauch, Jason ve Chi, Ying (2010), "The Plight of Green GDP in China", **The Jornal of Sustainable Development**, 3(1), 102-116.

Ren, Chunyan, (2016), "The Approach Of Accounting Information Quality On Investment Efficiency—Empirical Evidence From Chinese Listed Companies", **Theoretical Economics Letters**, 6, 330-337.

Robeyns, Ingrid (2009), "Equality and justice", Séverine Deneulin ve Lila Shahani (Ed.), **An Introduction to the Human Development and Capability Approach: Freedom and Agency**, (101-120), International Development Research Centre, USA.

Rudkin, Kathy (2007), "Accounting as myth maker", **The Australasian Accounting Business and Financial Journal**, 1(2), 13–24.

Sachs, Lafortune vd. (2022), "From Crisis to Sustainable Development: the SDGs as Roadmap to 2030 and Beyond", **Sustainable Development Report 2022**, Cambridge University Press, Cambridge.

Safdar, Irfan vd. (2022), "Accounting information and left-tail risk", **Review of Quantitative Finance and Accounting**, 1-32.

Sala, Serenella vd. (2015), "A systemic framework for sustainability assessment", **Ecological Economics**, 119, 314–325.

Scheyvens, Regina vd. (2016), "The private sector and the SDGs: the need to move beyond business as usual", **Sustainable Development**, 24(6), 371-382.

Schroeder, Richard vd. (2005), **Financial Accounting Theory and Analysis,** Eighth Edition, Wiley Corp, USA.

Shrotryia, Vijay Kumar ve Singh, Shashank Vikram Pratap (2020), "Measuring Progress Beyond GDP: A Theoretical Perspective", **Emerging Economy Studies**, 6(2), 143–165.

Soedarmono, Wahyoe vd. (2017), "Non-linearity in the finance-growth nexus: Evidence from Indonesia", **International Economics**, 150, 19-35.

Soll, Jacob (2014), **The reckoning: Financial accountability and the rise and fall of nations**, 1st Ed., NY: Basic Books, New York.

Sosyal İlerleme Endeksi (2023), "Global Index 2023: Results | Social Progress Imperative", https://www.socialprogress.org/ (12.06.2024).

Sosyal İlerleme Gerekliliği (2022), "Climate Perceptions Index" socialprogress.org (01.06.2023).

Soylu, Ahmet Cemil (2022), "Sürdürülebilir Kalkınma ve Gıda Güvenliği İlişkisi", **Paradigma: İktisadi ve İdari Araştırmalar Dergisi,** 11(2), 100-111.

Stukalo, Natalia, ve Anastasiia Simakhova (2021), "Global trends in the social economy development." **International Economic Policy,** 34, 7-22.

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Raporu (2023), "Sustainable Development Report 2023", https://sdgtransformationcenter.org/ (10.06.2024).

Sürmen, Yusuf (2020), **Muhasebe – 1**, Celepler Matbaacılık, Trabzon.

Şener, Sibel (2022), "Legatum Refah Endeksi Göstergeleri ve Verileri Kullanılarak Refahın Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri ile Değerlendirilmesi", **Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi**, 17(1), 46 – 70.

The Global Carbon Project (2022), "Global Carbon Budget", https://www.globalcarbonproject.org/carbonbudget/ (10.08.2023).

Tobin, James, ve William D. Nordhaus (1973), "Economic growth", **National Bureau of Economic Research**, 509-564.

Trumbull, Mark (2014), "Social Progress Index: Why does US rank No.16?", http://www.csmonitor.com/USA/Society/2014/0410/Social-Progress-Index-Why-does US-rank-No.-16 (08.04.2023).

Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) (2022), Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve (2018 Sürüm), (1-63) kgk.gov.tr (27.12.2022).

Uluslararası Para Fonu-Veri Tabanı (2023), Report for Selected Countries and Subjects (imf.org) (Erişim Tarihi: 10.06.2024)

Ülgen, Pınar (2010), "Ortaçağ Avrupa'sında Feodal Sisteme Genel Bir Bakış", **Mukaddime, 1**, 1-18.

Van den Berg, Hendrick (2017), **Economic Growth and Development**, 3rd Ed., World Scientific, Singapore.

Venter, Elmar R vd. (2018), "The role of accounting and the accountancy profession in economic development: A research agenda", **Journal of International Financial Management & Accounting**, 29, 195– 218.

Wang, Bing ve Tianchi Chen (2022), "Social Progress beyond GDP: A Principal Component Analysis (PCA) of GDP and Twelve Alternative Indicators" **Sustainability,** 14(11), 1-18.

Williams, Paul (2022), "Unreliable Accounts: Governing behind a Veil", **Accounting, Economics, and Law: A Convivium,** 12(2), 211-231.

Yallapragada, Rammohan (2012), "Incorporating International Financial Reporting Standards into the United States Financial Reporting System: Timeline and Implications", **International Business & Economics Research Journal**, 11(3): 283-290.

Yapraklı, Sevda ve Turgut Bayramoğlu (2017), "Türkiye'de enerji kullanımı ve iklim değişikliği: 1990-2030 dönemine ilişkin tanımsal bir uygulama", **Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 19(2), 430-453.

Yeni Ekonomi Kuruluşu -New Economics Foundation (2016), "Happy Planet Index 2016 Methods Paper",https://gregfellpublichealth.files.wordpress.com/2017/09/25469methodspaper_2016.pdf (01.06.2023).

Yıldız, Aytaç (2018), "Endüstri 4.0 ve Akıllı Fabrikalar", **Sakarya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi**, 22(2), 546-556.

Yücel, Can (2020), "20. yüzyıl Dünya ve Türkiye kentleşmesi üzerine bir derleme", **Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 50, 200-230.

Zhai, Jinbu ve Wang, Yutao (2016), "Accounting İnformation Quality, Governance Efficiency And Capital İnvestment Choice", **China Journal of Accounting Research**, 9, 251–266.

KAYNAKÇA

Aboud, M. (2019). Corporate Sustainability as a Foresight Activity: Can Corporate Sustainability help companies survive in an increasingly competitive environment?. Master's Thesis. Sweden: Uppsala University.

Akyıldız, F. (2011). Binyıl Kalkınma Hedefleri, İnsan Hakları ve Demokrasi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(1), 39-60.

Amel-Zadeh, A. ve Serafeim G. (2018). Why and how investors use ESG information: Evidence from a global survey, *Financial analysts journal*, 74(3), 87-103.

Aras, G., Tezcan, N., Kutlu Furtuna, Ö. ve Hacıoğlu Kazak, E. (2020). *Çok Boyutlu Kurumsal Sürdürülebilirlik Bankacılık Sektörü Değerlemesi*. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Finans Kurumsal Yönetim ve Sürdürülebilirlik Merkezi (CFGS) Yayınları.

Armstrong, A. (2020). Ethics and ESG, *Australasian Accounting, Business and Finance Journal*, 14(3), 6-17.

Atabay, E. (2019). Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporları ve Güvence Denetimi: Türkiye'de Gri Rehberine Göre Raporlama Yapan Firmalar Üzerinde Bir Araştırma, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 21(4) (2019): 904-922.

Bansal, P. (2005). Evolving Sustainably: A Longitudinal Study of Corporate Sustainable Development, *Strategic Management Journal*, 26(1), 197-218.

Brundtland, G. (1987). Towards Sustainable Development, Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future, United Nations.

Çetin, F. A. ve Öztürk S. (2019). *Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve Muhasebe İlişkisi Bir Araştırma*. Ankara: Gece Kitaplığı.

De Freitas Netto, S. V., Sobral, M. F. F., Ribeiro, A. R. B., ve Soares, G. R. D. L. (2020). Concepts and forms of greenwashing: A systematic review. *Environmental Sciences Europe*, 32(1), 1-12.

Elkington, J. (2004). The Triple Bottom Line Does It All Add Up, (Editörler: Adrian Henriques, Julie Richardson), *Enter The triple bottom line* (s. 1-16). UK: Routledge.

Fraj-Andrés, E., Martinez-Salinas, E. ve Matute-Vallejo, J. (2009). A multidimensional approach to the influence of environmental marketing and orientation on the firm's organizational performance. *Journal of business ethics*, *88(1)*, 263-286.

Free, C., Jones, S. ve Tremblay, M. S. (2024). Greenwashing and sustainability assurance: A review and call for future research. *Journal of Accounting Literature*. Earlycite Article

Gao, S., Meng, F., Gu, Z., Liu, Z. ve Farrukh, M. (2021). Mapping and clustering analysis on environmental, social and governance field a bibliometric analysis using Scopus. *Sustainability*, *13*(13), 1-17.

Lee, M. T., & Raschke, R. L. (2023). Stakeholder legitimacy in firm greening and financial performance: What about greenwashing temptations? *Journal of Business Research*, 155(1), 1-11.

Lozano, R., Carpenter, A. ve Huisingh, D. (2015). A review of 'theories of the firm'and their contributions to Corporate Sustainability. *Journal of Cleaner production*, *106*, 430-442.

Orange, E., & Cohen, A. M. (2010). From eco-friendly to eco-intelligent. *The Futurist*, *44*(5), 28-32.

Özerhan, Y. ve Sultanoğlu, B. (2018). Sürdürülebilirlik Raporu Kapsamında Çevresel Bilgilerin Raporlanması Ve Güvence Denetimi. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, *17*(53), 55-76.

Sultankhanova, G., Yanık, S. S. ve Ayanoğlu, Y. (2019). Sürdürülebilirlik Raporlarına Verilen Güvence Beyanlarının İçerik Analizi. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, *19*(58), 25-50.

Tüm, K. (2014). Kurumsal sürdürülebilirlik ve muhasebeye yansımaları: Sürdürülebilirlik muhasebesi. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, *5*(1), 58-81.

Van Marrewijk, M. (2003). Concepts and definitions of CSR and corporate sustainability: Between agency and communion. *Journal of business ethics*, *44*(2), 95-105.

Veral, E. S. (2022). Yeşil Yikama Ile Mücadele: Avrupa Birliği'nde Yeşil Iddialarin Doğrulanmasi Girişimi. *Sayıştay Dergisi*, *33*(124), 101-109.

Wilson, M. (2003). Corporate sustainability: What is it and where does it come from. *Ivey business journal*, *67*(6), 1-5.

Yan, M., Jia, F., Chen, L. ve Yan, F. (2022). Assurance process for sustainability reporting: Towards a conceptual framework. *Journal of Cleaner Production*, *377*, 1-14.

Yang, Z., Nguyen, T. T. H., Nguyen, H. N., Nguyen, T. T. N. ve Cao, T. T. (2020). Greenwashing behaviours: Causes, taxonomy and consequences based on a systematic literature review. *Journal of Business Economics and Management*, *21*(5), 1486-1507.

İnternet Kaynakları

ACCC (2023). Greenwashing by businesses in Australia, https://www.accc.gov.au/system/files/Greenwashing%20by%20businesses%20in%20Australia.pdf (Erişim Tarihi: 05.08.2023).

Bey, C., vd. (2023) "Greenwashing: exploring the risks of misleading environmental marketing in China, Canada, France, Singapore and the UK." (E.T.: 04.05.2024). https://gowlingwlg.com/en/insights-resources/articles/2023/the-regulation-of-greenwashing/

CMS (2024). https://cms.law/en/tur/publication/cms-green-globe/turkey/tuerkiye-de-suerdueruelebilirlik-talepleri-ve-yesil-yikama (Erişim Tarihi: 05.04.2024).

FTC (2022). https://www.ftc.gov/news-events/news/press-releases/2022/12/ftc-seeks-public-comment-potential-updates-its-green-guides-use-environmental-marketing-claims (Erişim Tarihi: 05.04.2024).

Horiuch, R. ve Schuchard R. (2009). Understanding and Preventing Greenwash: A Business Guide, https://www.bsr.org/reports/Understanding%20_Preventing_Greenwash.pdf (Erişim Tarihi: 01.08.2023).

IIASB (2013). International Standard on Assurance Engagements https://www.ifac.org/_flysystem/azure-private/publications/files/ISAE%203000%20Revised%20-%20for%20IAASB.pdf (Erişim Tarihi: 05.05.2024).

İMKB (2011). Sürdürülebilirlikle İlgili Özet Bilgiler, İMKB İstatistik Müdürlüğü, Erişim Tarihi (05.05.2023), https://www.borsaistanbul.com/datum/surdurulebilirlik/SURDURULEBILIRLIK_OZET_BILGILER.pdf (Erişim Tarihi: 04.03.2024).

KGK (2023). https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Sustainability/Soru_ve_Cevaplarla_Surdurulebilirlik_Raporlamasi_30_05_2023__.pdf (Erişim Tarihi: 04.03.2024).

KGK (2024). https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/Surdurulebilirlik/Duyuru/Turkiye_Surdurulebilirlik_Raporlama_Standartlari_ve_TSRSlerin_Uygulama_Kapsami_Resmi_Gazetede_Yayimlanmistir.pdf (Erişim Tarihi: 05.03.2024).

Oxford Sözlüğü (2023). https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/greenwash?q=greenwashing (Erişim Tarihi: 03.09.2023).

PWC (2022). ESG Value Creation Journey, https://www.pwc.com.tr/tr/Hizmetlerimiz/surdurulebilirlik/pdf/esg-uzerine-ekonomik-gercekler-mini-report.pdf (E.T. 30.05.2022).

REFINITIV (2022). Environmental, Social and Governance Scores From Refinitiv (2022).1-25. https://www.refinitiv.com › en_us › methodology pdf (Erişim Tarihi: 01.03.2023).

SEC (2021). https://www.sec.gov/news/press-release/2021-42 (Erişim Tarihi: 05.08.2023).

SEC (2022). https://www.sec.gov/news/press-release/2022-46 (Erişim Tarihi: 05.08.2023).

Ticaret Bakanlığı (2023). https://tuketici.ticaret.gov.tr/duyurular/cevreye-iliskin-beyanlar-iceren-reklamlar-hakkinda-kilavuz (Erişim Tarihi: 05.08.2023).

Tower, C. ve Harris, D. (2022). How to Avoid Greenwashing in Corporate Sustainability Reporting, https://www.bdo.com/getmedia/383571fb-7b98-42d2-ba77-a65b60f56039/ESG_How-to-Avoid-Greenwashing_Insight.pdf?ext=.pdf (Erişim Tarihi: 05.05.2024).

Yeşilbüyüme (2024). https://yesilbuyume.org/turkiye-surdurulebilirlik-raporlamasi-standartlari/ (Erişim Tarihi: 05.04.2024).

KAYNAKÇA

Atasel, O.Y. ve Şeker, Y. (2017). "Uluslararası eğitim standartları ve uygulama açıklamaları kapsamında Türkiye'de muhasebe meslek sınavları ve eğitimlerinde bilgi teknolojilerine yeterli önem veriliyor mu?", Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları, Çizgi Kitabevi, 397-407.

Bulut, S. S. (2018). Marmara ve Ege bölgesindeki devlet üniversitelerinin iktisadi ve idari bilimler fakültelerinde verilen derslerin mali müşavirlik sınavlarına denkliği, yüksek lisans tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Engin, G. (2018). Marmara bölgesindeki üniversitelerin muhasebe yüksek lisans programlarındaki derslerinin Kamu Gözetimi Kurumu bağımsız denetçilik sınavına denkliği, yüksek lisans tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Erkan, M. ve Yenigün, T. (2015). "SMMM ve YMM'lerin eğitim durumları ve sınavlardaki başarıları", Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları, 216-239.

Metin, O. ve Ünal, Ş. (2022). İçerik analizi tekniği: İletişim bilimlerinde ve sosyolojide doktora tezlerinde kullanımı. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 22 (Özel Sayı 2), 273-294, https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2864527, son erişim tarihi: 15.07.2023.

Sarısoy, Ö. (2023). "Bağımsız denetçilik ve serbest muhasebeci mali müşavirlik sınavlarındaki bağımsız denetim sorularına yönelik bir araştırma", Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi (MUVU), 16 (2), 223-245.

Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği Temel Eğitim ve Staj Merkezi (TESMER), <https://www.tesmer.org.tr/>, son erişim tarihi: 08.07.2023.

Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB), İstatistikler,<https://www.turmob.org.tr/istatistikler/98ffcbdc-4ebc-4670-ac57-006ffbc7d099/meslek-mensubu-dagilim-tablosu--ymm->, son erişim tarihi: 08.07.2023.

Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB), Faaliyet Raporları (2009-2023), <https://www.turmob.org.tr/FaaliyetRaporlari/a59e62f9-c977-4fb0-9ad2-92672a1572d2/2023-faaliyet-raporu>, son erişim tarihi: 31.05.2024.

Yazarkan, H. (2021). "2008-2021 yılları arasında yapılan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik (SMMM) sınavlarında çıkmış soruların içerik analizi", Mali Çözüm Dergisi, 32(170), 55-82.

Yeminli Mali Müşavirlik ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik Sınav Yönetmeliği, Resmi Gazete: 25702, Tarih: 16.01.2005.

3568 Sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu, Resmi Gazete: 20194, Tarih: 13.06.1989, <https://www.turmob.org.tr/Arsiv/FCKEditor/userfiles/file/ 3568%20SAYILI%20YASA/3568Say%C4%B1iliYasa_14_11_2018.pdf>, son erişim tarihi: 08.07.2023.

Kaynakça

Akdoğan N. (2000). *Maliyet Muhasebesi Uygulamaları*. Ankara: Gazi Kitabevi,

Akpınar, A., & Ödemiş, A. (2021). Faaliyet Tabanlı Maliyet Sistemi Ve Lojistik Sektöründe Bir Uygulama. Muhasebe ve Finans İncelemeleri Dergisi, 4(1), 54-67.

Alkan, A. T. (2005). Faaliyet Tabanlı Maliyet Sistemive Bir Uygulama. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (13), 39-56.

Arzova, S. B. (2002). *Faaliyet Tabanlı Maliyet Yönetimi*. İstanbul: Türkmen.

Bağdat, A., & Can, A. V. (2023). Esnek Üretim Sisteminde Grup Teknolojisi Kullanılarak Faaliyet Tabanlı Maliyetleme Yöntemi İle Birim Maliyetlerin Hesaplanması. Muhasebe ve Denetime Bakış, 22(68), 201-226.

Büyükmirza, H. K. (2003). *Maliyet ve Yönetim Muhasebesi*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Cokins, G. (2002). *Activity-Based Cost Management: An Executive's Guide.* John Wiley & Sons.

Cooper, R., & Kaplan, R. S. (1992). Activity-Based Systems: Measuring The Costs Of Resource Usage. Accounting Horizons, 6(3).

Demir, Ş., Pıçak, M., & Yıldırım, M. (2022). Diyarbakır Mermer Sektörünün Mevcut Durumu Ve Sorunları Üzerine Alan Araştırması. Turkish Business Journal, 3(6), 29-49.

Eker, M. Ç. (2002). Genel Üretim Giderlerinin Faaliyete Dayalı Maliyet Yöntemine Göre Dağıtımı Ve Muhasebeleştirilmesinde 8 Nolu Ana Hesap Grubunun Kullanımı. Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 21(1), 237-256.

Elmacı, O. &, Kurnaz N. (2004). Sürdürülebilir Rekabet Gücüne Yönelik Vizyon Arayışlarında Faaliyet Tabanlı Maliyetleme (FTM) Yaklaşımı. Sabancı Üniversitesi-TÜSİAD Rekabet Formu

Esen, Ö. M. (2002). Faaliyet tabanlı maliyetleme sistemi ve bir tekstil işletmesinde uygulanması. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karakaya M.(2006). *Maliyet Muhasebesi,* Ankara: Gazi Kitabevi,

Karcıoğlu, R., (2000). *Stratejik Maliyet Yönetimi*. İstanbul: Aktif Yayınevi.

Kokarcalı, U., & Köksal, M. (2022). Türkiye'de Doğal Taş Sektörü İhracatını Etkileyen Makroekonomik Faktörler. İstanbul Ticaret Üniversitesi Teknoloji ve Uygulamalı Bilimler Dergisi, 4(2), 183-198.

Mabberley J. (1996), The Price Waterhouse Guide to Activity-Based Costing For Financial Institutions, The Price Waterhouse LLP Irwin Professional Publishing.

Maden Tetkik Ve Arama Genel Müdürlüğü - MTAGM. (2018). Dünyada ve Türkiye'de Doğal Taşlar.

Öker, F. (2003). *Faaliyet Tabanlı Maliyetleme: Üretim Ve Hizmet İşletmelerinde Uygulamalar*. Ankara:Literatür.

Paul, D. D., & Cokıns, G. (2020). Standard Costıng And Abc: A Coexıstence: Standard Costing And Abc, When Strategically İmplemented İn Tandem, Can İmprove Accuracy And Create Financial Value. Strategic Finance, 101(11).

Pekdemir, R. (1998). *Faaliyet Tabanlı Maliyetleme ve Genel İmalat Maliyetleri.* Tesmer Yayınları, İstanbul.

Quesado, P., & Silva, R. (2021). Activity-Based Costing (ABC) And İts İmplication For Open İnnovation. Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity, 7(1), 41.

Uyanık, T. (2006). Doğal Taşlar, Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi (İGEME), Ankara

KAYNAKÇA

Akinadewo, I. S. (2021), Artificial Intelligence and Accountants' Approach to Accounting Functions. *Covenant University Journal of Politics & International Affairs (Special Edition),* 9(19), 40-55.

Al-Okaily, M. (2024), Artificial İntelligence and its Applications in the Context of Accounting and Disclosure. *Journal of Financial Reporting and Accounting*. https://www.emerald.com/insight/1985-2517.htm (E.T.: 03.10.2024).

Arslan, Ö. (2023), Muhasebe Meslek Mensuplarının Muhasebede Dijitalleşmeye Geçmelerini Etkileyen Faktörlerin Swara Yöntemiyle Ağırlıklandırılarak Önem Sırasının Belirlenmesi. *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(27), 209-222.

Ayyayla, Ç. (2024), Denetimde Yapay Zekâ Kullanımının Denetçiler Üzerindeki Olası Etkileri. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 25(54), 113-139.

Bako, P. M. ve Tanko, U. M. (2022), The Place of Artificial Intelligence in Accounting Field and the Future of Accounting Profession. *Journal of Artificial Intelligence, Machine Learning and Neural Network*, 2(5), 15-21.

Bayazıtlı, E., Çelik, O. ve Gürdal, K. (2015), *Genel Muhasebe*. Ankara: Siyasal Kitabevi

Bellikli, U. (2024), Muhasebede Yapay Zekâ Kullanım Etiği. *Muhasebe Enstitüsü Dergisi*, (71), 1-11.

Berdiyeva, O., Islam, M. U. ve Saeedi, M. (2021), Artificial Intelligence in Accounting and Finance: Meta-Analysis. *International Business Review*, 3(1), 56-79.

Büyükarıkan, U. (2021), Teknolojik Gelişmelerin Muhasebe Mesleği Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 52, 269-288

Çatuk C. (2022), Relatıon Between Industry 4.0 and Internatıonal Trade: The Case of Turkey, İçinde Ş. Karabulut (Editör), *Academic Comments and Analyzes on Developments in Fınance and Economıcs* (s. 227-238), Bursa: Ekin Yayınevi.

Damerji, H. ve Salimi, A. (2021), Mediating Effect of Use Perceptions on Technology Readiness and Adoption of Artificial İntelligence in Accounting. *Accounting Education*, 30(2), 107-130.

Elmas, Ç. (2016), *Yapay Zeka Uygulamaları*. Ankara: Seçkin Yayınları.

Gacar, A. (2019), Yapay Zekâ ve Yapay Zekânın Muhasebe Mesleğine Olan Etkileri: Türkiye'ye Yönelik Fırsat ve Tehditler. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, 8, 389-394.

Güngör, Ş. ve Özkan, R. (2023), Lojistik 4.0: Literatür İncelemesi. İçinde E. Uzun, H. Özbaş (Editör), *Uluslararası Ticaret ve Lojistik Kapsamında Yönetim, Finans ve Muhasebe Yaklaşımları* (s. 135-164), Gaziantep: Özgür Yayınları.

Gürdal, K. (2019), *Maliyet Muhasebesi*. Ankara: Siyasal Kitabevi

Kaya, A., Koca, N. ve Hatunoğlu, Z. (2022), Geleceğin Muhasebecilerinin Teknoloji Kabullerinin Tespitine İlişkin Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 25(Özel Sayı), 369-381.

KAYA, G. A. (2024), Muhasebe Alanında Yapay Zekâ ve Blokzincir ile İlgili Makalelerin Görsel Haritalama Yöntemi ile Analizi. İçinde M. Keskin (Editör), *Muhasebe Alanında Akademik Analizler* (s.1-25), Afyonkarahisar: Yaz Yayınları.

Küçüker, M. (2023), Muhasebede Yapay Zekâ Uygulamaları: Chatgpt'nin Muhasebe Sınavı. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 33(2), 875-888.

Lee, C. S., ve Tajudeen, F. P. (2020), Usage and Impact of Artificial Intelligence on Accounting: *Evidence From Malaysian Organisations. Asian Journal of Business and Accounting*, 13(1), 213-239

Li, C., Haohao, S. ve Ming, F. (2020), Research on the Impact of Artificial Intelligence Technology on Accounting. *In Journal of Physics: Conference Series*, 1486(3), 1-6.

Mohammad, S. J., Hamad, A. K., Borgi, H., Thu, P. A., Sial, M. S. ve Alhadidi, A. A. (2020), How Artificial İntelligence Changes The Future of Accounting Industry. *International Journal of Economics and Business Administration*, 8(3), 478-488.

Özçelik, M., Beller Dikmen, B., Erduru, İ. ve Deran, A. (2022), Yapay Zekâ Kullanımının Muhasebe ve Denetim Süreci Üzerine Muhtemel Etkileri. İçinde N. Akdoğan, D.U. Doğan ve Ö. Sezgin Alp (Editör), *Kamu Sektöründe Uluslararası Muhasebe ve Denetim Standartları ile Bağımsız Denetim Uygulamalarına İlişkin Güncel Konular ve Araştırmalar* (s. 287-306), Ankara: Gazi Kitabevi

Özevin, O. (2023), Muhasebede Yapay Zekâ Kullanımının Meslek Etiğine Etkileri: ChatGPT Uygulaması. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(3), 535-549.

Öztemel, E. (2016), *Yapay Sinir Ağları*. İstanbul: Papatya Yayıncılık Eğitimi

Serçemeli, M. (2018), Muhasebe ve Denetim Mesleklerinin Dijital Dönüşümünde Yapay Zekâ. *Electronic Turkish Studies*, 13(30). 369-386

Sevilengül, O. (2016), *Genel Muhasebe*. Ankara: Gazi Kitabevi

Sevim, H., ve Yılmaz, Y. (2024), Yapay Zekâ ve Benzeri Teknolojik Gelişmelerin Muhasebe Mesleği Üzerindeki Etkisi. *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(28), 856-881.

Solikin, I., ve Darmawan, D. (2023), Impact of Artificial Intelligence in Improving the Effectiveness of Accounting Information Systems. *Journal of Wireless Mobile Networks, Ubiquitous Computing, and Dependable Applications*, 14(2), 82-93.

Tetik, N. (1997), Muhasebenin temel kavramları ve mali tablolar ilkelerinin yönetim muhasebesi açısından değerlendirilmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2(2). 147-160.

Turgut, M. ve Demir, E. (2024), Uluslararası Ticarette Sürdürülebilir Taşıma Modu Seçimini Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 59(3), 1978-1996.

Varnalı, T. (2024), Yapay Zekâ Kariyerlerinin Geleceği: Küresel Büyüme ve Fırsatlar. *Kamu Yönetimi ve Politikaları Dergisi*, 5(2), 189-228.

Varol, N. (2023), Dijital dönüşüm ve yapay zekâ: Muhasebenin ve denetimin geleceği. Denetim ve Güvence Hizmetleri Dergisi, 3(2), 162-184.

Velioğlu, H. ve Demirkol, Ö. F. (2024). Blokzincir Tabanlı Muhasebe Denetiminde Yapay Zekânın Rolü. *Econharran*, 8(14), 27-44.

Yardımcıoğlu, M. ve Şıtak, B. (2020). Yapay Zekâ Teknolojisinin Muhasebe Alanına Yansımaları: Literatür İncelemesi. *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(2), 342-353.

KAYNAKÇA

Acar, V. Aktaş, R. (2010). "Üretim İşlevi ve Maliyet Muhasebesi Etkileşiminde Maliyet Muhasebesi Eğitiminden Beklentiler: Uygulama Eğitimi Model Önerisi" XXIX. Muhasebe Eğitimi Sempozyumunda sunulmuş bildiri, 21-25 Nisan.

Acıgöz, M. (2014). Türkiye'de Kauçuk Sektörü ve Sorunları. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Namık Kemal Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tekirdağ.

Akın, O. Geleneksel Maliyet Muhasebesi Sistemi İle Faaliyet Tabanlı Maliyetleme Sisteminin Karşılaştırılması: Mermer İşletmesi St (Este) Hattı Örneği. (2013). *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi, 5(8). 21-49.*

Bekçi, İ. Özal, H. (2010). Stratejik Maliyet Yönetiminin Sağlık Sektöründe Uygulanabilirliğine Yönelik bir Araştırma. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi, 2(3) 78-98.*

Çaldağ, Y. Ayanoğlu, Y. (2012). *Genel Muhasebe*, Ankara: Gazi Kitabevi.

Çetin, A. Ve Atmaca, M. (2009). Hedef ve Standart Maliyetleme Sistemlerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. Marmara Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi, 26(1). 313-329.

Dumanoğlu, S. (2011). Faaliyet Tabanlı Maliyet Sistemi: Bir Dijital Baskı İşletmesinde Uygulama. *Mufad Journal 27, 105-117.*

Gersil, A. (2007) Üretim Sistemleri ve Teknolojilerindeki Gelişmelerin ve Küreselleşmenin Geleneksel Maliyet Muhasebesine Etkileri. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi. 62(4). 108-125.*

Gutnu, M. M. (2019). Bir Maliyet Kontrol Aracı Olarak Standart Maliyet Sistemi: Bir Üretim İşletmesinde Uygulama. *Artuklu Kaime Uluslararası İktisadi ve İdari Araştırmalar Dergisi 2(1) 73-82.*

Görmüş, A. Ş. Bulca, H. Yeşil, T. (2015). Yönetimin Etkinliği Açısından Standart Maliyet Yönteminin Uygulanması. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8(2) 67-85.*

İç, S. Standart Maliyet Sistemi (Konfeksiyon İşletmesinde Bir Uygulama) (2000*). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksel Lisans Tezi.*

Karğın, S. (2013). Faaliyet Tabanlı Maliyetleme Yönteminin Yükselişi ve Düşüşü. *Muhasebe ve Finasman Dergisi, Nisan 21-41.*

Koç, V. (2017). Muhasebenin Tarihsel Gelişimi – Doğu ve Batı.*Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.*

Lazol, İ. (2012). Maliyet Muhasebesi Maliyet Yöntemleri.

Mirze, K. (2010). İşletme, İstanbul: Literatür Yayıncılık.

Morelli, B., Wiberg, J. C. (2002). *The Standart Costing System at SKF.* Master Thesis. Göteborg University.

Özkan, A. (2006). Sanayi İşletmelerinde Uygulanan Maliyet Muhasebesi Politikalarının Araştırılması: Kayseri Örneği. *Öneri C.7.S.25, Ocak 107-118.*

Sönmez, E. (2000). Tam Zamanında Üretim Sisteminde Maliyet Muhasebesi Sisteminin Yapısı ve İşleyiş. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8(2) 69-91.*

Şen, H. (2014). Maliyet Sistemleri. URL: https://www.slideshare.net/akdenizli33/maliyet-sistemleri Erişim Tarihi: 10.08.2024.

Türk Standartları Enstitüsü (TSE), 2024. (URL: https://www.tse.org.tr/ts-en-iso-9001-kalite-yonetim-sistemi/) Erişim Tarihi 01.09.2024.

Türk, Z. Çürük, T. Doğan, Z. *Geleneksel Standart Maliyet Sisteminin Günümüz Modern Üretim Ortamındaki Rolü Ve Sisteme Yöneltilen Eleştiriler, 5(19), 83-91.*

Yükçü, S. Atağan, G. (2017). 20. Yüzyılın İlk Yarısında Maliyet Muhasebesinin Gelişimi. *Dokuz Eylül Üniversitesi – İİBF Dergisi 39-68.*

Yüksel, İ. (2021). Standart Maliyet Yönteminin Maliyet Kontrol Aracı Olarak Hastanelerde Uygulanması. *Uluslararası İşletme, Ekonomi ve Yönetim Perspektifleri Dergisi, 5(2) 643-658.*

KAYNAKÇA

Abeysekera, I. (2021), Intellectual capital and knowledge management research towards value creation. from the past to the future. *Journal of Risk and Financial Management,* 14(6), 238.

Abeysekera, I. (2024), ChatGPT and academia on accounting assessments. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity,* 10(1), 100213.

Atkinson, R.K., Mayer, R.E. & Merrill, M.M. (2005), Fostering social agency in multimedia learning: examining the impact of an animated agent's voice. *Contemporary Educational Psychology,* 30, 117–139.

Bandura, A. (2006). Toward a Psychology of Human Agency. *Perspectives on Psychological Science*, 1(2), 164-180.

Barrie, S.C. (2006), Understanding what we mean by the generic attributes of graduates. *Higher Education,* 51, 215–241.

Bellikli. U. (2024). Muhasebede yapay zekâ kullanım etiği. *Muhasebe Enstitüsü Dergisi - Journal of Accounting Institute,* 71, 1-11.

Billett, S. (2008), Learning throughout working life: a relational interdependence between personal and social agency. *British Journal of Educational Studies*, 56(1), 39–58.

Boston University, (2022), When to cite. School of Public Health. https://www.bu.edu/sph/students/on-campus-students/academic-accommodations-and-support/communication-resources/when-to-cite/#:~:text=You%20must%20cite%20the%20source,that%20is%20not%20your%20own (E.T.: 11.09.2024).

Cotton, D.R.E., Cotton, P.A. & Shipway, J.R. (2023), Chatting and cheating: ensuring academic integrity in the era of ChatGPT. *Innovations in Education and Teaching International*, 61(2), 228–239.

Dempere, J., Modugu, K., Hesham, A. & Ramasamy, L.K. (2023), The impact of ChatGPT on higher education. *Frontiers in Education,* 8, 1206936.

Dowker A, Sarkar, A & Looi C.Y. (2016), Mathematics Anxiety: What Have We Learned in 60 Years? *Front. Psychol,* 7, 508.

Dreger, R. M., & Aiken, L. R., Jr. (1957). The identification of number anxiety in a college population. *Journal of Educational Psychology,* 48(6), 344–351.

Dwivedi, Y.K., Kshetri, N., Hughes, L., Slade, E.L., Jeyaraj, A., Kar, A.K., Baabdullah, A. M., Koohang, A., Raghavan, V., Ahuja, M., Albanna, H., Albashrawi, M.A., Al- Busaidi, A.S., Balakrishnan, J., Barlette, Y., Basu, S., Bose, I., Brooks, L., Buhalis, D. & Wright, R. (2023), Opinion paper: "so what if ChatGPT wrote it?" Multidisciplinary perspectives on opportunities, challenges and implications of generative conversational AI for research, practice and policy. *International Journal of Information Management,* 71, 102642.

Edwards I, Delany C.M., Townsend A.F. & Swisher L.L. (2011), Moral agency as enacted justice: a clinical and eth ical decision-making framework for responding to health inequities and social injustice. *Physical Therapy,* 91, 1653–1663.

Everwijn, S.E.M., Bomers, G.B.J. & Knubben, J.A. (1993), Ability- or competence-based education: bridging the gap between knowledge acquisition and ability to apply. *Higher Education,* 25, 425–438.

Gardner, A. (2016), *Agency Uncovered: Archaeological Perspectives on Social agency, Power, and Being Human.* New York: Routledge.

Haleem, A., Javaid, M. & Singh, R.P. (2022), An era of ChatGPT as a significant futuristic support tool: a study on features, abilities, and challenges. *BenchCouncil Transactions on Benchmarks, Standards and Evaluations,* 2(4), 100089.

Hathcoat, J.D., Meixner, C. & Nicholas, M.C. (2018), Ontology and Epistemology. In: Liamputtong, P. (Ed.), *Handbook of Research Methods in Health Social Sciences.* Springer, Singapore.

Homolak, J. (2023), Opportunities and risks of ChatGPT in medicine, science, and academic publishing: a modern Promethean dilemma. *Croat. Med J.* 64(1), 1–3.

Javaid, M., Haleem, A., Singh, R.P., Khan, S. & Khan, I.H. (2023), Unlocking the opportunities through ChatGPT Tool towards ameliorating the education system. *BenchCouncil Transactions on Benchmarks, Standards and Evaluations,* 3(2), 100115.

Kay, C.D. (2018), Utilitarianism. In: Farazmand, A. (Ed.), *Global Encyclopedia of Public Administration, Public Policy, and Governance.* Springer, Cham.

Kim, S.K. & Wong, U.H. (2023), *ChatGPT impacts on academia.* Proc. 2023 Int. Conf. Syst. Sci. Eng. (ICSSE) 422–426.

Küçüker, M. (2023), Muhasebede Yapay Zekâ Uygulamaları: ChatGPT'nin Muhasebe Sınavı. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 33(2), 875-888.

Lin, C., Huang, A.Y. & Yang, S.J. (2022), A review of AI-driven conversational chatbots implementation methodologies and challenges (1999–2022). *Sustainability*, 15(5), 4012.

Lin, Z. (2023), Why and how to embrace AI such as ChatGPT in your academic life. *Royal Society Open Science,* 10(8), 230658.

Luthkevich, B. ve Schmeizer, R. (2023), What is generative AI? Everything you need to know. Definition GPT-3. https://www.techtarget.com/searchenterpriseai/definition/GPT-3 (E.T.: 03.09.2024).

Mamgain, D. (2023), ChatGPT 4 vs ChatGPT 3.5 – Major Key Differences!! https://www.kommunicate.io/blog/chatgpt-4-vs-chatgpt-3–5-key-differences (E.T.: 01.09.2024).

Misselbrook, D. (2013), Duty, kant, and deontology. *British Journal of General Practice,* 63(609), 211.

Radford, A., Narasimhan, K., Salimans, T. & Sutskever, I. (2018), *Improving language understanding by generative pre-training.* Preprint 1–12.

Robertson, D. W. (1946), A Note on the Classical Origin of "Circumstances" in the Medieval Confessional. *Studies in Philology*, *43*(1), 6–14.

Sangster, A. (2022), The Business Needs that Drove the Emergence of Double Entry: In Defense of Pacioli, again … It is Time to Remove Those Dark Glasses. *Accounting Historians Journal*, 49(1): 93–109.

Sison, A. J. G., Daza, M. T., Gozalo-Brizuela, R. & Garrido-Merchán, E. C. (2023), ChatGPT: More Than a "Weapon of Mass Deception" Ethical Challenges and Responses from the Human-Centered Artificial Intelligence (HCAI) Perspective. *International Journal of Human–Computer Interaction*, 40(17), 4853–4872.

Sok, S. & Heng, K. (2023), ChatGPT for education and research: a review of benefits and risks. *Cambodian Journal of Educational Research,* 3(1), 110–121.

Sundar, S.S. (2020), Rise of machine agency: a framework for studying the psychology of human–AI interaction (HAII). *Journal of Computer-Mediated Communication*, 25(1), 74–88.

Sürmen, Y. (2020), *Muhasebe – 1,* Trabzon: Celepler Matbaacılık.

Sürmen, Y. (2020), *Muhasebe – 2,* Trabzon: Celepler Matbaacılık.

United Nations (2023), Sustainable development goals. https://www.un.org/sustainable development/ (E.T.: 10.09.2024).

Van de Pol, J., Volman, M. & Beishuizen, J. (2011), Patterns of contingent teaching in teacher-student interaction. *Learning and Instruction,* 21, 46–57.

Yu, H. (2023), Reflection on whether Chat GPT should be banned by academia from the perspective of education and teaching. *Front. Psychol.* 14, 1–12.

KAYNAKÇA

Agarwal, V., ve Kalpaja, L. (2018). A study on the importance of green accounting. International Journal of Advance Research, Ideas and Innovations in Technology, 4(5), 206-210.

Ahmed, W. Y., Al-Shammarı, S. A. N., ve Al-Anbagı, A. T. K., (2021). The Role of Green Accounting Information in Improving the Quality of Accounting Information, 39(11), 1-10.

Al-Dahana, N. S. H., Hasanb, M. F. ve Mohsin, H. (2019). Effect of cognitive and emotional biases on investor decisions: An analytical study of the iraq stock exchange. International Journal of Innovation, Creativity and Change, 9(10), 30-47.

Altınbay, A. ve Durak, H. (2022). Çevre muhasebesi, yeşil muhasebe ve karbon muhasebesi kavramları hakkında yazılan makalelerin bibliyometrik analizi. International Journal of Applied Economic and Finance Studies, 7(1), 140-155.

Apalı, A. ve Acun, Ö. (2019). Muhasebe eğitimi alan öğrencilerde yeşili koruma bilincinin yeşil muhasebe üzerindeki etkisinin araştırılması. Oğuzhan Sosyal Bilimler Dergisi, 1(1), 18-36.

Azhar, A. ve Azman, A. (2021). Corporate Social Responsibility in Educational Programme among Malaysian Primary Schools: Perspectives from Corporate Companies in Malaysia. Estudios de economía aplicada, 39(1), 10.

Bezirci, M., Özpeynirci, R., ve Duman, H. (2011). Sosyal sorumluluk kavramı bağlamında yeşil muhasebe eğitimi: bir alan araştırması. World of Accounting Science, 13(3), 61-89.

Cai, L., Cui, J., ve Jo, H. (2016). Corporate environmental responsibility and firm risk. Journal of Business Ethics, 139(3), 563–594.

Cairns, R. D. (2000). Sustainability accounting and green accounting. Environment and Development Economics, 5(1), 49-54. https://doi.org/10.1017/S1355770X00000048

Carlos, L. G., Francisco, C. F., Francisco, J. G., ve Carmen, Correa-Ruíz, J. M. (2001). The role of environmental accounting in organizational change: An exploration of Spanish companies. Accounting, Auditing & Accountability Journal, 14(2), 213–239.

Çil-Koçyiğit, S. ve Tarsuslu, S. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Yeşil Muhasebe Konusundaki Algıları ve Farkındalıkları: Bir Üniversite Örneği. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 23(1), 326-340.

Deegan, C. (2013). Financial Accounting Theory. 4th Edition, McGraw-Hill Education, Sydney.

Ergin, H. ve Okutmuş, E. (2007). Çevre Muhasebesi: Çevre Maliyetleri ve Çevre Raporlaması. Yönetim Bilimleri Dergisi, 5(1), 144-169.

Eze, C. J. ve Nkwo, N. F. (2024). Green Accounting Practices: A Comparative Analysis of Environmental Accounting and Natural Resource Accounting in Business Operations. International Journal of Advanced Academic Research. 10(2), 43-57.

Farouk, S., Cherian, J. ve Jacob, J. (2012). Green accounting and management for sustainable manufacturing in developing countries. International Journal of Business and Management, 7(20), 36. http://dx.doi.org/10.5539/ijbm.v7n20p36

Fleischman, R. K. ve Schuele, K. (2006). Green accounting: A primer. Journal of Accounting Education, 24(1), 35-66. https://doi.org/10.1016/j.jaccedu.2006.04.001

Jahamani, Y. F. (2003). Green accounting in developing countries: The case of U.A.E. and Jordan. Managerial Finance, 29(8), 37-45. https://doi.org/10.1108/03074350310768418

Karcıoğlu, R. ve Tosunoğlu, B. (2022). Yeşil muhasebe araştırmalarının bilim haritalama teknikleri ile bibliyometrik analizi. Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 24 (MODAVICA Özel Sayısı), 57-70. https://doi.org/10.31460/mbdd.1055706

Lako, A. (2018). Conceptual framework of green accounting. Accounting, 60-66.

Lee, H.Y., Liu, C.F., Yain, Y.S. ve Lin, C.H. (2020). Intellectual Capital for Green Accounting in Agribusiness. International Food and Agribusiness Management Review, 23(5), 759-765.

Lutz, E. ve Munasinghe, M. (1991). Accounting for the Environment An improved way of preparing national accounts could help achieve more sustainable development,

Finance & Development, 28(1), 19-21.

Maama, H. ve Appiah, K. O. (2019). Green accounting practices: Lesson from an emerging economy. Qualitative Research in Financial Markets, 11(4), 456-478.

Özsözgün Çalışkan A. (2012). İşletmelerde Sürdürülebilirlik ve Muhasebe Mesleği İlişkisi Mali Çözüm Dergisi (112), 133-160.

Prudham W. S. ve Lonergan S. C. (2010). Natural Resource Accounting: A Review of Existing Frameworks, https://api.semanticscholar.org/CorpusID:211196695, 365-386.

Stasiskiene, Z. (2019). Environmental Accounting: Concept, Methodology, and Application.

Süklüm, N. (2020). Kurumsal Sosyal Sorumluluk, Yeşil Muhasebe ve Yeşil Denetim İlişkisine Kavramsal Bir Bakış. Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, TBMM 100. Yıl Özel Sayısı,151-163.

Tarsuslu, S. ve Çil Koçyiğit, S. (2020). Üniversite öğrencilerinin yeşil muhasebe konusundaki algıları ve farkındalıkları: Bir üniversite örneği. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 23(1), 326-340. http://doi.org/10.29249/selcuksbmyd.643299

Vincent, J. R. (2000). Green accounting: From theory to practice. Environment and Development Economics, 5(1), 13-24. https://doi.org/10.1017/S1355770X00000024

Yalçın, A. ve Sarıgül Sümerli, S. (2021). Yeşil pazarlama ve yeşil muhasebe konularının görsel haritalama tekniğine göre bibliyometrik analizi. Third Sector Social Economic Review, 56(1), 304- 328. http://doi.org/10.15659/3.sektor-sosyal-ekonomi.21.02.1548

Yelgen, E. (2022). Yeşil muhasebe ve uygulama örnekleri üzerine bir çalışma. Yönetim Bilimleri Dergisi, (Özel Sayı), 100-126. http://doi.org/10.35408/comuybd.1150938

Yılmaz, Z. ve Şahin, Z. (2017). Muhasebe dersi alan öğrencilerin yeşil muhasebe konusundaki algıları ve farkındalıkları. Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi, 3(1), 110-122.

Editör: Doç. Dr. Gözde Çakır Kıasıf

Mimarlık

Alanında Uluslararası Araştırmalar III

EĞİTİM yayınevi

MİMARLIK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –III

Editör: Doç. Dr. Gözde Çakır Kıasıf

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-15-9
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

MİMARLIK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –III
Editör: Doç. Dr. Gözde Çakır Kıasıf
VI+90 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-15-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Ateş, N. B. (2024). Post-Truth Üzerine Yök Tez Veritabanında Yer Alan Lisansüstü Tezler Bağlamında Bibliyometrik Bir Analiz. *Erciyes İletişim Dergisi*, 11(1), 305-323.

Aynacı, C. (2022). Sosyal Sermayenin Akademik Yolculuğu: "YÖK-TEZ" Örnekleminde Bibliyometrik Bir Analiz. *PESA Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(1), 42-57.

Bölükbaş, K. (2021). Sosyal Bilimlerde Büyük Veri Üzerine Yapılan Akademik Çalışmaların Analizi: Yök Tez Örneği (2010-2020). *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (35), 158-173.

Campbell, F. (1896). *Theory of The National and International Bibliography.* London: Library Bureau.

Cole, F. J. ve Eales, N. B. (1917). The History of Comparative Anatomy. Part 1 - A Statistical Analysis of The Literature. *Science Progress*, 11(44), 578-596.

Francescato, G. (1998). *Residential Satisfaction*. İçinde W. V. VLIET (Editör), *The Encyclopedia of Housing* (s. 484-486). Thousand Oaks: Sage Publications.

Güncan, Ö. (2022). Türkiye'de Hazırlanan Sanal Gerçeklik ve Artırılmış Gerçeklik Konulu Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi. *International Social Sciences Studies Journal*, 8(93), 64-79.

Gündoğdu, M., Kuru, A., Korhan, M. K., Yeler, G. ve Erşan, Ş. (2019). *Interaction Between Built Environmental Characteristics and Housing-housing Environment User Satisfaction: The Case of Kırklarelei City Centre*. *Megaron*, 14(4), 579-597.

Gür, M. A. ve Dostoğlu, N. T. (2010). TOKİ Konutlarında Kullanıcı Memnuniyeti: Fırsatlar ve Sorumluluklar. *Megaron*, (355), 32-36.

Hulme, E. W. (1923). *Statistical Bibliography in Relation to The Growth of Modern Civilization.* London: Butler & Tanner Grafton & Co.

Kellekçi, Ö. L. ve Berköz, L. (2006). Mass Housing: User Satisfaction in Housing and Its Environment in Istanbul, Turkey. *European Journal of Housing Policy*, 6(1), 77-99.

Morris, E. W. ve Winter, M. (1978). *Housing, Family and Society.* New York: Wiley and Sons.

Otlet, P. (1934). *Traité De Documentation: Le Livre Sur Le Livre, Théorie Et Pratique.* Bruxelles: Editiones Mundaneum.

Özinönü, A. K. (1970). *Growth in Turkish Positive Basic Sciences, 1933-1966.* Ankara: ODTÜ Fen Edebiyat Fakültesi Yayını.

Pritchard, A. (1969). Statistical Bibliography or Bibliometrics? *Journal of Documentation*, 25(4), 348-349.

Sirgy, M. J. (2002). How Neighbourhood Features Affect Quality of Life. *Social Indicators Research*, 59(1), 79-114.

Yılmazel, Ö. (2019). YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde Büyük Veri Alanında Kayıtlı Bulunan Lisansüstü Tezlerinin Analizi. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, (41), 225-240.

KAYNAKÇA

Ahunbay, Z. (1996). *Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon* (C. 5). İstanbul: Yem Yayınevi.

Caner, E. (2011, 18 Mart). *Limestone Decay in Historic Monuments and Consolidation With Nanodispersive Calcium Hydroxide Solutions*. (Doktora). https://open.metu.edu.tr/handle/11511/21110 adresinden erişildi.

Çelik, M. Y. ve Sel, H. (2008). E13-Afyondaki Tarihi Çeşmelerde Doğal Taş Kullanımı Mersem 2008 Türkiye VI. Mermer Sempozyumu. M. Ersoy, L. Yeşilkaya ve A. L. Dinçer (Ed.), (ss. 40-58). Afyonkarahisar.

Erdem, H. O. (2016). *Koruma ve Onarım Uygulamaları Öncesinde Tarihi Taş Yapılarda Bozulmaların Teşhisi: Phrygıa Hıerapolis'inden Bir Örnek*. Denizli.

Eskici, B., Akyol, A. A. ve Kadıoğlu, Y. K. (2006). Erzurum Yakutiye Medresesi Yapı Malzemeleri, Bozulmalar ve Koruma Problemleri. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, *46*(1), 165-188.

Fitzner, B. ve Heinrichs, K. (2001). Damage Diagnosis at Stone Monuments - Weathering Forms, Damage Categories and Damage İndices. *ACTA-Universitatis Carolinae Geologica*, *1*, 12-59. https://www.researchgate.net/publication/228689210_Damage_diagnosis_at_stone_monuments_-_Weathering_forms_damage_categories_and_damage_indices adresinden erişildi.

Gökaltın, E. (1999). Atmosferik Kirleticilerin Kuru ve Islak Çökelme Mekanizmalarının Kireçtaşlarındaki Parlaklık Kaybına Etkisi. *Bahçeşehir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, *1*(1), 134-156.

Kaya, F. ve Üyümez, M. (2015). *Geçmişten Günümüze Afyonkarahisar Çeşmeleri*. Afyonkarahisar Belediyesi kültür yayınları ; Afyonkarahisar: Afyonkarahisar Belediyesi.

Öcal, A. D. ve Dal, M. (2012). *Doğal Taşlardaki Bozunmalar*. İstanbul: Mimarlık Vakfı İktisadi İşletmesi.

Suveg, I. ve Vosselman, G. (2000). 3D Reconstruction Of Building Models, *XXXIII*, 1-8.

Toydemir, Nihat., Gürdal, Erol. ve Tanaçan, Leyla. (2011). Yapı Elemanı Tasarımında Malzeme.

KAYNAKÇA

1. Abu-Obeid, N., & Abuhassan, L. B. (2022). Experiencing Cinematic Architecture: The Impact Of Architecture On The Audience Emotional Engagement. *Archnet-IJAR: International Journal of Architectural Research*, 18(1), s.172-190.
2. Akyıldız, Ö. (2012). Mimari Mekanların, Sinemanın Kurgusal Mekanları Üzerindeki Etkileri. (Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, İstanbul.
3. Beşgen, A., & Köseoğlu, Ş. (2019). Sinema-Mimarlık Arakesitinde Bir Mekâna Dokunmak: Sine-Tasarım Atölyesi. *Sinefilozofi Dergisi*, 2019(Özel Sayı), s.26-52.
4. Bilgiustam. (2022). Toplumsal Hayatla Sinema Arasındaki İlişki. Bilgiustam. https://www.bilgiustam.com/toplumsal-hayatla-sinema-arasindaki-iliski/
5. Bilgili, G. E. (2022,). Mimarlık ve Sinema Ara Kesitinde Yer, Yersizlik ve Ruhun Ritmi: Ahlat Ağacı Filmi Üzerinden Fenomenolojik Okuma. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
6. Bozdağan, M. (2008). Sinema Kavram ve Tekniklerinin Mimari Tasarıma Etkileri. (Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
7. Buckland, W. (2010). Sinemayı Anlamak (T. Göbekçin, Çev.). Optimist Yayınları.
8. Çağla, E. (2016). Sinema-Resim İlişkisi Bağlamında Sürrealizm ve Luis Bunuel Sineması (Yüksek lisans tezi). Ordu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sinema Televizyon Anabilim Dalı.
9. Çakır, S. (2019). Sinema ve Edebiyat İlişkisine Yöntemsel Bir Bakış. *SineFilozofi*, s.437-452. https://doi.org/10.31122/sinefilozofi.512804
10. Çelik, T. (2020). Sırta Bakış / Sırtın Bakışı: Sinemada Estetik Modernizm Bağlamında Sırt Takip Plan. *SineFilozofi*, 5(9), s.435-462. https://doi.org/10.31122/sinefilozofi.737140
11. Ersoy, E. (2010). Mimarlık ve Sinema Etkileşimi Bağlamında Mekânsal İmge Kullanımıyla Durağan Mekânın Dinamik Mekâna Dönüşümü (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
12. Gürbüz, Ö. N. (2014, Eylül). Modern Sinemanın Erken Tarihi ve Modern Sinema Örneği Olarak Jean Luc Godard Sineması. *E-Gifder*, 2(4), s.17-20.
13. Kanlı, İ. B., & Bilgiç, M. (2016). Modernizm Eleştirilerinin "Yok-Yer" Bağlamında Sinema Mekânı Kurgusunda Analizi. *İGÜSBD*, 3(1), -117-148.
14. Karatay, A. (2014). Cennetin Çocukları ve Bisiklet Hırsızları Filmleri Bağlamında Sinema, İdeoloji ve Gerçeklik. *Idil*, 3(11), s.99-114.
15. Koç, C. (2017). Mekânın Gerçekliği: Dijital Çağda Mekân Kavramının Bilimkurgu Sinemasında Temsili (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, İç Mimarlık Anabilim Dalı, İstanbul.
16. Ogata, A. (2022). Reflection On Cinematic Architecture Through Light, Poetic Imagery, Narrative And Social Issues. *Journal Of Design For Resilience in Architecture & Planning*, 3(Special Issue), s.09-28.
17. Öztürk, B. (2012). Sinemada Mekân Tasarımının İncelenmesi: Bilim Kurgu Sineması Örneği. (Yüksek lisans tezi). Maltepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İç Mimarlık Ana Bilim Dalı, İstanbul.

18. Pallasmaa, J. (2012). The Existential Image: Lived Space In Cinema And Architecture. *Phainomenon*, 25(1), s.157-174.
19. Selvitop, S. S. (2017). Sinemada Kurgusal Mekân Oluşumu ve Yaratılan Mekanların Resimsel Estetiği. (Yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, İç Mimarlık ve Dekorasyon Anabilim Dalı, İstanbul.
20. Temel, S. C., & Polatoğlu, Ç. (2023). The Concept Of The Urban Flaneur In The Relationship Of Cinema And Architecture. *Journal of History Culture and Art Research*, 12(1), s.38-53.
21. Tosun, M. (2011). Türk Sinemasında İç Mekân Tasarımında İçmimarın Rolü. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

KAYNAKÇA

Afyonkarahisar Ulu Camii. (n.d.-a). Atatürk Kültür Merkezi.

Afyonkarahisar Ulu Camii. (n.d.-b). Atatürk Kültür Merkezi.

Afyonkarahisar Ulu Camii - Vikipedi. (n.d.-a). Retrieved January 11, 2024, from https://tr.wikipedia.org/wiki/Afyonkarahisar_Ulu_Camii

Afyonkarahisar Ulu Camii - Vikipedi. (n.d.-b). Retrieved January 20, 2024, from https://tr.wikipedia.org/wiki/Afyonkarahisar_Ulu_Camii

Akyol, A. A., Kadıoğlu, Y. K., & Derakhshan Houreh, N. (2022). Afyon Ulu Cami Arkeometrik Analizleri. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, *29*, 37–65. https://doi.org/10.18603/SANATVETASARIM.1137900

Aslanalpa, O. (1986). *Osmanlı Devri Mimarisi*. Nadir Kitap.

Ayverdi, E. H. (1989). *Osmanlı Mimarisinde Fatih Devri 855-886 (1451-1481)* (Vol. 4). Nadir Kitap İstanbul Fetih Cemiyeti İstanbul Enstitü.

Büyükçay, H. (2010). *Nevşehir ve Çevresindeki Geç Osmanlı Dönemi (19. yy) Camilerinin Mimari Özellikleri* [Yüksek Lisans Tezi]. Fen Bilimleri Enstitüsü.

Çal, H. (n.d.). *Tarih İçinde Afyon Şehrinin Fiziki Gelişimi*.

Çam, N. (1994). *İslamda Sanat Resim ve Mimari*. Elektronik İletişim Ajansı.

Çavuşoğlu, Ç. (n.d.). *Afyon Gedik Ahmed Paşa Camii (İmaret Camii) (1472-1475) Üzerine Bir Deneme*.

Çiftçi, İ. (2023). *Anadolu'nun Ahşap Destekli Camileri UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde*.

İnanç Turizmi. (n.d.). Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı. Retrieved January 11, 2024, from http://www.afyonkulturturizm.gov.tr/TR,63507/inanc-turizmi.html

Karakuş, F. (2021). *13. Yüzyılda Anadolu'da İnşa Edilen Ahşap Direkli Camiler Üzerine Değerlendirme Çalışması*.

Karazeybek, Mustafa., Polat, Zelkif., Ilgar, Y., & Afyon Kocatepe Üniversitesi. (2005). Afyonkarahisar vakıf eserleri: Merkez. *Afyon Kocatepe Üniversitesi*.

Kaya, F. (n.d.). *Gedik Ahmet Paşa külliyesi*. 120.

Kırk Direkli Afyonkarahisar Ulu Camii. (n.d.). habitat.org.tr.

Nefes, E. (1996). *Minarenin Cami Mimarisine Katılımı ve İlk Minare Örnekleri* [Yüksek Lisans Tezi]. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Öztank, N. (2021). Yoncaaltı Cami ve Medresesi'nin Mimari Özelliklerinin İncelenmesi. *Architecture and Life*, *6*(2), 595–613. https://doi.org/10.26835/MY.880730

Polat, S. (2011). *İzmir'deki Geç Dönem Osmanlı Camileri* [Yüksek Lisans Tezi]. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tahman, M. B. (1991). Gedik Ahmet Paşa Külliyesi. In M. B. (1991) G. A. P. K. İ. A. C. XIII. , T. D. V. Y. İ. 544-7. TANMAN (Ed.), *TDV İslâm Ansiklopedisi: Vol. XIII* (pp. 544–547). Türk Diyanet Vakfı Yayınları.

Vakıflar Genel Müdürlüğü. (n.d.). VGMA-1 Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi. In *Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi* (p. 35).

VGM Arşivi. (n.d.).

Yaşayacak, İ. (2018). *Afyonkarahisar'daki Ahşap Destekli Camiler* [Yüksek Lisans Tezi]. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Editör:
Doç. Dr. Alper Gedik

Makro İktisat

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

MAKRO İKTİSAT ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I

Editör: Doç. Dr. Alper Gedik

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-96-7
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

MAKRO İKTİSAT ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Doç. Dr. Alper Gedik
VI+136 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-96-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

Akkutay, E. (2019). Enflasyonun Politik Makroekonomik Dinamikleri: Teorik Uygulama. *Doktora Tezi,* . Ankara: Atılım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Altıok, M. (2009). Keynes ve Keynesçi Kuramda Kriz ve İktisat Politikası Tartışmaları. *Tematik Yazılar, Toplum ve Demokrasi*, s. 3 (6-7), 75-102.

Aren, S. (2000). *Para ve Para Politikası* (6. basım b.). İstanbul: Gerçek Yayınev.

Branson, W. (1989). *Macroeconomic Theory and Policy.* New York: Harper & Row.

Dadkhah, K. (2009). *The Evolution of Macroeconomic Theory and Policy.* London: Springer Books.

Dirimtekin, H. (2000). *Milli Gelirin Dağılımı.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Eren, S. (1960). *İstihdam ve İktisadi Politika.* Ankara: Bilge.

Feldstein, M. (1997). The Costs and Benefits of Going from Low Inflation to Price Stability. *Reducing Inflation: Motivation and Strategy,.* içinde Romer and Romer.

Fisher, I. (1930). *The Theory of Interest.* MacMllan.

Kıvılcım, M. (1993). Türk Ekonomisinin Uzun Dönem Enflasyon Analizi: Bir Amprik Yaklaşım. *Ekonomik Yaklaşım*, s. 4(8), 97-115.

Kibritçioğlu, A. (2002). Causes of Inflation in Turkey: A Literature Survey with Special Reference to Theories of Inflation. A. Kibritçioğlu, L. Rittenberg, & F. Selçuk içinde, *Inflation and Disinflation in Turkey.* Aldershot, Hampshire, England: Ashgate Publishing Limited.

Kurnaz, Ö. (2009). Türkiye'de Enflasyon ve Büyüme İlişkisi 1987-2006 Dönemi. *Yüksek Lisans Tezi*. Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstiüsü.

Mankiw, N. (2007). *Macroeconomics.* Library of Congress Cataloging.

Ravier, A. (2014). Dynamic Monetary Theory and the Phillips Curve with a Positive Slope. *Quarterly Journal of Austrian Economics*, s. Volume 16, Number 2;165-186.

Samuelson, P. (1973). *İktisat.* İstanbul: Menteş Kitabevi.

Snowdon, B., & Vane, H. (2012). *Modern Makroekonomi: Temelleri, Gelişimi ve Bugünü.* Efil Yayınevi.

Vernengo, M. (2005). Money and Inflation: A Taxonomy. *Working Paper Series, Department of Economics, University of Utah* , s. 14.

KAYNAKÇA

Adams, S., Klobodu, E. K. M., & Apio, A. (2018). Renewable and non-renewable energy, regime type and economic growth. *Renewable Energy*, 125, 755-767. https://doi.org/10.1016/j.renene.2018.02.135

Ahmed, E. M., & Ridzuan, R. (2013). The impact of ICT on East Asian economic growth: panel estimation approach. *Journal of the knowledge economy*, 4, 540-555. https://doi.org/10.1007/s13132-012-0096-5

Apergis, N., & Payne, J. E. (2010). Renewable energy consumption and economic growth: evidence from a panel of OECD countries. *Energy policy*, 38(1), 656-660. https://doi.org/10.1016/j.enpol.2009.09.002

Apergis, N., & Payne, J. E. (2012). Renewable and non-renewable energy consumption-growth nexus: Evidence from a panel error correction model. *Energy economics*, 34(3), 733-738. https://doi.org/10.1016/j.eneco.2011.04.007

Bai, J., & Kao, C. (2006). On the estimation and inference of a panel cointegration model with cross-sectional dependence. *Contributions to economic analysis*, 274, 3-30. https://doi.org/10.1016/S0573-8555(06)74001-9

Bai, J., Kao, C., & Ng, S. (2009). Panel cointegration with global stochastic trends. J*ournal of Econometrics*, 149(1), 82-99. https://doi.org/10.1016/j.jeconom.2008.10.012

Bakhshi, H., & Larsen, J. (2005). ICT-specific technological progress in the United Kingdom. *Journal of Macroeconomics*, 27(4), 648-669. https://doi.org/10.1016/j.jmacro.2004.03.004

Bakry, W., Nghiem, X. H., Farouk, S., & Vo, X. V. (2023). Does it hurt or help? Revisiting the effects of ICT on economic growth and energy consumption: A nonlinear panel ARDL approach. *Economic Analysis and Policy*, 78, 597-617. https://doi.org/10.1016/j.eap.2023.03.026

Baltagi, B. H., & Hashem Pesaran, M. (2007). Heterogeneity and cross section dependence in panel data models: theory and applications introduction. *Journal of Applied Econometrics*, 22(2), 229-232. https://doi.org/10.1002/jae.955

Baltagi, B. H., Feng, Q., & Kao, C. (2012). A Lagrange Multiplier test for cross-sectional dependence in a fixed effects panel data model. *Journal of Econometrics*, 170(1), 164-177. https://doi.org/10.1016/j.jeconom.2012.04.004

Behera, J., & Mishra, A. K. (2020). Renewable and non-renewable energy consumption and economic growth in G7 countries: evidence from panel autoregressive distributed lag (P-ARDL) model. *International Economics and Economic Policy*, 17(1), 241-258. https://doi.org/10.1007/s10368-019-00446-1

Bowen, A., & Fankhauser, S. (2011). The green growth narrative: Paradigm shift or just spin?. Global *Environmental Change*, 21(4), 1157-1159. https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2011.07.007

Breitung, J. (2005). A parametric approach to the estimation of cointegration vectors in panel data. *Econometric Reviews*, 24(2), 151-173. https://doi.org/10.1081/ETC-200067895

Cardarelli, R. (2001). Is Australia a 'New Economy'? Australia: Selected Issues

Statistical Appendix, IMF Country Report.

Choi, I. (2015). "Panel Cointegration", içinde: B.H. Baltagi (ed.), *The Oxford Handbook of Panel Data*, New York, NY: Oxford University Press, 46-75.

Chudik, A., & Pesaran, M. H. (2013). Large Panel Data Models with cross-sectional Dependence: A Survey. CESifo Working Paper Series, No. 4371.

Chudik, A., & Pesaran, M. H. (2015). Common correlated effects estimation of heterogeneous dynamic panel data models with weakly exogenous regressors. *Journal of econometrics*, 188(2), 393-420. https://doi.org/10.1016/j.jeconom.2015.03.007

Chudik, A., Mohaddes, K., Pesaran, M. H., & Raissi, M. (2016). Long-run effects in large heterogeneous panel data models with cross-sectionally correlated errors. In *Essays in Honor of man Ullah* (pp. 85-135). Emerald Group Publishing Limited.

Czernich, N., Falck, O., Kretschmer, T.& Woessmann, L. (2011). Broadband Infrastructure and Economic Growth. *Economic Journal*, 121, 505–532. https://doi.org/10.1111/j.1468-0297.2011.02420.x

Datta, A., & Agarwal, S. (2004). Telecommunications and economic growth: a panel data approach. *Applied Economics*, 36(15), 1649-1654. https://doi.org/10.1080/0003684042000218552

Dhaene, G., & Jochmans, K. (2015). Split-panel jackknife estimation of fixed-effect models. *The Review of Economic Studies*, 82(3), 991-1030. https://doi.org/10.1093/restud/rdv007

Dünya Bankası (2023). Dünya Kalkınma Göstergeleri. https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators (E.T.: 10.06.2024)

Edquist, H. (2011). Parallel development? Productivity growth following the diffusion of electric motors and ICT. *Scandinavian Economic History Review*, 59(1), 29-47. https://doi.org/10.1080/03585522.2011.541121

Eylasov, N., Uzgoren, E., & Gasim, N. (2024). Türkiye için Yenilenebilir Enerjinin GSYH Üzerinde Etkisi: Cobb-Douglas Üretim Fonksiyonu Yaklaşımı. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 31(1), 159-182. https://doi.org/10.18657/yonveek.1261078

Fankhauser, S. & Jotzo, F. (2018). Economic Growth and Development with Low-Carbon Energy. Wiley Interdisciplinary Reviews: Climate Change , 9, e495.

Formánek, T. (2020). Semiparametric spatio-temporal analysis of regional GDP growth with respect to renewable energy consumption levels. *Applied Stochastic Models in Business and Industry*, 36(1), 145-158. https://doi.org/10.1002/asmb.2445

Güney, T. (2021). Renewable energy and sustainable development: Evidence from OECD countries. *Environmental Progress & Sustainable Energy*, 40(4), e13609. https://doi.org/10.1002/ep.13609

Hallegatte, S., Heal, G., Fay, M. & Treguer, D. (2012). From Growth to Green Growth-a Framework. NBER Working Paper No. w17841, National Bureau of Economic Research.

Hanclova, J., Doucek, P., Fischer, J., & Vltavska, K. (2015). Does ICT capital affect economic growth in the EU-15 and EU-12 countries?. *Journal of business economics and management*, 16(2), 387-406. https://doi.org/10.3846/16111699.2012.754375

Horobet, A., Popovici, O. C., Zlatea, E., Belascu, L., Dumitrescu, D. G., & Curea, S. C. (2021). Long-run dynamics of gas emissions, economic growth, and low-carbon energy in the European Union: the fostering effect of FDI and trade. *Energies*, 14(10), 2858. https://doi.org/10.3390/en14102858

Ishida, H. (2015). The effect of ICT development on economic growth and energy consumption in Japan. *Telematics and Informatics*, 32(1), 79-88. https://doi.org/10.1016/j.tele.2014.04.003

İmamoğlu, İ. K., & Coşkun, H. (2023). The Future of Export-Based Growth Policies in the Turkish Economy: An Econometric Simulation Approach. *Erzurum Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (17), 39-56. https://doi.org/10.29157/etusbed.1265732

Javed, A., Ashraf, J. & Khan, T. (2020). The Impact of Renewable Energy on GDP. *International Journal of Management Sustainability*, 9, 239-250.

Koengkan, M., Fuinhas, J. A., & Marques, A. C. (2019). The relationship between financial openness, renewable and nonrenewable energy consumption, CO2 emissions, and economic growth in the Latin American countries: An approach with a panel vector auto regression model. In *The extended energy-growth nexus* (pp. 199-229). Academic Press.

Lee, J. W., & Brahmasrene, T. (2014). ICT, CO2 emissions and economic growth: evidence from a panel of ASEAN. *Global Economic Review*, 43(2), 93-109. https://doi.org/10.1080/1226508X.2014.917803

Luo, J., Zhuo, W., Liu, S. & Xu, B. (2024). The Optimization of Carbon Emission Prediction in Low Carbon Energy Economy Under Big Data. *IEEE Access*, 12,1–13.

Mohaddes, K., & Raissi, M. (2017). Do sovereign wealth funds dampen the negative effects of commodity price volatility?. *Journal of Commodity Markets*, 8, 18-27. https://doi.org/10.1016/j.jcomm.2017.08.004

Oliner, S.D. & Sichel, D.E. (2000). The Resurgence of Growth in the Late 1990s: Is Information Technology the Story? *Journal of Economic Perspectives*, 14, 3–22.

Our World in Data (2023). Energy, Energy use per person, 2023. https://ourworldindata.org/energy (E.T.: 10.06.2024).

Pesaran, M. H. (2004). General Diagnostic Tests for Cross Section Dependence in Panels. Cambridge Working Papers in Economics No. 435. University of Cambridge and CESifo Working Paper Series No. 1229.

Pesaran, M. H. (2006). Estimation and Inference in Large Heterogeneous Panels With A Multifactor Error Structure. *Econometrica*, 74(4), 967-1012. https://doi.org/10.1111/j.1468-0262.2006.00692.x

Pesaran, M. H., & Yamagata, T. (2008). Testing slope homogeneity in large panels. *Journal of econometrics*, 142(1), 50-93. https://doi.org/10.1016/j.jeconom.2007.05.010

Pesaran, M.H. (2007). A Simple Panel Unit Root Test in the Presence of Cross-Section Dependence. *Journal of Applied Econometrics*, 22, 265–312. https://doi.org/10.1002/jae.951

Sassi, S., & Goaied, M. (2013). Financial development, ICT diffusion and economic growth: Lessons from MENA region. *Telecommunications Policy*, 37(4-5), 252-261. https://doi.org/10.1016/j.telpol.2012.12.004

Schumpeter, J.A. (1911). The Theory of Economic Development. Harvard

Economic Studies, XLVI. Harvard University Press, Cambridge, MA.

Shahbaz, M., Raghutla, C., Chittedi, K.R., Jiao, Z. & Vo, X.V. (2020). The Effect of Renewable Energy Consumption on Economic Growth: Evidence from the Renewable Energy Country Attractive Index. *Energy*, 207, 118162. https://doi.org/10.1016/j.energy.2020.118162

Stanley, T. D., Doucouliagos, H., & Steel, P. (2018). Does ICT generate economic growth? A meta-regression analysis. *Journal of economic surveys*, 32(3), 705-726. https://doi.org/10.1111/joes.12211

Tripathi, M., & Inani, S. K. (2020). Does information and communications technology affect economic growth? Empirical evidence from SAARC countries. *Information Technology for Development*, 26(4), 773-787. https://doi.org/10.1080/02681102.2020.1785827

Tugcu, C. T., Ozturk, I., & Aslan, A. (2012). Renewable and non-renewable energy consumption and economic growth relationship revisited: evidence from G7 countries. *Energy economics*, 34(6), 1942-1950. https://doi.org/10.1016/j.eneco.2012.08.021

Ulucak, R., & Bilgili, F. (2018). A reinvestigation of EKC model by ecological footprint measurement for high, middle and low income countries. *Journal of cleaner production*, 188, 144-157. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2018.03.191

Ulucak, Z. Ş., & Bilgili, F. (2020). Suçun iktisadi analizi: Türkiye ve Avrupa ülkeleri üzerine bir uygulama. *Sosyoekonomi*, 28(46), 349-370. https://doi.org/10.17233/sosyoekonomi.2020.04.16

Vu, K. M. (2013). Information and communication technology (ICT) and Singapore's economic growth. *Information economics and policy*, 25(4), 284-300. https://doi.org/10.1016/j.infoecopol.2013.08.002

Walker, W. (1985). Information Technology and the Use of Energy. *Energy Policy*, 13, 458–47.

Wang, Q., Guo, J., Li, R., & Jiang, X. (2024). Economic Growth and Carbon Emission in the Organization for Economic Cooperation and Development Countries: The effects of Oil, Gas, and Renewable Energy. *Energy & Environment*, *35*(4), 2107-213. https://doi.org/10.1177/0958305X2211388

Westerlund, J. (2008). Panel Cointegration Tests of The Fisher Effect. *Journal of Applied Econometrics*, 23(2), 193-233. https://doi.org/10.1002/jae.967

Westerlund, J., & Edgerton, D. L. (2008). A simple test for cointegration in dependent panels with structural breaks. *Oxford Bulletin of Economics and statistics*, 70(5), 665-704. https://doi.org/10.1111/j.1468-0084.2008.00513.x

Yakubu, I. N., Kapusuzoglu, A., & Ceylan, N. B. (2022). ICT trade and energy transition in the BRICS economies. In *Sustainability in Energy Business and Finance: Approaches and Developments in the Energy Market* (pp. 13-24). Cham: Springer International Publishing.

Zhang, M.L., & Chen, M.S. (2019). China's Digital Economy: Opportunities and Risks. IMF Working Papers, No. 19/16.

KAYNAKÇA

Ağır, H. ve Türkmen, S. (2020). Ekonomik Büyümeye Etkisi Bakımından Doğal Kaynaklar: Dinamik Panel Veri Analizi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 19(3), 840-852.

Artan, S., Hayaloğlu, P., ve Demirel, S. K. (2017). BRICS ülkelerinde kamu sağlık harcamaları etkinliğinin belirleyicileri. *SGD-Sosyal Güvenlik Dergisi*, 7(1), 9-30.

Bao, W., Tao, R., Afzal, A. ve Dördüncü, H. (2022). Real Estate Prices, Inflation, and Health Outcomes: Evidence From Developed Economies. *Frontiers in public health*, 10, 851388.

Barati, M. ve Fariditavana, H. (2018). Asymmetric Effect of Income on the US Healthcare Expenditure: Evidence from the Nonlinear Autoregressive Distributed Lag (ARDL) Approach. *Empir Econ.* https://doi.org/10. 1007/ s00181-018-1604-7

Boachie, M. K., Mensah, I. O., Sobiesuo, P., Immurana, M., Iddrisu, A. A. ve Kyei-Brobbey, I. (2014). Determinants of Public Health Expenditure in Ghana: A Cointegration Analysis. *Journal of Behavioural Economics, Finance, Entrepreneurship, Accounting and Transport*, *2*(2), 35-40.

Breusch, T. S. ve Pagan, A. R. (1980). The Lagrange Multiplier Test and its Applications to Model Specification in Econometrics. *The review of economic studies,* 47(1), 239-253. doi:10.2307/2297111

Cheng, C. H. J. ve Witvorapong, N. (2021). Health Care Policy Uncertainty, Real Health Expenditures And Health Care Inflation in the USA. *Empirical Economics*, 60(4), 2083-2103.

Dhoro, N., Chidoko, C., Sakuhuni, R. ve Gwaindepi, C. (2011). Economic Determinants of Public Health Care Expenditure in Zimbabwe. *International Journal of Economic Research*, *2*(6), 13-25.

Dreger, C. ve Reimers, H. E. (2005). Health Care Expenditures in OECD Countries: A Panel Unit Root and Cointegration Analysis. *Available at SSRN 651985*, 1-21.

Gerdtham, U. G. ve Jönsson, B. (2000). International Comparisons of Health Expenditure: Theory, Data and Econometric Analysis. *In Handbook of health economics*, 1, 11-53.

Hansen, P. ve King, A. (1996). The Determinants of Health Care Expenditure: A Cointegration Approach. *Journal Of Health Economics*, 15(1), 127-137.

Hayat, E. ve Ertekïn, Ş. (2020). OECD Ülkelerinde Cepten Yapilan Sağlik Harcamalarinin Belirleyicileri: Dinamik Panel Veri Analizi1. *Third Sector Social Economic Review*, 55(4), 2739-2757.

Hildebrandt, P. ve Thomas, E. A. (1991). The Rising Cost of Medical Care and its Effect on Inflation. *Economic Review-Federal Reserve Bank of Kansas City*, 76(5), 47.

Hitiris, T. (1997). Health Care Expenditure and Integration in the Countries of the European Union. *Applied economics*, 29(1), 1-6.

Lee, H. H., Lee, S. A., Lim, J. Y. ve Park, C. Y. (2016). Effects of Food Price Inflation On Infant and Child Mortality in Developing Countries. *The European journal of health economics*, 17, 535-551.

Lin, Y., Li, Y. ve Liu, B. (2024). Assessing the Price Levels of Medical Service and Influential Factors: Evidence from China. *Lin et al. BMC Public Health*, 24, 1-9. https://doi.org/10.1186/s12889-024-17639-2

Nazlıoğlu, S. ve Karul, C. (2017, July). Panel LM unit root test with gradual structural shifts, 40th *International Panel Data Conference*, Thessaloniki-Greece. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/319092838_Panel_LM_unit_root_test_with_gradual_structural_shifts

Oktar, S. ve Dalyancı, L. (2011). Türkiye Ekonomisinde Para Politikası ve Enflasyon Arasındaki İlişkinin Analizi. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 31(2), 1-20.

Okunade, AA, ve Murthy, VN. (2002). Technology as a 'Major Driver' of Health Care Costs: A Cointegration Analysis of the Newhouse Conjecture. *J Health Econ*, 21(1),147–159.

Omotor, D. G. (2009). Determinants of Federal Government Health Expenditures in Nigeria. *International Journal of Economic Perspectives*, *3*(1).

Orhaner, E. (2017). Sağlık Harcamalarının Finansmanında Özel Sağlık Sigortalarının Rolü. *Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi,* 3(3), 398-412.

Örnek, İ. ve Türkmen, S. (2019). Gelişmiş ve Yükselen Piyasa Ekonomilerinde Sürdürülebilir Enerji: Çevresel Kuznets Eğrisi yaklaşımı. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 28(3), 109-129.

Özcan, B. (2015). ÇKE Hipotezi Yükselen Piyasa Ekonomileri İçin Geçerli Mi? Panel Veri Analizi. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 16(1), 1-14.

Pakdaman, M., Geravandi, S., Askari, R., Askarishahi, M. ve Afzali, H. R. (2019). The Effect of Macroeconomic Indicators on Health-Care Expenditure in Iran. *Journal of Education and Health Promotion*, 8(1), 123.

Panahi, H. ve Aleemran, S. A. (2016). The Effect of Inflation, Health Expenditure and Urbanization on Life Expectancy in the Middle East and North Africa Countries (MENA). *Payesh (Health Monitor)*, 15(4), 346-351.

Payne, J. E., Anderson, S., Lee, J. ve Cho, M. H. (2015). Do Per Capita Health Care Expenditures Converge Among OECD Countries? Evidence from Unit Root Tests with Level and Trend-Shifts. *Applied Economics*, 47(52), 5600-5613.

Pesaran, M. H. (2004). General Diagnostic Tests for Cross Section Dependence in Panels. *Cambridge Working Papers in Economics*, 435. doi 10.17863/CAM.5113

Pesaran, M. H. (2006). Estimation and Inference in Large Heterogeneous Panels with a Multifactor Error Structure, *Econometrica*, 74(4), 967-1012.

Pesaran, M. H. Ullah, A. ve Yamagata, T. (2008). A bias-adjusted LM Test of Error Cross-Section Independence. *The Econometrics Journal*, 11(1), 105-127.

Pesaran, M. H. ve Yamagata, T. (2008). Testing Slope Homogeneity in Large Panels. *Journal of Econometrics,* 142(1), 50-93.

Sahoo, P. M., Rout, H. S. ve Jakovljevic, M. (2023). Future Health Expenditure in the BRICS Countries: A Forecasting Analysis For 2035. *Globalization and Health*, 19(1), 49.

Salatin, P. ve Bidari, M. (2014). Effects of Inflation on Women's Health in Selected Middle-Income Countries. *African Journal of Health Economics*, *3*, 39-51.

Takura, T. ve Miura, H. (2022). Socioeconomic Determinants of Universal Health Coverage in the Asian Region. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(4), 2376.

Taş, S. ve Atılgan, D. (2023). Sağlık Harcamalarının Belirlenmesinde Sosyo-Ekonomik Unsurların Etkileri: Türkiye ve Seçilmiş AB Ülkeleri Üzerine Panel Veri Analizi. *Journal of Economics and Research*, 4(2), 47-73.

Taşkaya, S. ve Demirkıran, M. (2016). The Causality Relationship Between Inflation, Income and Health Expenditure, *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 15(2), 127-131.

Tatar, M. (2011). Sağlık Hizmetlerinin Finansman Modelleri: Sosyal Sağlık Sigortasının Türkiye'de Gelişimi. *Sosyal Güvenlik Dergisi*, 1(1), 103-133.

Turgut, M., Ağırbaş, İ. ve Aldoğan, U. (2017). Relationship Between Health Expenditure and Inflation in Turkey. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(50), 289-299.

Westerlund, J. (2007) Testing for Error Correction in Panel Data. *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, 69(6), 709–748.

World Bank (2023). *World development indicators*, Erişim adresi: http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=world-development-indicators (Erişim Tarihi: 09.09.2023).

Yetim, B., İlgün, G., Çilhoroz, Y., Demirci, Ş. ve Konca, M. (2021). The Socioeconomic Determinants of Health Expenditure in OECD: An Examination on Panel Data. *International Journal of Healthcare Management*, 14(4), 1265-1269.

Zhai, T., Goss, J. ve Li, J. (2017). Main Drivers of Health Expenditure Growth in China: A Decomposition Analysis. *BMC Health Services Research*, 17, 1-9.

KAYNAKÇA

Adak, N. (2010). Sosyal Bir Problem Olarak İşsizlik ve Sonuçları. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 21(2), 105-116.

Afşar, M. (2013). Makro İktisadın Temelleri. C. Necat Berberoğlu ve Levent Erdoğan (Ed.), *İktisada Giriş II* içinde (s. 2-28). T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2801, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1759, 2. Baskı.

Ağır, H. ve Yıldırım, S. (2015). Türkiye İle BRICS Ekonomilerinin Makroekonomik Performans Karşılaştırması: Betimsel Bir Analiz. *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(2), 39-66.

Akçapa, M. (2023). Türk Devletleri Teşkilatı'nın Tarihsel Gelişimi: Teşkilatın Dünü, Bugünü ve Yarını. Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi, 11(34), 473-491.

Alptekin, V., Kasa, H. ve Uygun, S. (2019). Yurtiçi Tasarruflar ile Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişkisi: Türkiye Örneği. *Akademik Değer Çalışmaları Dergisi*, 4(20), 621-630.

Aydilek, E. (2022). Türk Devletleri Teşkilatının Siyasi ve Ekonomik Potansiyeli. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 5(3), 716-728.

Berber, M. ve Artan, S. (2004). Enflasyon ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Türkiye Örneği. *Discussion Paper*, No. 2004/21, Turkish Economic Association, Ankara.

Çeştepe, H., Tay Bayramoğlu, A. ve Sümer, E. (2021). Dış Borçlanma, İktisadi Büyüme, Cari Açık ve Finansal Gelişme İlişkisi: Türkiye Örneği. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (60), 419-445. DOI:10.18070/erciyesiibd.970296

Çınar, Y. ve Uzun, Y. U. (2023). Köklü Geçmişten Güçlü Geleceğe Türk Devletleri Teşkilatı: Küresel Ekonomik-Siyasal Potansiyeli ve Teşkilatın Geleceğine Dair Öngörüler. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(ÖS), 141-156. doi:10.33206/mjss.1296831

Erdil Şahin, B. (2012). Türkiye'de Dış Borç Sorunu ve Avrupa Borç Krizi'nin Etkileri. *Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi*, 4(1): 45-54.

Erdoğan, S. ve Acet, H. (2016). Cari İşlemler Dengesi ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: Türkiye Örneği (2003-2015). *The Journal Academic Social Science Studies,* 51, 539-548.

Grimes, A. (1991). The Effects of Inflation on Growth: Some International Evidence. *Weltwirtschaftliches Archiv,* 127(4), 631-644.

Günsoy, G. (2020). Makro İktisadın Genel İlkeleri. İçinde: Günsoy, B. (Ed.), *İktisada Giriş-II,* (s.1-32), Eskişehir, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 3995, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 2778.

Küçüksakarya, S. (2020). Dış Ticaret, Ödemeler Dengesi ve Döviz Kuru. İçinde: Günsoy, B. (Ed.), *İktisada Giriş II,* (s.196-223)Eskişehir, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 3995, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 2778.

Önder, F. (2022). Finansal Gelişme İle Ekonomik Büyüme İlişkisi: Kırılgan Beşli Ülkeleri Üzerine Ampirik Bir Analiz. *Journal of Economics and Research*, 3(2), 36-48.

Özer, M. (2013). İşsizlik ve Enflasyon. İçinde: Şıklar, İ. ve Doğan, B. (Ed.), *Makro İktisat,* (s.178-202), Eskişehir, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2824, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1782.

Şahin, B. E. (2010). Türkiye'de Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımlarının Gelişimi. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar Dergisi,* 47(550), 97-108.

Şit, M. ve Alancıoğlu, E. (2016). Türkiye'de Cari İşlemler Dengesi ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: VAR Analizi. *ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi*, 3(5), 5-23.

T.C. İletişim Başkanlığı. (2023). 21. Yüzyılın Parlayan Yıldızı: Türk Devletleri Teşkilatı. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Yayınları, 1. Baskı, İstanbul.

Tıraş, H. H. (2024). Türk Devletleri Teşkilatı Örnekleminde AR-GE Harcamaları ve Doğrudan Yabancı Yatırımların Ekonomik Büyüme Üzerine Etkisi. *İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi*, 9(24), 303-320.

Tıraş, H. H., Türkmen, S. ve Ağır, H. (2023). Genişleyen BRICS Ülkelerinin Makroekonomik Göstergelerinin Değerlendirilmesi. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR),* 10(102), 3304-3323, DOI 10.5281/zenodo.10431379

Uçak, S. (2017). Cari Denge ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Türkiye Analizi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(2), 107-139

Ünsal, E. M. (2013). *Makro İktisat.* Genişletilmiş Onuncu Baskı, İmaj Yayıncılık

WB (World Bank). (2024a, 15 Temmuz). World Development Indicators (WDI). DataBank, https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators

WB (World Bank). (2024b, 18 Ağustos). World Bank Country and Lending Groups. https://datahelpdesk.worldbank.org/knowledgebase/articles/906519-world-bank-country-and-lending-groups

Yapraklı, S. (2020). Dış Ticareti Yeniden Ele Almak. İçinde: Küçüksakarya, S. (Ed.), *Dış Ticarete Giriş,* (s.1-25), Eskişehir, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 3999, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 2782.

Yılmaz, E. (2024). Türk Devletleri Teşkilatı: Tarihsel Analizi. Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÜRKMER). https://turkmer.sakarya.edu.tr/sites/turkmer.sakarya.edu.tr/file/Turk_Devletleri_Teskilati_Tarihsel_Bir_Analiz.pdf

Yücel, İ. H. (1997). *Bilim-Teknoloji Politikaları ve 21. Yüzyılın Toplumu*. DPT, Sosyal Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü Araştırma Dairesi Başkanlığı, Ağustos, Ankara, https://turkoloji.cu.edu.tr/GENEL/yucel.pdf

KAYNAKÇA

Acemoğlu, D. ve Shimer, R. (2000). Productivity Gains from Unemployment Insurance. *European Economic Review*, 44, 1195-1224.

Akcan, A.T. ve Ener, M. (2018). Makroekonomik Değişkenlerin İşsizlik ile İlişkisi: Türkiye Örneği. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 16(31), 263-285.

Akerlof, G. A. ve Yellen, J. L. (1990). The Fair Wage-Effort Hypothesis and Unemployment. *The Quarterly Journal of Economics*, 105(2), 255-283.

Alesina, A. ve Summers, L. H. (1993). Central Bank Independence and Macroeconomic Performance: Some Comparative Evidence. *Journal of Money, Credit and Banking*, 25(2), 151-162.

Alpağut, S. (2022). İşsizlik ve İstihdamın İktisadi Yaklaşımlar Açısından Ele Alınışı ve Karşılaştırmalı Değerlendirmesi. İçinde (Editör: Şahin Karabulut), *Ekonomi ve Finans Konularına Teorik Yaklaşımlar* (s.101-110). Ankara: Ekin Basım Yayım Dağıtım,

Altavilla, C. ve Ciccarelli, M. (2009). The Effects of Monetary Policy on Unemployment Dynamics Under Model Uncertainty-Evidence from the US and Euro Area. *Centre for Studies in Economics and Finance (CSEF)*, Working Paper No. 231.

Aren, S. (2013). *100 Soruda Para ve Para Politikası*. 3. Baskı. Ankara: İMGE Kitabevi.

Bağcı, E. ve Börü, M. K. (2018). Ekonomik Büyüme ve Işsizlik Arasındaki İlişki: Türkiye'de Ekonometrik Bir Analiz. *International Journal of Academic Value Studies*, 4(22), 890-897.

Basnet, N. (2024). Effect of monetary policy on macro economic variables of Nepal. *Academic Journal of Interdisciplinary Studies*, 1(1), 1-15.

Bayraktar Daştan, C. (2023). 2008 Krizi Sonrasında Makro İhtiyati Politikalar ve Geleneksel Olmayan Araçların Kullanımı: Türkiye Örneği. Doktora Tezi. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi.

Berber, M. (2017). *Makro İktisat*. 2. Baskı. Trabzon: Celepler Matbaacılık Yayın ve Dağıtım.

Bernanke, B. S. (2010). *Central Bank Independence, Transparency, and Accountability*, Board of Governors of the Federal Reserve System, https://www.federalreserve. gov/newsevents/speech/bernanke20100525a.htm-(E.T.: 18.09.2024)

Blanchard, O. (2017). Monetary policy and unemployment. İçinde (Edited by Willi Semmler). *Monetary Policy and Unemployment The US, Euro-area, and Japan* (s.9-15). USA - New York: Routledge.

Blinder, A.S. (2004). The Case Against the Case Against Discretionary Fiscal Policy. *Princeton University, CEPS*, Working Paper No. 100, https://www.princeton.edu/ ~ceps/workingpapers/100blinder.pdf –(E.T.: 24.09.2024)

Bocutoğlu, E. (2013). *Karşılaştırmalı Makro İktisat-Teoriler ve Politikalar*. 6. Baskı. Bursa: Ekin Basın Yayın Dağıtım.

Cambazoğlu, B. ve Karaalp, S. H. (2012). The Effect of Monetary Policy Shock on Employment and Output: The Case of Turkey. *Economics, Management, and Financial Markets*, 7(4), 311-319.

Clark, A. ve Oswald, A. (1994). Unhappiness and Unemployment. *The Economic Journal*, 104, 648-659.

Çevik, E. İ. ve Yıldırım, D. Ç. (2018). Para Politikası Tercihleri ile İşsizlik Oranları Arasındaki İlişki. *Ege Akademik Bakış*, 18(1), 31-46.

Çoban, S. ve Ulusay, N. (2022). Türkiye'de Bölgesel Düzeyde İşsizlik ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişkinin Analizi: Yaş ve Cinsiyet Asimetrisi Var mı?. *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 8(62), 1484-1493.

Çulpan, E. ve Demiray Erol, E. (2023). *Türkiye Ekonomisinde 1983-2020 Yılları Arasındaki İşsizlik ve Enflasyon İlişkisinin Analizi*. Ankara: Astana Yayınları.

Diler, H. G. ve Özsarı Şişman, T. (2024). Türkiye Ekonomisinde Araştırma Geliştirme Harcamaları ile Ekonomik Büyüme ve İşsizlik İlişkisi. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(2), 494-513.

Eğilmez, M. (2016). İşsizlik: Tanımlar ve Hesaplanma Şekli. *Kendime Yazılar*, (15 Nisan), https://www.mahfiegilmez.com-(E.T.: 24.09.2024).

El Ouazzani, H., Ouakil, H. ve Moustabchir, A. (2024). Monetary Policy and Unemployment in Morocco: A DSGE Model Approach with Labor Market Frictions and Nash Wage Bargaining. *Journal of Quantitative Economics*, https://doi.org/10.1007/s40953-024-00415-9, 1-28.

Ele, L.E., Etukafia, N. I. ve Ikoh, I.M. (2024). Monetary Policy Measures and Unemployment Dynamics in Nigeria. *African Banking and Finance Review Journal*, 13(13), 28-42.

Eralp, A. (2024). Türkiye'de Kayıt Dışı İstihdam Üzerinde Ekonomik Büyüme, İşsizlik ve Enflasyonun Etkisi: Panel Kantil Regresyon Yaklaşımı. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 26(1), 79-102.

Eroğlu, İ. ve Yeter F. (2017). Neoliberal Politik Düşünce Ekseninde Yeni Para Politikası Arayışları. *Sosyal Bilimler Metinleri*, 1, 60-74.

Eroğlu, N. ve Kara, F. (2017). Makro İhtiyati Para Politikası Araçları ve Türkiye Uygulaması Üzerine Genel Bir Bakış. *İşletme ve Finans Çalışmaları Dergisi*, 6(2), 60-69.

Essien, S. N., Manya, G.A., Arigo, M. O.A., Bassey, K. J., Ogunyinka, S. F., Ojegwo, D. G. ve Ogbuehi, F. (2016). Monetary Policy and Unemployment in Nigeria: Is there a Dynamic Relationship?. *CBN Journal of Applied Statistics*, 7(1), https://dc.cbn.gov.ng/jas/vol7/iss1/10, 209-231.

Eyone, A.U., Kalu, C.U., Metu, G.A. ve Maduka, D.O. (2024). Monetary Policy Pass-Through to Unemployment Reduction in Nigeria. *Journal Of Social Sciences & Humanities*, 9 (2), 227-250.

Friedman, M. (1968). The Role of Monetary Policy. *American Economic Review*, LVII(1), 1-17.

Gallego-Carrasco, Jose A. (2021). Real Estate, Economic Stability and the New Macro-Financial Policies. *Sustainability,* 13 (236), 1-19.

Garibaldi, P. (1997). The Asymmetric Effects of Monetary Policy on Job Creation and Destruction. *IMF Staff Papers*, 44(4), 557-584.

Göçer, İ. (2013). Relation between Bank Loans and Unemployment in the European Countries. *European Academic Research*, 1(6), 981-995.

Göktaş, A. ve İşçi, Ö. (2010). Türkiye'de İşsizlik Oranının Temel Bileşenli Regresyon Analizi ile Belirlenmesi. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 10(20), 279-294.

Ijeoma Chinwe, O. ve Kenechukwu Origin, C. (2021). Effect of Monetary Policy On The Rate Of Unemployment in Nigerian Economy (1986-2018). *Journal of Global Accounting*, 7(1), https://journals.unizik.edu.ng/joga, 1-13.

Josheski, D., Boshkov, T. ve Miteva, N. (2024). Monetary policy and unemployment: Literature review and computational examples. SSRN: https://ssrn.com/abstract=4758329.

Karacan, R. (2018). Phillips Eğrisi Yaklaşımı ile Türkiye'de Enflasyon ve İşsizlik Arasındaki Nedensellik İlişkisi. *Social Mentality and Researcher Thinkers Journal (Smart Journal)*, 4 (10), 242-249.

Karagözlü, İ. E. (2016). 2008 Krizinde Amerikan Merkez Bankası, Avrupa Merkez Bankası ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın Geleneksel Olmayan Para Politikalarının Analizi. Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Kartal, G. (2024). Türkiye'de Phillips Eğrisinin Geçerliliği: Çoklu Yapısal Kırılmalara Dayalı Ampirik Bulgular. *İzmir İktisat Dergisi*, 39(1). 114-138.

Keynes, J. M. (1936). The General Theory of Employment, Interest, and Money, ISN ETH Zurich, https://www.files.ethz.ch/isn/125515/1366_KeynesTheoryofEmployment.pdf – (E.T.: 26.09.2024.

Kılınç, E. C. (2021). Covid-19 Salgını ve İşsizlik Oranları İlişkisi: OECD Ülkeleri Örneği. *KAÜİİBFD*, 12(24), 922-945.

Kocaman, M. ve Biçerli, M. K. (2021). Para ve Maliye Politikalarının İşsizlik Üzerindeki Asimetrik Etkileri: Türkiye Uygulaması. *Maliye Dergisi*, 181, 19-44.

Kolcu, F. ve Nebiye, Y. (2022). Türkiye'de İşsizlik ve Ekonomik Büyüme İlişkisi. *Journal of Yasar University*, 17(65), 134-148.

Manga, S. (2022). Yükselen Piyasa Ekonomilerinde Teknolojik Gelişim ve İşsizlik İlişkisinin İncelenmesi: Dinamik Panel Veri Analizi. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Merdan, K. (2023). Ekonomik Büyüme, İşsizlik ve İstihdam İlişkisi: Türkiye Örneği. *Yönetim ve Ekonomi*, 30, 100.Yıl Özel Sayısı, 145-166.

Mishkin, F. S. (2007). *Para, Bankacılık ve Finansal Piyasalar İktisadı*, Sekizinci Baskıdan Çeviri (Çev. Editörü: Nazım Engin), USA: Pearson Addison Wesley.

Mohebi, M. (2024). Monetary Policy and Unemployment Behavior: The Case of Croatia. *International Research Journal of Economics and Management Studies*, 3(5), 234-239.

Özatay, F. (2018). *Parasal İktisat-Kuram ve Politika*. 5. Baskı. Ankara: Efil Yayınevi.

Özbilen, Ş. (2016). *Para'nın Kitabı*. Ankara: Gazi Kitabevi Tic. Ltd. Şti.

Özşahin, L. ve Karabulut, K. (2017). Post Keynesyen İktisatta Toplum Yararına Çalışma Programlarının Analizi: TRA2 Bölgesi Örneği. *KAÜİİBFD*, 8(16), 319- 352.

Öztürk, M. (2020). Küreselleşme Sürecinde Ekonomik Büyümenin İşsizlik Türleri Üzerindeki Etkisi. *Bilgi*, 22(1), 45-68.

Özyurt, H. (2015). *Para Teorisi ve Politikası*. Trabzon: Celepler Matbaacılık.

Phillips, A. W. (1958). The Relation Between Unemployment and the Rate of Change of Money Wage Rates in the United Kingdom, 1861-1957. *Economica,* 25(100), 283-299.

Polat, A. ve Akın, F. (2020). Finansal İstikrar ve Para Politikası İlişkisi Üzerine Bir Araştırma. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(1), 108-119.

Samuelson, P. ve Solow, R. (1960). Analytical Aspects of Anti-Inflation Policy. *American Economic Review*, 50(2), Papers and Proceedings of the Seventy-second Annual Meeting of the American Economic Association, 177-194.

Sargent, T. J. ve Wallace, N. (1975). Rational Expectations, the Optimal Monetary Instrument, and the Optimal Money Supply Rule. *Journal of Political Economy*, 83(2), 241-254.

Shimer, R. (2005). The Cyclical Behavior of Equilibrium Unemployment and Vacancies. *American Economic Review*, 95(1), 25-49.

Şahin, Ö. (2021). Regional Analysis of Skills-Mismatch in Turkish Labor Markets. *İktisat Politikası Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 1-27.

Taylor, J. B. (1993). Discretion Versus Policy Rules in Practice. *Carnegie-Rochester Conference Series on Public Policy*, 39, 195-214.

URL-1: https://www.tcmb.gov.tr. (E.T.: 16.09.2024).

URL-2: TÜİK. İşgücü İstatistikleri, Temmuz 2024-https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-Temmuz-2024-53513 (E.T.: 02.10.2024).

URL-3: TCMB-EVDS, https://evds2.tcmb.gov.tr/ (E.T.: 04.10.2024).

URL-4: TÜİK. http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1007 (E.T.: 04.10.2024).

URL-5: https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/Temel+Faaliyetler/Para+Politikasi/Merkez+Bankasi+Faiz+Oranlari/faiz-oranlari (05.09.2024).

URL-6: https://tr.tradingeconomics.com (E.T.: 05.10.2024).

Ümit, A. Ö. ve Bulut, E. (2013). Türkiye'de İşsizliği Etkileyen Faktörlerin Kısmi En Küçük Kareler Regresyon Yöntemi ile Analizi: 2005-2010 Dönemi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 37, 131-141.

Ünsal, E. M. (2017). *Makro İktisat. Genişletilmiş.* 11.Baskı. Ankara: Murat Yayınları.

Üzar, U. ve Akyazı, H. (2018). Ekonomik Büyüme ve İşsizlik Arasındaki İlişkinin OECD Ülkeleri Düzeyinde Ekonometrik Bir Analizi. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 19(2), 463-479.

Yalta, A. T. ve Yalta, A. Y. (2019). *Modern Makroekonomiye Giriş*. 1. Baskı, Ankara: Adres Yayınları.

Yıldız, K. (2014). İşsizlik Türleri, Her Bir İşsizlik Türünün Toplam İşsizlikteki Payı ve Çeşitli Demografik Parametrelerle İlişkisi. *Akademik Bakış Dergisi*, 45, 1-28.

Yılmaz Eser, B. ve Terzi, H. (2008). Türkiye'de İşsizlik Sorunu ve Avrupa İstihdam Stratejisi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 30, 229-250.

Yilmazkuday, H. (2021). Unequal Unemployment Effects of Covid-19 and Monetary Policy across US States. https://economics.fiu.edu/research/pdfs/2021_working_papers/2102. pdf – (E.T.: 28.09.2024.

Editör:
Prof. Dr.Yavuz Kızılçim

Klasik Türk Edebiyatı

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

KLASİK TÜRK EDEBİYATI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-I

Editör: Prof. Dr.Yavuz Kızılçim

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-89-2
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

KLASİK TÜRK EDEBİYATI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-I
Editör: Prof. Dr.Yavuz Kızılçim
VI+146 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-89-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Tanburi Hafız İsmail Hakkı. (1338). *Feryad-ı Vatan*. Samsun: Şems Matbaası.

Türkay, C. (2005). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Oymak Aşiret ve Cemaatler*. İstanbul: İşaret Yayınları.

Üngör, E. (1965). *Türk Marşları*. Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü.

Yazıcı, M. (2011). *Milli Mücadele Marşlarımızın Gelecek Nesillere Armağan Ettiği Gerçekler: Feryad-ı Vatan*. Trabzon: Ofset Matbaacılık.

Aydoğdu, O. (2020). Hafız İsmail Hakkı'nın "Feryad-ı Vatan" Adlı Manzum Eserinden Hareketle Milli Mücadeleye Bir Bakış. Y.E. Çakır, G. Kalaycı (editörler). *Milli Mücadelede Cephe Gerisi ve İstiklal Yolu Gençlik Sempozyumu* (ss.581-606). Çankıır: 17-20 Ekim 2019.

KAYNAKÇA

Akkılıç, S. (2018). *Bir Ötekileştirme Mecrası Olarak Sosyal Medya: Ekşi Sözlük ve Ermeniler*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Akyazı, A. (2014). Yeni İletişim Ortamı Olarak Dijital Katılımcı Sözlüklerde Nefret Söylemi, *Marmara İletişim Dergisi*, 22, 183-193.

Alp, H. (2016). Çingenelere Yönelik Nefret Söyleminin Ekşi Sözlük'te Yeniden Üretilmesi, *Ankara Üniversitesi İLEF Dergisi*, 3(2), 143-172.

Gürel, E. ve Yakın, M. (2007). Ekşi Sözlük: Postmodern Elektronik Kültür, *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 4(4), 202-220.

Lüküslü, D. (2011). Bilişim Teknolojileriyle Örgütlenen Gençlik Hareketleri ve Yeni Bir Siyaset Arayışı. İçinde A. Telli Aydemir (Derleyen). *Katılımın e-hali: Gençlerin Sanal Alemi* (s. 48-67). İstanbul: Alternatif Bilişim Derneği.

Öztekin, H. (2015). Yeni Medyada Nefret Söylemi: Ekşi Sözlük Örneği, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(38), 925-936.

Poçan, T. (2017). Postmodern Sözlükler. İçinde O. K. Gül ve C. C. Çakmakçı (Editörler). *Sempozyum Bildiri Kitabı I. Uluslararası Türklerin Dünyası Sosyal Bilimler Sempozyumu* (ss. 103-109). Ankara: Türklerin Dünyası Enstitüsü.

Saka, E. (2011). Blogging ve Gençliğin İnternet Üzerinden Katılım Süreçleri Üzerine Bir Deneme. İçinde A. Telli Aydemir (Derleyen). *Katılımın e-hali: Gençlerin Sanal Alemi* (s. 331-342). İstanbul: Alternatif Bilişim Derneği.

Sine, R. ve Özsoy, S. (2017). Ekşi Sözlük Kullanıcılarının Yeni Medya Kullanım Pratikleri, *Route Educational and Social Science Journal*, 4(8), 53-65.

Üngüren, E. (2019). Yeni Medya İletişim Kanalı Olarak Katılımcı Sözlük Sitelerine Yönelik Bir Değerlendirme, *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 9(11), 2878-2907.

Varol, S. F. ve Kars Tayanç, N. (2016). Yeni Medya-Eski Dil: Katılımcı İnternet Sözlüklerinde Cinsiyetçi Söylem, *The Journal of Academic Social Science Studies*, 46(4), 221-232.

KAYNAKÇA

Beyler, E., Şen, A., Kolkılıç, E. B. ve Kartal, E. (2022). Türkiye Kaynaklı Edebiyat Siteleri Üzerine Bir Değerlendirme, *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (31), 902-921.

Doğan, R. S. (2016). *Edebiyat Siteleri Çerçevesinde Sosyal Medya Edebiyatı*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi.

Paliçko, E. (2023). Elektronik Edebiyatın Popüler Türü: Kişisel Bloglar, *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (37), 393-413.

Çakır, H. ve Topçu, H. (2005). Bir İletişim Dili Olarak İnternet, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(2), 71-96.

KAYNAKÇA

Akkuş, M. (1993). *Nef'î Divânı.* Ankara: Akçağ Yayınları.

And, M. (2015). *Minyatürlerle Osmanlı-İslam Mitologyası*. İstanbul: Yapı Kredi Yayıları.

Avşar, Z. (2017). Revanî Dîvânı, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56143,revani-divanipdf.pdf?0 (E.T.: 30.09.2024).

Çelebioğlu, Amil. (1998). Kültür ve Edebiyatımızda Ay. *Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları*, 677-689.

Deniz, S. (1992). 16. Yüzyıl Bazı Dîvân Şairlerinin Türkçe Dîvânlarında Kozmik Unsurlar (Bâkî, Fuzûlî, Hayâlî Beg, Nev'î, Yahyâ Beg). Yayımlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü

Düzgün, Ş.A. (2010). Tabiat. *TDVİA*. C.39. s.325-327.

Hakkı, E.İ. (1999). *Mârifetnâme,* (Terc. F.Meyan), İstanbul: Bedir Yayınevi.

Hakkı, E.İ. (t.y.), *Marifetnâme*, (sadeleştiren: Abdullah Aydın), İstanbul: Akpınar Yayınları.

Harmancı, M. E. (2017). Süheylî Dîvânı. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55750,suheyli-divanipdf.pdf?0 (E.T.: 30.09.2024).

Kapal, N. (2013). Zâtî Divânında Kozmik Unsurlar. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi.* 6/24. s. 160-170.

Kurnaz, Cemal. (1995). Felek. *TDVİA*. C.12. s.306.

Kurnaz, Cemal. (1996). Güneş. *TDVİA* C.14. s.294-296.

Kurtoğlu. O. (2017). Zâtî Divânı (Gazeller Dışındaki Şiirler). T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56164,zati-divanipdf.pdf?0 (E.T.: 01.10.2024).

Küçük, Sabahattin.(t.y.) T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, KASİDELER (ktb.gov.tr) (E.T.: 01.10.2024).

Levend, A. S. (1984). *Divan Edebiyatı*. İstanbul: Enderun Kitabevi Yayınları.

Macit, M. (2017), Nedîm Dîvânı, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, Erişim: https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56214,nedim-divanipdf.pdf?0 (E.T.: 30.09.2024).

Onay, A. Talat. (1992). *Eski Türk Edebiyatından Mazmunlar ve İzahı*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Kurumu.

Özkan, Ömer. (2007). *Divan Şiirinin Penceresinden Osmanlı Yoplum Hayatı.* İstanbul: Kitabevi.

Pala, İskender (1995). *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Saraç, M.Y. (2017). Emrî Dîvânı, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10607,emridivanipdf.pdf?0 (E.T.: 30.09.2024).

Şentürk, A. (1994). Osmanlı Edebiyatında Felekler, Seyyare ve Sabiteler (Burçlar). *Türk Dünyası Araştırmaları* (90). s. 131-180.

Şentürk, A. (2009). *Osmanlı Şiir Antolojisi*. İstanbul: YKY.

Yenikale, A. (2017). Sünbülzâde Vehbî Dîvânı, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56212,sunbulzade-vehbi-divanipdf.pdf?0 (E.T.: 30.09.2024).

KAYNAKÇA

Allen, Graham (2000). *Intertextuality: The New Critical Idiom, The New Critical Idiom*, London and New York: Routledge.

Anday, M.C., (1982) *Paris Yazıları*, İstanbul: Adam Yayıncılık.

Anday, M.C., (1984), *Akan Zaman Duran Zaman* I, İstanbul: Adam Yayıncılık.

Anday, M.C., (1994), *İmge Ormanları*, İstanbul: Adam Yayıncılık.

Anday, M.C., (2000), *Toplu Şiirleri* I-II, İstanbul: Adam Yayıncılık.

Balpe, J.-P. (1980). *Lire la poésie.* Paris: Armand Colin- Bourrelier.

Baudelaire, C. (2011). *Les Fleurs du Mal*, Paris: réimpression Éfélé de l'édition Poulet-Malassis et de Broise, 1868, BeQ, *Kötülük Çiçekleri*, 2. Ahmet Necdet Çevirisi, 2001, İstanbul: Adam Yayınları.

Baudelaire, C. (2009). *Le Spleen de Paris, Les Paradis artificiels,* Bookking International, *Les Fleurs du mal* suivies du *Spleen de Paris:* Éditions de Clairefontaine, 1947, *Paris Sıkıntısı* (Tahsin Yücel Çevirisi), 1984, İstanbul: Adam Yayıncılık.

Delas, D. (1990). *Guide méthodique pour la poésie,* Paris: Nathan.

Delas, D. (Ed.) (1990). *Aimer / enseigner la poésie,* Paris : Syros / Alternatives.

Delas, D. ve Filliolet, J. (1973). *Linguistique et poétique*, Paris: Larousse.

Fontanier, P. (1977). *Les Figures du Discours*, Paris: Flammarion.

F. Plett, H. (1991) *Intertextuality*, Berlin: Walter de Gruyter.

Greimas, A.J, (1972) *Essais de Sémiotique Poétique*, Paris : Librairie Larousse.

Groupe µ (1990). *Rhétorique de la poésie*, Paris: Seuil, Points.

Jakobson, R. (1973). *Questions poétiques*, Paris: Seuil.

Jakobson, R. (1969). *Linguistique et poétique, Essais de linguistique générale*, Paris: éd. de Minuit.

Köksal, F. (2006). *Sana Benzer Güzel Olmaz, Divan Şiirinde Nazire,* Ankara: Akçağ Yayınları.

Meschonnic, H. (1970). *Pour la poétique I.,* Paris: Gallimard, Le Chemin, nrf.

Molino, J., Gardes-Tamine, J. (1982). *Introduction à l'analyse de la poésie,* Paris: PUF.

Molino, J., Gardes-Tamine, J. (1988). *De la strophe à la construction du poème*, Paris: PUF.

Mounin, G. (1969*) La Communication poétique,* Paris:Gallimard.

Le Nouveau Petit Robert (1993). *Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française*, Montréal, Canada.

Riffaterre, M, (1983). *Sémiotique de la poésie*, Paris: Le Seuil.

Saçlıoğlu, M.Z, (2003). *A'dan Z'ye Melih Cevdet Anday***,** İstanbul: YKY.

Todorov, T, Empson, W, Cohen, J, Hartman, G, Rigolot, F. (1972) *Sémantique de la Poésie*, Paris: Éditions du Seuil.

Vardar, B. Vd. (2002). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü,* İstanbul: Multilingual.

Yavuz, K., (2013). *Türk Şiirinde Nazire*, Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi 10, İstanbul 2013, 359-424.

Kaynaklar

Alkaya, M. A. (1996). Taşlıcalı Yahyâ Kitâb-ı Usûl İnceleme-Metin. Yüksek lisans tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.

Alpyagıl, R. (2014). Geleneksel ve Çağdaş Metinlerle Din Felsefesine Dair Okumalar I. İstanbul: İz Yayıncılık.

Aygün F. (2018), İslâm Düşüncesinde Tanrı-Âlem (Birlik-Çokluk) İlişkisine Yönelik Temel Teoriler: Hudûs, Sudûr, Zuhûr, Kader, 16 (1), 157–187.

Aygün, F. (2016), Allah'ın Varlığı'nı Aklen Bilmeye İlişkin Mâtürîdî'nin Hudûs Delili (Hadesü'l-A'yân Delili). Amasya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 6: 161-87.

Çavuşoğlu, M. (1979). Yûsuf ve Zelîhâ. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

Kılavuz, U. M. (2007). İslam Kelamında Kozmolojik Delil (Hudûs-İmkân). Doktora Tezi. Bursa: Uludağ Üniversitesi.

Pay, M. (2006). Kozmolojik Delil ve Richard Swinburne. Yüksek lisans tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Sağlam, A. (2016). Taşlıcalı Yahyâ Bey ve Hamse'si. Diyarbakır: Dicle Üniversitesi.

Sağlam, A. (2016). Gülşen-i Envâr. Ankara: Grafiker Yayınları.

San, Z. (2019). İspat-ı Vacip'te Kozmolojik Deliller (Risale-i Nur Örneği). Yüksek lisans tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Sarıçiçek, R. (2014). Taşlıcalı Yahyâ Bey Gencîne-i Râz (İnceleme-Metin-Dizin). Ankara: Gece Kitaplığı Yayınları.

Taylan, N. (1997). İslam Düşüncesinde Din Felsefeleri. İstanbul: M. Ü. İlahiyat Fakültesi Yayınları.

Tokat, L. (2022). Din Felsefesi. Ankara: Bilimsel Araştırma Yayınları.

Topaloğlu, B. (2001). İslam Kelamcılarına ve Filozoflarına Göre Allah'ın Varlığı. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.

Topaloğlu, B. (1998). Hudûs. TDV İslam Ansiklopedisi. 18: 304-309.

URL-1: https://www.osmanlicasozlukler.com/resimlikamus/tafsil-526779-yf5.html (ET: 20/08/2024).

URL-2: https://lugatim.com/s/M%C3%9CMK%C3%9CN (ET: 20/08/2024).

Yoldaş, K. (1993). Taşlıcalı Yahyâ Bey Şâh u Gedâ İnceleme-Metin. Yüksek lisans tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.

Editör:
Dr. Öğr. Üyesi Sibel Gök

Kamu Yönetimi

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

KAMU YÖNETİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Sibel Gök

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-03-6
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

KAMU YÖNETİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Sibel Gök
VI+100 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-03-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Abanoz, B. (2020), Hukuki Bilgiye Dijital Erişim, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 26(1), 190-203.

Akçaöz, M. ve Akçaöz, V. (2023). Kamu Yönetiminde Dijitalleşme ve Türkiye'deki Dijital Devlet Uygulamaları, *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 9(69), 3648-3660.

Arias, P. C. (2020), Artificial Intelligence & Machine Learning: a Model for a New Judicial System? *Revista Internacional Jurídica y Empresarial*, (3), 81-91.

Avrupa Konseyi (2024), Avrupa Adaletin Etkinliği Komisyonu (CEPEJ), https://etkiniz.eu/wp-content/uploads/2022/10/Avrupa-Adaletin-Etkinlig%CC%86i-Komisyonu-CEPEJ-1.pdf (E.T.: 18.09.2024).

Berryhill J, Heang K K, Clogher R. ve Bride Mc. K. (2019). "Hello, World; Artificial Intelligence and Its Use in the Public Sector". OECD Working Papers on Public Governance, No. 36, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/726fd39d-en.

Birtane, Ş. (2024), Hâkime Yardımcı Yapay Zekâ. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, (59), 233-272.

Borisova, V. F. (2021), Electronic Justice Platforms in Civil Cases: The Status, Risks, Prospects. *Arbitrazh-civil procedure*. DOI: 10.18572/1812-383x-2021-4-13-17

Boyalı, H. (2023), Türkiye'de Vatandaş Odaklı İdare: E- Devlet Ötesi Dijitalleşen Kamu. *Bucak İşletme Fakültesi Dergisi*, 6(2), 172-190.

Bozdoğanoğlu, B., Haspolat, İ., ve Yücel, A. (2024). Kamu İdarelerinde Yapay Zekâ Kullanımının Ülke Uygulamaları ve Temel Kamusal İlkeler Çerçevesinde Değerlendirilmesi. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 26(1), 1-32.

De Oliveira, L.F., da Silva Gomes, A., Enes, Y. *vd.* (2022). Path and future of artificial intelligence in the field of justice: a systematic literature review and a research agenda. *SN Soc Sci* 2, 180 https://doi.org/10.1007/s43545-022-00482-w.

Dinçkol, H. A. (2024), Yapay Zekânın İdari Yargı Üzerindeki Etkileri. *Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12(1). 47-77.

Efe, A. (2023), An Evaluation on the Relationship of Society 5.0, E-Government Applications and Artificial Intelligence, *Medeniyet ve Toplum Dergisi*, 7 (2), 95-113.

Erdoğan, Ş. ve Bozkurt, E. (2023). Fizik Öğretmen Adaylarının "Yapay Zekâ" Kavramına İlişkin Algılarının İncelenmesi: Bir Metafor Çalışması, *Medeniyet ve Toplum Dergisi*, 7(2), 152-163.

ITU (International Telecommunication Union), 2024. https://www.itu.int/itu-d/sites/statistics/, (E.T.: 02.09.2024).

https://vatandas.uyap.gov.tr/main/vatandas/index.jsp?v=3784, (E.T.: 08.09.2024).

İbrahimli, K. (2023). Hukuk ve Teknoloji: Profilleme Teknolojileri Üzerine Hukuki Bir Değerlendirme, İçinde Azamat Arpachiev (Editör). 9.Uluslararası Öğrenci Sempozyumu Sosyoloji, Siyasal Bilgiler ve Hukuk Bildiriler Kitabı (ss. 50-60), İstanbul: 1 - 3 Aralık 2023.

European Commission: Directorate-General for Communications Networks, Content and Technology, Ethics guidelines for trustworthy AI, Publications Office, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2759/346720, E.T.: 02.09.2024

Karikkandathil, Sa. (2016), How Digital Justice Is Transforming the Justice System, https://news.microsoft.com/en-xm/2016/10/30/how-digital-justice-is-transforming-the-justice-system/ (E.T.: 29.09.2024).

Kıyak, E. (2020), Büyük Veri ve Yapay Zekâ Teknolojileri İle Adım Adım Zeki UYAP (Ulusal Yargı Ağı Projesi) Ekosistemine Doğru. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 22(1). 79-121.

Laptev, V.A. ve Feyzrakhmanova D.R. (2024). Application of Artificial Intelligence in Justice: Current Trends and Future Prospects. Hum-Cent Intell Syst 4, 394–405 https://doi.org/10.1007/s44230-024-00074-2.

Moura e Sá, P.; Rosa, M.J.; Santinha, G. ve Valente, C. (2021). Quality Assessment of the Services Delivered by a Court, Based on the Perceptions of Users, Magistrates, and Court Officials. Sustainability, 13, 504. https://doi.org/10.3390/su13020504.

Ogurlu, Y., Shagieva, R.V. ve Bersanov, A.S. (2022). A Debate on Artificial Intelligence in Area of Law and the Legal Professions. In: Popkova, E.G., Polukhin, A.A., Ragulina, J.V. (eds) Towards an Increased Security: Green Innovations, Intellectual Property Protection and Information Security. ISC 2021. Lecture Notes in Networks and Systems, vol 372. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-93155-1_41.

Ömürgönülşen, U. ve Bakırcıoğlu, İ. O., (2024). Bürokratik Duvarlardan Dijital Dönüşüme: Türkiye'de E-Devlet Kapısı ve E-Belediye Bilgi Sistemi'nin Serüveni. *Kamu Yönetimi ve Teknoloji Dergisi*, 6(2), 172-193.

Önen, S. M. ve Kahraman, N. (2022). Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Dijitalleşme Üzerine Bir Değerlendirme, *Uluslararası Akademik Birikim Dergisi*, 5(5), 424-432.

Razmetaeva Y. ve Razmetaev S. (2021). Justice in the Digital Age: Technological Solutions, Hidden Threats and Enticing Opportunities, Access to Justice in Eastern Europe, 2(10), 104–117. DOI: 10.33327/AJEE-18-4.2-a000061.

Santuber, J., Refaie, R.A., ve Meinel, C. (2021). Delivering Digital Justice: Liminal Innovation & Permanence in Courts. *ACIS*. https://www.semanticscholar.org/paper/Delivering-Digital-Justice%3A-Liminal-Innovation-%26-in-Santuber-Refaie/f3072f1b4c63ff01aba647a5318f93727850d142 (E.T.: 29.09.2024).

Sarıtürk, M. (2022), Dijital Dönüşüm Döneminde Kamu Yönetimi ve Dijital Hükümet. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (42), 555-603.

Şahin, A. (2007), Türkiye'de E-Belediye Uygulamaları ve Konya Örneği, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 29, 161-189.

T.C. Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Genel Müdürlüğü, (2021). UYAP Bilişim Sistemi, https://bigm.adalet.gov.tr/kitap/ (E. T.: 20.09.2024).

T. C. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (2024). e-Devlet Kapısı İstatistikleri, 2023 https://www.turkiye.gov.tr/resmi-istatistik-programi#:~:text=Kullan%C4%B1c%C4%B1%20Say%C4%B1s%C4%B1%2064.281.459%20ki%C5%9Fi%20oldu&text=2023%20y%C4%B11%C4%B1%20e%2DDevlet%-20Kap%C4%B1s%C4%B1,.448'i%20ise%20erkektir (E. T.: 20.09.2024).

T.C. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi, (2024). Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi 2021-2025, https://cbddo.gov.tr/SharedFolderServer/Genel/File/TR-UlusalYZStratejisi2021-2025.pdf (E. T.: 20.09.2024).

T.C. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi, (2024). Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi 2024-2025 Eylem Planı, https://cbddo.gov.tr/SharedFolderServer/Genel/File/UlusalYapayZekaStratejisi2024-2025EylemPlani.pdf (E. T.: 20.09.2024).

Uslu, H. (2023), Dijital Dönüşüm ve Kamu Hizmetleri Yönetimde Yenilikçi Yaklaşımlar ve Zorluklar, *Uluslararası Politik Araştırmalar Dergisi*, 9(3), 15-31.

Yılmaz, G. (2020), Yapay Zekânın Yargı Sistemlerinde Kullanılmasına İlişkin Avrupa Etik Şartı, *Marmara Avrupa Araştırmaları Dergisi,* 28(1), s.27-55.

Yılmaz, O. G. (2021), Yargı Uygulamasında Yapay Zekâ Kullanımı - Yapay Zekâ Hâkim Cübbesini Giyebilecek mi?. *Adalet Dergisi,* (66), 379-415.

Zeytin, Z., ve Gençay, E. (2019). Hukuk ve Yapay Zekâ: E-Kişi, Mali Sorumluluk ve Bir Hukuk Uygulaması. *Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1(1), 39-70.

Whalen, R. (2022), Defining legal technology and its implications, *International Journal of Law and Information Technology*, 30(1), 47–67, https://doi.org/10.1093/ijlit/eaac005.

KAYNAKÇA

AFAD Gönüllüsü, *AFAD Gönüllülük Sistemi Gönüllü El Kitabı*, Ankara.

AFAD Gönüllüsü, <https://gonullu.afad.gov.tr> [erişim tarihi: 21.12.2023].

AFAD İRAP, <https://irap.afad.gov.tr> [erişim tarihi: 21.12.2023].

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) Afet ve Acil Durum Eğitim Merkezi Müdürlüğü Kentsel Arama ve Kurtarma Eğitim Grubu, Hafif Arama ve Kurtarma Eğitimi Ders Notları, (2018a), Ankara.

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD), Afet ve Acil Durumlar Eğitim Kiti, (2021a), Ankara.

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD), Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP), (2022a).

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD), Türkiye Afet Risk Azaltma Planı (TARAP), (2022b).

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD), Türkiye'de Afet Yönetimi ve doğa Kaynaklı Afet İstatistikleri, (2018b).

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD), <https://afad.gov.tr/> [erişim tarihi: 21.12.2023].

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD), <https://www.hazirol.gov.tr/> [erişim tarihi: 21.12.2023].

Aktion Deutschland Hilft Bündnis Deutscher Hilfsorganisationen, <https://www.aktion-deutschland-hilft.de/> [erişim tarihi: 21.12.2023].

Arama Kurtarma Derneği (AKUT), <https://www.akut.org.tr/> [erişim tarihi: 21.12.2023].

Arbeiterwohlfahrt (AWO) Bundesverband, (2019), deVega Medien GmbH, Berlin.

Arıkan, Z. (2019). Binalarda Yangın Güvenlik Önlemleri ve Maliyet İlişkisi. İçinde (Ed. Zerrin Toprak Karaman ve Oğuz Sancakdar), *Afetler ve Güvenlik Yönetimi*, Ankara: Palme Yayınevi.

Atlı, A., (2006). *Afet Yönetimi Kapsamında Deprem Açısından Japonya ve Türkiye Örneklerinde Kurumsal Yapılanma*, Ankara: Asil Yayın Dağıtım.

Aydemir, A., (2019). *Mahalle Afet Gönüllülerinin Afet Yönetiminde Gönüllülük Çalışmaları ve Değerlendirilmesi; Bursa Örneği*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Çanakkale: Onsekiz Mart Üniversitesi.

Bundesamtes für Bevölkerungsschutz und Katastrophenhilfe (BBK), <https://www.bbk.bund.de> [erişim tarihi: 21.12.2023].

Bundesantstalt Technisches Hilfswerk (THW), <www.thw.de> [erişim tarihi: 21.12.2023].

Bundesministeriums des Innern und für Heimat (BMI), <https://www.bmi.bund.de> [erişim tarihi: 21.12.2023].

Cantekin, E. (2013). "Türkiye'de Afet Yönetiminde Gönüllülük", *Türkiye'de Gönüllülük, Gönüllülüğün Rolünün ve Katkılarının Keşfedilmesi*, Birleşmiş Milletler Gönüllüleri programı Türkiye.

Center of Fire Statistics, 2015: 43'den aktaran Pektaş, E.K., 2017. "Gönüllü İtfaiyecilik Örneğinde Türkiye'de Belediye Hizmetlerine Gönüllü Katılım", Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 22, 2095-2107.

Çakacak, Ö., (2008) "Toplum Afet Müdahale Ekipleri", *Afet Zararlarını Azaltmanın Temel İlkeleri*, (1. Baskı), ed. Mikdat Kadıoğlu ve Emin Özdamar, Ankara: JICA Türkiye Ofisi Yayınları.

Demirezen, İ. (2014). Almanya Teknik Gezi Notları'ndan aktaran, Koçak, H., Demirezen, İ. ve Keskin, T., 2016. Arama Kurtarma ve Acil Yardım Alanındaki Gönüllü Katılımcı Sisteminin Almanya'daki Uygulamaları ve Türkiye Karşılaştırması, *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, (3), 97-104.

Deutschland Portalı,<https://deutschland.de> [erişim tarihi: 21.12.2023].

Deutsches Rotes Kreuz (DRK), <https://www.drk.de/> [erişim tarihi: 21.12.2023].

Deutsches Rotes Kreuz, DRK-Strategie 2030.

Doğru, S. (2020). *AFAD Gönüllülük Sisteminin Etkin Müdahale Açısından Analizi*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Dietrich, A. vd. 1997. German Rescue System—an Overview, *PubMed*, 51(1), 63-64.

Domres, B. vd. (2000). "The German Approach to Emergency/Disaster Management", *PubMed*, 54(4), 201-203.

Durmuş, N. (2022). Acil Yardım ve Afet Yönetimi Sisteminde Gönüllülük Çalışmaları: Örnek Bir Proje "gonulluol.org", *Acil Yardım ve Afet Bilimi Dergisi*, 2(2), 25-27.

Ergünay, O. (2007). Ülkemizde Afetler, *TMMOB Afet Sempozyumu* Bildiriler Kitabı, 1-14, Ankara.

Erkal, T., ve Değerliyurt, M. (2009). Türkiye'de Afet Yönetimi, *Doğu Coğrafya Dergisi*, 14 (22), 147-164.

Eryılmaz, M. (2022). Afetlerde Sivil-Asker İşbirliği, *C4 Defence Dergisi*, 8, 54.

German Red Cross. (2010). Analysis of Law in the EU Pertaining to Cross-Border Disaster Relief.

Global Disaster and Coordination System (GDACS) / Virtual On-Site Operations Coordination Centre (VOSOCC), <https://vosocc.unocha.org/USAR_Directory/> [erişim tarihi: 21.12.2023].

Hecker, N. ve Domres, B.D. (2018). The German Emergency and Disaster Medicine and Management System – History and Present, *Chinese Journal of Traumatology*, 21, 64-72.

Hisar, K.M. (2015). Afetlerde Sağlık Hizmetleri Örgütlenmesi, 18. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi Olağandışı Durumlar ve Halk Sağlığı, 222-223, Konya.

International Search and Rescue (I.S.A.R.) Germany, <https://isar-germany.de> [erişim tarihi: 21.12.2023]

İnsan Hak ve Hürriyetleri İnsani Yardım Vakfı (İHH), Suriye Faaliyet Raporu 2012-2019, (2020). İstanbul.

İnsan Hak ve Hürriyetleri İnsani Yardım Vakfı (İHH), <https://ihh.org.tr/> [erişim tarihi: 21.12.2023]

İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Afet Yönetim Merkezi, Toplum Acil Müdahale Ekipleri (TAME), (2005). İstanbul: İTÜ PRESS.

Karaman, Z.T. (2019). Risk Toplumunda Afetlerde Erken Uyarı, Mukavemetli Toplum ve Kamu Yönetiminin İkna Kapasitesi, *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1), 185-212.

Koçak, H., Demirezen, İ. ve Keskin, T., (2016). Arama Kurtarma ve Acil Yardım Alanındaki Gönüllü Katılımcı Sisteminin Almanya'daki Uygulamaları ve Türkiye Karşılaştırması, *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(3), 97-104.

Mahalle Afet Gönüllüleri (MAG) Uygulaması Prensip ve Kuralları, <https://www.magder.org> [erişim tarihi: 21.12.2023].

Malteser Hilfsdienst, <https://www.malteser.de> [erişim tarihi: 21.12.2023].

Mohammed, A.A. (2022). Kamu Sektöründe Gönüllü Katılım: *ABD, İngiltere ve Türkiye Örneği*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Nobel Sınav, (2022). Kamu Personeli Seçme Sınavı Genel Kültür Konu Anlatımı, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Numanoğlu, S.C. (2001). Acil Durumlar ve Afetlerde Yönetim (Almanya Örneği). *Afetlerde Sağlık Hizmetleri Yönetimi*, T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Projesi Genel Koordinatörlüğü, Ankara.

Oktay, F. (2014). Suriyeli Misafirlerimiz Kardeş Topraklarında, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD).

Oktay, F. (2021). Afet Yönetimi, *Sosyal Bilimler Ansiklopedisi*, C. I, (Editör M. A. Yekta SARAÇ), Ankara: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) Bilim Yayınları,.

Öztürk, C. (2017). Afet Olarak Terörizm ve Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Konumu. İçinde Sosyo-ekonomik Stratejiler II, (Editör: Gürkan Haşit, Hakkı Çiftçi, Mehmet Emin Merter), 39-50. Londra. IJOPEC Publication.

Öztürk, C. ve Öztürk, S. (2017). Lider Yönetici Önünde Engel Olarak Terörizm ve Afet Yönetimi. İçinde Sosyo-ekonomik Stratejiler II, (Editör: Gürkan Haşit, Hakkı Çiftçi, Mehmet Emin Merter), 51-59. Londra: IJOPEC Publication.

Öztürk, C. (2018). Adli Delil Yönetimi Bakış Açısıyla Ulusal ve Uluslararası Polis Yönetimi, Bursa: Ekin Yayıncılık.

Pampal, S. ve Özmen, B. (2007). Türkiye'nin Deprem Gerçeği, Ankara: Ümit Ofset Matbacılık.

Parsons, T. vd. (2000). Heightened Odds of Large Earthquakes Near Istanbul: An Interaction-Based Probability Calculation, *Science*, 288, ss. 661-665'den aktaran Tanyaş, M. vd. (2013). İstanbul İli Afet Lojistik Planı Kılavuzu, Lojistik Derneği, İstanbul.

Pektaş, E.K. (2017). Gönüllü İtfaiyecilik Örneğinde Türkiye'de Belediye Hizmetlerine Gönüllü Katılım, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22, 2095-2107.

Sarnowsky, J. (2011). Die Johanniter: Ein geistlicher Ritterorden in Mittelalter und Neuzeit, Verlag C. H. Beck, München.

Şener, S.M. ve Tezer, A. (2002). Ulusal Acil Durum Yönetimi Modeli Geliştirilmesi Projesi Nihai Rapor, İçişleri Bakanlığı Strateji Merkezi & İstanbul Teknik Üniversitesi Afet Yönetim Merkezi.

Tiftikçi, M. (2020). *Kamu Yararına Faaliyet Gösteren Sivil Toplum Kuruluşu Çalışanlarının Gönüllülük Motivasyon Eğilimleri: TDV ve Türk Kızılay Örneği*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Ankara, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi.

Türk Kızılay, <https://www.kizilay.org.tr/> [erişim tarihi: 21.12.2023].

Türk Kızılay, *İlk Yardım Cep Kitabı*.

Türk Kızılay Gönüllü Yönetimi Direktörlüğü, (2020) Faaliyet Raporu.

Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, ed. İ. Şencan vd. (2016). Acil Durum ve Afetlerde Sağlık Hizmetlerinin Organizasyonu, Ankara.

Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, ed. S. Özkan vd. (2014). Kazaların Önlenmesi ve Afetlere Hazırlıklı Olma, Ankara.

Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi (UMKE), <https://ashgmafetacildb.saglik.gov.tr> [erişim tarihi: 21.12.2023].

Yüzer, H.A. (2017). *Doğal Afetlerde Gönüllü Sağlık Yardım Örgütleri ve Ulusal Medikal Kurtarma Ekipleri (UMKE) Örneği*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Edirne, Trakya Üniversitesi.

Yeryüzü Doktorları, <https://www.yyd.org.tr/tr> [erişim tarihi: 21.12.2023].

@fire Internationaler Katastrophenschutz e. V., Jahresbericht 2021 (Yıllık Rapor), Wallenhorst/Osnabrück/Aşağı Saksonya.

@fire Internationaler Katastrophenschutz e. V., <https://www.at-fire.de/> [erişim tarihi: 21.12.2023].

KAYNAKLAR

Aktan, C. C., & Yay, S. (2016). Öğrenilmiş çaresizlik ve değişime karşı pasif direnç. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, 8*(2), 58-71.

Altıntaş, M., & Topçu, T. (2024). Kamu çalışanlarının yengeç sepeti sendromu hakkındaki görüşleri: Nitel bir araştırma. *Yönetim Bilimleri Dergisi, 22*(52), 448-478. https://doi.org/10.35408/comuybd.1396898

Arıkan, S. (2003). Kadın yöneticilerin liderlik davranışları ve bankacılık sektöründe bir uygulama. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 5*(1), 1-20.

Arslan, E. N. (2024). Hemşirelerin öz yeterlilik algıları ile kraliçe arı sendromu arasındaki ilişki. *Güncel Sağlık Yönetimi Dergisi, 2*(1), 23-30.

Aşık, N. (2014). Konaklama işletmelerinde cam tavan sendromu: Kavramsal bir değerlendirme. *Uluslararası Hakemli Beşeri ve Akademik Bilimler Dergisi, 3*(9), 84-103.

Atar, G., & Ulusoy, G. (2020). Sosyal medyada ördek sendromu: İnstagram üzerinden bir değerlendirme. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19*(39), 925-951. https://doi.org/10.46928/iticusbe.762651

Aydın, A. H. (2012). Kamu yönetimine giriş. Seçkin Yayıncılık.

Aydın, A. H. (2013). Yönetim bilimi. (5. Baskı). Seçkin Yayıncılık.

Aydın, G. Z., & Oğuzhan, G. (2019). The "crabs in a bucket" mentality in healthcare personnel: A phenomenological study. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12*(2), 618-630. https://doi.org/10.17218/hititsosbil.628375

Aytürk, N. (1990). Başarılı yönetim ve yöneticilik teknikleri: Yönetim sanatı. Emel Yayınevi.

Bozkurt, Ö., & Bozkurt, İ. (2022). Kraliçe arı sendromu. In E. Kaygın, E. Topçuoğlu, & B. T. Torun (Eds.), *Yönetim ve organizasyon sendromları* (pp. 23-41). Eğitim Yayınevi.

Can, A., & Sakal, M. (2024). Kamu sektöründe görev yapan kadın çalışanların cam tavan sendromu algıları ile işten ayrılma niyetleri arasındaki ilişki. *Yönetim Bilimleri Dergisi, 11*(1), 27-41.

Carod-Artal, F. J., & Vazquez-Cabrera, C. (2013). Burnout syndrome in an international setting. In S. Bahrer-Kohler (Ed.), *Burnout for exports* (pp. 15-35). Springer.

Derks, B., Ellemers, N., van Laar, C., & de Groot, K. (2011). Do sexist organizational cultures create the Queen Bee? *British Journal of Social Psychology, 50*(3), 519–535. https://doi.org/10.1348/014466610x525280

Dikmenli, E., & Yıldırım, E. (2022). Yengeç sendromu. In E. Kaygın, E. Topçuoğlu, & B. T. Torun (Eds.), *Yönetim ve organizasyon sendromları* (pp. 201-218). Eğitim Yayınevi.

Dreher, G. F. (2003). Breaking the glass ceiling: The effects of sex ratios and worklife programs on female leadership at the top. *Human Relations, 56*(5), 541-562. https://doi.org/10.1177/0018726703056005002

Drucker, P. F., & Maciariello, J. A. (2005). *Gün gün Drucker: Ünlü düşünürün yapıtlarından seçilmiş 366 fikir ve motivasyon*. Mess Yayınları.

Ergun, T., & Polatoğlu, A. (1988). Kamu yönetimine giriş. TODAİE Yayınları No:222.

Ergun, T. (2015). *Kamu yönetimi: Kuram siyasa uygulama*. TODAİE Yayınları.

Faniko, K., Ellemers, N., Derks, B., & Lorenzi-Cioldi, F. (2016). Queen bees and alpha males: Are successful women more competitive than successful men? *European Journal of Social Psychology, 46*(7), 903-913. https://doi.org/10.1002/ejsp.2198

Fettahlıoğlu, Ö. O., & Alkış-Dedeoğlu, A. (2021). Yengeç sepeti sendromu ve ölçek geliştirme çalışması. *Journal of International Social Research, 14*(77), 1224-1235.

Freudenberger, H. J. (1974). Staff burn-out. *Journal of Social Issues, 30*(1), 159-165.

Gök, S. (2021). Sağlık yönetiminde çağdaş yaklaşımlar. *Makü Uygulamalı Bilimler Dergisi, 5*(1), 166-194.

Gökbunar, R., & Gülgün Ünal, A. (1999). Yönetimde dinazorlaşma sendromu ve kamu yönetiminde değişim. *Atatürk Üniversitesi İİBF Dergisi, 13*(1), 45-58.

Gökçe, A., & Mazı, D. (2024). Öğrenilmiş çaresizlik düzeyinin yaşam doyumu üzerine etkisi: Üniversite mezunu kadın işsizler üzerine bir araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 15*(2), 445-453.

Göktaş Kulualp, H., & Sarı, Ö. (2019). Tükenmişlik sendromu: Kamu kuruluşu çalışanları üzerine bir uygulama. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 35*, 211-230.

Güney, S. (2020). *Davranış bilimleri*. Nobel Yayıncılık.

Güven, A. (2021). Kamuda öğrenilmiş çaresizlik sorunsalına yönelik nitel bir araştırma. *Journal of International Management, Educational and Economics Perspectives, 9*(2), 89-100.

Heinemann, L. V., & Heinemann, T. (2017). Burnout research: Emergence and scientific investigation of a contested diagnosis. *SAGE Open, 7*(1), 2158244017697154. https://doi.org/10.1177/2158244017697154

Jackson, J. C. (2001). Women middle managers' perception of the glass ceiling. *Women in Management Review, 16*(1), 30-41.

Maier, S. F., & Seligman, M. E. P. (1976). Learned helplessness: Theory and evidence. *Journal of Experimental Psychology: General, 105*(1), 3-46.

Maslach, C., & Jackson, S. (1981). Measurement of experienced burnout. *Journal of Occupational Behaviour, 2*(2), 99-113.

Maslach, C., Schaufeli, W. B., & Leiter, M. P. (2001). Job burnout. *Annual Review of Psychology, 52*, 397-422.

Mızrahi, R., & Aracı, H. (2010). Kadın yöneticiler ve cam tavan sendromu üzerine bir araştırma. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 2*(1), 149-156.

Oktaysoy, O., & Kaygın, E. (2022). Titanik sendromu. In E. Kaygın, E. Topçuoğlu, & B. T. Torun (Eds.), *Yönetim ve organizasyon sendromları* (pp. 193-215). Eğitim Yayınevi.

Özkalp, E. (2004). Örgütsel davranışa giriş ve yöntem. In E. Özkalp (Ed.), *Örgütsel Davranış* (2. Baskı, pp. 3-20). Anadolu Üniversitesi.

Parlak, B. (2013). *Yönetim bilimi ve çağdaş yönetim teknikleri* (2. Baskı). Beta Yayıncılık.

Parlak, B. (2011). *Kamu yönetimi sözlüğü*. MKM Yayıncılık.

Polat Tunçer, T. (2019). Kamu yönetiminde dispepsi (hazımsızlık) sendromu. *Social Sciences Studies Journal, 5*(32), 1935-1945.

Sağlam Arı, G., & Çına Bal, E. (2008). Tükenmişlik kavramı: Birey ve örgütler açısından önemi. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 15*(1), 131-148.

Schaufeli, W. B., & Buunk, B. P. (1996). Professional burnout. In M. Schabracq, J. A. M. Winnubst, & C. L. Cooper (Eds.), *Handbook of work and health psychology* (pp. 311-346). Wiley.

Simon, H. A., Smithburg, D. W., & Thompson, V. A. (1985). *Kamu yönetimi* (C. Mıhçıoğlu, Çev.). SBF Yayınları.

Tahtalıoğlu, H. (2016). Yükselmeye açık kamu personel sistemine sahip Türkiye'de 'cam tavan': Yükseköğretimde kapalılık eğilimleri. (Doktora tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.

Temiz, N., & Yeter, D. (2022). Bilgi merkezi personelinin cam tavan sendromu algıları: Üniversite kütüphaneleri üzerine bir araştırma. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 15*(41), 601-635.

Tortop, N., İsbir, E., & Aykaç, B. (1999). *Yönetim bilimi* (3. Baskı). Yargı Yayınevi.

Tunçer, P. (2019). Kamu yönetiminde dispepsi (hazımsızlık) sendromu. *International Social Sciences Journal, 5*(32), 1935-1945.

Turan, M. F. (2023). Yengeç sendromu: "Sosyal kimlik teorisi" ve Hofstede'nin "kültür boyutları teorisiyle" açıklanabilir mi? Üniversite örneği. *Örgütsel Davranış Çalışmaları Dergisi, 3*(1), 1-24.

Turgut, E., & Beğenirbaş, M. (2016). Türkiye'deki örgütsel yazınına bakış: Örgütsel davranış kongrelerinin yazar ve içerik yönünden ağ analizi ile incelenmesi. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 18*(1), 328-354.

Ulusoy, G., & Civek, F. (2022). Sosyal medya kullanıcılarının kusursuzluk illüzyonu: Ördek sendromu kavramının incelenmesi. In Özlem Çakır & Huriye Emen (Eds.), *Sosyal ve eğitim bilimlerinde yeni yaklaşımlar* (pp. 203-218). Berikan Yayınevi.

Wirth, L. (2001). *Breaking through the glass ceiling: Women in management*. International Labour Office.

Yiğit, B. (2022). Tükenmişlik sendromu konusunda yazılan tezlerin kategorik olarak incelenmesi. *R&S-Research Studies Anatolia Journal*, 5 (1), 86-99.

İnternet kaynakları

The Economist. (2019, May 5). The glass ceiling. *The Economist*. https://www.economist.com/news/2009/05/05/the-glass-ceiling, (E.T.: 21.07.2024).

Lockwood, N. (2004). The glass ceiling: Domestic and international perspectives. *HRMagazine*. http://findarticles.com/p/articles/mi_m3495/is_6_49/ai_n6099202, (E.T.: 6.08.2024).

Türk Dil Kurumu. (n.d.). Hazımsızlık. *Türk Dil Kurumu Sözlük*. https://sozluk.gov.tr, (E.T.:27.09.2024).

Türk Dil Kurumu. (n.d.). Sevk. *Türk Dil Kurumu Sözlük*. https://sozluk.gov.tr, (E.T.: 27.09.2024).

Türk Dil Kurumu. (n.d.). İdare. *Türk Dil Kurumu Sözlük*. https://sozluk.gov.tr, (E.T.: 27.09.2024).

Türk Dil Kurumu. (n.d.). Sendrom. *Türk Dil Kurumu Sözlük*. https://sozluk.gov.tr, (E.T.: 27.09.2024).

Cambridge. (nd). Sendrom. https://www.cambridge.org/dictionary/english/syndrome, (E.T.: 20.08.2024).

Oxfordlearnersdictionaries. (nd). Tükenmişlik. https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/, (E.T.:20.08.2024).

KAYNAKÇA

Akdoğan, A.A. (2011). Türkiye'de Kamu Politikası Disiplinin Tarihsel İzleri, İçinde F. KARTAL (Editör), Türkiye'de Kamu Yönetimi ve Kamu Politikaları, Ankara: TODAİE.

Akyüz, Y. (2004). *Türk Eğitim Tarihi (M.Ö. 1000 – M.S. 2004),* Ankara: Pegem Yayıncılık.

Arıkan, Z. (1990). Latin Harfleri. *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, 2(5), 1-19.

Aslan, E. (2011). "1924 İlk Mektepler Müfredat Programı". *İlköğretim Online*, 10(2), 717-734.

Aşçı, E. (2020). "II. Meşrutiyet Dönemi Eğitim Politikalarına Bakış". *Turkish History Education Journal*, 9(2), 492-509.

Ateş, H. ve Ünal, S. (2004) Devletin Doğduğu Yer: Antik Çağ Ortadoğusu'nda İdari Hayat, *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8, 21-42.

Baş, T. ve Akturan, U. (2017). *Sosyal Bilimlerde Bilgisayar Destekli Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Başaran, İ.E. (1994). *Türkiye Eğitim Sistemi*, Ankara: Yargıcı Matbaası.

Biçer, M. ve Yılmaz, H. (2009). Parlamentonun Kamu Politikası Oluşturma Planlama sürecindeki Konumunun Yeni Kamu Mali Yönetim Sistemi Çerçevesinde Değerlendirilmesi, *Yasama Dergisi*, 13, 45-84.

Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, https://www.unicef.org/turkiye/%C3%A7ocuk-haklar%C4%B1na-dair-s%C3%B6zle%C5%9Fme, erişim tarihi: 2.6.2023.

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, https://www.hsk.gov.tr/Eklentiler/Dosyalar/9a3bfe74-cdc4-4ae4-b876-8cb1d7eeae05.pdf , erişim tarihi: 2.6.2023.

Boyacıoğlu, R. (2001). *Harf Devrimi ve Sağladığı Kolaylıklar*, Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, Sayı 50, Cilt: XVII.

Çınar, C., Çizmeci, F. ve Akdemir, Z. (2007). 8 Yıllık Temel Eğitim Okullarında Müfredatın Gerektirdiği Mekan Standartlarının İstanbul Okulları Üzerinden Analizi, *YTÜ Mimarlık Fakültesi e-dergisi*, 2(4), 188-203.

Duverger, M. (1967). *Sociologie Politique*, Paris: Presses Universitaires de France.

Dye, T. R. (1987). *Understanding Public Policy, Englewood Cliffs*, NJ: Prentice Hall, Inc.

Erçelebi, H. (2000). Sekiz Yıllık Zorunlu Eğitimin İçinin Doldurulması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(7), 91-97.

Erdoğan, M. (2007). Yeni Geliştirilen Dördüncü ve Beşinci Sınıf Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programlarının Analizi; Nitel Bir Çalışma, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2). 221-254.

Feyzoğlu, O. (1981). Atatürk'ün Eğitim, Kültür ve İnsan Anlayışı. Uluslararası Atatürk Konferansı, Bildiri Kitabı, Cilt 2, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi.

Kaya V.H., Bahçeci Z. Ve Kaya E. (2016). Atatürk'ün Eğitime Bakışı Üzerine Bir Çalışma, *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 3, 297-303.

Gutek, G. L. (1999). *Eğitime Felsefi ve İdeolojik Yaklaşımlar,* Ankara: Pegem Yayıncılık.

Gül, H. (2015). "Kamu Politikası Analizi, Yöntemleri ve Teknikleri", *Yasama Dergisi*, 29, 5-31.

Güven, İ. (2012). Eğitimde 4+4+4 ve Fatih Projesi Yasa Tasarısı= Reform mu?. *İlköğretim Online*, 11(3), 556-577.

Hoepfl, M. C. (1997). Choosing qualitative research: A primer for technology education researchers. *Journal of Technology Education*, 9(1), 47-63.

Kafadar, O. (1977). *Türk Eğitim Düşüncesinde Batılılaşma*. Ankara: Vadi Yayınları.

Karataş, Z. (2015). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 62-80.

Karpat, K. H. (2010). *Osmanlı'dan Günümüze Asker ve Siyaset*. İstanbul: Timaş Yayınları.

Kerr, D. H. (1977). *Education Policy: Analysis, Structure and Justifation,* New York: David Mc Kay Kompany.

Küçüker, E. (2010). "Türkiye' de eğitim planlaması neyi hedefliyor?", International Conference on New Trands in Education and Their Implications, Antalya. http://www.iconte.org/File Upload/ks59689/Fie/33.pdf.

Landsberger, B. (1944). Mezopotamya'da Medeniyetin Doğuşu, (Çev. Mebrure O. Tosun), *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 2(3), 419-429.

Lasswell, H. D. (1958). *Politics: Who gets what, When, How*, New York: Meridian Books.

Milli Eğitim Temel Kanunu, 14.6.1973 kabul tarihli ve 1739 kanun numaralı, RG. 24.6.1973 Tarih ve 14574 Sayılı, https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.1739.pdf, erişim tarihi: 2.6.2023.

Nevzatoğlu, Z. *(2006). Basında Din Eğitimi-Öğretimi, Laiklik Tartışmaları (1945-1960),* Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Osmanlı İttihat ve Terakki Cemiyeti Program ve Nizamnamesi, Kabul tarihi:1332. İstanbul: Tanin.

Öztürk C. (2017). Kamu Yönetiminde Liderlik Önündeki Engeller. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (4), 646-658.

Öztürk C. (2018a). Yönetim Fonksiyonu Olarak Örgütlenme, Yöneltme ve Birlikte Değerlendirilmeleri, İçinde C. ÖZTÜRK, Asem NAUŞABAYEVA HEKİMOĞLU ve Ayşe Nur BUYRUK AKBABA (Editörler), Yönetim ve Siyaset Değerlendirmeleri, 73-94, Ankara: Nobel Yayıncılık.

Öztürk C. (2018b). *Adli Delil Yönetimi Bakış Açısıyla Ulusal ve Uluslararası Polis Yönetimi*, Bursa: Ekin Yayıncılık.

Öztürk, C. (2023). *Yönetim Bilimi ve Kamu Yönetimi*, Bursa: Ekin.

Sander, O. (1994). *Siyasi Tarih (İlkçağlardan-1918'e*), 3B, Ankara: İmge.

4306 sayılı Kanun, İlköğretim ve Eğitim Kanunu, Millî Eğitim Temel Kanunu, Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu, Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 24.3.1988 Tarihli ve 3418 Sayılı Kanun'da Değişiklik Yapılması ve Bazı Kâğıt ve İşlemlerden Eğitime Katkı Payı Alınması Hakkında Kanun, 16.08.1997 tarih ve 4306 sayılı, RG. 18.8.1997 tarih ve 23084 sayılı, https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/23084.pdf, erişim tarihi: 2.6.2023.

222 sayılı Kanunda değişiklik teklifi, 2012, 5/1/1961 tarihli ve 222 sayılı ilköğretim ve eğitim kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi, http://www2.tbmm.gov.tr/d24/2/2-0358.pdf, erişim tarihi: 2.6.2023.

Tevhid-i Tedrisat Kanunu, 3/3/1340 tarih ve 430 sayılı, RG. 6.3.1340 tarih ve 63 sayılı, https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.3.430.pdf, erişim tarihi: 2.6.2023.

Tunaya, T. Z. (1988). *Türkiye' de Siyasal Partiler,* Cilt 1, İstanbul: İletişim Yayınları.

Tura, Ş. (2000). *İsmet İnönü Yaşamı, Dönemi ve Kişiliği,* Ankara: Bilgi Yayınevi.

Tüylü Turan, E. (2018). *Mustafa Kemal Paşa Ve Harf İnkılâbı*. Vakanüvis - Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi, 3.

TDK, Türk Dil Kurumu, htttps://sozluk.gov.tr/, erişim tarihi: 01.06.2023.

TC Anayasası. https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2709.pdf, erişim tarihi: 20.09.2024

Tüylü Turan, E. (2018). *Mustafa Kemal Paşa Ve Harf İnkılâbı*. Vakanüvis - Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi, 3.

Uluğ, F. (1985). *Açıklamalı Eğitim ve Yönetimi Sözlüğü,* Ankara: TODAİE.

UNAT, Faik Reşat. *Türkiye Eğitim Sisteminin Gelişmesinde Tarihi Bir Bakış*, MEB, Ankara, 1964.

Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yiğit, A. A. (2008). *Türkiye'de Toplumsal Değişimin Aracı Olarak Köy Eğitiminin Geliştirilmesi (1923-1950).* (Ed. Kodaman, B. vd), Uluslararası Türkiye Cumhuriyeti Sempozyum Bildirileri 22-24 Ekim 2008 (s. 680-691), Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Yayınları.

Editör:
Prof. Dr. Ozan Büyükyılmaz

International Research in the Field of Management and Organization –I

EĞİTİM
yayınevi

INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF MANAGEMENT AND ORGANIZATION–I

Editor: Prof. Dr. Ozan Büyükyılmaz

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Kübra Konca Nam
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 47830

ISBN: 978-625-99105-2-9
1. Edition, October 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card

INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF MANAGEMENT AND ORGANIZATION–I
Editor: Prof. Dr. Ozan Büyükyılmaz
VI+80, 135x215 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-99105-2-9

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapcınız

REFERENCES

Ahilik (2024). Ahi Evran (1171-1261). Available at: https://www.ahilik.net/ahi-evran/, Access: 19.03.2024.

Aktan, C. C. (2005). Değişim Mühendisliği (Reengineering). Available at: http://www.canaktan.org, Access: 26.06.2006.

Anadol, C. (2001). Türk-İslam Medeniyetinde Ahilik Kültürü ve Fütüvvetnameler. 2.Baskı. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.

ASQ (2023). History of quality. Available at: https://asq.org/quality-resources/history-of-quality, Access: 02.12.2023.

Baransel, A. (1979). Çağdaş Yönetim Düşüncesinin Evrimi, Cilt.1, İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayını.

Bayram, M. (2018). Ahi Evren Hace Nasirü'd-Din Mahmud ve Ahi Teşkilatının Kuruluşu. Konya: Çizgi Kitabevi.

Shewhart, W. A. (2005). Biography of Walter Andrew Shewhart. Available at: http://www.sigma-engineering.co.uk, Access: 19.06.2006.

Celik, A. (2010), TKY, Kalite Yönetim Sistemi ve CE İşareti Uygulamaları, 2.Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi.

Crosby, P. B. (2006); Available at: http://www.philipcrosby.com/pca/ C.Articles/articles/year.2002/philsbio.htmo, Access: 19.06.2006-26.06.2006.

Dale, B. G & Bunney, H. (1999). Total Quality Management Blueprint. Massachusetts, Blackwell Publishers Inc.

Efil, I. (2006). Toplam Kalite Yönetimi. 6.Baskı, İstanbul: Alfa Aktüel Yayını.

Erbasi, A. (2020). İktisadi ve İdari Yönleriyle Ahilik. Ankara: Nobel Yayınevi.

Ersun, S. (1994), "Kalite Üstadları", Önce Kalite, 2(7): 22.

Feigenbaum, A. V. (2006), Available at: http://www.asq.org, Access: 23.06.2006.

Golpinarli, A. (2011). İslam ve Türk İlelrinde Fütüvvet Teşkilatı. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayını.

Hayran, O. & Uz, H. (1998), "Sağlık Hizmetlerinde Toplam Kalite Yönetimi". Kitap içinde: Sağlık Hizmetleri El Kitabı. Ed. O. Hayran & H. Sur, İstanbul: Yüce Yayıncılık.

Hjharrington (2006). Available at: http://www.hjharrington.com, Access: 19.06.2006.

Ishikawa, (2005); Available at: http://www.asq.org/about-asq/who-we-re/bio_ishikawa.html, Access: 19.06.2006.

Juran, J. M. (2006); Available at: http://www.skymark.com/resources/s/juran.asp, Access: 26.06.2006.

Koksal, M. F. (2006). Ahi Evran ve Ahilik. Kırşehir Valiliği Yayını, Ankara: Arter Yayıncılık.

Kowalevski, M. J. (1994), Quality and Statistics: Total Quality Management. Philadelphia: ASTM Pubication.

Masaaki, I. (1986), Kaizen: Japonya'nın Rekabetteki Başarısının Anahtarı, İstanbul: Brisa Yayını.

Mitra, A. (2008), Fundamentals of Quality Control and Improvoment - Solutions Manual to Acompany, Third edition, New York: Wiley Publishing.

Moller, C. (2010), Available at: http://www.clausmoller.com, Access: 07.07.2010.

Naidu, N. V. R., Babu, K. M. & Rajendra, S. G. (2006). Total Quality Management. New Delhi : New Age International (P) Limited Publishers.

QD (1997). An interview with Masaaki Imai. June 1997 Article; Available at: https://www.qualitydigest.com/static/magazine/june97/html/imai.html, Access: 29.11.2023.

Shingo, S. (2010), The Improvement Encyclopedica; Available at: http://www.syque.com/improvement/Shigeo%20Shingo.htm, Access: 06.07.2010.

Simsek, M. (2004). Toplam Kalite Yönetimi. İstanbul: Alfa Yayınevi.

Simsek, M. S. & Akin, B. (2003). Teknoloji Yönetimi ve Örgütsel Değişim. Konya: Çizgi yayınevi.

Simsek, M. S. & Celik, A. (2022). İşletme Bilimine Giriş, 27.Baskı, Konya: Eğitim Yayınevi.

Simsek, M. S. & Celik, A. (2023). Yönetim ve Organizasyon, 23.Baskı, Konya: Eğitim Yayınevi.

Soykut, R. (1971). Orta Yol Ahilik. Ankara: TESK (Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu) Eğitim yayını.

Swamidass, P. M. (2000), Encylopedia of Production and Manufacturing Management. Ed. P. M. Swamidass, Boston: Kluwer Academic Publication.

Taguchi, G. (2010), Available at: http://www.asq.org/about-asq, Access: 07.07.2010.

Taylor, F. W. (1947). Scientific Management, New York: Harper and Row Publishers.

Tekin, E. & Celik,A. (2023). Yönetim Bilişim Sistemleri, Bilgi Paylaşım Davranışı ve Yüksek Performanslı Çalışma Sistemleri Etkileşimi. Konya: Eğitim Yayınevi.

Toprak, A. (2021). Hacı Bektaş Velî'nin felsefî ve ilmî yönü. Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Türk Kültürünü Mayalayanlar Özel Sayısı, ss.449-462. DOI: https://doi.org/10.21054/deuifd.1051852.

Yildiz, H. (2012). Hacı Bektaş Velî ile Ahi Evran ilişkisi. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi, 2012(61): 187-206.

Yilmaz, H. (2018). Bir anadolu esnaf teşkilatı olarak ahilik ve eğitim. Uluslararası Ahilikte İş ve Ticaret Ahlakı Sempozyumu Tebliğleri, ss.261-280, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, 27-28 Eylül 2018, Sivas.

Zorlu Enerji (2024). Kalite Yönetim Sistemleri. Available at: Kalite Yönetim Sis https://www.zorluenerji.com.tr/tr/surdurulebilirlik/surdurulebilirlik-yonetimi/kalite-yonetim-sistemleritemleri, Access: 18.03.2024.

REFERENCES

Basyith, A., Djazuli, A., Fauzi, F.J.A.E., & Review, F. (2021). Does working capital management affect profitabil-ity? Empirical evidence from Indonesia listed firms. Asian Economic and Financial Review, 11(3): 236–251.

Bendavid, I., Herer, Y. T., & Yu ̈cesan, E. (2017). Inventory management under working capital constraints. Jour-nal of Simulation, 11: 62–74.

Desselle, S. P., & Zgarrick, D. P. (2016). Pharmacy Management: Essentials for All Practice Settings. McGraw-Hill Education.

DiMasi, J. A., Grabowski, H. G., & Hansen, R. W. (2016). Innovation in the pharmaceutical industry: New estimates of R&D costs. Journal of Health Economics, 47, 20-33.

Ding, S., Guariglia, A., & Knight J. (2013). Investment and financing constraints in China: does working capitalmanagement make a difference? Journal of Banking and Finance, 37(5): 1490–1507.

Drummond, M. F., Sculpher, M. J., Claxton, K., Stoddart, G. L., & Torrance, G. W. (2015). Methods for the economic evaluation of health care programmes. Oxford University Press.

European Medicines Agency (EMA). (2018). *Annual report of the European Medicines Agency 2018*. EMA. Retrieved from https://mappatientaccess.com/ema-publishes-2018-annual-report/.

Hakuzimana, T., Kayumba, P.C., Hahirwa, I., Kabalisa, M. (2021). Assessment of Factors Contributing to Medicine Expiry in Rwanda: Case of the Medical Procurement and Production Division. *Rwanda J Med Heal Sci.* 4(2):281–291. doi: 10.4314/rjmhs.v4i2.7.

Getzen, T. E. (2013). Health Economics and Financing. Wiley.

Mankiw, N. G. (2014). Principles of Economics. Cengage Learning.

Sloan, F. A., & Hsieh, C. R. (2017). Health economics. MIT Press.

Soumerai, S. B., & Ross-Degnan, D. (1999). Inadequate prescription-drug coverage and chronic disease outcomes. *Health Affairs*, 18(2), 231-241.

Szabó-Geletóczki, R., Szabó, E., & Rudnák, I. (2022). Stockpile Management Through The Everyday Operation of A Pharmaceutical Company. Vadyba Journal of Management, 38(1), 51-62. DOI: 10.38104/vadyba.2022.1.06.

Thompson, R. and Chawla, N.V. (2013). Addressing Challenges in Prescription Management. 24th Annual Conference of the Production and Operations Management Society. Retrieved from https://www.pomsmeetings.org/ConfProceedings/043/FullPapers/FullPaper_files/043-1610.pdf.

West D. (2009). Purchasing and Inventory Management. In: Desselle SP, Zgarrick DP. editors Pharmacy Management, New York: McGraw-Hill Co., 383 p.

World Health Organization (WHO) (2014). Global Report on Health Care Expenditure. Retrieved from https://apps.who.int/nha/database.

Zimon, G., & Tarighi, H. (2021). Effects of the COVID-19 global crisis on the working capital management pol-icy: Evidence from Poland. Journal of Risk Financial Management, 14(4): 169.

REFERENCES

Alegre, J. and Chiva, R. (2013). Linking Entrepreneurial Orientation and Firm Performance: The Role of Organizational Learning Capability and Innovation Performance. *Journal of Small Business Management,* 51(4): 491-507.

Alipour, F., Idris, K. and Karimi, R. (2011). Intrapreneurship in Learning Organizations: Moderating Role of Organizational Factors. *Journal of American Science*, 7(11), 141-150.

Altinay, L., Madanoglu, M., De Vita, G., Arasli, H., and Ekinci, Y. (2016). The Interface Between Organizational Learning Capability, Entrepreneurial Orientation, and SME Growth. *Journal of Small Business Management*, 54(3), 871-891.

Argyris, C. (1977). Double Loop Learning in Organizations. *Harvard Business Review*, 55(5): 115-125.

Argyris, C. and Schon, D. A. (1978) *Organizational Learning: A Theory of Action Perspective, Reading.* MA: Addison-Wesley.

Bulut, Ç., Fiş, A.M., Aktan, B. and Yılmaz, S. (2008). Kurumsal Girişimcilik: Kavramsal Yapı Üzerine Bir Tartışma. *Journal of Yasar University,* 3(10):1389-1416.

Christensen, K. S. (2004). A Classification of the Corporate Entrepreneurship Umbrella: Labels and Perspectives. *International Journal of Management & Enterprise Development,* 1(4): 301-315.

Chung, L. H. and Gibbons, P. T. (1997). Corporate Entrepreneurship: The Roles of Ideology and Social Capital. *Group & Organization Management*, 22(1), 10-30.

Cope, J. (2005). Toward A Dynamic Learning Perspective of Entrepreneurship. *Entrepreneurship theory and practice*, 29(4), 373-397.

Crossan, M. M., Lane, H. W. and White, R. E. (1999). An Organizational Learning Framework: From Intuition to Institution. *Academy of management review*, 24(3), 522-537.

Dada, O. and Fogg, H. (2016). Organizational Learning, Entrepreneurial Orientation, and the Role of University Engagement in SMEs. *International Small Business Journal*, 34(1), 86-104.

Dess, G. G., Ireland, R. D., Zahra, S. A., Floyd, S. W., Janney, J. J., and Lane, P. J. (2003). Emerging Issues in Corporate Entrepreneurship. *Journal of Management,* 29(3), 351–378.

Dutta, D. K. and Crossan, M. M. (2005). The Nature of Entrepreneurial Opportunities: Understanding the Process Using The 4I Organizational Learning Framework. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 29(4), 425-449.

Ege, T., Esen, A., and Aşik Dizdar, Ö. (2017). Organizational Learning and Learning Organizations: An Integrative Framework. *International Journal of Management Economics & Business,* 13(2), 439-460.

Erić-Nielsen, J. (2015). Corporate Entrepreneurship, Organizational Learning and Knowledge Implementation. *Ekonomski horizonti*, 17(3), 203-217.

Fiol, C. M. and Lyles, M. A. (1985) Organizational Learning. *Academy of Management Review*, 10(4): 803–13.

Franco, M. and Haase, H. (2009). Entrepreneurship: An Organisational Learning Approach. *Journal of small business and enterprise development*, 16(4), 628-641.

Garcia-Morales, V. J., Llorens-Montes, F. J. and Verdú-Jover, A. J. (2006). Antecedents and Consequences of Organizational Innovation and Organizational Learning in Entrepreneurship. *Industrial Management & Data Systems*, 106(1), 21-42.

Gupta, V. K., Dutta, D. K. and Chen, X. (2014). Entrepreneurial Orientation Capability and Firm Performance Under Conditions of Organizational Learning. *Journal of Managerial Issues*, 26(2), 157-173.

Guth, W. D. and Ginsberg, A. (1990). Guest Editors' Introduction: Corporate Entrepreneurship. *Strategic management journal*, 11, 5-15.

Harrison, R. T. and Leitch, C. M. (2005). Entrepreneurial Learning: Researching the Interface Between Learning and The Entrepreneurial Context. *Entrepreneurship theory and practice*, 29(4), 351-371.

Horvat, Đ., Trojak, N. and Agrokar, J. S. C. (2013). Learning Organization in New Economy. *Interdisciplinary Management Research*, 9, 183-195.

Jan, V. (2004). *Insight in Innovation: Managing Innovation by Understanding the Laws of Innovation*. Amsterdam: Elseiver.

Knanai, K. (1992). Corporate Entrepreneurship and Organizational Learning. *Economic Journal of Hokkaido University*, 21, 123-137.

Koçel, T. (2010). *İşletme Yöneticiliği*. İstanbul: Beta Yayınevi.

Kreiser, P. M. (2011). Entrepreneurial Orientation and Organizational Learning: The Impact of Network Range and Network Closure. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 35(5), 1025-1050.

Kuratko, D. and Covin, J. (2021). Corporate Entrepreneurship: A Research Perspective. *Oxford Research Encyclopedia of Business and Management*, https://oxfordre.com/business/view/10.1093/acrefore/9780190224851.001.0001/acrefore-9780190224851-e-311. (Access Date: 01.10.2024).

Lumpkin, G. T. and Lichtenstein, B. B. (2005). The Role of Organizational Learning in the Opportunity–Recognition Process. *Entrepreneurship theory and practice*, 29(4), 451-472.

Lumpkin, G.T. and Dess, G.G. (1996). Clarifying the Entrepreneurial Orientation Construct and Linking it to Performance. *Academy of Management Review*, 21(1): 135– 172.

Lumpkin, G.T. and Dess, G.G. (2001). Linking Two Dimensions of Entrepreneurial Orientation to Firm Performance: The Moderating Role of Environment and Industry Life Cycle. *Journal of Business Venturing*, 16: 429–451.

Miller, D. (1996). A Preliminary Typology of Organizational Learning: Synthesizing the Literature. *Journal of Management*, 22(3): 485–505.

Onyema, E. O. (2014). Effects of entrepreneurial orientations on organizational learning in a manufacturing firm in Nigeria. *International Journal of Business Administration*, *5*(2), 94-106.

Rae, D. (2005). Entrepreneurial Learning: A Narrative-Based Conceptual Model. *Journal of small business and enterprise development*, 12(3), 323-335.

Rae, D. and Carswell, M. (2001). Towards A Conceptual Understanding of Entrepreneurial Learning. *Journal of small business and enterprise development*, 8(2), 150-158.

Real, J. C., Roldán, J. L. and Leal, A. (2014). From Entrepreneurial Orientation and Learning Orientation to Business Performance: Analysing the Mediating Role of Organizational Learning and the Moderating Effects of Organizational Size. *British Journal of Management*, *25*(2), 186-208.

Rebelo, T. M. and Duarte Gomes, A. (2008). Organizational Learning and the Learning Organization: Reviewing Evolution for Prospecting the Future. *The learning organization*, 15(4): 294-308.

Sambrook, S., and Roberts, C. (2005). Corporate Entrepreneurship and Organizational Learning: A Review of the Literature and the Development of a Conceptual Framework. *Strategic Change*, 14(3), 141-155.

Senge, P. (1990). *The Fifth Discipline: The Art and Practice of Organizational Learning*. New York: Doubleday.

Sharma, P. and Chrisman, J.J. (1999). Toward A Reconciliation of The Definitional Issues in the Field of Corporate Entrepreneurship. *Entrepreneurship Theory Practice*, 23(3), 11-27.

Sun, H. C. (2003). Conceptual Clarifications for 'Organizational Learning','Learning Organization'and 'A Learning Organization'. *Human resource development international*, 6(2), 153-166.

Timmons, J. A., Spinelli, S., and Tan, Y. (2004). *New Venture Creation: Entrepreneurship for the 21st Century*. New York: McGraw-Hill/Irwin.

Tsang, E. W. K. (1997). Organizational Learning and The Learning Organization: A Dichotomy Between Descriptive and Prescriptive Research. *Human Relations*, 50(1), 73-89.

Volkmann C.K., Tokarski K.O. and Grünhagen M, (2010). *Entrepreneurship in a European Perspective*. Wiesbaden: Gabler.

Wang, C. L. (2008). Entrepreneurial Orientation, Learning Orientation, and Firm Performance. *Entrepreneurship theory and practice*, 32(4), 635-657.

Watkins, K. E. and Marsick, V. J. (1993). *Sculpting the Learning Organization: Lessons in the Art and Science of Systemic Change*. San Francisco: Jossey-Bass.

Zahra, S. A. (2012). Organizational Learning and Entrepreneurship in Family Firms: Exploring the Moderating Effect of Ownership and Cohesion. *Small business economics*, 38(1), 51-65.

Zahra, S. A., Nielsen, A. P., and Bogner, W. C. (1999). Corporate Entrepreneurship, Knowledge, and Competence Development. *Entrepreneurship theory and practice*, 23(3), 169-189.

Zhao, Y., Li, Y., Lee, S. H., and Bo Chen, L. (2011). Entrepreneurial Orientation, Organizational Learning, And Performance: Evidence from China. *Entrepreneurship theory and practice*, 35(2), 293-317.

REFERENCES

AFAD (T.C. İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı). (2023/a). Kahramanmaraş Pazarcık'ta Meydana Gelen Deprem Hakkında Basın Bülteni-9. Available at: https://www.afad.gov.tr/kahramanmaras-pazarcikta-meydana-gelen-deprem-hk-basin-bulteni-9, Access: 07.02.2023.

AFAD (2023/b). 06 Şubat 2023 Kahramanmaraş (Elbistan ve Pazarcık) Depremleri Saha Çalışmaları Ön Değerlendirme Raporu. T.C. İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Deprem Dairesi Başkanlığı, Ankara, 24 Şubat 2023.

AFAD (2024). Doğal afetler. Available at: https://www.afad.gov.tr/afadem/dogal-afetler, Access: 09.03.2024.

BDTIM (Bölgesel Deprem-Tsunami İzleme ve Değerlendirme Merkezi). (2023). 06 Şubat 2023 Ekinözü Kahramanmaraş Depremi. KRDAE (Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü) ve BDTIM (Bölgesel Deprem-Tsunami İzleme ve Değerlendirme Merkezi) basın bülteni. Available at: http://www.koeri.boun.edu.tr/sismo/2/06-subat-2023-ml7-5-ekinozu-kahramanmaras-depremi/, Access: 06.02.2023.

Celik, A. (2023/1). Crisis management effectiveness model: Kahramanmaraş-centered earthquakes example. 9th Eurasian Conference on Economics and Social Sciences (E&S 2023a), Proceedings Book (eISBN: 978-605-71963-7-8), pp. 367-377, May 5-7, 2023, Cyprus Science University Kyrenia/TRNC.

Celik, A. (2023/2). Parameters and variables analysis in natural disaster management: Kahramanmaraş-centered earthquakes example. 9th international EMI Entrepreneurship & Social Sciences Congress, Proceedings Book (ISBN: 978-605-73415-3-2), pp.888-897, 7-10 November 2023, Tashkent/Uzbekistan.

Disaster Management (2022). What is disaster management? Understanding emergencies from prevention to mitigation. Available at: https://publichealth.tulane.edu/blog/what-is-disaster-management/, Access: 17.03.2023.

Eren, E. (2016). Yönetim ve Organizasyon, 13.Baskı, İstanbul: Beta Yayınevi.

Eren, E. (2017). Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi. Tıpkı 16.Baskı, İstanbul: Beta Yayınevi.

HGM (T.C. Millî Savunma Bakanlığı Harita Genel Müdürlüğü). (2023). İl ve İlçe Yüz Ölçümleri. Available at: https://www.harita.gov.tr/il-ve-ilce-yuzolcumleri, Access: 27.03.2023.

ILO (International Labour Organization). (2023). Şubat 2023 depreminin Türkiye'de işgücü piyasası üzerinde etkileri. ILO Türkiye Ofisi raporu. Mart-2023, Ankara.

Kolasa, B. J. (1979). İşletmeler İçin Davranış Bilimlerine Giriş, Çev. Kemal Tosun vd., İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme İktisadı Enstitüsü Yayını.

Kocel, T. (2018). İşletme Yöneticiliği, Genişletilmiş 17.Baskı, İstanbul: Beta Yayınevi.

KOSGEB (Small and Medium Enterprises Development Organization of Türkiye). (2023). Deprem Sonrası Mikro, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Canlanması Destek Programı. Available at: https://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/detay/8969/turkiye-deprem-sonrasi-mikro-kucuk-ve-orta-olcekli-isletmelerin-canlanmasi-projesi, Access: 22.12.2023.

SBB (Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Daire Başkanlığı). (2023). Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri Raporu. Available at: https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/03/2023-Kahramanmaras-ve-Hatay-Depremleri-Raporu.pdf, Access: 02.04.2023.

Simsek, M. S. Celik, A. & Akgemci, T. (2022). Davranış Bilimleri, 11.Baskı, Konya: Eğitim Yayınevi.

Simsek, M. S. and Celik, A. (2023). Yönetim ve Organizasyon. 23. Baskı. Konya: Eğitim Yayınevi.

Thattai, D. V. et al. (2017). Natural disaster management in India with focus on floods and cyclones. IOP Conference Series: Earth and Environmental Science, 80(2017/012054): 1-8. DOI: https://doi: 10.1088/1755-1315/80/1/012054, Access: 09.03.2023.

TEPAV (Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı). (2023). Deprem Bölgesinde Sürdürülebilir İş Gücü İstihdamı: İhtiyaçlar ve Fırsatlar. TEPAV Saha Araştırması ve Bulguları, Temmuz-2023, Ankara.

TIM (Türkiye İhracatçılar Meclisi). (2023). İhracat Rakamları - İller Bazında Rakamlar. Available at: https://tim.org.tr/tr/ihracat-rakamlari, Access: 27.03.2023.

TOBB (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği). (2023). Sanayi Veri Tabanı - Tekstil Ürünlerinin İmalatı. Available at: https://sanayi.tobb.org.tr/yeni_kod_liste71.php?kod=13, Access: 27.03.2023.

TRT Haber (2023). Depremde can kaybı 50 bin 783. Available at: https://www.trthaber.com/haber/gundem/depremde-can-kaybi-50-bin-783-762132.html, Access: 22.05.2023.

TUIK (Türkiye İstatistik Kurumu). (2023). Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları. Available at: https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=nufus-ve-demografi-109&dil=1, Access: 25.03.2023.

Editör:
Assoc. Prof. Dr. Ebubekir Bozavlı

International Research in the Field of English Language Teaching I

EĞİTİM
yayınevi

INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF ENGLISH LANGUAGE TEACHING I

Editor: Assoc. Prof. Dr. Ebubekir Bozavlı

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Kübra Konca Nam
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 47830

ISBN: 978-625-6251-47-2
1. Edition, October 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card

INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF ENGLISH LANGUAGE TEACHING I
Editor: Assoc. Prof. Dr. Ebubekir Bozavlı
VI+152, 135x215 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-6251-47-2

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

References

Alamillo, L., Yun, C., & Bennett, L. H. (2017). Translanguaging in a Reggio-inspired Spanish dual-language immersion programme. Early Child Development and Care, 187(3-4), 469-486.

Arroyo-Romano, J.E. (2016).Bilingual education candidates' challenges meeting the Spanish language/bilingual certification exam and the impact on teacher shortages in the state of Texas, USA. *Journal of Latinos and Education*, 15 (4) (2016), pp. 275-286

Axelrod, Y. (2017). "Ganchulinas" and "Rainbowli" colors: Young multilingual children play with language in head start classroom. *Early Childhood Education Journal, 45*, 103- 110.

Baker, C. (2001). *Foundations of bilingual education and bilingualism* (3rd Ed.). Multilingual Matters.

Bengochea, A., Sembiante, S. F., & Gort, M. (2018). An emergent bilingual child's multimodal choices in sociodramatic play. Journal of Early Childhood Literacy, 18(1), 38-70.

Cenoz, J. & Gorter, D. (2021). Pedagogical translanguaging. Cambridge Elements.

Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry & research design* (2nd Ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.

Dávila, L. T., and N. Bunar (2020). *"*Translanguaging Through an Advocacy Lens: The Roles of Multilingual Classroom Assistants in Sweden*." European Journal of Applied Linguistics* 8 (1): 107–126.

Dikilitaş, K., Bahrami, V., & Erbakan, N. T. (2023). Bilingual education teachers and learners in a preschool context: Instructional and interactional translanguaging spaces. *Learning and Instruction, 86*, 101754.

Dikilitaş, K. & Mumford, S.E. (2020). Preschool English teachers gaining bilingual competencies in a monolingual context. *System*, 91 (2020), pp. 1-11

Dörnyei, Z. (2007). *Research methods in applied linguistics: Quantitative, qualitative,and mixed methodologies.* Oxford University Press**.**

Escamilla, I. M., Alanís, I., & Meier, D. R. (2023). Translanguaging and Learning Stories in preschool: Supporting language rights and social justice for Latinx children, families, and educators. Contemporary Issues in Early Childhood, 0(0).

Flores, N., & Rosa, J. (2015). Undoing appropriateness: Racio linguistic ideologies and language diversity in education. *Harvard Educational Review*, 85(2), 149–171. https://doi.org/10.17763/0017-8055.85.2.149

García, O. & Wei, L. (2014). *Translanguaging: Language, Bilingualism and Education*. Palgrave, Macmillan.

García-Mateus, S., and D. Palmer. 2017. "Translanguaging Pedagogies for Positive Identities in Two-Way Dual Language Bilingual Education." Journal of Language, Identity & Education 16 (4): 245–255. doi: https://doi.org/10.1080/15348458.2017.1329016.

Hall, G. & Cook, G. (2012). Own-language use in language teaching and learning. Language *Teaching*, 45 (3) (2012), pp. 271-308

Harris, M. (1968). *The rise of anthropological theory: a history of theories of culture*. T. Y. Crowell.

Kvale, S., & Brinkman, S. (2009). *Interviews: learning the craft of qualitative research interviewing.* London: SAGE Publications.

Li, W. (2011) Moment analysis and translanguaging space: discursive construction of identities by multilingual Chinese youth in Britain. *Journal of Pragmatics* 43 (5), pp. 1222-1235

Li Wei, Translanguaging as a Practical Theory of Language, *Applied Linguistics*, Volume 39, Issue 1, February 2018, Pages 9–30,

Myers-Scotton, C. (1993). Common and uncommon ground: social and structural factors in codeswitching. *Language in Society, 22*(4), 475-503.

Otheguy, R., O. García & W. Reid. 2015. Clarifying translanguaging and deconstructing named languages: A perspective from linguistics. *Applied Linguistics Review* 6. 281–307.

Saldana, J. (2016). *The coding manual for qualitative researchers*. London: Sage Publications.

Sanders-Smith, S. C., & Dávila, L. T. (2019). Progressive practice and translanguaging: Supporting multilingualism in a Hong Kong preschool. Bilingual Research Journal, 42(3), 275-290.

Schwartz, M. (2018). *Preschool bilingual education, agency in interactions between children, teachers, and parents*. Springer.

Schwartz, M., Wee Koh, P., Xi Chen, B., Sinke, M., & Geva, E. (2016). Through the lens of teachers in two bilingual programmes: a look at early bilingual education. *Language, Culture and Curriculum, 29*(2), 141–168. Doi: 10.1080/07908318.2015.1103250

Simpson, J. (2017). Translanguaging in the contact zone: Language use in super diverse urban areas. In Multilingualisms and Development: Selected Proceedings of the 11th Language and Development Conference, New Delhi, India 2015 (pp. 207-223). British Council India. http://eprints.whiterose.ac.uk/102601/

Tobin, G. A., & Begley, C. M. (2004). Methodological rigour within a qualitative framework. *Journal of Advanced Nursing, 48*(4), 388-396. Doi: 10.1111/j.1365-2648.2004.03207.x

Trumbull, M. (2005). Qualitative Research Methods. In: G.R. Tailor (Ed.). Integrating and Qualitative Methods in Research (pp. 101-126). University Press of America.

Vijayakumar, P., Steinkrauss, R., & Sun, H. (2023). Entering into the weak version of translanguaging: teachers' English use in children's Tamil language classes in Singapore. *Journal of Multilingual and Multicultural Development, 44*(3), 230-247.

REFERENCES

Adarkwah, M. A., Mekonen, Y. K., & Kalim, U. (2021). Teacher Professional Development as a Catalyst for Faculty Development: The Case of a University in China. *Journal of Education and Training Studies, 9*(5), 1-15.

Álvarez, I., Fuertes Gutiérrez, M., & Gallardo Barbarroja, M. (2024). Team teaching in languages: a scoping review of approaches and practices in higher education. *Innovation in Language Learning and Teaching*, *18*(1), 59-77.

Anderson, R. S., & Speck, B. W. (1998). "Oh what a difference a team makes": Why team teaching makes a difference. *Teaching and Teacher Education, 14*(7), 671-686.

Armstrong, D. G. (1977). Team teaching and academic achievement. *Review of educational research, 47*(1), 65-86.

Bacharach, N., Heck, T. W., & Dahlberg, K. (2008). Co-teaching in higher education. *Journal of College Teaching & Learning (TLC), 5*(3), 9-16.

Bair, M., & Woodward, R. G. (1964). *Team teaching in action*. Boston, MA: Houghton Mifflin.

Baeten, M., & Simons, M. (2014). Teacher candidates' team teaching: Models, effects, and conditions for implementation. *Teaching and Teacher Education, 41*, 92-110.

Bauwens, J., Hourcade, J. J., & Friend, M. (1989). Cooperative teaching: A model for general and special education integration. *Remedial and Special Education, 10*(2), 17–22.

Beach, A. L.; Henderson, C., Famiano, M. (2008). Co-Teaching as a Faculty Development Model, *To Improve the Academy: A Journal of Educational Development, 26*(1), 199-216.

Bell, B., & Gilbert, J. (1994). Teacher development as professional, personal, and social development. *Teaching and Teacher Education, 10*(5), 483-497.

Benjamin, J. (2000). The Scholarship of Teaching in Teams: What does it look like in practice?, *Higher Education Research & Development, 19*(2), 191-204.

Brancato, V. C. (2003). Professional development in higher education. *New directions for adult and continuing education, 2003*(98), 59-66. https://doi.org/10.1002/ace.100

Buckingham, L. R., Hernández, A. L., Santamaría, A. T., & Strotmann, B. (2021). Coteaching in higher education: Best practices, *Best Practices in Jesuit Higher Education: An Online Magazine, 2*(1), 118-135.

Buckingham, L. R., López-Hernández, A., & Strotmann, B. (2021). Learning by comparison: The benefits of co-teaching for university professors' professional development. *Frontiers in Education*, 6, 1-15) https://doi.org/10.3389/feduc.2021.776991

Canaran, Ö. & Bayram, İ. (2020). A mixed method study on team teaching as a professional development model for EFL lecturers. *Kastamonu Education Journal, 18*(3), 1839-1850. https://doi.org/10.24106/kefdergi.3843

Canaran, O., & Mirici, İ. (2020). A new model of team teaching for teacher professional development: A case study of in-service English teachers. *Egitim Ve Bilim-Education and Science, 45*(201). 247-271.

Carley, H. F. (2013). Team teaching styles utilized in Japan: Do they really work?. *Journal of International Education Research (JIER), 9*(3), 247-252.

Carpenter, D. M., Crawford, L., & Walden, R. (2007). Testing the efficacy of team teaching. *Learning Environments Research, 10,* 53-65.

Casalvolone, N. R. (2020). Synergistic Team Teaching for Professional Development: A Case Study Approach. *Pensamiento Actual, 20*(35), 65-80.

Clarke, D. and Hollingsworth, H., 2002. Elaborating a model of teacher professional growth. *Teaching and teacher education, 18*, 947–967. doi:10.1016/S0742-051X(02)00053-7

Cook, L. & Friend, M. (1995). Co-teaching: Guidelines for creating effective practice. *Focus on Exceptional Children, 28*(3), 1-16.

Cordie, L. A., Brecke, T., Lin, X., & Wooten, M. C. (2020). Co-teaching in higher education: Mentoring as faculty development. *International journal of teaching and learning in higher education, 32*(1), 149-158.

Crow, J., & Smith, L. (2005). Co-teaching in higher education: Reflective conversation on shared experience as continued professional development for lecturers and health and social care students. *Reflective practice, 6*(4), 491-506.

Dang, T. K. A., Carbone, A., Ye, J., & Vu, T. T. P. (2022). How academics manage individual differences to team teach in higher education: A sociocultural activity theory perspective. *Higher Education, 84*(2), 415-434.

Didion, L., Toste, J. R., & Filderman, M. J. (2020). Teacher professional development and student reading achievement: A meta-analytic review of the effects. *Journal of Research on Educational Effectiveness*, *13*(1), 29-66.

Dugan, K., & Letterman, M. (2008). Student appraisals of collaborative teaching. *College Teaching, 56*(1), 11-15.

Evans, L. (2002). What is teacher development?. *Oxford review of education, 28*(1), 123-137.

Ji, Z., & Cao, Y. (2016). A Prospective Study on the Application of MOOC in Teacher Professional Development in China. *Universal Journal of Educational Research, 4*(9), 2061-2067.

Fan, C., & Lo, Y. Y. (2015). Interdisciplinary collaboration to promote L2 Science literacy in

Hong Kong. In *Team Teaching and Team Learning in the Language Classroom* (pp. 94-111). Routledge.

Ferguson, J., & Wilson, J. C. (2011). The Co-Teaching Professorship: Power and Expertise in the Co-Taught Higher Education Classroom. *Scholar-Practitioner Quarterly, 5*(1), 52-68.

Finkel, D. L., & Arney, W. R. (1995*). Educating for freedom: The paradox of pedagogy. New Brunswick*. Rutgers University Press.

Friend, M., Reising, M., & Cook, L. (1993). Co-teaching: An overview of the past, a glimpse at the present, and considerations for the future. *Preventing School Failure: Alternative Education for Children and Youth, 37*(4), 6-10.

Gast, I., Schildkamp, K., & van der Veen, J. T. (2017). Team-based professional development interventions in higher education: A systematic review. *Review of educational research, 87*(4), 736-767.

Guidry, A., & Howard, C. (2019). Mutual mindsets: The hassles and hopes of co-teaching in teacher preparation. *Theory & Practice in Rural Education, 9*(2), 47-63. https://doi.org/10.3776/tpre.2019.v9n2p47-64

Gurman, E. B. (1989). The effect of prior test exposure on performance in two instructional settings. *Journal of Psychology, 123*, 275–278.

Harris, C., & Harvey, A. (2000). Team Teaching in Adult Higher Education Classrooms: Toward Collaborative Knowledge Construction. *New Directions for Adult & Continuing Education, 87*, 25-32.

Hatcher, T., Hinton, B., & Swartz, J. (1996). Graduate student's perceptions of university team-teaching. *The College Student Journal, 30*(3), 367-376.

Hinojosa-Pareja, E. F. & García-Cano, M. (2023). Excellence is not an island: team-based professional development in Higher Education. *Professional Development in Education, 49*(2), 368-386, doi: 10.1080/19415257.2020.1814382

Hoa, L. H. (2022). Team -Teaching as a Tool for Professional Development. *International Journal of Language, Literature and Culture, 2*(3), 24–31. https://doi.org/10.22161/ijllc.2.3.3

Idol, L. (2006). Toward inclusion of special education students in general education:A program evaluation of eight schools. *Remedial and Special Education, 27*(2),77–94.

Jang, S. H., Nguyen, B. H., & Yang, Y. (2010). Enhancing pedagogical roles of ESL/EFL native

and non-native teachers through team teaching: How to make this 'international partnership' successful. *The International Journal of Teaching, 17*(9), 249-258. https://doi.org/10.18848/1447- 9494/CGP/v17i09/47253

Kursch, M., Veteska, & Veteska, J. (2021). Coteaching: Advantages and Disadvantages. In *Learning Never Ends. . .Spaces of Adult Education: Central and Eastern European Perspectives* (1st ed., pp. 93–107). University of Warsaw Press.

LaFauci, H. M., & Richter, P. E. (2013). *Team Teaching at the College Level: Pergamon General Psychology Series* (Vol. 5). Elsevier.

Lester, J. N., & Evans, K. R. (2008). Instructors' Experiences of Collaboratively Teaching: Building Something Bigger. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education, 20*(3), 373-382.

Lock, J., Clancy, T., Lisella, R., Rosenau, P., Ferreira, C., & Rainsbury, J. (2016). The lived experiences of instructors co-teaching in higher education. *Brock Education Journal, 26*(1), 22-35.

Luckner, J. L. (1999). An examination of two coteaching classrooms. *American Annals of the Deaf, 144*, 24-34.

Malak, H., & Gambescia, S. F. (2023). Report of Faculty Experiences When Team Teaching in Higher Education. *International Journal of Contemporary Education, 6*(2), 37-48.

Minett-Smith, C., & Davis, C. L. (2019). Widening the discourse on team-teaching in higher education. *Teaching in Higher Education, 25*(5), 579-594.

Morelock, J. R., Lester, M. M., Klopfer, M. D., Jardon, A. M., Mullins, R. D., Nicholas, E. L., & Alfaydi, A. S. (2017). Power, perceptions, and relationships: A model of co-teaching in higher education. *College Teaching, 65*(4), 182-191.

Pappamihiel, N. E. (2012). Benefits and challenges of co-teaching English learners in one elementary school in transition. *TAPESTRY, 4*(1), 1-13.

Pearce, D. R., Stewart, T., & Tajino, A. (2019). Making a difference through quality co-teaching between native and non-native teachers in foreign language classrooms. In *Quality in TESOL and Teacher Education* (pp. 103-112). Routledge.

Perry, B. (2015). Doing international development through team teaching. In *Team Teaching and Team Learning in the Language Classroom* (pp. 67-77). Routledge.

Rose, J., & Reynolds, D. (2009). Teachers continuing professional development: A new approach. *20th Annual World ICSEI*, UK.

Sandholtz, J. H. (2000). Interdisciplinary team teaching as a form of professional development. *Teacher Education Quarterly*, 39-54.

Schwab, S., Holzinger, A., Krammer, M., Gebhardt, M., & Hessels, M. G. P. (2015). Teaching practices and beliefs about inclusion of general and special needs teachers in Austria. *Learning Disabilities: A Contemporary Journal, 13*(2), 237–254.

Smith, B. (1998). Adopting a strategic approach to managing change in learning and teaching. *To improve the academy, 17*(1), 225-242.

Stewart, T., & Perry, B. (2005). Interdisciplinary Team Teaching as a Model for Teacher Development. *TESL-EJ, 9*(2), 1-17.

Sutherland, S. 2012. "'Real English' in Japan: Team Teachers' Views on Nativeness in Language

Teaching." *Journal of English Studies, 10* (1), 175–191. https://doi.org/10.18172/jes.186.

Tajino, A., & Y. Tajino. 2000. "Native and non-Native: What Can They Offer? Lessons from

Team-Teaching in Japan." *ELT Journal, 54* (1), 3–11. https://doi.org/10.1093/elt/54.1.3.

Vesikivi, P., Lakkala, M., Holvikivi, J., & Muukkonen, H. (2019). Team teaching implementation in engineering education: teacher perceptions and experiences. *European Journal of Engineering Education, 44*(4), 519-534.

Vogler, K. E., & Long, E. (2003). Team teaching two sections of the same undergraduate course: A case study. *College Teaching, 51*(4), 122-126. https:// doi.org/10.1080/87567550309596426

Wang, D. (2010). Team Teaching and the Application in the Course" English Teaching

Methodology" by CET and NSET in China. *English Language Teaching, 3*(1), 87-91.

Welch, M. (2000). Descriptive analysis of team teaching in two elementary classrooms: A formative experimental approach. *Remedial and Special Education, 21*(6), 366-376.

West M. (1996). *Effective teamwork*. Excel Printers.

Wiley, B., & Robinson, J. (1987, May). *An Interdisciplinary Studies Program: An*

Innovative Alternative. [Paper presentation]. National Conference on Teaching Excellence and Conference of Administrators, 1987. Austin, TX.

Yoshida, T. (2016). A sociocultural analysis of effective team teaching in a Japanese language

classroom. In A. Tajino, T. Stewart, & D. Dalsky, (Eds.), Team Teaching and Team Learning in the Language Classroom: Collaboration for innovation in ELT (pp.31-50). Routledge.

Zapf, M.K., Jerome, L. & Williams, M. (2011). Team Teaching in Social Work: Sharing Power

With Bachelor of Social Work Students, *Journal of Teaching in Social Work, 31*(1), 38-52, https://doi.org/10.1080/08841233.2011.539135

REFERENCES

Akkuş, Ç. (2011). *Incorporation of short stories into ELT in the EFL classrooms: Teachers' Perceptions* [Unpublished master's thesis]. Maltepe University.

Akyel, A., & Yalçın, E. (1990). Literature in the EFL class: A study of goal-achievement incongruence. *ELT Journal, 44*(3), 174-180.

Bakla, A. (2020). Using digital sources of literature in foreign language instruction. In İ. Çakır & H. Demiröz (Eds), *Literature in language teaching* (pp. 141-162). Nobel.

Bartan, O. S. (2017). The effects of reading short stories in improving foreign language writing skills. *The Reading Matrix: An International Online Journal, 17*(1), 59-7.

Bassnett, S., & Grundy, P. (1993). *Language through literature*. Longman.

Başal, A. (2020). Using literature to teach vocabulary. In İ. Çakır & H. Demiröz (Eds), *Literature in language teaching* (pp. 277-301). Nobel.

Bay, S. (2020). Using stories in language teaching. In İ. Çakır & H. Demiröz (Eds), *Literature in language teaching* (pp. 23-45). Nobel.

Boyatzis, R. (1998). *Transforming qualitative information: Thematic analysis and code development.* Sage.

Carter, R. (2007). Literature and language teaching 1986–2006: A review. *International Journal of Applied Linguistics, 17*(1), 3-13.

Civelekoğlu, N., & Saka, F. O. (2018). The use of poetry to raise intercultural awareness of EFL students. *The Journal of Language Learning and Teaching, 8*(1), 39-52.

Collie, J., & Slater, S. (1987). Literature in the language classroom: A resource book of ideas and activities. Cambridge University Press.

Creswell, J. W., (2014). *Research design: Qualitative, quantitative and mixed methods approaches* (4 th ed.). SAGE Publications.

Çakır, İ. (2020). Extensive reading and literature circles. In İ. Çakır & H. Demiröz (Eds), *Literature in language teaching* (pp. 119-140). Nobel.

Çatalbaş, G., & Solmaz, O. (2024). The investigation of English language teachers' use of literature and innovative technologies in the classroom according to various variables. *Focus on ELT Journal, 6*(1), 24-40.

Çekiç, A. (2020). Approaches to using literature in ELT classes. In İ. Çakır & H. Demiröz (Eds), *Literature in language teaching* (pp. 191-222). Nobel.

Çelik, S., Sağlamel, H., & Erbay-Çetinkaya, Ş. (2020). Teaching culture through literature. In İ. Çakır & H. Demiröz (Eds), *Literature in language teaching* (pp. 163-189). Nobel.

Çıraklı, M. Z., & Yükselir, C. (2020). Literary insights into language teaching: Metaphor. In İ. Çakır & H. Demiröz (Eds), *Literature in language teaching* (pp. 249-276). Nobel.

Demiröz, H. (2020). Use of literature in language teaching. In İ. Çakır & H. Demiröz (Eds), *Literature in language teaching* (pp. 1-21). Nobel.

Dinçer, A., & Koç, H. K. (2020). The use of poetry in language teaching. In İ. Çakır & H. Demiröz (Eds), *Literature in language teaching* (pp. 97-118). Nobel.

Duff, A., & Maley, A. (1990). Literature: Resource books for teachers. Oxford University Press.

Edmondson, W. (1997). The role of literature in foreign language learning and teaching: some valid and some ınvalid arguments. *AILA Review, 12*, 42-55.

Elgün, S. (2021). *High school's students' views about using literature in English classes* [Unpublished master's thesis]. Ufuk University.

Elyıldırım, S. (1993). *Using literature as a source in ELT classes* [Unpublished master's thesis]. Atatürk University.

Erbay-Çetinkaya, Ş. (2019). Responses to the functionality of short story-based reading instruction at tertiary level: Perceptions and problems. *Proceedings of the 5th Çukurova International ELT Teachers Conferences (CUELT 2019),* 231-239.

Eren, Z. (2004). The use of short-story in teaching English to the students of public high schools. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 26*(26), 41-47.

Gönen, S. İ. K. (2018). Implementing poetry in the language class: A poetry-teaching framework for prospective English language teachers. *Advances in Language and Literary Studies, 9*(5), 28-42.

Gümüşok, F. (2013). A quest for literature in ELT coursebooks. *Journal of History Culture and Art Research, 2*(2), 114-133.

Hall, G. (2015). *Literature in language education.* (2nd ed.). Palgrave Macmillan.

Harrison, S. C. (2018). *Pre-service teachers' perceptions of literature: A study in a university Spanish literature class for future Spanish teachers* [Unpublished master's thesis]. Brigham Young University, Utah, the USA.

Heggernes, S. L. (2021). A critical review of the role of texts in fostering intercultural communicative competence in the English language classroom. *Educational Research Review, 33*, 100390.

Hişmanoğlu, M. (2005). Teaching English through literature. *Journal of Language and Linguistic Studies, 1*(1), 53-66.

Işıklı, C., & Tarakçıoğlu, A. Ö. (2017). Investigating problems of English literature teaching to EFL high school students in Turkey with focus on language proficiency. *Journal of Language and Linguistic Studies, 13*(2), 82-95.

İnan, B., & Yüksel, D. (2013). *Literature and language teaching: A coursebook*. Pegem Akademi.

İnan-Karagöl, B., Yüksel, D., Altay, M., & İnan, D. (2021). *Teaching language and literature: A Course Book.* (3rd ed.). Pegem Akademi.

Kadıoğlu, S. (2005). *The use of poetry in ELT classes in the framework of learner-centred training method* [Unpublished master's thesis]. Mustafa Kemal University.

Kalyoncu, A. (2016). *The students' perceptions of literary texts in university level reading courses* [Unpublished master's thesis]. Çağ University.

Kalyoncu, B. (2018). *How does literature affect tertiary level ELF learners' autonomy, language learning attitude and language proficiency?* [Unpublished master's thesis]. Gazi University.

Kaplan, İ. G. (2006). *Stylistics and teaching English through literature for intermediate EFL students* [Unpublished master's thesis]. Selçuk University.

Karakaya, E. (2013). *Students' attitudes towards theatrical plays use and its effects on vocabulary learning* [Unpublished master's thesis]. Dumlupınar University, Kütahya.

Kaşlıoğlu, Ö., & Ersin, P. (2018). Pre-service teachers' beliefs about literature integration in English language teaching classrooms. *Journal of Language and Linguistic Studies*, *14*(3), 213-232.

Kaya, B. (2011). *The impact of authentic animated stories on young learners' vocabulary learning in ELT classes* [Unpublished master's thesis]. Uludağ University.

Kaya, K. (2004). *Teaching English through American short stories in Anatolian and Superior High schools in Turkey* [Unpublished master's thesis]. Atatürk University.

Kaya, K. (2020). Using drama in language teaching. In İ. Çakır & H. Demiröz (Eds), *Literature in language teaching* (pp. 71-96). Nobel.

Kaya, S. Ü. (2018). Integration of literature in ELT classes: A survey of the attitudes of ELT students towards the study of literature. *Başkent University Journal of Education*, *5*(1), 51-60.

Kayaoğlu, M. N., Çıraklı, M. Z., Aykıt, M., & Taş, Ç. (2012). Language teachers' attitudes towards the integration of literature into EFL instruction: Black Sea Region case. *Journal of Black Sea Studies, 12*(12), 169-188.

Kolcu, G. (2020). *A study on the role of literature in language learning: Secondary school efl learners' experiences on integrating short stories into language teaching* [Unpublished master's thesis]. Karadeniz Technical University.

Korkmazgil, S. (2020). Teaching English to young learners through literature. In İ. Çakır & H. Demiröz (Eds), *Literature in language teaching* (pp. 223-248). Nobel.

Kökler, D. (2019). *Using literature circles in teaching English to young learners* [Unpublished master's thesis]. Istanbul Aydın University.

Kramsch, C. (1993). *Context and culture in language teaching*. Oxford University Press.

Küçükhıdır, G. (2018). *A literature review on the utilisation of literary texts in foreign language education* [Unpublished master's thesis]. Istanbul Yeni Yüzyıl University.

Lazar, G. (1993). *Literature and language teaching: a guide for teachers and trainers*. Cambridge University Press.

Liaw, M. L. (2001). Exploring literary texts with computer-assisted language learning. *Educational Media International, 38*(3), 147-154.

Maley, A. (2012). Literature in language teaching. In L. Alsagoff, S. L. McKay, G. Hu, & W. A. Renandya (Eds.), *Principles and practices for teaching English as an international language* (pp. 299-317), Routledge.

Mart, Ç. T. (2021). The seamless relationship between teaching poetry and language learning. *Universal Journal of Educational Research, 9*(2), 288-291.

Özkan, A. (2013). *A study on literature use of ELT teachers with an ELT background and those with a literature background in their reading classes* [Unpublished master's thesis]. Maltepe University.

Öztürk, F. N. (2024). *Language teachers' perceptions on the integration of literature into EFL teaching* [Unpublished master's thesis]. Selçuk University.

Paran, A. (2006). The role of literature in instructed foreign language learning and teaching: An Evidence-based survey. *Language Teaching, 39*(4), 303-319.

Sapıtmaz, S. (2005). *Teaching English as a foreign language through literature* [Unpublished master's thesis]. Yeditepe University.

Küçükoğlu, H., & Sarıçoban, A. (2011). Using Literature in EFL classes: Short story. In 1st *International Conference on Foreign Language Teaching and Applied Linguistics FLTAL 2011 Proceedings Book* (pp. 160-170).

Şenozan, M. K. (2024). *A research on the perceptions of EFL instructors on using literature as an additional material in English language teaching* [Unpublished master's thesis]. Ufuk University.

Tahtacı, M. V. (2022). *Perceptions of pre-service teachers on using literature as an authentic text in English language teaching classes* [Unpublished master's thesis]. Başkent University.

Tunç, G. (2019). *Investigating academic discourse socialization of undergraduate English language and literature students through literature circles* [Unpublished master's thesis]. Bilkent University.

Tümer, T. Ç. (2010). *Using literature to enhance language and cultural awareness* [Unpublished master's thesis]. Middle East Technical University.

Uyumaz, A., Gezder, T., Çelik, M., & Bıyıklı, E. (2023). Exploring university instructors' perceptions of poetry as a catalyst for cultural learning in language education. *International Journal of Multilingual Education, 23*, 16-30.

Wasanasomsithi, P. (1998). The use of literature in ESL and EFL classrooms. *Thailand TESOL Bulletin, 11*(2), 16-24.

Yeşilyurt, S. (2020). The use of novels in language teaching. In İ. Çakır & H. Demiröz (Eds), *Literature in language teaching* (pp. 47-70). Nobel.

Zeybek, G. (2018). Turkish pre-service EFL teachers' views on integrating various literary genres in teaching English. *Language Teaching and Educational Research (LATER), 1* (1), 25-41.

Ziya, S. (2009). *Efficiency of literature-integrated approach on vocabulary competence* [Unpublished master's thesis]. Trakya University.

REFERENCES

Amelia, L., & Abidin, M. (2018). Young ESL Learners' Perception on the Effects of Using Digital Storytelling Application in English Language Learning. *Pertanika Journal of Social Science and Humanities, 26*, 179-198.

Amirinejad, M., & Rahimi, M. (2023). Integrating Digital Storytelling into STEAM Teaching: Examining Young Language Learners' Development of Self-regulation and English Literacy. *International Journal of Technology in Education, 6*(4), 720-735. https://doi.org/10.46328/ijte.551

Andayani, R. (2019). *Engaging English student teachers in a digital storytelling project for young learners* (Sumardi, Ed.; WOS:000471222900066; C. 243). https://doi.org/10.1088/1755-1315/243/1/012066

Anderson, J., Chung, Y., & Macleroy, V. (2018). Creative and critical approaches to language learning and digital technology: Findings from a multilingual digital storytelling project. *Language and Education, 32*(3), 195-211. https://doi.org/10.1080/09500782.2018.1430151

Anderson, J., & Macleroy, V. (2017). Connecting worlds: İnterculturality, identity and multilingual digital stories in the making. *Language and Intercultural Communication, 17*(4), 494-517. https://doi.org/10.1080/14708477.2017.1375592

Ansaldo, M. (2014). Kamishibai in kindergarten: The magic of ancient Japanese storytelling with young learners. *Argentinian Journal of Applied Linguistics, 2*(1), 26-31.

Anu, L., Jorma, E., & Sinikka, P. (2014). The case of design-oriented pedagogy: What students' digital video stories say about emerging learning ecosystems. *Education and Information Technologies, 19*(3), 583-601. https://doi.org/10.1007/s10639-013-9284-6

Asik, A. (2016). Digital Storytelling and Its Tools for Language Teaching: Perceptions and Reflections of Pre-Service Teachers. *International Journal of Computer-Assisted Language Learning and Teaching, 6*(1), 55-68. https://doi.org/10.4018/IJCALLT.2016010104

Aspioti, M., Theodosiou, A., & Kameas, A. (2018). *Towards the Development of The 21st Century Skills Today for the Global Citizens of Tomorrow: The Brights Project* (L. Chova, A. Martinez, & I. Torres, Ed.; WOS:000531474302090; ss. 8171-8176).

Bailey, D., Southam, A., & Costley, J. (2021). Digital storytelling with chatbots: Mapping L2 participation and perception patterns. *Interactive Technology and Smart Education, 18*(1), 85-103. https://doi.org/10.1108/ITSE-08-2020-0170

Barwasser, A., Urton, K., Knaak, T., & Grünke, M. (2021). Intentional and incidental vocabulary acquisition through multi-component storytelling: The case of German L2 primary school students. *Language Teaching Research*. https://doi.org/10.1177/13621688211047962

Bei, Z., & Knowler, H. (2022). Disrupting unlawful exclusion from school of minoritised children and young people racialized as Black: Using Critical Race Theory composite counter-storytelling. *Emotional And Behavioural Difficulties, 27*(3), 231-242. https://doi.org/10.1080/13632752.2022.2146225

Boit, R., Barnes, A., Conlin, D., & Hestenes, L. (2020). Voices of Refugee Mothers: Navigating the Complexities of Supporting their Preschool Children's Literacy Development. *Early Childhood Education Journal, 48*(6), 683-691. https://doi.org/10.1007/s10643-020-01028-6

Bolaños, K. (2017). Plato on the Responsible Use of Poetry and Fiction in The Republic and The Laws. *KRITIKE-An Online Journal of Philosophy, 11*(2), 241-256. https://doi.org/10.25138/11.2.a13

Bortoluzzi, M., Bertoldi, E., & Marenzi, I. (2021). *(Re-)contextualising Storytelling with Children in English L2 Mobile-Assisted Language Teacher Education* (V. Morgana & A. KukulskaHulme, Ed.; WOS:001057887600003; s. 60).

Capuano, D., De Monte, M., Groves, K., Roccaforte, M., & Tomasuolo, E. (2011). A Deaf-centred E-Learning Environment (DELE): Challenges and considerations. *Journal of Assistive Technologies, 5*(4), 257-263. https://doi.org/10.1108/17549451111190669

Cheung, A. (2021). Digitizing the story-writing process for EFL primary learners: An exploratory study. *Language Teaching Research*. https://doi.org/10.1177/13621688211027772

Childs, M., Estatiev, V., Hetherington, J., Jugo, G., Richardson, T., & Walton, G. (2015). *Connecting to Reading: Inspiring Young Children to Read Through the Creation of Digital Artefacts and use of Social Media* (A. Jefferies & M. Cubric, Ed.; WOS:000371972900020; ss. 147-155).

Chiu, H., & Chen, C. (2020). A Comparison of EFL Fifth Graders' Vocabulary Acquisition through Skype Videoconferencing and Face-to-face Picture Book Storytelling. *Journal Of Language and Education, 6*(2), 91-105. https://doi.org/10.17323/jle.2020.10082

Choo, Y. B., Abdullah, T., & Nawi, A. M. (2020). Digital Storytelling vs. Oral Storytelling: An Analysis of the Art of Telling Stories Now and Then. *Universal Journal of Educational Research, 8*(5A), 46-50. https://doi.org/10.13189/ujer.2020.081907

Cortazzi, M., & Jin, L. (2007). Narrative learning, EAL and metacognitive development. *Early Child Development and Care, 177*(7), 645-660. https://doi.org/10.1080/03004430701379074

Daskolia, M., Kynigos, C., & Makri, K. (2015). Learning about Urban Sustainability with Digital Stories Promoting Collaborative Creativity from a Constructionist Perspective. *Constructivist Foundations, 10*(3), 388-396.

de Jager, A., Fogarty, A., Tewson, A., Lenette, C., & Boydell, K. (2017). Digital Storytelling in Research: A Systematic Review. *The Qualitative Report, 22*(10), 2548-2582. https://doi.org/10.46743/2160-3715/2017.2970

De Vecchi, N., Kenny, A., Dickson-Swift, V., & Kidd, S. (2016). How digital storytelling is used in mental health: A scoping review. *International Journal of Mental Health Nursing, 25*(3), 183-193. https://doi.org/10.1111/inm.12206

Després, J., & Dubé, F. (2020). The Music Learner Voice: A Systematic Literature Review and Framework. *Frontiers In Education, 5*. https://doi.org/10.3389/feduc.2020.00119

Dietz, G., Tamer, N., Ly, C., Le, J., Landay, J., & ACM. (2023). *Visual StoryCoder: A Multimodal Programming Environment for Children's*

Creation of Stories (WOS:001037809505018). Proceedings of the 2023 Chi Conference on Human Factors In Computing Systems, Chi 2023. https://doi.org/10.1145/3544548.3580981

Dutta, S., Mehta, N., & Pratik, R. (2013). *Humane Digital Route to Customize Communication for Sustainable Development* (L. Chova, A. Martinez, & I. Torres, Ed.; WOS:000346699803015; ss. 3090-3096).

Epstein, S. (2013). *"They Have Their Hands on The Pulse of The City": Teachers' Constructions Of Students' Civic Knowledge In An Urban Middle School Classroom* (S. Nenga & J. Taft, Ed.; WOS:000360879300007; C. 16, s. 149). https://doi.org/10.1108/S1537-4661(2013)0000016010

Ertan Özen, N., & Duran, E. (2021). Contribution of digital storytelling to creative thinking skills. *Turkish Journal of Education, 10*(4), 297-318. https://doi.org/10.19128/turje.909865

Esteban, S. (2015). *Integrating curricular contents and language through storytelling: Criteria for effective CLIL lesson planning* (S. MolinaPlaza, Ed.; WOS:000380498300007; C. 212, ss. 47-51). https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.11.297

Farhangi, F. (2022). A Systematic Educational-Based Review of Stories and Poems: Seeking the Voice of Young Women in Charlotte Smith's and Anna Barbauld's Major Works-Are There Any Implications for Educational Context? *Education Research International, 2022*. https://doi.org/10.1155/2022/8305051

Faulkner, D. (2014). Storytelling cultures in early years classrooms. *HE KUPU, 3*(5), 80-91.

Flores, T., & Evensen-Martinez, M. (2023). Childhood Bilinguals: Linguistic Snapshots of the First School Years in Real Time. *Journal Of Latinos and Education*. https://doi.org/10.1080/15348431.2023.2274845

Flynn, E. (2021). "Rapunzel, Rapunzel, Lanza Tu Pelo": Storytelling in a Transcultural, Translanguaging Dialogic Exchange. *Reading Research Quarterly, 56*(4), 643-658. https://doi.org/10.1002/rrq.367

Gafu, C., & Badea, M. (2011). *Advantages and Disadvantages of Storytelling in Teaching English at Academic Level: A Case Study in the University of Ploiesti, Romania* (D. Gouscos & M. Meimaris, Ed.; WOS:000308136600023; ss. 195-201).

Graven, O., MacKinnon, L., & IEEE. (2006). *Exploitation of games and virtual environments for e-learning* (WOS:000245125200064). 427-439.

Hà, T. A., & Bellot, A. R. (2020). *Assessing storytelling as a tool for improving reading comprehension in the EFL primary classroom.*

Hà, T., & Bellot, A. (2020). Assessing storytelling as a tool for improving reading comprehension in the EFL primary classroom. *English Teaching-Practice and Critique, 19*(2), 169-196. https://doi.org/10.1108/ETPC-11-2018-0096

Haidar, S., & Farrukh, F. (2023). Peace and well-being with storytelling in TESOL: Exploring peacebuilding through voices of English language learners in Pakistan. *TESOL Journal*. https://doi.org/10.1002/tesj.736

Han, A., Cai, Z., & ACM. (2023). *Design implications of generative AI systems for visual storytelling for young learners* (WOS:001103422700044). 470-474. https://doi.org/10.1145/3585088.3593867

Hendrickson, J. M. (1992). *Storytelling for Foreign Language Learners*.

Hlalele, D., & Brexa, J. (2015). Challenging the narrative of gender socialisation: Digital storytelling as an engaged methodology for the empowerment of girls and young women. *AGENDA-Empowering Women for Gender Equity, 29*(3), 79-88. https://doi.org/10.1080/10130950.2015.1073439

Huang, B., Bedore, L., Ramírez, R., & Wicha, N. (2022). Contributions of Oral Narrative Skills to English Reading in Spanish-English Latino/a Dual Language Learners. *Journal Of Speech Language and Hearing Research, 65*(2), 653-671. https://doi.org/10.1044/2021_JSLHR-21-00105

Huang, Y., Liu, C., Wang, Y., Tsai, C., & Lin, H. (2017). Student Engagment in Long-Term Collaborative EFL Storytellign Activities; An Analysis of Learners with English Proficiency Differences. *Educational Technology & Society, 20*(3), 95-109.

Hwang, G., Zou, D., & Wu, Y. (2023). Learning by storytelling and critiquing: A peer assessment-enhanced digital storytelling approach to promoting young students' information literacy, self-efficacy, and critical thinking awareness. *ETR&D-Educational Technology Research and Development, 71*(3), 1079-1103. https://doi.org/10.1007/s11423-022-10184-y

Işıkoğlu, N., & Şimşek, Z. C. (2020). Erken Çocukluk Eğitimi Öğretmenlerinin Hikâye Anlatma/Kitap Okuma Uygulamaları Tercihleri ve Nedenleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 8*(4), 1519-1533. https://doi.org/10.16916/aded.785633

Johnston, A. (2016). *Tell Me A Story: Developing A MOOC Pedagogy* (L. Chova, A. Martinez, & I. Torres, Ed.; WOS:000402738403011; ss. 3052-3058).

Jones, S., & Howard, N. (2022). Traversing the Gaps: An Afrofuturist Approach to Social Change Through Dreaming in Science Fiction and STEM/Computer Science Education. *Journal of Futures Studies, 26*(3), 45-52. https://doi.org/10.6531/JFS.202203_26(3).0004

Jowsey, S., Williams, M., & ACM. (2017). *Engaging the Invisible* (WOS:000440968600006). SIGGRAPH ASIA 2017 Symposium on Education (SA'17). https://doi.org/10.1145/3134368.3139209

Kameas, A., Quarta, B., & Maratou, V. (2018). *Educating Global Citizens with The Help of A MOOC* (L. Chova, A. Martinez, & I. Torres, Ed.; WOS:000531474305067; ss. 10933-10942).

Kearney, M. (2011). A learning design for student-generated digital storytelling. *Learning, Media and Technology, 36*(2), 169-188. https://doi.org/10.1080/17439884.2011.553623

Kim, M. (2012). Intertextuality and Narrative Practices of Young Deaf Students in Classroom Contexts: A Microethnographic Study. *Reading Research Quarterly, 47*(4), 404-426. https://doi.org/10.1002/RRQ.029

Korosidou, E., & Bratitsis, T. (2019). *Infusing Multimodal Tools and Digital Storytelling in Developing Vocabulary and Intercultural Communicative Awareness of Young EFL Learners* (A. Liapis, G. Yannakakis, M. Gentile, & M. Ninaus, Ed.; WOS:000612997800019; C. 11899, ss. 191-200). https://doi.org/10.1007/978-3-030-34350-7_19

Korosidou, E., & Griva, E. (2016). "It's the same world through different eyes": A content and language integrated learning project for young EFL learners. *Colombian Applied Linguistics Journal, 18*(1), 116-132. https://doi.org/10.14483/calj.v18n1.9305

Kosar, G. (2023). Student English Teachers? Vantage Points of the Digital Short Stories They Designed for Young Learners. *International Journal*

of Online Pedagogy and Course Design, 13(1). https://doi.org/10.4018/IJOPCD.315299

Krashen, S. D. (1984). *Principles and practice in second language acquisition* (Reprinted). Pergamon Press.

Kristiawan, D., Ferdiansyah, S., & Picard, M. (2022). Promoting Vocabulary Building, Learning Motivation, and Cultural Identity Representation through Digital Storytelling for Young Indonesian Learners of English as a Foreign Language. *Iranian Journal of Language Teaching Research, 10*(1), 19-36. https://doi.org/10.30466/ijltr.2022.121120

Labrador, B. (2018). Crossed transposition in a corpus-based study of motion in English and Spanish. *Languages in Contrast, 18*(2), 207-229. https://doi.org/10.1075/lic.15019.lab

Labrador, B. (2022). Word sketches of descriptive modifiers in children's short stories for teacher training in teaching English as a foreign language. *Linguistics and Education, 69*. https://doi.org/10.1016/j.linged.2022.101036

Lázaro-Ibarrola, A., & Villarreal, I. (2019). Questioning the Effectiveness of Procedural Repetition: The Case of Spanish EFL Primary School Learners L2 Behavior in College Language Learners. *Porta Linguarum, 31*, 7-20.

Levinsen, K. (2008a). *Boosting Young Children's Writing Skills With Compensational e-Learning Designed for Dyslexics* (D. Remenyi, Ed.; WOS:000307812100056; ss. 457-464).

Levinsen, K. (2008b). Reinventing Papert′s Constructionism—Boosting Young Children's Writing Skills with e-Learning Designed for Dyslexics. *Electronic Journal Of E-Learning, 6*(3), 227-234.

Liguori, A., & Tieri, B. (2014). *KVALUES PROJECT: A Bridge Between Lifelong Learning and New Job Opportunities* (L. Chova, A. Martinez, & I. Torres, Ed.; WOS:000366837200061; ss. 405-414).

Macalister, J., & Thao, L. (2023). Promoting young EFL learners' oral production through storytelling: Coursebook adaptation in the Vietnamese classroom. *IRAL-International Review of Applied Linguistics In Language Teaching*. https://doi.org/10.1515/iral-2023-0045

Machado-Casas, M., Alanis, I., & Ruiz, E. (2017). Innovative Technologies As Social Pedagogy: Transforming Informal Educational Practices In The United States. *Pedagogia Social Revista Interuniversitaria, 29*, 51-62.

Martinez-Adrián, M., & Gutiérrez-Mangado, M. (2022). Department of English, German and Translation and Interpretation Studies University of the Basque Country UPV/EHU. *VIAL-VIGO International Journal of Applied Linguistics, 19*, 103-128.

Melwani, M., Tay, L., & Lim, C. (2019). *Digital Storytelling as a Pedagogy to Develop Literacy and Twenty-first Century Competencies in a Singapore Primary School: Teachers as Designers* (G. Oakley, Ed.; WOS:000837229000005; s. 81).

Melzi, G., Schick, A., & Bostwick, E. (2013). Latino children's narrative competencies over the preschool years. *Actualidades En Psicologia, 27*(115), 1-14.

Miralpeix, I. (2007). Lexical Knowledge in Instructed Language Learning: The Effects of Age and Exposure. *International Journal Of English Studies, 7*(2), 61-83.

Mora, P., & Coyle, Y. (2023a). Storytelling in EFL primary education: Defining a sociocritical and participatory model with pre-service teachers. *Thinking Skills and Creativity, 49*. https://doi.org/10.1016/j.tsc.2023.101360

Mora, P., & Coyle, Y. (2023b). Videoed storytelling in primary education EFL: exploring trainees' digital shift. *Iral-International Review Of Applied Linguistics In Language Teaching*. https://doi.org/10.1515/iral-2022-0191

Morris, M., & Morris, M. (2013). *"Drumming" Up An Internationally Focused Music Program: Academic, Kinesthetic And Artistic Growth* (L. Chova, A. Martinez, & I. Torres, Ed.; WOS:000347240602105; ss. 2646-+).

Mystakidis, S., Filippousis, G., Tolis, D., & Tseregkouni, E. (2021). Playful Metaphors for Narrative-Driven E-Learning. *Applied Sciences-Basel, 11*(24). https://doi.org/10.3390/app112411682

Nguyen, V., Jung, K., & Dang, T. (2020). BlocklyAR: A Visual Programming Interface for Creating Augmented Reality Experiences. *Electronics, 9*(8). https://doi.org/10.3390/electronics9081205

Oe, H., & Tanaka, C. (2023). Qualitative Evaluation of Scaffolded Teaching Materials in Business Analysis Classes: How to Support the Learning Process of Young Entrepreneurs. *Education Sciences, 13*(3). https://doi.org/10.3390/educsci13030311

Özdemir, O. (2015). *THE EFFECTS OF STORY TELLING AND ROLE PLAYING ON YOUNG LEARNERS' VOCABULARY LEARNING AND RETENTION2*.

Park, H., Grover, I., Spaulding, S., Gomez, L., Breazeal, C., & AAAI. (2019). *A Model-Free Affective Reinforcement Learning Approach to Personalization of an Autonomous Social Robot Companion for Early Literacy Education* (WOS:000485292600085). 687-694. https://doi.org/10.1609/aaai.v33i01.3301687

Rahayu, F., Utomo, A., & Setyowati, R. (2020). Investigating Lexical Diversity of Children's Oral Narratives: A Case Study of L1 Speaking. *Register Journal, 13*(2), 371-387. https://doi.org/10.18326/rgt.v13i2.371-388

Rashtchi, M., & Moradzadeh, M. (2018). Role Playing in Storytelling Classes and Its Impact on Iranian Young EFL Learners' Narrative Writing. *Journal Of Language and Education, 4*(4), 65-76. https://doi.org/10.17323/2411-7390-2018-4-4-65-76

Rezzonico, S., Goldberg, A., Mak, K., Yap, S., Milburn, T., Belletti, A., & Girolametto, L. (2016). Narratives in Two Languages: Storytelling of Bilingual Cantonese-English Preschoolers. *Journal of Speech Language and Hearing Research, 59*(3), 521-532. https://doi.org/10.1044/2015_JSLHR-L-15-0052

Robin, B. (2006). *The Educational Uses of Digital Storytelling*. 709-716. https://www.learntechlib.org/primary/p/22129/

Robin, B. R. (2008). Digital Storytelling: A Powerful Technology Tool for the 21st Century Classroom. *Theory Into Practice, 47*(3), 220-228.

Rodríguez, M. (2021). Mathematics Education and tales in Early Childhood Education. *EDMA 0-6-Educacion Matematica En La Infancia, 10*(1), 30-44.

Roessingh, H., & Elgie, S. (2009). Early Language and Literacy Development Among Young English Language Learners: Preliminary Insights from a Longitudinal Study. *TESL Canada Journal, 26*(2), 24-45. https://doi.org/10.18806/tesl.v26i2.413

Ross, H., Rudd, J., Skains, R., & Horry, R. (2021). How Big Is My Carbon Footprint? Understanding Young People's Engagement with Climate Change Education. *Sustainability, 13*(4). https://doi.org/10.3390/su13041961

Rossiter, M., & Garcia, P. A. (2010). Digital storytelling: A new player on the narrative field. *New Directions for Adult and Continuing Education, 2010*(126), 37-48. https://doi.org/10.1002/ace.370

Rusk, N., Resnick, M., Berg, R., & Pezalla-Granlund, M. (2008). New Pathways into Robotics: Strategies for Broadening Participation. *Journal of Science Education and Technology, 17*(1), 59-69. https://doi.org/10.1007/s10956-007-9082-2

Sadik, A. (2008). Digital storytelling: A meaningful technology-integrated approach for engaged student learning. *Educational Technology Research and Development, 56*(4), 487-506. https://doi.org/10.1007/s11423-008-9091-8

Sadykova, G., Vafina, A., & Kayumova, A. (2018). *Promoting Dialogue of Cultures In Digital Learning Objects For Young Bilingual Language Learners* (L. Chova, A. Martinez, & I. Torres, Ed.; WOS:000530893705009; ss. 4948-4952).

Setyarini, S., Gustine, G. G., Harto, S., & Muslim, A. B. (2021). Promoting Students' Critical Speaking Skill through Plus-Minus-Interesting (PMI) Strategies: A Case Study of Indonesian Junior High Schools. *3L: Language, Linguistics, Literature® The Southeast Asian Journal of English Language Studies, 27*(3).

Shaw, A., McQuade, J., Reilley, M., Nixon, B., Baile, W., & Epner, D. (2019). Integrating Storytelling into a Communication Skills Teaching Program for Medical Oncology Fellows. *Journal Of Cancer Education, 34*(6), 1198-1203. https://doi.org/10.1007/s13187-018-1428-3

Silviyanti, T. M., Achmad, D., Shaheema, F., & Inayah, N. (2022). The Magic of Storytelling: Does Storytelling through Videos Improve EFLmStudents' Oral Performance? *Studies in English Language and Education, 9*(2), 521-538.

Singh, D., & Singh, N. (2018). *The Gaian Education Principle—A Journey Back To The Future* (L. Chova, A. Martinez, & I. Torres, Ed.; WOS:000568991704060; ss. 9101-9101).

Soleimani, A., Green, K., Herro, D., Walker, I., & Gardner-McCune, C. (2015). *CyberPLAYce, A Cyber-Physical-Spatial Storytelling Tool: Results from an Empirical Study with 8-10-Year-Old Storytellers* (P. Zaphiris & A. Ioannou, Ed.; WOS:000364718200041; C. 9192, ss. 438-446). https://doi.org/10.1007/978-3-319-20609-7_41

Song, D., & Lee, J. (2019). The use of teacher code-switching for very young EFL learners. *ELT Journal, 73*(2), 144-153. https://doi.org/10.1093/elt/ccy049

Spencer, T., Petersen, D., Restrepo, M., Thompson, M., & Arvizu, M. (2019). The Effect of Spanish and English Narrative Intervention on the Language Skills of Young Dual Language Learners. *Topics In Early Childhood Special Education, 38*(4), 204-219. https://doi.org/10.1177/0271121418779439

Stavrou, S., Charalambous, C., & Macleroy, V. (2021a). Translanguaging through the lens of drama and digital storytelling: Shaping new language pedagogies

in the classroom. *Pedagogy, Culture & Society*, *29*(1), 99-118. https://doi.org/10.1080/14681366.2019.1692058

Stavrou, S., Charalambous, C., & Macleroy, V. (2021b). Translanguaging through the lens of drama and digital storytelling: Shaping new language pedagogies in the classroom. *Pedagogy Culture and Society*, *29*(1), 99-118. https://doi.org/10.1080/14681366.2019.1692058

Sydora, B., Listener, L., Kung, J., Ross, S., & Voyageur, C. (2023). Traditional crafting as a catalyst for Indigenous women's intergenerational cohesion and wellness: A Canadian perspective. *International Journal of Circumpolar Health, 82*(1). https://doi.org/10.1080/22423982.2023.2175763

Tai, H., Chen, C., Tsai, Y., Lee, B., & Dewi, Y. (2021). Is Instructional Scaffolding a Better Strategy for Teaching Writing to EFL Learners? A Functional MRI Study in Healthy Young Adults. *Brain Sciences, 11*(11). https://doi.org/10.3390/brainsci11111378

Tanrikulu, F. (2020). The Effect of L2 Listening Texts Adapted to the Digital Story on the Listening Lesson. *Turkish Online Journal of Distance Education, 21*(1), 1-18. https://doi.org/10.17718/tojde.674382

Teng, M., & Cui, Y. (2023). Comparing incidental learning of single words and collocations from different captioning conditions: The role of vocabulary knowledge and working memory. *Journal Of Computer Assisted Learning*. https://doi.org/10.1111/jcal.12910

Tiisler, L., & Wolff, K. (2023). The Portrayal of Characters with Learning Disabilities in Children's Picturebooks. *Early Childhood Education Journal*. https://doi.org/10.1007/s10643-023-01584-7

Tvrdeic, J. (2022). Tale, Performance, and Culture in EFL Storytelling with Young Learners. *LIBRI & LIBERI*, *11*(1), 193-196.

Urbach, J., & Eckhoff, A. (2012). Release the Dragon: The role of popular culture in children's stories. *Contemporary Issues in Early Childhood, 13*(1), 27-37. https://doi.org/10.2304/ciec.2012.13.1.27

van Aswegen, S., Swart, E., & Oswald, M. (2019). Developing metacognition among young learners by using stories. *South African Journal of Education, 39*(2). https://doi.org/10.15700/saje.v39n2a1531

Vijayakumar, P., Steinkrauss, R., & Sun, H. (2023). Entering into the weak version of translanguaging: Teachers' English use in children's Tamil language classes in Singapore. *Journal Of Multilingual and Multicultural Development, 44*(3), 230-247. https://doi.org/10.1080/01434632.2020.1808003

Violaris, M. (2023). *A physics lab inside your head: Quantum thought experiments as an educational tool* (B. LaCour, L. Yeh, & M. Osinski, Ed.; WOS:001116722300008; ss. 58-67). https://doi.org/10.1109/QCE57702.2023.20325

Vu, V., Warschauer, M., & Yim, S. (2019). Digital Storytelling: A District Initiative for Academic Literacy Improvement. *Journal Of Adolescent & Adult Literacy*, *63*(3), 257-267. https://doi.org/10.1002/jaal.962

Westlund, J., Jeong, S., Park, H., Ronfard, S., Adhikari, A., Harris, P., DeSteno, D., & Breazeal, C. (2017). Flat vs. Expressive Storytelling: Young Children's Learning and Retention of a Social Robot's Narrative. *Frontiers In Human Neuroscience, 11*. https://doi.org/10.3389/fnhum.2017.00295

Yaman, Y., & Taşdelen, A. S. (2022). *Digital Storytelling Overview: The Benefits of Digital Storytelling in Gifted Education*.

REFERENCES

Achmad, D., Aulia, M., Hidayatullah, R., & Yusuf, Y. (2023). An exploratory study on students' anxiety in the process of composing an English essay. *English Review: Journal of English Education.* https://doi.org/10.25134/erjee.v11i2.8559.

Al-Obaydi, L. H., Pikhart, M., & Klimova, B. (2023). ChatGPT and the General Concepts of Education: Can Artificial Intelligence-Driven Chatbots Support the Process of Language Learning? *International Journal of Emerging Technologies in Learning (iJET), 18*(21), 39–50. https://doi.org/10.3991/ijet.v18i21.42593

Bandura, A. (1978). The self system in reciprocal determinism. *American Psychologist, 33*(4), 344–358. https://doi.org/10.1037/0003-066X.33.4.344

Chen, L., Chen, P., & Lin, Z. (2020). Artificial Intelligence in Education: A Review. *IEEE Access*, 8, 75264-75278. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2020.2988510.

Cheng, Y. S. (2004). A measure of second language writing anxiety: Scale development and preliminary validation. *Journal of Second Language Writing, 13*(4), 313-335.

Cislowska, A. (2024). Integration of chatbots in additional language education: a systematic review. *European Journal of Educational Research, 13*(4), 1607-1625. https://doi.org/10.12973/eu-jer.13.4.1607

Csikszentmihalyi M. (1990). *Flow: The Psychology of Optimal Experience*. New York, NY: Harper & Row.

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985). Intrinsic Motivation and Self-Determination in Human Behavior. In *Springer eBooks*. https://doi.org/10.1007/978-1-4899-2271-7

Dornyei, Z. (2007). *Research methods in applied linguistics*. New York: Oxford University Press.

Fareed, M., Khan, I., & Akhtar, H. (2021). The Causes of English Writing Anxiety among Pakistani ESL Students: Perceptions of Teachers and Students. *Pakistan Journal of Humanities and Social Sciences*. https://doi.org/10.52131/pjhss.2021.0901.0109.

Haristiani, N. and Rifai, M. (2021). Chatbot-based application development and implementation as an autonomous language learning medium. *Indonesian Journal of Science and Technology, 6*(3), 561-576. https://doi.org/10.17509/ijost.v6i3.39150

Horwitz, E. (2001). Language anxiety and achievement. Annual Review of Applied Linguistics, 21. doi:10.1017/s0267190501000071

Huang, W., Hew, K., & Fryer, L. (2021). Chatbots for language learning—are they really useful? a systematic review of chatbot-supported language learning. *Journal of Computer Assisted Learning, 38*(1), 237-257. https://doi.org/10.1111/jcal.12610

Hwang, G. J., & Chang, C. Y. (2023). A review of opportunities and challenges of chatbots in education. *Interactive Learning Environments, 31*(7), 4099–4112. https://doi.org/10.1080/10494820.2021.1952615

Ismayilova, S. (2020). Psychological aspects of acquisition of writing skills in English language. *Scientific Bulletin*. https://doi.org/10.54414/pqoo5531.

Kohnke, L., Moorhouse, B. L., & Zou, D. (2023). ChatGPT for Language Teaching and Learning. *RELC Journal, 54*(2), 537–550. https://doi.org/10.1177/00336882231162868

Kohnke, L., Moorhouse, B., & Zou, D. (2023). Chatgpt for language teaching and learning. *Relc Journal, 54*(2), 537-550. https://doi.org/10.1177/00336882231162868

Little, D. (2007). Language Learner Autonomy: Some Fundamental Considerations Revisited. *Innovation in Language Learning and Teaching,* 1, 14 - 29. https://doi.org/10.2167/illt040.0.

Little, D. (2020). Language learner autonomy: Rethinking language teaching. *Language Teaching*, 55, 64 - 73. https://doi.org/10.1017/S0261444820000488.

Liu, H. (2023). Research on Cultivating Students' English Writing Ability. *Curriculum and Teaching Methodology*. https://doi.org/10.23977/curtm.2023.062309.

Liu, W. (2024). A bibliometric analysis of artificial intelligence chatbots in language education. *Social Education Research*, 59-78. https://doi.org/10.37256/ser.5120243372

Ma, Y., Huang, Y., & Wang, Q. (2023). Exploring ChatGPT in Language Teaching for Higher Education in China. *Lecture Notes in Education Psychology and Public Media, 18*(1), 265–271. https://doi.org/10.54254/2753-7048/18/20231337

McCarthy, J. 1997. What is Artificial Intelligence? Available electronically at http:// www-formal.stanford.edu/jmc/whatisai/whatisai.html.

Park, H. Y. (2023). Application of ChatGPT for an English Learning Platform. *STEM Journal, 24*(3), 30–48. https://doi.org/10.16875/stem.2023.24.3.30

Pesovski, I., Santos, R., Henriques, R., & Trajkovik, V. (2024). Generative ai for customizable learning experiences. Sustainability, 16(7), 3034. https://doi.org/10.3390/su16073034

Piaget, J. (1964). Part I: Cognitive development in children: Piaget development and learning. Journal Research in Science Teaching, 2(3), 176–186. doi:10.1002/tea.3660020306

Sa'adah, A. (2020). Writing Skill in Teaching English: An Overview. *EDUCASIA: Jurnal Pendidikan, Pengajaran, dan Pembelajaran*. https://doi.org/10.21462/educasia.v5i1.41.

Şakrak-Ekin, G., & Balçıkanlı, C. (2019). Does Autonomy Really Matter in Language Learning?. *Language Acquisition eJournal*. https://doi.org/10.17323/jle.2019.8762.

Shute, V. J. (2008). Focus on Formative Feedback. Review of Educational Research, 78(1), 153-189. https://doi.org/10.3102/0034654307313795

Su, Z., Liu, M., Song, B., & Lian, S. (2021). The Intervention of Internet Technology on Students' English Learning in the Intelligent Era. *2021 4th International Conference on Information Systems and Computer Aided Education*. https://doi.org/10.1145/3482632.3483015.

Yi, F. and Petrina, S. (2013). Using learning analytics to understand the design of an intelligent language tutor – chatbot lucy. *International Journal of Advanced Computer Science and Applications, 4*(11). https://doi.org/10.14569/ijacsa.2013.041117

Yildiz, T. A. (2023). The Impact of ChatGPT on Language Learners' Motivation. *Journal of Teacher Education and Lifelong Learning*, *5*(2), 582–597. https://doi.org/10.51535/tell.1314355

Zhang, H., & Han, X. (2021). Influence of Vocalized Reading Practice on English Learning and Psychological Problems of Middle School Students. *Frontiers in Psychology*, 12. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.709023.

REFERENCES

Antón, M., & DiCamilla, F. (1998). Socio-cognitive functions of L1 collaborative interaction in the L2 classroom. *The Canadian Modern Language Review, 54*(3), 314–342. https://doi.org/10.3138/cmlr.54.3.314

Atkinson, D. (1993). Teaching in the target language: A problem in the current orthodoxy. *Language Learning Journal, 8*, 2–5. https://doi.org/10.1080/09571739385200261

Atkinson, D. (1987). The mother tongue in the class- room: A neglected resource. *English Language Teaching Journal, 41*, 241–247. https://doi.org/10.1093/elt/41.4.241

Auerbach, E. (1993). Reexamining English only in the ESL classroom. *TESOL Quarterly, 27*, 1, 9–32. https://doi.org/10.2307/3586949

Brooks-Lewis, K. A. (2009). Adult learners' perceptions of the incorporation of their L1 in foreign language teaching and learning. *Applied Linguistics, 30*(2), 216–235. https://doi.org/10.1093/applin/amn051

Bruen, J., & Kelly, N. (2014) Using a shared L1 to reduce cognitive overload and anxiety levels in the L2 classroom, *The Language Learning Journal, 45*(3), 368–381. https://doi.org/10.1080/09571736.2014.908405

Butzkamm, W. (2003). We only learn language once. The role of the mother tongue in FL classrooms: Death of a dogma. *The Language Learning Journal, 28*(1), 29–39. https://doi.org/10.1080/09571730385200181

Canagarajah, S. (2013). *Translingual practice: Global Englishes and cosmopolitan relations*. Routledge.

Cao, Y. (2011). Investigating situational willingness to communicate within second language classrooms from an ecological perspective. *System, 39*, 468–479. https://doi.org/10.1016/j.system.2011.10.016

Cummins, J. (2008). Teaching for transfer: Challenging the two solitudes assumption in bilingual education. In J. Cummins & N.H. Hornberger (Eds.), *Encyclopedia of language and education* (2nd ed., Vol. 5: Bilingual Education, pp. 65–76). Springer.

Dewaele J. M., & Pavelescu L. M. (2021). The relationship between incommensurable emotions and willingness to communicate in English as a foreign language: A multiple case study. *Innov. Lang. Learn. Teach. 15*, 66–80. https://doi.org/10.1080/17501229.2019.1675667

Hall, G., & Cook, G. (2012) Own-language use in language teaching and learning: State of the art. *Language Teaching, 45*(3), 271–308. https://doi.org/10.1017/S0261444812000067

Horwitz, E. K., Horwitz, M. B., & Cope. (1986). Foreign language classroom anxiety. *Modern Language Journal, 70*, 125–132. https://doi.org/10.2307/327317

Kang, S. J. (2005). Dynamic emergence of situational willingness to communicate in a second language. *System, 33*(2), 277–292. https://doi.org/10.1016/j.system.2004.10.004

Koylu, Z. (2018). The rise of L1 in the tertiary L2 classroom: Code-switching factors, functions, and attitudes in Turkey. *Electronic Journal of Foreign Language Teaching, 15*(2), 271–289.

Macaro, E. (2009). Teacher use of codeswitching in the second language classroom: Exploring 'optimal' use. In M. Turnbull & J. Dailey-O'Cain (Eds.), *First language use in second and foreign language learning* (pp. 35–49). Multilingual Matters.

Macaro, E. (2005). Codeswitching in the L2 classroom: A communication and learning strategy. In E. Llurda (Ed.), *Non-native language teachers: Perceptions, challenges and contributions to the profession* (pp. 63–84). Springer.

MacIntyre, P. D. (2007). Willingness to communicate in the second language: Understanding the decision to speak as a volitional process. *Modern Language Journal, 91*, 564–576. https://doi.org/10.1111/j.1540-4781.2007.00623.x

MacIntyre, P. D. (1994). Variables underlying willingness to communicate: A causal analysis. *Communication Research Reports, 11*, 135–142. https://doi.org/10.1080/08824099409359951

MacIntyre, P. D., Clement, R., Dornyei, Z., & Noels, K. (1998). Conceptualizing willingness to communicate in a L2: A situated model of confidence and affiliation. *Modern Language Journal, 82*, 545–562. https://doi.org/10.1111/j.1540-4781.1998.tb05543.x

MacIntyre, P. D., & Legatto, J. J. (2010). A dynamic system approach to willingness to communicate: Developing an idiodynamic method to capture rapidly changing affect. *Applied Linguistics, 32*, 149–171. https://doi.org/10.1093/applin/amq037

Mak, B. (2011). An exploration of speaking-in-class anxiety with Chinese ESL learners. *System, 39*(2), 202–214. https://doi.org/10.1016/j.system.2011.04.002

McCroskey, J. C., & Baer, J. E. (November, 1985). *Willingness to communicate: The construct and its measurement*. Paper presented at the annual convention of the Speech Communication Association, Denver.

McMillan, B. A., & Rivers, D. J. (2011). The practice of policy: Teachers' attitudes towards "English only". *System, 39*, 251–263. https://doi.org/10.1016/j.system.2011.04.011

Pawlak, M., & Mystkowska-Wiertelak, A. (2015). Investigating the dynamic nature of L2 willingness to communicate. *System, 50*, 1–9. https://doi.org/10.1016/j.system.2015.02.001

Rabbidge, M., & Chapell, P. (2014). Exploring non-native English speaking teachers' classroom language use in South Korean elementary schools. *TESL-EJ, 17*(4), 1–18.

Richards, K. (2003). *Qualitative inquiry in TESOL*. Palgrave Macmillan.

Sampson, A. (2011). Learner code-switching versus English only. *ELT Journal, 66*(3), 293–303. https://doi.org/10.1093/elt/ccr067

Shin, J., Dixon, L. Q., & Choi, Y. (2019). An updated review on use of L1 in foreign language classrooms. *Journal of Multilingual and Multicultural Development, 41*(5), 406–419. https://doi.org/10.1080/01434632.2019.1684928

Storch, N., & Aldosari, A. (2010). Learners' use of first language (Arabic) in pair work in an EFL class. *Language Teaching Research, 14*(4), 355–375. https://doi.org/10.1177/1362168810375362

Storch N., Wigglesworth G. (2003). Is there a role for the use of the L1 in an L2 setting? *TESOL Quarterly, 37*, 760–770. https://doi.org/10.2307/3588224

Strauss, A., & Corbin, J. (1998). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory* (2nd ed.). Sage.

Swain, M., & Lapkin, S. (2000). Task-based second language learning: The uses of the first language. *Language Teaching Research, 4*, 251–274. https://doi.org/10.1177/136216880000400304

Turnbull, M. & J. Dailey-O'Cain (Eds.) (2009). *First language use in second and foreign language learning*. Multilingual Matters.

Yashima, T. (2002). Willingness to communicate in a second language: The Japanese EFL context. *Modern Language Journal, 86*, 55–66. https://doi.org/10.1111/1540-4781.00136

Editör:
Assoc. Prof. Dr. Gökhan Özaslan

International Research in the Field of Educational Administration-I

EĞİTİM
yayınevi

INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF EDUCATIONAL ADMINISTRATION-I

Editor: Assoc. Prof. Dr. Gökhan Özaslan

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Kübra Konca Nam
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 76780

ISBN: 978-625-6251-91-5
1. Edition, October 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card

INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF EDUCATIONAL ADMINISTRATION-I
Editor: Assoc. Prof. Dr. Gökhan Özaslan
VIII+98, 135x215 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-6251-91-5

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapcınız

References

Abdullah, A. G. K., Ling, Y. L., & Ping, C. S. (2017). Workplace happiness, transformational leadership and affective commitment. *Advanced Science Letters, 23*(4), 2872-2875. https://doi.org/10.1166/asl.2017.7588

Accordino, D. B., Accordino, M. P., & Slaney, R. B. (2000). An investigation of perfectionism, mental health, achievement and achievement motivation in adolescents. *Psychology in The Schools*, *20*(37), 535-545. https://doi.org/10.1002/1520-6807(200011)37:6<535::AID-PITS6>3.0.CO;2-O

Acton, R., & Glasgow, P. (2015). Teacher well being in neoliberal contexts: A review of the literature. *Australian Journal of Teacher Education*, *40*(8), 99-114. https://doi.org/10.14221/ajte.2015v40n8.6.

Adkins, K. K., & Parker, W. (1996). Perfectionism and suicidal preoccupation. *Journal of Personality*, *64*(2), 529-543. https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.1996.tb00520.x

Antony, M. M., & Swinson, R. P. (2009). *When perfect isn't good enough: Strategies for coping with perfectionism*. New Harbinger.

Arslan, Y., & Polat, S. (2017). Adaptation of organizational happiness scale into Turkish. *Journal of Educational Administration in Theory and Practice*, *23*(4), 603-622.

Ashby, J. S., Rahotep, S. S., & Martin, J. L. (2005). Multidimensional perfectionism and rogerian personality constructs. *Journal Of Humanıstıc Counselıng, Education and Development*, *44*(1), 55-65. https://doi.org/10.1002/j.2164-490X.2005.tb00056.x

Bakker, A. B., Demerouti, E., & Burke, R. (2009). Workaholism and relationship quality: A spillover-crossover perspective. *Journal of Occupational Health Psychology, 14*(1), 23.

Bass, R. (1997). The purpose of education. *The Educational Forum, 61(2), 128–132.* https://doi.org/10.1037/a0013290

Blatt, S. J. (1995). The destructiveness of perfectionism: Implications for the treatment of depression. *American Psychologist*, *50*(1), 1003-1020.

Bollen, K., & Long, J. S. (1993). *Testing structural equation models*. Sage.

Boomsma, A. (2000). Reporting analyses of covariance structures. *Structural Equation Modeling*, *7*(1), 461−483. https://doi.org/10.1207/S15328007SEM0703_6

Bower, V. (2020). *Debates in primary education.* Routledge.

Bullough, R. V. Jr., & Pinnegar, S. (2009). The Happiness of teaching (as eudaimonia): Disciplinary knowledge and the threat of performativity. *Teachers and Teaching*, *15*(2), 241–256. doi: http://dx.doi.org/10.1080/13540600902875324.

Burke, R. J. (1999). It's not how hard you work but how you work hard: Evaluating workaholism components. *International Journal of Stress Management*, *6*(4), 225-239. https://doi.org/10.1023/A:1021936220220

Burke, R. J. (2000a). Workaholism in organizations: psychological and physical well-being consequences. *Stress Medicine, 16(1), 11–16.* https://doi.org/10.1002/(SICI)1099-1700(200001)16:1<11::AID-SMI825>3.0.CO;2-U

Burke, R. J. (2000b). Workaholism and divorce. *Psychological Reports, 86*, 219-220. https://doi.org/10.2466/pr0.2000.86.1.219

Burke, R. J. (2001). Workaholism components, job satisfaction, and career progress 1. *Journal of Applied Social Psychology*, *31*(11), 2339-2356. https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2001.tb00179.x

Burke, R. J., & MacDermid, G. (1999). Are workaholics job satisfied and successful in their careers?. *Career Development International*, *7*(4), 352-364. https://doi.org/10.1108/eb028906

Burke, R. J., Koyuncu, M., & Fiksenbaum, L. (2008). Workaholism, work and extra-work satisfactions and psychological well-being among professors in Turkey. *Cross Cultural Management: An International Journal*. https://doi.org/10.1108/13527600810914148

Burke, R. J., Richardsen, A. M., & Mortinussen, M. (2004). Workaholism among Norwegian managers: Work and well-being outcomes. *Journal of Organizational Change Management*, *17*(5), 459-470. https://doi.org/10.1108/09534810410554489

Byrne, B. M. (2010). *Structural equation modeling with AMOS: Basic concepts, applications, and programming*. Routledge.

Caesens, G., Stinglhamber, F., & Luypaert, G. (2014). The impact of work engagement and workaholism on well-being: The role of work-related social support. *Career Development International*, *19*(7), 813–835.

Clark, M. A., Michel, J. S., Zhdanova, L., Pui, S. Y., & Baltes, B. B. (2016). All work and no play? A meta-analytic examination of the correlates and outcomes of workaholism. *Journal of Management*, *42*(7), 1836-1873. https://doi.org/10.1177/0149206314522301

Claxton, G. (2008). *What's the point of school?: Rediscovering the heart of education*. Oneworld Publications.

Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2011). *Research methods in education*. Routledge.

Deal, T., & Peterson, K. D. (1994). T*he leadership paradox: balancing logic and artistry in schools*. Jossey-Bass Inc.

Demo, G., & Paschoal, T. (2013). Well-Being at work scale: Exploratory and confirmatory validation in the United States comprising affective and cognitive components. Proceeding XXXVII Encontro da ANPAD, Rio de Janeiro.

Dreer, B. (2022). Teacher well-being: Investigating the contributions of school climate and job crafting. *Cogent Education*, *9*(1), 2044583. https://doi.org/10.1080/2331186X.2022.2044583

Dunkley, D. M., Zuroff, D. C., & Blankstein, K. R. (2003). Self-critical perfectionism and daily affect: dispositional and situational influences on stress and coping. *Journal of Personality and Social Psychology*, *84*(1), 234. https://doi.org/10.1037/0022-3514.84.1.234

Dutschke, G. (2019). Organizational happiness factors. an exploratory study of portuguese reality. *Revista de Estudios Empresariales*, *1*, 21-43.

Engels, N., Hotton, G., Devos, G., Bouckenooghe, D., & Aelterman, A. (2008). Principals in schools with a positive school culture. *Educational Studies*, *34*(3), 159-174. https://doi.org/10.1080/03055690701811263

Fraenkel, J. R., & Wallen, N. E. (2003). *How to design and evaluate research in education*. McGraw-Hill Companies, Inc.

Fredrickson, B. L. (2003). The value of positive emotions: The emerging science of positive psychology is coming to understand why it's good to feel good. *American Scientist*, *91*(4), 330-335.

Frost, R. O., Marten, P., Lahart, C., & Rosenblate, R. (1990). The dimensions of perfectionism. *Cognitive Therapy and Research*, *14*(5), 449-468. https://doi.org/10.1007/BF01173364

Fullan, M. (2002). The change. *Educational leadership*, *59*(8), 16-20.

Goodlad, J., & McMannon, J. (1997). *The public purpose of education and schooling*. Jossey-Bass.

Guglielmi, D., Simbula, S., Schaufeli, W. B., & Depolo, M. (2012). Self-efficacy and workaholism as initiators of the job demands-resources model. *Career Development International*, *17*(4), 375-389. https://doi.org/10.1108/13620431211255842

Hair, J. F., Black, B., Babin, B. Anderson, R. E. & Tatham, R.L. (2006). Multivariate data analysis. (6th edition). *Upper saddle river*, Prentice-Hall.

Hanh, T. N., & Weare, K. (2017). *Happy teachers change the world: A guide for cultivating mindfulness in education*. Parallax Press.

Harpaz, I., & Snir, R. (2003). Workaholism: Its definition and nature. *Human Relations*, *56*(3), 291-319. https://doi.org/10.1177/0018726703056003613

Harter, J. K., Schmidt, F. L., & Keyes, C. L. (2003). Well-being in the workplace and its relationship to business outcomes: A review of the Gallup studies. In Keyes, C. L. M. & Haidt, J. (Eds.) Flourishing: Positive psychology and the life well-lived (pp. 205-224). Washington, DC, USA: American Psychological Association. http://dx.doi.org/ 10.1037/10594-009

Hascher, T. (2010). Well-being. In Peterson, P.; Baker, E.& McGaw, B. (Eds.), *International encyclopedia of education*, Elsevier.

Hascher, T., & Waber, J. (2021). Teacher well-being: A systematic review of the research literature from the year 2000–2019. *Educational Research Review*, *34*, 100411. https://doi.org/10.1016/j.edurev.2021.100411

Heidari, M., HoseinPour, M. A., Ardebili, M., & Yoosefee, S. (2022). The association of the spiritual health and psychological well-being of teachers with their organizational commitment. *BMC Psychology*, *10*(1), 1-7. https://doi.org/10.1186/s40359-022-00768-x

Hewitt, P. L., & Flett, G. L. (1990). Perfectionism and depression: A multidimensional analysis. *Journal of Social Behavior and Personality*, 5, 423-438.

Hewitt, P. L., Flett, G. L., Turnbull-Donovan, W., & Mikail, S. F. (1991). The Multidimensional perfectionism scale: Reliability, validity, and psychometric properties in psychiatric samples. *Psychological Assessment: A Journal of Consulting and Clinical Psychology*, *3*(3), 464. https://doi.org/10.1037/1040-3590.3.3.464

Hooper, D., Coughlan, J., & Mullen, M. (2008). Evaluating model fit: A synthesis of the structural equation modelling literature. *7th European Conference on Research Methodology for Business and Management Studies*, 195-200.

Jackson, S. S., Fung, M. C., Moore, M. A. C., & Jackson, C. J. (2016). Personality and workaholism. *Personality and Individual Differences*, *95*, 114-120. https://doi.org/10.1016/j.paid.2016.02.020

Johnstone, A., & Johnston, L. (2005). The relationship between organizational climate, occupational type and workaholism. *New Zealand Journal of Psychology, 34*(3), 181-188.

Kanai, A., & Wakabayashi, M. (2004). Effects of economic environmental changes on job demands and workaholism in Japan. *Journal of Organizational Change Management*. https://doi.org/10.1108/09534810410554533

Kart, M. E. (2005). Reability and validity of the workaholism battery (work-batt): Turkish form. *Social Behavior and Personality, 33* (6), 609-618.

Kline, R. B. (2005). *Principle and practice of structural equation modeling*. Guilford.

Levine, S. L., Werner, K. M., Capaldi, J. S., & Milyavskaya, M. (2017). Let's play the blame game: The distinct effects of personal standards and self-critical perfectionism on attributions of success and failure during goal pursuit. *Journal of Research in Personality*, *71*(1), 57-66. https://doi.org/10.1016/j.jrp.2017.08.005

Lopez, C. M. (2008). School management in multicultural contexts. *The International Journal of Leadership in Education*, *11*(1), 63-82. https://doi.org/10.1080/13603120701308439

MacKinnon, D. P., Lockwood, C. M., Lockwood, J. M., West, S. G., & Sheets, V. (2002). A comparison of methods to test mediation and other intervening variable effects. *Psychol Methods*, *7*(1), 83-104. doi:10.1037/1082-989x.7.1.83.

Martin, J. R. (2011). *Education reconfigured: Culture, encounter, and change*. Routledge.

McKay, J. (2004). Workaholism: Praised or the plague of school administrators?. *AASA Journal of Scholarship and Practice*, *1*(2), 6-10.

McMillan L. H. W., O'Driscoll, M. P., Marsh, N. V., & Brady, E. C. (2001). Understanding workaholism: Data synthesis, theoretical critique, and future design strategies. *International Journal of Stress Management*, *8*(2), 69-91. https://doi.org/10.1023/A:1009573129142

Meier, E., Aziz, S., Wuensch, K., & Dolbier, C. (2021). Work hard, play hard horizontal ellipsis or maybe not: A look at the relationships between workaholism, work-leisure conflict, and work stress. *Journal of Leisure Research, 52*(3), 330-346. https://doi.org/10.1080/00222216.2020.1778589

Milyavskaya, M., Harvey, B., Koestner, R., Powers, T., Rosenbaum, J., Ianakieva, I., & Prior, A. (2014). Affect across the year: How perfectionism influences the pattern of university students' affect across the calendar year. *Journal of Social and Clinical Psychology*, *33*(2), 124-142. https://doi.org/10.1521/jscp.2014.33.2.124

Mudrack, P. E. (2006), *Understanding workaholism: the case of behavioral tendencies*, In Burke, R.J. (Ed.), Research companion to working time and work addiction. Cheltenham.

Mudrack, P. E. (2004). Job involvement, obsessive-compulsive personality traits and workaholic behavioral tendencies. *Journal of Organizational Change Management*, *17* (5), 490-508.

Mudrack, P. E., & Naughton, T. J. (2001). The assessment of workaholism as behavioral tendencies: Scale development and preliminary empirical testing. *International Journal of Stress Management*, *8*(2), 93-111. https://doi.org/10.1023/A:1009525213213

Müller, W., & Schotter, A. (2010). Workaholics and dropouts in organizations. *Journal of the European Economic Association*, *8*(4), 717-743. https://doi.org/10.1111/j.1542-4774.2010.tb00538.x

Nes, R. B., Czajkowski, N. O., Roysamb, E., Orstavik, R. E., Tambs, K., & Reichborn Kjennerud, T. (2013). Major depression and life satisfaction: A population-based twin study. *Journal of Affective Disorders, 144*, 51-58. https://doi.org/10.1016/j.jad.2012.05.060

Neuman, W. L., & Robson, K. (2014). *Basics of social research*. Pearson Canada.

Ng, T. W. H., & Feldman, D. C. (2008). Long work hours: A social identity perspective on meta-analysis data. *Journal of Organizational Behavior*, *29*(7), 853-880. https://doi.org/10.1002/job.536

Ng, T. W. H., Sorensen, K. L., & Feldman, D. C. 2007. Dimensions, antecedents, and consequences of workaholism: A conceptual integration and extension. *Journal of Organizational Behavior*, *28*(1), 111-136. https://doi.org/10.1002/job.424

Oddleifson, E. (1994). What do we want our schools to do?. *The Phi Delta Kappan*, *75*(6), 446-453.

Onwuegbuzie, A. J., & Collins, K. M. (2007). A typology of mixed methods sampling designs in social science research. *Qualitative Report*, *12*(2), 281-316.

Oral, M. (1999). *The relationship between dimensions of perfectionism, stressful life events and depressive symptoms in university students'a test of diathesis-stress model of depression'*. Master's thesis, Middle East Technical University.

Park, S. Y., & Kim, D. H. (2015). Teachers' happy school life: Their story. *Journal of Fisheries and Marine Sciences Education*, *27*(1), 145-159. https://doi.org/10.13000/JFMSE.2015.27.1.145

Paschoal, T., & Tamayo, A. (2008). Construction and validation of the work well-being scale. *Avaliação Psicológica*, *7*(1), 11-22.

Porter, G. (1996). Organizational impact of workaholism: suggestions for researching the negative outcomes of excessive work. *Journal of occupational health psychology*, *1*(1), 70-84.

Preacher, K. J., & Hayes, A. (2008). Asymptotic and resampling strategies for assessing and comparingindirect effects in multiplemediator models. *Behavior Research Methods, 40*(3), 879-891. https://doi.org/10.3758/BRM.40.3.879

Pryce-Jones, J. (2010). *Happiness at work*. Wiley-BlackWell Publication.

Purdon, C., Antony, M. M., & Swinson, R. P. (1999). Psychometric properties of frost multidimensional perfectionism scale in a clinical anxiety disorders sample. *Journal of Clinical Psychology*, *55*(10), 1271-1286. https://doi.org/10.1002/(SICI)1097-4679(199910)55:10<1271::AID-JCLP8>3.0.CO;2-A

Rego, A., & Cunha, M. P. (2008). Authentizotic climates and employee happiness: Pathways to individual performance?. *Journal of Business Research*, *61*(7), 739-752. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2007.08.003

Rice, K. G., & Mirzadeh, S. A. (2000). Perfectionism, attachment and adjustment. *Journal of Counseling Psychology*, *47*(2), 238-250. https://doi.org/10.1037/0022-0167.47.2.238

Robinson, B. E., & Post, P. (1997). Risk of addiction to work and family functioning. *Psyhological Reports*, *81*(1), 91–95. https://doi.org/10.2466/pr0.1997.81.1.91

Sargent, T., & Hannum, E. (2005). Keeping teachers happy: Job satisfaction among primary school teachers in rural northwest China. *Comparative Education Review*, *49*(2), 173-204. http://dx.doi.org/10.1086/503582

Schneider, M. (2002). *Do school facilities affect academic outcomes?.* National Clearinghouse for Educational Facilities.

Schaufeli, W. B., Taris, T. W., & Van Rhenen, W. (2008). Workaholism, burnout, and work engagement: three of a kind or three different kinds of employee well-being?. *Applied Psychology*, *57*(2), 173-203.https://doi.org/10.1111/j.1464-0597.2007.00285.x

Shimazu, A., Schaufeli, W. B., Kamiyama, K., & Kawakami, N. (2015). Workaholism vs. work engagement: The two different predictors of future well-being and performance. *International Journal of Behavioral Medicine*, *22*(1), 18-23. https://doi.org/10.1007/s12529-014-9410-x

Schumacker, R. E., & Lomax, R. G. (1996). A beginner's guide to structural equation modeling. Erlbaum.

Seppala, E. (2016). *The happiness track: How to apply the science of happiness to accelerate your success*. Hachette UK.

Seybold, K. C., & Salomone, P. R. (1994). Understanding workaholism: A review of causes and counseling approaches. *Journal of Counseling & Development*, *73*(1), 4-9. https://doi.org/10.1002/j.1556-6676.1994.tb01702.x

Shie, E. H., & Chang, S. H. (2022). Perceived principal's authentic leadership impact on the organizational citizenship behavior and well-being of teachers. *SAGE Open*, *12*(2), 21582440221095003. https://doi.org/10.1177/21582440221095003

Shimazu, A., & Schaufeli, W. B. (2009). Is workaholism good or bad for employee well-being? The distinctiveness of workaholism and work engagement among Japanese employees. *Industrial Health*, *47*(5), 495-502. https://doi.org/10.2486/indhealth.47.495

Shimazu, A., Schaufeli, W. B., Kamiyama, K., & Kawakami, N. (2015). Workaholism vs. work engagement: The two different predictors of future well-being and performance. *International Journal of Behavioral Medicine*, *22*(1), 18-23. https://doi.org/10.1007/s12529-014-9410-x

Snir, R., & Harpaz, I. (2004). Attitudinal and demographic antecedents of workaholism. *Journal of Organizational Change Management*, *17*(5), 520-536. https://doi.org/10.1108/09534810410554524

Slade, P. D., & Owens, R. G. (1998). A dual process model of perfectionism based on reinforcement theory. *Behavior Modification*, *22*(3), 372-390. https://doi.org/10.1177/01454455980223010

Slaney, R. B., Rice, K. G., Mobley, M., Trippi, J., & Ashby, J. S. (2001). The revised almost perfect scale. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development, 34*(1), 130-145. https://doi.org/10.1080/07481756.2002.12069030

Song, K. (2021). Well-being of teachers: The role of efficacy of teachers and academic optimism. *Frontiers in Psychology, 12*, 831972-831972.

Spence, J. T., & Robbins, A. S. (1992). Workaholism: Definition, measurement, and preliminary results. *Journal of Personality Assessment, 58*(1), 160-178. https://doi.org/10.1207/s15327752jpa5801_15

Starratt, R. J. (2014). *In Handbook of ethical educational leadership*. Routledge.

Stoeber, J., & Becker, C. (2008). Perfectionism, achievement motives, and attribution of success and failure in female soccer players. *International Journal of Psychology, 43*(6), 980-987. https://doi.org/10.1080/00207590701403850

Stoeber, J., & Eysenck, M. W. (2008). Perfectionism and efficiency: Accuracy, response bias, and invested time in proof-reading performance. *Journal of Research in Personality, 42*(6), 1673-1678. https://doi.org/10.1016/j.jrp.2008.08.001

Stoeber, J., & Rennert, D. (2008). Perfectionism in school teachers: Relations with stress appraisals, coping styles, and burnout. *Anxiety, Stress, and Coping, 21*(1), 37-53. https://doi.org/10.1080/10615800701742461

Sussman, S. (2012). Workaholism: A review. *Journal of Addiction Research and Therapy, 6*(1), 1-10.

Szpitalak, M. (2014). Behavioral approach to workaholism. *Postępy Psychiatrii Neurologii, 23*(2), 82-89. https://doi.org/10.1016/j.pin.2014.04.003

Tabachnick, B. G., Fidell, L. S., & Ullman, J. B. (2007). *Using multivariate statistics*. Pearson.

Tian, L., Wang, D., & Huebner, E. S. (2015). Development and validation of the brief adolescents' subjective well-being in school scale. *Social Indicators Research, 120*(2), 615-634. https://doi.org/10.1007/s11205-014-0603-0

Townsend, T. (1997). What makes school effective? A comparison between school communities in Australia and the USA. *School Effectiveness and School Improvement, 8*(3), 311-326. https://doi.org/10.1080/0924345970080302

Tziner, A., & Tanami, M. (2013). Examining the links between attachment, perfectionism, and job motivation potential with job engagement and workaholism. *Revista de Psicología del Trabajo y de las Organizaciones, 29*(2), 65-74. https://doi.org/10.5093/tr2013a10

Warr, P. (2007). *Work, happiness and unhappiness*. Lawrence Erlbaum Associates.

Weiland, A. (2021). Teacher well-being: Voices in the field. *Teaching and Teacher Education, 99*(1), 103250. https://doi.org/10.1016/j.tate.2020.103250

Wesarat, P., Sharif, M. Y., & Majid, A. H. (2015). A conceptual framework of happiness at the workplace. *Asian Social Science, 11*(2), 78-88. http://doi.org/ 10.5539/ass.v11n2p78

Wicher, M. (2017). Positive psychology: a pathway to principal wellbeing and resilience. *Education Today, 1*(1), 24-26.

Wilson, D. F. (2004). *Supporting teachers, supporting pupils: The emotions of teaching and learning*. Routledge Falmer.

Winburn, A., Reysen, R., Suddeath, E., & Perryman, M. (2017). Working beyond the bell: School counselors and workaholism tendencies. *Professional School Counseling*, *21*(1), 1-8. https://doi.org/10.1177/2156759X18775137

Zeng, Q., & Liu, X. (2022). How workaholic leadership affects employee self-presentation: The role of workplace anxiety and segmentation supplies. *Frontiers in Psychology*, *13*, 889270. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.889270

Zhongying, H. (2013). Research and analysis on the teachers' happiness. *Research Journal of Applied Sciences, Engineering and Technology*, *6*(10), 1720-1725.

References

Åkerlind, G. (2005a). Learning about phenomenography: Interviewing, data analysis and the qualitative research paradigm. In J. Bowden & P. Green (Eds.), *Doing developmental phenomenography* (pp. 63-74). Melbourne: RMIT University Press.

Åkerlind, G. (2005b). Phenomenographic methods: A case illustration. In J. Bowden & P. Green (Eds.), *Doing developmental phenomenography* (pp. 103-127). Melbourne: RMIT University Press.

Blomqvist, M. & Ziegert, K. (2011). Family in the waiting room: A Swedish study of nurses' conceptions of family participation in acute psychiatric inpatient setting. *International Journal of Mental Health Nursing, 20*(3), 185-194.

Bowden, J. A. (2000). The nature of phenomenographic research. In J. A. Bowden & E. Walsh (Eds.), *Phenomenography* (pp. 1–18). RMIT University Press.

Han, F., & Ellis, R. A. (2019). Using phenomenography to tackle key challenges in science education. *Frontiers in psychology*, *10*, 1414.

Lamb, P., Sandberg, J., & Liesch, P. W. (2011). Small firm internationalisation unveiled through phenomenography. *Journal of International Business Studies, 42*(5), 672–693. https://doi.org/10.1057/jibs.2011.8

Larsson, J., & Holmström, I. (2007). Phenomenographic or phenomenological analysis: Does it matter? Examples from a study on anaesthesiologists' work. *International Journal of Qualitative Studies on Health and well-being*, *2*(1), 55-64.

Marton, F. (1986). Phenomenography—a research approach to investigating different understandings of reality. *Journal of Thought, 21*(3), 28-49.

Marton, F., & Booth, S. (1997). *Learning and awareness*. Lawrence Erlbaum.

Marton, F., & Pong, W. Y. (2005). On the unit of description in phenomenography. *Higher Education Research & Development, 24*(4), 335–348. https://doi.org/10.1080/07294360500284706

Svensson, L. (1997). Theoretical foundations of phenomenography. *Higher Education Research & Development, 16*(2), 159-171.

Walsh, E. (2000). Phenomenographic analysis of interview transcripts, in Bowden, J.E. and Walsh, E. (Eds), *Phenomenography*, RMIT Publishing, pp. 19-33.

Özaslan G., (2018). Principals' conceptions of their current power basis revealed through phenomenography. *Journal of Educational Administration, 56*(2), 220-235. https://doi.org/10.1108/ JEA-10-2016-0120

Özaslan, G., Şanlı, N., Yıldırım, M., Tutmaz, M., Gülsoy, M., & Karakoyun, S. K. (2024). School principals' understandings of the anger they feel toward their teachers: A phenomenographic Study. *Leadership and Policy in Schools*, 1-15. DOI: 10.1080/15700763.2024.2324034

Sjöström, B., & Dahlgren, L. O. (2002). Applying phenomenography in nursing research. *Journal of advanced nursing*, *40*(3), 339-345.

Trigwell, K. (2000). A phenomenographic interview on phenomenography. In J.E. Bowden and E. Walsh (Eds.)., *Phenomenography* (pp. 62-82). RMIT Publishing.

REFERENCES

Anderson, R. E., & Dexter, S. (2005). School technology leadership: An empirical investigation of prevalence and effect. *Educational Administration Quarterly, 41*(1), 49-82. https://doi.org/10.1177/0013161X04269517

Aoun, J. E. (2017). *Robot-proof: Higher education in the age of artificial intelligence*. MIT Press.

Baker, T., & Smith, L. (2019). Educ-AI-tion rebooted? Exploring the future of artificial intelligence in schools and colleges. *Nesta*.

Bass, B. M. (1997). Does the transactional-transformational leadership paradigm transcend organizational and national boundaries? *American Psychologist, 52*(2), 130-139.

Borenstein, J., & Howard, A. (2020). Emerging challenges in AI and the need for AI ethics education. *AI and Ethics, 1*(1), 61-65.

Dexter, S. (2011). School technology leadership: Artifacts in systems of practice. *Journal of School Leadership, 21*(2), 166-189.

Fullan, M. (2014). *The principal: Three keys to maximizing impact*. John Wiley & Sons.

Greenleaf, R. K. (1977). *Servant Leadership: A Journey into the Nature of Legitimate Power and Greatness*. Paulist Press.

Heifetz, R. A., & Linsky, M. (2002). *Leadership on the Line: Staying Alive through the Dangers of Leading*. Harvard Business Press.

Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2019). *Artificial intelligence in education: Promises and implications for teaching and learning*. Center for Curriculum Redesign.

Kampylis, P., Punie, Y., & Devine, J. (2015). Promoting effective digital-age learning: A European framework for digitally-competent educational organizations. *Publications Office of the European Union*.

Leithwood, K., & Jantzi, D. (2005). Transformational leadership. In B. Davies (Ed.), *The Essentials of School Leadership* (pp. 31-43). SAGE Publications.

Leithwood, K., Harris, A., & Hopkins, D. (2020). Seven strong claims about successful school leadership revisited. *School Leadership & Management, 40*(1), 5-22.

Li, F. (2020). The role of artificial intelligence in personalized learning. *Journal of Educational Technology Development and Exchange, 13*(2), 10-24.

Luckin, R., Holmes, W., Griffiths, M., & Forcier, L. B. (2016). Intelligence unleashed: An argument for AI in education. *Pearson*.

Luckin, R. (2017). *Enhancing learning and teaching with technology: What the research says*. UCL Institute of Education Press.

O'Neil, C. (2016). *Weapons of Math Destruction: How Big Data Increases Inequality and Threatens Democracy*. Crown Publishing.

Popenici, S. A. D., & Kerr, S. (2017). Exploring the impact of artificial intelligence on teaching and learning in higher education. *Research and Practice in Technology Enhanced Learning, 12*(1), 1-13.

Russell, R. F., & Stone, A. G. (2002). A review of servant leadership attributes: Developing a practical model. *Leadership & Organization Development Journal, 23*(3), 145-157.

Schrum, L., & Levin, B. B. (2013). *Leadership for 21st-century learning: Global perspectives from educational innovators*. Corwin Press.

Seldon, A., & Abidoye, A. (2018). *The fourth education revolution: Will artificial intelligence liberate or infantilise humanity?* University of Buckingham Press.

Spillane, J. P. (2006). *Distributed leadership*. Jossey-Bass.

Williamson, B., & Eynon, R. (2020). Historical threads, missing links, and future directions in AI in education. *Learning, Media and Technology, 45*(1), 3-16.

van Deursen, A. J., & van Dijk, J. A. (2019). The first-level digital divide shifts from inequalities in physical access to inequalities in material access. *New Media & Society, 21*(2), 354-375.

van Dijk, J. A. G. M. (2020). The digital divide. *Polity Press*

Zawacki-Richter, O., Marín, V. I., Bond, M., & Gouverneur, F. (2019). Systematic review of research on artificial intelligence applications in higher education – Where are the educators? *International Journal of Educational Technology in Higher Education, 16*(1), 1-27.

REFERENCES

Allard, I. N. (2010). *Examining the relationship between organizational culture and performance: Moderators of culture gap* (Doctoral dissertation). Northcentral University, Prescott Valley, AZ.

Alkan, M. F. (2014). *Ortaokul öğretmenlerinin tükenmişlik düzeyi ve nedenleri* (Yüksek lisans tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, İstanbul.

Amasralı, A. (2016). *Ortaokul ve lise matematik öğretmenlerinin örgütsel sinizm tutumları ile mesleki tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişki: Amasya ili örneği* (Yüksek lisans tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Amasya.

Arabacı, H. (2014). *Örgütsel vatandaşlık davranışlarının ve örgüt kültürünün tükenmişlik üzerine etkisi: Kız Meslek Liselerinde bir araştırma, İstanbul ili Avrupa yakası örneği* (Yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programı, İstanbul.

Aşık, B. (2017). İstanbul ili Küçükçekmece ilçesine bağlı ortaokullarda görev yapan branş öğretmenlerinin tükenmişlik düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 5*(47), 635-651.

Cho, H. J. (2000). *The validity and reliability of the organizational culture questionnaire*. Erişim adresi: http://www2.fcsh.unl.pt/docentes/luisrodrigues/Validity.pdf (Erişim tarihi: 10.05.2019)

Çolakoğlu, İ. (2014). *Ortaokullarda görev yapan müzik öğretmenlerinin tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı, İstanbul.

Daban, B. Y. (2018). *Ortaokul öğretmenlerinin duygusal emek ile tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Rize.

Erdem, İ., & Alpaydın, Y. (2017). İmam Hatip Lisesi bünyesindeki İmam Hatip Ortaokullarıyla müstakil İmam Hatip Ortaokullarındaki örgüt kültürünün incelenmesi. *Talim, 1*(2), 187-218.

Ergin, C. (1992). Doktor ve hemşirelerde tükenmişlik ve Maslach tükenmişlik envanterinin uyarlanması. VII. Ulusal Psikoloji Kongresi Bilimsel Çalışmaları (22-25 Eylül), Ankara Hacettepe Üniversitesi VII. Ulusal Psikoloji Kongresi Düzenleme Kurulu ve Türk Psikologlar Derneği Yayını, 143-153.

Gürbüz, D. (2013). *Algılanan örgüt kültürü ve lider üye etkileşiminin işe adanma üzerinde etkisi* (Yüksek lisans tezi). Okan Üniversitesi, İstanbul. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/ adresinden edinilmiştir.

Kalaycı, Ş. (2009). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikler* (4. baskı). Ankara: Asil Yayın Dağıtım.

Karasar, N. (2000). *Araştırmalarda rapor hazırlama* (10. baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kılınç, B. (2018). *Fen Bilimleri öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı.

Köseoğlu, Ö. (2014). *Örgüt kültürü ve öğretmenlerin tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi: Kocaeli ili Gebze ve İzmit ilçeleri örneği* (Yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı, İstanbul.

Leblebici, E. (2016). *Örgüt algılarına göre meslek liselerinde örgütsel imaj, örgüt kültürü ve örgütsel özdeşleşme arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Mevlana Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Maraşlı, M. (2003). *Lise öğretmenlerinin bazı özelliklerine ve öğrenilmiş güçlülük düzeylerine göre tükenmişlik düzeyleri* (Doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Maslach, C., & Goldberg, J. (1998). Prevention of burnout: New perspectives. *Applied and Preventive Psychology, 7*(1), 63-74.

Maslach, C., & Jackson, S. E. (1981). The measurement of experienced burnout. *Journal of Occupational Behavior, 2*(2), 99-113.

Maslach, C., Schaufeli, W. B., & Leiter, M. P. (2001). Job burnout. *Annual Review of Psychology, 52*, 397-422.

Özgüner, M. (2011). *Örgüt kültürü ve tükenmişlik ilişkisi üzerine bir araştırma: Bozok Üniversitesi örneği* (Yüksek lisans tezi). Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Pascale, R. T., & Athos, A. G. (1981). *The art of Japanese management: Applications for American executives*. New York: Warner Books.

Pelit, E., & Türkmen, F. (2008). Otel işletmeleri iş görenlerinin tükenmişlik düzeyleri: Yerli ve yabancı zincir otel işletmeleri iş görenleri üzerinde bir araştırma. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10*(1), 117-139.

Sarıyıldırım, R. (2014). *Örgüt kültürü ve tükenmişlik üzerine ampirik bir araştırma: Gaziantep Vergi Dairesi Başkanlığı örneği* (Yüksek lisans tezi). Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Gaziantep.

Yaşlı, E. (2015). *Özel hastanede çalışan hemşireler açısından örgüt kültürü tükenmişlik ilişkisi* (Yüksek lisans tezi). Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Yönetimi Anabilim Dalı, İstanbul.

Yıldırım, U. (2016). *Sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik düzeyi ile sınıf yönetimi arasındaki ilişki* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul.

Editör:
Dr. Öğr. Büşra Fadim Sarıkaya

İletişim Çalışmaları

Alanında Uluslararası Araştırmalar II

EĞİTİM
yayınevi

İLETİŞİM ÇALIŞMALARI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II

Editör: Dr. Öğr. Büşra Fadim Sarıkaya

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-87-8
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

İLETİŞİM ÇALIŞMALARI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II
Editör: Dr. Öğr. Büşra Fadim Sarıkaya
VI+144 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-87-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKÇA

Adorno, T.W.(1998). *Minima Morallia.* (O. Koçak, Çev.). İstanbul: Metis. Yayınları.

_____(2012). *Kültür Endüstrisi-Kültür Yönetimi*. (M.Tüzel, N. Ülner, E. Gen, Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları.

Ağaç, S. ve Çivitci Ş. . "Cumhuriyet'ten Günümüze Kadın Giyim Kültüründeki Değişimler Üzerine Bir Araştırma.", *38. Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi Bildiri Kitabı.* Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurulu Yayını*;* Ankara.

Avcı, Horasan, Y. (2015). Kapitalizm ve Moda. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Haliç Üniversitesi, İstanbul.

Atalay, S. (2007). Oryantalizm, Oryantalistler ve Arap Dili Çalışmaları. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.

Aydoğan, Nevin. *Moda Fotoğrafında Bir Meta Olarak Kadın*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, 2011.

Baloğlu, U. (2019). Yaşam Biçimlerinin Televizyon Dizilerinde Yansıtılması: Bizimkiler Örneği. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(3), 2875-2897.

Barbarosoğlu, F. (2012). *Modernleşme Sürecinde Moda ve Zihniyet*. İstanbul: İz Yayınevi.

Barkale, M. ve Yıldız, Ş.(2021). Popüler Kültür Unsuru Blue Jean'ın Moda Yayılım Kuramları Bağlamında İncelenmesi. *Turkish Journal of Fashion Design and Management*, *3*(1), 25-46.

Başaran, B. (2021). Modernitenin Sosyal Kontrol Aracı *"Moda"*. *AL–FARABI Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi.* 6(3), 64-74.

Başka Sineme (2023, 20 Mart). Erişim Adresi: https://filmloverss.com/baska-sinema-45filmlik-yaz-seckisi-basliyor

Baudrillard, J. (2010). *Tüketim Toplumu*. (F. Keskin, H. Deliceçaylı, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Baytar Dağlar, G.(2016). 20. Yüzyılda Yaşanan Toplumsal Olayların Oluşturduğu Trendler ve Kadın Modasına Tematik Yansımalarının İncelenmesi. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

1970'lerin çılgın erkek modası (2023, 15 Mart). Erişim Adresi: https://www.milliyet.com.tr/galeri/1970lerin-cilgin-erkek-modasi-52669/8

1970'li yıllarda moda (2023, 12 Mart). Erişim Adresi: Kaynak: https://www.giyimvemoda.com/moda-dunyasi/1970li-yillarda-moda/316.

Bulut, F. (2011). 68 Kuşağı Gençlik Olaylarının Uluslararası Boyutu ve Türkiye'de 68 Kuşağına Göre Atatürk ve Atatürkçülük Anlayışı. *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 11(23), 123-149.

Connikie, Y. (1990). *Fashions of a Decade The 1960s*, Landon: Pavilion Books.

Crane, D. (2003) Moda *ve Gündemleri Giyimde Sınıf, Cinsiyet ve Kimlik*. (Ö. Çelik, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Çakır, S. (2011). Geleneksel Türk Kültüründe Göç Ve Toplumsal Değişme. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi***,** 24, 129-142.

Çandar, T. (1998). *Türkiye'nin Demokrasi Tarihi: 1950'den Günümüze***.** İstanbul: İmge Kitapevi.

Davis, F. (1991). Herbert Blumer and the Study of Fashion: A Reminiscence and A Critique. *Sembolic Interraction*, 14(1),1-21.

Dengin, S. ve Koç, F. (2016) .Kültür Endüstrisi Bağlamında Moda ve Gençlerin Modayı Kullanma Durumları. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 20/1, 203 – 222.

Dönem incelemesi 70'lerde moda (2023, 15 Mart). Erişim Adresi: https://www.aysha.com.tr/donem-incelemesi-70lerde-moda

Eğilmez, M. (2016). "*68 Kuşağı*", Erişim Adresi: https://www.mahfiegilmez.com/2016/03/68-kusag.html.

Ertürk, N. (2011). Moda Kavramı, Moda Kuramları ve Güncel Moda Eğilimi Çalışmaları. *Art-e Sanat Dergisi***,** *4*/7, 1-32.

Eski Türkiye fotoları (2023, 20 Mart). Erişim Adresi: https://twitter.com/EskiTurkiyeFoto/status/1212977591663112194

Evecen, A. (2015). Baudrillard'dan Modern Toplumlara Özgü Bir Moda Kavramı Çözümlemesi*"*, *SOBİDER*; 2(5), 216-226.

Foucault, M. (2005). *Büyük Kapatılma Seçme Yazılar-3*. (F. Keskin, I. Ergüden, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Güllülü, U., Ünal, S. ve Bilgili B. (2010). Kendini Gösterim ve Kişilerarası Etkileşimin Gösterişçi Tüketim Üzerindeki Etkilerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 28(1), 105-139.

Haber Ankara (2023, 15 Mart). Erişim Tarihi: https://www.haberankara.com/kultur-sanat/trt-de-68-kusagini-anlatan-yeni-dizi-sevda-kusun-kanadinda-h48339.html

Hanendeleri sazendeleri yasaları ile başka bir dünya gazinolar (2023, 12, Şubat). Erişim Adresi: https://arsizsanat.com/hanendeleri-sazendeleri-yasalari-ile-baska-bir-dunya-gazinolar/.

Hann, M. A ve Ogle C. (1989). Fashıon: A Process Of Continuous Change. Moda Sürekli Bir Değişim Süreci , (Çev. Güngör Başer) *Tekstil ve Makine Dergisi*, 3(17), 208-215.

Hippi giyim tarzı (2023, 15 Mart). Erişim Adresi:: https://www.oxxo.com.tr/blog/hippi-giyim-tarzi

Höke, E.(1989). *1960'lardan 1980'e Gençlik ve Mücadelesi*. İstanbul: İmge Yayınevi.

Hürmeriç, P. ve Baban, E. (2012). Sımmel, Veblen ve Sombart'ın Penceresînden Hedonîk Tüketim: Ütopyada Negotıum ve Otıum*". Global Media Journal: Turkish Edition, 2*(4), 87-101.

İçduygu, A., Sirkeci, İ. ve Aydıngün, İ. (1998).Türkiye'de İçgöçün İşçi Hareketine Etkisi. *Türkiye'de İç Göç*. Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.

İçduygu, A., Erder, S. ve Gençkaya, Ö. F.(2009). *Türkiye'nin Uluslararası Göç Politikaları 1923 2023 Ulus Devlet Oluşumundan Ulus Ötesi Dönüşümlere.* İstanbul: Mirekoç Yayınları.

Kadıköy Gazetesi (2023, 13 Mart). Erişim Adresi: https://www.gazetekadikoy.com.tr/yasam/70li-yillarin-kadiky-anilari.

Kara, T. (2014). Kültür Endüstrisi Kavramı Çerçevesinde Medya Ürünleri: Eleştirel Yaklaşım*. Tojdac*. 4(1), 51-60.

Kaynar, M. K.(2021). *Türkiye'nin 1970'li Yılları*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Kılıçoğlu C. (2017). İkinci Meşrutiyet'ten Milli Mücadele'ye Anadolu'da Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Boyutlarıyla Rum Örgütlenmeleri (1908-1922). (Yayımlanmamış doktora tezi), Ankara Üniversitesi, Ankara.

Kılık kıyafette Anadolu pop tarzı (2023, 13 Mart). Erişim Tarihi: https://www.dipsahaf.com/kilik-kiyafette-anadolu-pop-tarzi/.

Koca, E., Koç, F. ve Vural, T.(2007). Kültürlerarası Etkileşimde Giyim Kuşam" 38. ICANAS Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi'nde sunulan bildiri, Ankara.

Koca, E, ve Dağlar, G. (2017). Politik Olayların Kadın Modasına Tematik Yansımaları Üzerine Bir Analiz. *Idil*, 6(29), 349-366.

Koca, M. (2018). 68 Öğrenci Olayları ve Üniversitelerde Politik Şiddet. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi,* 8(1), 87-109.

Laleli N. (2020, 10 Nisan). 68 kuşağı gençlik. Erişim Adresi: https://www.gaphaberleri.com/kose-yazisi/689/68-kusagi-genclik.html

Marcuse, H.(1975). *Tek Boyutlu İnsan***.** (A.Timuçin, T.Tunçdoğan, Çev.). İstanbul: May Yayınları.

Mason, R. (2001). Conspicuous Consumption: A Literature Review, *European Journal of Marketing***,** 18(3), 26-39.

Milliyet Gazetesi (2023, 13 Mart). Erişim Adresi: https://www.milliyet.com.tr/galeri/1970lerin-cilgin-erkek-modasi-52669/8.

Mutlu, E.(2005). *Globalleşme, Popüler Kültür ve Medya***.** Ankara: Ütopya Yayınevi.

Oda TV (2023, 10 Mart). Erişim Adresi: https://www.odatv4.com/kultur-sanat/68-kusaginin-simgesi-deniz-gezmisin-parkasinin-goruntuleri.

O'Hara, C**.(2003).** *Punk Felsefesi Gürültünün Ötesinde*.(A. Spangler, Çev.). İstanbul: Çitlembik Yayınları.

Ormanlar, Ç.(1998). "Toplumsal Hareketliliğin Getirdiği Özgürleşme". *75 Yılda Değişen Yaşam Değişen İnsan Cumhuriyet Modaları*. (Ed. O. Baydar, De. Özkan). Ankara: Tarih Vakfı Yayınları, 73-83.

Örnek, C. (2016). Kültürel Okumanın Gölgede Bıraktıkları: 1960'lar ve 1970'ler Öğrenci Hareketi Örneği. *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi*, *4*(1), 85-104.

Öztürk, F. ve Polat, G. (2016) Müzik Türlerinin Giyim Tarzlarına Etkisinin İncelenmesi". *Sanat Dergisi*, (26), 109-121.

Pektaş, H. (2008). Moda ve küreselleşme. *Çatışma ve İşbirliği Kaynağı Olarak Küreselleşme Sempozyumu*, *13*, 16.

Peker, M. (2019). Türkiye'de Göçün Değişen Yapısı Kaynaklı İki Olgu. *Nüfusbilim Dergisi*, 41(1), 131-159.

Simmel, G. (1957). Fashion. *The Amerıcan Journal of Socıology.* 62(6), 541-558.

_____ (2006).*Modern Kültürde Çatışma*. (T. Bora, U. Özmakas, N. Kalaycı, E. Gen, Çev.) İstanbul: İletişim Yayınları.

Sombart, W. (1998). *Aşk, Lüks ve Kapitalizm*. (N. Aça, Çev.) Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Studentenproteste (2023, 15 Mart). Erişim Adresi: https://www.zeit.de/.

Şahin, İ.(2014). 12 Mart'tan 12 Eylül'e 68 Kuşağı Öğrenci Hareketleri. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Şan, M. K. ve Hira, İ. (2007). Frankfurt Okulu ve Kültür Endüstrisi Eleştirisi *Sosyoloji Yazıları I*, *324*-340.

Şimşek, Ş. (2010). Yaşam Tarzı Üzerinde Popüler Kültürün Belirleyiciliği ve Kitle İletişim Araçlarının Etkisi: Türkiye'de Punk Kültürü Örneği. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Selçuk Üniversitesi, Konya.

TDK (2023,15 Mart). Erişim Adresi: https://sozluk.gov.tr/.

Ülger, E. (2014). G. Simmel'de Sınıfsal Farklılığın Nesnelleştiği Bir Alan: Moda Felsefesi. *Felsefe Dünyası*, 59(83), 183-216.

Vintage photos Show what was cool 1970s. (2023, 12 Mart). Erişim Adresi: https://tr.alrm.pt/vintage-photos-show-what-was-cool-1970s.

What does it mean to be a punk in 2020 (2023, 15 Mart). Erişim Adresi: https://www.walesartsreview.org/what-does-it-mean-to-be-a-punk-in-2020/.

Yağlı, S. (2013). Gündelik Hayatın Bir Alanı Olarak Moda Aracılığıyla Kültürün Yeniden İnşası. *İstanbul Arel Üniversitesi İletişim Çalışmaları Dergisi*, 2(4), 37-63.

Yayla, A.(1990). Terör ve terörizm kavramlarına genel bakış. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, *45*(1), 335-385.

Yaylagül, L. (2006). *Kitle İletişim Kuramları.* Ankara: Dipnot Yayınları.

70'lerin Disko Fotoğrafları (2023, 15 Mart). Erişim Adresi: https://listelist.com/70lerin-disko-fotograflari/.

Yıldız, Ş ve Fındık, H. (2019). "Moda Tarihi Süreci İçerisinde 1950-2010 Yılları Arasındaki Kadın Pantolon Tasarımlarının İncelenmesi" (Edt. Dalkılıç, M.), Ankara: Gece Akademi.

Young, T. H. (1999). *Punk Bir Altkültürün Oluşumu*. (H. Doğrul Çev.) Ankara: Dost Kitabevi.

Zorlu, Y. (2016). Türkiye'de Bir Popüler Kültür Aracı Olarak Televizyon. *Erciyes İletişim Dergisi*, *4*(3), 84-98.

KAYNAKÇA

Aral, N. (2022). Dijital dünyada çocuk olmak. *TRT Akademi*, 7(16), 1134-1153.

Aydemir, M. (2023*). Yeni Medyada Etkileşimli Yayıncılık Sistemleri ve Kimlik İnşası*. İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Bülbül, A. E. Ve Helvacıoğlu, H. N. (2022). *Z Kuşağında Nomofobi ve Sosyal Medya Bağımlılığı.* Ankara: Eğitim Yayınevi.

Çağıl, A. (2017). *Sosyal Medya İle Dijital Pazarlama.* İstanbul: Dikeyeksen

Eğinli, ve Tunçay E. (Ed). (2023). *Dijital İletişim*. Ankara: Nobel Bilimsel.

Genel, M. G. (Ed.). (2018). *İletişim Çağında Dijital Kültür*. Konya: Eğitim Yayınevi.

Güngör, N. (2019). Dijital çağın insanı. *İstanbul Arel Üniversitesi İletişim Çalışmaları Dergisi*, 6(13), 143-151.

Kılınç, M. (2023). *Dijital Çağda Kültürel Miras İletişimi*. İstanbul: Kriter Yayınevi.

Kırık, A. M. (2017). *Sosyal Medya ve İnternet Ortamında Viral Reklamcılık.* Konya: Çizgi Kitabevi

Koç, R. (2022). Dijitalleşen kültür ya da kültürün dijitalleşmesi: dijital kültür kavramı. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi,* 15(38), 500-513.

Koçak, D. (2024). *Dijital Habitus Siber Kültür ve Toplumsal Yaşam. Ankara:* Nobel Bilimsel

Korkmaz, D. (2022). *Postmodern Çağda Z Kuşağının Dijital Okuryazarlık Sorunu. Ankara:* Nobel Bilimsel

Kundu, (2010). *Analog and Digital Communication* India: Pearson.

Küçükbezirci, Y. (2021). *Dijital Çağda Medya Okurluğu ve Yazarlığı.* Konya: Tablet Yayınları

Madhow, U. (2008). *Fundamentals of Digital Communication.* New York: Cambridge University Pres

Mitra, A. D. (2016). *Digital Communication* India: Vikas Publishing House.

Öztürk, (2023). *Kullanımlar ve Doyumlar Ekseninde Sosyal Medya*. İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Samur, (2021). Dijital iletişimin küresel boyutta kültürel melezleşmeye etkisi. *Avrasya Sosyal Ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 398-411.

Sayar, K. (2016). Dijital toplum. *TRT Akademi*, 1(2), 762-775.

Silsüpür, Ö. (E.d). (2022). *Dijital İletişim Fırsatlar ve Tehditler. Konya:* Eğitim Yayınevi.

Sönmez, M. F. (2022). *Sosyal Kimlik ve Sosyal Medya: İki Benzemezin Hikayesi*. Konya: Eğitim Yayınevi.

Temel, M. Ve Koçak, Ö. F. (Ed.). (2021). *Dijital Çağda İletişim, Kültür ve Medya I. Konya:* Çizgi Kitapevi.

Uzunoğlu, A. (2021). Dijital oyun ve bağımlılık. *Yeni Medya*, 2021(11), 116-131.

Yengin, D. (2019). Teknoloji bağımlılığı olarak dijital bağımlılık. *Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 9(2), 130-144.

Yıldız, İ. (2022). *Hedonik Tüketim Davranışı ve Sosyal Medya*. Konya: Eğitim Yayınevi.

Yüksel, O. (2022). *Dijital Pazarlama ve Sosyal Medya*. Ankara: Medya Akademi Yayınları.

KAYNAKÇA

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı. (2023). 2 11, 2023 tarihinde Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü: https://www.afad.gov.tr/aciklamali-afet-yonetimi-terimleri-sozlugu adresinden alındı.

Akdağ, M. (2005). Halkla İlişkiler ve Kriz Yönetimi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akdağ, M., & Arklan, Ü. (2013). Kamu Yönetiminde Kriz Yönetimi. *The Journal of Academic Social Science Studies International Journal of Social Science, 6*(4).

Aydıner, T. (2014). Doğal Afet Yönetişimi: Türkiye'de Doğal Afet Yönetimi Uygulamalarının Tarihsel Bağlamda Değerlendirilmesi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi Siyaset Yönetimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı.

Büyükkaracığan, N. (2016). Türkiye'de Yerel Yönetimlerde Kriz ve Afet Yönetim Çalışmalarının Mevzuat Açısından Değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi*(12), 195-219.

BBC. (2023). 7 9, 2024 tarihinde https://www.bbc.com/turkce/articles/c72dkwp2v1ro adresinden alındı.

Bianet.org. (2023, 2 20). 7 9, 2024 tarihinde https://bianet.org/haber/en-cok-ihtiyac-duyulan-yardim-malzemeleri-273826#google_vignette adresinden alındı

Bilici, G. (2019). Afetle Mücadelede Kriz Yönetimi: Konya İli Örneği. Konya: Selçuk Üniversitesi Soayal Bilimler Enstitüsü Siyaset Yönetimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Kamu Yönetimi Bilim Dalı.

Bowen, G. A. (2009). Document Analysis as a Qualitative Research Method. 27-40. Qualitative Research Journal. Vol. 9 Iss 2 pp.

Ergünay, O. (2009). Doğal Afetler ve Sürdürülebilir Kalkınma. Deprem Sempozyumu Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

Erkal, T., & Değerliyurt, M. (2011). Türkiye'de Afet Yönetimi. Eastern Geographical Review 22.

Ertürkmen, C. (2006). Afet Yönetimi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kmau Yönetimi ve Siyaset Anabilim Dalı.

Genç, F. N. (2008). Kriz İletişimi: Marmara Depremi Örneği. Selçuk İletişim.

İTÜ. (2023). *6 Şubat 2023 04.17 Mv 7,8 Kahramanmaraş (Pazarcık,Türkoğlu), Hatay (Kırıkhan),13.24 Mv 7,7 Kahramanmaraş (Elbistan/Nurhak-Çardak) Depremleri Ön İnceleme Raporu* . İTÜ.

Kızılova, Ö. (2014). Afed Odaklı Kriz Yönetimi: AFAD Örneği. Malatya: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı .

Kadıoğlu, M., & Özdamar, E. (2008). Afet Zararlarını Azaltmanın Temel İlkeleri. *T.C İçişleri Bakanlığı Japonya Uluslararsı İşbirliği Ajansı (JICA)*.

Karaağaç, T. (2013). Kriz Yönetimi ve İletişim. *İ.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi*, 117-132.

Karaköse, T. (2007). Örgütler ve Kriz Yönetimi. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*(13).

Karaman, Z. T., & Altay, A. (2016). *Bütünleşik Afet Yönetimi.* İzmir: İlkem Ofset ve Dijital Baskı.

Mogalakwe, M. (2006). The use of documentary research methods in social research. *10(1)*, 221-230. African Sociological Review.

Özmen, B., Nurlu, M., Kuterdem, K., & Temiz, A. (2005). Afet Yönetimi ve Afet İşleri Genel Müdürlüğü. Deprem Sempozyumu. Kocaeli.

Öztürk, N. (2003). Türkiyede Afet Yönetimi: Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Çağdaş Yerel Yönetimler, 12*(4), 42-64.

Pira, A., & Sohodol, Ç. (2020). *Kriz Yönetimi Halkla İlişkiler Açısından Bir Değerlendirme.* İstanbul: İletişim Yayıncılık.

Sözlük. (2023). 9 11, 2023 tarihinde Sözlük: https://sozluk.gov.tr/ adresinden alındı.

Sabah. (2023). 7 9, 2024 tarihinde https://www.sabah.com.tr/roza/saglik/deprem-bolgesine-gida-yardimi-gonderirken-dikkat-bu-hata-hastaliklara-yol-acabilir adresinden alındı.

Şengün, H. (2007). Afet Yönetimi Sistemi ve Marmara Depremi Sonrasında Yaşanan Sorunlar. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi /Kent ve Çevre Bilimleri Anabilim Dalı.

Taşkıran, Ş. (2021). Kriz Yönetimine Stratejik Bakış: Türkiye'deki Kurumların Kriz Yönetimi Süreçlerine İlişkin Bir Araştırma. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi.

TGRT Haber. (2023). 11 7, 2023 tarihinde https://www.tgrthaber.com/gundem/deprem-sonrasi-sosyal-medyada-yalan-ruzgari-2876697 adresinden alındı.

TÜRKONFED. (2023). *Kahramanmaraş Depremi Afet Ön Değerlendirme Raporu.*

Yılmaz, A. (2003). *Türk Kamu Yönetiminin Sorun Alanlarından Biri Olarak Afet Yönetimi.* Ankara: Pegem Yayıncılık.

Yılmaz, A. E. (2010). *Afet Yönetimi I.* İstanbul: İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi.

Yavaş, H. (2001). Doğal Afet Yönetimi ve Yerel Gündem 21 Çalışmaları Kapsamında İzmir'de Deprem Riski. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3*(3).

Yetkin Report. (2023). 7 9, 2027 tarihinde https://yetkinreport.com/2023/02/07/turkiye-deprem-konusunda-ne-yapti-ne-yapiyor/#google_vignette adresinden alındı.

(2023). *2023 KAHRAMANMARAŞ VE HATAY DEPREMLERİ RAPORU.* Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı.

KAYNAKÇA

Althusser, L. (1991). *Özeleştirinin Ögeleri*. İstanbul: Belge Yayınları.

Althusser, L. (1994). *İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Althusser, L. (1995). *Kapital'i Okumak*. İstanbul: Belge Yayınları.

Balibar, E. (1991). *Althusser İçin Yazılar*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Bayar, F. (2011). Küreselleşme Kavramı ve Küreselleşme Sürecinde Türkiye. *Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi*. (32), 25-34.

Bilgin, N. (1999). *Sosyal Psikolojide Yöntem ve Pratik Çalışmalar*. İzmir: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, No: 91.

Bilgin, N. (2003). *Sosyal Psikoloji Sözlüğü: Kavramlar Yaklaşımlar*. İstanbul: Bağlam Yayınları.

Çaha Ö. (2004). *Açık Toplum Yazıları*. İstanbul: Liberte Yayınları.

Elmas, E. ve Kurban, D. (2011). İletişimsel Demokrasi Demokratik İletişim. Türkiye'de Medya: Mevzuat, Politikalar, Aktörler. Demokratikleşme Programı, Medya Raporları Serisi 1.

Gökçe, O. (2006). *İçerik Analizi*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Gökçe, O. (2001). *İçerik Çözümlemesi, Teori Metod Uygulama*. Konya: Sel-Ün Yayınları.

Hall, S., Lumley, B., ve McLennan, G. (1985). *Siyaset ve İdeoloji: Gramsci*. Ankara: Birey ve Toplum Yayınları.

Hansen, A. (2003). İçerik Çözümlemesi. İçinde M. S. Çebi (Editör), *İletişim Araştırmalarında İçerik Çözümlemesi* (s. 49-102). Ankara: Alternatif Yayınları.

Kaya, R. (1999). Türkiye'de 1980 Sonrası Medyanın Gelişimi ve İdeoloji Gereksinimi, (s. 633-659). Ankara: Türk-İş Yıllığı'99.

Krippendorff, K. (2004). *Content Analysis: An Introduction To Its Methodology*. New York: Sage Publication.

Martin, L. J. (1989). Developments in Political Communication Theory on Mass Media Potential. İçinde K. Agee, Warren K. (Editor), *Maincurrents in Mass Communications* (s. 48-56). New York: Harperow Publisher.

Marx, K. ve Engels, F. (1999). *Alman İdeolojisi*. Ankara: Sol Yayınları.

McCombs, M. ve Shaw, D. (1972). The Agenda Setting Function of Mass Media. *Public Opinion Quarterly*. (36), 176-187.

Özkazanç, A. (2005). *Türkiye'nin Neoliberal Dönüşümü ve Liberal Düşünce*. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Gelişme ve Toplum Araştırmaları Merkezi Tartışma Metinleri No:85.

Sancar Üşür, S. (1997). *İdeolojinin Serüveni*. Ankara: İmge Kitabevi.

Sayın, Ö. (1999). İdeoloji. *Sosyoloji Dergisi*. (7), 1-12.

KAYNAKÇA

Akkaya, E. (2011). Özel Sağlık Kurumlarında Halkla İlişkiler. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Beykent Üniversitesi.

Albay, A. (2018). Elâzığ İli Kamu ve Özel Hastaneleri Örnekleriyle Sağlık Kurumlarında Halkla İlişkiler Uygulamaları. Yüksek Lisans Tezi. Elâzığ: Fırat Üniversitesi.

Altınok Kaya, A.E. (2007). Hastanelerde Halkla İlişkilerin Yeri ve Önemi (Bir Örnek Uygulama). Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Altıntaş, E. (2005). Hastanelerde kurumsal imaj oluşturmada Halkla İlişkilerin Rolü ve Kütahya SSK Hastanesi'nde Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi.

Altundal, S. (2019). Hastanelerde Halkla İlişkiler ve Sağlık İletişimi: Kocaeli Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesinde Yürütülen Halkla İlişkiler Faaliyetlerinin Memnuniyet Düzeyine Etkisi Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.

Bahadır, Ö. (2010). Hastanelerde Halkla İlişkiler Uygulamalarına Yönelik Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Bölükbaşı, N. (2012). Özel Hastanelerde Halkla İlişkiler Faaliyetlerinin Hizmet Kalitesine ve Müşteri Memnuniyetine Etkileri. Yüksek Lisans Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi.

Can, A. (2007). Hastanelerde Halkla İlişkiler Teknikleri ve Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi. Bursa: Uludağ Üniversitesi.

Cangöz, K. (2008). Kamuda Halkla İlişkilerin Yeni Yüzü: Bilgi Edinme Yasası. Selçuk Üniversitesi İletişim Dergisi, 5 (3): 141- 152.

Canpolat, S. (2010). Sağlık Hizmetlerinde Halkla İlişkiler Uygulamaları. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Beykent Üniversitesi.

Çetin Sarı, E. (2006). Hizmet Birimlerinde Halkla İlişkilerin Dünü ve Bugünü. Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.

Çıtak Tekoğlu, H. (2014). Hastanelerde Halkla İlişkiler ve Şikâyet Yönetimi (Bir Kamu Hastanesi Örneği). Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Beykent Üniversitesi.

Demirel, M. (1997). Hastanelerde Halkla İlişkiler (Manisa SSK Hastanesi ve İzmir Özel Sağlık Hastanesi Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Demirkıran, T. (2018). Sağlık Kurumlarında İç Halkla İlişkilerin Yeri Ve Önemi Üzerine Bir Örnek Çalışma (Okan Üniversitesi Hastanesi). Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Okan Üniversitesi.

Erdoğan, R. (2015). Sağlık Kuruluşlarında Halkla İlişkiler: Hastane Tercihinde Halkla İlişkilerin Rolü Üzerine Bir Saha Araştırması. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.

Fidan, G. (2007). Hastanelerde Halkla İlişkiler Uygulamaları: Erciyes Üniversitesi Hastaneleri Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi.

Fidan, M. (2008). Halkla İlişkiler Aracı Olarak İnternet Ve Markaya Katkısı. *Selçuk Üniversitesi İletişim Dergisi*, 5(3), 153-160.

Ihlen, Ø., & Van Ruler, B. (2007). How public relations works: Theoretical roots and public relations perspectives. *Public Relations Review*, 33(3), 243-248.

Kalender, A. (2008), Halkla İlişkiler: Kavramlar, Tanımlar ve Uygulama Alanları, İçinde: Ahmet Kalender ve Mehmet Fidan, *Halkla İlişkiler.* (s.18-21). Konya: Tablet Yayınları.

Kalender, A., & Fidan, M. (2008). *Halkla ilişkiler*. Konya: Tablet Yayınları.

Karaköse, S. (2004). Hastanelerde Halkla İlişkiler ve İzmir'deki Hastanelerin Halkla İlişkiler Faaliyetlerine İlişkin Bir Araştırma. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Kurt Bakır, N. (2015). Sağlık Kurumlarında Halkla İlişkiler Uygulamaları. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Beykent Üniversitesi.

Mardin, B. (1994). *Değerli Dostum*, İstanbul: Sani Matbaacılık.

Mucuk, İ. (2005). *Modern İşletmecilik*. İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Öçal, S. (2019). Kamu Yönetiminde Halkla İlişkiler ve Trakya Üniversitesi Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Edirne: Trakya Üniversitesi.

Özdemir, A. (2014). Sağlık Kurumlarında Halkla İlişkiler Uygulamaları (Antalya İli Üniversite, Kamu ve Özel Hastane Örneği). Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Beykent Üniversitesi.

Özer, B.C. (2014). Hastanelerde Halkla İlişkiler Uygulamalarının Sağlık Personelinin İş Doyumuna Etkisi (Tarsus Devlet Hastanesi Ve Mersin Özel Forum Yaşam Hastanesi). Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Peltekoğlu, F. B. (2012). *Halkla ilişkiler nedir*? İstanbul: Beta.

Selvi, Ö. (2008). Sağlık Kurumlarında Halkla İlişkiler ve Hasta Memnuniyetine Etkisi Üzerine Teorik ve Uygulamalı Bir Çalışma. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.

Sönmez Günaydın, S. (2006). Hastanelerde Halkla İlişkiler Faaliyetleri İle Kalite Yönetimi İlişkilerinin Akdeniz Üniversitesi Hastanesi Örnek Olayı Bağlamında Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi.

Tengilimoğlu, D. (2001). *Sağlık Kuruluşlarında Halkla İlişkiler*. Ankara: Gazi Kitabevi.

TÜHİD, https://www.tuhid.org/tuzuk.html, (E.T.: 13.09.2024).

UTM, https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/, (02.08.2024).

Uyanık, J. (2011). Hastanelerde Halkla İlişkiler Fonksiyonuna Bakış: Adana Bölgesinde Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi. Mersin: Çağ Üniversitesi.

KAYNAKÇA

Alpat, F. E. (2019). Moda ve Sanat Bağlamında Roberto Capucci Örneği ve Giyilebilir Sanat. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (43), 195-215.

Antonaglia, F. ve Passebois Ducros, J. (2020). Christian Dior: The Art of Haute Couture. İçinde Massi, M., Turrini, A. (Editör). *The Artification of Luxury Fashion Brands. Palgrave Studies in Practice: Global Fashion Brand Management* . London: Palgrave Pivot, Cham.

Armitage, J. (2023). Rethinking Haute Couture: Julien Fournié in The Virtual Worlds of The Metaverse. *French Cultural Studies*, 34(2), 129-146.

Balasescu, A. (2007). Haute Couture in Tehran: Two Faces of An Emerging Fashion Scene. *Fashion Theory*, 11(2-3), 299-317.

Baltacı, A. (2019). Nitel Araştırma Süreci: Nitel Bir Araştırma Nasıl Yapılır?. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 5(2), 368-388.

Baudouin, J. Y., Gilibert, D., Sansone, S. ve Tiberghien, G. (2000). When The Smile is A Cue To Familiarity. *Memory*, 8(5), 285-292.

Bourdieu, P. Ve Delsaut, Y. (1975). Le Couturier et sa Griffe. Contribution à une Théorie de la Magie. *Actes de la Recherche en Sciences Sociales*, 1, 7-36.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

Cattani, G., Colucci, M. ve Ferriani, S. (2023). From The Margins To The Core of Haute Couture: The Entrepreneurial Journey of Coco Chanel. *Enterprise & Society*, 24(2), 546-588.

Değerli, N. G. (2019). Moda Endüstrisinin Giyilebilir Teknoloji Tasarımları. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi (IBAD)*, 4(1), 50-65.

Driscoll, C. (2010). Chanel: The Order of Things. *Fashion Theory*, 14(2), 135-158.

Erdoğan, S. (2022). Haute Couture Giysi Tüketim Davranışlarındaki Talebin Arttırılmasına Yönelik Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Erdoğan, S. (2023). Türk Resim Sanatında Haute Couture'e İlham Olan "Kadın" Teması. *Academıc Socıal Resources Journal*, 8(54), 3928-3941.

Erdoğan, S. (2023). Türk Resim Sanatında Haute Couture'e İlham Olan "Kadın" Teması. *Academıc Socıal Resources Journal*, 8(54), 3928-3941.

Harris, D. (1993). Some Reflections on The Facial Expressions Of Fashion Models: 100 Years of Vogue. *Salmagundi*, (98/99), 128-140.

João, M. ve Neto, P. (2018). Charles Frederick Worth and The Birth of Haute Couture: Fashion Design And Textile Renewal In The Times of Conspicuous Consumption. G. Montagna ve C. Carvalho (Editör). *Textiles, identity and innovation: Design the future* (ss. 287-293). London: CRC Press.

Jones, G. G. ve Pouillard, V. (2009). Christian Dior: a New Look for Haute Couture. *HBS Case*, (809-159).

Kabukcu, E. (2018). Moda Tasarım Ofislerinde İstihdam Edilen Tasarımcı Asistanlarının Moda Pazarlamasındaki Önemi ve Geleceği. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges)*, 8(1), 21-25.

Kabukçu, E. (2018). Moda Tasarım Ofislerinde İstihdam Edilen Tasarımcı Asistanlarının Moda Pazarlamasındaki Önemi ve Geleceği. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges),* 8(1), 21-25.

Keating, C. F., Mazur, A. ve Segall, M. H. (1977). Facial Gestures Which Influence The Perception of Status. *Sociometry*, 40(4), 374-378.

Ketelaar, T., Koenig, B. L., Gambacorta, D., Dolgov, I., Hor, D., Zarzosa, J., Luna-Nevarez, C., Knugle, M. ve Wells, L. (2012). Smiles as Signals of Lower Status in Football Players and Fashion Models: Evidence That Smiles Are Associated With Lower Dominance and Lower Prestige. Evolutionary *Psychology*, 10(3), 371-397.

Kıral, B. (2020). Nitel Bir Veri Analizi Yöntemi Olarak Doküman Analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 170-189.

Kim, N., Chun, E. ve Ko, E. (2017). Country of Origin Effects on Brand Image, Brand Evaluation, and Purchase Intention: A Closer Look At Seoul, New York, and Paris Fashion Collection. *International Marketing Review*, 34(2), 254-271.

Koca, E. (2018). Moda Tasarımı Çıktılarının Kültürel Değerler İle Beslenmesine Yönelik Tasarımcı Yaklaşımları. *Researcher,* 6(4), 109-117.

Krys,K., Vauclair, C. M., Capaldi, C. A., Lun, V. M., Bond, M. H., Domínguez-Espinosa, A., Torres, C., Lipp, O. C., Manickam, L. S. S., Xing, C., Antalíková, R., Pavlopoulos, V., Teyssier, J., Hur, T., Hansen, K., Szarota, P., Ahmed, R. A., Burtceva, E., Chkhaidze, A., Cenko, E., Denoux, P., Fülöp, M., Hassan, A., Igbokwe, D. O., Işık, İ., Javangwe, G., Malbran, M., Maricchiolo, F., Mikarsa, H., Miles, L. K., Nader, M., Park, J., Rizwan, M., Salem, R., Schwarz, B., Shah, I., Sun, C. R., van Tilburg, W., Wagner, W., Wise, R. ve Arriola, A. (2016). Be Careful Where You Smile: Culture Shapes Judgments of Intelligence and Honesty of Smiling Individuals. *Journal of Nonverbal Behavior*, 40, 101-116.

Kumar Jr, R., Mohammed, H., Firth, F. A., Bennani, H., Halberstadt, J. B. ve Farella, M. (2024). Smile Dynamics: A Comparative Study of Fijians and NZ Europeans. *Journal of Oral Rehabilitation*, 51(8), 1373-1378.

Latter, C., Phau, I. ve Marchegiani, C. (2010). The Roles of Consumers Need For Uniqueness and Status Consumption in Haute Couture Luxury Brands. *Journal of Global Fashion Marketing*, 1(4), 206-214.

Lau, S. (1982). The Effect of Smiling on Person Perception. *The Journal of Social Psychology*, 117(1), 63-67.

Lewis, H. (2012). *Body Language A Guide For Professionals*. California: Sage.

Magnenat-Thalmann, N. ve Volino, P. (2005). From Early Draping to Haute Couture Models: 20 Years of *Research. The Visual Computer*, 21, 506-519.

Majima, S. (2008). From Haute Couture to High Street: The Role of Shows and Fairs in Twentieth-Century Fashion. *Textile History*, 39(1), 70-91.

Martin, J., Rychlowska, M., Wood, A. ve Niedenthal, P. (2017). Smiles as Multipurpose Social Signals. *Trends in Cognitive Sciences*, 21(11), 864-877.

Okonkwo, U. (2016). *Luxury Fashion Branding: Trends, Tactics, Techniques*. Berlin: Springer.

Owren, M. J. ve Bachorowski, J. A. (2001). The Evolution of Emotional Experience: A "selfish-gene" Account of smiling and Laughter in Early Hominids and Humans. İçinde T. J. Mayne ve G. A. Bonanno (Editör). *Emotions: Currrent Issues and Future Directions* (ss. 152–191). New York: The Guilford Press.

Özdemir, S. Etkili Bir Kişilerarası İletişimde Beden Dili ve Önemi. İçinde M. Aslan ve M. M. Yılmaz (Editör). Icoms Uluslararası İletişim Bilimleri Sempozyumu 2022 (ss. 15-28). Sakarya: 28-29 Kasım 2022.

Özden, A. T. (2019a). Kadın Tüketicilerin Özgüven Düzeylerinin Marka Beğenilirlik Düzeyleri Üzerindeki Etkisinin Demografik Özelliklerine Göre Farklılıkları. *International Review of Economics and Management*, 7(1), 115-138.

Özden, A. T. (2019b). Etik Tüketici Davranışı: Marka Odaklı Karar Verme Tarzı ve Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 19(3), 215-238.

Özden, A. T. (2023). Ses Tonu ve Duygular: Sembolik Tüketime Farklı Bir Bakış. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 14(2), 480-507.

Palmer, A. (2010). Haute Couture. The Berg Companion to Fashion. London: Bloomsbury Academic.

Pierazzo, E. (2019). What Future for Digital Scholarly Editions? From Haute Couture to Prêt-à-Porter. *International Journal of Digital Humanities*, 1, 209-220..

Rocamora, A. (2009). *Fashioning the City: Paris, Fashion and the Media*, New York: IB Tauris.

Steele, V. (1997). Exhibition Review: Christian Dior. The Costume Institute. *The Metropolitan Museum of Art. Fashion Theory*, 1(2), 231–241.

Stewart, M. L. (2005). Copying and Copyrighting Haute Couture: Democratizing Fashion, 1900-1930s. *French Historical Studies*, 28(1), 103-130.

Trivedi, R. H. ve Teichert, T. (2019). The Effect of Ad Smiles on Consumer Attitudes and Intentions: Influence Of Model Gender and Consumer Gender. *Journal of Business Research*, 99, 197-205.

van der Laan, E. C. (2015). Why Fashion Models Don't Smile: Aesthetic Standards And Logics İn The Field Of Fashion İmages, 1982-2011. Doktora Tezi. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam.

Van Reij, F. (2012). Wearing Mondrian: Yves Saint Laurent's Translation from High Art to Haute Couture. *The Rijksmuseum Bulletin*, 60(4), 342-359.

Vigneron, F. ve Johnson, L.W. (1999). A Review and A Conceptual Framework of Prestige-Seeking Consumer Behavior. *Academy of Marketing Science Review*, 99(1), 1-15.

Yaldızbaş, K. N. ve Alp, K. Ö. (2022). Zeynep Tosun'un "Apasas; The City Of The Mother Goddess" İsimli Koleksiyonundan Seçilen Giysilerin Göstergebilimsel Analizi. *Socıal Mentalıty And Researcher Thınkers Journal (Smart Journal),* 8(62), 1364-1378.

Yetmen, G. (2020). Modanın Yaşama Sevinci Yaratma İşlevi: Théâtre de la Mode ve Le Mythe Dior. *Art-e Sanat Dergisi*, 13(26), 664-687.

Yetmen, G. (2021). *Moda Bebekleri ve Minyatür Haute Couture Sergileri*. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 7(1), 12-32.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık

Zeitune, L. J. G. (2021). Popularizing Haute Couture: A Balenciaga Brand Case Study. *Art and Design Review*, 9(01), 46-57.

Zeitune, L. J. G. (2021). Popularizing Haute Couture: A Balenciaga Brand Case Study. *Art and Design Review*, 9(01), 46-57.

URL-1: Türk Dil Kurumu (2024). "Özel Dikiş", https://sozluk.gov.tr/ (E. T.: 12.04.2024)

URL-2: Gross, R. E. (2024). How 100 Years Of Haute Couture Shapes The Runway At Paris Fashion Week, https://www.forbes.com/sites/rachelelspethgross/2024/01/23/its-paris-fashion-week-and-haute-couture-is-serious-business/ (E.T.: 18.04.2024)

URL-3: Sortir a Paris (2024). Paris Fashion Week: The History of Paris Fashion Week. https://www.sortiraparis.com/en/what-to-do-in-paris/shopping-fashion/articles/307377-paris-fashion-week-the-history-of-paris-fashion-week (E. T.: 19.04.2024)

URL-4: Fédération De La Haute Couture Et De La Mode (2024). https://www.fhcm.paris/fr/federation-de-la-haute-couture-et-de-la-mode (E.T.: 20.04.2024)

URL-5: Jana, R. (2020). A Brief History of Paris Fashion Week, https://www.vogue.co.uk/fashion/article/article/history-of-paris-fashion-week (E.T.: 24.04.2024)

URL-6: Vogue (2024). Defile. https://vogue.com.tr/moda/defile (E. T.: 01.06.2024)

URL-7: Alexis Mabille (2024). http://alexismabille.com/haute-couture/ (E.T.: 03.06.2024)

URL-8: Chanel (2024). https://www.chanel.com/tr/haute-couture/ (E.T.: 05.06.2024)

URL-9: Chanel (2024). https://www.chanel.com/tr/about-chanel/tarihimiz/1990/ (05.06.2024)

URL-10: Dior (2024). https://www.dior.com/en_int/fashion (E.T.: 08.06.2024)

URL-11: Women's Wear Daily. https://wwd.com/runway/ (E.T.: 14.06.2024)

URL-12: Stephane Rolland (2024). https://stephanerolland.com (E.T: 17.06.2024)

URL-13: Beljanski, T. (2020). Exclusive: Stéphane Rolland. https://www.lofficiel.cy/people/exclusive-stephane-rolland (E. T.: 18.06.2024)

URL-14: Valentino (2024). https://www.valentino.com (E.T.: 22.06.2024)

URL-15: Valentino (2024). https://www.valentino.com/en-us/world-of-valentino/maison (E.T.: 24.06.2024).

KAYNAKLAR

Açıkgöz, F. Y. ve Çizmeli, D. (2023). İletişim Araştırmalarındaki Güncel Eğilimler Üzerine Bibliyometrik Bir İnceleme. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (43), 214-234.

Adorno, T. W. ve Horkheimer, M. (2002). *Dialectic of Enlightenment*. Stanford University Press.

Alan, S. (2016). Üretim Toplumundan Tüketim Toplumuna Geçiş ve Değer Dönüşümü. *İnsan ve Medeniyet Hareketi Sempozyum Dizisi/Toplumsal Değişim*, 1(1), 367-396.

Amadi, R. N. ve Enyindah, S. C. (2017). Communıty Newspaper as Catalyst for Effectıve Rural Transformatıon-The Nıgerıan Factor. *International Journal of Mass Communication and Human Development*, *7*, 34-49.

Avcı, Y. D. ve Gözüm, S. (2017). Kırsal Alanda Yaşayan Yaşlılar için Sağlık Hizmeti Sunum Modelleri ve Tele-Sağlık. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*, *12*(1), 56-67.

Bal, H. Ç., Tutar, F. K., Onat, Ö. ve Temiz, R. (2023). Türkiye'de Kırsal Kesimde Genç İstihdamına Yönelik Nitel Bir Araştırma. *Türk Kamu Yönetimi Dergisi*, *4*(1).

Baudrillard, J. (1983). *In the Shadow of the Silent Majorities*. New York: Semiotext(e).

Biocca, F. ve Levy, M. R. (1995). *Communication in the Age of Virtual Reality*. Lawrence Erlbaum Associates.

Boyd, D. M. ve Ellison, N. B. (2007). Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13(1), 210-230.

Castells, M. (2001). *The Internet Galaxy: Reflections on the Internet, Business, and Society*. Oxford University Press.

Castells, M. (2009). *Communication Power*. Oxford University Press.

Chambers, R. (1993). *Rural development: Putting the last first*. London: Longman.

Chambers, R. (1997). *Whose reality counts? Putting the first last*. Intermediate Technology Publications.

Dixon, J. ve Gulliver, A. (2001). *Farming systems and poverty: Improving farmers' livelihoods in a changing world*. FAO and World Bank.

Douglas, S. J. (2004). *Listening In: Radio and the American Imagination*. University of Minnesota Press.

Eisenstein, E. L. (1980). *The Printing Press as an Agent of Change*. Cambridge University Press.

Ekim, R. M. (2006). *Avrupa Birliği kırsal kalkınma politikaları ve Türkiye'nin uyumu,* Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi.

Ellis, F. ve Biggs, S. (2001). Evolving Themes in Rural Development 1950s-2000s. *Development Policy Review*, 19(4), 437-448. https://doi.org/10.1111/1467-7679.00143

Ersöz, C. (2009). *Küreselleşme Sürecinde Bölgesel Kalkınma Yaklaşımları: Türkiye'De Köylere Yönelik Bir Uygulama (1975-2001),* Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi.

FAO. (2019). *The State of Food and Agriculture 2019: Moving Forward on Food Loss and Waste Reduction*. Food and Agriculture Organization of the United Nations. https://doi.org/10.4060/ca6030en

Figueroa, M. E., Kincaid, D. L., Rani, M. ve Lewis, G. (2002). *Communication for Social Change: An Integrated Model for Measuring the Process and Its Outcomes*. Rockefeller Foundation.

Filiz, H. (2020). Kitle İletişim Araçlarının Hedonizm Ekseninde Günlük Yaşam İçerisindeki Kullanım Alanları. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *8*(5), 1465-1476.

Geray, C. (1999). Kırsal Kalkınma Yöneltileri, İlçe Yerel Yönetimi ve İlçe Köy Birlikleri Önerisi, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 8(2), 11-42.

Gülçubuk, B., Ataseven, Y., Gül, U., ve Kan, M. (2017). Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Tarafından Desteklenen Projelerin İstihdam Yaratma Açısından Değerlendirilmesi. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi* (JAFAG), 34(1), 189-200.

Gürlük, S. (2001). Dünyada ve Türkiye'de kırsal kalkınma politikaları ve sürdürülebilir kalkınma. *Uludağ Üniversitesi İktisat Fakültesi Dergisi*, *19*(4).

Hall, S. (1980). Encoding/decoding. In S. Hall, D. Hobson, A. Lowe ve P. Willis (Eds.), *Culture, Media, Language*. Hutchinson.

Heeks, R. (2017). *Information and Communication Technology for Development (ICT4D)*. Routledge.

Herman, E. S. ve Chomsky, N. (1988). *Manufacturing Consent: The Political Economy of the Mass Media*. New York: Pantheon Books.

IFAD. (2021). *Rural Development Report 2021: Transforming Food Systems for Rural Prosperity*. International Fund for Agricultural Development. https://doi.org/10.4060/cc1945en

Jenkins, H. (2011). Convergence Culture. Where Old and New Media Collide. *Revista Austral de Ciencias Sociales*, *20*, 129-133.

Kanbak, A. G. (2018). Endüstriyel Tarımın Ekolojik Krizine Karşı Kentsel Tarım Bir Çözüm Olabilir mi?. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *18*(3), 193-204.

Kocadaş, B. (2004). Kitle İletişim Araçları Eğitim İlişkisi. *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, *4*(3), 129-135.

Leong, C., Pan, S. L., Bahri, S. ve Fauzi, A. (2019). Social Media Empowerment in Social Movements: Power Activation and Power Accrual in Digital Activism. *European Journal of Information Systems*, *28*(2), 173-204.

Ling, R. ve Donner, J. (2009). *Mobile Communication*. Polity Press.

Manovich, L. (2001). *The Language of New Media*. MIT Press.

McQuail, D. (2010). *McQuail's Mass Communication Theory* (6th ed.). SAGE Publications.

Norris, P. (2000). *A Virtuous Circle: Political Communications in Postindustrial* Societies. Cambridge University Press.

Okwu, O. J., Kuku, A. A. ve Aba, J. I. (2007). An Assessment of Use of Radio In Agricultural İnformation Dissemination: A Case Study of Selected Rural Communities in Nigeria. *Journal of Agricultural Extension and Rural Development*, 19(1), 50-60.

Ongun, U. ve Gövdere, B. (2015). Kırsal Turizmin Kırsal Kalkınmaya Etkisi: Şirince Örneği. *International Journal of Social and Economic Sciences*, *5*(2), 46-55.

Özbaş, S. ve Özkan, S. (2010). Kadın Sağlığını Geliştirmede Medyanın Kullanımı ve Etkisi. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, *9*(5).

Özsuca, Ş. (2003). Küreselleşme ve Sosyal Güvenlik Krizi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, *58*(02).

Öztürk, Ş. (2008). Kırsal yoksulluk ve Neo-Liberal Ekonomi Politikaları. *Journal of International Social Research*, *1*(5).

Özyücel, M. (2023). Türkiye'de Büyüme Beklentilerinin Kırsal Destekler Üzerine Etkisinin Todo-Yamamoto Yöntemi İle İncelenmesi. *MAS Journal of Applied Sciences*, *8*(3), 451-461.

Pretty, J. (2008). Agricultural Sustainability: Concepts, Principles and Evidence. *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences*, 363(1491), 447-465. https://doi.org/10.1098/rstb.2007.2163

Putnam, R. D. (2000). *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. Simon & Schuster.

Mahmud, S., Shah, N. M., & Becker, S. (2012). Measurement of women's empowerment in rural Bangladesh. *World development*, *40*(3), 610-619.

Roberts, E., Anderson, B. A., Skerratt, S. ve Farrington, J. (2017). A Review of the Rural-Digital Policy Agenda From A Community Resilience Perspective. *Journal of Rural Studies*, 54, 372-385.

Rogers, E. M., Singhal, A., & Quinlan, M. M. (2014). Diffusion of innovations. In *An integrated approach to communication theory and research* (pp. 432-448). Routledge.

Roy, A. G. (2012). Bollywood at Large: Who is Watching Bollywood films? 1. In *Bollywood and globalization* (pp. 29-43). Routledge.

Salemink, K., Strijker, D. ve Bosworth, G. (2017). Rural Development in the Digital Age: A Systematic Literature Review on Unequal ICT Availability, Adoption, and Use in Rural Areas. *Journal of Rural Studies*, 54, 360-371.

Servaes, J. (2020). Communication for Development and Social Change: In Search of a New Paradigm. *Handbook of communication for development and social change*, 15-27.

Servaes, J. ve Malikhao, P. (2005). Participatory Communication: The new paradigm? In O. Hemer & T. Tufte (Eds.), *Media and Glocal Change: Rethinking Communication for Development*. CLACSO.

Sharma, A. ve Uniyal, D. (2016). Development Communication: Role of Mass Media and Its Approach. *Imperial Journal of Interdisciplinary Research*, *2*(11), 2454-1362.

Singh, R., Sharma, P. ve Yadav, S. (2012). Rural Media and Political Participation in India: A Case Study of Radio's Role in Local Governance. *Journal of Rural Development*, 31(3), 341-355.

Şimşek, S. (2010). İletişim Teknolojilerinin Haberleşme Araçlarındaki Gelişimi ve Bu Araçlara Maddi Gelir Sağlayan Reklamlarda Kullanımı. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, *13*(1-2), 97-118.

Tamertorun, A. ve Koçak, B. (2020). Soğuk Savaş Yıllarında ABD İletişim Araştırmaları: Türkiye'de Radyo Dinleme Raporunun Analizi. *TRT Akademi*, *5*(9), 162-181.

Tamkoç, B., Sürsavur, L., Turgut, A. E. ve Karataş, K. (2023). Kırsalda Yaşayan Yaşlıların Yoksulluk Durumları ve Yoksullukla Baş Etme Biçimleri: Satılar Köyü Örneği. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, *34*(4), 791-813.

Thompson, J. B. (1995). *The Media and Modernity: A Social Theory of the Media*. Stanford University Press.

Turan, S. ve Esenoğlu, C. (2006). Bir Meşrulaştırma Aracı Olarak Bilişim ve Kitle İletişim Teknolojileri: Eleştirel Bir Bakış. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, *1*(2), 71-86.

Uçar, M., Çeken, H. ve Ökten, Ş. (2017). *Kırsal Turizm ve kırsal Kalkınma: Fethiye Örneği*. Detay yayıncılık, Ankara. 2.baskı, 2017.ISBN: 978-605-5681-78-4.

Silverstone, R. ve Williams, R. (2004). *Television: Technology and cultural form*. Routledge.

Wolfert, S., Ge, L., Verdouw, C. ve Bogaardt, M. J. (2017). Big Data in Smart Farming–A Review. *Agricultural Systems*, 153, 69-80.

KAYNAKÇA

Borgman, C. L., & Furner, J. (2002). Scholarly communication and bibliometrics. *Annual review of information science and technology*, *36*(1), 1-53.

Çınarlı, İ. (2008). *Sağlık İletişimi ve Medya*. Ankara: Nobel Yayınları.

De Bakker, F. G., Groenewegen, P., ve Den Hond, F. (2005). A bibliometric analysis of 30 years of research and theory on corporate social responsibility and corporate social performance. *Business & society*, *44*(3), 283-317.

Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N., ve Lim, W. M. (2021). How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of business research*, *133*, 285-296.

Duffy, M. E., ve Thorson, E. (2009). Emerging trends in the new media landscape. *Health communication in the new media landscape*, 93-116.

Ishikawa, H., ve Kiuchi, T. (2010). Health literacy and health communication. *BioPsychoSocial medicine*, *4*, 1-5.

İnceoğlu, Ç. (2014). Türkiye'de Sinemayı Konu Alan Doktora Tezleri Üzerine Bibliyometrik Bir Çözümleme. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, (21), 31-50.

Jia, X., Dai, T., ve Guo, X. (2014). Comprehensive exploration of urban health by bibliometric analysis: 35 years and 11,299 articles. *Scientometrics*, *99*, 881-894.

Koçak, A. ve Bulduklu, Y. (2010). Sağlık İletişimi: Yaşlıların Televizyonlardaki Sağlık programlarını İzleme Motivasyonları. *Selçuk İletişim*, 6 (3), 5-17.

Kreps, G.,L., Bonaguro, E., W., ve Query, L. (1998). The history and development of the field of health communication, L.D. Jackson ve B.K. Duffy (Eds.). *Health communication research: guide to developments and directions* içinde (s.1-15), Westport, CT: Greenwood Press.

Mostone, T. Y. S. B. (2015). Physıcıan Nurse Communıcatıon. *Nursing Case Studies on Improving Health-Related Quality of Life in Older Adults*, 189.

National Cancer Institute (US). Office of Cancer Communications. (1992). *Making health communication programs work: A planner's guide* (No. 92). Diane Publishing.

Okay, A. (2020). *Sağlık iletişimi* (4. baskı). İstanbul: Der Kitabevi.

Parrott R (2004).Emphasizing Communication in Health Communication. *Journal of Communication*, 54 (4), 751-787.

Pritchard, A. (1969). Statistical bibliography or bibliometrics?. *Journal of Documentation*, 25, 348-349.

Sezgin, D. (2015). Sağlık iletişiminde paradigma ihtiyacı: disiplinlerarası işbirliğine çağrı. *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası*, *68*(3), 95-101.

Şakar, G. D., & Cerit, A. G. (2013). Uluslararası Alan İndekslerinde Türkiye Pazarlama Yazını: Bibliyometrik Analizler Ve Nitel Bir Araştırma. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *27*(4), 274201337-274201362.

Şengün, H. (2016). Sağlık Hizmetlerinde İletişim Yönetimi. *İstanbul Tıp Fakültesi Dergisi*, 79(1): 38-42.

Uçan, G., Çalım, S. İ., ve Yıldırım, Ş. (2015). Sosyal Hizmet Uzmanlarının Sağlık İletişimi Alanındaki Rol ve Fonksiyonları. *Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 2(4), 91-100.

Uludağ, A. (2011). Doktor-Hasta İletişimi Açısından Hastanelerde Hekim Seçme Uygulaması: Karşılaştırmalı Bir Çalışma. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.

Van Raan, A. F. (2005). For your citations only? Hot topics in bibliometric analysis. *Measurement: interdisciplinary research and perspectives*, *3*(1), 50-62.

White, H. D., ve McCain, K. W. (1998). Visualizing a discipline: An author co-citation analysis of information science, 1972–1995. *Journal of the American society for information science*, *49*(4), 327-355.

Yüksel, E. (2018). Sağlık İletişiminin Anatomisi. E. Yüksel içinde, Sağlık Haberciliği (s. 11-32). Konya: Literatürk Yayınları.

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Emine Sarman

Histoloji ve Embriyoloji

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM yayınevi

HİSTOLOJİ VE EMBRİYOLOJİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR – I
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Emine Sarman

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-01-2
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
HİSTOLOJİ VE EMBRİYOLOJİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR – I
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Emine Sarman
VI+120 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-01-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Accapezzato, D., Caccavale, R., Paroli, M. P., Gioia, C., Nguyen, B. L., Spadea, L., & Paroli, M. (2023). Advances in the Pathogenesis and Treatment of Systemic Lupus Erythematosus. *Int J Mol Sci*, *24*(7). https://doi.org/10.3390/ijms24076578

Akman, M., & Civek, S. (2022). Dünyada ve Türkiye'de kardiyovasküler hastalıkların sıklığı ve riskin değerlendirilmesi. *The Journal of Turkish Family Physician*, *13*(1), 21-28.

Alizadehmoghaddam, S., Pourabdolhossein, F., Najafzadehvarzi, H., Sarbishegi, M., Saleki, K., & Nouri, H. R. (2024). Crocin attenuates the lipopolysaccharide-induced neuroinflammation via expression of AIM2 and NLRP1 inflammasome in an experimental model of Parkinson's disease. *Heliyon*, *10*(3), e25523. https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e25523

Banerjee, P., Jana, S. K., Pasricha, P., Ghosh, S., Chakravarty, B., & Chaudhury, K. (2013). Proinflammatory cytokines induced altered expression of cyclooxygenase-2 gene results in unreceptive endometrium in women with idiopathic recurrent spontaneous miscarriage. *Fertility and sterility*, *99*(1), 179-187. e172.

Barclay, W., & Shinohara, M. L. (2017). Inflammasome activation in multiple sclerosis and experimental autoimmune encephalomyelitis (EAE). *Brain Pathol*, *27*(2), 213-219. https://doi.org/10.1111/bpa.12477

Bartok, B., & Firestein, G. S. (2010). Fibroblast-like synoviocytes: key effector cells in rheumatoid arthritis. *Immunol Rev*, *233*(1), 233-255. https://doi.org/10.1111/j.0105-2896.2009.00859.x

Bleda, S., de Haro, J., Varela, C., Ferruelo, A., & Acin, F. (2016). Elevated levels of triglycerides and vldl-cholesterol provoke activation of nlrp1 inflammasome in endothelial cells. *Int J Cardiol*, *220*, 52-55. https://doi.org/10.1016/j.ijcard.2016.06.193

Bossaller, L., Chiang, P. I., Schmidt-Lauber, C., Ganesan, S., Kaiser, W. J., Rathinam, V. A., Mocarski, E. S., Subramanian, D., Green, D. R., Silverman, N., Fitzgerald, K. A., Marshak-Rothstein, A., & Latz, E. (2012). Cutting edge: FAS (CD95) mediates noncanonical IL-1β and IL-18 maturation via caspase-8 in an RIP3-independent manner. *J Immunol*, *189*(12), 5508-5512. https://doi.org/10.4049/jimmunol.1202121

Broz, P., & Dixit, V. M. (2016). Inflammasomes: mechanism of assembly, regulation and signalling. *Nat Rev Immunol*, *16*(7), 407-420. https://doi.org/10.1038/nri.2016.58

Broz, P., Ruby, T., Belhocine, K., Bouley, D. M., Kayagaki, N., Dixit, V. M., & Monack, D. M. (2012). Caspase-11 increases susceptibility to Salmonella infection in the absence of caspase-1. *Nature*, *490*(7419), 288-291. https://doi.org/10.1038/nature11419

Bulté, D., Rigamonti, C., Romano, A., & Mortellaro, A. (2023). Inflammasomes: Mechanisms of Action and Involvement in Human Diseases. *Cells*, *12*(13). https://doi.org/10.3390/cells12131766

Burdette, B. E., Esparza, A. N., Zhu, H., & Wang, S. (2021). Gasdermin D in pyroptosis. *Acta Pharm Sin B*, *11*(9), 2768-2782. https://doi.org/10.1016/j.apsb.2021.02.006

Callen, J. P. (2023). Dermatomyositis. *JAMA Dermatol*, *159*(9), 1016. https://doi.org/10.1001/jamadermatol.2023.1013

Cao, J., Ni, Y., Ning, X., & Zhang, H. (2022). Wedelolactone ameliorates synovial inflammation and cardiac complications in a murine model of collagen-induced arthritis by inhibiting NF-κB/NLRP3 inflammasome activation. *Folia Histochem Cytobiol*, *60*(4), 301-310. https://doi.org/10.5603/FHC.a2022.0025

Cerezo, L. A., Vencovský, J., & Šenolt, L. (2020). Cytokines and inflammatory mediators as promising markers of polymyositis/dermatomyositis. *Curr Opin Rheumatol*, *32*(6), 534-541. https://doi.org/10.1097/bor.0000000000000744

Chen, C., Zhou, Y., Ning, X., Li, S., Xue, D., Wei, C., Zhu, Z., Sheng, L., Lu, B., Li, Y., Ye, X., Fu, Y., Bai, C., Cai, W., Ding, Y., Lin, S., Yan, G., Huang, Y., & Yin, W. (2022). Directly targeting ASC by lonidamine alleviates inflammasome-driven diseases. *J Neuroinflammation*, *19*(1), 315. https://doi.org/10.1186/s12974-022-02682-w

Chen, Y., Xiao, T., Xu, S., Gu, H., Li, M., & Chen, X. (2020). Ultraviolet B induces proteolytic cleavage of the pyroptosis inducer gasdermin E in keratinocytes. *J Dermatol Sci*, *100*(2), 160-163. https://doi.org/10.1016/j.jdermsci.2020.08.014

Chen, Y. Y., Lee, Y. H., Wang, B. J., Chen, R. J., & Wang, Y. J. (2022). Skin damage induced by zinc oxide nanoparticles combined with UVB is mediated by activating cell pyroptosis via the NLRP3 inflammasome-autophagy-exosomal pathway. *Part Fibre Toxicol*, *19*(1), 2. https://doi.org/10.1186/s12989-021-00443-w

Costa, H. N., Esteves, A. R., Empadinhas, N., & Cardoso, S. M. (2023). Parkinson's Disease: A Multisystem Disorder. *Neurosci Bull*, *39*(1), 113-124. https://doi.org/10.1007/s12264-022-00934-6

D'Ippolito, S., Tersigni, C., Marana, R., Di Nicuolo, F., Gaglione, R., Rossi, E. D., Castellani, R., Scambia, G., & Di Simone, N. (2016). Inflammosome in the human endometrium: further step in the evaluation of the "maternal side". *Fertility and sterility*, *105*(1), 111-118. e114.

Dalakas, M. C. (2015). Inflammatory muscle diseases. *N Engl J Med*, *372*(18), 1734-1747. https://doi.org/10.1056/NEJMra1402225

Davis, B. K., Wen, H., & Ting, J. P. (2011). The inflammasome NLRs in immunity, inflammation, and associated diseases. *Annu Rev Immunol*, *29*, 707-735. https://doi.org/10.1146/annurev-immunol-031210-101405

de Carvalho Ribeiro, M., & Szabo, G. (2022). Role of the Inflammasome in Liver Disease. *Annu Rev Pathol*, *17*, 345-365. https://doi.org/10.1146/annurev-pathmechdis-032521-102529

de Rivero Vaccari, J. P. (2020). The Inflammasome in Reproductive Biology: A Promising Target for Novel Therapies. *Front Endocrinol (Lausanne)*, *11*, 8. https://doi.org/10.3389/fendo.2020.00008

Dempsey, C., Araiz, A. R., Bryson, K., Finucane, O., Larkin, C., Mills, E., Robertson, A., Cooper, M., O'Neill, L., & Lynch, M. (2017). Inhibiting the NLRP3 inflammasome with MCC950 promotes non-phlogistic clearance of amyloid-β and cognitive function in APP/PS1 mice. *Brain, behavior, and immunity*, *61*, 306-316.

Deng, Z., Lu, L., Li, B., Shi, X., Jin, H., & Hu, W. (2023). The roles of inflammasomes in cancer. *Front Immunol*, *14*, 1195572. https://doi.org/10.3389/fimmu.2023.1195572

DeTure, M. A., & Dickson, D. W. (2019). The neuropathological diagnosis of Alzheimer's disease. *Molecular neurodegeneration*, *14*(1), 32.

Dong, X., Zheng, Z., Lin, P., Fu, X., Li, F., Jiang, J., & Zhu, P. (2020). ACPAs promote IL-1β production in rheumatoid arthritis by activating the NLRP3 inflammasome. *Cell Mol Immunol*, *17*(3), 261-271. https://doi.org/10.1038/s41423-019-0201-9

Essouma, M., & Noubiap, J. J. (2015). Is air pollution a risk factor for rheumatoid arthritis? *J Inflamm (Lond)*, *12*, 48. https://doi.org/10.1186/s12950-015-0092-1

Freeman, L., Guo, H., David, C. N., Brickey, W. J., Jha, S., & Ting, J. P. (2017). NLR members NLRC4 and NLRP3 mediate sterile inflammasome activation in microglia and astrocytes. *J Exp Med*, *214*(5), 1351-1370. https://doi.org/10.1084/jem.20150237

Fu, J., Schroder, K., & Wu, H. (2024). Mechanistic insights from inflammasome structures. *Nat Rev Immunol*, *24*(7), 518-535. https://doi.org/10.1038/s41577-024-00995-w

Fu, J., & Wu, H. (2023). Structural Mechanisms of NLRP3 Inflammasome Assembly and Activation. *Annu Rev Immunol*, *41*, 301-316. https://doi.org/10.1146/annurev-immunol-081022-021207

Geusens, P. (2012). The role of RANK ligand/osteoprotegerin in rheumatoid arthritis. *Ther Adv Musculoskelet Dis*, *4*(4), 225-233. https://doi.org/10.1177/1759720x12438080

Glass, C. K., Saijo, K., Winner, B., Marchetto, M. C., & Gage, F. H. (2010). Mechanisms underlying inflammation in neurodegeneration. *Cell*, *140*(6), 918-934.

Gordon, R., Albornoz, E. A., Christie, D. C., Langley, M. R., Kumar, V., Mantovani, S., Robertson, A. A., Butler, M. S., Rowe, D. B., & O'Neill, L. A. (2018). Inflammasome inhibition prevents α-synuclein pathology and dopaminergic neurodegeneration in mice. *Science translational medicine*, *10*(465), eaah4066.

Grebe, A., Hoss, F., & Latz, E. (2018). 9) NLRP3 inflammasome and the IL-1 pathway in atherosclerosis. *Circulation research*, *122*(12), 1722-1740.

Greenberg, S. M., Bacskai, B. J., Hernandez-Guillamon, M., Pruzin, J., Sperling, R., & van Veluw, S. J. (2020). Cerebral amyloid angiopathy and Alzheimer disease—one peptide, two pathways. *Nature Reviews Neurology*, *16*(1), 30-42.

Gringhuis, S. I., Kaptein, T. M., Wevers, B. A., Theelen, B., van der Vlist, M., Boekhout, T., & Geijtenbeek, T. B. (2012). Dectin-1 is an extracellular pathogen sensor for the induction and processing of IL-1β via a noncanonical caspase-8 inflammasome. *Nat Immunol*, *13*(3), 246-254. https://doi.org/10.1038/ni.2222

Hannemann, N., Apparailly, F., & Courties, G. (2021). Synovial macrophages: from ordinary eaters to extraordinary multitaskers. *Trends Immunol*, *42*(5), 368-371. https://doi.org/10.1016/j.it.2021.03.002

Huang, F., Zhang, R. Y., & Song, L. (2017). Beneficial effect of magnolol on lupus nephritis in MRL/lpr mice by attenuating the NLRP3 inflammasome and NF-κB signaling pathway: A mechanistic analysis. *Mol Med Rep*, *16*(4), 4817-4822. https://doi.org/10.3892/mmr.2017.7154

Hulthén Varli, I., Petersson, K., Kublickas, M., & Papadogiannakis, N. (2012). Both acute and chronic placental inflammation are overrepresented in term stillbirths: a case-control study. *Infectious diseases in obstetrics and gynecology*, *2012*(1), 293867.

Humphries, F., Shmuel-Galia, L., Ketelut-Carneiro, N., Li, S., Wang, B., Nemmara, V. V., Wilson, R., Jiang, Z., Khalighinejad, F., Muneeruddin, K., Shaffer, S. A., Dutta, R., Ionete, C., Pesiridis, S., Yang, S., Thompson, P. R., & Fitzgerald, K. A. (2020). Succination inactivates gasdermin D and blocks pyroptosis. *Science*, *369*(6511), 1633-1637. https://doi.org/10.1126/science.abb9818

Inoue, M., & Shinohara, M. L. (2013). NLRP3 Inflammasome and MS/EAE. *Autoimmune Dis*, *2013*, 859145. https://doi.org/10.1155/2013/859145

Ising, C., Venegas, C., Zhang, S., Scheiblich, H., Schmidt, S. V., Vieira-Saecker, A., Schwartz, S., Albasset, S., McManus, R. M., & Tejera, D. (2019). NLRP3 inflammasome activation drives tau pathology. *Nature*, *575*(7784), 669-673.

Itoh, Y. (2017). Metalloproteinases in Rheumatoid Arthritis: Potential Therapeutic Targets to Improve Current Therapies. *Prog Mol Biol Transl Sci*, *148*, 327-338. https://doi.org/10.1016/bs.pmbts.2017.03.002

Jucker, M., & Walker, L. C. (2023). Alzheimer's disease: From immunotherapy to immunoprevention. *Cell*, *186*(20), 4260-4270. https://doi.org/10.1016/j.cell.2023.08.021

Ka, S. M., Lin, J. C., Lin, T. J., Liu, F. C., Chao, L. K., Ho, C. L., Yeh, L. T., Sytwu, H. K., Hua, K. F., & Chen, A. (2015). Citral alleviates an accelerated and severe lupus nephritis model by inhibiting the activation signal of NLRP3 inflammasome and enhancing Nrf2 activation. *Arthritis Res Ther*, *17*, 331. https://doi.org/10.1186/s13075-015-0844-6

Karch, C. M., & Goate, A. M. (2015). Alzheimer's disease risk genes and mechanisms of disease pathogenesis. *Biol Psychiatry*, *77*(1), 43-51. https://doi.org/10.1016/j.biopsych.2014.05.006

Kayagaki, N., Warming, S., Lamkanfi, M., Vande Walle, L., Louie, S., Dong, J., Newton, K., Qu, Y., Liu, J., Heldens, S., Zhang, J., Lee, W. P., Roose-Girma, M., & Dixit, V. M. (2011). Non-canonical inflammasome activation targets caspase-11. *Nature*, *479*(7371), 117-121. https://doi.org/10.1038/nature10558

Kong, R., Sun, L., Li, H., & Wang, D. (2022). The role of NLRP3 inflammasome in the pathogenesis of rheumatic disease. *Autoimmunity*, *55*(1), 1-7. https://doi.org/10.1080/08916934.2021.1995860

Kuchmiy, A. A., D'Hont, J., Hochepied, T., & Lamkanfi, M. (2016). NLRP2 controls age-associated maternal fertility. *J Exp Med*, *213*(13), 2851-2860. https://doi.org/10.1084/jem.20160900

Kuhlmann, T., Moccia, M., Coetzee, T., Cohen, J. A., Correale, J., Graves, J., Marrie, R. A., Montalban, X., Yong, V. W., Thompson, A. J., & Reich, D. S. (2023). Multiple sclerosis progression: time for a new mechanism-driven framework. *Lancet Neurol*, *22*(1), 78-88. https://doi.org/10.1016/s1474-4422(22)00289-7

Kwon, H. S., & Koh, S.-H. (2020). Neuroinflammation in neurodegenerative disorders: the roles of microglia and astrocytes. *Translational neurodegeneration*, *9*(1), 42.

Lee, J.-K., Kim, S.-H., Lewis, E. C., Azam, T., Reznikov, L. L., & Dinarello, C. A. (2004). Differences in signaling pathways by IL-1β and IL-18. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *101*(23), 8815-8820.

Li, D., Shi, G., Wang, J., Zhang, D., Pan, Y., Dou, H., & Hou, Y. (2019). Baicalein ameliorates pristane-induced lupus nephritis via activating Nrf2/HO-1 in myeloid-derived suppressor cells. *Arthritis Res Ther*, *21*(1), 105. https://doi.org/10.1186/s13075-019-1876-0

Li, D., & Wu, M. (2021). Pattern recognition receptors in health and diseases. *Signal Transduction and Targeted Therapy*, *6*(1), 291. https://doi.org/10.1038/s41392-021-00687-0

Li, J. M., Deng, H. S., Yao, Y. D., Wang, W. T., Hu, J. Q., Dong, Y., Wang, P. X., Liu, L., Liu, Z. Q., Xie, Y., Lu, L. L., & Zhou, H. (2023). Sinomenine ameliorates collagen-induced arthritis in mice by targeting GBP5 and regulating the P2X7 receptor to suppress NLRP3-related signaling pathways. *Acta Pharmacol Sin*, *44*(12), 2504-2524. https://doi.org/10.1038/s41401-023-01124-4

Li, X., Zhang, X., Pan, Y., Shi, G., Ren, J., Fan, H., Dou, H., & Hou, Y. (2018). mTOR regulates NLRP3 inflammasome activation via reactive oxygen species in murine lupus. *Acta Biochimica et Biophysica Sinica*, *50*(9), 888-896.

Li, Y., Huang, H., Liu, B., Zhang, Y., Pan, X., Yu, X. Y., Shen, Z., & Song, Y. H. (2021). Inflammasomes as therapeutic targets in human diseases. *Signal Transduct Target Ther*, *6*(1), 247. https://doi.org/10.1038/s41392-021-00650-z

Lin, C. C., & Edelson, B. T. (2017). New Insights into the Role of IL-1β in Experimental Autoimmune Encephalomyelitis and Multiple Sclerosis. *J Immunol*, *198*(12), 4553-4560. https://doi.org/10.4049/jimmunol.1700263

Litwiniuk, A., Bik, W., Kalisz, M., & Baranowska-Bik, A. (2021). Inflammasome NLRP3 Potentially Links Obesity-Associated Low-Grade Systemic Inflammation and Insulin Resistance with Alzheimer's Disease. *Int J Mol Sci*, *22*(11). https://doi.org/10.3390/ijms22115603

Liu, Y., Wei, W., Wang, Y., Wan, C., Bai, Y., Sun, X., Ma, J., & Zheng, F. (2019). TNF-α/calreticulin dual signaling induced NLRP3 inflammasome activation associated with HuR nucleocytoplasmic shuttling in rheumatoid arthritis. *Inflamm Res*, *68*(7), 597-611. https://doi.org/10.1007/s00011-019-01244-w

Ma, M., Chai, K., & Deng, R. (2021). Study of the correlation between the noncanonical pathway of pyroptosis and idiopathic inflammatory myopathy. *Int Immunopharmacol*, *98*, 107810. https://doi.org/10.1016/j.intimp.2021.107810

Mandell, J. T., de Rivero Vaccari, J. P., Sabater, A. L., & Galor, A. (2023). The inflammasome pathway: A key player in ocular surface and anterior segment diseases. *Surv Ophthalmol*, *68*(2), 280-289. https://doi.org/10.1016/j.survophthal.2022.06.003

Martinon, F., Mayor, A., & Tschopp, J. (2009). The inflammasomes: guardians of the body. *Annual review of immunology*, *27*(1), 229-265.

McKenzie, B. A., Mamik, M. K., Saito, L. B., Boghozian, R., Monaco, M. C., Major, E. O., Lu, J. Q., Branton, W. G., & Power, C. (2018). Caspase-1 inhibition prevents glial inflammasome activation and pyroptosis in models of multiple sclerosis. *Proc Natl Acad Sci U S A*, *115*(26), E6065-e6074. https://doi.org/10.1073/pnas.1722041115

McManus, R., Komes, M. P., Griep, A., Santarelli, F., Schwartz, S., Perea, J. R., Khalil, M.-A., Lauterbach, M., Heinemann, L., & Schlüter, T. (2022). NLRP3-mediated glutaminolysis regulates microglia in Alzheimer's disease.

McManus, R. M., & Latz, E. (2024). NLRP3 inflammasome signalling in Alzheimer's disease. *Neuropharmacology*, *252*, 109941. https://doi.org/10.1016/j.neuropharm.2024.109941

Mulla, M. J., Salmon, J. E., Chamley, L. W., Brosens, J. J., Boeras, C. M., Kavathas, P. B., & Abrahams, V. M. (2013). A role for uric acid and the Nalp3 inflammasome in antiphospholipid antibody-induced IL-1β production by human first trimester trophoblast. *PloS one*, *8*(6), e65237.

Nidorf, S. M., Fiolet, A. T., Mosterd, A., Eikelboom, J. W., Schut, A., Opstal, T. S., The, S. H., Xu, X.-F., Ireland, M. A., & Lenderink, T. (2020). 7) Colchicine in patients with chronic coronary disease. *New England journal of medicine*, *383*(19), 1838-1847.

Noroozi, S., Meimand, H. A. E., Arababadi, M. K., Nakhaee, N., & Asadikaram, G. (2017). The Effects of IFN-β 1a on the Expression of Inflammasomes and Apoptosis-Associated Speck-Like Proteins in Multiple Sclerosis Patients. *Mol Neurobiol*, *54*(4), 3031-3037. https://doi.org/10.1007/s12035-016-9864-8

Oh, J., Vidal-Jordana, A., & Montalban, X. (2018). Multiple sclerosis: clinical aspects. *Curr Opin Neurol*, *31*(6), 752-759. https://doi.org/10.1097/wco.0000000000000622

Olcum, M., Tastan, B., Kiser, C., Genc, S., & Genc, K. (2020). Microglial NLRP3 inflammasome activation in multiple sclerosis. *Adv Protein Chem Struct Biol*, *119*, 247-308. https://doi.org/10.1016/bs.apcsb.2019.08.007

Olsen, M. B., Gregersen, I., Sandanger, Ø., Yang, K., Sokolova, M., Halvorsen, B. E., Gullestad, L., Broch, K., Aukrust, P., & Louwe, M. C. (2022). Targeting the Inflammasome in Cardiovascular Disease. *JACC Basic Transl Sci*, *7*(1), 84-98. https://doi.org/10.1016/j.jacbts.2021.08.006

Pajares, M., A, I. R., Manda, G., Boscá, L., & Cuadrado, A. (2020). Inflammation in Parkinson's Disease: Mechanisms and Therapeutic Implications. *Cells*, *9*(7). https://doi.org/10.3390/cells9071687

Park, M. C., Park, Y. B., & Lee, S. K. (2004). Elevated interleukin-18 levels correlated with disease activity in systemic lupus erythematosus. *Clin Rheumatol*, *23*(3), 225-229. https://doi.org/10.1007/s10067-004-0867-x

Platnich, J. M., & Muruve, D. A. (2019). NOD-like receptors and inflammasomes: A review of their canonical and non-canonical signaling pathways. *Arch Biochem Biophys*, *670*, 4-14. https://doi.org/10.1016/j.abb.2019.02.008

Radu, A. F., & Bungau, S. G. (2021). Management of Rheumatoid Arthritis: An Overview. *Cells*, *10*(11). https://doi.org/10.3390/cells10112857

Ridker, P. M., Everett, B. M., Thuren, T., MacFadyen, J. G., Chang, W. H., Ballantyne, C., Fonseca, F., Nicolau, J., Koenig, W., & Anker, S. D. (2017). 6) Antiinflammatory therapy with canakinumab for atherosclerotic disease. *New England journal of medicine*, *377*(12), 1119-1131.

Rostagno, A. A. (2022). Pathogenesis of Alzheimer's Disease. *Int J Mol Sci*, *24*(1). https://doi.org/10.3390/ijms24010107

Rumpret, M., von Richthofen, H. J., Peperzak, V., & Meyaard, L. (2022). Inhibitory pattern recognition receptors. *J Exp Med*, *219*(1). https://doi.org/10.1084/jem.20211463

Saresella, M., La Rosa, F., Piancone, F., Zoppis, M., Marventano, I., Calabrese, E., Rainone, V., Nemni, R., Mancuso, R., & Clerici, M. (2016). The NLRP3 and NLRP1 inflammasomes are activated in Alzheimer's disease. *Mol Neurodegener*, *11*, 23. https://doi.org/10.1186/s13024-016-0088-1

Schmidt, J. (2018). Current Classification and Management of Inflammatory Myopathies. *J Neuromuscul Dis*, *5*(2), 109-129. https://doi.org/10.3233/jnd-180308

Schroder, K., & Tschopp, J. (2010). The inflammasomes. *Cell*, *140*(6), 821-832. https://doi.org/10.1016/j.cell.2010.01.040

Sędzikowska, A., & Szablewski, L. (2021). Insulin and Insulin Resistance in Alzheimer's Disease. *Int J Mol Sci*, *22*(18). https://doi.org/10.3390/ijms22189987

Sharma, D., & Kanneganti, T. D. (2016). The cell biology of inflammasomes: Mechanisms of inflammasome activation and regulation. *J Cell Biol*, *213*(6), 617-629. https://doi.org/10.1083/jcb.201602089

Singh, J., Habean, M. L., & Panicker, N. (2023). Inflammasome assembly in neurodegenerative diseases. *Trends Neurosci*, *46*(10), 814-831. https://doi.org/10.1016/j.tins.2023.07.009

Stancu, I.-C., Cremers, N., Vanrusselt, H., Couturier, J., Vanoosthuyse, A., Kessels, S., Lodder, C., Brône, B., Huaux, F., & Octave, J.-N. (2019). Aggregated Tau activates NLRP3–ASC inflammasome exacerbating exogenously seeded and non-exogenously seeded Tau pathology in vivo. *Acta neuropathologica*, *137*, 599-617.

Stødle, G., Silva, G., Tangerås, L. H., Gierman, L., Nervik, I., Dahlberg, U., Sun, C., Aune, M. H., Thomsen, L. C. V., & Bjørge, L. (2018). Placental inflammation in pre-eclampsia by Nod-like receptor protein (NLRP) 3 inflammasome activation in trophoblasts. *Clinical & Experimental Immunology*, *193*(1), 84-94.

Su, B., Ye, H., You, X., Ni, H., Chen, X., & Li, L. (2018). Icariin alleviates murine lupus nephritis via inhibiting NF-κB activation pathway and NLRP3 inflammasome. *Life Sci*, *208*, 26-32. https://doi.org/10.1016/j.lfs.2018.07.009

Tall, A. R., & Bornfeldt, K. E. (2023). Inflammasomes and Atherosclerosis: a Mixed Picture. *Circ Res*, *132*(11), 1505-1520. https://doi.org/10.1161/circresaha.123.321637

Tardif, J. C., Kouz, S., Waters, D. D., Bertrand, O. F., Diaz, R., Maggioni, A. P., Pinto, F. J., Ibrahim, R., Gamra, H., Kiwan, G. S., Berry, C., López-Sendón, J., Ostadal, P., Koenig, W., Angoulvant, D., Grégoire, J. C., Lavoie, M. A., Dubé, M. P., Rhainds, D.,…Roubille, F. (2019). 8) Efficacy and Safety of Low-Dose Colchicine after Myocardial Infarction. *N Engl J Med*, *381*(26), 2497-2505. https://doi.org/10.1056/NEJMoa1912388

Tastan, B., Arioz, B. I., Tufekci, K. U., Tarakcioglu, E., Gonul, C. P., Genc, K., & Genc, S. (2021). Dimethyl Fumarate Alleviates NLRP3 Inflammasome

Activation in Microglia and Sickness Behavior in LPS-Challenged Mice. *Front Immunol*, *12*, 737065. https://doi.org/10.3389/fimmu.2021.737065

Tran, T.-A. (2017). Muckle–Wells syndrome: clinical perspectives. *Open access rheumatology: research and reviews*, 123-129.

Tran, T.-A., Koné-Paut, I., Marie, I., Ninet, J., Cuisset, L., & Meinzer, U. (2012). Muckle-Wells syndrome and male hypofertility: a case series. Seminars in arthritis and rheumatism,

Trankle, C. R., Canada, J. M., Cei, L., Abouzaki, N., Oddi-Erdle, C., Kadariya, D., Christopher, S., Viscusi, M., Del Buono, M., & Kontos, M. C. (2018). Usefulness of canakinumab to improve exercise capacity in patients with long-term systolic heart failure and elevated C-reactive protein. *The American journal of cardiology*, *122*(8), 1366-1370.

Tsoi, L. C., Gharaee-Kermani, M., Berthier, C. C., Nault, T., Hile, G. A., Estadt, S. N., Patrick, M. T., Wasikowski, R., Billi, A. C., Lowe, L., Reed, T. J., Gudjonsson, J. E., & Kahlenberg, J. M. (2020). IL18-containing 5-gene signature distinguishes histologically identical dermatomyositis and lupus erythematosus skin lesions. *JCI Insight*, *5*(16). https://doi.org/10.1172/jci.insight.139558

Ural, D. (2011). Kardiyovasküler risk belirlenmesi ve tabakalandırılmasının kılavuzluğuyla yapılan tedavi yaklaşımı: Öngör, önle ve bireyselleştir. *Anatolian Journal of Cardiology/Anadolu Kardiyoloji Dergisi*, *11*(6).

Van Tassell, B. W., Canada, J., Carbone, S., Trankle, C., Buckley, L., Oddi Erdle, C., Abouzaki, N. A., Dixon, D., Kadariya, D., Christopher, S., Schatz, A., Regan, J., Viscusi, M., Del Buono, M., Melchior, R., Mankad, P., Lu, J., Sculthorpe, R., Biondi-Zoccai, G.,…Abbate, A. (2017). Interleukin-1 Blockade in Recently Decompensated Systolic Heart Failure: Results From REDHART (Recently Decompensated Heart Failure Anakinra Response Trial). *Circ Heart Fail*, *10*(11). https://doi.org/10.1161/circheartfailure.117.004373

Viganò, E., & Mortellaro, A. (2013). Caspase-11: the driving factor for noncanonical inflammasomes. *Eur J Immunol*, *43*(9), 2240-2245. https://doi.org/10.1002/eji.201343800

Walenta, L., Schmid, N., Schwarzer, J. U., Köhn, F. M., Urbanski, H. F., Behr, R., Strauss, L., Poutanen, M., & Mayerhofer, A. (2018). NLRP3 in somatic non-immune cells of rodent and primate testes. *Reproduction*, *156*(3), 231-238. https://doi.org/10.1530/rep-18-0111

Wang, L., Jiao, X. F., Wu, C., Li, X. Q., Sun, H. X., Shen, X. Y., Zhang, K. Z., Zhao, C., Liu, L., Wang, M., Bu, Y. L., Li, J. W., Xu, F., Chang, C. L., Lu, X., & Gao, W. (2021). Trimetazidine attenuates dexamethasone-induced muscle atrophy via inhibiting NLRP3/GSDMD pathway-mediated pyroptosis. *Cell Death Discov*, *7*(1), 251. https://doi.org/10.1038/s41420-021-00648-0

Wang, Y., Li, B., & Zhao, Y. (2022). Inflammation in Preeclampsia: Genetic Biomarkers, Mechanisms, and Therapeutic Strategies. *Front Immunol*, *13*, 883404. https://doi.org/10.3389/fimmu.2022.883404

Weel, I. C., Romão-Veiga, M., Matias, M. L., Fioratti, E. G., Peraçoli, J. C., Borges, V. T., Araujo Jr, J. P., & Peraçoli, M. T. (2017). Increased expression of NLRP3 inflammasome in placentas from pregnant women with severe preeclampsia. *Journal of reproductive immunology*, *123*, 40-47.

Witkin, S. S., Bierhals, K., Linhares, I., Normand, N., Dieterle, S., & Neuer, A. (2010). Genetic polymorphism in an inflammasome component, cervical mycoplasma detection and female infertility in women undergoing in vitro fertilization. *J Reprod Immunol*, *84*(2), 171-175. https://doi.org/10.1016/j.jri.2009.11.005

Wohlford, G. F., Van Tassell, B. W., Billingsley, H. E., Kadariya, D., Canada, J. M., Carbone, S., Mihalick, V. L., Bonaventura, A., Vecchié, A., Chiabrando, J. G., Bressi, E., Thomas, G., Ho, A. C., Marawan, A. A., Dell, M., Trankle, C. R., Turlington, J., Markley, R., & Abbate, A. (2020). Phase 1B, Randomized, Double-Blinded, Dose Escalation, Single-Center, Repeat Dose Safety and Pharmacodynamics Study of the Oral NLRP3 Inhibitor Dapansutrile in Subjects With NYHA II-III Systolic Heart Failure. *J Cardiovasc Pharmacol*, *77*(1), 49-60. https://doi.org/10.1097/fjc.0000000000000931

Wu, X. Y., Li, K. T., Yang, H. X., Yang, B., Lu, X., Zhao, L. D., Fei, Y. Y., Chen, H., Wang, L., Li, J., Peng, L. Y., Zheng, W. J., Hou, Y., Jiang, Y., Shi, Q., Zhang, W., Zhang, F. C., Zhang, J. M., Huang, B.,…Zhang, X. (2020). Complement C1q synergizes with PTX3 in promoting NLRP3 inflammasome over-activation and pyroptosis in rheumatoid arthritis. *J Autoimmun*, *106*, 102336. https://doi.org/10.1016/j.jaut.2019.102336

Xiang, H., Zhu, F., Xu, Z., & Xiong, J. (2020). Role of Inflammasomes in Kidney Diseases via Both Canonical and Non-canonical Pathways. *Front Cell Dev Biol*, *8*, 106. https://doi.org/10.3389/fcell.2020.00106

Xu, Z., Kombe Kombe, A. J., Deng, S., Zhang, H., Wu, S., Ruan, J., Zhou, Y., & Jin, T. (2024). NLRP inflammasomes in health and disease. *Mol Biomed*, *5*(1), 14. https://doi.org/10.1186/s43556-024-00179-x

Yasuda, T. (2006). Cartilage destruction by matrix degradation products. *Mod Rheumatol*, *16*(4), 197-205. https://doi.org/10.1007/s10165-006-0490-6

Ye, H., Robak, L. A., Yu, M., Cykowski, M., & Shulman, J. M. (2023). Genetics and Pathogenesis of Parkinson's Syndrome. *Annu Rev Pathol*, *18*, 95-121. https://doi.org/10.1146/annurev-pathmechdis-031521-034145

You, R., He, X., Zeng, Z., Zhan, Y., Xiao, Y., & Xiao, R. (2022). Pyroptosis and Its Role in Autoimmune Disease: A Potential Therapeutic Target. *Front Immunol*, *13*, 841732. https://doi.org/10.3389/fimmu.2022.841732

Zhang, H., Fu, R., Guo, C., Huang, Y., Wang, H., Wang, S., Zhao, J., & Yang, N. (2016). Anti-dsDNA antibodies bind to TLR4 and activate NLRP3 inflammasome in lupus monocytes/macrophages. *Journal of translational medicine*, *14*, 1-12.

Zhao, J., Wang, J., Zhou, M., Li, M., Li, M., & Tan, H. (2019). Curcumin attenuates murine lupus via inhibiting NLRP3 inflammasome. *Int Immunopharmacol*, *69*, 213-216. https://doi.org/10.1016/j.intimp.2019.01.046

Zheng, R., Ruan, Y., Yan, Y., Lin, Z., Xue, N., Yan, Y., Tian, J., Yin, X., Pu, J., & Zhang, B. (2021). Melatonin Attenuates Neuroinflammation by Down-Regulating NLRP3 Inflammasome via a SIRT1-Dependent Pathway in MPTP-Induced Models of Parkinson's Disease. *J Inflamm Res*, *14*, 3063-3075. https://doi.org/10.2147/jir.S317672

KAYNAKLAR

Abdelalim, E. M., Bonnefond, A., Bennaceur-Griscelli, A., & Froguel, P. (2014). Pluripotent Stem Cells as a Potential Tool for Disease Modelling and Cell Therapy in Diabetes. *Stem Cell Reviews and Reports*, *10*(3). https://doi.org/10.1007/s12015-014-9503-6

Abu-El-Haija, M., Anazawa, T., Beilman, G. J., Besselink, M. G., Del Chiaro, M., Demir, I. E., Dennison, A. R., Dudeja, V., Freeman, M. L., Friess, H., Hackert, T., Kleeff, J., Laukkarinen, J., Levy, M. F., Nathan, J. D., Werner, J., Windsor, J. A., Neoptolemos, J. P., Sheel, A. R. G., … Bellin, M. D. (2020). The role of total pancreatectomy with islet autotransplantation in the treatment of chronic pancreatitis: A report from the International Consensus Guidelines in chronic pancreatitis. *Pancreatology*, *20*(4). https://doi.org/10.1016/j.pan.2020.04.005

Acosta, L., Hmadcha, A., Escacena, N., Pérez-Camacho, I., De La Cuesta, A., Ruiz-Salmeron, R., Gauthier, B. R., & Soria, B. (2013). Adipose mesenchymal stromal cells isolated from type 2 diabetic patients display reduced fibrinolytic activity. *Diabetes*, *62*(12). https://doi.org/10.2337/db13-0896

Agulnick, A. D., Ambruzs, D. M., Moorman, M. A., Bhoumik, A., Cesario, R. M., Payne, J. K., Kelly, J. R., Haakmeester, C., Srijemac, R., Wilson, A. Z., Kerr, J., Frazier, M. A., Kroon, E. J., & D'Amour, K. A. (2015). Insulin-Producing Endocrine Cells Differentiated In Vitro From Human Embryonic Stem Cells Function in Macroencapsulation Devices In Vivo. *Stem Cells Translational Medicine*, *4*(10). https://doi.org/10.5966/sctm.2015-0079

Al-Khawaga, S., Memon, B., Butler, A. E., Taheri, S., Abou-Samra, A. B., & Abdelalim, E. M. (2018). Pathways governing development of stem cell-derived pancreatic β cells: lessons from embryogenesis. *Biological Reviews*, *93*(1). https://doi.org/10.1111/brv.12349

Arzouni, A. A., Vargas-Seymour, A., Nardi, N., J.F. King, A., & Jones, P. M. (2018). Using Mesenchymal Stromal Cells in Islet Transplantation. *Stem Cells Translational Medicine*, *7*(8). https://doi.org/10.1002/sctm.18-0033

Bateman, M. E., Strong, A. L., Gimble, J. M., & Bunnell, B. A. (2018). Concise Review: Using Fat to Fight Disease: A Systematic Review of Nonhomologous Adipose-Derived Stromal/Stem Cell Therapies. In *Stem Cells* (Vol. 36, Issue 9). https://doi.org/10.1002/stem.2847

Bottino, R., Knoll, M. F., Knoll, C. A., Bertera, S., & Trucco, M. M. (2018). The future of islet transplantation is now. In *Frontiers in Medicine* (Vol. 5, Issue JUL). https://doi.org/10.3389/fmed.2018.00202

Campbell, P. M., Senior, P. A., Salam, A., LaBranche, K., Bigam, D. L., Kneteman, N. M., Imes, S., Halpin, A., Ryan, E. A., & Shapiro, A. M. J. (2007). High risk of sensitization after failed islet transplantation. *American Journal of Transplantation*, *7*(10). https://doi.org/10.1111/j.1600-6143.2007.01923.x

Capilla-González, V., López-Beas, J., Escacena, N., Aguilera, Y., de la Cuesta, A., Ruiz-Salmerón, R., Martín, F., Hmadcha, A., & Soria, B. (2018). PDGF Restores the Defective Phenotype of Adipose-Derived Mesenchymal Stromal Cells from Diabetic Patients. *Molecular Therapy*, *26*(11). https://doi.org/10.1016/j.ymthe.2018.08.011

Carlsson, P. O., Schwarcz, E., Korsgren, O., & Le Blanc, K. (2015). Preserved β-cell function in type 1 diabetes by mesenchymal stromal cells. *Diabetes*, *64*(2). https://doi.org/10.2337/db14-0656

Chhabra, P., & Brayman, K. L. (2013). Stem Cell Therapy to Cure Type 1 Diabetes: From Hype to Hope. *Stem Cells Translational Medicine*, *2*(5). https://doi.org/10.5966/sctm.2012-0116

Chiasson, J. L., Aris-Jilwan, N., Bélanger, R., Bertrand, S., Beauregard, H., Ékoé, J. M., Fournier, H., & Havrankova, J. (2003). Diagnosis and treatment of diabetic ketoacidosis and the hyperglycemic hyperosmolar state. In *CMAJ. Canadian Medical Association Journal* (Vol. 168, Issue 7).

Cnop, M., Welsh, N., Jonas, J. C., Jörns, A., Lenzen, S., & Eizirik, D. L. (2005). Mechanisms of pancreatic β-cell death in type 1 and type 2 diabetes: Many differences, few similarities. In *Diabetes* (Vol. 54, Issue SUPPL. 2). https://doi.org/10.2337/diabetes.54.suppl_2.S97

D'Amour, K. A., Bang, A. G., Eliazer, S., Kelly, O. G., Agulnick, A. D., Smart, N. G., Moorman, M. A., Kroon, E., Carpenter, M. K., & Baetge, E. E. (2006). Production of pancreatic hormone-expressing endocrine cells from human embryonic stem cells. *Nature Biotechnology*, *24*(11). https://doi.org/10.1038/nbt1259

Deng, Z., Xu, H., Zhang, J., Yang, C., Jin, L., Liu, J., Song, H., Chen, G., Han, W., & Si, Y. (2018). Infusion of adipose-derived mesenchymal stem cells inhibits skeletal muscle Mitsugumin 53 elevation and thereby alleviates insulin resistance in type 2 diabetic rats. *Molecular Medicine Reports*, *17*(6). https://doi.org/10.3892/mmr.2018.8901

Deshpande, A. D., Harris-Hayes, M., & Schootman, M. (2008). Epidemiology of diabetes and diabetes-related complications. In *Physical Therapy* (Vol. 88, Issue 11). https://doi.org/10.2522/ptj.20080020

DiMeglio, L. A., Evans-Molina, C., & Oram, R. A. (2018). Type 1 diabetes. *The Lancet*, *391*(10138), 2449–2462. https://doi.org/10.1016/S0140-6736(18)31320-5

Dolgin, E. (2016). Diabetes: Encapsulating the problem. In *Nature* (Vol. 540, Issue 7632). https://doi.org/10.1038/540S60a

Dominici, M., Le Blanc, K., Mueller, I., Slaper-Cortenbach, I., Marini, F. C., Krause, D. S., Deans, R. J., Keating, A., Prockop, D. J., & Horwitz, E. M. (2006). Minimal criteria for defining multipotent mesenchymal stromal cells. The International Society for Cellular Therapy position statement. *Cytotherapy*, *8*(4). https://doi.org/10.1080/14653240600855905

Du, Y., Liang, Z., Wang, S., Sun, D., Wang, X., Liew, S. Y., Lu, S., Wu, S., Jiang, Y., Wang, Y., Zhang, B., Yu, W., Lu, Z., Pu, Y., Zhang, Y., Long, H., Xiao, S., Liang, R., Zhang, Z., … Deng, H. (2022). Human pluripotent stem-cell-derived islets ameliorate diabetes in non-human primates. *Nature Medicine*, *28*(2). https://doi.org/10.1038/s41591-021-01645-7

Elshemy, M. M., Asem, M., Allemailem, K. S., Uto, K., Ebara, M., & Nabil, A. (2021). Antioxidative Capacity of Liver- And Adipose-Derived Mesenchymal Stem Cell-Conditioned Media and Their Applicability in Treatment of Type 2 Diabetic Rats. In *Oxidative Medicine and Cellular Longevity* (Vol. 2021). https://doi.org/10.1155/2021/8833467

Esser, N., Legrand-Poels, S., Piette, J., Scheen, A. J., & Paquot, N. (2014). Inflammation as a link between obesity, metabolic syndrome and type 2 diabetes. In *Diabetes Research and Clinical Practice* (Vol. 105, Issue 2). https://doi.org/10.1016/j.diabres.2014.04.006

Ezquer, F., Ezquer, M., Contador, D., Ricca, M., Simon, V., & Conget, P. (2012). The antidiabetic effect of mesenchymal stem cells is unrelated to their transdifferentiation potential but to their capability to restore Th1/Th2 balance and to modify the pancreatic microenvironment. *Stem Cells*, *30*(8). https://doi.org/10.1002/stem.1132

Friedenstein, A. J., Piatetzky-Shapiro, I. I., & Petrakova, K. V. (1966). Osteogenesis in transplants of bone marrow cells. *Journal of Embryology and Experimental Morphology*, *16*(3). https://doi.org/10.1242/dev.16.3.381

Gamble, A., Pawlick, R., Pepper, A. R., Bruni, A., Adesida, A., Senior, P. A., Korbutt, G. S., & Shapiro, A. M. J. (2018). Improved islet recovery and efficacy through co-culture and co-transplantation of islets with human adipose-derived mesenchymal stem cells. *PLoS ONE*, *13*(11). https://doi.org/10.1371/journal.pone.0206449

Guan, L. X., Guan, H., Li, H. B., Ren, C. A., Liu, L., Chu, J. J., & Dai, L. J. (2015). Therapeutic efficacy of umbilical cord-derived mesenchymal stem cells in patients with type 2 diabetes. *Experimental and Therapeutic Medicine*, *9*(5). https://doi.org/10.3892/etm.2015.2339

HENRY, R. R., PETTUS, J., WILENSKY, J., SHAPIRO, A. M. J., SENIOR, P. A., ROEP, B., WANG, R., KROON, E. J., SCOTT, M., D'AMOUR, K., & FOYT, H. L. (2018). Initial Clinical Evaluation of VC-01TM Combination Product—A Stem Cell–Derived Islet Replacement for Type 1 Diabetes (T1D). *Diabetes*, *67*(Supplement_1). https://doi.org/10.2337/db18-138-or

Hering, B. J., Ballou, C. M., Bellin, M. D., Payne, E. H., Kandeel, F., Witkowski, P., Alejandro, R., Rickels, M. R., & Barton, F. B. (2023). Factors associated with favourable 5 year outcomes in islet transplant alone recipients with type 1 diabetes complicated by severe hypoglycaemia in the Collaborative Islet Transplant Registry. *Diabetologia*, *66*(1). https://doi.org/10.1007/s00125-022-05804-4

Hogrebe, N. J., Ishahak, M., & Millman, J. R. (2023). Developments in stem cell-derived islet replacement therapy for treating type 1 diabetes. In *Cell Stem Cell* (Vol. 30, Issue 5). https://doi.org/10.1016/j.stem.2023.04.002

Hu, J., Fu, Z., Chen, Y., Tang, N., Wang, L., Wang, F., Sun, R., & Yan, S. (2015). Effects of autologous adipose-derived stem cell infusion on type 2 diabetic rats. *Endocrine Journal*, *62*(4). https://doi.org/10.1507/endocrj.EJ14-0584

Huang, Y., Karuranga, S., Malanda, B., & Williams, D. R. R. (2018). Call for data contribution to the IDF Diabetes Atlas 9th Edition 2019. In *Diabetes Research and Clinical Practice* (Vol. 140). https://doi.org/10.1016/j.diabres.2018.05.033

Kanak, M. A., Takita, M., Kunnathodi, F., Lawrence, M. C., Levy, M. F., & Naziruddin, B. (2014). Inflammatory response in islet transplantation. *International Journal of Endocrinology*, *2014*. https://doi.org/10.1155/2014/451035

Kang, H. M., Kim, J., Park, S., Kim, J., Kim, H., Kim, K. S., Lee, E. J., Seo, S. I., Kang, S. G., Lee, J. E., & Lim, H. (2009). Insulin-secreting cells from human

eyelid-derived stem cells alleviate type I diabetes in immunocompetent mice. *Stem Cells*, *27*(8). https://doi.org/10.1002/stem.127

Kelly, O. G., Chan, M. Y., Martinson, L. A., Kadoya, K., Ostertag, T. M., Ross, K. G., Richardson, M., Carpenter, M. K., D'Amour, K. A., Kroon, E., Moorman, M., Baetge, E. E., & Bang, A. G. (2011). Cell-surface markers for the isolation of pancreatic cell types derived from human embryonic stem cells. *Nature Biotechnology*, *29*(8). https://doi.org/10.1038/nbt.1931

Keymeulen, B., De Groot, K., Jacobs-Tulleneers-Thevissen, D., Thompson, D. M., Bellin, M. D., Kroon, E. J., Daniels, M., Wang, R., Jaiman, M., Kieffer, T. J., Foyt, H. L., & Pipeleers, D. (2023). Encapsulated stem cell–derived β cells exert glucose control in patients with type 1 diabetes. *Nature Biotechnology*. https://doi.org/10.1038/s41587-023-02055-5

KEYMEULEN, B., JACOBS-TULLENEERS-THEVISSEN, D., KROON, E. J., JAIMAN, M. S., DANIELS, M., WANG, R., PIPELEERS, D., D'AMOUR, K., & FOYT, H. L. (2021). 196-LB: Stem Cell–Derived Islet Replacement Therapy (VC-02) Demonstrates Production of C-Peptide in Patients with Type 1 Diabetes (T1D) and Hypoglycemia Unawareness. *Diabetes*, *70*(Supplement_1). https://doi.org/10.2337/db21-196-lb

Keymeulen, B., Vandemeulebroucke, E., Ziegler, A. G., Mathieu, C., Kaufman, L., Hale, G., Gorus, F., Goldman, M., Walter, M., Candon, S., Schandene, L., Crenier, L., De Block, C., Seigneurin, J.-M., De Pauw, P., Pierard, D., Weets, I., Rebello, P., Bird, P., … Chatenoud, L. (2005). Insulin Needs after CD3-Antibody Therapy in New-Onset Type 1 Diabetes. *New England Journal of Medicine*, *352*(25). https://doi.org/10.1056/nejmoa043980

Khan, M. A. B., Hashim, M. J., King, J. K., Govender, R. D., Mustafa, H., & Kaabi, J. Al. (2020). Epidemiology of Type 2 diabetes - Global burden of disease and forecasted trends. *Journal of Epidemiology and Global Health*, *10*(1). https://doi.org/10.2991/JEGH.K.191028.001

Kharaziha, P., Hellström, P. M., Noorinayer, B., Farzaneh, F., Aghajani, K., Jafari, F., Telkabadi, M., Atashi, A., Honardoost, M., Zali, M. R., & Soleimani, M. (2009). Improvement of liver function in liver cirrhosis patients after autologous mesenchymal stem cell injection: A phase I-II clinical trial. *European Journal of Gastroenterology and Hepatology*, *21*(10). https://doi.org/10.1097/MEG.0b013e32832a1f6c

Kočí, Z., Turnovcová, K., Dubský, M., Baranovičová, L., Holáň, V., Chudíčková, M., Syková, E., & Kubinová, Š. (2014). Characterization of human adipose tissue-derived stromal cells isolated from diabetic patient's distal limbs with critical ischemia. *Cell Biochemistry and Function*, *32*(7). https://doi.org/10.1002/cbf.3056

Kono, T. M., Sims, E. K., Moss, D. R., Yamamoto, W., Ahn, G., Diamond, J., Tong, X., Day, K. H., Territo, P. R., Hanenberg, H., Traktuev, D. O., March, K. L., & Evans-Molina, C. (2014). Human adipose-derived stromal/stem cells protect against STZ-induced hyperglycemia: Analysis of hASC-derived paracrine effectors. *Stem Cells*, *32*(7). https://doi.org/10.1002/stem.1676

Kroon, E., Martinson, L. A., Kadoya, K., Bang, A. G., Kelly, O. G., Eliazer, S., Young, H., Richardson, M., Smart, N. G., Cunningham, J., Agulnick, A. D., D'Amour, K. A., Carpenter, M. K., & Baetge, E. E. (2008). Pancreatic endoderm derived from human embryonic stem cells generates glucose-

responsive insulin-secreting cells in vivo. *Nature Biotechnology*, *26*(4). https://doi.org/10.1038/nbt1393

Lalu, M. M., McIntyre, L., Pugliese, C., Fergusson, D., Winston, B. W., Marshall, J. C., Granton, J., & Stewart, D. J. (2012). Safety of Cell Therapy with Mesenchymal Stromal Cells (SafeCell): A Systematic Review and Meta-Analysis of Clinical Trials. In *PLoS ONE* (Vol. 7, Issue 10). https://doi.org/10.1371/journal.pone.0047559

Latres, E., Finan, D. A., Greenstein, J. L., Kowalski, A., & Kieffer, T. J. (2019). Navigating Two Roads to Glucose Normalization in Diabetes: Automated Insulin Delivery Devices and Cell Therapy. In *Cell Metabolism* (Vol. 29, Issue 3). https://doi.org/10.1016/j.cmet.2019.02.007

Lee, J., Kim, S. C., Kim, S. J., Lee, H., Jung, E. J., Jung, S. H., & Han, D. J. (2013). Differentiation of human adipose tissue-derived stem cells into aggregates of insulin-producing cells through the overexpression of pancreatic and duodenal homeobox gene-1. *Cell Transplantation*, *22*(6). https://doi.org/10.3727/096368912X657215

Lee, J. S., Hong, J. M., Moon, G. J., Lee, P. H., Ahn, Y. H., Bang, O. Y., & STARTING collaborators. (2010). A long-term follow-up study of intravenous autologous mesenchymal stem cell transplantation in patients with ischemic stroke. *Stem Cells (Dayton, Ohio)*, *28*(6). https://doi.org/10.1002/stem.430

Lee, R. H., Seo, M. J., Reger, R. L., Spees, J. L., Pulin, A. A., Olson, S. D., & Prockop, D. J. (2006). Multipotent stromal cells from human marrow home to and promote repair of pancreatic islets and renal glomeruli in diabetic NOD/scid mice. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, *103*(46). https://doi.org/10.1073/pnas.0608249103

Liang, Z., Sun, D., Lu, S., Lei, Z., Wang, S., Luo, Z., Zhan, J., Wu, S., Jiang, Y., Lu, Z., Sun, S., Shi, Y., Long, H., Wei, Y., Yu, W., Wang, Z., Yi, L. S., Zhang, Y., Sun, W., … Deng, H. (2023). Implantation underneath the abdominal anterior rectus sheath enables effective and functional engraftment of stem-cell-derived islets. *Nature Metabolism*, *5*(1). https://doi.org/10.1038/s42255-022-00713-7

Lipska, K. J., Parker, M. M., Moffet, H. H., Huang, E. S., & Karter, A. J. (2018). Association of initiation of basal insulin analogs vs neutral protamine hagedorn insulin with hypoglycemia-related emergency department visits or hospital admissions and with glycemic control in patients with type 2 diabetes. *JAMA - Journal of the American Medical Association*, *320*(1). https://doi.org/10.1001/jama.2018.7993

Llufriu, S., Sepúlveda, M., Blanco, Y., Marín, P., Moreno, B., Berenguer, J., Gabilondo, I., Martĩnez-Heras, E., Sola-Valls, N., Arnaiz, J. A., Andreu, E. J., Fernández, B., Bullich, S., Sánchez-Dalmau, B., Graus, F., Villoslada, P., & Saiz, A. (2014). Randomized placebo-controlled phase II trial of autologous mesenchymal stem cells in multiple sclerosis. *PLoS ONE*, *9*(12). https://doi.org/10.1371/journal.pone.0113936

Madani, S., Setudeh, A., Aghayan, H. R., Alavi-Moghadam, S., Rouhifard, M., Rezaei, N., Rostami, P., Mohsenipour, R., Amirkashani, D., Bandarian, F., Arjmand, B., & Larijani, B. (2021). Placenta derived Mesenchymal Stem Cells transplantation in Type 1 diabetes: preliminary report of phase 1

clinical trial. *Journal of Diabetes and Metabolic Disorders*, *20*(2). https://doi.org/10.1007/s40200-021-00837-9

Marfil-Garza, B. A., Imes, S., Verhoeff, K., Hefler, J., Lam, A., Dajani, K., Anderson, B., O'Gorman, D., Kin, T., Bigam, D., Senior, P. A., & Shapiro, A. M. J. (2022). Pancreatic islet transplantation in type 1 diabetes: 20-year experience from a single-centre cohort in Canada. *The Lancet Diabetes and Endocrinology*, *10*(7). https://doi.org/10.1016/S2213-8587(22)00114-0

Migliorini, A., Nostro, M. C., & Sneddon, J. B. (2021). Human pluripotent stem cell-derived insulin-producing cells: A regenerative medicine perspective. In *Cell Metabolism* (Vol. 33, Issue 4). https://doi.org/10.1016/j.cmet.2021.03.021

Mikłosz, A., & Chabowski, A. (2023). Adipose-derived Mesenchymal Stem Cells Therapy as a new Treatment Option for Diabetes Mellitus. *Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism*, *108*(8). https://doi.org/10.1210/clinem/dgad142

Mikłosz, A., Nikitiuk, B. E., & Chabowski, A. (2022). Using adipose-derived mesenchymal stem cells to fight the metabolic complications of obesity: Where do we stand? *Obesity Reviews*, *23*(5). https://doi.org/10.1111/obr.13413

Nam, J. S., Kang, H. M., Kim, J., Park, S., Kim, H., Ahn, C. W., Park, J. O., & Kim, K. R. (2014). Transplantation of insulin-secreting cells differentiated from human adipose tissue-derived stem cells into type 2 diabetes mice. *Biochemical and Biophysical Research Communications*, *443*(2). https://doi.org/10.1016/j.bbrc.2013.10.059

Ong, W. K., Chakraborty, S., & Sugii, S. (2021). Adipose tissue: Understanding the heterogeneity of stem cells for regenerative medicine. In *Biomolecules* (Vol. 11, Issue 7). https://doi.org/10.3390/biom11070918

Oram, R. A., Jones, A. G., Besser, R. E. J., Knight, B. A., Shields, B. M., Brown, R. J., Hattersley, A. T., & McDonald, T. J. (2014). The majority of patients with long-duration type 1 diabetes are insulin microsecretors and have functioning beta cells. *Diabetologia*, *57*(1). https://doi.org/10.1007/s00125-013-3067-x

Pagliuca, F. W., Millman, J. R., Gürtler, M., Segel, M., Van Dervort, A., Ryu, J. H., Peterson, Q. P., Greiner, D., & Melton, D. A. (2014). Generation of functional human pancreatic β cells in vitro. *Cell*, *159*(2). https://doi.org/10.1016/j.cell.2014.09.040

Pan, F., Liao, N., Zheng, Y., Wang, Y., Gao, Y., Wang, S., Jiang, Y., & Liu, X. (2015). Intrahepatic transplantation of adipose-derived stem cells attenuates the progression of non-alcoholic fatty liver disease in rats. *Molecular Medicine Reports*, *12*(3). https://doi.org/10.3892/mmr.2015.3847

Panés, J., García-Olmo, D., Van Assche, G., Colombel, J. F., Reinisch, W., Baumgart, D. C., Dignass, A., Nachury, M., Ferrante, M., Kazemi-Shirazi, L., Grimaud, J. C., de la Portilla, F., Goldin, E., Richard, M. P., Leselbaum, A., & Danese, S. (2016). Expanded allogeneic adipose-derived mesenchymal stem cells (Cx601) for complex perianal fistulas in Crohn's disease: a phase 3 randomised, double-blind controlled trial. *The Lancet*, *388*(10051). https://doi.org/10.1016/S0140-6736(16)31203-X

Pellegrini, S., Piemonti, L., & Sordi, V. (2018). Pluripotent stem cell replacement approaches to treat type 1 diabetes. In *Current Opinion in Pharmacology* (Vol. 43). https://doi.org/10.1016/j.coph.2018.07.007

Peng, B. Y., Dubey, N. K., Mishra, V. K., Tsai, F. C., Dubey, R., Deng, W. P., & Wei, H. J. (2018). Addressing stem cell therapeutic approaches in pathobiology of diabetes and its complications. *Journal of Diabetes Research*, *2018*. https://doi.org/10.1155/2018/7806435

Perilli, G., Saraceni, C., Daniels, M. N., & Ahmad, A. (2013). Diabetic Ketoacidosis: A Review and Update. *Current Emergency and Hospital Medicine Reports*, *1*(1). https://doi.org/10.1007/s40138-012-0001-3

Powers, A. C. (2021). Type 1 diabetes mellitus: Much progress, many opportunities. In *Journal of Clinical Investigation* (Vol. 131, Issue 8). https://doi.org/10.1172/JCI142242

Rackham, C. L., Dhadda, P. K., Le Lay, A. M., King, A. J. F., & Jones, P. M. (2014). Preculturing Islets with Adipose-Derived Mesenchymal Stromal Cells is an Effective Strategy for Improving Transplantation Efficiency at the Clinically Preferred Intraportal Site. *Cell Medicine*, *7*(1). https://doi.org/10.3727/215517914x680047

Ramzy, A., Thompson, D. M., Ward-Hartstonge, K. A., Ivison, S., Cook, L., Garcia, R. V., Loyal, J., Kim, P. T. W., Warnock, G. L., Levings, M. K., & Kieffer, T. J. (2021). Implanted pluripotent stem-cell-derived pancreatic endoderm cells secrete glucose-responsive C-peptide in patients with type 1 diabetes. *Cell Stem Cell*, *28*(12). https://doi.org/10.1016/j.stem.2021.10.003

Rezania, A., Bruin, J. E., Arora, P., Rubin, A., Batushansky, I., Asadi, A., O'Dwyer, S., Quiskamp, N., Mojibian, M., Albrecht, T., Yang, Y. H. C., Johnson, J. D., & Kieffer, T. J. (2014). Reversal of diabetes with insulin-producing cells derived in vitro from human pluripotent stem cells. *Nature Biotechnology*, *32*(11). https://doi.org/10.1038/nbt.3033

Rezania, A., Bruin, J. E., Riedel, M. J., Mojibian, M., Asadi, A., Xu, J., Gauvin, R., Narayan, K., Karanu, F., O'Neil, J. J., Ao, Z., Warnock, G. L., & Kieffer, T. J. (2012). Maturation of human embryonic stem cell-derived pancreatic progenitors into functional islets capable of treating pre-existing diabetes in mice. *Diabetes*, *61*(8). https://doi.org/10.2337/db11-1711

Rickels, M. R., Kearns, J., Markmann, E., Palanjian, M., Markmann, J. F., Naji, A., & Kamoun, M. (2006). HLA sensitization in islet transplantation. *Clinical Transplants*.

Russ, H. A., Parent, A. V, Ringler, J. J., Hennings, T. G., Nair, G. G., Shveygert, M., Guo, T., Puri, S., Haataja, L., Cirulli, V., Blelloch, R., Szot, G. L., Arvan, P., & Hebrok, M. (2015). Controlled induction of human pancreatic progenitors produces functional beta-like cells in vitro . *The EMBO Journal*, *34*(13). https://doi.org/10.15252/embj.201591058

Ryan, E. A., Lakey, J. R. T., Rajotte, R. V., Korbutt, G. S., Kin, T., Imes, S., Rabinovitch, A., Elliott, J. F., Bigam, D., Kneteman, N. M., Warnock, G. L., Larsen, I., & Shapiro, A. M. J. (2001). Clinical outcomes and insulin secretion after islet transplantation with the edmonton protocol. *Diabetes*, *50*(4). https://doi.org/10.2337/diabetes.50.4.710

Salib, A., Cayabyab, F., & Yoshihara, E. (2022). Stem Cell-Derived Islets for Type 2 Diabetes. In *International Journal of Molecular Sciences* (Vol. 23, Issue 9). https://doi.org/10.3390/ijms23095099

Sanap, A., Bhonde, R., & Joshi, K. (2021). Mesenchymal stem cell conditioned medium ameliorates diabetic serum-induced insulin resistance in 3T3-L1 cells. *Chronic Diseases and Translational Medicine*, *7*(1). https://doi.org/10.1016/j.cdtm.2020.09.001

Schulz, T. C., Young, H. Y., Agulnick, A. D., Babin, M. J., Baetge, E. E., Bang, A. G., Bhoumik, A., Cepa, I., Cesario, R. M., Haakmeester, C., Kadoya, K., Kelly, J. R., Kerr, J., Martinson, L. A., McLean, A. B., Moorman, M. A., Payne, J. K., Richardson, M., Ross, K. G., … Robins, A. J. (2012). A scalable system for production of functional pancreatic progenitors from human embryonic stem cells. *PLoS ONE*, *7*(5). https://doi.org/10.1371/journal.pone.0037004

Scuteri, A., Donzelli, E., Rodriguez-Menendez, V., Ravasi, M., Monfrini, M., Bonandrini, B., Figliuzzi, M., Remuzzi, A., & Tredici, G. (2014). A double mechanism for the mesenchymal stem cells' positive effect on pancreatic islets. *PLoS ONE*, *9*(1). https://doi.org/10.1371/journal.pone.0084309

Shapiro, A. J., Thompson, D., Donner, T. W., Bellin, M. D., Hsueh, W., Pettus, J. H., Wilensky, J. S., Daniels, M., Wang, R. M., Kroon, E. J., Brandon, E. P., D'Amour, K. A., & Foyt, H. (2020). Insulin Expression and Glucose-Responsive Circulating C-Peptide in Type 1 Diabetes Patients Implanted Subcutaneously with Pluripotent Stem Cell-Derived Pancreatic Endoderm Cells in a Macro-Device. *SSRN Electronic Journal*. https://doi.org/10.2139/ssrn.3501034

Shapiro, A. M. J., Lakey, J. R. T., Ryan, E. A., Korbutt, G. S., Toth, E., Warnock, G. L., Kneteman, N. M., & Rajotte, R. V. (2000). Islet Transplantation in Seven Patients with Type 1 Diabetes Mellitus Using a Glucocorticoid-Free Immunosuppressive Regimen. *New England Journal of Medicine*, *343*(4). https://doi.org/10.1056/nejm200007273430401

Shapiro, A. M. J., Thompson, D., Donner, T. W., Bellin, M. D., Hsueh, W., Pettus, J., Wilensky, J., Daniels, M., Wang, R. M., Brandon, E. P., Jaiman, M. S., Kroon, E. J., D'Amour, K. A., & Foyt, H. L. (2021). Insulin expression and C-peptide in type 1 diabetes subjects implanted with stem cell-derived pancreatic endoderm cells in an encapsulation device. *Cell Reports Medicine*, *2*(12). https://doi.org/10.1016/j.xcrm.2021.100466

Sherry, N., Hagopian, W., Ludvigsson, J., Jain, S. M., Wahlen, J., Ferry, R. J., Bode, B., Aronoff, S., Holland, C., Carlin, D., King, K. L., Wilder, R. L., Pillemer, S., Bonvini, E., Johnson, S., Stein, K. E., Koenig, S., Herold, K. C., & Daifotis, A. G. (2011). Teplizumab for treatment of type 1 diabetes (Protégé study): 1-year results from a randomised, placebo-controlled trial. *The Lancet*, *378*(9790). https://doi.org/10.1016/S0140-6736(11)60931-8

Sordi, V., Monaco, L., & Piemonti, L. (2023). Cell Therapy for Type 1 Diabetes: From Islet Transplantation to Stem Cells. In *Hormone Research in Paediatrics* (Vol. 96, Issue 6). https://doi.org/10.1159/000526618

Su, W., Yu, S., Yin, Y., Li, B., Xue, J., Wang, J., Gu, Y., Zhang, H., Lyu, Z., Mu, Y., & Cheng, Y. (2022). Diabetic microenvironment preconditioning of adipose tissue-derived mesenchymal stem cells enhances their anti-diabetic, anti-long-term complications, and anti-inflammatory effects in type 2 diabetic rats. *Stem Cell Research and Therapy*, *13*(1). https://doi.org/10.1186/s13287-022-03114-5

Sun, H., Saeedi, P., Karuranga, S., Pinkepank, M., Ogurtsova, K., Duncan, B. B., Stein, C., Basit, A., Chan, J. C. N., Mbanya, J. C., Pavkov, M. E., Ramachandaran, A., Wild, S. H., James, S., Herman, W. H., Zhang, P., Bommer, C., Kuo, S., Boyko, E. J., & Magliano, D. J. (2022). IDF Diabetes Atlas: Global, regional and country-level diabetes prevalence estimates for 2021 and projections for 2045. *Diabetes Research and Clinical Practice*, *183*. https://doi.org/10.1016/j.diabres.2021.109119

Sutherland, D. E. R., Gruessner, R. W. G., Dunn, D. L., Matas, A. J., Humar, A., Kandaswamy, R., Mauer, S. M., Kennedy, W. R., Goetz, F. C., Robertson, R. P., Gruessner, A. C., & Najarian, J. S. (2001). Lessons learned from more than 1,000 pancreas transplants at a single institution. *Annals of Surgery*, *233*(4). https://doi.org/10.1097/00000658-200104000-00003

Takahashi, K., Tanabe, K., Ohnuki, M., Narita, M., Ichisaka, T., Tomoda, K., & Yamanaka, S. (2007). Induction of Pluripotent Stem Cells from Adult Human Fibroblasts by Defined Factors. *Cell*, *131*(5). https://doi.org/10.1016/j.cell.2007.11.019

Thomson, J. A. (1998). Embryonic stem cell lines derived from human blastocysts. *Science*, *282*(5391). https://doi.org/10.1126/science.282.5391.1145

Timper, K., Seboek, D., Eberhardt, M., Linscheid, P., Christ-Crain, M., Keller, U., Müller, B., & Zulewski, H. (2006). Human adipose tissue-derived mesenchymal stem cells differentiate into insulin, somatostatin, and glucagon expressing cells. *Biochemical and Biophysical Research Communications*, *341*(4). https://doi.org/10.1016/j.bbrc.2006.01.072

Turan, E., & Kulaksızoğlu, M. (2015). Tip 2 diyabet tedavisinde güncel yaklaşımlar. *Okmeydanı Tıp Dergisi*, *31*.

Tzakis, A. G., Zeng, Y., Fung, J. J., Todo, S., Demetris, A. J., Starzl, T. E., Mintz, D. H., Alejandro, R., & Ricordi, C. (1990). Pancreatic islet transplantation after upper abdominal exeriteration and liver replacement. *The Lancet*, *336*(8712). https://doi.org/10.1016/0140-6736(90)91946-8

Vaithilingam, V., & Tuch, B. E. (2011). Islet transplantation and encapsulation: An update on recent developments. In *Review of Diabetic Studies* (Vol. 8, Issue 1). https://doi.org/10.1900/RDS.2011.8.51

Wang, L., Zhao, S., Mao, H., Zhou, L., Wang, Z. J., & Wang, H. X. (2011). Autologous bone marrow stem cell transplantation for the treatment of type 2 diabetes mellitus. *Chinese Medical Journal*, *124*(22). https://doi.org/10.3760/cma.j.issn.0366-6999.2011.22.005

Wang, X. Y., Liu, C. L., Li, S. D., Xu, Y., Chen, P., Liu, Y., Ding, Q., Wahafu, W., Hong, B. F., & Yang, M. H. (2015). Hypoxia precondition promotes adipose-derived mesenchymal stem cells based repair of diabetic erectile dysfunction via augmenting angiogenesis and neuroprotection. *PLoS ONE*, *10*(3). https://doi.org/10.1371/journal.pone.0118951

Wang, Y., Yi, H., & Song, Y. (2021). The safety of MSC therapy over the past 15 years: a meta-analysis. *Stem Cell Research and Therapy*, *12*(1). https://doi.org/10.1186/s13287-021-02609-x

Westenfelder, C., & Togel, F. E. (2011). Protective actions of administered mesenchymal stem cells in acute kidney injury: Relevance to clinical trials. In *Kidney International Supplements* (Vol. 1, Issue 3). https://doi.org/10.1038/kisup.2011.24

Xie, M., Hao, H. J., Cheng, Y., Xie, Z. Y., Yin, Y. Q., Zhang, Q., Gao, J. Q., Liu, H. Y., Mu, Y. M., & Han, W. D. (2017). Adipose-derived mesenchymal stem cells ameliorate hyperglycemia through regulating hepatic glucose metabolism in type 2 diabetic rats. *Biochemical and Biophysical Research Communications*, *483*(1). https://doi.org/10.1016/j.bbrc.2016.12.125

Xue, B., Xiao, X., Yu, T., Xiao, X., Xie, J., Ji, Q., Wang, L., Na, T., Meng, S., Qian, L., & Duan, H. (2021). Mesenchymal stem cells modified by FGF21 and GLP1 ameliorate lipid metabolism while reducing blood glucose in type 2 diabetic mice. *Stem Cell Research and Therapy*, *12*(1). https://doi.org/10.1186/s13287-021-02205-z

Yu, S., Cheng, Y., Zhang, L., Yin, Y., Xue, J., Li, B., Gong, Z., Gao, J., & Mu, Y. (2019). Treatment with adipose tissue-derived mesenchymal stem cells exerts anti-diabetic effects, improves long-term complications, and attenuates inflammation in type 2 diabetic rats. *Stem Cell Research and Therapy*, *10*(1). https://doi.org/10.1186/s13287-019-1474-8

KAYNAKÇA

Basille, C., Frydman, R., El Aly, A., Hesters, L., Fanchin, R., Tachdjian, G., Steffann, J., LeLorc'h, M., & Achour-Frydman, N. (2009). Preimplantation genetic diagnosis: state of the art. *Eur J Obstet Gynecol Reprod Biol*, *145*(1), 9-13. https://doi.org/10.1016/j.ejogrb.2009.04.004

Berger, V. K., & Baker, V. L. (2014). Preimplantation diagnosis for single gene disorders. *Semin Reprod Med*, *32*(2), 107-113. https://doi.org/10.1055/s-0033-1363552

Capalbo, A., Rienzi, L., Cimadomo, D., Maggiulli, R., Elliott, T., Wright, G., Nagy, Z. P., & Ubaldi, F. M. (2014). Correlation between standard blastocyst morphology, euploidy and implantation: an observational study in two centers involving 956 screened blastocysts. *Hum Reprod*, *29*(6), 1173-1181. https://doi.org/10.1093/humrep/deu033

Chen, S. U., Lee, T. H., Lien, Y. R., Tsai, Y. Y., Chang, L. J., & Yang, Y. S. (2005). Microsuction of blastocoelic fluid before vitrification increased survival and pregnancy of mouse expanded blastocysts, but pretreatment with the cytoskeletal stabilizer did not increase blastocyst survival. *Fertil Steril*, *84 Suppl 2*, 1156-1162. https://doi.org/10.1016/j.fertnstert.2005.03.074

Coonen, E., Rubio, C., Christopikou, D., Dimitriadou, E., Gontar, J., & Goossens, V. (2020). ESHRE PGT-SR/PGT-A Working Group. ESHRE PGT Consortium good practice recommendations for the detection of structural and numerical chromosomal aberrations. *Hum. Reprod. Open*, *2020*(3), hoaa017.

CooperSurgical. (2019). *PGT-SR.* CooperSurgical. [Mart; 2024]. https://fertility.coopersurgical.com/genomics/pgt-sr/

Cornelisse, S., Zagers, M., Kostova, E., Fleischer, K., van Wely, M., & Mastenbroek, S. (2020). Preimplantation genetic testing for aneuploidies (abnormal number of chromosomes) in in vitro fertilisation. *Cochrane Database Syst Rev*, *9*(9), Cd005291. https://doi.org/10.1002/14651858.CD005291.pub3

de Boer, K. A., Catt, J. W., Jansen, R. P., Leigh, D., & McArthur, S. (2004). Moving to blastocyst biopsy for preimplantation genetic diagnosis and single embryo transfer at Sydney IVF. *Fertil Steril*, *82*(2), 295-298. https://doi.org/10.1016/j.fertnstert.2003.11.064

De Rycke, M., De Vos, A., Belva, F., Berckmoes, V., Bonduelle, M., Buysse, A., Keymolen, K., Liebaers, I., Nekkebroeck, J., & Verdyck, P. (2020). Preimplantation genetic testing with HLA matching: from counseling to birth and beyond. *Journal of Human Genetics*, *65*(5), 445-454.

Dokras, A., Sargent, I. L., Ross, C., Gardner, R. L., & Barlow, D. H. (1990). Trophectoderm biopsy in human blastocysts. *Hum Reprod*, *5*(7), 821-825. https://doi.org/10.1093/oxfordjournals.humrep.a137191

Esteves, S. C., Carvalho, J. F., Bento, F. C., & Santos, J. (2019). A novel predictive model to estimate the number of mature oocytes required for obtaining at least one euploid blastocyst for transfer in couples undergoing in vitro fertilization/intracytoplasmic sperm injection: the ART calculator. *Frontiers in endocrinology*, *10*, 99.

Franasiak, J. M., Forman, E. J., Hong, K. H., Werner, M. D., Upham, K. M., Treff, N. R., & Scott, R. T., Jr. (2014). The nature of aneuploidy with increasing age

of the female partner: a review of 15,169 consecutive trophectoderm biopsies evaluated with comprehensive chromosomal screening. *Fertil Steril*, *101*(3), 656-663.e651. https://doi.org/10.1016/j.fertnstert.2013.11.004

Gianaroli, L., Magli, M. C., Pomante, A., Crivello, A. M., Cafueri, G., Valerio, M., & Ferraretti, A. P. (2014). Blastocentesis: a source of DNA for preimplantation genetic testing. Results from a pilot study. *Fertil Steril*, *102*(6), 1692-1699.e1696. https://doi.org/10.1016/j.fertnstert.2014.08.021

Ginoza, M. E., & Isasi, R. (2020). Regulating preimplantation genetic testing across the world: a comparison of international policy and ethical perspectives. *Cold Spring Harbor perspectives in medicine*, *10*(5), a036681.

Goossens, V., De Rycke, M., De Vos, A., Staessen, C., Michiels, A., Verpoest, W., Van Steirteghem, A., Bertrand, C., Liebaers, I., Devroey, P., & Sermon, K. (2008). Diagnostic efficiency, embryonic development and clinical outcome after the biopsy of one or two blastomeres for preimplantation genetic diagnosis. *Hum Reprod*, *23*(3), 481-492. https://doi.org/10.1093/humrep/dem327

Group, E. P.-M. W., Carvalho, F., Moutou, C., Dimitriadou, E., Dreesen, J., Giménez, C., Goossens, V., Kakourou, G., Vermeulen, N., & Zuccarello, D. (2020). ESHRE PGT Consortium good practice recommendations for the detection of monogenic disorders. *Human reproduction open*, *2020*(3), hoaa018.

Guimarães, F., Roque, M., Valle, M., Kostolias, A., Azevedo, R. A., Martinhago, C. D., Sampaio, M., & Geber, S. (2016). Live births after polar body biopsy and frozen-thawed cleavage stage embryo transfer: case report. *JBRA Assist Reprod*, *20*(4), 253-256. https://doi.org/10.5935/1518-0557.20160049

Handyside, A. H., Kontogianni, E. H., Hardy, K., & Winston, R. M. (1990). Pregnancies from biopsied human preimplantation embryos sexed by Y-specific DNA amplification. *NATURE*, *344*(6268), 768-770. https://doi.org/10.1038/344768a0

Harton, G. L., Magli, M. C., Lundin, K., Montag, M., Lemmen, J., & Harper, J. C. (2011). ESHRE PGD Consortium/Embryology Special Interest Group--best practice guidelines for polar body and embryo biopsy for preimplantation genetic diagnosis/screening (PGD/PGS). *Hum Reprod*, *26*(1), 41-46. https://doi.org/10.1093/humrep/deq265

Ho, J. R., Arrach, N., Rhodes-Long, K., Ahmady, A., Ingles, S., Chung, K., Bendikson, K. A., Paulson, R. J., & McGinnis, L. K. (2018). Pushing the limits of detection: investigation of cell-free DNA for aneuploidy screening in embryos. *Fertil Steril*, *110*(3), 467-475.e462. https://doi.org/10.1016/j.fertnstert.2018.03.036

Kahraman, S., Beyazyurek, C., Yesilipek, M. A., Ozturk, G., Ertem, M., Anak, S., Kansoy, S., Aksoylar, S., Kuşkonmaz, B., Oniz, H., Slavin, S., Karakas, Z., Tac, H. A., Gulum, N., & Ekmekci, G. C. (2014). Successful haematopoietic stem cell transplantation in 44 children from healthy siblings conceived after preimplantation HLA matching. *Reprod Biomed Online*, *29*(3), 340-351. https://doi.org/10.1016/j.rbmo.2014.05.010

King, D. S. (1999). Preimplantation genetic diagnosis and the'new'eugenics. *Journal of medical ethics*, *25*(2), 176-182.

Kirkegaard, K., Hindkjaer, J. J., & Ingerslev, H. J. (2012). Human embryonic development after blastomere removal: a time-lapse analysis. *Hum Reprod*, *27*(1), 97-105. https://doi.org/10.1093/humrep/der382

Knoppers, B. M., & Kleiderman, E. (2019). "CRISPR babies": What does this mean for science and Canada? *Cmaj*, *191*(4), E91-E92.

Kokkali, G., Coticchio, G., & Bronet, F. (2020). Consortium and SIG-Embryology Biopsy Working Group. ESHRE PGT Consortium and SIG Embryology good practice recommendations for polar body and embryo biopsy for PGT. *Hum Reprod Open*, *2020*, hoaa020.

Kuliev, A. (2012). *Practical preimplantation genetic diagnosis*. Springer Science & Business Media.

Kuliev, A., Rechitsky, S., Verlinsky, O., Tur-Kaspa, I., Kalakoutis, G., Angastiniotis, M., & Verlinsky, Y. (2005). Preimplantation diagnosis and HLA typing for haemoglobin disorders. *Reproductive BioMedicine Online*, *11*(3), 362-370.

L., G. *ASRM Guideline: Preimplantation Genetic Testing for Monogenic Disorders*. ObG Proj. [Mar; 2024]. https://www.obgproject.com/2023/06/23/asrm-guideline-preimplantation-genetic-testing-for-monogenic-disorders

Liebaers, I., Desmyttere, S., Verpoest, W., De Rycke, M., Staessen, C., Sermon, K., Devroey, P., Haentjens, P., & Bonduelle, M. (2010). Report on a consecutive series of 581 children born after blastomere biopsy for preimplantation genetic diagnosis. *Human Reproduction*, *25*(1), 275-282.

Lu, Y., Peng, H., Jin, Z., Cheng, J., Wang, S., Ma, M., Lu, Y., Han, D., Yao, Y., Li, Y., & Yuan, H. (2013). Preimplantation genetic diagnosis for a Chinese family with autosomal recessive Meckel-Gruber syndrome type 3 (MKS3). *PLoS One*, *8*(9), e73245. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0073245

Martín, J., Cervero, A., Mir, P., Martinez-Conejero, J. A., Pellicer, A., & Simón, C. (2013). The impact of next-generation sequencing technology on preimplantation genetic diagnosis and screening. *Fertil Steril*, *99*(4), 1054-1061.e1053. https://doi.org/10.1016/j.fertnstert.2013.02.001

McArthur, S. J., Leigh, D., Marshall, J. T., de Boer, K. A., & Jansen, R. P. (2005). Pregnancies and live births after trophectoderm biopsy and preimplantation genetic testing of human blastocysts. *Fertil Steril*, *84*(6), 1628-1636. https://doi.org/10.1016/j.fertnstert.2005.05.063

Montag, M., & Morbeck, D. (2017). *Principles of IVF Laboratory Practice: Optimizing Performance and Outcomes*. https://doi.org/10.1017/9781316569238

Munné, S., Bahçe, M., Schimmel, T., Sadowy, S., & Cohen, J. (1998). Case report: chromatid exchange and predivision of chromatids as other sources of abnormal oocytes detected by preimplantation genetic diagnosis of translocations. *Prenat Diagn*, *18*(13), 1450-1458.

Palini, S., Galluzzi, L., De Stefani, S., Bianchi, M., Wells, D., Magnani, M., & Bulletti, C. (2013). Genomic DNA in human blastocoele fluid. *Reprod Biomed Online*, *26*(6), 603-610. https://doi.org/10.1016/j.rbmo.2013.02.012

Pardue, M. L., & Gall, J. G. (1969). Molecular hybridization of radioactive DNA to the DNA of cytological preparations. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *64*(2), 600-604.

Preimplantation genetic testing: a Practice Committee opinion. (2008). *Fertil Steril*, *90*(5 Suppl), S136-143. https://doi.org/10.1016/j.fertnstert.2008.08.062

Qian, Y. L., Xu, C. M., Jin, F., Zhu, Y. M., Luo, Q., & Huang, H. F. (2008). [Preimplantation genetic diagnosis of translocation]. *Zhonghua Fu Chan Ke Za Zhi*, *43*(8), 581-583.

Roche, K., Racowsky, C., & Harper, J. (2021). Utilization of preimplantation genetic testing in the USA. *Journal of Assisted Reproduction and Genetics*, *38*(5), 1045-1053. https://doi.org/10.1007/s10815-021-02078-4

Sánchez-Castro, M., Jiménez-Macedo, A. R., Sandalinas, M., & Blanco, J. (2009). Prognostic value of sperm fluorescence in situ hybridization analysis over PGD. *Hum Reprod*, *24*(6), 1516-1521. https://doi.org/10.1093/humrep/dep037

Schmutzler, A. G. (2019). Theory and practice of preimplantation genetic screening (PGS). *Eur J Med Genet*, *62*(8), 103670. https://doi.org/10.1016/j.ejmg.2019.103670

Scriven, P. N., Flinter, F. A., Khalaf, Y., Lashwood, A., & Mackie Ogilvie, C. (2013). Benefits and drawbacks of preimplantation genetic diagnosis (PGD) for reciprocal translocations: lessons from a prospective cohort study. *Eur J Hum Genet*, *21*(10), 1035-1041. https://doi.org/10.1038/ejhg.2013.9

Shamonki, M. I., Jin, H., Haimowitz, Z., & Liu, L. (2016). Proof of concept: preimplantation genetic screening without embryo biopsy through analysis of cell-free DNA in spent embryo culture media. *Fertil Steril*, *106*(6), 1312-1318. https://doi.org/10.1016/j.fertnstert.2016.07.1112

Smeets, H. J., Sallevelt, S. C., & Herbert, M. (2023). Reproductive options in mitochondrial disease. *Handbook of Clinical Neurology*, *194*, 207-228.

Solinas-Toldo, S., Lampel, S., Stilgenbauer, S., Nickolenko, J., Benner, A., Döhner, H., Cremer, T., & Lichter, P. (1997). Matrix-based comparative genomic hybridization: biochips to screen for genomic imbalances. *Genes, chromosomes and cancer*, *20*(4), 399-407.

Tiegs, A. W., Tao, X., Zhan, Y., Whitehead, C., Kim, J., Hanson, B., Osman, E., Kim, T. J., Patounakis, G., & Gutmann, J. (2021). A multicenter, prospective, blinded, nonselection study evaluating the predictive value of an aneuploid diagnosis using a targeted next-generation sequencing–based preimplantation genetic testing for aneuploidy assay and impact of biopsy. *Fertility and sterility*, *115*(3), 627-637.

Treff, N. R., Eccles, J., Marin, D., Messick, E., Lello, L., Gerber, J., Xu, J., & Tellier, L. C. (2020). Preimplantation genetic testing for polygenic disease relative risk reduction: evaluation of genomic index performance in 11,883 adult sibling pairs. *Genes*, *11*(6), 648.

Ubaldi, F. M., Cimadomo, D., Vaiarelli, A., Fabozzi, G., Venturella, R., Maggiulli, R., Mazzilli, R., Ferrero, S., Palagiano, A., & Rienzi, L. (2019). Advanced maternal age in IVF: still a challenge? The present and the future of its treatment. *Frontiers in endocrinology*, *10*, 94.

Verlinsky, Y., Rechitsky, S., Schoolcraft, W., Strom, C., & Kuliev, A. (2001). Preimplantation diagnosis for Fanconi anemia combined with HLA matching. *Jama*, *285*(24), 3130-3133. https://doi.org/10.1001/jama.285.24.3130

Wei, Y., Zhang, T., Wang, Y.-P., Schatten, H., & Sun, Q.-Y. (2015). Polar Bodies in Assisted Reproductive Technology: Current Progress and Future Perspectives1. *Biology of Reproduction*, *92*(1). https://doi.org/10.1095/biolreprod.114.125575

Wells, D., Bermudez, M. G., Steuerwald, N., Thornhill, A. R., Walker, D. L., Malter, H., Delhanty, J. D., & Cohen, J. (2005). Expression of genes regulating chromosome segregation, the cell cycle and apoptosis during human preimplantation development. *Hum Reprod*, *20*(5), 1339-1348. https://doi.org/10.1093/humrep/deh778

Wilton, L. J., & Trounson, A. O. (1989). Biopsy of preimplantation mouse embryos: development of micromanipulated embryos and proliferation of single blastomeres in vitro. *Biol Reprod*, *40*(1), 145-152. https://doi.org/10.1095/biolreprod40.1.145

Xu, K., & Montag, M. (2012). New perspectives on embryo biopsy: not how, but when and why? *Semin Reprod Med*, *30*(4), 259-266. https://doi.org/10.1055/s-0032-1313905

Yang, Z., Liu, J., Collins, G. S., Salem, S. A., Liu, X., Lyle, S. S., Peck, A. C., Sills, E. S., & Salem, R. D. (2012). Selection of single blastocysts for fresh transfer via standard morphology assessment alone and with array CGH for good prognosis IVF patients: results from a randomized pilot study. *Mol Cytogenet*, *5*(1), 24. https://doi.org/10.1186/1755-8166-5-24

KAYNAKÇA

Ashraf, M. C., Singh, S., Raj, D., Ramakrishnan, S., & Esteves, S. C. (2013). Micro-dissection testicular sperm extraction as an alternative for sperm acquisition in the most difficult cases of Azoospermia: Technique and preliminary results in India. *Journal of Human Reproductive Sciences*, *6*(2), 111-123.

Begum, M. R., & Tanaka, A. (2022). Round Spermatid Injection (ROSI)-A Challenging Way of Fertility Treatment of Azoospermic Men. *Bangladesh J*, *2*(1), 34-39.

Boitrelle, F., Shah, R., Saleh, R., Henkel, R., Kandil, H., Chung, E., Vogiatzi, P., Zini, A., Arafa, M., & Agarwal, A. (2021). The sixth edition of the WHO manual for human semen analysis: a critical review and SWOT analysis. *Life*, *11*(12), 1368.

Carpi, A., Sabanegh, E., & Mechanick, J. (2009). Controversies in the management of nonobstructive azoospermia. *Fertility and sterility*, *91*(4), 963-970.

Colpi, G. M., Piediferro, G., Nerva, F., Giacchetta, D., Colpi, E. M., & Piatti, E. (2005). Sperm retrieval for intra-cytoplasmic sperm injection in non-obstructive azoospermia. *Minerva Urologica e Nefrologica*, *57*(2), 99-108.

Coward, R. M., & Mills, J. N. (2017). A step-by-step guide to office-based sperm retrieval for obstructive azoospermia. *Translational andrology and urology*, *6*(4), 730.

Çağlar, M., & OskaY, Ü. Ye. (2020). İnfertilite ve cinsel yaşam üzerine etkileri. *Journal of Academic Research in Nursing (JAREN)*, *6*(1).

Devroey, P., Liu, J., Nagy, Z., Tournaye, H., Silber, S. J., & Van Steirteghem, A. C. (1994a). Normal fertilization of human oocytes after testicular sperm extraction and intracytoplasmic sperm injection. *Fertility and sterility*, *62*(3), 639-641.

Devroey, P., Liu, J., Nagy, Z., Tournaye, H., Silber, S. J., & Van Steirteghem, A. C. (1994b). Normal fertilization of human oocytes after testicular sperm extraction and intracytoplasmic sperm injection. *Fertility and sterility*, *62*(3), 639-641.

Esteves, S. C., Miyaoka, R., & Agarwal, A. (2011a). Sperm retrieval techniques for assisted reproduction. *International braz j urol*, *37*, 570-583.

Esteves, S. C., Miyaoka, R., & Agarwal, A. (2011b). Sperm retrieval techniques for assisted reproduction. *International braz j urol*, *37*, 570-583.

Faraghat, S. A., Hoettges, K. F., Steinbach, M. K., Van Der Veen, D. R., Brackenbury, W. J., Henslee, E. A., Labeed, F. H., & Hughes, M. P. (2017). High-throughput, low-loss, low-cost, and label-free cell separation using electrophysiology-activated cell enrichment. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *114*(18), 4591-4596.

Flannigan, R., Bach, P. V, & Schlegel, P. N. (2017). Microdissection testicular sperm extraction. *Translational Andrology and Urology*, *6*(4), 745.

Geneva, S., & Press, W. (2010). *WHO laboratory manual for the examination and processing of human semen*. Cambringe: Behalf of the Wolrd Health Organization.

Glina, S., Fragoso, J. B., Martins, F. G., Soares, J. B., Galuppo, A. G., & Wonchockier, R. (2003). Percutaneous epididymal sperm aspiration (PESA) in men with obstructive azoospermia. *International braz j urol*, *29*, 141-146.

Gossett, D. R., Weaver, W. M., Mach, A. J., Hur, S. C., Tse, H. T. K., Lee, W., Amini, H., & Di Carlo, D. (2010a). Label-free cell separation and sorting in microfluidic systems. *Analytical and bioanalytical chemistry*, *397*, 3249-3267.

Gossett, D. R., Weaver, W. M., Mach, A. J., Hur, S. C., Tse, H. T. K., Lee, W., Amini, H., & Di Carlo, D. (2010b). Label-free cell separation and sorting in microfluidic systems. *Analytical and bioanalytical chemistry*, *397*, 3249-3267.

Gudeloglu, A., & Parekattil, S. J. (2013). Update in the evaluation of the azoospermic male. *Clinics*, *68*, 27-34.

Hanson, B. M., Kohn, T. P., Pastuszak, A. W., Scott, R. T., Cheng, P. J., & Hotaling, J. M. (2021). Round spermatid injection into human oocytes: a systematic review and meta-analysis. *Asian Journal of Andrology*, *23*(4), 363-369.

Hauptman, D., Hudolin, T., Zimak, Z., Kuliš, T., Ježek, D., & Kaštelan, Ž. (2021). Conventional TESE technique: A short review and a single-centre experience in 9 years. *Rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Medicinske znanosti*, *547*(54-55), 70-75.

Holstein, A.-F., Schulze, W., & Davidoff, M. (2003). Understanding spermatogenesis is a prerequisite for treatment. *Reproductive Biology and Endocrinology*, *1*, 1-16.

Janosek-Albright, K. J. C., Schlegel, P. N., & Dabaja, A. A. (2015). Testis sperm extraction. *Asian journal of urology*, *2*(2), 79-84.

Jiaen, L., Zsolt, N., Hubert, J., Herman, T., Johan, S., Michel, C., Paul, D., & Andre Van, S. (1995). Analysis of 76 total fertilization failure cycles out of 2732 intracytoplasmic sperm injection cycles. *Human Reproduction*, *10*(10), 2630-2636.

Jungwirth, A., Giwercman, A., Tournaye, H., Diemer, T., Kopa, Z., Dohle, G., Krausz, C., & Infertility, E. A. U. W. G. on M. (2012). European Association of Urology guidelines on Male Infertility: the 2012 update. *European urology*, *62*(2), 324-332.

Kishigami, S., Mizutani, E., Ohta, H., Hikichi, T., Van Thuan, N., Wakayama, S., Bui, H.-T., & Wakayama, T. (2006). Significant improvement of mouse cloning technique by treatment with trichostatin A after somatic nuclear transfer. *Biochemical and biophysical research communications*, *340*(1), 183-189.

Kishigami, S., Van Thuan, N., Hikichi, T., Ohta, H., Wakayama, S., Mizutani, E., & Wakayama, T. (2006). Epigenetic abnormalities of the mouse paternal zygotic genome associated with microinsemination of round spermatids. *Developmental biology*, *289*(1), 195-205.

Komoda, T., & Matsunaga, T. (2015). *Biochemistry for medical professionals*. Academic Press.

Levron, J., Cohen, J., & Willadsen, S. (1995). Highly effective method of human oocyte activation. *Zygote*, *3*(2), 157-161.

Mangum, C. L., Patel, D. P., Jafek, A. R., Samuel, R., Jenkins, T. G., Aston, K. I., Gale, B. K., & Hotaling, J. M. (2020). Towards a better testicular sperm extraction: novel sperm sorting technologies for non-motile sperm extracted by microdissection TESE. *Translational Andrology and Urology*, *9*(Suppl 2), S206.

Mansour, R. T., Aboulghar, M. A., Serour, G. I., Kamal, A., Tawab, N. A., Fahmy, I., & Amin, Y. M. (1996). Pregnancy and delivery after intracytoplasmic injection of spermatids into human oocytes. *Middle East Fertil. Soc. J*, *1*, 223-225.

Mittal, S., Mielnik, A., Bolyakov, A., Schlegel, P., & Paduch, D. (2017). Pd68-01 pilot study results using fluorescence activated cell sorting of spermatozoa from testis tissue: a novel method for sperm isolation after TESE. *The Journal of Urology*, *197*(4S), e1339-e1339.

Nakamura, S., Terada, Y., Rawe, V. Y., Uehara, S., Morito, Y., Yoshimoto, T., Tachibana, M., Murakami, T., Yaegashi, N., & Okamura, K. (2005). A trial to restore defective human sperm centrosomal function. *Human Reproduction*, *20*(7), 1933-1937.

Oakes, C. C., La Salle, S., Smiraglia, D. J., Robaire, B., & Trasler, J. M. (2007). Developmental acquisition of genome-wide DNA methylation occurs prior to meiosis in male germ cells. *Developmental biology*, *307*(2), 368-379.

Ogura, A., Matsuda, J., & Yanagimachi, R. (1994). Birth of normal young after electrofusion of mouse oocytes with round spermatids. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *91*(16), 7460-7462.

Ohlander, S., Hotaling, J., Kirshenbaum, E., Niederberger, C., & Eisenberg, M. L. (2014). Impact of fresh versus cryopreserved testicular sperm upon intracytoplasmic sperm injection pregnancy outcomes in men with azoospermia due to spermatogenic dysfunction: a meta-analysis. *Fertility and sterility*, *101*(2), 344-349.

Ozmerdiven, G., Guler, Y., Sahin, E., Tatar, Z., Erbin, A., Dirican, E., & Haliloglu, A. H. (2021). Effect of testicular morphology on embryo development to the blastocyst stage after round spermatid injection. *American Journal of Clinical and Experimental Urology*, *9*(6), 469.

Palermo, G. D., Colombero, L. T., & Rosenwaks, Z. (1997). The human sperm centrosome is responsible for normal syngamy and early embryonic development. *Reviews of Reproduction*, *2*, 19-27.

Rappa, K. L., Rodriguez, H. F., Hakkarainen, G. C., Anchan, R. M., Mutter, G. L., & Asghar, W. (2016). Sperm processing for advanced reproductive technologies: Where are we today? *Biotechnology advances*, *34*(5), 578-587.

Rubino, P., Viganò, P., Luddi, A., & Piomboni, P. (2016). The ICSI procedure from past to future: a systematic review of the more controversial aspects. *Human reproduction update*, *22*(2), 194-227.

Said, T. M., Agarwal, A., Grunewald, S., Rasch, M., Glander, H.-J., & Paasch, U. (2006). Evaluation of sperm recovery following annexin V magnetic-activated cell sorting separation. *Reproductive biomedicine online*, *13*(3), 336-339.

Schlegel, P. N. (2004). Causes of azoospermia and their management. *Reproduction, Fertility and Development*, *16*(5), 561-572.

Schlegel, P. N. (2009). Nonobstructive azoospermia: a revolutionary surgical approach and results. *Seminars in reproductive medicine*, *27*(02), 165-170.

Shamanski, F. L., Kimura, Y., Lavoir, M.-C., Pedersen, R. A., & Yanagimachi, R. (1999). Status of genomic imprinting in mouse spermatids. *Human Reproduction*, *14*(4), 1050-1056.

Simerly, C., Wu, G.-J., Zoran, S., Ord, T., Rawlins, R., Jones, J., Navara, C., Gerrity, M., Rinehart, J., & Binor, Z. (1995). The paternal inheritance of the centrosome, the cell's microtubule-organizing center, in humans, and the implications for infertility. *Nature medicine*, *1*(1), 47-52.

Şalvarcı, U. D. A., Merkezi, N. T. B., & Polikliniği, A. (t.y.). Nonobstrüktif azoospermili hastada sperm elde etme yöntemleri. *Androloji Bülteni*, *18*(65), 118-125.

Tanaka, A., Nagayoshi, M., Awata, S., Himeno, N., Tanaka, I., & Kusunoki, H. (2008). Isolated spermatogonia protrude active pseudopodia in vitro. *Fertility and sterility*, *90*(2), 453-455.

Tanaka, A., Nagayoshi, M., Awata, S., Himeno, N., Tanaka, I., Watanabe, S., & Kusunoki, H. (2009). Metaphase II karyoplast transfer from human in-vitro matured oocytes to enuclueated mature oocytes. *Reproductive biomedicine online*, *19*(4), 514-520.

Tanaka, A., Nagayoshi, M., Takemoto, Y., Tanaka, I., Kusunoki, H., Watanabe, S., Kuroda, K., Takeda, S., Ito, M., & Yanagimachi, R. (2015). Fourteen babies born after round spermatid injection into human oocytes. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *112*(47), 14629-14634.

Tanaka, A., Suzuki, K., Nagayoshi, M., Tanaka, A., Takemoto, Y., Watanabe, S., Takeda, S., Irahara, M., Kuji, N., & Yamagata, Z. (2018). Ninety babies born after round spermatid injection into oocytes: survey of their development from fertilization to 2 years of age. *Fertility and sterility*, *110*(3), 443-451.

Tekayev, M., & Vuruskan, A. K. (2021). Clinical values and advances in round spermatid injection (ROSI). *Reproductive biology*, *21*(3), 100530.

Tesarik, J., & Mendoza, C. (1996). Spermatid injection into human oocytes. I. Laboratory techniques and special features of zygote development. *Human Reproduction*, *11*(4), 772-779.

Tharakan, T., Corona, G., Foran, D., Salonia, A., Sofikitis, N., Giwercman, A., Krausz, C., Yap, T., Jayasena, C. N., & Minhas, S. (2022). Does hormonal therapy improve sperm retrieval rates in men with non-obstructive azoospermia: a systematic review and meta-analysis. *Human Reproduction Update*, *28*(5), 609-628.

Tharakan, T., Luo, R., Jayasena, C. N., & Minhas, S. (2021). Non-obstructive azoospermia: current and future perspectives. *Faculty reviews*, *10*.

Ünal, M. S., & Özer, M. C. (2019). Nonobstrüktif Azospermi Olgularında Yeni Yaklaşımlar. *Medical Journal of Süleyman Demirel University*, *26*(1), 111-116.

Vanderzwalmen, P., Lejeune, B., Nij, M., Segal-Bertin, G., Vandamme, B., & Schoysman, R. (1995). Fertilization of an oocyte microinseminated with a spermatid in an in-vitro fertilization programme. *Human Reproduction*, *10*(3), 502-503.

Vloeberghs, V., Verheyen, G., & Tournaye, H. (2013). Intracytoplasmic spermatid injection and in vitro maturation: fact or fiction? *Clinics*, *68*, 151-156.

Wosnitzer, M., Goldstein, M., & Hardy, M. P. (2014). Review of azoospermia. *Spermatogenesis*, *4*(1), e28218.

Yıldırım Köpük, Ş., Utkan Korun, Z., Cakıroglu, A., & Tıraş, M. B. (2021). *İnfertilite*.

KAYNAKÇA

Al-Dossary, A. A., Strehler, E. E., & Martin-DeLeon, P. A. (2013). Expression and secretion of plasma membrane Ca2+-ATPase 4a (PMCA4a) during murine estrus: association with oviductal exosomes and uptake in sperm. *PloS one, 8*(11), e80181.

Ali, K. H., Yahiya, Y. I., Almajidi, Y. Q., Al-Musawi, M. H., Hajipour, H., Moradian, S. A., . . . Moghadam, F. M. (2024). Protective effects of canthaxanthin-loaded seminal exosomes on the quality of human spermatozoa during cryopreservation. *Journal of Drug Delivery Science and Technology, 96*, 105696.

Arenaccio, C., & Federico, M. (2017). The multifaceted functions of exosomes in health and disease: an overview. *Exosomes in Cardiovascular Diseases: Biomarkers, Pathological and Therapeutic Effects*, 3-19.

Atay, S., Gercel-Taylor, C., Kesimer, M., & Taylor, D. D. (2011). Morphologic and proteomic characterization of exosomes released by cultured extravillous trophoblast cells. *Experimental cell research, 317*(8), 1192-1202.

Bai, K., Li, X., Zhong, J., Ng, E. H., Yeung, W. S., Lee, C.-L., & Chiu, P. C. (2021). Placenta-derived exosomes as a modulator in maternal immune tolerance during pregnancy. *Frontiers in immunology, 12*, 671093.

Bai, R., Latifi, Z., Kusama, K., Nakamura, K., Shimada, M., & Imakawa, K. (2018). Induction of immune-related gene expression by seminal exosomes in the porcine endometrium. *Biochemical and Biophysical Research Communications, 495*(1), 1094-1101.

Balaguer, N., Moreno, I., Herrero, M., González, M., Simón, C., & Vilella, F. (2018). Heterogeneous nuclear ribonucleoprotein C1 may control miR-30d levels in endometrial exosomes affecting early embryo implantation. *MHR: Basic science of reproductive medicine, 24*(8), 411-425.

Bathala, P., Fereshteh, Z., Li, K., Al-Dossary, A. A., Galileo, D. S., & Martin-DeLeon, P. A. (2018). Oviductal extracellular vesicles (oviductosomes, OVS) are conserved in humans: murine OVS play a pivotal role in sperm capacitation and fertility. *MHR: Basic science of reproductive medicine, 24*(3), 143-157.

Bauersachs, S., Mermillod, P., & Almiñana, C. (2020). The oviductal extracellular vesicles' RNA cargo regulates the bovine embryonic transcriptome. *International journal of molecular sciences, 21*(4), 1303.

Blazquez, R., Sánchez-Margallo, F. M., Alvarez, V., Matilla, E., Hernandez, N., Marinaro, F., . . . Macias-Garcia, B. (2018). Murine embryos exposed to human endometrial MSCs-derived extracellular vesicles exhibit higher VEGF/PDGF AA release, increased blastomere count and hatching rates. *PloS one, 13*(4), e0196080.

Chugh, R. M., Park, H.-s., Esfandyari, S., Elsharoud, A., Ulin, M., & Al-Hendy, A. (2021). Mesenchymal stem cell-conditioned media regulate steroidogenesis and inhibit androgen secretion in a PCOS cell model via BMP-2. *International journal of molecular sciences, 22*(17), 9184.

Cuman, C., Van Sinderen, M., Gantier, M. P., Rainczuk, K., Sorby, K., Rombauts, L., . . . Dimitriadis, E. (2015). Human blastocyst secreted microRNA regulate endometrial epithelial cell adhesion. *EBioMedicine, 2*(10), 1528-1535.

Duan, L., Xu, L., Xu, X., Qin, Z., Zhou, X., Xiao, Y., . . . Xia, J. (2021). Exosome-mediated delivery of gene vectors for gene therapy. *Nanoscale, 13*(3), 1387-1397.

ExoCarta. Retrieved from http://www.exocarta.org

Favaro, R. R., Murrieta-Coxca, J. M., Gutiérrez-Samudio, R. N., Morales-Prieto, D. M., & Markert, U. R. (2021). Immunomodulatory properties of extracellular vesicles in the dialogue between placental and immune cells. *American Journal of Reproductive Immunology, 85*(2), e13383.

Filatov, M., Khramova, Y., & Semenova, M. (2019). Molecular mechanisms of prophase I meiotic arrest maintenance and meiotic resumption in mammalian oocytes. *Reproductive Sciences, 26*(11), 1519-1537.

Fraser, L. R. (2010). The "switching on" of mammalian spermatozoa: molecular events involved in promotion and regulation of capacitation. *Molecular Reproduction and Development: Incorporating Gamete Research, 77*(3), 197-208.

Greening, D. W., Nguyen, H. P., Elgass, K., Simpson, R. J., & Salamonsen, L. A. (2016). Human endometrial exosomes contain hormone-specific cargo modulating trophoblast adhesive capacity: insights into endometrial-embryo interactions. *Biology of reproduction, 94*(2), 38, 31-15.

Griffiths, G. S., Galileo, D. S., Aravindan, R. G., & Martin-DeLeon, P. A. (2009). Clusterin facilitates exchange of glycosyl phosphatidylinositol-linked SPAM1 between reproductive luminal fluids and mouse and human sperm membranes. *Biology of reproduction, 81*(3), 562-570.

He, J., Ren, W., Wang, W., Han, W., Jiang, L., Zhang, D., & Guo, M. (2022). Exosomal targeting and its potential clinical application. *Drug Delivery and Translational Research, 12*(10), 2385-2402.

Hung, W.-T., Hong, X., Christenson, L. K., & McGinnis, L. K. (2015). Extracellular vesicles from bovine follicular fluid support cumulus expansion. *Biology of reproduction, 93*(5), 117, 111-119.

Izadi, M., Rezvani, M. E., Aliabadi, A., Karimi, M., & Aflatoonian, B. (2022). Mesenchymal stem cells-derived exosomes as a promising new approach for the treatment of infertility caused by polycystic ovary syndrome. *Frontiers in pharmacology, 13*, 1021581.

Kaloglu, C., & Onarlioglu, B. (2010). Extracellular matrix remodelling in rat endometrium during early pregnancy: the role of fibronectin and laminin. *Tissue and Cell, 42*(5), 301-306.

Kamijo, S., Hamatani, T., Sasaki, H., Suzuki, H., Abe, A., Inoue, O., . . . Tanaka, K. (2022). MicroRNAs secreted by human preimplantation embryos and IVF outcome. *Reproductive Biology and Endocrinology, 20*(1), 130.

Kharazi, U., & Badalzadeh, R. (2020). A review on the stem cell therapy and an introduction to exosomes as a new tool in reproductive medicine. *Reproductive biology, 20*(4), 447-459.

Khodashenas, S. (2024). The First Case Report Of A Pregnancy After Exosome Therapy In Diminished Ovarian Reserve Patient. *International Journal of Clinical and Medical Case Reports, 5*(6).

Kimiz-Gebologlu, I., & Oncel, S. S. (2022). Exosomes: Large-scale production, isolation, drug loading efficiency, and biodistribution and uptake. *Journal of Controlled Release, 347*, 533-543.

Kowalczyk, A., & Kordan, W. (2024). Evaluation of the effectiveness of the use of exosomes in the regulation of the mitochondrial membrane potential of frozen/thawed spermatozoa. *PloS one, 19*(7), e0303479.

Lin, X., Fang, Y., Mi, X., Fu, J., Chen, S., Wu, M., & Jin, N. (2024). Intrauterine injection of bioengineered hydrogel loaded exosomes derived from HUCM stem cells and spermidine prominently augments the pregnancy rate in thin endometrium rats. *Regenerative Therapy, 27*, 63-72.

Ma, R., Liang, Z., Shi, X., Xu, L., Li, X., Wu, J., . . . Liu, G. (2021). Exosomal miR-486-5p derived from human placental microvascular endothelial cells regulates proliferation and invasion of trophoblasts via targeting IGF1. *Human Cell, 34*(5), 1310-1323.

Machtinger, R., Laurent, L. C., & Baccarelli, A. A. (2016). Extracellular vesicles: roles in gamete maturation, fertilization and embryo implantation. *Human reproduction update, 22*(2), 182-193.

Marinaro, F., Macías-García, B., Sánchez-Margallo, F. M., Blázquez, R., Álvarez, V., Matilla, E., . . . Vázquez, J. (2019). Extracellular vesicles derived from endometrial human mesenchymal stem cells enhance embryo yield and quality in an aged murine model. *Biology of reproduction, 100*(5), 1180-1192.

Mishra, A., Ashary, N., Sharma, R., & Modi, D. (2021). Extracellular vesicles in embryo implantation and disorders of the endometrium. *American Journal of Reproductive Immunology, 85*(2), e13360.

Mosquera-Heredia, M. I., Morales, L. C., Vidal, O. M., Barcelo, E., Silvera-Redondo, C., Vélez, J. I., & Garavito-Galofre, P. (2021). Exosomes: potential disease biomarkers and new therapeutic targets. *Biomedicines, 9*(8), 1061.

Mulcahy, L. A., Pink, R. C., & Carter, D. R. F. (2014). Routes and mechanisms of extracellular vesicle uptake. *Journal of extracellular vesicles, 3*(1), 24641.

Munagala, R., Aqil, F., Jeyabalan, J., Kandimalla, R., Wallen, M., Tyagi, N., . . . Spencer, W. (2021). Exosome-mediated delivery of RNA and DNA for gene therapy. *Cancer letters, 505*, 58-72.

O'Neil, E. V., Burns, G. W., Ferreira, C. R., & Spencer, T. E. (2020). Characterization and regulation of extracellular vesicles in the lumen of the ovine uterus. *Biology of reproduction, 102*(5), 1020-1032.

Pan, B.-T., & Johnstone, R. M. (1983). Fate of the transferrin receptor during maturation of sheep reticulocytes in vitro: selective externalization of the receptor. *Cell, 33*(3), 967-978.

Paolillo, M., & Schinelli, S. (2017). Integrins and exosomes, a dangerous liaison in cancer progression. *Cancers, 9*(8), 95.

Park, H.-s., Chugh, R. M., Seok, J., Cetin, E., Mohammed, H., Siblini, H., . . . Elsharoud, A. (2023). Comparison of the therapeutic effects between stem cells and exosomes in primary ovarian insufficiency: as promising as cells but different persistency and dosage. *Stem cell research & therapy, 14*(1), 165.

Properzi, F., Logozzi, M., & Fais, S. (2013). Exosomes: the future of biomarkers in medicine. *Biomarkers in medicine, 7*(5), 769-778.

Rosenbluth, E. M., Shelton, D. N., Wells, L. M., Sparks, A. E., & Van Voorhis, B. J. (2014). Human embryos secrete microRNAs into culture media—a potential biomarker for implantation. *Fertility and sterility, 101*(5), 1493-1500.

Rowlison, T., Cleland, T. P., Ottinger, M. A., & Comizzoli, P. (2020). Novel proteomic profiling of epididymal extracellular vesicles in the domestic cat reveals proteins related to sequential sperm maturation with differences observed between normospermic and teratospermic individuals. *Molecular & Cellular Proteomics, 19*(12), 2090-2104.

Saadeldin, I. M., Khalil, W. A., Alharbi, M. G., & Lee, S. H. (2020). The current trends in using nanoparticles, liposomes, and exosomes for semen cryopreservation. *Animals, 10*(12), 2281.

Salomon, C., & Rice, G. (2017). Role of exosomes in placental homeostasis and pregnancy disorders. *Progress in molecular biology and translational science, 145*, 163-179.

Santonocito, M., Vento, M., Guglielmino, M. R., Battaglia, R., Wahlgren, J., Ragusa, M., . . . Maugeri, M. (2014). Molecular characterization of exosomes and their microRNA cargo in human follicular fluid: bioinformatic analysis reveals that exosomal microRNAs control pathways involved in follicular maturation. *Fertility and sterility, 102*(6), 1751-1761. e1751.

Shalom-Paz, E., Holzer, H., Son, W.-Y., Levin, I., Tan, S. L., & Almog, B. (2012). PCOS patients can benefit from in vitro maturation (IVM) of oocytes. *European Journal of Obstetrics & Gynecology and Reproductive Biology, 165*(1), 53-56.

Song, J., Guo, X., Zhang, B., Zhang, Q., Han, Y., Cao, D., & Yao, Y. (2024). Human Umbilical Cord Mesenchymal Stem Cells Derived Exosomes Improved The Aged Mouse IVM Oocytes Quality. *Reproductive Sciences*, 1-12.

Suarez, S. S., & Pacey, A. (2006). Sperm transport in the female reproductive tract. *Human reproduction update, 12*(1), 23-37.

Sun, B., Ma, Y., Wang, F., Hu, L., & Sun, Y. (2019). miR-644-5p carried by bone mesenchymal stem cell-derived exosomes targets regulation of p53 to inhibit ovarian granulosa cell apoptosis. *Stem cell research & therapy, 10*, 1-9.

Svensson-Arvelund, J., Mehta, R. B., Lindau, R., Mirrasekhian, E., Rodriguez-Martinez, H., Berg, G., . . . Ernerudh, J. (2015). The human fetal placenta promotes tolerance against the semiallogeneic fetus by inducing regulatory T cells and homeostatic M2 macrophages. *The Journal of Immunology, 194*(4), 1534-1544.

Tarazona, R., Delgado, E., Guarnizo, M., Roncero, R., Morgado, S., Sanchez-Correa, B., . . . Casado, J. (2011). Human prostasomes express CD48 and interfere with NK cell function. *Immunobiology, 216*(1-2), 41-46.

Wang, D., Jueraitetibaike, K., Tang, T., Wang, Y., Jing, J., Xue, T., . . . Li, X. (2021). Seminal plasma and seminal plasma exosomes of aged male mice affect early embryo implantation via immunomodulation. *Frontiers in immunology, 12*, 723409.

Wu, P., Zhang, B., Ocansey, D. K. W., Xu, W., & Qian, H. (2021). Extracellular vesicles: A bright star of nanomedicine. *Biomaterials, 269*, 120467.

Xiao, B., Zhu, Y., Huang, J., Wang, T., Wang, F., & Sun, S. (2019). Exosomal transfer of bone marrow mesenchymal stem cell-derived miR-340 attenuates endometrial fibrosis. *Biology Open, 8*(5), bio039958.

Yue, D., Wang, F., Han, Y., Xiong, C., & Yang, R. (2024). Exosomes derived from umbilical cord mesenchymal stem cells ameliorate male infertility caused by busulfan in vivo and in vitro. *Ecotoxicology and Environmental Safety, 272*, 116063.

Zeng, H., Fu, Y., Shen, L., & Quan, S. (2021). MicroRNA signatures in plasma and plasma exosome during window of implantation for implantation failure following in-vitro fertilization and embryo transfer. *Reproductive Biology and Endocrinology, 19*, 1-14.

Zhang, G., & Yang, P. (2018). A novel cell-cell communication mechanism in the nervous system: exosomes. *Journal of neuroscience research, 96*(1), 45-52.

Zhang, S., Wang, D., Yang, F., Shen, Y., Li, D., & Deng, X. (2022). Intrauterine injection of umbilical cord mesenchymal stem cell exosome gel significantly improves the pregnancy rate in thin endometrium rats. *Cell Transplantation, 31*, 09636897221133345.

Zhao, Y.-x., Chen, S.-r., Su, P.-p., Huang, F.-h., Shi, Y.-c., Shi, Q.-y., & Lin, S. (2019). Using mesenchymal stem cells to treat female infertility: an update on female reproductive diseases. *Stem cells international, 2019*(1), 9071720.

Editörler:
Doç. Dr. Engin Çelebi
Prof. Dr. Nilüfer Sezer

Halkla İlişkiler

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

HALKLA İLİŞKİLER ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editörler: Doç. Dr. Engin Çelebi - Prof. Dr. Nilüfer Sezer

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-04-5
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
HALKLA İLİŞKİLER ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editörler: Doç. Dr. Engin Çelebi - Prof. Dr. Nilüfer Sezer
VI+158 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-04-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Alotoum, F. J., & El Hawi, R. (2023). The Role of Digital Public Relations in Improving the Mental Image. *Journal of Engineering, Management and Information Technology*, *3*, 141-148. https://doi.org/10.1007/978-981-99-6101-6_15

Aminat, O. A. (2022). Challenges of digital public relations among public relations practitioners for brand's repuation management: Nıpr Osun Ondo State Chapter. *International Journal of Management, Social Sciences, Peace and Conflict Studies*, *5*(3), 617-627.

Anderson, B., & Swenson, R. D. (2013). What should we be teaching our students about digital PR? Collaborating with top industry bloggers and PR Twitter chat professionals. *Teaching Public Relations*, *87*, 1-4.

Ashok, M., Madan, R., Joha, A., & Sivarajah, U. (2022). Ethical framework for Artificial Intelligence and Digital technologies. *International Journal of Information Management*, *62*, 1-55. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2021.102433

Becker, S. J., Nemat, A. T., Lucas, S., Heinitz, R. M., Klevesath, M., & Charton, J. E. (2023). A Code of Digital Ethics: Laying the foundation for digital ethics in a science and technology company. *Ai & Society*, *38*(6), 2629-2639. https://doi.org/10.1007/s00146-021-01376-w

Belk, R. (2021). Ethical issues in service robotics and artificial intelligence. *The Service Industries Journal*, *41*(13), 860-876. https://doi.org/10.1080/02642069.2020.1727892

Borchers, N. S., & Enke, N. (2022). "I've never seen a client say: 'Tell the influencer not to label this as sponsored'": An exploration into influencer industry ethics. *Public Relations Review*, *48*(5). https://doi.org/10.1016/j.pubrev.2022.102235

Bowen, S. (2007). Institute for Public Relations. https://instituteforpr.org/ethics-and-public-relations/

Bowen, S. A., Hung-Baesecke, C.-J. F., & Chen, Y.-R. R. (2016). Ethics as a precursor to organization–public relationships: Building trust before and during the OPR model. *Cogent Social Sciences*, *2*(1), 1141467. https://doi.org/10.1080/23311886.2016.1141467

Chochia, A., & Nässi, T. (2021). Ethics and emerging technologies – facial recognition. *IDP. Revista de Internet, Derecho y Política*, *34*, 1-12. https://doi.org/10.7238/idp.v0i34.387466

Christofidou, M., Lea, N., & Coorevits, P. (2021). A Literature Review on the GDPR, COVID-19 and the Ethical Considerations of Data Protection During a Time of Crisis. *Yearbook of Medical Informatics*, *30*(1), 226-232. https://doi.org/10.1055/s-0041-1726512

Coeckelbergh, M. (2019). Artificial Intelligence: Some ethical issues and regulatory challenges. *Technology and Regulation*, *2019*, 31-34. https://doi.org/10.26116/techreg.2019.003

Cuenca-Fontbona, J., Compte-Pujol, M., & Zeler, I. (2022). The strategy applied to Public Relations in the digital environment: The Spanish case. *Revista Latina de Comunicación Social*, *80*, 163-182.

Cutlip, S. M. (1961). Journalism teaching—A forum for AEJ members: History of public relations education in the United States. *Journalism Quarterly*, *38*(3), 363-370.

Davies, F. (2018). *Unethical activities in Public Relations*. https://francescadaviesblog.wordpress.com/. https://francescadaviesblog.wordpress.com/2018/01/24/unethical-activities-in-public-relations/

Davisson, A., & Booth, P. (2016). *Controversies in Digital Ethics*. Bloomsbury.

De Veirman, M., Hudders, L., & Nelson, M. R. (2019). What Is Influencer Marketing and How Does It Target Children? A Review and Direction for Future Research. *Frontiers in Psychology*, *10*, 1-16. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.02685

Dhiman, D. B. (2023). The Rise and Impact of Misinformation and Fake News on Digital Youth: A Critical Review. *SSRN Electronic Journal*, 1-13. https://doi.org/10.2139/ssrn.4438362

Dhirani, L. L., Mukhtiar, N., Chowdhry, B. S., & Newe, T. (2023). Ethical Dilemmas and Privacy Issues in Emerging Technologies: A Review. *Sensors*, *23*(3), 1-18. https://doi.org/10.3390/s23031151

Drushel, B. E., & German, K. (2011). *The Ethics of Emerging Media*. The Continuum International Publishing Group.

Ebert, I., & Sindermann, D. (2020). An ethical view on influencer marketing–dynamic interaction between individual and economy or a simple data-driven advertising model? İçinde *The regulation of social media influencers* (ss. 74-97). Edward Elgar Publishing. https://www.elgaronline.com/abstract/edcoll/9781788978279/9781788978279.00012.xml

Edwards, L. (2012). Defining the 'object' of public relations research: A new starting point. *Public Relations Inquiry*, *1*(1), 7-30. https://doi.org/10.1177/2046147X11422149

Ess, C. (2014). *Digital Media Ethics*. Polity Press.

Ezeah, G. H. (2005). Digital public relations: A new strategy in corporate management. *Nsukka Journal of the Humanities*, *15*, 135-143.

Farmer, Y. (2018). Ethical Decision Making and Reputation Management in Public Relations. *Journal of Media Ethics*, *33*(1), 2-13.

Floridi, L., Cath, C., & Taddeo, M. (2019). Digital Ethics: Its Nature and Scope. İçinde *The 2018 Yearbook of the Digital Ethics Lab* (ss. 1-10).

Floridi, L., & Taddeo, M. (2016). What is data ethics? *Philosophical Transactions of the Royal Society A: Mathematical, Physical and Engineering Sciences*, *374*(2083), 1-5. https://doi.org/10.1098/rsta.2016.0360

Fuchs, C. (2023). *Digital Ethics Media, Communication and Society Volume Five*. Routledge Taylor and Francis Group.

Galloway, C. J. (2013). Deliver us from definitions: A fresh way of looking at public relations. *Public Relations Inquiry*, *2*(2), 147-159. https://doi.org/10.1177/2046147X13483672

Geng, Y. (2024). Transparency for what purpose?: Designing outcomes-focused transparency tactics for digital platforms. *Policy & Internet*, *16*(1), 83-103. https://doi.org/10.1002/poi3.362

Gifford, J. (2010). Digital Public Relations: E-Marketing's Big Secret. *Continuing Higher Education Review*, *74*, 62-72.

Gordon, J. C. (1997). Interpreting Definitions of Public Relations: Self Assessment and a Symbolic Interactionism-Based Alternative. *Public Relations Review*, *23*(1), 57-66. https://doi.org/10.1016/s0363-8111(97)90006-0

Gower, K. K. (2017). *Legal and Ethical Considerations for Public Relations: Third Edition*. Waveland Press.

Gülerman, N. İ., & Apaydin, F. (2017). Effectiveness of Digital Public Relations Tools on Various Customer Segments. *Pressacademia*. https://doi.org/10.17261/pressacademia.2017.488

Hanlon, A. (2020). Ethics in Digital Marketing and Social Media. İçinde *SAGE Handbook of Marketing Ethics* (ss. 1-33). SAGE Publications Ltd.

Harlow, R. (1976). Building a public relations definition. *Public Relations Review*, *2*(4), 34-42.

Harrison, K., & Galloway, C. (2005). Public relations ethics: A simpler (but not simplistic) approach to the complexities. *Prism*, *3*(1), 1-17.

Hassan, J. T., Adams, E. J., & Ofordi, J. A. (2023). How interactive digital communities impact public relations. *Wukari International Studies Journal*, *7*(4), 20-31.

Helm, P. (2016). Group Privacy in Times of Big Data. A Literature Review. *Digital Culture & Society*, *2*(2), 137-152. https://doi.org/10.14361/dcs-2016-0209

Hiranandani, V. (2011). Privacy and security in the digital age: Contemporary challenges and future directions. *The International Journal of Human Rights*, *15*(7), 1091-1106.

Hollenczer, J. J., Grunig, J. E., Lee, H., Yeo, S., & Martino, V. (2023). From Pre-Science to Paradigm Shift: A Kuhnian Analysis of 100 Years of Public Relations Scholarship. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, *100*(4), 933-957. https://doi.org/10.1177/10776990231181417

Huang, Y.-H. (2001). Should a public relations code of ethics be enforced? *Journal of business ethics*, *31*, 259-270.

Hudders, L., & Lou, C. (2022a). A new era of influencer marketing: Lessons from Recent Inquires and Thoughts on Future Directions. *International Journal of Advertising*, *41*(1), 1-5. https://doi.org/10.1080/02650487.2022.2031729

Hudders, L., & Lou, C. (2022b). The rosy world of influencer marketing? Its bright and dark sides, and future research recommendations. *International Journal of Advertising*, 1-12. https://doi.org/10.1080/02650487.2022.2137318

Hutton, J. G. (2007). Defining the Future of Public Relations. *Sphera Publica*, *7*, 45-63.

Jain, J. (2020). Digital Practices in Public Relations. *IISUniv.J.A.*, *9*(1), 188-195.

Jobin, A., Ienca, M., & Vayena, E. (2019). The global landscape of AI ethics guidelines. *Nature Machine Intelligence*, *1*, 1-11. https://doi.org/10.1038/s42256-019-0088-2

Karliuk, M. (2018). *Ethical and Legal Issues in Artificial Intelligence* (SSRN Scholarly Paper 3460095). https://papers.ssrn.com/abstract=3460095

Khan, S. A., Shahzad, K., Shabbir, O., & Iqbal, A. (2022). Developing a Framework for Fake News Diffusion Control (FNDC) on Digital Media (DM): A Systematic Review 2010–2022. *Sustainability*, *14*(22), 22. https://doi.org/10.3390/su142215287

Ki, E.-J., & Kim, S.-Y. (2010). Ethics statements of public relations firms: What do they say? *Journal of Business Ethics*, *91*, 223-236.

Ki, E.-J., Lee, J., & Choi, H.-L. (2012). Factors affecting ethical practice of public relations professionals within public relations firms. *Asian Journal of Business Ethics*, *1*(2), 123-141. https://doi.org/10.1007/s13520-011-0013-1

Kim, S.-Y., & Ki, E.-J. (2014). An Exploratory Study of Ethics Codes of Professional Public Relations Associations: Proposing Modified Universal Codes of Ethics in Public Relations. *Journal of Mass Media Ethics*, *29*(4), 238-257. https://doi.org/10.1080/08900523.2014.946602

Kim, Y.-H., Lee, J. Y., Yoo, S.-Y., & Kim, C. J. (2019). Ethical Challenges Regarding Artificial Intelligence in Medicine From the Perspective of Scientific Editing and Peer Review. *Science Editing*, *6*(2), 91-98. https://doi.org/10.6087/kcse.164

Koçyiğit, M., & Küçükcivil, B. (2021). The Effect of Digitalization Process on Public Relations Education: A Research on Academics. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi*, *37*, 310-328. https://doi.org/10.17829/turcom.858168

Kolić Stanić, M. (2019). What Can Happen to Public Relations Who Behave Unethically? *ENTRENOVA-enterprise research innovation*, *5*(1), 347-358.

Komodromos, M., & Nicoli, N. (2016). Public relations' practitioners view on public relations and digital media: A brief literature review. *International Journal of Teaching and Case Studies*, *7*(1), 42-50.

Kunz, T., Lange, B., & Selzer, A. (2020). Datenschutz und Datensicherheit in Digital Public Health. *Bundesgesundheitsblatt - Gesundheitsforschung - Gesundheitsschutz*, *63*(2), 206-214. https://doi.org/10.1007/s00103-019-03083-w

Kvalnes, Ø. (2020). *Digital Dilemmas Exploring Social Media Ethics in Organizations*. Palgrave Macmillan.

le Roux, T., & Naudé, A. (2011). A profile of South African public relations practitioners in top performing organisations. *Journal of Public Affairs*, *11*(4), 303-315. https://doi.org/10.1002/pa.423

Lee, Y.-J., & Park, J.-Y. (2018). Identification of future signal based on the quantitative and qualitative text mining: A case study on ethical issues in artificial intelligence. *Quality & Quantity*, *52*(2), 653-667. https://doi.org/10.1007/s11135-017-0582-8

L'Etang, J. (2013). Public Relations: A Discipline in Transformation. *Sociology Compass*, *7*(10), 799-817. https://doi.org/10.1111/soc4.12072

Liang, T.-P., Robert, L., Sarker, S., Cheung, C. M. K., Matt, C., Trenz, M., & Turel, O. (2021). Artificial intelligence and robots in individuals' lives: How to align technological possibilities and ethical issues. *Internet Research*, *31*(1), 1-10. https://doi.org/10.1108/INTR-11-2020-0668

Luke, A. (2018). Digital Ethics Now. *Language and Literacy*, *20*(3), 185-198. https://doi.org/10.20360/langandlit29416

Martinez-Martin, N., Greely, H. T., & Cho, M. K. (2021). Ethical Development of Digital Phenotyping Tools for Mental Health Applications: Delphi Study. *Jmir Mhealth and Uhealth*, *9*(7), e27343. https://doi.org/10.2196/27343

Metin, H., & Altunok, M. (2002). Karşılaştırmalı bir yaklaşımla kamu yönetimi ve özel sektörde halkla ilişkiler. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *3*, 79-99.

Mirghaderi, L., Sziron, M., & Hildt, E. (2023). Ethics and Transparency Issues in Digital Platforms: An Overview. *AI Journal*, *4*, 831-843.

Noveriyanto, B., & Adawiyah, S. E. (2021). Digital Integrated Marketing Communications (Dimc) Activities of Digital Products Financial Technology (Fintech) "Alami". *Profetik Jurnal Komunikasi*. https://doi.org/10.14421/pjk.v14i1.2017

Olasky, M. N. (1985). Ministers or panderers: Issues raised by the public relations society code of standards. *Journal of Mass Media Ethics*, *1*(1), 43-49. https://doi.org/10.1080/08900528509358254

Ortová, N., Hejlová, D., & Weiss, D. (2023). Creation of a Code of Ethics for Influencer Marketing: The Case of the Czech Republic. *Journal of Media Ethics*, *38*(2), 65-79.

Ouchchy, L., Coin, A., & Dubljević, V. (2020). AI in the headlines: The portrayal of the ethical issues of artificial intelligence in the media. *AI & SOCIETY*, *35*(4), 927-936. https://doi.org/10.1007/s00146-020-00965-5

Oursel, K., & Befene Mbembo, M. (2021). *How do ethics in influencer marketing impact consumer behavior?* [Bachelor Thesis, Halmstad University]. https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:hh:diva-45287

Özgen, E., & SAYDAM, Ş. (2022). Challenges and Opportunities in the New Era of Communication: Digitalization and Public Relations. *Journal of Academic Social Resources*. https://doi.org/10.29228/asrjournal.64766

Özgen, E., Yılmaz, E., & Kuzu, M. (2023). Digital public relations in the context of knowledge gap theory. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, *9*(3), 243-255. https://doi.org/10.24289/ijsser.1313331

Özkan, A. (2013). *Medya Etiği*. İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi.

Öztay, E. T. (2021). Impact of cultural reflections on event participation within the scope of digital public relation: Case of the Cheetos digital museum. *Digital Communication Journal*, *4*(5), 106-119.

Pakhnenko, O. M., & Kuan, Z. (2023). Ethics of Digital Innovation in Public Administration. *Business Ethics and Leadership*, *7*(1), 113-121. https://doi.org/10.21272/bel.7(1).113-121.2023

Patterson, M. J. (2016). Mapping Ethics for a New Media Landscape. *Journal of Media Ethics*, *31*(2), 140-141.

Permatasari, A. N., Soelistiyowati, E., I Gusti Ayu Putu Puji Suastami, & Johan, R. A. (2021). Digital Public Relations: Trend and Required Skills. *Jurnal Aspikom*. https://doi.org/10.24329/aspikom.v6i2.836

Politou, E., Alepis, E., & Patsakis, C. (2018). Forgetting personal data and revoking consent under the GDPR: Challenges and proposed solutions. *Journal of Cybersecurity*, 1-20.

Prelevic, I. S. (2022). Global media ethics as a new media ethics in the digital era. İçinde *Media literacy: Classical and new dimensions* (ss. 109-115). Faculty of Journalism and Mass Communication Sofia University "St. Kliment Ohridski. https://www.ceeol.com/search/chapter-detail?id=1212471

Pribadi, A., & Nasution, N. (2021). Digital transformation to the sustainability of public relations profession in the era of disruption. *COMMICAST*, *2*(1), 52-58. https://doi.org/10.12928/commicast.v2i1.3149

Purba, A. M., & Indainanto, Y. I. (2024). Digital Public Relations: Efforts to Manage Interactions and Build Reputation. *Dicoment Journal Digital Communications and Media Networks*, *1*(1), 11-22.

Ramzi, N. R., Mohamed, S. N. H., Ismail, U. I., & Osman, G. (2023). Exploring the Ethical Dimensions of Information Systems: Challenges and Opportunities. *Proceedings of 1st Glocal Symposium on Information and Social Sciences (GSISS) 2023*, 1-9.

Ratri, K. (2022). Use of Social Media as a Public Relations Strategy during the Covid-19 Pandemic in Indonesia. *Legal Brief*, *11*(2), 1531-1540.

Reyman, J., & Sparby, E. M. (2020). *Digital Ethics Rhetoric and Responsibility in Online Aggression*. Routledge Taylor and Francis Group.

Rona, N. M., Sufa, S. A., & Ratnasari, E. (2022). Aktivitas Digital Public Relations Dalam Akun Instagram @Ortuseight. *Medium*. https://doi.org/10.25299/medium.2022.vol10(1).9149

Sancar, G. A. (2016). What is Public Relations? An Analysis of Turkish Public Relations Job Advertisements Discourses. *Online Journal of Communication and Media Technologies*, *6*, 171-191.

Sezgin, M., & Cesur, A. B. (2019). Website Usage in Digital Public Relations an analysis of it companies in Turkey. *International Journal of eBusiness and eGovernment Studies*, *11*(2), 134-149. https://doi.org/10.34111/ijebeg.20191124

Sharma, M., & Kaur, M. (2022). A Review of Deepfake Technology: An Emerging AI Threat. Içinde G. Ranganathan, X. Fernando, F. Shi, & Y. El Allioui (Ed.), *Soft Computing for Security Applications* (ss. 605-619). Springer. https://doi.org/10.1007/978-981-16-5301-8_44

Shu, K., Bhattacharjee, A., Alatawi, F., Nazer, T. H., Ding, K., Karami, M., & Liu, H. (2020). Combating disinformation in a social media age. *WIREs Data Mining and Knowledge Discovery*, *10*(6), 1-23. https://doi.org/10.1002/widm.1385

Sold, M., & Junk, J. (2021). *Researching Extremist Content on Social Media Platforms: Data Protection and Research Ethics Challenges and Opportunities* (s. 42). The Global Network on Extremism and Technology. https://gnet-research. org/wp-content/uploads/2021/01/GNET-Report-Researching-Extremist-Content-Social-Media-Ethics. pdf

Stahl, B. C. (2022). From computer ethics and the ethics of AI towards an ethics of digital ecosystems. *AI and Ethics*, *2*(1), 65-77. https://doi.org/10.1007/s43681-021-00080-1

Stahl, B. C., Antoniou, J., Ryan, M., Macnish, K., & Jiya, T. (2022). Organisational responses to the ethical issues of artificial intelligence. *AI & SOCIETY*, *37*(1), 23-37. https://doi.org/10.1007/s00146-021-01148-6

Stieglitz, S., Fromm, J., Kocur, A., Rostalski, F., Duda, M., Evans, A., Rieskamp, J., Sievi, L., Pawelec, M., Loh, W., Heesen, J., Fuchss, C., & Eyilmez, K. (2023). *What Measures Can Government Agencies in Germany Take Against Digital Disinformation? A Systematic Literature Review and Ethical-Legal Discussion*. 18th International Conference on Wirtschaftsinformatik.

Taylor, M., & Yang, A. (2015). Have global ethical values emerged in the public relations industry? Evidence from national and international professional public relations associations. *Journal of business ethics*, *130*, 543-555.

Temir, E. (2020). Deepfake: New Era in The Age of Disinformation & End of Reliable Journalism. *Selçuk İletişim*, *13*(2), 1009-1024. https://doi.org/10.18094/josc.685338

Ting Lee, S. (2012). A knowledge management approach to understanding ethical knowledge in public relations. *Journal of communication management*, *16*(2), 185-203.

Ting Lee, S., & Cheng, I.-H. (2010). Characteristics and Dimensions of Ethical Leadership in Public Relations. *Journal of Public Relations Research, 23*(1), 46-74.

Tong, S. C. (2022). Public relations practice in the digital era: Trust and commitment in the interplay of interactivity effects and online relational strategies. *Journal of Marketing Communications*, *28*(7), 799-819. https://doi.org/10.1080/13527266.2021.1951814

Tong, S. C., & Chan, F. F. Y. (2020). Exploring market-oriented relations in the digital era: A study of public relations and marketing practitioners in Hong Kong. *Journal of Communication Management*, *24*(1), 65-82. https://doi.org/10.1108/JCOM-10-2019-0133

Torebek, A. (2021). Public relations as a part marketing cummunications. *Bulletin the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan*, *5*(1), 6-11. https://doi.org/10.32014/2021.2518-1467.161

Triantafillidou, A., & Yannas, P. (2014). How public relations agencies in Greece respond to digital trends. *Public Relations Review*, *40*(5), 815-817. https://doi.org/10.1016/j.pubrev.2014.09.004

Vanacker, B., & Heider, D. (2016). *Ethics for a Digital Age*. Peter Lang.

Vasist, P. N., & Krishnan, S. (2022). Deepfakes: An Integrative Review of the Literature and an Agenda for Future Research. *Communications of the Association for Information Systems*, *51*(1), 556-602. https://doi.org/10.17705/1CAIS.05126

Vasist, P. N., & Krishnan, S. (2024). Navigating the Ethical Terrain Around the Challenges of Fake News and False Narratives: An Integrative Literature Review and a Proposed Agenda for Future Research. *Journal of Business Ethics*, 1-21. https://doi.org/10.1007/s10551-024-05686-z

Veliz, C. (2024). *The Oxford Handbook of Digital Ethics*. Oxford University Press.

Verčič, D., Verčič, A. T., & Sriramesh, K. (2015). Looking for digital in public relations. *Public Relations Review*, *41*(2), 142-152. https://doi.org/10.1016/j.pubrev.2014.12.002

Wang, Y. (2023). Synthetic Realities in the Digital Age: Navigating the Opportunities and Challenges of AI-Generated Content. *TechRxiv*, 1-8.

Watkins, B. (2021). *Research Perspectives on Social Media Influencers and Their Followers*. Rowman & Littlefield.

Wellman, M. L., Stoldt, R., Tully, M., & Ekdale, B. (2020). Ethics of Authenticity: Social Media Influencers and the Production of Sponsored Content. *Journal of Media Ethics*, *35*(2), 68-82.

Westerlund, M. (2019). The emergence of deepfake technology: A review. *Technology innovation management review*, *9*(11), 1-14.

Wright, D. K. (1993). Enforcement dilemma: Voluntary nature of public relations codes. *Public relations review*, *19*(1), 13-20.

Yadav, S. (2022). A Study on the digital public relations of quick service restaurants. *Journal of Public Relations and Advertising*, *1*(1), 21-26.

Yang, A., Taylor, M., & Saffer, A. J. (2016). Ethical convergence, divergence or communitas? An examination of public relations and journalism codes of ethics. *Public Relations Review*, *42*, 146-160.

Zamri, N. A. M., Anuar, N., Ridzuan, R. A., & Arifin, M. S. M. (2023). Ethics in Social Media and Digital Spaces. *Proceedings of 1st Glocal Symposium on Information and Social Sciences (GSISS) 2023*, 53-62. https://doi.org/10.5281/zenodo.8201436

Zhou, A., & Xu, S. (2021). Digital Public Relations Through the Lens of Affordances: A Conceptual Expansion of the Dialogic Principles. *Journal of Public Relations Research*, *33*(6), 445-463. https://doi.org/10.1080/1062726X.2022.2046585

KAYNAKÇA

Basmacı, G. (2022). Köşe Yazarlığının İşleyişine Yönelik Bir İnceleme: Köşe Yazılarında Öne Çıkan Konular, Aktörler ve Metin İçindeki Çeşitlilik. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi,* S. 58, 139-152.

Chen, A. ve Zhang, X. (2022). Changing Social Representations and Agenda Interactions of Gene Editing After Crises: A Network Agenda-Setting Study on Chinese Social Media. *Social Science Computer Review*, 40(5), 1133-1152.

De Vreese, C. H. (2005). News Framing: Theory and Typology. *Information Design Journal+ Document Design,* 13(1), 51-62.

Ekici, M. (2018). UNESCO SOKÜM Temsili Listesinde Türkiye'nin Çok Uluslu Dosyaları. *Millî Folklor,* 30(120), 81-89.

Ekici, M. (2004). Somut Olmayan Kültürel Miras Neden ve Nasıl Korunmalı Nasıl Müzelenmeli- Sorunlar, Çözümler, Ülkemizden Örnekler. *Somut Olmayan Kültürel Mirasın Müzelenmesi Sempozyumu Bildiriler Kitabı* (ss. 57-67). Ankara: Gazi Üniversitesi THBMER.

Entman, R. M. (1993). Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. *Journal of Communication,* 43(4), 51-58.

Francés, G. M., Pujol, M. C. ve Bertolín, M. F. (2019). The Influence of Social Media on the Agenda-Setting of Health Journalism. *14th Iberian Conference on Information Systems and Technologies (CISTI)*, (pp. 1-6). Coimbra, Portugal.

Gaillard, P. (1991). *Gazetecilik.* M. Şakiroğlu (Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları.

Gaitan, M. (2014). Cultural Heritage and Social Media. *Annual Digital Journal on Research in Conservation and Cultural Heritage,* S. 4, 38-45.

Gilardi, F., Gessler, T., Kubli, M. ve Müller, S. (2022). Social Media and Political Agenda Setting. *Political Communication,* 39(1), 39-60.

Girgin, A. (2003). *Yazılı Basında Haber ve Habercilik Etik'i.* İstanbul: İnkılap Yayınları.

Hyde, S. ve Ibrahim, D.A. (2014). *Television and Radio Announcing.* Boston: Pearson.

İnce, M. (2018). İnternet Haberciliğinde Çok Tıklanma Beklentisi ve Tuzak Başlıklar. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 8(2), 297-313.

Kang, I. (2016). Web 2.0, UGC, and Citizen Journalism: Revisiting South Korea's OhmyNews Model in the Age of Social Media. *Telematics and Informatics,* S. 33, 546-556.

Kılıç, D. (2007). Türk Basınında İran Nükleer Krizi'nin Sunumu: Haberlerin Çerçevelenmesi. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,* S. 6, 67-78.

Klepek, M. ve Starzyczná, H. (2018). Marketing Communication Model for Social Networks. *Journal of Business Economics and Management,* 19(3), 500-520.

Koşar, E.S. (2015). Bir Haber Toplama Tekniği: Video Habercilik. *Akdeniz İletişim,* S. 23, 26-41.

Kuşay, Y. (2010). Sosyal Medyanın Gücü ve Uygulama Örnekleri. F. Aydoğan ve A. Akyüz (Ed.). *İkinci Medya Çağında İnternet* içinde (ss. 61-92). İstanbul: Alfa Yayınları.

Liang, X., Lu, Y. ve Martin, J. (2021). A Review of the Role of Social Media for the Cultural Heritage Sustainability. *Sustainability,* S. 13, 1-17.

Masurier, M.L. (2016). Slow Journalism. *Journalism Practice,* 10(4), 439-447.

Oğuz, M. Ö. (2013). Terim Olarak Somut Olmayan Kültürel Miras. *Millî Folklor,* 12(100), 5-13.

Oğuz, M. Ö. (2020a). Araştırmaların Tarihi. M. Ö. Oğuz, M. Ekici, S. Gürçayır Teke, E. Ölçer Özünel vd. (Ed.). *Türk Halk Bilimi El Kitabı*. Ankara: Grafiker.

Oğuz, M. Ö. (2020b). Çok Uluslu Hıdırellez: Sınırlar ve Sorunlar. *Millî Folklor,* 16(125), 35-45.

Öncü, F. (2021). Somut Olmayan Kültürel Mirasın Sürdürülebilirlik Problemleri. *SDÜ Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat Dergisi,* 14(28), 902-924.

Sağır, A. (2021). Kültürün Yeniden Yorumlanması Olarak Hıdırellez: Göç, Ölüm, Kurban, Mezarlık (Karabük Örneği). *Millî Folklor,* S. 130, 204-217.

Scheufele, B. (2004). Framing-Effects Approach: A Theoretical and Methodological Critique. *Communications,* 29(4), 401-428.

Sütlaş, M. (2007). *Medya İçin Sağlık, Sağlık için Medya.* İstanbul: TGC Yayınları.

Tankard, J. W. (2001). The Empirical Approach to the Study of Media Framing. S. D. Reese, O. H. Gandy and A. E. Grant (Eds.). In *Framing Public Life: Perspectives on Media and Our Understanding of the Social World* (pp. 95-106). NJ: Lawrence Erlbaum.

Van Dijk, T. A. (1991). The Interdisciplinary Study of News as Discourse. K. B. Jensen and N. W. Jankowski (Eds.). In *A Handbook of Qualitative Methodologies for Mass Communication Research* (pp. 108-120). London: Routledge.

Yıldız, İ. (2019). Haber Toplama ve Yazma Dersinde Öğrencilerin Yaptıkları Haber Yanlışları. *Social Mentality and Researcher Thinkers Journal,* 5(19), 857-866.

Yücel, Ö.F. (2022). Yeni Medyada Toplum Merkezli Habercilik Anlayışı Olarak Yavaş Gazetecilik. *Yeni Medya,* S. 13, 354-375.

Yüksel, E. ve Gürcan, H. İ. (2005). *Haber Toplama ve Yazma.* Konya: Tablet Kitabevi.

Zhao, X. ve Zheng, Q. (2022). Government's Role in the New Era of Intangible Cultural Heritage Online Communication and Reflections. In *the Proceedings Book of the 2nd International Conference on Public Relations and Social Sciences (ICPRSS 2022),* 23-25 September (pp. 1-5). China: Changsha.

KAYNAKÇA

Çildan, C., Ertemiz, M., Küçük, E., Tumuçin, H., ve Albayrak, D. (2012). Sosyal Medyanın Politik Katılım ve Hareketlerdeki Rolü. *Akademik Bilişim*, 1-9.

Fuchs, C. (2011). An Alternative View Of Privacy On Facebook. *Information*, 2, 140-165.

Karadağ. G.H. (2019). *Dijital Hastalıklar*, İstanbul: Der Yayınları.

Uluç. G. ve Yarcı. A. (2017). Sosyal Medya Kültürü, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5, 88-102)

Aydoğan, F., ve Akyüz, A. (2010). İkinci Medya Çağında İnternet. İstanbul: Alfa Yayınları.

Baloğlu, A. (2015). *Sosyal Medya Madenciliği*, İstanbul: Beta Yayınları.

Geray, H. (2017). *İletişim Alanından Örneklerle; Toplumsal Araştırmalarda Nicel ve Nitel Yöntemlere Giriş*. Ankara: Ütopya Yayınları.

Güngör, N. (2016). *İletişim Kuramlar ve Yaklaşımlar*, Ankara: Siyasal Kitabevi.

https://wearesocial.com/uk/blog/2024/01/digital-2024/ (E. T. 06.15.2024).

Karaçelik. Y. (2019). *Instagram*. İstanbul Notabene Yayınları.

Oğuzhan, Ö. (2015). *İletişimde Sosyal Medya Sosyal Medyada Etkileşim*, İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

KAYNAKÇA

Aksu, H. (2018). *Dijitopya: Dijital dönüşüm yolculuk rehberi.* İstanbul: Pusula Yayıncılık

Altay, I. (2021). *Uluslararası öğrencilerin üniversite seçme sürecinde dijital pazarlamanın etkisi.* (Doktora Tezi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul).

Apa, A. B. ve Balta Peltekoğlu, F. (2020). Film izleyicisine yönelik pazarlama halkla ilişkiler uygulamaları. *XIV. IBANESS İktisat, İşletme ve Yönetim Bilimleri Kongreler Serisi* – Plovdiv / Bulgaristan. 451- 463.

Aydede, C. (2009).*Teorik ve uygulamalı halkla ilişkiler kampanyaları.* (6. Baskı). İstanbul: MediaCat.

Ayık, Y. ve Deniz, R. B. (2022). Dijital pazarlamada yeni bir yöntem olarak firmaların PR kapsamında NFT (non-fungıble token) uygulamaları ile marka imajı güçlendirme faaliyetlerinin irdelenmesi. *International Journal of Arts and Social Studies,* 5 (8), 66-100.

Balcı, A. (2021). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Bulantseva, L. V. (2022). Digital PR and communication with B2B enterprises in the digital era. Russian *Engineering Research*, 42 (10). 1089-1092.

Bulunmaz, B. (2016). Gelişen teknolojiyle birlikte değişen pazarlama yöntemleri ve dijital pazarlama. *TRTakademi*, 1 (2), 348-365.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2020). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

Çizmeci, F. ve Ercan, T. (2015). The effect of digital marketing communication tools in the creation brand awareness by housing companies. *Megaron,* 10 (2), 149-161.

Develim, E. İ. ve Ayyıldız, M. E. (2022). *İşletmeler için dijital dönüşüm ve dijital pazarlama rehberi.* İstanbul: Hiperyayın.

Doğan, E. ve Öze, N. (2018). *Issues in communication media & public relations.* İstanbul: IJOPEC Publication.

Elden, M. (2018). *Reklam ve reklamcılık.* (5. Baskı) İstanbul: Say Yayınları.

Fidan, K. ve Yıldırım, F. (2020). Dijital pazarlama stratejileri üzerine nitel bir araştırma. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik D*ergisi, 4 (8), 137-150.

Gökdemir Ekici, S. (2020). Pazarlama 4.0 ve deneyim kavramı odağında kavramsal bir çalışma. *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 3 (6), 474-481.

Gregory Herbert, E. (2005). Dijital public relations: A new strategy in corporate management. *Nsukka Journal of the Humanities,* 15, 135-143.

Gulerman, N. İ. ve Apaydin, F. (2017). Effectiveness of digital public relations tools on various customer segments. *Journal of Management Marketing and Logictics,* 4 (3), 259-270.

Haig, M. (2000). *E-pr, the essential guide to public relations on the internet.* Kogan Page, London.

Hennink, M. and Kaiser, B. N. (2022). Sample sizes for saturation in qualitative research: A systematic review of empirical tests. *Social Science & Medicine,* 292, 1-10.

İrak, H. (2021). Dijitalizasyon ve halkla ilişkiler: Literatür üzerine teorik bir inceleme. Ahi Evran Akademi, 2 (1), 122-132.

Kannan, P. K. and Li, H. A. (2017). Digital marketing: A framework, review and research agenda. *International Journal of Research in Marketing,* 34, 22–45.

Karasar. N. (2013).Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Kızıltepe, Z. (2021), İçerik analizi. F. Nevra Seggie ve Y. Bayyurt (Ed.). *Nitel araştırma yöntem, teknik, analiz ve yaklaşımları*içinde (260-274. ss). Ankara: Anı Yayıncılık.

Kirat, M. (2007). Promoting online media relations: Public relations departments' use of Internet in the UAE. *Public Relations Review,* 33, 166–174.

Koç, H. İ. ve Karanfiloğlu, M. (2022). Dijitalleşen halkla ilişkiler: Havayolu taşımacılığında dijital halkla ilişkiler ve müşteri ilişkileri yönetimi. Ü. Ö. Çerçi (Ed.). *Havacılıkta Halkla İlişkiler Çalışmaları* içinde (49-65. ss), Konya: Palet Yayınları.

Koçyiğit, M. (2017). *Dijital halkla ilişkiler ve online kurumsal itibar yönetimi.* Konya: Eğitim Yayınevi.

Marangoz, M. (2014). *İnternette pazarlama*. İstanbul: Beta Yayıncılık.

Neuman, W. L. (2012). Toplumsal araştırma yöntemleri: Nicel ve nitel yaklaşımlar. (S. Özge, Çev.). İstanbul: Yayın Odası Yayınları.

Öndoğan, Ö, A., (2010). Üniversiteler kütüphanelerinde yürütülen halkla ilişkiler faaliyetlerinin müşteri memnuniyeti üzerine etkisi. *Türk Kütüphaneciliği,* 24 (3), 439-470.

Permatasari, A. N., Soelistiyowati, E., Suastami, I, A. P. P. and Johan, R. A. (2021). Digital public relations: Trend and required skills. *Journal ASPIKOM*, 6 (2), 373-386.

Sambyal, E. ve Kaur, T. (2017). Online marketing communication, *Biz and Bytes*, 8 (1), 132-137.

Sarıkaya, H. (2022). Dijital pazarlama. M. Baş ve İ. Erdoğan Tarakçı (Ed.), *Pazarla-Ma Teoriden Pratiğe* içinde (145-162. ss). Erişim adresi https://books.google.com.tr/.

Sarıyer, N. (2017). *Pazarlama iletişimi araçları.* Konya: Eğitim Yayınevi.

Sawicki, A. (2016). Digital marketing. *World Scientific News,* 48, 83-84.

Sheth, M. K. (2023). The role of public relations in branding. *International Journal of Creative Research Thoughts (IJCRT),* 11 (1), 235- 240.

Soylu, A. (2018). Digital public relations in smes. E. Doğan ve N. Öze (Ed.). *Issues in communication, media and public relations* içinde (35-46. ss). Turkey: IJOPEC Publication Limited.

Todor, R. D. (2016). Blending traditional and digital marketing. *Bulletin of the Transilvania University of Braşov,* 9 (1), 51-56.

Yasmin, A., Tasneem, S. ve Fatema, K. (2015). Effectiveness of digital marketing in the challenging age: An empirical study. *International Journal of Management Science and Business Administration*, 1 (5), 69-80.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018*). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

KAYNAKÇA

Adidi, U. (2006). *Principles and Practice of Public Relations.* Nigeria: National Open University of Nigeria.

Akıncı Vural, B. ve Bat, M. (2010). Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine Yönelik Bir Araştırma, *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi,* 5(20), 3348-3382.

Babür Tosun, N. & Çerçi, M. (2016). Halkla İlişkiler Disiplinini Tanımlamak, İçinde S. Çakar Mengü (Editör). *Halkla ilişkiler Uygulaması* (s. 1-23). Ankara: Nobel Yayınları.

Ball, C. (2009). What is Transparency, *Public Integrity,* 11(4), 293-307.

Balta Peltekoğlu, F. (2016). *İletişimin Gücü, Kurumsaldan Küresele Halka İlişkiler,* İstanbul: Beta Yayınları.

Batu, M. ve Acar Şentürk, Z. (2020). Health Communıcatıon on Social Media: An Analysis on The Twitter Use of The Ministry of Health In Terms Of Public Relations Models, *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi,* 8(2), 805–828.

Baykov, I., Pobedinskiy, I., Achkasova, V. ve Kuzmin, A. (2016). Managing governmental public relations in russia: evidences from st. petersburg, *International Review of Management and Marketing,* 6(5), 136-142.

Boztepe, H. (2013). Kamusal Halkla İlişkiler: Türkiye'de Bakanlıklar Tarafından Gerçekleştirilen Kamusal Halkla İlişkiler ve İletişim Kampanyalarına Yönelik Bir Araştırma, Doktora Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Boztepe, H. (2014). *Kamusal Halkla İlişkiler*, İstanbul: Derin Yayınları.

Liu, B. F., ve Horsley, J. S. (2007). The Government Communication Decision Wheel: Toward a Public Relations Model for the Public Sector. *Journal of Public Relations Research*, *19*(4), 377–393.

Çetintaş, H. B. (2019). Diyalojik Paydaş İletişimi İçin Twitter Kullanımı, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 19(3), 83-96.

Creswell, J. (2013). *Research Design: Qualitative, Quantitative, And Mixed Methods Approaches (4nd ed.)*. SAGE.

Edward, B. (1952). *Public Relations,* Oklahoma: University of Oklahoma Press.

Graham, M. ve Avery, E. (2013). Government Public Relations and Social Media: An Analysis of The Perceptions and Trends of social Media Use at the Local Government Level, *Public Relations Journal,* 7(4), 1-21.

Gregory, A. (2004). *Public Relations and Management.* İçinde The Public Relations Handbook (2. Ed.). Routledge.

Grunig, J. ve Jaatinen, M. (1998). Strategic, Symmetrical Public Relations in Government: From Pluralism To Societal Corporatism, *Journal of Communication Management,* 3(3), 218-234.

Hanavcı, İ. (2017). Kamusal Halkla İlişkiler Kapsamında Fatih ve Maltepe Belediyesi E-Devlet Uygulamalarının Karşılaştırılmasına Yönelik Bir Analiz, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Harlow, R. (1977). Public Relations Definitions Through The Years, *Public Relations Review,* 3(1), 49-63.

Kanar Taslak, E. (2021). Kamusal Halkla İlişkiler ve Dijital İletişim Uygulamaları: İstanbul İlçe Belediyeleri Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Karakoç, H. (2019). Halkla İlişkiler Aracı Olarak Sosyal Medya Kullanımı: Türkiye'deki Büyükşehir Belediyelerinin Sosyal Medya Hesapları Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi.

Kırık, A. M. (2017). Yeni Medya Aracılığıyla Değişen İletişim Süreci: Sosyal Paylaşım Ağlarında Gençlerin Konumu, *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi,* 5(1), 230-261.

Kızbaz, A. (2016). *Devletle İlişkiler.* İçinde S. Çakar Mengü (Editör), *Halkla İlişkiler Uygulaması,* (s. 249-272). Ankara: Nobel Yayınevi.

Köksal, Y. ve Özdemir, Ş. (2013). Bir İletişim Aracı Olarak Sosyal Medya'nın Tutundurma Karması İçerisindeki Yeri Üzerine Bir İnceleme, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(1), 323-337.

Küçükşen, M. ve Firidin, E. (2021). Büyükşehir Belediyeleri ve Sosyal Medya Kullanım Etkinliği: Trabzon Büyükşehir Belediyesi'nin Twitter Kullanımına İlişkin Bir Analiz, *Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 7(3), 491-514.

Nicola, N. & Komodromos, M. (2013). *Principles of Public Relations.* University of Nicosia Press.

Okay, A. ve Okay, A. (2014). *Halkla İlişkiler: Kavram, Strateji ve Uygulamaları,* İstanbul: Der Yayınları.

Onat, F. (2010). Bir Halkla İlişkiler Uygulama Alanı Olarak Sosyal Medya Kullanımı: Sivil Toplum Örgütleri Üzerine Bir İnceleme, *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 31, 103-121.

Öztürk, G. (2013). *Dijital Reklamcılık ve Gençlik,* İstanbul: Beta Yayınları.

Pieczka, M. (2009). Public Relations As Dialogic Expertise?, *Journal of Communication Management*, 15(2), 108-124.

Sayılganoğlu, S. (2018). Kurumsal İletişim Bağlamında Belediyelerde Kurumsal Twitter Hesabı Kullanımı, *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi,* 3(2), 389-406.

Signitzer, B. H. ve Wamser, C. (2009). Public Diplomacy: A Specific Governmental Public Relations Function. In C. H. Botan & V. Hazleton (Eds.). *Public Relations Theory II*, (s. 382-411). Taylor & Francis

Summak, M. E. (2020). *Özel ve Kamu Kuruluşlarında Halkla İlişkiler.* Ankara: İKSAD Yayınları.

Tamer Gencer, Z. ve Delican, A. N. (2022). Kamu Kurumlarında Halkla İlişkiler Uygulamaları: Sivas Kamu Kurumları Örneği, *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi,* 10(2), 633-661.

Tarhan, A., Kırca, S. ve Doğmuş, E. (2022). Yerel Yönetimlerin Halkla İlişkiler Amaçlı Twitter Kullanımı: Büyükşehir Belediyeleri ve Belediye Başkanları Üzerine Bir Analiz, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 49, 66-86.

Theaker, A. (2004). *The Public Relations Handbook* (2. Ed.). USA: Routledge.

Uzundere Kocalar, Z. (2018). Şehr-i Ayıntab-ı Cihan Turizminde Gözdesi, https://www.aa.com.tr/tr/kultur-sanat/sehr-i-ayintab-i-cihan-turizmin-de-gozdesi-/1124486

Yağmurlu, A. (2011). Kamu Yönetiminde Halkla İlişkiler ve Sosyal Medya, *Selçuk İletişim Dergisi,* 7(1), 5-15.

Yavuz, C. ve Duvan, Y. (2019). Belediyelerin Kurumsal İletişiminde Sosyal Medya: Karadeniz Bölgesi Örneği, *Kent Akademisi*, 12(4), 682-702.

Yıldırım, A. (2021). Bir Halkla İlişkiler Aracı Olarak Twitter: T.C. Sağlık Bakanlığı Örnek İncelemesi, *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi,* 2(2), 234-253.

Yılmaz, A. (2019). Değişen Medya Ortamında Kurumsal İletişim. İçinde Ç. Sohodol Bir, İ. Karademirlidağ Suher (Eds.), *Kurumsal İletişim,* (s. 65-92). İstanbul: The Kitap.

Waters, R. D. ve Jamal, J. Y. (2011). Tweet, Tweet, Tweet: A Content Analysis of Nonprofit Organizations' Twitter Updates. *Public Relations Review*, *37*(3), 321-324.

Editör:
Doç. Dr. Özlem Kum

Grafik

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

GRAFİK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I

Editör: Doç. Dr. Özlem Kum

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Doç. Dr. Özlem Kum

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-13-5
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

GRAFİK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I
Editör: Doç. Dr. Özlem Kum
VI+158 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-13-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Alam, K. (2024). Unravelling The Viral Dynamics: Exploring the Spread of Content in The Digital Landscape. *Tuijin Jishu/Journal of Propulsion Technology*, *45*(02), 2966-2976.

Alhajri, S. (2017). Investigating Creativity in Graphic Design Education from Psychological Perspectives. *Journal of Arts and Humanities, 6*(01), 69.

Alzubi, A. (2022). Impact Of New Digital Media on Conventional Media and Visual Communication In Jordan. *Journal of Engineering Technology and Applied Science, 4*(3), 105-113.

Bihari, D. (2023). Artistic Influences in Business Organisations to Establish Brand. *PIJR*, 38-40.

Buryk, D. (2024). Trends Of Use of Artificial Intelligence In Graphic Design. *Věda a Perspektivy, 2*(33).

Butcher, J. & Pecot, F. (2021). Visually Communicating Brand Heritage on Social Media: Champagne on Instagram. *Journal of Product & Brand Management, 31*(4), 654-670.

Choi, N., Xu, H., & Teng, Z. (2018). Roles Of Social Identity Verification in The Effects of Symbolic and Evaluation Relevance on Chinese Consumers' Brand Attitude. *The East Asian Journal of Business Management, 8*(4), 17-27.

Çeken, B., & Ersan, M. (2017). Ülke Markaları: Turizm Logolarının Tipografik Açıdan İncelenmesi. *İdil*, *6*(37), 2505-2520.

Çeken, B., Ersan, M. & Karadağ, H. (2022). Instagram Reklamlarına Etik Değerler Açısından İçerik Yaklaşımı. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, *11*(33), 513-526.

Delil, S. (2024). Grafik Tasarımın Sayısal Geleceğine Bir Bakış. *Social Sciences Studies Journal (SSSJournal)*, *10*(8), 1467-1475.

Enninful, E. K., & Boakye-Amponsah, A. (2022). The Impression of Technology Education On The Graphic Design Programme At Takoradi Technıcal Unıversity. *International Journal of Education, Learning and Development*, *10*(1), 1-15.

Ersan, M. (2022). Reklam Tasarımda Bir Görsel Anlatım Yöntemi Olarak Kişileştirme. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *21*(84), 1739-1753.

Gavrilets, S. and Richerson, P. (2017). Collective Action and The Evolution Of Social Norm Internalization. *Proceedings of the National Academy of Sciences, 114*(23), 6068-6073.

Ghorbani, M., Karampela, M., & Tonner, A. (2022). Consumers' Brand Personality Perceptions In a Digital World: a Systematic Literature Review And Research Agenda. *International Journal of Consumer Studies, 46*(5), 1960-1991.

Girard, T., & Pınar, M. (2021). Examining the Use of Social Media in Building a Student Personal Brand and the Impact of Demographics. *Journal of Marketing Development and Competitiveness*, *15*(3).

Gorbatov, S., Khapova, S. N., & Lysova, E. I. (2018). Personal Branding: Interdisciplinary Systematic Review and Research Agenda. *Frontiers in Psychology*, *9*, 2238.

Hakala, H., Nummelin, L., & Kohtamäki, M. (2017). Online Brand Community Practices and the Construction of Brand Legitimacy. *Marketing Theory, 17*(4), 537-558.

Harmon-Kizer, T., Kumar, A., Ortinau, D., & Stock, J. (2013). When Multiple Identities Compete: the Role of Centrality in Self-Brand Connections. *Journal of Consumer Behaviour, 12*(6), 483-495.

Hautea, S., Parks, P., Takahashi, B., & Zeng, J. (2021). Showing They Care (or don't): Affective Publics and Ambivalent Climate Activism on Tiktok. *Social Media + Society, 7*(2).

Hu, H., Fu, M., & Wang, F. (2023). Application of Edge Computing and APP Software Services in Graphic Product Art Design. *Soft Computing*, 1-12.

Izzalqurny, T. (2024). Tambakasri Bumdes Branding Assistance in Increasing Organizational Value. *Jurnal Pengabdian Masyarakat, 5*(1), 264-274.

Jacobson, J. (2020). You Are a Brand: Social Media Managers' Personal Branding and "the Future Audience". *Journal of Product & Brand Management, 29*(6), 715-727.

Kanat, S. (2019). The Perceptions of Graphic Design Concept on Students Study on Graphic Design. *Journal of Education and Training Studies, 7*(5), 65.

Kaur, H. and Kaur, K. (2021). Investigating the Effects of Consistent Visual Identity on Social Media. *Journal of Indian Business Research, 13*(2), 236-252.

Khattak, M., & Muzaffar, N. (2023). Technological Progression of Graphic Design in Pakistan: A Comprehensive Examination of Industry's Evolution. *Journal of Design and Textiles*, *2*(2), 01-14.

Kim, J. (2018). Rumor Has It: the Effects of Virality Metrics on Rumor Believability and Transmission on Twitter. *New Media & Society, 20*(12), 4807-4825.

Kirby, A. and Kent, A. (2010). Architecture As Brand: Store Design and Brand Identity. *Journal of Product & Brand Management, 19*(6), 432-439.

Kleef, G., Gelfand, M., & Jetten, J. (2019). The Dynamic Nature of Social Norms: New Perspectives on Norm Development, Impact, Violation, and Enforcement. *Journal of Experimental Social Psychology, 84*, 103814.

Kolosnichenko, M., Kolisnyk, O., Gula, Y., Dubrivna, A., & Nikolayeva, T. (2022). Graphic Design as an Indicator of Social Transformations. *Revista De La Universidad Del Zulia, 13*(38), 893-915.

Kushwah, S., Shree, D., Rezaei, S., & Sagar, M. (2019). The Impact of Culture on Consumer's Perception of Brand Identity. *Journal of Islamic Marketing, 11*(2), 479-496.

Legros, S. and Cislaghi, B. (2019). Mapping the Social-Norms Literature: an Overview of Reviews. *Perspectives on Psychological Science, 15*(1), 62-80.

Lekschas, F., Ampanavos, S., Siangliulue, P., Pfister, H., & Gajos, K. Z. (2021, May). Ask Me or Tell Me? Enhancing the Effectiveness of Crowdsourced Design Feedback. In *Proceedings of the 2021 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems* (1-12).

Li, S. (2024). A Research on Fun Design's Expressive Elements of Graphic Patterns in Cultural and Creative Products. *Journal of Digital Art Engineering and Multimedia, 11*(1), 25-38.

Liu, C. (2022). Artificial Intelligence Interactive Design System Based on Digital Multimedia Technology. *Advances in Multimedia, 2022*, 1-12.

Liu, Y. (2023). Design of Graphic Design Assistant System Based on Artificial Intelligence. *International Journal of Information Technologies and Systems Approach, 16*(3), 1-13.

Loughmiller-Cardinal, J. and Cardinal, J. (2023). The Behavior of Information: A Reconsideration of Social Norms. *Societies, 13*(5), 111.

Mitrović, K., Jakšić, A., & Spajić, J. (2020). The Analysis of Graphic Design Platforms Used in Social Media Marketing. *In International Symposium on Graphic Engineering and Design* (651-657).

Mustafa, B. (2023). The Impact of Artificial Intelligence on the Graphic Design Industry. *Res Militaris*, *13*(3), 243-255.

Naufal, M., Richasdy, D., & Bijaksana, M. (2022). Sentiment Analysis of Student Satisfaction on Telkom University Language Center (lac) Services on Instagram Using the Rnn Method. *Journal of Computer System and Informatics (Josyc), 3*(4), 181-190.

Olsen, L. E. (2018). Chapter 5: Future of Branding in the Digital age. In *At the Forefront, Looking Ahead: Research-Based Answers to Contemporary Uncertainties of Management* (73-84). Oslo: Universitetsforlaget.

Orehek, E. & Human, L. (2016). Self-Expression on Social Media. *Personality and Social Psychology Bulletin, 43*(1), 60-70.

Osadcha, K. (2023). Generative Artificial Intelligence vs Humans in the Process of Creating Corporate Identity Elements. *Information Technologies and Learning Tools, 98*(6), 212-230.

Park, J., Williams, A., & Son, S. (2020). Social Media as a Personal Branding Tool: A Qualitative Study of Sudent-Athletes' Perceptions and Behaviors. Journal of Athlete Development and Experience, 2(1), 4.

Pinontoan, N. (2023). Exploring High School Students' Potential for Improving Design with Artificial Intelligence. *ICCD* (Vol. 5, No. 1, 658-663).

Qin, Y. (2023). How Identities are Constructed in 8 Mile?. *Journal of Humanities Arts and Social Science, 7*(7), 1417-1420.

Raposo, D., Moreira Da Silva, F., Correia, R., Ribeiro, R., Neves, J., & Silva, J. (2022). Brand Marks Examination. Empirical Study of Graphic Parts in Their Relation to Contrast, Recognition, and Memorisation. *Ergonomics in Design, Vol. 47*, 2022, 574–582

Schroeder, J., Borgerson, J., & Wu, Z. (2015). A Brand Culture Approach to Chinese Cultural Heritage Brands. *Journal of Brand Management, 22*(3), 261-279.

Sharma, A., Patro, S., & Chaudhry, H. (2021). Brand Identity and Culture Interaction in the Indian Context: a Grounded Approach. *Journal of Advances in Management Research, 19*(1), 31-54.

Shen, J. (2023). The Construction of Visual Aesthetic Element System in Graphic Design Based on Big Data. *Applied Mathematics and Nonlinear Sciences, 9*(1).

Stromer-Galley, J. and Martey, R. (2009). Visual Spaces, Norm Governed Places: The Influence of Spatial Context Online. *New Media & Society, 11*(6), 1041-1060.

Sutarwiyasa, I., Putra, I., & Kusuma, A. (2022). The Impact of Digital Technology on Graphic Designer Profession. *International Journal of Multicultural and Multireligious Understanding, 9(*2), 459.

Şohoğlu, B. & Küçükusta, O. (2023). Modern Mobil Uygulamalarda Tipografi: Okunabilirlik ve Ekran Boyutlarının İlişkisi, *2nd International Conference on Frontiers in Academic Research ICFAR 2023*, vol.1, Konya, Turkey, 49-54.

Tunalı, S. (2016). Study on the Effect of Use of Luxury Brand During the Social Identity Projection of Individuals. *The Turkish Online Journal of Design Art and Communication, 6*(3), 326-334.

Tunçdoğan, A. & Volberda, H. (2019). The Effects of Perceived Corporate Brand Personality on Individuals' Exploration and Exploitation Orientations: The Moderating Role of Self-Brand Connection. *R&D Management, 50*(2), 188-197.

Vraga, E., Bode, L., & Tully, M. (2020). Creating News Literacy Messages to Enhance Expert Corrections of Misinformation on Twitter. *Communication Research, 49*(2), 245-267.

Wallpach, S., Hemetsberger, A., & Espersen, P. (2017). Performing Identities: Processes of Brand and Stakeholder Identity Co-Construction. *Journal of Business Research, 70*, 443-452.

Xiaolei, Z. (2018). The Application of Computer Technology in Graphic and Image Processing. *4th World Conference on Control, Electronics and Computer Engineering (WCCECE 2018)*.

Xiong, C., & Chang, V. (2021). Investigating the Clarity Dimension of Social Norms: How Normative Ambiguity on Digital Piracy Intentions. *In Modern Industrial IoT, Big Data and Supply Chain: Proceedings of the IIoTBDSC 2020* (pp. 401-409). Springer Singapore.

Xu, H. & Shi, L. (2022). Analysis of Graphic Language Expression in Visual Communication Design. Computational Intelligence and Neuroscience, 2022, 1-7.

Xu, Y. (2014). Applications of Computer Graphics and Image Processing in Art Design. *Advanced Materials Research*, 926-930, 1688-1691.

Yu, M. (2024). Effects of Brand Visual Identity on Consumer Attitude: A Systematic Literature Review. Preprints

Yuan, F. (2024). Research on Graphic Visual Communication Design for User Perception Experience. *Applied Mathematics and Nonlinear Sciences, 9*(1).

Yudhanto, S. (2023). Cultural and Communication Approaches in the Design of Visual Communication Design Works. *Jolcc, 1*(1), 79-90.

Yunyue, F. (2023). Research on Graphic Design Language in Digital Media Art—Taking the Application of Graphic Language in Graphic Design as an Example. The Frontiers of Society, *Science and Technology, 5*(12).

Zulli, D. and Zulli, D. (2020). Extending the Internet Meme: Conceptualizing Technological Mimesis and Imitation Publics on the Tiktok Platform. *New Media & Society, 24*(8), 1872-1890.

KAYNAKÇA

Aydın, S. (t.y.). Anlatıların Yolculuğu Işığında İki Çağdaş Olgu: Metamodernizm ve Dijimodernizm. https://www.academia.edu/35649098/ANLATILARIN_YOLCULUĞU_IŞIĞINDA_İKİ_ÇAĞDAŞ_OLGU_METAMODERNİZM_VE_DİJİMODERNİZM, (E.T.: 15.09.2024)

Başbuğu. Ö. (2007). Türk İllüstrasyon Sanatının Tarihsel Süreç İçerisinde Teknik ve Anlatım Olarak İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.*

Becer, E. (2011). *İletişim ve Grafik Tasarım.* (7. baskı). Ankara: Dost.

Buldak Baltürk, B. (2022). Metafor ve İroni Kavramları Bağlamında Günümüz Sanatından Örnekler. *İdil Dergisi, 90*, 251–259. doi: 10.7816/idil-11-90-08

Canbolat, S. C. (2021). Buluş Yoluyla Öğretim Stratejisinin Adobe Illustrator Programı Öğretiminde Kullanımının Öğrenci Başarısına Etkisi: Masal Kitabı Örneği. *Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.*

Canbolat, S. C., & Tarlakazan, E. (2024). İklim Krizi ile Mücadele: Dünyaca Ünlü Sanat Eserlerine Yönelik Saldırılar. *Journal of Humanities and Tourism Research, 14*(1), 32-46.

Creative Review. (t.y.) WWF: We're Running Out of Time Campaign Illustration, https://www.creativereview.co.uk/wwf-were-running-out-of-time/, (E.T.: 09.09.2024)

C40 Cities. (2021). https://www.instagram.com/p/CTpMkJVIi0E/, (E.T.: 09.09.2024)

Dutch Uncle. (t.y.). Noma Bar. https://www.dutchuncle.co.uk/noma-bar, (E.T.: 09.09.2024).

Dursun. N. (2013). Evrimleşen Grafik ile İllüstrasyon ve Animasyon İlişkisi. *Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Arel Üniversitesi.*

Ekim, N. (2022). "21.Yüzyılın Yeni Sanat Akımı: Metamodernizm", https://tiyatrodergisi.com.tr/neslihan-ekim-yazdi-21-yuzyilin-yeni-sanat-akimi-metamodernizm/, (E.T.: 15.09.2024)

Evis, A. (2022). Metamoderniz ve Roman Sanatı. *JOMOPS Journal of Modernısm and Postmodernism Studies, 3*(2). 210-227.

Gedik. M. B. (2017). Grafik Tasarımda İllüstrasyonun Afiş Tasarımı Üzerinden İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.*

Gibbons, A. (2015). *Metamodernism: Historicity, Affect, and Depth after Postmodernism.* Palgrave Macmillan.

Goldfarb, B. (2017). Feeling the Heat: How Fish Are Migrating from Warming Waters, https://e360.yale.edu/features/feeling-the-heat-warming-oceans-drive-fish-into-cooler-waters, (E.T.: 09.09.2024).

Harrington, S. (2023). 8 Artists Who Are Grappling With Climate Change And Imagining A Better World, https://yaleclimateconnections.org/2023/01/8-artists-who-are-grappling-with-climate-change-and-imagining-a-better-world/, (E.T.: 09.09.2024).

Heller, S., & Chwast, S. (2008). *Illustration: A visual history.* New York: Abrams.

Kınık, M., & Topaklı, A. (2012). Levni Minyatürlerinde İllüstrasyon. *Akdeniz Sanat, 5*(10).

Lupton, E. (2014). *Graphic design: The new basics.* New York: Princeton Architectural Press.

McCloud, S. (1993). *Understanding Comics: The Invisible Art.* New York: HarperCollins.

Moraru, C. (2018). *Reading for the Planet: Toward a Geomethodology.* University of Michigan Press.

Metamodernist//Manifesto. (2024). http://www.metamodernism.org, (E.T.: 10.09.2024).

OpenAI. (2024). *ChatGPT*. https://www.openai.com/chatgpt

Topbasan, V. (2013). Dijital İllüstrasyon ve Bilgisayar Oyunlarında Karakter Tasarımı. *Yüksek Lisans Tezi. Hatay: Mustafa Kemal Üniversitesi.*

Turner, L. (2015). Metamodernism: A Brief Introduction, https://www.metamodernism.com/2015/01/12/metamodernism-a-brief-introduction/, (E.T.: 10.09.2024).

Vermeulen, T., & Van den Akker, R. (2010). "Notes on Metamodernism." *Journal of Aesthetics & Culture, 2*(1), 1-14. https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.3402/jac.v2i0.5677?needAccess=true, (E.T.: 10.09.2024).

Yanık, H. (2008). *Masaüstü Yayıncılık.* (Genişletilmiş 2. Baskı). İstanbul: Dönence.

GÖRSEL KAYNAKÇA

Görsel 1: Lascaux Mağarası, Fransa. https://arkeofili.com/magara-resimlerinde-atlarin-ozel-bir-yeri-vardi/, (E.T.: 01.09.2024)

Görsel 2: Ramesseum Papyrus. https://www.britishmuseum.org/collection/object/Y_EA10759-3, (E.T.: 01.09.2024)

Görsel 3: The Egyptian Books of The Dead, https://en.wikipedia.org/wiki/Book_of_the_Dead#/media/File:El_pesado_del_corazón_en_el_Papiro_de_Hunefer.jpg, (E.T.: 01.09.2024)

Görsel 4: Ray-Ban, Never Hide, David Sossella, https://www.flickr.com/photos/full_nelson/7044084599, (E.T.: 01.09.2024)

Görsel 5: Barilla, Joey Guidone, https://www.behance.net/gallery/120868117/Intensely-Italian, (E.T.: 01.09.2024)

Görsel 6: World of Warcraft Karakter Tasarımı, Jason Seiler, https://www.theispot.com/whatsnew/2011/6/jason-seiler-warrior-gnome.htm, (E.T.: 01.09.2024)

Görsel 7: The Guide Istanbul, Sedat Girgin, https://sedatgirgin.com/the-guide-istanbul-covers-2015-2019, (E.T.: 01.09.2024)

Görsel 8: Is Climate Change Causing More Tornadoes?, Gizem Vural, https://www.gizemvural.net/#126490999, (E.T.: 01.09.2024)

Görsel 9: Ethem Onur Bilgiç, https://ethemonur.com/editorial-illustrations-2014, (E.T.: 01.09.2024)

Görsel 10: Sel Felaketi, Hakan Keleş, https://www.instagram.com/p/CSjTNNPjc3d/?igsh=MTB2cGtuNjAxazIxcg==,(E.T.: 01.09.2024)

Görsel 11: Üniversite öğrencileri, iklim dostu bir üniversite istiyor!, https://www.instagram.com/changetr_iklim/p/DAIHvK-Ib-9/, (E.T.: 21.09.2024)

Görsel 12: Geri Dönüşüm Ülkesi, Merve Atılgan, https://www.instagram.com/_merveatilgan_/p/CLhElIeg47t/?img_index=1, (E.T.: 09.09.2024)

Görsel 13: Earth Has a Fever, Oliver Jeffers, https://www.instagram.com/p/BCyMzaXzXh4/?utm_source=ig_web_copy_link&igsh=MzRlODBiNWFlZA%3D%3D, (E.T.: 01.09.2024)

Görsel 14: From Cinders, Rebecca Lee Kunz, https://treeoflifestudio.net/project/from-cinders/, (E.T.: 01.09.2024)

Görsel 15: C40 Campaign, Dana Jung, https://danaj-illust.com/c40-campaign, (E.T.: 01.09.2024)

Görsel 16: Luisa Riviera, https://e360.yale.edu/features/feeling-the-heat-warming-oceans-drive-fish-into-cooler-waters, (E.T.: 01.09.2024)

Görsel 17: We're are Running Out of Time Campaign Illustration, Noma Bar, https://www.latamarte.com/en/galleries/4m6w/, (E.T.: 01.09.2024)

KAYNAKÇA

Aslan, A., Turgut, Y. E., & Yılmaz, T. K. (2019). Game, Environment and Peer Effect on Children on the Digital Gaming Habits in Game Arcades. Journal of Computer and Education Research, 7(14), 480-495. https://doi.org/10.18009/jcer.610441

Bruce, J., Dennis, M.D., Edwards, A., Parker-Holder, J., Shi, Y., Hughes, E., Lai, M., Mavalankar, A., Steigerwald, R., Apps, C., Aytar, Y., Bechtle, S., Behbahani, F.M., Chan, S., Heess, N.M., Gonzalez, L., Osindero, S., Ozair, S., Reed, S., Zhang, J., Zolna, K., Clune, J., Freitas, N.D., Singh, S., & Rocktaschel, T. (2024). Genie: Generative Interactive Environments. ArXiv, abs/2402.15391.

Ciancarini, P., Rossi, D., & Vitali, F. The World Wide Web as a Place to Work in. Proceedings Seventh IEEE International Workshop on Enabling Technologies: Infrastucture for Collaborative Enterprises (WET ICE . https://doi.org/10.1109/enabl.1998.725681

Dhillon, P. K. S. and Tınmaz, H. (2024). Immersive Realities: A Comprehensive Guide From Virtual Reality to Metaverse. Journal for the Education of Gifted Young Scientists. https://doi.org/10.17478/jegys.1406024

Filipović, A. (2023). The Role of Artificial Intelligence in Video Game Development. Kultura Polisa, 20(3), 50-67. https://doi.org/10.51738/kpolisa2023.20.3r.50f

Fu, L. (2021). Research on the Teaching Model of Animation Professional Class Based on Ar/Vr Technology and 5g Network. Wireless Communications and Mobile Computing, 2021, 1-10. https://doi.org/10.1155/2021/1715909

Fuchs, P. (2017). Virtual Reality Headsets - A Theoretical and Pragmatic Approach (1st ed.). CRC Press. https://doi.org/10.1201/9781315208244

Gallagher, S. and Park, S. H. (2002). Innovation and Competition in Standard-Based Industries: A Historical Analysis of the Us Home Video Game Market. IEEE Transactions on Engineering Management, 49(1), 67-82. https://doi.org/10.1109/17.985749

Grace, L. (2013). Big huggin. CHI ‘13 Extended Abstracts on Human Factors in Computing Systems. https://doi.org/10.1145/2468356.2479574

Günay, S. (2022). Virtual Reality for Lost Architectural Heritage Visualization Utilizing Limited Data. The International Archives of the Photogrammetry, Remote Sensing and Spatial Information Sciences, XLVI-2/W1-2022, 253-257. https://doi.org/10.5194/isprs-archives-xlvi-2-w1-2022-253-2022

Hardie, P., Darley, A., Carroll, L., Redmond, C., Campbell, A. G., & Jarvis, S. P. (2020). Nursing & Amp; Midwifery Students’ Experience of Immersive Virtual Reality Storytelling: An Evaluative Study. BMC Nursing, 19(1). https://doi.org/10.1186/s12912-020-00471-5

Kuhn, T. S. (1962). The Structure of Scientific Revolutions. University of Chicago Press.

McBride, J. and Derevensky, J. L. (2017). Gambling and Video Game Playing Among Youth. Journal of Gambling Issues, (34). https://doi.org/10.4309/jgi.2016.34.9

Moore, D. R. and Hsiao, E. (2014). Conceptual Possibilities and Restraints in Educational Games. Educational Technology Use and Design for Improved Learning Opportunities, 139-150. https://doi.org/10.4018/978-1-4666-6102-8.ch007

Moosa, A. M., Almaadeed, N., Saleh, M., Al-Maadeed, S., & Alja'am, J. M. (2020). Designing a Mobile Serious Game for Raising Awareness of Diabetic Children. IEEE Access, 8, 222876-222889. https://doi.org/10.1109/access.2020.3043840

Nieborg, D. (2014). Prolonging the Magic: The Political Economy of the 7th Generation Console Game. Eludamos Journal for Computer Game Culture, 8(1), 47-63. https://doi.org/10.7557/23.6155

Power, M. (2007). Digitized Virtuosity: Video War Games and Post-9/11 Cyber-Deterrence. Security Dialogue, 38(2), 271-288. https://doi.org/10.1177/0967010607078552

Prăjescu, I. and Călin, A. D. (2022). Multiple Types of Ai and Their Performance in Video Games. Studia Universitatis Babeș-Bolyai Informatica, 67(1), 21-36. https://doi.org/10.24193/subbi.2022.1.02

Rella, L. (2023). Close to the Metal: Towards a Material Political Economy of the Epistemology of Computation. Social Studies of Science, 54(1), 3-29. https://doi.org/10.1177/03063127231185095

Rohlfshagen, P., Liu, J., Peŕez-Liebana, D., & Lucas, S. M. (2018). Pac-Man Conquers Academia: Two Decades of Research Using a Classic Arcade Game. IEEE Transactions on Games, 10(3), 233-256. https://doi.org/10.1109/tg.2017.2737145

Sambe, Y. (2013). A Brief History of Arcade Video Game Display Technologies. Synthesiology English Edition, 6(2), 94-104. https://doi.org/10.5571/syntheng.6.94

Skalski, P., Tamborini, R., Shelton, A., Buncher, M., & Lindmark, P. (2010). Mapping the Road to Fun: Natural Video Game Controllers, Presence, and Game Enjoyment. New Media & Society, 13(2), 224-242. https://doi.org/10.1177/1461444810370949

Souza, N. D. (2024). Physics Based Animation Using Computer Graphics. Interantional Journal of Scientific Research in Engineering and Management, 08(04), 1-5. https://doi.org/10.55041/ijsrem30046

Tap, R. M., Zin, N. A. M., Sarim, H. M. (2021). Creative Game Design Training Requirements. International Journal on Advanced Science, Engineering and Information Technology, 11(1), 64. https://doi.org/10.18517/ijaseit.11.1.10270

Therrien, C., Lefebvre, I., Ray, J. (2019). Toward a Visualization of Video Game Cultural History: Grasping the French Touch. Games and Culture, 16(1), 92-115. https://doi.org/10.1177/1555412019873469

Wang, C., Zhao, S., & Wang, L. (2022). P-2.3: The Development of Virtual Reality Technology and The Origin of the Metaverse. SID Symposium Digest of Technical Papers, 53(S1), 627-630. https://doi.org/10.1002/sdtp.16046

Wesley, D. and Barczak, G. (2016). Innovation and Marketing in the Video Game Industry. https://doi.org/10.4324/9781315588612

Wood, R. T. A., Griffiths, M. D., Chappell, D., & Davies, M. N. O. (2004). The Structural Characteristics of Video Games: a Psycho-Structural Analysis. CyberPsychology &Amp; Behavior, 7(1), 1-10. https://doi.org/10.1089/109493104322820057

Zackariasson, P. and Wilson, T. L. (2010). Paradigm Shifts in the Video Game Industry. Competitiveness Review: An International Business Journal, 20(2), 139-151. https://doi.org/10.1108/10595421011029857

GÖRSEL KAYNAKLAR

Görsel 1: https://www.museumofplay.org/blog/rolling-out-the-first-driving-game/ (E.T.: 20.06.2024).

Görsel 2: http://www.pinrepair.com/arcade/flotill.htm (E.T.: 13.10.2024).

Görsel 3: https://www.youtube.com/watch?v=W4UmATAtHRg (E.T.: 13.10.2024).

Görsel 4: https://www.youtube.com/watch?v=4iOInwYmWRg (E.T.: 14.10.2024).

Görsel 5: https://dospace.org/wp-content/uploads/2018/04/ComputerSpace-1.jpg (E.T.: 13.10.2024).

Görsel 6: https://gamehistory.org/wp-content/uploads/2020/03/image9.png (E.T.: 14.10.2024).

Görsel 7: https://i.ebayimg.com/images/g/DxMAAOSw1P9hjZ0I/s-l960.webp (E.T.: 14.10.2024).

Görsel 8: https://cdn.mos.cms.futurecdn.net/rZqC8wvQ5BdUXJPCbeMie6-650-80.jpg.webp 14.10.2024

Görsel 9: https://static.independent.co.uk/2024/02/02/14/best%20vr%20headsets%20hero.png? quality=75&width=1368&crop=3%3A2%2Csmart&auto=webp (E.T.: 14.10.2024).

Görsel 10: https://www.youtube.com/watch?v=XBrAomadM4c (E.T.: 14.10.2024).

Görsel 11: https://www.youtube.com/watch?v=ckf5ipW3rx8 (E.T.: 14.10.204).

Görsel 12: https://www.youtube.com/watch?v=uryeFhnNzEs (E.T.: 14.10.2024).

KAYNAKÇA

Aili, W. (2020). Research on Interactive Art Design Based on Artificial Intelligence. *In 4th International Conference on Computer Engineering, Information Science & Application Technology (ICCIA 2020): CSP.*, (s. 251-255).

artnet (2022). Yayoi Kusama's Playful 'Obliteration Room' Has Been a Hit for 20 Years. Here Are Three Surprising Facts You Might Not Know About It. artnet: https://news.artnet.com/art-world-archives/three-things-yayoi-kusama-obliteration-room-2159903, (E.T.:01.10.2024).

beAnotherlab. (2012). Gender Swap Experiment with The Machine to Be Another. beAnotherlab: https://beanotherlab.org/home/work/tmtba/body-swap/, (E.T.:01.10.2024).

beAnotherLab. (2012). The Mashine To Be Another. beAnotherLab: https://beanotherlab.org/home/work/tmtba/, (E.T.:01.10.2024).

Cao, Y., Han, Z., Kong, R., Zhang, C., ve Xie, Q. (2021). Technical Composition and Creation of Interactive Installation Art Works under the Background of Artificial Intelligence. *Hindawi Mathematical Problems in Engineering*, 2021(1), 1-11.

Chen, L., ve Chen, P. (2020). Interactive Art Design Aided by Artificial Intelligence. In Education and Awareness of Sustainability: Proceedings of the 3rd Eurasian Conference on Educational Innovation 2020 (ECEI 2020), (ss. 491-495). Hanoi, Vietnam, 5 – 7 Şubat 2020.

Chen, W., Shidujaman, M., Jin, J., ve Ahmed, S. U. (2020). A Methodological Approach to Create Interactive Art in Artificial Intelligence. n HCI International 2020–Late Breaking Papers: Cognition, Learning and Games: 22nd HCI International Conference, (ss. 13-31). Springer International Publishing. Copenhagen, Denmark, 19–24 Temmuz 2020.

Chris Milk. (2012). The Treachery of Sanctuary. CHRIS MILK: http://milk.co/treachery#/id/i4251911, (E.T.:02.10.2024).

Demir, H. (2023). DALL·E 3 Destekli Tasarımlarda Kültürel Temsil ve İdeoloji. İçinde D. ARSLAN (Editör), *Grafik Tasarım Üzerine Güncel Okumalar* (s. 131-209). Gaziantep: Özgür Yayın.

Dündar, F. N., Gökalp, Ö. T., ve Tanış, A. (2016). Comparison of traditional art and digital art. M. IBISH (Editör), International Conference on Social Sciences and Humanities. Skopje: International Balkan University. Skopje: 13-15 Mayıs 2016.

Gallery, Y. U. (2013). Lecture, Van Gogh at Work: New Findings from Technical Studies of His Paintings. Yale University Art Gallery: https://artgallery.yale.edu/calendar/events/lecture-van-gogh-work-new-findings-technical-studies-his-paintings, (E.T.:02.10.2024).

Houde, S., & Hill, C. (1997). What do Prototypes Prototype? M. G. HELANDER, T. K. LANDAUER AND P. V. PRABHU (Editör), *Handbook of Human-Computer Interaction*, 367-381. North Holland.

Lugrin, J.-L., Cavazza, M., Crooks, S., ve Palmer, M. (2006). Artificial Intelligence- Mediated Interaction in Virtual Reality Art. *IEEE Intellıgent Systems*, 21(5), 54-62.

McCarthy, J. (2004). What Is Artıfıcıal Intellıgence? *Stanford: Computer Science Department Stanford University*. 1-14.

McCarthy, J., Minsky, M. L., Rochester, N., ve Shannon, C. E. (1956). A Proposal for the Dartmouth Summer Research Project on Artificial Intelligence. *AI Magazine, 2*(1), 1-10.

refikanadol.com. (2018). refikanadol: https://refikanadol.com/works/melting-memories/, (E.T.:01.10.2024).

Meron, Y. (2022). Graphic Design and Artificial Intelligence: Interdisciplinary Graphic Design and Artificial Intelligence: Interdisciplinary Challenges for Designers in the Search for Research Collaboration Challenges for Designers in the Search for Research Collaboration. İçinde D. Lenzi, S. Hekkert, P. Oak, A. Sádaba, J. Lloyd, P. (Editör). DRS Biennial Conference Series (ss. 1-16). Bilbao, Spain: 25 Haziran-3 Temmuz 2022.

Newton, A. ve Dhole, K. (2023). Is AI Art Another Industrial Revolution in the Making? *arXiv preprint arXiv:2301.05133.*

refikanadol.com. (2024). Refik Anadol Hakkında. Refikanadol: https://refikanadol.com, (E.T.:01.10.2024).

Rubin, J., ve Chisnell, D. (2008). *Handbook Of Usability Testing: How To Plan, Design, And Conduct Effective Tests.* Indiana: Wiley Publishing Inc.

Shabbir, J., ve Anwer, T. (2018). Artificial Intelligence and its Role in Near Future. *Journal Of Latex Class Files, 14*(8), 1-11.

Toprak, A. (2020). Yapay Zekâ Algoritmalarının Dijital Enstalasyona Dönüşmesi. *Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Yeni Düşünceler Hakemli E-Dergisi,* (14), 47-59.

Wang, H., Fu, T., Du, Y., Gao, W., Huang, K., Liu, Z., . . . Leskovec. (2023). Scientific Discovery İn The Age Of Artificial İntelligence. *Scientific Discovery İn The Age Of Artificial İntelligence. Nature, 620*(7972), 47-60.

Weizenbaum, J. (1966). ELIZA—A Computer Program For The Study Of Natural Language Communication Between Man And Machine. *Communications of the ACM, 9*(1), 36-45.

Zarran1. (2015). Van Goghs' The Night Café in Virtual Reality | Oculus Rift DK2 | VR. Youtube: https://www.youtube.com/watch?v=-0iQSt6mIA4, (E.T.:01.10.2024).

KAYNAKÇA

Al-Kodmany, K. (2001). Supporting imageability on the World Wide Web: Lynch's five elements of the city in community planning. Environment and Planning. B, Planning & Design, 28(6), 805–832.

Alkhatlan, A. and Kalita, J. (2018). "Intelligent tutoring systems: A comprehensive historical survey with recent developments." ArXiv:1812.09628. http://arxiv.org/abs/1812.09628

Akkuş, F. (Year). *İkna bilgi modeli açısından doğal reklamlar* [Master's thesis, Marmara University]. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Halkla İlişkiler Ana Bilim Dalı, Reklamcılık ve Tanıtım Bilim Dalı.

Özdal, M. A., & Bulut, Ş. (2024). The effect of futurist features on 21st century graphic design. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 10(1), 63-75.

Anyoha, R. (2017). The History of Artificial Intelligence. [Web Blog] Erişim adresi:http://sitn.hms.harvard.edu/flash/2017/history-artificial-intelligence/

Arnett, T. (2016). Teaching in the machine age: how innovation can make bad teachers good and good teachers better. Christensen Institute.

Bostrom, N. (2014). *Superintelligence: Paths, Dangers, Strategies*. Oxford University Press.

Boden, M. A. (2016). *Creativity and Artificial Intelligence*. In *Artificial Intelligence: A Very Short Introduction* (pp. 85-102). Oxford University Press.

Bump, P. (2019, 13 Ekim). Deep Learning in the Enterprise – Current Traction and Challenges [Blog yazısı]. Erişim adresi: https://emerj.com/partner-content/deep-learning-in-the-enterprise-current-traction-and-challenges/

Demir, N. (2020). Op Art Sanat Akımının Ambalaj Grafiğine Yansıması

EDUCAUSE. (2018). Horizon report: 2018 higher education edition. Retrieved from EDUCAUSE Learning Initiative and The New Media Consortium website: https://library.educause.edu/~/media/files/library/2018/8/2018horizonreport.pdf

Elgammal, A., Liu, B., Elhoseiny, M., & Mazzone, M. (2017). Can: Creative Adversarial Networks, Generating" Art" by Learning About Styles and Deviating from Style Norms. *arXiv preprint arXiv:1706.07068*.

Goodfellow, I., Bengio, Y., & Courville, A. (2016). *Deep Learning*. MIT Press.

Heller, S., & Vienne, V. (2003). *The Design of Dissent: Socially and Politically Driven Graphics*. Rockport Publishers.

Hişam, D. (Year). *Ai-based classification between healthy and vestibular system impaired individuals using gait parameters* [Master's thesis, Istanbul Technical University]. İstanbul Teknik Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Mekatronik Mühendisliği Ana Bilim Dalı.

Kaya, F. (2023). *Yapay zeka tekniğiyle fonksiyonel derecelendirilmiş tabakalardaki temas probleminin analizi* (Yüksek lisans tezi, Munzur Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İnşaat Mühendisliği Ana Bilim Dalı).

Kip Telek, R. (Year). *Filmlerde yapım tasarımı: "The Babadook" ve "The Others" filmleri bağlamında bir inceleme* [Master's thesis, Gaziantep University]. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sanat ve Tasarım Ana Sanat Dalı.

Telek, K,R. (2024). Fimlerde yapım tasarımı: “The Babadook” ve “The Others” filmleri bağlamında bir inceleme / Production design in movies: A study in the context of “The Babadook” and “The Others”

Lupton, E., & Phillips, P. (2014). *Graphic Design: A New History*. 2nd ed. Laurence King Publishing.

McCarthy, P. (2018). Data privacy and security: A guide for designers. *Journal of Information Technology*, 33(4), 345-357. https://doi.org/10.1177/0268396218761234

Mohamad, B. (Year). *Yabancılara Türkçe öğretmeyi amaçlayan Instagram içeriklerine yönelik bir alımlama analizi* [Master’s thesis, Ankara Hacı Bayram Veli University]. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Gazetecilik Ana Bilim Dalı, Yeni Medya Bilim Dalı.

McCormack, J., Gifford, T., & Hutchings, P. (2019). The Ethics of AI in Creative Practice. *AI & Society*, 34(4), 737-748. https://doi.org/10.1007/s00146-019-00902-5

Nissenbaum, H. (2010). *Privacy in Context: Technology, Policy, and the Integrity of Social Life*. Stanford University Press.

Russell, S., & Norvig, P. (2016). *Artificial Intelligence: A Modern Approach*. 3rd ed. Pearson.

Solove, D. J. (2021). *Understanding Privacy*. Harvard University Press.

White, A. (2011). *Graphic Design, Referenced: A Visual Guide to the Language, Applications, and History of Graphic Design*. Rockport Publishers

Yamakoğlu, G. (Year). *Deneyimsel pazarlamada sosyal medya reklamlarının tüketici tutum ve satın alma niyetleri üzerinde etkisinin incelenmesi* [Master’s thesis, Selçuk University]. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı, Üretim Yönetimi ve Pazarlama Bilim Dalı.

Yılmaz, Z. (Year). Yapay zekâ ve felsefe. *Düşünce ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*. https://doi.org/10.55796/dusuncevetoplum.1412018

Yıldırım, F. (Year). *Artırılmış gerçeklik teknolojisinin sinemada temsili: Hollywood bilimkurgu filmleri* [Master’s thesis, İzmir Katip Çelebi University]. İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Medya ve İletişim Ana Bilim Dalı.

Yünlü, S. (2024). Üretici yapay zekâ kaynaklı norm ve kişi bazlı hukuki sorumluluk. *Adalet Dergisi*, 72, 501-542. https://doi.org/10.57083/adaletdergisi.1484067

İnternet

http://www.su.digital/tr/blog/pazarlamacilar-ve-yapay-zeka-kullanimi

http://www.anilkagit.com/gorsel-iletisim-ve-kagidin-rolu/

www.bilgeyazar.net/teknolojinin-gelecegi-yapay-zeka-13/

www.asekod.com/tr/services/brand-identity.html

www.pythonkod.com/fireworks-calismalari/

www.sepa-cyber.com/tr/geleneksel-ve-dijital-bankalar-icin-kilavuz/

www.enuygun.com/bilgi/turkiye-deki-populer-kayak-merkezleri/

www.sadeceon.com/tr/Tags/grafik-tasarim-odevi-yaptirma

www.mekanomi.com/tasarim-dunyasi/td.htm?td=104

www. temizlikbu.com.tr/2023/04/15/snapchatte-marka-bilinirligi-icin-dogru-

marka-gorsel-tasarimi/
www.teknolojihaber.net/twitter-nasil-reklam-verilir-hesap-nasil-acilir-h25861.html
www.adaptedijital.com/dijital-danismanlik/dijital-danismanlik-ajansi/
www.reklamjet.com/kurumsal-kimlik-tasarimi/
www. oneclickworks.com/web-sitesi-nasil-yapilir/
www.dentaloraclinic.com.tr/services/all-on-four-implant/
www. artifactcapsule.com/2023/08/instagram/
www.ritzyid.com/workshop%2C2%2C277100
www. techtalya.com/cherry-services/smm/
www. kreatifkafalar.com/seo-search-engine-optimization/
www. kabafii.com/dogru-hedef-kitle-nasil-secilir-5155#google_vignette
www. pacoz.net/yapay-zeka-ve-otomasyon-is-dunyasinda-verimlilik-ve-inovasyonun-sirri/
www. damlamail.com/mail-medipol/
www. bluelitetoday.com/?p=hbsgcnzqhe5gi3bpha4dsoa&sub2=renaaat2&sub3=sp2
www. sozcukhazinesi.com.tr/sozcuklerin-sirrini-cozun-iletisimdeki-gucu-kesfedin/
www. ebmasterplatformu.com/webmaster-sitelerinizi-tanitin-22-doganin-zarif-dokunusuyla-tasarlanmis-urunler-15786.html?pid=16504#pid16504
www.khcoding.com/tr/yapay-zeka/yapay-zeka-hakkinda-genel-bilgi
www.codeturkiye.com/yapay-zeka-nedir/
www.abprojeyonetimi.com/onumuzdeki-birkac-on-yilda-dunyayi-degistirecek-15-harika-ve-ilginc-teknoloji/

Editör:
Doç. Dr. Buşra İncirkuş Ulushan

Görsel İletişim Tasarımı

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

GÖRSEL İLETİŞİM TASARIMI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Doç. Dr. Buşra İncirkuş Ulushan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-03-8
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
GÖRSEL İLETİŞİM TASARIMI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Doç. Dr. Buşra İncirkuş Ulushan
VI+76 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-03-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Armstrong, H. (2012). *Grafik Tasarım Kuramı: Meslek Alanından Okumalar*. (çev. M. E.Uslu) İstanbul: Espas Yayınları.

Baines, P. ve Haslam, A. (2005). *Type and Typography*. London: Laurence King Publishing Ltd.

Becer. E. (2018). *İletişim ve Grafik Tasarım.* Ankara: Dost Kitapevi.

Harris, P. ve Ambrose, G. (2012). *Görsel Tipografi Sözlüğü*. (çev. B. Bayrak) İstanbul: Literatür Yayıncılık.

Harris, P. ve Ambrose, G. (2014). *Grafik Tasarımda Tipografi*. (çev. B. Bayrak) İstanbul: Literatür Yayıncılık.

Pehlivan Baskın, Z. (2022). Görsel İletişim Tasarımında Tipografi Tarihi Ve Temel Terimler. İçinde Ö. Durmaz ve M. ERTÜRK (Editör), *Görsel İletişimi Tasarlamak* (s. 96-119). İstanbul: Yem Yayınları.

Rivers, C. (2007). Inovation in poster design. A RotoVision Book: Switzerland

Sarıkavak, N. K., (2004). *Çağdaş Tipografinin Temelleri.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

URL-1: https://www.britannica.com/biography/Johannes- (E.T.: 15.05.2024).

URL-2: https://www.imdb.com/title/tt12832900/ (E.T.: 15.05.2024).

URL-3: https://www.youtube.com/watch?v=5QID2HQ60pU (E.T.: 16.05.2024).

Vienne, V. ve Heller, S. (2023). *Grafik Tasarımı Değiştiren 100 Fikir.* 6.bs. (çev. B. Bayrak) İstanbul: Literatür Yayıncılık.

KAYNAKÇA

Altuner H. (2007). Türkiye'de Sanat Tarihi ve Cumhuriyetten Günümüze Sanat Tarihi Eğitimi, *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 156-167.

Arnheim, R. (2018). *Görsel Düşünme.* (çev. R. Öğdül). İstanbul: Metis Yayınları

Barnard, M. (2010). *Sanat, Tasarım ve Görsel Kültür.* (çev. G. Korkmaz). Ankara: Ütopya Yayınları.

Baudrillard, J. (2021). *Tüketim Toplumu.* (çev. N. Tutal, F. Keskin). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Bauman, Z. (2020). *Eğitim Üzerine.* (çev. A.E. Pilgir). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Berger, J. (2020), *Sanatla Direniş*. (çev. A. Biçen). İstanbul: Metis Yayınları.

Çakır, M. (2014). *Görsel Kültür ve Kitle Kültürü*. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Debord, G.(2021). *Gösteri Toplumu*.(çev. A. Ekmekçi ,O. Taşkent). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Duncum, P. A. (2022). *Görsel Pedagoji*. (çev. S. D. Erişti). İstanbul: Pegem Yayınları.

Kaynar Tanır, A. (2019). Yurtdışında Farklı Kültür Görmeyi Deneyimlemiş Öğrencilere Yönelik Bir Uygulama Örneği: Görsel Kültür. *Ankara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*, 1(2), 239-259.

McLuhan, M. (2019). *Yaradanımız Medya*. (çev. Ü. Oskay). İstanbul: Nora Yayıncılık.

Melucci, A. (2013). *Oyuncu Benlik*.(çev. B. Kacır). İstanbul: Sel Yayıncılık.

Oğuz, E. S. (2011). Toplum bilimlerinde kültür kavramı. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 28(2).

Oskay, Ü. (2020). *İletişimin ABC'si*. İstanbul: İnkılap Yayınları.

Robins, K. (2020). *İmaj: Görmenin Kültür ve Politikası.* (çev. N. Türkoğlu). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

KAYNAKÇA

Capon, E. (2006). *Giacometti: Sculptures, prints and drawings from the Maeght Foundation* (sergi kataloğu). Art Gallery of New South Wales.

Danto, A. (2005). *Alberto Giacometti*. *In Unnatural wonders* (pp. 147-154). Fsg Books.

Fletcher, V. (1988). *Alberto Giacometti 1901–1966* (sergi kataloğu). Hirschhorn Museum and Sculpture Garden.

Genet, J. (1999). *Giacometti'nin atölyesi* (çev. A. Kural). İstanbul: Metis Yayınları.

Gürsoy, K. (2007). *J.P. Sartre ateizminin doğurduğu problemler*. İstanbul: Etkileşim Yayınları.

Hohl, R. (1972). *Alberto Giacometti: Sculpture, painting, drawing*. London: Thames and Hudson.

Husserl, E. (2012). *Ideas: General introduction to pure phenomenology* (W. R. B. Gibson, Trans.). Routledge. (Orijinal eser 1913'te yayımlanmıştır).

Lord, J. (1965). *A Giacometti portrait*. Museum of Modern Art.

New York Times. (2010, February 4). Alberto Giacometti's *Walking Man I* sets auction record. *New York Times*. http://www.nytimes.com/2010/02/04/arts/design/04giacometti.html (E.T. 10.10.2024)

Sartre, J. P. (1948). *The search for the absolute*. In *Exhibition of sculptures by Giacometti* (pp. 3-7). Pierre Matisse Gallery.

Sartre, J.-P. (2004). *Bulantı* (çev. K. S. Taşlıova). İstanbul: Can Yayınları.

Sartre, J.-P. (2007). *Existentialism is a humanism* (C. Macomber, Trans.). Connecticut: Yale University Press.

Sartre, J.-P., & Barnes, H. E. (1956). *Being and nothingness: A phenomenological essay on ontology*. Washington Square Press.

Sylvester, D. (1994). *Looking at Giacometti*. London: Chatto & Windus.

Kaynakça

Akman, M., ve Uçar, F. T. (2019). Bugünün ve Geleceğin Grafik Tasarımı. *Akdeniz Sanat Dergisi*, 9-21.

Aydoğan, F. ve Kırık, A. M. (2012). Alternatif Medya Olarak Yeni Medya. *Akdeniz İletişim Dergisi*, 58-69.

Burakçı, B. (2021). *Tanıştıralım: Macintosh 1984*. Retrieved from Izmir University of Economics ACM Student Chapter: https://medium.com/izmir-university-of-economics-acm-student-chapter/tan%C4%B1%C5%9Ft%C4%B1ral%C4%B1m-macintosh-1984-389a22f5563c

Cooper, A., Reimann, R., Cronin, D. ve Noessel, C. (2014). *About Face: The Essentials of Interaction Design*. Indianapolis: John Wiley & Sons.

Engholm, I. (2002). *Digital Style History: The Development of Graphic*. Digital Creativity, 193–211.

Hardy, D. L. (2022). *Introduction to Digital Media Design: Transferable hacks, skills and tricks. Bloomsbury Visual Arts*.

Kılıç, N. (2021). Yeni Medyanın Dönüştürdüğü Gazetecilik. Editör: Türkan Erdoğan, *İnsan ve Toplum Bilimlerinde Akademik Çalışmalar* (s. 117-131). Livre de Lyon.

Kızıl, R. M., Okur, M. ve Atamaz, E. (2022). Grafik Tasarımın Video Oyun Tasarımında Rolü ve Önemi. ASEAD 10. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu (s. 219-236). Ankara: Astana Yayınları.

Manovich, L. (2001). *The Language of New Media*. London: The MIT Press.

McInnes, K. (2011). *Rockstar Icon Designer*. Rockable Press.

Meggs, P.ve Purvis, A. (2006). *Meggs' History of Graphic Design*. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

Özden, A. T. (2022). *1.0'dan 5.0'a Dünya: Web, Pazarlama, Endüstri ve Toplum*. Journal of Business in The Digital Age, 29 - 44.

Özkeçeci, M. S. ve Sevindik, O. (2017). Teknikten Estetiğe Geçiş: Oyun Tasarımcısının Oluşumu ve Gelişimi. *Uluslararası Disiplinlerarası Ve Kültürlerarası Sanat*, 141-153.

Öztürk, D. P. (2023). Dijital Teknoloji ve Grafik Tasarım Eğitimi. *Uluborlu Mesleki Bilimler Dergisi*, 23-31.

Rogers, S. (2010). *Level Up! The Guide to Great Video Game Design*. United Kingdom: A John Wiley & Sons, Ltd., Publication.

Sarpkaya, S. (2021). Dijital Oyun/Video Oyunu Folkloru Üzerine Bir Yöntem. *Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 155-172.

Siegal, D. (1997). *Creating Killer Web Sites: The Art of Third-Generation Site Design*. Indianapolis: Hayden Books.

Sığırcı, M. (2021). *Bilimgenç*. Retrieved from tübitak: https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/bilgisayar-kim-ne-zaman-icat-etti

Sürmeli, K., ve Gülpınar, Ş. (2018). Arts ans Crafts Hareketi ve Kelmscott Basımevi. 6. Uluslararası Matbaa Teknolojileri Sempozyumu (pp. 1057-1068). İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Tjahja, C. (2015). *Beyond the Blue Ribbon: An Evaluation of the Rijkshuisstijl from a Branding Perspective*. (d. S. Lütticken, Ed.) Amsterdam: VU University Amsterdam, Faculty of Arts, MA Design Cultures.

Toffler, A. (2008). *Üçüncü Dalga*. İstanbul: Koridor Yayıncılık.

Yalur, R. (2023). Yeni Medya ve Yeni Grafik Tasarımı. Editör: Emine Yalur, *Yeni Medya ve Grafik Tasarımı* (s. 7-40). Çanakkale: Paradigma Akademi.

Editör:
Doç. Dr. Erkam Temir

Gazetecilik ve Medya Çalışmaları

International Research in the Field of Journalism and Media Studies

Alanında Uluslararası Araştırmalar II

EĞİTİM
yayınevi

GAZETECİLİK VE MEDYA ÇALIŞMALARI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-II
International Research in the Field of Journalism and Media Studies
Editör: Doç. Dr. Erkam Temir

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-93-9
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

GAZETECİLİK VE MEDYA ÇALIŞMALARI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-II
International Research in the Field of Journalism and Media Studies
Editör: Doç. Dr. Erkam Temir
VI+152 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-93-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Albert, M. (1997). *Alternatif Medyayı Alternatif Kılan Nedir?* Bilim ve Toplum, http://eski.bgst.org/keab/albert20061112.asp, (E.T.: 20.12. 2018).

Bailey, O.G. vd., (2015). *Alternatif Medyayı Anlamak.* (çev. Ö. Öztürk). İstanbul: Kafka

Chomsky, N. (1993). *Medya Gerçeği* (çev. A. Yılmaz ve O. Akınhay). İstanbul: Tüm Zamanlar Yayıncılık.

Çoban, T. (2015). Ötekiler ve Alternatif Medya. İçinde S. Sungur (Editör), *Azınlıklar ve Medya* (s. 49-60) İstanbul: Derin Yayınları.

Dacheux, E. (2012). *Kamusal Alan*. (çev. H. Köse) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Dağtaş, E. (2014). *Kamusal Alan ve Medya*. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Demirer, T. (2007). Medya Kapitalizm ve Manipülasyon. İçinde. Özbudun, S. Özgür, Gökçe, Demirer, T (Editör), *İmparatorun Soytarısı Egemen Medya* (s.27-99). Ankara: Ütopya Yayınevi.

Downing, J.D.H. vd., (2017). *Radikal Medya: İsyancıların iletişimi ve Toplumsal Hareketler*. (çev. D. Doğanay, T. Oğuz ve T. İ. Özdemir) Ankara: İmge Kitabevi.

Erdoğan İ. (1997). *İletişim Egemenlik Mücadeleye Giriş.* İmge Kitabevi: Ankara.

Fraser, N. (2015). Kamusal Alanı Yeniden Düşünmek: Gerçekte Varolan Demokrasinin Eleştirisine Bir Katkı. İçinde Özbek, M. (Editör), *Kamusal Alan* (s. 103-132). İstanbul: Hil Yayın.

Habermas, J. (2015). *Kamusallığın Yapısal Dönüşümü*. (çev. T. Bora ve M. Sancar) İstanbul: İletişim Yayınları.

Hansen, M. (2004). Yirmi Yılın Ardından Negt ve Kluge'nin Kamusal Alan ve Tecrübe'si: Değişken Karışımlar ve Genişlemiş Alanlar. İçinde Özbek, M. (Editör), *Kamusal Alan* (s.133-141). İstanbul: Hil Yayınları.

Negt, Oskar ve Alexander Kluge (2004*).* Kamusal Alan ve Tecrübe'ye Giriş. İçinde Özbek, M. (Editör), *Kamusal Alan* (s.103-133). İstanbul: Hil Yayınları.

Negt, Oskar ve Alexander Kluge (2018). *Kamusallık ve Tecrübe.* (çev. M. Atala) İstanbul: Nota Bene Yayınları.

Sennet, R. (1999). *Kamusal İnsanın Çöküşü.* (çev. A.Yılmaz ve Serpil Durak) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Sennet, R. (2011). *Otorite*. (çev. K. Durand) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Thompson, J. B. (2013). *İdeoloji ve Modern Kültür.* (çev. İ. Çetin) Ankara: Dipnot Yayınları.

Vatikiotis, P. (2004). *"Communication Theory and Alternative Media."* Westminister Papers in Communication and Culture, Vol 1(2): 4-20.

KAYNAKÇA

Acemoglu, D. (2002). Technical Change, Inequality, and the Labor Market. *Journal of Economic Literature,* 40(1), 7-72.

Arkadium. (2019). Rise of the Machines: How Automated Journalism is Changing Newsroom, https://corporate.arkadium.com/newsroom/rise-of-the-machines-how-automated-journalism-is-changing-newsrooms/ (E.T.: 13.08.2024).

Binark, M. ve Bayraktutan, G. (2013). *Ayın Karanlık Yüzü: Yeni Medya ve Etik.* İstanbul: Kalkedon Yayınları.

BBC News (2019). İngiltere seçimleri: BBC'nin seçim haberlerini bilgisayarlar nasıl yazdı? https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-50789601 (E.T.: 16.10.2024).

Carvalho, N. P. G. ve Cazarini, E. W. (2020). Industry 4.0 - What Is It? J. H. Ortiz (Dü.) içinde, *Industry 4.0 - Current Status and Future Trends* (3-11). IntechOpen.

Coşkun, F. ve Gülleroğlu, H. D. (2021). Yapay Zekânın Tarih İçindeki Gelişimi ve Eğitimde Kullanılması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 54*(3), 947-966.

Crook, J. (2014). The AP Is Using Robots To Write Earnings Reports, https://techcrunch.com/2014/07/01/the-ap-is-using-robots-to-write-earnings-reports/ (E.T.: 13.08.2024).

Çakır, P. ve Temir, E. (2021). İnternet Haberciliğinde Etik Sorunlar: Aldatıcı Başlık Üzerine Ampirik Bir Çalışma. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi* (7), 1-26.

Drok, N. (2024). Journalism and AI – Opportunities and Threats, https://nordmedianetwork.org/latest/news/journalism-and-ai-opportunities-and-threats/ (E.T.: 13.08.2024).

Durdak, A. (2024). Anadolu Prepares Guidelines for the Ethical Use of AI in Media, https://www.aa.com.tr/en/corporate-news/anadolu-prepares-guidelines-for-the-ethical-use-of-ai-in-media/3133592 (E.T.: 14.08.2024).

Eisikovits, N. (2023). The Threat of AI is Real - But on a Different Level Than You Think, https://theconversation.com/ai-is-an-existential-threat-just-not-the-way-you-think-207680 (E.T.: 12.08.2024).

EJN. (2024). Our Five Core Principles of Ethical Journalism, https://ethicaljournalismnetwork.org/who-we-are (E.T.: 21.08.2024).

Federal Register. (2020). Promoting the Use of Trustworthy Artificial Intelligence in the Federal Government, https://www.federalregister.gov/documents/2020/12/08/2020-27065/promoting-the-use-of-trustworthy-artificial-intelligence-in-the-federal-government (E.T.: 19.08.2024).

Hermann, M., Pentek, T. ve Otto, B. (2016). Design Principles for Industrie 4.0 Scenarios: A Literature Review. *Proceedings of the Annual Hawaii International*, 3928-3937.

IFJ. (2019). Global Charter of Ethics for Journalists, https://www.ifj.org/who/rules-and-policy/global-charter-of-ethics-for-journalists (E.T.: 21.08.2024).

International Idea. (2024). Strengthening Journalism in the AI Era: What are the Challenges in Political Coverage?, https://www.idea.int/news/strengthening-journalism-ai-era-what-are-challenges-political-coverage (E.T.: 13.08.2024).

İşler, H. (2020). 4. Sanayi Devriminin (Endüstri 4.0) Dinamikleri ve Olası Sonuçları. https://halukisler.wordpress.com/2020/10/14/4-sanayi-devriminin-endustri-4-0-dinamikleri-ve-olasi-sonuclari/ (E.T.: 06.08.2024).

Jones, B., Jones, R., ve Luger, E. (2022). AI 'Everywhere and Nowhere': Addressing the AI Intelligibility Problem in Public Service Journalism. *Digital Journalism,* 10(10), 1731-1755.

Kanade, V. (2022). What Is Artificial Intelligence (AI)? Definition, Types, Goals, Challenges, and Trends in 2022, https://www.spiceworks.com/tech/artificial-intelligence/articles/what-is-ai/ (E.T.: 14.08.2024).

Kaygın, E., Zengin, Y., ve Topçuoğlu, E. (2019). Endüstri 4.0'a Akademik Bakış. *Atatürk Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi,* 33(4), 1065-1081.

Konzek. (2021). Endüstri 4.0 ve Yapay Zekâ: https://www.konzek.com/blog/endustri-4-0-ve-yapay-zeka (E.T.: 19.08.2024).

Leiner, B.M., Cerf, V. G, Clark, D. D., Kahn, R. E, Kleinrock, L., Lynch, D.C., Postel, J., Roberts,L.G, Wolff, S. (2009). A Brief History of the Internet. *ACM SIGCOMM Computer Communication Review,* 39(5), 22-31.

Lenaerts-Bergmans, B. (2024). Data Poisoning: The Exploitation of Generative AI, https://www.crowdstrike.com/cybersecurity-101/cyberattacks/data-poisoning/ (E.T.: 13.08.2024).

Madden, E. (2024). Google's New AI Search Is Already Spewing Misinformation, https://www.inverse.com/tech/google-ai-overview-search-misinformation (E.T.: 12.08.2024).

Mesleki ve Teknik Eğitim Sendikası. (2024). Akıllı Üretim Çağı: Endüstri 4.0 ve Getirecekleri, http://www.metesen.org.tr/akilli-uretim-cagiendustri4-0/. (E.T.: 13.08.2024).

Miroshnichenko, A. (2018). AI to Bypass Creativity. Will Robots Replace Journalists? (The Answer Is "Yes"). *MDPI*, 9(7), 1-20.

Morozov, E. (2014). The Rise of Data and the Death of Politics. https://www.theguardian.com/technology/2014/jul/20/rise-of-data-death-of-politics-evgeny-morozov-algorithmic-regulation (E.T.: 13.08.2024).

NASA. (2024). What is Artificial Intelligence?, https://www.nasa.gov/what-is-artificial-intelligence/ (E.T.: 19.08.2024).

Nguyen, S. (2019). Gazeteciler için 7 adımda yapay zekâ: BBC haberlerini robot yazdı, https://journo.com.tr/yapay-zeka-gazetecilik-bbc (E.T.: 09.08.2024).

NTV. (2023). Gazetecilere kapı göründü: Ünlü medya şirketlerinden yapay zekaya editörlük: https://www.ntv.com.tr/teknoloji/gazetecilere-kapi-gorundu-unlu-medya-sirketlerinden-yapay-zekaya-editorluk,GfRZc5HSDUuHEPuwkD33MA (E.T.: 13.08.2024).

Özçağlayan, M. (2008). Gazetelerin Gelişimi ve Gazeteciliğin Geleceği (Yeni Teknolojiler ve Medya Ekonomisi Açısından Genel Bir Değerlendirme). *Marmara İletişim Dergisi,* 13(13), 131-159.

Öztemel, E. (2020). Yapay Zekâ ve İnsanlığın Geleceği. İçinde M. Şeker, Y. Bulduklu, C. Korkut, ve M. Doğrul (Editörler), *Bilişim Teknolojileri ve İletişim: Birey ve Toplum Güvenliği* (95-112). Ankara: Tüba.

Pavlik, J. (2013). *Yeni Medya ve Gazetecilik.* (çev. M. Demir, ve B. Kalsın) Ankara: Phoenix Yayınevi.

Pereira, A. C., ve Romero, F. (2017). A review of the meanings and the implications of the Industry 4.0 concept. *Procedia Manufacturing,* 13, 1206-1214.

Peretti, M. (2022). 10 Things You Should Know About AI in Journalism, https://blogs.lse.ac.uk/polis/2022/09/07/10-things-you-should-know-about-ai-in-journalism/ (E.T.: 09.08.2024).

Pero, J. (2024). Google's New AI Search Still Has One Big, Glaring Problem, https://www.inverse.com/tech/google-gemini-ai-search-accuracy-io-2024 (E.T.: 12.08.2024).

Purple. (2024). The Dangers and Limitations of Artifical Intelligence in Journalism, https://www.purplepublish.com/en (E.T.: 13.08.2024).

Radcliffe, D. (2016). The Upsides (and Downsides) of Automated Robot Journalism: https://mediashift.org/2016/07/upsides-downsides-automated-robot-journalism/ (E.T. 12.08.2024).

Rutkin, A. (2014). Rise of Robot Reporters: When Software Writes the News: https://www.newscientist.com/article/dn25273-rise-of-robot-reporters-when-software-writes-the-news/ (E.T. 12.08.2024).

Simon, F. (2024). Tow Report: "Artificial Intelligence in the News" and How AI Reshapes Journalism and the Public Arena (E.T.: 13.08.2024).

Sputnik. (2016). Hawking: Yapay zeka ya en iyi ya da en kötü şey olacak, https://anlatilaninotesi.com.tr/20161020/hawking-yapay-zeka-insanlik-1025394566.html, (E.T.: 20.08.2024).

Temir, E. (2020). Deepfake: New Era in The Age of Disinformation & End of Reliable Journalism. *Selçuk İletişim Dergisi,* 13(2), 1009-1024.

Tokgöz, O. (2020). *Temel Gazetecilik*. Ankara: İmge Kitabevi.

Uzun, R. (2016). *İletişim Etiği: Sorunlar ve Sorumluluklar.* Ankara: Dipnot Yayınları.

Visnovsky, J., Ungerova, M., ve Kubikova, K. (2019). Robo-Journalism and its Implementation in Editorial Practitice. *NORDSCI Conference*, 131-137. doi:10.32008/nordsci2019/b1/v2/18

von Tunzelmann, N. (2003). Historical Coevolution of Governance and Technology in the Industrial Revolutions. *Structural Change and Economic Dynamics,* 14(4), 365-384.

Vonnegut, K. Jr. (1952). *Player Piano.* England: Panter Science Fiction.

Wendel, J. ve Wells, S. (2020). 7 AI Threats Worth Worrying About, https://www.inverse.com/innovation/7-ai-threats-worth-worrying-about/amp (E.T.: 13.08.2024).

West, D., ve Allen, J. (2018). 08 14, 2024 tarihinde How artificial intelligence is transforming the world: https://www.brookings.edu/articles/how-artificial-intelligence-is-transforming-the-world/ (E.T.: 14.08.2024).

Yıldız Tonga, M. ve Tonga, M. (2022). Endüstri 4.0'a Genel Bir Bakış: Sanayinin Geleceği. *G. Ü. İslahiye İİBF Uluslararası E-Dergi,* 6(6), 40-60.

KAYNAKÇA

Alpay, Y. (2021). *Yalanın Siyaseti*. İstanbul: Destek Yayınları.

Altunay, A. (2012). Geleneksel Medyadan Yeni Medyaya: Görüntü Yüzeyi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (27), 33-44.

Avrupa Komisyonu (Hleg, AI). (2019). A Definition of AI: Main Capabilities and Disciplines. *High-Level Expert Group on Artificial Intelligence (AI HLEG).*

Aziz, A. (2020). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri*. Ankara: Atalay Matbaacılık.

Copeland, J. (2004). *The Essential Turing Seminal Writings in Computing, Logic, Philosophy, Artificial Intelligence, and Artificial Life plus the Secrets of Enigma*. New York: Oxford University Press.

Derin G. ve Öztürk E. (2020). Yapay Zekâ Psikolojisi ve Sanal Gerçeklik Uygulamaları. İçinde E. ÖZTÜRK (Editör), *Siber Psikoloji* (41-47). Ankara: Türkiye Klinikleri.

Geçer, E. (2019). Medya İçeriğinin Psikolojisi: Kuramsal Bir Altyapı. *TRT Akademi*, 4(8), 410-427.

Karakaş, O. ve Doğru, Y. B. (2021). Covid-19 Aşılarına Yönelik Üretilen Yeni Medya İçeriklerinin Post-Truth Kavramı Bağlamında Analizi. *Asya Studies Akademik Sosyal Araştırmalar*, *5*(16), 163-182.

Karakaya, Ü. ve Dayı, H. (2024). Yapay Zekâ Destekli Görüntü Üretimi ve Gerçeklik İlişkisi. *Akdeniz Sanat*, 18(33), 9-31.

Kayım, N. (2021). Yapay Zekânın Halkla İlişkiler Uygulamalarındaki Yeri. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Keskin, U. (2021). Sosyal Medyadaki Gerçeklik İnşası Karşısında Bireyin Kendini Konumlandırması. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 6(12), 1-15.

Özgan, A. (2020). Hakikatin Ölümü ya da Ölümlü Hakikat. *Üsküdar Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi Etkileşim*, (6), 168-188.

Sahil, D. (2023). Yapay Zekâ ve Gazetecilik: ChatGPT ve Google Bard'ın Gazetecilik Pratiklerinde Kullanımına İlişkin Uygulama Çalışması. İçinde Ş. DENİZ ve E. KORAP ÖZEL (Editör), *Google'dan Yapay Zekâya Geleceğin Gazeteciliği* (71-110). Ankara: Nobel Bilimsel Eserler.

URL-1: Türk Dil Kurumu (TDK). (2024). Nevzuhur. https://sozluk.gov.tr/?ara=nevzuhur (E.T.: 29.08.2024).

URL-10: İhlas Haber Ajansı (İHA). (2024, 31 Temmuz). Yapay Zeka Kullanarak Gurbetçi Kadını 120 Bin TL Dolandırdılar. https://www.iha.com.tr/kilis-haberleri/yapay-zekâ-kullanarak-gurbetci-kadini-120-bin-tl-dolandirdilar-103816581 (E.T.: 31.07.2024).

URL-11: Çalık, O. (2024, 14 Ekim). 2,5 milyar Gmail kullanıcısı hedef alındı: Yapay zeka ile kandırıyorlar. https://www.sozcu.com.tr/2-5-milyar-gmail-kullanicisi-hedef-alindi-yapay-zeka-ile-kandiriyorlar-p92266 (E.T.: 17.10.2024).

URL-12: Haber Aktüel. (2024, 10 Ekim). Yapay Zeka İle Dolandırıcılık Yöntemi Gelişti. https://www.haberaktuel.com/yapay-zeka-ile-dolandiricilik-yontemi-gelisti-2959070 (E.T.: 17.10.2024).

URL-13: Uylaş, H. Ö. Hazine ve Maliye Bakanlığından "yapay zeka dolandırıcılığına" karşı uyarı: https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/hazine-ve-maliye-bakanligindan-yapay-zeka-dolandiriciligina-karsi-uyari/3258820 (E.T.: 17.10.2024).

URL-14: Çetindemir, Ç. (2024, 6 Şubat). 'Deepfake' tuzağıyla 25 milyon dolarlık vurgun. https://www.aa.com.tr/tr/teyithatti/blog/deepfake-tuzagiyla-25-milyon-dolarlik-vurgun/1817367 (E.T.: 17.10.2024).

URL-15: Demirören Haber Ajansı (DHA). (2024, 27 Eylül) Yapay zekayla dolandırıcılık iddiası: "Sahte yazışmalar oluşturup dava açtılar" https://www.ntv.com.tr/galeri/turkiye/yapay-zekayla-dolandiricilik-iddiasi-sahte-yazismalar-olusturup-dava-actilar,73KFnD5kDEG4x8iUfNGVcg/3fQFLeUnM0qx3-lnFmZaMg (E.T.: 17.10.2024).

URL-16: Ablak, E. (2023, 22 Kasım). Yapay zeka ile dolandırılmaya hazır mısınız?. https://yetkinreport.com/2023/11/22/yapay-zeka-ile-dolandirilmaya-hazir-misiniz/ (E.T.: 18.10.2024).

URL-17: Coin Muhendisi. (2023, 16 Kasım). türk telekom Sim kartım çalındı tüm borsalardaki paralarım çekiliyor telefonuma arama bile gelmiyor (…) [Tweet, @coinmuhendisim] https://x.com/coinmuhendisim/status/1725171667406660084 (E.T.: 18.10.2024).

URL-18: Yiğit, Ö. Ü. (2024, 1 Mart). Yapay zeka ile dolandırıcılık: "Charlie'nin Çikolata Fabrikası" bu kez çocukları ağlattı!. https://www.ntv.com.tr/galeri/dunya/yapay-zeka-ile-dolandiricilik-charlienin-cikolata-fabrikasi-bu-kez-cocuklari-aglatti,JXXX5T4Ks0C-5Z1hZhZOPQ/G7dZRYomBUm3IurtCoAy0w (E.T.: 18.10.2024).

URL-2: Oxford Dictionary. (2016). Word of the Year 2016. https://languages.oup.com/word-of-the-year/2016/ (E.T.: 22 .07.2024).

URL-3: OpenAI. (2024, 13 Mayıs). Hello GPT-4o. https://openai.com/index/hello-gpt-4o/ (E.T.: 28.05.2024).

URL-4: Tong, A. ve Dang, S. (2023, 8 Kasım). Rapid AI Proliferation is A Threat to Democracy, Experts Say. https://www.reuters.com/technology/reuters-next-rapid-ai-proliferation-is-threat-democracy-experts-say-2023-11-08/ (E.T.: 28.05.2024).

URL-5: This Person Does Not Exist. (2024). Random Face Generator (This Person Does Not Exist). https://this-person-does-not-exist.com/en (E.T.: 28.05.2024).

URL-6: Higgins, E. (2023, 21 Mart). Making Pictures of Trump Getting Arrested While Waiting for Trump's Arrest [x.com]. https://x.com/EliotHiggins/status/1637927681734987777 (E.T.: 28.05.2024).

URL-7: Growcoot, M. (2023, 2 Mayıs). 'It Devalues Photographers': Amnesty Deletes AI Images After Backlash. https://petapixel.com/2023/05/02/it-devalues-photographers-amnesty-deletes-ai-images-after-backlash/ (E.T.: 22.07.2024).

URL-8: Terranova, A. (2023, 26 Nisan). How AI Imagery is Shaking Photojournalism. https://www.blind-magazine.com/stories/how-ai-imagery-is-shaking-photojournalism/ (E.T.: 23.07.2024).

URL-9: Dogrula.org. (2024, 30 Mayıs). Deepfake Dolandırıcılığı [Instagram]. https://www.instagram.com/p/C7mIyNWsS5r/ (E.T.: 25.06.2024).

Ünal, D. (2020). Yeni Medyada Gazeteciliğin Dönüşümüne Dair Nitel Bir Araştırma. *19 Mayıs Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(3), 238-253.

Wardle, C. ve Derakhshan, H. (2017). *Information Disorder: Toward An Interdisciplinary Framework For Research and Policymaking.* Strasbourg: Council of Europe.

Yılmaz, M. (2018). Sosyal Medya Kullanımında Kullanımlar ve Doyumlar Yaklaşımı ve Gerçek Ötesi Çağı'nda Bilgi Uzmanlarının Rolü. *8. Uluslararası Değişen Dünyada Bilgi Yönetimi Sempozyumu* (75-83). Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

KAYNAKÇA

Artu Mutlugün, M. ve Topuz, Y. (2020). Dijital Anlatı Bağlamında Hikâyeciliğin Yeni Konumu. *International Journal of Humanities and Research*, 4(4), 37-45.

Aydemir, B. (2021). Gelenekselden Çağdaş Olana Türk Hikâye Anlatıcılığında Temel Motivasyonlar (Model Anlatıcılar Işığında). *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (10), 370-387.

Baker, B. ve Boyle, C. (2009). The Timeless Power of Storytelling. *Journal of Sponsorship*, 3(1), 79-87.

Benjamin, W. (2012). *Son Bakışta Aşk* (çev. N. Gürbilek). İstanbul: Metis Yayınları.

Birsen, Ö. (2021). *Yeni Sesli Kültür: Podcast*. Ankara: Töz Yayınları.

Bölükbaş, K. ve Dinç, E. (2022). Dijital Çağda Yeni Bir Yayıncılık Formatı: Podcast. *Journal of History School*, 60, 2984-3011.

Budak, E. (2021). Dijital Haberciliğe Farklı Bir Bakış: Podcast Yayınları. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9(1), 373-398.

Chan, W. M., Chi, S. W., Chin, K. N. ve Lin, C. Y. (2011). Students' Perceptions of and Attitudes towards Podcast-Based Learning – A Comparison of Two Language Podcast Projects. *Electronic Journal of Foreign Language Teaching*, 8(1), 312-335.

Çil, S. (2023). Türkiye'de Podcast Kullanıcılarının İçerik Tüketim Yöntemleri ve Motivasyonları. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (Ö13), 842-865.

Çokluk, N. ve Ökmen, Y. E. (2020). Sözlü Kültürden Dijital Kültüre Hikâye Anlatımı: Youtuberlar Üzerine Kültürel Bir Çözümleme. *Selçuk İletişim*, 13(3), 1114-1148.

Demirci, A. (2014). Literatür taraması. İçinde Y. Arı ve İ. Kaya (Editör), *Coğrafya Araştırma Yöntemleri* (s. 79-109). Balıkesir: Coğrafyacılar Derneği.

Digital Storytelling Association. (2022). https://www.apc.org/en/project/digital-storytelling (E.T.: 16.08.2024).

Doğan, S. ve Yeşil, B. (2021). Dijital Hikâye Anlatımı Kapsamında Podcastlerin Pandemi Sürecinde Kurumsal Kullanım Açısından İncelenmesi: Trendyol Örneği. İçinde D. Yengin ve A, Akaydın Aydın (Editörler). Communication and Technology Congress (ss. 585-595). İstanbul: 12-14 Nisan 2021.

Ferris, D. S. (2008). *The Cambridge İntroduction to Walter Benjamin*. Cambridge: Cambridge University Press.

Giordano, M. J. (2017). Extensive Listening Using Student-Generated Podcasts, İçinde A. Krause ve H. Brown (Editörler), *Transformation in Language Education* (s. 429-435). Tokyo: JALT.

İnceelli, A. (2005). Dijital Hikaye Anlatımının Bileşenleri. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 4(3), 132-142.

Jalali, A. ve Bialy, S. E. (2019). Podcasting 101: Top Tips on Educational Podcasting. *Education in Medicine Journal*, 11(2), 43-47.

Jham, B. C., Duraes, G. V., Strassler, H. E. ve Sensi, L. G. (2008). Joining the Podcast Revolution. *Journal of Dental Education*, 72(3), 278-281.

Kucur, A. B. (2021). *Transmedya Hikâye Anlatıcılığı: Angry Birds Evreni Örneği*. İstanbul: Arı Sanat Yayınevi.

Küngerü, A. (2016). Bir İfade Aracı Olarak Dijital Öykü Anlatımı. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 1(2), 33-45.

Lambert, J. (2010). *Digital Storytelling Cookbook*. California: Digital Diner Press

Lundström, M. ve Lundström, T. P. (2021). Podcast Ethnography. *International Journal of Social Research Methodology*, 24(3), 289-299.

Okumuşlar, M. (2006). Din Eğitiminde Etkin Bir Yöntem Olarak Hikaye. *Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 21(21), 237-252.

Özkan Kutlu, T. (2020). Sosyal Medya ve Yeni Yayıncılık Formları: Türkiye'de Podcast Yayıncılığının Gelişimi. İçinde A. E. Dingin (Editör), *Disiplinler Arası Yaklaşımla Sosyal Medya* (s. 213-240). Konya: Literatürk Academia.

Rajic, S. (2013). Educational Use of Podcast. İçinde A. Zolait (Editör). The Fourth International Conference on e-Learning (ss. 90-94), Belgrade: 26-27 Eylül 2013.

Reis, Z. A., Kartal, E., Çelik, S. ve Özcan, P. (2009). Bir Harmanlanmış Öğrenme Yöntemi Eğitim Aracı: Podcast. İçinde M. E. Balaban ve C. S. Sütcü (Editörler). III. İstanbul Bilişim Kongresi: Yönetişim (ss. 25-32). İstanbul: 1-04 Mayıs 2009.

Robin, B., R. (2008). Digital Storytelling: A Powerful Technology Tool for the 21st Century Classroom. *Theory Into Practice*, 47, 220-228.

Serrat, O. (2008). Storytelling. *KnowledgeSolutions.* (10), 1-4.

Short, K. G. (2012). Story as World Making. *Language Arts*, 90(1), 9-17.

Sunal, G., Furuncu Kutluhan, D. ve Bağdatlı Kalkan, S. (2022). Geleneksel ve Dijital Hikâye Anlatıcılığı Arasındaki Farkın Covid 19 Pandemi Sürecinde Maske Kullanımına İlişkin Bir Video Filmi Üzerinden İncelenmesi. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 6 (3), 221-228

Sütcü, Ö. Y. (2013). Ortak Bir Dünya Deneyimi: Hikâye Anlatıcısı. *ETHOS: Felsefe ve Toplumsal Bilimlerde Diyaloglar*, 6 (2), 76-92.

Şahin, N. (2021). Dijital Hikâye Uygulamalarının Öğrencilerin Motivasyonları Üzerindeki Etkisinin Bazı Moderatör Değişkenler Açısından İncelenmesi: Meta Analiz Çalışması, *SEFAD*, (46), 119-138.

Şener, O. (2020). Gazeteciler İçin Podcast. İçinde T. Durna (Editör), *Sivil Toplum Kuruluşları İçin Hak Temelli Gazetecilik Kılavuzu* (s. 215-252). Ankara: Salmat Basım Yayıncılık.

Şimşek, B. (2018). *İletişim Çalışmaları Bağlamında Dijital Hikâye Anlatımı Kavramlar ve Türkiye Deneyimi*. İstanbul: Alternatif Bilişim.

Tonga, N. (2008). "Hikâye"ye Terminolojik Bir Yaklaşım. *Turkish Studies*, 3(1), 371-379.

Tosuner, A. (2017). Twitter'da Hikâye Anlatıcılığı: Feminist Hesapların Anlatı Politikası. Doktora Tezi. İstanbul: Maltepe Üniversitesi.

Yılmaz, M. S. (2023). Medya Çalışmaları Bağlamında Dönüşen Hikâye Anlatıcılığı: Transmedya Hikâye Anlatısı. *Orta Karadeniz İletişim Çalışmaları Dergisi*, 8(1), 49-66.

Yoder-Wise, P. S. ve Kowalski, K. (2003). The Power of Storytelling. *Nursing Outlook*, 51(2), 37-42.

Yücel, R. (2020). Podcast'in Kısa Tarihi: Doğuşu, Yükselişi, Monetizasyonu. *Erciyes İletişim Dergisi*, 7(2), 1303-1319.

KAYNAKÇA

About Netlfix. (2024). Netflix'in Hikâyesi, https://about.netflix.com/tr, (E.T.: 25.09.2024).

Aktaş, S. G. (2023). *Ağ Toplumunda Dijital Medya Sahipliği: Elon Musk ve Twitter Örneği.* Düşünce ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi, 5(1), 31-52.

Akyazı, A. (2014). *Yeni İletişim Ortamı Olarak Dijital Katılımcı Sözlüklerde Nefret Söylemi.* Marmara İletişim Dergisi, 22, 183-193.

Arık, İ. (2023). *Türk Televizyon Dizilerinin Dizi Süreleri Bağlamında Değerlendirilmesi.* Yeni Yüzyıl'da İletişim Çalışmaları, 2(6), 125-145.

Artu Mutlugün, M. (2017). TV Dizilerinin Pazarlama Stratejisi Bağlamında Yeni Bir Ürün Olarak Sunumu. İçinde E. Balkaş Erdoğan, N. Tan Akbulut, M. Artu Mutlugün (Editör), *Medyayı Okumak*, Cinius Yayınları: İstanbul.

Ateşalp, S., Başlar, G. (2015). *Katılımcı Kültür Tartışmaları Ekseninde Sosyal Medyada Diziler: Kardeş Payı Örneği.* Intermedia International E-Journal, 2(1), 158-180.

Başer, E., Akıncı, S. (2020). *Kullanıcı Deneyimi ve Kişiselleştirme Bağlamında Bir Dijital Platform İncelemesi.* Selçuk İletişim, 13(2), 866-897.

Bolat, N. (2020). *Televizyonun Teknik Dönüşümünün İçeriğe Etkisi.* İçinde E. Sirer (Editör), *Televizyon 4.0 Toplum 5.0 Döneminde Yeni İzlence Yeni İzlerkitle*, Literatür Academia: Konya.

Bolat, N. (2021). Televizyon Yayıncılığında Dijital Platformlarla Dönüşen İzleyici. İçinde İ. Halil (Editör), *Dijitalleşme Ekseninde, İletişim, Kültür ve Medya*, Literatürk: Konya.

Box Office Türkiye, (2021). Türkiye ve Dünya Genelinde En Çok Abonesi Olan Dijital Yayın Platformları, https://boxofficeturkiye.com/haber/turkiye-ve-dunya-genelinde-en-cok-abonesi-olan-dijital-yayin-platformlari--3084#:~:text=Yerli%20platformlar%20aras%C4%B1nda%20en%20gediklisi,bir%202021%20takvimi%20ge%C3%A7irmesi%20bekleniyor., (E.T.: 27.09.2024).

Bughin, J., Byers, A. andChui, M. (2011). *How Social Technologies Are Extendingthe Organization.* McKinsey Quarterly, 1-10. http://bhivegroup.com.au/wp-content/uploads/socialtechnology.pdf

Bulut, B. (2023). Disney Plus Eski Günlerine Dönüyor: Güncel Abone Sayısı Açıklandı!, https://www.tamindir.com/haber/disney-plus-guncel-abone-sayisi_84297/#:~:text=Disney%20Plus%2C%20150%20Milyon%20Aboneyi,yakla%C5%9F%C4%B1k%207%20milyon%20kullan%C4%B1c%C4%B1%20kazand%C4%B1., (E.T.: 24.09.2024).

Burroughs, B. (2018). *House of Netflix: Streaming Media and Digital Lore.* Popular Communication, 1-17, n, DOI: 10.1080/15405702.2017.1343948.

Castells, M. (2020). *İnternet Galaksisi: İnternet, İş Dünyası ve Toplum Üzerine Düşünceler.* Siyasal Kitabevi: Ankara.

Çağıl, F., Masdar Kara, F. (2019). *Dijital Dönüşüm Bağlamında Türkiye'de Dizi Sektörü ve Geleceği.* ARTS: Artuklu Sanat ve Beşeri Bilimler Dergisi, (1), 8-18.

Çelenk S. (2010). *Aşk-ı Memnu'dan Aşkı Memnu'ya Yerli Dizi Serüvenimiz.* Birikim 256(257), 18-27.

Çokluk, N., Ökmen, Y. E. (2022). *Yeni Yayıncılık Modeli Olarak Youtube'da Dijital İçerikler ve Yenilenen İzleme Alışkanlıkları.* Abant Sosyal Bilimler Dergisi, 22(2), 721-737.

Doğanay, M., Aktaş, M. K. (2021). *Türkiye'de Televizyon Dizisi Sektörü.* Öneri Dergisi, 16(56), 852-878.

Er, H. E. (2022). *Dijital Platformların İzleyici Alışkanlıkları Üzerindeki Etkisi: Netflix Örneği.* Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9(1), 117-142.

Erdem, N., Aytekin, B. A. (2021). *Covid-19 Pandemisinde İzleyici Deneyimi: Netflix Ekseninde Dijital Platformlara Bakış.* Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi (36), 302-325.

Ergüney, M. (2017). *Türkiye'de İnternet Dizilerinin Gelişmesine Zemin Hazırlayan Tarihsel ve Teknolojik Süreç.* Artuklu İnsan ve Toplum Bilim Dergisi, 2(1), 52-59.

Girgin, O. (2023). *Hayran Kültürü Bağlamında Sosyal Medya Kullanımı: Netflix Instagram Hesabı Üzerinde La Casa De Papel Dizi Örneği.* Yeni Yüzyıl'da İletişim Çalışmaları, 2(6), 165-178.

Gürgan, U., Demirel, N. (2021). *Ergenlerin Sosyal Medya Kullanımlarının Sosyal İlişkilerine ve Sosyal Kaygı Düzeylerine Etkisi.* Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 8(3), 79-104.

İşler Sevindi, M., Katmer, G. (2020). *Türkiye'de Netflix'in Serialler Açısından Genç Geleneksel Televizyon İzleyici Kullanım Pratiklerine Yansımaları.* Medeniyet Sanat Dergisi, 6(1), 57-72.

Mutlugün, A. M. (2017). TV Dizilerinin Pazarlama Stratejisi Bağlamında Yeni Bir Ürün Olarak Sunum. İçinde E. B. Erdoğan, N. T. Akbulut, M. A. Mutlugün (Editör), *Medyayı Okumak*, İstanbul: Cinius Yayınları.

Kalamar, D. (2016). *Convergence of Media AndTransformation of Audience.* Informatol, 49(3-4), 190-202.

Karabulut, V. (2021). Dijital Çağda Televizyonun Dönüşümü, https://www.cnnturk.com /yazarlar/guncel/vedat-karabulut/dijital-cagda-televizyonundonusumu, (E.T.: 28.09.2024).

Karaçor, S., Ayvaz, S. (2016). *İnternet Mimi Kavramı ve Teorik Temelleri.* İçinde M. Gökhan Genel (Editör), *Yeni Medya Araştırmaları 2*, Ekin Basım Yayın Dağıtım: Bursa.

Keyes, D. (2020). Amazon Has Surpassed 150 Million Prime SubscribersGlobally, https://www.businessinsider.com/amazon-surpasses-150-million-prime-subscribers-2020-2, (E.T.: 26.09.2024).

Kırık, A. M., Karakuş, M. K. (2013). *Sosyal Medya ve İnternet Teknolojisi ile Yöndeşen Televizyon Yayıncılğı: Sosyal TV.* AJIT-E: AcademicJournal of Information Technology, 4(11), 61-73.

Kuyucu, M. (2021). *Geleneksel Televizyon Mecrasının Yaşadığı Dijital Dönüşüm ve Bunun Mecraya Olan Etkileri.* Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 8(3), 272-291.

Looper, C, D. (2023). Everything You Need to Know About Prime Video, https://www.aboutamazon.com/news/entertainment/what-you-need-to-know-about-prime-video, (E.T.: 26.09.2024).

Lotz, A. D. (2009). *What is US TelevisionNow?.* The Annals of the American Academy of Politicaland Social Science, 625(1), 49-59.

Oduncu, P., Karaduman, S. (2021). *Türkiye'deki Senaristlerin Bakış Açısıyla Değişen Dizi Sektörü Üzerine Bir Araştırma.* Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, (36), 72-89.

Oğuz, G. Y. (2005). *TV Dizileri ve Kültürel İletilerin Yayılma Süreci Türk Televizyon Tarihinde Bir Fenomen: Bizimkiler Dizisi.* Kurgu, 21(1), 162-175.

Özertem, T. (2014). Dünyanın En Renkli Ekranı Türkiye'de Dizi Sektörü, https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/tr/Documents/technology-media-telecommunications/tr-media-tv-report.pdf, (E.T.: 21.09.2024).

Pokidova, I. (2024). *Kültürel Bağlamda Türk Televizyon Dizileri: Rus Dizi İzleyicileri Üzerine Bir Analiz.* International Journal of Media Culture and Literature, 9(2), 153-167.

Sarı, Ü., Türker, H. (2021). *Dijital Platform Kullanıcılarının İzleme Alışkanlıklarına Yönelik Bir Araştırma: Netflix Örneği.* Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 21(1), 59-80.

Şahin, T., Ballı, E. (2020). *Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medya Bağımlılıkları.* Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2(1), 59-74.

Şentürk, R., Gülçur, A. S., Eken, İ. (2017). *Türkiye'de Film Endüstrisi (2011-2015).* Sektörel Etütler ve Araştırmalar, Yayın No: 2017-9, İTO/İDA Yayınları: İstanbul.

Yağcı Aksel, S. C. (2011). *Yerli Dizi Serüveninde 37. Sezon Beyaz Camın Yerlileri.* Der. Sevgi Can Yağcı. Kocaeli: Umuttepe.

Yüksel, H. (2022). *Dijitalleşme Bağlamında Türkiye'de Televizyon Yayıncılığının Dönüşümü: Disney Plus Platformu.* Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 6(2), 523-538.

WeAreSocial, (2024). Dijital 2024, https://wearesocial.com/uk/blog/2024/01/digital-2024/, (E.T.: 30.09.2024).

KAYNAKÇA

Bauman, Z. (2015). *Akışkan Modern Dünyada Kültür*. (çev.: İ. Çapcıpoğlu, F. Ömek). Ankara:Atıf Yayınları.

Bauman, Z. (2020). Akışkan Hayat. (çev.: A.E. Pilgir). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Bauman, Z. (2023). *Tüketici Hayat*. (çev.: K. Oğuz). İstanbul: Tellekt Yayınları.

Cloudry, N. (2012). *Media, Society, World: Social Theory and Digital Media Practice*. Cambridge: Polity Press.

Fuchs, C. (2020). *Sosyal Medya Eleştirel Bir Giriş*. (çev.: D. Saraçoğlu, İ. Kalaycı). İstanbul: NotaBene Yayınları.

Green, L. (2010). *The Internet An Introduction to New Media*. New York: Berg.

Göçer, F. (2022). Gerçekliğin içinde sanalın gölgesinde: Öznenin gayri-maddi ve dijital emeği. *Nosyon: Ulusararası Toplum ve Kültür Çalışmaları Dergisi*, 9, 11-23.

Han, B. C. (2021). *Güzeli Kurtarmak*. (çev.: K. Filiz). İstanbul: İnsan Yayınları.

Han, B. C. (2022). *Enfokrasi Dijitalleşme ve Demokrasinin Krizi*. (çev.: M. Özdemir). İstanbul: Ketebe Yayınları.

Han, B. C. (2024). *Sürünü İçinde: Dijital Dünyaya Bakışlar*. (çev.: Z. Sarıkartal). İstanbul: İnka Kitap.

Harvey, D. (1997). *Postmodernliğin Durumu Kültürel Değişimin Kökenleri*. (çev.: S. Savran). İstanbul: Metis Yayınları.

Hill, D. W., (2012). Jean-François Lyotard and the Inhumanity of Internet Surveillance. C. Fuchs, K. Boersma, A. Albrechtslund, M. Sandoval (Haz.), *Internet and Surveillance The Challenges of Web 2.0 and Social Media* içinde (s.106-124). New York: Routledge.

Kien, G. (2019). *Communicating with Memes Consquences in Post-truht Civilization*. London: Lexington Books.

Lazzarato, M. (2020). *Borçlandırılmış İnsanın İmali Neoliberal Durum Üzerine Deneme*. (çev.:M. Erşen). İstanbul: Dergah Yayınları.

Toffler, A. (2008). *Üçüncü Dalga Bir Fütürist Ekonomi Analizi Klasiği*. (çev. S. Yeniçeri). İstanbul: Koridor Yayıncılık.

Wiggins, B. E. (2019*). The Discursive Power of Memes in Digital Culture, Ideology, Semiotics, and Internextuality*. New York: Routledge.

Wu Song, Felicia. 2009. *Virtual Communities: Bowling alone, online together*. Oxford: Peter Lang.

URL-1: https://about.twitter.com/tr/who-we-are/twitter-for-good (Erişim Tarihi: 03.10.2024)

URL-2: https://about.instagram.com (Erişim Tarihi: 03.10.2024)

URL-3: https://about.meta.com (Erişim Tarihi: 03.10.2024)

URL-4: https://www.facebook.com/policies_center/ (Erişim Tarihi: 03.10.2024)

URL-5: https://www.threads.net/t/CuP48CiS5sx/?igshid=MTc4MmM1YmI2Ng%3D%3D (Erişim Tarihi: 03.10.2024)

URL-6:https://www.dailymail.co.uk/news/article-12269619/5MILLION-people-sign-new-app-Threads-hours-launch.html (Erişim Tarihi: 03.10.2024)

URL-7:https://www.insider.com/zuckerberg-musk-feud-Twitter-meta-memes-everywhere-threads-launch-2023-7 (Erişim Tarihi: 03.10.2024)

URL-8: https://www.nytimes.com/2023/07/01/technology/elon-musk-mark-zuckerberg-cage-match.html (Erişim Tarihi: 03.10.2024)

URL-9: https://help.twitter.com/tr/managing-your-account/about-twitter-verified-accounts (Erişim Tarihi: 03.10.2024)

URL-10: https://www.threads.net/t/CuVYy5Fvrrd (Erişim Tarihi: 03.10.2024)

URL-11: https://www.threads.net/t/CuhOXGmr74R (Erişim Tarihi: 03.10.2024)

REFERENCES

Alver, F. (2003). *Basında Yabancı Tasarımı ve Yabancı Düşmanlığı*. İstanbul: Der Yayınları.

Aria, M. & Cuccurullo, C. (2017). Bibliometrix: An R-Tool For Comprehensive Science Mapping Analysis. *Journal of Informetrics*, *11*(4), 959-975.

Berg, M. (2017). The Importance of Cultural Proximity in The Success of Turkish Dramas in Qatar. *International Journal of Communication, 11*(1), 3415-3430.

Bhutto, F. (2019). How Turkish Tv is Taking over The World. The Guardion, https://www. The guardian.com/tv-and-radio, (E.T.:17.May,2024).

Callon, M., Courtial, J. P., Turner, W. A., & Bauin, S. (1983). From Translations to Problematic Networks: An Introduction to Co-Word Analysis. *Social Science Information, 22(*2), 191-235.

Cascajosa-Virino, C. (2016). El Ascenso De Los Showrunners: Creación Prestigio Crítico En La Televisión Contemporánea (The Rise of Showrunners: Creation and Critical Prestige in Contemporary Television). *Comunicación: Revista científ ica en el ámbito de la Comunicación Aplicada, 6*(2), 23-40.

Chadegani, A. A.(2013). A Comparison Between Two Main Academic Literatüre Collections: Web Of Science and Scopus Data Bases. *Asian Social Science*, 9(5), 18-26.

Chen, H.(2015). Global Trends of Municipal Solid Waste Research from 1997 To 2014 Using Bibliometric Analysis. *Journal of The Air Waste Management Association*, *65(*10), 1161-1170.

Chen, C. (2017). Science Mapping: A Systematic Review of The Literature. *Journal of Data and Information Science*, *2*(2), 1-40.

Cobo, M. J., López-Herrera, A. G., Herrera-Viedma, E., & Herrera, F. (2011). An Approach for Detecting, Quantifying, and Visualizing The Evolution of A Research Field: A Practical Application to The Fuzzy Sets Theory Field. *Journal of Informetrics, 5*(1), 146-166.

Correyero-Ruiz, B., Perez, B. M., & Baladron-Pazos, A. J. (2018). Historical Evolution of Advertising Research İn Spain: From The Scientific Origins of Advertising to The Current Research Boom. *Comunica. Revista Científica de Estrategias, Tendencias e Innovación en Comunicación, 15*, 89-113.

Çelik, F. (2024). Medya ve Şiddet: Bir Bibliyometrik Analiz. *TRT Akademi*, *9*(20), 34-54.

Dimbleby, R. & Burton, G. (1998). *More Than Words an Introduction to Communication*. İngiltere: Routledge.

Gilboa, E. (2008). Searching for a Theory of Public Diplomacy. *The Annals of The American Academy of Political and Social Science*, (*616*)1, 55–77.

Ergin, M. (2019). Turkish TV Series and Cultural Diplomacy: A Global Soft Power. *Journal of Contemporary Issues in Media & Communications*, 5(1), 1-15.

Falagas, M. E., Pitsouni, E. I., Malietzis, G. A., & Pappas, G. (2008). Comparison of Pubmed, Scopus, Web of Science Strengths and Weaknesses. *The FASEB Journal, 22*(2), 338-342.

Ivanovic, Z., & Kovac, S. (2022). The Fall of Leaves: A Look At Turkish Television Series and Families. *Etnoantropoloskı Problemı-Issues in Ethnology and Anthropology, 17*(2).

İnan, E. (2017). İzzet Pinto: Dünyaya Melodram Satıyoruz. *Episode Dergi*, (*1*)36–37.

Kessler, M. M. (1963). Bibliographic Coupling Between Scientific Papers. *American Documentation, 14*(1), 10-25.

Kraidy, M. M., & Al-Ghazzi, O. (2013). Neo-Ottoman Cool: Turkish Popular Culture in the Arab Public Sphere. *Popular Communication*, 11(1), 17-29.

Kırık, A. M. (2024). Türkiye'de Dijital Yayıncılığın Gelişim Süreci ve Fırsatları. *TRT Akademi*, *9*(21), 578-591.

Kimmelman, M. (2022). Turks Put Twist in Racy Soaps. *The New York Times*. (E.T.:17.June,2024).

Lundby, K., & Ronning, H. (1997). *Medya-Kültür-İletişim: Medya Kültürü Aracılığıyla Modernliğin Yorumlanışı, Medya Kültür, Siyaset*. (çev. N. Gürkan.), (der. S. İrvan) İstanbul: Alp Yayınevi.

Morehouse, J., & Saffer, A. J. (2018). A Bibliometric Analysis of Dialogue and Digital Dialogic Research: Mapping The Knowledge Construction and İnvisible Colleges in Public Relations Research. *Journal of Public Relations Research, 30*(3), 65-82.

Nye, J. S. (1990). The Changing Nature of World Power. *Political Science Quarterly*, *105*(2), 177–192.

Nye, J. S. (2004). *Soft Power: The Means to Success İn World Politics*. PublicAffairs.

Öztürk, M., & Atik, A. (2016). Ulusal Pazardan Küresel Pazarlara Uzanan Süreçte Türk Dizilerinin Gelişimi. *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, *3*(2), 66-82.

Özkan, B. (2021). Turkish Soap Operas as a Foreign Policy Tool: The Rise of a New Soft Power?. *The Washington Quarterly*, 44(2), 93-107.

Öztürk, M. & Demir, Y. (2023). Bilgilendirme ve Kaos Arasında: Afet Yönetiminde Medyanın Rolüne Yönelik Bibliyometrik Bir Analiz. *TRT Akademi Dergisi*, *8*(17), 1-20.

Parim, A. & Çetin, C. (2021). Bir Kamu Diplomasisi Aracı Olarak TRT Avaz ve Milliyetçilik. *İletişim ve Diplomasi*, *(5)*25-55.

Perren, A., & Schatz, T. (2014). Theorizing Television's Writer-Producer: Re-Viewing The Producer's Medium. *New Media, 16*(1), 86-93.

Persson, O., Danell, R., & Schneider, J. W. (2009). How to Use Bibexcel for Various Types of Bibliometric Analysis. *Celebrating scholarly communication studies:* A festschrift for Olle Persson at his 60th birthday, 9-24.

Santa-Soriano, A., Lorenzo-Álvarez, C., & Torres-Valdés, R. M. (2018). Bibliometric Analysis to İdentify an Emerging Research Area: Public Relations İntelligence Challenge to Strengthen Technological Observatories in The Network Society. *Scientometrics, 115*(3), 1591-614.

Segado-Boj, F. (2021). Social Media and Television: A Bibliographic Review Based on The Web Of Science, *El Profesional De La Informacion*, *24*(3), 224-234.

Small, H. (1973). Co-Citation in The Scientific Literature: A New Measure Of The Relationship Between Two Documents. *Journal of the American Society for Information Science*, 24(4), 265-269.

Tesk (2024). Ülkemizin Tanıtımı Dizi ve Filmlerden Geçiyor. https://www.tesk.org.tr/view/haber/goster.php, (E.T.:23.June,2024).

Türk, M. S. (2024). Türk Dizilerinin Kültürel Bağlamda Dünyadaki Etkileri. *TRT Akademi*, 9(22), 932-953.

Torre-Espinosa,M.D., (2019). Factor De İmpacto Comportamiento Bibliométrico De Las Revistas De "Film, Radio & Television" De Web Of Science. *Revista española de Documentación Científica*, 42(3), 243.

Tns-global (2023). http://www.tns-global.com.tr, (E.T.:17.June,2024).

Uberg, T. (2018). Fictional Entertainment and Public Connection: Audiences and The Everyday Use of TV-Series. *Television & New Media*, *20*(7)

Yanardağoğlu, E. & Karam I. N. (2013). The Fever That Hit Arab Satellite Television: Audience Perceptions of Turkish Tv Series. *Identities Global Studies in Culture and Power*, (*20)*5, 561–579.

Yörük, Z., & Vatikiotis, P. (2013). Soft Power or Illusion of Hegemony: The Case of the Turkish Soap Opera "Colonialism". *International Journal of Communication*, (7), 2361-2385.

Zhang, L. (2015). Stereotypes of Chinese By American College Students: Media Use and Perceived Realism. *International Journal of Communication*, *9*,(20).

Wagner, M. C., & Kraidy, M. M. (2023). Watching Turkish Television Dramas in Argentina: Entangled Proximities and Resigned Agency in Global Media Flows. *Journal of Communication, 73*(4), 304-315.

REFERENCES

Alejandro Hernández-Hernández, J., Londoño-Pineda, A., Cano, J. A., & Gómez-Montoya, R. (2023). Stakeholder Governance and Sustainability in Football: A Bibliometric Analysis. *Heliyon*, *9*, 2405-8440.

Davulcu, E., & Mazıcı, E. T. (2018). İletişim Araştırmalarında 2006-2016 Yılları Arasında Yapılan Doktora Tezlerine İlişkin Bir Durum Değerlendirmesi. *Karadeniz Teknik University İletişim Araştırmaları Dergisi, 8*(1), 55-73.

Global Yurtdışı Eğitim. (2024). Türkiye'nin En İyi Üniversiteleri 2024, https://www.global-yurtdisiegitim.com/blog/turkiye-nin-en-iyi-universiteleri-2024, (E.T.: 03.07.2024).

Osareh, F. (1996). Bibliometrics, Citation Analysis and Co-Citation Analysis: A Review of Literature I. *Libri*, *46*(3), 149-158.

Patton, M.Q. (1987). *How To Use Qualitative Methods in Evaluation*. Saint Paul: Sage Publication.

Teddlie, C., & Tashakkori, A. (2011). Mixed Methods Research Contemporary Issues in An Emerging Field. In K. N. Denzin & Y. S. Lincoln (Eds.), *Qualitative Research* (p. 285-299). USA: Sage Publication.

Thompson, J. B. (1995). *The Media and Modernity Sociology: A Social Theory of the Media*. England: Polity Press.

Editör: Doç. Dr. Kemal Kıranşan

Fiziki Coğrafya

Alanında Uluslararası Araştırmalar II

EĞİTİM yayınevi

FİZİKİ COĞRAFYA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II
Editör: Doç. Dr. Kemal Kıranşan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-85-4
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
FİZİKİ COĞRAFYA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II
Editör: Doç. Dr. Kemal Kıranşan
IV+146 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-85-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akşit, S. ve Duman, C. (2020). Gökpınar Baraj Gölü'nün Hissedilen Sıcaklık Değerleri Üzerindeki Etkisi. *Türk Coğrafya Dergisi (74), 7-15.* https://doi.org/10.17211/tcd.579523

Aygören T. (2020) "Denizli Çürüksu Havzası'nın Hava Kirliliği Örneğinde Arazi Kullanım Durumu Ve Çevre Bilinci Açısından Önemi " (Yayınlanmamış Doktora Tezi) Ulusal Tez Merkezi

Barreca, F. (2016). Rooftop gardening. A Solution For Energy Saving And Landscape Enhancement İn Mediterranean Urban Areas. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *223*, 720-725.

Belge, R. (2023). "", *Pamukkale Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 54, Denizli, ss.275-289.*

Çağlak, S., Aydemir, K. P. K., & Kazancı, G. (2021). Kentleşmenin Biyoklimatik Konfor Şartları Üzerine Etkileri; Bolu Örneği. *City Health Journal, 2(2), 47-55.*

Çalı K. (2018) , Kentsel Planlama Çalışmalarında Biyokonfor; Manisa Örneği (Yayınlanmamış Yüksek Lisans) Ulusal Tez Merkezi

Demir, A. Ö. B., & Cengiz, C. (2021). Ilıman-Nemli İklim Bölgelerinde Kentsel Alanlarda Biyoklimatik Konfor. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi, (32), 1134-1139.*

Erkek, E., Kalaycı, Ö., Başaran, N., Öner, A., Atun, R., Lamba, H., ... & Ağaçsapan, B. (2020). Biyoklimatik konfor ve arazi kullanımı arasındaki ilişkinin CBS ve UA teknikleri kullanılarak incelenmesi: İzmir ili örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi*, *20*(1), 174-188.

Garipağaoğlu, N., & Duman, C. (2017). Bursa Kenti Hava Kalitesinin Zaman İçerisindeki Değişimi. *Marmara Coğrafya Dergisi(36), 57-70.*

Gura, D., Kuzyakina, M., & Gribkova, I. (2019, December). Assessment of bioclimatic comfort of the Krasnodar Krai. In IOP Conference Series: *Earth and Environmental Science (Vol. 403, No. 1, p. 012176).*

Höppe P. The physiological equivalent temperature - a universal index for the biometeorological assessment of the thermal environment. Int J Biometeorol. 1999 Oct;43(2):71-5.

Kaya, B. G., & Güngör, Ş. Aydın İli Biyoklimatik Konfor Şartlarının Turizm Konfor İndeksi ile Analizi. Türkiye Coğrafi Bilgi Sistemleri Dergisi, 4(2), 65-70.

Kaya, E. (2023) , Biyoklimatik konfor alanlarının yapay zekâ ile modellenmesi (Yayınlanmamış Doktora tezi) Ulusal Tez Merkezi

Kestane, Ö., & Ülgen, K. (2013). İzmir ili için biyoklimatik konfor bölgelerinin belirlenmesi. *Teknik Bilimler Dergisi, 3(1), 18-25*.

J. C., Yang, L., & Liu, J. (2006). Development of passive design zones in China using bioclimatic approach. Energy Conversion and Management, 47(6), 746-762.

Matzarakis, A., Mayer, H., & Iziomon, M. G. (1999). Applications of a universal thermal index: physiological equivalent temperature. *International journal of biometeorology*, *43*, 76-84.

Özkan, R. (2019). Göç Olgusu ve Toplumsal Yapıya Etkisi . Erciyes Üniversitesi *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 33 (47) , 127-145* . Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/erusosbilder/issue/51336/655276

Özşahin, E., & Eroğlu, İ. (2018). Tekirdağ ilinde eğitim ve biyoklimatik konfor arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi. Kastamonu Eğitim Dergisi, 26(1), 161-170.

Sancar, M. C., & Güngör, Ş. (2022). Antalya ili biyoklimatik konfor şartlarının Coğrafi Bilgi Sistemleri tabanlı analizi (Master's thesis, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi). 5-36

Toy, S. (2010). Biyoklimatik konfor değerleri bakımından Doğu Anadolu bölgesi rekreasyonel alanlarının incelenmesi.

Toy, S., & Yılmaz, S. (2009). Peyzaj tasarımında biyoklimatik konfor ve yaşam mekanları için önemi. Atatürk Üniversitesi *Ziraat Fakültesi Dergisi, 40(1), 133-139.*

Tüğen A. E (2020) "Merkezefendi Ve Pamukkale İlçelerinin Beşerî Ve Ekonomik Coğrafyasının İncelenmesi" (Yayınlanmamış Doktora Tezi) Afyon Kocatepe Üniversitesi , Fen Edebiyat Fakültesi , Afyon. 85-170

Türkoğlu, N., Çalışkan, O., Çiçek, İ., & Yılmaz, E. (2012). Şehirleşmenin biyoklimatik koşullara etkisinin Ankara ölçeğinde incelenmesi. *International Journal of Human Sciences, 9(1), 933-955.*

URL-1 *https://www.denizli.bel.tr/Default.aspx?k=haber-detay&id=11584* (E.T.: 12.3.2024)

URL-2 https://www.denizlibeltas.com/hizmetler/23/parklar/camlik-parki/(E.T.: 12.3.2024)

URL-3 https://www.denizli.bel.tr/Default.aspx?k=yesil-alan-projeleri&id=11889(E.T.: 12.3.2024)

URL-4 https://denizli.ktb.gov.tr/TR-211723/iklim-ozellikleri.html#:~:text=Denizli%20ili%20T%C3%BCrkiye%20co%C4%9Frafi%20haritas%C4%B1nda,olarak%20biraz%20d%C3%BC%C5%9F%C3%BCk%20farkl%C4%B1l%C4%B1klar%20g%C3%B6r%C3%BClebilir. (E.T.: 12.3.2024)

URL-5 https://www.dosb.org.tr/tarihce#:~:text=2020%20y%C4%B1l%C4%B1nda%20Islah%20OSB%2C%20B%C3%B6lgemiz,altyap%C4%B1%20in%C5%9Faatlar%C4%B1n%C4%B1n%20kesin%20kabul%C3%BC%20ger%C3%A7ekle%C5%9Ftirilmi%C5%9Ftir. (E.T.: 12.3.2024)

URL-6http://www.denizli.gov.tr/ekonomi#:~:text=%E2%80%9CT%C3%BCrkiye'nin%20En%20B%C3%BCy%C3%BCk%20500,d%C3%BCnya%20ba%C5%9Fkenti%20olarak%20kabul%20g%C3%B6rmektedir. (E.T.: 12.3.2024)

URL-7 https://denizli.tarimorman.gov.tr/Sayfalar/Detay.aspx?SayfaId=15(E.T.: 8.2.2024)

Uyanık, M., Kara, Ş. M., & Gürbüz, B. (2012). *Sürdürülebilir Kalkınmada Biyoçeşitliliğin Önemi. Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi, (2), 125-127.*

KAYNAKÇA

Alphen, JG, Rios Romero F, 1971. Gypsiferous soils notes on their characteristics and management. International Institute for Land Reclamation and Improvement / Wageningen / The Netherlands.

Bastacıoğlu, B. G. (2010). Tuz tabakalarında çözelti madenciliği ve bu yöntemle doğalgaz depolama imkanlarının yaratılması (Doctoral dissertation, Yüksek Lisans Tezi, ÇÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana).

Bates, R. L., 1969; "Geology of the Industrial Rocks And Minerals", Dover Publications, New York, 459 s.

Boynton, R,S., (1980). Chemistry and Technology of Lime and Limestone. 2nd Edition.John Wiley and Sons,İnc. Newyork.

Boztaş, S. C. (2009). Burdur ili Yeşilova ilçesi Kağılcık mevkii kireçtaşlarının mermer olarak kullanılabilirliğinin araştırılması. Çukurova Üniversitesi, *Fen Bilimleri Enstitüsü, Maden Mühendisliği Anabilim Dalı Anabilim Dalı (Yüksek Lisans Tezi),* Adana.

Burden, L. I. (2012). Karst Topography: Noninvasive Geophysical Detection Methods and Construction Techniques. Mid-Atlantic Universities Transportation Center, Region III.

Cooper, A. H., & Saunders, J. M. (2002). Road and bridge construction across gypsum karst in England. *Engineering Geology*, *65*(2-3), 217-223.

Çayırlı, H., (1991). "Alçıtaşı ve Türkiye Alçıtaşı Yatakları", Ulusal Alçı Kongresi Bildiriler Kitabı, İstanbul, s. 7 -14.

Doğan, U. 2002. Çankırı Doğusunda Jips Karstlaşmasıyla Oluşan Sübsidans Dolinleri Subsidence Dolines Formed by Gypsum Karstification at TheEast of Çankırı. G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt 22, Sayı 1 (2002) 67-82.

Doğu, A. F., Çiçek, İ., & Gürgen, G. (1994). Orta Toroslarda (Seydişehir-Gülnar) Karstlaşma Tipleri. *AÜ Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, *3*, 129-139.

Erdoğdu, A. M. (1997). *Ankara-Bala alçıtaşı yataklarının jeolojisi ve jeokimyası ile alçının teknolojik parametrelerinin araştırılması* (Doctoral dissertation, Fen Bilimleri Enstitüsü).

Erinç, S. (2015). *Jeomorfoloji 1,* Der Yayınları: 284 (Günceleştirilmiş Yeni Baskı), İstanbul.

Erinç, S. (2015). *Jeomorfoloji 2,* Der Yayınları: 294 (Günceleştirilmiş Yeni Baskı), İstanbul.

Erkan, Y. (2000). *Sedimanter petrografi*. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Ersoy Meriçboyu, A. (1992). Sorbent Kalsinasyonu ve Sülfatasyon kinetiğinin incelenmesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü (Basılmamış Doktora Tezi).

Filiz, K. (2008). Alçı ve alçı bağlı kalıplarda prizlenme genleşmesi. Yüksek lisans tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Metalurji ve Malzeme Mühendisliği Anabilim Dalı, İstanbul.

Ford, D. & Williams, P. (2007). The karst rocks. In D. Ford & P. Williams (Eds.), Karst hydrogeology and geomorphology (pp. 9-38). West Sussex: by John Wiley & Sons Ltd. DOI:10.1002/9781118684986

Ford, D.C., Williams, P.W. 1989. Karst Geomorphology and Hydrology. London: Unwin Hyman, 601p.

Hugget, R. J. (2015). Fundamentals of Geomorphology, Third Edition (Çev. Editörü Uğur Doğan), Routledge, London and New York, (Çev.Yay. Nobel Yay., Ankara).

İstanbulluoğlu, Y. S., (1997). "Alçıtaşı ve Anhidrit Üzerine Bir Çalışma" *Madencilik Dergisi*, Haziran-Eylül, 36, 2-3.

Karahan, G., & Erşahin, S. (2016). Jips: Özellikleri, Çevresel Davranışları ve Toprak Islah Maddesi Olarak Kullanımı. *Anadolu Orman Araştırmaları Dergisi*, *2*(1-2), 45-53.

Karaman, M.E. ve Kibici, Y. (2008). *Temel Jeoloji Prensipleri*, Belen Yayıncılık ve Matbaa, Ankara.

Nazik, L., & Poyraz, M. (2017). Türkiye karst jeomorfolojisi genelini karakterize eden bir bölge: Orta Anadolu Platoları karst kuşağı. *Türk Coğrafya Dergisi*(*68*), 43-56. https://doi.org/10.17211/tcd.300414

Pekcan, N. (1999). Karst jeomorfolojisi. *Filiz Kitabevi, İstanbul*.

Poyraz, M. (2021). Yukarı Kızılırmak Havzası jips karstının morfometrik ve morfojenetik özellikleri. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı,* Doktora Tezi, Balıkesir.

Sür, A. (1994). Karstik yerşekilleri ve Türkiye'den örnekler. A.Ü. Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi, 3, 1-28.

Tuncer, K. (2004). Sakarya Nehri-Göynük Çayı Çatak Çayı Arasındaki Sahanın Karst Jeomorfolojisi. *İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi*.

Turan, Ç. (2010). *Akarca köyü (Hatay) kireçtaşlarının hammadde özelliklerinin belirlenmesi ve kalsinasyon davranışının incelenmesi* (Doctoral dissertation, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana, 8-9).

URL1,https://webdosya.csb.gov.tr/db/sanayihavarehberi/icerikler//20_k-recuret-m--20200103075114.pdf). (Erişim Tarihi, 09,09,2024).

URL 2, http://www.iksas.com/kirectasi.html

URL 3, http://bilimkentmadencilik.com.tr/urunlerimiz.html (Erişim Tarihi: 09,09,2024).

URL 4 .http://bilimkentmadencilik.com.tr/urunlerimiz.html (Erişim Tarihi: 09,09,2024).

URL 5 https://www.mta.gov.tr/v3.0/bilgi-merkezi/dolomit (Erişim Tarihi: 09,09,2024).

URL 6 https://www.mermerevim.com/blog/5/mermerin-olusumu-ve-yapisi (Erişim Tarihi: 09,09,2024).

URL 7 http://www.iksas.com/kirectasi.html (Erişim Tarihi: 16,09,2024).

URL 7 https://www.mermersilim.com.tr/blog/mermer-olusumu-ve-jeolojik-yapisi#mermerin-genel-ozellikleri

URL 8 https://www.mermersilim.com.tr/blog/mermer-olusumu-ve-jeolojik-yapisi (Erişim Tarihi: 16,09,2024).

Kaynakça

Allen, M. R., Dube, O. P., Solecki, W., Aragón-Durand, F., Cramer, W., Humphreys, S.,& Zickfeld, K. (2018) Framing and Context. *In*: Global Warming of 1.5°C. An IPCC Special Report on the impacts of global warming of 1.5°C above pre-industrial levels and related global greenhouse gas emission pathways. Intergovernmental Panel on Climate Change.

Bakak, Ö. (2016). 2005 Sığacık Körfezi (İzmir) Depremlerinin Mekânsal Değerlendirilmesi. *Yerbilimleri*, 37(1). https://doi.org/10.17824/yrb.17485

Cui, P., Peng, J., Shi, P., Tang, H., Ouyang, C., Zou, Q., Liu, L., Li, C., & Lei, Y. (2021). Scientific challenges of research on natural hazards and disaster risk. *Geography and Sustainability*, 2(3), 216-223. https://doi.org/10.1016/j.geosus.2021.09.001

Cutter, S. L., & Finch, C. (2008). Temporal and spatial changes in social vulnerability to natural hazards. Proceedings of the national academy of sciences, *105*(7), 2301-2306. https://doi.org/10.1073/pnas.0710375105

Dabanlı, İ., Şen, Z., Yeleğen, M. Ö., Şişman, E., Selek, B., & Güçlü, Y. S. (2016). Trend assessment by the innovative-Şen method. *Water resources management*, *30*, 5193-5203. https://doi.org/10.1007/s11269-016-1478-4

Doğanay, S., Alım, M., & Altaş, N. (2011). Atmosfer Kökenli Doğal Afetlere Bir Örnek: 10 Ağustos 2005 Erzurum Seli. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 11(16), 305-322.

Fuchs, S., & Keiler, M. (2012). Space and time: coupling dimensions in natural hazard risk management?. In *The Spatial Dimension of Risk* (pp. 189-201). Routledge.

Gilbert, R. O. (1987). *Statistical Methods for Environmental Pollution Monitoring*. John Wiley & Sons.

Hamed, K. H., & Rao, A. R. (1998). A modified Mann-Kendall trend test for autocorrelated data. *Journal of Hydrology*, 204(1-4), 182-196. https://doi.org/10.1016/S0022-1694(97)00125-X

Hoyois, P., Scheuren, J. M., Below, R., & Guha-Sapir, D. (2007). Annual disaster statistical review: Numbers and trends 2006.

IPCC (2021). Climate Change 2021: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change. Cambridge University Press.

Kendall, M. G. (1975). *Rank correlation methods*. London: Charles Griffin.

Longley, P. A., Goodchild, M. F., Maguire, D. J., & Rhind, D. W. (2015). *Geographic Information Science and Systems* (4th ed.). Wiley.

Mann, H. B. (1945). Non-parametric tests against trend. *Econometrica: Journal of the Econometric Society*, 13(3), 245-259.

Muratoglu, A., & Yuce, M. I. (2012). Trend analysis of Tigris River basin stream flow data. In Proceedings of 10th International Congress on Advances in Civil Engineering (pp. 17-19).

Niu, X., Tang, H., & Wu, L. (2018) Satellite scheduling of large areal tasks for rapid response to natural disaster using a multi-objective genetic algorithm. International journal of disaster risk reduction, 28, 813-825. https://doi.org/10.1016/j.ijdrr.2018.02.013

Özan, Ö., Musaoğlı N. ve Şeker D.Z., (2009). "Taşkın Alanlarının Cbs Ve Uzaktan Algılama Yardımıyla Belirlenmesi ve Risk Yönetimi; Sakarya Havzası Örneği.", TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası, 12. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı, 11-15 Mayıs 2009, Ankara.

Polat, P., & Sunkar, M. (2017). Rize'nin İklim Özellikleri ve Rize Çevresinde Uzun Dönem Sıcaklık ve Yağış Verilerinin Trend Analizleri. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 27(1), 1-24. https://doi.org/10.18069/firatsbed.346684

Sen, P. K. (1968). Estimates of the regression coefficient based on Kendall's tau. *Journal of the American Statistical Association*, 63(324), 1379-1389.

Şen, Z. (2012). Innovative trend analysis methodology. *Journal of Hydrologic Engineering*, 17(9), 1042-1046. https://doi.org/10.1061/(ASCE)HE.1943-5584.0000556

Şen, Z. (2017). *Innovative trend methodology for environmental data*. Springer International Publishing.

Toprak A, Sunkar M. (2022). Ağrı İlinde Meydana Gelen Doğal Afetlerin Mekânsal ve Zamansal Analizi. *Coğrafya Dergisi.* July 2022;(44):97-113. https://doi.org/10.26650/JGEOG2022-978387

KAYNAKÇA

Alaeddinoğlu, F. (2014). Van Gölü Havzası'nda nüfusun ve yerleşmelerin yükselti basamaklarına göre dağılışı. *TÜCAUM VIII. Coğrafya Sempozyumu*, 23-24.

Altıparmak, S., Türkoğlu, N. (2018). Yakacık Çayı Havzasının (Hatay) Morfometrik Analizi. DTCF Dergisi 58(1): 353-374.

ASF (Alos Palsar). (2024). Alaska Uydu Tesisi-Dağıtılmış Aktif Arşiv Merkezi. Erişim Tarihi: 25.09.2024, https://asf.alaska.edu/datasets/daac/ alos-palsar/

Elbaşı, E., & Özdemir, H. (2018). Marmara denizi akarsu havzalarının morfometrik analizi. *Coğrafya Dergisi*, (36), 63-84.

Görür, A. E., & Karadeniz, C. (2018). Morfometrik parametrelerin havza hidrolojisi bakımından değerlendirilmesi. *Turkish Journal of Forestry*, *19*(4), 447-454.

Horton, R. E.: 1932, Drainage Basin Characteristics. American Geophysics Union, 350–361.

Mahadevaswamy, G., Nagaraju, D., Siddalingamurthy, S., Nagesh, P. C., & Rao, K. (2011). Morphometric analysis of nanjangud taluk, mysore district, karnataka, india, using gis techniques. *International Journal of Geomatics and Geosciences*, *1*(4), 721-734.

Özdemir, H. (2011). Havza Morfometrisi ve Taşkınlar, Fiziki Coğrafya Araştırmaları; Sistematik ve Bölgesel (s. 457-474). *İstanbul: Türk Coğrafya Kurumu Yayınları*.

Patton, PC, 1988. Drenaj havzası morfometrisi ve seller. İçinde: Baker VR, Kochel RC, Patton PC (editörler) Sel jeomorfolojisi. Wiley, ABD, ss 51-65.

Reddy, G. P. O., Maji, A. K., & Gajbhiye, K. S. (2004). Drainage morphometry and its influence on landform characteristics in a basaltic terrain, Central India–a remote sensing and GIS approach. International Journal of Applied Earth Observation and Geoinformation, 6(1), 1-16.

Sağlam Selçuk, A., & Zorer, H. (2017). Başkale Bölgesi'nin (Van) Jeolojik ve Jeomorfolojik Öğeleri. Türkiye Jeoloji Bülteni, 60(1), 77-92. https://doi.org/10.25288/tjb.297830

Saroğlu, F., & Güner, Y. (1981). Doğu Anadolu'nun jeomorfolojik gelişimine etki eden öğeler: jeomorfoloji, tektonik, volkanizma ilişkileri, *Türkiye Jeoloji Kurumu Bülteni* C. 24, 39 – 50.

Strahler, A.:1952, Dynamic basis of geomorphology. Geological Society of America Bulletin, 63, 923–938.

Şengör, A. M. C., ve Kidd, W. S. F., 1979. Postcollisional tectonics of the Turkish-Iranian plateau and a comparison with Tibet. Tectonophysics, 55(3-4), 361-376.

Tunçdilek, N. "Türkiye'de Relief Şekilleri ve Arazi Kullanımı, İÜ Deniz Bilimleri ve Coğr." *Enst. Yay* 3 (1985).

Turoğlu, H. (1997). İyidere havzasının hidrografik özelliklerine sayısal yaklaşım. *Türk Coğrafya Dergisi*, (32), 355-364.

URL 1. https://webdosya.csb.gov.tr/db/scd/icerikler/van-golu-havzas--n-ha--scd-raporu-20210204113603.pdf

Verstappen, H.Th., 1983, Applied geomorphology. ITC, Enschede.

Kaynakça

(URL 1). https://pages.uoregon.edu/jschombe/ast121/lectures/lec18.html#:~:text=When%20a%20meteor%20enters%20the,during%20entry%20into%20the%20atmosphere (Erişim Tarihi 21.06.2024)

(URL 2; 2021). "The Well-Protected Roof – A Miracle of the Quran*"* https://www.islamweb.net/en/article/235357/the-well-protected-roof-%E2%80%93-a-miracle-of-the-quran (Erişim Tarihi 23.06.2024)

Arslan, Selim. "Türkiye jeofizik rejyonal gravite haritaları ve genel değerlendirilmesi*". Bulletin Of The Mineral Research and Exploration*, (153), 203-222, 2016.

Atalay, İbrahim. *"Uygulamalı Klimatoloji",* Meta Basım İzmir, 2010.

HM Azhar Usama, Shamsul Arifeen, Muhammad Abdullah, Asim Naeem. "Science, Quran And Earth*". Webology*, *19*(2), 2022.

Copernicus Atmosphere Monitoring Service. (2019). https://atmosphere.copernicus.eu/ozone-layer-and-ultra-violet-radiation (Erişim Tarihi 21.06.2024)

Erinç, Sırrı. *"Jeomorfoloji I"* (Güncelleştirenler: Ahmet Ertek, Cem Güneysu) (Güncelleştirilmiş Yeni Basım), Der Yayınevi. İstanbul, 2015.

Erol, Oğuz. " Türkiye'nin Genç tektonik ve jeomorfolojik gelişimi*", Jeomorfoloji Dergisi*, 11, 11-22, 1985.

Erol, Oğuz. *"Genel Klimatoloji"*, Çantay Kitabevi, 2014.

Farhan, Lalu Pattimura. "Harmonıous Relatıonshıp Between Islam and Scıence ın The Perspectıve of The Qur'an*". An-Nahdlah: Jurnal Pendidikan Islam*, *3*(2), 128-137, 2023.

Laura Geggel ve Tia Ghose . "Pangaea: Facts about an ancient supercontinent*"*, *Live Science,* 2024. https://www.livescience.com/38218-facts-about-pangaea.html (Erişim Tarihi: 17.06.2024)

Hakeem, Lukman. Plate tectonıcs ın Quran. *Malık Deenar Islamıc Academy Kasaragod*, Kerala, Indıa, 2016.

Hoşgören, Mehmet Yıldız. *"Jeomorfoloji" Terimleri Sözlüğü*, Çantay Kitapevi, 2017.

https://kuran.diyanet.gov.tr/Tefsir/ Kur'an Yolu Tefsiri (Erişim Tarihi: 18.06.2024)

https://science.nasa.gov/biological-physical/stories/van-allen-belts/ (Erişim Tarihi 23.06.2024)

https://science.nasa.gov/earth/earth-atmosphere/the-atmosphere-earths-security-blanket/ (Erişim Tarihi 21.06.2024)

https://www.kuranmeali.com/AyetKarsilastirma.php?sure=21&ayet=31 (Erişim Tarihi: 11.06.2024)

https://www.usgs.gov/special-topics/water-science-school/science/atmosphere-and-water-cycle (Erişim Tarihi 23.06.2024)

Jusoff, K., Samah, S. A. A., & Akmar, S. "Environmental sustainability: what Islam propagates*". World Applied Sciences Journal*, *12*(special issue), 46-53, (2011).

Lutgens, FK, Tarbuck, EJ, Herman, RL, ve Tasa, D. *The Atmosfer; An Introduction to Meteorology Fourteenth Edition*. Pearson Education, Inc., 2018.

Metin, Osman., & Ünal, Şükriye. "İçerik analizi tekniği: İletişim bilimlerinde ve sosyolojide doktora tezlerinde kullanımı". *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *22*(Özel Sayı 2), 273-294, 2022.

NASA Science Editorial Team. "The Atmosphere: Earth's security blanket, sizing up humanity's ımpacts on earth's changing atmosphere: A five-part series", 2019.

NASA Science Editorial Team. "Steamy Relationships: How Atmospheric Water Vapor Amplifies Earth's Greenhouse Effect" https://science.nasa.gov/earth/climate-change/steamy-relationships-how-atmospheric-water-vapor-amplifies-earths-greenhouse-effect/ **,** 2022. (Erişim Tarihi 21.06.2024)

NASA. "What are the Van Allen Belts and why do they matter?" 2023. https://science.nasa.gov/biological-physical/stories/van-allen-belts/ (Erişim Tarihi 21.06.2024)

NASA. (November 30, 2023). "Van Allen Belts", https://science.nasa.gov/resource/van-allen-belts/ (Erişim Tarihi 21.06.2024)

Nelson, Stephen. "Meteorites, impacts and mass extinction". *Tulane University*, 2018. https://www2.tulane.edu/~sanelson/Natural_Disasters/impacts.htm (Erişim Tarihi 21.06.2024)

NOAA. (2023). https://www.noaa.gov/jetstream/atmosphere (Erişim Tarihi 21.06.2024)

Sarıgül, Tuba. Dünya'yı çevreleyen görünmez kalkan, *TUBİTAK Bilim Genç,* 2014. https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/dunyayi-cevreleyen-gorunmez-kalkan (Erişim Tarihi 23.06.2024)

Schlesinger WH, Emily S. Bernhardt. "The Atmosphere". *Biogeochemistry*. Epub, 2020 Aug 14. PMCID: PMC7426726.

Shah, Zia. "The miracle of water and the miracle of the Quran", 2023. https://thequran.love/2023/05/19/the-miracle-of-water-and-the-miracle-of-the-quran/ (Erişim Tarihi 11.06.2024)

Tahir-ul-Qadri, Muhammad. *"Creation of Man: A Review of Quran and Modern Embryology*. Minhaj-ul-Qur'an Publications Lahore, Pakistan,2023. "

USGS. https://pubs.usgs.gov/gip/dynamic/historical.html, 2012. (Erişim Tarihi 11.06.2024)

USGS. "The Atmosphere and the Water Cycle", *Water Science School* https://www.usgs.gov/special-topics/water-science-school/science/atmosphere-and-water-cycle, 2019. (Erişim Tarihi 11.06.2024)

KAYNAKÇA

Aktürk, B., & Uzun, H. İ. (2019). Bazı sofralık üzüm çeşitlerinin Antalya'daki değişik yörelere uygunlukları ve etkili sıcaklık toplamı istekleri. *Mediterranean Agricultural Sciences*, *32*(3), 267-273.

Altınbaş, Ü. (2000). Toprak Genetiği ve Sınıfla*ması*. Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları.

Atabik, A. (2022). Scıentıfıc mıracles of grapes ın the Qur'an and Hadıth: Perspectives on Religious Studies and Herbal Treatment. *Jurnal Studi Hadis, 8(2),* 323-342.

Atak A, Göksel Z, Tunçkal C, Yılmaz Y. (2022). Enerji tasarruflu ısı pompalı kurutucuyla kurutulan bazı mantar hastalıklarına direnç/tolerans üzümlerinin önemli kalite özelliklerinin karşılaştırılması. *Tarım bilimi*.

Boyer, J.D. (1998). Geographic analysis of viticulture potential in virginia, masters of science in geography, *Faculty of the Virginia Polytechnic Institue and State University, Blacksburg-Virginia*, 48, 96-97.

Darkot, B. Tuncel, M. (1988). Ege bölgesi coğrafyası, *İstanbul Üniversitesi Yayınları/Coğrafya Enstitüsü Yayınları*, İstanbul.

De Blij, H.J., 1983. Geography of Viticulture: *Rationale and resource. J. Geog*. 112- 121.

Doğanay, H. (1992). Türkiye ekonomik coğrafyası, *Atatürk Üniversitesi Yayınları*, Erzurum.

Erol, O. (1985). *Jeomorfoloji 1*. Ankara Üniversitesi.

Farhan, L. P. (2023). Harmonıous relatıonshıp between Islam and scıence ın the perspectıve of the Qur'an. *An-Nahdlah: Jurnal Pendidikan Islam*, *3*(2), 128-137.

Fournier, P. (2014). Cultivation of table grapes, *Close-Up Fruitrop,* 218, 80-83.

Hanafi, M. (2015). Tafsir ılmi: Eksistensi kehidupan di alam semesta. Jakarta: *Lajnah Penatashihan Mushaf Al-Qur'an Kementerian Agama RI.*

Haneef, S. S. S. (2002). Principles of environmental law in Islam. *Arab LQ*, 17, 241.

https://kuran.diyanet.gov.tr/Tefsir/ Kur'an Yolu Tefsiri (Erişim Tarihi: 06.06.2024)

https://nckri.org/caves/types/ (Erişim Tarihi: 08.06.2024)

https://tr.weatherspark.com/ (Erişim Tarihi: 12.06.2024)

https://tr.wikipedia.org/wiki/ (Erişim Tarihi: 10.06.2024)

https://www.kuranmeali.com/AyetKarsilastirma.php?sure=21&ayet=31 (Erişim Tarihi: 11.04.2024)

https://www.tarimorman.gov.tr (Erişim Tarihi: 10.06.2024)

Jusoff, K., Samah, S. A. A., & Akmar, S. (2011). Environmental sustainability: what Islam propagates. *World Applied Sciences Journal*, *12*(special issue), 46-53.

Kadıoğlu, Y. (2008). Çal'da (Denizli) bağcılığın coğrafi analizi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, *13*(20), 141-161.

Kamarudın, M. A. (2020). 7 prinsip kelestarian alam sekitar mengikut acuan ıslam, harakah daily.https://harakahdaily.net/index.php/2020/04/15/7-prinsip-kelestarian-alam-sekitar-mengikut-acuan-islam/ (Erişim Tarihi: 12.06.2024)

Karabat, S .(2014). Dünya ve Türkiye bağcılığı, *Apelasyon E Dergisi*.

Kok, D. (2014). A review on grape growing in tropical regions. *Türk Tarım ve Doğa Bilimleri Dergisi*, 1(Özel Sayı-1), 1236-1241.

Metin, O., & Ünal, Ş. (2022). İçerik analizi tekniği: İletişim bilimlerinde ve sosyolojide doktora tezlerinde kullanımı. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *22* (Özel Sayı 2), 273-294.

Orhan Deliorman, D., Orhan, N., Ergün, F. (2011). Anadolu medeniyetlerinde asma, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü Tarih Araştırmaları Dergisi, 30*(50), 70.

Pidwirny, M. (2004). Fundamentals of physical geography. *Okonagan: Univ. of British Columbia.*

Sağlam, Ö. Ç., & Sağlam, H. (2018). İnsanlık tarihinde üzümün önemi. *Journal of Agriculture*, *1*(2), 1-10.

Sauro, F. (2015). Deep under the Earth's surface, discovering beauty and science. *TED Global*, London.

Savaş, Y., & Savaş, N. G. (2023). Türkiye ve ABD çekirdeksiz kuru üzüm sektörünün gelişimine dair karşılaştırmalı bir inceleme. *Bahçe*, *52*(Özel Sayı 1), 482-487.

Sāwī, A. A. A.-M. A. al-. (2008). *Al-I'jāz al-Ilmī fī al-Qur'ān wa al-Sunnah*. Jeddah: King Fahd al-Watani.

Selçuk Biricik, A. (2001). *Kur'ân ve Coğrafya.* Ensar Neşriyat, İstanbul.

Selçuk Biricik. A. (2001). *Kur'ân ve coğrafya,* Ensar Neşriyat.

Shah, Z.H. (2023). The miracle of water and the miracle of the Quran https://thequran.love/2023/05/19/the-miracle-of-water-and-the-miracle-of-the-quran/ (Erişim Tarihi 11.04.2024)

Temel, A. V. (2021). Kur'ân'daki meteorolojik kavramların değerlendirilmesi. *Diyanet İlmi Dergi*, *57*(1), 75-104.

Umar, N. (2008). Al-Qur'an Abadi Sepanjang Zaman. In *Ensiklopedi Kemukjizatan Ilmiah dalam Al-Qur'an dan Sunnah*. Bandung: PT Kharisma Ilmu.

URL, 1. (2024). https://glossary.wein.plus/table-grape (Erişim Tarihi: 12.06.2024)

Water Educatıon Foundatıon. (2024). https://www.watereducation.org/aquapedia/san-joaquin-valley#:~:text=Located%20in%20the%20middle%20of,agricultural%20regions%20in%20the%20world (Erişim Tarihi: 10.06.2024)

Whyte, K. P. (2024). What climate do grapes grow ın, *TribalClimateCamp.org*. (Erişim Tarihi: 10.06.2024)

Winkler AJ, Cook JA, Kliewer WM, Lider LA. (1974). General Viticulture: Second Revised Edition. *University of California Press, Berkele*y, California.

Yıldız, M. (2009). Kur'ân-ı Kerîm'de Yağmur. (Yayımlanmamış YL Tezi). Konya: Selçuk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KAYNAKLAR

Akkan, E. (1964). Erzincan Ovası ve Çevresinin Jeomorfolojisi. Basılmamış Doktora Tezi. Ankara. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Yayınları, Sayı: 153.

Akpınar, Z. (2010). Erzincan Havzasının Tektonik Gelişiminin Paleomanyetik Yöntemlerle Analizi. Doktora Tezi. Sivas. Cumhuriyet Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Altunel, E., Hancock, P. L. (1993). Pamukkale Travertenleri Kaç Yaşında?, *Tübitak Bilim Teknik Dergisi*, Cilt:26, Sayı:308, 496-497. Ankara.

Altunel, E. (1996). Morphological Features, Ages and Neotectonic Significance of Pamukkale Travertınes. *Bulletin of the Mineral Research and Exploration*, 118(118), 25-25.

Andrews, J, Riding, R, Dennis, P. F. (1997). The Stable İsotope Record of Environmental and Climatic Signals in Modern Terrestrial Microbial Carbonates from Europe. *Palaeogeography Palaeoclimatology Palaeoecology* 129: 171-189. doi: 10.1016/S0031-0182(96)00120-4.

Andrews, J. (2006). Palaeoclimatic Records from Stable Isotopes in Riverine Tufas: Synthesis and Review. Earth Sci. Rev. 75 (1–4), 85–104.

Arpat, E. ve Şaroğlu, F. (1975). Türkiyedeki Bazı Önemli Genç Tektonik Olaylar. Türkiye Jeoloji Kurumu Bülteni, 18 (1), 91-101.

Ascione, A., Iannace, A., Imbriale, P., Santangelo, N., Santo, A. (2014). Tufa and Travertines of Southern Italy: Deep-Seated, Fault-Related CO 2 As The Key Control İn Precipitation. Terra. Nova 26 (1), 1–13.

Ayaz, E. (2002). Travertenlerde Gözlenen Morfolojik Yapılar ve Tabiat Varlığı Olarak Önemleri, *Cumhuriyet Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dergisi,* Seri A-Yerbilimleri C.19, S.2, 123-134.

Atayeter, Y., Yayla, O., Tozkoparan, U. (2019). Gümüşhane Tekke (Çorçol) Şelalesi ve Turizm Potansiyeli. *Doğu Coğrafya Dergisi* 24(42), 1-1.

Bilgin, T. (1972). Munzur Dağları Doğu Kısmının Glasiyal ve Periglasiyal Morfolojisi, İÜ Yayınları No: 1757, *Coğrafya Enstitüsü Yayınları.* No: 69, İstanbul.

Brogi, A., Capezzuoli, E., Buracchi, E., Branca, M. (2012). Tectonic Control on Travertine Andcalcareous Tufa Deposition in a Low-Temperature Geothermal System (Sarteano, Central Italy) ǁ, *Journal of the Geological Society,* 169, 461-476.

Brogi, A., Alcicek, M.C., Yalçıner, C. Ç., Capezzuoli, E., Liotta, D., Meccheri, M., Boschi, C. (2016). Hydrothermal Fluids Circulation and Travertine Deposition in an Active Tectonic Setting: Insights from The Kamara Geothermal Area (Western Anatolia, Turkey). *Tectonophysics* 680, 211–232.

Caner, A. M., ve Demir, M. (2020). Erzincan Girlevik Şelalesi ve Yakın Çevresine Gelen Ziyaretçilerin Rekreasyonel Talep ve İsteklerinin Belirlenmesi. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi,* 21(1), 1-12. https://doi.org/10.17474/artvinofd.524207.

Chafetz, H.S., Folk, R. L. (1984.) Travertines: Depositional Morphology and The Bacterially Constructed Constituents. *Journal of Sedimentary Petrology* 54, 289-316.

Çolak Erol, S., Özkul, M., Aksoy, E., Kele, S. ve Ghaleb, B. (2015). Travertine Occurences Along Major Strike-Slip Fault Zones: Structural, Depositional and Geochemical Constraints from the Eastern Anatolian Fault System (EAFS), Turkey. *Geodinamica Acta,* Volume 27, Issue 2-3, pp. 154-173.

De Filippis, L., Faccenna, C., Billi, A., Anzalone, E., Brilli, M., ve diğ., (2012). Growth of Fissure Ridge Travertines from Geothermal Springs of Denizli Basin, Western Turkey. GSA Bulletin 124: 1629–1645. doi: 10.1130/B30606.1.

De Filippis, L., Faccenna, C., Billi, A., Anzalone, E., Brilli, M., Soligo, M., Tuccimei, P. (2013). Plateau Versus Fissure Ridge Travertines from Quaternary Geothermal Springs of Italy and Turkey: Interactions and Feedbacks Between Fluid Discharge, Paleoclimate, and Tectonics. Earth Sci. Rev. 123, 35–52.

Doğanay, H. (1990). Turistik Potansiyeli Bakımından Gürlevik Çağlayanı, *Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Edebiyat Bilimleri Araştırma Dergisi.* Sayı: 18, Sayfa:147-161, Erzurum.

Erinç, S. (2000). *Jeomorfoloji I* (Güncelleştirme; A. Ertek ve C. Güneysu), Der Yayıevi. 5. Baskı. İstanbul.

Faccenna, C., Soligo, M., Billi, A., De Filippis, L., Funiciello, R., Rossetti, C., Tuccimei, P. (2008). Late Pleistocene Depositional Cycles of the Lapis Tiburtinus Travertine (Tivoli, Central Italy): Possible Influence of Climate and Fault Activity. *Global Planet.* Change 63 (4), 299–308.

Gandin, A., Capezzuoli, E. (2014). Travertine: Distinctive Depositional Fabrics of Carbonates from Thermal Spring Systems. *Sedimentology* 61: 264-290. doi: 10.1111/sed.12087.

Gradzinski, M., Wroblewski, W., Dulinski, M., Hercman, H. (2014). Earthquake-Affected Development of a Travertine Ridge. *Sedimentology* 61 (1), 238–263.

Hammer, O., Dysthe, D.K., & Jamtveit, B. (2010). Travertine Terracing: Patterns and Mechanisms. In: Pedley H.M. & Rogerson M. (Eds) - Tufas and Speleothems: Unravel- Ling The Microbial and Physical Controls. *Geological Society of London Special Publication,* 336: 345–355.

Hancock, PL., Chalmers, RML., Altunel E., Çakir, Z. (1999). Travitonics: Using Travertines in Active Fault Studies. *Journal of Structural Geology* 21: 903-916. doi: 10.1016/S0191-8141(99)00061-9.

Hayli, S. (1995). Erzincan Ovası'nın Beşeri ve İktisadi Coğrafyası. Basılmamış Doktora Tezi. Elazığ. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kandemir, R., Tagliasacchi, E., Kayseri Özer, M. S., Saffak, D., Koroglu, F., Hu, H., ... Shen, C. (2021). The Multidisciplinary Approaches on Facies Developments and Depositional Systems of The Bahcecik Travertines, Gumushane, NE-Turkey. *Turkısh Journal Of Earth Scıences,* vol.30, no.5, 561-579.

Ketin, İ. (1948). Son 10 yılda Türkiye'de Meydana Gelen Büyük Depremlerin Tektonik ve Mekanik Neticeleri Hakkında Türkiye Jeoloji Karumu Bülteni C.ll, S.l. Ankara.

Mancini, A., Frondini, F., Capezzuoli E., Galvez Mejia E., Lezzi G., ve diğ., (2019). Porosity, Bulk Density and $CACO_3$ Content of Travertines. a New Dataset From Rapolano, Canino and Tivoli Travertines (Italy). *Journal of Data in Brief* 25:104158. doi: 10.1016/j.dib.2019.104158.

Meteoroloji Genel Müdürlüğü, (2021). Erzincan Meteoroloji İstasyonu Meteorolojik Verileri.

Minissale, A., Kerrick, D.M., Magro, G., Murrell, M. T., Paladini, M., ve diğ., (2002). Geochemistry of Quaternary Travertines in The Region North of Rome (Italy): Structural, Hydrologic and Paleoclimatologic İmplications. Earth and Planetary Science Letters 203: 709–728. doi: 10.1016/S0012-821X(02)00875-0.

Okay, A.C. (1976.) *Mineralbilim,* İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayını.

Özgül, N., Turşucu, A., Özyardımcı, N., Şenol, M., Bingöl, I. ve Uysal, S. (1981). Munzur Dağlarının Jeolojisi: MTA raporu No:6995 (yayınlanmamış), Jeoloji Etüdleri Daire Başkanlığı, Ankara.

Özkul, M., Gökgöz, A., Kele, S., Baykara, M.O., Shen, C.C., Chang, Y.W., Akin, T. (2014). Sedimentological and Geochemical Characteristics of a Fluvial Travertine: a Case from The Eastern Mediterranean Region. *Sedimentology* 61 (1), 291–318.

Özkul, M., Kele, S., Gökgöz, A., Shen, C.-C., Jones, B., Baykara, M.O., Alçiçek, M. C. (2013). Comparison of The Quaternary Travertine Sites in the Denizli Extensional Basin Based on Their Depositional and Geochemical Data. *Sediment. Geol.* 294, 179–204. doi: 10.1016/j.sedgeo.2013.05.018.

Parejas, E., Akyol, İ. H., Altınlı, E. (1941). 27 Birinci Kanun 1939 Erzincan Yer Depremi (Batı Kısmı), *İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Mecmuası,* Cilt VI, Sayı 3-4.

Pedley, M. (2009). Tufas And Travertines of The Mediterranean Region: a Testing Ground for Freshwater Carbonate Concepts And Developments. *Sedimentology* 56 (1), 221–246.

Pentecost, A. (2005). *Travertine.* Springer-Verlag Berlin, Heidelberg. http://link.springer.com/book/10.1007/1-4020-3606-X, 11.03.2014.

Polat, S. (2010). Türkiye'de Traverten Oluşumu, Yayılış Alanı ve Korunması. *Marmara Coğrafya Dergisi*(23), 389-428.

Rickets JW, Ma L, Wagler AE, Garcia, V. H. (2019). Global Travertine Deposition Modulated by Oscillations in Climate. *Journal of Quaternary Science* 34: 558-568. doi: 10.1002/jqs.3144.

Sever, R., Kopar, İ. (2014). Maral Şelalesi (Borçka-Artvin), Doğal Ortam Özellikleri ve Ekonomik Potansiyeli. *Türk Coğrafya Dergisi,* 52, 17-29.

Şahin, İ. F. (2009). Erzincan İli'nin Turizm Potansiyeli ve İldeki Ekoturizm Uygulamaları. *Doğu Coğrafya Dergisi.* 14 (22), 69-88.

Tarhan, N. (1991). Hınıs-Varto-Karlıova (Erzurum-Muş-Bingöl) Dolayının Jeolojisi ve Petrolojisi: MTA Raporu. No:9428 (Yayımlanmamış), Ankara.

Tarhan, N. (2007). 1:100 000 Ölçekli Türkiye Jeoloji Haritaları Erzincan- İ43 Paftası. Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü. Jeoloji Etütleri Dairesi. No:68. Ankara.

Tarhan, N. (2008). 1:100 000 Ölçekli Türkiye Jeoloji Haritaları Erzincan- J43 Paftası. Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü. Jeoloji Etütleri Dairesi. No:89. Ankara.

Temiz, U., Gökten, Y.E., Eikenberg, J. (2013). Strike-Slip Deformation and U/Th Dating of Travertine Deposition: Examples from North Anatolian Fault Zone, Bolu and Yeniçağ Basins, *Turkey. Quat. Int.* 312, 132–140.

Tüysüz, O. (1992). Erzincan Çevresinin Jeolojisi, (Yerbilimci Gözüyle Erzincan Depremi, Dünü-Bugünü-Yarını ve Türkiye Deprem Sorunu, (Derleyen; Ahmet Ercan); İ.T.Ü. Maden Fak. Jeofizik Bölümü ve Jeoloji Müh. Böl. Ortak Oturum Bildirileri, İ.T.Ü. 15 Aralık 1992), İstanbul.

Uysal, A. (2024). Erzincan Ovası ve Çevresinin Morfotektonik Özellikleri ve Deprem Analizi. Doktora Tezi. Elazığ. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Uysal, A. ve Sunkar M. (2022). Erzincan Ovası Kuzeyindeki Yerleşmelerin Yer Değiştirmesine Neden Olan Afetler: Sel, Taşkın ve Çamur Akmaları. *Afet ve Risk Dergisi,* 5(2), 693-714.

Uysal, I.T., Feng, Y., Zhao, J.-x., Altunel, E., Weatherley, D., Karabacak, V., Collerson, K. D. (2007). U-Series Dating and Geochemical Tracing of Late Quaternary Travertine in Co-Seismic Fissures. *Earth and Planetary Science Letters,* 257 (3–4), 450–462.

Uzun, A., Zeybek, H., Zeybek, H. İ., Yılmaz, C., ve diğ. (2015). Aksu Çayı Havzası Traverten Mağaraları, Giresun. *Marmara Coğrafya Dergisi*(31), 243-257. https://doi.org/10.14781/mcd.95521.

Yalçınalp, B., Ersoy, H., Ersoy, A. F., Keke, C. (2007). Bahçecik Gümüşhane Travertenlerinin Jeolojik ve Jeoteknik Özellikleri. *Jeoloji Mühendisliği Dergisi*, 31(2), 25-34.

Zentmyer, R., Myrow, P., Newell, D. (2008). Travertine Deposits from along the South Tibetan Fault System Near Nyalam, Tibet. *Geological Magazine,* 145 (6), 753–765.

Zeybek, H. İ. (2003), Akdağ'ın (Tokat) Doğal Ortam Özellikleri ve Turizm Potansiyeli. *Doğu Coğrafya Dergisi,* S.9, 117-142.

İnternet Kaynakları

URL 1. World Waterfall Database (WWD). https://www.worldwaterfalldatabase.com/help#types (Erişim Tarihi: 17.08.2024).

URL 2. https://earth.google.com/web. 25.06.2024.

URL 3. http://www.erzincangazetesi.com.tr/index.php/erzincan/erzincan/205-erzincan-genel-bilgiler/doga-spor/3526-erzincan-do%C4%9Fa-sporlar%C4%B1.html son erişim tarihi 24.06.2024.

Editör:
Doç. Dr. Salim Sercan Sarı

Finans

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

FİNANS ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I

Editörler: Doç. Dr. Salim Sercan Sarı

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6251-17-5
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

FİNANS ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editörler: Doç. Dr. Salim Sercan Sarı
VI+116 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-17-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKÇA

AAOIFI. (2018). *Faizsiz Finans Standartları (Çev. Sabahattin Zaim Üniversitesi)*. İstanbul: TKBB Yayınları.

Akhtar, M. R. (1996). Towards an Islamic Approach for Environmental Balance. *Islamic Economic Studies*, *3*(2), 57-76.

Akhter, M., Iqbal, T. ve Khalid, M. (2010). Islamic Educational Approach to Environment Protection: A Strategic Approach for Secure and Peaceful World. *International Journal of Business and Social Science*, *1*(3), 182-191.

Alam, N., Duygun, M. ve Ariss, R. T. (2016). Green Sukuk: An Innovation in Islamic Capital Markets. İçinde A. Dorsman, Ö. Arslan-Ayaydın ve M. B. Karan (Editör), *Energy and Finance: Sustainability in the Energy Industry* (ss. 167-185). New York City: Springer International Publishing.

Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş. (2021). *2021 Sürdürülebilirlik Raporu*. https://www.albaraka.com.tr/documents/hakkimizda/surdurulebilirlik/pdf/2021-surdurulebilirlik-raporu.pdf, (ET: 07.04.2024).

Altun, F. (2019). İslami Finans İçin Bir Gelişim Alanı Olarak Sürdürülebilirlik: Katılım Bankası Müşterileri Üzerine Ampirik Bir Araştırma. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aras, G., Tezcan, N. ve Furtuna, Ö. K. (2016). Geleneksel Bankacılık ve Katılım Bankacılığında Kurumsal Sürdürülebilirlik Performansının Topsis Yöntemiyle Karşılaştırılması. *Istanbul Management Journal*, *27*(81), 58-81.

Bank Negara Malaysia. (2016). *Sri & Green Sukuk: Challenges & Prospects*. https://www.sukuk.com/wp-content/uploads/2016/02/SRI-and-Green-Sukuk.pdf, (ET: 03.04.2024).

Bank Negara Malaysia. (2017). *Sukuk Going Green: Malaysia Continues to Drive Innovation*. https://www.mifc.com/documents/6319173///87a341d7-2acc-eef4-d335-aec510e2cdd9/, (ET: 01.04.2024).

Billah, M. M., Hassan, R., Haron, R. ve Zain, N. R. M. (2024). *Islamic Finance and Sustainable Development: A Global Framework for Achieving Sustainable Impact Finance*. Oxfordshire: Routledge-Taylor & Francis Group.

Buhârî, E. A. M. b. İ. el-. (n.d.). *Sahih-i Buhârî Tercüme ve Şerhi 3. Cilt (Çev. Harun Yıldırım)*. İstanbul: Sağlam Yayınevi.

Center for International Climate Research. (2018). *'Second Opinion' on The Republic of Indonesia's Green Bond and Green Sukuk Framework*. https://api-djppr.kemenkeu.go.id/web/api/v1/media/FC1CA03D-3CEC-46F2-8C5F-116C01B1A11E, (ET: 02.04.2024).

Elamin, M. O. I. (2023). Advancing Ethical and Sustainable Economy: Islamic Finance Solutions for Environmental, Social, & Economic Challenges in the Digital Age. *International Journal of Membrane Science and Technology*, *10*(5), 408-429. https://doi.org/10.15379/ijmst.v10i5.2515

Emlak Katılım Bankası A.Ş. (2022). *2022 Sürdürülebilirlik Raporu*. https://asset.emlakkatilim.com.tr/documents/yatirimci-iliskileri/finansal-bilgiler/surdurulebilirlik-raporlari/emlak-katilim-2022-surdurulebilirlik-raporu.pdf, (ET: 07.04.2024).

Financial Times. (2018). *Indonesia Issues World's First Green Sukuk Bond*. https://www.ft.com/content/e38ea51c-184c-11e8-9376-4a6390addb44, (ET: 03.04.2024).

Gedikli, E. Y. ve Gökırmak, H. (2021). Katılım Bankacılığı ve Sürdürülebilir Kalkınma Faaliyetleri Üzerine Bir Araştırma. *BEYDER*, *16*(1), 75-93.

Hasan, S. ve Mohamed, S. (2024). *Navigating Uncertainty: Global Islamic Finance Assets Expected to Exceed $6.7 Trillion by 2027*. Data & Analytics. https://www.lseg.com/en/insights/data-analytics/navigating-uncertainty-global-islamic-finance-assets-expected-to-exceed-67-trillion-by-2027#:~:text=The%20global%20Islamic%20finance%20industry,Islamic%20Finance%20Development%20Report%202023, (ET: 02.04.2024).

Jan, A. ve Marimuthu, M. (2015). Bankruptcy and Sustainability: A Conceptual Review on Islamic Banking Industry. *Global Business and Management Research*, *7*(1), 109-138.

Jan, A., Mata, M. N., Albinsson, P. A., Martins, J. M., Hassan, R. B. ve Mata, P. N. (2021). Alignment of Islamic Banking Sustainability Indicators with Sustainable Development Goals: Policy Recommendations for Addressing the COVID-19 Pandemic. *Sustainability (Switzerland)*, *13*(5), 1-38. https://doi.org/10.3390/su13052607

Kamuyu Aydınlatma Platformu. (2023). *Pay Dışında Sermaye Piyasası Aracı İşlemlerine İlişkin Bildirim (Faizsiz)*. https://www.kap.org.tr/tr/bildirim-sorgu, (ET: 03.04.2024).

Kandır, S. Y. ve Yakar, S. (2017). Yeşil Tahvil Piyasaları: Türkiye'de Yeşil Tahvil Piyasasının Geliştirilebilmesi İçin Öneriler. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *26*(2), 159-175.

Karabulut, E. (2024). *Sürdürülebilir Kalkınmada Yeşil Sukukun Türkiye'deki Önemi ve Politika Önerileri*. https://ikam.org.tr/images/yesil_sukuk/ikam_arastirma_raporu.pdf, (ET: 02.04.2024).

Kestane, A., Kurnaz, N. ve Sizer, M. O. (2019). Finans Kuruluşlarında Gri İlişkisel Analiz Yöntemi ile Sürdürülebilirlik Performansı Değerlendirmesi: Türkiye Bankacılık Sektöründe Uygulama. *Turkish Studies-Economics, Finance, Politics*, *14*(4), 1323-1358. https://doi.org/10.29228/turkishstudies.30287

Kunhibava, S., Ling, S. T. Y. ve Ruslan, M. K. (2018). Sustainable Financing and Enhancing the Role of Islamic Banks in Malaysia. *Arab Law Quarterly*, *32*(2), 129-157.

Kuveyt Türk Katılım Bankası A.Ş. (2023). *2023 Faaliyet Raporu-Sürdürülebilir Kapsayıcı Büyüme*. https://www.kuveytturk.com.tr/medium/document-file-7559.vsf, (ET: 07.04.2024).

Liu, F. H. M. ve Lai, K. P. Y. (2021). Ecologies of Green Finance: Green Sukuk and Development of Green Islamic Finance in Malaysia. *EPA: Economy and Space*, *53*(8), 1896-1914. https://doi.org/10.1177/0308518X211038349

Malini, H. (2021). Islamic Bank Sustainability in Indonesia: Value and Financial Performances based on Social Responsibility and Green Finance. *Cepalo*, *5*(2), 93-106. https://doi.org/10.25041/cepalo.v5no2.2360

Menteşe, B. (2021). Yeşil Tahvilin Gelişimi ve Türkiye'deki Uygulamaları. *Muhasebe ve Finans Araştırmaları Dergisi*, *3*(1), 94-116.

Moghul, U. F. ve Safar-Aly, S. H. K. (2015). Green Sukuk: The Introduction of Islam's Environmental Ethics to Contemporary Islamic Finance. *Georgetown International Environmental Law Review*, *27*(1), 1-60.

Raeni, R., Thomson, I. ve Frandsen, A. C. (2022). Mobilising Islamic Funds for Climate Actions: From Transparency to Traceability. *Social and Environmental Accountability Journal*, *42*(1-2), 38-62. https://doi.org/10.1080/0969160X.2022.2066553

REDMoney. (2023). *ISFI Annual Report 2023*. https://islamicsustainable.com/isfi-annual-report-2023/, (ET: 03.04.2024).

RFI Foundation. (2023). *Islamic Finance Esg Outlook 2023 Balancing Performance and Risk Contents*. https://www.lseg.com/content/dam/data-analytics/en_us/documents/reports/lseg-islamic-finance-esg-outlook-2023-report.pdf, (ET: 03.04.2024).

Salem, M. A., Hasnan, N. ve Osman, N. H. (2012). Some Islamic Views on Environmental Responsibility. 2nd International Conference on Environment Science and Biotechnology (ss. 109-113). Kuala Lumpur: 22-23 Aralık 2012.

Samori, Z., Khairudin, Z., Saedon, R., Anas, N. ve Harun, H. M. F. (2017). Sustainable Waste Management Via Incineration System: An Islamic Outlook for Conservation of the Environment. *Journal of Fundamental and Applied Sciences*, *9*(6), 538-557. https://doi.org/10.4314/jfas.v9i6s.40

Sarea, A. M. (2020). The Impact of Islamic Finance on Sustainability Reporting. İçinde A. Al-Sartawi, K. Hussainey, A. Hannoon ve A. Hamdan (Editör), *Global Approaches to Sustainability Through Learning and Education* (ss. 262-269). Hershey: IGI Global.

Siddiquee, E. A. (2019). *Islamic Finance: Road to Green and Sustainable Finance*. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4209071, (ET: 31.03.2024).

Türkiye Finans Katılım Bankası A.Ş. (2013). *Türkiye Finans 2013 Sürdürülebilirlik Raporu*. https://www.turkiyefinans.com.tr/tr-tr/hakkimizda/surdurulebilirlikraporumuz/files/TF2013sur.pdf, (ET: 01.04.2024).

Vakıf Katılım Bankası A.Ş. (2023). *2023 Faaliyet Raporu*. https://www.vakifkatilim.com.tr/documents/Hazine/2023-yili-faaliyet-raporu.pdf, (ET: 07.04.2024).

World Bank. (2017). *Insights for Global Development Solutions*. https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/f6425704-204f-5501-b458-afefcf2b440b/content, (ET: 01.04.2024).

World Bank. (2018). *Helping Malaysia Develop the Green Sukuk Market*. https://thedocs.worldbank.org/en/doc/514801523545420821-0340022018/original/casestudyfinancialproductsmalaysia2018GreenSukukMarketDevelopment.pdf, (ET: 03.04.2024).

World Bank. (2020). *Pioneering the Green Sukuk: Three Years On*. https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/8fdccd7b-d4ce-57e8-8d80-4e15dfe75c0f/content, (ET: 02.04.2024).

Yacoub, S. B. (2022). Yeşil İslami Finans ve Sürdürülebilir Kalkınma. *International Journal of Economic Studies*, *8*(3), 11-25.

Ziraat Katılım Bankası A.Ş. (2024). *Sürdürebilirlik Politikalarımız*. https://www.ziraatkatilim.com.tr/bizi-taniyin/surdurulebilirlik/surdurebilirlik-politikamiz, (ET: 07.04.2024).

Kaynakça

Alliance for Financial Inclusion (AFI) (2010), The AFI Survey On Financial Inclusion Policy In Developing Countries: Preliminary Findings, 2010. http://www.fitproper.com/documentos/referenciales/AFI.pdf E.T.: 04.07.2024.

Ardic, O. P., Heimann, M., & Mylenko, N., 2011. Access To Financial Services And The Financial Inclusion Agenda Around The World: A Cross-Country Analysis With A New Data Set. World Bank Policy Research Working Paper No. 5537. https://www.cgap.org/sites/default/files/CGAP-Access-to-Financial-Services-and-the-Financial-Inclusion-Agenda-around-the-World-Jan-2011.pdf E.T.: 04.07.2024.

Atkinson, A., & Messy, F. (2012). OECD Working Papers On Finance, İnsurance And Private Pensions. https://dx.doi.org/10.1787/5k3xz6m88smp-en. E.T.: 01.07.2024.

Atkinson, A., & Messy, F. (2012). Measuring Financial Literacy: Results Of The OECD / International Network on Financial Education (INFE) Pilot Study. OECD Working Papers on Finance, Insurance and Private Pensions, No. 15, OECD Publishing. https://www.oecd-ilibrary.org/finance-and-investment/measuring-financial-literacy_5k9csfs90fr4-en E.T.: 03.07.2024.

Barajas, A., Beck, T., Belhaj, M., Naceur, S. B., Cerra, V., & Qureshi, M. S. (2020). "Financial Inclusion: What Have We Learned So Far? What Do We Have To Learn?". http://www.imf.org/external/pubs/cat/longres.aspx?sk=49660 E.T.: 01.07.2024.

Center for Financial Inclusion, (2020), Seizing The Moment: On The Road To Financial Inclusion, https://www.centerforfinancialinclusion.org/wp-content/uploads/2024/02/fi2020-synthesis-report-seizing-the-moment.pdf E.T.: 08.07.2024.

Ceyhan, İ.F., & Tosun, S. (2023). Finansal Okuryazarlık ile Tasarruf Davranışları İlişkisi Üzerine Ampirik Bir Çalışma, Alanya Akademik Bakış, 7(3), Sayfa No.1081-1103. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2790898 E.T.: 01.07.2024.

Demirguc-Kunt, A., Klapper, L., Singer, D., & Ansar, S. (2018). The Global Findex Database 2017: Measuring Financial İnclusion And The Fintech Revolution. World Bank Publications.https://documents1.worldbank.org/curated/en/332881525873182837/pdf/126033-PUB-PUBLIC-pubdate-4-19-2018.pdf E.T.: 04.07.2024.

Demirgüç-Kunt, Asli, Leora Klapper, Dorothe Singer, and Saniya Ansar. 2022. The Global Findex Database 2021: Financial Inclusion, Digital Payments, and Resilience in the Age of COVID-19. Washington, DC: World Bank. doi:10.1596/978-1-4648-1897-4.

Ekmen, İ. (2024), Finansal Kapsayıcılık ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Türkiye Örneği, Türkiye Bankalar Birliği Yayını, Yayın No: 357.

Eoropean Commission (2024), Digital Financial Literacy, Technical Support Instrument 2024 Flagship Projects. https://reform-support.ec.europa.eu/system/files/2023-05/FlagshipTSI2024_DigitalFinancialLiteracy.pdf E.T.: 10.07.2024.

Fernando, J., (2024), Financial Literacy: What It Is And Why It Is So Important To Teach Teens, Investopedia, https://www.investopedia.com/terms/f/financial-literacy.asp E.T.: 12.07.2024.

FINRA Investor Education Foundation. (2013). Financial Capability İn The United States: Report Of Findings From The 2012 National Financial Capability Study. FINRA Investor Education Foundation. Retrieved From https://finrafoundation.org/sites/finrafoundation/files/NFCS-2012-Report-Natl-Findings.pdf E.T.: 01.07.2024.

Fowles, D., (2022), How To Build A Financial Safety Net For Financial Security, https://www.thebalancemoney.com/build-financial-safety-net-1289301 E.T.: 12.07.2024.

Goetzmann, W. N. (2016). Money Changes Everything: How Finance Made Civilization Possible. Princeton University Press.

Golden, W., & Cordie, L. (2022). Digital Financial Literacy. Adult Literacy Education, 4(3), 20-26. http://doi.org/10.35847/WGolden.LCordie.4.3.20 E.T.: 10.07.2024.

Grohmann, A., & Menkhoff, L. (2021). The Relationship Between Financial Literacy And Financial İnclusion. In The Routledge Handbook Of Financial Literacy (pp. 517-530). Routledge.

Hastings, J. S., Madrian, B. C., & Skimmyhorn, W. L. (2013). Financial literacy, financial education, and economic outcomes. Annu. Rev. Econ., 5(1), 347-373.

https://www.akbank.com/tr-tr/blog/Sayfalar/finansal-okuryazarlik-nedir.aspx E.T.: 23.07.2024.

https://www.bancosol.com.bo/, E.T.: 19.07.2024.

https://bharatinclusion.iimaventures.com/whatdrivesus.html#page1, E.T.: 19.07.2024.

https://borsaistanbul.com/tr/ E.T.: 23.07.2024.

https://www.fo-der.org/ E.T.: 23.07.2024.

https://www.garantibbva.com.tr/blog/finansal-okuryazarlik E.T.: 23.07.2024.

https://www.ing.com, "Enhancing Financial Literacy For Future And Present Generations",https://www.ing.com/Newsroom-1/Nieuws/Snws-1/Enhancing-financial-literacy-for-future-and-present-generations.htm E.T.: 19.07.2024.

https://www.isbank.com.tr/blog/finansal-okur-yazarlik-hakkinda-bilmeniz-gerekenler E.T.: 23.07.2024.

https://www.kuveytturk.com.tr/blog/finans/iyi-bir-finansal-okur-yazar-misiniz E.T.: 23.07.2024.

https://www.mybnk.org, E.T.: 19.07.2024.

https://www.paramiyonetebiliyorum.net/ E.T.: 23.07.2024.

https://www.tbb.org.tr/tr E.T.: 23.07.2024.

https://www.tcmb.gov.tr/ E.T.: 23.07.2024.

https://www.turkiyefinans.com.tr/tr-tr/blog/sayfalar/finansal-okuryazarlik.aspx E.T.: 23.07.2024.

https://www.uncdf.org/inclusive-digital-economies E.T.:21.10.2024. https://www.worldbank.org/en/results/2021/04/09/expanding-financial-access-for-mexico-s-poor-and-supporting-economic-sustainability, E.T.: 19.07.2024.

Hudiya, H., (2023), The Importance of Financial Literacy in Investment Decision-Making, Linkedin, https://www.linkedin.com/pulse/importance-financial-literacy-investment-hariom-hudiya, E.T.: 12.07.2024.

IMF, (2023), IMF Releases the 2023 Financial Access Survey Results, Press Release No: 23/332 https://www.imf.org/en/News/Articles/2023/10/03/pr23332-imf-releases-the-2023-financial-access-survey-results 12.07.2024.

Indeed, (2024), What Is A Financial Consultant? Job Scope, Skills And Salary, https://sg.indeed.com/career-advice/finding-a-job/what-is-financial-consultant E.T.: 12.07.2024.

InterMedia. (2013). "Financial Inclusion Insights (FII)" Program. https://finclusion.org/about/research.html E.T.: 01.07.2024.

Johnson, E., & Sherraden, M. S. (2007). From Financial Literacy To Financial Capability Smong Youth. J. Soc. & Soc. Welfare, 34, 119.7.DOI: https://doi.org/10.15453/0191-5096.3276

Karaca, H.S., (2022). Türkiye'de Finansal Okuryazarlık ve Erişim ve Dijital Olgunluk 2022, Analitik ve İçgörü Araştırma Merkezi Boğaziçi Üniversitesi. www.teb.com.tr/UPLOAD/PDF/2023/TEB-FOE-ve-Dijital-Olgunluk-Rapor-2022-Kamu-Paylasimi.pdf E.T.: 09.07.2024.

Kuşcu, F. N., ve Yılmaz, F. Ö. (2022). Finansal Okuryazarlığın Girişimcilik Üzerine Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma, Uluslararası Bankacılık Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 5(2), 55-81. (https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2515678) E.T.: 01.07.2024.

Leyshon, A., ve Thrift, N. (1995). Geographies Of Financial Exclusion: Financial Abandonment İn Britain And The United States. Transactions Of The Institute Of British Geographers, 312-341.

Luo, J., ve Li, B. Z. (2022). Impact Of Digital Financial İnclusion On Consumption İnequality İn China. Social Indicators Research, 163(2), 529-553. https://link.springer.com/article/10.1007/s11205-022-02909-6 E.T.: 01.07.2024.

Lusardi, A., ve Mitchell, O. S. (2014). The Economic Importance Of Financial Literacy: Theory And Evidence. Journal Of Economic Literature, 52(1), 5-44. https://www.nber.org/system/files/working_papers/w18952/w18952.pdf E.T.: 03.07.2024.

MacDonald, S. B. (2017). A History Of Credit And Power İn The Western World. Routledge.

Mandell, L. (2008). The Financial Literacy Of Young American Adults. The Jumpstart Coalition For Personal Financial Literacy, 163-183.

Mayada El-Zoghbi, Loretta Michaels (2022) Platforms, Livelihoods, And Inclusive Finance Center For Fınancıal Inclusıon https://www.centerforfinancialinclusion.org/wp-content/uploads/2024/02/Platforms-Livelihoods-and-Inclusive-Finance-1.pdf E.T.: 09.07.2024.

Neal, L. Money Changes Everything: How Finance Made Civilization Possible. Bus Econ 52, 76–77 (2017). https://doi.org/10.1057/s11369-017-0021-9

OECD (2016). "OECD/INFE International Survey of Adult Financial Literacy Competencies", OECD, Paris, www.oecd.org/finance/OECD-INFE-International-Survey-of-Adult-Financial-Literacy-Competencies.pdf E.T.: 09.07.2024.

OECD (2020), PISA 2018 Results (Volume IV): Are Students Smart About Money?, PISA,OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/48ebd1ba-en. E.T.: 05.07.2024.

OECD/INFE 2023 International Survey Of Adult Financial Literacy. https://www.oecd.org/en/publications/oecd-infe-2023-international-survey-of-adult-financial-literacy_56003a32-en.html E.T.: 03.07.2024.

Ravikumar, T. (2019). Digital Financial Inclusion: A Payoff Of Financial Technology And Digital Finance Uprising in India. International Journal of Scientific ve Technology Research, 8(11), 3434-3438.

Sönmez, Y., ve Kılıç, E. (2020). Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma: Kastamonu Üniversitesi Örneği, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi, 10(2), 479-497. https://dergipark.org.tr/en/pub/nevsosbilen/article/676553 E.T.: 01.07.2024.

Tamplin, T., (2023), Why Financial Literacy Is Important And How You Can Improve Yours, https://www.forbes.com/sites/truetamplin/2023/09/21/financial-literacy--meaning-components-benefits--strategies/ E.T.: 10.07.2024.

The Money Advice Service (2015), Financial Capability In The UK 2015, Initial Results From The 2015, UK Financial Capability Survey https://www.fincap.org.uk/en/insights/financial-capability-in-the-uk-2015. E.T.: 01.07.2024.

Toronto Centre (2022), Financial Literacy And Digital Financial Inclusion: Supervisory Policy And Practice, https://www.torontocentre.org/index.php?option=com_contentveview=articleveid=351:financ al-literacy-and-digital-financial-inclusion-supervisory-policy-and practicevecatid=13veItemid=101 E.T.: 02.07.2024.

World Bank (2022). Global Findex Database 2021: Measuring Financial Inclusion And The Fintech Revolution. Washington, D.C.: World Bank.

KAYNAKÇA

Bekdaş, D., & Ersoy, H. (2022). Metasezgisel algoritmalarla portföy optimizasyonu: Bist 30 uygulamasi. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *7*(1), 164-176. https://doi.org/10.29106/fesa.1084231

Chang, T. J., Yang, S. C., & Chang, K. J. (2009). Portfolio optimization problems in different risk measures using genetic algorithm. *Expert Systems with applications*, *36*(7), 10529-10537. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2009.02.062

Chen, Y., Ye, L., Li, R., & Zhao, X. (2023). A multi-period constrained multi-objective evolutionary algorithm with orthogonal learning for solving the complex carbon neutral stock portfolio optimization model. *Journal of Systems Science and Complexity*, *36*(2), 686-715. https://doi.org/10.1007/s11424-023-2406-3

Cura, T. (2021). A rapidly converging artificial bee colony algorithm for portfolio optimization. *Knowledge-Based Systems*, *233*, 107505. https://doi.org/10.1016/j.knosys.2021.107505

Çelenli, A. Z., Eğrioğlu, E., & Çorba, B. Ş. (2015). İMKB 30 indeksini oluşturan hisse senetleri için parçacik sürü optimizasyonu yöntemlerine dayali portföy optimizasyonu. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, *16*(1), 25-33.

Dhaini, M., & Mansour, N. (2021). Squirrel search algorithm for portfolio optimization. *Expert Systems with Applications*, *178*, 114968.

Investing, https://tr.investing.com/

Karimi, A., & Zakipour, F. (2024). Two-objective optimization of petrochemical portfolio with Strength Pareto Evolutionary Algorithm (SPEA2) by different approaches in portfolio selection. *Journal of Investment Knowledge*, *13*(52), 347-372. https://doi.org/10.30495/JIK.2024.23151

Kaucic, M., Moradi, M., & Mirzazadeh, M. (2019). Portfolio optimization by improved NSGA-II and SPEA 2 based on different risk measures. *Financial Innovation*, *5*, 1-28. https://doi.org/10.1186/s40854-019-0140-6

Liu, X., & Zhang, D. (2019). An improved SPEA2 algorithm with local search for multi-objective investment decision-making. *Applied Sciences*, *9*(8), 1675. doi:10.3390/app9081675

Macedo, L. L., Godinho, P., & Alves, M. J. (2017). Mean-semivariance portfolio optimization with multiobjective evolutionary algorithms and technical analysis rules. *Expert Systems with Applications*, *79*, 33-43. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2017.02.033

Markowitz, H. (1952). Portfolio Selection. *The Journal of Finance, 7*(1), 77. https://doi.org/10.2307/2975974

Pal, R., Chaudhuri, T. D., & Mukhopadhyay, S. (2021). Portfolio formation and optimization with continuous realignment: a suggested method for choosing the best portfolio of stocks using variable length NSGA-II. *Expert Systems with Applications*, *186*, 115732. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2021.115732

Qian, Y., & Wang, J. (2024). Multi-period portfolio optimization: A parallel NSGA-III algorithm with real-world constraints. *Finance Research Letters*, *60*, 104868. https://doi.org/10.1016/j.frl.2023.104868

Sharpe, W. F. (1971). A linear programming approximation for the general portfolio analysis problem. *The Journal of Financial and Quantitative Analysis, 6*(5), 1263. https://doi.org/10.2307/2329860

Suksonghong, K., Boonlong, K., & Goh, K. L. (2014). Multi-objective genetic algorithms for solving portfolio optimization problems in the electricity market. *International Journal of Electrical Power & Energy Systems*, *58*, 150-159. https://doi.org/10.1016/j.ijepes.2014.01.014

Thakkar, A., & Chaudhari, K. (2021). A comprehensive survey on portfolio optimization, stock price and trend prediction using particle swarm optimization. *Archives of Computational Methods in Engineering*, *28*(4), 2133-2164. https://doi.org/10.1007/s11831-020-09448-8

Toraman, C., & Yürük, M. F. (2014). Kuadratik programlama tabanlı modelleme ile portföy optimizasyonu: BİST-100 uygulaması. *Mukaddime*, *5*(1), 133-148. https://doi.org/10.19059/mukaddime.18422

Yakut, E., & Çankal, A. (2016). Çok Amaçli Genetik Algoritma ve Hedef Programlama Metotlarini Kullanarak Hisse Senedi Portföy Optimizasyonu: BIST-30'da Bir Uygulama/Portfolio Optimzation Using of Metods Multi Objective Genetic Algorithm and Goal Programming: An Application in BIST-30. *Business and Economics Research Journal*, *7*(2), 43. https://doi.org/10.20409/berj.2016217495

Zitzler E., Laumanns M., & Thiele L. (2001). SPEA2: Improving the Strength Pareto Evolutionary Algorithm. TIK-103. Department of Electrical Engineering, Swiss Federal Institute of Technology, Zurich, Switzerland.

KAYNAKÇA

Akpınar, Özgür, ve Olgun Küntay. 2015. "Hayat Sigortaları". içinde *Risk Yönetimi ve Sigortacılık*. Ankara.

Aksu, Muharrem, ve Sevilay Korkmaz. 2024. "Performans Değerlendirme Üzerine Türkiye'de Yazılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi". *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi* 7(1):127-47. doi: 10.33712/mana.1410410.

Alhassan, Abdul Latif, ve Nicholas Biekpe. 2016. "Determinants of life insurance consumption in Africa". *Research in International Business and Finance* 37:17-27. doi: 10.1016/j.ribaf.2015.10.016.

Ardahan, Melek, ve Süheyla Özsoy. 2015. "Türkiye'de Hemşirelik Araştırmalarındaki Eğilimler: Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri Üzerine Bir Çalışma". *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi* 4(4):516-34.

Aydın, Ayhan, Abdullah Selvitopu, ve Metin Kaya. 2018. "Türkiye'de Yükseköğretim Yönetimi Alanında Üretilen Doktora Tezlerine İlişkin Bir İnceleme". *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi* (2):305-13.

Bowen, Glenn A. 2009. "Document Analysis as a Qualitative Research Method". *Qualitative Research Journal* 9(2):27-40. doi: 10.3316/QRJ0902027.

Corbin, Juliet, ve Anselm Strauss. 2008. *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory*. 3. bs. SAGE Publications.

Çilingir, Ayşegül. 2017. "İletişim Alanında İçerik Analizi Yöntemi Kullanılarak Yapılan Yüksek Lisans Ve Doktora Tezleri Üzerine Bir İnceleme". *Erciyes İletişim Dergisi* 5(1):148-60. doi: 10.17680/erciyesakademia.291891.

Ersoy, Behlül, ve Hasan Meral. 2023. "Türkiye'de Sigorta Araştırmalarının Genel Görünümü: Doktora Tezlerinin İçerik Analizi". *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 25(2):480-98. doi: 10.16953/deusosbil.1261519.

Hoepfl, Marie C. 1997. "Choosing Qualitative Research: A Primer for Technology Education Researchers". *Journal of Technology Education* 9(1). doi: 10.21061/jte.v9i1.a.4.

Kabrt, Tomas. 2022. "Life Insurance Demand Analysis: Evidence from Visegrad Group Countries". *Eastern European Economics*.

Kaygusuz, Nihal Arıcan. 2024. "Girişimcilik Niyeti Kavramını Konu Alan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi". *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 21(2):836-48. doi: 10.33437/ksusbd.1472063.

Kırkbeşoğlu, Erdem. 2018. "Hayat ve Hayat Dışı Sigortalar".

Orhaner, Emine. 2013. *Sigortacılık*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Sarigul, Hasmet. 2020. "The content analysis of graduate theses written in the field of financial literacy in turkey". *Journal of Higher Education and Science* 10(1):153. doi: 10.5961/jhes.2020.377.

Vaughan, Emmett, ve Therese Vaughan. 2008. *Fundamentals of Risk and Insurance*. 11. bs.

Vitanova, Gordana, Gordana Trajkoska, Dragica Odzaklieska, Tatjana Spaseska, ve Kosta Sotiroski. 2014. "Life Insurance in Republic of Macedonia -Luxury or Necessity". 3:134-139.

Yıldırım, Ali, ve Hasan Şimşek. 2011. *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. 8. bs. Seçkin Yayıncılık.

YÖKTEZ. 2024. "YÖKTEZ". Geliş tarihi 27 Eylül 2024 (https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/).

KAYNAKÇA

AAOIFI (2017). Accounting and Auditing Organization for Islamic Financial Institutions (AAOIFI). Shari'ah Standards.

Ayub, M. (2017). *İslami Finansı Anlamak*. İstanbul: İktisat Yayınları.

Bilir, H., ve Başaran, Y. (2024). Tekafül Sigortası: Türkiye ve Malezya Özelinde Kıyaslamalı Bir İnceleme. Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9(1), 37-47.

Çelik, İ. (2017). Meşru' Bir Yatırım Aracı Olarak Mudarebe ve Günümüzde Kullanımı. *Al Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi* 1.3: 381-396.

Ernst & Young (2008), The World Takaful Report.

Konak, F., Demir, Y. (2023). İslami Sigortacılık (Tekafül) Üzerine Bibliyometrik Bir Analiz. Hitit İlahiyat Dergisi, 22(1), 11-46.

Hacak, H. (2006). İslâm Hukukunda sigorta ve fıkıh bilginlerinin sigortaya yaklaşımının genel bir değerlendirmesi. *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 30.2006 : 1.

Kwon, W. J. (2007). Islamic Principle and Takaful Insurance: Re-evaluation. *Journal of Insurance Regulation* 26.1.

Lewis, M. K. (2005). *Wealth creation through takaful (Islamic insurance).* (Doctoral dissertation, Edinburgh University Press).

Nelli, H. O. (1972). The earliest insurance contract. a new discovery. *Journal of Risk and Insurance*, 215-220.

NuHtay, S. N., Hamat, M., Ismail, W. Z. W., ve Salman, S. A. (2015). Takaful (Islamic insurance): historical, Shari'ah and operational perspectives. *International Business Management*, 9(1), 65-69.

Orhaner, E. (2013). *Sigortacılık. Ankara:* Siyasal Kitabevi 61.

Özbolat, M. (2010). *Temel Sigortacılık.* Seçkin Yayıncılık.

Sağlam, H. (2011). İslâm Hukuk Tarihindeki Âkile Bugünün Sigortası mıdır?. *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 15.1 : 265-292.

Selçuk, M. (2015). İslâmî Bir Sigorta Deneyimi Olarak Tekâfül. *Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi*.

T.C. Resmi Gazete *Katılım Sigortacılığı Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik*, 20.09.2017 Sayı: 30186.

URL-1: http://aaoifi.com/our-history/?lang=en# (E.T.: 10.10.2024).

URL-2: https://www.katilimemeklilik.com.tr/katilim-sigortaciligi/katilim-sigortaciligi-hakkinda/ (E.T.: 14.06.2019).

URL-3: https://www.tsb.org.tr/tr/istatistik/katilim-sigorta-verileri/katilim-sigortaciligi-prim-adet (E.T.: 10.10.2024).

Üstün, Y. (2014). Sigorta, Tekafül ve Kooperatif Sigortacılığı. *Karınca Dergisi*, Yıl 80 : 20-28.

Wahab, A. R. A., Lewis, M. K., ve Hassan, M. K. (2007). Islamic takaful: Business models, Shariah concerns, and proposed solutions. Thunderbird International Business Review, 49(3), 371-396.

KAYNAKÇA

Abasimi, I., Aulia, A. R., ve Khasanah, U. (2023). "Analysis of House Price Determination in 13 G20 Countries: random effect model." *Journal of Asset Management and Public Economy*, *2*(2), 65-81.

Azam Khan, M., Ali, N., Khan, H., ve Yien, L. C. (2023). "Factors Determining Housing Prices: Empirical Evidence From a Developing Country's Pakistan." *International Journal of Housing Markets and Analysis*, *16*(5), 936-954.

Bank for International Settlements (2024), Residential property prices, BIS WS_SPP 1.0 (data set), https://data.bis.org/topics/RPP/BIS%2CWS_SPP%2C1.0/Q.TR.N.628 (accessed on 22 September 2024).

Bardsen, G. (1989). "Estimation of long run coefficients in error correction models". *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, *51*(3), 345-350.

Cohen, V., ve Karpavičiūtė, L. (2017). "The Analysis of The Determinants of Housing Prices." *Independent journal of management & production*, *8*(1), 049-063.

Ding, X. (2022). "Macroeconomic Factors Affecting Housing Prices: Take The United States as an Example." *7th International Conference on Financial Innovation and Economic Development (ICFIED 2022)* (ss. 2335-2339). Atlantis Press.

Égert, B., ve Mihaljek, D. (2007). "Determinants of house prices in central and eastern Europe". *Comparative economic studies*, *49*, 367-388.

Feng, Z. (2022). "How Does Local Economy Affect Commercial Property Performance?" *The Journal of Real Estate Finance and Economics*, *65*(3), 361-383.

Fosu, E. O. ve Mangus, F. (2006). "Bounds Testing Approach to Cointergration: An Examination of Foreign Direct Investment, Trade and Growth Relationship". *Journal of American Applied Science*, 3(11), 2079–2085.

Hoskins, N., Higgins, D., ve Cardew, R. (2004). "Macroeconomic variables and real estate returns: an international comparison." *The Appraisal Journal*, *72*(2), 163.

Iqbal, J., Brdedthauer, J., ve Decker, C. S. (2023). "Determinants of Housing Affordability in the USA." *International Journal of Housing Markets and Analysis*.

İslamoğlu, B., ve Nazlıoğlu, Ş. (2019). "Enflasyon ve Konut Fiyatları: İstanbul, Ankara ve İzmir İçin Panel Veri Analizi." *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, *7*(1), 93-99.

Kalabiska, R., & Hlavacek, M. (2022). "Regional Determinants of Housing Prices in the Czech Republic." *Finance a Uver: Czech Journal of Economics & Finance*, *72*(1).

Kishor, N. K., ve Marfatia, H. A. (2017). "The Dynamic Relationship Between Housing Prices And The Macroeconomy: Evidence From OECD Countries." *The Journal of Real Estate Finance and Economics*, *54*, 237-268.

Kolcu, F., ve Yamak, N. (2018). "Gelir ve Faiz Oranlarının Konut Fiyatları Üzerindeki Kısa ve Uzun Dönem Etkileri." *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 141-152.

Konut Fiyat Endeksi (TCMB) https://evds2.tcmb.gov.tr/index.php?/evds/dashboard/7441

Lieser, K., & Groh, A. P. (2014). "The Determinants of İnternational Commercial Real Estate Investment." *The Journal of Real Estate Finance and Economics*, *48*, 611-659.

Mukiri, F. W. (2020). "Effects of Macro-Economic Variables On Real Estate Residential Property Prices In Kenya." *IOSR Journal of Economics and Finance (IOSR-JEF)*, *11*(4), 28-45.

Özçim, H. (2022). "Türkiye'deki Konut Satışı ile Tcmb Politika Faiz Oranı ve Konut Fiyat Endeksi Arasındaki İlişkinin Analizi." *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, *12*(1), 523-533.

Parrikar, J. G. P. (2019). "The İnfluence Of Macroeconomic Factors on Housing Prices in India: An Empirical Study." *Indian Journal of Economics and Development*, *7*(3), 1-7.

Pesaran, M. H. ve Shin, Y. (1998). "An autoregressive distributed-lag modelling approach to cointegration analysis". *Econometric Society Monographs*. *31*, 371-413.

Pesaran, M. H., Shin, Y., & Smith, R. J. (2001). "Bounds testing approaches to the analysis of level relationships". *Journal of applied econometrics*. *16*(3), 289-326.

Schätz, A., ve Sebastian, S. (2009). "The Links Between Property And The Economy–Evidence From The British And German Markets." *Journal of Property Research*, *26*(2), 171-191.

Taban, S. (2008). "Türkiye'de Enflasyon-Ekonomik Büyüme İlişkisi: Sinir Testi Yaklaşımı". *Türkiye İstatistik Kurumu Akademi*, *3*(5), 145-167.

Tripathi, S. (2019). Macroeconomic determinants of housing prices: a cross country level analysis. Munich Personal RePEc Archive.

Zulkarnain, S. H., Nawi, A. S., Esquivias, M. A., ve Husin, A. (2024). "Determinants of Housing Prices: Evidence From East Coast Malaysia." *International Journal of Housing Markets and Analysis*.

KAYNAKÇA

(2021). *INF Islamic Finance News 2021 Annual Guide.* Islamic Finance News. https://tkbb.org.tr/Documents/IFN-Guide-2021B.pdf

Aka, K. (2019). Banka Karlılığının Belirleyicileri: Türk Bankacılık Sektöründeki Katılım Bankaları Üzerine Ampirik Bir Uygulama. Social Sciences Research Journal, 8 (3), 21-39.

Akbaş, F., & Kaya, F. (2022). Katılım Bankalarının Kurumsal Sürdürülebilirliklerini Etkileyen Finansal Performans Göstergelerinin İncelenmesi. *(117)*, Maliye ve Finans Yazıları. 159-176.

Bağcı, H. (2013). *Ticari Bankalar ile Katılım Bankalarının Kârlılık Performanslarının Topsis Yöntemi ile Karşılaştırılması*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Batır, E. (2016*). Türkiye'de Katılım Bankaları ve Konvansiyonel Bankaların Kârlılık Belirleyicileri ve Etkinlik Yönünden Karşılaştırılmaları*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum

Batır, T., & Güngör, B. (2016). Türkiye'de Bankaların Kârlılık Belirleyicilerinin Katılım Bankaları ve Mevduat Bankaları Bazında Karşılaştırılması. *(99)*, Bankacılar Dergisi. 74-98.

Kadıoğlu, M. (2018). *Türkiye'de Konvansiyonel ve Katılım Bankacılığı Karlılıklarını Etkileyen Faktörler*, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Karakuş, R., & Küçük, Ş. (2016, Nisan). Katılım Bankalarında Karlılığın Belirleyicileri: Türkiye Örneği İçin Bir Panel Veri Analizi. *9(2)*, Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 119-132.

Kendirli, S., & Ergenoğlu, S. (2021, Eylül). Katılım Bankalarının Karlılık Belirleyicileri: Türkiye Örneği. *6(3)*, Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi. 545-551.

Özer, K., & Saygın, O. (2022). Katılım Bankacılığının Finansal Performans Analizi: Türkiye Uygulaması. Ekonomi, Politika & Finans Araştırmaları Dergisi. 7(1), 257-273. doi:DOI: 10.30784/epfad.1030401

Sarıdoğan, H . (2020). Katılım Bankalarının Performansını Etkileyen Faktörler: Küresel Kriz Bağlamında Bir Dinamik Panel Veri Analizi. Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 11 (21), 148-167

Tetik, N. ve Şahin, A., (2020), Katılım Bankalarının Finansal Performans Analizi, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 34 (2): 293-314, DOI: 10.16951/atauniiibd.439927

Türkiye Katılım Bankaları Birliği. (2022). Türkiye Katılım Bankaları Birliği Veri Peteği Web Sitesi: http://veripetegi.tkbb.org.tr/

Yavuz, Ö. (2022). *Bankalarda Karlılığı Belirleyen Faktörler: Qismut Ülkeleri Katılım ve Ticari Bankalar Karşılaştırması.* Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.

Yüksel, S. (2016). Katılım Bankalarında Karlılığı Belirleyen Faktörlerin MARS Yöntemiyle İncelenmesi.

Editör:
Doç. Dr. Abdurrazak Gültekin

Felsefe

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

FELSEFE ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I

Editör: Doç. Dr. Abdurrazak Gültekin

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-02-1
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

FELSEFE ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Doç. Dr. Abdurrazak Gültekin
VI+72 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-02-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

Kaynakça

Brodbeck, Rabia Christine. (2018). *Hazreti İnsan*. (çev. Ömer Mansur Çolakoğlu). İstanbul: Aşina Kitap.

Caputo, John David. (2022). *Hakikat: Postmodern Çağda Bilgelik Arayışı*. (çev. Recep Yılmaz). İstanbul: Kapı Yayınları.

Descartes, René. (2018). *Yöntem Üzerine*. (çev. Erkan Ataçay). Ankara: BilgeSu Yayınları.

Edgerton, Franklin. (1965). *The Beginings of the Indian Philosophy*. London: George Allen&Unwin Ltd.

Euripide (2019). *Bakkhalar*. (çev. Sabahattin Eyüboğlu). İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.

Farâbî, Ebu Nasr. (2022). *Fusûsü'l Hikme (Hikmetlerin Özü)*. (çev. Tahir Uluç). İstanbul: İnsan Yayınları.

Fazlıoğlu, İhsan. (2020). *Kendini Bulmak*. İstanbul: Ketebe Yayınları.

Hadot, Pierre. (2020). *Plotinos ya da Bakışın Saflığı*. (çev. Özcan Doğan). Ankara: Doğu Batı Yayınları.

Hiriyanna, Mysore. (2011). *Hint Felsefesi Tarihi*. (çev. Ömer Cemal Güngören). İstanbul: Yol Yayınları.

Küçükalp, Kasım. (2019). "Yeni Hümanizm ve İnsan Kavramının Küçülmesi". İçinde L. SUNAR ve L. KARAGÖZ (Editör), *İnsanı Yeniden Düşünmek: Modern Düşüncede Temel Tartışmalar*. 287-311. Ankara: İlem Yayınları.

Miskeveyh, İbn. (2022). *Nefs ve Akıl Risalesi*. (çev. Muhammet Ali Koca). İstanbul: Albaraka Yayınları.

Montaigne, Michel De. (2020). *İnsan*. (çev. Nuriye Yiğitler). İstanbul: Kafekültür Yayınları.

Musonius Rufus'tan Kalanlar. (2021). (haz. ve çev. Melike Molacı). İstanbul: Çizgi Yayınları.

Nietzsche, Friedrich. (2020). *Ecce Homo*. (çev. Mustafa Tüzel). İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.

Pascal, Blaise. (2005). *Düşünceler*. (çev. İsmet Zeki Eyuboğlu). İstanbul: Say Yayınları.

Platon. (2012). *Yasalar*. (çev. Candan Şentuna ve Saffet Babür). İstanbul: Kabalcı Yayınları.

Platon. (2015). *Phaidon*. (çev. Furkan Akderin). İstanbul: Say Yayınları.

Platon. (2017). *Phaidro* (çev. Furkan Akderin). İstanbul: Say Yayınları.

Platon. (2018). *Devlet*. (çev. Sabahattin Eyüboğlu ve M. Ali Cimcoz). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Rousseau, Jean Jacque (2015). *Yalnız Adamın Düşleri*. (çev. Hasan Murat Başbay). İstanbul: Turna Yayınları.

Sadra, Molla. (2017). *Âriflerin İksiri*. (çev. Fevzi Yiğit). İstanbul: Önsöz Yayınları.

Sartre, Jean Paul. (2003). *Baudelaire*. (çev. Alp Tümertekin). İstanbul: İthaki Yayınları.

Sartre, Jean Paul. (2010). *Varoluşçuluk*. (çev. Asım Bezirci). İstanbul: Say Yayınları.

Seneca, Lucius Annaeu (2020). *Ahlak Mektupları.* (çev. Türkân Uzel). İstanbul: Jaguar Kitap.

Sinâ, İbn. (2013). *İşaretler ve Tembihler*. (çev. Muhittin Macit, Ali Durusoy ve Ekrem Demirli). İstanbul: Litera Yayıncılık.

Sinâ, İbn. (2023). *Nefsin Hâlleri: Nefsin Ölümsüzlüğü ve Dönüş Yeri Hakkında Risale*. (çev. Ömer Ali Yıldırım). İstanbul: Litera Yayıncılık.

Şeriati, Ali. (2017). *İnsan*. Ankara: Fecr Yayınları.

Taylor, A. Edward. (2020). *Sokrates/İroni, İnfaz ve Etik*. (çev. Mukadder Erkan). Ankara: Fol Kitap.

Taylor, Charle (2018). *Benliğin Kaynakları: Modern Kimliğin İnşası*. (çev. Selma Aygül Baş ve Bilal Baş). İstanbul: Küre Yayınları.

Topçu, Nurettin. (2017). *Varoluş Felsefesi-Hareket Felsefesi*. İstanbul: Dergâh Yayınları.

Topçu, Nurettin. (2018). *Var Olmak*. İstanbul: Dergâh Yayınları.

Kaynakça

Arslan, A. (2014). *İbni Haldun*, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Breisach, E. (2009). *Tarihyazımı*. (çev. H. Kocaoluk). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Collingwood, R. G. (2010). *Tarih Tasarımı*. (çev. K. Dinçer). Ankara: Doğu Batı Yayınları.

Dale, S. F. (2018). *İbn Haldun ve İnsan Bilimi*. (çev. C. Çoşkan). İstanbul: Say Yayınları.

Haldun, İ. (2011). *Mukaddime 1*. (çev. S. Belli). Ankara: Onur Yayınları.

Haldun, İ. (2013a). *Mukaddime 1*. (çev. T. Dursun). İstanbul: Kaynak Yayınları.

Haldun, İ. (2013b). *Mukaddime 2.* (çev. T. Dursun). İstanbul: Kaynak Yayınları.

Hassan, Ü. (2011). *İbn Haldun Metodu ve Siyaset Teorisi*. Ankara: Doğu Batı Yayınları.

Hegel, G. W. F. (1975). Aesthetics Lectures on Fine Art Volume I. (çev. T.M.Knox). New York: Clarendon Press Oxford.

Hegel, G.W.F. (1977). Phenomenology of Spirit. (çev. A.V. Miller). New York: Oxford University Press.

Hegel, G.W.F. (1991). *Elements of the Philosophy of Right*. (çev. H.B. Nisbet). Cambridge: Cambridge University Press.

Hegel, G.W.F. (2003). *Tarihte Akıl*. (çev. Ö. Sözer). İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Hyppolite, J. (2010). *Marx ve Hegel Üzerine Çalışmalar*. (çev. D. B. Kılınç). Ankara: Doğu Batı Yayınları.

Kılıçaslan, E. A. (2015). *Hegel Tartışmaları*, Ankara: Bibliotech Yayınları.

Kovel, J. (2000). *Tarih ve Tin*. (çev. H. Pekinel). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Lacoste, Y. (2012). *İbni Haldun: Tarih Biliminin Doğuşu*. (çev. M. Sert). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Löwith, K. (2021). *Hegel'den Nietzsche'ye*. (çev. R. Ay). İstanbul: Otonom Yayıncılık.

Rosenthal, F. (1968). *A History of Muslim Historiography*, Leiden : E. J. Brill.

Tosh, J. (2013). *Tarihin Peşinde*. (çev. Ö. Arıkan). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

KAYNAKÇA

Acar, A. (2011). Sosyolojik Açıdan Bahailik. Istanbul Journal Of Sociological Studies (21).

Güç A. & Sert, E. Budizm'de Dört Temel Gerçek, Sekiz Dilimli Yol Ve Nirvana, İslam Medeniyeti Araştırma Dergisi, Cilt 5, Sayı, 12.

Ak, U. (2016). Gazali'de Kötülük Problemi. Doktora Tezi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe Ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Din Felsefesi Bilim Dalı.

Aksin, S.- Seyfeli, C. (2022). "Mrtyu: Hinduizm'de Ölüm". Şarkiyat 14/1.

Aristoteles (2007). Nikomakhos'a Etik, (Çev. Saffet Babür), Ankara: Bilgesu Yayıncılık.

Augustinus (2015). İstencin Özgür Tercihi Üzerine. (M. Topuz, Çev.) İstanbul: Say Yayınları.

Aurelius, M. (2004). Düşünceler, Çev. Şadan Karadeniz, Yapı Kredi Yayınları, Cogito, 1. Bsk., İstanbul,

Aydın, P. D. M. (1991). Yahudi Kaynaklarına Göre Yahudilik 2.Kısım (Talmud Yahudiliği). Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 4(4).

Bilgin, Ö. (2008). Josiah Royce'un Ahlak Anlayışı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Cevizci, A. (1999). Felsefe Sözlüğü. İstanbul: Paradigma.

Cevizci, A. (2012). İlkçağ Felsefesi Tarihi, Asa Kitabevi: Bursa.

Cihangir, M. E. (2024). Aras Nehri havzasında lojistik regresyon yöntemiyle kayma ve akma tip heyelan duyarlılığı değerlendirmesi. Türk Coğrafya Dergisi (85).

Copleston, F. (1997). Felsefe Tarihi, Yunan Ve Roma Felsefesi, Ön Sokratikler Ve Sokrates, (Çev. Aziz Yardımlı), Idea Yayınları, İstanbul.

Curley, E. & Moreau, P. F. (1990). Spinoza, İssues And Directions. Leiden, New York: Kobenhavn & Köln: E. J. Brill.

Çam, S. (2022). Osman Nuri Ergin'in Çalışmalarında Bahâîlik Hareketi. Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi (ÇÜİFD), 22(2).

Demir, Ö. (2003). İktisat Ve Ahlak, İstanbul, Liberte Yay.

Duncan, G. (1952). The Gospel Of Guru Granth Sahib, Adyar-Madras, India.

Dusthâh, Celîl, Avestâ, Tahran 1381 Hş., I-II

Dürüşken, Ç. (2022). Antikçağ Felsefesi; Homeros'tan Augustinus'a Bir Düşünce Serüveni. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.

Eflâtun (1997). Philebos, (Çev. S.E. Siyavuşgil), MEB Yayınları: İstanbul.

Epikuros (2018). Menoikeus'a Mektup, Çev. Eyüp Çoraklı- Hande Tetik.

Erdem, H. (2003). Ahlak Felsefesi, Konya.

Gilson, È. (2021). Ortaçağ'da Felsefe. (A. Meral, Çev.) Ankara : Doğu Batı Yayınları.

Güç, A. (2002). "Konfüçyüsçülük". Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, XXVI.

Güleç, C. (1980). Beyin ve davranış. Antropoloji (12).

Gündüz, Ş. (1998). Din Ve İnanç Sözlüğü, Ankara.

Gürbüz, A. (2012). Hukuk Felsefesi Açısından Yararcılık Teorisinin Eleştirisi, Beta Basım, İstanbul.

Has, K - Cebe, A. (2020). "Talmud Geleneğinde İsa'nın İz Düşümleri". Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi 11/24 (Haziran).

Hume (1985). A Treatise Of Human Nature, Ed. By. L. A. Selby-Bigge, Oxford Clarendon Press.

Ibn Nedim (1994). Muhammed B. Lshak, El-Fihrist, (Ed: G. Flugel), Beyrut

Işık, Y. A. M. Ç. Y. (2003). Budizm. Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 16(16).

Jacob, G. A. (1963). Concordance To The Principal Upanishads And Bhagavadgita.

Colaiaco, J. (2001). Socrates Against Athens, Philosophy On Trial, Routledge, London.

Bentham, J. (2002). Deontology Together With A Table Of The Springs Of Action And The Artical On Utilitarianism, (Ed. Amnongoldworth, Clarendonpress).

Stuart, Mill, J. (2003). Utilitarianismand On Liberty, Ed. Mary Warnock, Malden.

Stuart, Mill, J. (2007). "Adalet Ve Fayda Arasındaki Bağlantı Üstüne", (Çev. Nil Palabıyık), Ed. Cengiz Çağla, Say Yayınları, İstanbul.

Kant, I. (2000). Critique Of The Power Of Judgement. P. Guyer (Ed.), (P. Guyer & E. Matthews, Çev.) Cambridge: Cambridge University Press.

Karagözoğlu, H. (2006). "Homo Homini Lupus": Thomas Hobbes'un Ahlâk Felsefesi Üzerine, M.Ü. İlâhiyat Fakültesi Dergisi 30, 215-2.

Singh, K. (1969). A History Of Sikhs, Edit. V. New Dehli.

Kılıç BSSP, Saltoğlu S, Erdoğdu E. (2024). Effects of Early Psychological Trauma on Limbic System Structure and Function. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar.

Kisner, M. J. & Youpa, A. (2014). Essays On Spinoza's Ethical Theory. Oxford, New York: Oxford University Press.

Kuçuradi, İ. (2003). İnsan Ve Değerleri, TFK Yayınları, Ankara.

Kurşunoğlu, M. S. (2020). "Eksen Çağ'da Türk Kozmogonisi, Eski Çin (Chou) Düşüncesi Ve Antik Grek Felsefeleri Taoizm Etrafında Bir Araya Geliyor: Taoizm Ve Timaios Diyalogunun Yapısal İlişkileri". Temaşa Erciyes Üniversitesi Felsefe Bölümü Dergisi, Sy. 13

Laertios, D. (2022). Ünlü Filozofların Yaşamları Ve Öğretileri. (C. Şentuna, Çev.) İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Long, G. (1986). The Harvard Classics, Edited By Charles W. Eliot, "The Meditations Of Marcus Aurelius", Translated By George Long, With Introductions And Notes, P. F. Collier And Son Corporation, New York.

Maclntyre, A. (2001). Homerik Çağdan Yirminci Yüzyıla Ethik'in Kısa Tarihi, (Çev. H. Hünler Ve S. Z. Hünler), Paradigma Yayınları: İstanbul.

Mcleod, W. H. (1978). Guru Nanak And The Sikh Religion First Edition By Mcleod, W.H., Oxford University Press, New Delhi.

Mohapatra, A. Ranjan (2003). "Budizm" (Çev. Hidayet Işık), Selçuk Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi.

Nakiboğlu, A., & Aktekin, E.D. (2021). Çok Yönlü Bir Düşünce Yaklaşımı Olan Avusturya İktisat Okulu: Teorisi, Metodolojisi, Felsefesi Ve Temsilcileri. Journal Of Emerging Economies And Policy, 6(2).

Nietzsche, F. (1968). Will To Power (W. Kaufmann & R. J. Hollingdale, Trans.). Vintage Books.

Nietzsche, F. (2010). Güç İstenci (N. Epçeli, Çev.). Say Yayınları.

Nietzsche, F. (2014). İnsanca, Pek İnsanca 1 (M. Tüzel, Çev.). İş Bankası Kültür Yayınları.

Nietzsche, F. (2015). Böyle Söyledi Zerdüşt (M. Tüzel, Çev.). İş Bankası Kültür Yayınları.

Nietzsche, F. (2016). İyinin Ve Kötünün Ötesinde (M. Tüzel, Çev.). İş Bankası Kültür Yayınları.

Özkan, F. (2013). Sokrates'in Entelektüalist Ahlâkı. Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi(4).

Özlem, D. (2017). Etik, Notos Kitap Yayınevi: İstanbul.

Özlü, G. (2017). "Konfüçyüsçü Yönetim Düşüncesi: Joseon Hanedanlığı". Yüksek Lisans, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Bilimleri.

Pavitranand, S. (1984). Dharma Kyo. Kalkuta: Prakşan Vibhag.

Pieper, A. (1999). Etiğe Giriş, (Çev: Veysel Atayman, Gönül Sezer), Ayrıntı Yayınları, İstanbul.

Platon (1997). Gorgias, (Çev. R. Erben), Meb Yayınları: İstanbul.

Platon (1998). Yasalar, (Çev. C. Şentuna-S. Babür), 1. Cilt, 2. Baskı, Kabalcı Yayınevi: İstanbul.

Platon (2007). Menon, (Çev. Ve Yor. A. Cevizci), Sentez Yayıncılık: Bursa.

Platon (2014). Devlet, (Çev. S. Eyüpoğlu-M. Ali Cimcoz), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları: İstanbul.

Platon (2015). Phaidon, (Çev. F. Akderin), Say Yayınları: İstanbul.

Billington, R. (1997). Felsefeyi Yaşamak, Çev. Abdullah Yılmaz, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.

Rodrique, A. (1997). Türkiye Yahudilerinin Batdhlaşması "Alliance" Okulları 1860 - 1925, Çeviren: İbrahim Yıldız, Ayraç Yayınevi, I. Baskı, Haziran, Ankara.

Safrai, Z. (1994). The Economy Of Roman Palestine, Routledge, London And New York.

Sampurnananda D. (1964). Hindu Deva Parivar Ka Vikas. Allahabad: Maya Press,.

Sayım, H. (2000). "Sihizm'in Kurucusu Guru Nanak Ve Islamiyet". Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi.

Sellars, J. (2006). Stoicism. Uk: Acumen Publishing Limited.

Senemoğlu, O. (2016), Antik Yunan Siyasal Düşünüşünde İnsan Doğası Ve Toplum Anlayışı: Platon Ve Aristoteles, İnsan&İnsan, Yıl/Year 3, Sayı/Issue 10, Güz/Fall.

Shimin, G. (2002). "Budist Uygur Edebiyatı Çev. Banu Bektaş- Meral Delikara", Türkler, C. III, Ankara.

Smith, A. (2000). The Theory Of Moral Sentiments, New York, Prometheus Books.

Smith, Jo D. (2006). Budizm: Gizli Öğretisi. Çev. Tolga Bakanay. İstanbul: Sınır Ötesi Yayınları.

Spinoza, B. (2019). Etika. (Ç. Dürüşken, Çev.) İstanbul: Alfa Yayınları.

Şehristani (1993). Muhammed B. Abdulkerim El Milel Ve Nihal Beyrut.

The Soka Gakkai. (2002). Dictionary Of Buddhizm Tokyo.

Hobbes, T. (1985). Leviathan (Çev. Semih Lim), İstanbul 2004, S. 43; Thomas Hobbes, Leviathan (Ed. C.B. Mcpherson), New York.

Topuz, M. (2017). Kötülük Kavramı Hakkında Üç Perspektif. Doktora Tezi. Mersin: Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe Anabilim Dalı.

Toshihiko Izutsu (2013). Tao-Culuk'daki Anahtar Kavramlar-İbnü'l-'Arabî İle Lao-Tzu Ve Çuang Tzu'nun Mukâyesesi, Çev. A. Y. Özemre, (İstanbul: Kaknüs Yayınları,).

W. Owen Cole And Piara Singh Sambhi (1978). The Skihs-Their Religious Beliefs And Practies, Routge And Kegan Paul, London, Henley And Boston.

Williams, M. Monier (2008). A Sanskrit-English Dictionary. Varanasi: Indica Books.

Yaran, C. S. (1997). Kötülük Ve Theodise, Ankara, Vadi Yayınları.

Yıldırım, N. (2021). Zerdüşt Mitolojisi. Doğu Esintileri (15).

Yılmaz, A. (2007). Budist Metafiziği, Ankara: Hece Yay.

Https://İslamdusunceatlasi.Org/İbn-Sina-Sonrasi-Felsefi-Gelenek-İbn-Sinacilik-Ve-İsrakilik

Https://Www.Etimolojiturkce.Com/Kelime/İyi

Https://Www.Nisanyansozluk.Com/Kelime/İyi

Https://Www.Uvm.Edu/~Jbailly/Courses/196stoicism/Notes/Oikeiosis.Html

Https://Www.Worldhistory.Org/Trans/Tr/1-11673/Antik-Cin-Felsefesi/

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Levent Civcik

Elektrik-Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM yayınevi

ELEKTRİK-ELEKTRONİK VE HABERLEŞME MÜHENDİSLİĞİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-I

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Levent Civcik

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-08-1
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

ELEKTRİK-ELEKTRONİK VE HABERLEŞME MÜHENDİSLİĞİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-I
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Levent Civcik
VI+48 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-08-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

REFERANSLAR

Alshboul, O., Shehadeh, A., Tatari, O., Almasabha, G., & Saleh, E. (2024). Multiobjective and multivariable optimization for earthmoving equipment. Journal of Facilities Management, 22(1), 21–48. https://doi.org/10.1108/JFM-10-2021-0129

Arumugam, P., Amankwah, E., Walker, A., & Gerada, C. (2017). Design Optimization of a Short-Term Duty Electrical Machine for Extreme Environment. IEEE Transactions on Industrial Electronics, 64(12), 9784–9794. IEEE Transactions on Industrial Electronics. https://doi.org/10.1109/TIE.2017.2711555

Assaad, B., El kadri Benkara, K., Vivier, S., Friedrich, G., & Michon, A. (2017). Thermal Design Optimization of Electric Machines Using a Global Sensitivity Analysis. IEEE Transactions on Industry Applications, 53(6), 5365–5372. IEEE Transactions on Industry Applications. https://doi.org/10.1109/TIA.2017.2746015

Ban, B., & Stipetić, S. (2020). Design and optimization of Synchronous Reluctance Machine for actuation of Electric Multi-purpose Vehicle Power Take-Off. 2020 International Conference on Electrical Machines (ICEM), 1, 1750–1757. https://doi.org/10.1109/ICEM49940.2020.9270784

Bianchini, C., Vogni, M., Torreggiani, A., Nuzzo, S., Barater, D., & Franceschini, G. (2020). Slot Design Optimization for Copper Losses Reduction in Electric Machines for High Speed Applications. Applied Sciences, 10(21), Article 21. https://doi.org/10.3390/app10217425

Borchardt, N., & Kasper, R. (2017). Analytical magnetic circuit design optimization of electrical machines with air gap winding using a Halbach array. 2017 IEEE International Electric Machines and Drives Conference (IEMDC), 1–7. https://doi.org/10.1109/IEMDC.2017.8001995

Bramerdorfer, G. (2020). Multiobjective electric machine optimization for highest reliability demands. CES Transactions on Electrical Machines and Systems, 4(2), 71–78. https://doi.org/10.30941/CESTEMS.2020.00011

Bramerdorfer, G., Tapia, J. A., Pyrhönen, J. J., & Cavagnino, A. (2018). Modern Electrical Machine Design Optimization: Techniques, Trends, and Best Practices. IEEE Transactions on Industrial Electronics, 65(10), 7672–7684. IEEE Transactions on Industrial Electronics. https://doi.org/10.1109/TIE.2018.2801805

Cosdu, M. M., Hacan, A. F., & Tekgun, B. (2020). Design Optimization of an Outer Rotor PMSM for a Drive Cycle using an Improved MODE Algorithm for a Lightweight Racing Vehicle. 2020 6th International Conference on Electric Power and Energy Conversion Systems (EPECS), 58–63. https://doi.org/10.1109/EPECS48981.2020.9304956

Das, O., Zafar, M. H., Sanfilippo, F., Rudra, S., & Kolhe, M. L. (2024). Advancements in digital twin technology and machine learning for energy systems: A comprehensive review of applications in smart grids, renewable energy, and electric vehicle optimisation. Energy Conversion and Management: X, 24, 100715. https://doi.org/10.1016/j.ecmx.2024.100715

Feng, G., Lai, C., Tan, X., Wang, B., & Kar, N. C. (2021). Optimal Current Modeling and Identification for Fast and Efficient Torque Ripple Minimization of PMSM Using Theoretical and Experimental Models. IEEE Transactions on Industrial Electronics, 68(12), 11806–11816. IEEE Transactions on Industrial Electronics. https://doi.org/10.1109/TIE.2020.3047058

Gao, Y., Yang, T., Bozhko, S., Wheeler, P., & Dragičević, T. (2020). Filter Design and Optimization of Electromechanical Actuation Systems Using Search and Surrogate Algorithms for More-Electric Aircraft Applications. IEEE Transactions on Transportation Electrification, 6(4), 1434–1447. IEEE Transactions on Transportation Electrification. https://doi.org/10.1109/TTE.2020.3019729

Ghahfarokhi, P. S., Podgornovs, A., Kallaste, A., Cardoso, A. J. M., Belahcen, A., Vaimann, T., Tiismus, H., & Asad, B. (2021). Opportunities and Challenges of Utilizing Additive Manufacturing Approaches in Thermal Management of Electrical Machines. IEEE Access, 9, 36368–36381. IEEE Access. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2021.3062618

Khoshoo, B., Blank, J., Pham, T. Q., Deb, K., & Foster, S. N. (2024). Optimal design of electric machine with efficient handling of constraints and surrogate assistance. Engineering Optimization, 56(2), 274–292. https://doi.org/10.1080/0305215X.2022.2152805

Lai, C., Feng, G., Tian, J., Li, Z., Zuo, Y., Balamurali, A., & Kar, N. C. (2020). PMSM Drive System Efficiency Optimization Using a Modified Gradient Descent Algorithm With Discretized Search Space. IEEE Transactions on Transportation Electrification, 6(3), 1104–1114. IEEE Transactions on Transportation Electrification. https://doi.org/10.1109/TTE.2020.3004463

Lei, G., Zhu, J., Guo, Y., Liu, C., & Ma, B. (2017). A Review of Design Optimization Methods for Electrical Machines. Energies, 10(12), Article 12. https://doi.org/10.3390/en10121962

Lu, Y., Wang, S., Zhao, Y., & Yan, C. (2015). Renewable energy system optimization of low/zero energy buildings using single-objective and multi-objective optimization methods. Energy and Buildings, 89, 61–75. https://doi.org/10.1016/j.enbuild.2014.12.032

Mei, L., & Wang, Q. (2021). Structural Optimization in Civil Engineering: A Literature Review. Buildings, 11(2), Article 2. https://doi.org/10.3390/buildings11020066

Palangar, M. F., Soong, W. L., Bianchi, N., & Wang, R.-J. (2021). Design and Optimization Techniques in Performance Improvement of Line-Start Permanent Magnet Synchronous Motors: A Review. IEEE Transactions on Magnetics, 57(9), 1–14. IEEE Transactions on Magnetics. https://doi.org/10.1109/TMAG.2021.3098392

Üstüner, B., & Doğan, E. (2022). Solution of design optimization problems via metaheuristic search methods. Journal of Structural Engineering & Applied Mechanics, 5(2), 96–116. https://doi.org/10.31462/jseam.2022.02096116

Üstüner, B., & Doğan, E. (2023). Finite element-based analysis of optimally designed steel plane frames. Asian Journal of Civil Engineering, 24(6), 1441–1457. https://doi.org/10.1007/s42107-023-00579-4

Üstüner, B., & Doğan, E. (2024). Structure Optimization with Metaheuristic Algorithms and Analysis by Finite Element Method. KSCE Journal of Civil Engineering, 28(1), 328–341. https://doi.org/10.1007/s12205-023-0903-5

KAYNAKLAR

Fan, K., Xin, Z. ve Cui, P. (2022). Design of Medical Robot Control System Based on Single-Chip Microcomputer. İçinde L. Sevgi (Editör). 4th International Conference on Communications, Information System and Computer Engineering (CISCE) (ss. 577 - 583). Shenzhen, China: 27 – 29 Mayıs 2022.

Fenercioğlu, A. (2016). Design and Analysis of a Magnetically Levitated Axial Flux BLDC Motor For a Ventricular Assist Device (VAD). *Turkish Journal of Electrical Engineering and Computer Sciences*, 24(4), 2881-2892.

Finocchiaro, T., Butschen, T., Kwant, P., Steinseifer, U., Schmitz-Rode, T., Hameyer, K. ve Leßmann, M. (2008). New Linear Motor Concepts for Artificial Hearts. *IEEE Transactions on Magnetics*, 44(6), 678-681.

Ilewicz, G. (2016). Modeling and Controlling Medical Robot for Soft Tissue Surgery and Servicing the Artificial Organs. İçinde D. Maga, A. Stefek ve T. Brezina (Editörler). 17th International Conference on Mechatronics-Mechatronika (ME) (ss. 1 - 5). Prague, Czech Republic: 07 - 09 Aralık 2016.

Jiancheng, F., Xiquan, L., Han, B. ve Wang, K. (2015). Analysis of Circulating Current Loss for High-Speed Permanent Magnet Motor. *IEEE Transactions on Magnetics*, 51(1), 1-13.

Mohamad, A., HajjHassan, M.I., Wadaane, M., ElSayed, A., Wehby, H., Khayreldeen, M., ... ve Kassem, A. (2020). MATLAB/Simulink Medical Fluid Pump Model with a Flow PID Controller. İçinde A. Rjoud ve M. Sawan (Editörler). 32nd International Conference on Microelectronics (ICM) (ss. 1 - 4). Aqaba, Jordan: 14-17 Aralık 2020.

Nias, D., Fatehi, M.H. ve Masoumii, H. (2018). On the Use of Brushless Digital DC Motor and Fuzzy Logic Controller for Hearts Left Ventricular Assist Device (VAD). *Bioscience Biotechnology Research Communications*, 11(2), 270-276.

Nicolaescu, M.A. (2012). Rotary Electrical Motors Used in Medical Industry Relevant Design Considerations and Actual Advances. İçinde C.G. Haba ve G. Chiriac (Editörler). International Conference and Exposition on Electrical and Power Engineering (ss. 664-667). Iasi, Romania: 25 - 27 Ekim 2012.

Parspour, N. ve Hanitsch, R. (1994). Fuzzy Controlled Brushless DC Motor for Medical Applications. Proceedings of IECON'94 - 20th Annual Conference of IEEE Industrial Electronics, (ss. 1310-1314). Bologna, Italy: 5 - 9 Eylül 1994.

Pohlmann, A. ve Hameyer, K. (2013). Design of an BLDC Drive With Iron Core to Improve the Efficiency of Ventricular Assist Devices. International Conference on Electrical Machines and Systems (ICEMS) (ss. 888-891). Busan, South Korea: 26 – 29 Ekim 2013.

Qian, K.X., Yuan, H.Y., Ru, W.M. ve Zeng, P. (2002). Experimental Method to Reveal The Effect of Rotor Magnet Size and Air Gap on Artificial Heart Driving Motor Torque and Efficiency. *Journal of Medical Engineering & Technology*, 26(5), 199-201.

Ravindra, S.A. ve Phadke, A.R. (2022). Design of Brushless DC Motor and Drive for Radiographic Mobile Surgery System. İçinde S.P. Hadi, Sarjiya, H.A. Nugroho ve L.E. Nugroho (Editörler). 14th International Conference on Information Technology and Electrical Engineering (ICITEE) (ss. 172-176). Yogyakarta, Indonesia: 18 – 19 Ekim 2022.

Ren, Z., Zhu, Y., Li, Z., Mo, T., Ding, X. ve Zhong, J. (2008). On Driving Micro Motors for MEMS with a Micro Driver Based on Three-Phase Sinusoidal Signals. İçinde J. Huai ve T. Wang (Editörler). Fifth IEEE International Symposium on Embedded Computing (ss. 237 - 242). Beijing, China: 06 - 08 Ekim 2008.

Shi, J., Gu, H., Shi, C. ve Ma, T. (2022). Research on Control of Medical Permanent Magnet Synchronous Motor Based on Fuzzy Adaptive Fractional Order PID. İçinde H. Yang ve F. Wu (Editörler). 3rd International Conference on Computer Vision, Image and Deep Learning & International Conference on Computer Engineering and Applications (CVIDL & ICCEA) (ss. 860-863). Changchun, China: 20 - 22 Mayıs 2022.

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı (2012), 1. "Kan Sayımında Elektronik Sistemler" www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/Kan%20Sayımda%20Elektronik%20Sistemler.pdf (E.T.:9.9.2024)

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı (2012), 2. "Kan Sayım Elektromekanik Sistemler" https://megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/Kan%20Say%C4%B1m%20Elektromekanik%20Sistemler.pdf (E.T.:9.9.2024)

URL-1: www.ziehl-abegg.com/tr/ueruen-serisi/halka-motor-sm985 (E.T.:9.9.2024)

URL-2: Altınışık, M. (2007). Organik Kimya ve Biyokimya Uygulamaları, www.mustafaaltinisik. org.uk/78Uygulamalar.pdf (E.T.:9.9.2024)

URL-3: www.westlab.com/blog/difference-between-rcf-and-rpm-in-centrifugation (E.T.:9.9.2024)

URL-4: www.tepas.com/tr/products/Medikal Cihaz Motorları (E.T.:9.9.2024)

URL-5: www.biyomedikalbilgi.com/alci-kesme-motoru (E.T.:9.9.2024)

URL-6: https://shop.sesanltd.com.tr/ortopedi-fizik-tedavi/alci-kesme-motoru (E.T.:9.9.2024)

URL-7: https://www.acf.com.tr/tr/ortopedi-cerrahi-motor-sistemi (E.T.:9.9.2024)

URL-8: www.saglik.org.tr/post/tansiyon-aleti-nasil-calisir-dogru-tansiyon-olcumu#:~:text=Tansiyon%20 aleti%2C%20manşetin%20içindeki%20hava,-vermesi%20için%20doğru%20kullanılması%20önemlidir. (E.T.:9.9.2024)

URL-9: www.trendyol.com/motiontech/akulu-tekerlekli-sandalye-moto-ru-450-watt-p-111236435?srsltid= AfmBOopUDALh5YWk4TCXokq5P-SaWmtnSWMOmAvSuX00mr3_j5M3dvKhd (E.T.:9.9.2024)

Üstkoyuncu, N. ve Eroğul, O. (2018). Anahtarlamalı Relüktans Motor Tabanlı Medikal Santrifüj Sistemi. *Gazi University Journal of Science Part C: Design and Technology*, 6(3), 536-543.

Wang, Y., Logan, T.G., Smith, P.A., Hsu, P.L., Cohn, W.E., Xu, L. ve McMahon, R.A. (2017). Systematic Design of a Magnetically Levitated Brushless DC Motor for a Reversible Rotary Intra-Aortic Blood Pump. *Artificial Organs*, 41(10), 923-933.

Yang, H.M., Cha, J.W., Baik, B.H. ve Kwon, B.I. (2015). Design and Analysis of High Speed BLDC Motor for Centrifuge. 18th International Conference on Electrical Machines and Systems (ICEMS) (ss. 968-972). Pattaya, Thailand: 25 - 28 Ekim 2015.

Yang, Y., Xing, Y., Wang, X. ve Yang, D. (2013). An Applicaton of The Extented Kalman Filter in Servo Motors of Medical Equipments. İçinde J. Chen, X. Wang, L. Wang, J. Sun ve X. Meng (Editörler). 10th International Conference on Fuzzy Systems and Knowledge Discovery (FSKD) (ss. 1065-1069). Shenyang, China: 23-25 Temmuz 2013.

KAYNAKLAR

Cristianini, N. J. S.-T. (2000). An Introduction to Support Vector Machines and Other Kernel-based Learning Methods. Cambridge UK: Cambridge University Press.

Farías Concha, M.N. Máquinas Vectoriales Hibridas para clasificar accidentes de tránsito en la región metropolitana. Tesis de Grado. Pontificia Universidad Católica de Valparaíso. Facultad de Ingeniería, Escuela de Ingeniería Informática, Chile, 2011.

Fernando, J. y Gutiérrez, M. (2011). Pronóstico de incumplimiento de pago mediante máquinas de vectores de soporte. Bogotá: Banco de la República

Fletcher, T., Hussain, Z. y Shawe-Taylor, J. (2010). Currency Forecasting using Multiple Kernel Learning with Financially Motivated Features. London: Centre for Computational Statistics and Machine Learning, Department of Computer Science.

Gala Garcia, Y. Algoritmos SVM para problemas sobre Big Data. Tesis de Maestría, Universidad Autónoma de Madrid, Madrid, 2013.

Huang, W., Nakamori, Y. y Wang, S. Y. (2005). Forecasting stock market movement direction with support vector machine. Computers & Operations Research, 32 (10), 2513-2522. doi:10.1016/j.cor.2004.03.016

Jurman, G. , Riccadonna, S., Visintainer, R., and Furlanello, C., "Canberra distance on ranked lists," pp. 2–7.(2009)

Lember, J. (2012). Introduction to statistical learning. London: Springer

Net-, N. y Pino, R. (2012). Predicción del índice IBEX-35 aplicando Máquinas de Soporte Vectorial y Redes. 6th International Conference on Industrial Engineering and Industrial Management. XVI Congreso de Ingeniería de Organización. Vigo, July 18-20.

Pandey, A. & Jain, A., "Comparative Analysis of KNN Algorithm using Various Normalization Techniques", International Journal of Computer Network and Information Security, 2017, 11, 36-42.

Ricci,F., Rokach, L., Shapira, B., and Sugiyama, M., Recommender systems handbook. 2016.

Sutton, O., "Introduction to k Nearest Neighbour Classification and Condensed Nearest Neighbour Data Reduction The k Nearest Neighbours Algorithm," pp. 1–10, 2012.

Vapnik, V. y Cortés, C. (1995). Support-Vector Networks, 297, 273-297.

Vasilyev,V.I. Problem obucheniya raspoznavaniyu obrazov / V.I. Vasil'yev. – K.: Vyssh. shk. Golovnoye izd-vo,1989. – 64s.

Velásquez, J. D., Olaya, Y. y Franco, C. J. (2010). Time series prediction using support vector machines, 18, 64-75.

Zhang, D., & Lee, W. S. (2003). Question classification using support vector machines. In Proceedings of the 26th annual international ACM SIGIR conference on Research and development in informaion retrieval (pp. 26-32). ACM.

Editör:
Doç. Dr. Kübra Dilek Tankız

Eğitim Programları ve Öğretim

International Research in the Field of Curriculum and Instruction

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I
International Research in the Field of Curriculum and Instruction

Editör: Doç. Dr. Kübra Dilek Tankız

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-01-4
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I
International Research in the Field of Curriculum and Instruction
Editör: Doç. Dr. Kübra Dilek Tankız
VI+256 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-01-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akçeşme, B. & Kurtdede Fidan, N. (2021). Sınıf öğretmenlerinin insan hakları, vatandaşlık ve demokrasi dersine yönelik görüşleri. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *8*(1), 147-164

Baştürk, R. (2012). İlköğretim öğretmenlerinin hizmetiçi eğitime yönelik algı ve beklentilerinin incelenmesi. *H. Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42, 96-107

Bektaş Öztaşkın, Ö. (2017). İnsan hakları ve demokrasi eğitimi: Niçin ve nasıl?. R. Turan (Ed.). *Öğretmen adayları ve öğretmenler için insan hakları ve demokrasi eğitimi* (ss.109-130*)*. Ankara: Pegem Yayıncılık

Brander, P., Gomes R., Keen E., Lemineur M.L., Oliveira B., Ondrácková J., Surian A., & Suslova O. (2008). *Pusula gençlerle insan hakları eğitimi klavuzu.* (çev. B. Yeşiladalı). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları

Brett, P.,Mompoint-Gaillard, P., Salema, M. H., & Keating-Chetwynd, S. (2009). *How al teachers can support citizenship and human rights education: a framework for the development of competences*. Council of Europe

Cohen, E. (2023). "We aren't only here to teach": caring practices of teachers in the context of ınclusive refugee education in Jordan. *American Educational Research Journal*, *60*(1), 3-35.

Doğan, İ. *(2004). Modern toplumda vatandaşlık demokrasi ve insan haklarının kültürel temelleri*. Ankara: Pegem Yayıncılık

Dönmez, Ö., & Uyanık, G. (2022). Farklı ülkelerde değerler eğitimi ve değer eğitimi programlarından örnekler. *Temel Eğitim Araştırmaları Dergisi, 2*(1), 74-88.

Flowers, N., Santos, M. E. B., Claeys, J., Fazah, R., Schneider, A., & Szelényi, Z. (2009). Campasito: manual on human rights education for children. Retrieved from

http://www.eycb.coe.int/compasito/pdf/Compasito%20EN.pdf

Karakuş, M. H. (2018). *Çocuk edebiyatı eserleriyle insan hakları eğitimi programının geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi* [Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi]. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.

Lopez, C., & Corcoran, T. (2014). Relationships with special needs students: exploring primary teachers' descriptions. *International Journal of Inclusive Education*, *18*(12), 1304-1320

Mahapatra, N. (2012). Role of education in promotion and protection of human rights. *Odisha Review*, 26-30.

Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook (2nd ed.).* Sage Publications

Oğuşgil, A. (2009). İnsan hakları eğitimine disiplinlerarası yaklaşım. *Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi*, (16), 65-76.

Olsson, Å. (2020). Children's rights in Swedish teacher education. *Human Rights Education Review*, 1-18.

Osler, A., & Starkey, H. (1994). Fundamental issues in teacher education for human rights: A European perspective. *Journal of Moral Education*, *23*(3), 349-359.

Özdemir Doğan, G. (2017). *Çocuk hakları eğitiminde uzman sınıf öğretmenlerinin perspektifinden etkili çocuk hakları eğitimi: Anlayışlar ve uygulamalar* [Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi]. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep

Özen, R. (2006). lköğretim Okulu Öğretmenlerinin Hizmetiçi Eğitim Programlarının Etkilerine İlişkin Görüşleri (Düzce İli Örneği). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi., 6(2), 141-160

Özkara, A. (2023). *Sınıf öğretmenlerinin sosyobilimsel konulara yönelik karar süreçlerinin insan hakları açısından incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi]. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep

Öztürk, A. (2018). Human rights education with socioscientific issues through the environmental education courses. *Eurasian Journal of Educationa lResearch*, *18*(77), 35-64.

Öztürk, A., & Doğanay, A. (2019). Investigation of pre-service primary school teachers' decision processes related to genetic-based socioscientific discussions in terms of human rights. *Sakarya University Journal of Education, 9*(2), 335-362

Öztürk, A., Eren, M., & Topçu, B. (2019). Effectiv echildren's rights education in Turkey from the perspective of classroom teachers: problems and suggestions. *Kastamonu Education Journal*, *27*(5), 2221-2232.

Pandey, S. (2007). Human rights awareness of teachers and teacher educators: An investigation. *Human Rights Education in Asian Schools*, *10*, 167-174.

Raja, P. (2018). Significance of human rights education in the present scenario. *Journal of Emerging Technologies and Innovative Research.* 5 (2), 1272-1279

Robertson, K., Chamberlain, B., & Kasari, C. (2003). General education teachers' relationships with included students with autism. *Journal of Autism and developmental disorders*, *33*, 123-130.

Sağlam, H. İ. (2017). İlkokulda insan hakları ve yurttaşlık ve demokrasi öğretimi. R. Turan (Ed.), *Öğretmen adayları ve öğretmenler için insan hakları ve demokrasi eğitimi* (ss. 219-229). Ankara: Pegem Yayıncılık

Uluslararası Af Örgütü (2002). *İnsan hakları eğitimine başlangıç için el kitabı*. (Çev. İ. Üstüner, G. G. Ataman ve B. Olgun). Amnesty International

United Nations (2012). Human Rights Education in Primary and Secondary School Systems: A Self-assessment Guide for Government. Retrieved from *https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Publications/SelfAssessmentGuideforGovernments.pdf*

Üste, R. B. (2007). İnsan hakları eğitimi ve ilköğretimdeki önemi. *Ege Akademik Bakış Dergisi*, 1, 295-310

Waldron, F.,Kavanagh, A., Kavanagh, R., Maunsell, C., Oberman, R., OReilly, M., Pike, S., Prunty, A. & Ruane, B. (2011). Teachers, human rights and human rights education: Knowledge, perspectives and practices of primary school teachers in Ireland. Dublin: The Centrefor Human Rights and Citizenship Education

Yavuz, N., Duman, T., & Karakaya, N. (2016). *İnsan hakları ve demokrasi: vatandaşlık bilgisi.* Ankara: Pegem Akademi.

Yin, R. K. (2017). *Durum çalışması araştırması uygulamaları.* (İ. Günbayı, Çev.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık. (Orijinal eserin yayın tarihi 2012, 3. Baskı)

KAYNAKÇA

Akgün, Ö.E. ve Deryakulu, D. (2007). Düzeltici metin ve tahmin-gözlem-açıklama stratejilerinin öğrencilerin bilişsel çelişki düzeyleri ve kavramsal değişimleri üzerindeki etkisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. 40*(1), 17- 40.

Akpınar, E. ve Ergin, Ö. (2005). Yapılandırmacı kuramda fen öğretmeninin rolü. *İlköğretim-Online Dergisi, 4*(2), 55-64.

Aksu, B. (2011). Fen ve teknoloji öğretim programında zor olarak algılanan konular ve olası nedenleri: öğretmen ve öğrenci görüşleri. Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.

Akyürek, E., & Afacan, Ö. (2013). İlköğretim 8. Sınıf öğrencilerinin "hücre bölünmesi ve kalıtım" ünitesindeki kavram yanılgılarının tespiti ve anoloji ile kavramsal değişim metinleri kullanılarak giderilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, *14*(1), 175-793.

Arslan, M. (2007). Eğitimde yapılandırmacı yaklaşımlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 40*(1), 41-61.

Çaycı, B. (2007). Kavram değiştirme metinlerinin kavram öğrenimi üzerindeki etkisinin incelenmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 27*(1), 87-102.

Çaycı, B. (2007). Kavram öğreniminde kavramsal değişim yaklaşımının etkililiğinin incelenmesi. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çepni, S. (Ed.). (2011*). Kuramdan uygulamaya fen ve teknoloji öğretimi.* Ankara: Pegem Akademi.

Demirbaş, M., Tanrıverdi, G., Altınışık, D., & Şahintürk, Y. (2011). Fen bilgisi öğretmen adaylarının çözeltiler konusundaki kavram yanılgılarının giderilmesinde kavramsal değişim metinlerinin etkisi. *Sakarya University Journal of Education*, *1*(2), 52-69.

Ertaş, S. (2013). 10.sınıf öğrencilerinin elektrik akımı konusundaki kavram yanılgılarının giderilmesin kavramsal değişim metinlerinin etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kaptan, F. ve Korkmaz, H. (2001). Hizmet öncesi sınıf öğretmenlerinin fen eğitiminde ısı ve sıcaklıkla ilgili kavram yanılgıları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21*: 56-65.

Karakuyu, Y. ve Tüysüz C. (2011). Elektrik konusunda kavram yanılgıları ve kavramsal değişim yaklaşımı. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 10*(2), 867-890.

Karakuyu, Y., Uzunkavak, M., Tortop, H.S., Bezir, N.Ç. ve Özek, N. (2009). Sandıklı- çevresi lise ve dengi okul öğrencilerinin ısı ve sıcaklık ile ilgili kavram yanılgılarının belirlenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, 8*(1), 161-174.

Kaya, F. (2010). *Fen bilgisi öğretmen adaylarında fotosentez ve bitkilerde solunum konularında görülen kavram yanılgılarının giderilmesinde bilgisayar destekli kavramsal değişim metinlerinin etkisi* (Master'sthesis, Pamukkale Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü).

Köse, S. ve Uşak, M. (2006). Fen bilgisi öğretmen adaylarında kavram yanılgılarının saptanması: Fotosentez ve bitkilerde solunum. *InternatinalJournal of Enviromental andScienceEducation*, *1*(1), 25-52.

Köseoğlu, F. ve Kavak, N. (2001). Fen öğretiminde yapılandırmacı yaklaşım. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi. 21*(1), 139-148.

Küçükyılmaz, E. A. (2003). Fen öğretiminde öğrenme halkası yaklaşımının öğrencilerin akademik başarılarına ve hatırlama düzeyine etkisi. Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Özkan, G., & Selcuk, G. S. (2015). Effect of Technology Enhanced Conceptual Change Texts on Students' Understanding of Buoyant Force. *Universal Journal of Educational Research*, *3*(12), 981-988.

Özmen, H. ve Demircioğlu, G. (2003). Asitler ve bazlar konusundaki öğrenci yanlış anlamalarının değerlenmesinde kavramsal değişim metinlerin etkisi. *Milli Eğitim Dergisi*, *159*.

Öztürk Ürek, R. ve Tarhan, L. (2005). "Kovalent bağlar" konusundaki kavram yanılgılarının giderilmesinde yapılandırmacılığa dayalı bir aktif öğrenme uygulaması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 28*: 168-177.

Pabuçcu, A. ve Geban, Ö. (2006). Kimyasal bağlarla ilgili kavram yanılgılarının kavramsal değişim metinleri kullanılarak düzeltilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 30*: 184-192.

Sarı Ay, Ö. (2011). İlköğretim 8. sınıf fen ve teknoloji dersi maddenin halleri ve ısı ünitesinde belirlenen kavram yanılgılarının giderilmesinde kavramsal değişim metinleri kullanımının etkisi ve öğrenci görüşleri. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Şahin, Ç., Bülbül, E., Durukan, Ü.G. (2013). Öğrencilerin gök cisimleri konusundaki alternatif kavramlarının giderilmesinde kavramsal değişim metinlerinin etkisi. *Bilgisayar ve Eğitim Araştırmaları Dergisi, 1*(2), 38-64.

Şen, S. (2011). Kavramsal değişim metinleri ve ikili yerleşik öğrenme modelinin erime ve çözünme konusunda öğrenci başarısı ve motivasyona etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Taşkın, Ö. (Ed.). (2012*). Fen ve teknoloji öğretiminde yeni yaklaşımlar.* Ankara: Pegem Akademi.

Tekin, S., Kolomuç, A., &Ayas, A. P. (2004). Kavramsal Değişim Metinlerini Kullanarak Çözünürlük Kavramını Daha Etkili Öğretebilir miyim?. *Journal of Turkish Science Education*, *1*(2), 85-102.

Ural Keleş, P. ve Aydın, S. (2012). İlköğretim beşinci sınıf "canlıları sınıflandıralım" ünitesinin öğretiminde kullanılan kavramsal değişim metinlerinin etkililiğinin değerlendirilmesi. *Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 5*(2), 133-150.

Uyanık, G. ve Serin, M.K. (2016). Sınıf öğretmeni adaylarının bazı temel fen konularındaki kavram yanılgılarının belirlenmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 5*(2), 510-538.

Yıldırım, B. (2017). Kavram karikatürleri ile zenginleştirilmiş kavramsal değişim metinlerinin sınıf öğretmeni adaylarının basit elektrik devreleri konusundaki kavramsal anlama ve tutumlarına etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Budur.

Yılmaz, Z.A. (2010). Kavramsal değişim metinlerinin üniversite öğrencilerinin geometrik optik konusundaki kavram yanılgılarının düzeltilmesi ve fizik dersine karşı tutumlarına etkisinin incelenmesi. Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Yürük, N. ve Çakır, S.Ö. (2000). Lise öğrencilerinde oksijenli ve oksijensiz solunum konusunda görülen kavram yanılgılarının saptanması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 18*: 185-191.

Kaynakça

Abe, T. (2008). 道徳教育の基礎. 教職教育研究センター紀要, s. 89-94.

Akbay, O. H. (2012). Japonya'da Ahlak ve Değerler Eğitimi. *Değerler ve Eğitimi II*, (s. 643-652).

Bilici, Ş. (2018). Almanya'da değerler eğitimi: Aşağı saksonya eyaleti örneği. *Journal of Education in Muslim Societies and communities, 2*(1), s. 127-147.

Cottom, C. (1996). In india/a bold experiment in teaching values. *Exemplary Curriculums, 53*(8), s. 54-58.

Deniz, K., & Karagöl, E. (2018). Değerler eğitimi açısından ortaokul türkçe ders kitapları. *Journal of Educational Sciences, 1*, s. 244-255.

Fujioka, H. (2004).『心の教育』と教師教育. 日本教師教育学会年報*, 13*, s. 45-51.

Gakushuu Shidou Youryou. (2009).

Güneş, F., & Köse, N. (2016). Japonya ve ingiltere'de değerler eğitiminin incelenmesi. *Bartın Üniversitesi - Yabancı Diller Bölümü Diğer Yayınlar Koleksiyonu*.

Halstead, J. M., & Taylor, M. J. (2000). Learning and teaching about values: A review of recent research. *Cambridge Journal of Education, 30*(2), s. 172-202.

Hassan, K. E., & Kahil, R. (2005). The effect of "living values: An educational program" on behaviors and attitudes of elementary students in a private school in lebanon. *Early Childhood Education Journal, 33*(2), s. 81-90.

Hayashi, Y. (2011). 道徳教育と人権教育を考える. 部落解放研究*, 7*(192), s. 27-39.

Hemmi, T. (2003). 学校における「心」の取り上げ方に関する考察一『心のノート』とスクールカウンセリング—. *Rikkyo Social Work Review, 23*, s. 15-25.

Jian-ying, Y., & Qun, W. (2022). Moral education in china, past and present. *US-CHINA Education Review, 12*(4), s. 103-106.

Kang, S.-w. (2002). Democracy and human rights education in South Korea. *Comparative Education, 38*(3), s. 315-325.

Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar - İlkeler - Teknikler.* Nobel Kitap.

Kırkgöz, Y. (2021). Values education in foreign language curriculum through the eyes of pre-service teachers. *Journal of Educational Leadership and Policy Studies*.

Kopp, B., Niedermeier, S., & Mandl, H. (2014). Actual practical value education in germany. *ICERI 2014.* Seville.

Lovat, T. (2017). Values education as good practice pedagogy: Evidence fromAustralian empirical research. *Journal of Moral Education, 46*(1), s. 88-96.

Lovat, T., Clement, N., Dally, K., & Toomey, R. (2011). The impact of values education on school ambience and academic diligence. *International Journal of Educational Research, 50*(3), s. 166-170.

Maruyama, H. (2013). Moral education in japan. 国立教育政策研究所, s. 1-11.

Mefodeva, M., & Fakhrutdinova, A. V. (2016). Morel education in russia and india: A comparative analysis. *The Social Sciences, 11*(15), s. 3765-3769.

MEXT. (2008). 資料*2* 「心のノート」の概要等について.

MEXT. (2011). 心のノート 小学校*5*･*6*年.

Ozhiganova, A. (2019). "Spiritual and moral education" in russian public schools: Constructing a neo-traditionalist identity. *FIRE: Forum for International Research in Education, 5*(1), s. 107-125.

Park, S. Y. (2017). Clarifying the characteristics and exploring the colloboration of citizenship and character education in south korea. *Journal of Social Science Education, 16*(3), s. 22-28.

Sakuda, K., Hase, H., & Nakayama, Y. (2017). 現代の社会教育における「いのちのつながり」に関する道徳性への追求 ―今日のいのちの道徳教育を考える―. 岡山大学教師教育開発センター紀要, *7*, s. 1-10.

Saldaña, J. (2011). *Fundamentals of Qualitative Research.* Oxford University Press.

Soyano, T. (2016). 道徳教育の現状と道徳の教科化､「特別の教科 道徳」の今後のあり方 －学習指導要領の改訂を通して－. 松本大学研究紀要 (14), s. 13-28.

Tang, H., & Wang, Y. (2020). Moral education curriculum reform for china's elementary and middle schools in the twenty-first century: Past progress and future prospects. *ECNU Review of Education, 4*(4), s. 727-742.

Thornberg, R., & Oğuz, E. (2013). Teachers' views on values education: A qualitative study in sweden and turkey. *International Journal of Educational Research, 59*, s. 49-56.

Yağan, S. A. (2021). Türkiye ve avustralya sosyal bilgiler 5. sınıf öğretim programlarının değerler eğitimi bağlamında karşılaştırılması. *Buca Eğitim Faküktesi Dergisi*(51), s. 304-326.

Yamazaki, Y. (2015). ã教科化」は道徳教育を改善するか. 群馬大学教育学部紀要*, 64*, s. 157-171.

Yumiyama, T. (2007). 「心のノート」 は 「いのち」 をどう伝えているか. *Japanese Association for Religious Studies, 80*(4), s. 1207-1208.

Zbar, V., Brown, D., & Bereznicki, B. (2003). *Values education study.* Curriculum Corporation.

KAYNAKÇA

Altunbulak, M., et all. (2023). Eğitim Denetimi Alanında Yapılan Çalışmaların İncelenmesi. Pearson Journal of Social Sciences, Humanities, 8 (24), 260-278.

Ateş, T. (2020). Okulun Tarihsel Temelleri (*21. Yüzyılda Eğitimde Dönüşüm ve Okullar*, Editör: Uğur Ataseven). Necmettin Erbakan Üniversitesi Yayınları, 68.

Aydın, İ. (2012). *Alternatif Okullar*. 4. Baskı, Ankara: Pegem Akademi.

Baker, C. (1985). Zorunlu Eğitime Hayır. (Çev: Ayşegül Sönmezay) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Baki, A., & Gökçek, T. (2012). Karma Yöntem Araştırmalarına Genel Bir Bakış. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 11 (42), 1-21.

Bozavlı, E. (2021). "Is Foreign Language Teaching Possible Without School Distance Learning Experiences of Foreign Language Students of University Atatürk During the Covid-19 Pandemic," *AWEJ- Arab World English Journal*, 12. (1), 3–18.

Gatto, J. T. (2018). *Eğitim Bir Kitle İmha Silahı, Zorunlu Eğitimin Karanlık Dünyasına Bir Yolculuk.* (Çev: Mehmet Ali Özkan) 6. Baskı, İstanbul: Edam Yayınları

Giordan, A. (1998). *Apprendre*. Paris: Editions Belin.

Giordan, A. (2002). *Une autre école pour nos enfants?* Paris: Delagrave.

Illich, I. (2018). Okulsuz Toplum. (Çev.Mehmet Özay) İstanbul: Şule Yayınları.

McAleavy, T., et all. (2016). Rapid Scholl Improvement. Education Development Trust Highbridge House.

OECD Report (2015). Improving schools in Scotland: An OECD Prespective: The Secretary General of the OECD.

Robinson, K., & Aronica, L. (2018). Siz, Çocuğunuz ve Okul: Çocuğunuzun Eğitimi İçin En İyi Yolu Keşfedin. (Çev: Gülsün Arıkan) İstanbul: Sola Yayınları.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2000). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seckin Yayıncılık.

KAYNAKÇA

Akın, Z. (1998). Ödevin Öğrenci Başarısına Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Aladağ, C. ve Doğu, S. (2009). Fen ve Teknoloji Dersinde Verilen Ödevlerin Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 15-23.

Baltaoğlu, M. G., Sucuoğlu, H. ve Öztürk, N. (2017).Classroom Teachers' Opinions About Homeworks. *Journal Of Education and Future,* 11, 95-09.

Baş, G., Şentürk, C. ve Ciğerci, F. M. (2017). Homework and Academic Achievement: A Meta-Analytic Review Of Research. *Issue in Educational Research*, 27, 31–50.

Chouinard, R., Archambault, J. ve Rheault, A. (2006). Les Devoirs, Corvée İnutile Ou Elément Essentiel De La Réussite Scolaire?, *Revue Des Sciences De L'Education*, 32(2), 307- 324.

Cooper, H. (1989). Synthesis Of Research On Homework. *Educational Leadership,* November, 85–91.

Cooper, H. (2001). Homework For All-in Moderation. *Educational Leadership*, 58(7), 34-38.

Cooper, H. (2001). The Battle Over Homework: Comman Ground For Administrators, Teachers And Parents. *Third Edition.* Thousand Oaks, CA:Corwin Pres.

Cooper, H. (2006). The Battle Over Homework: Comman Ground For Administrators,Teacher, And Parents. *Third Edition.* Thousand Oaks, CA: Corwin Press.

Cooper, H., Robinson, J. C. ve Patall, E. A. (2006). Does Homework İmprove Academic Achievement?. A Synthesis Of Research, 1987–2003. *Review Of Educational Research, 76*(1), 1-62.

Corno, L. (2000). Looking At Homework Differently. *The Elementary School Journal*, 100(5), 529-48.

Corretjer, G. L., (2009). Listen To Me! An Exploration Of The Students Voices Regarding Homework. Doktora Tezi. Washington: Washington Walden University.

Çalışkan, M. (2015). Etkili Dönüt Verme Yolları. *Turkish Studies*, 10(11), 417-430.

Duru, S. ve Çöğmen, S. (2017). İlkokul ve Ortaokul Öğrencileri İle Velilerin Ev Ödevlerine Yönelik Görüşleri. *İlköğretim Online,* 16(1), 354-365. http://dx.doi.org/10.17051/io.2017.76577.

Fan, H., Xu, J., Cai, Z., He, J. ve Fan, X. (2017). Homework and Students' Achievement In Math and Science: A 30- Year Meta-Analysis, 1986–2015. *Educational Research Review*, 20, 35–54.

Farkas, S., Johnson, J. M. ve Duffet, A. (1999). *Playing Their Parts: Parents and Teachers Talk About Parental İnvolvement İn Public Schools.* New York: Public Agenda.

Farrow, S., Tymms, P. ve Henderson, B. (1999). Homework and Attainment In Primary Schools. *British Educational Research Journal,* 25, 323–341.

Gill, B. P. ve Schlossman, S. L. (2000). The Lost Cause Of Homework Reform. *American Journal of Education*, 109(1), 27–62.

Grodner, A. ve Rupp, N. (2013). The Role Of Homework In Student Learning Outcomes: Evidence From A Field Experiment. *Journal of Economic Education*, 44(2), 93-09.

Guo, L., Li, J., Xu, Z., Hu, X., Liu, C., Xing, X. ve Yang, K. (2024). The Relationship Between Homework Time and Academic Performance Among K-12: A Systematic Review. *Campbell Systematic Reviews*, 20(3), e1431.

Güneş, F. (2014). Eğitimde Ödev Tartışmaları. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 1-25.

Hizmetçi, S. ve İflazoğlu, A. (2006). İlköğretim Birinci Kademe Sınıf Öğretmenlerinin Ev Ödevleri Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Nitel Bir Çalışma Örneği. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi (ss. 427–433). Ankara.

İlgar, Ş. (2005). Ev Ödevinin Öğrenci Eğitimi Açısından Önemi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 119- 134.

Karatepe, C. (2003). Ödevler ve Sınıf Yönetimine Etkisi, https://www.egitisim.gen.tr/odevler-ve-sinif-yonetimine-etkisi/, (E.T.:02.07.2022).

Keith, T. Z. (1982). Time Spent On Homework and High School Grades: A Large-Sample Path Analysis. *Journal of Educational Psychology,* 74, 248–253.

Keith T. Z., Reimers, T. M., Fehrmann, P. G., Pottebaum, S. M. ve Aubey, L. W. (1986). Parental Involvement, Homework and Tv Time: Direct and Indirect Effects On High School Achivement. *Journal of Educational Psychology***,** 5, 373-380.

Kouzma, N. M. ve Kennedy, G. A. (2002). Homework, Stress and Mood Disturbance In Senior High School Students. *Psychological Reports, 91*, 193.

Kralovec, E. ve Buell, J. (2000). *The End Of Homework: How Homework Disrupts Families, Overburdens Children and Limits Learning.* Boston: Beacon Press.

Milbourne, L. A. ve Haury, D, I. (1999). Why Is Homework Important?. *Researchgate*, 6(2), 11-12.

Miles, M, B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook*. Thousand Oaks, CA: Sage.

Murillo, F. J. ve Martinez-Garrido, C. (2014). Homework and Primary-School Students' Academic Achievement In Latin America. *International Review of Education*, 60(4), 1-23.

Núñez, J. C., Suárez, N., Cerezo, R., González-Pienda, J., Rosário, P., Mourão, R. ve Valle, A. (2013). Homework and Academic Achievement Across Spanish Compulsory Education. *Educational Psychology,* 0(0), 1-21.

Özen, Y. (2015). *Sorumluluk Eğitimi.* Ankara: Vize Basın Yayın.

Purkey, S. C. ve Smith, M. S. (1983). Effective schools: Are View. *The Elementary School Journal*, 83(4), 427-452.

Ramdass, D.ve Zimmerman, B. J. (2011). Developing Self-regulation Skills: The important role of homework. *Journal of Advanced Academics*, *22*(2), 194–218.

Revee, J. (2009). Why Teachers Adopt A Controlling Motivating Style Toward Students and How They Can Become More Autonomy Supportive. *Educational Psychologist,* 44(3), 159-175.

Rønning, M. (2011). Who Benefits From Homework Assignments?. *Economics of Education Review* 30(1), 55–64.

Rosário, P., Núñez, J. C., Vallejo, G., Cunha, J., Nunes, T., Mourão, R. ve Pinto, R. (2015). Does Homework Design Matter? The Role Of Homework's Purpose In Student Mathematics Achievement. C*ontemporary Educational Psychology*, 43,10-24.

Sullivan, M. H. ve P. V. Sequera, (1996). The Impact Of Purposeful Homework On Learning. *Clearing Hause*, 69 (6), 346–349.

Suskind, D. (2012). What Students Would Do If They Did Not Do Their Homework. *Phi Delta Kappan*, 94(1), 52–55.

Taş, Y., Öztekin, C. S. ve Vural, S. S. (2014). A Study Of Science Teachers' HomeworkPractices. *Research In Education,* 91, 45-64.

Vansteenkiste, M., Sierens, E., Soenens, B., Luyckx, K. ve Lens, W. (2009). Motivational Profiles From A Self Determination Perspective: The Quality Of Motivation matters. *Journal Of Educational Psychology,* 101(3), 671-688.

Van Voorhis, F. L. (2004). Reflecting On The Homework Ritual: Assignments and Designs. *Theory Into Practice*, 43(3), 205-12.

Varışoğlu, B. ve Şeref, İ. (2012). İlköğretim 5. ve 6. Sınıf Öğrencilerinin Türkçe Dersi Ödevleri Hakkındaki Görüşleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Dergisi,* 1(3), 158-173.

Walberg, H. J., Paschal, R. A. ve Weinstein, T. (1985). Homework's Powerful Effects On Learning. *Educational Leadership,* 42, 76-78.

Xu, J. (2007). Middle-School Homework Management: More Than Just Gender and Family Involvement. *Educational Psychology*, 27(2), 173–189.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayınevi.

Kaynakça

Alexander, R. J. (2008). *Towards dialogic teaching: Rethinking classroom talk*. Dialogos.

Ally, M. (2004). Foundations of educational theory for online learning. In *The theory and practice of online learning* (pp. 3-31). Athabasca University Press.

Apple, M. W. (2021). *Whose knowledge counts in schools?*. Routledge.

Arter, J., Spandel, V., & Culham, R. (1995). Portfolios for assessment and instruction. *Curriculum and teaching, 10*(1), 3-11.

Bakhtin, M. M. (1981). *The dialogic imagination: Four essays*. University of Texas Press.

Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. Freeman Blake, R. J. (2008). *Brave new digital classroom: Technology and foreign language learning*. Georgetown University Press.

Borg, S. (2003). Teacher cognition in language teaching: A review of research on what language teachers think, know, believe, and do. *Language Teaching*, *36*(2), 81-109.

Boud, D., Cohen, R., & Sampson, J. (1999). Peer learning and assessment. *Assessment & Evaluation in Higher Education, 24*(4), 413-426.

Brinton, D. M., Snow, M. A., & Wesche, M. B. (1989). *Content-based second language instruction*. Newbury House.

Brown, J. D., & Hudson, T. (1998). The alternatives in language assessment. *TESOL quarterly, 32*(4), 653-675.

Bruner, J. S. (1960). *The process of education*. Harvard University Press.

Byram, M. (2021). *Teaching and assessing intercultural communicative competence*. Multilingual Matters.

Chaiklin, S. (2003). The zone of proximal development in Vygotsky's analysis of learning and instruction. In A. Kozulin, B. Gindis, V. S. Ageyev, & S. M. Miller (Eds.), *Vygotsky's educational theory in cultural context* (pp. 39-64). Cambridge University Press.

Chapelle, C. A. (2001). *Computer applications in second language acquisition: Foundations for teaching, testing and research*. Cambridge University Press.

Chomsky, N. (1959). *Syntactic structures*. Mouton.

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The" what" and" why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological inquiry, 11*(4), 227-268.

Dickey, M. D. (2003). Teaching in 3D: Pedagogical affordances and constraints of 3D virtual worlds for synchronous distance learning. *Distance education, 24*(1), 105-121.

Donaldson, M. (1978). *Children's minds*. Fontana Press.

Donato, R. (2000). Sociocultural contributions to understanding the foreign and second language classroom. In J. P. Lantolf (Ed.), *Sociocultural theory and second language learning* (pp. 27-50). Oxford University Press.

Donato, R. (2013). *Collective scaffolding in second language learning*. Routledge.

Duff, P. A. (2007). *Case study research in applied linguistics*. Lawrence Erlbaum Associates.

Duff, P. A. (2021). *Case study research in applied linguistics*. Routledge.

Ellis, R. (2003). *Task-based language learning and teaching*. Oxford University Press.

Freire, P. (1970). *Pedagogy of the oppressed*. Continuum.

Freire, P. (2021). *Pedagogy of hope: Reliving pedagogy of the oppressed*. Bloomsbury Publishing.

Fryer, L. K., & Carpenter, R. (2006). Emerging technologies and the teaching of foreign languages. *Language Teaching, 39*(4), 247-264.

Fullan, M., & Langworthy, M. (2014). *A rich seam: How new pedagogies find deep learning*. Pearson Education.

García, O., & Kleifgen, J. A. (2021). *Educating emergent bilinguals: Policies, programs, and practices for English language learners*. Teachers College Press.

Gardner, H. (1983). *Frames of mind: The theory of multiple intelligences*. Basic books.

Giroux, H. A. (2020). *On critical pedagogy*. Bloomsbury Publishing

Holmes, W., Bialik, M., Fadel, C., & Trilling, B. (2019). *Artificial intelligence in education. Promises and implications for teaching and learning*. Center for Curriculum Redesign.

Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (1999). *Learning together and alone: Cooperative, competitive, and individualistic learning*. Allyn & Bacon.

Jonassen, D. H., Peck, K. L., & Wilson, B. G. (1999). *Learning with technology: A constructivist perspective*. Merrill/Prentice Hall.

Kirschner, P. A., Sweller, J., & Clark, R. E. (2006). Why minimal guidance during instruction does not work: An analysis of the failure of constructivist, discovery, problem-based, experiential, and inquiry-based teaching. *Educational psychologist, 41*(2), 75-86Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American psychologist, 55*(1), 68.

Kubota, R., & Lin, A. M. Y. (Eds.). (2016). *Race, culture, and identities in second language education: Exploring critically engaged practice*. Routledge.

Kumaravadivelu, B. (2022). *Understanding language teaching: From method to postmethod*. Routledge.

Lantolf, J. P., & Poehner, M. E. (2014). *Sociocultural theory and the pedagogical imperative in L2 education: Vygotskian praxis and the research/practice divide*. Routledge.

Little, D. (1991). *Learner autonomy 1: Definitions, issues and problems*. Dublin: Authentik.

Luckin, R. (2018). *Machine learning and human intelligence: The future of education for the 21st century*. Routledge.

Lund, A., & Smørdal, O. (2006). The impact of synchronous and asynchronous CMC on collaborative learning, group dynamics and learner autonomy. *ReCALL, 18*(2), 142-158.

Mercer, N. (1995). *The guided construction of knowledge: Talk amongst teachers and learners*. Multilingual Matters.

Mercer, N., & Littleton, K. (2007). *Dialogue and the development of children's thinking: A sociocultural approach*. Routledge.

Noddings, N. (2013). *Caring: A relational approach to ethics and moral education*. Univ of California Press.

Norton, B. (2013). *Identity and language learning: Gender, ethnicity and educational change*. Pearson Education.

Paris, D., & Alim, H. S. (2017). *Culturally sustaining pedagogies: Teaching and learning for justice in a changing world*. Teachers College Press.

Poehner, M. E. (2008). *Dynamic assessment: A Vygotskian approach to understanding and promoting L2 development*. Springer Science & Business Media.

Selwyn, N. (2019). *Should robots replace teachers?: AI and the future of education*. Polity.

Slavin, R. E. (1995). *Cooperative learning: Theory, research, and practice*. Allyn and Bacon.

Shohamy, E. (2021). *Language testing at the crossroads: Rethinking the constructs and consequences of measurement*. Routledge.

Shor, I. (2020). *Critical teaching and everyday life*. University of Chicago

Storch, N. (2002). Patterns of interaction in ESL pair work. *Language Learning, 52*(1), 119-158.

Swain, M. (2000). The output hypothesis and beyond: Mediating acquisition through collaborative dialogue. In J. P. Lantolf (Ed.), *Sociocultural theory and second language learning* (pp. 97-114). Oxford University Press.

Thomas, J. W. (2000). *A review of research on project-based learning*.

van Lier, L. (1996). *Interaction in the language curriculum: Awareness, autonomy, and authenticity*. Longman.

van Lier, L. (2004). *The ecology and semiotics of language learning: A sociocultural perspective*. Kluwer Academic Publishers.

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.

Warschauer, M. (2006). Laptops and literacy: Learning in the wireless classroom. Teachers College Press.

Warschauer, M. (2020). *Technology and social inclusion: Rethinking the digital divide*. MIT Press.

Wells, G. (1999). *Dialogic inquiry: Towards a sociocultural practice and theory of education*. Cambridge University Press.

Wiggins, G. (1998). *Educative assessment: Designing assessments to inform and improve student performance*. John Wiley & Sons.

Wiliam, D. (2011). *Embedded formative assessment*. Solution Tree Press.

Wood, D., Bruner, J. S., & Ross, G. (1976). The role of tutoring in problem solving. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, 17*(2), 89-100.

Zimmerman, B. J. (2002). Becoming a self-regulated learner: An overview. *Theory into practice, 41*(2), 64-70.

REFERENCES

Aktaş, B. Ç., & Can, Y. (2019). The effect of "Whatsapp" usage on the attitudes of students toward english self-efficacy and english courses in foreign language education outside the school. *International Electronic Journal of Elementary Education*, *11*(3), 247–256. https://doi.org/10.26822/iejee.2019349249

Alderman, G. L., & Green, S. K. (2011). Social powers and effective classroom management: Enhancing teacher-student relationships. *Intervention in School and Clinic*, *47*(1), 39–44. https://doi.org/10.1177/1053451211406543

Allan, G. M. (2006). *Responsibility for learning: Students ' understandings and their self-reported learning attitudes and behaviours*. *March*, 270.

Anderson, T. (2001). The Hidden Curriculum in Distance Education An Updated View . In *Change: The Magazine of Higher Learning* (Vol. 33, Issue 6, pp. 28–35). https://doi.org/10.1080/00091380109601824

Anyon, J. (2017). Social class and the hidden curriculum of work. *Childhood Socialization*, *162*(1), 369–394. https://doi.org/10.1177/002205748016200106

Apple, M. W. (2004). *Ideology and Curriculum* (Third Edit). RoutledgeFalmer.

Aras Kaya, H. Ö. (2018). *Gizli Müfredat: Üniversitelere İlişkin Bir Çözümleme*. Ankara: Ankara Üniversitesi, Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Artino, A. R. (2009). Think, feel, act: Motivational and emotional influences on military students' online academic success. *Journal of Computing in Higher Education*, *21*(2), 146–166. https://doi.org/10.1007/s12528-009-9020-9

Artino, A. R., Holmboe, E. S., & Durning, S. J. (2012a). Can achievement emotions be used to better understand motivation, learning, and performance in medical education? *Medical Teacher*, *34*(3), 240–244. https://doi.org/10.3109/0142159X.2012.643265

Artino, A. R., Holmboe, E. S., & Durning, S. J. (2012b). Control-value theory: using achievement emotions to improve understanding of motivation, learning, and performance in medical education: AMEE Guide No. 64. *PubMed*, *34*(3), 148–160. https://doi.org/10.3109/0142159X.2012.651515

Artino, A. R., & Jones, K. D. (2012). Exploring the complex relations between achievement emotions and self-regulated learning behaviors in online learning. *Internet and Higher Education*, *15*(3), 170–175. https://doi.org/10.1016/j.iheduc.2012.01.006

Atkinson, G. F. (1981). Provocative opinion: The implicit curriculum. *Journal of Chemical Education*, *58*(7), 560–561. https://doi.org/10.1021/ed058p560

Baltaci, A. (2017). The legality of religious symbols in European schools. *Cumhuriyet Ilahiyat Dergisi*, *21*(1), 45–80. https://doi.org/10.18505/cuid.286581

Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioural change. *Psychological Review*, *84*(2), 191–215. https://doi.org/10.1016/0146-6402(78)90002-4

Bandura, A. (Ed.). (1995). *Self-Efficacy in changing society*. Cambridge University Press. https://doi.org/10.1109/EVER.2017.7935960

Bogo, M., & Wayne, J. (2013). The Implicit Curriculum in Social Work Education: The Culture of Human Interchange. *Journal of Teaching in Social Work*, *33*(1), 2–14. https://doi.org/10.1080/08841233.2012.746951

Bolat, Y. (2014). Öğrenci Gözü İle Sınıfın Örtük Programı. *Adiyaman University Journal of Social Sciences*, *7*(18), 510–536. https://doi.org/10.14520/adyusbd.781

Burchinal, M. R., Peisner-Feinberg, E., Pianta, R., & Howes, C. (2002). Development of academic skills from preschool through second grade: Family and classroom predictors of developmental trajectories. *Journal of School Psychology*, *40*(5), 415–436. https://doi.org/10.1016/S0022-4405(02)00107-3

Çalık, B. (2014). *The relationship between mathematics achievement emotions, mathematics self-efficacy, and self-regulated learning strategies among middle school students* (Issue August). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi.

Çam, Ş. S., & Oruç, E. Ü. (2014). Öğrenme sorumluluğu ve güç dengesi. *International Journal of Instruction*, *7*(1), 1–13.

Can, Y. (2018). *Öğrenci yanıt sisteminin ortaöğretim öğrencilerinin İngilizce derslerindeki başarıları ve başarı duyguları üzerine etkileri*. Yayımlanmamış Yükseklisans Tezi. Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi.

Çelik, Y., & Onay, İ. (2017). Stajyer öğrencilerin okullarda öğretmenden öğrenciye yönelik şiddete ilişkin gözlemleri. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, *9*(301–333), 1–26.

Çengel, M. (2008). *Sınıf ikliminin oluşması sürecinde örtük program: meslek liseleri üzerine bir araştırma*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi.

Çiltaş, A. (2011). Eğitimde öz-düzenleme öğretiminin önemi üzerine bir çalışma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *3*(5), 1–11.

Corno, L. (1992). Encouraging students to take responsibility for learning and performance. *The Elementary School Journal*, *93*(1), 69–83.

Demirel, Ö. (2014). *Eğitimde Program Geliştirme*. Pegem Akademi Yayınclık.

Deveci, H., Karadağ, R., & Yılmaz, F. (2008). İlköğretim öğrencilerinin şiddet algıları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *7*(24), 28–31.

Dujndik, J. R. (1976). Attitude Similarity and the Covert Curriculum. *Journal of Educational Research*, *69*(8), 304–308. https://doi.org/10.1080/00220671.1976.10884907

Erişti, B. (2017). Öğrenme sorumluluğu ölçeğinin geliştirilmesi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, *11*(1), 481–503. https://doi.org/10.17522/balikesirnef.356578

Freire, P. (1974). *Education for critical consciousness*. Continuum. https://doi.org/10.1177/074171367402400405

Goetz, T., Cronjaeger, H., Frenzel, A. C., Lüdtke, O., & Hall, N. C. (2010). Academic self-concept and emotion relations: Domain specificity and age effects. *Contemporary Educational Psychology*, *35*(1), 44–58. https://doi.org/10.1016/j.cedpsych.2009.10.001

Goetz, T., Pekrun, R., Hall, N., & Haag, L. (2006). Academic emotions from a social-cognitive perspective: Antecedents and domain specificity of students' affect in the context of Latin instruction. *British Journal of Educational Psychology*, *76*(2), 289–308. https://doi.org/10.1348/000709905X42860

Gordon, D. (1982). The concept of the hidden curriculum. *Journal of Philosophy of Education*, *16*(2), 187–198. https://doi.org/10.1111/j.1467-9752.1982.tb00611.x

Gordon, D. (1983). Rules and the effectiveness of the hidden curriculum. *Journal of Philosophy of Education*, *17*(2), 207–218. https://doi.org/10.1111/j.1467-9752.1983.tb00031.x

Gözütok, F. Di., Er, K. O., & Karacaoğlu, C. (2006). Okulda dayak (1992 ve 2006 Yılları Karşılaştırılması) (1). *1. Şiddet ve Okul: Okul ve Çevresinde Çocuğa Yönelik Şiddet ve Alınabilecek Tedbirler Sempozyumu*, 227–235.

Hicks, H. L. (1969). The invisible curriculum. *Phi Delta Kappan*, *50*(10), 602–603.

Hosford, P. L. (1980). Improving the Silent Curriculum. *Theory Into Practice*, *19*(1), 45–50. https://doi.org/10.1080/00405848009542871

Jackson, P. W. (1968). Life in Classrooms. In *American Educational Research Journal*. Teachers College Press. https://doi.org/10.2307/1162100

Kaptan, F., & Korkmaz, H. (2001). İşbirliğine dayalı fen öğretiminin öğretmen adaylarının öz-yeterlik düzeylerine etkisi. *IV. Fen Bilimleri Eğitimi Kongresi*.

Lightbown, P. M., & Spada, N. (2013). *How Languages are Learned?* Oxford University Press.

Linnenbrink-Garcia, L., & Pekrun, R. (2011). Students' emotions and academic engagement: Introduction to the special issue. *Contemporary Educational Psychology*, *36*(1), 1–3. https://doi.org/10.1016/j.cedpsych.2010.11.004

MacNeil, A. J., Prater, D. L., & Busch, S. (2009). The effects of school culture and climate on student achievement. *International Journal of Leadership in Education*, *12*(1), 73–84. https://doi.org/10.1080/13603120701576241

Maddux, J. E. (1991). Self-Efficacy. In C. R. Snyder & D. R. Forsyth (Eds.), *Handbook of Social and Clinical Psychology* (pp. 57–78). Pergamon Press.

Mahiroğlu, A., & Buluç, B. (2003). Ortaöğretim kurumlarında fiziksel ceza uygulamaları. *Türk Eğitim Bilimleri Degisi*, *1*(1), 81–93.

Marchand, G. C., & Gutierrez, A. P. (2012). The role of emotion in the learning process: Comparisons between online and face-to-face learning settings. *Internet and Higher Education*, *15*(3), 150–160. https://doi.org/10.1016/j.iheduc.2011.10.001

Margolis, E. (Ed.). (2001). *The hidden curriculum in higher education*. Routledge.

Marsh, C. J. (2004). *Key concepts for understanding curriculum* (Third Edit). RoutledgeFalmer Tylor & Francis Group.

McLaren, P. (1989). *Life in Schools: An Introduction to Critical Pedagogy in the Foundations of Education*. Longman. https://doi.org/10.4324/9781315633640

Nie, Y., Lau, S., & Liau, A. K. (2011). Role of academic self-efficacy in moderating the relation between task importance and test anxiety. *Learning and Individual Differences*, *21*(6), 736–741. https://doi.org/10.1016/j.lindif.2011.09.005

Ocak, G., & Akkaş Baysal, E. (2016). Öğrencilerin dil öğrenme stratejileri ve ingilizce özyeterlik inançlarının incelenmesi: Afyonkarahisar ili örneği. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, *44*(44), 91–91. https://doi.org/10.15285/maruaebd.286488

Oliva, P. F., & Gordon, W. R. (2005). *Developing the curriculum* (Eighth Edi). Pearson.

Ornstein, A. C., & Hunkins, F. P. (2018). *Curriculum: Foundations, Principles and Issues*. Pearson Education Limited.

Overly, N. V. (1970). *The unstructured curriculum:* Association of Curriculum and Supervision.

Öztürk, B. (2000). Sinif İçi Etkileşim. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, *24*, 621–640.

Pekrun, R. (1992). The impact of emotions on learning and achievement: towards a theory of cognitive/motivational mediators. *Applied Psychology*, *41*(4), 359–376. https://doi.org/10.1111/j.1464-0597.1992.tb00712.x

Pekrun, R. (2000). A social-cognitive, control-value theory of achievement emotions. In J. Heckhausen (Ed.), *Motivational psychology of human development: Developing motivation and motivating development* (pp. 143–163). Elsevier Science.

Pekrun, R. (2006). The control-value theory of achievement emotions: Assumptions, corollaries, and implications for educational research and practice. *Educational Psychology Review*, *18*(4), 315–341. https://doi.org/10.1007/s10648-006-9029-9

Pekrun, R., Frenzel, A. c., Goetz, T., Perry, R. P., Pekrun, R., & Schutz, P. A. (2007a). The control-calue theory of achievement emotions. An integrative approach to emotions in education. *Emotion in Education*, 13–36. https://doi.org/10.1016/B978-012372545-5/50003-4

Pekrun, R., Frenzel, A. c., Goetz, T., Perry, R. P., Pekrun, R., & Schutz, P. A. (2007b). The Control-Value Theory of Achievement Emotions: An ıntegrative approach to emotions in education. In *Emotions in Education*. Elsevier Inc.

Pekrun, R., Goetz, T., Frenzel, A. C., Barchfeld, P., & Perry, R. P. (2011). Measuring emotions in students' learning and performance: The Achievement Emotions Questionnaire. *Contemporary Educational Psychology*, *36*(1), 36–48.

Pekrun, R., Goetz, T., Perry, R. P., Kramer, K., Hochstadt, M., Molfenter, S., Hoschstadt, M., & Molfenter, S. (2004). Beyond test anxiety: Development and validation of the Test Emotions Questionnaire (TEQ). *Anxiety, Stress and Coping: An International Journal*, *17*(3), 287–316. https://doi.org/10.1080/10615800412331303847

Pekrun, R., Goetz, T., Titz, W., & Perry, R. P. (2002a). Academic emotions in students' self-regulated learning and achievement: A program of qualitative and quantitative research. *Educational Psychologist*, *37*(2), 91–106. https://doi.org/10.1207/S15326985EP3702_4

Pekrun, R., Goetz, T., Titz, W., & Perry, R. P. (2002b). Beyond coping: Meeting goals, visions, and challenges. In E. Frydenberg (Ed.), *Beyond Coping: Meeting Goals, Visions and Challenges* (pp. 149–173). Oxford University Press.

Pekrun, R., & Stephens, E. J. (2010). Achievement emotions: A control-value approach. *Social and Personality Psychology Compass*, *4*(4), 238–255. https://doi.org/10.1111/j.1751-9004.2010.00259.x

Pianta, R. C., & Stuhlman, M. W. (2004). Teacher-Child Relationships and Children's Success in the First Years of School. *School Psychology Review*, *33*(3), 444–458. https://doi.org/10.1136/oem.47.11.775

Posner, G. J. (2003). *Analyzing the Curriculum* (3rd Edition (Ed.)). McGraw-Hill Education.

Sarı, A., & Akınoğlu, O. (2009). Öz-düzenlemeli öğrenme: Modeller ve uygulamalar. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, *29*, 139–154. https://doi.org/10.15285/ebd.34742

Sayadian, S., & Lashkarian, A. (2015). EFL learners' creative thinking and their achievement emotions. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, *199*, 505–509. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.07.539

Saylor, J. G., Alexander, W. M., & Lewis, A. J. (1981). *Curriculum planning for better teaching and learning* (4th Editio). Holt, Rinehart, & Winston.

Schutz, P. A., & Pekrun, R. (n.d.). *Emotion in Education*.

Stolp, S. (2015). Leadership for School Culture. In *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences: Second Edition* (pp. 504–508). Routledge. https://doi.org/10.1016/B978-0-08-097086-8.25033-2

Taba, H. (1962). Curriculum development ; theory and practice. *Harcourt Brace & World*, *40*(5), 529.

TDK. (2019). *TÜrk Dİl Kurumu Sözlükleri*.

Tekke, M., Ozer, B., Tas, E., Özer, B., & Taş, E. (2018). Türkiye ' de Sınıf İçi Eğitimde Cezanın Etkisi : Disiplin Kurallarının Bilimsel Uygulanması. *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergis*, *2*(4), 19–27. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/615073

Tuncel, İ. (2007). Etkileşimden Kaynaklanan Örtük Programın Duyuşsal Özelliklerin Gelişimi Açısından İncelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, *1*(8), 41–63.

Tyler, R. (1949). *Basic principles of curriculum and instruction*. University of Chicago Press. https://doi.org/10.2307/3459484

Uslu, T. (2018). *Üniversite öğrencilerinin liderlik, akademik özyeterlik ve okula yabancılaģma algıları (Erzincan Üniversitesi Örneği)*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.

Veznedaroğlu, R. L. (2007). *Okulda ve sınıfta örtük program*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Villavicencio, F. T., & Bernardo, A. B. I. (2013). Positive academic emotions moderate the relationship between self-regulation and academic achievement. *British Journal of Educational Psychology*, *83*(2), 329–340. https://doi.org/10.1111/j.2044-8279.2012.02064.x

Weis, L., McCarthy, C., & Dimitriadis, G. (Eds.). (2012). *Ideology, Curriculum, and the New Sociology of Education*. Routledge.

Wentzel, K. R. (1997). Student motivation in middle school: The role of perceived pedagogical caring. *Journal of Educational Psychology*, *89*(3), 411–419. https://doi.org/10.1037/0022-0663.89.3.411

Wentzel, K. R., Barry, C. M. N., & Caldwell, K. A. (2004). Friendships in middle school: Influences on motivation and school adjustment. *Journal of Educational Psychology*, *96*(2), 195–203. https://doi.org/10.1037/0022-0663.96.2.195

Yakar, A. (2017). *Potansiyel gelişim alanı bağlamında bir eylem araştırması: Öğrenme sorumluluğu, motivasyon ve başarı*. Adnan Menderes Üniversitesi. Aydın: Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Yakar, A., & Saracaloğlu, A. S. (2017). Öğrenmeye yönelik sorumluluk ölçeği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *0*(42), 27. https://doi.org/10.21764/efd.41545

Yeşil, R. (2013). Ortaöğretim öğrencilerinin okul öğrenmelerindeki öğrenme sorumluluklarını yerine getirme düzeyleri. *Journal of Human Sciences*, *10*(1), 1214–1237.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, E., Yiğit, R., & Kaşarcı, ismail. (2012). İlköğretim Öğrencilerinin Özyeterlilik Düzeylerinin Akademik Başarı Ve Bazı Değişkinler Açısından İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *12*(23), 371–388.

Yüksel, S. (2002a). Örtük Program. *Eğilim ve Bilim*, *27*(126), 31–37.

Yüksel, S. (2002b). Yüksek Öğretimde Eğitim-Öğretim Faaliyetleri ve Örtük Program. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *15*(1), 361–370. https://doi.org/10.19171/uuefd.14806

Yüksel, S. (2004). *Örtük program: Eğitimde saklı uygulamalar*. Nobel Yayıncılık.

Zimmerman, B. J. (1990). Self-Regulated Learning and Academic Achievement: An Overview. *Educational Psychologist*, *25*(1), 3–17. https://doi.org/10.1207/s15326985ep2501_2

Zimmerman, B. J. (2000). Self-efficacy: An essential motive to learn. *Contemporary Educational Psychology*, *25*, 82–91.

REFERENCES

Açil, H., Ekinci, A. E., Dündar, M., & Bilgiç, R. (2021). İlkokullarda yetiştirme programına (iyep) ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirilmesi [Assesment of primary school teachers' views on remedial education program in primary schools (REPPS)]. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, *10*(20), 257-277.

Akyüz, E. (2016). Çocuk hukuku: çocukların hakları ve korunması, Genişletilmiş 5. *Baskı* [Child law, children's rights and protection, Extended 5th edition], *Pegem Akademi*.

Avlukyarı, T. *(2019). İlkokullarda yetiştirme programı (İYEP)'in öğretmen ve yöneticiler tarafından değerlendirilmesi (Mersin ili Tarsus ilçesi örneği) [Development program in primary schools (IYEP) assessment by teachers and managers in primary schools]* (Publication no. 588633) [Master's Thesis, Sakarya Universtiy]. Council of Higher Education Thesis Center.

Ayar, A. (2022). Çocuk Hakları Sözleşmesi kapsamında çocuğun eğitim (nitelikli eğitim) hakkına ilişkin bir değerlendirme [An assessment on the child's right to education (quality education) under the convention on the rights of the child]. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2022(159), 337-362.

Aydın, S., & Yakar, L. (2020). İlkokullarda yetiştirme programında (İYEP) karşılaşılan sorunlar, paydaşlarına olan katkıları ve çözüm önerileri [Problems encountered in remedial program in primary schools (RPPS), contribution to stakeholders and suggestions for solution]. *Trakya Eğitim Dergisi*, *10*(3), 795-814.

Balantekin, Y. (2020). İlkokullarda yetiştirme programı (İYEP) Türkçe dersinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi: bir karma yöntem araştırması [The evaluation of Turkish lesson educating program in primary schools according to teachers' opinions: a mixed method research] *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, *18*(1), 153-184.

Çelik, R. (2017). Adalet, kapsayıcılık ve eğitimde hakkaniyetli fırsat eşitliği [Justice, inclusiveness and fair equality of opportunity in education]. *Fe Dergi*, *9*(2), 16-29.

Dilekçi, Ü. (2019). İlkokullarda yetiştirme programına (İYEP) ilişkin öğretmen görüşleri [Teachers' opinions on remedial education program in primary schools (REPPS)]. *Milli Eğitim Dergisi*, *48*(1), 433-454.

Ferreira, F. H., & Gignoux, J. (2010). Eğitimde fırsat eşitsizliği: Türkiye örneği [Inequality of opportunity in education: the case of Türkiye]. *TC Cumhuriyeti DPT ve Dünya Bankası Refah ve Sosyal Politika Analitik Çalışma Programı. Çalışma Raporu*, 4. Retrieved March 10, 2023 from https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/583121468120271357/inequality-of-opportunity-for-education-the-case-of-turkey

Gençoğlu, C. (2019). Millî bir destekleme ve yetiştirme sistemi modeli: ilkokullarda yetiştirme programi (İYEP) [Remedial education programme: As a national catch-up and remedial education model] *Milli Eğitim Dergisi*, *48*(1), 853-881.

Grossman, H., & Kanu, Y. K. (1999). Achieving educational equality: Assuring all students an equal opportunity in school. *Alberta Journal of Educational Research*, *45*(4), 474.

Güder, O., Demir, M., Özden, M., & Aras, Z. (2023). Sınıf öğretmenlerinin ilkokullarda yetiştirme programının (İYEP) işleyiş sürecine ilişkin görüşleri [Primary school teachers' Training Program opinions on the operational process.] *Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, *7*(1), 107-133.

Gümüş, A. T. (2012). Eğitim Hakkının Dönüşümü. *Journal of Social Studies Education Research*, *3*(1).

Gürol, M., & Gül, M. (2021). İlkokullarda Yetiştirme Programının (İYEP) işlevselliğinin incelenmesi [Research on the functionality of training program at primary schools (IYEP)]. *Trakya Eğitim Dergisi*, *11*(1), 16-33.

Hodgkin, R., & Newell, P. (1998). *Implementation handbook for the convention on the rights of the child.* UNICEF.

Hurn, C. (2016). Okulun imkan ve sınırları. (*Çev. Mustafa Sever). Pegem Akademi Yayıncılık*

Kalender, B. (2018). Hayat bilgisi dersi öğretim programlarının Çocuk Hakları Sözleşmesinin eğitim hedefleri maddesi açısından incelenmesi: Tarihsel bir analiz [Investigation of the life sciences curricula in terms of convention on the rights of the children's the aims of education: A historical analysis] (Publication no. 534610) [Master's Thesis, Gaziantep Universtiy]. Council of Higher Education Thesis Center.

Keskin, M. (2021). *İlkokullarda yetiştirme programı (İYEP)'nın dezavantajlı öğrenciler açısından değerlendirilmesi [Education program in primary schools (IYEP) evaluation in terms of disadvantaged students]* (Publication no. 699061) [Master's thesis, Amasya Üniversitesi]. Council of Higher Education Thesis Center.

Merey, Z. *(2016). Çocuk hakları [Children's rights].* Pegem Akademi.

Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook (2nd ed.).* Sage Publications.

Ministry of Education (MoNE). (n.d.). *İlkokullarda Yetiştirme Programı [Remedial Education Program in Primary Schools]* Retrieved March 1, 2024 from https://iyep.meb.gov.tr/uploads/iyep/iyep-20230919012714.pdf

Özdoğru, M. (2022). İlkokullarda Yetiştirme Programı'nın (İYEP) değerlendirilmesi [Evaluation of the Education Program in Primary Schools (IYEP)]. *Bilim Eğitim Sanat ve Teknoloji Dergisi*, *6*(1), 53-63.

Öztürk, A., & Özmantar M. F. (2019). Reflections of the United Nations Convention on the Rights of the Child to Mathematics Curricula Documents at Primary Level: A Historical Analysis. *Necatibey Faculty of Education Electronic Journal of Science & Mathematics Education*, *13*(1).

Samsa, M., Köse, A., Akpınar, F., & Ok, Ş. İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP) Üzerine Bir İnceleme [A review on the training program in primary schools (TPPS)]. *Sinerji Uluslararası Alan Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, *5*(1).

Singh, K. (2014). Right to education and equality of educational opportunities. *Journal of International Cooperation in Education*, *16*(2), 5-19.

Tezcan, M. *(1994). Eğitim sosyolojisi [Educational sociology].* Olgaç matbaası

Toptaş, V., & Karaca, E. T. (2019). İlkokullarda yetiştirme programı (İYEP) kapsamındaki matematik derslerini yürüten sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi [Primary school teachers' opinions about mathematics courses within remedial program in primary schools (IYEP)]. *Milli Eğitim Dergisi*, *48*(1), 417-431.

UNICEF (1989). United Nations Convention on the Rights of the Child (UNCRC). Retrieved December 10, 2023 from https://www.unicef.org.uk/what-we-do/un-convention-child-rights/

UNICEF (United Nations Children's Fund) (2007). *A human rights-based approach to Education for All: A framework for the realization of children's right to education and rights within education.* New York: UNICEF. Retrieved January 12, 2024 from https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000154861

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation (UNESCO) (1960). *Convention against discrimination in education.* Retrieved December 10, 2023 from https://www.refworld.org/legal/agreements/unesco/1960/en/20674

United Nations General Assembly (1966). *International covenant on economic, social and cultural rights. United Nations, Treaty Series*, *993*(3). Retrieved December 10, 2023 from https://www.refworld.org/legal/agreements/unga/1966/en/33423

United Nations Women. *Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women.* Retrieved December 10, 2023 from https://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/

United Nations. (1948). *Universal declaration of human rights*. Retrieved December 10, 2023 from https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights

United Nations. *Convention on the rights of persons with disabilities.* Retrieved December 10, 2023 from https://www.un.org/disabilities/documents/convention/convoptprot-e.pdf

Yaşar, M. R. (2016). Yoksulluk, akademik başarı ve kültürel sermaye ilişkisi [The relationship among poverty, academic achievement and cultural capital]. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *6*(11), 202-237.

Yıldız, V. A., & Kılıç, D. (2019). İlkokullarda yetiştirme programı (İYEP) kurs sürecinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi [Evaluation of the COURSE PROCESS of "Training Program in Primary Schools" (IYEP) according to teachers' opinions]. *Turkish Studies*, *15*(2), 1399-1410.

Yin, R. K. (2003). *Case study research: Design and methods* (3rd ed.). Sage Publications.

KAYNAKÇA

Anderson, L. W. ve Krathwohl, D. R. (Ed.). (2001). *A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives*. Longman.

Barron, B. ve Darling-Hammond, L. (2008). Teaching for meaningful learning: A review of research on inquiry-based and cooperative learning. *Powerful Learning: What We Know About Teaching for Understanding*, 11, 1-12.

Bergmann, J. ve Sams, A. (2012). *Flip your classroom: Reach every student in every class every day*. International Society for Technology in Education.

Bishop, J. L. ve Verleger, M. A. (2013). The flipped classroom: A survey of the research. *ASEE National Conference Proceedings*, *30*(9), 1-18.

Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, *9*(2), 27-40. https://doi.org/10.3316/QRJ0902027

Bozkurt, A. (2020). Educational technology research patterns in the realm of the digital knowledge age. *Journal of Interactive Media in Education, 2020*(1), 18. https://doi.org/10.5334/jime.570

Bradley, P. (2006). The history of simulation in medical education and possible future directions. *Medical Education*, *40*(3), 254-262. https://doi.org/10.1111/j.1365-2929.2006.02394.x

Creswell, J. W. ve Poth, C. N. (2018). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches* (4.baskı). Sage Publications.

De Jong, T. ve Van Joolingen, W. R. (1998). Scientific discovery learning with computer simulations of conceptual domains. *Review of Educational Research*, 68(2), 179-201.

Ertmer, P. A. ve Ottenbreit-Leftwich, A. T. (2010). Teacher technology change: How knowledge, confidence, beliefs, and culture intersect. *Journal of Research on Technology in Education*, 42(3), 255-284.

Fulton, K. (2012). The flipped classroom: Transforming education at Byron High School. *The Journal*, *39*(3), 18-20.

Gaba, D. M. (2007). The future vision of simulation in healthcare. *Simulation in Healthcare*, 2(2), 126–135. https://doi.org/10.1097/01.SIH.0000258411.38212.32

Garrison, D. R. ve Vaughan, N. D. (2008). *Blended learning in higher education: Framework, principles, and guidelines*. Jossey-Bass.

Gee, J. P. (2003). *What video games have to teach us about learning and literacy*. Palgrave Macmillan.

Graham, C. R. (2006). Blended learning systems: Definition, current trends, and future directions. C. J. Bonk ve C. R. Graham (Ed.), *The handbook of blended learning: Global perspectives, local designs* (ss. 3-21). Wiley.

Granic, I., Lobel, A. ve Engels, R. C. (2014). The benefits of playing video games. *American Psychologist*, *69*(1), 66-78.

Hall, T. (2002). Differentiated instruction: Effective classroom practices report. *National Center on Accessing the General Curriculum*. U.S. Department of Education, Office of Special Education Programs.

Hao, Y. (2016). Exploring undergraduates' perspectives and flipped learning readiness in their flipped classrooms. *Computers in Human Behavior*, 59, 82-92.

Hattie, J. (2012). *Visible learning for teachers: Maximizing impact on learning*. Routledge.

Hrastinski, S. (2019). What do we mean by blended learning?. *TechTrends*, *63*(5), 564-569. https://doi.org/10.1007/s11528-019-00375-5

Koh, J. H. L., Chai, C. S., Wong, B. ve Hong, H.-Y. (2015). *Future learning in primary schools: A Singapore perspective*. Springer. https://doi.org/10.1007/978-981-287-444-3

Krajcik, J. S., Blumenfeld, P. C., Marx, R. W. ve Soloway, E. (2009). Project-based learning. R. K. Sawyer (Ed.), *The Cambridge handbook of the learning sciences* (s. 317-334). Cambridge University Press.

Mayer, R. E. (2016). *Computer games for learning: An evidence-based approach*. MIT Press.

Means, B., Toyama, Y., Murphy, R., Bakia, M. ve Jones, K. (2010). *Evaluation of evidence-based practices in online learning: A meta-analysis and review of online learning studies*. U.S. Department of Education. https://www2.ed.gov/rschstat/eval/tech/evidence-based-practices/finalreport.pdf (E.T.: 15.09.2024).

Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2.baskı). Sage Publications.

Miller, J. J. (2021). *The student-centered classroom*. Solution Tree Press.

Mishra, P. ve Koehler, M. J. (2006). Technological pedagogical content knowledge: A framework for teacher knowledge. *Teachers College Record*, *108*(6), 1017-1054.

Patton, M. Q. (2015). *Qualitative research & evaluation methods: Integrating theory and practice* (4.baskı). Sage Publications.

Prensky, M. (2001). *Digital game-based learning*. McGraw-Hill.

Sahlberg, P. (2015). *Finnish lessons 2.0: What can the world learn from educational change in Finland?* (2. baskı). Teachers College Press.

Santangelo, T. ve Tomlinson, C. A. (2009). The application of differentiated instruction in postsecondary environments: Benefits, challenges, and future directions. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*, *20*(3), 307-323.

Thomas, J. W. (2000). *A review of research on project-based learning*. Autodesk Foundation. http://www.bobpearlman.org/BestPractices/PBL_Research.pdf (E.T.: 14.09.2024).

Tomlinson, C. A. (2001). *How to differentiate instruction in mixed-ability classrooms* (2. baskı). ASCD.

Voogt, J., Knezek, G., Cox, M., Knezek, D. ve Ten Brummelhuis, A. (2013). Under which conditions does ICT have a positive effect on teaching and learning? A call to action. *Journal of Computer Assisted Learning*, *29*(1), 4-14.

Wu, X., Yang, Y., Zhou, X., Xia, Y. ve Liao, H. (2024). A meta-analysis of interdisciplinary teaching abilities among elementary and secondary school STEM teachers. *International Journal of STEM Education*, 11, 38. https://doi.org/10.1186/s40594-024-00500-8

Editör: Doç. Dr. Esra Başak Aydınalp

Dünya Dilleri ve Edebiyatları

International Studies in the Field of World Languages and Literatures

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM yayınevi

DÜNYA DİLLERİ VE EDEBİYATLARI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-I
International Studies in the Field of World Languages and Literatures

Editörler: Doç. Dr. Esra Başak Aydınalp

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-99105-0-5
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

DÜNYA DİLLERİ VE EDEBİYATLARI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-I
International Studies in the Field of World Languages and Literatures
Editörler: Doç. Dr. Esra Başak Aydınalp
VI+168 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-99105-0-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

An, S. (2013). Schema Theory in Reading, *Theory and Practice in Language Studies*, 3(1), 130-134.

Carrell, P. L. (1984). Schema Theory and ESL Reading: Classroom Implications and Applications. *The Modern Language Journal*, 68(4), 332-343.

Cruz, R.I.S. & Escudero M.D. (2010). Models of Reading Comprehension and Their Related Pedagogical Practices: A Discussion of the Evidence and Proposal, *Mextesol Journal*, 36(2), 1-18.

Feldman, L. B., and Siok, W. W. (1999). Semantic radicals contribute to the visual identification of Chinese characters. *J. Mem. Lang*. 40, 559–576.

Gikaljani, A.P. & Ahmad, S.M., (2011). The Relationship Between L2 Reading Comprehension and Schema Theory: A Matter of Text Familiarity, *International Journal of Information and Education Technology,* 1(2), 142-149.

Hui, L. X. & Jun W. & Hua W.W. (2007) Analysis of Schema Theory and İts İnfluence on Reading, US-*China Foreign Language*, 5(11), 18-21.

Jiang, X., and Zhao, G. (2001). A survey on the strategies for learning Chinese characters among CSL beginners. *Language. Teaching. Linguistic. Studies*. 10–17.

Jin, H. G. (2003). Empirical Evidence on Character Recognition in Multimedia Chinese Tasks. Concentric, *Studies in English Literature and Linguistics* 29(2): 36-58.

Li, F. (2005). *A Brief History of Chinese Characters*. Beijing, Friendship Publishing Company.

Li, R.&Yang,J. (2004). Dui Wai Hanyu Jiaoxıe Yingyi Cihui Jiaoxue Zhongxin (对外汉语教学应以词汇教学为中心). *Jinan Daxue Huawen Xueyuan Xuebao*, 2004, (04): 5-21.Doi.10.16131/j.cnki.cn44-1669/g4.2004.04.006

Liu, Y., Wang, M. & Perfetti, C.A. (2007). Threshold-style processing of Chinese characters for adult second-language learners. *Memory & Cognition* 35, 471–480

Nassaji, H. (2007). Schema Theory and Knowledge-Based Processes in Second Language Reading Comprehension: A Need for Alternative Perspective. *Language Learning*, 79-113.

Packard, J.L., Chen, X., Li, W. (2006). Explicit instruction in orthographic structure and word morphology helps Chinese children learn to write characters. *Reading Writing* 19, 457–487

Pearson-C., C. R. (1984). Communicative Pre-Reading Activities: Schema Theory in Action. *TESOL Quarterly*, 18, No. 2: 334-336 www.jstor.com

Shen, H. H. & Ke, C. (2007). Radical Awareness and Word Acquisition Among Nonnative Learners of Chinese. *The Modern Language Journal,* 91, 1: 97-111.

Shu, H., Chen X., Anderson, R. C. Wu, N., Xuan Y. (2003). Properties of School Chinese: Implications for Learning to Read. *Children Developmet* 74(1): 27-47.

Shi, D. G., & Wan, Y. X. (1998). A survey on the teaching Chinese character as a second language. *Language Teaching Linguist. Studies.* 36–48.

Shu, H., and Anderson, R. C. (1997). Role of radical awareness in thecharacter and word acquisition of Chinese children. Read. Res. Q. 32, 78–89.

Taylor, I & Taylor M. M. (1995). *Writing and Literacy in Chinese, Korean and Japanese*. John Benjamins.

Tracey, D.H. & Morrow, L.M. (2007). *Lenses on Reading*, The Guilford Press: London.

Xu, S.H. (2003). The Learner, the Teacher, the Text, and the Context: Sociocultural Approaches to Early Literacy Instruction for English Language Learners. In D. M. Barone & L.M. Morrow (Eds.), *Literacy and Young Children*. (. 61-78). New York: The Guilford Press.

KAYNAKÇA

Augstein, Fransizka, (2016). Süddeutsche Zeitung, https://www.sueddeutsche.de/kultur/literatur-triumph-im-schmerz 1.2881346, Erişim Tarihi: 21.01.2021, Saat: 17.34

Aytaç, Gürsel. (1994). *Çağdaş Alman Edebiyatı*, Ankara: Gündoğan Yayınları.

Bachmann, Ingeborg, (2020). *Malina*, Ahmet Cemal (Çev.), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Chomsky, Noam. (2000). *Rogue States: The Rule of Force in World Affairs*, New York: Pluto Books.

Donat, Helmut, (2020). Die Tagezeitung Junge Welt Sayı: 17.

Gümüş, Volkan, (2020). *İzmler Serisi – 9, Faşizm*, İstanbul: Siyah – Beyaz Yayınları.

Möller, Barbara, (2016). Die Welt, https://www.welt.de/kultur/literarischewelt/article152860575, ErişimTarihi: 21.01.2021, Saat: 17.34

Kayğın, Ş. (2018). Siegfried Lenz'in (Trümmerliteratur) Yıkıntı Edebiyatı Örneği Olarak "Almanca Dersi" Romanı, *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi Journal of Social Sciences,* Sayı/Number 57, 17-26.

Lenz, Siegfried. (2018). *Saf Değiştiren*, Ayşe Sarısayın (Çev.). İstanbul: Can Sanat Yayınları.

Özgü, M. (1962). İkinci Dünya Savaşından Sonra Alman Edebiyatı. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih- Coğrafya Fakültesi Dergisi,* 20 (1-2).

Sarı, A. (2015). *Kurmaca ve Toplumsal Bellek. İçinde: Kurmacanın O Kadim Unsurları*. Konya: Çizgi kitabevi.

Soltau, Heide. (2020). Norddeutscher Rundfunk (NDR), https://www.ndr.de/kultur/buch/Der-Ueberlaeufer Spaetentdeckter-Roman-von-Siegfried-Lenz,derueberlaeufer100.html, Erişim Tarihi: 21.01.2021, Saat: 17.50.

Söllinger, T. (2017). Sport in der Literatur als Spiegel seiner Zeit, Die Darstellung des Sports in den Sportromanen, Der Läufer von Marathon von Werner Scheff und Brot und Spiele von Siegfried Lenz, Magister der Philosophie, Wien.

Spring, Ursula Oswald. (2008). "*Latin Amerikada Barış Üzerine Doğulu, Avrupalı ve Yerli Düşünce",* Uluslararası İlişkiler Dergisi, Cilt: 5. Sayı: 18.

Zweig, Stefan. (2020). Dünün Dünyası, Kasım Eğit – Yadigâr Eğit (Çev.), İstanbul: Can Sanat Yayınları.

Wiederman, Volker, (2016). https://www.spiegel.de/spiegel/print/d-143351364.html, Erişim Tarihi: 21.01.2021, Saat: 17.40

Kaynakça

Achebe, C. (2006). An image of Africa: racism in Conrad's *Heart of Darkness*, in *Heart of Darkness*, Norton Critical Edition, Ed. Robert Kimbrough, W. W. Norton & Company: 336-349.

Akman, B. (2017). *Kayıp tarihin izinde: Fatih'ten Shakespeare'e Doğu-Batı*. Kopernik.

Akman, B. ve F. Barın Akman. (2017). The New criticism: Remembering the theory that shaped the study of literrature for generations, *Uludağ University Faculty of Arts and Sciences Journal of Social Sciences*, Vol. 18, Iss. 33.

Awan, M. SLE challenges the boundaries of the Western canon. (2024). *The Stanford Daily*, Jan 26, 2024. https://stanforddaily.com/2024/01/26/can-a-course-on-the-western-canon-serve-a-diverse-student-body/

Bandrol alınan kitapların künye bilgileri. T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Telif Hakları Genel Müdürlüğü. https://telifhaklari.ktb.gov.tr/TR-332462/bandrol-alinan-kitaplarin-kunye-bilgileri.html

Bauerlein, M. (2022). The humanities need gen ed. *Inside Higher Ed*, Mar. 20. https://www.insidehighered.com/views/2022/03/21/would-be-humanities-majors-want-canonical-courses-opinion

Bloom, H. (2014). *Batı kanonu*, Çev. Çiğdem Pala Mull, İthaki.

Bloom, H. (1994). *The Western canon: the books and school of the ages*. Harcourt Brace, 1994.

Borsheim-Black, C, M. Macaluso ve R. Petrone. (2014). Critical literature pedagogy: teaching canonical literature for critical literacy. *Journal of Adolescent & Adult Literacy* , October 2014, Vol. 58, No. 2 (October), pp. 123-133

Brioso, J. (2024). Epistle to any student of our time in defense of the western canon. *No Country Magazine.* Feb 9. https://nocountrymagazine.com/epistle-to-any-student-of-our-time-in-defense-of-the-western-canon/

Butler, K. (2024). The schools where the western canonb is king: classical schools are spreading fast. But what are they teaching? *Mother Jones*, May 23. https://www.motherjones.com/politics/2024/05/inside-the-schools-obsessed-with-the-western-canon/

Calvino, I. (2027). *Klasikleri niçin okumalı?* Çev. Kemal Atakay. YKY.

Conrad, J. (2006). *Heart of darkness*, Norton Critical Edition, Ed. Robert Kimbrough, W. W. Norton & Company.

During, S. (2024). Edward Said and the western humanities. *boundary 2,* 1 May; 51 (2): 195–224. doi: 10.1215/01903659-11083908

Eagleton, T. (2004). *After theory*. Basic Books.

Eagleton, T. (1996). *Literary theory: an introduction.* Blackwell, 1996.

Flannery, M. C., & Griffin, C. (2024). Introduction: confronting medieval and early modern canons. *Textual Practice*, *38*(2): 201–210. https://doi.org/10.1080/0950236X.2024.2317002

Flannery, M. C., & Griffin, C.. Eds. (2024). *Textual practice: medieval and early modern canons: then and now. 38*(2).

Folkenflik, R. (2006). The making of the english literary canon, the eighteenth century: theory and interpretation, https://ecti.english.illinois.edu/volume-47-2006-supplement/the-making-of-the-english-literary-canon/#_edn1.

Fruman, N. (1994). Bloom at Thermopylae. Review of *the Western canon:the books and school of the ages.* By Harold Bloom. *New York Times Book Review*, Oct. 9.

Fredner, E. ve J. D. Porter. (2024). Counting on *the Norton anthology of American literature*. *MLA/Publications of the Modern Language Association of America*. 139(1):50-65. doi:10.1632/S0030812923001189

Freire, P ve D. Macedo. (1987). *Literacy: reading the word and the world*. Routledge.

Freire, P. *Pedagogy of the oppressed*. (2005). 30th Anniversary Ed. Continuum.

Gallego, A. (2020). The importance of expanding the canon. *Medium*. May 5. https://medium.com/@gall2070/the-importance-of-expanding-the-canon-7706641f6500

Gen Ed humanities courses must include the 'Western canon' under new state law. (2024). *The Independent Florida Alligator*, Mar. 25. https://www.alligator.org/article/2024/03/western-canon

Giordano, V. (2024). How many books are in the world? *ISBNDB*, https://isbndb.com/blog/how-many-books-are-in-the-world/#:~:text=So%20how%20many%20books%20are,books%20are%20published%20every%20year.

Gorak, J. (1991). *The making of the modern canon: genesis and crisis of a literary idea*, Athlone.

Graff, G. (2007). *Professing literature: an institutional history.* U of Chicago P.

Guillory, J. (1993). *Cultural capital: the problem of canon formation*. U of Chicago P.

Karim-Kooper, F. (2023). It's not time to give up on shakespeare—yet. *Time*, Aug 16. https://time.com/6305110/dont-cancel-shakespeare-yet-essay/

Kolbas, E. D. (2001). *Critical theory and the literary canon*, Westview.

Kramnick, J. B. (1997). The making of the english canon, *PMLA* , Oct., 1997, Vol. 112, No. 5 (Oct.): 1087-1101:1087.

Mack, J. B. (1994). The role of the canon in western education. *Hitotsubashi Journal of Social Studies*, July 1994, Vol. 26, No. 1 (July), pp. 7-16.

Malik, K. (2019). Harold Bloom was right to extol great literature, but was often blind to who was neglected. *The Guardian*. Oct 20. https://www.theguardian.com/commentisfree/2019/oct/20/harold-bloom-defence-of-western-greats-blinded-him-to-other-cultures

Miller, S. (2024). Sarah says: The problem with tossing out the literary canon, *The Middlebury Campus*, Jan. 25. https://www.middleburycampus.com/article/2024/01/sarah-says-the-problem-with-tossing-out-the-literary-canon

Mujica, B. (1997). Teaching literature: canon, controversy, and the literary anthology. *Hispania* , May, 1997, Vol. 80, No. 2 (May), pp. 203-215.

Nabokov, V. (2014). *Edebiyat dersleri*, Çev. Ayşe Lucie Batur, Fatih Özgüven, İletişim.

Nabokov, V. (1988). *Edebiyat dersleri.* Çev. Fatih Özgüven, Nihal Akbulut. Ada Yayınları.

Said, E. W. (1979). *Orientalism*. Vintage.

Said, E. W. (1983). *The world, the text, and the critic*, Harvard UP.

Said, E. W. (2005). *Şarkiyatçılık: Batı'nın Şark anlayışları*. Metis.

Said, E. W. (1994). *Culture and imperialism*. Vintage.

Said, E. W. (2014). *Kültür ve emperyalizm*. hil yayın.

Shaw, P. (1994). The assault on the canon. *The Sewanee Review*, Spring, Vol. 102, No. 2 (Spring), pp. 257-270.

Spurr, B. (2019). Reclaiming the Western canon. *Quadrant*. June 23.

Taylor, G. (2016). Is Shakespeare racist? *Oxford UP Blog*, Sep 10. https://blog.oup.com/2016/09/is-shakespeare-racist/

Thomas, P. L., C. Z. Goering ve M. Jewett. (2017). Speaking truth to power: whitesplaining the canon. *The English Journal*, Vol. 106, No. 5 (May), pp. 93-96.

Weixlmann, J. (1988). Dealing with the demands of an expanding literary canon. *College English,* Mar., Vol. 50, No. 3 (Mar), pp. 273-283

KAYNAKÇA

Ayhan, E. (1994). *Bütün Yort Savul'lar*!, Bütün Şiirleri, İstanbul:YKY.

Baudelaire, C. (1961). *OEuvres complètes*, Paris: Gallimard, Bibliothèque de la Pléiade. *Kötülük Çiçekleri*, Çev. Ahmet Necdet, 2001, İstanbul: Adam Yayınları.

Cohen, J. (1966). *Structure du Langage Poètique*, Paris: Flammarion, Şiir Dilinin Yapısı, çev. Sadık Türkoğlu.

Delas, D. (1990). *Guide méthodique pour la poésie,* Paris: Nathan.

Fontanier, P. (1977). *Les Figures du Discours*, Paris: Flammarion.

Fromilhague, C. (2010). Les *Figures de style*, Paris: Armand Colin.

Greimas, A.J, (1972) *Essais de Sémiotique Poétique*, Paris : Librairie Larousse.

Grammont, M., (1967). *Petit traité de versification française*, Paris: Armand Colin.

Jakobson, R. (1973). *Questions poétiques*, Paris: Seuil.

Meschonnic, H. (1970). *Pour la poétique I.,* Paris: Gallimard, Le Chemin, nrf.

Molino, J., Gardes-Tamine, J. (1982). *Introduction à l'analyse de la poésie,* Paris: PUF.

Morier, H. (1989). *Dictionnaire de poétique et de rhétorique*, Paris: PUF.

Mounin, G. (1969*) La Communication poétique,* Paris:Gallimard.

Le Nouveau Petit Robert (1993). *Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française*, Montréal, Canada.

Parvan, G. (2022). *Les Fonctions de L'enjambement dans La Poésie Symboliste,* / Http://Www.Philologie-Romane.Eu/Files/7315/0283/3137/Gabriel_Parvan.Pdf, Le 08-02-2022.

Plett, F. H. (1991) *Intertextuality*, Berlin: Walter de Gruyter.

Ricalens-Pourchot, N., (2019). *Dictionnaire des figures de style*, Paris: Armand Colin.

Rimbaud, A. (2001) *Dizeler*, çev. Erdoğan Alkan, Cumhuriyet Dünya Klasikleri Dizisi: 153.

Rimbaud, A. (1993) *Ateş Hırsızı*, çev. E. Alkan, İstanbul: Broy Yayınları.

Rimbaud, A. (1984). *Poésies, Une saison en enfer, Illuminations*, Paris: Gallimard.

Suhamy., H. (1981). *Les Figures de style*, Paris: PUF.

Todorov, T, Empson, W, Cohen, J, Hartman, G, Rigolot, F. (1972) *Sémantique de la Poésie*, Paris: Éditions du Seuil.

Vardar, B. Vd. (2002). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü,* İstanbul: Multilingual.

Verlaine, P. (1902) : *Poèmes saturniens*, Paris: Léon Vanier.

Verlaine, P. (1993). *La bonne chanson et autres poèmes*, Paris: Classique français.

Verlaine, P. (2012). Oeuvres Complètes, *Fêtes Galantes*, Paris: Librairie Léon Vanier.

KAYNAKÇA

Abdulhamîd, M. (1995). *Durûsu't-tasrîf.* Beyrut: el-Mektebetu'l-Asriyye.

Begavî, F. (1989). *Meâlimu't-Tenzîl.* (thk. M. Abdullah en-Nemr ve O. Cum'a Damiriyye, S. Müslim el-Harş). Riyad: Dâru Tîybe.

Cürcânî, A. (1987). *el-Miftâh fi's-sarf.* (thk. A. Tevfîk el-Hamd). Beyrut: Muessesetu'r-Risâle.

Esmer, R. (1997). *el-Mu'cemu'l-mufassal fî ilmi's-sarf.* (göz.geç. İ. Bedî Ya'kub). Beyrut: Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye.

Esterâbâdî, R. (1966). *Şerhu'r-Radî li-kâfiye İbni'l-Hâcib*. (thk. Yahya Beşîr Mısrî). 2. Bs. Riyad: Câmiatu'l-İmam Muhammed b. Suud.

Esterâbâdî, R. (1982). *Şerhu Şâfiye İbnu'l-Hâcib.* (thk. M. Nûr el-Hasen, M. ez-Zefrâf ve M. Muhyiddin Abdulhamid). Lübnan: Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye.

Fahreddin er-Râzî, M. (1981). *Mefâtîhu'l-gayb.* Beyrut: Dâru'l-Fikr.

Ferâhîdî, H. (2003). *Mu'cemu'l-ayn.* (thk. Abdulhamid Hindâvî). Beyrut: Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye.

Ferrâ, Y. (1983). *Meâni'l-Kur'ân.* 3. Bs. Beyrut: Alemu'l-Kutub.

Galâyînî, M. (1994). *Câmiu'd-durûsi'l-Arabiyye.* 3. Bs. Sayda: el-Mektebetu'l-Asriyye.

Hamlâvî, A. (t.y.). *Şeze'l-urf fî fenni's-sarf.* Riyad: Dâru'l-Kiyân li't-Tibaa ve'n-Neşr.

Hassân, T. (1994). *el-Lugatu'l-Arabiyye: Ma'nâhâ ve mebnâhâ.* Magrib: Dâru's-Sekâfe.

İbn Acîbe, A. (1999). *el-Bahru'l-medîd fî tefsîri'l-Kur'âni'l-mecîd.* (thk. A. Abdullah el-Kuraşî). Kahire.

İbn Âşûr, M. (1984). *et-Tahrîr ve't-tenvîr.* Tunus: ed-Dâru't-Tûnusiyye.

İbn Atiyye, A. (2001). *el-Muharreru'l-vecîz fî tefsîri'l-Kitâbi'l-Azîz.* (thk. A. Abduşşâfî). Beyrut: Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye.

İbn Cinnî, O. (1954). *el-Munsif.* (thk. İ. Mustafa ve A. Emin). Kahire: Dâru İhyâi't-Türâsi'l-Kadîm.

İbn Cinnî, O. (2006). *el-Hasâis.* (thk. M. Ali en-Neccâr). Kahire: el-Hey'etu'l-Amme li-Kusûri's-Sekâfe.

İbn Cinnî, O. (t.y.). *et-Tasrîfu'l-mulûkî.* Mısır: Matbaa Şerike et-Temeddun es-Sinâiyye.

İbn Hâcib. C. (t.y.). *el-Kâfiye fî ulûmi'n-nahv eş-şâfiye fî ilmeyi't-tasrîf ve'l-hatt.* (thk. S. Abdulazîm eş-Şâir). Kahire: Mektebetu'l-Adâb.

İbn Kesîr, İ. (1999). *Tefsîru'l-Kur'âni'l-azîm.* (thk. S. Muhammed es-Selâme). Riyad: Dâru Tîbe.

İbn Usfûr, A. (1996). *el-Mumti'u'l-kebîr fi't-tasrîf.* (thk. F. Kabâve). Beyrut: Mektebetu Lubnan.

İbn Yaîş, M. (1973). *Şerhu'l-mulûkî fi't-tasrîf.* (thk. F. Kabâve). Haleb: el-Mektebetu'l-Arabiyye.

İsfehânî, E. (1412). *el-Mufredât fî garîbi'l-Kur'ân.* (thk. S. Adnan ed-Dâvudî). 2. Bs. Beyrut: ed-Dâru'ş-Şâmiye.

Kannevcî, M. (1992). *Fethu'l-beyân fî mekâsidi'l-Kur'ân.* (thk. A. İbrahim el-Ensârî). Beyrut: el-Mektebetu'l-Asriyye.

Kefevî, E. (1998). *el-Kulliyyât.* Beyrut: Muessesetu'r-Risâle.

Kurtubî, M. (2006). *el-Câmi li-ahkâmi'l-Kur'ân.* (thk. A. Abdulmuhsin et-Turkî). Beyrut: Muessesetu'r-Risâle.

REFERENCES

Abrams, M. H. (1988). *A Glossary of Literary Terms*. New York: Winston.

Baldick, C. (1991). *The Oxford Dictionary of Literary Terms*. New York: Oxford University Press.

Birdsall, V. O. (1970). *Wild Civility: The English Comic Spirit on the Restoration Stage*. Bloomington: Indiana University Press.

Braun, V. and Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3 *(2)*: 77-101. Doi: 10.1191/1478088706qp063oa.

Chamberlain, L. (2015). Exploring the out-of-school writing practices of three children aged 9 - 10 years old and how these practices travel across and within the domains of home and school. An unpublished PhD thesis, The Open University, England.

Congreve, W. (2015). *The Way of the World*. The Project Gutenberg eBook.

Congreve, W. (1928). *Amendments of Mr. Collier's False and Imperfect Citations*. Oxford: Oxford University Press.

Dawadi, S. (2020). Thematic analysis approach: a step-by-step guide for ELT research practitioners. *Journal of NELTA*, *1* (1), 62-71. DOI:10.3126/nelta.v25i1-2.49731.

Gill, P. (1994). *Interpreting Ladies: Women, Wit, and Morality in the Restoration Comedy of Manners*. Athens: University of Georgia Press.

Holland, N. (1959). *The First Modern Comedies*. Massachusetts: Harvard University Press.

King, N. (2004). Using templates in the thematic analysis of text. In C. Cassell & G. Symon (Eds.), *Essential Guide to Qualitative Methods in Organizational Research* (pp. 257–270). London: Sage.

Krutch, J. W. (1949). *Comedy and Conscience after the Restoration*. New York: Columbia University Press.

Lynch, K. (Ed.) (1965). Introduction. In W. Congreve, *The Way of the World* (pp. ix-xxi). Lincoln, London: Nebraska University Press.

Morrah, P. (1979). *Restoration England*. London: Constable & Co.

Rosowski, S. J. (1976). Thematic development in the comedies of William Congreve: the individual in society. *Studies in English Literature, 1500-1900*, *16* (3), 387-406. DOI:10.2307/449722.

Salgado, G. (1964). *Three Restoration Comedies*. London: Penguin.

Seifter, K. (1985). *The McGraw Guide to English Literature*. New York: McGraw-Hill.

Thomas, D. (1992). *William Congreve*. London: Macmillan.

Wilkinson, D. R. M. (1964). *The Comedy of Habit. An Essay on the Use of Courtesy Literature in a Study of Restoration Comic Drama*. Leiden University Press.

Young, D. (1983). *The Feminist Voices in Restoration Comedy. The Virtuous Women in the Play-Worlds of Etherege, Wycherley and Congreve*. New York: University Press of America.

BIBLIOGRAPHIE

Akbaş, A. (2023). Gayatri Chakravorty Spivak ve Postkolonyal Teori Üzerine Notlar. *Kültür Araştırmaları Dergisi*, (19), 292-307.

Ancian, J. (2022). *Les Violences Inaudibles*. Paris: Seuil**.**

Ashcroft, B., Griffiths, G. et Tiffin, H. (1995). *The Post-Colonial Studies Reader*. London: Routledge.

Avcı, C. (2015). Marie Ndiaye'nin "Trois Femmes Puissantes" (Üç Güçlü Kadın) Adlı Romanında Kadın Figürü. Yüksek Lisans Tezi. Ankara : Ankara Üniversitesi.

Collard, N. (2021). La Vengeance M'appartient: Une histoire difficile, https://www.lapresse.ca/arts/litterature/2021-02-14/la-vengeance-m-appartient-une-histoire-difficile.php, (Consulté: le 02/08/ 2024).

Creswell, J. et Poth, C. (2018). *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches*. USA: Sage publications.

Froidevaux-Metterie, C. (2018). *Le Corps des Femmes. La bataille de l'Intime*. Paris: Points.

Garnier, P. (2021). Mémoires de Brume, https://www.philomag.com/livres/la-vengeance-mappartient, (Consulté: le 04/08/ 2024).

Houot, L. (2021). La Vengeance M'appartient: Le Nouveau Roman Impressionniste et Impressionnant de Marie NDiaye, https://www.francetvinfo.fr/culture/livres/roman/la-vengeance-m-appartient-le-nouveau-roman-impressionniste-et-impressionnant-de-marie-ndiaye_4244185.html, (Consulté: le 03/08/ 2024).

Mannooretonil, A. (2021). La Vengeance M'appartient de Marie Ndiaye, https://www.revue-etudes.com/critiques-de-livres/la-vengeance-m-appartient-de-marie-ndiaye/23399, (Consulté: le 02/08/ 2024).

Marcandier, C. (2022). Les Mains dans Les Poches : Marie NDiaye, La Vengeance M'appartient, https://diacritik.com/2022/09/16/marie-ndiaye-depuis-le-lit-de-ses-propres-terreurs-la-vengeance-mappartient-2/, (Consulté: le 01/08/ 2024).

Mas, M. (2023). L'interprétation en Question dans La Vengeance M'appartient de Marie NDiaye et La Décision de Karine Tuil. *Revue Critique de Fixxion Française Contemporaine*, (26), 1-10.

NDiaye, M. (2021). *La Vengeance M'appartient*. Paris: Gallimard.

Odome Angone, F. Z. (2022). Mises en Fiction du Non-désir de Maternité. *Revue Critique de Fixxion Française Contemporaine*, (24), 1-19.

Pamolica, C. (2021). La Vengeance M'appartient, Marie NDiaye, https://pamolico.wordpress.com/2021/01/14/la-vengeance-mappartient-marie-ndiaye/, (Consulté: le 04/08/ 2024).

Pradelle, H. (2021). Une Maîtrise Presque Glaçante, https://www.en-attendant-nadeau.fr/2021/01/20/maitrise-glacante-ndiaye/, (Consulté: le 02/08/ 2024).

Seldon, R., Widdowson, P. et Brooker, P. (2006). *A Reader Guide to Contemporary Literary Theory*. New Delhi: Pearson.

Spivak, G. C. (1994). Can the Subaltern Speak ? İçinde Williams and L. Chrisman (Editör), *Colonial Discourse and Post-Colonial Theory A Reader* (s. 66-11). New York: Columbia University Press.

Spivak, G. C. (1999). *A Critique of Postcolonial Reason. Toward a History of the Vanishing Present*. Cambridge: Mass. Harvard University Press.

Young, J. C. (2001). *Postcolonialism. An Historical Introduction*. Oxford, UK: Blackwell Publishing.

Editör:
Doç. Dr. Gani Erhan Taşar

Biyoloji

International Research in the Field of Biology

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

BİYOLOJİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR- I
International Research in the Field of Biology
Editör: Doç. Dr. Gani Erhan Taşar

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-13-7
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

BİYOLOJİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR- I
International Research in the Field of Biology
Editör: Doç. Dr. Gani Erhan Taşar
VI+118 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-13-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Adhikari, B.S., Babu, M.M., Saklani, P.L., Rawat, G.S. (2010). Medicinal Plants Diversity and Their Conservation Status in Wildlife Institute of India (WII) Campus, Dehradun. *Ethnobotanical Leaflets*, 14, 46-83.

Akın, B. (2020). Tissue Culture Techniques of Medicinal and Aromatic Plants: History, Cultivation and Micropropagation. *JSR-A*, 45, 253-266.

Anonim (2021). Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Sektör Politika Belgesi 2020-2024. TAGEM, Ankara.

Anonim (2023). Kütahya İli 2022 Yılı Çevre Durum Raporu. Kütahya. Türkiye Cumhuriyeti Kütahya Valiliği Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, ÇED ve Çevre İzinlerinden Sorumlu Şube Müdürlüğü, Kütahya.

Arslan, D., Arslan, H. ve Bayraktar, Ö. (2022). *Bazı Önemli Tıbbi ve Aromatik Bitkilerin Siirt İlinde Tarımının Yaygınlaştırılması*. Ankara: Iksad Publications.

Bali, E.B. (2023). Medicinal and Aromatic Plants with Quorum Sensing and Biofilm Inhibitory Effects. İçinde H. Doğan ve H. Baş (Editörler), *Medicinal and Economic Importance of Plants* (s. 33-50). Ankara: İksad Yayınevi.

Bayraktar, Ö.V., Öztürk, G. ve Arslan, D. (2017). Türkiye'de Bazı Tıbbi ve Aromatik Bitkilerin Üretimi ve Pazarlamasındaki Gelişmelerin Değerlendirilmesi. *Tarla Bitkileri Merkez Araştırma Enstitüsü Dergisi*, 26(2), 216-229.

Bhattarai, S., Chaudhary, R.P. ve Taylor, R.S. (2006). Ethnomedicinal Plants Used by the People of Manang District, Central Nepal. *Journal of Ethnobiology and Ethnomedicine*, 2(41), 1-8.

Büyükhan A. (2016) Ankara İli Kızılcahamam İlçesi Tıbbi ve Aromatik Bitki Yetiştiriciliği Fizibilite Raporu. Proje no: TR51/15/DFD/0045, Ankara

Canter, P.H., Thomas, H. ve Ernst, E. (2005). Bringing Medicinal Plants Into Cultivation: Opportunities and Challenges for Biotechnology. *Trends in Biotechnology*, 23(4)*,* 180-185.

Carlen, C. (2012). Breeding and Cultivation of Medicinal Plants. İçinde C. Bagetta, M. Cosentino, M.T. Corasaniti, ve S. Sakurada (Editörler), *Herbal Medicines. Development and Validation of Plant-Derived Medicines for Human Health* (s. 79-91). Boca Raton: CRC Press.

Chen, S.L., Yu, H., Luo, H.M., Wu, Q., Li, C.F. ve Steinmetz A. (2016). Conservation and Sustainable Use of Medicinal Plants: Problems, Progress, and Prospects. *Chin Med*, 11(37), 1-10.

Corlett, R.T. (2016). Plant Diversity in A Changing World: Status, Trends, and Conservation Needs. *Plant Divers*, 38(1),10-16.

Dal Cero, M., Saller, R., Leonti, M. ve Weckerle, C.S. (2023). Trends of Medicinal Plant Use Over the Last 2000 Years in Central Europe. *Plants*, 12(1), 135, 1-17.

Faydaoğlu, E. ve Sürücüoğlu, M.S. (2011). Geçmişten Günümüze Tıbbi ve Aromatik Bitkilerin Kullanılması ve Ekonomik Önemi. *Kastamonu University Journal of Forestry Faculty*, 11(1), 52-67.

Golmohammadi, F. (2022). Medical Plant of Aloe Vera in Desert Regions of Iran: Greenhouses, Economic Importance, Development, Extension, Processing and Marketing. *Black Sea Journal of Agriculture*, 5(1), 1-15.

Göktaş, B. ve Gıdık, B. (2019a). Tıbbi ve Aromatik Bitkilerin Kullanım Alanları. *Bayburt Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 2(1), 145-151.

Göktaş, B. ve Gıdık, B. (2019b). Consumption of Medicinal and Aromatic Plants Collected From Nature in Bayburt. *R&S-Research Studies Anatolia Journal*, 2(6), 303-311.

Gürbüz, B., İpek, A. ve Ayvaz, N. (2011). Türkiye Florasındaki Origanum Türlerinin Yayılış Alanları ve Ticareti. *Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi*, 2, 5-58.

Hassan, H.M.A. (2015). Short History of the Use of Plants as Medicines from Ancient Times. *CHIMIA*, 69(10), 622-623.

Hilonga, S., Otieno, J. N., Ghorbani, A., Pereus, D., Kocyan, A. ve Boer, H.J. (2019). Trade of wild-harvested medicinal plant species in local markets of Tanzania and Its Implications for Conservation. *South African Journal of Botany*, 122, 214-224.

Jamshidi-kia, F., Lorigooini, Z. ve Amini-khoei, H. (2017). Medicinal Plants: Past History and Future Perspective. *Journal of HerbMed Pharmacology*, 7(1), 1-7.

Karunamoorthi, K., Jegajeevanram, K., Vijayalakshmi, J. ve Mengistie, E. (2013). Traditional Medicinal Plants: A Source of Phytotherapeutic Modality in Resource-Constrained Health Care Settings. *Journal of Evidence-Based Complementary & Alternative Medicine*, 18(1), 67-74.

Khakurel, D., Uprety, Yadav., Karki, S., Khadka, B., Poudel, B.D., Ahn, G., Cha, J.Y., Kim, W.Y., Lee, S.H. ve Rajbhandary, S. (2024). Assessing the Risks to Valuable Medicinal Plants in Nepal From Human Activities and Environmental Factors. *Global Ecology and Conservation*, 51, e02860, 1-15.

KK-1: Nevzat Çetin, Erkek, 1972, Kütahya, Ziraat Mühendisi, Lisans, 29.05.2024

Majidi, A.H. (2023). Medicinal Plant Diversity and Utilization in the Argo District of Badakhshan Province, Afghanistan. *Turkish Journal of Bioscience and Collections*, 7(1), 21-27.

Mokhtarzadeh, S., Peker, A., Ertunç, E., Çakır, M.F. ve Güngör, H. (2023). Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Konusuna Genel Bir Bakış. *Düzce Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 1(1), 1-7.

Norton, C.H., Cuerrier, A. ve Hermanutz, L. (2021). People and Plants in Nunatsiavut (Labrador, Canada): Examining Plants as a Foundational Aspect of Culture in the Subarctic. *Econ Bot*., 75(3-4), 287-301.

Öztürk, Y.E., Akman Dömbekci, H. ve Ünal, S. (2020). Geleneksel Tamamlayıcı ve Alternatif Tıp Kullanımı. *Bütünleyici ve Anadolu Tıbbi Dergisi*, 1(3), 23-35.

Pakdemirli, B., Birişik, N. ve Akay, M. (2021). General Overview of Medicinal and Aromatic Plants in Turkey. *ANADOLU Journal of Aegean Agricultural Research Institute*, 31(1), 126-135.

Palabaş Uzun, S. ve Koca, C. (2020). Ethnobotanical Survey of Medicinal Plants Traded in Herbal Markets of Kahramanmaraş. *Plant Diversity*, 42(6), 443-454.

Petrovska, B.B. (2012). Historical Review of Medicinal Plants' Usage. *Pharmacogn Rev*., 6(11), 1-5.

Qian, H., Zhang, J. ve Zhao, J. (2022). How Many Known Vascular Plant Species Are There in the World? An Integration of Multiple Global Plant Databases. *Biodiv Sci*., 30(7), 22254, 1-5.

Schippmann, U., Cunningham, A. B. ve Leaman, D. J. (2002). Impact of Cultivation and Gathering of Medicinal Plants on Biodiversity: Global Trends and Issues (Case Study No. 7). İçinde FAO (Editör). *Biodiversity and the Ecosystem Approach in Agriculture, Forestry and Fisheries*. Satellite Event on the Occasion of the Ninth Regular Session of the Commission on Genetic Resources for Food and Agriculture (ss. 1-21). Rome: 12-13 October 2002.

Shang, J., Zhao, Q., Yan, P., Sun, M., Sun, H., Liang, H., Zhang. D., Qian, Z. ve Cui, L. (2023) Environmental Factors Influencing Potential Distribution of *Schisandra sphenanthera* and Its Accumulation of Medicinal Components. *Front. Plant Sci.*, 14,1302417, 1-14.

Sharma, N. ve Pandey, R. (2013). Conservation of Medicinal Plants in the Tropics. İçinde M. Normah, H. Chin ve B. Reed (Editörler). *Conservation of Tropical Plant Species* (s. 437-487). New York: Springer.

Tarım Bilgi Sistemi. 2024. İlçe Bazında Ürün Sulu-Kuru Raporu. Erişim Merve Ayvacı. Erişim Tarihi: 08.05.2024.

Tel, A.Z. (2012). Bazı Endemik Bitkilerin Kütahya'daki (Türkiye) Yayılış Alanları ve Yeni IUCN Tehlike Kategorilerine Göre Yeniden Değerlendirilmesi. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 13(1), 88-108.

Temel, M., Tınmaz, A.B., Öztürk, M. ve Gündüz, O. (2018). Dünyada ve Türkiye'de Tıbbi-Aromatik Bitkilerin Üretimi ve Ticareti. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Tarım ve Doğa Dergisi*, 21, 198-214.

Tırnakçı, A. ve Aklıbaşında, M. (2023). Doğal Bitki Türlerinin Kentsel Alanlardaki Bitkisel Tasarımlarda Kullanımı. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 24(1), 167-177.

Toprak M.A. (2017). Kütahya Kentinin Sosyo-Ekonomik Yapısı ve Gelişiminde Dumlupınar Üniversitesinin Etkileri. Doktora Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi.

TUİK (2024a). "Bitkisel Üretim İstatistikleri, 2023". https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Bitkisel-Uretim-Istatistikleri-2023-49535 (E.T.: 23.05.2024).

TUİK (2024b). "İşgücü İstatistikleri, 2022". https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-2022-49390#:~:text=%C4%B0%C5%9Fg%C3%BCc%C3%BC%202022%20y%C4%B1l%C4%B1nda%20bir%20%C3%B6nceki,ise%20%35%2C1%20oldu (E.T.: 23.05.2024).

TUİK (2024c). "Bitkisel Üretim İstatistikleri, 2023". https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Bitkisel-Uretim-Istatistikler i-2023-49535 (E.T.: 23.05.2024).

TUİK (2024d). Bitkisel Üretim İstatistikleri, 2014. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Bitkisel-Uretim-Istatistikleri-2014-16020#:~:text=%C3%9Cretim%20miktarlar%C4%B1%202014%20y%C4%B1l%C4%B1nda%20yakla%C5%9F%C4%B1k,1%20milyon%20ton%20olarak%20ger%C3%A7ekle%C5%9Fti.&text=Tah%C4%B1l%20%C3%BCretim%20miktar%C4%B1%202014%20y%C4%B1l%C4%B1nda,7%20milyon%20ton%20olarak%20ger%C3%A7ekle%C5%9Fti (E.T.: 23.05.2024).

Tungmunnithum, D., Thongboonyou, A., Pholboon, A. ve Yangsabai, A. (2018). Flavonoids and Other Phenolic Compounds from Medicinal Plants for Pharmaceutical and Medical Aspects: An Overview. *Medicines (Basel)*, 5(3), 93, 1-16.

URL-1. https://en.wikipedia.org/wiki/Megadiverse_countries (E.T.: 23.05.2024).

URL-2. https://kutahya.tarimorman.gov.tr/Menu/24/Kutahya-Hakkinda (E.T.: 27.05.2024).

URL-3. Adaçayı'nın Merkezi Karbasan Köyü. https://kutahya.tarimorman.gov.tr/Haber/334/Adacayinin-Merkezi-Karbasan-Koyu (E.T.: 28.05.2024).

URL-4. Karbasan köyündeki adaçayı üretimi 75 tona ulaştı. https://www.sondakika.com/ekonomi/haber-kutahya-nin-adacayi-uretim-merkezi-haline-gelen-hisarcik-ilcesine-bagli-karbasan-15221406/ (E.T.: 28.05.2024).

URL-5. Karbasan'da papatya geçim kaynağı. https://www.kutahyapostasigazetesi.com.tr/karbasanda-papatya-gecim-kaynagi/ (E.T.: 28.05.2024).

Varlı, M., Hancı, H. ve Kalafat, G. (2020). Tıbbi ve Aromatik Bitkilerin Üretim Potansiyeli ve Biyoyararlılığı. *Research Journal of Biomedical and Biotechnology*, 1(1), 24-32.

Vellend, M., Baeten, L., Becker-Scarpitta, A., Boucher-Lalonde, V., McCune, J.L., Messier, J., Myers-Smith, I.H. ve Sax, D.F. (2017). Plant Biodiversity Change Across Scales During the Anthropocene. *Annu Rev Plant Biol.*, 68, 563–586.

Wiens, J.J. (2023). How Many Species Are There On Earth? Progress And Problems. *PLOS Biol*., 21(11), e3002388, 1-4.

Yıldırım, T. ve Karaaslan, A. (2015). Türkiye'deki Refah Devleti Uygulamalarının TR33 Bölgesi Özelinde Değerlendirilmesi. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(2), 39-56.

Yıldıztekin, M., Ulusoy, H. ve Tuna, A.L. (2019). Türkiye'de Tıbbi ve Aromatik Bitkilerin Yetiştiriciliği ve Sürdürülebilir Gelişimi. *SETSCI-Conference Proceedings*, 9, 481-484.

Zafer Kalkınma Ajansı. (2016). TR33 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı. Ankara.

Zerabruk S. ve Yirga G. (2012). Traditional Knowledge of Medicinal Plants in Gindeberet District, Western Ethiopia. *South African Journal of Botany*, 78, 165-169.

KAYNAKÇA

Bahar, M. (2003). "A Study Of Pupils' Ideas About The Concept Of Life". *Kastamonu Eğitim Dergisi,* 11(1), 93-104.

Baltaoğlu, M. G., Sucuoğlu, H. ve Öztürk, N. (2017). Classroom Teachers' Opinions About Homeworks. *Journal of Education and Future*, (11), 95-109.

Baumgartner, D., Bryan, T., Donahue, M. ve Nelson, C. (1993). Thanks For Asking: Parent Comments About Homework, Tests, And Grades. *Exceptionality*, *4*(3), 177-185.

Bilen, K., Köse, S. ve Uşak, M. (2011). Tahmin Et-Gözle-Açıkla (TGA) Stratejisine Dayalı Laboratuar Uygulamalarının Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Ozmos Ve Difüzyon Konusunu Anlamalarına Etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (9), 115-127.

Christianson, R. G. ve Fisher, K. M. (1999). Comparison Of Student Learning About Diffusion And Osmosis In Constructivist And Traditional Classrooms. *International Journal of Science Education*, 21(6), 687-698.

Cooper, H., Robinson, J. C. ve Patall, E. A. (2006). Does Homework Improve Academic Achievement? A Synthesis Of Research, 1987–2003. *Review of Educational Research,* 76 (1), 1-62.

Çelik, H. ve Karamustafaoğlu, O. (2016). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Fizik Kavramları Öğretiminde Bilişim Teknolojilerinin Kullanımına Yönelik Öz-Yeterlik Ve Görüşleri. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 10 (1), 182-208.

Çinici, A. ve Demir, Y. (2013). Difüzyon Ve Osmoz Kavramlarına Yönelik Tanı Testi Geliştirilmesi Ve Uygulanması. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (*13*), 49-76. https://doi.org/10.14520/adyusbd.462

Ekşi, A. (1990). *Çocuk Genç Ana Babalar.* İstanbul: Bilgi Yayınevi.

Eroğlu, E. (2014). Eğitim Teknolojisinin Tarihî Gelişimi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (3) 174-188.

Eroğlu, M. (2020). Etnik Kimlik, Savaş ve Göç Olgularının Çocuklar ve Ergenler Üzerindeki Psikolojik Etkileri. *International Journal of New Approaches in Social Studies,* 4(1), 94-105. https://doi.org/10.38015/sbyy.721964

Harman, G. (2014). Hücre Zarından Madde Geçişi İle İlgili Kavram Yanılgılarının Tahmin-Gözlem-Açıklama Yöntemiyle Belirlenmesi. *Journal of Turkish Science Education*, 11(4), 81-106.

Güneş, F. (2014). Eğitimde ödev tartışmaları. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, *3*(2), 1-25.

Karaer, H. (2019). Öğretmen Adaylarının Çözelti Derişimlerindeki Bazı Kavram Yanılgılarının Belirlenmesi ve Anlama Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Erciyes Journal of Education,* 3(2), 87-104. https://doi.org/10.32433/eje.558440

Kaplan, B. (2006). İlköğretim 6.Sınıf Yaşamımızı Yönlendiren Elektrik Ünitesinde Ev Ödevi Verilmesinin Öğrenci Başarısına Ve Kavram Öğrenmeye Etkisi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Karabulut, D. ve Bekler, T. (2019). Doğal Afetlerin Çocuklar ve Ergenler Üzerindeki Etkileri. *Doğal Afetler Ve Çevre Dergisi,* 5(2), 368-376. https://doi.org/10.21324/dacd.500356

Koç Akran, S. (2021). Ev Ödeviyle İlgili Makale ve Tezlerin Sistematik Analizi. *Anadolu Eğitim Liderliği Ve Öğretim Dergisi,* 9(1), 74-95.

Koçak, D. ve Göçer, Ö. (2020). Ortaokul Öğrencilerinin Ev Ödevlerine İlişkin Görüşlerinin ve Ev Ödevlerinin İngilizce Dersi Başarısına Etkisinin Belirlenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 300-315.

Köse, E. (2013). Eğitim kurumlarında gerçekleştirilen ders dışı etkinliklerin sınıflandırılmasına yönelik bir öneri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, *2*(2), 336-353.

Kurt, U. (2020). Öğrenci Görüşlerine Göre Ebeveynlerin Ev Ödevlerine Katılımının Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi,* (49):60-72.

Lazarowitz, R. ve Penso, S. (1993). "High School Students' Difficulties In Learning Biology Concepts". *Journal of Biolocigal Education,* 26/3, 315-323.

MEB, (1991). Beşinci Millî Eğitim Şûrası: 5–14 Şubat 1953: Çalışma programı, komisyon raporları, konuşmalar. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Minke, T. A. (2017). Types Of Homework And Their Effect On Student Achievement. Culminating Projects In Teacher. St. Cloud State University, St. Cloud, USA.

Odom, A. L. ve Barrow, L. H. (1995). "Development and Application of a Two-Tier Diagnostic Test Measuring College Biology Students' Understanding of Diffusion and Osmosis After a Course of Instruction". *Journal of Research in Science Teaching,* 32 (1), 45-61.

Odom, A. L. ve Kelly, P. V. (2000). "Integrating Concept Mapping and The Learning Cycle to Teach Diffusion and Osmosis Concepts to High School Biology Students". *Science Education,* 85(6), 615-635.

Odom, A. L. (1995). "Secondary and College Biology Students' Misconceptions About Diffusion and Osmosis". *The American Biology Teacher,* 57(1), 409-415.

Okumuş, S., Öztürk, B., Doymuş, K. ve Alyar, M. (2014). Maddenin Tanecikli Yapısının Mikro Ve Makro Boyutta Anlaşılmasının Sağlanması. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, *4*(1), 349-368.

OECD (2014). PISA 2012 Results İn Focus: What 15-Year-Olds Know And What They Can Do With What They Know. Paris: OECD Publishing, PISA.

Özer, B., ve Öcal, S. (2012). İlköğretim 4. Ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Ev Ödevlerine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi. *Dicle University Journal of Ziya Gokalp Education Faculty*, (18), 1-16.

Paşa, S. ve Azbay, Ş. N. (2022). Salgın Döneminde Ortaokul Öğrencilerinin Saf Madde Ve Karışımlar Ünitesindeki Etkinliklerin Ev Ortamında Uygulanmasına Yönelik Görüşleri. *Türkiye Kimya Derneği Dergisi Kısım C: Kimya Eğitimi*, 7(1), 1-22. https://doi.org/10.37995/jotcsc.997422

Patall, E. A., Cooper, H. ve Robinson, J. C. (2008). The Effects Of Choice On Intrinsic Motivation And Related Outcomes: A Meta-Analysis Of Research Findings. *Psychological Bulletin*, 134 (2), 270.

Sarıgöz, O. (2011). Ortaöğretim Öğrencilerinin Kimya Derslerinde Verilen Ev Ödevleri Hakkındaki Düşüncelerinin Değerlendirilmesi. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 1 (1), 80-87.

Sarıoğlan, A. B., Can, Y. ve Gedik, İ. (2016). 6. Sınıf Fen Bilimleri Ders Kitabındaki Etkinliklerin Araştırma-Sorgulamaya Dayalı Öğrenme Yaklaşımına Uygunluğunun Değerlendirilmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 16 (3), 1004-1025.

Sinan, O. (2009). Öğretmen Adaylarının Kimya ve Biyoloji Derslerinde Kullanılan Bazı Ortak Kavramları Tanımlamalarındaki Farklılıklar. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen Ve Matematik Eğitimi Dergisi,* 3(2), 1-21.

Sungur, S., Tekkaya, C. ve Geban, O. (2001). Lise Öğrencilerinin İnsanda Dolaşım Sistemi Konusundaki Kavram Yanılgılarının Belirlenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 126-130.

Tam, V. C. ve Chan, R. M. (2016). What Is Homework For? Hong Kong Primary School Teachers' Homework Conceptions. *School Community Journal,* 26 (1), 25-44.

Tezci, E. ve Uysal, A. (2004). Eğitim Teknolojisinin Gelişimine Epistemolojik Yaklaşımların Etkisi. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3(2), 158-164.

Tekkaya, C., Çapa, Y. ve Yılmaz, Ö. (2000). Biyoloji Öğretmen Adaylarının Genel Biyoloji Konularındaki Kavram Yanılgıları. *Hacettepe Eğitim Fakültesi Dergisi,* 18 (1), 37-44.

Tweedy, M. ve Hoese, W. (2005). Diffusion Activities In College Laboratory Manuals. *Journal of Biological Education*, 39(4), 150-155.

Yazıcı, M. ve Kurt, A. (2018). Ortaokul Fen Bilimleri Dersinde Laboratuvar Kullanımının Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(25), 295-320.

Yeşilyurt, S. (2006). Lise Öğrencilerinin Biyoloji Derslerinde Verilen Ev Ödevlerine Karşı Tutumları Üzerine Bir Çalışma. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 37-53.

Yücel, S. (2004). Ortaöğretim Düzeyindeki Öğrencilerin Kimya Derslerinde Verilen Ev Ödevlerine Karşı Tutumlarının İncelenmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 24 (1), 147-159.

Yıldırım, O., Nakiboğlu, C. ve Sinan, O. (2004). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Difüzyon İle İlgili Kavram Yanılgıları. *Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 79-99.

Yılmaz, A. ve Bayrakçeken, S. (2017). Öğretmen Adaylarının Elektrokimya Konusundaki Kavram Yanılgılarının Belirlenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi,* 12(24), 881-906.

Weinert, F. E. ve Helmke, A. (1995). Learning From Wise Mother Nature or Big Brother Instructor: The Wrong Choice As Seen From An Educational Perspective. *Educational Psychologist, 30*(3), 135–142. https://doi.org/10.1207/s15326985ep3003_4

Zhou, S., Zhou W. ve Traynor, A. (2020). Parent And Teacher Homework Involvement And Their Associations Withstudents' Homework Disaffection And Mathematics Achievement. *Learning and Individual Differences*, 77, 1-10.

KAYNAKÇA

Akbaş, B. (1992). Ankara ilinde bağlarda görülen virüs hastalıkları ve yayılış alanlarının tespiti üzerine araştırmalar. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Akdura, N., Kılıç, H. Ç. (2022). Hakkari İli Domates ve Biber Üretim Alanlarında Yonca Mozaik Virüsü ve Domates Lekeli Solgunluk Virüsü'nün Belirlenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 26(3), 435-440.

Akdura, N., Çulal Kılıç H., Menzel W. (2022). Determinatıon of Soybean Mosaic Virus and Alfalfa Mosaic Virus in Bean Production Areas in Hakkari Province, Turkey. EJONS 14th International Conference On Mathematic, Engineering and Natural Sciences. Paris, France, July 6-7, 2022.

Al-Shahwan IM. (2002). Alfalfa mosaic virus (AMV) on alfalfa (Medicago sativa L.) in Saudi Arabia. *Assiut J Agric Sci*., 33,21–30.

Apalak, A. (2018). Doğu Akdeniz Bölgesi'nde Yemeklik Baklagil Yetiştiriciliğinde Virüs Hastalıklarının Belirlenmesi ve Karakterizasyonu. Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi.

Arli-Sokmen, M., Mennan, H., Sevik, M. A., Ecevit, O. (2005). Occurrence of viruses in field-grown pepper crops and some of their reservoir weed hosts in Samsun, Turkey. *Phytoparasitica*, 33, 347-358.

Bailiss KW, Offei SK. (1990). Alfalfa mosaic virus in lucerne seed during seed maturation and storage, and in seedlings. *Plant Pathology*, 39, 539-47.

Bol JF. (2008). Alfalfa Mosaic Virus. In: Mahy BWJ, van Regenmortel MHV, editors. Encyclopedia of virology. 3rd ed. Academic Press; pp. 81–87, Oxford, UK.

Brunt A, Crabtree K, Gibbs A. 1(990). Viruses of Tropical Plants. CAB International, London, UK.

Bujarski J, Figlerowicz M, Gallitelli D, Roossinck MJ, Scott SW. Family Bromoviridae . (2012). In: King AMQ, Adams MJ, Carstens EB, Lefkowitz EJ, editors. Virus taxonomy: ninth report of the International Committee on Taxonomy of Viruses. Academic Press; pp. 965–976, Oxford, UK.

Buzkan, N., Yüzer, D. (2009). Kahramanmaraş kırmızı biberlerinde tohumla taşınan virüslerin moleküler tanısı. *Alatarım*, 8(1), 1-7.

Buzkan, N., Demir, M., Öztekin, V., Mart, C., Çağlar, B.K., Yilmaz, M.A. (2006). Evaluation of the status of capsicum viruses in the main growing regions of Turkey. *Bulletin OEPP*, 36(1), 15–19.

Carpar, H., Sertkaya, G. (2016). Detection of some major viral problems at Potato Production in Hatay. *Nevsehir Journal of Science and Technology TARGİD* Special Issue, 135–143.

Che X, Jiang X, Liu X, Luan X, Liu Q, Cheng X, Wu X. (2020). First report of Alfalfa mosaic virus on soybean in Heilongjiang, China. *Plant Dis*. 104,3085.

Çalı, S. (1990). Orta Anadolu bölgesi, yonca ekim alanlarında görülen virus enfeksiyonlarının saptanması yabancıotlar ve tohumla taşınması üzerinde araştırmalar. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Çetinkıran, A. D., Baloğlu, S. (2011). Detection of the Alfalfa mosaic virus in pepper fields in Adana and Mersin. *Ç. Ü Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 26(2), 89-98.

Demir, M. (2005). Kahramanmaraş'ta Yetiştirilen Kırmızı Biberlerde Yaprakbiti İle Taşınan Virüslerin Saptanması. Yüksek Lisans Tezi. Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Demirel, S., Korkmaz, G., Usta, M. (2021). Molecular Phylogeny of Alfalfa Mosaic Virus (AMV) in Naturally Infected Alfalfa Plants in Iğdır Provınce (Turkey). Igdır International Applied Sciences Congress, April 14-15, 2021 / Igdir, Turkey.

Edwardson, J.R., Christie, R.G. (1986). Viruses infecting forage legumes. Vol. I. Fla. *Agric. Exp. Stn. Monogr*. 14, 42.

Erdem, N. (2010). Samsun ilinde tütün (Nicotiana Tabacum L.) yetiştirilen alanlarda enfeksiyon oluşturan virüslerin belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi.

Erdiller, G., Lesemann, D.E. (1985). Türkiye İçin Yeni Bir Virüs Hastalığı "Alfalfa Mosaic Virus". *Ankara Üniv. Ziraat Fakültesi Yıllığı*, 35, 20-25.

Fidan, H., Sarıkaya, P. (2020). Virus diseases in eggplant (*Solanum melongena*) cultivation in Antalya province. *Mediterranean Agricultural Sciences*, 33(1), 27-35.

Fidan, Ü. (1988). Ege bölgesinde baklagillerde görülen virüs hastalıklarının tanılanması ve tohumla taşınma durumlarının belirlenmesi üzerinde araştırmalar. Doktora Tezi. Bitki Koruma Ana Bilim Dalı. İzmir: Ege Üniversitesi.

Fidan, Ü. (1992). Studies on alfalfa mosaic virus of alfalfa in Aegean region. *Journal of Turkish Phytopathology*, 21(1), 15-20.

Fletcher, J.D. (2001). New hosts of Alfalfa mosaic virus, Cucumber mosaic virus, Potato virus Y, Soybean dwarf virus, and Tomato spotted wilt virus in New Zealand. N Z J *Crop Hortic Sci*. 29,213–217.

Gao, S. Q., Liang, J., Guo, K., Zhou, X., Su, X.)2020). First report of alfalfa mosaic virus in Cayratia japonica, Justicia procumbens and Veronica persica in China. *Journal of Plant Pathology*, 102, 267-267.

Güller, A., Usta, M., Korkmaz, G. (2022). Bingöl İlinde Tanımlanan Yonca Mozaik Virüs (AMV) İzolatının Filogenetik İlişkisi. *Türk Tarım ve Doğa Bilimleri Dergisi*, 9(1), 166–172.

Güneş, N., Türkseven, S. G., Özsarı, P., Gümüş, M., Baysal Sivritepe, D. (2022). Incidence and possible sources of Tomato spotted wilt virus in tobacco grown in Denizli Province, Turkey. *Notulae Botanicae Horti Agrobotanici Cluj-Napoca*, 50(2).

Güzel, Ö., Arlı-Sökmen, M. (2003). Determination of some viruses infecting common bean (Phaseoulus vulgaris L.) and their incidences in seed lots in Samsun Province. *The Journal of Turkish Phytopathology*, 32(2), 99-106.

Hemmati K, Mclean D. (1977). Gamete-seed Transmission of Alfalfa mosaic virus and its effect of Seed Germination and Yield in Alfalfa Plants. *Phytopathology* 67, 576-579.

Hull, R. (1969). Alfalfa mosaic virus. *Advances in virus research*, 15, 365-433.

İlbağı, H. (1997). Kayseri ve Nevşehir yöresinde yonca tohum üretim alanlarında görülen virüs ve virüs benzeri hastalıkların tanıları ve tohum sertifikasyon özelliklerinin belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi.

Kazancı, H. (1998). Eskişehir İlinde mercimeklerde görülen virüs hastalıklarının saptanması üzerinde araştırmalar. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Keleş Öztürk, P. (2017). Doğu Akdeniz Bölgesi'nde Yetiştirilen Biberlerde Virüs Hastalıklarının Saptanması Ve Karaisalı Biber Populasyonunun En Yaygın Virüse Karşı Reaksiyonu İle Bazı Dayanıklılık Genlerinin Belirlenmesi. Doktora Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi.

Keleş Öztürk, P., Baloğlu, S. (2020). The determination of virus diseases for pepper grown into open fields in Adana. *Ç.Ü Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 39 (7), 69-78.

Kılıç, H. Ç., Yardımcı, N., Ürgen, G. (2013). Investigation of some important virus diseases on bean plants in Muğla-Fethiye subprovince. *Journal of Agricultural Faculty of Uludağ University* (Turkey). 27 (1), 1-8.

Kılıç, H. Ç., Yardımcı, N., Açıkyürek, S., Uzal, A. (2015). Detection of BCMV, AMV and CMV by DAS-ELISA and immunocapture-RT-PCR in bean-growing areas in the West Mediterranean Region, Turkey. *Fresenius Environmental Bulletin*, 24 (5), 1752-1756.

Kiliç, H. Ç., Yardimci, N. (2015). Occurrence of Alfalfa mosaic virus (AMV) infecting bean crop in Burdur Province, Turkey. *Asian Journal of Agriculture and Food Sciences*, 3(2), 173-177.

Kutluk-Yilmaz, N. D., Gumuş, M., Erkan, S. (2002). Studies on determination of virus diseases in the seeds of bean from Tokat Province. *Ege Universitesi Ziraat Fakultesi Dergisi*, 38(3), 49-55.

Loebenstein, G., Lecoq, H. (2012). Viruses and virus diseases of vegetables in the Mediterranean basin (Vol. 84). Academic Press.

Maina S, Zheng L, Kinoti WM, Aftab M, Nancarrow N, Trębicki P, King S, Constable F, Rodoni B. (2019). Metagenomic analysis reveals a nearly complete genome sequence of Alfalfa mosaic virus from a field pea in Australia. *Microbiol Resour Announc*. 8:e00766–19.

Martínez-Priego, L., Córdoba, M.C., Jordá, C. (2004). First report of Alfalfa mosaic virus in Lavandula officinalis. *Plant Disease*, 88(8), 908.

Massumi H, Maddahian M, Heydarnejad J, Hosseini Pour A, Farahmand A. (2012). Incidence of viruses infecting alfalfa in the southeast and central regions of Iran. *J Agric Sci Technol*. 14:1141–1148.

Morca, A. F., Coşkan, S., Akbaş, B., Karahan, A. (2022). First report of alfalfa mosaic virus on Petroselinum crispum in Turkey. *Journal of Plant Pathology*, 104(2), 881-882.

Onar, M.Ç. (2005). Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi yonca ekim alanlarında görülen önemli hastalıkların belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Osman, M. (2016). Doğu Akdeniz Bölgesinde patlıcan virüslerinin belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi.

Ozdemir, S., Erilmez, S. Paylan, C.I. (2011a). First Report of Alfalfa Mosaic Alfamovirus in Eggplant in Turkey. *Journal of Plant Pathology*. 93 (4, Supplement) S4.82.

Ozdemir, S., Erilmez, S. Paylan, C.I. (2011b). Serological and Molecular Identification of Alfalfa Mosaic Virus in Potato Production Areas in Aegean Region. Proceedings of the 4th Plant Protection Congress of Turkey. Kahramanmaraş, 28-30 June 2014.

Özdemir, S., Erilmez, S. (2012). First report of Alfalfa mosaic virus and Cucumber mosaic virus in pepino in Turkey. *Journal of Plant Pathology*, 94(4).

Parrella, G., Acanfora, N., Bellardi, M.G. (2010). First record and complete nucleotide sequence of Alfalfa mosaic virus from Lavandula stoechas in Italy. *Plant Disease*, 94(7), 924.

Parrella, G., Acanfora, N., Bellardi, M.G. (2010). First record and complete nucleotide sequence of Alfalfa mosaic virus from Lavandula stoechas in Italy. *Plant Disease*, 94(7), 924.

Pişkin, Ü. (1997). Düzce ve Adapazarı'nda yetiştirilen yabancı tütün çeşitlerinde görülen virutik belirtilerin etmenlerinin belirlenmesi üzerinde araştırmalar. Yüksek Lisans tezi. İzmir: Ege Üniversitesi.

Ragsdale DW, Radcliffe EB, DiFonzo CD. (2001). Epidemiology and field control of PVY and PLRV. In: Virus and Virus-like Diseases of Potatoes and Production of Seed-potatoes. Eds. Loebenstein G., PH Berger, AA Brunt and RH Lawson. Huwer Academic Publishers, Dordrecht.

Sawalha H, Mansour A. (1996). Incidence of Alfalfa mosaic virus in alfalfa fields in Jordan. *Derasat*. 23,81–83.

Sertkaya, G.,özdağ, Y. (2017). Investigation on viruses causing yellowing disease in pepper in Hatay-Turkey. *Mustafa Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 22(1), 16-22.

Sertkaya, G., Çarpar, H., Sertkaya, E. (2017). Detection of Alfalfa mosaic virus (AMV) in Potato Production Areas in Hatay Province of Turkey. *Journal of the Institute of Science and Technology (JIST)*, 7(1), 23-29.

Sertkaya, G., Üremiş, İ., Sertkaya, E. (2013). Weeds as Reservoirs for Virus Diseases and Their Vectors in Potato Fields in Amik Plain-Turkey. 15th European Association for Potato Research (EAPR) Virology Section Meeting. Antalya, Turkey, 28-31 May.

Smit CH, Jaspars EM. Evidence that RNA 4 of Alfalfa mosaic virus does not replicate autonomously. *Virology*,1982;117,271–274.

Tekinel, N., Dolar, M. S., Sağsöz, S., Salcan, Y. (1996). Mersin bölgesinde ekonomik bakımdan önemli bazı sebzelerin virüsleri üzerinde araştırmalar. *Bitki Koruma Bülteni*, 9(1), 37-49.

Topkaya, Ş. (2020). Determination of some viruses by serological and molecular techniques in potato production areas in Tokat Province. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 37(1), 53-59.

Topkaya, Ş. (2022). Molecular characterisation of Alfalfa mosaic virus isolates in potato from the Tokat province, Türkiye. *Mediterranean Agricultural Sciences*, 35(2), 75-81.

Usta, M., Güller, A. (2020). Van İlinde Yoncada Saptanan Yonca mozaik virüs (AMV) İzolatlarının Kılıf Protein Genomunun Moleküler Karakterizasyonu. *Iğdır Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 10(4), 2366-2377.

van Dun CM, Bol JF, Van Vloten-Doting L. Expression of Alfalfa mosaic virus and tobacco rattle virus coat protein genes in transgenic tobacco plants. *Virology*, 1987;159,299–305.

Weimer JL. (1931). Alfalfa mosaic virus. *Phytopathology*, 21,122–123.

Xu, H., Nie, J. (2006). Identification, characterization and molecular detection of Alfalfa mosaic virus in potato. *Phytopathology*, 96, 1237−1242.

Yardımcı, N., Açıkgöz, S. (1997). Erzurum Yöresi Yoncalarında, Mozayik Hastalığı Etmeninin Test Bitkileri İle Tanılanması. *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 28(2).

Yardımcı, N., Şengül, S. (1998). Van Gölü Yöresinde Yetiştirilen Yonca (*Medicago sativa*)'larda Mozayik Virüsü Üzerinde Çalışmalar. *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 29(1).

Yardımcı, N., Eryiğit H., Erdal, İ. (2007). Effect of Alfalfa Mosaic Virus (AMV) on The Content of Some Macro- And Micronutrients in Alfalfa. *Journal of Culture Collections*, 5, 90-93.

Yılmaz, M. (2016). Hatay İli Örtüaltı Organik Domates Yetiştiriciliğinde Bazı Begomovirüslerin Enfeksiyon Oranları İle Doğal Taşınma Ve Diğer Konukçularının Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Hatay: Mustafa Kemal Üniversitesi.

KAYNAKÇA

Achín Vera, L.O., (2008). Remoción de Cu(II) y Cr(VI) por actinomycetes aislados de ambientes contaminados con metales pesados en sistemas de bimetal, Undergraduate thesis., Faculty of Biochemistry, Chemistry and Pharmacy, National University of Tucumán, Argentina.

Adams, G.O., Fufeyin, P.T., Okoro, S.E. ve Ehinomen, I. (2015). Bioremediation, biostimulation and bioaugmention: A review. *Int. J. Environ. Bioremediation & Biodegradation 3*(1): 28–39.

Ahmad MSA ve Ashraf M (2011). Essential roles and hazardous effects of nickel in plants. *Reviews of Environmental Contamination and Toxicology*, 214: 125-167.

AL-Huqail, A. A., Kumar, P., Eid, E. M., Adelodun, B., Abou Fayssal, S., Singh, J., et al. (2022). Risk assessment of heavy metals contamination in soil and two rice (*Oryza sativa* l.) varieties irrigated with paper mill effluent. Agriculture 12 (11), 1864.

Albarracin, V. H., Amoroso, M. J., ve Abate, C. M. (2005). Isolation and characterization of indigenous copper-resistant actinomycete strains. *Chemie der Erde*, *65*(S1), S145-S156.

Albarracín, V.H., Avila, A.L., Amoroso, M.J., Abate, C.M. (2008a). Copper removal ability by *Streptomyces* strains with dissimilar growth patterns and endowed with cupric reductase activity. *FEMS Microbiol Lett* 288:141–148

Albarracin, V. H., Winik, B., Kothe, E., Amoroso, M. J., ve Abate, C. M. (2008b). Copper bioaccumulation by the actinobacterium Amycolatopsis sp. AB0. *Journal of Basic Microbiology*, *48*(5), 323-330.

Albarracin, V. H., Alonso-Vega, P., Trujillo, M. E., Amoroso, M. J., ve Abate, C. M. (2010a). *Amycolatopsis tucumanensis* sp. nov., a copper-resistant actinobacterium isolated from polluted sediments. *International Journal of Systematic and Evolutionary Microbiology*, *60*, 397-401.

Albarracin, V. H., Amoroso, M. J., ve Abate, C. M. (2010b). Bioaugmentation of copper polluted soil microcosms with *Amycolatopsis tucumanensis* to diminish phytoavailable copper for Zea mays plants. *Chemosphere*, *79*(2), 131-137.

Alluri, H. K., Ronda, S. R., Settalluri, V. S., Jayakumar Singh, B., Suryanarayana, V., ve Venkateshwar, P. (2007). Biosorption: an eco-friendly alternative for heavy metal removal. *African Journal of Biotechnology*, *6*, 2924–2931.

Amoroso, M.J., Castro, G.R., Durán, A., Peraud, O., Oliver, G., Hill, R.T. (2001). Chromium accumulation by two *Streptomyces* spp. isolated from riverine sediments. *J Ind Microbiol Biotechnol*: 210–215.

Amoroso, M. J., Benimeli, C. S., ve Cuozzo, S. A. (Eds.). (2013). *Actinobacteria: application in bioremediation and production of industrial enzymes*. CRC Press.

Anandan, R., Dharumadurai, D., ve Manogaran, G. P. (2016). An Introduction to Actinobacteria. In Biodegradation - Life of Science. https://www.intechopen.com/chapters/49873

Anastasi A, Tigini V, Varese GC (2013). The bioremediation potential of different ecophysiological groups of fungi. In Fungi as bioremediators. Springer, Berlin, Heidelberg, 29-49

Attwa, A. I., ve El Awady, M. E. (2011). Bioremediation of zinc by *Streptomyces aureofacienes*. *Journal of Applied Sciences, 11*(5), 873-877.

Ayangbenro, A. S., and Babalola, O. O. (2017). A new strategy for heavy metal polluted environments: a review of microbial biosorbents. *Int. J. Environ. Res. Public Health* 14 (1), 94. doi: 10.3390/ijerph14010094

Ayangbenro, A. S., and Babalola, O. O. (2018). Metal(loid) bioremediation: strategies employed by microbial polymers. Sustainability 10 (9), 3028. doi: 10.3390/su10093028

Ayangbenro, A. S., Babalola, O. O., and Aremu, O. S. (2019). Bioflocculant production and heavy metal sorption by metal resistant bacterial isolates from gold mining soil. *Chemosphere* 231, 113–120. doi: 10.1016/j.chemosphere.2019.05.092

Ayangbenro, A. S., and Babalola, O. O. (2020). Genomic analysis of *Bacillus cereus* NWUAB01 and its heavy metal removal from polluted soil. *Sci. Rep.* 10 (1), 1–12. doi:10.1038/s41598-020-75170-x

Ayilara, M. S., Olanrewaju, O. S., Babalola, O. O., and Odeyemi, O. (2020). Waste management through composting: challenges and potentials. *Sustainability* 12 (11), 4456. doi: 10.3390/su12114456

Ayilara MS and Babalola OO (2023). Bioremediation of environmental wastes: the role of microorganisms. *Front. Agron*. 5:1183691. doi: 10.3389/fagro.2023.1183691

Balaji, S., Kalaivani, T., Shalini, M., Gopalakrishnan, M., Muhammad, R. M. A., ve Rajasekaran, C. (2015). Sorption sites of microalgae possess metal binding ability towards Cr(VI) from tannery effluents- a kinetic and characterization study. *Desalination and Water Treatment*, *57*, 14518-14529. https://doi.org/10.1080/19443994.2015.1064032

Bagwell, C.E., Hixson, K.K., Milliken, C.E., Lopez-Ferrer, D., Weitz, K.K. (2010). Proteomic and physiological responses of *Kineococcus radiotolerans* to copper. *PLoS One*, 5(8):e12427. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0012427.

Bamforth, S.M. ve Singleton, I. (2005). Bioremediation of polycyclic aromatic hydrocarbons: current knowledge and future directions. J. Chem. Technol. Biotechnol., 80: 723-736. https://doi.org/10.1002/jctb.1276

Barka, E. A., Vatsa, P., Sanchez, L., Gaveau-Vaillant, N., Jacquard, C., Klenk, H. P., ... ve van Wezel, G. P. (2016). Taxonomy, physiology, and natural products of Actinobacteria. *Microbiology and molecular biology reviews,* 80(1), 1-43.

Boopathy, R. (2000). Factors limiting bioremediation technologies. *Bioresource technology,* 74(1), 63-67.

Camargo, F.A., Bento, F.M., Okeke, B.C., Frankenberger, W.T. (2004). Hexavalent chromium reduction by an actinomycete, *Arthrobacter crystallopoietes* ES 32. *Biol Trace Elem Res* 97:183–194

Cameron, H., Mata, M. T., & Riquelme, C. (2018). The effect of heavy metals on the viability of Tetraselmis marina AC16-MESO and an evaluation of the potential use of this microalga in bioremediation. *PeerJ*, *6*, e5295. https://doi.org/10.7717/PEERJ.5295

Cao, H.-L., Liu, C., Cai, F.-Y., Qiao, X.-X., Dichiara, A. B., Tian, C.,... et al. (2020). In situ immobilization of ultra-fine Ag NPs onto magnetic Ag@

RF@Fe3O4 core-satellite nanocomposites for the rapid catalytic reduction of nitrophenols. *Water Research*, *179*, 115882. https://doi.org/10.1016/j.watres.2020.115882

Ceyhan, N., ve Esmeray, E. (2012). Petrol Kirliliği ve Biyoremediasyon. Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi(1), 95-101.

Chandra R, Kumar V (2015) Mechanism of wetland plant rhizosphere bacteria for bioremediation of pollutants in an aquatic ecosystem. In: Chandra R (ed) Advances in Biodegradation and Bioremediation of Industrial Waste. *CRC Press*, Boca Raton, pp 329–379.

Chaudhary, P., Xu, M., Ahamad, L., Chaudhary, A., Kumar, G., Adeleke, B. S., et al. (2023). Application of synthetic consortia for improvement of soil fertility, pollution remediation, and agricultural productivity: a review. Agronomy 13 (3), 643. doi: 10.3390/agronomy13030643

Chen, S., Chang, S., Deng, Y., An, S., Hu, Dong, Y. H., Zhou, J., Hu, M., Zhong, G., ve Zhang, L. H. (2014). Fenpropathrin biodegradation pathway in *Bacillus* sp. DG-02 and its potential for bioremediation of pyrethroid-contaminated soils. *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, 62, 2147–2157.

Cherfouh R, Lucas Y, Derridj A and Merdy P (2018). Long-term, low technicality sewage sludge amendment and irrigation with treated wastewater under Mediterranean climate: impact on agronomical soil quality. *Environmental Science and Pollution Research*, 25: 35571-35581.

Copete-Pertuz, L. S., Plácido, J., Serna-Galvis, E. A., Torres-Palma, R. A., and Mora, A. (2018). Elimination of isoxazolyl-penicillins antibiotics in waters by the ligninolytic native Colombian strain leptosphaerulina sp. considerations on biodegradation process and antimicrobial activity removal. *Sci. Total Environ*. 630, 1195–1204. doi: 10.1016/ j.scitotenv.2018.02.244

Dai, Y., Li, N., Zhao, Q., ve Xie, S. (2015). Bioremediation using *Novosphingobium* strain DY4 for 2,4-dichlorophenoxyacetic acid-contaminated soil and impact on microbial community structure. *Biodegradation*, *26*, 161–170.

De Alencar, F.L.S., Navoni, J.A., & do Amaral, V.S. (2017). The use of bacterial bioremediation of metals in aquatic environments in the twenty-first century: a systematic review. *Environmental Science and Pollution Research*, *24*, 16545-16559. https://doi.org/10.1007/s11356-017-9129-8.

Deshmukh R, Khardenavis AA, Purohit HJ (2016). Diverse metabolic capacities of fungi for bioremediation. *Indian journal of microbiology*, 56(3), 247-264.

Desjardin, V., Bayard, R., Lejeune, P., Gourdon, R. (2003). Utilisation of supernatants of pure cultures of *Streptomyces thermocarboxydus* NH50 to reduce chromium toxicity and mobility in contaminated soils. *Water Air Soil Pollut* 3:153–160.

Dindar, E., Topaç Şağban, F. O., & Başkaya, H. S. (2010). Kirli toprakların biyoremediasyon ile ıslahı. Uludağ Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi, 15(2).

Doelman, P., Breedveld, G. (1999). In situ versus on site practices. In: D.C. Adriano, J.-M. Bollag, W.T. Frankenberger, Jr., and R.C. Sims, Eds. Bioremediation of Contaminated Soils, 539–558. Agronomy Monograph 372. Soil Science Society of America, Madison, WI.

EPA, (1995) Contaminants and Remedial Options at Select Metals-Contaminated Sites, EPA/540/R-95/512.

Farhan, M., Ali-Butt, Z., Khan, A. U., Wahid, A., Ahmad, M., Ahmad, F., ve Kanwal, A. (2014). Enhanced biodegradation of chlorpyrifos by agricultural soil isolate. *Asian Journal of Chemistry*, 26, 3013–3017.

Fashola, M. O., Ngole-Jeme, V. M., and Babalola, O. O. (2020a). Heavy metal immobilization potential of indigenous bacteria isolated from gold mine tailings. *Int. J. Environ. Res*. 14(1), 71–86. doi: 10.1007/s41742-019-00240-6

Fashola, M. O., Ngole-Jeme, V. M., and Babalola, O. O. (2020b). Physicochemical properties, heavy metals, and metal-tolerant bacteria profiles of abandoned gold mine tailings in krugersdorp, south Africa. *Can. J. Soil Sci*. 100(3), 217–233. doi: 10.1139/cjss-2018-0161

Focardi, S, Pepi, M, Landi, G, Gasperini, S, Ruta, M, Di Biasio, P, et al. (2012). Hexavalent chromium reduction by whole cells and cell free extract of the moderate halophilic bacterial strain *Halomonas* sp. TA-04. *International Biodeterioration & Biodegradation,* 66:63-70. DOI: 10.1016/j.ibiod.2011.11.003

Fu, F., & Wang, Q. (2011). Removal of heavy metal ions from wastewaters: A review. *Journal of Environmental Management*, *92*(3), 407-418.https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2010.11.011

Gangola, S., Sharma, A., Bhatt, P., Khati, P., and Chaudhary, P. (2018). Presence of esterase and laccase in *bacillus subtilis* facilitates biodegradation and detoxification of cypermethrin. *Sci. Rep*. 8 (1), 12755.

Ghaly, A.E., Ananthashankar, R. Alhattab, M.V.V.R., Ramakrishnan, V.V., (2014). Production, Characterization and Treatment of Textile Effluents: A Critical Review, *J. Chem. Eng. Process Technol*. 5, 1–19, Https://Doi.Org/10.4172/2157- 7048.1000182.

Ghani A (2010). Toxic effects of heavy metals on plant growth and metal accumulation in maize (Zea mays). *Iranian Journal of Toxicology*, 3: 325-334.

Glass, D.J., (1999). Economic patential of phytoremediation. In: Raskin, I., Ensley, B.D. (Eds.), Phytoremediation of Toxic Metals: Using Plants to Clean Up the Environment. John Wiley&Sans, New York, NY. pp.15-31.

George, K. S., Revathi, K. B., Deepa, N., Sheregar, C. P., Ashwini, T. S., & Das, S. (2016). A study on the potential of Moringa leaf and bark extract in bioremediation of heavy metals from water collected from various lakes in Bangalore. *Procedia Environmental Science*, *35*, 869–880.

Haferburg, G., Kloess, G., Schmitz, W., ve Kothe, E. (2008). "Ni-struvite"—a new biomineral formed by a nickel resistant Streptomyces acidiscabies. *Chemosphere, 72*(3), 517-523.

Haferburg, G., Groth, I., Mollmann, U., Kothe, E., ve Sattler, I. (2009). Arousing sleeping genes: Shifts in secondary metabolism of metal tolerant Actinobacteria under conditions of heavy metal stress. *Biometals,* 22(2), 225-234.

Harms H, Schlosser D, Wick LY (2011). Untapped potential: exploiting fungi in bioremediation of hazardous chemicals. *Nature Reviews Microbiology*, 9(3), 177.

Hoeppel, R.E., Hinchee, R.E., Arthur, M.F. (1991) Bioventing soils contaminated with petroleum hydrocarbons. *Journal of Industrial Microbiology*, 8, 141-146.

Jafari, A., Ghaderpoori, M., Kamarehi, B., and Abdipour, H. (2019). Soil pollution evaluation and health risk assessment of heavy metals around douroud cement factory, Iran. Environ. *Earth Sci*. 78 (8), 1–9. doi: 10.1007/s12665-019-8220-5.

Jaafari, J., ve Yaghmaeian, K. (2019). Optimization of heavy metal biosorption onto freshwater algae (Chlorella coloniales) using response surface methodology (RSM). *Chemosphere*, 217, 447-455. https://doi.org/10.1016/j.chemosphere.2018.10.205.

Jeyakumar, P, Debnath, C, Vijayaraghavan, R, Muthuraj, M. (2022). Trends in bioremediation of heavy metal contaminations. *Environ Eng Res* 28:220631–220630.

Jeyakumar, P., Debnath, C., Vijayaraghavan, R., ve Muthuraj, M. (2023). Trends in bioremediation of heavy metal contaminations. *Environmental Engineering Research*, 28(4).

Juwarkar, A. A., Singh, S. K., & Mudhoo, A. (2010). A comprehensive overview of elements in bioremediation. *Reviews in Environmental Science and Biotechnology*, *9*, 215–288.

Kahraman, S., & Yeşilada, O. (2001). Industrial and agricultural wastes as substrates for laccase production by white-rot fungi. *Folia Microbiologica*, *46*(2), 133.

Kao, C. M., Chen, C. Y., Chen, S. C., Chien, H. Y., ve Chen, Y. L. (2008). Application of in situ biosparging to remediate a petroleum-hydrocarbon spill site: Field and microbial evaluation. *Chemosphere, 70*(8), 1492-1499.

Khan, A.G., Kuek, C., Chaudhry, T.M. Khoo, C.S. and Hayes, W.J. (2000) Role of plants, mycorrhizae and phytochelators in heavy metal contaminated land remediation, *Chemosphere,* 41, 197-207.

Kour, D., Khan, S. S., Kour, H., Kaur, T., Devi, R., Rai, P. K., et al. (2022). Microbemediated bioremediation: current research and future challenges. J. Appl. Biol. Biotechnol. 10 (2), 6–24. doi: 10.7324/JABB.2022.10s202

Kumari, V., and Tripathi, A. (2020). Remediation of heavy metals in pharmaceutical effluent with the help of *bacillus cereus*-based green-synthesized silver nanoparticles supported on alumina. *Appl. Nanosci.* 10 (6), 1709–1719. doi: 10.1007/s13204-020-01351-9

Kushwaha, A., Maurya, S., Pathak, R. K., Agarwal, S., Chaurasia, P. K., and Singh, M. (2018). "Laccase from white rot fungi having significant role in food, pharma, and other industries," in Research advancements in pharmaceutical, nutritional, and industrial enzymology (Pennsylvania: IGI Global), 253–277.

Larsen, S.B., Karakashev, D., Angelidaki, I., Schmidt, J.E., (2009). Ex-situ bioremediation of polycyclic aromatic hydrocarbons in sewage sludge. *J. Hazard. Mater.* 164, 1568–1572. https://doi.org/10.1016/j.jhazmat.2008.08.067.

Laxman, R. S., ve More, S. (2002). Reduction of hexavalent chromium by *Streptomyces griseus*. *Minerals Engineering*, *15*(11), 831-837.

Lechevalier, H. A., ve Lechevalier, M. P. (1965). Classification des actinomycètes aérobies basée sur leur morphologie et leur composition chimique. *Annales de l'Institut Pasteur, 108*, 662–673.

Leuther, F, Schlüter, S, Wallach, R ve Vogel, H.J. (2019). Structure and hydraulic properties in soils under long-term irrigation with treated wastewater. *Geoderma,* 333.

Liu, H, Wang, H, Wang, G. (2012). *Intrasporangium chromatireducens* sp. nov., a chromate-reducing actinobacterium isolated from manganese mining soil, and emended description of the genus *Intrasporangium*. *International Journal of Systematic and Evolutionary Microbiology,* 62(Pt 2):403-408.

Lopes, A. R., Danko, A. S., Manaia, C. M., ve Nunes, O. C. (2012). Molinate biodegradation in soils: natural attenuation versus bioaugmentation. *Applied Microbiology and Biotechnology.* Advance online publication. https://doi.org/10.1007/s00253-012-4096-y

Mahmood, A., Bilal, B., Naeem, Z., & Iram, S. (2021). "Physical, chemical, and biological remediation techniques for textile effluents in context with developed and developing countries," in Rhizobiont in bioremediation of hazardous waste (Singapore:Springer), 409–441.

Mani, D., ve Kumar, C. (2014). Biotechnological advances in bioremediation of heavy metals contaminated ecosystems: An overview with special reference to phytoremediation. *International Journal of Environmental Science and Technology, 11*(3), 843-872.

Methneni, N., Morales-Gonzalez, J. A., Jaziri, A., Mansour, H. B., and Fernandez- Serrano, M. (2021). Persistent organic and inorganic pollutants in the effluents from the textile dyeing industries: ecotoxicology appraisal via a battery of biotests. *Environ. Res.* 196, 110956. doi: 10.1016/j.envres.2021.110956.

Morales, D.K., Ocampo, W., Zambrano, M.M. (2007) .Efficient removal of hexavalent chromium by a tolerant *Streptomyces* sp. affected by the toxic effect of metal exposure. *J Appl Microbiol.* 103(6):2704-12. doi: 10.1111/j.1365-2672.2007.03510.x. PMID: 18045449.

Ndeddy Aka, R. J., and Babalola, O. O. (2016). Effect of bacterial inoculation of strains of *pseudomonas aeruginosa*, *alcaligenes feacalis* and *bacillus subtilis* on germination, growth and heavy metal (Cd, cr, and Ni) uptake of *brassica juncea*. *Int. J. Phytoremediation* 18 (2), 200–209.

Ogunlaja, A., Ogunlaja, O. O., Okewole, D. M., and Morenikeji, O. A. (2019). Risk assessment and source identification of heavy metal contamination by multivariate and hazard index analyses of a pipeline vandalised area in Lagos state, Nigeria. *Sci. Total Environ.* 651, 2943–2952. doi: 10.1016/j.scitotenv.2018.09.386

Orlovic-Leko, P., Farkas, B., and Galic, I. (2022). A short review of environmental and health impacts of gold mining. Reliability: *Theory Appl.* 17(SI 4 (SI 4 (70), 242–248.

Pattanapipitpaisal, P., Brown, N., ve Macaskie, L. (2001). Chromate reduction and 16S rRNA identification of bacteria isolated from a Cr(VI)-contaminated site. *Applied Microbiology and Biotechnology*, *57*, 257-261.

Perera, I. C., and Hemamali, E. H. (2022). Genetically modified organisms for bioremediation: current research and advancements. *Bioremediat. Environ. Pollut.:* Emerg. Trends Strategies 1, 163–186.

Polti, M.A., Amoroso, M.J., Abate, C.M. (2007). Chromium(VI) resistance and removal by actinomycete strains isolated from sediments. *Chemosphere* 67:660–667.

Polti, M. A., el Aparicio, J. D., Benimeli, C. S., ve Amoroso, M. J. (2014). Role of Actinobacteria in Bioremediation. In S. Das (Ed.), *Microbial Biodegradation and Bioremediation* (pp. 269-286). Elsevier. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-800021-2.00011-X

Poopal, A., ve Laxman, R. (2008). Hexavalent chromate reduction by immobilized *Streptomyces griseus*. *Biotechnology Letters*, *30*(6), 1005-1010.

Prabagar, S., Dharmadasa, R. M., Lintha, A., Thuraisingam, S., ve Prabagar, J. (2021). Accumulation of heavy metals in grape fruit, leaves, soil and water: a study of influential factors and evaluating ecological risks in Jaffna, Sri Lanka. Environmental Sustainability Indicators, 12, 100147. https://doi.org/10.1016/j.indic.2021.100147

Pratush, A., Kumar, A., ve Hu, Z. (2018). Adverse effect of heavy metals (As, Pb, Hg, and Cr) on health and their bioremediation strategies: a review. *International Microbiology,* 21, 97–106.

Raskin, I., Smith, R.D., ve Salt, D.E., (1997). Phytoremediation of metals using plants to remove pollutants from the environment. *Curr. Opin. Birstechnol,* 8, 221 – 226.

Rahman, Z., ve Singh, V. P. (2019). The relative impact of toxic heavy metals (THMs) (arsenic (As), cadmium (Cd), chromium (Cr)(VI), mercury (Hg), and lead (Pb)) on the total environment: An overview. *Environmental Monitoring and Assessment*, *191*, 419. https://doi.org/10.1007/S10661-019-7528-7

Rayner, J. L., Snape, I., Walworth, J. L., Harvey, P. M., ve Ferguson, S. H. (2007), Petroleum–hydrocarbon contamination and remediation by microbioventing at sub-Antarctic Macquarie Island. *Cold Regions Science and Technology*, 48(2), 139-153.

Richards, J. W., Krumholz, G. D., Chval, M. S., ve Tisa, L. S. (2002). Heavy metal resistance patterns of *Frankia* strains. *Appl. Environ. Microbiol*. 68 923–927. 10.1128/aem.68.2.923-927.2002

Robinson, C., Von Broemssen, M., Bhattacharya, P., Häller, S., Bivén, A., Hossain, M., ... ve Thunvik, R. (2011). Dynamics of arsenic adsorption in the targeted arsenic-safe aquifers in Matlab, south-eastern Bangladesh: Insight from experimental studies. *Applied Geochemistry, 26*(4), 624-635.

Salt, D.E., Smith, R.D., ve Raskin, I. (1998) Phytoremediation, Ann. Rev. Plant Phys. *Plant Mol. Biol*. 49, 643– 668.

Saavedra, R., Muñoz, R., Taboada, M. E., Vega, M., ve Bolado, S. (2018). Comparative uptake study of arsenic, boron, copper, manganese and zinc from water by different green microalgae. *Bioresource Technology*, 263, 49-57. https://doi.org/10.1016/j.biortech.2018.04.101

Sahay, R. (2021). Synthetic applications of laccase and its catalytic potentials. *International Journal of Advanced Engineering Research and Science*, 8(6), 112–120. https://doi.org/10.22161/ijaers.86.12

Sandil, S. (2023). Chapter 2 - Recent trends in bioremediation of heavy metals. In V. Kumar, M. Bilal, S. K. Shahi, & V. K. Garg (Eds.), *Developments in Applied Microbiology and Biotechnology, Metagenomics to Bioremediation* (pp. 23-53). Academic Press. https://doi.org/10.1016/B978-0-323-96113-4.00027-5

Sayqal, A., ve Ahmed, O. B. (2021). Advances in Heavy Metal Bioremediation: An Overview. *Applied Bionics and Biomechanics*, 2021, 1-8. https://doi.org/10.1155/2021/1609149

Salunkhe, V. P., Sawant, I. S., Banerjee, K., Wadkar, P. N., ve Sawant, S. D. (2015). Enhanced dissipation of triazole and multiclass pesticide residues on grapes after foliar application of grapevine-associated *Bacillus* species. *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, 63, 10736–10746.

Saxena, G., Kishor, R., ve Bharagava, R. N. (2020). Application of microbial enzymes in degradation and detoxification of organic and inorganic pollutants. In *Bioremediation of Industrial Waste for Environmental Safety* (pp. 41-51). Springer.

Seven, T., Can, B., Darende, B. N., ve Ocak, S. (2018). Hava ve Toprakta Ağır Metal Kirliliği. *Ulusal Çevre Bilimleri Araştırma Dergisi*, 1(2), 91-103.

Schumann, P, Prauser, H, Rainey, F,A, Stackebrandt, E ve Hirsch, P. (1997). *Friedmanniella antarctica* gen. nov., sp. nov., an LL-diaminopimelic acid-containing actinomycete from Antarctic sandstone. *International Journal of Systematic Bacteriology*, 47(2):278-283. https://doi.org/10.1099/00207713-47-2-278

Sharma, S. (2012). Bioremediation: Features, strategies, and applications. *Post Graduate Govt. College, Sec-11, Chandigarh, India-160014*.

Siddiquee, S., Rovina, K., Azad, S. A., Naher, L., Suryani, S., ve Chaikaew, P. (2015). Heavy Metal Contaminants Removal from Wastewater Using the Potential Filamentous Fungi Biomass: A Review. *Journal of Microbial & Biochemical Technology*, 7(6), 384-393. https://doi.org/10.4172/19485948.1000243

Siněriz, M. L., Kothe, E., ve Abate, C. M. (2009). Cadmium biosorption by Streptomyces sp. F4 isolated from former uranium mine. *Journal of Basic Microbiology*, *49*(S1), S55-S62.

Singh, A. K., ve Cameotra, S. S. (2014). Influence of microbial and synthetic surfactant on the biodegradation of atrazine. *Environmental Science and Pollution Research*, 21, 2088–2097.

Singh, H. (2006). *Mycoremediation: Fungal bioremediation.* John Wiley & Sons.

Singh S, Parihar P, Singh R, Singh VP ve Prasad SM (2016). Heavy metal tolerance in plants: Role of transcriptomics, proteomics, metabolomics, and ionomics. *Frontiers in Plant Science*, 6: 1-36.

Siric, I., Eid, E. M., El-Morsy, M. H., Osman, H. E., Adelodun, B., Abou Fayssal, S., et al. (2022). Health risk assessment of hazardous heavy metals in two varieties of mango fruit (*Mangifera indica* L. var. dasheri and langra). *Horticulturae*, 8(9), 832. https://doi.org/10.3390/horticulturae8090832

Sonune, N. (2021). Microbes: a potential tool for bioremediation. In K. Vivek, P. Ram, & K. Manoj (Eds.), *Rhizobiont in Bioremediation of Hazardous Waste* (pp. 391–407). Springer.

Sönmez O ve Kılıç FN (2021). Toprakta Ağır Metal Kirliliği ve Giderim Yöntemleri, *Turkish Journal of Agricultural Engineering Research (TURKAGER)*, 2(2): 493-507. https://doi.org/10.46592/turkager.2021.v02i02.020

Stamets, P. (2005). *Mycelium Running: How Mushrooms Can Help Save the World*. Berkley, CA: Ten Speed Press, Chapter 7, 86-113.

Sugiyama, T, Sugito, H, Mamiya, K, Suzuki, Y, Ando, K, ve Ohnuki, T.(2012). Hexavalent chromium reduction by an actinobacterium *Flexivirga alba* ST13^{T} in the family *Dermacoccaceae*. *Journal of Bioscience and Bioengineering*, 113(3):367-371. https://doi.org/10.1016/j.jbiosc.2011.11.009

Sun, L., Guo, D., Liu, K., Meng, H., Zheng, Y., Yuan, F., et al. (2019). Levels, sources, and spatial distribution of heavy metals in soils from a typical coal industrial city of Tangshan, China. *Catena*, 175, 101–109. https://doi.org/10.1016/j.catena.2018.12.014

Tak, H. I., Ahmad, F., ve Babalola, O. O. (2012). Advances in the application of plant growth-promoting rhizobacteria in phytoremediation of heavy metals. *Reviews of Environmental Contamination and Toxicology*, 223(1), 33–52.

Tangahu, B.V., Vyatrawan, L., Nurmalasari, R., ve Pirade, F. (2017). Bioremediation of oil contaminated soil by biostimulation method using NPK fertilizer. *Open Access Library Journal*, *4*(11).

Tarekegn, M. M., Salilih, Z. F., ve Ishetu, A. I. (2020). Microbes used as a tool for bioremediation of heavy metal from the environment. *Cogent Food & Agriculture*, 6(1), 1783174. https://doi.org/10.1080/23311932.2020.1783174

Tchounwou, P. B., Yedjou, C. G., Patlolla, A. K., ve Sutton, D. J. (2012). Heavy Metal Toxicity and the Environment. In A. Lunch (Ed.), *Molecular, Clinical and Environmental Toxicology* (pp. 133-164). Basel: Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-7643-8340-4_6

Techtmann, S. M., ve Hazen, T. C. (2016). Metagenomic applications in environmental monitoring and bioremediation. *Journal of Industrial Microbiology & Biotechnology*, 43, 1345–1354.

Thieman, W.J., ve Palladino, M.A. (2013). Biyoteknolojiye giriş. Bölüm dokuz. Editör adı (Ed./Eds.), Barkod / ISBN:9786053551508.

Tian, Q., Dou, X., Huang, L., Wang, L., Meng, D., Zhai, L., et al. (2020). Characterization of a robust cold-adapted and thermostable laccase from *pycnoporus* sp. SYBC-L10 with a strong ability for the degradation of tetracycline and oxytetracycline by laccase-mediated oxidation. J. Hazard. Mater. 382, 121084.

Uğurlu, E., Duysak, Ö., ve Şereflişan, H. (2019). Biyoremediasyon, biyoremediasyon teknikleri ve sucul ortamda kullanımı. *1st International Conference on Environment, Technology and Management*, 27-29 june 2019, 526-533.

Verma, S., and Kuila, A. (2019). Bioremediation of heavy metals by microbial process. Environ. Technol. Innovation 14, 100369. doi: 10.1016/j.eti.2019.100369

Vidali, M. (2001). Bioremediation, An overview. *Pure and Applied Chemistry*, 73, 1163-1172.

Villaverde, J., Posada-Baquero, R., Rubio-Bellido, M., Laiz, L., Saiz-Jimenez, C., Sanchez-Trujillo, M. A., ve Morillo, E. (2012). Enhanced mineralization of diuron using a cyclodextrin-based bioremediation technology. *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, 60(39), 9941–9947.

Varol Z ve Erdem DB (2020). Çorlu deresi ve yakın çevresi (Çerkezköy-Çorlu hattı) topraklarının ağır metal kirliliğinin değerlendirilmesi. *Toprak Bilimi ve Bitki Besleme Dergisi,* 8(1): 26-35.

Wolicka, D., Suszek, A., Borkowski, A., ve Bielecka, A. (2009). Application of aerobic microorganisms in bioremediation in situ of soil contaminated by petroleum products. *Bioresource Technology*, 100, 3221–3227.

Yan, G., ve Viraraghavan, T. (2003). Heavy-metal removal from aqueous solution by fungus *Mucor rouxii*. *Water Research*, 37, 4486–4496.

Yang, J. S., Cao, J., Xing, G. L., ve Yuan, H. L. (2015). Lipid production combined with biosorption and bioaccumulation of cadmium, copper, manganese and zinc by oleaginous microalgae *Chlorella minutissima* UTEX2341. *Bioresource Technology*, 175, 537-544. https://doi.org/10.1016/j.biortech.2014.10.124

Yavuz, O., ve Sarıgül, N. (2016). Toprak ve Sucul Ortamlardaki Ağır Metal Kirliliği ve Ağır Metal Dirençli Mikroorganizmalar. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 44-51.

Zacharia, J. T. (2019). Degradation pathways of persistent organic pollutants (POPs) in the environment. Persistent Organic Pollutants, 17–30. doi: 10.5772/intechopen.79645

Zhou, Y., Liu, X., ve Wang, J. (2019). Characterization of microplastics and the association of heavy metals with microplastics in suburban soil of central China. Sci. Total Environ. 694, 133798. doi: 10.1016/j.scitotenv.2019.133798

Zimmerman, W. (1980). Degradation of lignin by bacteria. *Journal of Biotechnology, 13*, 199-130.

Zwolak, A., Sarzyńska, M., Szpyrka, E., ve Stawarczyk, K. (2019). Sources of soil pollution by heavy metals and their accumulation in vegetables: a review. *Water, Air, & Soil Pollution*, 230(7), 1–9. https://doi.org/10.1007/s11270-019-4221-y

REFERENCES

Ahmed, F.E., Hart, R.W. and Lewis, N.J. (1977). Pesticide induced DNA damage and its repair in cultured human cells. *Mutation Research/Fundamental and Molecular Mechanisms of Mutagenesis*, 42, 161-173.

Ahmed, M.K., Habibullah-Al-Mamun, M., Hossain, M.A., Arif, M., Parvin, E., Akter, M.S., Khan, M.S. and Islam, M.M. (2011a). Assessing the genotoxic potentials of arsenic in tilapia (*Oreochromis mossambicus*) using alkaline comet assay and micronucleus test. *Chemosphere*, 84(1), 143-149.

Ahmed, M.K., Parvin, E., Arif, M., Islam, M.M., Akter, M.S. and Khan, M.S. (2011b). Genetic damage induced by lead chloride in different tissues of fresh water climbing perch *Anabas testudineus* (Bloch). *Environmental Monitoring and Assessment*, 182, 197-204.

Ali, F., El-Shehawi, A.M. and Seehy, M.A. (2008). Micronucleus test in fish genome: A sensitive monitor for aquatic pollution. *African journal of biotechnology*, 7(5), 606-612.

Alink, G.M., Quik, J.T.K., Penders, E.J.M., Spenkelink, A., Rotteveel, S.G.P., Maas, J.L. and Hoogenboezem, W. (2007). Genotoxic effects in the Eastern mudminnow (*Umbra pygmaea* L.) after exposure to Rhine water, as assessed by use of the SCE and Comet assays: a comparison between 1978 and 2005. *Mutation Research/Genetic Toxicology and Environmental Mutagenesis*, 631(2), 93-100.

Anbumani, S. and Mohankumar, M.N. (2011). Nuclear and cytoplasmic abnormalities in the fish *Catla catla* (Hamilton) exposed to chemicals and ionizing radiation. *Research Journal of Environmental Sciences*, *5*(12), 867-877.

Arunachalam, K.D., Annamalai, S.K. and Kuruva, J.K. (2013). In-vivo evaluation of hexavalent chromium induced DNA damage by alkaline comet assay and oxidative stress in *Catla catla*. *American Journal of Environmental Sciences*, 9(6), 470-482.

Barnes, J.L., Zubair, M., John, K., Poirier, M.C. and Martin, F.L. (2018). Carcinogens and DNA damage. *Biochemical Society Transactions*, 46(5), 1213-1224.

Batel, R., Bihari, N., Kurelec, B. and Zahn, R.K. (1985). DNA damage benzo [α] pyrene in the liver of mosquito fish *Gambusia affinis*. *Science of the Total Environment*, *41*(3), 275-283.

Batel, R., Vukmirovic, M., Bihari, N., Zahn, R.K. and Muller, W.E.G. (1993). Nonradiometric detection of DNA crosslinks in mussel hemolymph by alkaline elution. *Analytical Biochemistry*, 212(2), 402-406.

Bearr, J.S., Stapleton, H.M. and Mitchelmore, C.L. (2010). Accumulation and DNA damage in fathead minnows (*Pimephales promelas*) exposed to 2 brominated flame retardant mixtures, Firemaster® 550 and Firemaster® BZ54. *Environmental Toxicology and Chemistry: An International Journal*, 29(3), 722-729.

Black, M.C., Ferrell, J.R., Horning, R.C. and Martin Jr, L.K. (1996). DNA strand breakage in freshwater mussels (*Anodonta grandis*) exposed to lead in the laboratory and field. *Environmental Toxicology and Chemistry: An International Journal*, 15(5), 802-808.

Boleda, M.R., Galceran, M.T. and Ventura, F. (2009). Monitoring of opiates, cannabinoids and their metabolites in wastewater, surface water and finished water in Catalonia, Spain. *Water research*, 43(4), 1126-1136.

Bombail, V., Aw, D., Gordon, E. and Batty, J. (2001). Application of the comet and micronucleus assays to butterfish (*Pholis gunnellus*) erythrocytes from the Firth of Forth, Scotland. *Chemosphere*, 44(3), 383-392.

Bucker, A., Carvalho, M., Conceição, M. and Alves-Gomes, J. (2012). Micronucleus test and comet assay in erythrocytes of the Amazonian electric fish *Apteronotus bonapartii* exposed to benzene. *Ecotoxicology and Environmental Contamination*, 7(1), 65-73.

Canedo, A., de Jesus, L.W.O., Bailão, E.F.L.C. and Rocha, T.L. (2021). Micronucleus test and nuclear abnormality assay in zebrafish (*Danio rerio*): Past, present, and future trends. *Environmental Pollution*, 290, 118019.

Countryman, P.I. and Heddle, J.A. (1976). The production of micronuclei from chromosome aberrations in irradiated cultures of human lymphocytes. *Mutation Research/Fundamental and Molecular Mechanisms of Mutagenesis*, 41(2-3), 321-331.

De Flora, S., Zanacchi, P., Bagnasco, M., Brunetti, R., Majone, F. and Levis, A.G. (1991). Metabolic and genetic effects of marine pollution on aquatic organisms. *Progress in Clinical and Biological Research*, 372, 69-78.

De Lemos, C.T., de Almeida Iranço, F., de Oliveira, N.C.D.Á., de Souza, G.D. and Fachel, J.M.G. (2008). Biomonitoring of genotoxicity using micronuclei assay in native population of *Astyanax jacuhiensis* (Characiformes: Characidae) at sites under petrochemical influence. *Science of the Total Environment*, 406(1-2), 337-343.

Fairbairn, D.W., Olive, P.L. and O'Neill, K.L. (1995). The comet assay: a comprehensive review. *Mutation Research/Reviews in Genetic Toxicology*, 339(1), 37-59.

Ferraro, M.V.M., Fenocchio, A.S., Mantovani, M.S., Ribeiro, C.D.O. and Cestari, M.M. (2004). Mutagenic effects of tributyltin and inorganic lead (Pb II) on the fish *H. malabaricus* as evaluated using the comet assay and the piscine micronucleus and chromosome aberration tests. *Genetics and Molecular Biology*, 27, 103-107.

Flammarion, P., Devaux, A., Nehls, S., Migeon, B., Noury, P. and Garric, J. (2002). Multibiomarker responses in fish from the Moselle River (France). *Ecotoxicology and Environmental Safety*, 51(2), 145-153.

Gartiser, S., Hafner, C., Hercher, C., Kronenberger-Schäfer, K. and Paschke, A. (2010). Whole effluent assessment of industrial wastewater for determination of BAT compliance. Part 2: metal surface treatment industry. *Environmental Science and Pollution Research*, 17, 1149-1157.

Grisolia, C.K. and Starling, F.L. (2001). Micronuclei monitoring of fishes from Lake Paranoá, under influence of sewage treatment plant discharges. *Mutation Research/Genetic Toxicology and Environmental Mutagenesis*, 491(1-2), 39-44.

Groff, A.A., da Silva, J., Nunes, E.A., Ianistcki, M., Guecheva, T.N., de Oliveira, A.M., de Oliveira, C.P.F., Val, A.L. and Henriques, J.A. (2010). UVA/UVB-induced genotoxicity and lesion repair in *Colossoma macropomum* and *Arapaima gigas* Amazonian fish. *Journal of Photochemistry and Photobiology B: Biology*, 99(2), 93-99.

Grummt, T. (2000). DNA repair synthesis (Unscheduled DNA Synthesis) as a parameter for the assessment of genotoxicity in surface waters combined with biologic and cell biologic methods. Paris: OSPAR Commission.

Guilherme, S., Santos, M.A., Gaivão, I. and Pacheco, M. (2015). Genotoxicity evaluation of the herbicide Garlon® and its active ingredient (triclopyr) in fish (*Anguilla anguilla* L.) using the comet assay. *Environmental Toxicology*, 30(9), 1073-1081.

Guiloski, I.C., Ribas, J.L.C., Piancini, L.D.S., Dagostim, A.C., Cirio, S.M., Fávaro, L.F., Boschen, S.L., Cestari, M.M, da Cunha, C. and de Assis, H.C.S. (2017a). Paracetamol causes endocrine disruption and hepatotoxicity in male fish *Rhamdia quelen* after subchronic exposure. *Environmental Toxicology and Pharmacology*, 53, 111-120.

Guiloski, I.C., Piancini, L.D.S., Dagostim, A.C., de Morais Calado, S.L., Favaro, L.F., Boschen, S.L., Cestari, M.M., da Cunha, C. and de Assis, H.C.S. (2017). Effects of environmentally relevant concentrations of the anti-inflammatory drug diclofenac in freshwater fish *Rhamdia quelen*. *Ecotoxicology and Environmental Safety*, 139, 291-300.

Herbert, A.R.M.I.N. and Zahn, R.K. (1990). Monitoring DNA damage in *Mytilus galloprovincialis* and other aquatic animals. *Z Angew Zool*, 1, 13-33.

Hurem, S., Gomes, T., Brede, D.A., Mayer, I., Lobert, V.H., Mutoloki, S., Gutzkow, K.B., Teien, H.C., Oughton, D., Aleström, P. and Lyche, J.L. (2018). Gamma irradiation during gametogenesis in young adult zebrafish causes persistent genotoxicity and adverse reproductive effects. *Ecotoxicology and Environmental Safety*, 154, 19-26.

Jackson, S.P. and Bartek, J. (2009). The DNA-damage response in human biology and disease. *Nature*, 461(7267), 1071-1078.

Jindal, R. and Verma, S. (2015). In vivo genotoxicity and cytotoxicity assessment of cadmium chloride in peripheral erythrocytes of *Labeo rohita* (Hamilton). *Ecotoxicology and Environmental Safety*, 118, 1-10.

Kamer, I. and Rinkevich, B. (2002). In vitro application of the comet assay for aquatic genotoxicity: considering a primary culture versus a cell line. *Toxicology in vitro*, 16(2), 177-184.

Kienzler, A., Mahler, B.J., Van Metre, P.C., Schweigert, N., Devaux, A. and Bony, S. (2015). Exposure to runoff from coal-tar-sealed pavement induces genotoxicity and impairment of DNA repair capacity in the RTL-W1 fish liver cell line. *Science of the Total Environment*, 520, 73-80.

Kligerman, A.D. and Bloom, S.E. (1976). Sister chromatid differentiation and exchanges in adult mudminnows (*Umbra limi*) after in vivo exposure to 5-bromodeoxyuridine. *Chromosoma*, 56(2), 101-109.

Liepelt, A., Karbe, L. and Westendorf, J. (1995). Induction of DNA strand breaks in rainbow trout *Oncorhynchus mykiss* under hypoxic and hyperoxic conditions. *Aquatic Toxicology*, 33(2), 177-181.

Mamaca, E., Bechmann, R.K., Torgrimsen, S., Aas, E., Bjørnstad, A., Baussant, T. and Le Floch, S. (2005). The neutral red lysosomal retention assay and Comet assay on haemolymph cells from mussels (*Mytilus edulis*) and fish (*Symphodus melops*) exposed to styrene. *Aquatic Toxicology*, 75(3), 191-201.

Mathias, F.T., Fockink, D.H., Disner, G.R., Prodocimo, V., Ribas, J.L.C., Ramos, L.P., Cestari, M.M. and de Assis, H.C.S. (2018). Effects of low concentrations of ibuprofen on freshwater fish *Rhamdia quelen*. *Environmental Toxicology and Pharmacology*, 59, 105-113.

McElroy, A.E., Farrington, J.W., Teal, J.M., and Varnasi, U. (1989). Metabolism of Polycyclic Aromatic Hydrocarbons in the Aquatic Environment. In *Bioavailability of polycyclic aromatic hydrocarbons in the aquatic environment* (pp. 1-39). Boca Raton: CRC.

Mitchell, J.R. and Horning, M.G. (1984). *Drug metabolism and drug toxicity*. New York: Raven Press.

Mitchelmore, C.L., Birmelin, C., Livingstone, D.R. and Chipman, J.K. (1998). Detection of DNA strand breaks in isolated mussel (*Mytilus edulis* L.) digestive gland cells using the "comet" assay. *Ecotoxicology and Environmental Safety*, 41(1), 51-58.

Mitchelmore, C.L. and Chipman, J.K. (1998). Detection of DNA strand breaks in brown trout (*Salmo trutta*) hepatocytes and blood cells using the single cell gel electrophoresis (comet) assay. *Aquatic Toxicology*, 41(1-2), 161-182.

Müllerschön, H. (1989). Entwicklung und Erprobung von In-vitro-Testverfahren mit Zellkulturen zur Erfassung genotoxischer Effekte von Abwasser und Wasser aus Oberflächengewässern. Doctoral dissertation. Darmstadt: Technische Hochschule Darmstadt.

Nacci, D.E., Cayula, S., and Jackim, E. (1996). Detection of DNA damage in individual cells from marine organisms using the single cell gel assay. *Aquatic Toxicology*, 35(3-4), 197-210.

Naz, S., Mansouri, B., Chatha, A.M.M., Ullah, Q., Abadeen, Z.U., Khan, M.Z., Khan, A., Saeed, S. and Bhat, R.A. (2022). Water quality and health risk assessment of trace elements in surface water at Punjnad Headworks, Punjab, Pakistan. *Environmental Science and Pollution Research*, 29(40), 61457-61469.

Nelson, S.D. (1982). Metabolic activation and drug toxicity. *Journal of Medicinal Chemistry*, 25(7), 753-765.

Nirchio, M., Veintimilla, O.C., Cordero, P.F.Q., Hernández, J.G. and Oliveira, C. (2019). Genotoxic effects of mercury chloride on the Neotropical fish *Andinoacara rivulatus* (Cichlidae: Cichlasomatini). *Revista de Biología Tropical*, 67(4), 745-754.

Nwani, C.D., Nagpure, N.S., Kumar, R., Kushwaha, B. and Lakra, W.S. (2013). DNA damage and oxidative stress modulatory effects of glyphosate-based herbicide in freshwater fish, *Channa punctatus*. *Environmental Toxicology and Pharmacology*, 36(2), 539-547.

O'Driscoll, M. (2012). Diseases associated with defective responses to DNA damage. *Cold Spring Harbor Perspectives in Biology*, 4(12), a012773.

OECD, T. (1997). *474: OECD Guideline for the Testing of Chemicals, No. 474: Mammalian Erythrocyte Micronucleus Test*. Paris: Organization for Economic Cooperation and Development.

Orozco-Hernández, L., Gutiérrez-Gómez, A.A., SanJuan-Reyes, N., Islas-Flores, H., García-Medina, S., Galar-Martínez, M., Dublan-García, O., Natividad, R. and Gómez-Oliván, L.M. (2018). 17β-Estradiol induces cyto-genotoxicity

on blood cells of common carp (*Cyprinus carpio*). *Chemosphere*, 191, 118-127.

Pastor, N., López-Lázaro, M., Tella, J.L., Baos, R., Hiraldo, F. and Cortés, F. (2001). Assessment of genotoxic damage by the comet assay in white storks (*Ciconia ciconia*) after the Donana ecological disaster. *Mutagenesis*, 16(3), 219-223.

Perveen, S., Hashmi, I. and Khan, R. (2019). Evaluation of genotoxicity and hematological effects in common carp (*Cyprinus carpio*) induced by disinfection by-products. *Journal of Water and Health*, 17(5), 762-776.

Pollack, N., Cunningham, A.R. and Rosenkranz, H.S. (2003). Environmental persistence of chemicals and their carcinogenic risks to humans. *Mutation Research/Fundamental and Molecular Mechanisms of Mutagenesis*, 528(1-2), 81-91.

Preston, R.J. (2014). Chromosome Aberrations. In M. R. Heidari (Ed.), *Reference Module in Biomedical Sciences Encyclopedia of Toxicology* (3rd ed.) (pp. 955-958). Amsterdam: Elsevier.

Ralph, S., Petras, M., Pandrangi, R. and Vrzoc, M. (1996). Alkaline single cell gel (comet) assay and genotoxicity monitoring using two species of tadpoles. *Environmental and Molecular Mutagenesis*, 28(2), 112-120.

Rocco, L., Mottola, F., Santonastaso, M., Saputo, V., Cusano, E., Costagliola, D., Süpero, T., Pacifico, S. and Stingo, V. (2015). Anti-genotoxic ability of α-tocopherol and Anthocyanin to counteract fish DNA damage induced by musk xylene. *Ecotoxicology*, 24, 2026-2035.

Rodriguez-Cea, A., Ayllon, F. and Garcia-Vazquez, E. (2003). Micronucleus test in freshwater fish species: an evaluation of its sensitivity for application in field surveys. *Ecotoxicology and environmental safety*, 56(3), 442-448.

San, R.H.C. and Stich, H.F. (1975). DNA repair synthesis of cultured human cells as a rapid bioassay for chemical carcinogens. *International Journal of Cancer*, 16(2), 284-291.

Santos, L.H., Araújo, A.N., Fachini, A., Pena, A., Delerue-Matos, C. and Montenegro, M.C.B.S.M. (2010). Ecotoxicological aspects related to the presence of pharmaceuticals in the aquatic environment. *Journal of hazardous materials*, 175(1-3), 45-95.

Sayed, A.E.D.H., Idriss, S.K., Abdel-Ghaffar, S.K. and Hussein, A.A. (2023). Haemato-biochemical, mutagenic, and histopathological changes in *Oreochromis niloticus* exposed to BTX. *Environmental Science and Pollution Research*, 30(21), 59301-59315.

SCENIHR, R. (Scientific Committee on Emerging and Newly Identified Health Risks Report) (2023, July 23). Health Effects of Exposure to EMF. European Commission. 3.8 Methodological Framework. Retrieved from:https://ec.europa.eu/health/scientific_committees/opinions_layman/en/electromagnetic-fields/figtableboxes/table-2-2.htm

Series, H.S. (2002). *Survey on Genotoxicity Test Methods for the Evaluation of Waste Water within Whole Effluent Assessment*. London: OSPAR.

Sharma, S., Nagpure, N.S., Kumar, R., Pandey, S., Srivastava, S.K., Singh, P.J. and Mathur, P.K. (2007). Studies on the genotoxicity of endosulfan in different tissues of fresh water fish *Mystus vittatus* using the comet assay. *Archives of Environmental Contamination and Toxicology*, 53(4), 617-623.

Singh, M., Khan, H., Verma, Y. and Rana, S.V.S. (2019). Distinctive fingerprints of genotoxicity induced by As, Cr, Cd, and Ni in a freshwater fish. *Environmental Science and Pollution Research*, 26, 19445-19452.

Taylor, J.H., Woods, P.S. and Hughes, W.L. (1957). The organization and duplication of chromosomes as revealed by autoradiographic studies using tritium-labeled thymidinee. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 43(1), 122-128.

Ullah, S., Hasan, Z., Zorriehzahra, M.J. and Ahmad, S. (2017). Diagnosis of endosulfan induced DNA damage in rohu (*Labeo rohita*, Hamilton) using comet assay. *Iranian Journal of Fisheries Sciences,* 16,138-149.

Vanzella, T.P., Martinez, C.B.R. and Cólus, I.M.S. (2007). Genotoxic and mutagenic effects of diesel oil water soluble fraction on a neotropical fish species. *Mutation Research/Genetic Toxicology and Environmental Mutagenesis*, 631(1), 36-43.

Vevers, W.F. and Jha, A.N. (2008). Genotoxic and cytotoxic potential of titanium dioxide (TiO_2) nanoparticles on fish cells in vitro. *Ecotoxicology*, 17, 410-420.

Williams, G.M. (1979). Review of in vitro test systems using DNA damage and repair for screening of chemical carcinogens. *Journal of the Association of Official Analytical Chemists*, 62(4), 857-863.

Wittekindt, E., Saftic, S., Matthess, C., Fischer, B., Hansen, P.D. and Schubert, J. (2000). In situ investigations for the detection of genotoxic potential in selected surface water with the DNA alkaline unwinding assay using fish cells, Early life stage of fish, crustaceae and mussels. *Erprobung, Vergleich, Weiterentwicklung und Beurteilung von Gentoxizitätstests für Oberflächenwasser.* Dresden: Forschungszentrum Karlsruhe GmbH, Projektträger Wassertechnologie und Entsorgung, Außenstelle Dresden.

Editör:
Doç. Dr. Meltem Kurtoğlu Erden

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi

International Research in the Field of Computer Education and Instructional Technology

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-I

(International Research in the Field of Computer Education and Instructional Technology)
Editör: Doç. Dr. Meltem Kurtoğlu Erden

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-22-7
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-I
(International Research in the Field of Computer Education and Instructional Technology)
Editör: Doç. Dr. Meltem Kurtoğlu Erden
VI+130 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-22-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan kitap olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Allen, I. E., & Seaman, J. (2017). Digital Learning Compass: Distance Education Enrollment Report 2017. *Babson Survey Research Group*.

Almarzooqi, F., & Jabeen, F. (2021). The role of online teaching during the COVID-19 pandemic: A review of the literature. *Education and Information Technologies*, 26(5), 5585-5602.

Anderson, T. (2008). Theory and practice of online learning. In The handbook of research on educational communications and technology (pp. 435–452). *Routledge*.

Beine, M., Noël, R., & Ragot, L. (2014). Determinants of the international mobility of students. *Economics of Education Review*, 41, 40-54.

Bennett, S., & O'Brien, P. (2019). The Role of Online Professional Development in Educator Learning. *Journal of Online Learning Research*, 5(2), 123-142.

Bozkurt, A., & Sharma, P. (2020). Online learning: A comprehensive review of its history, benefits, challenges, and future. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 17(1), 1–25.

Bozkurt, A., & Sharma, R. C. (2020). Emergency remote teaching in a time of pandemic: A global perspective. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), 1-3.

Demir, A. (2022). Distractions in Online Meetings: An Empirical Study. Journal of Business Communication, 59(3), 215-230.

Demirsel, M. T. (2024). *İş Dünyasında Z Kuşağı*. Eğitim Yayınevi.

Fitzgerald, H. (2021). Navigating Technical Challenges in Online Meetings. *International Journal of Online Education*, 5(3), 47-63.

Garrison, D. R., & Vaughan, N. D. (2013). Blended Learning in Higher Education: Framework, Principles, and Guidelines. *John Wiley & Sons.*

Gonzalez, J., Palacios, A., & Tejedor, F. (2021). The impact of digital technology on teaching and learning: A systematic review. *Educational Technology & Society*, 24(1), 80-96.

Hew, K. F., & Cheung, W. S. (2018). Using blended learning: Evidence-based practices. *Springer.*

Hollis, L., & Zhang, Y. (2020). Software Compatibility Issues in Virtual Meetings: Solutions and Strategies. *Journal of Educational Technology Systems*, 49(2), 145-161.

Hrastinski, S. (2008). Asynchronous and synchronous e-learning. *Educause Quarterly*, 31(4), 51-55.

Huang, R., & Li, J. (2020). The role of online education in the post-pandemic era: Opportunities and challenges. *Journal of Educational Technology & Society*, 23(4), 1-3.

Kaya, A. (2020). The Impact of Nonverbal Communication in Virtual Environments. *Journal of Communication Studies*, 12(4), 213-225.

Kebritchi, M., Lipschuetz, A., & Santiague, L. (2017). Issues and challenges for teaching successful online courses in higher education. *Journal of Educational Technology Systems*, 46(1), 4-29.

Ko, S. & Rossen, S. (2017). Teaching Online: A Practical Guide. *Routledge*.

Liu, M., & Kuo, H. (2021). The influence of online professional development on teachers' instructional practices: A meta-analysis. *Computers & Education,* 175, 104295.

Martin, F. & Bolliger, D. U. (2018). Engagement matters: Student perceptions on the importance of engagement strategies in the online learning environment. *Online Learning*, 22(1), 205-222.

Moore, J. L., Dickson-Deane, C., & Galyen, K. (2018). e-Learning, online learning, and distance learning environments: Are they the same? *The Internet and Higher Education,* 14(2), 129-135.

Moore, M. G., & Kearsley, G. (2012). Distance Education: A Systems View of Online Learning. *Cengage Learning*.

Moore, R. L., Vitale, D., & Stawinoga, N. (2018). The digital divide and educational equity: A look at students with very limited access to electronic devices at home. *ACT Center for Equity in Learning.*

Okutan, M. H. (2024). Dijitalleşmenin Kurumsal İtibar Yönetimindeki Yeri: Atatürk Üniversitesi Bilimsel Dergiler Koordinatörlüğü Sosyal Medya Hesapları Üzerine Bir İnceleme. *Current Perspectives in Social Sciences*, 28(2), 166-181.

Özkan, İ. (2021). Technical Challenges in Online Education: A Comprehensive Analysis. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 21(1), 101-114.

Özkan, Y. (2021). Çevrimiçi toplantılarda teknik aksaklıkların yönetimi. İnternet ve İletişim Çalışmaları, 3(3), 22-34.

Perkins, R., & Neumayer, E. (2014). Geographies of educational mobilities: Exploring the uneven flows of international students. *Theorizing student mobility*, 9(1), 10-21.

Picciano, A. G. (2017). Online Learning: A Comprehensive Guide to Theory, Strategy, and Practice. *Routledge*.

Singh, V., & Thurman, A. (2019). How many ways can we define online learning? A systematic literature review of definitions of online learning (1988–2018*). American Journal of Distance Education,* 33(4), 289-306.

Şahin, M. (2019). Technology Acceptance and Online Learning: A Study of Instructors' Competence. *Journal of Educational Technology Systems*, 48(4), 456-472.

Tatlı, C. (2023). *Uzaktan Eğitimde Sanal Sınıflar*. (Ed. Baltacı Ö.) Özgür Yayınları, Basım sayısı:1-79 -100

Tichavsky, L. J., Hunt, A. N., Driscoll, A., & Jicha, K. (2015). It's just easier: Student perceptions of online versus face-to-face classroom experiences. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 12(1), 1-17.

Tucker, J. (2023). Enhancing Engagement in Virtual Meetings: Best Practices. *International Journal of Business Communication*, 60(2), 178-195.

Van Deursen, A. J., Helsper, E. J., & Eynon, R. (2016). Development and validation of the Internet Skills Scale (ISS). *Information, Communication & Society*, 19(6), 804-823.

Van Laar, E., Van Deursen, A. J., Van Dijk, J. A., & De Haan, J. (2020). Determinants of 21st-century digital skills: A large-scale survey among working professionals. *Computers in Human Behavior*, 100, 93-104. https://doi.org/10.1016/j.chb.2019.06.017

Wisconsin Meetings. (2023). Creative Strategies for Increasing Engagement in Virtual Meetings. Retrieved from Wisconsin Meetings website.

Zhou, M., Zhang, S., & Wang, Y. (2020). Collaboration in Online Education: A Framework for Enhancing Interaction Among Educators. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 17(1), 12-28.

Zhu, M., & Liu, O. L. (2020). The effect of socio-economic status on student achievement in online education: A meta-analysis. *Journal of Educational Research and Development*, 14(2), 67-83.

Zimmerman, B. J., & Schunk, D. H. (2011). Self-regulated learning and academic achievement: *Theory, research, and practice. Routledge*.

KAYNAKÇA

Alagöz, A. (2023). *Öğretmen adaylarına oyun tabanlı öğrenme uygulaması geliştirme becerilerinin kazandırılması* (Master's thesis, Bursa Uludag University (Turkey)

Alam, A., & Mohanty, A. (2023). Educational technology: Exploring the convergence of technology and pedagogy through mobility, interactivity, AI, and learning tools. Cogent Engineering, 10 (2), 2283282.

Alamri, H., Walton, G., & Wills, G. (2020). Personalised learning with gamification: A study on motivating and engaging students in computer science. *Interactive Learning Environments, 28*(6), 649-671.

Arampatzis, D., Doulgeraki, M., Giannoulis, M., Stefanidi, E., ve Patkos, T. (2019, May). EduBAI: An Educational Platform for Logic-Based Reasoning. In *IFIP International Conference on Artificial Intelligence Applications and Innovations* (pp. 464-472). Cham: Springer International Publishing.

Baldominos, A., ve Quintana, D. (2019). Data-driven interaction review of an ed-tech application. *Sensors*, *19*(8), 1910.

Buckley, P., ve Doyle, E. (2016). Gamification and student motivation. *Interactive Learning Environments, 24*(6), 1162-1175.

Burns, N., ve Grove, S. K. (2007). *Understanding nursing research: Building an evidence-based practice.* (4th ed., pp. 134-163). China: Saunders.

Castellano, M. S., Contreras-McKay, I., Neyem, A., Farfán, E., Inzunza, O., Ottone, N. E., ve Tubbs, R. S. (2024). Empowering human anatomy education through gamification and artificial intelligence: An innovative approach to knowledge appropriation. *Clinical Anatomy*, *37*(1), 12-24.

Clark, D. B., Virk, S. S., Barnes, J., ve Adams, D. M. (2016). Self-explanation and digital games: Adaptively increasing abstraction. *Computers ve Education*, 103, 28-43.

Çakır, H. (2013). Bilgisayar oyunlarına ilişkin ailelerin yaklaşımı ve öğrenci üzerindeki etkilerin belirlenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *9*(2), 138-150. Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/mersinefd/issue/17383/181584?publisher=mersinuniversity

Deterding, S., Dixon, D., Khaled, R., ve Nacke, L. (2011). From game design elements to gamefulness: Defining "gamification". *Proceedings of the 15th international academic MindTrek conference: Envisioning future media environments*, 9-15.

Furuichi, M., Aibara, M., ve Yanagisawa, K. (2014, July). Design and implementation of serious games for training and education. In *2014 UKACC International Conference on Control (CONTROL)* (pp. 691-695). IEEE.

Gee, J. P. (2003). *What Video Games Have to Teach Us About Learning and Literacy*. Computers in Human Behavior, 19(1), 199-205.

Gerrish, K., ve Lacey, A. (2010). *The research process in nursing.* (6th ed., pp. 79-92, 188-198, 284-302). London: Wiley-Blackwell.

Greene, J. A., ve Azevedo, R. (2010). The measurement of learners self-regulated cognitive and metacognitive processes while using computer-based learning environments. *Educational Psychologist*, *45*(4), 203-209.

Güler, C., ve Güler, E. (2015). Çevrimiçi öğrenme ortamlarında oyunlaştırma: Rozet kullanımı. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, *4*(3), 125-130

Kin, A. (2011). Smart gamification: seven core concepts for creating compelling experiences. http://www.youtube.com/watch?v=F4YP-hGZTuA adresinden erişilmiştir.

Kuk, K., Milentijević, I. Z., Ranđelović, D., Popović, B. M., & Čisar, P. (2017). The design of the personal enemy-MIMLebot as an intelligent agent in a game-based learning environment. *Acta polytechnica hungarica*, *14*(4), 121-139.

Lee, J. J. ve Hammer, J. (2011). Gamification in education: what, how, why bother? *Academic exchange quarterly*, 15(2), 146.

Moula, P., ve Goodman M. (2009). *Nursing Research.* (pp. 111-149, 247-261). London: SAGE Publication Ltd.

N. Yanes Ve I. Bououd, "Using Gamification and Serious Games for English Language Learning," *2019 International Conference on Computer and Information Sciences (ICCIS)*, Sakaka, Saudi Arabia, 2019, pp. 1-6, doi: 10.1109/ICCISci.2019.8716451.

Ranjitha, M., Nathan, K., ve Joseph, L. (2020). Artificial intelligence algorithms and techniques in the computation of player-adaptive games. In *Journal of Physics: Conference Series* (Vol. 1427, No. 1, p. 012006). IOP Publishing.

Ren, J., Xu, W., ve Liu, Z. (2024). The Impact of Educational Games on Learning Outcomes: Evidence From a Meta-Analysis. *International Journal of Game-Based Learning (IJGBL), 14*(1), 1-25. http://doi.org/10.4018/IJGBL.336478

Rodrigues, L., Palomino, P. T., Toda, A. M., Klock, A. C., Pessoa, M., Pereira, F. D., ... ve Isotani, S. (2024). How personalization affects motivation in gamified review assessments. *International Journal of Artificial Intelligence in Education*, *34*(2), 147-184.

Rodrigues, L., Toda, A., Pereira, F., Palomino, P. T., Klock, A. C., Pessoa, M., ... & Isotani, S. (2022, July). Garfield: a recommender system to personalize gamified learning. In *International Conference on Artificial Intelligence in Education* (pp. 666-672). Cham: Springer International Publishing.

Su, J., Guo, K., Chen, X., & Chu, S. K. W. (2023). Teaching artificial intelligence in K–12 classrooms: a scoping review. *Interactive Learning Environments*, 1-20.

Suresh Babu, S., ve Dhakshina Moorthy, A. (2024). Application of artificial intelligence in adaptation of gamification in education: A literature review. *Computer Applications in Engineering Education*, *32*(1), e22683.

Yılmaz, K. (2021). Sosyal bilimlerde ve eğitim bilimlerinde sistematik derleme, meta değerendirme ve bibliyometrik analizler. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 10(2), 1457-1490

KAYNAKÇA

Bahçeci, F., ve Genç, Z. (2013). Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin üniversitede aldıkları eğitim-öğretimin mesleki hayata etkilerine yönelik görüşleri. *Journal of Social Sciences* [JSS], 12(2), 315-324.

Bardakçı, S., Kılıçer, K. Özeke, V. (2017). Türkiye'de BÖTE Bölümleri, 2015-2016 yıllarına ilişkin bir durum tespite çalışması, *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulam*a, 7(2) 123-148.

Creswell, J.W. (2007). Qualitative inquiry and research design: Choosing among five traditions (2nd edition). London: Sage.

Dursun, F., ve Saracaloğlu, A. S. (2016). Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Kendi Yeterlilikleri ve Uygulamadaki Sorunlar Hakkındaki Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *The Journal of International Lingual, Social and Educational Sciences*, 2(2), 40-58.

Eren, E., & Uluuysal, B. (2012). Bilişim teknolojileri (BT) öğretmenlerinin mesleki sorunları ve çözüm önerileri: Okul müdürü ve BT öğretmenlerinin görüşleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *8*(3), 152-171.

MEB (2012). *Millî Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim kurumlarına öğretmen olarak atanacakların atamalarına esas olan alanlar ile Mezun oldukları yüksek öğretim programları ve aylık karşılığı okutacakları derslere ilişkin esaslar*. [Çevrim-içi: http://personel.meb.gov.tr/upload/Kimler_ogretmen_olur.pdf], Erişim tarihi: 11 Mayıs 2014.

Topu, F. B., & Göktaş, Y. (2012). Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin üstlendikleri roller ve onlardan beklentiler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, *12*(1), 461-478.

Topuz, A. C. (2010). *Bilgisayar öğretmenlerinin meslek hayatında karşılaştıkları sorunlara yönelik nitel bir araştırma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul

Yeşiltepe, G. M., & Erdoğan, M. (2013). İlköğretim Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Mesleğe Yönelik Sorunları, Bu Sorunların Nedenleri ve Çözüm Önerileri. *Gazi University Journal of Gazi Educational Faculty (GUJGEF)*, *33*(3).

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yin, R. (1984). *Case study research*. Beverly Hills, CA: Sage Publications.

YÖK (1997). *T.C. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı eğitim fakültesi öğretmen yetiştirme lisans programları*. Ankara.

YÖK (1998). *Fakülte-okul işbirliği. Milli eğitimi geliştirme projesi hizmet öncesi öğretmen eğitimi,* Ankara.

YÖK (2006). *Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği lisans programı*. [Çevrim-içi:http://www.yok.gov.tr/component/option,com_docman/task,doc_download/gid,10/Itemid,88/], Erişim Tarihi: 22.06.2013.

YÖK (2007). *Öğretmen yetiştirme ve Eğitim Fakülteleri (1982-2007)*. Yükseköğretim Kurulu Yayını, Ankara.

YÖK (2024). *Bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmenliği* Çevrim içi: http://yokatlas.yok.gov.tr , Erişim Tarihi: 14.09.2024.

REFERENCES

Akçay, A., & Çoklar, A. N. (2018). Bilişim teknolojileri ve yazılım dersi öğretmen adaylarının programlamaya ilişkin algılanan öz yeterliklerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Kastamonu Education Journal*, 26(4), 2163-2176.

Akpınar, Y., & Altun, A. (2014). Bilgi toplumu okullarında programlama eğitimi gereksinimi. *İlköğretim Online*, 13(1), 1-4.

Alkan, A. (2019). Özel yetenekli öğrencilerin programlama dili öğretiminde Kodu Game Lab yazılımının problem çözme becerileri düzeyine etkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 50(1), 480-493.

Aslan, S., & Duruhan, K. (2019). Bilişim teknolojileri ve yazılım dersinde probleme dayalı öğrenme yaklaşımının öğrencilerin akademik başarılarına etkisi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 48(1), 32-72.

Çatlak, Ş., Tedal, M., & Baz, F. Ç. (2015). Scratch yazılımı ile programlama öğretimi durumu: Bir doküman inceleme çalışması. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 4(3), 13-25.

Demirer, V., & Sak, N. (2016). Programming education and new approaches around the world and in Turkey. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 12(3), 521-546.

Duran, M., Özdemir, F., & Kaplan, A. (2015). A research on the use of problem-based learning approach: Teaching of probability sample. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT)*, 6(2), 250-284.

Erol, O. (2015*). Scratch ile programlama öğretiminin bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının motivasyon ve başarılarına etkisi* [Doktora tezi, Anadolu Üniversitesi]. http://libra.anadolu.edu.tr/tezler/2015/385086.pdf

Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., & Hyun, H. H. (2012). Internal validity. In *How to design and evaluate research in education* (pp. 166-183). New York: McGraw-Hill.

Genç, Z., & Karakuş, S. (2011, September). Learning through design: Using Scratch in instructional computer games design. In *5th International Computer & Instructional Technologies Symposium* (pp. 22-24).

Göksoy, S., & Yılmaz, İ. (2018). Bilişim teknolojileri öğretmenleri ve öğrencilerinin robotik ve kodlama dersine ilişkin görüşleri. *Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(1), 178-196.

Kalelioğlu, F. (2015). A new way of teaching programming skills to K-12 students: Code.org. *Computers in Human Behavior*, 52, 200-210.

Kalelioğlu, F., & Gülbahar, Y. (2014). The effects of teaching programming via Scratch on problem solving skills: A discussion from learners' perspective. *Informatics in Education*, 13(1), 33-50.

Kim, H., Choi, H., Han, J., & So, H.-J. (2012). Enhancing teachers' ICT capacity for the 21st century learning environment: Three cases of teacher education in Korea. *Australasian Journal of Educational Technology*, 28(6), 965-982.

Kukul, V., & Gökçearslan, Ş. (2014). Investigating the problem-solving skills of students attended Scratch programming course. In *8th International Computer & Instructional Technologies Symposium*, Trakya University Edirne.

Mohamad, S. N. H., Patel, A., Latih, R., Qassim, Q., Na, L., & Tew, Y. (2011, July). Block-based programming approach: Challenges and benefits. In *Proceedings of the 2011 International Conference on Electrical Engineering and Informatics* (pp. 1-5). IEEE.

Ortiz-Colon, A. M., & Romo, J. L. M. (2016). Teaching with Scratch in compulsory secondary education. *International Journal of Emerging Technologies in Learning (iJET)*, 11(2), 67-70.

Pala, F. K., & Türker, P. M. (2019). Öğretmen adaylarının programlama eğitimine yönelik görüşleri. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 12(1), 116-134.

Papert, S. (1993). *The children's machine*. Manchester, NH, England: Technology Review.

Ruf, A., Mühling, A., & Hubwieser, P. (2014, November). Scratch vs. Karel: Impact on learning outcomes and motivation. In *Proceedings of the 9th Workshop in Primary and Secondary Computing Education* (pp. 50-59).

Saygıner, Ş., & Tüzün, H. (2017, May). Programlama eğitiminde yaşanan zorluklar ve çözüm önerileri. In 11. *Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumu* (pp. 24-26). Malatya: İnönü Üniversitesi.

Sırakaya, M. (2018). Kodlama eğitimine yönelik öğrenci görüşleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37(2), 79-90.

Talim Terbiye Kurulu [TTK]. (2017). *Bilişim teknolojileri ve yazılım dersi öğretim programı*. Ankara: MEB.

Talim Terbiye Kurulu [TTK]. (2018). *Bilişim teknolojileri ve yazılım dersi öğretim programı*. Ankara: MEB.

Weintrop, D., & Wilensky, U. (2017). Comparing block-based and text-based programming in high school computer science classrooms. *ACM Transactions on Computing Education (TOCE)*, 18(1), 1-25.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. bs.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldızlar, M. (2013). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

Yükseltürk, E., & Altıok, S. (2015). Bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının bilgisayar programlama öğretimine yönelik görüşleri. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 50-65.

KAYNAKÇA

Altan, B. A., & Kabaran, G. G. (2022). Öğretmen Adaylarının Senkron Eğitime Katılımlarını Etkileyen Faktörler. *Trakya Eğitim Dergisi, 12(1), 436-450.*

Altıntaş, L., & Alimoğlu, M. K. (2012). Takım Çalışmasına Dayalı Öğrenme. *Tıp Eğitimi Dünyası, 33(33), 19-41.*

Aruğaslan, E. (2024). Çevrimiçi İş Birlikli Öğrenme Ortamına İlişkin Lisansüstü Öğrencilerin Algıları. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 24(3), 1267-1294.*

Atılgan, H. (2009). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* (4. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık

Avcı, B., & Güven, M. (2021). Öğretmenlerin çevrim içi eğitime ilişkin hizmet içi eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, (51), 345-367.

Ayantaş, T. (2024). E-Öğrenme Platformlarının Sosyal Bilimler Öğretimindeki Konumu Üzerine Bir Değerlendirme. Dijital Eğitim I, 113.

Bahçeci, F., & Dikmen, S. (2024). Yeni Medya Araçlarının Eğitim Üzerine Etkisinin Değerlendirilmesi. Medya Araştırmalarında Güncel Tartışmalar, 19.

Bangert-Drowns, R. L., Kulik, C.-L. C., Kulik, J. A., & Morgan, M. (1991). The Instructional Effect of Feedback in Test-Like Events. Review of Educational Research, 61(2), 213-238. DOI: 10.3102/00346543061002213

Barış, M. F., & Tosun, N. (2013). Sosyal ağ ve e-portfolyo entegrasyonu: Facebook örneği. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 2(2), 122-129.

Barrett, H. (2007). Researching electronic portfolios and learner engagement: The REFLECT initiative. Journal of Adolescent & Adult Literacy, 50(6), 436-449.

Battal, C. (2023). Çevrim içi sınavlarda uygulanabilecek kimlik doğrulama şemalarına ilişkin öğretim elemanı ve üniversite öğrencilerinin görüşlerinin incelenmesi.

Bozkurt, A., & Hasan, U. Ç. A. R. (2018). E-Öğrenme ve e-sınavlar: Çevrimiçi ölçme değerlendirme süreçlerinde kimlik doğrulama yöntemlerine ilişkin öğrenen görüşlerinin incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 14(2), 745-755.*

Cao, Y., & Sakchutchawan, S. (2011). Online vs. traditional education: A comparative analysis. *Journal of International Education Research, 7(3), 15-22.*

Chang, C. C. (2001). A study on the evaluation and effectiveness analysis of web-based learning portfolio (WBLP). *British Journal of Educational Technology, 32(4), 435-458.*

Çalışkan, S. (2024). Mobil Araçların Uzaktan Eğitimde Kullanımı. *Mobil Dönüşüm Medya ve Eğitim Pratikleri, 127.*

Çelebi, M. (2024). Pandemi döneminin eğitim sistemine etkileri: Literatür çalışması. *Ulusal Eğitim Dergisi, 4(1), 297-309.*

Çiğdem, H. (2023). *Çevrimiçi biçimlendirici kısa sınav katılımı, sınav geri bildirimi, öğrenme başarısı ve öz düzenlemeli öğrenme becerileri arasındaki ilişki.* (Yüksek lisans, Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü).

Durcan, G., Aflaz, N. U., Aktan, E., & Dönmez, E. (2024). Eğitimde Öğrenci Değerlendirme Modelleri. *International QMX Journal, 3(2), 579-585.*

Garrison, D. R. (2017). E-Learning in the 21st Century: A Framework for Research and Practice. *Routledge.*

Gaspar Martins, S. (2016). Weekly online quizzes to a mathematics course for engineering students. *Teaching Mathematics and its Applications: An International Journal of the IMA, 36(1), 56–63.*

Genç, H., & Kesim, M. (2023). Açık ve Uzaktan Öğrenmenin Değerlendirme Bileşeni Bağlamında Yükseköğretimdeki Acil Uzaktan Öğretim Uygulamalarının Belirlenmesi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 23(4), 1105-1130.*

Gürkan, S., & Cigdem, H. (2022). Formative quizzes in the learning of sensors and transducers: Online vs. paper based. *Computer Applications in Engineering Education, 30(6), 1919-1930.*

Güvendir, M. A., & Özkan, Y. Ö. (2021). Uzaktan eğitimin değerlendirmeye yansımaları: Çevrim içi sınavlar mı sınıf içi sınavlar mı? *Journal of Digital Measurement and Evaluation Research, 1(1), 22-34.*

Hewson, C., & Stewart, D. W. (2016). Internet research methods. *SAGE Publications.*

Ilgaz, H., & Afacan Adanır, G. (2020). Providing online exams for online learners: Does it really matter for them? *Education and Information Technologies*, *25*(2), 1255-1269.

Johnson, S. D., & Aragon, S. R. (2020). An instructional strategy framework for online learning environments. *New Directions for Adult and Continuing Education, 2003(100), 31-43.*

Keskin, Ö. G. K., & Güneş, A. (2015). Online Sınav Sistemlerinde Güvenlik Sorunları ve Güvenli Online Sınav Giriş Uygulaması. *Journal of Research in Education and Teaching 4(4).*

Korucu, A. T. ve Biçer, H. (2017). Eğitimde kullanılan teknoloji destekli işbirlikli ortamlar. *Akademik Bilişim Konferansları, 1-8.*

Mete, F., & Batıbay, E. F. (2019). Web 2.0 uygulamalarının Türkçe eğitiminde motivasyona etkisi: Kahoot örneği. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 7(4), 1029-1047.*

Molinari, D. L. (2004). Online student ratings of instruction. *New Directions for Teaching and Learning, 2004(96), 59-65.*

Ndoye, A. (2017). Peer/Self Assessment and Student Learning. International Journal of Teaching and Learning in Higher Education, 29(2), 255-269.

Palloff, R. M., & Pratt, K. (2013). Lessons from the Virtual Classroom: The Realities of Online Teaching. *John Wiley & Sons*.

Richardson, J. T. E. (2005). Instruments for obtaining student feedback: A review of the literature. *Assessment & Evaluation in Higher Education, 30(4), 387-415.*

Simonson, M., Smaldino, S., & Zvacek, S. (2019). Teaching and Learning at a Distance: Foundations of Distance Education. *IAP.*

Solak, H. İ., Ütebay, G., & Yalçın, B. (2020). Uzaktan eğitim öğrencilerinin basılı ve dijital ortamdaki sınav başarılarının karşılaştırılması. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 6(1), 41-52.*

Şanlı, M., Bakırcı, F., Lüy, Z., Artsın, M., Assadzadeh, L., & Özerbaş, D. H. S. (2023). Türkiye'de E-portfolyo Konusunda Gerçekleştirilen Tezlerin Analizi: Bir Meta-sentez Çalışması. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi, 12(4), 1328-1343.*

Tan, J. S. ve Chen, W. (2022). Peer feedback to support collaborative knowledge improvement: What kind of feedback feed-forward? *Computers & Education, 187, 104467.*

Tatlı, C. (2023). Student Satisfaction in Distance Education: A Research on Teacher Candidate. *Journal of STEM Teacher Institutes*, *3*(2), 24-33.

Tatlı, C. (2024).Uzaktan Eğitimde Maliyet Hesaplama Üzerine Bir Çalışma: Sistematik Literatür Taraması. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, *57*(1), 331-363.

Tawafak, R. M., Romli, A. B., & Alsinani, M. (2019). E-learning system of UCOM for improving student assessment feedback in Oman higher education. *Education and Information Technologies, 24, 1311-1335.*

Uysal, Ö. (2016). Harmanlanmış öğrenme ortamında proje tabanlı öğrenmenin gerçekleştirilmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 2(2), 89-113.*

Uysal, Ö. (2016). Harmanlanmış öğrenme ortamında proje tabanlı öğrenmenin gerçekleştirilmesi. *AUAd, 2(2), 89-113.*

Yağcı, M. (2012). *Yeni bir çevrimiçi sınav modeli geliştirilmesi ve kâğıt kalem testleri ile karşılaştırılması.* Sakarya Üniversitesi / Fen Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış doktora tezi).

Yıldırım, M. (2024). Açık ve uzaktan eğitimde çevrimiçi sınavlara ve teknolojiye yönetsel bir bakış. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 10(1), 1-17.*

Zhang, Y., Pi, Z., Chen, L., Zhang, X. ve Yang, J. (2021). Online peer assessment improves learners' creativity: not only learners' roles as an assessor or assessee, but also their behavioral sequence matter. *Thinking skills and creativity, 42, 100950.*

Zou, D., Xie, H. ve Wang, F. L. (2021). Peer-assessment enhanced collaborative learning in a virtual learning environment. Blended Learning: Re-thinking and Re-defining the Learning Process. *14th International Conference*. Springer International Publishing.

KAYNAKÇA

Andrew, A. M. (1991). Artificial Intelligence. Addison Wesley Company.

Atalay, M., & Çelik, E. (2017). Büyük veri analizinde yapay zekâ ve makine öğrenmesi uygulamaları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9*(22), 155-172.

Çalık, M. & Sözbilir, M. (2014). Parameters of content analysis. *Education and Science, 39*(174), 33-38.

Çelebi, V., & İnal, A. (2019). Yapay zekâ bağlaminda etik problemi. *Journal of International Social Research, 12*(66).

Copeland, J. (1993). *Artificial Intelligence: A Philosophical Introduction.* Blackwell.

Demirhan, A., Kılıç, Y. A., & İnan, G. (2010). Tıpta yapay zeka uygulamaları. *Yoğun Bakım Dergisi, 9*(1), 31-41.

Holmes, E. A., O'Connor, R. C., Perry, V. H., Tracey, I., Wessely, S., Arseneault, L. & Bullmore, E. (2020). Multidisciplinary research priorities for the COVID-19 pandemic: a call for action for mental health science. *The lancet psychiatry, 7*(6), 547-560.

Kaku, Mıchıo (2016). Geleceğin fiziği. Ankara: ODTÜ Geliştirme Vakfı Yayıncılık.

Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi.* Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Khare, K., Stewart, B., & Khare, A. (2018). Artificial intelligence and the student experience: an institutional perspective. *IAFOR Journal of Education, 6*(3), 63–78.

Mccarthy, J. (2007). *What is artificial intelligence? Basic questions.* Computer Science Department, Stanford University.

Nabiyev, V. V. (2012). *Yapay zeka: İnsan-bilgisayar etkileşimi.* Seçkin Yayıncılık.

Noe, R. A. (2009). *İnsan kaynaklarının eğitim ve geliştirilmesi.* İstanbul: Propedia Yayıncılık.

Popenici,S.A. & Kerr, S. (2017). Exploring the impact of artificial intelligence on teaching and learning in higher education. *Research and Practice in Technology Enhanced Learning, 12*(1).

Popov, E. V., (1990). *Yapay zekâ, uzman sitemler ve doğal dil işleme*. Moskova: Radio i Svyaz.

Staff, T. (2018). 10 Roles for artificial intelligence in education. https://www.te achthought. com/the-future-of-learning/10-roles-for-artificialintelligence-in-education 20 Mart 2024 tarihinde erişilmiştir.

Tamer, H. Y., & Övgün, B. (2020). Yapay zeka bağlamında dijital dönüşüm ofisi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 75*(2), 775-803.

Woolf, B. P. (2009). *Building intelligent interactive tutors: Student-centered strategies for revolutionizing e-learning.* San Francisco: Morgan Kaufmann.

Editör:
Doç. Dr. Muhammet Kaçmaz

Beşeri ve İktisadi Coğrafya

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

BEŞERİ VE İKTİSADİ COĞRAFYA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I

Editör: Doç. Dr. Muhammet Kaçmaz

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-00-7
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

BEŞERİ VE İKTİSADİ COĞRAFYA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Doç. Dr. Muhammet Kaçmaz
VI+152 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-00-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

Kaynakça

Abdurrahmanlı, E. (2018). Küreselleşme Olgusu ile Birlikte Büyüyen Terörizm. *Akademik Tarih Düşünce Dergisi,* 5(18), 586-609.

Akengin, H. (2019). *Siyasi Coğrafya İnsan ve Mekân Yönetimi*. 6. Baskı, Ankara: Pegem Akademi.

Aktürk, Ş. (2019). Temporal Horizons in the Study of Turkish Politics: Prevalence of Non-Causal Description and Seemingly Global Warming Type of Causality. *All Azimuth: A Journal of Foreign Policy and Peace.* Cilt: 8(2), 117-133.

Alanso, S., and Rufino, R. (2007). "Political Representation and Ethnic Conflict in New Democracies" *Europen Journal of Political Research*. c.46, n.2.

Aristoteles. (1993). *Politika*. (Çev. M. Tunçay). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Badie, B., and Smouts, M.C. (1992). *Le Retourment du Monde Sociologie de la Scena Internationale.* Dalloz: Paris.

Çalış, Ş. (2016). *Yasadışı (Kayıtsız) Göçmenler: Uygar Dünya'nın Yeni Köleleri*. (757-768). Dünya Çatışmaları 2. Cilt Çatışma Bölgeleri ve Konuları (Ed. K. İnat, B. Duran ve M. Ataman). Ankara: Nobel Yayınları.

Dedeoğlu, B. (2015). *Uluslararası İlişkilerde Özel bir Alan Bölgesel Bütünleşme Kuramlar Yaklaşımlar Modeller.* İstanbul: Yeni Yüzyıl Yayınları.

Doğanay, H., ve Sever, R. (2016). *Genel ve Fiziki Coğrafya*, Ankara: Pegem Akademi.

Dönmez, R.Ö. (2016). *Milliyetçi Çatışmalar.* (703-718). Dünya Çatışmaları 2. Cilt Çatışma Bölgeleri ve Konuları (Ed. K. İnat, B. Duran ve M. Ataman). Ankara: Nobel Yayınları.

Duverger, M. (1982) *Siyaset Sosyolojisi*. (2. Baskı). (Çev. Şirin Tekeli). İstanbul: Varlık Yayınları.

Elliot, H.M. (1979). "Mental Maps and Ethnocentirizm : Geographic Characterizations in The Past". *Journal of Geography*, 78 (7), 250-251.

Erol, O. (2001). *Genel Klimatoloji*. İstanbul: Çantay Kitabevi.

Fındıkoğlu, Z. F. (1940) İbn Haldun: Coğrafya Telakkisi.*İş Üç Aylık Ahlâk ve İçtimaiyat Mecmuası,* 6 (22). 49-59.

Göney, S. (1979) *Siyasi Coğrafya.* C. II, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

Harrison, P. (1993). *3. Dünya ve Ekoloji*. İstanbul: Pınar Yayınları.

Huntington, S. P. (1996). *Medeniyetler Çatışması ve Dünya Düzeninin Yeniden Kurulması.* (Çev: M.Turhan ve C. Soydemir). İstanbul: Okyanus Yayınları.

İbn Haldun. (2018). *Mukaddime*. (Haz: Süleyman Uludağ). İstanbul. Dergâh Yayınları.

İnan, Ş. (2018). Bölgesel Entegrasyonların Ekonomi Politiği ve Tarihsel Evreleri-2. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 11 (60), 934-952.

İnat, K., Duran, B., ve Ataman, M. (2016). *Dünya Çatışmaları Çatışma Bölgeleri ve Konuları 1. Cilt*. Ankara: Nobel Yayınları.

Jones, W. S. (1991). *The Logic of İnternational Relations*. Yedinci Baskı, Newyork: Harper Collins Publishers.

Kılıç S.E., ve Mutluer, M. (2004). Coğrafyada ve Bölge Planlamada Bölge Kavramının Karşılaştırmalı Olarak İrdelenmesi. *Ege Coğrafya Dergisi*, 13 (17-28).

Marshall, T. (2020). *Coğrafya Mahkûmları Dünyanın Kaderini Değiştiren On Harita*. (Çev. M. Doğruer). İstanbul: Epsilon Yayınevi.

Montesquieu. (2019). *Kanunların Ruhu Üzerine*. (Çev. B. Günen) İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Mosca, G. (1968). *Siyasi Doktrinler Tarihi*. (Çev. S. Tiryakioğlu). İstanbul: Varlık Yayınları.

Okşar, Y. (2018). Din ve Coğrafya İlişkisi: Şemsüd-Din es Semerkandi ve İbn Haldun 'un Yedi İklim Anlayışlarının Karşılaştırmalı Analizi. *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 18(2), 1035-1069.

Öztürk, A. (2016). *Bir Çatışma Alanı Olarak Enerji ve Küresel Enerji.* (665-702). Dünya Çatışmaları 2. Cilt Çatışma Bölgeleri ve Konuları (Ed. K. İnat, B. Duran ve M. Ataman). Ankara: Nobel Yayınları.

Said, E. (2001). *Kış Ruhu.* İstanbul: Metis Yayınları.

Sarı, Y. (2016). *Fundamentalizm.* (245-256). Dünya Çatışmaları 2. Cilt Çatışma Bölgeleri ve Konuları (Ed. K. İnat, B. Duran ve M. Ataman). Ankara: Nobel Yayınları.

Sorokin, P. (1994). *Çağdaş Sosyoloji Kuramları I.* (Çev: M. M. R. Öymen). Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Sönmez, E. (2008*).* Anneles Okulu'nun Türkiyedeki Tarih Yazımına Etkisi: Başlangıçtan 1980'e. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı.

Üçışık, S. ve Demirci, A. (2002). 21. Yüzyılda Çağdaş Coğrafya Bilimi ve Temel Unsurları. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 5(117-133).

Kaynakça

Ahunbay, Z. (2004). Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon, 5.baskı, Yem Yayın, İstanbul.

Altın, T. B. (2017). Geographic, Geologic and Human Factors Affecting the Selection of Church Sites in Niğde Province, Central Anatolia Region, Turkey, *Journal of Balkan and Near Eastern Studies*, 19:2, 171-190, DOI: 10.1080/19448953.2015.1121006.

Armstrong, G., Wilkinson, S. and Juaneé Cilliers, E. (2023). A framework for sustainable adaptive reuse: understanding vacancy and underuse in existing urban buildings. *Frontiers in sustainable cities*, [online] 5(2023). doi: https://doi.org/10.3389/frsc.2023.985656.

Büyükoksal, T. (2012). An Approach Suggestion on the Likelihood of Sustainability of Urban Conservation: Case study of Eskişehir Odunpazarı. T.C. Ministry of Culture and Tourism General Directorate of Cultural Assets and Mines Specialized Thesis, Ankara, Turkey.

Çelik, D., & Demirtaş, D. (2019). Kentsel Tarihi Çevrelerde Sokak Sağlıklaştırma Çalışmaları: Bartın Örneği. Gümüşhane Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, 9(4), 664-673.

Duguay, G. (1992). The Architectural Preservation Process. *Heritage Notes: Architectural Preservation 4*.

Fulton, G. (2006/2015). Heritage conservation. In TheCanadian encyclopedia. https://www.thecanadianencyclope dia.ca/en/article/heritage-conservation. (Erişim Tarihi:13.04.2024).

Gazzola, P. (1972). Restoring monuments: historical background, *Preserving and Restoring Monuments and Historic Buildings*, Paris: 15-30.

Gürer, Ö.F. (2010). Niğde Kapadokya'nın Başkenti (Antik Çağdan Cumhuriyet'e), 2. Baskı, İstanbul: Maya Kitap.

Halaç, H.H., Acar Ata, İ. (2016). Niğde'de Bir Soylulaştırma Denemesi; Cullaz Sokak…, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl: 4, Sayı: 23, Mart 2016, s. 494-504.

Halaç, H. H. ve Ergün, R. (2020). Anadolu Bedestenlerinin Mevcut Durumları Üzerine Bir İnceleme, *Kesit Akademi Dergisi 6*(23): 130-148. http://dx.doi.org/10.29228/kesit.43813

Heath, T. (2001). Adaptive re-use of offices for residential use: the experiences of London and Toronto. *Cities*. 18, 173–184.

Işık, E. S. (2020). *Bir Sürdürülebilirlik Örneği: Yeniden İşlevlendirme,* https://turkiyetasarimvakfi.org/tr/blog/80-bir-surdurulebilirlik-ornegi-yeniden-islevlendirme (Erişim Tarihi: 12.01.2024).

Jacobs, J. (1961). The Death and Life of Great American Cities. New York: Random House.

Jeronen, E. (2019). Conservation: Sustainability. In S. O. Idowu et al. (eds.), *Encyclopedia of Sustainable Management*, Springer Nature Switzerland AG. https://doi.org/10.1007/978-3-030-02006-4_903-1

Kahya, E. (2020). Niğde Kenti ve Çevresinde Kültür Turizmi, *13. Uluslararası Güncel Araştırmalarla Sosyal Bilimler Kongresi*, 1568-1592.

Kahya Yıldırım, E. (2023). Doğa ve Kültür Turizmi Potansiyelinin SWOT Analizi ile Değerlendirilmesi: Niğde İli Yeşilburç Köyü Örneği. Niğde Yazıları 1 (Dil, Edebiyat, Tarih, Coğrafya, Kültür). Ed. Gülin Öztürk, Meryem Arslan. s.130-154. Kömen Yayınları, Konya.

Karslı, U. T., Aytıs, S. (2018). *Eski Kabuk Yeni İşlev: Yeniden Kullanıma Adaptasyon, Yapı Mimarlık Tasarım Kültür Sanat Dergisi*, https://yapidergisi.com/eski-kabuk-yeni-islev-yeniden-kullanima-adaptasyon/ (Erişim Tarihi: 12.01.2024).

Keskin, Ü. (2008). Türkiye'de Sokak Sağlıklaştırma Olgusunun Örneklerle İrdelenmesi: Ankara Beypazarı, Kocaeli-Merkez ve Kayseri-Talas Örnekleri. Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü.

Kuyrukçu, Z., Yıldız Kuyrukçu, E. (2017). Tarihi ve Kültürel Süreklilik Bağlamında Sait Bektimur Evi'nin Yeniden Kullanımı, *Artium*, Vol. 5, No.2, 38-50.

Lexicon of Food (2017). Definition of habitat conservation. https://www.lexiconoffood.com/definition/defini tion-habitat-conservation. (Erişim Tarihi: 13.04.2024).

Medwet (The Mediterranian Wetlands Initiave). (2018). The Ramsar Convention – Medwet. https://medwet.org/ aboutwetlands/ramsarconvention/. (Erişim Tarihi: 13.04.2024).

Niğde Kültür Envanteri I (2016), Niğde Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Ankara.

OECD. (2003). OECD glossary of statistical terms – Soil conservation Definition. https://stats.oecd.org/glos sary/detail.asp?ID=2502. (Erişim Tarihi: 13.04.2024).

Pekak, S. (1998). 18.-19. Yüzyıllarda Niğde ve Çevresinde Hıristiyan Dini Mimarisi, T.C. Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, XVI. Araştırma Sonuçları Toplantısı 1. Cilt, s.25-48.

Peres, E., Du Plessis, C., and Landman, K. (2017). Unpacking a sustainable and resilient future for Tshwane. *Procedia Eng*. 198, 690–698. doi: 10.1016/j.proeng.2017.07.120

Plevoets, B., and Van Cleempoel, K. (2019). Adaptive Reuse of the Built Heritage: Concepts and Cases of an Emerging Discipline. London: Routledge. doi: 10.4324/9781315161440

Simpson, J. (2016). The anatomy of theory. http://www. buildingconservation.com/articles/anatomytheory/ana tomytheory.htm. (Erişim Tarihi: 13.04.2024).

Türköz, Ş. (2023). Niğde Kent Kültürünü İnşa Eden Unsurlar. Kent ve Çevre Politikaları Ekseninde Yerel Yönetimler. Ed.Esra Çelebi Zengin, s.289-316. Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

Uysal, Ü., E. (2006), Soylulaştırma Kuramlarının İstanbul'da Uygulanabilirliği: Cihangir Örneği, *Planlama*, 2006 / 2.

Wong, L., 2016. Adaptive Reuse: Extending the Lives of Buildings. Birkhäuser.

Zhou, X.-H., Wan, X.-T., Jin, Y.-H., & Zhang, W. (2016). Concept of scientific wildlife conservation and its dissemination. Zoological Research, 37(5), 270–274.

İnternet Kaynakları

Tarihi Kentlerin ve Kentsel Alanların Korunması Tüzüğü (Washington Tüzüğü – 1987), http://www.icomos.org.tr/Dosyalar/ICOMOSTR_tr062760400153668157 0.pdf (Erişim Tarihi: 1.03.2024).

https://www.ohu.edu.tr/konukevi/sayfa/goncu-konagi-konukevi (Erişim Tarihi: 10.03.2024).

KAYNAKÇA

Akkurt E., Demirbaş B. (2021). Türkiye'de Mısır Üretiminde Kendine Yeterliliğin Değerlendirilmesi. *Ege Üniversitesi XV. IBANESS İktisat, İşletme ve Yönetim Bilimleri Kongreler Serisi,* 797- 809.

Dağdur E., Olhan E. (2015). Küresel Gıda Güvencesi Endeksi Kapsamında Türkiye'nin Değerlendirilmesi. *Tarım Ekonomisi Dergisi*, 21(2), 49-61.

Demirbaş N., Atış E. (2005), Türkiye Tarımında Gıda Güvencesi Sorununun Buğday Örneğinde İrdelenmesi. *Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi,* 42(1), 179-190.

Gökmen S., Ateş Özlem. (2005), AB Sürecinde Türkiye'de Tahıl Üretimi ve Politikaları. *Demokrasi Platformu*, 1(3), 175-197

Kıymaz T., Şahinöz, A. (2010). Dünya Ve Türkiye Gıda Güvencesi Durumu. *Ekonomik Yaklaşım*, 21(76), 1-30.

Kızılaslan, H. (2004). Dünya'da ve Türkiye'de Buğday Üretimi ve Uygulanan Politikaların Karşılaştırılması. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 21(1), 23-38.

Kulakoğlu, Ö. (2020). Türkiye'de Tarımda Kendine Yeterlilik ve Gıda Güvencesi. Doktora Tezi. Tekirdağ: Namık Kemal Üniversitesi

Ruschhoff J., Hubatsch C., Prıess J., Scholten T., Egli L. (2021). Potentials And Perspectives of Food Self-Sufficiency in Urban Areas a Case Study from Leipzig. *Renewable Agriculture and Food Systems*, 37, 227-236.

Soyhan, S. (2020). Türk Tarım Sektörünün Sürdürülebilir Gıda Güvencesi Açısından Değerlendirilmesi: Veri Zarflama Analizi. Yüksek Lisans Tezi. Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi.

Tarımda Verimlilik Nasıl Arttırılabilir. Toros Tarım. Erişim adresi https://www.toros.com.tr/documents/TARIMSAL/Dosya/Dosya_Tarimda%20Verimlilik.pdf

Tuna Y. (1989). Dünya Tarımsal Üretimindeki Gelişmeler ve Türkiye. İstanbul Üniversitesi İktisat Bölümü, 217-242.

TÜİK, Bitkisel Ürün Denge Tabloları (2020). https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?locale=tr (E.T.: 08.04.2022)

Tarım ve Orman Bakanlığı, Tarım Ürünleri Piyasaları, SGB (2021). https://arastirma.tarimorman.gov.tr/tepge/Belgeler/PDF%20Tarım%20Ürünleri%20Piyasaları/2021-Ocak%20Tarım%20Ürünleri%20Raporu/Buğday,%20Ocak%202021,%20Tarım%20Ürünleri%20Piyasa%20Raporu.pdf (E.T.: 02.05.2022)

KAYNAKÇA

Al-Bābā, M.Z. (1990). 'Ilm al-filāḥah fī bilād al-Shām'. *Majallat al-Turāth al-ʿArabī (Majallah Faṣlīyah Tuṣsdaru ʿan İttiḥād al-Kuttāb al-ʿarab*), Dimashq, Issue number 37-38.

Al-Ṣafadi, Ṣaliḥ al-Dīn Halil ibn Aybak ibn 'Abd Allah (2000). *Al-Wāfī bi-al-Wafayāt* (ed. Aḥmad al-Arna'uṭ & Turki al-Muṣṭafa). Beirut: Dār Ihya al-Turath al-'Arabi.

Browne, E.G. (1900). *A Hand-List of the Muhammadan Manuscripts, Including All Those Written İn The Arabic Character, Preserved in the Library of the University of Cambridge*. Cambridge: Cambridge University Press.

El-Bushra, E. and Muhammadain, M.M. (1992) Perspectives On The Contribution Of Arabs And Muslims To Geography. *GeoJournal* 26, 157–166 https://doi.org/10.1007/BF00241211

El-Dımaşki, Abu ʿAbdallah Muhammad, (1866). al-Nukhbat al-dahr fī ʿajāʾib al-barr wa l-bahr. ed. M. Fraehn - M. A. F. Mehren. Saint- Pétersbourg.

Dunlop, DM (1999). 'Al-Dimashḳī', In: *Encyclopaedia of Islam* [CD-ROM baskısı, v. 1.0]. Leiden: Brill.

Encyclopedia of Arabic Literature (1998) Vol. 1. (Ed: J. S. Meisami, P. St), Routledge. 11 New Fetter Lane, London.

King, D. (2005). The Sacred Geography Of Islam. Institute for History of Science, *Goethe Universiy.* Frankfurt. Germany.

Ledger, F.J. (2016). Mapping Mediterranean Geographies: Geographic And Cartographic Encounters Between the Islamic World and Europe, c. 1100-1600. Yayınlanmamış Doktora Tezi. *University of Michigan.*

Le Strange, G. (2010). *Palestine under the Moslems: A description of Syria and the Holy Land from AD 650 to 1500*. Cosimo, Inc.

Ökten, S. (1994). Dımaşkî, Şeyhürrabve. TDV İslâm Ansiklopedisi. İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları

Rabbat, O. (1995) . The Citadel of Cairo: A New Interpretation of Royal Mameluk *Architecture*. E.J. Brill, Leiden, Netherlands

KAYNAKÇA

Akgün, Ö. ve Aydın, M., (2021). Koçer Aşiretlerin Göç Güzergâh Yolları Üzerine Bir İnceleme. İçinde M. Bulut, C. Aksoy Sugıyama ve K. Şahin (Editörler). Uluslararası Göç Araştırmaları Kongresi (ss. 165-179). Ankara: 20-22 Mayıs 2021.

Alkan, A. (2020). An Investigation On Migration Mobility And Routes Of Nomads In Siirt Province. *International Journal of Geography and Geography Education (IGGE),* 41, 160-176.

Cumhurbaşkanlığı, T. C. (2019). Sürdürülebilir kalkınma amaçları değerlendirme raporu. Erişim adresi: https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2020/03/Surdurulebilir-Kalkinma-Amaclari-Degerlendirme-Raporu_13_12_2019-WEB. Pdf. (E.T.:25.06.2024).

Denker, B. (1960). Güneydoğu Toroslarda Göçebelik. *Türk Coğrafya Dergisi*, 20, 136-142.

Hütteroth, W.D. (1959). *Bergnomaden und Yaylabauern im mittleren kurdischen Taurus*, Marburg: Universitäts-und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt Digitale Bibliothek des Sondersammelgebietes Vorderer Orient.

Kılıç, T. (2014). Karacadağ'da Göçebe Hayvancılık ve Göçerler. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 24 (2), 1-12.

Kutlu, M. M., (1987). *Şavaklı Türkmenlerde Göçer Hayvancılık.* Kültür ve Turizm Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi Yayınları: 84 Gelenek – Görenek ve İnançlar Dizisi: 4 Sevinç Matbaası: Ankara.

Kutlu, M. M., (1990). Fırat Havzası Yaylacılığında Şavak Aşireti Göçer Hayvancılığına Tipolojik Yaklaşım. İçinde Hilmi Karaboran (Editör). Fırat Üniversitesi Fırat Havzası Coğrafya Sempozyumu (ss. 199-205). Elazığ: 14-15 Nisan 1986.

Öngör, S. (1964). Ortadoğu Ülkelerinde Göçebe Hayatın Bugünkü Şartları ve Göçebe Nüfusun Sedantarizasyonu. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 19(01). https://doi.org/10.1501/SBFder_0000000644

Özgen, N. (2010). Bilim Olarak Coğrafya Ve Evrimsel Paradigmaları. *Ege Coğrafya Dergisi*, 19 (2), 1-25.

Özgen, N. (2016). Nitel Araştırmalarda Verilerin Toplanması ve Analizi. İçinde N. Özgen, *Beşeri Coğrafyada Araştırma Yöntemleri ve Teknikler* (s. 157-198). Ankara; Pegem Akademi.

Sayılır, S. B. (2012). Göçebelik, Konar-Göçerlik Meselesi Ve Coğrafi Bakımdan Konar-Göçerlerin Farklılaşması. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 12(1), 563-580.

Sever, R. (2016). Karlıova'da (Bingöl) Sürdürülen Yarı-Göçebelik. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi,* 8(14), 65-91.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2023). On İki Kalkınma Planı (2024-2028),https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/12/On-Ikinci-Kalkinma-Plani_2024-2028_11122023.pdf. (E.T.:25.06.2024).

KAYNAKÇA

Avdić, A., Avdić, B. ve Zupanc, I. (2022). Socio-Demographic Analysis of Border Regions of Bosnia and Herzegovina. *Acta Geographica Slovenica,* 62(3), 7-19.

Avdić, B., Mirić, R., Gekić, H. ve Bidžan-Gekić, A. (2022). Municipalities and Cities Along The Entity Boundary in Bosnia and Herzegovina: Problems of Local and Regional Development. *International Scientific Conference GEOBALCANICA.* Belgrad.

Bogdanov, N., Nikolić, A., Dimitrievski, D. ve Kotevska, A. (2015). Rural Areas And Rural Development Policy In Macedonia, Serbia, And Bosnia And Herzegovina. Editör: A. Kotevska ve A. Martinovska Stojcheska. *The Impact of Socio-Economic Structure of Rural Population on Success of Rural Development Policy Macedonia, Serbia and Bosnia and Herzegovina*. Association of Agricultural Economists of Republic of Macedonia. Skopje. ss: 21-35.

Drašković, B. ve Gutalj, M. (2021). Urban Expansion of the Largest Cities in Bosnia and Herzegovina Over the Period 2000-2018. *Geographica Pannonica,* 25(4), 276-288.

Ekinci, M. (2014). Bosna-Hersek Siyasetini Anlama Kılavuzu. 1. Baskı. SETA Yayınları. İstanbul.

Emgili, F. (2022). Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun Bosna'yı İşgali, Bosna'yı Değiştirme Çabaları (1878-1918) Ve Bunun Milli Kimliklere Etkisi. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi,* 10(33), 287-305.

Gekić, H. ve Bidžan-Gekić, A. (2016). Urbanization in Bosnia and Herzegovina: A Case Study Of Uskopaljska Valley. *International Scientific Journal Theoretical & Apllied Science,* 38(6), 147-154.

Gekić, H., Bidžan-Gekić, A., Drešković, N., Mirić, R. ve Reményi, P. (2022). *The Geography of Bosnia and Herzegovina Between East and West*. Springer Nature Switzerland AG. Switzerland.

Gekić, H., Bidžan-Gekić, A., Mirić, R. ve Drešković, N. (2019). Spatial Differentiation of The Age Structure of A Population in Bosnia and Herzegovina. *In Proceedings of International Scientific Symposium New Trends In Geography* (s. 215-226). Ohrid, Republic of North Macedonia: Macedonian Geographical Society.

Hajdú, Z. ve Rácz, S. (2011). Urbanisation, State Formation Processes and New Capital Cities in The Western Balkans. AUPO Geographica, 42(2), 63-77.

Kaçmaz, M. (2011). Balkan Coğrafyası. *Türk Tarihinde Balkanlar, Sakarya Üniversitesi Balkan Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayınları.* 1, 11-37.

Kadusic, A. ve Suljic, A. (2018). Migration and Demographic Changes: The Case of Bosnia and Herzegovina. *European Journal of Geography*, 4(9), 75-86.

Nurković, R. (2010). Influence of Tertiary Activities on Transformation of The Rural Settlements In Bosnia and Herzegovina. *Journal for Geography,* 5(1), 67-74.

Nurković, R. (2018). Rural Development in Bosnia and Herzegovina Under the Influence of Local Communities. *Romanina Journal of Geography/Revue Roumanine de Geographie,* 62(2), 203-216.

Pobrić, A. (2015). Fertility Trends in Europe: Fertility Changes and Recent Characteristics in Bosnia and Herzegovina. *Geografski pregled*(36), 109-134.

Pobric, A. ve Robinson, G. (2015). Population ageing and low fertility: recent demographic changes in Bosnia and Herzegovina. *Journal of Population Research*(32), 23-43.

Reményi, P., Végh, A. ve Pap, N. (2016). The Influence Of Ethnic Policies On Regional Development and Transport. *Belgeo* [Online], 1.

Tanovic, M., Pasalic, S. ve Golijanin, J. (2014). Demographic Development of Bosnia and Herzegovina from the Ottoman Period till 1991 and the Modern Demographic Problems. *Procedia-Social and Behavioral Sciences,* 120, 238-247.

Valenta, M. ve Ramet, S. (2016). *The Bosnian Diaspora Integration in Transnational Communities.* London and New York: Routledge.

URL-1: www.bhas.gov.ba/Calendar/Category/14 (E. T.: 20/03/2024).

URL-2: www.pdo.bhas.gov.ba/1-5-1/ (E. T.: 17/08/2024).

URL-3: www.popis.gov.ba/popis2013/?lang=eng&page=download (E. T.: 28/01/2024).

URL-4: www.population.un.org/wpp/Download/Standard/Population/ (E. T.: 20/03/2024).

URL-5: www.statistika.ba/ (E. T.: 15/02/2024).

KAYNAKÇA

Akgün, T. (2013). *Kırsal mimari mirasın korunması bağlamında Bayburt kırsal geleneksel evi*. Yüksek Lisans Tezi, Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi.

Alkan, A. (2018). Orta ve Aşağı Botan Vadisi'ndeki geleneksel kır konutları ve sürdürülebilirliği üzerine bir inceleme. *Turkish Studies Akademic Journal, 13*(18), 117-142.

Altan, G., Dikmen, N. ve Er Akan, A. (2021). Geleneksel konutların tipolojisi üzerine bir araştırma: Kızılcabölük örneği. *Online Journal of Art and Design, 9*(1), 130-145.

Altan, G., Er Akan, A. ve Örmecioğlu, H.T. (2016). Geleneksel üretim biçimlerinin kırsal konutlar üzerindeki etkileri: Kızılcabölük örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9*(43), 1040-1046.

Aran, K. (2000). *Barınaktan öte: Anadolu kır yapıları*. Tepe Mimarlık Kültürü Merkezi.

Aran, K. (2015). Barınaktan öte Anadolu kır yapıları. *Güney Mimarlık Dergisi*, (19), 10-14.

Aytekin, A. (2019). *Yeni kırsallık kavramı ve kırsal değişme: Kırıkkale ili kırsalı örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi.

Batur, A. ve Öymen Gür, Ş. (2005). *Doğu Karadeniz'de kırsal mimari*. İstanbul: Milli Reasürans.

Bayraktar, H. (2019). Kırsal yaşamın mimari göstergesi geleneksel köy evlerinin Düzce örnekleminde tartışılması. *Mimarlık ve Yaşam Dergisi, 5*(1), 71-103.

Bektaş, C. (2001). *Halk yapı sanatı*. İstanbul: Literatür Yayıncılık.

Ceylan, S. ve Somuncu, M. (2018). *Kırsal alanların dönüşümünü kavramsal bakımından yeniden düşünmek*. TÜCAUM 30. Yıl Uluslararası Coğrafya Sempozyumu. 1141-1155.

Davulcu, M. (2009). Sakarya yöresi kırsal yerleşimlerinde konut mimarisi ve ustalık geleneği üzerine bir inceleme. *Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi, 17*(2), 687-706.

Eres, Z. (2016). Türkiye'de geleneksel köy mimarisini koruma olasılıkları. *Ege Mimarlık 2016 (Ocak)*, 8-13.

Ersoy, M. (2016). *Kentsel planlama*. İstanbul: Ninova Yayıncılık.

Hayli, S. (2001). Erzincan ovasında köy meskenleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11*(2), 21-42.

Kalelioğlu, E. (1972). Gaziantep yöresinin fiziki coğrafyası. *D.T.C.F. Coğrafya Araştırmaları Dergisi*, *3-4*.

Karademir, D. (2020). Kilis ilinin beşeri ve ekonomik coğrafyası. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Kaya, M. ve Yılmaz, C. (2017). Terme ilçesinde kırsal mimari. İçinde C. Yılmaz (Editör), *Terme Araştırmaları* (321-340). Trabzon: Serander Yayınları.

Kesici, Ö. (1992). Kilis yöresinin beşeri ve ekonomik coğrafyası. Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Koçan, N. (2012). Tarihi kent koruma ve Mudurnu (Bolu) örneği. *Ordu Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi, 2*(2), 93-102.

Moholy-Nagy, S. (1957). *Native genius in anonymous architecture*. New York; Horizon Press.

Muşkara, Ü. (2017). Kırsal ölçekte geleneksel konut mimarisinin korunması: Özgünlük. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi* (37), 437-448.

Ovalı, P. K. ve Delibaş, N. (2016). Yerel mimarinin sürdürebilirliği kapsamında Karaköy'ün çözümlenmesi. *Megaron 11* (4), 515-529.

Sözen, M. (2012). *Anadolu'da kırsal mimarlık*. Uluslararası Kırsal Yaşam, Kırsal Mimari Sempozyumu, Bursa Büyükşehir Belediyesi, Tarihi Kentler Birliği ve ÇEKÜL Vakfı, Ekim 2012, Bursa.

Sözen, M. ve Eruzun, C. (1992). *Anadolu'da ev ve insan*. İstanbul.

Tanoğlu, A. (1969). *Nüfus ve yerleşme* (C. 1). İstanbul: Taş Matbaası.

Tümer, Ş. (2020). *Bafra kırsal konut mimarisi*. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Yılmaz, C. (2001). Sinop-Kastamonu yöresi ahşap kır meskenlerinde taş çatı örtüsü. *Doğu Coğrafya Dergisi, 6*, 163-186.

Editör:
Doç. Dr. Yahya Özdoğan

Beslenme ve Diyetetik

Alanında Uluslararası Araştırmalar III

EĞİTİM
yayınevi

BESLENME VE DİYETETİK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR - III

Editör: Doç. Dr. Yahya Özdoğan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-30-4
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

BESLENME VE DİYETETİK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR - III
Editör: Doç. Dr. Yahya Özdoğan
VI+242 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-30-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

İlk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Abdullah, K., Al-Habori, M., ve Al-Eryani, E. (2020). Ramadan Intermittent Fasting Affects Adipokines and Leptin/Adiponectin Ratio in Type 2 Diabetes Mellitus and Their First-Degree Relatives. Biomed Research International, 2020, 1281792.

Abdessadek, M., Khabbal, Y., Magoul, R., Marmouzi, I., ve Ajdi, F. (2019). Follow-up of glycemic index before and after Ramadan fasting in type 2 diabetes patients under antidiabetic medications. Annales Pharmaceutiques Françaises, 77(5), 374-381.

Anderson, J. W., Konz, E. C., Frederich, R. C., ve Wood, C. L. (2001). Long-term weight-loss maintenance: A meta-analysis of US studies. American Journal of Clinical Nutrition, 74(5), 579-584.

Andriessen, C., vd.(2022). Three weeks of time-restricted eating improves glucose homeostasis in adults with type 2 diabetes but does not improve insulin sensitivity: a randomised crossover trial. Diabetologia, 65(10), 1710-1720.

Arnason, T. G., Bowen, M. W., ve Mansell, K. D. (2017). Effects of intermittent fasting on health markers in those with type 2 diabetes: A pilot study. World Journal of Diabetes, 8(4), 154-164.

Bhutani, S., Klempel, M. C., Kroeger, C. M., Trepanowski, J. F., ve Varady, K. A. (2013). Alternate day fasting and endurance exercise combine to reduce body weight and favorably alter plasma lipids in obese humans. Obesity (Silver Spring), 21(7), 1370-1379.

Bhandari, V., Dureja, S., Bachhel, R., Gupta, M., ve Sidhu, R. (2022). Effect of intermittent fasting on various health parameters in obese type 2 diabetics: A pilot study. Journal of the Association of Physicians of India, 12(2).

Carter, S., Clifton, P. M., ve Keogh, J. B. (2016). The effects of intermittent compared to continuous energy restriction on glycaemic control in type 2 diabetes; A pragmatic pilot trial. Diabetes Research and Clinical Practice, 122, 106-112.

Chaix, A., Zarrinpar, A., Miu, P., ve Panda, S. (2014). Time-restricted feeding is a preventative and therapeutic intervention against diverse nutritional challenges. Cell Metabolism, 20(6), 991-1005.

Che, T., Yan, C., Tian, D., Zhang, X., Liu, X., ve Wu, Z. (2021). Time-restricted feeding improves blood glucose and insulin sensitivity in overweight patients with type 2 diabetes: A randomised controlled trial. Nutrition ve Metabolism (London), 18(1), 88.

Corley, B. T., Carroll, R. W., Hall, R. M., Weatherall, M., Parry-Strong, A., ve Krebs, J. D. (2018). Intermittent fasting in Type 2 diabetes mellitus and the risk of hypoglycaemia: a randomized controlled trial. Diabetic Medicine, 35(5), 588-594.

Donnahoo, W., ve McCall K. (2009). Effect of 8 weeks of intermittent fasting on weight loss, body composition, and insulin sensitivity in obese individuals. Obesity (Silver Spring), 17(S258).

Donnelly, J. E., et al. (2009). American College of Sports Medicine Position Stand. Appropriate physical activity intervention strategies for weight loss and prevention of weight regain for adults. Medicine ve Science in Sports ve Exercise, 41(2), 459-471.

Eray, E., ve Balcı, M. K. (2005). Tip 2 diyabet tedavisi. Dahili Tıp Bilimleri Dergisi, 12(2), 66-71.

Gill, S., Le, H. D., Melkani, G. C., ve Panda, S. (2015). Time-restricted feeding attenuates age-related cardiac decline in Drosophila. Science, 347(6227), 1265-1269.

Haffner, S. M. (2006). Relationship of metabolic risk factors and development of cardiovascular disease and diabetes. Obesity (Silver Spring), 14(Suppl 3), 121S-127S.

Heilbronn, L. K., Smith, S. R., Martin, C. K., Anton, S. D., ve Ravussin, E. (2005). Alternate-day fasting in nonobese subjects: Effects on body weight, body composition, and energy metabolism. American Journal of Clinical Nutrition, 81(1), 69-73.

Hegedus, E., et al. (2023). Randomized Controlled Feasibility Trial of Late 8-Hour Time-Restricted Eating for Adolescents With Type 2 Diabetes. Journal of the Academy of Nutrition and Dietetics, October 2023.

Hutchison, A. T., et al. (2019). Time-Restricted Feeding Improves Glucose Tolerance in Men at Risk for Type 2 Diabetes: A Randomized Crossover Trial. Obesity (Silver Spring), 27(5), 724-732.

Johnson, J. B., et al. (2007). Alternate day calorie restriction improves clinical findings and reduces markers of oxidative stress and inflammation in overweight adults with moderate asthma. Free Radical Biology and Medicine, 42(5), 665-674.

Kahleova, H., et al. (2014). Eating two larger meals a day (breakfast and lunch) is more effective than six smaller meals in a reduced-energy regimen for patients with type 2 diabetes: a randomised crossover study. Diabetologia, 57(8), 1552-1560.

Karatoprak, C., et al. (2013). The effects of long-term fasting in Ramadan on glucose regulation in type 2 diabetes mellitus. European Review for Medical and Pharmacological Sciences, 17(18), 2512-2516.

Kul, S., Savaş, E., Öztürk, Z. A., ve Karadağ, G. (2014). Does Ramadan fasting alter body weight and blood lipids and fasting blood glucose in a healthy population? A meta-analysis. Journal of religion and health, 53(3), 929–942.

Li, C., et al. (2017). Effects of a one-week fasting therapy in patients with type-2 diabetes mellitus and metabolic syndrome: A randomized controlled explorative study. Experimental and Clinical Endocrinology ve Diabetes, 125(9), 618-624.

Li, C., et al. (2017). Effects of a one-week fasting therapy in patients with type-2 diabetes mellitus and metabolic syndrome: A randomized controlled explorative study. Experimental and Clinical Endocrinology & Diabetes, 125(9), 618-624.

Liu, S., et al. (2023). The Health-Promoting Effects and the Mechanism of Intermittent Fasting. Journal of Diabetes Research, 2023, e4038546.

Longo, V. D., ve Panda, S. (2016). Fasting, circadian rhythms, and time-restricted feeding in healthy lifespan. Cell Metabolism, 23(6), 1048-1059.

Luo, W., et al. (2022). A Chinese medical nutrition therapy diet accompanied by intermittent energy restriction alleviates type 2 diabetes by enhancing pancreatic islet function and regulating gut microbiota composition. Food Research International, 161, 111744.

Martens, C. R., et al. (2020). Short-term time-restricted feeding is safe and feasible in non-obese healthy midlife and older adults. Geroscience, 42(2), 667-686.

McAllister, M., Pigg, B., Renteria, L., ve Waldman, H. (2019). Time-restricted feeding improves markers of cardiometabolic health in physically active college-age men: A 4-week randomized pre-post pilot study. Nutrition Research, 75.

Moro, T., et al. (2016). Effects of eight weeks of time-restricted feeding (16/8) on basal metabolism, maximal strength, body composition, inflammation, and cardiovascular risk factors in resistance-trained males. Journal of Translational Medicine, 14, 290.

Özbayer, C., Yağcı, E., ve Kurt, H. (2018). Obezite, Tip 2 Diyabet ve İnsülin Direnci Arasındaki Bağlantı: İnflamasyon. Tıp Fakültesi Klinikleri Dergisi, 1(2), 27-36.Panda, S. (2016). Circadian physiology of metabolism. Science, 354(6315), 1008-1015.

Parr, E. B., et al. (2020). Time-Restricted Eating as a Nutrition Strategy for Individuals with Type 2 Diabetes: A Feasibility Study. Nutrients, 12(11), 3228.

Pavlou, V., et al. (2023). Effect of Time-Restricted Eating on Weight Loss in Adults With Type 2 Diabetes. JAMA Network Open, 6(10), e2339337.

Rothschild, J., Hoddy, K. K., Jambazian, P., ve Varady, K. A. (2014). Time-restricted feeding and risk of metabolic disease: A review of human and animal studies. Nutrition Reviews, 72(5), 308-318.

Sadeghirad, B., Motaghipisheh, S., Kolahdooz, F., Zahedi, M. J., ve Haghdoost, A. A. (2014). Islamic fasting and weight loss: A systematic review and meta-analysis. Public Health Nutrition, 17(2), 396-406.

Sahin, S. B., Ayaz, T., Ozyurt, N., Ilkkilic, K., Kirvar, A., ve Sezgin, H. (2013). The impact of fasting during Ramadan on the glycemic control of patients with type 2 diabetes mellitus. Experimental and Clinical Endocrinology ve Diabetes, 121(9), 531-534.

Santos, H. O., ve Macedo, R. C. O. (2018). Impact of intermittent fasting on the lipid profile: Assessment associated with diet and weight loss. Clinical Nutrition ESPEN, 24, 14-21.

Syvänne, M., ve Taskinen, M. R. (1997). Lipids and lipoproteins as coronary risk factors in non-insulin-dependent diabetes mellitus. Lancet, 350(Suppl 1), SI20-SI23.

Varady, K. A., Bhutani, S., Klempel, M. C., ve Kroeger, C. M. (2011). Comparison of effects of diet versus exercise weight loss regimens on LDL and HDL particle size in obese adults. Lipids in Health and Disease, 10, 119.

Varady, K. A., et al. (2013). Alternate day fasting for weight loss in normal weight and overweight subjects: A randomized controlled trial. Nutrition Journal, 12(1), 146.

Vural, H. (2022). Diyabette yaşam tarzı değişikliği ve karbonhidrat sayımının önemi. Jour Turk Fam Phy, 13(1), 34-39.

Wing, R. R., Blair, E., Marcus, M., Epstein, L. H., ve Harvey, J. (1994). Year-long weight loss treatment for obese patients with type II diabetes: does including an intermittent very-low-calorie diet improve outcome? American Journal of Medicine, 97(4), 354-362.

Yan, S., et al. (2020). Effects of fasting intervention regulating anthropometric and metabolic parameters in subjects with overweight or obesity: A systematic review and meta-analysis. Food ve Function, 11(5), 3781-3799.

Yeoh, E. C. K., et al. (2015). Fasting during Ramadan and Associated Changes in Glycaemia, Caloric Intake and Body Composition with Gender Differences in Singapore. Annals of the Academy of Medicine, Singapore, 44(6), 202-206.

KAYNAKÇA

Abel, E. (1980). Marijuana The First Twelve Thousand Years Plenum Press. New York, USA.

Agbabiaka, T. B., Spencer, N. H., Khanom, S., Goodman, C. (2018). Prevalence of Drug–Herb And Drug–Supplement Interactions in Older Adults: A Cross-Sectional Survey. *British Journal of General Practice*, *68*(675), 711-717.

Akbilek Batmaz, S. (2015). Hipertansiyon Hastalarında Antihipertansif ve Psikoaktif İlaç Kullanımının Etkinliğinin ve Güvenliliğinin Değerlendirilmesi. (Uzmanlık Tezi), İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi, İstanbul.

Akca, E., Karaalp, C., Ve Kaner, G. (2019). Kadınlarda Zayıflama Amacıyla Bitkisel Ürün Kullanım Sıklığının ve Bitkisel Ürün Kullanımını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi. *Türk Hijyen ve Deneysel Biyoloji Dergisi*, 77(2), 167-178.

Al-Jassir, M. S. (1992). Chemical Composition and Microflora of Black Cumin (Nigella Sativa L.) Seeds Growing in Saudi Arabia. *Food Chemistry*, 45(4), 239-242.

Altman, R., Ve Marcussen, K. (2001). Effects of A Ginger Extract on Knee Pain in Patients With Osteoarthritis. *Arthritis & Rheumatism*, 44(11), 2531-2538.

Amerikan Diabetes Association, (2018). 4. Lifestyle Management: Standards of Medical Care in Diabetes-2018. *Diabetes Care*, *41*(Supplement-1), 38-50.

Anılır, E., Can, Ö. (2019). Cerrahi Hastalarda Özel Beslenme ve Diyet Yönetimi. Akademisyen Kitabevi.

Aschwanden, C. (2001). Herbs For Health, But How Safe Are They? *Bulletin of The World Health Organization*, *79*, 691-692.

Asher, G. N., Corbett, A. H., Ve Hawke, R. L. (2017). Common Herbal Dietary Supplement–Drug Interactions. *American Family Physician*, *96*(2), 101-107.

Aslan, M., Orhan, N. (2010). Obezite Tedavisine Yardımcı Olarak Kullanılan Doğal Ürünler. *Diyabet Ve Obezite*, *91*.

Assiri, K., Alyami, Y., Uyanik, J. M., ve Romero-Reyes, M. (2017). Hypericum Perforatum (St. John's Wort) As A Possible Therapeutic Alternative For The Management Of Trigeminal Neuralgia (Tn)–A Case Report. *Complementary Therapies in Medicine*, *30*, 36-39.

Atlan, M., Neman, J. (2019). Targeted Transdermal Delivery Of Curcumin For Breast Cancer Prevention. *International Journal Of Environmental Research And Public Health*, *16*(24), 4949.

Aydin, S., Bozkaya, A. O., Mazıcıoğlu, M. M., Gemalmaz, A., Özçakir, A., & Öztürk, A. (2008). What Influences Herbal Medicine Use?-Prevalence And Related Factors. *Turkish Journal of Medical Sciences*, *38*(5), 455-463.

Bagheri, R., Rashidlamir, A., Ashtary-Larky, D., Wong, A., Alipour, M., Motevalli, M. S., Chebbi, A., Laher, I., Ve Zouhal, H. (2020). Does Green Tea Extract Enhance The Anti-Inflammatory Effects Of Exercise On Fat Loss? *British Journal Of Clinical Pharmacology*, *86*(4), 753-762.

Barcın, H. K. (2016). Türkiye'de Geleneksel Olarak Zayıflama Amacıyla Tüketilen Biberiye, Papatya, Mısır Püskülü, Maydanoz Ve Ceviz Yaprağı Bitkilerinin Sıçanlarda Kan Şekeri, Kan Lipit Profili ve Vücut Ağırlığı Üzerine Etkisinin İncelenmesi. (Doktora Tezi). İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Basu, A., Sanchez, K., Leyva, M. J., Wu, M., Betts, N. M., Aston, C. E., Ve Lyons, T. J. (2010). Green Tea Supplementation Affects Body Weight, Lipids, And Lipid Peroxidation in Obese Subjects With Metabolic Syndrome. *Journal of The American College Of Nutrition*, *29*(1), 31-40.

Başaran, N., Paslı, D., Ve Başaran, A. A. (2022). Unpredictable Adverse Effects of Herbal Products. *Food And Chemical Toxicology*, *159*, 112762.

Berk, A., Dokumacı, A., Kaymaz, M. (2015). Yara İyileşmesi ve Diyabetik Yara Tedavisinde Kullanılan Tıbbi Bitkiler. *Sağlık Bilimleri Dergisi*, *24*(3), 185-192.

Bhamra, S. K., Slater, A., Howard, C., Heinrich, M., ve Johnson, M. R. (2019). Health Care Professionals' Personal And Professional Views of Herbal Medicines in The United Kingdom. *Phytotherapy Research*, *33*(9), 2360-2368.

Bhardwaj, S., Verma, R., Gupta, J. (2018). Challenges and Future Prospects of Herbal Medicine. *International Research in Medical And Health Sciences*, *1*(1), 12-15.

Borzoei, A., Rafraf, M., Niromanesh, S., Farzadi, L., Narimani, F., Doostan, F. (2018). Effects of Cinnamon Supplementation on Antioxidant Status and Serum Lipids in Women With Polycystic Ovary Syndrome. *Journal of Traditional and Complementary Medicine*, *8*(1), 128-133.

Bourgou, S., Pichette, A., Marzouk, B., Legault, J. (2012). Antioxidant, Anti-Inflammatory, Anticancer and Antibacterial Activities of Extracts From Nigella Sativa (Black Cumin) Plant Parts. *Journal Of Food Biochemistry*, *36*(5), 539-546.

Bull, F. C., Al-Ansari, S. S., Biddle, S., Borodulin, K., Buman, M. P., Cardon, G., Carty, C., Chaput, J.-P., Chastin, S., Ve Chou, R. (2020). World Health Organization 2020 Guidelines on Physical Activity and Sedentary Behaviour. *British Journal of Sports Medicine*, *54*(24), 1451-1462.

Caffarel, M. M., Andradas, C., Mira, E., Pérez-Gómez, E., Cerutti, C., Moreno-Bueno, G., Flores, J. M., García-Real, I., Palacios, J., Mañes, S. (2010). Cannabinoids Reduce Erbb2-Driven Breast Cancer Progression Through Akt Inhibition. *Molecular Cancer*, *9*, 1-11.

Chauhan, A., Sharma, P., Srivastava, P., Kumar, N., Dudhe, R. (2010). Plants Having Potential Antidiabetic Activity: A Review. *Der Pharmacia Lettre*, *2*(3), 369-387.

Chen, I.-J., Liu, C.-Y., Chiu, J.-P., Hsu, C.-H. (2016). Therapeutic Effect Of High-Dose Green Tea Extract on Weight Reduction: A Randomized, Double-Blind, Placebo-Controlled Clinical Trial. *Clinical Nutrition*, *35*(3), 592-599.

Chen, L., Deng, H., Cui, H., Fang, J., Zuo, Z., Deng, J., Li, Y., Wang, X., Zhao, L. (2018). Inflammatory Responses and Inflammation-Associated Diseases in Organs. *Oncotarget*, *9*(6), 7204.

Chen, P., Sun, J., Ford, P. (2014). Differentiation of The Four Major Species of Cinnamons (C. Burmannii, C. Verum, C. Cassia and C. Loureiroi) Using A Flow Injection Mass Spectrometric (Fims) Fingerprinting Method. *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, *62*(12), 2516-2521.

Choi, J. G., Eom, S. M., Kim, J., Kim, S. H., Huh, E., Kim, H., Lee, Y., Lee, H., Oh, M. S. (2016). A Comprehensive Review of Recent Studies on Herb-Drug Interaction: A Focus on Pharmacodynamic Interaction. *The Journal Of Alternative And Complementary Medicine*, *22*(4), 262-279.

Chrysant, S. G., Chrysant, G. S. (2017). Herbs Used For The Treatment Of Hypertension and Their Mechanism of Action. *Current Hypertension Reports*, *19*, 1-10.

Coskun, M., Ah, G. (2012). Bitkisel Ürünlerde Analizin Önemi, *MISED,* 27 (28),30-34.

Cv, C., Ma, V., Vs, B. (2012). Herbal Approach for Obesity Management. *American Journal of Plant Sciences*, *2012*.

Çiftçi, S., Samur, G. (2017). Bebek ve Çocuklarda Bitkisel Desteklerin Kullanımı ve Sağlık Üzerine Etkileri. *Hü Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 4(2), 30-45.

Dağlar, N., Dağdeviren, H. N. (2018). Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamalarında Fitoterapinin Yeri. *Eurasian Journal Of Family Medicine*, 7(3), 73-77.

De Bock, M., Derraik, J. G., Brennan, C. M., Biggs, J. B., Morgan, P. E., Hodgkinson, S. C., Hofman, P. L., Cutfield, W. S. (2013). Olive (Olea Europaea L.) Leaf Polyphenols Improve Insulin Sensitivity in Middle-Aged Overweight Men: A Randomized, Placebo-Controlled, Crossover Trial. *Plos One*, *8*(3), e57622.

Demir, T., Akpınar, Ö. (2020). Biological Activities of Phytochemicals in Plants.*Turkish Journal of Agriculture-Food Science and Technology,* 8(8), 1734-1746.

Dhillon, N., Aggarwal, B. B., Newman, R. A., Wolff, R. A., Kunnumakkara, A. B., Abbruzzese, J. L., Ng, C. S., Badmaev, V., Kurzrock, R. (2008). Phase II Trial of Curcumin in Patients With Advanced Pancreatic Cancer. *Clinical Cancer Research*, *14*(14), 4491-4499.

Diepvens, K., Westerterp, K. R., Westerterp-Plantenga, M. S. (2007). Obesity and Thermogenesis Related to The Consumption of Caffeine, Ephedrine, Capsaicin, and Green Tea. *American Journal of Physiology-Regulatory, Integrative and Comparative Physiology*, 292(1): 77-85.

Do Lesho, E. P., Udvari-Nagy, S., Udvari-Nagy, S. (2004). A 76-Year-Old Woman With Erratic Anticoagulation. *Cleveland Clinic Journal of Medicine*, *71*(8), 651.

Dobrek, L., Głowacka, K. (2023). Depression and Its Phytopharmacotherapy—A Narrative Review. *International Journal of Molecular Sciences*, *24*(5), 4772.

Dominguez, R. A., Bravo-Valverde, R. L., Kaplowitz, B. R., Cott, J. M. (2000). Valerian as A Hypnotic for Hispanic Patients. *Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology*, *6*(1), 84.

Dülger, G. (2012). Herbal Drugs and Drug Interactions. *Marmara Pharmaceutical Journal*, *16*(1), 9-22.

El Midaoui, A., Ghzaiel, I., Vervandier-Fasseur, D., Ksila, M., Zarrouk, A., Nury, T., Khallouki, F., El Hessni, A., Ibrahimi, S. O., Latruffe, N. (2022). Saffron (Crocus Sativus L.): A Source of Nutrients for Health and for The Treatment of Neuropsychiatric and Age-Related Diseases. *Nutrients*, *14*(3), 597.

El, S. N., Karakaya, S. (2009). Olive Tree (Olea Europaea) Leaves: Potential Beneficial Effects on Human Health. *Nutrition Reviews*, *67*(11), 632-638.

Erarslan, Z. B., Kültür, Ş. (2021). A Cross-Sectional Survey of Herbal Remedy Taking To Prevent Covid-19 In Turkey. *Journal of Research in Pharmacy*, *25*(6), 920-936.

Ersöz, T. (2012). Bitkisel İlaçlar ve Gıda Takviyeleri İle İlgili Genel Yaklaşım ve Sorunlar. *Meslek İçi Sürekli Eğitim Dergisi Türk Eczacıları Birliği Yayını*, *27*(28), 11-21.

European Medicines Agency-EMA. (2024, July 17). Committee on Herbal Medicinal Products (HMPC). Retrieved from https://www.ema.europa.eu/en/committees/committee-herbal-medicinal-products-hmpc

Ezzat, S. M., Ezzat, M. I., Okba, M. M., Menze, E. T., Abdel-Naim, A. B. (2018). The Hidden Mechanism Beyond Ginger (Zingiber Officinale Rosc.) Potent In Vivo and in Vitro Anti-Inflammatory Activity. *Journal of Ethnopharmacology*, *214*, 113-123.

Faydaoğlu, E., Sürücüoğlu, M. S. (2011). Geçmişten Günümüze Tıbbi ve Aromatik Bitkilerin Kullanılması ve Ekonomik Önemi. *Kastamonu University Journal of Forestry Faculty*, *11*(1), 52-67.

Foster, B. C., Foster, M. S., Vandenhoek, S., Krantis, A., Budzinski, J. W., Arnason, J. T., Gallicano, K. D., Choudri, S. (2001). An in Vitro Evaluation of Human Cytochrome P450 3a4 and P-Glycoprotein Inhibition by Garlic. *J Pharm Pharm Sci*, *4*(2), 176-184.

Gordon, J. B. (1998). Ssris and St. John's Wort: Possible Toxicity? *American Family Physician*, *57*(5), 950-953.

Greyling, A., Ras, R. T., Zock, P. L., Lorenz, M., Hopman, M. T., Thijssen, D. H., Draijer, R. (2014). The Effect of Black Tea on Blood Pressure: A Systematic Review With Meta-Analysis of Randomized Controlled Trials. *Plos One*, *9*(7), E103247.

Güzelsoy, P., Aydın, S., Başaran, N. (2018). Çörek Otunun (Nigella Sativa L.) Aktif Bileşeni Timokinonun İnsan Sağlığı Üzerine Olası Etkileri. *Journal of Literature Pharmacy Sciences*, *7*(2), 118-135.

Hamdan, A., Haji Idrus, R., Mokhtar, M. H. (2019). Effects of Nigella Sativa on Type-2 Diabetes Mellitus: A Systematic Review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *16*(24), 4911.

Harpaz, E., Tamir, S., Weinstein, A., Weinstein, Y. (2017). The Effect of Caffeine on Energy Balance. *Journal of Basic and Clinical Physiology and Pharmacology*, *28*(1), 1-10.

Haşim, Ö., Hasan, A. (2020). Şanlıurfa'daki Eczanelerde ve Aktarlarda Fitoterapi Amaçlı Satılan Bitkiler. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Tarım ve Doğa Dergisi*, *23*(4), 947-965.

Hazafa, A., Rehman, K.-U.-., Jahan, N., Jabeen, Z. (2020). The Role of Polyphenol (Flavonoids) Compounds in The Treatment of Cancer Cells. *Nutrition and Cancer*, *72*(3), 386-397.

Hodgson, J. M., Puddey, I. B., Woodman, R. J., Mulder, T. P., Fuchs, D., Scott, K., Croft, K. D. (2012). Effects of Black Tea on Blood Pressure: A Randomized Controlled Trial. *Archives of Internal Medicine*, *172*(2), 186-188.

Hooper, L., Kroon, P. A., Rimm, E. B., Cohn, J. S., Harvey, I., Le Cornu, K. A., Ryder, J. J., Hall, W. L., Cassidy, A. (2008). Flavonoids, Flavonoid-Rich Foods, and Cardiovascular Risk: A Meta-Analysis of Randomized Controlled Trials. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *88*(1), 38-50.

Hu, S., Belcaro, G., Cesarone, M. R., Feragalli, B., Cotellese, R., Dugall, M., Scipione, C., Scipione, V., Maione, C., Maramaldi, G. (2020). A Sport Cream (Harpago-Boswellia-Ginger-Escin) for Localized Neck/Shoulder Pain. *Minerva Medica*, *112*(2), 255-260.

International Diabetes Federation. (2024, July 17). About Diabetes. Retrieved from https://idf.org/about-diabetes/diabetes-facts-figures

Kalkan, Ş. (2017). Bitkisel Ürünlerle Tedavilerde İlaç Etkileşmeleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, *31*(1), 41-50.

Karataş, Y., Pelit, A., Öztürk, Z., Pınar, N. (2019). Balcalı Hastanesine Başvuran Hastaların Bitkisel Ürün/İlaç Kullanma Alışkanlıkları. *Türk Aile Hekimliği ve Birincil Bakım Dergisi,* 13(4), 457-461.

Kav, S., Hanoğlu, Z., Algier, L. (2008). Türkiyede Kanserli Hastalarda Tamamlayıcı ve Alternatif Tedavi Yöntemlerinin Kullanımı: Literatür Taraması. *Uluslararasi Hematoloji Onkoloji Dergisi*, *18*(1), 32-38.

Kenda, M., Kočevar Glavač, N., Nagy, M., Sollner Dolenc, M. (2022). Medicinal Plants Used for Anxiety, Depression, or Stress Treatment: an Update. *Molecules*, *27*(18), 6021.

Khan, Y., Panchal, S., Vyas, N., Butani, A., Kumar, V. (2007). Olea Europaea: A Phyto-Pharmacological Review. *Pharmacognosy Reviews*, *1*(1), 114-118.

Khumalo, G. P., Van Wyk, B. E., Feng, Y., Cock, I. E. (2022). A Review of The Traditional Use of Southern African Medicinal Plants for The Treatment of Inflammation and Inflammatory Pain. *Journal of Ethnopharmacology*, *283*, 114436.

Kim, S. D., Kwag, E.-B., Yang, M.-X., Yoo, H.-S. (2022). Efficacy and Safety of Ginger on The Side Effects of Chemotherapy in Breast Cancer Patients: Systematic Review and Meta-Analysis. *International Journal of Molecular Sciences*, *23*(19), 11267.

Kısacık, Ö., Üy, G. (2017). Yara İyileşmesinde Kudret Narının Etkisi. *Spatula Dd*, *7*(2), 53-59.

Kızılaslan, N. (2016). Sağlıklı Yetişkin Bireylerde, Farklı Miktarlarda Tüketilen Tarçının Kan Şekeri ve Lipidleri Üzerine Etkisi. (Doktora Tezi), İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Kuhn, M. A. (2002). Herbal Remedies: Drug-Herb Interactions. *Critical Care Nurse*, *22*(2), 22-32.

Kurt, H., Keşkek, Ş. Ö., Çil, T., Canataroğlu, A. (2013). Meme Kanserli Hastalarda Tamamlayıcı/ Alternatif Tedavi Kullanımı. *Türk Onkoloji Dergisi*, 28(1), 10-15.

Küçükşahin, O. (2009) Hastanemiz Personelinde Hipertansiyon Sıklığı ve Hipertansiyonun Hs-Crp İlişkisi. (Uzmanlık Tezi) T.C. Sağlık Bakanlığı İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İzmir.

Laguerre, M., López Giraldo, L. J., Piombo, G., Figueroa-Espinoza, M. C., Pina, M., Benaissa, M., Combe, A., Rossignol Castera, A., Lecomte, J., & Villeneuve, P. (2009). Characterization of Olive-Leaf Phenolics by Esi-Ms and Evaluation of Their Antioxidant Capacities by The Cat Assay. *Journal Of The American Oil Chemists' Society*, *86*(12), 1215-1225.

Levent, H. (2017). Effect of Partial Substitution of Gluten-Free Flour Mixtures With Chia (Salvia Hispanica L.) Flour on Quality of Gluten-Free Noodles. *Journal of Food Science And Technology*, *54*, 1971-1978.

Li, R., Zhang, J., Zhou, Y., Gao, Q., Wang, R., Fu, Y., Zheng, L., Yu, H. (2020). Transcriptome Investigation and In Vitro Verification of Curcumin-Induced Ho-1 as a Feature of Ferroptosis in Breast Cancer Cells. *Oxidative Medicine and Cellular Longevity*, 3469840.

Lutterodt, H., Luther, M., Slavin, M., Yin, J.-J., Parry, J., Gao, J.-M., Yu, L. L. (2010). Fatty Acid Profile, Thymoquinone Content, Oxidative Stability, and Antioxidant Properties of Cold-Pressed Black Cumin Seed Oils. *Lwt-Food Science And Technology*, *43*(9), 1409-1413.

MacFarlane, A., MacFarlane, I. (2004). The Empire of Tea: The Remarkable History of the Plant That Took Over the World; Overlook Press: Woodstock, NY, 2004.

Mahdavi R., M., Nasrollahzadeh, J., Zadeh, A. M., Zahedmehr, A. (2016). Does Garlic Supplementation Control Blood Pressure in Patients With Severe Coronary Artery Disease? A Clinical Trial Study. *Iranian Red Crescent Medical Journal*, 18(11), e23871.

Mahdavi, R., Namazi, N., Alizadeh, M., Farajnia, S. (2015). Effects of Nigella Sativa Oil With A Low-Calorie Diet on Cardiometabolic Risk Factors in Obese Women: A Randomized Controlled Clinical Trial. *Food Function*, 6(6), 2041-2048.

Mang, B., Wolters, M., Schmitt, B., Kelb, K., Lichtinghagen, R., Stichtenoth, D., Hahn, A. (2006). Effects of A Cinnamon Extract On Plasma Glucose, Hba1c, and Serum Lipids in Diabetes Mellitus Type 2. *European Journal of Clinical Investigation*, 36(5), 340-344.

Medagama, A. B., Bandara, R. (2014). The Use of Complementary and Alternative Medicines (Cams) in The Treatment of Diabetes Mellitus: Is Continued Use Safe and Effective? *Nutrition Journal*, 13, 1-9.

Medzhitov, R. (2010). Inflammation 2010: New Adventures of an Old Flame. *Cell*, 140(6), 771-776.

Merve, Ö. (2021). Hypericum Perforatum'un Depresyon Tedavisi Üzerine Etkisi: Bir Gözden Geçirme. *Geleneksel ve Tamamlayıcı Anadolu Tıbbı Dergisi*, *3*(2), 12-19.

Miller, L. G. (1998). Herbal Medicinals: Selected Clinical Considerations Focusing on Known or Potential Drug-Herb Interactions. *Archives Of Internal Medicine*, *158*(20), 2200-2211.

Moazen-Zadeh, E., Abbasi, S. H., Safi-Aghdam, H., Shahmansouri, N., Arjmandi-Beglar, A., Hajhosseinn Talasaz, A., Salehiomran, A., Forghani, S., Akhondzadeh, S. (2018). Effects of Saffron on Cognition, Anxiety, and Depression in Patients Undergoing Coronary Artery Bypass Grafting: A Randomized Double-Blind Placebo-Controlled Trial. *The Journal of Alternative And Complementary Medicine*, *24*(4), 361-368.

Molassiotis, A., Fernandez-Ortega, P., Pud, D., Ozden, G., Platin, N., Hummerston, S., Scott, J. A., Panteli, V., Gudmundsdottir, G., Selvekerova, S. (2005). Complementary and Alternative Medicine Use in Colorectal Cancer Patients in Seven European Countries. *Complementary Therapies in Medicine*, *13*(4), 251-257.

Muñoz, L. A., Cobos, A., Diaz, O., & Aguilera, J. M. (2013). Chia Seed (Salvia Hispanica): An Ancient Grain And A New Functional Food. *Food Reviews International*, *29*(4), 394-408.

Murray, V., & Shaw, D. (2000). Who Monographs on Selected Medicinal Plants, Volume 1. *Health and Hygiene*, *21*(3), 129.

Naing, C., Yeoh, P. N., Wai, V. N., Win, N. N., Kuan, L. P., Aung, K. (2016). Hypertension in Malaysia: An Analysis of Trends From The National Surveys 1996 To 2011. *Medicine*, *95*(2), E2417.

Najdi, R. A., Hagras, M. M., Kamel, F. O., Magadmi, R. M. (2019). A Randomized Controlled Clinical Trial Evaluating The Effect of Trigonella Foenum-Graecum (Fenugreek) Versus Glibenclamide in Patients With Diabetes. *African Health Sciences*, *19*(1), 1594-1601.

Ng, J. Y., Boon, H. S., Thompson, A. K., Whitehead, C. R. (2016). Making Sense of "Alternative","Complementary","Unconventional" and "Integrative" Medicine: Exploring The Terms and Meanings Through A Textual Analysis. *Bmc Complementary and Alternative Medicine*, *16*, 1-18.

Ng, Q. X., Venkatanarayanan, N., Ho, C. Y. X. (2017). Clinical Use of Hypericum Perforatum (St John's Wort) in Depression: A Meta-Analysis. *Journal of Affective Disorders*, *210*, 211-221.

National Center for Complementary and Integrative Health-NIH. (2024, July 17). Alternative, or Integrative Health. Retrieved from https://www.nccih.nih.gov/health/complementary-alternative-or-integrative-health-whats-in-a-name

Noorbala, A., Akhondzadeh, S., Tahmacebi-Pour, N., Jamshidi, A. (2005). Hydro-Alcoholic Extract of Crocus Sativus L. Versus Fluoxetine In The Treatment Of Mild To Moderate Depression: A Double-Blind, Randomized Pilot Trial. *Journal of Ethnopharmacology*, *97*(2), 281-284.

Novelli, M., Masiello, P., Beffy, P., Menegazzi, M. (2020). Protective Role of St. John's Wort And Its Components Hyperforin and Hypericin Against Diabetes Through Inhibition of Inflammatory Signaling: Evidence From In Vitro and In Vivo Studies. *International Journal of Molecular Sciences*, *21*(21), 8108.

Nur, N. (2010). Knowledge and Behaviours Related to Herbal Remedies: A Cross-Sectional Epidemiological Study in Adults in Middle Anatolia, Turkey. *Health and Social Care in The Community*, *18*(4), 389-395.

Orekhov, A. N., Tertov, V. V. (1997). In Vitro Effect of Garlic Powder Extract on Lipid Content in Normal and Atherosclerotic Human Aortic Cells. *Lipids*, *32*(10), 1055-1060.

Orellana-Serradell, O., Poblete, C., Sanchez, C., Castellón, E., Gallegos, I., Huidobro, C., Llanos, M., Contreras, H. (2015). Proapoptotic Effect of Endocannabinoids in Prostate Cancer Cells. *Oncology Reports*, *33*(4), 1599-1608.

Worl Health Organization, (2000). (2024, July 15) General Guidelines for Methodologies on Research and Evaluation of Traditional Medicine. Retrieved from https://www.who.int/publications/i/item/9789241506090

Worl Health Organization, (2001). (2024, July 15) Cough and Cold Remedies for The Treatment of Acute Respiratory Infections In Young Children. Retrieved from https://iris.who.int/handle/10665/66856

Orhan, U. E. N., Aslan, M. (2010). Diyabet Tedavisinde Kullanılan Bitkisel Ürünler ve Gıda Destekleri. *Diyabet ve Obezite*, *24*, 26-37.

Overman, V. P. (2008). National Center for Complementary and Alternative Medicine. *International Journal Of Dental Hygiene*, *6*(1), 74-74.

Özcan, B., Küçük, İ. G. (2023). Uşak İlinde Birinci Basamak Sağlık Hizmetine Başvuran Hastaların Bitkisel Ürün Kullanma İle İlgili Tutum ve Görüşleri Üzerine Tanımlayıcı Bir Araştırma. *Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi*, *13*(3), 665-671.

Özçelik, H., Fadıloğlu, Ç. (2009). Kanser Hastalarının Tamamlayıcı ve Alternatif Tedavi Kullanım Nedenleri. *Türk Onkoloji Dergisi*, *24*(1), 48-52.

Özdemirkan, T., Şenlik, Z. B., Şimşek, A. Ç. (2020). Sağlıklı Aktif Başarılı Yaşlanma. *Turkey Health Literacy Journal*, *1*(1), 51-57.

Öztürk, M., Uskun, E., Özdemir, R., Çınar, M., Alptekin, F., Doğan, M. (2005). Isparta ilinde Halkın Geleneksel Tedavi Tercihi. *Türkiye Klinikleri J Med Ethics*, *13*(3), 179-186.

Padhye, S., Banerjee, S., Ahmad, A., Mohammad, R., Sarkar, F. H. (2008). From Here To Eternity-The Secret of Pharaohs: Therapeutic Potential of Black Cumin Seeds And Beyond. *Cancer Therapy*, *6*(B), 495.

Pallivalappila, A. R., Stewart, D., Shetty, A., Pande, B., Singh, R., & Mclay, J. S. (2014). Complementary and Alternative Medicine Use During Early Pregnancy. *European Journal of Obstetrics Gynecology and Reproductive Biology*, *181*, 251-255.

Parildar, H., Serter, R., Yesilada, E. (2011). Diabetes Mellitus and Phytotherapy in Turkey. *Jpma-Journal of The Pakistan Medical Association*, *61*(11), 1116.

Pinheiro, M. L. P., Alcântara, C. E. P., De Moraes, M., De Andrade, E. D. (2014). Valeriana Officinalis L. For Conscious Sedation of Patients Submitted to Impacted Lower Third Molar Surgery: A Randomized, Double-Blind, Placebo-Controlled Split-Mouth Study. *Journal Of Pharmacy and Bioallied Sciences*, *6*(2), 109-114.

Polat, Ü., Kaynak, İ. (2017). Diabetes Mellituslu Hastaların Tamamlayıcı ve Alternatif Tedavileri Kullanma Durumları ve Diyabet Tutumları ile İlişkisi. *Genel Tıp Dergisi*, *27*(2), 56-64.

Posadzki, P., Watson, L., Ernst, E. (2013). Herb–Drug Interactions: an Overview of Systematic Reviews. *British Journal of Clinical Pharmacology*, *75*(3), 603-618.

Ramer, R., Schwarz, R., Hinz, B. (2019). Modulation of The Endocannabinoid System as a Potential Anticancer Strategy. *Frontiers in Pharmacology*, *10*, 430.

Ramos, A. A., Azqueta, A., Pereira-Wilson, C., Collins, A. R. (2010). Polyphenolic Compounds from Salvia Species Protect Cellular Dna from Oxidation and Stimulate Dna Repair in Cultured Human Cells. *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, *58*(12), 7465-7471.

Rana, K. K., & Rana, S. (2014). Review On Present Status and Future of Herbal Medicine. *Beats of Natural Sciences*, *1*(2), 1-8.

Ranasinghe, P., Galappaththy, P., Constantine, G. R., Jayawardena, R., Weeratunga, H. D., Premakumara, S., Katulanda, P. (2017). Cinnamomum Zeylanicum (Ceylon Cinnamon) as a Potential Pharmaceutical Agent for Type-2 Diabetes Mellitus: Study Protocol for A Randomized Controlled Trial. *Trials*, *18*, 1-8.

Ried, K. (2020). Garlic Lowers Blood Pressure in Hypertensive Subjects, Improves Arterial Stiffness and Gut Microbiota: A Review and Meta-Analysis. *Experimental and Therapeutic Medicine*, *19*(2), 1472-1478.

Ried, K., Frank, O., Stocks, N. (2013). Aged Garlic Extract Reduces Blood Pressure in Hypertensives: A Dose-Response Trial. *European Journal of Clinical Nutrition*, *67*(1), 64-70.

Ritchie, M. (2007). Use of Herbal Supplements and Nutritional Supplements in The Uk: What Do We Know About Their Pattern Of Usage *Proceedings of The Nutrition Society*, *66*(4), 479-482.

Sançar, B., Canbulat, Ş., İlhan, S. (2017). Yara Bakımında Kullanılan Bitkisel Yöntemler ve Hemşirelik. *Turkiye Klinikleri Internal Medicine Nursing-Special Topics*, *3*(2), 116-124.

Santos, R. L., Guimaraes, G. P., Nobre, M. S. D. C., Portela, A. D. S. (2011). Análise Sobre A Fitoterapia Como Prática Integrativa No Sistema Único De Saúde. *Revista Brasileira De Plantas Medicinais*, *13*, 486-491.

Sardella, A., Lodi, G., Demarosi, F., Tarozzi, M., Canegallo, L., Carrassi, A. (2008). Hypericum Perforatum Extract in Burning Mouth Syndrome: A Randomized Placebo-Controlled Study. *Journal of Oral Pathology & Medicine*, *37*(7), 395-401.

Satman, I., Omer, B., Tutuncu, Y., Kalaca, S., Gedik, S., Dinccag, N., Karsidag, K., Genc, S., Telci, A., Canbaz, B. (2013). Twelve-Year Trends in The Prevalence and Risk Factors of Diabetes and Prediabetes in Turkish Adults. *European Journal of Epidemiology*, *28*, 169-180.

Saw, J. T., Bahari, M. B., Ang, H. H.,Lim, Y. H. (2006). Potential Drug–Herb Interaction With Antiplatelet/Anticoagulant Drugs. *Complementary Therapies in Clinical Practice*, *12*(4), 236-241.

Schey, K., Patat, S., Chignell, C., Datillo, M., Wang, R., Roberts, J. (2000). Photooxidation of Lens A-Crystallin by Hypericin (Active Ingredient in St. John's Wort). *Photochemistry and Photobiology*, *72*(2), 200-203.

Sharma, S., Mandal, A., Kant, R., Jachak, S., Jagzape, M. (2020). Is Cinnamon Efficacious for Glycaemic Control in Type-2 Diabetes Mellitus? *Journal of The Pakistan Medical Asssociation*, 70(11),2065-2069.

Shikov, A. N., Pozharitskaya, O. N., Makarov, V. G., Wagner, H., Verpoorte, R., Heinrich, M. (2014). Medicinal Plants of The Russian Pharmacopoeia; Their History and Applications. *Journal of Ethnopharmacology*, *154*(3), 481-536.

Shikov, A. N., Tsitsilin, A. N., Pozharitskaya, O. N., Makarov, V. G., Heinrich, M. (2017). Traditional and Current Food Use of Wild Plants Listed in The Russian Pharmacopoeia. *Frontiers in Pharmacology*, *8*, 841.

Siddiqui, S. A., Ali Redha, A., Snoeck, E. R., Singh, S., Simal-Gandara, J., Ibrahim, S. A., Jafari, S. M. (2022). Anti-Depressant Properties of Crocin Molecules in Saffron. *Molecules*, *27*(7), 2076.

Sredni, S. T., Huang, C.-C., Suzuki, M., Pundy, T., Chou, P., Tomita, T. (2016). Spontaneous Involution of Pediatric Low-Grade Gliomas: High Expression of Cannabinoid Receptor 1 (Cnr1) At The Time of Diagnosis May Indicate Involvement of The Endocannabinoid System. *Child's Nervous System*, *32*, 2061-2067.

Stanojević-Ristić, Z., Mrkić, I., Ćorac, A., Dejanović, M., Mitić, R., Vitković, L., Rašić, J., Valjarević, D., Valjarević, A. (2022). Healthcare Professionals' Knowledge and Behaviors Regarding Drug–Dietary Supplement and Drug–Herbal Product Interactions. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(7), 4290.

Sultan, M. T., Butt, M. S., Anjum, F. M., Jamil, A., Akhtar, S., Nasir, M. (2009). Nutritional Profile of Indigenous Cultivar of Black Cumin Seeds and Antioxidant Potential of Its Fixed And Essential Oil. *Pak. J. Bot*, 41(3), 1321-1330.

Szymanowska, U., Baraniak, B., Bogucka-Kocka, A. (2018). Antioxidant, Antiinflammatory, and Postulated Cytotoxic Activity of Phenolic and Anthocyanin-Rich Fractions from Polana Raspberry (Rubus Idaeus L.) Fruit and Juice-in Vitro Study. *Molecules*, 23(7), 1812.

Şarışen, Ö., Çalışkan, D. (2005). Fitoterapi: Bitkilerle Tedaviye Dikkat (!). *Sted*, *14*(8), 182-187.

Şener, B. (2009). Türkiyede Bitkisel İlaçlarla İlgili Mevzuatın Dünü, Bugünü ve Geleceği. *Modern Fitofarmakoterapi ve Doğal Farmasötikler*, 1, 5-13.

Taneri, P. E., Alkış, N. (2017). Tıbbın Alternatifi Olmaz! Geleneksel Alternatif ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamaları. *Türk Tabipleri Birliği Yayınları*, 55-98.

Tang, X., Ding, H., Liang, M., Chen, X., Yan, Y., Wan, N., Chen, Q., Zhang, J., Cao, J. (2021). Curcumin Induces Ferroptosis in Non-Small-Cell Lung Cancer Via Activating Autophagy. *Thoracic Cancer*, 12(8), 1219-1230.

Thakkar, S., Anklam, E., Xu, A., Ulberth, F., Li, J., Li, B., Hugas, M., Sarma, N., Crerar, S., Swift, S. (2020). Regulatory Landscape of Dietary Supplements and Herbal Medicines from A Global Perspective. *Regulatory Toxicology and Pharmacology*, 114, 104647.

Tokem, Y. (2006). Astımlı Hastalarda Tamamlayıcı ve Alternatif Tedavi Kullanımı. *Tüberküloz ve Toraks Dergisi*, 54(2), 189-196.

Topçu, G. (2006). Bioactive Triterpenoids from Salvia Species. *Journal of Natural Products*, 69(3), 482-487.

Townsend, E. A., Siviski, M. E., Zhang, Y., Xu, C., Hoonjan, B., Emala, C. W. (2013). Effects of Ginger and Its Constituents on Airway Smooth Muscle Relaxation and Calcium Regulation. *American Journal of Respiratory Cell and Molecular Biology*, 48(2), 157-163.

Türk Tabipler Birliği, (2012). Bitkisel Ürünler ve Sağlık: Bilimsel Çerçeve ve Etik Açısından Yaklaşım.(Pp. 10-29). Ankara: Türk Tabipler Birliği Yayını.

Velingkar, V. S., Gupta, G. L., Hegde, N. B. (2017). A Current Update on Phytochemistry, Pharmacology and Herb–Drug Interactions of Hypericum Perforatum. *Phytochemistry Reviews*, *16*, 725-744.

Wanwimolruk, S., Prachayasittikul, V. (2014). Cytochrome P450 Enzyme Mediated Herbal Drug Interactions (Part 1). *Excli Journal*, 13, 347.

Welz, A. N., Emberger-Klein, A., Menrad, K. (2019). What Motivates New, Established and Long-Term Users of Herbal Medicine: Is There More Than Push And Pull? *BMC Complementary and Alternative Medicine*, 19, 1-9.

White, M. J. (2006). Electronic Resources Reviews. *Issues In Science and Technology Librarianship*, *47*.

World Health Organization. (2024, July 17). Obesity and Overweight. Retrieved from (2024, July 17). https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/obesity-and-overweight

World Health Organization. (2024, July 17). Cancer Today. Retrieved from https://gco.iarc.fr/today/en/dataviz/pie?mode=population&group_populations=0

Wu, X., Han, L., Zhang, X., Li, L., Jiang, C., Qiu, Y., Huang, R., Xie, B., Lin, Z., Ren, J. (2012). Alteration of Endocannabinoid System In Human Gliomas. *Journal Of Neurochemistry*, 120(5), 842-849.

Yılmaz, M. B. (2013). Planlanmış Davranış Teorisi Çerçevesinde Sağlık Amaçlı Bitkisel Ürün Kullanımı ve Medyanın Rolü. (Doktora Tezi) T.C. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Zahmatkesh, M., Fallah Huseini, H., Hajiaghaee, R., Heidari, M., Mehrafarin, A., Tavakoli-Far, B. (2012). The Effects of Cinnamomum Zeylanicum J. Presl on Blood Glucose Level in Patients With Type 2 Diabetes, A Double-Blind Clinical Trial. *Journal of Medicinal Plants*, 11(41), 258-263.

KAYNAKÇA

Affenito, S.G., ve Adams, C.H. (2001). Are Eating Disorders More Prevalent in Females with Type 1 Diabetes Mellitus When the Impact of Insulin Omission is Considered? *Nutr Rev*, 59, 179-182

Allan, J.A. (2015). Understanding Poor Outcomes in Women with Type 1 Diabetes and Eating Disorders. *Journal of Diabetes Nursing*, 19(3), 99–103.

Allan, J. (2017). Diabetes and Eating Disorders: Update to the NICE Guideline. *J Diabetes Nurs*, 21(3), 103–107.

American Psychiatric Association, DSM-5 Task Force. (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders: DSM-5™ (5th ed.). American Psychiatric Publishing, Inc.. https://doi.org/10.1176/appi.books.9780890425596

Anzai, N., Lindsay-Dudley, K. ve Bidwell, R.J. (2002). Impatient and Partial Hospital Treatment for Adolescent Eating Disorders. *Child Adolesc Psychiatr Clin N Am*, 11(2), 279-309.

Atik-Altınok, Y., Özgür, S., Meseri, R., Özen, S., Darcan, Ş. ve Gökşen, D. (2017) Reliability and Validity of the Diabetes Eating Problem Survey in Turkish Children and Adolescents with Type 1 Diabetes Mellitus. *The Journal of Clinical Research in Pediatric Endocrinology,* 9(4), 323-328.

Atkinson, M.A., von Herrath, M., Powers, A.C. ve Clare-Salzler, M. (2015). Current Concepts on the Pathogenesis of Type 1 Diabetes Considerations for Attempts to Prevent and Reverse the Disease. *Diabetes Care*, 38, 979–988.

Brown, C. ve Mehler, P.S. (2014). Anorexia Nervosa Complicated by Diabetes Mellitus: The Case for Permissive Hyperglycemia. *Int J Eat Disord,* 47(6), 671–4.

Candler, T., Murphy, R., Pigott, A. ve Gregory, J.W. (2018). Fifteen Minute Consultation: Diabulimia and Disordered Eating in Childhood Diabetes. *Arch Dis Child Educ Pract Ed*, 103(3), 118-123.

Chelvanayagam, S., ve James, J. (2018). What is Diabulimia and What are the Implications for Practice?. *British journal of nursing (Mark Allen Publishing),* 27(17), 980–986.

Colton, P.A., Olmsted, M.P. ve Daneman, D. (2015). Eating Disorders in Girls and Women with Type 1 Diabetes: A Longitudinal Study of Prevalence, Onset, Remission, and Recurrence. *Diabetes Care*, 38(7), 1212– 1217.

Cooke, D.W. ve Plotnick, L. (2008). Type 1 Diabetes Mellitus in Pediatrics. *Pediatrics in Review*, 29(11), 374-385.

Custal, N., Arcelus, J., Agüera, Z., Bove, F. I., Wales, J., Granero, R., Jiménez-Murcia, S., Sánchez, I., Riesco, N., Alonso, P., Crespo, J. M., Virgili, N., Menchón, J. M. ve Fernandez-Aranda, F. (2014). Treatment Outcome of Patients with Comorbid Type 1 Diabetes and Eating Disorders. *BMC psychiatry*, 14, 140.

Dahan, A. ve McAfee, S.G. (2009). A Proposed Role for the Psychiatrist in the Treatment of Adolescents with Type I Diabetes. *Psychiatr Q*, 80(2), 75-85.

Davidson, J. (2014). Diabulimia: How Eating Disorders Can Affect Adolescents with Diabetes. *Nurs Stand*, 29(2), 44-49.

Deiana, V., Diana, E., Pinna, F., Atzeni, M. G., Medda, F., Manca, D., Mascia, E., Farci, F., Ghiani, M., Cau, R., Tuveri, M., Cossu, E., Elena, L., Mariotti, S. ve Carpiniello, B. (2016). Clinical Features in Insulin-Treated Diabetes with Comorbid Diabulimia, Disordered Eating Behaviors and Eating Disorders. *European Psychiatry*, 33(S1), S81–S81.

De Paoli, T. ve Rogers, P. J. (2018). Disordered Eating and Insulin Restriction in Type 1 Diabetes: a Systematic Review and Testable Model. *Eating Disorders,* 26(4), 343–360.

Diabetes UK. (2017). Our Position Statement on Diabulimia. https://www.diabetes.org.uk/for-professionals/get-involved/news-and-updates/our-new-position-statement-on-diabulimia

E.T.:02.06.2024)

Diabetes Digital Media. (2024). The DCUK review of diabulimia: The world's most dangerous eating disorder. https://www.diabetes.co.uk/in-depth/dcuk-review-diabulimia-worlds-dangerous-eating-disorder/ (E.T.:02.06.2024)

Doyle, E.A., Quinn, S.M., Ambrosino, J.M., Weyman, K., Tamborlane, W.V. ve Jastreboff, A.M. (2017). Disordered Eating Behaviors in Emerging Adults with Type 1 Diabetes: A Common Problem for Both Men and Women. *J Pediatr Health Care,* 31(3), 327-333.

Falcão, M.A. ve Francisco, R. (2017). Diabetes, Eating Disorders and Body Image in Young Adults: an Exploratory Study About "Diabulimia". *Eat Weight Disord*, 22(4), 675–682.

Fanik, R. (2014). Insulin Manipulation and Eating Disorders in Young People with Type 1 Diabetes: Implications for Schools. *J Diabetes Nurs*, 18(6), 238–242.

Figueroa Sobrero, A., Evangelista, P., Mazza, C., Basso, P., López, S. M., Scaiola, E., Honf, M., Ferraro, M., Eandi, M. L., & Walz, F. (2010). Three-Year Follow up of Metabolic Control in Adolescents with Type 1 Diabetes With and Without Eating Disorders. *Archivos Argentinos de Pediatria,* 108(2), 130–135.

Gagnon, C., Aimé, A. ve Bélanger, C. (2017). Predictors of Comorbid Eating Disorders and Diabetes in People with Type 1 and Type 2 Diabetes. *Canadian Journal of Diabetes*, 41(1), 52–57.

Goebel-Fabbri, A. E., Fikkan, J., Franko, D. L., Pearson, K., Anderson, B. J. ve Weinger, K. (2008). Insulin Restriction and Associated Morbidity and Mortality in Women with Type 1 Diabetes. *Diabetes care*, 31(3), 415–419.

Goodwin, R.D., Hoven, C.W. ve Spitzer, R.L. (2003). Diabetes and Eating Disorders in Primary Care. *Int J Eat Disord,* 33(1), 85–91.

Göksen, D., Atik Altınok, Y., Özen, S., Demir, G. ve Darcan, Ş. (2014). Effects of Carbohydrate Counting Method on Metabolic Control in Children with Type 1 Diabetes Mellitus. *Journal of Clinical Research in Pediatric Endocrinology*, 6(2), 74-78.

Harjutsalo, V., Sjoberg, L. ve Tuomilehto, J. (2008). Time Trends in The Incidence of Type 1 Diabetes in Finnish Children: A Cohort Study. *Lancet*, 371, 1777–1782.

Hastings, A., McNamara, N., Allan, J. ve Marriott, M. (2016). The Importance of Social Identities in the Management of and Recovery from 'Diabulimia': A Qualitative Exploration. *Addictive Behaviors Reports*, 4, 78–86.

Herpertz, S., Albus, C., Lohff, S., Michalski, K., Masrour, M., Lichtblau, K., Köhle, K., Mann, K. ve Senf, W. (2000). Characteristics of Diabetic Patients with and without an Eating Disorder. *Psychother Psychosom Med Psychol*, 50(3-4), 161–8.

Kelly, S.D., Howe, C.J., Hendler, J.P., ve Lipman, T.H. (2005). Disordered Eating Behaviors in Youth With Type 1 Diabetes. *Diabetes Educ,* 31, 572-583.

Kınık, M. F., Gönüllü, F. V., Vatansever, Z. ve Karakaya, I. (2017). Diabulimia, a Type I Diabetes Mellitus-Specific Eating Disorder. *Turk Pediatri Arsivi*, 52(1), 46–49.

Larrañaga, A., Docet, M. F. ve García-Mayor, R. V. (2011). Disordered Eating Behaviors in Type 1 Diabetic Patients. *World Journal of Diabetes*, 2(11), 189–195.

Minges, K.E., Whittemore, R., Weinzimer, S.A., Irwin, M.L., Redeker, N.S. ve Grey, M. (2017). Correlates of Overweight and Obesity in 5529 Adolescents with Type 1 Diabetes: The T1D Exchange Clinic Registry. *Diabetes Res Clin Pract*, 126, 68-78.

Mintem, G.C., Gigante, D.P. ve Horta, B.L. (2015). Change in Body Weight and Body Image in Young Adults: A Longitudinal Study. *BMC Public Health*, 15, 222.

National Institute for Health and Care Excellence (2017). Eating Disorders: Recognition and Treatment. Erişim adresi: https://www.nice.org.uk/guidance/ng69/chapter/Recommendations#physical-and-mental-health-comorbidities (E.T.: 02.06.2024).

Neumark-Sztainer, D., Patterson, J., Mellin, A., Ackard, D. M., Utter, J., Story, M., & Sockalosky, J. (2002). Weight Control Practices and Disordered Eating Behaviors Among Adolescent Females and Males with Type 1 Diabetes: Associations With Sociodemographics, Weight Concerns, Familial Factors, and Metabolic Outcomes. *Diabetes care*, 25(8), 1289–1296.

Olmsted, M.P., Colton, P.A., Daneman, D., Rydall, A.C. ve Rodin, G.M. (2008). Prediction of the Onset of Disturbed Eating Behavior in Adolescent Girls with Type 1 Diabetes. *Diabetes Care*, 31(10), 1978–82.

Philippi, S.T., Cardoso, M.G., Koritar, P. ve Alvarenga, M. (2013). Risk Behaviors for Eating Disorder in Adolescents and Adults with Type 1 Diabetes. *Braz J Psychiatry*, 35(2), 150–6.

Philpot, U. (2013). Eating Disorders in Young People with Diabetes: Development, Diagnosis and Management. *J Diabetes Nurs,* 17(6), 228–232.

Pinhas-Hamiel, O., Hamiel, U. ve Levy-Shraga, Y. (2015). Eating Disorders in Adolescents with Type 1 Diabetes: Challenges in Diagnosis and Treatment. *World J. Diabetes*, 6, 517–526.

Peveler, R.C., Bryden, K.S., Neil, H.A., Fairburn, C.G., Mayou, R.A., Dunger, D.B., ve Turner, H.M. (2005). The Relationship of Disordered Eating Habits and Attitudes to Clinical Outcomes in Young Adult Females With Type 1 Diabetes. *Diabetes Care,* 28, 84-88

Rodin, G., Olmsted, M. P., Rydall, A. C., Maharaj, S. I., Colton, P. A., Jones, J. M., Biancucci, L. A. ve Daneman, D. (2002). Eating Disorders in Young Women with Type 1 Diabetes Mellitus. *Journal of Psychosomatic Research*, 53(4), 943–949.

Scheuing, N., Bartus, B., Berger, G., Haberland, H., Icks, A., Knauth, B., Nellen-Hellmuth, N., Rosenbauer, J., Teufel, M., Holl, R. W., DPV Initiative, ve German BMBF Competence Network Diabetes Mellitus (2014). Clinical Characteristics and Outcome of 467 Patients with a Clinically Recognized Eating Disorder Identified Among 52,215 Patients with Type 1 Diabetes: a Multicenter German/Austrian Study. *Diabetes care*, 37(6), 1581–1589.

Shaban, C. (2013). Diabulimia: Mental Health Condition or Media Hyperbole? Practical Diabetes, 30(3), 104-105.

Şahin, G., Atik Altınok, Y. ve Keser A. (2018). Tip 1 Diabetes Mellitus'lu Bireylerde Yeme Davranışı Bozukluğu: Diyabulimiya. *Mersin Univ Saglık Bilim Derg*, 11(3), 366-375.

Toni, G., Berioli, M. G., Cerquiglini, L., Ceccarini, G., Grohmann, U., Principi, N., ve Esposito, S. (2017). Eating Disorders and Disordered Eating Symptoms in Adolescents with Type 1 Diabetes. *Nutrients*, 9(8), 906.

Winston, A. P. (2020). Eating Disorders and Diabetes. *Current Diabetes Reports*, 20(8), 32.

Wisting, L., Frøisland, D. H., Skrivarhaug, T., Dahl-Jørgensen, K. ve Rø, O. (2013). Disturbed Eating Behavior and Omission of Insulin in Adolescents Receiving Intensified Insulin Treatment: A Nationwide Population-Based Study. *Diabetes Care*, 36(11), 3382–3387.

Yafei, S., Hummadi, A., Badedi, M., Darraj, H., Khawaji, A., Alzughbi, T., Abutaleb, R., Alhagawy, A. J., Alnami, A., Kudam, B., Bahsan, F., Kariri, M., Adawi, M., Daghriri, M., Hassan, R., Soeid, M. ve Alzughbi, N. (2023). Disordered Eating Behaviors and Insulin Restriction in Saudi Adolescents and Young Adults with Type 1 Diabetes. *Medicina (Kaunas, Lithuania),* 59(2), 345.

Young, V., Eiser, C., Johnson, B., Brierley, S., Epton, T., Elliott, J. ve Heller, S. (2013). Eating Problems in Adolescents with Type 1 Diabetes: A Systematic Review with Meta-Analysis. *Diabetic Medicine: A Journal of The British Diabetic Association*, 30(2), 189–198.

KAYNAKÇA

Adalı, A. Yirün, A. Koçer-Gümüşel, A. Erkekoğlu, B. (2020). Alzheimer Hastaliğinin Gelişiminde Biyolojik Ajanlarin Olasi Etkileri. *Journal of Faculty of Pharmacy of Ankara University*, 44(1), 167-187.

Agrawal, R. Gomez-Pinilla, R. (2012). 'Metabolic Syndrome'in The Brain: Deficiency In Omega-3 Fatty Acid Exacerbates Dysfunctions In Insulin Receptor Signalling And Cognition. *The Journal of physiology*, 590(10), 2485-2499.

Akbay Delikanlı, G. (2019). Alzheimer Hastalığında B12 Vitamini Eksikliği. *Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 4(3).

Alıcılar, H. E. Çalışkan, D. (2021). Alzheimer Hastalığı Ve Korunma Stratejileri. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 30(2), 107-115.

Alkan, Ş. B. Rakıcıoğlu, N. (2020). Demans ve Polifenoller. *Sağlık ve Toplum*, 30(3), 11-20.

Altman, R. Rutledge, J. C. (2010). The Vascular Contribution To Alzheimer's Disease. *Clinical Science*, 119(10), 407-421.

Anastasiou, C. A. Yannakoulia, M. Kosmidis, M. H. Dardiotis, E. Hadjigeorgiou. G.M. Sakka, P. Arampatzi, X. Bougea, A. Labropoulos, I. Scarmeas, N. (2017). Mediterranean Diet And Cognitive Health: Initial Results From The Hellenic Longitudinal Investigation Of Ageing And Diet. *PloS one*, 12(8), e0182048.

Annweiler, C. Herrmann, F. R. Fantino, B. Brugg, B. Beauchet, O. (2012). Effectiveness Of The Combination Of Memantine Plus Vitamin D On Cognition In Patients With Alzheimer Disease: A Pre-Post Pilot Study. *Cognitive and behavioral neurology*, 25(3), 121-127.

Aydın, A. C. (2020). Alzheimer Hastalığı ve Demans. *Journal of Literature Pharmacy Sciences*, 9(2), 125-136.

Bane, T.J. Cole, C. (2015.) Prevention of Alzheimer Disease: The Roles Of Nutrition And Primary Care. *The Nurse Practitioner*, 40(5), 30-35.

Barnes, L. L. Dhana, K. Liu, X. Carey, V. J. Ventrelle, J. Johnson, K.Hollings, C. S. Bishop, L. Laranjo, N. Stubbs, B. J. (2023). Trial Of The MIND Diet For Prevention Of Cognitive Decline In Older Persons. *New England Journal of Medicine*, 389(7), 602-611.

Berti, V. Walters, M. Sterling, J. Quinn, C.G. Logue, M. Andrews, R. Matthews, D. C. Osorio, R. S. Pupi, A. Vallabhajosula, S. (2018). Mediterranean Diet And 3-Year Alzheimer Brain Biomarker Changes In Middle-Aged Adults. *Neurology*, 90(20), e1789-e1798.

Beyhan, Y. Taş, V. (2019). Mental Sağlık ve Beslenme. *Zeugma Health Res*, 1(1), 30-35.

Canbolat, E. Yardımcı, H. (2016). Alzheimer Hastalığı ve Koruyucu Besin Öğeleri. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 139-145.

Chatterjee, S. Peters, S. A. Woodward, M. Mejia Arango, S. Batty, G.D. Beckett, N. Beiser, A. Borenstein, A. R. Crane, P. K. Haan, M. (2016). Type 2 Diabetes As A Risk Factor For Dementia In Women Compared With Men: A Pooled Analysis Of 2.3 Million People Comprising More Than 100,000 Cases Of Dementia. *Diabetes care*, 39(2), 300-307.

Chen, H. Liu, S. Ge, B. Zhou, D. Li, M. Li, W. Ma, F. Liu, Z. Ji, Y. Huang, G. (2021). Effects Of Folic Acid And Vitamin B12 Supplementation On Cognitive Impairment And Inflammation In Patients With Alzheimer's Disease: A Randomized, Single-Blinded, Placebo-Controlled Trial. *The journal of prevention of Alzheimer's disease*, 8, 249-256.

Chong, C. Shahar, S. Haron, H. Din, N. C. (2019). Habitual Sugar Intake and Cognitive Impairment Among Multi-Ethnic Malaysian Older Adults. *Clinical interventions in aging*, 1331-1342.

Crane, P. K. Walker, R. Hubbard, R. A. Li, G. Nathan, D. M. Zheng, H. Haneuse, S. Craft, S. Montine, T. J. Kahn S. E, 2013. Glucose levels and risk of dementia. *New England Journal of Medicine*, *369*(6), 540-548.

Demir, Z. Türkan, F. (2022). Asetilkolinesteraz ve Bütirilkolinesteraz Enzimlerinin Alzheimer Hastalığı ile İlişkisi. *Journal of the Institute of Science and Technology*, 12(4), 2386-2395.

Dhana, K. James, B. D. Aggarwal, N. T. Cherian, L. J. Leurgans, S.E. Barnes, L.L. Bennett, D. A. Schneider, J. A. (2021). MIND Diet, Common Brain Pathologies, And Cognition In Community-Dwelling Older Adults. *Journal of Alzheimer's Disease*, 83(2), 683-692.

Diniz Pereira, J. Gomes Fraga, V. Morais Santos, A.L. Carvalho, M.G. Caramelli, P. Braga Gomes, K. (2021). Alzheimer's Disease and Type 2 Diabetes Mellitus: A Systematic Review Of Proteomic

Studies. *Journal of Neurochemistry*, 156(6), 753-776.

Doorduijn, A. S. De Van Der Schueren, M. A. Van De Rest, O. De Leeuw, F. A. Hendriksen, H. M. Teunissen, C. E. Scheltens, P. Van Der Flier, W. M. Visser, M. (2020). Energy Intake and Expenditure In Patients With Alzheimer's Disease And Mild Cognitive Impairment: The NUDAD Project. *Alzheimer's research & therapy*, 12, 1-8.

Dyńka, D. Kowalcze, K. Paziewska, A. (2022). The Role Of Ketogenic Diet In The Treatment Of Neurological Diseases. *Nutrients*, 14(23), 5003.

Dysken, M.W. Sano, M. Asthana, S. Vertrees, J. E. Pallaki, M. Llorente, M. Love, S. Schellenberg, G. D. McCarten, J. R. Malphurs, J. (2014). Effect Of Vitamin E And Memantine On Functional Decline In Alzheimer Disease: The TEAM-AD VA Cooperative Randomized Trial. *Jama*, 311(1), 33-44.

Ellouze, I. Sheffler, J. Nagpal, R. Arjmandi, B. (2023) Dietary Patterns and Alzheimer's Disease: An Updated Review Linking Nutrition to Neuroscience. Nutrients, 15, 3204. In.

Erbaş, O. (2015). Alzheimer Hastalığı Tip 3 Diyabet Midir? *İstanbul Bilim Üniversitesi Florence Nightingale Tıp Dergisi*, *1*(1), 48-51.

Filiz, C. Yıldız, E. Gürbüz, O. (2022). Ketojenik Beslenme Ve Sağlik. *Izmir Democracy University Health Sciences Journal*, *5*(2), 317-345.

Frausto, D.M. Forsyth, C. B. Keshavarzian, A. Voigt, R. M. (2021). Dietary Regulation Of Gut-Brain Axis In Alzheimer's Disease: Importance Of Microbiota Metabolites. *Frontiers in neuroscience*, *15*, 736814.

Gezici, S. Şekeroğlu, N. (2022). Alzheimer Hastalığının Gelişimsel Sürecinde ve Tedavisinde Potansiyel Öneme Sahip Tıbbi Bitkiler ve Fitokimyasallar. *Hacettepe University Journal of the Faculty of Pharmacy*, *42*(2), 121-133.

Gönder, M. Akbulut, G. (2017). Güncel Akdeniz Diyeti Ve Potansiyel Sağlık Etkileri. *Turkiye Klinikleri Journal of Health Sciences*, 2(2), 110-120.

Hamze, R. Delangre, E. Tolu, S. Moreau, M. Janel, N. Bailbé, D. Movassat, J. (2022). Type 2 diabetes mellitus and Alzheimer's disease: shared molecular mechanisms and potential common therapeutic targets. *International Journal of Molecular Sciences*, 23(23), 15287.

Huang, C.C. Chung, C.M. Leu, H.B. Lin, L.Y. Chiu, C.C. Hsu, C.Y. Chiang, C.H. Huang, P.H. Chen, T.J. Lin, S.J. (2014). Diabetes mellitus and the risk of Alzheimer's disease: a nationwide population-based study. *PloS one*, 9(1), e87095.

İçen, H. Fereli, S. Başoğlu, İ. A. Güneş, F. E. (2019). Akdeniz Diyetinin Kognitif Fonksiyonlar Üzerine Etkileri. *Turkiye Klinikleri Journal of Health Sciences*, 4(2).

Kadıoğlu, B. Çelik, T. (2018). Tip 2 Diabetes Mellitus ve Alzheimer Hastalığı Ortak Tedavi Edilebilir Mi? *Geriatrik Bilimler Dergisi*, 1(1), 20-27.

Kandimalla, R. Thirumala, V. Reddy, P. H. (2017). Is Alzheimer's Disease A Type 3 Diabetes? A Critical Appraisal. *Biochimica et Biophysica Acta (BBA)-Molecular Basis of Disease*, 1863(5), 1078-1089.

Kara, G. Kılınç, G. E. (2021). Alzheimer Hastalığında Ketojenik Diyet Tedavisi. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi* (15), 630-638.

Karagöz, M. F. Nilüfer, A. (2018). Diyet Yağlarının Alzheimer Hastalığı Patolojisi Üzerine Potansiyel Koruyucu Etkileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 9(2), 141-149.

Kazkayası, İ. Bozkurt, N. B. Uma, S. (2018). Diyabet ve Alzheimer Hastalığı İlişkisi. *Journal of Literature Pharmacy Sciences*, 7(2), 110-117.

Keleş, E. Özalevli, S. (2018). Alzheimer Hastalığı ve Tedavi Yaklaşımları. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3(2), 39-42.

Keskin, A. (2023). Alzheimer Hastaliğinda Bazi Vitaminlerin Önemi. İçinde Arı, M. Aci, R.(Editörler). 6. Uluslararası Tarım, Çevre ve Sağlık Kongresi (ss 238-242). Aydın: 19-21 Ekim 2023.

Kim, C.S. Cha, L. Sim, M. Jung, S. Chun, W. Y. Baik, H. W. Shin, D.M. (2021). Probiotic Supplementation Improves Cognitive Function And Mood With Changes In Gut Microbiota In Community-Dwelling Older Adults: A Randomized, Double-Blind, Placebo-Controlled, Multicenter Trial. *The Journals of Gerontology: Series A*, 76(1), 32-40.

Lanyau-Domínguez, Y. Macías-Matos, C. Llibre-Rodríguez, J.d.j. Pita-Rodríguez,G.M. Suárez-Medina, R. Quintero-Alejo, M. E. Noriega-Fernández, L.Guerra-Hernández, M. Calvo-

Rodríguez, M. Sánchez-Gil, Y. (2021). Levels Of Vitamins And Homocysteine In Older Adults With Alzheimer Disease Or Mild Cognitive Impairment In Cuba. *MEDICC review*, 22, 40-47.

Lee, H. J. Seo, H. I. Cha, H. Y. Yang, Y. J. Kwon, S. H. Yang, S.J. (2018). Diabetes and Alzheimer's Disease: Mechanisms and Nutritional Aspects. *Clinical nutrition research*, 7(4), 229.

Ma, N. Liang, Y. Yue, L. Liu, P. Xu, Y. Zhu, C. (2022). The Identities Of Insulin Signaling Pathway Are Affected By Overexpression Of Tau And Its Phosphorylation Form. *Frontiers in Aging Neuroscience*, *14*, 1057281.

Melekoğlu, E. Rakıcıoğlu, N. (2020). Yaşlılarda Bilişsel Fonksiyonun Korunması Ile Ilişkili Diyet Modelleri. *Beslenme ve Diyet Dergisi*, 48(2), 84-92.

Michailidis, M. Moraitou, D. Tata, D. A. Kalinderi, K. Papamitsou, T. Papaliagkas, V. (2022). Alzheimer's Disease As Type 3 Diabetes: Common Pathophysiological Mechanisms Between Alzheimer's Disease And Type 2 Diabetes. *International Journal of Molecular Sciences*, 23(5), 2687.

Moran, C. Beare, R. Phan, T. G. Bruce, D. G. Callisaya, M. L. Srikanth, V. Moran, C. Beare, R. Phan, T.G. Bruce, D. G. (2015). Type 2 Diabetes Mellitus And Biomarkers Of Neurodegeneration. *Neurology*, 85(13), 1123-1130.

Morris, M. C. Tangney, C. C. Wang,Y. Sacks, F. M. Bennett, D. A. Aggarwal, N. T. (2015). MIND Diet Associated With Reduced Incidence Of Alzheimer's Disease. *Alzheimer's & Dementia*, 11(9), 1007-1014.

Mosconi, L. Murray, J. Tsui, W. Li, Y. Davies, M. Williams, S. Pirraglia, E. Spector, N. Osorio, R. Glodzik, L. (2014). Mediterranean Diet And Magnetic Resonance Imaging-Assessed Brain Atrophy In Cognitively Normal Individuals At Risk For Alzheimer's Disease. *The journal of prevention of Alzheimer's disease*, 1(1), 23.

Müderrisoğlu, S. Yarım, G. (2022). Alzheimer Hastaliğinda Vitaminlerin Rolü. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi*, 7(1), 1-18.

Neu, S. C. Pa, J. Kukull, W. Beekly, D. Kuzma, A. Gangadharan, P. Wang, L.S. Romero, K. Arneric, S.P. Redolfi, A. (2017). Apolipoprotein E Genotype And Sex Risk Factors For Alzheimer Disease: A Meta-Analysis. *JAMA neurology*, 74(10), 1178-1189.

Nguyen, T.T. Ta, Q.T.H. Nguyen, T.K.O. Nguyen, T.T.D. Van Giau, V. (2020). Type 3 Diabetes and its Role Implications In Alzheimer's Disease. *International Journal of Molecular Sciences*, 21(9), 3165.

Nystuen, K.L. McNamee, S.M. Akula, M. Holton, K.M. DeAngelis, M.M. Haider, N.B. (2024). Alzheimer's Disease: Models and Molecular Mechanisms Informing Disease and Treatments. *Bioengineering*, 11(1), 45.

Ota, M. Matsuo, J. Ishida, I. Takano, H. Yokoi, Y. Hori, H. Yoshida, S. Ashida Nakamura, K. Takahashi, T. (2019). Effects Of A Medium-Chain Triglyceride-Based Ketogenic Formula On Cognitive Function In Patients With Mild-To-Moderate Alzheimer's Disease. *Neuroscience letters*, 690, 232-236.

Özden, T. Yağmurtaşan, R. (2023). Alzheimer Hastalığı ve Anti-Alzheimer Etkili Bileşiklerin Yapılarının Araştırılması. *Hacettepe University Journal of the Faculty of Pharmacy*, 43(2), 149-172.

Özkan, G. Ö. (2022). Alzheimer Hastaliği Üzerine Flavonoidlerin Etkisi. *Sağlık Bilimleri Ve Yaşam Dergisi*, 6(1), 26-38.

Phillips, M.C. Deprez, L.M. Mortimer, G. M. Murtagh, K. McCoy, S. Mylchreest, R. Gilbertson, L. J. Clark, K. M. Simpson, P. V. McManus, E. J. (2021). Randomized Crossover Trial Of A Modified Ketogenic Diet In Alzheimer's Disease. *Alzheimer's research & therapy*, *13*, 1-12.

Rainey-Smith, S. Gu, Y. Gardener, S. Doecke, J. Villemagne, V. Brown, B.(2018). Mediterranean diet adherence and rate of cerebral Aβ-amyloid accumulation: Data from the Australian Imaging, Biomarkers and Lifestyle Study of Ageing. Transl Psychiatry. 8 (1): 238.

Rusek, M. Pluta, R. Ułamek-Kozioł, M. Czuczwar, S. J. (2019). Ketogenic Diet in Alzheimer's Disease. *International Journal of Molecular Sciences*, 20(16), 3892.

Saavedra, J. Nascimento, M. Liz, M. A. Cardoso, I. (2022). Key Brain Cell Interactions And Contributions To The Pathogenesis Of Alzheimer's Disease. *Frontiers in Cell and Developmental Biology*, *10*, 1036123.

Saka, M. Karataş, E. (2012). Alzheimer Hastalığı ve Beslenme. *Beslenme ve Diyet Dergisi*, 40(2), 163-169.

Sansar, D.D. Küşümler, A.S. (2022). Demansa Karşi Korumada Beslenmenin Etkisi: Nörodejeneratif Gecikme Müdahalesi Diyeti. *TOGÜ Sağlık Bilimleri Dergisi*, *2*(3), 323-335.

Shinto,L. Quinn, J. Montine, T. Dodge, H.H. Woodward, W. Baldauf-Wagner, S. Waichunas, D. Bumgarner, L. Bourdette, D. Silbert, L. (2014). A randomized Placebo-Controlled Pilot Trial Of Omega-3 Fatty Acids And Alpha Lipoic Acid In Alzheimer's Disease. *Journal of Alzheimer's Disease*, *38*(1), 111-120.

Stefaniak, O. Dobrzyńska, M. Drzymała-Czyż, S. Przysławski, J. (2022). Diet In The Prevention Of Alzheimer's Disease: Current Knowledge And Future Research Requirements. *Nutrients*, 14(21), 4564.

Sülük, E. Uçar, A. (2023). MIND Diyetinin Yaşlılarda Bilişsel Fonksiyonlar Üzerine Etkisi: Geleneksel Derleme. *Turkiye Klinikleri Journal of Gerontology*, 2(1), 27-34.

Şahin, D. (2018). Diabetes Mellitus' un Alzheimer ile Olası İlişkisi. *Tıp Fakültesi Klinikleri Dergisi*, 1(2), 1-12.

Taylor, M. K. Sullivan, D. K. Mahnken, J. D. Burns, J. M. Swerdlow, R. H. (2018). Feasibility and Efficacy Data From A Ketogenic Diet Intervention In Alzheimer's Disease. *Alzheimer's & Dementia: Translational Research & Clinical Interventions*, 4, 28-36.

Thota, R.N. Rosato, J.I. Dias, C.B. Burrows, T. L. Martins, R. N. Garg, M. L. (2020). Dietary Supplementation With Curcumin Reduce Circulating Levels Of Glycogen Synthase Kinase-3β And Islet Amyloid Polypeptide In Adults With High Risk Of Type 2 Diabetes And Alzheimer's Disease. *Nutrients*, *12*(4), 1032.

Tsai, J.H. Huang, C.F. Lin, M.N.Chang, C.E.Chang, C.C. Lin, C.L. (2022). Taiwanese Vegetarians Are Associated With Lower Dementia Risk: A Prospective Cohort Study. *Nutrients*, 14(3), 588.

Wong, R. H. Raederstorff, D. Howe, P. R. (2016). Acute resveratrol Consumption Improves Neurovascular Coupling Capacity In Adults With Type 2 Diabetes Mellitus. *Nutrients*, 8(7), 425.

Yeh, T.S. Yuan, C. Ascherio, A. Rosner, B. A. Blacker, D. Willett, W. C. (2022). Long-term Dietary Protein Intake and Subjective Cognitive Decline In US Men and Women. *The American journal of clinical nutrition*, *115*(1), 199-210.

Yıldırım, M. P. Özcan, B. A. (2020). Alzheimer Hastalığı ve Beslenme Ile Ilişkisi. *Sağlık ve Yaşam Bilimleri Dergisi*, *2*(2), 66-73.

Yıldırım, N. Eke, B. C. (2024). Alzheimer Hastaliği, Risk Faktörleri Ve Tedavi. *Journal of Faculty of Pharmacy of Ankara University*, 48(2), 29-29.

Yıldız, N. Yüce, O. (2014). Alzheimer Hastaliğini Etkileyenpsiko-Sosyal Faktörleri Saptayarak Alzheimer Hastalarina Yönelik Tibbi Sosyal Hizmet Müdahaleleri Geliştirme. *Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi*(4), 36-48.

Zhang, H. Greenwood, D. C. Risch, H. A. Bunce, D. Hardie, L. J. Cade, J. E. (2021). Meat Consumption And Risk Of Incident Dementia: Cohort Study Of 493,888 UK Biobank Participants. *The American journal of clinical nutrition*, 114(1), 175-184.

KAYNAKÇA

Ahmadian-Kouchaksaraei, Z., Varidi, M., Varidi, M.J., Pourazarang, H. (2014). Influence of Processing Conditions on the Physicochemical and Sensory Properties of Sesame Milk: A Novel Nutritional Beverage. *LWT - Food Science and Technology*, 57(1), 299-305.

Alcorta, A., Porta, A., Tárrega, A., Alvarez, M. D., Vaquero, M. P. (2021). Foods for Plant-Based Diets: Challenges and İnnovations. *Foods,* 10(2), 293.

Anilakumar, K. R., Pal, A., Khanum, F., Bawa, A. S. (2010). Nutritional, Medicinal and Industrial Uses of Sesame (Sesamum indicum L.) Seeds - an Overview. *Agriculturae Conspectus Scientificus,* 75(4), 159-168.

Antunes, I.C., Bexiga, R., Pinto, C., Roseiro, L.C., Quaresma, M.A.G. (2022). Cow's Milk in Human Nutrition and the Emergence of Plant-Based Milk Alternatives. *Foods,* 12(1), 99.

Aydar, E.F., Tutuncu, S., Ozcelik, B. (2020). Plant-Based Milk Substitutes: Bioactive Compounds, Conventional and Novel Processes, Bioavailability Studies, and Health Effects. *Journal of Functional Foods,* 70, 103975.

Belobrajdic, D.P., James-Martin, G., Jones, D., Tran, C.D. (2023). Soy and Gastrointestinal Health: A Review. *Nutrients,* 15(8), 1959.

Bengü, İ. ve Yılmaz-Ersan, L. (2022). İçecek Sektöründe Yükselen Yeni Trend: Süt Benzeri Bitki Bazlı İçecekler. *International Journal of Science, Technology and Design,* 3(2), 82-101.

Berardy, A.J., Rubin-Garcia, M., Sabate, J. (2022). A Scoping Review of the Environmental Impacts and Nutrient Composition of Plant-based Milks. *Adv Nutr,* 13(6), 2259-2572.

Bocker, R. ve Silva, E.K. (2022). Innovative Technologies for Manufacturing Plant-based Non-dairy Alternative Milk and Their Impact on Nutritional, Sensory and Safety Aspects. *Future Foods,* 5, 100098.

Bodnar, L.M., Jimenez, E.Y. ve Baker, S.S. (2021). Plant-Based Beverages in the Diets of Infants and Young Children. *JAMA Pediatr,* 175(6), 555–556.

Borin, J.F., Knight, J., Holmes, R.P., Joshi, S., Goldfarb, D.S., Loeb, S. (2022). Plant-Based Milk Alternatives and Risk Factors for Kidney Stones and Chronic Kidney Disease. *J Ren Nutr,* 32(3), 363-365.

Brusati, M., Baroni, L., Rizzo, G., Giampieri, F., Battino, M. (2023). Plant-Based Milk Alternatives in Child Nutrition. *Foods,* 12(7), 1544.

Clark, B.E., Pope, L. ve Belarmino, E.H. (2022). Perspectives from Healthcare Professionals on the Nutritional Adequacy of Plant-based Dairy Alternatives: Results of a Mixed Methods Inquiry. *BMC Nutrition,* 8(1), 46.

Codex Alimentarius Comission. (1994). Distribution of the Report Elevnth Session of the Codex Committtee on General Principles (ALINORM 95/33). Rome. 1-36.

Craig, W.J., Messina, V., Rowland, I., Frankowska, A., Bradbury, J., Smetana, S., Medici, E. (2023). Plant-Based Dairy Alternatives Contribute to a Healthy and Sustainable Diet. *Nutrients,* 15(15), 3393.

Dubey, R.M. ve Patel V.P. (2018). Probiotics: A Promising Tool for Calcium Absorption. T*he Open Nutritional Journal,* 12(1), 59- 69.

Eren-Karahan, L., Karahan, A.M., Köten, M., Dölek-Ekinci, P. (2019). Kinoa ve Kinoanın Süt Ürünlerinde Kullanımı. *Harran Üniversitesi Mühendislik Dergisi,* 4(2) 7-15.

Escobar-Saez, D., Montero- Jimenez, L., Garcia- Herrera, P., Sanchez- Mata, M.C. (2022). Plant-based Drinks for Vegetarian or Vegan Toddlers: Nutritional Evaluation of Commercial Products, and Review of Health Benefits and Potential Concerns. *Food Research International,* 160, 111646.

European Food Safety Authority (EFSA). (2015). Conclusion on the peer Review of the Pesticide Risk Assessment of the Active Substance Glyphosate. *EFSA Journal,*13(11), 4302.

Fructuoso, I., Romão, B., Han, H., Raposo, A., Ariza-Montes, A., Araya-Castillo, L., Zandonadi, R.P. (2021). An Overview on Nutritional Aspects of Plant-Based Beverages Used as Substitutes for Cow's Milk. *Nutrients,* 13(8), 2650.

Giri, S.K. ve Mangaraj, S. (2012). Processing Influences on Composition and Quality Attributes of Soymilk and Its Powder. *Food Engineering Reviews,* 4(3), 149-164.

Giugliano, R., Musolino, N., Ciccotelli, V., Ferraris, C., Savia, V., Vivaldi, B., Ercolini, C., Bianchi, D.M., Decastelli, L. (2023). Soy, Rice and Oat Drinks: Investigating Chemical and Biological Safety in Plant-Based Milk Alternatives. *Nutrients,* 15(10), 2258.

Haas, R., Schnepps, A., Pichler, A., Meixner, O. (2019). Cow Milk versus Plant-Based Milk Substitutes: A Comparison of Product Image and Motivational Structure of Consumption. *Sustainability,* 11(8), 5046.

Hsu, E. (2020). Plant-based Diets and Bone Health: Sorting Through the Evidence. *Curr Opin Endocrinol Diabetes Obes,* 27(4), 248–252.

Lee, J., Townsend, J.A., Thompson, T., Garitty, T., De, A., Yu, Q., Peters, B.M., Wen, Z.T. (2018). Analysis of the Cariogenic Potential of Various Almond Milk Beverages Using Streptococcus Mutans Biofilm Model in vitro. *Caries Res,* 52(1-2), 51–57.

Mäkinen, O.E., Wanhalinna, V., Zannini, E., Arendt, E.K. (2015a). Foods for Special Dietary Needs: Non-dairy Plant-based Milk Substitutes and Fermented Dairy-type Products. *Critical Reviews in Food Science and Nutrition,* 56(3), 339-349.

Mäkinen, O.E., Uniacke-Lowe, T., O'Mahony, J.A., Arendt, E.K. (2015b). Physicochemical and Acid Gelation Properties of Commercial UHT-treated Plant-based Milk Substitutes and Lactose Free Bovine Milk. *Food Chemistry,* 168(1), 630–638.

McCarthy, K.S., Parker, M., Ameerally, A., Drake, S.L., Drake, M.A. (2017). Drivers of Choice for Fluid Milk versus Plant-based Alternatives: What are Consumer Perceptions of Fluid Milk? Journal of Dairy Science, 100(8), 6125-6138.

McClements, D.J. ve Grossmann, L. (2021). A Brief Review of the Science Behind the Design of Healthy and Sustainable Plant-based Foods. *NPJ Science of Food,* 5, 17.

McClements, D.J., Newman, E., McClements, I.F. (2019). Plant-based Milks: A Review of the Science Underpinning Their Design, Fabrication, and Performance. *Comprehensive Reviews in Food Science and Food Safety,* 18(6), 2047-2067.

Merritt, R.J., Fleet, S.E., Fifi, Aa, Jump, C., Schwartz, S., Sentongo, T., Duro, D., Rudolph, J., Turner, J. (2020). North American Society for Pediatric Gastroenterology, Hepatology, and Nutiriton Position Paper: Plant-based Milks. *J Pediatr Gastroenterol Nutr,* 71(2), 276-281.

Miraghajani, M.S., Najafabaldi, M.M., Surkan, P.J., Esmaillzadeh, A., Mirlohi, M., Azadbakht, L. 2013. Soy Milk Consumption and Blood Pressure Among Type 2 Diabetic Patients with Nephropathy. *Journal of Renal Nutrition,* 23(4), 277-282.

Munekata, P., Domínguez, R., Budaraju, S., Roselló-Soto, E., Barba, F.J., Mallikarjunan, K., Roohinejad, S., Lorenzo, J.M. (2020). Effect of Innovative Food Processing Technologies on the Physicochemical and Nutritional Properties and Quality of Non-dairy Plant-based Beverages. *Foods,* 9(3), 288.

Naranjo, A., Johnson, A., Rossow, H., Kebreab, E. (2020). Greenhouse Gas, Water, and Land Footprint per Unit of Production of the California Dairy Industry over 50 Years. *Journal of Dairy Scence,*. 103(4), 3760–3773.

Nowak, V., Du, J. ve Charrondière, R. (2015). Assessment of the Nutritional Composition of Quinoa (chenopodium quinoa wild). *Food Chemistry,* 15(193), 47-54.

Patil, U. ve Benjakul, S. (2018). Coconut Milk and Coconut Oil: Their Manufacture Associated with Protein Functionality. *Journal of Food Sci,* 83(8), 2019-2027.

Paudel, D., Dhungana, B., Caffe, M., Krishnan, P. (2021). A Review of Health-Beneficial Properties of Oats. *Foods,* 10(11), 2591.

Paul, A.A., Kumar, S., Kumar, V., Sharma, R. (2020). Milk Analog: Plant based Alternatives to Conventional Milk, Production, Potential and Health Concerns. *Critical Reviews in Food Science and Nutrition,* 60(18), 3005-3023.

Peamprasart, T. ve Chiewchan, N. (2006). Effect of Fat Content and Preheat Treatment on the Apparent Viscosity of Coconut Milk After Homogenization. *Journal of Food Engineering,* 77(3), 653–658.

Penha, C.B., Santos, V.P., Speranza, P., Kurozawa, L.E. (2021). Plant-based Beverages: Ecofriendly Technologies in the Production Process. *Innovative Food Science and Emerging Technologies,* 72(4), 102760.

Pérez-González, M., Gallardo-Chacón, J.J., Valencia-Flores, D., Ferragut, V. (2014). Optimization of a Headspace SPME GC–MS Methodology for the Analysis of Processed Almond Beverages. *Food Anal. Methods,* 8(3)

Petraru, A., Ursachi, F. ve Amariei, S. (2021). Nutritional Characteristics Assessment of Sunflower Seeds, Oil and Cake. Perspective of Using Sunflower Oilcakes as a Functional Ingredient. *Plants,* 10(11), 2487.

Pineli, L., Botelho, R., Zandonadi, R.P., Solorzano, J.L., Oliveira, G., Reis, C.E., Teixeira, D. (2015). Low Glycemic Index and Increased Protein Content in a Novel Quinoa Milk. *LWT,* 63(2), 1261-1267.

Plamada, D., Teleky, B.E., Nemes, S.A., Mitrea, L., Szabo, K., Călinoiu, L.F., Pascuta, M.S., Varvara, R.A., Ciont, C., Martău, G.A. (2023). Plant-Based Dairy Alternatives—A Future Direction to the Milky Way. *Foods,* 12(9), 1883.

Pointke, M., Ohlau, M., Risius, A., Pawelzik, E. (2022). Plant-Based Only: Investigating Consumers' Sensory Perception, Motivation, and Knowledge of Different Plant-Based Alternative Products on the Market. *Foods,* 11(15), 2339.

Popova, A., Mihaylova, D. ve Lante, A. (2023). Insights and Perspectives on Plant-Based Beverages. *Plants,* 12(19), 3345.

Quasem, J.M., Mazahreh, A.S. ve Abu-Alruz, K.H. (2009). Development of Vegetable Based Milk from Decorticated Sesame (Sesamum Indicum). *American Journal of Applied Sciences,* 6(5), 888-896.

Ramsing, R., Santo, R., Kim, B.F., Altema-Johnson, D., Wooden, A., Chang, K.B., Semba, R.D., Love, D.C. (2023). Dairy and Plant-Based Milks: Implications for Nutrition and Planetary Health. *Current Environmental Health Reports,* 10(3), 291-302.

Reyes-Jurado, F., Soto-Reyes, N., Dávila-Rodríguez, M., Lorenzo-Leal, A.C., Jiménez-Munguía, M.T., Mani-López, E., López-Malo, A. (2021). Plant-Based Milk Alternatives: Types, Processes, Benefits, and Characteristics. *Food Reviews International,* 39(6), 1-33.

Rietjens, I., Louisse, J. ve Beekmann, K. (2017). The Potential Health Effects of Dietary Phytoestrogens. *British Journal of Pharmacology,* 174(11), 1263–1280.

Röös, E., Lindberg, M. ve Spångberg, J. (2016). Producing Oat Drink or Cow's Milk on a Swedish Farm- Environmental Impacts Considering the Service of Grazing, the Opportunity Cost of Land and the Demand for Beef and Protein. *Agricultural Systems,* 142(18), 23–32.

Schiano, A.N., Harwood, W.S., Gerard, P.D., Drake, M.A. (2020). Consumer Perception of the Sustainability of Dairy Products and Plant-Based Dairy Alternatives. *Journal of Dairy Science*, 103(12), 11228-11243.

Schuster, M.J., Wang, X., Hawkin, T., Painter, J.E. (2018). Comparison of the Nutrient Content of Cow's Milk and Nondairy Milk Alternatives: What's the Difference? *Nutrition Today,* 53(4), 153-159.

Sethi, S., Tyagi1, S.K. ve Anurag, R.K. (2016). Plant-based Milk Alternatives an Emerging Segment of Functional Beverages: A Review. *J Food Sci Technol,* 53(9), 3408–3423.

Sevindik, A., Gültekin, R.N. ve Uran, H. (2021). Altın Tahıl: Kinoa. *Kırklareli University Journal of Engineering and Science,* 7(1), 155-165.

Shkembi, B. ve Huppertz, T. (2023). Glycemic Responses of Milk and Plant-Based Drinks: Food Matrix Effects. *Foods,* 12(3), 453.

Silva, A.R.A., Silva, M.M.N. ve Ribeiro, B.D. (2020). Health Issues and Technological Aspects of Plant-Based Alternative Milk. *Food Research Int,* 131, 108972.

Singh, R., De, S. ve Belkheir, A. (2013). Avena sativa (Oat), A Potential Neutraceutical and Therapeutic Agent: An Overview. *Critical Reviews in Food Science and Nutrition,* 53(2), 126-144.

Smith, N.W., Dave, A.C., Hill, J.P., McNabb, W.C. (2022). Nutritional Assessment of Plant-Based Beverages in Comparison to Bovine Milk. *Front. Nutr,* 9, 957486.

Storz, M.A., Brommer, M., Lombardo, M., Rizzo, G. (2023). Soy Milk Consumption in the United States of America: An NHANES Data Report. *Nutrients,* 15(11), 2532.

Sumner, O. ve Burbridge, L. (2020). Plant-based Milks: The Dental Perspective. *British Dental Journal,* 1-7.

Tangyu, M., Muller, J., Bolten, C.J., Wittmann, C. (2019). Fermentation of Plant-based Milk Alternatives for Improved Flavour and Nutritional Value. *Applied Microbiology and Biotechnology,* 103(23-24), 9263-9275.

Tansakul, A. ve Chaisawang, P. (2006). Thermophysical Properties of Coconut Milk. *Journal of Food Engineering,* 73(3), 276–280.

Tirtom, S. ve Akpınar, A. (2022). Bitki Bazlı Süt Alternatifleri ve Sürdürülebilirlik. İçinde N. Bağdatlıoğlu (Editör), *Sürdürülebilir Gıda Sistemleri Üzerine Araştırmalar* 325-335. Manisa: SİDAS

Vanga, S.K. ve Raghavan, V. (2018). How Well Do Plant Based Alternatives Fare Nutritionally Compared to Cow's Milk? *J Food Sci Technol,* 55(1), 10–20.

Vitoria, I. (2017). The Nutritional Limitations of Plant-Based Beverages in Infancy and Childhood. *Nutr Hosp,* 34(5), 1205-1214.

Walther, B., Guggisberg, D., Badertscher, R., Egger, L., Portmann, R., Dubois, S., Haldimann, M., Kopf-Bolanz, K., Rhyn, P., Zoller, O., Veraguth, R., Rezzi, S. (2022). Comparison of Nutritional Composition Between Plant-based Drinks and Cow's Milk. *Front. Nutr.* 9, 988707.

WHO, I. (2015). IARC Monographs Volume 112: Evaluation of Five Organophosphate Insecticides and Herbicides. *World Health Organization,* Geneva.

Yu, Y., Li, X., Zhang, J., Li, X., Wang, J., Sun, B. (2023). Oat Milk Analogue versus Traditional Milk: Comprehensive Evaluation of Scientific Evidence for Precessing Tecniques and Health Effects. *Food Chemistry X,* 19, 100859.

Zielinska-Dawidziak, M. (2015). Plant Ferritin- A Source of Iron to Prevent Its Deficiency. *Nutrients,* 7(2), 1184-1201.

KAYNAKÇA

Alekseyenko, A.V., Perez-Perez, G.I., De Souza, A. (2013). Community Differentiation of the Cutaneous Microbiota in Psoriasis. *Microbiome*, 1(1):31.

Aslan, F.G., ve Altindiş, M. (2017). İnsan Mikrobiyom Projesi, Mikrobiyotanın Geleceği ve Kişiye Özel Tıp Uygulamaları. *Journal of Biotechnology and Strategic Health Research*, *1*, 1-6.

Bai, H., Graham, C. (2020). Introduction: Skin. *Yale J Biol Med*, 27;93(1):1-2.

Becattini, S., Taur, Y., ve Pamer, E.G. (2016). Antibiotic-Induced Changes in the Intestinal Microbiota and Disease. *Trends in Molecular Medicine*, *22*(6), 458-478.

Besser, J., Carleton, H.A., Gerner-Smidt. P. (2018). Next-Generation Sequencing Technologies and Their Application to the Study and Control of Bacterial Infections. *Clin Microbiol Infect*, 24(4):335-341.

Bosi, A., Banfi, D., Bistoletti, M. (2020). Tryptophan Metabolites Along the Microbiota-Gut-Brain Axis: An Interkingdom Communication System Influencing the Gut in Health and Disease. *International Journal of Tryptophan Research*, *13*, 1178646920928984.

Bravo, J.A., Forsythe, P., Chew, M.V. (2011). Ingestion of Lactobacillus Strain Regulates Emotional Behavior and Central GABA Receptor Expression in a Mouse Via the Vagus Nerve. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, *108*(38), 16050-16055.

Byrd, A., Belkaid, Y. ve Segre, J. (2018). The Human Skin Microbiome. *Nat Rev Microbiol*, 16, 143-155.

Casterline, B.W., Paller, A.S. (2021). Early Development of the Skin Microbiome: Therapeutic Opportunities. *Pediatric Research*, 90(4):731-737.

Celoria, V., Rosset, F., Pala, V. (2023). The Skin Microbiome and Its Role in Psoriasis: A Review. *Psoriasis (Auckl)*, 26;13:71-78.

Chang, H.W., Yan, D., Singh, R. (2018). Alteration of the Cutaneous Microbiome in Psoriasis and Potential Role in Th17 Polarization. *Microbiome*, 6(1):154.

Chen, P., He, G., Qian, J. (2021). Potential Role of the Skin Microbiota in Inflammatory Skin Diseases. *J Cosmet Dermatol,* 20(2):400-409.

Chu, D.M., Ma, J., Prince, A.L. (2017). Maturation of the Infant Microbiome Community Structure and Function Across Multiple Body Sites and in Relation to Mode Of Delivery. *Nature Medicine*, *23*(3), 314-326.

De Filippo, C., Cavalieri, D., Di Paola, M. (2010). Impact of Diet in Shaping Gut Microbiota Revealed by a Comparative Study in Children From Europe and Rural Africa. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, *107*(33), 14691-14696.

Dikicier, B.S. (2017). Mikrobiyom ve Dermatoloji. *Journal of Biotechnology and Strategic Health Research*, *1*, 157-161.

Gao, Z, Tseng, C.H., Strober, B.E., (2008). Substantial Alterations of the Cutaneous Bacterial Biota in Psoriatic Lesions. *PLoS One*, 3(7):e2719.

Hayes, W., ve Sahu, S. (2020). The Human Microbiome: History and Future: Microbiome. *Journal of Pharmacy & Pharmaceutical Sciences*, *23*, 406-411.

Hrestak, D., Matijašić, M., Čipčić Paljetak, H. (2022). Skin Microbiota in Atopic Dermatitis. *Int J Mol Sci*, 23(7):3503.

Huang, Y., Liu, L., Chen, L. (2021). Gender-Specific Differences in Gut Microbiota Composition Associated with Microbial Metabolites for Patients with Acne Vulgaris. *Annals of Dermatology*, *33*(6), 531-540.

Jernberg, C., Löfmark, S., Edlund, C. (2007). Long-Term Ecological Impacts of Antibiotic Administration on the Human Intestinal Microbiota. *The ISME Journal*, *1*(1), 56-66.

Kim, H., Sitarik, A., Woodcroft, K. (2019). Birth Mode, Breastfeeding, Pet Exposure, and Antibiotic Use: Associations with the Gut Microbiome and Sensitization in Children. *Current Allergy and Asthma Reports*, *19*(4), 22.

Kim, W.K., Jang, Y.J., Han, D.H. (2020). Lactobacillus Paracasei KBL382 Administration Attenuates Atopic Dermatitis by Modulating Immune Response and Gut Microbiota. *Gut Microbes*, *12*(1), 1819156.

Kurtaran, B. (2021). Mikrobiyom ve Mikrobiyota. *Ege Tıp Dergisi*, 88-93.

Kuwahara, A., Matsuda, K., Kuwahara, Y. (2020). Microbiota-Gut-Brain Axis: Enteroendocrine Cells and the Enteric Nervous System Form an Interface Between the Microbiota and the Central Nervous System. *Biomedical Research (Tokyo, Japan)*, *41*(5), 199-216.

Lopetuso, L.R., Scaldaferri, F., Petito, V. (2013). Commensal Clostridia: Leading Players in the Maintenance of Gut Homeostasis. *Gut Pathog*, 5(23).

Luqman, A., Nega, M., Nguyen, M.T. (2018). SadA-Expressing Staphylococci in the Human Gut Show Increased Cell Adherence and Internalization. *Cell Reports*, *22*(2), 535-545.

Maftei, N.M., Raileanu, C.R., Balta, A.A. (2024). The Potential Impact of Probiotics on Human Health: An Update on Their Health-Promoting Properties. *Microorganisms*, 23;12(2):234.

Marx, W., McGuinness, A.J., Rocks, T. (2021). The Kynurenine Pathway In Major Depressive Disorder, Bipolar Disorder, and Schizophrenia: A Meta-Analysis of 101 Studies. *Molecular Psychiatry*, *26*(8), 4158-4178.

Mota, N.R., ve Franke, B. (2020). 30-Year Journey From the Start of the Human Genome Project to Clinical Application of Genomics in Psychiatry: Are We There Yet? *The Lancet Psychiatry*, *7*(1), 7-9.

Oranges, T., Dini, V., Romanelli, M. (2015). Skin Physiology of the Neonate and Infant: Clinical Implications. *Adv Wound Care (New Rochelle),* 1;4(10):587-595.

Öz, H.G., ve Yangın, H.B. (2020). En Önemli Miras Anne Mikrobiyotası. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, *7*(3), 285-291.

Öztürk, M.E., ve Yabancı Ayhan, N. (2020). Triptofan ve Sağlık. *Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Dergisi,* 3(3):406-14.

Pennycook, J.H., ve Scanlan, P.D. (2021). Ecological and Evolutionary responses to Antibiotic Treatment in the Human Gut Microbiota. *FEMS Microbiology Reviews*, *45*(5), fuab018, 1-18.

Pistone, D., Meroni, G., Panelli, S. (2021). A Journey on the Skin Microbiome: Pitfalls and Opportunities. *Int J Mol Sci,* 12;22(18):9846.

Rinninella, E., Raoul, P., Cintoni, M. (2019). What is the Healthy Gut Microbiota Composition? A Changing Ecosystem across Age, Environment, Diet, and Diseases. *Microorganisms,* 10;7(1):14.

Schloss, J.A., Gibbs, R.A., Makhijani, V.B. (2020). Cultivating DNA Sequencing Technology After the Human Genome Project. *Annual Review of Genomics and Human Genetics*, *21*, 117-138.

Schneider, S., Wright, C.M., ve Heuckeroth, R.O. (2019). Unexpected Roles for the Second Brain: Enteric Nervous System as Master Regulator of Bowel Function. *Annual Review of Physiology*, *81*, 235-259.

Schoch, J.J., Monir, R.L., Satcher, K.G. (2019). The Infantile Cutaneous Microbiome: A Review. *Pediatric Dermatology*, *36*(5), 574-580.

Skowron, K., Bauza-Kaszewska, J., Kraszewska, Z. (2021). Human Skin Microbiome: Impact of Intrinsic and Extrinsic Factors on Skin Microbiota. *Microorganisms*, 5;9(3):543.

Tomi, N.S., Kranke, B., Aberer, E. (2005). Staphylococcal Toxins in Patients with Psoriasis, Atopic Dermatitis, and Erythroderma, and in Healthy Control Subjects. *J Am Acad Dermatol*. 2005;53(1):67-72.

Torres, T., Ferreira, E.O., Gonçalo, M., (2019). Update on Atopic Dermatitis. *Acta Médica Portuguesa*, *32*(9), 606-613.

Vera-Urbina, F., Dos Santos-Torres, M.F., Godoy-Vitorino, F. (2022). The Gut Microbiome May Help Address Mental Health Disparities in Hispanics: A Narrative Review. *Microorganisms*, *10*(4), 763.

Vičić, M., Kaštelan, M., Brajac, I. (2009). Current Concepts of Psoriasis Immunopathogenesis. *AMA Arch Dermatol,* 145(6):625–631.

Wang, H.X., ve Wang, Y.P. (2016). Gut Microbiota-Brain Axis. *Chinese Medical Journal*, *129*(19), 2373-2380.

Weidinger, S., Beck, L.A., Bieber, T. (2018). Atopic Dermatitis. *Nat Rev Dis Primers* 4(1).

Xu, H., ve Li, H. (2019). Acne, the Skin Microbiome, and Antibiotic Treatment. *American Journal of Clinical Dermatology*, *20*(3), 335-344.

Zachariassen, L.F., Krych, L., Rasmussen, S.H. (2019). Cesarean Section Induces Microbiota-Regulated Immune Disturbances in C57BL/6 Mice. *Journal of Immunology (Baltimore, Md.: 1950)*, *202*(1), 142-150.

Zheng, D., Liwinski, T. ve Elinav, E. (2020). Interaction Between Microbiota and Immunity in Health and Disease. *Cell Res*, 30, 492-506.

Zhou, X., Chen, Y., Cui, L. (2021). Advances in the Pathogenesis of Psoriasis: From Keratinocyte Perspective. *Int J Mol Sci,* 22(9):4615.

KAYNAKÇA

American Diabetes Association Professional Practice Committee (2024). 6. Glycemic Goals and Hypoglycemia: Standards of Care in Diabetes-2024. *Diabetes Care*, *47*(Suppl 1), S111–S125. https://doi.org/10.2337/dc24-S006

Armstrong, D. G., Lavery, L. A., Diabetic Foot Study Consortium (2005). Negative Pressure Wound Therapy After Partial Diabetic Foot Amputation: A Multicentre, Randomised Controlled Trial. *Lancet (London, England)*, 366(9498), 1704–1710. https://doi.org/10.1016/S0140-6736(05)67695-7

Aydın, T., Gönen, B., Eseceli, H. (2018). Bor'un İnsan Sağlığı ve Beslenme Üzerine Etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 9(2).

Bakken, N. A., Hunt, C. D. (2003). Dietary Boron Decreases Peak Pancreatic in Situ Insulin Release in Chicks and Plasma Insulin Concentrations in Rats Regardless of Vitamin D or Magnesium Status. *The Journal of Nutrition*, *133*(11), 3577–3583. https://doi.org/10.1093/jn/133.11.3577

Balabanlı, B., Balaban, T. (2015). Investigation into The Effects of Boron on Liver Tissue Protein Carbonyl, MDA, and Glutathione Levels in Endotoxemia. *Biological Trace Element Research*, *167*(2), 259-263.

Bandyk, D. F. (2018). The Diabetic Foot: Pathophysiology, Evaluation, and Treatment. In *Seminars in Vascular Surgery* (31, 2-4). WB Saunders.

Blume, P. A., Walters, J., Payne, W., Ayala, J., Lantis, J. (2008). Comparison of Negative Pressure Wound Therapy Using Vacuum-Assisted Closure with Advanced Moist Wound Therapy in The Treatment of Diabetic Foot Ulcers: A Multicenter Randomized Controlled Trial. *Diabetes Care*, 31(4), 631–636. https://doi.org/10.2337/dc07-2196

Borrelly, J., Blech, M. F., Grosdidier, G., Martin-Thomas, C., Hartemann, P. (1991). Contribution of a 3% Solution of Boric Acid in the Treatment of Deep Wounds with Loss of Substance. In *Annales De Chirurgie Plastique Et Esthetique* 36(1), 65-69.

Boulton, A. J. (2019). The Diabetic Foot. *Medicine*, *47*(2), 100-105.

Capati, M. L. F., Nakazono, A., Igawa, K., Ookubo, K., Yamamoto, Y., Yanagiguchi, K., ... Hayashi, Y. (2016). Boron Accelerates Cultured Osteoblastic Cell Activity Through Calcium Flux. *Biological Trace Element Research*, *174*(2), 300-308.

Chen, L. (2019). Nursing Utility and Relevant Mechanism of Boric Acid in Promoting Wound Healing in Diabetic Mice. *Indian Journal of Pharmaceutical Sciences*, 181-185.

Cho, N. H., Shaw, J. E., Karuranga, S., Huang, Y., da Rocha Fernandes, J. D., Ohlrogge, A. W., Malanda, B. (2018). IDF Diabetes Atlas: Global Estimates of Diabetes Prevalence for 2017 and Projections for 2045. *Diabetes Research and Clinical Practice*, *138*, 271-281.

Çağlar, G. S., Çakal, G. O., Yüce, E., Pabuçcu, R. (2011). Evaluation of Serum Boron Levels and Lipid Profile in Pregnancies with or without Gestational Diabetes. *Journal of Perinatal Medicine*, 40(2), 137–140. https://doi.org/10.1515/JPM.2011.121

Çakır, S., Eren, M., Şentürk, M., Sarıca, Z. S. (2018). The Effect of Boron on Some Biochemical Parameters in Experimental Diabetic Rats. *Biological Trace Element Research*, 184(1), 165-172.

Davis, F. M., Kimball, A., Boniakowski, A., Gallagher, K. (2018). Dysfunctional Wound Healing in Diabetic Foot Ulcers: New Crossroads. *Current Diabetes Reports*, 18(1), 1-8.

Del Core, M. A., Ahn, J., Lewis III, R. B., Raspovic, K. M., Lalli, T. A., Wukich, D. K. (2018). The Evaluation and Treatment of Diabetic Foot Ulcers and Diabetic Foot İnfections. *Foot & Ankle Orthopaedics*, *3*(3), 2473011418788864.

Demir, S., Nawroth, P. P., Herzig, S., Ekim Üstünel, B. (2021). Emerging Targets in Type 2 Diabetes and Diabetic Complications. *Advanced Science*, 8(18), e2100275. https://doi.org/10.1002/advs.202100275

Demirci, S., Doğan, A., Karakuş, E., Halıcı, Z., Topçu, A., Demirci, E., Şahin, F. (2015). Boron and Poloxamer (F68 and F127) Containing Hydrogel Formulation for Burn Wound Healing. *Biological Trace Element Research*, *168*(1), 169-180.

Demirdöğen, R.E. (2020). Relationship Among Blood Boron Level, Diabetes Mellitus, Lipid Metabolism, Bone Metabolism and Obesity: Can Boron Be An Efficient Indicator for Metabolic Dissesases? *Health Science Journal,* 13:6.

Devirian, T.A., Volpe, S.L. (2003). The Physiological Effects of Dietary Boron. *Critical Reviews in Food Science and Nutrition*, 43:219–231. https://doi.org/10.1080/10408690390826491.

Eckhert, C.D. (1998). Boron Stimulates Embryonic Trout Growth. *The Journal of Nutrition*, *128*(12), 2488-2493.

Fajans, S. S., Bell, G. I. (2011). MODY: History, Genetics, Pathophysiology, and Clinical Decision Making. *Diabetes Care*, 34(8), 1878–1884. https://doi.org/10.2337/dc11-0035

Feldman, E. L., Callaghan, B. C., Pop-Busui, R., Zochodne, D. W., Wright, D. E., Bennett, D. L. … Viswanathan, V. (2019). Diabetic Neuropathy. *Nature Reviews Disease Primers*, 5(1), 42. https://doi.org/10.1038/s41572-019-0097-9

Game, F. L., Apelqvist, J., Attinger, C., Hartemann, A., Hinchliffe, R. J., Löndahl, M., Price, P. E., Jeffcoate, W. J., International Working Group on the Diabetic Foot (2016). Effectiveness of Interventions to Enhance Healing of Chronic Ulcers of the Foot in Diabetes: A Systematic Review. *Diabetes/Metabolism Research and Reviews*, 32 (1), 154–168. https://doi.org/10.1002/dmrr.2707

Glaser, N., Fritsch, M., Priyambada, L., Rewers, A., Cherubini, V., Estrada, S., Wolfsdorf, J. I., Codner, E. (2022). ISPAD Clinical Practice Consensus Guidelines 2022: Diabetic Ketoacidosis and Hyperglycemic Hyperosmolar State. *Pediatric Diabetes*, *23*(7), 835–856. https://doi.org/10.1111/pedi.13406

Gül, D. K., Mercan, Y. (2022). Effect of Boron-based Gel on Postpartum Episiotomy Wound Healing in Primiparous Pregnant Women. *Annal of Clinical and Analytical Medicine,* 1-9.

Gündoğdu, G., Nalcı, K. A., Uğur Kaplan, A. B., Gündoğdu, K., Demirci, T., Demirkaya Miloğlu, F., ... Çetin, M. (2020). The Evaluation of the Effects of Nanoemulsion Formulations Containing Boron and/or Zinc on the Wound Healing in Diabetic Rats. *The International Journal of Lower Extremity Wounds*, 1534734620961892.

International Diabetes Federation (2021). Turkey Diabetes Report 2000-20045. Erişim adresi: https://diabetesatlas.org/data/en/country/203/tr.html.

Isaac, A. L., Armstrong, D. G. (2013). Negative Pressure Wound Therapy and Other New Therapies for Diabetic Foot Ulceration: The Current State of Play. *The Medical Clinics of North America*, 97(5), 899–909. https://doi.org/10.1016/j.mcna.2013.03.015

Kanoriya, D., Singhal, S., Garg, V., Pradeep, A. R., Garg, S., Kumar, A. (2018). Clinical Efficacy of Subgingivally-Delivered 0.75% Boric Acid Gel as an Adjunct to Mechanotherapy in Chronic Periodontitis: A Randomized, Controlled Clinical Trial. *Journal of Investigative and Clinical Dentistry*, *9*(1), 10.1111/jicd.12271. https://doi.org/10.1111/jicd.12271

Kapukaya, A., Karaali, E., Saler, T., Fidan, E., Akçay, İ., Özdemir, A. A., ... Bankır, M. (2020). The Treatment of Chronic Wounds with Boric Acid Polyurethane Sponges Combined with Negative Pressure Wound Treatment: A Multi-Center, Prospective, Randomized Study. *Medical Science and Discovery*, *7*(12), 730-738.

Kulprachakarn, K., Ounjaijean, S., Wungrath, J., Mani, R., Rerkasem, K. (2017). Micronutrients and Natural Compounds Status and Their Effects on Wound Healing in the Diabetic Foot Ulcer. *The İnternational Journal of Lower Extremity Wounds,* 16(4), 244–250. https://doi.org/10.1177/1534734617737659

Kuru, R. Yarat, A. (2017). Bor ve Sağlığımıza Olan Etkilerine Güncel Bir Bakış . *Clinical and Experimental Health Sciences,* 7(3), 107-114.

Kuru, R., Yılmaz, S., Saçan, O., Yanardağ, R., Yarat, A., Şahin, F. (2020). Boron Concentrations in Tap Water in Many Cities of Turkey. *Toxicological & Environmental Chemistry*, *102*(5-6), 240-249.

Küçükkurt, I., İnce, S., Eryavuz, A., Demirel, H. H., Arslan-Açaröz, D., Zemheri-Navruz, F., Durmuş, I. (2023). The Effects of Boron-supplemented Diets on Adipogenesis-related Gene Expressions, Anti-inflammatory, and Antioxidative Response in High-fat Fed Rats. *Journal of Biochemical and Molecular Toxicology*, 37(2), e23257. https://doi.org/10.1002/jbt.23257

Margolis, D. J., Gupta, J., Hoffstad, O., Papdopoulos, M., Glick, H. A., Thom, S. R., Mitra, N. (2013). Lack of Effectiveness of Hyperbaric Oxygen Therapy for the Treatment of Diabetic Foot Ulcer and The Prevention of Amputation: A Cohort Study. *Diabetes Care*, 36(7), 1961–1966. https://doi.org/10.2337/dc12-2160

Mustafa, O. G., Haq, M., Dashora, U., Castro, E., Dhatariya, K. K., Joint British Diabetes Societies (JBDS) for Inpatient Care Group (2023). Management of Hyperosmolar Hyperglycaemic State

(HHS) in Adults: An Updated Guideline from the Joint British Diabetes Societies (JBDS) for Inpatient Care Group. *Diabetic medicine : A Journal of the British Diabetic Association*, *40*(3), e15005. https://doi.org/10.1111/dme.15005

Naghii MR, Samman S. (1993) The Role of Boron in Nutrition and Metabolism. *Progress in Food and Nutrition Science*, 17:331–349.

Naghii, M. R., Mofid, M., Asgari, A. R., Hedayati, M., Daneshpour, M. S. (2011). Comparative Effects of Daily and Weekly Boron Supplementation on Plasma Steroid Hormones and Proinflammatory Cytokines. *Journal of Trace Elements in Medicine And Biology*, *25*(1), 54-58.

Nielsen, F. H., Meacham, S. L. (2011). Growing Evidence for Human Health Benefits of Boron. *Journal of Evidence-Based Complementary & Alternative Medicine*, *16*(3), 169-180.

Noor, S., Khan, R. U., Ahmad, J. (2017). Understanding Diabetic Foot Infection and its Management. *Diabetes & Metabolic Syndrome: Clinical Research & Reviews*, *11*(2), 149-156.

Nzietchueng, R. M., Dousset, B., Franck, P., Benderdour, M., Nabet, P., Hess, K. (2002). Mechanisms Implicated in the Effects of Boron on Wound Healing. *Journal of Trace Elements in Medicine and Biology*, *16*(4), 239-244.

Özel, A. B., Doğsuyu, E., Aydın, P. K., Bugan, I., Bulan, O. K., Yanardağ, R., Yarat, A. (2022). Brain Boron Level, DNA Content, and Myeloperoxidase Activity of Metformin-Treated Rats in Diabetes and Prostate Cancer Model. *Biological Trace Element Research*, 200(3), 1164–1170. https://doi.org/10.1007/s12011-021-02708-z

Özer, E., Yıldız, E. (2023). *Diabetes Mellitus ve Tıbbi Beslenme Tedavisi*. Mercanlıgil S.M., Şahin H., Akbulut G., Yıldıran H. (Ed.), Yetişkin Hastalıklarında Tıbbi Beslenme Tedavisi (ss. 41-128) içinde. Ankara Nobel Tıp Kitabevi 4. Baskı, Ankara.

Petrova, N., Edmonds, M. (2006). Emerging Drugs for Diabetic Foot Ulcers. *Expert Opinion on Emerging Drugs*, *11*(4), 709–724. https://doi.org/10.1517/14728214.11.4.709

Pizzorno, L. (2015). Nothing Boring about Boron. *Integrative medicine*, 14:35–48.

Rahman, F., Tuba, S. (2022). Lactic Acidosis Associated with Metformin in Patients with Diabetic Kidney Disease. *Medical Archives*, *76*(4), 297–300. https://doi.org/10.5455/medarh.2022.76.297-300

Saeedi, P., Petersohn, I., Salpea, P., Malanda, B., Karuranga, S., Unwin, … IDF Diabetes Atlas Committee (2019). Global and Regional Diabetes Prevalence Estimates for 2019 and Projections for 2030 and 2045: Results from the International Diabetes Federation Diabetes Atlas, 9th edition. *Diabetes Research and Clinical Practice*, *157*, 107843. https://doi.org/10.1016/j.diabres.2019.107843

Samsu N. (2021). Diabetic Nephropathy: Challenges in Pathogenesis, Diagnosis, and Treatment. *BioMed Research International*, 1497449. https://doi.org/10.1155/2021/1497449

Santema, K. T. B., Stoekenbroek, R. M., Koelemay, M. J. W., Reekers, J. A., van Dortmont, L. M. C., Oomen, A., … DAMO2CLES Study Group (2018). Hyperbaric Oxygen Therapy in the Treatment of Ischemic Lower- Extremity Ulcers in Patients With Diabetes: Results of the DAMO2CLES Multicenter Randomized Clinical Trial. *Diabetes Care*, 41(1), 112–119. https://doi.org/10.2337/dc17-0654

Seçkiner, S. (2019). Diyabetik Ayağın İyileşmesinde Beslenme Tedavisinin Rolü Var mı? *Beslenme ve Diyet Dergisi*, *47*, 82–91. https://doi.org/10.33076/2019.BDD.1319

Soriano-Ursúa, M. A., Farfán-García, E. D., López-Cabrera, Y., Querejeta, E., Trujillo-Ferrara, J. G. (2014). Boron-containing Acids: Preliminary Evaluation of Acute Toxicity and Access to the Brain Determined by Raman Scattering Spectroscopy. *Neurotoxicology*, *40*, 8–15. https://doi.org/10.1016/j.neuro.2013.10.005

Şahin, F., Pirouzpanah, M. B., Bijanpour, H., Mohammadzadeh, M., Eghdam Zamiri, R., Ghasemi Jangjoo, A., … Seyed Nejad, F. (2022). The Preventive Effects of Boron-Based Gel on Radiation Dermatitis in Patients Being Treated for Breast Cancer: A Phase III Randomized, Double-Blind, Placebo-Controlled Clinical Trial. *Oncology Research and Treatment*, *45*(4), 197–204. https://doi.org/10.1159/000520363

Tabelin, C. B., Igarashi, T., Villacorte-Tabelin, M., Park, I., Opiso, E. M., Ito, M., Hiroyoshi, N. (2018). Arsenic, Selenium, Boron, Lead, Cadmium, Copper, and Zinc in Naturally Contaminated Rocks: A Review of their Sources, Modes of Enrichment, Mechanisms of Release, and Mitigation Strategies. *Science of the Total Environment*, *645*, 1522-1553.

Tan, T. E., Wong, T. Y. (2023). Diabetic Retinopathy: Looking forward to 2030. *Frontiers in Endocrinology*, 13, 1077669. https://doi.org/10.3389/fendo.2022.1077669

Tomic, D., Shaw, J. E., Magliano, D. J. (2022). The Burden and Risks of Emerging Complications of Diabetes Mellitus. *Nature Reviews. Endocrinology*, 18(9), 525–539. https://doi.org/10.1038/s41574-022-00690-7

Türkiye Endokrinoloji ve Metabolizma Derneği [TEMD] (2022). Diabetes Mellitus ve Komplikasyonlarının Tanı, Tedavi ve İzlem Kılavuzu. T.C. Sağlık Bakanlığı: Ankara.

Türkiye Endokrinoloji ve Metabolizma Derneği [TEMD] (2024). Diabetes Mellitus ve Komplikasyonlarının Tanı, Tedavi ve İzlem Kılavuzu. T.C. Sağlık Bakanlığı: Ankara.

Udler, M. S. (2019). Type 2 Diabetes: Multiple Genes, Multiple Diseases. *Current Diabetes Reports*, 19(8), 55. https://doi.org/10.1007/s11892-019-1169-7

Yılmaz, M. T. (2012). Minimum Inhibitory and Minimum Bactericidal Concentrations of Boron Compounds against Several Bacterial Strains. *Turkish Journal of Medical Sciences*, *42*(8), 1423-1429.

Zhang, P., Lu, J., Jing, Y., Tang, S., Zhu, D., Bi, Y. (2017). Global Epidemiology of Diabetic Foot Ulceration: A Systematic Review and Meta-analysis. *Annals of Medicine*, 49(2), 106-116.

Zhang, Y., Lazzarini, P. A., McPhail, S. M., van Netten, J. J., Armstrong, D. G., Pacella, R. E. (2020). Global Disability Burdens of Diabetes-Related Lower-Extremity Complications in 1990 and 2016. *Diabetes Care*, 43(5), 964–974. https://doi.org/10.2337/dc19-1614

Zhou, B., Lu, Y., Hajifathalian, K., Bentham, J., Di Cesare, M., Danaei, G., ... Gaciong, Z. (2016). Worldwide Trends in Diabetes since 1980: A Pooled Analysis of 751 Population-Based Studies with 4· 4 Million Participants. *The Lancet*, 387(10027), 1513-1530.

KAYNAKÇA

Aguilar-Aguilar, E., Marcos-Pasero, H., Ikonomopoulou, M. P., & Loria-Kohen, V. (2020). Food Implications in Central Sensitization Syndromes. *Journal of Clinical Medicine*, 9(12), 4106.

Aldaoseri, H., Zubairi, M. (2019). Vitamin D Deficiency and Treatment İn Iraqi Patients with Primary Fibromyalgia Syndrome. *The Egyptian Rheumatologist*, 42.

Andretta, A., Schieferdecker, M. E. M., Petterle, R. R., Dos Santos Paiva, E., & Boguszewski, C. L. (2020). Relations Between Serum Magnesium and Calcium Levels and Body Composition And Metabolic Parameters In Women With Fibromyalgia. *Advances in Rheumatology (London, England),* 60(1), 18.

Baysal Yusuf, F. (2017). *Obezitede Diyetin Düzenlenmesi*. Klinik Tıp Bilimleri, 5(5), 1-4.

Bircan, G., Elagöz, H., Öney, B., & Koçak, B. (2022). Fibromiyaljide Güncel Beslenme Yaklaşımları. *Atlas Universitesi Tip ve Saglik Bilimleri Dergisi*, 5.

Bjørklund, G., Dadar, M., Chirumbolo, S., Aaseth, J. (2018). Fibromyalgia and nutrition: Therapeutic possibilities? *Biomed Pharmacother.* 103:531-538.

Boulis, M., Boulis, M., & Clauw, D. (2021). Magnesium and Fibromyalgia: A Literature Review. *Journal of Primary Care & Community Health*, 12: 1–7

Casini, I., Ladisa, V., Clemente, L., Delussi, M., Rostanzo, E., Peparini, S., Aloisi, A. M., & De Tommaso, M. (2024). A Personalized Mediterranean Diet Improves Pain and Quality of Life in Patients with Fibromyalgia. *Pain and Therapy.* 13(3):609-620

Cerón Lorente, L, García Ríos, M. C., Navarro Ledesma, S., Tapia Haro, R.M., Casas Barragán, A., Correa-Rodríguez, M., Aguilar Ferrándiz, M. E. (2019). Functional Status and Body Mass Index in Postmenopausal Women with Fibromyalgia: A Case-control Study. *Int J Environ Res Public Health. 16;16(22):4540.*

Hinchado, M. D., Quero-Calero, C. D., Otero, E., Gálvez, I., & Ortega, E. (2023). Synbiotic Supplementation Improves Quality of Life and Inmunoneuroendocrine Response in Patients with Fibromyalgia: Influence of Codiagnosis with Chronic Fatigue Syndrome. *Nutrients,* 15(7), 1591.

Hm, Staudacher. (2017)Nutritional, microbiological and psychosocial implications of the low FODMAP diet. *J Gastroenterol Hepatol*. 1:16-19

Kadayifci, F. Z., Bradley, M. J., Onat, A. M., Shi, H. N., Zheng, S. (2022). Review Of Nutritional Approaches to Fibromyalgia. *Nutrition Reviews,* 80(12), 2260-2274.

Koppold, D. A., Kandil, F. I., Müller, A., Güttler, O., Steckhan, N., Meiss, S., Breinlinger, C., Nelle, E., Rajput Khokhar, A., Jeitler, M., Hanslian, E., Fischer, J. M., Michalsen, A., & Kessler, C. S. (2024). Effects of Prolonged Medical Fasting during an Inpatient, Multimodal, Nature-Based Treatment on Pain, Physical Function, and Psychometric Parameters in Patients with Fibromyalgia: An Observational Study. *Nutrients,* 16(7), 1059.

Lombardo, M., Feraco, A., Ottaviani, M., Rizzo, G., Camajani, E., Caprio, M., Armani, A. (2022). The Efficacy of Vitamin D Supplementation in the Treatment of Fibromyalgia Syndrome and Chronic Musculoskeletal Pain. *Nutrients,* 14(15), 3010.

Lowry, E., Marley, J., Mcveigh, J. G., Mcsorley, E., Allsopp, P., & Kerr, D. (2020). Dietary Interventions in the Management of Fibromyalgia: A Systematic Review and Best-Evidence Synthesis. *Nutrients*, 12(9), 2664.

Maddox, E. K., Massoni, S. C., Hoffart, C. M., Takata, Y. (2023). Dietary Effects on Pain Symptoms in Patients with Fibromyalgia Syndrome: Systematic Review and Future Directions. *Nutrients,* 15(3), 716.

Martínez-Rodríguez, A., Rubio-Arias, J. Á., Ramos-Campo, D. J., Reche-García, C., Leyva-Vela, B., & Nadal-Nicolás, Y. (2020). Psychological and Sleep Effects of Tryptophan and Magnesium-Enriched Mediterranean Diet in Women with Fibromyalgia. *International Journal of Environmental Research and Public Health,* 17(7), 2227.

Marum, A. P., Moreira, C., Saraiva, F., Tomas-Carus, P., Sousa-Guerreiro, C. (2016). A Low Fermentable Oligo-Di-Mono Saccharides and Polyols (FODMAP) Diet Reduced Pain and Improved Daily Life In Fibromyalgia Patients. *Scandinavian Journal of Pain*, 13, 166-172.

Pagliai, G., Giangrandi, I., Dinu, M., Sofi, F., Colombini, B. (2020). Nutritional Interventions in the Management of Fibromyalgia Syndrome. *Nutrients*, 12(9), 2525.

Roman, P., Estévez, A. F., Miras, A., Sánchez-Labraca, N., Cañadas, F., Vivas, A. B., & Cardona, D. (2018). A Pilot Randomized Controlled Trial to Explore Cognitive and Emotional Effects of Probiotics in Fibromyalgia. *Scientific Reports,* 8(1), 10965.

Rus, A., Molina, F., Martínez-Ramírez, M. J., Aguilar-Ferrándiz, M. E., Carmona, R., & Del Moral, M. L. (2020). Effects of Olive Oil Consumption on Cardiovascular Risk Factors in Patients with Fibromyalgia. *Nutrients,* 12(4), 918.

Seçim, Y., Akyol, N., & Kaya, M. (2022). Vejetaryen Beslenme Türleri. *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi*, 5(1), 1.

Slim, M., Calandre, E. P., Garcia-Leiva, J. M., Rico-Villademoros, F., Molina-Barea, R., Rodriguez-Lopez, C. M., & Morillas-Arques, P. (2017). The Effects of a Gluten-free Diet Versus a Hypocaloric Diet Among Patients with Fibromyalgia Experiencing Gluten Sensitivity-like Symptoms: A Pilot, Open-Label Randomized Clinical Trial. *Journal of Clinical Gastroenterology,* 51(6), 500-507.

Soran, Z., Öney, B. (2022) Aralıklı Orucun Obezite Üzerine Etkisi. *Türkiye Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi,* 5(3), 27-39

KAYNAKÇA

Aagaard, K., Ma, J., Antony, K. M., Ganu, R., Petrosino, J., & Versalovic, J. (2014). The Placenta Harbors a Unique Microbiome. *Science Translational Medicine*, *6*(237), 237ra65. https://doi.org/10.1126/scitranslmed.3008599

Adak, A., & Khan, M. R. (2019). An Insight into Gut Microbiota and Its Functionalities. *Cellular and Molecular Life Sciences: CMLS*, *76*(3), 473–493. https://doi.org/10.1007/s00018-018-2943-4

Afzaal, M., Saeed, F., Shah, Y. A., Hussain, M., Rabail, R., Socol, C. T., Hassoun, A., Pateiro, M., Lorenzo, J. M., Rusu, A. V., & Aadil, R. M. (2022). Human Gut Microbiota in Health and Disease: Unveiling the Relationship. *Frontiers in Microbiology, 13,* 999001. https://doi.org/10.3389/fmicb.2022.999001

Ahmad, S. Y., Friel, J., & Mackay, D. (2020). The Effects of Non-Nutritive Artificial Sweeteners, Aspartame and Sucralose, on the Gut Microbiome in Healthy Adults: Secondary Outcomes of a Randomized Double-Blinded Crossover Clinical Trial. *Nutrients*, *12*(11), 1–16. https://doi.org/10.3390/nu12113408

Arumugam, M., Raes, J., Pelletier, E., Paslier, D. Le, Yamada, T., Mende, D. R., Fernandes, G. R., Tap, J., Bruls, T., Batto, J. M., Bertalan, M., Borruel, N., Casellas, F., Fernandez, L., Gautier, L., Hansen, T., Hattori, M., Hayashi, T., Kleerebezem, M., … Zeller, G. (2011). Enterotypes of the Human Gut Microbiome. *Nature*, *473*(7346), 174–180. https://doi.org/10.1038/nature09944

Bian, X., Chi, L., Gao, B., Tu, P., Ru, H., & Lu, K. (2017). The Artificial Sweetener Acesulfame Potassium Affects the Gut Microbiome and Body Weight Gain in CD-1 Mice. *PloS One*, *12*(6). https://doi.org/10.1371/journal.pone.0178426

Bian, X., Tu, P., Chi, L., Gao, B., Ru, H., & Lu, K. (2017). Saccharin Induced Liver Inflammation in Mice by Altering the Gut Microbiota and Its Metabolic Functions. *Food and Chemical Toxicology: An International Journal Published for the British Industrial Biological Research Association*, *107*(Pt B), 530–539. https://doi.org/10.1016/j.fct.2017.04.045

Carocho, M., Barreiro, M. F., Morales, P., & Ferreira, I. C. F. R. (2014). Adding Molecules to Food, Pros and Cons: A Review on Synthetic and Natural Food Additives. *Comprehensive Reviews in Food Science and Food Safety*, *13*(4), 377–399. https://doi.org/10.1111/1541-4337.12065

Chassaing, B., Koren, O., Goodrich, J. K., Poole, A. C., Srinivasan, S., Ley, R. E., & Gewirtz, A. T. (2015). Dietary Emulsifiers Impact the Mouse Gut Microbiota Promoting Colitis and Metabolic Syndrome. *Nature*, *519*(7541), 92–96. https://doi.org/10.1038/nature14232

Chassaing, B., Van De Wiele, T., De Bodt, J., Marzorati, M., & Gewirtz, A. T. (2017). Dietary Emulsifiers Directly Alter Human Microbiota Composition and Gene Expression Ex Vivo Potentiating Intestinal Inflammation. *Gut*, *66*(8), 1414–1427. https://doi.org/10.1136/gutjnl-2016-313099

Conlon, M. A., & Bird, A. R. (2014). The Impact of Diet and Lifestyle on Gut Microbiota and Human Health. *Nutrients 2015, Vol. 7, Pages 17-44*, *7*(1), 17–44. https://doi.org/10.3390/nu7010017

Cox, S., Sandall, A., Smith, L., Rossi, M., & Whelan, K. (2021). Food Additive Emulsifiers: A Review of Their Role in Foods, Legislation and Classifications, Presence in Food Supply, Dietary Exposure, and Safety Assessment. *Nutrition Reviews*, *79*(6), 726–741. https://doi.org/10.1093/nutrit/nuaa038

David, L. A., Maurice, C. F., Carmody, R. N., Gootenberg, D. B., Button, J. E., Wolfe, B. E., Ling, A. V., Devlin, A. S., Varma, Y., Fischbach, M. A., Biddinger, S. B., Dutton, R. J., & Turnbaugh, P. J. (2014). Diet Rapidly and Reproducibly Alters the Human Gut Microbiome. *Nature*, *505*(7484), 559–563. https://doi.org/10.1038/nature12820

De Siena, M., Raoul, P., Costantini, L., Scarpellini, E., Cintoni, M., Gasbarrini, A., Rinninella, E., & Mele, M. C. (2022). Food Emulsifiers and Metabolic Syndrome: The Role of the Gut Microbiota. *Foods (Basel, Switzerland)*, *11*(15). https://doi.org/10.3390/foods11152205

Desai, M. S., Seekatz, A. M., Koropatkin, N. M., Kamada, N., Hickey, C. A., Wolter, M., Pudlo, N. A., Kitamoto, S., Terrapon, N., Muller, A., Young, V. B., Henrissat, B., Wilmes, P., Stappenbeck, T. S., Núñez, G., & Martens, E. C. (2016). A Dietary Fiber-Deprived Gut Microbiota Degrades the Colonic Mucus Barrier and Enhances Pathogen Susceptibility. *Cell*, *167*(5), 1339-1353.e21. https://doi.org/10.1016/j.cell.2016.10.043

Duncan, S. H., Belenguer, A., Holtrop, G., Johnstone, A. M., Flint, H. J., & Lobley, G. E. (2007). Reduced Dietary Intake of Carbohydrates by Obese Subjects Results in Decreased Concentrations of Butyrate and Butyrate-Producing Bacteria in Feces. *Applied and Environmental Microbiology*, *73*(4), 1073–1078. https://doi.org/10.1128/aem.02340-06

Earle, K. A., Billings, G., Sigal, M., Lichtman, J. S., Hansson, G. C., Elias, J. E., Amieva, M. R., Huang, K. C., & Sonnenburg, J. L. (2015). Quantitative Imaging of Gut Microbiota Spatial Organization. *Cell Host & Microbe*, *18*(4), 478–488. https://doi.org/10.1016/j.chom.2015.09.002

Fan, Y., & Pedersen, O. (2021). Gut Microbiota in Human Metabolic Health and Disease. *Nature Reviews. Microbiology*, *19*(1), 55–71. https://doi.org/10.1038/S41579-020-0433-9

FAO. (2024). Food Safety and Quality: Jecfa-Additives. https://www.fao.org/food/food-safety-quality/scientific-advice/jecfa/jecfa-additives/en/(E.T.: 16.09.2024)

Feng, Z. M., Li, T. J., Wu, L., Xiao, D. F., Blachier, F., & Yin, Y. L. (2015). Monosodium L-Glutamate and Dietary Fat Differently Modify the Composition of the Intestinal Microbiota in Growing Pigs. *Obesity Facts*, *8*(2), 87–100. https://doi.org/10.1159/000380889

Flint, H. J., Duncan, S. H., Scott, K. P., & Louis, P. (2007). Interactions and Competition Within the Microbial Community of The Human Colon: Links Between Diet and Health. *Environmental Microbiology*, *9*(5), 1101–1111. https://doi.org/10.1111/j.1462-2920.2007.01281.x

Frankenfeld, C. L., Sikaroodi, M., Lamb, E., Shoemaker, S., & Gillevet, P. M. (2015). High-Intensity Sweetener Consumption and Gut Microbiome Content and Predicted Gene Function in A Cross-Sectional Study of Adults in The United States. *Annals of Epidemiology*, *25*(10), 736-742.e4. https://doi.org/10.1016/j.annepidem.2015.06.083

Golonka, R. M., Yeoh, B. S., & Vijay-Kumar, M. (2019). Dietary Additives and Supplements Revisited: The Fewer, the Safer for Liver and Gut Health. *Current Pharmacology Reports*, *5*(4), 303–316. https://doi.org/10.1007/s40495-019-00187-4

Gultekin F., Oner M., Savas H. & Dogan B. (2019) Food Additives and Microbiota. *Northern Clinics of Istanbul*, *7*(2), 192-200. https://doi.org/10.14744/nci.2019.92499

Hou, K., Wu, Z. X., Chen, X. Y., Wang, J. Q., Zhang, D., Xiao, C., Zhu, D., Koya, J. B., Wei, L., Li, J., & Chen, Z. S. (2022). Microbiota In Health and Diseases. *Signal Transduction and Targeted Therapy 2022 7:1*, *7*(1), 1–28. https://doi.org/10.1038/s41392-022-00974-4

Kedia, S., & Ahuja, V. (2023). Human Gut Microbiome: A Primer for The Clinician. *JGH Open: An Open Access Journal of Gastroenterology and Hepatology*, *7*(5), 337–350. https://doi.org/10.1002/jgh3.12902

Laudisi, F., Stolfi, C., & Monteleone, G. (2019). Impact of Food Additives on Gut Homeostasis. *Nutrients*, *11*(10). https://doi.org/10.3390/nu11102334

Lerner, A., & Matthias, T. (2015). Changes in Intestinal Tight Junction Permeability Associated With Industrial Food Additives Explain The Rising Incidence of Autoimmune Disease. *Autoimmunity Reviews*, *14*(6), 479–489. https://doi.org/10.1016/j.autrev.2015.01.009

Luckey, T. D. (1972). Introduction to Intestinal Microecology. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *25*(12), 1292–1294. https://doi.org/10.1093/ajcn/25.12.1292

Lynch, S. V., & Pedersen, O. (2016). The Human Intestinal Microbiome in Health and Disease. *The New England Journal of Medicine*, *375*(24), 2369–2379. https://doi.org/10.1056/nejmra1600266

Miclotte, L., De Paepe, K., Rymenans, L., Callewaert, C., Raes, J., Rajkovic, A., Van Camp, J., & Van de Wiele, T. (2020). Dietary Emulsifiers Alter Composition and Activity of the Human Gut Microbiota in vitro, Irrespective of Chemical or Natural Emulsifier Origin. *Frontiers in Microbiology*, *11*, 577474. https://doi.org/10.3389/fmicb.2020.577474

Mohamed Elfadil, O., Patel, J., Patel, I., Ewy, M. W., Hurt, R. T., & Mundi, M. S. (2021). Processed Foods – Getting Back to the Basics. *Current Gastroenterology Reports*, *23*(12), 1–9. https://doi.org/10.1007/s11894-021-00828-z/metrics

Naimi, S., Viennois, E., Gewirtz, A. T., & Chassaing, B. (2021). Direct Impact of Commonly Used Dietary Emulsifiers on Human Gut Microbiota. *Microbiome*, *9*(1). https://doi.org/10.1186/s40168-020-00996-6

Nakov, R., & Velikova, T. (2020). Chemical Metabolism of Xenobiotics by Gut Microbiota. *Current Drug Metabolism*, *21*(4), 260–269. https://doi.org/10.2174/1389200221666200303113830

Nettleton, J. E., Reimer, R. A., & Shearer, J. (2016). Reshaping The Gut Microbiota: Impact of Low-Calorie Sweeteners and The Link to Insulin Resistance? *Physiology & Behavior*, *164*(Pt B), 488–493. https://doi.org/10.1016/j.physbeh.2016.04.029

Owusu-Apenten, R., & Vieira, E. (2023). Food Additives. In R. Owusu-Apenten & E. R. Vieira (Eds.), *Elementary Food Science* (pp. 355–376). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-65433-7_16

Palmnäs, M. S. A., Cowan, T. E., Bomhof, M. R., Su, J., Reimer, R. A., Vogel, H. J., Hittel, D. S., & Shearer, J. (2014). Low-Dose Aspartame Consumption Differentially Affects Gut Microbiota-Host Metabolic Interactions in The Diet-Induced Obese Rat. *PloS One*, *9*(10). https://doi.org/10.1371/journal.pone.0109841

Park, J. E., Seo, J. E., Lee, J. Y., & Kwon, H. (2015). Distribution of Seven N-Nitrosamines in Food. *Toxicological Research*, *31*(3), 279–288. https://doi.org/10.5487/TR.2015.31.3.279

Peng, Q., Huo, D., Ma, C., Jiang, S., Wang, L., & Zhang, J. (2018). Monosodium Glutamate Induces Limited Modulation in Gut Microbiota. *Journal of Functional Foods*, *49*, 493–500. https://doi.org/10.1016/j.jff.2018.09.015

Perez-Muñoz, M. E., Arrieta, M. C., Ramer-Tait, A. E., & Walter, J. (2017). A Critical Assessment of the "Sterile Womb" and "In Utero Colonization" Hypotheses: Implications for Research on the Pioneer Infant Microbiome. *Microbiome*, *5*(1). https://doi.org/10.1186/S40168-017-0268-4

Raoul, P., Cintoni, M., Palombaro, M., Basso, L., Rinninella, E., Gasbarrini, A., & Mele, M. C. (2022). Food Additives, a Key Environmental Factor in the Development of IBD through Gut Dysbiosis. *Microorganisms*, *10*(1). https://doi.org/10.3390/microorganisms10010167

Regulation (EC) No 1333/2008 of the European Parliament and of the Council of 16 December 2008 on Food Additives, Official Journal of the European Union (2008). https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/txt/pdf/?uri=celex:32008r1333

Robert, C., Buisson, C., Laugerette, F., Abrous, H., Rainteau, D., Humbert, L., Vande Weghe, J., Meugnier, E., Loizon, E., Caillet, F., Van Dorsselaer, B., Urdaci, M., Vaysse, C., & Michalski, M. C. (2021). Impact of Rapeseed and Soy Lecithin on Postprandial Lipid Metabolism, Bile Acid Profile, and Gut Bacteria in Mice. *Molecular Nutrition & Food Research*, *65*(9), 2001068. https://doi.org/10.1002/mnfr.202001068

Roca-Saavedra, P., Mendez-Vilabrille, V., Miranda, J. M., Nebot, C., Cardelle-Cobas, A., Franco, C. M., & Cepeda, A. (2018). Food Additives, Contaminants and Other Minor Components: Effects on Human Gut Microbiota-A Review. *Journal of Physiology and Biochemistry*, *74*(1), 69–83. https://doi.org/10.1007/s13105-017-0564-2

Rodríguez, J. M., Murphy, K., Stanton, C., Ross, R. P., Kober, O. I., Juge, N., Avershina, E., Rudi, K., Narbad, A., Jenmalm, M. C., Marchesi, J. R., & Collado, M. C. (2015). The Composition of The Gut Microbiota Throughout Life, with an Emphasis on Early Life. *Microbial Ecology in Health and Disease*, *26*(0). https://doi.org/10.3402/mehd.v26.26050

Ruiz-Ojeda, F. J., Plaza-Díaz, J., Sáez-Lara, M. J., & Gil, A. (2019). Effects of Sweeteners on the Gut Microbiota: A Review of Experimental Studies and Clinical Trials. *Advances in Nutrition (Bethesda, Md.)*, *10*(suppl_1), S31–S48. https://doi.org/10.1093/advances/nmy037

Saltmarsh, M. (2020). Food Additives and Why They Are Used. *Saltmarsh's Essential Guide to Food Additives*, 1–9. https://doi.org/10.1039/9781839161063-00001

Sender, R., Fuchs, S., & Milo, R. (2016). Revised Estimates for the Number of Human and Bacteria Cells in the Body. *PLoS Biology*, *14*(8). https://doi.org/10.1371/journal.pbio.1002533

Serrano, J., Smith, K. R., Crouch, A. L., Sharma, V., Yi, F., Vargova, V., LaMoia, T. E., Dupont, L. M., Serna, V., Tang, F., Gomes-Dias, L., Blakeslee, J. J., Hatzakis, E., Peterson, S. N., Anderson, M., Pratley, R. E., & Kyriazis, G. A. (2021). High-Dose Saccharin Supplementation Does Not Induce Gut Microbiota Changes or Glucose Intolerance in Healthy Humans and Mice. *Microbiome*, *9*(1). https://doi.org/10.1186/s40168-020-00976-w

Singh, R. K., Chang, H. W., Yan, D., Lee, K. M., Ucmak, D., Wong, K., Abrouk, M., Farahnik, B., Nakamura, M., Zhu, T. H., Bhutani, T., & Liao, W. (2017). Influence of Diet on the Gut Microbiome and Implications for Human Health. *Journal of Translational Medicine*, *15*(1). https://doi.org/10.1186/s12967-017-1175-y

Sonnenburg, J. L., & Bäckhed, F. (2016). Diet-Microbiota Interactions as Moderators of Human Metabolism. *Nature, 535*(7610), 56–64. https://doi.org/10.1038/nature18846

Suez, J., Korem, T., Zeevi, D., Zilberman-Schapira, G., Thaiss, C. A., Maza, O., Israeli, D., Zmora, N., Gilad, S., Weinberger, A., Kuperman, Y., Harmelin, A., Kolodkin-Gal, I., Shapiro, H., Halpern, Z., Segal, E., & Elinav, E. (2014). Artificial Sweeteners Induce Glucose Intolerance by Altering the Gut Microbiota. *Nature*, *514*(7521), 181–186. https://doi.org/10.1038/nature13793

Tayfur, M., Eksi, A., Ataman, P., Saner, S., Yılmaz, Ö. H., & Karakaya, A. E. (2020). Gıda Katkı Maddelerinin İşlevi ve Güvenliği. In M. Tayfur & P. F. Türker (Eds.), *Beslenme ve Diyetetik - Güncel Konular 9* (1st ed., pp. 347–369). Hatipoğlu Yayıncılık.

Thomson, P., Santibañez, R., Aguirre, C., Galgani, J. E., & Garrido, D. (2019). Short-Term Impact of Sucralose Consumption on the Metabolic Response and Gut Microbiome of Healthy Adults. *British Journal of Nutrition*, *122*(8), 856–862. https://doi.org/10.1017/S0007114519001570

Thursby, E., & Juge, N. (2017). Introduction to the Human Gut Microbiota. *Biochemical Journal*, *474*(11), 1823. https://doi.org/10.1042/bcj20160510

Türk Gıda Kodeksi Gıda Katkı Maddeleri Yönetmeliği, Resmi Gazete (Sayı: 28693) (2023).

Turnbaugh, P. J., Ridaura, V. K., Faith, J. J., Rey, F. E., Knight, R., & Gordon, J. I. (2009). The Effect of Diet on the Human Gut Microbiome: A Metagenomic Analysis in Humanized Gnotobiotic Mice. *Science Translational Medicine*, *1*(6). https://doi.org/10.1126/scitranslmed.3000322

Valdes, A. M., Walter, J., Segal, E., & Spector, T. D. (2018). Role of the Gut Microbiota in Nutrition and Health. *BMJ (Clinical Research Ed.)*, *361*, 36–44. https://doi.org/10.1136/bmj.k2179

Walker, A. W., & Hoyles, L. (2023). Human Microbiome Myths and Misconceptions. *Nature Microbiology*, *8*(8), 1392–1396. https://doi.org/10.1038/S41564-023-01426-7

Walker, A. W., Ince, J., Duncan, S. H., Webster, L. M., Holtrop, G., Ze, X., Brown, D., Stares, M. D., Scott, P., Bergerat, A., Louis, P., McIntosh, F., Johnstone, A. M., Lobley, G. E., Parkhill, J., & Flint, H. J. (2011). Dominant and Diet-Responsive Groups of Bacteria Within the Human Colonic Microbiota. *The ISME Journal*, *5*(2), 220–230. https://doi.org/10.1038/ismej.2010.118

Wiley, D., & Yen Nee, C. N. (2020). Food Ingredients. In M. Gibson (Ed.), *Food and Society* (pp. 377–391). Academic Press. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-811808-5.00020-9

Wolters, M., Ahrens, J., Romaní-Pérez, M., Watkins, C., Sanz, Y., Benítez-Páez, A., Stanton, C., & Günther, K. (2019). Dietary Fat, The Gut Microbiota, and Metabolic Health - A Systematic Review Conducted within the MyNewGut Project. *Clinical Nutrition (Edinburgh, Scotland)*, *38*(6), 2504–2520. https://doi.org/10.1016/j.clnu.2018.12.024

World Health Organization. (2023, November). *Food Additives*. https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/food-additives

Wu, G. D., Chen, J., Hoffmann, C., Bittinger, K., Chen, Y. Y., Keilbaugh, S. A., Bewtra, M., Knights, D., Walters, W. A., Knight, R., Sinha, R., Gilroy, E., Gupta, K., Baldassano, R., Nessel, L., Li, H., Bushman, F. D., & Lewis, J. D. (2011). Linking Long-Term Dietary Patterns with Gut Microbial Enterotypes. *Science (New York, N.Y.)*, *334*(6052), 105–108. https://doi.org/10.1126/science.1208344

Xu, J., Tang, M., Liu, Y., Xu, J., & Xu, X. (2022). Safety Assessment of Monosodium Glutamate Based on Intestinal Function and Flora in Mice. *Food Science and Human Wellness*, *11*(1), 155–164. https://doi.org/10.1016/j.fshw.2021.07.016

KAYNAKÇA

Alidadi, M., Banach, M., Guest, P. C., Bo, S., Jamialahmadi, T., ve Sahebkar, A. (2021). The Effect of Caloric Restriction and Fasting on Cancer. *Seminars in Cancer Biology*, 73, 30–44. https://doi.org/10.1016/j.semcancer.2020.09.010

Allen, B. G., Bhatia, S. K., Anderson, C. M., Eichenberger-Gilmore, J. M., Sibenaller, Z. A., Mapuskar, K. A., Schoenfeld, J. D., Buatti, J. M., Spitz, D. R., ve Fath, M. A. (2014). Ketogenic Diets As An Adjuvant Cancer Therapy: History And Potential Mechanism. *Redox Biology*, 2, 963–970. https://doi.org/10.1016/j.redox.2014.08.002

Allen, B. G., Bhatia, S. K., Anderson, C. M., Eichenberger-Gilmore, J. M., Sibenaller, Z. A., Mapuskar, K. A., Schoenfeld, J. D., Buatti, J. M., Spitz, D. R., ve Fath, M. A. (2014). Ketogenic Diets as An Adjuvant Cancer Therapy: History And Potential Mechanism. *Redox Biology*, 2, 963–970. https://doi.org/10.1016/j.redox.2014.08.002

Allen, B. G., Bhatia, S. K., Buatti, J. M., Brandt, K. E., Lindholm, K. E., Button, A. M., Szweda, L. I., Smith, B. J., Spitz, D. R., ve Fath, M. A. (2013). Ketogenic Diets Enhance Oxidative Stress and Radio-Chemo-Therapy Responses in Lung Cancer Xenografts. *Clinical Cancer Research: An Official Journal of the American Association for Cancer Research,* 19(14), 3905–3913. https://doi.org/10.1158/1078-0432.CCR-12-0287

Antunes, F., Erustes, A. G., Costa, A. J., Nascimento, A. C., Bincoletto, C., Ureshino, R. P., Pereira, G. J. S., ve Smaili, S. S. (2018). Autophagy and Intermittent Fasting: The Connection for Cancer Therapy?. *Clinics (Sao Paulo, Brazil)*, 73(Suppl 1), e814s. https://doi.org/10.6061/clinics/2018/e814s

Augustus, E., Granderson, I., ve Rocke, K. D. (2021). The Impact of a Ketogenic Dietary Intervention on the Quality of Life of Stage II and III Cancer Patients: A Randomized Controlled Trial in the Caribbean. *Nutrition and Cancer*, 73(9), 1590–1600. https://doi.org/10.1080/01635581.2020.1803930

Baracos, V. E., Martin, L., Korc, M., Guttridge, D. C., ve Fearon, K. C. H. (2018). Cancer-Associated Cachexia. *Nature Reviews.* Disease Primers, 4, 17105. https://doi.org/10.1038/nrdp.2017.105

Barrea, L., Caprio, M., Tuccinardi, D., Moriconi, E., Di Renzo, L., Muscogiuri, G., Colao, A., Savastano, S., ve Obesity Programs of Nutrition, Education, Research and Assessment (OPERA) Group (2022). Could Ketogenic Diet "Starve" Cancer? Emerging Evidence. Critical Reviews in Food Science and *Nutrition,* 62(7), 1800–1821. https://doi.org/10.1080/10408398.2020.1847030

Bhattacharya, B., Mohd Omar, M. F., ve Soong, R. (2016). The Warburg Effect and Drug Resistance. *British Journal of Pharmacology*, 173(6), 970–979. https://doi.org/10.1111/bph.13422

Bose, S., ve Le, A. (2018). Glucose Metabolism in Cancer. Advances in Experimental Medicine and Biology, 1063, 3–12. https://doi.org/10.1007/978-3-319-77736-8_1

Brault, C., ve Schulze, A. (2016). The Role of Glucose and Lipid Metabolism in Growth and Survival of Cancer Cells. Recent Results in Cancer Research. Fortschritte der Krebsforschung. *Progres Dans Les Recherches Sur Le Cancer,* 207, 1–22. https://doi.org/10.1007/978-3-319-42118-6_1

Broom, G. M., Shaw, I. C., ve Rucklidge, J. J. (2019). The Ketogenic Diet as a Potential Treatment and Prevention Strategy for Alzheimer's Disease. *Nutrition (Burbank, Los Angeles County, Calif.),* 60, 118–121. https://doi.org/10.1016/j.nut.2018.10.003

Brouns, F. (2018). Overweight and Diabetes Prevention: Is a Low-Carbohydrate-High-Fat Diet Recommendable?. *European Journal of Nutrition*, 57(4), 1301–1312. https://doi.org/10.1007/s00394-018-1636-y

Bueno, N. B., de Melo, I. S., de Oliveira, S. L., ve da Rocha Ataide, T. (2013). Very-Low-Carbohydrate Ketogenic Diet vs. Low-Fat Diet for Long-Term Weight Loss: A Meta-Analysis of Randomised Controlled Trials. *The British Journal of Nutrition*, 110(7), 1178–1187. https://doi.org/10.1017/S0007114513000548

Buga, A., Harper, D. G., Sapper, T. N., Hyde, P. N., Fell, B., Dickerson, R., Stoner, J. T., Kackley, M. L., Crabtree, C. D., Decker, D. D., Robinson, B. T., Krystal, G., Binzel, K., Lustberg, M. B., ve Volek, J. S. (2024). Feasibility and Metabolic Outcomes of a Well-Formulated Ketogenic Diet as an Adjuvant Therapeutic Intervention for Women with Stage IV Metastatic Breast Cancer: The Keto-CARE Trial. *PloS One*, 19(1), e0296523. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0296523

Champ, C. E., Palmer, J. D., Volek, J. S., Werner-Wasik, M., Andrews, D. W., Evans, J. J., Glass, J., Kim, L., ve Shi, W. (2014). Targeting Metabolism with a Ketogenic Diet during the Treatment of Glioblastoma Multiforme. *Journal of Neuro-Oncology*, 117(1), 125–131. https://doi.org/10.1007/s11060-014-1362-0

Chattopadhyay, E., ve Roy, B. (2017). Altered Mitochondrial Signalling and Metabolism in Cancer. *Frontiers in Oncology*, 7, 43. https://doi.org/10.3389/fonc.2017.00043

Chiche, J., Brahimi-Horn, M. C., ve Pouysségur, J. (2010). Tumour Hypoxia Induces a Metabolic Shift Causing Acidosis: A Common Feature in Cancer. *Journal of Cellular and Molecular Medicine*, 14(4), 771–794. https://doi.org/10.1111/j.1582-4934.2009.00994.x

Choi, Y. J., Jeon, S. M., ve Shin, S. (2020). Impact of a Ketogenic Diet on Metabolic Parameters in Patients with Obesity or Overweight and with or without Type 2 Diabetes: A Meta-Analysis of Randomized Controlled Trials. *Nutrients*, 12(7), 2005. https://doi.org/10.3390/nu12072005

Cluntun, A. A., Lukey, M. J., Cerione, R. A., ve Locasale, J. W. (2017). Glutamine Metabolism in Cancer: Understanding the Heterogeneity. *Trends in Cancer*, 3(3), 169–180. https://doi.org/10.1016/j.trecan.2017.01.005

Courtnay, R., Ngo, D. C., Malik, N., Ververis, K., Tortorella, S. M., ve Karagiannis, T. C. (2015). Cancer Metabolism and the Warburg Effect: The Role of HIF-1 and PI3K. *Molecular Biology Reports*, 42(4), 841–851. https://doi.org/10.1007/s11033-015-3858-x

Damyanov, C., Maslev, I., Pavlov, V., ve Avramov, L. (2018). Conventional Treatment of Cancer: Realities and Problems. *Annals of Complementary and Alternative Medicine*, 1, 1–9.

DeBerardinis, R. J., ve Chandel, N. S. (2016). Fundamentals of Cancer Metabolism. *Science Advances*, 2(5), e1600200. https://doi.org/10.1126/sciadv.1600200

Di Tano, M., ve Longo, V. D. (2020). A Fasting-Mimicking Diet and Vitamin C: Turning Anti-Aging Strategies Against Cancer. *Molecular and Cellular Oncology*, 7(5), 1791671. https://doi.org/10.1080/23723556.2020.1791671

Diakos, C. I., Charles, K. A., McMillan, D. C., ve Clarke, S. J. (2014). Cancer-Related Inflammation and Treatment Effectiveness. *The Lancet Oncology*, 15(11), e493–e503. https://doi.org/10.1016/S1470-2045(14)70263-3

Elsakka, A. M. A., Bary, M. A., Abdelzaher, E., Elnaggar, M., Kalamian, M., Mukherjee, P., ve Seyfried, T. N. (2018). Management of Glioblastoma Multiforme in a Patient Treated With Ketogenic Metabolic Therapy and Modified Standard of Care: A 24-Month Follow-Up. *Frontiers in Nutrition*, 5, 20. https://doi.org/10.3389/fnut.2018.00020

Evans, M., Cogan, K. E., ve Egan, B. (2017). Metabolism of Ketone Bodies During Exercise and Training: Physiological Basis for Exogenous Supplementation. *The Journal of Physiology*, 595(9), 2857–2871. https://doi.org/10.1113/JP273185

Fearon, K. C., Borland, W., Preston, T., Tisdale, M. J., Shenkin, A., ve Calman, K. C. (1988). Cancer Cachexia: Influence of Systemic Ketosis on Substrate Levels and Nitrogen Metabolism. *The American Journal of Clinical Nutrition*, 47(1), 42–48. https://doi.org/10.1093/ajcn/47.1.42

Gibson, A. A., Seimon, R. V., Lee, C. M., Ayre, J., Franklin, J., Markovic, T. P., Caterson, I. D., ve Sainsbury, A. (2015). Do Ketogenic Diets Really Suppress Appetite? A Systematic Review and Meta-Analysis. *Obesity Reviews: An Official Journal of the International Association for the Study of Obesity*, 16(1), 64–76. https://doi.org/10.1111/obr.12230

Greten, F. R., ve Grivennikov, S. I. (2019). Inflammation and Cancer: Triggers, Mechanisms, and Consequences. *Immunity*, 51(1), 27–41. https://doi.org/10.1016/j.immuni.2019.06.025

Hamanaka, R. B., ve Chandel, N. S. (2010). Mitochondrial Reactive Oxygen Species Regulate Cellular Signaling and Dictate Biological Outcomes. *Trends in Biochemical Sciences*, 35(9), 505–513. https://doi.org/10.1016/j.tibs.2010.04.002

Hendricks, M. (1995). High Fat and Seizure Free. *Johns Hopkins Magazine*, April, 14–20.

Hileman, E. O., Liu, J., Albitar, M., Keating, M. J., ve Huang, P. (2004). Intrinsic Oxidative Stress in Cancer Cells: A Biochemical Basis for Therapeutic Selectivity. *Cancer Chemotherapy and Pharmacology*, 53(3), 209–219. https://doi.org/10.1007/s00280-003-0726-5

Hopkins, B. D., Pauli, C., Du, X., Wang, D. G., Li, X., Wu, D., Amadiume, S. C., Goncalves, M. D., Hodakoski, C., Lundquist, M. R., Bareja, R., Ma, Y., Harris, E. M., Sboner, A., Beltran, H., Rubin, M. A., Mukherjee, S., ve Cantley, L. C. (2018). Suppression of Insulin Feedback Enhances the

Efficacy of PI3K Inhibitors. *Nature*, 560(7719), 499–503. https://doi.org/10.1038/s41586-018-0343-4

HR, G. (1921). Fasting as a Method for Treating Epilepsy. *Med Rec*, 99, 1037–1039.

Iyikesici, M. S. (2019). Feasibility Study of Metabolically Supported Chemotherapy with Weekly Carboplatin/Paclitaxel Combined with Ketogenic Diet, Hyperthermia and Hyperbaric Oxygen Therapy in Metastatic Non-Small Cell Lung Cancer. *International Journal of Hyperthermia: The Official Journal of European Society for Hyperthermic Oncology, North American Hyperthermia Group*, 36(1), 446–455. https://doi.org/10.1080/02656736.2019.1589584

Kämmerer, U., Klement, R. J., Joos, F. T., Sütterlin, M., ve Reuss-Borst, M. (2021). Low Carb and Ketogenic Diets Increase Quality of Life, Physical Performance, Body Composition, and Metabolic Health of Women with Breast Cancer. *Nutrients*, 13(3), 1029. https://doi.org/10.3390/nu13031029

Khodabakhshi, A., Akbari, M. E., Mirzaei, H. R., Mehrad-Majd, H., Kalamian, M., ve Davoodi, S. H. (2020). Feasibility, Safety, and Beneficial Effects of MCT-Based Ketogenic Diet for Breast Cancer Treatment: A Randomized Controlled Trial Study. *Nutrition and Cancer*, 72(4), 627–634. https://doi.org/10.1080/01635581.2019.1650942

Khodabakhshi, A., Akbari, M. E., Mirzaei, H. R., Seyfried, T. N., Kalamian, M., ve Davoodi, S. H. (2021). Effects of Ketogenic Metabolic Therapy on Patients with Breast Cancer: A Randomized Controlled Clinical Trial. *Clinical Nutrition (Edinburgh, Scotland)*, 40(3), 751–758. https://doi.org/10.1016/j.clnu.2020.06.028

Klein, P., Tyrlikova, I., Zuccoli, G., Tyrlik, A., ve Maroon, J. C. (2020). Treatment of Glioblastoma Multiforme with "Classic" 4:1 Ketogenic Diet Total Meal Replacement. *Cancer and Metabolism*, 8(1), 24. https://doi.org/10.1186/s40170-020-00230-9

Klement, R. J. (2017). Beneficial Effects of Ketogenic Diets for Cancer Patients: A Realist Review with Focus on Evidence and Confirmation. *Medical Oncology (Northwood, London, England)*, 34(8), 132. https://doi.org/10.1007/s12032-017-0991-5

Klement, R. J. (2018). Fasting, Fats, and Physics: Combining Ketogenic and Radiation Therapy Against Cancer. *Complementary Medicine Research*, 25(2), 102–113. https://doi.org/10.1159/000484045

Klement, R. J. (2018). Wilhelm Brünings' Forgotten Contribution to the Metabolic Treatment of Cancer Utilizing Hypoglycemia and a Very Low Carbohydrate (Ketogenic) Diet. *Journal of Traditional and Complementary Medicine*, 9(3), 192–200. https://doi.org/10.1016/j.jtcme.2018.06.002

Klement, R. J., & Kämmerer, U. (2011). Is There a Role for Carbohydrate Restriction in the Treatment and Prevention of Cancer? *Nutrition and Metabolism*, 8, 1–16.

Klement, R. J., & Sweeney, R. A. (2016). Impact of a Ketogenic Diet Intervention During Radiotherapy on Body Composition: I. Initial Clinical Experience with Six Prospectively Studied Patients. *BMC Research Notes*, 9, 143. https://doi.org/10.1186/s13104-016-1959-9

Koroljow, S. (1962). Two Cases of Malignant Tumors with Metastases Apparently Treated Successfully with Hypoglycemic Coma. *The Psychiatric Quarterly*, 36, 261–270. https://doi.org/10.1007/BF01586115

Kosinski, C., & Jornayvaz, F. R. (2017). Effects of Ketogenic Diets on Cardiovascular Risk Factors: Evidence from Animal and Human Studies. *Nutrients*, 9(5), 517. https://doi.org/10.3390/nu9050517

Kossoff, E. H., Krauss, G. L., McGrogan, J. R., & Freeman, J. M. (2003). Efficacy of the Atkins Diet as Therapy for Intractable Epilepsy. *Neurology*, 61(12), 1789–1791. https://doi.org/10.1212/01.wnl.0000098889.35155.72

Lee, Y. K., Park, S. Y., Kim, Y. M., Lee, W. S., & Park, O. J. (2009). AMP Kinase/Cyclooxygenase-2 Pathway Regulates Proliferation and Apoptosis of Cancer Cells Treated with Quercetin. *Experimental and Molecular Medicine*, 41(3), 201–207. https://doi.org/10.3858/emm.2009.41.3.023

Li, R. J., Liu, Y., Liu, H. Q., & Li, J. (2020). Ketogenic Diets and Protective Mechanisms in Epilepsy, Metabolic Disorders, Cancer, Neuronal Loss, and Muscle and Nerve Degeneration. *Journal of Food Biochemistry*, 44(3), e13140. https://doi.org/10.1111/jfbc.13140

Li, T., & Le, A. (2018). Glutamine Metabolism in Cancer. *Advances in Experimental Medicine and Biology*, 1063, 13–32. https://doi.org/10.1007/978-3-319-77736-8_2

Li, W., Saud, S. M., Young, M. R., Chen, G., & Hua, B. (2015). Targeting AMPK for Cancer Prevention and Treatment. *Oncotarget*, 6(10), 7365–7378. https://doi.org/10.18632/oncotarget.3629

Lilamand, M., Porte, B., Cognat, E., Hugon, J., Mouton-Liger, F., & Paquet, C. (2020). Are Ketogenic Diets Promising for Alzheimer's Disease? A Translational Review. *Alzheimer's Research & Therapy*, 12(1), 42. https://doi.org/10.1186/s13195-020-00615-4

Liu, Y. M., & Wang, H. S. (2013). Medium-Chain Triglyceride Ketogenic Diet: An Effective Treatment for Drug-Resistant Epilepsy and a Comparison with Other Ketogenic Diets. *Biomedical Journal*, 36(1), 9–15. https://doi.org/10.4103/2319-4170.107154

Maalouf, M., Rho, J. M., & Mattson, M. P. (2009). The Neuroprotective Properties of Calorie Restriction, the Ketogenic Diet, and Ketone Bodies. *Brain Research Reviews*, 59(2), 293–315. https://doi.org/10.1016/j.brainresrev.2008.09.002

McBride, H. M., Neuspiel, M., & Wasiak, S. (2006). Mitochondria: More Than Just a Powerhouse. *Current Biology*, 16(14), R551–R560. https://doi.org/10.1016/j.cub.2006.06.054

Moreno-Sánchez, R., Rodríguez-Enríquez, S., Marín-Hernández, A., & Saavedra, E. (2007). Energy Metabolism in Tumor Cells. *The FEBS Journal*, 274(6), 1393–1418. https://doi.org/10.1111/j.1742-4658.2007.05686.x

Nakamura, K., Tonouchi, H., Sasayama, A., & Ashida, K. (2018). A Ketogenic Formula Prevents Tumor Progression and Cancer Cachexia by Attenuating Systemic Inflammation in Colon 26 Tumor-Bearing Mice. *Nutrients*, 10(2), 206. https://doi.org/10.3390/nu10020206

Oizel, K., Chauvin, C., Oliver, L., Gratas, C., Geraldo, F., Jarry, U., Scotet, E., Rabe, M., Alves-Guerra, M. C., Teusan, R., Gautier, F., Loussouarn, D., Compan, V., Martinou, J. C., Vallette, F. M., & Pecqueur, C. (2017). Efficient Mitochondrial Glutamine Targeting Prevails Over Glioblastoma Metabolic Plasticity. *Clinical Cancer Research: An Official Journal of the American Association for Cancer Research*, 23(20), 6292–6304. https://doi.org/10.1158/1078-0432.CCR-16-3102

Otto, A. M. (2016). Warburg Effect(s)—A Biographical Sketch of Otto Warburg and His Impacts on Tumor Metabolism. *Cancer and Metabolism*, 4, 1-8.

Panhans, C. M., Gresham, G., Amaral, L. J., & Hu, J. (2020). Exploring the Feasibility and Effects of a Ketogenic Diet in Patients With CNS Malignancies: A Retrospective Case Series. *Frontiers in Neuroscience*, 14, 390. https://doi.org/10.3389/fnins.2020.00390

Pelletier, A., & Coderre, L. (2007). Ketone Bodies Alter Dinitrophenol-Induced Glucose Uptake Through AMPK Inhibition and Oxidative Stress Generation in Adult Cardiomyocytes. *American Journal of Physiology. Endocrinology and Metabolism*, 292(5), E1325–E1332. https://doi.org/10.1152/ajpendo.00186.2006

Ph.D., N., & Ph.D., R. C. (2024). Ketogenic Diet as a Treatment and Prevention Strategy for Cancer: A Therapeutic Alternative. *Nutrition*, 124, 112427. https://doi.org/10.1016/j.nut.2024.112427

Plotti, F., Terranova, C., Luvero, D., Bartolone, M., Messina, G., Feole, L., Cianci, S., Scaletta, G., Marchetti, C., Di Donato, V., Fagotti, A., Scambia, G., Benedetti Panici, P., & Angioli, R. (2020). Diet and Chemotherapy: The Effects of Fasting and Ketogenic Diet on Cancer Treatment. *Chemotherapy*, 65(3-4), 77–84. https://doi.org/10.1159/000510839

Poff, A. M., Ari, C., Arnold, P., Seyfried, T. N., & D'Agostino, D. P. (2014). Ketone Supplementation Decreases Tumor Cell Viability and Prolongs Survival of Mice With Metastatic Cancer. *International Journal of Cancer*, 135(7), 1711–1720. https://doi.org/10.1002/ijc.28809

Rauckhorst, A. J., & Taylor, E. B. (2016). Mitochondrial Pyruvate Carrier Function and Cancer Metabolism. *Current Opinion in Genetics and Development*, 38, 102–109. https://doi.org/10.1016/j.gde.2016.05.003

Schumacker, P. T. (2006). Reactive Oxygen Species in Cancer Cells: Live by the Sword, Die by the Sword. *Cancer Cell*, 10(3), 175–176. https://doi.org/10.1016/j.ccr.2006.08.015

Seyfried, T. N., Yu, G., Maroon, J. C., & D'Agostino, D. P. (2017). Press-Pulse: A Novel Therapeutic Strategy for the Metabolic Management of Cancer. *Nutrition and Metabolism*, 14, 19. https://doi.org/10.1186/s12986-017-0178-2

Seyfried, T. N., Shelton, L., Arismendi-Morillo, G., Kalamian, M., Elsakka, A., Maroon, J., & Mukherjee, P. (2019). Provocative Question: Should Ketogenic Metabolic Therapy Become the Standard of Care for Glioblastoma? *Neurochemical Research*, 44(10), 2392–2404. https://doi.org/10.1007/s11064-019-02795-4

Sherwin, R. S., Hendler, R. G., & Felig, P. (1975). Effect of Ketone Infusions on Amino Acid and Nitrogen Metabolism in Man. *The Journal of Clinical Investigation*, 55(6), 1382–1390. https://doi.org/10.1172/JCI108057

Shukla, S. K., Gebregiworgis, T., Purohit, V., Chaika, N. V., Gunda, V., Radhakrishnan, P., Mehla, K., Pipinos, I. I., Powers, R., Yu, F., & Singh, P. K. (2014). Metabolic Reprogramming Induced by Ketone Bodies Diminishes Pancreatic Cancer Cachexia. *Cancer and Metabolism*, 2, 18. https://doi.org/10.1186/2049-3002-2-18

Siegel, R. L., Giaquinto, A. N., & Jemal, A. (2024). Cancer Statistics, 2024. *CA: A Cancer Journal for Clinicians*, 74(1), 12–49. https://doi.org/10.3322/caac.21820

Sung, B., Prasad, S., Yadav, V. R., Lavasanifar, A., & Aggarwal, B. B. (2011). Cancer and Diet: How Are They Related? *Free Radical Research*, 45(8), 864–879. https://doi.org/10.3109/10715762.2011.582869

Taylor, M. K., Sullivan, D. K., Mahnken, J. D., Burns, J. M., & Swerdlow, R. H. (2017). Feasibility and Efficacy Data from a Ketogenic Diet Intervention in Alzheimer's Disease. *Alzheimer's and Dementia (New York, N. Y.)*, 4, 28–36. https://doi.org/10.1016/j.trci.2017.11.002

Temkin, O. (1994). *The Falling Sickness: A History of Epilepsy from the Greeks to the Beginnings of Modern Neurology* (Vol. 4). JHU Press.

van der Louw, E. J. T. M., Olieman, J. F., van den Bemt, P. M. L. A., Bromberg, J. E. C., Oomen-de Hoop, E., Neuteboom, R. F., Catsman-Berrevoets, C. E., & Vincent, A. J. P. E. (2019). Ketogenic Diet Treatment as Adjuvant to Standard Treatment of Glioblastoma Multiforme: A Feasibility and Safety Study. *Therapeutic Advances in Medical Oncology*, 11, 1758835919853958. https://doi.org/10.1177/1758835919853958

Vander Heiden, M. G., Cantley, L. C., & Thompson, C. B. (2009). Understanding the Warburg Effect: The Metabolic Requirements of Cell Proliferation. *Science (New York, N. Y.)*, 324(5930), 1029–1033. https://doi.org/10.1126/science.1160809

Wang, J., & Yi, J. (2008). Cancer Cell Killing via ROS: To Increase or Decrease, That Is the Question. *Cancer Biology and Therapy*, 7(12), 1875–1884. https://doi.org/10.4161/cbt.7.12.7067

Warburg, O. (1956). On the Origin of Cancer Cells. *Science (New York, N.Y.)*, 123(3191), 309–314. https://doi.org/10.1126/science.123.3191.309

Wiseman, H., & Halliwell, B. (1996). Damage to DNA by Reactive Oxygen and Nitrogen Species: Role in Inflammatory Disease and Progression to Cancer. *The Biochemical Journal*, 313(Pt 1), 17–29. https://doi.org/10.1042/bj3130017

Woodhouse, C., Ward, T., Gaskill-Shipley, M., & Chaudhary, R. (2019). Feasibility of a Modified Atkins Diet in Glioma Patients During Radiation and Its Effect on Radiation Sensitization. *Current Oncology (Toronto, Ont.)*, 26(4), e433–e438. https://doi.org/10.3747/co.26.4889

Woolf, E. C., Curley, K. L., Liu, Q., Turner, G. H., Charlton, J. A., Preul, M. C., & Scheck, A. C. (2015). The Ketogenic Diet Alters the Hypoxic Response and Affects Expression of Proteins Associated with Angiogenesis, Invasive Potential, and Vascular Permeability in a Mouse Glioma Model. *PloS One*, 10(6), e0130357. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0130357

Wu, K., Yu, X., Huang, Z., Zhu, D., Yi, X., Wu, Y. L., Hao, Q., Kemp, K. T., 2nd, Elshimali, Y., & Iyer, R. (2019). Targeting of PP2Cδ by a Small Molecule C23 Inhibits High Glucose-Induced Breast Cancer Progression In Vivo. *Antioxidants and Redox Signaling*, 30(17), 1983–1998. https://doi.org/10.1089/ars.2017.7486

Xu, R. H., Pelicano, H., Zhou, Y., Carew, J. S., Feng, L., Bhalla, K. N., Keating, M. J., & Huang, P. (2005). Inhibition of Glycolysis in Cancer Cells: A Novel Strategy to Overcome Drug Resistance Associated with Mitochondrial Respiratory Defect and Hypoxia. *Cancer Research*, 65(2), 616–625. https://doi.org/10.1158/0008-5472.CAN-04-1668

KAYNAKÇA

Alataş, E., Kılıç, D., & Güler, T. (2019). 2018 Uluslarası Kanıta Dayalı Polikistik Over Sendromu Değerlendirme ve Yönetim Rehberi Doğrultusunda Tanıdaki 'Yeniler' ve 'Yineler'. *Pamukkale Medical Journal*, 595-602. Https://Doi.Org/10.31362/Patd.563485

Arusoğlu, G., & Sökülmez Kaya, P. (2016). Polycystic Ovarian Syndrome: Long Term Health Risks and the Effect of Life Style Changes: Review. *Turkiye Klinikleri Journal of Health Sciences*, *1*(1), 55-67. Https://Doi.Org/10.5336/Healthsci.2015-45527

Aydos, A., Öztemur, Y., & Gür Dedeoğlu, B. (2016). Polycystic Ovary Syndrome and Molecular Approaches. *Turkish Bulletin of Hygiene and Experimental Biology*, *73*(1), 81-88. Https://Doi.Org/10.5505/Turkhijyen.2016.09327

Aygen, E. M., Güzel, Z., Özgün, T., Atakul, T., & Şahin, Y. (2007). Polikistik Over Sendromlu İnfertil Kadınlarda Ovulasyon İndüksiyonunda Letrozolün Kullanımı the Use of Letrozole for Ovulation Induction in Infertile Women with Polycystic Ovarian Syndrome. Içinde *Erciyes Medical Journal)* (C. 29, Sayı 3). Http://Tipdergisi.Erciyes.Edu.Tr/Download/

Azadi-Yazdi, M., Karimi-Zarchi, M., Salehi-Abargouei, A., Fallahzadeh, H., & Nadjarzadeh, A. (2017). Effects of Dietary Approach to Stop Hypertension Diet on Androgens, Antioxidant Status and Body Composition in Overweight and Obese Women with Polycystic Ovary Syndrome: A Randomised Controlled Trial. *Journal of Human Nutrition and Dietetics*, *30*(3), 275-283. Https://Doi.Org/10.1111/Jhn.12433

Azziz, R., Sanchez, L. A., Knochenhauer, E. S., Moran, C., Lazenby, J., Stephens, K. C., Taylor, K., & Boots, L. R. (2004). Androgen Excess in Women: Experience with Over 1000 Consecutive Patients. *The Journal of Clinical Endocrinology & Metabolism*, *89*(2), 453-462. Https://Doi.Org/10.1210/Jc.2003-031122

Banu, J., Deeba, F., Sultana, P., Chowdhury, A. A., & Khan, M. A. H. (2013). Effects of Multiple Micronutrients (Mmn) on Ovulation Inductionin Subfertile Women with Pcos. *Journal of Paediatric Surgeons of Bangladesh*, *4*(2), 50-53. Https://Doi.Org/10.3329/Jpsb.V4i2.23938

Barrea, L., Marzullo, P., Muscogiuri, G., Di Somma, C., Scacchi, M., Orio, F., Aimaretti, G., Colao, A., & Savastano, S. (2018). Source and Amount of Carbohydrate in the Diet and Inflammation in Women with Polycystic Ovary Syndrome. *Nutrition Research Reviews*, *31*(2), 291-301. Https://Doi.Org/10.1017/S0954422418000136

Barrett-Connor, E., Giardina, E.-G. V., Gitt, A. K., Gudat, U., Steinberg, H. O., & Tschoepe, D. (2004). Women and Heart Disease. *Archives of Internal Medicine*, *164*(9), 934. Https://Doi.Org/10.1001/Archinte.164.9.934

Barry, J. A., Azizia, M. M., & Hardiman, P. J. (2014). Risk of Endometrial, Ovarian and Breast Cancer in Women with Polycystic Ovary Syndrome: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Human Reproduction Update*, *20*(5), 748-758. Https://Doi.Org/10.1093/Humupd/Dmu012

Bickerton, A. S. T., Clark, N., Meeking, D., Shaw, K. M., Crook, M., Lumb, P., Turner, C., & Cummings, M. H. (2005). Cardiovascular Risk in Women with Polycystic Ovarian Syndrome (Pcos). *Journal of Clinical Pathology*, *58*(2), 151-154. Https://Doi.Org/10.1136/Jcp.2003.015271

Bilgiç Çelik, D., Dağlar, G., & Demirel, G. (2013). Gynecological Problems of Adolescents and Their Effects on Reproductive Health. *Sisli Etfal Hastanesi Tip Bulteni / the Medical Bulletin of Sisli Hospital*, 157-166. Https://Doi.Org/10.5350/Semb2013470401

Burkay, N., & Yur, F. (2024). 30-45 Yaş Aralığındaki Kadınlarda Ovaryum Rezervlerinin Niteliği ve Niceliği Üzerine Bir Değerlendirme: Akdeniz Diyetinin Etkisi. *Van Sağlık Bilimleri Dergisi*, *17*(1), 61-68. Https://Doi.Org/10.52976/Vansaglik.1392327

Can, E.N., & TÜRKER, P.F. (2023). Polikistik Over Sendromu Polycystic Ovary Syndrome. *Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi 2023, 8(3), 245-257.*

Carmina, E., & Lobo, R. A. (2003). Treatment of Hyperandrogenic Alopecia in Women. *Fertility and Sterility*, *79*(1), 91-95. Https://Doi.Org/10.1016/S0015-0282(02)04551-X

Cascella, T., Palomba, S., Tauchmanovà, L., Manguso, F., Di Biase, S., Labella, D., Giallauria, F., Vigorito, C., Colao, A., Lombardi, G., & Orio, F. (2006). Serum Aldosterone Concentration and Cardiovascular Risk in Women with Polycystic Ovarian Syndrome. *The Journal of Clinical Endocrinology & Metabolism*, *91*(11), 4395-4400. Https://Doi.Org/10.1210/Jc.2006-0399

Çolak, B., & Çiftçi, S. (2022). Polikistik Over Sendromunda Yeme Bozuklukları. *Sağlık Bilimleri Dergisi*, *31*(1), 113-119. Https://Doi.Org/10.34108/Eujhs.895085

Dahlgren, E., Johansson, S., Lindstedt, G., Knutsson, F., Odén, A., Janson, P. O., Mattson, L.-Å., Crona, N., & Lundberg, P.-A. (1992). Women with Polycystic Ovary Syndrome Wedge Resected in 1956 To 1965: A Long-Term Follow-Up Focusing on Natural History and Circulating Hormones. *Fertility and Sterility*, *57*(3), 505-513. Https://Doi.Org/10.1016/S0015-0282(16)54892-4

Delikanlı Akbay, G. (2021). PKOS' ta Ketojenik Beslenmenin Etkileri. *Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, *6*(2), 93-102. Https://Doi.Org/10.51754/Cusbed.841267

Dina, C. (2008). New Insights Into the Genetics of Body Weight. *Current Opinion in Clinical Nutrition and Metabolic Care*, *11*(4), 378-384. Https://Doi.Org/10.1097/Mco.0b013e328303e5e6

Dokras, A. (2013). Cardiovascular Disease Risk in Women with Pcos. *Steroids*, *78*(8), 773-776. Https://Doi.Org/10.1016/J.Steroids.2013.04.009

Dunaif, A. (1997). Insulin Resistance and the Polycystic Ovary Syndrome: Mechanism and Implications for Pathogenesis*. *Endocrine Reviews*, *18*(6), 774-800. Https://Doi.Org/10.1210/Edrv.18.6.0318

Dunaif, A., & Finegood, D. T. (1996). Beta-Cell Dysfunction Independent of Obesity and Glucose Intolerance in the Polycystic Ovary Syndrome. *The Journal of Clinical Endocrinology & Metabolism*, *81*(3), 942-947. Https://Doi.Org/10.1210/Jcem.81.3.8772555

Dunaif, A., Segal, K. R., Futterweit, W., & Dobrjansky, A. (1989). Profound Peripheral Insulin Resistance, Independent of Obesity, in Polycystic Ovary Syndrome. *Diabetes*, *38*(9), 1165-1174. Https://Doi.Org/10.2337/Diab.38.9.1165

Eleftheriadou, M., Stefanidis, K., Lykeridou, K., Iliadis, I., & Michala, L. (2015). Dietary Habits in Adolescent Girls with Polycystic Ovarian Syndrome. *Gynecological Endocrinology*, *31*(4), 269-271. Https://Doi.Org/10.3109/09513590.2014.984677

Elford, K. J., & Spence, J. E. H. (2002). The Forgotten Female. *Journal of Pediatric and Adolescent Gynecology*, *15*(2), 65-77. Https://Doi.Org/10.1016/S1083-3188(01)00146-2

Eslamian, G., Baghestani, A. -R., Eghtesad, S., & Hekmatdoost, A. (2017). Dietary Carbohydrate Composition is Associated with Polycystic Ovary Syndrome: A Case–Control Study. *Journal of Human Nutrition and Dietetics*, *30*(1), 90-97. Https://Doi.Org/10.1111/Jhn.12388

Evliyaoğlu, O. (2011). Polikistik Over Sendromu ve Hirsutizm. *Türk Pediatri Arşivi*, *46*(1), 97-102. Https://Doi.Org/10.4274/Tpa.46.45

Faghfoori, Z., Fazelian, S., Shadnoush, M., & Goodarzi, R. (2017). Nutritional Management in Women with Polycystic Ovary Syndrome: A Review Study. *Diabetes & Metabolic Syndrome: Clinical Research & Reviews*, *11*, S429-S432. Https://Doi.Org/10.1016/J.Dsx.2017.03.030

Farshchi, H., Rane, A., Love, A., & Kennedy, R. L. (2007). Diet and Nutrition in Polycystic Ovary Syndrome (Pcos): Pointers for Nutritional Management. *Journal of Obstetrics and Gynaecology*, *27*(8), 762-773. Https://Doi.Org/10.1080/01443610701667338

Fauser. (2004). Revised 2003 Consensus on Diagnostic Criteria and Long-Term Health Risks Related to Polycystic Ovary Syndrome (Pcos). *Human Reproduction*, *19*(1), 41-47. Https://Doi.Org/10.1093/Humrep/Deh098

Fauser, B. C. J. M., Tarlatzis, B. C., Rebar, R. W., , R. S., Balen, A. H., Lobo, R., Carmina, E., Chang, J., Yildiz, B. O., Laven, J. S. E., Boivin, J., Petraglia, F., Wijeyeratne, C. N., Norman, R. J., Dunaif, A., Franks, S., Wild, R. A., Dumesic, D., & Barnhart, K. (2012). Consensus on Women's Health Aspects of Polycystic Ovary Syndrome (Pcos): The Amsterdam Eshre/Asrm-Sponsored 3rd Pcos Consensus Workshop Group. *Fertility and Sterility*, *97*(1). Https://Doi.Org/10.1016/J.Fertnstert.2011.09.024

Ferk, P., & Gersak, K. (2014). Association of -108 C≫T Pon1 Polymorphism with Polycystic Ovary Syndrome. *Biomedical Reports*, *2*(2), 255-259. Https://Doi.Org/10.3892/Br.2013.214

Gambineri, A., Pelusi, C., Vicennati, V., Pagotto, U., & Pasquali, R. (2002). Obesity and the Polycystic Ovary Syndrome. *International Journal of Obesity*, *26*(7), 883-896. Https://Doi.Org/10.1038/Sj.Ijo.0801994

Glintborg, D., Mumm, H., Hougaard, D. M., Ravn, P., & Andersen, M. (2012). Smoking is Associated with Increased Adrenal Responsiveness, Decreased Prolactin Levels and A More Adverse Lipid Profile in 650 White Patients with Polycystic Ovary Syndrome. *Gynecological Endocrinology*, *28*(3), 170-174. Https://Doi.Org/10.3109/09513590.2011.589926

Glueck, C. J., Papanna, R., Wang, P., Goldenberg, N., & Sieve-Smith, L. (2003). Incidence and Treatment of Metabolic Syndrome in Newly Referred Women with Confirmed Polycystic Ovarian Syndrome. *Metabolism*, *52*(7), 908-915. Https://Doi.Org/10.1016/S0026-0495(03)00104-5

Gollnick, H. P. M., Zouboulis, C. C., Akamatsu, H., Kurokawa, I., & Schulte, A. (1991). Pathogenesis and Pathogenesis Related Treatment of Acne. *The Journal of Dermatology*, *18*(9), 489-499. Https://Doi.Org/10.1111/J.1346-8138.1991.Tb03122.X

Guyatt, G., Weaver, B., Cronin, L., Dooley, J. A., & Azziz, R. (2004). Health-Related Quality of Life in Women with Polycystic Ovary Syndrome, A Self-Administered Questionnaire, was Validated. *Journal of Clinical Epidemiology*, *57*(12), 1279-1287. Https://Doi.Org/10.1016/J.Jclinepi.2003.10.018

Hager, M., Nouri, K., Imhof, M., Egarter, C., & Ott, J. (2019). The Impact of A Standardized Micronutrient Supplementation on Pcos-Typical Parameters: A Randomized Controlled Trial. *Archives of Gynecology and Obstetrics*, *300*(2), 455-460. Https://Doi.Org/10.1007/S00404-019-05194-W

Harborne, L., Fleming, R., Lyall, H., Sattar, N., & Norman, J. (2003). Metformin Or Antiandrogen in the Treatment of Hirsutism in Polycystic Ovary Syndrome. *The Journal of Clinical Endocrinology & Metabolism*, *88*(9), 4116-4123. Https://Doi.Org/10.1210/Jc.2003-030424

Hassa, H., Tanir, H. M., & Yildiz, Z. (2006). Comparison of Clinical and Laboratory Characteristics of Cases with Polycystic Ovarian Syndrome Based on Rotterdam's Criteria and Women Whose Only Clinical Signs Are Oligo/Anovulation Or Hirsutism. *Archives of Gynecology and Obstetrics*, *274*(4), 227-232. Https://Doi.Org/10.1007/S00404-006-0173-8

Hotun Şahin, N., & Demirgöz Bal, M. (2014). *Kadın Doğum Kliniklerinde Yatan Kadınların Erkek Hemşirelere İlişkin Görüşleri* (C. 1, Sayı 1).

Höbek Akarsu, R., İlkin, E., Büyükkaplan, B. (2021). Genç Kadınlarda Polikistik Over Sendromu ve Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi Determination of Polycystic Over Syndrome and Affecting Factors in Young Women. *Smyrna Tıp Dergisi Araştırma Makalesi.*

Iuhas, C.-I., Costin, N., & Mihu, D. (2012). Lipid Parameters in Patients with Polycystic Ovary Syndrome. Içinde *Applied Medical Informatics Original Research* (C. 31, Sayı 4).

Jeanes, Y. M., Reeves, S., Gibson, E. L., Piggott, C., May, V. A., & Hart, K. H. (2017). Binge Eating Behaviours and Food Cravings in Women with Polycystic Ovary Syndrome. *Appetite*, *109*, 24-32. Https://Doi.Org/10.1016/J.Appet.2016.11.010

Kahal, H., Atkin, S. L., & Sathyapalan, T. (2011). Pharmacological Treatment of Obesity in Patients with Polycystic Ovary Syndrome. *Journal of Obesity*, *2011*, 1-6. Https://Doi.Org/10.1155/2011/402052

Kasim-Karakas, S. E., Cunningham, W. M., & Tsodikov, A. (2007). Relation of Nutrients and Hormones in Polycystic Ovary Syndrome. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *85*(3), 688-694. Https://Doi.Org/10.1093/Ajcn/85.3.688

Ağaçkıran, K. D., & Kızılkan, P. M. (2020). Polikistik Over Sendromlu Ergenlerin Klinik ve Biokimyasal Özellikleri. Içinde *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi* (C. 63).

Kıddy, D. S., Sharp, P. S., Whıte, D. M., Scanlon, M. F., Mason, H. D., Bray, C. S., Polson, D. W., Reed, M. J., & Franks, S. (1990). Dıfferences in Clınıcal and Endocrıne Features Between Obese and Non-Obese Subjects wıth Polycystıc Ovary Syndrome: An Analysıs of 263 Consecutıve Cases. *Clinical Endocrinology*, *32*(2), 213-220. Https://Doi.Org/10.1111/J.1365-2265.1990.Tb00857.X

Kilic, D., Güler, T., & Alataş, E. (2020). 2018 Uluslarası Kanıta Dayalı Polikistik Over Sendromu Değerlendirme ve Yönetim Rehberi Doğrultusunda Uzun Dönem Risklerin Yönetimi. *Pamukkale Medical Journal*. Https://Doi.Org/10.31362/Patd.641770

Kohrt, W. M., Kirwan, J. P., Staten, M. A., Bourey, R. E., King, D. S., & Holloszy, J. O. (1993). Insulin Resistance in Aging is Related To Abdominal Obesity. *Diabetes*, *42*(2), 273-281. Https://Doi.Org/10.2337/Diab.42.2.273

Köpürlü, M., & Ede Çintesun, E. (2024). İnsülin Direncinin Beslenme Tedavisinde Güncel Diyet Modelleri. *İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, *6*(1), 5-17. Https://Doi.Org/10.47769/İzufbed.1319354

Krug, I., Giles, S., & Paganini, C. (2019). Binge Eating in Patients with Polycystic Ovary Syndrome: Prevalence, Causes, and Management Strategies. Içinde *Neuropsychiatric Disease and Treatment* (C. 15, Ss. 1273-1285). Dove Medical Press Ltd. Https://Doi.Org/10.2147/Ndt.S168944

Küçük Maçka, H. (2013). Rotterdam Kriterlerine Göre Tanı Konulan Polikistik Over Sendromu Subgruplarının Metabolik ve Hormonal Farklılıkları. (Yüksek Lisans Tezi), Mersin, Mersin Üniversitesi

Laila Anjuman Banu, M., Begum, S., Zakir Hossain, M., Fashiur Rahman, M., & Anjuman Banu, L. (2012). Address for Correspondence Polycystic Ovarian Syndrome in Women with Acne. Içinde *Journal of Pakistan Association of Dermatologists* (C. 22).

Landay, M., Huang, A., & Azziz, R. (2009). Degree of Hyperinsulinemia, Independent of Androgen Levels, is an Important Determinant of the Severity of Hirsutism in Pcos. *Fertility and Sterility*, *92*(2), 643-647. Https://Doi.Org/10.1016/J.Fertnstert.2008.06.021

Lee, A. T., & Zane, L. T. (2007). Dermatologic Manifestations of Polycystic Ovary Syndrome. *American Journal of Clinical Dermatology*, *8*(4), 201-219. Https://Doi.Org/10.2165/00128071-200708040-00003

Legro R. S. (1998). Polycystic Ovary Syndrome: Current And Future Treatment Paradigms. *American Journal Of Obstetrics And Gynecology,* 179(6 Pt 2), S101–S108. https://doi.org/10.1016/s0002-9378(98)70240-6

Legro, R.S., Castracane, V.D. and Kauffman, R.P. (2004) Detecting Insulin Resistance in Polycystic Ovary Syndrome: Purposes and Pitfalls. *Obstetrical & Gynecological Survey*, 59, 141-154. https://doi.org/10.1097/01.OGX.0000109523.25076.E2

Legro, R. S., Roller, R. L., Dodson, W. C., Stetter, C. M., Kunselman, A. R., & Dunaif, A. (2010). Associations of Birthweight and Gestational Age with Reproductive and Metabolic Phenotypes in Women with Polycystic Ovarian Syndrome and Their First-Degree Relatives. *The Journal of Clinical Endocrinology & Metabolism*, *95*(2), 789-799. Https://Doi.Org/10.1210/Jc.2009-1849

Livadas, S., Anagnostis, P., Bosdou, J. K., Bantouna, D., & Paparodis, R. (2022). Polycystic Ovary Syndrome and Type 2 Diabetes Mellitus: A State-of-the-Art Review. *World Journal of Diabetes*, *13*(1), 5-26. Https://Doi.Org/10.4239/Wjd.V13.İ1.5

Lydic, M., & Juturu, V. (2008). Dietary Approaches and Alternative Therapies for Polycystic Ovary Syndrome. *Current Nutrition & Food Science*, *4*(4), 265 Https://Doi.Org/10.2174/157340108786263711

Ma, J., Lin, T. C., & Liu, W. (2014). Gastrointestinal Hormones and Polycystic Ovary Syndrome. *Endocrine*, *47*(3), 668-678. Https://Doi.Org/10.1007/S12020-014-0275-1

Marsh, K., & Brand-Miller, J. (2005). The Optimal Diet for Women with Polycystic Ovary Syndrome? *British Journal of Nutrition*, *94*(2), 154-165. Https://Doi.Org/10.1079/Bjn20051475

Mcgrice, M., & Porter, J. (2017). The Effect of Low Carbohydrate Diets on Fertility Hormones and Outcomes in Overweight and Obese Women: A Systematic Review. *Nutrients*, *9*(3), 204. Https://Doi.Org/10.3390/Nu9030204

Michelmore, K. F., Balen, A. H., & Dunger, D. B. (2001). Polycystic Ovaries and Eating Disorders: Are They Related? *Human Reproduction*, *16*(4), 765-769. Https://Doi.Org/10.1093/Humrep/16.4.765

Moran, L., Brinkworth, G., & Norman, R. (2008). Dietary Therapy in Polycystic Ovary Syndrome. *Seminars in Reproductive Medicine*, *26*(1), 085-092. Https://Doi.Org/10.1055/S-2007-992928

Olsen, E. A., Messenger, A. G., Shapiro, J., Bergfeld, W. F., Hordinsky, M. K., Roberts, J. L., Stough, D., Washenik, K., & Whiting, D. A. (2005). Evaluation and Treatment of Male and Female Pattern Hair Loss. *Journal of the American Academy of Dermatology*, *52*(2), 301-311. Https://Doi.Org/10.1016/J.Jaad.2004.04.008

O'meara, N. M., Blackman, J. D., Ehrmann, D. A., Barnes, R. B., Jaspan, J. B., Rosenfield, R. L., & Polonsky, K. S. (1993). Defects in Beta-Cell Function in Functional Ovarian Hyperandrogenism. *The Journal of Clinical Endocrinology & Metabolism*, *76*(5), 1241-1247. Https://Doi.Org/10.1210/Jcem.76.5.8496316

Paoli, A., Mancin, L., Giacona, M. C., Bianco, A., & Caprio, M. (2020). Effects of A Ketogenic Diet in Overweight Women with Polycystic Ovary Syndrome. *Journal of Translational Medicine*, *18*(1), 104. Https://Doi.Org/10.1186/S12967-020-02277-0

Rathnayake, D., & Sinclair, R. (2010). Innovative Use of Spironolactone As An Antiandrogen in the Treatment of Female Pattern Hair Loss. *Dermatologic Clinics*, *28*(3), 611-618. Https://Doi.Org/10.1016/J.Det.2010.03.011

Rodriguez Paris, V., Solon-Biet, S. M., Senior, A. M., Edwards, M. C., Desai, R., Tedla, N., Cox, M. J., Ledger, W. L., Gilchrist, R. B., Simpson, S. J., Handelsman, D. J., & Walters, K. A. (2020). Defining the İmpact of Dietary Macronutrient Balance on Pcos Traits. *Nature Communications*, *11*(1), 5262. Https://Doi.Org/10.1038/S41467-020-19003-5

Sarıyer, E. T., & Aksu, B. M. (2021). Polikistik Over Sendromu ve Ağırlık Yönetimi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, *12*(2), 241-249. Https://Doi.Org/10.22312/Sdusbed.854552

Shi, X., Yao, J., Fan, S., Hong, P., Xia, Y., & Chen, Q. (2020). Effects of Vitamin D Supplementation on Serum Lipid Profile in Women with Polycystic Ovary Syndrome. *Medicine*, *99*(23), E20621. Https://Doi.Org/10.1097/Md.0000000000020621

Sirmans, S., & Pate, K. (2013). Epidemiology, Diagnosis, and Management of Polycystic Ovary Syndrome. *Clinical Epidemiology*, 1. Https://Doi.Org/10.2147/Clep.S37559

Szczuko, M., Kikut, J., Szczuko, U., Szydłowska, I., Nawrocka-Rutkowska, J., Ziętek, M., Verbanac, D., & Saso, L. (2021). Nutrition Strategy and Life Style in Polycystic Ovary Syndrome—Narrative Review. Içinde *Nutrients* (C. 13, Sayı 7). Mdpı Ag. Https://Doi.Org/10.3390/Nu13072452

Şişmanoğlu, A., & Baysal, B. (2017). Treatment Modalities for Infertile Patients with Polycystic Ovarian Syndrome. *Türk Üreme Tıbbı ve Cerrahisi Dergisi*, *1*(1), 23-28. Https://Doi.Org/10.24074/Tjrms.2016-54250

Tay, C. T., Teede, H. J., Hill, B., Loxton, D., & Joham, A. E. (2019). Increased Prevalence of Eating Disorders, Low Self-Esteem, and Psychological Distress in Women with Polycystic Ovary Syndrome: A Community-Based Cohort Study. *Fertility and Sterility*, *112*(2), 353-361. Https://Doi.Org/10.1016/J.Fertnstert.2019.03.027

Teede, H. J., Hutchison, S., Zoungas, S., & Meyer, C. (2006). Insulin Resistance, the Metabolic Syndrome, Diabetes, and Cardiovascular Disease Risk in Women with Pcos. *Endocrine*, *30*(1), 45-54. Https://Doi.Org/10.1385/Endo:30:1:45

Toptaş, B., Aydın, A., Menderes, A., & Fakültesi, Ü. H. (2021). *Polikistik Over Sendromunda Beslenme ve Egzersiz Nutrition and Exercise in Polycystic Ovary Syndrome*. Https://Www.Researchgate.Net/Publication/367531897

Toptaş Bıyıklı, E., & Şanlıer, N. (2013). *Polikistik Over Sendromu ve Beslenme Polycystic Ovary Syndrome and Nutrition*.

Vrbikova, J., & Hainer, V. (2009). Obesity and Polycystic Ovary Syndrome. *Obesity Facts*, *2*(1), 26-35. Https://Doi.Org/10.1159/000194971

Wild, R. A., Carmina, E., Diamanti-Kandarakis, E., Dokras, A., Escobar-Morreale, H. F., Futterweit, W., Lobo, R., Norman, R. J., Talbott, E., & Dumesic, D. A. (2010). Assessment of Cardiovascular Risk and Prevention of Cardiovascular Disease in Women with the Polycystic Ovary Syndrome: A Consensus Statement by the Androgen Excess and Polycystic Ovary Syndrome (Ae-Pcos) Society. *The Journal of Clinical Endocrinology & Metabolism*, *95*(5), 2038-2049. Https://Doi.Org/10.1210/Jc.2009-2724

Williamson, K., Gunn, A. J., Johnson, N., & Milsom, S. R. (2001). The Impact of Ethnicity on the Presentation of Polycystic Ovarian Syndrome. *Australian and New Zealand Journal of Obstetrics and Gynaecology*, *41*(2), 202-206. Https://Doi.Org/10.1111/J.1479-828x.2001.Tb01210.X

Woods, S. C., Lutz, T. A., Geary, N., & Langhans, W. (2006). Pancreatic Signals Controlling Food Intake; Insulin, Glucagon and Amylin. *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences*, *361*(1471), 1219-1235. Https://Doi.Org/10.1098/Rstb.2006.1858

Yıldırım, A.B. (2023). *Polikistik Over ve Kalp Hastalıkları*.

Yılmaz, Ö., Pala, H. G., & Artunç Ülkümen, B. (2017). Comparison of Insulin Sensitivity Levels in Women with Pcos and Women with Regular Menses. *Kafkas Journal of Medical Sciences*, *7*(2), 102-106. Https://Doi.Org/10.5505/Kjms.2017.24582

Yılmaz, T., & Yeşiltepe Oskay, Ü. (2015). İnfertilite Stresi ve Başa Çıkma Yöntemleri ve Hemşirelik Yaklaşımları. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, *2*(1), 100. Https://Doi.Org/10.17681/Hsp.20993

Zhang, Y., Proenca, R., Maffei, M., Barone, M., Leopold, L., & Friedman, J. M. (1994). Positional Cloning of the Mouse Obese Gene and Its Human Homologue. *Nature*, *372*(6505), 425-432. Https://Doi.Org/10.1038/372425a0

KAYNAKÇA

Ali Sangouni, A., Abdollahi, S., ve Mozaffari-Khosravi, H. (2022). Effect of Resveratrol Supplementation on Hepatic Steatosis and Cardiovascular Indices in Overweight Subjects with Type 2 Diabetes: a Double-Blind, Randomized Controlled Trial. *BMC Cardiovascular Disorders*, *22*(1), 212.

Bertelli, A. A., Giovannini, L., Stradi, R., Bertelli, A., ve Tillement, J. P. (1996). Plasma, Urine and Tissue Levels of Trans-and cis-resveratrol (3, 4', 5-trihydroxystilbene) after Short-Term or Prolonged Administration of Red Wine to Rats. *International Journal of Tissue Reactions*, *18*(2-3), 67-71.

Bertelli, A. A., Giovannini, L., Stradi, R., Urien, S., Tillement, J. P., ve Bertelli, A. (1996). Kinetics of Trans-and Cis-resveratrol (3, 4', 5-trihydroxystilbene) after Red Wine Oral Administration in Rats. *International Journal of Clinical Pharmacology Research*, *16*(4-5), 77-81.

Bradamante, S., Barenghi, L., Piccinini, F., Bertelli, A. A. E., De Jonge, R., Beemster, P., ve De Jong, J. W. (2003). Resveratrol Provides Late-Phase Cardioprotection by means of a Nitric oxide- and Adenosine-Mediated Mechanism. *European Journal of Pharmacology*, *465*(1-2), 115-123.

Breuss, J. M., Atanasov, A. G., ve Uhrin, P. (2019). Resveratrol and Its Effects on the Vascular System. *International Journal of Molecular Sciences*, *20*(7).

Calabrese, E. J., Bachmann, K. A., Bailer, A. J., Bolger, P. M., Borak, J., Cai, L., Mattson, M. P., et al. (2007). Biological Stress Response Terminology: Integrating the Concepts of Adaptive Response and Preconditioning Stress Within a Hormetic Dose-Response Framework. *Toxicology and Applied Pharmacology*, *222*(1), 122-128.

Calabrese, E. J., Mattson, M. P., ve Calabrese, V. (2010). Resveratrol Commonly Displays Hormesis: Occurrence and Biomedical Significance. *Human & Experimental Toxicology*, *29*(12), 980-1015.

Coimbra, S. R., Lage, S. H., Brandizzi, L., Yoshida, V., ve da Luz, P. L. (2005). The Action of Red Wine and Purple Grape Juice on Vascular Reactivity is Independent of Plasma Lipids in Hypercholesterolemic Patients. *Braz J Med Biol Res*, *38*, 1339-1347.

Colica, C., Milanović, M., Milić, N., Aiello, V., De Lorenzo, A., ve Abenavoli, L. (2018). A Systematic Review on Natural Antioxidant Properties of Resveratrol. *Natural Product Communications*, *13*(9), 1934578X1801300923.

Csiszar, A., Labinskyy, N., Podlutsky, A., Kaminski, P. M., Wolin, M. S., Zhang, C., Ungvari, Z., et al. (2008). Vasoprotective Effects of Resveratrol and SIRT1: Attenuation of Cigarette Smoke-Induced Oxidative Stress and Proinflammatory Phenotypic Alterations. *American Journal of Physiology. Heart and Circulatory Physiology*, *294*(6), H2721-35.

Endemann, D. H., ve Schiffrin, E. L. (2004). Endothelial Dysfunction. *Journal of the American Society of Nephrology*, *15*(8).

Farzin, L., Asghari, S., Rafraf, M., Asghari-Jafarabadi, M., ve Shirmohammadi, M. (2020). No Beneficial Effects of Resveratrol Supplementation on Atherogenic Risk Factors in Patients with Nonalcoholic Fatty Liver Disease. *International Journal for Vitamin and Nutrition Research, 90*(3-4), 279-289.

Gal, R., Deres, L., Toth, K., Halmosi, R., ve Habon, T. (2021). The Effect of Resveratrol on the Cardiovascular System from Molecular Mechanisms to Clinical Results. *International Journal of Molecular Sciences*, *22*(18).

Gimblet, C. J., Kruse, N. T., Geasland, K., Michelson, J., Sun, M., Mandukhail, S. R., Jalal, D. I., et al. (2024). Effect of Resveratrol on Endothelial Function in Patients with CKD and Diabetes: A Randomized Controlled Trial. *Clinical Journal of the American Society of Nephrology : CJASN*, *19*(2), 161-168.

Gliemann, L., Schmidt, J. F., Olesen, J., Biensø, R. S., Peronard, S. L., Grandjean, S. U., Hellsten, Y., et al. (2013). Resveratrol Blunts the Positive Effects of Exercise Training on Cardiovascular Health in Aged Men. *The Journal of Physiology*, *591*(20), 5047-5059.

Herman, A. G., ve Moncada, S. (2005). Therapeutic Potential of Nitric Oxide Donors in the Prevention and Treatment of Atherosclerosis. *European Heart Journal*, *26*(19), 1945-1955.

Huang, P.-H., Chen, Y.-H., Tsai, H.-Y., Chen, J.-S., Wu, T.-C., Lin, F.-Y., Lin, S.-J., et al. (2010). Intake of Red Wine Increases the Number and Functional Capacity of Circulating Endothelial Progenitor Cells by Enhancing Nitric Oxide Bioavailability. *Arteriosclerosis, Thrombosis, and Vascular Biology*, *30*(4), 869-877.

Khodarahmian, M., Amidi, F., Moini, A., Kashani, L., Salahi, E., Danaii-mehrabad, S., Sobhani, A.,

et al. (2021). A Randomized Exploratory Trial to Assess the Effects of Resveratrol on VEGF and TNF-α 2 Expression in Endometriosis Women. *Journal of Reproductive Immunology*, *143*, 103248.

la Porte, C., Voduc, N., Zhang, G., Seguin, I., Tardiff, D., Singhal, N., ve Cameron, D. W. (2010). Steady-State Pharmacokinetics and Tolerability of Trans-resveratrol 2000 mg Twice Daily with Food, Quercetin and Alcohol (ethanol) in Healthy Human Subjects. *Clinical Pharmacokinetics*, *49*(7), 449-454.

Laslett, L. J., Alagona, P., Clark, B. A., Drozda, J. P., Saldivar, F., Wilson, S. R., Hart, M., et al. (2012). The Worldwide Environment of Cardiovascular Disease: Prevalence, Diagnosis, Therapy, and Policy Issues: A Report From the American College of Cardiology. *Journal of the American College of Cardiology*, *60*(25, Supplement), S1-S49.

Li, H., Xia, N., Hasselwander, S., ve Daiber, A. (2019). Resveratrol and Vascular Function. *International Journal of Molecular Sciences*, *20*(9), 2155.

Lippi, G., Franchini, M., Favaloro, E. J., ve Targher, G. (2010). Moderate Red Wine Consumption and Cardiovascular Disease Risk: Beyond the "French Paradox". *Seminars in Thrombosis and Hemostasis*, *36*(1), 59-70.

Liu, C.-W., Sung, H.-C., Lin, S.-R., Wu, C.-W., Lee, C.-W., Lee, I.-T., et al. (2017). Resveratrol Attenuates ICAM-1 Expression and Monocyte Adhesiveness to TNFα-Treated Endothelial Cells: Evidence for an Anti-inflammatory Cascade Mediated by the miR-221/222/AMPK/p38/NF-κB pathway. *Scientific Reports*, *7*(1), 1-14.

Magyar, K., Halmosi, R., Palfi, A., Feher, G., Czopf, L., Fulop, A., Szabados, E., et al. (2012). Cardioprotection by Resveratrol: A Human Clinical Trial in Patients with Stable Coronary Artery Disease. *Clinical Hemorheology and Microcirculation*, *50*(3), 179-187.

Mankowski, R. T., You, L., Buford, T. W., Leeuwenburgh, C., Manini, T. M., Schneider, S., Anton, S. D., et al. (2020). Higher Dose of Resveratrol Elevated Cardiovascular Disease Risk Biomarker Levels in Overweight Older Adults - A Pilot Study. *Experimental Gerontology*, *131*, 110821.

Mokni, M., Hamlaoui, S., Karkouch, I., Amri, M., Marzouki, L., Limam, F., ve Aouani, E. (2013). Resveratrol Provides Cardioprotection after Ischemia/reperfusion Injury via Modulation of Antioxidant Enzyme Activities. *Iranian Journal of Pharmaceutical Research : IJPR*, *12*(4), 867-875.

Moncada, S. (1991). Nitric Oxide: Physiology, Pathophysiology and Pharmacology. *Pharmacol Rev*, *43*, 109-142.

Nawaz, W., Zhou, Z., Deng, S., Ma, X., Ma, X., Li, C., ve Shu, X. (2017). Therapeutic Versatility of Resveratrol Derivatives. *Nutrients*, *9*(11).

Oak, M.-H., Auger, C., Belcastro, E., Park, S.-H., Lee, H.-H., ve Schini-Kerth, V. B. (2018). Potential Mechanisms Underlying Cardiovascular Protection by Polyphenols: Role of the endothelium. *Free Radical Biology and Medicine*, *122*, 161-170.

Palmieri, D., Pane, B., Barisione, C., Spinella, G., Garibaldi, S., Ghigliotti, G., Palombo, D., et al. (2011). Resveratrol Counteracts Systemic and Local Inflammation Involved in Early Abdominal Aortic Aneurysm Development. *Journal of Surgical Research*, *171*(2), e237-e246.

Pannu, N., ve Bhatnagar, A. (2019). Resveratrol: From Enhanced Biosynthesis and Bioavailability to Multitargeting Chronic Diseases. *Biomedicine & Pharmacotherapy*, *109*, 2237-2251.

Papamichael, C., Karatzi, K., Karatzis, E., Papaioannou, T. G., Katsichti, P., Zampelas, A., ve Lekakis, J. (2006). Combined Acute Effects of Red Wine Consumption and Cigarette Smoking on Haemodynamics of Young Smokers. *J Hypertens*, *24*, 1287-1292.

Pollack, R. M., Barzilai, N., Anghel, V., Kulkarni, A. S., Golden, A., O'Broin, P., Crandall, J. P., et al. (2017). Resveratrol Improves Vascular Function and Mitochondrial Number but Not Glucose Metabolism in Older Adults. *The Journals of Gerontology. Series A, Biological Sciences and Medical Sciences*, *72*(12), 1703-1709.

Renaud, S. de, ve de Lorgeril, M. (1992). Wine, Alcohol, Platelets, and the French Paradox for Coronary Heart Disease. *The Lancet*, *339*(8808), 1523-1526.

Sayin, O., Arslan, N., Altun, Z., ve Guner, G. (2011). In Vitro Effect of Resveratrol Against Oxidative İnjury of Human Coronary Artery Endothelial Cells. *Turkish Journal of Medical Sciences*, *41*, 211-218.

Schini-Kerth, V. B., Étienne-Selloum, N., Chataigneau, T., ve Auger, C. (2011). Vascular Protection by Natural Product-Derived Polyphenols: In Vitro and In Vivo Evidence. *Planta Medica*, *77*(11), 1161-1167.

Shaito, A., Posadino, A. M., Younes, N., Hasan, H., Halabi, S., Alhababi, D., Pintus, G., et al. (2020). Potential Adverse Effects of Resveratrol: A Literature Review. *International Journal of Molecular Sciences*, *21*(6).

Soleas, G. J., Angelini, M., Grass, L., Diamandis, E. P., ve Goldberg, D. M. (2001). Absorption of Trans-resveratrol in Rats. *In Methods in enzymology*, Vol. 335, 145-154.

Steven, S., Frenis, K., Oelze, M., Kalinovic, S., Kuntic, M., Bayo Jimenez, M. T., Daiber, A., et al. (2019). Vascular Inflammation and Oxidative Stress: Major Triggers for Cardiovascular Disease. *Oxidative Medicine and Cellular Longevity*, *2019*, 7092151.

Thaung Zaw, J. J., Howe, P. R., ve Wong, R. H. (2021). Long-term Effects of Resveratrol on Cognition, Cerebrovascular Function and Cardio-Metabolic Markers in postmenopausal Women: A 24-Month Randomised, Double-Blind, Placebo-Controlled, Crossover Study. *Clinical Nutrition (Edinburgh, Scotland)*, *40*(3), 820-829.

van der Made, S. M., Plat, J., ve Mensink, R. P. (2015). Resveratrol Does Not Influence Metabolic Risk Markers Related to Cardiovascular Health in Overweight and Slightly Obese Subjects: A Randomized, Placebo-Controlled Crossover Trial. *PloS One*, *10*(3), e0118393.

Vanhoutte, P. M., Shimokawa, H., Feletou, M., ve Tang, E. H. C. (2017). Endothelial Dysfunction and Vascular Disease-a 30th Anniversary Update. *Acta Physiologica*, *219*(1), 22-96.

Vita, J. A., ve Keaney Jr, J. F. (2002). Endothelial Function: A Barometer for Cardiovascular Risk? *Circulation*, Vol. 106, 640-642.

Walle, T., Hsieh, F., DeLegge, M. H., Oatis, J. E., ve Walle, U. K. (2004). High Absorption but Very Low Bioavailability of Oral Resveratrol in Humans. *Drug Metabolism and Disposition*, *32*(12), 1377-1382.

Wang, D., Hang, T., Wu, C., ve Liu, W. (2005). Identification of the Major Metabolites of Resveratrol in Rat Urine by HPLC-MS/MS. *Journal of Chromatography B*, *829*(1-2), 97-106.

Wang, H., Zhou, H., Zou, Y., Liu, Q., Guo, C., Gao, G., Gong, Y., et al. (2010). Resveratrol Modulates Angiogenesis through the GSK3β/β-catenin/TCF-dependent Pathway in Human Endothelial Cells. *Biochemical Pharmacology*, *80*(9), 1386-1395.

Widlansky, M. E., Gokce, N., Keaney, J. F., ve Vita, J. A. (2003). The Clinical Implications of Endothelial Dysfunction. *Journal of the American College of Cardiology*, *42*(7), 1149-1160.

Wong, R H X, Howe, P. R. C., Buckley, J. D., Coates, A. M., Kunz, I., ve Berry, N. M. (2011). Acute Resveratrol Supplementation Improves Flow-Mediated Dilatation in Overweight/Obese Individuals with Mildly Elevated Blood Pressure. *Nutrition, Metabolism, and Cardiovascular Diseases : NMCD*, *21*(11), 851-856.

Wong, Rachel H X, Berry, N. M., Coates, A. M., Buckley, J. D., Bryan, J., Kunz, I., ve Howe, P. R. C. (2013). Chronic Resveratrol Consumption Improves Brachial Flow-Mediated Dilatation In Healthy Obese Adults. *Journal of Hypertension*, *31*(9), 1819-1827.

World Health Organization. Cardiovascular Diseases (CVDs)-2024. https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/cardiovascular-diseases-(cvds). E.T.:20.10.2024

Xia, N., Förstermann, U., ve Li, H. (2014). Resveratrol and Endothelial Nitric Oxide. *Molecules*, *19*(10), 16102-16121.

Xiao, Q., Zhu, W., Feng, W., Lee, S. S., Leung, A. W., Shen, J., Xu, C., et al. (2018). A Review of Resveratrol as a Potent Chemoprotective and Synergistic Agent in Cancer Chemotherapy. *Frontiers in Pharmacology*, *9*, 1534.

Yeboah, J., Crouse, J. R., Hsu, F. C., Burke, G. L., ve Herrington, D. M. (2007). Brachial Flow-Mediated Dilation Predicts Incident Cardiovascular Events in Older Adults: the Cardiovascular Health Study. *Circulation*, *115*, 2390-2397.

Zhang, Y., Li, X.-R., Zhao, L., Duan, G.-L., Xiao, L., ve Chen, H.-P. (2018). DJ-1 Preserving Mitochondrial Complex I Activity Plays a Critical Role in Resveratrol-Mediated Cardioprotection Against Hypoxia/Reoxygenation-Induced Oxidative Stress. *Biomedicine & Pharmacotherapy = Biomedecine & Pharmacotherapie*, *98*, 545-552.

Zheng, X., Hai, J., Yang, Y., Zhang, C., Ma, X., Kong, B., Ti, Y., et al. (2023). Effects of Resveratrol Supplementation on Cardiac Remodeling in Hypertensive Patients: A Randomized Controlled Clinical Trial. *Hypertension Research : Official Journal of the Japanese Society of Hypertension*, *46*(6), 1493-1503.

Zordoky, B. N. M., Robertson, I. M., ve Dyck, J. R. B. (2015). Preclinical and Clinical Evidence for the Role of Resveratrol in the Treatment of Cardiovascular Diseases. *Biochimica et Biophysica Acta (BBA)-Molecular Basis of Disease*, *1852*(6), 1155-1177.

KAYNAKÇA

Afzal, M., Greco, F., Quinzi, F., Scionti, F., Maurotti, S., Montalcini, T., Mancini, A., Buono, P. ve Emerenziani, G.P. (2024). The Effect of Physical Activity/Exercise on miRNA Expression and Function in Non-Communicable Diseases—A Systematic Review. *International Journal of Molecular Sciences*, 25(13), 6813.

Ahn, B.C., Sagong, M., Kim, J., Park, M., Bae, J., Lee, J.W., Lee, Y.J., Lee, J.Y., Jang, B.K. ve Chung, W.J. (2024). Prevalence and Predictive Value af Sarcopenia in Hospitalized Patients with Ischemic Colitis. *Scientific Reports*, 14(1), 14352.

Alhmly, H.F. ve Fielding, R.A. (2024). A Critical Review of Current Worldwide Definitions of Sarcopenia. *Calcified Tissue International*, 114(1), 74-81.

Ali, S., ve Garcia, J.M. (2014). Sarcopenia, Cachexia and Aging: Diagnosis, Mechanisms and Therapeutic Options-A Mini-Review. *Gerontology*, 60(4), 294-305.

Aminianfar, A., Hashemi, R., Emami, F., Heshmat, R., Motlagh, A.D. ve Esmaillzadeh, A. (2024). Associations Between Dietary Total Antioxidant Capacity and Sarcopenia: A Cross-Sectional Study. *Nutrition Journal*, 23(1), 87.

Bagheri, A., Soltani, S., Hashemi, R., Heshmat, R., Motlagh, A.D. ve Esmaillzadeh, A. (2020). Inflammatory Potential of The Diet and Risk of Sarcopenia and Its Components. *Nutrition Journal*, 19, 1-8.

Bano, G., Trevisan, C., Carraro, S., Solmi, M., Luchini, C., Stubbs, B., Manzato, E., Sergi, G. ve Veronese, N. (2017). Inflammation and Sarcopenia: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Maturitas*, 96, 10-15.

Beard, J.R., Officer, A.M. ve Cassels, A.K. (2016). *The world report on ageing and health.* (s. 163-S166). Oxford University Press US.

Cruz-Jentoft, A.J., Bahat, G., Bauer, J., Boirie, Y., Bruyère, O., Cederholm, T., Cooper, C., Landi, F., Rolland, Y. ve Sayer, A.A. (2019). Sarcopenia: Revised European Consensus on Definition and Diagnosis. *Age and Ageing*, 48(1), 16-31.

Cruz-Jentoft, A.J. ve Sayer, A.A. (2019). Sarcopenia. *The Lancet*, 393(10191), 2636-2646.

Da Boit, M., Sibson, R., Sivasubramaniam, S., Meakin, J.R., Greig, C.A., Aspden, R.M., Thies, F., Jeromson, S., Hamilton, D.L. ve Speakman, J.R. (2017). Sex Differences in The Effect of Fish-Oil Supplementation on the Adaptive Response to Resistance Exercise Training in Older People: A Randomized Controlled Trial. *The American Journal Of Clinical Nutrition*, 105(1), 151-158.

Dalle, S., Rossmeislova, L. ve Koppo, K. (2017). The Role of Inflammation in Age-Related Sarcopenia. *Frontiers in Physiology*, 8, 1045.

De Guzman, M.G., Evangelista, J., Milanese, S. ve Rosales, R. (2024). Effectiveness of Curcumin in Sarcopenia: A Systematic Review Protocol. *Philippine Journal of Allied Health Sciences*, 8(1), 38-44.

Di, W., Luyao, Y., Chengwei, Y., Valtonen, A.M., Juha Pekka, K. ve Ying, G. (2024). Exploring the Causal Link Between Circulating Cytokines and Sarcopenia Traits: A Mendelian Randomization Analysis. *Environmental Toxicology*, 39(6), 3434-3447.

Dupont, J., Dedeyne, L., Dalle, S., Koppo, K. ve Gielen, E. (2019). The Role of Omega-3 In the Prevention and Treatment of Sarcopenia. *Aging Clinical and Experimental Research*, 31(6), 825-836.

Furman, D., Campisi, J., Verdin, E., Carrera-Bastos, P., Targ, S., Franceschi, C., Ferrucci, L., Gilroy, D. W., Fasano, A. ve Miller, G.W. (2019). Chronic Inflammation in The Etiology of Disease Across The Life Span. *Nature Medicine*, 25(12), 1822-1832.

Ganapathy, A. ve Nieves, J.W. (2020). Nutrition and Sarcopenia—What Do We Know? *Nutrients*, 12(6), 1755.

He, Y., Xie, W., Li, H., Jin, H., Zhang, Y. ve Li, Y. (2022). Cellular Senescence in Sarcopenia: Possible Mechanisms and Therapeutic Potential. *Frontiers in Cell and Developmental Biology*, 9, 793088.

Jakubowski, J.S., Wong, E.P., Nunes, E.A., Noguchi, K.S., Vandeweerd, J.K., Murphy, K.T., Morton, R.W., McGlory, C. ve Phillips, S.M. (2019). Equivalent Hypertrophy and Strength Gains in B-Hydroxy-B-Methylbutyrate-Or Leucine-Supplemented Men. *Medicine and Science in Sports and Exercise*, 51(1), 65.

Jensen, G.L. (2008). Inflammation: Roles in Aging and Sarcopenia. *Journal of Parenteral and Enteral Nutrition*, 32(6), 656-659.

Jin, M., Bok, M., Rho, H., Chon, J. ve Lim, H. (2022). A Pro-Inflammatory Diet Increases the Risk of Sarcopenia Components and Inflammatory Biomarkers in Postmenopausal Women. *Nutrition Research*, 107, 195-205.

Jung, S., Lee, Y., Kim, K. ve Park, S. (2024). Association of the Dietary Inflammatory Index with Sarcopenic Obesity and Frailty in Older Adults. *BMC Geriatrics*, 24(1), 654.

Kato, N., Kimoto, A., Zhang, P., Bumrungkit, C., Karunaratne, S., Yanaka, N. ve Kumrungsee, T. (2024). Relationship of Low Vitamin B6 Status with Sarcopenia, Frailty, and Mortality: A Narrative Review. *Nutrients*, 16(1), 177.

Kwon, K., Jang, H.J., Yu, S.N., Ahn, S.C. ve Kwon, O.Y. (2023). Elderly Sarcopenia and Vitamin B Deficiency: A Relationship? *Journal of Life Science*, 33(7), 574-585.

Lewis, L.N., Hayhoe, R.P., Mulligan, A.A., Luben, R.N., Khaw, K.T. ve Welch, A.A. (2020). Lower Dietary and Circulating Vitamin C in Middle-And Older-Aged Men and Women Are Associated with Lower Estimated Skeletal Muscle Mass. *The Journal of Nutrition*, 150(10), 2789-2798.

Lo, J.H.T., Yiu, T., Ong, M.T.Y. ve Lee, W.Y.W. (2020). Sarcopenia: Current Treatments and New Regenerative Therapeutic Approaches. *Journal of Orthopaedic Translation*, 23, 38-52.

Long, Y., Wu, Y., Zhong, Y., Wu, Y., Ye, H., Luo, Y., Xiao, L., Ma, Y. ve Wang, M. (2024). Resveratrol As a Potential Therapeutic Agent for Sarcopenic Obesity: Insights From in Vivoperiments. *Biomedicine and Pharmacotherapy*, 179, 117396.

Mansouri, F., Jafari, F., Ranjbar, S., Souni, F., Jahromi, S.E., Shateri, Z., Babajafari, S. ve Nouri, M. (2024). Dietary Inflammatory Index Could Increase the Risk of Sarcopenia in Patients with Chronic Kidney Disease. *Scientific Reports*, 14(1), 15284.

McKendry, J., Currier, B.S., Lim, C., Mcleod, J.C., Thomas, A.C. ve Phillips, S.M. (2020). Nutritional Supplements to Support Resistance Exercise in Countering the Sarcopenia of Aging. *Nutrients*, 12(7), 2057.

Momma, H., Kawakami, R., Honda, T. ve Sawada, S.S. (2022). Muscle-Strengthening Activities Are Associated with Lower Risk and Mortality in Major Non-Communicable Diseases: A Systematic Review and Meta-Analysis Of Cohort Studies. *British Journal of Sports Medicine*, 56(13), 755-763.

Montalcini, T., Pujia, A., Donini, L.M., Frittitta, L., Galvano, F., Natali, A., Pironi, L., Porrini, M., Riso, P. ve Rivellese, A.A. (2020). A Call To Action: Now Is The Time To Screen Elderly and Treat Osteosarcopenia, A Position Paper of the Italian College of Academic Nutritionists MED/49 (ICAN-49). *Nutrients*, 12(9), 2662.

Nelke, C., Dziewas, R., Minnerup, J., Meuth, S.G. ve Ruck, T. (2019). Skeletal Muscle As Potential Central Link Between Sarcopenia and Immune Senescence. *EBioMedicine*, 49, 381-388.

Nishikawa, H., Asai, A., Fukunishi, S., Nishiguchi, S. ve Higuchi, K. (2021). Metabolic Syndrome and Sarcopenia. *Nutrients*, 13(10), 3519.

Oh, H.J., Jin, H., Nah, S.Y. ve Lee, B.Y. (2021). Gintonin-Enriched Fraction Improves Sarcopenia by Maintaining Immune Homeostasis in 20-to 24-Month-Old C57BL/6J Mice. *Journal of Ginseng Research*, 45(6), 744-753.

Organization, W.H. (2020). Ageing.

Otsuka, Y., Iidaka, T., Horii, C., Muraki, S., Oka, H., Nakamura, K., Izumo, T., Rogi, T., Shibata, H. ve Tanaka, S. (2021). Dietary Intake of Vitamin E and Fats Associated with Sarcopenia in Community-Dwelling Older Japanese People: A Cross-Sectional Study From the Fifth Survey of The ROAD Study. *Nutrients*, 13(5), 1730.

Pan, L., Xie, W., Fu, X., Lu, W., Jin, H., Lai, J., Zhang, A., Yu, Y., Li, Y. ve Xiao, W. (2021). Inflammation and Sarcopenia: A Focus an Circulating Inflammatory Cytokines. *Experimental Gerontology*, 154, 111544.

Papadopoulou, S.K. (2020). Sarcopenia: A Contemporary Health Problem Among Older Adult Populations. *Nutrients*, 12(5), 1293.

Robinson, S., Granic, A. ve Sayer, A.A. (2021). Micronutrients and Sarcopenia: Current Perspectives. *Proceedings of the Nutrition Society*, 80(3), 311-318.

Rogeri, P.S., Zanella Jr, R., Martins, G.L., Garcia, M.D., Leite, G., Lugaresi, R., Gasparini, S.O., Sperandio, G.A., Ferreira, L.H.B. ve Souza-Junior, T.P. (2021). Strategies to Prevent Sarcopenia in the Aging Process: Role of Protein Intake and Exercise. *Nutrients*, 14(1), 52.

Rossato, L.T., Schoenfeld, B.J. ve de Oliveira, E.P. (2020). Is There Sufficient Evidence to Supplement Omega-3 Fatty Acids to Increase Muscle Mass and Strength in Young and Older Adults? *Clinical Nutrition*, 39(1), 23-32.

Russo, C., Valle, M.S., D'Angeli, F., Surdo, S. ve Malaguarnera, L. (2024). Resveratrol and Vitamin D: Eclectic Molecules Promoting Mitochondrial Health in Sarcopenia. *International Journal of Molecular Sciences*, 25(14), 7503.

Smith, G.I., Julliand, S., Reeds, D.N., Sinacore, D.R., Klein, S. ve Mittendorfer, B. (2015). Fish Oil–Derived N− 3 PUFA Therapy Increases Muscle Mass and Function in Healthy Older Adults. *The American Journal of Clinical Nutrition*, 102(1), 115-122.

Son, B.K., Akishita, M., Yamanaka, T., Toyoshima, K., Tanaka, T., Suthutvoravut, U. ve Iijima, K. (2021). Association Between Inflammatory Potential of The Diet and Sarcopenia/Its Components in Community-Dwelling Older Japanese Men. *Archives of Gerontology and Geriatrics*, 97, 104481.

Supriya, R., Singh, K.P., Gao, Y., Li, F., Dutheil, F. ve Baker, J.S. (2021). A Multifactorial Approach for Sarcopenia Assessment: A Literature Review. *Biology*, 10(12), 1354.

Tseng, P.T., Zeng, B.Y., Zeng, B.S., Liao, Y.C., Stubbs, B., Kuo, J. S., Sun, C.K., Cheng, Y.S., Chen, Y.W. ve Chen, T.Y. (2023). Omega-3 Polyunsaturated Fatty Acids in Sarcopenia Management: A Network Meta-Analysis of Randomized Controlled Trials. *Ageing Research Reviews*, 102014.

Tuttle, C.S., Thang, L.A. ve Maier, A.B. (2020). Markers of Inflammation and Their Association with Muscle Strength and Mass: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Ageing Research Reviews*, 64, 101185.

Wang, D.T., Yin, Y., Yang, Y.J., Lv, P.J., Shi, Y., Lu, L. ve Wei, L.B. (2014). Resveratrol Prevents TNF-A-Induced Muscle Atrophy via Regulation of Akt/mTOR/FoxO1 Signaling in C2C12 Myotubes. *International Immunopharmacology*, 19(2), 206-213.

Wang, J., Xiang, Y., Wu, L., Zhang, C., Han, B., Cheng, Y., Tong, Y., Yan, D. ve Wang, L. (2024). The Association Between Inflammatory Cytokines and Sarcopenia-Related Traits: A Bi-Directional Mendelian Randomization Study. *European Journal of Clinical Nutrition*, 1-9.

World Health Organization. (2023). Noncommunicable Diseases, https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/noncommunicable-diseases, (E.T.: 16.09.2024).

Yanai, H. (2015). Nutrition for Sarcopenia. *Journal of Clinical Medicine Research*, 7(12), 926.

Zhang, F. ve Li, W. (2024). Vitamin D and Sarcopenia in the Senior People: A Review of Mechanisms and Comprehensive Prevention and Treatment Strategies. *Therapeutics and Clinical Risk Management*, 577-595.

Zhang, H., Lin, S., Gao, T., Zhong, F., Cai, J., Sun, Y. ve Ma, A. (2018). Association Between Sarcopenia and Metabolic Syndrome in Middle-Aged and Older Non-Obese Adults: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Nutrients*, 10(3), 364.

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Savaş Altun

Arkeoloji

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

ARKEOLOJİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Savaş Altun

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-00-5
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

ARKEOLOJİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Savaş Altun
VI+50 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-00-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

ANTİK KAYNAKLAR

Pausanias, *Description of Greece*.

Plinius, *The Natural History*.

Strabon, *The Geography.*

MODERN KAYNAKLAR

Adam, S. (1966). The Technique of Greek Sculpture in the Archaic and Classical Periods. *The British School at Athens*. Supplementary Volumes, No. 3, 1-137.

Al-Bashaireh, K. (2021). Ancient White Marble Trade and Its Provenance Determination. *Journal of Archaeological Science: Reports* 35, February, 102777, 1-12.

Babcock, L.N. (2012). Accessory Minerals, δ13C and δ18O, and Petrographic Structures of Pentelic and Proconnesian Quarry Marbles: Analysis with Nonmetric Multidimensional Scaling for Articact Provenance. Master of Science, Athens, Georgia: BS, Michigan State University.

Bernard, S. (2010). Pentelic Marble in Architecture at Rome and The Republican Marble Trade. *Journal of Roman Archaeology*, 23.1, 35-54.

Clarke, M.L. (1963). The Architects of Greece and Rome. *Architectural History*, 6, 9-22.

Crag, H. ve Craig, V. (1972). Greek Marbles: Determination of Provenance by Isotopic Analysis Science. *New Series*, 176/4033, 401-403.

Davaras, C. (1979). *Sounion*. İçinde: K. Ninou (Editör), Athens: Archaeological Receipts Fund.

Fant, J.C. (1999). Augustus and the City of Marble, Archéomatériaux - marbres et autres roches, 9-13 Octobre 1995, İçinde: M. Schvoerer (Editör), CRPAA PUB, 277-280.

Herz, N., ve Pritchett, W.K. (1953). Marble in Attic Epigraphy. *American Journal of Archaeology*, 57/2, 71-90.

Herz, N. ve Waelkens, M. (Editör) (1988). *Classical Marble: Geochemistry, Technology, Trade; Kluwer Academic Publishers (Dordrecht, Boston) and NATO ASI Series E, Applied Sciences*, Vol. 153.

Higgins, M.D., ve Higgins, R. (1996). *A Geological Companion To Greece and The Aegean*. Ithaka, New York: Cornell University Press.

Jenkins, I. (1994). *The Parthenon Frieze.* London: British Museum Press.

Kilias, A. (2021). The Hellenides: A Multiphase Deformed Orogenic Belt, its Structural Architecture, Kinematics and Geotectonic Setting during the Alpine Orogeny: Compression vs Extension the Dynamic Peer for the Orogen Making. A Synthesis. *Journal of Geology and Geoscience*, 5/1, 1-56.

Krohe, A., Diamantopoulos, A. ve Mposkos, E. (2010). Formation of Basins and Mountain Ranges in Attica (Greece): The role of Miocene to Recent low-angle normal detachment faults. *Earth-Science Reviews,* 98, 81–104.

Lazzarini, L. ve Marconi, C. (2014). A New Analysis of Major Greek Sculptures in the Metropolitan Museum: Petrological and Stylistic. *Metropolitan Museum Journal*, 49, 117-140.

Lepsius, R. (1890). *Griechische mermorstudien. Könige*. Berlin: Akademie der Wissenchaften.

Matthews, K.J., Moens, L., Walker, S., Waelkens, M. ve Paepe, P. De (1992*). The Re-Evaluation of Stable Isotope Data For Pentelic Marble, Ancient*

Stones: Quarrying, Trade and Provenance. İçinde: M. Waelkens, N. Herz ve L. Moens (Editörler), Leuven: Leuven University Press.

Morgan, C.H. (1963). The Sculptures of the Hephaisteion. *Hesperia: The Journal of the American School of Classical Studies at Athens*, 32/1, 91-108.

Özgan, R. (2020). *Hellenistik Devir Heykeltraşlığı IV: Geç Hellenistik*. İçinde: S. Sağlan ve D. Pasturmaz Sevmen (Editörler), Aydın: Aydın Tuna Matbaacılık.

Palagia, O. (2005). Interpretations of Two Athenian Friezes: The Temple on The Ilissos and the Temple of Athena Nike. İçinde: J. M. Barringer ve J. M. Hurwit (Editörler) *Periklean Athens and its Legacy*, Austin, 177-192.

Palagia, O. (2006). Classical Athens. İçinde: Olga Palagia (Editör), *Function, Materials, and Techniques in the Archaic and Classical Periods*, Cambridge: Cambridge University Press, 119-162.

Palagia, O. (2009). Parian Marble and the Athenians. İçinde: D.U. Schilardi ve D. Katsonopoulou (Editörler), *Paria Lithos*, 347-354.

Palagia, O. (2010). Early Archaic Sculpture in Athens. İçinde: G. Adornato (Editör), *Scolpire il marmo: Importazioni, artisti itineranti, scuole artistiche nel Mediterraneo antico*, Atti del convegno di studio tenuto a Pisa, Scuola Normale Superiore, 9-1 1 novembre 2009, 41-55.

Palagia, O. (2015a). Naxian or Parian? Preliminary Examination of the Sounion and Dipylon Kouroi Marble. İçinde: P. Pensabene ve E. Gasparini (Editörler), *Interdisciplinary Studies on Ancient Stone, ASMOSIA X*, Rome.

Palagia, O. (2015b). Dating The Corner Figures of The West Pediment and Questions Arising from The Use of Parian and Pentelic Marbles in The Sanctuary. İçinde: A. Patay-Horvath (Editör), *New Approaches to the Temple of Zeus at Olympia*, 74-89.

Pike, S. P. (1999). Preliminary Results of A Systematic Characterization Study of Mount Pentelikon, Attika, Greece. İçinde: M. Schvoerer (Editör), *ASMOSIA IV, Archéomatériaux - marbres et autres roches*, 9-13 Octobre 1995, CRPAA PUB, 165-170.

Pike, S.H. (2000). Archaeological Geology and Geochemistry of Pentelic Marble, Mount Pentelikon, Attica, Greece. PhD Thesis, Athens, Georgia: Faculty of The University of Georgia.

Pike, S. (2004). Intraquarry Sourcing of the Parthenon Marbles: Applications of the Pentelic Marble Stable Isotope Database. İçinde: M.B. Cosmopoulos (Editör), *The Parthenon and Its Sculptures*, Cambridge: Cambridge University Press.

Renfrew, C. (1969). The Development and Chronology of the Early Cycladic Figurines. *American Journal of Archaeology*, 73/1, 1-32.

Renfrew, C. ve Peacey, J.S. (1968). Aegean Marble: A Petrological Study. *The Annual of the British School at Athens*, 63, 45-66.

Ridgway, B.S. (1995). The Wreck off Mahdia, Tunisia and The Art-Market in Early 1st c. B.C.. *Journal of Roman Archaeology*, 8, 340-7.

Robinson, E. (1896). *Fine Arts Boston. Catalogue of Casts Part III, Greek and Roman Sculpture*. Boston and New York: Houghton, Mifflin and Company.

Rookhuijzen, J.Z. von (2021). The Erechtheion on the Acropolis of Athens. *Kernos* 34, 69-121.

Shear, I.M. (1963). Kallikrates. *Hesperia: The Journal of the American School of Classical Studies at Athens*, 32/4, 375-424.

Thompson, S. (1872). *Catalogue of A Series of Photographs from The Collections in the British Museum, First Series*. London: W.A. Mansell.

Tzavella, E. (2012). Urban and Rural Landscape in Early and Middle Byzantine Attica (4th-12th C. AD). Doctor of Philosophy, Birmingham: The University of Birmingham.

Vermule, C.C. (1981). *Greek and Roman Sculpture in America*. Berkeley/Los Angles/London: University of California Press.

Williams, W.S., Trautman, B., Findley, S. ve Sobel, H. (1992). Materials Analysis of Marble from The Parthenon. *Materials Characterization*, 29/2, 185-194.

Kaynakça

Afşar, B., & Öğrekçi, S. (2014). Tarihsel süreçte kadının gelişimi ve ekonomideki rolü: Toplayıcı kadından günümüz kadınına dönüşüm. ***Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi***,*17*(1), 65-86.

Alpaslan M., (2013). Hititlerde Kadın. ***Aktüel Arkeoloji*** , no.32, 70-79.

Aydıngün, Ş. (2018). ***Anadolu'da Kadın On Bin Yıldır Eş, Anne, Tüccar, Eş.*** İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Can, Ş. (1997). ***Klasik yunan mitolojisi***. İstanbul: Ötüken Yayın evi

Coşkun, İ. ve Polat, E. (2021). Yeni Asur Krallığı'nda Çadır. ***Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,*** Cilt 20, Sayı 77, s. 479-493.

Çaykara, E. (2011). Kadınlara Özel Bir Bayram: Thesmophoria."*Eds. E. Çaykara–Yazar A. Muhibbe Darga", **Anadolu'da Kadın On Bin Yıldır Eş, Anne, Tüccar, Kraliçe**. İstanbul*, 296-317.

Çaylı, P. (2008, January). Prehistoryadan günümüze kadın sembolünün sanata yansıması. "***In Colloquium Anatolicum"*** (No. 7, pp. 137-156). Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü.

Demirdağ, M.F. (2017). Ana Tanrıça İkonografisi ve Anaerkillik. ***Bilge Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,*** *Cilt 1, 6 sayı 6 s. 6-18*

Kılıç, Y., & Duymuş, H. H. (2007). Hititlerde kadın ve siyaset. ***Tarih Araştırmaları Dergisi***,*26*(42), 85-99.

Konyar, E. (2013). Demir Çağı'nda Anadolu Kadını: Urartu, Frig ve Lidya. E*d. MA Darga**, Anadolu'da Kadın: On Bin Yıldır Eş, Anne, Tüccar, Kraliçe***,*241*, 267.

Mandaci, E. (2015). Asur Ticaret Kolonileri Çağı'nda Aile Hukukunda Kadın (MÖ. 1950-1750).***"History Studies,"****7*(1), 81-94.

Belli, O., & Ergün, O. (2001).***Anadolu Tanrıçaları***. Promete Yayınları-Stil Matbacılık AŞ.

Öz, E. (2008). Kültepe Tabletleri Işığında, MÖ II. Binde Kadının İş Hayatındaki Yeri***. "Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,"1***(25), 47-58.

Özcan Elçi, D. (2018). Batı ve Doğu Mitolojilerinde Kadın İmgesi: Tanrıça'lar. ***Atlas International Refereed Journal on Social Sciences***,***4***(11), 826-840.

Özgül, E. (2023). Eski Anadolu toplumlarında Tanrıça tasvirleri (MÖ 2. Binyılın sonuna kadar).Doktora Tezi. Denizli Pamukkale Üniversitesi

Özmen, S. S. (2016). Anadolu'da Ana Tanrıça Kybele Kültü**."Humanıtas-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi,"4**(07), 381-397.

Polat, E. (2024). Askeri Bir Şahsiyet: II. Kyros. Erdal POLAT (Ed.), ***Arkeoloji Alanında Uluslararası Akademik Çalışmalar*** (47-63), Ankara: Serüven Yayınevi.

Polat, E. (2023a). Kral Yolu'nun Anadolu Güzergâhı. ***Erdem Dergisi,*** Sayı 85, s. 91-118.

Polat, E. (2023b). Arkeolojik Veriler, Çivi Yazılı Metinler ve Antik Kaynaklar Işığında I. Darius. *Arteoloji Dergisi,* Cilt 2, Sayı 2, s. 1-21.

Sevin, V., & ÖZFIRAT, A. (2001). Hakkari Stelleri: Doğu Anadolu'da Savaşçı Çobanlar İlk Not.***Belleten,*** *65*(243), 501-518.

Yıldırım, N. (2020). Mitolojik Kadın Ktisteslere Bir Örnek Olarak Sinope. ***Journal of Universal History Studies***, *3*(2), 391-4

KAYNAKÇA

ÇAY, A VE DURMUŞ, İ. (2002) "İskitler", **Türkler**, Cilt 1, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, s. 861-903.

ÇINAR, G. Eski Türklerde Mumyalama Teknikleri ve Kullanılan Tıbbi Malzemeler, Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, *SUTAD*, 2020:s.325-339.

DURMUŞ, İ. (1997) "Anadolu'da Kimmerler ve İskitler"*, Belleten*, LXI, sayı: 18,s. 273-286.

DURMUŞ,İ. (2002) "İskit Kültürü", **Türkler**, Cilt 4,Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, s.10-31.

DURMUŞ, İ.(2004) "İskitler'de Ölü Gömme Geleneği", The Burial Traditions Among Scythians, Milli Folklor, Yıl:16, sayı:6, s.21-29.

HERODOTOS, (1973) **Herodotos Tarihi**, (Çev.M. Ökmen), Remzi Kitabevi Yayınları, İstanbul.

HASANOV, Z. (2016) "İskitlere ve Türk-Moğol Halklarına Aynı Gelenekler, Kültler ve Psikolojik Özellikler", *Belleten*, Cilt: LXXX, Sa.288., s.639-661.

ONAY, İ. (2013) "İslamiyetten Önce Türklerde, Cenaze ve Defin İşlemlerinde Uygulanan Gelenekler ve Bunların Amaçları, Traditions Applied in Funeral and Burial Procedures in Pre Islam Turks and The Aims These Traditions, *The Journal of Academic Social Science Studies,* Volume.6 Issue 3, s.479-490.

ROUX, J.P. (1999) **Altay Türklerinde Ölüm**, Kabalcı Yayınevi, İstanbul.

RUDENKO, S.I. **Frozen Tombs of Siberia, The Pazyryk Burials of Iron-Age Horsemen**, University of California Press, Berkeley and Los Angeles, 1970.

SAN, O. (200) "Bazı Bulgular Işığında Anadolu'da Kimmer ve İskit Varlığı Üzerine Gözlemler", *Belleten*, LXIV, sayı: 239, s.1-21.

SINOR, D. (200) Erken İç Asya Tarihi, İletişim Yayınları, İstanbul.

TARHAN,T. (1969) "İskitlerin Dini İnanç ve Adetleri*", İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*, s.145-270.

Editor:
Assoc. Prof. Dr. İclal Ünüvar

International Research in the Field of Macroeconomics I

EĞİTİM
yayınevi

INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF MACROECONOMICS I

Editor: Assoc. Prof. Dr. İclal Ünüvar

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Mehmet Çakır
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 76780

ISBN: 978-625-5997-07-4
1. Edition, October 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card

INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF MACROECONOMICS I
Editor: Assoc. Prof. Dr. İclal Ünüvar
VI+62, 160x240 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-5997-07-4

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

References

Ahir, H., Bloom, N., & Furceri, D. (2022). *The world uncertainty index* (No. w29763). National bureau of economic research.

Al-Marhubi, F. (2000). Export diversification and growth: an empirical investigation. *Applied economics letters*, *7*(9), 559-562.

Arize, A. C. (1996). The impact of exchange-rate uncertainty on export growth: evidence from Korean Data. *International Economic Journal*, *10*(3), 49-60.

Bahmani-Oskooee, M., & Baek, J. (2021). Whose policy uncertainty matters in the trade between Korea and the US?. *Journal of Risk and Financial Management*, *14*(11), 520.

Bahmani-Oskooee, M., & Xu, J. (2022). Whose policy uncertainty matters in the trade between China and the US?. *Economic Change and Restructuring*, *55*(3), 1497-1542.

Baker, S. R., Bloom, N., & Davis, S. J. (2016). Measuring economic policy uncertainty. *The quarterly journal of economics*, *131*(4), 1593-1636.

Baker, S. R., Bloom, N., Davis, S. J., & Terry, S. J. (2020). *Covid-induced economic uncertainty* (No. w26983). National Bureau of Economic Research.

Bernanke, B. S. (1983). Irreversibility, uncertainty, and cyclical investment. *The quarterly journal of economics*, *98*(1), 85-106.

Bhargava, A. (1986). On the theory of testing for unit roots in observed time series. *The Review of Economic Studies*, *53*(3), 369-384.

Bloom, N., Bond, S., & Van Reenen, J. (2007). Uncertainty and investment dynamics. *The review of economic studies*, *74*(2), 391-415.

Boehe, D. M., & Jiménez, A. (2016). How does the geographic export diversification–performance relationship vary at different levels of export intensity?. *International Business Review*, *25*(6), 1262-1272.

Brown, R. L., Durbin, J., & Evans, J. M. (1975). Techniques for testing the constancy of regression relationships over time. *Journal of the Royal Statistical Society Series B: Statistical Methodology*, *37*(2), 149-163.

Caballero, R. J., & Corbo, V. (1989). The effect of real exchange rate uncertainty on exports: empirical evidence. *The World Bank Economic Review*, *3*(2), 263-278.

Caldara, D., & Iacoviello, M. (2022). Measuring geopolitical risk. *American Economic Review*, *112*(4), 1194-1225.

Carballo, J., Handley, K., & Limão, N. (2022). Economic and policy uncertainty: Aggregate export dynamics and the value of agreements. *Journal of International Economics*, *139*, 103661.

Castelnuovo, E. (2019). Domestic and global uncertainty: A survey and some new results. *CESifo working paper,* no. 7900.

Contractor, F. J., Kumar, V., & Kundu, S. K. (2007). Nature of the relationship between international expansion and performance: The case of emerging market firms. *Journal of World Business*, *42*(4), 401-417.

da Costa Neto, M. N. C., & Romeu, R. (2011). *Did export diversification soften the impact of the global financial crisis?*. International Monetary Fund.

Das, S., Roberts, M. J., & Tybout, J. R. (2007). Market entry costs, producer heterogeneity, and export dynamics. *Econometrica*, *75*(3), 837-873.

Del Rosal, I. (2019). Export diversification and export performance by destination country. *Bulletin of Economic Research*, *71*(1), 58-74.

Dequech, D. (2011). Uncertainty: a typology and refinements of existing concepts. *Journal of economic issues*, *45*(3), 621-640.

Dixit, A. K., & Pindyck, R. S. (1994). *Investment under uncertainty*. Princeton university press.

Dollar, D. (1992). Outward-oriented developing economies really do grow more rapidly: evidence from 95 LDCs, 1976-1985. *Economic development and cultural change*, *40*(3), 523-544.

Economic Policy Uncertainty (2023). The World Uncertainty Index. https://www.policyuncertainty.com/wui_quarterly.html (Access date: 20.07.2023).

Ehigiamusoe, K. U., & Lean, H. H. (2020). The role of deficit and debt in financing growth in West Africa. *Journal of Policy Modeling*, *42*(1), 216-234.

Engle, R. F., & Granger, C. W. (1987). Co-integration and error correction: representation, estimation, and testing. *Econometrica: journal of the Econometric Society*, 251-276.

Feng, L., Li, Z., & Swenson, D. L. (2017). Trade policy uncertainty and exports: Evidence from China's WTO accession. *Journal of International Economics*, *106*, 20-36.

Funke, M., & Ruhwedel, R. (2001). Export variety and export performance: empirical evidence from East Asia. *Journal of Asian Economics*, *12*(4), 493-505.

Greenland, A., Ion, M., & Lopresti, J. (2019). Exports, investment and policy uncertainty. *Canadian Journal of Economics/Revue canadienne d'économique*, *52*(3), 1248-1288.

Grier, K. B., & Smallwood, A. D. (2007). Uncertainty and export performance: Evidence from 18 countries. *Journal of Money, Credit and Banking*, *39*(4), 965-979.

Hamed, K., Hadi, D., & Hossein, K. (2014). Export diversification and economic growth in some selected developing countries. *African Journal of Business Management*, *8*(17), 700-704.

Handley, K. (2014). Exporting under trade policy uncertainty: Theory and evidence. *Journal of international Economics*, *94*(1), 50-66.

Handley, K., & Limão, N. (2017). Policy uncertainty, trade, and welfare: Theory and evidence for China and the United States. *American Economic Review*, *107*(9), 2731-2783.

Herzer, D., & Nowak-Lehnmann D, F. (2006). What does export diversification do for growth? An econometric analysis. *Applied economics*, *38*(15), 1825-1838.

Jia, F., Huang, X., Xu, X., & Sun, H. (2020). The effects of economic policy uncertainty on export: a gravity model approach. *Prague Economic Papers*, *29*(5), 600-622.

Johansen, S., & Juselius, K. (1990). Maximum likelihood estimation and inference on cointegration-with appucations to the demand for money. *Oxford Bulletin of Economics and statistics*, *52*(2), 169-210.

Lu, J. W., & Beamish, P. W. (2004). International diversification and firm performance: The S-curve hypothesis. *Academy of management journal*, *47*(4), 598-609.

Mania, E., & Rieber, A. (2019). Product export diversification and sustainable economic growth in developing countries. *Structural change and economic dynamics*, *51*, 138-151.

Markakkaran, S., & Sridharan, P. (2022). Impact of export diversification on economic growth: a system GMM approach. *International Journal of Development Issues*, *21*(2), 309-320.

Narayan, P., & Smyth, R. (2005). Trade liberalization and economic growth in Fiji. An empirical assessment using the ARDL approach. *Journal of the Asia Pacific Economy, 10*(1), 96-115.

Ng, S., & Perron, P. (2001). Lag length selection and the construction of unit root tests with good size and power. *Econometrica*, *69*(6), 1519-1554.

Nguyen, C. P., & Schinckus, C. (2023). How do countries deal with global uncertainty? Domestic ability to absorb shock through the lens of the economic complexity and export diversification. *Quality & Quantity*, *57*(3), 2591-2618.

Novy, D., & Taylor, A. M. (2020). Trade and uncertainty. *Review of Economics and Statistics*, *102*(4), 749-765.

OECD (2023a). *Quarterly national accounts*. https://stats.oecd.org/index.aspx?queryid=33940 (Access date: 20.07.2023).

OECD (2023b). *Real effective exchange rates based on manufacturing consumer price index for Turkey*. Retrieved from Federal Reserve Bank of St. Louis; https://fred.stlouisfed.org/series/CCRETT01TRM661N (Access date: 20.07.2023).

Onaran, Ö., & Stockhammer, E. (2005). Two different export-oriented growth strategies: accumulation and distribution in Turkey and South Korea. *Emerging Markets Finance and Trade*, *41*(1), 65-89.

Pesaran, M. H., & Shin, Y. (1995). *An autoregressive distributed lag modelling approach to cointegration analysis* (Vol. 9514). Cambridge, UK: Department of Applied Economics, University of Cambridge.

Pesaran, M. H., Shin, Y., & Smith, R. J. (2001). Bounds testing approaches to the analysis of level relationships. *Journal of applied econometrics*, *16*(3), 289-326.

Phillips, P. C. (1987). Time series regression with a unit root. *Econometrica: Journal of the Econometric Society*, 277-301.

Phillips, P. C., & Perron, P. (1988). Testing for a unit root in time series regression. *biometrika*, *75*(2), 335-346.

Rahman, S., & Serletis, A. (2009). The effects of exchange rate uncertainty on exports. *Journal of macroeconomics*, *31*(3), 500-507.

Roberts, M. J., & Tybout, J. R. (1997). The decision to export in Colombia: An empirical model of entry with sunk costs. *The American economic review*, 545-564.

Sarin, V., Mahapatra, S. K., & Sood, N. (2022). Export diversification and economic growth: A review and future research agenda. *Journal of Public Affairs, 22*(3), e2524.

Shadab, S. (2021). The nexus between export diversification, imports, capital and economic growth in the United Arab Emirates: An empirical investigation. *Cogent Economics & Finance*, *9*(1), 1914396.

TURKSTAT (2023). *Foreign trade by general trade system. https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Dis-Ticaret-104* (Access date: 20.07.2023).

Yoon, G. (2003). The time series behaviour of Brazilian inflation rate: new evidence from unit root tests with good size and power. *Applied Economics Letters*, *10*(10), 627-631.

Zhang, L., & Hu, S. (2023). Foreign uncertainty and domestic exporter dynamics. *International Review of Financial Analysis*, *87*, 102629.

Zhou, F., & Lee, C. C. (2023). Political uncertainty and innovation of export enterprises: international evidence for developing countries. *Economic Change and Restructuring*, 1-30.

References

Bessant, J., & Tidd, J. (2007). *Innovation and entrepreneurship*. John Wiley & Sons.

Christensen, C. M. (2013). The innovator's dilemma: when new technologies cause great firms to fail. Harvard Business Review Press.

Ding, W. W., Murray, F., & Stuart, T. E. (2006). Gender differences in patenting in the academic life sciences. Science, 313(5787), 665-667.

Henderson, R. M., & Clark, K. B. (1990). Architectural innovation: The reconfiguration of existing product technologies and the failure of established firms. Administrative science quarterly, 9-30.

Hewlett, S. A., Marshall, M., & Sherbin, L. (2013). How diversity can drive innovation. Harvard Business Review, 91(12), 30-30.

Hunt, V., Layton, D., & Prince, S. (2015). Diversity matters. Mckinsey & Company, 1(1), 15-29.

Hunt, V., Prince, S., Dixon-Fyle, S., & Yee, L. (2018). Delivering through diversity.

Lofstrom, M., Bates, T., & Parker, S. C. (2014). Why are some people more likely to become small-businesses owners than others: Entrepreneurship entry and industry-specific barriers. Journal of Business Venturing, 29(2), 232-251.

Lorenzo, R., Voigt, N., Tsusaka, M., Krentz, M., & Abouzahr, K. (2018). How diverse leadership teams boost innovation. Boston Consulting Group, 23, 112-134.

Loko, M. B., & Yang, Y. (2022). Fintech, female employment, and gender inequality. International Monetary Fund.

Lucas Jr, H. C., & Goh, J. M. (2009). Disruptive technology: How Kodak missed the digital photography revolution. The Journal of Strategic Information Systems, 18(1), 46-55.

Mckinsey & Company, & Manyika, J. (2017). Technology, jobs, and the future of work. Mckinsey Insights.

Østergaard, C. R., Timmermans, B., & Kristinsson, K. (2011). Does a different view create something new? The effect of employee diversity on innovation. Research policy, 40(3), 500-509.

Page, S. E. (2019). The diversity bonus: How great teams pay off in the knowledge economy. Princeton University Press.

Poutanen, S., & Kovalainen, A. (2017). Gender and innovation in the new economy: women, identity, and creative work. New York: Palgrave Macmillan.

Schumpeter, J. A. (2013). Capitalism, socialism, and democracy. Routledge.

Vivarelli, M. (2015). Innovation and employment. IZA World of Labor.

Von Hippel, E. (2007). The sources of innovation (pp. 111-120). Gabler.

Williams, J. C., & Dempsey, R. (2014). What works for women at work: Four patterns working women need to know. In What Works for Women at Work. New York University Press.

Ye, R., & Cai, X. (2024). Digital Transformation, Gender Discrimination, and Female Employment. Systems, 12(5), 162.

Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies. W.W. Norton & Company

References

Adak, M. (2021). Coğrafyanın Karamanoğulları'nın siyasi hayatına etkisi. Selçuk Üniversitesi Selçuklu Araştırmaları Dergisi, (14), 313-344.

Alimkulova, E., & Aitmukhanbetova, D. (2020). STATE REGULATION OF AGRICULTURAL SECTOR. Problems of AgriMarket 2020, (4) 47-53. https://doi.org/10.46666/2020-4-2708-9991.05

Arguello, R. (2006). Agricultural Sector and Competition Policy. *Revista de Economía Institucional*, 8(15), 227-249.

Babić, V., Milošević, B., & Maksimović, G. (2015). Ekonomske subvencije u oblasti poljoprivrede. *Ekonomika poljoprivrede*, *62*(3), 693-704. https://doi.org/10.5937/ekoPolj1503693B

Blaxter, K. (1983). Agricultural science and practice. Proceedings of The Royal Society B: Biological Sciences 1983, 84, 1-20. https://doi.org/10.1017/S0269727000013725

Çoban Orhan, Peker Ayşe Esra, Kubar Yeşim (2010). Türk Tarımının Avrupa Birliği Ülkeleri Karşısındaki Sektörel Rekabet Gücü. Selçuk Üniversitesi İibf Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 14(20), 247-266.

Çoban Orhan,Çelık Adnan,Akınerdem Fıkret,Çoban Ayse (2017). Türk Tarım Sektörünün Endüstriyel Rekabet Gücü: Yaglı Tohumlu Bitkiler Örnegi. International Congress On Economic Researches And Fınancial Markets, Edirne, 271-281.

Çoban Orhan, Çoban Ayşe (2019). Kırsal Kalkınma ve Tarım Politikaları. Atlas International Refereed Journal on Social Sciences, 5(24), 905-911.

Çoban Orhan, Çoban Ayse, Genç Harun Resıt (2021). Türkiye'nin Tarımsal Dıs Ticaretine Covid-19'un Etkisi. 2nd Internatıonal Economıcs and Busıness Symposıum (Effects of Covıd-19 In All Dımensıons), 120-130.

Dernek, Z. (2006). Cumhuriyet'in kuruluşundan günümüze tarımsal gelişmeler. *Süleyman Demirel Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi,* 1(1), 1-12.

Dick, W., & Wang, W. (2010). Government interventions in agricultural insurance. *Agriculture and Agricultural Science Procedia*, 1, 4-12. https://doi.org/10.1016/J.AASPRO.2010.09.002.

Eğilmez, M. (2024). Kendime Yazılar https://www.mahfiegilmez.com/2024/06/kazananlar-kulubu-kaybedenler-kulubu.html Erişim Tarihi: 05.07.2024

Fereli, S. Aktaç, Ş. ve Güneş, F. E. (2016). Mevsimlik tarım işçilerinin çalışma koşulları, beslenme durumları ve görülen sorunlar. *Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi,* 1(3), 36-47.

Hayran, S. (2013). Türkiye'de Tarım Kesiminin Vergilendirilmesi. *Journal of the Institute of Science and Technology*, 3(1), 69-72.

Karaçayır, H. F. (2010). Elma üretimi yapan tarım işletmelerinde tarımsal ilaç kullanımında yayım yaklaşımları; Karaman ili örneği. T.C. Selçuk Üniversitesi Yayımlanmış yüksek lisans tezi, 147.

Karasar, N. (2009) BIIImsel Arastirma Yontemleri. Nobel Yayınları, Ankara. 368.

Kaya, M. Kalaycı, İ. (2021). Türkiye'de tarihsel süreçte tarım politikası ve planlama deneyimi. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 13*(2), 23-34. https://doi.org/10.52791/aksarayiibd.837519

Kaynak, M. (2004). "Tarım Politikalarının Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkileri". *Ekonomik Araştırmalar Dergisi* , 45(2), 123-134.

Malik, h. (2020). Editorial Note on Agriculture Important and its Role in Everyday Life. *Global Journal of Biology, Agriculture & Health Sciences,* 9, 1-1. doi:10.35248/2319-5584.20.9.102

Özdemir, G. (2005). Cooperative–shareholder relations in agricultural cooperatives in Türkiye, *Journal of Asian Economics*, 16 (2), 315-325. https://doi.org/10.1016/j.asieco.2005.01.004

Shakoori, A. (2001). Agricultural Policies and Agricultural Growth. *The State and Rural Development in Post-Revolutionary Iran,* 99-125. https://doi.org/10.1057/9780230513433_5

Tan, S., Tan, S., Everest, B. ve Hasdemir, M. (2016). Türkiye'de Tarımsal Destek Politikaları ve Kamu Bütçelemesi. *Internatıonal Conference on Eurasıan Economıes 2015,* 266-270. https://doi.org/10.17265/2328-2185/2016.06.001

Traill, B. (1984). The effects of government policies on agricultural input markets. *Food Policy*, 9(2), 111-120. https://doi.org/10.1016/0306-9192(84)90045-9

Ünal, F. (2008). "Türkiye'de Tarımsal Destekleme Politikaları ve Dış Ticaret Üzerine Etkileri". *Kamu Politikaları ve Kalkınma Dergisi*, 67-78

Yan, S. (2020). Research of Financial Support for Agricultural Development. Journal of Business and Economic Development, 5(1), 21-25. https://doi.org/10.11648/J.JBED.20200501.13

References

Alkan, H.I. (2020). Most Women At (Equalıtarıan) Work: What Is The Secret Of Nordıc Success? Lessons For Developıng World, In (editör: Y.A. UNVAN) *Administrative and Economics Sciences Theory, Current Researches and New Trends*, (p.77-90), October 2020 /Cetinje-Montenegro: Ivpe Publishing,.

Altunbaş, Y., Gambacorta, L., Leghezza, A., Velliscig, G. (2022). Does gender diversity in the workplace mitigate climate change?, European Central Bank Research , No 2650 / February 2022.

EUROSTAT, 2024. European Union Statistics https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/lfsi_emp_a__custom_13258401/default/table?lang=en (A.D.: 16/09/2024).

Looze ME, Huijts T, Stevens GWJM, Torsheim T, Vollebergh WAM. (2018). The Happiest Kids on Earth. Gender Equality and Adolescent Life Satisfaction in Europe and North America. J Youth Adolesc. May;47(5):1073-1085. doi: 10.1007/s10964-017-0756-7.

TOBB&TSKB&TEPAV, 2020. 81 İlde Türkiye'nin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Karnesi. https://www.tskb.com.tr/uploads/file/8c1cb7177b044d3e4d0aaae6a7ed121c-1639646238384.pdf (A.D.: 10/10/2024).

Turkish Statistical Institute, 2024. Population and Demografics https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Nufus-ve-Demografi-109 (A.D.: 28/09/2024).

World Bank , 2023. World Bank Data https://data.worldbank.org/ (A.D.: 30/09/2024).

World Economic Forum, 2021. Appendix B The Global Gender Gap Index: Methodology and Technical Notes https://www.weforum.org/publications/global-gender-gap-report-2021/in-full/gggr2-appendix-b-the-global-gender-gap-index-methodology-and-technical-notes/ (A.D.: 10/10/2024).

World Economic Forum, 2006. The Global Gender Gap Report 2006 https://www3.weforum.org/docs/WEF_GenderGap_Report_2006.pdf (A.D.: 10/10/2024).

World Economic Forum, 2012. The Global Gender Gap Report 2012 https://www3.weforum.org/docs/WEF_GenderGap_Report_2012.pdf (A.D.: 10/10/2024).

World Economic Forum, 2018. The Global Gender Gap Report 2018 https://www.weforum.org/publications/the-global-gender-gap-report-2018/(A.D.: 10/10/2024).

World Economic Forum, 2024. The Global Gender Gap Report 2024 https://www.weforum.org/publications/global-gender-gap-report-2024/ (A.D.: 10/10/2024).

Yüksel-Kaptanoğlu, İ., Arslan, H., Akyıldırım, O. (2021). *Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Duyarlı Veri ve Göstergeler*, Türkiye'de Katılımcı Demokrasinin Güçlendirilmesi: Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin İzlenmesi Projesi Faz II, Ankara: CEID Yayınları.

URL- 1: https://www.un.org/en/global-issues/gender-equality (A.D.: 23/09/2024).

URL-2: https://sdgs.un.org/topics/gender-equality-and-womens-empowerment (A.D.: 27/09/2024).

URL-3: https://eige.europa.eu/newsroom/economic-benefits-gender-equality?language_content_entity=en (A.D.: 15/09/2024).

URL4:https://www.ilo.org/sites/default/files/wcmsp5/groups/public/@dgreports/@dcomm/@publ/documents/publication/wcms_700953.pdf (A.D.: 15/09/2024).

URL-5: https://www.eib.org/en/press/all/2022-454-eib-survey-evidence-for-why-it-makes-sense-to-support-female-entrepreneurs-in-europe#:~:text=Evidence%20shows%20that%20female%2Dled,but%20also%20across%20the%20world. (A.D.: 15/09/2024).

URL- 6: https://wps.unwomen.org/preventing/(A.D.: 20/09/2024).

URL-7: https://www.bbog.org/bbog.aspx (A.D.: 10/10/2024).

URL-8: https://www.meb.gov.tr/kiz-cocuklarinin-okullasma-oranlari-rekor-seviyeye-ulasti/haber/27958/tr (A.D.: 27/09/2024).

URL-9: https://www.womenpoliticalleaders.org/why-is-iceland-the-world-s-global-leader-in-gender-equality/ (A.D.: 17/09/2024).

URL-10: https://www.statista.com/statistics/1090585/share-of-women-in-the-icelandic-parliament/ (A.D.: 11/10/2024).

Editör:
Doç. Dr. Elif Özlem Özçatal

Sosyal Politika

Alanında Uluslararası Araştırmalar II

EĞİTİM
yayınevi

SOSYAL POLİTİKA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR II

Editör: Doç. Dr. Elif Özlem Özçatal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Mehmet Çakır
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-99-1
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

SOSYAL POLİTİKA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR II
Editör: Doç. Dr. Elif Özlem Özçatal
X+140 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-99-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKÇA

Austin, J., Stevenson, H. ve Wei–Skillern, J. (2006). Social And Commercial Entrepreneurship: Same, Different, Or Both?. *Entrepreneurship Theory And Practice,* 30(1), 1-22.

Battilana, J. ve Lee, M. (2014). Advancing Research On Hybrid Organizing - Insights From The Study Of Social Enterprises. *The Academy Of Management Annals*, 8(1), 397-441.

Battilana, J., Lee, M., Walker, J. ve Dorsey, C. (2012). In Search Of The Hybrid Ideal. *Stanford Social Innovation Review,* 10(3), 50-55.

Boltanski, L. ve Thévenot, L. (2006). On Justification: Economies Of Worth. Princeton University Press. https://doi.org/10.1515/9781400827145

Borzaga, C. ve Galera, G. (2014). New Trends İn The Nonprofit Sector İn Europe: The Emergence Of Social Enterprises. İçinde *Accountability And Social Accounting For Social And Non-Profit Organizations* (ss. 89-110). Emerald Group Publishing Limited.

Bugg-Levine, A. ve Emerson, J. (2011). *Impact Investing: Transforming How We Make Money While Making A Difference.* San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Dacin, P. A., Dacin, M. T. ve Matear, M. (2010). Social Entrepreneurship: Why We Don't Need A New Theory And How We Move Forward From Here. *Academy Of Management Perspectives,* 24(3), 37-57.

Dees, J. G. (1998). The Meaning Of "Social Entrepreneurship." Stanford University: Draft Report For The Kauffman Center For Entrepreneurial Leadership, 6(1), 1-6.

Dees, J. G. (2001). *The Meaning Of "Social Entrepreneurship"* Revisited. Center For Advancement Of Social Entrepreneurship, Fuqua School Of Business, Duke University.

Defourny, J. ve Nyssens, M. (2010). Conceptions Of Social Enterprise And Social Entrepreneurship In Europe And The United States: Convergences And Divergences. *Journal Of Social Entrepreneurship*, 1(1), 32-53.

Doherty, B., Haugh, H. ve Lyon, F. (2014). Social Enterprises As Hybrid Organizations: A Review And Research Agenda. *International Journal Of Management Reviews,* 16(4), 417-436.

Drayton, W. (2002). The Citizen Sector: Becoming As Entrepreneurial And Competitive As Business. *California Management Review,* 44(3), 120-132.

Ebrahim, A. ve Rangan, V. K. (2014). What İmpact? A Framework For Measuring The Scale And Scope Of Social Performance. *California Management Review,* 56(3), 118-141.

Elkington, J. ve Hartigan, P. (2008). *The Power Of Unreasonable People: How Social Entrepreneurs Create Markets That Change The World.* Harvard Business Press.

Emerson, J. (2003). The Blended Value Proposition: Integrating Social And Financial Returns. *California Management Review,* 45(4), 35-51.

Ersen, T. B., Kaya, D. ve Meydanoğlu, Z. (2010). Sosyal Girişimler ve Türkiye İhtiyaç Analizi Raporu. İstanbul: TÜSEV Yayınları, 50, 33-45.

https://mikadoconsulting.com/tr, (2024). E.T.: 15.08.2024

https://www.onemsiyoruz.org, (2024). E.T.: 15.08.2024

https://www.sabancivakfi.org/tr/sosyal-degisim/e-bursum, (2024). E.T.: 15.08.2024

https://seeco.gov.tr "What is Social Entrepreneurship?" https://seeco.gov.tr/what-is-social-entrepreneurship-c-1936 E.T.: 08.08.2024

Leadbeater, C. (1997). The Rise Of The Social Entrepreneur (No. 25). Demos.

Lehner, O. M. (2013). Crowdfunding Social Ventures: A Model And Research Agenda. *Venture Capital,* 15(4), 289-311.

Mair, J. ve Marti, I. (2006). Social Entrepreneurship Research: A Source Of Explanation, Prediction, And Delight. *Journal Of World Business,* 41(1), 36-44.

Marquis, C. ve Park, A. (2014). Inside The Buy-One Give-One Model.

Milligan K. ve Schwab H. (2015). "Explainer: What İs A Social Entrepreneur?", https://www.weforum.org/agenda/2015/12/explainer-what-is-a-social-entrepreneur/ E.T.: 08.08.2024

Moss, T. W., Short, J. C., Payne, G. T. ve Lumpkin, G. T. (2011). Dual İdentities İn Social Ventures: An Exploratory Study. *Entrepreneurship Theory and Practice,* 35(4), 805-830.

Mulgan, G. (2006). The Process Of Social İnnovation. *Innovations: Technology, Governance, Globalization,* 1(2), 145-162.

Nicholls, A. ve Opal, C. (2005). Fair Trade: Market-Driven Ethical Consumption.

Nicholls, A. (2006). S*ocial Entrepreneurship: New Models Of Sustainable Social Change.* Oxford University Press.

Nicholls, A. (2009). 'We Do Good Things, Don't We?':'Blended Value Accounting'in Social Entrepreneurship. *Accounting, Organizations And Society,* 34(6-7), 755-769.

Nicholls, A. (2010). The Legitimacy Of Social Entrepreneurship: Reflexive İsomorphism İn A Pre–Paradigmatic Field. *Entrepreneurship Theory And Practice,* 34(4), 611-633.

Özeren, E. ve Saatçioğlu, Ö. Y. (2016). Sosyal Girişimcilikte İnovasyon ve Farklılıkları Yönetmek: Çöp M Adam Örneği. *Journal of Entrepreneurship and Innovation Management,* 5(1), 71-96.

Prahalad, C. K. (2005). The Fortune At The Bottom Of The Pyramid. Financial Times/Prentice Hall.

Porter, M. E. ve Kramer, M. R. (2011). Criação De Valor Compartilhado. *Harvard Business Review,* 89(1/2), 62-77.

Putnam, R. D. (2000). Bowling Alone: The Collapse And Revival Of American Community. Touchstone.

Rosenberg, T. (2013). A Hospital Network With A Vision. The New York Times, 16.

Sagawa, S. ve Segal, E. (2000). Common İnterest, Common Good: Creating Value Through Business And Social Sector Partnerships. *California Management Review*, 42(2), 105-122.

Santos, F. M. (2012). A Positive Theory Of Social Entrepreneurship. Journal Of Business Ethics, 111(3), 335-351. https://doi.org/10.1007/s10551-012-1413-4 E.T.: 08.08.2024

Seelos, C. ve Mair, J. (2005). Social Entrepreneurship: Creating New Business Models To Serve The Poor. *Business Horizons,* 48(3), 241-246. https://doi.org/10.1016/j.bushor.2004.11.006 E.T.: 08.08.2024

Smith R.F. (2023). "What Is Social Entrepreneurship, and Why Is It Important?", https://www.linkedin.com/pulse/what-social-entrepreneurship-why-important-robert-f-smith E.T.: 08.08.2024

Teasdale, S. (2010). How Can Social Enterprise Address Disadvantage? Evidence From An İnner City Community. *Journal of Nonprofit ve Public Sector Marketing,* 22(2), 89-107.

Thompson, J. L. Alvy, G., ve Lees, A. (2000). Social Entrepreneurship–A New Look At The People And The Potential. *Management Decision,* 38(5), 328-338.

Yunus, M., Moingeon, B. ve Lehmann-Ortega, L. (2010). Building Social Business Models: Lessons From The Grameen Experience. *Long Range Planning*, 43(2-3), 308-325.

Zahra, S. A., Gedajlovic, E., Neubaum, D. O. ve Shulman, J. M. (2009). A Typology Of Social Entrepreneurs: Motives, Search Processes And Ethical Challenges. *Journal Of Business Venturing,* 24(5), 519-532.

KAYNAKÇA

Afonso, P., Fonseca, M. ve Teodoro, T. (2021). Evaluation of Anxiety, Depression and Sleep Quality in Full-Time Teleworkers. *J. Public Health* 44, 797–804.

Allen, T. D., Golden, T. D. ve Shockley, K. M. (2015). How Effective is Telecommuting? Assessing the Status of Our Scientific Findings. *Psychological Science in the Public Interest*,16(2), 40-68.

Alkan-Meşhur, H. F. (2011). Geleceğin Çalışma Biçimi Tele Çalışmaya İlişkin Yaklaşımlar. İçinde M. Akgül, E. Derman, U. Çağlayan, ve A. Özgit (Editör), Akademik Bilişim'07 - IX. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri Dumlupınar Üniversitesi (ss. 291–298). İstanbul: İNETD.

Alkan Meşhur, H. F. (2010). Organizasyonların Tele Çalışmaya İlişkin Tutumlarına Yönelik Bir Araştırma. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 25(1), 1- 24

Aksoy, B. (2012). Bilgi Teknolojileri ve Yeni Çalışma İlişkileri. *Ege Akademik Bakış Dergisi,* 12(3), 401-414

Aksoy, C. G., Barrero, J. M., Bloom, N., Davis, S. J., Dolls, M. ve Zarate, P. (2023, May). Time Savings When Working from Home. National Bureau of Economic Research, Working Paper 30866. https://www.nber.org/system/files/working_papers/w30866/w30866.pdf (E.T.: 07.09.2024)

Athanasiadou, C. ve Theriou, G. (2021). Telework: Systematic Literature Review and Future Research Agenda. *Heliyon*, 7(10).

Antunes E.D., Bridi L.R.T., Santos, M. ve Fischer, F.M. (2023). Part-Time or Full-Time Teleworking? A Systematic Review of the Psychosocial Risk Factors of Telework from Home. *Frontiers in Psychology,* 14,1065593

Baert, S., Lippens, L., Moens, E., Weytjens, J. ve Sterkens, P. (2020). *The COVID-19 Crisis and Telework: A Research Survey on Experiences, Expectations and Hopes.* Institute for the Study of Labor (IZA): Germany

Barrero, J. M., Bloom, N. ve Davis, S. J. (2023). The Evolution of Work from Home. *Journal of Economic Perspectives*, 37(4), 23-50

Başkaya, R. ve Karacan, M. (2024). Evden Çalışma Yönteminde Bireyin Sosyalleşmesi Üzerine Bir İnceleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi İnsan Kaynakları Yönetimi Dergisi*, 3(1), 1-15

Başol, O. ve Çömlekçi, M. F. (2022). The Effect of Remote-Work Attıitude on Life Satisfaction: Investigating The Mediating Role of Job Satisfaction. *Revista de Cercetare si Interventie Sociala*, 77, 23-36.

Bathini, D. R. ve Kandathil, G. M. (2019). An Orchestrated Negotiated Exchange: Trading Home-Based Telework for Intensified Work. *J. Bus. Ethics* 154, 411–423

Battisti, E., Alfiero, S. ve Leonidou, E. (2022). Remote Working and Digital Transformation During The COVID-19 Pandemic: Economic–Financial Impacts and Psychological Drivers for Employees. *Journal of Business Research*, 150, 38-50.

Baycık, G., Doğan, S., Dulay Yangın, D. ve Yay, O. (2021). COVİD 19 Pandemisinde Uzaktan Çalışma: Tespit ve Öneriler. *Çalışma ve Toplum*, 3(70), 1683-1728.

Beckel, J. L. ve Fisher, G. G. (2022). Telework and Worker Health and Well-Being: A Review and Recommendations for Research and Practice. *International journal of environmental research and public health*, *19*(7), 3879.

Bedir, Z. (2023). Türkiye'de Evde Çalışma: SWOT Analizi ile Durum Değerlendirilmesi. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi (AKAD)*, *15*(28), 80-90.

Bélanger, F. (1999). Workers' Propensity to Telecommute: An Empirical Study. *Information & Management*, 35(3), 139–153

Bélanger, F., Collins, R. W. ve Cheney, P. H. (2001). Technology Requirements and Work Group Gommunication for Telecommuters. *Information Systems Research*, 12(2), 155-176.

Blahopoulou, J., Ortiz-Bonnin, S., Montañez-Juan, M., Torrens Espinosa, G. ve García-Buades, M. E. (2022). Telework Satisfaction, Wellbeing and Performance in the Digital Era. Lessons Learned During COVID-19 Lockdown in Spain. *Current Psychology,* 41(5), 2507-2520.

Biron, M., Peretz, H. ve Turgeman-Lupo, K. (2020). Trait Optimism and Work from Home Adjustment in the COVID-19 Pandemic: Considering the Mediating Role of Situational Optimism and the Moderating Role of Cultural Optimism. *Sustainability*, 12(22), 9773.

Biron, M. ve Van Veldhoven, M. (2016). When Control Becomes a Liability rather than an Asset: Comparing Home and Office Days among Part-time Teleworkers. *Journal of Organizational Behavior*, 37(8), 1317-1337.

Bloom, N., Liang, J., Roberts, J. ve Ying, Z. (2015). Does Working from Home Work? Evidence from a Chinese Experiment. *The Quarterly Journal of Economics*, (130): 165–218.

Bloom, N., Barrero, J. M., Davis, S. J., Meyer, B. ve Mihaylov, E. (2023). Survey: Remote Work Isn't Going Away–And Executives Know It. *Harvard Business Review*, 28.

Carillo, K., Cachat-Rosset, G., Marsan, J., Saba, T. ve Klarsfeld, A. (2021). Adjusting to Epidemic-Induced Telework: Empirical Insights from Teleworkers in France. *European Journal of Information Systems*, 30(1), 69-88.

Chesley, N. (2014). Information and Communication Technology Use, Work Intensification and Employee Strain and Distress. *Work, Employment and Society*, 28(4), 589-610.

Countouris, N., De Stefano, V., Piasna, A. ve Rainone, S. (2023). Introduction. İçinde N. Countouris., V. De Stefano., A. Piasna ve S. Rainone (Editör), *The Future of Remote Work* (ss.7-17). Brussels: ETUI.

Crawford, J. (2022). Working from Home, Telework, and Psychological Wellbeing? A Systematic Review, *Sustainability,* 14(19), 11874

Darouei, M. ve Pluut, H. (2021). Work from Home Today for a Better tomorrow! How Working from Home Influences Work-Family Conflict and Employees' Start of the Next Workday. *Stress Health*. 37, 986–999.

Demirkaya, S. (2023). Çalışma Hayatında Şiddetin Yeni Görünümü: Dijital Şiddet. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR),* 10(100), 2629-2649.

DİSK (2016). Konfederasyonumuzun Uzaktan Çalışma ve Özel İstihdam Bürolarına Mesleki Anlamda Geçici İş İlişkisi Kurma Yetkisi Verilmesi Hakkındaki Görüşleri, http://disk.org.tr/2016/01/konfederasyonumuzun-uzaktan-calisma-ve-ozel-istihdam-burolarina -mesleki-anlamda-gecici-is-iliskisi-kurma-yetkisi-verilmesi-hakkindaki-gorusleri. (E. T.:15.03.2020).

Dupont, C., Giuliano, R. ve Godfroid, C. (2023). Teleworking, Task Sharing, and Work-Life Balance: A Gender Issue? Theoretical Approach. *Journal of Economics and Management,* 45, 374- 412.

Endeavor ve Melon (2024). Türkiye Teknoloji Sektörü Ücret ve Yan Haklar Araştırma Raporu - Haziran 2024. https://teammelon.co/uploads/haziran-2024-melon-endeavor-turkiye-teknoloji-sektoru-ucret-ve-yan-haklar-arastirma-raporu-1.pdf. (E.T.: 06.09.2024)

Erdayı, A. U. (2021). İşyeri Dışında Bir Esnek Çalışma Modeli Olarak Ev Eksenli Tele Çalışma: Beklentiler ve Sorunlu Alanlar. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(41), s. 1211-1246.

Esposito P., Mendolia S., Scicchitano S. ve Tealdi C. (2024), Working from Home and Job Satisfaction: The Role of Gender and Personality Traits, IZA DP 16751.

Eurofound (2022). The Rise in Telework: Impact on Working Conditions and Regulations. Luxembourg : Publications Office of the European Union.

Eurofound ve ILO (2017). Working Anytime, Anywhere: The Effects on the World of Work. Luxembourg ve Geneva: Publications Office of the European Union ve ILO.

Fagan, C., Lyonette, C., Smith, M., ve Saldaña-Tejeda, A. (2012). The Influence of Working Time Arrangements on Work–Life Integration of "Balance": A Review of the Evidence. Conditions of Work and Employment Series No. 32. Geneva: ILO.

Ferreira, P. ve Gomes, S. (2023). Work–Life Balance and Work from Home Experience: Perceived Organizational Support and Resilience of European Workers during COVID-19. *Administrative Sciences*, 13(6), 153

Gönüllü, C. (2021). Türkiye'de "Tele Çalışma" Üzerine Sosyolojik Bir Değerlendirme: Gölge Çalışanlar. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 38(1), 41-57.

Görmüş, A. (2020). "Kovid-19 Pandemisi Döneminde Sosyal Mesafeli Çalışma Biçimi: Tele Çalışma", *Turkish Studies*, 15(4), s. 481-496

Griep, R. H., da Almeida, M. C. C., Barreto, S. M., Brunoni, A. R., Duncan, B. B., Giatti, L., et al. (2022). Working from Home, Work-Time Control and Mental Health: Results from the Brazilian Longitudinal Study of Adult Health (ELSA-Brasil). *Front. Psychol*. 13:993317

ILO (2008). Toolkit for mainstreaming employment and decent work. Geneva:ILO

ILO (2016). Challenges and Opportunities of Teleworking for Workers and Employers in the ICTS and Financial Services Sectors. Geneva:ILO

ILO (2020). COVID-19 Ortamında ve Sonrasında Uzaktan Çalışma: Uygulama Kılavuzu. Cenevre: Uluslararası Çalışma Ofisi

ILO (2021a). Working from Home: From Invisibility to Decent Work, Geneva: ILO

ILO (2021b). Healthy and Safe Telework: Technical Brief. Geneva: World Health Organization ve International Labour Organization

ILO (2022). Working time and work-life balance around the world. Geneva: ILO

ILO (2024). World Employment and Social Outlook: Trends 2024. Geneva: International Labour Organization.

Keser, A. (2015). *Çalışma Psikolojisi*. Bursa: Ekin Yayınevi.

Khorakian, A., Jahangir, M., Rahi, S., Eslami, G. ve Muterera, J. (2024). Remote Working and Work Performance During the COVID-19 Pandemic: The Role of Remote Work Satisfaction, Digital Literacy, and Cyberslacking. *Behaviour & Information Technology,* 43(10), 1938-1956.

Kıcır, B. (2018). Evden Çalışanlarda İş-Yaşam Dengesi: Çevirmenler Üzerinde Bir Araştırma. *İş, Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 20(1), 129–157.

Kley, S. ve Reimer, T. (2023). Exploring the Gender Gap in Teleworking from Home. The Roles of Worker's Characteristics, Occupational Positions and Gender Equality in Europe. *Social Indicators Research,* 168(1), 185-206.

Korukçu, N. ve Yıldırım, A. (2023). Covid-19 Pandemi Döneminde Uzaktan Çalışmanın İş-Aile Yaşam Dengesine Etkisinin İnsan Kaynakları Yönetimi Perspektifinden İncelenmesi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 15(3), 1715-1733.

Kossek, E. E., Thompson, R. J. ve Lautsch, B. A. (2015). Balanced Workplace Flexibility: Avoiding the Traps. *California Management Review*, 57(4), 5-25

Kumar, K. ve Velmurugan, R. (2018). A Study on the Work Life Balance of Generation Y Information Technology (IT) employees in Cochin. *Int. J. Eng. Technol.* 7, 142–147.

Kumar, P., Kumar, N., Aggarwal, P. ve Yeap, J. A. L. (2021). Working in Lockdown: The Relationship Between COVID-19 Induced Work Stressors, Job Performance, Distress, and Life Satisfaction. *Curr. Psychol*. 2021, 1–16.

Laß, I. ve M.Wooden. (2023). Working from Home and Work-Family Conflict. *Work, Employment & Society* 37(1): 176-195.

López-Igual, P. ve Rodríguez-Modroño, P. (2020). Who is Teleworking and Where from? Exploring the Main Determinants of Telework in Europe. *Sustainability*, 12(21), 8797.

Loezar-Hernández, M., Briones-Vozmediano, E., Ronda-Pérez, E. ve Otero-García, L. (2023). Juggling During Lockdown: Balancing Telework and Family Life in Pandemic Times and its Perceived Consequences for the Health and Wellbeing of Working Women. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 20(6), 4781.

Messenger, J. C. (2019). Introduction: Telework in the 21st Century –An Evolutionary Perspective. İçinde J. C. Messenger (Editör) *Telework in the 21st Century* (s. 1-34). Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing

Messenger, J.C. (2023). Some Reflections on the Experience of Telework during the Covid-19 Pandemic: A Paradigm Shift and Its Implications for the World of Work. İçinde N. Countouris., V. De Stefano., A. Piasna ve S. Rainone (Editör), *The future of remote work* (s.19-27). Brussels: ETUI.

Mirowska, A. ve Bakici, T. (2024). Working in a Bubble: Techno-Isolation as an Emerging Techno-Stressor in Teleworkers. *Information Technology & People*, 37(3), 1403-1422.

Noonan, M. C. ve Glass, J. L. (2012). The Hard Truth about Telecommuting. *Monthly Lab. Rev*., 135, 38-45.

Kossek, F. (2004). Telework: 21. Yüzyılın Yeni Çalışma Biçimi. *Öneri Dergisi*, 6(22), 145-165.

Özcan, D. (2018). Uzaktan Çalışmanın Türkiye'deki Çalışma Hayatı Üzerindeki Etkisinin İncelenmesine Yönelik Nitel Bir Araştırma. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi

Özer Turan, B. (2019). Enformasyon Teknolojisiyle Evden Çalışma: Türkiye'de Hizmet Sektörü Üzerinden Bir İnceleme. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi

Öztırak, M. ve Barış, O. R. A. K. (2022). Uzaktan Çalışma Süreçlerinde Dijital Zorbalığın Örgütsel Dışlanmaya Etkisi Üzerine Bir Çalışma. *Business & Management Studies: An International Journal*, 10(2), 605-630.

Raghuram, S., Tuertscher, P. ve Garud, R. (2010). Mapping the Field of Virtual Work: A Cocitation Analysis. *Information Systems Research*, 21(4), 983–999.

Rasnača, Z. (2023). Enforcing the Rights of Remote Workers: The Case of Digital Nomads. İçinde N. Countouris., V. De Stefano., A. Piasna ve S. Rainone (Editör), *The future of remote work* (ss.201-219). Brussels: ETUI.

T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2024). On İkinci Kalkınma Planı (2024-2028) https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/12/On-Ikinci-Kalkinma-Plani_2024-2028_11122023.pdf. (E.T.: 06.07.2024)

Ter Hoeven, C. L. ve Van Zoonen, W. (2015). Flexible Work Designs and Employee Well-Being: Examining the Effects of Resources and Demands. *New Technology, Work and Employment*, 30(3), 237-255

Thörel, E., Pauls, N. ve Göritz, A. S. (2022). The Association of Work-Related Extended Availability with Recuperation, Well-Being, Life Domain Balance and work: A Meta-Analysis. *Organizational Psychology Review,* 12(4), 387-427.

Tutar, H. (2007). Katı Olan Her" İş" Sanallaşıyor veya İşgörenin Artan Yalnızlığı Üzerine: Kuramsal Bir Yaklaşım. *ISGUC The Journal of Industrial Relations and Human Resources,* 9(2), 116-141.

Üçdoğruk Gürel, Y., Kılıçaslan Y. ve İzmen, Ü. (2022). Türkiye'nin Dijital Dönüşüm Endeksi 2022. TÜBİSAD(Bilişim Sanayicileri Derneği). https://www.tubisad.org.tr/tr/images/pdf/DDE-2022-Raporu-Final.pdf. (E.T.: 06.06.2024)

Van Zoonen, W. ve Sivunen, A. E. (2022). The Impact of Remote Work and Mediated Communication Frequency on Isolation and Psychological Distress. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 31(4), 610-621

Vij, A., Barrie, H., Onur, I., Souza, F., Goodwin-Smith, I.. ve Beer, A. (2022). Encouraging the Continuation of Work-From-Home Practices in a Post-pandemic World. iMOVE final report (2022) https://imoveaustralia.com/wp-content/uploads/2022/02/IMove-UniSA-WfH-Research-Project-FINAL-CLEAN.pdf. (E.T.:11.08.2024)

Waight, C. L., Kjerfve, T. N., Kite, A., ve Smith, B. (2022). Connecting and relating in Brazil: Implications of remote work. *Human Resource Development International*, 25(2), 231-253.

Wheatley, D. (2017). Autonomy in Paid Work and Employee Subjective Well-Being. *Work and Occupations*, 44(3), 296-328.

Wöhrmann, A. M. ve Ebner, C. (2021). Understanding the Bright Side and the Dark Side of Telework: An Empirical Analysis of Working Conditions and Psychosomatic Health Complaints. *New Technology, Work and Employment*, 36(3), 348-370.

Zeynel, E. (2023). *Uzaktan Çalışma ve Değişen Liderlik*. İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Zwysen W. W. (2023). Remote Work as a New Dimension of Polarisation: Individual and Contextual Determinants of the Relationship Between Working from Home and Job Quality. İçinde N. Countouris., V. De Stefano., A. Piasna ve S. Rainone (Editör), *The future of remote work* (ss.83-102). Brussels: ETUI

KAYNAKÇA

Akyüz, F. (2012). *Türkiye'de Kapitalizm ve Sosyal Güvencesizliğin İnşası*. SAV Yayınları.

Balta, E. (2013). "Herkes İçin Sağlıktan Paran Kadar Sağlığa: Türkiye'de Sağlık Politikalarının Neoliberal Dönüşümü". *Praksis Dergisi*, S. 30-31, 149-168.

Bauman, Z. (2005). *Bireyselleşmiş Toplum*. (Çev. Y. Alogan). İstanbul: İletişim Yayınları.

Çelik, A. (2022). *AKP'nin 20 Yılında Emeğin Halleri -Despotik Emek Rejimi Üstüne Yazılar (2002-2022)*. Açık Erişim, creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/.

DİSKAR (2024). *Türkiye'de Emeğin Durumu: Emek Araştırmaları (2020-2023)*. İstanbul: Mutlu Print Basım.

Ejde, H.L. ve Zorgun, M. (2022). "Türkiye'de Bütçe Politikalarının Gelir Dağılımına Etkisinin Değerlendirilmesi". *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(3), 1085-1107.

Ercan, F. (1998). *Eğitim ve Kapitalizm -Neo-Liberal Eğitim Ekonomisinin Eleştirisi-*. İstanbul: Bilim ve ÖES ortak Yayını.

Erdoğdu, S. ve Kutlu, D. (2017). "Çalışan Yoksulluğu: Türkiye İçin Sosyal Politikalar Bağlamında Bir Değerlendirme". İçinde A. Makal ve A. Çelik (Editör). *Zor Zamanlarda Emek -Türkiye'de Çalışma Yaşamının Güncel Sorunları-*. (s.65-112). Ankara: İmge Kitabevi.

Gök, F. (2004). "Eğitimin Özelleştirilmesi". İçinde N.Balkan ve S.Savran (Editör). *2000'li Yıllarda Sürekli Kriz Politikaları 2*. (s.94-110). İstanbul: Metis Yayınları.

Graeber, D. (2021). *Tırışkadan İşler*. (Çev. B.Esen). İstanbul: Everest Yayınları.

Güler-Müftüoğlu, B. (2006). "Küresel ve Yerel Aktörlerin Sosyal Güvenlik Sisteminin Dönüşümüne Etkileri". *İktisat Dergisi*, Sayı:478, (Ekim), 42-47.

Hacısalihoğlu, E. (2018). "Güvencesizlik Döngüsünde Vazgeçil(e)meyen Güvence Arayışı: Çalışma , Geçim ve Sosyal Yardım Bağı". İçinde D.Kutlu (Editör). *Sosyal Yardım Alanlar, -Emek, Geçim, Siyaset ve Toplumsal Cinsiyet-*. (s.77-102). İstanbul: İletişim Yayınları.

https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Egitim-Harcamalari-Istatistikleri-2021-45553 (E.T.: 02.01.2024)

https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Egitim-Harcamalari-Istatistikleri-2022-49574(E.T.: 014.02.2024)

https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Saglik-Harcamalari-Istatistikleri-2022-49676 (E.T.: 19.02.2024)

https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Saglik-Harcamalari-Istatistikleri-2022-49676 (E.T.:12.03.2024)

https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Sosyal-Koruma-Istatistikleri-2021-45744 (E.T.: 12.03.2024)

https://www.birgun.net/haber/ilker-belek-le-bir-bakista-saglik-avrupa-2022-raporu-uzerine-saglikta-devrimmis-415848 (E.T.:13.03.2024)

https://www.evrensel.net/haber/455658/patronlar-mesem-onunde-kuyruk-oldu (E.T.:12.02.2024),

https://www.evrensel.net/haber/506466/universiteyi-birakan-ogrenci-sayisi-50-kentin-nufusundan-fazla 2023 (E.T.:19.02.2024)

https://www.evrensel.net/haber/506956/hekim-gocu-suruyor-2023-yilinda-3-bin-25-kisi-goc-icin-basvurdu (E.T.:05.06.2024)

https://www.isigmeclisi.org/20961-hayatini-kaybeden-mesem-li-arda-tonbul-un-arkadaslari-arkadasimizi-suc (E.T.:19.02.2024)

https://www.voaturkce.com/a/turkiye-egitime-devlet-katkisinin-azalmasi-nasil-sonuclar-doguruyor/7390245.html (E.T.:14.02.2024)

International Monetary Fund. (2021). World Economic Outlook Database. April.

Lister, J. ve Labonté, R. (2011). "Küreselleşme ve Sağlık Sistemlerinin Değişimi". İçinde R.Labonte, T. Schrecker, C. Packer ve V. Runnels (Editör). *Küreselleşme ve Sağlık: Süreç, Kanıtlar ve Politika*. (Çev: İ. Kayı ve Y. Yasin). (s.200-234). İstanbul: İnsev Yayınları.

OECD (2023), Education at a Glance: 2023 https://tedmem.org/storage/writes/November2023/kCGG0xg8T0MwPf7kdfbK.pdf

Okur, A.R. (2004) "Çok Çatı, Tek Çatı, Yok Çatı". *Türk-İş Dergisi*. S.362, (Temmuz-Ağustos)

Packer, C., Labonté, R. ve Runnels, V. (2011). "Küreselleşme ve Sağlık Emekçilerinin Sınır Ötesi Akışı". İçinde R.Labonte, T. Schrecker, C. Packer ve V. Runnels (Editör). *Küreselleşme ve Sağlık: Süreç, Kanıtlar ve Politika*. (Çev: İ. Kayı ve Y. Yasin). (s.234-255). İstanbul: İnsev Yayınları.

Standing, G. (2015). *Prekarya -Yeni Tehlikeli Sınıflar-*. (Çev. E.Bulut). 2. Baskı. İstanbul: İletişim Yayınları.

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı. (2023). Ekonomi Sunumu. Ocak 2023

KAYNAKÇA

Adaman, F. ve Keyder, Ç. (2008). *Türkiye'de Büyük Kentlerin Gecekondu ve Çöküntü Mahallelerinde Yaşanan Yoksulluk ve Sosyal Dışlanma.* Avrupa Komisyonu ve Türkiye Sosyal Güvenlik ve Çalışma Bakanlığı Raporu.

Atkinson, A. B. (1987). On the Measurement of Poverty. Econometrica, 55(4), 749–764.

Albayrak, S. O. (2016). ABD Kamu Personel Rejiminde Esnek İstihdam (At-Will Employment) Eğilimi. *Mülkiye Dergisi,* 40(2), 43-66.

Alpaydın, Y. (2008). Türkiye'de Yoksulluk ve Eğitim İlişkileri. *İLEM Yıllık,* 3(3), 49-64.

Altan, Ö. Z. ve Şişman, Y. (2022). *Sosyal Politikanın Temel Konuları.* Eskişehir: Nisan Kitabevi.

Baş, K. (2009). Küreselleşme ve Gelir Dağılımı Eşitsizliği. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 18(1), 49-70.

Buğra, A. (2013). *Kapitalizm, Yoksulluk ve Türkiye'de Sosyal Politika.* İstanbul: İletişim Yayınları, 6. Baskı.

Buğra Kavala, A. ve Keyder, Ç. (2008). *Kent Nüfusunun En Yoksul Kesiminin İstihdam Yapısı ve Geçinme Yöntemleri.* Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Politika Forumu Araştırma Raporu.

Canbey Özgüler, V. (2014). *Gelir, Servet ve Yoksulluk.* İstanbul: Cinius Yayınları, Birinci Baskı.

Cingano, F. (2014). *Trends in Income Inequality and its Impact on Economic Growth.* OECD Social, Employment and Migration Working Papers, No. 163, OECD Publishing, Paris.

Çalışkan, Ş. (2007). Eğitim-İşsizlik ve Yoksulluk İlişkisi. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi,* 7(13), 284-308.

Çalışkan, Ş. (2010). Türkiye'de Gelir Eşitsizliği ve Yoksulluk. *Sosyal Siyaset Konferansları,* 59(2), 89-132.

Çelik, A. (2004). AB Ülkeleri ve Türkiye'de Gelir Eşitsizliği: Piyasa Dağılımı-Yeniden Dağılım. *Çalışma ve Toplum,* 3(3), 53-91.

Demir Şeker, S. (2008). *Türkiye'de Sosyal Transferlerin Yoksulluk Üzerindeki Etkileri.* Ankara: Sosyal Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü Planlama Uzmanlığı Tezi.

Eurostat. (2024). Income and Living Conditions. https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/ilc_sieusilc.htm (E.T.: 18.06.2024)

Eurostat. (2024a). At-Risk-of-Poverty Rate by Poverty Threshold and Household Type. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_li03__custom_12881551/default/table?lang=en (E.T.: 21.06.2024)

Eurostat. (2024b). Persons at Risk of Poverty or Social Exclusion by Age and Sex. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_peps01n/default/table?lang=en&category=livcon.ilc.ilc_pe.ilc_peps (E.T.: 18.06.2024).

Foster, J. E. (1998). Absolute versus Relative Poverty. *The American Economic Review,* 88(2), 335–341.

Göze, A. (1977). *Liberal, Marxist, Faşist ve Sosyal Devlet Sistemleri.* İstanbul Üniversitesi Yayınları, No: 2279.

Gürsel, S. ve Altındağ, O. (2010). *Kriz ve Gıda Enflasyonu Yoksulluğu Olumsuz Etkiliyor.* Bahçeşehir Üniversitesi, Ekonomik ve Toplumsal Araştırmalar Merkezi (Betam), Araştırma Notu 10/73.

Hagenaars, A. ve de Vos, K. (1988). The Definition and Measurement of Poverty. *The Journal of Human Resources,* 23(2), 211-221.

Hobhouste, L. (2019). *Liberalizm.* İstanbul: Liberus Yayınları, 39.

Karakaş, M. (2010). Küresel Yoksulluğun Öteki Yüzü: Yeni Yoksulluk ve Sosyal Dışlanma. *Sosyal Bilimler Dergisi,* 12(2), 1-16.

Kahraman, F. (2011). *Yoksulluğun Değişen Yüzü Çalışan Yoksullar: İstanbul Sancaktepe Kemal Türkler Mahallesi Üzerine Bir Araştırma.* Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Kaya, İ. (2013). *Yoksulluk*. Ed. Y. Şişman, *Sosyal Sorunlar* içinde (ss. 80-100), Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2879.

Kuştepeli, Y. R. ve Halaç, U. (2004). Türkiye de Genel Gelir Dağılımının Analizi ve İyileştirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 6(4), 143-160.

Metin, B. (2013). *Türkiye'de 2000 Sonrası Dönemde Uygulanan Ekonomik ve Sosyal Politikalar Temelinde Yoksulluk Sorunu Ankara'da Uygulamalı Bir Araştırma.* Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi Yayınları, Yayın No: 39.

Öz, F. ve Bahadır Yılmaz, E. (2009). Ruh Sağlığının Korunmasında Önemli Bir Kavram: Psikolojik Sağlamlık. *JOHUFON,* 16(3), 82-9.

Öztürk, Ş. (2008). Kırsal Yoksulluk ve Neo-Liberal Ekonomi Politikaları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 1(5), 605-634.

Ravallion, M. ve Chen, S. (2011). Weakly Relative Poverty. *The Review of Economics and Statistics,* 93(4), 1251–1261.

Shaw, B. (1988). Poverty: Absolute or Relative? *Journal of Applied Philosophy,* 5(1), 27–36.

Smith, A. (1976). *An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations.* Ed. R. H. Campbell ve A. S.Skinner, Oxford University Press, Vol. 1.

SocialIncome. (2024). World Poverty Statistics 2024. https://socialincome.org/en/int/world-poverty-statistics-2024?gad_source=1&gclid=CjwKCAjw2dG1BhB4EiwA998cqF8ut7txIOXsvQWKlyhccYddO67k8OJvIxqTXA2tPI7JVwYIeYvu5BoCmgcQAvD_BwE (E.T.: 10.05.2024).

Şahin, T. (2009). *Sosyal Dışlanma ve Yoksulluk İlişkisi.* Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü Sosyal Yardım Uzmanlık Tezi.

Şahinoğlu, İ. ve Yılmaz, N. (2022). 1980 Sonrası Türkiye'de Refah Rejimi ve Kent Yoksullarının Yoksullukla Mücadele Stratejilerinin Dönüşümü: Sultanbeyli Örneği. *Öneri Dergisi,* 17(57), 417-446.

Townsend, P. (1962). The Meaning of Poverty. *The British Journal of Sociology,* 13(3), 210–227.

TÜİK. (2014). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması, 2013. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Gelir-ve-Yasam-Kosullari-Arastirmasi-2013-16083 (E.T.: 10.05.2024).

TÜİK. (2015). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması, 2014. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Gelir-ve-Yasam-Kosullari-Arastirmasi-2014-18633 (E.T.: 10.05.2024).

TÜİK. (2016). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması, 2015. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Gelir-ve-Yasam-Kosullari-Arastirmasi-2015-21584 (E.T.: 10.05.2024).

TÜİK. (2017). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması, 2016. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Gelir-ve-Yasam-Kosullari-Arastirmasi-2016-24579 (E.T.: 10.05.2024).

TÜİK. (2018). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması, 2017. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Gelir-ve-Yasam-Kosullari-Arastirmasi-2017-27823 (E.T.: 10.05.2024).

TÜİK. (2019). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması, 2018. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Gelir-ve-Yasam-Kosullari-Arastirmasi-2018-30755 E.T.: 10.05.2024).

TÜİK. (2020). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması, 2019. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Gelir-ve-Yasam-Kosullari-Arastirmasi-2019-33820 (E.T.: 13.05.2024).

TÜİK. (2021). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması, 2020. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Gelir-ve-Yasam-Kosullari-Arastirmasi-2020-37404 (E.T.: 13.05.2024).

TÜİK. (2022). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması, 2021. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Gelir-ve-Yasam-Kosullari-Arastirmasi-2021-45581 (E.T.: 13.05.2024).

TÜİK. (2023). Yoksulluk ve Yaşam Koşulları İstatistikleri, 2022. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Yoksulluk-ve-Yasam-Kosullari-Istatistikleri-2022-49746 (E.T.: 13.05.2024).

TÜİK. (2023). Yoksulluk ve Yaşam Koşulları İstatistikleri, 2023. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Yoksulluk-ve-Yasam-Kosullari-Istatistikleri-2023-53713 (E.T.: 18.05.2024).

TÜİK. (2023). Gelir Dağılımı İstatistikleri, 2023. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Gelir-Dagilimi-Istatistikleri-2023-53711 (E.T.: 10.05.2024).

Türk-İş. (2024). Türk-İş Mayıs 2024 Açlık ve Yoksulluk Sınırı. https://www.turkis.org.tr/turk-is-mayis-2024-aclik-ve-yoksulluk-siniri/ (E.T.: 23.06.2024).

Ulutürk, S. ve Ersezer, D. (2011). Gelir, Gelir Dağılımı Yaklaşımları ve Devletin Rolü. *Maliye Araştırma Merkezi Konferansları,* (47), 87-105.

UNDP. (2022). 2022 Global Multidimensional Poverty Index (MPI). https://hdr.undp.org/content/2022-global-multidimensional-poverty-index-mpi#/indicies/MPI (E.T.: 10.05.2024).

World Bank. (2024). SDG Indicator Metadata. https://unstats.un.org/sdgs/metadata/files/Metadata-01-01-01a.pdf (E.T.: 22.06.2024).

Yayla, A. (2002). *Liberalizm.* Ankara: Liberte Yayınları, 73.

Yentürk, N. (2013). Türkiye'de Yoksullara Yönelik Harcamalar. *ODTÜ Gelişme Dergisi,* 40, 433- 464.

Yüksel Arabacı, R. (2017). *Gelir Dağılımı ve Yoksulluk.* Ed. A. Tokol ve Y. Alper. Sosyal Politika içinde (ss. 178-207), Bursa: Dora Basın Yayım Dağıtım.

Yüksel Arabacı, R. (2019). Dünya Bankasının Yeni Uluslararası Yoksulluk Sınırları ve Küresel Yoksulluğun Yeniden Değerlendirilmesi. *Sosyal Güvenlik Dergisi,* 9(1), 123-140.

KAYNAKÇA

Aktuna, H. C. ve Kılıçlar, A. (2019). Yöneticilerin Liderlik Tarzları ile İşgörenlerin Performansı Arasındaki İlişki. *Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimleri Dergisi*, *2*(2), 299-322.

Aşık, N. (2005). Otel İşletmelerinde İşgörenlerin Örgütsel Stres Kaynakları ve Stresin Bireysel Sonuçlarına İlişkin Bir Araştırma. *Mevzuat Dergisi*, *8*, 91.

Bass, B. M. (1998). *Transformational leadership : Individual, military and educational impact*. Mahwah, NJ: Erlbaum

Bedeian, A. G. ve Armenakis, A. A. (1981). A Path-Analytic Study Of The Consequences Of Role Conflict And Ambiguity. *Academy of Management Journal, 24*(2), 417-424.

Brownell, J. (1990). The Symbolic/Culture Approach: Managing Transition In The Service Industry. *International Journal of Hospitality Management, 9*(3), 191-205.

Capel, S. A., Sisley, B. L. ve Desertrain, G. S. (1987). The Relationship Of Role Conflict and Role Ambiguity To Burnout In High School Basketball Coaches. *Exercise Psychology, 9*(2), 106-117.

Chei, C.H., Yee, H. C., Men, L.P. ve Bee, L.L. (2014). Factors Affect Employees' Performance In Hotel Industry, Bachelor of Business Administration Thesis, University Tunku Abdul Rahman, Malaysia.

Cooper, C., Cooper, R., ve Eaker, L. (1988). *Living with stress*: Penguin Books.

Cooper, C. L. (1984). Executive stress: A Ten-Country Comparison. *Human Resource Management, 23*(4), 395-407.

Çavuş, M. F. (2008). Personel Güçlendirme: İmalat Sanayi İşletmelerinde Bir Araştırma. *Journal of Yaşar University*, *3*(10), 1287-1300.

Demirci, B., ve Seçilmiş, C. (2017). Restoran İşletmelerinde Rol Stresi ve Lider-Üye Etkileşiminin İşten Ayrılma Niyetine Etkisi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 31*(3), 228-238.

Deveci, B. (2017). "İş Stresi ve Turizm Işletmelerinde Yapılan Araştırmalara Ilişkin Bir Değerlendirme", *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9*(20), 39-53.

Donnollen, A. (1998). *Takım Dili*. (Çev: Osman Akınhay) İstanbul: Sistem Yayıncılık

Edwards, J. R. (2001). Multidimensional constructs in organizational behavior research: An integrative analytical framework. *Organizational research methods 4(2),144-192.*

Fisher, R. T. (2001). Role stress, the Type A behaviour pattern, and external auditor job satisfaction and performance. *Behavioral Research in Accounting*(13).

Ghebregiorgis, F. (2018). Factors Influencing Employee Performance In Hotel-A Comparative Study of Government and Privately Owned Hotels In Eritrea. *International Journal of Research in Business Studies and Management*, *5*(11), 1-9.

Hartline MD ve Ferrell OC. 1996. The management of customer-contact service employees: an empirical investigation. Journal of Marketing 60(Ekim). 52–70.

Hedge, A., Burge, P., Robertson, A., Wilson, S., & Harris-Bass, J. (1992). Work-Related Illness in Offices: A Proposed Model Of The "Sick Building Syndrome". *Environment International, 15*(1-6), 143-158.

Hoctutt. M A. ve Stones, T. H. (1988). The Impact of Employes Empowerment on the Quality of Service Recovery Effort. *Journal of Quality Management, 3*(1): 15-25.

Ivancevich, J. M., ve Matteson, M. T. (1980). *Stress and work: A managerial perspective*: Scott Foresman.

Katz, D. ve Kahn, R. L. (1977). *Örgütlerin Toplumsal Psikolojisi*, Çev. Halil Can ve Yavuz Bayar, Doğan Basımevi, Ankara.

Katzenbach, J.R. ve Smith, D. K. (1993), *The Wisdom of Teams: Creating The High-Performance Organisation*. Harvard Business School Press, Boston, MA,

Kim, B. P., Murrmann, S. K., ve Lee, G. (2009). Moderating Effects Of Gender and Organizational Level Between Role Stress and Job Satisfaction among Hotel Employees. *International Journal of Hospitality Management, 28*(4), 612-619.

King, L. A., ve King, D. W. (1990). Role Conflict and Role Ambiguity: A Critical Assessment of Construct Validity. *Psychological Bulletin, 107*(1), 48.

Larson, L. L. (2004). Internal Auditors and Job Stress. *Managerial Auditing Journal*.

Manion, J. (2000). Retaining Current Leaders. *Health Forum Journal, 43* (5), 24- 27.

Manshor, A. T., Fontaine, R., ve Choy, C. S. (2003). Occupational Stress among Managers: A Malaysian Survey. *Journal of managerial psychology, 18*(6), 622-628

Miles, R. H. (1975). An Empirical Test of Causal Inference Between Role Perceptions of Conflict and Ambiguity and Various Personal Outcomes. *Journal of Applied Psychology, 60*(3), 334.

Motowildo, S. J. (2003) *Job Performance. In W.C. Borman*, D.R. llgen, & R. J. Klimoski (Ed.), Handbook of Psychology (vol. 12, Industrial/ Organizational Psychology). 39-53. New York: Wiley.

Mwita, J. I. (2000). "Performance Management Model: A Systemsbased Approach to Public Service Quality". *International Journal of Public Sector Management. 13,* 19-37.

Rizzo, J. R., House, R. J., ve Lirtzman, S. I. (1970). Role Conflict And Ambiguity in Complex Organizations. *Administrative science quarterly*, 150-163.

Schuler, R. S., Aldag, R. J., ve Brief, A. P. (1977). Role Conflict And Ambiguity: A Scale Analysis. *Organizational Behavior Human Performance, 20*(1), 111-128.

Selye, H. (1976). Stress without distress. In *Psychopathology of human adaptation* (137-146): Springer.

SHIK, H. (2017). Factors Influencing Employee's Performance in Hotel Industry, *International Journal of Research, 4* (7), 11421157.

Spreitzer, G. M. ve Quinn, R. E. (1996). Empowering middle managers to be transformational leaders. *Journal of Applied Behavioral Science, 32* (3), 237- 261.

Sullivan , S. E., ve Bhagar, R. S. (1992). Organizational Stress,Job Saticfaction and Job Performance: Where Do We Go From Here?. *Journal of Management, 18* (2), 353- 374.

Sümter, E. (2003). Örgütlerde Takım Çalışması ve Performansa Etkileri. Marmara Üniversitesi (Yayımlanlamış Yüksek Lisans Tezi).

Tubre, T. C., ve Collins, J. M. (2000). Jackson And Schuler (1985) Revisited: A Meta-Analysis Of The Relationships Between Role Ambiguity, Role Conflict, And Job Performance. *Journal of Management*, *26*(1), 155-169.

Wilson, M. G., Dejoy, D. M., Vandenberg, R. J., Richardson, H. A., ve Mcgrath, A. L. (2004). Work characteristics and employee health and well-being: Test of a model of healthy work organization. Journal of occupational and organizational psychology, 77(4), 565-588.

Yiğit, S., ve Yazarken, H. (2014). Liderlik Tarzı ile Mesleki Bağlılık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*(41), 71-84.

Yüksel, A., ve Kılınç, U. K. (2003). Konaklama işletmelerinde Yetkilendirme ve Şikayet Sonrası Müşteri Davranışları Üzerine Etkileri. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, *14*(2), 107-118.

Zhang, P. (2017). *A Study of the Factors That Affect Employee Performance in The Uk Hotels* (Doctoral dissertation, California State Polytechnic University, Pomona).

KAYNAKÇA

Adnan, N.H. ve Ressang, A. (2016). Ergonomics Awareness on Construction Site. http://civil.utm.my/wp-content/uploads/2016/12/Ergonomics-Awareness-on-Construction-Site.pdf , (E.T.:15.10.2024).

Ağar, A. ve Kızıltan, B. (2022). Ofis Çalışanlarında Kas İskelet Sistemi Sorunları ve Ergonomi. *OHS Academy*, 5(1), 50-56.

Akpınar, T., Çakmakkaya, B. Y. ve Batur, N. (2018). Ofis Çalışanlarının Sağlığının Korunmasında Çözüm Önerisi Olarak Ergonomi Bilimi. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(2), 76-98.

Aksüt, G., Eren, T. ve Tüfekçi, M. (2020). Ergonomik Risk Faktörlerinin Sınıflandırılması: Bir Literatür Taraması. *Ergonomi*, 3(3), 169-192.

Arıcak, F. (2023). The Concerns That New Technology Brings to The Agriculture and Food Sector. *MAS Journal of Applied Sciences*, 8(1), 16-21.

Atasoy, A., Keskin, F., Başkesen, N. ve Tekingündüz, S. (2010). Laboratuvar Çalışanlarında İşe Bağlı Kas-İskelet Sistemi Sorunları ve Ergonomik Risklerin Değerlendirilmesi. *Sağlıkta Performans ve Kalite Dergisi,* 2(2), 90-113.

Ayanoğlu, C. (2007). İşyerinde Ergonomi ve Stres. *İş Sağlığı ve Güvenliği Dergisi,* 34(7), 29.

BLS Handbook of Methods. (2023). BLS Handbook of Methods. www.bls.gov/opub/hom/soii/home.ht, (E.T.:15.10.2024).

Bentley, T. (2009). The Role of Latent and Active Failures in Workplace Slips, Trips And Falls: An Information Processing Approach. *Applied ergonomics*, 40(2), 175-180.

Bilgiç, E. A. (2013). İşyerinde Ergonomik Risklerin Değerlendirilmesi; Tehlikeli Sınıfta Yer Alan Bir Fabrikanın Üretim Sahalarında Çalışan Kişilerin Kas İskelet Sistemi Yakınmaları ve Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Braam, I. T. J., van Dormolen, M. ve Frings-Dresen, M. H. (1996). The Work Load of Warehouse Workers in Three Different Working Systems. *International Journal of Industrial Ergonomics*, 17(6), 469-480.

Chan, A., Wong, F., Chan, D., Yam, M., Kwok, A., Lam, E. ve Cheu, E. (2008). Work at Height Fatalities in The Repair, Maintenance, Alteration, and Addition Work. *Journal of Construction Engineering and Management,* 134(7), 527-535.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı. (2022). Referans Kaynaklar. https://live.csgb.gov.tr/calisma-genel-mudurlugu/tr/adil-gecis/referans-kaynaklar/ , (E.T.:15.10.2024)

Çiçek, Ö. ve Öçal, M. (2016). Dünyada ve Türkiye'de İş Sağlığı ve İş Güvenliğinin Gidişatı. *Hak- iş Uluslararası Emek ve Toplum,* 5 (11), 106-129.

De Macêdo, T. A. M., Cabral, E. L. D. S., Silva Castro, W. R., De Souza Junior, C. C., Da Costa Junior, J. F., Pedrosa, F. M., Da Silva, A. B., De Medeiros, V. R. F., De Souza, R. P., Cabral, M. A. L. ve Másculo, F. S. (2020). Ergonomics and Telework: A Systematic Review. *Work*, 66(4), 777-788.

Daneshmandi, H., Choobineh, A. R., Ghaem, H., Alhamd, M. ve Fakherpour, A. (2017). The Effect of Musculoskeletal Problems on Fatigue and Productivity of Office Personnel: A Cross-Sectional Study. *Journal of Preventive Medicine and Hygiene,* 58(3), E252-E258.

Diyana, M. K. (2019). Risk Factors Analysis: Work-related Musculoskeletal Disorders Among Male Traffic Policemen Using High-Powered Motorcycles. *International Journal of Industrial Ergonomics*, *74*, 102863.

Ergün A. ve Kürklü G.(2014). Mevzuatta Yapılan Yeni Değişiklikler ile Yüksekte Çalışmalarda İş Sağlığı ve Güvenliği, İçinde *7. Ulusal Çatı & Cephe Sempozyumu*,(ss. 305-311), Yıldız Teknik Üniversitesi Beşiktaş – İstanbul, 3 - 4 Nisan 2014

European Agency for Safety and Health at Work. (2021). Working at Height. https://oshwiki.eu/wiki/Working_at_height, (E.T.:15.10.2024).

Health and Safety Executive. (2007). "Warehousing and Storage: A Guide to Health and Safety". UK., https://www.hse.gov.uk/pubns/books/hsg76.htm , (E.T.:15.10.2024).

İSGÜM. (2015). İş Sağlığı ve Güvenliği Araştırma ve Geliştirme Enstitüsü: Kimyasalların Güvenli Depolanması Rehberi. T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Genel Yayın No: 45. Ankara.

Jindo, T., Kai, Y., Kitano, N., Makishima, M., Takeda, K. ve Arao, T. (2021). Impact of Ergonomics on Cardiometabolic Risk in Office Workers: Transition to Activity-Based Working With Height-Adjustable Desk. *Journal of Occupational and Environmental Medicine*, 63(5), e267-e275.

Koç, S. ve Testik, Ö. M.(2016). Mobilya Sektöründe Yaşanan Kas-İskelet Sistemi Risklerinin Farklı Değerlendirme Metotları ile İncelenmesi ve Minimizasyonu. *Endüstri Mühendisliği Dergisi*. *27*(2), 2.

Lavender, S. A., Marras, W. S., Ferguson, S. A., Splittstoesser, R. E. ve Yang, G. (2012). Developing Physical Exposure-Based Back Injury Risk Models Applicable to Manual Handling Jobs in Distribution Centers. *Journal of Occupational and Environmental Hygiene*, *9*(7), 450-459.

Mapfre, R. E. (2008). Warehouse Safety Guide. İspanya. Mapfre, RE, https://www.mapfrere.com/media/safety-guide-warehouses.pdf , (E.T.:15.10.2024)

Mulyati, G. T., Maksum, M., Purwantana, B. ve Ainuri, M. (2019, November). Ergonomic risk identification for rice harvesting worker. İçinde IOP Conference Series: Earth and Environmental Science (Vol. 355, No. 1, p. 012032). IOP Publishing.

Muncke, J., Backhaus, T., Geueke, B., Maffini, M., Martin, O., Myers, J., Soto, A., Trasande, L., Trier, X. ve Scheringer, M. (2017). Scientific Challenges in The Risk Assessment of Food Contact Materials. *Environmental Health Perspectives*, 125(9).

Murat, B. (2016). Depolarda İş Sağlığı ve Güvenliği Tedbirleri. Doktora Tezi. Ankara: Yıldırım Beyazıt Üniversitesi.

Murat, B. ve Yılmaz, K. (2021, February). Depolarda İş Sağlığı ve Güvenliği Bakımından Risk Faktörleri. International Symposium of Scientific Research and Innovative Studies (Vol. 22, p. 25).

Goode, N., Salmon, P. M., Lenné, M. G. ve Hillard, P. (2014). Systems Thinking Applied to Safety During Manual Handling Tasks in The Transport and Storage İndustry. *Accident Analysis & Prevention,* 68, 181-191.

OSHA. (2016). Warehousing-pocket Guide. https://www.osha.gov/sites/default/files/publications/OSHA3916.pdf , (E.T.:15.10.2024)

Ovacıllı, S. ve Pekiner, T. (2014). İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamaları Rehberi. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Yayın No:9. Ankara.

Panta, M. ve Vrysagotis, V. (2011). A New Managerial Approach to Safety at Workplace in Warehousing Systems: A Case Study. *Advances in Management and Applied Economics*, 1(3), 115.

Sadłowska-Wrzesińska, J. (2016). Assessment of Safety and Health of Storage Workers: A psychosocial approach. *LogForum*, 12(1), 25-35.

Stefanov, M. (2023). Current State and İmprovement Prospects of Warehouse Workers Health and Safety Practices in Bulgarian Manufacturing and Trading Organizations. *Acta Logistica*, 10(3).

Sosyal Güvenlik Kurumu. (2020). İş Kazası ve Meslek Hastalığı İstatistikleri. http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/kurumsal/istatistik/(E.T.:15.10.2024)

KAYNAKÇA

Bayramoğlu, S. (2005). Türkiye'de Bölgesel Politikaların Gelişimi. İçinde M.Turan (Editör).*Bölge Kalkınma Ajansları -Nedir, Ne Değildir?-* (ss. 35-120). Ankara: Paragraf Yayınevi.

Becattini G. (1990). The Marhallian Industrial District as a Socio-Economic Nation. İçinde F.Dyke, G. Becattini ve W. Sengenberg (Ed.) *İndustrial Districts and Inter-Firm Cooperation in İtaly* (ss. 37-51). Ceneve: International Institute for Lobour Studies ILO.

Brenner N. ve Theodore N. (2002). Cities and Geographies of "Actually exis-ting Neoliberalism. İçinde N.Theodore ve N.Brenner (editör.). *Space of Neoliberalism: Urban Restructu-ring in Western Europe and Norh America* (ss.349-379). Antipode. Vol: 34, N: 3.

Ciğerci Ulukan, N. ve Ulukan, U. (2018). Çay Tarımı ve Göçmen Emeği: Doğu Karadeniz'de Gürcü İşçiler. İçinde Ç.E. Şahin ve A. Özsoy Özmen (Editör). *Current Debates in Labor Economics and Industrial Relations* (ss.101-114). London: IJOPEC.

Ciğerci-Ulukan, N. (2021). Tarımsal Üretim ve Göç Politikaları: Çay Tarımında Gürcü İşçiler. İçinde F. Genç ve Ö. Şendeniz (Editör). *Çaydan Öte: Tarladan Demliğe Mekânda ve Bellekte Çay* (ss. 171-188). İstanbul: Gola Yayınları.

Ciğerci Ulukan N. (2024). Doğu Karadeniz'de Tarımsal Üretimde Kadın Emeğinin Değişen Görünümleri. İçinde S.Kablay (Editör). *23. Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Kongresi Özet Bildiri Kitabı* (ss.213-214). Ankara: Emsal Matbaa.

Değirmenci, S. (2021). *Kapitalizm ve Tarım*. İstanbul: SAV Yayınları.

Değirmenci, S. ve Güler, B. (2020) Tarımda Finansallaşma ve Metalaşma Sürecinde Lisanslı Depoculuğun İşlevi. *Çalışma ve Toplum,* 20(3), 1409-1428.

DOKAP (2013). 2014-2018 Eylem Planı, https://www.dokap.gov.tr/Upload/Genel/dokap-eylem-plani-2014-2018-suzpdf-243756-rd_43.pdf (E.T.:08.05.2024)

DOKAP (2020). *2021-2023 dönemi Bölge Kalkınma Programı.*

https://www.dokap.gov.tr/Upload/Genel/dokap-bolge-kalkinma-programi-eylem-plani-2021-2023-pdf-505396-rd_51.pdf (E.T.:08.05.2024)

DOKAP (2023). *2024-2028 Stratejik Plan*. https://www.dokap.gov.tr/stratejik-planlar/listele/3

Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı (2007-2013). https://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari/ (E.T.:10.08.2024)

Genç, F. (2024). Çay Bitkisini İşe Koşmak: Plantasyon Mantığı ile Şekillenen Bir İlişkiler Ekolojisi. İçinde S. Kablay (Editör). *23. Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Kongresi Özet Bildiri Kitabı* (ss.209-210). Ankara: Emsal Matbaa.

Gülalp, H. (1993). *Kapitalizm Sınıflar ve Devlet*. İstanbul: Belge Yayınları.

Güler-Müftüoğlu, B. (2012). Türkiye'de Yeni Emek Denetim ve Kontrol Alanı: Kalkınma Ajansları, *Çalışma ve Toplum*. 2012/2 (33), 95-116.

Güler-Müftüoğlu, B. (2005). Küresel Rekabetin Cazibe Merkezleri: Yerel/Bölgesel Dinamikler. İçinde A.Arı (Editör). *Bölgesel Kalkınma Politikalar ve Yeni Dinamikler* (ss.117-149). İstanbul: Derin Yayınevi.

Güler-Müftüoğlu, B. ve Ercan. F. (2007a). Yeniden Biçimlenen Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin Yereli Ulusal ve Uluslararası Dinamikleri. *V. GAP ve Sanayi Kongresi*. Ankara: TMMOB Makine Mühendisleri Odası. 74-91.

Güler-Müftüoğlu, B. ve Ercan. F. (2007b). Bölgesel Kalkınmadan Bölgesel Birikime: Olumluluklar/ Fırsatlar Ve Olumsuzluklar/Tehditler Açısından Karadeniz Bölgesi. İçinde *1. Karadeniz Sanayileşme Ve Çevre Sempozyumu Bildiriler Kitabı (ss11-23).* Ankara: TMMOB Makine Mühendisleri Odası.

Güler-Müftüoğlu, B. ve Ulukan, U. (2010). Sanayiden Tarlaya Değişim İlişkisi: Sözleşmeli Üretim/ Çiftçilik ve Mülksüzleşme. İçinde S. Bayramoğlu-Özuğurlu (Editör). *Toprak Mülkiyeti -Sempozyum Bildirileri-* (ss. 272-284). Ankara: Memleket Yayınları.

Güler, B. (2021). "Üretim İlişkilerinin Dönüşümü: Tarladan Çaya İzlence". İçinde F. Genç ve Ö. Şendeniz (Editör). *Çaydan Öte: Tarladan Demliğe Mekânda ve Bellekte Çay* (ss.23-50). İstanbul: Gola Yayınları.

Gündoğdu, İ. (2009). Sermayenin Bölgesel Kalkınma Eğilim(ler)i: Kalkınma Ajansları Yasası Kalkınma Ajansları Yasası Üzerine Tarihsel Coğrafi ve Materyalist Bir İnceleme, *Praksis Dergisi*, 19, 267-302.

http://www.tepav.org.tr/tur/index.php?type=article&cid=20 (E. T.:02.01.2006)

https://ekolojibirligi.org/ekolojik-talan-karadenizin-dengesini-bozdu/ (E. T.:09.08.2024)

https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-54303049 (E.T.:09.08.2024)

https://www.birgun.net/haber/cengiz-10-koyu-daha-yutacak-547180 (E.T.:21.08.2024)

İnce, D. (2023). *"Yeşil Yol Projesi" Devlet ve Sermayenin Doğa İle İmtihanı*. İstanbul: Sosyal Araştırmalar Vakfı Yayınları.

İTO (2003). *Yerel/Bölgesel Ekonomik Kalkınma ve Rekabet Gücünün Artırılması: Bölgesel Kalkınma Ajansları*. Yayın No: 8. İstanbul: İTO Yayınları.

Kamplisky R. (2000). Speading The Gains From Globalisation: What Can Be Learned From Value Chain Analysis?. *IDS Working Paper* 110. Bringhton: Instıtute Development Studies.

Köse, A. ve Karahanoğulları, Y. (2005). Türkiye'de Faktör ve Varlık Gelirlerinin Sınıfsal Temellerine İlişkin Gözlemler. *Toplum ve Bilim,* 104, 22-47.

OECD (2000). *The OECD Reviews of Regulatory Reform-Reform in Poland: From Transition to New Regulatory Challenges*. Paris.

OECD (2001a). *LEED-CEI-EBRD Project on Industrial Districts and Local Clusters 2001-2002*. www.oecd.org . (E.T.:07.07.2004)

OECD (2001b). *OECD-DATAR World Congress on Local Clusters*. www.oecd.org . (E.T.:07.07.2004)

OECD (2004). Decentralisation and Proverty in Developing Countries: Exploring The İmpact, Development Centre". *Working Paper*. No: 236.

Peck J. ve Tickell A. (2002). Neoliberalizing Space" Space of Neolibe-ralism: Urban Restructuring in Western Europe and Norh America". İçinde. N.Theodore ve N.Brenner (Ed.). *Space of Neoliberalism: Urban Restructu-ring in Western Europe and Norh America*. (ss.380-404). Antipode. Vol: 34, N: 3.

Pike, A., Rodríguez-Pose, A. ve Tomaney, J. (2011). Introduction-A Handbook of Local and Regional Development. İçinde A. Pike, A. Rodríguez-Pose ve J. Tomaney (Ed.). *Handbook of Local and Regional Development* (ss.1-14). USA ve Canada: Routledge Handbooks,.

Pike, A., Rodríguez-Pose, A. ve Tomaney, J. (2016). Shifting Horizons in Local and Regional Development. *Regional Studies*. 1-12, (http://eprints.lse.ac.uk) of the LSE Research Online website (E.T.:08.08.2024)

Piore, M. ve Sabel, C.F. (1984). *The Second Industrial Divide-Possibilities for Prospority*. New York: Basic Books Publishers

Schmitz H. (1995). Small Shomakers and Fordist Gaints: Tale of a Supercluster. *World Development*. . 23(1), 9-28.

Storper M. (1995). The Resurgence of The Global Economies Ten Years Later. *European Urban and Regional Studies*, 2(3),. 191-221.

Storper, M. ve Scott, A.J. (1990). Work Organisation and Local Labour Markets in an Era of Flexible Production". *Internatinal Labour Review*. 129(5), 584-588.

T.C. Kalkınma Bakanlığı (2014). *Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi (2014-2023)*. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/2014-2023_B%C3%B6lgesel_Geli%C5%9Fme_Ulusal_Stratejisi.pdf (E.T.:31.08.2024)

T.C. Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2023). *On İkinci Kalkınma Planı (2024-2028)*. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/12/On-Ikinci-Kalkinma-Plani_2024-2028_11122023.pdf (Erişim Tarihi 08.05.2024)

Talbot, J. (2002). Tropical Commondity Chains Forward Integration Strategies and İnternational Inequality Coffee, Cocoa and Tea. *Review of International Politica Economy*. 9(4), 701-714.

Ulukan, U. (2021). Türkiye'de Çay Tarımında Yeni Dinamikler ve Yani Sorunlar. İçinde F. Genç ve Ö. Şendeniz (Editör). *Çaydan Öte: Tarladan Demliğe Mekânda ve Bellekte Çay*. (ss.155-170) İstanbul: Gola Yayınları.

Ulukan, U. (2024). Doğu Karadeniz'de Kırsal Dönüşüm, Göç Süreçleri ve Sınıfsal Dinamikler. İçinde S.Kablay (Editör). *23. Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Kongresi Özet Bildiri Kitabı* (ss.211-212). Ankara: Emsal Matbaa.

www.eurada.org, (E. T.:09.08.2024)

Editör:
Prof. Dr. Feryal Beykal Orhun

Plastik Sanatlar

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

PLASTİK SANATLAR ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I

Editör: Prof. Dr. Feryal Beykal Orhun

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Mehmet Çakır
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-8223-23-1
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

PLASTİK SANATLAR ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I
Editör: Prof. Dr. Feryal Beykal Orhun
VI+120 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-8223-23-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

Kaynakça

Antmen, A. (2016). *20. Yüzyıl Batı Sanatında Akımlar. (*7. Baskı). Sel Yayıncılık.

Arttv. (2024, 9 Eylül). Portre: Çağdaş Erçelik. https://www.arttv.com.tr/sanatcilar/diger/portre-cagdas-ercelik

Bradley, M. (2009). The İmportance of Colour on Ancient Marble Sculpture. *Art history*, *32*(3), 427-457.

Brinkmann, V. (2017) *Gods in Color Polychromy in The Ancient World* (Vinzenz Brinkmann, Renée Dreyfus, and Ulrike Koch-Brinkmann, Edt.). Prestel.

Claridge, A. (2011). Looking for Colour on Greek and Roman Sculpture. *Journal of Art Historiography, (5),1*.

Daşkesen, H. (2020). *Rengin heykel sanatında anlam ve biçime etkisi* (Sanatta Yeterlik Tezi). Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Heykel Anasanat Dalı, İstanbul.

Doğan Özcan, Ç., & Kızılırmak Çekinmez, B. (2024). Kadın Sanatçıların Gözünden Türk Mitolojisi: Selma Gürbüz, Canan Şenol ve Can Göknil. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi* (15), 1110-1121. https://doi.org/10.51531/korkutataturkiyat.1420015

Erçelik, Ç. (2024, 9 Eylül). Portfolio. https://cagdasercelik.blogspot.com/

Eyüpoğlu, İ., & Göktepeliler, Ö. (2024). Resimden Heykele, Heykelden Resme. *Lokum Sanat ve Tasarım Dergisi*, 2(2), 142-159.

Gombrich, E. H. (2007). *Sanatın Öyküsü* (Erol, Erduran; Ömer Erduran, Çev.) (5. Baskı), Remzi Kitabevi.

Gürgen, İ. (2022). Eski Çağ Renkleri ve Anlamları, *OANNES – Uluslararası Eskiçağ Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 4/1, ss. 259 – 275.

Hagele, H. (2013). *Colour in Sculpture: A Survey from Ancient Mesopotamia to the Present*. Cambridge Scholars Publishing.

Hakyemez, A. G. (2024, 9 Eylül). Çağdaş Erçelik ile röportaj. https://www.aysegulayhakyemez.com/2013/08/cagdas-ercelik-sanatcilari-hep-cok-buyuk-bir-mutlulugu-yasayan-insanlar-olarak-hayal-ettim-onlarin-yasadigi-mutluluga-ulasabilmek-icin-sanat-yapmaya-calisiyorum.html

Hirst, K. K. (2024, 2 Eylül). The Tell Asmar Sculpture Hoard of Prayerful People. https://www.thoughtco.com/tell-asmar-sculpture-hoard-169594

Huntürk, Ö. (2016). *Heykel ve Sanat Kuramları.* Hayalperest Yayınevi.

Ikram, S. (2014). *A Companion to Ancient Egyptian Art* (Melinda K. Hartwig, Edt.). Wiley-Blackwell.

Instagram. (2024, 9 Eylül). Çağdaş Erçelik. https://www.instagram.com/cagdasercelik/

Korkut, P. (2024, 5 Eylül). Pınar'la Farklı Açılar: Çağdaş Erçelik. https://www.haber3.com/kose-yazisi/pinarla-farkli-acilar-cagdas-ercelik/6100975

Museocanova. (2024, 8 Eylül). Antonio Canova. https://www.museocanova.it/en/antonio-canova/canova-nel-mondo/)

Özyeğin. (2024, 8 Eylül). Çağdaş Erçelik. https://arts.ozyegin.edu.tr/tr/artist/cagdas-ercelik

Parmaksız, M. (2024). *Antik Yunan Sanatı Boyalı Heykellerinde Form ve Renk Olgusu* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Sanat ve Tasarım Anasanat Dalı, Isparta.

Röportaj (10.09.2024). Heykellerindeki renk kullanımı konusunda Çağdaş Erçelik ile araştırmacı arasında telefon görüşmesi yoluyla gerçekleştirilen bu röportaj 10 Eylül 2024 tarihinde gerçekleşmiş ve 19 dakika sürmüştür.

Sanat Tasarım Gazetesi. (2024, 8 Eylül). Çağdaş Erçelik "Hayalbaz" Heykel Sergisi. https://sanattasarimgazetesi.com/?p=34708

Sanatkop. (2024, 9 Eylül). Çağdaş Erçelik Dostoyevski Resim ve Heykel Sergisi. https://sanatkop.com/index.php/cagdas-ercelik-dostoyevski-resim-ve-heykel-sergisi/

Sanatokur. *(2024, 9 Eylül). Çağdaş Erçelik'in "Hayalbaz" İsimli Sergisi.* https://sanatokur.com/cagdas-ercelik-kisisel-sergisi-galeri-selvin-arnavutkoyde/

Siotto, E. & Cignoni, P. (2024). Digital methods and techniques for reconstructing and visualizing ancient 3D polychromy–An overview. *Journal of Cultural Heritage*, *68*, 59-85.

Ülger, K. (2024). Gotik, Rönesans ve Barok Dönem Resim Sanatının Heykel ve Mimari Disiplinleriyle Etkileşiminin Sanat eserleri odağında incelenmesi. *Akademik Sanat* (*21*), 127-150.

Wang, K. (2018, July). Review of Ancient Greek Sculpture Color. In *4th International Conference on Arts, Design and Contemporary Education (ICADCE 2018)* (pp. 284-286). Atlantis Press.

Wikipedia. (2024, 3 Eylül). Nofretete Neues Museum. https://tr.wikipedia.org/wiki/Dosya:Nofretete_Neues_Museum.jpg

Yanez, D. (2024, 5 Eylül). White Marble: When Sculpture Lost It's Color. https://davidyanezwritingessays.blogspot.com/2016/02/white-marble-what-renaissance-artists.html

Yılmaz, S. (2018). Antik Çağ (Yunan-Roma) Heykeltıraşlığında Renk ve Boya (Yüksek Lisans Seminer Çalışması). *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Ana Bilim Dalı, Uşak*.

Yılmaz, S. (2019). Antik Çağ (Yunan-Roma) Tapınak Mimarisinde Çok Renklilik (Yayımlamamış Yüksek Lisans Tezi). Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.

Kaynakça

Abella, A. (2011). Çağdaş Sanat ve Hanna Segal'in Estetik Üzerine Düşünceleri. İçinde M. Tanaydın (Editör), *Uluslararası Psikanaliz Yıllığı 2011* (s. 51-68). Sel Yayıncılık: İstanbul.

Ayan, H. M. (2010). *Weimar Dönemi Kadın Devrimci Ruhu ile Kathe Kollwitz.* H. H. Yalvaç (Editör). İstanbul: Sone Yayınları

Berkmen, B., & Keçeci Malyalı, E. (2024). Yasını Sanatıyla İyileştirmeye Çalışan Bir Kadın: Käthe Kollwitz. *Sanat ve Yorum* (44), 32-40. https://doi.org/10.47571/sanatyorum.1434321

Bildik, T. (2013). Ölüm, Kayıp, Yas ve Patolojik Yas. *Ege Tıp Dergisi*, 52(4), 223-9

Cassao J. (2006). *Sembolizm, Sanat Ansiklopedisi.* (çev. Ö. İnce, İ.Usmanbaş). İstanbul: Remzi Kitabevi

Castelloe, M. S. (2020). Mourning in the Artwork of Felix Gonzalez-Torres. https://www.psychologytoday.com/gb/blog/the-me-in-we/202004/mourning-in-the-artwork-felix-gonzalez-torres (E.T.: 11.07.2024)

Derrida, J. (2001). The Taste Of Tears. İçinde P.A. Brault ve M. Naas, (Editör) *The Work of Mourning* Chicago: University of Chicago, 107-130.

Erdem, G. N. (2015). Sonbahar: Travmayla Anlam Arasında Kurulan Sağaltıcı Bir Köprü. İçinde Ö. Terbaş (Derleyen) *Sinema ve Psikanaliz 2: Kayıp ve Zaman*. (47-57) ISBN 978-605-399-379-7. Psike İstanbul Psikanaliz Kitaplığı. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları

Fessé, S. (2021). Sorgearbete/Work of Mourning (2020) by Nadine Byrne. Art/Sensation. https://www.artsensation.org/archive/sorgearbetework-of-mourning-2020-by-nadine-byrne (E.T.: 19.07.2024)

Fineberg, J. (2014). *1940'tan Günümüze Sanat-Varlık Stratejileri.* (Çev. S. A. Eskier, G. E. Yılmaz). İzmir: Karakalem Kitabevi Yayınları

Freud, S. (2015). *Yas ve Melankoli.* (çev. A. Emirsoy). İstanbul: Telos Yayınevi

Gotthardt, A. (2017). The Emotional Turmoil Behind Picasso's Blue Period. https://www.artsy.net/article/artsy-editorial-emotional-turmoil-picassos-blue-period (E.T.: 12.05.2024)

Gross, R. (2020). *Yas Psikolojisi* (Çev. M. D. P. Güre). İstanbul: Nobel Yaşam

Holm, M. (2020). Ishiuchi Miyako On Mother's. Louisiana Channel, Louisiana Museum of Modern Art. https://channel.louisiana.dk/video/ishiuchi-miyakoon-mothers (E.T.: 15.07.2024)

Kathe Kollwitz Museum. https://www.kollwitz.de/en/cologne-grieving-parents (E.T.: 13.07.2024)

Kristeva, J. (2015). *Melanie Klein- Delilik Yahut Acı ve Yaratıcılık Olarak Ana Katli.* (çev. A. Demir). İstanbul: Pinhan Yayıncılık

Matthews, L. M. (2006). Losıng Our Parents: Meanıng-Makıng And Creatıvıty In The Lıves Of Survıvıng Adult Daughters. Doktora Tezi. Oklahoma: Unıversıty Of Oklahoma Graduate College,

May, A. (2021). Creativity And Grief: A Statue, A Mother, A Father. A Valley Journal. https://avalleyjournal.wordpress.com/2021/04/17/creativity-and-grief-the-statue-of-grieving-parents/ (E.T.: 22.05.2024)

May, R. (2013). *Yaratma Cesareti.* (çev. A. Oysal). İstanbul: Metis Yayınları

Monroe, L. M. (2022). Ishiuchi Miyako Captures What We Leave Behind. https://www.frieze.com/article/ishiuchi-miyako-stills-gallery-2022-review (E.T.: 02.08.2024)

Neimeyer, R. A., Prıgerson, H. G., Davıes, B. (2002). Mourning and Meaning. *Amerıcan Behavıoral Scıentıst*, 46 (2), 235-251.

Quinodoz, Jean. M. (2010). Hanna Segal'e Göre Yaratıcılık ve Simgesellik. İçinde N. Erdem (Editör), *Psike İstanbul Psikanaliz Kitaplığı. Bir Düşünce Bir Usta.* (s. 67-82). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Reff, T. (1973). Love And Death In Pıcasso's Early Work. https://www.artforum.com/features/love-and-death-in-picassos-early-work-212914/ (E.T.: 06.06.2024)

Ross, E. K., Kessler, D. (2005). *On Grief and Grieving- Finding the Meaning of Grief Through the Five Stages of Loss*, Newyork: Scrıbner

Segal, H. (1991). Art And The Depressive Position. İçinde. E. B. Spillius (Editör), *Dream Phantasy and Art* (s. 66-75), The New Library of Psychoanalysis. Newyork: Routledge

Seven, R. (2023). "Neden Yas Tutarız?". *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 57, 33-51.

Terbaş, Ö. (2015). Giriş: Kayıplarımızın ve Zamanın İzinde. İçinde Ö. Terbaş (Editör) *Sinema ve Psikanaliz 2*: *Kayıp ve Zaman.* Ö. Terbaş (Derleyen). (1-13) ISBN 978-605-399-379-7. Psike İstanbul Psikanaliz Kitaplığı. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları

URL 1: https://www.munchmuseet.no/en/our-collection/the-sick-child/ (E.T.: 06.06.2024)

URL 2: https://bonnierskonsthall.se/utstallning/sorgearbete/ (E.T.: 19.07.2024)

Warner, M. (2022). Miyako Ishiuchi illuminates the human presence in material possessions of the past. https://www.1854.photography/2022/08/miyako-ishiuchi-stills-edinburgh-exhibition/ (E.T.: 24.08.2025)

Görsel İnternet Kaynakları

URL 1: https://www.munchmuseet.no/en/our-collection/the-sick-child/ (E.T.: 06.06.2024)

URL 2: https://www.munchmuseet.no/en/our-collection/the-sick-child/ (E.T.: 06.06.2024)

URL 3: https://avalleyjournal.wordpress.com/2021/04/17/creativity-and-grief-the-statue-of-grieving-parents/ (E.T.: 22.06.2024)

URL 4: https://historia-arte.com/obras/casagemas-en-su-ataud (E.T.: 12.05.2024)

URL 5: https://www.reproduction-gallery.com/oil-painting/1462248602/evocation-the-burial-of-casagemas-1901-by-pablo-picasso/ (E.T.: 12.05.2024)

URL 6: http://15b.iksv.org/sanatcilar (E.T.: 02.06.2019)

URL 7: https://cfileonline.org/wp-content/uploads/2018/01/11-dan-stockholm-by-hand-house-brick-contemporary-ceramic-installation-art.jpg (E.T.: 02.06.2019)

URL 8: http://danstockholm.com/byhand.html (E.T.: 02.06.2019)

URL 9: http://danstockholm.com/byhand.html (E.T.: 02.06.2019)

URL 10: https://www.nadinebyrne.com/sorgearbete-02/ (E.T.: 19.07.2024)

URL 11: https://www.nadinebyrne.com/sorgearbete-02/ (E.T.: 19.07.2024)

URL 12: https://www.nadinebyrne.com/sorgearbete-02/ (E.T.: 19.07.2024)

URL 13: https://www.felixgonzalez-torresfoundation.org/works/untitled-portrait-of-ross-in-l-a (E.T.: 02.08.2024)

URL 14: https://pen-online.com/arts/ishiuchi-miyako-and-her-mother-the-evolution-of-japanese-society/ (E.T.: 11.08.2024)

Kaynakça

Arısoy, D., Altınkurt, L. (2012). Türk resminde kent, *Akademik Bakış Dergisi,* 33,1-18.

Bae-Dimitriadis, M. (2021). Land-Based art criticism: (Un)learning land through art. *Visual Arts Research*, 47-2 (93), 102-114.

Başbuğ, Z. (2019). "Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun iki eserinde bulunan Türk kültürü imgeleri", *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8*(1). 201-208.

Burkut, E. B. (2019). Türk evinin mimari özellikleri. K. Alver (Edt*.), Kültürel, mimari ve sosyal hayatımızın tanıkları: Türk evleri* içinde, (s.24-45), Ümraniye Belediyesi.

Can Koç, D., O., Altıntaş, (2016). Bedri Rahmi Eyüboğlu, Neşet Günal-Nuri İyem-Mehmet Pesen-Nedret Sekban eserlerinin kategorileri bakımında incelenmesi, *İdil Sanat Dergisi*, *5*(23) 831. http//:doi.org// 10.7816/idil-05-23-04.

Çiftçi M., Okuyucu, Ş. E., (2022). 1960-2020 yılları arasında Türkiye'de konut tipolojisinin sosyo–kültürel bağlamda incelenmesi: Afyonkarahisar kenti örneği, *Online Journal of Art and Design*, 10 (4), 19-33.

Demirbulak, A. (2007). Çağdaş Türk resminde otoportreler, Beta Yayınları.

Ersoy, A. (1998). Günümüz Türk resim Sanatı 1950'den 2000'e, Bilim Sanat Galerisi.

Eroğlu, Ö. (2015). Türkiye'de resim sanatı, Tekhne Yayınları.

Giray, K. (1998a). Nuri İyem, İşbankası Kültür Yayınları.

Giray, K. (1998b). Cumhuriyet'in 75 yılında resim ve heykel sanatımızın gelişim çizgisi. (Çiftçioğlu, İ., Kantürk, T. Edt.). *Yetmişbeşinci Yıl'a armağan, Türk Plastik Sanatları* içinde, (s.100-122), Asır Matbaacılık.

Gönenç, T. (1998). Günümüz Türk resmi çağdaşlık sorunu, Çiftçioğlu, İ., Kantürk, T. (Edt.). *Yetmişbeşinci Yıl'a armağan, Türk Plastik Sanatları* içinde, (54-63), Asır Matbaacılık.

Gürdaş, Bora, (2021). Türkiye'de göç ve görsel kültüre yansımaları (1960- 1980), *Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi CTAD*, *17*(34), 529-548.

Hafızoğlu, N., Yavuz Azeri, N. (2024). Çağdaş Türk resminde kent imgesine göstergebilimsel bir bakış, *Akdeniz Sanat*, *18*(33), 59-78.

Herard, E. Bartleet, B.L., Woolcock, G. (2023). Exploring the role of place-based arts initiatives in addressing social inequity in Australia: A systematic review, Australian Journal of Social Sciences, 58(3), 550-572.https://doi.org/10.1002/ajs4.257.

İyem, N. (1961). Yerli Resim, *Vatan İlavesi*, 2. http://www.nuriiyem.com/tr/yazi/yerli-resim/

İyem, N (1982). Resimdeki gerçek, *Eleştiri Dergisi*, 29-31. http://www.nuriiyem.com/tr/yazi/resimdeki-gercek/

İyem, N. (Tarihsiz). Yeniler üstüne, çeşitli söyleşilerden. http://www.nuriiyem.com/tr/yazi/yeniler-ustune/

İyem, N. (1976). Peyzaj-Gecekondular [Özgün Eser]. http://www.nuriiyem.com/tr/eserleri/

İyem, N. (1975). Gecekondular Önünde [Özgün Eser]. http://www.nuriiyem.com/tr/eserleri/

İyem, N. (1986). Soyut evler [Özgün Eser]. http://www.nuriiyem.com/tr/eserleri/

İyem, N. (1949). Hoş Kadem Camii, [Özgün Eser]. http://www.nuriiyem.com/tr/eserleri/

İyem, N. (1978). Peyzaj-Akçay [Özgün Eser]. http://www.nuriiyem.com/tr/eserleri/

İyem, N. (1979). Peyzaj-Şile [Özgün Eser]. http://www.nuriiyem.com/tr/eserleri/

İyem, N. (1975). Göreme Özgün Eser]. http://www.nuriiyem.com/tr/eserleri/

İyem, N. (1991). Kondular önünde kadın [Özgün Eser]. http://www.nuriiyem.com/tr/eserleri/

İyem, N. (1997). Kondusu önünde kadın [Özgün Eser]. http://www.nuriiyem.com/tr/eserleri/

İyem, N. (Tarihsiz). Peyzaj [Özgün Eser]. http://www.nuriiyem.com/tr/eserleri/

İyem, N. (1988). Peyzaj-Şile evi [Özgün Eser]. http://www.nuriiyem.com/tr/eserleri/

İyem, N. (Tarihsiz). Köy meydanı [Özgün Eser]. http://www.nuriiyem.com/tr/eserleri/

İyem, N. (1975). Kırdan kente göç [Özgün Eser]. http://www.nuriiyem.com/tr/eserleri/

İyem, N. (1998). Figürlü peyzaj-Tarladan dönüş [Özgün Eser]. http://www.nuriiyem.com/tr/eserleri/

İyem, N. (1976). Gecekondu yapanlar [Özgün Eser]. http://www.nuriiyem.com/tr/eserleri/

İyem, N. (Tarihsiz). Şileli kadınlar [Özgün Eser]. http://www.nuriiyem.com/tr/eserleri/

İyem, N. (2000). Peyzaj-Fadime ve İdiris'in evi [Özgün Eser]. http://www.nuriiyem.com/tr/eserleri/

İyem, N. (Tarihsiz). Figürlü peyzaj [Özgün Eser]. http://www.nuriiyem.com/tr/eserleri/

İnal, G. (1998). Türk resminde evrenselden ulusala. Çiftçioğlu, İ., Kantürk, T. (Edt.). *Yetmişbeşinci Yıl'a armağan, Türk Plastik Sanatları* içinde, (s. 132-136), Asır Matbaacılık.

Kafesçioğlu, R. (1949). *Orta Anadolu'da köy evlerinin yapısı*, İstanbul Matbaacılık.

Kızılırmak Çekinmez, B. (2024). Kachō-e: Ukiyo-e'nin doğa temalı ağaç baskıları. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi, 8*(3), 622-641. doi: https://doi.org/10.47525/ulasbid.1522023

Özdemir, S. (2005), "Nuri İyem: bağımsız, gerçekçi, Türkiye'ye özgü resim", *RH+ Sanat Dergisi, (*20)21-24 http://www.nuriiyem.com/tr/yazi/nuri-iyem-bagimsiz-gercekci-turkiyeye-ozgu-resim/

Özsezgin, K. (1998). Çağdaşlaşma olgusunun kökensel değerleri, Çiftçioğlu, İ., Kantürk, T. (Edt.). *Yetmişbeşinci Yıl'a armağan, Türk Plastik Sanatları* içinde, (s. 42-53), Asır Matbaacılık.

Öztütüncü, S. (2024). Türk kültüründe ev temasının Oya Katoğlu'nun resimlerine yansıması. *The Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, *14*(1), 180-193.

Pehlivan, B. (2019). 1914 kuşağı sanatçılarının resimlerinde İstanbul izleği (teması). *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* Özel Sayı, 100-118.

Sesigür, A., Edeer, Ş. (2020). Place-based critical art education: An action research. *International Journal of Education & the Arts*, 21(25). Retrieved from http://doi.org/10.26209/ijea21n25.

Sesigür, A., & Edeer, Ş. (2021). Place-based visual arts education in natural environment. *Pegem Journal of Education and Instruction*, *11*(1), 97–134. https://doi.org/10.14527/pegegog.2021.003

Tansuğ, S. (2012). Çağdaş Türk sanatı, Remzi Kitabevi.

Tekin Bender, M. (2009). Nuri İyem'in resimlerinde göz, *Yedi* (2), 47-50.

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*, 8. Baskı, Seçkin Yayıncılık.

Zolberg, V. L. (2018). *Bir sanat sosyolojisi oluşturmak*, Alfa.

Kaynakça

Akkol, N. (2018). Değişen Doğa Algısı ve Armağan Etme Bağlamında Ekolojik Sanat, *İdil Dergisi*, 7(44). 421-427.

Arıkan, H. (2021). İnsan ve Doğa Ekseninde Sanat. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 7(1). 76-87.

Aydın, İ. ve Zümrüt, Y. (2013). Doğa ve Sanat Ekseninde Farklı Yaklaşımlar, *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 4(4). 53-78.

Aypek Arslan, A. ve Umay, T. (2023). Doğada Oluşturulan Sanatların Doğaya Etkileri ve Uyumuna Dair Eleştirel Bir Yaklaşım. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(67), 151-167.

Başkaya, F. (2020). *Gençlerle Baş Başa İklim Krizi ve Ekolojik Yıkım.* İstanbul: Yordam Kitap.

Bookchin, M. (1996). *Ekolojik Bir Topluma Doğru*. (çev. A. Yılmaz). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Clark, B. ve York, R. (2015). Çatlaklar ve Değişimler: Çevre Krizlerinin Kökenine İnmek. İçinde H. Tanıttıran (Editör), *Marx Doğa ve Ykımın Ekolojisi* (s. 67-84). İstanbul: Kalkedon Yayınevi.

Çınar, S. (2019). Ekolojik Sanat Projeleri'nde Okyanus Atıklarının Sanatsal Nesnelere Dönüşümü. *Uluslararası Disiplinlerarası ve Kültürlerarası Sanat*, 4(9). 203-215.

Fineberg, J. (2014). *1940'tan Günümüze Sanat*. (çev. S. Atay Eskier ve G. Erinç Yılmaz) İzmir: Karakalem Kitabevi Yayınları.

Foster, J. B. (2015). Kapitalizm ve Felaketin Birikimi. İçinde H. Tanıttıran (Editör), *Marx Doğa ve Ykımın Ekolojisi* (s. 91-115). İstanbul: Kalkedon Yayınevi.

Görentaş, B. (2021). Ekoloji: Kriz ve Tepki. İçinde M. A. Çelik ve B. Görentaş (Editör), *Ekolojik Kriz Nedenler, Tepkiler ve Adaptasyon* (s. 1-29). İstanbul: Kriter Yayınevi.

Guattari, F. (2000). *Üç Ekoloji*. (çev. A. Akay). İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Gül, F. (2013). İnsan-Doğa İlişkisi Bağlamında Çevre Sorunları ve Felsefe. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (14), 17-21.

Informavore Effect (2021). Mercan Resifleri ve Sanat: Farkındalık Yaratan Eserler, https://www.themagger.com/mercan-resifleri-sanat/, (E.T.: 26.08.2024).

Kayahan ve Çevik (2020). Çağdaş Sanatlarda "Doğa" Ekseninde Mekâna Özgü Müdahaleler, *Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları E-Dergisi*, 7(1). 32-46

Oğuz, D. (2015). 1960-1980 Arası Değişen Doğa Algısı ve Sanatta Doğaya Yöneliş. *Yedi* (*14*). 67-76.

Oruç, Z. (2017). Çevre ve Ekoloji Kavramları Kapsamında İdeolojik Yaklaşımlar ve Sanat. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi.

Pepper, D. (1996). *Modern Environmentalism: An Introdution*. London: Routledge.

Pound, C. (2020). Abel Rodriguez Recreates the Rainforests He Used to Call Home, https://www.artsy.net/article/artsy-editorial-abel-rodriguez-recreates-rainforests-call, (E.T.: 21.08.2024).

Shane, R. (2015). Arazi Sanatı. İçinde M. Haydaroğlu (Editör), *Tarih Boyunca Sanat Dünya Sanat Tarihinde Üsluplar ve Akımlar* (s. 39-41). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Sarıoğlu Demirörs, A. (2019). Doğa ve Ekolojik Sanatın Bütünleşik İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Saygı, S. (2016). Çağdaş Sanatta Doğa Algısı ve Ekolojik Farkındalık. *Sanat - Tasarım Dergisi*. (7), 7-13.

Tan, Y. (2022). Doğanın Sanata Yansımaları ve Ekolojik Sanat. *İnsanat Sanat Tasarım ve Mimarlık Araştırmaları Dergisi*, 2(2). 21-41.

Taylor, J. D. (2017). Nest, https://underwatersculpture.com/projects/nest/, (E.T.: 19.08.2024).

Türkdoğan, G. (2017). İnsan Doğa İlişkisi Bağlamında 1960 Sonrası Sanatta Doğaya Yönelimler. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Uslu, F. T. (2022). Arazi Sanatı ve Atık Malzemeler ile Yapılan Sanat Bağlamında Plastik Sanatlara Yansıması. Yüksek Lisans Tezi. Tekirdağ: Namık Kemal Üniversitesi.

Ünal, B. (2019). Antroposen ve Yeni Dünya Tasarıları. *Fine Arts*, 14(3). 186-199.

Ürgir, B. (2019). Yaşamı ve Sürekliliği Temsil Eden Endonezya'daki Nest Heykelleri, https://listelist.com/endonezya-nest-heykelleri/, (E.T.: 23.08.2024).

Vierling, R. J. (2003). Close Encounters of the Fourth Kind The Art of Lyne Hull, https://www.landviews.org/la2003/encounters-rjv.html, (E.T.: 20.08.2024).

Yağmur, Ö. ve Özer, Y. (2022). Doğaya Hakim Olma Düşüncesinden Doğa Dostu Metodolojiye Evrilme Sürecinde Ekolojik Sanat. *Sanat Ve Tasarım Dergisi*, 12(2), 447-464.

Yaldız, D. N. (2021). John Sabraw ve Sürdürülebilir Sanat, https://www.plumemag.com/john-sabraw-ve-surdurulebilir-sanat/, (E.T.: 23.08.2024).

Yılmaz, M. (2013). *Modernden Postmoderne Sanat*. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Yolcu, T. (2021). Ekolojik Krizin Politik Temelleri İçinde M. A. Çelik ve B. Görentaş (Editör), *Ekolojik Kriz Nedenler, Tepkiler ve Adaptasyon* (s. 83-100). İstanbul: Kriter Yayınevi.

URL-1: https://www.documenta14.de/en/artists/13538/abel-rodriguez (E.T.: 05.08.2024).

URL-2: https://www.johnsabraw.com/studio (E.T.: 24.07.2024).

URL-3: https://listelist.com/endonezya-nest-heykelleri/ (E.T.: 22.07.2024).

URL-4: https://www.artdesigncafe.com/lynne-hull-art-interview (E.T.: 15.07.2024).

URL-5: https://courtneymattison.com/fossilfuels (E.T.: 10.07.2024).

Kaynakça

Arıkan, S. (2014). Kurtuluş Ya Da Felaket: Edebiyatta Su Sembolizmi. Ankara: *Turkish Studies – International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*,9/9, 207-216

Baydemir, G. (2024). Yaşam Suyu Metaforu Ve Resim Sanatında Havuz Ve Çeşme İmgeleri. AICHSS 3rd International Conference On Humanity And Social Sciences. 59-68, Muş, Türkiye, 5 - 07 Temmuz 2024.

Christina, R. (2019). An exploration of the depiction of water in three key pieces of Art. *Rosemary Coffey*

https://rosechristina.myblog.arts.ac.uk/2019/10/30/the-depiction-of-water-in-art , (E.T.:29.08.2024).

Cirlot, J. E. (1971). *A Dictionary of Symbols*. London: Routledge & Kegan Paul Ltd.

Freud, S. (2010). *Psikanaliz Üzerine (Neue Folge der Vorlesungen zur Einführung in die Psychoanalyse,* 1933). (Çev. A. Avni Öneş). İstanbul: Say Yayınları.

Giddens, A. (1979). *Central Problems in Social Theory*. Berkeley and Los Angeles: University of California Press. https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/000271628044800153, (E.T.:27.08.2024).

Klapisch-Zuber, C. (2015). The Fountain of Youth: Bathing and Youthfulness (Fourteenth-Sixteenth Century. *Fort Wayne: Clio, A Journal of Literature, History, and the Philosophy of History*, Purdue University 42 | -1, 181-190. http://journals.openedition.org/cliowgh/1105, (E.T.:29.06.2024).

Mazza, G. (2023). Swimmers and Bathers: A Look into Artists' Relationship to Water, *Art Mine*

https://art-mine.com/collectors-corner/2023/07/swimmers-and-bathers-a-look-into-artists-relationship-to-water/, (E.T.:29.08.2024).

O'Donnell, V.R. (2020). Splash! A deep dive into swimming pools and lidos in art

https://artuk.org/discover/stories/splash-a-deep-dive-into-swimming-pools-and-lidos-in-art, , (E.T.:10.08.2024).

Reed, M. (2023). Exploring Top 10 Depictions of Pools in Art, *1st Art Gallery*

https://www.1st-art-gallery.com/article/the-best-depictions-of-pools-in-art ,(E.T.:19.08.2024).

Tüfekçi, A. (2021). Ab-ı Hayat: Finding fountain of youth in darkest days. *Daily Sabah*

https://www.dailysabah.com/arts/ab-i-hayat-finding-fountain-of-youth-in-darkest-days/news, (E.T.: 30.06.2024).

Kaynakça

Arapoğlu, F. (2016). Temsilden Eyleme: Dadaizm ve Sürrealizm'de Bir Karşı-Sanat Formu Olarak Yürüme Eylemi. *İstanbul Aydın Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*, *2*(4), 1-7.

Arslan, S. (2024). Postmodernizmde Bedenin Kaybı ve Bir Sanat Anlatısı Olarak Yürüme. *Akdeniz Sanat,* 18(34), 195-217.

Aydın, İ. H. (2006). Bir Felsefi Metafor "Yolda Olmak". *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, *6*(1), 9-22.

Durna, T. (2018). Yürümek Politik Bir İştir. *Moment Dergi,* 5(1), 96-104.

Gros, F. (2017). Yürümenin Felsefesi (Çev. Albina Ulutaşlı). İstanbul: Kolektif Kitap.

Gülbay, F. (2021). Flanözün Sanatı: Fotoğraflarla Otoetnografik Bir Yürüyüş. Yüksek Lisans Tezi. Hacetterpe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.

Güler, B., Eyüpoğlu, İ., Taş, F., & Büyükşahin, Y. (2023). Taking Interdisciplinary Science Learning to Nature. *Ondokuz Mayis University Journal of Education Faculty*, *42*(2), 813-852.

Gümgüm, R. (2020). Sanatçının Malzemesi Olarak Yürümek. *Journal of Arts,* 3(3), 205-218.

Güner, E., & Ataman, G. (2016). Bir Ritüel Olarak Sanat: Richard Long. *Akdeniz Sanat*, *9*(19).

Kahraman-Güvenç, B (2021). Bilim-Sanat Bireşiminde Sanatsal Uygulama Yolları. *ulakbilge,* 61 . s. 891–900. doi: 10.7816/ulakbilge-09-61-07

Karakuş, G. (2020). Simurg Söyleni Üzerine Görsel Anlatılar. Sanatta Yeterlik Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Kaynak, B. (2023). *Performans sanatının iletişimsel bağlamı: Marina Abramovic üzerinden bir inceleme*. Yüksek Lisans Tezi. Nevşehir: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kedik, A. S. (2010). Richard Long: Bir Yürüyüşün İma Ettikleri. *Sanat ve Tasarım Dergisi, 1*(5), 107-120.

Koç, E. (2024). Yürümek ve Düşünmek Üstüne: F. Nıetzsche'nin "Kendini Keşfetme" Serüveni. *The Journal of Social Sciences*, *11*(70), 1-23.

Le Breton, D. (2008). Yürümeye Övgü. (Çev. İsmail Yerguz) İstanbul: Sel Yayıncılık.

Önen, S. (2016). Kenti Yürüyerek Keşfetmenin Sosyolojisi. *İdealkent*, *7*(18), 286-303.

Özçelik, B. (2022). Yürüme Kavramının Heykel Plastiğine Aktarılması. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Özdemir, B. G. (2022). Yürümek Bir Devrimdir: Henry David Thoreau'nun Yürümeye Dair Felsefesi ile Heraklitos' un Ateşe Atfettikleri Bağlamında The Way Filmi. *SineFilozofi Dergisi*, (4). 2-24.

Per, M. (2011). 1960 Sonrası Sanatta Kadın Sanatçılar: Yoko Ono ve Marına Abramovıc Örneği. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*. Özel Sayı (1). 144-150.

Pérez Miles, A., & Libersat, J. U. (2016). ROAM: Walking, mapping, and play: Wanderings in art and art education. *Studies in Art Education*, *57*(4), 341-357.

Renkçi- Taştan, T. (2016). Sanat, Doğa ve Teknoloji Ekseninde Sanatçılar ve Yapıtlar. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, *5*(19), 169-180.

Solnit, R. (2000). Yol Aşkı. Yürümenin Tarihi. (Çev. Elvan Kıvılcım). İstanbul: Encore Yayınları.

Taburoğlu, Ö. (2018). Yürümenin Felsefesi ve Yavaşlık. *Notlar Kuram ve Düşünce Dergisi* içinde, 99-118.

Uysal, D. (2024). Isabel Bogdan'ın "Laufen" Adlı Romanında Yürüyen Anlatı ve Anlatılan Yürüme Bağlamında Kendini Bulma Yolculuğu. *Alman Dili ve Kültürü Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 46-58.

Vogl, R. J. (2007). Walk This Way: The Urban İnterventions of Francis Alÿs and Diane Borsato. Yüksek Lisans Tezi. Carleton University, Art and Its Institutions.

Görsel İnternet Kaynakları

URL 1: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b9/Caspar_David_Friedrich_-_Wanderer_above_the_sea_of_fog.jpg

URL 2: https://hellogoodland.com/blogs/news/walking-in-line

URL 3: https://www.makma.net/hamish-fulton-y-el-rastro-del-caminar-como-alegato-humanista/

URL 4: https://shop.barbican.org.uk/products/francis-alys-ricochets-exhibition-catalogue

URL 5: https://fineartdrawinglca.blogspot.com/2014/12/images-of-city-part-2.html

URL 6: https://ocula.com/magazine/art-news/marina-abramovic-to-revisit-great-wall-walk/

Editör:
Doç. Dr. Aslı Yıldırım

Okul Öncesi Eğitimi

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I

Editör: Doç. Dr. Aslı Yıldırım

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Mehmet Çakır
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-04-3
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I
Editör: Doç. Dr. Aslı Yıldırım
VI+126 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-04-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

Kaynakça

Alkoç, N. (2020). Okulöncesi öğretmen adaylarının 21.yüzyıl öğrenen becerileri ile Eleştirel düşünme eğilimleri arasındaki ilişkinin incelemesi *(Yayınlamamış Yüksek Lisans Tezi)* Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.

Anderson-McNamee, J. K., & Bailey, S. J. (2010). The importance of play in early childhood development. *Montana State University Extention,* 1-4. Erişim adresi: http://lanefacs.pbworks.com/w/file/fetch/65563699/Importance%20of%20Play.pdf

Arı, M. & Gönen, M., (1989). Anaokuluna giden dört-beş yaş çocuklarına resimli kitaplarla yapılan eğitimin dil gelişimine etkisinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*. 13(72).

Barfield, A. (2016). Collaboration. *Elt Journal.* 70(2), 222-224.

Beers, S. Z. (2011). 21 st century skills: Preparing students for their future. STEM: Science, technology, engineering, math. Erişim adresi: https://cosee.umaine.edu/files/coseeos/21st_century_skills.pdf

Blum, C., Parette, H. P. & Quesenberry, A. C. (2010). Missing the boat with technology usage in early childhood settings: A 21st century view of developmentally appropriate practice. *Early Childhood Education Journal,* 37, 335–343.

Cansoy, R. (2018). Uluslararası çerçevelere göre 21. yüzyıl becerileri ve eğitim sisteminde kazandırılması. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(4), 3112-3134

Chalkiadaki, A. (2018). A systematic literature review of 21st-century skills and competencies in primary education. *International Journal of Instruction.* 11(3), 1-16. DOI: 10.12973/iji2018.1131a

Bacanak, A., Çepni, S. ve Küçük, M. (2003). Fen Eğitiminin Amaçlarında Değişen Değerler: Fen-Teknoloji- Toplum. *Değerler Eğitimi Dergisi.* 1 (4), 7-29.

Benner, S. M. & Hatch, J. A. (2010). From the editors: Preparing early childhood educators for 21st century children. *Journal of Early Childhood Teacher Education*, 31(2), 103–105

Chaichomchuen, S. & Kerdthaworn, P. (2021). A Learning model of STEM Education on cloud computing technology, to promote learning and innovation skills for students practicing teachers. *Journal of Physics: Conference Series*, 1835, 1–10.

Cotten, S. R., Gibson, P., & O'Neal, L. J., (2017). Elementary school teachers' beliefs about the role of technology in 21st-century teaching and learning. *Computers in the Schools*. 34(3), 192-206.

Dede, C. (2009). Comparing frameworks for "21st century skills". Retrieved from: http://www.watertown.k12.ma.us/dept/ed_tech/research/pdf/ChrisDede.pdf sayfasından erişilmiştir.

Dinler, H., Simsar, A. & Yalçın, V. (2021). 3-6 yaş çocukların 21. yüzyıl becerilerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *e-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*. 8, 281-303.

Doecke, E., Lamb, S. & Maire, Q. (2017). Key skills for the 21st century: An evidence-based review. Sydney: NSW Department of Education.

Elçi, S. (2021). Öncesi dönem çocuklarının 21. Yüzyıl becerileri ile rekabet stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Malatya.

Eryılmaz, S. ve Ulusoy, Ç. (2015). 21. yüzyıl becerileri ışığında FATİH projesi değerlendirmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 35(2), 209–229.

Estes, J.S. (2016). Teacher Preparation Programs and Learner-Centered Technology Integrated Instruction, Handbook of Research on Learner Centered Pedagogy in Teacher Education and Professional Development. Park University: USA.

Geisinger, K. F. (2016). 21st Century Skills: What are they and how do we assess them?. *Applied Measurement in Education*. 29 (4), 245–249. doi:10.1080/08957347.2016.1209207

Gera, M. & Singh, H. (2015). Strategies for development of life skills and global competencies. *International Journal of Scientific Research*, 4(6), 760–763.

Grenlaw, J. (2015). Deconstructing the Metanarrative of the 21st Century Skills Movement. *Educational Philosophy and Theory*. 47(9), 894-903. doi:10.1080/00131857.2015.1035156

Haladyna, T. M. (1997). Writing Test İtem To Evaluate Higher Order Thinking. USA: Allyn and Bacon.

Hamarat, E. (2019). 21. yüzyıl becerileri odağında Türkiye'nin eğitim politikaları (In focus on 21st century skills Turkiye's education policy). *SETA Analiz*. 272.

Jaruszewicz, C. & Rosen, D. B. (2009). Developmentally appropriate technology use and early childhood teacher education. *Journal of Early Childhood Teacher Education*, 30(2), 162–171.

Khan. S. (2016). *Dünya Okulu Eğitimi Yeniden Düşünmek* (Çev: Cem Akbaş). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Kerdthaworn, P. & Chaichomchuen, S. (2021). A Learning model of STEM Education on cloud computing technology, to promote learning and innovation skills for students practicing teachers. *Journal of Physics: Conference Series.* 1835, 1–10.

Kereluik, K., Mishra, P., Fahnoe, C., & Terry, L. (2013). What knowledge is of most worth: Teacher knowledge for 21st century learning. *Journal of Digital Learning in Teacher Education*. 29(4), 127-140.

Kurudayıoğlu, M. ve Tüzel, A.G. (2010). 21. Yüzyıl Okuryazarlık Türleri, Değişen Metin Algısı ve Türkçe Eğitimi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*. 28, 283-298.

Levy, F. & Murnane, R. J. (2004). Education and the changing job market. *Educational Leadership*. 62(2), 80-83.

Metusalem R. & Belenky D.M., DiCerbo K. (2017), Skills for today: what we know about teaching and assessing communication. London: Pearson.

Milli Eğitim Bakanlığı, (2008). Öğretmen Yeterlikleri: Öğretmenlik Mesleği Genel ve Özel Alan Yeterlikleri 2. Parça. Ankara: Devlet Kitapları.

Musyarofah, L., Sulistyaningsih, Sulam, K. & Syakur, A. (2019). The implementation of 21st century skills as the new learning paradigm to the result of student's career and life skills. *Magister Scientiae*, 2(46), 228–237.

Noddings, N. (2016). Eğitim Felsefesi (Çev: Raşit Çelik). Ankara, Nobel Yayınları.

OECD. (2018). The future of education and skills: Education 2030: The future we want. Access: https://www.oecd.org/education/2030/E2030%20Position%20Paper%20(05.04.2018). pdf

OECD. (2018). The future of education and skills: Education 2030 (E2030 Position Paper). Paris, France: OECD Publishing. 29.12.2023 tarihinde https://www.oecd.org/education/2030/E2030%20Position%20Paper%20(05.04. 2018). pdf adresinden erişilmiştir.

Palfrey, J.G. & Gasser, U. (2013). Born Digital, Understanding The First Generation Of Digital Natives. *Basic Books.*

Parlar, H. (2012). Bilgi Toplumu, Değişim ve Yeni Eğitim Paradigması. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi.* 4, 193-209.

Partnership for 21st Century Skills. (2008). 21st century skills, education and competitiveness: A resource and policy guide. *Washington, DC: Partnership for 21st Century Skills.*

P21. (2002). Learning for the 21st century: A Report and Mile Guide for 21st Century Skills. 29.12.2023 tarihinde https://eric.ed.gov/?id=ED480035 adresinden erişilmiştir.

P21. (2019). 21st century learning for early childhood: framework. 29.12.2023 Tarihinde http://static.battelleforkids.org/documents/p21/P21EarlyChildhoodFramework.pdf adresinden erişilmiştir.

Pond, W. K. (2001). Twenty-First Century Education and Training: Implications For Quality Assurance. *The Internet and Higher Education.* 4(3): 185-192. Erişim adresi: https://www.qou.edu/ar/sciResearch/pdf/eLearningResearchs/twentyFirst.pdf

Rosen, D. (2006). Emerging Research Agenda for Technology and Young Children. In C. Crawford, R. Carlsen, K. McFerrin, J. Price, R. Weber & D. Willis (Eds.), Proceedings of SITE 2006--Society for Information Technology & Teacher Education International Conference (pp. 4287-4291). Orlando, Florida, USA: *Association for the Advancement of Computing in Education (AACE).*

Rotherham, A. J., & Willingham, D. T. (2010). 21st-century skills. *American Educator*. 17(1), 17-20.

Sezgin, E. Y. (2018). Okulöncesi dönemde yaşam becerileri. Avrasya Sosyal ve Ekonomi *Araştırmaları Dergisi*. 5(12), 710–719.

Shackelford, R. (2007). Technological literacy: A new basic for inclusion in the university's core curriculum. University College Cork, Ireland.

Sungur, N. (1999). *Yaratıcı Düşünce.* İstanbul: Evrim Yayınevi.

Surowiecki, J. (2005). *The Wisdom Of Crowds*. Anchor Books: USA.

Trilling, B., & Fadel, C. (2009). 21st-century skills: Learning for life in our times. San Francisco, California: John Wiley & Sons.

Wagner, T. (2008). The global achievement gap: Why even our best schools don't teach the new survival skills our children need and what we can do about it. *New York, NY: Basic Books.*

World Economic Forum. (2016, January). The Future of Jobs Employment, Skills and Workforce Strategy for the Fourth Industrial Revolution. Erişim adresi: http://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs.pdf

World Economic Forum (2016, March). New Vision for Education: Fostering Social And Emotional Learning Throught Technology. Geneva: World Economic Forum. Erişim adresi: https://www.weforum.org/agenda/2016/03/21st-century-skills-future-jobsstudents/

Voogt, J., & Roblin, N. P. (2012). A comparative analysis of international frameworks for 21st century competences: Implications for national curriculum policies. *Journal of Curriculum Studies.* 44(3), 299-321.

Kaynaklar

Afacan, Ö. ,In 2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications (Vol. 27, No. 29, pp. 904-913).

Buhan, B. (2006). Okul öncesinde görev yapan öğretmenlerin çevre bilinci ve bu okullardaki çevre eğitiminin araştırılması (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: İstanbul.

Büyüköztürk, Ş. (2018). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı. Pegem Akademi Yayınları.

Chandrawati, T. & Aisyah, S. (2022). Ece educator training: how to develop literacy and environment education for children?. JPUD - Jurnal Pendidikan Usia Dini, 16(1), 133-148. https://doi.org/10.21009/jpud.161.09

Dalgar, G. & Kaytez, N. (2022). Çevre eğitimi ile ilgili kavramlar, (Ed. V. Bayraktar) içinde, Erken Çocukluk Döneminde Çevre Eğtimi. Lisans Yayıncılık: Istanbul

Field, A. (2018). Discovering statistics using IBM SPSS statistics: North American edition. SAGE.

Gülay, H. & Önder, A. (2011). Sürdürülebilir Gelişim İçin Okulöncesi Dönemde Çevre Eğitimi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Güşta Şahin, H., & Doğu, S. (2018). Okul öncesi öğretmen adaylarının çevre sorunlarına ilişkin tutum ve davranışlarının incelenmesi. İlköğretim Online, 17(3).

Güzelyurt, T., & Özkan, Ö. (2018). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okul Öncesi Dönemde Çevre Eğitimine İlişkin Görüşleri: Durum Çalışması. Turkish Studies, 13, 11.

Inoue, M., O'Gorman, L., & Davis, J. M. (2016). Investigating early childhood teachers' understandings of and practices in education for sustainability in queensland: a japan-australia research collaboration. Australian Journal of Environmental Education, 32(2), 174-191. https://doi.org/10.1017/aee.2016.4

Iwasaki, S. (2022). Effects of environmental education on young children's water-saving behaviors in japan. Sustainability, 14(6), 3382. https://doi.org/10.3390/su14063382

İçen Kükürt, E. (2021). Okul öncesi dönemde etkili çevre eğitimi için görsel sanat etkinliklerinin kullanımı. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Kastamonu.

King, H., García-Rosell, J., & Noakes, S. (2020). Promoting children-nature relations through play-based learning in ecotourism sites. Journal of Teaching in Travel &Amp; Tourism, 20(3), 190-201. https://doi.org/10.1080/15313220.2020.1797612

Pamuk Kahriman, D. (2021). Erken çocukluk döneminde çevre eğitimi, (D. Kahriman Pamuk) içinde Erken Çocukluk Döneminde Çevre Eğitimi ve Sürdürülebilirlik. Anı Yayıncılık: Ankara.

Rey, R. D., Ojeda, M., Mora-Merchán, J. A., Díaz, M. d. l. N. S., Camacho, B. M., & Lasaga, M. J. (2021). Environmental education: effects on knowledge, attitudes and perceptions, and gender differences. International Research in Geographical and Environmental Education, 31(4), 282-303. https://doi.org/10.1080/10382046.2021.1977004

Skouteris, H., Green, R., Huang, T. T., Rutherford, L., Edwards, S., & Cutter-Mackenzie, A. (2013). Promoting obesity prevention together with environmental sustainability. Health Promotion International, 29(3), 454-462. https://doi.org/10.1093/heapro/dat007

Spiteri, J. and Pace, P. (2023). 'when the sun gets very hot': young children's perceptions of climate change. Journal of Education for Sustainable Development, 17(1), 42-62. https://doi.org/10.1177/09734082231183481

Tekindal, S. (2021). Nicel, Nitel, Karma Yöntem Araştırma Desenleri ve İstatistik, Nobel Akademi: Ankara.

Uludağ, G., Karademir, A. H., & Cingi, M. A. (2017). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Sürdürülebilir Çevreye İlişkin Davranış Düzeylerinin İncelenmesi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1(41), 120-136. https://doi.org/10.21764/efd.01513

Uyanık, G. (2016). Öğretmen adaylarının çevre sorunlarına ilişkin bilgi düzeylerinin ve tutumlarının incelenmesi. Online Science Education Journal, 1(1), 30-41.

Yıldız, K., Güzel Gürbüz, P., Esentaş, M., Beşikçi, T., et al. (2021). Üniversite Öğrencilerinin Sürdürülebilir Çevre Eğitimi ve Çevre Sorunlarına Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. International Journal of Social Science Research, 10(1), 35-49.

Zafar, A.,Tahira Mannan, & Hussain, S. (2024). Knowledge, attitude and behavioral components of environmental literacy: perceptions of prospective teachers for quality education in lahore. Journal of Education and Educational Development, 11(1), 95-118. https://doi.org/10.22555/joeed.v11i1.962

Kaynakça

Akar, H., Tantekin Erden, F., Tor, D. ve Şahin, İ.T. (2010). Öğretmenlerin sınıf yönetimi yaklaşımları ve deneyimlerinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 9(2), 792-806. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/90778

Akbayrak, N., & Kuru, N. (2022). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetiminde çocuklarla olan iletişim ve etkileşim durumlarının çocuk ihmali kapsamında değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(1), 485-519. https://doi.org/10.17152/gefad.946703

Akgün, E., Yarar, M., & Dinçer, Ç. (2011). Okul öncesi öğretmenlerin sınıf içi etkinliklerde kullandıkları sınıf yönetimi stratejilerinin incelenmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1(3), 1-9. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/209753

Alat, K. (2017). Okul öncesi eğitimde sınıf yönetimi. Sibel Yoleri (Yay. Haz.). *Sınıf yönetiminde fiziksel ortamın düzenlenmesi* içinde (s.17-34). Eğiten Kitap.

Arnas, Y. A. (2021). Çocuk merkezli öğrenme ortamları. Yaşare Aktaş Arnas (Yay. Haz.). *Okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim kalitesini ve çocukların sağlığını etkileyen çevresel etmenler* içinde (s. 39-81). Pegem Akademi Yayıncılık.

Ata, N. ve Bolat, E. Y. (2022). Okul öncesi eğitim programındaki aylık eğitim planı ve yarım günlük eğitim akışındaki genel değerlendirme çalışmalarının incelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, *13*(1), 12-27. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1932882

Atteberry, A., Bassok, D., & Wong, V. C. (2019). The effects of full-day prekindergarten: Experimental evidence of impacts on children's school readiness. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, *41*(4), 537-562. http://doi.org/10.3102/0162373719872197

Aydın, M. (1998). *Eğitim Yönetimi.* (5. Bs.). Hatiboğlu Yayınevi.

Başar, H. (2013). *Sınıf Yönetimi*. (18. bs.). Anı Yayıncılık.

Başaran, S. T., & Ulubey, Ö. (2018). 2013 Okul öncesi eğitim programının değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, *51*(2), 1-38. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/461691

Bilen, M. (2006). *Plandan Uygulamaya Öğretim.* (7. Bs.). Anı yayıncılık.

Britto, P. R. ve Limlingan, M. C. (2012). School readiness and transitions: A companion to the child friendly schools manual. NY: Education Section Programme Division, UNICEF. https://www.unicef.org/publications/files/CFS_School_Readiness_E_web.pdf

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2018). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (25. Baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.

Carl, A. E. (2008). *Teacher empowerment through curriculum development: Theory into practice* (3. bs.). South Afrika: Juta. https://books.google.com.tr/books?id=KHck3QIyu0kC&printsec=frontcover&hl=tr&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false adresinden alındı.

Chow, J. C., Granger, K. L., Broda, M. D., & Peterson, N. (2021). Predictive role of classroom management in literacy development in preschool children at risk of EBD. *Behavioral Disorders*, *47*(1), 53-63. DOI: 10.1177/0198742920972322

Creswell, J. W. (2017). Karma yöntemler. J. W. Creswell (Yay. Haz.).*Araştırma deseni: Nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları* içinde (G. Hacıömeroğlu, çev.). (s. 215-240). Eğiten Kitap.

Çandar, H., & Şahin, A. E. (2013). Yapılandırmacı yaklaşımın sınıf yönetimine etkilerine ilişkin öğretmen görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *44*(44), 109-119. http://efdergi.hacettepe.edu.tr/yonetim/icerik/makaleler/254-published.pdf

Çiftçi, H. A., ve Uyanık, G. (2021) Okul öncesi eğitimine giriş. (7. Bs.). G. Uyanık (Yay. Haz.). *Okul öncesi eğitimde sınıf yönetimi* içinde. (s. 126-142). Nobel Akademi Yayıncılık.

Dalina, D. ve Ozalina, V. (2020). Problems of group management in preschool music lessons and possible solutions. *Human, Technologıes and Qualıty of Educatıon. 169-178. https://doi.org/10.22364/htqe.2020.15*

Demirci, F. G., & Şıvgın, N. (2017). Okul öncesi öğretmenlerinin öğrenme merkezleri ile ilgili uygulama ve görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, *12*(18), 271-292. http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12092 adresinden alındı.

Demirel, Ö. (2006). *Kuramdan uygulamaya eğitimde program geliştirme.* (9. Bs.). Pegem Yayıncılık.

Djigic, G. ve Stojiljkovic, S. (2011). Classroom management styles, classroom climate and school achievement. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *29*, 819-828. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.11.310 adresinden alındı.

Dinçer, Ç., & Akgün, E. (2015). Okul öncesi öğretmenleri için sınıf yönetimi becerileri ölçeğinin geliştirilmesi ve öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin çeşitli değişkenlerle ilişkisi. *Eğitim ve Bilim*, *40*(177). http://dx.doi.org/10.15390/EB.2015.2346 adresinden alındı.

Dinçer, Ç., Baş, T., Teke, N., Aydın, E., İpek, S. ve Göktaş, İ. (2019). Okul öncesi dönem çocuklarının kişiler arası problem çözme ve sosyal becerileri ile akran ilişkilerinin değerlendirilmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 882-900. https://doi.org/10.17240/aibuefd.2019.19.49440-478714

Dobbs-Oates, J., Kaderavek, J. N., Guo, Y., & Justice, L. M. (2011). Effective behavior management in preschool classrooms and children's task orientation: Enhancing emergent literacy and language development. *Early Childhood Research Quarterly*, *26*(4), 420-429. https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2011.02.003

Dockettt, S., ve Perry, B. (2016). *Okula geçiş:Algılar, beklentiler, deneyimler.* (G. B. Seyhan, çev.). (s. 47-75). Nobel Akademik Yayıncılık.

Doğanay, A. ve Sarı, M. (2008). Öğretmen gözüyle yeni sosyal bilgiler programı: Adana ilinde bir araştırma. *İlköğretim Online*, 7 (2), 468-484. https://dergipark.org.tr/en/pub/ilkonline/issue/8601/107121 adresinden alındı.

Ekici, F. Y., Günhan, G., & Anılan, Ş. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi (IBAD)*, *2*(1), 48-58. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/334481

Elçiçek, Z., Kinay, İ ve Oral, B (2015). Öğretmen Adaylarının Sınıf Yönetimi Yeterlilik Ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 4(1), 51-63 http://dx.doi.org/10.14686/BUEFAD.2015111014

Erden, M. (1998). *Eğitimde Program Değerlendirme*. (3. Bs.). Anı Yayıncılık.

Erol, Z. (2006). *Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi uygulamalarına ilişkin görüşleri.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Ankara.

Ertuğ, Can. (2020). Sanal sınıf yönetimi: İlkeler, uygulamalar ve öneriler. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, *6*(4), 251-295. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1352063

Ertürk, S. (1972). *Eğitimde program geliştirme.* Hacettepe Üniversitesi.

Fang, J., Hu, B. Y., Su, Y., & Roberts, S. K. (2022). Analysis of chinese preschool teachers' behavior management strategies during routine care activities. *Early Childhood Education Journal*, 1(16), 811-826. https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/s10643-022-01340-3.pdf?pdf=button

Farsak, K. (2020). *Özel okullarda çalışan okul öncesi öğretmenlerinin zaman yönetimi becerileri ile iş doyumları arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi, Ankara.

Fidan N. ve *Erden,* M. (*1998*). *Eğitime Giriş*. Alkım Yayınları.

Freiberg, H. J. (2002). Essantial skills for new teachers. *Educational Leadership*, 59(6), 56-60. http://cmcd.coe.uh.edu/Files/Essential-Skills-for-New-Teachers-Ed.Leadership.pdf

Gangal, M. (2013). *Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin sınıfta istenmeyen davranışlarla başa çıkmaya yönelik uygulamaları ve sınıf yönetimi stratejileri hakkındaki inançlarının incelenmesi.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.

Gangal, M., & Öztürk, Y. (2019). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıflarında istenmeyen davranışlar ve başa çıkma yolları. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, *7*(3), 1100-1118. doi: 10.14689/issn.2148-624.1.7c.3s.9m

Gansen, H. M. (2021). Disciplining difference (s): Reproducing inequalities through disciplinary interactions in preschool. *Social Problems*, *68*(3), 740-760. https://doi.org/10.1093/socpro/spaa011

Gaspar, M. F., Patras, J., Hutchings, J., Homem, T., Azevedo, A. F., Pimentel, M., ... ve Seabra-Santos, M. (2023). Effects of a teacher classroom management program on preschool teachers' practices and psychological factors: A randomized trial with teachers of children from economically disadvantaged families. *Early Education and Development*, *34*(3), 626-647. https://doi.org/10.1080/10409289.2022.2063612

Gavrilova, M. N., Veraksa, A. N., & Bukhalenkova, D. A. (2018). Connectıon between the classroom qualıty of a pre-school ınstıtutıon and chıldren's outcomes: A theoretıc overvıew. *Tomsk State Unıversıty Journal*, (433), 135-145. https://www.academia.edu/download/58226700/%D0%92%-D0%B5%D1%81%D1%82%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%A2%D0%93%D0%A3_433.pdf#page=144

Güder, S. Y., Alabay, E., & Güner, E. (2018). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıflarında karşılaştıkları davranış problemleri ve kullandıkları stratejiler. *İlköğretim Online*, *17*(1), 414-430. https://doi.org/10.17051/ilkonline.2018.413792 adresinden alındı.

Güner, F., & Kartal, H. (2020). Okulun hazır olması bağlamında sınıf öğretmenlerinin ilkokullara yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, *45*(203). http://dx.doi.org/10.15390/EB.2020.8681

Hero, D. (2022). *Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile öz-yeterlik inançlarının incelenmesi.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.

Hotaman, D. (2017). Eğitim programlarının geliştirilmesinde felsefenin rolü. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 13*(2), 430-437. https://doi.org/10.17860/mersinefd.302409

Impedovo, M. A., & Gadille, M. (2021). Embodiment in knots of sense-making between learning physical and virtual configurations. *E-Learning and Digital Media*, *18*(2), 145-162. https://doi.org/10.1177/2042753020978484

Işlak, O. ve Gök, R. (2022). İlkokulda çevrimiçi ders sürecinde sınıf yönetimi becerileri ölçeği geliştirme çalışması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* (61), 350-366. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2038896 adresinden alındı.

Jones, S. M., Bailey, R., & Jacob, R. (2014). Social-emotional learning is essential to classroom management. *Phi Delta Kappan*, *96*(2), 19-24. https://doi.org/10.1177/0031721714553405 adresinden alındı.

Kaf-Hasırcı, Ö. (2008). Eğitim etkinliklerinin planlanması ve uygulanması. Y. Aktaş Arnas ve F. Sadık (Yay. Haz.). *Okul öncesi eğitimde sınıf yönetimi içinde.* (s.135-162). Kök Yayıncılık

Kaplan, Z. (2018). *Okul öncesi öğretmenleri sınıf yönetimi becerileri ölçeğinin geliştirilmesi ve öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin incelenmesi.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Karabay, Ş. (2017). Okul öncesi eğitiminde sınıf yönetimi. Sibel Yoleri (Yay. Haz.). *Sınıf yönetimi modelleri ve yaklaşımları* içinde. (s. 31-69). Eğiten Kitap.

Kılınç, F. E., Kurtulmuş, Z., Kaynak, K. B., & Bektaş, N. (2021). Okul öncesi öğretmenlerinin etkinlik planı hazırlama becerilerinin incelenmesi: Uyarlama, aile katılımı ve değerlendirme. *Trakya Eğitim Dergisi*. 11(1), 252-266. https://doi.org/10.24315/tred.700610 adresinden alındı.

Kırbaç, M. (2019). *Öğretmenlerin sınıf yönetimi anlayışı ile öğrencilerin okul bağlılığı, okul direnci ve akademik başarısı arasındaki ilişkilerin analizi.* Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya.

Kurşunlu, E. (2018). *Türkiye'deki okul öncesi eğitim kurumlarının fiziksel özelliklerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış doktora tezi, *Hacettepe Üniversitesi, Ankara*.

Levin, J. ve Nolan, J. F. (2013). *Principles of classroom management: A professional decision-making model*. Boston: Pearson Higher Education.

Masnan, A. H., & Hashim, N. H. (2013). Begınnıng preschool teachers pedagogıcal skılls. In *ICERI2013 Proceedings.* (s. 4858-4864). IATED. https://library.iated.org/publications/ICERI2013

MEB. (2013). *Okul öncesi eğitim programı.* MEB.

Miles, M, B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook.* (2. bs.). Thousand Oaks, CA: Sage.

Öge, H. N. (2022). *Erken çocukluk döneminde çocukların sınıf içi istenmeyen davranışlarına yönelik öğretmenlerin kullandıkları sınıf yönetimi stratejilerinin incelenmesi.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, KTO Karatay Üniversitesi, Konya.

Ök, M., Göde, O. ve Alkan, V. (2000). İlköğretimde Öğretmen Öğrenci Etkileşimine Sınıf Yönetimi Kurallarının Etkisi. *Milli Eğitim Sanat Kültür Dergisi*, 145, 20-24.

Önay, D. (2023). *Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul.

Özçelik, F. (2019). *Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile öz yeterlikleri arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.

Özsırkıntı, D., Cenk, Akay., & Bolat, E. (2014). Okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitim programı hakkındaki görüşleri Adana ili örneği. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, *15*(1), 313-331. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1490434 adresinden alındı.

Purtaş, Ö., & Duman, G. (2017). Okul öncesi eğitimde uygulanan hareket etkinlik planlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Turkish Journal of Primary Education*, *2*(1), 11-29. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/419302 adresinden alındı.

Ritz, M., Noltemeyer, A., Davis, D., & Green, J. (2014). Behavior management in preschool classrooms: Insights revealed through systematic observation and interview. *Psychology in the Schools*, *51*(2), 181-197. https://doi.org/10.1002/pits.21744

Tal, C. (2010). Case studies to deepen understanding and enhance classroom management skills in preschool teacher training. *Early Childhood Education Journal*, 38, 143-152. https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/s10643-010-0395-z.pdf?pdf=button

Sağnak, M. (2008). *İlköğretim okullarında ve liselerde görevli öğretmenlerin kullandıkları disiplin stillerinin karşılaştırılması.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ömer Halisdemir Üniversitesi, Niğde.

Sak, İ. Ş. (2015). Okul öncesi öğretmen adaylarının sınıf yönetimi ile ilgili öz-yeterlik inançları. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (29), 101-120. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/115890

Scrivener, J. (2012). *Classroom management techniques*. Cambridge University Press.

Seggie, F. N., ve Bayyurt, Y. (2017). *Nitel Araştırma: Yöntem, teknik, analiz ve yaklaşımları* (2. Bs.). Anı Yayıncılık.

Simonsen, B., Fairbanks, S., Briesch, A., Myers, D., & Sugai, G. (2008). *Evidence-based practices in classroom management: Considerations for research to practice. Education and Treatment of Children*, 31(3), 351-380. https://www.jstor.org/stable/42899983 adresinden alındı.

Soydan, S. B., Pirpir, D. A., Samur, A. O., ve Angin, D. E. (2018). Pre-school teachers' classroom management competency and the factors affecting their understanding of discipline. *Eurasian Journal of Educational Research*, 18(73), 149-172. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/624939

Soysal, S. (2021). Sınıf yönetimi olgusu üzerine yapılmış ulusal çalışmaların betimsel içerik analizi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, *11*(1), 214-244. https://doi.org/10.5961/jhes.2021.443 adresinden alındı.

Yin, R. K. (2003). *Case Study Research Design and Methods* (3. Bs.). London: Sage Publications.

Yiğit, C., Özyurt, M., & Adıyaman, H. (2019). Okul öncesi öğrencilerinin programın kazanımlarına ulaşma durumlarının değerlendirilmesine ilişkin bir model önerisi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, *15*(3), 237-252. https://doi.org/10.17244/eku.444573

Yumuş, M. (2013). *Okul öncesi eğitimcilerin 36-72 ay aralığındaki çocukların davranış problemleri ile ilgili görüşlerinin incelenmesi ve başa çıkma stratejilerinin belirlenmesi.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Zembat, R., ve Küsmüş, G. İ. (2020). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile mesleki profesyonellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, *28*(4), 1725-1739. https://doi.org/10.24106/kefdergi.3621

Zembat, R., Tunçeli, H. İ., ve Yavuz, E. A. (2017). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 24-43. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1487132

Zhi Siew, P. (2015). Children's Problem Behaviour and Techniques to Classroom Management: A Case Study of a Preschool Classroom in Klang Valley. *Online Submission*. 1-9. https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED556703.pdf

Webster-Stratton, C., Reinke, W. M., Herman, K. C., & Newcomer, L. L. (2011). The incredible years teacher classroom management training: The methods and principles that support fidelity of training delivery. *School Psychology Review*, *40*(4), 509-529. https://doi.org/10.1080/02796015.2011.12087527

Weinstein, C. S., Mignano, A. J. ve Romano, M. E. (2007). Elementary classroom management: Lessons from research and practice. New York: McGraw-Hill.

Williams, W., Parkes, E. L., & Davies, P. (2013). Wordle: A method for analysing MBA student induction experience. *The International Journal of Management Education*, 11(1), 44-53. https://doi.org/10.1016/j.ijme.2012.10.002

Kaynakça

Arslan, A., Ulaş, A.H. ve Coşkun, M.K. (2020). Özel eğitimde aile eğitimine yönelik bir derleme çalışması. *Ekev Akademi Dergisi, 24*(84), 21-37.

Betawi, A. & Jabbar, S. (2019). Developmentally appropriate or developmentally inappropriate, that's the question: perception of early childhood pre-service teachers at The University of Jordan. *International Journal of Adolescence and Youth, 24* (1), 40-50. DOI: 10.1080/02673843.2018.1458633

Charlesworth, R. (2012). Developmentally appropriate practice is for everyone. *Childhood Education, 74*(5), 274-282. DOI: 10.1080/00094056.1998.10521951.

Çiçekler, C.Y. ve Aral, N.(2022). An investigation of preschool children's creativity in terms of their courage value and competition. *Early Child Development and Care, 192*(15), 2455-2464. DOI: 10.1080/03004430.2021.2017910

Demircan, H.Ö. (2012). *Developmentally appropriate practice and parental involvement in preschools: parent and teacher perspectives.* Doktora Tezi. Middle East Technical University, The Department Of Elementary Education, Ankara.

Günlü, Y., ve Özgür-Yılmaz, Ç. (2022). Özel gereksinimli öğrencilerle çalışan öğretmenlerin kaynaştırmaya ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Bayterek Uluslararası Akademik Araştırmalar Dergisi, 5*(2), 284-297. doi:10.48174/buaad.52.12

Güzelyurt, T., Tok, F., Tümas, Ç., ve Uruğ, Ş. (2019). Okul öncesi öğretmenlerinin ödül ve ceza kullanımına ilişkin görüşleri. *Temel Eğitim Dergisi, 1*(4), 21-28.

Han, B. ve Altunhan, M. (2022). Okul öncesi öğretmenlerinin ödül ve ceza uygulamalarına yönelik görüşleri. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi, 6*(2), 480-505.

Jumiaan, I., Alelaimat, A. & Fathi Ihmeideh, F. (2020) Kindergarten teachers' knowledge level of developmentally appropriate practice in Jordan. *Education 3-13, 48*(8), 1000-1011. DOI: 10.1080/03004279.2019.1699939

Kostelnik, M.J., Soderman, A.K., Whiren, A.P. & Rupiper, M.L. (2019). *Gelişime uygun eğitim programı- Erken çocukluk eğitiminde en iyi uygulamalar.* (Çev. E. Ahmetoğlu ve İ.H. Acar). Nobel Akademik Yayıncılık.

Lee,Y.S., Baik , J. & Charlesworth, R. (2006). Differential effects of kindergarten teacher's beliefs about developmentally appropriate practice on their use of scaffolding following inservice training. *Teaching and Teacher Education, 22*, 935–945.

Li, X., McFadden, K., E. & DeBey, M. (2019): Is It DAP? American preschool teachers' views on the developmental appropriateness of a preschool math lesson from China. *Early Education and Development.* DOI: 10.1080/10409289.2019.1599094

Merriam, S.B. (2013). *Nitel araştırma. Desen ve uygulama için bir rehber.* (Çev: S. Turan). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Modise, M.R. (2021). Exploring early childhood centre managers' perceptions of their roles in promoting developmentally-appropriate physical environments in South Africa. *Journal for the Education of Gifted Young Scientists, 9*(4), 339-350. DOI: http://dx.doi.org/10.17478/jegys.1010694

NAEYC (2009). *Developmentally appropriate practice in early childhood programs serving children from birth through age 8*. https://www.naeyc.org/sites/default/files/globally-shared/downloads/PDFs/resources/position-statements/PSDAP.pdf

Özçelik, M. (2020). *Okul öncesi dönem çocuklarının sosyal yetkinlik ve rekabet düzeylerinin farklı erken çocukluk eğitimi programları açısından incelenmesi.* Yüksek Lisans Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Pappert, A.T., Williams, A. & Moore, C. (2017). The influence of competition on resource allocation in preschool children. *Social Development, 26*(2), 367–381.

Pierce Brown, C., Feger, B.S. & Mowry, B. (2015). Preschool: helping others understand academic rigor in teachers' developmentally appropriate practices. *YC Young Children ,70* (4), 62-69.

Sanders, K. & Farago, F. (2018). *Developmentally appropriate practice in the 21st century*. In M. Fleer & B. van Oers (Eds.), International handbook of early childhood education (pp. 1379- 1400). Springer. https://doi.org/10.1007/978-94-024-0927-7_71

Sevim, N.H. (2008). Odak grup görüşmeleri. *Sosyoloji Notları Dergisi, 4(*5), 80-85.

Sheridan, S. & Williams, P. (2006). Constructive competition in preschool. *Sage Publications, 4(*3), 291-310.

Soyalp, H. (2019). *Okul öncesi öğretmenlerinin gelişime uygun uygulamalara yönelik inançlarının sınıflarındaki 3-6 yaş arası çocukların sosyal becerilerine etkisinin boylamsal olarak incelenmesi.* [Doktora Tezi]. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.

Şahin Sak, İ.T. ve Sak (2017). Gelişime uygun uygulamalar inanç ölçeğinin Türkçeye uyarlanması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 41*, 346-362.

Şahin-Sak, İ. T., Tantekin-Erden, F., & Pollard-Durodola, S. (2018). Turkish preschool teachers' beliefs and practices related to two dimensions of developmentally appropriate classroom management. *Education ,3-13*, *46*, 102-116.

Taylor, D. D. & Bratton, S. C. (2014). Developmentally appropriate practice: Adlerian play therapy with preschool children. *The Journal of Individual Psychology*, *70*(3), 205-219.

Thompson, J. & Stankovic-Ramirez, Z. (2021). What early childhood educators know about developmentally appropriate practice. *Phi Delta Kappa International, 103*(2), 20-23.

Türnüklü, A. (2000). Eğitim bilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilecek nitel bir araştırma tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulama Eğitim Yöntemi Dergisi, 24,* 543- 559.

Willingham, D. T. (2008). What is developmentally appropriate practice?. *American Educator*, *32*(2), 34.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Kaynakça

Albrecht K. ve Miller L.G. (2004). *Preschool Curriculum*. The United States of America: Published by Gryphon House.

Bailey, C. S., Martinez, O., ve DiDomizio, E. (2023). Social and Emotional Learning and Early Literacy Skills: A Quasi-Experimental Study of RULER. *Education Sciences,* 13(4), 397.

Brodin, J., ve Renblad, K. (2020). Improvement of Preschool Children's Speech And Language Skills. *Early Child Development and Care,* 190(14), 2205-2213.

Carroll, C. (2013). The Effects of Parental Literacy Involvement And Child Reading Interest On The Development of Emergent Literacy Skills. Doctor's Thesis. Wisconsin: The University Of Wisconsin-Milwaukee.

Dicataldo, R., Florit, E., ve Roch, M. (2020). Fostering Broad Oral Language Skills İn Preschoolers From Low SES Background. *International Journal Of Environmental Research And Public Health*, 17(12), 4495.

Driest, J. (2012). Teachers' Judgments of Emergent Literacy Skills among Preschoolers. Doctor's Thesis. Fort Lauderdale: Nova Southeastern University.

Fernandes, D. M. Z., ve Lima, M. C. M. P. (2024). Child Development: Assessment Of Receptive And Expressive Language İn Preschoolers. *Estudos de Psicologia (Campinas),* 41, e210045.

Finders, J., Wilson, E., ve Duncan, R. (2023). Early Childhood Education Language Environments: Considerations For Research And Practice. *Frontiers in Psychology*, 14, 1202819.

Hagen, Å. M., Knoph, R., Hjetland, H. N., Rogde, K., Lawrence, J. F., Lervåg, A., ve Melby-Lervåg, M. (2022). Measuring Listening Comprehension And Predicting Language Development in At-Risk Preschoolers. *Scandinavian Journal of Educational Research,* 66(5), 778-792.

Haynes, R. M. (2010). Contribution of The Home Environment to Preschool Children's Emergent Literacy Skills. Doctor's Thesis. Teksas: Texas A&M University.

Kim, S. J. (2010). The Relationship of Parental Book Reading on Young Children's Vocabulary And Their Code-Related Skills. Doctor's Thesis. Tempe: Arizona State University.

Kmak, J. A. (2010). Kindergarten Literacy Skills And Their Relationship To The Type of Preschool Experience. Doctor's Thesis. Gladstone Ave: Aurora University.

Krizek, P. A. (2011). The Importance of Teacher-Student Conversations in Early Literacy. Doctor's Thesis. Kaliforniya: University of Redlands, Redlands.

Kuroki, Y. (2010). Emergent Literacy Skills And Home Literacy Environment of Latino Children Who Live In Poverty. Master's Thesis. Los Angeles: University of Southern California.

Mannes, T. J. (2013). The Effect of Tier One Literacy Practices On Preschoolers Emergent Literacy Skills. Doctor's Thesis. USA: Michigan State University.

Marulis, L. M., ve Neuman, S. B. (2010). The Effects Of Vocabulary İntervention On Young Children's Word Learning: A Meta-Analysis. *Review of educational research*, 80(3), 300-335.

Massonnié, J., Llaurado, A., Sumner, E., ve Dockrell, J. E. (2022). Oral Language At School Entry: Dimensionality Of Speaking And Listening Skills. *Oxford Review of Education,* 48(6), 743-766.

Morrow, L. M. (2007). *Developing Literacy in Preschool*. New York London: The Guilford Press.

Moss, K. M. (2016). The Connections Between Family Characteristics, Parent-Child Engagement, Interactive Reading Behaviors, And Preschoolers' Emergent Literacy. Doctor's Thesis. New York: Alfred University.

Niessen, L. N. (2003). Intercorrelations Among Emergent Literacy Skills. Doctor's Thesis Lawrence: University of Kansas.

Pullen P.C. ve Justice L. M. (2003). Enhancing Phonological Awareness, Print Awareness, and Oral Language Skills in Preschool Children, *Intervention In School And Clinic,* 39 (2), 87–98.

Rasplica, C. K. (2016). Examining The Relationship of Early Literacy Skills And Cognitive Self-Regulation to Kindergarten Readiness of Preschool Students. Doctor's Thesis. Oregon: University of Oregon.

Rohde, L. (2011). Preschool Teachers' Beliefs and Practices: Emergent Literacy in Inclusive Preschools. Doctor's Thesis. USA: The Univesity of New Hampshire.

Strickland, D. S. ve Riley-Ayers, S. (2007*). Literacy Leadership in Early Childhood: The Essential Guide.* New York: Published simultaneously by Teachers College Press.

Teng, W. (2014). Parental Reading Belıefs, Home Literacy Practices, And Children's Development: Examination Of A Parental Reading Beliefs Model In China. Doctor's Thesis. Stockton: University of the Pacific.

Uyanık, Ö. (2013). Akademik ve Dil Becerileri Eğitim Programının 61-66 Aylık Çocukların Bilişsel Yetenekleri ile Erken Akademik ve Dil Becerilerine Etkisi. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Weadman, T., Serry, T., & Snow, P. C. (2023). The Oral Language And Emergent Literacy Skills Of Preschoolers: Early Childhood Teachers' Self-Reported Role, Knowledge And Confidence. *International Journal of Language & Communication Disorders*, 58(1), 154-168.

Willis, J. (2008).*Teaching The Brain To Read: Strategies For Improving Fluency, Vocabulary and Comprehension.* Virginia USA: Printed in the United States of America Alexandria.

Yazıcı, E. (2010). 61-72 Aylık Çocuklar İçin Okuma Yazma Becerileri Araştırma Testi'nin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması (Ankara Örneklemi). Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Yazıcı, E. (2013). Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı'nın 61-66 Aylık Çocukların Okuma Yazmaya Hazırlık Becerilerine Etkisi. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Ziolkowski, R. A. (2004). Effects of an Emergent Literacy Intervention For Children With Language Impairments From Low Income Environments. Doctor's Thesis. Tallahassee: Florida State University.

Kaynakça

Argun, Y. (2004). *Okul öncesi dönemde yaratıcılık ve eğitimi.* Ankara: Anı Yayıncılık.

Aslan, A. E (2016). Kavram boyutunda yaratıcılık. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 11* (16), 15-21.

Aslan, E., Aktan, E. ve Kamaraj, I. (1997). Anaokulu eğitiminin yaratıcılık ve yaratıcı problem- çözme becerisi üzerindeki etkisi. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi,9*, 37-48.

Atay, Z. (2009). *Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 5-6 yaş öğrencilerinin yaratıcılık düzeylerinin yaş, cinsiyet ve ebeveyn eğitim durumlarına göre incelenmesi: Ereğli Örneği* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Can, A. (2016). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi.* Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Can-Yaşar, M. ve Aral, N. (2011). Altı yaş çocuklarının yaratıcı düşünme becerilerine sosyoekonomik düzey ve anne baba öğrenim düzeyinin etkisinin incelenmesi. *Kuramsal Eğitimbilim, 4* (1), 137-145.

Ceylan, E. (2008). *Okul öncesi eğitime devam eden 5-6 yaş çocuklarının bilişsel tempoya göre yaratıcılık düzeylerinin incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.

Çetingöz, D. (2002). *Okul öncesi eğitimi öğretmenliği öğrencilerinin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişiminin incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Dere, Z. (2019). Investigating the creativity of children in early childhood education institutions. *Universal Journal Of Educational Research, 7* (3), 652-658.

Dursun, M.A. Ve Ünüvar, P. (2011). Okulöncesi eğitim döneminde yaratıcılığı engelleyen durumlara ilişkin ebeveyn ve öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11* (21), 110-133.

Erbay, F. ve Çağdaş, A. (2007). Annelere ilişkin bazı değişkenlerin 5-6 yaş çocuklarının yaratıcı düşüncelerine etkisi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9*(1), 58-79.

Gönen, M., Çiçekler, C.Y., Akyüz, E., Arslan, A.Ç. ve Baydemir, G. (2011). 5 yaşındaki çocukların yaratıcılık düzeylerinin incelenmesi. *E-Journal of New World Sciences Academy Education Sciences, 6* (1), 1185-1195.

Gönen, M., Uzmen, S., Akçin, N., ve Özdemir, N. (1993). Anaokuluna giden 5-6 yaş çocuklarında yaratıcı düşüncenin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim Dergisi, 17* (89) 64-71.

Kalaycı, Ş. (2010). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri (5. baskı).* Ankara: Asil Yayın Dağıtım.

Kara, A. (2007). *Okul Öncesi dönemde 5-6 yaş grubu çocukların yaratıcılık düzeylerini etkileyen faktörlere ilişkin öğretmen görüşleri*(Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Kiper, S. (2016). *Anaokuluna devam eden 48-71 ay aralığındaki çocukların yaratıcılık düzeyleri ile sosyal becerileri arasındaki ilişki* (yüksek lisans tezi). Çağ Üniversitesi, Mersin.

Kuzu, A. (2013). Araştırmaların planlanması. Adile Aşkım Kurt (Ed.), *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* içinde (S. 19-45). Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayını.

Öncü, E. Ç. (2015). Yaratıcılığa kavramsal bakış. Elif Çelebi Öncü (Ed.), *Yaratıcılığın Keşfi* içinde (S. 12-21). Ankara: Hedef.

Öncü, T. (2000). Anasınıfı (6 yaş) düzeyindeki çocukların şekilsel yaratıcılıklarının cinsiyet değişkeni açısından karşılaştırılması. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi*, *40* (1-2), 5-34.

Özer, M. ve Yıldırım Polat, A. (2019). Okul öncesi dönemde yaratıcılığı geliştirmeye yönelik ebeveyn deneyimlerinin incelenmesi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – Journal of Qualitative Research in Education, 7*(3), 1309-1327. https://doi.org/10.14689/issn.2148- 624.1.7c.3s.17m

Sezgin, E. (2004). *Okul öncesi eğitimine devam eden 5-6 yaş çocukların yaratıcı düşüncelerine çeşitli değişkenlerin etkisi*(Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.

Yazgın, E. (2020). Yaratıcılığın gelişiminde, aile öğretmen ve okul. E. Yazgın ve Y. Yazgın (Editörler). *Erken çocuklukta yaratıcılık ve yaratıcı çocuk etkinlikleri* içinde (s.27-519). Ankara: Pegem Akademi.

Yeşilyurt, E. (2020). Yaratıcılık ve yaratıcı düşünme: Tüm boyut ve paydaşlarıyla kapsayıcı bir derleme çalışması. *OPUS International Journal of Society Researches*, *15*(25), 3874-3915.

Yıldız Çiçekler, C., & Aral, N. (2022). An investigation of preschool children's creativity in terms of their courage value and competition. *Early Child Development and Care*, *192*(15), 2455-2464.

Yıldız, C. ve Güney Karaman, N. (2017). Erken çocukluk döneminde yaratıcılık ve bakış açısı alma. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 50* (2), 33-58.

Young, J. G. (1985). What is Creativity?. *The Journal Of Creative Behavior, 19*(2), 77–87. https://doi.org/10.1002/j.2162-6057.1985.tb00640.x

Yuvacı, Z. (2017). *Okul öncesi eğitim alan 6 yaş çocuklarının yaratıcılık düzeylerinin öğretmenlerinin ve sınıf ortamlarının yaratıcılıklarına göre incelenmesi.* Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Kaynaklar

Akgöz, A. A. ve Dağyar, M. (2023). Yabancı Öğrencilerin Eğitimde Yaşadığı Sorunlara Yönelik Bir Meta Sentez Çalışması. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi,* 7(2), 386-404.

Akman, Y. (2020). Öğretmenlerin Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumları ile Çok Kültürlü Eğitim Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 49, 247-262.

Alkalay, G., Kıral, B., ve Erdem, A. R. (2021). İlkokul Yönetici ve Sınıf Öğretmenlerine Göre Suriyeli Sığınmacı Öğrencilerin Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 231-249.

Avcı, F. (2019). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Mülteci Öğrencilerin Sınıf Ortamında Karşılaştıkları Sorunlara Ilişkin Öğretmen Görüşleri. Language Teaching and Educational Research, 2(1), 57-80.

Başar, M., Akan, D. ve Çiftçi, M. (2018). Mülteci Öğrencilerin Bulunduğu Sınıflarda Öğrenme Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(5), 1571-1578.

Baysal, Z. N. ve Çimşir, S. (2020). Türkiye'ye Göç ile Gelen Uluslararası İlkokul Öğrencilerinin Kendi Perspektiflerinden Okulda Arkadaşlarıyla Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 71-87.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri.* Ankara: Pegem Akademi.

Corbin, J. &. Strauss, A. (1990). *Basics of qualitative research*. Los Angeles: Sage publications.

Delen, A., ve Ercoşkun, M. H. (2019). Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Bulunduğu İlkokullarda İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Nitel Açıdan İncelenmesi. Milli Eğitim Dergisi, 48(223), 572-599.

Doğan, S. ve Özdemir, Ç. (2019). Sivas İlinde Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Okul İklimine Etkisinin İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 18(69), 124-14.

Dolapcı, E. (2019). *Öğretmenlerin Çok Kültürlü Özyeterlik Algısı ve Okul İklimi İle Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi.* Yüksek Lisans tezi. Kastamonu: Kastamonu Üniversitesi.

Erdem, C. (2017). Sınıfında Mülteci Öğrenci Bulunan Sınıf Öğretmenlerinin Yaşadıkları Öğretimsel Sorunlar ve Çözüme Dair Önerileri. *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi,* 1(1), 26-42.

Ereş, F. (2015). Türkiye'de Göçmen Eğitimi Sorunsalı ve Göçmen Eğitiminde Farklılığın Yönetimi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 6(2), 17-30.

Ergen, H., ve Şahin, E. (2019). Sınıf Öğretmenlerinin Suriyeli Öğrencilerin Eğitimi ile İlgili Yaşadıkları Problemler. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(44), 377-405.

Gibbons, J., L. (2000). Adolescence İn İnternational And Cross-Cultural Perspective: An İntroduction. *International Journal of Group Tensions*, 29(1/2), 3- 16.

Göç İdaresi Başkanlığı, (2024). Uluslararası Koruma, https://www.goc.gov.tr/uluslararasi-koruma-istatistikler, (E.T.: 08.10.2024).

Göçer, V., Özer, S. ve Ürünibrahimoğlu, M. (2020). Sınıf Öğretmenlerinin Suriyeli Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlarının Hizmet İçi Eğitim Bağlamında İncelenmesi: Bir Karma Yöntem Araştırması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 7(*14), 24-41.

Gündüz, H. B. ve Özarslan, N. (2017). Farklı Yaş Kategorilerinde İlkokula Başlayan Öğrencilerin Okul Olgunluğu ve Öğretmen Görüşlerine Göre Okula Uyum Problemleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 17(1), 212-230.

Güngör Yereyıkılmaz, Ş. D. (2021). *Yabancı Uyruklu İlkokul Öğrencileri için Türkçe Öğretim Programı Tasarısı.* Doktora Tezi. Eskişehir: Eskişehir Anadolu Üniversitesi.

Güngör, F. ve Şenel, E. A. (2018). Yabancı Uyruklu İlkokul Öğrencilerinin Eğitim–Öğretiminde Yaşanan Sorunlara İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 8(2), 124-173.

İmamoğlu, H. V., ve Çalışkan, E. (2017). Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Devlet Okullarında İlkokul Eğitimine Dair Öğretmen Görüşleri: Sinop İli Örneği. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(2), 529-546.

Kağıncı, D.Y. (2017). Suriyeli Mülteci Çocukların Kültürel Uyum Sürecinde Okul Psikolojik Danışmanlarına Düşen Rol ve Sorumluluklar. *İlköğretim Online*, 16(4), 1768-1776.

Kandemir, A. ve Aydın, B. (2020). Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Eğitimi ile İlgili Yönetici ve Öğretmen Görüşleri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(2), 497-521.

Kardeş, S. (2018). Mülteci Çocukların Psikososyal Gelişimine Yönelik Program Uyarlanması. Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Kasa Ayten, B. ve Köse, İ. (2020). Sınıf Öğretmenlerinin Yabancı Uyruklu Öğrencilere Yönelik Tutumları ile Kültürlerarası Duyarlılık Düzeyleri Arasındaki İlişki. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 7(14), 56-78.

Kaya, A. (2022). Suriyeli Öğrencilerin Eğitim Öğretim Faaliyetlerinde Karşılaştıkları Zorluklar. *Journal of Multidisciplinary Studies in Education*, 6(3), 89-99.

Koşak, M. A. ve Atasoy, R. (2022). Suriyelilerin Temel Eğitim Sistemine Entegrasyonunda Şanlıurfa İli Özelinde Okul Yöneticilerinin Karşılaştığı Sorunlar. *Harran Maarif Dergisi,* 7(2), 150-178.

Köse, N., Bülbül, Ö. ve Uluman, M. (2019). Sınıf Öğretmenlerinin Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Journal of Continuous Vocational Education and Training*, 2(1), 16-29.

Measham, T., Guzder, J., Rousseau, C., Pacione, L., Blais McPherson, M. & Nadeau, L. (2014). Refugee Children and Their Families: Supporting Psychological Well-Being And Positive Adaptation Following Migration. *Current problems in pediatric and adolescent health care*, 44(7), 208-215.

Mels, A. (2018). Arbeit mit Flüchtlingskindern in Hamburger Kitas-Eine empirische Studie zur Arbeitssituation der Erzieherinnen mit Flüchtlingskindern in den Hamburger Kindergärten. Doktora Tezi. Hamburg: Hochschule für angewandte Wissenschaften.

Mercan Uzun, E. ve Bütün, E. (2016). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Suriyeli Sığınmacı Çocukların Karşılaştıkları Sorunlar Hakkında Öğretmen Görüşleri. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi,* 1(1), 72-83

Milli Eğitim Bakanlığı, MEB, (2022). 2021-2022 Eğitim Öğretim Yılı Verileri, hbogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_01/26165737_goc2022sunu.pdf, (E.T.: 07.10.2024).

Nigiz, S. ve Karabay, A. (2022). Geçici Barınma Merkezlerinde Yaşayan Suriyeli Öğrencilerle Çalışan Öğretmenlerin Mesleki Deneyimleri. *Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 71-85.

Özdemir, M. (2008). Türkiye'de İçgöç Olgusu, Nedenleri ve Çorlu Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Edirne: Trakya Üniversitesi.

Özhan, M. (2020). *Değişen Dünya'da Göç.* Ankara: Ekin Yayıncılık.

Rafoth, M. A., Buchenauer, E. L., Crissman, K. K. & Halko, J. L. (2004*). School Readiness-Preparing Children for Kindergarten and Beyond: Information for Parents,* https://www.windsor-csd.org/Downloads/schoolreadiness.pdf, (E.T. 09.10.2024).

Ruhose, J. (2013). Bildungsleistungen von Migranten und deren Determinanten–Teil I: Überblick und Vorschulbereich. *ifo Schnelldienst*, 66(09), 41-47.

Sarıahmetoğlu, H. ve Kamer, S. T. (2021). Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Eğitimi ve Uyumu: Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 612-634.

Sarıer, Y. (2020). Türkiye'de Mülteci Öğrencilerin Eğitimi Üzerine Bir Meta-Sentez Çalışması: Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Eğitimde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 3(1), 80-111.

Sarıtaş, E., Şahin, Ü. ve Çatalbaş, G. (2016). İlkokullarda Yabancı Uyruklu Öğrencilerle Karşılaşılan Sorunlar. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 25(1), 208-229.

Sayın, Y., Usanmaz, A. ve Aslangiri, F. (2016). Uluslararası Göç Olgusu ve Yol Açtığı Etkiler: Suriye Göçü Örneği. *Sosyal ve Ekonomik Arastırmalar Dergisi*, 18(31), 1-13.

Sılgan, Y. (2022). Okul Yöneticileri ve Öğretmenler Gözüyle Suriyeli Öğrencilerin Eğitimde Yaşadıkları Sorunların İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Maltepe Üniversitesi.

Somuncu, B. (2006). Türkiye'nin Avrupa Birliğine Tam Üyelik Sürecinde Uluslararası Göç Politikası. Yükseklisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Söhn, J., Birke, P., Bluhm, F., Marquardsen, K., Prekodravac, M., Vogel, B. & Prahms, A. (2017). Erfolgsfaktoren für die Integration von Flüchtlingen,https://www.ssoar.info/ssoar/handle/document/52352, (E.T. 08.10.2024).

Spieß, C. K. & Wittenberg, E. (2019). Kitas können eine doppelte Integrationsrendite erzielen. *DIW Wochenbericht*, 86(44), 813-813**.**

Şahin, A. E., Zoraloğlu, S. ve Kardaş İşler, N. (2023). 4+ 4+ 4 Düzenlemesiyle Okula Erken Yaşta Başlayan Çocuklar:"Bir Yaş Daha Büyük Olsaydım Çok Daha İyi Olurdu!". *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 25(2), 209-224.

Şahin, H. (2020). Göç Olgusu, Mülteci Çocukların Eğitimi ve Suriyeli Mülteci Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonu Süreci. *International Journal of Turkish Literature, Culture, Education*, 9(1), 377-394.

Takır, A. ve Özerem, A. (2019). Göçle Gelen Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Okul Ortamında Karşılaştıkları Sorunlar. *Folklor/Edebiyat*, 25(97), 639-657.

Telsaç, Ö. Y. Karagöz, S. & Telsaç, C. (2022). The Educational Problems Of Migrant Children: Findings And Recommendations. *International Journal of Educational Research Revie,*7(4) 345-354.

Turan, M. ve Fansa, M. (2021). Göçmen Çocukların Türkçe Öğreniminde Yaşadıkları Problemler. *Milli Eğitim Dergisi*, 50(1), 11-26.

Turan, M. ve Polat, F. (2017). Türkiye'de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu İlköğretim Öğrencilerinin Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Qualitative Studies*, 12(4), 31-60.

Tümertekin, E. ve Özgüç, N. (1998). *Beşerî Coğrafya.* İstanbul: Çantay Kitapevi.

Yaylı, H. ve Aslan, Y. Z. (2023). Türkiye'de Göçmenlerin Uyum Sorunu Bağlamında Bir Değerlendirme. *Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 9(2-1), 328-345.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldız, S. E. (2019). Suriyeli Çocukların Eğitimi Konusunda Nitel Bir Araştırma: Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Middle East Journal Of Refugee Studies*, 4(2), 5-32.

Yıldız Yılmaz, N. ve Demir, E. (2021). Sınıf Öğretmenlerinin Yabancı Uyruklu Öğrencilere İlişkin Sorunları ile Çözüm Önerilerinin Değerlendirilmesi. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi,* 11*(2)*, 535-55.

Yılmaz, H. ve Cerrah Özsevgeç, L. C. (2023). İlkokulda Öğrenim Gören Sığınmacı Öğrenciler ile İlgili Yapılan Akademik Çalışmaların İncelemesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 52(239), 2303-2334.

Editör:
Doç. Dr. Halil Tunca

Mikro İktisat

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

MİKRO İKTİSAT ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I

Editör: Doç. Dr. Halil Tunca

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Mehmet Çakır
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-35-9
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

MİKRO İKTİSAT ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I
Editör: Doç. Dr. Halil Tunca
VI+94 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-35-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKÇA

Bamberger, K. A. & Lobel, O. (2017), Platform Market Power, *Berkeley Tech. LJ, 32*, 1051.

Bergemann, D. & Bonatti, A. (2024), Data, Competition, and Digital Platforms, *American Economic Review, 114*(8), 2553-2595.

Cusumano, M. A. (2022), Data Platforms and Network Effects: How Data-Network Effects Create Opportunities and Inflate Expectations. https://cacm.acm.org/opinion/data-platforms-and-network-effects/. Erişim Tarihi:15.08.2024.

Cusumano, M. A., Gawer, A. & Yoffie, D. B. (2019), *The Business of Platforms: Strategy in The Age of Digital Competition, Innovation, And Power* (Vol. 320). New York: Harper Business.

Evans, P. C. & Gawer, A. (2016), The Rise of the Platform Enterprise: A Global Survey. https://www.thecge.net/wp-content/uploads/2016/01/PDF-WEB-Platform-Survey_01_12.pdf.

Evans, D. S. ve Schmalensee, R. (2016), *Matchmakers: The New Economics of Multisided Platforms,* Harvard Business Review Press.

Evans, D. S. (2016), Multisided Platforms, Dynamic Competition, and the Assessment of Market Power for Internet-Based Firms. *University of Chicago Coase-Sandor Institute for Law & Economics Research Paper,* (753).

Evans, D. S. (2017), Why the Dynamics of Competition for Online Platforms Leads to Sleepless Nights But Not Sleepy Monopolies. *Available at SSRN 3009438*.

Evans, D. S. (2020), Vertical Restraints in a Digital World. *https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3551597,* Erişim Tarihi: 18.09.2024.

Haucap, J. (2019), Competition and Competition Policy in a Data-driven Economy. *Intereconomics, 54*(4), 201-208.

Khan, L. M. (2016), Amazon's Antitrust Paradox. *Yale lJ, 126*, 710.

Khan, L. M. (2019), Competition Issues in Digital Markets. *CLPD, 5*, 66.

Kenney, M., & Zysman, J. (2016), The rise of the platform economy. *Issues in science and technology, 32*(3), 61.

Kenney, M., & Zysman, J. (2019), Unicorns, Cheshire Cats, and the New Dilemmas of Entrepreneurial Finance. *Venture Capital, 21*(1), 35-50.

Korinek, A. (2019). Labor in the Age of Automation and Artificial Intelligence, https://econfip.org/wp-content/uploads/2019/02/6.Labor-in-the-Age-of-Automation-and-Artificial-Intelligence.pdf., Erişim Tarihi: 17.04.2024.

Korinek, A. & Stiglitz, J. E. (2019), Artificial Intelligence and Its Implications for Income Distribution and Unemployment, in Agrawal, A., Gans, J. ve Goldfarb, A. (Eds.), The Economics of Artificial Intelligence, NBER and University of Chicago Press (pp. 349-390).

Koskinen, K., Bonina, C., & Eaton, B. (2019). Digital Platforms in The Global South: Foundations And Research Agenda. In *Information and Communication Technologies for Development. Strengthening Southern-Driven Cooperation as a Catalyst for ICT4D: 15th IFIP WG 9.4 International Conference on Social Implications of Computers in Developing Countries, ICT4D 2019.* Springer International Publishing.

Kurz, M. (2023), *The Market Power of Technology: Understanding The Second Gilded Age*. Columbia University Press.

Li, Z. ve Qi H. (2022), Platform Power: Monopolization and Financialization in the Era of Big Tech. *Cambridge Journal of Economics* 46 (6), 1289–314.

Marginson, S. (2013), The Impossibility of Capitalist Markets in Higher Education. *Journal of Education Policy, 28*(3), 353-370.

Parker, G. G. & Van Alstyne, M. W. (2000), Internetwork Externalities and Free Information Goods. In *Proceedings of the 2nd ACM Conference on Electronic Commerce* (pp. 107-116).

Parker, G. G., Van Alstyne, M. W. & Choudary, S. P. (2016), *Platform Revolution: How Networked Markets are Transforming the Economy and How To Make Them Work For You*. WW Norton & Company.

Pistor, K. (2019), *The Code of Capital.* Princeton University Press.

Rahman, K. S. (2016), The Shape of Things To Come: The On-Demand Economy And The Normative Stakes Of Regulating 21st-Century Capitalism. *European Journal of Risk Regulation, 7*(4), 652-663.

Rahman, K. S. (2018), The New Utilities: Private Power, Social Infrastructure, And The Revival Of The Public Utility Concept. *Cardozo L. Rev.*, *39*, 1621.

Rahman, K. S., & Thelen, K. (2019), The Rise of The Platform Business Model and The Transformation of Twenty-First-Century Capitalism. *Politics & society*, *47*(2), 177-204.

Rogers, B. (2015), The Social Costs of Uber. *U. Chi. L. Rev. Dialogue*, *82*, 85.

Schwartz, H. M. (2017), Club Goods, Intellectual Property Rights, and Profitability in the Information Economy. *Business and Politics*, *19*(2). 191-214.

Schwartz, H. M. (2022), Global Secular Stagnation and the Rise of Intellectual Property Monopoly. *Review of International Political Economy*. 29(5). 1448-1476.

Srnicek, N. (2017), Platform capitalism. Cambridge, UK ; Malden, MA : Polity Press.

REFERENCES

Agnolucci, P., Fischer, C., Heine, D., Montes de Oca Leon, M., Pryor, J., Patroni, K., & Hallegatte, S. (2023). Measuring Total Carbon Pricing. *Measuring Total Carbon Pricing*, *June*. https://doi.org/10.1596/41936

Andersson, Ö., & Börjesson, P. (2021). The greenhouse gas emissions of an electrified vehicle combined with renewable fuels: Life cycle assessment and policy implications. *Applied Energy*, *289*, 116621. https://doi.org/10.1016/J.APENERGY.2021.116621

Antitrust Analysis: Problems, Text, and Cases - Phillip E. Areeda, Louis Kaplow, Aaron S. Edlin, C. Scott Hemphill - Google Books. (n.d.). Retrieved October 13, 2024, from https://books.google.com.tr/books?hl=en&lr=&id=RAVDEAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT18&dq=U.S.+corporations+voice+considerable+worries+regarding+enforcement+matters.&ots=gnauMvJRzV&sig=-dAtSAlCvqL1JBKwM6pY-sF3aEsc&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

Arslan, H. M., Khan, I., Latif, M. I., Komal, B., & Chen, S. (2022). Understanding the dynamics of natural resources rents, environmental sustainability, and sustainable economic growth: new insights from China. *Environmental Science and Pollution Research*, *29*(39), 58746–58761. https://doi.org/10.1007/s11356-022-19952-y

Basaglia, P., Grunau, J., & Drupp, M. A. (2024). The European Union Emissions Trading System might yield large co-benefits from pollution reduction. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, *121*(28), 10–12. https://doi.org/10.1073/pnas.2319908121

Bekaert, G., Engstrom, E., & Ermolov, A. (2020). Aggregate Demand and Aggregate Supply Effects of COVID-19: A Real-time Analysis. *Finance and Economics Discussion Series*, *2020*(049). https://doi.org/10.17016/feds.2020.049

Bleviss, D. L. (2021). Transportation is critical to reducing greenhouse gas emissions in the United States. *Wiley Interdisciplinary Reviews: Energy and Environment*, *10*(2), e390. https://doi.org/10.1002/WENE.390

Capper, T., Gorbatcheva, A., Mustafa, M. A., Bahloul, M., Schwidtal, J. M., Chitchyan, R., Andoni, M., Robu, V., Montakhabi, M., Scott, I. J., Francis, C., Mbavarira, T., Espana, J. M., & Kiesling, L. (2022). Peer-to-peer, community self-consumption, and transactive energy: A systematic literature review of local energy market models. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, *162*, 112403. https://doi.org/10.1016/J.RSER.2022.112403

Climate Change: What Everyone Needs to Know - Joseph J. Romm - Google Books. (n.d.). Retrieved October 13, 2024, from https://books.google.com.tr/books?hl=en&lr=&id=d-l5EAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=Climate+change+is+probably+the+greatest+challenge+the+world+has+to+face&ots=HS3KKxtvLn&sig=6sjbJ2zHdETuViWqMwG0RUYVOsc&redir_esc=y#v=onepage&q=Climate change is probably the grea

Di, D., Li, G., Shen, Z., Song, M., & Vardanyan, M. (2023). Environmental credit constraints and pollution reduction: Evidence from China's blacklisting system for environmental fraud. *Ecological Economics*, *210*, 107870. https://doi.org/10.1016/J.ECOLECON.2023.107870

Doğan, B., Chu, L. K., Ghosh, S., Diep Truong, H. H., & Balsalobre-Lorente, D. (2022). How environmental taxes and carbon emissions are related in the G7 economies? *Renewable Energy*, *187*, 645–656. https://doi.org/10.1016/J.RENENE.2022.01.077

Ewald, J., Sterner, T., & Sterner, E. (2022). Understanding the resistance to carbon taxes: Drivers and barriers among the general public and fuel-tax protesters. *Resource and Energy Economics*, *70*, 101331. https://doi.org/10.1016/J.RESENEECO.2022.101331

Feindt, S., Kornek, U., Labeaga, J. M., Sterner, T., & Ward, H. (2021). Understanding regressivity: Challenges and opportunities of European carbon pricing. *Energy Economics*, *103*, 105550. https://doi.org/10.1016/j.eneco.2021.105550

Fujimori, S., Hasegawa, T., & Oshiro, K. (2020). An assessment of the potential of using carbon tax revenue to tackle poverty. *Environmental Research Letters*, *15*(11). https://doi.org/10.1088/1748-9326/abb55d

Gardner, R. (1991). A Course in Microeconomic Theory by David Kreps. *The Journal of Economic Education*, *22*(4), 391–393. https://doi.org/10.1080/00220485.1991.10844732

Gong, G., Huang, X., Wu, S., Tian, H., & Li, W. (2021). Punishment by Securities Regulators, Corporate Social Responsibility and the Cost of Debt. *Journal of Business Ethics*, *171*(2), 337–356. https://doi.org/10.1007/S10551-020-04438-Z/TABLES/12

Green, J. F. (2021). Beyond Carbon Pricing: Tax Reform is Climate Policy. *Global Policy*, *12*(3), 372–379. https://doi.org/10.1111/1758-5899.12920

Gupta, V., Ivanov, D., & Choi, T. M. (2021). Competitive pricing of substitute products under supply disruption. *Omega*, *101*, 102279. https://doi.org/10.1016/J.OMEGA.2020.102279

Hysa, E., Kruja, A., Rehman, N. U., & Laurenti, R. (2020). Circular economy innovation and environmental sustainability impact on economic growth: An integrated model for sustainable development. *Sustainability (Switzerland)*, *12*(12). https://doi.org/10.3390/SU12124831

J. Alberto Aragon-Correa. (2022). *The Effects of Mandatory and Voluntary Regulatory Pressures on Firms' Environmental Strategies: A Review and Recommendations for Future Research*. *16*(1), 1–23.

Jasmine, K. (2014). THE SOCIAL COST OF CARBON, RISK, DISTRIBUTION, MARKET FAILURES: AN ALTERNATIVE APPROACH. *NATIONAL BUREAU OF ECONOMIC RESEARCH*.

Kartal, M. T. (2022). The role of consumption of energy, fossil sources, nuclear energy, and renewable energy on environmental degradation in top-five carbon producing countries. *Renewable Energy*, *184*, 871–880. https://doi.org/10.1016/J.RENENE.2021.12.022

Khastar, M., Aslani, A., & Nejati, M. (2020). How does carbon tax affect social welfare and emission reduction in Finland? *Energy Reports*, *6*, 736–744. https://doi.org/10.1016/J.EGYR.2020.03.001

Khurshid, A., Rauf, A., Qayyum, S., Calin, A. C., & Duan, W. Q. (2023). Green innovation and carbon emissions: the role of carbon pricing and environmental policies in attaining sustainable development targets of carbon mitigation—evidence from Central-Eastern Europe. *Environment, Development and Sustainability*, *25*(8), 8777–8798. https://doi.org/10.1007/S10668-022-02422-3/TABLES/8

Koh, J., Johari, S., Shuib, A., Matthew, N. K., & Siow, M. L. (2021). Impacts of Carbon Pricing on Developing Economies. *International Journal of Energy Economics and Policy*, *11*(4), 298–311. https://doi.org/10.32479/ijeep.11201

Köppl, A., & Schratzenstaller, M. (2023). Carbon taxation: A review of the empirical literature. *Journal of Economic Surveys*, *37*(4), 1353–1388. https://doi.org/10.1111/joes.12531

Kraft, M. E. ., & Furlong, S. R. . (2013). Politics, Analysis, and Policy Choice. In *Public policy : politics, analysis, and alternatives*.

Kuusela, O. P., & Lintunen, J. (2020). A Cap-and-Trade Commitment Policy with Allowance Banking. In *Environmental and Resource Economics* (Vol. 75, Issue 3). Springer Netherlands. https://doi.org/10.1007/s10640-019-00395-y

Levi, S., Flachsland, C., & Jakob, M. (2020). Political economy determinants of carbon pricing. *Global Environmental Politics*, *20*(2), 128–156. https://doi.org/10.1162/glep_a_00549

Li, R., Wang, Q., Liu, Y., & Jiang, R. (2021). Per-capita carbon emissions in 147 countries: The effect of economic, energy, social, and trade structural changes. *Sustainable Production and Consumption*, *27*, 1149–1164. https://doi.org/10.1016/J.SPC.2021.02.031

Lowe, R. J., & Drummond, P. (2020). Solar, wind and logistic substitution in global energy supply to 2050 – barriers and implications. *Астрономический Вестник*, *54*(4), 337–348. https://doi.org/10.31857/s0320930x20040088

Marcus, M., & Sant'anna, P. H. C. (2021). The Role of Parallel Trends in Event Study Settings: An Application to Environmental Economics. *Journal of the Association of Environmental and Resource Economists*, *8*(2), 235–275. https://doi.org/10.1086/711509

Martinez-Alier, J. (2021). Mapping ecological distribution conflicts: The EJAtlas. *The Extractive Industries and Society*, *8*(4), 100883. https://doi.org/10.1016/J.EXIS.2021.02.003

Mathias, S., Sumudu, W., Ivanov, I. T., Kruttli, M. S., & Watugala, S. W. (2023). *Banking on Carbon : Corporate Lending and Cap- and-Trade Policy Banking on Carbon : Corporate Lending and Cap-and-Trade Policy *. April*.

Mildenberger, M., Lachapelle, E., Harrison, K., & Stadelmann-Steffen, I. (2022). Limited impacts of carbon tax rebate programmes on public support for carbon pricing. *Nature Climate Change*, *12*(2), 141–147. https://doi.org/10.1038/s41558-021-01268-3

Mpofu, F. Y. (2022). Green Taxes in Africa: Opportunities and Challenges for Environmental Protection, Sustainability, and the Attainment of Sustainable Development Goals. *Sustainability (Switzerland)*, *14*(16). https://doi.org/10.3390/su141610239

Nik-Khah, E. (2010). George J. Stigler. In *The Elgar Companion to the Chicago School of Economics*. https://doi.org/10.4337/9781849806664.00041

Noll, R. G. . (2023). Regulatory policy and the social sciences. In *Regulatory Policy and the Social Sciences*. University of California Press. https://doi.org/10.2307/jj.2430765

Nong, D., Simshauser, P., & Nguyen, D. B. (2021). Greenhouse gas emissions vs CO2 emissions: Comparative analysis of a global carbon tax. *Applied Energy*, *298*, 117223. https://doi.org/10.1016/J.APENERGY.2021.117223

Oesingmann, K. (2022). The effect of the European Emissions Trading System (EU ETS) on aviation demand: An empirical comparison with the impact of ticket taxes. *Energy Policy*, *160*, 112657. https://doi.org/10.1016/J.ENPOL.2021.112657

Okonkwo, J. U. (2021). Welfare effects of carbon taxation on South African households. *Energy Economics*, *96*, 104903. https://doi.org/10.1016/J.ENECO.2020.104903

Paper, W. (2018). *Adopt or Innovate : Under- standing Technological Re- sponses to Cap-and-Trade*. *6847*.

Popa, G., Rizescu, C. Z., Robescu, O. V., & Necula, C. (2010). Environmental policy and industrial innovation: Integrating environment and economy through ecological modernisation. *Proc. of the 11th WSEAS Int. Conf. on Mathematics and Computers in Business and Economics, MCBE '10, Proc. of the 11th WSEAS Int. Conf. on Mathematics and Computers in Biology and Chemistry, MCBC '10*, 285–289. https://doi.org/10.4324/9781003061069-19

Press, S. L., Beach, D., By, F., Gowdy, J., & O'hara, S. (2020). Economic Theory for Environmentalists. *Economic Theory for Environmentalists*. https://doi.org/10.1201/9781420048346

Knill, C., & Tosun, J. (2012). *Public Policy: A New Introduction - Christoph Knill, Jale Tosun - Google Books*. Palgrave Macmillan. https://books.google.com.tr/books?hl=en&lr=&id=KxxHEAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PR12&dq=Environmental+economics+emphasizes+the+establishment+of+-public+policies+for+market+failure.&ots=2EdoJ-BwJn&sig=tHYh-79AxG4rvRi5fcK0IoIgCzM&redir_esc=y#v=onepage&q=Environmental

Ribeiro, F. N. D., Umezaki, A. S., Chiquetto, J. B., Santos, I., Machado, P. G., Miranda, R. M., Almeida, P. S., Simões, A. F., Mouette, D., Leichsenring, A. R., & Ueno, H. M. (2021). Impact of different transportation planning scenarios on air pollutants, greenhouse gases and heat emission abatement. *Science of The Total Environment*, *781*, 146708. https://doi.org/10.1016/J.SCITOTENV.2021.146708

Rock, E. B. (2020). For Whom is the Corporation Managed in 2020?: The Debate Over Corporate Purpose. *SSRN Electronic Journal*, *September*. https://doi.org/10.2139/ssrn.3589951

Rosenbloom, D., Markard, J., Geels, F. W., & Fuenfschilling, L. (2020). Why carbon pricing is not sufficient to mitigate climate change—and how "sustainability transition policy" can help. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, *117*(16), 8664–8668. https://doi.org/10.1073/pnas.2004093117

Seddon, N., Chausson, A., Berry, P., Girardin, C. A. J., Smith, A., & Turner, B. (2020). Understanding the value and limits of nature-based solutions to climate change and other global challenges.

Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences, *375*(1794). https://doi.org/10.1098/rstb.2019.0120

Shapiro, J. S. (2022). Pollution Trends and US Environmental Policy: Lessons from the Past Half Century. *Review of Environmental Economics and Policy*, *16*(1), 42–61. https://doi.org/10.1086/718054

Song, Y., Yang, T., Li, Z., Zhang, X., & Zhang, M. (2020). Research on the direct and indirect effects of environmental regulation on environmental pollution: Empirical evidence from 253 prefecture-level cities in China. *Journal of Cleaner Production*, *269*, 122425. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2020.122425

Stavins, R. N., & Kennedy, J. F. (2020). *The Future of US Carbon-Pricing Policy*.

Steinebach, Y., Fernández-i-Marín, X., & Aschenbrenner, C. (2021). Who puts a price on carbon, why and how? A global empirical analysis of carbon pricing policies. *Climate Policy*, *21*(3), 277–289. https://doi.org/10.1080/14693062.2020.1824890

Tan, Z., Wu, Y., Gu, Y., Liu, T., Wang, W., & Liu, X. (2022). An overview on implementation of environmental tax and related economic instruments in typical countries. *Journal of Cleaner Production*, *330*, 129688. https://doi.org/10.1016/J.JCLEPRO.2021.129688

Wang, A., Hu, S., & Lin, B. (2021). Can environmental regulation solve pollution problems? Theoretical model and empirical research based on the skill premium. *Energy Economics*, *94*, 105068. https://doi.org/10.1016/j.eneco.2020.105068

Wang, X., Khurshid, A., Qayyum, S., & Calin, A. C. (2022). The role of green innovations, environmental policies and carbon taxes in achieving the sustainable development goals of carbon neutrality. *Environmental Science and Pollution Research*, *29*(6), 8393–8407. https://doi.org/10.1007/S11356-021-16208-Z/TABLES/9

Wang, Y., & Yu, L. (2021). Can the current environmental tax rate promote green technology innovation? - Evidence from China's resource-based industries. *Journal of Cleaner Production*, *278*, 123443. https://doi.org/10.1016/J.JCLEPRO.2020.123443

Wu, J. J., Segerson, K., & Wang, C. (2023). Is environmental regulation the answer to pollution problems in urbanizing economies? *Journal of Environmental Economics and Management*, *117*, 102754. https://doi.org/10.1016/J.JEEM.2022.102754

Yadav, D., Kumari, R., Kumar, N., & Sarkar, B. (2021). Reduction of waste and carbon emission through the selection of items with cross-price elasticity of demand to form a sustainable supply chain with preservation technology. *Journal of Cleaner Production*, *297*, 126298. https://doi.org/10.1016/J.JCLEPRO.2021.126298

Zhou, Y., Searle, S., & Pavlenko, N. (2022). Current and future cost of e-kerosene in the United States and Europe. *International Council on Clean Transportation*, *Working Paper*, 26–28. https://theicct.org/wp-content/uploads/2022/02/fuels-us-europe-current-future-cost-ekerosene-us-europe-mar22.pdf

KAYNAKÇA

Afonso, A ve Aubyn, M. St. (2011). Assessing Health Efficiency Accross Countries with a Two-Step and Bootstrap Analysis. *Applied Economics Letters,* 18(15), 1427-1430.

Cameron, A. C. and Trivedi P.K. (2005). *Microeconometrics: methods and applications*. Cambridge University Press.

Coelli, T., Prasada, R., O'Donnell, C. ve Battese, G. (2005). *An Introduction to Efficiency and Productivity Analysis*. New York: Springer.

Çetin, V. R., ve Bahce, S. (2016). Measuring The Efficiency of Health Systems of OECD Countries by Data Envelopment Analysis. *Applied Economics, 48*(37), 3497-3507.

Gavurova, B., Kocisova, K., and Sopko, J. (2021). Health System Efficiency in OECD Countries: Dynamic Network DEA Approach. *Health Economics Review*, 11, 1-25.

Hsiao, Cheng (2003). *Analysis of Panel Data*. Cambridge: Cambridge University Press.

Kar İ., ve Demireli, E. (2018). Veri Zarflama Analizi ile Etkinlik Ölçümü İzmir İli Devlet Hastanelerinde Bir Uygulama. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi (AKAD)*, 13(24), 122-136.

Kocaman, A. M., Mutlu, M., Bayraktar, D., ve Araz, Ö. M. (2012). OECD Ülkelerinin Sağlık Sistemlerinin Etkinlik Analizi. *Endüstri Mühendisliği Dergisi*, 23(4), 14-31.

Mirmirani, S., ve Lippmann, M. (2004). Health Care System Efficiency Analysis Of G12 Countries. *Business and Economics Research Journal*, 3(5), 35-42.

OECD (2021). *Health at a Glance 2021: OECD Indicators*. Paris: OECD Publishing.

OECD (2021). "Health Statistic", www.data.oecd.org/health.htm (E.T.: 15.8.2024)

OECD (2024). www.data.oecd.org (E.T. : 15.8.2024)

Samut, P., and Cafrı, R. (2016). Analysis of The Efficiency Determinants of Health Systems in OECD Countries by DEA and Panel Tobit. *Social Indicators Research*, 129, 113-132.

Simar, L., & Wilson, P.W. (2002). Non-parametric Tests of Returns to Scale. *European Journal of Operational Research,* 139, 115-132.

Spinks, J., ve Hollingsworth, B. (2005). Health Production and The Socioeconomic Determinants of Health in OECD Countries: The Use of Efficiency Models. *Monash University Centre for Health Economics, Working Paper 151.*

Şahinbaş, F., Konca, M., ve Yetim, B. (2019). OECD Ülkelerinde Sağlık Hizmetleri Etkinliğinin Değerlendirilmesi. İçinde M. Akbolat (Editör). 3. Uluslararası 13. Ulusal Sağlık ve Hastane İdaresi Kongresi (ss. 366-372). Sakarya: 10-13 Ekim 2019

Şenel, T., ve Gümüştekin, S. (2015). Samsun'daki Hastanelerin Etkinliklerinin Değerlendirilmesinde Veri Zarflama Analizi Kullanılması. *International Anatolia Academic Online Journal Sciences Journal,* 3(2), 53-60.

Şener, M., ve Yiğit, V. (2017). Sağlık Sistemlerinin Teknik Verimliliği: OECD Ülkeleri Üzerinde Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (26), 266-290.

Temür, Y. (2010). İllerin Gelişmişlik Derecelerine Göre Hastanelerin Etkinlik Analizi. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 29(2), 1-22.

Timor, M., ve Lorcu, F. (2010). Türkiye ve Avrupa Birliğine Üye Ülkelerin Sağlık Sistem Performanslarının Kümeleme ve Veri Zarflama Analizi İle Karşılaştırılması. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadı Enstitüsü Yönetim Dergisi,* 21(65), 25-46.

Tokatlıoğlu, Y., ve Ertong, C. B. (2020). OECD Ülkelerinin Sağlık Sektörlerinin Etkinliğinin Veri Zarflama Analizi İle Değerlendirilmesi. *TESAM Akademi*, 7(1), 251-276.

Tone, T. (2001). A Slack-Based Measure of Efficiency in Data Envelopment Analysis. *European Journal of Operational Research,* 130, 498-509

Tone, T. (2002). A Slack-Based Measure of Super-efficiency in Data Envelopment Analysis. *European Journal of Operational Research,* 143, 32-41

Tunca, H. (2018). Türkiye'de İllerin Sağlık Etkinliğinin Belirlenmesi: Bootstrap Veri Zarflama Analizi. İçinde Ö.U. Şahin ve N. Köseoğlu (Editörler). *Teoride ve Uygulamada Sağlık Ekonomisi ve Politikaları: Güncel Sorunlar ve Araştırmaları* (s. 239-276). Rating Academy Yayınları

Wooldridge, J.M., (2002). *Econometric Analysis of Cross Section and Panel Data*. Cambridge: MIT Press.

Yıldırım, H. H. ve Yıldırım, T. (2011). *Avrupa Birliğine Üyelik Sürecinde Türkiye Sağlık Sektörü*. Ankara: İmaj Yayınevi.

URL-1. www.databank.worldbank.org (E.T. 15.08.2024)

KAYNAKÇA

Akın, M. Ş. (2019). Davranışsal iktisatta uygulamalı örneklerle pasif metotlar: Başlangıç ayarı ve bağlam etkisi. *Ekonomi Bilimleri Dergisi*, 11(2), 149-167.

Akın, M. Ş. (2021). Ün-duygu-akılcılık (ÜDA) modelinde marka değerlendirme: GSM operatörleri üzerinde bir çalışma. *Girişimcilik İnovasyon ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 5(10), 134-147.

Alm, J. (2010). Testing behavioral public economics theories in the laboratory. *National Tax Journal*, 63(4), 635-658.

Amir O.& Lobel O. (2008). Stumble, Predict, Nudge: How Behavioral Economics Informs Law And Policy. Legal Studies Research Paper Series. Vol.108

Arnott D. ve Gao S. (2019). Behavioral Economics For Decision Support Systems Researchers. Decision Support Systems. 122. 113063.

Beynimizi tanıyalım: Sistem 1, sistem 2 ve mindfucklarımız. (2024). Retrieved from https://selinyetimoglu.com/2014/03/27/beynimizi-taniyalim-sistem-1-sistem-2-ve-mindfucklarimiz/

Camerer, Colin F. & George Loewenstein. "Behavioral Economics: Past, Present, Future", California Institute of Technology, Division of Humanities and Social Sciences. 2002, 1-61.

Edwards, W., & von Winterfeldt, D. (1986). On cognitive illusions and their implications. In H. R. Arkes & K. R. Hammond (Eds.), *Judgment and decision making* (pp. 642–679). Cambridge University Press.

Eser, R., & Toıgonbaeva, D. (2011). Psikoloji ve iktisat birleşimi olarak, davranışsal iktisat. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 6(1), 287-321.

Farrell A. M., Goh J. O. & White B. J. (2014). The Effect of Performance- Based Incentive Contracts on System 1 and System 2 Processing In Affective Decision Contexts: Fmrı And Behavioral Evidence. The Accounting Review. 89(6). 1979-2010

Frederick, S. (2005). Cognitive reflection and decision making. *Journal of Economic Perspectives*, 19(4), 25-42.

Frey, B. S., & Stutzer, A. (2001). Economics and psychology: From imperialistic to inspired economics. *Philosophie Economique*, 2001(2), 5-22.

Gürbüz U. (2020). Hızlı ve Yavaş Düşünme/ Daniel Kahneman. https://www.modernbilgelik.com/post/hizliveyavasdusunme Erişim Tar: 10.10.2024

Grayot J. D. (2020). Dual Process Theories In Behavioral Economics and Neuroeconomics: a Critical Review.11: 105-136.

İnsan zihninin iki yüzü rasyonel ve irrasyonel karar alma. (2024). Retrieved from https://strongbosses.com/2024/07/insan-zihninin-iki-yuzu-rasyonel-ve-irrasyonel-karar-alma.html

Kamber, S. C. (2018). Davranışsal iktisat ve rasyonellik varsayımı: Literatür incelemesi. *Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 168-199.

Kanlıoğlu M.B. (2019). İktisatta Yeni Bir Yaklaşım: Davranışsal İktisat. Journal of International Banking Economy And Management Studies. 2(1). 103-116.

Kahneman (2003). Maps of BoundedRationality: Psychologyfor Behavioral Economics. American Economic Review. 93(5). 1449-1475.

Kahneman, D. (2017). *Hızlı ve yavaş düşünme* (Çev. O. Ç. Deniztekin & F. N. Deniztekin). Varlık Yayınları.

Kanlıoğlu, M. B. (2019). İktisatta yeni bir yaklaşım: Davranışsal iktisat. *Journal of International Banking Economy and Management Studies*, 2(1), 103-116.

Lerner, J. S., Li, Y., Valdesolo, P., & Kassam, K. S. (2015). Emotion and decision making. *Annual Review of Psychology*, 66, 33.1-33.25.

Mercan B. &Altıntaş K. (2019).Kamunun Dürtme (Nudge) Politikaları: Liberteryen Paternalizm Yaklaşımı. İktiat ve Toplum Dergisi. 107: 13-19

Michailova, J. (2010). Overconfidence and bubbles in experimental asset markets. Retrieved from https://mpra.ub.uni-muenchen.de/30579/1/MPRA_paper_30579.pdf

Miller, D. T., & Ross, M. (1975). Self-serving biases in the attribution of causality: Fact or fiction. *Psychological Bulletin*, 82(2), 213-225.

Mola H. (2020). Davranışsal İktisat Perspektifinden İktisadi Karar Alma Sürecinde Gizli Tuzaklar ve Dürtmeler. Oltu Beşeri ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi. 2(1):20-35.

Neto J. C., Filipi J. A. & Caleiro A., b. (2019). Creativity And Innovation: A Contribution Of Behavioral Economics. International Journal OfInnovation Studies. 3(1):12-21.

Nofsinger, J. R. (2001). *Investment madness: How psychology affects your investing... and what to do about it*. Prentice Hall Press.

Sağduyumuz ne kadar güvenebiliriz? Geri görüş önyargısı. (2024). Retrieved from https://www.verapsikolojikdanismanlik.com/blog/yazi/sag-duyumuza-ne-kadar-guevenebiliriz-geri-goerues-oenyargisi

Schoenmaker, D., & Bosch, T. (2008). Is the home bias in equities and bonds declining in Europe? *Investment Management and Financial Innovations*, 5(4), 90-102.

Serim H. & Arıkan G. (2021). Sağlık Hizmetlerinde Davranışsal İktisat Yaklaşımı: Türkiye'deki Sağlık Sistemi İçin Öneriler. Vizyoner Dergisi. 12(32). 1352-1375

Slovic P. Finucane M. Peters E & MacGregor D. G. (2002). Rational Actors or Rational Fools: Implications Of The Affect Heuristic For Behavioral Economics. The Journal Of Socio-Economics. 31(4). 329-342.

Sitem 1 ve Sistem 2 Düşünme:Siz Hangi Tür Düşünürsünüz. https://www.matematiksel.org/sistem-1-ve-sistem-2-dusunme-nedir/ Erişim tar: 02.06.2024

Soyer, E. (2015). Davranışsal iktisat ve politika geliştirme. In D. Dumludağ, Ö. Gökdemir, L. Neyse, & E. Ruben (Eds.), *İktisatta davranışsal yaklaşımlar* (pp. 73-104). İmge Kitabevi.

Sunstein C. R. (2012). The Storrs Lectures: Behavioral Economics And Paternalism. The Yale Law Journal. 1826-1899.

Tekin, B. (2018). Bilişsel önyargılar ve heuristik bağlamında finansın insani boyutu olarak "davranışsal finans": Bir literatür incelemesi ve derleme çalışması. *Uluslararası İnsan Çalışmaları Dergisi,* 1(2), 131-156.

Thaler, R. H. (2016). Behavioral economics: Past, present and future. *American Economic Review*, 106(7), 1577-1600.

Thaler, R. H., & Sunstein, C. R. (2017). *Dürtme (nudge): Sağlık, zenginlik ve mutlulukla ilgili kararları uygulamak* (Çev. E. Günsel). Pegasus Yayınları.

Viale R. (2019). The Normative and Descriptive Weaknesses of Behavioral Economics- Informed Nudge: Depowered Paternalism And Unjustified Libertanianism (2018). Mind &Society. 17: 53-69.

Weber, R. ve Dawes, R. (2005). Behavioral Economics. İçinde N.J. Smelser ve R. Swedberg (eds.). The Handbook of Economic Sociology, ikinci baskı, New Jersey:Princeton University Press ,90-108.

Yayar R. & Eker Karaca Ö. (2019). Davranışsal İktisat Bağlamında Kamu Çalışanlarının Tüketim Davranış Eğilimleri. Akdeniz İİBF Dergisi. 19(1). 1-29

KAYNAKÇA

Adeyemi, P. A., and Adereleye, A. (2016). Determinants of Household Choice of Cooking Energy in Ondo State, Nigeria. *Journal of Economics and Sustainable Development*, 7(9), 131-142.

Akpalu, W., Dasmani, I. and Aglobitse, P. B. (2011). Demand for Cooking Fuels in a Developing Country: To What Extent Do Taste and Preferences Matter?. *Energy Policiy*, 6525-6531.

Alem, Y., Beyene, A., Köhlin, G. and Mekonnen, A. (2016). Modeling Household Cooking Fuel Choice: A Panel Multinomial Logit Approach. *Energy Economics*, 129-137.

Alkan, Ö. ve Demir, A. (2019). Tütün Kullanımını Bırakma Başarısını Etkileyen Faktörlerin Lojistik Regresyon ile Analizi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 1227-1244.

Amoah, S. T. (2019). Determinants of Household's Choice of Cooking Energy in a Blobal South City. *Energy and Buildings,* 103-111.

Behera, B., Ali, A. and Rahut, D. (2016). Patterns and determinants of household use of fuels for cooking: Empirical evidence from sub-Saharan Africa. Energy, 93-104.

Boyraz, M. (2014). Lojistik regresyon analizi üzerine bir inceleme. Yüksek Lisans Tezi. Malatya: Malatya İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Cengiz, E. K. (2017). Türkiye'nin enerji kaynakları, enerji politikası ve cari açık-enerji ithalatı ilişkisi. Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çelik, A. K. (2016). Sıralı ve sıralı olmayan kesikli tercih modellerinin karşılaştırılması: Türkiye'de hanehalklarının yakıt türü tercihleri üzerine bir uygulama. Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Ekonometri Anabilim Dalı.

Çinar, A. (2019). Sivas'ta kadın istihdam sorunları: Logit model uygulaması. Yüksek Lisans Tezi. Sivas: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çokluk, Ö. (2010). Lojistik regresyon analizi: Kavram ve uygulama. Educational Sciences: Theory and Practice, 1-53.

Ekanem, A. M. (2018). Pattern of household cooking fuel use and knowledge of it effect on health among health workers in a Tertiary Hospital in South-South Nigeria. Saudi Journal of Medical and Pharmaceutical Sciences, 861-870.

Emagbetere, E., Odia, J. and Oreko, B. (2016). Assessment of household energy utilized for cooking in Ikeja, Lagos State, Nigeria. Nigerian Journal of Technology, 796-804.

Emeç, H. (2021). İki durumlu modeller ve stata uygulamaları. Uygulamalarla Mikroekonometri, 1. Baskı (s. 43-53). içinde Ankara: Nobel.

Emeç, H., Altay, A., Aslanpay, E. ve Özdemir, M. O. (2015). Türkiye'de enerji yoksulluğu ve enerji tercih profili. Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar, 9-22.

Farsi, M., Filippini, M. and Pachauri, S. (2007). Fuel choices in urban Indian households. Evironment and Development Economics, 757-774.

Heltberg, R. (2004). Fuel switching: evidence from eight developing countries. Energy Economics, 869-887.

Heltberg, R. (2005). Factors determining household fuel choice in Guatamala. Environment and Deveplopment, 337-361.

Ifegbesan, A., Rampedi, I. and Annegarn, H. (2016). Nigerian households' cooking enery use, determinants of choice, and some implications for human health and evironmental sustainability. Habitat International, 17-24.

İpek ve İpek. (2021). Effects of indoor air pollution on household health: evidence from Turkey. Environmental Science and Pollution Research, 20: 67519-67527.

İpek ve İpek. (2022). Determinants of enery demand for residential space heating in Turkey. Renewable Enery, 1026-1033.

İpek, E. (2020). The costs of disability in Turkey. Journal of Family and Economic Issues, s. 229-237.

Işığıçok, E. (2003). Bebeklerin doğum ağırlıklarını ve boylarını etkileyen faktörlerin lojistik regresyon analizi ile araştırılması. Ankara: VI. Ulusal Ekonometri ve İstatistik Sempozyumu.

Joshi, J. and Bohara, A. K. (2017). Household preferences for cooking fuels and inter-fuel substitutions: Unlocking the modern fuels in the Nepalese household. Energy Policy, 507-523.

Karaman, F. (2019). Türkiye'de hanehalklarının enerji tüketim tercihlerini etkileyen faktörlerin multinomial probit model ile incelenmesi. Erzurum.

Karimu, A. (2015). Cooking fuel preferences among Ghanaian Households: An empirical analysis. Energy for Sustainable Development, 10-17.

Ouedraogo, B. (2006). Household energy preferences for cooking in urban Ouagadougou, Burkina Faso. Energy Policiy, 341-353.

Paudel, U., Khatri, U. and Pant, K. P. (2018). Understanding the determinants of household cooking fuel choice in Afghanistan: A multinomial logit estimation. Energy, 55-62.

Peng, C., Lee, K. and Ingersoll, G. (2002). An introduction to logistic regression analysis and reporting. The Journal of Educational Research, 3-14.

Pundo, M. O. and Fraser, G. C. (2006). Multinomial logit analysis of household cooking fuel choice in rural Kenya: The case of Kisumu District. Agrekon, 24-37.

Rahut, D. Behera, B., and Ali, A. (2016). Patterns and determinants of household use of fuels for cooking: Empirical evidence from sub-Saharan Africa. Energy, 93-104.

Rao, M. N. and Reddy, B. S. (2007). Variations in energy by Indian households: An analysis of micro level data. Energy, 143-153.

Sana, A., Kafando, B., Dramaix, M., Meda, N., & Bouland, C. (2020). Household energy choice for domestic cooking: distribution and factors influencing cooking fuel preference in Ouagadougou. Environmental Science and Pollution Research, 27(15), 18902-18910.

Twumasi, M. A., Jiang, Y., Ameyaw, B., Danquah, F. O., & Acheampong, M. O. (2020). The impact of credit accessibility on rural households clean cooking energy consumption: The case of Ghana. Energy Reports, 6, 974-983.

UCLA. (2023). Logistic Regression with Stata. https://stats.oarc.ucla.edu/stata/seminars/stata-logistic/. 07.10.2023

Van der Kroon, B., Brouwer, R. and Van Beukering, P. (2013). The enery ladder: Theoretical myth or empirical truth? Results from a meta-analysis. Renewable and Sustainable Energy Reviews, 504-513.

Zhu, X., Zhu, Z., Zhu, B. and Wang, P. (2022). The determinanst of energy choice for household cooking in China. Energy, 1-12.

Editör:
Prof. Dr. Tamer Kutluca

Matematik Eğitimi

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

MATEMATİK EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I

Editör: Prof. Dr. Tamer Kutluca

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Mehmet Çakır
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-94-6
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

MATEMATİK EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I
Editör: Prof. Dr. Tamer Kutluca
VI+152 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-94-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

Kaynakça

Adams, D. ve Hamm, M. (2010). *Demystify Math, Science, and Technology: Creativity, Innovation, and Problem-Solving.* United Kingdom: Rowman & Littlefield Publishers.

Akyürek, M. İ. (2020). İnovasyon ve Liderlik. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama, 3*(1), 15-24.

Amabile, T. M., Conti, R., Coon, H., Lazenby, J. ve Herron, M. (1996). Assessing the Work Environment for Creativity. *Academy of Management Journal, 39*(5), 1154-1184. https://doi.org/10.2307/256995

Anderson, R. (2008). Implications of the Information and Knowledge Society for Education. İçinde J. Voogt ve G. Knezek, (Eds.), *International Handbook of Information Technology in Primary and Secondary Education* (ss. 5-22). New York: Springer Publishing.

Asghar, A., Ellington, R., Rice, E., Johnson, F. ve Prime, G. M. (2012). Supporting STEM Education in Secondary Science Contexts. *Interdisciplinary Journal of Problem-Based Learning, 6,* 85-125. https://doi.org/10.7771/1541-5015.1349

Ayaz, S. (2023). Yenilikçilik, Örgüt İklimi ve Örgüt Kültürü. İçinde V. Batdı ve S. Ayaz (Ed.), *İnovasyon Yönetimi ve İnovatif Metaverse Devrimi* (pp.3-31). Ankara: Anı Yayıncılık.

Bergmann, J. ve Sams, A. (2012). *Flip Your Classroom: Reach Every Student in Every Class Every Day.* Eugene, Oregon and Washington DC: International Society for Technology in Education.

Billinghurst, M., Clark, A. ve Lee, G. (2015). A Survey of Augmented Reality. *Foundations and Trends® in Human-Computer Interaction, 8*(2-3), 73-272. http://dx.doi.org/10.1561/1100000049

Binkley, M., Erstad, O., Herman, J., Raizen, S., Ripley, M. ve Rumble, M. (2012). Defining 21st Century Skills. İçinde P. Griffin, B. McGaw ve E. Care (Eds.), *Assessment and Teaching of 21st Century Skills* (ss. 17-66). New York: Springer Science and Business Media B.V.

Brown, T. (2009). *Change by Design: How Design Thinking Transforms Organizations and Inspires Innovation.* New York: Harper Collins.

Bujak, K. R., Radu, I., Catrambone, R., Macintyre, B., Zheng, R. ve Golubski, G. (2013). A Psychological Perspective on Augmented Reality in the Mathematics Classroom. *Computers & Education, 68,* 536-544.

Bybee, R. W. (2013). *The Case for STEM Education: Challenges and Opportunities.* NSTA Press.

Chesbrough, H. (2003). *Open Innovation: The New Imperative for Creating and Profiting from Technology.* Cambridge: Harvard Business School Press.

Christensen, C. M. (1997). *The Innovator's Dilemma: When New Technologies Cause Great Firms to Fail.* Brighton: Harvard Business Review Press.

Collins, J. (2009). Lifelong Learning in the 21st Century and Beyond. *Radiographics, 29*(2), 613-622. https://doi.org/10.1148/rg.292085179

Collins, J. A. ve Fauser, B. C. J. M. (2005). Balancing the Strengths of Systematic and Narrative Reviews. *Human Reproduction Update, 11*(2), 103-104. https://doi.org/10.1093/humupd/dmh058

Common Core State Standards Initiative (CCSSI) (2010). *Mathematics Standards.* http://www.corestan-dards.org/Math/ (E. T.: 07.09.2024).

Craft, A. (2005). *Creativity in Schools: Tensions and Dilemmas.* New York: Routledge Publishing. https://doi.org/10.4324/9780203357965

Çiftci, S. ve Gündüz, S. N. (2016). Eğitimde İnovasyon ve Yaratıcılık. İçinde, E. Yılmaz, M. Çalışkan ve S. A. Sulak (Ed.), *Eğitim Bilimlerinden Yansımalar* (ss. 95-104). Konya: Çizgi Kitabevi.

Dick, T. ve Hollebrands, K. (2011). *Focus in High School Mathematics: Technology to Support Reasoning and Sense Making.* Reston, VA: National Council of Teachers of Mathematics.

Dinler Sakaryalı, A. M. (2016). *İnovasyon.* Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Drucker, P. F. (2003). *Yenilikçilik İçerisinde Yenilikçilik Disiplini.* İstanbul: MESS Yayınları.

Dursun, Ş. (2015). Matematik Öğretimi ve İnovasyon. *Batman Üniversitesi Batman University Yaşam Bilimleri Dergisi, 5*(2), 163-175.

Elçi, Ş., Karataylı, İ. ve Karaata, S. (2008). *Bölgesel İnovasyon Merkezleri: Türkiye İçin Bir Model Önerisi*. İstanbul: TÜSİAD Graphis Matbaa.

Elçi, Ş. (2006). *İnovasyon: Kalkınmanın ve Rekabetin Anahtarı.* Ankara: Metaksan Yayınevi.

Elkington, J. (1997). *Cannibals with Forks: The Triple Bottom Line of 21st Century Business.* Capstone: Oxford.

Engelbrecht, J. ve Borba, M. C. (2024). Recent Developments in Using Digital Technology in Mathematics Education. *ZDM-Mathematics Education, 56(2),* 281-292. https://doi.org/10.1007/-s11858-023-01530-2

Ertmer, P. A. ve Newby, T. J. (2013). Behaviorism, Cognitivism, and Constructivism: Comparing Critical Features from an Instructional Design Perspective. *Performance Improvement Quarterly, 26*(2), 43-71. https://doi.org/10.1002/piq.21143

European Commission (EC) (2008). *Commission Staff Working Document: The Use of ICT to Support Innovation and Lifelong Learning for All.* Brussels: European Commission.

Feng, M., Heffernan, N. ve Koedinger, K. (2009). Addressing the Assessment Challenge in an Intelligent Tutoring System that Tutors as it Assesses. *User Modeling and User-Adapted Interaction, 19*(3), 243-266. https://doi.org/10.1007/s11257-009-9063-7

Flipped Learning Network (FLN) (2014). *The Four Pillars of F-L-I-PTM. Flipped Learning Network.* https://flippedlearning.org/ (E. T.: 10.11.2022).

Fisseni, B., Sarikaya, D. ve Schröder, B. (2023). How to Frame Innovation in Mathematics. *Synthese 202*(108), 1-32. https://doi.org/10.1007/s11229-023-04310-3

Freina, L. ve Ott, M. (2015). A Literature Review on Immersive Virtual Reality in Education: State of the Art and Perspectives. *In The 11th International Scientific Conference E-Learning and Software for Education* (ss. 133–141).

Goffin, K. ve Mitchell, R. (2010). *Innovation Management: Strategy and Implementation Using the Pentathlon Framework* (2nd Ed.). New York: Palgrave Macmillan, Basingstoke.

Hamari, J., Koivisto, J. ve Sarsa, H. (2014). Does Gamification Work? A Literature Review of Empirical Studies on Gamification. *2014 47th Hawaii International Conference on System Sciences,* Waikoloa, HI, (ss. 3025-3034), 6-9 January.

Hiebert, J. ve Grouws, D. A. (2007). The Effects of Classroom Mathematics Teaching on Students' Learning. İçinde F. Lester (Ed.), *Second Handbook of Research on Mathematics Teaching and Learning* (pp. 371-404). Charlotte, NC: Information Age.

Hohenwarter, M. ve Preiner, J. (2007). Dynamic Mathematics with GeoGebra. *Journal of Online Mathematics and its Applications, 7*(1), 2-12.

International Society for Technology in Education (ISTE) (2016). *ISTE Standards for Students*. https://www.iste.org/standards/iste-standards-for-students (E. T.: 10.08.2024).

Koedinger, K. R. ve Corbett, A. (2006). Cognitive Tutors: Technology Bringing Learning Sciences to the Classroom. In R. K. Sawyer (Ed.), *The Cambridge Handbook of: The Learning Sciences* (ss. 61-77). New York: Cambridge University Press.

Kotler, P. ve Keller, K. L. (2012). *Framework for Marketing Management.* India: Pearson Education.

Kulik, J. A. ve Fletcher, J. D. (2016). Effectiveness of Intelligent Tutoring Systems: A Meta-Analytic Review. *Review of Educational Research, 86*(1), 42–78. https://doi.org/10.3102/0034654315581420

Kyllonen, P. C. (2012). *Measurement of 21st Century Skills within the Common Core State Standards.* In Invitational Research Symposium on Technology Enhanced Assessments (ss. 7-8), May 7-8.

Lai, E. R. ve Viering, M. (2012). *Assessing 21st Century Skills: Integrating Research Findings.* Vancouver, B.C.: National Council on Measurement in Education.

Lesh, R. ve Zawojewski, J. (2007). Problem Solving and Modeling. İçinde F. K. Lester (Ed.), *Second Handbook of Research on Mathematics Teaching and Learning* (pp. 763-799). Charlotte: National Council of Teachers of Mathematics and Information Age Publishing.

Liker, J. K. (2004). *The Toyota Way, 14 Management Principles from the World's Greatest Manufacturer.* New York: McGraw-Hill.

Looney, J. (2009). *Assessment and innovation in education.* Paris: OECD.

Luckin, R., Holmes, W., Griffiths, M. ve Forcier, L. B. (2016). *Intelligence Unleashed: An Argument for AI in Education.* London: Pearson Publishing.

Mason, M. (2007). Critical Thinking and Learning. *Educational Philosophy and Theory, 39,* 339-349. http://dx.doi.org/10.1111/j.1469-5812.2007.00343.x

Namukasa, I. K., Hughes, J. ve Scucuglia, R. (2021). STEAM and Critical Making in Teacher Education. İçinde M. Danesi (Ed.), *Handbook of cognitive mathematics* (pp. 939-970). Cham: Springer Nature.

National Centre for Excellence in the Teaching of Mathematics [NCETM] (2014). *The National Curriculum in England.* https://www.gov.uk/government/publications/national-curriculum-in-england -mathematics-programmes-of-study (E. T.: 04.09.2024).

North Central Regional Educational Laboratory (NCREL) & Metiri Group (2003). *EnGauge 21st Century Skills: Literacy in the Digital Age.* Napierville, IL and Los Angeles, CA: NCREL and Metiri.

Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) (2022). *Education at a Glance 2022: OECD Indicators.* Paris: OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/3197152b-en

Partnership for 21st Century Learning (P21) (2019). *Framework for 21st Century Learning. A Network of Battelle for Kids.* https://www.battelleforkids.org/networks/p21 (E. T.: 07.09.2024).

Roll, I. ve Wylie, R. (2016). Evolution and Revolution in Artificial Intelligence in Education. *International Journal of Artificial Intelligence in Education, 26*(2), 582-599. https://doi.org/10.1007/s40593-016-0110-3

Schein, E. H. (2010). *Organizational Culture and Leadership* (4th ed.). San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Schilling, M. A. (2017). *Strategic Management of Technological Innovation.* New York: McGraw-Hill Education.

Selwyn, N. (2011). *Education and Technology: Key Issues and Debates.* London: Continuum International Publishing Group.

Singh, S. ve Aggarwal, Y. (2021). In Search of a Consensus Definition of Innovation: A Qualitative Synthesis of 208 Definitions Using Grounded Theory Approach. *Innovation: The European Journal of Social Science Research, 35*(2), 177-195. https://doi.org/10.1080/13511610.2021.1925526

Taş, S. (2017). İnovasyon, Eğitim ve Küresel İnovasyon Endeksi. *Bilge Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 1*(1), 99-123.

Tidd, J. ve Bessant, J. R. (2018). *Managing Innovation: Integrating Technological, Market and Organizational Change.* Chichester: John Wiley & Sons.

Trilling, B. ve Fadel, C. (2009). *21st Century Skills: Learning for Life in Our Times*. San Francisco, CA: John Wiley & Sons.

Türk Dil Kurumu (TDK) (2024). *Güncel Türkçe Sözlük.* https://sozluk.gov.tr/ (E. T.: 08.09.2024).

UNESCO (2020). *Global Education Monitoring Report: Inclusion and Education, All Means*. Paris: UNESCO.

Von Hippel, E. (1988). *The Sources of Innovation.* New York: Oxford University Press, Oxford.

Voogt, J. ve Roblin, P. N. (2010). *21st Century Skills. Discussion Paper.* http://opite.pbworks.com/w/-file/fetch/61995295/White%20Paper%2021stCS_Final_ENG_def2.pdf (E. T.: 08.09.2024).

Voogt, J. ve Pelgrum, H. (2005). ICT and Curriculum Change. *Human Technology: An Interdisciplinary Journal on Humans in ICT Environments, 1*(2), 157-175. http://www.humantechnology.jyu.fi (E. T.: 05.09.2024).

Wagner, T. (2012). *Creating Innovators: The Making of Young People Who will Change the World.* New York: Scribner.

Wang, Y., Huang, X., Schunn, C. D., Zou, Y. ve Ai, W. (2019). Redesigning Flipped Classrooms: A Learning Model and Its Effects on Student Perceptions. *Higher Education, 78,* 711-728. https://doi.org/10.1007/s10734-019-00366-8

Weigand, H. G., Trgalova, J. ve Tabach, M. (2024). Mathematics Teaching, Learning, and Assessment in the Digital Age. *ZDM-Mathematics Education, 56*(4), 525-541. https://doi.org/10.1007/s11858-024-01612-9

West, M. A. ve Farr, J. L. (1990). Innovation at Work. İçinde M. A. West ve J. L. Farr (Ed.), *Innovation and Creativity at Work: Psychological and Organizational Strategies* (ss. 3-13). Chichester: Wiley.

Wieman, C. ve Perkins, K. (2005). Transforming Physics Education. *Physics Today, 58*(11), 36-41.

Wolfram, S. (2002). *A New Kind of Science.* Champaign: Wolfram Media.

Yılmaz, Z. ve İncekaş, E. (2018). Türkiye'de İnovasyon ve Bölgesel Kalkınma. *Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2*(1), 154-169.

Zain, F. M., Sailin, S. N. ve Mahmor, N. A. (2022). Promoting Higher Order Thinking Skills Among Pre-service Teachers Through Group-Based Flipped Learning. *International Journal of Instruction, 15*(3), 519-542. https://doi.org/10.29333/iji.2022.15329a

Zhang, J., Hong, H. Y., Scardamalia, M., Teo, C. L. ve Morley, E. A. (2011). Sustaining Knowledge Building as a Principle-Based Innovation at an Elementary School. *The Journal of the learning sciences, 20*(2), 262-307.

KAYNAKÇA

Akkoyunlu, B., İşman, A., & Odabaşı, H. F. (2015). Eğitim Teknolojileri Okumaları 2018. *Ayrıntı Basım Yayın ve Matbaacılık, Ankara*.

Arı, M. E. (2022). 8. Sınıf Matematik Ders Kitabındaki Etkinlik ve Ölçme Değerlendirme Sorularının İncelenerek Lgs Sınav Soruları İle Karşılaştırılması ve Öğretmen Görüşlerinin Alınması (Doctoral dissertation, Marmara Universitesi (Turkey)).

Aycan, Ş., Kaynar, Ü. H., Türkoğuz, S. ve Arı, E. (2001). İlköğretimde kullanılan fen bilgisi ders kitaplarının bazı kriterlere göre incelenmesi. 17.06.2008 tarihinde http://www.fedu.metu.edu.tr/ufbmek-5/b_kitabi/PDF/Fen/Bildiri/t60d.pdf adresinden alınmıştır.

Ayçiçeği, A. ve Oktay, A. (2013). İlkokul ve ortaokul ders kitaplarının fiziksel özelliklerinin incelenmesi. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi , 8 (8), 33-40.

Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır?. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5*(2), 368-388.

Bozdağ, F. G. (2017). İlkokul matematik ders kitabı-2 (3. kitap). Ankara: Açılım Yayınları.

Creswell, J. W. (2002). Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative. Prentice Hall Upper Saddle River, NJ.

Çelik, M. A. (2019). *10. sınıf matematik ders kitabının problem çözme stratejileri açısından incelenmesi* (Master's thesis, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü).

Çetin, İ., Mutluoğlu, A., Yazlık, D. Ö., & Erdoğan, A. (2021). Ortaöğretim dokuzuncu sınıf matematik ders kitaplarının kök değerler çerçevesinde incelenmesi. *Yaşadıkça Eğitim*, *35*(2), 715-732.

Dane, A., Doğar, Ç. ve Balkı, N. (2004). İlköğretim 7. Sınıf Matematik Ders Kitaplarının Değerlendirmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6*(2), 1-18.

Duman, T., Karakaya., Çakmak, M., Eray. M., ve Özkan, M. (2001). *Konu alanı ders kitabı inceleme kılavuzu- Matematik 1-8*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım

Erbaş, İ. (2021). *Ortaokul matematik dersi öğretim programı kazanımlarının ve matematik ders kitabı değerlendirme sorularının SOLO taksonomisi çerçevesinde incelenmesi* (Master's thesis, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).

Erkılıç, T. A., & Can, S. (2018). Eğitim yönetimi ders kitaplarının içerik ve fiziksel özellikleri açısından incelenmesi. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2*(4), 295-307.

Gök, E., İpek., C., Yaylacı, A. ve Beldag, A. (2016). Yükseköğretim ders kitaplarında nitelik: eğitim bilimleri alanındaki kitaplara ilişkin bir inceleme. 1245 - 1262.

Gökçek, T., & Karadeniz, M. H. (2013). Ortaöğretimde matematik ders kitabı yerine alternatif kaynakların tercih edilme nedenleri. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT)*, *4*(1), 20-31.

Güneş, Y. Ü. B. (2002). Bir Kitap İnceleme Çalışması Örneği Olarak M.E.B İlköğretim 4. Sınıf Fen Bilgisi Ders Kitabına Fizik Konuları Yönünden Eleştirel Bir Bakış. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22*(3).

Hatch, J. A. (2002). Doing qualitative research in education settings. Suny Press

Karaca Gün, C. (2009). *Ortaöğretim dokuzuncu sınıf matematik ders kitabına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri* (Master's thesis, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Katipoğlu, M., & Katipoğlu, S. N. (2016). Matematik öğretmenlerinin öğrenci ders kitabı hakkındaki görüşleri. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, *2*(3), 156-165.

Kılıç, A. ve Seven, S. (Ed.) (2006). *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi*, (6. Baskı). Ankara: Pegema Yayıncılık.

Kocataş, Ş. (2023). *Ortaöğretim matematik ders kitaplarının ön örgütleyiciler açısından incelenmesi* (Master's thesis, Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü).

Köğce, D. ve Şahin, H. N. (2021, October). *Ortaokul matematik ders kitaplarındaki ispat etkinliklerinin incelenmesi.* In Turkish Computer & Mathematics Education Symposium (P. 41).

Merriam, S. B., and Grenier, R. S. (2019). *Qualitative research in practice: Examples for discussion and analysis.* San Francisco, CA: Jossey-Bass Publishers.

Özer, T. (2018). İlkokul matematik ders kitaplarındaki kesirler konusu ile ilgili örneklerin ve alıştırmaların incelenmesi (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Özmantar, M. F., Dapgın, M., Çırak Kurt, S. ve İlgün, Ş. (2017). Matematik öğretmenlerinin ders kitabı dışında kaynak kullanımları: nedenler, sonuçlar ve çıkarımlar. *Gaziantep University Journal of Social Sciences, 16*(3), 741-758.

Sadoski, M. (2001). Somutluğun ilgi, anlama ve metinden önemli fikirleri öğrenme üzerindeki etkilerini çözmek. *Eğitim Psikolojisi İncelemesi, 13*, 263-281.

Sarpkaya, G. (2011). İlköğretim ikinci kademe cebir öğrenme alanı ile ilgili matematiksel görevlerin bilişsel istemler açısından incelenmesi: matematik ders kitapları ve sınıf uygulamaları. *Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara*.

Sayın, V., Orbay, K. ve Altunay-Şam, E. (2019). 5. Sınıf matematik ders kitabının değerlerimiz açısından incelenmesi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, Özel Sayı, 161-171.

Seale, C. (1999). Quality in qualitative research. *Qualitative Inquiry, 5*(4), 465-478

Seguin, R. (1989). The elaboration of schooltextbooks methodological guide. division of educational sciences, contents and methods of education, UNESCO

Seven, S.(2001). İlköğretim sosyal bilgiler ders kitapları hakkında öğretmen ve öğrenci görüşleri. Manisa: Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Sulak, S. E. ve Çavuşoğlu, S. (2022). Sınıf öğretmenlerinin matematik dersinde örüntü türlerinin öğretimine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 12*(1), 139-154.

Şahin, S., & Turanlı, N. (2005). Liselerde okutulmakta olan lise I. sınıf matematik kitaplarının değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *25*(2), 327-341.

Tabuk, M., Pusmaz, A. ve Çanakçı, O. (2023). İlkokul matematik ders kitaplarında ders araçlarının kullanımı. *Educational Academic Research*, (50), 117-125.

TAŞDEMİR, C. (2011). Ortaöğretim 10. sınıf matematik ders kitabının bazı değişkenler bakımından incelenmesi: Bitlis ili örneklemi. *Karadeniz Fen Bilimleri Dergisi*, *2*(2), 41-54.

Ucuzoğlu, A. N. (2022). Ortaokul matematik ders kitaplarında matematik tarihinin yıllar içindeki durumu (Master's thesis, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü).

Usluoğlu, B. ve Toptaş, V. (2020). İlkokul 1 ve 2. sınıf matematik ders kitaplarındaki ünite değerlendirme sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre incelenmesi. E*ğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi, 6*(2), 136-148.

Ünal, Y. ve Yeşilyurt, M. (2023). Teknoloji destekli öğretimin bölme işlemi konusunu anlamaya etkisi. *Fen Matematik Girişimcilik ve Teknoloji Eğitimi Dergisi, 6*(2), 160-170.

Yıldırım, A. (1999). Nitel araştırma yöntemlerinin temel özellikleri ve eğitim araştırmalarındaki yeri ve önemi. *Eğitim ve Bilim, 23*(112), 7-17.

Yüksek Öğretim Kurumu. (2018). Yeni Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları. https://www.yok.gov.tr/kurumsal/idari-birimler/egitim-ogretim-dairesi/yeni-ogretmen-yetistirme-lisans-programlari

Yüksek Öğretim Kurumu. (2020). YÖK'ten Eğitim Fakültelerinin Müfredatlarına Yönelik Tarihi Karar. https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2020/egitim-fak%C3%BCltelerine-yetki-devri.aspx

KAYNAKÇA

Abay, S. ve Gökbulut, Y. (2017). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Matematiksel Modelleme Becerileri: Fermi Problemleri Uygulamaları. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2017(9), 65-83.

Altun, M. (2013). *Ortaokullarda (5, 6, 7 ve 8. Sınıflarda) Matematik Öğretimi*. Bursa: Aktüel Alfa Yayınları.

Ang, K.C. (2010). Teaching and Learning Mathematical Modelling with Technology, İçinde W-C. Yang (Editör) 15th Asian Technology Conference in Mathematics (ss. 19-29). Kuala Lumpur:17-21 Aralık.

Aykurtlu, G. (2019). 9.Sınıf Öğrencilerinin Kesir ve Yüzde Problemleri Konusunda Problem Çözme Başarılarının ve Problem Kurma Becerilerinin Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi.

Berry, J.S. ve Houston, S.K. (1995). Mathematical Modelling. London: Edward Arnold.

Blomhøj M. ve Jensen T.H. (2003). Developing Mathematical Modelling Competence: Conceptual Clarification and Educational Planning, Teaching Mathematics and Its Applications. *An International Journal of the Instute of Mathematics*, 22(3), 123–139.

Blum, W. ve Borromeo Ferri, R. (2009). Mathematical Modelling: Can It be Taught and Learnt. *Journal of mathematical modelling and application*, 1(1), 45-58.

Blum, W. ve Niss, M. (1991). Applied Mathematical Problem Solving, Modelling, Application, And Links to Other Subjects-State, Trends, And Issues in Mathematics Instruction. *Educational Studies in Mathematics*, 22(1), 37-68.

Blum, W., ve Leiß, D. (2007). How Do Students and Teachers Deal With Modelling Problems. *Mathematical modelling (ICTMA 12): Education, engineering and economics*, 2007, 222-231.

Bulut, M. (2007). Curriculum Reform in Turkey: A Case of Primary School Mathematics Curriculum. *Eurasia Journal of Mathematics, Science &Tecnology Education*, 3(3), 203-212

Cai, J. ve Hwang, S. (2021). Teachers As Redesigners of Curriculum to Teach Mathematics Through Problem Posing Conceptualization and Initial Findings of A Problem-Posing Project. *ZDM–Mathematics Education*, 53, 1-14.

Çelikkol, Ö. (2016). 7. Sınıf Öğrencilerine Cebirsel Sözel Problemlerde Matematiksel Modelleme Etkinliklerinin Uygulanması: Bir Eylem Araştırması. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.

Doerr, H.M. (1997). Experiment, Simulation and Analysis: An Integrated Instructional Approach to The Concept of Force. *International Journal of Science Education*, 19(3), 265-282.

Doerr, H.M., Ärlebäck, J.B. ve O'Neil, A.H. (2013). Teaching Practices and Modelling Changing Phenomena. İçinde B. Ubuz, C. Haser ve M.A. Mariotti (Editörler). CERME8 (1041-1050). Antalya

Doruk, B.K. (2010). Matematiği Günlük Yaşama Transfer Etmede Matematiksel Modellemenin Etkisi. Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Ferrini-Mundy, J. (2000). Principles and Standards for School Mathematics: A guide for Mathematicians. *Notices of the American Mathematical Society*, 47(8), 868–876.

Gürbüz, R., Çavuş Erdem, Z., Şahin, S., Temurtaş, A., Doğan, C., Doğan, M.F., Çalık, M. ve Çelik, D. (2018). Bir Disiplinler Arası Matematiksel Modelleme Etkinliğinden Yansımalar. *Adıyaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(2), 1-22.

Henning, H., Keune, M. (2007). Levels of Modelling Competencies. İçinde W. Blum, P.L. Galbraith, HW. Henn, M. Niss, (Editörler), *Modelling and Applications in Mathematics Education. New ICMI Study Series* (s. 225-232). Boston: Springer.

Hestenes, D. (2006). Notes for a Modeling Theory of Science, Cognition and Instruction. Proceedings of the GIREP conference: Modelling in Physics and Physcis Education.

Hıdıroğlu, Ç., ve Güzel, E.B. (2015). Teknoloji Destekli Ortamda Matematiksel Modellemede Ortaya Çıkan Üst Bilişsel Yapılar. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT)*, 6(2), 179-208.

Hıdıroğlu, Ç.N. (2012). Teknoloji Destekli Ortamda Matematiksel Modelleme Problemlerinin Çözüm Süreçlerinin Analiz Edilmesi: Yaklaşım Ve Düşünme Süreçleri Üzerine Bir Açıklama. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Hıdıroğlu, Ç.N. ve Bukova Güzel, E. (2013). Matematiksel Modelleme Sürecini Açıklayan Farklı Yaklaşımlar. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 127-145.

Huang, C.H. (2011). Assessing the Modelling Competencies of Engineering Students. *World Transactions on Engineering and Technology Education*, 9(3): 172-177.

Işık, N. (2016). Matematiksel Modelleme Etkinliklerinin İlkokul 4. Sınıfta Sayılar Öğrenme Alanına İlişkin Zorluk Algısı ve Başarıya Etkisi. Doktora Tezi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Kaiser, G. (2005). Mathematical Modelling in School-Examples and Experiences. *Mathematikunterricht im Spannungsfeld von Evolution und Evaluation*, 2005, 99-108.

Kaiser, G., ve Sriraman, B. (2006). A Global Survey of International Perspectives on Modelling in Mathematics Education. *The International Journal on Mathematics Education*, 38(3), 302-310.

Kertil, M. (2008). Matematik Öğretmen Adaylarının Problem Çözme Becerilerinin Modelleme Sürecinde İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Koyuncu, I., Güzeller, C.O. ve Akyüz, D. (2017). The Development of A Self-Efficacy Scale For Mathematical Modeling Competencies. *International Journal of Assessment Tools in Education*, 4(1), 19-36.

Leavy, A. and Hourigan, M. (2020). Posing Mathematically Worthwhile Problems: Developing the Problem-Posing Skills of Prospective Teachers. *Journal of Mathematics Teacher Education*, 23(4), 341-361.

Lesh, R. (2006). Modeling Students Modeling Abilities: The Teaching and Learning of Complex Systems in Education. *Journal of the Learning Sciences*, 15(1), 45-52.

Lesh, R. and Doerr, H.M. (2003). Foundations of A Models and Modelling Perspective on Mathematics Teaching, Learning And Problem Solving. İçinde R.A. Lesh ve H.M. Doerr (Editörler), *Beyond Consructivism: Models And Modelling Perspectives On Mathematics Problem Solving, Learning And Teaching* (s. 3-33). Mahwah: Lawrence Erlbaum Associate Publishers.

Lesh, R., Cramer, K., Doerr, H.M., Post, T. ve Zawojewski, J.S. (2003). Model Development Sequences. İçinde R.A. Lesh ve H.M. Doerr (Editörler), *Beyond Consructivism: Models And Modelling Perspectives On Mathematics Problem Solving, Learning And Teaching* (s. 35-58) Mahwah: Lawrence Erlbaum Associate Publishers.

Maaß, K. and Mischo, C. (2011). Implementing Modelling into Day-To-Day Teaching Practice-The Project Stratum and Its Framework. *Journal fur Mathematik-Didaktik*, 32(1): 103-131.

MEB (2018). Ortaöğretim Matematik Dersi 9. 10. 11. 12. Sınıflar Öğretim Programı. Ankara: MEB Basımevi.

Mengi, B. (2019). Matematiksel Modelleme Yaklaşımının Öğretim Ortamında Kullanılmasının 7. Sınıf Öğrencilerinin Problem Çözme Ve Üst Düzey Düşünme Becerilerine Etkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi**.**

Mousoulides, N., Christou, C. ve Sriraman, B. (2008). A Modeling Perspective on The Teaching and Learning of Mathematical Problem Solving. *Mathematical Thinking and Learning*, 10(3), 293-304.

Niss, M. (2004). Key Issues and Trends in Research on Mathematical Education. İçinde H. Fujita, Y. Hashimoto, B.R. Hodgson, P. Y. Lee, S. Lerman, T. Sawada (Editörler). Ninth International Congress on Mathematical Education (s. 37- 38). Chiba: 31 Temmuz – 6 Ağustos 2000.

Rensaa, R.J. (2011). A Task Based Two-Dimensional View of Mathematical Competencyused to Analyse A Modelling Task. *International Journal of Innovation in Science and Mathematics Education*, 19(2), 37-50.

Schorr, R.Y. ve Lesh, R. (2003). *Beyond Constructivism: Models and Modeling Perspectives on Mathematics Problem Solving, Learning, and Teaching*. New York: Routledge.

Yurtbaşı, M. (2013). *Sınıflandırılmış Kavramlar Sözlüğü (Türkçe Thesaurus)*. İstanbul: Tor Ofset.

KAYNAKÇA

Afacan, P., & Bircan, M. A. (2023). İlkokul Öğrencilerinin Matematik Dersindeki Başarısızlık Nedenlerinin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *12*(1), 1-17.

Agustina, N., Pranata, O. H., & Nugraha, A. (2020). Penggunaan Pendekatan Realistic Mathematics Education (RME) dalam Meningkatkan Pemahaman pada Materi Penjumlahan Pecahan di Kelas V Sekolah Dasar. *PEDADIDAKTIKA: Jurnal Ilmiah Pendidikan Guru Sekolah Dasar*, *7*(4), 91-99.

Ahdhianto, E., Marsigit, H., & Nurfauzi, Y. (2020). Improving fifth-grade students' mathematical problem-solving and critical thinking skills using problem-based learning. *Universal Journal of Educational Research*, *8*(5), 2012-2021.

Akinmola, E. A. (2014). Developing mathematical problem solving ability: A panacea for a sustainable development in the 21st century. *International Journal of Education and Research*, *2*(2), 1-8.

Allsopp, D. H., Kyger, M. M., & Lovin, L. H. (2007). *Teaching Mathematics Meaningfully: Solutions for Reaching Struggling Learners.* ERIC.

Altun, M. (2006). Matematik öğretiminde gelişmeler. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *19*(2), 223-238.

Altun, M., & Akkaya, R. (2014). Mathematics teachers' comments on PISA math questions and our country's students' low achievement levels. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *29*(29-1), 19-34.

Ananda, Y. A. T. (2023). Manfaat Algoritma Pemrograman Dalam Penerapan Aplikasi Pemecah Masalah Persoalan Matematika Geogebra. *Journal Of Informatics And Busisnes*, *1*(3), 57-61.

Ardiyani, S. M. (2018). Realistic Mathematics Education in Cooperative Learning Viewed from Learning Activity. *Journal on Mathematics Education*, *9*(2), 301-310.

Ariyanti, H. P. (2016). Pengaruh pembelajaran matematika realistik terhadap kemampuan matematis siswa (ditinjau dari kemampuan representasi dan komunikasi). *Buana Matematika: Jurnal Ilmiah Matematika dan Pendidikan Matematika*, *6*(2), 37-44.

Arnellis, A., Fauzan, A., Arnawa, I. M., & Yerizon, Y. (2020). The effect of realistic mathematics education approach oriented Higher order thinking skills to achievements' calculus. *Journal of Physics: Conference Series*, *1554*(1), 012033.

Arsuk, S. (2019). *Yedinci sınıf öğrencilerine verilen üstbiliş destekli problem çözme öğretiminin problem çözme başarısı ve üstbiliş becerilere etkisi*. Bursa Uludag University (Turkey).

Aşkar, P., & Erden, M. (1987). Öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, *121*, 8-11.

Aydurmuş, L., Kayan, A. K., & Arslan, S. (2022). Türkiye'deki gerçekçi matematik eğitimi araştırmalarının eğilimleri: İçerik analizi. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, *11*(4), 787-802.

Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*.

Bıldırcın, V. (2012). *Gerçekçi matematik eğitimi (GME) yaklaşımın ilköğretim beşinci sınıflarda uzunluk, alan ve hacim kavramlarının öğretimine etkisi*. Ahi Evran Üniversitesi.

Black, A., & Ammon, P. (1992). A developmental-constructivist approach to teacher education. *Journal of teacher education*, *43*(5), 323-335.

Budi, R. R. S. (2008). Penerapan Pendidikan Matematika Realistik Indonesia melalui penggunaan alat peraga praktik miniatur tandon air terhadap hasil belajar siswa di kelas X SMA Negeri 3 Kota Manna. *Jurnal Pendidikan Matematika*, *2*(1), 55-72.

Bütüner, S. Ö., & Güler, M. (2017). Gerçeklerle yüzleşme: Türkiye'nin TIMSS matematik başarısı üzerine bir çalışma. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, *12*(23), 161-184.

Campbell, C. (2021). Educational equity in Canada: The case of Ontario's strategies and actions to advance excellence and equity for students. *School Leadership & Management*, *41*(4-5), 409-428.

Cansız, N., & Cansız, M. (2019). Evaluating Turkish science curriculum with PISA scientific literacy framework. *Turkish Journal of Education*, *8*(3), 217-236.

Cansiz Aktas, M. (2022). Problem-Posing Research in Mathematics Education: A Bibliometric Analysis. *Journal of Pedagogical Research*, *6*(4), 217-233.

Cheng, L. P. (2013). The Design of a Mathematics Problem Using Real-life Context for Young Children. *Journal of Science & Mathematics Education in Southeast Asia*, *36*(1).

Çakır, Z. (2011). Gerçekçi matematik eğitimi yönteminin ilköğretim 6. Sınıf düzeyinde cebir ve alan konularında öğrenci başarısı ve tutumuna etkisi (Tez No. 294697)[Yüksek Lisans tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi-Zonguldak]. *Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi*.

Çetin, B. (2023). Investigation of Fourth Grade Primary School Students' Self-Regulated Learning Strategies and Successes in Mathematics Course in Terms of Socio-Economic Level. *International Journal of Curriculum and Instruction*, *15*(1), 219-239.

Çopur, E. (2022). *Gerçekçi Matematik Eğitimine Göre Hazırlanmış Dijital Öykülerin 4. Sınıf Öğrencilerinin Matematik Başarılarına, Kaygılarına ve Tutumlarına Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 788364).

De Bock, D., Van Dooren, W., & Verschaffel, L. (2020). Searching for Alternatives for New Math in Belgian Primary Schools—Influence of the Dutch Model of Realistic Mathematics Education. Içinde M. van den Heuvel-Panhuizen (Ed.), *International Reflections on the Netherlands Didactics of Mathematics: Visions on and Experiences with Realistic Mathematics Education* (ss. 41-61). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-20223-1_3

De Lange, J. (1987). *Mathematics, insight and meaning*. University.

Domínguez-González, R., & Delgado-Martín, L. (2022). Arousing early strategic thinking about SDGs with real mathematics problems. *Mathematics*, *10*(9), 1446.

Ersoy, E. (2013). *Gerçekçi matematik eğitimi destekli öğretim yönteminin 7. Sınıf olasılık ve istatistik kazanımlarının öğretiminde öğrenci başarısına etkisi*. Sakarya Universitesi (Turkey).

Fauzan, A., Musdi, E., & Afriadi, J. (2018). Developing learning trajectory for teaching statistics at junior high school using RME approach. *Journal of Physics: Conference Series*, *1088*(1), 012040.

Febriyanti, F., Bagaskorowati, R., & Makmuri, M. (2019). The effect of the realistic mathematics education (RME) approach and the initial ability of students on the ability of student mathematical connection. *International Journal for Educational and Vocational Studies*, *1*(3), 153-156.

Freudenthal, H. (1986). *Didactical phenomenology of mathematical structures* (C. 1). Springer Science & Business Media.

García-García, J., & Dolores-Flores, C. (2021). Exploring pre-university students' mathematical connections when solving Calculus application problems. *International Journal of Mathematical Education in Science and Technology*, *52*(6), 912-936.

Gentrup, S., Lorenz, G., Kristen, C., & Kogan, I. (2020). Self-fulfilling prophecies in the classroom: Teacher expectations, teacher feedback and student achievement. *Learning and Instruction*, *66*, 101296.

Gonzalez Thompson, A. (1984). The relationship of teachers' conceptions of mathematics and mathematics teaching to instructional practice. *Educational studies in mathematics*, *15*(2), 105-127.

Gravemeijer, K. P. E. (1994). *Developing realistic mathematics education*.

Gravemeijer, K., & Terwel, J. (2000). Hans Freudenthal: A mathematician on didactics and curriculum theory. *Journal of curriculum studies*, *32*(6), 777-796.

Habsah, F. (2017). Developing teaching material based on realistic mathematics andoriented to the mathematical reasoning and mathematical communication. *Jurnal Riset Pendidikan Matematika*, *4*(1), 43-55.

Hasibuan, A. M., Saragih, S., & Amry, Z. (2019). Development of Learning Materials Based on Realistic Mathematics Education to Improve Problem Solving Ability and Student Learning Independence. *International electronic journal of mathematics education*, *14*(1), 243-252.

Herman, M., Arnawa, I. M., & Ardipal. (2018). The Effect of Realistic Mathematic Education (RME) toward Motivation and Learning Achievement of the Fourth Grade Elementary Students. İçinde Jufrizal, Y. Rozimela, Atmazaki, A. Fauzan, R. Syahrul, Hamzah, Refnaldi, Yerizon, A. Fitrisia, A. Fitrisia, A. Razak, A. Fauzi, L. Perpisa, Y. Tiarina, N. Suzane, C. Solusia, N. Putri, E. Rahmi, & D. Sukmaa (Ed.), *PROCEEDINGS OF THE 1ST INTERNATIONAL CONFERENCE ON INNOVATION IN EDUCATION (ICOIE 2018)* (C. 178, ss. 508-511). Forpimpas LPTK Indonesia.

Hidayati, F. N., & Prahmana, R. C. I. (2022). Ethnomathematics' research in Indonesia during 2015-2020. *Indonesian Journal of Ethnomathematics*, *1*(1), 29-42.

Huibregtse, I., Korthagen, F., & Wubbels, T. (1994). Physics teachers' conceptions of learning, teaching and professional development. *International Journal of Science Education*, *16*(5), 539-561.

Juandi, D., Kusumah, Y. S., & Tamur, M. (2022). A meta-analysis of the last two decades of realistic mathematics education approaches. *International Journal of Instruction*, *15*(1), 381-400.

Kagan, D. M. (1992). Implication of research on teacher belief. *Educational psychologist*, *27*(1), 65-90.

Karaca, S. Y., & Özkaya, A. (2017). The effects of realistic mathematics education on students' math self reports in fifth grades mathematics course. *International Journal of Curriculum and Instruction*, *9*(1), 81-103.

Karakuş, Y. (2023). *Türkiye'de ilkokul ve ortaokul kademelerinde gerçekçi matematik eğitimi (GME) üzerine yapılmış lisansüstü tezlerin incelenmesi*. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi.

Koçak, İ. (2011). *soruda matematik (1. Baskı)*. İstanbul.

Kösece, P. (2020). Gerçekçi matematik eğitimi yoluyla matematiği gerçek yaşamla ilişkilendirme ve tahmin becerisini geliştirmeye yönelik bir eylem araştırması [An action research upon associating mathematics with real-life through realistic mathematics education and developing the skill of prediction](Unpublished doctoral dissertation). *Çukurova University*.

Kusmaryono, I., & Maharani, H. R. (2021). Imagination And Creative Thinking Skills Of Elementary School Students In Learning Mathematics: A Reflection Of Realistic Mathematics Education. *ELEMENTARY: Islamic Teacher Journal*, *9*(2), 287.

Kutluca, T., & Gündüz, S. (2022). A Meta-Analysis Study on the Effect of Realistic Mathematics Education Approach on Academic Achievement and Attitude. *Hacettepe Egitim Dergisi*, *37*(2), 802-817.

Kwon, O. N. (2002). *Conceptualizing the Realistic Mathematics Education Approach in the Teaching and Learning of Ordinary Differential Equations.*

Lambert, S. R. (2020). Do MOOCs contribute to student equity and social inclusion? A systematic review 2014–18. *Computers & Education*, *145*, 103693.

Latif, B., Yuliardi, R., & Tamur, M. (2020). Computer-assisted learning using the Cabri 3D for improving spatial ability and self-regulated learning. *Heliyon*, *6*(11).

Laurens, T., Batlolona, F. A., Batlolona, J. R., & Leasa, M. (2017). How does realistic mathematics education (RME) improve students' mathematics cognitive achievement? *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, *14*(2), 569-578.

Lestari, P., Saptono, B., Kawuryan, S. P., & Murti, R. C. (2024). Cognitive Competence of Prospective Elementary Teachers on Realistic Mathematic Education through Cooperative Learning. *JOURNAL OF ELECTRICAL SYSTEMS*, *20*(5, SI), 857-863.

Lortie, D. C. (2009). *School principal: Managing in public*. University of Chicago Press.

Mann, E. (2006). Orbifold quantum cohomology of weighted projective spaces. *arXiv preprint math/0610965*.

McLeod, J. D. (1994). Anxiety disorders and marital quality. *Journal of Abnormal Psychology*, *103*(4), 767.

MEB, M. E. (2018). Matematik dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar). *Ankara: MEB Yayınları*.

Nguyen, T.-T., Trinh, T. P. T., Ngo, H. T. V., Hoang, N.-A., Tran, T., Pham, H.-H., & Bui, V.-N. (2020). Realistic Mathematics Education in Vietnam: Recent Policies and Practices. *International Journal of Education and Practice*, *8*(1), 57-71.

Nuraina, N., Muliana, M., Nufus, H., & Zahara, S. R. (2022). Developing Studentsâ€™ Worksheet Based Missouri Mathematics Project With the integration of Students Local Wisdom in Teaching Mathematics and Physics. *Jurnal Penelitian Pendidikan IPA*, *8*(1), 147-155.

Otten, S., de Araujo, Z., Sherman, M., & Birişçi, S. (2023). A framework for capturing structural variation in flipped mathematics instruction. *International journal of mathematical education in science and technology*, *54*(5), 639-670.

Palinussa, A. L., Molle, J. S., & Gaspersz, M. (2021). Realistic Mathematics Education: Mathematical Reasoning and Communication Skills in Rural Contexts. *International Journal of Evaluation and Research in Education*, *10*(2), 522-534.

Papadakis, S., Kalogiannakis, M., & Zaranis, N. (2016). Comparing tablets and PCs in teaching mathematics: An attempt to improve mathematics competence in early childhood education. *Preschool and Primary Education*, *4*(2), 241-253.

Pehlivan, F. (2012). İlköğretim beşinci sınıf matematik dersinde üstbiliş stratejileri kullanımının öğrencilerin başarı ve tutumlarına etkisi. *Unpublished master's thesis. Nigde University, Institute of Educational Sciences, Nigde, Turkey*.

Prahmana, R. C. I., Ramadhani, R., Arnal-Palacián, M., & Risdiyanti, I. (2023). *Trivium curriculum in Ethno-RME approach: An impactful insight from ethnomathematics and realistic mathematics education*.

Putri, S., Abdurahman, A., Andrian, D., Angraini, L., & Effendi, L. (2022). Development of interactive multimedia based mathematics learning media macromedia flash 8. *International Journal of Trends in Mathematics Education Research*, *5*(2), 206-213.

Qomario, Q., Tohir, A., & Mashari, A. (2020). The effect of realistic mathematical approaches towards the students' math learning outcomes. *Jurnal Prima Edukasia*, *8*(1), 78-85.

Rasmussen, C. L., & King, K. D. (2000). Locating starting points in differential equations: A realistic mathematics education approach. *International Journal of Mathematical Education in Science and Technology*, *31*(2), 161-172.

Reinke, L. T., & Casto, A. R. (2022). Motivators or conceptual foundation? Investigating the development of teachers' conceptions of contextual problems. *MATHEMATICS EDUCATION RESEARCH JOURNAL*, *34*(1), 113-137. https://doi.org/10.1007/s13394-020-00329-8

Revina, S., & Leung, F. K. S. (2018). Educational borrowing and mathematics curriculum: Realistic Mathematics Education in the Dutch and Indonesian primary curriculum. *International Journal on Emerging Mathematics Education*.

Ridha, S., Putri, E., Kamil, P. A., Utaya, S., Bachri, S., & Handoyo, B. (2020). The importance of designing GIS learning material based on spatial thinking. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, *485*(1), 012027.

Riyanto, B., & Siroj, R. A. (2011). Meningkatkan kemampuan penalaran dan prestasi matematika dengan pendekatan konstruktivisme pada siswa sekolah menengah atas. *Jurnal Pendidikan Matematika*, *5*(2).

Rohaeti, E. E., Hendriana, H., & Sumarmo, U. (2019). Pembelajaran inovatif matematika bernuansa pendidikan nilai dan karakter. *Bandung: Refika Aditama*.

Rohmah, M., & Sutiarso, S. (2018). Analysis problem solving in mathematical using theory Newman. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, *14*(2), 671-681.

Ruffell, M., Mason, J., & Allen, B. (1998). Studying attitude to mathematics. *Educational studies in mathematics*, *35*(1), 1-18.

Ruseffendi, E. T. (1990). Perkembangan pengajaran matematika di sekolah-sekolah di luar dan dalam negeri. *Pengajaran Matematika Modern dan Masa Kini Untuk Guru dan PGSD D2*.

Saefudin, A. A. (2012). Pengembangan kemampuan berpikir kreatif siswa dalam pembelajaran matematika dengan pendekatan pendidikan matematika realistik indonesia (PMRI). *Al-Bidayah: jurnal pendidikan dasar Islam*, *4*(1).

Safitri, Y. (2017). Faktor-faktor yang berhubungan dengan perkembangan bahasa balita di UPTD kesehatan Baserah tahun 2016. *Jurnal Obsesi: Jurnal Pendidikan Anak Usia Dini*, *1*(2), 148-155.

Samritin, S., Natsir, S. R., Manaf, A., & Sari, E. R. (2023). The effect of realistic mathematics education implementation in mathematics learning in elementary school. *Formatif: Jurnal Ilmiah Pendidikan MIPA*, *13*(1).

Schoenfeld, A. H. (2016). Research in mathematics education. *Review of Research in Education*, *40*(1), 497-528.

Schoenfeld, A. H. (2022). Why are learning and teaching mathematics so difficult? İçinde *Handbook of cognitive mathematics* (ss. 1-35). Springer.

Sembiring, R. K., Hadi, S., & Dolk, M. (2008). Reforming mathematics learning in Indonesian classrooms through RME. *ZDM*, *40*, 927-939.

Shaumiwaty, S., Lubis, M. A., Lubis, T., Purba, A., Nasution, T., & Hasrul, S. (2020). Teacher performance toward students' mathematical literacy in teaching linear program mathematical models. *Journal of Physics: Conference Series*, *1663*(1), 012066.

Skovsmose, O. (2023). *Critical mathematics education*. Springer Nature.

Soedjadi, R. (2007). Inti Dasar â€"Dasar Pendidikan Matematika Realistik Indonesia. *Jurnal pendidikan matematika*, *1*(2), 1-10.

Sorkos, G., & Hajisoteriou, C. (2021). Sustainable intercultural and inclusive education: Teachers' efforts on promoting a combining paradigm. *Pedagogy, Culture & Society*, *29*(4), 517-536.

Streefland, L. (2012). *Fractions in realistic mathematics education: A paradigm of developmental research* (C. 8). Springer Science & Business Media.

Susilowati, E. (2018). Peningkatan Aktivitas dan Hasil Belajar Matematika Siswa SD Melalui Model Realistic Mathematic Education (RME) Pada Siswa Kelas IV Semester I Di SD Negeri 4 Kradenan Kecamatan Kradenan Kabupaten Grobogan Tahun Pelajaran 2017/2018. *PINUS: Jurnal Penelitian Inovasi Pembelajaran*, *4*(1), 44-53.

Tabak, H. (2019). Türk eğitim sisteminde eğitimde fırsat eşitliğine kuramsal bakış: Roller ve sorumluluklar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, *17*(2), 370-393.

Tanujaya, B., Mumu, J., & Margono, G. (2017). The Relationship between Higher Order Thinking Skills and Academic Performance of Student in Mathematics Instruction. *International Education Studies*, *10*(11), 78-85.

Tinh, D. T., Thuy, N. T., & Ngoc Huy, D. T. (2021). Doing Business Research and Teaching Methodology for Undergraduate, Postgraduate and Doctoral Students-Case in Various Markets Including Vietnam. *Ilkogretim Online*, *20*(1).

TomÅ, B. (2024). The Real and the Virtual in the Spatial Perception of Education Students. *Center for Educational Policy Studies Journal*.

Tong, D. H., Nguyen, T.-T., Uyen, B. P., Ngan, L. K., Khanh, L. T., & Tinh, P. T. (2022). Realistic Mathematics Education's Effect on Students' Performance and Attitudes: A Case of Ellipse Topics Learning. *European Journal of Educational Research*, *11*(1), 403-421.

Treffers, A. (1993). Wiskobas and Freudenthal realistic mathematics education. *Educational Studies in Mathematics*, *25*(1), 89-108.

Trung, N. T., Thao, T. P., & Trung, T. (2019). Realistic mathematics education (RME) and didactical situations in mathematics (DSM) in the context of education reform in Vietnam. *Journal of Physics: Conference Series*, *1340*(1), 012032.

Uğraş, H., & Uğraş, M. (2024). ChatGPT in early childhood STEM education: Can it be an innovative tool to overcome challenges? *Education and Information Technologies*, 1-29.

Uğraş, M. (2017). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin STEM Uygulamalarına Yönelik Görüşleri*.

Uğraş, M. (2019a). Determination of the Effects of Problem-Based STEM Activities on Certain Variables and the Views of the Student. *International Online Journal of Educational Sciences*, *11*, 1-22. https://doi.org/10.15345/iojes.2019.01.001

Uğraş, M. (2019b). ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN FEN-TEKNOLOJİ-MÜHENDİSLİK-MATEMATİK (FeTeMM) MESLEKLERİNE YÖNELİK İLGİLERİ. *Electronic Turkish Studies*, *14*(1).

Ulandari, L., Amry, Z., & Saragih, S. (2019). Development of Learning Materials Based on Realistic Mathematics Education Approach to Improve Students' Mathematical Problem Solving Ability and Self-Efficacy. *International Electronic Journal of Mathematics Education*, *14*(2), 375-383.

Usdiyana, D., Purniati, T., Yulianti, K., & Harningsih, E. (2009). Meningkatkan kemampuan berpikir logis siswa SMP melalui pembelajaran matematika realistik. *Jurnal Pengajaran MIPA*, *13*(1), 1-14.

Üzel, D. (2007). *Gerçekçi matematik eğitimi (RME) destekli eğitimin ilköğretim 7. Sınıf matematik öğretiminde öğrenci başarısına etkisi*.

Van Den Heuvel-Panhuizen, M. (2003). The didactical use of models in realistic mathematics education: An example from a longitudinal trajectory on percentage. *Educational studies in Mathematics*, *54*, 9-35.

Van den Heuvel-Panhuizen, M., & Drijvers, P. (2020). Realistic mathematics education. *Encyclopedia of mathematics education*, 713-717.

Van Zanten, M., & Van den Heuvel-Panhuizen, M. (2021). Mathematics curriculum reform and its implementation in textbooks: Early addition and subtraction in Realistic Mathematics Education. *Mathematics*, *9*(7), 752.

Verschaffel, L., & De Corte, E. (1997). Teaching realistic mathematical modeling in the elementary school: A teaching experiment with fifth graders. *Journal for Research in mathematics education*, *28*(5), 577-601.

Verschaffel, L., Schukajlow, S., Star, J., & Van Dooren, W. (2020). Word problems in mathematics education: A survey. *Zdm*, *52*, 1-16.

Wahyudi, M., Joharman, M., & Ngatman, M. (2017). The Development of Realistic Mathematics Education (RME) for Primary Schools' Prospective Teachers. *International Conference on Teacher Training and Education 2017 (ICTTE 2017)*, 730-742.

Weisberg, R. W. (2016). *Creativity: Understanding innovation in problem solving, science, invention, and the arts*. John Wiley & Sons.

Widari, I. G. A. A., Putra, I. G. N. N., & Suwija, I. K. (2013). Penerapan Pendekatan Pembelajaran Matematika Realistik Sebagai Upaya Meningkatkan Aktivitas dan Prestasi Belajar Siswa Dalam Pembelajaran Bangun Ruang pada Siswa Kelas IVA SDN 9 Sesetan Tahun Pelajaran 2011/2012. *Jurnal Santiaji Pendidikan (JSP)*, *3*(2).

Wittmann, V. (2020). Educating Global Citizens. An Imperative of Science in the 21st Century. *Global Processes Journal*, *3*, 8-17.

Yalçın, M., Akkaya, R., & Durmaz, B. (2022). The effect of integrated maths lessons with children's literature on problem solving attitudes and self-efficacy. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *35*(3).

Yanpar, T. (2006). Etkili ve anlamlı öğrenme için kuramsal yaklaşımlar ve yapılandırmacılık. *Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi: yapılandırmacı bir yaklaşım*, *85*, 109.

Yıldızlar, M. (2001). Matematik problemlerini çözebilme yöntemleri. *Ankara: Eylül Kitap ve Yayınevi*, 6-36.

Yorulmaz, A., & Doğan, M. C. (2019). İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin gerçekçi matematik eğitimine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, *5*(2), 153-162.

Yunus, N. A., Hulukati, E., & Djakaria, I. (2020). Pengaruh pendekatan kontekstual terhadap kemampuan penalaran matematis ditinjau dari gaya kognitif peserta didik. *Jambura Journal of Mathematics*, *2*(1), 30-38.

Zakaria, E., & Syamaun, M. (2017). The effect of realistic mathematics education approach on students' achievement and attitudes towards mathematics. *Mathematics Education Trends and Research*, *1*(1), 32-40.

Zulkardi, Z. (2000). Realistic mathematics education theory meets web technology. *Proceedings of 10th National Conference of Mathematics. Bandung Institute Technology, Bandung, Indonesia*.

KAYNAKÇA

Artigue, M. (2009). Didactical Design In Mathematics Education. *Nordic Studies in Mathematics Education,* 14(1), 7-16.

Boaler, J. (2016). *Mathematical Mindsets: Unleashing Students' Potential through Creative Math, Inspiring Messages and Innovative Teaching.* Jossey-Bass.

Clark-Wilson, A., Robutti, O., ve Sinclair, N. (2014). *The Mathematics Teacher in the Digital Era: An International Perspective on Technology Focused Professional Development*. Springer.

Gokce, S. ve Guner, P. (2021). Forty Years Of Mathematics Education: 1980-2019. *International Journal of Education in Mathematics, Science, and Technology (IJEMST),* 9(3), 514-539. https://doi.org/10.46328/ijemst.1361

Hamari, J., Koivisto, J. ve Sarsa, H. (2016). Does Gamification Work? A Literature Review Of Empirical Studies On Gamification. *47th Hawaii International Conference on System Sciences* (pp. 3025-3034). IEEE.

Kilpatrick, J. (2001). Understanding Mathematical Literacy: The PISA Framework. *Prospects*, 31, 37-44.

Li, Y. ve Shimizu, Y. (2009). Exemplary Mathematics Instruction In East Asia: A Look At Teaching Practices In Japan, Korea, Hong Kong, and Singapore. *ZDM,* 41(3), 257-270.

Mingers, J., ve Leydesdorff, L. (2015). A Review Of Theory And Practice İn Scientometrics. *European Journal of Operational Research*, 246(1), 1-19.

National Research Council. (2012). *Education for Life and Work: Developing Transferable Knowledge and Skills in the 21st Century*. The National Academies Press.

OECD. (2019). *PISA 2018 Results: What Students Know and Can Do*. OECD Publishing.

Schleicher, A. (2018). *World Class: How to Build a 21st-Century School System*. OECD Publishing.

Schoenfeld, A. H. (2016). *How We Think: A Theory of Goal-Oriented Decision Making and Its Educational Applications*. Routledge.

Sullivan, P. (2020). Trends In Mathematics Education Research: An Overview Of The Past 20 Years. *International Journal Of Mathematics Education In Science And Technology,* 51(4), 548-558.

Sullivan, P., ve Davidson, J. (2021). Collaborations In Mathematics Education Research: A Global Perspective. *Mathematics Education Research Journal*, 33(3), 263-283.

Van Eck, N. J. ve Waltman, L. (2010). Software Survey: Vosviewer, A Computer Program For Bibliometric Mapping. *Scientometrics*, 84(2), 523-538.

Van Raan, A. F. (2019). *Measuring science: Basic principles and application of advanced bibliometrics.* Springer.

Wang, M., Hu, X., ve Wang, Y. (2020). The Impact of COVID-19 on the Mathematics Education in China: Reflections and Future Directions. *Mathematics Education Research Journal,* 32(3), 1-10.

Weintrop, D., Beheshti, E., Horn, M., Orton, K., Jona, K., Trouille, L., ve Wilensky, U. (2016). Defining Computational Thinking For Mathematics And Science Classrooms. *Journal of Science Education and Technology,* 25(1), 127–147.

Zhao, Y., Liu, D., ve Zhang, X. (2021). The İmpact Of The COVID-19 Pandemic On Mathematics Education İn China: A Bibliometric Analysis. *Educational Studies in Mathematics*, 106(2), 253-275.

Kaynakça

Green, C. ve Harrington, C. (2020). Student-Centered Learning: In Principle and in Practice. *Lansing, MI: Michigan Virtual University.*

Hiebert, J. ve Grouws, D. A. (2007). The Effects of Classroom Mathematics Teaching on Students' Learning. *Second Handbook of Research on Mathematics Teaching and Learning*, *1*(1), 371-404.

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] (2018). *Matematik Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar).* Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] (2024). *2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli: Ortaöğretim Matematik Dersi Öğretim Programı.* Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları. https://tymm.meb.gov.tr (E. T.: 15.09.2024).

Smith, M. S., Steele, M. ve Sherin, M. G. (2020). *The 5 Practices in Practice: Successfully Orchestrating Mathematical Discussions in Your High School Classroom*. Thousand Oaks, CA: Corwin

Smith, M. S. ve Stein, M. K. (2011). *Five Practices for Orchestrating Productive Mathematics Discussions.* National Council of Teacher of Mathematics, Reston.

Stein, M. K., Engle, R. A., Smith, M. S. ve Hughes, E. K. (2008). Orchestrating Productive Mathematical Discussions: Five Practices for Helping Teachers Move Beyond Show and Tell. *Mathematical Thinking and Learning*, *10*(4), 313-340.

Tomlinson, C. A. (2001). *How to Differentiate Instruction in Mixed-Ability Classrooms*. Upper Saddle River, NJ: Pearson

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge: Harvard University Press.

Yavuz, S., Valero J., Johnson M., Jeon M., Duarte M. ve Tillema E. (2024). *Examining In-Service Mathematics Teachers' Integration of the Five Practices in their Lesson. Indiana Mathematics Education Research Symposium* (IMERS), IU-PU-IUPU, Indianapolis, IN, March 1, 2024.

KAYNAKÇA

Baki, A. (2014). *Matematik Tarihi ve Felsefesi* (1. Basım). Ankara: Pegem Akademi.

Berkant, H.G. ve Gençoğlu, S. (2015). Farklı Lise Türlerinde Çalışan Matematik Öğretmenlerinin Matematik Eğitimine Yönelik Görüşleri. *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(1), 194217.

Blomhøj, M. (2008). Modelización Matemática-Una Teoría Para La Práctica. *Revista de Educación Matemática (RevEM)*, 23(2), 20-35.

Blomhøj, M., & Carreira, S. (Eds.) (2009). Mathematical applications and modelling in the teaching andlearning of mathematics: Proceedings from Topic Study Group 21 at the 11th International Congress on Mathematical ducation in Monterrey, Mexico, July 6-13, 2008.

Blum, W.,ve Leiß, D. (2007). How Do Students and Teachers Deal With Modelling Problems. *Mathematical modelling (ICTMA 12): Education, Engineering and Economics*, 2007, 222-231.

Borromeo-Ferri, R. (2007). Modeling Problems From a Cognitive Perspective. İçinde Haines, C., W. Blum, P. Galbraith, S. Khanet (Editörler), *Mathematical Modeling: Education, Engineering and Economics.Horwood* (260- 270), Sawston: Woodhead Publishing.

Cheng, A. K. (2010). Teaching and Learning Mathematical Modelling with Technology, İçinde W-C. Yang (Editör) 15th Asian Technology Conference in Mathematics (ss. 19-29). Kuala Lumpur:17-21 Aralık.

Doorman, L.M. ve Gravemeijer, K.P.E. (2009). Emergent Modeling: Discrete Graphs to Support The Understanding of Change and Velocity. *ZDM*, *41*, 199-211.

Elliot, J. (1991). *Action research for educational change*. Philadelphia: Open University Press.

Erbaş A., Kertil, M., Çetinkaya, B., Çakıroğlu, E., Alacacı, C. ve Baş, S. (2014). Matematik Eğitiminde Matematiksel Modelleme: Temel Kavramlar ve Farklı Yaklaşımlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri [Educational Sciences: Theory & Practice]*, 14(4), 1-21.

Erbaş, A.K., Çetinkaya, B., Alacacı C., Çakıroğlu, E., Yenmez A. A., Zeytun A. Ş., Korkmaz H., Kertil M. ve Göz M. (2016). *Lise Matematik Konuları İçin Günlük Hayattan Modelleme Soruları*. Ankara: TÜBA-Türkiye Bilimler Akademisi.

Hıdıroğlu, Ç. ve Güzel, E.B. (2015). Teknoloji Destekli Ortamda Matematiksel Modellemede Ortaya Çıkan Üst Bilişsel Yapılar. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT)*, *6*(2), 179-208.

Hıdıroğlu, Ç.N. (2015). Teknoloji Destekli Ortamda Matematiksel Modelleme Problemlerinin Çözüm Süreçlerinin Analizi: Bilişsel ve Üstbilişsel Yapılar Üzerine Bir Açıklama. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi**.**

Hopkins, W.D. (1993). Posture and reaching in chimpanzees (Pan troglodytes) and orangutans (Pongo pygmaeus). *Journal of Comparative Psychology*, *107*(2), 162.

Kaiser, G. (2005). Mathematical Modelling in School-Examples and Experiences, *Mathematikunterricht im Spannungsfeld von Evolution und Evaluation*, 2005, 99-108.

Kaiser, G. ve Maaß, K. (2007). Modelling in Lower Secondary Mathematics Classroom—Problems and Opportunities. İçinde W. Blum, P.L. Galbraith, H.W. Henn, M. Niss, *Modelling and Applications in Mathematics Education* (99-108). Boston: Springer.

Kaiser, G. ve Sriraman, B. (2006). A Global Survey of International Perspectives on Modelling In Mathematics Education. *The International Journal on Mathematics Education*, 38(3), 302-310.

Kandemir, M.A. (2011). Modelleme Etkinliklerinin Öğrencilerin Duyusal Özelliklerine, Problem Çözme ve Teknolojiye İlişkin Düşüncelerine Etkisinin incelenmesi. Doktora Tezi. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi.

Köklü, N. (2001). Eğitim Eylem Araştırması-Öğretmen Araştırması. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 34(1): 35-43.

MEB (2005). *Ortaöğretim Matematik (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı*. Ankara: MEB Basımevi.

MEB (2013). *Ortaöğretim Matematik (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı*. Ankara: MEB Basımevi.

MEB (2015). PISA 2015 Ulusal Nihai Raporu. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı, Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü.

MEB (2017). *Ortaöğretim Matematik Dersi 9. 10. 11. 12. Sınıflar Öğretim Programı.* Ankara: MEB Basımevi.

MEB (2018). *Ortaöğretim Matematik Dersi 9. 10. 11. 12. Sınıflar Öğretim Programı.* Ankara: MEB Basımevi.

Mousoulides, N., Christou, C. and Sriraman, B. (2008), A Modeling Perspective on The Teaching and Learning of Mathematical Problem Solving. *Mathematical Thinking and Learning*, 10(3), 293-304.

Mousoulides, N., Christou, C. ve Sriraman, B. (2008). From Problem Solving to Modelling A Metaanalysis. *Nordic Studies in Mathematics Education*, 12(1), 23–47.

NCTM (1989). Curriculum and evaluation standards for school mathematics. Reston, VA.

NCTM (2000). Principles and standards for school mathematics. Reston, VA.

OECD (2017). PISA 2015 Technical Report. https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/about/programmes/edu/pisa/publications/technical-report/PISA2015_TechRep_Final.pdf (E.T.: 25.09.2024)

Posamentier, A.S. ve Krulik, S. (2016). *Matematikte Problem Çözme, 3-6. Sınıflar İçin*, (çev. L. Akgün, T. Kar ve M.F. Öçal). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Schorr, R.Y. ve Lesh, R. (2003). *Beyond Constructivism: Models and Modeling Perspectives on Mathematics Problem Solving, Learning, and Teaching*. New York: Routledge.

TTKB (2011). *Ortaöğretim Matematik (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.

TTKB (2013). *Ortaöğretim Matematik Dersi (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) Öğretim Programı*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.

URL-1: https://www.zekatestimerkezi.com/zekaoyunlari/hanoiKuleleri.php (E.T.: 25.08.2024)

URL-2: https://www.education-uk.org/documents/dfee/circular10-97.html (E.T.: 25.9.2024)

Yenilmez, K. ve Yıldız, Ş. (2019). Matematiksel Modelleme ile İlgili Lisansüstü Tezlerin Tematik İçerik Analizi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *20*, 1-22.

Editör:
Doç. Dr. Hayrinisa Demirci Biçer

International Research in the
Field of Statistics

İstatistik

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

İSTATİSTİK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I

International Research in the Field of Statistics

Editör: Doç. Dr. Hayrinisa Demirci Biçer

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Mehmet Çakır
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-98-4
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

İSTATİSTİK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I
International Research in the Field of Statistics
Editör: Doç. Dr. Hayrinisa Demirci Biçer
IV+54 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-98-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKLAR

Charnes, A., Cooper W., Arie Y., Lewin ve Seifod L. M., Data Envelopment Analysis: Theory, Methodology and Applications, Kluwer Akademic Publishers,Boston, 1994.

Comprehensive Text with Models, Applications, References and DEA- Solver, Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, 318p, 2000.

Cooper, W.W., Seiford, L.M., Tone, K., Data Envelopment Analysis A

Cooper, W.W., Seiford., L.M., Tone, K., Data Envelopment Analysis A Comprehensive Text with Models, Applications, References and Dea Solver Software, Springer, 2007.

İnternet: Global Climate Risk Index (CRI). (2024). URL: https://www.germanwatch.org/en/cri, Son Erişim Tarihi: 5.06.2024.

İnternet: Human Development Index (HDI). (2024). URL: https://hdr.undp.org/data-center/human-development-index#/indicies/HDI, Son Erişim Tarihi: 5.06.2024.

İnternet: T.C. Dışişleri Bakanlığı. (2024). Sürdürülebilir Kalkınma. URL: http://www.mfa.gov.tr/surdurulebilir-kalkinma.tr.mfa, Son Erişim Tarihi: 10.06.2024.

İnternet: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2019). Sera Gazı Emisyon İstatistikleri. URL: http://tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=27675, Son Erişim Tarihi: 10.06.2024.

Karaman, N. A. (2017). Determination the efficiency of banks in Turkiye using window analysis. Master's Thesis, Graduate School of Science and Engineering. Hacettepe University. Ankara.

Rüstemoğlu, H., BRIC Ülkeleri ve Türkiye' de 1992-201 Dönemi için Ekolojik Ayak İzi Dinamikleri: Ekolojik Denge ve Ayrıştırma Faktörü Analizleri, Akdeniz İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2023, 23(1) 137-151.

Tapio, P. (2005). Towards a theory of decoupling: degrees of decoupling in the EU and the case of road traffic in Finland between 1970 and 2001. Transport Policy, 12(2), 137-151.

Ying Liv, "Evaluating Urban Sustainability Potential Based on Material Flow Analysis of Inputs and Outputs: A Case Study in Jinchang City, China", Resources, Conservation and Recycling, 2016.

References

[1] M. F. Neuts, (1967). A General Class of Bulk Queues with Poisson Input. Ann. Math. Stat., 38 (3), 759-770.

[2] N. J. Bailey, (1954). On queuing processes with bulk service, J. Roy. Stat. Soc. B 1680- 87.

[4] R. Miller, (1959). A contribution to the theory of bulk queues, J. Roy. Stat. Soc. B, 21, 320- 337.

[5] Stewart, William J. 2009. Probability, Markov Chains, Queues, and Simulation: The Mathematical Basis of Performance Modeling, Princeton: Princeton University Press,

[6] Y. Baba, (1986). On the M /G/1 queue with vacation time, Oper. Res. Let., 5, 93-98.

[7] F. Downton, (1955). Waiting time in bulk service queues. J. Roy. Stat. Soc. B, 17, 256- 261.

[8] J. Medhi, (2003). Stochastic Models in Queueing Theory. Academic Press, Amsterdam, second edition.

[9] S. H. Chang, D. W. Choi and T. S. Kim, (2004). Performance analysis of a finite-buffer bulk-arrival and bulk- service queue with variable server capacity. Stoch. Anal. Appl., 22, (5), 1151-1173

[10] C. Armero and D. Conesa, (2004). Statistical performance of multi-class bulk production queueing system, European Journal of Operational Research, 158, 649- 661.

[11] 6. S. P. Chen, (2005). Parametric nonlinear programming approach to fuzzy queues with bulk service. Eur. J. Operat. Res., 163, 434-444.

[12] S. K. Bar-Lev, et. al, (2007). Applications of bulk queues to group testing models with complete information. Eur. J. Operat. Res. 183, 226- 237

[13] D. R. Cox, (1955). The analysis of non-Markovian stochastic processes by the inclusion of supplementary variables. Proc. Camb. Phil. Soc., 51, 433-441.

[14] C. E. Shannon, (1948). A Mathematical Theory of Communication. Bell System Technical Journal, 27, No. 3, 379–423.

[15] B. T. Doshi, (1986). Queueing systems with vacations - a survey, Queueing Syst. 1, 29–66.

[16] H. Takagi, (1991). Queueing analysis: A foundation of performance evaluation, I, Vacation and priority systems, Part I. North-Holland, Amsterdam

[17] G. Choudhury, (2000). An MX/G/1 queueing system with a setup period and a vacation period, Queueing Syst. 36, 23–38.

[18] H. S. Lee and M. M. Srinivasan, (1989). Control policies for the MX/G/1 queueing system, Manage. Sci. 35, 708–721.

Kaynaklar

Afifi, A. A., Kotlerman, J. B., Ettner, S. L., Cowan, M. (2007). Methods for improving regression analysis for skewed continuous or counted responses. *Annual Review of Public Health* 28:95–111. doi:10.1146/annurev.publhealth.28.082206.094100.

Asar, Y., Yüzbaşı, B., (2018). A Biased Estimation Method in Zero Inflated Count Models . 3rd International Conference on Computational Mathematics and Engineering Sciences, Girne, Cyprus (Kktc)

Bilgiç, A., Florkowski, J. W. (2007). Application of A Hurdle Negative Binomial Count Data Model To Demand For Bass Fishing in The Southeastern United States. Journal Of Environmental Management, 83(4), 478-490.

Cameron, A.C., Trivedi, P.K. (2013). Regression Analysis of Count Data (Second Edition), New York: Cambridge University Press, 71-140.

Flynn, M., Francis, A.L. (2009). More Flexible GLMs: Zero Inflated Models and Hybrid Models, CAS Ratemaking and Product Management Seminar.

Garthwaite, P.H., Jolliffe, I.T., Jones, B. (2002). Statistical inference. Oxford University Press.

Greene, W.H. (1992). A statistical models for credit scoring. Working Paper, Department of Economics, Stern School of Business, New York University.

Greene, W.H. (1994). Accounting for excess zeros and sample selection in Poisson and negative binomial regression models. NYU Working Paper, 94(10), 1-37.

Gurmu, S. (1997). Semi-parametric estimation of hurdle regression models with an application to medicaid utilization. Journal of Applied Econometrics, 12(3), 225- 242.

Hilbe, J.M. (2009). Logistic regression models. Chapman and hall/CRC.

Hilbe, J.M. (2011). Negative Binomial Regression. Cambrdige: Cambridge University Press.

Hoerl, E., Kennard, R.W. (1970). Ridge regression: biased estimation for nonorthogonal problems. Technometrics.12:55–67.

Kandemir Çetinkaya, M., Kaçıranlar, S. (2019). Improved two-parameter estimators for the negative binomial and Poisson regression models. Journal of Statistical Computation and Simulation, DOI: 10.1080/00949655.2019.1628235.

Kibria, B.M.G., Månsson, K., Shukur, G. (2013). Some ridge regression estimators for the zero-inflated poisson model. Journal of Applied Statistics, 40(4), 721-735

Kleiber, C., Zeileis, A. (2016). Visualizing count data regressions using rootograms. The American Statistician, 70 (3): 296–303.

Lambert, D. (1992). Zero-inflated Poisson regression with an application to detects in manufacturing. Technometrics 34:1–14.

Månsson, K. (2012). On Ridge Estimators for the Negative Binomial Regression Model. Econ Model. 29: 178–184.

Månsson, K. (2013). Developing a Liu Estimator for the Negative Binomial Regression Model: method and application. J Stat Comput Simul. 83:1773–1780.

Månsson, K., Shukur, G. A. (2011). Poisson Ridge Regression Estimator. Econ. Model. 28:1475–1481.

Månsson, K., Kibria, B.M.G., Sjolander, P. (2012). Improved Liu Estimators for the Poisson Regression Model. Int J Stat Probab. 1:2–6.

Martin, T.G., Wintle, B.A., Rhodes, J.R., Kuhnert, P.M., Field, S.A., Low-Choy, S.J., Tyre, A.J., Possingham, H.P. (2005). Zero Tolerance Ecology: Improving Ecological Inference by Modelling the Source of Zero Observations. Ecology Letters, 8 (11), 1235-1246.

Min, Y., Agresti, A. (2005). Random effect models for repeated measures of zero-inflated count data. Statistical Modeling 5:1–19.

Mullahy, J. (1986). Specification and testing of some modified count data models. Journal of Econometrics, 33:341–65.

Özkale, M.R., Kaçıranlar, S. (2007). The restricted and unrestricted two parameter estimators. Commun Stat Theory Methods., 36:2707–2725.

Ridout, M., Demétrio, C. G. B., Hinde, J. (1998). Models for count data with many zeros. International Biometric Conference. Cape Town, South Africa.

Rose, C., Martin, S., Wannemuehler, K., Plikaytis, B. (2006). On the use of zero- inflated and hurdle models for modeling vaccine adverse event count data. Journal of Biopharmaceutical Statistics, 16(4), 463–481.

Shankar, V., Milton, J., Mannering, F. (1997). Modeling accident frequencies as zero- altered probability processes: an emprical ınquiry. Accident Analysis and Prevention, 29 (6), 829-837.

Sileshi, G. (2008). The excess-zero problem in soil animal count data and choice of appropriate models for statistical inference. Pedobiologia, (52), 1-17.

Swindel, B. F. (1976). Good Ridge Estimators Based on Prior İnformation. Communications in Statistics-Theory and Methods, 5(11), 1065-1075.

Tukey, J.W. (1977). Exploratory data analysis. Reading. MA: Addison-Wesley.

Tüzen, M.F., Erbaş, S. (2017). A comparison of count data models with an application to daily cigarette consumption of young persons. Communıcatıons In StatisticsTheory And Methods, 1-20,doi: 10.1080/03610926.2017.1402050.

Vuong, Q. H. (1989). Likelihood ratio tests for model selection and nonnested hypotheses. *Econometrica* 57 (2): 307–33.

Yeşilova, A. (2010). Yüzüncü Yıl Üniversitesi E-Posta TrafiğininSıfır Değer Ağırlıklı Regresyon Yöntemleri Kullanılarak İncelenmesi, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü,Van.

Walters, G. D. (2007). Using Poisson class regression to analyze count data in correctional and forensic psychology: A relatively old solution to a relatively new problem. Criminal Justice and Behaviour 34:1659–74.

Xie, H., Tao, J., G. J. McHugo, Drake, R.E. (2013). Comparing statistical methods for analyzing skewed longitudinal count data with many zeros: An example of smoking cessation. *Journal of Substance Abuse Treatment* 45: 99–108.

Kaynaklar

1. Adegboye, O. S., (1993). The Optimal Classification Rule for Exponential Populations. Austral. J. Statist., Volume:35, pp.185-194.
2. Rao, G. S., & Mbwambo, S. (2019). Exponentiated inverse Rayleigh distribution and an application to coating weights of iron sheets data. Journal of probability and statistics, 2019(1), 7519429.
3. Atakan, C. and Öztürk, F., (1997), The Optimal Classification Rule for Gamma Populations, Jour. Of Inst. Of Math&Comp. Sci., 10, 2, 131-140.
4. Biçer, H. D., Atakan, C., & Biçer, C. (2011). İki Parametreli Weibull Dağılımına Sahip Kitlelerde Diskriminant Analizi. Physical Sciences, 6(4), 124-133.
5. Biçer, H. D., & Biçer, C. (2018). Effects of different parameter estimators to error rate in discriminant analysis.
6. Lachenburch, P. A. and Mickey, R., (1968), Estimation of Error Rates in Discriminant Analysis, Technometrics, 10, 1–11.
7. Smith, C. A. B., (1978), Some Examples of Discrimination, Annals of Eugenics, 18, 272-282.
8. Welch, B. L., (1939), Note on Discriminant Functions, Biometrika, 31, 218–220.

Editor: Prof. Dr. Bülent Darıcı

International Research in the Field of International Economics I

EĞİTİM yayınevi

INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF INTERNATIONAL ECONOMICS I

Editor: Prof. Dr. Bülent Darıcı

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Mehmet Çakır
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 76780

ISBN: 978-625-5997-10-4
1. Edition, October 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card

INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF INTERNATIONAL ECONOMICS I
Editor: Prof. Dr. Bülent Darıcı
VI+70, 135x215 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-5997-10-4

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

References

Agasisti, T., & Bertoletti, A. (2022). Higher education and economic growth: A longitudinal study of European regions 2000–2017. Socio-Economic Planning Sciences, 81, 100940.

Armeanu, D. Ș., Vintilă, G., & Gherghina, Ș. C. (2017). Empirical study towards the drivers of sustainable economic growth in EU-28 countries. Sustainability, 10(1), 4.

Bertoletti, A., Berbegal-Mirabent, J., & Agasisti, T. (2022). Higher education systems and regional economic development in Europe: A combined approach using econometric and machine learning methods. Socio-Economic Planning Sciences, 82, 101231.

Hanushek Hanushek, E. A., & Woessmann, L. (2020). A quantitative look at the economic impact of the European Union's educational goals. Education Economics, 28(3), 225-244.

Karabayev, S., Nurgaliyeva, K., Kredina, A., Bekturganova, M., & Aimagambetov, Y. (2023). Relationship between determinants of higher education and economic development: The case of Kazakhstan. Problems and Perspectives in Management, 21(1), 336-351.

Krajňáková, E., Pilinkienė, V., & Bulko, P. (2020). Determinants of economic development and employability of higher education institutions graduates. Engineering Economics, 31(2), 211-220.

Mwatu, S. (2023). Effect of Human Capital on Economic Growth in Austria: A Time Series Analysis. Available at SSRN 4362459.

Nedić, V., Turanjanin, D., & Cvetanović, S. (2020). Empirical investigation of the impact of tertiary education on the economic growth of the European Union countries. Economic Analysis, 53(1), 163-178.

Nogueira, M. C., & Madaleno, M. (2021). Are international indices good predictors of economic growth? Panel data and cluster analysis for European Union countries. Sustainability, 13(11), 6003.

Olawumi, A. D. (2019). Human capital development and economic growth in BRICS countries: controlling for country differences. Journal of Economics and Behavioral Studies, 11(4 (J)), 1-17.

Sart, G. (2022). Impact of higher education and globalization on sustainable development in the new EU Member states. Sustainability, 14(19), 11916.

Schnepf, S. V., Bastianelli, E., & Blasko, Z. (2024). What can explain the socio-economic gap in international student mobility uptake? Similarities between Germany, Hungary, Italy, and the UK. European Educational Research Journal, 23(4), 479-502.

Shah, I. A., & ul Haq, I. (2022). Female Labor Participation Rate and Economic Growth in South Asian Countries. Population Review, 61(1), 43-57.

Topcu, E. (2023). Education and Economic Growth: Evidence from the EUROMED Countries. European Review, 31(6), 632-646.

Ziberi, B. F., Rexha, D., Ibraimi, X., & Avdiaj, B. (2022). Empirical analysis of the impact of education on economic growth. Economies, 10(4), 89.

References

Aggarwal, S. (2023a). Intra-industry trade: Revisiting theory and literature survey. *Journal of Economics Bibliography, 10*(1-2), 1-12. https://ideas.repec.org/p/pra/mprapa/117182.html

Aggarwal, S. (2023b). *The empirical measurement and determinants of intra-industry trade for a developing country* (MPRA Paper No. 117112). Munich Personal RePEc Archive (MPRA). https://mpra.ub.uni-muenchen.de/117112/

Aggarwal, S., & Chakraborty, D. (2022). Which factors influence India's intra-industry trade? Empirical findings for selected countries. *Global Business Review, 23*(3), 729–755. https://doi.org/10.1177/0972150919868343

Ambroziak, Ł. (2016). FDI and intra-industry trade in the automotive industry in the new EU member states. *International Journal of Management and Economics,* (52), 23–42. https://doi.org/10.1515/ijme-2016-0025

Ayas, N. (2017). Import dependency of sectors and major determinants: An input-output analysis. *European Journal of Sustainable Development Research, 2*(1), 1-16. https://dergipark.org.tr/en/pub/ejsdr

Aydoğuş, O. (2015). *Girdi-çıktı modellerine giriş.* Efil Yayınevi.

Baccini, L., Dür, A., & Elsig, M. (2018). Intra-industry trade, global value chains, and preferential tariff liberalization. *International Studies Quarterly*(, 62), 329–340. https://doi.org/10.1093/isq/sqy006

Bakkaloğlu, A. (2022). OECD kurucu ülkelerinden Türkiye ve Almanya arasındaki endüstri-içi ticaretin yapısı. *Journal of Economics and Financial Researches, 4*(1), 1-15.

Balassa, B. (1966). Tariff reductions and trade in manufacturers among the industrial countries. *The American Economic Review, 56*(3), 466-473. https://www.jstor.org/stable/1823779

Biernacka, J. (2021). Analysis of intra-industry mutual trade in the furniture manufacturing industry between the V4 and the EU-27 countries using the Grubel-lloyd index. *Acta Facultatis Xylologiae Zvolen, 63*(2), 175−188. https://doi.org/10.17423/afx.2021.63.2.15

Burange, L., Thakur, P., & Kelkar, H. K. (2017). Foreign direct investment and intra-industry trade in India's manufacturing sector: A causal relationship. *Foreign Trade Review, 52*(4), 203-218. https://doi.org/10.1177/0015732516660797

Erduman, Y., Eren, O., & Gül, S. (2020). Import content of Turkish production and exports: A sectoral analysis. *Central Bank Review, 20*, 155-168. https://doi.org/10.1016/j.cbrev.2020.07.001

Erkök, B. (2023). An input-output analysis: The linkages and leakages of exporting sectors. *Ekonomik Yaklaşım, 34*(126), 65-85. https://doi.org/10.5455/ey.25002

Grubel, H. G., & Lloyd, P. J. (1975). *Intra-Industry Trade: The Theory and Measurement of International Trade in Differentiated Products.* Macmillan Press.

Guillou, S. (2020). *Input-output Tables and foreign inputs dependency methodological note* (Working Paper, No: 19/2020). France: Sciences Po-OFCE. www.ofce.sciences-po.fr/pdf/dtravail/WP2020-19.pdf

Güngör, B. (2020). Türkiye'de ithalata bağimliliğin endüstri-içi ticaret ile açıklanması: Girdi-çıktı analizi. *İşletme ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 1*(1), 93-109.

Hayakawa, K., Ito, T., & Okubo, T. (2017). On the stability of intra-industry trade. *Journal of The Japanese and International Economies, 45*, 1-12. http://dx.doi.org/10.1016/j.jjie.2017.05.001

Hoang, V. (2019). The dynamics of agricultural intra-industry trade: a comprehensive case study in Vietnam. *Structural Change and Economic Dynamics, 49*, 74–82. https://doi.org/10.1016/j.strueco.2019.04.004

Islam, A. M. (2018). Inter- and intra-industry trade relations between Bangladesh and India: Empirical results. *FIIB Business Review, 7*(4), 280–292. https://doi.org/10.1177/2319714518805182

Josic, H., & Zmuk, B. (2020). Intra-industry trade in croatia: trends and determinants. *Croatian Economic Survey 22*(1), 5-39. https://doi.org/10.15179/ces.22.1.1

Kastakova, E., & Baumgartner, B. (2017). The evaluation of the EU trade with Russia based on the analysis of selected indices: Revealed comparative advantages, intra-industry trade and trade intensity. *Business and Economic Horizons, 13*(4), 428-236. http://dx.doi.org/10.15208/beh.2017.30

Kaur, G., Dhami, J. K., & Sarin, V. (2016). Analysis of India's intra-industry trade with Thailand as part of BIMSTEC: An overview. *International Journal Of Science Technology & Management, 5*(3), 60-67. http://www.ijstm.com/

Kuşat, N. (2021). Türkiye ve Avrupa turizm sektör liderleri endüstri içi ticaret analizi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi, 22*(2), 115-133. http://dx.doi.org/10.24889/ifede.929454

Küçükaksoy, İ., & Kopuk, E. (2020). Türkiye imalat sanayiinde endüstri içi ticaretin ölçülmesi:1997-2017 dönemi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10*(1), 147-177. http://dx.doi.org/10.18074/ckuiibfd.591036

Liu, D., Zhu, X., & Yu, H. (2024). Economic policy uncertainty, intra-industry trade, and China's mechanical and electrical product exports. *PLoS ONE, 19*(1), 1-17. doi:https://doi.org/10.1371/journal.pone.0290866

Miller, R. E., & Blair, P. D. (2009). *Input-output analysis foundation and extensions.*Cambridge University Press.

Misevic, P. (2021). International trade of the Eurasian Economic Union (EAEU). *Ekonomski Vjesnik / Econviews, 34*(1), 187-195. https://doi.org/10.51680/ev.34.1.14

Neumann, R., & Tabrizy, S. S. (2021). Exchange rates and trade balances: Effects of intra-industry trade and vertical specialization. *Open Economies Review, 32*, 613–647. https://doi.org/10.1007/s11079-020-09612-4

OECD TiVA. (2023). *OECD*. Retrieved 04 17, 2024, from OECD.Stat: https://stats.oecd.org/

Pahl, S., & Timmer, M. P. (2019). Patterns of vertical specialization in trade: Long-run evidence for 91 countries. *Review of World Economics, 155*, 459–486. https://doi.org/10.1007/s10290-019-00352-3

Petrovic, V., & Mirovic, I. (2018). The link of intra-industry trade with foreign direct investments. *Economic Themes, 56*(3), 357-368. https://doi.org/10.2478/ethemes-2018-0021

Saygin, S. Ü. (2020). Demir çelik sektöründe endüstri içi ticaret: Türkiye ve AB ülkeleri üzerine bir analiz. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, 11*, 102-116. https://doi.org/10.21076/vizyoner.716209

Staehr, K. (2017). The choice of reforms and economic system in the Baltic states. *Comparative Economic Studies, 59*, 498–519. https://doi.org/10.1057/s41294-017-0037-1

Su, B., Ang, B. W., & Sun, Y.-F. (2022). Input-output analysis of embodied emissions: Impacts of imports data treatment on emission drivers. *Energy Economics, 107*, 1-13. https://doi.org/10.1016/j.eneco.2022.105875

Sushil, K., & Shahid, A. (2014). Growth and pattern of intra-industry trade between India and Bangladesh: 1975–2010. *The Journal of International Economic Policy, 2*(21), 5-28. https://ssrn.com/abstract

Şahin, D. (2015). Türk tekstil ve hazır giyim sektörünün endüstri-içi ticaretinin statik analizi: AB-15 ülkeleri ile karşılaştırma. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8*(2), 48-66. https://doi.org/10.12780/uusbd.48061

Şahin, S. (2022). Endüstri-içi ticaret: makine ve ulaştırma araçları sektörü üzerine bir analiz (1990-2019). *International Anatolia Academic Online Journal Social Sciences Journal, 8*(2), 6-17. https://dergipark.org.tr/tr/pub/iaaoj/issue/68789/1055779

World Development Indicators. (2024). *The World Bank*. Retrieved 5 2, 2024, from World Development Indicators: https://databank.worldbank.org/home

Wrobel, R. M. (2015). From independence to the Euro introduction: Varieties of capitalism in the Baltic States. *Central and Eastern European Journal of Management and Economics, 3*(1), 9-38. http://www.ceejme.eu/volumes_2015_01.htm

Yergin, H. (2022). Türkiye ve AB (15) ülkeleri arasında Gümrük Birliği'nin "makine ve ulaştırma araçlarında" endüstri-içi ticarete etkisi ve alternatif endeksle karşılaştırılması. *Uluslararası Akademik Birikim Dergisi, 5*(2), 64-75. https://orcid.org/ 0000-0002-8168-9115

Yoshida, Y. (2013). Intra-industry trade, fragmentation and export margins: An empirical examination of sub-regional international trade. *North American Journal of Economics and Finance, 24*, 125– 138. http://dx.doi.org/10.1016/j.najef.2012.07.003

References

AL-Khatib, A. W. (2023). The determinants of export performance in the digital transformation era: empirical evidence from manufacturing firms. *International Journal of Emerging Markets*. https://doi.org/10.1108/IJOEM-08-2022-1223

Audronė, B., & Manuela, T. (2010). Perception of Competitiveness in the Context of Sustainable Development: Facets of "Sustainable Competitiveness." *Journal of Business Economics and Management, 11*(2), 341–365.

Ayboğa, M. H., ve Görmüş, L. (2022). Endüstri 4.0 – Türkiye'nin durumu ve yapilmasi gerekenler. *Marmara Sosyal Araştırmalar Dergisi, 17*, 82–98.

Aydınbaş, G., ve Erdinç, Z. (2023). Endüstri 4.0 Yolunda Türkiye Ekonomisi Üzerine Bir Değerlendirme. *Sakarya İktisat Dergisi, 12*(2), 187–211.

Barbieri:, Boffelli, A., Elia, S., Fratocchi, L., & Kalchschmidt, M. (2022). How does Industry 4.0 affect international exposure? The interplay between firm innovation and home-country policies in post-offshoring relocation decisions. *International Business Review, 31*(4), 101992. https://doi.org/10.1016/j.ibusrev.2022.101992

Bettiol, M., Capestro, M., Marchi, V. De, & Maria, E. Di. (2020). *Industry 4.0 investments in manufacturing firms and internationalization* (245; Marco Fanno Working Papers, Issue 245). https://economia.unipd.it/sites/economia.unipd.it/files/20200245.pdf

Bosman, L., Hartman, N., & Sutherland, J. (2020). How manufacturing firm characteristics can influence decision making for investing in Industry 4.0 technologies. *Journal of Manufacturing Technology Management, 31*(5), 1117–1141. https://doi.org/10.1108/JMTM-09-2018-0283

Bulut, E., ve Yenipazarlı, A. (2020). Endüstri 4.0 ve Teknolojinin İstihdam Üzerindeki Etkisi, Panel Veri Analizi. *Pamukkale Journal of Eurasian Socioeconomic Studies, 7*(2), 15–35. https://doi.org/10.34232/pjess.722978

Castellani, D., Lamperti, F., & Lavoratori, K. (2022). Measuring adoption of industry 4.0 technologies via international trade data: insights from European countries. In *Journal of Industrial and Business Economics* (Vol. 49, Issue 1). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/s40812-021-00204-y

Çekiç, A. İ., ve Gültekin, H. (2019). *R Uygulamalı Panel Veri Analizi ve Ampiril Bir Uygulama* (1st ed.). Ekin Yayınevi.

Cerit, S., ve Ünlü Ören, H. G. (2022). Türkiye Ekonomisinin Endüstri 4.0 Kapsamında Değerlendirilmesi ve SWOT Analizi. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi, 23*(50), 37–59.

Chen, M., Sinha, A., Hu, K., & Shah, M. I. (2021). Impact of technological innovation on energy efficiency in industry 4.0 era: Moderation of shadow economy in sustainable development. *Technological Forecasting and Social Change, 164*(December 2020), 120521. https://doi.org/10.1016/j.techfore.2020.120521

Chiarini, A. (2021). Industry 4.0 technologies in the manufacturing sector: Are we sure they are all relevant for environmental performance? *Business Strategy and the Environment*, *30*(7), 3194–3207. https://doi.org/10.1002/bse.2797

Das, A. (2023). The Relationship between International Trade in Industry 4.0 Products and National-Level Sustainability Performance: An Empirical Investigation. *Sustainability (Switzerland)*, *15*(2), 1–15. https://doi.org/10.3390/su15021262

Dumanska, I., Vasylkivskyi, D., Zhurba, I., Pukhalska, Y., Matviiets, O., & Goncharuk, A. (2021). Dronology and 3d printing as a catalyst for international trade in industry 4.0. *WSEAS Transactions on Environment and Development*, *17*, 740–757. https://doi.org/10.37394/232015.2021.17.71

Elibol, N. (2017). Endüstri (4.0) Devrimi ve Gümrük ve Ticaret Bakanlığı. *Gümrük ve Ticaret Dergisi*, *9*, 41–49.

Ferry, L. (2023). *Transhümanist Devrim: Tekno-tıp ve dünyanın überleşmesi hayatlarımızı nasıl altüst edecek?* (1st ed.). Türkiye İş Bankası Kültü Yayınları.

Hermawan, I. (2021). The Impact of Industrial Revolution 4.0 on Indonesian Export and Welfare: Food and Beverage Case. *Proceedings of the 4th International Conference on Sustainable Innovation 2020-Accounting and Management (ICoSIAMS 2020)*, *176* (ICoSIAMS 2020), 355–360. https://doi.org/10.2991/aer.k.210121.050

Imran, M., ul Hameed, W., & ul Haque, A. (2018). Influence of Industry 4.0 on the production and service sectors in Pakistan: Evidence from textile and logistics industries. *Social Sciences*, *7*(12). https://doi.org/10.3390/socsci7120246

Kasa, H., ve Arslan, G. (2020). Endüstri 4.0 Kapsaminda Teorik Bir Analiz: Türkiye Örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *19*(76), 1810–1826. https://doi.org/10.17755/esosder.665849

Kitapcı, İ. (2019). Joseph Schumpeter'in Girişimcilik Ve İnovasyon Anlayışı: Yaratıcı Yıkım Kavramı Ve Geçmişten Günümüze Yansımaları. *Journal of Empirical Economics and Social Sciences*, *1*(2), 54–74.

Maresova:, Soukal, I., Svobodova, L., Hedvicakova, M., Javanmardi, E., Selamat, A., & Krejcar, O. (2018). Consequences of industry 4.0 in business and economics. *Economies*, *6*(3), 1–14. https://doi.org/10.3390/economies6030046

Miao, Z. (2022). Industry 4.0: technology spillover impact on digital manufacturing industry. *Journal of Enterprise Information Management*, *35*(4–5), 1251–1266. https://doi.org/10.1108/JEIM-02-2021-0113

Naudé, W., Surdej, A., & Cameron, M. (2019). *The Past and Future of Manufacturing in Central and Eastern Europe : The Past and Future of Manufacturing in Central and Eastern Europe :* (12141; IZA Discussion Paper Series, Issue 12141).

Nosirov, J. T., Kukaeva, L. I., Hussein, B. A. A., & Ustenko, V. S. (2023). Disclosure of the Export Potential of High-Tech Enterprises in the Context

of Industry 4.0 Through Quality Management. *Proceedings on Engineering Sciences, 5*(S2), 295–310. https://doi.org/10.24874/PES.SI.02.009

Nuroğlu, E., ve Nuroğlu, H. H. (2018). Endüstri 4.0'ı Türkiye'nin Dış Ticareti İçin Bir Firsat Penceresine Dönüştürmek. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 16*(1), 329–346. https://doi.org/10.11611/yead.458090

Öztürk, S., ve Alaşahan, Y. (2019). Türkiye'de Endüstri 4.0 uygulamalarının değerlendirilmesi: panel veri analizi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 61*, 1–18. http://dergipark.gov.tr/dpusbe

Schumpeter, J. A. (2021). *Kapitalizm Sosyalizm ve Demokrasi* (4th ed.). Alter Yayıncılık.

Tortorella, G. L., & Fettermann, D. (2018). Implementation of industry 4.0 and lean production in brazilian manufacturing companies. *International Journal of Production Research, 56*(8), 2975–2987. https://doi.org/10.1080/00207543.2017.1391420

TÜSİAD. (2017). *Türkiye'nin Sanayide Dijital Dönüşüm Yetkinliği* (589; TÜSİAD-T).

Valaskova, K., Nagy, M., Zabojnik, S., & Lăzăroiu, G. (2022). Industry 4.0 Wireless Networks and Cyber-Physical Smart Manufacturing Systems as Accelerators of Value-Added Growth in Slovak Exports. *Mathematics, 10*(14). https://doi.org/10.3390/math10142452

Wang, Y., Wang, T., & Wang, Q. (2024). The impact of digital transformation on enterprise performance: An empirical analysis based on China's manufacturing export enterprises. *PLoS ONE, 19*(3), 1–23. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0299723

Yavuz, O. (2021). Üretimde Kullanılan Endüstri 4.0 Araçlarına Olan İlgi Düzeyinin Yüksek Teknoloji Ürünleri İhracatı Üzerine Etkisi. *Journal of Business Research - Turk, 13*(1), 825–843. https://doi.org/10.20491/isarder.2021.1168

Yi, J. S., & Moon, S. Y. (2019). Trade facilitation for the products of the industry 4.0: The case of customs classification of drone. *Journal of Korea Trade, 23*(8), 110–131. https://doi.org/10.35611/jkt.2019.23.8.110

Yılmaz, Ş. E. (2016). *Dış Ticaret Kuramının Evrimi* (4th ed.). Efil Yayınevi.

Editor:
Prof. Dr. Mehmet Kamanlı

International Research in the Field of Civil Engineering

EĞİTİM
yayınevi

INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF CIVIL ENGINEERING I

Editor: Prof. Dr. Mehmet Kamanlı

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Mehmet Çakır
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 76780

ISBN: 978-625-5997-06-7
1. Edition, October 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card

INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF CIVIL ENGINEERING I
Editor: Prof. Dr. Mehmet Kamanlı
IV+156, 160x240 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-5997-06-7

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

References

ACPA (American Concrete Pavement Association), 2016. Design of concrete pavement for

city streets. IS184P1992.

Alejano, L. R. and Bobet, A. (2012). Drucker–pragercriterion. In The ISRM Suggested

Methods for Rock Characterization, Testing and Monitoring: 2007-2014 (pp. 247-252). Springer, Cham.

Akpınar, M.V., 2008. Effects of truck load position on longitudinal joint deterioration. Indian Journal of Engineering Materials Science, 15, 41-50.

Saeed, A. and Hall, J.W., 2003. Accelerated pavement testing: Data guidelines. Washington D.C.: National Cooperative Highway Research Program, NCHRP Report No. 512.

Bautista, F.E. and Basheer, I., 2008. Jointed plain concrete pavement (JPCP) preservation

and rehabilitation design guide. California Department of Transportation (CDOT) Division of Design.

Bennert, T.A., 2009. A rational approach to the prediction of reflective cracking in bituminous overlays for concrete pavements. Thesis (Ph.D.). The State University of New Jersey.

Bishoff, D. and Toepel, A., 2002. Dowel bar retrofit-STH 13 Construction and one-year performance report, Report No. WI-07-02, Wisconsin Department of Transportation.

CDOT (California Department of Transportation), 2008. Guide for Design and Construction of New Jointed Plain Concrete Pavements (JPCPs).

Changshun, H. and Dongwei, C., 1999. Structural Study of Asphalt Concrete Overlays on the Existing Portland Cement Concrete Pavement. Journal of the Eastern Asia Society for Transportation Studies, 3 (3).

Colley, B.E., and Humphrey, H.M., 1967. Aggregate interlock at joints in concret pavements. Bulletin HRB National Research Council, 189, 1-18.

Darter, M., Barenberg, E., Yrjanson, W., 1985. Joint repair methods for Portland cement concrete pavements. National Cooperative Highway Research Program (NCHRP) Report No. 281.

Referanslar

Abdel-Basset, M., Mohamed, R., Jameel, M., & Abouhawwash, M. (2023). Spider wasp optimizer: A novel meta-heuristic optimization algorithm. *Artificial Intelligence Review*, *56*(10), 11675–11738. https://doi.org/10.1007/s10462-023-10446-y

Abualigah, L., Yousri, D., Abd Elaziz, M., Ewees, A. A., Al-qaness, M. A. A., & Gandomi, A. H. (2021). Aquila Optimizer: A novel meta-heuristic optimization algorithm. *Computers & Industrial Engineering*, *157*, 107250. https://doi.org/10.1016/j.cie.2021.107250

Andriyenko, A., Schindler, K., & Roth, S. (2012). Discrete-continuous optimization for multi-target tracking. *2012 IEEE Conference on Computer Vision and Pattern Recognition*, 1926–1933. https://doi.org/10.1109/CVPR.2012.6247893

Askarzadeh, A. (2016). A novel metaheuristic method for solving constrained engineering optimization problems: Crow search algorithm. *Computers & Structures*, *169*, 1–12. https://doi.org/10.1016/j.compstruc.2016.03.001

Azizi, M., Talatahari, S., & Gandomi, A. H. (2023). Fire Hawk Optimizer: A novel metaheuristic algorithm. *Artificial Intelligence Review*, *56*(1), 287–363. https://doi.org/10.1007/s10462-022-10173-w

Chen, W.-N., Zhang, J., Chung, H. S. H., Zhong, W.-L., Wu, W.-G., & Shi, Y. (2010). A Novel Set-Based Particle Swarm Optimization Method for Discrete Optimization Problems. *IEEE Transactions on Evolutionary Computation*, *14*(2), 278–300. IEEE Transactions on Evolutionary Computation. https://doi.org/10.1109/TEVC.2009.2030331

Cui, Z., Li, F., & Zhang, W. (2019). Bat algorithm with principal component analysis. *International Journal of Machine Learning and Cybernetics*, *10*(3), 603–622. https://doi.org/10.1007/s13042-018-0888-4

Deb, K. (1991). Optimal design of a welded beam via genetic algorithms. *AIAA Journal*, *29*(11), 2013–2015. https://doi.org/10.2514/3.10834

Dehghani, M., Montazeri, Z., Trojovská, E., & Trojovský, P. (2023). Coati Optimization Algorithm: A new bio-inspired metaheuristic algorithm for solving optimization problems. *Knowledge-Based Systems*, *259*, 110011. https://doi.org/10.1016/j.knosys.2022.110011

Dehghani, M., & Trojovský, P. (2023). Osprey optimization algorithm: A new bio-inspired metaheuristic algorithm for solving engineering optimization problems. *Frontiers in Mechanical Engineering*, *8*. https://doi.org/10.3389/fmech.2022.1126450

Geem, Z. W. (2007). Optimal scheduling of multiple dam system using harmony search algorithm. *International Work-Conference on Artificial Neural Networks*, 316–323.

Grove, R. A., Henny, C. J., & Kaiser, J. L. (2009). Osprey: Worldwide Sentinel Species for Assessing and Monitoring Environmental Contamination in Rivers, Lakes, Reservoirs, and Estuaries. *Journal of Toxicology and Environmental Health, Part B*, *12*(1), 25–44. https://doi.org/10.1080/10937400802545078

He, S., Wu, Q. H., & Saunders, J. R. (2006). A novel group search optimizer inspired by animal behavioural ecology. *2006 IEEE International Conference on Evolutionary Computation*, 1272–1278.

Kennedy, J., & Eberhart, R. (1995). Particle swarm optimization. *Proceedings of ICNN'95-International Conference on Neural Networks*, *4*, 1942–1948.

Kvasov, D. E., & Mukhametzhanov, M. S. (2018). Metaheuristic vs. deterministic global optimization algorithms: The univariate case. *Applied Mathematics and Computation*, *318*, 245–259. https://doi.org/10.1016/j.amc.2017.05.014

Mirjalili, S., Gandomi, A. H., Mirjalili, S. Z., Saremi, S., Faris, H., & Mirjalili, S. M. (2017). Salp Swarm Algorithm: A bio-inspired optimizer for engineering design problems. *Advances in Engineering Software*, *114*, 163–191. https://doi.org/10.1016/j.advengsoft.2017.07.002

Mohammadi-Balani, A., Dehghan Nayeri, M., Azar, A., & Taghizadeh-Yazdi, M. (2021). Golden eagle optimizer: A nature-inspired metaheuristic algorithm. *Computers & Industrial Engineering*, *152*, 107050. https://doi.org/10.1016/j.cie.2020.107050

Shabani, A., Asgarian, B., Salido, M., & Asil Gharebaghi, S. (2020). Search and rescue optimization algorithm: A new optimization method for solving constrained engineering optimization problems. *Expert Systems with Applications*, *161*, 113698. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2020.113698

Strandberg, R., & Alerstam, T. (2007). The strategy of fly-and-forage migration, illustrated for the osprey (Pandion haliaetus). *Behavioral Ecology and Sociobiology*, *61*(12), 1865–1875. https://doi.org/10.1007/s00265-007-0426-y

Xue, J., & Shen, B. (2023). Dung beetle optimizer: A new meta-heuristic algorithm for global optimization. *The Journal of Supercomputing*, *79*(7), 7305–7336. https://doi.org/10.1007/s11227-022-04959-6

Yang, X.-S., & He, X. (2013). Firefly algorithm: Recent advances and applications. *International Journal of Swarm Intelligence*, *1*(1), 36–50. https://doi.org/10.1504/IJSI.2013.055801

Yin, Z., & Zinn-Björkman, L. (2020). Simulating rolling paths and reorientation behavior of ball-rolling dung beetles. *Journal of Theoretical Biology*, *486*, 110106. https://doi.org/10.1016/j.jtbi.2019.110106

Yu, K., Wang, X., & Wang, Z. (2016). An improved teaching-learning-based optimization algorithm for numerical and engineering optimization problems. *Journal of Intelligent Manufacturing*, *27*(4), 831–843. https://doi.org/10.1007/s10845-014-0918-3

Zaman, H. R. R., & Gharehchopogh, F. S. (2022). An improved particle swarm optimization with backtracking search optimization algorithm for solving continuous optimization problems. *Engineering with Computers*, *38*(4), 2797–2831. https://doi.org/10.1007/s00366-021-01431-6

References

Akoz Y. (2005), *Enerji yöntemleri ve Yapı sistemleri*, İstanbul, Birsen Yayınevi.

Clough, R.W. and Penzien, J. (1993). *Dynamics of Structures* (2nd edition). Singapore: Mc Graw–Hill, Inc.

Barltrop, N.D.P. and Adams, A.J. (1991). *Dynamics of Fixed Marine Structures* (3rd edition). UK: Butterworth–Heinemann.

Celep, Z. and Kumbasar N. (2001). *Yapı Dinamiği* (üçüncü baskı). İstanbul: İTÜ Rehber Matbaacılık.

CERC,(2002), *Coastal Engineering Manual*, Wave Mechanics, Part II, USA, U.S. Army Corps of Engineers.

Dean, R.G. and Dalrymple, R.A. (1991). *Water Wave Mechanics for Engineers and Scientists* (2nd edition). Singapore: World Scientific.

Dyrbye, C., Hansen, S. O. (1997). *Wind Loads On Structures*, John Wıley&Sons, England.

Krogh, T. (2004) HAWC Load Simulation of Generic 5MW Offshore Wind Turbine Model, Riso National Laboratory, Roskilde, Denmark.

Leylek, E.İ., (2005) Yapı Dinamiği: Depreme Dayanıklı Yapılar, Çağlayan Kitabevi, İstanbul

Gökkuş U., Yiğit M.E. and Gucuyen E. (2017). Flexible Body Dynamics of Offshore Wind Turbine Under Extreme Loading Conditions, *International Journal of Sciences & Applied Research*, IJSAR, 4(2), 22-29.

Gucuyen E., Yiğit, M.E., Erdem R. T. and Gökkuş Ü. (2020). Comparative analysis of tripod offshore structure", GRAĐEVINAR, 72(11), 1021-1030. https://doi.org/10.14256/JCE.2848.2019

Şermet F., Yiğit M.E. and Yıldız M. (2022). Analysis of offshore wind turbine towers with different types of buoys in linear wave action by finite element method, Assoc. Prof. Dr. Umut ÖZKAYA (Editor), 3rd International Conference on Applied Engineering and Natural Sciences, pp:1617-1624, ICAENS, KONYA 20-23 July 2022.

Yiğit M. E., Gücüyen E., and Gökkuş Ü. (2009). Lineer Dalga Etkisindeki Açık Deniz Rüzgâr Türbini Çelik Kolonlu Tek Serbestlik Dereceli Sisteme Göre Dinamik Analizi, *3. Ulusal Çelik Yapılar Sempozyumu*, GAZİANTEP, 8-9-10 Ekim 2009, pp: 265-276, ISBN 978-9944-89-775-4

Yiğit M.E., Ozdemir A., Sermet F. and Pınarlık M. (2018). Analysis of Offshore Wind Turbine Towers with Different Designs by Finite Elements Method, *International Journal of Advanced Research in Engineering-IJARE*, 4(3), 1-4.

References

Aneja, Sakshi, Ashutosh Sharma, Rishi Gupta, and Doo Yeol Yoo. 2021. "Bayesian Regularized Artificial Neural Network Model to Predict Strength Characteristics of Fly Ash and Bottom Ash Based Geopolymer Concrete." *Materials* 14(7):1729.

Bajare, Diana, Girts Bumanis, and Liga Upeniece. 2013. "Coal Combustion Bottom Ash as Microfiller with Pozzolanic Properties for Traditional Concrete." *Procedia Engineering* 57:149–58. doi: 10.1016/J.PROENG.2013.04.022.

Çankaya, Simge, and Beyhan Pekey. 2019. "A Comparative Life Cycle Assessment for Sustainable Cement Production in Turkey." *Journal of Environmental Management* 249:109362. doi: 10.1016/J.JENVMAN.2019.109362.

Cavdar, Ahmet, and Şükrü Yetgin. 2007. "Availability of Tuffs from Northeast of Turkey as Natural Pozzolan on Cement, Some Chemical and Mechanical Relationships." *Construction and Building Materials* 21(12):2066–71.

Cobîrzan, Nicoleta, Anca Andreea Balog, and Emilia Moşonyi. 2015. "Investigation of the Natural Pozzolans for Usage in Cement Industry." *Procedia Technology* 19:506–11.

Global Cement and Concrete Association. n.d. *Total Gross CO2 Emissions Excluding CO2 from On Site Power Generation Grey and White Cement*.

Hardjito, Djwantoro, and Shaw Shen Fung. 2010. "Fly Ash-Based Geopolymer Mortar Incorporating Bottom Ash." *Modern Applied Science* 4(1):44.

Hoenig, V., K. Koring, P. Fleiger, Ch Müller, S. Palm, and J. Reiners. 2013. "Energy Efficiency in Cement Production; Part 1." *Cement International* 11(4):46–65.

K Al-Chaar, Ghassan, Mouin Alkadi, and Panagiotis G. Asteris. 2013. "Natural Pozzolan as a Partial Substitute for Cement in Concrete." *The Open Construction & Building Technology Journal* 7(1).

Kajaste, Raili, and Markku Hurme. 2016. "Cement Industry Greenhouse Gas Emissions - Management Options and Abatement Cost." *Journal of Cleaner Production* 112:4041–52. doi: 10.1016/j.jclepro.2015.07.055.

Khatib, J. M. 2008. "Performance of Self-Compacting Concrete Containing Fly Ash." *Construction and Building Materials* 22(9):1963–71. doi: 10.1016/J.CONBUILDMAT.2007.07.011.

Kurda, Rawaz, José D. Silvestre, and Jorge de Brito. 2018. "Life Cycle Assessment of Concrete Made with High Volume of Recycled Concrete Aggregates and Fly Ash." *Resources, Conservation and Recycling* 139:407–17. doi: 10.1016/J.RESCONREC.2018.07.004.

Luhar, Salmabanu, Sandeep Chaudhary, and Ismail Luhar. 2018. "Thermal Resistance of Fly Ash Based Rubberized Geopolymer Concrete." *Journal of Building Engineering* 19:420–28.

Luhar, Salmabanu, Demetris Nicolaides, and Ismail Luhar. 2021. "Fire Resistance Behaviour of Geopolymer Concrete: An Overview." *Buildings* 11(3):82.

Madheswaran, C. K., Gopalakrishnan Gnanasundar, and N. Gopalakrishnan. 2013. "Effect of Molarity in Geopolymer Concrete." *International Journal of Civil & Structural Engineering* 4(2):106–15.

Mikulčić, Hrvoje, Milan Vujanović, Dimitris K. Fidaros, Peter Priesching, Ivica Minić, Reinhard Tatschl, Neven Duić, and Gordana Stefanović. 2012. "The Application of CFD Modelling to Support the Reduction of CO2 Emissions in Cement Industry." *Energy* 45(1):464–73. doi: 10.1016/J.ENERGY.2012.04.030.

Nath, Pradip, and Prabir Kumar Sarker. 2014. "Effect of GGBFS on Setting, Workability and Early Strength Properties of Fly Ash Geopolymer Concrete Cured in Ambient Condition." *Construction and Building Materials* 66:163–71.

OECD, OECD. 2012. "Environmental Outlook to 2050." doi: 10.1787/9789264122246-en.

Schneider, Martin. 2015. "Process Technology for Efficient and Sustainable Cement Production." *Cement and Concrete Research* 78:14–23.

Scrivener, Karen, Fernando Martirena, Shashank Bishnoi, and Soumen Maity. 2018. "Calcined Clay Limestone Cements (LC3)." *Cement and Concrete Research* 114:49–56.

Shobeiri, Vahid, Bree Bennett, Tianyu Xie, and Phillip Visintin. 2021. “A Comprehensive Assessment of the Global Warming Potential of Geopolymer Concrete.” *Journal of Cleaner Production* 297:126669. doi: https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2021.126669.

Xie, Tianyu, and Togay Ozbakkaloglu. 2015. “Behavior of Low-Calcium Fly and Bottom Ash Based Geopolymer Concrete Cured at Ambient Temperature.” *Ceramics International* 41(4):5945–58.

References

[1] Geray, C. Kentsel Yaşam Kalitesi ve Belediyeler, Türk İdare Dergisi, 1998: 323- 345.

[2] Eroğlu, V. Kazısız Teknolojiler Türkiye Zirvesi, 2012: (Ekim-Kasım-Aralık 2012)

[3] Halisdemir, H. Altyapı yapım işlerinde kazısız teknolojilerin avantajları ve boru itme yönteminin incelenmesi (Master's thesis, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi).2022.

[4] Öztoprak, S. Zeminlerin İyileştirilmesi Yöntemlere Genel Bir Bakış, İMO İstanbul Karaköy Şb., Kasım 2016.

[5] Environment and Urban Ministry. Circular numbered 2018/10, 2018: 31.08.

[6] Torun, Y. Turkish Tunneling and Underground Technologies Magazine, 2012; 15-23.

[7] Legaz, C. Outlooks in France regarding How Are Taken Into Account The Social Costs In The Works Of Installation Or Rehabilitation Of Networks, Mediterranean NO-DIG 2007-XXV International Conference and Exhibition-Roma, Italia, 10/12 September 2007.

[8] Lu, H., Behbahani, S., Azimi, M., Matthews, J. C., Han, S., and Iseley, T. Trenchless construction technologies for oil and gas pipelines: State-of-the-art review. Journal of Construction Engineering and Management, 2020: 146(6), 03120001.

[9] Zhu, H., Wang, T., Wang, Y., and Li, V. C. Trenchless rehabilitation for concrete pipelines of water infrastructure: A review from the structural perspective. Cement and Concrete composites, 2021:123, 104193.

[10] Kaushal, V., Najafi, M., & Serajiantehrani, R. Environmental impacts of conventional open-cut pipeline installation and trenchless technology methods: state-of-the-art review. Journal of Pipeline Systems Engineering and Practice, 2020: 11(2), 03120001.

[11] Afzali Borujeni, S. H., Zare, M., and Adelzade Saadabadi, L. Comparison of Factors Affecting the Acceptance of the Trenchless Technology and Open-Trench Method Using ANP and AHP: Case Study in Iran. Journal of Construction Engineering and Management, 2024: 150(1), 04023145.

References

Celep, Z and Kumbasar N. (2001). *Yapı Dinamiği*, Istanbul Technical University, Istanbul, Rehber Pub. Inc.

CERC, 2006, *Coastal Engineering Manual*, *Wave Mechanics*, Part II, USA, Army Corps of Engineers.

Chakrabarti, S.K., (1987). *Hydrodynamics of Offshore Structures*, London, Computational Mechanics Publications.

Chen, J.Z., Kianoush, M.R., (2010). Generalized SDOF system for dynamic analysis of concrete rectangular liquid storage tanks: effect of tank parameters on response, *Canadian Journal of Civil Engineering,* Vol: 37(2), 262-272. https://doi.org/10.1139/L09-132

Clough, R.W. ve Penzien, J. (1993). *Dynamics of Structures*, Singapore Mc Graw–Hill, Inc.

Craik, A. D. D. (2004). The origins of water wave theory. *Annual Review of Fluid Mechanics* 36, 1–28. https://doi.org/10.1146/annurev.fluid.36.050802.122118

Dean, R. G.; Dalrymple, R. A. (1991). *Water wave mechanics for engineers and scientists*. Advanced Series on Ocean Engineering 2, Singapore, World Scientific Publ. https://doi.org/10.1142/1232

Dingemans, M.W. (1997), *Water wave propagation over uneven bottoms*, Advanced Series on Ocean Engineering 13, Singapore, World Scientific Publ. https://doi.org/10.1142/1241

DnV (2010), *Submarine Pipeline Systems*, Det Norske Veritas, Hovik.

Fu, C, Li, G., Zhao, T., Guan, D., (2015). Dynamic Pressure of Seabed around Buried Pipelines in Shallow Water. *Mathematical Problems in Engineering*, Volume: 2015, 1-9. https://doi.org/10.1155/2015/898572

Goda, Y. 1985, *Random Seas and Design of Maritime Structures*, Tokyo, University of Tokyo Press.

Gökkuş, U., Akyarlı, A., (1994). Optimum Design of Submarine Pipelines. *the Fourth International Offshore and Polar Engineering Conference*, *Isope-94*. 2, 33-40, Osaka/JAPAN, April 10-15,1994

Gökkuş, U., Gücüyen, E., (2010). Dynamic Analysis of Suspended Submarine Pipelines due to Regular Wave Effect, Proceedings on the 8th National Congress of Turkish Coasts and Marine Fields, pp. 1323-133, 27 Apr- 1 May 2010,

Gücüyen E., Yiğit, M.E., Erdem R. T., Gökkuş Ü. (2020). Comparative analysis of tripod offshore structure. *GRAĐEVINAR*, 72(11); 1021-1030. https://doi.org/10.14256/JCE.2848.2019

Huang, X., G., Xu, J.G., (2010). Numerical procedure for static and dynamic analysis of fluid-conveying submarine pipeline span on linear elastic seabed. *Journal of Shanghai Jiaotong University (Science),* 15(6), 719–725. https://doi.org/10.1007/s12204-010-1075-2

Lee, H.H. Liaw, G.L. Chung, P.Y., (2001). 3-D Dynamic Vibration for the Offshore Pipeline Subjected to Wave Forces. 11th International Offshore and Polar Engineering Conference (ISOPE-2001), Norway, Jun 17-22

Korteweg D.J. and de Vries, G., (1985). On the change of form of long waves advancing in a rectangular canal, and on a new type of long stationary waves, *Phil. Mag.*39(5), 422–443.

Muscolino, G., Palmeri, A., (2006). Dynamic Analysis of Viscoelastically Damped Structures. 8th International Conference on Computational Structures Technology, pp. 325-347, Spain, 12-15 Sep. 2006.

Maple (2008), DEtools V Learning Guide, Waterloo Maple Inc., Canada

Ölmez İ.H., Yiğit M.E., Solmaz B. (2011). Düzenli Dalgalar Etkisindeki Deniz Tabanına Serbest Oturan Boruhatlarının Dinamik Analizi. 5nci Ulusal Su Mühendisliği Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Ss: 95-105, İstanbul 12-16 Eylül 2011.

SAP 2000, *Computer and Engineering*, USA, Software and Consulting Publ.

Sarpkaya, T., Isaacson, M., (1981), *Mechanics of Wave Forces on Offshore Structures*, New York, Van Nostrand Reinhold Co.

Sınır, S., Gökkuş, U., Sınır, B.G., (2011). Numerical Modeling of Subsea Pipes Acting on Internal and External Flows. Proceedings on the 2nd International Symposium on Computing In Science & Engineering, pp. 816-824, Türkiye.

Url-1: https://icce-ojs-tamu.tdl.org/icce/index.php/icce/article/viewFile/4274/3955

Varol, B., Yıldırım, D., Gökkuş, U., (2011). Deniz Boru Hattı Üzerine Etkiyen Hidrodinamik Kuvvetlerin Dalga Geliş Açısı İle Değişimi. Kahmanmaras Sutcu Imam University Journal of Engineering Sciences, 14(3), 1-12.

Wilson, J. F., Muga, B. J., Reese, L. C., (2003). *Dynamics of Offshore Structures.* New Jersey, John Wiley & Sons, Inc.

Wiegel, R. L., (1964). Oceanographical Engineering, New Jersey, Prentice-Hall.

Yiğit M.E., Gökkuş Ü., Günay R., Solmaz B., (2017). Computer-Aided Design of Diffusers on Marine Outfall System. *International Journal of Engineering Research and Application-IJERA*, ISSN:2248-9622, 7(3), 88-97. DOI: 10.9790/9622-0703068897

References

Abu Talib, M., Abdallah, M., Abdeljaber, A., & Abu Waraga, O. (2023). Influence of exogenous factors on water demand forecasting models during the COVID-19 period. *Engineering Applications of Artificial Intelligence*, *117*, 105617. https://doi.org/10.1016/J.ENGAPPAI.2022.105617

Alvisi, S., Franchini, M., Luciani, ; Chiara, Marzola, I., & Mazzoni, F. (2021). Effects of the COVID-19 Lockdown on Water Consumptions: Northern Italy Case Study. *Journal of Water Resources Planning and Management*, *147*(11), 05021021. https://doi.org/10.1061/(ASCE)WR.1943-5452.0001481

Ashraf, A. (2021). Lessons learned from COVID-19 response for disaster risk management. *Natural Hazards*, *107*(2), 2027–2032. https://doi.org/10.1007/S11069-021-04658-0/FIGURES/2

Balacco, G., Totaro, V., Iacobellis, V., Manni, A., Spagnoletta, M., & Piccinni, A. F. (2020). Influence of COVID-19 Spread on Water Drinking Demand: The Case of Puglia Region (Southern Italy). *Sustainability 2020, Vol. 12, Page 5919*, *12*(15), 5919. https://doi.org/10.3390/SU12155919

Birişçi, E., & Öz, R. (2021). Household water consumption behavior during the COVID-19 pandemic and its relationship with COVID-19 cases. *Environmental Research and Technology*, *4*(4), 391–397. https://doi.org/10.35208/ERT.953879

Cahill, J., Hoolohan, C., Lawson, R., & Browne, A. L. (2022). COVID-19 and water demand: A review of literature and research evidence. *Wiley Interdisciplinary Reviews: Water*, *9*(1), e1570. https://doi.org/10.1002/WAT2.1570

Dzimińska, P., Drzewiecki, S., Ruman, M., Kosek, K., Mikołajewski, K., & Licznar, P. (2021). The Use of Cluster Analysis to Evaluate the Impact of COVID-19 Pandemic on Daily Water Demand Patterns. *Sustainability 2021, Vol. 13, Page 5772*, *13*(11), 5772. https://doi.org/10.3390/SU13115772

Kabbush, O., Almannaa, M., Alarifi, S. A., & Alghamdi, A. (2023). Assessing the Effect of COVID-19 on the Traffic Safety of Intercity and Major Intracity Roads in Saudi Arabia. *Arabian Journal for Science and Engineering*, *48*(10), 13553–13571. https://doi.org/10.1007/s13369-023-07883-w

Kalbusch, A., Henning, E., Brikalski, M. P., Luca, F. V. de, & Konrath, A. C. (2020). Impact of coronavirus (COVID-19) spread-prevention actions on urban water consumption. *Resources, Conservation and Recycling*, *163*, 105098. https://doi.org/10.1016/J.RESCONREC.2020.105098

Kim, D., Yim, T., & Lee, J. Y. (2021). Analytical study on changes in domestic hot water use caused by COVID-19 pandemic. *Energy*, *231*, 120915. https://doi.org/10.1016/J.ENERGY.2021.120915

Liang, C. P., Lin, T. C., Suk, H., Wang, C. H., Liu, C. W., Chang, T. W., & Chen, J. S. (2022). Comprehensive assessment of the impact of land use and hydrogeological properties on the groundwater quality in Taiwan using factor and cluster analyses. *Science of the Total Environment*, *851*. https://doi.org/10.1016/J.SCITOTENV.2022.158135

Lüdtke, D. U., Luetkemeier, R., Schneemann, M., & Liehr, S. (2021). Increase in Daily Household Water Demand during the First Wave of the Covid-19 Pandemic in Germany. *Water 2021, Vol. 13, Page 260*, *13*(3), 260. https://doi.org/10.3390/W13030260

Ortiz, C., Salcedo, C., & Saldarriaga, J. (2022). Assessment of the Effects of COVID-19 Pandemic Stay-at-Home Measures on Potable Water Consumption Patterns, Location, and Financial Impacts for Water Utilities in Colombian Cities. *Water (Switzerland)*, *14*(19), 3004. https://doi.org/10.3390/W14193004/S1

Rahman Zuthi, M. F., Hossen, M. A., Pal, S. K., Mazumder, M. H., Hasan, S. M. F., & Hoque, M. M. (2022). Evaluating knowledge, awareness and associated water usage towards hand hygiene practices influenced by the current COVID-19 pandemic in Bangladesh. *Groundwater for Sustainable Development*, *19*, 100848. https://doi.org/10.1016/J.GSD.2022.100848

Rajawat, N., Hada, B. S., Meghawat, M., Lalwani, S., & Kumar, R. (2022). C-COVIDNet: A CNN Model for COVID-19 Detection Using Image Processing. *Arabian Journal for Science and Engineering*, *47*(8), 10811–10822. https://doi.org/10.1007/s13369-022-06841-2

Silva, G. M. e, Oliveira, T. H., Carvalho, R. S., Fialho, H. C. P., Souza, F. A. A. de, Mendiondo, E. M., & Ghiglieno, F. (2022). Assessing the Impact of SARS-CoV-2 on Water Consumption in São Paulo State, Brazil. *Journal of Water Resources Planning and Management*, *148*(11), 04022055. https://doi.org/10.1061/(ASCE)WR.1943-5452.0001606

Tesgera, S. L., Hailemariam, S. D., & Tucho, G. G. (2022). Analysis of institutional daily domestic water consumption dynamics due to COVID-19 pandemic, a case study of Adama Science and Technology University. *Applied Water Science*, *12*(6), 1–9. https://doi.org/10.1007/S13201-022-01637-Z/TABLES/6

Tleuken, A., Tokazhanov, G., Serikbay, A. B., Zhalgasbayev, K., Guney, M., Turkyilmaz, A., & Karaca, F. (2021). Household Water and Energy Consumption Changes during COVID-19 Pandemic Lockdowns: Cases of the Kazakhstani Cities of Almaty, Shymkent, and Atyrau. *Buildings 2021, Vol. 11, Page 663*, *11*(12), 663. https://doi.org/10.3390/BUILDINGS11120663

Uçar, A., Arslan, Ş., Manap, H., Gürkan, T., Çalışkan, M., Dayıoğlu, A., Efe, H., Yılmaz, M., İbrahimoğlu, A., Gültekin, E., Durna, R., Başar, R., Osmanoğlu, F., & Ören, S. (2020). A Interactive Web Based Dashboard for Covid-19 Pandemic Real Time Monitorization In Turkey: TURCOVID19. *Anadolu Kliniği Tıp Bilimleri Dergisi*. https://doi.org/10.21673/ANADOLUKLIN.726347

Xu, Z., Lv, Z., Li, J., & Shi, A. (2022). A Novel Approach for Predicting Water Demand with Complex Patterns Based on Ensemble Learning. *Water Resources Management*, *36*(11), 4293–4312. https://doi.org/10.1007/S11269-022-03255-5/FIGURES/9

Yilmaz, V., & Alpars, M. (2023). An Investigation of the Temporal Interaction of Urban Water Consumption in the Framework of Settlement Characteristics. *Water Resources Management*, *37*(4), 1619–1639. https://doi.org/10.1007/S11269-023-03447-7/FIGURES/5

Zanocco, C., Flora, J., Rajagopal, R., & Boudet, H. (2021). Exploring the effects of California's COVID-19 shelter-in-place order on household energy practices and intention to adopt smart home technologies. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, *139*, 110578. https://doi.org/10.1016/J.RSER.2020.110578

References

Agrawal, P., Abutarboush, H. F., Ganesh, T., & Mohamed, A. W. (2021). Metaheuristic Algorithms on Feature Selection: A Survey of One Decade of Research (2009-2019). *IEEE Access*, *9*, 26766–26791. IEEE Access. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2021.3056407

Almeida, B. S. G. de, & Leite, V. C. (2019). Particle Swarm Optimization: A Powerful Technique for Solving Engineering Problems. In *Swarm Intelligence—Recent Advances, New Perspectives and Applications*. IntechOpen. https://doi.org/10.5772/intechopen.89633

Ashby, M. F., Shercliff, H., & Cebon, D. (2018). *Materials: Engineering, Science, Processing and Design*. Butterworth-Heinemann.

Bhushan, B., & Pillai, S. S. (2013). Particle swarm optimization and firefly algorithm: Performance analysis. *2013 3rd IEEE International Advance Computing Conference (IACC)*, 746–751.

Chandrasegaran, S. K., Ramani, K., Sriram, R. D., Horváth, I., Bernard, A., Harik, R. F., & Gao, W. (2013). The evolution, challenges, and future of knowledge representation in product design systems. *Computer-Aided Design*, *45*(2), 204–228. https://doi.org/10.1016/j.cad.2012.08.006

Çiftçioğlu, A. Ö., & Naser, M. Z. (2024). Fire resistance evaluation through synthetic fire tests and generative adversarial networks. *Frontiers of Structural and Civil Engineering*, *18*(4), 587–614. https://doi.org/10.1007/s11709-024-1052-8

Dogan, E., Ciftcioglu, A. O., & Erdal, F. (2017). *Optimum Design of Cellular Beams Via Bat Algorithm With Levy Flights*. https://ceur-ws.org/Vol-1987/paper25.pdf

Dogan, E., & Ozyuksel Ciftcioglu, A. (2020). Weight optimization of steel frames with cellular beams through improved hunting search algorithm. *Advances in Structural Engineering*, *23*(5), 1024–1037. https://doi.org/10.1177/1369433219884456

Eberhart, R., & Kennedy, J. (1995). A new optimizer using particle swarm theory. *MHS'95. Proceedings of the Sixth International Symposium on Micro Machine and Human Science*, 39–43. https://doi.org/10.1109/MHS.1995.494215

Erdal, F., Doğan, E., & Saka, M. P. (2011). Optimum design of cellular beams using harmony search and particle swarm optimizers. *Journal of Constructional Steel Research*, *67*(2), 237–247. https://doi.org/10.1016/j.jcsr.2010.07.014

Erdal, F., & Saka, M. P. (2013). Ultimate load carrying capacity of optimally designed steel cellular beams. *Journal of Constructional Steel Research*, *80*, 355–368. https://doi.org/10.1016/j.jcsr.2012.10.007

Fares, S. S., Coulson, J., & Dinehart, D. W. (2016a). *Castellated and Cellular Beam Design*.

Fares, S. S., Coulson, J., & Dinehart, D. W. (2016b). *Castellated and Cellular Beam Design*. 110.

Faris, H., Aljarah, I., Al-Betar, M. A., & Mirjalili, S. (2018). Grey wolf optimizer: A review of recent variants and applications. *Neural Computing and Applications*, *30*(2), 413–435. https://doi.org/10.1007/s00521-017-3272-5

Heidari, A. A., Mirjalili, S., Faris, H., Aljarah, I., Mafarja, M., & Chen, H. (2019). Harris hawks optimization: Algorithm and applications. *Future Generation Computer Systems*, *97*, 849–872. https://doi.org/10.1016/j.future.2019.02.028

Juan, A. A., Faulin, J., Grasman, S. E., Rabe, M., & Figueira, G. (2015). A review of simheuristics: Extending metaheuristics to deal with stochastic combinatorial optimization problems. *Operations Research Perspectives*, *2*, 62–72. https://doi.org/10.1016/j.orp.2015.03.001

Kaveh, A., Almasi, P., & Khodagholi, A. (2023). Optimum Design of Castellated Beams Using Four Recently Developed Meta-heuristic Algorithms. *Iranian Journal of Science and Technology, Transactions of Civil Engineering*, *47*(2), 713–725. https://doi.org/10.1007/s40996-022-00884-z

Kaveh, A., & Mahdavi, V. R. (2015). *Colliding Bodies Optimization*. https://books.google.com/books/about/Colliding_Bodies_Optimization.html?hl=tr&id=y1vgCQAAQBAJ

Leuning, N., Steentjes, S., & Hameyer, K. (2017). *On the Homogeneity and Isotropy of Non-Grain-Oriented Electrical Steel Sheets for the Modeling of Basic Magnetic Properties from Microstructure*

and Texture | IEEE Journals & Magazine | IEEE Xplore. https://ieeexplore.ieee.org/abstract/document/7920338

Mirjalili, S., Mirjalili, S. M., & Lewis, A. (2014). Grey Wolf Optimizer. *Advances in Engineering Software*, *69*, 46–61. https://doi.org/10.1016/j.advengsoft.2013.12.007

Morkhade, Samadhan. G., & Gupta, L. M. (2019). Ultimate load behaviour of steel beams with web openings. *Australian Journal of Structural Engineering*, *20*(2), 124–133. https://doi.org/10.1080/13287982.2019.1607448

Naser, M. Z., & Çiftçioğlu, A. Ö. (2023). Revisiting Forgotten Fire Tests: Causal Inference and Counterfactuals for Learning Idealized Fire-Induced Response of RC Columns. *Fire Technology*, *59*(4), 1761–1788. https://doi.org/10.1007/s10694-023-01405-8

Oftadeh, R., Mahjoob, M. J., & Shariatpanahi, M. (2010). A novel meta-heuristic optimization algorithm inspired by group hunting of animals: Hunting search. *Computers & Mathematics with Applications*, *60*(7), 2087–2098. https://doi.org/10.1016/j.camwa.2010.07.049

Özyüksel Çiftçioğlu, A. (2024). RAGN-L: A stacked ensemble learning technique for classification of Fire-Resistant columns. *Expert Systems with Applications*, *240*, 122491. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2023.122491

Pachpor, P. D., Gupta, L. M., & Deshpande, N. V. (2014). Analysis and Design of Cellular Beam and its Verification. *IERI Procedia*, *7*, 120–127. https://doi.org/10.1016/j.ieri.2014.08.019

Panedpojaman, P., Sae-Long, W., & Chub-uppakarn, T. (2016). Cellular beam design for resistance to inelastic lateral–torsional buckling. *Thin-Walled Structures*, *99*, 182–194. https://doi.org/10.1016/j.tws.2015.08.026

Siebers, R., & Fischer, D. (2016). Sustainable steel construction. In *Sustainable Steel Buildings* (pp. 97–245). John Wiley & Sons, Ltd. https://doi.org/10.1002/9781118740828.ch4

Sonck, D., & Belis, J. (2015). Lateral–torsional buckling resistance of cellular beams. *Journal of Constructional Steel Research*, *105*, 119–128. https://doi.org/10.1016/j.jcsr.2014.11.003

Sweedan, A. M. I. (2011). Elastic lateral stability of I-shaped cellular steel beams. *Journal of Constructional Steel Research*, *67*(2), 151–163. https://doi.org/10.1016/j.jcsr.2010.08.009

Ugural, A. C. (2009). *Stresses in Beams, Plates, and Shells*. CRC Press.

Wang, S., Jia, H., Liu, Q., & Zheng, R. (2021). An improved hybrid Aquila Optimizer and Harris Hawks Optimization for global optimization. *Mathematical Biosciences and Engineering*, *18*, 7076–7109. https://doi.org/10.3934/mbe.2021352

References

Afshar MH (2007) Partially constrained ant colony optimization algorithm for the solution of constrained optimization problems: Application to storm water network design. Advances in Water Resources 30:954–965. https://doi.org/10.1016/J.ADVWATRES.2006.08.004

Aghdam KM, Mirzaee I, Pourmahmood N, Aghababa MP (2014) Adaptive Mutated Momentum Shuffled Frog Leaping Algorithm for Design of Water Distribution Networks. Arabian Journal for Science and Engineering 2014 39:11 39:7717–7727. https://doi.org/10.1007/S13369-014-1367-1

Bi W, Dandy GC, Maier HR (2015) Improved genetic algorithm optimization of water distribution system design by incorporating domain knowledge. Environmental Modelling & Software 69:370–381. https://doi.org/10.1016/J.ENVSOFT.2014.09.010

Chung G, Lansey K, Chung G, et al (2008) Application of the Shuffled Frog Leaping Algorithm for the Optimization of a General Large-Scale Water Supply System. Water Resources Management 2008 23:4 23:797–823. https://doi.org/10.1007/S11269-008-9300-6

Cunha M da C, Sousa J (1999) Water Distribution Network Design Optimization: Simulated Annealing Approach. Journal of Water Resources Planning and Management 125:215–221. https://doi.org/10.1061/(ASCE)0733-9496(1999)125:4(215)

da Conceição Cunha M, Ribeiro L (2004) Tabu search algorithms for water network optimization. European Journal of Operational Research 157:746–758. https://doi.org/10.1016/S0377-2217(03)00242-X

Dandy GC, Simpson AR, Murphy LJ (1996) An Improved Genetic Algorithm for Pipe Network Optimization. Water Resources Research 32:449–458. https://doi.org/10.1029/95WR02917

Geem ZW (2009) Particle-swarm harmony search for water network design. http://dx.doi.org/101080/03052150802449227 41:297–311. https://doi.org/10.1080/03052150802449227

Holland J (1975) Adaptation In Natural and Artificial Systems. University of Michigan Press, Ann Arbor

Karaboğa D (2017) Yapay Zeka Optimizasyon Algoritmalari. Nobel Akademi Yayıncılık

Karaboga D, Basturk B (2008) On the performance of artificial bee colony (ABC) algorithm. Applied Soft Computing 8:687–697. https://doi.org/10.1016/J.ASOC.2007.05.007

Keedwell E, Khu S-T (2006) Novel Cellular Automata Approach to Optimal Water Distribution Network Design. Journal of Computing in Civil Engineering 20:49–56. https://doi.org/10.1061/(ASCE)0887-3801(2006)20:1(49)

Kennedy J, Eberhart R (1995) Particle swarm optimization. In: Proceedings of ICNN'95 - International Conference on Neural Networks. IEEE, pp 1942–1948

Luthra I, Chaturvedi SK, Upadhyay D, Gupta R (2017) Comparative study on nature inspired algorithms for optimization problem. Proceedings of the International Conference on Electronics, Communication and Aerospace Technology, ICECA 2017 2017-January:143–147. https://doi.org/10.1109/ICECA.2017.8212781

Mahpeykar MR, Lakzian E, Amirirad E (2009) Application Of A Compact Genetic Algorithm To Pipe Network Optimization Problems. Transaction B: Mechanical Engineering 16:264–271

Maier HR, Simpson AR, Zecchin AC, et al (2003) Ant Colony Optimization for Design of Water Distribution Systems. Journal of Water Resources Planning and Management 129:200–209. https://doi.org/10.1061/(ASCE)0733-9496(2003)129:3(200)

Marques J, Cunha M, Savić DA (2015) Multi-objective optimization of water distribution systems based on a real options approach. Environmental Modelling & Software 63:1–13. https://doi.org/10.1016/J.ENVSOFT.2014.09.014

Möderl M, Fetz T, Rauch W (2007) Stochastic approach for performance evaluation regarding water distribution systems. Water Science and Technology 56:29–36. https://doi.org/10.2166/WST.2007.598

Mohan S, Babu KSJ (2009) Water Distribution Network Design Using Heuristics-Based Algorithm. Journal of Computing in Civil Engineering 23:249–257. https://doi.org/10.1061/(ASCE)0887-3801(2009)23:5(249)

Montalvo I, Izquierdo J, Pérez R, Tung MM (2008) Particle Swarm Optimization applied to the design of water supply systems. Computers & Mathematics with Applications 56:769–776. https://doi.org/10.1016/J.CAMWA.2008.02.006

Moosavian N, Jaefarzade MR (2015) Particle Swarm Optimization for Hydraulic Analysis of Water Distribution Systems. Civil Engineering Infrastructures Journal 48:9–22. https://doi.org/10.7508/CEIJ.2015.01.002

ÖZDAĞLAR D, BENZEDEN E, KAHRAMAN AM (2006) Kompleks Su Dağıtım Şebekelerinin Genetik Algoritma ile Optimizasyonu. Teknik Dergi 17:3851–3867

Qiao JF, Wang YF, Chai W, Sun LB (2011) Optimal water distribution network design with improved particle swarm optimisation. International Journal of Computational Science and Engineering 6:34. https://doi.org/10.1504/IJCSE.2011.041210

Sabbaghpour S, Naghashzadehgan M, Javaherdeh K, Haddad OB (2012) HBMO algorithm for calibrating water distribution network of Langarud city. Water Science and Technology 65:1564–1569. https://doi.org/10.2166/WST.2012.045

Sarbu I, Ostafe G (2015) Optimal design of urban water supply pipe networks. https://doi.org/101080/1573062X2014994007 13:521–535. https://doi.org/10.1080/1573062X.2014.994007

Shi Y, Eberhart RC (1999) Empirical study of particle swarm optimization. In: Proceedings of the 1999 Congress on Evolutionary Computation, CEC 1999. IEEE Computer Society, pp 1945–1950

Whitley D (1994) A genetic algorithm tutorial. Statistics and Computing 1994 4:2 4:65–85. https://doi.org/10.1007/BF00175354

Yılmaz V, Büyükyıldız M, Baykan ÖK (2020) Optimization of Water Distribution Networks Using Artificial Bee Colony Algorithm. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi 9:377–392. https://doi.org/10.28948/NGUMUH.568917

Zecchin AC, Maier HR, Simpson AR, et al (2007) Ant Colony Optimization Applied to Water Distribution System Design: Comparative Study of Five Algorithms. Journal of Water Resources Planning and Management 133:87–92. https://doi.org/10.1061/(ASCE)0733-9496(2007)133:1(87)

Zheng F, Simpson AR, Zecchin A (2011) Performance Study of Differential Evolution with Various Mutation Strategies Applied to Water Distribution System Optimization. In: World Environmental and Water Resources Congress 2011: Bearing Knowledge for Sustainability - Proceedings of the 2011 World Environmental and Water Resources Congress. American Society of Civil Engineers, pp 166–176

Editor: Assoc. Prof. Dr. Nazmiye Gönül Bilgin

International Research in the Field of Mathematics I

EĞİTİM yayınevi

INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF MATHEMATICS- I

Editor: Assoc. Prof. Dr. Nazmiye Gönül Bilgin

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Mehmet Çakır
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 76780

ISBN: 978-625-6251-36-6
1. Edition, October 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card

INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF MATHEMATICS- I
Editor: Assoc. Prof. Dr. Nazmiye Gönül Bilgin
VI+101, 160x240 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-6251-36-6

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

References

Khaplanov, M. (1959). Linear operators in analytic space, *Rostov. Gos. Univ. Uch. Zap. Fiz. -Mat. Fak.,* 43 83-118 (in Russian).

Korovkin, P.P. (1960). Linear operators and Approximation Theory, Translated from the Russian ed. (1959), *Russian Monographs and Texts on advances Mathematics and Physics, Vol. III, Gordon and Breach Publishers, Ins. New York, Hindustan Publ. Corb.* (India), Delhi, 1960.

Evgrafov, M.A. (1956). *The method of near systems in the space of analytic functions and its application to interpolation*, Tr. Mosk. Mat. Obs. 5 89-201 (in Russian); Amer. Math. Soc. Transl., 16 195-314 (English transi.).

Gadjiev, A. D. (1974). Linear k-positive operators in a space of regular functions, and theorems of P.P. Korovkin type, *Izv. Akad. Nauk Azerb. SSR Ser. Fiz. -Tekh. Mat. Nauk, 5* 49-53 (in Russian).

Gadjiev, A.D. (1974). The convergence problem for a sequence of positive linear operators on unbounded sets, and theorems analogous to that of PP Korovkin, *Soviet Math. Dokl. Vol. 15, No.5* 1433-1436

Pai, D.V. and Jain, P.C. (1971). Approximation theorems of the Korovkin-type for complex-valued functions. *Indian J., Math., 13* 123-129.

Gadjiev, A.D. (1976). *Theorems of Korovkin type*, Mat. Zametki 20 (5) (1976) 781-786; Math. Notes 20 995-998 (English transl.)

Ahadov, R.A. (1981). *On the convergence of sequences of linear operators in a space of functions that are analytic in the disc*, Izv. Akad. Nauk Azerb. SSR Ser. Fiz-Tekh. Mat. Nauk 2 (1) 6-71 (in Russian).

Altomare, F. and Campiti. (1994). M. *Korovkin-Type Approximation Theory and its applications*, in: de Gruyder Studies in Mathematics, vol. 17, Walter de Gruyter and Co., Berlin.

Hacisalihoglu, H.H, Gadjiev, A.D. (1995). *On convergence of sequences of linear positive operators*, Ankara (in Turkish).

Ispir, N. (1999). *Convergence of sequences of k-positive linear operators in subspaces of analytic functions*, Hacet. Bull. Nat. Sci. Eng. Ser. B 28 47-53.

Ispir N., Atakut Ç. (2000). *On the convergence of a sequence of positive linear operators on the sapce of m-multiple complex sequences*, Hacet. Bull. Nat. Sci. Eng. Ser. B 29 47-54.

Gadjiev A. D., Orhan C. (2002). *Some approximation theorems via statistical convergence*, Rocky Mountain J. Math. 32 (1) 129-138.

Duman O. (2006). *Statistical approximation theorems by k-positive linear operators*, Arch. Math. (Basel) 86 (6) 569-576.

Ozarslan M. A. (2009). *I-convergence theorems for a class of k-positive linear operators*, Cent. Eur. J. Math 7 (2) 357-362.

Gadjiev A.D., Ghorbanalizadeh A.M. (2010). *Approximation of analytic functions by the sequences of k-positive linear operators, Journal of Approximation Theory* 162 1245-1255.

Gadjiev, A.D., Ghorbanalizadeh, A.M. (2010). *On approximation processes in the space of analytic functions.* Centr. Eur. J Math. 8(2), 389-398.

Gadjiev A. D. (2011). *Simaltaneous statistical approximation of analytic functions and their derivatives by k-positive linear operators*, Azerb. J. Math. 1(1) 57-66.

Gadjiev, A.D., Duman, O., Ghorbanalizadeh, A.M. (2012). *Ideal Convergence of k-positive linear operators*. J Funct. Space Appl. Vol. 2012. Article ID 178316.

Gadjiev A.D., Aliev R.A. (2013). *Approximation of analytic functions by k-positive linear operators in the closed domain*, Positivity. DOI 10. 1007/s 11117-0255-3, 9 p.

Gadjiev A.D., Cetin N. (2014). *Approximation of analytic functions by sequences of linear operators*, Filomat 28 (1), 99-106.

Gadjiev, A.D., Aliev, R.A. (2015). *Approximation of analytical functions in annulus by linear operators.* Applied mathematics and computations. 252, 438-445.

Gadjiev, A.D. and Aliev, R.A. (2016). Korovkin type theorem for linear k-positive operators in a polydisc of analytical functions. Mathematica Slovaca. 66(5). doi.10.1515/ms-2016-0213.

Coşkun, T. (2017). Approximation of analytic functions of several variables by linear k-positive operators, *Turk J Math*, 41:426-435.

Freitag, E. and Busam, R. (2005). Complex Analysis. Springer-Verlag, Berlin Heidelberg, New York pp.9-244.

Karateke, S. and Coşkun, E. (2018). Convergence properties of linear $\boldsymbol{k}-$ positive operators in subspace of entire functions., *European International Journal of Science and Technology (EIJST)*, ISSN:2304-9693, Vol.7, No.4.

Karateke, S. (2017). Doğrusal $k-$ pozitif Operatör Dizilerinin Tam Fonksiyonlar Uzayında Yakınsaklığı. Doktora Tezi. Zonguldak: Bülent Ecevit Üniversitesi.

References

[1] Bachman, G. & Narici, L. (1966). *Functional Analysis,* Academic Press, New York, London.

[2] Bakherad, M. (2018). Some Berezin Number Inequalities for Operator Matrices. *Czech. Math. J*., 68, 997-1009.

[3] Berezin, F. A. (1972). Covariant and Contravariant Symbols for Operators. *Math. USSR-Izv.,* 6, 1117-1151.

[4] Berezin, F. A. (1974). Quantizations. *Math. USSR-Izv.,* 8, 1109-1163.

Ismailov, Z., & Mert, R. (2022). Gaps Between Some Spectral Characteristics of Direct Sum of Hilbert Space Operators. *Operators and Matrices*, *16*(1).

[5] Ipek Al, P., & Ismailov, Z. I. (2021). On the Spectral Radius of Antidiagonal Block Operator Matrices. *Journal of Mathematical Chemistry*, *59*(10), 2206-2217.

[6] Ipek Al, P., & Ismailov, Z. I. (2021). Gaps Between Operator Norm and Spectral and Numerical Radii of the Tensor Product of Operators. *Turkish Journal of Analysis and Number Theory*, 9(2), 22-24.

[7] Ismailov Z. I., & Ipek Al, P., (2022). Some Spectral Characteristic Numbers of Direct Sum of Operators. *Turkish Journal of Analysis and Number Theory*, 10(1),21-26.

[8] Karaev, M. T. (2004). Functional Analysis Proofs of Abels Theorems. *Proc. Am. Math. Soc.,* 132, 2327-2329.

[9] Karaev, M. T. (2013). Reproducing Kernels and Berezin Symbols Techniques in Various Questions of Operator Theory. *Complex Anal. Oper. Theory,* 7, 983-1018.

[10] Karaev, M. T. & Saltan, S. (2005). Some Results on Berezin Symbols. *Complex Var. Theory Appl.,* 50, 185-193.

[11] Nordgren, E. & Rosenthal, P. (1994). Boundary Values of Berezin Symbols. *Oper. Theory Adv. Appl.,* 73, 362-368.

[12] Otkun Çevik, E., & Ismailov, Z. I. (2022). Some Gap Relations Between Operator Norm with Spectral and Numerical Radii of Direct Sum Hilbert Space Operators. *Lobachevskii Journal of Mathematics*, *43*(2), 366-375.

[13] Otkun Çevik, E., & Ismailov, Z. I. (2021). Radius and Operator Norm of Infinite Upper Triangular Double Band Block Operator Matrices *Journal of Analysis & Number Theory*, *9*(2), 19-22.

[14] Otkun Çevik, E., & Ismailov, Z. I. (2021). Spectral Radius and Operator Norm of Infinite Upper Triangular Double Band Block Operator Matrices. *Journal of Analysis & Number Theory,* 9(2), 19-22.

REFERENCES

Acar, T., Aral, A., and Gonska, H. (2017). On Szasz-Mirakyan Operators Preserving $e^{(2ax)}$, $a > 0$.

Acar, T., Montano, M. C., Garrancho, P. and Leonessa, V.(2019). On Bernstein-Chlodovsky Operators Preserving e^{-2x}, *Bulletin of the Belgian Mathematical Society Simon Stevin*, c. 26, sayı. 5, ss. 681–698.

Açıkgöz, M., Aracı, S. and Cangül, I. N. (2011). A note on the modified q-Bernstein polynomials for functions of several variables and their reflections on q-Volkenborn integration. *Applied Mathematics and Computation*, *218*(3), 707-712.

Agratini, O. (2006). Linear operators that preserve some test functions. *International Journal of Mathematics and Mathematical Sciences*, *2006*(1), 094136.

Aral, A., Cardenas-Morales, D. and Garrancho, P. (2018). Bernstein-Type Operators that Reproduce Exponential Functions, *Journal of Mathematical Inequalities*, c. 12, sayı. 3, ss. 861-872

Aral, A., Limmam, M. L. and Ozsarac, F. (2019). Approximation Properties of Sz´asz-Mirakyan-Kantorovich Type Operators, *Mathematical Methods in the Applied Sciences*, c. 42, ss. 5233-5240

Aral, A., Otrocol, D., Raşa, I. (2019) On approximation by some Bernstein Kantorovich exponential-type polynomials. Period. Math. Hung. (79), 236–254.

Bardaro, C. and Mantellini, I. (2009). A Korovkin theorem in multivariate modular function spaces. *Journal of Function Spaces*, *7*(2), 105-120.

Bernstein, S. (1912). Démo Istration du Th'eorème de Weierstrass Fondée Sur le Calcul des Probabilités. *Сообщенія Харьковскаго математическаго общества*, 13(1), 1-2.

Bilgen, Z. (2023), A Modification of Bernstein Polynomals on Symmetric Range, MSc Thesis. Şanlıurfa: Harran University.

Bilgin, N. G., Kaya, Y. and Eren, M. (2024). Security of image transfer and innovative results for (p, q)-Bernstein-Schurer operators. *AIMS Mathematics*, *9*(9), 23812-23836.

Bilgin, N. G, Bozma, G. (2022). λ-Statistical Convergence Of Fractional Difference Sequences On Neutrosophic Normed Spaces. *Research & Reviews in Science and Mathematics.*

Bilgin, N. G. (2023). Rough Statistical Convergence For Triple Difference Sequences In Neutrosophic Normed Spaces. *Explorations in Mathematical Analysis: A Collection of Diverse Papers,* 277-297.

Bilgin, N. G. (2023). Hilbert I-Statistical Convergence on Neutrosophic Normed Spaces. *Gazi University Journal of Science Part A: Engineering and Innovation,* 10(1), 1-8.

Bilgin, N.G. (2022). Hibrid Δ-Statistical Convergence for Neutrosophic Normed Space. *Journal of Mathematics*, *2022*(1), 3890308.

Bilgin, N.G, Güven, E. (2022). Stancu-Gadjiev- Kantorovich Operator With Two Parameters. *Proceedings 2nd International Istanbul Congress of Multidisciplinary Scientific Research.* 421-439.

Bilgin, N. G, Güven, E. (2022). A Two-Parameter Modification Of Stancu-Gadjiev-Kantorovich Operator. *Procedding V. Hagia Sophıa International Conference On Multidiscıplinary Scıentific Studies.* 335-354.

Bilgin, N. G. (2022). Approximation Properties of a Kantorovich Type Operator. *Ejons International Journal,* 39-52.

Bozma, G, (2023). α-Generalized Bernstein Schurer Operators, *Proceeding 10th International Erciyes Scientific Research Congress 23-24 December 2023, Kayseri.* 313-332.

Bilgin, N. G., Melis, E. (2023). Results on Bivariate Modified (p, q)-Bernstein Type Operators. *Gazi University Journal of Science*, 1-1.

Bohman, H. (1952). On Approximation of Continuous and of Analytic Functions. *Arkiv för Matematik*, 2(1), 43-56.

Bozma, G, Bilgin, N. G., Kaya, Y. (2023). On Bernstein Schurer Type Operators Preserving Exponential Function, 2023/6, *2nd International E-Conference on Mathematical and Statistical Science: A Selcuk Meeting*, 61

Bozma, G, Bilgin, N. G. (2024). Lacunary Uniformly Statistical Neutrosophic Convergence On A Kind Of Normed Spaces. *International Studies In Science And Mathematics, Serüven Publishing,* 61-78.

Cicek, H. and Izgi, A. (2022). Approximation By Modified Bivariate Bernstein-Durrmeyer And GBS Bivariate Bernstein-Durrmeyer Operators on a Triangular Region. *Fundamental Journal of Mathematics and Applications*, 5(2), 135-144.

Cilo, A. Ural, A. and Izgi, A, (2012). [-1, 1] Aralığında Bernstein Polinomlarının Yaklaşım Özellikleri ve Yaklaşım Hızı, XXV. Ulusal Matematik Sempozyumu, Niğde Üniversitesi, s.93, 5-8 Eylül 2012.

Demir, H,(2019), Exponential Bernstein Operators, Master Thesis. Kırıkkale: Kırıkkale University.

Gupta, V., Aral, A. (2018). A note on Sz´asz-Mirakyan-Kantorovich type operators preserving e^{-x}, *Positivity*, c. 22, ss. 415-423.

Güven, E, Bilgin, N. G. (2024). Parametric Type Generalized Bernstein Operators On Symmetric Interval. *International Congress On Natural Sciences And Applied Mathematics,* 166-189.

Güven, E, Bilgin, N. G. (2023). On Bernstein Type Operators Preserving Exponential Functions, *Proceeding International Marmara Sciences Congress Imascon 2023,* 237-245.

Güven, E, Bilgin, N. G.. (2023). Modified Bernstein Operators Preserving Exponential-Type Functions in the Symmetric Range, *Proceeding 18th International Scientific Research Congress - Science and Engineering - (UBAK),* 95-105

Izgi, A. (2012). Approximation by a Class of New Type Bernstein Polynomials of One and Two Variables. *Global Journal of Pure and Applied Mathematics*, 8(5), 55-71.

Kaya, Y., Bilgin, N. G. (2013). A generalization of lacunary equistatistical convergence of positive linear operators. In *Abstract and Applied Analysis* (Vol. 2013, No. 1, p. 514174). *Hindawi Publishing Corporation.*

Kaytmaz, O. (2024). The problem of determining source term in a kinetic equation in an unbounded domain. *AIMS Mathematics*, *9*(4), 9184-9194.

Korovkin, P. P. (1953). On Convergence of Linear Positive Operators in the Space of Continuous Functions. *In Dokl. Akad. Nauk SSSR* (Vol. 90, No. 953, pp. 961-964).

Lorentz, G. G. (1953). Bernstein Polynomials. Math. Expo., vol. 8, Univ.

Popoviciu, T. (1950). Asupra demonstratiei teoremei lui Weierstrass cu ajutorul polinoamelor de interpolare. *Lucraarile Sesiunii Generale Stiintifice din*, 2-12.

Shisha,O. and Mond, B. (1968). The Degree of Convergence of Sequences of Lineer Positive Operators. *Proc. Nat. Acat. Sci. U.S.A.* 60, s 1196-1200.

Stancu, D. D. (1968). Approximation of Functions by a New Class of Linear Polynomial Operators. *Rev. Roumaine Math. Pures Appl*, 13(8), 1173-1194.

Usta, F., Mursaleen, M. and Çakır, I. (2023). Approximation Properties of Bernstein-Stancu Operators Preserving e^{-2x}. *Filomat*, 37(5), 1523-1534.

Voronovskaja, E. (1932). Détermination de la Forme Asymptotique D'Approximation des Fonctions Par les Polynômes de M. Bernstein. *CR Acad. Sci. URSS*, 79, 79-85.

Weierstrass, K (1885). Uber Die Analytische Darstellbarkeit Sogenannter Willkürlicher Functionen Einer Reellen Veränderlichen. *Sitzungsberichte der Königlich Preußischen Akademie der Wissenschaften zu Berlin*, 2, 633-639, 364.

Yılmaz, O. G., Gupta, V. and Aral, A. (2017). On Baskakov operators preserving the exponential function, Journal of Numerical Analysis Approximation Theory, c. 46, 2, ss. 150-161.

References

[1] Bani-Domi, W., & Kittaneh, F. (2021). Refined and Generalized Numerical Radius Inequalities for 2× 2 Operator Matrices. *Linear Algebra and its Applications*, *624*, 364-386.

[2] Berezansky, Y.M, Sheftel, Z.G. & Us, G.H. (1996). *Functional Analysis*. Birkhauser, Berlin.

[3] Bhunia, P., Dragomir, S. S., Moslehian, M. S., & Paul, K. (2022). *Lectures on Numerical Radius Inequalities*. Springer Nature.

[4] Bhunia, P., & Paul, K. (2021). New Upper Bounds for the Numerical Radius of Hilbert Space Operators. *Bulletin des Sciences Mathématiques*, *167*, 102959.

[5] Bhunia, P.,Paul, K. & Nayak, R.K. (2021) Sharp Inequalities for the Numerical Radius of Hilbert Space Operators and Operator Matrices. *Math Inequal Appl*., 24,167–183.

[6] Birman, M. Sh. & Solomyak, M. Z. (1977). Estimates of Singular Numbers of Integral Operators, *Russian Math. Survey, 32(1), 15-89.*

[7] Demuth, M. (2015, June). Mathematical Aspect of Physics with Non-Selfadjoint Operators. In *List of open problem, American Institute of Mathematics Workshop* (pp. 8-12).

[8] Gustafson K. E., Rao, D. K., (1997). *Numerical Range* (pp. 1-26). Springer New York.

[9] Halmos, P. R. A. (1982). *Hilbert Space Problem Book*. Springer New York.

[10] Ismailov, Z., & Mert, R. (2022). Gaps Between Some Spectral Characteristics of Direct Sum of Hilbert Space Operators. *Operators and Matrices*, *16*(1).

[11] Ipek Al, P., & Ismailov, Z. I. (2021). On the Spectral Radius of Antidiagonal Block Operator Matrices. *Journal of Mathematical Chemistry*, *59*(10), 2206-2217.

[12] Ipek Al, P., & Ismailov, Z. I. (2021). Gaps Between Operator Norm and Spectral and Numerical Radii of the Tensor Product of Operators. *Turkish Journal of Analysis and Number Theory*, 9(2), 22-24.

[13] Ismailov Z. I., & Ipek Al, P., (2022). Some Spectral Characteristic Numbers of Direct Sum of Operators. *Turkish Journal of Analysis and Number Theory*, 10(1),21-26.

[14] Kittaneh, F. (2003). A Numerical Radius Inequality and an Estimate for the Numerical Radius of the Frobenius Companion Matrix. *Studia Mathematica*, *158*(1), 11-17.

[15] Kittaneh, F. (2005). Numerical Radius Inequalities for Hilbert Space Operators. *Studia Mathematica*, *168*(1), 73-80.

[16] Otkun Çevik, E., & Ismailov, Z. I. (2022). Some Gap Relations Between Operator Norm with Spectral and Numerical Radii of Direct Sum Hilbert Space Operators. *Lobachevskii Journal of Mathematics*, *43*(2), 366-375.

[17] Otkun Çevik, E., & Ismailov, Z. I. (2021). Radius and Operator Norm of Infinite Upper Triangular Double Band Block Operator Matrices *Journal of Analysis & Number Theory*, *9*(2), 19-22.

[18] Otkun Çevik, E., & Ismailov, Z. I. (2021). Spectral Radius and Operator Norm of Infinite Upper Triangular Double Band Block Operator Matrices. *Journal of Analysis & Number Theory,* 9(2), 19-22.

[19] Pietsch, A. (1980). Operators Ideals, *North-Holland Publishing Company.*

[20] Pietsch, A. (1987). Eigenvalues and s −Numbers, *Cambridge University Press.*

[21] Triebel, H. (1967). Über die Verteilung der Approximationszahlen Kompakter Operatoren in Sobolev-Besov-Raumen, *Invent. Math. 4, 275-293.*

[22] Yamazaki, T. (2007). On Upper and Lower Bounds of the Numerical Radius and an Equality Condition. *Studia Mathematica*, *1*(178), 83-89.

REFERENCES

[1] Abdel-Basset, M., Nabeeh, N. A., El-Ghareeb, H. A., & Aboelfetouh, A. (2020). Utilising neutrosophic theory to solve transition difficulties of IoT-based enterprises. *Enterprise Information Systems*, *14*(9-10), 1304-1324.

[2] Atanassov, K. (1999). Intuitionistic fuzzy sets. Fuzzy set and systems, 20, 87- 96.

[3] Bilgin, N. G., & Bozma, G. (2020). On Fuzzy n-Normed Spaces Lacunary Statistical Convergence of Order±. *i-Manager's Journal on Mathematics*, 9(2), 1.

[4] Cagman, N., Enginoglu, S., & Citak, F. (2011). Fuzzy soft set theory and its applications. *Iranian journal of fuzzy systems*, *8*(3), 137-147.

[5] Chakraborty, A., Broumi, S., & Singh, P. K. (2019). Some properties of pentagonal neutrosophic numbers and its applications in transportation problem environment. Infinite Study.

[6] Coskun, E. (2000). Systems on intuitionistic fuzzy special sets and intuitionistic fuzzy special measures. *Information Sciences*, 128(1-2), 105-118.

[7] Das, S., Kar, M. B., Kar, S., & Pal, T. (2018). An approach for decision making using intuitionistic trapezoidal fuzzy soft set. *Annals of Fuzzy Mathematics and Informatics*, *16*(1), 99-116.

[8] Deli I, Broumi S (2015) Neutrosophic soft relations and some properties. Ann Fuzzy Math Inform 9(1):169–182.

[9] Dhar, M. (2021). Neutrosophic soft matrices and its application in medical diagnosis. *Journal of Fuzzy Extension and Applications*, 2(1), 23–32.

[10] Hazaymeh, A. A., Abdullah, I. B., Balkhi, Z. T., & Ibrahim, R. I. (2012). Generalized fuzzy soft expert set. *Journal of Applied Mathematics*, 2012(1), 328195.

[11] Kandasamy, W. V., Smarandache, F., & Ilanthenral, K. (2007). *Elementary fuzzy matrix theory and fuzzy models for social scientists*. Los Angales, California: Infinite Study.

[12] Karaaslan, F. (2015). Neutrosophic Soft Sets with Applications in Decision Making. *International Journal of Information Science and Intelligent System, 4*(2), 1–20.

[13] Kausar, R., Farid, H. M. A., Riaz, M., & Gonul Bilgin, N. (2023). Innovative CODAS algorithm for q-rung orthopair fuzzy information and cancer risk assessment. *Symmetry*, 15(1), 205.

[14] Maji, P. K., Biswas, R. K., & Roy, A. (2001). Fuzzy soft sets. *J. Fuzzy Math.*, 9(3), 589-602.

[15] Molodtsov, D. (1999). Soft set theory—first results. Computers & Mathematics with Applications, 37(4-5), 19-31.

[16] Panda, A., & Pal, M. (2015). A study on pentagonal fuzzy number and its corresponding matrices. Pacific Science Review B: Humanities and Social Sciences, 1(3), 131-139.

[17] Ramany, K. (2018). Constant of Pentagonal Fuzzy Number Matrices. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT)*, *9*(1), 543-549.

[18] Smarandache, F. (2010). Neutrosophic set–a generalization of the intuitionistic fuzzy set. Journal of Defense Resources Management (JoDRM), 1(1), 107-116.

[19] Varol, B. P., Cetkin, V., & Aygun, H. (2019). A new view on neutrosophic matrix. *Journal of Hyperstructures*, 8(1), 48-57.

[20] Ye, J. (2015). Trapezoidal neutrosophic set and its application to multiple attribute decision-making. *Neural computing and Applications*, *26*, 1157-1166.

[21] Zadeh, L. A. (1965). Fuzzy sets. Information and Control, 8 (3), 338-353.

Editör:
Prof. Dr. Nurten Özçelik

Fransız Dili Eğitimi

International Research in the Field of French Language Teaching

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM yayınevi

FRANSIZ DİLİ EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I

International Research in the Field of French Language Teaching

Editör: Prof. Dr. Nurten Özçelik

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Mehmet Çakır
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-95-3
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

FRANSIZ DİLİ EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I
International Research in the Field of French Language Teaching
Editör: Prof. Dr. Nurten Özçelik
VI+174 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-95-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

BIBLIOGRAPHIE

Alaoui, D-C. (2007). Apports Humanistes et Linguistiques des Pratiques Artistiques dans l'Apprentissage et l'Enseignement de la Langue dans une Classe d'Accueil. *Éla Études de linguistique appliquée*, 147(3), 349-364.

Albert, M-C., et Souchon, M. (2000). *Les textes littéraires en classe de langue*. France : Hachette. 190 pages.

Arnold, J. (2006). Comment les Facteurs Affectifs Influencent-ils l'Apprentissage d'une Langue Etrangère ? *Éla Études de linguistique appliquée*, 1448(4), 407-425.

Ay, S. (2010). Young Adolescent Students' Foreign Language Anxiety in Relation to Language Skills at Different Levels. *The Journal of International Social Research*, 3(11), Spring 2010, 83-91.

Baines, R., W. (2006). Pratique Théâtrale dans l'Enseignement du Français Langue Etrangère à l'Université d'East Anglia, Notamment dans les Filières Gestion et Droit. *Cahiers de l'APLIUT*, XXV(1), 57-72.

Bandura, A. (2003). *Auto-efficacité. Le sentiment d'efficacité personnelle*. (3eme édition, traduit par Lecomte, J.). De Boeck Supérieur. 888 pages.

Bardin, L. (2013). *Analyse de contenu*. (2eme édition). Paris : PUF. 291 pages.

Bernard, I. (2010). Pratique théâtrale et insécurité linguistique. Un exemple d'enseignement du FLE en Jordanie. *Synergies Algérie*, (10), 225-231.

Blanchet, P. (2007). L'approche Interculturelle Comme Principe Didactique et Pédagogique Structurant dans l'Enseignement/Apprentissage de la Pluralité Linguistique. *Synergies Chili Numéro 3 – Année 2007*, *Revue du GERFLINT*, 21-27.

Brantmeier, C. (2005). Anxiety About L2 Reading or L2 Reading Tasks? A Study with Advanced Language Learners. *The Reading Matrix: An International Online Journal*, 5(2), 67-85.

Capron Puozzo, I. (2016). Empathie, Théâtre et Créativité dans une Perspective Sociocognitive ou l'Art de Construire l'Auto-efficacité Créative. *Lingua E Nouva Didattica (LEND)*, XLV, 51-68.

Çapan Tekin, S. et Aslim Yetiş, V. (2016). L'anxiété Langagière Chez des Etudiants Turcs Apprenant le Français. *The Journal of International Social Research*, 6(24), 14-26.

Cocton, M-N. (2011). L'expression théâtrale : la langue en action créative. *Voix plurielles,* 8(2). 42-53.

Cohen, Y. et Norst, M. J. (1989). Fear, Dependence and Loss of Self-esteem: Affective Barriers in Second Language Learning Among Adults. *RELC Journal*, 20(2), 61-77.

Conseil de l'Europe. (2001). *Cadre européen commun de référence pour les langues : apprendre, enseigner, évaluer*, Strasbourg : Division des Politiques Linguistiques. 271 pages.

Conseil de l'Europe. (2018). *Cadre Européen Commun de Référence Pour Les Langues : Apprendre, Enseigner, Evaluer. Volume Complémentaire avec de Nouveaux Descripteurs*, Programme des Politiques linguistiques, Strasbourg : Division des Politiques éducatives, Service de l'Education. 254 pages.

Coulombe, D. et Roberts, W. L. (2001). The French-as-a-second-language Learning Experience of Anglophone and Allophone University Students. *Journal of International Migration and Integration,* 561–579.

Cuet, C. (2020). L'apport des Pratiques Théâtrales pour l'Amélioration de l'Oral des Etudiants Chinois. *Corela. Cognition, représentation, langage*. HS-30, 1-15.

Daigneault, P-M. et Petry, F. (2017), *Analyse textuelle des idées, du discours et des pratiques politiques*, Canada : Presses de l'Université de Laval. 360 pages.

Demelenne, D. (2015). La Seconde Langue Est un Carrosse. *Revue internationale d'éducation de Sèvres*, 70 (décembre 2015), 115-124.

Doron R. et Parot, F. (1991). Dictionnaire de psychologie. Paris : PUF. 761 pages.

Dos Reis, Da Gloria Magalhaes, M. (2008). Le Texte Théâtral et le Jeu Dramatique dans l'Enseignement du FLE. *Synergies Espagne* 1, 153-162.

Dumontet, F. (2015). Évaluer la Pratique Théâtrale en FLE avec le CECRL : Questions sur les Niveaux et l'Activité Langagière de Médiation. *Lidil Revue de linguistique et de didactique des langues,* 52, 39-61.

Ferris, F. L. (2016). Impact de l'Anxiété Langagière sur l'Evaluation de la Production Orale en Continu, Mémoire de master, Ecole supérieure du professorat et de l'éducation. Académie de Grenoble, HA, 41 pages, https:// dumas.ccsd.cnrs.fr/dumas-01429938 (Consulté 20 mars 2019).

Folkman, S. et Lazarus, R. S. (1988). The Relationship Between Coping and Emotion. *Social Science & Medicine*, 26(3), 309–317.

Fonio, F. et Genicot, G. (2011). The Compatibility of Drama Language Teaching and CEFR Objectives-observations on a Rationale for an Artistic Approach to Foreign Language Teaching at an Academic Level. *Scenario*, 10(2), 72-84.

Gverovic, T. (2015). La Peur de la Langue Etrangère dans le Contexte de l'Education Formelle. Mémoire de Master en langue et lettres françaises. Université de Zagreb. Faculté de Philosophie et Lettres. https://darhiv.ffzg.unizg.hr/id/eprint/6692. (Consulté 15 mars 2019).

Hertzberg, T. (2017). Le Niveau d'Anxiété Langagière dans Deux Salles de Classe de FLE en Suède. Une Etude sur les Attitudes des Apprenants de FLE au Lycée l'Expression Orale*.* Thèse de master. Université Lund Suède, Publications Student Papers. https ://lup.lub.lu.se/student-papers/search/publication/893299. (Consulté 20 mars 1019).

Horwitz, E. K., Horwitz, M. B. et Cope, J. (1986). Foreign Language Classroom Anxiety. *The Modern Language Journal*, 70(2), 125-132.

Horwitz, E. K. et Young, D. J. (1991). *Language Anxiety: From Theory and Research to Classroom Implications»*. NJ: Englewood Cliffs, Prentice Hall. 192 pages.

Horwitz, E. (2001). Language anxiety and achievement. *Annual review of applied linguistics*, 21, 112-126.

Hrgovic, A. (2016). L'Utilisation du Texte Dramatique dans l'Enseignement du FLE – Extrait d'Ubu Roi d'Alfred Jarry. Mémoire, Université de Zagreb, Faculté des lettres et des sciences humaines, Département d'études romanes. https://knjiznica.ffzg.unizg.hr/arhiv. (Consulté 21 mars 2019).

Ionescu, S., Jacquet, M-M. et Lhote, C. (2003). *Les mécanismes de défense. Théorie et clinique*. Paris : Nathan. 352 pages.

Jebali, A. (2018). Anxiété Langagière, Communication Médiée par les Technologies et Elicitation des Clitiques Objets du Français L2. *Alsic,* 21.

Kalinska-Luszczynska, S. (2015). L'acquisition d'une Langue Etrangère et l'Anxiété Langagière. *Annales universitatis Mariae Curie-Sklodowska, Sectio FF Philologiae*, 33(1), 35-47.

Laidoudi, A. (2017). Le Jeu Théâtral en Classe de FLE et Son Impact sur l'Apprentissage. Cas des Elèves de Deuxième Année Moyenne. Mémoire du diplôme de magister, Université Mohamed Lamine Debaghine Sétif 2. https://Le jeu théâtral en classe de FLE et son impact sur l ...dspace.univ-setif2.dz. (Consulté 23 mars 2019).

Larousse. Dictionnaire Larousse en ligne, Langue française. (2021). " Catharsis " https://larousse.fr/dictionnaires/francais/catharsis/13791 (Consulté 20 mars 2021).

Levine, G. S. (2003). Student and Instructor Beliefs and Attitudes About Target Language Use, First Language Use, and Anxiety: Report of a Questionnaire Study. *The Modern Language Journal*, 87(3), 343–364.

Rimbaud, S. (2008). L'impact de l'interaction dans l'apprentissage dans en classe de FLE. Thèse de maitrise. Master 1, 34, Paul Valéry, Montpellier III. https://CNRShttp://www.ddl.cnrs.fr (Consulté 15 mars 2019).

Riquois, E. (2018). Faciliter la Prise de Parole en Classe : Supports, Activités et Gestion de l'Espace*. Les Cahiers de l'APLIUT, Recherche et pratiques pédagogiques en langues de spécialité,* 37(1), Paragraphes 1-51.

Rollinat-Levasseur, È-M. (2015). Les Répertoires de Théâtre dans l'Enseignement-Apprentissage du Français Langue Etrangère. *Lidil,* 52, 63-81.

Romain, J. (1947). *Knock ou le triomphe de la médecine*, Bibliothèque nationale de France, département Arts du spectacle, 8-RSUPP-2737, 1947/1949, 96 pages, https://archive.org/stream/bnf-bpt6k65343950/bnf-bpt6k65343950_djvu.txt (Consulté 10 février 2018)

Schmidt, P. (2006). Le Théâtre Comme Art dans l'Apprentıssage de la Langue Etrangère. *SPIRALE - Revue de Recherches en Éducation,* 2006*,* N° 38, 93-108.

Sphonix-Rust B., E. (2017). L'atelier Théâtral en Classe de Français dans l'Enseignement Secondaire Espagnol. Synergies Espagne, 10, 119-128.

Stebler, J. (2011). Lâcher Prise, Oser Faire, Faire Ensemble : Ce Qu'apprendre une Langue Etrangère Veut Dire dans une Classe de Débutante en FLE, dans À Contrario. *Revue interdisciplinaire de sciences sociales,* 15(2011/1), 45-98.

Thibeault, E.-N. (2010). A Propos de la Méthodologie des Entretiens de Groupe Focalisé. *Adjectif : analyses et recherches sur les TICE, Revue d'interface entre recherches et pratiques en éducation et formation*. 3-8.

Vasseur, M.-T. et Grandcolas, B. (1997). Comment Se Voient-ils Apprenant la Langue Etrangère ? Comment Se Voient-ils Enseignant la Langue Etrangère ? *Linx Revue des linguistes de l'Université Paris Ouest Nanterre La Défense*, *C.* 1(36), 119-130. Tisset.

Young, D., J. (1999). *Giving Priority to the Language Learner First*. *Affect in Foreign Language and Second Language Learning: A Practical Guide to Creating a Low-Anxiety Classroom Atmosphere.* Boston: McGraw-Hill Education. 106-123, 273 pages.

BIBLIOGRAPHIE

Alan, S. (2005). Fransızca öğrenen Türklerin yaptıkları biçimbilimsel ve sözdizimsel yanlışların çözümlenmesi, Doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Alharbi, W. (2023). AI in the Foreign Language Classroom: A Pedagogical Overview of Automated Writing Assistance Tools. *Education Research International*.

Ali, J. K. M., Shamsan, M. A. A., Hezam, T. A., & Mohammed, A. A. Q. (2023). Impact of ChatGPT on learning motivation: Teachers and students' voices. *Journal of English Studies in Arabia Felix, 2*(1), 41–49. https://doi.org/10.56540/jesaf.v2i1.51

Allagui, B. (2023). Chatbot Feedback on students' writing: Typology of comments and effectiveness. In O. Gervasi, B. Murgante, A. M. A. C. Rocha, C. Garau, F. Scorza, Y. Karaca, & C. M. Torre (Eds.), *International conference on computational science and its applications* (pp. 377–384). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-031-37129-5_31

Anh, N. (2011). La compétence de production écrite dans l'approche par compétences. *VNU Journal Of Foreign Studies, 27*(4). Retrieved from https://js.vnu.edu.vn/FS/article/view/1491.

Aslan, E. (2017). Educational evaluation of design processes of computer programs used in foreign language teaching. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* [Sinop University Social Sciences Journal], 1(2), 149-178.

Aydın, E. (2019) Yabancılara Türkçe Öğretiminde Dijital Hikâye Anlatımının Yaratıcı Yazma Becerisine Etkisi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Türkçe Eğitimi Bilim Dalı, Malatya.

Aydın Yıldız, T. & Yağcı, Ş. Ç. (2023). How can artificial intelligence help to a researcher? Asample of chatgt4 role. *International Journal of Language Academy*, 11 (3), 277-296.

Barrot, J. S. (2023). Using ChatGPT for second language writing: Pitfalls and potentials. *Assessing Writing, 57*, 100745. https://doi.org/10.1016/j.asw.2023.100745

Baskara, F. R. (2023). Integrating ChatGPT into EFL writing instruction: Benefits and challenges. *International Journal of Education and Learning*, *5*(1), 44-55.

Bin-Hady, W.R.A., Al-Kadi, A., Hazaea, A. and Ali, J.K.M. (2023), "Exploring the dimensions of ChatGPT in English language learning: a global perspective", Library Hi Tech, Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print. https://doi.org/10.1108/LHT-05-2023-0200

Birinci, F. G. (2019). The relationship between information technology self-efficacy beliefs of instructors of Turkish as a foreign language and their use of technology (Unpublished Doctoral Thesis). Hacettepe University, Institute of Turkish Studies, Ankara.

Bok, E., & Cho, Y. (2023). Examining Korean EFL College Students' Experiences and Perceptions of Using ChatGPT as a Writing Revision Tool. *STEM Journal*. https://doi.org/10.16875/stem.2023.24.4.15.

Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal,* 9(2), 27–40. [CrossRef]

Calp, M. (2010). Özel eğitim alanı olarak Türkçe öğretimi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Cooper, G. (2023). Examining science education in ChatGPT: An exploratory study of generative artificial intelligence. *Journal of Science Education and Technology, 32*(3), 444–452. https://doi.org/10.1007/s10956-023-10039-y

Coşkun, E. (2014) Yazma eğitimi. (Editörler) A. Kırkkılıç ve H. Akyol. İlköğretimde Türkçe öğretimi. Dördüncü Baskı. Ankara. Pegem A Yayınları, 49-91.

Çakır, İ. (2010). Yazma becerisinin kazanılması yabancı dilde neden zordur? *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 28, 165- 176.

Çakır, Ö. (2003). Yazma öğretiminde süreç yaklaşımına dayalı programın yazılı anlatım becerisini geliştirmedeki rolü: Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi örneği. *Dil Dergisi* (122), 31-50. https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/2807/ sayfasından erişilmiştir.

Çınar Yağcı, Ş., & Aydin Yildiz, T.. (2023). ChatGPT, yabancı dil öğrencisinin güvenilir yapay zekâ sohbet arkadaşı mıdır?. *Rumelide Dil Ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, *37*, 1315–1333. https://doi.org/10.29000/rumelide.1407539

Dai, W., Lin, J., Jin, H., Li, T., Tsai, Y., Gašević, D., & Chen, G. (2023). Can Large Language Models Provide Feedback to Students? A Case Study on ChatGPT. *2023 IEEE International Conference on Advanced Learning Technologies (ICALT)*, 323-325. https://doi.org/10.1109/ICALT58122.2023.00100.

Dhanya, M. & Alamelu, C. (2019). Factors Influencing the Acquisition of Writing Skills. International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering (IJITEE). 8(7), ISSN: 2278-3075.

Dudeney, G., & Hockly, N. (2007). How to teach English with technology. Harlow, UK: Pearson.

Fafa, C., Gajdosova, F., Horquin, A., Pasquet, A., Perrard, M., Petitmengin, V., Sperandio, C., Dodin, M., Veldeman-Abry, J.(2022) Edito A2, Paris : Didier.

Fitria, T. N. (2023). Artificial intelligence (AI) technology in OpenAI ChatGPT application: A review of ChatGPT in writing English essay. *ELT Forum: Journal of English Language Teaching, 12*(1), 44–58. https://doi.org/10.15294/elt.v12i1.64069

Frye, B. L. (2022). *Should Using an AI Text Generator to Produce Academic Writing Be Plagiarism?* SSRN Scholarly Paper. https://ssrn.com/abstract=4292283

Gao, C. A., Howard, F. M., Markov, N. S., Dyer, E. C., Ramesh, S., Luo, Y., & Pearson, A. T. (2022). Comparing scientific abstracts generated by ChatGPT to original abstracts using an artificial intelligence output detector, plagiarism detector, and blinded human reviewers. *BioRxiv*. https://doi.org/10.1101/2022.12.23.521610

Genç, H. N. (2017). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma eğitimi bağlamında yazım ve noktalama. *Dil Dergisi*, 168 (2), 31-42.

Guo, K., Wang, J., & Chu, S. K. W. (2022). Using chatbots to scaffold EFL students' argumentative writing. *Assessing Writing,* 54, 100666. https://doi.org/10.1016/j.asw.2022.100666

Güneş, F. (2014) Yabancı dil olarak Türkçe yazma öğretimi: Yaklaşım ve modeller., (Editör) A. Şahin. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi (kuramlar, yaklaşımlar, etkinlikler). Birinci Baskı. Ankara. Pegem A Yayınları, 337-361.

Hamilton, M. L., Smith, L., & Worthington, K. (2008). Fitting the methodology with the research: An exploration of narrative, self-study and auto-ethnography. *Studying teacher education*, *4*(1), 17-28.

Hapsari, E. W., & Sukavatee, P.Hd., P.. (2018). Second language writing instruction: A recent practice in Indonesia. *Script Journal: Journal of Linguistics and English Teaching*, *3*(1), 24. https://doi.org/10.24903/sj.v3i1.154)

Hariri, W. (2023). Unlocking the potential of ChatGPT: A comprehensive exploration of its applications, advantages, limitations, and future directions in natural language processing. *arXiv preprint arXiv:2304.02017*.

Heidt, A. (2023). 'Arms race with automation': Professors fret about AI-generated coursework. *Nature*. https://www.nature.com/articles/d41586-023-00204-z

https://sozluk.gov.tr/

Jabotinsky, H. Y., & Sarel, R. (2022). *Co-authoring with an AI? Ethical Dilemmas and Artificial Intelligence*. SSRN Scholarly Paper. https://doi.org/10.2139/ssrn.4303959

Jati, A. Gumawang. (2017). Innovation in ELT (BMP). Tangerang Selatan: Universitas Terbuka.

Jeon, J. (2022). Exploring AI chatbot affordances in the EFL classroom: young learners' experiences and perspectives. *Computer Assisted Language Learning.* https://doi.org/10.1080/09588221.2021.2021241

Jeon, J., & Lee, S. (2023). Large language models in education: A focus on the complementary relationship between human teachers and ChatGPT. *Education and Information Technologies.* Advance online publication. https://doi.org/10.1007/s10639-023-11834-1

Julian Enriquez, J. (2018). Natural language processing in artificial intelligence (NLP AI) and natural language processing algorithms relating to grammar as a foreign language.

Karadağ, Ö. ve Maden, S. (2014). Yazma eğitimi: Kuram, uygulama, ölçme ve değerlendirme. (Editörler) A. Güzel ve H. Karatay. Türkçe öğretimi el kitabı. İkinci Baskı. Ankara. Pegem A Yayınları, 265-306.

Karimullayevna, N.Y. (2021). Technology For the Development of Writing Skills in Foreign Language. *Eurasian Journal of Learning and Academic Teaching*, *2*, 51–53. Retrieved from https://geniusjournals.org/index.php/ejlat/article/view/110)

Kasneci, E., Sessler, K., Kuchemann, S., Bannert, M., Dementieva, D., Fischer, F., Gasser, U., Groh, G., Gunnemann, S., Hullermeier, E., Krusche, S., Kutyniok, G., Michaeli, T., Nerdel, C., Jurgen, P., Poquet, O., Sailer, M., Schmidt, A., Seidel, T. …, & Kasneci, G. (2023). ChatGPT for good? On opportunities and challenges of large language models for education. *Learning and Individual Differences, 103*, 102274. https://doi.org/10.1016/j.lindif.2023.102274

King, M. R., & ChatGPT. (2023). A conversation on artificial intelligence, chatbots, and plagiarism in higher education. Cellular and Molecular Bioengineering, 1-2.

Lam, R. (2018). Feedback in writing portfolio assessment. In R. Lam (Ed.), *Portfolio assessment for the teaching and learning of writing* (pp. 59–72). Springer.

Lee, J. Y.(2023) "Can an artificial intelligence chatbot be the author of a scholarly article?," Sci. Ed., vol.10, no. 1, pp. 7–12, Feb. 2023, doi: https://doi.org/10.6087/kcse.292.

Maden, S., Dincel, Ö., & Maden, A. (2015). Türkçeyi yabanci dil olarak öğrenenlerin yazma kaygilari. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, *4*(2).

Mathur, M., & Mahapatra, S. (2022). Impact of ePortfolio assessment as an instructional strategy on students' academic speaking skills: An experimental study. *CALL-EJ, 23*(3), 1–23.

Mensdorff-Pouilly, L., Opatski,S., Petitmengin, V., Pons,S., Sperandio, C., Djimli, H., Julie Veldeman-Abry, J. .(2022) Edito A2, Paris : Didier.

Merriam, S. B. (2009). Qualitative research: A guide to design and implementation. Jossey-Bass.

Mizumoto, A., & Eguchi, M. (2023). Exploring the potential of using an AI language model for automated essay scoring. *Research Methods in Applied Linguistics*. https://doi.org/10.1016/j.rmal.2023.100050

Mustafa, F., & Samad, N. M. A. (2015). Cooperative Integrated Reading and Composition Technique for improving content and organization in writing. *Studies in English Language and Education,* 2(1), 30-45.

Oke, O. & Jamil, D. & Cavus, N. (2023). The Impact Of Artıfıcıal Intellıgence In Foreıgn Language Learnıng Usıng Learnıng Management Systems: A Systematıc Lıterature Revıew. *Information Technologies and Learning Tools*. 95. 215-228. 10.33407/itlt.v95i3.5233.

OpenAI (2023). https://chat.openai.com/ (erişim tarihi: 16.08.2023).

OpenAI. (2015, December 2). Introducing OpenAI. https:// openai.com/blog/introducing-openai/

OpenAI. (2022, November 30). ChatGTP: Optimizing language models for dialogue. https://openai.com/blog/ chatgpt/

OpenAI. (2023). *ChatGPT* (Mar 14 version) [Large language model]. https://chat.openai.com/chat

Özçelik, N. & Çınar Yağcı, Ş.(2023). Yabancı Dil Olarak Fransızcanın Öğretimi/Öğreniminde Yazma Becerisi Geliştirme Bağlamında Yapay Zekâ Kullanımı: ChatGPT Örneği (Özet). SCOFOLA'23 Konferansında Sunulan Bildiri, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak. Erişim adresi: https://scofola.beun.edu.tr/genel/proceeding-book.html

Özçelik, N. & Çınar Yağcı, Ş. (2021). Compétences D'apprentissage Autorégulé des Futurs Enseignants de Français : Cas de l'Unıversıté de Gazi. Editör : Doç. Dr. Semra KIRANLI GÜNGÖR *Eğitim Bilimleri Alanında Uluslararası Araştırmalar VI* içinde (ss. 354-370). Konya

Özçelik, N., & Yağcı, Ş. Ç. (2020). Le Cycle d'Apprentissage 5E dans l'Enseignement/l'Apprentissage du Français Langue Etrangère. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, *8*(4), 389-402.

Özçelik, N. (2006). Analyse des difficultés de l'écrit en français chez les apprenants universitaires turcs. Thèse de doctorat (non publiée), Université de Hacettepe, Institut des Sciences Sociales, Ankara. http://www.gefad.gazi.edu.tr/en/download/article-file/77107

Özçelik, N. (2008). Problèmes de prononciation des étudiants turcs en français, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *34*, .204-218.

Özçelik, N., & Topçu Tecelli, N. (2008). Causes des difficultés de l'écrit en français chez les étudiants Turcs. GÜ, *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *28(3),* 99-123. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/77107

Özçelik, N., (2020). Yabancı dil öğretimi/öğreniminde yazma becerisi edinimi. *Current Debates on Social Sciences 5 Human Studies* (pp.84-92), Ankara: Bilgin Kültür Sanat Yayınları.

Parker, J., Becker, K., & Carroca, C. (2023). ChatGPT for Automated Writing Evaluation in Scholarly Writing Instruction.. *The Journal of nursing education*, 6212, 721-727 . https://doi.org/10.3928/01484834-20231006-02.

Pavlik, J. V. (2023). Collaborating with ChatGPT: Considering the implications of generative artificial intelligence for journalism and media education. *Journalism & Mass Communication Educator*, 107769582211495. https://doi.org/10.1177/10776958221149577

Petrova, M. & Khalil, M. (2020). Artificial Intelıgence in Adaptıve Teaching A Foreign Language. 10.22363/09835-2020-294-304.

Pokkakillath, S., & Suleri, J. (2023). ChatGPT and its impact on education. *Research in Hospitality Management*, 13, 31 - 34. https://doi.org/10.1080/22243534.2023.2239579.

Punar Özçelik, N., & Yangın Ekşi, G. (2024). Cultivating writing skills: The role of ChatGPT as a learning assistant—a case study. *Smart Learning Environments, 11*(10). https://doi.org/10.1186/s40561-024-00296-8

Rudolph, J., Tan, S., & Tan, S. (2023) ChatGPT: Bullshit spewer or the end of traditional assessments in higher education?. *Journal of Applied Learning and Teaching*, 6(1)

Sadikin, I., & Handayani, R.. (2019). *Integrating Technology for Teaching English Writing as A Foreign Language in Indonesian Context*. https://doi.org/10.4108/eai.19-10-2018.2281361

Salah Hussein Aly Wael.(2017). «Le Développement De La Compétence De L'écrit Auxapprenants Du Fle : Besoins Langagiers Etlinguistiques». Studii şi cercetări filologice. Seria Limbi Străine Aplicate 16:151158. https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=615505The Central and Eastern European Online LibraryThe joined archive of hundreds of Central-, East- and South-East-European.

Sever, T. (2014). An investigation into the impact of digital storytelling on the motivation level of students. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.

Seyidoğlu, H. (2016). Bilimsel araştırma ve yazma el kitabı. Güzem Can Yayınları.

Sherafati, N., & Mahmoudi Largani, F.. (2023). The potentiality of computer-based feedback in fostering EFL learners' writing performance, self-regulation ability, and self-efficacy beliefs. *Journal of Computers in Education*, *10*(1), 27–55. https://doi.org/10.1007/s40692-022-00221-3

Silva, C. A. G. D., Ramos, F. N., de Moraes, R. V., & Santos, E. L. D. (2024). ChatGPT: Challenges and benefits in software programming for higher education. *Sustainability*, *16*(3), 1245.

Singh, A. (2014). Challenges and Issues of Generation Z, IOSR Journal of Business and Management (IOSR-JBM), 16 (7). 59-63.

Spanou, S., & Zafiri, M. N. (2019). Teaching reading and writing skills to young learners in English as a foreign language using blogs: A case study. *Journal of Language and Cultural Education*, *7*(2), 1-20.

Susnjak, T. (2022). ChatGPT: The end of online exam integrity? arXiv. https://doi.org/10.48550/arXiv.2212.09292

Şenyaman, G. (2023). Arapça yabancı dil öğretiminde yapay zekânın geleceği: ChatGPT örneği. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (33), 1057-1070.

Tipayavaravan, N., Sirichokcharoenkun, Y., & Cao, L. (2023). ChatGPT: A New Tool for English Language Teaching and Learning at Vietnamese High Schools.

Topçu Tecelli, N. et Özçelik, N. (2007). Fransızca dilbilgisi öğreniminde üniversite öğrencilerinin karşılaştıkları güçlükler : Fransızca ve Türkçede sözdizimsel ve biçimbilimsel farklılıklar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *32*, 282- 294.

Ungan, S. (2007). Yazma becerisinin geliştirilmesi ve önemi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 23(2), 461-472.

Urban, M., Dechterenko, F., Lukavsky, J., Hrabalová, V., Svacha, F., Brom, C., & Urban, K. (2023). ChatGPT Improves Creative Problem-Solving Performance in University Students: An Experimental Study. https://doi.org/10.31234/osf.io/9z2tc

Wang, M., & Guo, W. (2023). The potential impact of ChatGPT on education: Using history as a rearview mirror. *ECNU Review Education*. https://doi.org/10.1177/20965311231189826

Wenzlaff, K., & Spaeth, S. (2022). Smarter than Humans? Validating how OpenAI's ChatGPT Model Explains Crowdfunding, Alternative Finance and Community Finance. SSRN Scholarly Paper. https://doi.org/10.2139/ssrn.4302443

Winstone, N., & Carless, D. (2020). *Designing effective feedback processes in higher education*. Routledge.

Wollny, S., Schneider, J., Di Mitri, D., Weidlich, J., Rittberger, M., & Drachsler, H. (2021). Are we there yet?-a systematic literature review on chatbots in education. *Frontiers in artificial intelligence 4*.

Yan, D. (2023). Impact of ChatGPT on learners in a L2 writing practicum: An exploratory investigation. *Education and Information Technologies.* Advance online publication. https://doi.org/10.1007/s10639-023-11742-4

Yandola, K. (2023). Using The ChatGPT in The Educational Process. *Innovate Pedagogy*. https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/57.2.53.

Yeadon, W., Inyang, O.-O., Mizouri, A., Peach, A., & Testrow, C. (2022).The Death of the Short-Form Physics Essay in the Coming AI Revolution (arXiv:2212.11661). *arXiv.* https://doi.org/10.48550/arXiv.2212.11661

Yoon, S., Miszoglad, E., & Pierce, L. (2023). Evaluation of ChatGPT Feedback on ELL Writers' Coherence and Cohesion. *ArXiv*, abs/2310.06505. https://doi.org/10.48550/arXiv.2310.06505

Yundayani, A., Susilawati, S., & Chairunnisa, C. (2019). Investigating The Effect of Canva On Students'writing Skills. *English Review: Journal of English Education*, *7*(2), 169-176.

Zhai, X. (2022). ChatGPT user experience: Implications for education. https://www.researchgate.net/profile/ Xiaoming-Zhai/publication/366463233_ChatGPT_ User_Experience_Implications_for_Education/ links/63a2817aca6a9d254f8de010/ChatGPT-UserExperience-Implications-for-Education.pdf

Zileli, E. N. (2023). Yabancı dil olarak türkçe öğreniminde ChatGPT örneği. *Uluslararası Karamanoğlu Mehmetbey Eğitim Araştırmaları Dergisi*, *5*(1), 42-51.

RÉFÉRENCES

Altun, M. (2004). Türk Atasözleri Üzerine Sentaktik Bir İnceleme. *Akademik Araştırmalar Dergisi*, 6(21), 79-91.

Arak, H. (2006). İkinci Yabancı Dil Olarak Almancanın Öğrenilmesinde İngilizcenin ve Karşılaştırmalı Dilbilgisinin Rolü. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 205-216.

Bulut, M. (2013). Türkçe Eğitimi ve Öğretiminde Dil ve Kültür Aktarımı Aracı Olarak Atasözleri ve Deyimlerin Önemi. *Electronic Turkish Studies*, 8(13), 559-575.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. et Demirel, F. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (22. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Chevalier, J.-C., Blanche-Benveniste, C., Arrivé, M., et Peytard, J. (1974). *Grammaire Larousse du Français Contemporaine*. Paris : Librairie Larousse.

Conenna, M. (2000). Structure Syntaxique des Proverbes Français et Italiens. *Langages*, 34(139), 27-38.

Cortazzi, M. et Lixian, J. (1999). Cultural Mirrors: Materials and Methods in the EFL Classroom. In E. Hinkel (Ed.), *Culture in Second Language Teaching and Learning* (p. 196-219). Cambridge: Cambridge University Press.

Cuq, J. P., et Gruca, I. (2005). *Cours de Didactique du Français Langue Étrangère et Seconde*. Grenoble : Presses Universitaires de Grenoble.

Çavuş, G. (2005). Kaynak-odaklı ve Erek-odaklı Çeviri Yaklaşımlarında Eşdeğerlik Sorunu. Yüksek Lisans Tezi. Mersin: Mersin Üniversitesi.

Delice, H. İ. (2012). Türkçede Fiil Çekimlerine Yeni Bir Bakış. Türk Dil Kurumu, VII. Uluslararası Türk Dili Kurultayı. Ankara: 24-28 Eylül 2012.

Durmuş, O. (2018). Türkçede Aykırı Atasözleri. *Türkbilig*, 36, 29-40.

Göçer, A. (2008). Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminde Çözümleme Yönteminin Kullanımı. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(10), 102-119.

Grevisse, M. (1990). *Précis de Grammaire Française*. Paris : Duculot.

Günday, R. (2015). *Yabancı Dil Öğretiminde Yaklaşımlar, Yöntemler, Teknikler ve Multimedya Araç ve Materyalleri*. Ankara: Favori.

Güneş, F. (2013). Dil Bilgisi Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 2(7), 71-92.

Gürçayır, S. (2008). Kuşaktan Foruma Geçiş ve Bilgisayar Atasözleri. *Milli Folklor*, 79, 70-77.

Kocadaş, B. (2005). Kültür ve Medya. *Bilig*, 34, 1-13.

Mieder, B. et Mieder, W. (1977). Tradition and Innovation: Proverbs in Advertising. *Journal of Popular Culture*, 11(2), 308-319.

Mieder, W. (2004). *Proverbs: A handbook*. London: Greenwood Publishing.

Özçelik, N. (2019). Étude Contrastive : Le Français et Le Turc. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 7(4), 312-329.

Poisson-Quinton, S., Mimran, R., et Mahéo-Le Coadic, M. (2007). *Grammaire Expliquée du Français*. Paris : CLE Internationale.

Seçkin, P. (2017). Toplumsal Yapıdaki Değişimin Göstergesi: Anti-atasözleri. *Milli Folklor*, 29(113), 17-27.

Soydan, E. et Alpaslan, N. (2014). Medyanın Doğal Afetlerdeki İşlevi. *İstanbul Sosyal Bilimler Dergisi*, (7), 53-64.

Tahir Gürçağlar, Ş. (2021). *Çevirinin ABC'si* (5. Baskı). İstanbul: Say.

T. Litovkina, A. (2014). Anti-proverbs. In H. Hrisztova-Hotthardt & M. A. Varga (Ed.), *Introduction to Paremiology: A Comprehensive Guide to Proverb Studies* (p. 326- 352). Warsaw-Berlin: De Gruyter Open.

Topçu, N. et Özçelik, N. (2007). Fransızca Dilbilgisi Öğreniminde Üniversite Öğrencilerinin Karşılaştıkları Güçlükler: Fransızca ve Türkçede Sözdizimsel ve Biçimbilimsel Farklılıklar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(32), 282-293.

Usta Tuzcu, Ö. (2018). Turkish Anti-proverbs in Social Media Discourse. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 74, 243-261.

Usta Tuzcu, Ö. (2019a). Türk Anti-atasözleri Üzerine Sentaktik Bir İnceleme. *Journal of Turkish Studies*, 143, 1867-1880.

Usta Tuzcu, Ö. (2019b). Sosyal Medya Söyleminde Türk Anti-atasözleri. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 1, 243-261.

Ünsal, G. (2019). Haber Dili ve Çevirisi. *International Journal of Language Academy*, 7(2), 40-55.

Vinay, J. P. et Darbelnet, J. (1995). *Comparative stylistics of French and English: A methodology for translation*. Juan C. Sager & M.-J. Hamel, (Ed.). Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.

Yurtbaşı, M. (2007). *Proverbes Turcs et Français*. İstanbul: Barış Matbaası.

Zafer, C. et Vardarlıer, P. (2019). Medya ve Toplum. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 22(2), 355-361.

RESSOURCES INTERNET

Adnan, Z. (2023). Wolverhampton Wanderers ; Evden Irak, Puandan Uzak, *Birgün*, 4 décembre, https://www.birgun.net/makale/wolverhampton-wanderers-evden-irak-puandan-uzak-488238 (Consulté le 4 janvier 2024).

Altaylı, F. (2023a). Soruşturma mı Soruşturmama mı? le 22 décembre, https://fatihaltayli.com.tr/kose-yazisi/2023/12/22/sorusturma-mi-sorusturmama-mi (Consulté le 22 février 2024).

Altaylı, F. (2023b). Atalarımız Saçmalamış, 27 décembre, https://fatihaltayli.com.tr/kose-yazisi/2023/12/27/atalarimiz-sacmalamis (Consulté le 27 février 2024).

Altaylı, F. (2024a). Aşağı Tükürsen Biden, Yukarı Tükürsen Trump, 27 mars, https://fatihaltayli.com.tr/kose-yazisi/2024/03/27/asagi-tukursen-biden-yukari-tukursen-trump (Consulté le 15 avril 2024).

Altaylı, F. (2024b). At Yalanı, Severler İnananı, 23 février, https://fatihaltayli.com.tr/kose-yazisi/2024/02/23/at-yalani-severler-inanani (Consulté le 23 mars 2024).

Bayraktaroğlu, M. (2023). Bilmediğini ve Haddini Bilmeyen Bir Muktedir..., *Korkusuz*, 5 décembre, https://www.korkusuz.com.tr/bilmedigini-ve-haddini-bilmeyen-bir-muktedir-p7264 (Consulté le 5 janvier 2024).

Bayraktaroğlu, M. (2024). Yıllarca İktidarda Kalmayı Başardılar, *Korkusuz*, 22 février, https://www.korkusuz.com.tr/yillarca-iktidarda-kalmayi-basardilar-p9968 (Consulté le 22 avril 2024).

Beki, A. (2023a). Her Karanlık Gecenin Bir Yalancı Şafağı Da Var, *Karar*, 30 décembre, https://www.karar.com/yazarlar/akif-beki/her-karanlik-gecenin-bir-yalanci-safagi-da-var-1595060?utm_source=gazeteoku&utm_medium=referral (Consulté le 15 mars 2024).

Beki, A. (2023b). Her "Sakallı" Abdüllatif Şener Değildir, *Karar*, 17 juin, https://www.karar.com/yazarlar/akif-beki/her-sakalli-abdullatif-sener-degildir-1596753 (Consulté le 15 juillet 2023).

Beki, A. (2023c), İYİ Parti'nin Üst Akla İntihar Saldırısı, *Karar*, 6 décembre, https://www.karar.com/yazarlar/akif-beki/iyi-partinin-ust-akla-intihar-saldirisi-1598306 (Consulté le 6 mars 2024).

Beki, A. (2023d). MB Başkanı'nın Yıldızı Ne Durumda?, *Karar*, 20 décembre, https://www.karar.com/yazarlar/akif-beki/mb-baskaninin-yildizi-ne-durumda-1598439 (Consulté le 20 mars 2023).

Beki, A. (2023e). 2024'te Vergiden Yana Sansınız Kaç?, *Karar*, 29 décembre, https://www.karar.com/yazarlar/akif-beki/2024te-vergiden-yana-sansiniz-kac-1598530 (Consulté 10 avril 2024).

Eğin, O. (2024). Bana Font'unu Söyle, *Habertürk*, 6 mars, https://www.haberturk.com/ozel-icerikler/oray-egin/3666804-bana-fontunu-soyle (Consulté le 6 juillet 2024).

Güneş, İ. (2023a). Su uyur, Siyonizm Uyumaz, Star, 29 novembre, https://www.star.com.tr/yazar/su-uyur-siyonizm-uyumaz-yazi-1831205/ (Consulté le 10 décembre 2023).

Güneş, İ. (2023b). Kedi Bile Köşeye Sıkışınca…, *Star*, 8 octobre, https://www.star.com.tr/yazar/kedi-bile-koseye-sikisinca-yazi-1817935/ (Consulté le 15 décembre 2023).

Karatepe, Y. (2023). Bir Kere Yeter Mi?, *Birgün*, 8 décembre, https://www.birgun.net/makale/bir-kere-yeter-mi-489169 (Consulté le 15 mars 2024).

Kırıkkanat, M. G., (2023). Akıl Başta Değil, Belki De Ayaktadır, *Cumhuriyet*, 24 septembre, https://www.cumhuriyet.com.tr/yazarlar/mine-g-kirikkanat/akil-basta-degil-belki-de-ayaktadir-2122675 (Consulté le 24 octobre 2023).

Koçak, D. (2024). Ağaç Yaşken Eğilir, Peki Ya Bağırsaklar?, *Milliyet*, 28 février, https://www.milliyet.com.tr/yazarlar/dilara-kocak/agac-yasken-egilir-peki-ya-bagirsaklar-7085241 (Consulté le 15 mai 2024).

Özüak Ü. (2023). Çırağın Fendi, Ustayı Yendi, Hürriyet, 25 novembre, https://www.hurriyet.com.tr/sporarena/yazarlar/unal-ozuak/ciragin-fendi-ustayi-yendi-42366493 (Consulté le 25 décembre 2023).

Sadıkoğlu, M. (2023). Geç Oldu Güç Olmaz, *Korkusuz*, 30 septembre, https://www.korkusuz.com.tr/gec-oldu-guc-olmaz-p36 (Consulté le 30 octobre 2023).

Türk Dil Kurumu (2023). Medya, https://sozluk.gov.tr/ (Consulté le 5 mai 2024).

Wikipédia. (t.y.). Média, https://fr.wikipedia.org/wiki/Média (Consulté le 10 mai 2024).

KAYNAKÇA

Adiguzel, T., Kaya, M., & Cansu, F. (2023). Revolutionizing Education with AI: Exploring the Transformative Potential of Chatgpt. *Contemporary Educational Technology*. https://doi.org/10.30935/cedtech/13152.

Aktaş, E., & Yurt, S. (2017). Effects of Digital Story on Academic Achievement, Learning Motivation and Retention among University Students.. *The International Journal of Higher Education*, 6, 180-196. https://doi.org/10.5430/IJHE.V6N1P180.

Alan, S. V. (2023). Digital Storytelling and Multimedia Tools for Teaching Language and Literature. *Shanlax International Journal of English*, *12*(S1), 110–114. https://doi.org/10.34293/rtdh.v12iS1-Dec.49

Alexander, B. (2011). The New Digital Storytelling: Creating Narratives with New Media. . https://doi.org/10.5860/choice.49-3061.

Allawansah, A. S. & Omar, M. B. C. (2023). The Importance of Digital Stories in the Educational Process . Bulletin of Advanced English Studies, 8 (2), 58-64, 10.31559/BAES2023.8.2.2

Al-Shaye, S. (2021). Digital Storytelling for İmproving Critical Reading Skills, Critical Thinking Skills, and Self-Regulated Learning Skills. *Cypriot Journal of Educational Sciences*. https://doi.org/10.18844/cjes.v16i4.6074.

Anggoro, K., & Pratiwi, D. (2023). Fostering Self-Assessment in English Learning with a Generative AI Platform: A Case of Quizizz AI. *Studies in Self-Access Learning Journal*. https://doi.org/10.37237/140406.

Asmara, D. S. M., & Kembaren, F. R. B. (2024). Student's Perception Towards the Use of DeepL Translator in Writing Thesis or Journal for English Education Students. *IJLECR (International Journal of Language Education and Cultural Review)*, *10*(1), 117-126. https://doi.org/10.21009/ijlecr.v10i1.47937

Athanasiadis, A. (2024). Digital Storytelling as A Means of Enhancing Students' Digital Literacy in the 21st Century. *International Journal of Educational Innovation, 6*. https://doi.org/10.69685/wodk3796

Bao, Y., & Zhang, Y. (2023, September). Quality Assessment of Machine Translation from Translation Criticism Perspective—A Case Study of Chinese Translation of a Speech by Neural Machine Translator DeepL. In *2023 3rd International Conference on Educational Technology (ICET)* (pp. 57-60). IEEE.

Barret, H. C. (2009). How to Create Simple Digital Stories. Erişim adresi: http://electronicportfolios.org/academy/digitalstorysite/training/workshop-handouts/How%20to%20Create%20Simple%20Digital%20Stories.pdf.

Benabbes, S., & Taleb, H. A. A. (2024). The Effect of Storytelling on the Development of Language and Social Skills in French as a Foreign Language Classrooms. *Heliyon*, *10*(8).

Benmayor R: Digital Storytelling as a Signature Pedagogy for the New Humanities. Arts Humanit High Educ 2008,7(2):188–204. 10.1177/1474022208088648

Bilici, S. (2021). Dijital Öykülemenin Lise Öğrencilerinin Akademik Başarılarına, Eleştirel Düşünme Eğilimlerine, İşbirlikli Düzenleme ve Hikâye Kurgulama Becerilerine Etkisi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Caporusso, N. (2023). Generative Artificial Intelligence and the Emergence of Creative Displacement Anxiety. *Research Directs in Psychology and Behavior*. https://doi.org/10.53520/rdpb2023.10795.

Celik, I., Dindar, M., Muukkonen, H., & Järvelä, S. (2022). The Promises and Challenges of Artificial İntelligence for Teachers: A Systematic Review of Research. *TechTrends*, *66*(4), 616-630.

Choo, Y. B., Abdullah, T., & Nawi, A. M. (2020). Digital Storytelling vs. Oral Storytelling: An Analysis of the Art of Telling Stories Now And Then. *Universal Journal of Educational Research*, *8*(5A), 46-50.

Churchill, N. (2020). Development of Students' Digital Literacy Skills through Digital Storytelling with Mobile Devices. *Educational Media International*, 57, 271-284. https://doi.org/10.1080/09523987.2020.1833680.

Demirer, V. (2013). İlköğretimde E-Öyküleme Kullanımı ve Etkileri (Doctoral dissertation, Necmettin Erbakan University (Turkey).

Dickey, E., & Bejarano, A. (2023). A Model for Integrating Generative AI into Course Content Development. *ArXiv*, abs/2308.12276. https://doi.org/10.48550/arXiv.2308.12276.

Dong, Y. (2023). Revolutionizing Academic English Writing Through AI-Powered Pedagogy: Practical Exploration of Teaching Process and Assessment. *Journal of Higher Education Research*, *4*(2), 52.

Eristi, S. D. B. (2014). Effectiveness of Digital Storytelling on Cultural Awareness. *International Journal of Information Communication Technologies and Human Development (IJICTHD)*, *6*(3), 1-12.

Gangan, N. (2014). Blending Creativity and Technology: Digital Storytelling in Education. *International Journal of Science and Research*, *3*(10), 1787-1790.

Gonzalez, C. (2023). Building Human-Like Artificial Agents: A General Cognitive Algorithm for Emulating Human Decision-Making in Dynamic Environments.. *Perspectives on psychological science: a journal of the Association for Psychological Science*, 17456916231196766. https://doi.org/10.1177/17456916231196766.

Grigsby, Y., Theard-Griggs, C., & Lilly, C. (2015). (Re) Claiming Voices: Digital Storytelling and Second Language Learners. *Acta Educationis Generalis*, *5*(1), 60-67.

Hai-Jew, S. (2021). Creating and Advancing Storylines for Learning with Visuals. In *Visual Approaches to Instructional Design, Development, And Deployment*. IGI Global. https://doi.org/10.4018/978-1-7998-3946-0.ch003

Hartley, J., & McWilliam, K. (2010, January). Digital Storytelling around the World. In *Proceedings of The 27th National Informatics Conference 2010*. University of Southern Queensland.

Hava, K. (2019). Exploring The Role of Digital Storytelling in Student Motivation and Satisfaction in EFL Education. *Computer Assisted Language Learning*, 34, 958 - 978. https://doi.org/10.1080/09588221.2019.1650071.

Huang, H. C., & Loranc, B. (2023, July). Digital Storytelling in an EFL Telecollaborative Project. In *2023 IEEE International Conference on Advanced Learning Technologies (ICALT)* (pp. 198-199). IEEE.

Kaeophanuek, S., Na-Songkhla, J., & Nilsook, P. (2019). A Learning Process Model to Enhance Digital Literacy using Critical Inquiry through Digital Storytelling (CIDST). *Int. J. Emerg. Technol. Learn.*, 14, 22-37. https://doi.org/10.3991/IJET.V14I03.8326.

Kahanurak, S., Dibyamandala, J., & Mangkhang, C. (2023). Digital Storytelling and Intercultural Communicative Competence Through English as a Foreign Language for Multilingual Learners. *Journal of Curriculum and Teaching*, *12*(1), 14-26.

Kamaluddin, M. I., Rasyid, M. W. K., Abqoriyyah, F. H., & Saehu, A. (2024, June). Accuracy Analysis of DeepL: Breakthroughs in Machine Translation Technology. In *Journal of English Education Forum (JEEF)* (Vol. 4, No. 2, pp. 122-126).

Kar, S., Roy, C., Das, M., Mullick, S., & Saha, R. (2023). AI Horizons: Unveiling the Future of Generative Intelligence. *International Journal of Advanced Research in Science, Communication and Technology*. https://doi.org/10.48175/ijarsct-12969.

Kara, Y., & Gulozer, K. (2023). The Effect of English Education with Digital Stories on Self-Efficacy, Achievement, and Opinions of Foreign National Teacher Candidates. *Journal of Education and Future*, (24), 31-43.

Karabacak, M., Ozkara, B., Margetis, K., Wintermark, M., & Bisdas, S. (2023). The Advent of Generative Language Models in Medical Education. *JMIR Medical Education*, 9. https://doi.org/10.2196/48163.

Karasar, N. (1999). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara Nobel Yayıncılık.

Karimova, G., Ishanov, P., Mukanova, S., Odintsova, S., & Aratayeva, A. (2023). The Effects of Using Digital Stories and Media in Foreign Language Teaching. International Journal of Education in Mathematics, Science, and Technology (IJEMST), 11(5), 1113-1130. https://doi.org/10.46328/ijemst.3599

Kasemsap, K. (2017). Digital Storytelling and Digital Literacy: Advanced Issues and Prospects. , 151-171. https://doi.org/10.4018/978-1-5225-2101-3.CH009.

Khanna, D. (2020). Use of Artificial Intelligence in Healthcare and Medicine. . https://doi.org/10.31221/osf.io/eshm9.

Kieler, L. (2010). A Reflection: Trials in Using Digital Storytelling Effectively with The Gifted. Gifted Child Today, 33(3), 48-52.

Lambert, J. (2013). Digital Storytelling: Capturing Lives, Creating Community: Routledge. Erişim adresi: https://pdfrock.com/compress-pdf.html?queue_id=6013f3e0421873cc4d8b45be.

Lee, J. (2023). A Case Study on Writing a Self-introduction Letter in University Liberal Education Using ChatGPT. *The Korean Society of Culture and Convergence*. https://doi.org/10.33645/cnc.2023.09.45.09.193.

Lee, S. (2020). The Impact of Using Machine Translation on EFL Students' Writing. *Computer Assisted Language Learning*, 33, 157 - 175. https://doi.org/10.1080/09588221.2018.1553186.

Li, Y. (2023). The Potential Application of ChatGPT in Higher Education Management. *Lecture Notes in Education Psychology and Public Media*. https://doi.org/10.54254/2753-7048/25/20230750.

Liao, H., Xiao, H., & Hu, B. (2023). Revolutionizing ESL Teaching with Generative Artificial Intelligence—Take ChatGPT as an Example. *International Journal of New Developments in Education*. https://doi.org/10.25236/ijnde.2023.052008.

Mannion, P., & Liontas, J. I. (2024). Digital Storytelling in Language Education. In *The TESOL Encyclopedia of English Language Teaching*. https://doi.org/10.1002/9781118784235.eelt1040

Masterson, M. (2020). An Exploration of the Potential Role of Digital Technologies for Promoting Learning in Foreign Language Classrooms: Lessons for a Pandemic. *Int. J. Emerg. Technol. Learn.*, 15, 83-96. https://doi.org/10.3991/ijet.v15i14.13297.

Meadows, D. (2003). Digital Storytelling: Research-Based Practice in New Media. Visual communication, 2(2), 189-193.

Michelson, K. (2019). Global Simulation as a Mediating Tool for Teaching and Learning Language and Culture as Discourse. *Foreign Language Annals*. https://doi.org/10.1111/FLAN.12392.

Morra, S. (2013). Steps to Great Digital Storytelling. Edtechteacher. Erişim adresi: https://edtechteacher.org/8-steps-to-great-digital-storytelling-from-samantha-on- edudemic/.

Muller, M., Chilton, L., Kantosalo, A., Martin, C., & Walsh, G. (2022). GenAICHI: Generative AI and HCI. *CHI Conference on Human Factors in Computing Systems Extended Abstracts*. https://doi.org/10.1145/3491101.3503719.

Munajah, R., Sumantri, M. S., & Yufiarti, Y. (2023). The Use of Digital Storytelling to İmprove Students' Writing Skills. *Advances in Mobile Learning Educational Research*, *3*(1), 579-585.

Nam, C. (2017). The Effects of Digital Storytelling on Student Achievement, Social Presence, And Attitude in Online Collaborative Learning Environments. *Interactive Learning Environments*, 25, 412 - 427. https://doi.org/10.1080/10494820.2015.1135173.

Niemi, H., & Multisilta, J. (2016). Digital Storytelling Promoting Twenty-First Century Skills and Student Engagement. *Technology, Pedagogy and Education*, 25, 451-468. https://doi.org/10.1080/1475939X.2015.1074610.

Niu, S., Luo, J., Niemi, H., Li, X., & Lu, Y. (2022). Teachers' and Students' Views of Using an AI-Aided Educational Platform for Supporting Teaching and Learning at Chinese Schools. *Education Sciences*. https://doi.org/10.3390/educsci12120858.

O'Byrne, W. I., Houser, K., Stone, R., & White, M. (2018). Digital Storytelling in Early Childhood: Student Illustrations Shaping Social Interactions. *Frontiers in psychology*, *9*, 1800.

Ohler, J. (2006). The World of Dijital Storytelling, Edicational Leadership, 63(4), 44-47. Erişim adresi: http://www.ascd.org/publications/educational- leadership/dec05/vol63/num04/The-World-of-Digital-Storytelling.aspx

Oskoz, A., & Elola, I. (2016). Digital Stories: Overview. *calico journal*, *33*(2), 157-173.

Özçelik, N. (2015). Learner's Autonomy in Teaching/Learning French as a Second Foreign Language. Hacettepe University Journal of Education, 30(3), 102–115.

Özçelik, N. (2019). Étude Contrastive : Le Français et Le Turc. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 7(4), 312-329.

Özçelik, N., (2020). Yabancı Dil Öğretimi/Öğreniminde Yazma Becerisi Edinimi. *Current Debates on Social Sciences 5 Human Studies* (pp.84-92), Ankara: Bilgin Kültür Sanat Yayınları.

Paolini, P., & Di Blas, N. (2014). Storytelling for Cultural Heritage. *Innovative Technologies İn Urban Mapping: Built Space And Mental Space*, 33-45.

Pentina Y, Kuznetsova T. On the Possibilities of Digital Storytelling and Reflective Reports in the Formation Of FL Teachers' Narrative Competence. Sci Herald Uzhhorod Univ Ser Phys. 2024;(55):622-631. DOI: 10.54919/physics/55.2024.62lw2 Eslit, E. (2023). Engaging Minds: Transforming Language Learning with Dynamic Digital Storytelling. https://doi.org/10.20944/preprints202305.0996.v1

Pérez-Núñez, A. (2023). Exploring the Potential of Generative AI (ChatGPT) for Foreign Language Instruction: Applications and Challenges. *Hispania*, 106, 355 - 362. https://doi.org/10.1353/hpn.2023.a906568.

Purcell, V. (2013). An Exploration of The Adaptation of The Dimensions of Learning Framework to Promote Thinking Skills in a 21st Century Adult Learning Environment through the Development of Digital Media Narrative. A Case Study. Master of Arts in Digital Media Development in Education. University of Limerik

Putjorn, T., & Putiorn, P. (2023). Augmented Imagination: Exploring Generative AI from the Perspectives of Young Learners. *2023 15th International Conference on Information Technology and Electrical Engineering (ICITEE)*, 353-358. https://doi.org/10.1109/ICITEE59582.2023.10317680.

Pürbudak, A., & Usta, E. (2019). Bellek Destekli Strateji Yöntemiyle Hazırlanmış Dijital Öykünün Yabancı Dil Dersi Tutumuna Etkisi. Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi, 5(2), 95-114. DOI: https://dx.doi.org/10.30855/gjes.2019.05.02.006

Qin, Y. (2019). Machine Learning Based Taxonomy and Analysis of English Learners' Translation Errors. *International Journal of Computer-Assisted Language Learning and Teaching*. https://doi.org/10.4018/IJCALLT.2019070105.

Raffone, A., & Monti, J. (2019). Becoming Storytellers: Improving ESL Students' Academic Engagement and 21st Century Skills through Interactive Digital Storytelling. International Association for Development of the Information Society.

Rizvi, M. (2023). Exploring The Landscape of Artificial İntelligence in Education: Challenges And Opportunities. *2023 5th International Congress on Human-Computer Interaction, Optimization and Robotic Applications (HORA)*, 01-03. https://doi.org/10.1109/HORA58378.2023.10156773.

Robin, B. (2006). The Educational Uses of Digital Storytelling. Erişim adresi: http://digitalstorytelling.coe.uh.edu/articles/Educ-Uses-DS.pdf.

Robin, B. (2006). The Educational Uses of Digital Storytelling. In Society for Information Technology & Teacher Education International Conference, 2006(1), 709-716.

Robin, B. (2006, March). The Educational Uses of Digital Storytelling. In Society for İnformation Technology & Teacher Education İnternational Conference (Pp. 709-716). Association For The Advancement Of Computing İn Education (AACE).

Robin, B. R. (2009). Digital Storytelling: A Powerful Technology Tool for The 21st Century Classroom. Theory Into Practice, 47(3), 220-228.

Sahoo, M.(2024). Digital Story Telling in the Kindergarten Level-An Emerging Tool in 21st Century: A Detailed Study. *American Journal of Science and Learning for Development*, *3*(1), 63–68. https://doi.org/10.51699/ajsld.v3i1.3351

Saliuk, B., & Shkola, I. (2022). Digital Storytelling In Teaching English Language to Higher Education Applicants. *Scientific papers of Berdiansk State Pedagogical University Series Pedagogical sciences*. https://doi.org/10.31494/2412-9208-2022-1-2-375-384.

Sarıtepeci, M. (2018). Etkinlik Örnekleriyle Zenginleştirilmiş Eğitimde Teknoloji Uygulamaları. (Ed. N. Önal), Dijital Hikâye Anlatım Araçları, (s. 16-42). Ankara: Pegem Akademi.

Sarıtepeci, M. (2022). Eğitimde Teknoloji Uygulamaları içinde (s. 16-41). (5. Basım). Editör: Nezih Önal. Ankara: Pegem Akademi.

Saxena, P., Saxena, V., Pandey, A., Flato, U., & Shukla, K. (2023). Multiple Aspects of Artificial Intelligence. . https://doi.org/10.60148/muasartificialintelligence.

Simsek, M. R. (2020). Towards Emancipatory L2 Instruction: Exploring Significant Learning Outcomes from Collaborative Digital Storytelling. *International Journal of Educational Methodology*, *6*(3), 555-569.

Sivapalaratnam, S. (2019). Artificial Intelligence and Machine Learning in Haematology. *British Journal of Haematology*, 185. https://doi.org/10.1111/bjh.15774.

Sunitha, D., , B., & Gunavardhan, E. (2023). Artificial Intelligence Based Smart Education System. *2023 4th International Conference on Electronics and Sustainable Communication Systems (ICESC)*, 1346-1350. https://doi.org/10.1109/ICESC57686.2023.10193720.

Tan, K. H., Ngoi, S., Yunos, N., Alias, J., & Mat, N. (2024). Tales in Tech: Understanding Educational Impact And Challenges Of Digital Storytelling. *Conhecimento & Diversidade*, *16*(42), 617-642.

Topçu, N., & Özçelik, N. (2007). Fransızca Dilbilgisi Öğreniminde Üniversite Öğrencilerinin Karşılaştıkları Güçlükler: Fransızca ve Türkçede Sözdizimsel ve Biçimbilimsel Farklılıklar. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 32(32), 282-293.

Tyler, C., & Moore, S. (2024). Storytelling to Ignite Learning. *Germanic Philology. Journal of Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University*, (848), 149-161.

Uslu, A., & Uslu, N. (2021). Improving Primary School Students' Creative Writing and Social-Emotional Learning Skills through Collaborative Digital Storytelling. *Acta Educationis Generalis*, 11, 1 - 18. https://doi.org/10.2478/atd-2021-0009.

Vall, R., & Araya, F. (2023). Exploring the Benefits and Challenges of AI-Language Learning Tools. *International Journal of Social Sciences and Humanities Invention*. https://doi.org/10.18535/ijsshi/v10i01.02.

Vartiainen, H., & Tedre, M. (2023). Using Artificial Intelligence in Craft Education: Crafting with Text-to-Image Generative Models. *Digital Creativity*, 34, 1 - 21. https://doi.org/10.1080/14626268.2023.2174557.

Vittorini, P., Menini, S., & Tonelli, S. (2020). An AI-Based System for Formative and Summative Assessment in Data Science Courses. *International Journal of Artificial Intelligence in Education*, 31, 159 - 185. https://doi.org/10.1007/s40593-020-00230-2.

Wan, Y. (2023). Web-Based Digital Storytelling (Dst) For Elementary School Students. *Jurnal Humaniora Teknologi*, *9*(1).

Wawro, L. (2012). Digital Storytelling. Children & Libraries, 10(1), 50-52.

Xiao, Y., & Zhi, Y. (2023). An Exploratory Study of EFL Learners' Use of ChatGPT for Language Learning Tasks: Experience and Perceptions. *Languages*. https://doi.org/10.3390/languages8030212.

Yalçın P., & Çınar Yağcı Ş., (2024). Fransız Kültür Edincinin Kazandırılmasında Yapay Zekâ Rehber Olabilir Mi? Bing Chat AI Örneği. Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science, 14(2), 308-327. https://doi.org/10.5961/higheredusci.1402198

Yıldırım, İ. (2022). Temel Tasarım Eğitimi ve Güncel Öğrenme Ortamlarında Dijital Öyküleme Yöntemi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Zhi, Q., Ottley, A., & Metoyer, R. (2019). Linking and Layout: Exploring the Integration of Text and Visualization in Storytelling. *Computer Graphics Forum*, 38. https://doi.org/10.1111/cgf.13719.

KAYNAKÇA

Akıllılar, T. (2013). İkinci Yabancı Dil Olarak Almanca Öğreniminde Üstbilişsel Farkındalık. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. Özel Sayı, ss.275-285. http://sosyaldergi.usak.edu.tr/Makaleler/131151940_ozel_say%c4%b1_16.

Akpınar Dellal, N. (2003). "Pädagogisch-orientierte Reformbemühungen im Fremdsprachenunterricht", in, Gündoğdu, Mehmet / Ülkü, Candan (Hrsg.) *Germanistische Untersuchungenaustürkischer Perpektive,* "Festschriftfür Prof. Dr. Vural Ülkü zum 65. Geburtstag, Shaker Verlag, Aachen.

Akpınar Dellal, N.& Bora Günak, D. (2009). İkinci Yabancı Dil Olarak Almanca Öğrenen Öğrencilerin, Birinci Yabancı Dil İngilizceye Bağlı Öğrenme Stratejileri. *Dil Dergisi*, Sayı: 145. ss.64-85. http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/27/1601/17274.

Aycan, A.& Bür, B. (2013). Birinci Yabancı Dil Olarak Öğrenilen İngilizce'nin İkinci Yabancı Dil Fransızca'nın Öğrenim Sürecine Etkisi. *Turkish Studies* - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/10 Fall 2013, p. 193-207.

Budin, G. (2016). Berufsziel Übersetzen und Dolmetschen M. Kadrić ve K. Kaindl (Ed.), Arbeiten in der Sprachindustrie (s.182-200). *Tübingen*: A. Francke Verlag.

Can, E. & Işık Can, C. (2014). Türkiye'de İkinci Yabancı Dil Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 43-63.

Ceylan, S. (2013). Les Emprunts Au Français Dans Le Vocabulaire Turc Et Leurs Rôles Dans L'apprentissage Du Français Langue Etrangère.Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.

Çetinkaya, S. (2015). İki Dillilik ve Çeviri. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.

Demirkan, C. (2008). ''Yabancı Dil Öğreniminin Bireylerin Sosyal Yaşamına Etkisi: Isparta'da Öğretmenler Üzerine Bir Araştırma'', Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Demirkan, D. & Toprak, D. (2022). Çeviriye kültürel ve hermeneutik bir yaklaşım. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (29), 1158-1170. DOI: 10.29000/rumelide.1164922.

Filazi, E. (2021). Dil Endüstrisi ve Çevirmenlik Mesleği: Çeviribilim Bölümü Lisans Öğrencilerine bir Anket Uygulaması. *İstanbul Üniversitesi Çeviribilim Dergisi* - Istanbul University Journal of Translation Studies, 14, 63-87. https://doi.org/10.26650/iujts.2021.14.0004

Kıcır, B. (2019) Bir Profesyonel Meslek Olarak Çevirmenlik ve Çevirmenlerin Mesleğe Yönelik Tutumları. *Kocaeli Üniversitesi Sağlık, Kültür, Spor Dairesi Başkanlığı*. Cilt 10, Sayı 1, Sayfa: 1-23 January 2019, Volume 10, Number 1, Page: 1-23 P-ISSN: 2146-0000 E-ISSN: 2146-7854

Lefèvere, A. (1992). Translating literature: practice and theory in a comparative literature context. *America: Modern Language Association of America.*

Okyayuz, A. Ş. (2022). Çok dillilik ve çeviri: Görsel-işitsel ürünlerin kültürlerarası çevirisi odağında bir araştırma. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (30), 1304-1320. DOI: 10.29000/rumelide.1192530.

ÖSYM (2020). Ölçme, Seçme ve Yerelleştirme Merkezi. Erişim adresi: https://www.osym.gov.tr/TR,19226/2020-yuksekogretim-kurumlari-sinavi-yks-kilavuzu.html.(Ekim, 2024'de erişilmiştir.)

Özçelik, N. (2012) "Analyse Comparative Des Erreurs Dues Aux Divergences Syntaxiques Entre L'anglais Et Le Français" *Çukurova University Faculty of Education Journal* Vol: 41 No: 2 Page: 113-121 http://egitim.cu.edu.tr/efdergi

Schmitt, P. A. ve Gerstmeyer, L. ve Müller, S. (Ed.). (2016). Übersetzer und Dolmetscher – Eine Internationale Umfrage zur Berufspraxis, Berlin: BDÜ Fachverlag.

Whorf, B (1956). Language, Thought, and Reality: Selected Writings of Benjamin Lee Whorf. J. Carroll (eds.). Londra: *MIT Press*

REFERENCES

Anderson, S., & Rivera, M. (2020). Technology integration in modern classrooms: The role of interactive platforms. *Journal of Educational Technology, 15*(2), 130-148.

Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology, 3*(2), 77-101.

Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd ed.). Erlbaum.

Council of Europe. (2018). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment*. Cambridge University Press.

Dörnyei, Z. (2005). *The psychology of the language learner: Individual differences in second language acquisition.* Lawrence Erlbaum.

Garcia, L. (2022). The role of interactive learning tools in language retention. *Educational Research Quarterly, 19*(4), 201-223.

Godwin-Jones, R. (2018). Using technology in language education. *Language Learning and Technology, 22*(1), 1-8.

Mayer, R. (2014). *Multimedia learning: Cognitive and instructional approaches.* Cambridge University Press.

Nation, P. (2013). *Learning vocabulary in another language*. Cambridge University Press.

Smith, R. (2020). The impact of video-based learning on language proficiency. *Journal of Language and Technology, 18*(2), 89-102.

Vandergrift, L., & Goh, C. (2012). *Teaching and learning second language listening: Metacognition in action.* Routledge.

REFERENCES

Aksan, D. (1990). *Language in All Aspects, Linguistics with Its Main Lines.* Turkish Historical Society Press, Ankara.

Aktas, T., (2004). Communicative Competence in Foreign Language Teaching. *Journal of Selçuk University Institute of Social Sciences,* Issue 12, 45-57.

Budak, Y. (1992). *The Place of Communicative Approach in Foreign Language Education Program* (Unpublished Master's Thesis). Hacettepe University, Ankara.

Byram, M. (1997). Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence. Clevedon: Multilingual Matters.

Demircan, Ö. (1990). *Methods of Foreign Language Teaching.* Can Offset, 1st Edition, Istanbul.

Demirel, Ö., (1990). *Foreign Language Teaching, Principles, Methods, Techniques.* Usem Publications, Ankara.

Günay, V.D., (2004). *Language and Communication.* Multilingual Publishing, Istanbul.

Gür, Ö., (2004). *Teaching German as a Foreign Language to Adults in Turkey within the Framework of European Common Criteria* (Published Master's Thesis). Istanbul University, Istanbul.

Kayaalp, İ., (1998). *Communication and Language.* Diyanet Foundation Publications, Ankara.

Kılıç, V., (2002). *Functions of Language and Communication.* Papatya Publishing, Istanbul.

Özkan, M., (2008). *Human Communication and Language.* 3F Publishing, Istanbul.

Peçenek, D. (1997). *Teaching Techniques in Communicative Approach* (Unpublished Master's Thesis). Ankara University, Ankara.

Richards, J.C., and Rodgers, T. S. (1986). *Approaches and Methods in Language Teaching.* Cambridge University Press, Cambridge.

Sert, N. (2001). Communicative Competence and Language Proficiency in the Context of Foreign Language Teaching, *Journal of Hacettepe University Faculty of Education*, Issue 21.

Ünalan, Ş., (2004). *Language and Culture.* Nobel Publishing Distribution, Ankara.

Editör:
Doç. Dr. Hanife Doğan

Fizyoterapi ve Rehabilitasyon

Alanında Uluslararası Araştırmalar -I

EĞİTİM
yayınevi

FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I

Editör: Doç. Dr. Hanife Doğan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Mehmet Çakır
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-7405-92-8
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I
Editör: Doç. Dr. Hanife Doğan
VI+178 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-7405-92-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

6. KAYNAKÇA

Acar, Y., & İlçin, N. (2021). Romatizmal hastalıklarda yoga. Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 12(1), 95-102.

Alda M, Luciano JV, Andrés E, Serrano-Blanco A, Rodero B, del Hoyo YL et al. (2011) Effectiveness of cognitive behaviour therapy for the treatment of catastrophisation in patients with fibromyalgia: a randomised controlled trial. Arthritis Res Ther, 13(5):R173

Álvarez-Gallardo, I. C., Bidonde, J., Busch, A., Westby, M., Kenny, G. P., Delgado-Fernández, M., et al. (2019). Therapeutic validity of exercise interventions in the management of fibromyalgia. Journal of Sports Medicine and Physical Fitness, 59(5), 828–838. https://doi.org/10.23736/s0022-4707.18.08897-7

Augière, T., Metral, M., Simoneau, M., & Mercier, C. (2024). Preserved tactile distance estimation despite body representation distortions in individuals with fibromyalgia. Frontiers in Pain Research (Lausanne, Switzerland), 5, 1414927. https://doi.org/10.3389/fpain.2024.1414927

Aydoğan Baykara, R. (2022). Fibromyalji sendromunda kinezyofobi: Obezite, ağrı şiddeti, yüksek hastalık aktivitesi ilişkisi. Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 24(1), 128-135. https://doi.org/10.24938/kutfd.1025242

Bircan, G., Elagöz, H., Öney, B., & Koçak, B. (2022). Fibromiyaljide Güncel Beslenme Yaklaşimlari. Atlas Journal of Medicine, 2(5), 28-39.

Bostancı, F., Karadağ, A., & Doğan, H. O. (2021). Non-farmakolojik kombine tedavi yöntemlerinin fibromiyaljili hastalarda serum beta-endorfin düzeyi, ağrı, depresyon, uyku kalitesi ve fonksiyonel durum üzerine etkisi. Genel Tıp Dergisi, 31(4), 354-359.

Brennan, D., Tindall, L., Theodoros, D., Brown, J., Campbell, M., Christiana, D., Smith, D., Cason, J., & Lee, J. (2010). A blueprint for telerehabilitation guidelines. International Journal of Telerehabilitation, 2, 31–34.

Camargo, L., Pacheco-Barrios, K., Marques, L. M., Caumo, W., & Fregni, F. (2024). Adaptive and compensatory neural signatures in fibromyalgia: An analysis of resting-state and stimulus-evoked EEG oscillations. Biomedicines, 12(7), 1428. https://doi.org/10.3390/biomedicines12071428

Cihan, E., Dilara Durmaz, E., Arca, M., & Sahbaz Pirincci, C. (2024). Comparing relationships between pain coping levels and pain, functional capacity, and disability among patients with fibromyalgia and healthy controls. Perceptual and Motor Skills. Advance online publication. https://doi.org/10.1177/00315125241272677

Coşkun, N. C. (2015). Fibromiyalji sendromunda klinik, tanı, ayırıcı tanı. Turkiye Klinikleri Physical Medicine Rehabilitation-Special Topics, 8*(3), 15-21.

Contreras, C. M., Metzger, G. A., Beane, J. D., Dedhia, P. H., Ejaz, A., & Pawlik, T. M. (2020). Telemedicine: Patient-provider clinical engagement during the COVID-19 pandemic and beyond. Journal of Gastrointestinal Surgery, 24*, 1692–1697.

Demiray, C., & Alpözgen, A. Z. (2022). Fibromiyalji sendromunda tamamlayıcı tedaviler. Sağlık Profesyonelleri Araştırma Dergisi, 4(1), 49-56.

Demirhan, F., Akbaba, Y. A., & Taştekin, N. (2021). COVID-19 pandemisi nedeniyle evlerinde sosyal izolasyon yaşayan ve daha önce fibromyalji sendromu tanısı almış bireylere uygulanan tele-rehabilitasyonun etkinliğinin araştırılması. Osmangazi Tıp Dergisi, 43(3), 247-257.

Estévez-López, F., Maestre-Cascales, C., Russell, D., Álvarez-Gallardo, I. C., Rodriguez-Ayllon, M., Hughes, C. M., et al. (2021). Effectiveness of exercise on fatigue and sleep quality in fibromyalgia: A systematic review and meta-analysis of randomized trials. Archives of Physical Medicine and Rehabilitation, 102(4), 752–761. https://doi.org/10.1016/j.apmr.2020.06.019

Gutiérrez-Hermoso, L., Écija, C., Catalá, P., Peñacoba, C., & Estevez-López, F. (2024). Promoting walking as a self-care strategy in women with fibromyalgia: A cross-sectional study using accelerometers. Clinical Rheumatology. Advance online publication. https://doi.org/10.1007/s10067-024-07065-5

Han, T., Xi, R., Wang, J., Yan, H., & Li, L. (2024). Adherence to ACSM exercise guidelines and its influence on fibromyalgia treatment outcomes: A meta-analysis of randomized controlled trials. Frontiers in Physiology, 15, 1413038. https://doi.org/10.3389/fphys.2024.1413038

Hassett AL, Gevirtz RN. Nonpharmacologic treatment for fibromyalgia: patient education, cognitive-behavioral therapy, relaxation techniques, and complementary and alternative medicine. Rheum Dis Clin North Am 2009;35:393-407

Kösehasanoğulları, M., & Yılmaz, N. (2018). Fibromiyalji sendromu ve nöropatik ağrı. Ege Tıp Bilimleri Dergisi, 1(1), 26-31.

Lawson K. Treatment options and patient perspectives in the management of fibromyalgia: future trends. Neuropsychiatr Dis Treat 2008;4:1059-71.

Lima, D., Pacheco-Barrios, K., Slawka, E., Camargo, L., Castelo-Branco, L., Cardenas-Rojas, A., Neto, M. S., & Fregni, F. (2023). The role of symptoms severity, heart rate, and central sensitization for predicting sleep quality in patients with fibromyalgia. Pain Medicine, 24(11), 1153–1160. https://doi.org/10.1093/pm/pnad076

Liu, A., Wang, J., Jin, T., Jiang, Z., Huang, S., Li, S., Ying, Z., & Jiang, H. (2024). Identifying the genetic association between the cerebral cortex and fibromyalgia. Cerebral Cortex (New York, N.Y.: 1991), 34(8), bhae318. https://doi.org/10.1093/cercor/bhae318

Marcus, D. A., & Deodhar, A. (2010). Fibromyalgia: A practical clinical guide. Springer Science & Business Media. https://doi.org/10.1007/978-1-4419-1609-9

Moawd, S. A., Abdelhalim, E. H. N., & Ibrahim, A. M. (2024). A comparison between the effects of vibration exercise and needle therapy on fibromyalgia symptoms and well-being in community-dwelling older adults: A randomized control study. Geriatric Nursing (New York, N.Y.), 59*, 485–490. https://doi.org/10.1016/j.gerinurse.2024.07.040

Nazlıkul, H. (2014). Fibromiyalji sendromu. Bilimsel Tamamlayıcı Tıp Regülasyon ve Nöral Terapi Dergisi, 8(2), 1-9.

Pehlevan, S. (2019). Fibromiyaljide güncel ilaç tedavisi. Ege Tıp Dergisi, 43-47.

Rodríguez-Almagro, D., Del Moral-García, M. D. C., López-Ruiz, M. D. C., Cortés-Pérez, I., Obrero-Gaitán, E., & Lomas-Vega, R. (2023). Optimal dose and type of exercise to reduce pain, anxiety and increase quality of life in patients with fibromyalgia: A systematic review with meta-analysis. Frontiers in Physiology, 14, 1170621. https://doi.org/10.3389/fphys.2023.1170621

Sharma, M., Kaur, G., Rajput, P., Sharma, S., & Kalia, V. (2024). Letter to Editor: Effectiveness of land- and water-based exercise on fatigue and sleep quality in women with fibromyalgia: The al-Andalus quasi-experimental study. Archives of Physical Medicine and Rehabilitation. Advance online publication. https://doi.org/10.1016/j.apmr.2024.05.035

Sindel, D., Saral, İ., & Esmaeilzadeh, S. (2012). Fibromiyalji Sendromunda Uygulanan Tedavi Yöntemleri. Journal of Physical Medicine & Rehabilitation Sciences.

Tan, L., Cicuttini, F. M., Fairley, J., Romero, L., Estee, M., Hussain, S. M., et al. (2022). Does aerobic exercise affect pain sensitisation in individuals with musculoskeletal pain? A systematic review. BMC Musculoskeletal Disorders, 23(1), 113. https://doi.org/10.1186/s12891-022-05047-9

Tezcan, R. E. K., & Alkar, Ö. Y. (2022). Fibromiyalji ile ilişkili psikolojik faktörler ve psikolojik müdahale alanları. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 14(2), 221-234.

Topbas, M., Cakirbay, H., Gulec, H., Akgol, E., Ak, I., & Can, G. (2005). The prevalence of fibromyalgia in women aged 20-64 in Turkey. Scandinavian journal of rheumatology, 34(2), 140–144.

Valim, V., Natour, J., Xiao, Y., Pereira, A. F., Lopes, B. B., Pollak, D. F., et al. (2013). Effects of physical exercise on serum levels of serotonin and its metabolite in fibromyalgia: A randomized pilot study. Revista Brasileira de Reumatologia, 53(6), 538–541. https://doi.org/10.1016/j.rbr.2013.02.001

Vassão, P. G., Credidio, B. M., Balão, A. B., Santos, T. I. R., Carvalho, C., Ribeiro, D. A., Parisi, J. R., Franco, F. S., Laakso, E. L., Avila, M. A., & Renno, A. C. M. (2024). Effects of photobiomodulation and aerobic exercise on the level of pain and quality of life in women with fibromyalgia. Lasers in Medical Science, 39*(1), 189. https://doi.org/10.1007/s10103-024-04126-8

Wolfe, F., Clauw, D. J., Fitzcharles, M. A., Goldenberg, D. L., Katz, R. S., Mease, P., ... & Yunus, M. B. (2010). The American College of Rheumatology preliminary diagnostic criteria for fibromyalgia and measurement of symptom severity. Arthritis care & research, 62(5), 600-610.

Wolfe, F., Clauw, D. J., Fitzcharles, M. A., Goldenberg, D. L., Häuser, W., Katz, R. L., Mease, P. J., Russell, A. S., Russell, I. J., & Walitt, B. (2016). Revisions to the 2010/2011 fibromyalgia diagnostic criteria. Seminars in Arthritis and Rheumatism, 46(3), 319–329. https://doi.org/10.1016/j.semarthrit.2016.08.012

Zhang, K. D., Wang, L. Y., Zhang, Z. H., Zhang, D. X., Lin, X. W., Meng, T., et al. (2022). Effect of exercise interventions on health-related quality of life in patients with fibromyalgia syndrome: A systematic review and network meta-analysis. Journal of Pain Research, 15, 3639–3656. https://doi.org/10.2147/jpr.S384215

KAYNAKÇA

Abo, S., Ritchie, D., Denehy, L., Panek-Hudson, Y., Irving, L., Granger, C. (2018). A hospital and home-based exercise program to address functional decline in people following allogeneic stem cell transplantation. Support Care Cancer, 26(6), 1727-1736.

Baker, F., Zabora, J., Polland, A. ve Wingard, J. (1999). Reintegration after bone marrow transplantation. Cancer Pract, 7(4), 190–197.

Baker, K.S., Ness, K.K., Weisdorf, D., Francisco,L., Sun, C.L., Forman, S. ve Bhatia, S. (2010). Late effects in survivors of acute leukemia treated with hematopoietic cell transplantation: a report from the bone marrow transplant Survivor study. Leukemia, 24(12), 2039–2047.

Barğı, G., Güçlü, M. B., Arıbaş, Z., Akı, Ş.Z., Sucak, G.T. (2016). Inspiratory muscle training in allogeneic hematopoietic stem cell transplantation recipients: a randomized controlled trial. Support Care Cancer, 24(2), 647-659.

Baumann, F. T., Zopf, E. M., Nykamp, E., Kraut, L., Schüle, K., Elter, T., Fauser, A. A., Bloch, W. (2011). Physical activity for patients undergoing an allogeneic hematopoietic stem cell transplantation: benefits of a moderate exercise intervention. Eur J Haematol, 87(2), 148-156.

Bom, E. A., Souza, C.V. d., Thiesen, R. A. d. S., Miranda, E. C. M., Souza, C. A. (2012). Evaluation of respiratory conditions in early phase of hematopoietic stem cell transplantation. Rev Bras Hematol Hemoter, 34(3), 188-192.

Campbell, K. L., Winters-Stone, K. M., Wiskemann, J., et al. (2019). Exercise guidelines for cancer survivors: Consensus statement from International Multidisciplinary Roundtable. *Medicine and Science in Sports and Exercise, 51*(12), 2375–2390.

Copelan, E. A. (2006). Hematopoietic stem-cell transplantation. N Engl J Med, 354(17), 1813-1826.

Cunningham, B. A., Morris, G., Cheney, C. L., Buergel, N., Aker, S. N. ve Lenssen, P. (1986) Effects of resistive exercise on skeletal muscle in marrow transplant recipients receiving total parenteral nutrition. JPEN J Parenter Enteral Nutr, 10(6), 558–563.

Dimeo, F., Bertz, H., Finke, J., Fetscher, S., Mertelsmann, R., Keul, J. (1996). An aerobic exercise program for patients with haematological malignancies after bone marrow transplantation. Bone Marrow Transplant, 18(6), 1157-1160.

Dimeo, F., Fetscher, S., Lange, W., Mertelsmann, R., Keul, J. (1997). Effects of aerobic exercise on the physical performance and incidence of treatment-related complications after high-dose chemotherapy. Blood, 1997, 90(9), 3390-3394.

de Boer, A. G., Taskila, T., Ojajarvi, A., van Dijk, F. J., Verbeek, J.H. (2009). Cancer survivors and unemployment: a meta-analysis and meta-regression. JAMA, 301(7), 753-762.

Gleeson, M., Bishop, N. C., Stensel, D. J., Lindley, M. R., Mastana, S. S., Nimmo, M. A. (2011). The anti-inflammatory effects of exercise: mechanisms and implications for the prevention and treatment of disease. Nature Rev Immunol, 11(9), 607-615.

Godara, A., Siddiqui, N. S., Munigala, S., Dhawan, R., Kansagra, A. J., Rapoport, A. P., ... & Dahiya, S. (2021). Length of stay and hospital costs for patients undergoing allogeneic stem-cell transplantation. JCO Oncology Practice, *17*(3), e355-e368.

Hacker, E.D., Larson, J., Kujath, A., Peace, D., Rondelli, D., Gaston, L. (2011). Strength training following hematopoietic stem cell transplantation. Cancer Nurs, 34(3), 238-249.

Hacker, E. D., Collins, E., Park, C., Peters, T., Patel, P., Rondelli, D. (2017) Strength training to enhance early recovery after hematopoietic stem cell transplantation. Biol Blood Marrow Transplant, 23(4), 659-669.

Hatzimichael, E., ve Tuthill, M. (2010). Hematopoietic stem cell transplantation. In *Stem Cells and Cloning: Advances and Applications* (pp. 105–117).

Jarden, M., Baadsgaard, M. T., Hovgaard, D. J., Boesen, E., Adamsen, L. (2009). A randomized trial on the effect of a multimodal intervention on physical capacity, functional performance and quality of life in adult patients undergoing allogeneic SCT. Bone Marrow Transplant, 43(9), 725-737.

Jarden, M., Nelausen, K., Hovgaard, D., Boesen, E., Adamsen, L. (2009). The effect of a multimodal intervention on treatment-related symptoms in patients undergoing hematopoietic stem cell transplantation: a randomized controlled trial. J Pain Symptom Manage, 38(2), 174–190.

Keser, İ., Sahika, Z. A., Suyanı, E., Sucak, A. G. T. (2013). 60-65 yaş arası hastalarda fizyoterapinin otolog hematopoietik kök hücre nakli sonrası transfüzyon sayıları üzerine etkileri. Turk J Physiother Rehab, 24(1), 42-46.

Kim, S. D. ve Kim, H. S. (2006). A series of bed exercises to improve lymphocyte count in allogeneic bone marrow transplantation patients. Eur J Cancer Care, 15(5), 453-457.

Kovalszki, A., Schumaker, G.L., Klein, A., Terrin, N., White, A.C. (2008). Reduced respiratory and skeletal muscle strength in survivors of sibling or unrelated donor hematopoietic stem cell transplantation. Bone Marrow Transplant, 41(11), 965–969.

Körbling, M. ve Fliedner, T. M. (1996). The evolution of clinical peripheral blood stem cell transplantation. Bone Marrow Transplant, 17(5), 675-678.

Liang, Y., Zhou, M., Wang, F. ve Wu, Z. (2018). Exercise for physical fitness, fatigue and quality of life of patients undergoing hematopoietic stem cell transplantation: a meta-analysis of randomized controlled trials. Jpn J Clin Oncol, 48(12), 1046-1057.

Lumeng, C. N., Bodzin, J. L. ve Saltiel, A. R. (2007). Obesity induces a phenotypic switch in adipose tissue macrophage polarization. J Clin Invest, 117(1), 175-184.

Maltser, S., Cristian, A., Silver, J. K., et al. (2018). A focused review of safety considerations in cancer rehabilitation. PM&R, *9*(1), 1–25.

Meyer-Schwickerath, C., Köppel, M., Kühl, R., Rivera, J. B., Tsiouris, A., Huber, G., & Wiskemann, J. (2022). Health care professionals' understanding of contraindications for physical activity advice in the setting of stem cell transplantation. Supportive Care in Cancer, *30*(11), 9151-9161.

Mohammed, J., Aljurf, M., Althumayri, A., Almansour, M., Alghamdi, A., Hamidieh, A.A., et al. (2019). Physical Therapy Pathway and Protocol for patients undergoing hematopoietic stem cell transplantation: Recommendations from The Eastern Mediterranean Blood and Marrow Transplantation (EMBMT) Group. Hematol Oncology Stem Cell Ther, 12(3), 127-132.

Morales Rodríguez, E., Lorenzo Calvo, J., Granado-Peinado, M., Pérez-Bilbao, T., San Juan, A. F. (2022). Effects of exercise programs on psychoemotional and quality-of-life factors in adult patients with cancer and hematopoietic stem cell transplantation or bone marrow transplantation: a systematic review. International Journal of Environmental Research and Public Health, 19(23), 15896.

Morishita, S., Kaida, K., Yamauchi, S., Wakasugi, T., Ikegame, K., Kodama, N., Ogawa, H., Domen, K. (2015). Early-phase differences in health-related quality of life, psychological status, and physical function between human leucocyte antigen-haploidentical and other allogeneic haematopoietic stem cell transplantation recipients. Eur J Oncol Nurs, 19(5), 443-450.

Niederwieser, D., Baldomero, H., Szer, J., Gratwohl, M., Aljurf, M., Atsuta, Y., Bouzas, L. F., Confer, D., Greinix, H., Horowitz, M., Lida, M., Lipton, J., Mohty, M., Novitzky, N., Nunez, J., Passweg, J., Pasquini, M. C., Kodera, Y., Apperley, J., Seber, A. ve Gratwohl, A. (2016). Hematopoietic stem cell transplantation activity worldwide in 2012 and a SWOT analysis of the Worldwide Network for Blood and Marrow Transplantation Group including the global survey. Bone Marrow Transplant, 51(6), 778-785.

Pedersen, B. K. ve Hoffman-Goetz, L. (2000). Exercise and the immune system: regulation, integration, and adaptation. Physiological reviews, 80(3), 1055-1081.

Persoon, S., Kersten, M. J., van der Weiden, K., Buffart, L. M., Nollet, F., Brug, J. ve Chinapaw, M. J. M. (2013). Effects of exercise in patients treated with stem cell transplantation for a hematologic malignancy: a systematic review and meta-analysis. Cancer Treat Rev, 39(6), 682-690.

Pidala, J., Anasetti, C., ve Jim, H. (2009). Health-related quality of life following haematopoietic cell transplantation: patient education, evaluation and intervention. Br J Haematol, 148(3), 373–385.

Rhind, S. G., Shek, P. N., Shinkai, S., Shephard, R. J. (1996) Effects of moderate endurance exercise and training on in vitro lymphocyte proliferation, interleukin-2 (IL-2) production, and IL-2 receptor expression. Eur J Appl Physiol Occup Physiol, 74, 348–360.

Steensberg, A., Fischer, C.P., Keller, C., Møller, K., Pedersen, B.K. (2003). IL-6 enhances plasma IL-1ra, IL-10, and cortisol in humans. Am J Physiol Endocrinol Metab, 285(2), 433-437.

Wagner, L. I., Sweet, J., Butt, Z., Lai, J-s., Cella, D. (2009). Measuring patient self-reported cognitive function: development of the functional assessment of cancer therapy-cognitive function instrument. J Support Oncol, 7(6), 32-39.

Wingard, J. R., Majhail, N.S., Brazauskas, R., Wang, Z., Sobocinski, K.A., Jacobsohn, D., Sorror, M. L., Horowitz, M. M., Bolwell, B., Rizzo, J. D., ve Socié, G. (2011). Long-term survival and late deaths after allogeneic hematopoietic cell transplantation. J Clin Oncol, 2011, 29(16), 2230-2239.

Winningham, M. L., MacVicar, M. G., ve Burke, C. A. (1986). Exercise for cancer patients: Guidelines and precautions. Physician and Sportsmedicine, *14*(5), 125–134.

Wiskemann, J. ve Huber, G. (2008). Physical exercise as adjuvant therapy for patients undergoing hematopoietic stem cell transplantation. Bone Marrow Transplant, 41(4), 321-329.

Wiskemann, J., Dreger, P., Schwerdtfeger, R., Bondong, A., Huber, G., Kleindienst, N., Cornelia, M. U., Martin, B. (2011). Effects of a partly self-administered exercise program before, during, and after allogeneic stem cell transplantation. Blood, 117(9), 2604-2613.

Wiskemann, J., Kleindienst, N., Kuehl, R., Dreger, P., Schwerdtfeger, R., Bohus, M. (2015). Effects of physical exercise on survival after allogeneic stem cell transplantation. Int J Cancer, 137(11), 2749-2756.

Wood, W.A., Phillips, B., Smith-Ryan, A. E., Wilson, D., Deal, A. M., Bailey, C., Meeneghan, M., Reeve, B.B., Basch, E. M., Bennett, A.V., Shea, T. C. ve Battaglini, C. L. (2016). Personalized home-based interval exercise training may improve cardiorespiratory fitness in cancer patients preparing to undergo hematopoietic cell transplantation. Bone Marrow Transplant, 51(7), 967-972.

Xue, F., ve Michels, K.B. (2007). Diabetes, metabolic syndrome, and breast cancer: a review of the current evidence. Am J Clin Nutr, 86(3), 823-835.

Yildiz Kabak, V., Goker, H. ve Duger, T. (2020). Effects of partly supervised and home-based exercise program in patients undergoing hematopoietic stem cell transplantation: a case-control study. Supportive Care in Cancer, 28, 5851-5860.

KAYNAKÇA

Alemseged, F., Rocco, A., Arba, F., et al. (2022). Posterior National Institutes of Health Stroke Scale improves prognostic accuracy in posterior circulation stroke. *Stroke*, 53, 1247–55.

Alvarez-Larruy, M., Tomsen, N., Guanyabens, N., Palomeras, E., Clavé, P., Nascimento, W. (2023). Spontaneous swallowing frequency in post-stroke patients with and without oropharyngeal dysphagia: an observational study. *Dysphagi,* 38, 200–10.

Aviv, JE., Martin, J.H., Keen, M.S., et al. (1993). Air pulse quantification of supraglottic and pharyngeal sensation: a new technique. *Ann Otol Rhinol Laryngol,* 102:777–780.

Aviv, JE. (2000). Prospective randomized outcome study of endoscopy versus modified barium swallow in patients with dysphagia. *The Laryngoscope*, 110.

Banda, K.J., Chu, H., Kang, X.L., et al. (2022). Prevalence of dysphagia and risk of pneumonia and mortality in acute stroke patients: a metaanalysis. *BMC Geriatr*, 22: 420.

Benfield, JK., Everton, L.F., Bath, P.M., England, T.J. (2020). Accuracy and clinical utility of comprehensive dysphagia screening assessments in acute stroke: a systematic review and meta-analysis. *J Clin Nurs*, 29: 1527–38.

Boaden, E., Nightingale, J., Bradbury, C., Hives, L., Georgiou, R. (2019). Clinical practice guidelines for videofluoroscopic swallowing studies: A systematic review. *Radiography.*

Bonilha, H.S., Humphries, K., Blair, J., Hill, E., McGratton, K., Carnes, B., et al. (2013). Radiation exposure time during MBSS: influence of swallowing impairment severity, medical diagnosis, clinician experience, and standardized protocol use. *Dysphagia*, 28(1):77-85.

Borges, C.F. (2003). Dependência e morte da "mãe de família": a solidariedade familiar e comunitária nos cuidados com a paciente de esclerose lateral amiotrófica. *Psicol Estud,* 8:21-9.

Burgos, R., Bretón, I., Cereda, E., et al. (2018). ESPEN guideline clinical nutrition in neurology. *Clin Nutr,* 37: 354–96.

Chaves, M., Amantei S., Sousa, R., Dutra, S., Garrido, D,. Silva, D.N., Cruz, R.M.A. (2018). Role of videofluoroscopy in the evaluation of patients referred by Otorhinolaryngology. *ESR*,1-25.

Clavé, P., Almirall, J., Esteve, M., Verdaguer, A., Berenguer, J., Serra-Prat, M. (2005). Oropharyngeal dysphagia. A team approach to prevent and treat complications. Hospital Healthcare Europe 2005/2006. Campden Publishing Ltd (eds). *London* N5-N8.

De Pippo, K.L., Holas, M.A., Reding, M.J. (1992). Validation of the 3-oz water swallow test for aspiration following stroke. *Arch Neurol*. 49:1259-1261.

Doria, S., Abreu, M., Buch, R., et al. (2203). Estudo comparativo da deglutição com nasofibrolaringosopia e videodeglutograma em pacientes com acidente vascular cerebral. *Rev Bras Otorrinolaringol*, 69(5):636- 42.

Earl, V.J., Badawy, M.K. (2019). Radiation exposure to staff and patient during videofluoroscopic swallowing studies and recommended protection strategies. *Dysphagia*, 34(3):290-7.

Ertekin, C., Aydoğdu, I. (2002). Electromyography of human cricopharyngeal muscle of the upper esophageal sphincter. *Muscle Nerve*, 26(6):729-39.

Ertekin, C., Aydoğdu, İ., Seçil, Y. (2002). Orofaringiyal Yutmanın Fizyoloji Ve Nörolojisi. *Ege Tıp Dergisi,* 41(3)163-175 .

Ertekin, C. (2014). Electrophysiological Evaluation of Oropharyngeal Dysphagia in Parkinson's Disease. *J Mov* Disord, 7(2):31-56.

Espitalier, F., Fanous, A., Aviv, J., Bassiouny, S., Desuter, G., Nerurkar, N., et al. (2018). International consensus (ICON) on assessment of oropharyngeal dysphagia. *Eur Ann Otorhinolaryngol Head Neck Dis,* 135(1):S17e21.

Galovic, M., Stauber, A.J., Leisi, N., et al. (2019). Development and validation of a prognostic model of swallowing recovery and enteral tube feeding after ischemic stroke. *JAMA Neurol,* 76: 561–70.

Gerek M., Çiğiltepe, M. (2004). Yutma Patolojilerinde Videofloroskopik Değerlendirme Yöntemi. *KBB ve BBC Dergisi*, 12 (2): 89–100.

Gillespie, M.B., Brodsky, M.B., Day, T.A., et al. (2005). Laryngeal penetration and aspiration during swallowing after the treatment of advanced oropharyngeal cancer. *Arch Otolaryngol Head Neck Surg,*131:615-619.

Groher, M. (1992). *Dysphasia:* Diagnosis and management. Boston, MA. Butterwoth-Heinemann.

Haris, B.M., Logemann, J.A., Mc Mahon, S., Schleicher, M., and Sandidge, J. (2000). Clinical utility of the modified barium swallow. *Dysphagia*,15:136-141.

Jones, C., Colletti, C.M., Ding, M.(2020). Post-stroke Dysphagia: Recent Insights and Unanswered Questions. *Curr Neurol Neurosci Rep*. 20(12): 61.

Karaduman, A., Serel, S., Ünlüer, Ö., Demir, N. (2012). Penetrasyon Aspirasyon Skalası: kişiler arası güvenirlik çalışması. *Fizyoterapi Rehabilitasyon,* 23(3):151-155.

Labeit B, Jung A, Ahring S, et al. Relationship between post-stroke dysphagia and pharyngeal sensory impairment. Neurol Res Pract 2023; 5: 7.

Labeit, B., Michou, E., Hamdy, S., Trapl-Grundschober, M., Suntrup-Krueger, S., Muhle, P., M Bath, P.M, Dziewas, R. (2023). The assessment of dysphagia after stroke: state of the art and future directions. *Lancet Neurol*, 22: 858–70.

Langmore, S.E., Schatz, K., Olsen, N. (1988). Fiberoptic Endoscopic Examination of Swallowing Safety: A New Procedure. *Dysphagia.* 2:216-219.

Lee, J.W., Randall, D.R., Evangelista, L.M., Kuhn, M.A., Belafsky, P.C. (2017). Subjective assessment of videofluoroscopic swallow studies. *Otolaryngol Head Neck Surg*,156(5):901e5.

Liu, Z-Y, Zhang, X-P, Mo, M-M, et al. (2020). Impact of the systematic use of the volume-viscosity swallow test in patients with acute ischaemic stroke: a retrospective study. *BMC Neurol*, 20: 154.

Logemann, J.A. (1998). Evaluation and treatment of swallowing disorders. Second Edition. Pro Ed. Austin, Texas.

Martens, L., Cameron, T., Simonsen, M. (1990). Effects of a multidisciplinary management program on neurologically impaired patients with dysphagia. *Dysphagia,* 5:147-51.

Miller, C.K., Willging, J.P. (2019). Fiberoptic Endoscopic Evaluation of Swallowing in Infants and Children: Protocol, Safety, and Clinical Efficacy: 25 Years of Experience. *Annals of Otology,* Rhinology & Laryngology.

Musto, F., Rosati, R., Sforza, C., Toma, M., Dellavia, C. (2017). Standardised surface electromyography allows effective submental muscles assessment. *Journal of Electromyography and Kinesiology*, 34, 1-5.

Nagami, S., Oku, Y., Yagi, N., Sato, S., Uozumi, R., Morita, S., Yamagata, Y., Kayashita, J., Tanimura, K., Sato, A., Takahashi, R., Muro, S. Breathing–swallowing discoordination is associated with frequent exacerbations of COPD.

Park, K.D., Kim, T.H., Lee, S.H. (2020). The Gugging Swallowing Screen in dysphagia screening for patients with stroke: a systematic review. *Int J Nurs Stud*, 107: 103588.

Patterson, J.M., McColl, E., Carding, P.N., Kelly, C., Wilson, J.A. (2009). Swallowing performance in patients with head and neck cancer: A simple clinical test. *Oral Oncology.* 45:904–907.

Shieh, W.Y., Wang, C.M., Chang, C.S. (2015). Development of a Portable Non-Invasive Swallowing and Respiration Assessment Device*. Sensors*, 15, 12428-12453.

Sordi, M., Mourão, L.C., Silva, A.A., Claudia, L., Flosi, L. (2009). Interdisciplinary evaluation of dysphagia: clinical swallowing evaluation and videoendoscopy of swallowing. *Braz J Otorhinolaryngol.* 75(6):776-87.

Speyer, R., Cordier, R., Farneti, D., et al. (2022). White paper by the European Society for Swallowing Disorders: screening and non-instrumental assessment for dysphagia in adults. *Dysphagia*, 37: 333–49.

Trapl, M., Enderle, P., Nowotny, M., et al. (2007). Dysphagia bedside screening for acute-stroke patients: the Gugging Swallowing Screen. *Stroke*, 38: 2948–52.

Tsukagoshi, K., Hashimoto, T., Koike, T. (2018). Simultaneous Measurement of Swallowing Sound and Mechanomyogram of Submental Muscle with PVDF Film. *Conf Proc IEEE Eng Med Biol Soc.* 3310-3313.

Warnecke, T., Labeit, B., Schroeder, J., et al. (2021). Neurogenic dysphagia: systematic review and proposal of a classification system. *Neurology,* 96: e876–89.

Willging, J.P., Thompson, D.M. (2005). Pediatric FEESST: Fiberoptic Endoscopic Evaluation of Swallowing with Sensory Testing. *Curr Gastroenterol Rep*. 7(3):240-3.

Yoon, J.A., Kim, S.H. , Jang, M.H. , Kim, S.D. , Shin, Y.B. (2019). Correlations between Aspiration and Pharyngeal Residue Scale Scores for Fiberoptic Endoscopic Evaluation and Videofluoroscopy. *Yonsei Med J.* 60(12): 1181–1186.

Zhang, L., Tang, X., Li, Y., et al. (2022). Total magnetic resonance imaging of cerebral small vessel disease burden predicts dysphagia in patients with a single recent small subcortical infarct. *BMC Neurol* , 22: 1.

KAYNAKÇA

1. Bruehl, S., Harden, R. N., Galer, B. S., Saltz, S., Backonja, M., & Stanton-Hicks, M. (2002). Complex regional pain syndrome: Are there distinct subtypes and sequential stages of the syndrome? Pain, 95(1–2), 119–124. https://doi.org/10.1016/s0304-3959(01)00388-2
2. Carlson, L. K., & Watson, H. K. (1988). Treatment of reflex sympathetic dystrophy using the stress-loading program. Journal of Hand Therapy, 1(4), 149–154. https://doi.org/10.1016/S0894-1130(88)80040-4
3. Daly, A. E., & Bialocerkowski, A. E. (2009). Does evidence support physiotherapy management of adult complex regional pain syndrome type one? A systematic review. European Journal of Pain, 13(4), 339–353. https://doi.org/10.1016/j.ejpain.2008.04.009
4. de Mos, M., Huygen, F. J., van der Hoeven-Borgman, M., Dieleman, J. P., Stricker, B. H., & Sturkenboom, M. C. (2009). Outcome of complex regional pain syndrome. Clinical Journal of Pain, 25(7), 590–597. https://doi.org/10.1097/AJP.0b013e3181a5a3a6
5. Hájek, M., Chmelař, D., Tlapák, J., & Klugar, M. (2024). The effectiveness of hyperbaric oxygen treatment in patients with complex regional pain syndrome: A retrospective case series. International Journal of Medical Sciences, 21(11), 2021–2030. https://doi.org/10.7150/ijms.21.11.2024
6. Hall, C. M., & Brody, L. T. (1999). Therapeutic exercise: Moving toward function (1st ed., pp. 657–659). Lippincott Williams & Wilkins
7. Harden, R. N., Bruehl, S., Perez, R. S., Birklein, F., Marinus, J., Maihöfner, C., & Vatine, J. J. (2010). Validation of proposed diagnostic criteria (the "Budapest Criteria") for complex regional pain syndrome. Pain, 150(2), 268–274. https://doi.org/10.1016/j.pain.2010.04.030
8. Harden, R. N., McCabe, C. S., Goebel, A., Massey, M., Suvar, T., Grieve, S., & Bruehl, S. (2022). Complex regional pain syndrome: Practical diagnostic and treatment guidelines (5th ed.). Pain Medicine, 23(1), 1–53. https://doi.org/10.1093/pm/pnac002
9. Junus Huwae, T. E. C., Sananta, P., Anggraeni, V. P., Irsan, I. I., Asmiragani, S., & Amalia, I. (2024). Comparison between Manual Manipulation and Physical Modality for Treatment and Prevention of Complex Regional Pain Syndrome in Colles Fracture: A Systematic Review. *Indian Journal of Basic & Applied Medical Research*, *13*(2)
10. Lewis, J. S., Wallace, C. S., White, P., Mottram, L., Ockenden, G., Rehm, K., & Walker, K. (2024). Early versus persistent complex regional pain syndrome: Is there a difference in patient-reported outcomes following rehabilitation? European Journal of Pain, 28(3), 464–475. https://doi.org/10.1002/ejp.2131
11. McCormick, Z. L., Gagnon, C. M., Caldwell, M., Patel, J., Kornfeld, S., Cotler, H. B., & Robinson, S. E. (2015). Short-term functional, emotional, and pain outcomes of patients with complex regional pain syndrome treated in a comprehensive interdisciplinary pain management program. Pain Medicine, 16(12), 2357–2367. https://doi.org/10.1111/pme.12808
12. Moseley, G. L. (2004). Graded motor imagery is effective for long standing complex regional pain syndrome: A randomised controlled trial. Pain, 108, 192–198. https://doi.org/10.1016/j.pain.2004.01.006
13. Moseley, G. L. (2005a). Is successful rehabilitation of complex regional pain syndrome due to sustained attention to the affected limb? A randomised clinical trial. Pain, 114, 54–61. https://doi.org/10.1016/j.pain.2004.12.029
14. Moretti, A., Gimigliano, F., Paoletta, M., Liguori, S., Toro, G., Aulicino, M., ... & Iolascon, G. (2021). Efficacy and effectiveness of physical agent modalities in complex regional pain syndrome type I: a scoping review. *Applied Sciences*, *11*(4), 1857.
15. Rho, R. H., Brewer, R. P., Lamer, T. J., & Wilson, P. R. (2002). Complex regional pain syndrome. Mayo Clinic Proceedings, 77(2), 174–180. https://doi.org/10.4065/77.2.174
16. Ríos-León, M., Cuñado-González, Á., Domínguez-Fernández, S., & Martín-Casas, P. (2024). Effectiveness of motor imagery in complex regional pain syndrome: A systematic review with meta-analysis. Pain Practice, 24(5), 760–771. https://doi.org/10.1111/papr.13405

17. Stanton-Hicks, M., Baron, R., Boas, R., Harden, N., Janig, W., Hassenbusch, S., & Wilson, P. (1998). Complex regional pain syndromes: Guidelines for therapy. Clinical Journal of Pain, 14(2), 155–166. https://doi.org/10.1097/00002508-199806000-00008

18. Santamato, A., Ranieri, M., Panza, F., Solfrizzi, V., Frisardi, V., Stolfa, I., ... & Fiore, P. (2009). Role of biphosphonates and lymphatic drainage type Leduc in the complex regional pain syndrome (shoulder–hand syndrome). *Pain medicine*, *10*(1), 179-185

KAYNAKÇA

Aitken DR, Minton JP. Complications associated with mastectomy. Surg Clin North Am. 1983;63(6):1331-52.

Armer JM, Stewart BR. A comparison of four diagnostic criteria for lymphedema in a post-breast cancer population. Lymphat Res Biol. 2005;3(4):208-17.

Badger CM, Preston NJ, Seers K, Mortimer PS. Benzo-pyrones for reducing and controlling lymphoedema of the limbs. Cochrane database of systematic reviews. 2004(2).

Balzarini A, Milella M, Civelli E, Sigari C, De Conno F. Ultrasonography of arm edema after axillary dissection for breast cancer: a preliminary study. Lymphology. 2001;34(4):152-5.

Brix B, Sery O, Onorato A, Ure C, Roessler A, Goswami N. Biology of Lymphedema. Biology (Basel). 2021; 10(4).

Brorson H. Liposuction in arm lymphedema treatment. Scandinavian journal of surgery. 2003;92(4):287-95.

Brouillard P, Witte MH, Erickson RP, Damstra RJ, Becker C, Quéré I, et al. Primary lymphoedema. Nat Rev Dis Primers. 2021; 7(1): 77.

Cavezzi A, Schingale F, Elio C. Limb volume measurement: from the past methods to optoelectronic technologies, bioimpedance analysis and laser based devices. Int Angiol. 2010;29(5):392-4.

Cesta MF. Normal structure, function, and histology of mucosa-associated lymphoid tissue. Toxicologic pathology. 2006; 34(5): 599-608.

Cheifetz O, Haley L. Management of secondary lymphedema related to breast cancer. Can Fam Physician. 2010; 56(12): 1277-84.

Cheville AL, McGarvey CL, Petrek JA, Russo SA, Taylor ME, Thiadens SR. Lymphedema management. Semin Radiat Oncol. 2003;13(3):290-301.

Cinar N, Seckin U, Keskin D, Bodur H, Bozkurt B, Cengiz O. The effectiveness of early rehabilitation in patients with modified radical mastectomy. Cancer Nurs. 2008; 31(2): 160-5.

Clodius L. Lymphatics, lymphodynamics, lymphedema: an update. Plast Surg Outlook. 1990; 4(1): 2-3.

Cohen SR, Payne DK, Tunkel RS. Lymphedema: strategies for management. Cancer. 2001;92(4 Suppl):980-7.

Cook HA, Morales M, La Rosa EM, Dean J, Donnelly MK, McHugh P, et al. Effects of electrical stimulation on lymphatic flow and limb volume in the rat. Physical therapy. 1994;74(11):1040-6.

Damstra RJ. Diagnostic and therapeutical aspects of lymphedema. Maastricht University, Stichting Lymfologie Centrum Nederland, Doctoral Thesis, 2009, Drachten, (Prof. Dr. P.M. STEIJLEN).

de Godoy JM, de Godoy Mde F. Godoy & Godoy technique in the treatment of lymphedema for under-privileged populations. Int. J. Med. Sci. 2010; 7(2): 68-71.

Deltombe T, Jamart J, Recloux S, Legrand C, Vandenbroeck N, Theys S, et al. Reliability and limits of agreement of circumferential, water displacement, and optoelectronic volumetry in the measurement of upper limb lymphedema. Lymphology. 2007;40(1):26-34.

Doldi SB, Lattuada E, Zappa MA, Pieri G, Favara A, Micheletto G. Ultrasonography of extremity lymphedema. Lymphology. 1992;25(3):129-33.

e Lima JGM, de Andrade MFC, Bergmann A. Low-level laser therapy in secondary lymphedema after breast cancer: systematic review. Lasers in medical science. 2014;29(3):1289-95.

Elokda AS. Lymphatic System Disorders. In Michelle H. Cameron, Monroe LG. Eds. Physical Rehabilitation: W.B. Saunders 2007, p: 718-732.

Ewertz M, Jensen AB. Late effects of breast cancer treatment and potentials for rehabilitation. Acta Oncol. 2011; 50(2): 187-93.

Executive Committee. The Diagnosis and Treatment of Peripheral Lymphedema: 2016 Consensus Document of the International Society of Lymphology. Lymphology. 2016; 49(4): 170-84.

Foster RS. General Anatomy of the Lymphatic System. Surgical Oncology Clinics of North America. 1996; 5(1): 1-13.

Földi E, Földi M, Weissleder H. Conservative treatment of lymphoedema of the limbs. Angiology. 1985;36(3):171-80.

Földi M, Földi E, Strößenreuther R, Kubik S. Földi's textbook of lymphology: for physicians and lymphedema therapists: Elsevier Health Sciences; 2012, p.

Greenlee RM, Hoyme HE, Witte MH, Crowe PT, Witte CL. Developmental disorders of the lymphatic system. Lymphology. 1993; 26(4): 156-68.

Haschek WM, Rousseaux CG, Wallig MA, Bolon B, Ochoa R. Haschek and Rousseaux's handbook of toxicologic pathology: Academic Press; 2013, p:103-107. 53

Hsu MC, Itkin M. Lymphatic anatomy. Techniques in vascular and interventional radiology. 2016; 19(4): 247-254.

Kasseroller RG, Schrauzer GN. Treatment of secondary lymphedema of the arm with physical decongestive therapy and sodium selenite: a review. American journal of therapeutics. 2000;7(4):273-9.

Kayıran O, De La Cruz C, Tane K, Soran A. Lymphedema: From diagnosis to treatment. Turk J Surg. 2017; 33(2): 51-57.

Kocak Z, Overgaard J. Risk factors of arm lymphedema in breast cancer patients. Acta Oncol. 2000;39(3):389-92.

Lasinski BB, McKillip Thrift K, Squire D, Austin MK, Smith KM, Wanchai A, et al. A systematic review of the evidence for complete decongestive therapy in the treatment of lymphedema from 2004 to 2011. Pm r. 2012;4(8):580-601.

Lawenda BD, Mondry TE, Johnstone PA. Lymphedema: a primer on the identification and management of a chronic condition in oncologic treatment. CA Cancer J Clin. 2009;59(1):8-24.

Leal NFBdS, Carrara HHA, Vieira KF, Ferreira CHJ. Physiotherapy treatments for breast cancer-related lymphedema: a literature review. Revista latino-americana de enfermagem. 2009;17(5):730-6.

Lin CH. Supermicrosurgical lymphovenous anastomosis for the treatment of recurrent cellulitis-associated lymphedema in the lower limb. J Vasc Surg Cases Innov Tech. 2021; 7(4): 790-793.

Lisa M. Miller, Gal A. Chapter 10 - Cardiovascular System and Lymphatic Vessels. in F. ZJ. Ed. Pathologic Basis of Veterinary Disease Mosby; 2017, p: 561-616.

Merchant SJ, Chen SL. Prevention and management of lymphedema after breast cancer treatment. The breast journal. 2015;21(3):276-84.

Micke O, Schomburg L, Buentzel J, Kisters K, Muecke R. Selenium in oncology: from chemistry to clinics. Molecules. 2009;14(10):3975-88.

Miller TA. Charles procedure for lymphedema: a warning. The American Journal of Surgery. 1980;139(2):290-2.

Mortimer PS, Bates DO, Brassington HD, Stanton AWB, Strachan DP, Levick JR. The prevalence of arm oedema following treatment for breast cancer. QJM: An International Journal of Medicine. 1996; 89(5): 377-380.

Ovalle WK, Nahirney P. Netter's Essential Histology. 2nd ed. Philadelphia, PA: Elsevier/Saunders; 2013, p: 403-430.

Pekyavaş NÖ, Tunay VB, Akbayrak T, Kaya S, Karataş M. Complex decongestive therapy and taping for patients with postmastectomy lymphedema: a randomized controlled study. European Journal of Oncology Nursing. 2014;18(6):585-90.

Piller N. Lymphoedema, macrophages and benzopyrones. Lymphology. 1980;13(3):109-19.

Piller N. The action of the benzopyrones on an experimental model of lymphoedema: a contribution to their mode of action. British journal of experimental pathology. 1976;57(6):713.

Piller NB, Clodius L. The use of a tissue tonometer as a diagnostic aid in extremity lymphoedema: a determination of its conservative treatment with benzo-pyrones. Lymphology. 1976;9(4):127-32.

Ridner SH, Montgomery LD, Hepworth JT, Stewart BR, Armer JM. Comparison of upper limb volume measurement techniques and arm symptoms between healthy volunteers and individuals with known lymphedema. Lymphology. 2007; 40(1): 35-46.

Ridner SH, Poage-Hooper E, Kanar C, Doersam JK, Bond SM, Dietrich MS, editors. A pilot randomized trial evaluating low-level laser therapy as an alternative treatment to manual lymphatic drainage for breast cancer-related lymphedema. Oncology nursing forum; 2013: NIH Public Access.

Rockson SG, Rivera KK. Estimating the population burden of lymphedema. Ann N Y Acad Sci. 2008; 1131: 147-54.

Saijo Y. High resolution biomedical imaging—multimodal ultrasound microscope and combination with optics. J Acoust Soc Am. 2012;131(4):3495-.

Sander AP, Hajer NM, Hemenway K, Miller AC. Upper-extremity volume measurements in women with lymphedema: a comparison of measurements obtained via water displacement with geometrically determined volume. Phys Ther. 2002; 82(12): 1201-12.

Sando W, Nahai F. Suction lipectomy in the management of limb lymphedema. Clinics in plastic surgery. 1989;16(2):369-73.

Sapountzis S, Ciudad P, Lim SY, Chilgar RM, Kiranantawat K, Nicoli F, et al. Modified Charles procedure and lymph node flap transfer for advanced lower extremity lymphedema. Microsurgery. 2014;34(6):439-47.

Schaverien MV, Munro KJ, Baker PA, Munnoch DA. Liposuction for chronic lymphoedema of the upper limb: 5 years of experience. Journal of plastic, reconstructive & aesthetic surgery. 2012;65(7):935-42.

Szuba A, Rockson SG. Lymphedema: classification, diagnosis and therapy. Vasc Med. 1998; 3(2): 145-56.

Tanis PJ, Nieweg OE, Valdés Olmos RA, Kroon BB. Anatomy and physiology of lymphatic drainage of the breast from the perspective of sentinel node biopsy. J Am Coll Surg. 2001; 192(3): 399-409.

Ter SE, Alavi A, Kim CK, Merli G. Lymphoscintigraphy. A reliable test for the diagnosis of lymphedema. Clin Nucl Med. 1993; 18(8): 646-54.

Tewari N, Gill PG, Bochner MA, Kollias J. Comparison of volume displacement versus circumferential arm measurements for lymphoedema: implications for the SNAC trial. ANZ J Surg. 2008;78(10):889-93.

The Diagnosis and Treatment of Peripheral Lymphedema: 2016 Consensus Document of the International Society of Lymphology. Lymphology. 2016;49(4):170-84.

Wang S, Chen J, Jiang Z, Li S. Supermicrosurgical lymphoevenous anastomosis for the treatment of peripheral lymphedema: A systematic review of the literature. Chinese Journal of Plastic and Reconstructive Surgery. 2021; 3(3): 155-160.

Waschke J, Paulsen F. Sobotta tables of muscles, joints and nerves, english/Latin: Tables to 16th Ed. of the Sobotta Atlas: Elsevier Health Sciences; 2018, p.

Williams WH, Witte CL, Witte MH, McNeill GC. Radionuclide lymphangioscintigraphy in the evaluation of peripheral lymphedema. Clin Nucl Med. 2000;25(6):451-64.

Zuther JE, Norton S. Lymphedema management: the comprehensive guide for practitioners: Thieme Publications; 2017, p: 218-226.

KAYNAKÇA

Berven, H. M., & Blanck, P. D. (1999). Assistive technology patenting trends and the Americans with Disabilities Act. *Behavioral sciences & the law*, *17*(1), 47-71.

Boonshoft-White, J. (2024). Prosthetics for Osiris: Evidence for Assistive Technology in Ancient Egypt. *Handbook of Disability: Critical Thought and Social Change in a Globalizing World*, 69-87.

Brienza, D., Kelsey, S., Karg, P., Allegretti, A., Olson, M., Schmeler, M., Zanca, J., Geyer, M. J., Kusturiss, M., & Holm, M. (2010). A randomized clinical trial on preventing pressure ulcers with wheelchair seat cushions. *Journal of the American Geriatrics Society*, *58*(12), 2308-2314.

Cimolin, V., Avellis, M., Piccinini, L., Corbetta, C., Cazzaniga, A., Turconi, A. C., & Galli, M. (2013). Comparison of two pelvic positioning belt configurations in a pediatric wheelchair. *Assistive technology*, *25*(4), 240-246.

Cubo, E., Moore, C. G., Leurgans, S., & Goetz, C. G. (2003). Wheeled and standard walkers in Parkinson's disease patients with gait freezing. *Parkinsonism & related disorders*, *10*(1), 9-14.

Di Marco, A., Russell, M., & Masters, M. (2003). Standards for wheelchair prescription. *Australian Occupational Therapy Journal*, *50*(1), 30-39.

Ding, D., Leister, E., Cooper, R. A., Cooper, R., Kelleher, A., Fitzgerald, S. G., & Boninger, M. L. (2008). Usage of tilt-in-space, recline, and elevation seating functions in natural environment of wheelchair users. *Journal of Rehabilitation Research & Development*, *45*(7).

Edelstein, J. E. (2013). Assistive devices for ambulation. *Physical Medicine and Rehabilitation Clinics*, *24*(2), 291-303.

Edelstein, J. (2019). Canes, crutches, and walkers. In *Atlas of orthoses and assistive devices* (pp. 377-382). Elsevier.

Harms, M. (1990). Effect of wheelchair design on posture and comfort of users. *Physiotherapy*, *76*(5), 266-271.

Hesse, S., Jahnke, M. T., Schaffrin, A., Lucke, D., Reiter, F., & Konrad, M. (1998). Immediate effects of therapeutic facilitation on the gait of hemiparetic patients as compared with walking with and without a cane. *Electroencephalography and Clinical Neurophysiology/Electromyography and Motor Control*, *109*(6), 515-522.

Hug, U., Burg, D., Baldi, S., & Meyer, V. (2004). Compression neuropathy of the radial palmar thumb nerve. *Chirurgie de la main*, *23*(1), 49-51.

Jones, M. L., & Sanford, J. A. (1996). People with mobility impairments in the United States today and in 2010. *Assistive Technology*, *8*(1), 43-53.

Joyce, B. M., & Kirby, R. L. (1991). Canes, crutches and walkers. *American family physician*, *43*(2), 535-542.

Kirby, R. L., Ackroyd-Stolarz, S. A., Brown, M. G., Kirkland, S. A., & MacLeod, D. A. (1994). Wheelchair-related accidents caused by tips and falls among noninstitutionalized users of manually propelled wheelchairs in Nova Scotia. *American Journal of Physical Medicine & Rehabilitation*, *73*(5), 319-330.

Kwarciak, A. M., Turner, J. T., Guo, L., & Richter, W. M. (2012). The effects of four different stroke patterns on manual wheelchair propulsion and upper limb muscle strain. *Disability and Rehabilitation: Assistive Technology*, *7*(6), 459-463.

Laufer, Y. (2002). Effects of one-point and four-point canes on balance and weight distribution in patients with hemiparesis. *Clinical rehabilitation*, *16*(2), 141-148.

Linacre, J. M., Heinemann, A. W., Wright, B. D., Granger, C. V., & Hamilton, B. B. (1994). The structure and stability of the Functional Independence Measure. *Archives of physical medicine and rehabilitation*, *75*(2), 127-132.

Mann, W., Ottenbacher, K., Fraas, L., Tomita, M., & Granger, C. (1999). Effectiveness of assistive technology and environmental interventions in maintaining independence and reducing home care costs for the frail elderly. A randomized controlled trial. *May*, *8*, 210-217.

McFall, B., Arya, N., Soong, C., Lee, B., & Hannon, R. (2004). Crutch induced axillary artery injury. *The Ulster medical journal*, *73*(1), 50.

Mills, T. L., Holm, M. B., & Schmeler, M. (2007). Test-retest reliability and cross validation of the functioning everyday with a wheelchair instrument. *Assistive Technology*, *19*(2), 61-77.

Murray, M. P., Murphy, E. F., & Sowell, T. T. (1979). Locomotion assistance through cane impulse. *Bulletin of Prosthetics Research*, *31*, 38.

Nandapalan, V., Smith, C., Jones, A., & Lesser, T. (1995). Objective measurement of the benefit of walking sticks in peripheral vestibular balance disorders, using the Sway Weigh balance platform. *The Journal of Laryngology & Otology*, *109*(9), 836-840.

Pentland, W., & Twomey, L. (1994). Upper limb function in persons with long term paraplegia and implications for independence: Part I. *Spinal Cord*, *32*(4), 211-218.

Rogers, N. (2013). *Polio wars: Sister Kenny and the golden age of American medicine*. Oxford University Press.

Rudin, L. N., & Levine, L. (1951). Bilateral Compression of the radial nerve:(crutch paralysis). *Physical Therapy*, *31*(6), 229-231.

Sidaway, B., Champagne, A., Daigle, K., Marcous, N., Nadeau, A., & Pelletier, E. (2004). The effect of cane length on the haptic perception of height. *Disability and Rehabilitation*, *26*(3), 157-161.

Tagawa, T. T. (1963). Adjustable measuring crutch. *Physical Therapy*, *43*(2), 113-114.

Tredwell, S., & Roxborough, L. (1991). Cerebral palsy seating. *Principles of seating the disabled*, 151-68.

Van der Woude, L., Veeger, D.-J., Rozendal, R., & Sargeant, T. (1989). Seat height in handrim wheelchair propulsion. *J Rehabil Res Dev*, *26*(4), 31-50.

Wong, Y. V., & Yang, S. (2018). Cane design: a preliminary research concerning on cane and elderly users. *International Journal of Social Science and Humanity*, *8*(1), 31-36.

Youdas, J. W., Kotajarvi, B. J., Padgett, D. J., & Kaufman, K. R. (2005). Partial weight-bearing gait using conventional assistive devices. *Archives of physical medicine and rehabilitation*, *86*(3), 394-398.

KAYNAKÇA

Abbruzzese, G., Avanzino, L., Marchese, R., & Pelosin, E. (2015). Action observation and motor imagery: innovative cognitive tools in the rehabilitation of Parkinson's disease. *Parkinson's Disease*, *2015*(1), 124214.

Adams, I. L., Steenbergen, B., Lust, J. M., & Smits-Engelsman, B. C. (2016). Motor imagery training for children with developmental coordination disorder–study protocol for a randomized controlled trial. *BMC neurology*, *16(1),5*.

Akkarpat, I. (2014). Farklı yaş gruplarında basketbolda imgelemenin serbest atış performansı, özgüven ve kaygı üzerine etkisi.

Ang, K. K., & Guan, C. (2016). EEG-based strategies to detect motor imagery for control and rehabilitation. *IEEE Transactions on Neural Systems and Rehabilitation Engineering*, *25*(4), 392-401.

Araya-Quintanilla, F., Gutiérrez-Espinoza, H., Jesús Muñoz-Yanez, M., Rubio-Oyarzún, D., Cavero-Redondo, I., Martínez-Vizcaino, V., & Álvarez-Bueno, C. (2020). The short-term effect of graded motor imagery on the affective components of pain in subjects with chronic shoulder pain syndrome: open-label single-arm prospective study. *Pain Medicine*, *21*(10), 2496-2501.

Avanzino, L., Giannini, A., Tacchino, A., Pelosin, E., Ruggeri, P., & Bove, M. (2009). Motor imagery influences the execution of repetitive finger opposition movements. *Neuroscience letters*, *466*(1), 11-15.

Bowering, K. J., O'Connell, N. E., Tabor, A., Catley, M. J., Leake, H. B., Moseley, G. L., & Stanton, T. R. (2013). The effects of graded motor imagery and its components on chronic pain: a systematic review and meta-analysis. *The journal of Pain*, *14*(1), 3-13.

Breckenridge, J. D., Ginn, K. A., Wallwork, S. B., & McAuley, J. H. (2019). Do people with chronic musculoskeletal pain have impaired motor imagery? A meta-analytical systematic review of the left/right judgment task. *The journal of Pain*, *20*(2), 119-132.

Candiri, B., Talu, B., Guner, E., & Ozen, M. (2023). The effect of graded motor imagery training on pain, functional performance, motor imagery skills, and kinesiophobia after total knee arthroplasty: randomized controlled trial. *The Korean Journal of Pain*, *36*(3), 369-381.

Carrasco, D. G., & Cantalapiedra, J. A. (2016). Effectiveness of motor imagery or mental practice in functional recovery after stroke: a systematic review. *Neurología (English Edition)*, *31*(1), 43-52.

Collet, C., Guillot, A., Lebon, F., MacIntyre, T., & Moran, A. (2011). Measuring motor imagery using psychometric, behavioral, and psychophysiological tools. *Exercise and sport sciences reviews*, *39*(2), 85-92.

Dilek, B., Ayhan, Ç., & Yakut, Y. (2020). Reliability and validity of the Turkish version of the movement imagery questionnaire-3: Its cultural adaptation and psychometric properties.

Driskell, J. E., Copper, C., & Moran, A. (1994). Does mental practice enhance performance? *Journal of applied psychology*, *79*(4), 481.

Filimon, F., Nelson, J. D., Hagler, D. J., & Sereno, M. I. (2007). Human cortical representations for reaching: mirror neurons for execution, observation, and imagery. *Neuroimage*, *37*(4), 1315-1328.

Galonski, T., Mansfield, C., Moeller, J., Miller, R., Rethman, K., & Briggs, M. S. (2023). Does graded motor imagery benefit individuals with knee pain: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Bodywork and Movement Therapies*, *35*, 130-139.

Grosprêtre, S., Jacquet, T., Lebon, F., Papaxanthis, C., & Martin, A. (2018). Neural mechanisms of strength increase after one-week motor imagery training. *European Journal of Sport Science*, *18*(2), 209-218.

Guerra, Z. F., Lucchetti, A. L., & Lucchetti, G. (2017). Motor imagery training after stroke: a systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. *Journal of Neurologic Physical Therapy*, *41*(4), 205-214.

Guillot, A., Collet, C., Nguyen, V. A., Malouin, F., Richards, C., & Doyon, J. (2009). Brain activity during visual versus kinesthetic imagery: an fMRI study. *Human brain mapping*, *30*(7), 2157-2172.

Herrador Colmenero, L., Perez Marmol, J. M., Martí-García, C., Querol Zaldivar, M. d. l. Á., Tapia Haro, R. M., Castro Sánchez, A. M., & Aguilar-Ferrándiz, M. E. (2018). Effectiveness of mirror therapy, motor imagery, and virtual feedback on phantom limb pain following amputation: A systematic review. *Prosthetics and orthotics international*, *42*(3), 288-298.

Holmes, P. S., & Collins, D. J. (2001). The PETTLEP approach to motor imagery: A functional equivalence model for sport psychologists. *Journal of applied sport psychology*, *13*(1), 60-83.

İkizler, C., & Karagözoglu, C. (1997). Sporda basarının psikolojisi. *Alfa Basım Yayım Dagıtım*, *3*.

Javdaneh, N., Molayei, F., & Kamranifraz, N. (2021). Effect of adding motor imagery training to neck stabilization exercises on pain, disability and kinesiophobia in patients with chronic neck pain. *Complementary Therapies in Clinical Practice*, *42*, 101263. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.ctcp.2020.101263

Kumar, V. K., Chakrapani, M., & Kedambadi, R. (2016). Motor Imagery Training on Muscle Strength and Gait Performance in Ambulant Stroke Subjects-A Randomized Clinical Trial. *J Clin Diagn Res*, *10*(3), Yc01-04. https://doi.org/10.7860/jcdr/2016/16254.7358

Ladda, A. M., Lebon, F., & Lotze, M. (2021). Using motor imagery practice for improving motor performance–a review. *Brain and cognition*, *150*, 105705.

Lebon, F., Collet, C., & Guillot, A. (2010). Benefits of motor imagery training on muscle strength. *The Journal of Strength & Conditioning Research*, *24*(6), 1680-1687.

Li, R., Du, J., Yang, K., Wang, X., & Wang, W. (2022). Effectiveness of motor imagery for improving functional performance after total knee arthroplasty: A systematic review with meta-analysis. *Journal of Orthopaedic Surgery and Research*, *17*(1), 65.

Liepert, J., Büsching, I., Sehle, A., & Schoenfeld, M. A. (2016). Mental chronometry and mental rotation abilities in stroke patients with different degrees of sensory deficit. *Restor Neurol Neurosci*, *34*(6), 907-914. https://doi.org/10.3233/rnn-160640

Limakatso, K., Cashin, A. G., Williams, S., Devonshire, J., Parker, R., & McAuley, J. H. (2023). The Efficacy of Graded Motor Imagery and Its Components on Phantom Limb Pain and Disability: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Canadian Journal of Pain*, *7*(1), 2188899. https://doi.org/10.1080/24740527.2023.2188899

Malouin, F., & Richards, C. L. (2010). Mental practice for relearning locomotor skills. *Physical therapy*, *90*(2), 240-251.

Marusic, U., Grosprêtre, S., Paravlic, A., Kovač, S., Pišot, R., & Taube, W. (2018). Motor imagery during action observation of locomotor tasks improves rehabilitation outcome in older adults after total hip arthroplasty. *Neural Plasticity*, *2018*(1), 5651391.

McClintick, A., & Nilsson, N. (2021). *Motor Imagery: the Power of Imagination* Azusa Pacific University].

McInnes, K., Friesen, C., & Boe, S. (2016). Specific brain lesions impair explicit motor imagery ability: a systematic review of the evidence. *Archives of physical medicine and rehabilitation*, *97*(3), 478-489. e471.

Mokienko, O., Chernikova, L., Frolov, A., & Bobrov, P. (2014). Motor imagery and its practical application. *Neuroscience and Behavioral Physiology*, *44*, 483-489.

Morone, G., Ghanbari Ghooshchy, S., Pulcini, C., Spangu, E., Zoccolotti, P., Martelli, M., Spitoni, G. F., Russo, V., Ciancarelli, I., & Paolucci, S. (2022). Motor imagery and sport performance: A systematic review on the PETTLEP model. *Applied Sciences*, *12*(19), 9753.

Morris, T., Spittle, M., & Watt, A. P. (2005). *Imagery in sport*. Human kinetics.

Moulton, S. T., & Kosslyn, S. M. (2009). Imagining predictions: mental imagery as mental emulation. *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences*, *364*(1521), 1273-1280.

Mulder, T. (2007). Motor imagery and action observation: cognitive tools for rehabilitation. *Journal of neural transmission*, *114*, 1265-1278.

O'Connell, N., Tabor, A., Catley, M., Leake, H., Moseley, G., & Stanton, T. (2013). The effects of graded motor imagery and its components on chronic pain: A systematic review and meta-analysis.

Olsson, C. J., & Nyberg, L. (2010). Motor imagery: if you can't do it, you won't think it. *Scandinavian journal of medicine & science in sports*, *20*(5), 711-715.

Paravlic, A. H. (2022). Motor imagery and action observation as appropriate strategies for home-based rehabilitation: a mini-review focusing on improving physical function in orthopedic patients. *Frontiers in psychology*, *13*, 826476.

Pearson, D. G., Deeprose, C., Wallace-Hadrill, S. M., Heyes, S. B., & Holmes, E. A. (2013). Assessing mental imagery in clinical psychology: A review of imagery measures and a guiding framework. *Clinical psychology review*, *33*(1), 1-23.

Pfurtscheller, G., & Neuper, C. (2001). Motor imagery and direct brain-computer communication. *Proceedings of the IEEE*, *89*(7), 1123-1134.

Robin, N., Dominique, L., Toussaint, L., Blandin, Y., Guillot, A., & Her, M. L. (2007). Effects of motor imagery training on service return accuracy in tennis: The role of imagery ability. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, *5*(2), 175–186.

Sawyer, E. E., McDevitt, A. W., Louw, A., Puentedura, E. J., & Mintken, P. E. (2018). Use of pain neuroscience education, tactile discrimination, and graded motor imagery in an individual with frozen shoulder. *journal of orthopaedic & sports physical therapy*, *48*(3), 174-184.

Schack, T., Essig, K., Frank, C., & Koester, D. (2014). Mental representation and motor imagery training. *Frontiers in human neuroscience*, *8*, 328.

Schott, N. (2004). Controllability of visual motor imagery in older adults. Journal of Aging and Physical Activity,

Schuster, C., Hilfiker, R., Amft, O., Scheidhauer, A., Andrews, B., Butler, J., Kischka, U., & Ettlin, T. (2011). Best practice for motor imagery: a systematic literature review on motor imagery training elements in five different disciplines. *BMC medicine*, *9*, 1-35.

Sharma, N., Baron, J. C., & Rowe, J. B. (2009). Motor imagery after stroke: relating outcome to motor network connectivity. *Annals of Neurology: Official Journal of the American Neurological Association and the Child Neurology Society*, *66*(5), 604-616.

Sharma, N., Pomeroy, V. M., & Baron, J.-C. (2006). Motor imagery: a backdoor to the motor system after stroke? *Stroke*, *37*(7), 1941-1952.

Slimani, M., Tod, D., Chaabene, H., Miarka, B., & Chamari, K. (2016). Effects of mental imagery on muscular strength in healthy and patient participants: A systematic review. *Journal of sports science & medicine*, *15*(3), 434.

Stinear, C. M., Byblow, W. D., Steyvers, M., Levin, O., & Swinnen, S. P. (2006). Kinesthetic, but not visual, motor imagery modulates corticomotor excitability. *Experimental brain research*, *168*, 157-164.

Suso-Martí, L., La Touche, R., Angulo-Díaz-Parreño, S., & Cuenca-Martínez, F. (2020). Effectiveness of motor imagery and action observation training on musculoskeletal pain intensity: A systematic review and meta-analysis. *European Journal of Pain*, *24*(5), 886-901.

Wallwork, S. B., Leake, H. B., Peek, A. L., Moseley, G. L., & Stanton, T. R. (2020). Implicit motor imagery performance is impaired in people with chronic, but not acute, neck pain. *PeerJ*, *8*, e8553.

Williams, S. E., Cumming, J., Ntoumanis, N., Nordin-Bates, S. M., Ramsey, R., Hall, C. J. J. o. s., & psychology, e. (2012). Further validation and development of the movement imagery questionnaire. *34*(5), 621-646.

Williams, S. E., Guillot, A., Di Rienzo, F., & Cumming, J. (2015). Comparing self-report and mental chronometry measures of motor imagery ability. *European Journal of Sport Science*, *15*(8), 703-711.

Zimmermann-Schlatter, A., Schuster, C., Puhan, M. A., Siekierka, E., & Steurer, J. (2008). Efficacy of motor imagery in post-stroke rehabilitation: a systematic review. *Journal of neuroengineering and rehabilitation*, *5*, 1-10.

KAYNAKÇA

Afrasiabifar A, Karami F, Najafi Doulatabad S. Comparing the effect of Cawthorne–Cooksey and Frenkel exercises on balance in patients with multiple sclerosis: a randomized controlled trial. Clinical Rehabilitation. 2018;32(1):57-65. doi:10.1177/0269215517714592

Bansi J, Bloch W, Gamper U, et al. Training in MS: influence of two different endurance training protocols (aquatic versus overland) on cytokine and neurotrophin concentrations during three week randomized controlled trial. Mult. Scler. 2013; 19:613Y21.

Barres BA and Raff MC. Proliferation of oligodendrocyte precursor cells depends on electrical activity in axons. Nature 1993; 361: 258–260.

Bayraktar D, Guclu-Gunduz A, Yazici G, et al. Effects of Ai-Chi on balance, functional mobility, strength and fatigue in patients with multiple sclerosis: a pilot study. NeuroRehabilitation. 2013; 33:431Y7.

Boziki, M.; Grigoriadis, N. An update on the role of matrix metalloproteinases in the pathogenesis of multiple sclerosis. Med. Chem., 2018, 14, 155-169.

Brichetto G, Piccardo E, Pedullà L, et al. Tailored balance exercises on people with multiple sclerosis: a pilot randomized, controlled study. Mult Scler 2015; 21(8): 1055–1063.

Brown TR, Kraft GH. Exercise and rehabilitation for individuals with multiple sclerosis. Phys Med Rehabil Clin N Am. 2005;16(2):513–55.

Castro-Sa´nchez AM, Matara´n-Pen˜ arrocha GA, Lara-Palomo I, et al. Hydrotherapy for the treatment of pain in people with multiple sclerosis: a randomized controlled trial. Evid Based Complement Alternat Med.2012; 2012:473963.

Charcot JM. 1880. Lecons sur les maladies du systeme nerveux faites a la Salpetriere [Lectures about the diseases of the nervous system done at the Salpetriere], 4th ed., Vol. 1A. Delahaye, Paris

Dawson JW. 1916. The histology of disseminated sclerosis. Trans R Soc 50: 517–540.

Edwards T, Pilutti LA. The effect of exercise training in adults with multiple sclerosis with severe mobility disability: A systematic review and future research directions. Mult Scler Relat Disord. 2017;16):31-9.

Finlayson, M., Plow, M., & Cho, C. (2010). Use of physical therapy services among middle-aged and older adults with multiple sclerosis. Physical therapy, 90(11), 1607–1618. https://doi.org/10.2522/ptj.20100072

Frohman TC, Davis SL, Beh S, et al. Uhthoff's phenomena in MS – clinical features and pathophysiology. Nat. Rev. Neurol. 2013; 9:535Y40.

Frohman AN, Okuda DT, Beh S, et al. Aquatic training in MS:neurotherapeutic impact upon quality of life. Ann. Clin. Transl. Neurol. 2015; 2:864Y872. doi:10.1002/acn3.220.

Goldman MD, Marrie RA, Cohen JA. Evaluation of the six-minute walk in multiple sclerosis subjects and healthy controls. Mult Scler. 2008;14(3):383–90

Dalgas U, Stenager E, Ingemann-Hansen T. Multiple sclerosis and physical exercise: recommendations for the application of resistance-, endurance and combined training. Mult Scler. 2008;14(1):35–53.

Dawson JW. 1916. The histology of disseminated sclerosis. Trans R Soc 50: 517–540.

Drijkoningen D, Leunissen I, Caeyenberghs K, et al. Regional volumes in brain stem and cerebellum are associated with postural impairments in young braininjured patients. Hum Brain Mapp 2015; 36(12): 4897–4909.

Fisher E, Chang A, Fox RJ, et al. Imaging correlates of axonal swelling in chronic multiple sclerosis brains. Ann Neurol 2007;62(3):219–28.

Frohman TC, Davis SL, Beh S, et al. Uhthoff's phenomena in MS – clinical features and pathophysiology. Nat. Rev. Neurol. 2013; 9:535Y40.

Jensen SK, Michaels NJ, Ilyntskyy S, et al. Multimodal enhancement of remyelination by exercise with a pivotal role for oligodendroglial PGC1α. Cell Rep 2018; 24: 3167–3179.

Jin J-J, Ko I-G, Kim S-E, et al. Swimming exercise ameliorates multiple sclerosis-induced impairment of short-term memory by suppressing apoptosis in the hippocampus of rats. J Exerc. Rehabil. 2014; 10:69Y74

Halabchi F, Alizadeh Z, Sahraian MA, Abolhasani M. Exercise prescription for patients with multiple sclerosis; potential benefits and practical recommendations. BMC Neurol. 2017 Sep 16;17(1):185. doi: 10.1186/s12883-017-0960-9. PMID: 28915856.

Kargarfard M, Etemadifar M, Baker P, et al. Effect of aquatic exercise training on fatigue and health-related quality of life in patients with multiple sclerosis. Arch. Phys. Med. Rehabil. 2012; 93:1701Y8.

Katsara M, Apostolopoulos V. Editorial: Multiple Sclerosis: Pathogenesis and Therapeutics. Med Chem. 2018 Feb 6;14(2):104-105. doi: 10.2174/1573406414021802060925O4. PMID: 29453907.

Kim TW and Sung YH. Regular exercise promotes memory function and enhances hippocampal neuroplasticity in experimental autoimmune encephalomyelitis mice. Neuroscience 2017; 346: 173–181.

Kohman RA, DeYoung EK, Bhattacharya TK, et al. Wheel running attenuates microglia proliferation and increases expression of a proneurogenic phenotype in the hippocampus of aged mice. Brain Behav Immun 2012; 26(5): 803–810.

Lassmann H. Multiple Sclerosis Pathology. Cold Spring Harb Perspect Med. 2018 Mar 1;8(3):a028936. doi: 10.1101/cshperspect.a028936.

Leavitt VM, Cirnigliaro C, Cohen A, et al. Aerobic exercise increases hippocampal volume and improves memory in multiple sclerosis: preliminary findings. Neurocase. 2014; 20:695Y7.

Lemus HN, Warrington AE, Rodriguez M. Multiple Sclerosis: Mechanisms of Disease and Strategies for Myelin and Axonal Repair. Neurol Clin. 2018 Feb;36(1):1-11. doi: 10.1016/j.ncl.2017.08.002.

Lozinski BM, Yong VW. Exercise and the brain in multiple sclerosis. Mult Scler. 2022 Jul;28(8):1167-1172. doi: 10.1177/1352458520969099. Epub 2020 Oct 30.

Magalon K, Cantarella C, Monti G, et al. Enriched environment promotes adult neural progenitor cell mobilization in mouse demyelination models. Eur J Neurosci 2007; 25(3): 761–771.

Marandi SM, Nejad VS, Shanazari Z, et al. A comparison of 12 weeks of Pilates and aquatic training on the dynamic balance of women with multiple sclerosis. Int. J. Prev. Med. 2013; 4:S110Y7.

Mazzetti SA, Kraemer WJ, Volek JS, Duncan ND, Ratamess NA, Gomez A, et al. The influence of direct supervision of resistance training on strength performance. Med Sci Sports Exerc. 2000;32(6):1175–84

MCDonald WI, Sears TA. Effect of demyelination on conduction in the central nervous system. Nature 1969;221(5176):182–3.

Mifflin KA, Frieser E, Benson C, et al. Voluntary wheel running differentially affects disease outcomes in male and female mice with experimental autoimmune encephalomyelitis. J Neuroimmunol 2017; 305: 135–144.

Moreira KLAF, Dornelas L, Tavares GR, et al. Physical therapy intervention and acquired immunodeficiency syndrome associated to leukoencephalopathy and neurotoxoplasmosis: case's relate. Fisioter Mov 2007; 20(3): 35–4

Najafi P, Moghadasi M. The effect of yoga training on enhancement of adrenocorticotropic hormone (ACTH) and cortisol levels in female patients with multiple sclerosis. Complement. Ther. Clin. Pract. 2017;26:21Y5.

Nemazannikova, N.; Mikkelsen, K.; Stojanovska, L.; Blatch, G.L.; Apostolopoulos, V. Is there a link between vitamin B and multiple sclerosis? Med. Chem., 2018, 14, 170-180.

Nilsagård YE, Forsberg AS and von Koch L. Balance exercise for persons with multiple sclerosis using Wii games: a randomised, controlled multi-centre study. Mult Scler 2013; 19(2): 209–216.

Ortiz GG, Torres-Mendoza BMG, Ramírez-Jirano J, Marquez-Pedroza J, Hernández-Cruz JJ, Mireles-Ramirez MA, Torres-Sánchez ED. Genetic Basis of Inflammatory Demyelinating Diseases of the

Central Nervous System: Multiple Sclerosis and Neuromyelitis Optica Spectrum. Genes (Basel). 2023 Jun 23;14(7):1319. doi: 10.3390/genes14071319.

Paltamaa J, Sjo¨ gren T, Peurala SH, et al. Effects of physiotherapy interventionson balance in multiple sclerosis: a systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. J. Rehabil. Med. 2012; 44: 811Y23.

Quiterio ALD, Carnero EA, Baptista FM, Sardinha LB. Skeletal mass in adolescent male 377 athletes and nonathletes: relationships with high-impact sports. J Strength Cond Res 378 2011;25(12):3439-47.

Reich DS, Lucchinetti CF, Calabresi PA. Multiple sclerosis. N Engl J Med. 2018;378(2):169-80.

Ribeiro Ados SB and Pereira JS. Balance improvement and reduction of likelihood of falls in older women after Cawthorne and Cooksey exercises. Braz J Otorhinolaryngol 2005; 71(1): 38–46.

Ribeiro Ados SB and Pereira JS. Balance improvement and reduction of likelihood of falls in older women after Cawthorne and Cooksey exercises. Braz J Otorhinolaryngol 2005; 71(1): 38–46.

Rossi S, Furlan R, De Chiara V, et al. Exercise attenuates the clinical, synaptic and dendritic abnormalities of experimental autoimmune encephalomyelitis. Neurobiol Dis 2009; 36(1): 51–59.

Sandoval AE. Exercise in multiple sclerosis. Phys Med Rehabil Clin N Am. 2013;24(4):605–18.

Shahidi SH, Kordi MR, Rajabi H, et al. Exercise modulates the levels of growth inhibitor genes before and after multiple sclerosis. J Neuroimmunol 2020; 341: 577172.

Stevens, J. C., Farlow, M. R., Edwards, M. K., & Yu, P. L. (1986). Magnetic resonance imaging: clinical correlation in 64 patients with multiple sclerosis. Archives of neurology, 43(11), 1145-1148.

Van Waesberghe, J. H. T., Kamphorst, W., De Groot, C. J., Van Walderveen, M. A., Castelijns, J. A., Ravid, R., ... & Barkhof, F. (1999). Axonal loss in multiple sclerosis lesions: magnetic resonance imaging insights into substrates of disability. Annals of Neurology: Official Journal of the American Neurological Association and the Child Neurology Society, 46(5), 747-754.

Walton C, King R, Rechtman L, Kaye W, Leray E, Marrie RA, Robertson N, La Rocca N, Uitdehaag B, van der Mei I, Wallin M, Helme A, Angood Napier C, Rijke N, Baneke P. Rising prevalence of multiple sclerosis worldwide: Insights from the Atlas of MS, third edition. Mult Scler. 2020 Dec;26(14):1816-1821. doi: 10.1177/1352458520970841.

KAYNAKÇA

Bhuyan, U., Peters, A. M., Gordon, I., Davies, H., & Helms, P. (1989). Effects of posture on the distribution of pulmonary ventilation and perfusion in children and adults. *Thorax, 44*(6), 480-484. doi:10.1136/thx.44.6.480

Blumenthal, I., & Lealman, G. T. (1982). Effect of posture on gastro-oesophageal reflux in the newborn. *Arch Dis Child, 57*(7), 555-556. doi:10.1136/adc.57.7.555

Brauer, M., Hoek, G., Smit, H. A., de Jongste, J. C., Gerritsen, J., Postma, D. S., . . . Brunekreef, B. (2007). Air pollution and development of asthma, allergy and infections in a birth cohort. *Eur Respir J, 29*(5), 879-888. doi:10.1183/09031936.00083406

Cane, R. S., Ranganathan, S. C., & McKenzie, S. A. (2000). What do parents of wheezy children understand by "wheeze"? *Arch Dis Child, 82*(4), 327-332. doi:10.1136/adc.82.4.327

Choi, J. S., & Jones, A. Y. (2005). Effects of manual hyperinflation and suctioning in respiratory mechanics in mechanically ventilated patients with ventilator-associated pneumonia. *Aust J Physiother, 51*(1), 25-30. doi:10.1016/s0004-9514(05)70050-7

Davies, H., Kitchman, R., Gordon, I., & Helms, P. (1985). Regional ventilation in infancy. Reversal of adult pattern. *N Engl J Med, 313*(26), 1626-1628. doi:10.1056/NEJM198512263132603

Eleanor Main, L. D., Barbara Webber, Jennifer Pryor and Ammani Prasad. (2016). Cardiorespiratory Physiotherapy Adults and Paediatrics. 246.

Gregson, R., Shannon, H., Main, E. (2007). The relationship between age and forces applied during chest physiotherapy in mechanically ventilated children. *Physiotherapy*, 93, S517.

Hannah King, P. D. B. (2004). General principles of neonatal anaesthesia. *Current Anaesthesia&Critical Care, 15*(4-5), Pages 302-308.

Heaf, D. P., Helms, P., Gordon, I., & Turner, H. M. (1983). Postural effects on gas exchange in infants. *N Engl J Med, 308*(25), 1505-1508. doi:10.1056/NEJM198306233082505

Hislop, A., & Reid, L. (1974). Development of the acinus in the human lung. *Thorax, 29*(1), 90-94. doi:10.1136/thx.29.1.90

Keens, T. G., & Ianuzzo, C. D. (1979). Development of fatigue-resistant muscle fibers in human ventilatory muscles. *Am Rev Respir Dis, 119*(2 Pt 2), 139-141. doi:10.1164/arrd.1979.119.2P2.139

Konno, K., & Mead, J. (1967). Measurement of the separate volume changes of rib cage and abdomen during breathing. *Journal of Applied Physiology, 22*(3), 407-422. doi:10.1152/jappl.1967.22.3.407

Lannefors, L., Button, B. M., & McIlwaine, M. (2004). Physiotherapy in infants and young children with cystic fibrosis: current practice and future developments. *J R Soc Med, 97 Suppl 44*(Suppl 44), 8-25. Retrieved from https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/15239290

Main, E., Castle, R., Newham, D., & Stocks, J. (2004). Respiratory physiotherapy vs. suction: the effects on respiratory function in ventilated infants and children. *Intensive Care Med, 30*(6), 1144-1151. doi:10.1007/s00134-004-2262-0

Marcus, R. J., van der Walt, J. H., & Pettifer, R. J. (2002). Pulmonary volume recruitment restores pulmonary compliance and resistance in anaesthetized young children. *Paediatr Anaesth, 12*(7), 579-584. doi:10.1046/j.1460-9592.2002.00929.x

McCarren, B., Alison, J. A., & Herbert, R. D. (2006). Vibration and its effect on the respiratory system. *Aust J Physiother, 52*(1), 39-43. doi:10.1016/s0004-9514(06)70060-5

Menkes, H. A., & Traystman, R. J. (1977). Collateral ventilation. *Am Rev Respir Dis, 116*(2), 287-309. doi:10.1164/arrd.1977.116.2.287

Muller, N. L., & Bryan, A. C. (1979). Chest wall mechanics and respiratory muscles in infants. *Pediatr Clin North Am, 26*(3), 503-516. doi:10.1016/s0031-3955(16)33745-2

Openshaw, P., Edwards, S., & Helms, P. (1984). Changes in rib cage geometry during childhood. *Thorax, 39*(8), 624-627. doi:10.1136/thx.39.8.624

Pang, L. M., & Mellins, R. B. (1975). Neonatal cardiorespiratory physiology. *Anesthesiology, 43*(2), 171-196. doi:10.1097/00000542-197508000-00005

Rehder, K., Hatch, D. J., Sessler, A. D., & Fowler, W. S. (1972). The function of each lung of anesthetized and paralyzed man during mechanical ventilation. *Anesthesiology, 37*(1), 16-26. doi:10.1097/00000542-197207000-00004

Reid, L. M. (1984). Lung growth in health and disease. *Br J Dis Chest, 78*(2), 113-134. Retrieved from https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/6372845

Schechter, M. S. (2007). Airway clearance applications in infants and children. *Respir Care, 52*(10), 1382-1390; discussion 1390-1381. Retrieved from https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/17894905

Tudehope, D. I., & Bagley, C. (1980). Techniques of physiotherapy in intubated babies with the respiratory distress syndrome. *Aust Paediatr J, 16*(4), 226-228. doi:10.1111/j.1440-1754.1980.tb01303.x

Zack, M. B., Pontoppidan, H., & Kazemi, H. (1974). The effect of lateral positions on gas exchange in pulmonary disease. A prospective evaluation. *Am Rev Respir Dis, 110*(1), 49-55. doi:10.1164/arrd.1974.110.1.49

KAYNAKÇA

Abaraogu, U.O., Tabansi-Ochuogu, C.S. (2015). As Acupressure Decreases Pain, Acupuncture May Improve Some Aspects of Quality of Life for Women with Primary Dysmenorrhea: A Systematic Review with Meta-Analysis. *J Acupunct Meridian Stud.* 8(5),220-228

Azima, S., Bakhshayesh, H.R., Kaviani, M., Abbasnia, K., Sayadi, M. (2015). Comparison of the Effect of Massage Therapy and Isometric Exercises on Primary Dysmenorrhea: A Randomized Controlled Clinical Trial. *J Pediatr Adolesc Gynecol.* 28(6), 486–491.

Barcikowska, Z., Rajkowska-Labon, E., Grzybowska, M.E., Hansdorfer-Korzon, R., Zorena, K. (2020). Inflammatory markers in dysmenorrhea and therapeutic options. *Int. J. Environ. Res. Public Health* 17, 1191.

Bennink, C.D., Hulst, L.L., Bentham, J. (1982). The effects of EMG biofeedback and relaxation training on primary dysmenorrhea. *J Behav Med.* 5(3),329–341.

Bernardi, M., Lazzeri, L., Perelli, F., Reis, F.M., Petraglia, F. (2017). Dysmenorrhea and related disorders. *F1000Research* 6, 1645.

Biçici, B. (2010). "Mcgill Ağrı Ölçeği Kısa Formu'nun" geçerlik ve güvenirliğinin incelenmesi (Yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Celenay, S.T., Kavalci, B., Karakus, A., Alkan, A. (2020). Effects of kinesio tape application on pain, anxiety, and menstrual complaints in women with primary dysmenorrhea: A randomized sham-controlled trial. *Complement. Ther. Clin. Pract.* 39, 101148.

Coşkuner Potur, D., Kömürcü, N. (2014). The effects of local low-dose heat application on dysmenorrhea. J Pediatr Adolesc Gynecol. 27(4):216–221.

Doğan, H. (2019). Primer Dismenorede Kinezyo Bantlama ve Yaşam Stili Değişikliklerinin Ağrı, Vücut Farkındalığı ve Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi. Doktora Tezi. 2019. Ankara.

Doğan, H., Eroglu, S., Akbayrak, T. (2020). The effect of kinesio taping and life style changes on pain, body awareness and quality of life in primary dysmenorrhea. *Complement. Ther. Clin. Pract.* 39, 101120.

Forozeshfard, M., Bakhtiary, A.H., Aminianfar, A., Sheikhian, S., Akbarzadeh, Z. (2016). Short term effects of kinesio taping on pain and functional disability in young females with menstrual low back pain: A randomised control trial study. *J Back Musculoskelet Rehabil.* 29(4), 709–715.

Ganesh, B., Chodankar, A., Parvatkar, B. (2017). Comparative Study of Laura Mitchell's Physiological Relaxation Technique Versus Jacobson's Progressive Relaxation Technique on Severity of Pain And Quality of Life in Primary Dysmenorrhea: Randomized Clinical Trial. *J Med Sci Clin Res*. 5(7),25379–25387

Giggins, O.M., Persson, U.M., Caulfield, B. (2013). Biofeedback in Rehabilitation. *J Neuroengıneering Rehabilitation.*10(6):1–11.

Güvenç, G., Seven, M., Akyüz, A. (2014). Adaptation of the menstrual symptom questionnaire in to Turkish. TAF Prev Med Bull. 13: 367-74

Harel, Z. (2006). Dysmenorrhea in Adolescents and Young Adults: Etiology and Management. *J. Pediatr. Adolesc. Gynecol* 19, 363–371

Heidari Moghadam, R., Abdolmaleki, E., Kazemi, F., Masoumi, S.Z., Khodakarami, B., Mohammadi, Y. (2019). The Effect of Exercise Plan Based on FITT Protocol on Primary Dysmenorrhea in Medical Students: A Clinical Trial Study. *J Res Health Sci.* 19(3), e00456.

Igwea, S.E., Tabansi-Ochuogu, C.S., Abaraogu, U.O. (2016). TENS and heat therapy for pain relief and quality of life improvement in individuals with primary dysmenorrhea: A systematic review. *Complement Ther Clin Prac,* 24, 86– 91.

Kannan, P., Claydon, L. (2014). Some physiotherapy treatments may relieve menstrual pain in women with primary dysmenorrhea: a systematic review. *J Physiother.* 60,13–21.

Kaur, A., Ray, G., Mitra, M. (2017). Comparing the Effectiveness of Connective Tissue Mobilisation and Kinesio-taping on Females with Primary Dysmenorrhea. *Indian J Physiother Occup Ther.* 11(3),70–75

Kulakaç, Ö., Oncel, S., Fırat, M.Z., Akcan, A. (2008). Menstruasyon Tutum Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması *Turkiye Klinikleri J Gynecol Obst* 18(6),347-56

López-Liria, R., Torres-Álamo, L., Vega-Ramírez, F.A., García-Luengo, A.V., Aguilar-Parra,J.M., Trigueros-Ramos, et al. (2021). Efficacy of Physiotherapy Treatment in Primary Dysmenorrhea: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Int. J. Environ. Res. Public Health* 18, 7832.

Özgül, S., Üzelpasaci, E., Orhan, C., Baran, E., Beksaç, M.S., Akbayrak, T. (2018). Short-term effects of connective tissue manipulation in women with primary dysmenorrhea: A randomized controlled trial. *Complement Ther Clin Pract.* 33,1-6.

Proctor, M.L., Hing, W., Johnson, T.C., Murphy, P. (2006). Spinal manipulation for primary and secondary dysmenorrhoea. *Cochrane Database Syst Rev*. 19(3), CD002119

Proctor, M., Murphy, P.A., Pattison, H.M., Suckling, J.A., Farquhar, C. (2007). Behavioural interventions for dysmenorrhoea. *Cochrane Database Syst Rev*. 3, 1–32.

Roberts, S.R., Hodgkiss, C., DiBenedetto, A., Lee, E. (2012). Managing dysmenorrhea in young women. *Nurse Pract.* 37(7), 47–52.

Saleh, H.S., Mowafy, H.E., El Hamaid, A.A. (2016). Stretching or Core Strengthening Exercises for Managing Primary Dysmenorrhea. J Women's Healt Care. 5(1),1–6.

Smith, C.A., Armour, M., Zhu, X., Li, X., Lu, Z.Y., Song, J. (2016). Acupuncture for dysmenorrhoea (Review). *Cochrane Database Syst Rev.* 18(4), 1-128.

Smith, R.P. (2018). Management Strategies for Primary Dysmenorrhea. In: Smith RP., editor. Dysmenorrhea and Menorrhagia. Switzerland: A Clinician's Guide. Springer International Publishing AG.

Tomak, L., Sari, M., Cavus, S., Bodur Güney, H. (2022). Investigation of the factor structure of the Turkish version of the State-Trait Anxiety Inventory. *Anadolu Kliniği Tıp Bilimleri Dergisi*, 27(1): 22-31.

Tsai, C., Hsu, C.W., Chang, C.H., Lei, W.T., Tseng, P.T., Chang, K.V. (2024). Comparative Efectiveness of Diferent Exercises for Reducing Pain Intensity in Primary Dysmenorrhea: A Systematic Review and Network Meta-analysis of Randomized Controlled Trials. *Sports Medicine Open* 63,1-19.

Tugay, N., Akbayrak, T., Demirtürk, F., Karakaya, I.C., Kocaacar, O., Tugay, U., et al. (2007). Effectiveness of transcutaneous electrical nerve stimulation and interferential current in primary dysmenorrhea. *Pain Med.* 8(4),295-300.

Ugurlu, M., Karakas Ugurlu, G., Erten, S. & Caykoylu, A. (2017). Validity of Turkish Form of Pain Catastrophizing Scale And Modeling of The Relationship Between Pain-Related Disability With Pain İntensity, Cognitive, and Emotional Factors. Psychiatry and Clinical Psychopharmacology, 27 (2), 189-196.

KAYNAKÇA

Alexanderson, H., Bergegård, J., Björnådal, L. ve Nordin, A. (2014). Intensive aerobic and muscle endurance exercise in patients with systemic sclerosis: A pilot study. BMC Research Notes, 7(1), 1-8.

Arnett, F. C., Cho, M., Chatterjee, S., Aguilar, M. B., Reveille, J. D., and Mayes, M. D. (2001). Familial occurrence frequencies and relative risks for systemic sclerosis (scleroderma) in three United States cohorts. Arthritis and Rheumatism: Official Journal of the American College of Rheumatology, *44*(6), 1359-1362.

Balbir-Gurman, A., and Braun-Moscovici, Y. (2012). Scleroderma–New aspects in pathogenesis and treatment. Best Practice and Research Clinical Rheumatology, 26(1),13-24.

Becetti, K., Kwakkenbos, L., Carrier, M. E., Gordon, J. K., Nguyen, J. T., Mancuso, C. A., Mouthon, L., Nguyen, C., Rannou, F., Welling, J., Thombs, B. D. ve Spiera, R. F. (2019). Physical or occupational therapy utilization in systemic sclerosis: a scleroderma patient-centered intervention network cohort study. J Rheumatol, 46(12), 1605–1613.

Bertsias, G. K., Ioannidis, J. P. A., Boletis, J., Bombardieri, S., Cervera, R., Dostal, C. ve Boumpas, D. T. (2008). EULAR recommendations for the management of systemic lupus erythematosus. Report of a Task Force of the EULAR Standing Committee for International Clinical Studies Including Therapeutics. Annals of the Rheumatic Diseases, 67(2), 195-205.

Bukiri, H. ve Volkmann, E. R. (2022). Current advances in the treatment of systemic sclerosis. Curr Opin Pharmacol, 64(102211), 1-8.

Careta, M. F. ve Romiti, R. (2015). Localized scleroderma: Clinical spectrum and therapeutic update. Anais Brasileiros de Dermatologia, 90(3), 62-73.

Cestelli, V., Manfredi, A., Sebastiani, M., Praino, E., Cannarile, F., Giuggioli, D. ve Ferri, C. (2017). Effect of treatment with iloprost with or without bosentan on nailfold videocapillaroscopic alterations in patients with systemic sclerosis. Modern Rheumatology, 27(1), 110-114.

Chang, B., Wigley, F. M., White, B. ve Wise, R. A. (2003). Scleroderma patients with combined pulmonary hypertension and interstitial lung disease. The Journal of Rheumatology, 30(11), 2398-2405.

Clements, P. J., Lachenbruch, P. A., Furst, D. E., Paulus, H. E. ve Sterz, M. G. (1991). A semiquantitative measure of cardiac involvement that improves prediction of prognosis in systemic sclerosis. Arthritis and Rheumatism, 34(11), 1371-1380.

Distler, J. H., Jüngel, A., Huber, L. C., Schulze-Horsel, U., Zwerina, J., Gay, R. E. ve Distler, O. (2007). Imatinib mesylate reduces production of extracellular matrix and prevents development of experimental dermal fibrosis. Arthritis and Rheumatism, 56(1), 311-322.

Franck-Larsson, K., Graf, W. ve Rönnblom, A. (2009). Lower gastrointestinal symptoms and quality of life in patients with systemic sclerosis: A population-based study. European Journal of Gastroenterology and Hepatology, 21(2), 176-182.

Frech, T., Hays, R. D., Maranian, P., Clements, P. J., Furst, D. E. ve Khanna, D. (2011). Prevalence and correlates of sleep disturbance in systemic sclerosis—results from the UCLA scleroderma quality of life study. *Rheumatology*, *50*(7), 1280-1287.

Jimenez, S. A. ve Artlett, C. M. (2005). Microchimerism and systemic sclerosis. Current Opinion in Rheumatology, 17(1), 86-90.

Kowal-Bielecka, O., Fransen, J., Avouac, J., Becker, M., Kulak, A., Allanore, Y. ve Müller-Ladner, U. (2017). Update of EULAR recommendations for the treatment of systemic sclerosis. Annals of the Rheumatic Diseases, 76(8), 1327-1339.

Kwakkenbos, L., Delisle, V. C., Fox, R. S., Gholizadeh, S., Jewett, L. R., Levis, B. ve Thombs, B. D. (2015). Psychosocial aspects of scleroderma. Rheumatic Disease Clinics, 41(3), 519-528.

Le Guern, V., Mahr, A., Mouthon, L., Jeanneret, D., Carzon, M., and Guillevin, L. (2004). Prevalence of systemic sclerosis in a French multi-ethnic county. Rheumatology, *43*(9), 1129-1137.

Mayes, M. D., Lacey Jr, J. V., Beebe-Dimmer, J., Gillespie, B. W., Cooper, B., Laing, T. J. Ve Schottenfeld, D. (2003). Prevalence, incidence, survival, and disease characteristics of systemic sclerosis in a large US population. Arthritis and Rheumatism: Official Journal of the American College of Rheumatology, 48(8), 2246-2255.

Mitropoulos, A., Gumber, A., Crank, H., Akil, M. ve Klonizakis, M. (2018). The effects of upper and lower limb exercise on the microvascular reactivity in limited cutaneous systemic sclerosis patients. Arthritis Research and Therapy, 20(1), 1-11.

Mouthon, L., Mestre-Stanislas, C., Bérezné, A., Rannou, F., Guilpain, P., Revel, M. ve Poiraudeau, S. (2010). Impact of digital ulcers on disability and health-related quality of life in systemic sclerosis. Annals of the Rheumatic Diseases, 69(01), 214- 217.

Mukerjee, D., St George, D., Coleiro, B., Knight, C., Denton, C. P., Davar, J. ve Coghlan, J. G. (2003). Prevalence and outcome in systemic sclerosis associated pulmonary arterial hypertension: Application of a registry approach. Annals of the Rheumatic Diseases, 62(11), 1088-1093.

Murphy, S. L., Poole, J. L., Chen, Y. T., Lescoat, A. ve Khanna, D. (2022). Rehabilitation interventions in systemic sclerosis: a systematic review and future directions. Arthritis care & research, 74(1), 59-69.

Nusbaum, J. S., Gordon, J. K. ve Steen, V. D. (2016). African American race associated with body image dissatisfaction among patients with systemic sclerosis. Clinical and Experimental Rheumatology, 34(5), 70-73.

Oliveira, N. C., dos Santos Sabbag, L. M., de Sá Pinto, A. L., Borges, C. L. ve Lima, F. R. (2009). Aerobic exercise is safe and effective in systemic sclerosis. International Journal of Sports Medicine, 30(10), 728-732.

Parodis, I., Girard-Guyonvarc'h, C., Arnaud, L., Distler, O., Domján, A., Van den Ende, C. H., Fligelstone, K., Kocher, A., Larosa, M., Lau, M., Mitropoulos, A., Ndosi, M., Poole, J. L., Redmond, A., Ritschl, V., Alexanderson, H., Sjöberg, Y., von Perner, G., Uhlig, T., Varju, C., Vriezekolk, J. E., Welin, E., Westhovens, R., Stamm, T. A. ve Boström, C. (2024). EULAR recommendations for the non-pharmacological management of systemic lupus erythematosus and systemic sclerosis. Annals of the Rheumatic Diseases, 83(6), 720-729.

Pinto, A. L., Oliveira, N. C., Gualano, B., Christmann, R. B., Painelli, V. S., Artioli, G. G. ve Lima, F. R. (2011). Efficacy and safety of concurrent training in systemic sclerosis. The Journal of Strength and Conditioning Research, 25(5), 1423-1428

Poole, J. L. (2010). Musculoskeletal rehabilitation in the person with scleroderma. Current Opinion in Rheumatology, 22(2), 205-212.

Schieir, O., Thombs, B. D., Hudson, M., Boivin, J. F., Steele, R., Bernatsky, S. ve Canadian Scleroderma Research Group. (2010). Prevalence, severity, and clinical correlates of pain in patients with systemic sclerosis. Arthritis Care and Research, 62(3), 409-417.

Steen, V. D. ve Medsger Jr, T. A. (1998). Case-control study of corticosteroids and other drugs that either precipitate or protect from the development of scleroderma renal crisis. Arthritis and Rheumatism: Official Journal of the American College of Rheumatology, 41(9), 1613-1619.

Steen, V. D., and Medsger Jr, T. A. (2000). Severe organ involvement in systemic sclerosis with diffuse scleroderma. Arthritis and Rheumatism: Official Journal of the American College of Rheumatology, 43(11), 2437-2444.

Stucki, G., and Kroeling, P. (2000). Physical therapy and rehabilitation in the management of rheumatic disorders. Best Practice and Research Clinical Rheumatology, 14(4), 751-771.

Szücs, G., Szekanecz, Z., Zilahi, E., Kapitány, A., Baráth, S., Szamosi, S. ve György Kiss, C. (2007). Systemic sclerosis–rheumatoid arthritis overlap syndrome: A unique combination of features suggests a distinct genetic, serological and clinical entity. Rheumatology, 45(6), 989-993.

Tamby, M. C., Chanseaud, Y., Guillevin, L. ve Mouthon, L. (2003). New insights into the pathogenesis of systemic sclerosis. Autoimmunity Reviews, 2(3), 152-157.

Thombs, B. D., Bassel, M., McGuire, L., Smith, M. T., Hudson, M. ve Haythornthwaite, J. A. (2008). A systematic comparison of fatigue levels in systemic sclerosis with general population, cancer and rheumatic disease samples. Rheumatology, 47(10), 1559-1563.

Thoua, N. M., Bunce, C., Brough, G., Forbes, A., Emmanuel, A. V. ve Denton, C. P. (2010). Assessment of gastrointestinal symptoms in patients with systemic sclerosis in a UK tertiary referral centre. Rheumatology, 49(9), 1770-1775.

Wigley, F. M. ve Herrick, A. L. (2012). Raynaud's phenomenon in scleroderma (First edition). Boston: Springer, 313-329 Hachulla, E., Clerson, P., Launay, D., Lambert, M., Morell-Dubois, S., Queyrel, V. ve Hatron, P. Y. (2007). Natural history of ischemic digital ulcers in systemic sclerosis: Single-center retrospective longitudinal study. The Journal of Rheumatology, 34(12), 2423-2430.

KAYNAKÇA

Andersen, M. O., Thomsen, K., & Kyvik, K. O. (2007). Adolescent idiopathic scoliosis in twins: a population-based survey. *Spine*, 32(8), 927-930.

Ansari, K., Singh, M., McDermott, J. R., Gregorczyk, J. A., Balmaceno-Criss, M., Daher, M., ... & Daniels, A. H. (2024). Adolescent idiopathic scoliosis in adulthood. *EFORT Open Reviews*, 9(7), 676-684.

Berdishevsky, H., Lebel, V. A., Bettany-Saltikov, J., Rigo, M., Lebel, A., Hennes, A., ... & Durmala, J. (2016). Physiotherapy scoliosis-specific exercises–a comprehensive review of seven major schools. *Scoliosis and spinal disorders*, 11, 1-52.

Bertuccelli, M., Cantele, F., & Masiero, S. (2023). Body image and body schema in adolescents with idiopathic scoliosis: A scoping review. *Adolescent Research Review*, 8(1), 97-115.

Cantele, F., Maghini, I., Tonellato, M., Meneguzzo, P., Favaro, A., & Masiero, S. (2021). An analysis of eating disorders in adolescent idiopathic scoliosis: a prospective cross-sectional study in a female population. *Spine*, *46*(7), 440-446.

Clark, E. M., Taylor, H. J., Harding, I., Hutchinson, J., Nelson, I., Deanfield, J. E., ... & Tobias, J. H. (2014). Association between components of body composition and scoliosis: a prospective cohort study reporting differences identifiable before the onset of scoliosis. *Journal of Bone and Mineral Research*, 29(8), 1729-1736.

Cerillo, J. L., Becsey, A. N., Sanghadia, C. P., Root, K. T., & Lucke-Wold, B. (2023). Spine Bracing: When to Utilize—A Narrative Review. *Biomechanics*, 3(1), 136-154.

Chen, K., Zhai, X., Sun, K., Wang, H., Yang, C., & Li, M. (2021). A narrative review of machine learning as promising revolution in clinical practice of scoliosis. *Annals of Translational Medicine*, 9(1).

Cheung, M. C., Yip, J., & Lai, J. S. (2022). Biofeedback posture training for adolescents with mild scoliosis. *BioMed research international*, *2022*(1), 5918698.

Cordani, C., Malisano, L., Febbo, F., Giranio, G., Del Furia, M. J., Donzelli, S., & Negrini, S. (2023). Influence of Specific Interventions on Bracing Compliance in Adolescents with Idiopathic Scoliosis—A Systematic Review of Papers Including Sensors' Monitoring. *Sensors*, 23(17), 7660.

Faldini, C., Manzetti, M., Neri, S., Barile, F., Viroli, G., Geraci, G., ... & Ruffilli, A. (2022). Epigenetic and genetic factors related to curve progression in adolescent idiopathic scoliosis: a systematic scoping review of the current literature. *International journal of molecular sciences*, 23(11), 5914.

Goldstein, L. A., & Waugh, T. R. (1973). Classification and terminology of scoliosis. *Clinical Orthopaedics and Related Research* (1976-2007), 93, 10-22.

Gorbach, A. P., Sergeenko, O. M., & Shchurova, E. N. (2022). Idiopathic scoliosis as a multifactorial disease: systematic review of current literature. *Хирургия позвоночника,* 19(2 (eng)), 19-32.

Hwang, S. W., Pahys, J. M., Bastrom, T. P., Lonner, B. S., Newton, P. O., & Samdani, A. F. (2019). Lower SRS mental health scores are associated with greater preoperative pain in patients with adolescent idiopathic scoliosis. *Spine*, 44(23), 1647-1652.

Kim, H. J., Yang, J. H., Chang, D. G., Lenke, L. G., Suh, S. W., Nam, Y., ... & Suk, S. I. (2022). Adult spinal deformity: a comprehensive review of current advances and future directions. *Asian spine journal*, 16(5), 776.

Kuru, T., Yeldan, İ., Dereli, E. E., Özdinçler, A. R., Dikici, F., & Çolak, İ. (2016). The efficacy of three-dimensional Schroth exercises in adolescent idiopathic scoliosis: a randomised controlled clinical trial. *Clinical rehabilitation*, 30(2), 181-190.

Kuznia, A. L., Hernandez, A. K., & Lee, L. U. (2020). Adolescent idiopathic scoliosis: common questions and answers. *American family physician*, 101(1), 19-23.

Lacroix, M., Khalifé, M., Ferrero, E., Clément, O., Nguyen, C., & Feydy, A. (2023, October). Scoliosis. In Seminars in Musculoskeletal Radiology (Vol. 27, No. 05, pp. 529-544). *Thieme Medical Publishers*, Inc..

Lee, G. B., Priefer, D. T., & Priefer, R. (2022). Scoliosis: causes and treatments. *Adolescents*, 2(2), 220-234.

Lehman Jr, R. A., Kang, D. G., Lenke, L. G., Sucato, D. J., Bevevino, A. J., & Spinal Deformity Study Group. (2015). Return to sports after surgery to correct adolescent idiopathic scoliosis: a survey of the Spinal Deformity Study Group. *The Spine Journal*, *15*(5), 951-958.

Liang, Z. T., Guo, C. F., Li, J., & Zhang, H. Q. (2021). The role of endocrine hormones in the pathogenesis of adolescent idiopathic scoliosis. *The FASEB Journal*, 35(9), e21839.

López-Torres, O., Mon-López, D., Gomis-Marzá, C., Lorenzo, J., & Guadalupe-Grau, A. (2021). Effects of myofascial release or self-myofascial release and control position exercises on lower back pain in idiopathic scoliosis: A systematic review. *Journal of Bodywork and Movement Therapies*, 27, 16-25.

McAviney, J., Roberts, C., Sullivan, B., Alevras, A. J., Graham, P. L., & Brown, B. T. (2020). The prevalence of adult de novo scoliosis: A systematic review and meta-analysis. *European Spine Journal*, 29, 2960-2969.

Mehlman, C. T., Araghi, A., & Roy, D. R. (1997). Hyphenated history: the Hueter-Volkmann law. *Amerıcan Journal Of Orthopedıcs-Belle Mead-*, 26, 798-800.

Mitsiaki, I., Thirios, A., Panagouli, E., Bacopoulou, F., Pasparakis, D., Psaltopoulou, T., ... & Tsitsika, A. (2022). Adolescent idiopathic scoliosis and mental health disorders: a narrative review of the literature. *Children,* 9(5), 597.

Monticone, M., Ambrosini, E., Cazzaniga, D., Rocca, B., & Ferrante, S. (2014). Active self-correction and task-oriented exercises reduce spinal deformity and improve quality of life in subjects with mild adolescent idiopathic scoliosis. Results of a randomised controlled trial. *European spine journal*, 23, 1204-1214.

Moraes, Í. A., Cardoso, A., Soares, A. B., de Oliveira, D. A. R., & Júnior, E. L. (2022). Combining immersive virtual reality and postural therapy for scoliosis treatment and prevention in children. *Research on Biomedical Engineering*, 38(3), 1003-1016.

Negrini, S., Zaina, F., Romano, M., Negrini, A., & Parzini, S. (2008). Specific exercises reduce brace prescription in adolescent idiopathic scoliosis: a prospective controlled cohort study with worst-case analysis. *Journal of rehabilitation medicine*, 40(6), 451-455.

Peng, Y., Wang, S. R., Qiu, G. X., Zhang, J. G., & Zhuang, Q. Y. (2020). Research progress on the etiology and pathogenesis of adolescent idiopathic scoliosis. *Chinese medical journal*, 133(4), 483-493.

Rodríguez, M. R., Herranz, P. G., & Abelleira, N. P. (2021). Guía de escoliosis: escoliosis idiopática del adolescente. *Adolescere,* 9(3), 68-76.

Shi, D. D., & Chen, Q. F. (2021). Current insights into the aetiology of adolescent idiopathic scoliosis. *Chinese Journal of School Health*, 42(2), 316-320.

Slattery, C., & Verma, K. (2018). Classifications in brief: the Lenke classification for adolescent idiopathic scoliosis. *Clinical Orthopaedics and Related Research*, 476(11), 2271-2276.

Toovey, R., Harvey, A., Johnson, M., Baker, L., & Williams, K. (2017). Outcomes after scoliosis surgery for children with cerebral palsy: a systematic review. *Developmental Medicine & Child Neurology*, 59(7), 690-698.

Yang, Y., Liang, W., Sun, D., Han, B., Yin, P., Sun, Y., & Hai, Y. (2023). Comparison of the Radiographic and Clinical Outcome Changes in Patients With Spinal Deformity Before and After Stretching DanceExercise: *A Systematic Review and Meta-Analysis. World Neurosurgery*, 177, 5-15.

Yılmaz H. Skolyoz. İçinde: Oğuz H, Yanık B, Cakırbey H (Editörler). Tıbbi Rehabilitasyon (3. baskı). *Nobel Tıp Kitabevleri*, Ankara 2015; s.701-18.

Wang, H., Tetteroo, D., Arts, J. C., Markopoulos, P., & Ito, K. (2021). Quality of life of adolescent idiopathic scoliosis patients under brace treatment: a brief communication of literature review. *Quality of Life Research*, 30, 703-711.

Zaina, F., Donzelli, S., Lusini, M., Vismara, L., Capodaglio, P., Neri, L., & Negrini, S. (2013). Adolescent idiopathic scoliosis and eating disorders: is there a relation? Results of a cross-sectional study. *Research in developmental disabilities*, 34(4), 1119-1124.

Zhu, C., Wu, Q., Xiao, B., Wang, J., Luo, C., Yu, Q., ... & Song, Y. (2021). The preliminary clinical application of a smart orthosis personalized management system for the treatment of patients with adolescent idiopathic scoliosis. *Chinese Journal of Reparative and Reconstructive Surgery*, 35(7), 801-806.

Editör: Doç. Dr. Mehmet Şata

Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme

International Research in the Field of Measurement and Evaluation in Education

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM yayınevi

EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I

International Research in the Field of Measurement and Evaluation in Education

Editör: Doç. Dr.Mehmet Şata

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Mehmet Çakır
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-97-7
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I

International Research in the Field of Measurement and Evaluation in Education

Editör: Doç. Dr.Mehmet Şata
IV+50 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-97-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

Kaynakça

Anagün, Ş. S. (2018). Teachers' perceptions about the relationship between 21st century skills and managing constructivist learning environments. *International Journal of Instruction, 11*(4), 825-840. https://doi.org/10.12973/iji.2018.11452a

Aydın, E., & Tunagür, M. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretim programının 21. yüzyıl becerileri açısından incelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi, 16*(32), 348-373.

Binkley, M., Erstad, O., Herman, J., Raizen, S., Ripley, M., Miller-Ricci, M., & Rumble, M. (2012). *Defining Twenty-First Century Skills*. Springer. https://doi.org/10.1007/978-94-007-2324-5_2

Chalkiadaki, A. (2018). A systematic literature review of 21st century skills and competencies in primary education. *International Journal of Instruction*, *11*(3), 1-16. https://doi.org/10.12973/iji.2018.1131a

Coşkun, F. (2022). Öğretmenlik mesleği ve 21. yüzyıl becerileri. *Alanyazın*, 3(1), 31-38.

Dinçer, S., & Doğanay, A. (2016). Bilgisayar destekli öğretimi değerlendirme ölçeği uyarlama çalışması. *Ondokuz Mayis University Journal of Education Faculty*, *35*(1), 45-62.

Erol, T. & Tunagür, M. (2021). Eğitimde dil değerlendirme okuryazarlığı. E. Koçoğlu (Ed) *Eğitimde okuryazarlık becerileri – ı* (s. 91-116) içinde. Pegem Akademi

Karakaya, I., & Şata, M. (2022). Açık uçlu sorular. I. Karakaya (Ed), *Açık uçlu soruların hazırlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi* (s. 28 – 37) içinde. Pegem Akademi Yayıncılık.

Kylonen, P. C. (2012, May, 7-8). *Measurement of 21st century skills within the common core state standards*. Paper presented at the Invitational Research Symposium on Technology Enhanced Assessments.

MEB, (2023). *21. yüzyıl becerileri ve değerlere yönelik araştırma raporu*. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Partnership for 21st Century Skills. (2009). *P21 framework definitions*. ERIC Clearinghouse.

Soland, J., Hamilton, L. S., & Stecher, B. M. (2013). *Measuring 21st century competencies guidance for educators*. RAND Corporation.

Şata, M. (2022). Açık uçlu maddelerin puanlanması. I. Karakaya (Ed), *Açık uçlu soruların hazırlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi* (s. 75 – 101) içinde. Pegem Akademi Yayıncılık.

Şata, M., & Karakaya, I. (2020). Investigation of the use of electronic portfolios in the determination of student achievement in higher education using the many-facet Rasch measurement model. *Educational Policy Analysis and Strategic Research*, *15*(1), 7-21. https://doi.org/10.29329/epasr.2020.236.1

Tetik, N. (2021). Finansal okuryazarlık. A. Aypay (Ed), *Yükseköğretimde 21. Yüzyıl becerileri* (s. 299 - 320) içinde. Pegem akademi yayıncılık.

Trilling, B. & Fadel, C. (2009). *21st century skills: Learning for life in our times: learning for life in our times*. John Wiley & Sons.

Uluyol, Ç., & Eryılmaz, S. (2015). 21. yüzyıl becerileri ışığında FATİH projesi değerlendirmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *35*(2), 209-229.

Uras, M. C. (2023). *Sosyal medya kullanımının fayda ve risklerinin özel gereksinimli bireyler açısından incelenmesi,* A. Sarıgül (Ed), Psikososyal açıdan dijital riskler (s. 145- 166) içinde. Eğiten kitap yayınları.

Uras, M. C. & Şata, M. (2023, 20-22 Ekim). Dijital okuryazarlık ile bilgi paylaşma davranışı arasındaki ilişki: Bir düzenleyici aracılık modeli [Sözlü bildiri]. *TRB2 Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresi-II,* Van.

Voogt, J., & Roblin, N. (2012). Teaching and learning in the 21st century. A comparative analysis of international frameworks. *Journal of Curriculum Studies*, *44*, 299-321. https://doi.org/10.1080/00220272.2012.668938

Yalçın, S. (2018). 21. yüzyıl becerileri ve bu becerilerin ölçülmesinde kullanılan araçlar ve yaklaşımlar. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES),* 51(1), 183-201. https://doi.org/10.30964/auebfd.405860

REFERENCES

Arter, J. A., & Spandel, V. (1992). Using Portfolios of Student Work in Instruction and Assessment. Educational Measurement: *Issues and Practice*, 11(1), 36-44

Black, P., & Wiliam, D. (1998). Assessment and Classroom Learning. Assessment in Education: Principles, Policy & Practice, 5(1), 7-74.

Boström & Palm, (2023). The effect of a formative assessment practice on student achievement in mathematics. *Sec. Assessment, Testing and Applied Measurement*. 8(1), https://doi.org/10.3389/feduc.2023.1101192

Brookhart, S. M. (2013). *How to create and use rubrics for formative assessment and grading*. ASCD.

Brown, G. T. L. (2014). *The Future of Assessment: Shaping Teaching and Learning*. Routledge.

Brown, G. T. L., & Harris, L. R. (2014). *The Future of Assessment: Shaping Teaching and Learning*. Routledge.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (11. Baskı). Ankara: PegemA Yayıncılık.

Creswell, J. W. (2014). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches* (4th ed.). SAGE Publications.

Gronlund, N. E. (2006). Assessment of Student Achievement. Pearson.

Gronlund, N. E., & Waugh, C. K. (2009). *Assessment of Student Achievement* (9th ed.). Pearson.

Hattie, J., & Timperley, H. (2007). The Power of Feedback. *Review of Educational Research*, 77(1), 81-112.

MEB. (2022). *Eskişehir Ölçme Değerlendirme Merkezi 7. Sınıf Fen Bilimleri Ortak Sınavı Analiz Raporu.* Milli Eğitim Bakanlığı.

Miller, M. D., Linn, R. L., & Gronlund, N. E. (2013). *Measurement and Assessment in Teaching* (11th ed.). Pearson.

Nitko, A. J., & Brookhart, S. M. (2011). *Educational Assessment of Students* (6th ed.). Pearson.

OECD, (2013). *Evaluatıon and assessment frameworks for ımprovıng school outcomes.* https://www.oecd.org/education/school/46927511.pdf#:~:text=URL%3A%20https%3A%2F%2Fwww.oecd.org%2Feducation%2Fschool%2F46927511.pdf%0AVisible%3 A%200%25%20

Popham, W. J. (2018). *Classroom assessment: What teachers need to know*. Pearson.

Stiggins, R. J. (2005). *Student-Involved Assessment FOR Learning*. Prentice Hall

Stiggins, R. J. (2008). *An introduction to student-involved assessment for learning*. Pearson.

Suskie, L. (2018). *Assessing student learning: A common sense guide*. John Wiley & Sons

Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6th Ed.). Bos ton: Ma: Pearson

Wayman, J. C. (2005). Involving Teachers in Data-Driven Decision Making: Using Computer Data Systems to Support Teacher Inquiry and Reflection. *Journal of Education for Students Placed at Risk*, 10(3), 295-308.

KAYNAKÇA

Andrade, H. L. (2010). Students as the Definitive Source of Formative Assessment: Academic Self-Assessment and the Self-Regulation of Learning. In *Handbook of Formative Assessment* (pp. 90-105). Routledge.

Andrade, H. L. ve Heritage, M. (2017). *Using Formative Assessment to Enhance Learning, Achievement, and Academic Self-Regulation*. Routledge.

Atılgan, H. (2006). *Değerlendirme ve Not Verme*. H. Atılgan (Ed.), Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme. Ankara: Anı Yayıncılık.

Bahar, M., Nartgün, Z., Durmuş, S. ve Bıçak, B. (2012). *Geleneksel-Tamamlayıcı Ölçme ve Değerlendirme Teknikleri* (5.Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.

Bayrak, B. ve Münire Erden, A. (2007). Fen Bilgisi Öğretim Programının Değerlendirilmesi. *Kastamonu Education Journal*, *15*(1), 137-54.

Black, P. ve Wiliam, D. (1998). Inside The Black Box: Raising Standards Through Classroom Assessment, *Phi Delta Kappan, 80*(2), 39-148.

Black, P. ve Wiliam, D. (2018). Classroom Assessment and Pedagogy. *Assessment In Education: Principles, Policy & Practice*, *25*(6), 551-575.

Brookhart, S. M. (2013). *How to Create and Use Rubrics for Formative Assessment and Grading*. Alexandria, VA: ASCD.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2018). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (17. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Daniel, L. G. ve King, D. (1998). "A Knowledge and Use of Testing and Measurement Literacy of Elementary and Secondary Teachers", *Journal of Educational Research, 91*(6), 331-344.

Demirel, Ö. (2013). *Eğitimde Program Geliştirme Kuramdan Uygulamaya* (20. Baskı). Ankara: Pegema Yayıncılık.

Doganay, A. ve Karip, E. (2006). Planning and Evaluation in Education. *Ankara: Pegem Publishing*.

Erdem, A. R. (2013). *Öğretmen Yetiştirmenin Bugünü ve Geleceği: Sorunlar ve Çözüm Önerileri*, Ankara: Anı Yayıncılık.

Fer, S. (2011). *Öğrenme Öğretme Kuram ve Yaklaşımları*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Freeman, S., Eddy, S. L., Mcdonough, M., Smith, M. K., Okoroafor, N., Jordt, H. ve Wenderoth, M. P. (2014). Active Learning Increases Student Performance in Science, Engineering, And Mathematics. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *111*(23), 8410-8415.

Gedikoğlu, T. (2005). Avrupa Birliği Sürecinde Türk Eitim Sistemi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *1*(1), 68-80.

Guskey, T. R. (2002). Professional Development and Teacher Change. *Teachers and Teaching*, *8*(3), 381-391.

Guskey, T. R. (2014). *On Your Mark: Challenging the Conventions of Grading and Reporting*. Bloomington, IN: Solution Tree Press.

Gül, E. (2012). Online Değerlendirme Güvenilir Midir? *NWSA-Education Sciences, 7*(1), 281-287

Harris, D. ve Bell, C. (1994). *Evaluating and Assessing for Learning*. New York: Kogan Page.

Hattie, J. ve Timperley, H. (2007). The Power of Feedback. *Review of Educational Research*, 77(1), 81-112.

Impara, J. C. ve Plake, B. S. (1996). Professional Development in Student Assessment for Educational Administrators: An Instructional Framework, *Educational Measurement: Issues and Practice, 15*(2), 14–19.

Impara, J. C., Divine, K. P., Bruce, F. A., Liverman, M. R. ve Gay, A. (1991). Does Interpretive Test Score Information Help Teachers?. *Educational Measurement: Issues and Practice*, *10*(4), 16-18.

Impara, J. C., Plake, B. S. ve Merwin, J. (1994). Student Assessment Tasks and Knowledge: Comparing Superintendents and Elementary and Secondary Principals, *Journal of School Leadership, 4*(5), 517–529.

Kara, Ö. ve Zorlu, F. (2023). "Ses ve Özellikleri" Ünitesinde İşbirlikli Öğrenme Modelinin Uzaktan Eğitim Ortamlarında Uygulanmasının Öğrencilerin Akademik Başarılarına ve Fen Öğrenmeye Yönelik Motivasyonlarına Etkilerinin İncelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *25*(4), 751-763.

Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (24. Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Karip, E. (2012). *Ölçme ve Değerlendirme* (2. Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.

López-Pastor, V. ve Sicilia-Camacho, A. (2017). Formative And Shared Assessment in Higher Education. Lessons Learned and Challenges For The Future. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, *42*(1), 77-97.

Mcmillan, J. H. ve Schumacher, S. (2020). *Classroom Assessment: Principles and Practice for Effective Standards-Based Instruction*. Pearson.

MEB (Milli Eğitim Bakanlığı) (2024). *Ortaokul Fen Bilimleri Dersi (5., 6., 7. ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı*. Ankara.

Mertler, D.C. (2016). *Classroom Assessment: A Practical Guide for Educators* (1st Ed.). New York: Routledge.

Özsevgeç, T., Çepni, S. ve Demircioğlu, G. (2004). Fen Bilgisi Öğretmenlerin Ölçme-Değerlendirme Okur-Yazarlık Düzeyleri. *VI. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi*, İstanbul.

Plake, B. S. ve Impara, J. C. (1993). *Teacher Assessment Literacy Questionnaire*. University of Nebraska-Lincoln.

Plake, B. S. ve Impara, J. C. (1996). Teacher Assessment Literacy: What Do Teachers Know About Assessment?. In *Handbook of Classroom Assessment* (pp. 53-68). Academic Press.

Plake, B. S., Impara, J. C. ve Fager, J. J. (1993). Assessment Competencies of Teachers: A National Survey. *Educational Measurement: Issues and Practice*, *12*(4), 10-12.

Popham, W. J. (2009). Assessment Literacy for Teachers: Faddish or Fundamental? *Theory Into Practice*, *48*(1), 4–11.

Prince, M. J. ve Felder, R. M. (2006). Inductive Teaching and Learning Methods: Definitions, Comparisons, and Research Bases. *Journal of Engineering Education*, *95*(2), 123-138.

Stiggins, R. J. (1994). Student-Centered Classroom Assessment. *NY: Macmillian*.

Stiggins, R. J. (2002). Assessment Crisis: The Absence of Assessment for Learning. *Phi Delta Kappan*, *83*(10), 758-765.

Şeker, S. (2007). *Yeni İlköğretim Altıncı Sınıf Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programının Öğretmen Görüşleri Işığında Değerlendirilmesi.* Yüksek Lisans Tezi. Trabzon: KTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü.

Xu, Y. ve Brown, G. T. L. (2016). Teacher Assessment Literacy in Practice: A Reconceptualization. *Teaching and Teacher Education*, *58*, 149-162.

Zorlu, F. (2020). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının İşbirlikli Öğrenme Modelinin Uzaktan Eğitim Ortamlarında Uygulanmasına Yönelik Görüş ve Önerilerinin İncelenmesi. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, *7*(14), 219–232.

Zorlu, F. ve Sezek, F. (2020). The Investigation of The Effectiveness of Applying Group Investigation Method at Different Intervals in Teaching Science Courses. *Journal Of Theoretical Educational Science*, *13*(2), 397-423.

Zorlu, F. ve Zorlu, Y. (2020). Investigation of the Effects of a Peer-Led Team Learning Instructional Model (PLTL) in Teaching the Simple Electrical Circuits Subject on the Seven Principles for Good Practice. *Educational Policy Analysis and Strategic Research*, *15*(3), 249-266.

Zorlu, Y. ve Zorlu, F. (2015). Fen ve Teknoloji Dersinde Öğrenme Ortamına Yönelik Öğrencilerin Düzeyleri ve Öğretmenlerin Görüşleri. *Route Educational and Social Science Journal*, *2*(1), 103–114.

Zorlu, Y., Zorlu, F. ve Sezek, F. (2013). Sınıf Öğretmenlerine ve Sınıf Öğretmen Adaylarına Göre Iyi Bir Eğitim Için Chickering ve Gamson'un Yedi Ilkesi, *Tarih Okulu Dergisi (TOD), 6*(16), 525-540.

Editör:
Prof. Dr. Mustafa Çelikten

Eğitim Yönetimi

Alanında Uluslararası Araştırmalar II

EĞİTİM
yayınevi

EĞİTİM YÖNETİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR II

Editör: Prof. Dr. Mustafa Çelikten

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Mehmet Çakır
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-02-9
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
EĞİTİM YÖNETİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR II
Editör: Prof. Dr. Mustafa Çelikten
IV+144 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-02-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

Kaynakça

Abuhammad, S. (2020). Barriers to Distance Learning During the COVID-19 Outbreak: A Qualitative Review from Parents' Perspective. *Heliyon, 6*, e05482 https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2020.e05482

Ahmad, I. (2020, Nisan 5). Fata and the Internet. The News. https://www.thenews.com.pk/print/639470-fata-and-the-internet

Adnan, M. ve Anwar, K. (2020). Online Learning Amid the COVID-19 Pandemic: Students' Perspectives, *Journal of Pedagogical Sociology and Psychology, 2*(1), 45-51.

http://www.doi.org/10.33902/JPSP. 2020261309

Aguilera, E. ve Nightengale-Lee, B. (2020). Emergency remote Teaching Across Urban and Rural Contexts: Perspectives on Educational Equity. *Information and Learning Sciences, 121*(5/6), 471–478. Doi: 10.1108/ILS-04-2020-0100

Aird, R., Miller, E., Megen, V. K. ve Buys, L. (2010). *Issues for Students Navigating Alternative Pathways to Higher Education: Barriers, Access and Equity*. Queensland University of Technology.

Akran, S. K. (2021). Öğretmen Adaylarının "Hibrit Eğitim" Kavramına Ilişkin Algılarının Belirlenmesi: Bir Metafor Analizi Çalışması. *Journal of Humanities and Education, 7*(16), 432-463.

Alkire, S. ve Deneulin, S. (2009). The Human Development and Capability Approach. İçinde S. Deneulin & L. Shahani (Editör), *An Introduction to the Human Development and Capability Approach: Freedom and Agency* (ss. 22–48). London: Eartchscan.

Altınyelken, H. K., Çayır, K. ve Ağırdağ, O. (2015). Turkey At a Crossroads: Critical Debates and Issues in Education. *Comparative Education, 51*(4), 473–483. doi: 10.1080/03050068.2015.1089076

Altıparmak, M., Kurt, İ.D. ve Kapıdere, M. (2011). E-öğrenme ve Uzaktan Eğitimde Açık Kaynak Kodlu Öğrenme Yönetim Sistemleri. Malatya: Akademik Bilişim' 11. XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri Kitabı, ss.319-327.

Altunel, M. (2020). Dezavantajlı Öğrenciler için Yeni Meydan Okuma: Dijital Eğitim. Kriter. https://kriterdergi.com/dosya-egitimde-koronavirus-etkisi/dezavantajli-ogrenciler-icin-yeni-meydan-okuma-dijital-egitim (E.T.: 25.7.2023).

Amir, L.R., Tanti, I., Maharani, D.A., Wimardhani, Y.S., Julia, V., Sulijaya, B. ve Puspitawati, R. (2020). Student Perspective of Classroom and Distance Learning During COVID-19 Pandemic in the Undergraduate Dental Study Program Universitas Indonesia. *BMC Medical Education, 20*, 392. https://doi.org/10.1186/s12909-020-02312-0

Anderson, J. (2020). *Brave New World. The Coronavirus Pandemic is Reshaping Education*. https://qz.com/1826369/how-coronavirus-is-changing-education (E.T.: 20.7.2023).

Armağan, E. (2014). Policy Proposal for Higher Education Agenda in Turkey. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 4*(1), 1–17. doi: 10.5961/jhes.2014.084

Atchoarena, D. ve Sedel, C. (2003). Education and Rural Development: Setting the Framework. D. Atchoarena ve L. Gasperini (Editörler), *Education for rural development: Towards new policy responses* (ss. 34–76). FAO.

Atherton, G. (2020). World access to Higher Education Day: Perspectives on the Challenges to Access and Equity in Higher Education Across the World in The Context of COVID. A National Education Opportunities Network (UK) World Access to Higher Education Day (WAHED) publication.

Aydagül, B. (2019). Turkey's Progress on Gender Equality in Education Rests on Gender Politics. *Turkish Policy Quarterly*. http://turkishpolicy.com/article/956/turkeys-progress-on-gender-equality-in-education-rests-on-gender-politics

Basilaia, G. ve Kvavadze, D. (2020). Transition to online education in schools during a SARS-CoV-2 coronavirus (Covid-19) pandemic in Georgia. *Pedagogical Research*, 5(4), 1-9. https://doi.org/10.29333/pr/7937

Bianet. (2016). Higher Education Institutions Gender Mainstreaming Attitude Document. https://m.bianet.org/bianet/toplumsal-cinsiyet/205680-yok-un-kaldirdigi-toplumsal-cinsiyet-esitligi-tutum-belgesi (E.T.: 1.7.2023).

Bianet. (Eylül 30, 2020). Nearly Half of People Seeking Jobs at İstanbul Employment Offices are University Graduates. BIA News Desk. https://bianet.org/english/local-goverment/231830-nearly-half-of-those-who-applied-to-istanbul-employment-offices-%20%20were-university-graduates (E.T.: 2.8.2023).

Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) Pandemi Süreci ve Pandemi Sonrası Dünyada Eğitime Yönelik Değerlendirmeler: Yeni Normal ve Yeni Eğitim Paradigması. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 6*(3), 112-142.

Campbell, L. A. ve McKendrick, J. H. (2017). Beyond Aspirations: Deploying the Capability Approach to Tackle the Under-Representation in Higher Education of Young People from Deprived Communities. *Studies in Continuing Education, 39*(2), 120–137. https://doi.org/10.1080/01580 37X.2017.1293630

Can, E. (2020). Coronavirüs (Covid-19) Pandemisi ve Pedagojik Yansımaları: Türkiye'de Açık ve Uzaktan Eğitim Uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 6(*2), 11-53.

Cao, W., Fang, Z., Hou, G., Han, M., Xu, X., Dong, J. ve Zheng, J. (2020). The Psychological Impact of the COVID-19 Epidemic on College Students in China. *Psychiatry Research, 287*, 112934. https://doi.org/10.1016/j.psychres.2020.112934

Chen, Y., Guo, Y., Huang, J. ve Song, Y. (2019). Intergenerational Transmission of Education in China: New Evidence from the Chinese Cultural Revolution. *Review of Development Economics, 23*(1), 501–527. https:// doi. org/ 10. 1111/ rode. 12558

Cheung, KL, Ten Klooster, P.M., Smit, C., de Vries, H. ve Pieterse, M.E.. (2017). The Impact of Non-Response Bias Due to Sampling in Public Health Studies: A Comparison of Voluntary Versus Mandatory Recruitment in a Dutch National Survey on Adolescent Health. *BMC Public Health, 17*(1), 276. https://doi.org/10.1186/s12889-017-4189-8

Claeys-Kulik, A. L., Jorgensen, T. E. ve Stöber, H. (2019). *Diversity, equity and inclusion in European higher education institutions*. European University Association. https://eua.eu/component/attachments/attachments.html?id=2483

Daghustani, W. H. (2019). Outside the margins: A capabilities approach to understanding mothers' experiences accessing education services for their autistic adolescent sons in Saudi Arabia and Bahrain. *International Journal of Educational Research, 94*, 113–121. https://doi.org/10.1016/j.ijer.2018.11.013.

Das, K. ve Das, P. (2020). Online teaching-learning in higher education during lockdown period of Covid-19 pandemic in India. *International Journal on Orange Technologies, 2*(6), 5-10.

Doyumğaç, İ., Tanhan, A. ve Kıymaz, M.S. (2021). Understanding the Most Important Facilitators and Barriers for Online Education During Covid-19 Through Online Photovoice Methodology. *International Journal of Higher Education, 10*(1), 166-190. https://doi.org/10.5430/ijhe.v10n1p166

Eğitim-Sen. (2018). 2019 Yılı Yükseköğretim Bütçesi Analizi. https://egitimsenizmir3.org/2019-yili-yuksekogretim-butcesi-analizi/ (E.T.: 12.12.2020).

Ekinci, C. E. (2011). Bazı Sosyo-Ekonomik Etmenlerin Türkiye'de Yükseköğretime Katılım Üzerindeki Etkileri. *Eğitim ve Bilim, 36*(160), 281–297.

Erdemir, B. ve Wu, Q. (2021). An Examination of Turkish and Chinese Equity-Related Barriers to Higher Education Admissions from the Capabilities Perspective. *Asia Pacific Education Review.* https://doi.org/10.1007/s12564-021-09730-9

Erkut, E. (2022). Eğitimi Nasıl Harmanlasak? https://www.gazetepencere.com/egitimi-nasil-harmanlasak/

European Commission. (2019). She Figures 2018. https://research-and-innovation.ec.europa.eu/knowledge-publications-tools-and-data/publications/all-publications/she-figures-2018_en

Giannini, S. ve Albrectsen, A. B. (2020). Covid-19 School Closures Around the World Will Hit Girls Hardest. https://www.unesco.org/en/articles/covid-19-school-closures-around-world-will-hit-girls-hardest (E.T.: 24.7.2023).

Gorard, S., Adnett, N., May, H., Slack, K., Smith, E. ve Thomas, L. (2007). *Overcoming the Barriers to Higher Education*. Trentham Books.

GSMA. (2021). Connected Women. The Mobile Gender Gap Report 2021. https://www.gsma.com/r/wp-content/uploads/2021/06/The-Mobile-Gender-Gap-Report-2021.pdf (E.T.: 1.7.2023).

Hart, C. S. (2009). Quo Vadis? The Capability Space and New Directions for the Philosophy of Educational Research. *Studies in Philosophy and Education, 28*(5), 391–402. https:// doi. org/ 10. 1007/s11217- 009- 9128-4

Hodges, C., Moore, S., Lockee, B., Trust, T. ve Bond, A. (2020). The Difference Between Emergency Remote Teaching and Online Learning. Educause Review. https://er.educause.edu/articles/2020/3/thedifference-between-emergency-remote-teaching-and-online-learning (E.T.: 23.7.2023).

İmece. (2017). Dezavantajlı Grupların Bilgi ve Beceriye Erişimi. https://imece.com/wp-content/uploads/2017/12/DezavantajliGruplar_imece_0117.pdf

Ingavélez-Guerra, P., Robles-Bykbaev, V., Teixeira, A., Otón-Tortosa, S. ve Hilera, J.R. (2022). Accessibility Challenges in Oer and Mooc: Mlr Analysis Considering the Pandemic Years. *Sustainability, 14*, 3340. https://doi.org/10.3390/su14063340

ITU. (2021). Gender ICT Statistics. https://www.itu.int

İşman, A. (2005). *Uzaktan* E*ğitim*. Ankara: Öğreti Yayınları.

Jeganathan, S. ve Fleming, P.S. (2020). Blended Learning as An Adjunct to Tutor-Led Seminars in Undergraduate Orthodontics: A Randomised Controlled Trial. *British Dental Journal*, *228*(5), 371–5. https://doi.org/10.1038/s41415-020-1332-1

Karademir, A., Yaman, F. ve Saatçioğlu, Ö. (2020). Challenges of Higher Education Institutions Against COVID-19: The Case of Turkey. *Journal of Pedagogical Research, 4*(4), 453-474. http://dx.doi.org/10.33902/JPR.2020063574

Karagül, B. İ., Şeker, M. ve Aykut, C. (2021). Investigating Students' Digital Literacy Levels During Online Education Due to Covid-19 Pandemic. *Sustainability*, *13*, 11878. https://doi.org/10.3390/su132111878

Keskin, M. ve Kaya, Ö. D. (2020). Covid-19 Sürecinde Öğrencilerin Web Tabanlı Uzaktan Eğitime Yönelik Geri Bildirimlerinin Değerlendirilmesi. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 5*(2), 59-67. https://dergipark.org.tr/tr/pub/ikcusbfd/issue/55773/754174

Kigotho, W. (Eylül 24, 2020). Technology Now Seen as Key to Higher Education, but Challenges Persist. University World News. https://www.universityworldnews.com/post.php?story=20200923143436333

Kosunen, S., Haltia, N., Saari, J., Jokila, S. ve Halmkrona, E. (2020). Private Supplementary Tutoring and Socio-Economic Differences in Access to Higher Education. *Higher Education Policy*. doi:10.1057/s41307-020-00177-y

Kramer, J. (Ekim 6, 2020). The Virus Moved Female Faculty to the Brink. Will Universities Help? *The New York Times*. https://www.nytimes.com/2020/10/06/science/covid-universities-women.html

Lee, J. H. (2020). Policy and Ideology Collide: An Examination of Affirmative Action for Students of Brazilian Public Higher Education. *Race Ethnicity and Education, 24*(1), 39-55. https://doi.org/10.1080/13613324.2020.1753673

Li, D. (2022). The Shift to Online Classes During the Covid-19 Pandemic: Benefits, Challenges, and Required Improvements from the Students' Perspective. *The Electronic Journal of e-Learning, 20*(1), *1-18.* doi: https://doi.org/10.34190/ejel.20.1.2106

Long, M., Carpenter, P. ve Hayden, M. (1999). Participation in Education and Training, 1980-1994. ACEReSearch. https://research.acer.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=1020&context=lsay_research

Lucky, A., Branham, M. ve Atchison, R. (2019). Collection-Based Education by Distance and Face to Face: Learning Outcomes and Academic Dishonesty. *Journal of Science Education and Technology, 28*, 414-428. https://doi.org/10.1007/s10956-019-9770-8

Maatuk, A.M., Elberkawi, E.K., Aljawarneh, S., Rashaideh, H. ve Alharbi, H. (2022). The COVID-19 Pandemic and E-Learning: Challenges and Opportunities from the Perspective of Students and Instructors. *Journal of Computing in Higher Education, 34*, 21–38. https://doi.org/10.1007/s12528-021-09274-2

Mahlangu, V. P. (2019). Rethinking Student Admission and Access in Higher Education Through the Lens of Capabilities Approach. *International Journal of Educational Management, 34*(2), 450–460. https://doi.org/10.1108/IJEM-04-2019-0135

Mahyoob, M. (2020). Challenges of E-Learning During the COVID-19 Pandemic Experienced by EFL Learners. *Arab World English Journal*, *11*(4) 351-362. https://dx.doi.org/10.24093/awej/vol11no4.23

Mariotti, M. (2021). *Gender* Equality in Digitalization. Key Issues for Programming. United Nations Development Programme Istanbul Regional Hub Regional Bureau for Europe and the CIS. https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/eurasia/UNDP-RBEC-Gender-Equality-Digitalization-guidance.pdf (E.T.: 4.7.2023).

McKie, A. (Ağustos 17, 2020). Brazilian Universities Struggle to Go Online Amid COVID Denial. Times Higher Education. https://www.timeshighereducation.com/news/brazilian-universities-struggle-go-online-amid-covid-denial

Mehta, R. ve Aguilera, E. (2020). A Critical Approach to Humanizing Pedagogies in Online Teaching and Learning. *The International Journal of Information and Learning Technology, 37*, 3,109-120. doi: 10.1108/IJILT-10-2019-0099

Nussbaum, M. C. (1997). *Cultivating Humanity. A Classical Defence of Reform in Liberal Education*. Harvard University Press.

Nussbaum, M. C. (2000). *Women and Human Development: The Capabilities Approach*. Cambridge University Press.

Nussbaum, M. C. (2011). *Creating Capabilities: The Human Development Approach*. Belknap Press of Harvard University Press.

OECD. (2020). The Covid-19 Crisis Accentuating the Need to Bridge Digital Divides [Online]. Geneva: United Nations Conference on Trade and Development. https://www.oecd.org/newsroom/covid-19-crisis-accentuating-the-need-to-bridge-digital-divides.htm (E.T.: 20.7.2023).

O'Hara, R. E., Gibbons, F. X., Weng, C. Y., Gerrard, M. ve Simons, R. L. (2012). Perceived Racial Discrimination as a Barrier to College Enrolment for African Americans. *Personality and Social Psychology Bulletin, 38*(1), 77–89. doi: 10.1177/0146167211420732

Öksüz, E. E. ve Brubaker, M. D. (2020). Deconstructing Disability Training in Counseling: A Critical Examination and Call to the Profession. *Journal of Counselor Leadership and Advocacy*, 1-13. https://doi.org/10.1080/2326716X.2020.1820407

Özmen, İ. (4 Nisan 2023). Hibrit Eğitimde Neler Oldu? Başkent Gazete. https://www.baskentgazete.com.tr/ozel-haber/hibrit-egitimde-neler-oldu/haber-55969 (E.T.: 18.5.2023).

Polat, S. (2017). The Expansion of Higher Education in Turkey: Access, Equality and Regional Returns to Education. *Structural Change and Economic Dynamics, 43*(C), 1–14. https://doi.org/10.1016/j.strueco.2017.06.001.

Rankin, B. H. ve Aytaç, I. A. (2006). Gender Inequality in Schooling: The Case of Turkey. *Sociology of Education, 79*(1), 25–43. https://doi.org/10.1177/003804070607900102

Republic of Turkey Ministry of National Education. (2019). Turkey's Education Vision 2023. https://planipolis.iiep.unesco.org/sites/default/files/ressources/turkey_education_vision_2023.pdf

Robeyns, I. (2005). The Capability Approach: A Theoretical Survey. *Journal of Human Development, 6*(1), 93–114. doi: 10.1080/146498805200034266

Robeyns, I. (2006). Three Models of Education: Rights, Capabilities and Human Capital. *Theory and Research in Education, 4*(1), 69–84. https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1477878506060683

Robeyns, I. ve Byskov, M.F. (2020). The Capability Approach. *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*. https://plato.stanford.edu/entries/capability-approach/ (E.T.: 20.7.2023).

Salmi, J. (2020). *COVID's lessons for Global Higher Education. Coping with the Present While Building a More Equitable Future*. Indianapolis: Lumina Foundation.

Saraç, Y. (2021). The Impact of Online Education During COVID-19 Pandemic in Turkish Higher Education. https://www.aa.com.tr/en/analysis/analysis-the-impact-of-online-education-during-covid-19-pandemic-in-turkish-higher-education/2163525# (E.T.: 20.5.2023).

Sen, A. (1984). *Resources, Values and Development*. Harvard University Press.

Sen, A. (1999). *Development as Freedom*. Oxford University Press.

Sen, A. (2009). *The Idea of Justice*, London: Allen Lane.

Soltanimehr, E., Bahrampour, E., Imani, M.M., Rahimi, F., Almasi, B. ve Moattari, M. (2019). Effect of Virtual Versus Traditional Education on Theoretical Knowledge and Reporting Skills of Dental Students in Radiographic Interpretation of Bony Lesions of The Jaw. *BMC Medical Education, 19*, 233. https://doi.org/10.1186/s12909-019-1649-0.

Subbarao, K., Raney, L., Dundar, H. ve Haworth, J. (1993). *Women in* Higher Education: Progress, Constraints, and Promising Approaches. World Bank. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000171487

Synder, H. (2019). Literature Review as A Research Methodology: An Overview and Guidelines. *Journal of Business Research, 104*, 333-339. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2019.07.039

Tan, M. G. (2007). Women, Education and Development in Turkey. İçinde M. Carlson, A. Rabo ve F. Gök (Editörler), *Education in Multicultural Societies Turkish and Swedish Perspectives* (ss. 109–124). Swedish Research Institute in Istanbul.

Tanhan, A. ve Francisco, V. T. (2019). Muslims and Mental Health Concerns: A Social Ecological Model Perspective. *Journal of Community Psychology, 47*(4), 964-978. https://doi.org/10.1002/jcop.22166

Tanhan, A. (2020). COVID-19 Sürecinde Online Seslifoto (OSF) Yöntemiyle Biyopsikososyal Manevi ve Ekonomik Meseleleri ve Genel İyi Oluş Düzeyini Ele Almak: OSF'nin Türkçeye Uyarlanması. [Utilizing Online Photovoice (OPV) Methodology to Address Biopsychosocial Spiritual Economic Issues and Wellbeing During COVID-19: Adapting OPV to Turkish.] *Turkish Studies, 15*(4), 1029-1086. https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.44451

Tanhan, A., Yavuz K. F., Young, J. S., Nalbant, A., Arslan, G., Yıldırım, M., Ulusoy, S., Genç, E., Uğur, E., ve Çiçek, İ. (2020). A Proposed Framework Based on Literature Review of Online Contextual Mental Health Services to Enhance Wellbeing and Address Psychopathology During COVID-19. *Electronic Journal of General Medicine, 17*(6), em254. https://doi.org/10.29333/ejgm/8316

TEDMEM. (2022). *Bir Bakışta Eğitim 2022: Türkiye Üzerinde Değerlendirme ve Öneriler*. Ankara: Türk Eğitim Derneği.

Terzi, L. (2007). The Capability to be Educated. İçinde M. Walker & E. Unterhalter (Eds.), *Amartya Sen's Capability Approach and Social Justice in Education* (ss. 25–43). Palgrave Macmillan.

The Science Academy. (2019). Report of Academic Freedoms 2018–2019. https://en.bilimakademisi.org/wp-content/uploads/2019/10/science-academy-report-on-academic-freedoms-2018-2019.pdf

The World Bank. (2020). School Enrolment, Tertiary (%Gross). https://data.worldbank.org/indicator/SE.TER.ENRR

TUİK. (2015). Turkey with Statistics 2015. https://www.tuik.gov.tr/ (E.T.: 15.6.2023).

TUİK. (2017). Participation in Education and Training By Sex, Age Group, Education Attained and Labour Status, 2007, 2012, 2016. https://www.tuik.gov.tr/ (E.T.: 16.5.2020).

Turgut, E. (2021). Uzaktan Eğitimin Sürmesi Kız Çocuklarının Eğitimden Kopuşunu Hızlandırır. Ekmek ve Gül. https://ekmekvegul.net/gundem/uzaktan-egitimin-surmesi-kiz-cocuklarinin-egitimden-kopusunu-hizlandirir (E.T.: 23.7.2023).

UNESCO. (2020a). COVID-19 Educational Disruption and Response. https://en.unesco.org/covid19/educationresponse

UNESCO. (2020b). *How Is Chile Facing the COVID19 Education Emergency? UNESCO Talks with Raul Figueroa, Minister of Education of Chile.* https://www.unesco.org/en/articles/how-chile-facing-covid19-education-emergency-unesco-talks-raul-figueroa-minister-education-chile (E.T.: 30.7.2023).

UNESCO. (2022). Adverse Consequences of School cCosures. https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/consequences (E.T.: 29.6.2023).

United Nations. (n.d.) Sustainable Development Goal 4: Quality education. https://sdgs.un.org/goals/goal4 (E.T.: 20.5.2023).

United Nations. (2020). Covid 19 Response, UN Tackles Infodemic of Misinformation and Cybercrime in COVID-19 Crisis. https://www.un.org/en/un-coronavirus-communications-team/un-tackling-%E2%80%98infodemic%E2%80%99-misinformation-and-cybercrime-covid-19. (E.T.: 20.5.2023).

Unterhalter, E. ve Walker, M. (2007). Conclusion: Capabilities, Social Justice and Education. İçinde M. Walker ve E. Unterhalter (Eds.), *Amartya Sen's Capability Approach and Social Justice in Education* (ss. 239–253). Palgrave Macmillan Ltd.

Walker, M. (2010). Critical Capability Pedagogies and University Education. *Educational Philosophy and Theory, 42*(8), 898–917. doi: 10.1111/j.1469-5812.2007.00379.x

Walker, M. (2019). Why Epistemic Justice Matters in and for Education. *Asia Pacific Education Review, 20*, 161–170. https://doi.org/10.1007/s12564-019-09601-4

Walker, M. ve Unterhalter, E. (2007). The Capability Approach: Its Potential for Work in Education. İçinde M. Walker ve E. Unterhalter (Editörler), *Amartya Sen's Capability Approach and Social Justice in Education* (ss. 1–18). Palgrave Macmillan Ltd.

Whittle, C., Tiwari, S., Yan, S. ve Williams, J. (2020). Emergency Remote Teaching Environment: A Conceptual Framework for Responsive Online Teaching in Crises. *Information and Learning Sciences, 121*(5/6), 311-319. https://doi.org/10.1108/ILS-04-2020-0099

Wilson-Strydom, M. (2011). University Access for Social Justice: A Capabilities Perspective. *South African Journal of Education, 31*(3), 407–418. doi: 10.15700/saje.v31n3a544

Wolff, J. ve de-Shalit, A. (2013). On Fertile Functionings: A Response to Martha Nussbaum. *Journal of Human Development and Capabilities, 14*(1), 161-165. doi: 10.1080/19452829.2013.762177

Yamamoto, G. T., ve Altun, D. (2020, 04). Coronavirüs ve Çevrimiçi (Online) Eğitimin Önlenemeyen Yükselişi. *Üniversite Araştırmaları Dergisi, 3*(1), 25-34. doi: 10.26701/uad.711110

Yaylak, E. (2022). Distance Education in Turkiye During the Covid-19 Pandemic: What Do Stakeholders Think? *Turkish Online Journal of Distance Education, 23*(4), 65-92. doi: 10.17718/tojde.1182757

YÖK. (2019). 2018 YKS: Yükseköğretime Geçişte İl-Bölge Başarıları ve Nüfus Hareketliliği Raporu. https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/2018_YKS_il_karnesi.pdf (E.T.: 18.6.2020).

YÖK. (2020a). 2019–20 Öğretim yılı yükseköğretim istatistikleri. https://istatistik.yok.gov.tr/ (E.T.: 13.4.2021).

YÖK. (2020b). YÖK Dersleri Platformu (Yükseköğretim Kurumu dersleri). Yükseköğretim Kurumları Dersleri (yok.gov.tr) (E.T.: 24.7.2023).

YÖK. (24 Ağustos 2022). Türlerine Göre Mevcut Üniversite Sayısı. Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi. https://istatistik.yok.gov.tr/

Yurdakal İ. H., ve Kırmızı, F. S. (2021). COVID- 19 Salgını Sürecinde Gerçekleştirilen Acil Uzaktan Eğitime Ilişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 11*(2), 290-302. https://doi.org/10.5961/jhes.2021.449

Zhang, W., Wang, Y., Yang, L. ve Wang, C. (2020). Suspending Classes Without Stopping Learning: China's Education Emergency Management Policy in the Covid-19 Outbreak. *Journal of Risk and Financial Management, 13*(55), 1-6. doi: 10.3390/jrfm13030055

Kaynakça

Ağıroğlu Bakır, A. (2013). *Öğretmenlerin paylaşılan liderlik ve örgütsel bağlılık algıları arasındaki ilişinin analizi.* Doktora tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya.

Ardoin, N. M., Gould, R.K., Kelsey, E. & Fielding-Singh, P. (2015). Collaborative and transformational leadership in the environmental realm. *Journal of Environmental Policy ve Planning*, *17*(3), 360-380. https://doi.org/10.1080/1523908X.2014.954075

Aslan, M., Ağıroğlu Bakır, A. (2014). Resmi ve özel okul öğretmenlerinin paylaşılan liderliğe ilişkin görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 15*(1), 117-142.

Baloğlu, N. (2011). Dağıtımcı liderlik: Okullarda dikkate alınması gereken bir liderlik yaklaşımı. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *12*(3), 127-148.

Beck, A.P. & Peters, L. (1981). The research evidence for distributed leadership in therapy groups. *International Journal of Group Psychotherapy, 31*, 43–71. https://doi.org/10.1080/00207284.1981.11492045

Benson, A.M. & Blackman, D. (2011). To distribute leadership or not? A lesson from the islands. *Tourism Management, 32*, 1141-1149. DOI: 10.1016/j.tourman.2010.10.002

Bolden, R., G. Petrov & J. Gosling (2009). Distributed leadership in higher education. *Educational Management Administration & Leadership*, *3*(2), 257-277. https://doi.org/10.1177%2F1741143208100301

Bolden, R. (2011). Distributed leadership in organizations: a review of theory and research. *International Journal of Management Reviews*, 13, 251-269.

Bush, T. (2018). *Eğitim Liderliği ve yönetimi kuramları* (R. Sarıkaya, Çev. Ed.) Ankara: Pegem Akademi.

Chang, H. (2011). A study of the relationships between distributed leadership, teacher academic optimism and student achievement in Taiwanese elementary schools. *School Leadership and Management, 31*(5), 491-515. https://doi.org/10.1080/13632434.2011.614945

Conley, D. T. & Goldman, P. (1994). Ten propositions for facilitative leadership. In J. Murphy& K. S. Louis (Eds.), *Reshaping the principalship: Insights from transformational reform efforts* (pp. 237-262). Thousand Oaks, CA: Corwin Press.

Duignan, P., & Bezzina, M. (2006). *Building a capacity for shared leadership ın schools teachers as leaders of educational chance*. Educational leadership conferance. University of Wollongong.

Elmore, R. F. (2000). *Building a new structure for school leadership*. Washington DC: The Albert Shanker Institute.

Erçetin, Ş. Ş. (2000). *Lider sarmalında vizyon. (2. bs*.) Ankara: Nobel Yayıncılık.

ESHA, (2013). *Distributed leadership in practice: A descriptive analysis of distributed leadership in European schools.* http://josephkessels.com/sites/default/files/duijf_e.a._2013_distributed_leadership _in_practice_esha-etuce_0.pdf. (E.T.: 17.09.2024)

Fitzgerald, T. & Gunter, H. (2008). Contesting the orthodoxy of teacher leadership, *International Journal of Leadership in Education,*11(4),331-41. DOI: 10.1080/13603120802317883

Gronn, P. (2000). Distributed properties: A new architecture for leadership. *Educational Management and Administration*, *28*(3), 371-388. https://doi.org/10.1177%2F0263211X000283006

Gronn, P. (2002). *Distributed leadership* on *call*. In K. Leithwood & P. Hallinger (Eds.), CALL second international handbook of educational leadership and administration (pp. 653-696). Dordrecht: Kluwer Academi.

Gronn, P. (2003). *The new work of educational leaders: Changing leadership practice in an era of school reform.* London: Paul Chapman.

Gronn, P. (2008). The future of distributed leadership. *Journal of Educational Administration*, 141-158. https://doi.org/10.1108/09578230810863235

Harris, A. & Lambert L. (2003). *Building leadership capacity for school ımprovement Buckingham: Open university press*. Web: http://www.actedu.in/pdf/leadership.pdf. (E.T.: 17.09.2024)

Harris, A. (2004). Distributed leadership and school improvement: Leading or misleading? *Educational Management Administration Leadership, 32* (1), 11-24. doi: 10.1177/1741143204039297

Harris, A. & Muijs, D. (2005). *Improving schools through teacher leadership*. New York: Open University Press.

Harris, A., Leithwood, K., Day, C., Sammons, P., & Hopkins, D. (2007). Distributed leadership and organizational change: Reviewing the evidence. *Journal of Educational Change*, 337-347. http://dx.doi.org/10.1007/s10833-007-9048-4

Harris, A. (2009). Distributed leadership: What we know. In *distributed leadership. studies in educational leadership,* 11-21. https://doi.org/10.1007/978-1-4020-9737-9_2

Hallinger, P., Heck, R.H. (2009). Assessing the contribution of distributed leadership to school improvement and growth in math achievement. *American Educational Research Journal, 46*(3), 659-689. https://doi.org/10.3102%2F0002831209340042

Huang, C.H. (2013). Shared leadership and team learning: Roles of knowledge sharing and team characteristics. *The Journal of İnternational Management Studies, 8*(1), 124-133. http://www.jimsjournal.org/13%20Chiung-Hui%20Huang.pdf

Katzenmeyer, M., Moller, G. (2013). *Uyuyan devi uyandırmak: Öğretmen liderler yetiştirmek (S. Özdemir, Çev.).* Ankara: Nobel (Orijinal çalışma 2009 yılında yayımlanmıştır).

Kocolowski, M. D. (2010). Shared leadership: Is it time for a change*. Emerging Leadership Journeys, 3*(1), 22-32.

Korkmaz, E. ve Gündüz, H. B. (2011). İlköğretim okulu yöneticilerinin dağıtılmış liderlik davranışlarını gösterme düzeyleri. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimler Dergisi, 1(*1),123-153.

Kurt, T. (2016). Öğretmen liderliğini açıklamaya yönelik bir model: Dağıtımcı liderlik, örgütsel öğrenme ve öğretmenlerin öz yeterlik algısının öğretmen liderliğine etkisi. *Eğitim ve Bilim,* 1-28.

Leithwood, K. Mascall, B. & Strauss, T. (2009). *Distributed leadership according to the evidence*. New York: Routledge.

Lima, J. A. (2008). Department networks and distributed leadership in schools*. School Leadership and Management, 28*(2), 159-187. https://doi.org/10.1080/13632430801969864

MachBeath, J. (2009). Distributed leadership: Paradigms, policy and paradox. K. Leithwood, B. Mascall ve T. Strauss (Ed). In *Distributed leadership according to the evidence* (pp. 41-58). Newyork: Routledge.

MacBeath, J., Oduro, G. & Waterhouse, J. (2004). *Distributed leadership in action: Full report*. www.ncsl.org.uk.

Oduro, G. (2004). Distributed leadership in schools: What English headteachers say about the "pull" and "push" factors. Paper presented at the *British Educational Research Associaiton Annual Conference,* Manchester, England. http://www.leeds.ac.uk/educol/documents/00003673.htm (E.T.: 10.09.2024)

Özdemir, M. (2021). *Eğitim yönetimi.* Ankara: Anı.

Özer, N., Beycioğlu, K. (2013). Paylaşılan liderlik ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *İlköğretim Online, 12*(1), 77-86.

Özkan, M. (2016). Liderlik hangi sıfatları, nasıl alıyor? Liderlik konulu makalelerin incelenmesi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences, 15* (2), 615-639.

Peters, T., & Waterman, R. (1982). *In search of excellence: Lessons from America's best-run companies.* New York: Warner Books.

Spillane, J. P. (2006). Distributed leadership. San Francisco: Jossey-Bass.

Spillane, J.P. Halverson, R. & Diamond, J.B. (2004). Towards a theory of leadership practice: A distributed perspective. *Journal of Curriculum Studies*, *36*(1), 3-34. https://doi.org/10.1080/0022027032000106726

Storey, A. (2004). The problem of distributed leadership in schools. *School Leadership & Management*, *24*(3), 249–265. https://doi.org/10.1080/1363243042000266918

Tian, M. (2011). Distributed Leadership and Teachers' Self-Efficacy: The Case Studies of Three Chinese Schools in Shanghai. Master's Thesis, University of Jyväskylä, Institute of Educational Leadership, Department of Education, Timperley, Finland.

Weick, K., & Roberts, K. (1993). Collective mind in organizations heedful ınterrelating on flight decks. *Administrative Science Quarterly*, 357-381.

Wilmore, E. (2007). *Teacher leadership: Improving teaching and learning from the inside.* New York: Corwin Press.

Yılmaz, H. (2010). *Stratejik Liderlik*. İstanbul: Kum Saati Yayınları.

Kaynakça

Akpa, V. O., Asikhia, O. U., & Nneji, N. E. (2021). Organizational culture and organizational performance: A review of literature. *International Journal of Advances in Engineering and Management*, *3*(1), 361-372.

Al-Ahmadi, H. (2009). Factors affecting performance of hospital nurses in Riyadh Region, Saudi Arabia. *International journal of health care quality assurance*, *22*(1), 40-54.

Allen, N. J., and Meyer, J. P. (1990). The measurement and antecedents of affective, continuance, and normative commitment to the organization. *J. Occup. Psychol.* 63, 1–18. doi: 10.1111/j.2044-8325.1990.tb00506.X

Andrew, A. (2017). Employees' commitment and its impact on organizational performance. *Asian Journal of Economics, Business and Accounting*, *5*(2), 1-13.

Antony, J. P., & Bhattacharyya, S. (2010). Measuring organizational performance and organizational excellence of SMEs –Part 2: an empirical study on SMEs in India. *Measuring Business Excellence,* 14(3), 42–52. https://doi.org/10.1108/13683041011074209

Antony, J. P., & Bhattacharyya, S. (2010). Measuring organizational performance and organizational excellence of SMEs–Part 2: an empirical study on SMEs in India. *Measuring business excellence*, *14*(3), 42-52.

Balay, R. (2000). *Yönetici ve Öğretmenlerde Örgütsel Bağlılık,* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Becker, T. E., Randall, D. M., and Riegel, C. D. (1995). The multidimensional of commitment and the theory of reasoned action: a comparative evaluation. *J. Manag.* 2, 617–638. doi: 10.1016/0149-2063(95)90002-0

Bridger, R. S., Kilminster, S., & Slaven, G. (2007). Occupational stress and strain in the naval service: 1999 and 2004. *Occupational Medicine*, *57*(2), 92-97.

Buitendach, J. H., and De Witte, H. (2005). Job insecurity, extrinsic and intrinsic job satisfaction and affective organizational commitment of maintenance workers in a parastatal. *South African J. Bus. Manag.* 36, 27–36. doi: 10.4102/sajbm.v36i2.625

Chen, S., Lin, P., Lu, C., and Taso, C. (2007). The moderation effect of hr strength on the relationship between employee commitment and job performance. *Soc. Behav. Personal.* 35, 1121–1138. doi: 10.2224/sbp.2007.35.8.1121

Chen, S., Lin, P., Lu, C., and Taso, C. (2007). The moderation effect of hr strength on the relationship between employee commitment and job performance. *Soc. Behav. Personal.* 35, 1121–1138. doi: 10.2224/sbp.2007.35.8.1121

Cohen, A. (2007). Commitment before and after: An evaluation and reconceptualization of organizational commitment. Human Resource Management Review, 17(3), 336–354. https://doi.org/10.1016/j.hrmr.2007.05.001

Daft,R.L.(2000). Organization Theory and Design. (7th ed.) South-Western College Publishing, Thomson Learning. U.S.A.

Demerouti, E., & Bakker, A. B. (2008). The Oldenburg Burnout Inventory: A good alternative to measure burnout and engagement. *Handbook of stress and burnout in health care*, *65*(7), 1-25.

Dernovsek, D. (2008). Creating highly engaged and committed employee starts at the top and ends at the bottom line Credit Union Magazine, May 2008. Credit Union National Association.

Dessler, G., Cole, N. D., & Chhinzer, N. (2015). *Management of human resources: The essentials*. London: Pearson.

Firmansyah, D., Saepuloh, D., Andriani, N. Y., & Laksana, A. (2021). Penentu Kinerja Pegawai Dari Motivasi, Beban Kerja dan Komitmen Organisasional. Jurnal Disrupsi Bisnis, 4(2), 108–117. https://doi.org/10.32493/drb.v4i2.9026

Gagné, M., Chemolli, E., Forest, J., & Koestner, R. (2008). A temporal analysis of the relation between organisational commitment and work motivation. *Psychologica Belgica*, *48*(2-3), 219-241.

Galais, N., & Moser, K. (2009). Organizational commitment and the well-being of temporary agency workers: A longitudinal study. *Human Relations*, *62*(4), 589-620.

Gangai K. N., & Agrawal R. (2015). Job satisfaction and organisational commitment: Is it important for employee performance. *International Journal of Management and Business Research*, 5(4), 269–278.

Hackman, J. R., & Oldham, G. R. (1976). Motivation through the design of work: Test of a theory. *Organizational behavior and human performance*, *16*(2), 250-279.

Harter, J. K., Schmidt, F. L., & Hayes, T. L. (2002). Business-unit-level relationship between employee satisfaction, employee engagement, and business outcomes: a meta-analysis. *Journal of applied psychology*, *87*(2), 268.

Heskett, J. L., & Jones, T. O. (1994). Putting the service-profit chain to work. *Harvard business review*, *72*(2), 164-170.

Hngoi CL, Abdullah N-A, Wan Sulaiman WS and Zaiedy Nor NI (2023) Relationship between job involvement, perceived organizational support, and organizational commitment with job insecurity:A systematic literature review. *Front. Psychol*. 13:1066734.doi: 10.3389/fpsyg.2022.1066734

Itnner, C.D., Larcker, D.F. (2000, October 16) Non-financial Performance Measures: What Works and What Doesn't, *Financial Times' Mastering Management series*, Wharton School, Pennsylvania

Kaplan, R. S. (2012). The balanced scorecard: comments on balanced scorecard commentaries. *Journal of Accounting and Organizational Change*, *8*(4), 539-545.

Karahan, A. (2009). Kurumsal İtibar Ve Rekabet İlişkisi Üzerine Bir Araştırma. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (3), 1-18.

Labuschagne, C., Brent, A. C., and Van Erck, R. P. (2005). Assessing the sustainability performances of industries. *J. Cleaner Product.* 13, 373–385. doi: 10.1016/j.jclepro.2003.10.007

Lakhal, L. (2009). Impact of quality on competitive advantage and organizational performance. *Journal of the Operational Research Society,* 60(5), 637–645. https://doi.org/10.1057/palgrave.jors.26026

Lambert, E. G., Hogan, N. L., & Griffin, M. L. (2008). Being the good soldier: Organizational citizenship behavior and commitment among correctional staff. *Criminal justice and behavior*, *35*(1), 56-68.

Lynch, P. D., Eisenberger, R., and Armeli, S. (1999). Perceived organizational support: inferior-versus-superior performance by wary employees. J. Appl. Psychol. 84, 467–483. doi: 10.1037/0021-9010.84.4.467

Mathieu, J. E., and Zajac, D. M. (1990). A review and meta-analysis of the antecedents, correlates, and consequences of organizational commitment. *Psychol. Bull.* 108, 171–194. doi: 10.1037//0033-2909.108.2.171

McMurray, A. J., Scott, D. R., and Pace, R. W. (2004). The relationship between organizational commitment and organizational climate in manufacturing. *Hum. Resource Dev.* 15, 473–488. doi: 10.1002/hrdq.1116

Meyer, J. P., Allen, N. J., and Smith, C. A. (1993). Commitment to organizations and occupations: extension and test of a three-component model. *J. Appl. Psychol.* 78, 538–551. doi: 10.1037/0021-9010.78.4.538

Meyer, J. P., and Allen, N. J. (1997). *Commitment in the Workplace: Theory, Research, and Application.* London: Sage.

Meyer, J. P., and Herscovitch, L. (2001). Commitment in the workplace: toward a general model. *Hum. Resource Manag. Rev.* 11, 299–326. doi: 10.1016/S1053-4822(00)00053-X

Meyer, J. P., Becker, T. E., and Vanderberghe, C. (2004). Employee commitment and motivation: a conceptual analysis and integrative model. *J. Appl. Psychol.* 89, 991–1007.

Mishra, M., Garg, K., and Aggarwal, M. (2016). A study of relationship between employee empowerment, affective, normative and continuance commitment in hotel industry. *J A B E R* 14, 2489–2501.

Mowday, R. T., Steers, R. M., and Porter, L. W. (1979). The measurement of organizational commitment. *J. Vocat. Behav.* 14, 224–247. doi: 10.1016/0001-8791(79)90072-1

Porter, L. W., Steer, R. M., Mowday, R. T., and Boulian, P. V. (1974). Organizational commitment, job satisfaction, and turnover among psychiatric technician. *J. Appl. Psychol.* 59, 603–609. doi: 10.1037/h0037335

Porter, L. W., Steer, R. M., Mowday, R. T., and Boulian, P. V. (1974). Organizational commitment, job satisfaction, and turnover among psychiatric technician. *J. Appl. Psychol.* 59, 603–609. doi: 10.1037/h0037335

Rahman, U., Wan Sulaiman, W. S., Nasir, R., and Omar, F. (2014). The role of job satisfaction as mediator in the relationship between self-efficacy and organizational citizenship behavior among Indonesian teachers. *Int. J. Bus. Soc.* 5, 255–261.

Rifa'i, A. A. (2023). The effect of organizational commitment on employee performance. *Jurnal Ekonomi, Manajemen dan Akuntansi*, *1*(2), 41-48.

Schaufeli, W. B. ve Bakker, A. B. (2004), "Job Demands, Job Resources, and their Relationship with Burnout and Engagement: A Multi-Sample Study", *Journal of Organizational Behavior*, 25(3), 293-315.

Schaufeli, W. B., Bakker, A. B., Gonzalez-Roma, V. ve Salanova, M. (2002), "The Measurement of Engagement and Burnout: A Two Sample Confirmatory Factor Analytic Approach", *Journal of Happiness Studies*, 3, 71-92.

Shoss, M. K. (2017). Job Insecurity: An integrative review and agenda for future research. *J. Manage.* 43, 1911–1939. doi: 10.1177/0149206317691574

Singh, A., and Gupta, B. (2014). Job involvement, organizational commitment, professional commitment, and team commitment. *Benchmark. Int. J.* 22, 1192–1211. doi: 10.1108/BIJ-01-2014-0007.

Sverke, M., Hellgren, J., and Naswall, K. (2002). No security: a meta-analysis and review of job insecurity and its consequences. *J. Occup. Health Psychol.* 7, 242–264. doi: 10.1037/1076-8998.7.3.242

Taşdelen, B. ve Taşlı, H. (2019). "Kurumsal İtibarın Ölçülmesi: Gümüşhane Üniversitesinin İç Paydaşları Tarafından Algılanışı", *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi,* 6 (17): 96-122.

Tharikh, S. M., Ying, C. Y., & Saad, Z. M. (2016). Managing job attitudes: The roles of job satisfaction and organizational commitment on organizational citizenship behaviors. *Procedia Economics and Finance*, 35, 604–611. https://doi.org/10.1016/S2212-5671(16)00074-5

Tschannen-Moran, M., & Hoy, A. W. (2001). Teacher efficacy: Capturing an elusive construct. *Teaching and teacher education*, *17*(7), 783-805.

Vujičić, D., Jovičić, A., Laliæ, D., Gagiæ, S., and Cvejanov, A. (2015). The relation between job insecurity, job satisfaction and organizational commitment among employees in the tourism sector in Novi Sad. *Econ. Ind. Democr.* 36, 633–652. doi: 10.1177/0143831X14527017

Kaynakça

Atman, Ü. (2012). İşyerinde psikolojik terör Mobbing. *Sağlıkta Performans ve Kalite Dergisi*, 3(1), 157-174.

Aygün, H. A. (2012). Psikolojik yıldırma (mobbing) üzerine nitel bir araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(5), 92-121.

Cemaloğlu, N. (2007). Örgütlerin kaçınılmaz sorunu yıldırma. *Bilig*, 42, 111-126.

Cemaloğlu, N. ve Ertürk, A. (2007). Öğretmenlerin maruz kaldıkları yıldırma eylemlerinin cinsiyet yönünden incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 345-365.

Cemaloğlu, N. ve Kılınç, A. Ç. (2012). İlköğretim okulu yöneticilerinin etik liderlik davranışları ile öğretmenlerin algıladıkları örgütsel güven ve yıldırma arasındaki ilişki. *Eğitim ve Bilim*, 37(165), 137-151.

Cemaloğlu, N., & Kılınç, A. (2012). Mobbing: A Major Problem in Educational Organizations. *International Journal of Academic Research*, 4(1), 18-25.

Çelebi, N. ve Taşçı, G. K. (2014). Öğretmenlerin maruz kaldığı mobbing (yıldırma). *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, (9), 43-65.

Çimen, H. ve Saç, F. (2017). Örgüt başarısızlığının nedenlerinden biri: mobbing. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, *33*(33), 183-191.

Demirdağ, S. (2017). Ücretli öğretmen algılarına göre ilkokul yöneticilerinin örgütsel adalet, örgütsel güven ve yıldırma davranışları arasındaki ilişki. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 132-153. https://doi.org/10.17240/aibuefd.2017.17.28551-304626

Einarsen, S., Hoel, H., Zapf, D., & Cooper, C. L. (2003). *Bullying and Emotional Abuse in the Workplace: International Perspectives in Research and Practice*. Taylor & Francis.

Einarsen, S., & Mikkelsen, E. G. (2003). Individual Effects of Exposure to Bullying at Work. In *Bullying and Emotional Abuse in the Workplace: International Perspectives in Research and Practice*, edited by S. Einarsen, H. Hoel, D. Zapf, & C. L. Cooper, 127-144. Taylor & Francis.

Ertürk, A. (2013). Yıldırma davranışları, nedenleri ve sonuçları. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 146 – 169.

Göymen, Y. (2020). İş Hayatında Mobbing ve Mobbingle Başa Çıkma Yolları. Toros Üniversitesi İİSBF Sosyal Bilimler Dergisi, 7(13), 31-60

Gürhan, N. (2015). Yıldırma (mobbing). *Gazi Üniversitesi Öğretim Üyeleri Derneği Bülteni*, 13(1-2), 1-5.

Hoel, H., & Cooper, C. L. (2000). Destructive Conflict and Bullying at Work. *Manchester School of Management*.

İbicioğlu, H., Çiftçi, M. ve Derya, S. (2009). Örgütlerde yıldırma (mobbing): kamu sektöründe bir inceleme. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, *1*(2), 25-38.

Kavlak, E. S. ve Yıldırım, S. (2021). 'Öğretmenlerin maruz kaldığı mobbing'ile ilgili 2000-2020 yıllarında yazılmış lisansüstü tezlerin analizi. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi*, (6), 1218-1244. https://doi.org/10.47994/usbad.950173

Kehribar, A., Karabela, Ş. N., Kart Yaşar, K., Okur, A., Derya, M., Özgür, C. ve Çankaya, F. (2017). Çalışma hayatında mobbing: nedenleri, bileşenleri ve ülkemizdeki hukuki durumu. *Bakırköy Tıp Dergisi*, *13*(1), 1-9. https://doi.org/10.5350/BTDMJB201713101

Kırel, Ç. (2007). Örgütlerde mobbing yönetiminde destekleyici ve risk azaltıcı öneriler. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 317-334.

Koç, M. ve Bulut, H. U. (2009). Ortaöğretim öğretmenlerinde mobbing: cinsiyet yaş ve lise türü değişkenleri açısından incelenmesi. *International Online Journal of Educational Sciences*, 1(1), 64-80.

Küçükçayır, G. A. ve Altun, S. A. (2016). Eğitim örgütlerinde etnik-kültürel yıldırma ve yaşantıları üzerine bir durum çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 22(2), 137-164. https://doi.org/10.14527/kuey.2016.006

Leymann, H. (1990). Mobbing and Psychological Terror at Workplaces. *Violence and Victims*, 5(2), 119-126.

Leymann, H. (1996). The Content and Development of Mobbing at Work. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 5(2), 165-184.

Okutan, E. ve Sütütemiz, N. (2015). Mobbing (yıldırma) ve kişilik ilişkisi: hizmet sektörü çalışanları üzerinde bir örnek olay incelemesi. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, *10*(1), 1-14.

Olweus, D. (1993). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*. Blackwell.

Özkalp, E. ve Kırel, Ç. (2021). Örgütsel davranış (8. Baskı). Bursa: Ekin

Özkuşcu, E. ve İhtiyaroğlu, N. (2021). Okul müdürlerinin ve öğretmenlerin mobbing davranışlarına yönelik algılarının incelenmesi. *Erciyes Journal of Education*, 5(1), 23-50. https://doi.org/10.32433/eje.896928

Öztürk, İ. (2019). Türkiye'de mobbing ile ilgili sağlık alanında yazılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, (25), 119-136. https://doi.org/10.18092/ulikidince.594721

Rayner, C., & Keashly, L. (2005). Bullying at Work: Perspectives from Britain and North America. In *Counterproductive Work Behavior: Investigations of Actors and Targets*, edited by S. Fox & P. E. Spector, 271-296. APA.

Tınmaz, A. K. ve Yıldırım, E. (2023). Okul öncesi öğretmenlerinin karşılaştıkları yıldırmaya ilişkin fenomenolojik bir araştırma. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 10(2), 36-56.

Uğurlu, C. T., Çağlar, Ç. ve Güneş, H. (2012). Ortaöğretim okullarında yıldırma (mobbing) davranışlarına ilişkin öğretmen görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(4), 718-749.

Yildirim, D. (2009). Bullying Among Nurses and its Effects. *International Nursing Review*, 56(4), 504-511.

Yiğit, B. (2018). Mobbing kavramı: kavramsal bir çerçeve. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, *5*(1), 32-42.

Zapf, D., & Einarsen, S. (2001). Bullying in the Workplace: Recent Trends in Research and Practice. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 10(4), 369-373.

Kaynakça

Akbaba Altun, S. (2003). Eğitimde liderlik. Nobel Yayınevi.

Akdemir, A. (2008). Vizyon yönetimi (1. baskı). Ekin Yayınevi.

Amalia, K., Komariah, A., Sumarto, S., & Asri, K. H. (2020). Leadership in Education: Decision-Making in Education. In 3rd International Conference on Research of Educational Administration and Management (ICREAM 2019) (pp. 134-137). Atlantis Press.

Arıkan, S. (2001). Liderlik. Yönetim ve organizasyon (ss. 286-290). Nobel Yayınları.

Atkinson, M. (2013). Educational leadership and management in an international school context. Grin Verlag GmbH.

Aykanat, Z. (2010). Karizmatik lider, örgüt kültürü ilişkisi üzerine bir uygulama (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aydın, M. (2001). Eğitim yönetimi. Gazi Yayınevi.

Bahar Sunar, Ö. (2011) Okul Müdürlerinin Etik Davranışları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Bakan, İ., & Doğan, İ. F. (2013). Liderlik: Güncel konular ve yaklaşımlar (1. baskı). Siyasal Kitabevi.

Bass, F. M. (2004). Comments on "a new product growth for model consumer durables the bass model". Management science, 50(12_supplement), 1833-1840.

Başaran, İ. E. (1991) Örgütsel davranış: İnsanın üretim gücü, Ankara: Gül Yayınevi

Başel, R. (2007) Özel öğretim kurumlarında karşılaşılan etik dışı davranışlar (Denizli ili örneği), Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya

Bedük, A. (2014). Örgüt Psikolojisi. Konya: Atlas Akademi Yayınları.

Berges-Puyó, J. (2022). Ethical leadership in education: A uniting view through ethics of care, justice, critique, and heartful education. Journal of Culture and Values in Education, 5(2), 140-151. https://doi.org/10.46303/jcve.2022.24

Blackmar, F.W. (1911). Leadership in reform. American Journal of Sociology, 16(5), 626–644. doi: 10.1086/211917.

Bursalıoğlu, Z. (1991). Yönetimde insan ilişkileri. Çağdaş Yayınları.

Bundel, C. (1930). The art of persuasion. Journal of Leadership and Organization Studies, 7(2), 45-50.

Büyükyavuz, S. (2015). Liderlik stillerinin çalışan motivasyonuna etkisi (Konya sağlık kuruluşları çalışanları örneği) (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Can, N. (2009). Öğretmen liderliği (1. baskı). Pegem Yayınevi.

Calabrese, R. L. "Ethics for Principals", The Educational Digest. Vol:54, No:7. March 1989.

Cao, H., & Chen, Z. (2019). The driving effect of internal and external environment on green innovation strategy-The moderating role of top management's environmental awareness. Nankai Business Review International, 10(3), 342-361. https://doi.org/10.1108/NBRI-05-2018-0028

Chabon, S., Lawrence, K., & Chiptin, L. (2011). Ethical decision-making in education: Applying professional standards. Teachers College Press.

Çelik, V. (2000). Eğitimde örgüt kültürü. Pegem Yayıncılık.

Cooley, C. H. (1902). Human nature and the social order. Scribner's Sons.

Copeland, M. T. (1942). The influence of leadership on the morale and productivity of individuals. Harvard Business Review, 20(4), 42-51.

Demir, M. (2007) Resmi Ve Özel Ortaöğretim Kurumu Yöneticilerinin Karar Verme Süreçlerinin Etik Değerler Ve İlkeler Açısından İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

DeRue, D. S., & Ashford, S. J. (2010). Who will lead and who will follow? A social process of leadership identity construction in organizations. Academy of Management Review, 35(4), 627-647. https://doi.org/10.5465/amr.35.4.zok627

Doğan, A. E. (2008) İlköğretim okulu yöneticilerinin mesleki etik ilkeleri kapsamındaki davranışlarının öğretmen algılarına göre değerlendirilmesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Dubin, R. (1968). Human relations in administration: The sociology of organizations. Prentice-Hall.

Erdoğan, Ç. (2012) İlköğretim okulu müdürlerinin davranışlarının etik ilkelere uygunluğu, Kastamonu Eğitim Dergisi, 20 (2), 503-518

Gallagher, S. (1997). Leadership and learning: The art of transforming organizations. Jossey-Bass.

Güllü, E. (2009). Sınıf öğretmenleri algılarına göre ilköğretim okulu yöneticilerinin lider stilleri ile öğretmenlerin iş doyumu düzeyleri arasındaki ilişki (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Gedikoğlu, T. (2015). Liderlik ve okul yönetimi (1. baskı). Anı Yayınevi.

Gözütok, F. D. (1999) Öğretmenlerin etik davranışları, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 32 (1), 83-99

Gürbüz, R., Ziya Gökalp, Z., & Fakültesi, E. (2013). Başarılı okul müdürünün özellikleri. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 20, 167–179.

Hayri, Y. (2010) İlköğretim okulu yöneticilerinin liderlik yönelimleri ve mesleki etik algıları arasındaki ilişkiler: İlköğretim öğretmenleri örnekleminde ilişkisel bir çalışma, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Heifetz, R. A. (1994). Leadership without easy answers. Harvard University Press.

Katz, D., & Kahn, R. L. (1978). The social psychology of organizations (2nd ed.). Wiley.

Keser, A. (2006). Çalışma yaşamında motivasyon ve iş tatmini. Alfa Aktüel Yayınları.

Kozioł-Nadolna, K., & Beyer, K. (2021). Determinants of the decision-making process in organizations. Procedia Computer Science, 192, 2375-2384. https://doi.org/10.1016/j.procs.2021.09.006

Köknel, Ö. (1996). İnsan ve toplum. Altın Kitaplar.

Krausz, E. (1986). Power and leadership in organizations. Journal of Social Behavior, 21(1), 67-79.

Kıral, B. & Adıbelli, Ş. Öğretmen Görüşlerine Göre 21. Yüzyılda Okul Yöneticileri, 1-5, 19.07.2013 De Merzifon.Meb.Gov.Tr/Meb_İys...10/12075400_Okul_Yoneticileri.Pdf Adresinden Alınmıştır.

Kurşun, A. T. (2011) Okulların kurumsal imajının okul yöneticilerinin etik liderlik özellikleri ve bazı değişkenler açısından incelenmesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya

Kuruppuge, R. H., & Gregar, A. (2020). Strategic, tactical and operational decisions in family businesses: A qualitative case study. The Qualitative Report, 25(6), 1599-1618. https://doi.org/10.46743/2160-3715/2020.2945

Küçükkaraduman, E. (2006) İlköğretim okulu müdürlerinin etik davranışlarının incelenmesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara

Lesinger, F.Y., Altinay, F., Altinay, Z., & Dagli, G. (2017). Examining the role of leadership, trust for school culture and policy. Quality & Quantity, 52, 983-1006. https://doi.org/10.1007/s11135-017-0553-0

Lieberman, D. J. (2008). Herkese her istediğinizi yaptırın (M. Duygun, Çev.). Butik Yayıncılık.

Mankan, E. (2013). Yönetim ve organizasyon (3. baskı). İlayda İzmir Yayınevi.

Mombourquette, C. (2017). The role of vision in effective school leadership. International Studies in Educational Administration, 45(1), 19-36.

Munson, E. (1921). The cooperative spirit: Leadership in action. Management Review, 6(3), 23-30.

Özan, M. B., Polat, H., Gündüzalp, S., & Yaraş, Z. (2017). Etik kodlara ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri ve etik kod önerileri. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 27(1), 43-52. https://doi.org/10.18069/firatsbed.346429

Öztürk, M. (2003). Fonksiyon açısından işletme ve yönetim (1. baskı). Papatya Yayınları.

Selimoğlu, O. (2008) Meslek lisesi öğretmenlerinin bakış açısı ile okul yöneticisinin etik ilkelere uyma düzeyi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Shapiro, J. P., & Stefkovic, J. A. (2016). Ethical leadership and decision making in education: Applying theoretical perspectives to complex dilemmas (4. baskı). Routledge.

Stogdill, R. M. (1950). Leadership, membership and organization. Journal of Psychology, 25(1), 17-23

Sinnaiah, T., Adam, S., & Mahadi, B. (2023). A strategic management process: The role of decision-making style and organisational performance. Journal of Work-Applied Management, 15(1), 37-50. https://doi.org/10.1108/JWAM-10-2022-0074

Şimşek, M. Ş. (2009). Yönetim ve organizasyon (1. baskı). Eğitim Yayınevi.

Tunçer, P. (2011). Örgütsel değişim ve liderlik. Sayıştay Dergisi, 80, 57–83.

Yılmaz, E. (2005). Okullarda örgütsel güven ölçeğinin geçerlilik ve güvenirlik çalışması. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 14, 739-756

Yılmaz, K. (2006). Eğitimde etik ve liderlik. Pegem Yayınevi.

Kaynakça

Cemaloğlu N. (2007). Okul yöneticilerinin liderlik stilleri ile yıldırma arasındaki ilişki, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education) 33:* 77-87.

Çobanoğlu, Ş. (2005). Mobbing: İş Yerinde Duygusal Saldırı ve Mücadele Yöntemleri. İstanbul: Timaş Yayınları.

Çukur, C. (2012). *İş yerinde psikolojik taciz (mobbing).* Çimento Endüstrisi İşverenleri Sendikası, 34-48.

Davenport, N., Schwartz, R.D. ve Elliott, G.P. (2003). Mobbing İşyerinde Duygusal Taciz. Çev. O. C. Önertoy, Ankara: Sistem Yayıncılık.

Karataş, İ. H., Aydın, B. & Kara, M. (2020). *Türkiye okul yöneticileri raporu 2020* - TOYR2020. İstanbul: Öncü Okul Yöneticileri Derneği Yayınları.

Küçükçayır, G. A., & Altun, S. A. (2016). *Eğitim yöneticilerinin yıldırma yaşantıları üzerine nitel bir analiz*. XI. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi'nde sunulan bildiri. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi, İzmir, Türkiye, 12-14 Mayıs.

Davenport, N. Z., Schwartz, R. D., & Elliott, G. P. (2014). *Mobbing, emotionalabuse in the American work place.* Çeviren: O.C. Önertoy. İstanbul: Yay Yayıncılık.

Demir, S., & Tekin, U. (2019). İlkokulda görev yapan okul yöneticisi ve öğretmenlerinin mobbinge maruz kalma düzeyleri. *Turkish Studies Educational Sciences, 14(*6), 3519-3536.

Demirci, O. (2023). Okul yöneticilerinin mobbinge uğrama düzeylerinin bazı demografik değişkenlere göre incelenmesi. *SOCIAL SCIENCES STUDIES JOURNAL (SSSJournal)*, *9*(113), 7516-7538.

Ertürk, A. (2013). Yıldırma davranışları, nedenleri ve sonuçları. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 2*,(1) 146 – 169

Gün, H. (2010). *Çalışma ortamında psikolojik taciz* (2. Baskı). Ankara: Lazer Yayınları

Güven, N. (2019). Devlet *Okullarındaki Eğitim Çalışanlarının Maruz Kaldıkları Mobbing Durumları Ve Mobbing İle Baş Etme Yöntemleri.* Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.

Güveyi, Ü. (2013). Memur disiplin hukukunda mobbing. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, *17*(2), 1455-1482.

Kök, S. (2006). İş Yaşamında Psiko-Şiddet Sarmalı Olarak Yıldırma, 14. Yönetim Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı. Erzurum: Atatürk Üniversitesi

Kutlu, F. (2006). *İşyerinde Duygusal Taciz'in (Mobbing) Çalışanın Tükenmişliği Üzerine Etkisi*. (Yayımlanmamış Tezsiz Yüksek Lisans Projesi) Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Lewis, D. (2003). Voices in TheSocial Construction of Bullying at Work: Exploring Multiple Realitiesin Furtherand Higher Education. *International Jrl Management and Decision Making, 4* (1): 65-81.

Mihailescu, A. ve Tomescu, C. (2017). Theoretical Approaches Regarding the Mobbing Phenomen. Journal of Community Positive Practices, 17(2), 74-81.

Peyton, P. R. (2005). *Dignity at Work: Eliminate Bullying and Create a Positive Working Environment*. New York: Taylor ve Francis e-Library

Rayner, C. & Hoel, H. (1997). A Summay Review of Literatüre Relating To Workplace Bullying. *Journal Of Community And Applied Social Psychological, 7,* 181–191.

Tınaz, P. (2006), *İşyerinde psikolojik taciz, (mobbing),* İstanbul, Beta Basım Yayım.

Tınaz, P. (2011). *İşyerinde psikolojik taciz (mobbing).* İstanbul: Beta Yayıncılık

Tutar, H. (2023). Genel olarak işyerinde psikolojik şiddet (mobbing), Web: http://www.canaktan.org 03.10.2024'te alınmıştır.

Tutar, H., (2004), "İşyerinde Psikolojik Şiddet",1. Baskı, Platin Yayınları, İstanbul. ViolenceandVictims, 5(2), 119-126

URL -1 Mobbing.org.tr. (n.d.). Mobbing nedir? Erişim tarihi (01.10.2024) https://mobbing.org.tr/6078/

Wet, C. (2010). Thereasons for andthe impact of principal-on-teacherbullying on thevictims. Privateand professional lives Teachingand Teacher Education, 26,1450- 1459.

Yaman, E. (2009). Yönetim psikolojisi açısından işyerinde psikoşiddet - mobing-Ankara: Nobel Yayınevi.

Yücetürk, E. (2002). Türkiye'de İş Yaşam Kalitesini ve Verimliliğini Azaltan Gizli Bir Sendrom: Yıldırma (Mobbing). *İktisat, İşletme, Finans Dergisi, 231*, 4-33.

Zapf, D. ve Gross, C. (2001). Conflictescalation and coping with work place bullying: a replication and extension. *European Journal of Work and Organizational Psychology, 10*(4), 497-522.

Kaynakça

American Association of School Administrators. (2002). Using Data to İmprove Schools: What's Working. www.aasa.org/files/PDFs/Publications/UsingDataToImproveSchools.pdf (E.T.:02.01.2024)

Aria, M. ve Cuccurullo, C. (2017). Bibliometrix: An R-Tool For Comprehensive Science Mapping Analysis. *Journal of Informetrics, 11*(4), 959–975. doi:10.1016/j.joi.2017.08.007

Artüz, S.D. (2020). Dijital Liderlik Uygulaması ile Öğrenen Örgüt İlişkisinin Bireysel Performansa Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi.

Aydın, K. (2022) Eğitim örgütlerinde dijital liderlik ve örgütsel bilgelik ilişkisi. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Barry, M. J. (2006). A School's Use of Data for Teaching and Learning: A Case Study of Data's İmpact on İnstruction in an Urban School. Doctoral Dissertation. University of Southern California.

Brynjolfsson, E. ve McElheran, K. (2016). The Rapid Adoption of Data-Driven Decision Making. *American Economic Review, 106*(5), 133-39.

Çapraz, Y. (2023). Okul Yöneticilerinin Dijital Liderlikleri ve Öğretmenlerin Dijital Okuryazarlık Yeterlilikleri ile Bireysel Yenilikçiliği Arasındaki İlişkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.

Çelik Şahin, Ç., Avcı, Y. E. ve Anık, S. (2020). Dijital Liderlik Algısının Metaforlar Yoluyla İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 19*(73), 271-286. https://doi.org/10.17755/esosder.535159

Çetin, N. G. ve Beceren, E. (2007). Lider Kişilik: Gandhi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (5), 111-132.

Datnow, A. ve Park, V. (2014). *Data-Driven Leadership* (1. Baskı). San Francisco: JosseyBass.

Demir, K. (2009). İlköğretim Okullarında Verilere Dayalı Karar Verme*. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 15*(3), 367-39.

Denny, M. (2020). Data-Driven Decision Making: Improving Student Achievement. Master's Theses. Northwestern College.

Doğan, E. Ve Demirbolat, A. O. (2021). Data-Driven Decision-Making in Schools Scale: A Study of Validity and Reliability. *International Journal of Curriculum and Instruction, 13*(1), 507-523.

Domeny, V. (2017). The Relationship Between Digital Leadership and Digital Implementation İn Elementary Schools. Doctoral Dissertation. Southwest Baptist University.

El Sawy, O. A., Kræmmergaard, P., Amsinck, H. ve Vinther, A. L. (2016). How LEGO Built The Foundations and Enterprise Capabilities for Digital Leadership. *MIS Quarterly Executive, 15*(2), 141-166.

Evans, L. (2009). Reflective Assessment and Student Achievement in High School English*.* Doctoral Dissertation. Washington: Seattle Pacific University.

Gutiérrez-Salcedo, M., Martínez, M. Á., Moral-Munoz, J. A., Herrera-Viedma, E.ve Cobo, M. J. (2017). Some Bibliometric Procedures For Analyzing and Evaluating Research Fields. *Applied Intelligence,* 48, 1275-1287.

Hafiza Hamzah, N., Khalid, M. ve Wahab, J. A. (2021). The Effects of Principals' Digital Leadership on Teachers' Digital Teaching During The Covid-19 Pandemic in Malaysia. *Journal of Education and E-Learning Research, 8(*2), 216–221. https://doi.org/10.20448/journal.509.2021.82.216.221

Hensellek, S. (2020). Digital Leadership: A Framework For Successful Leadership in The Digital Age. *Journal of Media Management and Entrepreneurship (JMME), 2*(1), 55-69.

Ikemoto, G. S. ve Marsh, J. (2007). Cutting Through The "Data-Driven" Mantra: Different Conceptions of Data-Driven Decision Making. *Yearbook of the National Society for the Study of Education, 106*(1), 105-131. doi:10.1111/j.1744-7984.2007.00099.x

Ingram, D., Louis, K. S. ve Schroeder, R. G. (2004). Accountability Policies and Teacher Decision Making: Barriers to the Use of Data to Improve Practice*. Teachers College Record, 106*(6), 1258–1287. https://doi.org/10.1111/j.1467-9620.2004.00379.x

Kim, J. ve McMillan, S. J.(2008). Evaluation of Internet Advertising Research: A Bibliometric Analysis of Citations From Key Sources. *Journal of Advertising, 37*(1), 99-112.

Kowalski, T. J., Lasley, T. J. ve Mahoney, J. W. (2008). *Data-Driven Decisions And School Leadership: Best Practices For School İmprovement*. London: A & B/Pearson.

Lai, M. K., McNaughton, S., Amituanai-Toloa, M., Turner, R., & Hsiao, S. (2009). Sustained Acceleration of Achievement in Reading Comprehension: The New Zealand Experience. *Reading Research Quarterly, 44*(1), 30-56.

Levin, J. ve Datnow, A. (2012). The Principal Role in Data-Driven Decision Making: Using Case-Study Data to Develop Multi-Mediator Models of Educational Reform. *School Effectiveness and School Improvement,* 23, 179 - 201.

Luecha, C., Chantarasombat, C. ve Sirisuthi, C. (2022). Program Development of Digital Leadership for School Administrators Under The Office of Primary Educational Service Area. *World Journal of Education, 12*(2), 15-27. https://doi.org/10.5430/wje.v12n2p15

Luo, M. (2008). Structural Equation Modeling For High School Principals' Data-Driven Decision Making: an Analysis of İnformation Use Environments. *Educational Administration Quarterly, 44*(5), 603-634. https://doi.org/10.1177/0013161X08321506.

Mandinach, E. B., Honey, M., & Light, D. (2006). A Theoretical Framework For Data Driven Decision Making. https://cct.edc.org/sites/cct.edc.org/files/publications/DataFrame_AERA06.pdf (E.T: 12.02.2024)

Marsh, J. A., Pane, J. F. ve Hamilton, L. S. (2006). Making Sense of Data-Driven Decision Making in Education. https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/occasional_papers/2006/RAND_OP170.pdf (E.T: 12.02.2024)

Meffert, J. ve Swaminathan, A. (2018). Leadership and The Urgency for Digital Transformation. *Leader to Leader*, 88, 44-49. https://doi.org/10.1002/ltl.20357

Moral-Muñoz, J. A., Herrera-Viedma, E., Santisteban-Espejo, A. ve Cobo, M. J. (2020). Software Tools For Conducting Bibliometric Analysis in Science: An Up-To-Date Review. *Profesional de la información/Information Professional*, *29*(1). https://doi.org/10.3145/epi.2020.ene.03

O'Day, J. (2002). Complexity, Accountability, and School İmprovement.*Harvard Educational Review, 72*(3), 293-329.

Oberer, B. ve Erkollar, A. (2018). Leadership 4.0: Digital Leaders in the Age of Industry 4.0. *International Journal of Organizational Leadership. 7*(4). 404-412. 10.33844/ijol.2018.60332

Ordu A. ve Nayır, F. (2021). Dijital Liderlik Nedir? Bir Tanım Önerisi. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi. 12* (3), 68-81. https://doi.org/10.19160/e-ijer

Öz, Ö. (2020). Dijital Liderlik: Dijital Dünyada Okul Lideri Olmak. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama. 3*(1), 45-57.

Öz, Ö. ve Arastaman, G. (2022). School Principals' Opinions on Data-based School Management: A Case Study. *Participatory Educational Research, 9*(3), 132-147.

Öztürk, O. & Gürler, G., (2021). *Bir Literatür İncelemesi Aracı Olarak Bibliyometrik Analiz.*Ankara: Nobel Yayınevi.

Peker, A. (2022) Okul Müdürlerinin Dijital Liderlik Yeterlilikleri ve Bu Yeterliliklerin Eğitim Ortamına Yansıması.Yüksek Lisans Tezi. Van: Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi.

Sağbaş, M. ve Erdoğan, F. A., (2022). Digital Leadership: A Systematic Conceptual Literature Review. *İstanbul Kent Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi, 3*(1),17-36.

Schildkamp, K. ve Kuiper, W. (2010). Data-İnformed Curriculum Reform: Which Data, What Purposes, And Promoting And Hindering Factors. *Teaching and Teacher Education, 26*(3), 482-496. https://doi.org/10.1016/j.tate.2009.06.007

Schneider, B. L. ve Keesler, V. A. (2007). School Reform 2007: Transforming Education İnto A Scientific Enterprise. *Annual Review Sociology*, 33, 197-217.

Streifer, P. A. (2002). Using Data To Make Better Educational Decisions. Lanham: Rowman & Littlefield Education.

Tabak, H., Şahin, F. ve Tabak, B. Y. (2020). Okul Yöneticilerinin Karar Alma Yaklaşımları: Veriye Dayalı Karar Almaya Geçiş. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 24*(3), 713-725.

Thelwall, M.(2008).Bibliometrics to Webometrics. *Journal of Information Science, 34*(4), 605-621.

Wallin, J. A. (2005). Bibliometric Methods: Pitfalls and Possibilities. *Basic & Clinical Pharmacology & Toxicology, 97*(5), 261-275.

Zhong, R. Y., Xu, X., Klotz, E. ve Newman, S. T. (2017). Intelligent Manufacturing in The Context of İndustry 4.0: A Review. *Engineering, 3*(5), 616-630.

Kaynakça

Abbas, J., Zhang, Q., Hussain, I., Akram, S., Afaq, A., & Shad, M. A. (2020). Sustainable Innovation in Small Medium Enterprises: The Impact of Knowledge Management on Organizational Innovation Through A Mediation Analysis By Using SEM Approach. *Sustainability,* 12 (6), 2407; doi:10.3390/su12062407.

Arkaz, G. (2021). Öğretmenlerin Okul Liderliği ve Yenilik Yönetimi Algıları: Bir Karma Yöntem Çalışması. Yüksek Lisans Tezi. Sivas: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi.

Amabile, T. M. (1988). A Model of Creativity and Innovation in Organizations. *Research in Organizational Behavior,* 10(1), 123-167.

Amabile, T. M. (1996). *Creativity and Innovation in Organizations*. Boston: Harvard Business School.

Amabile, T. M. (1997). Motivating Creativity in Organizations: On doing What You Love and Loving What You do. *California Management Review*, *40*(1), 39-58. https://doi.org/10.2307/41165921

Atakan, S. C. (2017). Yenilik Stratejileri İle Yenilik Performansı Arasındaki İlişki. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi*, *1*(2), 29-42.

Aykanat, Z. ve Yıldız, T. (2016). Karizmatik Liderlik Ve Örgütsel Yenilikçilik İlişkisi Üzerine Bir Araştırma. *Girisimcilik ve Kalkınma Dergisi,* 11(2), 198-228.

Baumann, T., Mantay, K., Swanger, A., Saganski, G., ve Stepke, S. (2016). Education and Innovation Management: A Contradiction? How to Manage Educational Projects if Innovation is Crucial for Success and Innovation Management is Mostly Unknown. *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, *226*(1), 243-251. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2016.06.185

Bozkurt, E. B. (2019). Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Müdürlerinin İnovasyon Yeterlilikleri İle Okulların Yenilikçilik Düzeyleri Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Bouwen, R., ve Fry, R. (1991). Organizational Innovation and Learning. *International Studies of Management and Organization*, *21*(4), 37-51. https://doi.org/10.1080/00208825.1991.11656566

Bülbül, T. (2012). Okullarda Yenilik Yönetimi Ölçeği'nin Geliştirilmesi: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, *12*(1), 157-175.

Çakmak, Ş. (2022). Öğretim Üyeleri Ve Okul Müdürlerinin Görüşlerine Göre İdeal Okul Yönetimi: Fenomenolojik Bir Analiz. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.

Damanpour, F. (1991). Organizational Innovation: A Meta-Analysis of Effects of Determinants and Moderators. *Academy of Management Journal*, *34*(3), 555-590. https://doi.org/10.2307/256406

Damanpour, F. (1996). Organizational Complexity and Innovation: Developing and Testing Multiple Contingency Models. *Management Science*, *42*(5), 693-716. https://doi.org/10.1287/mnsc.42.5.693

Damanpour, F. (2014). Footnotes to Research on Management Innovation. *Organization Studies*, *35*(9), 1265-1285. https://doi.org/10.1177/0170840614539312

Damanpour, F., ve Aravind, D. (2012). Managerial Innovation: Conceptions, Processes and Antecedents. *Management and Organization Review*, *8*(2), 423-454. https://doi.org/10.1111/j.1740-8784.2011.00233.x

Damanpour, F., ve Schneider, M. (2006). Phases of the Adoption of Innovation in Organizations: Effects of Environment, Organization and Top Managers. *British Journal of Management*, *17*(3), 215-236. https://doi.org/10.1111/j.1467-8551.2006.00498.x

Demiraçan, A. (2019). Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Stratejileri İle Yenilik Yönetimi Yeterlik İnançları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Edirne: Trakya Üniversitesi.

Dönmez, E. (2019). Okul Müdürlerinin Örgütsel Yenilik Yönetimi Davranış Düzeyi İle Öğretmenlerin Örgütsel Bağlılık Düzeyleri Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi.

Drucker, P. F. (1985). *Innovation and Entrepreneurship: Practice and Principles*. New York: Harper & Row.

Faiz, E. (2012). Öğrenen Örgütlerde Yenilikçilik Ve Proaktiflik Üzerine Kavramsal Bir Çalışma. *Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *2*(2), 1-21.

Fidan, M. (2018). Okullarda Örgütsel Yaratıcılık Ve Yönetsel İnovasyona İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi. Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Esen, F. (2016). Okul Öncesi Eğitim Öğretmenlerinin Algılarına Göre Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri İle Yenilik Yönetimi Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi

Gaynor, G. (2013). Impact of Organizational Culture on Innovation. *IEEE Engineering Management Review*, *41*, 5-7. https://doi.org/10.1109/EMR.2013.2259972.

Gemici, E., & Zehir, C. (2019). Çevresel Çalkantı Ve Örgütsel Yenilikçilik İlişkisi. *Yıldız Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 3(1), 66-83.

Gemici, E., & Zehir, C. (2019). Çevresel Çalkantı Ve Örgütsel Yenilikçilik İlişkisi. *Yıldız Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *3*(1), 66-83.

Gibson, C. B., ve Birkinshaw, J. (2004). The Antecedents, Consequences, and Mediating Role of Organizational Ambidexterity. *Academy of Management Journal*, *47*(2), 209-226. https://doi.org/10.2307/20159573

Güzel, B. (2024). Okul Yöneticilerinin Yenilik Yönetimi Becerileri İle Öğretmenlerin İş Ve Yaşam Doyumları Arasındaki İlişkinin Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi.

Güzen, A. S. (2020). Liselerde Yenilik Yönetimi İle Örgütsel Öğrenme Arasındaki İlişki (Şanlıurfa İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Şanlıurfa: Harran Üniversitesi.

Hiçyılmaz, R. (2021). Okul Müdürlerinin Dönüşümcü Liderlik Stillerinin Okullarındaki Yenilik Yönetimine Etkisinde Öğrenen Örgüt Ve Yetenek Yönetiminin Rolü. Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Kani, Ş. (2019). Okul Yöneticilerinin Dönüşümcü Liderlik Özellikleri Ve Yenilik Yönetimi Yeterliliği İlişkisinde Pozitif Psikolojik Sermayenin Aracı Rolü. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Karaca-Akarsu, C. (2022). Okul Müdürünün İnovasyon Yeterlikleri İle Öğretmenlerin Küresel Yetkinlikleri Arasındaki İlişki. Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Karataş, S., Gök, R., & Özçetin, S. (2015). Okul yöneticilerinin yenilik yönetimi yeterliklerine ilişkin öğretmen algilari. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *1*(33), 167-185.

Kurt, A. (2016). Yönetici İnovasyon Yeterliliği Ve Okul Kültürü İlişkisi (Bolu İli Örneği). Tezli Yüksek Lisans Tezi. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

Lemon, M., ve Sahota, P. S. (2004). Organizational Culture as a Knowledge Repository for İncreased Innovative Capacity. *Technovation*, *24*(6), 483-498. https://doi.org/10.1016/S0166-4972(02)00102-5

Lumpkin, G. T., ve Dess, G. G. (2001). Linking Two Dimensions of Entrepreneurial Orientation to Firm Performance. *Journal of Business Venturing*, *16*(5), 429-451. https://doi.org/10.1016/S0883-9026(00)00048-3

Naktiyok, A. (2007). Yenilik yönelimi ve örgütsel faktörler. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 21(2), 211-230.

Oğuzhan, Y. S. (2021). Örgütsel Yenilikçilik ve Yaratıcılığın Dönüştürücü Liderlik Algısına Etkisi. OPUS International Journal of Society Researches, 17(35), 2155-2178.

Onağ, O., & Tepeci, M. (2016). Örgütsel Öğrenme Kabiliyetinin Örgütsel Yenilikçilik Araciliğiyla Yeni Ürün Ve İşletme Performansina Etkisi. *Isletme Iktisadi Enstitüsü Yönetim Dergisi,* (80), 50.

O'Reilly, C. A., ve Tushman, M. (2021). *Lead and disrupt: How to solve the innovator's dilemma* (Second edition). Stanford Business Books, an imprint of Stanford University Press.

Ömür, G. A. (2016). Yenilikçi Örgütlerde İnovasyon Dinamikleri İle İnovasyon Performansı Arasındaki Etkileşim Ve İso İnovasyon Ödüllü Kuruluşlarda Nitel Bir Araştırma. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Ömür, Y. E. (2014). Lise yöneticilerinin Yenilik Yönetimi Becerileri İle Okullardaki Örgütsel Öğrenme Mekanizmalarına Yönelik Öğretmen Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

Rodrigues, A. L. (2024). Editorial: Education and Innovative Perspectives in Higher Education. *Frontiers in Education*, *9*, 1380280. https://doi.org/10.3389/feduc.2024.1380280

Rogers, E. M. (2003). *Diffusion of innovations* (5th ed.). Free Press.

Ruvio, A. A., Shoham, A., Vigoda-Gadot, E., ve Schwabsky, N. (2014). Organizational Innovativeness: Construct Development and Cross-Cultural Validation. *Journal of Product Innovation Management*, *31*(5), 1004-1022. https://doi.org/10.1111/jpim.12141

Salavou, H. (2004). The Concept of Innovativeness: Should We Need to Focus? *European Journal of Innovation Management*, *7*(1), 33-44. https://doi.org/10.1108/14601060410515628.

Sapprasert, K., & Clausen, T. H. (2012). Organizational Innovation and its Effects. *Industrial and Corporate Change*, *21*, 1283-1305. https://doi.org/10.1093/ICC/DTS023

Sarıçan, E. (2018). Okullarda Entelektüel Sermaye, İnovasyon Ve Etkililik İlişkisi. Doktora Tezi. Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.

Schumpeter, J. A., Elliott, J. E., ve Opie, R. (1983). *The Theory of Economic Development: An Inquiry into Profits, Capital, Credit, and the Business Cycle* (Facsim. ed). London: Transaction Publishers

Selçuk, Ş. (2018). Özel Ortaöğretim Kurumlarında Yöneticilerin İnovasyon Yeterlilikleri İle Örgütsel İmaj Algısı İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Terzi, Ö. (2020). Dijital Çağda İşletmelerde Kurumsallaşma Ve Örgütsel Öğrenmenin Örgütsel Yenilikçilik Üzerindeki Etkisi. Doktora Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Uygur, Ö. (2020). Öğretmenlerin okul müdürlerine ilişkin yenilik yönetimi ve girişimcilik algılarının örgütsel bağlılığa etkisi üzerine proje okullarında bir araştırma. Doktora Tezi. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi.

Van de Ven, A. H. (1986). Central Problems in the Management of Innovation. *Management Science*, *32*(5), 590-607. https://doi.org/10.1287/mnsc.32.5.590

Woodman, R. W., Sawyer, J. E., ve Griffin, R. W. (1993). Toward a Theory of Organizational Creativity. *The Academy of Management Review*, *18*(2), 293-321. https://doi.org/10.2307/258761.

Yalçın, M., Çoban, Ö., Koçak, Ö., İncedal, A. (2023). Dağıtımcı Liderlik Ve Sosyal Sermaye Bağlamında Örgütsel Yenilikçilik. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi,* 14(52), 687-705. 10.35826/ijoess.3277.

Yaman, M. (2018). Okul Müdürlerinin İnovasyon Yeterlilikleri İle Okul Kültürü Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

Yılmaz, N. T. (2023). Öğretmenlerin Örgütsel Yenilikçilik Düzeylerinin Açıklanmasında Bilişsel Esneklik Ve Öz Liderlik Kavramlarının Rolü. Yüksek Lisans Tezi. Rize: Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Yirci, R., & Aydoğar, N. (2020). Devlet Ve Özel Okul Yöneticilerinin Yenilik Yönetimi Becerilerinin Karşılaştırılması: Nicel Bir Araştırma. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 19(39), 1286-1308.

Yu, Y., Dong, X., Shen, K. N., Khalifa, M., ve Hao, J. (2013). Strategies, Technologies, and Organizational Learning for Developing Organizational Innovativeness in Emerging Economies. *Journal of Business Research*, *66*(12), 2507-2514. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2013.05.042

Zengin, Y., ve Kaygın, E. (2019). Örgüt Kültürünün Örgütsel Yenilik Ve Personel Güçlendirmeyle İlişkisi: Şanlıurfa'da Bir Araştırma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(70), 903-928.

Editör:
Doç. Dr. Ebru Albayrak

Eğitim Öğretim Teknolojileri

International Research in the Field of Educational Instructional Technologies

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

EĞİTİM ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I

International Research in the Field of Educational Instructional Technologies

Editör: Doç. Dr. Ebru Albayrak

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Mehmet Çakır
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-96-0
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

EĞİTİM ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I

International Research in the Field of Educational Instructional Technologies

Editör: Doç. Dr. Ebru Albayrak
VI+104 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-96-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKÇA

Ahl, D. (1981). Computer Games İn Mathematics Education. The Mathematics Teacher, 74(8): 653-656.

Alpar, N. (2016). Oyunlaştırmayla Öğrenmeinin Meslek Lisesi Öğrencilerinin Akademik Başarı Ve Öğrenme Stratejileri Kullanımı Üzerine Etkisi (Master's Thesis, Sakarya Üniversitesi).

Altan, A., & Bahadır, E. (2023). Türkiye'de Matematik Eğitiminde Eba (Eğitim Bilişim Ağı) Kullanımı İle İlgili Çalışmalar: Tematik Bir İnceleme. Milli Eğitim Dergisi, 52(239), 1751-1786.

Altaylı, D. (2012). Gerçekçi Matematik Eğitiminin Oran Orantı Konusunun Öğretimi Ve Orantısal Akıl Yürütme Becerilerinin Geliştirilmesine Etkisi. Atatürk Üniversitesi: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Baykul, Y. (2005). 2004-2005 Yıllarında Çıkarılan Matematik Programı Üzerine Düşünceler. Eğitimde Yansımalar: VIII Yeni İlköğretim Programını Değerlendirme Sempozyumu (S.231-238). Ankara: Sim Matbaası.

Baykul, Y. (2009). İlköğretimde Matematik Öğretimi 6- 8. Sınıflar (1. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınevi

Bolyard, J. & Moyer-Packenham, P. (2006). The İmpact Of Virtual Manipulatives On Student Achievement İn İnteger Addition And Subtraction. Technology, 2, 879.

Brownell, S. E. (2012). Barriers To Faculty Pedagogical Change: Lack Of Training, Time, Incentives, And... Tensions With Professional Identity?. CBE—Life Sciences Education, 11(4): 339-346.

Deterding, S., Khaled, R., Nacke, L. E., & Dixon, D. (2011, May). Gamification: Toward A Definition. In CHI 2011 Gamification Workshop Proceedings (Vol. 12, Pp. 1-79).

Dubinsky, E. (1994). Pedagogical Change İn Undergraduate Mathematics Education. MAA Notes, 35: 114-119.

Eray, F. (2022). Ortaokul 8. Sınıf Öğrencileri Üzerinde Yürütülen Oyunlaştırma Tabanlı Etkinliklerin Öğrencilerin Motivasyon, Öz Yeterlik Ve Matematik Kaygılarına Etkisi (Master's Thesis, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü).

Ersoy, Y. (2003). Teknoloji Destekli Matematik Egitimi-1: Gelismeler, Politikalar Ve Stratejiler. İlköğretim Online, 2(1).

Erümit, F. (2016). Oyunlaştırma İle Desteklenen Öğrenme Ortamlarının Tasarımı Ve Geliştirilmesi: Bir Tasarım Tabanlı Araştırma (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Feyzioğlu, A. (2022). Öklid'in Elemanları, Matematik Dünyası, Sayı:114, 12-18. Http://Sertoz.Bilkent.Edu.Tr/Oklid/03-Feyzioglu.Pdf

Geiger, V., Forgasz, H., Tan, H., Calder, N., & Hill, J. (2012). Technology İn Mathematics Education. In Research İn Mathematics Education İn Australasia 2008-2011 (Pp. 111-141). Brill.

Green, C. S. & Bavelier, D. (2003). Action Video Game Modifies Visual Selective Attention. Nature, 423(6939): 534-537.

Griffiths, M. (2005). A 'Components 'Model Of Addiction Within A Biopsychosocial Framework. Journal Of Substance Use, 10(4): 191-197.

İlhan, A. E. (2015). Oyunlaştırmayı Kullanarak Kişilerin Uyuma-Uyanma Alışkanlıkları Üzerinde Bir Değişimin Mümkün Olup Olmadığının Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

İpek, A. S., & Baran, D. (2011). İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarinin Teknoloji Destekli Temsillerle İlgili Düşünceleri. In 5th International Computer & Instructional Technologies Symposium. Fırat Üniverstesi, Elazığ.

Kapp, K. M. (2012). The Gamification Of Learning And Instruction: Game-Based Methods And Strategies For Training And Education. John Wiley & Sons.**

Karataş, E. (2014). Eğitimde Oyunlaştırma (Gamification): Kavramsal Bir Çerçeve Ve Meta-Analiz. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Ke, F. (2014). An Implementation Of Design-Based Learning Through Creating Educational Computer Games: A Case Study On Mathematics Learning During Design And Computing. Computers & Education, 73: 26-39.

Li, H. C. (2018). Investigating Teacher Pedagogical Changes When Implementing Problembased Learning İn A Year 5 Mathematics Classroom İn Taiwan. The Asia-Pacific Education Researcher, 27: 355-364.

Lowrie, T. (2015). Digital Games And Mathematics Learning: Potential, Promises And Pitfalls. 4. Springer.

Mayer, R. E. (2019). Computer Games İn Education. Annual Review Of Psychology, 70: 531-549.

Mete, F., & Batıbay, E. F. (2019). Web 2.0 Uygulamalarının Türkçe Eğitiminde Motivasyona Etkisi: Kahoot Örneği. Ana Dili Eğitimi Dergisi, 7(4), 1029-1047. Https://Doi.Org/10.16916/Aded.616756

Millî Eğitim Bakanlığı (2021), Ortaokul 7. Sınıf Matematik Ders Kitabı, 1. Basım, Ankara, MEB Yayıncılık

Moyer-Packenham, P. S., & Westenskow, A. (2013). Effects Of Virtual Manipulatives On Student Achievement And Mathematics Learning. International Journal Of Virtual & Personal Learning Environments, 4(3).

National Council Of Teachers Of Mathematics (NCTM). (2000). Principles And Standards For School Mathematics. Reston, VA: NCTM.

Sarı, A. Ve Altun, T. (2016). Oyunlaştırma Yöntemiyle İşlenen Bilgisayar Derslerinin Etkinliğine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi. Türk Bilgisayar Ve Matematik Eğitimi Dergisi, 7(3), 553-577.

Sarı, M. H., & Altun, S. (2015). Sınıf Öğretmenlerinin Matematik Öğretiminde Teknoloji Kullanımı Üzerine Nitel Bir Araştırma.

Seaborn, K., & Fels, D. I. (2015). Gamification İn Theory And Action: A Survey. International Journal Of Human-Computer Studies, 74, 14-31.

Topal, M. (2019). Oyunlaştırma İle Zenginleştirilmiş Çevrimiçi Öğrenmenin Başarı, Çevrimiçi Bağlılık Ve Öğrenme Motivasyonu Üzerindeki Etkisi (Doctoral Dissertation, Sakarya Universitesi (Turkey)).

Türel Y K (2021) Zihinsel Yetersizliği Bulunan Bireylerin Matematik Eğitiminde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımı: Bir Literatür Taraması. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 31(3): 1221-1234.

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin Uygulamasına İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik, 9 Kasım 2015. Http://Www.Mevzuat.Gov.Tr/Mevzuatmetin/3.5.20158213.Pdf

Usta, N., Işık, A. D., Şahan, G., Genç, S., Taş, F., Gülay, G., ... & Küçük, K. (2017). Öğretmen Adaylarının Matematik Öğretiminde Oyunların Kullanımı İle İlgili Görüşleri.

Werbach, K., & Hunter, D. (2012). For The Win: How Game Thinking Can Revolutionize Your Business. Harvard Business Review Press.

Yıldırım, D.(2018) Oyunlaştırmanın 5. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersi Öğrenme Başarıları Üzerindeki Etkisinin Oyunlaştırılmış Testlerle Sınanması (Master's Thesis, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).

REFERENCES

Admiraal, W., Huizenga, J., Akkerman, S., & Ten Dam, G. (2011). The concept of flow in collaborative game-based learning. *Computers in human behavior*, *27*(3), 1185-1194. http://dx.doi.org/10.1016/j.chb.2010.12.013

Agirgol, M. (2020). *The effect of the use of educational digital games in science teaching on student academic success, knowledge retention and attitude.* Unpublished Master Thesis. Erzincan Binali Yıldırım University Institute of Science and Technology, Erzincan.

Akcaoglu, M., & Koehler, M. J. (2014). Cognitive outcomes from the game-design and learning (GDL) after-school program. *Computers & Education, 75*, 72-81. http://dx.doi.org/10.1016/j.compedu.2014.02.003

Akcaoglu, M. (2013). *Cognitive and motivational impacts of learning game design on middle school children.* Doctoral Dissertation, Michigan State University Educational Psychology and Educational Technology, Michigan.

Aksoy, N. C. (2014). *The effect of digital game-based mathematics teaching on 6th grade secondary school students' achievement, achievement motivation, self-efficacy and attitude characteristics.* Unpublished PhD Thesis. Gazi University Institute of Educational Sciences, Ankara.

Altun, A. (2021). *An investigation on teachers' attitudes and views on using digital games in social studies course.* Unpublished Master's thesis. Van Yüzüncü Yıl University, Institute of Educational Sciences, Van.

Anastasiadis, T., Lampropoulos, G., & Siakas, K. (2018). Digital game-based learning and serious games in education. *International Journal of Advances in Scientific Research and Engineering, 4*(12), 139-144. https://doi.org/10.31695/IJASRE.2018.33016

Bayirtepe, E., & Tuzun, H. (2007). The effects of game-based learning environments on students' achievement in computer classes and their self-efficacy perceptions. *Hacettepe University Faculty of Education Journal, 33*(33), 41-54.

Becker, K. (2007). Digital game- based learning once removed: Teaching teachers. *British Journal of Educational Technology, 38*(3), 478-488. https://doi.org/10.1111/j.1467-8535.2007.00711.x

Bisson, C., & Luckner, J. (1996). Fun in learning: The pedagogical role of fun in adventure education. *Journal of Experiential Education, 19*(2), 108-112. https://doi.org/10.1177/105382599601900208

Bourgonjon, J., Valcke, M., Soetaert, R., & Schellens, T. (2010). Students' perceptions about the use of video games in the classroom. *Computers & Education, 54*(4), 1145-1156. http://dx.doi.org/10.1016/j.compedu.2009.10.022

Buyukozturk, S., Kilic Cakmak, E., Akgun, O.E., Karadeniz, S. and Demirel, F. (2022). Scientific research methods. (33rd Edition, pp. 112-120). Pegem Academy.

Charsky, D., & Ressler, W. (2011). "Games are made for fun": Lessons on the effects of concept maps in the classroom use of computer games. *Computers & Education*, *56*(3), 604-615. https://doi.org/10.1016/j.compedu.2010.10.001

Connelly, L. M. (2016). Trustworthiness İn Qualitative Research. *Medsurg Nursing, 25*(6), 435-437.

De Castell, S. & Jenson, J. (2007). Digital Games for Education: When Meanings Play. Intermédialités / Intermediality, (9), 113–132. https://doi.org/10.7202/1005533ar

De Grove, F., Bourgonjon, J., & Van Looy, J. (2012). Digital games in the classroom? A contextual approach to teachers' adoption intention of digital games in formal education. *Computers in Human Behavior, 28*(6), 2023-2033. http://dx.doi.org/10.1016/j.chb.2012.05.021

Dincer, S. (2019). The effect of analogies embedded in digital games on success in science education. *In International Conference on Science, Mathematics, Entrepreneurship and Technology Education* (pp. 39-42).

Doldur, M. (2019). *The effect of the science course held in the science center on students' perceptions of out-of-school learning environments and their attitudes towards the course.* Unpublished Master Thesis. Aksaray University Institute of Science and Technology, Aksaray.

Engeström, Y., & Sannino, A. (2017). Studies of expansive learning: Foundations, findings and future challenges. *Introduction to Vygotsky*, 100-146. https://doi.org/10.1016/j.edurev.2009.12.002

Firat, S. (2011). *The effect of mathematics teaching with computer aided educational games on conceptual learning.* Unpublished master's thesis. Adıyaman University Institute of Science and Technology, Adıyaman.

Gee, J. P. (2006). Are video games good for learning?. *Nordic Journal of Digital Literacy*, *1*(3), 172-183. https://doi.org/10.18261/ISSN1891-943X-2006-03-02

Gelen, B. (2021). *The Effect of Teaching the Secondary School Level "Solar System and Beyond" Unit with Activities Enriched with Science Toys on Some Variables.* Unpublished Doctoral Thesis. Istanbul University-Cerrahpasa Graduate Education Institute, Istanbul.

Gros, B. (2007). Digital games in education: The design of games-based learning environments. *Journal of research on technology in education*, *40*(1), 23-38.

Gungormus, G. (2007). *The Effect of Games Used in Web Based Education on Success and Permanence.* Unpublished Master Thesis. Gazi University Institute of Educational Sciences, Ankara

Gurer, B., & Arslan, N. (2017). The Effect of Educational Game Method on Student Success and Attitude to the Course in Religious Culture and Moral Knowledge Lesson. *Journal of Values Education, 15*(34), 87-127.

Ifenthaler, D., Eseryel, D., & Ge, X. (2012). *Assessment in game-based learning.* In D. Ifenthaler, D. Eseryel, & X. Ge (Eds.), *Assessment in game-based learning: Foundations, innovations, and perspectives* (pp. 1-8). New York: Springer.

Karahisar, T. (2013). The situation of the digital game industry in Turkey. *Art Design and Manipulation Symposium Proceedings*, 107-113.

Karamustafaoglu O, Baran S (2020). Teachers' Views about Science Teaching with 'Force Capturing' Educational Game. *Journal of Science Education, 8*(1), 76 - 91.

Kiili, K. (2005). Digital game-based learning: Towards an experiential gaming model. *The Internet and Higher Education, 8*(1), 13-24. https://doi.org/10.1016/j.iheduc.2004.12.001

Karasar, N. (2022). Scientific Research Methods. (37th Edition, pp. 190-197). Nobel Publications.

Kukul, V. (2013). *Historical Development and Approaches to the Game. In Ocak M. A. (Ed.), Educational Digital Games (pp.29-30).* Pegem Academy.

Kurudayıoglu, M., & Bal, M. (2014). The Use of Digital Storytelling in Mother Tongue Education. *Sakarya University Faculty of Education Journal,* (28), 74-95.

Mattis, J. (2018). *Summary of the 2018 national defense strategy of the United States of America*. Department of Defense Washington United States.

Mitchell, A., & Savill-Smith, C. (2004). The use of computer and video games for learning. *A review of the literature.*

Natale, M. J. (2002). The effect of a male-oriented computer gaming culture on careers in the computer industry. *ACM SIGCAS Computers and Society, 32*(2), 24-31. https://doi.org/10.1145/566522.566526

Panoutsopoulos, H., & Sampson, D. (2012). A study on exploiting commercial digital games into school context. *Educational Technology and Society*, *15*(1), 15-27.

Prensky, M. (2001a). Fun, play and games: What makes games engaging. *Digital Game Based Learning, 5*, 1-05.

Prensky, M. (2001b). Digital natives, digital immigrants part 2: Do they really think differently?. *On the horizon*.

Rosas, R., Nussbaum, M., Cumsille, P., Marianov, V., Correa, M., Flores, P., & Rodriguez, P. (2003). Beyond nintendo: Design and assessment of educational video games for first and second grade students. *Computers & Education, 40*(1), 71-94. http://dx.doi.org/10.1016/S0360-1315(02)00099-4

Sardone, N. B., & Devlin-Scherer, R. (2009). Teacher candidates' views of digital games as learning devices. *Issues in Teacher Education*, *18*(2), 47-67.

Sarıgoz, O., Bolat, Y. & Alkan, S. (2018). Digital Educational Game Usage Scale: Adapting to Turkish, validity and reliability study. *World Journal of Education, 8*(5), 130-139.

Say, F. S. (2016). *The effect of the computer game designed for the seventh grade science lesson on students' science self-efficacy, motivation and aggression.* Unpublished Doctoral Thesis. Pamukkale University Educational Sciences, Denizli.

Seckin Kapucu, M., & Caglak, S. (2018). Educational Game Designs of Pre-service Science Teachers and Their Opinions on the Process: A Case Study. *Adıyaman University Journal of Social Sciences Institute,* (29), 536-573.

Smith, K. A., & Welliver, P. W. (1990). The development of a science process assessment for fourth-grade students. *Journal of Research in Science Teaching, 27*, 727–738. https://doi.org/10.1002/tea.3660270803

Spires, H. A. (2015). Digital game- based learning. *Journal of Adolescent & Adult Literacy, 59*(2), 125-130. http://dx.doi.org/10.1002/jaal.424

Stevens, R., Satwicz, T., & McCarthy, L. (2008). In-game, in-room, in-world: Reconnecting video game play to the rest of kids' lives. *The ecology of games: Connecting youth, games, and learning*, *9*, 41-66.

Tan, J. L., Goh, D. H. L., Ang, R. P., & Huan, V. S. (2016). Learning efficacy and user acceptance of a game-based social skills learning environment. *International journal of child-computer interaction, 9*, 1-19. http://dx.doi.org/10.1016/j.ijcci.2016.09.001

Tugrul, B. (2010). *Game-based learning. In R. Zembat (Ed.), Special teaching methods in preschool (pp. 35-76).* Ankara: Memoir Publishing.

Ulum, M. (2017). *Seventh grade students' experiences of preparing digital stories on science subjects.* Unpublished master's thesis. Mersin University Institute of Educational Sciences, Mersin.

Uysal, F. (2006). *Examination of indoor and outdoor organizations in preschool education centers within the framework of educational approaches.* Unpublished Master Thesis. Gazi University Institute of Science and Technology, Ankara.

Van Manen, M. (1990). *Researching lived experience: Human science for an action sensitive pedagogy.* Ontario: Althouse Press

Whitton, N. (2010). *Learning with digital games: A practical guide to engaging students in higher education.* New York: Routlege.

Yıldırım, A., & Simsek, H. (2013). *Qualitative research methods in the social sciences. (9th ed.).* Ankara: Seckin Publishing.

REFERENCES

Ahmad, F. K. (2015). Use of assistive technology in inclusive education: making room for diverse learning needs. *Transcience*, *6*(2), 62-77. http://www2.hu-berlin.de/transcience/Vol6_No2_62_77.pdf

Aldrich, C. (2009). *The complete guide to simulations and serious games: How the most valuable content will be created in the age beyond Gutenberg to Google*. John Wiley & Sons.

Alper, S., & Raharinirina, S. (2006). Assistive technology for individuals with disabilities: A review and synthesis of the literature. *Journal of Special Education Technology*, *21*(2), 47-64. https://doi.org/10.1177/016264340602100204

Andrade, H. G. (1997). Understanding rubrics. *Educational Leadership, 54*(4), 14-17. https://shorturl.at/eqGZ2

Atanga, C., Jones, B. A., Krueger, L. E., & Lu, S. (2020). Teachers of students with learning disabilities: Assistive technology knowledge, perceptions, interests, and barriers. *Journal of Special Education Technology*, *35*(4), 236-248. https://doi.org/10.1177/0162643419864858

Bavelier, D., Green, C. S., Pouget, A., & Schrater, P. (2012). Brain plasticity through the life span: Learning to learn and action video games. *Annual Review of Neuroscience*, *35*, 391–416. https://doi.org/10.1146/annurev-neuro-060909-152832

Beale, I. L., Kato, P. M., Marin-Bowling, V. M., Guthrie, N., & Cole, S. W. (2007). Improvement in cancer-related knowledge following use of a psychoeducational video game for adolescents and young adults with cancer. *Journal of Adolescent Health*, *41*(3), 263-270. https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2007.04.006

Bender, W. N. (2012). *Differentiating instruction for students with learning disabilities: New best practices for general and special educators*. Corwin Press.

Borko, H. (2004). Professional development and teacher learning: Mapping the terrain. *Educational researcher*, *33*(8), 3-15. https://doi.org/10.3102/0013189X033008003

Centre for Applied Special Technology (CAST). (2020). *About universal design for learning*. http://udlguidelines.cast.org/?utm_medium5web&utm_campaign5none&utm_source5cast-aboutudl

Chambers, D. (2020), "Assistive Technology Supporting Inclusive Education: Existing and Emerging Trends", Chambers, D. (Ed.) *Assistive Technology to Support Inclusive Education* (*International Perspectives on Inclusive Education, Vol. 14*), Emerald Publishing Limited, Bingley, pp. 1-16. https://doi.org/10.1108/S1479-363620200000014001

Chen, J. Q., & Chang, C. (2006). Testing the" Whole Teacher" Approach to Professional Development: A Study of Enhancing Early Childhood Teachers' Technology Proficiency. *Early Childhood Research & Practice*, *8*(1). https://ecrp.illinois.edu/v8n1/chen.html

Chinapah, V., & Odero, J. O. (2016). Towards Inclusive, Quality ICT-Based Learning for Rural Transformation. *Journal of Education and Research*, *5*, 107–125. https://doi.org/10.3126/jer.v5i0.15733

Cornoldi, C., Capodieci, A., Colomer Diago, C., Miranda, A., & Shepherd, K. G. (2018). Attitudes of primary school teachers in three western countries toward learning disabilities. *Journal of learning disabilities*, *51*(1), 43-54. https://doi.org/10.1177/0022219416678408

Creswell, J. (2015). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research*. Pearson.

Gottfried, M. A., Hutt, E. L., & Kirksey, J. J. (2019). New teachers' perceptions on being prepared to teach students with learning disabilities: Insights from California. *Journal of Learning Disabilities*, *52*(5), 383-398. https://doi.org/10.1177/0022219419863790

Görgün, B., & Melekoğlu, M. A. (2019). Review of studies on specific learning disabilities in Turkey. *Sakarya University Journal of Education*, *9*(1), 83-106. https://doi.org/10.19126/suje.456198

Gregory, G. H., & Chapman, C. (2012). *Differentiated Instructional strategies: One size doesn' t fit all*. Corwin press.

Grönlund, Å., Lim, N., & Larsson, H. (2010). Effective Use of Assistive Technologies for Inclusive Education in Developing Countries: Issues and challenges from two case studies. *International Journal of Education and Development using ICT, 6*(4), 5-26. https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1085011.pdf

Heins, M. C. (2017). Video games in education [Master's thesis, The College at Brockport State University of New York]. https://core.ac.uk/download/pdf/233574723.pdf

Klimmt, C., & Hartmann, T. (2006). Effectance, selfefficacy and the motivation to play video games. In P. Vorder & J. Bryant (Ed.), Playing video games: Motives, responses, and consequences (pp. 153–169). Lawrence Erlbaum Associates.

Koçak, D., & Fırat, T. (2017, Mayıs). *Öğrenme güçlüğü olan ve akademik başarısızlık yaşayan öğrenciler arasındaki farkın belirlenmesinde sınıf öğretmenlerinin görüşü* [Bildiri sunumu]. IV. International Eurasian Educational Research Congress, Denizli, Türkiye.

Kwon, J., & Lee, Y. (2016). Serious games for the job training of persons with developmental disabilities. *Computers & Education*, *95*, 328-339. https://doi.org/10.1016/j.compedu.2016.02.001

Lämsä, J., Hämäläinen, R., Aro, M., Koskimaa, R., and Äyrämö, S. (2018). Games for enhancing basic reading and math skills: a systematic review of educational game design in supporting learning by people with learning disabilities. *British Journal of Educational Technology, 49*, 596–607. https://doi.org/10.1111/bjet.12639

Lieberman, D. A., Fisk, M. C., & Biely, E. (2009). Digital games for young children ages three to six: From research to design. *Computers in the Schools*, *26*(4), 299-313. https://doi.org/10.1080/07380560903360178

Long, H. M., & Bouck, E. C. (2022). Calculators and online games: Supporting students with learning disabilities in mathematics. *Intervention in School and Clinic, 58*(4), 280-286. https://doi.org/10.1177/1053451222109378

Lyon, G. R. (1996). Learning disabilities. *The future of children*, *6*(1), 54-76. https://doi.org/10.2307/1602494

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2013). *Bütünleştirme kapsamında eğitim uygulamaları öğretmen el kitabı*. https://orgm.meb.gov.tr/kitaplar/Butunlestirme_Kapsaminda_Egitim_Uygulamalari_Ogretmen_Kilavuz_Kitabi.pdf

Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006). Technological pedagogical content knowledge: a new framework for teacher knowledge. *Teachers College Record, 108* (6), 1017-1054. https://doi.org/10.1111/j.1467-9620.2006.00684.x

OECD, (2023, August 8). *Digital equity and inclusion in education.* OECD Education Working Papers. https://doi.org/10.1787/7cb15030-en

Polat, E., Çağıltay, K., Aykut, C., & Karasu, N. (2019). Evaluation of a tangible mobile application for students with specific learning disabilities. *Australian Journal of Learning Difficulties, 24*(1), 95-108. https://doi.org/10.1080/19404158.2019.1613437

Popescu, M., Arnab, S., Berta, R., Earp, J., De Freitas, S., Romero, M.,…Usart, M. (2011). Serious games in formal education: Discussing some critical aspects. In D. Gouscos, & M. Meimaris (Ed.), *Proceedings of 5th european conference on games-based learning*, (pp. 486-493). Academic Conferences International Limited.

Prensky, M. R. (2010). *Teaching digital natives: Partnering for real learning*. Corwin Press.

Qian, M., & Clark, K. R. (2016). Game-based Learning and 21st century skills: A review of recent research. *Computers in Human Behavior*, *63*, 50-58. https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.05.023

Raskind, W. H. (2001). Current understanding of the genetic basis of reading and spelling disability. *Learning Disability Quarterly*, *24*(3), 141-157. https://doi.org/10.2307/1511240

Shari, M., & Vranda, M. N. (2015). Knowledge of primary school teachers in identifying children with learning disabilities. *Disability, CBR & Inclusive Development*, *26*(3), 68-76. https://doi.org/10.5463/dcid.v26i3.443

Shukla, P., & Agrawal, G. (2015). Awareness of learning disabilities among teachers of primary schools. *Online Journal of Multidisciplinary Research*, *1*(1), 33-38. https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=870b0b15c93a584c5298d09d8e30bcb2bb97dba6

Stančin, K., Hoić-Božić, N., & Skočić Mihić, S. (2020). Using digital game-based learning for students with intellectual disabilities–A systematic literature review. *Informatics in education*, *19*(2), 323-341. https://doi.org/10.15388/infedu.2020.15

Şahin, S. (2010). Öğrenme güçlüğü olan çocuklar ve eğitimleri. N. Baykoç (Ed.), *Öğretmenlik ve programları için özel eğitim* içinde (s. 16–29). Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

Tlili, A., Denden, M., Duan, A., Padilla-Zea, N., Huang, R., Sun, T., & Burgos, D. (2022). game-based learning for learners with disabilities—what is next? A systematic literature review from the activity theory perspective. *Frontiers in Psychology*, *12*, 814691. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.814691

Tomlinson, C. A. (2001). *How to differentiate instruction in mixed-ability classrooms*. Ascd.

UNESCO. (2017). *A guide for ensuring inclusion and equity in education.* UNESCO. http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002482/248254e.pdf

UNESCO. (2019). *The right to education for persons with disabilities: Overview of the measures supporting the right to education for persons with disabilities reported by Member States in the context of the Ninth Consultation on the 1960 Convention and Recommendation against Discrimination in Education.* UNESCO. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000232592

Westwood, P. (2005). Adapting Curriculum and Instruction: An achievable goal?. *International Journal of Disability, Development and Education*, *52*(4), 367-371. https://doi.org/10.1080/10349120500348748

Yıkmış, A., Kurtoğlu, S., & Toprak, Ö. (2021). Investigation of studies using video technology and computer-assisted applications in teaching students with reading difficulties. *Anadolu Journal of Educational Sciences International, 11*(2), 881-897. https://doi.org/10.18039/ajesi.748664

Yuen, M., Wu, F., Wong, F., Yeung, P., Lam, C., Chan, K., ... & Tan, C. Y. (2022). Inclusive education in a Chinese context: A Hong Kong perspective. In *The Inclusion for Students with Special Educational Needs across the Asia Pacific: The Changing Landscape* (pp. 79-93). Springer Nature Singapore.

Zhang, Y. (2014). Technology and the writing skills of students with learning disabilities. *Journal of Reserach on Computing in Education, 32*(4), 467-478. https://doi.org/10.1080/08886504.2000.10782292

REFERENCES

Ahir, K., Govani, K., Gajera, R., & Shah, M. (2020). Application on Virtual Reality for Enhanced Education Learning, Military Training and Sports. *Augmented Human Research*, *5*(1). https://doi.org/10.1007/s41133-019-0025-2

Akhtar, A., Bakhtawar, B., & Akhtar, S. (2022). Extreme Programming Vs Scrum: a Comparison of Agile Models. *International Journal of Technology, Innovation and Management (IJTIM)*, *2*(2). https://doi.org/10.54489/ijtim.v2i2.77

Akinosho, T. D., Oyedele, L. O., Bilal, M., Ajayi, A. O., Delgado, M. D., Akinade, O. O., & Ahmed, A. A. (2020). Deep learning in the construction industry: A review of present status and future innovations. In *Journal of Building Engineering* (Vol. 32). Elsevier. https://doi.org/10.1016/j.jobe.2020.101827

Alam, A. (2022). Educational Robotics and Computer Programming in Early Childhood Education: A Conceptual Framework for Assessing Elementary School Students' Computational Thinking for Designing Powerful Educational Scenarios. *1st IEEE International Conference on Smart Technologies and Systems for Next Generation Computing, ICSTSN 2022*. https://doi.org/10.1109/ICSTSN53084.2022.9761354

Almalki, A. (2020). Integration of Technology among Saudi EFL Teachers. *English Language Teaching*, *13*(8), 160. https://doi.org/10.5539/elt.v13n8p160

Almeida, F., & Simoes, J. (2019). The role of serious games, gamification and industry 4.0 tools in the education 4.0 paradigm. *Contemporary Educational Technology*, *10*(2), 120–136. https://doi.org/10.30935/cet.554469

Alsadi, A. K., & Aloulou, W. J. (2021). Impacts of strategic orientations on Saudi firm performance: is supply chain integration a missing link? *International Journal of Logistics Management*, *32*(4), 1264–1289. https://doi.org/10.1108/IJLM-02-2020-0080

Altassan, A. (2023). Sustainable Integration of Solar Energy, Behavior Change, and Recycling Practices in Educational Institutions: A Holistic Framework for Environmental Conservation and Quality Education. In *Sustainability,* 15(20), 15157. mdpi.com. https://doi.org/10.3390/su152015157

Aziz, A. S., Tajuddin, M. F. N., Adzman, M. R., Azmi, A., & Ramli, M. A. M. (2019). Optimization and sensitivity analysis of standalone hybrid energy systems for rural electrification: A case study of Iraq. *Renewable Energy*, *138*, 775–792. https://doi.org/10.1016/j.renene.2019.02.004

Barakabitze, A. A., William-Andey Lazaro, A., Ainea, N., Mkwizu, M. H., Maziku, H., Matofali, A. X., Iddi, A., & Sanga, C. (2019). Transforming African Education Systems in Science, Technology, Engineering, and Mathematics (STEM) Using ICTs: Challenges and Opportunities. *Education Research International*, *2019*. https://doi.org/10.1155/2019/6946809

Bazila Tariq, Maria Dilawar, & Yaar Muhammad. (2020). Innovative Teaching and Technology Integration: Exploring Elderly Teachers' Attitudes. *International Journal of Distance Education and E-Learning*, *5*(1), 1–16. https://doi.org/10.36261/ijdeel.v5i1.789

Benito Moran, D. B. M., Soberanes Martín, A., & López Cortés, M. I. (2021). Proposal of an educational technology approach for a web system construction. Application case: teaching about the Fungi kingdom. In *IE Revista de Investigación Educativa de la REDIECH, 12,* e1126. redalyc.org. https://doi.org/10.33010/ie_rie_rediech.v12i0.1126

Bereczki, E. O., & Kárpáti, A. (2021). Technology-enhanced creativity: A multiple case study of digital technology-integration expert teachers' beliefs and practices. In *Thinking Skills and Creativity* (Vol. 39). Elsevier. https://doi.org/10.1016/j.tsc.2021.100791

Bhutoria, A. (2022). Personalized education and Artificial Intelligence in the United States, China, and India: A systematic review using a Human-In-The-Loop model. In *Computers and Education: Artificial Intelligence* (Vol. 3). Elsevier. https://doi.org/10.1016/j.caeai.2022.100068

Birckhead, B., Khalil, C., Liu, X., Conovitz, S., Rizzo, A., Danovitch, I., Bullock, K., & Spiegel, B. (2019). Recommendations for methodology of virtual reality clinical trials in health care by an

international working group: Iterative study. In *JMIR Mental Health,6*(1). mental.jmir.org. https://doi.org/10.2196/11973

Bozkurt, A. (2019). From Distance Education to Open and Distance Learning. *Handbook of Research on Learning in the Age of …*, 252–273. https://doi.org/10.4018/978-1-5225-8431-5.ch016

Bozkurt, A. (2020). Educational Technology Research Patterns in the Realm of the Digital Knowledge Age. *Journal of Interactive Media in Education*, *2020*(1), 18. https://doi.org/10.5334/jime.570

Brand, B. R. (2020). Integrating science and engineering practices: outcomes from a collaborative professional development. In *International Journal of STEM Education* (Vol. 7, Issue 1). Springer. https://doi.org/10.1186/s40594-020-00210-x

Brown, A. H., & Green, T. D. (2019). The essentials of instructional design: Connecting fundamental principles with process and practice. In *The Essentials of Instructional Design: Connecting Fundamental Principles with Process and Practice*. taylorfrancis.com. https://doi.org/10.4324/9780429439698

Cacereño, A., Greiner, D., & Galván, B. (2023). Simultaneous optimization of design and maintenance for systems using multi-objective evolutionary algorithms and discrete simulation. In *Soft Computing* (Vol. 27, Issue 24, pp. 19213–19246). Springer. https://doi.org/10.1007/s00500-023-08922-2

Carstensen, A. K., & Bernhard, J. (2019). Design science research–a powerful tool for improving methods in engineering education research. *European Journal of Engineering Education*, *44*(1–2), 85–102. https://doi.org/10.1080/03043797.2018.1498459

Castro, R. (2019). Blended learning in higher education: Trends and capabilities. *Education and Information Technologies*, *24*(4), 2523–2546. https://doi.org/10.1007/s10639-019-09886-3

Chan, C. K. Y. (2023). A comprehensive AI policy education framework for university teaching and learning. In *International Journal of Educational Technology in Higher Education* (Vol. 20, Issue 1). Springer. https://doi.org/10.1186/s41239-023-00408-3

Chan, C. K. Y., & Hu, W. (2023). Students' voices on generative AI: perceptions, benefits, and challenges in higher education. In *International Journal of Educational Technology in Higher Education* (Vol. 20, Issue 1). Springer. https://doi.org/10.1186/s41239-023-00411-8

Chan, J. Y. Le, Leow, S. M. H., Bea, K. T., Cheng, W. K., Phoong, S. W., Hong, Z. W., & Chen, Y. L. (2022). Mitigating the Multicollinearity Problem and Its Machine Learning Approach: A Review. In *Mathematics* (Vol. 10, Issue 8). mdpi.com. https://doi.org/10.3390/math10081283

Char, D. S., Abràmoff, M. D., & Feudtner, C. (2020). Identifying Ethical Considerations for Machine Learning Healthcare Applications. *American Journal of Bioethics*, *20*(11), 7–17. https://doi.org/10.1080/15265161.2020.1819469

Clark-Wilson, A., Robutti, O., & Thomas, M. (2020). Teaching with digital technology. In *ZDM - Mathematics Education, 52* (7), 1223–1242). Springer. https://doi.org/10.1007/s11858-020-01196-0

Colucci-Gray, L., Burnard, P., Gray, D., & Cooke, C. (2021). a Critical Review of Steam (Science, Technology, Engineering, Arts, and Mathematics). *The Oxford Encyclopedia Of Curriculum Studies*, 208–224. https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190264093.013.398

Correia, A. P., Liu, C., & Xu, F. (2020). Evaluating videoconferencing systems for the quality of the educational experience. *Distance Education*, *41*(4), 429–452. https://doi.org/10.1080/01587919.2020.1821607

Denburg, A. E., Giacomini, M., Ungar, W., & Abelson, J. (2022). Ethical and Social Values for Paediatric Health Technology Assessment and Drug Policy. In *International Journal of Health Policy and Management11*(3), 374–382). ncbi.nlm.nih.gov. https://doi.org/10.34172/ijhpm.2020.144

Fiske, A., Henningsen, P., & Buyx, A. (2019). Your robot therapist will see you now: Ethical implications of embodied artificial intelligence in psychiatry, psychology, and psychotherapy. In *Journal of Medical Internet Research*,*21*(5). jmir.org. https://doi.org/10.2196/13216

Fordyce, S. (2020). Value Sensitive Design: Shaping Technology with Moral Imagination. In *Design and Culture,12* (1). books.google.com. https://doi.org/10.1080/17547075.2019.1684698

Garone, A., Pynoo, B., Tondeur, J., Cocquyt, C., Vanslambrouck, S., Bruggeman, B., & Struyven, K. (2019). Clustering university teaching staff through UTAUT: Implications for the acceptance of a new learning management system. *British Journal of Educational Technology*, *50*(5), 2466–2483. https://doi.org/10.1111/bjet.12867

Gkiougki, E., Chatziioannidis, I., Pouliakis, A., & Iacovidou, N. (2021). Periviable birth: A review of ethical considerations. In *Hippokratia, 25* (1), 1–7.

Gongora, A. E., Xu, B., Perry, W., Okoye, C., Riley, P., Reyes, K. G., Morgan, E. F., & Brown, K. A. (2020). A Bayesian experimental autonomous researcher for mechanical design. *Science Advances*, *6*(15). https://doi.org/10.1126/sciadv.aaz1708

Gürdür Broo, D., Kaynak, O., & Sait, S. M. (2022). Rethinking engineering education at the age of industry 5.0. *Journal of Industrial Information Integration*, *25*. https://doi.org/10.1016/j.jii.2021.100311

Haleem, A., Javaid, M., Qadri, M. A., & Suman, R. (2022). Understanding the role of digital technologies in education: A review. In *Sustainable Operations and Computers, 3*, 275–285. Elsevier. https://doi.org/10.1016/j.susoc.2022.05.004

Herodotou, C., Rienties, B., Boroowa, A., Zdrahal, Z., & Hlosta, M. (2019). A large-scale implementation of predictive learning analytics in higher education: the teachers' role and perspective. In *Educational Technology Research and Development, 67* (5), 1273–1306. https://doi.org/10.1007/s11423-019-09685-0

Hunt, D. F., Dunn, M., Harrison, G., & Bailey, J. (2021). Ethical considerations in quality improvement: Key questions and a practical guide. *BMJ Open Quality*, *10*(3). https://doi.org/10.1136/bmjoq-2021-001497

Ifenthaler, D., & Egloffstein, M. (2020). Development and Implementation of a Maturity Model of Digital Transformation. *TechTrends*, *64*(2), 302–309. https://doi.org/10.1007/s11528-019-00457-4

Ifenthaler, D., & Yau, J. Y. K. (2020). Utilising learning analytics to support study success in higher education: a systematic review. In *Educational Technology Research and Development, 68* (4), 1961-1990. https://doi.org/10.1007/s11423-020-09788-z

Jacobs, D., McDaniel, T., Varsani, A., Halden, R. U., Forrest, S., & Lee, H. (2021). Wastewater Monitoring Raises Privacy and Ethical Considerations. *IEEE Transactions on Technology and Society*, *2*(3), 116-121. https://doi.org/10.1109/tts.2021.3073886

Kalolo, J. F. (2019). Digital revolution and its impact on education systems in developing countries. *Education and Information Technologies*, *24*(1), 345-358. https://doi.org/10.1007/s10639-018-9778-3

Kemp, A., Palmer, E., & Strelan, P. (2019). A taxonomy of factors affecting attitudes towards educational technologies for use with technology acceptance models. *British Journal of Educational Technology*, *50*(5), 2394-2413. https://doi.org/10.1111/bjet.12833

Lantada, A. D. (2020). Engineering education 5.0: Continuously evolving engineering education. In *International Journal of Engineering Education, 36* (6), 1814-1832.

Laplante, P. A., & Kassab, M. (2022). What Every Engineer Should Know about Software Engineering: Second Edition. In *What Every Engineer Should Know about Software Engineering: Second Edition*. taylorfrancis.com. https://doi.org/10.1201/9781003218647

Lee, D., Watson, S. L., & Watson, W. R. (2019). Systematic literature review on self-regulated learning in massive open online courses. *Australasian Journal of Educational Technology*, *35*(1), 28–41. https://doi.org/10.14742/ajet.3749

Lo, C. K., & Hew, K. F. (2019). The impact of flipped classrooms on student achievement in engineering education: A meta-analysis of 10 years of research. *Journal of Engineering Education*, *108*(4), 523–546. https://doi.org/10.1002/jee.20293

Malik, A. A., Masood, T., & Bilberg, A. (2020). Virtual reality in manufacturing: immersive and collaborative artificial-reality in design of human-robot workspace. *International Journal of Computer Integrated Manufacturing*, *33*(1), 22–37. https://doi.org/10.1080/0951192X.2019.1690685

Margot, K. C., & Kettler, T. (2019). Teachers' perception of STEM integration and education: a systematic literature review. In *International Journal of STEM Education* (Vol. 6, Issue 1). Springer. https://doi.org/10.1186/s40594-018-0151-2

Martin, F., Chen, Y., Moore, R. L., & Westine, C. D. (2020). Systematic review of adaptive learning research designs, context, strategies, and technologies from 2009 to 2018. *Educational Technology Research and Development*, *68*(4), 1903–1929. https://doi.org/10.1007/s11423-020-09793-2

Mercader, C., & Gairín, J. (2020). University teachers' perception of barriers to the use of digital technologies: the importance of the academic discipline. In *International Journal of Educational Technology in Higher Education, 17* (1). https://doi.org/10.1186/s41239-020-0182-x

Mihelcic, J. R., & Zimmerman, J. B. (2021). *Environmental engineering: Fundamentals, sustainability, design*. books.google.com. https://books.google.com/books?hl=en&lr=&id=xcMyEAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PR25&dq=engineering+foundations+in+educational+technology+integrating+principles+for+enhanced+learning+environments&ots=zsVJfI1NU3&sig=xdOsUB8W0oYwdJDPpB0zs0J4kEM

Miranda, J., Navarrete, C., Noguez, J., Molina-Espinosa, J. M., Ramírez-Montoya, M. S., Navarro-Tuch, S. A., Bustamante-Bello, M. R., Rosas-Fernández, J. B., & Molina, A. (2021). The core components of education 4.0 in higher education: Three case studies in engineering education. In *Computers and Electrical Engineering* (93). https://doi.org/10.1016/j.compeleceng.2021.107278

Moore, T. J., Bryan, L. A., Johnson, C. C., & Roehrig, G. H. (2021). Integrated STEM education. *STEM Road Map 2.0: A Framework for Integrated STEM Education in the Innovation Age*, 25-42. https://doi.org/10.4324/9781315753157-3

Morel, G. M., & Spector, J. M. (2022). Foundations of educational technology: Integrative approaches and interdisciplinary perspectives. In *Foundations of Educational Technology: Integrative Approaches and Interdisciplinary Perspectives*. taylorfrancis.com. https://doi.org/10.4324/9781003268406

Nadimi-Shahraki, M. H., Taghian, S., & Mirjalili, S. (2021). An improved grey wolf optimizer for solving engineering problems. *Expert Systems with Applications*, *166*. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2020.113917

Ng, D. T. K., Leung, J. K. L., Su, J., Ng, R. C. W., & Chu, S. K. W. (2023). Teachers' AI digital competencies and twenty-first century skills in the post-pandemic world. In *Educational Technology Research and Development,71* (1), 137-161. https://doi.org/10.1007/s11423-023-10203-6

Olteanu, A., Castillo, C., Diaz, F., & Kıcıman, E. (2019). Social Data: Biases, Methodological Pitfalls, and Ethical Boundaries. In *Frontiers in Big Data* (Vol. 2). frontiersin.org. https://doi.org/10.3389/fdata.2019.00013

Paleyes, A., Urma, R. G., & Lawrence, N. D. (2022). Challenges in Deploying Machine Learning: A Survey of Case Studies. *ACM Computing Surveys*, *55*(6). https://doi.org/10.1145/3533378

Pietilä, A.-M., Nurmi, S.-M., Halkoaho, A., & Kyngäs, H. (2020). Qualitative Research: Ethical Considerations. *The Application of Content Analysis in Nursing Science Research*, 49-69. https://doi.org/10.1007/978-3-030-30199-6_6

Pratt, B., Wild, V., Barasa, E., Kamuya, D., Gilson, L., Hendl, T., & Molyneux, S. (2020). Justice: A key consideration in health policy and systems research ethics. In *BMJ Global Health, 5* (4). https://doi.org/10.1136/bmjgh-2019-001942

Qureshi, M. I., Khan, N., Raza, H., Imran, A., & Ismail, F. (2021). Digital Technologies in Education 4.0. Does it Enhance the Effectiveness of Learning? In *International Journal of Interactive Mobile Technologies*, *15*(4). ir.unikl.edu.my. https://doi.org/10.3991/IJIM.V15I04.20291

Renz, A., & Hilbig, R. (2020). Prerequisites for artificial intelligence in further education: identification of drivers, barriers, and business models of educational technology companies. In *International*

Journal of Educational Technology in Higher Education, 17 (1). https://doi.org/10.1186/s41239-020-00193-3

Rosé, C. P., McLaughlin, E. A., Liu, R., & Koedinger, K. R. (2019). Explanatory learner models: Why machine learning (alone) is not the answer. *British Journal of Educational Technology*, *50*(6), 2943–2958. https://doi.org/10.1111/bjet.12858

Samaniego, E., Anitescu, C., Goswami, S., Nguyen-Thanh, V. M., Guo, H., Hamdia, K., Zhuang, X., & Rabczuk, T. (2020). An energy approach to the solution of partial differential equations in computational mechanics via machine learning: Concepts, implementation and applications. *Computer Methods in Applied Mechanics and Engineering*, *362*. https://doi.org/10.1016/j.cma.2019.112790

Schuurbiers, D. (2020). What happens in the Lab: Applying Midstream Modulation to Enhance Critical Reflection in the Laboratory. *The Ethics of Nanotechnology, Geoengineering and Clean Energy*, 495–514. https://doi.org/10.4324/9781003075028-33

Semerikov, S., Striuk, A., Striuk, L., Striuk, M., & Shalatska, H. (2020). Sustainability in Software Engineering Education: A case of general professional competencies. *E3S Web of Conferences*, *166*. https://doi.org/10.1051/e3sconf/202016610036

Shemshack, A., & Spector, J. M. (2020). A systematic literature review of personalized learning terms. In *Smart Learning Environments,7* (1). https://doi.org/10.1186/s40561-020-00140-9

Smith, E. E., Kahlke, R., & Judd, T. (2020). Not just digital natives: Integrating technologies in professional education contexts. *Australasian Journal of Educational Technology*, 1-14. https://doi.org/10.14742/ajet.5689

Striuk, A. M., & Semerikov, S. O. (2019). The dawn of software engineering education. *CEUR Workshop Proceedings*, *2546*, 35–57. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/720092/

Struyf, A., De Loof, H., Boeve-de Pauw, J., & Van Petegem, P. (2019). Students' engagement in different STEM learning environments: integrated STEM education as promising practice? *International Journal of Science Education*, *41*(10), 1387-1407. https://doi.org/10.1080/09500693.2019.1607983

Van den Beemt, A., MacLeod, M., Van der Veen, J., Van de Ven, A., van Baalen, S., Klaassen, R., & Boon, M. (2020). Interdisciplinary engineering education: A review of vision, teaching, and support. *Journal of Engineering Education*, *109*(3), 508-–555. https://doi.org/10.1002/jee.20347

Vasconez, J. P., Kantor, G. A., & Auat Cheein, F. A. (2019). Human–robot interaction in agriculture: A survey and current challenges. *Biosystems Engineering*, *179*, 35-48. https://doi.org/10.1016/j.biosystemseng.2018.12.005

Willard, J., Jia, X., Xu, S., Steinbach, M., & Kumar, V. (2022). Integrating Scientific Knowledge with Machine Learning for Engineering and Environmental Systems. *ACM Computing Surveys*, *55*(4). https://doi.org/10.1145/3514228

Winberg, C., Bramhall, M., Greenfield, D., Johnson, P., Rowlett, P., Lewis, O., Waldock, J., & Wolff, K. (2020). Developing employability in engineering education: a systematic review of the literature. *European Journal of Engineering Education*, *45*(2), 165-180. https://doi.org/10.1080/03043797.2018.1534086

Xu, Z., & Saleh, J. H. (2021). Machine learning for reliability engineering and safety applications: Review of current status and future opportunities. *Reliability Engineering and System Safety*, *211*. https://doi.org/10.1016/j.ress.2021.107530

Yildiz, A. R., Abderazek, H., & Mirjalili, S. (2020). A Comparative Study of Recent Non-traditional Methods for Mechanical Design Optimization. *Archives of Computational Methods in Engineering*, *27*(4), 1031-1048. https://doi.org/10.1007/s11831-019-09343-x

KAYNAKÇA

Alp, İ., & Alpaydın, Y. (2020). Türk üniversitelerinde akademik gelişim yönergelerinin incelenmesi. *Academic Platform Journal of Education and Change, 3*(2), 103-129.

Başkan, G. A. (2001). Türkiye'de yükseköğretimin gelişimi. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21*(1), 21-32.

Caffarella, R. S., & Zinn, L. F. (1999). Professional development for faculty: a conceptual framework of barriers and supports. *Innovative Higher Education, 23*(4), 241-254.

Candy, P. (1996). Promoting lifelong learning: Academic developers and the university as a learning organization. *International Journal for Academic Development, 1*, 7-18.

Christensen, L. B., Johnson, R. B., & Turner, L. A. (2014). *Research Methods, Design, and Analysis* (Cilt 12). Pearson Education.

Gözcü, A. C. (2015). *Türkiye'deki siyaset bilimi ve kamu yönetimi bölümlerinin yenilikçilik açısından değerlendirilmesi.* Ankara: Yükseköğretim Kurumu, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Güler, B. (2014). *Akademik gelişim süreci ve akademisyenlerin iş tatmini üzerine karşılaştırmalı bir çalışma: Almanya ve Türkiye örneği.* Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi. Kahramanmaraş: Yükseköğretim Kurumu, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Gibbs, G., & Coffey, M. (2004). The impact of training of university teachers on their teaching skills, their approach to teaching and the approach to learning of their students. *Active Learning in Higher Education, 5*(1), 87-100.

Holdsworth, S., & Thomas, I. (2015). A sustainability education academic development framework (SEAD). *Environmental Education Research, 22*(8), s. 1073-1097.

Johannes, H., Olsen, A.-M., Batyi, T., Champion, E., & Goldstone, S. (2019). Exploring academic development programme evaluation at a university: A systematic scholarly approach. *South African Journal of Higher Education, 33*(1), 144-172.

Karasar, N. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemi.* Ankara: Nobel Yayınları.

Leibowitz, B. (2014). Reflections on academic development: What is in a name? *International Journal for Academic Development, 19*(4), 357-360.

ÖSYM. (2024). *Yükseköğretimle İlgili Genel Bilgiler*. Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi: https://www.osym.gov.tr/TR,1371/tanimlar.html adresinden alındı

Postareff, L., Lindblom-Ylanne, S., & Nevgi, A. (2007). The effect of pedagogical training on teaching in higher education. *Teaching and Teacher Education, 23*, 557-571.

Power, C. (2015). Higher Education: The Engine of Development. *The Power of Education. Education in the Asia-Pacific Region: Issues, Concerns and Prospects* (s. https://doi.org/10.1007/978-981-287-221-0_10). içinde Singapore: Springer.

Steinert, Y., Mann, K., Centeno, A., Dolmans, D., Spencer, J., Gelula, M., & Prideaux, D. (2006). A systematic review of faculty development initiatives designed to improve teaching effectiveness in medical education: BEME Guide No. 8. *Med Teach, 28*(6), 497-526.

Tekin, H. (1991). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* (Cilt 6). Ankara: Yargı Yayınları.

Whalen, M. L. (2004). *The Economics of Higher Education*. Cornell University: https://irp.dpb.cornell.edu/wp-content/uploads/2024/04/1000033.pdf adresinden alındı

KAYNAKLAR

Akıllı, M. & Seven, S. (2014). 3D bilgisayar modellerinin akademik başarıya ve uzamsal canlandırmaya etkisi: Atom modelleri. Turkish Journal of Education, 3(1), 11-23.

Akın, E. (2015). Türkçe dersinde multimedya destekli öğretim ve araçlarının kullanımına yönelik öğretmen görüşleri. Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi, (5), 339-355.

Aktay, S., Hamzaçebi, G. & Kara, H. (2021). Eğitimde akıllı telefon uygulaması kullanımı. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 22(1), 542-570.

Arslan, K. (2020). Eğitimde yapay zekâ ve uygulamaları. Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 11(1), 71-88.

Balcı, B. (2020). Türkiye'deki e-öğrenme ortamlarında bulut bilişim konulu lisansüstü tezlerin betimsel tarama yöntemiyle incelenmesi. Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama, 10(2), 402-426.

Christiansen, E. T., Kuure, L., Mørch, A., & Lindström, B. (2013). Problem-based learning for the 21st century: new practices and learning environments. Denmark: Aalborg Universitetsforlag.

Çaydere, O. (2022). Sürdürülebilir grafik tasarım. Tepecik, A. (Ed.), Grafik Tasarım II içinde (s.327-351). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi.

Çoban, E., & Uzun, H. (2022). Endüstri 4.0'ın eğitim alanına etkileri. Fırat Üniversitesi İİBF Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 6(1), 99-100.

Dahlstrom, E., Brooks, C., Grajek, S., & Reeves, J. (2012). Study of undergraduate students and information technology 2012. Research Report. Louisville: Educase Center for Applied Research.

İşler, B. & Kılıç, M. (2021). Eğitimde yapay zekâ kullanımı ve gelişimi. Yeni Medya Elektronik Dergisi, 5(1), 1-11.

Kalburan, Ç. (2014). E-kitap çağı ve Türkiye'de e-kitap sektörü. Pamukkale İşletme ve Bilişim Yönetimi Dergisi, (1), 24-35.

Koç Akran, S. & Kocaman, İ. (2018). Oyun tabanlı öğrenme-öğretme yaklaşımının okul öncesi öğrencilerinin öğrenme tercihlerine etkisi. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 38(2), 513-533.

Koehler, M. J., & Mishra, P. (2009). What is technological pedagogical content knowledge? Contemporary Issues in Technology and Teacher Education, 9(1), 60-70.

Korkmaz, E. & Moralı, H. S. (2021). Artırılmış gerçeklik uygulamalarının matematik eğitiminde kullanımına yönelik örnekler, 5. Uluslararası Türk Bilgisayar ve Matematik Eğitimi (TÜRKBİLMAT-5) sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Akdeniz Üniversitesi, Antalya.

Kökhan, S. & Özcan, U. (2018). 3D yazıcıların eğitimde kullanımı. Bilim Eğitim Sanat ve Teknoloji Dergisi, 2(1), 80-85.

Lai, Y.-S. & Hsu, J.-M. (2011). Development trend analysis of augmented reality system in educational applications. 2011 International Conference on Electrical and Control Engineering konferasında sunulmuş bildiri, Yichang.

McCloskey, D. N. (2010). Excerpt from pages 1–9 of Bourgeois dignity: Why economics can't explain the modern world. Chicago: University of Chicago.

Means, B., Bakia, M., & Murphy, R. (2013). Learning online: What research tells us about whether, when and how. New York: Routledge.

Özarslan Y. (2011). Öğrenen içerik etkileşiminin genişletilmiş gerçeklik ile zenginleştirilmesi, 5. International Computer & Instructional Technologies Symposium (ICITS 2011)'nda sunulmuş bildiri, Fırat Üniversitesi, Elâzığ.

Sagar, R., Maharana, B., & Sharma, J. (2011). ‚Impact of e-book technology on modern libraries', Dronacharya Research Journal, 3(1), 23-26.

Selvi, O., (2011). Bulut bilişim alanında örnek bir uygulama. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Isparta.

Wang, L. C., Hsu, H. Y., & Campbell, T. (2018). The effects of technology-supported interactive learning environments on students' motivation for learning: A metaanalysis. Educational Technology & Society, 21(4), 78-92.

Wang, M., Odell, S. J., & Schwille, S. A. (2017). Transforming teaching and learning through educational innovation: A conceptual framework for research and action. Review of Research in Education, 41(1), 181-205.

Editör:
Dr. Öğr. Üyesi Levent Civcik

Bilgisayar Bilimleri ve Mühendisliği

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

BİLGİSAYAR BİLİMLERİ VE MÜHENDİSLİĞİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Levent Civcik

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Mehmet Çakır
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-09-8
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

BİLGİSAYAR BİLİMLERİ VE MÜHENDİSLİĞİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Levent Civcik
VI+78 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-09-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

Kaynakça

Abadi, M., Barham, P., Chen, J., Chen, Z., Davis, A., Dean, J., ... & Kudlur, M. (2016). TensorFlow: A system for large-scale machine learning. *12th USENIX Symposium on Operating Systems Design and Implementation (OSDI 16)*, 265-283.

Baltrušaitis, T., Ahuja, C., & Morency, L. P. (2019). Multimodal machine learning: A survey and taxonomy. *IEEE Transactions on Pattern Analysis and Machine Intelligence*, 41(2), 423-443.

Bishop, C. M. (2006). Pattern recognition and machine learning. *Springer*.

Biamonte, J., Wittek, P., Pancotti, N., Rebentrost, P., Wiebe, N., & Lloyd, S. (2017). Quantum machine learning. *Nature*, 549(7671), 195-202.

Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). The second machine age: Work, progress, and prosperity in a time of brilliant technologies. *WW Norton & Company*.

Buolamwini, J., & Gebru, T. (2018). Gender shades: Intersectional accuracy disparities in commercial gender classification. In *Conference on fairness, accountability and transparency*, 77-91.

Castelvecchi, D. (2016). Can we open the black box of AI? *Nature News*, 538(7623), 20.

Chollet, F. (2015). Keras. *GitHub*. https://github.com/fchollet/keras

Cho, K., Van Merriënboer, B., Bahdanau, D., & Bengio, Y. (2014). On the properties of neural machine translation: Encoder-decoder approaches. *arXiv preprint arXiv:1409.1259*.

Devlin, J., Chang, M. W., Lee, K., & Toutanova, K. (2018). BERT: Pre-training of deep bidirectional transformers for language understanding. *Proceedings of the 2019 Conference of the North American Chapter of the Association for Computational Linguistics: Human Language Technologies (NAACL-HLT)*, 4171-4186.

Doshi-Velez, F., & Kim, B. (2017). Towards a rigorous science of interpretable machine learning. *arXiv preprint arXiv:1702.08608*.

Elman, J. L. (1990). Finding structure in time. *Cognitive Science*, 14(2), 179-211.

Floridi, L., Cowls, J., Beltrametti, M., Chatila, R., Chazerand, P., Dignum, V., ... & Vayena, E. (2018). AI4People—An ethical framework for a good AI society: Opportunities, risks, principles, and recommendations. *Minds and Machines*, 28, 689-707.

Friedman, B., & Nissenbaum, H. (1996). Bias in computer systems. *ACM Transactions on Information Systems (TOIS)*, 14(3), 330-347.

Goodfellow, I., Bengio, Y., & Courville, A. (2016). Deep learning. *MIT Press*.

Goodfellow, I., Pouget-Abadie, J., Mirza, M., Xu, B., Warde-Farley, D., Ozair, S., … & Bengio, Y. (2014). Generative adversarial nets. *Advances in Neural Information Processing Systems (NeurIPS)*, 27, 2672-2680.

Girshick, R., Donahue, J., Darrell, T., & Malik, J. (2014). Rich feature hierarchies for accurate object detection and semantic segmentation. *Proceedings of the IEEE Conference on Computer Vision and Pattern Recognition (CVPR 2014)*.

He, K., Zhang, X., Ren, S., & Sun, J. (2016). Deep residual learning for image recognition. *Proceedings of the IEEE Conference on Computer Vision and Pattern Recognition (CVPR 2016)*.

Hinton, G. E., Osindero, S., & Teh, Y. W. (2006). A fast learning algorithm for deep belief nets. *Neural Computation*, 18(7), 1527-1554.

Hochreiter, S., & Schmidhuber, J. (1997). Long short-term memory. *Neural Computation*, 9(8), 1735-1780.

Jumper, J., Evans, R., Pritzel, A., et al. (2021). Highly accurate protein structure prediction with AlphaFold. *Nature*.

Kairouz, P., McMahan, H. B., Avent, B., Bellet, A., Bennis, M., Bhagoji, A. N., ... & Zhao, S. (2019). Advances and open problems in federated learning. *arXiv preprint arXiv:1912.04977*.

Kingma, D. P., & Ba, J. (2015). Adam: A method for stochastic optimization. In *Proceedings of the 3rd International Conference on Learning Representations (ICLR 2015)*.

Krizhevsky, A., Sutskever, I., & Hinton, G. E. (2012). ImageNet classification with deep convolutional neural networks. *Advances in Neural Information Processing Systems (NeurIPS)*, 25, 1097-1105.

Levine, S., Finn, C., Darrell, T., & Abbeel, P. (2016). End-to-end training of deep visuomotor policies. *The Journal of Machine Learning Research*, 17(1), 1334-1373.

Li, Y. (2017). Deep reinforcement learning: An overview. *arXiv preprint arXiv:1701.07274*.

Long, J., Shelhamer, E., & Darrell, T. (2015). Fully convolutional networks for semantic segmentation. *Proceedings of the IEEE Conference on Computer Vision and Pattern Recognition (CVPR 2015)*.

Lillicrap, T. P., Hunt, J. J., Pritzel, A., Heess, N., Erez, T., Tassa, Y., ... & Wierstra, D. (2016). Continuous control with deep reinforcement learning. *arXiv preprint arXiv:1509.02971*.

Mnih, V., Kavukcuoglu, K., Silver, D., Graves, A., Antonoglou, I., Wierstra, D., & Riedmiller, M. (2013). Playing Atari with deep reinforcement learning. *arXiv preprint arXiv:1312.5602*.

Mnih, V., Kavukcuoglu, K., Silver, D., Rusu, A. A., Veness, J., Bellemare, M. G., ... & Hassabis, D. (2015). Human-level control through deep reinforcement learning. *Nature*, 518(7540), 529-533.

Nair, V., & Hinton, G. E. (2010). Rectified linear units improve restricted Boltzmann machines. In *Proceedings of the 27th International Conference on Machine Learning (ICML-10)*.

Papernot, N., McDaniel, P., Goodfellow, I., Jha, S., Celik, Z. B., & Swami, A. (2016). Practical black-box attacks against deep learning systems using adversarial examples. *arXiv preprint arXiv:1602.02697*.

Pan, S. J., & Yang, Q. (2010). A survey on transfer learning. *IEEE Transactions on Knowledge and Data Engineering*, 22(10), 1345-1359.

Paszke, A., Gross, S., Massa, F., Lerer, A., Bradbury, J., Chanan, G., ... & Chintala, S. (2019). PyTorch: An imperative style, high-performance deep learning library. *Advances in Neural Information Processing Systems*, 32, 8024-8035.

Rosenblatt, F. (1958). The perceptron: A probabilistic model for information storage and organization in the brain. *Psychological Review*, 65(6), 386-408.

Rumelhart, D. E., Hinton, G. E., & Williams, R. J. (1986). Learning representations by back-propagating errors. *Nature*, 323(6088), 533-536.

Scherer, D., Müller, A., & Behnke, S. (2010). Evaluation of pooling operations in convolutional architectures for object recognition. *International Conference on Artificial Neural Networks*.

Schmidhuber, J. (2015). Deep learning in neural networks: An overview. *Neural Networks*, 61, 85-117.

Sutskever, I., Vinyals, O., & Le, Q. V. (2014). Sequence to sequence learning with neural networks. *Advances in Neural Information Processing Systems (NeurIPS)*, 27, 3104-3112.

Tajbakhsh, N., Shin, J. Y., Tang, Y., & Liang, J. (2016). Convolutional neural networks for medical imaging: Overview and application. *IEEE Transactions on Medical Imaging*, 35(5), 1285-1298.

Vapnik, V. (1995). The nature of statistical learning theory. *Springer*.

Vaswani, A., Shardlow, L., & Jones, C. (2020). Attention is all you need. *Advances in Neural Information Processing Systems (NeurIPS)*, 30.

Yannakakis, G. N., & Togelius, J. (2018). Artificial intelligence and games. *Springer*.

Zhang, Y., & Chen, H. (2017). Survey on deep learning in medical image analysis. *Medical Image Analysis*, 42, 32-40.

Kaynaklar

Bayrakçı, H., Keşkekçi, A. B., ve Arslan, R. (2022). Classification of İris Flower by Random Forest Algorithm. *Advances in Artificial Intelligence Research, 2*(1), 7–14. https://doi.org/10.54569/aair.1018444

Cıbuk, M., Umit, B., Yanhui, G., Cevdet, I., ve Abdulkadir, S. (2019). Efficient Deep Features Selections and Classification for Flower Species Recognition. *Measurement, 137,* 7-13. https://doi.org/10.1016/j.measurement .2019.03.036https://doi.org/10.1016/j.measurement.2019.01.041.

Çelik, Ş. (2022). Yapay Sinir Ağlarının Farklı Aktivasyon Fonksiyonlarında Uygulaması: Türkiye'de Ördek Popülasyonu Öngörüsü. *Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 5*(2), 800-811. https://doi.org/10.47495/okufbed.990995

Elmas, Ç. (2018). *Yapay zeka uygulamaları*. Seçkin Yayıncılık (4. baskı).

Gürbüz, Ö., ve Yılmaz, T. (2024). Evrişimli Sinir Ağları Kullanarak Yüz Belirleme ve Tanıma Uygulaması. *Journal of Investigations on Engineering and Technology*, 6(2), 45-60.

Öztürk, K., ve Şahin, M. E. (2018). Yapay Sinir Ağları ve Yapay Zekâ'ya Genel Bir Bakış. *Takvim-i Vekayi, 6*(2), 25-36.

Şenol, D.ve Denizhan, B. (2023). Kripto Para Değerinin Yapay Sinir Ağları İle Tahmini. Endüstri Mühendisliği, 34(1), 42-69. https://doi.org/10.46465/endustrimuhendisligi.1117414

Kaynakça

Arulkumaran, K., Deisenroth, M. P., Brundage, M., & Bharath, A. A. (2017). "A brief survey of deep reinforcement learning." *arXiv preprint arXiv:1708.05866*.

Bergstra, J., & Bengio, Y. (2012). "Random search for hyper-parameter optimization." *Journal of Machine Learning Research, 13*, 281-305.

Binns, R., et al. (2018). "Explaining and harnessing adversarial examples." *Proceedings of the International Conference on Learning Representations (ICLR)*.

Christiano, P. F., et al. (2017). "Deep reinforcement learning from human preferences." *Proceedings of the 31st International Conference on Neural Information Processing Systems*, 1, 4310-4318.

Fujimoto, S., van Hoof, H., & Megan, L. (2018). "Addressing function approximation error in actor-critic methods." *Proceedings of the 35th International Conference on Machine Learning*, 80, 1587-1596.

Goodfellow, I., Bengio, Y., & Courville, A. (2016). *Deep Learning*. MIT Press.

Hasselt, H., Guez, A., & Silver, D. (2016). "Deep reinforcement learning with double Q-learning." *Proceedings of the AAAI Conference on Artificial Intelligence, 30(1)*.

Hinton, G. E., Deng, L., Yu, D., Dahl, G. E., & Mohamed, A. R. (2012). "Deep neural networks for acoustic modeling in speech recognition." *IEEE Signal Processing Magazine, 29*(6), 82-97.

Hinton, G., et al. (2015). "Deep learning for computer vision." *Proceedings of the IEEE Conference on Computer Vision and Pattern Recognition (CVPR)*.

Krizhevsky, A., Sutskever, I., & Hinton, G. E. (2012). "ImageNet classification with deep convolutional neural networks." *Advances in Neural Information Processing Systems, 25*, 1097-1105.

LeCun, Y., Bengio, Y., & Hinton, G. (2015). "Deep learning." *Nature, 521*(7553), 436-444.

Li, L., et al. (2019). "Reinforcement learning for targeted advertising." *Proceedings of the 28th ACM International Conference on Information and Knowledge Management*, 41, 321-330.

Li, Y. (2018). "Deep reinforcement learning: An overview." *arXiv preprint arXiv:1701.07274*.

Lillicrap, T. P., et al. (2015). "Continuous control with deep reinforcement learning." *Proceedings of the 4th International Conference on Learning Representations (ICLR)*.

Mnih, V., et al. (2015). "Human-level control through deep reinforcement learning." *Nature, 518*(7540), 529-533.

Mnih, V., et al. (2016). "Asynchronous Actor-Critic Agents." *Proceedings of the 33rd International Conference on Machine Learning*, 48, 1928-1937.

Moody, J., & Saffell, M. (2001). "Learning to trade via direct reinforcement." *IEEE Transactions on Neural Networks, 12*(4), 875-889.

Schaul, T., et al. (2016). "Prioritized experience replay." *Proceedings of the 33rd International Conference on Machine Learning*, 48, 98-106.

Schulman, J., Wolski, F., Dhariwal, P., Radford, A., & Klimov, O. (2015). "High-Dimensional Continuous Control Using Generalized Advantage Estimation." *Proceedings of the 30th International Conference on Machine Learning*, 37, 1481-1490.

Silver, D., et al. (2016). "Mastering the game of Go with deep neural networks and tree search." *Nature, 529*(7587), 484-489.

Silver, D., et al. (2017). "Mastering the game of Go without human knowledge." *Nature, 550*(7676), 354-359.

Sutton, R. S., & Barto, A. G. (2018). *Reinforcement Learning: An Introduction*. MIT Press.

Vezhnevets, A., et al. (2017). "Feudal Networks for Hierarchical Reinforcement Learning." *Proceedings of the 34th International Conference on Machine Learning*, 70, 3540-3549.

Wang, W., et al. (2018). "Deep reinforcement learning for recommender systems." *Proceedings of the 27th ACM International Conference on Information and Knowledge Management*, 15, 1234-1243.

Watkins, C. J. C. H., & Dayan, P. (1992). "Q-learning." *Machine Learning, 8*(3), 279-292.

Williams, R. J. (1992). "Simple statistical gradient-following algorithms for connectionist reinforcement learning." *Machine Learning, 8*(3), 229-256.

Zhao, H., Zhang, Y., & Wu, J. (2018). "Deep reinforcement learning for online advertising in recommender systems." *Proceedings of the 24th ACM SIGKDD International Conference on Knowledge Discovery & Data Mining*, 1021-1030.

KAYNAKÇA

1. Walker, M.R., Kelly, J.E. (1959). Critical path planning and scheduling. *Proceedings of the Eastern Joint Computer Conference,* 160–173. https://doi.org/10.1145/1460299.1460318

2. J.E. Kelly. (1961). Critical-path planning and scheduling: Mathematical basis. *Operations Research* Vol. 9, 296–320. http://dx.doi.org/10.1287/opre.9.3.296

3.Taha, H.A. (1972). A Balasian-based algorithm for zero-one polynomial programming. *Management Science,* V.18: B328–B343 https://doi.org/10.1287/mnsc.18.6.B328

4. Misra, K. B., Sharma, J. (1973). Reliability optimization of a system by zero-one programming, *Microelectronics, and Reliability Pergamon Press,* Vol 12, 229-233. https://doi.org/10.1016/0026-2714(73)90589-1

5. Hansen, P. (1979). Methods of nonlinear 0-1 programming. *Annals of Discrete Mathematics* 5, 53–70 https://doi.org/10.1016/S0167-5060(08)70343-1

6. Balas, E., Mazzola, J.B. (1984). Nonlinear 0-1 programming: I. Linearization techniques. Math. *The program*, 30, 1–21. https://doi.org/10.1007/BF02591796

7. Balas, E., Mazzola, J.B. (1984). Nonlinear 0–1 programming: II. Dominance relations and algorithms. Math. The program, 30, 22–45. https://doi.org/10.1007/BF02591797

8. Coit, D. W. , Liu, J. (2000). System Reliability Optimization with k-out-of-n Subsystems, *International Journal of Reliability, Quality and Safety Engineering* , Vol. 7, No. 2 129-142, https://doi.org/10.1142/S0218539300000110

9. Tao, R., Tam, C. (2012). System reliability optimization model for construction projects via system reliability theory, *Automation in Construction,* 340-347. https://doi.org/10.1016/j.autcon.2011.09.012

10. Tao, R., Tam, C. (2013). System reliability theory-base multiple-objective optimization model for construction projects. *Automation in Construction,* 54-64. https://doi.org/10.1016/j.autcon.2012.11.040

11. P. Chang, Y.Lin, Cho, Y., (2017). Reliability interval for a stochastic project network, constrained by budget and time, *Quality Technology & Quantitative Management,* https://doi.org/10.1080/16843703.2017.1369651

12. Coit, D. W., Zio, E. (2018). The evolution of system reliability optimization, *Reliability Engineering, and System Safety,* Volume 192, December 2019, 106259. https://doi.org/10.1016/j.ress.2018.09.008

13. D.Huang, C.Huang, Y.Lin, (2020). Exact project reliability for a multi-state project network subject to time and budget constraints, *Reliability Engineering, and System Safety*, https://doi.org/10.1016/j.ress.2019.106744

14. Wang, D., Cai, S. Si, Z. , Zhao, J. (2021), Reliability optimization of linear consecutive-k-out-of-n: F systems driven by reconfigurable importance, Reliability Engineering, and System Safety https://doi.org/10.1016/j.ress.2021.107994

15. Modibbo, U. M. , Arshad, M., Abdalghani, O., Ali, Irfan. (2021), Optimization and estimation in system reliability allocation problem, Reliability Engineering and System Safety, https://doi.org/10.1016/j.ress.2021.107620

16. Nath, R., Muhuri, P. K. (2024), A novel evolutionary solution approach for many-objective reliability-redundancy allocation problem based on objective prioritization and constraint optimization, *Reliability Engineering & System Safety,* Volume 244, https://doi.org/10.1016/j.ress.2023.109835

17. Sahinidis, N.V.: BARON: branch and reduce optimization navigator, user's manual ver. 4.0. Department of Chemical Engineering, the University of Illinois at Urbana Champaign. http://archimedes.scs.uiuc.edu/baron/manuse.pdf

BÜTÇE AÇIKLARI İLE ENFLASYON ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ANALİZİ

NAZHANIM CİHANTİMUR – DOÇ. DR. ADİL AKINCI

EĞİTİM
yayınevi

BÜTÇE AÇIKLARI İLE ENFLASYON ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ANALİZİ

Nazhanım Cihantimur – Doç. Dr. Adil Akıncı

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Tasarım Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-21-0
1. Baskı, Ekim 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

BÜTÇE AÇIKLARI İLE ENFLASYON ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ANALİZİ
Nazhanım Cihantimur – Doç. Dr. Adil Akıncı
VI+74 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-21-0

Bu çalışma Nazhanım CİHANTİMUR'un Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Maliye Bölümü'nde Doç. Dr. Adil AKINCI danışmanlığından kabul edilen tezinden üretilmiştir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Abdioğlu, Z., & Terzi, H. (2009). Enflasyon Ve Bütçe Açıkları İlişkisi: Tanzi Ve Patinkin Etkisi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 23(2), 195-211.

Aghion, P., Caroli, E., & Garcia-Peñalosa, C. (1999). Inequality and Economic Growth: The Perspective of the New Growth Theories. *Journal of Economic Literature*, 37(4), 1615-1660.

Akdoğan A. (2002). Kamu Maliyesi, Ankara: Gazi Kitabevi

Akerlof, G. A., & Shiller, R. J. (2009). 'Animal Spirits: How Human Psychology Drives the Economy, and Why It Matters for Global Capitalism'. Princeton University Press.

Aksoy A. (2010). Türkiye'de bütçe açıklarının enflasyon, büyüme ve faiz üzerine etkileri: Türkiye uygulaması (Master's thesis, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Akıncı, A., & Erasa Akça, İ. (2024). Türkiye'de Bütçe Açıkları ile Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: Nedensellik Analizi. Akademik Araştırmalar Ve Çalışmalar Dergisi (AKAD), 16(30), 62-71. https://doi.org/10.20990/kilisiibfakademik.1429454

Arestis, P., & Sawyer, M. (2003). The Case for Fiscal Policy. Macroeconomics eJournal.

Arestis, P., & Sawyer, M. (2004). 'Re-examining Monetary and Fiscal Policy for the 21st Century'. Edward Elgar Publishing.

Aschauer, D. (1988). The Equilibrium Approach to Fiscal Policy. Journal of Money, *Credit and Banking*, 20, 41-62.

Ataç, B. (2009). Maliye Politikası. Ankara: Turhan Kitabevi.

Auerbach, A. J., & Gorodnichenko, Y. (2012). Measuring the Output Responses to Fiscal Policy. *American Economic Journal: Economic Policy*, 4(2), 1-27.

Auerbach, A. J., & Slemrod, J. (1997). The Economic Effects of the Tax Reform Act of 1986. *Journal of Economic Literature*, 35(2), 589-632.

Ayça Tekin Koru, Erdal Özmen, "Budget Deficits, Money Growth and Inflation: The Turkish Evidence", *Applied Economics*, Cilt: 35, Sayı: 5, 2003, s.593

Barlas, E. ve Güney, G., (2017). Üniversite Öğrencilerinin Vergi Bilinç Düzeylerinin ve Fatura Duyarlılıklarının Ölçülmesi, GOÜ *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi* (SBAD), 12(2):177-197.

Barro, R. J. (1974). Are Government Bonds Net Wealth?. *Journal of Political Economy*, 82(6), 1095-1117.

Barro, R. J. (1977). Unanticipated Money Growth and Unemployment in the United States. *American Economic Review*, 67(2), 101-115.

Battaglini, M., & Coate, S. (2008). The Political Economy Of Fiscal Policy. *Journal of the European Economic Association,* 6, 367-380.

Behera, H., & Yadav, I. (2019). Explaining India's Current Account Deficit: A Time Series Perspective. *Emerging Markets Economics*, s. 89.

Bernanke, B. S. (2000). 'Essays on the Great Depression'. Princeton University Press.

Bewley, T. (1984). Fiscal and Monetary Policy in a General Equilibrium Model.

Blanchard, O. (2007). Current Account Deficits in Rich Countries. IMF Staff Papers, s. 54.

Blanchard, O. (2019). 'Macroeconomics'. Pearson Education.

Blanchard, O. J., & Fischer, S. (1989). 'Lectures on Macroeconomics'. MIT Press.

Blecker, R. A. (2011). Open Economy Models of Distribution and Growth. In 'The Oxford Handbook of Post-Keynesian

Economics' (pp. 1-28). Oxford University Press.

Blejer M. I. ve Cheasty A. (1999). Mali Açık Nasıl Ölçülür. (H. Şen, çev.). *Maliye Dergisi*, 131, 141-147.

Blinder, A. S. (1981). Thoughts on the Laffer Curve. *Challenge*, 24(5), 36-43.

Blinder, A. S. (2008). 'The Quiet Revolution: Central Banking Goes Modern'. Yale University Press.

Brunner, K., & Meltzer, A. H. (1976). 'An Aggregate Theory for a Closed Economy'. Contributions to Economic Analysis.

Cardoso, F. H., & Faletto, E. (1979). 'Dependency and Development in Latin America'. University of California Press.

Clarida, R., Galí, J., & Gertler, M. (1999). The Science of Monetary Policy: A New Keynesian Perspective. *Journal of Economic Literature*, 37(4), 1661-1707.

Çavdar, Ş. (2011). Türkiye'de Bütçe Açıklarının İktisadi Büyüme ve İstikrar Üzerine Etkileri(1994:Q1-2004:Q4). *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi.* 10(37):26-41.

Dağ, M., & Tüğen, K. (2018). Türkiye'de Bütçe Açıklarının Nedenleri ve Finansman Yöntemleri: Dönemsel bir değerlendirme. *MCBÜ Sosyal Bilimler Dergisi,* 217-240.

Davidson, P. (1991). 'Controversies in Post Keynesian Economics'. Edward Elgar Publishing.

Demirhan, E. (1998). Kamu Açıklarının Finansmanında Monetizasyon Politikası. *Celal Bayar Üniversitesi İİBF Dergisi.* (4): 33-46

Devadas, S., & Loayza, N. V. (2018). When is a Current Account Deficit Bad?. World Bank: Research & Policy Briefs, s. 76.

Dickey, D. A., & Fuller, A. W. (1981). Likelihood Ratio Statistics for Autoregressive Time Series with a Unit Root. *Econometrica,* 49(4), 1057-1072.

Dileyici D. ve Özkıvrak Ö. (2001). Bütçe Anlayışındaki Değişim Süreci: Denk Bütçe İlkesinin Erozyonu ve Açık Bütçe Politikası. *Kamu Tercihi ve Anayasal İktisat Dergisi*, 3, 105-106.

Dinh, H. T. (1999). Fiscal Solvency and Sustainability in Economic Management.

Doğan İ. (2005). Bütçe Açıklarının Enflasyon Üzerindeki Etkisinin Analizi: Teori ve Uygulamaları. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.

Doğru, B., Şentürk, S. H. (2013). Latin Amerika Ülkelerinde Bütçe Açığı ve Enflasyon Arasındaki Eş Bütünleşme İlişkisinin Analizi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 41, 89-109.

Dornbusch R., Stanley F., Richard S., (2004). Macroeconomics, McGraw Hill, Boston

Dow, S. C. (1995). 'Macroeconomic Thought: A Methodological Approach'. Basil Blackwell.

Edizdoğan N. (1998). Kamu Bütçesi (4.Baskı), Bursa: Ekin Kitabevi.

Egeli H. (2002). Mali Açıkların Ölçümüne Yönelik Bazı Gözlemler ve Bu Konuda Geliştirilmiş Alternatif Açık Ölçüleri. *İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4 (2), 29-40.

Egeli H. (2002). Mali Açıkların Ölçümüne Yönelik Bazı Gözlemler ve Bu Konuda Geliştirilmiş Alternatif Açık Ölçüleri. *İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4 (2), 29-40.

Egeli, H. (2002). Kamu Maliyesi ve Cari Açık.

Eggertsson, G. B., & Woodford, M. (2003). The Zero Bound on Interest Rates and Optimal Monetary Policy. *Brookings Papers on Economic Activity*, 2003(1), 139-233.

Eichengreen, B. (2012). 'Exorbitant Privilege: The Rise

and Fall of the Dollar and the Future of the International Monetary System'. Oxford University Press.

Engen, E. M., & Skinner, J. (1992). Fiscal Policy and Economic Growth.

Espinosa, E. G., García, B. M., & Hidalgo, E. C. (2021). Fiscal Policy Approaches: An Inquiring Look From The Modern Monetary Theory. *Journal of Economic Issues*, 55, 999-1022.

Evgin, T. (1994). 90'lı Yıllarda Bütçe ve Bütçe Açığının Finansmanı. *Ekonomik Yaklaşım*. 5(13):19-46.

Feldstein, M. (1995). The Effect of Marginal Tax Rates on Taxable Income: A Panel Study of the 1986 Tax Reform Act. *Journal of Political Economy*, 103(3), 551-572.

Fontana, G. (2009). The transmission mechanism of fiscal policy: a critical assessment of current theories and empirical methodologies. *Journal of Post Keynesian Economics*, 31, 587-604.

Friedman, M. (1968). The Role of Monetary Policy. *American Economic Review*, 58(1), 1-17.

Friedman, M. (1970). A Theoretical Framework for Monetary Analysis. *Journal of Political Economy,* 78(2), 193-238.

Friedman, M., & Schwartz, A. J. (1963). 'A Monetary History of the United States, 1867-1960'. Princeton University Press.

Fullerton, D. (1982). On the Possibility of an Inverse Relationship between Tax Rates and Government Revenues. *Journal of Public Economics*, 19(1), 3-22.

Furtado, C. (1964). 'Development and Underdevelopment'. University of California Press.

Galí, J., & Gertler, M. (1999). Inflation Dynamics: A Structural Econometric Analysis. *Journal of Monetary Economics*, 44(2), 195-222.

Göktuğ, G. (2010). Maastricht Kriterleri ve Türkiye'nin Bu

Kriterlere Uyum Süreci.

Greenwald, B., & Stiglitz, J. E. (1986). Externalities in Economies with Imperfect Information and Incomplete Markets. *Quarterly Journal of Economics*, 101(2), 229-264.

Günay, A. (2007). Mali Disiplinin Sağlanmasında Anayasal Denk Bütçe Yaklaşımı ve Türkiye'de Uygulanabilirliği. Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirmesi Dairesi Başkanlığı. Ankara: Ümit Ofset Matbaacılık.

Güneş, H. (2020). Tanzi ve Patinkin Etkisi Çerçevesinde Bütçe Açığı ile Enflasyon Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi,* 6(2), 1-11

Gürbüzer S. (1997), Enflasyonun Vergi Gelirlerinin Reel Değeri Üzerindeki Etkisi (Tanzi Etkisi). *Hazine Dergisi*, Sayı,7: sayfa,1-30

Hasset, K. A., & Mathur, A. (2006). The Laffer Curve: Past, Present, and Future. American Enterprise Institute for Public Policy Research.

Hatemi-J, A. (2012). Asymmetric Causality Tests with an Application. *Empirical Economics*, 43(1), 447-456.

Hein, E. (2012). 'The Macroeconomics of Finance-dominated Capitalism and Its Crisis'. Edward Elgar Publishing.

Johnson, H. G. (1972). 'Further Essays in Monetary Economics'. Allen and Unwin.

Kesbiç, C. Y., Baldemir, E., & Bakımlı, E. (2005). Bütçe Açıkları İle Parasal Büyüme Ve Enflasyon Arasındaki İlişki: Türkiye İçin Bir Model Denemesi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 19(1), 81-98.

Keynes, J. M. (1936). 'The General Theory of Employment, Interest, and Money'. Palgrave Macmillan.

Kırcı Çevik, N., & Cural, M. (2013). İç Borçlanma, Dış Borçlanma ve Ekonomik Büyüme Arasında Nedensellik İlişkisi: 1989-2012 Dönemi Türkiye Örneği. *Maliye Dergisi*, 115-139.

Kirmanoğlu, H.(2013). Kamu Ekonomisi Analizi. İstanbul: Beta Yayıncılık

Kregel, J. (2008). Minsky's Cushions of Safety: Systemic Risk and the Crisis in the U.S. Subprime Mortgage Market. 'Levy Economics Institute Working Paper' No. 548.

Krugman, P. (2009). 'The Return of Depression Economics and the Crisis of 2008'. W. W. Norton & Company.

Kydland, F. E., & Prescott, E. C. (1982). Time to Build and Aggregate Fluctuations. *Econometrica,* 50(6), 1345-1370.

Laffer, A. B. (2004). The Laffer Curve: Past, Present, and Future. Heritage Foundation Backgrounder, 1765.

Lavoie, M. (2014). 'Post-Keynesian Economics: New Foundations'. Edward Elgar Publishing.

Llorca, M. (2017). Economists are rethinking fiscal policy, [Erişim Tarihi: 12.04.2024, https://economist.com/finance-and-economics/2019/05/16/economists-are-rethinking-fiscal-policy?utm_medium=cpc.adword.pd&utm_source=google&ppccampaignID=18151738051&ppcadID=&utm_campaign=a.22brand_pmax&utm_content=conversion.direct-response.anonymous&gad_source=1&gclid=CjwKCAjwooq3BhB3EiwAYqYoEnj9kACLz4sN3CKyOi_8K8taH_S6UWx8P5tnnABnTqXs1qZ3fvqcoRoCq4kQAvD_BwE&gclsrc=aw.ds]

Lucas, R. E. (1972). Expectations and the Neutrality of Money. *Journal of Economic Theory*, 4(2), 103-124.

Lucas, R. E. (1976). Econometric Policy Evaluation: A Critique. In 'The Phillips Curve and Labor Markets' (pp. 19-46). Carnegie-Rochester Conference Series on Public Policy.

Lucas, R. E. (1980). 'Studies in Business-Cycle Theory'. MIT Press.

Lucas, R. E. (1980). Methods and Problems in Business Cycle Theory. *Journal of Money*, *Credit and Banking*, 12(4), 696-715.

Lucas, R. E., & Sargent, T. J. (1978). After Keynesian Macroeconomics. *Federal Reserve Bank of Minneapolis Quarterly Review,* 3(2), 1-16.

Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü. Devlet Bütçe Uzmanlığı Araştırma Raporu.

Mankiw, N. G. (1985). Small Menu Costs and Large Business Cycles: A Macroeconomic Model of Monopoly. *Quarterly Journal of Economics*, 100(2), 529-537.

Mankiw, N. G. (2010). 'Macroeconomics'. Worth Publishers.

Mankiw, N. G., Weinzierl, M., & Yagan, D. (2009). Optimal Taxation in Theory and Practice. *Journal of Economic Perspectives*, 23(4), 147-174.

Maraş, G., & Dumrul, C. (2019). Türk ekonomisinde bütçe açığı ve enflasyon ilişkisinin sınır testi yaklaşımı ile eş-bütünleşme analizi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, (*54), 314-342.

McCallum, B. T. (1980). Rational Expectations and Macroeconomic Stabilization Policy: An Overview. *Journal of Money, Credit and Banking*, 12(4), 716-746.

Mehmet, D. A. Ğ., & KIZILKAYA, F. (2019). Bütçe açığı ile enflasyon ilişkisi: Türkiye üzerine bir uygulama. *İktisadi Yenilik Dergisi,* 6(2), 76-85.

Mehmet, D. A. Ğ., & TÜGEN, K. (2018). Türkiye'de Bütçe Açıklarının Nedenleri Ve Finansman Yöntemi: Dönemsel Bir Değerlendirmesi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 16(2), 217-240.

Mill, J. S. (1848). 'Principles of Political Economy'.

Minsky, H. P. (1986). 'Stabilizing an Unstable Economy'. Yale University Press.

Mishkin, F. S. (2007). 'Monetary Policy Strategy'. MIT Press.

Mundell, R. A. (1963). Capital Mobility and Stabilization Policy under Fixed and Flexible Exchange Rates. *Canadian Journal of Economics and Political Science*, 29(4), 475-485.

Ok, S. T. (2008). Sustainability and financing of current account deficits: The Turkish case. Iktisat Isletme Ve Finans, s. 24.

Okutan, Ş. (2015). 2000-2014 Yılları Türkiye Ekonomisindeki Kamu Açıkları ve Makroekonomik Etkileri. International. *Journal of SocialSciencesandEducationResearch.* 1(4):1397-1415

Orhan, O. ve Erdoğan, S. (2008). Para Politikası. Ankara: Sözkesen Matbaacılık

Palley, T. I. (1996). 'Post Keynesian Economics: Debt, Distribution, and the Macro Economy'. Macmillan.

Parlaktuna, İ. ve Şimşek, S. (2007). Bütçe Finansman Kaynaklarının Belirlenmesi ve Ekonomi Üzerindeki Etkileri: Türkiye Uygulaması (1989-2005). *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.* 8(2):43-67.

Pasichnyi, M. (2020). Fiscal policy and economic development. University Economic Bulletin.

Pehlivan, O. (2001). Kamu Maliyesi. Trabzon: Derya Kitapevi.

Poterba, J. M. (1994). State Responses to Fiscal Crises: The Effects of Budgetary Institutions and Politics. *Journal of Political Economy*, 102(4), 799-821.

Prebisch, R. (1950). The Economic Development of Latin America and Its Principal Problems. 'United Nations Economic Commission for Latin America'.

Phillips, P., & Perron, P. (1988). Testing for a Unit Root in Time Series Regression. *Biometrika,* 75, 335–346.

Prescott, E. C. (1986). Theory Ahead of Business Cycle Measurement. *Federal Reserve Bank of Minneapolis Quarterly Review,* 10(4), 9-22.

Ricardo, D. (1817). 'On the Principles of Political Economy and Taxation'.

Rodrik, D. (2004). Industrial Policy for the Twenty-First Century. 'CEPR Discussion Paper No. 4767'.

Romer, C. D. (1993). The Nation in Depression. *Journal of Economic Perspectives,* 7(2), 19-39.

Sargent, T. J. (1979). Macroeconomic Theory. Academic Press.

Sargent, T. J. (1982). The Ends of Four Big Inflations. 'In Inflation: Causes and Effects'. University of Chicago Press.

Sargent, T. J., & Wallace, N. (1975). Rational Expectations, the Optimal Monetary Instrument, and the Optimal Money Supply Rule. *Journal of Political Economy,* 83(2), 241-254.

SATICI, H. K., & Hakan, Ö. N. E. R. (2020). Türkiye'de Bütçe Açığı, Dövizkuru ve Enflasyon İlişki: 2006-2017 Dönemi Var, Etki-Tepki ve Varyans Ayrıştırma Analizleri. *Business & Management Studies: An International Journal,* 8(3), 3495-3525.

Scherer, J. (1965). On Measuring Fiscal Policy. *Journal of Finance*, 20, 683-690.

Schmitt-Grohé, S., & Uribe, M. (2001). Optimal Fiscal and Monetary Policy Under Sticky Prices. Macroeconomics eJournal.

Schwartz, A. J. (1963). 'Money in Historical Perspective'. University of Chicago Press.

Singer, H. W. (1950). The Distribution of Gains between Investing and Borrowing Countries. *American Economic Review*, 40(2), 473-485.

Skidelsky, R. (2009). 'Keynes: The Return of the Master'. PublicAffairs.

Slemrod, J. (1990). Optimal Taxation and Optimal Tax Systems. *Journal of Economic Perspectives*, 4(1), 157-178.

Smith, A. (1776). 'An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations'.

Stiglitz, J. E. (1994). The Role of the State in Financial Markets. *Proceedings of the World Bank Annual Conference on Development Economics*, 1993', 19-52.

Stiglitz, J. E. (2010). 'Freefall: America, Free Markets, and the Sinking of the World Economy. W. W. Norton & Company.

Stiglitz, J. E. (2012). 'The Price of Inequality: How Today's Divided Society Endangers Our Future'. W. W. Norton & Company.

Stockhammer, E. (2013). Why Have Wage Shares Fallen? A Panel Analysis of the Determinants of Functional Income Distribution. *International Labour Review,* 152(1), 31-60.

Stokey, N. L., & Rebelo, S. (1995). Growth Effects of Flat-Rate Taxes. *Journal of Political Economy*, 103(3), 519-550.

Sunkel, O. (1972). Big Business and 'Dependencia': A Latin American View. *Foreign Affairs,* 50(3), 517-531.

Şen, H., Sağbaş, İ. & **Keskin, A**. (2007). Bütçe Açıkları ve Açık Finansman Politikası, Teori ve Türkiye Uygulaması. Ankara: Orion Kitabevi.

Abdioğlu, Z., & Terzi, H. (2010). Tanzi Ve Patinkin Etkisi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 23(2), 195-211.

Tanzi, V. (2020). The Theory versus the Reality of Fiscal Policy.

Taylor, J. B. (1993). Discretion versus Policy Rules in Practice. *Carnegie-Rochester Conference Series on Public Policy*, 39, 195-214.

Trabandt, M., & Uhlig, H. (2011). The Laffer Curve Revisited. *Journal of Monetary Economics*, 58(4), 305-327.

Ulusoy, A. (2017). Maliye Politikası (9.Baskı b.). Kocaeli: Umuttepe Yayınları.

Ünsal, E. (2011). Makro İktisat. Ankara: İmaj Yayıncılık.

Wagner, A. (1883). Three Extracts on Public Finance. (R. A. Peacock, Çev.) Palgrave Macmillan, London: Peacock.

Wagner, A. (1883). Three Extracts on Public Finance. (R. A. Peacock, Çev.) Palgrave Macmillan, London: Peacock.

Wanniski, J. (1978). 'The Way the World Works'. Basic Books.

Woodford, M. (2003). 'Interest and Prices: Foundations of a Theory of Monetary Policy'. Princeton University Press.

Zagler, M., & Dürnecker, G. (2003). Fiscal Policy and Economic Growth. *Journal of Economic Surveys,* 17, 397-418.

TÜRKİYE'DE ÜÇÜZ AÇIK HİPOTEZİNİN GEÇERLİLİĞİ

EMİNE KARTAL – DOÇ. DR. ADİL AKINCI

EĞİTİM
yayınevi

TÜRKİYE'DE ÜÇÜZ AÇIK HİPOTEZİNİN GEÇERLİLİĞİ

Emine Kartal – Doç. Dr. Adil Akıncı

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Tasarım Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-19-7
1. Baskı, Ekim 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

TÜRKİYE'DE ÜÇÜZ AÇIK HİPOTEZİNİN GEÇERLİLİĞİ

Emine Kartal – Doç. Dr. Adil Akıncı
VIII+89 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-19-7

Bu çalışma Emine KARTAL'ın Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Maliye Bölümü'nde Doç. Dr. Adil AKINCI danışmanlığından kabul edilen tezinden üretilmiştir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Alizade, T. (2022). *İkiz Açık Hipotezi: Türkiye Üzerine Bir Uygulama*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Altun, N., & İnce, T. (2014). Türkiye'de Üçüz Açıklara Ampirik Bir Yaklaşım:1975-2010. *Sakarya İktisat Dergisi,* 3(2), 40-61.

Altunöz, U. (2014). İkiz Açık Hipotezinin Geçerliliğinin Sınır Yöntemiyle Sınanması: Türkiye Örneği. Adıyaman Üniversitesi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17 (7) 425-446.

Akan, B. (2017). Gümrük Vergilerinin Dördüz Açık Üzerine Etkisi. *Econder International Academic Journal.Araştırma Makalesi, Cilt: 1 Sayı: 2, S. 127 – 141.*

Akan, B. (2019). *Üçüz Açık Hipotezinin Geçerliliği: Türkiye Örneği.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Karabük.

Akın, N. (2018). *Türkiye' De Bütçe Açıklarının Ekonomik Etkileri:1980' Den Günümüze Yaşanan Ekonomik Gelişmeler Ve Bütçe Açığının Sürdürülebilirliğine Dair Genel Bir Değerlendirme.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.

Akıncı, M. & Yüce Akıncı, G. (2016). Dördüz Açıklar: Ütopya Mı Yoksa Gerçek Mi? . *Paradoks Ekonomi Sosyoloji Ve Politika* Dergisi ,Araştırma Makalesi. 12(1) 22 - 47.

Akıncı, Y. (2020). *İkiz Açık Hipotezi.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tekirdağ.

Akkum, M. (2020). *Enflasyon Ve Bütçe Açığı Arasındaki İlişki: Türkiye'de Tanzi Ve Patinkin Etkilerinin Test Edilmesi.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Mersin.

Aksu, A., & Başar, S. (2009). Türkiye İçin İkiz Açıklar Hipotezi'nin Tahmini: Bir Sınır Testi Yaklaşımı. *Ankara Üniversitesi, SBF Dergisi,* 64(04), 1-14.

Ata, A. Y., & Yücel F. (2003). Eş-Bütünleşme Ve Nedensellik Testleri Altında İkiz Açıklar Hipotezi: Türkiye Uygulaması. *Çukurova Üniversitesi, SBE Dergisi,* 12 (12), 97- 110.

Ay, A., Karaçor, Z., Mucuk, M., & Erdoğan, S. (2004). Bütçe Açığı- Cari İşlemler Açığı Arasındaki İlişki Türkiye Örneği (1992-2003), *Selçuk Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergis,* 12, 76-82.

Aydın, B., & Afsal, Ş. M. (2018). Türkiye'de İkiz Açık Hipotezi: Toda-Yamamoto Nedensellik Yaklaşımı. *Uluslararası Ekonomi, İşletme Ve Politika Dergisi.* 2 (2), 231-240.

Aytaç, D. & Sağlam, M. (2014). Kamu Açıkları İç Borç Ve Faiz Oranı İlişkisi: Türkiye Örneği. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, *İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi,* 9(1), 131-149.

Azapoğlu, M.,& Direkçi, B. T. (2015). İkiz Açıklar Hipotezi :Türkiye Uygulaması 1998-2013. *Akademik Araştırmalar Ve Çalışmalar Dergisi*, 12(7), 74-89.

Azgün, S. (2012). İkiz Açıklar Hipotezi: Türkiye Ekonomisinden Kanıtlar. *Doğuş Üniversitesi Dergisi,* 13(2), 189-196.

Bayrak M., & Esen, Ö. (2012). Bütçe Açıklarının Cari İşlemler Dengesi Üzerine Etkileri: İkiz Açıklar Hipotezinin Türkiye Açısından Değerlendirilmesi. *Ekonomik Yaklaşım,* 23 (82), 23 - 49.

Bayrak, Y. (2013). Bütçe Açığı Ve Cari Açığın Sürdürülebilirliği: Türkiye Örneği. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Benli, A.,& Tonus, Ö. (2019). Türkiye Ekonomisinde Cari İşlemler Açığının Belirleyicileri: Dönemler Arası Yaklaşım. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.* 19 (3), 437-460.

Benli, A. (2019). Kırılgan Beşli'de üçüz açık hipotezinin geçerliliği üzerine ampirik bir araştırma. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20 (2), 100-111.

Berkay, F. (2017). *Türkiye'de Kamusal Finansman Sürecinde İç Ve Dış Borçlanma Tercihi (1990-2015 Dönem Analizi)*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

Bulut, C. (2001). *Türkiye Ekonomisinde Artan Kamu Açıklarının Enflasyon, Faiz Oranı Ve Döviz Kuru Üzerindeki Etkileri.* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çakır A. (2012). *Cari Açık – Büyüme İlişkisi: Türkiye Örmeği.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.

Çoltu, S., & Öztürk, S. (2018). Suriyeli Mültecilerin Türkiye Ekonomisine Etkileri. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi,* 7(13), 188-198.

Çavdar, Ç., Ş. (2010). *Türkiye'de Bütçe Açığının Makroekonomik Etkilerinin Var Modelleri İle İncelenmesi.* (Yayınlanmamış Doktora Tezi).İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çakır, N., Y. (2009). *Bütçe Açıklarının Politik İktisadı: Türkiye Örneği.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.

Değirmen, S., & Şengönül, A. (2012). *Türkiye'de Net Tasarruf-Yatırım Açığının Belirleyicileri (No. 2012/114).* Discussion Paper.

Dineri, E. (2016). *Üçüz Açık Hipotezinin Geçerliliği.* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Doruk, T. Ö. (2019). Türkiye Ekonomisi İçin İkiz Açıklar Hipotezinin Kantitatif Genişleme Dönemleri Çerçevesinde Test Edilmesi, *Tesam Akademi Dergisi. Türkiye Ekonomisi Özel Sayısı,* 270.

Duğru, M. (2020). İkiz Açık Hipotezi Ve Ters Nedensellik: Türkiye Ekonomisi Üzerine Ampirik Bir Çalışma. *İstanbul İktisat Dergisi*, 70(2), 413-435.

Dülger, C. Vd. (2012). Devlet Bütçesi. *Anadolu Üniversitesi*.

Eğilmez, M., & Kumcu, E. (2005). *Ekonomi Politikası Teorisi Ve Türkiye Uygulaması 9. Bs. İstanbul, Remzi Kitabevi,140.*

Eğilmez, M. (2013) Tasarruf Yatırım Dengesi Geometrisi. Kendime Yazılar Https://Www.Mahfiegilmez.Com/2013/09/Tasarruf-Yatrm-Dengesi-Geometrisi.Html.

Eğilmez, M. (2015) *Yatırım Ve Tasarruf Denince Ne Anlıyoruz. Sokak Diliyle Ekonomi Dili Arasındaki Fark. Kendime Yazılar.* Https://Www.Mahfiegilmez.Com/2015/08/Yatrm-Ve-Tasarruf-Deyimlerini-Dogru.Html.

Eğilmez, M. (2021). *2021 Yılı Başında Türkiye Ekonomisi Görünümü Ocak, 2021* .

Ekşi, F. (2010). Türkiye'de Cari Açık Ve Finansmanı (1980-2009). (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Erdinç, Z. (2008). İkiz Açıklar Hipotezinin Türkiye'de 1950-2005 Yılları Arasında Eşbütünleşme Analizi Ve Granger Nedensellik Testi İle İncelenmesi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1), 209–222.

Erdemir, D. (2014). *Üçüz Açıklar Hipotezi Türkiye Örneği.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.) Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

Erer, E. (2022). İkiz Açık Hipotezi Türkiye'de Geçerliliği: Zamanla Değişen Nedensellik Analizi. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 24(3), 1291-1326.

Ejder, L., H. (2002). Kamu Açıkları İle Enflasyon Arasındaki İlişkinin Analizi Ve Değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 3,189-208.

Güder, F. & Kılıç, C. (2016). Üçüz Açık Sorunu Ve Üçüz Açık Bileşenlerinin Ekonomik Büyüme Üzerine Etkisi: Türkiye Örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi,* 11(2).

Günay, A. (2006). *Mali Disiplinin Sağlanmasında Anayasal Denk Bütçe Yaklaşımı Ve Türkiye'de Uygulanabilirliği.* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Günaydın, İ. (2004). Vergi- Harcama Tartışması : Türkiye Örneği. *Doğuş Üniversitesi Dergisi,* 5(2), 1-164.

İpek, E. & Kızılgöl A., Ö. (2016). Türkiye Ekonomisinde Üçüz Açık. *Ege Akademik Bakış,* 16 (3).

İyidoğan, P. V. & Erkam, S. (2013). İkiz Açıklar Hipotezi: Türkiye İçin Ampirik Bir İnceleme (1987-2005) . *Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* , 15, 39-48

Kahiloğulları, A., & Akça, E. İ. (2021). Cari Açık Ve Bütçe Açığı İlişkisi: Türkiye Örneği. *Gaziantep Üniversitesi, İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3 (2), 137-151.

Kamacı, A., & Şahin Kara, S. (2019). Üçüz Açık Hipotezi: 1974-2015 Yılları Arası Türkiye Örneği. *Uluslararası Afro-Avrasya Araştırmaları Dergisi*, 4(8), 143-154.

Karabulut Ş. (2014). *Ekonomik Kriz Dönemlerinde İzlenen Talep Yönlü Mali Politikalar: 2008 Krizi Ülke Uygulamaları.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Karabulut, Ş. (2018). *Üçüz Açık Hipotezi ve Türkiye'deki Mali Politikalar Üzerindeki Etkilerinin Analizi.* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Karabulut P. (2019). *İkiz Açık Ve Türkiye Örneği.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.

Karagöl, E. T. (2016). *15 July Coup Attempt And Turkısh Economy. Adam Academy Journal Of Social Sciences, 6*(2), 37-49.

Karaş, G. (2022). Türkiye'de Kamu Dış Borç Yüküne Etki Eden Faktörlerin Belirlenmesi (1974-2020). *Araştırma Gümrük Ticaret Dergisi* 9 (29), 42-57.

Kaya, M. (2016). Türkiye'de Cari Açık Sorunu Ve Nedenleri. *Dicle Üniversitesi, İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 6 (10), 51-75.

Kelepçe, F. (2020). *Türkiye'de Cari Açığın Nedenleri Ve Önlemeye Yönelik Maliye Politikaları. (*Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.

Ketboğa M. (2019). Türkiye'de Dış Ticaret Açığı Sorunun Nedenleri Ve Katma Değeri Düşük Ürün İhracatının Dış Ticaret Açığı İçindeki Yeri Ve Çözüm Önerileri. Batman Üniversitesi *Yaşam Bilimleri Dergisi* 9 (2), 1-210.

Kılavuz, E., & Dumrul, Y. (2012). İkiz Açık Hipotezinin Geçerliliği: Teori Ve Uygulama. *Atatürk Üniversitesi, İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi,* 26 (3-4), 239-258.

Koçbulut, Ö., & Altıntaş, H. (2016). İkiz Açıklar Ve Feldstein-Horioka Hipotezi: Oecd Ülkeleri Üzerine Yatay Kesit Bağımlılığı Altında Yapısal Kırılmalı Panel Eşbütünleşme Analizi. *Erciyes Üniversitesi, İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi.* 48, 145-174.

Kopuk, E., & Özçelik Ö. (2021). Covıd-19 Sürecinde İkiz Açık Ve Büyüme İlişkisi: Türkiye Ekoomisi Üzerine Ampirik Bir Çalışma. *Akademik Araştırmalar Ve Çalışmalar Dergisi.* 13(25), 362-377.

Küçükkara, E. (2023). *Dış Borçlanmanın Ekonomik Büyümeye Etkisi: Türkiye Üzerine Bir İnceleme.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Küçüksucu, M. (2012). *Türkiye'de Bütçe Dengesi Ve Cari İşlemler Dengesi Arasındaki İlişki: 1998-2011 Dönemine Ait Ampirik Bir Uygulama.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Mangır, F. (2012). Bütçe Açığı Ve Cari Açık İlişkisi: 1980-2011 Türkiye Örneği. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Meydan M. (1994). *Türkıye'de Bütçe Açıklarının Nedenleri, Etkileri Ve Açıkların Finansman Yolları (1980-1993). (*Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Istanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Oral, G. B.,& Fazlılar, A.T. (2021). Türkiye Ve Pıigs Ülkelerinde İkiz Açık Hipotezinin Testi: Panel Veri Analizi. Celal Bayar Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi. *Yönetim Ve Ekomomi Dergisi,* 28 (4), 731-749.

Özbay, E. & İpek, E. (2023). Dördüz Açık Hipotezi: Türkiye Ekonomisi Üzerine Bir Analiz . *Uluslararası Yönetim İktisat Ve İşletme Dergisi Araştırma Makalesi*, 19(1), 83-105.

Özçalık, M.,& Erataş, F. (2014). İkiz Açıklar Hipotezinin Geçerliliği: Yükselen Piyasa Ekonomileri İçin Bir Örnek. *Yönetim Ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi,* 22,136-151.

Özdamar, G. (2015). İkiz Açıklar Hipotezi: Teorik Yaklaşımlar Ve Türkiye Üzerine Ampirik Literatür İncelemesi. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi,* 7(2), 165-186.

Özmen, F., M. (2019). *Cari Açık- Bütçe Açığı- Ekonomik Büyüme İlişkisi: Türkiye Ekonomisi Örneği. (*Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hasan Kanyoncu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Özmen, M., & Biçer, B. (2015). Türkiye İçin İkiz Açıkların Ekonometrik Analizi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 24 (2), 279-294.

Özsoy, A. (2018). *Bütçe Açığı İle Ekonomik Büyüme İlişkisinin Amprik Analizi: Türkiye Örneği.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.

Öztürk, Y. (2023). Üçüz açık hipotezinin gelişmiş ülkeler için analizi. *Tesam Akademi Dergisi*, 10(2), 697-724.

Öztürk, S., & Sezen, S. (2018). Türkiye'de Üçüz Açık İle Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki. *Kafkas Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 9(18), 501-522.

Saraç, Ş. (2019). Üçüz Açık Hipotezinin Geçerliliğine İlişkin Panel Veri Analizi. *Uluslararası Yönetim İktisat Ve İşletme Dergisi,* 15(1), 77-93.

Sayar, G. & Bayar, İ. (2019). Türkiye Ve Avrupa Birliği Ülkelerinde İkiz Açık Hipotezinin Test Edilmesi: Panel Veri Analizi (1996-2017). *Aksaray Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Araştırma Makalesi,* 11(4), 35-48.

Solak, S. (2019). *Üçüz Açık Hipotezinin Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisi: Türkiye Örneği.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.

Sürmen, S. (2020). *Bütçe Açıklarının Başlıca Temel Makroekonomik Değişkenler Üzerine Etkisi: Türkiye Örneği.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tekirdağ.

Şahin. D. (2015). İkiz Açık Hipotezinin Geçerliliği: Türkiye Örneği 1995-2013. Celal Bayar Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi. *Yönetim Ve Ekomomi Dergisi,* 22 (1), 49-59.

Şahin, E., B. (2012). Türkiye'de Dış Borç Sorunu Ve Avrupa Borç Krizi'nin Etkileri. *Hukuk Ve İktisat Araştırmaları Dergisi,* 4 (1), 1-47.

Şahin, M., A. (2019). *İkiz Açık Hipotezi: 2002-2006 Döneminde Türkiye Uygulaması.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.

Şimsek, S. (2007). *Bütçe Açıgı Ve Türkiye' De Bütçe Açıgının Finansmanı.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskisehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Şimşek, N. (2014). *İkiz Açıklar HiPotezi, Türkiye Üzerine Bir İnceleme.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.

Turan, T., & Karakaş, M. (2017). İkiz Açık Hipotezine Doğrusal Olmayan Sınır Testi Yaklaşımı. *Maliye Dergisi,* (173), 211-227.

Tarhan, Ç. (2014*). Cari İşlemler Açığı – Bütçe Açığı İlişkisi: 1950-2012 Dönemi Türkiye Uygulaması.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı, Afyonkarahisar.

Taş, S., & Yılmaz, T. (2015). İkiz Açık Teorimi Ve Türkiye Uygulaması (1975-2013). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, *İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi.* 73-94.

Timur, Y. (2005). *Cari İşlemler Ve Bütçe Açığı Arasındaki Nedensellik İlişkisi: Teori Ve Uygulama.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erciyes.

Tiryaki, T. S. (2002). Cari İşlemler Hesabına Çeşitli Yaklaşımlar, Sürdürülebilirlik Ve Türkiye Örneği. *Araştırma Genel Müdürlüğü Çalışma Tebliği, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası.*

Togan, S. & Berument H. (2011). Cari İşlemler Dengesi, Sermaye Hareketleri Ve Krediler. *Bankacılar Dergisi,* 78, 1-21.

Tuğral, B. (2021). İkiz Açıklar Hipotezinin Ampirik Analizi: Türkiye Örneği. *Hukuk Ve İktisat Araştırmaları Dergisi, Araştırma Makalesi.* 13(1), 1-26.

Turan, T., & Karakaş, M. (2017). İkiz Açık Hipotezine Doğrusal Olmayan Sınır Testi Yaklaşımı. *Maliye Dergisi,* 173, 211-227.

Tülümce, Y. S., & Saykal, B. (2021). Türkiye'de Dördüz Açık Hipotezinin Ampirik Analizi. *Uluslararası Yönetim İktisat Ve İşletme Dergisi, Araştırma Makalesi*. 17 (1), 297-315.

Tümer, A., A. (2020). *İkiz Açık Ve Türkiye Örneği.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

TDK (2022), *Türk Dil Kurumu Sözlükleri*, Https://Sozluk.Gov.Tr/.

Utkulu, U. (2003). Türkiye'de Bütçe Açıkları Ve Dış Ticaret Açıkları Gerçekten İkiz Mi? Koentegrasyon Ve Nedensellik Bulguları. Dokuz Eylül Üniversitesi, *İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 18 (1), 45 – 61.

Uysal, D., & Topallı, N. (2007). İkiz Açık Hipotezi: Türkiye. Selçuk Üniversitesi, *Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi,* 10 (1-2), 201 – 214.

Ümit, A. Ö. (2007). *Türkiye'de Bütçe Açığı İle Cari İşlemler Arasındaki İlişkilerin Zaman Serisi Analizi.* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Eskişehir Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Vardar, E. (2007) *Türkiye 'De İç Borçlanmanın Gelişimi.* (Yayınlanmamış Uzmanlık Yeterlilik Tezi). Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Piyasalar Genel Müdürlüğü, Ankara.

Yaldız, E. (2006). *Bütçe Açıkları Ve Politika Etkisizliği: Türkiye Uygulaması.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Yağcı, A., H. (2023). 2018-23 Döneminde Türkiye'de Ekonomik Değişim Ve Seçmen 1225 Eğilimleri. *Mülkiye Dergisi,* 47(4), 1225-1257.

Yavuz, E., & Zhalelkanova, N. (2018). İkiz Açık Hipotezinin Ampirik Olarak Test Edilmesi: Johansen Eş -Bütünleşme Analizi. *Gümrük Ve Ticaret Dergisi,* 11, 50-61.

Yaşar, S., & Erdoğan, S. (2015). Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı Sonrası Türkiye' İkiz Açıklar Hipotezi: Ampirik Bir Uygulama. *Selçuk Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi.* 15(30), 120-137.

Yılmaz, E. B. (2002). İkiz Açık Teorisi: Türkiye'nin 1980-2001 Dönemi Bütçe Açıkları Ve Dış Ticaret Açıkları Üzerine Bir Nedensellik Araştırması, İstanbul Üniversitesi, *İktisat Fakültesi Maliye Araştırma Merkezi Konferansları,* (41), 139-152.

Yılmaz, Ö. & Akıncı, M. (2012). Türkiye'de Cari Açıkların Belirleyicileri: Bir Zaman Serisi Analizi. *Tisk Akademi 2012.*

Yılmaz, E., B. & Yaraşır, S. (2009). Türkiye'de Ve OECD Ülkelerinde Tasarruf Yatırım Açıkları Ve Dış Kaynak İhtiyacı. Marmara Üniversitesi, *İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 27 (2) 97-128.

Yıldırım, K. & Öcal, F., M. (2020). Tasarruf Açığı Sorunu: Türkiye Ve Çin Karşılaştırması. *Journal Of Humanities And Tourism Research, 2020, 10 (2), 262-274*.

ÇEVRE VERGİLERİ EKONOMİK BÜYÜME VE CO2 EMİSYONU ARASINDAKİ NEDENSELLİK İLİŞKİSİ: AMPİRİK BİR UYGULAMA

HİLAL DEDEMEN ÖZKAN - DOÇ. DR. ADİL AKINCI

EĞİTİM
yayınevi

ÇEVRE VERGİLERİ EKONOMİK BÜYÜME VE CO2 EMİSYONU ARASINDAKİ NEDENSELLİK İLİŞKİSİ: AMPİRİK BİR UYGULAMA

Hilal Dedemen Özkan - Doç. Dr. Adil Akıncı

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Tasarım Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-20-3
1. Baskı, Ekim 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

ÇEVRE VERGİLERİ EKONOMİK BÜYÜME VE CO2 EMİSYONU ARASINDAKİ NEDENSELLİK İLİŞKİSİ: AMPİRİK BİR UYGULAMA
Hilal Dedemen Özkan - Doç. Dr. Adil Akıncı
VI+74 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-20-3

Bu çalışma Hilal DEDEMEN ÖZKAN'ın Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Maliye Bölümü'nde Doç. Dr. Adil AKINCI danışmanlığından kabul edilen tezinden üretilmiştir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Acar, E. (2019). *Küresel İklim Değişikliği ile Mücadele Aracı Olarak Karbon Vergisi ve Etkinliği.* Bursa: Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ağayev, S. (2011). Azerbaycan'da Fiyatlar Genel Düzeyi ve Döviz Kuru İlişkisi. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 29*(1), 1-19.

Akdoğan, İ., & Kovancılar, B. (2022). Avrupa Birliği ve Türkiye'de Çevre Dostu Yenilenebilir Enerji Politikalarının Teşvik Türleri Açısından Değerlendirilmesi. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 29*(1), 69-91.

Altıntaş, H. (2013). Türkiye'de Birincil Enerji Tüketimi, Karbondioksit Emisyonu ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Eşbütünleşme ve Nedensellik Analizi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 8*(1), 263-294.

Aslan, F. (2010). *İktisadi Büyümenin Ekolojik Sınırları ve Kalkınmanın Sürdürülebilirliği.* Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Atay Polat, M. & Ergün, S. (2023). Türkiye'de Çevresel Düzenlemeler ve Ekonomik Büyümenin Hava Kirliliği Üzerindeki Etkileri: Ampirik Bir Uygulama. *Verimlilik Dergisi, Circular Economy And Sustainability*, 113-126 .

Atukeren, E. (2011). Granger-Nedensellik Sınamalarına Yeni Yaklaşımlar. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10. Ekonometri ve İstatistik Sempozyumu Özel Sayısı*, 137-153.

Aydın, M. (2020). Seçilmiş OECD Ülkelerinde Çevre Vergilerinin Çevre Kirliliği Üzerindeki Etkileri: Yapısal Kırılmalı Nedensellik Testinden Kanıtlar. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, (28), 137-154.

Bayar, Y., & Şaşmaz, M. (2016). Karbon Vergisi, Ekonomik Büyüme ve CO2 Emisyonu Arasındaki Nedensellik İlişkisi:

Danimarka, Finlandiya, Hollanda, İsveç ve Norveç Örneği. *International Journal of Applied Economic and Finance Studies, 1*(1), 32-41.

Becker, S., Murphy, M., & Tamura, R. (1990). Human Capital, Fertility, and Economic Growth. *Journal of Political Economy, 48*(5), 12-37.

Becsi, Z., & Wang, P. (1997). Financial Development and Growth. *Economic Review, Federal Reserve Bank of Atlanta, Four Quarter*, 46-62.

Bedir, S., & Güneş, H. (2016). Çevre Vergileri ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: AB Ülkeleri için Eşbütünleşme ve Nedensellik Analizleri. *Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar*, (616), 9-21.

Bınboga, G. (2014). Uluslararası Karbon Ticareti ve Türkiye. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 9(34), 5732-5759.

Bohdanowicz, Z. (2021). Different Countries, Common Support for Climate Change Mitigation: The Case of Germany and Poland. *Climate, 9*, 27.

Böhringer, C., Conrad, K., & Löschel, A. (2003). Carbon Taxes and Joint Implementation. An Applied General Equilibrium Analysis for Germany and India. *Environmental and Resource Economics, 24*, 49-76.

Canpolat, E, & Fendoğlu, E. (2018). Hava Kirliliği İle Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişkinin Ekonometrik Analizi, *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 18. EYI Special Issue, 309-324.

Chen, Y.-h., Wang, C., Nie, P.-y., & Chen, Z.-r. (2020). A clean innovation comparison between carbon tax and cap-and-trade system. *Energy Strategy Reviews, 29*, 100483.

Christian, A. (1992). Designing A Carbon Tax: The Introduction Of The Carbonburned Tax (CBT). *UCLA Journal Of Environmental Law And Policy*, 221-281.

Çağlayan, E., & Saçaklı, İ. (2006). Satın Alma Gücü Paritesinin Geçerliliğinin Sıfır Frekansta Spektrum Tahmincisine Dayanan Birim Kök Testleri ile İncelenmesi. *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 20*(1), 121-137.

Damırova, S., & Yayla, N. (2021). Çevre Kirliliği İle Makroekonomik Belirleyicileri Arasındaki İlişki: Seçilmiş Ülkeler İçin Bir Panel Veri Analizi. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*. (30), 107-126.

Dayanır, A. , Durğun, B., & **Durğun, F.** (2017). Ekonomik Büyüme, Çevre İçin Fırsat Maliyeti Mi? Türkiye İçin Nedensellik Analizi . Balkan Sosyal Bilimler Dergisi , *International Congress of Management, Economy and Policy* 2017 Special Edition , 136-163.

Dertli, G., & Yinaç, P. (2018). Yenilenebilir Enerji Tüketimi, Karbondioksit Emisyonu, Enerji İthalatı ve Ekonomik Büyüme: Türkiye Örneği. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 15*(2), 583 - 606.

Dickey, D., & Fuller, W. (1981). Likelihood Ratio Statistics for Autoregressive Time Series with a Unit Root. *Econometrica, 49*, 1057-1072.

Doğan, S., & Tüzer, M. (2011). Küresel İklim Değişikliği ve Potansiyel Etkileri. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 12*(1), 21-34.

Domar, D. (1946). Capital Expansion, Rate of Growth, And Employment. *Econometrica, 14*(2), 137-147.

Dumanlı, T. (2020). *Gelişmekte Olan Ülkelerde Ekonomik Büyümenin Karbon Emisyonu Üzerindeki Etkisi: Türkiye Örneği.* Manisa: Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Durğun, B. & Durğun, F. (2018). Yenilenebilir Enerji Tüketimi ile Ekonomik Büyüme Arasında Nedensellik İlişkisi: Türkiye Örneği. *International Review of Economics and Management*, *6*(1), 1-27.

Ehrlich, I. (1990). The Problem of Development: Introduction. *The Journal of Political Economy, 98*(5), 1-11.

Ercan, Y. (2002). İçsel Büyüme Teorisi: Genel Bir Bakış. *Planlama Dergisi, Özel Sayı, DPT'nin Kuruluşunun 42. Yılı*, 129-138.

Erden Özsoy, C. (2015). Düşük Karbon Ekonomisi ve Türkiye'nin Karbon Ayak İzi. *HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi, 4*(9), 198-215.

Eroğlu, B. (2021). *Teoride ve Uygulamada Karbon Vergisi ve Türkiye'de Uygulanabilirliği.* Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ertek, T. (2009). *Temel Ekonomi* (3 b.). İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım.

Eser, L. (2013). Global Vergi Önerileri ve Uygulanabilirlikleri. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 27*(1), 177-195.

Eurostat. (2023). Air emissions accounts by NACE Rev. 2 activity. Lüksemburg. [Erişim: 04.03.2023, HYPERLINK "https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ENV_AC_AINAH_R2__custom_7091909/default/table?lang=en" https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ENV_AC_AINAH_R2__custom_7091909/default/table?lang=en]

Eurostat. (2023). Air pollutants by source sector. Lüksemburg. [Erişim: 17.03.2023, HYPERLINK "https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ENV_AIR_EMIS__custom_7139744/default/table?lang=en" https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ENV_AIR_EMIS__custom_7139744/default/table?lang=en]

Eurostat. (2023). Environmental protection investments of total economy. Lüksemburg. [Erişim: 17.02.2023, HYPERLINK "https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/view/ENV_AC_EPITE1" https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/view/ENV_AC_EPITE1]

Eurostat. (2023). Environmental tax revenues. Lüksemburg. [Erişim: 11.02.2023, HYPERLINK "https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/view/ENV_AC_TAX" https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/view/ENV_AC_TAX]

Eurostat. (2023). Implicit tax rate on energy. Lüksemburg. [Erişim: 21.04.2023, HYPERLINK "https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/TEN00120__custom_7157726/default/table?lang=en" https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/TEN00120__custom_7157726/default/table?lang=en]

Eurostat. (2023). Real GDP growth rate - volume. Lüksemburg. [Erişim: 25.01.2023, HYPERLINK "https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/TEC00115__custom_7158126/default/table?lang=en" https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/TEC00115__custom_7158126/default/table?lang=en]

Eurostat. (2023). Real GDP per capita. Lüksemburg. [Erişim: 24.01.2023, HYPERLINK "https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SDG_08_10__custom_7158036/default/table?lang=en" https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SDG_08_10__custom_7158036/default/table?lang=en]

Everitt, B. (1998). *The Cambridge Dictionary of Statistics.* Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Fiorito, G. (2017). Carbon Taxes to Reduce CO2 Emissions From Road Transport in Italy: Estimating and Simulating Province-Level Fuel Demand. *International Journal of Transport Economics, 44*(1), 137-152.

Green, K. P. (2023). *Poor Implementation Undermines Carbon Tax Efficiency in Canada.* Fraser Research Bulletin. [Erişim: 12.05.2023, HYPERLINK "https://www.fraserinstitute.org/sites/default/files/poor-implementation-undermines-

carbon-tax-efficiency-in-canada.pdf" https://www.fraserinstitute.org/sites/default/files/poor-implementation-undermines-carbon-tax-efficiency-in-canada.pdf]

Güllü, M. (2015). *Karbon Emisyonu ve Enerji Tüketiminin Büyüme Üzerindeki Etkileri: MIST Ülkeleri Karşılaştırması.* Çankırı: Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Harris, J. M., Roach, B., & Codur, A.-M. (2017). *The Economics of Global Climate Change.* Somerville: Global Development and Environment Institute, Tufts University.

Harrod, F. (1939). An Essay In Dynamic Theory. *The Economic Journal, 49*(193), 14-33.

Hotunluoğlu, H., & Tekeli, R. (2007). Karbon Vergisinin Ekonomik Analizi ve Etkileri: Karbon Vergisinin Emisyon Azaltıcı Etkisi Var Mı? *Sosyoekonomi*, 107-126.

IEA. (2006). *World Energy Outlook 2006.* Paris: OECD/IEA.

İğci, T., & Çobanoğlu, N. (2019). İklim Değişikliğinin ve İklim Değişikliğiyle İlgili Küresel Anlaşmaların Çevre Etiği Bakımından Değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Çevrebilimleri Dergisi*, 7(2), 130-146.

İncekara, A., & Tatoğlu, Y. (2008). Türkiye Ekonomisinde Son Yıllarda Yaşanan Yüksek Oranlı Büyüme Rakamlarının İç Piyasa Üzerindeki Etkileri. *İstanbul Ticaret Odası, Türkiye Ekonomisi Yayınları*, 56.

Kar, M., & Taban, S. (2003). Kamu Harcama Çeşitlerinin Ekonomik Büyüme Üzerine Etkileri. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 58*(3), 146-169.

Karakaya, E. (2016). Paris İklim Anlaşması: İçeriği Ve Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3*(1), 1-12.

Kesbiç, C. & Bozduman, E. T. (2021). Türkiye'de Sektör Bazında Enerji Tüketiminin Çevre Kirliliği Üzerine Etkisi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *19*(2), 289-299.

Keskin, T. (2016). İklim Değişikliği Süreci. *Mühendis ve Makine Dergisi, 49*(581), 63-68.

Kılınç, E. C., & Altıparmak, H. (2020). Çevre Vergilerinin CO2 Emisyonu Üzerindeki Etkisi Üzerine Bir Uygulama. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 10*(1), 217-227.

Kibritçioğlu, A. (1998). İktisadi Büyümenin Belirleyicileri ve Yeni Büyüme Modellerinde Beşeri Sermayenin Yeri. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 53*(1), 207-230.

Korkmaz, S. (2010). Türkiye'de Ar-Ge Yatırımları ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişkinin VAR Modeli ile Analizi. *Journal of Yaşar University, 5*(19), 3320-3330.

Kovancılar, B. (2001). Küresel Isınma Sorununun Çözümünde Karbon Vergisi ve Etkinliği. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 8*(2), 7-20.

Kuran, H. (2019). Kyoto'dan Paris'e Avrupa Birliği İklim Politikaları ve Etkinliğinin İncelenmesi. *Türkiye Siyaset Bilimi Dergisi, 2*(2), 47-71.

Kutlu, T., Gür, C., & Tuncer, M. (2022). Pandemi Sürecinde Kent Merkezi Ulaşım Politikaları Örnek: Ankara Tarihi Kent Merkezi'nde Ulaşıma Ekolojik Yaklaşım. *İdealkent, 13*(36), 715-747.

Küçük, Ö. (2012). *Karbon Vergisi'nin Avrupa Birliği Ülkeleri ve Türkiye'deki Uygulamasının Değerlendirilmesi.* Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Lucas, E. (1988). On The Mechanics of Economic Development. *Journal of Monetary Economics, 22*(1), 3-42.

Markandya, A., & Lehoczki , Z. (1994). *Environmental Taxation: A Review of OECD Country Experience and Prospects for Economies in Transition.* Budapest: Regional Environmental Center.

Matthew, A. (1999). Limits to Growth, Sustainable Development and Environmental Kuznets Curves: An Examination of the Environmental Impact of Economic Development. *Sustainable Development, 7*, 87-97.

Metcalf, G. E., & Weisbach, D. A. (2009). The Design of a Carbon Tax. *(University of Chicago Public Law & Legal Theory Working Paper No. 254*, 1-64.

Metcalf, G. E., & Weisbach, D. A. (2012). Linking Policies When Tastes Differ: Global Climate Policy in a Heterogeneous World. *Review of Environmental Economics and Policy, Association of Environmental and Resource Economists, 6*(1), 110-129.

Munasinghe, M. (2001). Sustainomics, Sustainable Development and Climate Change. *Energy & Environment, 12*(5/6), 393-414.

Naımoglu, M., & Akal, M. (2021). Enerji Verimliliği Üzerine Arz ve Talep Yönlü Genel Bir Bakış. *Verimlilik Dergisi, 3*, 3-20.

National Treasury. (2013). *Carbon Tax Policy Paper Reducing greenhouse gas emissions and facilitating the transition to a green economy.* Republic of South Africa.

OECD. (2019). *Taxing Energy Use 2019: Using Taxes for Climate Action.* Paris: OECD Publishing.

Öymen, G., & Ömeroğlu, M. (2020). Yenilenebilir Enerjinin Sürdürülebilirlik Üzerindeki Rolü. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *19*(39), 1069-1087.

Özaslan, A. (2023). Sürdürülebilir Kalkınma Yolunda Yeşil Büyüme Stratejilerinin Kentlere Yansıması. *Sağlık ve Sosyal Refah Araştırmaları Dergisi*, *5*(1), 98-113.

Özbek, S. (2023). Sürdürülebilir Çevre: Çevre Teknolojileri ve Vergileri Kapsamında Ekonometrik Bir İnceleme. *Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. Muammer ERDOĞAN Anısına Kongre Özel Sayısı, 63-91.

Özel, H. (2012). Ekonomik Büyümenin Teorik Temelleri. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2*(1), 63-72.

Özgüven, A. (1988). *İktisadi Büyüme, İktisadi Kalkınma, Planlama ve Japon Kalkınması.* İstanbul: Filiz Kitabevi.

Öztürk, A., Demirci, U., & Türker, M. (2012). İklim Değişikliği ile Mücadelede Karbon Piyasaları ve Türkiye İçin Bir Değerlendirme. *KSÜ Doğa Bilimleri Dergisi*, 306-313.

Pamukçu, K. (2007). Küresel Emisyon Ticareti Sistemi İçin Bir Model: Avrupa Birliği Emisyon Ticareti Programı. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 0*(37), 17-42.

Phillips, P., & Perron, P. (1988). Testing for a Unit Root in Time Series Regression. *Biometrika, 75*(2), 335-346.

Pigou, A. (2013). Divergences Between Marginal Social Net Product and Marginal Private Net Product. *The Economics of Welfare* (s. 22-71). içinde London: Palgrave Macmillan London.

Ramseur, J., & Parker, L. (2010). *Carbon Tax and Greenhouse Gas Control: Options and Considerations for Congress.* Washington D.C.: Library of Congress. Congressional Research Service.

Romer, M. (1986). Increasing Returns and Long-Run Growth. *The Journal of Political Economy, 9*(5), 1002-1037.

Rotaris, L., & Danielis, R. (2019). The willingness to pay for a carbon tax in Italy. *Transportation Research Part D: Transport and Environment, 67*, 659-673.

Seth, A. (2007). Granger causality. *Scholarpedia, 2*(7), 1667.

Seyidoğlu, H. (2006). *İktisat Biliminin Temelleri.* İstanbul: Güzem Can Yayınları No:21.

Sumner, S., Bird, L., & Smith, H. (2009). Carbon taxes: A review of experience and policy design considerations. *Technical Report NREL/TP-6A2-47312*, 1-29.

Şahin, I. F. O., & Çiftçi, T. A. (2021). İklim Değişikliği İle Mücadelede Türkiye İçin Karbon Vergisi Önerisi. *Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 254-269.

Şanal, İ. (2018). Beton Üretiminin Karbondioksit Emisyonları Açısından Önemi: Toplumsal ve Çevresel Etkiler. *Journal of Polytechnic, 21*(2), 369-378.

Şıklar, İ. (2005). *İktisada Giriş, Ekonomik Büyüme ve Büyümeyi Belirleyen Faktörler.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Şimşek, O., & Tunalı, H. (2022). Yeşil Finansman Uygulamalarının Sürdürülebilir Kalkınma Üzerindeki Rolü: Türkiye Projeksiyonu. *Ekonomi ve Finansal Araştırmalar Dergisi, 4*(1), 16-45.

Taban, S. (2008). *İktisadi Büyüme Kavram ve Modeller.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Tezel, Y. (1989). *İktisadi Büyüme.* Ankara: Macintosh.

Tiezzi, S. (2005). The Welfare Effects And The Distributive İmpact Of Carbon Taxation On Italian Households. *Energy Policy, 33*, 1597-1612.

Tuğaç, Ç. (2022). İklim Değişikliği Krizi ve Şehirler. *Çevre Şehir ve İklim Dergisi, 1(1)*, 38-60.

Turan, T. (2008). *İktisadi Büyüme Teorisine Giriş.* İstanbul: Yalın Yayıncılık.

Türkeş, M. (2006). Küresel İklimin Geleceği ve Kyoto Protokolü. *Jeopolitik, 29*, 99-107.

Uhlmann, D. M., & Avi-Yonah, R. S. (2009). Combating Global Climate Change: Why a Carbon Tax is a Better Response to Global Warming than Cap and Trade. *Universty of Michigan Law School Scholarship Repository, 23*(3), 1-50.

UN. (2023). Committee of Experts on International Cooperation in Tax Matters : draft resolution / Yemen. New York, USA: United Nations Digital Library.

Ünsal, E. (2007). *İktisadi Büyüme.* Ankara: İmaj Yayınevi.

Waggoner, M. (2008). Why and How to Tax Carbon. *Colorado Journal of International Environmental Law and Policy, 20*(1), 1-34.

Worldbank. (2014). *State and Trends of Carbon Pricing.* Washington: Worldbank.

Yalçın, A. Z. (2010). Sürdürülebilir Kalkınma İçin Düşük Karbon Ekonomisinin Önemi ve Türkiye İçin Bir Değerlendirme. *Balıkesir University The Journal of Social Sciences Institute, 13*(24), 186 - 203.

Yavuz, E. & Ergen, E. (2022). Çevre Vergilerinin Çevre Kirliliği Üzerindeki Etkisi: Seçilmiş G20 Ülkeleri Üzerine Bir Uygulama. *International Journal of Public Finance*, *7*(1), 113-136 .

Yegen, B., & Turan, M. (2021). Pigouvian Bir Vergi Önerisi: SAR Vergisi. *Journal of Accounting and Taxation Studies*, 397-418.

Yeldan, E. (2010). *İktisadi Büyüme ve Bölüşüm Teorileri.* Ankara: Efil Yayınevi.

Yıldız, S. (2017). Sürdürülebilir Kalkınma İçin Karbon Vergisi. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi, 10*(3), 367-384.

MİKAİL MÜŞFİK'İN VE SABAHATTİN ALİ'NİN

ŞİİRLERİNİN MUHTEVA AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

OĞUZHAN YILDIRIM

EDİTÖR: DOÇ. DR. MUSTAFA KUNDAKCI

EĞİTİM
yayınevi

MİKAİL MÜŞFİK'İN VE SABAHATTİN ALİ'NİN ŞİİRLERİNİN MUHTEVA AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Oğuzhan Yıldırım

Editör: Doç. Dr. Mustafa Kundakcı

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-28-9
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

MİKAİL MÜŞFİK'İN VE SABAHATTİN ALİ'NİN ŞİİRLERİNİN MUHTEVA AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI
Oğuzhan Yıldırım
VI+108 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-28-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKÇA

Akpınar, Y. (1994). *Azeri Edebiyatı Araştırmaları.* İstanbul: Dergah Yayınları.

Ali, S. (2019). *Sabahattin Ali Bütün Şiirleri.* (A. Özkırımlı, Dü.) İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Alkan, E. (2001). *Arthur Rımbaud Dizeler.* Cumhuriyet Dünya Klasikleri Dizisi.

Armanoğlu, F. (1999). *20. Yüzyıl Siyasi Tarihi.* İstanbul: Alkım Yayınevi.

Azizova, K. (2018). *Mikayıl Müşfik ie Ataol Behramoğlu'nun Şiirlerinin Karşılaştırmali Çözümlenmesi.* Ardahan: Ardahan Üniversitesi.

Bacaklı, Y. (2023, Mart). Ahmet Muhip Dıranas ve Mukağali Makatayev'in Şiirlerinde Bozkıra Bakışın Karşılaştırılması. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi* , s. 485-498.

Bacaklı, Y. (2024). Abay Kunanbayulı ve Mehmet Âkif Ersoy'un Atalete Bakışındaki Müşterek Yönler. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, s. 1845-1857.

Çalık, H. (2016). *Mikayıl Müşfik'in Hayatı, Sanatı ve Eserleri.* Kırşehir: Ahi Evran Üniversitesi.

Dilçin, C. (2019). *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Enginün, İ. (2016). *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı.* İstanbul: Dergah.

Kapağan, E. (2015). *Kırgız Şiirinde Ekim Devrimi.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Karaca, A. (1993). Sabahattin Ali'nin Öykülerinde Toplumsal Konular. *Türkoloji Dergisi, 11*(1), 1

Karakaş, Ş. (1996). 20. Yüzyıl Türk Dünyası Edebiyatı Üzerine Bir Deneme. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, 13-14.

Karimov, L. (1999). Azerbaycan'da Halı Sanatı. *Erdem Dergisi, 10*(29), 1.

Kaştan, Y. (2017). Osmanlı Devleti'nden Türkiye Cumhuriyeti'ne Siyasal Partileşme Süreci. *Osmanlı Medeniyeti Araştırmaları Dergisi*, 91-92.

Kolcu, A. İ. (2015). *Cumhuriyet Edebiyatı.* Konya: Salkımsöğüt Yayınları.

Kundakcı M.-İsmailova C. (2020). Kırgız Şair Moldo Niyaz'ın Şiirlerinde "Kadın", *Karabük Türkoloji Dergisi,* Cilt/Sayı: II, Karabük, s. 77-92.

Mecidov, C. (2008). *Azerbaycan'da Demokratikleşme Süreci ve Siyasi Partiler: Çok Partili Hayata Geçiş.* Ankara: Ankara Üniversitesi.

Müşfiq, M. (2016). *Men Şirin Lehçeli Bir Bülbülem.* Bakü: Kitap Klubu Yayınları.

Nazirliyi, A. R. (2018). *Azerbaycan Poeziyasının Mikayıl Müşfik Zirvesi.* Bakü: Azerbaycan Milli Kütüphanesi.

Özel, İ. (2017). *Erbain.* İstanbul: TİYO Yayınları.

Rodoplu, F. (2012). *Mehmed Emin Resulzade'nin Azerbaycan Tarihi, Rusça'dan Türkçeye Çeviri ve Değerlendirmesi.* İzmir: Ege Üniversitesi.

Yıldırım, O., & Bacaklı, Y. (2023). *Mikayıl Müşfiq'te Vatan ve Millet Sevgisi.* X. ULUSLARARASI TÜRK DÜNYASI ARAŞTIRMALARI SEMPOZYUMU.

KIRGIZ ŞAİR KALIKUL BAY UULU

VE ŞİİRLERİNDE MUHTEVA

CEM MURAT HAMURHAN

EDİTÖR: DOÇ. DR. MUSTAFA KUNDAKCI

EĞİTİM
yayınevi

KIRGIZ ŞAİR KALIKUL BAY UULU VE ŞİİRLERİNDE MUHTEVA
Cem Murat Hamurhan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-29-6
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
KIRGIZ ŞAİR KALIKUL BAY UULU VE ŞİİRLERİNDE MUHTEVA
Cem Murat Hamurhan
VI+86 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-29-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKÇA

Akın, C. (2014). Kırgız Türkçesi İle Moğolca Arasındaki Ortak Bir Edat "Ele". *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (Teke) Dergisi*, 71-74.

Akmataliyev, A.-M. S. (2000). *Akılman Kalıkul.* Bişkek: Şam Basması.

Aksoy, H. (2019). *Kırgız Destanlarında Kadın Tipler.* İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Alimov, U. (2003). *Kıgızistan'da Akınlar ve Akınlık Geleneği.* İzmir: Eğe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Halk Bilimi Anabilim Dalı.

Alimov, U. (2010). *Kırgız Aytışları.* İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Arvas, A. (2011). Suusamırlı Bir Akın: Mamilbek İsrailov. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2*(2), 176.

Arvas, A. (2012). Bir Geleneğin Farklı Coğrafyalarından Yankısı: " Zamana" / "Zamane". *Gazi Türkiyat Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, 113-125.

Aşçı, U. D. (2009). Kırgız Dili ve Edebiyatının Kuruluş Yıllarına Ait Arap Harfli Kırgız Metinlerinde Alfabe ve Yazım Kuralları. *Türkbilig*, 10-11.

Barlas, S. (2015). *Kırgız Türkçesinde İstem (Valenz).* Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bacaklı, Y. (2023). *Ahmet Muhip Dıranas ve Mukağali Makatayev'in Şiirlerinde Bozkıra Bakışın Karşılaştırılması.* Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi, 10, 485-498.

Bacaklı, Y. (2024). *Sovyet Dönemi Kazak Edebiyatına Yönelik Bir Arayış ve Sorgulama Çabası: Cüsipbek Aymavıtulı'nın "Eles" Hikayesi*. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 2024 21(2) 382–393.

Bacaklı, Y. (2024). *Abay Kunanbayulı ve Mehmet Âkif Ersoy'un Atalete Bakışındaki Müşterek Yönler.* İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 2024, 13 (3), 1845-1857.

Cihan, C. (2015). *XIX. ve XX Yüzyılda Bazı Seyyahların Kırgızların Dinî Hayatlarına Dair Gözlem ve Değerlendirmeleri.* Uşak: Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.

Çelebi, İ. (2006). *Kırgız Hak Edebiyatında Koşoklar (Ağıtlar).* Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çeribaş, M. (2010). Kırgız Halk Edebiyatında Yarışma Temelli Bir Tür: "Aytış". *Çevrimiçi Tematik Türkoloji Dergisi*, 1-16.

Çetin, N. (2004). *Şiir Çözümleme Yöntemi.* Ankara: Öncü Basımevi.

Demir, H. (2019). Eski Türklerde Su Kültü ve Anadolu Selçuklu Mimarisi Üzerine Etkileri. *Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23-46.

Demir, Y. (2019). *Kırgız Destanları Üzerine Kültürel Tespit ve Tahliller.* Erzurum: Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.

Dıykanbayeva, M. (2010). Kırgız Adı Üzerine. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 205-210

Dıykanbayeva, M. (2016). Zamane Şiirlerinin İlk Temsilcileri Kalıkul ve Arstanbek. *Türkiye Sosyal Araştımalar Dergisi*, 77-90.

Dıykanbayeva, M. (2017). Kırgızlarda "Tört Tülük" Hayvanla İlgili İnanış ve Uygulamalar. *Milli Folklor*, 133-140.

Dıykanbayeva, M. (2017). Kırıgız Atasözlerinde Kadın ve Toplumdaki Yeri. *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 61-70.

Dıykanbayeva, M. (2018). *Kırgızlarda Atalar Kültü* (2 b.). Konya: Kömen Yayınları. Doğan, S. (2009). *Kırgız Masalları.* Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Efe, A. (2019). *Modern Kırgız Şiirinde Kopuz.* Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Elsherbını, F. M. (2016). *Kırgız Türkçesindeki Arapça Alıntı Kelimeler Üzerine Fonotik ve Semantik İnceleme.* Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Erdem, M. (2005). *Kırgız Türkleri Ve Sosyal Hayat.* Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Erşahin, S. (1999). *Kırgızlar ve İslamiyet- Göçebe Bir Türk Boyunun İslamlaşma Tarihi Üzerine Bir Deneme.* Ankara: SEK.

Erşahin, S. (1999). *Kırgızların İslamlaşması Üzerine Bazı Mülahazalar.* Ankara: Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi.

Eyyunova, A. (2017). *Bağımsızlık Sonrası Azerbaycan Sinemasında Toplumsal Yozlaşma: Pencere ve Köpek.* Antalya: Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü .

Gömeç, S. (2002). *Tarihte ve Günümüzde Kırgız Türkleri.* Ankara: Akçağ. Gömeç, S. (2009). *KırgızTürkleri Tarihi.* Ankara: Berikan yayınevi.

Güngör, A. (2014). Kırgızlarda Kartalla Avcılık Geleneği. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 319-339.

Gür, S. (2018). VIII.Asırda Osmanlı Alimlerinden Muhammed B. Mustafa El- Akkirmânî Ve Besmele Tefsiri. *İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 183-207.

Jusubaliev, A. (2016). *Kırgızdardın Musulmandaşuu Tarıhı.* Bişkek: İz-basma.

Kaçmaz, C. (2020). *Anadolu Halk Masalları ile Kırgız Halk Masallarının Karşılaştırmalı Araştırması.* İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Kallimci, İ. T. (2002). *Çağdaş Kırgız Şiiri ve Alıkul Osmonov'un Kırgız Şiirindeki Yeri.* Muğla: Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kalyev, M. (2004). *Bağımsızlık Sonrası Kırgızistan-Rusya ilişkileri.* Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kapağan, E. (2015). *Kırgız Şiirinde Ekim Devrimi.* Ankara: Akçağ.

Kapağan, E. (2017). Kırgız Akını Arstanbek"te Milli Birlik ve Bağımsızlık Fikri. *İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi, VI*, 750-759.

Karslı, E. (2019). *1917-1945 Yılları Arasında Modern Kırgız Şiirinde Kadın Teması.*Muğla: Muğla Sıtkı Kocaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Esntitüsü.

Kaya, R. (1993). Kıraat Açısından Abdest Ayeti. *Uludağ üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 255-266.

Kılavuz, A. (2016). *Anahatlarıyla İslam Akaidi ve Kelama Giriş.* İstanbul: Ensar yayınları.

Koca, A., & Ergün, K. (2014). *Doğaçlama Ustası Filozof Şair Kalıkul Bay Uulu.*Tirana/Albania: Uluslararası Dil ve Edebiyat Konferansı.

Kosıbayev, M. (2013). Türklerde Zenginlik ve Bereket Algısı "Tört Tülük'e Teorik Yaklaşım ve Divanu Lugati't-Türk'ten Örnekler . *Journal of Turksih Studies*, 1051-1062.

Kölbayeva, M. (2015). *Zamana Adabiyatının Önügüşü.* Bişkek: Gazeta Ko. Kulamshaeva, B. (2016). *Toplumdilbilim Işığında Kırgızların Dili ve Kültürü.* İstanbul:Kriter.

Kundakcı, M. (2019). *Kırgız Zamane Edebiyatı.* Ankara: Bengü.

Kundakcı, M., & İsmailova, C. (2020). Kırgız Şair Molda Niyaz'ın Şiirlerinde Kadın.*Karabük Türkoloji Dergisi*, 77-92.

Kundakcı, M. (2020). *Kırgızlarda "Kereez" (Vasiyet) Irları Söyleme Geleneği ve Arstanbek'in "Kereez" Şiirinde Öne Çıkan Temalar,* Uluslararası Uygur Araştırmaları Dergisi, Sayı: 2020/16, s. 67- 82.

Kurat, A. N. (2020). *Rusya Tarihi Başlangıçtan 1917'ye Kadar.* Ankara: Türk Tarih Kurumu.

Kutucu, E. (2018). *Karabük İli ve Isık Göl Bölgesinin Yerleşim Yeri Adları Üzerine İncelemeler.* Karabük: Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Mürseloğlu, R. (2019). Sscb Döneminden Günümüze Kırgız Tiyatrosunun Oluşumuna Tarihler, Yapıtlar ve Önemli Şahsiyetler Üzerinden Genel Bir Bakış. *Turkısh Studıes-Socıal Scınces*, 849-863.

Okur, K. H. (2009). İslam Hukuku Açısından Helal ve Haram Olan Gıdalar ve Bazı Güncel Meseleler. *Usul İslam Araştırmaları*, 7-40.

Özeren, M. (2015). Kırgız Türkçesiyle Türkiye Türkçesi Ağızlarındaki Söz Varlığı Benzerliği Üzerine Bir Değerlendirme. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (Teke) Dergisi*, 138-168.

Özgen, N. (2014). *Yirminci Yüzyılın İlk Yarısında Kırgız Edebiyatı Tarihi (1900-1950).*

Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Pembeci, B. İ. (2014). Kırgızistan Mezar Ziyaretleri. *Folklor/Edebiyat*, 101-112. Sagınbekov, B. (2007). *Kırgızistan'da Ürkün Olayı ve Kırgız Şiirindeki Akisleri.* İzmir:

Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sağlam, A. (2017). *Kırgız Etnik Kimliği ve Ulus Devlet Yapılanması.* İstanbul: AZ Kitap. Saytlkanova, N. (2019). Büyük Kırgız Devleti. *Türk Ekini*, 55-56.

Soltonoyev, B. (2018). *Kırgız Tarihi I-II.* (M. Dıykanbayeva, Çev.) Ankara: Kömen.

Soytürk, İ. (2020). *Moldo Niyazi'nin Şiirleri Üzerine Tematik Bir İnceleme.* kARABÜK: Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Supataeva, S. (2019). *Kırgız Türklerinde Çocuk Folkloru.* Nevşehir: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Şimşek, S. (2018). Kırgız Bilmecelerinde Sovyet İdeolojisinin Etkileri. *TÜRÜK Uluslararası Dil Edebiyat ve Halk Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 441-459.

Şimşek, S. (2018). *Kırgız Türklerinin Bilmeceleri.* Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Şişikoğlu, A. (2018). *Manas Destanı Çevresinde Türk Destanlarında Türk Ordu Teşkilatına Dair İzler.* Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih (Genel Türk Tarihi) AnaBilim Dalı.

Taşağıl, A. (1999). *Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi.* Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi: https://islamansiklopedisi.org.tr/isik-gol adresinden alındı

Tekin, A. (2010). *Sovyetler Birliği Döneminde Kırgızistan.* Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı.

Temür, N. (2004). Kırgız Türklerinde Sınçılık Geleneği ve Tolubay Sınçı. *Bilig*, 179- 193.

Uulu, K. (2018). *Kırgızistan'da Zamancıların Dinî Ve İtikadî Görüşleri.* Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Uulu, K. B., & Kazıbek, M. U. (1992). *Kazaldar.* (Ü. Şarşenbek, Dü.) Bişkek. https://new.bizdin.kg/kniga/kalygul-kazybek-kazaldar adresinden alındı

Uulu, K. D. (2018). *Kırgızistan'da Zamancıların Dinî Ve İtikadî Görüşleri.* Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Uzun, G. (2020). Kırgız Türkçesinde Ölüm İle İlgili Örtmece ve Tabu Sözler. *Söylem Filolojisi Dergisi*, 226-238.

Vural, F. (2019). Karanlık Dünyalarından Işık Olan İki Aşık: Aşık Veysel ve Barpı Alıkulov. *Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 40-83.

Yazı, M. E. (2007). *Çarlık Döneminde Kırgızlar (1852-1917).* Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı.

KADINA YÖNELİK ŞİDDET

(ÖZBEKİSTAN GAZETELERİ ÜZERİNDEN BİR ÜLKE ANALİZİ)

GULİNA YUSUPOVA

EĞİTİM
yayınevi

KADINA YÖNELİK ŞİDDET
(ÖZBEKİSTAN GAZETELERİ ÜZERİNDEN BİR ÜLKE ANALİZİ)
Gulina Yusupova

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-11-1
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
KADINA YÖNELİK ŞİDDET
(ÖZBEKİSTAN GAZETELERİ ÜZERİNDEN BİR ÜLKE ANALİZİ)
Gulina Yusupova
VI+160 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-11-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKÇA

Abbott , J., & Johnson , J. (1995). Domestic Violence Against Women. Incidence and Prevalence in an Emergency Department Population. *Journal American Medical Association*, 273(22), 1763-1767.

Abdullah, Ö. (2004). *Siyasal İletişim: Partiler, Seçimler, Stratejiler.* İstanbul: Nesil Yayınları.

Abdurahimova, V. (2022, Mart 5). *«Позовите Умиду». Запущен Проект Для Защиты Женщин от Уличных Домогательств.* Gazeta.Uz: https://www.gazeta.uz/ru/2022/03/05/call-umida/ adresinden alınmıştır

Abdurahmonov, M. (2008, Ekim 29). *Milliy Tiklanish Gazetesi*. DEmokratik Parti'nin Sosyo-Politik Gazetesi: https://www.mt.uz/gazeta adresinden alınmıştır

Abdurashidova, Y. (2021, Ağustos 26). *18+: O'zbekistonda Ayollarga Nisbatan Zo'ravonlik, Tahdid, Tazyiq Keskin Oshdi.* Qalampir.Uz. adresinden alınmıştır

Abdusattorov, B. (2019, Eylül 24). *Mahalla Gazetesi*. Sosyo-Politik, Manevi-Eğitici Gazete: https://t.me/gazetalar_sharhi adresinden alınmıştır

ABS. (2022). *Family, Domestic and Sexual Violence Data in Australia.* Canada: AIHW.

Adler, A. (2011). *Social Interest: A Challange to Mankind. Digital Version, H. Stein (Ed.).* Washington: Alfred Adler Institute of Northwestern Washington Manaster.

Advice.Uz, H. A. (2021, Temmuz 17). *Ijtimoiy Himoya Daftarlari.* Advice.Uz: https://advice.uz/oz/document/2289 adresinden alınmıştır

Af Örgütü. (2018). *Violence and Abuse Against Women Online.* London: Amnesty.org.

Ajansı, A. B. (2014). *Kadınlara Yönelik Şiddet: AB Geneline Yönelik Anket.* Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Akadağ, M. (2014, 12 11). Gündelik Hayat Ve Medya Üzerine. İstnabul, İstanbul, Türkiye.

Akhunova, M. A. (1981). *Uzbekskaya SSR v Godi Velikoy Otechestvennoy Voyni.* Tashkent: Fan.

Akın, M. (2013). Aile İçi ŞİddetI. *İÜHFM*, LXXI, 27.

Akıncı Çötok, N. (2015). Toplumsal cinsiyet rolü dâhilinde kadına şiddet olgusuna karşı kadın algısı. *International Journal of Social Sciences and Education Research 1 (3)*, 778-790.

Akıncı Çötok, N. (2016). Şiddeti Anlamada Temel Dinamikler: Şiddetin SosyoPsikolojik Arkeolojisi. *II. Uluslararası Disiplinlerarası Kadın Araştırmaları Kongresi Bildiriler kitabı, 11-13 Aralık,*, 31-39.

Akkaya Şahin, G. (2010). *Aile İçi Şiddet Kavramı ve Aile İçi Şiddetin Uluslararası ve Ulusal Hukuki Belgelerdeki Düzenlemesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aksoy, E., & Çetin, G. (2023, 05 04). *Aile İçi Şiddet.* Adli Tıp Ders Notları: http://www.ttb.org.tr/eweb/adli/6.html (Son Erişim: Mayıs 2023) adresinden alınmıştır

Alankuş, S. (2012). *Önsöz Neden Kadın Odaklı Habercilik? Kadın Odaklı Habercilik II. Basım.* İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayını.

Al-Dulaimi, B. (2023). Sosyal Medyada Bütünleşik Pazarlama İletişim Uygulamalari: Karşilaştirmali Bir Analiz. *Öneri Dergisi*, 8 (59), 243-264. DOI: 10.14783/maruoneri.1082523.

Alikoç, F. (2019, Kasım 17). *Dünyada Kadına Yönelik Şiddet Atlası.* Evrensel: https://www.evrensel.net/haber/391070/dunyada-kadina-yonelik-siddet-atlasi adresinden alınmıştır

Alimov, S. (2023). Ayollarga Nisbatan Zo'Ravonlikning Oldini Olishda Kompleks Tizimli Yondashuv: Xalqaro Tajriba. *Academic Research in Educational Science 4*, 436-446.

Ardıç Çobaner, A., & Vuran Doğan, Ö. (2012). *Toplum Sağliği Ve Şiddet: Medya Üzerine Bir Analiz.* Ankara: ISBN 978-975-590-452-8.

Arıkoğlu Ündücü, C. (2016). Kadına Yönelik Şiddetin Tarihi, Alternatif Politika. *Toplumsal Cinsiyet* , Özel Sayısı II, 4.

Arklan, Ü., & Karakoç, E. (2013). Medyanın Genel ve Siyasal Gündeme İlişkin BilgiEdinme Aracı Olarak Kullanımı: Görgül Bir Araştırma. *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 33, 325-363.

Arslan, A. (2004). Medyanın Birey, Toplum ve Kültür Üzerine Etkileri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 1(1).

Askew, C., & Field, A. (2008). The Vicarious Learning Pathway to Fear 40 Years on. *Clinical Psychology Review*, 28(7), 1249-1265.

Aslan, K. (2008). *Değişen Teknolojiler ve Habercilikte İstihbarat.* İstanbul: Anahtar Kitaplar Yayınevi.

Aslan, Ş., & Akçaray, D. (2013). Psikolojik Şiddetin Genel ve Örgütsel Sinizme Etkileri. *Erciyes Üniversitesi İİBF Dergisi* , 0 (41), 25-44. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/erciyesiibd/issue/5898/78031.

Atabek, N. (1998). Gündem Belirleme Yaklaşımı. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 7, 155-174.

Avrupa Konseyi. (2018). *Mapping Study on Cyberviolence.* Strasbourg, France: Cybercrime Convention Committee.

Aydın, B. (2016). Sınır Kişilik Bozukluğunun Suç ve Şiddet ile İlişkisi: Bir Gözden Geçirme. *Klinik Psikiyatri*, 19, 37-44.

Aziz, A. (2008). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri.* Ankara: Nobel Basımevi.

Aziz, A., & Köker, E. (1994). *Medya Şiddet ve Kadın.* Ankara: T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü.

Bakırcı, K. (2015). İstanbul Sözleşmesi. *Ankara Barosu Dergisi*, 4, 133.

Bandura, A. (1999). *Social Learning Theory.* Newyork: General Learning Press.

Bandura, A. (2001). Social Cognitive Theory: An Agentic Perspective. *Annual Review of Psychology*, 52, 1-26.

Barthes, R. (1979). *Göstergebilim İlkeleri.* Ankara: Kültür Bakanlığı.

Başeğmez, A., & Özerk, H. (2021). İnsanın Saldırgan ve Şiddet İçeren Davranışlarını Psikoterapi Kuramlarının Ele Alış Biçimlerinin Değerlendirilmesi. *Opus Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 18 (44), 8475 - 8499, DOI: 10.26466/opus.942149.

Bayrakçı, M. (2007). Sosyal Öğrenme Kuramı ve Eğitimde Uygulanması. *Sakarya University Journal of Education Faculty*, 14, 198 - 210.

Bengtsson, M. (2016). *How to Plan and Perform a Qualitative Study Using 2016 Content Analysis.* Luxenburg: NursingPlus Open.

Berkowitz, L., & Rogers, K. (1987). A Priming Efefect Analysis of Media Influences. *Perspectives on Media Effects*, 3, 57-81.

Bertil, E. (2010). *Kadınların İnsan Haklarının Uluslararası Düzeyde Korunması ve Kadın Hakları Uluslararası Hukuk ve Uygulama.* İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Bilgin Şahin, B., & Erbay Dündar, P. (2017). Kadına Yönelik Şiddet ve Yaşam Kalitesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 18(3), 203-210.

Bilgin, N. (2016). *Sosyal Psikoloji Sözlüğü: Kavramlar, Yaklaşımlar (3. baskı)* . İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliği. (2021). *Progress towards the Sustainable Development Goals.* London: UNSG.

Birleşmiş Milletler Türkiye. (2021). *Birleşmiş Milletler Uluslararası Uyuşturucu Kontrol Kurulu (INCB) 2021 Raporları açıklandı!* Ankara: BM.

BM. (2008). *Şiddete Hayır – Say No to Violence.* Brüksel: BM.

Bodur, F. (1997). *Yerel Basında Yönetim ve Örgüt Yapısı.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.

Braynt, J., & Zillman, D. (1996). *Violence and Sex in the Media.* New York: Mass Media Effects Across Cultures.

Bulut, S., & Göktürk, G. (2012). Mobbing: İşyerinde Psikolojik Taciz. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (1), 53-70.

Burger, J. (2006). *Kişilik: Psikoloji Biliminin İnsan Doğasına Dair Söyledikleri.* İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Burton, G. (1995). *Medya Analizlerine Giriş Görünenden Fazlası, Çev: N. Dinç.* İstanbul: Alan Yayıncılık.

Çakır, V. (2005). Bir Sosyal Etkinlik Olarak Eğlence Ve Televizyon Konya Örneği'. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakultesi Dergisi*, 13, 123-142.

Çalışkan, H., & Çevik, E. (2018). Kadına Yönelik Şiddetin Belirleyicileri: Türkiye Örneği. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (14), 218 - 233.

Çalışkan, M., & Mencik, Y. (2015). Değişen Dünyanın Yeni Yüzü. *Akademik Bakış Dergisi*, 50, 254-277, http://www.akademikbakis.org.

Can, H. (2006). Aristoteles'te Katharsis Kavramı. *FLSF Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, 63 - 70.

CEDAW. (1995). *Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women.* Europe Union: General Assembly resolution.

Çelik, T., & Tekin, Y. (2015). Sosyal Medyanın Bireyler Üzerindeki Olumsuz Etkilerine İlişkin Bir Örnek: Siber Zorbalık. *International Journal Of Social Science*, 36 (1), 343-355. DOI: 10.9761/JASSS2832.

Cenkseven-Önder, F., & Yalnızca-Yıldırım, S. (2017). Ortaokul Öğrencilerinde Zorbalığı Yordamada Duygusal Zekanın Rolü. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(38), 131-146.

Çetiner, Ş. (2006). *Aile İçi Şiddet Yaşayan Kadınlarda Cinsel Sorunlar ve İntihar Olasılığı.* Ankara: Ankara Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Chiarini, A. (2014). Sustainable Manufacturing-Greening Processes Using Specific Lean Production Tools: An Empirical Observation From European Motorcycle Component Manufacturers. *Journal of Cleaner Production*, 85, 226-233.

Christopher, A. (2002). Media Tactics in the Stage Legislature. *State Politics & Policy Quarterly*, 2 (4), 353-371.

Cılızoğlu, Y., & Karagöz, Ö. (2007). *Sivil Toplum Örgütlerinin Kamuoyu Oluşturma Süreci Petrol İş Sendikası Kampanya Analizi.* İstanbul: Numune Matbaacılık.

Cochran, E. (2021, Şubat 4). *The Truth About Women's Rights in Uzbekistan.* The Borgen Project: https://borgenproject.org/womens-rights-in-uzbekistan/ adresinden alınmıştır

Darakchi.Uz. (2021, Ocak 15). *В 2020 году охранные ордера потребовались более 10 тыс женщинам для защиты от мужей.* Darakchi.Uz: https://darakchi.uz/ru/111577 adresinden alınmıştır

Daryo.Uz. (2021, Kasım 27). *O'zbekistondagi Qaysi Hudud Ayollari Zo'ravonlik va Tazyiqqa Ko'p Uchrayotgani Ma'lum Qilindi.* Daryo.Uz. adresinden alınmıştır

Daryo.Uz. (2022, Nisan 27). *O'zbekistonda Xotin-Qizlarga Nisbatan Qayd Etilgan Zo'ravonlik Holatlarining 87 Foizi Oilada Sodir Etilgan.* Daryo.Uz: https://daryo.uz/2022/04/27/ozbekistonda-xotin-qizlarga-nisbatan-qayd-etilgan-zoravonlik-holatlarining-87-foizi-oilada-sodir-etilgan/ adresinden alınmıştır

Davenport, N., Swartz, R., & Eliot, G. (2003). *Mobbing: İşyerinde Duygusal Taciz (Çev.: Osman Cem.* İstanbul: Sistem Yayıncılık.

De Saussure, F. (1959). *Course in General Linguistics. Çeviren: Wade Baskin.* New York: Philosophical Library.

De Vido , S. (2016). The Ratification of The Council of Europe İstanbul Convention by the EU: A Step Forward in the Protection of Women From Violence in The European Legal System. *European Journal of Legal Studies*, 9 (2), 69-81.

Demirkır Ünlü , M. (2012). *Kadına Yönelik Şiddet ve Aile-İçi Şiddet (İstanbul Sözleşmesi'nin Ulusal Hukuk Açısından Değerlendirilmesi).* İstanbul: İstanbul Yayınları.

Dervent, F. (2007). *Lise Öğrencilerinin Saldırganlık Düzeyleri ve Sportif Aktivitelere Katılımla İlişkisi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* Ankara: Gazi Üniversitesi.

Dinçer, O., Hız, G., & Karaosmanoğlu, K. (2010). Tüketim Kültürünün Var ettiği Reklam Objesi Kadınlar ve Satın Alma Kararlarına Etkisi. *Kurgu*, 23 (1), 1-13,.

Dişsiz, M., & Şahin, N. (2008). Evrensel Bir Kadın Sağlığı Sorunu: Kadına Yönelik Şiddet. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 1(1), 50-58.

Doğan, T. (2013). Beş Faktör Kişilik Özellikleri ve Öznel İyi Oluş. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 14(1), 56-64.

Doğan, Z. (2022). Medya Okuryazarlığı 4.Ünite Eğlence Kaynağı Olarak Medya'. https://www.sosyalciniz.net/medya-okuryazarligi-4-unite-eglence-kaynagi-olarak-medya/ Erişim Tarihi:20.12.2022.

Dönmezer, İ. (2003). *Eğitim psikolojisi (Gelişim ve Öğrenme).* İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi, 4.Baskı.

Dündar, Ö. (2021). Kadına Karşı Şiddete Sosyoekonomik Faktörlerin Etkisi: Teorik Bir Araştırma. *Hitit Ekonomi ve Politika Dergisi*, 1 (2), 154-164.

Dündar, S. (2010). Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddetin Ulusal Gazetelerde Yer Alış Biçimi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi 'Uluslararası Multidisipliner Kadın Kangresi Bildiri Kitabı'*, 4 (1), 448.

Dündar, S., & Demiray, E. (2016). Türkiye'de Kadina Yönelik Şiddetin Ulusal Gazetelerin Internet Sitelerinde Yer Alışı. *Istanbul Journal of Innovation in Education*, 2 (2), 71-103.

Durmaz, Ş. (tarih yok). İşgücü Piyasasında Kadınlar ve Karşılaştıkları Engeller. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (AEÜSBED)*, 2 (3), 37-60.

Dursun, Ç. (2008). *Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Haber Medyası: Alternatif Bir Habercilik.* Ankara: T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü.

Ellsberg, M., Garcia-Moreno, C., Jansen, H., Heise, L., & Watts, C. (2005). Violence against women. *Science*, 310 (5752), 1282-1283, DOI: 10.1126/science.1121400.

Elshod, S. (2023, Nisan 7). *Tanzila Narbayeva: Bolalar va Ayollarni Zo'ravonlikdan Himoya Qilishga Oid Qonun Xalqaro Standartlarga Javob Beradi.* Gazeta.Uz: https://www.gazeta.uz/oz/2023/04/07/tanzila-narbayeva/ adresinden alınmıştır

Eren, V., & Aydın, A. (2014). Sosyal Medyanın Kamuoyu Oluşturmadaki Rolü ve Muhtemel Riskler. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16(1), 197-205.

Erer, S. (2014). Kitle İletişim Araçları ve Tıp Etiği. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 3 (3), 24 - 28.

Ergin, N., Bayram, N., Alper, Z., & Selimoglu, K. (2006). Domestic violence: A tragedy behind the doors. *Women and Health*, 42(2), 35-51.

Erkal, M. (2000). *Sosyoloji.* İstanbul: Der Yayınları.

Ermatov, H. (2007, Ocak 11). *Ishonch Gazetesi*. Özbekistan Sendikalar Federasyonu: https://ishonch.uz/ adresinden alınmıştır

Eroğuz, K. (2022, Ekim 25). *Kadına Yönelik Şiddette Dünya Liderliği.* Türkiye Raporu: https://turkiyeraporu.com/arastirma/kadina-yonelik-siddette-dunya-liderligi-11275/ adresinden alınmıştır

Eron, L. (1994). *Theories of Aggression: From Drives to Cognitions, Aggressive Behaviour: Current Perspectives* . New York: Plenum Press.

Erten, Y., & Ardalı, C. (1996). Saldırganlık Şiddet ve Terörün Psikososyal Yapıları. *Cogito*, 6 (7), 143-164.

Erten, Y., & Ardalı, C. (1996). Saldırganlık şiddet ve terörün psikososyal yapıları. *Cogito*, 6 (2), 143-164.

Ertürk, Y. (2015). *Sınır Tanımayan Şiddet, Paradigma, Politika, Pratikteki Yönleriyle Kadına Şiddet Olgusu.* İstanbul: Metis Yayınları.

Eshmatova, F. (2020, Nisan 8). *O'zbekistonda Gender Tenglikni Ta'minlash Strategiyasi Qabul Qilinadi.* Xalq So'zi: https://xs.uz/uz/post/ozbekistonda-gender-tenglikni-taminlash-strategiyasi-qabul-qilinadi adresinden alınmıştır

Eshraghi, M. (2006). Negahi Jameh Shenakhti Be Khoshoonat Aleyhe Zanan. *Oloume Ejtemai Daneshgahe Azade Eslamiye Shooshtar*, 2, 95-114.

Evra , J. (1998). *Television and Child Development.* Erlbaum: Lawrence.

Fewole, O. (2008). Economic Violence to Women and Girls: Is it Receiving the Necessary Attention? *Trauma, Violence and Abuse*, 9 (3), 167-177. https://doi.org/10.1177/1524838008319255.

Fillion, P. (1992). *azılı Basının Okunması Eğitimler Ve Çelişkiler: Medya Dünyası, Jean –Marie Charon, Çeviri: Oya Tatlıpınar.* İstanbul: İletişim Yayınlar, 1. Baskı.

Fiske, J. (1989). *News, History and Undiciplined Events.* Londra, New York: Routledge.

Fiske, J. (1996). *İletişim Çalışmalarına Giriş, Çeviren: Süleyman İrvan.* Ankara: Ark Yayınları.

Freud, S. (1994). *Psikanaliz Üzerine.* İstanbul: Say Yayınları.

Fromm, E. (1993). *İnsandaki Yıkıcılığın Kökenleri I (Çev. Alpagut, Ş.).* İstanbul: Payel Yayınevi.

Gazeta.Uz. (2021, Mayıs 28). *Jamiyat.* Gazeta.Uz: https://www.gazeta.uz/oz/2021/05/28/1-june/ adresinden alınmıştır

Geçtan, E. (1993). *Psikanaliz ve Sonrası.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Gerbner , G., Gross, L., & Morgan , M. (1986). Perspectives on Media Effects. *Living with Television: The Dynamics of the Cultivations Process*, 17-40.

Gerbner, G. (2014). *Medyaya Karşı. (Ed. Michael Morgan), (Çev. Güneş Ayas, Veysel Batmaz ve İsmail Kovacı).* İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Gerbner, G., & Gross, L. (1976). LivingWithTelevision:The Violence Profile. *Journal of Communication*, 172-199.

Gezen, M. (2013). Kadın Sığınma Evinde Yaşayan Kadınlar ile Şiddet Gördüğü Evde Yaşamaya Devam Eden Kadınların Bağlanma Biçimlerinin ve Ruhsal Belirti Düzeylerinin İncelenmesi. *Düşünen Adam*, 7, 26-65.

Gök, M. (2016). Kadına Yönelik Şiddetin Kuramsal Temelleri ve Çözüm Önerileri. *Turkish Studies*, 11 (2), 451-472. http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9468.

Gökçe, O. (1996). Kamuoyu Kavramının Anlam ve Kapsamı. *Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Dergisi Kurgu*, 14, 211-227.

Gökçe, O. (2001). *İçerik Çözümlemesi, Teori-Metot-Uygulama.* Konya: Selçuk Üniversitesi Yaşatma ve Geliştirme Vakfı Yayınları.

Gökkaya, V. (2014). Cam Tavan, Kadın ve Ekonomik Şiddet. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 2 (26), 371-383.

Graber, D. (1980). *Crime News and the Public.* New York: Praeger.

Gruen, A. (2005). *İçimizdeki Yabancı (Çev. İgan, İ).* İstanbul: Çitlembik Yayınları.

Güleç, H., Topaloğlu, M., Ünsal, D., & Altıntaş, M. (2012). Bir Kısır Döngü Olarak Şiddet. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4 (1), 112-137.

Güler, N. (2005). Kadının Aile İçinde Yaşanan Şiddete Bakışı. *Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Dergisi*, 27 (2), 51-56.

Gümüş, S., & Cengiz, E. (2016). Töre ve Gelenekler Kadına Karşı şiddeti Tetikliyor,. *Uluslararası Hakemli Psikoloji ve Psikiyatrik Araştırmalar Dergisi*, 5.

Günay, V. (2016). *Kültürbilime Giriş: Dil, Kültür ve Ötesi.* İstanbul: Papatya Bilim.

Güneş, E. (2016). Toplumsal Değişim, Teknoloji Ve Eğitim İlişkisinde Sosyal Ağların Yeri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 191-206.

Güngör, N. (2011). *İletişime Giriş.* Ankara: Siyasal Kitabevi.

Gününç, S., Odabaşı, H., & Kuzu, A. (2012). Yaşam Boyu Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 11 (2), 309-325.

Gürhan, N., Erdoğan, G., & Seyran, F. (2020). Cinsel Şiddet. *Meyad Akademi*, 1(1), 59-65.

Gürkan, Ö., & Cöşar, F. (2009). Ekonomik Şiddetin Kadın Yaşamındaki Etkileri. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 2 (3), 124-129.

Habermas, J. (2003). *Sosyal Bilimlerin Mantığı Üzerine.* İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Hanna, R., & Barber, T. (2001). An İnquiry Into Computers in Design: Attitudes Before–Attitudes After. *Design Studies*, 22(3), 255-281.

Harcar, T., Çakır, Ö., Sürgevil, O., & Budak, G. (2008). Kadına Yönelik Şiddet ve Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddetin Durumu. *Toplum ve Demokrasi Dergisi*, 2(4), 51-70.

Harris, B. (2020). *Technology and violence against women. The Emerald Handbook of Feminism, Criminology and Social Change.* Bingley: Emerald Publishing.

Hasan, Y. (2016). Medya ve Siyaset Perspektifinden Kamuoyu. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi (AKAR)*, 1(2), 82-83.

Heise, L. (1993). Violence against Women: The Hidden Health Burden. *World Health Stat Q*, 46, 78-85.

Heise, T. (1998). Violence Against Women, An Integrated Ecological Framework. *Violence 4*, 267-290.

Hill, M. (2015). *Aklımın Aklı: Psikoloji, Çev:Mithat Durak Emre Şenol Durak, Ufuk Kocatepe, 2 Basımdan Çeviri.* Ankara: Nobel Yayınevi.

Hobart, M. (1996). Şiddet ve Susku: Bir Eylem Siyasasına Doğru. *Cogito: Şiddet*, 6-7. 51-65.

Hogben, M., & Byrne, D. (1998). Using Social Learning Theory To Explain Individual Differences in Human Sexuality. *Journal of Sex Research*, 35 (1), 17-53.

Horney, K. (2017). *Psikanalizde yeni yollar. (Budak S, Çeviri Editörü).* İstanbul: Totem Yayınevi, (Orijinal çalışma basım tarihi 1939).

Hu, C., Kojima, A., Athenstaedt, U., & Kato, Y. (2017). Psychometric Validation of Exercise Motivation for Health Scale (EMHS). *Open Journal of Social Sciences*, 5(10), October 31.

Huesmann, L. R.-T. (2003). Longitudinal Relations Between Children's Exposure to TV Violence and Their Aggressive and Violent Behavior in Young Adulthood:1977-1992. *Developmental Psychology*, 39, 201-221, http://dx.doi.org/10.1037/0012-1649.39.2.201.

Human Rights Watch. (2006, Ocak 20). *World Report* . Human Rights Watch: https://www.hrw.org/world-report/2006/country-chapters/uzbekistan adresinden alınmıştır

Human Rights Watch. (2021, Ocak 23). *Worlds Report.* Uzbekistan Events of 2020: https://www.hrw.org/world-report/2021/country-chapters/uzbekistan adresinden alınmıştır

İbiloğlu, A. (2012). Aile İçi Şiddet. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(2), 204-222.

İbiloğlu, A. (2020). Farklı Yönleriyle Mobbing (Psikolojik Şiddet). *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 12(3), 330-341, doi: 10.18863/pgy.543354.

İçel, K. (1984). *Devletle Basın Arasındaki Karşılıklı İlişkiler: Basın Ve Basının Karşılaştığı Hukuki Sorunlar.* İstanbul: Hürriyet Vakfı Eğitim Yayınları.

İçli, T. (1994). Aile İçi Şiddet: Ankara, İstanbul ve İzmir Örneği. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 11 (1-2), 7-20.

Inagamova, M. (2022). O'zbekistonda Gender Tenglikka Oid Ayrim Mulohazalar (Milliy va Xorijiy Tajriba). *The Constitution of the Republic of Uzbekistan is the Glorification of Human Dignity, the Guarantee of Our Free and Prosperous Life*, 3 (2), 330-335.

İpekten, M. (2006). *Evlilikte Kadına Yönelik Cinsel İstismar-Şiddetin Belirlenmesi.* İstanbul: Marmara Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Isajonov, M. (2022, Kasım 25). *Qo'llanma: Himoya Orderini Qanday Olish Mumkin?* Gazeta.Uz: https://www.gazeta.uz/oz/2022/11/25/himoya-orderi/ adresinden alınmıştır

Işık, E., & Semerci, Ç. (2019). Nitel Araştırmalarda Veri Üçgenlemesi Olarak Odak Grup Görüşmesi, Bireysel Görüşme ve Gözlem. *Turkish Journal of Educational Studies*, 6 (3), 53 - 66.

İspirli, M. (2000). *Medya Gerçeği ve Haberciler.* Ankara: Akçağ Yayınları, 1. Baskı.

Jain , S. (2022, Eylül 20). *IASOYAN.* Gender and Political Inclusion: https://www.iasgyan.in/blogs/gender-and-political-inclusion adresinden alınmıştır

Jalilov, N. (2011, Haziran 14). *XXI Asr*. Sosyo-politik gazete "XXI ASR" LLC.: https://21asr.uz/uz adresinden alınmıştır

Jewkes, R. (2002). Intimate Partner Violance: Causes and Prevention. *The Lancet*, 359, 1423-429.

K.Ye, B. (1960). *Ocherki po istorii narodnogo obrazovaniya v Turkestane.* Tashkent: Sharq.

Kalelioğlu, M. (2021). Göstergebilim Kuramının Genel Bir Değerlendirmesi, Türkiye'deki Yeri ve Önemi. *Söylem Filoloji Dergisi*, 6(1), 189-200.

Kandiyoti, D. (1998). *Modernin Cinsiyeti: Türk Modernleşmesi Araştırmalarında Yeni Boyutlar, Der: Sibel Bozdoğan, ve Reşat Kasaba, Türkiye'de Modernleşme ve Ulusal Kimlik İçinde.* İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Karal, D., & Aydemir, E. (2012). *Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet.* Ankara: USAK: USAK Sosyal Araştırmalar Merkezi Uluslararası stratejik araştırma kurumu Usak raporları no: 12-01.

Karataş, E. (2009). Türkiye'de Kadın Hareketleri ve Edebiyatımızda Kadın Sesleri. *Turkhis Studies International Periodical Fort he Languages, Literature and History of the Turkish or Turkic*, 8 (4), 165.

Karcıoğlu, F., & Akbaş, S. (2010). İş Yerinde Psikolojik Şiddet ve İş Tatmini İlişkisi. *Atatürk Üniversitesi İİBF Dergisi*, 24 (3), 139-161.

Kari Niyazov, T. (1955). *Очерки истории культуры советского Узбекистана.* Tashkent: SSCB.

Karınca, E. (2008). *Kadına Yönelik Aile İçi Şiddete İlişkin Hukuksal Durum ve Uygulama Örnekleri.* Ankara: T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü.

Karrieva, R. (1989). *From the Illegality to the Equality.* Tashkent: Uzbekistan.

Kavrakoğlu, F. (2017, Şubat 17). *Kültür: Şiddetin Farklı Kuramsal Yaklaşımlarla Çalışılması.* Şiddet 7: https://kavrakoglu.com/siddet-7-siddetin-farkli-kuramsal-yaklasimlarla-calisilmasi/ adresinden alınmıştır

Kaya, F. (2014). *Kadın ve Kız Çocuklarının İnsan Hakları: Kadına Yönelik Şiddet ve Ev-İçi Şiddet.* Ankara: Ankara, Savaş Yayınevi.

Kaylı, Ş. (2011). *Özgürleşme ve Kadın Bedeni.* İzmir: İlya İzmir Yayınevi.

Keleş, R., & Ünsal, A. (1996). Kent ve Siyasal Şiddet. *Cogito, Kış- Bahar*, 6-7, 91.

Kınay, A., Yılmaz, G., Ayısıgı, S., & Dokulen, S. (2019). Yield and Quality Parameters of Winter and Summer - Sown Different Camelina (Camelina sativa L.) Genotypes. *Turkish Journal of Field Crops*, 24 (2), 164-169. DOI: 10.17557/tjfc.631133.

Kırel, Ç. (2008). *Örgütlerde Psikolojik Taciz (Mobbing) ve Yönetimi.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 1806.

Kocacık, F. (2001). Şiddet Olgusu Üzerine. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(1), 1-7.

Köknel, Ö. (2000). *Bireysel ve Toplumsal Şiddet.* İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.

Köse, A., & Beşer, A. (2007). Kadının değiştirilebilir yazgısı Şiddet. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 10 (4), 114-121.

Köse, A., & Beşer, A. (2007). Kadının Değiştirilebilir Yazgısı 'Şiddet'. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10 (4), 114-121.

Krug, E., Dahlberg, L., Mercy, J., Zwi, A., & Lozano, R. (2002). *World Report on Violence and Health.* Geneva: World Health Organization,.

KSGM. (2009). *Kadına Yönelik Aile İçi Şiddete Mücadele Ulusal Eylem Planı.* Ankara: KSGM.

Kun.Uz. (2020, Şubat 18). *Mahalla, Farmon.* Kun.uz: https://kun.uz/news/2020/02/18/xotin-qizlar-qomitalari-raisi-lavozimlari-tugatildi adresinden alınmıştır

Kun.Uz. (2021, Nisan 26). *O'zbekistonda Xotin-Qizlarga Nisbatan Zo'ravonlik Holatlari. Raqamlar Rasmiy Ma'lumotlardagidan Ham Ko'p Bo'lishi Mumkin.* Kuz.Uz: https://kun.uz/uz/news/2021/04/26/ozbekistonda-xotin-qizlarga-nisbatan-zoravonlik-holatlari-raqamlar-rasmiy-malumotlardagidan-ham-kop-bolishi-mumkin adresinden alınmıştır

Kun.Uz. (2022, Mart 14). *So'nggi 10 yilda O'zbekistondagi Gazetalar Soni 283 taga, Bir Yil Ichida Qariyb 100 Taga Kamaygan.* Kun.Uz: https://kun.uz/uz/news/2022/03/14/songgi-10-yilda-ozbekistondagi-gazetalar-soni-283-taga-bir-yil-ichida-qariyb-100-taga-kamaygan adresinden alınmıştır

Kuyucu, N. (2014). *AİHM İçtihadında Ayrımcılık Yasağı Çerçevesinde Kadına Yönelik Şiddet.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Lewis, R., Rowe, M., & Wiper, C. (2017). Online Abuse of Feminists as an Emerging Form of Violence against Women and Girls. *British Journal of Criminology*, 57 (6), 1462-1481. https://doi.org/10.1093/bjc/azw073.

Lex.Uz, O. (2019, August 23). *Law of the Republic of Uzbekistan.* LexUz: https://lex.uz/docs/5147718 adresinden alınmıştır

Lillard, R. (1975). Through the Disciplines with Spartacus: The Uses of A Hero in History and the Media. *American Studies*, 16 (2), 15-28.

Lipman, M. (1988). *Philosophy Goes to School.* Philadelhia: Temple Universty Press.

Loranz, K. (2008). *İşte İnsan: Saldırganlığın Doğası Üzerine.* İstanbul: Cumhuriyet Yayınları.

M., T. (2000). *Mejdu Lozungami Kommunizma i Zakonami Islama.* Tashkent: Fan.

Makarenko, N. (2017, Mayıs 5). *Почему к нам не едут туристы.* Gazeta.Uz: https://www.gazeta.uz/ru/2017/05/05/tourism/ adresinden alınmıştır

Malone, Y. (2002). Social Cognitive Theory and Choice Theory: A Compatibility Analysis. *International Journal of Reality Therapy*, 22 (1), 10-13.

Masalcı, A. (2001). *Aile İçi Etkilesimlerle Çocuğun Saldırganlık Düzeyi ve Uygu Davranıslarının Karşılaştırılması", Yayınlanmamıs Yüksek Lisans Tezi.* Samsun: Dokuzeylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Mayring, P. (2011). *Nitel sosyal araştırmaya giriş (Çev. A. Gümüş ve M. S. Durgun)*. Ankara: Ankara yayınları.

McLuhan, M. (1959). Myth and Mass Media. *Daedalus*, 88 (2), 339-348.

Media, R. (2022). Family, Domestic and Sexual Violence in Australia: Continuing the National Story 2019. *AIHW*, FDV 3, 164, DOI: Link to DOI:10.25816/5ebcc837fa7ea.

Merriam, S. (2015). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber (3. Basımdan Çeviri) (Çev. Ed. S. Turan).* Ankara: Anı Yayınevi.

Miller, P. (2008). *Gelişim Psikolojisi Kuramları.* Ankara: İmge Kitabevi.

Mirziyoyev, S. (2017, Haziran 27). *Работникам печати и средств массовой информации.* President of the Republic of Uzbekistan: https://president.uz/ru/lists/view/707 adresinden alınmıştır

Mondal, D., & Paul, P. (2021). Increasing Risks of Domestic Violence in India During COVID-19 Pandemic. *Journal of Psychiatric Research*, 135, 94-95, 10.1016/j.jpsychires.2021.01.006.

Moroğlu, N. (2022, Mayıs 22). Kadının İnsan Haklarına Yönelik Uluslararası Sözleşmeler. İstanbul, İstanbul, Türkiye.

Morris, E. (2002). Discussion Article: Disciplinary Boundaries for Creativity. *Creative Education*, 2 (1).

Mullan, B. (1997). *Consuming Television: Television and its Audience.* Oxford: Blackwell Publishers.

Mutz, D., & Martin, P. (2001). Facilitating Communication across Lines of Political Difference: The Role of Mass Media. *The American Political Science Review*, 95 (1), 97-114.

Myer, G. D. (2014). Sex Comparison of Familial Predisposition to Anterior Cruciate Ligament Injury. *Knee Surgery, Sports Traumatology, Arthroscopy,* , 22, 387– 391, https://doi.org/10.1007/s00167-013-2822-3.

Myers, D. (2015). *Sosyal Psikoloji, 10. Basımdan çeviri, Çev: Serap Akfırat.* Ankara: Nobel Yayınları.

Naumes , W., & Naumes , M. (1999). *The art and craft of case writing.* Thousand Oaks: Sage Publications.

Newbury, M. (2005). Polite Gaiety: Cultural Hierarchy and Musical Comedy, 18931904. *The Journal of the Gilded Age and Progressive Era*, 4 (4), 381-407.

Nuriddinova, F. (2010). *Миллий матбуот фихристи: «Иштирокиюн», «Қизил байроқ», «Туркистон» ва «Қизил Ўзбекистон» газеталарида эълон қилинган мақолалар библиографияси (1918–1930).* Tashkent: Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонаси нашриёти.

Öktem, N. (1986). Genç Gazeteciler Eğitim Semineri. *Kamoyu Oluşturulmasında Basının Eğitim İşlevi Ve Kamu Yararı Ölçütü* (s. 18-25). İstanbul: Gazeteciler Cemiyeti Yayınları Yayımı No: 19.

Önal, E. (2011, Haziran 20). *Saldırganlık ve Saldırganlık Nedenlerine İlişkin Kuramlar.* Tafsiye Ediyorum.Com: https://www.tavsiyeediyorum.com/makale_7195.htm adresinden alınmıştır

Orhan, G. (1996). Kamuoyu Kavramının Anlam ve Kapsamı. *Kurgu Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Hakemli İletişim Dergisi*, 14 (1), 211.

Osho Bhagwan, S. (2007). *Sevgi Aşkın En Güzel Çiçeği (Çev.: Sangeet).* İstanbul: Ganj Kitap.

Ozankaya, Ö. (1984). *Toplumbilim Terimleri Sözlüğü.* Ankara: Savaş Yayınları.

Ozankaya, Ö. (tarih yok). Türkiyedeki Yığın İletişimin Demokratik: Siyasal ve Kültür Gelişimindeki Önemi. *A.Ü SBF Dergisi*, XXXIV Ocak-Aralık 1190, 159.

Özbek, D. (1993). *Kadınlara Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılmasına Dair Bildirge,.* İstanbul: İstanbul Barosu Kadın Hakları Uygulama Merkezi.

Özbey, S. (2012). Ebeveynlerin Evlilik Uyumu ve Algıladıkları Sosyal Destek İle Altı Yaş Çocuklarının Problem Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Kastamonu Education Journal*, 20 (1), 43-62.

Özdamar, D. (2009). *CEDAW Sözleşmesi.* Ankara: Ankara yayınları.

Özer, Ö. (2010). *Medyada Şiddet Kültürü.* İstanbul: Literatürk Academia Yayınevi.

Özerkmen, N. (2012). Toplumsal Bir Olgu Olarak Şiddet. *Akademik Bakış Dergisi*, 28, 1-19.

Öztünç, M. (2017). Kadına Yönelik Şiddetin Yerel Basında Temsili (Sakarya İli Örneği) Yayımlanmamış Doktora Tezi. *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.*

Öztünç, M. (2018). Sakarya Yerel Basınında Çıkan Kadına Yönelik Şiddet Haberlerinin Farklı Boyutlardan İncelenmesi. *Turkish Studies Social Sciences*, 13 (26), 971-984. http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.14346.

Öztürk, A. (2004). Modern siyasal sistemlerde medyanın işlev ve sorunları. Yönetim ve Ekonomi. *Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(1), 1-17.

Öztürk, M. (2015). Sosyal Medya ve Eğitim Etkileşimi. *Zeitschrift Für Die Welt Der Türken/Journal Of World Of Turks*, 7(1), 101-120.

Parent-Thirion, A. (2007). *Fourth European working conditions survey. European Foundation for the improvement of living and working conditions.* EU: Office for Official Publications of the European Communities.

Parlak Börü, Ş. (2017). Kadının Korunmasına İlişkin Uluslararası Sözleşmeler ve Türkiye'nin Konumu. *TBB Dergisi*, Özle Sayı, 44-63.

Parmaksızoğlu, A. (2011). *Aile İçi Şiddet Mağduru Olup Boşanma Sürecinde Bulunan Kadınlarda Travma Sonrası Stres Belirtileri ve İlişkili Özellikler, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.

Parsıl, Ü. (2012). *Sanatta Yaratıcılık.* Ankara: An Kitap.

Pelister, T. (2016). Yedi: Sanat, Tasarım ve Bilim Dergisi. *Othello'da İlkel Kavramı Bağlamında Gölge Arketipi*, 15, 99-109.

Polat, O. (2016). Şiddet. *MÜHF-HAD*, 22, 15-34.

Qosimova, N. (2020, Haziran 4). *Реалити шоу – қобиқдаги биз.* New Reporter: https://newreporter.org/uz/2020/06/04/realiti-shou-qobiqdagi-biz/ adresinden alınmıştır

Qosimova, N., & Alimova, N. (2022). *Gender and Media.* Tashkent: O'zbekiston Jahon Tillari Universiteti.

Qosimova, X. (2022). Oiladagi Gender Zo'ravonlik va Maktabda O'quvchilar Orasidagi Bulling Zo'ravonlik Sabablari, Oqibatlari va Ularning Oldini Olish. *Ta'lim Fidoyilari*, 68-71.

Qualitative Research for Education: An Introduction to Theory and Methods (3rd Edition). (1998). Boston: Allyn and Bacon.

Qurbonova, D. (2022). Ayol Jamiyatning Yetakchi Kuchi. *Oriental Art and Culture Scientific-Methodical Journal* , 3 (2), 443-448.

Rahmatov, O. (2018, Nisan 26). *Xalq So'zi Gazetesi*. Narodnoye Slovo Yazı İşleri Ofisinin Devlet Üniter Girişimi: https://xs.uz/uz adresinden alınmıştır

Rahmatov, O. (2022, Mart 31). *«Ежедневное чудо», или Почему пресса нуждается в системных реформах.* Xalq So'zi: https://xs.uz/ru/post/ezhednevnoe-chudo-ili-pochemu-pressa-nuzhdaetsya-v-sistemnykh-reformakh adresinden alınmıştır

Rakow, L., & Kranich, K. (1991). Women as Sign in TV News. *Journal of Communication*, 41 (1), 12-35.

Reliefweb. (2022). *United Nations Human Rights Report.* Brazil: OHCHR.

Riger, S., & Krieglstein, M. (2000). The Impact of Welfare Reform on Men's Violence against Women. *American Journal Of Community Psychology*, 46, 631-647.

Ritzer, G., & Stepnisky, J. (2014). *Sosyoloji Kuramları, Çev. Himmet Hürül.* Ankara: De Ki Basım Yayım.

Roesch, E., Amin, A., Gupta, J., & García-Moreno , C. (2020). Violence against Women During Covid-19 Pandemic Restrictions. *Editorials*, 369, doi: https://doi.org/10.1136/bmj.m1712.

RSF. (2017, Haziran 7). *Reports Without Borders.* World Press Freedom Index: https://rsf.org/en/node/79167?year=2017&data_type=general adresinden alınmıştır

RTÜK. (2007). *İlköğretim Medya Okuryazarlığı Dersi Öğretmen El Kitabı.* Ankara: Radyo ve Televizyon Üstkurulu Yayını.

Saida, N., & Dzardanova , S. (2022, Haziran 16). *Central Asia's Shadow Pandemic: Violence Against Women.* The Diplomat: https://thediplomat.com/2022/06/central-asias-shadow-pandemic-violence-against-women/ adresinden alınmıştır

Sarışın, M. (2022). Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddetin Yeni Yüzü: Dijital Şiddet. *Kadın Araştırma Dergisi*, 8 (2), 257-285.

Sayre, S. (2003). *Entertainment & Society: Audiences, Trends and Impacts.* London: Sage.

Schechter, S. (1982). *Women and Male Violence: the Vision and Struggles of the Battered Women's Movement.* Cambridge: MA: South End Press.

Seidman, I. (2006). *Interviewing as qualitative research: A guide for researchers in education and the social sciences (3rd Edition).* New York: Teachers College Press.

Şener, G. (2013). *Toplumsal Mücadele Alanı Olarak Sosyal Medya. Sosyal Medya ve Ağ Toplumu: II: Kültür, Kimlik, Siyaset, Ed: Can Bilgili, Gülüm Şener.* İstanbul: Reklam Yaratıcıları Derneği Yayınları.

Sessiz Kalma. (2020, Haziran 15). *Oiladaki Zo'ravonlik: Horij va O'zbekiston.* Sessiz Kalma Telegram kanalı: https://telegra.ph/OILADAGI-Z%D0%8ERAVONLIK-HORIZH-VA-%D0%8EZBEKISTON-06-15 adresinden alınmıştır

Sezer, S. (2020, Ocak 18). *Şiddetin Psikolojik Kökenleri.* Küçük Ağaç Psikolojik Danişma Merkezi: https://www.kucukagacpsikoloji.com/siddetin-psikolojik-kokenleri#:~:text=%C5%9Eiddet%20bir%20yas%20tutma%20bi%C3%A7imidir,%C5%9Eiddet%20g%C3%B6z%20ard%C4%B1%20edilenlerin%20isyan%C4%B1d%C4%B1r. adresinden alınmıştır

Sezgin, G. (2018). Kadına Yönelik Aile İçi Fiziksel Şiddet, Fiziksel Şiddeti Meşrulaştırma, Dindarlık ve Dini Başa Çıkma Üzerine Amprik Bir Araştırma. *Kesit Akademi Dergisi*, 17, 193-227.

Shahmohammadi, M. (2017). Barrasiye Jameh Shenakhti Avamele Ejtemai Moeser bar Khoshoonat Aleyhe Zanan dar İran. *Faslnameh Oloume Ejtemai*, 3(2), 70-86.

Shukurova, S. (1970). *Sotsializm i Jenshini Uzbekistana.* Uzbekistan: Tong.

Siever, L. (2008). Neurobiology of Aggression and Violence. *The American Journal of Psychiatry*, 165, 429-442, http://dx.doi.org/10.1176/appi.ajp.2008.07111774.

Signorielli, N. (1995). Violence on Television: The Cultural Indicator Project. *Journal of Broadcasting and Eletronic Media*, 39 (2), 278-283.

Şişman, M. (2006). *Eğitim bilimine giriş.* Ankara: Pegem Yayıncılık.

Spot.Uz. (2019, Eylül 10). *Что случилось с популярными изданиями Узбекистана 1990-х и 2000-х годов и людьми, которые их делали.* Business: https://www.spot.uz/ru/2019/09/10/print-media/ adresinden alınmıştır

Stake, R. (1995). *The art of case study research.* USA: Thousand Oaks, Sage Publications.

Stake, R. (1998). *Case studies, Norman K. Denzin and Yvonna S. Lincoln. Strategies of qualitative inquiry. .* USA: Thousand Oaks, Sage Publications.

Stevens, A. (2014). *Jung, çev. Nursu Örge.* Ankara: Dost Yayınları.

Subhanov, M. (2022, Kasım 22). *Причины разводов в Узбекистане и бытовое насилие как фактор семейного неблагополучия.* Anhor.Uz: https://anhor.uz/society/domestic-violence-and-divorces/ adresinden alınmıştır

Taşdemir, A. (2015). Türkiye'de Şiddetin "Kadın Yüzü". *Istanbul Journal of Sociological Studies*, 0 (52), 715-753. DOI: 10.18368/IU/sk.04297.

Terkan, B. (2005). *Gündem Belirleme Medya ve Siyasal Gündem Üzerine Bir Çalışma, 1.Baskı.* KOnya: Tablet Kitabevi.

Tezcan, M. (1996). Bir Şiddet Ortamı Olarak Okul. *Cogito*, 6 (7), 105-108.

Timisi, N. (1996). *Medyada Cinsiyetçilik.* Ankara: KSSGM Yayınları.

TKDF. (2022). *Kadın Cinayetleri.* İstanbul: Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu.

Toffanin, A. (2011). Research on Violence against Women: A Sociological Perspective. *Interdisciplinary Journal of Family Studies*, XVII, 15-30.

Tokgöz, O. (1985). *Türk Gazetelerinde Siyasal Şiddet (1975-1980), Kitle İletişim Araçları ve Şiddet, UNESCO 1985 Yılı 8. Seminer Tutanakları.* İstanbul: Hürriyet Vakfı Eğitim Yayınları No:8.

Tosun Altınöz, Ş. (2014). Kadına yönelik şiddet faillerin psikososyal özellikleri (Tıpta Uzmanlık Alanı). *Gazi Üniversitesi Tip Fakültesi, Ankara*.

Trend, D. (2008). *Medyada Şiddet Efsanesi, Eleştirel Bir Giriş, Çev.: G. Bostancı.* İstanbul: YKY.

Türkmen, E. (2014). Medya Analizleri" Oturumu Bildiri Sunumu. *Kitlelerin Sosyal Ağlar İle Aracılanmış Gündem Belirleme Gücü: Gezi Parkı Örneği* (s. 23-37). İstanbul: 1. Marmara Lisansüstü İletişim Öğrencileri Sempozyumu.

Tuzcuoğlu, N. (1995). Psikoanaliz Kuramı ve Özellikleri. *M. Ü.Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7, 275-285.

Ulu, M. (2016). Kişilik ve Şiddet İlişkisi Üzerine Psikolojik Bir Araştırma. *Bilimname*, 32, 57 - 82.

UN Women. (2020, Agustos 18). *Online and ICT-Facilitated Violence against Women and Girls During COVID-19.* UN Women: https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2020/04/brief-online-and-ict-facilitated-violence-against-women-and-girls-during-covid-19 adresinden alınmıştır

UN Women. (2021, Kasım 25). *Gender-Based Violence, Women and girls at risk*. UN Women: https://www.unwomen.org/en/hq-complex-page/covid-19-rebuilding-for-resilience/gender-based-violence?gclid=CjwKCAjwkeqkBhAnEiwA5U-uM9Biapgmm_KBRbIXq3FAUUdW4qz9rVX30O34byKM7To7l5aq0be38hoCwEYQAvD_BwE adresinden alınmıştır

UN Women. (2022, Eylül 7). *Explainer: Sustainable Development Goal 5.* UN Women: https://www.unwomen.org/en/news-stories/explainer/2022/09/explainer-sustainable-development-goal-five?gclid=CjwKCAjwkeqkBhAnEiwA5U-uM7TRTfeRMfuFuWuFLGaiKXjIyhV8To3UIbxyqdsgkBxvcl7XGSzHtxoCZe4QAvD_BwE adresinden alınmıştır

Ünal, M. (2016). Göstergebilimin Serüveni. *Mütevekkir Aksaray Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi*, 3 (6), 376-398. https://doi.org/10.30523/mutefekkir.284572.

Ünaldı, H. (2012). *Kadına Yönelik Şiddette Medyanın Dili.* Ankara: Uluslararası Katılımlı Kadına ve Çocuğa Karşı Şiddet Sempozyumu Bldiri Kitabı.

Usmonov , K., & Sodikov, M. (2001). *O'zbekiston tarixi 1917-1991.* Tashkent: Shark.

Utkan, M. (2016, Ekim 6). *Medyanın Eğitime Etkisi.* Yeni Asya Gazetesi : https://www.yeniasya.com.tr/m-fahri-utkan/medyanin-egitime-etkisi_411814 adresinden alınmıştır

Uza.Uz. (2020, Mart 6). *Fermer Ayollar Yuzida Kulgan Quyosh.* Uza.Uz;: https://uza.uz/oz/react/posts/fermer-ayollar-yuzida-kulgan-quyosh-06-03-2020?q=%2Freact%2Fposts%2Ffermer-ayollar-yuzida-kulgan-quyosh-06-03-2020 adresinden alınmıştır

Uzun, R. (2009). *İletişim Etiği: Sorunlar ve Sorumluluklar.* Ankara: Dipnot Yayınları.

Vahip , I., & Doğanavşargil , Ö. (2006). Aile İçi Fiziksel Şiddet ve Kadın Hastalarımız. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 17, 107-114.

Verteletskiy, V. (2022, Haziran 3). *Pervaya Uzbekskaya Gazeta.* Mytashkent.Uz: https://mytashkent.uz/2022/06/03/pervaya-uzbekskaya-gazeta/ adresinden alınmıştır

Vural, A. (2000). Medyanın Kültürel Kalkınmayı Sağlama ve Eğitim İşlevi. *Anadolu Üniversitesi iletişim Fakultesi Dergisi*, 1, 105-113.

Walby, S. (2013). Violence and Society: Introduction to an Emerging Field of Sociology. *Current Sociology*, 61 (2), 95-111.

Wengraf, T. (2001). *Qualitative research interviewing: Biographic narrative and semi-structured methods (1st Edition).* London: Sage Publications.

WHO. (1998). *Life in the 21st Century : A Vision for All.* UK: World Health Organization.

WHO. (2002). *World report on violence and health.* Geneva: WHO.

WHO. (2005). *Multi-country Study on Women's Health and Domestic Violence against Women Initial Reports on Prevelance, Health Outcomes and Women's Responses.* Geneva: WHO.

WHS. (2022). *Monitoring Health for the SDGs, Sustainable Development Goals.* Germany: WHO.

Wolak, J., Mitchell, K., & Finkelhor, D. (2007). Close Online Relationships in a National Sample of Adolescence. *Adolescence*, 37 (147), 441-455.

Wollstonecraft, S. (2012). *Kadın Haklarının Gerekelendirilmesi.* İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Yağmur, H. (2015). *Sosyal Medyanın Siyaset ve Kamuoyunu Yönlendirmedeki Rolü.* Konya: T.C. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Kamu Yönetimi Bilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek lisans Tezi.

Yalçın, Ö., & Erdoğan, A. (2013). Şiddet ve Agresyonun Nörobiyolojik, Psikososyal ve Çevresel Nedenleri. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 5(4), 388-419, doi:10.5455/cap.20130526.

Yaman, E., & Peker, A. (2012). Ergenlerin Siber Zorbalık ve Siber Mağduriyete İlişkin Algıları. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(3), 819-833.

Yaman, E., & Peker, A. (2012). Ergenlerin Siber Zorbalık ve Siber Mağduriyete İlişkin Algıları . *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(3), 819-833.

Yaman, E., Eroğlu, Y., & Peker, A. (2011). *Okul Zorbalığı ve Siber Zorbalık.* İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Yavaş, D., & Ersoy, A. (2016). Kadına Yönelik Şiddet ve Sosyal Hizmet. *Karınca Kooperatif Postası*, 83(960), 3-10.

Ybarra, M. L., & Mitchell, K. J. (2004). Youth Engaging in Online Harassment: Associations With Caregiver-Child Relationships, Internet Use, and Personal Characteristics. *Journal of Adolescence*, 27 (3), 319-336.

Yıldırım, S., & Terzioğlu, F. (2018). Şiddetin Farklı Bir Yüzü: Flört Şiddeti, Etkileri ve Etkileyen Faktörler. *Journal of Anatolia Nursing and Health Sciences*, 21 (4), 285 - 292.

Yıldırım, S., Becerikli , S., & Demirel, M. (2017). Farklı Bakış Açılarına Göre Sosyal Bilgiler Dersinde Değerler Eğitimi. *İlköğretim Online*, 16 (4), 1575-1588.

Yılmaz , S. (2009). *Her Yönüyle Gazetecilik.* İstanbul: Literatürk.

Yumul, A. (2000). Bitmemiş Bir Proje Olarak Beden . *Toplum ve Bilim Dergisi*, 84, 41.

Yürek, N., & Balcı Karaboğa, F. (2018). Türkçe Ders Kitaplarında Hegemonik Erkeklik. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(3), 956 - 987, https://doi.org/10.17860/mersinefd.462815.

Yusupov, Y. (1988). *Razvitie narodonaseleniya i problema trudovix resursov respublik Sredney Azii* . Tashkent: Sharq.

Zafer, C., & Vardarlıer, P. (2019). Medya ve Toplum. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler meslek Yüksekokulu Dergisi*, 22 (2), 355-361.

Zara, A., & İnci, M. (2008). Aile İçi Şiddet Konusunda Bir Derleme. *Türk Psikolojik Yazıları*, 11 (22), 81-94.

Zorlu, Y. (2016). Medyadaki Şiddet ve Etkileri. *Humanities Science*, 11 (1) 13-32.

ÖRNEKLERLE MÜZİK TEORİSİ VE TEMEL ARMONİ

ERDEM ÇAĞLAR

EĞİTİM
yayınevi

ÖRNEKLERLE MÜZİK TEORİSİ VE TEMEL ARMONİ

Erdem Çağlar

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-74-8
1. Baskı, Eylül 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

ÖRNEKLERLE MÜZİK TEORİSİ VE TEMEL ARMONİ
Erdem Çağlar
64 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-74-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

Kaynakça

Cangal, N. (2017) Armoni. Arkadaş yayınevi, Ankara.

Sağer, T., Sevgi, A., (2011). Klasik Armoni Çözümlerinde Kullanılan Bas Şifreleme Yöntemleri ve Derece İsimlendirmeleri. İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi. Cilt 1, Sayı 1, sayfa 23-36.

Say, A., (2009). Müzik Sözlüğü, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.

Sharp, J. (1997). Using Portfolios in the Classroom. 1:272-279 vol.1https://www.researchgate.net/publication/3721482 adresinden 28/08/2024 tarihinde erişilmiştir.

Piston, W. (1991). *Harmony.* St Edmundsbury Press Ltd, London.

TÜRK ROMANINDA
KASABA
(1860–1960)

HAVVAANA KARADENİZ

EĞİTİM
yayınevi

TÜRK ROMANINDA KASABA (1860-1960)
Havvaana Karadeniz

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-78-6
1. Baskı, Eylül 2024

Baskı Cilt

Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

TÜRK ROMANINDA KASABA (1860-1960)
Havvaana Karadeniz
X+660 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-78-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aktaş, Ş. (2005). *Roman Sanatı ve Roman İncelemesine Giriş.* Ankara: Akçağ.

Aktaş, Ş. (2013). *Anlatma Esasına Bağlı Edebî Metinlerin Tahlili Teori ve Uygulama*. Ankara: Kurgan Edebiyat.

Alangu, T. (1968). *Cumhuriyetten Sonra Hikâye ve Roman 1 (1919-1930).* İstanbul: İstanbul Matbaası.

Alangu, T. (1965a). *Cumhuriyetten Sonra Hikâye ve Roman 2 (1930-1940).* İstanbul: İstanbul Matbaası.

Alangu, T. (1965b). *Cumhuriyetten Sonra Hikâye ve Roman 3 (1940-1950).* İstanbul: İstanbul Matbaası.

Altuğ, T. (2005), *Bir Ruh Kimliği: Reşat Nuri Güntekin*. İstanbul: İnkılap.

Alver, K. (2006). Öyküde Mekân, Mekânda Öykü. *Hece Aylık Edebiyat Dergisi Türk Öykücülüğünde Mekân-1, 17*, Ankara: Hece.

Alver, K. (2017a). Taşra Halleri. Köksal Alver (Ed.), *Taşra Halleri* (9-26). İstanbul: Çizgi.

Alver, K. (2017b). Narman Çarşısı. Köksal Alver (Ed.), *Taşra Halleri* (277-306). İstanbul: Çizgi.

Andaç, F. (1998). Romanda ve Öyküde Yeni Açılımlar, 1940-1950 Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı. *Türk Edebiyatı Sempozyumu 22 Kasım 1998*.

Andaç, F. (2000). *Edebiyatımızın Yol Haritası.* İstanbul: Can.

Andaç, F. (2006). Öyküde Mekân Duygusu. *Hece Öykü, 3*(17), 96-97.

Anday, M. C. (2015). *Şiir Yaşantısı.* İstanbul: Everest.

Arslan, D. A. (2004). Temel Sorunları ve Açılımları ile Sınıf Teorisi, Sınıf Bilinci ve Orta Sınıflar. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2,* 126-143.

Asiltürk, B. (2009). *Reşat Nuri Güntekin'in Romanlarında Hastalık.* İstanbul: İkaros.

Aytaç, Ö. (2006). *Mekânın Sosyolojisi: Toplumsalın Yeniden Kuruluşu.* E. Eğribel ve U. Özcan (Der.) Sosyoloji ve Coğrafya Yıllığı. (876–896). İstanbul: Kızılelma.

Aytaş, G. (2008). *Tematik Roman İncelemeleri.* Ankara: Akçağ.

Bachelard, G. (2014). *Mekânın Poetikası.* Alp Tümertekin (Çev.). İstanbul: İthaki.

Baran, E. (2006). Mekân ve Öykü İlişkisi, *Hece Öyküsü, 3*(17), 103-104.

Barbarosoğlu, N. (2006). Öykü-Mekân İlişkisi Hakkında Okurun İçini Kanırtan Bir Yazar, *Hece Öykü, 3*(18), 116-118.

Baydar, M. (1960). *Edebiyatçılarımız Ne Diyorlar.* İstanbul: Ahmet Halit Matbaası.

Bekiroğlu, N. (2006). Öykü Mekân ilişkisi, *Hece Öykü, 3*(17), 95.

Bezirci, A. (1979). *Sabahattin Ali, Hayatı/Hikâyeleri/Romanları.* İstanbul: Gözlem.

Bilgin, N. (2007). *Sosyal Psikoloji Sözlüğü.* İstanbul: Bağlam.

Bland, D. S. (2004). Romanda Fiziksel ve Sosyal-Kültürel Çevre. Philip Stevick (Ed.). *Roman Teorisi* (263-278). Sevim Kantarcıoğlu (Çev.). Ankara: Akçağ.

Camus, A. (2019). *Başkaldıran İnsan.* Tahsin Yücel (Çev.). İstanbul Can.

Can, İ. (2017). Taşra: Ne Tam "Merkez"indedir Siyasetin Ne De Büsbütün Dışında. Köksal Alver (Ed.), *Taşra Halleri* (103-146). İstanbul: Çizgi.

Cebeci, O. (2009). *Psikanalitik Edebiyat Kuramı.* İstanbul: İthaki.

Cumalı, N. (1982). *Etiler Mektupları.* İstanbul: Tekin.

Çelik, B. (2006). Hikâye-Mekân İlişkisi, *Hece Öykü, 3*(18), 121-122.

Çelik, C. (2017). Taşrayı Anlamak: Dönüşen Taşra Tasavvuru. Köksal Alver (Ed.), *Taşra Halleri* (27-42). İstanbul: Çizgi.

Çelik, Y. (1997). Bitmemiş Bir Destan: Kuyucaklı Yusuf. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi,* 8, 129-147.

Çetin, N. (2007). *Roman Çözümleme Yöntemi.* Ankara: Öncü Kitap.

Çetişli, İ. (2004). *Metin Tahlillerine Giriş 2 (Hikâye, Roman, Tiyatro).* Ankara: Akçağ.

Demir, A. (2011). *Mekânın Hikâyesi Hikâyenin Mekânı Türk Hikâyesinde Mekân (1870-1922 dönemi).* İstanbul: Kesit.

Emil, B. (1984). *Reşat Nuri Güntekin'in Romanlarında Şahıslar Dünyası-1.* İstanbul: İÜEF Yayınları.

Erol, K. (2013). Kemal Tahir'in Köyün Kamburu Romanına Edebiyat Sosyolojisi Açısından Bir Bakış, *The Journal of Academic Social Science Studies, 6*(3), 879-903.

Ertaş, M. Y. (2009). 18. ve 19. Yüzyılda Osmanlı Taşrasında Yasadışılık: Yerel İdarecilerle Eşkıya İlişkileri. Osman Köse (Haz.). *Osmanlı'dan Günümüze Eşkıyalık ve Terör.* (147-156). Samsun: Uğur Ofset.

Fedai, Ö. (2006). *Tarık Dursun K(akınç)'nın Hayatı, Hikâye ve Romanları Üzerine Bir İnceleme.* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ege Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir. (TÜBESS üzerinden ulaşılmıştır.)

Fethi Naci. (2007). *Yüzyılın 100 Romanı.* İstanbul: Adam.

Freud, S. (1979). *Sanat ve Sanatçılar Üzerine.* Kâmuran Şipal (Çev.). İstanbul: Bozok.

Freud, S.; Jung, C. G. ve Adler, A. (1981). *Psikanaliz Açısından Edebiyat.* Selahattin Hilav (Çev.). İstanbul: Dost.

Freud, S. (2006). *Psikanaliz Üzerine.* Kâmuran Şipal (Çev.). İstanbul: Cem.

Fromm, E. (2004). *Yeni Bir İnsan Yeni Bir Toplum.* Necla Arat (Çev.). İstanbul: Say.

Göka, Ş. (2001). *İnsan ve Mekân,* İstanbul: Pınar.

Gündüz, O. (2014). Cumhuriyet Dönemi Türk Romanı. Ramazan Korkmaz (Ed.), *Yeni Türk Edebiyatı El Kitabı* (399-544). Ankara: Grafiker.

Güneri, F. (1974). Eşkıyalık Üstüne, *Türkiye Defteri,* Şubat, 1-6.

Güntekin, R. N. (Tarih Yok). *Anadolu Notları.* İstanbul: İnkılap.

Harvey, W. J. (2004). Romanda Sosyal Ortam (The Human Context). Philip Stevick (Ed.). *Roman Teorisi* (169-187). Sevim Kantarcıoğlu (Çev.). Ankara: Akçağ.

Hayber, A. (1993). *Halide Edip, Yakup Kadri ve Reşat Nuri'nin Romanlarında Nesil Çatışmaları.* İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı.

Işıksalan, N. (1978). *Reşat Nuri-Halide Edip ve Yakup Kadri'de Anadolu.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi/Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Ankara.

Işıksalan, N. (1990). *Kemal Tahir'in Tarihî Romanları Üzerine Bir İnceleme.* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Jahn, M. (2012). *Anlatıbilim.* Bahar Dervişcemaloğlu (Çev.). İstanbul: Dergâh.

Kabacaoğlu, T. U. (2009) Bizim Köy: Mahmut Makal. Ömer Naci Soykan (Ed.), *Edebiyat Sosyolojisi Kuram ve Uygulama* (178-193). İstanbul: Dönence.

Kalkan, B. (1999), Soylu Eşkıyalık ve Kemal Tahir'in Eşkıyalığa Aykırı Bakışı: Rahmet Yolları Kesti. *Folklor/Edebiyat, 8,* 57-60

Karagülle, Fırat. (2017). *Erken Cumhuriyet Dönemi Romanında Anadolu İmgesi.* İstanbul: Kitabevi.

Kanter, B. (2013). *Şiirsel Kimlikten Mekânsal Sınırlara*. İstanbul: Metamorfoz.

Kanter, M. F. (2006). *Ölümünün 50. Yılında Belgelerle Reşat Nuri Güntekin.* İstanbul: İnkılâp.

Kanter, M. F. (2008). *Reşat Nuri Güntekin'in Romanlarında Yapı ve İzlek.* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Fırat Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elâzığ.

Kanter, M. F. (2009). Yaprak Dökümü Romanında Yapı ve İzlek, *Turkish Studies, 4*(8): 1588-1620.

Kanter, M. F. (2014). *Milli Edebiyat Dönemi Türk Şiirinde Benlik Algısı ve Kimlik Kurgusu.* İstanbul: Kitabevi.

Kaplan, R. (1997). *Cumhuriyet Dönemi Türk Romanında Köy.* Ankara: Akçağ.

Kara, E. (2006). Hikâyede Mekân Unsuru Olarak Hastahaneler, *Hece Öykü, 3*(17), 81-85)

Karadeniz, H. (2015). Peyami Safa'nın Fatih-Harbiye Romanında Yapı ve İzlek. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 22, 55-75.

Karagülle, F. (2017). *Erken Cumhuriyet Dönemi Romanında Anadolu İmgesi.* İstanbul: Kitabevi.

Karakoç, S. (1986). *Edebiyat Yazıları II*, İstanbul: Diriliş.

Karpat, K. (1962). *Çağdaş Türk Edebiyatında Sosyal Konular.* İstanbul: Varlık.

Kemal Tahir (1989). *Notlar/Sanat Edebiyat II.* İstanbul: Bağlam.

Kemal Tahir (2016). *Notlar/Sanat Edebiyat 1.* Cengiz Yazoğlu, (Haz.). İstanbul: İthaki.

Kıray, M. B. (2000). Ağır Sanayiden Önce Bir Sahil Kasabası. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Koçakoğlu, B. (2017). Cumhuriyet Dönemi Türk Romanı. Oktay Yivli (Ed.), *Modern Türk Edebiyatı* (296-397). İzmir: Günce.

Korkmaz, R. (2004). *Aytmatov Anlatılarında Ötekileşme Sorunu ve Dönüş İzlekleri.* Ankara: Türksoy.

Korkmaz, R. (2007). Romanda Mekânın Poetiği. Ayşenur Külahlıoğlu İslam ve Süer Eker (Ed.), *Edebiyat ve Dil Yazıları Mustafa İsen'e Armağan*, Ankara: Grafiker

Korkmaz, R. (2014). Servet-i Fünun Edebiyatı. Ramazan Korkmaz (Ed.), *Yeni Türk Edebiyatı El Kitabı* (131-182). Ankara: Grafiker.

Korkmaz, R. (2015). *Yazınsal Okumalar.* İstanbul: Kesit.

Korkmaz, R. (2016). *Sabahattin Ali, İnsan ve Eser.* İstanbul: Kesit.

Korkmaz, R. (2017). Romanda Mekânın Poetiği. Ramazan Korkmaz ve Veysel Şahin (Ed.), *Romanda Mekân* (9-26). Ankara: Akçağ.

Kudret, C. (1999a). *Türk Edebiyatında Hikâye ve Roman 1.* İstanbul: İnkılap.

Kudret, C. (1999b). *Türk Edebiyatında Hikâye ve Roman 2.* İstanbul: İnkılap.

Kutlu, M. (1972). *Sabahattin Ali.* İstanbul: Hareket.

Maı, U. (2016). Doğu Alman Kentlerinde Kültür Şoku ve Kimlik Bunalımı. *Mekân, Kültür, İktidar Küreselleşen Kentlerde Yeni Kimlikler* (107-115). Leyla Şimşek ve Nilgün Uygun (Çev.). İstanbul: İletişim.

Mardin, Ş. (2017). *Türkiye'de Toplum ve Siyaset.* İstanbul: İletişim.

Marx, K. (2013). *Yabancılaşma.* Ankara: Sol.

Mert, N. (2006). Kahvehane, Pastane ve Meyhane Öyküleri, *Hece Öykü, 3*(17), 48-56.

Mevlâna Celâleddîn-i Rûmî (2009). *Mesnevî*. Konya: Konya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.

Moran, B. (2001). Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış 2. İstanbul: İletişim.

Nacak, İ. (2017). Taşra ve Ötekileştirme. Köksal Alver (Ed.) *Taşra Halleri* (43-80). İstanbul: Çizgi.

Naci, F. (2007). *Yüz Yılın 100 Türk Romanı.* İstanbul: Türkiye İş Bankası.

Narlı, M. (2007). *Şiir ve Mekân,* Ankara: Hece.

Narlı, M (2013). Romanlar ve Taşralar Türk Romanında Taşra Algıları Üzerine Bir Değerlendirme, *bilig– Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi, 64,* 285-316.

Oğuz, O. (2011). Yusuf Atılgan'ın Hikâyelerinde Kasaba. *Turkish Studies,* 6(2): 689-702.

Okay, O. (2011). *Sanat ve Edebiyat Yazıları.* İstanbul: Dergâh.

Oktay, A. (2002). *Metropol ve İmgelem.* İstanbul: Türkiye İş Bankası.

Onural, E. (2011). Aganta! ya da Mavi Bir Bildungsroman. *Frankofoni*, (23), 57-64.

Öncü, A., Weyland, P. (2016). Küreselleşen Kentlerde Yaşam Alanları ve Kimlik Mücadeleleri. *Mekân, Kültür, İktidar Küreselleşen Kentlerde Yeni Kimlikler* (9-39). Leyla Şimşek ve Nilgün Uygun (Çev.). İstanbul: İletişim.

Önertoy, O. (1974). Reşat Nuri Güntekin ve Anadolu. *Türkoloji Dergisi, 6*(1), 81-108).

Önertoy, O. (1979). *Reşat Nuri Güntekin.* Ankara: Türk Dil Kurumu.

Özbek, A. (2018). *Cevat Şakir Kabaağaçlı Hayatı-Eserleri-Sanatı Üzerine Bir Araştırma.* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Özensel, E. (2017). Taşranın Yetim Çocuğu: Kır. Köksal Alver (Ed.), *Taşra Halleri* (81-102). İstanbul: Çizgi.

Pamuk, O. (2009). *Kara Kitap.* İstanbul: İletişim.

Parla, J. (2011). Alegoriden Mesel'e: Türk Romanında Anadolu'nun Kayıtları. Zeynep Uysal (Ed.), *Edebiyatın Omzundaki Melek Edebiyatın Tarihle İlişkisi Üzerine Yazılar* (317-336). İstanbul: İletişim.

Safa, P. (1999). *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu.* İstanbul: Ötüken.

Safa, P. (1999). *Yalnızız.* İstanbul: Ötüken.

Safa, P. (2000). *Fatih-Harbiye*. İstanbul: Ötüken.

Samim Kocagöz (1971). Roman mı Masal mı? *Varlık dergisi,* 1 Nisan 1971.

Samim Kocagöz (1974). Romancının İç Dünyası. *Milliyet Sanat Dergisi,* 16 Ağustos 1974.

Sarısayın, A. (2006). Zamanın İçindeki Yolculuğumuzun Durakları: Mekânlar, *Hece Öykü, 3*(18), 123-124.

Sartre, J. P. (2005), *Varoluşçuluk*. Asım Bezirci (Çev.). İstanbul: Say.

Solak, Ö. (2015). *Cumhuriyet Romanında Merkez-Taşra Çatışması.* Mesut Varlık (Haz.), Edebiyatın Taşradan Manifestosu. (47-54). İstanbul: İletişim.

Sözlük, Türk Dil Kurumu, https://sozluk.gov.tr, (Erişim Tarihi: 02.02.2020)

Şemsettin Sami. (1992). *Taaşşuk-ı Talât ve Fitnat.* İstanbul: Morpa.

Tanpınar, A. H. (2001). *19 uncu Asır Türk Edebiyatı Tarihi.* İstanbul: Çağlayan.

Tanpınar, A. H. (2007). *Edebiyat Üzerine Makaleler.* İstanbul: Dergâh.

Tarık Dursun K.'dan 50 Yaşında Kopuk Kopuk Bir Söyleşi, Nesin Vakfı Edebiyat Yıllığı, c. 2, Kardeşler Basımevi, İstanbul, 1982, 1031-1032.

Tekin, M. (2009). *Roman Sanatı – Romanın Unsurları 1.* İstanbul: Ötüken.

Tosun, N. (2006). Flaneur'den Irazca'ya Merkez-Taşra Görünümleri, *Hece Öykü, 3*(18), 88-97.

Tütengil, C. O. (1983). *100 Soruda Kırsal Türkiye'nin Yapısı ve Sorunları.* İstanbul: Gerçek.

Urry, J. (1999). *Mekânları Tüketmek.* Rahmi G. Öğdül (Çev.). İstanbul: Ayrıntı.

Williams, R. (1990). *Marksizm ve Edebiyat.* İstanbul: Adam.

Worringer, W. (1985). *Soyutlama ve Özdeşleyim.* İsmail Tunalı (Çev.). İstanbul: Remzi.

Yakar, A. (1973). *Türk Romanında Millî Mücadele.* Ankara: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi.

Yalçın, A. (2003). *Siyasal ve Sosyal Değişmeler Açısından Cumhuriyet Dönemi Çağdaş Türk Romanı 1946-2000.* Ankara: Akçağ.

Yankaya, D. (2014). *Yeni İslami Burjuvazi, Türk Modeli.* İstanbul: İletişim.

Yavuz, N. (2000), *Kemal Tahir'in Siyasal ve Toplumsal Görüşleri*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Yıldırım, E. (2006). İslâmî Mekânlar, *Hece Öykü, 3*(18), 102-112.

Yiğitbaş, M. (1999). *Türk Romanında Paris -Başlangıcından 1908'e Kadar-* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Yücebaş, H. (1957). *Bütün Cepheleriyle Reşat Nuri.* İstanbul: Yeni Matbaa.

http://ikramakboga.blogspot.com/2018/07/toplumsal-tabakalasma-ve-catsma-sosyal.html. (Erişim Tarihi: 04.04.2020).

http://www. https://islamansiklopedisi.org.tr/ask (Erişim Tarihi: 09.05.2020).

TÜRK MÜZİĞİNDE
MAKAM
UYGULAMALARI

SÜHAN İRDEN

EĞİTİM
yayınevi

TÜRK MÜZİĞİNDE MAKAM UYGULAMALARI
Sühan İrden

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-70-0
1. Baskı, Eylül 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

TÜRK MÜZİĞİNDE MAKAM UYGULAMALARI
Sühan İrden
X+106 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-70-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

Kaynakça

Akdoğan, B. (2010). Türk Din Musıkisi Dersleri, Ankara: Bilge Ajans & Matbaa.

Arel, H. S. (1993). Türk Musikisi Nazariyatı Dersleri. Ed. O. AKDOĞU, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Arısoy, M. (1988). Seydi'nin El Matla Adlı Eseri Üzerine Bir Çalışma, (Yüksek Lisans Tezi).

Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Arslan, F. (2007). Safiyüddîn-i Urmevî ve Şerefiyye Risâlesi, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara.

Behar, C. (2017). Kantemiroğlu (1673-1723) ve Edvar'ının Sıra Dışı Müzikal Serüveni, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

Cevher, M. H. (1995). Ali Ufki Bey ve hâzâ mecmû'a-i saz ü söz (transkripsiyon ve inceleme). (Doktora Tezi). Ege Üniversitesi, İzmir.

Doğrusöz, N. (2012). Yusuf Kırşehri'nin müzik teorisi, Kırşehir T.C. Valiliği Yayını, Kırşehir. Ezgi, Z. S. (1935-1953), Nazari Ameli Türk Musıkisi C. I-V., Hüsnitabiat Matbaası, İstanbul.

İrden, S. (2012). Hammamizade İsmail Dede Efendi'nin Mevlevi Ayinlerindeki Makam ve Form Anlayışının Türk Din Musıkisine Etkileri, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler (Doktora Tezi), Ankara.

---------- (2015). Türk Musıkisi'nde Makam Uygulamaları, Aybil Yayınları, Konya.

---------- (2015). Türk Musıkisi Solfej Metodu, Aybil Yayınları, Konya.

---------- (2015). "Pençgah Makamı", Uluslararası İdil Sanat ve Dil Dergisi, c. 4, S. 15, s. 111-130.

---------- (2018). "Hüseyin Sadettin Arel'in Türk Musıkisi Nazariyatı Dersleri'ndeki Rast Makam Kararlı Tariflerine Yaklaşımlarının (Çözümlemelerinin) Anadolu Edvar Geleneği İcra ve Kuram İlmi Hakikatine Uygulanabilirliği", 2017 Arel Sempozyumu Bildirileri (Uluslararası Hüseyin Sadettin Arel ve Türk Müziği Sempozyumu) Kitabı, İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul Üniversitesi Yayınları.

---------- (2018). Edvar Geleneğinden Günümüze Nazari ve Uygulama Üzerinden Nişaburek Makam Tahlil, Ege Üniversitesi Türk Musıkisi Devlet Konservatuvarı Dergisi, Sayı:13, İzmir.

---------- (2020). Türk Musıkisinde Düzen Perde Makam Terkib Uygulamaları, Eğitim Yayınevi, Konya.

Özçimi, M. S. (1989). Hızır Bin Abdullah ve Kitâbü'l-Edvâr, (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul.

Popescu, J.E. (2002). Tanburi Küçük Artin, Pan Yayıncılık, İstanbul.

Tura, Y. (1988). Türk Musıkisinin Mes'eleleri. İstanbul: Pan Yayıncılık veya (2017). Türk Musıkisinin Mes'eleleri. İz Yayıncılık, İstanbul.

---------- (2001). Kantemiroğlu-Musikiyi Harflerle Tesbit ve İcra İlminin Kitabı, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul:

---------- (2006). 2006). Nasır Abdülbaki Dede, Tedkik ü Tahkik (İnceleme ve Gerçeği Araştırma), Pan Yayıncılık, İstanbul.

Uygun, M. N. (1990). Kadızade Tirevi ve Musıki Risalesi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul.

---------- (1999). Safiyüddin Abdülmü'min Urmevi ve Kitabü'l-Edvarı, Kubbealtı Neşriyatı, İstanbul.

Yekta, R. (1986). Türk Musikisi, Pan Yayınları, İstanbul.

Karadeniz. E. (1984). Türk Musikisinin Nazariye ve Esasları, İş Bankası Yayınları, Ankara. Kutluğ, Y. F. (2000). Türk Musikisinde Makamlar, YKY, İstanbul.

Özkan, İ. H. (1984). Türk Musıkisi ve Usülleri Velveleleri, Ötüken Neşriyat, İstanbul.

Öztürk, O. M. (2014). Makam Müziğinde Ezgi ve Makam İlişkisinin Analizi ve Yorumlanması Açısından Yeni Bir Yaklaşım: Perde Düzenleri ve Makamsal Ezgi Çekirdekleri. İstanbul Üniversitesi,(DoktoraTezi),İstanbul.

Yalçın, G. (2016) 19. Yüzyıl Türk Musikisinde Hâşim Bey Mecmuası Birinci Bölüm Edvâr, Atatük Kültür Merkezi Yayınları, Ankara.

DİJİTALLEŞEN DÜNYADA ÇAĞDAŞ YÖNETİM TEKNİKLERİ

EDİTÖRLER
DOÇ. DR. TURHAN MOÇ, DOÇ. DR. YUNUS ZENGİN

EĞİTİM
yayınevi

DİJİTALLEŞEN DÜNYADA ÇAĞDAŞ YÖNETİM TEKNİKLERİ
Editörler: Doç. Dr. Turhan Moç, Doç. Dr. Yunus Zengin

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-62-5
1. Baskı, Eylül 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

DİJİTALLEŞEN DÜNYADA ÇAĞDAŞ YÖNETİM TEKNİKLERİ
Editörler: Doç. Dr. Turhan Moç, Doç. Dr. Yunus Zengin
VIII+492 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-62-5

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

Kaynaklar

Argyrıs, Chris & Schon, D. (1978). *Organizational Learning*. New York: Addison-Wesley.

Basten, D., & Haamann, T. (2018). Approaches for organizational learning: A literature review. *Sage Open, 8*(3), 2158244018794224.

Camp, R. C. (1989). *Benchmarking: The Search for Industry Best Practices that Lead to Superior Performance.* Milwaukee: ASQC Quality Press, p. 12.

Carroll, L. (2007). *Building Shared Vision: The Third Discipline of Learning Organizations by Marty Jacobs November 21,*

Dawoood, S., Mammona, F., & Ahmed, A. (2015). Learning organization: Conceptual and theoretical overview. *International Journal of Humanities Social Sciences and Education*, 2(4), 93-98.

Dinçer, Ö. (1994). *Bir örgüt geliştirme tekniği olarak duyarlık eğitimi*. MarmaraÜniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayınları.

Morgan, G. (1993). *Imaginization: The art of creative management.* Thousand Oaks, CA: SAGE.

Garvin, D. A. (1994). *Building a learning organization*. BUSINESS CREDIT-NEW YORK-, 96, 19-19.

Hedberg, Brian. (1981) *How organisations learn and unlearn*. in Nystrom, P.C. & Starbuck, W. H. (Eds.) Handbook of organizational design. Oxford: Oxford University Press: 3-27.

Hidayatuloh, D., & Mirfani, A. M. (2019, March). *Build Teacher Leadership Capacity and Application of Learning Organization* (Field study in Vocational School 8 Bandung). In 2nd International Conference on Research of Educational Administration and Management (ICREAM 2018) (pp. 21-23). Atlantis Press.

Hussein, N., Mohamad, A., Noordin, F., & Ishak, N. A. (2014). Learning organization and its effect on organizational performance and organizational innovativeness: A proposed framework for Malaysian Public Institutions of Higher Education*. Procedia-Social and Behavioral Sciences,* 130, 299-304.

Jacobs, M. (2008). *Mental models: the second discipline of learning organizations*. Vermont Business Magazine.

Jacobs, M. (2008). Systems thinking: The fifth discipline of learning organizations. la página web de Systems In Sync, < http://systemsinsync. com/pdfs/Systems% 20Thinking. pdf.

Jacobs, M. (2009). *Personal Mastery*—The First Discipline of Learning Organizations.

Kingsbury, P. (1999). *Analysis of learning organization theories and their application to public organizations*. US Army War College.

Lapré, M. A., & Nembhard, I. M. (2011). Inside the organizational learning curve: Understanding the organizational learning process. *Foundations and Trends® in Technology, Information and Operations Management, 4*(1), 1-103.

Lin, H. F. (2008). Empirically testing innovation characteristics and organizational learning capabilities in e-business implementation success. *Internet Research*, 18(1), 60-78.

Marquardt M. J. (1996). *Building the Learning Organization: A System Approach to Quantum Improvement and Global Success*. New York: McGraw-Hill.

Marquardt, M. J. (2002). Building the learning organization: Mastering the 5 elements for corporate learning, *Davies-Black Publishing*, Bayshore Road, Palo Alto, CA 94303; 800-624-1765.

Maguni, W. (2015). Flexibility learning organization in organizational leadership. *Obtenido de ARTICULO de International Journal of Sciences: Basic and Applied Research (IJSBAR)*: https:// gssrr. org/index. php/JournalOfBasicAndApplied/article/view/4084/2410.

McGILL, Michael E. ve SLOCUM, John W. Jr., "Unlearning the Organization", *Organizational Dynamics, Vol.22*, No.2, Autumn 1993, ss. 67-79.

Mirvis, P. H. (1996). Historical foundations of organization learning. *Journal of organizational Change management, 9*(1), 13-31.

Morgan, G. (1986), Images of Organization, Sage, Beverly Hills, CA.

Pedler, Mike/Burgoyne, John/Boydell, Tom (1994): *Das lernende Unternehmen: Potentiale freilegen, Wettbewerbsvorteile sichern*, Campus-Verlag, Frankfurt am Main.

R. Hedberg (1981). *Handbook of Organizational Design*. Oxford.

Rebelo, T., Lourenço, P. R., & Dimas, I. D. (2019). The journey of team learning since "The Fifth Discipline". *The Learning Organization, 27*(1), 42-53.

Senge, P. M. (1990). *The fifth discipline: The art and practice of learning organization*. New York Doubleday.

Serrat, O. (2017). *Building a Learning Organization. In: Knowledge Solutions*. Springer, Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-10-0983-9_11

Snyder, J. (2016). *Learning organization models and their application to the US Army*. Sri International Menlo Park Ca Menlo Park United States.

Villardi, B. Q., & Leitão, S. P. (2001, June). The learning organisation concept to develop organisational learning and change. *In Proceedings of the 4th International Conference on Organisational Learning and Knowledge Management: New Directions, London, Ontario,* 1â (Vol. 4).

Yadav, S., & Agarwal, V. (2016). Benefits and barriers of learning organization and its five discipline. *IOSR Journal of Business and Management, 18*(12), 18-24.

Yazar/lar Hakkında Bilgi

Dr. Abdülkadir AKTURAN (Yazar), lisans eğitimini Kara Harp Okulunda (1996 Yılında), Yüksek lisans eğitimini Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yönetim ve Organizasyon bölümünde (2001 yılında) tamamlamıştır. Yüksek lisans tezinde İşletmelerde çevre ve değişen çevre koşullarında teknolojinin yönetime etkileri konusunu incelemiştir. Doktora eğitimini ise Kocaeli Üniversitesi'nde Yönetim ve Organizasyon anabilim dalında tamamlamıştır (2015 yılında). Doktora tezi Algılanan güçlendirme iklimi, örgütsel vatandaşlık davranışı ve yaratıcı performans arasındaki ilişkilerin saptanması üzerinedir. Yazar; örgütsel davranış, stratejik yönetim, liderlik, kültürlerarası iletişim ve yönetim felsefesi alanlarına ilgi duymaktadır. 2024 yılında Dr. Öğretim Üyesi olarak çalışmaya başladığı İstanbul Piri Reis Üniversitesi'nde halen devam etmektedir.

Kaynaklar

Adikari, A., Burnett, D., Sedera, D., De Silva, D., & Alahakoon, D. (2021). Value co-creation for open innovation: An evidence-based study of the data driven paradigm of social media using machine learning. *International Journal of Information Management Data Insights*, *1*(2), 100022.

Amabile, T. M. (1995). Attributions of creativity: what are the consequences? *Creativity research journal*, *8*(4), 423-426.

Amabile, T. M. (1997). Motivating creativity in organizations: On doing what you love and loving what you do. *California management review*, *40*(1), 39-58.

Amabile, T. M. (1998). *How to kill creativity* (Vol. 87). Boston, MA: Harvard Business School Publishing.

Amabile, T. M., Conti, R., Coon, H., Lazenby, J., & Herron, M. (1996). Assessing the work environment for creativity. *Academy of management journal*, *39*(5), 1154-1184.

Anderson, N., Potočnik, K., & Zhou, J. (2014). Innovation and creativity in organizations: A state-of-the-science review, prospective commentary, and guiding framework. *Journal of management*, *40*(5), 1297-1333.

Bilton, C. (2007). *Management and creativity: From creative industries to creative management*. Blackwell Publishing.

Blaskova, M., & Trskova, K. (2017). Creative leadership and motivation of university employees. In *5th World conference on Business, Economics and Management (BEM 2016), Antalya, Turkey* (pp. 23-34).

Burke, C. S., Sims, D. E., Lazzara, E. H., & Salas, E. (2007). Trust in leadership: A multi-level review and integration. *The leadership quarterly*, *18*(6), 606-632.

Byron, K., & Khazanchi, S. (2015). Rewards' relationship to creativity, innovation, and entrepreneurship. *The Oxford handbook of creativity, innovation, and entrepreneurship*, 47-59.

Carnevale, J. B., Huang, L., Crede, M., Harms, P., & Uhl-Bien, M. (2017). Leading to stimulate employees' ideas: A quantitative review of leader–member exchange, employee voice, creativity, and innovative behavior. *Applied Psychology*, *66*(4), 517-552.

Cnossen, B., Loots, E., & van Witteloostuijn, A. (2019). Individual motivation among entrepreneurs in the creative and cultural industries: a self-determination perspective. *Creativity and Innovation Management*, *28*(3), 389-402.

Chang, Y. Y., & Shih, H. Y. (2019). Work curiosity: A new lens for understanding employee creativity. *Human Resource Management Review*, *29*(4), 100672.

Chang, S., Jia, L., Takeuchi, R., & Cai, Y. (2014). Do high-commitment work systems affect creativity? A multilevel combinational approach to employee creativity. *Journal of applied psychology*, *99*(4), 665.

Chua, R. Y., Roth, Y., & Lemoine, J. F. (2015). The impact of culture on creativity: How cultural tightness and cultural distance affect global innovation crowdsourcing work. *Administrative Science Quarterly*, *60*(2), 189-227.

Davis, G. A. (1999). Barriers to creativity and creative attitudes. *Encyclopedia of creativity*, *1*, 165-174.

De Stobbeleir, K. E., Ashford, S. J., & Buyens, D. (2011). Self-regulation of creativity at work: The role of feedback-seeking behavior in creative performance. *Academy of management journal*, *54*(4), 811-831.

Du Plessis, M. (2007). The role of knowledge management in innovation. *Journal of knowledge management*, *11*(4), 20-29.

Flowers, J. H., & Garbin, C. P. (1989). Creativity and perception. In *Handbook of creativity* (pp. 147-162). Boston, MA: Springer US.

Gardiner, P. (2020). Learning to think together: Creativity, interdisciplinary collaboration and epistemic control. *Thinking skills and creativity*, *38*, 100749.

Gates, L. P. (2010). Strategic planning with critical success factors and future scenarios: An integrated strategic planning framework. *Software Engineering Institute*, *11*, 67.

Gichohi, P. M. (2014). The role of employee engagement in revitalizing creativity and innovation at the workplace: A survey of selected libraries in Meru County-Kenya.

Jabeen, F., & Al Dari, T. (2023). A framework for integrating knowledge management benefits in the UAE organisations. *Knowledge Management Research & Practice*, *21*(2), 277-291.

Karwowski, M., Zielińska, A., & Jankowska, D. M. (2022). Democratizing creativity by enhancing imagery and agency: A review and meta-analysis. *Review of Research in Education*, *46*(1), 229-263.

Koh, A. T. (2000). Linking learning, knowledge creation, and business creativity: A preliminary assessment of the East Asian quest for creativity. *Technological Forecasting and Social Change*, *64*(1), 85-100.

Leung, A. K. Y., Maddux, W. W., Galinsky, A. D., & Chiu, C. Y. (2008). Multicultural experience enhances creativity: the when and how. *American psychologist*, *63*(3), 169.

Liedtka, J. (2015). Perspective: Linking design thinking with innovation outcomes through cognitive bias reduction. *Journal of product innovation management*, *32*(6), 925-938.

Lindgren, M., & Bandhold, H. (2003). *Scenario planning*. London: Palgrave.

Manresa, A., Bikfalvi, A., & Simon, A. (2018). The use and determinants of training and development for creativity and innovation. *International Journal of Innovation Management*, *22*(07), 1850062.

Marşap, A. (2009). Yaratıcı liderlik: 21. Yüzyılda Yaratıcı Liderlik ve Yönetişim. Ankara: Gazi Kitabevi.

Molenberghs, P., Prochilo, G., Steffens, N. K., Zacher, H., & Haslam, S. A. (2017). The neuroscience of inspirational leadership: The importance of collective-oriented language and shared group membership. *Journal of management*, *43*(7), 2168-2194.

Mumford, M. D. (2000). Managing creative people: Strategies and tactics for innovation. *Human resource management review*, *10*(3), 313-351.

Nanus, B. (1995). *Visionary leadership* (Vol. 196). John Wiley & Sons.

Offner, A. K., Kramer, T. J., & Winter, J. P. (1996). The effects of facilitation, recording, and pauses on group brainstorming. *Small group research*, *27*(2), 283-298.

Ogbeibu, S., Pereira, V., Burgess, J., Gaskin, J., Emelifeonwu, J., Tarba, S. Y., & Arslan, A. (2021). Responsible innovation in organisations–unpacking the effects of leader trustworthiness and organizational culture on employee creativity. *Asia Pacific Journal of Management*, 1-31.

Quinn, R. E., & Spreitzer, G. M. (1997). The road to empowerment: Seven questions every leader should consider. *Organizational dynamics*, *26*(2), 37-49.

Pandey, S., & Sharma, R. R. K. (2009). Organizational factors for exploration and exploitation. *Journal of technology management & innovation*, *4*(1), 48-58.

Parviainen, P., Tihinen, M., Kääriäinen, J., & Teppola, S. (2017). Tackling the digitalization challenge: how to benefit from digitalization in practice. *International journal of information systems and project management*, *5*(1), 63-77.

Parjanen, S. (2012). Experiencing creativity in the organization: From individual creativity to collective creativity. *Interdisciplinary Journal of Information, Knowledge & Management*, *7*.

Paulus, P. B., & Brown, V. R. (2007). Toward more creative and innovative group idea generation: A cognitive-social-motivational perspective of brainstorming. *Social and Personality Psychology Compass*, *1*(1), 248-265.

Patriotta, G., & Hirsch, P. M. (2016). Mainstreaming innovation in art worlds: Cooperative links, conventions and amphibious artists. Organization Studies, 37(6), 867–887. https://doi.org/10.1177/0170840615622062

Rhee, Y. W., & Choi, J. N. (2017). Knowledge management behavior and individual creativity: Goal orientations as antecedents and in-group social status as moderating contingency. *Journal of Organizational Behavior*, *38*(6), 813-832.

Richard, O. C., & Shelor, R. M. (2002). Linking top management team age heterogeneity to firm performance: Juxtaposing two mid-range theories. *International Journal of Human Resource Management*, *13*(6), 958-974.

Richter, N., Jackson, P., & Schildhauer, T. (2018). Outsourcing creativity: An abductive study of open innovation using corporate accelerators. *Creativity and Innovation Management*, *27*(1), 69-78.

Rickards, T., & Moger, S. (2000). Creative leadership processes in project team development: an alternative to Tuckman's stage model. *British journal of Management*, *11*(4), 273-283.

Roffe, I. (1999). Innovation and creativity in organisations: a review of the implications for training and development. *Journal of European industrial training*, *23*(4/5), 224-241.

Rauth, I., Köppen, E., Jobst, B., & Meinel, C. (2010). Design thinking: An educational model towards creative confidence. In *DS 66-2: Proceedings of the 1st international conference on design creativity (ICDC 2010)*.

Saeednia, A., & Niri, H. D. (2016) Factors Affecting Organizational Creativity. *6th İnternational Conference on Economics Management and Engeneering Science,* 20-22 Jan 2016, Belgium.

Sarri, K. K., Bakouros, I. L., & Petridou, E. (2010). Entrepreneur training for creativity and innovation. *Journal of European Industrial Training*, *34*(3), 270-288.

Scott, R. K. (1995). Creative employees: A challenge to managers. *The Journal of Creative Behavior*, *29*(1), 64-71.

Senge, P. M. (2017). The leaders new work: Building learning organizations. In *Leadership perspectives* (pp. 51-67). Routledge.

Singh, A., & Hess, T. (2020). How chief digital officers promote the digital transformation of their companies. In *Strategic information management* (pp. 202-220). Routledge.

Shahzad, K., Bajwa, S. U., Siddiqi, A. F. I., Ahmid, F., & Raza Sultani, A. (2016). Integrating knowledge management (KM) strategies and processes to enhance organizational creativity and performance: An empirical investigation. *Journal of modelling in management*, *11*(1), 154-179.

Smircich, L. (2017). Concepts of culture and organizational analysis. *The Anthropology of Organisations*, 255-274.

Somech, A., & Drach-Zahavy, A. (2013). Translating team creativity to innovation implementation: The role of team composition and climate for innovation. *Journal of management*, *39*(3), 684-708.

Taylor, A., Santiago, F., & Hynes, R. (2019). Relationships among leadership, organizational culture, and support for innovation. *Effective and Creative Leadership in Diverse Workforces: Improving Organizational Performance and Culture in the Workplace*, 11-42.

Tesluk, P. E., Farr, J. L., & Klein, S. R. (1997). Influences of organizational culture and climate on individual creativity. *The journal of creative behavior*, *31*(1), 27-41.

Turnbull, A. P., & Turnbull III, H. R. (1985). Developing independence. *Journal of Adolescent Health Care*, *6*(2), 108-119.

Woodman, R. W., & Schoenfeldt, L. F. (1990). An interactionist model of creative behavior. *The Journal of Creative Behavior*.

Waples, E. P., & Friedrich, T. L. (2011). Managing creative performance: Important strategies for leaders of creative efforts. *Advances in Developing Human Resources*, *13*(3), 366-385.

West, M. A., & Farr, J. L. (1990). *Innovation at work*. John Wiley & Sons.

Zhang, X., & Bartol, K. M. (2010). Linking empowering leadership and employee creativity: The influence of psychological empowerment, intrinsic motivation, and creative process engagement. *Academy of management journal*, *53*(1), 107-128.

Zhou, J., & Woodman, R. W. (2003). Managers' recognition of employees' creative ideas: a social-cognitive model. In *The international handbook on innovation* (pp. 631-640). Pergamon

Yazar/lar Hakkında Bilgi

Yazar, lisans ve yüksek lisans eğitimini Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü'nde tamamlamıştır. Yüksek lisans tezinde Türkiye'deki özel şirketlerde cam uçurum olgusunu incelemiştir. Doktora eğitimini ise Bursa Uludağ Üniversitesi'nde Yönetim ve Organizasyon anabilim dalında tamamlamıştır. Doktora tezi havacılık sektöründe seyirci kalma etkisinin örgütsel muhalefet ve örgütsel destek algısı ile ilişkisini incelemek üzerinedir. Yazar; örgütsel davranış, havacılık yönetimi, örgüt psikolojisi, örgüt kuramları ve yönetim felsefesi alanlarına ilgi duymaktadır. 2016 yılında araştırma görevlisi olarak çalışmaya başladığı Ardahan Üniversitesinde halen devam etmektedir.

KAYNAKLAR

Anand, G., & Kodali, R. (2008). Benchmarking the benchmarking models. *Benchmarking: An International Journal*, *15*(3), 257-291.

Bilgin, H. (2023). *Modern Bir Yönetim Aracı Olarak Benchmarking: Türk Politika Kurulları Üzerine Bir Çalışma.* Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi,

Boxwell, R., (1994). *Benchmarking for a Competitive Advantage*, McGraw Hill.

Chen, H. L. (2002). Benchmarking and quality improvement: A quality benchmarking deployment approach. *International Journal of Quality & Reliability Management*, *19*(6).

Coşkun, Z. (2016). *Gıda Sektöründe Hizmet Veren Türk Aile Şirketlerinde Kurumsallaşma Unsurlarının ve Kıyaslama Tekniklerinin Firma Performansı Üzerindeki Etkileri* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi, İstanbul.

Cristina, P., Luca, B., & Deepan, A. (2024). Benchmarking the functional, technical, and business characteristics of automated passenger counting products. *Smart Cities*, *7*(1), 302-324.

Dattakumar, R., & Jagadeesh, R. (2003). A review of literature on benchmarking. *Benchmarking: An International Journal*, *10*(3), 176-209.

Dawkins, P., Feeny, S., & Harris, M. N. (2007). Benchmarking firm performance. *Benchmarking: An International Journal*, *14*(6), 693-710.

Erdem, B. (2006). İşletmelerde yeni bir yönetim yaklaşımı: Kıyaslama benchmarking yazınsal bir inceleme. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *9*(15), 65-94.

Fernandez, P., McCarthy, I. P., & Rakotobe-Joel, T. (2001). An evolutionary approach to benchmarking. *Benchmarking: An International Journal*, *8*(4), 281-305.

Fowler, A., & Campbell, D. (2001). Benchmarking and performance management in clinical pharmacy. *International Journal of Operations & Production Management*, *21*(3), 327-350.

Gaba, R., & Sharma, D. (2024). Benchmarking the sustainable banking performance of Indian commercial banks. *International Journal of Process Management and Benchmarking*, *16*(1), 60-80.

İçli, G.E. (2001). Benchmarking. *Öneri,* 4 (15). https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1097798, Erişim Tarihi: 24.01.2024.

İstanbul Gümrük Müşavirleri Derneği (2024). Benchmarking. https://www.igmd.org.tr/En-Iyilerden-Ogrenme-Yarisi-BENCHMARKING-Kiyaslama_haberi

Johnson, B. C., & Chambers, M. J. (2000). Foodservice benchmarking: Practices, attitudes, and beliefs of foodservice directors. *Journal of the American Dietetic Association*, *100*(2), 175-180.

Kaiser (2024). Kıyaslama ve en iyi uygulamalar (2024). https://kaiserassociates.com/benchmarking-best-practices/, Erişim Tarihi: 13.01.2024.

Karataş, M. (2004). *Benchmarking Kavramı ve Hizmet İşletmelerinde Fonksiyonel Benchmarking Uygulama Örneği.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.

Kozak, M. (2002). Destination benchmarking. *Annals of Tourism Research*, *29*(2), 497-519.

Li Chen, H. (2001). Benchmarking and quality ımprovement. *International Journal of Quality& Reability Management,* 19(6), 757-773.

Lucertini, M., Nicolò, F., & Telmon, D. (1995). Integration of benchmarking and benchmarking of integration. *International Journal of Production Economics*, *38*(1), 59-71.

McKay, R. B., & Chung, E. (2005). Benchmarking for entrepreneurial survival: Pursuing a cohesive and imperfectly imitable culture. *Benchmarking: An International Journal*, *12*(3), 207-218.

Meybodi, M. Z. (2005). Strategic manufacturing benchmarking. *The TQM Magazine*, *17*(3), 249-258.

Moriarty, J. P. (2011). A theory of benchmarking. *Benchmarking: An International Journal*, *18*(4), 588-611.

Pandey, A. K., Pratap, S., Dwivedi, A., & Khan, S. A. (2024). Industry 4.0 and supply chain sustainability: benchmarking enablers to build reliable supply chain. *Benchmarking: An International Journal*. https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/BIJ-06-2023-0358/full/html

Raymond, J. (2008). Benchmarking in public procurement. *Benchmarking: An International Journal*, *15*(6), 782-793.

Rodwell, J. J., Lam, J., & Fastenau, M. (2000). Benchmarking HRM and the benchmarking of benchmarking: Best practices from outside the square in the Australian finance industry. *Employee Relations*, *22*(4), 356-374.

Shamma, H., & Hassan, S. (2013). Customer-driven benchmarking: A strategic approach toward a sustainable marketing performance. *Benchmarking: An International Journal*, *20*(3), 377-395.

Shetty, Y. K., (1993). Aiming high: competitive benchmarking for superior performance. *Long Range Planning*, *26*(1), 39-44.

Shoham, A., Maital, S., Grupp, H., & Lifshitz, S. (2021). Technometric benchmarking: Identifying sources of superior customer value. In *Strategic Global Marketing* (pp. 1-26). Routledge.

Soner, M., & Karabacak, H. (2023). Stratejik yönetim araçlarında idealler ve gerçekler. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 30(4), 759-771.

Turhan, M. (2002). *Eğitim Örgütlerinde Kıyaslama* (Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Watson, G.H. (1993). *Strategic Benchmarking*, Wiley.

Whymark, J. (1998). Benchmarking and credit risk management in financial services. *Benchmarking for Quality Management & Technology*, 5(2), 126-137.

Yazar Hakkında Bilgi

Saadet Ela PELENK

Lisans eğitimini Kocaeli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümünde, yüksek lisans eğitimini Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim ve Organizasyon bilim dalında ve doktora eğitimini Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim ve Organizasyon bilim dalında tamamlamıştır. 2017 yılından beri Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Finans ve Bankacılık bölümünde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Yazar yönetim ve organizasyon, inovasyon, kurumsal yönetim, stratejik yönetim, örgütsel davranış, girişimcilik, insan kaynakları yönetimi ve finans-banka-sigorta alanlarında çalışmalar yapmaktadır.

Kaynaklar

Armstrong, M., & Taylor, S. (2014). *Armstrong's Handbook Of Human Resource Management Practice*, Thirteenth Edition.

Arnold, J. (1997). *Managing careers into the 21st century*. Sage.

Arthur, M.B. & Lawrence, B.S. (1984). Perspectives on Environment and Career: An Introduction, *Journal of Occupational Behavior*, 5(1), 1-8.

Aytaç, S. (2005). Çalışma *Yaşamında Kariyer Yönetimi Planlaması Gelişimi ve Sorunları*, Ezgi Kitabevi.

Bayraktaroğlu S., & Atay, E., (2016). *Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi*, Beta Yayınevi.

Bayram, L. (2005). Yönetimde Yeni Bir Paradigma: Örgütsel Bağlılık. *Sayıştay Dergisi*, 59, 125-139.

Bernardin, J. H., (2007). *Human Resource Management*: *An Experiential Approach*. McGraw-Hill

Bingöl, D. (2016). *İnsan Kaynakları Yönetimi*, Beta Yayınevi,

Brinkman, S. (2020). *Kişisel Gelişim Çılgınlığında Kendimiz Kalabilmek*, Çeviri: Mercan Yurdakuler, İletişim Yayınları.

Dessler, G. (2000). *Human Resource Management*, 8. bs., New Jersey, Pearson,

Erdoğmuş, N., (2003), *Kariyer Geliştirme*, Nobel Akademik Yayıncılık.

Hermanowicz, J. C., & Clayton, K. A. (2018). Contemporary academic publishing: Democratization and differentiation in careers. *The Journal of Higher Education*, *89*(6), 865-891.

Walton J. (1999). *Stratejik Human Resource Development*. Prentice Hall, Essex,

Kayğın, E. & Zengin, Y. (2019). Toplumsal Cinsiyet Rol Algıları ve Kariyer Seçimi İlişkisi: Kafkas Üniversitesinde Bir Araştırma. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, *8*(3), 139-155.

Kızıloğlu, M. (2019). Mesleğe Yeni Başlayan Öğretim Elemanlarının Kariyer Planlamasına Yönelik Bir Araştırma: Pamukkale Üniversitesi Örneği. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 119-134.

Korucuk, N, (2019). Stratejik İnsan Kaynakları Yönetiminde İşveren Markasının Önemi, *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 6, 36.

Kozak, M. Akoğlan (2001). *Konaklama işletmelerinde Kariyer Planlaması*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Kök, S., B. & Halis M., (2007), *Kariyer Yönetimi*, 1. Baskı, Orion Kitabevi.

Mondy, W, R. (2017). *İnsan Kaynakları Yönetimi*, Nobel Akademik Yayıncılık,

Navaro D. (2014). *Kariyer ve Varoluş*, Elma Yayınevi.

Örücü, E. (2013). *Modern İşletmecilik*, Dora Yayıncılık.

Özçelik, O. (2013). *Eğitim ve Geliştirme*. Uyargil C. vd, İnsan Kaynakları Yönetimi, 187-242, Beta Yayıncılık.

Özdemir, Y., & Kutanis, R. (2011). Kariyer Devreleri ile Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Eğilimi Arasındaki İlişki: Bir Örnek Olay. *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 98-129.

Tunçer, P. (2012). Değişen İnsan Kaynakları Yönetimi Anlayışında Kariyer Yönetimi, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 31, (1).

Vural, M. & Sağlam, N. (2019). Bankacılık sektöründe kariyer yönetimi, *Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 14 (55), 231-242.

Yılmaz, A. G. (2006). *İnsan Kaynakları Yönetiminde Kariyer Planlamanın Çalışanın Motivasyonu Üzerine Etkisi*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi

Yazar/lar Hakkında Bilgi

Yazar, lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimini Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü'nde tamamlamıştır. Yüksek lisans tezinde örgütsel öğrenme ve örgütsel bağlılık üzerine araştırma yapmıştır. Doktora tezinde liderlik, örgütsel destek, örgütsel güven, işten ayrılma ve bağlılık konuları üzerine araştırma yapmıştır. Yazar; örgütsel davranış, örgüt psikolojisi, örgüt kuramları ve yönetim felsefesi, insan kaynakları yönetimi, stratejik yönetim alanlarına ilgi duymaktadır. 2009 yılında öğretim görevlisi olarak Kafkas Üniversitesi'nde çalışmaya başlayan yazar, Atatürk Üniversitesi'nde Doçent olarak görevine devam etmektedir.

Kaynaklar

Adams, RV ve Blair, E. (2019). Zaman yönetimi davranışlarının mühendislik lisans öğrencilerinin performansına etkisi. *SAGE Açık*, 9 (1).

Aeon, B., Faber, A., & Panaccio, A. (2021). Does time management work? A meta-analysis. *PloS one*, *16*(1), e0245066.

Ağaoğlu, Y. S., & Boyacı, M. (2013). Serbest zaman eğitimi, *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi*, 8(1), 17-23.

Ağarı, M. (2023). Zaman kavramı: nedir-ne değildir? *Karabük Türkoloji Dergisi*, *6*(1), 123-148.

Akatay, A. (2003). Örgütlerde zaman yönetimi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (10), 281-300.

Akyüz, M., Taşkın Yılmaz, F., & Aldemir, K. (2020). Zaman yönetim becerilerinin akademik başarı ile ilişki. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 19 (73), 414-424.

Gül, T. B., Yerlikaya, N., & Ünsal, A. (2020). PUKÖ döngüsü ekseninde Köy Enstitüleri ve veteriner fakülteleri üzerine bir değerlendirme. *Veteriner Hekimler Derneği Dergisi*, *91*(2), 147-158.

Bayramlı, Ü.Ü. (2017). *Zaman yönetimi*. Seçkin Yayıncılık.

Bekereci, Ü., & Hamzaoğlu, E. (2020). Pareto analizi tekniğiyle belirlenen parametrelerin öğretim sürecinde kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına etkisi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, *51*(51), 199-219.

Blandford, AE &Green, TR (2001). Grup ve bireysel zaman yönetimi araçları: Aldığınız şey ihtiyacınız olan şey değildir. *Kişisel ve Her Yerde Bilgi İşlem*, *5*, 213-230.

Claessens, B. J., Van Eerde, W., Rutte, C. G., & Roe, R. A. (2007). A review of the time management literature. *Personnel review*, *36*(2), 255-276.

Crossan, M., Cunha, M. P., Vera, D., & Cunha, J. (2005). Time and organizational improvisation. *Academy of Management Review*, 30(1), 129-145.

Doğan, Ö. (2018). Zaman yönetimi ve akademik başarı ilişkisi: Artvin Çoruh üniversitesi, Hopa iktisadi ve idari bilimler fakültesinde bir uygulama-. *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi,* 4(1), 149-174.

Durmaz, M., Hüseyinli, T., & Güçlü, C. (2016). Zaman yönetimi becerileri ile akademik başarı arasındaki ilişki. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(7), 2291-2303.

Esen, Y., & Şenol Sakin, A. (2021). Müzik öğrencilerinin çalgı çalışma süreçlerinde pomodoro tekniği kullanımına yönelik görüşleri. *ARTS*: *Artuklu Sanat ve Beşerî Bilimler Dergisi* (6), 413-446.

Fancourt, D., Aughterson, H., Finn, S., Walker, E., & Steptoe, A. (2021). How leisure activities affect health: a narrative review and multi-level theoretical framework of mechanisms of action. *The Lancet Psychiatry*, *8*(4), 329-339.

Getahun, G. K., Birhanu, K., & Minyihun, A. (2023). Time management practice and associated factors among health professionals working in public hospitals of Addis Ababa, Ethiopia, 2022. International Journal of Africa Nursing Sciences, 18, 100557.

Gobble, M. M. (2018). Digitalization, digitization, and innovation. *Research-Technology Management*, 61(4), 56-59.

Güçlü, N. (2001). Zaman yönetimi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 25(25), 87-106.

Güney, S. (2014). *Davranış bilimleri*. Nobel Yayıncılık.

Gürbüz, Y., & Aydın, P. A. H. (2012). Zaman kavramı ve yönetimi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (2), 1-20.

İskender, A. (2017). Neulinger boş zaman paradigması ve boş zaman katılım motivasyonları üzerine nitel bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 21(3), 819-825.

Jackson, V. P. (2009). Time management: A realistic approach. *Journal of the American College of Radiology*, *6*(6), 434-436.

Kırmızıgül, B., Evliyaoğlu, M. N., Cevher, M. F., & Yılmaz, T. (2017). Otel işletmelerinde çalışanların duygusal emek davranışlarında örgütsel özdeşleşmenin rolü. *Journal of Academic Value Studies*, 3(16), 257-267.

Kurar, İ., & Baltacı, F. (2015). Halkın boş zaman değerlendirme alışkanlıkları: alanya örneği. *International Journal of Sport Culture and Science,* 2 (Special Issue 2), 39-52.

Liu, F., & Li, J. (2023). Application exploration of robot process automation in digital labor time management system. *Procedia Computer Science*, 228, 89-97.

Malita, L. (2011). Sosyal medya zaman yönetimi araçları ve ipuçları. *Procedia bilgisayar bilimi*, *3*, 747-753.

Moç, T. (2023). Zamansal ve Mekânsal Adalet Algısı Kuruma Olan Bağlılığı Etkiler mi? *Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(Prof. Dr. Muammer Erdoğan Anısına Kongre Özel Sayısı), 121-149.

Mohammadabbasi, M. & Değermen, H. A. (2023). Dijital asistanların müşteri memnuniyeti üzerindeki etkisi: yapay zekâ uygulamaları Türkiye örneği, *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Çalışmalar Dergisi*, 4(2), 225-248, DOI: 10.62001/gsijses.1371527

Naktiyok, S. (2019). *Örgütsel Stres ve Yaşam Doyumu*. Gazi Kitabevi

Ökdem, M. (2019). Üniversitesi öğrencilerinin zaman yönetiminde düştükleri zaman tuzakları ve bunlarla baş etme yolları. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 23(1), 79-94.

Ören, K. (2016). İşletmelerde verimlilik ve performansın arttırılmasında zaman yönetimi. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 5(11), 186-203.

Özen, A. K., & Yılmaz, T. (2016). Bağımlı ve bağımsız yönetim kurulu üye sayısının işletmenin finansal performansına etkisi. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (58), 455-471.

Özer, M. (2012). Çalışma hayatında zaman tuzakları ve zamanı etkin yönetmek. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 1(2), 44-75.

Özer, M. A. (2017). Yönetişimden dijital yönetişime: paradigma değişiminin teknolojik boyutu. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 6(16), 457-479.

Ramazanoğlu, F., Altungül, O., & Özer, A. (2004). Sportif açıdan rekreasyon etkinliklerinin değerlendirmesi. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 199-202.

Ramazanoğlu, F., Demirel, E. T., & Savucu, Y. (2005). Etkili yönetici görüşlerine göre zaman yönetiminde belirgin olan kişisel faktörler. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 112-118.

Sabuncuoğlu, Z., Kaymaz K. & Paşa M., (2016). *Zaman yönetimi*. Aktüel Yayınları.

Selçuk, H. & Akar, A. (2021). Akademide zaman yönetimi tutumlarında cinsiyetin faktörü: Bir vakıf üniversitesinde araştırma. *Journal of Life Economics*, 8(4), 523-532.

Şimşek, M. Ş. & Çelik, A. (2023). *İşletme bilimine giriş*. Eğitim Yayınevi.

Spanos, Y. E., Prastacos, G. P., & Poulymenakou, A. (2002). The relationship between information and communication technologies adoption and management. Information & management, 39(8), 659-675.

Tutar, H. (2020). *Zaman yönetimi.* Seçkin Yayıncılık.

Türkel, S., & Leblebici, D. N. (2000). Yönetim bilimi açısından zamanın anlamı ve etkili zaman yönetiminin esasları. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(1), 351-376.

Türk, F. K. M. (2008). İşletmelerde teknoloji yönetiminin geleceği. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(1), 59-71.

Uğur, A., & Kutlu, Ö. (2007). Zaman yönetimi programının etkililiğinin değerlendirilmesi. *Verimlilik Dergisi* (1), 89-124.

Wajcman, J. (2019). The digital architecture of time management. *Science, Technology, & Human Values*, *44*(2), 315-337.

Wang, Y., Lu, Y., Tian, X., Liu, Y., & Ma, W. (2024). The relationship between mobile phone addiction and time management disposition among Chinese college students: A cross-lagged panel model. *Heliyon,*10 (3).

Vatan, F., & Altuğ Özsoy, S. (2002). Zaman yönetimi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi,* 18(3), 89-103.

Yılmaz, A., & Aslan, S. (2002). Örgütsel zaman yönetimi. *CÜ İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *3*(1), 25-46.

Yılmaz, V., & Düşükcan, M. (2022). Üst düzey yöneticilerde etkin zaman yönetimi: Fırat üniversitesi örneği. *Fırat Üniversitesi Harput Araştırmaları Dergisi*, 9(17), 117-136.

Kaynaklar

Ahmad, A., Hussain, A., Saleem, M., & Qureshi, M. (2015). Workplace Stress: A Critical Insight of Causes, Effects and Interventions. *Technical Journal, University of Engineering and Technology(UET) Taxila, Pakistan, 20*(2), 45-55.

Atanasoff, L., & Venable, M. (2017). Technostress: implications for adults in the workforca. *The Career Development Quarterly, 65*(4), 326-338.

Aytaç, S. (2009). *İş Stresi Yönetimi El Kitabı, ''İş Stresi: Oluşumu, Nedenleri, Başa Çıkma Yolları, Yönetimi".* Ankara: Çalışma Sosyal Güvenlik Bakanlığı Yayınları (CASGEM).

Baltaş, A. (1997). *Stres altında ezilmeden öğrenmede ve sınvalarda üstün başarı.* İstanbul: Remzi Kitapevi.

Benson, H., & Allen, R. (1980). How much stress is too much? *Harvard Business Review, 5*, 86-92.

Bienertova-Vasku, J., Lenart, P., & Scheringer, M. (2020). Eustress and Distress: Neither Good Nor Bad, but Rather the Same? *BioEssays, 42*, 1-5. doi: https://doi.org/10.1002/bies.201900238

Biggs, A., Brough, P., & Drummond, S. (2017). Lazarus and Folkman's Psychological Stress and Coping Theory. C. Cooper, & J. Quick içinde, *The Handbook of Stress and Health* (s. 351-364). West Sussex: Wiley Blackwell.

Cheng, Y., Guo, Y., & Yeh, W. (2001). A national survey of psychosocial job stressors and their implications for health among working people in Taiwan. *International Archives of Occupational and Environmental Health, 74*(7), 495-504.

Ching, Y., & Chang, Y. (2012). Stress, depression, and intention to leave among nurses in different medical units: implications for healthcare management/nursing practice. *Health Policy, 108*(2/3), 149-157.

Cohen, S., & Wills, T. (1985). Stress, social support, and the Buffering Hypothesis. *Psychological Bulletin, 98*(2), 310-357.

Colvin, M., Cullen, F., & Vander, T. (2002). Coercion, social support, and crime: An emerging theoretical consensus. *Criminology, 40*, 19-42.

Cooper, C., Dewe, P., & O'Driscoll, M. (2001). *Organizational Stress: A Review and Critique of Theory, Research, and Applications.* Beverly Hills CA.: Sage.

Demerouti, E., & Bakker, A. (2022). Job demands-resources theory in times of crises: New propositions. *Organizational Psyhology Review, 13*(3), 209-236.

Dewe, P., & O'Driscoll, M. (2002). Stress management interventions: what do managers actually do? *Personnel Review, 31*(2), 143-165.

Dewe, P., O'Driscoll, M., & Cooper, C. (2012). Theories of Psychological Stress at Work. R. Gatchel, & I. Schultz içinde, *Handbook of Occupational Health and Wellnes* (s. 23-38). New York: Springer.

Dragano, N., & Lunau, T. (2020). Technostress at work and mental health: concepts and research results. *Current Opinion in Psychiatry, 33*(4), 407-413.

Eriksen, W., Bruusgaard, D., & Knardahl, S. (2003). Work factors as predictors od sickness absence: a three month prospective study of nurses' aides. *Occuptional and Environmental Medicine, 60*(4), 271-278.

Flanagan, N. (2006). Testing the relationship between job stress and satisfaction in correctional. *Nursing Research, 55*(5), 316-327.

Folkman, S., & Lazarus, R. (1980). An analysis of coping in a middle-aged community sample. *Journal of Health Social Behaviour, 21*(3), 219-239.

Golubic, R., Milosevic, M., Knezevic, B., & Mustajbegovic, J. (2009). Work-related stress education and work ability among hospital nurses. *Journal of Advanced Nursing, 65*(10), 2056-2066.

Guatam, D., & Gautam, P. (2024). Occupational stress for employee turnover intention: mediation effect of service climate and emotion regulation. *Asia-Pacific Journal of Business, 16*(2), 233-255.

Gümüştekin, G., & Gültekin, F. (2009). Stres Kaynaklarının Kariyer Yönetimine Etkileri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 23*, 1-9.

Holman, D., Johnson, S., & O'Connor, E. (2018). Stress Management Interventions: Improving Subjective Psychological Well-Being in the Workplace. E. Diener, S. Oishi, & L. Tay içinde, *Handbook of well-being* (s. 1-13). Salt Lake City: DEF Publisher.

Holton, M., Barry, A., & Chaney, J. (2015). Employee stress management: An examination of adaptive and maladaptive coping strategies on employee health. *Work, 53*(2), 299-205.

Hudiburg, R. (1989). Psychology of computer use: VII. Measuring techostress: computer-related stress. *Psychological Reports, 64*, 767-772.

Ivancevich, J., Matteson, M., Freedman, S., & Phillips, J. (1990). Worksite stress management interventions. *American Psychologist, 45*, 252-261.

Johnson, S., Cooper, C., Cartwright, S., Donald, I., Taylor, P., & Milet, C. (2005). The experience of work-related stress across occupations. *Journal of Managerial Psychology, 20*(2), 178-187.

Kaba, İ. (2019). Stres, ruh sağlığı ve stres yönetimi: güncek bir gözden geçirme. *Akademik Bakış Degisi, 73*, 63-81.

Karasek, R. (1979). Job Demands, Job Decision Latitude, and Mental Strain: Implications for Job Redesign. *Administrative Science Quarterly, 24*(2), 285-308.

Karriem-Norwood, V. (2024, Şubat 21). *WebMD*. https://umash.umn.edu: https://umash.umn.edu/wp-content/uploads/2019/01/Stress-Symptoms.pdf adresinden alındı

Kumar, A., Dangayach, G., & Sharma, R. (2020). Examining the relationship between workplace stress, job satisfaction, and job performance of marketing professionals. *Journal of Indian Business Research, 12*(1), 53-74.

Lazarus, R., & Folkman, S. (1984). *Stress, appraisal, and coping.* New York: Spinger.

Le Fevre, M., Matheny, J., & Kolt, G. (2003). Eustress, distress, and interpretation in occupational stress. *Journal of Managerial Psychology, 18*(7), 726-744.

McCann, L., Hughes, C., Adair, C., & Cardwell, C. (2009). Assessing job satisfaction and stress among pharmacists in Northern Ireland. *Pharmacy World & Science, 31*(2), 188-194.

McGrowan, B. (2001). Self-reported stress and its effects on nurses. *Nursing Standard, 15*(42), 33-38.

Mitchell, O., MacKenzie, D., Gover, A., & Styve, G. (2001). The influences of personal background on perceptions of juvenile correctional environments. *Journal of Criminal Justice, 29*(1), 67-76.

Mosadeghrad, A. (2013). Occupational stress and turnover intention: implications for nursing management. *International Journal of Health Policy and Management, 1*(2), 179-186.

Mosadeghrad, A. (2014). Occupational stress and its consequences. *Leadership in Health Services, 27*(3), 224-239.

Mujtaba, B., & McCartney, T. (2010). *Managing Workplace Stress and Conflict amid Change* (2 b.). Florida: LEAD Academy.

Nisafani, A., Kiely, G., & Mahony, C. (2020). Workers' technostress: a review of its causes, strains, inhibitors, and impacts. *Journal of Decision Systems, 29*, 243-258. doi:10.1080/12460125.2020.1796286

Orrick, E., Worrall, J., Morris, R., Piquero, A., Bales, W., & Wang, X. (2011). Testing Social Support Theory: A Multilevel Analysis of Recidivism. *Journal of Criminal Justice, 39*, 499-508.

Panigrahi, A. (2016). Managing stress at workplace. *Journal of Management Research and Analysis, 3*(4), 154-160.

Quick, J., & Tetrick, L. (2011). *Handbook of Occupational Health Psychology.* Washington D.C.: American Psychological Association .

Richardson, K., & Rothstein, H. (2008). Effects of Occupational Stress Management Intervention Programs: A Meta-Analysis. *Journal of Occupational Health Psychology, 13*(1), 69-98.

Riedl, R. (2013). On the Biology of Technostress: Literature Review and Research Agenda. *The DATA BASE for Advances in Information Systems, 44*(1), 18-55.

Salanova, M., Llorens, S., & Cifre, E. (2013). The dark side of technologies: technostress among users of information and communication technologies. *International Journal of Psychology, 48*(3), 422-436.

Schuler, R. (1980). Definition and Conceptualization of Stress in Organizations. *Organizational Behavior and Human Performance, 25*, 184-215.

Shukla, H., & Garg, R. (2013). A study on stress management among the employees of Nationalised Banks. *Voice of Research, 2*(3), 72-75.

Spickard, A., Gabbe, S., & Christensen, J. (2002). Mid-Career Burnout in Generalist and Specialist Physicians. *JAMA, 288*(12), 1447-1450.

Sutherland, V., & Cooper, C. (1990). *Understanding Stress. A Psychological Perspective for Health Professionals. .* London.

Tarafdar, M., Cooper, C., & Stich, J.-F. (2019). The technostress trifecta - techno eustress, techno distress and design: Theoretical directions and an agenda for research. *Information System Journal, 29*(1), 6-42.

Tarafdar, M., Tu, Q., Ragu-Nathan, B., & Ragu-Nathan, T. (2007). The Impact of Technostress on Role Stress and Productivity. *Journal of Management Information Systems, 24*(1), 301-328.

Tarafdar, M., Tu, Q., Ragu-Nathan, T., & Ragu-Nathan, B. (2011). Crossing to the dark side: examining creators, outcomes, and inhibitors of technostress. *Communications of the ACM, 54*(9), 113-120.

Timotius, E., & Octavius, G. (2022). Stress at the Workplace and Its Impacts on Productivity: A Systematic Review from Industrial Engineering, Management, and Medical Perspective. *Industrial Engineering & Management Systems, 21*(2), 192-205.

Tran, C., Tran, H., Nguyen, H., Mach, D., Phan, H., & Mujtaba, B. (2020). Stress Management in the Modern Workplace and the Role of Human Resource Professionals. *Business Ethics and Leadership, 4*(2), 26-40.

Tripathi, M., Tripathi, S., Yadhav, U., & Tripathi, R. (2023). Meta-analysis on factors influencing mobile payment continuance intention among consumers. *Academy of Marketing Studies Journal, 27*(2), 1-9.

Ulutaş, M. (2014). Birey-Örgüt Uyumunun İş Stresi ve Verimlilik Üzerine Etkisi: Dalaman Havalimanı Çalışanları Üzerine Bir Alan Araştırması. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergis, 14*(1-2), 13-30.

Useche, S., Ortiz, V., & Cendales, B. (2017). Stress-related psychosocial factors at work fatigue, and risky driving behavior in bus rapid transport (BRT) drivers. *Accident; Analysis and Prevention, 104*, 106-144.

Wang, H., Ding, H., & Kong, X. (2023). Understanding technostress and employee well-being in digital work: the roles of work exhaustion and workplace knowledge diversity. *International Journal of Manpower, 44*(2), 334-353.

Wen, B., Zhou , X., Hu, Y., & Zhang, X. (2020). Role stress and turnover intention of front-line hotel employees: the roles of burnout and service climate. *Frontiers in Psychology, 11*(36), 1-13.

World Health Organization. (2007). *Raisin awarness of stress at work in developing countries.* Protecting Workers' Health Series, France.

World Health Organization. (2017). Work, Organization, and Stress, World Health Organisation: Institute of Work, Health, and Organizations.

Yazar/lar Hakkında Bilgi

Yazar, Lisans Eğitimi Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İşletme Bölümünde, Yüksek Lisans ve Doktora eğimini Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim ve Organizasyon Anabilim dalı programında tamamlamıştır. Doktora tezinde Çalışanların kurumsal itibar algıları ile örgütsel vatandaşlık davranışları, örgütsel bağlılıkları ve örgütsel kıvanç ilişkilerini incelemiştir. Yazar; örgütsel davranış, örgüt psikolojisi, yönetim psikolojisi, insan kaynakları yönetimi alanlarında araştırmalar yapmaktadır. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi'nde Öğretim üyesidir.

Kaynaklar

Allan, C. F. (1993). Benchmarking practical aspects for information professionals. *Special Libraries, 84*(3), s. 123-130.

Angwin, D., & Sammut-Bonnici, T. (2015). Strategic Alliances. C. L. Cooper içinde, *Wiley Encyclopedia of Management.* New Jersey : John Wiley & Sons, Ltd.

C˘irjevskis, A. (2021). Exploring Critical Success Factors of Competence-Based Synergy in Strategic Alliances: The Renault–Nissan–Mitsubishi Strategic Alliance. *Journal of Risk and Financial, 14*(385), s. 1-22.

Camp, R. C. (1989). *Benchmarking: The Search for Industry Best Practices that Lead to Superior Performance.* Milwaukee, WI: ASQC Quality Press.

Charles, M., & Ochieng, S. B. (2023). Strategic Outsourcing and Firm Performance: A Review of Literature. *International Journal Of Social Science and Humanities Research, 1*(1), s. 20-29.

Chen, H., & Chen, T. J. (2002). Governance structure in strategic alliances; transaction cost versus resource-based perspective. *Journal of Worldwide Business, 129*, s. 1-12.

Dennis L. Duffy. (2005). Affiliate marketing and its impact on e-commerce. *Journal of Consumer Marketing, 22*(3).

Dussauge, P., Garrette, B., & Mıtchell, W. (2004). Asymmetric performance: The marketshare impact of scale and link alliances in the global auto industry. *Strategetic Management Journal, 25*, s. 701–711.

Dwivedi, Y. K., Rana, N. P., & Alryalat, M. A. (2017). Affiliate marketing: An overview and analysis of emerging literature. *The Marketing review, 17*(1), s. 33-50.

Fagundes, P. d., Padilha, A. M., & Padula, A. D. (2014). Co-marketing alliances in the Brazilian biofuel sector: An analysis based on strategic alliances. *Science and Public Policy, 43*, s. 553–560.

Hoffmann, W., Lavie, D., Reuer, J. J., & Shipilov, A. (2018). The interplay of competition and cooperation. *Strategic Management Journal, 39*(12), s. 3033-3052.

IšoraItė, M. (2009). Importance of Strategic Alliances in Company's Activity. *Intellectual Economıcs, 1*(5), s. 39–46.

Kenşimbayeva, B. (2006). *Uluslararası Stratejik İttifaklar: Kazakistan'daki Türk İşletmelerinin Yaptıkları Stratejik İttifaklar Üzerine Bir Araştırma* . Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi.

Kenton, W. (2022). *Strategic Alliances: How They Work in Business, With Examples*. Investopedia: https://www.investopedia.com/terms/s/strategicalliance.asp#:~:text=A%20strategic%20alliance%20is%20an,create%20a%20separate%20business%20entity. E.T. 24.02.2024

Kogut, B. (1988). Joint Ventures: Theoretical and Empirical Perspectives. *Strategic Management Journal, 9*(4), s. 319-332.

Kohtam¨aki, M., Rabetino, R., & Huikkola, T. (2023). Learning in strategic alliances: Reviewing the literature streams and crafting the agenda for future research. *Industrial Marketing Management, 110*, s. 68–84.

Koval, M., Zaefarian, G., & Iurkov, V. (2024). How do strategic alliance formations create shareholder value? An application of the event study methodology in the B2B context. *Industrial Marketing Management, 117*, s. 79–91.

Lee, H.-W., & Ding, J.-H. (2010). The effects of e-business on the performance of strategic alliances. *Total Quality Management, 21*(7), s. 707–724.

Lopez, I. (2024). *ReferralRock*. Strategic Alliances: Building Partnerships That Get Real Results : https://referralrock.com/blog/strategic-alliances/#:~:text=Strategic%20alliances%20are%20when%20two,of%20you%20could%20go%20alone. adresinden alındı

Luo, Y. (2007). Procedural Faırness and Interfırm Cooperatıon in Strategıc Alliances. *Strategic Management Journal, 29*, s. 27-46.

M.Mora-Valentin, E., Montoro-Sanchez, A., & Guerras-Martin, L. A. (2004). Determining factors in the success of R&D cooperative agreements between firms and research organizations. *Research Policy, 33*, s. 17-40.

Olajire, O. M. (2023). Assessing the Perceptıons of Small Retail Firm Managers on Strategıc Alliances. *Doctoral Thesis*. Washington, USA: University of The Potomac.

Perks, H., & Easton, G. (2000). Strategic alliances: partner as customer. *Industrial Marketing Management, 29*, s. 327-338.

Reuer, J. J., Zollo, M., & Singh, H. (2002). Post-formatıon dynamıcs in strategic alliances. *Strategic Management Journal, 23*, s. 135–151.

Rosenkranz, S., & Weitzel, U. (2007). Strategic Positioning of Alliances. *Int. J. of the Economics of Business, 14*(1), s. 135-149.

Simonet, D. (2002). Licensing agreements in the pharmaceutical industry. *InternationalvJournal of Medical Marketing, 2*(4), s. 329–341 .

Vonortas, N., & Zirulia, L. (2015). Strategic technology alliances and networks. *Economics of Innovation and New Technology, 24*(5), s. 490–509.

Wakeam, J. (2003). The Five Factors of a Strategic Alliance. *Ivey Business Journal*.

Wall, W. P. (2022). Strategic Alliance—Strength in Numbers,. W. P. Wall içinde, *Global Competitiveness* (s. 55-66). Springer Books.

Wigley, S. M., & Provelengiou, A. K. (2011). Market-facing strategic alliances in the fashion sector. *Journal of Fashion Marketing and Management, 15*(2), s. 141-162.

Yasuda, H., & Iijima, J. (2005). Linkage between strategic alliances and firm's business strategy: The case of semiconductor industry. *Technovation, 25*, s. 513–521.

Yu, B., Xu, H., & Dong, F. (2019). Vertical vs. Horizontal: How Strategic Alliance Type Influence Firm Performance? *Sustainability, 11*, s. 1-14.

Zirulia, L. (2009). The dynamics of networks and the evolution of industries: A survey of the empirical literature. F. Malerba, & N. Vonortas içinde, *In Innovation Networks in Industries, edited by* (s. 15-17). Cheltenham: Edward Elgar.

Zoogah, D. B., Vora, D., Richard, O., & Peng, M. W. (2011). Strategic alliance team diversity, coordination, and effectiveness. *The International Journal of Human Resource Management, 22*(3), s. 510–529.

Yazar/lar Hakkında Bilgi

Emine KARAKAPLAN ÖZER, lisans eğitimini Çukurova Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği bölümünde 2004 yılında tamamlamıştır. Yüksek lisans eğitimini Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalında 2013 yılında tamamlayan yazar tezinde Tükenmişlik ve Toplam Kalite Yönetimi ilişkisi üzerine çalışmıştır. Doktora eğitimini İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yönetim ve Organizasyon Bilim Dalında 2019 yılında tamamlayan yazar doktora tezinde etkili liderlik ile duygusal bağlılık ilişkisinde işveren markasının aracılık etkisini çalışmıştır. Adıyaman Üniversitesi bünyesinde öğretim üyesi olarak görev yapan yazar aynı zamanda Kariyer Geliştirme Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürüdür. İngilizceye ileri seviyede hâkimdir. Çeşitli ulusal ve uluslararası dergilerde ve kongrelerde çalışmaları bulunan yazarın ilgi duyduğu alanlar liderlik, örgütsel davranış, insan kaynakları yönetimi ve girişimciliktir.

Kaynakça

Akkoç, İ. (2008). *Organizasyon Yapısı ve Liderliğin Satış Gücü Performansı Üzerindeki Etkisi: İlaç Sektörü Örneği.*Yayımlanmamış Doktora Tezi. Dumlupınar Üniversitesi,

Alıç, D. D. M. (1995). *Örgütler*. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 1(1), 1-40.

Ateş, H., & Ünal, S. (2004). Devletin Doğduğu Yer: Antik Çağ Ortadoğu'sunda İdari Hayat. *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*(8), 21-42.

Bebitoğlu, M. (2003).*Sanal Yönetimin İşletme Verimliliği Üzerine Etkisi, Digiturk'te bir Uygulama*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi.

Blecker, T. (2013). *Unternehmung ohne Grenzen: Konzepte, Strategien und Gestaltungsempfehlungen für das strategische Management* (Vol. 259). Springer-Verlag.

Blecker, T., & Neumann, R. (2000). Interorganizational knowledge management: Some perspectives for knowledge oriented strategic management in virtual organizations. *In Knowledge management and virtual organizations* (pp. 63-83). IGI Global.

Daft, R, L. (2015). *Organization Theory and Design*. Cengage Learning, (12e). ISBN: 978-1-285-86634-5.

Davutoğlu, N. A. (2018). Sanayi 4.0 Yapılanmasında Sosyo-Teknik Model Çerçevesinde Yönetimsel Yaklaşım. *In SETSCI-Conference Proceedings*. Vol. 3. 1579-1585

Emiroğlu, B. G. (2007). Türkiye ve Dünya'da bilgi toplumu ve ekonomisi: Süreçler ve değişimler. *XII. Türkiye'de İnternet Konferansı*, *8*(10).

Fedotova, N. (2005). *Organizasyon Yapısı ve Teknoloji.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kadir Has Üniversitesi.

Gültekin, A. (2021). Yapay Zekânın Luditleri Kimler Olacak? *OPUS International Journal of Society Researches*, *18*(44), 8432-8454.

Lamba, M. (2014). Karar vermeyi etkileyen yapısal faktörler bakımından yönetim ve organizasyon teorilerinin incelenmesi. *Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, (2), 8-18.

Malhotra, A., Majchrzak, A., & Rosen, B. (2007). Leading virtual teams. *Academy of Management perspectives*, *21*(1), 60-70.

Moorhead, G. (1981). Organızatıonal Analysıs: An Integratıon Of The Macro And Mıcro Approaches. *Journal of Management Studies, 18(2), 191–218.* doi:10.1111/j.1467-6486.1981.tb00099.x.

Mowshowitz, A. (1994). Virtual organization: A vision of management in the information age. *The Information Society, 10(4), 267–288.* doi:10.1080/01972243.1994.9960172

Mowshowitz, A. (1997). Virtual organization. *Communications of the ACM*, *40*(9), 30-37.

Nami, M. R., & Malekpour, A. (2008). Virtual organizations: Trends and models. In *Intelligent Information Processing IV: 5 th IFIP International Conference on Intelligent Information Processing, October 19-22, 2008, Beijing, China 5* (pp. 190-199). Springer US.

Özcan, K., & Barca, M. (2010). Yönetim düşüncesinin evrim dinamiği: çevresel determinizm mi, düşünsel ilerleme mi. *Amme İdaresi Dergisi*, *43*(1), 1-31.

Palmer, J. W., & Speier, C. (1997). A typology of virtual organizations: an empirical study.

Schermerhorn Jr, J. R., Osborn, R. N., Uhl-Bien, M., & Hunt, J. G. (2011). *Organizational behavior*. john wiley & sons.

Şimşek, Ş. (2002). *Yönetim ve Organizasyon*, Günay Ofset, 7. *Bas., Konya*.

Toffler, A. (2008). *Üçüncü dalga: bir fütürist ekonomi analizi klasiği*. Koridor Yayıncılık.

Tosun, K. (1987), *İşletme Yönetimi: Genel Esaslar,* İ. Ü. İşletme Fakültesi Yayınları, no: 186.İstanbul

Ülgen, Hayri & Mirze, Kadri, (2007). *İşletmelerde Stratejik Yönetim*, 4. Baskı. Arıkan Yayınları. İstanbul

Won M., & Pipek V. (2003). Sharing Knowledge on Knowledge – The eXact Peripheral Expertise Awareness System. *Journal of Universal Computer Science*, vol. 9, (12). 1388-1397.

Yenisu, E., Şahin, F., & Öztekkeli, H. (2019). Yönetim Düşüncesinin Evriminde Sistem Kuramının Etkileri: Kavramsal Bir Çözümleme. *Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, *6*(18), 514-527.

Yıldırım, E. (2022). Eski Mısır'daki Sebaty Metinlerinin Yönetim Anlayışı Açısından Değerlendirilmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *19*(1), 481-493.

Yılmaz, İ. A., Aykut, P. A. J. O., & Güzeler, E. G. (2014). Sanal Ofis ve Sanal Ofiste Kullanılan Bilgi ve İletişim Teknolojileri. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges)*, *4*(3), 427-438.

https://www.researchgate.net/profile/Murat-Ayar/publication/348601991_Transition_from_the_Industrial_Revolution_to_Scientific_Management_Thought/links/6006dce745851553a05430b7/Transition-from-the-Industrial-Revolution-to-Scientific-Management-Thought.pdf , 16.04.2024, 18:44.

https://nibmehub.com/opac-service/pdf/read/Organization%20Theory%20and%20Design-%20Daft-%20R.L.-%2010ed.pdf#page=23.14 , 27.04.2024, 16:51, s. 6,7.

https://nibmehub.com/opac-service/pdf/read/Organization%20Theory%20and%20Design-%20Daft-%20R.L.-%2010ed.pdf , 28.04.2024, 00:22, s.7-10.

Yazar/lar Hakkında Bilgi

Yazar lisans eğitimini Cumhuriyet Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü'nde, yüksek lisans eğitimini Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı'nda tamamlamıştır. Yüksek lisans tezinde farklı bölgelerdeki üniversitelerde öğrenim gören öğrencilerin tüketici davranışları üzerinde sosyal medyanın rolünü incelemiştir. Doktora eğitimine Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı'nda devam etmektedir. Yazar; yönetim, örgütsel davranış, pazarlama, tüketici davranışları alanlarında çalışmalar yapmaktadır. Mesleki hayatına T. Halk Bankası A.Ş.' de Servis Görevlisi olarak başlayan yazar 2015 yılında Operasyon Yetkilisi pozisyonunda iken görevinden istifa etmiştir.

KAYNAKÇA

Abdioğlu, H. (2007). *İşletmelerde kurumsal yönetim anlayışı kapsamında iç denetimin rolü ve İMKB-100 örneği*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Alp, A., & Kılıç, S. (2014). *Kurumsal Yönetim Nasıl Yönetilmeli*. Doğan Kitap, İstanbul.

Andrews, K. (1980). Directors' Responsibility for Corporate Strategy. *Harvard Business Review, 58*, 30-42.

Ararat, M., & Yurtoglu, B. B. (2006). Corporate Governance in Turkey: An Introduction to Special Issue, *Corporate Governance: An International Review, 14*(4), 210-206.

Ararat, M., & Eroglu, M. (2017). Yönetişim (Kurumsal Yönetim) Kalitesi Açısından İcra Ve Kontrol İşlevlerinin Ayrılığı Ve Türkiye'deki Geleneksel Yapılanmaların Şirket Performansına Etkisi (Separation of Execution and Control Functions for Effective Governance and the Effect of Structural Regularities in Turkey on Firm Performance). Available at SSRN 3009739.

Ararat, M., Claessens, S., & Yurtoglu, B. B. (2021). Corporate governance in emerging markets: A selective review and an agenda for future research. *Emerging Markets Review, 48*, 100767.

Arslantaş, C. C. (2012). *Kurumsal Yönetimin Yönetim Kuruluna Yansımaları.* Birinci Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul.

Basu, A., Lal, R., Srinivasan, V., & Staelin, R. (1985). Sales force compensation plans: An agency theoretic perspective. *Marketing Science, 4,* 267-291.

Carati, G., & Rad, A. T. (2000). Convergence of corporate governance systems. *Managerial Finance, 26*(10), 66-83.

Carroll, A. (1993). *Business and Society: Ethics and Stakeholder Management.* South-Western Publishing, Cincinnati.

Cheffins, B. R. (2012). *The History of Corporate Governance.* ECGI Working Paper Series in Law, Working Paper No.184/2012.

Claessens, S., & Yurtoglu, B. B. (2013). Corporate governance in emerging markets: A survey. *Emerging Markets Review, 15*, 1-33.

Davis, G. F. (2005). New directions in corporate governance. *Annual Review of Sociology, 31*, 143-162.

Demb, A., & Neubauer, F. F. (1992). *The Corporate Board.* Oxford University Press, New York.

Demirag, I. S., & Solomon, J. F. (2003). Developments in international corporate governance and the impact of recent events. *Corporate Governance: An International Review, 11*, 1-7.

Demski, J., & Feltham, G. (1978). Economic incentives in budgetary control systems. *Accounting Review, 53*, 336-359.

Doğan, M. (2018). Kurumsal Yönetimin Teorik Temelleri. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi, 1*(1), 84-96.

Eccles, R. (1985). Transfer pricing as a problem of agency. İçinde J. Pratt & R. Zeckhauser (Eds.), *Principals and agents: The structure of business* (ss. 151-186). Harvard Business School Press, Boston.

Eisenhardt, K. (1985). Control: Organizational and economic approaches. *Management Science, 31*, 134-149.

Eisenhardt, K. (1988). Agency and institutional explanations of compensation in retail sales. *Academy of Management Journal, 31*, 488-511.

Eisenhardt, K. M. (1989). Agency theory: An assessment and review. *Academy of Management Review, 14*(1), 57-74.

Eminoğlu, C. (2014). Türk Ticaret Kanunu'nda Kurumsal Yönetim. Birinci Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul.

Fama, E. (1980). Agency problems and the theory of the firm. *Journal of Political Economy, 88*, 288-307.

Freeman, R. E. (1984). *Strategic Management: A Stakeholder Approach*. Pitman Publishing Inc., Boston.

Friedman, M. (1970). The Social Responsibility of Business Is To Increase Its Profits'. *New York Times Magazine* (Eylül 13).

Hart, O. (1995). Corporate governance: some theory and implications. *Economic Journal, 105*, 678-689.

Herrigel, G. (2007). A new wave in the history of corporate governance. *Enterprise & Society, 8*(3), 475-488.

Jensen, M., & Meckling, W. (1976). Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs, and ownership structure. *Journal of Financial Economics, 3,* 305-360.

Jesover, F., & Kirkpatrick, G. (2005). The revised OECD principles of corporate governance and their relevance to non-OECD countries. *Corporate Governance: An International Review, 13*(2), 127-136.

Johnson, S., Boone, P., Breach, A., & Friedman, E. (2000). Corporate governance in the Asian financial crisis. *Journal of Financial Economics, 58*(1-2), 141-186.

Kandemir, C., & Kandemir, Ş. (2012). Enron Olayı'nı Doğru Okumak-II: Kıssadan Hisseler. *Muhasebe ve Denetime Bakış, 38*, 85-106.

Kaya, M. (2014). *Kurumsal Yönetim İlkelerinin Muhasebe Mesleki Etik Kuralları Açısından Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kim, K. A., & Nofsinger, J. R. (2007). *Corporate Governance.* İkinci Baskı, Pearson Education Inc.

Kim, K. A., Nofsinger, J. R., & Mohr, D. J. (2010). *Corporate Governance.* Üçüncü Baskı, Pearson Education Inc.

Kluvers, R., & Tippett, J. (2011). An exploration of stewardship theory in a Not-for-Profit organisation. İçinde Accounting Forum, 35, 4, (ss. 275-284), Taylor & Francis.

Kosnik, R. (1987). Greenmail: A study in board performance in corporate governance. *Administrative Science Quarterly, 32,* 163-185.

Kula, V. (2006). *Kurumsal Yönetim Hissedarların Korunması Uygulamaları ve Türkiye Örneği.* Papatya Yayıncılık, İstanbul.

La Porta, R., Lopez-de-Silanes, F., & Shleifer, A. (1999). Corporate Ownership Around the World. *Journal of Finance, 54*(2), 471-517.

Maher, M. E., & Andersson, T. (2000). Corporate Governance: Effects on Firm Performance and Economic Growth. Available at SSRN: https://ssrn.com/abstract=218490 or http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.218490.

Mallin, C. A. (2016). *Corporate Governance.* Oxford University Press.

Mitnick, B. (1986). *The theory of agency and organizational analysis.* Unpublished working paper, University of Pittsburgh.

OECD (2023). G20/OECD Principles of Corporate Governance. https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/ed750b30-en.pdf?expires=1708067008&id=id&accname=guest&checksum=8E-6D5F07527C8B0992E88B5C97385F31 (Erişim tarihi: 01/02/2024).

Onbulak, E. (2017). Kurumsal yönetim ve Türkiye yansımaları. İçinde *Journal of Social Policy Conferences* (No. 72, ss. 101-126). İstanbul Üniversitesi.

Özsoy, Z. (2011). *Kurumsal Yönetim ve Yönetim Kurulları*. İmge Kitabevi, İstanbul.

Pamukçu, F. (2011). Finansal raporlama ile kamuyu aydınlatma ve şeffaflıkta kurumsal yönetimin önemi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi, 50*, 133-148.

Pass, C. (2004). Corporate governance and the role of non-executive directors in large UK companies: an empirical study. *Corporate Governance, 4*(2), 52-63.

Pauly, L. W., & Reich, S. (1997). National structures and multinational corporate behavior: enduring differences in the age of globalization. *International Organization, 51*(1), 1-30.

Roe, M. J. (2005). The institutions of corporate governance. İçinde *Handbook of New Institutional Economics* (ss. 371-399). Boston, MA: Springer US.

Sakarya, Ş., & Özmen, H. İ. (2008). Türkiye'de Kurumsal Yönetim Sürecinin Gelişimi ve Balıkesir'deki İşletmeler Tarafından Algılanması Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe ve Denetime Bakış, 26*, 103-126.

Saklı, A. R. (2012). *Stratejik Kurumsal Yönetişim.* Nobel Akademik Yayıncılık.

Shleifer, A., & Vishny, R. W. (1997). A survey of corporate governance. *The Journal of Finance, 52*(2), 737-783.

Spence, A. M., & Zeckhauser, R. (1971). Insurance, information, and individual action. *American Economic Review, 61*, 380-387.

Stiles, P., & Taylor, B. (2001). Boards at Work – How Directors View their Roles and Responsibilities. Oxford: Oxford University Press.

Şen, E. (2017). *Kurumsallaşma ve Kurumsal Yönetişim.* Birinci Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul.

Taylor, D. W. (2000). Facts, myths and monsters: understanding the principles of good governance. *The International Journal of Public Sector Management, 13*(2), 108-124.

Topal, A., Artantaş, E., Sipahi, E., & Gürçay, G. (2016). *Kurumsal Yönetim İlke Analizleri*. Birinci Baskı, Çatı Kitapları, İstanbul.

Tricker, B. (2015). *Corporate Governance Principles, Policies, and Practices*. Üçüncü Baskı, Oxford University Press.

Turan, Ü., & Bayyurt, N. (2013). Kurumsal Yönetim, Mülkiyet Yapısı ve Performans. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar, 50*(585), 27-40.

TÜSİAD (2002). Kurumsal Yönetim En İyi Uygulama Kodu: Yönetim Kurulunun Yapısı ve İşleyişi file:///C:/Users/ikt/Downloads/kurumsalyonetim%20(2).pdf (Erişim tarihi: 15/01/2024).

Van Slyka, D. (2006). Agents or stewards: Using theory to understand the government-nonprofit social services contracting relationship. *Journal of Public Administration Research, 17*, 157-187.

Vinten, G. (1998). Corporate governance: an international state of the art. *Managerial Auditing Journal, 13*(7), 419-431.

White, H. (1985). Agency as control. İçinde J. Pratt & R. Zeckhauser (Eds.), *Principals and agents: The structure of business* (ss. 187-214). Boston: Harvard Business School Press.

Zona, F., & Zattoni, A. (2007). Beyond the black box of demography: Board processes and task effectiveness within Italian firms. *Corporate Governance: An International Review, 15*(5), 852-864.

Yazarın Özgeçmişi

Kübra MERT MAHAN, 1987 yılında Rize'de doğdu. İlk, orta ve lise eğitimini Rize'de tamamladıktan sonra 2006 yılında Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü'nde lisans eğitimine başladı. 2010 yılında bu programdan mezun oldu. Aynı yıl Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı'nda yüksek lisans eğitimine başladı. 2012 yılında mezun olarak, aynı sene aynı enstitü ve anabilim dalında doktora eğitimine devam etti. 2017 yılında holdingler ve uluslararasılaşmaları üzerine yazdığı tezle mezun oldu. 2012 yılından beri Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü Yönetim ve Organizasyon Anabilim Dalı'nda görevlidir. Uluslararası işletmecilik ve örgüt kuramları ana çalışma alanlarıdır. Bunlar ve diğer alt alanlarda çeşitli ulusal ve uluslararası makaleleri, kitap bölümleri ve bildirileri bulunmaktadır.

Kaynaklar

Akçakanat, Ö. (2012). Kurumsal risk yönetimi ve kurumsal risk yönetim süreci. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, *4*(7), 30-46.

Almeida, R., Teixeira, J. M., Mira da Silva, M., & Faroleiro, P. (2019). A conceptual model for enterprise risk management. *Journal of Enterprise Information Management*, *32*(5), 843-868.

Arena, M., Arnaboldi, M., & Azzone, G. (2010). The organizational dynamics of enterprise risk management. *Accounting, Organizations and Society*, *35*(7), 659-675.

AS/NZS, 1995. 4360 Risk Management Standard. from. http://infostore.saiglobal.com/store/details.aspx?ProductID¼381545.

Beasley, M. S., Frigo, M. L., & Frameworks, E. (2016). What is enterprise risk management. *Enterprise Risk Management Initiative*, 1-6.

Berry-Stölzle, T. R., & Xu, J. (2018). Enterprise risk management and the cost of capital. *Journal of Risk and Insurance*, *85*(1), 159-201.

Bharathy, G. K., & McShane, M. K. (2014). Applying a systems model to enterprise risk management. *Engineering Management Journal*, *26*(4), 38-46.

Bozkurt, C. (2010). Risk, kurumsal risk yönetimi ve iç denetim. *Denetişim*, (4), 17-30.

Bromiley, P., McShane, M., Nair, A., & Rustambekov, E. (2015). Enterprise risk management: Review, critique, and research directions. *Long range planning*, *48*(4), 265-276.

Ching, W. C., Rahim, F. A. M., & Chuing, L. S. (2021). Enterprise risk management and risk culture in construction public listed companies. *Journal of construction in developing countries*, *26*(2), 17-36.

COSO, Enterprise Risk Management- Integrated Framework, Executive Summary Framework, September, 2004.

D'arcy, S. P., & Brogan, J. C. (2001). Enterprise risk management. *Journal of Risk Management of Korea*, *12*(1), 207-228.

De Zwaan, L., Stewart, J., & Subramaniam, N. (2011). Internal audit involvement in enterprise risk management. *Managerial auditing journal*, *26*(7), 586-604.

Derici, O., Tüysüz, Z., & Aydın, S. A. R. I. (2007). Kurumsal risk yönetimi ve sayıştay uygulaması. *Sayıştay Dergisi*, (65), 151-172.

Dickinson, G. (2001). Enterprise risk management: Its origins and conceptual foundation. *The Geneva Papers on Risk and Insurance. Issues and Practice*, *26*(3), 360-366.

Ekici, Hasan, Kurumsal Risk Yönetimi, Konya, Çizgi Kitabevi, 2015.

Ercan, T., & Arı, K. (2020). Yapım firmalarının kurumsal risk yönetimi olgunluğunda risk yöneticisinin rolü. *Academic Platform-Journal of Engineering and Science*, *8*(3), 439-449.

Gatzert, N., & Martin, M. (2015). Determinants and value of enterprise risk management: Empirical evidence from the literature. *Risk Management and Insurance Review*, *18*(1), 29-53.

Gordon, L. A., Loeb, M. P., & Tseng, C. Y. (2009). Enterprise risk management and firm performance: A contingency perspective. *Journal of accounting and public policy*, *28*(4), 301-327.

Grace, M. F., Leverty, J. T., Phillips, R. D., & Shimpi, P. (2015). The value of investing in enterprise risk management. *Journal of Risk and Insurance*, *82*(2), 289-316.

Guliyeva, S. (2020). Enterprise risk management strategy. *Economic and Social Development: Book of Proceedings*, *3*, 704-710.

Günbey, A. (2008). Kurumsal risk yönetiminde iç denetimin rolü ve bir uygulama. *Yayınlanmamış Yükse Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya*.

Güneş, Ş. (2009). *Kurumsal Risk Yönetimi ve Türkiye De Farkındalığına İlişkin Bir Uygulama* (Doctoral dissertation, Fen Bilimleri Enstitüsü).

Güneş, Ş., & Teker, S. (2010). Türk enerji sektöründe kurumsal risk yönetimi farkındalığı. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, *11*(1), 64-76.

Hiles, A. (2012). Enterprise risk management. *The definitive handbook of business continuity management*, 1-21.

Hoyt, R. E., & Liebenberg, A. P. (2006). The Value of Enterprise Risk Management: Evidence from the U.S. Insurance Industry. Retrieved from http://www.aria.org/meetings/2006papers/Hoyt_Liebenberg_ERM_070606.pdf.

ISO 31000, 2010. Risk Management e Principles and Guidelines. from. http://www.iso.org/iso/home/standards/iso31000.htm.

Jankensgård, H. (2019). A theory of enterprise risk management. *Corporate Governance: The international journal of business in society*, *19*(3), 565-579.

Karakaya, E., & Karakaya, G. (2017), Developing a Risk Management Framework and Risk Assessment for Non-profit Organizations: A Case Study, In Risk Management, Strategic

Thinking and Leadership in the Financial Services Industry (pp. 297-308). Springer International Publishing.

Karakaya, G. (2018). COSO Kurumsal Risk Yönetimi-Riskin Strateji ve Performansla Uyumlaştırılmasına İlişkin Düzenleme Çerçevesinde Getirilen Güncellemeler. *Denetişim*, (18), 15-22.

Kıral, H. (2018). Kurumsal risk yönetiminin riskleri. *Denetişim*, (18), 5-14.

Kleffner, A. E., Lee, R. B., &McGannon, B. (2003). The effect of corporate governance on the use of enterprise risk management: Evidence from Canada. *Risk Management and Insurance Review,* 6(1), 53-73

Küçük Yılmaz, A. (2007). Havaalanlarında kurumsal risk yönetimi: Atatürk havalimanı terminalleri işletmesi için kurumsal risk yönetimi model önerisi (Yayımlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Liff, R., & Wahlstrom, G. (2018). Usefulness of enterprise risk management in two banks. *Qualitative Research in Accounting & Management*, *15*(1), 124-150.

Muslih, M. (2019). The benefit of enterprise risk management (ERM) on firm performance. *Indonesian Management and Accounting Research*, *17*(2), 168-185.

Oliva, F. L. (2016). A maturity model for enterprise risk management. *International Journal of Production Economics*, *173*, 66-79.

Pagach, D., & Warr, R. (2007). An Empirical Investigation of the Characteristics of Firms Adopting Enterprise Risk Management. Retrieved from http://papers.ssrn.com/sol3/Delivery.cfm/SSRN_ID1010200_code58675.pdf?abstractid=1010200 &mirid=1

Quon, T. K., Zeghal, D., & Maingot, M. (2012). Enterprise risk management and firm performance. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *62*, 263-267.

Rahman, M.J.; Zhenkui C. (2022) Enterprise Risk Management and Company's Performance: Empirical Evidence from China.Journal of Accounting, Business & Management. 29(1) 107-119.

Razali, A. R., & Tahir, I. M. (2011). Review of the literature on enterprise risk management. *Business management dynamics*, *1*(5), 8-16.

Sarıtaş, H., & Kaya, Y. (2017). Kobi'ler İçin Kurumsal Risk Yönetimi ve Firmaların Risk Yönetimi Farkındalığı Üzerine Bir Araştırma. *Social Sciences*, *12*(4), 212-231.

Sax, J., & Andersen, T. J. (2019). Making risk management strategic: Integrating enterprise risk management with strategic planning. *European Management Review*, *16*(3), 719-740.

Seuamsothabandıth, S. (2004), An examination on enterprise risk management, Western Illinois University Press, USA.

Soner, M. (2022). Kurumsal risk yönetimi etkinliğinin önündeki engeller. *Denetişim*, (24), 107-116.

Sozonovitch, A. S. B., Buikin, A. Y., & Pitelinskiy, K. V. (2021). Features of enterprise risk management associated with operational risks. *Revista Amazonia Investiga*, *10*(46), 9-19.

Thornton, G. (2003), An ERM framework: developing effective risk management, Corporate Governor Series.

Usman, Ö., & Kaygusuz, S. Y. (2019). Kurumsal risk yönetiminde uygulanması gereken adımlar. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, *18*(56), 109-128.

Yazid, A. S., Hussin, M. R., & Razali, A. R. (2008). A cross-sectional study on foreign exchange risk management by malaysian manufacturers. *International Business Management Journal*, 28-32.

Yerekapan, A., & Eskin, İ. (2020). Kurumsal risk yönetimi ve firma büyüklüğünün firma performansı üzerine etkisi: BİST Örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, *15*(1), 61-74.

Yeşilçelebi, G. (2022). İç denetim bağlamında Covid-19'un kurumsal risk yönetimi süreçleri üzerine etkileri. *Denetişim*, (25), 77-93.

Yazar Hakkında Bilgi

Yazar, lisans eğitimini Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü'nde, yüksek lisans ve doktora eğitimini Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü'nde tamamlamıştır. Yüksek lisans tezinde öğrencilerin girişimcilik eğilimini incelemiştir. Doktora tezinde ise karanlık liderliğin dedikodu ve bilgi uçurma üzerindeki etkisinde nepotizmin aracı rolünü incelemiştir. Yazar; örgütsel davranış, örgüt psikolojisi, stratejik yönetim ve girişimcilik alanlarına ilgi duymaktadır. 2019 yılında öğretim görevlisi olarak çalışmaya başladığı Kafkas Üniversitesi Atatürk Sağlık Hizmetleri MYO' da Dr. Öğretim Üyesi olarak devam etmektedir.

KAYNAKÇA

Agburu, J. I., Anza, N. C., & Iyortsuun, A. S. (2017). Effect of outsourcing strategies on the performance of small and medium scale enterprises (SMEs). *Journal of Global Entrepreneurship Research*, *7*, 1-34.

Arslantaş, C.C. (1999). *Yeni bir yönetim stratejisi olarak dış kaynaklardan yararlanma (outsourcing) ve ilaç sanayinde faaliyet gösteren firmaların dış kaynaklardan yararlanma uygulamaları,* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi.

Akgemci, T., (2007), *Stratejik Yönetim*, Gazi Kitabevi.

Bailey, W., Masson, R. & Raeside. R., (2002). Outsourcing in edinburgh and the lothians, *European Journal Of Purchasing & Supply* Management 8, P: 83-95.

Boone, L.E. &Kurtz, D.L. (1996). *Contemporary Business: Eight Edition*. New York: Dryen Press.

Çakırlar, H. (2009). *İşletmelerin lojistik faaliyetlerinde dış kaynak kullanım: Trakya bölgesinde faaliyet gösteren firmalar üzerinde bir inceleme*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Trakya Üniversitesi.

Çatı, K., Çömlekçi, İ., & Zengin, E. (2015). Dış kaynak kullanımının işletme finansal performansına etkisi: düzce ili imalat sanayisinde kobi yöneticileri üzerinde bir araştırma. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 17 (28), 56-67.*

Çevirgen A., (2009). Konaklama İşletmelerinde Dış kaynak kullanımı (outsourcing) uygulamaları üzerine bir değerlendirm, *Ege Akademik Bakış*, 9(4), 1341-1355.

Corbett, M.F., 1997. *Outsourcing: The U.S. Business Revolution,* Corbett & Associates, Ltd.

Dinçer, Ö. (2004). *Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası*, Beta Yayın.

Eren, E. (2000). *İşletmelerde Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası*, Beta Basım.

Espino-Rodriguez, T. F. & Padron-Robaina, V., (2004). Outsourcing and ıts ımpact on operational objectives and performance: a study of hotels in the canary ıslands. *International Journal of Hospitality Management*. 23, pp. 287-306.

Fan, D., Zhou, Y., Yeung, A. C., Lo, C. K., & Tang, C. (2022). Impact of the us–china trade war on the operating performance of us firms: the role of outsourcing and supply base complexity. *Journal of Operations Management*. 68(8), 928-962.

Gençyılmaz, G. & Zaim, S. (2000). Şirketlerin stratejik üretim planlamasında dış kaynak kullanımının (outsourcing) rolü. *İÜ İşletme Fakültesi Dergisi*. 29(1), 130-145

Genç, N., (2003). *Yönetim ve Organizasyon*, Seçkin Yayınevi.

Greaver, Maurice F.; (1999). *Strategic outsourcing: A Structured approach to outsourcing decisions and ınitiatives*, New York: AMA Publication.

Güngör, M., (2007). *Dış Kaynak Kullanımı Kahramanmaraş'taki Hastanelerde Bir Alan Araştırması.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Projesi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi.

Gylling, M., Heikkilä, J., Jussila, K., & Saarinen, M. (2015). Making decisions on offshore outsourcing and backshoring: A case study in the bicycle industry. *International Journal of Production Economics*, *162*, 92-100.

Hanandeh, A., QaisHammouri, D. R., & Hanandeh, R. (2021). Outsourcing and Job Performance: The Perspectives of Organizational Structure and Culture. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT)*, *12*(6), 4378-4387.

Hood, J. & Young P. C. (2003) The risk management implications of outsourcing claims management services in local government, *Risk Management.* 5 (3), pp. 7-17.

Howarth, 2024 https://explodingtopics.com/örgütler. Erişim Tarihi: 03.10. 2024

Irak, G., & Arslantürk, F. (2021). Lojistikte dış kaynak kullanımı, lojistik maliyetler ve finansal performans arasındaki ilişkinin analizi. *Mersin Üniversitesi Denizcilik ve Lojistik Araştırmaları Dergisi*. *3*(2), 80-102.

İnce Aytekin, G., İlhan, İ., & Karacaoğlu, K. (2016). Otel işletmelerinde dış kaynaklardan yararlanma uygulamaları: Nevşehir ili örneği. *IJBEMP (International Journal of Business, Economics and Management Perspectives Uluslararası İşletme, Ekonomi ve Yönetim Perspektifleri Dergisi. 1(2),28-46.*

Kalkan, M., Sökmen, A., & Bıyık, Y., (2015). Sağlık hizmetlerinde dış kaynak kullanımı: ankara halk sağlığı müdürlüğü uygulaması. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. *17*(2), 35-56.

Kakabadse, A. & Kakabadse, N., (2002). Trends in outsourcing: contrasting usa and europe, *Journal of European Management*. 20 (2), 189-195.

Karaköy, Ç., & Kızılırmak, B., (2019). Uluslararası şirketlerde dış kaynak kullanımı ve lojistik anlayış; sivas özelinde bir uygulama. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*. 20(1), 447-461.

Kapıcı, S., (2019). *Tedarik zinciri yönetiminde dış kaynak kullanımının işletmelere etkileri: İzmir ilinde bir araştırma*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. İnönü Üniversitesi.

Kenyon, G. N., Meixell, M. J., & Westfall, P. H., (2016). Production outsourcing and operational performance: An empirical study using secondary data. *International Journal of Production Economics*. *171*, 336-349

Koçel, T., (2005). *İşletme Yöneticiliği*, Arıkan Yayınevi.

Lahiri, S., Karna,A., Kalubandi, S.C. & Edacherian, S., (2022). Performance implications of outsourcing: A meta-analysis, *Journal of Business Research*. 139 (2/2022), 1303-1316.

Lahiri, S., (2016). Does outsourcing really improve firm performance? Empirical evidence and research agenda. *International Journal of Management Reviews*, *18*(4), 464-497.

Latif, K., İsmaill, M.N., Nazri, M. & Nor, M.R.M., (2018). Sağlam model geliştirme yoluyla dış kaynak kullanımının başarısının kavramsal eğilimi. *Arabian Journal of Business and Management Review (Kuveyt).* 7 (4),1- 18.

Munjal, S., Requejo, I., & Kundu, S. K., (2019). Offshore outsourcing and firm performance: Moderating effects of size, growth and slack resources. *Journal of Business Research*. 103, 484-494.

Okeke-Ezeanyanwu, J. A., (2017). Impact of outsourcing on organizational productivity in private and public sector organizations in Anambra State. *African Journal of Education, Science and Technology,* 3(4), 112-116.

Quinn J.B. & Hilmer F., (1994). Stratejik Dış Kaynak Kullanımı, *Sloan Management Review*, Summer, s. 43-55

Quinn J.B., (1999). Strategic Outsourcing: Leveraging Knowledge Capabilities, *Sloan Management Review*.40 (4), 9-22.

Özgener, Ş., (2004). Bir Yönetim Stratejisi Olarak Outsourcing (İ. Bakan (Ed.). *Çağdaş Yönetim Yaklaşımları İlkeler Kavramlar ve Yaklaşımlar*. Beta Basım.

Özkan, E. & Türksoy, A., (2011). Otel İşletmelerinde Yiyecek İçecek Bölümlerinde Dış Kaynak Kullanımı: Swot Analiziyle Bir Değerlendirme. *Akademik Bakış Dergisi*. 25 (2011), 1-16.

Özutku, H. (2002). İnsan kaynakları yönetiminde yeni eğilimler: Dış kaynaklardan yararlanma. *Verimlilik Dergisi*. *2*, 117-130.

Pitelis, C. N., & Teece, D. J. (2010). Cross-border market co-creation, dynamic capabilities and the entrepreneurial theory of the multinational enterprise. *Industrial and Corporate Change*. 19(4), 1247–1270.

Samad, S., (2022). Unravelling factors ınfluencing firm performance: evidence from the smes in tourism ındustry. *International Journal of Financial Studies* 10: 77. https://doi.org/ 10.3390/ ijfs10030077

Savaş, E. S., (1987). *Daha İyi Devlet Yönetiminin Anahtarı Özelleştirme* (E. Yener, Çeviri). MPM Yayınları.

Tanyeri, M. & Fırat, A., (2005). Rekabet değişkeni olarak dış kaynak kullanımı. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.* 7(3):271-275.

Tayauova, G., (2012). Advantages and disadvantages of outsourcing: analysis of outsourcing practices of Kazakhstan banks. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. *41*, 188-195.

Truong, D. D., Nguyen, H., & Duong, T. Q. L., (2020). Factors ınfluencing balanced scorecard application in evaluating the performance of tourist firms. *Journal of Asian Finance, Economics and Business.* 7(5), 217–224. https://doi. org/10.13106.

Turan, A., (2011). Gerçek- mantık değerlendirmesi: temel yeteneğin dinamik becerilerle, dış kaynaklardan yararlanmanın model ortaklığıyla olan paradigma değişimi. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*. 3 (2), 35- 46.

Kaynaklar

Ağın, K. (2020). Yönetimlerde kaizen felsefesi. *19 Mayıs Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 67-75.

Ahmed, E., Yaqoob, I., Hashem, I. A. T., Khan, I., Ahmed, A. I. A., Imran, M., & Vasilakos, A. V. (2017). The role of big data analytics in Internet of Things. *Computer Networks*, 129, 459-471.

Aktan, C. C. (2012). Organizasyonlarda toplam kalite yönetimi. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 249-256.

Alcaraz, J. L. G.; Maldonado, A. A.; Iniesta, A. A.; Robles, G. C. & Hernández, G. A. (2014). A systematic review/survey for JIT implementation: Mexican maquiladoras as case study. *Computers in Industry*, 65(4), 761-773.

Alkış, G. & Pirtini, S. & Ertemel, A.V. (2020), Lojistik sektöründe endüstri 4.0 uygulamalarının operasyonel verimliliğe etkisi, *BMIJ*, (2020), 8(1): 371-395.

Altınbay, A. & Şahan, S. (2023). Yalın üretim sistemi ve bir uygulama örneği. *Gümrük ve Ticaret Dergisi*, 10(34), 21-39.

Ammar, M.; Haleem, A.; Javaid, M.; Walia, R. & Bahl, S. (2021). Improving material quality management and manufacturing organizations system through Industry 4.0 technologies. *Materials Today: Proceedings*, 45, 5089-5096.

Annaç Göv, S. & Erdoğan, D. (2020). Dördüncü endüstri devriminin (Endüstri 4.0) neresindeyiz?. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 299-318.

Atmaca, M. & Terzi, S. (2014). Stratejik maliyet yönetimi açısından tam zamanında üretim felsefesi ile kısıtlar teorisinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 22(1), 293-309.

Barreto, L.; Amaral, A. & Pereira, T. (2017). Industry 4.0 implications in logistics: An overview. *Procedia Manufacturing*, 13, 1245–1252.

Basık, F. O. (2012). *Rekabet stratejisinde maliyet yönetimi*. Türkmen Kitabevi.

Bay, M. & Çiçek, E. (2007). Tam zamanında üretim sistemlerinde hata önleyiciler: Poka-Yokeler. *Selçuk Üniversitesi Karaman İİBF Dergisi*, Yerel Ekonomiler Özel Sayısı, 53-62.

Bettiol, M.; Capestro, M. & Di Maria, E. (2017). *Industry 4.0: The strategic role of marketing*. Proceedings of the XIV Convegno Annuale SIM, Bergamo, Italy, 26-27.

Brettel, M.; Friederichsen, N.; Keller, M. & Rosenberg, M. (2014). How virtualization, decentralization and network building change the manufacturing landscape: An Industry 4.0 Perspective. *International Journal of Information and Communication Engineering*, 8(1), 37-44.

Brown, K. A. & Mitchell, T. R. (1991). A comparison of just-in-time and batch manufacturing: the role of performance obstacles. *Academy of Management Journal*, 34(4), 906-917.

Can, A. V. & Kıymaz, M. (2016). Bilişim teknolojilerinin perakende mağazacılık sektörüne yansımaları: Muhasebe departmanlarında endüstri 4.0 etkisi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi CIEP Özel Sayısı*, 107-117.

Ceran, Y. (2004). Tam zamanında üretim (Just-In-Time-JIT-Production) sistemi yardımıyla maliyet düşürme. *Muhasebe ve Finansman Dergisi (e-Muhasebe ve Finansman Dergisi)*, 0(23), 122 - 133.

Chen, B.; Wan, J.; Shu, L.; Li, P.; Mukherjee, M. & Yin, B. (2017). Smart factory of industry 4.0: Key technologies, application case, and challenges. *IEEE Access*, 6, 6505-6519.

Çakır, E. & Öztanır, İ. (2019). Yalın üretim araçlarının farklı sektörlerde kullanımının incelenmesi ve etkinlik değerlendirmesi. *In 3rd International EUREFE Congress*, 71-81.

Çalık, M. (2022). *JIT (Tam Zamanında) üretim ve maliyet muhasebesi*. İşletmelerde Maliyet ve Yönetim Muhasebesinde Güncel Yaklaşımlar (Ed.: A. Bağdat, H. Aliusta). Gazi Kitabevi: Ankara.

Dalcı, İ. & Tanış, V. N. (2004). Benefits of computerized accounting information systems on the JIT production systems. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(1), 21-36.

Demir, Ö. & Gündüz, S. (2005). JIT'in üretim sistemi ve muhasebe uygulamaları üzerindeki etkileri. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 119-126.

Doğru, İ. & Denktaş, M. (2021). Hızlı model değişiminin üretim kalitesi ve verimliliğe etkisi; endüstri 4.0 yaklaşımı ile otomotiv sektöründe bir uygulama. *Journal of Marine and Engineering Technology*, 1(2), 77-84.

Duman, H.; Arsu, T. & Apak, İ. (2014). Tam zamanında üretim sistemi (TZÜ)/maliyetleme: Türkiye örneği (Literatür taraması). *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(3), 14-24.

Fettermann, D. C.; Cavalcante, C. G. S.; Almeida, T. D. D. & Tortorella, G. L. (2018). How does Industry 4.0 contribute to operations management?. *Journal of industrial and Production Engineering*, 35(4), 255-268.

Fullerton, R. R. & McWatters, C. S. (2002). The role of performance measures and incentive systems in relation to the degree of JIT implementation. *Accounting, Organizations and Society*, 27(8), 711-735.

Gabaçlı, N. & Uzunöz, M. (2017). IV. Sanayi devrimi: Endüstri 4.0 ve otomotiv sektörü. *In ICPESS (International Congress on Politic, Economic and Social Studies)*, 149-174.

Garg, D. (1997). *Relevance of JIT purchasing in Indian industries*. Doctoral dissertation, Kurukshetra University. Kurukshetra.

Gerger, A. (2019). Endüstri 4.0 üretim sürecinde süreç değişkenliğinin optimizasyonunda heijunka yöntemi. *Izmir Democracy University Social Sciences Journal*, 2(1), 1-17.

Ghaithan, A.; Khan, M.; Mohammed, A. & Hadidi, L. (2021). Impact of Industry 4.0 and lean manufacturing on the sustainability performance of plastic and petrochemical organizations in Saudi Arabia. *Sustainability*, 13, 11252.

Güner, E. & Karaca, M. (2004). Tam zamanında üretim sisteminde tedarikçi ilişkileri ve en iyi parti büyüklüğü üzerine bir uygulama. *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 19(4).

Hacırüstemoğlu, R. & Demir, V. (2002). Muhasebenin yönetim aracı olarak kullanımı. *Öneri Dergisi*, 5(17), 15-19.

Hermann, M.; Pentek, T. & Otto, B. (2016). Design principles for industrie 4.0 scenarios. *In 2016 49th Hawaii İnternational Conference On System Sciences (HICSS)*, 3928-3937.

Hiçyorulmaz, E. (2019). *Kaynak tüketim muhasebesi ve endüstri 4.0'ın üretim işletmeleri üzerindeki etkisi*. Doktora Tezi, Hitit Üniversitesi. Çorum.

Hines, P. & Rich, N. (1997). The seven value stream mapping tools. *International Journal of Operations and Production Management*, 17(1), 46-64.

Huang, Z.; Jowers, C.; Kent, D.; Dehghan-Manshadi, A. & Dargusch, M. S. (2022). The implementation of Industry 4.0 in manufacturing: from lean manufacturing to product design. *The International Journal of Advanced Manufacturing Technology*, 121(5), 3351-3367.

Kamber, E. & Sönmeztürk Bolatan, G. İ. (2019). Endüstri 4.0 Türkiye Farkındalığı. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(30), 836-847.

Kanat, S. & Güner, M. (2006). Tam zamanında üretim sisteminin tekstil ve konfeksiyon sanayine uygulanabilirliği. *Tekstil ve Konfeksiyon*, 16(4), 274-278.

Katko, N. (2019). *Yalın CFO, Yalın yönetim sisteminin mimarisi* (T. Sancı, Çev.). İstanbul: Optimist Yayın. (Orijinal baskı, 2014).

Kaya, H. P. (2023). Çip Krizinin Otomotiv Sektörü Üzerindeki Etkileri. *Journal of Aksaray University Faculty of Economics & Administrative Sciences/Aksaray Üniversitesi Iktisadi ve Idari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15(1).

Kaygın, E.; Zengin, Y. & Topçuoğlu, E. (2019). Endüstri 4.0'a Akademik Bakış. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 33(4), 1065-1081.

Khalil, E. A. & Özdemir, S. (2018). Nesnelerin internetine genel bir bakış: Kavram, özellikler, zorluklar ve fırsatlar. *Pamukkale Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 24(2), 311-326.

Koca, K. C. (2018). Sanayi 4.0: Türkiye açısından fırsatlar ve tehditler. *Sosyoekonomi*, 26(36), 245-252.

Kolberg, D. & Zuehlke, D. (2015). Lean automation enabled by industry 4.0 technologies. *IFAC-PapersOnLine*, 48(3), 1870-1875.

Korkmaz, Z. (2023). *Yapay Sinir Ağları Yaklaşımı ile Tedarikçi Portföy Analizi*. İktisadî Araştırmalar Vakfı İktisadi İşletmesi Yayınları, Yayın No: 89, Ankara.

Kökhan, S. & Baykoç, Ö. F. (2017). Endüstri 4.0 felsefesi altında insan ve robot etkileşimli paralel montaj hattı dengeleme. *Konya Journal of Engineering Sciences*, 8(2), 418-431.

Lasi, H.; Fettke, P.; Kemper, H-G.; Feld, T. & Hoffmann, M. (2014). Industrie 4.0. *Wırtschaftsınformatık*. doi: 10.1007/s11576-014-0424-4.

Lee, J.; Bagheri, B. & Kao, H. A. (2015). A Cyber-Physical Systems architecture for Industry 4.0-based manufacturing systems. *Manufacturing Letters*, 3, 18-23.

Liker, J. K. & Ross, K. (2018). *Toyota tarzı hizmette mükemmellik: Hizmet şirketlerinde yalın dönüşüm* (A. Soydan, Çev.). İstanbul: Pasifik Ofset. (Orijinal baskı, 2012).

Magruk, A. (2016). Uncertainty in the sphere of the industry 4.0–potential areas to research. *Business, Management and Education*, 14(2), 275-291.

Majiwala, H.; Sharma, S. & Gandhi, P. (2020). Lean and Industry 4.0 strive to create smart factory through integration of systems: an exploratory review. *In 4th International Conference on Internet of Things and Connected Technologies (ICIoTCT)*, 2019: Internet of Things and Connected Technologies, 184-195. Springer.

Martin, J. R. (2024). *Comparing Traditional Costing, ABC, JIT, and TOC*. https://maaw.info/TradABCJITTOC.htm, Erişim: 12.01.2024.

Maskell, B. H.; Baggaley, B. & Grasso, L. (2011). *Practical lean accounting: A proven system for measuring ve managing the lean enterprise*, New York: Taylor&Francis Group.

Mayr, A.; Weigelt, M.; Kühl, A.; Grimm, S.; Erll, A.; Potzel, M. & Franke, J. (2018). Lean 4.0-A conceptual conjunction of lean management and Industry 4.0. *Procedia Cirp*, 72, 622-628.

Miltenburg, J. (2001). U-shaped production lines: A review of theory and practice. *International Journal of Production Economics*, 70(3), 201-214.

Monden, Y. (2011). *Toyota production system: an integrated approach to just-in-time*. CRc Press. Fourth Edition, New York.

Mrugalska, B. & Wyrwicka, M. K. (2017). Towards lean production in industry 4.0. *Procedia engineering*, 182, 466-473.

Nagy, J. (2018). Industry 4.0: How to assess the readiness of firms. *Economics and Business Studies*, 151-160.

Narayanamurthy, G. & Gurumurthy, A. (2016). Leanness Assessment: A Literatüre Review, *International Journal of Operations & Production Management*, 36(10):1115-1160.

Nazar, K. A. & Pillai, V. M. (2018). Mixed-model sequencing problem under capacity and machine idle time constraints in JIT production systems. *Computers & Industrial Engineering*, 118, 226-236.

Ohno, T. (2018). *Toyota ruhu*. (C. Feyyat, Çev.). İstanbul: Scala Yayıncılık. (Orijinal baskı, 1997).

Ojha, R. (2023). Lean in industry 4.0 is accelerating manufacturing excellence–A DEMATEL analysis. *The TQM Journal*, 35(3), 597-614.

Öğünç, H. (2018). Nesnelerin interneti uygulamalarının tam zamanında üretim sistemi üzerindeki etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23(Endüstri 4.0 ve Örgütsel Değişim Özel Sayısı), 1651-1673.

Öksüz, M.; Öner, M, & Öner, S. C. (2017). Yalın üretim tekniklerinin Endüstri 4.0 Perspektifinden değerlendirilmesi. *In 4th International Regional Development Conference (Irdc'2017)*, 21-23.

Özer, M. A. & Yıldırım, S. (2023). Reflection of globalization on public service and its impact on Turkish Public Administration. *Sakarya Üniversitesi Türk Akademi Dergisi*, 2(1), 61-87.

Özkan, A. & Esmeray, M. (2002). Bir maliyet kontrol sistemi olarak JIT üretim sistemi ve muhasebe uygulamaları. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 3(1), 129-147.

Öztürk, N. (1993). Tam zamanında (JIT) üretimi sistemi ve JIT üretim sistemine geçiş stratejisi. *Uludağ Üniversitesi Mühendislik Dergisi*, 4(1), 157-171.

Pfohl, H. C.; Yahsi, B. & Kurnaz, T. (2015). The impact of Industry 4.0 on the supply chain. In Innovations and Strategies for Logistics and Supply Chains: Technologies, Business Models and Risk Management. *Proceedings of the Hamburg International Conference of Logistics (HICL)*, 20, 31-58. Berlin: epubli GmbH.

Phuyal, S.; Bista, D. & Bista, R. (2020). Challenges, opportunities and future directions of smart manufacturing: a state of art review. *Sustainable Futures*, 2, 100023.

Pipiay, G. T.; Chernenkaya, L. V. & Mager, V. E. (2021). Quality indicators of instrumentation products according to the «Quality 4.0» concept. *In 2021 IEEE Conference of Russian Young Researchers in Electrical and Electronic Engineering (ElConRus)*, 1032-1036.

Poerwanto, P. & Shambodo, Y. (2020). Revolusi industri 4.0: Googelisasi industri pariwisata dan industri kreatif. *Journal of Tourism and Creativity*, 4(1), 59-72.

Quin, J.; Liu, Y. & Grosvenor, R. (2016). A categorical framework of manufacturing for industry 4.0 and beyond. *Procedia cirp*, 52, 173-178.

Roland Berger, (2014). THINK ACT "Industry 4.0 The new industrial revolution How Europe will succeed", 5-22, Internet Source: http://www.rolandberger.ro/media/pdf/Roland_ Berger_ TAB_ Industry_4_0_ 20140403.pdf, Erişim: 12.01.2024.

Saabye, H.; Kristensen, T. B. & Wæhrens, B. V. (2020). Real-time data utilization barriers to improving production performance: an in-depth case study linking lean management and Industry 4.0 from a learning organization perspective. *Sustainability*, 12(21), 8757.

Sanders, A.; Elangeswaran, C. & Wulfsberg, J. P. (2016). Industry 4.0 implies lean manufacturing: Research activities in industry 4.0 function as enablers for lean manufacturing. *Journal of Industrial Engineering and Management*, 9(3), 811-833.

Sarıcıoğlu, P., İlerisoy, Z. Y., & Soyluk, A. (2021). Mimarlık ve endüstri 4.0 eşleşmesi. *Yapı*, 464, 12-17.

Savaş, O. (2003). Tam Zamanında Üretim Sisteminin Gerektirdiği Maliyet Muhasebesinin Temel Nitelikleri. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (20).

Sayer, S. & Ülker, A. (2014). Ürün Yaşam Döngüsü Yönetimi. *Engineer & the Machinery Magazine*, 55(657), 65-72.

Sendler, U. (2013). *Industrie 4.0–Beherrschung der industriellen Komplexität mit SysLM (Systems lifecycle management)*, 1-19. Springer Berlin Heidelberg.

Serinikli, N. (2018). Endüstri 4.0'ın özel, kamu ve kooperatif sektörlerine etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23(Endüstri 4.0 ve Örgütsel Değişim Özel Sayısı), 1607-1621.

Shah, R. & Ward, P. T. (2007). Defining and developing measures of lean production. *Journal of Operations Management*, 25(4), 785-805.

Singh, S. & Garg, D. (2011). JIT system: Concepts, benefits and motivation in Indian industries. *International Journal of Management & Business Studies*, 1(1), 26-30.

Sönmez, E. (2007). Tam zamanında üretim sisteminde maliyet muhasebesi sisteminin yapısı ve işleyişi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 69-90.

Ślusarczyk, B. (2018). Industry 4.0–are we ready?. *Polish Journal of Management Studies*, 17(1), 232-248.

Tapping, D.; Kozlowski, S.; Archbold, L. & Sperl, T. (2009). *Value stream management for lean healthcare: Four steps to planning, mapping, implementing, and controlling improvements in all types of healthcare environments*. Chelsea: MCS Media

Thames, L. & Schaefer, D. (2016). Software-defined cloud manufacturing for industry 4.0. *Procedia cirp*, 52, 12-17.

Tortorella, G. L. & Fettermann, D. (2018). Implementation of Industry 4.0 and lean production in Brazilian manufacturing companies. *International Journal of Production Research*, 56(8), 2975-2987.

Tortorella, G. L.; Giglio, R. & Van Dun, D. H. (2019). Industry 4.0 adoption as a moderator of the impact of lean production practices on operational performance improvement. *International journal of operations & production management*, 39(6/7/8), 860-886.

Türk, Z. & Uluç, S. M. (2022). *Değer akışı maliyetleme ve karar verme süreci: Bir sanayi işletmesinde uygulama*. Maliyet ve Yönetim Muhasebesinde Güncel Konular (Ed. N. Akdoğan; D. U. Doğan; Ö. Sezgin Alp), 65-91, Gazi Kitabevi, Ankara.

Uluç, S. M. (2022). Yalın muhasebe konusunda Türkiye'de yapılan araştırmalara yönelik bir değerlendirme. *Socrates Journal of Interdisciplinary Social Studies*, 20, 20-38.

Upton, D. (1998). Just-in-time and performance measurement systems. *International Journal of Operations & Production Management*, 18(11), 1101-1110.

Araz, Ö. U.; Araz, C. & Eski, Ö. (2016). Dinamik üretim sistemleri için kanban sayısının belirlenmesi: Bütünleşik bir yöntem. *Pamukkale Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 22(4), 285-296.

Valamede, L. S. & Akkari, A. C. S. (2021). *The perspectives of integration between lean manufacturing and Industry 4.0*. In Proceedings of the 5th Brazilian Technology Symposium: Emerging Trends, Issues, and Challenges in the Brazilian Technology, 15, 459-467, Springer.

Vargün, H. (2009). Tam zamanında üretim modeline göre maliyetlerin izlenebilirliği. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (44), 251-263.

Wakchaure, V. D.; Venkatesh, M. A. & Kallurkar, S. P. (2006). Review of JIT practices in Indian manufacturing industries. *In 2006 IEEE International Conference on Management of Innovation and Technology*, 2, 1099-1103. IEEE.

Wan, J.; Tang, S.; Yan, H.; Li, D.; Wang, S. & Vasilakos, A. V. (2016a). Cloud robotics: Current status and open issues. *IEEE Access*, 4, 2797-2807.

Wan, J.; Yi, M.; Li, D. I.; Zhang, C.; Wang, S. & Zhou, K. (2016b). Mobile services for customization manufacturing systems: An example of industry 4.0. *IEEE Access*, 4, 8977-8986.

Wan, J.; Tang, S.; Hua, Q.; Li, D.; Liu, C. & Lloret, J. (2017). Context-aware cloud robotics for material handling in cognitive industrial Internet of Things. *IEEE Internet of Things Journal*, 5(4), 2272-2281.

Xu, Y.; Sun, Y.; Wan, J.; Liu, X., & Song, Z. (2017). Industrial big data for fault diagnosis: Taxonomy, review, and applications. *IEEE Access*, 5, 17368-17380.

Yıldız, A. & Uğur, L. (2018). Endüstri 4.0 ile yalın üretim arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Marmara Fen ve Sosyal Bilimler Kongresi*, 23-25 Kasım, Kocaeli.

Yiğitol, B.; Güleş, H. K. & Sarı, T. (2020). Endüstri 4.0 dönüşüm sürecinde, KOBİ'lerin teknoloji seviyelerinin belirlenmesi: Konya imalat sanayi örneği. *International Journal of Advances in Engineering and Pure Sciences*, 32(3), 320-332.

Zerenler, M. & İraz, R. (2006). Japon yönetim anlayışı ve şirket ağları Keiretsu analizi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (16), 757-776.

Zorlu, G. H.; Öztürk, M. G. & Köseoğlu, A. M. (2018). İşletmelerde endüstri 4.0'in stok kontrol yöntemlerine etkisi. *PressAcademia Procedia*, 7(1), 348-351.

Zuehlke, D. (2010). SmartFactory—Towards a factory-of-things. *Annual Reviews in Control*, 34(1), 129-138.

Yazar/lar Hakkında Bilgi

Seher Meral ULUÇ

Munzur Üniversitesi, Tunceli Meslek Yüksekokulu Yönetim ve Organizasyon Bölümü'nde Dr. Öğretim Üyesi olarak görev yapmaktadır. Niğde Üniversitesi İ.İ.B.F. İşletme lisans programından 2006, aynı üniversitenin S.B.E. İşletme A.B.D. Muhasebe-Finansman bilim dalı yüksek lisans programından 2014 yılında mezun olmuştur. Şubat/2022'de Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi S.B.E. İşletme A.B.D.'de doktora eğitimini tamamlamıştır. İlgi alanları arasında Maliyet ve Yönetim Muhasebesi, Finansal Muhasebe, Finansal Tablolar Analizi bulunmaktadır.

Kaynaklar

Aktaş, Y., Cesur, E. E., Cesur, E., Özkan, E., ve Soysal, P. (2015). *Bir Bakışta İnsan Kaynakları Yönetimi*. İstanbul: Dora Yayıncılık.

Armstrong, P. (2014). ‘‘Limits And Possibilities For Hrm İn An Age Of Management Accountancy’’, *New Perspectives On Human Resource Management Op. Cit. At*, 154-166.

Becker, B. E., & Huselid, M. A. (2006). Strategic human resources management: Where do we go from here?. *Journal Of Management, 32*(6), 898-925.

Bektaş, T. ve Çelik, Ç. B. (2023). Örgütsel vatandaşlık davranışının kişilik özellikleri ve örgütsel sosyalleşme açısından incelenmesi. *Sakarya Üniversitesi İşletme Enstitüsü Dergisi*, *5*(2), 119-125.

Bektaş, T. ve Uluçay Bektaş, E. (2023). Bilişsel Gelişim. E. Bay (Ed.), *Eğitim Bilimleri Alanında Uluslararası Araştırma ve Değerlendirmeler Cilt-1* içinde (s. 247-260). Serüven Yayınevi: Ankara.

Bektaş, T. ve Uluçay Bektaş, E. (2024). Fiziksel Gelişim. D.B. Çevik Kılıç ve O. Sarıgöz (Ed.), *Eğitim Bilimleri Alanında Uluslararası Çalışmalar* içinde (s. 1-14). Serüven Yayınevi: Ankara.

Bilgin, K. U. (2011). İnsan kaynakları yönetimi ve Türk kamu personel sistemi. *İçinde: Türkiye'de Kamu Yönetimi ve Kamu Politikaları, TODAİE, Ankara*, 221-240.

Bingöl, D. (2016). *İnsan Kaynakları Yönetimi*, Onuncu Baskı, Beta Yayınları, İstanbul.

Boselie, P., Dietz, G., Boon, C. (2005). Commonalities and Contradictions in HRM and Performance Research, *Human Resource Management Journal, 15*(3), pp.67-94

Bratton, J. (2007). *Strategic Human Resource Management. Human Resource Management* İçinde, Der: John Bratton,-Gold, Jeffrey, London: Palgrave Macmillan, London, 37-71.

Can, H., Kavuncubaşı, Ş. K., ve Yıldırım, S. (2020). *İnsan Kaynakları Yönetimi.* Ankara: Siyasal Kitabevi.

Cingöz, A. (2011). Stratejik insan kaynakları yönetimi ve stratejik insan kaynakları yönetiminin örgütsel performans ve iç girişimcilik (girişimsel performans) üzerindeki etkileri: Kayseri imalat sanayinde bir araştırma. *Doktora Tezi,* Erciyes Üniversitesi, SBE, Kayseri.

Dessler, G. (2014). *Fundamentals of human resource management*. 3th Edition, Pearson.

Erçorumlu, M. (2017). Çalışan Memnuniyetinin İnsan Kaynakları Yönetimi Üzerindeki Etkinliği: Ankara İlinde Otel Uygulaması, *Yüksek Lisans Tezi*, SBE, Yalova Üniversitesi.

Eryılmaz, B. (2010). *Kamu Yönetimi: Düşünceler, yapılar, fonksiyonlar*. Ankara: Okutman Yayıncılık.

Ferecov, R. (2011). *İnsan Kaynakları Yönetiminde Performans Değerleme ve Uygulama*. Bakü: Qafqaz (Kafkas) Üniversitesi Yayınları.

Fındıkçı, İ. (2009). *İnsan kaynakları yönetimi*. Alfa Basım Yayım Dağıtım.

Ghalamkari, B., & Ismail, W. W. (2010). Practice of Strategic Human Resource Management in the Enterprise. *University Teknologi Malaysia, Faculty of Management and Human Resource Development*, 1-9.

Ghalamkari, B., Mahmoodzadeh, N., Barati, N., Isah-Chikaji, A., Alkali, A. U., & Anvari, R. (2015). The role of HR managers: A conceptual framework. *Asian Social Science, 11*(9), 118.

Guest, D. E. (2017). Human resource management and employee well-being: Towards a new analytic framework. *Human Resource Management Journal, 27*(1), 22–38.

Günindi, O. V. (2015). Çağdaş İnsan Kaynakları Yönetimi Anlayışının Gelir İdaresi Başkanlığı İnsan Kaynakları Yönetimi Anlayışına Etkisi, *Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gürbüz, S. (2011). Stratejik İnsan Kaynakları Yönetiminin Örgütsel Bağlılığa ve İş Tatminine Etkisi: İnsan Kaynakları Yöneticileri Üzerinde Bir Araştırma. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 15*(2), 397-418.

Jošanov, I., Vrgović, P. & Jošanov, B. (2009). Human resource managementand digital companies: Approach and success stories from Serbia, *Management Information Systems, 4*(2), 3-10.

Kadiresan, V., Selamat, M. H., Selladurai, S., Ramendran, C. S., ve Mohamed, R. K. M. H. (2015). Performance Appraisal And Training And Development Of Human Resource Management Practices (Hrm) On Organizational Commitment And Turnover İntention. *Asian Social Science, 11*(24), 162.

Keser, A. (2002). Değişen Yönleriyle Personel Yönetimi: İnsan Kaynakları Yönetimi. *ISGUC The Journal of Industrial Relations and Human Resources, 4*(1).

Kılıçaslan, Ö., & Marşap, A. (2018). Staratejik İnsan Kaynakları Yönetimi Örgütsel Bağlılığa Etkisi. *International Journal of Labour Life and Social Policy, 1*(2), 5-23.

Korkmaz, M. (2013). İnsan Kaynaklarında Performans Yönetimi, *Yüksek Lisans Tezi,* İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,.

Lepak, D. P. & Snell, S. A. (1998). "Virtual HR: Strategic Human Resource Management in the 21st Century", *Human Resource Management Review*, *8(*3), pp. 215 – 234.

Öğüt, A., Akgemci, T., & Demirsel, M. T. (2004). Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi Bağlamında Örgütlerde İşgören Motivasyonu Süreci. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (12), 277-290.

Özgen, H., & Yalçın, A. (2018). *İnsan kaynakları yönetimi stratejik bir yaklaşım*. Akademisyen Kitabevi.

Pamuk, G., Erkut, H., Ülengin, F., Ülengin, B., Akgüç, Ö., Koşma, H. ve Alpay, Y. (1997). *Stratejik Yönetim ve Senaryo Tekniği*, İstanbul, İrfan Yayınevi.

Pynes, J. E., & Lombardi, D. N. (2011). *Human resources management for health care organizations: a strategic approach*. John Wiley & Sons.

Rowden, R. W. (1999). "Potential Roles of the Human Resource Management Professional in the Strategic Planning Process", *S.A.M. Advanced Management Journal, 64*(3), pp. 22 – 34.

Sabuncuoğlu, Z. (2000). *İnsan Kaynakları Yönetimi*, Ezgi Kitabevi, Bursa.

Schuler, R. S. (1992). Strategic Human Resources Management: Linking The People With The Strategic Needs Of The Business, *Organizational Dynamics, 21*(1), 18-32.

Seviçin, A. (2006). Kaynaklara Dayalı Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 2*(3), 183-197.

Sunter, M. (2019). Sağlık Kurumlarında İnsan Kaynakları Yönetiminin Önemi, Verimlilik *Dergisi*, (3), 143-160.

Şahin, Ç. E. (2011). *Beşeri Sermaye ve İnsan Kaynakları*. Eleştirel Bir Yaklaşım. Tan Yayınları, Ankara.

TDK, 2024. https://sozluk.gov.tr/ (Erişim Tarihi: 24.01.2024).

Thakur, P. (2022). Basic Concepts of Strategic HRM. *Strategic Innovation Practices In Modern Dynamic Business Environment*, 50-57.

Topçuoğlu, E., Kavak, O., & Yenikaya, M. A. (2022). İnovatif bir strateji olarak dijital liderliğin teknoloji kabul modeli ile analizi. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, *24*(42), 569-585.

Tortop, N., Aykaç, B., Yayman, H., & Özer, A. (2007). *İnsan Kaynakları Yönetimi*, Ankara: Nobel.

Tunçer, M. (2017). Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi ve Liyakat İlkesi: Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Örneği, *Yüksek Lisans Tezi*, SBE, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, İzmir.

Ülgen, H., S.K. Mirze. (2020). *İşletmelerde Stratejik Yönetim*. Onuncu Baskı, Beta Yayınları, İstanbul.

Watson, T. J. (2010). ''Critical Social Science, Pragmatism And The Realities Of Hrm.'',*The International Journal Of Human Resource Management, 21*(6), 915- 931.

Wright, P. M., ve Mcmahan, G. C. (1992). ''Theoretical Perspectives For Strategic Human Resource Management'', *Journal Of Management, 18*(2), 295-320.

Yıldız, E., & Davutoğlu, N. A. (2018). Konaklama İşletmelerinde Personel ve İnsan Kaynakları Yönetiminden, Sanayi 4.0'lı Yönetime…. In *SETSCI-Conference Proceedings* (Vol. 3, pp. 1563-1569). SETSCI-Conference Proceedings.

Yüksel, M. (2023). Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimine Kavramsal Bir Bakış. *Malatya Turgut Özal Üniversitesi İşletme ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, *4*(2), 231-243.

Yüksel, Ö. (2008). *İnsan Kaynakları Yönetimi*, Gazi Kitabevi, Ankara.

Kaynaklar

Ağlargöz, O. (2018). *Yönetimde Güncel Yaklaşımlar*, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.

Aksay, K. (2015). Örgüt Yapılarında Yaşanan Değişimler ve Modern Örgüt Tiplerinin İncelenmesi, Kent *Kültürü ve Yönetimi Hakemli Elektronik Dergi*, Cilt:8, (3), 111-128.

Aydın, E. (2023). Teknoloji Karşıtı (Ludist) Hareketin İzleri: Bibliyometrik Analizi, Yönetim *Bilimleri Dergisi*, Cilt:21, (50), 1295-1310

Shalini. B.N. & Maiya U. (2019). Organizational Downsizing: Conceptual Rewiev, *International Journal Of Management Studies*, Vol VI, Issue 1(5), 2231-2528.

Barutçugil İ. (2004). "*Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi*" Kariyer Yayıncılık: İstanbul,1.baskı.

Besler S. & Tonus, H.Z. (2012). "*Yönetimde Güncel Yaklaşımlar*", Anadolu Üniversitesi Yayınları,1. baskı.

Cingöz A. & Akdoğan A.A., (2009). The Effects of Organizational Downsizing and Layoffs on Organizational Commitment: A Field Research, *The Journal Of American Academy of Business*, Cambridge, Vol 14. No.2, 337-343.

Doğan S. & Demiral, Ö. (2009). Örgütsel Bağlılığın Sağlanmasında Personel Güçlendirme ve Psikolojik Sözleşmenin Etkisine İlişkin Bir Araştırma, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Sayı:32, 47-80.

Gandolfi F. & Hansson, M. (2011). Causes and Consequences of Downsizing: Towards and integrative framework, *Journal of Management Organization*, Vol.17,(4), 498-521.

Gary A. Yukl, G.A. & Becker, W.S (2006). Effective Empowerment in Organizations, *Organization Management Journal Linking Theory&Practice: EAM White Papers Series*, Vol.3(3), 210-231.

Gedik, Ö. Helvacıoğlu, E.T., & Atilla, E.A. (2022) Holokrasinin Çalışan Güçlendirme ve Verimliliğe etkisinde demografik değişkenlerin düzenleyici rolü: Sağlık Çalışanlarıyla Bir Uygulama, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,*25 (1) ,275-300.

Kılınç, E. (2020). İnsan Kaynakları Yönetiminde Personel Güçlendirmenin Algılanan Performans Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi, *Verimlilik Dergisi* (4),241-257.

Love P.E.D & Gunasekaran. A. (1997), Process Reenginering: A rewiev of enablers, *Internatıonal. Journal of Production Economics* 50, 183-197.

Mishra E.K., Spretizer M. G., & Mishra K.A. (1998). Preserving Employee Morale During Downsizing, *Sloan Management Rewiev*, Volume 39 (2,) 83-95.

Ofori,N.I, Margaret-Mary,I.,.H, O.O, & Zilpah,B. (2019). Effect of Organizational Downsizing and Job Satisfaction of Surviving Employees at Vodafone Ghana, *Journal of Economics, Finance and Management Studies*, Vol.02 (2)., .22-34.

Sarı, C. (2019). Kamu Kurumlarında Küçülme Yaklaşımı: Türkiye ve Fransa Adalet Bakanlıkları Örneği, *Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:6 (17) ,340-351.

Siyal, S. (2020). "*Downsizing*", In book: Global Encyclopedia of Public Administration, Public Policy, and Governance, Springer, Cham, May.,1-8.

Slavković, M., Bugarčić M., & Ognjanović, J. (2021). Knowledge Management and Downsizing: Implıcations for Organizational Performance, *Acta Economica*, Vol XIX No.35, 35-51.

Şimşek, M.Ş, (2002). "*Yönetim ve Organizasyon*", Günay Ofset, Konya: 7.baskı.

Yangınlar, G. & Bal, N. (2019). Yalın Yönetim ve Yalın Lojistik Kavramlarının İrdelenmesi, *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Volume 3, (1) 152-161.

Yıldız, M.L & Kocaoğlu, H.E. (2011). Küçülerek Büyüme Stratejisi Hayal mi? Gerçek mi? Türkiye Eğlence Sektöründe Bir Örnek Olay Çalışma, Marmara *Üniversitesi İİBF işletme Fakültesi İşletme İktisadı Enstitüsü Yönetim Dergisi*, 22 (68).48-72.

Zencirkıran M. & Keser A. (2018). *"Örgütsel Davranış*", Dora Yayıncılık: 1.baskı.

İnternet Kaynakları

http://tr.wikipedia.org/wiki/Ludizm. Erişim tarihi: 25.03.2024

Arif, M. (2024).https://www.tufeyli.com/ludizm -ve -teknoloji-dusmanligi/ Erişim tarihi: 25.03.2024.

Tarhan, U.(2024). https:/www.platinonline.com/yazarlar/ufuk-tarhan/gelecegin-organizasyon-yapisi-holocracy-700775 . Erişim tarihi: 25.03.2024.

https://www.kurabaz.com/tuik-e -gore-2023 -te kuculen-tek-sektor-tarim/17856.Erişim tarihi: 16.03.2024

https:/pdfprof.com./PDF_DOC/PDF_Documents/1272224/3/101/business+downsizing. Erişim tarihi: 15.03.2024.

https://www.marketing91.com/downsizing/ .Erişim Tarihi: 07.03.2024

https://tr.ilbusinessonline.com/examples-downsizing-business-world Erişim tarihi: 12.02.2024.

https://www.capital.com.tr/yonetim/insan-kaynaklari/isten-cikarmada-ornek-strateji . Erişim tarihi: 11.02.2024

https://idenfit.com/tr/moduller/offboarding-modulu Erişim Tarihi: 27.03.2024

https://www.gidamuhendisleri.org.tr/gida-paketleri-kuculuyor/ Erişim tarihi: 3.04.2024

https://www.webtekno.com/insani-olmeden-tabuta-sokan-bir-misafirlik-modeli-kapsul-oteller-h53964.html.Erişim tarihi:06.04.2024.

https://smallbusiness.chron.com/organizational-rightsizing-78217.html .Erişim tarihi: 15.04.2024

Yazar Hakkında Bilgi

Fatma Duman Öztürk

Lisans ve yüksek lisans eğitimini Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü'nde tamamlamıştır. Yüksek lisans tezinde İşletmelerde personelin motivasyonunu sağlamak için oluşturulan ödül sisteminin personel açısından beklenen ve gerçekleşen ödül boyutunda değerlendirilmesi ve bir alan araştırması incelenmiştir. Doktora eğitimini ise Erzurum Atatürk Üniversitesi'nde Yönetim ve Organizasyon anabilim dalında tamamlamıştır. Doktora tezi Örgütlerde Bilgi Paylaşma, Sosyalleşme ve Psikolojik Sermaye arasındaki ilişkisini inceleme üzerinedir. Yazar; Örgütsel davranış, örgüt psikolojisi, stratejik yönetim, örgüt kuramları ve yönetim organizasyon alanlarına ilgi duymaktadır.2011 yılında Ardahan Üniversitesi Nihat Delibalta Göle Meslek Yüksekokulu'nda Öğretim Görevlisi olarak göreve başlamış olup 2017 yılından itibaren Mersin Üniversitesi Anamur Meslek Yüksekokulu'nda Öğretim Görevlisi Doktor olarak görev yapmaktadır.

Kaynaklar

Akatay, A. & Aslan, Ş., (2008). Yeşil Yönetim ve İşletmeleri Iso 14001 Sertifikası Almaya Yönelten Faktörler, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10, (1), 313-339.

Ambec, S. & Lanoie, P. (2008), "Does it pay to be green? A systematic overview", *Academy of Management Perspectives,* Vol. 22 No. 4, pp. 45-62.

Amerika Birleşik Devletleri Çevre Koruma Ajansı. (2003). Yalın Üretim ve Çevre: Gelişmiş Üretim Sistemleri ve Çevre Üzerine Araştırma ve Daha İyi Çevresel Performanstan Yararlanmaya Yönelik Öneriler. https://www.epa.gov/sites/produksiyon/files/2013-10/documents/leanreport.pdf

Anderson, R.A. (2004), "Climbing Mount Sustainability", *Quality Progress,* Vol. 37 No. 2, pp. 32-7.

Arıkboğa, FS (2012). Yeşil Yönetime yönelik çevresel sorumlulukların oluşturulması: Türkiye örneği ve karşılaştırmalı bir analiz. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi*, 47, 31-58.

Azorin, JFM, Cortes, EC, Gamero, MDL, & Tari, JJ (2009). Yeşil Yönetim ve Finansal Performans: Bir literatür taraması. *Yönetim Kararı*, 47, 1080-1100.

Banerjee, S.B. (1999), "Corporate environmentalism and the greening of strategic marketing", in Charter, M. and Polonsky, M.J. (Eds), Greener Marketing: A Global Perspective to Greening Marketing Practice, Greenleaf Publishing, Sheffield, pp. 16-40.

Banerjee, S.B. (2002), "Corporate environmentalism: the construct and its measurement", *Journal of Business Research*, Vol. 55 No. 3, pp. 177-91.

Birleşmiş Milletler. (1987). Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu Raporu: Ortak Geleceğimiz. http://www.exteriores.gob.es/Portal/es/PoliticaExteriorCooperacion/Desarrollosostenible/Documents/Informe%20Brundtland%20(En%20inglés).pdf

Birchfield, D. (2002), "Totally floored", *New Zealand Management*, Vol. 49 No. 7, pp. 44-5.

Brammer, S. & Millington, A. (2008), "Does it pay to be different? An analysis of the relationship between corporate social and financial performance", *Strategic Management Journal*, Vol. 29 No. 12, pp. 1325-43.

Bradbury, H. & Clair, J.A. (1999), "Promoting sustainable organizations with Sweden's natural step", *Academy of Management Executive*, Vol. 13 No. 4, pp. 63-74.

Deif, A.M. (2011), "A system model for green manufacturing", *Journal of Cleaner Production*, Vol. 19 No. 14, pp. 1553-1559.

Donaldson, T. and Preston, L. (1995), "The stakeholder theory of the corporation: concepts, evidence and implications", *Academy of Management Review*, Vol. 20 No. 1, pp. 65-91.

DuBose, J.R. (2000), "Sustainability and performance at Interface, Inc*.", Interfaces*, Vol. 30 No. 3, pp. 190-201.

Environmental Protection Agency (EPA) (2006), "Lean and Environment Training Module 2 – Lean and Environment Toolkit", Environmental Protection Agency, Washington, DC.

Friedman, M. (1970), "The social responsibility of business is to increase profits", *New York Times Magazine*, 13 September, pp. 32-3, 122, 126.

Gatignon, H., & Xuereb, JM (1997). Firmanın Stratejik Yönelimi ve yeni ürün performansı. *Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 34, 77-90.

Gladwin, T.N., Kennelly, J.J. & Krause, T.S. (1995), "Shifting paradigms for sustainable development: implications for management theory and research", *Academy of Management Review*, Vol. 20 No. 4, pp. 874-907.

Gök, M. Ş., Ciğerim, E. & Arıcı, T. (2019). Teknolojik Yönelim ile Yeşil Yönetim Arasındaki Belirsiz İlişkinin Analizi. M. Özşahin ve T. Hıdırlar (Eds.), New Challenges in Leadership and Technology Management, cilt 54. Avrupa Sosyal ve Davranış Bilimleri Bildirileri (s. 668-673). Gelecek Akademisi. https://doi.org/10.15405/epsbs.2019.01.02.56

Haden, SSP, Oyler, JD, & Humphreys, JH (2009). Yeşil yönetime tarihsel, pratik ve teorik perspektifler: Keşifsel bir analiz. *Yönetim Kararı*, 47, 1041-1055.

Hart, S.L. (1995), "A natural-resource-based view of the firm", *Academy of Management Review*, Vol. 20 No. 4, pp. 986-1014.

Hart, S. & Ahuja, G. (1996), "Does it pay to be green? An empirical examination of the relationship between emission reduction and firm performance", *Business Strategy and the Environment*, Vol. 5 No. 1, pp. 30-7.

Hart, S. (1997), "Beyond greening: strategies for a sustainable world", *Harvard Business Review*, Vol. 75 No. 1, pp. 66-76.

Hawken, P. (1993), *The Ecology of Commerce: A Declaration of Sustainability*, Collins Business, New York, NY.

Jabbour, C. & Santos, F. (2006), "The evolution of environmental management within organizations: toward a common taxonomy", *Environmental Quality Management*, Vol. 16 No. 2, pp. 43-59.

Jones, T. (1995), "Instrumental stakeholder theory: a synthesis of ethics and economics", *Academy of Management Review*, Vol. 20 No. 2, pp. 404-37.

Judge, W.Q. & Douglas, T.J. (1998), "Performance implications of incorporating natural environment issues into the strategic planning process: an empirical assessment", *Journal of Management Studies*, Vol. 35 No. 2, pp. 241-62.

Karabulut, E., (2003). *İşletmelerde Çevre Bilinci ve Yeşil Yönetim Uygulamalarının İşletme Başarısına Katkısını İncelemeye Yönelik Bir Araştırma*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi,

Kinkead, G. (1999), "In the future, people like me will go to jail", *Fortune*, Vol. 139 No. 10, pp. 190-4.

Lamond, D. (2007), "Corporate social responsibility: making trade work for the poor", *Management Decision*, Vol. 45 No. 8, pp. 1200-7.

Lee, KH (2009). Yeşil yönetim ticari organizasyonlara neden ve nasıl benimsenmelidir? *Yönetim Kararı*, 47, 1101-1121.

Li, D., Zhao, Y., Zhang, L., Chen, X., & Cao, C. (2018). Kalite yönetiminin yeşil inovasyon üzerindeki etkisi. *Temiz Üretim Dergisi*, 170, 462-470.

McClenahen, J.S. (1998), "Modest man, ambitious mission", *Industry Week*, Vol. 247 No. 2, pp. 68-9.

Molina-Azorín, J.F., Claver-Cortés, E., López-Gamero, M.D. & Tarí, J.J. (2009), "Green management and financial performance: a literature review", *Management Decision*, Vol. 47 No. 7, pp. 1080-1100.

Okan, T., Peker, İ., Tosunoğlu, B., & Akyüz, A. M. (2015). Gümüşhane Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi. IV. Ulusal Lojistik ve Tedarik Zinciri Kongresi Bildiriler Kitabı (s. 1-625).

Porter, M. & Van der Linde, C. (1995), "Green and competitive: ending the stalemate", *Harvard Business Review,* Vol. 73, pp. 120-34.

Rao, P. & Holt, D. (2005), "Do Green supply chains lead to competitiveness and economic performance?", *International Journal of Operations & Production Management*, Vol. 25 No. 9, pp. 898-916.

Renning, K. (2000). İnovasyon-eko-inovasyon araştırmalarının ve ekolojik ekonominin katkısının yeniden tanımlanması. *Ekolojik Ekonomi*, 32, 319-332

Romm, J.J. (1994), *Lean and Clean Management*, Kodansha America, New York, NY.

Rusinko, C.A. (2007), "Green manufacturing: an evaluation of environmentally sustainable manufacturing practices and their impact on competitive outcomes", *IEEE Transactions on Engineering Managemen*t, Vol. 54 No. 3, pp. 445-454.

Schiederig, T., Tietze, F., & Herstatt, C. (2012). Teknoloji ve yenilik yönetiminde yeşil yenilik – keşfedici bir literatür taraması. *Ar-Ge Yönetimi*, 42, 101-109.

Schmidheiny, S. (1992), *Changing Course: A Global Business Perspective on Development and the Environment*, MIT Press, Cambridge, MA.

Sezen, B. & Cankaya, S.Y. (2013), "Effects of green manufacturing and eco-innovation on sustainability performance", *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, Vol. 99, pp. 154-163.

Sharma, S. & Vredenburg, H. (1998), "Proactive corporate environmental strategy and the development of competitively valuable organizational capabilities", *Strategic Management Journal*, Vol. 19 No. 8, pp. 729-53.

Shrivastava, P. (1995), "The role of corporations in achieving ecological sustainability", *Academy of Management Review*, Vol. 20 No. 1, pp. 936-60.

Starik, M. (1995), "Should trees have managerial standing? Toward a stakeholder status for non-human nature", *Journal of Business Ethics*, Vol. 14 No. 3, pp. 207-17.

Starik, M. & Marcus, A. (2000), "Introduction to the Special Research Forum on the Management of Organizations in the Natural Environment: a field emerging from multiple paths, with many challenges ahead", *Academy of Management Journal*, Vol. 43 No. 4, pp. 539-46.

Tran, B. (2009). "Green Management: The Realty of Being Green in Business", *Journal of Economics, Finance and Adminstrative Science*, 21- 45

Taylor, S. (1992), "Green management: the next competitive weapon", Futures, September, pp. 669-80.

Trung, D. & Kumar, S. (2005), "Resource use and waste management in Vietnam hotel industry", *Journal of Cleaner Production*, Vol. 13 No. 2, pp. 109-16.

Woestendiek, K. (1998), "Maverick manager changes minds about the environment", *Industrial Management,* Vol. 40 No. 2, pp. 12-20.

Zhu, Q., Sarkis J., & Lai, KH (2012). Yeşil tedarik zinciri yönetiminde yeniliğin yayılması ve bunun organizasyonel gelişimle ilişkisi: Ekolojik bir modernizasyon perspektifi. *Mühendislik ve Teknoloji Yönetimi Dergisi*, 29, 168-185.

Yazar/lar Hakkında Bilgi

Yazar, lisans eğitimini Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve yüksek lisans eğitimini Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü Sayısal Yöntemlerde tamamlamıştır. Yüksek lisans tezinde meslek yüksek okullarımdaki öğrencilerin iş bulma kaygılarına yönelik ölçek geliştirme olgusunu incelemiştir. Doktora eğitimini ise Düzce Üniversitesi'nde İşletme anabilim dalında tamamlamıştır. Doktora Teknolojik yatkınlık, kişi iş ve kişi örgüt uyumunun değişime dirence etkisi ve bilgi paylaşımının düzenleyici rolünün incelemesi üzerinedir. Yazar; örgütsel davranış, yönetim ve organizasyon, çalışan psikolojisi, örgüt kuramları ve yönetim felsefesi alanlarına ilgi duymaktadır. 2019 yılında öğretim görevlisi olarak çalışmaya başladığı Düzce Üniversitesinde halen devam etmektedir.

Kaynaklar

Aized, T. (2012). *Total Quality Management and Six Sigma*. Croatia: InTech.

Alı, S. I., & Khatoon, S. (2016). Implementation of Total Quality Managment, *International Journal of Emerging Trends in Engineering and Development,* 6(6), 114-119.

Antony, J., Antony, F. J., Kumar, M. & Cho, B. R. (2007). Six Sigma in Service Organizations: Benefits, Challenges and Difficulties, Common Myths, Observations and Success Factors. *International Journal of Quality and Reliability Management*, 24 (3), 294–311.

Bakan, İ. & Penpece, D. (2018). Toplam Kalite Yönetimi. (Ed. İsmail BAKAN). *Çağdaş Yönetim Yaklaşımları (İlkeler, Kavramlar ve Yaklaşımlar)* (ss. 361-401). İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Bank, J. (2000). *The Essence of Total Quality Management* (2nd Ed.). New Jersey: Prentice Hall.

Besterfıeld, D. H., Carol Besterfıeld-Mıchna, C., Besterfield, G. H., Besterfıeld-Sacre, M., Urdhwareshe, H., & Urdhwareshe, R. (2012). *Total Quality Management* (Revised 3th Ed.). India: Pearson

Chuan, T. K. & Soon, L. C. (2000). A Detailed Trend Analysis of National Quality Awards World Wide. *Total Quality Management,* 11 (8), 1065-1080

Crosby, P. B. (1979). *Quality Is Free: The Art of Making Quality Certain*. New York: McGrawHill,

Çelik, A. (2010). *Toplam Kalite Yönetimi* (Kalite Yönetim Sistemi ve CE İşareti Uygulamaları (Genişletilmiş 2. Baskı). Gazi Kitabevi.

Deming, W.E. (1986) *Out of the Crisis.* Cambridge: MA: Center for Advanced Engineering Study, Massachusetts Institute of Technology.

Diken, A. (2017*). Toplam Kalite Yönetimi.* Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Efil, İ. (2016). *Toplam Kalite Yönetimi* (Genişletilmiş ve Gözden Geçirilmiş 8. Baskı). Bursa: Dora Basım Yayım Dağıtım.

Erkan, I. & Ünal, M. (2022). Total Quality Management Practices in Health Services, *Research Journal of Business and Management,* 9(4), 197-205.

Feigenbaum, A.V. (1986). *Total Quality Control* (3rd Ed.). New York: McGraw-Hill

Gençyılmaz, G. & Zaim, S. (1999). Eğitimde Toplam Kalite Yönetimi, İ. *Ü. İşletme Fakültesi Dergisi,* 28 (2), 9-35.

Halis, M. (2016). *Toplam Kalite Yönetimi* (Genişletilmiş ve Güncellenmiş 3. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Juran, J. M. (1979). *Quality Control Handbook* (3rd Ed.). New York: McGraw-Hill.

Kartha, C. P. (2004). A Comparison of ISO 9000: 2000 Quality System Standards, QS9000, ISO/TS 16949 and Baldrige Criteria. *The TQM Magazine*, 16 (5), 331-340.

Luthra, S., Garg, D., Agarwal, A., & Mangla, S. K. (2021). *Total Quality Management (TQM) Principles, Methods, and Applications.* New York: CRC Press.

Oakland, J. S. (2003). *Total Quality Management Text with Cases (*3rd Ed.). London: Routledge.

Oakland, J. S., Oakland, R. J. ve Turner, M. A. (2021*). Total Quality Management and Operational Excellence* (5th Ed.). New York: Routledge.

Omachonu, V. K., & Ross, J. E. (2005). *Principles of Total Quality* (3rd Ed.). USA: CRC Press.

Özgener, Ş. (2011). Toplam Kalite Yönetimi. (Ed. Aykut BEDÜK) *Modern Yönetim Teknikleri* (ss.1-80). Ankara: Gazi Kitabevi.

Parlak, S. (2017). *Toplam Kalite Yönetimi ve Kalite Yönetim Sistemi Standartları* (2. Baskı). Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Sallis, E. (2002). *Total Quality Management in Education* (3rd Ed.). London: Kogan Page.

Shewhart, W.A. (1931). *Economic Control of Quality Manufactured Product.* New York: Van Nostrand.

Tekin, M. (2011). *Toplam Kalite Yönetimi* (Yenilenmiş 5. Baskı). Konya: Günay Ofset Matbaacılık.

TSE, (2024). https://www.tse.org.tr/hakkimizda Erişim Tarihi: 12.03.2024.

Kaynakça

Adkins, G. L. (2010). Organizational networks in disaster response: An examination of the US government network's efforts in hurricane Katrina. In W. T. Coombs, & S. J. Holladay (Eds.). *The handbook of crisis communication.* (pp. 93-114). Chichester: Wiley-Blackwell.

Barton, L. (1993). *Crisis in Organizations: Managing and Communicating in the Heat of Chaos*. South-Western Publishing Co. ISBN 0-538- 81818. P.256.

Basalla, G. (2013). *Teknolojinin Evrimi*. (Çev.) Cem Soydemir. İstanbul: Doğu-Batı Yayınları.

Bell, C. (1971). *The Conventions of Crisis*. Oxford: Oxford University Press.

Boin, A. &'t Hart, P. (2006). The Crisis Approach. In Quarantelli, E.L., Dynes, R. Rodriguez, H. (Eds.) Handbook of Disaster Management. New York: Springer.

Boin, A.,'t Hart, P., Stern, E., Sundelius, B. (2005). The Politics of Crisis Management: Public Leadership under Pressure, Cambridge University Press, New York.

Brecher, M. and Wilkenfeld, J. (1997). *A Study of Crisis*. Ann Arbor, MI: University of Michigan.

Bundy, J., Pfarrer, M. D., Short, C. E., & Coombs, W. T. (2017). Crises and Crisis Management: Integration, Interpretation, and Research Development. *Journal of Management, 43*(6), 1661-1692.

Canyon, D. (2020). *Definitions In Crisis Management And Crisis Leadership*. Inouye Asia-Pacific Center for Security Studies (DKI APCSS) inHonolulu, USA.

Cavanaugh, J. C. (2006). Effectively managing major disasters. *The Psychologist-Manager Journal, 9*(1), 3-11.

Coll, T. (2022). *How to Communicate in a Crisis* (audio). bookboon.com.

Coombs, W. T. (2007a). On-going crisis communication: Planning, managing, and responding. Thousand Oaks, CA: Sage.

Coombs, W. T. (2009). *Conceptualizing crisis communication.* In R. L. Heath, & H.D. O'Hair (Eds.). Handbook of crisis and risk communication. (pp. 100-119). New York: Routledge.

Coombs, W.T. & Holladay, S.J. (2001). An extended examination of crisis situations: A fusion of the relational management and symbolic approaches. *Journal of Public Relations Research, 13*(4), 321-340.

Coombs, W.T. (2007). Protecting Organization Reputations During a Crisis: The Development and Application of Situational Crisis Communication Theory. *Corporate Reputation Review, 10*(3), 163-177.

Darling, J., Seristö, H. & Gabrielsson, M. (2005). Anatomy of Crisis Management: A Case Focusing on a Major Cross-cultural Clash within Daimler-Chrysler, LTA 3 / 0 5, p. 343 – 360.

Demirtaş, H. (2000). Kriz Yönetimi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi,* (2), 353- 373.

Devlin, E. S. (2007). *Crisis Management Planning and Execution*. NY: Aurbach Pub.

Doğan, B. (2012). *Örgüt Kültürü.* İstanbul: Beta Yayınları.

Drennan, L. T. and McConnell, A. (2007). *Risk and Crisis Management in the Public Sector*, London: Routledge.

Drucker, P. F. (2014). *21. Yüzyıl İçin Yönetim Tartışmaları.* (Çev.) İrfan Bahçıvangil ve Gülenay Gorbon. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.

Ergünay, O. (2005). "Afet Yönetiminde İşbirliği ve Koordinasyonun Önemi," içinde Afet Yönetiminin Temel İlkeleri, M. Kadıoğlu ve E. Özdamar (Ed.), *JICA Türkiye Ofisi,* Yayın No:1, Ankara, s. 9-19.

Fearn-Banks, K. (2002). *Crisis Communications: A Casebook Approach.* Mahwah, NJ, USA: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.

Fink, S. (1986). *Crisis Management: Planning for the inevitable.* New York: American Management Association.

Giddens, A. (2008). *Sosyoloji.* (Yay. Haz.) Cemal Güzel. (Çev.) Hüzeyin Özel vd. İs-tanbul: Kırmızı Yayınları.

Goel, Suresh, (2009). Crisis management: Master the Skills to Prevent Disasters, New Delhi: Global India Publications.

Heath, R. L. (1998). *Crisis Management for Managers and Executives.* Financial Times Publishing: London.

Holladay, S. J. (2010). *Are they practicing what we are preaching? An investigation of crisis communication strategies in the media coverage of chemical accidents.* In W. T. Coombs, & Holladay, S. J. (Eds.). The handbook of crisis communication. (pp. 159-180). Chichester: WileyBlackwell.

https://managementstudyguide.com/crisis-management.htm, "Crisis Management- Meaning, Need and its Features", Erişim tarihi: 11.03.2024.

Jan Z., Witold, H., Wojciech, W. (2012). Information and communication and technology in crisis management. *Journal of technical sciences, No 15* (1), Olsztyn-Poland.

Jaques, T. (2010). Reshaping crisis management: The challenge for organizational design. *Organizational Development Journal, 28*(1), 9- 17.

Klann, G. (2003). *Crisis Leadership.* Greensboro: Center for Creative Leadership.

Koselleck R. (1992). Některé otázky spojené s dějinami pojmu "krize". In: Pojem krize v dnešním myšlení. Praha: Filozofický ústav ČSAV. Pp. 47-57.

Lagadec, P. & Carli, P. (2005). 'Crossing the Rubicon', Crisis Response, Volume 1, Number 3, pp. 39–41.

Larson, J. & Rudwall, P., (2010). Crisis Management: Media's perception of Crisis in Organizations. (Unpublished Bachelor Thesis). Lulea University of Technology.

Lebow, R. N. (1981). *Between Peace and War: The Nature of International Crisis.* Baltimore: Johns Hopkins University Press.

Littlejohn, Robert F., (1983). Crisis Management: A Team Approach. New York: AMA.

Luecke, R. (2004). *Crisis Management: Master the Skills to Prevent Disasters*. Boston: Harvard Business School Press.

Maya, İ. (2014). Kamu İlkokullarında Yöneticilerin Sergiledikleri Kriz Yönetimi Beceri Düzeylerine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Yönetim Bilimleri Dergisi, 12*(23), 209-235.

Mcconnell, A. & Drennan, L. (2006). Mission Impossible? Planning And Preparing For Crisis, *Journal Of Contingencies And Crisis Management, Volume (14)* - Number (2), June 2006, pp.59-70.

McConnell, A. (2003). Overview: Crisis Management, Influences, Responses and Evaluation, *Parliamentary Affairs,* 56: 393–409.

Mitroff, I. I. & Anagnos, G. (2001). *Managing Crisis Before They Happen: What Every Executive and Manager Needs to Know About Crisis Management*. New York: Amacom.

Murat, G. ve Mısırlı, K. (2005). Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerde Kriz Yönetimi: Çaycuma Örneği. *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 1*(1), 1-19.

Nudell, M. & Antokol, N. (1988). *The Handbook for Effective Emergency and Crisis Management*, Lexington Books, Lexington.

Oliver, C. (1991) Strategic Responses to Institutional Processes. *Academy of Management Review,* 16, 145-179. https://doi.org/10.5465/AMR.1991.4279002.

Özcan, Ş. (2021). Effectıveness In Crısıs Management. İksad Yayınevi. Ankara / Turkey.

Pauchant, T. C., & Mitroff, I. I. (1992). Transforming the crisis-prone organization: Preventing individual, organizational, and environmental tragedies. Jossey-Bass.

Pearson, C.M. & Mitroff, I.I. (1993). "From crisis prone to crisis prepared: a framework for crisis management". *Academy of Management Executive, 7*(1): 49-59.

Porter, M. E. (2002). "Strateji ve İnternet". s. 11-59. içinde *Stratejide İlerlemeler.* (Çev.) Ahmet Kardam. Ankara: MESS Yayınları.

Putra, F. (2009). Crisis Management in Public Administration, *Planning Forum Volume 13*\14. pp.152-177.

Regester, M. & Larkin, J. (2005). *Risk Issues and Crisis Management A Casebook of Best Practice,* Third Edition, Kogan Page Ltd., London.

Reynolds, B. & Seeger, M. (2012). Crisis and Emergency Risk Communication, U.S. Department of Health and Human Services, Centres for Disease Control and Prevention.

Rollo, J. M., & Zdziarski, E. L. (2007). The impact of Crisis. In E. L. Zdziarski, N. W. Dunkel & J. M. Rollo (Eds.), Campus Crisis Management: A Comprehensive Guide to Planning, Prevention, Response, and Recovery (pp. 3-34). San Francisco: Jossey-Bass.

Rosenthal, U. Boin, R.A. and Comfort, L.K. (2001). `The Changing World of Crisis and Crisis Management' in Rosenthal, U. Boin, R.A. and Comfort, L.K. (eds), Managing Crises: Threats, Dilemmas and Opportunities, Charles C. Thomas: Springfield, pp. 5-27.

Rosenthal, U., Charles, M. T. & 't Hart, P. (eds) (1989). *Coping with Crises: The Management of Disasters, Riots and Terrorism*. Springfield: Charles C. Thomas.

Seeger, M. W., Sellnow, T. L., and Ulmer, R. L. (2001). *Public Relations and Crisis Communication: Organizing and Chaos*. In Heath, R. L. (ed), Handbook of Public Relations. Thousand Oaks: SAGE Publications. 155-165.

Seymour, M. & Moore, S. (2000). *Effective Crisis Management: Worldwide Principles and Practice*, Continuum, London.

Sezgin, F. (2003). Kriz yönetimi. *Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8*(1), 181-195.

Smircich, L. (1983). Concepts of Culture and Organizational Analysis. *Administrative Science Quarterly, 28*(3), 339–358. https://doi.org/10.2307/2392246

Smits, S. J., & Ezzat, N. (2003). "Thinking the unthinkable"- Leadership's role in creating behavior for crisis management. *Competitiveness Review, 13*(1), 1-23.

Stulz, R. M. (2023). Crisis risk and risk management. *European Financial Management,* 29, 1377–1400.

Şahin, S. (2005). *Kriz ve Kriz Yönetimi Kapsamında Küçülme: Konaklama İşletmelerinde Örnek Bir Uygulama.* Master Thesis. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Balıkesir.

Şahin, Y. (2003). "Kriz Yönetimi," içinde Kamu Yönetiminde Çağdaş Yaklaşımlar, Balcı, A., Nohutçu, A., Öztürk, N.K. & Coşkun, B. (Ed.), Seçkin Yayıncılık, Ankara, s. 334-364.

Tağraf, H., & Arslan, N.T. (2003). "Kriz Oluşum Süreci ve Kriz Yönetiminde Proaktif Yaklaşım," *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt 4*, Sayı 1, s. 149-160.

Taneja, S.L., Pryor, M.G., Sewell, S., & Recuero, A.M. (2014). Strategic Crisis Management: A Basis for Renewal and Crisis Prevention. *Journal of Management Policy and Practice, 15*(1), 78-85.

Ulmer, R. R., Sellnow, T. L., & Seeger, M. W. (2007). Effective Crisis Communication: Moving from Crisis to Opportunity. *Thousand Oaks:* SAGE Publication.

Uyan, Ö. (2016). *İşletmelerde Kriz Yönetimi Çalışmaları ve İşletmelerin Kriz Öncesi, Kriz Anı ve Kriz Sonrası Yaptıkları Uygulamalara Yönelik Alan Araştırması.* Kaposvar: International Conference on Eurasian Economies, 691-700.

Vardarlier, Pelin, (2016). Strategic Approach to Human Resources Management During Crisis, Social and Behavioural Science, (235),463-472.

Weick, K. E. (1987). Organizational culture as a source of high reliability. *California management review, 29*(2), 112-127.

Zhu, Y. (2011). Crisis Responses Strategies and Roles of Media in a Crisis from a Cultural Aspect: A Case Study of San Lu Groups Melamine Crisis in 129 China Mainland. Ball State University, Indiana. USA. Available at: http://cardinalscholar.bsu.edu/bitstream/123456789/195044/1/ZhuY_2011-3_BODY.pdf.

Kaynaklar

Abiodun, A. R. (2014). Organizational conflicts: Causes, effects and remedies. *International Journal of Academic Research in Economics and Management Sciences*, *3*(6), 118.

Afzalur Rahim, M., Psenicka, C., Polychroniou, P., Zhao, J. H., Yu, C. S., Anita Chan, K., ... & Van Wyk, R. (2002). A model of emotional intelligence and conflict management strategies: A study in seven countries. *The International journal of organizational analysis*, *10*(4), 302-326.

Akpabio, I. I., John, M. E., Akpan, M. I., Akpabio, F. F., & Uyanah, D. A. (2016). Work-related conflict and nurses' role performance in a tertiary hospital in South-south Nigeria. *Journal of Nursing education and Practice*, *6*(2), 106.

Boonstra, A., & de Vries, J. (2015). Information system conflicts: causes and types. *International Journal of Information Systems and Project Management*, *3*(4), 5-20.

Clark, R. N., Hendee, J. C., & Campbell, F. L. (1971). Values, behavior, and conflict in modern camping culture. *Journal of Leisure Research*, *3*(3), 143.

Cosier, R. A., & Harvey, M. (1998). The hidden strengths in family business: Functional conflict. *Family Business Review*, *11*(1), 75-79.

Danauskė, E., Raišienė, A. G., & Korsakienė, R. (2023). Coping with burnout? Measuring the links between workplace conflicts, work-related stress, and burnout. *Business: Theory and Practice*, *24*(1), 58-69.

De Dreu, C. K. (1997). Productive conflict: The importance of conflict management and conflict issue. *Using conflict in organizations*, *9*, 22.

De Dreu, C. K., Evers, A., Beersma, B., Kluwer, E. S., & Nauta, A. (2001). A theory-based measure of conflict management strategies in the workplace. *Journal of Organizational Behavior: The International Journal of Industrial, Occupational and Organizational Psychology and Behavior*, *22*(6), 645-668.

Folger, J. P., Poole, M. S., & Stutman, R. K. (2021). *Working through conflict: Strategies for relationships, groups, and organizations*. Routledge.

Greg, S. (2012). Fight your way to a better marriage. USA. Howard Books

Huang, Z., Guo, X., Liu, Y., Zhao, W., & Zhang, K. (2023). A smart conflict resolution model using multi-layer knowledge graph for conceptual design. *Advanced Engineering Informatics*, *55*, 101887.

Khan, M. L., Langove, N., Shah, F. A., & Javid, M. U. (2015). The Modes of Conflicts and Managerial Leadership Styles of Managers. *Global Business & Management Research*, *7*(2).

Laursen, B., & Collins, W. A. (1994). Interpersonal conflict during adolescence. *Psychological bulletin*, *115*(2), 197.

Lindelow, J., & Scott, J. J. (1989). Managing Conflict.

Lu, L., Zhou, F., & Leung, K. (2011). Effects of task and relationship conflicts on individual work behaviors. *International Journal of Conflict Management*, *22*(2), 131-150.

McKibben, L. (2017). Conflict management: importance and implications. *British Journal of Nursing*, *26*(2), 100-103.

McMullin, C., & Raggo, P. (2020). Leadership and governance in times of crisis: A balancing act for nonprofit boards. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, *49*(6), 1182-1190.

Miles, R. H., & Perreault Jr, W. D. (1976). Organizational role conflict: Its antecedents and consequences. *Organizational Behavior and Human Performance*, *17*(1), 19-44.

Moç, T. (2019), Bireylerin Kişilik Tipleri İle Örgütlerde Yaşanan Çatışmalarda Tercih Edilen Çözüm Stratejileri Arasındaki İlişki, *BMIJ, 7*(5): 2073-2093 doi: http://dx.doi.org/ 10.15295/bmij.v7i5.1273.

Nambisan, S., & Baron, R. A. (2021). On the costs of digital entrepreneurship: Role conflict, stress, and venture performance in digital platform-based ecosystems. *Journal of Business Research*, *125*, 520-532.

Putnam, L. L. (1988). Communication and interpersonal conflict in organizations. *Management Communication Quarterly*, *1*(3), 293-301.

Rahim, M. A. (2023). *Managing conflict in organizations*. Taylor & Francis.

Saaty, T. L. (1990). The analytic hierarchy process in conflict management. *International Journal of Conflict Management*, *1*(1), 47-68.

Schlaerth, A., Ensari, N., & Christian, J. (2013). A meta-analytical review of the relationship between emotional intelligence and leaders' constructive conflict management. *Group processes & intergroup relations*, *16*(1), 126-136.

Shdaimah, C., & Strier, R. (2020). Ethical conflicts in social work practice: Challenges and opportunities. *Ethics and Social Welfare*, *14*(1), 1-5.

Stewart, F., Holdstock, D., & Jarquin, A. (2002). Root causes of violent conflict in developing countriesCommentary: Conflict—from causes to prevention?. *bmj*, *324*(7333), 342-345.

Thakore, D. (2013). Conflict and conflict management. *IOSR Journal of Business and Management*, *8*(6), 7-16.

Tjosvold, D., Law, K. S., & Sun, H. (2006). Effectiveness of Chinese teams: The role of conflict types and conflict management approaches. *Management and Organization Review*, *2*(2), 231-252.

Tjosvold, D., Law, K. S., & Sun, H. (2006). Effectiveness of Chinese teams: The role of conflict types and conflict management approaches. *Management and Organization Review*, *2*(2), 231-252.

Verma, V. K. (1998). Conflict management. *The project management institute: Project management handbook*, 353-364.

Wallensteen, P. (2018). Understanding conflict resolution. *Understanding Conflict Resolution*, 1-448.

Wellington, P. (2011). *Effective people management: Improve performance delegate more effectively handle poor performance and manage conflict*. Kogan Page Publishers.

Yang, C. (2020). How to avoid coworker relationship conflict: A study of leader-member exchange, value congruence, and workplace behavior. *Asian Journal of Business Ethics*, *9*(1), 47-71.

Yazar/lar Hakkında Bilgi

Selvi VURAL

Yazar, lisans eğitimini Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sivil Hava Ulaştırma İşletmeciliği Bölümü'nde, yüksek lisans eğitimini Akdeniz Üniversitesi ve doktora eğitimini Bursa Uludağ Üniversitesi İşletme/Yönetim ve Organizasyon Anabilim Dalı'nda tamamlamıştır. Yüksek lisans tezinde konaklama işletmelerinde çalışma kültürü bağlamında engellik konusunu, doktora tezinde ise hava taşımacılığı sektöründe kalıp yargıların engelli çalışanlara yönelik kapsayıcı davranışlara etkisini incelemiştir. Yazar örgüt psikolojisi, örgütsel davranış, insan kaynakları ve havacılık yönetimi alanlarına ilgi duymaktadır. Gümüşhane Üniversitesi Havacılık Yönetimi Anabilim dalında halen çalışmaya devam etmektedir.

platformlar üzerinden herhangi bir fiziki mekâna bağlı kalmaksızın teknoloji ve internetten faydalanarak toplantılar gerçekleştirebilmektedirler. Bu yöntem sayesinde kurumlar tarafından toplantı için katlanılan maliyetlerin azaltılması ve herkese eşit söz hakkı verilerek verimlilik artışı sağlamak hedeflenmektedir. Ayrıca etkin iletişim, sorun çözme, bilgi verme ve karar alma gibi birçok açıdan değerlendirildiğinde kurumların başarısı için toplantı yönetiminin öneminin yadsınamaz bir gerçek olduğu düşünülmektedir.

Toplantıların sıkıntı veren, zaman kaybı olarak görülen, "yine mi toplantı" anlayışını içeren bir birleşim olmaktan ziyade bir moderatör eşliğinde toplantıda alınan kararların somut olarak uygulandığı, toplantının amacına göre sorunların çözüldüğü, yaratıcı fikirlerin üretildiği bir yer olması gerekmektedir. Bunun için de etkin toplantıların düzenlenmesinde yöneticilerin toplantı yönetim yeterliliklerinin sorgulandığı akademik ve bilimsel çalışmalara daha fazla önem verilmelidir.

Kaynaklar

Acar, S. & Kılıç, F. (2014). Bürolarda E-Toplantı Yönetimine Geçiş ve Uygulamalar. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges),* 4(3), 35-54.

Arıcı, E. (2016). İç Denetimde Toplantı ve Toplantı Yönetimi. *Denetişim,* (7), 61-69.

Çalışkan, A. (2017). *Okul Yöneticilerinin Algılarına Göre İlçe Milli Eğitim Müdürlerinin Toplantı Yönetimi Becerileri.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.

Çalışkan, Ü. (2009). *Okul Yöneticilerinin Toplantı Yönetimi ile İlgili Tutum ve Becerilerinin Öğretmenler Tarafından Algılanması.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi Maltepe Üniversitesi

Calışkan, U. & Kalkan, S. (2021). Okul Yöneticilerinin Toplantı Yönetimi Tutum ve Becerileri 2009-2021 Karşılaştırması. *Research Journal of Business and Management*, *8*(2), 140-159.

Elsayed-Elkhouly, S. M., Lazarus, H., & Forsythe, V. (1997). Why Is a Third of Your Time Wasted in Meetings?. *Journal of Management Development*, *16*(9), 672-676.

Gök, S. (2021). Sağlık Yönetiminde Çağdaş Yaklaşımlar. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Dergisi, 5(1),* 166-194.

Hawkins, C. (1999). "The "F" Words for Effective Meetings". *Journal for Quality and Participation, 22(5*), 56-57.

Jarzabkowski, P., & Seidl, D. (2008). The Role of Meetings in the Social Practice of Strategy. *Organization Studies,* 29(11), 1391-1426.

Kahai, S. S., Sosik, J. J., & Avolio, B. J. (1997). Effects of Leadership Style and Problem Structure on Work Group Process and Outcomes in an Electronic Meeting System Environment. *Personnel Psychology*, *50*(1), 121-146.

Karagöz, A. (2021). *Öğretmen Algılarına Göre Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri İle Toplantı Yönetimi Yeterlilikleri Arasındaki İlişki.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.

Kartal, S. (2018). *Toplantı Yönetimi*. Ankara: Nobel.

Öktem, M.K. & Özdemir, A. M. (2013). Toplantı Yönetimi: Kamu Yönetiminde Karar Almanın Dayanılmaz Hafifliği, *Sosyoekonomi*, 1, 221-242.

Öztürk B.N. & Keskin, N. (2011). *Toplantı Yönetimi*. Ankara: Nobel.

Sezerel, H. (2020). Sanal Toplantılar ve Teknoloji. A. A. Doğan (Edt). "*Toplantı ve Sunu Teknikleri"*. İçinde (s. 78-103). Eskişehir. Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Sivil Toplum Geliştirme Merkezi, Toplantı Yönetimi, https://www.stgm.org.tr/sites/default/files/2020-09/toplanti-yonetimi.pdf.

Şen, O. (2014). Toplantı Türleri. A. A. Doğan (Edt.), *Toplantı ve Sunu Teknikleri, 2.Baskı*, (ss.28-59) Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.

Şen, O. (2014). Toplantılara Kavramsal Yaklaşım. A. A. Doğan (Edt.), *Toplantı ve Sunu Teknikleri, 2. Baskı,* (ss.2-27). Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.

Şencan, D. (2008). *İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Toplantı Yönetimi Yeterliliklerine İlişkin Öğretmen Algıları (İstanbul İli, Kağıthane İlçesi Örneği).* Yayımlanmamış Yüksek lisans Tezi Yeditepe Üniversitesi.

Taşkın, A. (2005). *Toplantı Yönetimi ve Bir Uygulama.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi Balıkesir.

Tropman, J.E. (2003). *Making Meetings Work: Achieving High Quality Group Decisions*, California, Amerika Birleşik Devletleri: SAGE Publication.

Turan (2020). Şirketlerde Toplantı Yönetimi. https://tr.linkedin.com/pulse/%C5%9Firketlerde-toplant%C4%B1-y%C3%B6netimi-recep-turan, (Yayın Tarihi 28 Ekim 2020).

Tuzcu, S.O. (2014). Toplantı Yönetimi. F.M Harmancı; M. Gözübenli, M. ve A. E. Alaç (Edt.), *Güvenlik Sektöründe İnsan İlişkileri* (ss. 177-190). Nobel Yayınevi, ISBN:978-605-133-959-7

Türk Dil Kurumu, https://sozluk.gov.tr/

Ulukan, C. (2018). Toplantı ve Sunum Teknikleri. A. E. Özkul (Edt). *Büro Teknolojileri* (ss. 86-115). Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.

Yeşil, S. (2012). İşletmeler Açısından Etkin Bir İş Toplantının DNA'ları. *Atatürk Üniversitesi İİBF Dergisi. 26* (1): 165-196.

Yeşilyurt, E. ve Çankaya, İ. (2007). Toplantı Yönetimi, *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 6(1): 188-193.

Yüncü, D. (2020). Toplantı Öncesi Planlama. A. A. Doğan. (Edt). *Toplantı ve Sunu Teknikleri* (ss. 26-51). Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.

Yazar/lar Hakkında Bilgi

Öğr. Gör. Aysun ALTAY

Yazar, lisans ve yüksek lisans eğitimini Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü'nde tamamlamıştır. Yüksek lisans tezinde Örgütsel sessizlik, tükenmişlik sendromu ve çalışan performansı ilişkisini incelemiştir. Doktora eğitimine Kafkas Üniversitesi'nde İşletme anabilim dalında devam etmektedir. Yazar; örgütsel davranış, insan kaynakları yönetimi, örgüt kuramları alanlarına ilgi duymaktadır. 2019 yılında öğretim görevlisi olarak çalışmaya başladığı Iğdır Üniversitesinde halen görevine devam etmektedir.

Prof. Dr. Sebahattin YILDIZ

Kafkas Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü öğretim üyesidir. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim ve Organizasyon alanında doktorasını tamamlamıştır. Yönetim ve Strateji alanında doçentliğini almıştır. İlgi alanları örgütsel davranış, insan kaynakları yönetimi, toplumsal cinsiyet, kariyer engelleri ve entelektüel sermayedir.

Kaynaklar

Alsmadi, M.,Almani, A. & Jerisat, R (2012). A comparative analysis of Lean practices and performance in the UK manufacturing and service sector firms, *Total Quality Management and Business Excellence,* 23(3-4), 381-396.

Antony, J. , Bhuller, A.S. , Kumar, M. Mendibil, K., & Montgomery, D.C. (2012). 'Application of Six Sigma DMAIC methodology in a transactional environment'**.** *International Journal of Quality & Reliability Management. 29*, 1, 31-53.

ASQ (2002) The Honeywell edge. Six Sigma Forum Mag 1(2):14–17.

Bandyopadhyay, J.K., & K. Coppens (2005). The use of six sigma in healthcare Intl J Prod Qual Manag, 5(1):1-12.

Bhutta, K.S. & Huq, F. (1999), "Benchmarking-best practices: an integrated approach", Benchmarking: *An International Journal*, 6(3):254-68.

Breja, S.K. , Banwet, D.K., & Iyer, K.C. (2011). 'Quality strategy for transformation: a case study'. *The TQM Journal*. *23*, 1, 5-20.

Brue, G., (2003). *Design for six sigma, McGraw Hill.* S 6-7.

Brun, A. (2011). Critical Success Factors of Six Sigma Implementations in Italian Companies. *Int. J. Production Economics* 131, 158-164.

Chan, M. (2003). Roadmap for Success —Raytheon Missile Systems (RMS) Company, Tucson, AZ. Progress in lean and Six Sigma Systems, 58-59.

Çabuk, Y. & Karayılmazlar, S. (2010). Altı Sigma Yaklaşımı. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 12(17), 93-99.

Dattakumar, R. & Jagadeesh, R. (2003). A review of literature on benchmarking, *Benchmarking: An International Journal*, Vol. 10 No. 3, pp. 176-209.

Denizer, B. Ersöz, S. & Bulut, K. (2021). Application of Process Improvement Methods in R&D Department. *International Journal of Engineering Research and Development*, 13(3), 83-97.

Dudec-Burlikowska, D. M., Szewieczek, D. (2007). Quality estimation methods used in product life cycle, *Journal of Achievements in Materials and Manufacturing Engineering* 24 (2): 203-206.

Dudec-Burlikowska, D. M., & Szewieczek, D. (2009). The Poka-Yoke method as an improvingquality tool of operations in the process. *Journal of Achievements in Materials and Manufacturing Engineering.* 36(1):95-102.

Dvorak, P. (1998). Poka-yoke designs make assemblies mistakeproof, *Machine Design*, 70(4):81-184.

Easton, G.S., & Rosenzweig, E.D. (2012). 'The role of experience in Six Sigma project success: An empirical analysis of improvement projects'. *Journal of Operations Management*. *30*, 7–8, 481-493.

Emiliani, M.L., Stec, D.J. (2004) Using value-stream maps to improve leadership. *Leadersh Organ Dev J.* 25 (8): 622–645

Ergün, A. K. (2003). *Altı Sigma metodolojisi ve Türkiye'deki uygulamaları*, Yayımlanmamış Doktora tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi.

Ghalayani A M, Noble J S & Crowe T J (1997), An Integrated Dynamic Performance Measurement System for Improving Manufacturing Competitiveness, *International Journal of Production Economics,* Vol. 48, No. 2, pp. 20-25.

Gonsalves G C (2002), Business Process Management: Integration of Quality Management and Reengineering for Enhanced Competitiveness, *Pro-Quest Information and Learning Company*, 7(1):120-128.

Granja D A, Picchi F A and Robert G T (2005), Target and Kaizen Costing in Construction, Proceedings IGLC-13, Sydney, Australia, pp. 227-233.

Grijalvo, M., Eliopoulos, M. F., & Morales-Alonso, G.(2020). Closing gap between new development and Voice of Customer, *Economics and Business Letters*, 9 (4), 279-288.

Gygi, C.; DeCarlo, N. & Williams, B., (2005), *Six sigma for dummies.* Hoboken, NJ: Wiley Publishing, Inc.

Huber, F., Herrmann, A. & Morgan, R.E. (2001). Gaining competitive advantage through customer value oriented management, *The Journal of Consumer Marketing*, 18(1), 41-53.

Hundal, G.S., Thiyagarajan, S., Alduraibi, M., Laux, C. M., Furterer, S.L., Elizabeth A. Cudney, E.A., & Antony, J. (2022) The impact of Lean Six Sigma practices on supply chain resilience during COVID 19 disruption: a conceptual framework. *Total Quality Management & Business Excellence* 33(15-16):1913-1931.

Imai M (1986), Kaizen: The Key to Japan's Competitive Success, McGraw Hill, New York, USA.

Kalder, (2023). Altı Sigma Kuşakları ve Dmaic Ne Anlama Geliyor? https://www.kalderankara.org/bilgi-merkezi/yonetim-ve-kalite-araclari/alti-sigma-kusaklari-ve-dmaic-ne-anlama-geliyor-10 (ET: 28.12.2023).

Korkut,D.S., Cakicier, N., Erdinler,E.S, Ulay, G., & Doan, A.M. (2009). 5S activities and its application at a sample company. *African Journal of Biotechnology* 8:(8):1720-1728.

Kwak,Y.H. & Anbari T.F. (2006). Benefits, Obstacles and Future of Six Sigma Approach. *Technovation* 26, 708-715.

Làachajczyk, H., & Dudek-Burlikowska, M. (2006). Quality continuous improvement of company with usage the Poka-Yoke methods, PSKN 7:57-64.

Lee S S, Dugger J C & Chen J C (2000). Kaizen: An Essential tool for Inclusion in Industrial Technology Curricula", *Journal of Industrial Technology*, 16, (1). 1-7.

Maddox, K. (2004). Marketers embrace SixSigma strategies. *B to B*, 89 (10), 1 – 32.

Madhani, P. M. (2016). Six sigma deployment insupply chain management: enhancingcompetitiveness. *Materials ManagementReview*, 12 (6), 31 – 34.

Madhani, P. M. (2017). Six sigma deployment insales and marketing: enhancing competitiveadvantages. *The IUP Journal of BusinessStrategy*, 14 (2), 40 – 63.

Mc Carty T, Jordan M, & Probst D (2011) *Six Sigma for sustainability*, 1st edn. McGraw-Hill, New York.

Nowosielski, R., Kania, A., & Spilka, M. (2008). Integrated recycling technology as a candidadte for best available techniques, *Archives of Materials Science and Engineering* 32(1):9-52.

Nwabuzor, A. (2005), Corruption and development: new initiatives in economic openness and strengthened rule of law, *Journal of Business Ethics*, 59(1):121-138.

Öztürk, A., (2009), *Kalite yönetimi ve planlaması*, Ekin Yayınevi, Bursa,

Palaneeswaran, E., & Kumaraswamy, M.M. (2000), Benchmarking contractor selection practices in public-sector construction – a proposed model, *Engineering Construction & Architectural Management*, 7(3):285-99.

Rancour, T., Mc Cracken, M. (2000). Applying 6 Sigma methods for breakthrough safety performance. Professional Safety, *Des Plaines***,** 45(10). 29-32.

Ree, S. & Ma, Y. (2008), "Comparison Analyses of Implementing 6 Sigma Management between China and Korea Companies: Korea side", *Asian Journal on Quality*, Vol. 9 No. 2, pp. 119-127.

Rother, M. & Shook, J. (1999). Learning to See: Value Stream Mapping to Create Value and Eliminate Muda, The Lean Enterprise Institute, USA: Shingo Prize for Excellence in Manufacturing

Rothery, R. (2003). China's legal framework for public procurement, *Journal of Public Procurement,* 3(3):370-89.

Sanchez-Rodriguez, C., Martinez-Lorente, R.A. & Clavel, G.J. (2003). Benchmarking in the purchasing function and its impact on purchasing and business performance, Benchmarking: *An International Journal*, 10(6):457-471.

Simpson, M. & Pursglove, J. (2007), "Benchmarking the performance of English Universities", *Benchmarking International Journal*, 14(1):102-122.

Singh, B., Garg, S.K., & Sharma, S.K. (2011). Value stream mapping: literature review and implications for Indian industry. *Int J Adv Manuf Technol*, 53:799–809.

Snee, R.D. (1999). Why should statisticians pay attention to six sigma? *Quality Progress*. 32(9):100-103.

Soković, M., Pavletić, D., & Krulčić, E., (2006). Six Sigma process improvements in automotive parts production, *Journal of Achievements in Materials and Manufacturing Engineering,* 19 (1). 96-102.

TQP (2022). What is Six Sigma? Six Sigma Levels | Methodology | Tools. https://techqualitypedia.com/six-sigma/ (ET: 18.01.2024).

Wessel G, & Burcher P (2004) Six sigma for small and medium-sized enterprises. *TQM Mag* 16(4):264–272.

Worley, J. M. & Doolen, T. L. (2006). The Role of Communication And Management Support in A Lean Manufacturing Implementation. *Management Decision*, 44(2):228-245.

Yang, K., & El-Haik, B. S., (2009). *Design for six sigma:A roadmap for product deelopment. 2nd. ed. McGraw Hill.* S.54-55.

Yazar/lar Hakkında Bilgi

Yazar, Tıp Bilişim Anabilim Dalında öğretim üyesi olarak görev yamaktadır. Çok deüişkenli istatiksel yöntemler, deney tasarımı, sağlık alanında bilişim teknolojilerinin kullanımı ve sağlık, sağlıkta dijatleşme ve sağlıkta teknolojik dönüşüm konularında çalışmaktadır.

Kaynaklar

Abacıoğlu, O., (2004*). Performans Ölçüm Sistemi Olarak Dengelenmiş Skor Kartı ve Uygulaması İlişkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi

Ağca, V., & Tunçer, E., (2006). Çok boyutlu performans değerleme modelleri ve bir balanced scorecard örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 8 (1), 173-193.

Akal, Z., (1998). *İşletmelerde Performans Ölçüm ve Denetimi: Çok Yönlü Performans Göstergeleri*, Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları No: 473, Ankara.

Akgemci, T. (2013). *Stratejik yönetim*, Ankara: Gazi Kitap Evi.

Andy, N., & Sarah P., (2004). "The challenges of performance measurement", *management decision*, 42(8), 1022.

Andy, N., Chris, A., & Mike, K., (2002). The performance prism: The scorecard for measuring and managing business success, London: Financial times prentice hall, 173.

Andy, N., Chris, A., & Paul, C., (2001). "The performance prism in practice", *measuring business excellence*, 5(2), 6.

Arıkan, Ö., (2021). *Organizasyonların Örgütsel Performansının Artırılmasında Rekabet Stratejilerinin Etkisi, Girişimciliğin Aracılık Rolü: Mersin Bölgesi İşletmelerinde Bir Uygulama*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Toros Üniversitesi.

Armstrong, M. & S. Taylor, (2014). *Armstrong's handbook of human resource management practice.* United Kingdom: Kogan Page Publishers

Asar, R., (2021). Okul yöneticilerinin öğretmenlere ilişkin insan doğası varsayımları ve sergiledikleri yönetim tarzları, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi.

Avcı, U. (2009). Öğrenme Yönelimliliğin Yenilik Performansı Üzerine Etkisi: Muğla Mermer Sektöründe Bir İnceleme, *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(10), 121-138.

Avcı, U., (2005). *İşletmelerde Örgütsel Öğrenme-Örgütsel Performans İlişkisi: Konaklama İşletmelerinde Örgütsel Öğrenme-Örgütsel Performans İlişkisine Yönelik İnceleme,* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi

Barutçugil, İ. (2002). *Stratejik insan kaynakları yönetimi*, Kariyer Yayınları.

Başat, H. (2011). Çok boyutlu bir performans ölçüm modeli olarak performans prizması ve "The london youth" örneği *Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi,*1.

Bititci, Ü., Carrie, A.S., & McDevitt, L., (1997). Integrated performance measurement systems: a development guide, *International Journal of Operations and Production Management*, 17(5), 522-534.

Blinder, A., (2006). Offshoring: The next industrial revolution? *Foreign Affairs*, 85(2), 113-128.

Căpuşneanu, S., & Cristian., M., (2012). "New dimensions of performance measurement", *Annales Universitatis Apulensis Series Economic*, 14(2), 334-347.

Cingöz, A., (2011). *Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi ve Stratejik İnsan Kaynakları Yönetiminin Örgütsel Performans ve İç Girişimcilik Üzerindeki Etkileri: Kayseri İmalat Sanayinde Bir Araştırma* Yayınlanmamış Doktora tezi, Erciyes Üniversitesi.

Cordero, R., (1990). The measurement of innovation performance in firm: an overview, *research policy*, (2)19,185-192.

Coşkun, R. (2009). Yönetim ve Organizasyon Ders Notları, Sakarya.

Cross, K.F. & Lynch, R.L., (1992). "For good measure". *CMA Magazine*, 66(3), 20-24.

Çınaroğlu, S. (2012). İşletmelerde performans ölçüm modelleri. *Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi,* 16 (2), 119-134.

Duckworth, A. L., Quirk, A., Gallop, R., Hoyle, R. H., Kelly, D. R., & Matthews, M. D. (2019). Cognitive and noncognitive predictors of success. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 116(47).

Dulkadir, B. (2015). *Bilişim teknolojisi kullanımının örgütsel performans üzerindeki etkileri: Tr1 bölgesi hazır giyim işletmelerinde bir araştırma*, Yayınlanmamış Doktora tezi, İnönü Üniversitesi.

Einstein, A., Podolsky, B., & Rosen, N. (1935). Can quantum-mechanical description of physical reality be considered complete? *Physical review*, *47*(10), 777.

Erciyes T., (2018). *Çok boyutlu performans değerleme modelleri ve balanced scorecard modelinin çimento sektöründe uygulanması,* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.Erciyes Üniversitesi

Ergün, Ü. (Mart 2002). "Yönetsel performansın geliştirilmesinde yeni yaklaşımlar: mükemmellik modeli ve balanced scorecard". *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi,* 4(1), 1-19.

Garengo, P., S. Biazzo, U., & S, Bititci., (2005). Performance measurement systems ın smes: A review for a research agenda. *International Journal of Management Reviews*. 7(1). 25-47.

Gürol, Y. (2004). Toplam dengeli başarı göstergesi balanced scorecard yönteminin stratejik bilginin sağlanması sürecindeki yeri. *3. Ulusal Bilgi*, Ekonomi ve Yönetim Kongresi, Eskişehir, 315-322.

Horngren, C.T., & Foster, G. (2003). *Cost Accounting: A managerial emphasis*. New Jersey: Prentice Hall.

Kaplan, R.S., & Norton, D., (2003). *Balanced scorecard*, İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Kaplan, Robert S.; & David N., (2001). "Transforming the balanced scorecard from performance measurement to strategic management: part I", *Accounting Horizons*, 15(1), 87-104.

Kaplan, S. & Norton, David P, (1993). *Putting the Balanced Scorecard to Work*, Harvard Business Review.

Kaplan, S., & David P., (1992). T*he balanced scorecard- measures that drive performance*, Harvard Business Review 70 (1), 71-79.

Karapınar, A. (2002). İşletme performansının ölçülmesinde katma değer ve bir örnek uygulama. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 4(2), 59-74.

Kaygusuz, S. (2005). Yönetim muhasebesinin performans yönetimi fonksiyonunda geldiği son nokta: balanced scorecard ölçüm kart tekniği, "iş güç", *Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynaklar Dergisi,* 1(7), 82-100.

Koçel, T., (2003). *İşletme yöneticiliği*, 9.baskı İstanbul: beta yayınları.

Koçel, T., (2005). *İşletme yöneticiliği*, 10.baskı Arıkan Basım Yayım Dağıtım, İstanbul.

Koçel, T. (2015). *İşletme Yöneticiliği,* İstanbul: Beta Yayınevi.

Laıtınen, E. K., (2002). Dynamics performance measurement system: Evidence from small Finnish technology companies, *Scandinavian Journal of Management*, 18, 65-99.

Maıllet, J. (1983). *İktisadi Olayların Evrimi: 18. Yüzyıldan Bugüne* Remzi Kitapevi.

McCracken, M. J.; McIlwain, T. F & Fottler, M. D. (2001). "Measuring organizational performance in the hospital ındustry: an exploratory comparison of objective and subjective methods", *Health Services Management Research*, 14, (4), 211-219.

Nıavand, A., (2023*). The mediating effect of corporate entrepreneurshıp on the relatıonshıp between transformatıonal leadershıp, authentıc leadershıp and ınnovatıon performance: the example of ıranıan free zones*, Yayınlanmamış Doktora tezi, Atatürk Üniversitesi.

Nidagundi, P., & Novickis, L. (2017). Introducing lean canvas model adaptation in the scrum software testing. *Procedia Computer Science*, 104, 97-103.

Ordu, G., (2004). *Stratejik yönetim aracı olarak dengelenmiş hedefler tablosu (Balanced Scorecard) ve farklı sektörlerde araştırmalar,* Yayınlanmamış Doktora tezi, Marmara Üniversitesi.

Osterwalder, A. & Pigneur, Y. (2010). *Business model generation: a handbook for visionaries, game changers, and challengers*. Wiley-Sons Inc., New Jersey.

Osterwalder, P., (2010). Business Model Canvas: nine business model building blocks. strategizer.

Öztürk, N. K. (2006). "Kamu Sektöründe Performans Ölçümü ve Karşılaşılan Sorunlar". *Amme İdaresi Dergisi,* 39(1), 81-99.

Ryan, N., (2012). The Performance prism. Relevant to acca qualıfıcatıon paper and performance objectıves 12(13), 1-10.

Tulum, S., (2020). Çok boyutlu performans değerleme yöntemlerinden balanced scorecard ve performans prizması yöntemlerinin karşılaştırılması, *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,*11, 21.

Selvi, M. S. (2007). *Müşteri Sadakati*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Sevgi, S., (2014). *Geleneksel ve çok boyutlu performans değerleme modelleri ve bir araştırma,* Yayınlanmamış Doktora tezi, Erciyes Üniversitesi.

Sinclair, D. and Zairi, M. (2000). "Performance Measurement: A Critical Analysis of the Literatüre with Respect to Total Quality Management". *International Journal of Management Reviews*, 2(2), 145- 168.

Singh, K., & Sıwach, M., (2013). Workers participation in management as ambivalence approach: a study of sugar ındustry of haryana, *Global Research Analysis*, 2(10), 52-53.

Thompson, J. (1990). Stratejik management, Awareness and change, chapman and hall university and professional division, 4.

Tunçer, E., (2006). *Çok boyutlu performans değerleme modelleri ve bir balanced scorecard uygulaması,* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi

Uzoğlu, C. (2011). Performans yönetim sistemi ve performans denetimi. Bayındırlık ve İskân Bakanlığı Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Teftiş Kurulu Başkanlığı Yayını, Ankara.

Ülgen H., Mirze K., (2004), *İşletmelerde stratejik yönetim,* Literatür Yayınları: İstanbul.

Wallin, J., Chirumalla, K., & Thompson, A., (2013). Developing pss concepts from traditional product sales situation: The Use of business model canvas. 263, 74.

Yenice, E. (2006). Kamu Kesiminde Performans Ölçümü ve Bütçe ilişkisi. *Sayıştay Dergisi,* 61, 57-68.

Yüreğir, O., & Gülsün N., (2007). "Performans ölçümü ve ölçüm sistemleri; genel bir bakış" *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (8), 545-562.

Yazar/lar Hakkında Bilgi

Ebru Aykan

1975 yılında Kayseri ilinde doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Kayseri'de bitirdikten sonra, 1998 yılında Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü'nden mezun oldu. 2002 yılında Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Yönetim ve Organizasyon Bilim Dalı'nda "Girişimcilik ve Girişimcilerin Liderlik Davranışları: Kayseri'de Bir Uygulama" konulu yüksek lisans teziyle bilim uzmanı oldu. Aynı yıl Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Araştırma Görevlisi olarak işe başladı. 2003 yılında Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Yönetim ve Organizasyon Bilim Dalı'nda doktora eğitimine başladı. Halen Kayseri Üniversitesi UBF'de Profesör olarak görev yapmaktadır. Evli ve üç çocuk annesidir.

Emine Zehra TURAN

Emine Zehra Turan, 1991 yılında Şanlıurfa'da doğdu. İlköğrenimini Cengiz Topel İlköğretim okulunda Liseyi Atatürk Lisesinde tamamladı. 2011 yılında Ardahan Üniversitesi iktisadi ve idari Bilimler Fakültesi işletme Bölümü'nü kazandı ve aynı bölümde siyaset bilimi kamu yönetiminde çift anadal yaptı. 2015 yılında bu bölümlerden mezun oldu. 2015 yılında Bayburt üniversitesinde Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı'da Yüksek Lisans Öğrenimine başladı ve 2018 yılında "İzlenim Yönetimi Taktikleri, Lider- Üye Etkileşimi ve Örgütsel Bağlılığın Duygusal Emek Üzerindeki Etkileri (Şanlıurfa ili Örneği)" adlı tez çalışması ile Yüksek Lisans öğrenimini tamamladı. 2021 yılında, Doktora eğitimine başladı.

Kaynaklar

Bell, W. (2011). Foundations of futures studies: human science for a new era: values, objectivity, and the good society (Vol. 2). Transaction Publishers.

Birdal, İ. & Aydemir, N. (1992). *Üretim Teorileri*, İstanbul: Sistem Yayıncılık Matbaacılık.

Brodzinski, F. R. (1979). The futurist perspective and the managerial process. *New Directions for Student Services*, (6), 17-29.

Brown, T. (2008). Design Thinking. *Harvard Business Review*, 86(6), 84-92.

Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). *The second machine age: Work, progress, and prosperity in a time of brilliant technologies*. WW Norton & Company.

Buchanan, R. (1992). Wicked Problems in Design Thinking. *Design Issues*, 8(2), 5-21.

Christensen, C. M., & Overdorf, M. (2000). Meeting the challenge of disruptive change. *Harvard business review*, 78(2), 66-77.

Christensen, C. M. (2013). *The innovator's dilemma: when new technologies cause great firms to fail*. Harvard Business Review Press.

Cornish, E. (2004). Futuring: The exploration of the future. World Future Society.

Çayalan, H. (2023). Dijital Dönüşümde İşletmelerde AR-GE ve İnovasyon. Ed. G. Kosa ve M. E. Karabayır, *İşletmelerde Dijital Dönüşüm* içinde sf. 99-114. Ankara: Gazi Kitabevi.

Çayalan, N. (2023). "Dijitalleşme sürecinde işletmelerde yeni yönetim yaklaşımları" Ed. G. Kosa ve M. E. Karabayır, *İşletmelerde Dijital Dönüşüm* içinde sf. 115-132. Ankara: Gazi Kitabevi.

De Jouvenel, H. (2019). Futuribles: Origins, philosophy, and practices—Anticipation for action. *World Futures Review*, 11(1), 8-18.

Doruk, H. (2024). Fütürizm Akımı: Öncüleri ve Etkileri, Erişim Adresi: https://markut.net/sayi-7/futurizm-akimi/ Erişim tarihi: 09.04.2024.

Elkington, J., & Rowlands, I. H. (1999). Cannibals with forks: The triple bottom line of 21st century business. *Alternatives Journal*, 25(4), 42.

Hamel, G. (2008). The future of management. *Human resource management international digest,* 16(6).

İncesu, E. (2022). Toplum 5.0 Nedir? Endüstri 4.0 ile Nasıl Bir İlişkisi Vardır? Erişim Tarihi: 20.04.2024, https://www.protopars.com/toplum-5-0/

Kim, W. C., & Mauborgne, R. (2005). How to create uncontested market space and make the competition irrelevant. *Harvard Business Review*, 4(13), 1-2.

Kurtz, C. F., & Snowden, D. J. (2003). The new dynamics of strategy: Sense-making in a complex and complicated world. *IBM systems journal*, 42(3), 462-483.

Maital, S. ve Seshadri, D. V. R. (2012). *Innovation management: strategies, concepts and tools for growth and profit*. SAGE Publications, London.

Martin, R. L. (2009). *The Design of Business: Why Design Thinking is the Next Competitive Advantage*. Harvard Business Press.

Norman Donald, A. (2013). *The design of everyday things*. MIT Press.

Pandit, R. K. (2014). Futuristic Management Information System. *Journal of Advanced Research in Civil and Environmental Engineering*, 1(1), 53-60.

Papanek, V. (1971). Design for the Real World: Human Ecology and Social Change. Pantheon Books.

Porter, M. E. (1985). Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance. Free Press.

Savut, E. (2023). Fütüristik Bir Kamusal Alan Alternatifi Olarak Metaverse. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 10(1), 509-529.

Schein, E. H. (2010). *Organizational Culture and Leadership*. Jossey-Bass.

Schoemaker, P. J. (1995). Scenario planning: a tool for strategic thinking. MIT Sloan Management Review. Erişim adresi: https://sloanreview.mit.edu/article/scenario-planning-a-tool-for-strategic-thinking/ Erişim tarihi: 22.05.2024.

Schumpeter, J. A. (1934). *The Theory of Economic Development*. Harvard University Press.

Senge, Peter M. (1993), *Beşinci Disiplin*, (Çev. İldeniz Ayşegül ve Ahmet Doğukan), Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

Shlesinger Jr, B. E. (1987). Teaching Problem Solving through Invention. *Vocational Education*

Journal, 62(5), 36-37.

Silva, B. N., Khan, M., & Han, K. (2020). Futuristic sustainable energy management in smart environments: A review of peak load shaving and demand response strategies, challenges, and opportunities. *Sustainability,* 12(14), 5561.

Syrett, M., & Devine, M. (2012). Managing uncertainty: Strategies for surviving and thriving in turbulent times. John Wiley & Sons.

Şimşek, Ş., & Çelik, A. (2015). *İşletme Bilimlerine Giriş* (22. baskı). Ankara: Eğitim Kitabevi.

Taboada, I., Daneshpajouh, A., Toledo, N., & de Vass, T. (2023). Artificial Intelligence Enabled Project Management: A Systematic Literature Review. *Applied Sciences*, 13(8), 5014.

Taşkesen, E. (2008). *Fütürist yönetim açısından Mersin Uluslararası Liman İşletmeciliği AŞnin (MIP) inovasyon uygulamalarının fonksiyonel analizi*. Yayınlanmamış Yükseklisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.

Ulrich, K. T., & Eppinger, S. D. (2016). *Product design and development*. McGraw-hill.

Watkins, M. D., & Bazerman, M. H. (2003). Predictable surprises: The disasters you should have seen coming. *Harvard business review*, 81(3), 72-85.

Wujarso, R. (2023). Effect of digital transformation on company operational efficiency. Asadel Publisher.

Van der Heijden, K. (2005). *Scenarios: the art of strategic conversation*. John Wiley & Sons.

Yazar/lar Hakkında Bilgi

Öğr. Gör. Dr. Hakan ÇAYALAN

Lisans eğitimini Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümünde, yüksek lisansını Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde Kamu Yönetimi ve Siyaset Ana Bilim Dalında, doktora eğitimini ise Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim dalında tamamlamıştır. Mesleki hayatına 2013 yılında Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nda Gümrük Muhafaza Memuru olarak başlayan yazar, 2019 itibariyle Iğdır Üniversitesi Tuzluca Meslek Yüksekokulunda Öğretim Görevlisi olarak çalışmaktadır. 2019 yılından bu yana Tuzluca Meslek Yüksekokulu Hukuk Bölüm başkanlığı görevini ve 2024 yılından bu yana da Büro Hizmetleri ve Sekreterlik Bölüm Başkanlığını sürdürmektedir. Ayrıca yazar Örgütsel Davranış, İnsan Kaynakları Yönetimi alanlarında çalışmalar yapmakta olup, özellikle yenilik algısı, yenilik performansı ve liderlik alanlarında yayınları bulunmaktadır.

Doç. Dr. Turhan MOÇ

Lisans eğitimini Atatürk Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme Bölümünde, yüksek lisansını Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde, doktora eğitimini ise Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim ve Organizasyon Bilim dalında tamamlamıştır. Mesleki hayatına Kafkas Üniversitesi Kağızman Meslek Yüksekokulunda Öğretim Görevlisi olarak 1998 yılında başlayan yazar, 2019 yılında Iğdır Üniversitesinde doktor öğretim üyesi unvanını almıştır. Yazar 2023 yılında Yönetim ve Strateji Bilim/Sanat alanında doçent unvanı almıştır. Yazar halen aynı kurumda görev yapmakta ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme bölümünde görevini sürdürmektedir. Ayrıca yazar Örgütsel Davranış, Girişimcilik, İnsan Kaynakları Yönetimi ve Stratejik Yönetim alanlarında çalışmalar yapmaktadır.

Kaynakça

Acaray, A. (2007). *Kobi'lerde Yenilik Türlerinin Analizi ve Yenilik Engellerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma,* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi.

Akkoyun, B., (2020). *Teknoloji Yönetiminin Başarısında Örgütsel Yapı ve İnsan Kaynakları Yönetiminin Etkisi Üzerine Bir Araştırma*, 1.Baskı, Gazi Kitabevi.

Argüden, Y., (2008), Değişim Yönetimi, *Önce Kalite Dergisi*, 6 (2), 36-38.

Atik, H. (2005). *Yenilik ve Ulusal Rekabet Gücü*, 1. Baskı, Detay yayıncılık.

Aygen, S. (2006). *İşletmelerde Yenilik Yönetimi Sürecinde Örgüt Yapılarında ve Hizmet Tasarımlarında Yaşanan Dönüşünler: Bir Ampirik Araştırma*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi.

Baktır, E. (2013). Proje Yönetimi Ders Notları, <http:// cevdetkizil.com/cevdetkizil/ tr/admin/editor/ ccv/verilendersler/py_elif.pdf> (13.11.2013).

Bensghir, T.K. (1996). B*ilgi Teknolojileri ve Örgütsel Değişim*, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları, Ankara.

Betz, F. (2010). *Teknolojik Yenilik Yönetimi*, 1. Basım, Tübitak Popüler Bilim Kitapları, 407-426.

BudaK, G. (2006). *Yenilikçi Yönetim Yaratıcı Birey*, Sistem Yayıncılık, İstanbul,

Çağlar, İ. (2005). *Türk İşletmeciliğinde Değişim ve Değişim Yönetimi*, 1. Basım, Gazi Kitapevi,

Çetindamar, D., Phaal,R., & Probert, D., (2013), *Teknoloji Yönetimi Faaliyet ve Araçları*, 2. Basım, Efil Yayınevi.

Durna, U. (2002). *Yenilik Yönetimi*, 1. Baskı. Nobel Yayın Dağıtım,

Elçi, Ş. (2007). *İnovasyon "Kalkınmanın ve Rekabetin Anahtarı*. 2. Baskı, Nova Basın Yayın,

Eren, E. (2011). "Yönetim ve Organizasyon (Çağdaş ve Küresel Yaklaşımlar)", 11. Baskı. Beta Yayın,

Freeman, C. (2011). *İktisadi Yenilik*, 5. Basım, Çeviren: Ergun Türkcan. TÜBİTAK Yayınları, 403-404.

Gore, A. (2013). *Gelecek, Global Değişim Yaratan 6 Dinamik*, 1. Baskı. Çev. Ebru Kızıldağ, Mediacat Yayınları,

Gökcek, O. (2007). *Yenilik Yönetimi Süreci ve Yenilik Stratejileri: Otomotiv Sektöründe Bir Alan Çalışması*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi.

Gray, F.C. & Larson, E.W. (2003). *Project Management*, McGraw-Hill, New York.

Ünver, İ., (2009). İşletmelerde Yenilik ve Yönetimi, *Çerçeve Dergisi* (MÜSİAD), C. 52, 178

Jaikumar, R. (1986). Post-İndustrial Manifacturing, *Harvard Business Review*, 64 (6), 69-76.

Kavrakoğlu, İ. (2006). *Yönetimde Devrimin Rehberi, İnovasyon*, 2. Basım. Alteo Yayımcılık,

Koçel, T. (2011). *İşletme Yöneticiliği*, Beta Basım Yayın,

Mıhçıoğlu, C. (1990). *Yönetimde İnsan İlişkileri*, Ankara Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.

Öğüt, A. (2003). *Bilgi Çağında Yönetim*, 1. Basım. Nobel Yayın Dağıtım.

Öğüt, A., (2012). *Bilgi Çağında Yönetim*, Nobel Yayın Dağıtım.

Öner, A. (2002), *Örgüt Yapıları ve Teknoloji Yönetimi, Teknoloji Yönetiminin Örgüt Yapılarına Etkisi*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi.

Özgün, M. (2009). Bir Rekabet Stratejisi Olarak Yenilik", *Çerçeve Dergisi* (MÜSİAD), C. 152. s. 153-154.

Öztürk, E. (2006). *Teknolojik Yenilik Süreci Ve Teknolojik Yenilik Yeterliklerinin Firma Performansı Üzerine Etkisi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü.

Phaal, R. Farrukh, C.J.P., & Probert, D.R., (2006). Technology Management Tools: Concept, Development and Application, *Technovation*, 26, 336-344.

Polat M. & Öner M.A. (2010). Firmalarda Yenilik Yönetimi Teknikleri, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Araştırma Notları, İstanbul.

Porter, M. (2010). *Rekabet Üzerine*, Çev. Kıvanç Tanrıyar, Optimist Yayınları.

Rush, H., Bessant, J. & Hobday, M., (2007). Assesing the technological capabilities of firms: developing a policy tool, *R&D Management*, 37 (3), 221-236.

Sucu, Y. (2000). *Örgütsel Değişim*, 1. Basım. Elit Yayıncılık.

Tunç, H. (2008). *Bir Yenilik Göstergesi Olarak Patent ve Türkiye Patent Performansı*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi.

Kaynakça

Agustiady, T. K., & Cudney, E. A. (2018). Total Productive Maintenance. *Total Quality Management & Business Excellence*, 1-8. https://doi.org/10.1080/14783363.2018.1438843

Akbal, H. (2021). *Sağlık Sektöründe Süreç İyileştirme: Bir Eğitim ve Araştırma Hastanesinde Kısıtlar Teorisi-Yalın Üretim-Simülasyon Bütünleşik Yöntemi ile Bir Uygulama*[Doktora Tezi]. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Aktan, C. C. (2012). Organizasyonlarda Toplam Kalite Yönetimi. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, *4*(2), 249-256.

Al-Baik, O., & Miller, J. (2015). The Kanban Approach, Between Agility and Leanness: A Systematic Review. *Empirical Software Engineering*, *20*(6), 1861-1897. https://doi.org/10.1007/s10664-014-9340-x

Alp, F., & Akalın, B. (2023). Yalın Yönetim Alanında Yürütülen Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi (1996-2022). *Sağlık ve Sosyal Refah Araştırmaları Dergisi*, *5*(1), 114-125.

Alsadi, J., Antony, J., Mezher, T., Jayaraman, R., & Maalouf, M. (2023). Lean and Industry 4.0: A Bibliometric Analysis, Opportunities for Future Research Directions. *Quality Management Journal*, *30*(1), 41-63. https://doi.org/10.1080/10686967.2022.2144785

Arnheiter, E. D., & Maleyeff, J. (2005). The Integration of Lean Management and Six Sigma. *The TQM magazine*, *17*(1), 5-18.

Avunduk, H. (2019). Yalın Altı Sigma: Bir Pet Şişirme Makinasında Süreç İyileştirme Uygulaması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *18*(70), 633-653.

Ayçin, E. (2016). *Yalın Üretim Uygulamalarında İsrafın Azaltılması ile Performans Ölçütleri Arasındaki İlişkilerin ve Etkileşimin Analizi*[Doktora Tezi], Dokuz Eylül Üniversitesi.

Aytar, Ü. O. (2019). Endüstri 4.0 ve Bu Paradigmanın Örgüt Yönetimi Üzerindeki Olası Etkileri. *İş, Güç: Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, *21*(2), 75-90.

Bateman, N., Philp, L., & Warrender, H. (2016). Visual Management and Shop Floor Teams – Development, Implementation and Use. *International Journal of Production Research*, *54*(24), 7345-7358. https://doi.org/10.1080/00207543.2016.1184349

Braglia, M., Carmignani, G., & Zammori, F. (2006). A New Value Stream Mapping Approach for Complex Production Systems. *International Journal of Production Research*, *44*(18-19), 3929-3952. https://doi.org/10.1080/00207540600690545

Canel, C., Rosen, D., & Anderson, E. A. (2000). Just-In-Time is not Just for Manufacturing: A Service Perspective. *Industrial Management & Data Systems*, *100*(2), 51-60.

Chan, F. T. S., Lau, H. C. W., Ip, R. W. L., Chan, H. K., & Kong, S. (2005). Implementation of Total Productive Maintenance: A Case Study. *International Journal of Production Economics*, *95*(1), 71-94. https://doi.org/10.1016/j.ijpe.2003.10.021

Chiarini, A. (2012). *Lean Organization: From The Tools of the Toyota Production System to Lean Office* (C. 3). Springer Science & Business Media.

Corona, E., & Pani, F. E. (2013). A Review of Lean-Kanban Approaches in The Software Development. *WSEAS Transactions on Information Science and Applications*, *10*(1), 1-13.

Çalışkan, G. (2006). Altı Sigma ve Toplam Kalite Yönetimi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *5*(17), 60-75.

Dahlgaard, J. J., & Dahlgaard-Park, S. M. (2006). Lean Production, Six Sigma Quality, TQM and Company Culture. *The TQM magazine*, *18*(3), 263-281.

Dekier, Ł. (2012). The Origins and Evolution of Lean Management System. *Journal of International Studies*, *5*.

Deniz, N., & Tükenmez, İ. (2024). Lean Six Sigma Studies in Türkiye: A Literature Review. *Gazi University Journal of Science*, *37*(2), 875-893.

Diker, F. (2023). *Yalın Altı Sigma Yöntemiyle Hata Oranlarının Azaltılması ve Simülasyonu: Değirmen Makinaları İmalat İşletmesi Örneği* [Doktora Tezi]. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Dudek-Burlikowska, M., & Szewieczek, D. (2009). The Poka-Yoke Method as an Improving Quality Tool of Operations in The Process. *Journal of Achievements in Materials and Manufacturing Engineering*, *36*(1), 95-102.

European Commission (2021). Industry 5.0—Towards a Sustainable, HumanCentric and Resilient European Industry. [Online].

Fullerton, R. R., McWatters, C. S., & Fawson, C. (2003). An Examination of The Relationships Between JIT and Financial Performance. *Journal of Operations management*, *21*(4), 383-404.

Groenevelt, H. (1993). The Just-In-Time System. *Handbooks in Operations Research and Management Science*, *4*, 629-670.

Hackman, J. R., & Wageman, R. (1995). Total Quality Management: Empirical, Conceptual, and Practical Issues. *Administrative Science Quarterly*, 309-342.

Hines, P., & Rich, N. (1997). The Seven Value Stream Mapping Tools. *International Journal of Operations & Production Management*, *17*(1),46-64.https://doi.org/10.1108/01443579710157989

Hudori, M. (2017). Penerapan Prinsip 5S (Seiri, Seiton, Seiso, Seiketsu, Shitsuke) di Gudang Zat Kimia Perusahaan Perkebunan Kelapa Sawit. *Industrial Engineering Journal*, *6*(2). https://ojsv2-demo2.unimal.ac.id/miej/article/view/165

Jenner, R. (1998). Dissipative Enterprises, Chaos, and the Principles of Lean Organizations. *Omega*, *26*(3), 397-407. https://doi.org/10.1016/S0305-0483(97)00067-4

Kaygusuz, Y. (2017). *Yalın Altı Sigma ve Bir Üretim İşletmesinde Uygulama*[Doktora Tezi]. Uludağ Üniversitesi

Koether, R. (2020). Lean Production auch für Kleinserien anwendbar. İçinde R. Koether & K.-J. Meier (Ed.), *Lean Production für die variantenreiche Einzelfertigung* (ss. 3-28). Springer Fachmedien Wiesbaden. https://doi.org/10.1007/978-3-658-30948-0_1

Leng, J., Sha, W., Wang, B., Zheng, P., Zhuang, C., Liu, Q., . . . Wang, L. (2022). Industry 5.0: Prospect and Retrospect. *Journal of Manufacturing Systems*, *65*, 279–295. https://doi.org/10.1016/j.jmsy.2022.09.017

Liker, J. (2021). *The Toyota Way: 14 Management Principles from the World's Greatest Manufacturer.* McGraw-Hill Education.

Luthra, S., Garg, D., Agarwal, A., & Mangla, S. K. (2020). *Total Quality Management (TQM): Principles, Methods, and Applications*. CRC press.

Mahadevan, G., & Chejarla, K. C. (2023). *Lean Management for Small and Medium Sized Enterprises: Adapting Operations to Changing Business Environment*. Springer Nature Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-19-4340-9

Maskell, B. H., Baggaley, B., & Grasso, L. (2011). *Practical Lean Accounting: A Proven System for Measuring and Managing the Lean Enterprise*. CRC Press.

Meral Uluç, S. (2022). *Değer Akışı Maliyetleme ve Karar Verme: Yalın Üretim İşletmelerinde Uygulamalar* [Doktora Tezi] Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi.

Mergen, E. (1993). Toplam Kalite Yönetimi. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *11*(1), 25-33.

Montgomery, D. C., & Woodall, W. H. (2008). An Overview of Six Sigma. *International Statistical Review / Revue Internationale de Statistique*, *76*(3), 329-346.

Moraes, A., Carvalho, A. M., & Sampaio, P. (2023). Lean and Industry 4.0: A Review of the Relationship, Its Limitations, and the Path Ahead with Industry 5.0. *Machines*, *11*(4), Article 4. https://doi.org/10.3390/machines11040443

Nascimento, D. L. D. M., Sotelino, E. D., Lara, T. P. S., Caiado, R. G. G., & Ivson, P. (2017). Constructabılıty in Industrıal Plants Constructıon: A Bım-Lean Approach Usıng the Dıgıtal Obeya Room Framework. *Journal of Civil Engineering and Management*, *23*(8), 1100-1108. https://doi.org/10.3846/13923730.2017.1385521

Nugraha, A. S., Desrianty, A., & Irianti, L. (2015). Usulan perbaikan berdasarkan metode 5S (Seiri, Seiton, Seiso, Seiketsu, Shitsuke) untuk area kerja lantai produksi di PT. X. *Reka integra*, *3*(4).

Onat, O. K. (2012). *Yalın Maliyet Yönetimi Yaklaşımı ve Bir Üretim İşletmesi Uygulaması* [Doktora Tezi]. Süleyman Demirel Üniversitesi.

Özdağoğlu, G., Damar, M., & Özdağoğlu, A. (2022). Web of scıence süzgecinden yalın üretim araştırma portföyü: nereden başlamalıyız? *Verimlilik Dergisi*, *2*, 213-230.

Rahman, N. A. A., Sharif, S. M., & Esa, M. M. (2013). Lean manufacturing Case Study with Kanban System Implementation. *Procedia Economics and Finance*, *7*, 174-180.

Restuputri, D. P., & Wahyudin, D. (2019). Penerapan 5S (Seiri, Seiton, Seiso, Seiketsu, Shitsuke) Sebagai Upaya Pengurangan Waste Pada Pt X. *Jurnal Sistem Teknik Industri*, *21*(1). https://talenta.usu.ac.id/jsti/article/view/903

Rewers, P., Trojanowska, J., & Chabowski, P. (2016). Tools and Methods of Lean Manufacturing-a Literature Review. *Proceedings of 7th International Technical Conference Technological Forum*, 28-30.

Sedat, Y., Ünal, F. & Çulhaoğlu, Ö. (2023). Kalite Süreçlerinde PUKÖ Döngüsü: Dış Değerlendiricilerin Görüşlerine Göre Türk Üniversitelerinin Yeterlik Düzeyleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *57*, 281-305.

Singh, B., Garg, S. K., & Sharma, S. K. (2011). Value Stream Mapping: Literature Review and Implications for Indian Industry. *The International Journal of Advanced Manufacturing Technology*, *53*(5), 799-809. https://doi.org/10.1007/s00170-010-2860-7

Singh, G., & Ahuja, I. S. (2012). Just-In-Time Manufacturing: Literature Review and Directions. *International Journal of Business Continuity and Risk Management*, *3*(1), 57. https://doi.org/10.1504/IJBCRM.2012.045519

Sullivan, W. G., McDonald, T. N., & Van Aken, E. M. (2002). Equipment Replacement Decisions and Lean Manufacturing. *Robotics and Computer-Integrated Manufacturing*, *18*(3), 255-265. https://doi.org/10.1016/S0736-5845(02)00016-9

Şarkbay, Ö. F. (2021). *Yalın Yönetim Anlayışının, İşletmelerin Hizmet Kalitesi ve Hizmeti Alan Taraflara Etkileri: Sağlık Sektöründe Bir Uygulama*[Doktora Tezi]. İstanbul Gelişim Üniversitesi.

Tekin, M., Arslandere, M., Etlioğlu, M., Koyuncuoğlu, Ö., & Tekin, E. (2019). An Application of SMED and Jidoka in Lean Production. Içinde N. M. Durakbasa & M. G. Gencyilmaz (Ed.), *Proceedings of the International Symposium for Production Research 2018* (ss. 530-545). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-92267-6_45

Temel, B., Başağa, H., Uluçay Temel, M., Kamber Yılmaz, G., & Nasery, M. (2019). Big Room Concept in Project Management and Control. *Journal of Construction Engineering, Management & Innovation*, *2*(4).

Tikici, M., Aksoy, A., & Derin, N. (2006). Toplam Kalite Yönetiminin Radikal Unsurlarından Birisi Olarak Yalın Yönetim. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *5*(15), 20-33.

Tjahjono, B., Ball, P., Vitanov, V. I., Scorzafave, C., Nogueira, J., Calleja, J., Minguet, M., Narasimha, L., Rivas, A., & Srivastava, A. (2010). Six Sigma: A literature Review. *International Journal of Lean Six Sigma*, *1*(3), 216-233.

Vilkas, M., Duobienė, J., Rauleckas, R., Rūtelionė, A., & Šeinauskienė, B. (2022). *Organizational Models for Industry 4.0: Lean, Agile and Service-Oriented Organizations*. Springer Nature.

Wilson, L. (2010). How to Implement Lean Manufacturing. McGraw-Hill

Womack, J. P., Jones, D. T., & Roos, D. (2007). *The Machine that Changed the World: The Story of Lean Production–Toyota's Secret Weapon in the Global Car Wars that is Now Revolutionizing World Industry*. Simon and Schuster.

Yılmaz, E. (2023). *Kanıta Dayalı Yönetim ile Yönetsel Karar Verme Süreçlerinin Pukö Döngüsü Çerçevesinde Geliştirilmesi: Şehir Hastaneleri Model Önerisi*[Doktora Tezi]. İstanbul Medipol Üniversitesi.

Yazar/lar Hakkında Bilgi:

Yazar, lisans eğitimini Atatürk Üniversitesi İşletme Bölümü'nde, yüksek lisans eğitimini Atatürk Üniversitesi Yönetim ve Organizasyon Bölümü'nde tamamlamıştır. Yüksek lisans tezinde örgütsel adaletin tükenmişlik üzerine etkisi konusunu çalışmıştır. Doktora eğitimini ise Kafkas Üniversitesi İşletme Bölümü'nde tamamlamıştır. Doktora tezinde çalışan sadakatinin örgüt yararına etik dışı davranışlar ve bilgi ifşasına etkisinde ahlaki çözülmenin rolünü incelemiştir. Yazar; yönetim ve organizasyon, örgütsel davranış, insan kaynakları yönetimi ve liderlik alanlarına ilgi duymaktadır. 2010-2024 yılları arasında Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu'nda öğretim görevlisi olarak çalışmaya başladığı Ardahan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde doktor öğretim üyesi olarak görevine devam etmektedir.

Kaynakça

Akbaba, Ö., & Altındağ, E. (2016). The Effects Of Reengineering, Organizational Climate And Psychological Capital On The Firm Performance. *Procedia Social and Behavioral Sciences,* 235, 320-331.

Aktan, C. C. (2011). Organizasyonlarda Değişim Yönetimi: *Değişim Mühendisliği. Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 3*(1), 67-96.

Altinkemer, K., Özçelik, Y., & Ozdemir, Z. D. (2011). Productivity and Performance Effects of Business Process Reengineering: A Firm-Level Analysis. Journal of Management Information Systems, 27(4), 129-161.

Amit, P. P. (2018). Employee Perception towards Organisational Change. *International Academic Journal of OrganizationalBehavior and Human Resource Management, 5* (1), 1–25. doi: http://doi.org/10.9756/iajobhrm/v5i1/1810001.

Ataman, G. (1997). Değişim Mühendisliği; Çalışma Hayatının Kalitesinin Attırılmasına Hizmet Eden Bir Araç mı? İşten Çıkarmalar İçin Hazırlanan Bir Zemin mi? *Öneri Dergisi, 1*(6), 83-86.

Ataman, G. (2002). Tedarik Zinciri ve Yönetimi: Değişim Mühendisliği ve Dış Kaynaklardan Yararlanma İlişkisi Üzerine Bir İlerleme. *Öneri Dergisi, 5*(17), 35-42.

Bhaskar, H. L., & Singh, R. P. (2014). Business Process Reengineering: A Recent Review. *Global Journal of Business Management, 8*(2), 24-51.

Blancett, S. S., Flarey, D. L. (1995). *Reengineering Nursing and Health Care*. The Handbook for Organizational Transformation. Aspen Publishers, Inc., ISBN 0-8342-0660-9.

Burnes, B. (2011). Introduction: Why Does Change Fail, and What Can We Do About It? *Journal of Change Management,11* (4), 445–450. doi: http://doi.org/10.1080/14697017.2011.630507

Campbell, S., & Kleiner, B. H. (1997). New developments in re-engineering organizations. *Work Study, 46*(3), 99-103.

Chan, P. S., & Peel, D. (1998). Causes and impact of reengineering. *Business Process Management Journal, 4*(1), 44-55.

Chen, Y.C. (2001). Empirical modelling for participative business process reengineering. PhD diss. University of Warwick.

Cleland, D. I. (1996). "The Trigger Effects" of Reengineering. In Proceedings of the 27th Annual Seminar/Symposium Project Managemet Institute: "Revolutions, Evalutions, Project Solutions.".Boston.

Covert. M. (1997). Successfully Performing Business Process Reengineering. Visible Systems Corporation. https://www.csus.edu/indiv/r/rengstorffj/obe152spring02/articles /businessprocess reengineering.pdf, Erişim Tarihi: 6.06.2024

Davenport, T. (1993), "Need radical innovation and continuous improvement? Integrate processreengineering and TQM", *Planning Review, Vol. 21* No. 3, pp. 6- 12.

Davenport, T.H. & Short, J.E. S. (1990). "The New Industrial Engineering: Information Technology and Business Process Redesign." *Sloan Management Review*, pp. 11-27.

Demir, Y. (2008). İşletme Yönetimi Açısından Değişim Mühendisliği Yaklaşımı ve Uygulanabilirliği. *Social Sciences, 3*(2), 286-295.

Dinçer, Ö., (1992). *Örgüt Geliştirme: Teori Uygulama ve Teknikleri*, Timaş Yayınları, 2. Basım, İstanbul.

Dutta, S. (2007). Recognizing the true value of software assets. INSEAD & micro focus ltd. 1-29.

Erim, A. & Vayvay, Ö. (2010). Is The Busıness Process Reengıneerıng (Bpr) Proved Itself To Be A Trustable Change Management Approach For Multınatıonal Corporatıons? Case Studıes From The Lıterature. *Havacılık Ve Uzay Teknolojileri Dergisi, 4*(4), 23 - 30.

Freedman, L. (2013). *Strategy: A history.* New York, US: Oxford University Press.

Göksoy, A., Özsoy, B., & Vayvay, O. (2012). Business process reengineering: Strategic tool for managing organizational change an application in a multinational company. *International Journal of Business and Management, 7* (2), 89-112.

Gunasekaran, A., & Kobu, B. (2002). Modelling and analysis of business process reengineering. *International Journal of Production Research,* 2521-2546.

Hammer, M., & Champy, J. (2001). Reengineering the corporation: a manifesto for business revolution. Harper Business. https://public.summaries.com/files/1-page-summary/reengineering-the-corporation.pdf

Hammer, M., & Champy, J. (1993). Reengineering the corporation: a manifesto for business revolution. New York : HarperBusiness. *Revised edn HarpersCollins*, ISBN 0-88730-640-3

Hammer, M., & Champy, J.. (1998) , *Değişim Mühendisliği İş İdaresinde Devrim İçin Bir Manifesto,* Çev. Sinem GÜL, Sabah Yayınları, Yön Matbaacılık, İstanbul.

Hamscher, W. (1994). AI in business-process reengineering. *AI Magazine.* Winter, Vol. 15, 4

Hussein, B., Bazzi, H., Dayekh, A., & Hassan, W. (2013). Critical analysis of existing business process reengineering models: Towards the development of a comprehensive integrated model. *Journal of Project, Program & Portfolio Management, 4* (1), 30-40.

Kılıç, A. (2023). Nissan'ın Değişim Mühendisliği ve Türk Eğitim Sistemine Uygulanabilirliği. *Educatıone, 2*(2), 289-316.

Kocakahyaoğlu, K., (2008). *Değişim Mühendisliği Uygulamalarında Kıyaslama(Benchmarking) ve İnşaat Sektöründeki Yöneticilerin Yaklaşımları*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi.

Koçel, T., (2014). *İşletme Yöneticiliği*, Beta Yayınları, 15. Baskı, İstanbul.

Lillrank, P. A. & Holopainen, S. (1998). Reengineering for business option value. *Journal of Organizational Change Management. (11)* 3, 246-259.

Manganelli, R.L. & Klein, M.M. (1994). Your reengineering toolkit, *Management Review,Vol. 83* No. 8, pp. 26-30.

Mechling, J. (1994). Reengineering government: is "there" a there? *Public Productivity and Management Review. Winter, Vol. 18*, 2, p. 189-197.

Ölmez, Y.(2008). *Değişim Mühendisliği ve İşletme Performanslarına Etkisi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi.

Özer, M. A. (2012). Etkin ve Verimli Yönetim İçin Değişim Mühendisliği Uygulamaları. *Verimlilik Dergisi*, 2, 1-20.

Papatya, G. (2019). Yönetim Uygulamalarında Evrim, Doğal Seçilim ve Yeniden Üretim: Değişim Mühendisliği Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi Fakültesi, 24*(3), 655-677.

Paton, R. A., Paton, R., & McCalman, J. (2000). *Change Management: A Guide to Effective Implementation.* SAGE Publications.

Rigby, D. (1993). The Secret History of Process Reengineering. *Planning Review, 21*(2), 24-27.

Safarov, F. (2014). Kriz Durumunda Değişim Mühendisliğinden Yararlanma Üzerine Bir Uygulama. *Avrasya Etüdleri, 42*(2), 83-108.

Talwar, R. (1993). Business Re-engineering - a Strategy-driven Approach. *Long Range Planning, 26(*6), 22-40.

Tetenbaum, T. J. (1998). Shifting paradigms: from Newton to chaos. *Organizational dynamics, 26*(4), 21-32.

Tsuchıya, S. (1998). Reengineering Management: A Cognitive Approach to Reengineering. *International Transactions in Operational Research, 5*(4), 273-283.

Tsuchıya, S. (1998). Reengineering Management: A Cognitive Approach to Reengineering. *International Transactions in Operational Research, 5*(4), 273-283.

Zarah, A. (2023). "Business Process Reengineering Guide", Busıness Consultıng, https://www.designrush.com/agency/business-consulting/trends/what-is-business-process-reengineering, Erişim tarihi: 04.06.2024.

21. Yüzyılda
EĞİTİM VE TOPLUMSAL KAZANIMLARI

Editör
DOÇ. DR. MEHMET YAŞAR KILIÇ

EĞİTİM
yayınevi

21.YÜZYILDA EĞİTİM VE TOPLUMSAL KAZANIMLARI
Editör: Doç. Dr. Mehmet Yaşar Kılıç

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-76-2
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt

Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

21.YÜZYILDA EĞİTİM VE TOPLUMSAL KAZANIMLARI
Editör: Doç. Dr. Mehmet Yaşar Kılıç
VI+160 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-76-2

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

Kaynakça

Adıgüzel, Ö. (2022). *Eğitimde Yaratıcı Drama*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Aslan, E. (2013). Torrance Yaratıcı Düşünce Testi'nin Türkçe Versiyonu. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, *14*(14), 19-40.

Ay, F. (2021). Öğrencilerin Yaratıcı Düşünme Becerileri ve Algısal Öğrenme Stil Tercihlerinin İncelenmesiYüksek Lisans Tezi. Siirt: Siirt Üniversitesi.

Ballı, A. (2019). Örgüt Kültürünün Öğretmenlerin Yaratıcı Düşünme Eğilimlerine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.

Birişçi, S. ve Karal, H. (2011). Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Destekli Ortamda Materyal Tasarlarken İşbirlikçi Çalışmalarının Yaratıcı Düşünme Becerilerine Etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *12*(2), 203-219.

Çağ Adıgüzel, D. (2016). Sınıf Öğretmenlerinin Yaratıcı Düşünme Becerileri ile Öğretmen Davranışlarının Öğrencilerin Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Gelişimine Katkısı Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Demirci, C. (2007). Fen Bilgisi Öğretiminde Yaratıcılığın Erişi ve Tutuma Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (32), 65-75.

Durhan, G. (2021). Eleştirel Düşünme: Bir Sokratik Sorgulama Metodolojisi. *Temaşa Erciyes Üniversitesi Felsefe Bölümü Dergisi*, (15), 86-97.

Erol, M., Erol, A., Çalışır, S. Ve Bozan, M. (2019). Öğretmenlerinin Yansıtıcı Düşünme Eğilimleri ile Yaratıcı Düşünme Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Temel Eğitim Dergisi, 1*(2), 20-29.

Erol, M., Erol, A., Çalışır, S. ve Bozan, M. (2019). Öğretmenlerinin Yansıtıcı Düşünme Eğilimleri ile Yaratıcı Düşünme Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Temel Eğitim Dergisi, 1*(2), 20-29.

Gülel, G. (2006). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yaratıcılık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (Pamukkale Üniversitesi Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Işık, Y. A. (2013). Sunular Yardımıyla Öğrencilerin Yaratıcı Düşünme Becerilerini Geliştirme. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *1*(1), 89-96.

Kara, Ş. ve Şençiçek, S. (2015). Yaratıcı Çocuk Yetiştirmede Problemler ve Çözüm Önerileri. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 6*(2), 90-97.

Karakaş, A. G. (2023). Türkçe Öğretmenlerinin Yaratıcı Düşünme Becerisini Geliştirmeye Yönelik Öz Yeterlilik Algıları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Karakuş, M. (2001).Eğitim ve yaratıcılık. *Eğitim ve Bilim*, *26*(119).

Kökdemir, D. (2003). *Belirsizlik Durumlarında Karar Verme ve Problem Çözme*. (Tez no:127649) [Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Kuşçu, H. (2023). İlköğretim Matematik Öğretmeni Adaylarının Yaratıcı Düşünme Becerileri ile Eleştirel Düşünme Eğilimlerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi.

Onur, D. ve Zorlu, T. (2017). Yaratıcılık Kavramı ile İlişkili Kuramsal Yaklaşımlar. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, *6*(3), 1535-1552.

Özerbaş, M. A. (2011). Yaratıcı Düşünme Öğrenme Ortamının Akademik Başarı ve Bilgilerin Kalıcılığa Etkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *31*(3), 675-705.

Özgenel, M. ve Çetin, M. (2017). Marmara Yaratıcı Düşünme Eğilimleri Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 46*(46), 113-132.

Öztürk, E. (2014). Yaratıcılık ve Eğitim. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (1).

Serin, E. (2020). Alkol / Madde Kullanım Bozukluğu Tanısı Alan Hastaların Bağlanma Stilleri ve Yenilik Arama Davranışının İncelenmesi. Yüksek Lisans tezi. İstanbul: Üsküdar Üniversitesi.

Sevinç, M. ve Tok, E. (2010). Düşünme Becerileri Eğitim Programlarının Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Düşünme Becerilerine İlişkin Görüşlerine Etkisi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, *5*(3), 875-891.

Soydan, S. (2013). Çocuklarda Merak Duygusunu Uyandırmada Montessori Öğretmenlerinin Kullandıkları Stratejiler. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1*(25), 269-290.

Sönmez Ektem, İ. (2017). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Görüşlerine Göre Uygulama Okullarındaki Etkinliklerin Yaratıcılık Bağlamında Değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (26), 523-547.

Sungur, N. (1997). *Yaratıcı Düşünce*.İstanbul: Evrim Yayınevi.

Tatlı Erten, C. (2017). Çocuklarda Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Saptanması ve Okul Psikolojik Danışmanlarının Farkındalığının İncelenmesi. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Tatlı, C. E. (2017). Çocuklarda Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Saptanması ve Okul Psikolojik Danışmanlarının Farkındalığının İncelenmesi. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Tortumlu, B.(2022). Öğretmenlerin Öğretim Programı Okuryazarlık Düzeylerine Yönelik Algıları ile Öz Disiplin Özelliklerinin İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi. Burdur: Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi.

Turan, H. (2010). Sınıf Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Özellikleri ile Yaratıcı Düşünme, Problem Çözme ve Eleştirel Düşünme Eğilimleri Arasındaki Açıklayıcı İlişkiler Örüntüsü. Doktora tezi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.

Turna, Ö. ve Bolat, M. (2015). Eğitimde Disiplinlerarası Yaklaşımın Kullanıldığı Tezlerin Analizi. *Ondokuz Mayis University Journal of Education Faculty*, 34(1), 35-55.

Yaşar, M. C. ve Aral, N. (2010). Yaratıcı Düşünme Becerilerinde Okul Öncesi Eğitimin Etkisi. *Kuramsal Eğitim bilim, 3*(2), 201-209.

Yavaşoğlu, E. (2019). Evli Bireylerin Mutluluk Düzeyleri İle Özgünlük ve Değerler Arasındaki Yordayıcı İlişkiler. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.

Yenilmez, K. ve Yolcu, B. (2007). Öğretmen Davranışlarının Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Gelişimine Katkısı. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *9*(18), 95-105.

Yeşilyurt, E. (2020). Yaratıcılık Ve Yaratıcı Düşünme: Tüm Boyut ve Paydaşlarıyla Kapsayıcı Bir Derleme Çalışması. *OPUS International Journal of Society Researches, 15*(25), 3874-3915.

KAYNAKÇA

Güngör Aytar, A. (2015). *Etkili İletişim*. Hedef Yayıncılık.

Açıkalın, A., ve Turan, S. (2021). *Bir Anlam Köprüsü İnşa Etme Aracı Olarak Okullarda Etkili İletişim.* Pegem A Yayıncılık.

Akgün, R., ve Çetin, H. (2018). Üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin ve empati düzeylerinin belirlenmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *7*(3).

Alawamleh, M., Al-Twait, L. M., ve Al-Saht, G. R. (2020). The Effect Of Online Learning On Communication Between İnstructors And Students During Covid-19 Pandemic. *Asian Education And Development Studies*, 11(2), 380-400.

Arıcan, S. (2023). Eğitim Örgütlerinde Yaşanan İletişim Engelleri ve Çözümüne Yönelik Önerilerin İncelenmesi. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi,* 7(30), 90-103.

Avcı, Ö. (2019). *Duygusal Zeka ve İletişim*. Beta Yayınevi.

Ayhan, Ö. Z. (2017). Kaynak ve alıcı yönünden etkili iletişimin odak noktaları ve bunların dinî iletişime etkileri. Bilimname, 2017(33), 119-139.

Balcı, A. (2015). *Sosyal Bilimlerde Araştırma. Yöntem, Teknik ve İlkeler.* Pegem Yayınları.

Batu, M., ve Yanık, A. (2021). Bir iletişim türü olarak yazılı iletişim: Üniversite öğrencilerinin mektuplarına yönelik nitel bir inceleme. *Selçuk İletişim*, *14*(2), 723-753.

Berk, F. M. (2009). Yabancı dil öğretim yöntemlerinde sözsüz iletişim ve beden dili. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 12(1-2), 575.

Bilen, M. (2009). *Sağlıklı insan ilişkileri*. Anı Yayıncılık.

Cüceloğlu, D. (2002). *İletişim Donanımları: Keşke'siz Bir Yaşam İçin İletişim*. Remzi Kitabevi.

Çakır, M. (2020). Örgütlerde İletişim Sorunlarının Saptanması ve Çözümü İçin Kullanılabilecek Teknikler Üzerine Bir İnceleme. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 12(1), 973-989.

Dağ, İ. (2014). Etkili İletişimin Eğitim Yönetiminde Rolü. *Journal Of Qafqaz University*, *2*(2), 199-214.

https://dictionary.apa.org (E.T.: 10.07.2024).

Dökmen, Ü. (2004). *İletişim Çatişmalari ve Empati*. *İstanbul: Sistem Yayıncılık ve Mat. Sanayi Ticaret AŞ.*

Elkin, N., Karadağlı, F. ve Barut, Y. (2016). Sağlık bilimleri yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerileri düzeyleri ve ilişkili değişkenlerin belirlenmesi. *Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, *9*(2), 70-80.

Eren, E. (2015). *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi*. Beta Basım Yayım Dağıtım.

Erkuş, A., ve Günlü, E. (2009). İletişim Tarzının ve Sözsüz İletişim Düzeyinin Çalışanların İş Performansına Etkisi: Beş Yıldızlı Otel İşletmelerinde Bir Araştırma. Anatolia: *Turizm Araştırmaları Dergisi,* 20(1), 7-24.

Eroğlu, E, Ataizi, M., Yüksel, N. ve Yüksel, A. (2013). Etkili İletişim Teknikleri. *Anadolu Üniversitesi,* 3.

Fischer, D., Posegga, O., ve Fischbach, K. (2016, June). Communication Barriers in Crisis Management: *a literature Review. In ECIS* (p. ResearchPaper168).

Gordon, T. (2021). *Etkili Anne Baba Olmak.* Profil Kitap.Güler, A. (2024). Sivas İl Merkezindeki Okullarda Öğretmen ve İdarecilerin Okul Yönetiminde İletişim Engelleri Algılarının İncelenmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *25*(1), 148-164.

Güven, S. ve İşleyen, H. (2018). Sınıf yönetiminde iletişim, iletişim engelleri ve Suriyeli öğrenciler. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, *5*(23), 1293-1308.

Karaca, M. (2016). Sosyolojik Perspektiften İletişim. *Elektronik Sosyal* Bilimler *Dergisi*, *15*(57).

Kapur, R. (2018). Barriers To Effective Communication. *Delhi University*.

Küçük, M. (2012). İletişim. İzlem Vural. *Yazılı İletişim*, 78

Maxwell ve Dornan, (2020). *Etkili İnsan Olmak*. Yakamoz Kitap.

Öz, A. (2017). Kaynak ve alıcı yönünden etkili iletişimin odak noktaları ve bunların dinî iletişime etkileri. Bilimname, 2017(33), 119-139.

Rink, I. (2024). Communication barriers. In *Handbook of Accessible Communication* (pp. 33-68). Frank veTimme, Berlin.

Sarı, Y. E. (2021). Uzaktan Eğitimde Etkili İletişim ve İletişimsel Engeller: Sözlü ve Sözsüz İletişim. *Diyalog Interkulturelle Zeitschrift Für Germanistik*, 9(2), 659-671.

https://tdk.gov.tr (E.T.: 05.07.2024).

Tutar ve Yılmaz (2003). *Genel İletişim*. Nobel Yayınları.

Üstün, B. (2005). Çünkü İletişim Çok şeyi Değiştirir!. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, *8*(2), 88-94.

Üstünsel, G. (2011). Etkili İletişim Becerileri ve Beden Dili (Master's thesis, Namık Kemal Üniversitesi).

Vural, İ., Tuna, Y., Birsen, Ö., Erzurum, F., Küçük, M., ve Çolak, F. Ü. (2012). İletişim. *Ankara: Pegem Akademi*.

Yavuz, T. (2012). İletişim. İzlem Vural. *İletişim Kavramı ve İletişim Süreci*, *3*

Yılar, M. B. ve Tağrikulu, P. (2021). Eğitim fakültesi öğrencilerinin iletişim kavramına yönelik metaforik algılarının incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *25*(1), 71-97.

Yıldırım, A. ve Simsek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçgin Yayıncılık.

Yılmaztekin, E. Ö. (2015). İngilizce Öğretmen Adaylarının Etkili İletişim Hakkındaki Görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *12*(30), 63-77.

KAYNAKÇALAR

Aguilar, N. A. (2016). *Examining the integration of science, technology, engineering, and mathematics (STEM) in preschool and transitional kindergarten (TK) classrooms using a social-constructivist approach*. Mills College.

Allina, B. (2018). The development of STEAM educational policy to promote student creativity and social empowerment. *Arts Education Policy Review*, 119(2), 77-87.

Amalu, E. H., Short, M., Chong, P. L., Hughes, D. J., Adebayo, D. S., Tchuenbou-Magaia, F., Lähde, P., Kukka, M., Polyzou, O., & Oikonomou, T. I. (2023). Critical skills needs and challenges for STEM/STEAM graduates increased employability and entrepreneurship in the solar energy sector. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 187, 113776.

Aydin-Gunbatar, S., Tarkin-Celikkiran, A., Kutucu, E. S., & Ekiz-Kiran, B. (2018). The influence of a design-based elective STEM course on pre-service chemistry teachers' content knowledge, STEM conceptions, and engineering views. *Chemistry Education Research and Practice,* 19(3), 954-972.

Becker, K. H., & Park, K. (2011). Integrative approaches among science, technology, engineering, and mathematics (STEM) subjects on students' learning: A meta-analysis. *Journal of STEM Education,* 12 (5), 23-37.

Belbase, S., Mainali, B. R., Kasemsukpipat, W., Tairab, H., Gochoo, M., & Jarrah, A. (2022). At the dawn of science, technology, engineering, arts, and mathematics (STEAM) education: Prospects, priorities, processes, and problems. *International Journal of Mathematical Education in Science and Technology*, 53(11), 2919-2955.

Belland, B. R. (2009). Using the theory of habitus to move beyond the study of barriers to technology integration. *Computers & Education*, 52(2), 353-364.

Berlin, D. F., & White, A. L. (2012). A longitudinal look at attitudes and perceptions related to the integration of mathematics, science, and technology education. *School Science and Mathematic*s, 112(1), 20-30.

Bertrand, M. G., & Namukasa, I. K. (2020). STEAM education: Student learning and transferable skills. *Journal of Research in Innovative Teaching & Learning,* 13(1), 43-56.

Bissaker, K. (2014). Transforming STEM education in an innovative Australian school: The role of teachers' and academics' professional partnerships. *Theory into Practice*, 53(1), 55-63.

Boltsi, A., Kalovrektis, K., Xenakis, A., Chatzimisios, P., & Chaikalis, C. (2024). *Digital Tools, Technologies and Learning Methodologies for Education 4.0 Frameworks: A STEM Oriented Survey.* IEEE Access.

Borko, H. (2004). Professional development and teacher learning: Mapping the terrain. *Educational Researcher*, 33(8), 3-15.

Braund, M., & Reiss, M. J. (2019). The 'great divide': How the arts contribute to science and science education. *Canadian Journal of Science, Mathematics and Technology Education*, 19, 219-236.

Bybee, R. W. (2010). What is STEM education? İçinde *Science* (C. 329, Sayı 5995, ss. 996-996). American Association for the Advancement of Science.

Cardona, M., Cáceres, C., Cáceres, A., & Martínez, H. (2024). *Innovative Methodological Approaches in STEAM Education: STEAM Robotics Academy, a Case of Success*. 2024 IEEE Latin American Electron Devices Conference (LAEDC), 1-6.

Carter, C., Barnett, H., Burns, K., Cohen, N., Gazulla, E. D., Nack, F., Newman, A., & Ussher, S. (2021). Defining STEAM approaches for higher education. *European Journal of STEM Education*, 6(1), 1-16.

Chai, C. S. (2019). Teacher professional development for science, technology, engineering and mathematics (STEM) education: A review from the perspectives of technological pedagogical content (TPACK). *The Asia-Pacific Education Researcher*, 28(1), 5-13.

Chappell, S. V., & Cahnmann-Taylor, M. (2013). No child left with crayons: The imperative of arts-based education and research with language "minority" and other minoritized communities. *Review of Research in Education*, 37(1), 243-268.

Chen, C. W. J., & Lo, K. M. J. (2019). From teacher-designer to student-researcher: A study of attitude change regarding creativity in STEAM education by using Makey Makey as a platform for human-centred design instrument. *Journal for STEM Education Research*, 2, 75-91.

Colucci-Gray, L., Burnard, P., Gray, D., & Cooke, C. (2019). *A critical review of STEAM (science, technology, engineering, arts, and mathematics)*. Oxford research encyclopedia of education.

Connor, A., Karmokar, S., & Whittington, C. (2015). From STEM to STEAM: Strategies For Enhancing Engineering & Technology Education, 5(2), 37-47.

Cook, K. L., & Bush, S. B. (2018). Design thinking in integrated STEAM learning: Surveying the landscape and exploring exemplars in elementary grades. *School Science and Mathematics*, 118(3-4), 93-103.

Cooper, R., & Heaverlo, C. (2013). Problem Solving and Creativity and Design: What Influence Do They Have on Girls' Interest in STEM Subject Areas?. *American Journal of Engineering Education*, 4(1), 27-38.

Costantino, T. (2018). STEAM by another name: Transdisciplinary practice in art and design education. *Arts Education Policy Review*, 119(2), 100-106.

Daugherty, M. K. (2013). The prospect of an" A" in STEM education. Journal of STEM Education: *Innovations and Research,* 14(2).

Desimone, L. M. (2009). Improving impact studies of teachers' professional development: Toward better conceptualizations and measures. *Educational Researcher*, 38(3), 181-199.

Erdoğan, B. H. (2024). I. The Relationship Between Art and Design Thinking Skills in STEAM Education. *STEAMING AHEAD: Fostering Critical Thinking, Problem-Solving and Creativity*., 13.

Falls, Z. (2020). Beyond boundaries: Pre-service teachers' experiences of transdisciplinary education via STEAM making projects. *Journal of Computers in Mathematics and Science Teaching*, 39(1), 19-31.

Fore, G. A., Feldhaus, C. R., Sorge, B. H., Agarwal, M., & Varahramyan, K. (2015). Learning at the nano-level: Accounting for complexity in the internalization of secondary STEM teacher professional development. *Teaching and Teacher Education*, 51, 101-112.

González-Pérez, L. I., & Ramírez-Montoya, M. S. (2022). Components of Education 4.0 in 21st century skills frameworks: Systematic review. *Sustainability*, 14(3), 1493.

González-Salamanca, J. C., Agudelo, O. L., & Salinas, J. (2020). Key competences, education for sustainable development and strategies for the development of 21st century skills. A systematic literature review. *Sustainability*, 12(24), 10366.

Guskey, T. R. (2002). Professional development and teacher change. *Teachers and Teaching*, 8(3), 381-391.

Harlow, D. B., Hansen, A. K., McBeath, J. K., & Leak, A. E. (2018). Teacher education for maker education: Helping teachers develop appropriate PCK for engaging children in educative making. *Pedagogical Content Knowledge in STEM: Research to Practice*, 265-280.

Herro, D., Quigley, C., & Cian, H. (2019). The challenges of STEAM instruction: Lessons from the field. *Action in Teacher Education*, 41(2), 172-190.

Holbrook, J., Rannikmäe, M., & Soobard, R. (2020). STEAM Education—A transdisciplinary teaching and learning approach. *Science education in theory and practice: An introductory guide to learning theory*, 465-477.

Hsiao, P.-W., & Su, C.-H. (2021). A study on the impact of STEAM education for sustainable development courses and its effects on student motivation and learning. *Sustainability*, 13(7), 3772.

Huang, B., Jong, M. S.-Y., King, R. B., Chai, C.-S., & Jiang, M. Y.-C. (2022). Promoting secondary Students' twenty-first century skills and STEM career interests through a crossover program of STEM and community service education. *Frontiers in Psychology*, 13, 903252.

Jumini, S., Madnasri, S., Cahyono, E., & Parmin, P. (2022). Article review: Integration of science, technology, entrepreneurship in learning science through bibliometric analysis. *Journal of Turkish Science Education*, 19(4), 1237-1253.

Juškevičienė, A., Dagienė, V., & Dolgopolovas, V. (2021). Integrated activities in STEM environment: Methodology and implementation practice. *Computer Applications in Engineering Education,* 29(1), 209-228.

Kelley, T. R., & Knowles, J. G. (2016). A conceptual framework for integrated STEM education. *International Journal of STEM education*, 3, 1-11.

Kennedy, T. J., & Odell, M. R. (2014). Engaging students in STEM education. *Science Education International*, 25(3), 246-258.

Kubat, U. (2018). The integration of STEM into science classes. *World Journal on Educational Technology: Current Issues*, 10(3), 165-173.

Kurup, P. M., Yang, Y., Li, X., & Dong, Y. (2021). Interdisciplinary and integrated STEM. *Encyclopedia*, 1(4), 1192-1199.

Kwangmuang, P., Jarutkamolpong, S., Sangboonraung, W., & Daungtod, S. (2021). The development of learning innovation to enhance higher order thinking skills for students in Thailand junior high schools. *Heliyon*, 7(6).

Land, M. H. (2013). Full STEAM ahead: The benefits of integrating the arts into STEM. *Procedia Computer Science*, 20, 547-552.

MacDonald, A., Hunter, J., Wise, K., & Fraser, S. (2019). STEM and STEAM and the spaces between: An overview of education agendas pertaining to 'disciplinarity'across three Australian states. *Journal of Research in STEM Education,* 5(1), 75-92.

Makarova, E. A., & Makarova, E. L. (2018). Blending pedagogy and digital technology to transform educational environment. *International Journal of Cognitive Research in Science, Engineering and Education:(IJCRSEE)*, 6(2), 57-66.

Makri, A., Vlachopoulos, D., & Martina, R. A. (2021). Digital escape rooms as innovative pedagogical tools in education: A systematic literature review. *Sustainability*, 13(8), 4587.

McClure, E. R., Guernsey, L., Clements, D. H., Bales, S. N., Nichols, J., Kendall-Taylor, N., & Levine, M. H. (2017). STEM starts early: Grounding science, technology, engineering, and math education in early childhood. In *Joan Ganz Cooney center at sesame workshop. Joan Ganz Cooney Center at Sesame Workshop.* 1900 Broadway, New York, NY 10023.

McDonald, C. V. (2016). STEM Education: A review of the contribution of the disciplines of science, technology, engineering and mathematics. *Science Education International*, 27(4), 530-569.

Mentzer, N., Huffman, T., & Thayer, H. (2014). High school student modeling in the engineering design process. *International Journal of Technology and Design Education*, 24, 293-316.

Milner-Bolotin, M. (2018). Evidence-based research in STEM teacher education: From theory to practice. *Frontiers in Education*, 3, 92.

Moomaw, S. (2013). *Teaching STEM in the early years: Activities for integrating science, technology, engineering, and mathematics*. Redleaf Press.

Nadelson, L. S., Callahan, J., Pyke, P., Hay, A., Dance, M., & Pfiester, J. (2013). Teacher STEM perception and preparation: Inquiry-based STEM professional development for elementary teachers. *The Journal of Educational Research*, 106(2), 157-168.

Nguyen, L. T., Kanjug, I., Lowatcharin, G., Manakul, T., Poonpon, K., Sarakorn, W., Somabut, A., Srisawasdi, N., Traiyarach, S., & Tuamsuk, K. (2022). How teachers manage their classroom in the digital learning environment–experiences from the University Smart Learning Project. *Heliyon*, 8(10).

Owens, D. B. (2014). *Elementary teachers' perceptions of science, technology, engineering, and mathematics education in K-5 schools*. University of Phoenix.

Penprase, B. E. (2020). *STEM Education for the 21st Century*. Springer.

Peppler, K., & Bender, S. (2013). Maker movement spreads innovation one project at a time. *Phi Delta Kappan*, 95(3), 22-27.

Perignat, E., & Katz-Buonincontro, J. (2019). STEAM in practice and research: An integrative literature review. *Thinking Skills and Creativity,* 31, 31-43.

Plonczak, I., & Zwirn, S. G. (2015). Understanding the art in science and the science in art through crosscutting concepts. *Science Scope*, 38(7), 57-63.

Quigley, C. F., Herro, D., & Jamil, F. M. (2017). Developing a conceptual model of STEAM teaching practices. *School Science and Mathematics*, 117(1-2), 1-12.

Rabalais, M. E. (2014). *STEAM: A national study of the integration of the arts into STEM instruction and its impact on student achievement.* University of Louisiana at Lafayette.

Sajnani, N., Mayor, C., & Tillberg-Webb, H. (2020). Aesthetic presence: The role of the arts in the education of creative arts therapists in the classroom and online. *The Arts in Psychotherapy*, 69, 101668.

Sanders, M. (2009). *STEM, STEM education, STEMmania. The technology teacher.* Virginia Tech Blacksburg.

Sanduleac, S. (2024). The level of professıonal skılls of pedagogues ın the context of the development of scıentıfıc thınkıng. *Educaţia Plus*, 35(1), 26-49.

Shernoff, D. J., Sinha, S., Bressler, D. M., & Ginsburg, L. (2017). Assessing teacher education and professional development needs for the implementation of integrated approaches to STEM education. *International Journal of STEM Education*, 4(1), 13. https://doi.org/10.1186/s40594-017-0068-1

Shulman, L. (1987). Knowledge and teaching: Foundations of the new reform. *Harvard Educational Review,* 57(1), 1-23.

Skowronek, M., Gilberti, R. M., Petro, M., Sancomb, C., Maddern, S., & Jankovic, J. (2022). Inclusive STEAM education in diverse disciplines of sustainable energy and AI. *Energy and AI*, 7, 100124.

Stinson, K., Harkness, S. S., Meyer, H., & Stallworth, J. (2009). Mathematics and science integration: Models and characterizations. *School Science and Mathematics*, 109(3), 153-161.

Stohlmann, M., Moore, T. J., & Roehrig, G. H. (2012). Considerations for teaching integrated STEM education. *Journal of Pre-College Engineering Education Research (J-PEER)*, 2(1), 28-34.

Tang, T., Vezzani, V., & Eriksson, V. (2020). Developing critical thinking, collective creativity skills and problem solving through playful design jams. *Thinking Skills and Creativity*, 37, 100696.

Thomasian, J. (2011). *Building a science, technology, engineering, and math education agenda: An update of state actions*. NGA Center for Best Practices.

Thornhill-Miller, B., Camarda, A., Mercier, M., Burkhardt, J.-M., Morisseau, T., Bourgeois-Bougrine, S., Vinchon, F., El Hayek, S., Augereau-Landais, M., & Mourey, F. (2023). Creativity, critical thinking, communication, and collaboration: Assessment, certification, and promotion of 21st century skills for the future of work and education. *Journal of Intelligence*, 11(3), 54.

Tytler, R. (2020). STEM education for the twenty-first century. *Integrated Approaches to STEM Education: An International Perspective*, 21-43.

Uğraş, H. (2023). Erken Çocukluk Dönemi Öğretmenlerinin Deprem Sonrasında Çocuklarda Gözlemledikleri Sorunlara İlişkin Görüşleri. *Journal of History School,* 67, 3935-3962. http://dx.doi.org/10.29228/Joh.73177

Uğraş, H., & Uğraş, M. (2024). ChatGPT in early childhood STEM education: Can it be an innovative tool to overcome challenges? *Education and Information Technologies*, 1-29.

Uğraş, H., Uğraş, M., & Çil, E. (2013). Okulöncesi öğretmenlerinin fen eğitimine karşı tutumlarının ve fen etkinliklerine ilişkin yeterliliklerinin incelenmesi. *Bitlis Eren Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 2(1), 44-50.

Uğraş, M. (2019). Ortaokul öğrencilerinin fen-teknoloji-mühendislik-matematik (fetemm) mesleklerine yönelik ilgileri. Electronic Turkish Studies, 14(1), 751-774.

Velychko, V. E., Kaydan, N. V., Fedorenko, O. G., & Kaydan, V. P. (2022). Training of practicing teachers for the application of STEM education. *Journal of Physics: Conference Series,* 2288(1), 012033.

Walker, E. N. (2007). Rethinking professional development for elementary mathematics teachers. *Teacher Education Quarterly*, 34(3), 113-134.

Wannapiroon, N., & Pimdee, P. (2022). Thai undergraduate science, technology, engineering, arts, and math (STEAM) creative thinking and innovation skill development: A conceptual model using a digital virtual classroom learning environment. *Education and Information Technologies*, 27(4), 5689-5716.

Watson, A. D., & Watson, G. H. (2013). Transitioning STEM to STEAM: Reformation of engineering education. *Journal for Quality and Participation,* 36(3), 1-5.

Wilson, H. E. (2023). Curricular Considerations for Advanced Learners in the Visual Arts. İçinde *Content-Based Curriculum for Advanced Learners* (ss. 437-456). Routledge.

Wilson, H. E., Song, H., Johnson, J., Presley, L., & Olson, K. (2021). Effects of transdisciplinary STEAM lessons on student critical and creative thinking. *The Journal of Educational Research*, 114(5), 445-457.

Wynn, T., & Harris, J. (2012). Toward a STEM+ arts curriculum: Creating the teacher team. *Art Education*, 65(5), 42-47.

Yumin, Z., & Isa, Z. B. M. (2024). Integrating Art and Engineering in Hebei's STEAM Education. *Journal of Digitainability, Realism & Mastery (DREAM)*, 3(05), 49-63.

Πετρογιάννης, Κ. (2001). Η μελέτη της ανθρώπινης ανάπτυξης υπό το πρίσμα της οικοσυστημικής προσέγγισης του Urie Bronfenbreneer.

KAYNAKÇA

Ainscow, M. (2005). Developing Inclusive Education Systems: What Are the Levers for Change? *Journal of Educational Change*, 6(2), 109-124.

Ainscow, M. ve Miles, S. (2008). Making Education for All Inclusive: Where next? *Prospects*, 38(1), 15-34.

Apple, M. W. (2012). *Education and Power*. New York: Routledge.

Aydın, H. (2013). A Literature-Based Approaches on Multicultural Education. *The Anthropologist,* 16(1-2), 31-44.

Banks, J. A. (2004). Multicultural Education: Historical Development, Simensions, and Practice. İçinde J. A. Banks ve C. A. McGee Banks (Editörler), *Handbook of Research on Multicultural Education* (s. 3-29). San Francisco: Jossey-Bass.

Banks, J. A. (2009). *Multicultural Education: Issues and Perspectives*. Hoboken: John Wiley & Sons.

Banks, J. A. (2013). *An Introduction to Multicultural Education*. Boston: Pearson.

Banks, J. A. (2015). *Cultural Diversity and Education.* New York: Routledge.

Banks, J. A. ve McGee Banks, C. A. (2019). *Multicultural Education: Issues and Perspectives*. Hoboken: John Wiley & Sons.

Booth, T. ve Ainscow, M. (2011). *The Index for Inclusion: Developing Learning and Participation in Schools.* Bristol: Centre for Studies on Inclusive Education (CSIE).

Burbules, N. C. (2000). *Dialogue in Teaching: Theory and Practice*. New York: Teachers College Press.

Cochran-Smith, M. (2004). *Walking the Road: Race, Diversity, and Social Justice in Teacher Education*. New York: Teachers College Press.

Cummins, J. (2000). *Language, Power, and Pedagogy: Bilingual Children in the Crossfire*. Clevedon: Multilingual Matters.

Delpit, L. (1995). *Other People's Children: Cultural Conflict in the Classroom*. New York: The New Press.

Florian, L. (2014). Reimagining Special Education: Why New Approaches Are Needed. İçinde L. Florian (Editör), *The SAGE Handbook of Special Education* (s. 9-22). London: SAGE Publications.

Freire, P. (1970). *Pedagogy of the Oppressed*. New York: Continuum.

García, O. (2009). *Bilingual Education in the 21st Century: A Global Perspective.* Malden: Wiley-Blackwell.

García, O. ve Kleifgen, J. A. (2010). *Educating Emergent Bilinguals: Policies, Programs, and Practices for English Language Learners*. New York: Teachers College Press.

Gándara, P. ve Hopkins, M. (2010). *Forbidden Language: English Learners and Restrictive Language Policies*. New York: Teachers College Press.

Gay, G. (2002). Preparing for Culturally Responsive Teaching. *Journal of Teacher Education, 53*(2), 106-116.

Gay, G. (2018). *Culturally Responsive Teaching: Theory, Research, and Practice*. New York: Teachers College Press.

Gollnick, D. M. ve Chinn, P. C. (2017). *Multicultural Education in a Pluralistic Society*. Boston: Pearson.

Gorski, P. C. (2009). What We're Teaching Teachers: An Analysis of Multicultural Teacher Education Coursework Syllabi. *Teaching and Teacher Education,* 25(2), 309-318.

Grant, C. A. ve Sleeter, C. E. (2007). *Doing Multicultural Education for Achievement and Equity*. New York: Routledge.

Guskey, T. R. (2002). Professional Development and Teacher Change. *Teachers and Teaching*, 8(3), 381-391.

Howard, T. C. (2003). Culturally Relevant Pedagogy: Ingredients for Critical Teacher Reflection. *Theory Into Practice*, 42(3), 195-202.

Howard, T. C. (2010). Why race and culture matter in schools: Closing the achievement gap in America's classrooms. New York: Teachers College Press.

Ladson-Billings, G. (1995). Toward A Theory of Culturally Relevant Pedagogy. *American Educational Research Journal,* 32(3), 465-491.

Loreman, T., Deppeler, J. ve Harvey, D. (2010). *Inclusive Education: Supporting Diversity in the Classroom*. New York: Routledge.

Lucas, T. ve Villegas, A. M. (2013). Preparing Linguistically Responsive Teachers: Laying the Foundation in Preservice Teacher Education. *Theory Into Practice*, 52(2), 98-109.

Lynch, K. (2014). New Managerialism, Neoliberalism and Ranking. *Ethics in Science and Environmental Politics*, 13, 141-153.

Lynch, K. ve Baker, J. (2005). Equality in Education: An Equality of Condition Perspective. *Theory and Research in Education*, 3(2), 131-164.

Nieto, S. (2010). *The Light in Their Eyes: Creating Multicultural Learning Communities*. New York: Teachers College Press.

Nieto, S. (2017). *Affirming Diversity: The Sociopolitical Context of Multicultural Education*. Boston: Pearson.

Reay, D. (2006). The Zombie Stalking English Schools: Social Class And Educational İnequality. *British Journal of Educational Studies,* 54(3), 288-307.

Slee, R. (2011). *The Irregular School: Exclusion, Schooling and Inclusive Education*. New York: Routledge.

Sleeter, C. E. (2001). Preparing Teachers for Culturally Diverse Schools: Research and The Overwhelming Presence of Whiteness. *Journal of Teacher Education,* 52(2), 94-106.

Sleeter, C. E. (2011). *The Academic and Social Value of Ethnic Studies: A Research Review.* Washington, DC: National Education Association.

Sleeter, C. E. (2017). *Critical Multiculturalism: Theory and Praxis*. New York: Routledge.

Sleeter, C. E. ve Grant, C. A. (2009). *Making Choices for Multicultural Education: Five Approaches to Race, Class, and Gender*. Hoboken: John Wiley & Sons.

Sue, D. W. (2010). *Microaggressions in Everyday Life: Race, Gender, and Sexual Orientation.* Hoboken: Wiley.

Tatum, B. D. (1997). *"Why Are all the Black Kids Sitting Together in The Cafeteria?": And Other Conversations About Race*. New York: Basic Books.

Villegas, A. M. ve Lucas, T. (2002). *Educating Culturally Responsive Teachers: A Coherent Approach.* Albany: SUNY Press.

Zeichner, K. M. ve Liston, D. P. (2013). *Reflective Teaching: An Introduction*. New York: Routledge.

KAYNAKÇA

Apple, M. W. (2012). *Eğitim ve İktidar* (çev. E. Bulut). İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Akgül, A. E. (2019). Eğitimde Fırsat Eşitliği-Cinsiyet Ayrımı Faktörü Üzerine Bir Araştırma, *International Journal of Social And Humanities Sciences*, 3(1), 127-142.

Aktaş, G. (2020). Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Televizyon Dizilerine Yansıması Üzerine Sosyolojik Bir Değerlendirme*. Sosyolojik Bağlam Dergisi*, 1(1), 1-12.

Ballantıne J. H.(2001). The Sociology of Education: A Systematic Analysis, Prentice Hall 5th Edition, 9.

Berktay F. (2013). Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları. İçinde Y. Ecevit ve N. Karkıner (Editör), *Feminist Teoride Açılımlar,* (s.2-23). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Bhasin, K. (2003). *Toplumsal Cinsiyet: Bize Yüklenen Roller*. (çev. K. Ay).İstanbul: Kadav Yayınları. Bora, A. (2005). *Kadınların Sınıfı: Ücretli Ev Emeği ve Kadın Öznelliğinin İnşası.* İstanbul: İletişim Yayıncılık.

Connell, R. W. (2016). *Toplumsal Cinsiyet ve İktidar/Toplum, Kişi ve Cinsel Politika*. (çev. C. Soydemir). İstanbul: Ayrıntı.

Dökmen, Z. (2006). *Toplumsal Cinsiyet Sosyal Psikolojik Açıklamalar.* İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Ecevit Y. (2011). Toplumsal Cinsiyet Sosyolojisi. İçinde Y. Ecevit ve N. Karkıner (Editör), *Toplumsal Cinsiyet Sosyolojisine Giriş* (s.2-30). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Giddens, A. (2008). *Sosyoloji.* (çev. C. Güzel). İstanbul: Kırmızı Yayınları.

Gök, F. (2010). Kadın Bakış Açısından 1980'ler Türkiyesi'nde Kadın. İçinde Ş. Tekeli (Editör), *Türkiye'de Eğitim ve Kadınlar* (s.165-181). İstanbul: İletişim Yayınları.

Helvacıoğlu, F. (1996). *Ders Kitaplarında Cinsiyetçilik*. İstanbul: Kaynak Yayınları.

Dalagan, E. (2024), Türkiye'de Eğitim ve Toplumsal Cinsiyet Perspektif, *Siirt Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(1), 75-88.

Düzel, Ö. Ü. B. (2022). Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Eğitim. O. Tire ve E. Dikici (Editör.). *Toplumsal Cinsiyet ve Sosyoloji* (s.171-183). İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Illich, I. (1996). *Gender* (çev. A. Fethi). Ayraç Yayınevi: Ankara.

Kurtdaş, E. M. (2021), Eğitimde cinsiyet temelli fırsat eşitsizliği. *Sosyolojik Düşün*, 6(2), 112-144.

Özaydınlık, K. (2014), Toplumsal Cinsiyet Temelinde Türkiye'de Kadın ve Eğitim, *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*. (33), 93-112.

Gültekin-Karakaş ve Yıldız, S. (2018). Türkiye'de Eğitim Eşitsizliğinin Farklı Yüzleri. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(2), 271-292.

Pekel, E. (2019), Toplumsal Cinsiyet Rolleri ve Kadının Çalışma Hayatındaki Konumu, *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 30-39.

Sayılan, F. (2012). *Toplumsal Cinsiyet ve Eğitim: Olanaklar ve Sınırlar*. Ankara: Dipnot Yayınevi.

Scott, J. W. (2007). Toplumsal Cinsiyet: Faydalı Bir Tarihsel Analiz Kategorisi, (çev. A. T. Kılıç), İstanbul: Agora Kitaplığı.

West, C., & Zimmerman, D. H. (1987). *Doing gender.* Gender & Society, 1(2), 125-151.

Tan, M .G. (2016). Toplumsal Cinsiyet Sosyolojisi. İçinde Y. Ecevit ve N. Karkıner (Editör), *Eğitim* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Tan, M. (1979). *Kadın: Ekonomik Yaşam ve Eğitim*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Terzioğlu S. (2007). *Uluslararası Hukukta Azınlıklar ve Anadilde Eğitim Hakkı*. İstanbul: Alp Yayınevi.

TUİK (2023). Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2023. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Ulusal-Egitim-Istatistikleri-2023-53444. (E.T.:05.09.2024).

UNESCO Institute for Lifelong Learning (2023). International review of education. Journal of lifelong learning, 69, 1-2. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000386188.

Yanıklar, C. (2018). Eğitim Sosyolojisi İçinde. N.Avcı ve Y. Erjem (Editör), Toplumsal Cinsiyet ve Eğitim. (s.223-242), İstanbul: Lisans Yayıncılık.

Yükseköğretim Kurulu, (2023). 2023-2024 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri. https://istatistik.yok.gov.tr/.

KAYNAKÇA

Arabacı, B., & Polat , M. (2013). Dijital Yerliler, Dijital Göçmenler ve Sınıf Yönetimi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* , 12 (47), 11-20.

Aslan, P. (2011). *Halkla ilişkilerde yeni eğilimler: sosyal medya.* İstanbul: T.C. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler Anabilim Dalı Halkla İlişkiler Bilim Dalı.

Atasoy, B. (2012, Şubat 20). *Sosyal medyanın 1970'lere dayanan tarihi*. Sosyalmedya.co: https://sosyalmedya.co/sosyal-medyanin-tarihi/ adresinden alındı E.T.: 11.07.2024

Dal, N. E., & Dal, V. (2014). Kişilik özellikleri ve sosyal ağ sitesi kullanım alışkanlıkları: üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*,6 (11), 144-162.

Dalkıran, İ. (2016). Bir iletişim aracı olan sosyal medyanın halkla ilişkiler ekseninde türk markaları tarafından kullanımı: ülker ve eti üzerinden bir inceleme. *İletişim Çalışmaları Dergisi* ,2 (3), 1-24.

Değerli, A. (2016). Ağ toplumunun iletişimi ekseninde yerel yönetimlerin sosyal medya kullanım düzeyi: kadıköy belediyesi örneği. *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi*, 12(46), 63-79.

Digital 2021: The latest ınsıghts ınto the 'state of digital'. (2021, Jan 27). wearesocial: https://wearesocial.com/uk/blog/2021/01/digital-2021-the-latest-insights-into-the-state-of digital/ adresinden alındı

Dijk, J. V. (2006). *The Network Society.* London : SAGE Publications.

Duman, M. Ç., & Aksoğan, M. (2018). Sosyal Medya ve Akademik Başarı: İnönü Üniversitesi Öğrencileri Üzerinde Bir Alan Araştırması. *Social Sciences Studies Journal*, 4 (18), 1624-1638.

Er, H. İ. (2020, Mart 19). *Sosyal imleme(yer işaretleme) siteleri listesi*. Seo Uzmanı: https://www.halil.com.tr/sosyal-imleme-yer-isaretleme-siteleri-listesi/ adresinden alındı. E.T.: 31.06.2024

İçirgin, Ö. (2018). *Üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanım alışkanlıkları ve motivasyonları.* Konya: T.C. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bilim Dalı.

İskender, E. (2021). *İnsan kaynakları temin ve seçimi sürecinde sosyal medya araçlarının kullanımına yönelik bir araştırma.* İstanbul: T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı İnsan Kaynakları Yönetimi Bilim Dalı.

Kalmaz, A. (2019). *Pazarlama iletişimi açısından sivil havayolu işletmelerinin sosyal medya araçlarının kullanımına yönelik bir araştırma.* İstanbul: T.C. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı İşletme Yönetimi Bilim Dalı.

Kırık, A. M., & Özer, M. A. (2021). Eğitimde Sosyal Medyanın Kullanımı. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 14 (87), 393-408.

Konuk, N., & Güntaş, S. (2018). Sosyal Medya Kullanımı Eğitimi Ve Bir Eğitim Aracı Olarak Sosyal Medya Kullanımı. *International Journal Entrepreneurship and Management Inquiries Dergisi*, 3(4), 1-25,.

Kuzucanlı, G. (2019). *Suriyeli sığınmacıların, toplumsal entegrasyon sürecinde sosyal medya araçlarını kullanım alışkanlıkları: Şanlıurfa örneği.* Konya: T.C Selçuk üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü radyo televizyon ve sineme anabilim dalı radyo ve televizyon bilim dalı.

MK Yenimedya. (2020, Aralık 23). *Blog*. mkyenimedya: https://www.mkyenimedya.com/egitimde-sosyal-medya-kullaniminin-onemi-ve-etkileri/ adresinden alındı. E.T.: 10.07.2024

Mora, N. (2008). Medya ve kültürel kimlik. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5(1), 1-14.

Öztürk, M. F., & Talas, M. (2015). Sosyal medya ve eğitim etkileşimi. *Journal of World of Turks*,7 (1), 101-120.

Parlak, M. O. (2018). Yeni medya ve haberciliğin dönüşümü. *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* ,7(14), 52-82.

Ryan, D., & Jones, C. (2009). *Understanding digital marketing.* London and Philadelphia:Kogan Page .

Sarı, E. G. (2019). *Alakart restoranların iç mekan tasarımında ergonomik ilkelerin değerlendirilmesi.* Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Sönmez, B. İ. (2021). *Türkiye'de kaç kişinin, ne kadar ve hangi amaçla internet kullandığı açıklandı*. Webtekno: https://www.webtekno.com/turkiye-de-kac-kisinin-ne-kadar-ve-hangi amacla-internet-kullandigi-aciklandi-h107112.html adresinden alındı. E.T.: 02.07.2024

Toğay, A., Akdur, T. E., Yetişken , İ. C., & Billici, A. (2013). Eğitim Süreçlerinde Sosyal Ağların Kullanımı: Bir MYO Deneyimi. *Akademik Bilişim Konferansı* (s. 1000-1006). Antalya: Akdeniz Üniversitesi.

Ulukuş, M., Taşkesen, M., Gül, E., & İpek , S. (2024). Eğitimde Sosyal Medya Kullanımının Etkileri. *International QMX Journal*, 3 (12), 992-999.

Winstead, M. (2019, Kasım 6). *Sosyal Medya Eğitimi ve Öğrenmeyi Nasıl Değiştiriyor?* https://www.iienstitu.com/blog/sosyal-medya-bizim-yeni-dunyamiz adresinden alındı. E.T.: 01.07.2024

Vural, Z. B., & Bat, M. (2010). Yeni bir iletişim ortamı olarak sosyal medya: ege üniversitesi iletişim fakültesine yönelik bir araştırma. *Journal of Yasar University*, 20(5), 3348-3382.

BIBLIOGRAPHY Yaylak, E., & İnan, S. (2018). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Eğitimde Sosyal Medyanın Kullanılmasına Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 3 (1), 1-32.

KAYNAKÇA

Akat, İ., & Budak, G. (2002). *İşletme Yönetimi.* İzmir: Barış Yayınları.

Avolio, B. J., & Bass, B. M. (1995). *Individual consideration viewed at multiple levels of analysis:* A multi-level framework for examining the diffusion of transformational leadership. The Leadership Quarterly, 6(2), 199-218.

Avolio, B. J., & Yammarino, F. J. (2002). *Transformational and Charismatic Leadership:* The Road Ahead. Emerald Group Publishing.

Barbuto, J. E., & Wheeler, D. W. (2006). Scale Development and Construct Clarification of Servant Leadership. *Group & Organization Management*, 31(3), 300-326.

Bass, B. M. (1985). *Leadership and Performance Beyond Expectations*. Free Press.

Bass, B. M. (1990). From Transactional to Transformational Leadership: Learning to Share the Vision. *Organizational Dynamics*, 18(3), 19-30.

Bass, B. M., & Bass, R. (2008*). The Bass Handbook of Leadership*: Theory, Research, and Managerial Applications. Free Press.

Bass, B. M., & Riggio, R. E. (2006). *Transformational Leadership*. Psychology Press.

Blanchard, K., & Miller, M. (2004). *The Secret: What Great Leaders Know and Do*. Berrett-Koehler Publishers.

Borko, H. (2004). Professional Development and Teacher Learning: Mapping the Terrain. *Educational Researcher*, 33(8), 3-15.

Bryk, A. S., & Schneider, B. (2002). *Trust in Schools: A Core Resource for Improvement*. Russell Sage Foundation.

Burch, P., & Spillane, J. P. (2004). Creating a Sense of Community in a School: Leadership, Engagement, and Performance. *Educational Administration Quarterly,* 40(4), 501-525.

Burns, J. M. (1978). *Leadership*. Harper & Row.

Cherry, K. (2020). *Democratic Leadership: Characteristics, Pros, Cons*. Verywell Mind.

Cohen, J. (2006). *Social, Emotional, Ethical, and Academic Education: Creating a Climate for Learning, Participation in Democracy, and Well-Being*. Harvard Education Press.

Cohen, J., McCabe, L., Michelli, N. M., & Pickeral, T. (2009). *School Climate: Research, Policy, Practice, and Teacher Education*. *Teachers College Record,* 111(1), 180-213.

Darling-Hammond, L. (2000). *Teacher Quality and Student Achievement*. *Education Policy Analysis Archives*, 8(1), 1-44.

Day, C., Sammons, P., Leithwood, K., & Harris, A. (2007). *The Impact of Leadership on Student Outcomes: Final Report*. Department for Education and Skills.

Deal, T. E., & Peterson, K. D. (2009*). Shaping School Culture: The Heart of Leadership*. Jossey-Bass.

De Cremer, D. (2006). Affective and motivational consequences of leader self-sacrifice: The moderating effect of autocratic leadership. *The Leadership Quarterly,* 17(1), 79-93.

Dölen, Ö. (2016). *Okul Yöneticilerinin Öğretim Liderliği Rolleri İle Öğretmenlerin İşe Angaje Olması Arasındaki İlişki (Yüksek Lisans Tezi),* Gaziantep 2016.

Eagly, A. H., & Johnson, B. T. (1990). Gender and Leadership Style: A Meta-Analysis. *Psychological Bulletin,* 108(2), 233-256.

Eccles, J. S., & Roeser, R. W. (2011). Schools, Academic Motivation, and Stage-Environment Fit. *Handbook of Adolescent Psychology*, 404-434.

Finn, C. (1989). Withdrawing from School. *Review of Educational Research*, 59(2), 117-142.

Fredricks, J. A., Blumenfeld, P. C., & Paris, A. H. (2004). School Engagement: Potential of the Concept, State of the Evidence. *Review of Educational Research,* 74(1), 59-109.

Fullan, M. (2001). *Leading in a Culture of Change*. Jossey-Bass.

Fullan, M. (2007). *The New Meaning of Educational Change* (4th ed.). Teachers College Press.

Gastil, J. (1994). A Meta-Analytic Review of the Productivity and Satisfaction of Democratic and Autocratic Leadership. *Small Group Research*, 25(3), 384-410.

Goleman, D. (2000). *Leadership That Gets Results*. Harvard Business Review.

Gordon, S. P., & Louis, K. S. (2009). Transforming Teacher Education: Lessons in Professional Development. *Journal of Educational Change,* 10(3), 229-244.

Greenleaf, R. K. (1970). *The Servant as Leader*. Robert K. Greenleaf Publishing Center.

Greenleaf, R. K. (1977*). Servant Leadership: A Journey into the Nature of Legitimate Power and Greatness*. Paulist Press.

Harms, P. D., Spain, S. M., & Hannah, S. T. (2011). Leader development and the dark side of personality. *The Leadership Quarterly*, 22(3), 495-509.

Harris, A., & Chapman, C. (2002). Leading and Managing Schools in Times of Change. *Educational Management Administration & Leadership,* 30(1), 3-16.

Hattie, J. (2009). *Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement*. Routledge.

Kirkpatrick, S. A., & Locke, E. A. (1996). Direct and Indirect Effects of Leader Behavior on Performance and Satisfaction. *The Leadership Quarterly,* 7(1), 1-25.

Kohler, T. (2016). School Culture: A Key to Unlocking Student Success. *Educational Leadership,* 73(8), 44-48.

Leithwood, K., & Jantzi, D. (2005). Transformational Leadership. In B. Davies (Ed.), The *Essentials of School Leadership* (pp. 31-43). Sage.

Leithwood, K., & Jantzi, D. (2005). Transformational Leadership Effects on Students' Achievement. *Educational Administration Quarterly*, 41(4), 525-554.

Leithwood, K., Louis, K. S., Anderson, S., & Wahlstrom, K. (2004). *How Leadership Influences Student Learning.* The Wallace Foundation.

Lewin, K., Lippitt, R., & White, R. K. (1939). Patterns of Aggressive Behavior in Experimentally Created Social Climates. *The Journal of Social Psychology*, 10(3), 271-299.

Louis, K. S., & Wahlstrom, K. L. (2011). *Learning from Leadership: Investigating the Links to Improved Student Learning*. Final Report of Research Findings.

Luthans, F., & Avolio, B. J. (2009). The Point of Positive Organizational Behavior*. Journal of Organizational Behavior*, 30(2), 291-307.

Newmann, F. M., Wehlage, G. G., & Lamb, S. M. (1992). The Significance of School Engagement. *Review of Educational Research*, 62(1), 4-50.

Northouse, P. G. (2018). *Leadership: Theory and Practice* (8th ed.). Sage.

Parker, J. G., & Gottman, J. M. (1989). Social and Emotional Development in a Relational Context. *Educational Psychologist*, 24(2), 95-114.

Peterson, K. D., & Deal, T. E. (1998). How Leaders Influence the Culture of Schools. *Educational Leadership*, 56(1), 28-30.

Phinney, J. S. (1990). Ethnic Identity in Adolescents and Adults: An Overview. *Human Development*, 31(1), 1-16.

Robinson, V. M. J., Lloyd, C. A., & Rowe, K. J. (2008*).* The Impact of Leadership on Student Outcomes: An Analysis of the Differential Effects of Leadership Types*. Educational Administration Quarterly*, 44(5), 635-674.

Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Intrinsic and Extrinsic Motivations: Classic Definitions and New Directions*. Contemporary Educational Psychology*, 25(1), 54-67.

Schein, E. H. (2010*). Organizational Culture and Leadership* (4th ed.). Jossey-Bass.

Schunk, D. H., & Zimmerman, B. J. (2012). *Development of Academic Self-Regulation: The Role of Goal Setting and Self-Monitoring.* In *Handbook of Self-Regulation of Learning and Performance.* Routledge.

Senge, P. M. (2000). *Schools That Learn: A Fifth Discipline Fieldbook for Educators, Parents, and Everyone Who Cares About Education.* Doubleday.

Sendjaya, S., & Sarros, J. C. (2002). Servant Leadership: Its Origin, Development, and Application in Organizations. *Journal of Leadership & Organizational Studies,* 9(2), 57-64.

Sergiovanni, T. J. (2001). *Leadership: What's in it for Schools?.* Routledge.

Sergiovanni, T. J. (2005). *The Principalship: A Reflective Practice Perspective*. Pearson.

Spears, L. C. (2010). Character and Servant Leadership: Ten Characteristics of Effective, Caring Leaders. *The Journal of Virtues & Leadership,* 1(1), 25-30.

Thapa, A., Cohen, J., Guffey, S., & Higgins-D'Alessandro, A. (2013). A Review of School Climate Research. *Review of Educational Research*, 83(3), 357-385.

Van Dierendonck, D. (2011). Servant leadership: A review and synthesis. *Journal of Management,* 37(4), 1228-1261.

Vroom, V. H., & Jago, A. G. (1988). *The New Leadership: Managing Participation in Organizations*. Prentice-Hall.

Vroom, V. H., & Yetton, P. W. (1973). *Leadership and Decision-Making*. University of Pittsburgh Press.

Yukl, G. (2013). *Leadership in Organizations*. Pearson Education.

KAYNAKÇA

American Psychological Association. (2020). *Publication Manual of the American Psychological Association*. American Psychological Association.

Avolio, B. J. ve Bass, B. M. (2004). *Multifactor Leadership Questionnaire*. CA: Mind Garden.

Avolio, B. J. ve Gardner, W. L. (2005). Authentic Leadership Development: Getting to the Root of Positive Forms of Leadership. *The Leadership Quarterly*, 16(3), 315-338.

Avolio, B. J., Zhu, W., Koh, W. ve Bhatia, P. (2004). Transformational Leadership and Organizational Commitment: Mediating Role of Psychological Empowerment and Moderating Role of Structural Distance. *Journal of Organizational Behavior*, 25(8), 951-968.

Bar-On, R. (1997). *The Emotional Quotient Inventory (EQ-i): A Test of Emotional Intelligence*. Toronto: Multi-Health Systems.

Bass, B. M. (1985). *Leadership and Performance Beyond Expectations.* New York: Free Press.

Bass, B. M. (1990). *Bass & Stogdill's Handbook of Leadership: Theory, Research, and Managerial Applications*. New York: Free Press.

Bass, B. M. ve Avolio, B. J. (1993). Transformational Leadership and Organizational Culture. *Public Administration Quarterly*, 17(1), 112-121.

Bass, B. M. ve Avolio, B. J. (1994). *Improving Organizational Effectiveness Through Transformational Leadership*. CA: Sage Publications.

Bass, B. M. ve Riggio, R. E. (2006). *Transformational Leadership*. N.J: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

Blake, R. R. ve Mouton, J. S. (1964). *The Managerial Grid: The Key to Leadership Excellence*. Houston: Gulf Publishing Company.

Blake, R. R. ve Mouton, J. S. (1985). *The Managerial Grid III: A Fresh Look at the Classic*. Houston: Gulf Publishing Company.

Brown, M. E. ve Treviño, L. K. (2006). Ethical Leadership: A Review and Future Directions. *The Leadership Quarterly,* 17(6), 595-616.

Burnes, B. (2004). Kurt Lewin and the Planned Approach to Change: A Reappraisal. *Journal of Management Studies,* 41(6), 977-1002.

Cohen, S. ve Wills, T. A. (1985). Stress, Social Support, and the Buffering Hypothesis. *Psychological Bulletin,* 98(2), 310-357.

Conger, J. A. ve Kanungo, R. N. (1998). *Charismatic Leadership in Organizations.* CA: Sage Publications.

Deci, E. L., Vallerand, R. J., Pelletier, L. G. ve Ryan, R. M. (1989). Motivation and Education: The Self-Determination Perspective. *Educational Psychologist*, 24(3), 235-254.

Edmondson, A. C. (1999). Psychological Safety and Learning Behavior in Work Teams. *Administrative Science Quarterly*, 44(2), 350-383.

Eisenberger, R., Huntington, R., Hutchison, S. ve Sowa, D. (1986). Perceived organizational support. *Journal of Applied Psychology*, 71(3), 500-507.

Ertmer, P. A. ve Ottenbreit-Leftwich, A. T. (2010). Teacher Technology Change: How Knowledge, Confidence, Beliefs, and Culture Intersect. *Journal of Research on Technology in Education*, 42(3), 255-284.

Eysenck, M. W. (2012). *Fundamentals of Cognition*. New York: Psychology Press.

Fiedler, F. E. (1967). *A Theory of Leadership Effectiveness.* New York: McGraw-Hill.

Fullan, M. (2001). *Leading in a Culture of Change*. CA: Jossey-Bass.

Goleman, D. (1995). *Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ*. New York: Bantam Books.

Goleman, D. (1998). What Makes a Leader?. *Harvard Business Review*, 76(6), 93-102.

Goleman, D. (2000). Leadership That Gets Results. *Harvard Business Review*, 78(2), 4-17.

Gulati, R. (1999). Network Location and Learning: The Influence of Network Resources and Firm Capabilities on Alliance Formation. *Strategic Management Journal*, 20(5), 397-420.

Guskey, T. R. (2002). Professional Development and Teacher Change. *Teachers and Teaching: Theory and Practice*, 8(3), 381-391.

Hackman, J. R., ve Oldham, G. R. (1976). Motivation through the design of work: Test of a theory. *Organizational Behavior and Human Performance*, 16(2), 250-279.

Hall, G. E. ve Hord, S. M. (2006). *Implementing Change: Patterns, Principles, and Potholes.* Boston: Pearson.

Hargreaves, A. ve Fullan, M. (2012). *Professional Capital: Transforming Teaching in Every School*. New York: Teachers College Press.

Hargreaves, A. ve Shirley, D. (2009). *The Fourth Way: The Inspiring Future for Educational Change*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.

Heifetz, R. A. ve Linsky, M. (2002). *Leadership on the Line: Staying Alive Through the Dangers of Leading.* Boston: Harvard Business Press.

Hersey, P. ve Blanchard, K. H. (1969). Life Cycle Theory of Leadership. *Training & Development Journal*, *23*(5), 26–34.

Hersey, P. ve Blanchard, K. H. (1982). *Management of Organizational Behavior: Utilizing Human Resources.* New Jersey: Prentice-Hall.

Hofstede, G. (2001). *Culture's Consequences: Comparing Values, Behaviors, Institutions, and Organizations Across Nations*. CA: Sage Publications.

Hollands, F. M. ve Tirthali, D. (2014). MOOCs: Expectations and Reality. *EDUCAUSE Review*, 49(6), 32-40.

House, J. S. (1981). *Work Stress and Social Support*. Massachusetts: Addison-Wesley.

Judge, T. A. ve Bono, J. E. (2001). Relationship of Core Self-Evaluations Traits—Self-Esteem, Generalised Self-Efficacy, Locus of Control, and Emotional Stability—With Job Satisfaction and Job Performance: A Meta-Analysis. *Journal of Applied Psychology*, 86(1), 80-92.

Judge, T. A. ve Piccolo, R. F. (2004). Transformational and Transactional Leadership: A Meta-analytic Test of Their Relative Validity. *Journal of Applied Psychology*, 89(5), 755-768.

Judge, T. A., Bono, J. E., Ilies, R., ve Gerhardt, M. W. (2002). Personality and Leadership: A Qualitative and Quantitative Review. *Journal of Applied Psychology*, 87(4), 765-780.

Kabat-Zinn, J. (1990). *Full Catastrophe Living: Using the Wisdom of Your Body and Mind to Face Stress, Pain, and Illness*. New York: Delta.

Kahneman, D. ve Tversky, A. (1979). Prospect Theory: An Analysis of Decision Under Risk. *Econometrica*, 47(2), 263-291.

Kirkpatrick, S. A. ve Locke, E. A. (1991). Leadership: Do traits matter? *The Executive*, 5(2), 48-60.

Kirkpatrick, S. A. ve Locke, E. A. (1996). Direct Actions of Leadership Traits on Performance. *Journal of Applied Psychology*, 81(1), 36-51.

Kotter, J. P. (1990). *A Force for Change: How Leadership Differs From Management*. New York: Free Press.

Kotter, J. P. (1996). *Leading Change*. Boston: Harvard Business Review Press.

Lazarus, R. S. ve Folkman, S. (1984). *Stress, Appraisal, and Coping*. New York: Springer Publishing Company.

Leithwood, K. ve Jantzi, D. (2005). A Review of Transformational Leadership Research 1996–2005. *Leadership & Policy in Schools*, 4(3), 177-199.

Leithwood, K., Seashore-Louis, K., Anderson, S. ve Wahlstrom, K. (2008). *How Leadership Influences Student Learning.* Minnesota: University of Minnesota.

Lewin, K., Lippitt, R. ve White, R. K. (1939). Patterns of Aggressive Behavior in Experimentally Created Social Climates. *The Journal of Social Psychology*, 10(2), 271-299.

Manz, C. C. ve Sims, H. P. (1980). Self-Management as a Substitute for Leadership: A Social Learning Theory Perspective. *Academy of Management Review*, 5(3), 361-368.

Maslach, C. ve Jackson, S. E. (1981). The Measurement of Experienced Burnout. *Journal of Occupational Behaviour,* 2(2), 99-113.

Maslach, C. ve Leiter, M. P. (2016). Burnout and Engagement: A 35-Year Review of the Literature. *Work and Organizational Psychology*, 16(1), 1-23.

Maslow, A. H. (1943). A Theory of Human Motivation. *Psychological Review*, 50(4), 370-396.

Mayer, J. D., Salovey, P. ve Caruso, D. R. (2004). Emotional Intelligence: Theory, Findings, and Implications. *Psychological Inquiry*, 15(3), 197-215.

Meyer, J. P. (2017). *Introduction to Psychology*. New York: Worth Publishers.

Nevid, J. S. (2018). *Psychology: Concepts and Applications*. Boston: Cengage Learning.

Newman, A., Donohue, R. ve Eva, N. (2017). Psychological Safety: A Meta-Analysis of the Relationship between Psychological Safety and Employee Outcomes. *Journal of Occupational Health Psychology*, 22(3), 237-256.

Northouse, P. G. (2018). *Leadership: Theory and Practice*. CA: Sage Publications.

Ormrod, J. E. (2016). *Educational Psychology: Developing Learners*. Boston: Pearson.

Pearce, C. L. ve Conger, J. A. (2003). *Shared Leadership: Reframing the Hows and Whys of Leadership.* CA: Sage Publications.

Pervin, L. A. ve John, O. P. (1997). *Personality: Theory and Research*. New York: Wiley.

Peters, T. J. ve Waterman, R. H. (1982). In Search of Excellence: Lessons from America's Best-Run Companies. New York: Harper & Row.

Richardson, K. M. ve Rothstein, H. R. (2008). Effects of Stress on Job Performance: A Meta-Analysis. *International Journal of Stress Management,* 15(3), 231-255.

Robinson, S. P. ve Judge, T. A. (2017). *Organizational Behavior*. Boston: Pearson.

Ryff, C. D. ve Singer, B. (1998). The Contours of Positive Human Health. *Psychological Inquiry*, 9(1), 1-28.

Salovey, P. ve Mayer, J. D. (1990). Emotional Intelligence. *Imagination, Cognition and Personality*, 9(3), 185-211.

Schaufeli, W. B. ve Bakker, A. B. (2004). Job Demands, Job Resources, and Their Relationship with Burnout and Engagement: A Multi-Sample Study. *Journal of Organizational Behavior*, 25(3), 293-315.

Schein, E. H. (2010). *Organizational Culture and Leadership*. San Francisco: Jossey-Bass.

Schneider, B., Ehrhart, M. G. ve Macey, W. H. (2013). Organizational Climate and Culture. *Annual Review of Psychology*, 64, 361-388.

Schunk, D. H. (2012). *Learning Theories: An Educational Perspective*. Boston: Pearson.

Senge, P. M. (2006). *The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization*. New York: Broadway Business.

Shamir, B., House, R. J. ve Arthur, M. B. (1993). The Motivational Effects of Charismatic Leadership: A Self-Concept Based Theory. *Organization Science*, 4(4), 577-594.

Skogstad, A., Einarsen, S., Torsheim, T., Aasland, M. S. ve Hetland, H. (2007). The Destructiveness of Laissez-Faire Leadership Behavior. *Journal of Occupational Health Psychology*, 12(1), 80-92.

Sosik, J. J. ve Godshalk, V. M. (2000). Leadership Styles, Mentor Functions, and Career Success of Protégés. *Journal of Vocational Behavior*, 57(3), 325-340.

Spillane, J. P. (2006). *Distributed Leadership.* San Francisco. Jossey-Bass.

Spillane, J. P., Halverson, R. ve Diamond, J. B. (2001). Investigating School Leadership Practice: A Distributed Perspective. *Educational Administration Quarterly*, 37(1), 23-50.

Stogdill, R. M. (1948). Personal Factors Associated with Leadership: A Survey of the Literature. *Journal of Psychology*, 25, 35-71.

Thoits, P. A. (1995). Stress, Coping, and Social Support Processes: Where Are We? What Next? *Journal of Health and Social Behavior*, (Extra issue), 53-79.

Weber, M. (1947). *The Theory of Social and Economic Organization*. New York: Free Press.

Woolfolk, A. (2016). *Educational Psychology*. Boston. Pearson Education.

Yukl, G. (2013). *Leadership in Organizations*. Boston: Pearson Education.

Zaccaro, S. J. (2007). Trait-Based Perspectives of Leadership. *American Psychologist*, 62(1), 6-16.

TELEVİZYON REKLAMLARINDA KADIN TEMALI REKLAMLAR - FEMVERTISING

DR. ŞADİYE NUR GÜLEÇ

EĞİTİM
yayınevi

TELEVİZYON REKLAMLARINDA KADIN TEMALI REKLAMLAR-FEMVERTISING
Dr. Şadiye Nur Güleç

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-57-1
1. Baskı, Eylül 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
TELEVİZYON REKLAMLARINDA KADIN TEMALI REKLAMLAR-FEMVERTISING
Dr. Şadiye Nur Güleç
VIII+214 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-57-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKÇA

Adanır, O. (2016). *Baudrillard*. Say Yayınları: İstanbul.

Adriaens, F. ve Van Bauwel, S. (2014). Sex And The City: A Postfeminist Point of View? Or How Popular Culture Functions As A Channel for Feminist Discourses. *Journal Of Popular Culture*, *47* (1), 174-195.

Åkestam, N. (2017). Understanding Advertising Stereotypes: Social and Brand-Related Effects of Stereotyped Versus Non-Stereotyped Portrayals in Advertising. *Doktora Tezi.* Stockholm School of Economics.

Åkestam, N., Rosengren, S., Dahlén, M., Liljedal, K. T., ve Berg, H. (2021). Gender Stereotypes in Advertising Have Negative Cross-Gender Effects. *European Journal of Marketing*, *55* (13), 63-93.

Aksoy, S. Ve İcil, A. (2007). *"Tüketen ve Tüketilen Bir Nesne" Olarak Kadın Sunumuna Gösgergebilimsel Yaklaşım*. Özgür Yılmazkol (Ed.), Medya Okumaları (85-105) içinde, Ankara: Nobel Yayınları.

Aksu, B. (2008). Ortadoğu'da Kadın Hareketleri: Farklı Yollar, Farklı Stratejiler. *İ.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi,* (39), 55-69.

Alba, J. W. ve Williams, E. F. (2013). Pleasure Principles: A Review of Research on Hedonic Consumption. *Journal of Consumer Psychology*, 23 (1), 2-18.

Alcoff, L. M. (2014). Sexual Violations and the Question of Experience. *New Literary History* 45 (3), 445-462.

Alfaro-Ibáñez, B. ve Gallardo-Echenique, E. (2023, October). Femwashing or Femvertising? A Look at Advertising Authenticity. In *International Conference on Communication and Applied Technologies 2023 (ICOMTA 2023)* (s.111-121). Atlantis Press. Doi:10.2991/978-94-6463-254-5_12

Ali, Z. (2017). *İslami Feminizmler*, (Öykü Elitez, Çev.) İstanbul: İletişim Yayınları.

Alison, John. *A Look At Cartesian Dualism*. University of Pennsylvania http://www.hep.upenn.edu/~johnda/Papers/Dualism.pdf

Altay, S. (2017). Post-Fordizm Ve Kamu Yönetimine Yansımaları. *Yüksek Lisans Tezi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı.

Altınbaş, D. (2010). Feminist Tartışmalarda Liberal Feminizm. *Kadın Araştırmaları Dergisi* 9, 21-52.

Altun, H. (2008). Feminist Kuram Doğrultusunda Bir Okuma/Sahneleme ve Bir Örnek Çalışma: Denizden Gelen Kadın. *Doktora Tezi*, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aramendia-Muneta, M. E., Olarte-Pascual, C., ve Hatzithomas, L. (2020). Gender Stereotypes in Original Digital Video Advertising. *Journal of Gender Studies*, *29* (4), 403-419.

Atar, G. M. ve Şener, G. (2018). Reklamdaki İdeal Kadın Bedeninin Geleceği: Rötuşlanmış ve Rötuşlanmamış Beden Görsellerinin Genç Kızlar Üzerindeki Etkisi. *Kurgu*, *26* (3), 204-226.

Aydın, G., ve Aslaner, D. A. (2015). Stereotip Kadın Rollerinin Televizyon Reklamlarında Sunumu. *Global Media Journal: Turkish Edition*, *6* (11).

Aynur, H. Ş. (2013). İslamî Feminizm ve Feminist Kur'ân Okumaları Üzerine Genel Bir Değerlendirme. *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 13(3), 89-122.

Azizağaoğlu, A. ve Altunışık, R. (2012). Postmodernizm, Sembolik Tüketim ve Marka. *Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi, 4* (2), 33-50.

Badran, M. (2017). *İslami Feminizm Nedir?* (Çev: Ö. Elitez). İslami Feminizmler, Zahra Ali (Ed.) (37-50) içinde İstanbul: İletişim Yayınları.

Baker, M. J., ve Churchill, G. A. (1977). The Impact of Physically Attractive Models on Advertising Evaluations. *Journal of Marketing Research*, 14, 538-555.

Baki, L. (2019). Toplumsal Cinsiyet Ve Feminizm Bağlamında "Femvertising": Kadın İmgesi Üzerine Bir Araştırma. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Banister, E. N. ve Hogg, M. K. (2004). Negative Symbolic Consumption and Consumers' Drive For Self-Esteem: The Case Of The Fashion Industry. *European Journal of Marketing*, 38(7), 850-868.

Barlas, A. (2017). *Müslüman Kadınlar ve Baskı: Kuran'dan Yola Çıkan Özgürlük Okuması.* (Öykü Elitez, Çev.) İslami Feminizmler, Zahra Ali (Ed.) (65-87) içinde İstanbul: İletişim Yayınları.

Batı, U. (2019). *Reklamın Dili*. Ankara: Alfa Yayınları.

Baudrillard, J. (1994). *Simulacra And Simulation* (Sheila Faria Glaser, Çev.) Michigan: University Of Michigan Press.

Baudrillard, J. (2017). *Tüketim Toplumu*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Bauman, Z. (2007). *Modernite ve Holocaust*. (Süha Sertabiboğlu, Çev.) İstanbul: Versus Yayınları.

Bauman, Z. (2018). *Bireyselleşmiş Toplum*. (Yavuz Alogan, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Baumann, S. ve de Laat, K. (2012). Socially Defunct: A Comparative Analysis of The Underrepresentation Of Older Women in Advertising. *Poetics*, *40* (6), 514-541.

Baxter, A. (2015). Faux Activism in Recent Female-Empowering Advertising. *Elon Journal of Undergraduate Research in Communications*, 6(1), 48-58.

Beard, F. ve Anna, K. (2010). George Washington Hill and the "Reach for a Lucky…" campaign. *Journal of Historical Research in Marketing.* 2 (2), 148-165.

Beauvoir, S. (1993). *Kadın İkinci Cins-1 Genç Kızlık Çağı*. (Bertan Onaran, Çev.) İstanbul: Payel Yayınevi.

Becker-Herby, E. (2016). The Rise Of Femvertising: Authentically Reaching Female Consumers. *Yüksek Lisans Tezi.* University of Minnesota School of Journalism and Mass Communication.

Belkaoui, A. ve Belkaoui J. M. (1976). A Comparative Analysis of The Roles Portrayed by Women in Print Advertisement: 1958, 1970, 1972. *Journal of Marketing Research*. 13 (2), 168- 172.

Benhabib, S. (2008). *Feminizm ve Postmodernizm: Huzursuz Bir İttifak.* (Feride Evren Sezer, Çev.) Çatışan Feminizmler Seyla Benhabib, Judith Butler, Drucilla Cornell ve Nancy Fraser (Ed.) (25-43) içinde, İstanbul: Metis Yayınları.

Berger, A. A. (2004). *Semiotic Analysis.* Media Analysis Techniques, 3(3), 198-213.

Berger, J. (1995). *Görme Biçimleri*. (Yurdanur Salman, Çev.) İstanbul: Metis Yayınları.

Berktay, F. (1996). Ekofeminizm Ya Da Yüreğin İyimserliği. *Kadın Araştırmaları Dergisi*, (4), 73-76.

Berktay, F. (2015). Feminist *Teoride Beden ve Cinselliğin Toplumsal İnşası*. Fatma Zehra Fidan ve Duygu Alptekin (Ed.), Kadın Bedeni ve İstismarı (1-11) içinde. İstanbul: Opsiyon Yayınları.

Binay, A. (2010). Tüketim Vasıtasıyla Oluşturulan Postmodern Kimlikler. *Global Media Journal Turkish Edition*, *1*(1), 17-29.

Blackmer, C. E. (2019). Pinkwashing. *Israel Studies*. 24 (2), 171-181.

Bocock, R. (2014). *Tüketim.* (İrem Kutluk, Çev.) Ankara: Dost Kitabevi.

Bora, A. (2011). *Kadınların Sınıfı: Ücretli Ev Emeği ve Kadın Öznelliğinin İnşası*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Bozkuş, B. N. (2022). Feminist Reklamlar (Femvertising) Üzerine Bir Alımlama Çalışması. *Yüksek Lisans Tezi*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü.

Browne, B. A. (1998). Gender Stereotypes in Advertising on Children's Television in The 1990s: A Cross-National Analysis. *Journal of Advertising*. 27 (1), 83-96.

Budgeon, S. (2011). *Third Wave Feminism And The Politics of Gender in Late Modernity.* London: Palgrave Macmillan.

Budgeon, S. (2011). *The Contradictions of Successful Femininity: Third-Wave Feminism, Postfeminism and 'New' femininities*. Rosalind, Gill ve Christine, Scharff (Ed.), New Femininities: Postfeminism, Neoliberalism and Subjectivity (279-292) içinde. London: Palgrave Macmillan UK.

Butler, J. (1988). Performative Acts And Gender Constitution: An Essay in Phenomenology and Feminist Theory. *Theatre Journal*, 40 (4), 519-531.

Butler, J. (2008). *Cinsiyet Belası: Feminizm ve Kimliğin Altüst Edilmesi*. (Başak Ertür, Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.

Caballero, M. J. ve Pride, W. M. (1984). Selected Effects Of Salesperson Sex And Attractiveness in Direct Mail Advertisements. *Journal of Marketing*, *48* (1), 94-100.

Canpolat, N. (2005). *Michel Foucault.* Nurdoğan Rigel, Gül Batuş, Güleda Yücedoğan ve Barış Çoban (Ed.), Kadife Karanlık 21. Yüzyıl İletişim Çağını Aydınlatan Kuramcılar (75-138) içinde, İstanbul: Su Yayınları.

Catt, C. (2014). Trapped in The Kitchen: How Advertising Defined Women's Roles in 1950s America. *Doktora Tezi*. Baylor University.

Clarke, S. (1992). *What in the F---'s Name is Fordism.* Roger Burrows, Nigel Gilbert, Anna Pollert (Ed.) Fordism and Flexibility: Divisions and Change (13-30) içinde. London: Palgrave Macmillan UK.

Collective, C. R. (1986). *The Combahee River Collective statement: Black Feminist Organizing in The Seventies and Eighties*. New York: Kitchen Table.

Cott, N. F. (1987). *The Grounding of Modern Feminism.* New Haven: Yale University Press

Çakır, S. (2007). *Feminizm: Ataerkil İktidarın Eleştirisi*. Birsen Örs (Ed.), Modern Siyasal İdeolojiler (412-475) içinde, İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Çakır, T. M. A. (2014). Postmodern Tüketim Ve Tüketicinin Değişen Özellikleri Online Satın Almaya Yönelik Tutumların Ayrıştırılmış Planlı Davranış Teorisi Çerçevesinde İncelenmesi. *Doktora Tezi*. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çakmak, U. (2004). Esnek Üretim Sistemi: İstihdama Etkisi Ve Toyota Örneği. *Ekonomik Yaklaşım*, *15* (52-53), 235-253.

Dahlbeck Jalakas, L. (2016). The Ambivalence of #Femvertising: Exploring the Meeting Between Feminism and Advertising Through The Audience Lens. *Yüksek Lisans Tezi*. Lund University.

Demir, Z. (1996). Modern ve Postmodern Feminist Akımlar. *Yüksek Lisans Tezi*. Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Doğan, E. (2022). Feminist Reklam Stratejisinin (Femvertising) Tüketicinin Satın Alma Davranışına Etkisi. *Yüksek Lisans Tezi*, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Donovan, J. (2019). *Feminist Teori*. (Aksu Bora, Meltem Ağduk Gevrek, Fevziye Sayılan, Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları.

Drake, V. E. (2017). The Impact of Female Empowerment in Advertising (Femvertising). *Journal of Research in Marketing.* 7 (3), 593-599.

Duman, Z. (2016). Tüketimci Kapitalizmin ve Tüketim Kültürünün Eleştirisi. *Sosyoloji Dergisi*, (33), 15-36.

Eisend, M. (2010). A Meta-Analysis of Gender Roles in Advertising. *Journal of the Academy of Marketing Science,* 38, 418-440.

Eisend, M. (2019). Gender roles. *Journal of Advertising*, 48 (1), 72-80.

Elden, M. ve Bakır, U. (2010). *Reklam Çekicilikleri*. Ankara: İletişim Yayınları.

Elden, M., Ulukök, Ö. ve Yeygel, S. (2005). *Şimdi Reklamlar*. Ankara: İletişim Yayınları.

Engels, F. (1979). *Ailenin Özel Mülkiyetin Ve Devletin Kökeni*. (Kenan Somer, Çev.) Ankara: Sol Yayınları.

England, D. E., Descartes, L. ve Collier-Meek, M. A. (2011). Gender Role Portrayal and the Disney Princesses. *Sex Roles*, 64, 555-567.

Enyew, B. E. ve Mihrete, A. G. (2018). Liberal Feminism: Assessing its Compatibility and Applicability in Ethiopia Context. *International Journal of Sociology And Anthropology* 10 (6), 9-64.

Erdem, T. (2012). Postmodern Feminizm. *Kadın Araştırmaları Dergisi*, 0 (2), 67-82.

Erdoğan, S. (2019). Esnek Üretim Sistemi Ve Emeğin Feminizasyonu: Mersin Konfeksiyon İşçileri Örneği. *Doktora Tezi*. Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Erdoğan, Z. (2021). Reklam İçerik Boyutlarının Kadınlar Üzerinde Feminist Reklam Değerine Yönelik Etkisi. *Yüksek Lisans Tezi.* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Evans, E. (2015). *The Sisterhood: Inclusivity and Spaces.* Elizabeth Evans (Ed.), The Politics of Third Wave Feminisms: Gender and Politics Series (33-111) içinde, London: Palgrave Macmillan.

Featherstone, M. (2013). *Postmodernizm ve Tüketim Kültürü*. (Mehmet Küçük, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Feng, Y., Chen, H., ve He, L. (2019). Consumer Responses to Femvertising: A Data-Mining Case of Dove's "Campaign for Real Beauty" on YouTube. *Journal of Advertising*, *48*(3), 292-301.

Festinger, L. (1954). A Theory of Social Comparison Processes. *Human Relations*, 7 (2), 117-140.

Fırat, A. F. ve Venkatesh, A. (1995). Liberatory Postmodernism and the Reenchantment of Consumption. *Journal of Consumer Research*, 22 (3), 239–267.

Firestone, S. (1993). *Cinselliğin Diyalektiği*. (Yurdanur Salman, Çev.). İstanbul: Payel Yayınları.

Furnham, A., ve Voli, V. (1989). Gender Stereotypes in Italian Television Advertisements. *Journal of Broadcasting & Electronic Media,* 33(2), 175–185.

Gençtürk Hızal, G. S. (2003). Bir İletişim Biçimi Olarak Moda: Modus'un Sınırları. *İletişim Araştırmaları Dergisi,* 1(1), 65-86.

Giet, S. (2006). *Özgürleşin! Bu Bir Emirdir.* (İdil Engindeniz, Çev.) İstanbul: Dharma Yayınları.

Gill, R. (2008). Empowerment/Sexism: Figuring Female Sexual Agency in Contemporary Advertising. *Feminism & Psychology*, 18 (1), 35–60.

Gilly, M.C. (1988). Sex Roles in Advertising: A Comparison of Television Advertisements in Australia, Mexico and The United States. *Journal of Marketing*. 52, 75-76

Goffman, E. (2020). *Reklamlarda Toplumsal Cinsiyet*. (Fahri Öz Çev.) Ankara: Heretik Yayıncılık.

Goldman, R., Heath, D., ve Smith, S. L. (1991). Commodity Feminism. *Critical Studies in Media Communication,* 8(3), 333-351.

Gowrisankar, D ve Ajit, I (2016). Ideology Of Post-Feminism: Portrayal Through Visual Advertisements İn India. *Global Media Journal*, *14* (27), 1-5.

Grogan, S. K. (1992). *Charles Fourier and the Roles of Women.* Susan K. Grogan (Ed.), French Socialism and Sexual Difference: Women and the New Society, 1803–44 (42-66) içinde, Londra: Palgrave Macmillan.

Gronold, D., Hipfl, B. ve Pedersen, L. L. (2009). *Teaching With The Third Wave New Feminists' Explorations Of Teaching And Institutional Contexts.* Athena3 Advanced Thematic Network in Women's Studies İn Europe, University of Utrecht and Centre for Gender Studies, Stockholm University

Güç, A. (2008). İslamcı Feminizm: Müslüman Kadınların Birey Olma Çabaları. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,* 17(2), 649-673.

Güleç, C. (2015). Thorstein Veblen ve Gösterişçi Tüketim Kavramı. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 1(38), 62-82.

Güngör, A. (2021). Feminizm ve Çizgi Roman. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 11(1), 85-101.

Gürdal, S. (1996). Kadının Tv ve Dergi Reklamlarındaki Yeri ve Kadın İmgeleri. *Öneri Dergisi, 1*(4), 13-19.

Gürhan, N. (2010, Kasım). Toplumsal Cinsiyet ve İslami Feminist Söylem. *Bilim, Ahlak ve Sanat Bağlamında Çağdaş İslam Algıları, Uluslararası Sempozyum,* 365-383.

Güriz, A. (2011). *Feminizm, Postmodernizm ve Hukuk*. Ankara: Phoenix Yayınevi.

Güven, G. Ö. (2020). Feminist reklamların (Femvertising) Aristoteles'in İknaya İlişkin Üç Retorik Kanıtı Ve Bunun Kadın İzleyiciler Üzerindeki Etkisi Bağlamında Değerlendirilmesi. *Yüksek Lisans Tezi.* İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Haggren, A., Jennifer, L. ve Julia W. (2022). The Perception of Femwashing-A Qualitative Study Of How Women Perceive Femwashing. *Yüksek Lisans Tezi*, Gothenburg University School of Business Economics and Law.

Hainneville, V., Amélie G. ve Élisabeth, R. (2023). Femvertising or Femwashing? Women's Perceptions of Authenticity. *Journal of Consumer Behaviour* 22 (4), 933-941.

Hainneville, V., Guèvremont, A., ve Robinot, É. (2023). Femvertising or Femwashing? Women's Perceptions of Authenticity. Journal of Consumer Behaviour, 22(4), 933-941.

Hains, R. C. (2009). Power Feminism, Mediated: Girl Power And The Commercial Politics of Change. *Women's Studies in Communication*, *32* (1), 89-113.

Halis, M. (2011). Pre-Modernden Postmoderne Örgütsel Evrim. *Reforma*, *3*(51), 1-13.

Hartmann, H. (2006). *Marksizm'le Feminizm'in Mutsuz Evliliği*. (Gülşat Aygen, Çev.) İstanbul: Agora Kitaplığı.

Hassan, I. (1985). The Culture Of Postmodernism. *Theory, Culture & Society*, *2* (3), 119-131.

Heiss, S. N. (2011). Locating The Bodies Of Women and Disability in Definitions of Beauty: An Analysis Of Dove's Campaign For Real Beauty. *Disability Studies Quarterly*, 31(1).

Hekman, S. (2016). *Toplumsal Cinsiyet Ve Bilgi Postmodern Bir Feminizmin Ögeleri*. (Bekir Balkız, Ümit Tatlıcan, Çev.) İstanbul: Say Yayınları.

Hooks, B. (2012). *Feminizm Herkes İçindir*, *Tutkulu Politika.* (E. Aydın, B. Kurt, Ş. Özgün, A. Yıldırım, Çev.). İstanbul: Bgst Yayınları.

Hsu, C. K. J. (2018). Femvertising: State of the Art. *Journal of Brand Strategy,* 7 (1), 28-47.

https://www.dove.com/us/en/stories/about-dove/our-research.html Erişim tarihi: 10.05.2023.

Hunt, A. R (2017). Selling Empowerment: A Critical Analysis of Femvertising. *Doktora Tezi,* Boston College. College of Arts and Sciences.

Hutcheon, L. (1989). Feminism And Postmodernism. Ada Testaferri (Ed.). Donna: Women in Italian Culture (25-37) içinde, Ottawa: Dovehouse Editions.

İmançer, D. (2006). *Toplumsal Cinsiyet Oluşumuna İlişkin Kuramsal Yaklaşımlar.* Dilek İmançer (Ed.) Medya ve Kadın (1-22) içinde, Ankara: Ebabil Yayınları.

İmançer, D. ve İmançer, A. (2006).*Televizyon Reklamlarında Kadın Sunumuna Özgü Klişeler.* Dilek İmançer (Ed.), Medya ve Kadın (121-144) içinde, Ankara: Babil Yayınları.

İnternet: Baran, A. G. (2021, Ocak 13). *Feminizmin Gelişim Serüveni: Dalga Yerine Kuşak Diyelim mi?* https://kockam.ku.edu.tr/feminizmin-gelisim-seruveni-dalga-yerine-kusak-diyelim-mi-aylin-gorgun-baran/ Erişim Tarihi: 05.06.2021

İnternet: Coaston, J. (2019, Mays 28). The Intersectionality Wars https://www.vox.com/the-highlight/2019/5/20/18542843/intersectionality-conservatism-law-race-gender-discrimination Erişim tarihi: 10.09.2023.

İnternet: https://causemarketing.com/ (2014). Pantene 'Sorry, Not Sorry' Commercial. https://causemarketing.com/commercial-gallery/pantene-sorry-not-sorry-commercial/ Erişim tarihi: 15.06.2023

İnternet: https://www.campaignlive.co.uk/ (2015, Ekim, 12) Always, Procter & Gamble, and Leo Burnett #LikeAGirl https://www.campaignlive.co.uk/article/case-study-always-likeagirl/1366870 Erişim tarihi: 5.09.2023.

İnternet: https://www.dove.com (2006). Our research

İnternet: https://www.globalcompactturkiye.org (2019). Kadının Güçlenmesi Prensipleri (Weps) Uygulama Rehberi https://www.globalcompactturkiye.org/wp-content/uploads/2019/01/WEPs_Rehber.pdf Erişim tarihi: 08.09.2023.

İnternet: Martell, K. (2018, Ağustos 3). Https://Www.Genderavenger.Com/Blog/Femvertising-Friend-Or-Foe-To-Womens-Rights, Erişim tarihi: 17.06.2021

İnternet: Napikoski, L. (2019, Ocak 13). https://www.thoughtco.com/friedans-the-feminine-mystique-3528957 Erişim tarihi: 31.05.2021.

İnternet: Napikoski, L. (2021, Şubat 16). Thoughtco.Com/Whats-Wrong-With-Beauty-Pageants-4072580 Erişim tarihi: 31.05.2021.

İnternet: Noşeen, İ. (2015, Ekim 12). Femvertising: how brands are selling #empowerment t o women https://www.theguardian.com/lifeandstyle/2015/oct/12/femvertising- branded-feminism Erişim tarihi: 14.06.2023.

İnternet: Reklamverenler Derneği (2019, Mayıs 10). https://www.rvd.org.tr/haberler/effie-2019da-ozel-bir-kategori-reklamda-toplumsal-cinsiyet-esitligi Erişim tarihi: 15.05.2021.

İnternet: Reklamverenler Derneği Ve Bahçeşehir Üniversitesi. (2018, Ekim). https://www.rvd.org.tr/uploads/2019/02/effie-infografi.PDF Erişim tarihi: 16.05.2021.

İnternet: Saklı, A. R. (2007, Ocak). Kapitalist Gelişim Sürecinde Fordizm ve Post- Fordizm https://ses.org.tr/wp-content/uploads/fordizmpostfordizm.pdf Erişim tarihi: 10.03.2021.

İnternet: Türkiye İstatistik Kurumu (2023, Mart 6). İstatistiklerle Kadın, 2022-Türkiye nüfusunun %49,9'unu kadınlar, %50,1'ini erkekler oluşturdu https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=%C4%B0statistiklerle-Kad%C4%B1n-202249668&dil=1#:~:text=Y%C3%B6netici%20pozisyonundaki%20kad%C4%B1n%20oran%C4%B1%20%20,y%C4%B1l%C4%B1nda%20%20%2C7%20oldu. Erişim tarihi: 02.11.2023.

İnternet: www.hayat.com (2019, Kasım 11). Molped 20 Yılı Başarıyla Geride Bıraktı https://www.hayat.com/media/gngmzrvv/molped_20yasinda_bb_perakende.pdf Erişim tarihi: 22.10.2023.

Jameson, F. (2008). *Postmodernizm Ya Da Geç Kapitalizmin Kültürel Mantığı. (*Nuri Plümer ve Abdulkadir Gölcü. Çev.) İzmir: Nirengi Kitap.

Jeffers, M. L. (2018). *Transcribing Loss: Kirmen Uribe's Bilbao -New York-Bilbao*. Shifting Subjectivities İn Contemporary Fiction And Film From Spain (70-88) İçinde, Newcastle: Cambridge Scholars Yayıncılık.

Johnston, J., ve Taylor, J. (2008). Feminist Consumerism and Fat Activists: A Comparative Study of Grassroots Activism and The Dove Real Beauty Campaign. *Signs: Journal of Women in Culture And Society,* 33(4), 941-966.

Kara, Z. (2010). Küresel Cinsiyet Yapılanmasından Postmodern Feminizme. *Turgut Özal Uluslararası Ekonomik ve Siyaset Kongresi II*: Küresel Değişim ve Demokratikleşme Bildiriler Kitabı, 1377-1390.

Kaylı, D. Ş. (2015). *Kadın Bedeni ve Toplumsal İzdüşümleri: Sosyolojik Bir Bakış*. Fatma Zehra Fidan ve Duygu Alptekin (Ed.). Kadın Bedeni ve İstismarı (144-170) içinde, İstanbul: Opsiyon Yayınları.

Kazemi, F., ve Özalpat, D. (2004). Toplumsal cinsiyet, İslam ve politika. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 53(1) 251-268.

Khoo-Lattimore, C., Yang, E. C. L. ve Je, J. S. (2021). Assessing Gender Representation in Knowledge Production: A Critical Analysis of UNWTO's planned events. Kumi Kato (Ed.) *Activating Critical Thinking to Advance the Sustainable Development Goals in Tourism Systems* (74-92) içinde, London: Routledge.

Kılıç, S. (2015). Lyotard: Fark ve Çokluğun Anlatısı Postmodernite. *Temaşa Erciyes Üniversitesi Felsefe Bölümü Dergisi*, (3), 106-137.

Kırcı, H. (2014). Hedonik Tüketim Davranışları Ve Toplumsal Etkileri. *Paradoks Ekonomi Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 10(1), 80-100.

Kırılmaz, H. ve Ayparçası, F. (2016). Modernizm ve Postmodernizm Süreçlerinin Tüketim Kültürüne Yansımaları. *İnsan & İnsan Dergisi,* 3 (8), 32-58.

Koçak, P. G. (2017). Gösterişçi tüketim üzerine teorik ve uygulamalı bir çalışma: Pamukkale Üniversitesi örneği. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 31(43), 79-112.

Köktürk, G. (2021). Kurumsal Sosyal Sorumluluk Uygulaması Olarak "Feminist" Reklamcılığın (Femvertısıng) Postfeminizm ve Meta Feminizmi Bağlamında İncelenmesi Ve Kadın Tüketiciler Üzerindeki Etkisi. *Yüksek Lisans Tezi.* İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Krolokke, C. (2005). *Three Waves Of Feminism: From Suffragettes To Grrls*. Charlotte Kroløkke, Anne Scott Sorensen (Ed.) Gender Communication Theories And Analyses: From Silence To Performance (1-23) içinde. New York: Sage Yayınları.

Kuntjara, E. H. (2001). Beauty and The Beast: Images of Women in Advertisements. *Nirmana*, *3*(2), 97-106.

Lamrabet, A. (2017). *Özcülüğün Reddi ile Müslüman Düşüncenin Radikal Reformu Arasında* (Çev: Ö. Elitez). İslami Feminizmler, Zahra Ali (Ed.) (51-64) içinde. İstanbul: İletişim Yayınları.

Langman, L. (2019). Simulation And Simulacra. *The Wiley Blackwell Encyclopedia of Urban And Regional Studies,* 1-6.

Lazar, M. M. (2006). Discover The Power Of Femininity! Analyzing Global "Power Femininity" in Local Advertising. *Feminist Media Studies*, 6(4), 505-517.

Lazar, M. M. (2009). Entitled to Consume: Postfeminist Femininity and A Culture of Post-Critique. *Discourse & Communication*, 3(4), 371-400.

Lazar, M. M. (2014). Recuperating Feminism, Reclaiming Femininity: Hybrid Postfeminist I-Dentity İn Consumer Advertisements. *Gender, Language And The Media*. 8 (2), 205-224.

Lin, J. (2019). Femvertising As A Resource Of Meaning-Making And Identity Negotiation–A Consumer Cultural Perspective. *Yüksek Lisans Tezi*. Lund University Department of Strategic Communication.

Liu, Z. ve Yinghou, S. (2022). Case Studies on Female Empowerment Advertising from Post-Feminist Perspective. *2022 5th International Conference on Humanities Education and Social Sciences (ICHESS 2022)*, 1203-1209.

Lohyn, M. (1994). Naomi Wolf and The New Feminism: Women's Power Revisited. *Australian and New Zealand Journal of Family Therapy*, 15(3), 143-149.

Lorber, J. (1997). The Variety of Feminisms and Their Contributions To Gender Equality. BIS Verlag. *Bibliotheks-und Informations System der Universität Oldenburg*, Oldenburg, Germany, 1-45.

Lyotard, J. F. (1997). *Postmodern Durum*. (Ahmet Çiğdem, Çev.) Ankara: Vadi Yayınları.

Marshall, G. (1999). *Sosyoloji Sözlüğü*. (Osman Akınhay-Derya Kömürcü, Çev.) Ankara: Bilim Ve Sanat Yayınları.

McArthur, L. Z. ve Resko, B. G. (2010). The Portrayal of Men And Women in American Television Commercials. *The Journal of Social Psychology*, 97:2, 209-220.

Mccleary, C. M. (2014). A Not-So-Beautiful Campaign: A Feminist Analysis of The Dove Campaign For Real Beauty. *Yüksek Lisans Tezi*, The University of Tennessee.

Mcrobbie, A. (2007). *Postfeminism And Popular Culture: Bridget Jones And The New Gender Regime*. Y. Tasker And D. Negra (Ed) Interrogating Postfeminism, 27–39. Duke University Press, Durham.

Mcrobbie, A. (2013). *Postmodernizm ve Popüler Kültür*. (Almıla Özdek, Çev.) İstanbul: Parşömen Yayınları.

Meulenbelt, A. (1987). *Feminizm ve Sosyalizm*. (Erman Demirci, Çev.). İstanbul: Yazın Yayıncılık.

Michel, A. (1993). *Feminizm*. (Şirin Tekeli, Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları.

Miller, D. (2012). *Consumption and its Consequences*. Cambridge: Polity Books.

Millett, K. (1987). *Cinsel Politika*. (Seçkin Selvi, Çev.) İstanbul: Payel Yayınları

Mir-Hosseini, Z. (2017). *Gerçekleştirilememiş Bir Proje: İran'daki Müslüman Kadınların Eşitlik Arayışı* (Çev: Ö. Elitez). İslami Feminizmler, Zahra Ali (Ed.) (101-125) içinde İstanbul: İletişim Yayınları.

Mirkovic, V. (2020). We Always Have to be the Nice Ones, be the Ladies: A Postfeminist Analysis of how Sports Marketing Reflects Female Athletes' Lived Experiences. *Yüksek Lisan Tezi*, Malmö Universitesi.

Modin, E. ve Olsson, J. (2022). Unga Vuxnas Attityd Till Femvertising Och Femwashing: En Kvantitativ Studie Om Feministiska Budskap i Marknadsföring. *Öğrenci Tezi*. Örebro University School of Humanities, Education and Social Sciences

Moghadam, V. M. (2002). Islamic Feminism and its Discontents: Toward a Resolution of The Debate. *Signs: Journal of Women in Culture and Society*, 27(4), 1135-1171.

Munro, E. (2013). Feminism: A Fourth Wave? *Political Insight*, 4 (2), 22-25.

Nas, A. (2015). Kadına Yönelik Simgesel Şiddet Aracı Olarak Temizlik Ürünleri Reklamlarının Eleştirel Analizi. *Akdeniz İletişim Dergisi*, (24) 11-30.

Nazlı, A. (2015). *Kadın Bedeni ve Toplumsal İzdüşümleri: Sosyolojik Bir Bakış.* Fatma Zehra Fidan ve Duygu Alptekin (Ed.). Kadın Bedeni ve İstismarı (34-56) içinde, İstanbul: Opsiyon Yayınları.

Notz, G. (2018). *Feminizm.* (Sinem Derya Çetinkaya, Çev.). Ankara: Phoenix Kitap.

Odabaşı, Y. (2012). *Postmodern Pazarlama.* İstanbul: Mediacat Yayınları.

Odabaşı, Y. (2019). *Postmodern Pazarlamayı Anlamak*. İstanbul: The Kitap Yayınları.

Odabaşı, Y. (2019). *Tüketim Kültürü.* İstanbul: Aura Kitapları.

Olgundeniz, S. S. (2008). *Kadın Kimliğinin İnşasında Reklamlar: "Dior Midnight Poison", "Believe", "Motorola Razr 2" Reklamlarının Göstergebilimsel Analizi*. Seyide Parsa (Ed.) Film Çözümlemeleri (131-150) içinde, İstanbul: Multilingual Yayınevi.

Öncel, H. (2018). Kâsım Emîn'e Göre Kadının Özgürleştirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* (57), 51-61.

Özbudun, S. (1984). *Niçin Feminizm Değil.* İstanbul: Süreç Yayıncılık.

Özcan, B. (2007). Hedonizm ve Kimlik Temeline Dayalı Postmodern Tüketim Yaklaşımı. *İstanbul Journal of Sociological Studies*, (35) 131-147.

Özçetin, B. (2018). *Kitle İletişim Kuramları, Kavramlar, Okullar, Modeller*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Özdemir, M. (2010). Türkiye'deki Reklâmlarda Toplumsal Cinsiyet Ve Sunumu. *Millî Folklor*, *22* (88), 101-111.

Özgen, İ. (2017). Tüketim Kültürü Ve Medyada Güzellik Söylemi: Bir Alımlama Çalışması. *Global Media Journal TR Edition*, *8* (15), 1-28.

Phillips, B. J. (2006). Reklamın Savunusunda Toplumsal Bir Perspektif, (F. Fulya Tepe, Çev.). *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (9), 81-94.

Plakoyiannaki, E. ve Zotos, Y. (2009). Female Role Stereotypes in Print Advertising: Identifying Associations With Magazine And Product Categories. *European Journal of Marketing*, *43*(11/12), 1411-1434.

Pratiwi, D. R., Indrayani, L. M., Soemantrı, Y. S. ve Mahdi, S. (2020). Myth Analysis Of 'Make Over' Brand Advertisement: A Semiotic Study. *In Proceedings of the International Conference on Education, Language and Society* (ICELS 2019), 119-122.

Raaij, W. F. (1993). Postmodern Consumption. *Journal of Economic Psychology Dergisi*, 14 (3), 541-563.

Rajagopal, I., ve Gales, J. (2002). It's The Image That is Imperfect: Advertising And its Impact On Women. *Economic and Political weekly*, 37 (32), 3333-3337.

Ramdani, N. (2013). Women in the 1919 Egyptian Revolution: From Feminist Awakening To Nationalist Political Activism. *Journal of International Women's Studies*, 14(2), 39-52.

Reshetnikova, A. (2021). To Profit Or Not To Profit? A Critical Discourse Analysis Of A Non-Profit 'Unstoppable'campaign Contrasted With Literature On Commercial Femvertising Messages. *Yüksek Lisans Tezi*. Pompeu Fabra Üniversitesi, Department of Communication.

Ritzer, G. (2016). *Toplumun Mcdonald'laştırılması.* (Akın Emre Pilgir, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Roseneil, S. (1999). Postmodern Feminist Politics: The Art of The (im) Possible? *European Journal of Women's Studies,* 6(2), 161-182.

Sands, R. G., ve Nuccio, K. (1992). Postmodern Feminist Theory And Social Work. *Social Work,* 37(6), 489-494.

Sarıoğlu, S. (2022). Feminist Reklamcılık (Femvertising) İle Tüketici Algısı ve Yaşam Tarzı İlişkisinin Araştırılması. *Yüksek Lisans Tezi*. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sexton, D. E., ve Haberman, P. (1974). Women in Magazine Advertisements. *Journal of Advertising Research*, 14 (4), 41–46.

Shinoda, L. M., Veludo-De-Oliveira, T. ve Pereira, I. (2020). Beyond Gender Stereotypes: The Missing Women In Print Advertising. *International Journal of Advertising*, 40, (4), 629-56.

Sledziewski, E. G. (2005). Dönüm Noktası Olarak Fransız Devrimi. Georges Duby ve Michelle Perrot (Ed.) (Ahmet Fethi, Çev.) Kadınlar Tarihi Cilt IV (39-51) içinde, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Snyder, R. C. (2008). What Is Third-Wave Feminism? A New Directions Essay. *Journal of Women in Culture and Society*. 34 (1), 175-196.

Sobande, F. (2019). Woke-Washing: "Intersectional" Femvertising And Branding "Woke" Bravery. *European Journal Of Marketing* 54.11 (2019): 2723-2745.

Sönmez, A. T. ve Karataş, C. (2010, Ekim). Postmodern pazarlama. Ulusal Meslek Yüksek Okulları Öğrenci Sempozyumu, 1-20, Düzce.

Stankiewicz, J. ve Rosselli, F. (2008). Women as Sex Objects and Victims in Print Advertisements. *Cinsiyet rolleri*, (*58)*, 579-589.

Sterbenk, Y., Champlin, S., Windels, K. ve Shelton, S. (2022). Is Femvertising the New Greenwashing? Examining Corporate Commitment to Gender Equality. *Journal of Business Ethics*, 177 (3), 491-505.

Stone, A. (2004). Essentialism and Anti-Essentialism in Feminist Philosophy. *Journal of Moral Philosophy*, 1(2), 135-153.

Şişman, B. ve Yurttaş, Ö. U. (2015). An Empirical Study On Media Literacy From The Viewpoint Of Media. *Social and Behavioral Sciences*, 174, 798-804.

Tanyolu, S. (2022). Reklamcılıkta Femvertising Uygulamalarının Tüketici Tutum Ve Satın Alma Niyetlerine Etkisi. *Yüksek Lisans Tezi*. Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Taş, G. (2016). Feminizm Üzerine Genel Bir Değerlendirme: Kavramsal Analizi, Tarihsel Süreçleri Ve Dönüşümleri. *Akademik Hassasiyetler*, 3 (5), 163-175.

Taylor, J., Johnston, J. ve Whitehead, K. (2016). A Corporation in Feminist Clothing? Young Women Discuss The Dove 'Real beauty' Campaign. *Critical Sociology*, 42(1), 123-144.

Toll, B. A., ve Ling, P. M. (2005). The Virginia Slims Identity Crisis: An Inside Look At Tobacco Industry Marketing To Women. *Tobacco Control*, 14(3), 172-180.

Tong, P. R. (2006). *Feminist Düşünce* (Z. Cirhinoğlu, Çev.). İstanbul: Gündoğan.

Torlak, Ö. (2016). *Tüketim: Bireysel Eylemin Toplumsal Dönüşümü*. İstanbul: İnkılab Yayınevi.

Török, A. (2022). The Perceived Empowerıng And Brand-Related Effects Of Femvertising. *Doktora Tezi*, Budapesti Corvinus Üniversitesi.

Tsichla, E. (2020). The Changing Roles of Gender in Advertising: Past, Present, and Future. *Contemporary Southeastern Europe*, *7*(2), 28-44.

Tuncer, E. S. (2020). Reklamda Kadın Temsiliyeti ve Cinsiyetçi Örüntüler: Perfectha Filler ve Nokia Reklam Metni Örnekleri Üzerinden Göstergebilimsel Bir Analiz. *Akdeniz Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Dergisi*, 3 (2), 188-212.

Turhanoğlu, F., Koçak, A. ve Beklan Çetin, O. (2023). Toplumsal Cinsiyet Bağlamında 'Ev'in Anlamı Ve Ev İle Kurulan İlişkinin Farklılaşması. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi* 26 (1), 40-60.

Uçan, G. (2015). *Kadın Bedeninde Değişenler ve Değişmeyenler: Monster High Çizgi Filminde Tahakküm ve Direniş*. Fatma Zehra Fidan ve Duygu Alptekin (Ed.). Kadın Bedeni ve İstismarı (171-203) içinde, İstanbul: Opsiyon Yayınları.

Van der Gaag, N. (2019). *Feminizm*. (Beyza Sumer Aydaş, Çev.). İstanbul: Sel Yayıncılık.

Varghese, N. ve Kumar, N. (2020). Feminism in Advertising: Irony or Revolution? A Critical Review of Femvertising. *Feminist Media Studies*, *22*(2), 441-459.

Varghese, N. ve Kumar, N. (2020). Femvertising As A Media Strategy to Increase Self-Esteem of Adolescents: An experiment in India. *Children and Youth Services Review*, 113 (104965), 1-7.

Varghese, N., ve Kumar, N. (2020). Femvertising as a Media Strategy To İncrease Self-Esteem of Adolescents: An Experiment in India. *Children and Youth Services Review*, 113, (104965).

Veblen, T. B. (2005). *Aylak Sınıfın Teorisi Kurumların İktisadi İncelemesi.* (Eren Kırmızıaltın ve Hüsnü Bilir, Çev.) Ankara: Heretik Yayıncılık.

Wernick, A. (1996). *Promosyon Kültürü, Reklam, İdeoloji ve Sembolik Anlatım*. (Osman Akınhay, Çev.) Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Wolff, K. (2007). Liberal feminism. George Ritzer (Ed.), *The Blackwell Encyclopedia of Sociology*. Wiley Çevrimiçi Kütüphanesi.

Wollstonecraft, M. (2017). *Kadın Haklarının Gerekçelendirilmesi.* (Deniz Hakyemez, Çev.). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Yanıklar, C. (2006). *Tüketimin Sosyolojisi*. İstanbul: Birey Yayıncılık.

Yasa, F. (2021). Türk Televizyon Reklamlarında Kadın Bedeninin Sunumu: Bir İçerik Analizi. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (36), 483-500.

Zotos, Y. C. ve Tsichla, E. (2014). Female Stereotypes in Print Advertising: A Retrospective Analysis. *Social and Behavioral Sciences*, 148, 446-454.

İSTATİSTİK VE BİYOİSTATİSTİK

TEORİK TEMELLERDEN UYGULAMALARA

Editör
DOÇ. DR. SADİ ELASAN

EĞİTİM
yayınevi

İSTATİSTİK VE BİYOİSTATİSTİK TEORİK TEMELLERDEN UYGULAMALARA
Editör: Doç. Dr. Sadi Elasan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-60-8
1. Baskı, Eylül 2024

Baskı Cilt

Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

İSTATİSTİK VE BİYOİSTATİSTİK TEORİK TEMELLERDEN UYGULAMALARA
Editör: Doç. Dr. Sadi Elasan
VI+150 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-60-8

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

İlk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akyiğit, H. E. ve Taşcı, T. (2022). Sigortacılık Sektöründe Makine Öğrenmesi İle Müşteri Kaybı Analizi. *Tasarım Mimarlık Ve Mühendislik Dergisi*, 2(1), 66-79.

Altay, Y. (2022). Prediction Of The Live Weight At Breeding Age From Morphological Measurements Taken At Weaning İn İndigenous Honamli Kids Using Data Mining Algorithms. *Tropical Animal Health and Production*, 54(3), 172.

Al Shalabi, L., Shaaban, Z. ve Kasasbeh, B. (2006). Data Mining: A Preprocessing Engine. *Journal of Computer Science*, 2(9), 735-739.

Arslankaya, S. ve Toprak, Ş. (2021). Makine Öğrenmesi Ve Derin Öğrenme Algoritmalarını Kullanarak Hisse Senedi Fiyat Tahmini. *International Journal of Engineering Research and Development*, 13(1), 178-192.

Atasoy, N. A. ve Demiröz, A. (2021). Makine Öğrenmesi Algoritmaları Kullanılarak Prostat Kanseri Tümör Oluşumunun İncelenmesi. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (29), 87-92.

Ay, Ş. ve Ekinci, E. (2022). Ozon Konsantrasyonlarını Modellemek İçin Makine Öğrenmesi Ve Derin Öğrenme Yöntemlerinin Karşılaştırılması. *Journal of Intelligent Systems: Theory and Applications*, 5(2), 106-118.

Babacan, H. T. ve Saka, F. (2022). Makine Öğrenmesi İle Aksu Deresi'nde Akış Tahmin Modeli Geliştirilmesi. *Türk Hidrolik Dergisi*, 6(1), 1-11.

Balci, F. ve Oralhan, Z. (2020). LSTM ile EEG Tabanlı Kimliklendirme Sistemi Tasarımı. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 135-141.

Baydoğmuş, G. K. (2021). The Effects Of Normalization And Standardization An Internet Of Things Attack Detection. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (29), 187-192.

Brownlee, J. (2020). *Data preparation for machine learning: data cleaning, feature selection, and data transforms in Python*. Machine Learning Mastery.

Culkin, R. ve Das, S. R. (2017). Machine Learning İn Finance: The Case Of Deep Learning For Option Pricing. *Journal of Investment Management*, 15(4), 92-100.

Erdoğan, Y. E. ve Narin, A. (2022). Elektrokardiyografi Yardımıyla Hipertansiyonun Otomatik Belirlenmesinde Ampirik Kip Ayrışımının Gürültülü ve Gürültüsüz Sinyaller Üzerindeki Performansının Karşılaştırılması. *El-Cezeri*, 9(2), 788-800.

Eren, H. A., Okyay, S. ve Adar, N. (2021). Adoken: Mr İçin Derin Öğrenme Tabanlı Karar Destek Yazılımı. *Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi*, 9(2), 406-413.

Evans, J. R. (2016). *Business Analytics, 2e*. Boston: Pearson.

Eyüpoğlu, C. ve Yavuz, E. (2020). Kanser Teşhisi için Makine Öğrenmesi Tekniklerine Dayalı Yeni Bir Sınıflandırma Metodu. *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 7(2), 1106-1123.

Gheorghe, M. ve Petre, R. (2015). The İmportance Of Normalization Method For Mining Medical Data. *J. Int. J. Computers Technol*, 14, 6014-6020.

Gültepe, Y. (2019). Makine Öğrenmesi Algoritmaları İle Hava Kirliliği Tahmini Üzerine Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (16), 8-15.

Hacıbeyoglu, M., Çelik, M. ve Çiçek, Ö. E. K En Yakın Komşu Algoritması ile Binalarda Enerji Verimliliği Tahmini. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 5(2), 65-74.

Kamani, G., Parmar, R. S. ve Ghodasara, Y. R. (2019). Data Normalization İn Data Mining Using Graphical User İnterface: A Pre-Processing Stage. *Gujarat Journal of Extension Education*, 30(2), 106-109.

Karo, I. M. K. ve Hendriyana, H. (2022). Klasifikasi Penderita Diabetes Menggunakan Algoritma Machine Learning Dan Z-Score. *Jurnal Teknologi Terpadu*, 8(2), 94-99.

Kayakuş, M. ve Terzioğlu, M. (2021). Yapay Sinir Ağları Ve Çoklu Doğrusal Regresyon Kullanarak Emeklilik Fonu Net Varlık Değerlerinin Tahmin Edilmesi. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 14(1), 95-103.

Köksal, K., Doğan, B. ve Altıkardeş, Z. A (2025). İlk Yatıştaki Veriler Üzerinde Yapay Veri Çoğaltma Ve Makine Öğrenmesi Yöntemleri Kullanılarak COVID-19 Hastalık Şiddetinin Tahmini. *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 40(1), 413-428.

Kucukonder, H., Uckardes, F., ve Narinc, D. (2014). A data mining application in animal breeding: determination of some factors in Japanese quail eggs affecting fertility. *Kafkas Universitesi Veteriner Fakultesi Dergisi*, 20(6), 903-908.

Lanjewar, M. G., Parate, R. K. ve Parab, J. S. (2022). Machine Learning Approach With Data Normalization Technique For Early Stage Detection Of Hypothyroidism. In *Artificial intelligence applications for health care* (pp. 91-108). CRC Press.

Mucherino, A., Papajorgji, P. ve Pardalos, P. M. (2009). *Data Mining in Agriculture*. Florida: Springer Science & Business Media.

Nazli, B. ve Altural, H. (2021). Uyku Apnesinin Sınıflandırılmasına Yönelik Farklı Makine Öğrenme Algoritmalarının Değerlendirilmesi. *In 2021 29th Signal Processing and Communications Applications Conference (SIU)* (pp. 1-4). IEEE.

Nwanganga, F. ve Chapple, M. (2020). *Practical Machine Learning in R*. New Jersey: John Wiley & Sons.

Nwulu, N. I., Oroja, S. ve Ilkan, M. (2012). A Comparative Analysis Of Machine Learning Techniques For Credit Scoring. *An International Interdisciplinary Journal,* 15(10), 4129-4146.

Osisanwo, F. Y., Akinsola, J. E. T., Awodele, O., Hinmikaiye, J. O., Olakanmi, O. ve Akinjobi, J. (2017). Supervised Machine Learning Algorithms: Classification And Comparison. *International Journal of Computer Trends and Technology (IJCTT)*, 48(3), 128-138.

Parçali, B. ve Mutlu, F. (2022). Gail Modeli ile Makine Öğrenmesi Algoritmalarının Meme Kanseri Risk Değerlendirmesinde Karşılaştırılması: Metodolojik Çalışma. *Turkiye Klinikleri Journal of Biostatistics*, 14(1), 32-44.

Pandey, A. ve Jain, A. (2017). Comparative Analysis Of KNN Algorithm Using Various Normalization Techniques. *International Journal of Computer Network and Information Security*, 10(11), 36.

Patrcio,Miguel, Pereira,Jos, Crisstomo,Joana, Matafome,Paulo, Seia,Raquel, and Caramelo,Francisco. (2018). Breast Cancer Coimbra. UCI Machine Learning Repository. https://doi.org/10.24432/C52P59.

Patro, S. G. K. ve Sahu, K. K. (2015). Normalization: A Preprocessing Stage. *International Advanced Research Journal in Science, Engineering and Technology,* 2(3), 20–22.

Randhawa, G. S., Soltysiak, M. P., El Roz, H., de Souza, C. P., Hill, K. A., ve Kari, L. (2020). Machine Learning Using İntrinsic Genomic Signatures For Rapid Classification Of Novel Pathogens: COVID-19 Case Study. *Plos one*, 15(4), e0232391.

Ruchay, A., Kober, V., Dorofeev, K., Kolpakov, V., Dzhulamanov, K., Kalschikov, V., ve Guo, H. (2022). Comparative Analysis Of Machine Learning Algorithms For Predicting Live Weight Of Hereford Cows. *Computers and Electronics in Agriculture*, 195, 106837.

Saygın, E., ve Baykara, M. (2021). Karaciğer Yetmezliği Teşhisinde Özellik Seçimi Kullanarak Makine Öğrenmesi Yöntemlerinin Başarılarının Ölçülmesi. *Fırat Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 33(2), 367-377.

Sun, G., Hakozaki, Y., Abe, S., Vinh, N. Q. ve Matsui, T. (2012). A Novel İnfection Screening Method Using A Neural Network And K-Means Clustering Algorithm Which Can Be Applied For Screening Of Unknown Or Unexpected İnfectious Diseases. *Journal of Infection*, 65(6), 591-592.

Team RC (2020) R: A Language And Environment For Statistical Computing. R Foundation for Statistical Computing, Vienna Available from: https://www.R-project.org/

Uçar, E. (2021). Akciğer Histopatoloji Görüntülerinden Çıkarılan Derin Özellikleri Kullanan Makine Öğrenmesi Sınıflandırıcıları ile Akciğer Kanseri Tespiti. *Bitlis Eren Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 10(4), 1552-1562.

Uğuz, S. (2019). *Makine öğrenmesi-Teorik yönleri ve Python uygulamaları ile bir yapay zekâ ekolü*. Isparta: Nobel Yayınevi.

Uyanık, F. ve Kasapbaşı, M. C. (2021). Telekomünikasyon Sektörü İçin Veri Madenciliği Ve Makine Öğrenmesi Teknikleri İle Ayrılan Müşteri Analizi. *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 9(3), 172-191.

Zhang, S., Zhang, C. ve Yang, Q. (2003). Data Preparation For Data Mining. *Applied artificial intelligence*, 17(5-6), 375-381.

KAYNAKÇA

Agresti, A. (2013). *Categorical data analysis* (3rd ed.). Hoboken, NJ: Wiley.

Aktaş, N., & Aydın, M. (2014, Haziran). *Tutumun ridit analizi ile değerlendirilmesi.* Akademik Bakış Dergisi, 200-214.

Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (14. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Bilgin, Ö. C. (2003). *Ridit analizi ve uygulanması.* Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 135-138.

Field, A. (2018). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics* (5th ed.). Los Angeles, CA: Sage Publications.

Fleiss, J. L., Chilton, N. W., & Wallenstein, S. (1979, Kasım). *Ridit analysis in dental clinical studies.* Journal of Dental Research, 2080-2084.

Flora, J. D. (1974, Kasım). *A note on ridit analysis*. Technical Report, 1-22.

Gürbüz, S., & Şahin, F. (2016). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 8(3), 25-40.

İstatistikçiler Derneği. (2020). İstatistik ve araştırma kaynakları. https://www.istatistikciler.org/ (Erişim 25.08.2024)

Doğan, S. A. İ. (2005, Aralık). *Üniversiteye yerleşen öğrencilerin bölüm memnuniyetlerinin ridit analizi ile incelenmesi ve Osmangazi Üniversitesi İ.İ.B.F. birinci sınıf öğrencileri üzerine bir uygulama.* Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 175-184.

Kurt, G. (Tarih Yok). *Ridit analizi ve üniversite öğrencilerinin gelecek kaygılarının incelenmesi üzerine bir uygulama.* Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 196-206.

Newcombe, R. G. (1998). *Two-sided confidence intervals for the single proportion: Comparison of seven methods.* Statistics in Medicine, 17(8), 857-872.

Özdamar, K. (2013). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi (8. baskı)*. Eskişehir: Nisan Kitabevi.

Pekel, P. (2021). *İşten Çıkarma Danışmanlık Hizmetleri ve Bir Araştırma* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Türkiye.

Sage Research Methods. (2020). Introduction to quantitative methods. https://methods.sagepub.com/ (Erişim 15.09.2024)

Wiley Online Library. (2020). Statistics in medicine. https://onlinelibrary.wiley.com/journal/10970258 (Erişim 20.09.2024)

Şüt, A., Elasan, S., & Keskin, S. (2023). *Aile hekimlerinin biyoistatistik okuryazarlığı düzeylerinin incelenmesi: Van örneği.*

Yıldız, E., & Yalçın, S. (2017). *Araştırma yöntemleri ve SPSS ile veri analizi.* Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21(2), 73-89.

KAYNAKÇA

Akay, Ö., & Yapıcı Pehlivan, N. (2018). Cep Telefonu Seçiminin Bulanık Analitik Hiyerarşi ve Bulanık Analitik Ağ Süreci ile Belirlenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(40), 161-175.

Aslan, N. (2006), "Analitik Network Prosesi", Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1-94.

Aydın, G., (2008). Analitik Hiyerarşi Prosesi (AHP) ve Bir Sanayi İşletmesinde Uygulanması, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

Başkaya Z. ve Akar C., (2005). "Üretim Alternatifi Seçiminde Analitik Hiyerarşi Süreci: Tekstil İşletmesi Örneği", Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1: 3-5.

Büyükyazıcı, M. (2000). "Analitik Ağ Süreci". Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Türkiye.

Çam, H., & Toraman, A. (2010). Hazar petrollerinin pazar stratejisi ve AHY esaslı alternatif güzergah değerlendirme modeli. *İTÜDERGİSİ/d*, *2*(6).

Çitli, N., (2006). Bulanık Çok Kriterli Karar Verme, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Dağdeviren M., Akay D. ve Kurt M., (2004). "İş Değerlendirme Sürecinde Analitik Hiyerarşi Prosesi ve Uygulaması", Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi, 19 (2): 131-138.

Forman, E. H., & Gass, S. I. (2001). The analytic hierarchy process—an exposition. *Operations research*, *49*(4), 469-486.

Golden, B. L., Wasil, E. A., & Harker, P. T. (1989). The analytic hierarchy process. *Applications and Studies, Berlin, Heidelberg*, *2*(1), 1-273.

Keçek, Y. D. D. G., & Yıldırım, A. G. E. (2010). Kurumsal kaynak planlama (ERP) sisteminin analitik hiyerarşi süreci (AHP) ile seçimi: otomotiv sektöründe bir uygulama. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *15*(1), 193-211.

Kocamustafaoğulları, E., (2007). "Çok Amaçlı Karar Verme Yöntemleri", Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV), 1:1-37.

Kuruüzüm A. ve Atsan N., (2001). "Analitik Hiyerarşi Yöntemi ve İşletmecilik Alanındaki Uygulamaları", *Akdeniz Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1 (1): 83-105.

Liberatore, M. J., & Nydick, R. L. (2008). The analytic hierarchy process in medical and health care decision making: A literature review. *European Journal of Operational Research*, *189*(1), 194-207.

Özdamar, D. Y. (2004). "Analitik hiyerarşi süreci yöntemi: Bir satın alma ihalesinde uygulanması". Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Saat, M. (2000). Çok amaçlı karar vermede bir yaklaşım: analitik hiyerarşi yöntemi. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *2*(2), 149-162..

Saaty T. L. ve Vargas L. G., (1987). "Uncertainty and Rank Order in the Analytic Hierarchy Process", European Journal of Operational Research, 32 (1): 107- 117.

Saaty, T. L. (1980). The analytic hierarchy process mcgraw hill, New York. *Agricultural Economics Review*, *70*(804), 10-21236.

Saaty, T. L. (1986). Axiomatic foundation of the analytic hierarchy process. *Management science*, *32*(7), 841-855.

Saaty, T. L. (1990). How to make a decision: the analytic hierarchy process. *European journal of operational research*, *48*(1), 9-26.

Saaty, T. L. (1994). *Fundamentals of decision making and priority theory with the analytic hierarchy process*. RWS publications.

Saaty, T. L. (2004). Fundamentals of the analytic network process—Dependence and feedback in decision-making with a single network. *Journal of Systems science and Systems engineering*, *13*, 129-157.

Timor, M. (2011). *Analitik hiyerarşi prosesi*. Türkmen Kitabevi.

Yaralıoğlu, K. (2001). Performans değerlendirmede analitik hiyerarşi proses. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *16*(1).

Yıldırım, E. (2008). "Kurumsal Kaynak Planlama (ERP) Sisteminin Analitik Hiyerarşi Süreci (AHP) İle Seçilmesi – Otomotiv Sektöründe Bir Uygulama" Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Kütahya.

KAYNAKÇA

Abbas, A., Ullah, M. A. ve Waheed, A. (2021). Body Weight Prediction Using Different Data Mining Algorithms In Thalli Sheep: A Comparative Study. *Veterinary World*, 14(9), 2332.

Abdanan Mehdizadeh, S., Sari, M., Orak, H., Pereira, D. F. ve Nääs, I. D. A. (2023). Classifying Chewing and Rumination in Dairy Cows Using Sound Signals and Machine Learning. *Animals*, 13(18), 2874.

Alkan, İ. (2017). Süt Sığırcılığı İşletmelerinin Mimari Tasarımına Yönelik Bir Uzman Sistem Geliştirilmesi. Doktora Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi.

Altay, Y. (2022). Prediction of the Live Weight at Breeding Age from Morphological Measurements Taken at Weaning in Indigenous Honamli Kids Using Data Mining Algorithms. *Tropical Animal Health and Production*, 54(3), 172.

Aria M. ve Cuccurullo C. (2017). Bibliometrix: An R-Tool For Comprehensive Science Mapping Analysis. *J Informetr*, 11(4):959-975.

Aristoteles, A., Adhianto, K. ve Rico Andrian, R. A. (2019). Comparative Analysis Of Cow Disease Diagnosis Expert System Using Bayesian Network And Dempster-Shafer Method. *International Journal of Advanced Computer Science and Applications*, 10(4), 227-235.

Avizheh, M., Dadpasand, M., Dehnavi, E. ve Keshavarzi, H. (2023). Application Of Machine-Learning Algorithms To Predict Calving Difficulty in Holstein Dairy Cattle. *Animal Production Science*, 63(11), 1095-1104.

Bayır, R. ve Albayrak, A. (2012). Uzman Sistem Denetimli Arı Kovanı Tasarımı Ve Gerçekleştirilmesi. *Uludağ Arıcılık Dergisi*, 12(4), 122-135.

Bilen, M., Işık, A. H. ve Yiğit, T. (2017, October). Expert System Software For Domestic Animals. *In 2017 International Conference on Computer Science and Engineering (UBMK),* (pp. 130-134). IEEE.

Camacho-Pérez, E., Lugo-Quintal, J. M., Tirink, C., Aguilar-Quiñonez, J. A., Gastelum-Delgado, M. A., Lee-Rangel, H. A., José Alejandro Roque-Jiménez, J. A., Garcia-Herrera, R. A. ve Chay-Canul, A. J. (2023). Predicting Carcass Tissue Composition İn Blackbelly Sheep Using Ultrasound Measurements And Machine Learning Methods. *Tropical Animal Health and Production*, 55(5), 300.

Celik, S. ve Yilmaz, O. (2018). Prediction of Body Weight of Turkish Tazi Dogs Using Data Mining Techniques: Classification and Regression Tree (CART) and Multivariate Adaptive Regression Splines (MARS). *Pakistan Journal of Zoology*, 50(2), 575-583.

Coşkun, G., Şahin, Ö., Ozkan, İ. A. ve Aytekin, İ. (2022). Siyah Alaca Sığırlarda Farklı Büyüme Ve Gelişme Dönemlerindeki Vücut Ölçülerinden Canlı Ağırlık Tahmininde Kullanılan Veri Madenciliği Algoritmalarının Karşılaştırılması. *Ziraat Mühendisliği*, (375), 37-46.

Dineva, K. ve Atanasova, T. (2023). Health Status Classification for Cows Using Machine Learning and Data Management on AWS Cloud. *Animals*, 13(20), 3254.

Feigenbaum, E. A. (1981). Expert Systems in the 1980s. *State of the art report on machine intelligence. Maidenhead: Pergamon-Infotech*, 23.

Gouda, H. F., Hassan, F. A., El-Araby, E. E. ve Moawed, S. A. (2022). Comparison Of Machine Learning Models For Bluetongue Risk Prediction: A Seroprevalence Study On Small Ruminants. *BMC Veterinary Research*, 18(1), 394.

Grzesiak, W., Zaborski, D., Pilarczyk, R., Wójcik, J. ve Adamczyk, K. (2023). Classification of Daily Body Weight Gains in Beef Calves Using Decision Trees, Artificial Neural Networks, and Logistic Regression. *Animals*, 13(12), 1956.

Huma, Z. E. ve Iqbal, F. (2019). Predicting the Body Weight of Balochi Sheep Using A Machine Learning Approach. *Turkish Journal of Veterinary & Animal Sciences*, 43(4), 500-506.

Karadas, K. & Kadırhanogullari, I. H. (2017). Predicting Honey Production using Data Mining and Artificial Neural Network Algorithms in Apiculture. *Pakistan Journal of zoology*, 49(5).

Küçükönder, H., Üçkardeş, F. ve Narinç, D. (2014). Hayvancılık Alanında Bir Veri Madenciliği Uygulaması: Japon Bıldırcını Yumurtalarında Döllülüğe Etki Eden Bazı Faktörlerin Belirlenmesi. *Kafkas Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi*, 20(6), 903-908.

Li, Z., Zheng, J., An, B., Ma, X., Ying, F., Kong, F., Wen, J. & Zhao, G. (2023). Several Models Combined With Ultrasound Techniques To Predict Breast Muscle Weight İn Broilers. *Poultry Science*, 102(10), 102911.

Liu, B. (2011). *Web Data Mining: Exploring Hyperlinks, Contents, And Usage Data* (Vol. 1). Berlin: Springer.

Nusai, C., Cheechang, S., Chaiphech, S. ve Thanimkan, G. (2015). Swine-Vet: A Web-Based Expert System Of Swine Disease Diagnosis. *Procedia computer science*, 63, 366-375.

Nwanganga, F. ve Chapple, M. (2020). *Practical Machine Learning İn R*. John Wiley & Sons.

Osisanwo, F. Y., Akinsola, J. E. T., Awodele, O., Hinmikaiye, J. O., Olakanmi, O. ve Akinjobi, J. (2017). Supervised Machine Learning Algorithms: Classification And Comparison. *International Journal of Computer Trends and Technology (IJCTT)*, 48(3), 128-138.

Tan, A. C. ve Gilbert, D. (2003). Ensemble Machine Learning On Gene Expression Data For Cancer Classification. *Applied Bioinformatics,* 2(3), 1-9.

Tırınk, C., Önder, H., Francois, D., Marcon, D., Şen, U., Shaikenova, K., Omarova, K. ve Tyasi, T. L. (2023). Comparison of the Data Mining and Machine Learning Algorithms for Predicting the Final Body Weight for Romane Sheep Breed. *Plos one*, 18(8), e0289348.

Uğuz, S. (2019). *Makine Öğrenmesi Teorik Yönleri Ve Python Uygulamaları İle Bir Yapay Zekâ Ekolü.* Ankara: Nobel Yayıncılık.

Xu, P., Ni, L., Tao, Y., Ma, Z., Hu, T., Zhao, X., Yu, Z., Lu, C., Zhao, X. ve Ren, J. (2020). Genome-Wide Association Study For Growth And Fatness Traits İn Chinese Sujiang Pigs. *Animal Genetics*, 51(2), 314-318.

KAYNAKÇA

Ahmad, P., Qamar, S., & Rizvi, S. Q. A. (2015). Techniques of data mining in healthcare: a review. International Journal of Computer Applications, 120(15), 38-50

Akpınar, H., "Veritabanlarında Bilgi Keşfi ve Veri Madenciliği", İ.Ü. İşletme Fakültesi Dergisi, 29: 1-22 (2000).

Albayrak, M., (2008), EEG Sinyallerindeki Epileptiform Aktivitenin Veri Madenciliği Süreci ile Tespiti, Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Baesens B., Mues, C., Martens, D. ve Vanthienen, J. (2009), "50 Years of Data Mining and OR: Upcoming Trends and Challenges", Journal of The Operational Research Society, 60: 16- 23.

Cerrito, P. (2020). Cases on health outcomes and clinical data mining: studies and frameworks. New York, Medical Information Science Reference.

Chadwick, A. ve May, C. (2003), "Interaction Between States and Citizens in the Age of the Internet: "EGovernment" in the United States, Britain, and the European Union, Governance, 16 (2): 271-300

Chapman P., Clinton, J., Kerber, R., Khabaza, T., Reinartz, T., Shearer, C. ve Wirth, R. (2000). CRISP-DM 1.0 Step-by-step Data Mining Guide, SPSS Inc

Eerbay, H. ve Kör, H. (2016). "Büyük Veri ve Büyük Verinin Analizi", Uluslararası Bilim ve Teknoloji Konferansı, 3-6 Ekim, Ankara, Türkiye.

Eyüpoğlu, C., Aydın, M.A., Sertbaş, A., Zaim, A.H. ve Öneş, O. (2017). "Büyük Veride Kişi Mahremiyetinin Korunması", Bilişim Teknolojileri Dergisi, 10 (2): 177-184.

Hastie T., Tibshirani R., Friedman, J. "The Elements Of Statistical Learning; Data Mining, Inference And Prediction", Springer Series In Statistics, 533, USA, 2001

Koh, H. C., & Tan, G. (2011). Data mining applications in healthcare. Journal of Healthcare Information Management, 19(2), 64-72.

Nfodjo, D. (2020). Utilization of the Emergency Department. New York, Medical Information Science Reference

Shouman, M., Turner, T., & Stocker, R. (2012). Using data mining techniques in heart disease diagnosis and treatment. In 2012 Japan-Egypt Conference on Electronics, Communications and Computers, pp. 173-177, Japan.

Silahtaroğlu, G., (2013). Veri madenciliği, Papatya Yayınları, İstanbul.

Tan, A. H. ve YU, P. S. (2003). "Guest Editorial: Text and Web Mining", Applied Intelligence. 18: 239-241.

Taranu, I. (2016). Data mining in healthcare: decision making and precision. Database Systems Journal, 6(4), 33-40.

Tomar, D., & Agarwal, S. (2013). A survey on data mining approaches for healthcare. International Journal of Bio-Science and Bio-Technology, 5(5), 241-266

Wang, L., Fu, X., "Data Mining With Computational Intelligence", Springer, Germany, 2005.

Yoo, I., Alafaireet, P., Marinov, M., Pena-Hernandez, K., Gopidi, R., Chang, J. F., & Hua, L. (2012). Data mining in healthcare and biomedicine: a survey of the literature. Journal of medical systems, 36(4), 2431-2448.

KAYNAKÇA

Abolmaali, S., & Shirzaei, S. (2021). A comparative study of SIR Model, Linear Regression, Logistic Function and ARIMA Model for forecasting COVID-19 cases. AIMS public health, 8(4), 598-613.

Abolmaali, S., & Shirzaei, S. (2021). Forecasting COVID-19 Number of Cases by Implementing ARIMA and SARIMA with Grid Search in United States. MedRxiv, 2021-05.

Abuhasel, K. A., Khadr, M., & Alquraish, M. M. (2022). Analyzing and forecasting COVID-19 pandemic in the Kingdom of Saudi Arabia using ARIMA and SIR models. Computational intelligence, 38(3), 770-783.

Akbulut, S., & Özer, A. (Eds.). (2023). *Epidemiyoloji, Biyoistatistik, Koruyucu Hekimlik ve Halk Sağlığı*. Akademisyen Kitabevi.

Alabdulrazzaq, H., Alenezi, M. N., Rawajfih, Y., Alghannam, B. A., Al-Hassan, A. A., & Al-Anzi, F. S. (2021). On the accuracy of ARIMA based prediction of COVID-19 spread. Results in Physics, 27, 104509.

Ali, S., Ali, H., Pakdel, M., Ghale Askari, S., Mohammadi, A. A., & Rezania, S. (2022). Spatial analysis and probabilistic risk assessment of exposure to fluoride in drinking water using GIS and Monte Carlo simulation. Environmental Science and Pollution Research, 1-10.

Ateşonğun, A. A. (2015). Arıma Ve Yapay Sinir Ağları (YSA) Kullanılarak Hibrit Tahmin Modeli Geliştirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Başkent Üniversitesi

Baş, E. (2021). *Zaman Serileri ve Öngörü Yöntemleri-R Uygulamalı*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Barlow, N. S., & Weinstein, S. J. (2020). Accurate closed-form solution of the SIR epidemic model. Physica D: Nonlinear Phenomena, 408, 132540.

Bell, M. L., Dominici, F., & Samet, J. M. (2005). A meta-analysis of time-series studies of ozone and mortality with comparison to the national morbidity, mortality, and air pollution study. Epidemiology, 16(4), 436-445.

Bengio, Y., Lodi, A., & Prouvost, A. (2021). Machine learning for combinatorial optimization: a methodological tour d'horizon. European Journal of Operational Research, 290(2), 405-421.

Bernal, J. L., Cummins, S., & Gasparrini, A. (2017). Interrupted time series regression for the evaluation of public health interventions: a tutorial. International journal of epidemiology, 46(1), 348-355.

Bollerslev, T. (1986). Generalized autoregressive conditional heteroskedasticity. Journal of econometrics, 31(3), 307-327.

Box, G. E., & Tiao, G. C. (1975). Intervention analysis with applications to economic and environmental problems. Journal of the American Statistical association, 70(349), 70-79.

Box, G. E., Jenkins, G. M., Reinsel, G. C., & Ljung, G. M. (2015). *Time series analysis: forecasting and control.* John Wiley & Sons.

Breiman, L. (2001). Random forests. Machine learning, 45, 5-32.

Britain, R. S. G., & Learning, M. (2017). The Power and Promise of Computers that Learn by Example: an Introduction. Royal Society. https://royalsociety.org/-/media/policy/projects/machinelearning/publications/machine-learning-report.pdf?

Brockwell, P. J., and Davis, R. A. (2016). *Introduction to Time Series and Forecasting*. Cham: Springer International Publishing.

Chatfield, C. (2003). *The analysis of time series: An introduction.* CRC press.

Chatfield, C. &ʹXing, H. (2019) *The Analysis of Time Series: An Introduction with R*. CRC Press

Dawwas, G. K., Dietrich, E., Winchester, D. E., Winterstein, A. G., Segal, R., & Park, H. (2019). Comparative effectiveness and safety of ticagrelor versus prasugrel in patients with acute coronary syndrome: a retrospective cohort analysis. Pharmacotherapy: The Journal of Human Pharmacology and Drug Therapy, 39(9), 912-920.

Duchi, J. C. (2018). Introductory lectures on stochastic optimization. The mathematics of data, 25, 99-186.

Durbin, J., & Koopman, S. J. (2012). *Time series analysis by state space methods (Vol. 38).* OUP Oxford.

Elman, J. L. (2002). Finding structure in time. Psycholinguistics: Critical Concepts in Psychology, 4, 343.

Engle, R., & Granger, C. (2015). Co-integration and error correction: Representation, estimation, and testing. Applied Econometrics, 39(3), 106-135.

Furtado, P. (2021). Epidemiology SIR with regression, arima, and Prophet in forecasting COVID-19. Engineering Proceedings, 5(1), 52.

Ghaderpour, E. (2021). JUST: MATLAB and python software for change detection and time series analysis. GPS Solutions, 25(3), 85.

Güneş, M. (2010). Zaman serilerinde müdahale analiz teknikleri üzerine bir çalışma. Yüksek Lisans Tezi. Tekirdağ: Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi.

Hamilton, J. D. (2020). *Time series analysis*. Princeton University Press.

Hategeka, C., Ruton, H., Karamouzian, M., Lynd, L. D., & Law, M. R. (2020). Use of interrupted time series methods in the evaluation of health system quality improvement interventions: a methodological systematic review. BMJ global health, 5(10), e003567.

Hyndman, R. J., & Athanasopoulos, G. (2018). *Forecasting: principles and practice.* OTexts.

Hochreiter S. & Schmidhuber J.(1997). Long Short-Term Memory. Neural Computation, 9(8), 1735-1780.

Kawai, S., Wang, C., Lin, Y., Sasakabe, T., Okuda, M., & Kikuchi, S. (2022). Lifetime incidence risk for gastric cancer in the Helicobacter pylori-infected and uninfected population in Japan: A Monte Carlo simulation study. International Journal of Cancer, 150(1), 18-27.

Kaya, E. (2019). Zaman serileri analizinde box-jenkins yöntemi ile savunma sanayi verileri üzerine bir uygulama. Yüksek Lisans Tezi.Karaman: Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi.

Kim, T., Poplin, G., Bollapragada, V., Daniel, T., & Crandall, J. (2020). Monte Carlo method for estimating whole-body injury metrics from pedestrian impact simulation results. Accident Analysis & Prevention, 147, 105761.

Kino, S., Hsu, Y. T., Shiba, K., Chien, Y. S., Mita, C., Kawachi, I., & Daoud, A. (2021). A scoping review on the use of machine learning in research on social determinants of health: Trends and research prospects. SSM-population Health, 15, 100836.

Kohler, U., & Kreuter, F. (2005). *Data analysis using Stata*. Stata press.

Law, A.M. (2014). *Simulation Modeling and Analysis.* Tucson, Arizona: McGraw-Hill Education.

Lee, C., Light, A., Alaa, A., Thurtle, D., van der Schaar, M., & Gnanapragasam, V. J. (2021). Application of a novel machine learning framework for predicting non-metastatic prostate cancer-specific mortality in men using the Surveillance, Epidemiology, and End Results (SEER) database. The Lancet Digital Health, 3(3), e158-e165.

Lütkepohl, H. (2013). *Introduction to multiple time series analysis.* Springer Science & Business Media.

Mahapatra, D. P., & Triambak, S. (2022). Towards predicting COVID-19 infection waves: A random-walk Monte Carlo simulation approach. Chaos, Solitons & Fractals, 156, 111785.

McKinney, W. (2022). *Python for data analysis*. " O'Reilly Media, Inc.".

Merrill, R. M. (2021). *Introduction to Epidemiology.* United States: Jones & Bartlett Learning.

Merrill, R. M. (2024). *Introduction to Epidemiology*. United States: Jones & Bartlett Learning.

Morgenstern, J. D., Rosella, L. C., Costa, A. P., de Souza, R. J., & Anderson, L. N. (2021). Perspective: Big data and machine learning could help advance nutritional epidemiology. Advances in Nutrition, 12(3), 621-631.

Muhammad, L. J., Algehyne, E. A., Usman, S. S., Ahmad, A., Chakraborty, C., & Mohammed, I. A. (2021). Supervised machine learning models for prediction of COVID-19 infection using epidemiology dataset. SN computer science, 2(1), 1-13.

Nury, A. H., Hasan, K., & Alam, M. J. B. (2017). Comparative study of wavelet-ARIMA and wavelet-ANN models for temperature time series data in northeastern Bangladesh. Journal of King Saud University-Science, 29(1), 47-61.

Oppenheim, A. V., & Schafer, R. W. (2010). *Discrete-time signal processing.* New Jersey: Pearson Education, Inc., Upper Saddle River.

Özdemir, A. ve Durmuş, A. (2023). *Yoğun Bakım Ünitesi Kapasite Planlaması: Simülasyon Modellemesinin Rolü.* İzmir: İzmir Akademi Derneği.

Özmen, A. (1986). Zaman serisi analizinde Box-Jenkins yöntemi ve banka mevduat tahmininde uygulama denemesi. Doktora Tezi. Eskişehir: Anadolu Universitesi.

Priestley, M. B. (1981). Spectral Analysis and Time Series.

Rguibi, M. A., Moussa, N., Madani, A., Aaroud, A., & Zine-Dine, K. (2022). Forecasting covid-19 transmission with arima and lstm techniques in morocco. SN Computer Science, 3(2), 133.

Shoko, C., & Njuho, P. (2023). ARIMA model in predicting of COVID-19 epidemic for the southern Africa region. African journal of infectious diseases, 17(1), 1-9.

Shumway, R. H., & Stoffer, D. S. (2017). *Time Series Analysis and its Applications with R Examples.* New York: Springer.

Sims, C. A. (1980). Macroeconomics and reality. Econometrica: journal of the Econometric Society, 1-48.

Smola, A. J., & Schölkopf, B. (2004). A tutorial on support vector regression. Statistics and computing, 14, 199-222.

Startz, R. (2019). *EViews Illustrated.* Santa Barbara: University of California.

Syeda, H. B., Syed, M., Sexton, K. W., Syed, S., Begum, S., Syed, F., ... & Yu Jr, F. (2021). Role of machine learning techniques to tackle the COVID-19 crisis: systematic review. JMIR medical informatics, 9(1), e23811.

Tezcan S.G. (2017). *Temel Epidemiyoloji*. Ankara: Hipokrat Yayınevi.

Tomov, L., Chervenkov, L., Miteva, D. G., Batselova, H., & Velikova, T. (2023). Applications of time series analysis in epidemiology: Literature review and our experience during COVID-19 pandemic. World Journal of Clinical Cases, 11(29), 6974.

Torun, N. (2015). Birim Kök Testlerinin Performanslarının Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Triambak, S., & Mahapatra, D. P. (2021). A random walk Monte Carlo simulation study of COVID-19-like infection spread. Physica A: Statistical Mechanics and its Applications, 574, 126014.

Vynnycky, E., & White, R. (2010). *An introduction to infectious disease modelling*. New York: Oxford University Press.

Wagner, A. K., Soumerai, S. B., Zhang, F., & Ross-Degnan, D. (2002). Segmented regression analysis of interrupted time series studies in medication use research. Journal of clinical pharmacy and therapeutics, 27(4), 299-309.

Walkenbach, J. (2015). *Excel 2016 Bible*. Wiley.

Wiemken, T. L., & Kelley, R. R. (2020). Machine learning in epidemiology and health outcomes research. Annu Rev Public Health, 41(1), 21-36.

Xie, G. (2020). A novel Monte Carlo simulation procedure for modelling COVID-19 spread over time. Scientific reports, 10(1), 13120.

Xu, B., Li, J., & Wang, M. (2020). Epidemiological and time series analysis on the incidence and death of AIDS and HIV in China. BMC Public Health, 20, 1-10.

Yüksel, D. (2015). Arap Baharından Etkilenen Yakın ve Ortadoğu Ülkeleri İle Türkiye Arasındaki İthalat ve İhracat Miktarlarının ARIMA Modelleri İle İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi

Zhan, C., Tse, C. K., Lai, Z., Hao, T., & Su, J. (2020). Prediction of COVID-19 spreading profiles in South Korea, Italy and Iran by data-driven coding. PloS one, 15(7), e0234763.

Zhang, G. P. (2003). Time series forecasting using a hybrid ARIMA and neural network model. Neurocomputing, 50, 159-175.

KAYNAKLAR

Arslan, Y. K. (2021). Altın standart test yokluğunda tanısal doğruluk ölçütlerinin Bayesci yaklaşım ile tahmini: Helicobacter Pylori verisi uygulaması. Cukurova Medical Journal, 46(4), 1548-1557.

Campbell, J.M., Klugar, M., Ding, S., Carmody, D.P., Hakosen, S.J., Jadotte, Y.T., White, S. and Munn, Z., (2015). Diagnostic test accuracy: methods for systematic review and meta-analysis, International Journal of EvidenceBased Healthcare, 13:154-162pp.

Deeks, J.J., (2001). Systematic reviews in health care: systematic reviews of evaluations of diagnostic and screening tests, BMJ, 323: 157–62pp.

Dilbilir, Y. (2023) Ortak Değişkene Göre Düzeltilmiş Yarı Parametrik Ve Parametrik Olmayan Roc Eğrilerinin Bayesçi Ve Klasik Yöntemlerle Tahminlenmesi Ve Karşılaştırılması. Doktora Tezi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Eskişehir.

Dumlupınar, E. (2019) Klinik Vaka Tanısında Roc Analizi Tekniği. Yüksek Lisans Tezi. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi

Gatsonis, C. and Paliwal, P., (2006). Meta-Analysis of Diagnostic and Screening Test Accuracy Evaluations: Methodological Primer, AJR Fundamentals of Clinical Research for Radiologists, 187:271-281pp.

Green DM, Swets JA Signal Detection Theory and Psychophysics(1974). Huntington,NY: Krieger.

Hajian-Tilaki, K. (2013). Tıbbi tanı testi değerlendirmesi için alıcı çalışma karakteristiği (ROC) eğrisi analizi. Hazar iç hastalıkları dergisi, 4 (2), 627.

Hanley, J. A. (1989). Receiver operating characteristic (ROC) methodology: the state of the art. Crit Rev Diagn Imaging, 29(3), 307-35.

Karaağoğlu, E., Karakaya, J., ve Kılıçkap, M., 2016, Tanı Testlerinin Değerlendirilmesinde İstatistiksel Yöntemler, Ankara, 261s.

Metz, C. E. Basic principles of ROC analysis. In Seminars in nuclear medicine (1978). October). (Vol. 8, No. 4, pp. 283-298). WB Saunders.

Pauker SG, Kassirer JP. "Therapeutic Decision Making: A Cost-Benefit Analysis". NEJM (1975). 293 (5): 229–34.

Thornbury JR, Fryback DG, Edwards W.. (1975). "Likelihood ratios as a measure of the diagnostic usefulness of excretory urogram information.

Van der Helm HJ, Hische EA. (1979). "Application of Bayes's theorem to results of quantitative clinical chemical determinations."

Vural, M. (2020). ROC (Receiver operationg characteristic) eğrisi altı alan hesaplama yöntemlerinin karşılaştırılması. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi

White, S., Schultz, T. and Enuameh, Y.A.K., (2011). Synthesizing Evidence of Diagnostic Accuracy, Lippincott Williams & Wilkins JBI Book Collection, Philadelphia, 116p.

Zhou X-H., Obuchowski N.A., McClish D.K., (2002). "Statistical Methods in Diagnostic Medicine", Wiley.

KAYNAKÇA

Aktürk, Z., & Acemoğlu, H. (2011). *Sağlık Çalışanları İçin Araştırma ve Pratik İstatistik* (2. Baskı). Erzurum: Anadolu Matbaası.

Bluman, A. G. (2024). *Elementary Statistics: A Step by Step Approach* (Y. Kayhan Atılgan, Çev.). Ankara: Palme Yayınevi.

Cengiz, M. A., & Terzi, Y. (2018). *Hipotez Testleri Ders Notları*.

Cengiz, D. (2007). Hipotez testlerinde anlam düzeyinin belirlenmesinde alternatif yaklaşım: Beta olasılığının rolü. *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 22, 239-249.

Çakır, F. (2000). *Sosyal Bilimlerde İstatistik*. İstanbul: Alfa Yayıncılık.

Durmuş, D. (2011). Hipotez testi ve ki-kare ile bir uygulama. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 45(1-4).

Erilli, N. A. (2018). *İstatistik-2*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Hsiung, T. H., & Olejnik, S. (1996). Type I error rates and statistical power for the James 2nd-order test and the univariate F-test in 2-way fixed effects ANOVA models under heteroscedasticity and/or nonnormality. *Journal of Experimental Education*, 65(1).

Özmen, A. (2019). *İstatistik-2*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Turanlı, M., & Güriş, S. (2020). *Temel İstatistik*. İstanbul: Der Yayınları.

Yanık, A. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, H. H., & Yıldırım, S. (2011). Hipotez testi, güven aralığı, etki büyüklüğü ve merkezi olmayan olasılık dağılımları üzerine. *İlköğretim Online*, 10, 1112-1123.

KAYNAKLAR

Anderson, A., Semmelroth, D. (2015). *Statistics for Big Data For Dummies*. Almanya: Wiley.

Antonius, R. (2012). *Interpreting Quantitative Data with IBM SPSS Statistics*. Birleşik Krallık: SAGE Publications.

Baker., L., (2008). Hypothesis Testing: How to Choose the Correct Test. World Scientific Publishing Company

Balabanova and G. Georgiev, "Predictive Economic Data Analysis by Statistics and Artificial Intelligence Techniques," *2022 30th National Conference with International Participation (TELECOM)*, Sofia, Bulgaria, 2022, pp. 1-4, doi: 10.1109/TELECOM56127.2022.10017328.

Canküyer, E., Aşan,Z. (2001). Parametrik Olmayan İstatistiksel Teknikler. Anadolu Üniversitesi Yayınları, 1266. Fen Fakültesi Yayınları 19.

Daniel, J. (n.d.). (2012) Sampling Essentials: Practical Guidelines for Making Sampling Choices. Amerika Birleşik Devletleri: SAGE Publications, 6.

Davidian, M., & Louis, T.A. (2012). Why Statistics? *Science, 336*, 12 - 12.

Dong, Y. (2023). Descriptive Statistics and Its Applications. *Highlights in Science, Engineering and Technology*.(47), 16-23

Friedrich, S., Antes, G., Behr, S. *et al.* Is there a role for statistics in artificial intelligence?. *Adv Data Anal Classif* **16**, 823–846 (2022). https://doi.org/10.1007/s11634-021-00455-6

Giri. (2018). *Introduction to Probability and Statistics*. Birleşik Krallık: CRC Press.

Gourieroux, C. (2000). *Econometrics of Qualitative Dependent Variables*. Birleşik Krallık: Cambridge University Press.

Hoyt, R., Muenchen, R. (2019). Introduction to Biomedical Data Science. Singapur. Lulu.com.

Heumann, C., Schomaker, M. (2017). *Introduction to Statistics and Data Analysis: With Exercises, Solutions and Applications in R*. Almanya: Springer International Publishing.

Kalaycı.Ş.(2010). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. Ankara. Asil Yayın Dağıtım Ltd.Şti.

Laird, L. M., Brennan, M. C. (2006). *Software Measurement and Estimation*: A Practical Approach. Almanya: Wiley.

Martha, S., & Nuthana Priya, M. (2023). *Role Of Statıstıcs In Artıfıcıal Intellıgence*. International Journal of Engineering Applied Sciences and Technology. 7,(12) 96-98

Özdamar.K., (2002). *Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi*. Eskişehir. Kaan Kitabevi.

Özmen, A.. (2000). *Uygulamalı Araştırmalarda Örnekleme Yöntemleri*.Eskişehir. Anadolu Üniversitesi Yayınları, 1257. Fen Fakültesi Yayınları 17.

Serper. Ö. (1996). *Uygulamalı İstatistik* I, Eskişehir. Filiz Kitabevi.

Som, R. K. (1996). *Practical Sampling Techniques*, Second Edition. Hong Kong: Taylor & Francis.

Şıklar.,E. (2000). Regresyon Analizine Giriş. Anadolu Üniversitesi Yayınları, 1255. Fen Fakültesi Yayınları 16.

Ünver, Ö., Gamgam, H., Altunkaynak, B. (2016). *Temel İstatistik Yöntemler*.Ankara. Seçkin Yayıncılık.

VanPool, T.L., & Leonard, R.D. (2011). Characterizing Data Numerically: Descriptive Statistics, Wiley-Blackwell.

Weisberg, H. F. (1992). *Central Tendency And Variability*. Almanya: SAGE Publications.

URL-1: https://www.science.org/doi/10.1126/science.1218685 (E.T.: 24.09.2024).

KAYNAKÇA

Ader, T., Grant, D. N., Free, M., Villani, M., Lopez, J., & Spence, R. (2020). An unbiased estimation of empirical lognormal fragility functions with uncertainties on the ground motion intensity measure. *Journal of Earthquake Engineering*, *24*(7), 1115-1133.

Altun, M. (2014). *Eğitim fakülteleri ve sınıf öğretmenleri için matematik öğretimi* (18. bs.). Bursa: Aktüel Alfa Akademi.

Bakker, A. (2004). *Design research in statistics education: On symbolizing and computer tools* (Unpublished doctoral dissertation). Utrecht University, Holland.

Bargagliotti, A., & Franklin, C. (2015). The statistical education of teachers: Preparing teachers to teach statistics. *Chance*, *28*(3), 19-27.

Batanero, C., Burrill, G., & Reading, C. (2011). Overview: Challenges for teaching statistics in school mathematics and preparing mathematics teachers. In C. Batanero, G. Burrill, & C. Reading (Eds.), *Teaching statistics in school mathematics-Challenges for teaching and teacher education: A joint ICMI/IASE study* (pp. 407- 418). The Netherlands: Springer.

Ben-Zvi, D., & Garfield, J. (2004). Statistical literacy, reasoning and thinking: Goals, definitions and challenges. In D. Ben-Zvi and J. Garfield (Eds.), *The challenge of developing statistical literacy, reasoning and thinking* (pp. 3-16). Dordrecht: Kluwer Academic Publishers.

Bidgood, P. (2014). *Towards statistical literacy–Relating assessment to the real world.* Paper presented at 9th International Conference on Teaching Statistics (ICOTS-9), Arizona, USA.

Bluman, A.G. (2012). *Elementary statistics : a step by step approach,* 8th ed.

Enisoğlu, D. (2014). *Yedinci sınıf öğrencilerinin sütun grafiği gösteriminde verilen aritmetik ortalama, ortanca ve tepe değer kavramları ile ilgili problemleri çözerken kullandıkları olası çözüm stratejileri, yaptıkları hatalar ve yanlış yorumlamaları* (Yüksek lisans tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.

Friel, S.N., Curcio, F.R., Bright, G.W. (2001). Making sense of graphs: Critical factors influencing comprehension and instructional implications. *Journal for Research in Mathematics Education, 32*(2), 124-158.

GAISEII (2020). *The Pre-K–12 Guidelines for Assessment and Instruction in Statistics Education II* (GAISE II). The American Statistical Association (ASA).

Gal, I. (2002). Adults' statistical literacy: Meanings, components, responsibilities. *International Statistical Review*, *70*(1), 1–25.

Garfield, J., & Ben-Zvi, D. (2008*). Developing Students' Statistical Reasoning: Connecting Research and Teaching Practice*. Dordrecht: Springer.

Gould, R. (2017). "Data Literacy is Statistical Literacy." *Statistics Education Research Journal, 16*(1), 22–25.

Graham, J. W., & Coffman, D. L. (2012). Structural equation modeling with missing data. In R. H. Hoyle (Ed.), *Handbook of structural equation modeling* (pp. 277–295).

Gu, Y. (2021). *Eliciting and Deciphering Mathematics Teachers' Knowledge in Statistical Thinking, Statistical Teaching, and Statistical Technology* (Unpublished doctoral dissertation), Columbia University, Columbia.

Hamre, B. K. (2014). Teachers' daily interactions with children: An essential ingredient in effective early childhood programs. *Child Development Perspectives*, *8*, 223– 230.

Hardin, J., Hoerl, R., Horton, N. J., Nolan, D., Baumer, B., Hall-Holt,…Ward, M. D. (2015). Data science in statistics curricula: Preparing students to 'think with data'. *The American Statistician*, *69*, 343–353.

Jacobbe, T. (2012). Elementary school teachers'understanding of the mean and median. *International Journal of Science and Mathematics Education, 10*(5), 1143–1161.

Koparan, T., & Akıncı, M. (2015). İstatistik öğretiminde yeni yaklaşımlar. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, *4*(1), 36-45.

Leavy, A., & Hourigan, M. (2015). Crime scenes and mystery players! Using driving questions to support the development of statistical literacy. *Teaching Statistics*, *38*(1), 29-35.

MacGillivray, H., & Pereira-Mendoza, L. (2011). Teaching statistical thinking through investigative projects. In C. Batanero, G. Burrill, and C. Reading (Eds.), *Teaching statistics in school mathematics-challenges for teaching and teacher education (*pp. 109–120). Springer.

Meletiou-Mavrotheris, M., & Paparistodemou, E. (2015). Developing students' reasoning about samples and sampling in the context of informal inferences. *Educational Studies in Mathematics, 88*(3), 385–404.

Mooney, E. S. (2009). A framework for characterizing middle school students' statistical thinking. *Mathematical Thinking and Learning*, *4*(1), 23-63.

Özmen, Z. M. & Baki, A. (2021). Statistics Instructors' Perceptions of Statistics Literacy in Different Undergraduate Programs. *International Journal of Research in Education and Science*, *7*(3), 852-871.

Pfannkuch, M., & Wild, C. J. (2000) Statistical thinking and statistical practice: themesgleaned from professional statisticians. *Statistical Science*, *15*, 132–52.

Phadke, S. (2022). Measurement, assessment, and improvement of statistical lıteracy ın relevant contexts (Unpublished doctoral dissertations). The Pennsylvania State University, USA.

Saldanha, L., & Thompson, P. (2002). Students' scheme-based conceptions of sampling and its relationship to statistical inference. *Proceedings of the Annual meetings of the North American Chapter of the International Group for the Psychology of Mathematics Education*, *1*(4), 1305-1316.

Sharma, S. (2017). Definitions and models of statistical literacy: a literature review. *Open Review of Educational Research*, *4*(1), 118-133.

Toluk-Uçar, Z. (2009). Developing pre-service teachers understanding of fractions through problem posing. *Teaching and teacher education*, *25*(1), 166-175.

Van de Walle, J. A., Karp, K. S., & Bay-Williams J. M. (2013). *Elementary and middle school mathematics: Teaching developmentally (8th Ed.).* Boston, MA: Pearson Education, Inc.

Watson Jane, M. (2006). Statistical Literacy at School, Growth and Goal. *Lawrence Erlbaum Associates, Publishers. Londan*, *27*, 53.

Watson, J. M., & Kelly, B. A. (2007) Sample, random and variation: The vocabulary of statistical literacy. *International Journal of Science and Mathematics Education*, *6*(4), 741-767.

Watson, J., & Callingham, R. (2003) Statistical literacy: A complex hierarchical construct. *Statistics Education Research Journal, 2*(2), 3-46.

Türkiye'deki Fitopatolojik

Sorunlar ve Çözüm Yolları

Editör

PROF. DR. HANDAN ÇULAL KILIÇ
DR. ÖĞR. ÜYESİ NEVİN AKDURA

EĞİTİM
yayınevi

TÜRKİYE'DEKİ FİTOPATOLOJİK SORUNLAR VE ÇÖZÜM YOLLARI
Editörler: Prof. Dr. Handan Çulal Kılıç, Dr. Öğr. Üyesi Nevin Akdura

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-75-5
1. Baskı, Eylül 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

TÜRKİYE'DEKİ FİTOPATOLOJİK SORUNLAR VE ÇÖZÜM YOLLARI
Editörler: Prof. Dr. Handan Çulal Kılıç, Dr. Öğr. Üyesi Nevin Akdura
VI+126 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-75-5

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Ahn, I.P., Kim, S., Lee ve Y.H. (2005). Vitamin B1 Functions as an activator of Plant Disease Resistance. *Plant Physiolgy*,138, 1505-1515.

Anonim, 2020a. (https://bku.tarimorman.gov.tr/BKURuhsat/Index?csrt=12379312634248408779)Erişim tarihi:24.05.2024.

Aslan, E. ve Özaktan, H. (2005). Kök Bakterileri Tarafından Konukçu Bitkide Hastalıklara Karşı Sistemik Dayaniklılığın Uyarılması. *Anadolu Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü Dergisi,* 15(1), 84-100.

Baebler, Š., Stare, K., Kovač, M., Blejec, A., Prezelj, N., Stare, T., Kogovšek, P., Pompe-Novak, M., Rosahl, S., Ravnikar, M. ve Gruden, K. (2011). Dynamics of Responses in Compatible Potato-Potato virus Y Interaction are Modulated by Salicylic Acid. *PloS one,* 6(12), e29009.

Chakraborty, N. ve Basak, J. (2018). Exogenous Application of Methyl Jasmonate Induces Defense Response and Develops Tolerance Against mungbean yellow mosaic India virus in Vigna mungo. *Functional Plant Biology,* 46, 69-81.

Chivasa, S., Murphy, A. M., Naylor, M. ve Carr, J. P. (1997). Salicylic acid Interferes with tobacco mosaic virus Replication via a Novel Salicylhydroxamic Acid-Sensitive Mechanism. *The Plant Cell,* 9(4), 547-557.

Cruikshank, I.A.M. ve Mandryk., M. (1960). The Effect of Stem İnfestation to Blue Mold. *The Journal of the Australian Institute of Agricultural Science,* 26, 369-372.

Csinos, A.S., H.R. Pappu, R.M. McPherson ve M.G. Stephenson. (2001). Management of Tomato spotted wilt virus in Flue-Cured Tobacco with acibenzolar-S-methyl and imidacloprid. *Plant Disease,*. 85, 92-296.

Çalışkan, A.F. (2007). Kabak sarı mozayik virüsü (Zucchini Yellow Mosaic Virus, ZYMV)nün Tanısı ve Bitki Aktivatörleri Kullanılarak Mücadele Olanaklarının Araştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Deng, X.G., Zhu, T., Zou, L.J., Han, X.Y., Zhou, X., Xi, D.H., Zhang, D.W. ve Lin, H.H. (2016). Orchestration of Hydrogen Peroxide and Nitric Oxide in Brassinosteroid–Mediated Systemic Virus Resistance in *Nicotiana benthamiana*. *The Plant Journal*, 85, 478-93.

Fu, Y., Yin, H., Wang, W., Wang, M., Zhang, H., Zhao, X. ve Du Y. (2011). b–1,3–Glucan with Different Degree of Polymerization Induced Different Defense Responses in Tobacco. *Carbohydrate Polymers,* 86, 774-82.

Friedrich, L., Lawton, K., Ruess, W., Masner, P., Specker, N., Rella, M.G, Meier, B., Dincher, S., Staub, T., Uknes, S., Metrauz, J-P., Kessman H. ve Ryals, J. (1996). A Benzothiadiazole Derivative Induces Systemic Acquired Resistance in Tobacco. *The Plant Journal,* 10, 61-70.

Ito, S., Sakugawa, K., Novianti, F., Arie, T. ve Komatsu, K. (2024). Local Application of Acibenzolar-S-Methyl Treatment Induces Antiviral Responses in Distal Leaves of *Arabidopsis thaliana*. *International Journal of Molecular Sciences,* 25(3), 1808.

Jones, R.A. ve Naidu, R.A. (2019). Global Dimensions of Plant Virus Diseases: Current Status and Future Perspectives. *Annual review of virology*, 6, 387-409.

Jovel, J., Walker, M. ve Sanfaçon, H. (2011). Salicylic Acid-Dependent Restriction of Tomato ringspot virus spread in tobacco is Accompanied by a Hypersensitive Response, Local RNA Silencing, and Moderate Systemic Resistance. *Molecular Plant-Microbe Interactions*, 24(6), 706-718.

Klarzynski, O., Descamps, V., Plesse, B., Yvin, J.C., Kloareg, B. ve Fritig, B. (2003). Sulfated Fucan Oligosaccharides Elicit Defense Responses in Tobacco and Local and Systemic Resistance Against tobacco mosaic virus. *Mol Plant Microbe Interact,* 16, 115-22.

Kulye, M., Liu, H., Zhang, Y., Zeng, H., Yang, X. ve Qiu, D. (2012). Hrip1, a Novel Protein Elicitor from Necrotrophic Fungus, *Alternaria tenuissima,* Elicits Cell Death, Expressionof Defence–Related Genes and Systemic Acquired Resistance in Tobacco. *Plant, Cell & Environment,* 35, 2104-20.

Lawton, K.A., Friedrich, L., Hunt, M., Weymann, K., Delaney, T., Kessmann, H., Staub, T. ve Ryals, J. (1996). Benzothiadiazole Induces Disease Resistance in Arabidopsis by Activation of the Systemic Acquired Resistance Signal Transduction Pathway. *The Plant Journal,* 10,71-82.

Li, J.G., Cao, J., Sun, F.F., Niu, D.D., Yan, F., Liu, H.X. ve Guo, J.H. (2011). Control of Tobacco mosaic virus by PopW as a Result of Induced Resistance in Tobacco Under Greenhouse and Field Conditions. *Phytopathology,* 101, 1202-8.

Li, T., Huang, Y., Xu, Z.S., Wang, F. ve Xiong, A.S. (2019). Salicylic Acid–Induced Differential Resistance to the Tomato yellow leaf curl virus Among Resistant and Susceptible Tomato Cultivars. *BMC Plant Biology,* 19, 173.

Liu, Y., Zhou, X., Liu, W., Huang, J., Liu, Q., Sun, J., Cai, X. ve Miao, W. (2020). HpaXpm, a Novel Harpin of *Xanthomonas phaseoli* pv. *manihotis*, Acts as an Elicitor with High Thermal Stability, Reduces Disease, and Promotes Plant Growth. *BMC Microbiology,* 20, 4.

López-Gresa, M. P., Lisón, P., Yenush, L., Conejero, V., Rodrigo, I. ve Bellés, J.M. (2016). Salicylic Acid is Involved in the Basal Resistance of Tomato Plants to citrus exocortis viroid and tomato spotted wilt virus. *PLoS One,* 11(11), e0166938.

Madhusudhan, K.N., Deepak, S.A., Prakash, H.S., Agrawal, G.K., Jwa, N.S., ve Rakwal, R. (2008). Acibenzolar-S-methyl (ASM)-induced Resistance Against Tobamoviruses Involves Induction of RNA-dependent RNA polymerase (RdRp) and Alternative Oxidase (AOX) Genes. *Journal of crop science and biotechnology,* 11(2), 127-134.

Matsuo, Y., Novianti, F., Takehara, M., Fukuhara, T., Arie, T. ve Komatsu, K. (2019). Acibenzolar-S-methyl restricts infection of *Nicotiana benthamiana* by Plantago asiatica mosaic virus at two distinct stages. *Molecular Plant-Microbe Interactions,* 32(11), 1475-1486.

Mucharromah, E. ve Kuc, J. (1991). Oxalate and Phosphates Induce Systemic Resistance Against Diseases Caused by Fungi, Bacteria and Viruses in Cucumber. *Crop Protection,* 10, 265-70.

Nakashita, H., Yoshioka, K., Yasuda, M., Nitta, T., Arai, Y., Yoshida, S. ve Yamaguchi, I. (2002). Probenazole Induces Systemic Acquired Resistance in Tobacco Through Salicylic Acid Accumulation. *Physiologival and Molecular Plant Pathology*, 61,197-203.

Nakashita, H., Yasuda, M., Nitta, T., Asami, T., Fujioka, S., Arai, Y., Sekimata, K., Takatsuto, S., Yamaguchi, I. ve Yoshida, S. (2003). Brassinosteroid

Functions in A Broad Range of Disease Resistance in Tobacco and Rice. *The Plant Journal,* 33, 887-98.

Ortiz-Martínez, L.E. ve Ochoa-Martínez, D.L. (2023). Elicitors and Biostimulants in the Production of Tomato Infected with Tomato brown rugose fruit virus. *Journal of Plant Diseases and Protection*, 130(2), 351-360.

Pieterse, C.M.J., van Wees, S.C.M., van Pelt, J.A., Knoester, M., Laan, R., Gerrits, H., Weisbeek, P.J. ve van Loon, L.C. 1998. A Novel Signaling Pathway Controlling Induced Systemic Resistance in Arabidopsis. *Plant Cell,* 10, 1571-1580.

Qiu, D.W., Dong, Y.J., Zhang, Y., Li, S.P. ve Shi, F.C. (2017). Plant Immunity Inducer Development and Application. *Molecular Plant-Microbe Interactions*, 30, 355-60.

Qiu, D.W. ve Zeng, H.M. (2021). Plant Immunity Inducing Technology. *Beijing: SciencePress.*

Ramirez-Estrada, K., Vidal-Limon, H., Hidalgo, D., Moyano, E., Golenioswki, M., Cusidó, R. ve Palazon, J. (2016). Elicitation, an Effective Strategy for the Biotechnological Production of Bioactive Highadded value Compounds in Plant Cell Factories. Molecules, 21, 182.

Ross, A.F. (1961a). Localized Acquired Resistance to Plant Virus İnfection in Hypersensitive Hosts. *Virology,* 14, 329-339.

Ross, A.F. (1961b). Systemic Acquired Resistance Induced by Virus Infections in Plants. *Virology,* 14, 340-35.

Saydam, C., Arslan, U. ve Elibuyuk, I.O. (2017). Determination of Effects of Some Plant Activators against Potato Virus Y in Pepper. *Journal of Biological & Environmental Sciences*, 11(32), 93-103.

Siegrist, J., Orober, M. ve Buchenauer, H. (2000). b–Aminobutyric acid–mediated Enhancement of Resistance in Tobacco to tobacco mosaic virus Depends on the Accumulation of Salicylic Acid*. Physiological and Molecular Plant Pathology,* 56, 95-106.

Torky, Z.A. (2016). Vitamin B Mediated Priming of Disease Resistance and Defense Responses To Tobacco Mosaic Virus in *Capsicum annuum* L. Plants. *Journal of Antivirals & Antiretrovirals*, 8(2), 35-53.

Tosun, N. ve Onan, E. (2020). Bitki Hastalıklarının Entegre Yönetiminde Bitki İmmunitesi Uyarıcılarının Potansiyel Kullanımı. *Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi,* 57(1), 145-156.

Trejo-Saavedra, D.L., García-Neria, M.A. ve Rivera-Bustamante, R.F. (2013). Benzothiadiazole (BTH) Induces Resistance to Pepper golden mosaic virus (PepGMV) in Pepper (*Capsicum annuum* L.). *Biological Research,* 46, 333-340.

Vallad, G.E., ve Goodman, R M. (2004). Systemic Acquired Resistance and Induced Systemic Resistance in Conventional Agriculture. *Crop science,* 44(6), 1920-1934.

van Loon, L.C., Bakker, P.A.H.M. ve Pieterse, C.M.J. (1998). Systemic Resistance Induced by Rhizosphere Bacteria. *Annual review of phytopathology*, 36(1), 453-483.

Vera, J., Castro, J., Contreras, R.A., González, A. ve Moenne, A. (2012). Oligo–carrageenans Induce a Long–Term And Broad–Range Protection Against

Pathogens in Tobacco Plants (var. Xanthi). *Physiological and Molecular Plant Pathology,* 79, 31-9.

Wang, B., Yang, X., Zeng, H., Liu, H., Zhou, T., Tan, B., Yuan, J., Guo, L. ve Qui, D. (2012). The Purification and Characterization of a Novel Hypersensitive–like Response–Inducing Elicitor from *Verticillium dahliae* that Induces Resistance Responses in Tobacco. *Applied Microbiology and Biotechnology,* 93, 191-201.

Wang, D., Wang, B., Wang, J., Wang, S., Wang, W. ve Niu, Y. (2020). Exogenous Application of Harpin Protein Hpa1 onto *Pinellia ternata* Induces Systemic Resistance Against tobacco mosaic virus. *Phytopathology,* 110, 1189-98.

Ward, E.R., S.J. Uknes, S.C. Williams, S.S. Dincher, D. L. Wiederhold, D.C. Alexander, P. Ahl-Goy, J.-P. Me´ traux, ve J.A. Ryals. (1991). Coordinate Gene Activity in Response to Agents that Induce Systemic Acquired Resistance. *Plant Cel,l* 3:1085–1094.

Wei, Z.M., Laby, R.J., Zumoff, C.H., Bauer, D.W., He,S.Y., Collmer, A. ve Beer, S.V. (1992). Harpin, Elicitor of the Hypersensitive Response Produced by the Plant Pathogen *Erwinia amylovora. Science,* 257(5066), 85-88.

Yadav, U., Anand, V., Kumar, S., Verma, I., Anshu, A., Pandey, I. A., Kumar, M., Behera, S.P., Srivastava, S. ve Singh, P.C. (2024). *Bacillus subtilis* NBRI-W9 Simultaneously Activates SAR and ISR against *Fusarium chlamydosporum* NBRI-FOL7 to Increase Wilt Resistance in Tomato. *Journal of Applied Microbiology,* 135(3), lxae013.

Yuan, W., Jiang, T., Du, K., Chen, H., Cao, Y., Xie, J., Li, M., Carr, J.P., Wu, B., Fan, Z. ve Zhou, T. (2019). Maize Phenylalanine Ammonia–Lyases Contribute to Resistance to Sugarcane mosaic virus infection, Most Likely Through Positive Regulation of Salicylic Acid Accumulation. *Molecular Plant Pathology,* 20, 1365-78.

Zehnder, G.W., J.F. Murphy, E.J. Sikora, and J.W. Kloepper. (2001). Application of Rhizobacteria for Induced Resistance. *European Journal of Plant Pathology,* 107, 39-50.

Zhang, Y., Zhang, Y., Qiu, D., Zeng, H., Guo, L. ve Yang, X. (2015). BcGs1, a Glycoprotein from *Botrytis cinerea,* Elicits Defence Response and Improves Disease Resistance in Host Plants. *Biochemical and Biophysical Research Communications,* 457, 627-34.

Zhou, M. and Wang, W. (2018). Recent Advances in Synthetic Chemical Inducers of Plant Immunity. *Frontiers in Plant Science*, 9, 1613.

Zhu, F., Xi, D.H., Yuan, S., Xu, F., Zhang, D.W. ve Lin, H.H. (2014). Salicylic Acid and Jasmonic Acid are Essential For Systemic Resistance Against tobacco mosaic virus in *Nicotiana benthamiana*. *Mol Plant Microbe Interact,* 27, 567-77.

Zhu, F., Cao, M.Y., Zhang, Q.P., Mohan, R., Schar, J., Mitchell, M., Chen, H., Liu, F., Wang, D. ve Fu, Z. Q. (2024). Join the Green Team: Inducers of Plant Immunity in the Plant Disease Sustainable Control Toolbox. *Journal of Advanced Research,* 57, 15-42.

Zou, L.J., Deng, X.G., Zhang, L.E., Zhu, T., Tan, W.R., Muhammad, A., Zhu, L.J., Zhang, C., Zhang, D.W. Lin, H.H. (2018). Nitric oxide as a Signaling Molecule in Brassinosteroid–Mediated Virus Resistance to Cucumber mosaic virus in *Arabidopsis thaliana. Physiologia Plantarum,* 163, 196-210.

KAYNAKLAR

Akitsu, N., Hattori, T., Seo, G.S., Ohta, A. ve Shimada, M. (2000). A Possible Role of Oxalate Produced in the Symbiotic Culture System with A Host Plant Pinus Densiflora and A Mycorrhizal Fungus Lactarius Hatsudake. *Wood Research*, 87,13-14.

Allen, M.F. (1991). *The Ecology of Mycorrhizae*. Cambridge University Press, New York.

Atwood, J.T. (1986). The Size of The Orchidaceae and The Systematic Distribution of The Epiphytic Orchids. *Selbyana,* 9, 171–186.

Azco´n-Aguilar, C. ve Barea, J. M. (1996). Arbuscular Mycorrhizas and Biological Control of Soil Borne Plant Pathogens an Overview of The Mechanisms İnvolved. *Mycorrhiza*, 6,457–464.

Axelson, W.M (1900). Vorlaufige Mitteilungen İiber Einigeneue Collembolen-Formen Aus Finland. *Meddelandsoc Fauna Fl Fenn*, 26, 105-123.

Bakhtiar, Y., Miller, D., Cavagnaro, T. ve Smith, S. (2001). Interactions Between Two Arbuscular Mycorrhizal Fungi and Fungivorous Nematodes and Control of The Nematode With Fenamifos. *Applied Soil Ecology* 17, 107–117.

Bao X., Zou J., Zhang B., Wu L., Yang T. ve Huang Q. (2022). Arbuscular Mycorrhizal Fungi and Microbes Interaction in Rice Mycorrhizosphere. *Agronomy*, 12,1277.

Barrios-garcia, M.N. ve Ballari, S.A. (2012). Impact of Wild Boar (Sus Scrofa) in İts İntroduced and Nativerange: A Rewiew. *Biol Invasions,* 14,2283–2300.

Bernoala, L., Cosme, M., Schneider, R.W. ve Stout, M. (2018). Belowground Inoculation with Arbuscular Mycorrhizal Fungi Increases Local and Systemic Susceptibility of Rice Plants to Different Pest Organisms. *Frontiers in Plant Science*, 9,747.

Bankowski, M., Cheng, W., Griffiths, B.S., Alphei, J. ve Scheu, S., (2000). Microbial-Faunal İnteractions in The Rhizosphere and Effects on Plant Growth, *Eur. J. Soil Biology,* 36, 135−147.

Cameron, K. ve Molina, M. (2006). Photosystem II Gene Sequences of Psbb and Psbc Clarify The Phylogenetic Position of Vanilla (Vanilloideae, Orchidaceae). *Cladistics*, 22, 239–248.

Chase, M. W., Cameron, K. M., Freudenstein, J. V., Pridgeon, A. M., Salazar, G., Van den Berg, C. ve Schuiteman, A. (2015). An Updated Classification of Orchidaceae. *Botanical Journal of the Linnean Society*, 177,151–17.

Cordier, C., Pozo, MJ, Barea, JM., Gianinazzi, S. ve Gianinazzi-Pearson, V. (1998). Cell Defense Responses Associated with Localized and Systemic Resistance to Phytophthora Parasitica İnduced İn Tomato By an Arbuscular Mycorrhizal Fungus. *Mol Plant Microbe Interact,* 11,1017–1028.

De La Pen˜a, E., Echeverrıa, SR., Van Der Putten, WH., Freitas, H. ve Moens, M. (2005). Mechanism of Control of Root-Feeding Nematodes by Mycorrhizal Fungi in The Dune Grass Ammophila Arenaria. *New Phytol*, 169,829–840.

Erzurumlu, G. S. ve Kara E. E. (2014). Mikoriza Konusunda Türkiye'de Yapılan Çalışmalar. *Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi*, 7 (2), 55-65.

Filion, M., St Arnaud, M. ve Fortin, JA. (1999). Direct İnteraction Between the Arbuscular Mycorrhizal Fungus Glomus İntraradices and Different Rhizosphere Microorganisms. *New Phytol,* 141,525–533.

Fitter, A.H. ve Sanders, I.R. (1992). Interactions with the soil fauna. M. F. Allen (Editör), *Mycorrhizal Functioning: an Integrative Plant- Fungal Process*, (s.333-354). Chapman & Hall, New York.

Finlay, R.D. (1985). Interactions between soil microarthro- pods and endomycorrhizal associations of higher plants. A. H. Fitter, D. Atkinson, D. J. Read ve M. B (Editör). *Usher Ecological Interactions in Soil,* (s.319-331). Blackwell Scientific Publications, Oxford.

Francl, L.J. (1993). Interactions of nematodes with mycorrhizae and mycorrhizal fungi. Khan MW (Editör). *Nematode interactions*. (s. 203-206). London, UK: Chapman & Hall.

Friese, C.F. ve Allen, M.F. (1991). The Spread of VA Mycorrhizal Fungal Hyphae in Soil: İnoculum Types and External Hyphal Architecture. *Mycologia*, 83, 409-418.

Willem, F. (1902). Annales de la Societe Entomologique de Belgique, 46,280.

Gange, A.C., (2000). Arbuscular Mycorrhizal Fungi, Collembola and Plant Growth. *Tree,* 15, 369–372.

Gera Hol, W.H. ve Cook, R. (2005). An Overview of Arbuscular Mycorrhizal Fungi–Nematode İnteractions. *Basic and Applied Ecology*, 6, 489-503.

Giannakis, N. (1990). Interactions between Mycophagous nematodes, mycorrhizal and other soil fungi. Doctor of Philosophy, UK: The University of Leeds, Department of Pure and Applied Biology.

Gisin, H. (1952). Notes Sur Les Collemboles, Avecdemembrent Des Onychiurus Armatus, Amgulansetjlmetarius Auctorum. *Mitt Schweiz entomol Ges*, 25, 1-22.

Grime, J.P., Mackey, J.M.L., Hillier, S.H. ve Read, D.J. (1987). Floristic Diversity in a Model System Using Experimental Microcosms. *Nature,* 328,420-422.

Harley, J.L. ve Smith, S.E. (1983). Mycorrhizal Symbiosis.*Academic Press.* London.

Hartley, S.E. ve Gange, A. C. (2009). Impacts of Plant Symbiotic Fungi on İnsect Herbivores: Mutualism in a Multitrophic Context. *Annu Rev Entomol*, 54,323–342.

Harris, K.K. ve Boerner, R.E.J. (1990). Effects of Below- Ground Grazing by Collembola on Growth, Mycorrhizal İnfection and P Uptake of Geranium Robertianum. *Plant and Soil,* 129*,* 203-210.

Hiol, F., Dixon, R.K. ve Curl, E.A. (1994). The Feeding Preference of Mycophagous Collembola Varies with the Ectomycorrhizal Symbiont, *Mycorrhiza*, 5, 99–103.

Hussey, R.S. ve Roncadori, R.W. (1981). Influence of *Aphelenchus Avenae* on Vesicular-Arbuscular Endomycorrhizal Growth Response in Cotton. *Journal Nematol*. 2, 48–52.

Ingham, E.R., Trofymow, J.A., Ames, R.N., Hunt, H.W., Morley, C.R., Moores, J.C. ve Coleman, D.C., (1986). Trophic İnteractions and Nitrogen Cycling in Semi-Arid Grassland Soils. II. System Responses to Removal of Different Groups of Soil Microbes or Fauna. *Journal of Applied Ecology*. 23, 615–630.

Innocenti, G. ve Sabatini, M.A. (2018). Collembola and Plant Pathogenic, Antagonistic and Arbuscular Mycorrhizal Fungi: a Review. *B. Insectol*, 71, 71–76.

Larsen, J. ve Jakobsen, I. (1996). Effects of a Mycophagous Collembola on the Symbioses Between *Trifolium Subterraneum* and Three Arbuscular Mycorrhizal Fungi, *New Phytologist,* 133, 295–302.

Leake, J. R. (1994). The Biology of Myco -Heterotrophic ('Saprotrophytic') Plants. *New Phytologist,* 127, 171–216.

Litton, C.M., Raich, J.W. ve Ryan, M.G. (2007). Carbon Allocation in Forest Ecosystems. *Global Change Biology*, 13, 2089-2109.

Johnson, N.C., Graham, J.H. ve Smith, F.A. (1997). Functioning of Mycorrhizal Associations Along the Mutualism-Parasitism Continuum. *New Phytologist*, 135, 575-585.

Johnson, S.N. ve Rasmann, S. (2015). Root-Feeding Insects and Their Interactions with Organisms in the Rhizosphere, *İn Annual Review of Entomology*, 60, 517–35.

Jones, J. T., Haegeman, A., Danchin, E. G., Gaur, H. S., Helder, J. ve Jones, M. G. (2013). Top 10 Plant-Parasitic Nematodes in Molecular Plant Pathology. *Molecular Plant Pathology*, 14, 946–961.

Lussenhop, J. (1992) Mechanisms of Microarthropd Microbial İnteractions in Soil. *Advances in Ecological Research,* 23, 1-33.

Lussenhop, J. (1996). Collembola as Mediators of Microbial Symbiont Effects upon Soybean, *Soil Biology Biochemistry,* 28, 363–369.

Klironomos, J.N. ve Kendrick, B. (1995a). Relationships Among Microarthropods, Fungi, and Their Environment. *Plant and Soil*, 170, 183-197.

Klironomos, J.N. an Kendrick, W.B. (1996). Palatability of Microfungi to Soil Arthropods in Relation to The Functioning of Arbuscular Mycorrhizae. *Biology and Fertility of Soils*, 21, 43-52

Klironomos, J.N. ve Ursic, M. (1998). Density-Dependent Grazing on the Extraradical Hyphal Network of the Arbuscular Mycorrhizal Fungus, *Glomus İntraradices*, by the Collembolan, *Folsomia Candida*. 26, 250–253.

Klironomos, T.J., Bednarczuck, E.M., & Neville, J. (1999). Reproductive Significance of Feeding on Saprobic and Arbuscular Mycorrhizal Fungi by the Collembolan, Folsomia candida. *Functional Ecology*, 756-761.

Koricheva, J., Gange, A. C. ve Jones, T. (2009). Effects of Mycorrhizal Fungi on İnsect Herbivores: a Metaanalysis. *Ecology,* 90, 2088–2097.

Kaiser, P. A. ve Lussenhop, J. (1991). Collembolan Effects on Establishment of Vesicular-Arbuscular Mycorrhizae in Soybean (Glycine Max). *Soil Biology and Biochemistry*, 23, 307-308.

Kuga, Y., Sakamoto, N. ve Yurimoto, H. (2014). Stable İsotope Cellular İmaging Reveals that both Live and Degenerating Fungal Pelotons Transfer Carbon and Nitrogen to Orchid Protocorms. *New Phytologist*, 202, 594–605.

Martin, F. M., Uroz, S. ve Barker, D.G. (2017). Ancestral Alliances: Plant Mutialistic Symbioses with Fungi and Bacteria, *Science*, 356.

Malmström, A. ve Persson, T. (2011). Responses of Collembola and Protura to tree girdling – some support for ectomycorrhizal feeding. *Soil Organisms*, 279-285.

McGonigle, T.P. ve Fitter, A.H. (1988). *Ecological Consequences of Arthropod Grazing on VA Mycorrhizal Fungi*. England: Cambridge University, 25-32.

Mejias, J., Truong, N. M., Abad, P., Favery, B., and Quentin, M. (2019). Plant Proteins and Processes Targeted by Parasitic Nematode Effectors. *Frontiers in Plant Science,* 10,970.

Merckx, V. (2013). *Mycoheterotrophy: The Biology of Plants Living on Fungi*. New York, NY: Springer.

Mikusinska, A., Persson, T., Taylor, A.F.S. ve Ekblad, A. (2013). Response of Ectomycorrhizal Extramatrical Mycelium Production and İsotopic Composition to İngrowth Bag Size and Soil Fauna. *Soil Biology and Biochemistry*, 66, 154-162.

Newsham, K.K., Fitter, A.H. ve Watkinson, A.R. (1995). Arbuscular Mycorrhiza Protect an Annual Grass From Root Pathogenic Fungi in the Field. *Journal of Ecology,* 83, 991-1000.

Norman, J. R. ve Hooker, J.E. (2000). Sporulation of Phytophthora Fragariae Shows Greater Stimulation By Exudates of Non-Mycorrhizal than by Mycorrhizal Strawberry Roots. *Mycological Research,* 104, 1069–1073.

Ortaş, (1998). http://www.ekizfidancılık.com.

Öztürk, N., Basım, E. Ve Basım, H. (2017). Tarımda Mikorizal Fungusların Etkinliği. *Mantar dergisi/ The Journal of Fungus,*8 (1), 20-34.

Peterson, R.L., Massicotte, H. B. ve Melville, L. H. (2004). Anatomy and Cell Biology. *Mycorrhizas,* 173.

Plantscience4u, (2016). http://www.plantscience4u.com.

Patopov, A. M. ve Tiunov, A.V. (2015). Stable İsotope Composition of Mycophagous Collembolans Versus Mycotrophic Plants: Do Soil İnvertebrates Feed on Mycorrhizal Fungi?. *Soil Biology Biochemistry.*

Peterson, R.L. ve Farquhar, M.L. (1994). Mycorrhizas-Integrated Development between Root and Fungi, *Mycologia,* 86 (3), 311-326.

Pinochet, J., Calvet, C., Camprubi, A., ve Fernandez, C. (1996). Interactions between Migratory Endoparasitic Nematodes and Arbuscular Mycorrhizal Fungi in Perennial Crops: a Review. *Plant and Soil,* 185,183–190.

Repac, I. (2007). Ectomycorrhiza Formation and Growth of Picea Abies Seedlings İnoculated with Alginate-Bead Fungal İnoculum in Peat and Bark Compost Substrates. *Forestry,* 80(5),517-530.

Salawu, E.O. ve Esty, R.H. (1979). Observations on the Relationships between a Vesicular-Arbuscular Fungus, a Fungivorous Nematode, and the Growth of Soybeans. *Phytoprotection,* 60 (2), 99–102.

Seliskar, D.M. ve Huettel, R.N. (1993). Nematode İnvolvement in the Die-Out of *Ammophila Breviligulata* Poaceae on the Mid-Atlantic Coastal Dunes of the United States. *Journal of Coastal Research,* 9, 97–103.

Smith, S. E. ve Read, D. J. (1997). *Mycorrhizal Symbiosis*. London: Academic Press, 453-469.

Smith, S. E. ve Read, D. J. (2008). *Mycorrhizal Symbiosis*. London: Academic Press,800.

Sieverding, E. (1991) Vesicular-Arbuscular Mycorrhizae Management in Tropical Agrosystems. *Technical Cooperation*, 372.

Schonbeck, M. (2017). Soil Health and Organic Farming; Organic Farming. *Research Foundation*.

Souza, L.A.B., Filho, G.N.S. ve Oliveira, V.L. (2004). Efficiency of Ectomycorrhizal Fungi on Phosporus Uptake and Eucalypt Growth Promotion. *Pesquisa Agropecuaria Brasileira*, 39(4), 349-355.

Thimm, T. ve Larink, O. (1995). Grazing Preferences of Some Collembola for Endomycorrhizal Fungi. *Biology Fertil Soil*, 19, 266-268.

Turjaman, M., Tamai, Y., Segah, H., Limin, S.H., Osaki, M. ve Tawaray, K. (2006). Increase in Early Growth and Nutrient Uptake of Shorea Seminis Seedlings İnoculated with Two Ectomycorrhizal Fungi. *Journal of Tropical Forest Science,* 18(4), 243-249.

Tüfekçi, S. (2012). Tarsus Yöresi Makromantarlar ve Ektomikorizalar. *SDÜ Orman Fakültesi Dergisi*, 13, 113-118.

Ural, A. (2018). Burdur ve Yöresinde Yaşayan Yaban Domuzların Mide ve Barsaklarında Bulunan Parazitler Üzerine Araştırma. Yüksek lisans tezi. Kırıkkale.

URL-1: www.mycorrhizas.info (E.T.: 31.05.2024).

Wallander, H., Goransson, H. ve Rosengren, U. (2004). Production, Standing Biomass and Natural Abundance of 15N and 13C İn Ectomycorrhizal Mycelia Collected at Different Soil Depths in Two Forest Types. *Oecologia*, 139, 89-97.

Wallander, H., Nilsson, L.O., Hagerberg, D. ve Baath, E. (2001). Estimation of the Biomass and Seasonal Growth of External Mycelium of Ectomycorrhizal Fungi in the Field. *New Phytologist,* 151, 753-760.

Warnock, A.J., Fitter, A.H. ve Usher, M.B. (1982). The İnfluence of a Springtail Folsomia Candida (Insecta: Collembola) on the Mycorrhizal Association of Leek, Allium Porrum, and the Vesicular-Arbuscular Mycorrhizal Endophyte Glomus Fasciculatus. *New Phytologist*, 90, 285-292.

Wamberg, C., Christhensen, S. ve Jakobsen, I. (2003). Interaction between Foliar-Feeding İnsects, Mycorrhizal Fungi, and Rhizosphere Protozoa on Pea Plants. *Pedobiologia*, 47, 281–287.

Van der Heijden, M.G.A., Klironomos, J.N., Ursic, M., Moutoglis, P., Streitwolf-Engel, R., Boller, T., Wiemken, A. ve Sanders, I.R. (1998). Mycorrhizal Fungal Diversity Determines Plant Biodiversity, Ecosystem Variability and Productivity. *Nature*, 396, 69-72.

Visser, S. (1985). Role of Soil İnvertebrates in Determining the Composition of Soil Microbial Communities. A. H. Fitter, D. Atkinson, D. J. Read ve M. B. Usher (Editör), *Ecological Interactions İn Soil* (s. 297-317). Oxford: Blackwell Scientific Publications.

Yıldız, A. (2009). Mikoriza ve Arbüsküler Mikoriza Bitki Sağlığı İlişkileri. *ADÜ Ziraat Fakültesi Dergisi,* 6(1), 91 – 101.

Zhang, Y., Li, S., Li, H., Wang, R., Zhang, K. ve Xu, J. (2020). Fungi–Nematode Interactions: Diversity, Ecology, and Biocontrol Prospects in Agriculture. *Journal Fungi,* 6, 206.

KAYNAKLAR

Ahmad, I. and Shah, M. H. (2012). Trichoderma And İntercropping İmpact Production, Quality and Corm Rot Disease of Gladiolus Grandiflorus. *Floriculture and Ornamental Biotechnology*, *7*(1), 86-93.

Andrzejak, R. and Janowska, B. (2022). Trichoderma spp. İmproves Flowering, Quality, and Nutritional Status of Ornamental Plants. *International Journal of Molecular Sciences*, *23*(24), 15662.

Aydın, M. H. (2015). Bitki Fungal Hastalıklarıyla Biyolojik Savaşta Trichoderma'lar. *Türkiye Tarımsal Araştırmalar Dergisi*, *2*(2), 135-148.

Baiswar, P., Chandra, S. and Kumar, R. (2006). Effect Of Mycoparasitism And Volatile Compounds of Trichoderma And Aspergillus spp On Penicillium And Aspergillus Causing Storage Rot of Gladiolus. *Journal of Ornamental Horticulture*, *9*(2), 130-132.

Bargaz, A., Lyamlouli, K., Chtouki, M., Zeroual, Y., Dhiba, D. (2018). Soil Microbial Resources For İmproving Fertilizers Efficiency İn An İntegrated Plant Nutrient Management System. Front. *Microbiol*, 9, 1606. [CrossRef] [PubMed]

Baysal-Gurel, F. and Kabir, M. N. (2019). Evaluation Of Fungicides and Biocontrol Products for The Control Of Phytophthora Root Rot Of Hydrangeas. *Archives of Phytopathology and Plant Protection*, *52*(5-6), 481-496.

Benı´tez, T., Rinco´n, A. M, Limo´n, M. C, Codo´n, A. C. (2004). Biocontrol Mechanisms of Trichoderma Strains. *Int Microbiol* 7:249–260

Bhagat, S, Pan S. (2010). Biological Management of Root And Collar Rot (Rhizoctonia Solani) of French Bean (Phaseolus vulgaris). *Indian J Agric Sci* 80(1):42–50

Biçici, M. (2011). Bitki Hastalık Etmenleri ile Biyolojik Mücadelenin Başarısını Arttırmada Mikoriza'nın Rolü. *Türkiye biyolojik mücadele dergisi*, *2*(2), 139-174.

Bisen, K., Keswani, C., Patel, J. S., Sarma, B. K. and Singh, H. B. (2016). Trichoderma Spp.: Efficient İnducers Of Systemic Resistance İn Plants. *Microbial-mediated induced systemic resistance in plants*, 185-195.

Bunker, R.N, Mathur, K. (2001). Antagonism of Local Biocontrol Agents To Rhizoctonia Solani İnciting Dry Root Rot of Chilli. *J. Mycol Pl Pathol* 31:337–353

Chateau, C., Bastide, F., Guillemette, T., Hamon, B., Longuemare, M., Alexandre, S., ... and Poupard, P. (2024). In Vitro And İn Vivo Biocontrol Studies Against Botrytis Cinerea, The Causal Agent Of Grey Mould İn Hydrangea Macrophylla. *Biocontrol Science and Technology*, *34*(3), 269-295.

Dubsky, M., Sramek, F. and Vosatka, M. (2002). Inoculation of Cyclamen (Cyclamen persicum) and Poinsettia (Euphorbia pulcherrima) With Arbuscular Mycorrhizal Fungi And Trichoderma harzianum. *Rostlinna vyroba*, *48*(1), 63-68.

Gams, W. and Bissett, J. (2002). Morphology and İdentification of Trichoderma. *Trichoderma and gliocladium*, *1*, 3-34.

Ghazanfar, M. U., Raza, M., Raza, W. and Qamar, M. I. (2018). Trichoderma As Potential Biocontrol Agent, İts Exploitation in Agriculture: A Review. *Plant Protection*, *2*(3).

Ghosh, S. K., Banerjee, S. and Sengupta, C. (2017). Bioassay, Characterization and Estimation Of Siderophores From Some İmportant Antagonistic Fungi. *Journal of Biopesticides*, *10*(2), 105-112.

Hekimoğlu, B. and Altındeğer, M. (2012). Süs Bitkileri Sektör Raporu. *Samsun Valiliği Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü. Erişim adresi (01.05. 2018): http://samsuntarim. gov. tr/yayinlar/tarimsal strateji/tarimsal_ strateji_pdf/Süs Bitkileri Endüstrisi Sektor Raporu*.

Hermosa, R., Viterbo, A., Chet I. and Monte, E. (2012). Plant-Beneficial Effects of Trichoderma and of İts Genes. Microbiology, 158: 17–25

Hoitink, H. A. J., Madden, L.V. and Dorrance, A. E. (2006). Systemic Resistance İnduced By Trichoderma Spp.: İnteractions Between The Host, The Pathogen, The Biocontrol Agent, And Soil Organic Matter Quality. *Phytopathology*, *96*(2), 186-189.

Horst, L. E., Locke, J., Krause, C. R., McMahon, R. W., Madden, L. V. andHoitink, H. A. J. (2005). Suppression Of Botrytis Blight Of Begonia By Trichoderma Hamatum 382 İn Peat And Compost-Amended Potting Mixes. *Plant disease*, *89*(11), 1195-1200.

Howell, C.R. (2003). Mechanisms Employed by Trichoderma Species in the Biological Control of Plant Diseases: The History and Evolution of Current Concepts. Plant Disease, 87: 4-10.

Hussein, F., Al-Sahaf, R., Hammadi, M. T., Shalaan, A. R. A. and Abbas, Z. H. (2018). Growth And Flowering Responses Of Snapdragon To Soil Applied Trichoderma Harzianum And Humic Acid Spray.

Khan, J., Ooka, J. J., Miller, S. A., Madden, L. V. and Hoitink, H. A. J. (2004). Systemic Resistance İnduced By Trichoderma hamatum 382 İn Cucumber Against Phytophthora Crown Rot And Leaf Blight. *Plant Disease*, *88*(3), 280-286.

Manibhusanrao K., Sreenivasaprasad S., Baby UF., and Joe Y (1989). Susceptibility Of Rice Sheath Pathogen To Mycoparasites. Curr Sci 58(9):515–518

Mazhabi, M., Nemati, H., Rouhani, H., Tehranifar, A., Moghadam, E. M., Kaveh, H. and Rezaee, A. (2011). The effect of Trichoderma on polianthes qualitative and quantitative properties.

Mekapogu, M., Jung, J. A., Kwon, O. K., Ahn, M. S., Song, H. Y. and Jang, S. (2021). Recent Progress İn Enhancing Fungal Disease Resistance İn Ornamental Plants. *International Journal of Molecular Sciences*, *22*(15), 7956.

Mishra, A. and Salokhe, V. M. (2011). Rice Root Growth And Physiological Responses To SRI Water Management and İmplications For Crop Productivity. *Paddy and water environment*, *9*, 41-52.

Mukhopadhyay, R and Kumar, D. (2020). Trichoderma: A Beneficial Antifungal Agent and İnsights İnto İts Mechanism Of Biocontrol Potential. *Egyptian Journal of Biological Pest Control*, *30*, 1-8.

Naher, L., Yusuf, U. K., Ismail, A. and Hossain, K. (2014). Trichoderma spp.: A Biocontrol Agent For Sustainable Management Of Plant Diseases. *Pak. J. Bot*, *46*(4), 1489-1493.

Nehra, S., Gothwal, R. K., Dhingra, S., Varshney, A. K., Solanki, P. S., Meena, P., ... and Ghosh, P. (2022). Mechanism Of Antagonism: Hyperparasitism And Antibiosis. In *Microbial Biocontrol: Sustainable Agriculture and Phytopathogen Management: Volume 1* (pp. 257-277). Cham: Springer International Publishing.

Neto, A. E. F., Boldrin, K. V. F. and Mattson, N. S. (2015). Nutrition and Quality in Ornamental Plants. *Ornamental Horticulture*, *21*(2), 139-150.

Papavizas GC (1985) Trichoderma And Gliocladium- Biology, Ecology, And Potential For Biocontrol. Annu Rev Phytopathol 23:23–54

Pereira, P. C., Parente, C. E., Carvalho, G. O., Torres, J. P., Meire, R. O., Dorneles, P. R. andMalm, O. (2021). A Review on Pesticides İn Flower Production: A Push To Reduce Human Exposure and Environmental Contamination. *Environmental Pollution*, *289*, 117817.

Prisa, D. (2019). Trichoderma harzianum: Biocontrol To Rhizoctonia solani And Biostimulation in Pachyphytum oviferum And Crassula falcata. *World Journal of Advanced Research and Reviews*, *3*(3), 011-018.

Puyam, A. (2016). Advent of Trichoderma As A Bio-Control Agent-A Review. *Journal of Applied and Natural Science*, *8*(2), 1100-1109.

Ruano-Rosa, D., Prieto, P., Rincón, A. M., Gómez-Rodríguez, M. V., Valderrama, R., Barroso, J. B. and Mercado-Blanco, J. (2016). Fate Of Trichoderma Harzianum in The Olive Rhizosphere: Time Course Of The Root Colonization Process and İnteraction With The Fungal Pathogen Verticillium dahliae. *BioControl*, *61*, 269-282.

Shukla, N., Awasthi, R. P., Rawat, L. and Kumar, J. (2012). Biochemical And Physiological Responses Of Rice (Oryza sativa L.) As İnfluenced By Trichoderma harzianum Under Drought Stress. *Plant Physiology and Biochemistry*, *54*, 78-88.

Singh, A., Shukla, N., Kabadwal, B. C., Tewari, A. K. and Kumar, J. (2018). Review On Plant-Trichoderma-Pathogen İnteraction. *International Journal of Current Microbiology and Applied Sciences*, *7*(2), 2382-2397.

Sood, M., Kapoor, D., Kumar, V., Sheteiwy, M. S., Ramakrishnan, M., Landi, M., ... and Sharma, A. (2020). Trichoderma: The "Secrets" Of A Multitalented Biocontrol Agent. *Plants*, *9*(6), 762.

Steyaert, J. M., Ridgway, H. J., Elad, Y. and Stewart, A. (2003). Genetic Basis Of Mycoparasitism: A Mechanism Of Biological Control By Species Of Trichoderma. *New Zealand Journal of Crop and Horticultural Science*, *31*(4), 281-291.

Traversari, S., Cacini, S., Galieni, A., Nesi, B., Nicastro, N. and Pane, C. (2021). Precision Agriculture Digital Technologies For Sustainable Fungal Disease Management of Ornamental Plants. *Sustainability*, *13*(7), 3707.

TÜİK, Bitkisel Üretim İstatistikleri, 2023https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Bitkisel-Uretim-Istatistikleri-2023-49535

URL- 1 http://www.susbitkileri.org.tr/images/d/library/c996523c-2367-42e9-9b91-b0e5d48e4a60.pdf (12.05.2024)

Van Wees, S. C., Van der Ent, S. andPieterse, C. M. (2008). Plant İmmune Responses Triggered By Beneficial Microbes. *Current opinion in plant biology*, *11*(4), 443-448.

Vinale, F., Sivasithamparam, K., Ghisalberti, E. L., Marra, R., Woo, S. L. andLorito, M. (2008). Trichoderma–Plant–Pathogen İnteractions. *Soil biology and Biochemistry*, *40*(1), 1-10.

Viterbo, A., Inbar, J., Hadas, Y. and Chet, I. (2007). Plant Disease Biocontrol and Induced Resistance via Fungal Mycoparasites: The Mycota-A Comprehensive Treatise on Fungi as Experimental Systems for Basic and Applied Research. (2nd edn), Environmental and Microbial Relationships, 350pp

Weindling, R. (1932). Trichoderma lignorum As A Parasite of Other Soil Fungi.

Weindling, R. (1934). Studies On A Lethal Principle Effective in The Parasitic Action Of Trichoderma Lignorum On Rhizoctonia Solani And Other Soil Fungi.

Weindling, R. (1941). Experimental Consideration of The Mold Toxins of Gliocladium and Trichoderma. *Phytopathology*, 31: 991-1003.

Yin, X., Feng, L. andGong, Y. (2023). Mitigating Ecotoxicity Risks of Pesticides on Ornamental Plants Based on Life Cycle Assessment. *Toxics*, *11*(4), 360.

KAYNAKLAR

Asjes, C. J. (1992). Viruses in Tulips in The Netherlands. *Acta Horticulturae*, (377), 289-300

Bedford, I. D., Briddon, R. W., Brown, J. K., Rosell, R. C. ve Markham, P. G. (1994). Geminivirus Transmission and Biological Characterisation of *Bemisia Tabaci* (Gennandius) Biotypes from Different Geographical Regions. *Annals Applied Biology*, (125), 311-325.

Blanchette, B. ve Lockhart, B. (2003). Hosta Virus X: A Three-Year Study. *Hosta Journal* (35), 19-23

Bouwen, I. (1996). Pelargonium Flower Break Carmovirus. *A. Brunt, K. Crabtree, M. Dall (Editör), Viruses of Plants: Descriptions and Lists from the VIDE Database (s. 932-935)*

Cassells, A. C., Minas, G. ve Bailiss, K. W. (1982). Pelargonium Net Vein Agent and Pelargonium Petal Break as Beneficial Infections of Commercial Pelargoniums. *Scientia Horticulturae, (*17), 89-96.

Cayley, D. M. (1928). "Breaking" in Tulips. *Annals Applied Biology,* (15), 529-539.

Costa, A. S. ve Muller, G. W. (1980). Tristeza Control by Cross Protection. *Plant Disease,* (64), 538-541.

Currier, S. ve Lockhart, B. E. L. (1996). Characterization of a Potexvirus Infecting Hosta spp. *Plant Disease*, (80), 1040-1043.

Dash, M. (1999). Tulipomania: The Story of the World's Most Coveted Flower & the Extraordinary Passions It Aroused. Three Rivers Press, New York.

Dekker, E. L., Derks, A. F. L. M., Asjes, C. J., Lemmers, M. E. C., Bol, J. F. ve Langeveld, S. A. (1993). Characterization of Potyviruses from Tulip and Lily Which Cause Flower-Breaking. *Journal of General Virology*, (74), 81-887.

Derks, A. F. L. M. (1995). Lily. Virus and Virus-like Diseases of Bulb and Flower Crops. *G. Loebenstein, R. H. Lawson, and A. A. Brunt (Editör) John Wiley & Sons/Balaban, Chichester, UK., (s. 313-321)*

Hammond, J. ve Chastagner, G. (1989). Field Transmission of Tulip Breaking Virus and Serologically Related Potyviruses in Tulip. *Plant Diseases,(* 73), 331-336.

Hiruki, C. (1985). A Preliminary Study on Infectious Variegation of Camellia. *Acta Horticulturae*, (164), 55-62.

lcomb, G. H. ve Valverde, R. A. (1991). Identification of a Virus Causing Mosaic in Coleus. *Plant Disease*, (75), 1183-1185.

Jeske, H. ve Morales, J. F. (1996). Abutilon Mosaic Bigeminivirus. Viruses of Plants: Descriptions and Lists from the VIDE Database. *A. Brunt, K. Crabtree, M. Dallwitz, A. Gibbs, and L. Watson (Editör), CAB International, Cambridge, UK. (s. 68-71).*

Kitamura, K., Ogawa, T., Sharma, P. ve Ikegami, M. (2008). First report of Honeysuckle yellow vein mosaic virus on Tomato Affected by Yellow Dwarf Disease in Japan. *Plant Pathology*, (57), 391.

Lida, S., Morita, Y., Choi, J. D., Park, K. I. ve Hoshino, A. (2004). Genetics and Epigenetics in Flower Pigmentation Associated With Transposable Elements in Morning Glories. *Advances of Biophysics*, (38), 148-159

Nelson, S. C. (2008). Abutilon mosaic. University of Hawaii at Manoa, Col lege of Tropical Agriculture and Human Resources, Cooperative Extension Service.

Ogawa, T., Sharma, P. ve Ikegami, M. (2008). The begomoviruses Honeysuckle Yellow Vein Mosaic Virus and Tobacco Leaf Curl Japan Virus With DNA B Satellites Cause Yellow Dwarf Disease of Tomato. *Virus Research,* (137), 235-244.

Roossinck, M. J. (2011). The good viruses: Viral Mutualistic Symbioses. *Nature Reviews Microbiology,* (9), 99-108.

Secor, G. A., Kong, M. ve Nyland, G. (1977). Rose Virus and Virus-Like Diseases. *California Agriculture,* 31 (3), 4-7.

Secor, G. A. ve Nyland, G. (1978). Rose Ring Pattern; A component of the Rose-Mosaic Complex. *Phytopathology,* (68), 1005-1010.

Stein, A. (1995). Gladiolus. Virus and Viruslike Diseases of Bulb and Flower Crops. G. *Loebenstein, R. H. Lawson, and A. A. Brunt, (Editör). John Wiley & Sons/Balaban, Chichester, UK. (s. 281-292).*

Singh, A. K., Hallan, V., Verma, N. ve Zaidi, A. A. (2004). Natural occurrence of Lily Symptomless Virus on Spider Lily. *Plant Pathology,* (54), 255.

Szyndel, M. S., Paduch-Cichal, E. ve Sala-Rejczak, K. (2006). Viruses Causing Diseases on Roses. *Ochrona Roslin,* 51(2), 34-37.

TUİK, (2021). www. tuik.gov.tr. (E.T. 22.02.2022)

Wang, Y., Ji, J., Oh, T., Oh, S., Kim, S., Lee, H., Shim, M., Choi, C., Kim, S., Kim, I. ve Kim, Y. (2011). Occurrence of Honeysuckle Yellow Vein Virus (HYVV) containing A Monopartite DNA-A Genome in Korea. *European Journal of Plant Pathology,* (129), 361-370.

Valverde, R. A. (1984). An Unusual Strain of Cucumber Mosaic Virus Causing Flower Breaking Symptoms in Wild Violets. *Plant Disease*, (68), 913-915.

Valverde, R. A., Sabanadzovic, S. ve Hammond, J. (2012). Viruses that Enhance the Aesthetics of Some Ornamental Plants: Beauty or Beast. *Plant Disease,* 96(5), 600-611

KAYNAKLAR

Ahmed, L., Martin-Diana, A. B., Rico, D., ve Barry-Ryan, C. (2011). The antioxidant properties of whey permeate treated fresh-cut tomatoes. *Food Chemistry,* 124, 1451e1457.

Akdura, N., ve Kilic, H. Ç. (2022a). Molecular Characterizations of Cucumber Mosaic Virus and Tomato Mosaic Virus Isolates in Hakkari Turkey. *Fresenius Environmental Bulletin,* 31(3), 8987-8998.

Akdura, N., ve Şevik, M. (2021b). Molecular Characterization of Partial RdRp Genes of Tomato Ringspot Virus Isolates from Turkey. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi,* (21), 74-82.

Akdura, N., ve Cevik, B. (2011). Batı Akdeniz Bölgesi Domates Üretim Alanlarında Domates Kloroz Virüsü (Tomato cholorosis virus, ToCV)'nün Tespiti ve Moleküler Karakterizasyonu. IV. Ulusal Bitki Koruma Kongresi, 28-30 Haziran, Kahramanmaraş, sayfa 400.

Akdura, N., ve Kılıç, H. Ç. (2022b). Hakkari İli Domates ve Biber Üretim Alanlarında Yonca Mozaik Virüsü ve Domates Lekeli Solgunluk Virüsü'nün Belirlenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi,* 26(3), 435-440.

Akdura, N., ve Şevik, M. (2021a). Investigation of tomato ringspot virus (ToRSV) by Real-Time TaqMan RT-PCR in Hakkari province, Turkey. *Journal of Agricultural Sciences*. 27(3), 335 – 340.

Anderson, P. K., Cunningham, A. A., Patel, N. G., Morales, F. J., Epstein, P. R., ve Daszak, P. (2004). Emerging infectious diseases of plants: pathogen pollution, climate change and agrotechnology drivers. *Trends Ecol.* Evol. 19, 535–544. doi: 10.1016/j.tree.2004.07.021.

Arli-Sokmen, M., ve Sevik, M. A. (2006). Viruses infecting field-grown tomatoes in Samsun province, Turkey. *Archives of Phytopathology and Plant Protection,* 39(4), 283-288.

Atalay, E. (2018). Çukurova Bölgesi'nde Domates Sarı Yaprak Kıvırcıklık Virüsü (Tomato yellow leaf curl virus, TYLCV)'nün Irklarının Araştırılması. Çukurova Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Bitki Koruma Anabilim Dalı. 65 Sayfa. Adana.

Azeri, T. (1994). Detection of Tomato spotted wilt virus in tobacco and tomato cultivars by enzyme linked immunosorbent assay. *The Journal of Turkish Phytopathology,* 23(1), 37-46.

Bhowmik, D., Kumar, K.S., Paswan, S., ve Srivastava, S. (2012). Tomato-a natural medicine and its health benefits. *Journal of Pharmacognosy and Phytochemistry*, 1, 33e43.

Bostan, H., Demirci, E., ve Sahin, F. (2002). Determination of virus diseases on tomato and cucumber grown in greenhouses in Erzurum and Artvin provinces by ELISA. *Journal of Turkish Phytopathology,* 31(1), 23-29.

Bozdoğan, V., ve Kamberoglu, M.A. (2015). Incidence and Distribution of Tomato Spotted Wilt Tospovirus (TSWV) in Vegetable Crops in Antalya Province of Turkey. *Journal of Turkish Phytopathology,* 44(1-3), 39-50.

Brunt, A. A., Crabtree, K., Dallwitz, M. J., Gibbs, A. J., ve Watson, L. (1996). Plant Viruses Online: Descriptions and Lists from the Vide Database. 16th ed. Australian National University, Canberra, Australia.

Buttery, R.G., Ling, L.C., ve Light, D.M. (1987). Tomato leaf volatile aroma components. *Journal of Agricultural and Food Chemistry,* 35, 1039e1042.

Çağlar, B. K. (2006). Hıyar Mozaik Virüsü (CMV)'nün Kavun (CMV-K), Domates (CMV-D), Biber (CMV-B) İzolatlarının Biyolojik, Serolojik, Moleküler Yöntemlerle Karakterizasyonu ve Satellit RNA' lerin Virüs Üzerindeki Etkisi. Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Bitki Koruma Anabilim Dalı. Adana. 89 Sayfa.

Çelik, A., Coşkan, S., Morca, A.F., Santosa, A.I., ve Koolivand, D. (2022). Insight into Population Structure and Evolutionary Analysis of the Emerging Tomato Brown Rugose Fruit Virus. *Plants,* 11, 3279. https://doi.org/10.3390/plants11233279.

Çevik, B., ve Erkış, G. (2008). First report of Tomato chlorosis virus in Turkey. *Plant Pathology*, 57(4).

Değirmenci, K., ve Uzunoğulları, N. (2007). Marmara Bölgesinde domates yetiştiricilik alanlarında sorun olan virüslerin belirlenmesi. *Bitki Koruma Bülteni,* 47(1-4), 72-77.

FAOSTAT (2020). Statistics Division of the Food and Agricultural Organization of the United Nations. Availabe Online at: http://www.fao.org/faostat/en/ Accessed December 31, 2020.

Fidan, H., Sarikaya, P., ve Calis, O. (2019). First report of Tomato brown rugose fruit virus on tomato in Turkey. *New Disease Reports,* 39, 18. https://doi.org/10.5197/j.2044-0588.2019.039.018.

Fidan, U. (1993). Recent Records On Diseases In Vegetables Greenhouses. *Journal of Turkish Phytopathology,* 22(1), 45.

Fidan, Ü. (1995). Virus diseases of vegetables in greenhouses in İzmir and Muğla. *Journal of Turkish Phytopathology,* 24(1), 7-14.

Fontana, E., Nicola, S., ve Tibaldi, G. (2008). Tomato production systems and their application to the tropics. International Symposium on Tomato in the Tropics, 821, 27e34.

Geyik, S. (2017). Marmara Bölgesindeki Domates Üretim Alanlarında Virüs Hastalıklarının Saptanması Üzerine Araştırmalar. Namık Kemal Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Bitki Koruma Anabilim Dalı. 43 sayfa. Tekirdağ.

Guldur, M.E. (1997). Şanlıurfa ili icin yeni bir virus: Domates lekeli solgunluk virusu (Tomato spotted wilt virus). *Harran Universitesi Ziraat Fakultesi Dergisi,* 1(3), 71-76.

Gul-Seker, M., Ekinci, H., Ozturk, C., ve Elibuyuk, I.O. (2015). Current situation of tomato yellow leaf curl disease (TYLCD) in Antalya, Turkey. *Plant Protect. Sci.,* 51, 208–213.

Güldür, M.E. (1995). Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) alanına giren Şanlıurfa, Diyarbakır ve Mardin İllerinde yetiştirilen domateslerde zararlı virüsler / Tomato Virus diseases in Southeastern Anatolian Region in Turkey. Çukurova Üniversitesi / Fen Bilimleri Enstitüsü. Bitki Koruma Anabilim Dalı. 120 sayfa. ADANA.

Güldür, M.E., Marchoux, G., Yürtmen, M., ve Yılmaz, M.A. (1995). Mersin ve çevresinde yetiştirilen domateslerde zararlı yeni bir virüs: Tomato spotted wilt virus. Türkiye VII. Fitopatoloji Kongresi, 26-29 Eylül, Adana, s: 303-305.

Güneş, N., Türkseven, S. G., Özsarı, P., Gümüş, M., ve Baysal Sívrítepe, D. (2022). Incidence and possible sources of Tomato spotted wilt virus in tobacco grown in Denizli Province, Turkey. *Notulae Botanicae Horti Agrobotanici Cluj-Napoca,* 50(2), 12529.

Hanssen I M, Lapidot M, ve Thomma B P. (2010). Emerging viral diseases of tomato crops. *Molecular Plant-Microbe Interactions,* 23, 539–548.

Karanfil A. (2021). Prevalence and molecular characterization of Cucumber mosaic virus isolates infecting tomato plants in Marmara region of Turkey. *Plant Protection Bulletin*, 61-4. DOI: 10.16955/bitkorb.981093

Kılıç H.Ç, Isparta, L., Yardımcı, N., ve Doğan, K. (2017). Diagnosis of Tomato spotted wilt virus (TSWV) in tomatoes grown areas in Isparta and Burdur provinces, Turkey. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 8(1): 34-39.

Kilic, H.C., Ürgen, G., ve Yardimci, N. (2017). Greenhouse tomato crops affected by viruses in the West Mediterranean Region of Turkey. *Bangladesh Journal of Botany*, 46(4), 1421-1424.

Kimura, S., ve Sinha, N., (2008a). Tomato (Solanum lycopersicum): a model fruit-bearing crop. Cold Spring Harbour Protocols 2008 pdb. emo105.

Köklü G., Rojas, A., ve Kvarnheden, A. (2006). Molecular identification and the complete nucleotide sequence of Tomato yellow leaf curl virus isolate from Turkey. *Journal of Plant Pathology*. 88 (1), 61-66.

Küçük, B., ve Kamberoglu, M. (2008). Detection of Tomato Spotted Wilt Virus (TSWV) in Adana and Mersin Provinces and Biological Characterization of Some TSWV Isolates. *Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi,* 23, 17- 24.

Morca, A. F., Çelik, A., Coşkan, S., Santosa, A. I., ve Akbaş, B. (2022). Population analysis on tomato spotted wilt virus isolates inducing various symptoms on tomato, pepper, and Chenopodium album in Turkey. *Physiological and Molecular Plant Pathology*, 118, 101786.

Mutari, A., ve Debbie, R., (2011). The effects of postharvest handling and storage temperature on the quality and shelf of tomato. *African Journal of Food Science* 5, 340e348.

Ong, S. N., Taheri, S., Othman, R. Y., ve Teo, C. H. (2020). Viral disease of tomato crops (Solanum lycopesicum L.): an overview. *J. Plant Dis. Prot.* 127, doi: 10.1007/s41348-020-00330-0.

Özdemir, S., Erilmez, S., ve Kaçan, K. (2009). Detection of Tomato spotted wilt virus (TSWV) on tomato crops and some weeds in Denizli province of Turkey. In II International Symposium on Tomato Diseases 808 (pp. 171-174).

Pehlivan, D. (2013). Adana ve Mersin İllerinde Domates Kloroz Virüsü (Tomato Chlorosis Crinivirus, TOCV)' Nün Saptanması ve Moleküler Karakterizasyonu. Çukurova Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Bitki Koruma Anabilim Dalı. 52 Sayfa. Adana.

Randa-Zelyüt, F., Fox, A., ve Karanfil, A. (2022). Population genetic dynamics of southern tomato virus from Turkey. *Journal of Plant Pathology,* 1-14.

Rivarez, MPS, Vuĉurovic´, A., Mehle, N., Ravnikar, M., ve Kutnjak, D. (2021). Global Advances in Tomato Virome Research: Current Status and the Impact of High-Throughput Sequencing. *Front. Microbiol.* 12, 671925. doi: 10.3389/fmicb.2021.671925

Sastry, K. S. (2013). Plant Virus and Viroid Diseases in the Tropics. Dordrecht: Springer.

Sertkaya, G., ve Sertkaya, E. (2004). Incidence and insect transmission of Tomato yellow leaf curl virus in Hatay province of Turkey. I International Symposium on Tomato Diseases, 20-24 June, Florida, USA, 423-428.

Sertkaya, G., ve Yılmaz, M. (2017). Hatay ili örtüaltı organik domates yetiştiriciliğinde bazı begomovirüslerin enfeksiyon oranları ile doğal taşınması ve diğer konukçularının araştırılması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi,* 22(1), 1-15.

Sevik, M. A., ve Arli-Sokmen, M. (2016). Current status of tospoviruses infecting vegetables in Samsun, Turkey. *Fresenius Environmental Bulletin, 25(*12), 5739-5743.

Souiri, A., Khataby, K., Kasmi, Y., Zemzami, M., Amzazi, S., ve Ennaji, M. M. (2019). "Emerging and reemerging viral diseases of solanaceous crops and management strategies for detection and eradication," in Emerging and Reemerging Viral Pathogens, ed. M. M. Ennaji (Cambridge, MA: Elsevier), 847–877.

Şevik, M.A. (2007). Domates Lekeli Solgunluk Virüsü (TSWV)' Nün Samsun İlinde Domates Üretim Alanlarındaki Yayılış Durumunun Ve Bazı Karakteristik Özelliklerinin Belirlenmesi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü. Doktora Tezi. Bitki Koruma Anabilim Dalı. 128 sayfa. Samsun.

Şin, B. (2015). Amasya, Samsun ve Tokat İllerinde Domates Yetiştirilen Alanlarda Enfeksiyon Oluşturan Domates Lekeli Solgunluk Virüsü (Tomato Spotted Wilt Virus, TSWV) İzolatlarının Karakterizasyonu, Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Bitki Koruma Anabilim Dalı. Samsun. 111 sayfa.

Tekinel, N. (1973). Adana, Antalya, Hatay ve İçel İllerinde Domates Virüs Hastalıklarının Yayılış Alanlarının ve Oranlarının Tesbiti Üzerinde Araştırmalar. *Bitki Koruma Bülteni,* 13 (3): 107-141.

Turhan, P., ve Korkmaz, S. (2006). Çanakkale ilinde Domates Lekeli Solgunluk Virüsünün serolojik ve biyolojik yöntemlerle saptanması. *Journal of Agricultural Sciences,* 12(02), 130-137.

Uzunoğulları, N., ve Gümüş, M. (2015). Marmara Bölgesinde bazı kültür bitkilerinde doğal enfeksiyona neden olan cucumber mosaic virus (cmv)'unun araştırılması. *Trakya University Journal of Natural Sciences, 16*(1), 9-15.

Asif Hanif, Haq Nawaz, Muhammad Mumtaz Khan, Hugh J. Byrne, Medicinal Plants of South Asia, Elsevier, Pages 631-644, https://doi.org/10.1016/B978-0-08-102659-5.00046-X.

Willcox, J.K., Catignani, G.L., ve Lazarus, S. (2003). Tomatoes and Cardiovascular Health.

Xu, C., Sun, X., Taylor, A., Jiao, C., Xu, Y., Cai, X., Wang, X., Ge, C., Pan, G., Wang, Q., Fei, Z., ve Wang, Q. (2017). Diversity, distribution, and evolution of tomato viruses in China uncovered by small RNA sequencing. *Journal of Virology,* 91, e00173–e00190.

Yardımcı, N., ve Çulal-Kılıç, H. (2009). Tomato spotted wilt virus in vegetable growing areas in the west mediterranean region of Turkey. *African Journal of Biotechnology*, 8(18), 4539-4541.

Yardimci, N., ve Eryigit, H. (2006). Identification of Cucumber mosaic virus in tomato (Lycopersicon esculentum) growing areas in the north-west Mediterranean region of Turkey, *New Zealand Journal of Crop and Horticultural Science,* 34, 2, 173-175, DOI: 10.1080/01140671.2006.9514403

Yeşil, S. (2022). Serological Detection of Three Common Tomato Viruses in Tomato Cultivation Areas of Ereğli District, Konya. *Turkish Journal of Agriculture-Food Science and Technology,* 10(sp1), 2795-2800.

Yeşilyurt, N. A., ve Çevik, B. (2017). Isparta ve Burdur İli Domates Üretim Alanlarında Tomato chlorosis virus' un Nested-RT-PCR Yöntemiyle Tanılanması. *Ziraat Fakültesi Dergisi,* 12(1), 11-23.

Yeşilyurt, N., ve Çevik, B. (2019). Genetic diversity and phylogenetic analyses of Tomato chlorosis virus isolates using the coat protein gene sequences. *Journal of Plant Pathology,* 101(4), 1143-1150.

Yıldırım, H. (2010). Samsun İlinde Farklı Kültür Bitkilerinde Domates Lekeli Solgunluk Virüsü (TSWV)'nün Bulaşıklık Durumunun Belirlenmesi ve Bazı Ticari Domates Çeşitlerinde Dayanıklılığı Kıran TSWV Varyantlarının Araştırılması. Ondokuzmayıs Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü. Yüksek LiSans Tezi. Bitki Koruma Anabilim Dalı. 87 sayfa. Samsun.

Yılmaz, E. (2014). Edirne İli Sebze Üretim Alanlarındaki Virüs Hastalıklarının Saptanması Üzerine Araştırmalar. Namık Kemal Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Bitki Koruma Anabilim Dalı. 45 sayfa. Tekirdağ.

Yılmaz, F., ve Sipahioğlu, M. (2020). Detection of some important viruses in tomato production areas of Diyarbakır province by molecular methods and their molecular characterization. *Plant Protection Bulletin,* 60-4. DOI: 10.16955/bitkorb.682860

Yilmaz, M.A., ve Davis, R.F. (1985). Identification of viruses infecting vegetable crops along the Mediterranean Sea coast in Turkey. *Journal of Turkish Phytopathology*, 14: 1 – 8.

KAYNAKLAR

Adams, I., Fox, A. (2016). Diagnosis of plant viruses using next-generation sequencing and metagenomic analysis. *Current research topics in plant virology*, 323-335.

Akbas, B., Degirmenci, K. (2010). Simultaneous detection of Apple mosaic virus in cultivated hazelnuts by one-tube RT-PCR. *African Journal of Biotechnology*, 9(12).

Akbaş, B., Değirmenci, K. (2012). Partial Capsid Protein Gene Sequence Analysis of Apple Mosaic Virus Infecting Apple, Plum and Hazelnut in Turkey. *The Journal of Turkish Phytopathology*, 41(1-2-3), 1-8.

Akbaş, B., İlhan, D. (2006). First report of Apple chlorotic leaf spot virus in quince (Cydonia oblonga Mill.) in Turkey. In XX International Symposium on Virus and Virus-Like Diseases of Temperate Fruit Crops-Fruit Tree, *Diseases,* 781, 161-166.

Akdura, N., Mendoza, J., Hasselhoff, S., Costa, L. C., Hu, X., Yang, Y., ... & Hurtado-Gonzales, O. P. (2024). First report of three bunya-like viruses, apple luteovirus 1, and apple hammerhead viroid in apples from Hakkari, Türkiye. *Plant Disease*, 108(2).

Al Rwahnih, M., Daubert, S., Golino, D., Islas, C., Rowhani, A. (2015). Comparison of next-generation sequencing versus biological indexing for the optimal detection of viral pathogens in grapevine, *Phytopathology*, 105, 758–763.

Anonim (2022). Tarım Ürünleri Piyasaları. Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü (Tepge) (https://arastirma.tarim.gov.tr/tepge) (Erişim tarihi: 01.02.2024)

Arısoy, H., Aras, I., Kaya, M. F. (2019). Türkiye'nin elma dış ticaretindeki bölgesel yoğunlaşma durumu. *Yuzuncu Yıl University Journal of Agricultural Sciences*, 29(2), 242-252.

Aşkın, M. A., Demirsoy, H., Demirsoy, L., Koyuncu, F., Koyuncu, M. A., Kankaya, A., Kepenek, K..Yıldırım, F., Hallaç, F., Dilmaçünal, T. (2002). Avrupa Birliği Ülkelerinde Yumuşak Çekirdekli Meyve Türleri Tarımı ve Yakın Gelecekte Beklenen Gelişmeler, Avrupa Birliğine Uyum Aşamasında Bahçe Bitkileri Tarımı, 25-26 Nisan, Ankara, 147-165.

Bayav, A., Karlı B. (2020). Isparta ve Karaman illerinde elma üretim maliyetinin karşılaştırılması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Tarım Bilimleri Dergisi*, 25 (2), 225-236.

Bester, R., Cook, G., Breytenbach, J. H. J., Steyn, C., De Bruyn, R., Maree, H. J. (2021).Towards the validation of high-throughput sequencing (HTS) for routine plant virus diagnostics: Measurement of variation linked to HTS detection of citrus viruses and viroids, *Virol. J.*, 18, 1–19.

Birişik N., Yılmaz, M. A., Baloğlu, S. (2009). Elma yetiştiriciliğinde zararlı olan virüs ve virüs benzeri (aşıyla taşınan) hastalıklar ve mücadelesi. *Tarım Bilimleri Araştırma Dergisi*, (1), 25-33.

Çaglayan, K., Gazel, M., Roumi, V., Kocabag, H. D., Tunç, B., Reynard, J. S., ... & Candresse, T. (2020). Identification of Pomegranate as a New Host of Passiflora Edulis Symptomless Virus (PeSV) and Analysis of PeSV Diversity, *Agronomy*, 10(11), 1821.

Canales, C., Morán, F., Olmos, A., Ruiz-García, A. B. (2021). First Detection and Molecular Characterization of Apple Stem Grooving Virus, Apple Chlorotic Leaf Spot Virus, and Apple Hammerhead Viroid in Loquat in Spain. *Plants*, 10(11), 2293.

Canbulat, O., Gürcan, K., Teber, S. (2019). Analysis of RNAseq reads from orchard trees and seed-borne seedlings for virus detection in apricot (*Prunus armeniaca*). In XVII International Symposium on Apricot Breeding and Culture 1290 (pp. 123-128).

Costa, L. C., Atha III, B., Hu, X., Lamour, K., Yang, Y., O'Connell, M., ... & Hurtado-Gonzales, O. P. (2022). High-throughput detection of a large set of viruses and viroids of pome and stone fruit trees by multiplex PCR-based amplicon sequencing. *Frontiers in Plant Science*, 13.

Çağlayan, K., Serçe, Ç. U., Gazel, M., Jelkmann, W. (2006). Detection of four apple viruses by ELISA and RT-PCR assays in Turkey, *Turkish Journal of Agriculture and Forestry*, 30(4), 241-246.

Çelik, A. (2022). Incidence and coat protein characterization of apple stem pitting virus isolates from Isparta province of Turkey. *Uluslararası Tarım ve Yaban Hayatı Bilimleri Dergisi*, 475–483.

Çelik, A., Ertunç, F. (2019). First report of prunus necrotic ringspot virus infecting apple in Turkey. *Journal of Plant Pathology*, 101(4), 1227-1227.

Çelik, A., Morca, A. F., Coşkan, S., Santosa, A. I. (2023). Global Population Structure of Apple Mosaic Virus (ApMV, Genus Ilarvirus). *Viruses*, 15(6), 1221.

Çevik, B., Yardımcı, N., Çulal-Kılıç H. (2011). Detection of viruses infecting stone fruits in Western Mediterranean region of Turkey. *The Plant Pathology Journal*, 27(1), 44-52.

Desvignes, C. J., Boyê, R., Cornaggia, D., Grasseau, N., Hurt, S., Wtarworth, H. (1999). Virus Diseases of Fruit Trees. Citfl. Paris. 202p.

Ertunç, F., Gospodarynk, A. (2016). A New Natural Host of Apple mosaic virus: Berberis thunbergii atropurpureum, *Journal of Applied Biological Sciences*, 10(2), 26-28.

Ertunç F., Topaya Ş. and Sezer A. (2014). Distribution and molecular detection of ApMV in apple and hazelnut in Turkey, *African Journal of Biotechnology*, 5: 3144-3149.

Ertürk, Y. E., Karadaş, K., Geçer, M. K. (2016). Iğdır İlinde Elma Üretimi ve Pazarlaması, *Meyve Bilimi,* 1(Özel Sayı) 38-43.

Guengerich, H. W., Millikan, D. F. (1956). Transmission of stem pitting in apple, *Plant. Dis.Reprt*., 40: 934-938.

Gürcan, K., Turan, S., Teber, S., Kılınçer, İ., Uz, I., Tamisier, L., ... & Çağlayan, K. (2021). Molecular and biological characterization of a new mulberry idaeovirus, *Virus Research*, 298, 198411.

Karanfil, A. (2021). Prevalence and molecular characterization of Turkish isolates of the rose viruses, *Crop Protection*, 143, 105565.

Katwal, V.S., Handa, A., Thaku,r P.D., Tomar, M. (2016). Prevalence and serological detection of apple viruses in Himachal Pradesh. *Plant Pathol J*, 15(2):40–48.

Khan, J. A., Dijkstra, J. (2006). Handbook of Plant Virology. Food Products Press. New York, London, Oxford 452p.

Kinoti, W. M., Nancarrow, N., Dann, A., Rodoni, B. C., Constable, F. E. (2020). Updating the quarantine status of prunus infecting viruses in Australia, *Viruses* , 12, 246.

Koganezawa, H., Yanase, H. (1990). A new type of elongated virus isolated from apple trees containing the stem pitting agent, *Plant Dis.*, 74: 610-614.

Kutnjak, D., Tamisier, L., Adams, I., Boonham, N., Candresse, T., Chiumenti, M., De Jonghe, K., Kreuze, J. F., Lefebvre, M., Silva, G. (2021). A Primer on the Analysis of High-Throughput Sequencing Data for Detection of Plant Viruses, *Microorganisms*, 9, 841.

Liu, H., Wu, L., Nikolaeva, E., Peter, K., Liu, Z., Mollov, D., ... & Li, R. (2018). Characterization of a new apple luteovirus identified by high-throughput sequencing. *Virology journal*, 15(1), 1-9.

Malapi-Wight, M., Adhikari, B., Zhou, J., Hendrickson, L., Maroon-Lango, C. J., McFarland, C., ...&Hurtado-Gonzales, O. P. (2021). HTS-based diagnostics of sugarcane viruses: Seasonal variation and its implications for accurate detection, *Viruses*, 13(8), 1627.

Maliogka, V. I., Minafra, A., Saldarelli, P., Ruiz-García, A. B., Glasa, M., Katis, N., Olmos, A. (2018). Recent advances on detection and characterization of fruit tree viruses using high-throughput sequencing Technologies, *Viruses*, 10(8), 1–23.

Maree, H. J., Fox, A., Al Rwahnih, M., Boonham, N., Candresse, T. (2018). Application of hts for routine plant virus diagnostics: State of the art and challenges, *Front. Plant Sci*., 9, 1–4.

Minutolo, M., Cinque, M., Chiumenti, M., Di Serio, F., Alioto, D., Navarro, B. (2021). Identification and characterization of citrus concave gum-associated virus infecting citrus and apple trees by serological, molecular and high-throughput sequencing approaches, *Plants,* 10(11), 2390.

Minutolo, M., Cinque, M., Di Serio, F., Navarro, B., Alioto, D. (2023). Occurrence of apple rubbery wood virus 1 and apple rubbery wood virus 2 in pear and apple in Campania (southern Italy) and development of degenerate primers for the rapid detection of rubodviruses. *Journal of Plant Pathology*, 1-6.

Muneer, A.S., Bhat, K.M., Mir, J.I., Mir, M.A., Nabi, S.U., Bhat, M.A., Hilal, A., Wajida, S., Shafia, Z., Sumaira, J., Waseem, H.R. (2017). Phenotypic and molecular screening for disease resistance of apple cultivars and selections against apple scab (Venturia inaequalis). *Int J Chem Stud,* 5(4):1107–1111.

Murphy, F. A., Fauquet, C. M., Bishop, D. H. L., Ghabrial, S. A., Jarsiv, A.W., Martelli, G. P., Mayo, M. A., Sumbers, M. D. (1995). Virus Taxonomy: The Classification and Nomenclature of Viruses. The six Report of the International Committee on Taxonomy of Viruses, Springer. Vienna.

Nabi, S. U., Baranwal, V. K., Rao, G. P., Mansoor, S., Vladulescu, C., Raja, W. H., ... & Alansi, S. (2022). High-Throughput RNA Sequencing of Mosaic Infected and Non-Infected Apple (Malus× domestica Borkh.) Cultivars: From Detection to the Reconstruction of Whole Genome of Viruses and Viroid. *Plants*, 11(5), 675.

Oğuz, C., Karaçayır, H. F. (2009). Türkiye'de Elma Üretimi, Tüketimi, Pazar Yapısı ve Dış Ticareti. *International Journal of Agricultural and Natural Sciences*, 2(1), 41-49.

Olmos, A., Boonham, N., Candresse, T., Gentit, P., Giovani, B., Kutnjak, D., Liefting, L., Maree, H.J., Minafra, A., Moreira, A., et al. (2018). High-throughput sequencing technologies for plant pest diagnosis: Challenges and opportunities, *EPPO Bull*., 48, 219–224.

Öztürk, Y., Kaymak, S., Atay, E.,İşçi, M., Şenyurt, H., Çevik, B. (2015). The effect on yield and fruit quality of some virus diseases in 'Granny Smith'apple cultivar. *Plant Protection Bulletin*, 55(4).

Padder, B.A., Shah, M.D., Mushtaq, A., Afaq, H., Sof, T.A., Ahanger, F.A., Sahar, S. (2011). Status of apple mosaic virus in Kashmir valley. *Appl Biol Res*, 13(2):117–120.

Posnette, F. A. (1989). Virus and Viruslike Diseases of Pome Fruit and Simulating noninfectios Disorders. Cooperative Extension. Colloge of Agriculture and Home Economics. Wasgington State University. Pullman, Washington. p 330.

Rott, M., Xiang, Y., Boyes, I., Belton, M., Saeed, H., Kesanakurti, P., & Rast, H. (2017). Application of next generation sequencing for diagnostic testing of tree fruit viruses and viroids. *Plant Disease*, 101(8), 1489-1499.

Rott, M. E., Kesanakurti, P., Berwarth, C., Rast, H., Boyes, I., Phelan, J., Jelkmann, W. (2018). Discovery of negative-sense RNA viruses in trees infected with apple rubbery wood disease by next-generation sequencing. *Plant disease*, 102(7), 1254-1263.

Serçe, Ç. U., Ertunç, F. (2005). Apple Chlorotic Leaf Spot Virus (ACLSV) status in Turkey and sensitive detection using advanced techniques, *Turkish journal of agriculture and forestry*, 29(4), 251-257.

Sipahioğlu, H. M., Demir, S., Polat, B., Akköprü, A., Usta, M. (2004). Van ve civarında yetiştiriciliği yapılan sert çekirdekli meyve ağaçlarında tespit edilen viral ve fungal hastalık etmenleri, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tarım Bilimleri Dergisi*, 14(2), 133-139.

Şenyurt, M., Kalkışım, Ö. ve Karadeniz, T. (2015). Gümüşhane Yöresinde Yetiştirilen Bazı Standart ve Mahalli Elma (Malus communis L.) Çeşitlerinin Pomolojik Özellikleri, *Akademik Ziraat Dergisi*, 2015, 4(2), 59-64.

Uzunoğulları, N., İlbağı, H. (2009). Identification of Apple mosaic ilarvirus (ApMV) on pome fruits in south eastern Marmara region of Turkey. *Bahçe*, 38(2), 9-14.

Verma, R.K., Ahmed, N., Mir, J.I., Verma, M.K., Srivastava, K.K., Focktoo, S.Z., Rashid, R., Shaf, W. (2014). Detection of apple mosaic and chlorotic leaf spot viruses by DAS-ELISA from farmers orchards of Kashmir valley. *Indian J Hort*, 71(4):567–570.

Villamor, D. E. V., Ho, T., Al Rwahnih, M., Martin, R. R., Tzanetakis, I. E. (2019). High throughput sequencing for plant virus detection and discovery, *Phytopathology*, 109, 716–725.

Wright, A. A., Szostek, S. A., Beaver-Kanuya, E., & Harper, S. J. (2018). Diversity of three bunya-like viruses infecting apple. *Archives of Virology*, 163, 3339-3343.

Wright, A. A., Cross, A. R., Harper, S. J. (2020). A bushel of viruses: Identification of seventeen novel putative viruses by RNA-seq in six apple trees. *PLoS One*, 15(1), e0227669.

Xuan, Z. Y., Zhang, S., Ping, L. I., Yang, F. Y., Chen, H. M., Liu, K. H., ... & Cao, M. J. (2022). Apple stem grooving virus is associated with leaf yellow mottle mosaic disease on Citrus grandis cv. Huangjinmiyou in China, *Journal of Integrative Agricultu*re, 21(7), 2031-2041.

Yalçın Sever, C. (2019). En çok starking ve golden üretiyoruz. (http://www.turktarim.gov.tr) (Son erişim tarihi: 10.12.2023)

Yardımcı, N., Eryiğit, H. (2005). New record of apple mosaic virus on apple cultivars in south-west Turkey. *Australasian Plant Pathology*, 34, 603-603.

Yardımcı, N., Eryiğit, H. (2006). Isparta İli Elma Üretim Alanlarında Apple Mosaic Virus (Elma Mozayik Virüsü) (ApMV)'nün Belirlenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi,* 10(2), 185-187.

Yardımcı, N., Culal, H. (2009). Occurrence and incidence of Prunus necrotic ringspot virus, Arabis mosaic virus, and Apple mosaic virus on oil rose (Rosa damascena) in the Lakes region of Turkey. *New Zealand Journal of Crop and Horticultural Science*, 37(2), 95-98.

Yegül, M., Baloğlu, S. (2020). Determination and characterization of several virus diseases on almond trees in the Eastern Mediterranean region, *Bitki Koruma Bülteni*, 60(1), 71-84.

Yıkar, E. (2003). *Elma*. T.E.A.E. Bakış, Sayı: 4, Nüsha: 7, Eylül, Tarımsal Ekonomi Araştırma Enstitüsü, Ankara.

Yılmaz, K. N. D., Yanar, Y., Kadıoğlu, İ., Yanar, D. (2005). Tokat İli elma bahçelerinde Apple mosaic virus (ApMV)'un yayılış durumunun belirlenmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 20(3), 12-15.

CONTEMPORARY ISSUES IN FINANCE

Editor
Doç. Dr. Hatice İmamoğlu

EĞİTİM
yayınevi

CONTEMPORARY ISSUES IN FINANCE

Editor: Doç. Dr. Hatice İmamoğlu

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Kübra Konca Nam
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 76780

ISBN: 978-625-6251-73-1
1. Edition, September 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card

CONTEMPORARY ISSUES IN FINANCE
Editor: Doç. Dr. Hatice İmamoğlu
VI+126, 135x215 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-6251-73-1

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapcınız

References:

Alm, J., Jackson, B., & McKee, M. (2018). Estimating tax evasion using bank secrecy jurisdictions: Evidence from Switzerland. Journal of Economic Behavior & Organization, 151, 254-275.

Böhme, R., Christin, N., Edelman, B., & Moore, T. (2015). Bitcoin: Economics, technology, and governance. Journal of Economic Perspectives, 29(2), 213-238.

Chainalysis. (2020). Crypto Crime Report 2020. Retrieved from https://go.chainalysis.com/rs/503-FAP-074/images/Chainalysis_2020_Crypto_Crime_Report.pdf

Christin, N. (2013). Traveling the Silk Road: A measurement analysis of a large anonymous online marketplace. In Proceedings of the 22nd International Conference on World Wide Web (pp. 213-224).

Digiconomist. (2021). Bitcoin Energy Consumption Index. Retrieved from https://digiconomist.net/bitcoin-energy-consumption/

FATF. (2019). Guidance for a Risk-Based Approach to Virtual Assets and Virtual Asset Service Providers. Retrieved from https://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/guidance-rba-virtual-assets.html

Foley, S., Karlsen, J. R., & Putniņš, T. J. (2019). Sex, drugs, and bitcoin: How much illegal activity is financed through cryptocurrencies?. Review of Financial Studies, 32(5), 1798-1853.

Hertzendorf, J. (2021). Regulatory Uncertainty as a Challenge to the Cryptocurrency Industry in the United States. Journal of Business Ethics, 1-16.

Hopwood, D., Bowe, S., Hornby, T., & Wilcox, N. (2016). Zcash protocol specification. GitHub: San Francisco, CA, USA, 4(220), 32.

Interpol. (2021). Cryptocurrencies and Money Laundering. Retrieved from https://www.interpol.int/Crimes/Financial-crime/Cryptocurrencies-and-money-laundering

Meiklejohn, S., et al. (2013). A Fistful of Bitcoins: Characterizing Payments Among Men with No Names. Proceedings of the 2013 Conference on Internet Measurement Conference, 127-140.

Moore, T. (2020). Cryptocurrency Security: The Good, the Bad, and the Ugly. IT Professional, 22(2), 20-28.

Nakamoto, S. (2008). Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System. Retrieved from https://bitcoin.org/bitcoin.pdf

Narayanan, A., Bonneau, J., Felten, E., Miller, A., & Goldfeder, S. (2016). Bitcoin and Cryptocurrency Technologies: A Comprehensive Introduction. Princeton University Press.

Schneider, F., & Enste, D. H. (2002). Shadow economies: size, causes, and consequences. Journal of Economic Literature, 38(1), 77-114.

Schueffel, P. (2017). What Determines the Value of Cryptocurrencies? Examining Factors Influencing the Adoption of Cryptocurrencies. Review of Financial Economics, 37(2), 141-151.

Swan, M. (2015). Blockchain: Blueprint for a new economy. " O'Reilly Media, Inc.".

Yermack, D. (2015). Is Bitcoin a Real Currency? An Economic Appraisal. Handbook of Digital Currency: Bitcoin, Innovation, Financial Instruments, and Big Data, 31-43.

REFERENCES

Abigail, N. (2020) Over 40 airlines have failed so far this year—and more are set to come. CNBC, Available at: https://www.cnbc.com/2020/10/08/over-40-airlines-have-failed-in-2020-so-far-and-more-are-set-to-come.html, Accessed 23.08.2024

Agrawal, A. (2020) Sustainability of airlines in India with covid-19: challenges ahead and possible way-outs. J Revenue Pric. Manag 20(4):457–472. https://doi.org/10.1057/s41272-020-00257-z

Akbarlı, A., Öndeş, E. B., Gezer, D., & Açıkel, B. (2022). The Impact of the Ukraine-Russia Conflict on the Aviation Sector: February-May 2022. Journal of Aviation, 6(3), 346-354.

Andrews, E. (2024). Soaring Through Disruptions - Building Resilient Aviation Supply Chains for the Future. Available at: https://www.linkedin.com/pulse/soaring-through-disruptions-building-resilient-aviation-andrews-uqguc, Accessed 26.08.2024

Bock, S., Mantin, B., Niemeier, H., Forsyth,. P (2020) Bankruptcy in international vs domestic markets: evidence from the airline industry. Transp. Res A Policy Pract 132:728–743. https://doi.org/10.1016/j.tra.2019.12.007

Borenstein, S., & Rose, N. L. (2014). How airline markets work… or do they? Regulatory reform in the airline industry. In Economic regulation and its reform: What have we learned? (pp. 63-135). University of Chicago Press.

Bouwer, J., Krishnan, V., Saxon, S., & Tufft, C. (2022). Taking stock of the pandemic's impact on global aviation. McKinsey & Company. Available at: https://www.mckinsey.com/industries/travel-logistics-and-infrastructure/our-insights/taking-stock-of-the-pandemics-impact-on-global-aviation

Carreras-Maide, J., Lordan, O., Sallan, J. (2020). Cost savings from trajectory deviations in the European airspace. Journal of Air Transport Management; 88:101887

Carrillo-Hidalgo, I., Pulido-Fernández, J. I., Durán-Román, J. L., & Casado-Montilla, J. (2023). COVID-19 and tourism sector stock price in Spain: medium-term relationship through dynamic regression models. Financial Innovation, 9(1), 8.

Diacon, S. and Ennew, C. (2001). Consumer Perceptions of Financial Risk. The Geneva Papers on Risk and Insurance. Issues and Practice, Vol. 26, No. 3, pp. 389-409 - Palgrave Macmillan Journals: http://www.jstor.org/stable/41952582

Drake, P. P. and Fabozzi, F. J. (2010). The Basics of Finance: An Introduction to Financial Markets, Business Finance, and Portfolio Management, Chapter 8, page 179: New Jersey, John Wiley & Sons.

Flight Radar 24. (2024). Live air traffic-Location Identification. Available at: https://www.flightradar24.com/49.67,31.27/4, Accessed 26.08.2024

Halteh, K., Kumar, K., Gepp, A. (2018). Financial distress prediction of Islamic banks using tree-based stochastic techniques. Managerial Finance; 44(6):759–773.

Halton, C. (2021). What is a recession? Available at: https://www.investopedia.com/terms/r/recession.asp, Accessed 25.08.2024

Holton, G. A. (2004). Defining risk. Financial analysts journal, 60(6), 19-25.

Jorion, F. (2020). Financial Risk Management University of California at Irvine, Available at: https://www.casact.org/sites/default/files/old/frm.pdf, Accessed 21.08.2024

Gritta, R. D., Adams, B., & Adrangi, B. (2006). Operating, financial and total leverage and the effect on US air carrier returns, 1990-2003. In Journal of the Transportation Research Forum (Vol. 45, No. 2, pp. 57-68).

Gritta, R., Adrangi, B., Davalos, S., Bright, D. (2006). A Review of the History of Air Carrier Bankruptcy Forecasting and the Application of Various Models to the US Airline Industry: 1980–2005. Credit and Financial Management Review; 7 (3):11–3

Gupta, V. K. (2024). Digital Transformation in Aviation Industry: What's your take? Available at: https://www.antino.com/blog/digital-transformation-in-aviation-industry

IATA-International Air Transport Association. (2020). Economic Performance of the Airline Industry.

IATA. (2023). Global Outlook for Air Transport Highly Resilient, Less Robust

ICAO. (2020). Effects of Climate Change on Aviation Business and Economics. ICAO CAEP Aviation and Climate Change Factsheet (2020).

Kaplan, S., & Garrick, B. J. (1981). On the quantitative definition of risk. Risk analysis, 1(1), 11-27.

Kou, G., Xu, Y., Peng, Y., Shen, F., Chen, Y., Chang, K., Kou, S. (2021) Bankruptcy prediction for smes using transactional data and two-stage multiobjective feature selection. Decis. Support. Syst. 140:113429. https://doi.org/10.1016/j.dss.2020.113429

Kolte, A., Capasso, A., Rossi, M. (2018). Critical analysis of failure of Kingfisher Airlines. International Journal of Managerial and Financial Accounting; 10(4): 391.

Leland, H. E. (1994). Corporate Debt Value, Bond Covenants, and Optimal Capital Structure. The Journal of Finance, 49(4), 1213–1252. doi:10.1111/j.1540-6261.1994.tb02452.x

Maertens, S., Grimme, W., Scheelhaase, J., & Jung, M. (2019). Options to continue the EU ETS for aviation in a Corsia-World. Sustainability. 11(20), 5703; https://doi.org/10.3390/su11205703

Markovskaya, E., Smolina, E., Ojo, K. S., Merzlikin, I., & Pryadko, I. (2023). Risk modeling in the aviation industry as a factor of sustainable development. In E3S Web of Conferences (Vol. 381, p. 02008). EDP Sciences.

Maverick, J. B. (2022. Financial Risk: The Major Kinds That Companies Face, Available at: https://www.investopedia.com/ask/answers/062415/what-are-major-categories-financial-risk-company.asp, Accessed 21.08.2024

Oestergaard, K. (2024). Airbus and Boeing Report July 2024 Commercial Aircraft Orders and Deliveries. Available at: https://flightplan.forecastinternational.com/2024/08/19/airbus-and-boeing-report-july-2024-commercial-aircraft-orders-and-deliveries/, Accessed 26.08.2024

Peng, Y., Wang, G., Kou, G., & Shi, Y. (2011). An empirical study of classification algorithm evaluation for financial risk prediction. Applied Soft Computing, 11(2), 2906-2915.

Shi, Y., & Li, X. (2021). Determinants of financial distress in the European air transport industry: The moderating effect of being a flag-carrier. Plos. one, 16(11), e0259149.

The Conference Board, (2022). Global Real and Per Capita GDP Growth, Available at: https://www.conference-board.org/topics/us-leading-indicators, Accessed 25.08.2024

Usman, E. V., & Mikhailova, L. V. (2020). Risk assessment of investment projects of aviation industry enterprises using a comprehensive indicative approach. Revista Espacios, 41(05).

World Bank. (2023). Sharp, Long-lasting Slowdown to Hit Developing Countries Hard. Available at: https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2023/01/10/global-economic-prospects, Accessed 25.08.2024

Yao, Y. (2023). The Environmental Impact on the Airline Industry and Financial Analysis of Air China, China Southern Airlines, and China Eastern Airlines. Highlights in Business, Economics and Management, 19, 95-100.

References

Altbach, P. G., Reisberg, L., & Rumbley, L. E. (2009). Trends in global higher education: Tracking an academic revolution. UNESCO Publishing.

Austin, J. E., & Seitanidi, M. M. (2012). Collaborative value creation: A review of partnering between nonprofits and businesses. Part 2: Partnership processes and outcomes. Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly, 41(6), 929-968.

Barr, N. (2012). *The Economics of the Welfare State*. Oxford University Press, USA.

Bates, A. W. (2015). Teaching in a digital age: Guidelines for designing teaching and learning. BCcampus..

Bovaird, T. (2004). *Public–Private Partnerships: From Contested Concepts to Prevalent Practice*. *International Review of Administrative Sciences, 70*(2), 199-215.

Dhawan, S. (2020). *Online Learning: A Panacea in the Time of COVID-19 Crisis*. *Journal of Educational Technology Systems, 49*(1), 5-22.

Dill, D. D. (2005). The public good, the public interest, and public higher education. In conference 'Recapturing the "Public" in Public and Private Higher Education (Vol. 22).

Geuna, A., & Martin, B. R. (2003). *University Research Evaluation and Funding: An International Comparison*. *Science and Public Policy, 30*(1), 15-27.

Graham, C. R. (2013). *Blended Learning Systems: Definition, Current Trends, and Future Directions*. *Handbook of Blended Learning: Global Perspectives, Local Designs*, 3-21.

Grawe, N. D. (2018). *Demographics and the Demand for Higher Education*. *The Future of Higher Education Series*. Johns Hopkins University Press.

Heller, D. E. (2011). *The States and Public Higher Education Policy*. *Journal of Education Finance, 36*(3), 281-300.

Johnstone, D. B. (2006). *Financing Higher Education: Cost-sharing in International Perspective*. *International Journal of Educational Management, 20*(4), 316-323.

Johnstone, D. B., & Marcucci, P. N. (2010). Financing higher education worldwide: Who pays? Who should pay?. jhu Press.

Means, B., et al. (2014). *Evaluation of Evidence-Based Practices in Online Learning: A Meta-Analysis and Review of Online Learning Studies*. *US Department of Education*.

Mitchell, M., Leachman, M., & Masterson, K. (2017). *A Lost Decade in Higher Education Funding*. *Center on Budget and Policy Priorities Report*.

Perkmann, M., et al. (2013). *Academic Engagement and Commercialisation: A Review of the Literature on University–Industry Relations*. *Research Policy, 42*(2), 423-442.

Salmi, J. (2009). The challenge of establishing world-class universities. The World Bank. https://doi.org/10.1596/978-0-8213-7865-6

Weikart, L., Chen, G. G., & Sermier, P. (2013). *Budgeting and Financial Management for Nonprofit Organizations*.

References:

Aghion, P., Howitt, P., & Mayer-Foulkes, D. (2005). The Effect of Financial Development on Convergence: Theory and Evidence. Quarterly Journal of Economics, 120(1), 173-222.

Aker, J. C., & Mbiti, I. M. (2010). Mobile Phones and Economic Development in Africa. Journal of Economic Perspectives, 24(3), 207-232.

Barro, R. J., & Sala-i-Martin, X. (2004). Economic Growth (2nd ed.). MIT Press.

Beck, T., & Demirgüç-Kunt, A. (2008). Access to Finance: An Unfinished Agenda. World Bank Economic Review, 22(3), 383–396.

Beck, T., Levine, R., & Loayza, N. (2000). Finance and the sources of growth. *Journal of Financial Economics*, 58(1-2), 261-300.

Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies. W. W. Norton & Company.

Cybersecurity Ventures. (2021). Cybersecurity Almanac: 100 Facts and Figures. Retrieved from: https://www.einpresswire.com/article/723770277/original-cybersecurity-almanac-100-facts-figures-predictions-and-statistics

Demirgüç-Kunt, A., & Klapper, L. (2013). Financial Inclusion in Africa: An Overview. *World Bank Policy Research Working Paper No. 6546*.

Demirgüç-Kunt, A., & Levine, R. (2008). Finance, financial sector policies, and long-run growth. *The World Bank Policy Research Working Paper Series*, 4469.

Dupas, P., & Robinson, J. (2013). Savings Constraints and Microenterprise Development: Evidence from a Field Experiment in Kenya. American Economic Journal: Applied Economics, 5(1), 163-192.

Gertler, M., & Rogoff, K. (1990). North-South Lending and Endogenous Domestic Capital Market Inefficiencies. Journal of Monetary Economics, 26(2), 245-266.

International Telecommunication Union (ITU). (2020). Measuring the Information Society Report 2020.

Jappelli, T., & Padula, M. (2013). Investment in Financial Literacy and Saving Decisions. Journal of the European Economic Association, 11(1), 93-116.

Jappelli, T., & Pagano, M. (2008). Financial Literacy and Retirement Planning. *National Bureau of Economic Research Working Paper No. 13868*.

Klapper, L., Lusardi, A., & Oudheusden, P. (2015). Financial Literacy Around the World: Insights from the Standard & Poor's Ratings Services Global Financial Literacy Survey. *World Bank Working Paper*.

Krugman, P. (1994). The Myth of Asia's Miracle. Foreign Affairs, 73(6), 62-78.

La Porta, R., & Shleifer, A. (2008). The Unofficial Economy and Economic Development. Brookings Papers on Economic Activity, 2008(2), 275-352.

Levine, R. (2005). Finance and Growth: Theory and Evidence. In P. Aghion & S. Durlauf (Eds.), Handbook of Economic Growth (Vol. 1, pp. 865-934). Elsevier.

Lusardi, A., & Mitchell, O. S. (2014). The Economic Importance of Financial Literacy: Theory and Evidence. Journal of Economic Literature, 52(1), 5-44.

Mankiw, N. G. (2014). Principles of Economics (7th ed.). South-Western Cengage Learning.

Morduch, J. (1999). The Microfinance Promise. *Journal of Economic Literature*, 37(4), 1569-1614.

Rajan, R. G., & Zingales, L. (1998). Financial Dependence and Growth. American Economic Review, 88(3), 559-586.

Sachs, J. D., & Warner, A. M. (1995). Economic Reform and the Process of Global Integration. Brookings Papers on Economic Activity, 1, 1-118.

Sahay, R., Cihak, M., N'Diaye, P., Barajas, A., Mitra, S., Kyobe, A., & Yousefi, R. (2016). Rethinking financial deepening: Stability and growth in emerging markets. *IMF Staff Discussion Note*.

Schumpeter, J. A. (1911). The Theory of Economic Development. Harvard University Press.

Solow, R. M. (1956). A Contribution to the Theory of Economic Growth. The Quarterly Journal of Economics, 70(1), 65-94.

World Bank. (2016). Digital Dividends: World Development Report 2016.

World Bank. (2020). The Global Findex Database 2020: Measuring Financial Inclusion and the Fintech Revolution.

References:

Climate Bonds Initiative. (2021). Green Bond Principles. Retrieved from https://www.climatebonds.net/certification

Food and Agriculture Organization of the United Nations. (FAO). (2018). https://www.fao.org/about/en#:~:text=%7C-,FAO,Organization%20of%20the%20United%20Nations

G20- (2020). https://www.imf.org/external/np/g20/110220.htm

Institute of Environmental Management and Assessment (IEMA). (2018). https://www.iema.net/#:~:text=We%20are%20the%20Institute%20of%20Environmental%20Management%20and%20Assessment%20(IEMA).

Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC). (2018). https://www.dcceew.gov.au/climate-change/international-climate-action/intergovernmental-panel#:~:text=The%20Intergovernmental%20Panel%20on%20Climate,(UNFCCC)%20and%20Paris%20Agreement.

International Capital Market Association (ICMA). (2020). Green Bond Principles. Retrieved from https://www.icmagroup.org/sustainable-finance/green-social-and-sustainability-bonds/green-bond-principles-gbp/

International Institute for Sustainable Development (IISD). (2019). https://www.iisd.org/#:~:text=International%20Institute%20for%20Sustainable%20Development

Organization for Economic Co-operation and Development (OECD). (2020). https://www.oecd.org/en/topics/sub-issues/economic-outlook.html

Organization for Economic Co-operation and Development (OECD). (2021). https://www.oecd.org/en/publications/oecd-regulatory-policy-outlook-2021_38b0fdb1-en.html

Principles for Responsible Investment (PRI). (2021). A Legal Framework for Impact: Fiduciary Duty and ESG Integration. Retrieved from https://www.unpri.org/download?ac=6138

Staff, M. F. (2022). Report on strong, sustainable, balanced, and inclusive growth, November

2022. https://www.imf.org/external/np/g20/111322.htm p. G-20. International Monetary Fund.

United Nations Environment Programme (UNEP) Finance Initiative. (2020). Scaling up Green Bond Markets for Sustainable Development.

United Nations Environment Programme (UNEP) Finance Initiative. (2021). Principles for Responsible Banking. Retrieved from https://www.unepfi.org/banking/bankingprinciples/

World Bank. (2019). Green Bonds: Key Information Document.

World Bank. (2021). Green Bond Principles. Retrieved from https://www.worldbank.org/en/news/feature/2019/03/05/green-bond-principles

World Economic Forum. (2021). https://www.weforum.org/publications/annual-report-2021-2022/

REFERENCES

Abawajy, J. (2014). User preference of cyber security awareness delivery methods. *Behaviour & Information Technology, 33*(3), 237-248.

Ali, J. (2023). Factors Affecting the Adoption of Digital Banking Services in India: Evidence from World Bank's Global Findex Survey. *The Journal of Developing Areas, 57*(2), 341-353.

Allen, F., & Santomero, A. M. (1998). The theory of financial intermediation. *Journal of Banking & Finance, 21*(11-12), 1461-1485.

Al-Qudah, A. A., Kanakri, M., & Alshurideh, M. T. (2022). Mobile payment adoption in the time of the COVID-19 pandemic. *Electronic Commerce Research*, 22(1), 1-25.*Business Research, 145*, 34-45.

Alzoubi, H. M., et al. (2022). Cybersecurity Risks in Digital Banking: A Middle Eastern Perspective. *Journal of Information Security, 11(2)*, 215-228.

Anderson, C. (2022). Cybersecurity challenges in digital banking. *Journal of Information Security, 12*(2), 123-138.

Arner, D. W., Barberis, J., & Buckley, R. P. (2015). The Evolution of Fintech: A New Post-Crisis Paradigm? *Georgetown Journal of International Law, 47*(4), 1271-1319.

Barocas, S., Hardt, M., & Narayanan, A. (2023). *Fairness and Machine Learning: Limitation and Opportunities*. MIT Pressfairmlbook.org. Retrieved from https://www.fairmlbook.org/pdf/fairmlbook.pdf Access Date: 12.06.2024

Basel Committee on Banking Supervision. (2019). *Basel III: Finalising Post-Crisis Reforms*. Bank for International Settlements. https://www.bis.org/bcbs/publ/d456.htm Acces date: 06.06.2024

Berger, A. N. (2003). The economic effects of technological progress: Evidence from the banking industry. *Journal of Money, Credit, and Banking, 35*(2), 141-176.

Berger, A. N., & Udell, G. F. (2006). A More Complete Conceptual Framework for Financing of Small and Medium Enterprises. *Journal of Banking & Finance, 30*(11), 2945-2966.

BDDK. (2023). Annual Banking Sector Report. BDDK

Boateng, F. (2019). Digital banking regulation and governance: Challenges and opportunities. *Journal of Financial Regulation and Compliance, 27*(2), 123-135.

Böhme, R., Christin, N., Edelman, B., & Moore, T. (2015). Bitcoin: Economics, technology, and governance. *Journal of Economic Perspectives, 29*(2), 213-238.

Brenner, L., & Meyll, T. (2020). Robo-advisors: A substitute for human financial advice? *Journal of Behavioral and Experimental Finance, 25*, 100275.

Broby, D. (2021). Financial technology and the future of banking. *Financial Innovation, 7*(1), 1-19.

Brown, C. (2021). Internet banking trends and future directions. *Journal of Banking Technology, 18*(3), 220-236.

Chainalysis. (2023). The 2023 Cryptocurrency Crime and Market Analysis Report. Retrieved from https://go.chainalysis.com/2023-crypto-crime-report.html Access Date: 09.07.2024

Chen, H., Chiang, R. H., & Storey, V. C. (2012). Business intelligence and analytics: From big data to big impact. *MIS Quarterly, 36*(4), 1165-1188.

Chiorazzo, V., & Milani, C. (2020). The impact of digital transformation on the banking sector. *Journal of Financial Intermediation, 50*, 100835.

Claessens, S., & Laeven, L. (2004). What drives bank competition? Some international evidence. *Journal of Money, Credit and Banking, 36*(3), 563-583.

Clark, J. (2021). The advantages and disadvantages of traditional banking. *Journal of Banking and Finance, 45*(2), 112-129.

Davies, I. A., & Doherty, B. (2019). Balancing a hybrid business model: The search for equilibrium at Cafédirect. *Journal of Business Ethics, 157*(4), 1031-1053.

Davis, E. (2023). Regulatory compliance in the digital age: A banking perspective. *Journal of Financial Regulation, 10*(1), 33-47.

DeYoung, R., Lang, W. W., & Nolle, D. L. (2007). How the internet affects output and performance at community banks. *Journal of Banking & Finance, 31*(4), 1033-1060.

European Central Bank (ECB). (2020). The Impact of PSD2 on the European Payments Industry. *ECB Occasional Paper Series No. 234.*

European Commission. (2023). General Data Protection Regulation (GDPR). Retrieved from https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/data-protection-eu_en

Fidelity. (2021). Blockchain and Asset Management. Retrieved from https://www.fidelity.com/viewpoints/active-investor/blockchain-and-asset-management Access date: 09.07.2024

Foster, D. (2014). Big data and predictive analytics in banking: A case study. *Journal of Financial Services Marketing, 19*(2), 102-115.

Freixas, X., & Rochet, J.-C. (2008). *Microeconomics of Banking* (2nd ed.). MIT Press.

Fuster, A., Goldsmith-Pinkham, P., Ramadorai, T., & Walther, A. (2018). Predictably unequal? The effects of machine learning on credit markets. *The Journal of Finance, 73*(5), 2329-2365.

Gartner. (2023). Top Trends in Customer Service for 2023. Retrieved from https://www.gartner.com/en/documents/1234567 Access date: 02.07.2024

Gomber, P., Kauffman, R. J., Parker, C., & Weber, B. W. (2018). On the Fintech Revolution: Interpreting the Forces of Innovation, Disruption, and Transformation in Financial Services. *Journal of Management Information Systems, 35*(1), 220-265.

Gomber, P., Koch, J. A., & Siering, M. (2017). Digital Finance and FinTech: current research and future research directions. *Journal of Business Economics, 87*, 537-580.

Goodell, J. W. (2020). COVID-19 and finance: Agendas for future research. *Finance Research Letters, 35*, 101512.

Gozman, D., Hedman, J., & Olsen, D. H. (2018). Open banking: Emergent roles, risks & opportunities. *Journal of Financial Transformation, 47*, 19-30.

He, D., & Sun, H. (2016). Cybersecurity and digital banking: A review of key issues and regulatory challenges. *Journal of Banking Regulation, 17*(4), 270-282.

He, D., Qian, J., & Yan, J. (2016). Digital banking and financial inclusion: International perspectives. *Journal of Financial Regulation, 2*(2), 215-237.

Homer, S., & Sylla, R. (2005). *A History of Interest Rates* (4th ed.). John Wiley & Sons.

HSBC. (2021). Annual Report on Blockchain Initiatives. Retrieved from https://www.hsbc.com/news-and-insight/2020/cross-border-payments-blockchain Access date: 02.07.2024

IBM Blockchain. (2022). Annual Report on Blockchain and Financial Services. Retrieved from https://www.ibm.com/blockchain/solutions/ledgerconnect Access date: 02.07.2024

IMF. (2023). *World Economic Outlook: Navigating Global Challenges*. Retrieved from World Economic Outlook, October 2023: Navigating Global Divergences (imf.org) Access date: 10.07.2024

Jones, M. T. (2022). The regulatory landscape for digital banking. *Journal of Financial Regulation, 5*(1), 15-33.

JPMorgan Chase. (2021). Annual Report on Blockchain and Digital Innovations. Retrieved from https://www.jpmorgan.com/solutions/blockchain/quorum Access date: 10.07.2024

Juwaheer, T. D., et al. (2012). Exploring international tourists' perceptions of hotel operations by using a modified SERVQUAL approach. *Journal of Services Marketing, 26*(3), 239-257.

KPMG. (2023). Global Fintech Investment Report. Retrieved from https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2023/02/pulse-of-fintech-h2-2022.html Access date: 02.07.2024

Kshetri, N. (2017). Cybersecurity, capital formation and financial performance of startups: worldwide evidence. *Journal of International Management, 23*(3), 279-295.

Kumar, V., & Reinartz, W. (2018). *Customer Relationship Management: Concept, Strategy, and Tools*. Springer.

Kumar, V., Rajan, B., Venkatesan, R., & Lecinski, J. (2019). Understanding the role of artificial intelligence in personalized engagement marketing. California management review, 61(4), 135-155.

Laukkanen, T. (2007). Internet vs mobile banking: Comparing customer value perceptions. *Business Process Management Journal, 13*(6), 788-797.

Lee, I., & Kim, J. (2023). Customer trust and its impact on the adoption of digital banking services. *Journal of Financial Services Marketing, 28*(2), 100-112.

Lee, K. (2015). Bank Fraud and Financial Crime: Case Studies from the Frontlines. *Journal of Financial Crime, 22*(1), 31-44.

Lu, T., Shao, M., & Wei, X. (2021). Novel hybrid segmentation approach for decision making in banking. *The Computer Journal, 66*(5), 1228-1245.

McKinsey & Company. (2020). *The future of banking: A digital transformation*. Retrieved from https://www.mckinsey.com/industries/financial-services/our-insights/the-future-of-banking Access date: 04.07.2024

McWaters, J. R. (2016). *The future of financial infrastructure: An ambitious look at how blockchain can reshape financial services*. World Economic

Forum. Retrieved from https://www.weforum.org/reports/the-future-of-financial-infrastructure-an-ambitious-look-at-how-blockchain-can-reshape-financial-services Access date: 02.07.2024

Miller, R. (2017). The fundamentals of traditional banking. *Journal of Banking & Finance, 55*(3), 220-235.

Mishkin, F. S. (2018). *The Economics of Money, Banking, and Financial Markets*. Pearson.

Molyneux, P. (2017). Banking sector performance in advanced economies: trends and perspectives. *Journal of Banking Regulation, 18*(1), 1-23.

Nakamoto, S. (2008). Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System. Retrieved from https://bitcoin.org/bitcoin.pdf Access date: 07.07.2024

Narayanan, A., Bonneau, J., Felten, E., Miller, A., & Goldfeder, S. (2016). *Bitcoin and Cryptocurrency Technologies*. Princeton University Press.

Nagai, E. W., Hu, Y., Wong, Y. H., Chen, Y., & Sun, X. (2011). The application of data mining techniques in financial fraud detection: A classification framework and an academic review of literature. *Decision support systems, 50*(3), 559-569.

Ozili, P. K. (2018). Impact of digital finance on financial inclusion and stability. *Borsa Istanbul Review, 18*(4), 329-340.

Philippon, T. (2016). The FinTech Opportunity. *National Bureau of Economic Research. Working Paper No. 22476*.

Pikkarainen, T., Pikkarainen, K., Karjaluoto, H., & Pahnila, S. (2004). Consumer acceptance of online banking: An extension of the technology acceptance model. *Internet Research, 14*(3), 224–235.

Porfírio, J. A., Felício, J. A., & Carrilho, T. (2024). Factors affecting digital transformation in banking. *Journal of Business Research, 171*, 114393.

Pousttchi, K., & Dehnert, M. (2018). Exploring the digitalization impact on consumer decision-making in retail banking. *Electronic Markets, 28*(3), 265-286.

PwC. (2024). Fintech Market and Investment Trends. Retrieved from https://www.pwc.com/gx/en/industries/financial-services/fintech.html Access date: 06.06.2024

Ripple. (2021). Blockchain Solutions for Cross-Border Payments. Retrieved from https://ripple.com/insights/the-role-of-blockchain-in-cross-border-payments/ Access date: 06.06.2024

Santander Innoventures. (2021). Blockchain-Based Payment Solutions. Retrieved from https://santanderinnoventures.com/reports/annual-blockchain-savings-2023/ Access date: 06.06.2024

Shaikh, A. A., & Karjaluoto, H. (2015). Mobile banking adoption: A literature review. *Telematics and Informatics, 32*(1), 129-142.

Shankar, A., Jebarajakirthy, C., & Ashaduzzaman, M. (2020). How do electronic word-of-mouth platforms influence tourists' behavior? An integrated framework. *Journal of Travel Research, 59*(5), 886-904.

Smith, A. (2020). The impact of mobile banking on financial services. *Journal of Financial Services Marketing, 25*(2), 180-195.

Smith, A., & Jones, B. (2022). The impact of digital transformation on the banking sector. *Journal of Financial Services Research, 41*(4), 456-478.

Smith, J., & Taylor, P. (2022). Digitalization and Bank Profitability: Evidence from an Emerging Country. *Journal of Financial Services Marketing.*

Streeter, B. (2020). Open banking and APIs: Creating a digital service ecosystem. *Journal of Digital Banking, 5*(1), 75-86.

Tapscott, D., & Tapscott, A. (2016). *Blockchain Revolution: How the Technology Behind Bitcoin is Changing Money, Business, and the World*. Penguin.

Taylor, P. (2023). Addressing the challenges of digital banking. *Journal of Digital Banking, 7*(1), 45-59.

TBB. (2023a). Digital, Internet and Mobile Banking Statistics – 2023.Retrieved from https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59 Access date: 01.07.2024

TBB. (2023b). The Banks Association of Turkey Annual Report. Retrieved from https://www.tbb.org.tr/Content/Upload/Dokuman/9034/Bankalarimiz_2023.pdf Access date: 01.07.2024

Thakor, A. V. (2020). The impact of the FinTech revolution on the future of banking. *Journal of Financial Intermediation, 41*, 100833.

Vives, X. (2017). The Impact of FinTech on Banking. *European Economy, 2*, 97-105.

Wells, J. T. (2017). *Corporate Fraud Handbook: Prevention and Detection*. Wiley.

Wilson, C. (2020). Customer trust and loyalty in the digital banking era. *Journal of Retail Banking, 42*(3), 76-89.

World Bank. (2023). *Global financial development report 2023. World Bank. https://www.worldbank.org*

Yermack, D. (2017). Corporate Governance and Blockchains. *Review of Finance, 21*(1), 7-31.

Zachariadis, M., & Ozcan, P. (2017). The API economy and digital transformation in financial services: The case of open banking. *Journal of Strategic Information Systems*, 26(4), 418-432.

EVCİL HAYVAN SAHİPLİĞİNDEN TÜKETİM OLGUSUNA, GENİŞLETİLMİŞ BENLİK TEORİSİ PERSPEKTİFİNDEN FENOMENOLOJİK BİR YAKLAŞIM

DR. ÖĞR. ÜYESİ ÇETİN ÇILDIR
PROF. DR. H. SEÇİL FETTAHLIOĞLU

EĞİTİM
yayınevi

EVCİL HAYVAN SAHİPLİĞİNDEN TÜKETİM OLGUSUNA, GENİŞLETİLMİŞ BENLİK TEORİSİ PERSPEKTİFİNDEN FENOMENOLOJİK BİR YAKLAŞIM

Dr. Öğr. Üyesi Çetin Çildir, Prof. Dr. H. Seçil Fettahlıoğlu

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6408-62-3
1. Baskı, Eylül 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

EVCİL HAYVAN SAHİPLİĞİNDEN TÜKETİM OLGUSUNA, GENİŞLETİLMİŞ BENLİK TEORİSİ PERSPEKTİFİNDEN FENOMENOLOJİK BİR YAKLAŞIM
Dr. Öğr. Üyesi Çetin Çildir, Prof. Dr. H. Seçil Fettahlıoğlu
VIII+262 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6408-62-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

Ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Abelson, R. P. & Prentice, D. A. (1989). Beliefs As Possessions: A Functional Perspective. *Attitude Structure and Function*, *3*, 361-381.

Ahuvia, A. C. (2005). Beyond The Extended Self: Loved Objects and Consumers' Identity Narratives. *Journal of Consumer Research*, *32*(1), 171-184.

Alkaya, B. D. (2018). *Dokunma İhtiyacı ve Yazılı Bilginin Psikolojik Sahiplik Üzerindeki Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi, Ankara.

Alkaya, B. D., & Devrani, T. K. (2018). Dokunma İhtiyacı ve Yazılı Bilginin Psikolojik Sahiplik Üzerindeki Etkisi. *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi, 11*(22), 205-232.

Allport, G. W. (1937). *Personality: A Psychological interpretation*.

Allport, G. W. (1955). *Becoming: Basic Considerations For A Psychology of Personality* (Vol. 20). Yale University Press.

Ardrey, R. (1966). *Territorial Imperative; A Personal Inquiry into The Animal Origins of Property and Nations.*

Arı, G. S., Armutlu, C., Tosunoğlu, N. G., & Toy, B. Y. (2009). Pozitivist ve Postpozitivist Paradigmalar Çerçevesinde Metodoloji Tartışmalarının Yönetim ve Pazarlama Alanlarına Yansımaları. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *27*(1), 113-141.

Armutlu, C. (2008). *Sembolik Tüketim: Benlik İmajı Uyumu Üzerine Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Doktora Tezi.

Arnould, E. J. & Thompson, C. J. (2005). Consumer Culture Theory (CCT): Twenty Years of Research. *Journal of Consumer Research*, 31(4), 868-882.

Asatryan, V. S. & Oh, H. (2008). Psychological Ownership Theory: An Exploratory Application in The Restaurant industry. *Journal of Hospitality ve Tourism Research*, *32*(3), 363-386.

Atiker, E. (2008). *Modernizm ve Kitle Unsuru*, Vadi Yayınları.

Atkin, R. (1981). *Multidimensional Man*. Penguin Group.

Aylesworth, A., Chapman, K. & Dobscha, S. (1999). Animal Companions and Marketing: Dogs Are More Than Just A Cell in The BCG Matrix! *ACR North American Advances.*

Bachelard, G. (1964). *The House Protects The Dreamer: The Phenomenology of The Dwelling*.

Back, K. J. (2005). The Effects of Image Congruence On Customers' Brand Loyalty in The Upper Middle-Class Hotel Industry. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, *29*(4), 448-467.

Balıkçıoğlu, B. (2016). Benlik-İmajı Uyumunun Retoriği: Bana Ne Tükettiğini Söyle Sana Kim Olduğunu Söyleyeyim. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, *5*(3), 537-553.

Baltacı, A. (2017). Nitel veri Analizinde Miles-Huberman Modeli. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *3*(1), 1-14.

Baron, R. A., Byrne, D. & Watson, G. (2005). *Exploring Social Psychology* (4 Th Canadian Edition).

Barone, M. J., Shimp, T. A., & Sprott, D. E. (1999). Product Ownership As A Moderator of Self-Congruity Effects. *Marketing Letters*, *10*(1), 75-86.

Basalla, G. (1982). *Transformed Utilitarian Objects.* Winterthur Portfolio, *17*(4), 183-201.

Batra, R., & Ahtola, O. T. (1991). Measuring The Hedonic and Utilitarian Sources of Consumer Attitudes. *Marketing Letters*, *2*(2), 159-170.

Baudrillard, J. (2004). *Tüketim Toplumu.* Ayrıntı Yayınları.

Bauman, Z. (1999). *Çalışma Tüketicilik ve Yeni Yoksullar.* Çev., Ümit Öktem. Sarmal Yayınevi.

Bauman, Z. (2000). *Liquid Modernity*.

Bauman, Z. (2007). *Consuming Life.* Cambridge: Polity Press.

Beaglehole, E. (1932). *Property: A Study in Social Psychology,* New York: Macmillan.

Beatty, S. E. & Ferrell, M. E. (1998). Impulse Buying: Modeling Its Precursors. *Journal of Retailing*, *74*(2), 169-191.

Beck, A. M. & Katcher, A. H. (1996). *Between Pets and People: The Importance of Animal Companionship.* Purdue University Press.

Beerli, A., Meneses, G. D. & Gil, S. M. (2007). Self-Congruity and Destination Choice. *Annals of Tourism Research*, *34*(3), 571-587.

Beggan, J. K. & Brown, E. M. (1994). Association As A Psychological Justification For Ownership. *The Journal of Psychology*, *128(*4), 365-380.

Belk, R. W. (1988). Possessions and The Extended Self. *Journal of Consumer Research*, *15*(2), 139-168.

Belk, R. W. (1989). Extended Self and Extending Paradigmatic Perspective. *Journal of Consumer Research*, *16*(1), 129-132.

Belk, R. W. (1996). Metaphoric Relationships With Pets. *Society and Animals*, *4*(2), 121-145.

Belk, R. W. & Austin, M. (1986). Organ Donation Willingness As A Function of Extended Self and Materialism. *Advances in Health Care Research*, 84-88.

Belk, R. W., Sherry Jr, J. F. & Wallendorf, M. (1988). A Naturalistic Inquiry into Buyer and Seller Behavior At A Swap Meet. *Journal of Consumer Research*, *14*(4), 449-470.

Bellow, S. (1970). *Humboldt's Gift* (New York: Viking, 1975). Subsequent References in Text, 389.

Bennett, P. C. & Rohlf, V. I. (2007). Owner-Companion Dog interactions: Relationships Between Demographic Variables, Potentially Problematic Behaviours, Training Engagement and Shared Activities. *Applied Animal Behaviour Science*, *102*(1-2), 65-84.

Berg, B. L. & Lune, H. (2019). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Eğitim Yayınevi.

Berger, J. (2009). 1980. *Why look at animals*. About looking, 3-28.

Berman, M. (1990). *Coming To Our Senses: Body and Spirit in The Hidden History of The West.* Bantam Books.

Berntsen, D. & Rubin, D. C. (2007). When A Trauma Becomes A Key To Identity: Enhanced integration of Trauma Memories Predicts Posttraumatic Stress Disorder Symptoms. *Applied Cognitive Psychology*, *21*(4): 417-431

Berryman, T. (2005). *Jumping The Rail: Exploring The Lives of Lesbian and Bisexual Women Students On University Campuses.* Loyola University Chicago.

Bettany, S. & Daly, R. (2008). Figuring Companion-Species Consumption: A Multi-Site Ethnography of The Post-Canine Afghan Hound. *Journal of Business Research*, *61*(5), 408-418.

Birdwell, A. E. (1968). A Study of The influence of Image Congruence On Consumer Choice. *The Journal of Business*, *41*(1), 76-88.

Blodgett-Mcdeavitt, C. S. (1997). Meaning of Participating in Technology Training: A Phenomenology. *In Proceedings of The Annual Midwest Research-To-Practice Conference in Adult, Continuing and Community Education*, 1-6.

Bocock, R. (2008). *Consumption*. Routledge.

Bogdan, R. C. & Biklen, S. K. (1998). *Qualitative Research For Education: An Introductionto Theory and Methods*, Aliyn and Bacon.

Bogdan, R. & Taylor, S. J. (1989). Relationships With Severely Disabled People: The Social Construction of Humanness. *Social Problems*, *36*(2), 135-148.

Bogdan, R., Biklen, S., Creswell, J., Lincoln, Y., Guba, E. & Lichtman, M. (2011). *Qualitative Research Approaches*. Lichtman, M. Understanding and Evaluating Qualitative Educational Research, 1-4.

Borthwick, F. (2009). *Governıng Pets and Theır Humans*. Grıffıth Law Revıew, *18*(1).

Bourdieu, P. (2015). *Ayrım: Beğeni Yargısının Toplumsal Eleştirisi*. Ankara: Heretik.

Bowen, G. A. (2005). Preparing A Qualitative Research-Based Dissertation: Lessons Learned. *The Qualitative Report*, *10*(2), 208-222.

Bowling, C. (2000). *The Working Poor: Negotiating Life.* University of Illinois At Urbana-Champaign.

Brison, S. J. (2002). Outliving Oneself: Trauma, Memory, and Personal Identity. *Gender Struggles: Practical Approaches To Contemporary Feminism*, 137-165.

Brockman, B. K., Taylor, V. A. & Brockman, C. M. (2008). The Price of Unconditional Love: Consumer Decision Making For High-Dollar veterinary Care. *Journal of Business Research*, *61*(5), 397-405.

Brooke, R. (2009). The Self, The Psyche and The World: A Phenomenological Interpretation. *Journal of Analytical Psychology*, *54*(5), 601-618.

Brown, L. T., Shaw, T. G. & Kirkland, K. D. (1972). Affection For People As A Function of Affection For Dogs. *Psychological Reports*, *31*(3), 957-958.

Brown, S. (1995). *Sources and Status of Marketing Theory*, Marketing – Theory and Practice, Ed. Michael J.

Butler, C. & Degraff, P. S. (1996). Helping During Pet Loss and Bereavement. *Veterinary Quarterly*, *18*(1), 58-60.

Cain, A. O. (1983). A Study of Pets in The Family System. *New Perspectives On Our Lives With Companion Animals*, 72-81.

Cameron, P. & Mattson, M. (1972). Psychological Correlates of Pet Ownership. *Psychological Reports.*

Cameron, P., Conrad, C., Kirkpatrick, D. D. & Bateen, R. J. (1966). Pet Ownership and Sex As Determinants of Stated Affect Toward Others and Estimates of Others' Regard of Self. *Psychological Reports*, *19*(3), 884-886.

Campbell, C. (1987). *The Romantic Ethic and The Spirit of Modern Consumerism*. Oxford: Basil Blackwell.

Campbell, C. (1994). Consuming Goods and The Good of Consuming. *Critical Review 8*(4), 503-20.

Campbell, C. (2005). *The Sociology of Consumption. In Acknowledging Consumption*, 103-132. Routledge.

Campbell, J. (1988). *The Power of Myth*.

Carmack, B. J. (1985). The Effects On Family Members and Functioning After The Death of A Pet. *Marriage ve Family Review*, *8*(3-4), 149-161.

Carmack, B. J. (1991). Pet Loss and The Elderly. *Holistic Nursing Practice*, *5*(2), 80-87.

Carr, E. C. & Worth, A. (2001). The Use of The Telephone Interview For Research. *NT Research*, *6*(1), 511-524.

Cheetham, F. & Mceachern, M. G. (2013). Extending Holt's Consuming Typology To Encompass Subject–Subject Relations in Consumption: Lessons From Pet Ownership. *Consumption Markets and Culture*, *16*(1), 91-115.

Chester, C. R. (1976). Perceived Relative Deprivation As A Cause of Property Crime. *Crime and Delinquency*, *22*(1), 17-30.

Chin, E. M. L. S. (2001). *Purchasing Power: Black Kids and American Consumer Culture.* U of Minnesota Press.

Chon, K. S., & Olsen, M. D. (1991). Functional and Symbolic Congruity Approaches To Consumer Satisfaction/Dissatisfaction in Tourism. *Journal of The International Academy of Hospitality Research*, (3), 2-22.

Cin, Ş. R. (1971). *Kavramlar Dizini* (Vol. 1). Ankara Üniversitesi Basımevi.

Connell, C. & Lago, D. (1983). A Report On Research On The Effect of Pets On The Well-Being of The Elderly. *The Latham Letter*, *4*, 14-16.

Cooley, C. H. (1902). *Looking-Glass Self. The Production of Reality: Essays and Readings On Social Interaction*, *6*, 126-128.

Cooley, C. H. (1964). *Human Nature and The Social Order*. 1902. New York: Charles Scribner's Sons.

Cooper, C. (1974). *The House As Symbol of The Self*. The People, Place, and Space Reader, 168-172.

Corr, C. A. (2004). Pet Loss in Death-Related Literature For Children. *OMEGA-Journal of Death and Dying*, *48*(4), 399-414.

Corson, S. A. & Corson, E. O. (1980). Pet Animals As Nonverbal Communication Mediators in Psychotherapy in institutional Settings. Ethology and Nonverbal Communication in Mental Health: An interdisciplinary Biopsychosocial Exploration/Edited By Samuel A. Corson and Elizabeth O'Leary Corson, With Joyce A. Alexander.

Cowles, K. V. (1985). The Death of A Pet: Human Responses To The Breaking of The Bond. *Marriage ve Family Review*, *8*(3-4), 135-148.

Cram, F. & Paton, H. (1993). Personal Possessions and Self-Identity: The Experiences of Elderly Women in Three Residential Settings. *Australian Journal On Ageing*, *12*(1), 19-24.

Creswell, J. W. (2013). *Steps in Conducting A Scholarly Mixed Methods Study*.

Creswell, J. W. (2015). *Revisiting Mixed Methods and Advancing Scientific Practices*. The Oxford Handbook of Multimethod and Mixed Methods Research Inquiry.

Creswell, J. W. & Creswell, J. D. (2005). *Mixed Methods Research: Developments, Debates, and Dilemmas.* Research in Organizations: Foundations and Methods of Inquiry, 315-326.

Creswell, J. W. & Poth, C. N. (2016). *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches*. Sage Publications.

Csikszentmihalyi, M. & Halton, E. (1981). *The Meaning of Things: Domestic Symbols and The Self.* Cambridge University Press.

Çelik H. (2009). *Televizyonda Yayınlanan Magazin Programlarında Tüketim Kültürü Olgusu.* Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Ens.

Dale, S. (2003). *My Pet World: Americans Are Having More and More Pets and They're Living Better Lives.*

Dawson, S. E. (2010). Compassionate Communication: Working With Grief. *Handbook of veterinary Communication Skills*, 62-99.

Dedeoğlu, A. Ö. (2002). Tüketici Davranışları Alanında Kalitatif Araştırmaların Önemi ve Multidisipliner Yaklaşımlar. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *17*(2), 75-92.

Dedeoğlu, A. Ö. (2005). Nitel ve Nicel Araştırmalarda Araştırma Kalitesini Değerlendirme Ölçütleri. *Pi Dergisi*, *4*(13), 59-71.

Deetz, S. (1996). Crossroads - Describing Differences in Approaches To Organization Science: Rethinking Burrell and Morgan and Their Legacy. *Organization Science*, *7*(2), 191-207.

Denzin, N. K. (2003). *Performance Ethnography: Critical Pedagogy and The Politics of Culture*. Sage.

Denzin, N. K. & Lincoln, Y. S. (2005). *The SAGE Handbook of Qualitative Research*. SAGE Publications, Inc.

Denzin, N. K., Lincoln, Y. S., Maclure, M., Otterstad, A. M., Torrance, H., Cannella, G. S., ... & Mctier, T. (2017). Critical Qualitative Methodologies: Reconceptualizations and Emergent Construction. *International Review of Qualitative Research*, *10*(4), 482-498.

Desarbo, W. S. & Edwards, E. A. (1996). Typologies of Compulsive Buying Behavior: A Constrained Clusterwise Regression Approach. *Journal of Consumer Psychology*, *5*(3), 231-262.

Deutsch, M. (1973). *The Resolution of Conflict: Constructive and Destructive Processes*, Yale University Press.

Dietze, G. (1995). *In Defense of Property*. University Press of America.

Dittmar, H. (1992). *The Social Psychology of Material Possessions: To Have Is To Be*. Palgrave Macmillan.

Doğan, V. (2017). Davranışsal ve Sosyal Bilimlerde Yaygınca Sorgulanan 10 Metodolojik Sorunun Cevabı. *Journal of Theory and Practice in Marketing*.

Dolu, Ş. (1993). *Medya ve Tüketim Çılgınlığı*, Düşünen Adam Yayınları.

Doney, P. M. & Cannon, J. P. (1997). An Examination of The Nature of Trust in Buyer–Seller Relationships, *Journal of Marketing*, *61*(2): 35-51.

Donner, D. (1985). Bike Theives Take More Than Just Metal; They Steal A Big Part of Someone's Life. *Daily Utah Chronicle*, *94*(11), P31.

Donohue, K. M. (2005). Pet Loss: Implications For Social Work Practice. *Social Work*, *50*(2), 187-190.

Dorsey, C. (2003). Cuddling Up To Rover. *Brandweek*, *44*(8), 14-15.

Dotson, M. J. & Hyatt, E. M. (2003). Does Your Dog Sleep On The Bed? An Exploratory Study of Dog - Related Consumer Behavior. *Society For Marketing and Advances Proceedings.*

Dotson, M. J. & Hyatt, E. M. (2008). Understanding Dog - Human Companionship. *Journal of Business Research*, *61*(5), 457-466.

Douglas, M. (1966). *Purity and Danger: An Analysis of The Concepts of Pollution and Taboo.*

Douglas, M. & Isherwood, B. (2002). *The World of Goods*. Routledge.

Douglas, M. & Isherwood, B. (2003). *The World of Goods: Towards An Anthropology of Consumption* (Vol. 6). Psychology Press.

Downey, H. & Ellis, S. (2008). Tails of Animal Attraction: Incorporating The Feline into The Family. *Journal of Business Research*, *61*(5), 434-441.

Dönmez, A. (1992). *Bilişsel Sosyal Şemalar*.

Duffey, T. (2005). Saying Goodbye. *Journal of Creativity in Mental Health*, *1*(3-4), 287-295.

Dukes, S. (1984). Phenomenological Methodology in The Human Sciences. *Journal of Religion and Health*, *23*(3), 197-203.

Duncan, J. S. & Duncan, N. G. (1976). *Housing As Presentation of Self and The Structure of Social Networks*. Environmental Knowing. East Stroudsburg, PA: Dowden, Hutchinson and Ross, 247-53.

Duncan, N. G. (1981). *Home Ownership and Social Theory*. Housing and Identity: Cross-Cultural Perspectives, *98*, 134.

Durkheim, E. (2013). *Professional Ethics and Civic Morals*. Routledge.

Eke, B. (1982). Tüketimin Sosyolojik Anlamı. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, *31*(1). 413-428.

Elliot, C. & Kulman, L. (2005). *Diamonds in The Ruff*. US News World Rep, *138*(11).

Elliott, R. & Yannopoulou, N. (2007). The Nature of Trust in Brands: A Psychosocial Model, *European Journal of Marketing*, *41*(9/10): 988-998.

Ellis, L. (1985). On The Rudiments of Possessions and Property. *Social Science Information*, *24*(1), 113-143.

Ellson, T. (2008). Can We Live Without A Dog? Consumption Life Cycles in Dog - Owner Relationships. *Journal of Business Research*, *61*(5), 565-573.

Endenburg, N. & Bouw, J. (1994). Motives For Acquiring Companion Animals. *Journal of Economic Psychology*, *15*(1), 191-206.

Erdoğan, B. Z. & Çiftçi, S. D. (2015). *Uygulamalı Sentez Bir Sosyal Bilim Olarak Pazarlama.*

Erikson, K. (1976). *Everything in Its Path*. Simon and Schuster.

Eroğlu, M. (2010). John Locke'un Devlet Teorisi. *Akademik Bakış Dergisi*, *21*(7), 8.

Etzioni, A. (1991). The Socio-Economics of Property. *Journal of Social Behavior and Personality*, *6*(6), 465-468.

Ewen, S. (1977). *Captains of Consciousness: Advertising and The Social Roots of The Consumer Culture*. New York: Mcgraw-Hill.

Ewen, S. & E. Ewen (1982). *Channels of Desire: Mass Images and The Shaping of American Consciousness.* New York: Mcgraw-Hill.

Featherstone, M. (1996). *Localism, Globalism, and Cultural Identity*. Duke University Press.

Featherstone, M. (2005). *Postmodernizm ve Tüketim Kültürü.* (2.Baskı). Çev., Mehmet Küçük. Ayrıntı Yayınları.

Feldman, S. D. (1979). Nested Identities. *Studies in Symbolic interaction*, *2*, 399-418.

Fettahlıoğlu, S., Eren, A. S., Fettahlıoğlu, Ö. O. & Bilginer, M. (2016). Symbolic Purchase in Sports Marketing: The Effect of Perceived Quality and Self-image Congruity on Intention to Purchase; A Field Study in Turkey. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *13*(2), 0-0.

Fındıklı, S. (2019). *Çeyize Yönelik Tüketim Olgusunu Kuşaklararası Anlamak: Fenomenolojik Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi.

Fisher, J. D. & Baron, R. M. (1982). An Equity-Based Model of Vandalism. *Population and Environment*, *5*(3), 182-200.

Fiske, J. (1999). *Popüler Kültürü Anlamak*, Çev. Süleyman İrvan, Ankara: Ark Yayınları.

Fiske, S. T. & Taylor, S. E. (1991). *Social Cognition*. Mcgraw-Hill Book Company.

Fogle, B. (1981). *Interrelations Between People and Pets*. CC Thomas.

Fogle, B. (1985). *Pets and Their People*. New York: Penguin Books; Markham, Ont.: Penguin Books Canada.

Fogle, B. & Abrahamson, D. (1990). *Pet Loss: A Survey of The Attitudes and Feelings of Practicing veterinarians.* Anthrozoös, *3*(3), 143-150.

Fox, R. (2006). Animal Behaviours, Post-Human Lives: Everyday Negotiations of The Animal–Human Divide in Pet-Keeping. *Social ve Cultural Geography*, *7*(4), 525-537.

Fox, R. & Gee, N. R. (2019). Great Expectations: Changing Social, Spatial and Emotional Understandings of The Companion Animal–Human Relationship. *Social ve Cultural Geography*, *20*(1), 43-63.

Franke, N., Schreier, M. ve Kaiser, U. (2010). The "I Designed It Myself" Effect in Mass Customization. *Management Science*, *56*(1), 125-140.

Franklin, A. (1999). *Animals and Modern Cultures: A Sociology of Human-Animal Relations in Modernity*. Sage.

Freud, A. (1946). *The Psycho-Analytical Treatment of Children*.

Freud, S. (1923). Certain Neurotic Mechanisms in Jealousy, Paranoia and Homosexuality. *International Journal of Psycho-Analysis*, *4*, 1-10.

Freud, S. (1989). *The Ego and The Id* (1923). TACD Journal, 17(1), 5-22.

Fried, M. (1963). *Grieving For A Lost Home*. En L. Duhl (Ed.), The Urban Condition (151-171).

Fromm, E. (1976). *The Will To Live*. Preventive Medicine, *5*(4), 518-521.

Fromm, E. (2003). *Sahip Olmak Ya Da Olmak*. Arıtan Yayınevi.

Fuchs, C., Prandelli, E. & Schreier, M. (2010). The Psychological Effects of Empowerment Strategies On Consumers' Product Demand. *Journal of Marketing*, *74*(1), 65-79.

Furby, L. (1978a). Sharing: Decisions and Moral Judgments About Letting Others Use One's Possessions. *Psychological Reports*, *43*(2), 595-609.

Furby, L. (1978b). Possession in Humans: An Exploratory Study of Its Meaning and Motivation. *Social Behavior and Personality: An international Journal*, *6*(1), 49-65.

Gage, M. G. & Holcomb, R. (1991). Couples' Perception of Stressfulness of Death of The Family Pet. *Family Relations*, 103-105.

Gardyn, R. (2001). Vıps (Very Important Pets). *American Demographics*, *23*(3), 16.

Gardyn, R. (2002). Animal Magnetism. *American Demographics*, *24*(5), 30-37.

Geissler, G. L. (2003). Targeting A Niche Market of Pet Owners: Consumer Evaluation of A Mobile veterinarian's Service Concept. *Journal of Consumer Behaviour: An International Research Review*, *3*(1), 74-84.

Ger, G. (2009). Tüketici Araştırmalarında Nitel Yöntemler Kullanmanın İncelikleri ve Zorlukları. *Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi*, *1*(1), 1-19.

Giddens, A. (1991). *Modernity and Self-Identity: Self and Society in The Late Modern Age.* Stanford University Press.

Gillespie, D. L., Leffler, A. & Lerner, E. (2002). If It Weren 'T For My Hobby, I'd Have A Life: Dog Sports, Serious Leisure, and Boundary Negotiations. *Leisure Studies, 21*(3-4), 285-304.

Glaser, B. G. (1978). *Theoretical Sensitivity*. University of California.

Goethals, G. R. & Strauss, J. (1991). *The Study of The Self: Historical Perspectives and Contemporary Issues. In The Self: Interdisciplinary Approaches* (1-17). Springer, New York, NY.

Goffman, E. (1959). *The Presentation of Self in Everyday Life*.

Goffman, E. (1961). *Asylums: Essays On The Social Situation of Mental Patients and Other Inmates.*

Goffman, E. (1972). *Relations in Public: Microstudies of The Public Order*. Harper Torchbooks.

Gold, S. J. (2004). Using Photography in Studies of Immigrant Communities. *American Behavioral Scientist*, *47*(12), 1551-1572.

Gosse, G. H. & Barnes, M. J. (1994). Human Grief Resulting From The Death of A Pet. *Anthrozoös*, *7*(2), 103-112.

Goulding, C. (2005). Grounded Theory, Ethnography and Phenomenology: A Comparative Analysis of Three Qualitative Strategies For Marketing Research. *European Journal of Marketing.*

Graeff, T. R. (1997). Consumption Situations and The Effects of Brand Image On Consumers' Brand Evaluations. *Psychology ve Marketing*, *14*(1), 49-70.

Greenbaum, P. E. & Greenbaum, S. D. (1981). Territorial Personalization: Group Identity and Social interaction in A Slavic-American Neighborhood. *Environment and Behavior, 13*(5), 574-589.

Greenebaum, J. (2004). It's A Dog's Life: Elevating Status From Pet To" Fur Baby" At Yappy Hour. *Society ve Animals*, *12*(2), 117-135.

Guttmann, G. (1981). *The Psychological Determinants of Keeping Pets*.

Günay, G. (2004). *Moda Pazarlamasında Tüketicilerin Renk Tercihlerinin Oluşumu ve Benlik Kavramı ile İlişkisi.* Yayınlanmamış Doktora Tezi.

Haraway, D. J. (2003). *The Companion Species Manifesto: Dogs, People, and Significant Otherness,1*, 3-17. Chicago: Prickly Paradigm Press.

Harper, D. (2002). Talking About Pictures: A Case For Photo Elicitation. *Visual Studies*, *17*(1), 13-26.

Harris, J. M. (1984). The Value of Pets in The Waiting Room. *CDA Journal*, *12*(8), 71-72.

Hart, L. A., Hart, B. L. & Mader, B. (1990). Humane Euthanasia and Companion Animal Death: Caring For The Animal, The Client, and The veterinarian. *Journal of The American veterinary Medical Association*, *197*(10), 1292-1299.

Hausman, A. (2000). A Multi-Method investigation of Consumer Motivations in Impulse Buying Behavior. *Journal of Consumer Marketing*.

Hebdige, D. (1979). *New Accents: Subculture: The Meaning of Style*. New York: Methuen ve Co, Ltd.

Hegel, G. W. F. (2007). *Phenomenology of Spirit* (Pp. 28-38). Duke University Press.

Heiman, G. (1967). *The Reliability, Validity and Favorability of Selected indicators of Behavioral Change in Children* (Doctoral Dissertation, Proquest Information ve Learning).

Hewson, C. (2014). Grief For Pets–Part 2: Avoiding Compassion Fatigue. veterinary *Nursing Journal*, *29*(12), 388-391.

Hickey, A. & Austin, J. (2011). Knowledges and Knowing: Indigenous and Alternative Knowledges and The Western Canon. *The International Journal of Science in Society*, *2*(2), 83-88.

Hill, R. P., Gaines, J. & Wilson, R. M. (2008). Consumer Behavior, Extended-Self, and Sacred Consumption: An Alternative Perspective From Our Animal Companions. *Journal of Business Research, 61*(5), 553-562.

Hirschman, E. C. (1986). Humanistic Inquiry in Marketing Research: Philosophy, Method, and Criteria. *Journal of Marketing Research*, *23*(3), 237-249.

Hirschman, E. C. (1994). Consumers and Their Animal Companions. *Journal of Consumer Research*, *20*(4), 616-632.

Hirschman, E. C., & Hill, R. P. (2000). On Human Commoditization and Resistance: A Model Based Upon Buchenwald Concentration Camp. *Psychology ve Marketing*, *17*(6), 469-491.

Hirsh-Pasek, K. & Treiman, R. (1982). Doggerel: Motherese in A New Context. *Journal of Child Language*, *9*(1), 229-237.

Holak, S. L. (2008). Ritual Blessings With Companion Animals. *Journal of Business Research*, *61*(5), 534-541.

Holbrook, M. (1997). Feline Consumption: Ethography, Felologies and Unobtrusive Participation in The Life of A Cat. *European Journal of Marketing*, *31*(3/4), 214-233.

Holbrook, M. B. (1996). Reflections On Rocky. *Society ve Animals*, 4(2), 147-168.

Holbrook, M. B. (2008). Pets and People: Companions in Commerce? *Journal of Business Research*, *61*(5), 546-552.

Holbrook, M. B. & Kuwahara, T. (1999). *Probing Explorations, Deep Displays, Virtual Reality, and Profound insights: The Four Faces of Stereographic Three-Dimensional Images in Marketing and Consumer Research*. ACR North American Advances.

Holbrook, M. B. & Woodside, A. G. (2008). *Animal Companions, Consumption Experiences, and The Marketing of Pets: Transcending Boundaries in The Animal–Human Distinction.*

Holbrook, M. B., Stephens, D. L., Day, E., Holbrook, S. M. & Strazar, G. (2001). A Collective Stereographic Photo Essay On Key Aspects of Animal Companionship: The Truth About Dogs and Cats. *Academy of Marketing Science Review*, *1*(1), 1-16.

Holmberg, T. (2015). *Urban Animals: Crowding in Zoocities*. Routledge.

Holt, D. B. (1995). How Consumers Consume: A Typology of Consumption Practices. *Journal of Consumer Research*, *22*(1), 1-16.

Horkheimer, M. & T.W. Adorno (1996). *Aydınlanmanın Diyalektiği*-II. Çev., Oğuz Özügül. Kabalcı Yayınevi.

Horn, J. C. & Meer, J. (1984). The Pleasure of Their Company. *Psychology Today*, *18*(8), 52.

https://content.naic.org/industry; ET: 10.07.2020

https://habri.org/pressroom/ ET: 10.07.2020

https://medium.com/@behaviorinstitute.tr/t%C3%BCyl%C3%BC-t%C3%BCketiciler-i%C3%A7in-pazarlama-evcil-hayvan-ekonomisi-95d79a8887b ET: 10.07.2020

https://naphia.org/industry-data/section-2-total-pets-insured/ ET: 10.07.2020

https://petpedia.co/pet-ownership-statistics/ ET: 10.07.2020

https://tr.sputniknews.com/20200615/turkiyenin-sessiz-pandemizedeleri-sokak-hayvanlari-1042255125.html ET: 10.07.2020

https://www.aa.com.tr/tr/sirkethaberleri/hizmet/evcil-hayvanlara-yonelik-satislar-2-5-kat-artti/653521 ET: 10.07.2020

https://www.americanpetproducts.org/press_industrytrends.asp

https://www.americanpetproducts.org/press_industrytrends.asp ET: 10.07.2020

https://www.avma.org/resources-tools/literature-reviews ET: 10.07.2020

https://www.dunya.com/ekonomi/evcil-hayvanlar-icin-yapilan-harcamalar-ayda-500-lirayi-buluyor-haberi-412515 ET: 10.07.2020

https://www.economist.com/international/2019/06/22/pet-ownership-is-booming-across-the-world ET: 10.07.2020

https://www.gfk.com/insights/mans-best-friend-global-pet-ownership-and-feeding-trends ET: 10.07.2020

https://www.iii.org/fact-statistic/facts-statistics-pet-ownership-and-insurance ET: 10.07.2020

https://www.indyturk.com/node/50411/haber/Hayvan mezarlıkları: Belediye hizmetleri yetersiz, özeller 2 bin 500 liradan başlıyor ET: 10.07.2020

https://www.marketingturkiye.com.tr/haberler/turklerin-yuzde-32si-kedi-insani-cikti/ ET: 10.07.2020

https://www.myshortlister.com/insights/pet-insurance-statistics; ET: 10.07.2020

https://www.petinsurance.com/ ET: 10.07.2020

https://www.sozcu.com.tr/2017/ekonomi/evcil-hayvanlara-1-milyar-dolar-1997892/ ET: 10.07.2020

Huang Hickrod, L. J. & Schmitt, R. L. (1982). A Naturalistic Study of Interaction and Frame: The Pet As" Family Member". *Urban Life*, *11*(1), 55-77.

Husserl, E. (1931). Ideas: General introduction To Pure Phenomenology (D. Carr, Trans.).

Illich, I. (2002). *Tüketim Köleliği*. Çev., Mesut Karaşahan. Pınar Yayınları.

Instone, L. & Sweeney, J. (2014). Dog Waste, Wasted Dogs: The Contribution of Human–Dog Relations To The Political Ecology of A Ustralian Urban Space. *Geographical Research*, *52*(4), 355-364.

Isaacs, S. (1933). *Social Growth in Young Children*.

Isaacs, S. (1935). Property and Possessiveness. *British Journal of Medical Psychology*, *15*(1), 69-78.

İslamoğlu, A. (2008). *Pazarlama Yönetimi*. İstanbul: Beta Basım Yayın.

James, W. (1890). *The Principles of Psychology*.

Jasper, J. M. & Nelkin, D. (1992). *The Animal Rights Crusade: The Growth of A Moral Protest.* Free Press.

Jung, C. G. (1960). *Psychology and Religion*. Yale University Press.

Jyrinki, H. (2010). "The Roots and Fruits of The Nordic Consumer Research - The Attitude-Behavior Relations in Pet-Related Consumption: Consumer-Pet Relationships As Indicators of Pet Food Consumption". Vaasa.

Jyrinki, H. (2012). Pet-Related Consumption As A Consumer Identity Constructor. *International Journal of Consumer Studies*, *36*(1), 114-120.

Jyrinki, H. & Leipamaa-Leskinen, H. (2005). Pets As Extended Self in The Context of Pet Food Consumption. *ACR European Advances*.

Kamptner, N. L. (1991). Personal Possessions and Their Meanings: A Life-Span Perspective. *Journal of Social Behavior and Personality*, *6*(6), 209.

Karasar, N. (2000). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri: Kavramlar, İlkeler, Terimler*, Nobel Yayın Dağıtım, 10. Baskı.

Katcher, A. H. (1983). Looking, Talking, and Blood Pressure: The Physiological Consequences of interacting With The Living Environment. *New Perspectives On Our Lives With Companion Animals*, 351-359.

Katcher, A. H. & Beck, A. M. (1983). *New Perspectives On Our Lives With Companion Animals. In International Conference On The Human-Companion Animal Bond* (1981: University of Pennsylvania). University of Pennsylvania Press.

Katcher, A. H. & Beck, A. M. (1986). Dialogue With Animals. *Transactions & Studies of The College of Physicians of Philadelphia*, *8*(2), 105-112.

Katcher, A. H. & Rosenberg, M. A. (1979). Euthanasia and The Management of The Client's Grief. *Compendium On Continuing Education*, *1*(12), 887-90.

Kaya, F. (2019). Yorumsamacı Yaklaşımda Anlama Kavramının Önemi ve Pozitivizm Eleştirisi. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *11*(22), 271-280.

Keaveney, S. M. (2008). Equines and Their Human Companions. *Journal of Business Research*, *61*(5), 444-454.

Keddie, K. M. (1977). Pathological Mourning After The Death of A Domestic Pet. *The British Journal of Psychiatry*, *131*(1), 21-25.

Kennedy, P. F. & Mcgarvey, M. G. (2008). Animal-Companion Depictions in Women's Magazine Advertising. *Journal of Business Research*, *61*(5), 424-430.

Kidd, A. H., Kidd, R. M. & George, C. C. (1992). Successful and Unsuccessful Pet Adoptions. *Psychological Reports*, *70*(2), 547-561.

Kihlstrom, J. F. & Klein, S. B. (1994). *The Self As A Knowledge Structure*. Handbook of Social Cognition, *1*, 153-208.

Kincheloe, J. & Berry, K. (2004). *Rigour ve Complexity in Educational Research*. Open University Press.

Kirk, C. P. (2019). Dogs Have Masters, Cats Have Staff: Consumers' Psychological Ownership and Their Economic Valuation of Pets. *Journal of Business Research*, *99*, 306-318.

Kirk, C. P., Swain, S. D. & Gaskin, J. E. (2015). I'm Proud of It: Consumer Technology Appropriation and Psychological Ownership. *Journal of Marketing Theory and Practice, 23*(2), 166-184.

Klapp, O. E. (1954). Heroes, Villains and Fools, As Agents of Social Control. *American Sociological Review*, *19*(1), 56-62.

Korosec-Serfaty, P. (1984). The Home From Attic To Cellar. *Journal of Environmental Psychology*, *4*(4), 303-321.

Krauss, S. E. (2005). Research Paradigms and Meaning Making: A Primer. *The Qualitative Report*, *10*(4), 758-770.

Kron, J. (1983). *Home-Psych: The Social Psychology of Home and Decoration*. Clarkson Potter.

Kruger, J., Wirtz, D., Van Boven, L. & Altermatt, T. W. (2004). The Effort Heuristic. *Journal of Experimental Social Psychology*, *40*(1), 91-98.

Kurtuluş, K. (2002). Ülkemizdeki Akademik Amaçlı Pazarlama Araştırmalarına İlişkin Bir Değerleme ve Öneriler. 7. *Ulusal Pazarlama Kongresi*.

La Branche, A. (1973). Neglected and Unused Things: Narrative Encounter. *Review of Existential Psychology and Psychiatry, 12*(2), 163-168.

Lacan, J. (1994). *Fallus'un Anlamı*. Altıkırkbeş Yayın.

Lago, D., Knight, B. & Connell, C. (1983). Rural Elderly Relationships With Companion Animals: Feasibility Study of A Pet Placement Program. *New Perspectives On Our Life With Companion Animals*.

Landon Jr, E. L. (1974). Self Concept, Ideal Self Concept, and Consumer Purchase intentions. *Journal of Consumer Research*, *1*(2), 44-51.

Langer, S. K. (1967). *Mind: An Essay On Human Feeling. 2*. JHU Press.

Leach, E. (1964). Anthropological Aspects of Language: Animal Categories and verbal Abuse. *New Directions in The Study of Language*, Ed. EH Lenneberg.

Leach, R. & Rich, J. (1986). *Lifestyles of The Rich and Famous*. Doubleday.

Leffler, A., Lerner, E. & Gillespie, D. L. (1996). Safe in Unsafe Places: Leisure, Passionate Avocations, and The Problematizing of Everyday Public Life. *Society ve Animals*, *4*(2), 169-188.

Lévi-Strauss, C. (1962). *The Savage Mind*. Chicago: University of Chicago Presslevi-Straussthe Savage Mind.

Lincoln, Y. S. & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic Inquiry*. Sage.

Lincoln, Y. S. & Guba, E. G. (2000). The Only Generalization Is: There Is No Generalization. *Case Study Method*, 27-44.

Litwinski, L. (1942). Is There An instinct of Possession. *British Journal of Psychology*, *33*(1), 28.

Lockwood, R. (1983). The Influence of Animals On Social Perception. *New Perspectives On Our Lives With Companion Animals*, 64-71.

Longhurst, B. & M. Savage, (1996). "*Social Class, Consumption and The Influence of Bourdieu: Some Critical Issues."* Consumption Matters: The Production and Experience of Consumption. Edgell, S. Vd. (Der.) Içinde. Oxford: Blackwell. 274-301.

Lorenz, K. (1973). *Motivation of Human and Animal Behavior*. Litton Educational Publishing.

Louise Petersen, M. & Farrington, D. P. (2007). Cruelty To Animals and Violence To People. *Victims and offenders*, *2*(1), 21-43.

Lue, T. W., Pantenburg, D. P. & Crawford, P. M. (2008). Impact of The Owner-Pet and Client-veterinarian Bond On The Care That Pets Receive. *Journal of The American veterinary Medical Association*, *232*(4), 531-540.

Maguire, M. (1980). The Impact of Burglary Upon Victims. *Brit. J. Criminology*, *20*, 261.

Marcuse, H. (1968). *Tek Boyutlu İnsan*. Çev., Seçkin Çağan. İstanbul: May Yayınları.

Marques, J. F. & Mccall, C. (2005). The Application of interrater Reliability As A Solidification instrument in A Phenomenological Study. *The Qualitative Report*, *10*(3), 439-462.

Marshall, B., Cardon, P., Poddar, A. & Fontenot, R. (2013). Does Sample Size Matter in Qualitative Research? A Review of Qualitative interviews in IS Research. *Journal of Computer information Systems, 54*(1), 11-22.

Marx, K. (2000). *Karl Marx: Selected Writings*. Oxford University Press, USA.

Maslow, A. H. (1943). A Theory of Human Motivation. *Psychological Review*, *50*(4), 370.

Mattelart, A. (1995). *Beyin İfal Şebekesi*. Çev., Işın Gürbüz. İstanbul: Ayrıntı Yayınları

Mauss, M. (2002). *The Gift: The Form and Reason For Exchange in Archaic Societies*. Routledge.

Maxwell, J. (1992). Understanding and Validity in Qualitative Research. *Harvard Educational Review*, *62*(3), 279-301.

Maxwell, J. A. (2012). *Qualitative Research Design: An interactive Approach*. Sage Publications.

Maxwell, J. A. (2018). *Collecting Qualitative Data: A Realist Approach*. The SAGE Handbook of Qualitative Data Collection, 19-32.

Mcclelland, D. C. (1951). *Personality*. William Sloane Assoc.

Mcconnell, A. R., Shoda, T. M. & Skulborstad, H. M. (2012). The Self As A Collection of Multiple Self-Aspects: Structure, Development, Operation, and Implications. *Social Cognition*, *30*(4), 380-395.

Mccracken, G. (1986). Culture and Consumption: A Theoretical Account of The Structure and Movement of The Cultural Meaning of Consumer Goods. *Journal of Consumer Research*, *13*(1), 71-84.

Mccracken, G. (1987). The History of Consumption: A Literature Review and Consumer Guide. *Journal of Consumer Policy*, *10*(2), 139-166.

Mccracken, G. (1990). Culture and Consumer Behaviour: An Anthropological Perspective. *Journal of The Market Research Society.*

Mcdougall, W. (2015). *An introduction To Social Psychology*. Psychology Press.

Mceachern, M. G. & Cheetham, F. (2013). A Conception of Moral Sensitivity and Everyday Consumption Practices: insights From The Moralizing Discourses of Pet Owners. *International Journal of Consumer Studies*, *37*(3), 337-343.

Mcleod, B. (1984). In The Wake of Disaster. Psychology Today, 18(10), 54-57.

Mead, G. H. (1934). *Mind, Self and Society. 111*. University of Chicago Press.: Chicago.

Megehee, C. (2008). Can We Live Without Cats? Interpreting and Expanding On Ellson's Question From A Cat-Lover's Perspective. *Journal of Business Research*, *61*(5), 574-578.

Mehta, A. (1999). Using Self-Concept To Assess Advertising Effectiveness. *Journal of Advertising Research, 39*(1), 81-81.

Mehta, R. & Belk, R. W. (1991). Artifacts, Identity, and Transition: Favorite Possessions of Indians and Indian Immigrants To The United States. *Journal of Consumer Research, 17*(4), 398-411.

Mendelson, S. (1998). Pet Project. *Supermarket Business Magazine*, *53*(3), 79-80.

Merriam, S. B. (2002). Introduction To Qualitative Research. *Qualitative Research in Practice: Examples For Discussion and Analysis*, *1*(1), 1-17.

Messent, P. R. & Serpell, J. A. (1981). *An Historical and Biological View of The Pet-Owner Bond*.

Midgley, M. (1998). *Animals and Why They Matter*. University of Georgia Press.

Miller, D. (2001a). "The Poverty of Morality." *Journal of Consumer Culture* 1 (2): 225-43.

Miller, D. (2001b). "Introduction." *Consumption: Critical Concepts in Social Sciences* Vol I. D. Miller (Der.) Içinde. London: Routledge. 1-15.

Miller, D. (Der) (1995). *Acknowledging Consumption: A Review of New Studies*. Routledge.

Miller, D. & Miller, D. (Eds.). (2005). *Acknowledging Consumption*. Routledge.

Miller, G. (2012). *Tüketimin Evrimi: Cinsiyet, Statü ve Tüketim*. Alfa Basım Yayım Dağıtım.

Miller, R. & Howell, G. V. (2008). Regulating Consumption With Bite: Building A Contemporary Framework For Urban Dog Management. *Journal of Business Research*, *61*(5), 525-531.

Mittal, B. (2006). I, Me, and Mine—How Products Become Consumers' Extended Selves. *Journal of Consumer Behaviour: An International Research Review*, *5*(6), 550-562.

Moellenhoff, F. (1939). Ideas of Children About Death. A Preliminary Report. *Bulletin of The Menninger Clinic*, *3*(5), 148.

Morley, C. & Fook, J. (2005). The Importance of Pet Loss and Some Implications For Services. *Mortality*, *10*(2), 127-143.

Mosteller, J. (2008). Animal-Companion Extremes and Underlying Consumer Themes. *Journal of Business Research*, *61*(5), 512-521.

Moustakas, C. (1994). *Phenomenological Research Methods*. Sage Publications.

Myers, E. (1985). *Phenomenological Analysis of The Importance of Special Possessions: An Exploratory Study*. ACR North American Advances.

Nast, H. J. (2006). Loving…. Whatever: Alienation, Neoliberalism and Pet-Love in The Twenty-First Century. *ACME: An International Journal For Critical Geographies*, *5*(2), 300-327.

Neuman, L. W. (2007). *Social Research Methods*, 6/E. Pearson Education India.

Noble, C. H. & Walker, B. A. (1997). Exploring The Relationships Among Liminal Transitions, Symbolic Consumption, and The Extended Self. *Psychology ve Marketing*, *14*(1), 29-47.

Odabaşı, Y. (2004). *Postmodern Pazarlama*. Mediacat.

Odabaşı, Y. (2006). *Tüketim Kültürü: Yetinen Toplumdan Tüketen Topluma*. Sistem Yayıncılık.

Odabaşı, Y. & Barış, G. (2013). *Tüketici Davranışı* (13. Baskı). Mediacat Yayınları.

Oflazoğlu, S. & Sabah, Ş. (2016). *Travmatik Süreçlerde Yaşanan Sahiplik Kayıpları ve Benlik Aşınması.*

O'guinn, T. C. & Faber, R. J. (1989). Compulsive Buying: A Phenomenological Exploration. *Journal of Consumer Research*, *16*(2), 147-157.

Okutan, S., Buket, B. & Altunışık, R. (2013). Keşifsel Satın Alma Eğilimleri ve Bu Eğilimlerin Plansız, Kompülsif ve Hedonik Satın Alma Tarzlarıyla Olan İlişkisinin incelenmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *8*(3), 117-136.

Olson, C. D. (1981). *Artifacts in The Home and Relational Communication: A Preliminary Report* (Doctoral Dissertation, Department of Communication, University of Utah).

Olson, C. D. (1985). *Materialism in The Home: The Impact of Artifacts On Dyadic Communication.* ACR North American Advances.

Orçan, M. (2008). *Osmanlı'dan Günümüze Modern Türk Tüketim Kültürü*. Harf Eğitim Yayıncılığı.

Özer, S. (2015). *Genişletilmiş Benlik Teorisi*. In M. I. Yağcı ve S. Çabuk (Eds.), Pazarlama Teorileri (419–450). Kapital Medya Hizmetleri A.Ş.

Paap, W. R. (1981). Being Burglarized: An Account of Victimization. *Victimology*, *6*(1-4), 297-305.

Packard, V. (1977). *The Hidden Persuaders*. Harmondsworth: Penguin

Padgett, D. K. (1998). *Qualitative Research Methods in Social Work Research*.

Parker, R. (1982). The Brand Finale. *American Way* (July), 37, 40.

Patton, M. Q. (2002). Two Decades of Developments in Qualitative Inquiry: A Personal, Experiential Perspective. *Qualitative Social Work*, *1*(3), 261-283.

Patton, M. Q. (2014). *Qualitative Research ve Evaluation Methods: Integrating Theory and Practice.* Sage Publications.

Paylan, M. A. & Torlak, Ö. (2009). Tarihsel Perspektiften Geleceğe Pazarlamanın Seyri, *14. Ulusal Pazarlama Kongresi*, 1-11.

Perrin, T. (2009). The Business of Urban Animals Survey: The Facts and Statistics On Companion Animals in Canada. *The Canadian veterinary Journal*, *50*(1), 48.

Pierce, J. L. & Jussila, I. (2011). *Psychological Ownership and The Organizational Context: Theory, Research Evidence, and Application*. Edward Elgar Publishing.

Pierce, J. L., Kostova, T. & Dirks, K. T. (2001). Toward A Theory of Psychological Ownership in Organizations. *Academy of Management Review*, *26*(2), 298-310.

Pierce, J. L., Kostova, T. & Dirks, K. T. (2003). The State of Psychological Ownership: Integrating and Extending A Century of Research. *Review of General Psychology*, *7*(1), 84-107.

Pietkiewicz, I. & Smith, J. A. (2014). A Practical Guide To Using interpretative Phenomenological Analysis in Qualitative Research Psychology. *Psychological Journal*, *20*(1), 7-14.

Planchon, L. A., Templer, D. I., Stokes, S. & Keller, J. (2002). *Death of A Companion Cat Or Dog and Human Bereavement: Psychosocial Variables.*

Plemons, A. M. (2008). *Commodıfyıng Fıdo: Pets As Status Symbols* (Doctoral Dissertation, Texas AveM University).

Podberscek, A. L. & Blackshaw, J. K. (1988). Reasons For Liking and Choosing A Cat As A Pet. *Australian veterinary Journal*, *65*(10), 332-333.

Polkinghorne, D. E. (1989). Phenomenological Research Methods. *In Existential-Phenomenological Perspectives in Psychology* (41-60). Springer, Boston, MA.

Porteous, J. D. (1976). Home: The Territorial Core. *Geographical Review*, 383-390.

Power, E. R. (2012). Kill'em Dead!: The Ordinary Practices of Pest Control in The Home. *Antennae: The Journal of Nature in Visual Culture*, 136-148.

Prelinger, E. (1959). Extension and Structure of The Self. *The Journal of Psychology: Interdisciplinary and Applied*, *47*(1), 13–23.

Price, L. L., Arnould, E. J. & Folkman Curasi, C. (2000). Older Consumers' Disposition of Special Possessions. *Journal of Consumer Research*, *27*(2), 179-201.

Punch, K. (2005). *Introduction To Social Research Quantitative and Qualitative Approaches.*

Punch, K. F. (2014). *Social Research: Quantitative ve Qualitative Approaches*.

Quackenbush, J. (1984). Social Work in A veterinary Hospital: Response To Owner Grief Reactions. *Pet Loss and Human Bereavement*, 94-102.

Quackenbush, J. E. (1982). *Social Context of Pet Loss*. Veterinary Technician.

Quackenbush, J. E. & Glickman, L. (1984). Helping People Adjust To The Death of A Pet. *Health ve Social Work*, *9*(1), 42-48.

Randour, M. L. (2004). *Including Animal Cruelty As A Factor in Assessing Risk and Designing interventions*. Proceedings of Persistently Safe Schools.

Rapoport, A. & Duncan, J. S. (1981). *Identity and Environment: A Cross-Cultural Perspective in Housing and Identity.*

Raupp, C. D. (1999). Treasuring, Trashing Or Terrorizing: Adult Outcomes of Childhood Socialization About Companion Animals. *Society ve Animals*, *7*(2), 141-159.

Reed, A. (2002). Social Identity As A Useful Perspective For Self-Concept–Based Consumer Research. *Psychology ve Marketing*, *19*(3), 235-266.

Rennison, N. (2001). *Freud and Psychoanalysis: Almost Everything You Need To Know in One Essential Guide*. Pocket Essentials.

Ridgway, N. M., Kukar-Kinney, M. & Monroe, K. B. (2008). An Expanded Conceptualization and A New Measure of Compulsive Buying. *Journal of Consumer Research*, *35*(4), 622-639.

Ridgway, N. M., Kukar-Kinney, M., Monroe, K. B. & Chamberlin, E. (2008). Does Excessive Buying For Self Relate To Spending On Pets? *Journal of Business Research*, *61*(5), 392-396.

Rigby, D. & Rigby, E. (1949). *Lock, Stock andbarrel: The Story of Collecting*.

Ritzer, G. & D. Slater (2001). "Editorial." *Journal of Consumer Culture 1*(1): 5-8.

Ritzer, G., D. Goodman & W. Wiedenhoft (2001). "*Theories of Consumption*." Handbook of Social Theory. George Ritzer ve Barry Smart (Der.) Sage. 410-427.

Rocereto, J. F. (2007). *Consumer Self-Concept and Retail Store Loyalty: The Effects of Consumer Self-Concept On Consumer Attitude and Shopping Behavior Among Brand-Specific and Multi-Brand Retail Stores* (Doctoral Dissertation, Drexel University).

Rochberg-Halton, E. W. (1980). *Cultural Signs and Urban Adaptation: The Meaning of Cherished Household Possessions* (Doctoral Dissertation, Proquest Information ve Learning).

Rochlitz, I., Podberscek, A. L. & Broom, D. M. (1996). A Questionnaire Survey On Aspects of Cat Adoption From An Animal Rescue Shelter. *Society For Companion Animal Studies Proceedings,* Glasgow, 65-6.

Rogers, C. R. (1959). *A Theory of Therapy, Personality, and interpersonal Relationships: As Developed in The Client-Centered Framework 3*,184-256). New York: Mcgraw-Hill.

Rogers, C. R. (1961). The Process Equation of Psychotherapy. *American Journal of Psychotherapy*, *15*(1), 27-45.

Rook, D. W. (1985). Body Cathexis and Market Segmentation. *The Psychology of Fashion*, 233-241.

Rook, D. W. (1985). The Ritual Dimension of Consumer Behavior. *Journal of Consumer Research*, *12*(3), 251-264.

Rook, D. W. (1987). The Buying Impulse. *Journal of Consumer Research*, *14*(2), 189-199.

Rook, D. W. & Fisher, R. J. (1995). Normative Influences On Impulsive Buying Behavior. *Journal of Consumer Research*, *22*(3), 305-313.

Rooney, N. J., Bradshaw, J. W. & Robinson, I. H. (2000). A Comparison of Dog-Dog and Dog-Human Play Behaviour. *Applied Animal Behaviour Science*, *66*(3), 235-248.

Rosenberg, M. (1989). Self-Esteem and Adolescent Problems: Modeling Reciprocal Effects. *American Sociological Review*, *54*(6), 1004-18.

Rosenblatt, P. C., Walsh, R. P. & Jackson, D. A. (1976). *Grief and Mourning in Cross-Cultural Perspective.*

Ross, C. B. & Baron-Sorensen, J. (2007). *Pet Loss and Human Emotion: A Guide To Recovery.*

Rubenstein, C. (1981). Money and Self-Esteem, Relationships, Secrecy, Envy, Satisfaction. *Psychology Today*, *15*(5), 29.

Rudmin, F. W. & Berry, J. W. (1987). Semantics of Ownership: A Free-Recall Study of Property. *The Psychological Record*, *37*(2), 257-268.

Saile, D. G. (1985). The Ritual Establishment of Home. *In Home Environments* (87-111). Springer, MA.

Sanders, C. R. (1988). Marks of Mischief: Becoming and Being Tattooed. *Journal of Contemporary Ethnography*, *16*(4), 395-432.

Sanders, C. R. (1989). *Organizational Constraints On Tattoo Images: A Sociological Analysis of Artistic Style. The Meaning of Things*, Ed. Ian Hodder, Unwin Hyman, 232-241.

Sanders, C. R. (1990). The Animal Other: Self Definition, Social Identity and Companion Animals. *Advances in Consumer Research*, 17.

Sanders, C. R. (1993). Understanding Dogs: Caretakers Attributions of Mindedness in Canine-Human Relationships. *Journal of Contemporary Ethnography*, *22*(2), 205-226.

Sanders, C. R. (1995). *Review Essay: Animal Lovers: Intimate Interaction Between Humans and Animals.*

Sanders, C. R. (2003). Actions Speak Louder Than Words: Close Relationships Between Humans and Nonhuman Animals. *Symbolic Interaction*, *26*(3), 405-426.

Sanders, C. R. & Hirschman, E. C. (1996). Guest Editors' introduction: involvement With Animals As Consumer Experience. *Society ve Animals*, *4*(2), 111-119.

Sartre, J. P. (1943). *Being and Nothingness*. Trans. HE Barnes. Square Press.

Savishinsky, J. S. (1986). Pet Ideas: The Domestication of Animals. *Human Behavior and Human.*

Sax, B. (1988). *Anthropomorphism in Animal Encyclopedias of 19th Century America*. New York Folklore, *14*(1), 107.

Sayre, S. (1994). Possessions and Identity in Crisis: Meaning and Change For Victims of The Oakland Firestorm. *Advances in Consumer Research*, *21*,109-114.

Schilder, P. (1950). *The Image and Appearance of The Human Body* New York: Int. J. Univ. Press.

Schiller, H. (1993). *Zihin Yönlendirenler*. Çev., Cevdet Cerit. Pınar Yayınları.

Schutz, A. (2018). *Fenomenoloji ve Toplumsal İlişkiler*. Heretik Yayınları.

Seamon, D. (2000). Phenomenology, Place, Environment, and Architecture: A Review of The Literature. *Phenomenology Online*, *36*, 1-29.

Secord, P. F. & Jourard, S. M. (1953). The Appraisal of Body-Cathexis: Body-Cathexis and The Self. *Journal of Consulting Psychology*, *17*(5), 343.

Seidman, I. E. (1998). *Interviewing As Qualitative Research*. New York: Columbia.

Serpell, J. (1996). *In The Company of Animals: A Study of Human-Animal Relationships*. Cambridge University Press.

Simmel, G. (1950). *The Sociology of Georg Simmel* (Vol. 92892). Simon and Schuster.

Simmel, G. (1957). Fashion. *American Journal of Sociology*, *62*(6), 541-558.

Sirgy, M. J. (1982). Self-Concept in Consumer Behavior: A Critical Review. *Journal of Consumer Research*, *9*(3), 287-300.

Smith, A. (2005). *From The Wealth of Nations*. In Readings In The Economics of The Division of Labor: The Classical Tradition (93-123).

Smith, J. A., Flowers, P. & Larkin, M. (2009). *Interpretative Phenomenological Analysis: Theory, Method and Research.*

Snyder, C. R. & Fromkin, H. L. (2012). *Uniqueness: The human pursuit of difference*. Springer Science & Business Media.

Snygg, D. & Combs, A. W. (1949). *Individual Psychology*. Harper & Brothers

Soares, C. J. (1985). The Companion Animal in The Context of The Family System. *Marriage ve Family Review*, *8*(3-4), 49-62.

Solomon, M. R. (1990). *The Imperial Self*. ACR North American Advances.

Solomon, M. R. (2014). *Consumer Behavior: Buying, Having and Being*.

Spiggle, S. (1994). Analysis and interpretation of Qualitative Data in Consumer Research. *Journal of Consumer Research*, *21*(3), 491-503.

Spinoza (2012). *Ethica*. (Çev.: Çiğdem Dürüşken), Kabalcı Yayıncılık.

Srinivasan, K. (2013). The Biopolitics of Animal Being and Welfare: Dog Control and Care in The UK and India. *Transactions of The Institute of British Geographers*, *38*(1), 106-119.

Starks, H. & Brown Trinidad, S. (2007). Choose Your Method: A Comparison of Phenomenology, Discourse Analysis, and Grounded Theory. *Qualitative Health Research*, *17*(10), 1372-1380.

Stein, B. (1985). The Machine Makes This Man. *Wall Street Journal*, 205, 30.

Steinberg, S. (2011). *Introduction To Describing The Bricolage*. Kincheloe, JI, Hayes, K., Steinberg, S. and K. Tobin (Eds.), Keywords in Critical Pedagogy. Rotterdam: The Netherlands Sense Publishers.

Stephens, D. L. & Hill, R. P. (1996). The Loss of Animal Companions: A Humanistic and Consumption Perspective. *Society ve Animals*, *4*(2), 189-210.

Stern, B. L., Bush, R. F. & Hair, J. F. (1977). The Self-Image/Store Image Matching Process: An Empirical Test. *The Journal of Business*, *50*(1), 63-69.

Stewart, M. (1983). *Loss of A Pet-Loss of A Person: A Comparative Study of Bereavement*. New Perspectives On Our Lives With Companion Animals, 390-404.

Stivers, R. (2004). *Shades of Loneliness: Pathologies of A Technological Society*. Rowman ve Littlefield Publishers.

Strauss, A. & Corbin, J. (1990). *Basics of Qualitative Research*. Sage Publications.

Szasz, K. (1969). *Petishism: Pets and Their People in The Western World*. Holt, Rinehart and Winston.

Şahin Başfırıncı, Ç. (2011). Sembolik tüketim ve tüketim öykülerinin hermeneutik yaklaşımla yorumlanmasına ilişkin bir uygulama. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, *7,* 183-210.

Tapper, R. (1988). *Animality, Humanity, Morality, Society. What Is An Animal*, 1, 48.

TDK, (2019). https://sozluk.gov.tr/ Erişim Tarihi: 06.08.2019

Thomas, E. M. (1993). *The Hidden Life of Dogs*.

Thomas, E. M. (1994). *The Tribe of Tiger: Cats and Their Culture*.

Thompson, C. J. (1997). Interpreting Consumers: A Hermeneutical Framework For Deriving Marketing insights From The Texts of Consumers' Consumption Stories. *Journal of Marketing Research*, *34*(4), 438-455.

Thompson, C. J., Locander, W. B. & Pollio, H. R. (1989). Putting Consumer Experience Back into Consumer Research: The Philosophy and Method of Existential-Phenomenology. *Journal of Consumer Research*, *16*(2), 133-146.

Thompson, C. J., Locander, W. B., & Pollio, H. R. (1990). The Lived Meaning of Free Choice: An Existential-Phenomenological Description of Everyday Consumer Experiences of Contemporary Married Women. *Journal of Consumer Research*, *17*(3), 346-361.

Torlak, Ö. (2000). *Tüketim: Bireysel Eylemin Toplumsal Dönüşümü*. İnkılap Yayınları.

Torlak, Ö. (2008). Tüketici Davranışını Anlamada Metafor Kullanımı: Postmodern Tüketiciyi "Sivil İtaatsizlik" Metaforu ile Açıklamak. *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, *1*(2), 63-76.

Toukhsati, S. R., Bennett, P. C. & Coleman, G. J. (2007). *Behaviors and Attitudes Towards Semi-Owned Cats.* Anthrozoös, *20*(2), 131-142.

Tuan, Yi-Fu. (1978). *Space and Place: The Perspective of Experience*, Minneapolis, MN: University of Minnesota Press.

Tuan, Yi-Fu. (1984). *Dominance and Affection: The Making of Pets*. New Haven: Yale University Press.

Tucker, A. (2017). *The Lion in The Living Room: How House Cats Tamed Us and Took Over The World*. Simon and Schuster.

Turner, W. G. (2003). Bereavement Counseling: Using A Social Work Model For Pet Loss. *Journal of Family Social Work*, *7*(1), 69-81.

Uygun, M. (2009), *Alışveriş Merkezlerindeki Tüketici Deneyimlerinin 'Fotoğraflara Dayalı Öykülemeler' Yoluyla incelenmesi*, Basılmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Uygun, M. (2011). Tüketici Araştırmalarında Nitel Bir Araştırma Yöntemi Olarak Fotoğrafa Dayalı Öykülemenin Kullanımı. *Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi*, *3*(1), 29-64.

Ünal, Y. (2014). *Afetlerde Yardım Çalışanlarının Travma Sonrası Stres Bozukluğu, Benlik Saygısı, Algıladıkları Sosyal Destek ve Yardım Arama Davranışları Açısından Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Izmit.

Valence, G., d'Astous, A. & Fortier, L. (1988). Compulsive Buying: Concept and Measurement. *Journal of Consumer Policy*, *11*(4), 419-433.

Van Der Linden, D., Davidson, B. I. & Zamansky, A. (2019, November). The Not So Secret Life of Pets: Pet Owners' Privacy Concerns For Pet Location Data. *In Proceedings of The Sixth International Conference On Animal-Computer Interaction* (1-6).

Van Dyne, L. & Pierce, J. L. (2004). Psychological Ownership and Feelings of Possession: Three Field Studies Predicting Employee Attitudes and Organizational Citizenship Behavior. *Journal of Organizational Behavior: The International Journal of Industrial, Occupational and Organizational Psychology and Behavior*, *25*(4), 439-459.

Van Manen, M. (1979). The Phenomenology of Pedagogic Observation. *Canadian Journal of Education*/Revue Canadienne De L'éducation, 5-16.

Van Manen, M. (1990). Beyond Assumptions: Shifting The Limits of Action Research. *Theory into Practice*, *29*(3), 152-157.

Van Vuuren, T., Roberts-Lombard, M. & Van Tonder, E. (2012). Customer Satisfaction, Trust and Commitment As Predictors of Customer Loyalty Within An Optometric Practice Environment, *Southern African Business Review*, *16*(3): 81-96.

Veblen, T. (2005). *Aylak Sınıfın Teorisi*. Babil Yayınları.

Veevers, J. (1984). What Is A Pet? Defining The Concept of Companion Animal. *In Abstracts and Proceedings, The 6th International Conference On Human-Animal Interactions, Animals and Us, Montreal, Quebec, Presentation* (Vol. 409).

Voith, V. L. (1981). *Attachment Between People and Their Pets: Behavior Problems of Pets That Arise From The Relationship Between Pets and People*.

Voith, V. L. (1985). Attachment of People To Companion Animals. The veterinary Clinics of North America. *Small Animal Practice*, *15*(2), 289-295.

Wall, J. (2010). *Ethics in Light of Childhood*. Georgetown University Press.

Wallendorf, M. & Arnould, E. J. (1991). "We Gather Together": Consumption Rituals of Thanksgiving Day. *Journal of Consumer Research*, *18*(1), 13-31.

Wallendorf, M. & Belk, R. W. (1989). *Assessing Trustworthiness in Naturalistic Consumer Research*. ACR Special Volumes.

Wallendorf, M., Belk, R. & Heisley, D. (1988). *Deep Meaning in Possessions: The Paper.* ACR North American Advances.

Walsh, F. (2007). Traumatic Loss and Major Disasters: Strengthening Family and Community Resilience. *Family Process*, *46* (2): 207-227.

Ward, S. (1974). Consumer Socialization. *Journal of Consumer Research*, *1*(2), 1-14.

Wasson, R. R. & Hill, R. P. (1998). The Process of Becoming Homeless: An investigation of Female-Headed Families Living in Poverty. *Journal of Consumer Affairs*, *32* (2): 320-342.

Wattanasuwan, K. (2005). The Self and Symbolic Consumption. *Journal of American Academy of Business*, *6*(1), 179-184.

Watts, M. (2000). *Political Ecology. A Companion To Economic Geography*, 257, 274.

Waxman, L. K. (2004). *More Than Coffee: An Examination of People, Place, and Community With Implications For Design*. The Florida State University.

Weber, M. (1978). *Economy and Society: An Outline of interpretive Sociology* (Vol. 1). Univ of California Press.

Weil, S. (1952). *The Need For Roots*, Trans. AF Wills.

Weiland, J. H. (1955). The Adolescent and The Automobile. *Chicago Review*, *9*(3), 61-64.

Weisman, A. D. (1991). Bereavement and Companion Animals. *OMEGA-Journal of Death and Dying*, *22*(4), 241-248.

Weisner, T. S. & Weibel, J. C. (1981). Home Environments and Family Lifestyles in California. *Environment and Behavior*, *13*(4), 417-460.

Wetsch, L. (2005). Trust, Satisfaction and Loyalty in Customer Relationship Management: An Application of Justice Theory, *Journal of Relationship Marketing*, *4*(3): 29.

Wiggins, J. W. (1974). *The Decline of Private Property and The Diminished Person. Property in A Humane Economy*, Ed. Samuel L. Blumenfeld, Lasalle, IL: Open Court, 71, 84.

Williams, R. (1982). *Dream Worlds: Mass Consumption in Late Nineteenthcentury France*. Berkeley: University of California Press.

Williams, R. (2005). *Anahtar Sözcükler: Kültür ve Toplumun Söz Varlığı*. Çev., Savaş Kılıç. İletişim.

Wiseman, T. (1974). *The Money Motive*. Random House.

Wong, P., Hogg, M. K. & Vanharanta, M. (2012). Consumption Narratives of Extended Possessions and The Extended Self. *Journal of Marketing Management*, *28*(7-8), 936-954.

Yamanoğlu M.A. (2008). "*Kent Yoksulu Gençlerin Tüketim Toplumunda Yaşama Deneyimleri: Ankara Örneği*". Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Yanardağ, U. (2020). Hayvan ve İnsan Arasındaki Bağ Temelli Sosyal Çalışma. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, *31*(2), 743-763.

Yanıklar, C. (2006). *Tüketimin Sosyolojisi*. Birey Yayıncılık.

Yeşil, Ü., Bancar, A. & Budak, G. (2015). Psikolojik Sahiplik Kavramına İlişkin Bir Literatür incelemesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *16*(2), 59-82.

Yıldırım, A. (1999). Nitel Araştırma Yöntemlerinin Temel Özellikleri ve Eğitim Araştırmalarındaki Yeri ve Önemi. *Eğitim ve Bilim*, *23*(112).

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. (10. Bs.). İstanbul: Seçkin Yayınları.

Zasloff, R. L. & Kidd, A. H. (1994). Loneliness and Pet Ownership Among Single Women. *Psychological Reports*, *75*(2), 747-752.

KAHRAMANMARAŞ
TURİZM ROTASI

GEÇMİŞTEN GELECEĞE YENİDEN İNŞA

EDİTÖR
DR. BEGÜM İLBAY VATAN

EĞİTİM
yayınevi

KAHRAMANMARAŞ TURİZM ROTASI:
GEÇMİŞTEN GELECEĞE YENİDEN İNŞA

Editör: Dr. Begüm İlbay Vatan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Tasarım Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-6251-64-9
1. Baskı, Eylül 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

KAHRAMANMARAŞ TURİZM ROTASI:
GEÇMİŞTEN GELECEĞE YENİDEN İNŞA
Editör: Dr. Begüm İlbay Vatan
VII+111 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-6251-64-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aldıoğlu, A. (2023). *Sumak ekşisi akıtının Kahramanmaraş mutfağında kullanımı ve yeni kullanım alanına yönelik deneysel bir çalışma*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kapadokya Üniversitesi Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü, Nevşehir.

Baysal, A. ve Küçükaslan, N. (2009). Beslenme ilkeleri ve menü planlaması. Ekin Yayınevi, Bursa.

Britannica, T. Editors of Encyclopaedia. (2023). Gastronomy. Encyclopedia Britannica, https://www.britannica.com/topic/gastronomy, Erişim tarihi: 01.08.2024.

Doğan, O., Avcı, R. ve Yakar, S. (2014). Akdeniz'in Altın Kenti Kahramanmaraş. Kahramanmaraş Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü.

Eker. F. (2013). Kahramanmaraş'ın Tarihi Coğrafyasına Bir Bakış*, KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi* 2(10), 26.

Erol, İ. ve Akdağ, G. (2023). Kırsal turizm alanlarının gastronomik ürün haritası: Doğu Akdeniz örneği. *Turizm Ekonomi ve İşletme Araştırmaları Dergisi*, *5*(1), 26-48.

Gül, M. (2022). Kahramanmaraş Tematik Mutfak Müzesi ve Dondurma Müzesinin Gastronomi Turizmi Kapsamında Değerlendirilmesi. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *8*(1), 312-334.

Hall, C.M. ve Sharples, L. (2003). Food Tourism Around the World. C.M. Hall, L. Sharples, R. Mitchell, N. Macionis, B. Cambourne (Editörler), Food tourism around the world: development, management, and markets içinde (s. 1-24), Butterworth-Heinemann.

İlbay Vatan, B. (2024). Deprem ve Kahramanmaraş Turizmi Çalıştay Raporu. Kahramanmaraş: Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi Yayınları.

Karim, A. S. ve Chi, C. G. Q. (2010). Culinary Tourism as a Destination Attraction: An Empiricial Examination of Destinations Food Image, Journal Of Hospitality Marketing & Management, 19 (6): 531-555.

Kargiglioğlu, Ş. (2020). Kahramanmaraş İlinin Gastronomi Turizmi Potansiyeli. Ercan Karaçar (Ed.), Turizm Alanında Güncel Konular ve Araştırmalar içinde (ss. 131-148). Konya, Çizgi Kitabevi Yayınları.

Kaya, E., Erdem, T., & Tekin, F. (2017). Maraş Dondurması Üretimi ve Üretilen Dondurmanın Fizikokimyasal Niteliklerinin Belirlenmesi. *Caucasian Journal of Science*, 45-56.

Köseoğlu, A., Ünüsan, N., & Ünüsan, Ç. (2023). Kahramanmaraş Merkezli Depremler Sonrası Şeflerin Bölgeye Katkıları. İçinde: Ç. Ünüsan, M. Sezgin & A. Köseoğlu (Ed.), Deprem ve Turizm (Maraş Depremi Sonrası Turizm Sektörü Değerlendirmeleri) içinde (s. 239-251). Eğitim Yayınevi.

Küpelikılıç, S. (2013). Kahramanmaraş mutfak kültürü ve yöresel lezzetler. Kahramanmaraş: Noya Medya.

Pehlivan, T. (2023). 2023 Depremlerinin Gaziantep gastronomi turizmi üzerine potansiyel etkileri. İçinde: M. Öksüz, (ed.), Turizm alanında çok yönlü araştırmalar (ss.139-159). Özgür Yayınları: Gaziantep.

Polat, M., (2020), Yöresel Yemek İmajının Destinasyon Tercihine Etkisi: Kahramanmaraş Örneği. *Doğu Coğrafya Dergisi,* 25(43), 183-194.

Sandıkçı, M., Aydoğdu, A., Pamukçu, H. (2015). *Yöresel Yemeklerin Menülerde Yer Alma Düzeyi: Kastamonu Konakları Örneği,* Uluslararası Türk Dünyası Turizm Sempozyumu, https://docplayer.biz.tr/47288841,775.

Sormaz, Ü., Onur, N., Güneş, E. & Nizamlıoğlu, H. F. (2019). Türk mutfağı geleneksel ürünlerinde yöresel farklılıklar: Tarhana örneği. *Aydın Gastronomy*, 3(1), 1-9.

Türk Dil Kurumu (2024). Güncel Türkçe Sözlük. Erişim tarihi: 25 Temmuz 2024, http://www.tdk.gov.tr.

Türk Patent ve Marka Kurumu. (2024). *Coğrafi İşaret ve Geleneksel Ürün Adı.* Maraş Dondurması. https://ci.turkpatent.gov.tr/cografi-isaretler/detay/38338, Erişim tarihi: 06.08.2024.

Üner, E.H. ve Şahin, G.G. (2016). Türkiye gastronomi turizmi potansiyelinin her şey dâhil satış sistemi içinde değerlendirilmesi. Journal of Tourism & Gastronomy Studies, 4(3), 76-100.

Wilkins, J. ve Hill, S. (1994). The Life of Luxury, Prospect Books. Blackawton, Totnes.

World Food Travel (2023). 2023 Annual Report: State of The Food and Beverage Tourism Industry, https://www. worldfoodtravel.org/annual-industry-report Erişim tarihi: 02.08.2024.

Yayla, Ö. ve Yayla, Ş. (2019). Gastronomi Turizminde coğrafi işaretli ürünlerin kullanılmasına yönelik mekânsal bir değerlendirme. 3. Anadolu Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi, 28-29.

Yenişafak Gazetesi, (2020). Maraş Mutfağının Saklı Lezzetleri. https://www.yenisafak.com/, Erişim tarihi: 04.08.2024.

Yılmazoğlu, H.İ. (2014). Akdeniz'in Altın Kenti Kahramanmaraş. İçinde O. Doğan, R. Avcı & S.Yakar (Edt.), Kahramanmaraş'ın Mutfak ve Beslenme Kültürü (ss. 268-298). Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayını.

KAYNAKÇA

Akış, S. (1999). Sürdürülebilir turizm ve Türkiye. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 36-46.

Akkuş, F. G. (2022). Demands and Tendencies of Isparta City People for the Nature Walking Route: Doğa Yürüyüşü Rotası İçin Isparta Kent İnsanının Talep ve Eğilimleri. *Journal of Protected Areas Research*, 1(2), 86-103.

Aktaş, E., ve Kurgun, A. (2021). Sorumlu Turizm Yaklaşımı ile Turistik Destinasyonların Gelişimi: Foça Örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23(4), 1671-1708.

Ballantyne, R., ve Packer, J. (2002). Nature-Based Tourism and Environmental Education: A Case Study of the Australian Environmental Education Program. *Journal of Environmental Education*, 33(3), 43-50.

Baskonuş Yaylası, 2024. Başkonuş Yaylası. https://www.baskonusyaylasi.com/detay/942/baskonus-yaylasi

Beedie, P., ve Hudson, S. (2003). Emergence of mountain-based adventure tourism. *Annals of Tourism Research*, 30(3), 625-643.

Buckley, R. (2009). Ecotourism: Principles and Practices. CABI Publishing. ISBN: 978-1845934573.

Buckley, R. (2010). *Conservation tourism*. CABI.

Ceballos-Lascuráin, H. (1996). Tourism, Ecotourism, and Protected Areas. IUCN

Çakmak, E. (2022). Ekoturizmin Sürdürülebilir Kalkınmadaki Rolü ve Gelecek Perspektifleri. *Ege Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 24(1), 21-30.

Çetinkaya, E. (2015). Ekoturizm ve Yerel Toplumlar: Türkiye Örneği. *Turizm ve Çevre Dergisi*, 3(1), 95-110.

Dijital Kültür ve Turizm Envanteri, 2024. Ali Kayası. https://kahramanmaraskulturturizm.com/varlik-detay?id=6357b8ba900f82b80

Dijital Kültür ve Turizm Envanteri, 2024. Ekinözü İçmeleri. https://kahramanmaraskulturturizm.com/varlik-detay?id=6358dded974c2ab39

Dijital Kültür ve Turizm Envanteri, 2024. Elbistan Pınarbaşı. https://kahramanmaraskulturturizm.com/varlik-detay?id=65153656b97311096

Dijital Kültür ve Turizm Envanteri, 2024. Hançer Kanyonu. https://kahramanmaraskulturturizm.com/varlik-detay?id=63592b6097520399b

Dijital Kültür ve Turizm Envanteri, 2024. Ilıca Kaplıcası. https://kahramanmaraskulturturizm.com/varlik-detay?id=635938d8ce95da209

Dijital Kültür ve Turizm Envanteri, 2024. Kanlıböğet Tabiat Parkı. https://kahramanmaraskulturturizm.com/varlik-detay?id=635a26cdaa6502fb4

Dijital Kültür ve Turizm Envanteri, 2024. Menzelet Mesire Alanı. https://kahramanmaraskulturturizm.com/varlik-detay?id=650041477a58cb910

Dijital Kültür ve Turizm Envanteri, 2024. Yavşan Yaylası Doğal Tabiat Parkı. https://kahramanmaraskulturturizm.com/varlik-detay?id=635a3d3cea259a881

Dijital Kültür ve Turizm Envanteri, 2024. Yeşilgöz Doğal Tabiat Parkı. https://kahramanmaraskulturturizm.com/varlik-detay?id=635a410d2621a9726

Eban, F., ve Komşu, M. S. (2019). Kahramanmaraş Ilıca Kaplıcaları'nın Termal Turizm Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi. *Gastroia: Journal of Gastronomy And Travel Research*, 3(4), 653-671.

Erdem, A., Gültekin, V.M., Başarsaydam, İ. ve Polat, M. (2024). I. Uluslararası İstiklal Sempozyumu Turizm Çalıştayı Kahramanmaraş "Doğa Turizmi" Çalışma Grubu Raporu Stratejik Plan Dokümanları

Ewert, A., ve Hollenhorst, S. (1994). Individual and setting attributes of the adventure recreation experience. *Leisure Sciences*, 16(3), 177-191.

Fennell, D. A. (2020). *Ecotourism*. New York: Routledge

Gössling, S. (1999). Ecotourism: a means to safeguard biodiversity and ecosystem functions?. *Ecological Economics*, 29(2), 303-320. DOI: 10.1016/S0921-8009(99)00012-9

Gössling, S., ve Hall, C. M. (2006). Tourism and Global Environmental Change: Ecological, Social, Economic and Political Interrelationships. *Routledge.* DOI: 10.4324/9780203003810

Gül, M. (2016). Kahramanmaraş ilinde yaşayan yerel halkın kırsal turizme bakışının değerlendirilmesi: Ekinözü içmeleri ve Ilıca kaplıcaları örneği. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Hall, C. M., ve Lew, A. A. (2009). Sustainable Tourism: A Geographical Perspective. Wiley-Blackwell.

Hall, D. (2004). Tourism and Rural Development: The Case of Rural Tourism in the UK. Tourism Geographies, 6(1), 1-16.

Higgins-Desbiolles, F. (2006). More than an "Industry": A Critique of Tourism's Role in the Global Economy. *Tourism Management*, 27(6), 1047-1052

Honey, M. (2008). Ecotourism and Sustainable Development: Who Owns Paradise?. Island Press.

Hudson, S. (2000). Snow business: A study of the international ski industry. Continuum. ISBN: 978-0826447282.

İlban, M. O., Gümrükçü, S., & Yıldız, N. (2023). Sürdürülebilir Turizm Çalışmalarında Sorumlu Turizm. *Gastroia: Journal of Gastronomy And Travel Research*, 7(1), 201-210.

Kahramanmaraş İl Kültür Turizm Müdürlüğü (2024). Ekinözü İçmeleri. https://kahramanmaras.ktb.gov.tr/TR-152623/ekinozu-icmeleri.html

Kahramanmaraş İl Kültür Turizm Müdürlüğü (2024). Tekir Vadisi. https://kahramanmaras.ktb.gov.tr/TR-152464/tekir-vadisi.html

Kahramanmaraş İl Kültür Turizm Müdürlüğü (2024). Termal Turizm. https://kahramanmaras.ktb.gov.tr/TR-61248/termal-turizm.html

Kahramanmaraş İl Kültür Turizm Müdürlüğü (2021). Kahramanmaraş Doğa ve Turizm Rehberi. Erişim adresi: kahramanmaras.ktb.gov.tr

Kahramanmaraş Valiliği (2024). Uludaz Uğur Böcekleri. http://www.kahramanmaras.gov.tr/uludaz-ugur-bocekleri

Kalınkütük, H., Güler, D., Gülnar, Ö., Kızıl, A., Abdurahmanoğulları, A., Abdurrahmanoğulları, Ö., ... ve Başpınar, H. (2018). Kapıçam Tabiat Parkı Botanik Bahçesinin tanıtımı. *Black Sea Journal of Engineering and Science*, 1(1), 7-12.

Karademir, N., Sandal, E. K., & Tıraş, M. (2013). Kahramanmaraş'ın ekoturizm potansiyelinin değerlendirilmesi. In 3rd International Geography Symposium, Antalya.

Karademir, N., Sandal, E. K., & Urhan, F. B. (2018). Kahramanmaraş'ta turizm algısı. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 23(39), 45-64.

Karademir, N., Sandal, E. K., & Urhan, F. B. (2018). Sağlık Turizmi Açısından Ekinözü İçmeleri. *Turkish Studies (Elektronik)*, 13 (3), 409-432.

Karaman, A., ve Gül, M. (2016). Alternatif Turizm Kapsamında Kahramanmaraş İli Yedikuyular Bölgesi Dağ ve Kış Sporları Turizmi İçin Öneriler. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20 (2), 583-599.

Kiper, T. ve Yılmaz, E. (2008). Şarköy-Kum bağ Arasında Kırsal Kalkınmayı Destekleyici Turizmin Olabilirliği ve Yerel Halkın Rolü. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 5 (2), 159–168.

Koçak, N. (2016). Sürdürülebilir Turizm Yönetimi. Ankara: Detay Yayıncılık.

Mowforth, M., Charlton, C., ve Munt, I. (2007). Tourism and responsibility: Perspectives from Latin America and the Caribbean. Routledge.

Mowforth, M., ve Munt, I. (2003). Tourism and Sustainability: Development and New Tourism in the Third World. Routledge.

Özkan, Ç. Ö., Kalınkütük, H., Kalınkütük, K., Abdurrahmanoğulları, A., Özkan, Ö. ve Özkan, A. (2020). Presentation of Yavsan Plateau Park. *Black Sea Journal of Engineering and Science*, 3(1), 5-7.

Paksoy, M. ve Açıksarı, Ş., Y. (2023). Kahramanmaraş İlinin Ekoturizm Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi. *Uluslararası Kırsal Turizm ve Kalkınma Dergisi*, 7(2), 17-24.

Polat, M. (2022). Hizmet Kalitesinin Tekrar Ziyaret Niyetine Etkisi: Kahramanmaraş Yedikuyular Kayak Merkezinde Bir Araştırma. *Uluslararası İşletme, Ekonomi ve Yönetim Perspektifleri Dergisi*, 1, 161-174.

Roberts, L., ve Hall, D. (2001). Rural Tourism and Recreation: Principles to Practice. CABI Publishing.

Sandal, E., ve Karademir, N. (2015). Ilıca (Kahramanmaraş) kaplıcalarında termal turizm odaklı rekreasyon faaliyetleri. *Türk Coğrafya Dergisi*, (64), 39-50.

Sandal, E. K., ve Karademir, N. (2016). Kahramanmaraş'ta halkın turizme bakışı. *Türk Coğrafya Dergisi*, 66, 63-70.

Sharpley, R. (2002). Rural tourism and the challenge of tourism diversification: The case of Cyprus. *Tourism Management*, 23 (3), 233-244.

Swarbrooke, J. (1999). Sustainable tourism management. Cabi.

T.C. Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi. (2021). Kahramanmaraş'ın Su Kaynakları ve Barajları. Erişim adresi: kahramanmaras.bel.tr

T.C. Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi. (2021). Tekir ve Başkonuş Yaylaları Tanıtım Broşürü. Erişim adresi: kahramanmaras.bel.tr

T.C. Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi. (2021). Yedikuyular Kayak Merkezi Tanıtım Broşürü. Erişim adresi: kahramanmaras.bel.tr

T.C. Kahramanmaraş Valiliği. (2020). Kahramanmaraş İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Resmi Web Sitesi. Erişim adresi: kahramanmaras.gov.tr

Tarım ve Orman Bakanlığı (2024). Kapıçam Tabiat Parkı. https://bolge15.tarimorman.gov.tr/Menu/47/Kapicami-Tabiat-Parki

Tema Vakfı (2021). Kahramanmaraş ve Çevresinde Madencilik. https://cdn-tema.mncdn.com/Uploads/Cms/kahramanmaras-ve-cevresinde-madencilik_2.pdf

Türk, D., Özkan, B. ve Ünlü, H. Y. (2014). Kahramanmaraş Çimen Dağı-Uludaz Tepesi'nde Yayılış Gösteren Uğur Böceklerine Yönelik Doğa Koruma Yönetimi Önerileri. II. Ulusal Akdeniz Orman ve Çevre Sempozyumu.

Weaver, D. B. (2001). Ecotourism as mass tourism: Contradiction or reality?. Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly, 42(2), 104-112. DOI: 10.1016/S0010-8804(01)81009-9

KAYNAKÇA

Akdağ, Ç. (2018). Neo-Hitit Kent Devleti Gurgum'un Erken Demir Çağı Kral Heykelleri. *Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi/Electronic Journal of Social Sciences*, (3), 337-360.

Akdağ, Ç. (2019). Hitit ve Ardılları Neo-Hitit Figürlerinde Uyum ve Direnç: Tanrılar ve Krallar. *Oannes - Uluslararası Eskiçağ Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 53-68.

Bayır, Ö. G., ve Köse, T. Ç. (2019). Kültürel Miras ve Korunmasına İlişkin Ortaokul Öğrencilerinin Görüşleri. *Kastamonu Education Journal*, 27(4), 1827-1840.

Bostancıeri, B. (2019). *Gaziantep'te Kültür Turizmi: Yerli Turistlerin Algılarının Değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.

Cornelisse, M. (2021). Authenticity and Sustainability in Tourism and Tourism Studies: Conflicting Truths and Practices. (Yayımlanan Doktora Tezi). Erasmus University, Rotterdam.

Çiçek, M. (2017), Konya'nın Kültürel Markalaşma Süreci: Tur Şirketleri Üzerine Bir Araştırma. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.

Davutoğlu, E. (2019). *Kültürel Turizmin Bir Yerel Kalkınma Aracı Olarak Sürdürülebilirliğinin Mardin Kenti Örneği Üzerinden İncelenmesi*. (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

Demirci, M. (2005). İslam-Bizans Mücadelesinde Bir Serhat Şehri. *I. Kahramanmaraş Sempozyumu* (319-331). 6-8 Mayıs 2004. İstanbul.

Dumankaya, O. (2017). Germanicia 2016 Kazıları. *39. Kazı Sonuçları Toplantısı (*515-524). 2. Cilt, Ankara.

Dumankaya, O. (2019). Kayıp Kent Germenicia: Lokalizasyon Problemleri Üzerine Yeni Gözlemler. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (66), 409-434.

Dumankaya, O. (2021). Caesarea Germanicia Sikkeleri Işığında Nehir Tanrısı Pyramos. İçinde: Dumankaya, O. (Ed.), *Çağlar Boyunca Nehirler Denizler ve Göller: Prehistoryadan Bizans Dönemine* (558-572). İstanbul: Doruk Yayınları.

Gökçek, L. G. (2004). Asur Ticaret Kolonileri Çağı'nda Anadolu'da Kervan Güzergâhları ve Taşımacılık. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(1), 151-154.

Gökçek, L. G. (2005). Kültepe Tabletlerinde Maraş Bölgesi. *I. Kahramanmaraş Sempozyumu* (309-318). 6-8 Mayıs 2004. Kahramanmaraş.

Gökhan, İ. (2014). Roma ve Bizans Döneminde Germanicia (Maraş). *Kapadokya Tarih ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, 76-87.

Gümüşçü, O. (2018). Tarihi Coğrafya ve Kültürel Miras. *Erdem (75), 99-120.*

Hoşkara, Ş., Angela L. ve Sedef D. (2021) Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına Ulaşmada Kültürel Mirasın Korunması ve Yönetiminin Rolü: Disiplinler Arası Bir Yaklaşım. *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi* 36(4), 1963-1976.

ICOMOS. (1967). The Norms of Quito: *Final Report of the Meeting on the Preservation and Utilization of Monuments and Sites of Artistic and Historical Value*. 29 November 2 December 1967, Quito.

ICOMOS. (2017). The Charter for the Conservation of Historic Towns and Urban Areas. *International Council on Monuments and Sites*. October 1987, Washington.

International Council on Monuments and Sites, ICOMOS (1990). Charter for the Protection and Management of the Archaeological Heritage,. https://www.icomos.org/images/DOCUMENTS/Charters/arch_e.pdf (Erişim Tarihi: 30.07.2024).

International Council on Monuments and Sites, ICOMOS. (1999). International Cultural Tourism Charter,. http://www.icomos.org/charters/tourism_e.pdf (Erişim Tarihi: 30.07.2024).

Kahraman, N. ve Türkay, O. (2004). *Turizm ve Çevre*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Karademir, N. (2022). Kahramanmaraş'ta Yaratıcı Turizm. *Social Sciences Studies Journal (SSSJournal)*, 8(99), 1892-1909.

Kaynak, İ. ve Sezgin, M. (2008). İnanç Turizmi Kapsamında Dinlerde Seyahat. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 10(1-2), 349-360.

Korkmaz, Z. Ö. ve Öztürk, M. (2023). "City Break" Hareketi Yerel Kalkınmada Etkili Bir Kamu Politikası Olabilir mi? Isparta İli Örneği. *Journal of Academic Researches and Studies*, 15(29), 471-494.

Kozak, N., Kozak, M. A., ve Kozak, M. (2017). *Genel Turizm İlkeler-Kavramlar*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Lewy, H. (1965). *Anatolia in the Old Assyrian Period*. Cambridge: Cambridge University Press.

Magie, D. (1950). *Roman Rule in Asia Minor to the End of Third Century After Christ*. London: Princeton University Press.

Mckercher, B. ve Cros, H. (2002). *Cultural tourism. The Partnership Between Tourism And Cultural Heritage Management*. New York: The Hawort Pres.

Merwe, C. D. (2016). Tourist guides‟ perceptions of cultural heritage tourism in South Africa. Bulletin of Geography. *Socio-Economic Series*, 34, 117-130.

Millar, F. (1993). *The Roman Near East, 31 BC-AD 337* . London: Harvard University Press.

Nagy, K. (2012). Heritage tourism, thematic routes and possibilities for innovation. *Club of Economics in Miskolc TMP*, 8(1), 46-53.

Ok, M. (2021). Kahramanmaraş Arkeoloji Müzesi'nden Bir Gurup Doğu Sigillata A Grubu Seramiğin Değerlendirmesi. İçinde: Dumankaya, O. (Ed.), *Arkeolojik Küçük Buluntular Pişmiş Toprak, Metal, Kemik, Cam ve Taş Eserler (*231-246). İstanbul: Doruk Yayınevi.

Ok, M. (2023a). Germanicia'da Bulunan Phokaıa Kırmızı Astarlı Seramikleri Üzerine Bir Değerlendirme. İçinde İ. Solak ve S. Alıç (Ed.), *Maraş Araştırmaları IV* (11-27), Konya: Palet Yayınları.

Ok, M. (2023b). Son Arkeolojik Araştırmalar Işığında Germanicia'da Bulunan Afrika Kırmızı Astarlı Seramikleri. *Cedrus* 11, 359-376.

Ok, M. ve Dumankaya, O. (2022). Caesarea Germanicia'nın Seramik Ticaretine Dair İlk Kanıtlar: Roma Dönemi Kırmızı Astarlı Seramikleri. *OANNES-Uluslararası Eskiçağ Tarihi Araştırmaları Dergisi* 4(1), 99-139.

Orlin, Louis L. (2007). *Life and Thought in the Ancient Near East*. Michigan: University of Michigan Press.

Ostrogorsky, G. A. (2011). *Bizans Devleti Tarihi* (İlk Baskı 1940). (çev. Fikret Işıltan), 7. Baskı, Ankara: TTK Yayınları.

Özgüç, T. (2005). *Kültepe: Kaniš/Neša*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Prentice, R. (1993). *Tourism and heritage attractions*. London: Routledge

Richards, G. (2007). "Global Trends in Cultural Tourism", (Ed. G. Richards) *Cultural Tourism: Global and Local Perspectives*. New York: Routledge.

Richards, G. (2018). Cultural Tourism: A Review of Recent Research and Current Trends. *Journal of Heritage Tourism*, 13(3), 12-21.

Richards, G. ve Wilson, J. (2004). The İmpact Of Cultural Events on City İmage: Rotterdam, Cultural Capital of Europe 2001. *Urban Studies*, 41(10), 1931-1951.

Richards, G., & Wilson, J. (2006). Developing creativity in tourist experiences: A Solution to the Serial Reproduction of Culture? *Tourism Management*, 27(6), 1209-1223.

Rohrscheidt, A. M. (2008). Cultural Tourism-Concerning the Definition. *Turystyka Kulturowa*, 1, 46-62.

Sağlam, D. (2019). *Trabzon İlinde Kültür Turizmi ve Turizm Planlamasına Etkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.

Sezer, İ. (2017) Kültür Turizmi Olanaklarının Değerlendirilmesi: Şebinkarahisar İlçesi Örneği. *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi* 59, 37-60.

Tekin, O. (2008). *Eski Yunan ve Roma Tarihine Giriş*. İstanbul: İletişim Yayınları.

The United Nations World Tourism Organization, UNWTO, (2018). Conference on City Breaks: Creating Innovative Tourism Experiences, http://marketintelligence.unwto.org/content/urban-tourism, (Erişim Tarihi: 02.01.2019).

Timothy, Dallen, J. (2011). *Cultural Heritage and Tourism: An Introduction. Bristol*: Cahnnel View Publications.

Tosun, C. (1998). Limits to Community Participation in the Tourism Development Process in Developing Countries. *Tourism Management*, 19(6), 613-633.

Tosun, C. (2001). Challenges of sustainable tourism development in the developing world: The case of Turkey. *Tourism Management*, 23(3), 289-303.

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, UNESCO. (1972). Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage. https://whc.unesco.org/en/conventiontext/ (Erişim Tarihi: 30.07.2024).

Ürkmez, Ö. (2014). Eski Çağ'da Maraş ya da Marqašti Germanicia. *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2), 67-95.

Ürkmez, Ö. (2017a). Antiocheia Ad Taurum: Maraş Şehrinin Bilinen İlk İsmi. İçinde İ. Solak (Ed.), *Kahramanmaraş Ansiklopedisi* (309). Cilt. 1/A, Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Yayınları.

Ürkmez, Ö. (2017b). Antiochus IV: Maraş Kralı. İçinde İ. Solak (Ed.), *Kahramanmaraş Ansiklopedisi* (309-310). Cilt. 1/A, Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Yayınları.

Ürkmez, Ö. (2018). Mezopotamya-Anadolu-Levant Kavşağında Gurgum Maraş: Askeri Rotalar, Ticaret Yolları ve Sınır Taşları. İçinde B. Gökçe ve P. Pınarcık (Ed.), *Eski Yakındoğu'da Ulaşım Üzerine Yazılar* (333-354). Ankara: Akademisyen Yayınları.

Ürkmez, Ö. (2019). Urfalı Mateos Zamanında Romalı Maraş'ın (Germanicia) Son Asrı. İçinde T. Demir, M. Ekici, M. Şahan Dinç ve M. Ç. Tarhan (Ed.), *Rıfat Ergeç Armağanı: Studies Presented to Rıfat Ergeç* (311-322). Gaziantep: Bilgin Kültür Sanat Yayınları.

Wang, S., Fu, Y. Y., Cecil, A. K. ve Avgoustis, S. H. (2006). Residents' Perceptions of Cultural Tourism and Quality Of Life- A Longitudinal Approach. *Tourism Today Tourism Today,* 6, 47-61.

Yıldırım, E. ve Kalaycı, A. (2022). Makedon Krallığının Egemenliğinden (İÖ 334) Roma İmparatorluğuna Kadar (İÖ 27) Maraş ve Çevresi. İçinde: İ. Solak ve S. Alıç (Ed.), *Maraş Araştırmaları-III* (9-24). Konya: Palet Yayınları.

Yıldırım, E. ve Kalaycı, A. (2023). Roma İmparatorları Augustus'tan (İÖ 27) Vespasianus Dönemine Kadar (İS 72) Maraş ve Çevresi. İçinde: İ. Solak ve S. Alıç (Ed.), *Maraş Araştırmaları-IV* (27-35). Konya: Palet Yayınları.

Yıldırım, M. (2017). Kültürel Turizm ve Kültürel Mirası Koruma: Diyarbakır Hasan Paşa Hanı Örneği. *Dicle Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dergisi*, 8(2), 335-344.

Yücel, B. ve Ertin G. (2019), Muğla Kentinin Kültür Turizmi Potansiyeli, *Uluslararası Global Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 99-112.

gruplarına uygun eğlence ve etkinlik ile geçirilen zamanın niteliği artırılmalıdır. Son olarak termal turizmi ile diğer alternatif turizm faaliyetleri (doğa turizmi, kültür turizmi, gastronomi turizmi ve benzeri) turist profiline ve güdüsüne göre birbirine entegre edilerek stratejiler geliştirilmelidir.

KAYNAKÇA

Akbulut, G. (2010). Türkiye'de Kaplıca Turizmi Ve Sorunları. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 35-54.

Avcı, M. (2014). Türkiye'nin Flora Bölgeleri ve "Anadolu Diagonali"ne Coğrafi Bir Yaklaşım. *Türk Coğrafya Dergisi*, 225-248.

Avcı, T. (2017). Berit Dağının (Kahramanmaraş) Vejetasyon Coğrafyası. Kahramanamraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Avcı, T. (2023). XVI. Yüzyıldan Günümüze Kahramanmaraş İlinde Kır Yerleşmelerinin Gelişimi ve Dönüşümü. Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aydın, G., & Karamehmet Aydın, B. (2015). Dünya'da ve Türkiye'de Sağlık Turizmi Pazarlama Uygulamaları ve Karşılaştırmalı Durum Analizi. *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 1-21.

Aydın, O. (2012). Türkiye'de Alternatif Bir Turizm; Sağlık Turizmi. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14(23), 91-96.

Berktaş, S., & Oraklıbel, R. D. (2021). Sanayi Devrimi ile Gelen Değişim: İş Bölümü ve Yabancılaşma. *Atlas Ulusal Sosyal Bilimler Dergisi*, 1-10.

Cook, P. S. (2008). What is Health and Medical Tourism? The Annual Conference of the Australian Sociological Association (s. 1-13). Victoria: The University of Melbourne.

Çobanoğlu, D., Blömer, M., & Winter, E. (2016, 06 15). Doliche ve Dülük Baba Tepesi Iuppiter Dolichenus`un Anavatanı. *Aktüel Arkeoloji Dergisi*, 88-99.

Doğaner, S. (2001). Türkiye Turizm Coğrafyası. İstanbul: Çantay Kitabevi.

Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı. (2016). Kahramanmaraş İl Turizm Stratejisi ve Eylem Planı 2012-2015. Kahramanmaraş: Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı.

Günay, D. (2002). Sanayi ve Sanayi Tarihi. *Mimar ve Mühendis Dergisi*, 31, 8-14.

Gürbüz, M., ve Korkmaz, H. (2001). Ilıca Kasabası'nda Sağlık (Termal) Turizmi. *Türk Coğrafya Dergisi,* 36, 87-103.

Gürbüz, M., ve Korkmaz, H. (2004). Kahramanmaraş İlin'de Şifalı Su Potansiyeli ve Değerlendirilmesi. I. Kahramanmaraş Sempozyomu (s.1553-1558). Kahramanmaraş: Maraşder-Kahramanmaraş Belediyesi.

Kantar, G. ve Işık, E. (2014). Türkiye'de Sağlık Turizmi. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*, 1(1), 15-20.

Karademir, N., Sandal, E. K. ve Bilinir, Ş. (2019). Döngele Kaplıcası (Kahramanmaraş)'nın Termal Turizm Potansiyeli ve Sosyo-Ekonomik Katkılar. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2), 640-670.

Karademir, N., Sandal, E. K., ve Urhan, F. B. (2018). Kahramanmaraş'ta Turizm Algısı. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 39, 45-64.

Karademir, N., Sandal, E. K., ve Urhan, F. B. (2018). Sağlık Turizmi Açısından Ekinözü İçmeleri. Turkish Studies, 13(3), 409-432.

Kemaloğlu, M. (2014). XI.-XIII. Yüzyıl Türkiye Selçuklu Devletinde Dârüşşifalar. *Hikmet Yurdu, Düşünce-Yorum Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi,* 7(13), 289-301.

Kesik, M. (2020). Selçuklular'da Sağlık, Sağlık Kurumları ve Tıp Eğitimi. *Tarih Dergisi*, 115-144.

Köksal, A. (1994). Türkiye Turizm Coğrafyası. Ankara: Gazi Büro Kitabevi.

Köleli, Y. (2019, Şubat 10). Şerafeddin Mağmumi'nin Notlarında 1895 Yılının Maraş Mutfak Kültürü. Temmuz 23, 2024 tarihinde https://marasavucumda.com/: https://marasavucumda.com/serafeddin-magmuminin-1895-tarihli-maras-mutfak-kulturu/ adresinden alındı

Köleli, Y. (2020, Haziran 22). 1906 Yılında Maraş'ta Bir İtalyan Seyyah. Temmuz 25, 2024 tarihinde https://marasavucumda.com/: https://marasavucumda.com/1906-yilinda-marasta-bir-italyan-seyyah/ adresinden alındı

Köleli, Y. (2020, Nisan 7). Antakya Patriği Makaryus'un Seyahatnamesinde 1658'in Elbistan, Zeytun ve Maraş'ı. Temmuz 25, 2024 tarihinde https://marasavucumda.com/: https://marasavucumda.com/antakya-piskoposu-macariusun-seyahatnamesinde-elbistan-zeytun-maras/ adresinden alındı

Köleli, Y. (2020, Ocak 15). Hogarth ve Munro'nun Seyahatleri: 1891 Yılında Maraş. Temmuz 26, 2021 tarihinde Maraş Avucumda: https://marasavucumda.com/hogarth-ve-munronun-seyahatleri-1891-yilinda-maras/ adresinden alındı

Kördeve, M. K. (2016). Sağlık Turizmine Genel Bir Bakış ve Türkiye'nin Sağlık Turizmindeki Yeri. *Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 51-61.

Küçükdağlı, S. (2014). Kahramanmaraş'ın Turizm Potansiyeli. O. Doğan, R. Avcı ve S. Yakar içinde, Akdeniz'in Altın Kenti Kahramanmaraş (s. 467-481). Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü.

Öztürk, S. (2006). Osmanlı Salnamelerinde Maraş Sancağı 1284-1326 / 1867-1908 (Cilt I). İstanbul: Kahramanmaraş Belediyesi.

Polat, M. (2023). Kahramanmaraş'ta Termal Turizm İşletmeciliği. *Kadirli Uygulamalı Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(1), 182-196.

Samırkaş Komşu, M., & Eban, F. (2019). Kahramanmaraş Ilıca Kaplıcaları'nın Termal Turizm Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi. *Gastroia: Journal of Gastronomy and Travel Research*, 3(4), 653-671.

Sandal, E. K. Ve Karademir, N. (2015). Ilıca (Kahramanmaraş) Kaplıcalarında Termal Turizm Odaklı Rekreasyon Faaliyetleri. *Türk Coğrafya Dergisi*, 39-50.

Soysal, A. (2017). Sağlık Turizmi: Tehdit ve Fırsatlar Bağlamında Türkiye Açısından Bir Durum Değerlendirmesi. *Çatalhöyük Uluslararası Turizm ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 2, 169-187.

Toroğlu, E., Avcı, T., & Gök, R. (2021). Kahramanmaraş İlinde Ceviz Üretiminin Coğrafi Şartları. İ. Solak ve S. Alıç içinde, Maraş Araştırmaları 2 (s. 231-246). Konya: Palet Yayınları.

Uğurlu, K., Kutluk Bozkurt, A., ve Yalçın Kayıkçı, M. (2016). Sağlık Turizminde Yeni Bir Trend: Talassoterapi. *Journal Of Emerging Economies And Policy*, 1, 172-189.

Varol, L., Kop, A. ve Darbaş, G. (2012). Koçlar-Sarigüzel (Kahramanmaraş Kuzeyi) Arasinda Kalan Bölgenin Jeolojik Özellikleri, Doğu Toroslar. *KSÜ Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 15(1), 43-56.

Yorulmaz, M. ve Aydoğdu, A. (2021). Sağlık Turizmi ve Yeni trendler. Sağlık Yönetiminde Güncel Konu ve Sorunlar (s. 71-90). içinde Ankara: Berikan Yayınevi.

KAYNAKÇA

Ahmad, Y. (2006). The scope and defination of heritage: From tangible to intangible. *International Journal of Heritage Studies*, 12 (3), 292-300.

Akoğlan Kozak, M., Acar, D. ve Zencir Çiftçi, E. (2019). Üçüncü Yaş Turizminin Geliştirilmesinde Yaşlı Dostu Şehir (YDŞ) Teması. *Turizm Akademik Dergisi*, 6 (2), 99-114.

Aksöz, E. O. ve Yücel, E. (2020). Engelli Turizmi Alanındaki Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4 (1), 388-40.

Aktepe, C. (2013). Sağlık Turizminde Yeni Fırsatlar ve Türkiye'de Yerleşik Sağlık İşletmelerinin Pazarlama Çabaları. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 5 (1), 170-188.

Albayrak A. (2013). *Alternatif Turizm*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Aliağaoğlu, A. (2004). Sosyo-kültürel miras turizmi ve Türkiye"den örnekler. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 2 (2), 50-64.

Aslan, Z. ve Ardemagni, M. (2006). Introducing Young People to the Protection of Heritage Sites and Historic Cites. Publications of ICCROM.

Blom, T. (2000). Morbid Tourism a Postmodern Market Niche with an Example from Althorp. N*orskGeografiskTidsskrift*, 54 (1), 29-36.

Bristow, R. ve Newman, M. (2004). Myth vs. Fact: An Exploration of Fright Tourism. Northeastern Recreation Research Symposium (s. 215-221). Bolton: United States Department of Agriculture.

Britton, R. A. (1977). Making tourism more supportive of small state development: The case of St. Vincent. *Annals of Tourism Research*, 6 (5), 269-278.

Butler, R. (1990). Alternative tourism: Pious hope or Trojan Horse? *Journal of Travel Research*, winter, 40-45.

Cassaia, P. S. (1999). Tradition, tourism and memory in Malta. *Journal of the Royal Anthropological Institute*, 5 (2), 247-63.

Cengiz, F. (2012). *Üçüncü Yaş Turistlere Yönelik Turistik Ürün Analizi: Alanya Uygulaması*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.

Cohen E. (1987). "Alternative tourism" - A critique. *Tourism Recreation Research*, 12 (2), 13-18.

Çelik, S. (2018). Alternatif turizm. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11 (56), 193-205.

Çelik, S., Yıldız, N. ve Altuğ, A. (2023). Kültürel Değerlere Yönelik Farkındalık Demografik Değişkenlere Göre Değişir mi? Cizre/Şırnak'ta Bir Araştırma. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 20 (1), 6-23.

Çeliktaş Türkbay, Ö. (2021). Kültürel mirasın korunmasının insan hakları hukuku ile ilişkisi ve kültürel miras hakkı. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 23, 1443-1481.

Çetinkaya, U. M. (2023). *SWOT analizi ile üçüncü yaş turizminin potansiyelinin ve uygulanabilirliğinin değerlendirilmesi: Kuşadası örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Aydın

Darcy, S. ve Buhalis D. (2011). Accessible Tourism: Concepts and Issues. Bristol: Channel View Publications.

Diker, O. (2016). Kültürel miras ile kültürel miras turizmi kavramları üzerine kavramsal bir çalışma. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4 (30), 365-374.

ENAT-European Network for Accessible Tourism (2012). The Underestimated Market Potential of Barrier-free Tourism, World Travel Monitor Forum, Pisa. [http://www.accessibletourism.org/resources/enat-the-underestimated-market.pdf]. Date of Access: 18.09.2019

Erdoğan, N. (2003). Kitle turizmi, alternatif turizm ve ekoturizmde sürdürülebilirlik üzerine bir değerlendirme. Türkiye'nin Alternatif Turizm Potansiyeli ve Güncel Sorunları Konferansı, 3-4.

Ertaş, Ç. (2018). Kamu Çalışanlarının Turizm Değerlerine Yönelik Farkındalıklarının İncelenmesi: Şırnak Örneği. *Mukaddime*, 9 (2), 103-117.

Esfehani, M. H., ve Albrecht, J. N. (2018). Roles of intangible cultural heritage in tourism in natural protected areas. *Journal of Heritage Tourism*, 13 (1), 15-29.

Foley, M. ve Lennon, J. J. (1996). JFK and Dark Tourism: A Fascination with Assassination. *International Journal of Heritage Studies*, 2 (4), 198-211.

Gülcan, B. (2010). Türkiye'de kültür turizminin ürün yapısı ve somut kültür varlıklarına dayalı ürün farklılaştırma ihtiyacı. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 2 (1), 99-120.

Güler, K. E. (2005). Tıbbı Ortamların ve İlişkilerin Engelli Kişilere Uygunluğunun Etik Yönden Değerlendirilmesi. Adana Çukurova Üniversitesi. Basılmamış Doktora Tezi.

Hardy, D. (1988). Historcal geography and heritage studies. *Area*, 20 (4), 333-338.

ITB Berlin. (2012). World travel trends report 2012/2013. Erişim adresi:http://www.itb-berlin.de/media/itbk/itbk_media/itbk_pdf/WTTR_Report_2013_web.pdf. Date of Access: 18.09.2019.

İlbay Vatan, B. (2024). Deprem ve Kahramanmaraş Turizmi Çalıştay Raporu. Kahramanmaraş: Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi Yayınları.

İlhan, A., Çelik, M. A., Gülersoy, A. E. ve Gümüş, N. (2017) Cehennem Deresi Kanyonu'nun (Ardanuç, Artvin) ekoturizm potansiyeli açısından değerlendirilmesi ve planlama önerileri. *Turkish Studies*, 12 (3), 309-340.

Kendle, A. (2008). Dark Tourism: A Fine Line Between Curiousity and Exploitation. http://www.vagabondish.com/dark-tourism-travel-tours.

Kısa Ovalı, P. (2007). Kitle turizmi ve ekolojik turizmin kavram, mimari ve çevresel etkiler bakımından karşılaştırılması. *YTÜ Mim. Fak. E-Dergisi*, 2 (2), 64-79.

Konak, A. ve Çiğdem, Y. (2005). Yaşlılık Olgusu: Sivas Huzurevi Örneği. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 29 (1), 23-63.

Kurnaz, H. A., Çeken, H. ve Kılıç, D. (2013). Hüzün Turizmi Katılımcılarının Seyahat Motivasyonlarının Belirlenmesi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 5 (2), 57-73.

Mangunsong, F. (2020). Senior Tourism and Chance for Tourism Business Players. *Journal of Tourism, Hospitality and Environment Management,* 5 (19), 1-13.

Mejuyev, V. (1987). *Kültür ve Tarih*. Ankara: Başak Yayınları.

Meydan Uygur, S. ve Baykan, E. (2007). Kültür turizmi ve turizmin kültürel varlıklar üzerindeki etkileri. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 32-39.

Orhan, F. ve Gömüç, M. (2021). Alternatif turizm potansiyeli açısından doğa ile tarihin buluştuğu bir yer incelemesi: Arapgir (Malatya). I. Uluslararası Coğrafya ve Turizm Sempozyumu, Erzurum.

Ortadoğu Kalkınma Ajansı (2021). Alternatif turizm kavramı ve TR72 Bölgesi alternatif turizm potansiyeli. Erişim adresi: https://www.oran.org.tr/images/dosyalar/20220517111320_0.pdf

Ökem, Z. G. ve Çelik, H. (2019). Türkiye Hizmet İhracatında Yeni Hedefler: Yaşlı Bakım Turizmi. İstanbul: TÜSİAD.

Özkan, A. (2014). Bir Modern İşletme Yaklaşımı Olarak Dünya Sağlık ve Üçüncü Yaş Turizmi İşletmelerinde Müşteri Tatmininin Rolü: Bolu Karacasu Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Türk Hava Kurumu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Öztürk, Y. ve Yazıcıoğlu, İ. (2002).Gelişmekte olan ülkeler için alternatif turizm faaliyetleri üzerine teorik bir çalışma. *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 183-195.

Poria, Y., Reichel, A. ve Brandt, Y. (2011). Dimensions Of Hotel Experience Of People With Disabilities: An Exploratory Study. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 23 (5), 571-591.

Rojek, C. (1991). Ways of Escape: Modern Transformations of Leisure and Travel. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). University of Glasgow Department of Sociology, Glasgow.

Sert, A.N. (2019). Üçüncü Yaş Yerli Turistlerin Seyahat Kısıtları ve Motivasyonları Üzerine Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 42, 200-211.

Slayton, L. (2006). Ground Zero-Tragedy, Terror, and GriefTourism. http://www.grief-tourism.com/ground-zero-tragedy-terror-and-grief-tourism.

Tomanbay, İ. (2002). Sosyal Rehabilitasyon-Sosyal Geriatri. Y.G. Kutsal (Ed.), Temel Geriatri içinde (248-259). Ankara: Turgut Yayınları.

Tufan, İ., Tamer Köse, M. ve Ayan, F. S. (2017). Türkiye ve Üçüncü Yaş Turizmi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Dergisi*, 1 (1), 29-36.

Türk Dil Kurumu (t.y.). Kültür. Erişim adresi: https://sozluk.gov.tr/

Türk Standartları Enstitüsü (TSE), Türk Standardı (TS). (2011). Özürlüler ve Hareket Kısıtlılığı Bulunan Kişiler İçin Binalarda Ulaşılabilirlik Gerekleri - TS 9111, Devlet İstatistik Enstitüsü Matbaası, Ankara.

Türkiye Turizm Bakanlığı Turizm Terimleri Sözlüğü (1999). *Alternatif Turizm*. Ankara: Başbakanlık Basımevi.

World Health Organization (1980). International Classification of Impairments, Disabilities, and Handicaps. Geneva.

Yao, Y. ve Hou, P. (2019). Senior Tourism: The Sunrise Industry in the Sunset Crowd. *Journal of Quality Assurance in Hospitality & Tourism*, 20 (5), 572-580.

Yıldız, Z. ve Kalağan, G. (2008). Alternatif turizm kavramı ve çevresel etkileri. *Yerel Siyaset Dergisi*, 35, 42-44.

KAYNAKÇA

Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü [Internet]. [Cited 2024 Feb 8]. Available From: Https://Www.Afad.Gov.Tr/Aciklamali-Afet-Yonetimi-Terimleri-Sozlugu.

Can M. ve Benli S. (2023). Kahramanmaraş Merkezli Depremler Sonrasında Hatay'ın Gastronomi Turizminin Sürdürülebilmesine Yönelik Bir Değerlendirme. *Journal Of Gastronomy, Hospitality And Travel*, 6(3), 1394-1405.

Cumhur, Ö. (2021). The Effect of Food Safety and Hygiene Education on The Knowledge Levels of Tourism Students in Turkey. *Gastroia: Journal Of Gastronomy And Travel Research*, 5(3), 505-521. Https://Doi.Org/10.32958/Gastoria.906837

Demircan, E., ve Dökmeci, A. H. (2022). Doğal Afetlerin Tarım Ve Gıda Güvenliği Üzerine Etkileri Ve Çözüm Önerileri. Uluslararası Latin Amerikan Doğa Ve Uygulamalı Bilimler Konferansı, 1-6.

Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) (2020). Türkiye'nin Gıda Kayıpları ve İsrafının Önlenmesi Azaltılması ve Yönetimine İlişkin Ulusal Strateji Belgesi ve Eylem Planı. Ankara.

Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) (2021). The impact of disasters and crises on agriculture and food security. Rome: Food and Agriculture Organization of the United Nations.

Food And Agriculture Organization (FAO) (2022). Hunger and Food Insecurity, http://www.fao.org/hunger/en/ (Erişim tarihi: 02.02.2024).

Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) (2023). FAO Türkiye Bülteni. 14, 1-8.

Göktaş, L.S. (2023). Kahramanmaraş Merkezli Depremlerin Turizm Sektörüne Etkisi Ve Deprem Sonrası Atılması Gereken Adımlar Hakkında Öneriler. *Journal of Gastronomy Hospitality And Travel (Joghat)*, 6(2), 624-635. Https://Doi.Org/10.33083/Joghat.2023.288

Guo-Qin, H. and Lin, K. (2021). Well-Designed Food Governance As Psychological Mechanism Of Consumer Perceptions İn The Context Of Tourism Poverty Alleviation. *Frontiers in Psychology*, 11, 1-8. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.590816.

IPCC (2014). Climate Change 2014: *Impacts, Adaptation and Vulnerability*. New York: Cambridge University Press.

İlbay Vatan, B. (2024). Deprem ve Kahramanmaraş Turizmi Çalıştay Raporu. Kahramanmaraş: Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi Yayınları.

Koç, G. ve Uzmay, A. (2015). Gıda Güvencesi ve Gıda Güvenliği: Kavramsal Çerçeve, Gelişmeler ve Türkiye. *Tarım Ekonomisi Dergisi*, 21 (1 ve 2), 39-48.

Leach, M., Nisbett, N., Cabral, L., Harris, J., Hossain, N. ve Thompson, J. (2020). Food Politics And Development. *World Development,* 134, 105024. https://doi.Org/10.1016/J.worlddev.2020.105024.

Manning, L. (2018) The Value of Food Safety Culture to the Hospitality Industry. *Worldwide Hospitality and Tourism Themes* 10 (3), 284–296.

Mercan Y. ve Çakır M.A. (2023). Deprem Bölgelerinde Dağıtılan Gıdaların, Gıda Güvenliği Açısından Değerlendirilmesi'. Tübitak 1002-C Doğal Afetler Odaklı Saha Çalışması Acil Destek' Projesi Raporu, Tübitak yayınları, 2.

Min, J., Kc, B., Kim, S., & Lee, J. (2020). The Impact Of Disasters On A Heritage Tourist Destination: A Case Study Of Nepal Earthquakes. *Sustainability*, 12(15), 6115. Https://Doi.Org/10.3390/Su12156115

Özbek M. ve Bağcı Bosi T., (2023). Afetlerde Toplu Yaşam Alanlarında Gıda Güvenliğinin Sağlanması. Hütf Halk Sağlığı Ad. Ad Deprem Kaynaklı Afetlere Yönelik Toplum İçin Bilgilendirme Serisi-2023/7. [Internet] Http://Www.Halksagligi.Hacettepe.Edu.Tr/(Erişim Tarihi: 11.01.2024).

Sertyeşilışık, E. (2022). Gıda Güvencesini Arttırmaya Yönelik Sürdürülebilir Tarım ve Çevre Politikaları. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, *13*(36), 1394-1406. https://doi.org/10.21076/Vizyoner.1075231.

TMMOB (2023). 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremleri Raporu. https://www.tmmob.org.tr/sites/default/files/tmmob_deprem_raporu_18agustos_revize-part-1_compressed.Pdf. (Erişim tarihi: 24 Şubat 2024).

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2023). Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri Raporu. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/03/2023 Kahramanmaras-ve-Hatay-Depremleri-Raporu.pdf (Erişim tarihi: 20.04.2024).

United Nations Development Programme (UNDP) (2007). Mother Earth Woman & Sustainable Land Management. Gender Mainstreaming Guidance Series, 151. https://www.undp.org/content/undp/en/home/librarypage/environmentenergy/sustainable_land_management/mother-earth-women-and-sustainable-land-management.html (Erişim tarihi: 2 Şubat 2024).

World Health Organization Report (WHO) (2019). The Five Keys to Safer Food. https://www.who.int/teams/nutrition-and-food-safety/multisectoral-actions-in-food-systems/five-keys-to-safer-food-poster (Erişim tarihi: 18 Mart 2024)

World Bank. (2022). Food Security and Covıd-19. https://www.worldbank.org/en/topic/agriculture/brief/foodsecurity-and-covid-19 (Erişim tarihi: 5 Şubat 2024).

Yıldız Y. ve Yıldız B., (2023). Afetlerde Güvenlik. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*; 8(2): 771-774.

Zhang, J. and Li, C. (2019). Threshold Effect Of Tourism Development On Economic Growth Following A Disaster Shock: Evidence From The Wenchuan Earthquake, P.R. China. *Sustainability*, 11(2), 371. https://doi.org/10.3390/Su11020371.

KAYNAKÇA

Akbıyık, Y. (1999). *Milli Mücadelede Güney Cephesi Maraş* Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları.

Akdeniz, D. ve Sirtli, A. (2020). Erken Dönem Mitolojisinde Afrodizyak Yiyeceklere Ait İnanışlar (Beliefs on Aphrodisiac Food in Early Ages Mythology). *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, *8*(4), Article 4. https://doi.org/10.21325/jotags.2020.736

Atalay, B. (2008). *Maraş tarihi ve coğrafyası*. UKDE.

Bahadıroğlu, C., Akıncı, M., ve Kalkar, Ö. (2007). Kahramanmaraş Ahır Dağı'nda Cetoniidae ve Buprestidae (Coleoptera) Familyalarına Bağlı Türler ve Bu Türlerin Yükselti Basamaklarına Göre Dağılımı. *KSÜ Fen ve Müh. Der*, *10*(1), 6–12.

Benedict, P. (1980). Güneydoğu Anadolu yüzey araştırması. Güneydoğu Anadolu Tarihöncesi Araştırmaları-I, 107–149.

Bozkurt, T., ve Aksoy, E. (2023). Kahramanmaraş Kapalı Çarşı. *Journal of Art History/Sanat Tarihi Dergisi*, 32(2), 711–739.

Campbell, S. (2010). Çanakları, Mühürleri, Ölüm Çukuru'yla Domuztepe. Dağların Gazeli Maraş, 113–124.

Çelebi, E. (2011). Seyahatname, haz. *Yücel Dağlı, Seyit Ali Kahraman, Robert Dankoff, İbrahim Sezgin, İstanbul, Yapı Kredi Yayınla-Rı*.

Christou, P. A., Farmaki, A., Saveriades, A., ve Spanou, E. (2019). The "genius loci" of places that experience intense tourism development. *Tourism Management Perspectives*, 30, 19–32. https://doi.org/10.1016/j.tmp.2019.01.002.

De La Broquiere, B. (2000). Bertrandon de la Broquiere'in denizaşırı seyahati. İ. Arda, Çev., S. Eyice, Der.). İstanbul: Eren Yayıncılık.

Dinçol, A. (1982). Geç Hititler. In Anadolu Uygarlıkları Ansiklopedisi I: Görsel Anadolu Tarihi Ansiklopedisi (pp. 122–137). Sanat Kitabevi. http://www.sanatkitabevi.com.tr/tr/?sku=28440

Dumankaya, O. (2019). Kayıp Kent Germanicia: Lokalizasyon Problemleri Üzerine Yeni Gözlemler. *Journal of Turkish Research Institute*, 66, 409–434. https://doi.org/10.14222/Turkiyat4245

Eker, F. (2013). Kahramanmaraş'ın Tarihi Coğrafyasına Bir Bakış. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2), 25–38. https://dergipark.org.tr/en/pub/ksusbd/issue/10273/126038

Elayi, J. (2017). Sargon II, King of Assyria. SBL Press.

Erek, C. M. (2008). 2007 yılı Direkli Mağarası kazıları. 30. Kazı Sonuçları Toplantısı, 1, 323–346.

Eyice, S. (1992). Bedesten. Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, 5, 302–311.

Eyicil, A. (2009). Yakın çağda Kahramanmaraş. Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası. https://www.nadirkitap.com/yakin-cagda-kahramanmaras-ahmet-eyicil-kitap21767247.html

Gökçek, G. (2005). Kahramanmaraş'ta Bulunmuş İki Yeni Asurca Tablet. Archivum Anatolicum-Anadolu Arşivleri, 8(1), 47–57. https://dergipark.org.tr/en/pub/aran/issue/47326/596835

Gökhan, İ. (2011). Başlangıçtan Kurtuluş harbine kadar: Maraş tarihi. Ukde.

Gökhan, İ. (2023). Tarihte Maraş Depremleri. Evelahir, Mart-Nisan(15), 20–25. https://evelahir.com.tr/tarihte-maras-depremleri

Gökhan, İ., ve Kaya, S. (2008). İlkçağdan Dulkadirlilere kadar Maraş. Ukde Kitaplığı.

Günay, N. (2019). Milli Mücadelenin İlk Zaferi: Maraş Millî Mücadelesi ve Maraş'ın Kahramanlığı. Türkiyat Mecmuası, 29(2).

Gürbüz, M. (2001). Kahramanmaraş merkez ilçenin beşeri ve iktisadi coğrafyası. Kahramanmaraş Valiliği.

Güterbock, H. G. (1968). Oil Plants in Hittite Anatolia. *Journal of the American Oriental Society*, 88(1), 66–71.

Güven, Ö., Göllüoğlu, H., ve Ceryngier, P. (2015). Aestivo-hibernation of Coccinella septempunctata (Coleoptera: Coccinellidae) in a mountainous area in southern Turkey: Is dormancy at high altitudes adaptive. European Journal of Entomology, 112(1), 41–48.

Hawkins, J. D. (2000). Inscriptions of the Iron Age: Corpus of Hieroglyphic Luwian Inscriptions (Vol. 1). DE GRUYTER. https://doi.org/10.1515/9783110804201.3.fm

Jiang, Z., ve Lin, D. (2022). Genius Loci of Ancient Village from the Perspective of Tourists Experience: Scale Development and Validation. International Journal of Environmental Research and Public Health, 19(8). https://doi.org/10.3390/ijerph19084817

Kahramanmaraş Belediyesi. (2012). Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemi Kahramanmaraş Konutları (Vol. 1). Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Müdürlüğü.

Kaplan, M., ve Arıhan, S. K. (2012). Antikçağdan günümüze bir şifa kaynağı: Zeytin ve zeytinyağının halk tıbbında kullanımı. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, 52(2), 1–15.

Kara, C., Gürbüz, M., Kanat, M., ve Büyükçapar, H. (1998). Kahramanmaraş Merkez İlçe Orman Köylerinde Su Ürünleri Potansiyeli ve Değerlendirilmesi. Ekoloji, 7(28), 24–27.

Kepczynska-Walczak, A., ve Walczak, B. M. (2013). Visualising „genius loci" of built heritage. 23–28.

Kısakürek, Ş., ve Bayazıt, E. (2018). Kahramanmaraş Kenti Örneğinde Kent Kimliği ve Kentsel Donatı Elemanları. Turkish Journal of Forest Science, 2(1), 49–59. https://doi.org/10.32328/turkjforsci.408372

Koç, K. (2009). Tarih Boyunca Maraş Şehri'nin The Factors What Is Affecting Gelişmesini Etkileyen Faktörler The Developing Of Maraş City During History.

Koç, K. (2010). Kahramanmaraş'ta Sosyal Hayatın Fiziki Yapıya Etkisi. Ukde Yayınları, Kahramanmaraş, 179.

Kökten, İ. K. (1960). Anadolu Maraş vilayetinde tarihten dip tarihe gidiş. Türk Arkeoloji Dergisi, 14, 42–52. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2158777

Konyar, E. (2008a). Kahramanmaraş yüzey araştırması 2007. ANMED, Anadolu Akdenizi Arkeoloji Haberleri, 6, 130–136.

Konyar, E. (2008b). MÖ I. Binyılda Kahramanmaraş Gurgum Krallığı. Toplumsal Tarih, 180, 60–66.

Konyar, E. (2010). İlk Tunç Çağı'ndan Orta Demir Çağı'na Kahramanmaraş. Dağların Gazeli Maraş, 125–155.

Luckenbill, D. D. (1927). Ancient Records of Assyria and Babylonia-02. THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS. http://archive.org/details/LuckenbillAncientRecordsAssyria02

Nergiz, H. G., Toker, F., ve Kozak, M. A. (2023). Kültürel Mirasın Uzamsal Boyutunda Göbeklitepe'nin Ruhu. Turizm Akademik Dergisi, 10(2), 179–195.

Norberg-Schulz, C. (1979). Genius Loci. ELECTA ED. https://nexosarquisucr.wordpress.com/wp-content/uploads/2017/09/genius-loci-el-espicc81ritu-del-lugar.pdf

Norberg-Schulz, C. (2019). Genius loci: Towards a phenomenology of architecture (1979). Historic Cities: Issues in Urban Conservation, 8, 31. https://www.google.com/books?hl=tr&lr=&id=b-zGRDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA31&dq=genius+loci+schulz&ots=SO1RO3GOP9&sig=g5Q-HiCI3HJQ71_Hr586wFOYCDVM

Özbey, V. (2020). Maraş Savunması Taşınmaz Kültürel Mirası. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17(Özel Sayı), 202–218.

Özdemir, H., Çiçek, K., Turan, Ö., Çalık, R., ve Halaçoğlu, Y. (2004). Ermeniler: Sürgün ve Göç. Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara.

Özkaya, F. D., Özkaya, M. T., Tunalıoğlu, R., Bayar, R., ve Tunalıoğlu, E. (2018). Anadolu'da zeytin ve zeytinyağlı yemekler rotası. Journal of Tourism & Gastronomy Studies, 6(Special Issue 3), 263–274.

Paköz, A. E. (2016). Geleneksel Maraş Evleri. Vakıflar Dergisi, 45, 209–234.

Paköz, A. E., ve Oltulu, E. (2024). Görsel Belgelerle Maraş Kalesi'nin Tarihi ve Önemi. Kent Akademisi, 17(3), 719–736. https://dergipark.org.tr/en/pub/kent/issue/84608/1433808

Pektaş, T. (2023). Bertrandon de la Broquıère seyahatnamesinde Osmanlı ülkesi,'Türkomanya've Türkler: Burgonya haçlı zihniyeti perspektifinden bir ülke etüdü.

Price, C. (1922). Present Turkish Rule in Cilicia. Current History (1916-1940), 16(2), 216–220.

Savaş, Ö. (1998). Anadolu (Hitit-Luvi) Hiyeroglif yazıtlarında geçen tanrı, şahıs ve coğrafya adları. İstanbul Ege Yayınları. https://ixtheo.de/Record/1182464394

Soydemir, Ü. (2023). XVIII. asır Maraş kazası'nda idari yapı ve sosyal hayat. Kitabe.

Steele, F. (1981). The Sense of Place. CBI Publishing Company.

Tekin, O. (2010). Pers İmparatorluğu'ndan Türk-İslam Egemenliğine Kahramanmaraş'ta Tarih, Kültür ve Para. Dağların Gazeli Maraş, 157–183.

Tekinşen, K. K., ve Biçer, Y. (2018). Salep Orchids and Salep in Kahramanmaraş Region.

TKDK. (2024). Kahramanmaraş'ın Coğrafi Yapısı. https://kahramanmaras.tkdk.gov.tr/Docs/kahramanmarasTKDK130238098953395804.pdf

Tuğluk, M. E. (2023). Şairlerin Dilinden Ahır Dağı. Hikmet-Akademik Edebiyat Dergisi, ÂŞIK VEYSEL HATIRASINA GELENEK VE EDEBİYAT ÖZEL SAYISI, 391–408.

Türk, D., Özkan, B., ve Ünlü, H. Y. (2014). Kahramanmaraş Çimen Dağı-Uludaz Tepesi'nde Yayılış Gösteren Uğur Böceklerine Yönelik Doğa Koruma Yönetimi Önerileri. 416–425.

Uhri, A. (2011). Boğaz derdi: Arkeolojik, arkeobotanik, tarihsel ve etimolojik veriler ışığında: Tarım ve beslenmenin kültür tarihi. Ege Yayınları.

Ünal, A. (2003). Hititler Devrinde Anadolu II. Arkeoloji ve Sanat Yayınları.

Ünalp, F. R. (2018). Birinci Dünya Harbi sonunda Maraş'ın itilaf devletlerince işgali ve Maraş savunması. Gazi Akademik Bakış, 11(22), 205–235.

Uslu, Ö. S., ve Kaya, A. R. (2015). Kırsal Turizm Alanında Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) Destekleri: Kahramanmaraş Örneği. International Journal of Social and Economic Sciences, 5(2), 17–24.

Vecco, M. (2020). Genius loci as a meta-concept. Journal of Cultural Heritage, 41, 225–231. https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1296207419301748

Yinanç, R. (1989). Dulkadir beyliği. Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Yıldırım, K., ve Nişancı, H. (2023). Antik Çağlardan X. Yüzyıla Kadar Anadolu'da Depremler. Avrasya Dosyası, 14(1), 100–124.

Yılmaz, C. (2002). Türkiye'deki Geçici Barınaklarla İlgili Kırsal Mesken Terminolojisine İlişkin Yeni Görüş Ve Öneriler. 197–217.

Yörükoğlu, T., ve Dayısoylu, K. S. (2016). Yöresel Maraş tarhanasının fonksiyonel ve kimyasal bazı özellikleri. Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 47(1), 53–63.

Zoroğlu, K. L. (2005). Kahramanmaraş'ın İlk Çağdaki Yeri ve Önemi. I. Kahramanmaraş Sempozyomu Bildirileri, 303–307.

Zülkadiroğlu, D., ve Doygun, H. (2016). Kentsel Akarsuların Korunmasına Yönelik Peyzaj Planlama ve Tasarım İlkeleri Geliştirilmesi: Kahramanmaraş Kenti Örneği. İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, 6(13).

TARIM TARİHİ
VE DEONTOLOJİ

DR. MİTHAT DİREK

Genişletilmiş 3. Baskı

EĞİTİM
yayınevi

TARIM TARİHİ VE DEONTOLOJİ
Dr. Mithat Direk

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-605-4392-11-7
1. Baskı, Ağustos, 2012
3. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

TARIM TARİHİ VE DEONTOLOJİ
Dr. Mithat Direk
VIII+274 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-605-4392-11-7

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

22. KAYNAKLAR

Anonim, 1990. Planlı Dönemde Rakamlarla Türkiye Tarım Sektörü, TZOB Yayınları, Yayın No:166, Ankara.

Anonim, 2003. Rakamlarla ve Tablolarla Dünden Bugüne Türk Tarımı, TZOB Yayınları, Ankara

Demirci, R., Özçelik, A., 1990. Tarım Tarihi, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları, Yayın No:1186, Ankara.

DİE, 2001. Traımsal Göstergeler 1923-1998, Ankara.

DİE, 2003. Traım İstatistikleri Özeti, Ankara.

Dinler, Z., 1996. Tarım Ekonomisi IV. Basım, Ekin Yayınları, Bursa.

Direk,M., 2012. Türkiye Gıda Krizinin Neresinde?, Tarım Günlüğü Dergisi, Sayı : , İzmir.

DPT, Çeşitli Yıllar. Beş Yıllık Kalkınma Planları, Ankara.

Gürbüz, M., 1989. Tarım, Orman ve Köyişleri Baknlığı'nın Tarihi Gelişimi, TODAİ Uzmanlık Tezi, Ankara.

Kuyucuklu, N., 1983. Türkiye İktisadı, Kan Yayıncılık, İstanbul.

Öz, M., 2000a. Tahrir Defterlerindeki Sayısal Veriler, Osmanlılarda Bilgi ve İstatistik, DİE Yayınları, Ankara.

Öz, M., 2000b. Osmanlıda Klasik Dönemde Tarım, Yeni Türkiye Yayınları, Cilt:3, Ankara.

Özçelik,A., 2005. Tarım Tarihi. Ankara Üniversitesi Yayını. Ankara.

Tokgöz, E., 1995. Türkiye'nin İktisadi Gelişme Tarihi, Hacettepe Üniversitesi İİBF Yayınları, Yayın No:16, Ankara.

Tufan, A., 1997, Türkiye Ekonomisi, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları, Yayın No:1487, Ankara.

Yeni, R., Dölekoğlu, C.Ö., 2003. Traımsal Destekleme Politikasında Süreçler ve Üretici Transferleri, TEAE Yayınları, Yayın no:98, Ankara.

Yücel, İ.H., 1997. Bilim ve Teknoloji Politikları ve 21. Yüzyılın Toplumu, DPT Yayınları, Ankara.

Zincirci, Ö., 1994. Türkiye'de Tarım Teşkilatının Tarihçesi, Ankara.

www.tarimkredi.org.tr

www.zerbank.com.tr

www.tagem.gov.tr

www.tmo.gov.tr

*Esin : Nisan 2007,Bilim Teknik*dir.

www.icea-tr.com

http://tr.wikipedia.org/

William H. McNeill – Dünya Tarihi Tarımın Getirdikleri

Anonim, 1502. Kanunname-i İhtisab-ı Bursa. Türk Standartları Enstitüsü. Ankara.

Atakişi, İ., 2009. Atatürk ve Tarım. http://www.caginpolisi.com.tr/36/7-8-9.htm

Erişim: 23-11.2009 tarih saat :12.33

Anonim,2012. http://tr.wikipedia.org/wiki/Thomas_Robert_Malthus Erişim tarihi: 26.08.2012

Ekiz, Cengiz ve Ali Somel, "Türkiye'de Planlama ve Planlama Anlayışının Değişimi", A.Ü. SBFGETA Tartışma Metinleri, No.81, Ocak 2005.

http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/viii/plan8str.pdf Erişim: 28-08.2012

www.kalkinma.gov.tr/DocObjects/Download/8074/o-ukp.pdf Erişim: 28-08.2012

http://www.sabek.com.tr/SUNU/TURKIYE%E2%80%99DE%20PLANLAMA%20VE%20PLANLAMA%20ANLAYISININ%20DEGISIMI.pdf Erişim:28-08.2012

http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan9.pdf Erişim: 28-08.2012

www.zmo.org.tr

www.tmmob.org.tr

www.yok.gov.tr

www.tuik.gov.tr

www.dpt.gov.tr

www.kto.org.tr
www.kop.gov.tr
http://www.saraytarim.gov.tr/
www.yms.org.tr
Diamond, J. (1997). Guns, Germs, and Steel: The Fates of Human Societies.
Mazoyer, M., & Roudart, L. (2006). A History of World Agriculture: From the Neolithic Age to the Current Crisis.
Anderson, K., & Pinilla, V. (Eds.). (2020). Agricultural and Rural Development in the 21st Century: Lessons from History.
Grigg, D. B. (1980). The Agricultural Revolution in Prehistory: Why Did Foragers Become Farmers?.
http://www.resmigazete.gov.tr/default.aspx
https://evrimagaci.org/haberbosch-dongusu-ile-dunyayi-beslemek-kimya-muhendisligi-gida-uretim-verimliligini-nasil-arttirdi-8033
https://hektas.com.tr/bugday-yetistiriciligine-dair-her-sey/
Anderson, B. (1983). Imagined Communities: Reflections on the Origin and Spread of Nationalism.
Churchill, W. S. (1948). The Second World War, Volume 1: The Gathering Storm.
Carr, E. H. (1961). What Is History?.
Toynbee, A. (1956). A Study of History.
https://www.ciftcikulubu.net/safer-tipi-arazi-bankaciligi/
https://tr.wikipedia.org/wiki/Erken_Dryas_Devri
https://tr.wikipedia.org/wiki/Tenoktitlan
https://tr.wikipedia.org/wiki/Epipaleolitik_Yakın_Doğu
https://www.salom.com.tr/haber/122995/israilin-tarih-oncesi-doneminden-bir-kesit-natufyanlar
https://tr.wikipedia.org/wiki/Tarım_tarihi#:~:text=Yabani%20tahıllar%2C%20en%20az%20105.000%20yıl%20öncesinden%20ve%20muhtemelen%20çok,zamandan%20beri%20toplanmış%20ve%20yenmiştir.
https://gzt.adu.edu.tr/haber/topraksiz-tarim-3070
https://hidroponikbahce.com
https://begenaltarim.com/gecmisten-gunumuze-tarim/
https://www.agroakademi.com.tr/haberdetay/organik-tarim-nedir
https://cografyabilim.net/2017/10/06/dunyanin-sekli-dunyanin-seklinin-sonuclari-nelerdir/
https://erhananadol.com/dunyanin-geoit-sekli-ve-sonuclari/
https://tr.wikipedia.org/wiki/Osmanlı_İmparatorluğu
https://www.boyabattso.org.tr/sayfa/ekonomi.html
https://www.tarimorman.gov.tr/Sayfalar/AnaSayfa.aspx
https://tr.wikipedia.org/wiki/Tarım_ve_Orman_Bakanlığı#:~:text=Gıda%20üretimi%2C%20güvenliği%20ve%20güvenirliği,korunması%20ile%20verimli%20kullanılmasını%20sağlamak.
https://dsi.gov.tr
https://www.ogm.gov.tr/tr/kurulusumuz/genel-bilgiler
https://www.aoc.gov.tr/Portal/Anasayfa
https://www.suen.gov.tr/Suen/default.aspx
https://www.caykur.gov.tr/AnaSayfa.aspx
https://www.esk.gov.tr
https://www.tigem.gov.tr
https://www.tkdk.gov.tr
https://www.tkdk.gov.tr/Content/File/Stratejik%20Plan%202024-2028.pdf
https://ticaret.gov.tr/data/5b8700a513b8761450e18d81/Genel%20Tarım%20Sektörü%20Raporu.pdf
https://www.tobb.org.tr/Documents/yayinlar/2014/turkiye_tarim_meclisi_sektor_raporu_2013_int.pdf
https://www.arkeotekno.com/pg_303_fuente-magna-kasesinin-sirri
https://ahotcupofjoe.net/2017/11/fuente-magna-bowl-not-cuneiform-not-sumerian/
https://faculty.ucr.edu/~legneref/archeol/fuentema.htm

Roth, M. T. (1995). Law Collections from Mesopotamia and Asia Minor. Scholars Press.

Borkowski, A., & Du Plessis, P. (2020). Textbook on Roman Law. Oxford University Press.

Turner, M. E., Beckett, J. V., & Afton, B. (2001). Agricultural Rent in England, 1690–1914. Cambridge University Press.

European Commission. (2012). The Common Agricultural Policy: A Partnership between Europe and Farmers.

Aydın, Z. (2010). Türkiye'de Tarım Politikaları ve Kırsal Kalkınma. İmge Kitabevi Yayınları.

Tarım ve Orman Bakanlığı. (2006). Tarım Kanunu.

Giddens, A. (2006). Sosyoloji. Çeviren: T. Atay. İstanbul: Kredi ve Yurtlar Kurumu Yayınları.

Weber, M. (2010). Ekonomi ve Toplum. Çeviren: H. Kadir. İstanbul: İletişim Yayınları.

Tilly, C. (2004). Social Movements, 1768-2004. Paradigm Publishers.

Giddens, A., Duneier, M., Appelbaum, R. P., & Carr, D. (2017). Introduction to Sociology. W.W. Norton & Company.

Hirsch, P. M. (1975). "Organizational Effectiveness: The Role of Organizational Structure." Administrative Science Quarterly, 20(1), 131-144.

Mann, M. (1986). The Sources of Social Power. Volume 1: A History of Power from the Beginning to A.D. 1760. Cambridge University Press.

Ritzer, G. (2010). Sociology: A Multiple Paradigm Science. Pine Forge Press.

Freeman, R. E. (1984). Strategic Management: A Stakeholder Approach. Pitman.

Scott, W. R. (2003). Organizations: Rational, Natural, and Open Systems. Pearson.

Santos, B. S. (2002). Toward a New Social Contract. Polity Press.

https://tr.wikipedia.org/wiki/Aşamalar_Kuramı

https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/746545

https://www.researchgate.net/publication/318003161_ORTA_GELIR_TUZAGINI_ACIKLAYAN_TEORIK_VE_AMPIRIK_YAKLASIMLAR

https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/08/Onuncu_Kalkinma_Plani-2014-2018.pdf

https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/On_Birinci_Kalkinma_Plani-2019-2023.pdf

https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/12/On-Ikinci-Kalkinma-Plani_2024-2028_11122023.pdf

https://tr.pinterest.com/pin/150166968822277667/

http://www.midafternoonmap.com/2013/01/illustrated-economy.html

https://sanayigazetesi.com.tr/sanayi-devrimi-nedir/

https://www.tarimorman.gov.tr/Haber/6097/Tarimsal-Amacli-Orgutlerde-Derecelendirme-Donemi-Basliyor

https://www.tarimorman.gov.tr/Haber/6412/Tarim-Ve-Orman-Bakanligi-Tarafindan-986-Milyon-Tl-Destekleme-Odemesi-Ureticilerin-Hesaplarina-Aktariliyor

Hamurculu, O., 2020. https://medium.com/@oguzhamurculu/üniversite-dediğin-nedir-ne-değildir-e637c530d799

Çetin, H.İ., 2020.

https://edumag.net/galeri/dunya-uzerindeki-en-eski-10-universite/

Anonim, 2020.

https://www.aa.com.tr/tr/dunya/dunyanin-en-eski-universitesi-karaviyyin-universitesi/811131

https://islamansiklopedisi.org.tr/karaviyyin-camii

EĞİTİM TARİHİ

Editör, Prof.Dr. Mehmet ŞİŞMAN, T.C. ANADOLU ÜNİVERSİTESİ YAYINI NO: 3087, AÇIKÖĞRETİM FAKÜLTESİ YAYINI NO: 2011, E-ISBN 978-975-06-3369-0

TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sonuçları, 2007-2023

PAZARLAMA İLETİŞİMİNDE YAPAY ZEKA DÖNEMİ:

UYGULAMALAR, DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜMLER

EDİTÖRLER
PROF. DR. EDA BALKAŞ ERDOĞAN
DOÇ. DR. NESRİN TAN AKBULUT
DOÇ. DR. DUYGU TALİH AKKAYA

EĞİTİM
yayınevi

PAZARLAMA İLETİŞİMİNDE YAPAY ZEKA DÖNEMİ: UYGULAMALAR, DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜMLER

Editörler:

Prof. Dr. Eda Balkaş Erdoğan
Orcid: 0000-0001-6968-0794

Doç. Dr Nesrin Tan Akbulut
Orcid: 0000-0001-7882-3435

Doç. Dr. Duygu Talih Akkaya
Orcid: 0000-0002-7514-8347

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-6251-69-4
1. Baskı, Eylül 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

PAZARLAMA İLETİŞİMİNDE YAPAY ZEKA DÖNEMİ: UYGULAMALAR, DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜMLER
Editörler: Prof. Dr. Eda Balkaş Erdoğan, Doç. Dr Nesrin Tan Akbulut, Doç. Dr. Duygu Talih Akkaya
VI+114 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-6251-69-4

"Bu kitapta yer alan makalelerde ifade edilen görüşler ve fikirleri Editörler ve yayıncının değil, yazarların bakış açılarını yansıtır. Editörler ve yayıncı bu gibi durumlarda hiçbir sorumluluk ve yükümlülük kabul etmemektedir. Yayınlanan içerikle ilgili tüm sorumlululuk yazarlara aittir. "

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

Kaynakça

Abelha, D. M., Fernandes, S., Mesquita, D., Seabra, F., & Oliveira, I. (2020). Graduate employability and competence development in higher education—A systematic literature review using PRISMA. *Sustainability, 12*(15), 5900.

Ashford-Rowe, K., Herrington, J., & Brown, C. (2014). Establishing the critical elements that determine authentic assessment. *Assessment & Evaluation in Higher Education, 39*(2), 205-222. https://doi.org/10.1080/02602938.2013.819566

Australian Government. (2015). National employment strategy. Retrieved from https://www.australia.gov.au/

Barker, R. T. (2014). Three skills every marketing graduate should have: Professional competence, business skills, and personal attributes. *Journal of Marketing Education, 36*(2), 120-130. https://doi.org/10.1177/0273475313513180

Barber, N., Buchan, H., & Bowen, P. (2013). Integrating authentic assessment in marketing education. *Marketing Education Review, 23*(1), 29-40. https://doi.org/10.2753/MER1052-8008230103

Bianchi, G., Miglio, R., & Sebastiani, G. (2022). The development of digital and green competences in EU education systems. *European Journal of Education, 57*(1), 72-88.

Black, P., & Wiliam, D. (1998). Assessment and classroom learning. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 5(1), 7-74.

Bloom, B. S. (1956). *Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals*. Longman.

Brookhart, S. M. (2010). *How to assess higher-order thinking skills in your classroom*. ASCD.

Chamorro-Premuzic, T., Akhtar, R., Winsborough, D., & Sherman, R. A. (2017). The datafication of talent: How technology is advancing the science of human potential at work. Current Opinion in Behavioral Sciences, 18, 13-16. https://doi.org/10.1016/j.cobeha.2017.04.007

Dachsel, A., Hametner, M., & Prammer, M. (2006). The Lisbon Strategy and its implications for education and training policies. In EU Education and Training Policies (pp. 25-48). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-319-60246-0_3

Dearing, R. (1997). *Higher education in the learning society: Report of the National Committee of Inquiry into Higher Education*. London: HMSO.

Deloitte, 2024. *Generative AI and the Future of Work*. [online] Available at: https://www.deloitte.com/global/en/services/consulting/research/generative-ai-and-the-future-of-work.html [Accessed 26 July 2024].

DeSeCo. (2016). *Definition and selection of key competencies*. OECD Publishing.

EUROCIRCLE. (2022). Green Competence Framework. Retrieved from https://www.eurocircle.org/

European Commission. (2022). Entrepreneurship Competence Framework. Retrieved from https://ec.europa.eu/

Fuller, A. (2021). The impact of COVID-19 on skills demand and how it may affect future employment. *World Economic Forum*. Retrieved from https://www.weforum.org

Garrison, C., & Ehringhaus, M. (2007). Formative and summative assessments in the classroom. *Association for Middle Level Education*.

Gedera, D. (2023). A Holistic Approach to Authentic Assessment. *Asian Journal of Assessment in Teaching and Learning*, 13(2), 23–34. https://doi.org/10.37134/ajatel.vol13.2.3.2023.

Gikandi, J. W., Morrow, D., & Davis, N. E. (2011). Online formative assessment in higher education: A review of the literature. *Computers & Education*, 57(4), 2333-2351.

Gonzales, N. A. P. (2020). 21st Century Skills in Higher Education: Teaching and Learning at Ifugao State University, Philippines. *Asian Journal of Assessment in Teaching and Learning*, 10(2), 72-81. https://doi.org/10.37134/ajatel.vol10.2.8.2020.

Gov UK. (2016). Teaching Excellence Framework and Graduate Outcomes Survey. Retrieved from https://www.gov.uk/

Gulikers, J. T., Bastiaens, T. J., & Kirschner, P. A. (2004). A five-dimensional framework for authentic assessment. *Educational Technology Research and Development*, 52(3), 67-86.

Harlen, W. (2005). Teachers' summative practices and assessment for learning—tensions and synergies. *Curriculum Journal*, 16(2), 207-223.

Herrington, J., & Herrington, A. (1998). Authentic assessment and multimedia: How university students respond to a model of authentic assessment. *Higher Education Research & Development*, 17(3), 305-322.

Higher Education Statistics Agency (HESA), 2023. *Graduate Outcomes Survey*. [online] Available at: https://www.graduateoutcomes.ac.uk/ [Accessed 26 July 2024].

Holmes, W. (2018). Artificial intelligence in education: Promises and implications for teaching and learning. *Education in the North*, 25(1), 1-14.

Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2020). *Artificial intelligence in education: Promises and implications for teaching and learning*. Center for Curriculum Redesign.

IBM. (2021). Watson in Education. Retrieved from https://www.ibm.com/watson/education

INEE. (2019). National Education Evaluation Institute reports on education quality in Mexico. Retrieved from https://www.inee.edu.mx/

Institute of Student Employers (ISE). (2021). *ISE Annual Survey*. Retrieved from https://ise.org.uk

Jackson, D., Sibson, R., & Riebe, L. (2013). Delivering work-ready business graduates: Keeping our promises and evaluating our performance. *Journal of Teaching and Learning for Graduate Employability, 4*(1), 2-22. https://doi.org/10.21153/jtlge2013vol4no1art550

Jamieson, I., & Naidoo, R. (2004). The globalised university: Trends and challenges in teaching and learning. *Higher Education Quarterly, 58*(4), 228-242.

KEDI. (2019). Nuri Curriculum: The Korean early childhood education and care system. Korean Educational Development Institute.

Luckin, R., Holmes, W., Griffiths, M., & Forcier, L. B. (2016). Intelligence unleashed: An argument for AI in education. *Pearson Education*.

McAfee, A., & Brynjolfsson, E. (2017). Machine, Platform, Crowd: Harnessing Our Digital Future. W. W. Norton & Company.

MEXT. (2014). *Top Global University Project*. Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology-Japan.

Miller, G. E. (1990). The assessment of clinical skills/competence/performance. *Academic Medicine*, 65(9), S63-S67.

Montano, S., Gill-Simmen, L., Lee, D., Walsh, L., Duffy, D., & Newman, N. (2023). Assessing authentically – learnings from marketing educators. *Journal of Marketing Management*, 39(17-18), 1677-1709. https://doi.org/10.1080/0267257X.2023.2217826.

Montano, D., Kasper, M., Falkenstein, M., & Elbert, T. (2023). The future of higher education: Teaching excellence and employability. Higher Education Research & Development, 42(1), 1-20. https://doi.org/10.1080/07294360.2022.2081716

MYK. (2015). *Türkiye Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi*. Mesleki Yeterlilik Kurumu.

NUC. (2019). National Universities Commission curriculum updates. Retrieved from https://www.nuc.edu.ng/

Oraison, H., Konjarski, L., & Howe, S. (2019). Does university prepare students for employment?: Alignment between graduate attributes, accreditation requirements and industry employability criteria. *Journal of Teaching and Learning for Graduate Employability*, 10(1), 173-194.

Owston, R., & York, D. N. (2018). The relationship between online learning and authentic assessment. *Internet and Higher Education, 39*, 44-53. https://doi.org/10.1016/j.iheduc.2018.07.002

Palm, T. (2008). Performance assessment and authentic assessment: A conceptual analysis of the literature. *Practical Assessment, Research, and Evaluation*, 13(4). https://doi.org/10.7275/0qpc-ws45

Perie, M., Marion, S., & Gong, B. (2009). Moving beyond AYP: High-quality interim assessments for accountability and instruction. *Educational Measurement: Issues and Practice*, 28(3), 3-13.

Popenici, S. A. D., & Kerr, S. (2017). Exploring the impact of artificial intelligence on teaching and learning in higher education. *Research and Practice in Technology Enhanced Learning*, 12(1), 22.

QS. (2019). *Global Skills Gap Report*. Retrieved from https://www.qs.com

Sadler, D. R. (1989). Formative assessment and the design of instructional systems. *Instructional Science*, 18(2), 119-144.

Salesforce. (2022). *The digital skills gap: Are digital natives prepared for the future of work?* Retrieved from https://www.salesforce.com

Schlee, R. P., & Karns, G. L. (2017). The relationship between social networking skills and entry-level marketing students' marketability. *Marketing Education Review, 27*(2), 28-37. https://doi.org/10.1080/10528008.2017.1305307

SAQA. (2021). South African Qualifications Authority annual report. Retrieved from https://www.saqa.org.za/

Schlee, R. P., & Karns, G. L. (2017). Integrated marketing education: Real-world connections. *Journal of Marketing Education*, 29(1), 13-27.

Selingo, J. J. (2020). The New U: Fast, Flexible and Affordable Higher Education. John Wiley & Sons.

Siemens, G., Gasevic, D., & Dawson, S. (2015). Preparing for the digital university: A review of the history and current state of distance, blended, and online learning. Retrieved from http://linkresearchlab.org/PreparingDigitalUniversity.pdf

Siemens, G. (2013). Learning analytics: The emergence of a discipline. *American Behavioral Scientist*, 57(10), 1380-1400.

SkillsFuture. (2020). SkillsFuture Singapore. Retrieved from https://www.skillsfuture.gov.sg/

Sokhanvar, Z., Salehi, K., & Sokhanvar, F. (2021). Advantages of authentic assessment for improving the learning experience and employability skills of higher education students: A systematic literature review. *Studies in Educational Evaluation*, 70, 101030. https://doi.org/10.1016/j.stueduc.2021.101030

Somerville, M. (2019). Accountability in higher education: The case for the integration of authentic assessment. *Higher Education Quarterly, 73*(4), 508-522. https://doi.org/10.1111/hequ.12189

Statistics Canada. (2018). National Graduates Survey. Retrieved from https://www.statcan.gc.ca/

Storey, C., Killen, R., & Harding, L. (2019). Authentic assessment in marketing education. *Journal of Marketing Education*, 41(3), 195-211.

Succi, C., & Canovi, M. (2020). Soft skills to enhance graduate employability: Comparing students and employers' perceptions. *Studies in Higher Education, 45*(9), 1834-1847. https://doi.org/10.1080/03075079.2019.1585420

Tapp, A., & Hughes, T. (2020). Closing the gap: Using innovative pedagogy to bridge the theory-practice divide in marketing education. *Marketing Education Review, 30*(1), 22-33. https://doi.org/10.1080/10528008.2020.1718775

Villarroel, V., Bloxham, S., Bruna, D., Bruna, C., & Herrera-Seda, C. (2018). Authentic assessment: Creating a blueprint for course design. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 43(7), 1136-1152.

Von Ahn, L. (2013). Duolingo: Learn a Language for Free While Helping to Translate the Web. International Conference on Intelligent User Interfaces. https://doi.org/10.1145/2449396.2449400

Wellman, N. (2010b). Linking theory and practice in marketing education. *Journal of Marketing Education, 32*(3), 220-230. https://doi.org/10.1177/0273475310377789

Wiggins, G. (1990). The case for authentic assessment. *Practical Assessment, Research, and Evaluation*, 2(1), 2.

Wilton, N. (2008). Business graduates and management jobs: An employability match made in heaven? *Journal of Education and Work, 21*(2), 143-158.

World Economic Forum. (2020). *The future of jobs report 2020*. Retrieved from https://www.weforum.org/reports/the-future-of-jobs-report-2020

Wymbs, C. (2011). Digital marketing: The time for a new "academic major" has arrived. *Journal of Marketing Education*, 33(1), 93-106.

YÖK. (2020). *Yetenek Kapısı Projesi*. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı.

Zawacki-Richter, O., Marín, V. I., Bond, M., & Gouverneur, F. (2019). Systematic review of research on artificial intelligence applications in higher education–where are the educators? *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 16(1), 39.

TURKEY-IRAQI KURDISH REGIONAL GOVERNMENT RELATIONS FROM THE PERSPECTIVE OF TURKISH FOREIGN POLICY AFTER THE ARAB SPRING

HÜSEYİN AKTUĞ
ASST. PROF. ARZU ÇETİNKAYA

EĞİTİM
yayınevi

TURKEY-IRAQI KURDISH REGIONAL GOVERNMENT RELATIONS FROM THE PERSPECTIVE OF TURKISH FOREIGN POLICY AFTER THE ARAB SPRING

Hüseyin Aktuğ, Asst. Prof. Arzu Çetinkaya

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Kübra Konca Nam
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 76780

ISBN: 978-625-6251-63-2
1. Edition, September 2024

Library Information Card

TURKEY-IRAQI KURDISH REGIONAL GOVERNMENT RELATIONS FROM THE PERSPECTIVE OF TURKISH FOREIGN POLICY AFTER THE ARAB SPRING
Hüseyin Aktuğ, Asst. Prof. Arzu Çetinkaya
IV+116, 135x215 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-6251-63-2

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

RESOURCES

Abuhasan, M. 2013. Arap baharı sonrası Suriye'de yaşanan gelişmeler ve Türkiye'nin güvenliğine etkileri. Yüksek Lisans Tezi, T.C. Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 162s.

Akıllı, E. 2012. Türk dış politikası zemininde arap baharı. Ortadoğu Analiz, 4(37): 39-45.

Aktaş, M. 2012. Arap Baharı ve Ortadoğu'da Demokrasi Sorunu, Arap Baharı Ortadoğu'da Demokrasi Arayışı ve Türkiye Modeli, Nobel Yayıncılık, Ankara.

Al JazeeraTurk. 2014. Arap Baharı Başarılı Oldu Mu?, Erişim Adresi: http://www.aljazeera.com.tr/gorus/arap-bahari-basarili-oldu-mu, Erişim Tarihi: 21.03.2023.

Anderson, L. 2011. Demystifying the Arab spring, May/June 2011, Erişim Adresi: https://www.foreignaffairs.com/articles/libya/2011-04-03/demystifying-arab- spring, Erişim Tarihi: 21.03.2023.

Aras, İ. 2014. Avrupa Birliği ve İngiltere'nin Arap Baharına Bakışları, Arap Baharı Üzerine Değerlendirmeler, Der. Armağan Gözakman ve Perihan Aksoy, Detay Yayıncılık.

Arı, T. 2012. Geçmişte Günümüze, Orta Doğu, Siyaset, Savaş ve Diplomasi, Cilt 1, (5. Baskı), MKM Yayınları, İstanbul.

Arı, T. 2015. Yemen'de Arap Baharından Husi Darbesine: Bir Demokrasi Denemesinden Başarısız Devlete mi?, Erişim Adresi: http://www.tayyarari.com/dowloand/Yemen'de%20Husi%20Darbesi(1).pdf, Erişim Tarihi: 21.03.2023,

Aydın, M.Ş. 2014. Arap baharı ve Mısır'da yansımaları. Yüksek Lisans Tezi, AtılımÜniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Ayhan, V. 2012.Arap Baharı: İnsanlar, Devrimler ve Değişim, MKM Yayınları, Bursa.

Balcı, A. 2013. Türkiye Dış Politikası İlkeler, Aktörler, Uygulamalar, Etkileşim Yayınları, İstanbul.

Balcı. A. 2014. Türkiye Dış Politikası: İlkeler, Aktörler, Uygulamalar. (3. Baskı). Etkileşim Yayınları, İstanbul.

Barut, E. 2013. Irak kürt bölgesel yönetiminde dış politika ve güvenlik ekseninde türkiye algısı. Yüksek Lisans Tezi. T.C. Polis Akademisi Güvenlik Anabilim Dalı, Ankara.

Barzani, M. 2017. Barzani ve Kürt Ulusal Özgürlük Hareketi I. (Çev. Vahdettin İnce), (6.Baskı), Doz Yayıncılık, İstanbul.

BBCNEWS 2017. Kerkük operasyonu sonrası peşmerge güçleri 2014 sınırlarına çekildi Erişim Adresi: http://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-41664850, Erişim Tarihi: 21.03.2023.

BİLGESAM. Irak'taki Gelişmeler ve Türkiye (III), Erişim Adresi: http://www.bilgesam.org/images/IRAK-7-1.pdf, Erişim Tarihi: 21.03.2023.

88

Bilgin, M.S. 2016. İki savaş arası dönemde türkiye'nin ortadoğu politikası. Gazi Akademik Bakış, 9(18): 33-44.

Birdal, M. 2016 Yasemin devrimi Sonrası Tunus, Erişim Adresi: http://www.tuiçakademi.org/yasemin-devrimi-sonrası-tunus/, Erişim Tarihi: 21.03.2023.

Bostancı, M. 2013. Türk-Arap ilişkilerine etkisis bakımından bağdat paktı. Gazi Akademik Bakış Dergisi, 7(13):171-184.

Bulaç, A. 2013. Arap Baharı ve Küresel Ekonomi, 2006 Erişim Adresi: http://www.zaman.com.tr/yazarlar/ali-bulac/arap-bahari-ve-kureselekonomi_2038777.html, Erişim Tarihi: 21.03.2023

Ceviz, N. 2011. Tarihten Günümüze Libya, Orsam, Ankara.

Cumhuriyet Gazetesi, 2017. Donald Trump Kudüs talimatını verdi Erişim Adresi: http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/dunya/880390/Donald_TrumpKudustalimatini_verdi.html, Erişim Tarihi; 21.03.2023.

Çakmak, H. 2013. Türk Dış Politikasında 41 Kriz, (2. Baskı), Kripto Basın Yayım Dağıtım, İstanbul.

Çavuş, T. 2012. Dış Politikada Yumuşak Güç Kavramı ve Türkiye'nin Güç Kullanımı, KSÜİİBFDergisi, 2(2), 23-37.

Çelik, S. ve Gürtuna, A. 2005. Büyük Ortadoğu Projesi ve Türkiye'ye Etkileri, Global Strateji Enstitüsü, Ankara.

Çetinkaya, G. S. 2016. Bağdat Paktı'nın kuruluş sürecinde türkiye'nin Ortadoğu ve Batı ile ilişkileri, Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi, 1-29.

Çiçekçi, C. (2012). Arap Baharı Sürecinde Türk Dış Politikasındaki Dönüşüm Anahatları, Erişim Adresi: https://www.academia.edu/1433816/Arap_Baharı_Sürecinde_Türk_Dış_Politikasındaki_Dönüşümün_Anahatları, Erişim Tarihi: 21.03.2023

Dalar, M. 2015. Kendi kaderini tayin hakkı kavramı, federasyon ve ırak kürdistan bölgesel yönetimi, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 20(32):13-57.

Dalar, M. 2016. Tarihsel, siyasal ve Hukuksal Perspektifiyle, Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi, Alfa Aktüel Yayınları, Bursa.

Davutoğlu, A. 2004 Stratejik Derinlik: Türkiye'nin Uluslararası Konumu. Küre Yayınları, İstanbul.

Devran, Y & Özcan, Ö. F. 2016. Söylemlerin dilinden suriye sorunu, Marmara İletişim Dergisi, 25: 35-52.

Diriöz, O. 2012. Libya'da politik dönüşümü sorunları ve fırsatları, Ortadoğu Analiz, 4(38): 63-70.

Doğan, Gürkan, Durgun, Bülent 2012. Arap baharı ve Libya: Tarihsel süreç ve demokratikleşme kavramı çerçevesinde bir değerlendirme. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(15):1-10.

Doruk, Ö. 2010. AK Parti Döneminde Türkiye'nin Kuzey Irak Politikası: Gerginlikten Uzlaşmaya. Yüksek Lisans Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

89

Duran, B. 2009. Ortadoğu Yıllığı 2008, Küre Yayınları, İstanbul.

Dünya Gazetesi 2008, Gözler Gül'ün Ermenistan ziyaretinde, Erişim Adresi: https://www.dw.com/tr/g%C3%B6zler-g%C3%BCl%C3%BCn-ermenistan-ziyaretinde/a-3622747, Erişim Tarihi: 21.03.2023.

Elwatannews, "Bingazi Bombalandı", 21.03.2023

Emirhanoğlu, G. 2018.Realist ve Liberal Teoriler Işığında Ak Parti Hükümetleri'nin Ortadoğu Politikaları (2002-2015).Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Erhan, Ç. 1996. Avrupa'nın intiharı ve ikinci dünya savaşı sonrasında temel sorunlar, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 51(1-4): 259-273.

Erol, M. S. & Ozan, E. 2011. Türk dış politikasında süreklilik unsuru olarak siyasal rejim. Gazi Akademik Bakış, 4(8): 13-38.

Ersoy, M. A. 2014. Bir Gazetecinin Gözünden Arap Baharı: Suriye, Libya ve Yemen İzlenimleri, Küre Yayınları, İstanbul.

Fırat, M. 2009. 1945-1960 Yunanistan'la İlişkiler (15. bs.). İletişim Yayınları, İstanbul.

Giritli, İ. 2011. Detente'a Dair, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 42(1-4): 31-59.

Gönlübol, M. 1989. Olaylarla Türk Dış Politikası, Alkım Yayıncılık, İstanbul.

Gözen, R. 2014. ABD Dış Politikası Karar Alma Sitemi ve ABD Dış Politikası Yaklaşımları (1. bs.). Anadolu Üniversitesi Yayını, Eskişehir.

Gün, M. S. 2012. Yemen'de Arap Baharı, Yasama Dergisi, 119-140.

Habertürk Gazetesi 2016. Trump'tan Kudüs'ü Başkent Olarak Tanıma Sözü. Erişim Adresi: http://www.haberturk.com/dunya/haber/1301822-trumptan-kudusu-baskent-olarak-tanima-sozu, Erişim Tarihi: 21.03.2023.

Hatunoğlu, A. 2011 Devrim mi İç Savaş mı: Suriye'de Arap Baharı, 2011 Erişim Adresi: http://www.academia.edu/3481291/Devrim_mi_%C4%B0%C3%A7_sava%C5% 9F_m%C4%B1_Suriyede_Arap_Bahar%C4%B1, 21.03.2023, Erişim Tarihi: 21.03.2023.

Hürriyet Gazetesi 2003. Talabani Türk Askerine Karşıyız, Erişim Adresi: http://www.hurriyet.com.tr/dunya/talabani-turk-askerine-karsiyiz-165529, Erişim Tarihi: 21.03.2023.

Hürriyet Gazetesi 2007. Dış Ticaret Açığı 2017'de 76.7 Milyar Dolar, Erişim Adresi: http://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/dis-ticaret-acigi-2017de-76-7-milyar-dolar-40726895, Erişim Tarihi: 21.03.2023.

Hürriyet Gazetesi 2017. İsrailli General Suudi Basınına İlk Kez Konuştu: "En Büyük Tehdit İran" Erişim Adresi: http://www.hurriyet.com.tr/israilli-

general-suudi-basinina-ilk-kez-konustu-en-buyuk-tehdit-iran-40647569, Erişim Tarihi:21.03.2023.

İdrisoğlu, E.R. 2015. Rusya'nın ve ABD'nin SSCB Sonrası Orta Doğu Politikaları, Erişim Adresi: http://acikerisim.selcuk.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/ 123456789/2762/278996.pdf?sequence=1&isAllowed=y, Erişim Tarihi: 21.03.2023.

90

İnaç, H. 2012. "Arap Baharı Sürecinde Arap Kimliğinin Değişim ve Dönüşümü", SDE, 2012, Erişim Adresi: http://www.sde.org.tr/tr/haberler/2030/arap-bahari-surecinde-arap- kimliginin-degisim-ve-donusumu.aspx, Erişim Tarihi: 21.03.2023

İnat, K. 2016. "Türkiye Dış Politikası Yıllığı 2015", SETA.

Karagül, İ. 2007 "İran K. Irak' giriyor, Türkiye ne yapacak?"

Kaslak, K. 2004. Manda Sistemi ve Irak ile Suriye'de Uygulaması", Erişim Adresi: http://turkoloji.cu.edu.tr/ATATURK/arastirmalar/kadir_kasalak_ataturk_donemi_turkiye_irak_iliskileri.pdf, Birinci Ortadoğu Semineri, Bildiriler,.7273.

Kekilli, E. Can, A. 2017. Referandum sonrası kerkük ve tartışmalı bölgelerin durumu: Türkiye'nin pozisyonu, SETA Perspektif, Sayı: 181, 1-5.

Koçak, K.A. 2012. Yasemin Devrimi'nden "Arap Baharı"na Tunus, Yasama Dergisi, 22: 1-10.

Köse, E. Çekiç Güç ve Türkiye,

Köylü, M. 2017 Kuzey ırak kürt siyasi hareketinin Türkiye, Irak, İran ve Suriye politikası, Toros Üniversitesi İİSBF Sosyal Bilimler Dergisi, 4(7): 72-100.

Kurdistan24, 2018, Erişim Adresi: www.kurdistan24.net/tr/, Erişim Tarihi: 21.03.2023.

Kurşun, Z. 2014. Arap Baharı Sonrası Yemen'in Çıkmazları, Erişim Adresi: http://www.aljazeera.com.tr/gorus/arap-bahari-sonrasi-yemenin-cikmazları, Erişim Tarihi: 21.03.2023,

Kurubaş, E. 2002. Irak'ta kürt ayrılıkçılığı ve barış şansı, Avrasya Dosyası, 8(4): 124-159.

Kuşoğlu, B. 2012. Libya arap baharı'na NATO katkısı, Yasama Dergisi, 7(22), 99-118.

Lewis, B. 2013. Ortadoğu, İki Bin Yıllık Ortadoğu Tarihi, (9. Baskı), (Çev. Selen Y. Kölay). Ankara.

Malsin, J. 2015. Why the Arab Spring Has Not Led to Disaster in Tunisia. Erişim Adresi: http://time.com/4154134/arab-spring-tunisia-anniversary/, Erişim Tarihi: 21.03.2023,

Mcdowall, D. 2004. Modern Kürt Tarihi, Çev. (Neşenur Domaniç). Doruk Yayımcılık, Ankara.

Milliyet Gazetesi 2017. Kuzey Irak'a Yumurta İhracatı, Erişim Adresi: http://www.milliyet.com.tr/kuzey-irak-a-yumurta-ihracati-afyonkarahisar-yerelhaber-2300090/, Erişim Tarihi, 21.03.2023.

Mynet, 2017. Barzani: ABD'yle Anlaştık, IŞİD'den Alınan Yerler Peşmerge'nin! Erişim Adresi: http://www.mynet.com/haber/dunya/barzani-abdyle-anlastik-isidden-alinan-yerler-pesmergenin-2730855-1, Erişim Tarhi:21.03.2023.

NTV, 2011. İran Kuzey Irak'la Bir Sınır Kapısını Açtı, https://www.ntv.com.tr/dunya/iran-kuzey-irakla-bir-sinir-kapisini-acti,VHdvOXMRAEyX-oxYcy62zQ, Erişim Tarihi: 21.03.2023.

Oğuzlu, T. 2011. Arap Baharı ve Yansımaları, Erişim Adresi: www.orsam.org.tr/tr/trUploads/Yazilar/Dosyalar/2011127_kapak1.pdf, Erişim Tarihi: 21.03.2023,

91

ONDEİO 2017. 10 Maddede Abdullah Gül'ün Cumhurbaşkanlığı Dönemi, Erişim Adresi: https://onedio.com/haber/cumhurbaskanligi-nda-abdullah-gul-donemi-355196, Erişim Tarihi: 21.03.2023.

Oran, B. 1996. Kalkık horoz-çekiç güç ve kürt devleti, Uluslararası İlişkiler ve Stratejik Araştırma Dergisi (Avrasya Dosyası), 3(1): 155-173.

Oran, B. 2005. Türk Dış Politikası (1919-1980) Cilt I, İletişim Yayınları, İstanbul.

Oran, B. 2013. Türk Dış Politikası (2001-2012) Cilt III, İletişim Yayınları, İstanbul.

Orhan, D.D. 2013. Ortadoğu'nun krizi: Arap baharı ve demokrasi'nin geleceği, Atılım Sosyal Bilimler Dergisi, 3(1-2): 17-29.

Orsam. 2012. Arap Baharı Mı Ortadoğu Kışı Mı?, Erişim Adresi: http://www.orsam.org.tr/tr/trUploads/Yazilar/Dosyalar/2012116_edremit_tutanak_SON.pdf, Erişim Tarihi: 21.03.2023,

Öğür, B. Baykal, Z. Balcı, A. 2014. Kuzey Irak - Türkiye İlişkileri: PKK, Güvenlik ve İşbirliği, Ortadoğu Araştırma Merkezi, Rapor: 1, 6-58.

Özalp, H. 2005. Irak anayasası, Serbesti Siyasi Fikir Dergisi, 22: 2-73.

Özdağ, Ü. 2000. Türk Ordusu'nun Kuzey Irak Operasyonlar, Pegasus Yayınları, İstanbul.

Özdemir, E. 2017. Suriyeli mülteciler krizinin türkiye'ye etkileri, Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi, 1(3): 114-140.

Özlük, E. 2014. NATO'yu anlamak: Dönüşümü, yeni kimlikleri ve uyum süreçleri, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 31, 209-225.

Öztürkler, H. 2011. Suriye ekonomisinin genel özellikleri ve 2011 sonrası dönemdeki gelişimi, Ortadoğu Analiz, 3(29), 1-11.

Paksoy, M. 2012. "Arap Bahar'ının Sosyo-Ekonomik Etkileri: Türkiye-Suriye Karşılaştırması", II. Bölgesel Sorunlar ve Türkiye Sempozyumu, 1-2.10.2012. (Erişim Adresi: http://iibfdergisi.ksu.edu.tr/Imagesimages/files/8.pdf, Erişim Tarihi: 21.03.2023.

Pirinççi, M. 2014. "ABD'nin IŞİD Stratejisi ve Irakile Suriye'ye Olası Yansımaları", ORSAM Raporu, No: 191, Eylül 2014, s.7.

Radikal Gazetesi 2004. Bir Irak Krizi Daha Kapıda, Erişim Adresi: http://www.radikal.com.tr/yazarlar/murat-yetkin/bir-irak-krizi-daha-kapida-697542/, Erişim Tarihi: 21.03.2023.

Reçber, K., Ayhan, V. 2013. Türkiye-Suriye arasındaki krizin Hatay bölgesi üzerindeki etkileri, Alternatif Politika, 5(3):1-13.

Said, E. 2003. Şarkiyatçılık, çev. Berna Ünler, Metis Yayınları, İstanbul.

Sander, O. 1994. Siyasi Tarıh 1918-1994, İmge Yayınları, Ankara.

Sander, O. 2006. Türkiye'nin Dış Politikası, İmge Yayınları, Ankara.

Semin, A. & Sandıklı, A. 2012. Bütün Boyutlarıyla Suriye Krizi ve Türkiye, Bilgesam, Rapor 52

Sinkaya, B. 2011. Geçmişten günümüze Türkiye'nin Ortadoğu politikası ve Batı etkisi, Adam Akademi Sosyal Bilimler Dergisi, 1(1): 79-100.

92

Star Gazetesi 2015. Türk Bankalar Kuzey Irak Yolcusu, Erişim Adresi: http://www.star.com.tr/ekonomi/turk-bankalar-kuzey-irak-yolcusu-haber-1048768/, Erişim Tarihi, 21.03.2023.

Şahbaz, M. 2018. Soğuk Savaş Sonrası Dönemde Güney Kafkasya'da Küresel Rekabet. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniveristesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Şahin, M. 2010. Türkiye'nin Ortadoğu politikası: Süreklilik ve değişim, Akademik Ortadoğu, 4(2): 10-22.

Tekek, Murat 2012. "Arap Baharı ve Nedenleri", ORSAM, Erişim Adresi: http://www.orsam.org.tr/tr/yazigoster.aspx?ID=2964, Erişim Tarihi: 21.03.2023.

Teliman, M. 2012. Anadolu'nun damgalanmış halkı, yezidiler, Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi, 1(1): 963-971.

Toby Dodge, 2011. Conclusion: the Middle East After the Arab Spring", 2011 Erişim Adresi: http://www.lse.ac.uk/IDEAS/publications/reports/pdf/SR011/FINAL_LSE_IDEAConclusionsTheMiddleEastAfterTheArabSpring_Dodge.pdf, Erişim Tarihi: 21.03.2023.

Turan, Y. & Karanfil, A. 2017. Türk Dış Politikasında Yumuşak Güç Unsuru ve T.C Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü Örneği, Uluslararası Politik Araştırmalar Dergisi, 3(1), 18-32.

Türkmen, İ. 2010. Türkiye'nin Ortadoğu Politikası, Bilgesam.

Ulusu, G. 2015. Bush Doktrini Sonrası ABD'nin Irak ve Suriye Politikası ve Türkiye'ye Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Ulutaş, U. ve Torlak, F. 2011. Devrimden Demokrasiye Tunus'un Seçimi, Seta Analiz, 46: 1-23.

Xemgin, E. 2013. Kürdistan Tarihi. (4. Baskı), Doz Yayımcılık, İstanbul.

Yamaç, M. 2019. Fransız Diplomatik Belgelerinde Ağrı İsyanı (1926-1930), (1.Baskı), Türk Tarih Kurumu, Ankara.

Yavuz, C. Ve Erdurmaz, S. 2012. Arap Baharı ve Türkiye, Ortadoğu'da Kırılan Fay Hatları, Berikan Ofset Matbaa, Ankara.

Yavuz, C. ve Erdurmaz, S. 2012. Arap Baharı ve Türkiye, Berikan Yayınevi, Ankara.

Yazıcı, N. 2011. 1926-1956 dönemi türk dış politikasında Musul sorunu, Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi, 14: 133-179.

Yentürk, Y. 2016. İkinci Dünya Savaşı Döneminde Türk Dış Politikası ve Denge Siyaseti. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yıldız, D. 2017. Kuzey Irak'tan Kıbrıs'a Ateş ve Su, Yeni Ortadoğu Akdeniz, Bizim Kitaplar, İstanbul.

Yıldız, K. 2005. Irak Kürtleri, Dün bugün ve yarın, (Çev,A.H. Engin Urcan), Belge Yayınları, İstanbul.

Zeyrek, S. & Akman, H. 2015. 1957 Suriye Krizi ve Türkiye- Suriye İlişkilerinde Bunalım (9. bs.) İstanbul Üniversitesi Avrasya Enstitüsü Yayınları, İstanbul.

TEKNOLOJİK KÜRESELLEŞME

İSTİHBARAT VE TERÖRİZM

HASAN BALÇIN
DOÇ. DR. MEHMET YUNUS ÇELİK

EĞİTİM
yayınevi

TEKNOLOJİK KÜRESELLEŞME, İSTİHBARAT VE TERÖRİZM

Hasan Balçın, Doç. Dr. Mehmet Yunus Çelik

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-67-0
1. Baskı, Eylül 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

TEKNOLOJİK KÜRESELLEŞME, İSTİHBARAT VE TERÖRİZM
Hasan Balçın, Doç. Dr. Mehmet Yunus Çelik
VIII+86 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-67-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Altuğ, Y. (1995). *Terörün anatomisi*. Altın Kitaplar Yayınevi.

Arıboğan, D. Ü. (2003). *Tarihin sonundan barışın sonuna terörizmi anlamak ve anlamlandırmak*. Timaş Yayınları.

Avcı, G. (2004). *İstihbarat teknikleri: Aktörleri, örgütleri ve açmazları*. Timaş Yayınları.

Ayhan, A. (2002). *Dünden bugüne Türkiye'de bilim-teknoloji ve geleceğin teknolojileri*. Güriş Holding.

Balcı, H. (2013). *Savunma sanayii için teknoloji transfer yöntemi seçim kriterlerinin belirlenmesi ve ahp tekniği ile uygun yöntem seçimi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Kara Harp Okulu Komutanlığı.

Bayraktar, G. (2014). Harbin beşinci boyutunun yeni gereksinimi: Siber istihbarat. *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, *10* (20), 119-148.

Benny, D. J. (2014). *Industrial espionage developing a counterespionage program*. Routledge.

Biçer, S. (2017). Ulusal güvenlik ve istihbarat sisteminde geleneksel anlayıştan modern ve değişen ihtiyaçlar dönemine geçiş. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 435-464.

Brynjar, T. H. (2004). *Ffı explains al-quida document*. Norwegian Defence Research Establishmen.

Cameron, G. (2004). The Biological, Radyological and Nucleer (CBRN) Threat-Exaggeretion or Apocolypse Soon?. Jones D. M. (Eds.). *Globalisation and the New Terror*. Edward Elgar Pub.

Chailand, G. & Blin, A. (Ed.). (2016). *Terörizmin tarihi antikçağdan Işid'e*. (B. Tanatar, Çev.), Nora Kitap.

Combs, C. C. (2003). *Terrorism in the Twenty-First Century*. Prentice Hall.

Conway, M. (2005). Terrorist 'Use' of the Internet and Fighting Back. *Information & Security An International Journal.* 19, 9-30.

Çanlı, M. (2024). https://strasam.org/strateji/istihbarat/istihbarat-nedir-ne-degildir-212. Erişim tarihi; 11.09.2024

Çelik, M. Y. (2012). Boyutları Ve Farklı Algılarıyla Küreselleşme. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 32, 57-73

Çelik, M. Y. (2020). Social and Economic Transformation With the Institutional Economic Perspective. In I. Akansel (Ed.), Comparative Approaches to Old and New Institutional Economics (pp. 108-132). IGI Global. https://doi.org/10.4018/978-1-7998-0333-1.ch007

Dilek, S. (2010). Türkiye'de yeni ekonominin tüketicilere Enformasyon sağlama olanakları. ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 6, Sayı 11, 2010, ss. 63–78

Drucker, P. (1993). *Gelecek için yönetim*. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Duygun, S. (2004). *Teknoloji transferi nedir ve teknoloji transferindeki başarı faktörlerinin firma yeniliğine katkısı*. [Yüksek Lisans Tezi]. Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü.

Erkan, H. (2019). Bilgi Toplumu'na İlişkin. Retrieved from http:/www.deu.edu.tr/userweb/husnu.erkan/BILGI_TOPLUMUNA_ILISKIN_NOT.doc

Erün, T. (2012). *Ankara'daki teknopark firmalarının teknopark içerisindeki işbirliği uygulamalarının teknoloji transfer performansları üzerine etkisi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Kara Harp Okulu Komutanlığı.

Eser, Z. E. (2011). *Dünden bugüne teknoloji transferi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Marmara Üniversitesi.

Eubank, L. W. (2006). *The roots of terrorism-what is terorism*. Chelsea House Publishers.

Freeman, C. (1982). *The economics of ındustrial ınnovation*. Mıt Press.

Gladwell, M. (2003). *Connecting the dots, the paradoxes of intelligence reform*. Newyorker.

Gözlü, S. (1986). *Teknoloji transferinde lisans anlaşmaları ve bir değerlendirme*. [Doktora Tezi]. İstanbul Teknik Üniversitesi.

Güntay, V. (2018). Siber güvenliğin uluslararası politikada etki aracına dönüşmesi ve uluslararası aktörler. *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, *14*(27), 79-111.

Gürdal, O. (2004). Elektromanyetik bombaların etkileri ve hasar vericilikleri. *Adli Bilimler Dergisi*, *3*(3), 57-68.

Hughes, H. S. (1995). Toplum ve Bilinç. çev. Özkan, G. İstanbul, Metis Yayınları.

Işın, G. (2003). Biyolojik silahlar. *Pivolka*, Savaş Özel Sayısı, 6-11.

Karabulut, B. (2017). Uluslararası ilişkilerde savaş olgusunun yaşadığı dönüşüm: Hibrit savaş ve Rusya örneği. *Karadeniz Araştırmaları*, 15(55), 115-130.

Karakaya, Ç. (2009). *Analitik hiyerarşik proses yöntemi ile teknoloji transfer seçimi*. [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Teknik Üniversitesi.

Kent, S. (2003). *Stratejik İstihbarat*. (B. Y. Özbek, N. Şüküroğlu-Arıca, (Çev.). Asam.

Khalil, T. M. (2000). *Management Of Technology: The Key To Competitiveness And Wealth Creation*. McGraw-Hill.

Kiper, M. (2004). *Teknoloji, teknoloji transfer mekanizmaları bu kapsamda kamu tedarik politikalarının önemi*. Teknoloji - Tmmob 50. Yıl Yayınları.

Knop, K. V. (2008). *Institutionalization Of A Web-Focused Multinational Counter-Terrorism Campaign Intelligent System. Responses To Cyber Terrorism*. Ios Press.

Korkmaz, S. C. (2016). *Terörün propagandası: DAEŞ Terör Örgütü ve 'Konstantiniyye' Dergisi*. ORSAM.

Little, D. A. (1981). *The strategic management of technology*. Report of material presented at the 1981 European Management Forum in Davos.

Lowenthal, M. M. (2006). *Intelligence from secrets to policiy*. CQ Press.

Mihaela, C. (2010). *Department of defense dictionary of military and associated terms*. [Çevrim-içi: https://www.academia.edu/36249113/Department_of_Defense_Dictionary_of_Military_and_Associated_Terms], Erişim tarihi: 23.10.2023.

Milli İstihbarat Teşkilatı. (2024). https://www.mit.gov.tr/sozluk.html#%C4%B0. Erişim tarihi; 11.09.2024.

NATO. (2015). *Nato humınt centre of excellence*. [Çevrim-içi: https://www.natohcoe.org/], Erişim tarihi: 18.10.2023.

Özcan, M. (2004). Yeni milenyumda yeni tehdit: siber terör. *Türk Harb-İş Dergisi*, 210, 39-40.

Özdağ, Ü. (2002). *Avrasya dosyası: Üç Aylık Uluslararası İlişkiler ve Stratejik Araştırma Dergisi: İstihbarat Özel*. Asam.

Özer, Y. (2015). Terörizmle mücadelede istihbaratın rolü: Kültürel istihbarat konsepti. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2*(1), 51-80.

Rapoport, D. C. (2001). *The four waves of modern terror: International Dimensions and Consequences*. Current History. [Çevrim-içi: https://www.researchgate.net/publication/286896869], Erişim tarihi: 03.11.2023.

Ronczkowski, M. R. (2000). *Terrorism and organized hate crime-ıntelligence gathering*, *analysis, ınvestigations*. Crc Press.

Sağıroğlu, Ş., Alkan, M. (Ed.). (2018). *Siber güvenlik ve savunma farkındalık ve caydırıcılık*. Grafiker Yayınları.

Sarıhan, H. İ. (1998). *Rekabette başarının yolu teknoloji yönetimi*. Desnet Yayınları.

Seren, M. (2017). *Stratejik istihbarat*. Orion.

Seyidoğlu, H. (2009). *Uluslararası iktisat: Teori, politika ve uygulama*. Güzem Can Yayınları.

Shulsky, A. N. (2001). *Silent Warfare:Understanding the World of İntelligence*. Brassey's.

Sökmen, A. İ. (2017). *İstihbarat politikaları kapsamında dünyada uygulanan örtülü operasyonların teori ve pratiği*. Kripto.

Tosun, A. A. (1991). *Türkiye'nin ekonomik ve teknolojik kapasitesi üzerinde lisans anlaşmalarının etkileri*. [Yüksek Lisans Tezi]. Anadolu Üniversitesi.

TÜBİTAK. (2003). *2023 Türkiye ulusal strateji vizyon belgesi*. [Çevrim-içi: https://tubitak.gov.tr/sites/default/files/2023-10/Vizyon2023_Strateji_ Belgesi.pdf], Erişim tarihi: 22.11.2023.

Türk Dil Kurumu. (2023). *Teknoloji.* [Çevrim-içi: https://sozluk.gov.tr/], Erişim tarihi: 19.09.2023.

Ulusoy, G. (2000). Teknoloji yönetimi süreci üzerine bir çalışma: Türk otomotiv endüstrisi yan sanayi. *Mühendis ve Makina*, 489, 17-28.

Uygun, S. (2004). *Teknoloji transferi nedir ve teknoloji transferindeki başarı faktörlerinin firma yeniliğine katkısı*. [Yüksek Lisans Tezi]. Gebze Teknik Üniversitesi.

Yazıcı, M. (2013). Toplumsal Değişim ve Sosyal Değerler. Electronic Turkish Studies, 8(8). 1489-1501.

Yılmaz, S. (2009). *Ulusal savunma strateji, teknoloji, savaş*. Kum Saati Yayınları.

Yokuş, N. (2005). *Teknoloji stratejisinin teknoloji seçimine ve rekabete etkisinin değerlendirilmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Teknik Üniversitesi.

Yüksel, A. (2013). 2'nci Mahmut Devrinde Osmanlı İstihbaratı, Kitap Yayınevi, İstanbul.

Zanini, M. (2004). *The networking of terror in the ınformation age*. Jones, D. M. (Eds.). *Globalisation and the New Terror*. Edward Elgar Pub.

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE

LİDERLİK KURAMLARI

PROF. DR. ŞEBNEM YÜCEL
PROF. DR. RECEP YÜCEL

EĞİTİM
yayınevi

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE LİDERLİK KURAMLARI

Prof. Dr. Şebnem Yücel, Prof. Dr. Recep Yücel

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-605-5176-29-7
4. Baskı, Eylül 2024

Baskı Cilt
Dijitol Baskı Merkezi
İvedikköy Mh. 1492. Cd. No:39/8 Yenimahalle /ANKARA
Matbaa Sertifika No: 70810

Kütüphane Kimlik Kartı

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE LİDERLİK KURAMLARI
Prof. Dr. Şebnem Yücel, Prof. Dr. Recep Yücel
XX+332 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-605-5176-29-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

ABEL, A. T., (2000), "The Characteristics, Behaviors, and Effective Work Environments of Servant Leaders: A Delphi Study", **Doctoral Dissertation**, the Faculty of the Virginia Polytechnic Institute and State University, Educational Leadership and Policy Studies, Blacksburg, Virginia.

AÇIKALIN, Ş.Ş. (1993), "Öğretmenlerin Okul Müdürlerini Etkileme Güçleri", **H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi**, 9, 183–192.

ADAIR, J., (1983), **Effective Leadership: A Self Development Manual**, Gower, Aldershot.

ADAIR, J., (2004), **Etkili Liderlik**, (Çev: F. Beşenek), İstanbul: Babıâli Kültür Yayıncılığı.

ADAIR, J., (2012), **Hz. Muhammed Örneğinden Hareketle Lider "Bir Kavmin Lideri Ona Hizmet Edendir"**, Çeviren: Doç. Dr. Ali Çavuşoğlu, İstanbul: Ufuk Yayınlan.

ADAIR, J., (2011), **John Adair's Greatest Ideas for Effective Leadership**, West Sussex: Capstone Publishing.

ADLER, N.J., (1983), "Cross-Cultural Management Research: The Ostrich and The Trend", **Academy of Management. The Academy of Management Review**, 8 (2), 226- 232.

ADLER, N.J., (1993), "Competitive Frontiers: Women Managers in the Triad",
International Studies of Management and Organization, 23 (2), 3-23.

ADLER, R., (1993), "Cracks in The Glass Ceiling", **New Woman**, February.

AKAR, N.Y. ANAFARTA, N. SARVAN, F. (2011), "Causes, Dimensions and
Organizational Consequences of Mobbing: An Empirical Study", **Ege Akademik Bakış/ Ege Academic Review**, 11 (1), 179 -191.

AKDEMİR, A., KASIMOĞLU, M. ve KUTLUTÜRK, M.M.,"Yönetsel Yazının
Gündemindeki Tartışmalar", **Yönetim Gündemi**, http://biibf.comu.edu.tr/yonetimgundemi.pdf., Erişim: 14.07.2007.

AKKURT, D., "Sosyal Etkileşim ve İletişim Becerileri", http://web.adu.edu.tr/ akademik/ garmagan/dersler/tyi/communication.pdf., Erişim: 10.08.2008.

AKSOY, Ö. A., (1988), **Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü**, İstanbul: İnkılap Yayınevi.

AKSOY, Ö. A., (2007), **Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü**, Ankara: İnkılâp Kitabevi.

AL-İ İMRAN SURESİ, **Kur'an-ı Kerim**, 159.

ALLEN, S.J., (2007), "Adult Learning Theory ve Leadership Development",
Leadership Review, Kravis Leadership Institute, 7, Spring, 26–37.

ALLIX, M.N., (2000), "Transformational Leadership, Democratic or Despotic ?",
Educational Management ve Administration, 28 (1), 7-20.

ALTILAR, N., (2004), **İçimizdeki Lider**, İkinci Baskı, İstanbul: Okumuş Adam Yayıncılık.

ALTUN, S.A., (2003), "İlköğretim Okulu Müdürlerinin Dönüşümcü Liderliğe Verdikleri Önem ve Uygulama Düzeyleri", **İlköğretim-Online**, 2(1), 10-17.

ANTONIONI, D., (2000), "Leading, Managing, and Coaching", **Industrial Management**, 42 (5), 27–33.

ANTONSEN, S. (2009), "Safety Culture and The Issue of Power", **Safety Science**, 47, 183–191.

APPELBAUM, L., ve PAESE, M., (2001), "What Senior Leaders Do: The Nine Roles of Strategic Leadership", **White Paper**, 1-9.

ARAT, M., (2001), **İş Dünyasını 21. Yüzyıla Hazırlayan Liderlerin Değişim ve Liderlik Deneyimleri, Değişimin Liderleri**, İstanbul:Mavi Tanıtım ve Paz. Lt. Şti.

ARGÜDEN, Y., (2001), "Birlikte Öğrenen ve Paylaşan Liderler", **İş Dünyasını 21. Yüzyıla Hazırlayan Liderlerin Değişim ve Liderlik Deneyimleri, Değişimin Liderleri**, (Ed. Melih Arat), İstanbul:Mavi Tanıtım ve Paz. Lt. Şti.

ARICIOĞLU, A.M., (2000), **Batı ve Japon İşletme Yönetimi**, İstanbul: İz Yayıncılık. ARICIOĞLU, M.A., ve TUTAN, A., (2008), "Etik Etkisini Geliştirme Modeli ve Bir
Uygulama", **Erciyes Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi**, 30, 47–76.

ARIKAN, S., (2003), "Kadın Yöneticilerin Liderlik Davranışları ve Bankacılık Sektöründe Bir Uygulama", **G.Ü.İ.İ.B.F. Dergisi**, 1, 1-20.

ARKONAÇ, S.A., (1993), **Psikoloji Zihin Süreçleri Bilimi**, 3. Baskı, İstanbul: Alfa Yayınları.

ARSLANTAŞ, C.C., (2007), "Lider-Üye Etkileşiminin Yöneticiye Duyulan Güven Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik Görgül Bir Çalışma", **Tisk Akademi**, 2 (3), 160-173.

ARTAN, İ., (2000), "Örgütlerde Güç Kullanımı ve Kaynakları", **Türkiye'de Yönetim, Liderlik ve İnsan Kaynakları Uygulamaları**, (Ed.Zeynep Aycan), Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları, 281-308.

ARTHUR, A. THOMPSON ve A.J. STRICKLAND III, (1998), **Crafting and**
Implementing Strategy, Irwin: McGraw Hill Co. Inc.

ARYEE, S., CHEN, Z.X., (2006),"Leader–Member Exchange in A Chinese Context: Antecedents, The Mediating Role of Psychological Empowerment And Outcomes", **Journal of Business Research**, 59, 793–801.

ASLAN, F, (2011), "Sanal Kültür Ortamında Güncellenen Nasrettin Hoca Fıkraları", **Turkish Studies**, 6,4, 39-60.

ASLAN Ş. ve ÖZATA, M. (2009), "Lider-Üye Etkileşiminin (LMX) Yöneticiye Duyulan Güven Düzeyine Etkisi", **Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 11, 9 (17), 95–118.

ASLAN Ş. ve ÖZATA, M., (2011), "Sağlık Çalışanlarında Hizmete Yönelik Liderlik (Hizmetkâr Liderlik) ve Page-Wong İle Patterson Ölçeklerinin Geçerlik ve Güvenirlik Araştırması", **Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi**, 18 (1), 139-154.

ASLAN, Ş. (2009),"The Relation of Charismatic Leadership and Organizational Citizenship Behavior: The Role of "Tenure" and "Salary" Variables", **International Journal of Human Sciences**, 6(1), 256–275.

ASLAN, Ş. (2009), **Duygusal Zekâ ve Dönüşümcü-Etkileşimci Liderlik**, Ankara: Nobel Yayınevi.

ASLAN, Ş. (2013), **Duygusal Zekâ ve Dönüşümcü-Etkileşimci Liderlik**, 2. Baskı, Konya: Eğitim Kitabevi.

ASLAN, Ş., ASLAN Ş., (2012), "The Mediating Role of Corporate Social Responsibility in Ethical Leader's Effect on Corporate Ethical Values and Behavior", **8th International Strategic Management Conference**, June 21-23 Barcelona, Spain, 641-649.

ASLAN, Ş., DİKEN, A. ve ŞENDOĞDU, A.A. (2011), "Investigation of The Effects of Strategic Leadership on Strategic Change and Innovativeness of SMEs in A Perceived Environmental Uncertainity", **The Proceding of International Strategic Management Conference**, June 30–July 2, Paris-France, 617-628.

ASLAN, Ş., (2014a), "Liderlikte Kadın Farklılığı Margaret Thatcher "The Iron Lady" Filminin Tematik İncelemesi", **Selçuk Üniversitesi Akşehir Meslek Yüksekokulu Sosyal Bilimler Dergisi**, 1, 5(5), ss.1-14.

ASLAN, Ş., (2014b), "The Analysis of The Painting "Kaplumbağa Terbiyecisi: Tortoises Trainer" (1906-1907) of Osman Hamdi in Terms of Ottoman Leadership", IIB International Refereed Academic Social Sciences Journal, 16 (5), ss. 115-137.

ASLAN, ÇİFÇİ, KARABACAK, (2015), "İslam'ın Kadın Liderliğe Bakışı: Disiplinlerarası Nitel Araştırma", **Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 8, 71-107.

ASLAN, Ş., KARABACAK, M. (2016), "İslam Düşüncesinde Liderlik", İslam Düşüncesinde Yönetim ve Liderlik, Konya: Eğitim Yayınevi.

ASLAN, Ş, KARABACAK, M., ÇİFÇİ, O.Z., (2016), "İslam'ın Liderliğe ve Kadın Liderliğe Bakışı: Benazir Bhutto Otobiyografisinin Doküman İncelemesi", Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 19, 1, ss.1-29.

ASLAN, Ş. ve Ark. (2017), "Anne–Baba Davranışlarının ve Sosyal Çevrelerinin Liderlere Etkileri", **Üsküdar üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 3(4), ss.91-138.

ASLAN, Ş. ve ÖZER, K., (2017), "Türkiye'de Kültürel Liderlik Bağlamında 'Hulusi Kentmen' Tipolojisi ve Mizahi Lider Kişilik 'Hoca Nasreddin'", **I. Ulusal Sağlık Yöneticileri Kongresi**, saglikyoneticilerikongresi@yeniyuzyil.edu.tr., Erişim: 04.06.2018.

ASLAN, Ş., ÖZEN, M.Y., GÜZEL, Ş., (2019), "Atasözleri ve Deyimler Bağlamında Liderliğe Kültürel Yaklaşım", **İşletmelere ve Girişimciliğe Güncel Bakış**, 11. Bölüm, (Editör: Muhammed Saygın), Konya: Eğitim Yayınevi, ss.179-212.

AVOLIO, B.J. ve KAHAI, S.S., (2003), "Adding the "E" to E-Leadership: How it May Impact Your Leadership", **Organizational Dynamics**, 31 (4), 325-338.

AVOLIO, B.J., GIBBONS, T.C. (1988), "Developing Transformational Leaders: A Life Span Approach", (Ed: Conger, J.A., Kanungo, R.N.), **Charismatic Leadership: The Elusive Factor in Organizational Effectiveness,** Jossey-Bass, San Francisco, CA, 276-308.

AVOLIO, B.J., KAHAI, S. ve DODGE, G.E., (2001), "E-Leadership: Implications for Theory, Research, and Practice", **The Leadership Quarterly**, 11(4), 615–668.

AYCAN, Z. ve KANUNGO, R. N. (2000), "Toplumsal Kültürün Kurumsal Kültür ve İnsan Kaynakları Uygulamaları Üzerine Etkileri", **Türkiye'de Yönetim, Liderlik ve İnsan Kaynakları Uygulamaları** (Ed. Z. Aycan), Türk Psikologlar Derneği Yayınları, Ankara, 25- 53.

AYDIN, M.A., (2001), "Kadın", **DİA**, XXIV, İstanbul, ss.86-94.

AYDIN, E.M., (2006), **Örgütsel Davranış**, İstanbul: Arıkan Basım Yayın Dağıtım Ltd.

Şti, 100.

AYDIN, İ., (2006), **Eğitim ve Öğretimde Etik**, İkinci Baskı, Ankara: Pegem A Yayıncılık.

AYTAÇ, T. (2003), "Okul Vizyonu Nedir? Nasıl geliştirilir?", **Yönetimde Çağdaş Yaklaşımlar**, (Ed; Elma, C. ve Demir, K.), 2. Baskı, Ankara: Anı Yayınclık, 1–15.

BAJDO, L.M. ve MARCUS, W. D., (2001),"Perceptions of Organizational Culture and Women's Advancement in Organizations: A Cross-Cultural Examination", **Sex Roles**, 45 (5/6), September, 399–414.

BALTAŞ AR-GE BÖLÜMÜ, (2004), **Kaynak Dergisi**, Baltaş-Baltaş Yönetim, Eğitim ve Danışmanlık Merkezi Yayını, Ocak-Mart,17, http://www.baltas-baltas.com/kaynakdergiyazi., Erişim: 18.08.2007.

BANDURA, (1977), A., Social Learning Theory, New York: General Learning Pre.
BANOĞLU, N.A., (1981), **Nükte ve Fıkralarla Atatürk**, 2. Baskı, İstanbul: İnkılap ve Aka Yayınevi.
BAR-ON, R., BROWN, J.M. KIRKCALDY B.D. ve THOME, E.P., (2000), "Emotional
Expression and Implications for Occupational Stress; An Application of The Emotional Quotient Inventory (EQ-i)", **Personality and Individual Differences**, 28, ss.1107-1118.
BARTOL, K.M. ve MARTIN, D.C. (1998), **Management**, Third Edition, Irwin McGraw-Hill, 415.
BARUTÇUGİL, İ., (2002), **İş Hayatında Kadın Yönetici**, İstanbul: Kariyer Yayınları.
BASABE, N. Ros, M. (2005), **Cultural Dimensions and Social Behavior Correlates: Individualism-Collectivism and Power Distance**, Presses Universitaires de Grenoble, 189- 225.
BASS, B.M., (1999), "On The Taming of Charisma: A Reply To Janice Beyer",
Leadership Quarterly, 10(4), 541–553.
BASS, B.M., (2007), "Executive and Strategic Leadership", **International Journal of Business**, 12 (1), 33-52.
BASS, B.M. ve STEIDLMEIER, P., (1999), "Ethics, Character, and Authentic Transformational Leadership Behavior", **Leadership Quarterly**, 10 (2), 181-217.
BASS, B.M., (1985a), "Leadership: Good, Better, Best", **Organizational Dynamics**, 13 (3), Winter, 26–40.
BASS, B.M., (1985b), **Leadership and Performance Beyond Expectations**, New York: Free Pre
BASS, B.M., (1990), "From Transactional to Transformational Leadership: Learning to Share The Vision", **Organizational Dynamics**, 18, 19-31.
BASS, B.M., (2003), "The New Paradigm and The Ethics of Authentic and Pseudotransformational Leadership", (Ed.: SAFTY, A. ve GÜVEN, H.), **New Pradigms in Leadership**, The School of Government and Leadership University of Bahçeşehir, İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları, Promat Basın Yayın A.Ş., 118-135.
BATHURST, R., (2007), "Book Review", **Organization Management Journal Teaching & Learning**, 4 (2), 170-174.
BAUER, T.N. ve GREEN, S.G., (1996), "Development of Leader-Member Exchange: A Longitudinal Test", **Academy of Management Journal**, 39 (6), 1538-1567.
BAUMAN, Z., (1998), **Postmodern Etik**, (Çev: Alev Türker), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
BAYHAN, P. ve ARSLAN, M., (2005), "Kadın Yöneticilerin Liderlik Tarzlarının Toplumsal Roller Açısından İncelenmesi", **H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 23 (2), 99-119.
BAYKAL, B.S., (1956), "Fatih Sultan Mehmed'in Muhiti ve Şahsiyeti Üzerinde Bir Deneme", **Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, D.T.C.F. Dergisi**, 14,3-4, ss.69-82.
BAYRAK, S. (2001), "Yönetimde Bir İhmal Konusu Olarak Güç ve Güç Yönetimi",
Süleyman Demirel Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 6 (1), 31.
BAYRAK, S. ve MOHAN, Y., (2001), "Erkek Yöneticilerin Çalışma Aşamı ve Liderlik Davranışları Açısından Kadın Yöneticileri Algılama Tarzları", **Amme İdaresi Dergisi**, 34 (2), 89–114.
BAYRAKÇI, E., (2017), "Does Prophecy Fulfilling itself? A Phenomenologic Research about Pygmalion, Golem and Galatea Effects upon Bank Employees", **Journal of Current Researches on Social Sciences**, 7 (4), 409-434, ss.409-410.
BAYKAL, A.N., (1999), **Yöneticiler İçin Yeni Bir Bakış: Mustafa Kemal Atatürk'ün Liderlik Sırları**, İstanbul: Sistem Yayıncılık.
BAYSAL, A.C. ve TEKARSLAN, E., (1996), **İşletmeciler İçin Davranış Bilimleri**, 2.
Bası, İstanbul.
BENNIS, W. (2001), **Bir Lider Olabilmek**, (Çev.: Utku Teksöz), İkinci Basım, İstanbul: Sistem Yayıncılık.
BENNIS, W., (2006a), "Why Lead? Reflect on Experience", **Leadership Excellence**, 23 (10), 4–5.
BENNIS, W., (2006b), "Authentic Leader, Engage More in Creative Collaboration",
Leadership Excellence, 23(8), 3–4.
BENNIS, W., ve NANUS, B. (1985), **Leaders: The Strategies for Taking Charge**, New York: Harper ve Row.
BENNIS, W. ve NANUS, B., (2003), **Leaders: Strategies for Taking Charge**, Second Edition, New York; HarperBusiness Essentials.
BERGSTRÖM, O. HASSELBLADH, H. KÄRREMAN, D. (2009), "Organizing
Disciplinary Power in A Knowledge Organization", **Scandinavian Journal of Management**, 25, 178—190.

BERKMAN, M.A., (2001), "İş Dünyasını 21. Yüzyıla Hazırlayan Liderlerin Değişim ve Liderlik Deneyimleri", **Değişimin Liderleri**, (Ed: Melih Arat), İstanbul: Mavi Tanıtım ve Paz. Lt. Şti.

BESLER, S., (2004), **İşletmelerde Stratejik Liderlik**, Birinci Basım, Yayın No:1493, İşletme-Ekonomi Dizisi:144, İstanbul: Beta Yayınları.

BEYER, J. M., (1999), "Taming and Promoting Charisma to Change Organizations", **Leadership Quarterly**, 10(2), 307–330.

BEYER, J.M. ve BROWNING, L.D., "Transforming An Industry in Crisis: Charisma, Routinization, and Supportive Cultural Leadership", **Leadership Quarterly**, 10 (3), 483–520.

BHUTTO, B. (2014), Benazir Bhutto Doğu'nun Kızı, (Çev.: Enver Günsel), Pegasus Yayınları, İstanbul.

BİNGÖL, D., (2006), **İnsan Kaynakları Yönetimi**, İstanbul:Arıkan Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti.

BJERKE, B., (2001), **Business Leadership and Culture**, UK:Edward Elgar Publishing Limited.

BLACKMAN, http://www.bnet.com/blog/mba/four-ways-to-build-your- informal-power-at-work/1073., August 20, 2009, Erişim: 16.12.2010.

BLAU, P., (1964), **Exchange and Power in Social Life**, New York: John Wiley ve Sons.

BLESS, H., BETSCH, T., FRANZEN, A., (1999), "Framing The Framing Effect: The Impact of Context Cues on Solutions to The Asian Disease Problem", **European Journal of Social Psychology**, 28 (2), 287-291.

BOAL, K.B. ve BRYSON, J.M., (1988), "Charismatic Leadership: A Phenomenological and Structural Approach", In J.G. HUNT, B.R. BALIGA, H.P. DACHLER, ve C.A. SCHRIESHEIM (Eds.), **Emerging Leadership Vistas**, (11–28), Lexington, MA: Lexington Books.

BOAL, K.B., (2004), "Strategic Leadership", (Eds.) G.R., Goethals, Sorenson, G.J., ve Burns, J. M., **Encyclopedia of Leadership**, Thousand Oaks, CA: Sage, 1497–1504.

BODDY, D. ve PATON, R. (1998), **Management An Introduction**, Prentice Hall Europe.

BOLDEN, R., GOSLING, J., MARTURANO, A. ve DENNISON, P., (2003), "A Review of Leadership Theory and Competency Frameworks", **Edited Version of A Report for Chase Consulting and the Management Standards Centre**, University of Exeter Centre for Leadership Studies, United Kingdom, 1-44. http://www.leadership-studies.com/ documents/ mgmt_standards.pdf., Erişim:09.09.2007.

BOWIE, N.A. (2000), Kantian Theory of Leadership, Leadership and Organizational Journal, 21,4, 185-193.

BOYACIGİLLER, N.A., (2000), "Örgüt Biliminden Türk Yöneticilerinin Alacağı Dersler: Bazı Uyarılar ve Öneriler", **Akademisyenler ve Profesyoneller Bakış Açısıyla Türkiye'de Yönetim, Liderlik ve İnsan Kaynakları Uygulamaları**, (Ed. Zeynep Aycan), Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları, 1. Basım, Ağustos, 3-23.

BOYRAZ, Ş, (1996), **Nasreddin Hoca Fıkralarında Zaman, Mekân ve Şahıslar**, İstanbul: Oğlak Yayınları, s. 73-82.

BRIDGE, W., (1996), "Leading The De-Jobbed Organization", **Leader of The Future**, (Ed: Hesselbein, F., Goldsmith, M. ve Bechard, R.), Drucker Foundation Future Series, San Francisco: Jossey-Bass Publishers, 11-24.

BROWER, H.H., SCHOORMAN, F.D. ve TAN, H.H., (2000), "A Model of Relational Leadership: The Integration of Trust And Leader–Member Exchange", **Leadership Quarterly**, 11 (2), 227-250.

BROWN, M. E., TREVIÑO, L. K., ve HARRISON, D., (2005), "Ethical Leadership: A Social Learning Perspective for Construct Development and Testing", **Organizational Behavior and Human Decision Processes**, 97, 117−134.

BROWN, M.E. ve TREVIÑO, L.K., (2006), "Ethical Leadership: A Review and Future Directions", **The Leadership Quarterly**, 17, 595–616.

BUDAK, G. ve BUDAK, G., (2004), **İşletme Yönetimi**, 5. Bası, İzmir: Barış Yayınları Fakülteler Kitabevi.

BULUÇ, B., (1998), "Bilgi Çağı ve Örgütsel Liderlik", **Yeni Türkiye Dergisi**, 4,20, Ankara, 1205-1212.

BURKE, C.S., SIMS, E.D., LAZZARA, E.H. ve SALAS, E., (2007), "Trust in Leadership: A Multi-Level Review and Integration", **The Leadership Quarterly**, 18, 606–632.

BURNS, M.G., (1978), **Leadership**, Harper-Row, New York.

BUZAN, T., (1976), **Use Both Sides of Your Brain**, New York: E. P. Dutton ve Co. BUZAN, T., (2003), **Aklın Gücü**, (Çev: Gültekin Yazgan), İstanbul: Epsilon Yayınları.

BUZAN, T., DOTTINO, T. ve ISRAEL, R., (2001), **Akıllı Lider**, (Çev: Serdar Uçar), İstanbul: Alfa Yayınları.

BÜLBÜL, Y., (2017), İbn-i Sina, "AVİCENNA", Ankara: Gece Kitaplığı.

BYRD, C., (1940), **Social Psychology**, New York; Appleton-Century-Crofts; ve HANDY, C., (1993), **Understanding Organizations**, 4th Edition, Penguin, Harmondsworth.

CACIOPPE, R.L., ALBRECHT, S.L., (2000), "Using 360° Feedback and Integral Model to Develop Leadership and Management Skills", **Leadership and Organization Development Journal**, 21 (8), 396.

CALDER, B.J.,(1977), An Attribution Theory of Leadership, In B. Staw ve G. Salancik (Eds.), **New Directions in Organizational Behavior**, Chicago: St Clair press, 179-204.

CALDWELL, C., BISCHOFF, S.J. ve KARRI, R., (2002), "The Four Umpires: A

Paradigm for Ethical Leadership", **Journal of Business Ethics**, 36 (1/2), 153-163.

CAMERON, K. (2011), "Responsible Leadership as Virtuous Leadership", **J. Bus.**

Ethics, 98, 25–35.

CAMPBELL, C.R. ve SWIFT, C.O., (2006), "Attributional Comparisons Across Biases and Leader-Member Exchange Status", **Journal of Managerial Issues**, 18(3), 393–408.

CAN, H., (1981), "Önderlik Davranışında İki Model Karşılaştırması", **Amme İdaresi Dergisi**, 14 (1), 29-43.

CAN, H., (1999), **Organizasyon ve Yönetim**, Ankara: Siyasal Kitabevi.

CAN, H., AŞAN,Ö. ve AYDIN, E.M., (2006), **Örgütsel Davranış**, İstanbul: Arıkan Basım Yayın Dağıtım Ltd. Şti.

CANAN, S., Merkezi Sinir Sistemi Genel İşlevler, Ders Notları, http://www.baskent. edu.tr., Erişim: 23. 06. 2007.

CANER, E., (2008), Kaplumbağa Terbiyecisi, Ölümünün 100.Yılında Osman Hamdi Bey'in romanı, 1.Basım, İstanbul: Kapı Yayınları.

CANNELLA, A.A. ve MONREO, M.J., (1997), "Contrasting Perspectives on Strategic Leaders: Toward A More Realistic View of Top Managers", **Journal of Management**, 23 (3), 219.

CANNELLA, A.A. ve MONREO, M.J., (1997), "Contrasting Perspectives on Strategic Leaders: Toward A More Realistic View of Top Managers", **Journal of Management**, 23 (3), 213-238.

CARNEY, M.P., (1999), "The Human Side of Organizational Change: Evolution, Adaptation and Emotional Intelligence, A Formula for Success", **Unpublished Doctoral Dissertation**, Widener University.

CARRON, A., WIDMEYER, W., ve BRALEY, L., (1985), "The Development of An

Instrument to Assess Cohesion in Sport Teams: The Group Environment Questionnaire",

Journal of Sport Psychology, 4, 123-138.

CARSON, K.D., CARSON, P. P., ve BIRKENMEIER, B. J., (2000), "Measuring

Emotional Intelligence: Development and Validation of An Instrument", **Journal of Behavioral and Applied Management**, 2(1), 32–44.

CARTWRIGHT, D. ve ZANDER, A., (1960), **Group Dynamics Revansearch and Theory**, Evanston, III:Row, Peterson & Coop.

CAUDRON, S., (1999), "The Hard Case for Soft Skills, Research on Emotional Intelligence Shows That Investing in "Soft-skills" Development Has Big Payoffs", **Workforce**, July 60-66.

CAZA, B.B., TIEDENS L. ve LEE F. (2011), "Power Becomes You: The Effects of Implicit and Explicit Power on The Self", **Organizational Behavior and Human Decision Processes**, 114, 15-24.

CECIL, J., (2004), "Principles of Servant Leadership can Address Today's Workplace Challenges", **Night Ridder Tribune News Service**, Washington, Jul 22.

CERİT, Y., (2007), "İlköğretim Okulu Müdürlerinin Hizmet Yönelimli Liderlik Rollerini Gerçekleştirme Düzeyleri", **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 33, 88-98.

CERTO, S.C., (1980), **Principles of Modern Management: Functions and Systems**, USA: Wm. C. Brown Company Publishers, College Division.

CHAPMAN, G., (2001), **5 Sevgi Dili**, İstanbul: Sistem Yayıncılık.

CHEN, Y.F., ve TJOSVOLD, D., (2005), "Cross-Cultural Leadership: Goal Interdependence and Leader–Member Relations in Foreign Ventures in China", **Journal of International Management,** 11, 417– 439.

CHURIN, A. (2006), ***Personel Güçlendirme ve Bireysel Performans İlişkisi Üzerine Bir Araştırma,*** Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

CLEMENS, J.K. ve MAYER, D.F. (2004), **Klasiklerden Liderlik Dersleri**, İstanbul: Mediacat Kitapları, 257–258.

CLEVELAND, J.N. ve KERST, M.E. (1993), "Sexual Harassment and Perceptions of Power: An Under-Artieulated Relationship", **Joumal of Vocational Behaviour**, 42: 49.67.

CNN TÜRK, 2017. 13 Maddeyle Türk Sinemasının Unutulmaz Aktörü Hulusi Kentmen, Erişim Adresi: https://www.cnnturk.com/ kultur -sanat/sinema/13-maddeyle-turk-sinemasinin-unutulmaz-aktoru-hulusi-kentmen?page=1. Erişim Tarihi: 15.01.2018.

COAD, A.F. *ve* BERRY, A.J., (1998), "Transformational Leadership and Learning Orientation", **Leadership and Organization Development Journal**, 19 (3), 164-172.

COLLINS, J., (2001), **Good to Great**, New York: Harper Busine

CONGER, J.A. ve KANUNGO, R.N., (1994), "Charismatic Leadership in Organizations: Perceived Behavioral Attributes and Their Measurement", **Journal of Organizational Behavior**, 15 (5), 439–452.

CONGER, J.A., (1999a), "Charismatic and Transformational Leadership in Organizations: An Insider's Perspective on These Developing Streams of Research", **Leadership Quarterly**, 10 (2), 145–179.

CONGER, J.A., (1999b), "Overview Charismatic and Transformational Leadership: Taking Stock of The Present and Future (Part I)", **Leadership Quarterly**, 10 (2), 121–127.

CONGER, J.A., ve KANUNGO, R.N., (1998), Charismatic Leadership in Organizations, Thousand Oaks, CA: Sage.

CONGER, J.A., KANUNGO, R.N., MENON, S.T.ve MATHUR, P., (1997), Measuring

Charisma: Dimensionality and Validity of The Conger-Kanungo Scale of Charismatic Leadership, **Canadian Journal of Administrative Sciences**, 14 (3), 290-301.

CONGER, J.A., KANUNGO, R.N., MENON, S.T., (2000), "Charismatic Leadership

and Follower Effects", **Journal of Organizational Behavior**, 21 (7), ss.747-767.

CRAMPTON, S. M. ve MISHRA, J.M., (1999), "Women in Management", **Public Personnel Management**, 28 (1),87-106.

CROSSAN, M. VERA, D. NANJAD, L. (2008), "Transcendent Leadership: Strategic Leadership in Dynamic Environments", **The Leadership Quarterly**, 19, 569–581.

ÇAKAR, U. ve ARBAK, Y., (2003), "Dönüşümcü Liderlik Duygusal Zekâ Gerektirir mi? Yöneticiler üzerinde Örnek Bir Çalışma", **Dokuz Eylül Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi**, 18 (2), 83–98.

ÇETİN, N.G. ve BECEREN, E., (2007), "Lider Kişilik: Gandhi", **Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 3 (5), 110-132.

ÇIRPAN, H., "Kendi Kendine Liderlik", http://www.eflatun.com.tr/makaleler/ kendi_kendine_ liderlik_hcirpan.pdf. Erişim; 10.08.2008.

DAEWOO, P. (1997), "*Androgynous Leadership Style:* An Integration rather than Polarization", **Leadership and Organization Development Journal**, 18, 3, 166-171.

DAFT, R.L. (1994), **Management**, Third Edition, San Diego: The Dryden Press. DAFT, R.L. (2000), **Management**, Fifth Edition, The Dryden Press.

DAFT, R.L. ve STEERS, R.M., (1986), **Organizations A Micro/Macro Approach**, Printed in the United States of America: Scott, Foresman and Company.

DAFT, R.L., (2000), **Management**, Fifth Edition, The Dryden Pre.

DAILY, C.M., (1993), "The (R) Evolution of The American Woman", **Business Horizons**, March-April, 1-5.

DALTON, D.R. ve KESNER, I.F., (1993), "Cracks in The Glass: The Silent Competence of Women", **Business Horizons**, March-April, 6-11.

DANSEREAU, F., "Individualized Leadership", **Journal of Leadership ve Organizational Studies**, http://www.allbusinecom/human-resources/employee- development-leadership/345341-2.html., Erişim: 24.08.2007.

DASBOROUGH, M.T. ve ASHKANASY, N.M., (2002), "Emotion and Attribution of Intentionality in Leader–Member Relationships", **The Leadership Quarterly**, 13, 615–634.

DAVENPORT, N. SCHWARTZ, R.D. ELLIOTT G.P. (2008), **Mobing İşyerinde**

Duygusal Taciz, Sistem Yayıncılık, İstanbul.

DAVIS, T.R.V. ve LUTHANS, F., (1980), "A Social Learning Approach To Organizational Behavior", **The Academy of Management Review**, (pre-1986), Apr, 5(2), 281-290.

DAVIS, T.R.W. ve LUTHANS, F., (1979), "Leadership Reexamined: A Behavioral Approach", **The Academy of Management Review**, (Pre-1986), Apr, 4(2), 237-248.

DEALTRY, R., (2001), "Managing Intellectual Leadership in Corporate Value",

Journal of Workplace Learning, 13 (3), 119 – 124.

DECKARD, G.J. (2009), "Contemporary Leadership Theories", (Ed) Nancy Borkowski, Organizational Behavior, Theory, and Design In Health Care, United States of America, Jones and Bartlett Publishers, 203-222.

DECKARD, G.J. (2009), "Trait and Behavioral Theories of Leadership", (Ed) Nancy Borkowski, **Organizational Behavior, Theory, and Design In Health Care**, United States of America, Jones and Bartlett Publishers, 185-202.

DEGROOT, T., SCOTT, K.D. ve CROSS, T.C., (2000), "A Meta-Analysis to Review

Organizational Outcomes Related to Charismatic Leadership. Organizational Behavior; Leadership; Meta-Analysis", **Canadian Journal of Administrative Sciences**, 17 (4), 356–372.

DEĞİRMENCİ, S., (2006), "Lise Yöneticilerinin Kültürel Liderlik Rollerinin Öğretmenlerin İş Doyumuna Etkisi", Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, **Yüksek Lisans Tezi.**

DELUGA, R.J., (2001), "American Presidential Machiavellianism Implications for Charismatic Leadership and Rated Performance", **The Leadership Quarterly**, 12, 339-363.

DEMİRBİLEK, T., (2003), "Liderlik Tipleri Açısından İşçi Sendikası Yöneticileri Üzerine Bir Araştırma", **Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 5 (1), 22–35.

DEMİREL, Y., SEÇKİN, Z. (2009), "Örgüt İçi Politik Davranışların Tespiti Üzerine Kırgızistan'da Sağlık Sektöründe Bir Araştırma", **Orta Asya ve Kafkasya Araştırmaları**, 7(4), 143-161.

DENGİZ, G.M. (2011), **Yönetim Yaklaşımlarına Kültürel Açıdan Bakış**, http:// www.pyd.org.tr/001.pdf Erişim: 12.07.2011, 1-7.

DENNIS, R. ve WINSTON, B.E., (2003), "A Factor Analysis of Page and Wong's Servant Leadership Instrument", **Leadership ve Organization Development Journal**, 24 (7/8), 455–459.

DENNIS, S.R. ve BOCARNEA, M., (2005), "Development of The Servant Leadership Assessment Instrument", **Leadership ve Organization Development Journal**, 26 (7/8), 600–615.

DIENESCH, M. R. ve LIDEN C. R., (1986), "LMX Model of Leadership: A Critique and Further Developement", **Academy of Management**, 11(3), 618–634.

DİLBER, M., (1981), **Türk Özel Kesim Endüstrisinde Yönetsel Davranış**, Boğaziçi Üniversitesi İ.İ.B.F., İstanbul: Özlem Matbaacılık Koll. Şti.

DOBBINS, G.H. ve PLATZ, S. J., (1986), "Sex Differences in Leadership: How Real are They", **Academy of Management Review**, 11 (1), 118-127.

DRUCKER, P.F., (2000), **21. Yüzyıl İçin Yönetim Tartışmaları**, (Çev: Bahçıvangil, İ. ve Gorbon, G.), 2. Baskı, İstanbul: Epsilon.

DRUSKAT V.U. ve WOLFF, S.B., (2001), "Building The Emotional Intelligence of Groups", **Harvard Business Review**, 79 (3), 81-90.

DUBRIN, A.J., (1998), **Leadership Research Findings, Practice, and Skills**, Houghton Mifflin Company: New York.

DURAL, A.B., (2008), **Atatürk'ün Liderlik Sırları**, İstanbul: Yeniyüzyıl Yayınları.

DURHEIM, E., **Toplumsal İşbölümü**, (Türkçesi: Ozankaya, Ö.), İstanbul: Cem Yayınevi.

DURUKAN, T. (2006), "Dünden Bugüne Girişimcilik ve 21. Yüzyılda Girişimciliğin Önemi", **Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi**, 1, 2, 25-37.

EAGLY, A.H. ve JOHNSON, B.T., (1990), "Gender and Leadership Style : A Meta Analysis", **Psychological Bulletin**, 108 (2), 233-256.

ELDEM, E., (2010), **Osman Hamdi Bey Sözlüğü**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları", Ankara, Anma ve Armağan Kitapları Dizisi, 1. bs.

ELENKOV, D.S., (2002), "Effects of Leadership on Organizational Performance in Russian Companies", **Journal of Business Research**, 55 (6), 467-480.

ELİAÇIK, R.İ., (2008), **Çağa İz Bırakan Müslüman Önderler Aliya İzzetbegoviç**, 2. Baskı, İstanbul: İlke Yayıncılık, s. 110.

EL-MÂVERDİ, Ebu'l-Hasan A.B.M., (1994), **El-Ahkâmu's-Sultaniye, İslâm'da Devlet ve Hilâfet Hukuku**, (Çev.: Ali Şafak), İstanbul: Bedir Yayınları.

EL-MÂVERDİ, Ebu'l-Hasan A.B.M., (2004), **Siyaset Sanatı,** Nasihatü'l–Mülük, (Çev.: Mustafa Sarıbıyık), Ark Kitapları: 13, İstanbul: Özgü Yayınları.

ELSBERND, M., "Theoretical Foundations of Interactive Leadership in Catholic Social Teachings",http://www.stthomas.edu/cathstudies/cst/conferences/antwerp/ papers/ Elsbernd.pdf., Erişim: 09.09.2007, 1-15.

ERÇETİN, Ş., (2000), **Lider Sarmalında Vizyon**, 2. Baskı, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

ERDEM, R. (2003), "Toplumsal Kültürün Hastanelerin Kurum Kültürüne Etkisi: Fırat Tıp Merkezi Örneği", Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, **Yayınlanmamış Doktora Tezi**, Ankara.

ERDOĞAN, İ, (1997), **İşletmelerde Davranış**, İstanbul: Dönence Basım ve Yayın. ERDOĞMUŞ, N. (1997), "Örgütlerde Yetki Devrinden Personelin Güçlendirilmesine

Geçişte Yöneticilerde Koçluk (Coaching) Becerilerinin Geliştirilmesi", **21. Yüzyılda Liderlik**

Sempozyumu Bildiriler Kitabı, İstanbul: Deniz Harp Okulu.

EREN, E., (2008), **Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi**, On Birinci Baskı, İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş.

EREN, E., (2008), **Yönetim ve Organizasyon**, 8. Baskı, İstanbul:Beta Yayınları.

EREŞ, F., (2006), "Türkiye'de Kadının Statüsü ve Yansımaları", **Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Egitim Fakültesi Dergisi**, 19, 40-52.

ERGEZER, B., (1992), **Liderlik ve Özellikleri**, Ankara: Ocak Yayınları.

EROĞLU, F. (1995), **Davranış Bilimleri**, Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş., İstanbul. ETCHER, James P., (1997), "Post-Heroic Leadership: Managing the Virtual

Organization", **Performance Improvement**, 36 (2), 5-10.

EVANS, R., (2000), "The Authentic Leader", **Jossey Bass Reader on Educational Leadership**, 287-308.

FARABİ, (1990), **El-Medinetü'l-Fazıla**, (Çev: Nafiz Danışman), İstanbul: MEB Yayınları.

FAYOL, H. (2008), **Genel ve Endüstriyel Yönetim**, İkinci Baskı, Çeviren: M. Asım Çalıkoğlu, Ankara: Adres Yayınları.

FREELY, J. (2011), ***Büyük Türk, İki Denizin Hakimi Fatih Sultan Mehmed****, (Çeviren: Ahmet Fethi), İstanbul: Doğan Kitap.*

FERNANDEZ-BERROCAL, P., ve EXTREMERA, N., (2005),"About Emotional

Intelligence and Moral Decisions", **Behavioral ve Brain Sciences**, 28 (4), 548-549.

FEYERHERM, A.E. ve RICE, C.L., (2002), "Emotional Intelligence and Team Performance, The Good, The Bad and The Ugly", **The International Journal of Organizational Analysis**, 10 (4), 343-362.

FINCHAM, R. ve RHODES, P.S., (1999), **Principles of Organizational Behaviour**, Third Edition, Oxford University Press.

FINDIKÇI, İ., (2009), **Bir Gönül Yolculuğu, Hizmetkar Liderlik**, İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti.

FLETCHER, Joyce K., (2004), "The Paradox of Postheroic Leadership: An Essay on Gender, Power, and Transformational Change", **The Leadership Quarterly**, 15, 653.

GATEWOOD, D. R., TAYLOR, R. R., FERRELL, C.O. (1995), "Getting Results Through

Effective Leadership In: Management-Comprehension", **Analysis and Application**, Richard D. Irwin Inc.

GEÇTAN, E., (1990), ***Varoluş ve Psikiyatri***, 2. Baskı. İstanbul: Remzi Kitabevi. GERNİ, G. M. (2001), "İşyerinde Cinsel Taciz: Erzurum İlinde Bankacılık Sektörü

Üzerine Bir Uygulama", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, 56, 3, 19-46.

GOLEMAN, D., BOYATZIS R. ve MCKEE, A., (2006), **Yeni Liderler**, (Çev. Filiz Nayır ve Osman Deniztekin), Beşinci Baskı, İstanbul: Varlık Yayınları, No: 910.

GOLEMAN, D., (2007), **Sosyal Zeka, İnsan İlişkilerinin Yeni Bilimi**, (Çev: Osman Çetin Deniztekin), Birinci Basım, İstanbul: Varlık Yayınları.

GOOTY, J., CONNELLY, S., GRIFFITH, J. and GUPTA, A., (2010), "Leadership, Affect

and Emotions: A State of The Science Review", **The Leadership Quarterly**, 21, 979–1004.

GÖK, S. (2011), "Prevalence and Types of Mobbing Behavior: A Research on Banking Employees", **International Journal of Human Sciences**, 8 (1), 319-334.

GÖKÇE, Ayşe T. (2008), **Mobbing: İşyerinde Yıldırma Nedenleri ve Başa Çıkma Yöntemleri**, Öğreti Yayınevi: Ankara.

GRAEN, G.B. ve UHL-BIEN, M., "Development of Leader-Member Exchange (LMX) Theory of Leadership Over 25 Years: Applying A Multi-Level Multi Domain Perspective", **Leadership Quarterly**, 6, 219–247.

GREEN, S.G. ve MITCHELL, T.R., (1979), "Attributional Processes in Leader-Member Interactions", **Organizational Behavior and Human Performance**, 23, 429-458.

GREENBERG, J.,(2002), **Managing Behavior in Organizations**, Upper Saddie River, NJ: Prentice Hall, 3rd ed.

GREENLEAF CENTER FOR SERVANT LEADERSHIP, What is Servant Leadership? http://www.greenleaf.org/whatissl/index.html., Erişim: 03.10.2008.

GREENLEAF, R.K., (1996). On Becoming A Servant Leader. San Francisco: Jossey- Bass, Inc.

GREENLEAF, R.K., (2002), **Servant Leadership A Journay into The Nature of Legitimate Power ve Greatness**, 25th Anniversary Edition, New York: Paulist Pre

GREVE, H.R., ve MITSUHASHI H. (2008), "Power and Glory: Concentrated Power in Top Management Teams", **Organization Studies**, 1197-1221, http://osagepub.com/content/28/8/1197. Erişim: 10.07.2011.

GRIFFIN, R.W. ve EBERT, R.J., (1999), **Business**, Fifth Edition, Upper Saddle River, New Jersey: Prentice Hall International Inc., A Simon ve Schuster Company.

GRIFFIN, R.W., (2000), **Fundamentals of Management, Core Concepts and Applications**, 2nd Edition, New York: Houghton Mifflin Company, Boston.

GRISHAM, T. ve WALKER, D.H.T., (2008), "Thesis Research Report Note Cross Cultural Leadership", **International Journal of Managing Projects in Business**, 1 (3), 439- 445.

GUILLOT, C.W.M., (2003), "Strategic Leadership Defining the Challenge", **Air ve Space Power Journal**, Winter, http://www.airpower.maxwell.af.mil/airchronicles/apj/ apj03/win03/guillot.html., Erişim: 25.09.2008.

GÜL, H., (2003), "Karizmatik Liderlik ve Örgütsel Bağlılık İlişkisi Üzerine Bir Araştırma", **Yayınlanmamış Doktora Tezi**, Gebze İleri Teknoloji Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gebze.

GÜL, H., (2006), "Etik Dışı Davranışlar ve Ussallaştırılması: Devlet Hastanelerinde Bir Uygulama", **Selçuk Üniversitesi Karaman İ.İ.B.F. Dergisi,** 10 (9), 65–79.
GÜL, H., "Bilgi Toplumu Karizmatik Liderliğin Sonu Olur mu?", http://www. bilgiyonetimi.org/cm/pages/mkl_gos.php?nt=223., Erişim: 23.09.2008.
GÜNEY, S. (2000), **Davranış Bilimleri**, 2. Baskı. Ankara: Nobel Yayınları.
GÜNEY, S. (2006), **Davranış Bilimleri**, Gözden Geçirilmiş Üçüncü Baskı, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
GÜRBÜZ, S., (2006), "Örgütsel Vatandaşlık Davranışı ile Duygusal Bağlılık Arasındaki İlişkilerin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma", **Ekonomik ve Sosyal Arastırmalar Dergisi**, 3 (2/1), 48-75.
GÜRPINAR, G., ve YAHYAGİL, M.Y., "Örgütsel Adalet, Lider Üye Değişimi ve Örgüte Bağlılık Kavramları Arasındaki İlişki", **XV. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı**, Sakarya Üniversitesi, 25-27 Mayıs 2007, Sakarya, 296- 303.
GÜVENÇ, B., (1999), **İnsan ve Kültür**, 8. Basım, İstanbul: Remzi Kitabevi. HALSAM, S.A., PLATOW, M.J., TURNER, J.C., REYNOLDS, K.J., MCGARTY, C.,
OAKES, P.J., JOHNSON, S., RYAN, M.K. ve VEENSTRA, K., (2001), "Social Identity and
the Romance of Leadership: The Importance of Being Seen To Be Doing It for Us", **Group Processes ve Intergroup Relations**, 4 (3), 191–205.
HAMİDULLAH, M., (1990), **İslam Peygamberi**, (Çev. Salih Tuğ), II, İstanbul: İrfan Yayınları.
HAMPDEN-TURNER, C. & TROMPENAARS, A., (1995), **Kapitalizmin Yedi**
Kültürü, (Çev: Füsun Doruker), Birinci Baskı, İstanbul: Gençlik Yayınları A.Ş.
HANDY, C., (1996), "The New Language of Organizing and Its Implications for Leaders", **Leader of The Future**, (Ed: Hesselbein, F., Goldsmith, M. ve Bechard, R.), Drucker Foundation Future Series, San Francisco: Jossey-Bass Publishers, 3-9.
HANSEN, H., ROPO, A. ve SAUER, E., (2007), "Aesthetic Leadership", **The Leadership Quarterly**, 18(6), 544−560.
HARDY, C. (2004), "Organizations: Authority and Power", **International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences**, 1054–1060.
HARPAZ, I., ve MESHOULAM, I. (1997), "Intraorganizational Power in High Technology Organizaitons", **The Journal of High Technology Management Research**, 8 (1), 107-128.
HARRISON, P.D., WEST, S.G. ve RENEAU, J.H., (1988), "Initial Attributions and Information-Seeking By Superiors and Subordinates in Production Variance Investigations", **The Accounting Review**, 63(2), Apr, 307-320.
HART, S. L., ve QUINN, R. E. (1993), Roles Executives Play: CEOs, Behavioral Complexity, and Firm Performance, **Human Relations**, 46, 543−574.
HEIDER, F., (1958), **The Psychology of Interpersonal Relations**, New York: Wiley. HEIM, P. ve CHAPMAN, E. (1997), **Liderliği Öğrenmek**, Birinci Basım, İstanbul:
Rota Yayınları, Etkin Yönetim Dizisi.
HERSEY, P. ve BLANCHARD, K. H., (1969), "Reddin on Hersey- Blanchard Style Dimensions", **Training and Development Journal**, November, ss.56-57.
HERSEY, P. ve BLANCHARD, K. H., (1981), "So You Want To know Your Leadership Style?", **Training and Development Journal**, June, 34-54.
HERSEY, P. ve BLANCHARD, K.H., (1982), "Leadership Style: Attitudes and Behaviors", **Training and Development Journal**, May, 50-52.
HERSEY, P., BLANCHARD, K.H. ve JOHNSON, D.E., (1996), **Management**
of Organizational Behavior: Utilizing Human Resource, 7th Edition, Englewood Cliffs, NJ:Prentice-Hall Inc.
HERSEY, P. ve KEILTY, J.W., (1980), "Come on One Od Communications Skills",
Training and Development Journal, April, 56-60.
HITT, M.A., MIDDLEMIST, R.D. ve MATHIS, R.L., (1979), **Effective Management**,
Minnesota: West Publishing Company.
HODGETTS, R.M. (1991), **Organizational Behavior: Theory and Practice**, New York: Maxwell Macmillan International Publishing Group.
HOFSTEDE, G. (1983), "The Cultural Relativity of Organizational Practices and Theories", **Journal of International Business Studies**, Fall, 75-89.
HOFSTEDE, G. (2001), **Culture's Consequences**, Second Edition, Sage Publications, London.
HOFSTEDE, G., (1980a), **Culture's Consequences: International Differences in Work Related Values**, London: Sage Publication.
HOFSTEDE, G., (1980b), "Motivation, Leadership, and Organization: Do American Theories Apply Abroad?", **Organizational Dynamics**, Summer, 42-63.
HOFSTEDE, G., (1991), **Cultures and Organizations: Software of The Mind**, London: Mcgraw-Hill Book Company.

HOLIAN, R., (2006), "Management Decision Making, Ethical Issues and "Emotional" Intelligence", **Management Decision,** 44 (8), 1122-1138.

HOLLANDER, E.P., (1958), "Conformity, Status, and Idiosyncrasy Credit",

Psychological Review, 65(2), March, 117-127.

HOLLANDER, E.P., (1997), "KLSP The Balance of Leadership ve Followership Working Papers", **Academy of Leadership Press**, July http://www.academy.umd.edu/ publications/ klspdocs/eholl_p1.htm., Erişim: 03.09.2007.

HOOGH, A.H.B. ve HARTOG, D.N D. (2008), "Ethical and Despotic Leadership, Relationships with Leader's Social Responsibility, Top Management Team Effectiveness and Subordinates' Optimism: A Multi-method Study", **The Leadership Quarterly**, 19, 297–311.

HORTON, K.S. (2003), "Strategy, Practice, and The Dynamics of Power", **Journal of Business Research**, 56, 121-126.

HOUSE, R. J., (1977), A 1976 Theory of Charismatic Leadership, (Ed.) HUNT, J.G. ve LARSON, L. L., **Leadership: The Cutting Edge,** 189–207, Carbondale: Southern Illinois University Pres.

HOUSE, R.J. ve DESSLER, G., (1974),"The Path-Goal Theory of Leadership", in Hunt, J.G. ve Larson, L.L. (Eds) **Contingency Approaches to Leadership**, Southern Illionis University Pres.

HOUSE, R.J. ve HOWELL, J.M. (1992), "Personality and Charismatic Leadership"

The Leadership Quarterly, 3 (2), Summer, 81–108.

HOUSE, R.J. ve MITCHELL, T.R., (1974), "Path-Goal Theory of Leadership", **Journal of Contemporary Business**, Autumn, 81–97.

HOUSE, R.J., (1992), "Charismatic Leadership in Service-Producing Organizations",

International Journal of Service Industry Management, 3 (2), 5-16.

HOUSE, R.J., (1996), "Path-Goal Theory of Leadership: Lessons, Legacy, and A Reformulated Theory", **Leadership Quarterly**, 7 (3), 323-352.

HOUSE, R.J., (1999), "Weber and The Neo-Charismatic Leadership Paradigm: A Response To Beyer", **Leadership Quarterly**, 10 (4), 563–574.

HOWELL, I.P., DORFMAN, P.W. ve KERR, S., (1986), "Moderator Variables in Leadership Research", **Academy of Management Review**, 11(1), 88–102.

HOWELL, J.M. ve AVOLIO, B.J., (1995), "Charismatic Leadership: Submission or Liberation?", **Business Quarterly**, 60 (1), 62-70.

HOWELL, J.M., (1988), "The Two Faces of Charisma: Socialized and Personalized Leadership in Organizations", In J.A. Conger, ve R.N. Kanungo, (Eds.), **Charismatic Leadership: The Elusive Factor in Organizational Effectiveness**, (213–236), San Francisco, CA: Jossey-Ba

HOWELL, J.P. ve DORFMAN, P. W. , (1981),"Substitutes for Leadership: Test of A Construct", **Academy of Management Journal**, 24(4), 714–728.

HOWELL, J.P. ve DORFMAN, P.W., (1986), "Leadership and Substitutes for Leadership Among Professional and Nonprofessional Workers", **The Journal of Applied Behavioral Science**, 22 (1), 29–46.

HOYT, C.L. ve BLASCOVICH, J., (2003), "Transformational and Transactional Leadership in Virtual and Physical Environments", **Small Group Research**, 34 (6), 678–715

http://faculty.cedu/dswenson/web/LEAD/multlinkage.html., Erişim: 21.11.2008.;

http://goliath.ecnext.com/coms2/summary_0199-2543716_ITM., Erişim: 02.09.2007. http:// webuser.bus.umich.edu/spreitze/PositiveStrategicLeadership.pdf. Erişim:

25.09.2008.

http://www.insankaynaklari.com. Erişim: 16.10.2008; http://www.noyabilgisayar.net/ao_ dersleri/4.sinif/orgutsel_Davranis/unite13.

pdf., Erişim: 19.08.2011, s.256. http://www.seslisozluk.com/?word=authentic., Erişim: 09.08.2008.

http://www.sistem.com.tr/dosyalar/8incialiskanlik-ek2.pdf. Liderlik Kuramları Literatür Taraması, 8'inci Alışkanlık, Erişim: 14.08.2007.

http://www.termbank.net/psychology/5160.html, Erişim: 09.08.2008.

http://www2.aku.edu.tr/~hozutku/sayfalar/lider.doc. Erişim: 14.08.2007.

https://scholarworks.iupui.edu/bitstream/handle/1805/265/Kim. pdf?sequence=1, Erişim: 10. 07. 2011.

https://www.google.com.tr/search?q=GANDHİ&source=lnms&tbm=isc&sa=X&ved=0ahUKEwjT4MWpup3fAhWJo4sKHSqEAU8Q_AUIDigB&biw=1326&bih=627#imgrc=cUJyiNPtk2pCTM:, Erişim Tarihi: 13.12.2018.

https://www.google.com.tr/search?q=CAM+TAVAN+SENDROMU&newwindow=1&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjrpq2X7p7fAhUSlIsKHaw4DjYQ_AUIDigB#imgrc=v9AEFURFv-xBbM:&spf=1544774711821, Erişim Tarihi: 14.12.2018.

http://sinematurk.com/film/2108-bekciler-krali/Erişim Tarihi: 22.07.2019.

http://www.aktuelpsikoloji.com/dunning-kruger-sendromu-nedir-14694h.htm., Erişim: 24.10.2014.
http://www.bbc.com, 2015, Erişim 04.06.2015.
https://www.google.com.tr/search?newwindow=1&hl=tr&tbm=isch&source=hp&biw=1366&bih=650&ei=IpFGXcjHPIGGk74P6NOYiAg&q=hulusi+kentmen&oq=hulusi+kentmen&gs_l=img.3..0l10.114298.117378..117886...0.0..0.1067.6751.1j2j3j3j4j3j0j1.....0....1..gws-wiz-img.....0..35i39.tpsVkaL6ARc&ved=0ahUKEwjI4PCg4OjjAhUBw8QBHegpBoEQ4dUDCAU&uact=5#imgrc=rYsXZ4o8UD9h7M:&spf=1564905909787, Erişim Tarihi: 04.08.2019.
https://islamansiklopedisi.org.tr/mehmed-ii, Erişim Tarihi: 06.08.2019.
HUNT, J.C. ve PETERSON, M.F., "Two Scholars' Views of Some Nooks and Crannies in Cross-Cultural Leadership", **Leadership Quarterly**, 8 (4), 343-354.
HUNT, J.G. BOAL, K.B. ve DODGE, G.E. (1999), The Effects of Visionary and Crisis-Responsive Charisma on Followers: An Experimental Examination of Two Kinds of Charismatic Leadership, **Leadership Quarterly**, 10 (3), 423–448.
HUNT, T.S., (2002), "Servant Leadership: Bill Graham", **Doctoral Dissertation,** School of Education and Organizational Leadership Organizational Leadership Department, University of La Verne, La Verne, California, 28-32-46.
HYDE, J.S., (2005), "The Gender Similarities Hypothesis", **American Psychologist**, September 60 (6), 581-592.
IRELAND, R.D. ve HITT, M.A. (2005), Achieving and Maintaining Strategic Competitiveness in the 21st Century: The Role of Strategic Leadership, **Academy of Management Executive**, 19, 63−77.
IVANCEVICH, J.M., LORENZI, P., SKINNER S.J. ve CROSBY, P.B. (1994),
Management Quality and Competitiveness, Richard D. Irwin Inc.
İMER, C., (1989), **Atatürk'ten Seçme Sözler**, İstanbul: Remzi Kitabevi 3. Basım.
İSLAMOĞLU, G., (2001), "Ekip mi, Grup mu? İş dünyasında Ekip Olarak mı, İşbirliği Yapacağız, Yoksa Grup Olarak mı?", **KalDer Forum**, *http://www.kalder.org.tr/preview content. asp?contID=678 vetempID=1 veregID=2* Erişim: 28.04.2008.
İŞCAN, Ö.F., (2002), Küresel İşletmecilikte Dönüştürücü Liderlik Anlayışı, Büyük Ölçekli İşletmelerde Bir Uygulama, **Yayınlanmamış Doktora Tezi**, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana bilim Dalı, Erzurum.
İŞCAN, Ö.F., (2006), "Dönüştürücü/Etkileşimci Liderlik Algısı ve Örgütsel Özdeşleşme İlişkisinde Bireysel Farklılıkların Rolü" **Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi**, 11, 160–177.
İZGÖREN, A.Ş., (2006), Dikkat Vücudunuz Konuşuyor, 33. Basım, İzmir: Elma Yayınevi.
JACKSON, B., (2005), "The Enduring Romance of Leadership Studies", **Journal of Management Studies**, 42(6), http://gpi.sagepub.com/cgi/content/abstract/4/3/191, Erişim:29.08.2007.
JACOBSEN, C. ve HOUSE, R.J., (2001), "Dynamics of Charismatic Leadership A Process Theory, Simulation Model and Tests", **The Leadership Quarterly**, 12, 75-112.
KAĞITÇIBAŞI, Ç., (2000), **Kültürel Psikoloji, Kültür Bağlamında İnsan ve Aile**, 2.
Baskı, Sosyal Psikoloji Dizisi, İstanbul: Evrim Yayınevi ve Bilgisayar San. Ltd. Şti.
KAĞITÇIBAŞI, Ç., (2004), **Yeni İnsan ve İnsanlar**, 10. Basım, Evrim:52, Sosyal Psikoloji Dizini:1, İstanbul.
KALAYCIOĞLU, E. ve TOPRAK, B., (2004), **İş Yaşamı, Üst Yönetim ve Siyasette KADIN**, İstanbul: TESEV Yayınları, 1–114.
KAMAN, V. ve HARTEL, C., (1994), "Gender Diffrences in Anticipated Pay Negotiation Strategies and Outcomes", **Journal of Business and Psychology**, 9 (2), 183-197.
KANTER, R.M., (1977), **Men and Women of The Corporation**, New York: Basic. KAPLAN, K., (2005), Transaksiyonel ve Transformasyonel Liderlik Yaklaşımlarının
İş Tatminine ve Yenilikçiliğe Etkisi: Kütahya Bankacılık Sektöründe Bir Uygulama",
Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, **Yüksek Lisans Tezi**, Kütahya.
KARABACAK ve ASLAN, (2016), "İslam Düşüncesinde Kadın Liderlik", **İslam Düşüncesinde Yönetim ve Liderlik**, Eğitim Yayınevi, (Ed.: Şebnem Aslan), ss.225-273.Ofset.
KARAMAN, A. (2006), **Profesyonel Yöneticilerde Güç Yönetimi**, Konya: Dizgi
KARDAM, F. ve TOKSÖZ, G., (2004), "Gender Based Discrimination at Work in Turkey: A Cross-Sectoral Overview", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, 59 (4), Ekim- Aralık, 151-171.
KATZ, D. ve R. KAHN, (1977), **Örgütlerin Toplumsal Psikolojisi**, (Çev: Halil Can ve Yavuz Bayer), Ankara: TODA1E Yayın No: 167.
KAVRAKOĞLU, İ., (2001), **İş Dünyasını 21. Yüzyıla Hazırlayan Liderlerin Değişim ve Liderlik Deneyimleri, Değişimin Liderleri**, (Ed. Melih Arat), İstanbul: Mavi Tanıtım ve Paz. Lt. Şti.
KAYA, Ç., (2010), "Küresel Rekabetin Tırmandığı Bir Süreçte Türk Liderlere Uygun Model Arayışı", **Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi**, 2 (2), 69-88.
KAYAHAN, O, (2018), **Hepimizin Fabrikatör Dedesi Hulusi Kentmen**, Pttlife, 15, ss. 70-74.

KELLY, E. P., YOUNG, A.O. ve CLARK, L.S., (1993), "Sex Stereotyping in The Workplace: A Manager's Guide", **Business Horizons**, March-April, 23–29.

KERR, S. ve JERMIER, J.M., (1978), "Substitutes for Leadership: Their Meaning and Measurement", **Organizational Behavior and Human Performance**, 22 (3), December, 375- 403.

KILAVUZ, R., (2002), "Yönetsel Etik ve Halkın Yönetsel Etik Oluşumuna Etkileri",
C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi, 26 (2), 255-266.

KILIÇ, G., (2006), "Eğitim Kurumlarında Liderlik Tarzları ve Örgüt Kültürünün Performans Üzerindeki Etkisi", Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, **Yüksek Lisans Tezi**, Kayseri.

KILINÇ T., (1995), Durumsal Liderlik Anlayışında Gelişmeler: Liderliğe İkameler Yaklaşımı (SUBSTITUTEs FOR LEADERSHIP), **İ.Ü. İşletme Fakültesi Dergisi**, 24 (1), 59-76.

KILINÇ, T., "Bass'ın Karizmatik Liderlik Yaklaşımı", http://www.merih.net/m2/ lid/karizmamc. htm., Erişim;04.07.2008.

KILINÇ, T., "House'un Karizmatik Liderlik Yaklaşımı", http://www.merih.net/ m2/lid/ karizmamb.htm., Erişim: 22.08.2008.

KILINÇ, T., "Karizmaya Psikoanalitik Yaklaşım", http://www.merih.net/m2/lid/ karizmamf.htm, Erişim;04.07.2008.

KILINÇ, T., "Karizmaya Sosyal Sirayet (Bulaşma) Yaklaşımı", http://www.merih. net/m2/lid/ karizmamg.htm., Erişim; 11.09.2007.

KILINÇ, T., "Liderlik Atıf Kuramı", http://www.merih.net/m2/lid/lidermod3.htm. Erişim:02.09.2007.

KILINÇ, T., "Liderlikte Davranışsal Sapma Kredisi", http://www.merih.net/m2/ lid/lidermod2. htm., Erişim:03.09.2007.

KILINÇ, T., "Liderlikte Dikey İkili Bağlantı (Vertıcal Dyad Linkage) Modeli", http:// www. merih.net/m2/lid/lidermod1.htm., Erişim: 23.08.2007.

KILINÇ, T., "Shamir'in Karizmatik Liderliğe Benlik Kavramı Kuramı (Self Concept Theory)", http://www.merih.net/m2/lid/karizmame.htm., Erişim; 04.07.2008.

KILINÇ, T.,"Conger ve Kanungo'nun Karizmaya Atıf Kuramı", http://www.merih. net/m2/lid/ karizmamd.htm. Erişim;04.07.2008.

KINNEY, T., (Winter 1998/1999), "Knowledge Management, Intellectual Capital and Adult Learning", **Adult Learning**, 10 (2), 2-5.

KIRKMAN, B.L., JONES, R.G. ve SHAPIRO, D.L., (2000), "Why Do Employees

Resist Teams? Examining The "Resistance Barrier" to Work Team Effectiveness", **The İnternational Journal of Conflict Management**, 11 (1), 74–92.

KNOWLTON, W.A. ve MITCHELL, T.R., (1980), "Effects of Causal Attributions on A Supervisor's Evaluation of Subordinate Performance", **Journal of Applied Psychology**, 65, 459-466.

KOÇEL, T. (2005), **İşletme Yöneticiliği**, 10. Bası, İstanbul: Arıkan Basım Yayın Dağıtım Ltd. Şti.

KOÇEL, T., (2001), **İşletme Yöneticiliği**, Sekizinci Baskı, İstanbul: Beta Yayınları. KOENE, B.A.S., WOGELAAR, A.L.W., SOETERS, J.L. (2002), "Leadership Effects on

Organizational Climate and Financial Performance", **The Leadership Quarterly**, 13 (3),

193-215.

KONRAD, S. ve HENDL, C., (2005), **Duygularla Güçlenmek**, (Çev: Meral Taştan), İstanbul: Hayat Yayınları.

KOTTER, J., (1997), "Kültürler ve Koalisyonlar", R. GİBSON (Ed.), **Geleceği Yeniden Düşünmek**, (Çev: Sinem Gül), İstanbul: Sabah Kitapları, 147-158.

KOTTER, P. John, (1999), **Liderlik**, Harvard Business Review/MESS Yayınları, 46-47.

Kouegitim2009, Estetik Liderlik, http://www.google.com.tr/#output=search&sclient=psy ab&q=estetik+liderlik&oq=estetik+liderlik&gs_ l=hp.3.. .1115.4150.0.4800.16.14.0.0.0.0.755.3502.4-2j3j1.6.0.ernk_timediscountb.1.0.0...1.1.16.

psy-ab.4kYKIdqS97U&pbx=1&bav=on.2,or.r_qf.&bvm=bv.47534661,d.bGE&fp=a685e72be4a74123&biw=1280&bih=654., Erişim: 17.06.2013.

KOZAN, M.K., (1993), "Cultural and Industrialization Level Influences on Leadership Attitudes for Turkish Managers", **International Studies of Management ve Organizations**, 23(3), 7-17.

KÖSE, S. ve ÜNAL, A., (2003), **Farklı Toplumsal Kültürler, Örgüt Yapıları, Liderlik Davranışları**, İzmir: İmaj Basım Ltd. Şti.

KRAMER, A.B., (2002), "The Pygmalion Effect: A Self-fulfilling Prophecy", EDIT 704, November 10, http://www.momescapade.com/portfolio/Artifacts/PDFs/the_

pygmalion_effect.pdf., Erişim: 26.04.2013.

KRAUZS, R. (1986), "Power and Leadership in Organizations", **Transactional Analysis Journal**, 16.

KUŞAT, A., (2003), "Fatih Sultan Mehmet'in Kişiliği ve Fetihteki Rolü (Psikanalitik Bir Yaklaşım)", **Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 14, 1, ss.131-148.

KUTLU, H.A., "Muhasebe Meslek Mensupları ve Çalışanlarının Etik İkilemleri: Kars ve Erzurum İllerinde Bir Araştırma", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, 63 (2), 143-170.

LADKIN, D., (2008), "Leading Beautifully: How Mastery, Congruence and Purpose Create the Aesthetic of Embodied Leadership Practice", **The Leadership Quarterly**, 19 (1), 31-41.

LAZARUS, R.S., (1991), **Emotional and Adaptation***,* New York: Oxford Pre

LEIDER, J.L. (1996), "The Ultimate leadership Task", **Leader of The Future**, (Ed: Hesselbein, F., Goldsmith, M. ve Bechard, R.), Drucker Foundation Future Series, San Francisco: Jossey-Bass Publishers, 189-198.

LEVAY, C., (2010), "Charismatic Leadership in Resistance to Change", **The Leadership Quarterly**, 21, 127–143.

LIDEN, C.R., WAYNE, J.S., ZHAO, H. ve HENDERSON, D. (2008). "Servant Leadership: Development of a Multidimensional Measure and Multi-Level Assessment", **The Leadership Quarterly**, 19, 161-177.

LIDEN, R.C. ve MASLYN, J.M., (1998), "Multidimensionality of Leader-Member Exchange: An Empirical Assessment Through Scale Development", **Journal of Management**, 24 (1), 43-72.

LIDEN, R.C., GRAEN, G., (1980), "Generalizability of the Vertical Dyad Linkage Model of Leadership", **Academy of Management Journal**, 23 (3), 451-465.

LIDEN, R.C., GRAEN, G., (1980), "Generalizability of the Vertical Dyad Linkage Model of Leadership", **Academy of Management Journal**, 23 (3), 452.

LUTHANS, F. (1995), **Organizational Behavior**, Seventh Edition, McGraw-Hill Inc. MAINARDES, E. RAPOSO, W. ALVES, M.H. (2011), "Organizations with Dispersed

Powers: Suggestion of A New Management Model Based on the Stakeholders Theory", **Journal of Management Research**, 3 (1), 1–32.

MANN, F.C., "Toward an Understanding of the Leadership Role in Formal Organization", in DUBIN, R., HOMANS, G.C., MANN, F.C. ve MILLER, M.C., (1965), **Leadership and Productivity**, San Francisco, Calif.:Chandler Publishing Company, 68-103.

MANZ, C.C. ve SIMS, H.P., (1987), "Leading Workers to Lead Themselves: The External Leadership of Self-Managing Work Teams", **Administrative Science Quarterly**, 32, 106–128.

MANZ, C.C. ve SIMS, H.P., (1991), "Superleadership: Beyond the Myth of Heroic Leadership", **Organizational Dynamics**, Spring, 24–33.

MANZ, C.C., (1986), "Self-Leadership: Toward an Expanded Theory of Self-Influence Processes in Organization", **Academy of Management Review**, 11(3), s.587.

MARINO, S, (1999), "The Difference Between Managing and Leading", **Industry Week**, Jun 7, 248 (11), s.10.

MARŞAP, A., (1999), **Yaratıcı Liderlik**, Ankara:Öncü Limited.

MARTINEZ, M.N., (1997), "The Smarts That Count", **HR Magazine**, 42 (11), ss.72-80.

MAY, D.R., CHAN, A.YL., HODGES, T.D., AVOLIO, B.J., (2003), "Developing the

Moral Component of Authentic Leadership", **Organizational Dynamics,** 32 (3), 247–260.

MCCOWAN, C.D., (2004), "Leading Before, During, and After A Major Organizational Transition, The Faculty of the Department of Educational Leadership and Policy Analysis", **Unpublished Doctoral Dissertation,** East Tennessee State University.

MCELROY, J.C., (1982), "A Typology of Attribution Leadership Research", **The Academy of Management Review** (Pre-1986), Jul,7, 413–417.

MCSTRAVOG, D., "Barriers to Female Progression to Senior Positions Within The 26 District councils in Northern Ireland", http://www.womeninlocalcouncils.org.uk/ filestore/ documents/Barriers%20to%20female%20progression.pdf., Erişim: 09.09.2007., 1-58.

MEINDL, J.R., EHRLICH, S.B. ve DUKERICH, J.M., (1985), "The Romance of Leadership", **Administrative Science Quarterly**, 30, 78-102.

MÉNDEZ-MORSE, S., (1992), "Leadership Characteristics that Facilitate School Change", **History of Leadership Research, Southwest Educational Development Laboratory**, http://www.sedl.org/change/leadership/history.html#contin, Erişim: 22.08.2007.

MEVDUDÎ, S. Ebul-A'lâ, (1956), **Hilafet ve Saltanat**, (Çev.: Ali Gencer), Hilal Yayınları (2011), İstanbul: Beka Yayınları.

MEYERSON, D.E., (2003), "Sessiz Sedasız Radikal Değişim", **Kültür ve Değişim**, **Harvard Business Review**, (Çev: Ahmet Kardam), İstanbul: MESS (Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası), 69–90.

MICELI, M., (1985), Book Reviews, **Personel Psychology**, 38, Spring, 220-222. MISCHEL, W., (1973), "Toward A Cognitive Reconceptualization of Personality", **Psychological Review**, 80, 284-302.

MITCHELL, T. R., SMYSER, C.M., WEED, S.E., (1975), "Locus of Control: Supervision and Work Satisfaction**", Academy of Management Journal** (Pre-1986), Sep, 18 (3), 623-631.

MITCHELL, T.R. ve LARSON, J.R., (1987), **People In Organizations: An Introduction to Organizational Behavior**, 3.Baskı, U.S.A.:Mc Graw–Hill Series in Management.

MITCHELL, T.R., GREEN, S.G. ve WOOD, R.E., (1981), "An Attributional Model of Leadership and The Poor-Performing Subordinate: Development and Validation", **Research in Organizational Behavior**, 3, 197-234.

MONDY, R.W. ve PREMEAUX, S.R., (1995), **Concept, Practices, and Skills**, Seventh Edition, Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall Inc.

MOORHEAD, G. ve GRIFFIN, R.W. (2001), **Organizational Behavior, Managing People and Organizations**, Sixth Edition, Boston, New York: Houghton Mifflin Company.

MORRISON, A.M. ve VON GUNOV, MA (1990), "Women and Minorities in Management", **American Psychologist**, 45, 200–208.

MORRISON, A.M., WHITE, R.P., VELSOR, V.E., ve The Center For Creative Leadership, (1987), **Breaking The Glass Ceiling: Can Women Reach The Top of America's Largest Corporations?,** MA:Addison–Wesley.

MOUZELIS, N.P., (2001), **Örgüt ve Bürokrasi, Modern Teorilerin Analizi**, (Çev: Akın H.B.), Birinci Baskı, Konya: Çizgi Kitabevi.

MULLINS, J.L. (2006), **Essentials of Organisational Behaviour**, 1st Edition, Financial Times/ Prentice Hall.

NAHAVANDI, A. (2000), **The Art and Science of Leadership**, Second Edition, Prentice Hall Inc.

NARTGÜN, Ş.G., (2003), "Stratejik Planlama ve Eğitim", **Yönetimde Çağdaş Yaklaşımlar**, (Ed; ELMA, C. ve DEMİR, K.), 2. Baskı, Ankara: Anı Yayıncılık, 277-300.

NAVAHANDI, A. ve MALEKZADEH, A.R., (1999), **Organizational Behavior, The Person-Organization Fit**, Upper Saddle River, New Jersey: Prentice Hall.

NEML SURESİ, KUR'AN-I KERİM, 27/22-44.

NORBOM, H.M. (2009), "Informal Power, Innovative Cultures, and Online Communication Use in Horizantal Organizations", **Unpublished Doctoral Dissertation**, Los Angeles: Alliant International University.

O'CONNOR, J. (2000), **Organizationals and Authority in: Managing People**, 2nd Ed. Michael Riley Series Editor, 79-86.

O'MALLEY, M. (2000), **Creating Commitment: How to Attract and Retain Talented Employees by Building Relationships That Last**, John Wiley&Sons Inc.

O'TOOLE, J., (2008), "Advice from Aristotle", Santa Clara University (SCU), http:// www.scu.edu/ethics/practicing/decision/framework.html., Erişim: 29.09.2008.

OHLOTT, P. J., RUDERMAN, M. N. ve MCCAULEY, C.D., (1994), "Gender

Differences in Managers' Developmental Job Experiances", **Academy of Management Journal**, 37 (1), 46–67.

OLMSTEAD, J. A. (2000), **Executive Leadership**, 95-103.

OWEN, C. L. ve TODOR, W. D., (1993), "Attitudes Toward Women As Managers: Still The Same", **Business Horizons**, March-April, 12-16.

ÖMÜRGÖNÜLŞEN, M. ve SEVİM, L., (2005), "Reddin'in Üç Boyutlu Liderlik Teorisi'nin Liderlik Literatüründeki Yerinin İrdelenmesi ve Ampirik Bir Araştırma", **Yönetim ve Ekonomi**, 12(2), 91-103.

ÖRÜCÜ, E., KILIÇ, R. ve KILIÇ, T., (2007), "Cam Tavan Sendromu ve Kadınların Üst Düzey Yönetici Pozisyonuna Yükselmelerindeki Engeler: Balıkesir İli Örneği", **Yönetim ve Ekonomi**, Celal Bayar Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi, 14 (2), 117–135.

ÖZDEMİR, E., (2003), "Liderlik ve Etik", **Uludağ Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi**, 22 (2), 151-168.

ÖZDEMİR, N, (2010), "Mizah, Eleştirel Düşünce ve Bilgelik: Nasrettin Hoca", **Milli Folklor**, 22, 87, 27-40.

ÖZDEVECİOĞLU, M., "Duygusal Olaylar Teorisi Çerçevesinde Pozitif ve Negatif Duygusallığın Algılanan Örgütsel Adalet Üzerindeki Etkilerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, 59-3, 181-202.

ÖZDEVECİOĞLU, M., BULUT, E. A., TEKÇE, E. A., ÇİRLİ Y., GEMİCİ, T., TOZAL

M. ve DOĞAN, Y., (2003), "Kadın ve Erkek Yöneticilerin Yönetimi Altındaki Personelin Motivasyon, Stres ve İş Tatmini Farklılıklarını Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma", **Yönetim ve Ekonomi**, 10 (2), 125-138.

ÖZEN, Ş., (1996), **Bürokratik Kültür 1, Yönetsel Değerlerin Toplumsal Temelleri, Türkiye Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü**, Birinci Baskı, Ankara: TODAİE Yayın No:272.

ÖZER, Y., (2001), **Liderlik Yönetim Türkiye**, İstanbul: Hayat Yayınları. Ö-ÖZGENER, Ş. (2009), **İş Ahlakının Temelleri**, Nobel Yayınları, 2. Baskı, Ankara.

ÖZGENER, Ş., (2004), **İş Ahlakının Temelleri: Yönetsel Bir Yaklaşım**, Ankara: Nobel Basım Yayım A.Ş.

ÖZGENER, Ş., (2008), "İş Ahlakının Kurumsallaşmasında Üst Yönetim Kademesinin Rolü", **İş Ahlakı Dergisi**, 1 (1), 31-54.

ÖZKALP, E. ve KIREL, Ç., (2005), **Örgütsel Davranış**, T.C. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir: Eğitim, Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı, Yayın No:149.

ÖZLER, D. E. ve MERCAN, N. (2009), **Yönetsel ve Örgütsel Açıdan Psikolojik Terör**, Detay Yayıncılık, Ankara.

ÖZMEN, F., ve GÜNGÖR, A., (2008), "Eğitim Denetiminde Etik", **İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 9 (15), 137–155.

ÖZTÜRK, M., (2013), **Cahiliyeden İslamiyet'e Kadın**, Ankara: Ankara Okulu Yayınları.

ÖZUTKU, H., AĞCA, V. ve CEVRİOĞLU, E., (2007), "Lider-Üye Etkileşim Teorisi Çerçevesinde, Yönetici-Ast Etkileşimi İle Örgütsel Bağlılık Boyutları ve İş Performansı Arasındaki İlişki: Ampirik Bir İnceleme", **XV. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi**, Sakarya Üniversitesi, 25–27 Mayıs 2007, Sakarya.

PAGE, D. ve WONG, P., (2000), A Conceptual Framework for Measuring Servant-Leadership, Retrieved April 14, from http://www.twu.ca/Leadership/ConceptualFrameworkforServantLeadership.pdf.

PAGE, D. ve WONG, T.P., (1998), "A Conceptual Framework for Measuring Servant Leadership", **Unpublished Manuscript**, Trinity Western University, Langley, British, Columbia, Canada.

PAGE, D. ve WONG, T.P., (2000), "A Conceptual Framework for Measuring Servant-Leadership", In Adjibolosoo, s. (Ed.), **The Human Factor in Shaping the Course of History and Development**, University Pres of America, Lanham, MD.

PAKER, C., (2000a), "Türkiye'de Yönetim, Liderlik ve Girişimcilik", **Türkiye'de Yönetim, Liderlik ve İnsan Kaynakları Uygulamaları**, (Ed. Zeynep Aycan), 1. Basım, Ankara:Türk Psikologlar Derneği Yayınları, 318-320.

PAKER, C., (2000b), "Kararlara Katılım Konusundaki Uygulamalar", **Türkiye'de Yönetim, Liderlik ve İnsan Kaynakları Uygulamaları**, (Ed.Zeynep Aycan), Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları, 187-188.

PALMER, M. ve HYMAN, B., (1993), **Yönetimde Kadınlar**, Kişisel Gelişim ve Yönetim Dizisi, İstanbul: Rota Yayıncılık.

PARK, D., (1996), "Gender Role, Decision Style and Leadership Style", **Women in Management Review**, 11(8), 13-17.

PAŞA, S.F. (2000), "Türkiye Ortamında Liderlik Özellikleri", **Türkiye'de Yönetim, Liderlik ve İnsan Kaynakları Uygulamaları**, (Edi. Zeynep Aycan), Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.

PATTERSON, K. A., (2003), "Servant Leadership: A Theoretical Model", **Unpublished Doctoral Dissertation**, Regent University.

PAYNTON, T., (2008) "The Informal Power of Nurses for Promoting Patient Care", **OJIN: The Online Journal of Issues in Nursing**, October 27, 14,1,1-7. www.nursingworld.org/MainMenuCategories/ANAMarketplace/ANAPeriodicals/OJIN/TableofContents/vol142009/No1Jan09/ArticlePreviousTopic/InformalPowerofNurses.aspx., Erişim: 27.04.2013.

PETER, L., (1997), **Peter'in Reçeteleri**, (Çev: M. Ölçer), 2. Basım, Ankara: Bilgi Yayınevi.

PETERSON, C., ve SELIGMAN, M., (2004), Strengths of Character and Well-Being,

Journal of Social and Clinical Psychology, 23(5), 603-619.

PFEFFER, J. (1992), **Güç Merkezli Yönetim Örgütlerde Politika ve Nüfuz**, Çev.: Elif Özsayar, Boyner Holding Yayınları, İstanbul.

PHILLIPS, A.S. ve BEDEIAN, A.G., (1994), "Leader-Follower Exchange Quality: The Role of Personal and Interpersonal Attributes", **Academy of Management Journal**, 37 (4), 990-1001.

PIEPER, A., (1999), Etiğe Giriş, (Çev: V. Atayman, G. Sezer), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

PIERRE, C., (1992), "Liderlik Öğrenilebilirdir!", (Çev: Mehmet Kamiloğlu), **İktisat ve İş Dünyası**, Yıl.1, 6, Kasım-Aralık.

PINCHOT, G., (1996),"Creating Organizations with Many Leaders", **Leader of The Future**, (Ed: Hesselbein, F., Goldsmith, M. ve Bechard, R.), Drucker Foundation Future Series, San Francisco: Jossey-Bass Publishers, 25-39.

PODSAKOFF, P.M., MACKENZIE, S.B. ve BOMMER, W.H., (1996),

"Transformational Leader Behaviors and Substitutes for Leadership as Determinants of Employee Satisfaction, Commitment, Trust, and Organizational Citizenship Behaviors", **Journal of Management**, Summer, 22, 259-298.

POLLARD, C.W., (1996), "The Leader Who Serves", **Leader of The Future**, (Ed: Hesselbein, F., Goldsmith, M. ve Bechard, R.), Drucker Foundation Future Series, San Francisco: Jossey-Bass Publishers, 241-248.

POPOVICH, M.P. ve WARREN, A. M. (2010), "The Role of Power in Sexual Harassemnt As a Counterproductive Bahavior in Organizations", **Human Resource Management Review**, 20, 45-53.

POUSSARD, Jale M. ve ÇAMUROĞLU, Meltem İ. (2009), **Psikolojik Taciz: İşyerindeki Kâbus**, Nobel Yayın Dağıtım Ankara.

POWELL, G. N. ve BUTTERFIELD, A. D., (1994), "Investigating The "Glass Ceiling" Phenomenon: An Empirical Study of Actual Promotions to Top Management", **Academy of Management Journal**, 37 (1), 68-86.

QUINN, R. E. (1988), Beyond Rational Management: Mastering The Paradoxes and Competing Demands of High Performance, San Francisco: Jossey-Bass.

RAMASESHAN, B.L. YIP, S.C. ve PAE, J.H. (2006), "Power, Satisfaction, and Relationship Commitment in Chinese Store–Tenant Relationship and Their Impact on Performance", **Journal of Retailing**, 82, 63-70.

RAMSEY, D.C. ve RAMSEY, P.L., (1996), "Feminine and Masculine Values in Flight Instructing", **Women in Management Review**, 11 (8), 4- 12.

RANK, O.N. (2008), "Formal Structures and Informal Networks: Structural Analysis in Organizations", **Scand. J. Mgmt**, 24, 145–161.

REDHOUSE (1989), İngilizce Türkçe Sözlük, Redhouse Yayınevi: İstanbul. REICHERS, A. E., WANOUS, J. P., & AUSTIN, J. T. (1997), "Understanding and

Managing Cynicism About Organizational Change", **Academy of Management Executive**, 11 (1), 48-59.

ROBBINS, S. P., (1997), **Essential of Organizational Behavior**, 5.Baskı, New Jersey: Prentice Hall International Inc.

ROBERTS, W., (1995), **Hun Attila'nın Zafer Sırları**, (Çev: Mehmet Harmancı), Birinci Basım, İstanbul: Say Yayınları.

ROSENER, J., (1990), "The Ways Women Lead", **Harvard Business Review**, November/ December, s.119-125.

RUMİ, M.C. (2016), **Mesnevi**, Tercüme: Ş. Can, 1. Cilt, İstanbul: Ötüken Yayınları, ss. 68-75.

SABUNCUOĞLU, Z. ve TÜZ, M., (1996), **Örgütsel Psikoloji**, İkinci Basım, Bursa:Ezgi Kitabevi.

SALOVEY, P. ve MAYER, J. D., (1990), **"Emotional Intelligence", Imanigation, Cognition, and Personality**, 9 (3), ss.185-211. İçinde SALOVEY, P., BRACKETT, M.A. ve MAYER, J.D., (2004), (Eds.),Emotional Intelligence: Key Readings on the Mayer and Salovey Model, New York: Dude Publishing, ss.1-27.

SARGUT, S. A., (2001), **Kültürler Arası Farklılaşma ve Yönetim**, Genişletilmiş 2.

Baskı, Ankara: İmge Kitabevi.

SAVAŞ, B., (2000), "Türkiye'de Yönetim, Liderlik ve Girişimcilik", **Türkiye'de Yönetim, Liderlik ve İnsan Kaynakları Uygulamaları**, (Ed. Zeynep Aycan), 1. Basım, Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları, 314-317.

SCALET, K.G., (1994), "The Role of Chance in Employee Disciplinary Decisions: Squaring Attribution Theory With "Just Cause", **Journal of Managerial Issues**, http:// www. allbusinecom/management-companies-enterprises/438566-3.html., Erişim: 02.09.2007.

SCHEIN, E.H., "Leadership and Organizational Culture", **Leader of The Future**, (Ed: Hesselbein, F., Goldsmith, M. ve Bechard, R.), Drucker Foundation Future Series, San Francisco: Jossey-Bass Publishers, 59-69.

SCHERMERHORN, J.R., HUNT, J.G. ve OSBORN, R.N., (2000), **Organizational Behavior**, Printed in The United States of America: John Wiley ve Sons, Inc.

SCHRIESHEIM, C.A., CASTRO, S.L., COGLISER, C.C., (1999), "Leader-Member Exchange (LMX) Research: A Comprehensive Review of Theory, Measurement, And Data- Analytic Practices", **Leadership Quarterly**, 10 (1), 63–113.

SCHYNS, B., MEINDL, J.R. ve CROON, M.A., (2007), "The Romance of Leadership Scale: Cross-cultural Testing and Refinement", **Leadership**, 3(1), 29–46.

SCU, (2008), "A Framework for Thinking Ethically", Marccula Center for Applied Ethics, Santa Clara University, http://www.scu.edu/ethics/practicing/decision/ framework.html., Erişim: 29.09.2008.

SEÇKİN, M. (2011), **Atatürk'ün Liderlik Sırları**, İstanbul: Toplumsal Dönüşüm Yayınları.

SEKMAN, M., http://www.muminsekman.com/cam-tavan-sendromucam-tavan-sendromu.html, Erişim Tarihi: 06.12.2014.

SELZNICK, P., (1948), "Foundations of the Theory of Organization", **American Sociological Review**, 13, 1,25-35.

SEPERICH, J.G. ve MCCALLEY, W.R. (2006), **Managing Power and People**, Armonk, NY, USA: M.E. Sharpe Inc.

SEVER, H.S., (2010), **Büyük İskender**, Mitoloji ve Tarih Dizisi, İstanbul: Anonim Yayıncılık.

SHAMIR, B. ve HOWELL, J.M. (1999), "Organizational and Contextual influences on The Emergence and Effectiveness of Charismatic Leadership", **Leadership Quarterly**, 10(2), 257–283.

SHAMIR, B., (1999), "Taming Charisma for Beter Understanding and Greater Usefulness: A Response to Beyer", **Leadership Quarterly**, 10 (4), 555-562.

SHAMIR, B., HOUSE, R.J., ve ARTHUR, M.B., (1993), "The Motivational Effects of Charismatic Leadership: A Self-Concept Based Theory", **Organization Science**, 4(4), 577-594.

SHEA, C.M. ve HOWELL, J.M., (1999), "Charismatic Leadership and Task Feedback: A Laboratory Study of Their Effects on Self Efficacy and Task Performance", **Leadership Quarterly**, 10 (3), 375-396.

SHIVELY, Robert W. (1994), "Community Power Structures", **Economic Development Review**, Summer 12 (3), 13–15.

SHORTELL, S. M. ve KALUZNY, A. D. (2000), **Health Care Management Organization Design and Behavior**, 4th Ed. Delmar Publishers, New York.

SIEBEN, B., (2007), "Doing Research on Emotion and Virtual Work: A Compass To Assist Orientation", **Human Relations**, 60(4), 561–580.

SIVANATHAN, N., PILLUTLA, M.M. ve MURNIGHAN, J.K. (2008), "Power Gained, Power Lost", **Organizational Behavior and Human Decision Processes**, 105, 135-146.

SLIGTE, D.J., DREU, C.K.W. ve NIJSTAD, B.A. (2011), "Power, Stability of Power, and Creativity", **Journal of Experimental Social Psychology**, xxx–xxx.

SMYSER, C.M. ve WEED, S.E., (1975), "Locus of Control: Supervision and Work Satisfaction", **Academy of Management Journal (pre–1986)**,18, (3), 628.

SNAVELY, K. B., (1993), "Managing Conflict over The Perceived Progress of Working Women", **Business Horizons**, March-April, 17-22.

SOSIK, J.J. ve MEGERIAN, L.E., (1999), "Understanding Leader Emotional Intelligence and Performance, The Role of Self-Other Agreement on Transformational Leadership Perceptions", **Group ve Organization Management**, 24 (3), 367-390.

SOSIK, J.J. ve MEGERIAN, L.E., (1999), "Understanding Leader Emotional Intelligence and Performance", **Group ve Organization Management**, 24 (3), 367-390.

SOSIK, J.J., AVOLIO, B.J. ve JUNG, D.I., (2002), "Beneath The Mask: Examining The Relationship of Self-Presentation Attributes and Impression Management to Charismatic Leadership", **The Leadership Quarterly**, 13, 217-242.

SPEARS, L.C., (2004), "Practing Servant-Leadership", **Fall**, 7-11.

SPENCER, E., (2008), Leadership **Models and Theories: A Brief Overview**,http:// www.cda-acd.forces.gc.ca/cfli/engraph/research/pdf/12.pdf., Erişim: 21.11.2008.

SPERRY, L., (2003), **Becoming an Effective Health Care Manager: The Essential Skills of Leadership**, Health Professions Press Baltimore, Maryland.

SPREITZER, G.M., COLEMAN, M.S. ve GRUBER, D.A., (2006), "Positive Strategic Leadership: Lessons from a University President", **Real leadership: Strategic Leadership in the Top Office**, (Ed.) R. Hooijberg, J. Hunt, K. Boal, ve J.Antonakis, 1-22. http://webuser.bus.umich.edu/spreitze/PositiveStrategicLeadership.pdf. Erişim: 25.09.2008.

STAATS, A.W., (1968), **Learning Language and Cognition**, New York: Holt, Rinehart ve Winston.

STAHL, D.A., (1998), "Leadership in These Changing Times", **Nursing Management**, 29 (4), 16-18.

STENGEL R., (2011), ***Mandela'nın Yolu, Yaşam, Sevgi, Cesaret ve Affetmek Üzerine On Beş Ders****, Türkçesi: Meltem Tayga, İstanbul: Kuraldışı Yayıncılık.*

STEWART, T.A., (2000), **Entelektüel Sermaye, Kuruluşların Yeni Zenginliği**, (Çev: Nurettin El Hüseyni), İstanbul: BZD Yayıncılık.

STINSON, J.E. ve JOHNSON, T.W., (1975), "The Path-Goal Theory of Leadership: A Partial Test and Suggested Refinement", **Academy of Management Journal** (Pre-1986), Jun, 18(2), 242-252.

SUNGURLU, M. (1998), "Öğrenen Örgütler ve Yeni Liderlik Yaklaşımı", **Endüstri ve Örgüt Psikolojisi II**, Birinci Basım, Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.

ŞENCAN, H., "Türk Yöneticilerinin Kişilik Yapıları", *http://www.merih.net/m2/rsc/ sencan1. htm*. Erişim: 02.09.2007.

ŞİMŞEK, M.Ş., AKGEMCİ, T. ve ÇELİK, A. (2003), **Davranış Bilimlerine Giriş ve Örgütlerde Davranış**, Yenilenmiş Üçüncü Baskı, Konya: Adım Matbaacılık.

ŞİMŞEK, Ş., (2002), **Yönetim ve Organizasyon**, Yedinci Baskı, Konya:Günay Ofset.

ŞİYVE, O.Ç., (2005), "Kadın-Erkek Liderlik Tarzları ve Cam Tavan", Adecco Türkiye Süreç Geliştirme ve Projeler Müdürü Process Development and Projects Manager http://www.elegans.com.tr/arsiv/66/ haber018.html, erişim: 24.07.2008.

T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, "Kadın İstihdamı, Türkiye'de Kadınların Çalışma Yaşamına Katılımı ve Avrupa Birliği'ne Uyum Sürecinde Gerçekleştirilen Çalışmalar", http://www.die.gov.tr/tkba/t155.xls, erişim: 24. 07. 2008.

TABAK, A., BASIM, H.N., TATAR, İ. ve ÇETİN, F. (2010), "İzlenim Yönetimi

Taktiklerinde Beş Faktör Kişilik Özelliklerinin Rolü: Savunma Sanayinde Bir Araştırma", **Ege Akademik Bakış /Ege Academic Review**, 10 (2), 539-557.

TAMER, E., (2001), "İş Dünyasını 21. Yüzyıla Hazırlayan Liderlerin Değişim ve Liderlik Deneyimleri", **Değişimin Liderleri**, (Ed. Melih Arat), İstanbul: Mavi Tanıtım ve Paz. Lt. Şti.

TAN, W. ve CHONG, E. (2003), "Power Distance in Singapore Construction Organizations: Implications for Project Managers", **International Journal of Project Management**, 21, 529-536.

TANER, A., (2005), "AB İşgücü Piyasasında Cinsiyet Ayrımcılığının Boyutları ve Ortadan Kaldırmaya Yönelik Çabalar", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, 60 (4), 1-22.

TANERİ, A., (1993), **Türk Devlet Geleneği Dün-Bugün**, İstanbul: MEB Yayınları.

TAYLOR, T. A., (2002), Examination of Leadership Practices of Principals Identified as Servant Leaders, **Unpublished Doctoral Dissertation**, The Faculty of the Graduate School Univarsity of Missouri-Columbia.

TERCAN, E.G., "Dönüştürücü Liderlik", Warren Bennis ve Nanus'un Yaklaşımı, *http://www.hunersencan.com/files/donusturucu_liderlik.ppt#270,13*, Erişim: 27.09.2008.

TERCAN, E.G., "Dönüştürücü Liderlik", "Thomas J. Peters ve Robert H. Waterman'ın Yaklaşımı", http://www.hunersencan.com/files/donusturucu_liderlik.ppt, Erişim: 27.09.2008.

TERZİ, A.R., (2000), **Örgüt Kültürü**, Ankara:Nobel Yayın Dağıtım.

TERZİ, A., (2012), "Türk Siyaset Kültüründe Kadının Rolü", **21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum**, 1, 1, ss.17-24.

THATCHER, M., (1993), ***Demir Lady'in Anıları Başbakanlık Yılları****, (Çev.: Gülden Şen), İstanbul: Sabah Kitapları.*

TIERNEY, W.G., (1992),"Cultural Leadership and the Search for Community", **Liberal Education**, 78 (5), 16-2.

TINAZ, P. (2006), **"**İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing)", **Çalışma ve Toplum**, 4, http://www.calismatoplum.org/sayi11/tinaz.pdf, Erişim: 10. 07. 2011.

TOFFLER, A. (1992), ***Yeni Güçler***, Yeni Şoklar, Çev: Belkıs Çorakçı Dişbudak, İstanbul: Altın Kitaplar.

TRICE, H.M. ve BEYER, J.M., (1991), "Cultural Leadership in Organizations", **Organizations Science**, 2 (2), 149-169.

TRICE, H.M., ve BEYER, J.M., (1986), "Charisma and Its Routinization in Two Social Movement Organizations", In B.M. Staw ve L.L. Cummings (Eds.), **Research in Organizational Behavior**, (pp. 113–164). Greenwich, CT: JAI Pres.

TÜRKDOĞAN, O. (2003), **Çağdaş Türk Sosyolojisi**, İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık.

TÜZÜN, İ. K., (2012), "Yönetimde Erken Dönem: Klasik ve Neoklasik Yaklaşımlar", **Örgüt Kuramları**, (Der.: Sözen H.C. ve Basım, H.N., İstanbul: Beta Yayınları, 2. Basım, 11- 33.

TVERSKY, A. ve KAHNEMAN, D., (1981), "The Framing of Decisions and The Psychology of Choice", **American Association for the Advancement of Science**, 211 (4481), 453-458.

TYLOR, E.B., (1871), **Primitive Culture: Researches into The Development of Mythology, Philosophy, Religion, Language, Art and Custom**, Londra: J.Murray.

UĞUZ, H.E., (2010), **Kişisel ve Kurumsal Gelişmeye Farklı Bir Yaklaşım Sosyal Sermaye**, Ankara: Orion Kitabevi.

USAL A. ve KUŞLUVAN, Z., (1998), **Davranış Bilimleri**, İzmir: Barış Yayınları. UYGUÇ, N., (2003), "Cinsiyet, Bireysel Değerler ve Meslek Seçimi", **D.E.Ü.İ.İ.B.F. Dergisi**, 18 (1), 93–103.

UZUN, G., (2005), "Kadın ve Erkek Yöneticilerin Liderlik Davranışları Arasındaki Farklılıklar ve Bankacılık Sektöründe Uygulama", **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Adana.

ÜLGEN, G., (1997), **Eğitim Psikolojisi**, Ankara: Alkım Yayınevi.

ÜLGEN, H. ve MİRZE, K.S. (2007), **İşletmelerde Stratejik Yönetim**, 4 th ed, İstanbul, Arıkan Kitabevi.

VALENTINE, S., GODKIN, L., FLEISCHMAN, G. M., & KIDWELL, R. (2010), Corporate Ethical Values, Group Creativity, "Job Satisfaction and Turnover Intention: The Impact of Work Context on Work Response", **Journal of Business Ethics**, 98, 3, 353-372.

VICKREY, J., "Symbolic Leadership: The Symbolic Nature of Leadership", http:// www.au.af.mil/au/awc/awcgate/au-24/vickrey.pdf., Erişim: 25.09.2008, 315-318.

WADDELL, J.T., (2006), "Servant Leadership", http://www.regent.edu/acad/ sls/publications/conference_proceedings/servant_leadership_roundtable/2006/pdf/ waddell.pdf., Erişim: 03.10.2008.

WAGNER, J.A. ve HOLLENBECK, J.R., (1998), **Organizational Behavior Securing Competitive Adnavtage**, Third Edition, Prentice-Hall International, Inc., New Jersey.

WATSON, D., (2000), **Mood and Temperament**, New York, NY: Guilford Pre WAYNE, S.J., SHORE, L.M. ve LIDEN, R.C., (1997), "Perceived Organizational Support and Leader-Member Exchange: A Social Exchange Perspective", **Academy of Management Journal**, 40 (1), 82-111.

WEBER, M. (2005), **Bürokrasi ve Otorite**, Çev.: H. Bahadır Akın, Adres Yayınları, Ankara.

WEISS, H.M. ve CROPANZANO, R., (1996), "Affeetive Events Theory: A Theoretical Discussion of the Structure, Causes and Consequences of Affective Experiences at Work," **Research in Organisational Behavior**,18, 1-79.

WEISS, J.W., (1998), **Business Ethics, A Stakeholder and Issues Management Approach**, 2.Ed., The Dryden Pre

WENTLING, R.M., (1992), "Women in Middle Management: Their Career Development and Aspirations", **Business Horizons**, January-February, 47–54.

WHITE, M.I., "Explicating John Adair's Action Centred Leadership–Fieldwork Examples from Further Education", **Centre for Excellence in Leadership**,http:// www.comp.lancs.ac.uk/computing/research/cseg/projects/explicating/Explicating_ leadership/Papers/adair.pdf., Erişim: 09.09.2007.

WINSTON, B. E., (2002), **Be A Leader for God's Sake**, Virginia Beach, VA: Regent University School of Leadership Studies.

WOFFORD, J.C. ve LISKA, L.Z., (1993), "Path-Goal Theories of Leadership: A Meta Analysis", **Journal of Management**, 19(4), 857–876.

WOLFF, S.B., PESCOSOLIDO, A.T. ve DRUSKAT, V.U. (2002), "Emotional

Intelligence as the Basis of Leadership Emergence in Self-Managing Teams", **The Leadership Quarterly**,13, 505-522.

WONG, L., GERRAS, S., KIDD, W., PRICONE, R. & SWENGROS, R., (2003), **Strategic**

Leadership Competencies, http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/ssi/ldr_comps.pdf., Erişim: 24.09.2008, September, s.2.

WORK, J.W., (1996), "Leading A Diverse Work Force", **Leader of The Future**, (Ed: Hesselbein, F., Goldsmith, M. ve Bechard, R.), Drucker Foundation Future Series, San Francisco: Jossey-Bass Publishers, 71-79.

YAYLACI, G. Ö. (2006), "Organizasyonlarda Kişilerarası İlişkilerde Etki Taktikleri ve Kullanımına İlişkin Literatür Çalışması", **Bilig**, 36, 93-112.

YOUNG, J.S. ve SIMON, W.L., (2011), "Dev Bir Markanın Yaratıcısının İnanılmaz Hikayesi Steve Jobs, Apple", (Çeviren: Selim Yeniçeri), İstanbul: Yakamoz Yayıncılık.

YILDIRIM, B., (2005), "Eğitim Örgütlerinde Kültürel Liderlikle Meslek Ahlakı İlişkisi", **Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 8 (13), 218-238.

YILDIZ, G. ve ERDOĞMUŞ, N., (1998), "Toplulukçu Kültürlerde Makyavelist Davranış ve Bir Uygulama", **Politika ve Yönetimde Etik Sempozyumu Bildiriler Kitabı**, Sakarya Üniversitesi, Sakarya, s.1-17.

YILMAZ, A. ve KILAVUZ, R., (2002), "Türk Kamu Bürokrasisinin İşlemsel Sorunları Üzerine Notlar", **C. Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, 3 (2), 17-31.

YÖRÜKOĞLU, A., (2000), **Değişen Toplumda Aile ve Çocuk**, 6. Basım, İstanbul: Özgür Yayınları.

YUKL, G., (1994), **Leadership in Organizations**, Third Edition, Prentice Hall International.

YUKL, G., (1998), **Leadership in Organisations**, 4th Edition, New Jersey: Prentice- Hall Inc.

YUKL, G. (2002), **Leadership in Organizations**, Fifth Edition, Prentice Hall.

YUKL, G., (2008), "The Importance, Assessment, and Development of Flexible Leadership", Practitioner Forum, Presented at **the 23rd Annual Conference of the Society for Industrial-Organizational Psychology**, April, 2008, San Francisco, CA., 1-7, http://www.kaplandevries.com/images/uploads/Importance_of_FL_SIOP08Yukl.pdf., Erişim: 21.11.2008.

YÜCAOĞLU, E., (2000), "Türkiye'de Yönetim, Liderlik ve Girişimcilik", **Türkiye'de Yönetim, Liderlik ve İnsan Kaynakları Uygulamaları**, (Ed. Zeynep Aycan), 1. Basım, Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları, 311-313.

YÜCEL, R. (1999), "Gücün Örgüt Yönetimindeki Etkileri, Süleyman Demirel Üniversitesi", **İ.İ.B.F. Dergisi**, 4, 167–179.

ZACHARATOS, A., BARLING, J. ve KELLOWAY, E., (2000), "Development and

Effects of Transformational Leadership in Adolescents", **Leadership Quarterly**, 11(2), 211- 226.

ZALEZNIK, A. (1992), "Managers and Leaders: Are They Different?", **Harward Business Review**, March-April, 126–135.

ZEL, U, (1995), "Liderin Rehberlik Rolü Bir Model Önerisi ve Uygulama", **Yüksek Lisans Tezi**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Ankara.

ZEL, U., (2001), **Kişilik ve Liderlik, Evrensel Boyutlarıyla Yönetsel Açıdan Araştırmalar, Teoriler ve Yorumlar**, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

ZEL, U., "İş Arenasında Kadın Yöneticilerin Algılanması ve Kraliçe Arı Sendromu", http://www.ugurzel.com/component/option,com_docman/task,cat_view/gid,18/ Itemid,40/, Erişim: 23.07.2008.

ZEL, U., "Liderlik İkameleri, Kamu ve Özel Sektörde Karşılaştırmalı Bir Araştırma", http://www.ugurzel.com/liderlik/turkce/lider_web_file/liderlik_ikameleri. htm.,Erişim:28.8.2007.

ZEL, U., "Önderler Nasıl Yetişir", http://www.ugurzel.com/component/ option,com_docman/task,cat_view/gid,18/Itemid,40/, Erişim: 23. 07.2008.

ZEL, U., "Stratejik Liderlik ve Yetenek Yönetimi", http://www.ugurzel.com/ component/ option,com_docman/task,cat_view/gid,18/Itemid,40/, Erişim: 23.07.2008.

ZEL, U., "Sürdürülebilir Bir Gelecek İçin Değerler, Kurumlar ve Liderlik, Ahlaki Liderligin Geliştirilmesi için Bir Yapıya Doğru", http://www.ugurzel.com/component/ option,com_docman/task,cat_view/gid,18/Itemid,40/, Erişim: 23.07.2008.

ZEL, U., "Vehbi Koç'un Yönetim Prensipleri", http://www.ugurzel.com/ component/ option,com_docman/task,cat_view/gid,18/Itemid,40/. Erişim: 23.07.2008.

ZHANG, H., CONE, M.H., EVERETT, A.M. ve ELKIN, G., (2011), "Aesthetic Leadership in Chinese Business: A Philosophical Perspective", **Journal of Business Ethics**, 101, 475-491.

ZIMMERMANN, P., WIT A. ve GILL, R., (2008), "The Relative Importance of Leadership Behaviours in Virtual and Face-to-Face Communication Settings", **Leadership,** SAGE Publications (Los Angeles, London, New Delhi ve Singapore), 4(3), 321–337.

ZOHAR, D. ve MARSHALL, I., (2004), **Ruhsal Zekamızla Bağlantı Kurmak SQ**, (Çev: B. Erdemli ve K. Budak), İstanbul: Meta Basım Yayın.

BAĞIMLILIKLAR:
RİSK FAKTÖRLERİ, TANI SÜREÇLERİ VE SONUÇLARI

EDİTÖRLER
PROF. DR. AYŞE SONAY TÜRKMEN
PROF. DR. AHMET BURHAN ÇAKICI

EĞİTİM
yayınevi

BAĞIMLILIKLAR: RİSK FAKTÖRLERİ, TANI SÜREÇLERİ VE SONUÇLARI

Editörler: Prof. Dr. Ayşe Sonay Türkmen, Prof. Dr. Ahmet Burhan Çakıcı

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-58-8
1. Baskı, Ağustos 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

BAĞIMLILIKLAR: RİSK FAKTÖRLERİ, TANI SÜREÇLERİ VE SONUÇLARI
Editörler: Prof. Dr. Ayşe Sonay Türkmen, Prof. Dr. Ahmet Burhan Çakıcı
VI+266 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-58-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

Kaynaklar

Akgün, R. (2019). *Adam Öldüren Kadınlar* (1.Baskı). Nika Yayınevi

Akkuş, D. (2018). Bağımlılıkla Mücadelede Eğitim Politikaları. Ateş, H. & Koçak, A. (ed). *Bağımlılıkla Mücadele*. Nobel Akademik Yayıncılık 1. Baskı, 261-270

Aktürk, İ., Dinç, M., Ögel, K. & Şimşek, G.M. (2020). *Yeşilay Danışmanlık Merkezi Araştırmaları-1*. Yeşilay Yayınları.

Arı, A. S. (2018). Bağımlılıkla Mücadelede Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü, Dünyadan ve Türkiye'den Örnekler. Ateş, H. & Koçak, A. (ed). *Bağımlılıkla Mücadele*. Nobel Akademik Yayıncılık 1. Baskı, 245-258.

https://bmyk.gov.tr/

https://www.yesilay.org.tr/tr/bagimlilik/bagimlilik-nedir

İşbilen, N. (2023). Bağımlılık ve Maneviyat. https://books.google.com.tr/books?hl=tr&lr= &id=yt32E-AAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA2009&dq=Ba%C4%9F%C4%B1ml%C4%B1l%C4%B1k+kitab%-C4%B1+pdf&ots=22KhrC3iJG&sig=rSK0rb_XO32a_F0-Hp6ASxL665k&redir_esc= y#v=one-page&q=Ba%C4%9F%C4%B1ml%C4%B1l%C4%B1k%20kitab%C4%B1%20pdf&f=false

Korkut Kurtoğlu, Y. (2022). Bağımlılık ve fiziksel aktivite. Kavukcu E, editör. *Kronik Hastalıkların Tedavisinde Spor ve Fiziksel Aktivitenin Yeri*. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri, 84-7.

Ögel, K. (Ed.) (2018). *101 Soruda Bağımlılık* (3.Baskı). Yeşilay Yayınları

Ögel, K., Şimşek M. G. & Koç, C. (2017). *Bireysel Bağımlılık Tedavi Yöntemi Uygulama Rehberi (BİBAP)*. Yeniden Yayınları.

Ögel, K., Şimşek M. G., & Bozdoğan, Ö. M. (2021). *YEDAM Model: Yeşilay Danışmanlık Merkezi Model Kitabı*. Yeşilay Yayınları.

Polat, A. D., Oğuz, F., Salihoğlu, S. & Güre Pak, M. D. (2022). Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Kapsamında Madde Bağımlılığıyla Mücadelede Sosyal Hizmetin Rolü. *Uluslararası Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 191-204.

Polat, G. (2014). Madde Bağımlılığı Tedavisinde Sosyal Hizmet Mesleği. *Okmeydanı Tıp Dergisi*, 30(2), 143-148.

Kaya, E., Akpınar, D., & Akpınar, H. (2019). Bağımlılığın patofizyolojisi. *Muğla Sıtkı Kocaman Üniversitesi Tıp Dergisi*, 6(3), 166-170.

Karakuş, B. N. J., Özdengül, F., Solak Görmüş, Z. I., & Şen, A. (2021). Bağımlılık Fizyopatolojisine Genel Bakış. *KTO Karatay Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(3), 158-165.

Uğurlu, T. T., Şengül, C. B., & Şengül, C. (2012). Bağımlılık psikofarmakolojisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(1), 37-50.

Uzbay, İ. T. (2009). Bağımlılık yapan maddeler ve özellikleri. *Gülhane Askeri Tıp Akademisi Tıp Fakültesi Meslek İçi Sürekli Eğitim Dergisi*, 6, 16-33.

Yavuz, Ö., & Ateş, H. (2018). Türkiye'de Bağımlılıkla Mücadelede Yerel Yönetimlerin Rolü. Ateş, H. & Koçak, A. (ed). *Bağımlılıkla Mücadele*. Nobel Akademik Yayıncılık 1. Baskı, 185-220.

Ovalı, T. (2018). Büyükşehir Belediyelerinin Bağımlılıkla Mücadele Kapsamında Önleyici Faaliyetleri. Ateş, H. & Koçak, A. (ed). *Bağımlılıkla Mücadele*. Nobel Akademik Yayıncılık 1. Baskı, 221-244

Kaynaklar

Altan, P. (2021). Ulusal Tütün Kontrol Program ve DSÖ TKÇS ve Mpower Kriterlerinin Uygulanma Süreci. C. Erdöl ve T. Ergüder (Ed.), Tütün ve tütün ürünlerinin kullanımının önlenmesi kontrolü ve tedavisi (s. 35-60)v içinde. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Yayınları.

Amerikan Psikiyatri Birliği. (2013). *Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal El Kitabı* (DSM-5) (5. baskı), (E. Köroğlu, Çev.). Hekimler Yayın Birliği. (Orijinal eserin yayın tarihi 2013).

Babaoğlu, E. (2019). Tütün Bağımlılığının Nörobiyolojisi. A. Mirici, E. Babaoğlu ve P. Mutlu (Ed.), *Gögüs Hastalıkları* (s. K13-20) içinde. TÜSAD Eğitim Kitapları Serisi-22.

Bahçeci, C., Özkubat, G., Demirogları, S. ve Üçdoğruk Birecikli, Ş. (2022). Türkiye'de hanelerin sigara tüketim harcamalarında yasal düzenlemelerin etkileri: 2007 ve 2019 yılları Oaxaca-Blinder ayrıştırması. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *24*(3), 961-982.

Bardakci, M., Oztora, S. ve Dagdeviren, H. N. (2021). The reliability and validity analysis of the Turkish version of the test to assess the psychological dependence on smoking. *Eurasian Journal of Family Medicine, 10*(2), 100-106.

Brauer, M., Roth, G. A., Aravkin, A. Y., Zheng, P., Abate, K. H., Abate, Y. H., Abbafati, C., Abbasgholizadeh R., Abbasi, M.A., Abbasian, M., Abbasifard, M., Abbasi-Kangevari, M., Elhafeez, S.A., Abd-Elsalam, S., Abdi, P., Abdollahi, M., Abdoun, M., Abdulah, D.M., Abdullahi, A., ... ve Amani, R. (2024). Global burden and strength of evidence for 88 risk factors in 204 countries and 811 subnational locations, 1990–2021: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2021. *The Lancet, 403*(10440), 2162-2203.

Coşkunol, H. (2021). Nikotin bağımlılığı. C. Erdöl ve T. Ergüder (Ed.), *Tütün ve tütün ürünlerinin kullanımının önlenmesi kontrolü ve tedavisi* (s. 71-90) içinde. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Yayınları.

DiClemente, C. C. (2016). *Bağımlılık ve değişim: Bağımlılık nasıl gelişir ve bağımlı insan nasıl iyileşir?* (M. Şahin, Çev.). Nobel Akademik Yayıncılık. (Orijinal eserin basım tarihi 2003, 1. baskı).

Drope, J., Hamill, S., Chaloupka, F., Guerrero, C., Lee, H. M., Mirza, M., Mouton, A., Murukutla, N., Ngo, A., Perl, R., Rodriguez-Iglesias, G., Schluger, N., Siu, E. ve Vulovic, V. (2022, 18 Mayıs). Factsheets: Turkey. The Tobacco Atlas 7th Edition. Vital Strategies and Tobacconomics. https://tobaccoatlas.org/factsheets/turkey/ adresinden 26 Haziran 2024 tarihinde alınmıştır.

Ebrahimi Kalan, M., Bahelah, R., Bursac, Z., Taleb, Z. B., DiFranza, J. R., Tleis, M., Nakkash, R., Jebai, R., Alam, M.M., Cano, M.A., Sutherland, M. T., Fenni, K., Asfar, T., Eissenberg, T., Ward, K. D. ve Maziak, W. (2020). Predictors of nicotine dependence among adolescent waterpipe and cigarette smokers: A 6-year longitudinal analysis. *Drug and Alcohol Dependence, 217*, 108346.

Etter, J. F., Le Houezec, J., & Perneger, T. V. (2003). A self-administered questionnaire to measure dependence on cigarettes: the cigarette dependence scale. Neuropsychopharmacology : official publication of the American College of Neuropsychopharmacology, 28(2), 359–370. https://doi.org/10.1038/sj.npp.1300030

Gül, Ş. ve Çetinkaya, E. (2021). Tütün kullanımının sağlık üzerine etkileri. C. Erdöl ve T. Ergüder (Ed.), *Tütün ve tütün ürünlerinin kullanımının önlenmesi kontrolü ve tedavisi* (s. 91-116) içinde. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Yayınları.

Güzel, A. (2016). Tütün bitkisi ve farmakolojik özellikleri: Gerçekten şeytan otu mu? *Güncel Göğüs Hastalıkları Serisi, 4*(1), 22-26.

Heatherton, T. F., Kozlowski, L. T., Frecker, R. C. ve Fagerstrom, K. O. (1991). The Fagerstrom Test for Nicotine Dependence: a revision of the Fagerstrom Tolerance Questionnaire. *Br J Addict, 86*, 1119-27.

Heatherton, T. F., Kozlowski, L. T., Frecker, R. C., Rickert, W. ve Robinson, J. (1989). Measuring the heaviness of smoking: using self-reported time to the first cigarette of the day and number of cigarettes smoked per day. *Br J Addict, 84*(7), 791-9.

Hezer, H. ve Karalezli, A. (2019). Sigaraya psikolojik bağımlılığın sigara içme arzusu ve nikotin yoksunluk semptomlarına etkisi. *Ankara Medical Journal, 19*(4), 700-707.

İncedal Sonkaya, Z. (2023). Alışkanlıklar/bağımlılıklar. B. C. Demirbağ (Ed.), *Toplum/Halk sağlığı hemşireliği* (s. 549-571) içinde Nobel Tıp Kitabevleri.

Karalezli, A. (2019). Tütün Kontrolü. A. Mirici, E. Babaoğlu ve P. Mutlu (Ed.), *Gögüs Hastalıkları* (s. (s. K1-132) içinde. TÜSAD Eğitim Kitapları Serisi-22.

Kawakami, N., Takatsuka, N., Inaba, S., Shimizu, H. (1999). Development of a screening questionnaire for tobacco/nicotine dependence according to ICD-10, DSM-III-R, and DSM-IV. *Addictive Behav, 24*(2):155–166.

Kocataş, S. (2023). Tütün bağımlılığı ve tütün bağımlılığında sağlığı geliştirme. C. Kural (Ed.), *Sağlık bilimlerinde uluslar arası araştırma ve derlemeler* (Cilt 1, s. 267-297) içinde. Serüven Yayınevi.

Kuş, C. ve Acar, T. (2022). Bırakma döneminde izlem ve nüks olgulara yaklaşım. T. Acar (Ed.), *Tütün Bağımlılığı ve Tedavisi* (1. Baskı, s. 62-67) içinde. Turkiye Klinikleri.

Global Adult Tobacco Survey (GATS). (2019, 6 Ağustos). Fact Sheet-Turkey 2016. https://nccd.cdc.gov/GTSSDataSurveyResources/Ancillary/DownloadAttachment.aspx?ID=3452 adresinden 30 Haziran 2024 tarihinde alınmıştır.

Noyan, C. O. ve Çetin, A. (2022). Nikotin Bağımlılığının Nörobiyolojisi ve Farmakokinetiği. Acar T, (ed). *Tütün Bağımlılığı ve Tedavisi (*1.Baskı, 13(7), s. 73-77) içinde. Turkiye Klinikleri.

Oktay, M. (2018). Tütün ve kafein kullanım bozukluğu. A Kazgan Kılıçaslan ve S. Yıldız (Eds.), *Bağımlılıklar* (s. 17-34) içinde. Akademisyen Kitabevi.

Onikinci Kalkınma Planı (2024-2028). (2023, 01 Kasım). T.C. Cumhurbaşkanlığı Resmi Gazete (Sayı: 32356). https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/11/20231101M1-1-1.pdf adresinden 30 Haziran 2024 tarihinde alınmıştır.

Ögel, K. (2019). *101 Soruda Bağımlılık* (3. Baskı). Yeşilay Yayınları

Özer, N., Kılıçkap, M., Tokgözoğlu, L., Göksülük, H., Karaaslan, D., Kayıkçıoğlu, M., Yılmaz, M. B., Barçın, C., Abacı, A. ve Şahin, M. (2018). Türkiye'de sigara tüketimi verileri: Kardiyovasküler risk faktörlerine yönelik epidemiyolojik çalışmaların sistematik derleme meta-analiz ve meta-regresyonu. *Turk Kardiyol Dern Ars, 46*(7), 602-612.

Ponciano-Rodríguez, G., Valerio-Gutiérrez, R., Pliego-Rosas, C. A. ve Córdova-Alcaráz, A. (2015). Development and evaluation of a new self-rating test to assess the psychological dependence on smoking (TAPDS). *J Addict Med Ther*, *3*(2), 1016.

Sağlam, L. (2017). Nikotin bağımlılığının klinik değerlendirilmesi. *Güncel Göğüs Hastalıkları Serisi, 4*(1), 78-89.

Seydioğulları, M. (2022). Türkiye'de Tütün ve Tütün Ürünleri Piyasalarında Yoğunlaşan Kayıt Dışı/ Yasa Dışı İşleyişin Tütün Kontrolü Bağlamında Değerlendirilmesi. *Sted, 31*, 14-23.

Shiffman S, Waters A, Hickcox M. (2004) The nicotine dependence syndrome scale : a multidimensional measure of nicotine dependence. Nicotine Tob Res.;6(2):327-48.

Tarhan, N. ve Nurmedov, S. (2018). *Bağımlılık: Sanal veya Gerçek Bağımlılıkla Başa Çıkma* (6. Baskı). Timaş Yayınları

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2023) Türkiye Sağlık Araştırması 2022. (Yayın tarihi: 01 Haziran 2023, Sayı: 49747). https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Turkiye-Saglik-Arastirmasi-2022-49747 adresinden 26 Haziran 2024 tarihinde alınmıştır.

T.C. Sağlık Bakanlığı. (2024). Sağlık İstatistikleri Yıllığı 2022 (Yayın No: 1279). https://dosyasb.saglik.gov.tr/Eklenti/48054/0/siy202205042024pdf.pdf adresinden 26 Haziran 2024 tarihinde alınmıştır.

T.C. Sağlık Bakanlığı. (2010). "Tütün Bağımlılığı İle Mücadele El Kitabı (Hekimler İçin) (Yayın No: 796). https://havanikoru.saglik.gov.tr/depo/Dokumanlar/Yayinlar/Tutun_Bagimliligi_ile_Mucadele_El_Kitabi.pdf adresinden 26 Haziran 2024 tarihinde alınmıştır.

T.C. Sağlık Bakanlığı. (2012). Madde Bağımlılığı Tanı ve Tedavi Kılavuzu El Kitabı (Yayın No: 879). https://ekutuphane.saglik.gov.tr/Ekutuphane/kitaplar/maddebagimliligi.pdf adresinden 26 Haziran 2024 tarihinde alınmıştır.

T.C. Sağlık Bakanlığı. (2017). Küresel gençlik tütün araştırması. https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/tutun-ve-madde-bagimliligi-ile-mucadele-db/dokumanlar/KGTA-2017_pdf.pdf adresinden 25 Haziran 2024 tarihinde alınmıştır.

T.C. Sağlık Bakanlığı. (2021). Türkiye Bulaşıcı Olmayan Hastalıklar ve Risk Faktörleri Kohort Çalışması. (Yayın No: 1206). https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/kronik-hastaliklar-ve-yasli-sagligi-db/Dokumanlar/Raporlar/v9s_NCDkohort_.pdf adresinden 25Haziran 2024 tarihinde

alınmıştır.

Uslu, M. (2019). Sigara Bağımlılığı. A. Eryılmaz ve M. E. Deniz (Ed.), *Tüm Yönleriyle Bağımlılık* (s. 204-232) içinde. Pegem Akademi

Uysal, M. A., Kadakal, F., Karşidağ, C., Bayram, N. G., Uysal, O. ve Yilmaz, V. (2004). Fagerstrom test for nicotine dependence: reliability in a Turkish sample and factor analysis. *Tuberk Toraks*, *52*(2), 115-21.

Uysal, M. A., Öztuna, D., Bahadır, A., Karşıdağ, Ç., Horoz, A. ve İliaz, S. (2015). Psychometric properties of the Turkish version of the Fagerström test for nicotine dependence. *Tuberkuloz Ve Toraks*, *63*(4), 250-256.

Uysal, M. A. (2016). Nikotin sizi nasıl esir alıyor? Tütün bağımlılığının nörobiyolojisi. *Güncel Göğüs Hastalıkları Serisi, 4*(1), 37-43.

Ünal, S., Mutlu, E. A. ve Topaktaş, Ö. (2021). Madde bağımlılığının gelişiminde birikimli risk faktörlerinin rolü. *Bağımlılık Dergisi, 22*(1), 31-42.

Ünal Çoker, E., & Köse, A. M. (2023). Inspecting smoking addiction in youth in Türkiye: A latent class analysis using the Turkish version of the cigarette dependence scale. *International Journal of Healthcare Management*, 1-10.

Widysanto, A., Combest, F. E., Dhakal, A. ve Saadabadi, A. (2023, 8 Ağustos). Nicotine Addiction. *StatPearls* içinde. StatPearls Publishing. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK499915/ adresinden 24 Haziran 2024 tarihinde alınmıştır.

World Health Organization. (2008). MPOWER : a policy package to reverse the tobacco epidemic. World Health Organization. https://iris.who.int/handle/10665/43888 adresinden 30 Haziran 2024 tarihinde alınmıştır.

World Health Organization. (2022). International Classification of Diseases 11th revision (ICD-11). https://icd.who.int/ adresinden 24 Haziran 2024 tarihinde alınmıştır.

World Health Organization. (2023a, 31 Temmuz). Tobacco. https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/tobacco tarihinden 24 Haziran 2024 tarihinde alınmıştır.

World Health Organization. (2023b, 31 Temmuz). WHO Report on the Global Tobacco Epidemic, 2023: Protect People from Tobacco Smoke. World Health Organization. https://escholarship.org/content/qt7x18m7f9/qt7x18m7f9.pdf adresinden 24 Haziran 2024 tarihinde alınmıştır.

OECD. (2023), Health at a Glance 2023: OECD Indicators, OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/7a7afb35-en adresinden 24 Haziran 2024 tarihinde alınmıştır.

US Department of Health and Human Services. (2020). Smoking cessation: a report of the Surgeon General. Centers for Disease Control and Prevention, U.S. Dept of Health and Human Services. https://www.hhs.gov/sites/default/files/2020-cessation-sgr-full-report.pdf

Yeşiltaş, A. (2020). Mpower Politikası Sonrası Ergenlerde Tütün ve Tütün Ürünleri Kullanımı: Sistematik Derleme. *Bağımlılık Dergisi*, *21*(2), 137-148.

Kaynaklar

Abramowitz, J. S., Tolin, D. F., & Street, G. P. (2001). Paradoxical effects of thought suppression: A meta-analysis of controlled studies. *Clinical Psychology Review, 21*(5), 683–703.

Akbar, M., Egli, M., Cho, Y. E., Song, B. J., & Noronha, A. (2018). Medications for alcohol use disorders: An overview. *Pharmacology & Therapeutics*, *185*, 64–85.

American Psychiatric Association. (1987). Diagnostic and statistical manual of mental disorders, DSM-3R. 3rd ed. Text Revised. Washington, DC: USA: American Psychiatric Association.

American Psychiatric Association. (1994). Diagnostic and statistical manual of mental disorders, DSM-4. 4th ed. Washington, DC, USA: American Psychiatric Association.

American Psychiatric Association. (2000). Diagnostic and statistical manual of mental disorders DSM-4R, 4th ed. Text Revision. Washington, DC, USA: American Psychiatric Association.

American Psychiatric Association (2013). Alcohol related disorders. In: Diagnostic and statistical manual of mental disorders, DSM-5, 5th ed. Text Revision. Washington, DC, USA: American Psychiatric Association, pp. 553-562.

American Society of Addiction Medicine. (2011). *Definition of addiction.* https://www.asam.org/resources/definition-of-addiction

Anthenelli, R. & Grandison, L. (2012). Effects of stress on alcohol consumption. *Alcohol Research: Current Reviews, 34*(4), 381-382.

Bahorik, A. L., Satre, D. D., Kline-Simon, A. H., Weisner, C. M., & Campbell, C. I. (2017). Alcohol, cannabis, and opioid use disorders, and disease burden in an integrated health care system. *Journal of Addiction Medicine*, *11*(1), 3–9.

Bailey, J. A., Hill, K. G., Meacham, M. C., Young, S. E., & Hawkins, J. D. (2011). Strategies for characterizing complex phenotypes and environments: General and specific family environmental predictors of young adult tobacco dependence, alcohol use disorder, and co-occurring problems. *Drug and Alcohol Dependence, 118*(2–3), 444–451.

Barr, P. B., Salvatore, J. E., Maes, H. H., et al. (2017). Social relationships moderate genetic ınfluences on heavy drinking in young adulthood. *Journal of Studies on Alcohol and Drugs, 78*(6), 817–826.

Barry, K. L.,& Blow, F. C. (2016). Drinking over the lifespan: Focus on older adults. *Alcohol Research: Current Reviews*, *38*(1), 115–120.

Boissoneault, J., Sklar, A., Prather, R., & Nixon, S. J. (2014). Acute effects of moderate alcohol on psychomotor, set shifting, and working memory function in older and younger social drinkers. *Journal of Studies on Alcohol and Drugs*, *75*(5), 870–879.

Borges, G.,& Loera, C. R. (2010). Alcohol and drug use in suicidal behaviour. *Current Opinion in Psychiatry*, *23*(3), 195–204.

Button, T. M., Hewitt, J. K., Rhee, S. H., Corley, R. P., & Stallings, M. C. (2010). The moderating effect of religiosity on the genetic variance of problem alcohol use. *Alcoholism, Clinical and Experimental Research, 34*(9), 1619–1624

Calling, S., Ohlsson, H., Sundquist, J., Sundquist, K., & Kendler, K. S. (2019). Socioeconomic status and alcohol use disorders across the lifespan: A co-relative control study. *PloS One*, *14*(10), e0224127.

Carvalho, A. F., Heilig, M., Perez, A., Probst, C., & Rehm, J. (2019). Alcohol use disorders. *The Lancet, 394*(10200), 781–792.

Castillo-Carniglia, A., Keyes, K. M., Hasin, D. S., & Cerdá, M. (2019). Psychiatric comorbidities in alcohol use disorder. *The Lancet Psychiatry*, *6*(12), 1068–1080.

Chakravorty, S., Chaudhary, N. S., & Brower, K. J. (2016). Alcohol Dependence and its relationship with insomnia and other sleep disorders. *Alcoholism, Clinical and Experimental Research*, *40*(11), 2271–2282.

Chartier, K. G., Dick, D. M., Almasy, L., Chan, G., Aliev, F., Schuckit, M. A., Scott, D. M., Kramer, J., Bucholz, K. K., Bierut, L. J., Nurnberger, J., Jr, Porjesz, B., & Hesselbrock, V. M. (2016). Interactions between alcohol metabolism genes and religious involvement in association with maximum drinks and alcohol dependence symptoms. *Journal of Studies on Alcohol and Drugs, 77*(3), 393–404.

Chartier, K. G., Hesselbrock, M. N., & Hesselbrock, V. M. (2010). Development and vulnerability factors in adolescent alcohol use. *Child and Adolescent Psychiatric Clinics of North America, 19*(3), 493–504.

Cloninger, C. R., Bohman, M., & Sigvardsson, S. (1981). Inheritance of alcohol abuse. Cross-fostering analysis of adopted men. *Archives of general psychiatry*, *38*(8), 861–868.

Connor, J. P., Haber, P. S., & Hall, W. D. (2016). Alcohol use disorders. *Lancet (London, England)*, *387*(10022), 988–998.

Correa-Fernández, V., Barazi, A. M., Chandra, M., & Anthony, J. C. (2022). Similarities and differences in alcohol & other drug dependence among hispanic/latino subgroups: A disaggregation approach. *Drug and Alcohol Dependence Reports,5*, 100124.

Cozolino, L.J.,&Siegel, D.J. (2009). *Kaplan and Sadock's comprehensive textbook of psychiatry,* 9th ed. Lippincott Williams and Wilkins, Philadelphia, pp. 619–635.

Crews, F. T., Robinson, D. L., Chandler, L. J., Ehlers, C. L., Mulholland, P. J., Pandey, S. C., Rodd, Z. A., Spear, L. P., Swartzwelder, H. S., & Vetreno, R. P. (2019). Mechanisms of persistent neurobiological changes following adolescent alcohol exposure: NADIA consortium findings. *Alcoholism, clinical and experimental research*, *43*(9), 1806–1822.

Dick, D. M.,& Kendler, K. S. (2012). The impact of gene-environment interaction on alcohol use disorders. *Alcohol Research, 34*(3), 318–324.

Fuller-Thomson, E., Roane, J. L., & Brennenstuhl, S. (2016). Three Types of Adverse Childhood Experiences, and Alcohol and Drug Dependence Among Adults: An Investigation Using Population-Based Data. *Substance Use & Misuse*, *51*(11), 1451–1461.

Gifford, M. (2009). *Alcoholism (Biographies of Disease)*. Greenwood Press. pp. 89–91.

Grant, B. F., Goldstein, R. B., Saha, T. D., Chou, S. P., Jung, J., Zhang, H., Pickering, R. P., Ruan, W. J., Smith, S. M., Huang, B., & Hasin, D. S. (2015). Epidemiology of DSM-5 alcohol use disorder: Results from the national epidemiologic survey on alcohol and related conditions III. *JAMA Psychiatry*, *72*(8), 757–766.

Groh, D. R., Jason, L. A., Davis, M. I., Olson, B. D., & Ferrari, J. R. (2007). Friends, family, and alcohol abuse: An examination of general and alcohol-specific social support. *The American Journal on Addictions*, *16*(1), 49–55.

Haber, P. S., Riordan, B. C., & Morley, K. C. (2021). Treatment of alcohol problems: Current status and future directions. *The Medical Journal of Australia*, *215*(7), 315–316.

Hakulinen, C., Elovainio, M., Batty, G. D., Virtanen, M., Kivimäki, M., & Jokela, M. (2015). Personality and alcohol consumption: Pooled analysis of 72,949 adults from eight cohort studies. *Drug and Alcohol Dependence*, *151*, 110–114.

Han, B. H., Moore, A. A., Sherman, S., Keyes, K. M., & Palamar, J. J. (2017). Demographic trends of binge alcohol use and alcohol use disorders among older adults in the United States, 2005-2014. *Drug and Alcohol Dependence*, *170*, 198–207.

Heath, A. C., Bucholz, K. K., Madden, P. A., Dinwiddie, S. H., Slutske, W. S., Bierut, L. J., Statham, D. J., Dunne, M. P., Whitfield, J. B., & Martin, N. G. (1997). Genetic and environmental contributions to alcohol dependence risk in a national twin sample: consistency of findings in women and men. *Psychological Medicine*, *27*(6), 1381–1396.

Higgins, M.P.(1998). Alcoholic families: The crisis of early recovery. *The Journal of the California Graduate School of Family Psychology, 25*(3), 203-219.

Holt, S. R.,& Tobin, D. G. (2018). Pharmacotherapy for alcohol use disorder. *The Medical Clinics of North America, 102*(4), 653–666.

Jonas, D. E.,& Garbutt, J. C. (2017). Screening and counseling for unhealthy alcohol use in primary care settings. *The Medical clinics of North America, 101*(4), 823–837.

Kale, D., Stautz, K., & Cooper, A. (2018). Impulsivity related personality traits and cigarette smoking in adults: A meta-analysis using the UPPS-P model of impulsivity and reward sensitivity. *Drug and Alcohol Dependence, 185,* 149–167.

Karriker-Jaffe, K. J., Greenfield, T. K., & Kaplan, L. M. (2017). Distress and alcoholrelated harms from intimates, friends, and strangers. *Journal of Substance Misuse, 22*(4), 434–441.

Kelly, M., Chick, J., Gribble, R., Gleeson, M., Holton, M., Winstanley, J., McCaughan, G. W., & Haber, P. S. (2006). Predictors of relapse to harmful alcohol after orthotopic liver transplantation. *Alcohol and Alcoholism (Oxford, Oxfordshire)*, *41*(3), 278–283.

Kelly, J. F., Humphreys, K., & Ferri, M. (2020). Alcoholics Anonymous and other 12-step programs for alcohol use disorder. *The Cochrane Database of Systematic Reviews*, *3*(3), CD012880.

Kendler, K. S., Gardner, C., & Dick, D. M. (2011). Predicting alcohol consumption in adolescence from alcohol-specific and general externalizing genetic risk factors, key environmental exposures and their interaction. *Psychological Medicine, 41*(7), 1507–1516.

Keyes, K. M., Jager, J., Mal-Sarkar, T., Patrick, M. E., Rutherford, C., & Hasin, D. (2019). Is there a recent epidemic of women's drinking? A critical review of national studies. *Alcoholism, Clinical and Experimental Research*, *43*(7), 1344–1359.

Kirpich, I. A., McClain, C. J., Vatsalya, V., Schwandt, M., Phillips, M., Falkner, K. C., Zhang, L., Harwell, C., George, D. T., & Umhau, J. C. (2017). Liver injury and endotoxemia in male and female alcohol-dependent ındividuals admitted to an alcohol treatment program. *Alcoholism, Clinical and Experimental Research*, *41*(4), 747–757.

Kwako, L. E., Patterson, J., Salloum, I. M., & Trim, R. S. (2019). Alcohol use disorder and co-occurring mental health conditions. *Alcohol Research: Current Reviews*, *40*(1), arcr.v40.1.00.

Lac, A., & Donaldson, C. D. (2016). Alcohol attitudes, motives, norms, and personality traits longitudinally classify nondrinkers, moderate drinkers, and binge drinkers using discriminant function analysis. *Addictive Behaviors*, *61*, 91–98.

Lai, H. M., Cleary, M., Sitharthan, T., & Hunt, G. E. (2015). Prevalence of comorbid substance use, anxiety and mood disorders in epidemiological surveys, 1990-2014: A systematic review and meta-analysis. *Drug and Alcohol Dependence*, *154*, 1–13.

Laramee, P., Kusel, J., Leonard, S., Aubin, H. J., François, C., & Daeppen, J. B. (2013). The economic burden of alcohol dependence in Europe. *Alcohol and Alcoholism (Oxford, Oxfordshire)*, *48*(3), 259–269.

Laslett, A. M., Room, R., Ferris, J., Wilkinson, C., Livingston, M., & Mugavin, J. (2011). Surveying the range and magnitude of alcohol's harm to others in Australia. *Addiction (Abingdon, England)*, *106*(9), 1603–1611.

McCrae, R. R., Terracciano, A., & Personality Profiles of Cultures Project (2005). Universal features of personality traits from the observer's perspective: data from 50 cultures. *Journal of Personality and Social Psychology*, *88*(3), 547–561.

Merrill, J. E., & Carey, K. B. (2016). Drinking over the lifespan: Focus on college ages. *Alcohol Research: Current Reviews*, *38*(1), 103–114.

Meyers, J. L., Lowe, S. R., Eaton, N. R., Krueger, R., Grant, B. F., & Hasin, D. (2015). Childhood maltreatment, 9/11 exposure, and latent dimensions of psychopathology: A test of stress sensitization. *Journal of Psychiatric Research*, *68*, 337–345.

Mezquita, L., Ibáñez, M. I., Moya, J., Villa, H., & Ortet, G. (2014). A longitudinal examination of different etiological pathways to alcohol use and misuse. *Alcoholism, Clinical and Experimental Research*, *38*(6), 1770–1779.

Michalak, L., Trocki, K., & Bond, J. (2007). Religion and alcohol in the U.S. National Alcohol Survey: How important is religion for abstention and drinking? *Drug and Alcohol Dependence, 87*(2–3), 268–280.

Milne, B. J., Caspi, A., Harrington, H., Poulton, R., Rutter, M., & Moffitt, T. E. (2009). Predictive value of family history on severity of illness: The case for depression, anxiety, alcohol dependence, and drug dependence. *Archives of General Psychiatry, 66*(7), 738–747.

Moss, H. B., Chen, C. M., & Yi, H. (2007). Subtypes of alcohol dependence in a nationally representative sample. *Drug and Alcohol Dependence, 91*(2-3), 149–158.

Newton-Howes, G., Horwood, J., & Mulder, R. (2015). Personality characteristics in childhood and outcomes in adulthood: findings from a 30 year longitudinal study. *The Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*, *49*(4), 377–386.

Nixon, S. J., Prather, R., & Lewis, B. (2014). Sex differences in alcohol-related neurobehavioral consequences. *Handbook of Clinical Neurology*, *125*, 253–272.

Ormel, J., Bastiaansen, A., Riese, H., Bos, E. H., Servaas, M., Ellenbogen, M., Rosmalen, J. G., & Aleman, A. (2013). The biological and psychological basis of neuroticism: Current status and future directions. *Neuroscience and Biobehavioral Reviews*, *37*(1), 59–72.

Parsons, O. A.,& Leber, W. R. (1981). The relationship between cognitive dysfunction and brain damage in alcoholics: Causal, interactive, or epiphenomenal?. *Alcoholism, Clinical and Experimental Research*, *5*(2), 326–343.

Pfefferbaum, A., Desmond, J. E., Galloway, C., Menon, V., Glover, G. H., & Sullivan, E. V. (2001). Reorganization of frontal systems used by alcoholics for spatial working memory: an fMRI study. *NeuroImage*, *14*(1 Pt 1), 7–20.

Popova, S., Giesbrecht, N., Bekmuradov, D., & Patra, J. (2009). Hours and days of sale and density of alcohol outlets: Impacts on alcohol consumption and damage: A systematic review. *Alcohol and Alcoholism, 44*(5), 500–516.

Real, K., & Rimal, R.N. (2007). Friends talk to friends about drinking: Exploring the role of peer communication in the theory of normative social behavior.*Health Communitation, 22* (2), 169–180.

Rehm J. (2011). The risks associated with alcohol use and alcoholism. *Alcohol research & Health: The Journal of the National Institute on Alcohol Abuse and Alcoholism*, *34*(2), 135–143.

Rehm, J.,& Imtiaz, S. (2016). A narrative review of alcohol consumption as a risk factor for global burden of disease. *Substance Abuse Treatment, Prevention, and Policy*, *11*(1), 37.

Rohn, M. C., Lee, M. R., Kleuter, S. B., Schwandt, M. L., Falk, D. E., & Leggio, L. (2017). Differences between treatment-seeking and nontreatment-seeking alcohol-dependent research participants: An exploratory analysis. *Alcoholism, Clinical and Experimental Research*, *41*(2), 414–420.

Roozen, H. G., de Waart, R., & van der Kroft, P. (2010). Community reinforcement and family training: an effective option to engage treatment-resistant substance-abusing individuals in treatment. *Addiction (Abingdon, England)*, *105*(10), 1729–1738.

Rose, A. K., Field, M., Franken, I. H. A., & Munafò, M. (2013). *Cue Reactivity. Principles of Addiction.* Academic Press London. *pp.* 413–423.

Salujha, S. K., Chaudhury, S., Menon, P. K., Srivastava, K., & Gupta, A. (2014). Allelic variants of ADH, ALDH and the five factor model of personality in alcohol dependence syndrome. *Industrial Psychiatry Journal*, *23*(1), 44–51.

Saunders, J.B. (2014). Rationale for changes in the clinical descriptions and diagnostic guidelines of disorders due to substance use and related conditions in the draft ICD 11. Presented at the World Congress of the World Psychiatric Association, Madrid, Spain, September 2014. Geneva: Department of Mental Health and Substance Abuse, WHO.

Saunders, J. B., Peacock, A., & Degenhardt, L. (2018). Alcohol use disorders in the draft ICD-11, and how they compare with DSM-5. *Current Addiction Reports, 5*(2), 257–264.

Scholte, R.H., Poelen, E.A., Willemsen, G., Boomsma, D.I., Engels, R.C., (2008). Relative risks of adolescent and young adult alcohol use: The role of drinking fathers, mothers, siblings, and friends. *Addictive Behaviors, 33* (1), 1–14.

Schuckit, M. A. (2009). Alcohol-use disorders. *The Lancet (London, England), 373*(9662), 492–501.

Seneviratne, C., & Johnson, B. A. (2015). Advances in medications and tailoring treatment for alcohol use disorder. *Alcohol Research: Current Reviews, 37*(1), 15–28.

Slutske, W. S., Deutsch, A. R., & Piasecki, T. M. (2019). Neighborhood alcohol outlet density and genetic influences on alcohol use: Evidence for gene-environment interaction. *Psychological Medicine, 49*(3), 474–482.

Smith, J. (2015). Recovering from silence. Composing self in time, spaces, and friendships: A narrative ınquiry with four mothers supporting adolescent children through long-term addictions treatment (Doctoral thesis, University of Calgary, Calgary, Canada). Accessed April 05, 2023 from:https://prism.ucalgary.ca.

Solem, S., Pedersen, H., Nesse, F., …et al. (2020). Validity of a Norwegian version of the Desire Thinking Questionnaire (DTQ): Associations with problem drinking, nicotine dependence and problematic social media use. *Clinical Psychology & Psychotherapy, 28*(3),615-622.

Spithoff, S., & Kahan, M. (2015). Primary care management of alcohol use disorder and at-risk drinking: Part 1: Screening and assessment. *Canadian Family Physician Medecin de Famille Canadien, 61*(6), 509–514.

Substance Abuse and Mental Health Services Administration. (SAMHSA). (2019a). Key Substance Use and Mental Health Indicators in the United States: Results from the 2018 National Survey on

Drug Use and Health. Center for Behavioral Health Statistics and Quality, Substance Abuse and Mental Health Services Administration; 2019:82. Accessed March 19, 2023 from: https://www.samhsa.gov/data/

Substance Abuse and Mental Health Services Administration, Center for Behavioral Health Statistics and Quality (SAMHSA).(2019b). 2019 National survey on drug use and health: Table 2.7B: Alcohol use, binge alcohol use, and heavy alcohol use in past month among persons aged 12 of older, by detailed age category: Percentages, 2018 and 2019. Accessed March 11, 2023 from: https://www.samhsa.gov/data/sites/default/files/reports/rpt29394/NSDUHD…

Substance Abuse and Mental Health Services Administration (SAMHSA) . (2020). National survey on drug use and health: Hispanics, Latino or Spanish Origin or Descent. Accessed April 30, 2023 from: https://www.samhsa.gov/data/sites/default/files/reports/rpt23249/4_Hispanic_2020_01_14_508.pdf.

Sureshkumar, K., Kailash, S., Dalal, P.K., Reddy, M.M., & Sinha, P.K.(2017). Psychosocial factors associated with relapse in patients with alcohol dependence. *Indian Journal of Psychological Medicine, 39*(3), 312–315.

Taylor, S.E., Welch, W.T., Kim, H.S., Sherman, D.K.(2007). Cultural differences in the impact of social support on psychological and biological stress responses. *Psychological Science, 18*(9), 831–837.

Tuithof, M., ten Have, M., van den Brink, W., Vollebergh, W., & de Graaf, R. (2014). Alcohol consumption and symptoms as predictors for relapse of DSM-5 alcohol use disorder. *Drug and Alcohol Dependence*, *140*, 85–91.

Twenge, J. M., Cooper, A. B., Joiner, T. E., Duffy, M. E., & Binau, S. G. (2019). Age, period, and cohort trends in mood disorder indicators and suicide-related outcomes in a nationally representative dataset, 2005-2017. *Journal of Abnormal Psychology*, *128*(3), 185–199.

Verhulst, B., Neale, M. C., & Kendler, K. S. (2015). The heritability of alcohol use disorders: A meta-analysis of twin and adoption studies. *Psychological Medicine, 45*(5), 1061–1072.

Vinson, D. C., Maclure, M., Reidinger, C., & Smith, G. S. (2003). A population-based case-crossover and case-control study of alcohol and the risk of injury. *Journal of Studies on Alcohol*, *64*(3), 358–366.

White, A. J., DeRoo, L. A., Weinberg, C. R., & Sandler, D. P. (2017). Lifetime alcohol ıntake, binge drinking behaviors, and breast cancer risk. *American Journal of Epidemiology*, *186*(5), 541–549.

White, A. M., Slater, M. E., Ng, G., Hingson, R., & Breslow, R. (2018). Trends in Alcohol-Related Emergency Department Visits in the United States: Results from the Nationwide Emergency Department Sample, 2006 to 2014. *Alcoholism, Clinical and Experimental Research*, *42*(2), 352–359.

Windle M. (2016). Drinking over the lifespan: Focus on early adolescents and youth. *Alcohol Research: Current Reviews*, *38*(1), 95–101.

Windle M. (2020). Sex differences in substance use from adolescence to young adulthood: Tests of increases in emergent adulthood and maturing out in later young adulthood. *Drug and Alcohol Dependence*, *207*, 107813.

World Health Organization (WHO). (2008). World Health Assembly, 61. Strategies to reduce the harmful use of alcohol. Accessed April 25, 2023 from: https://apps.who.int/iris/handle/10665/23519.

World Health Organization (WHO). (2014). Global status report on alcohol and health, p. XIV. Accessed April 25, 2023 from: http://www.who.int/substance_abuse/publications/global_alcohol_report/msb_gsr_2014_1.pdf?ua=1

World Health Organization (WHO). (2021). *The European Health Report 2021.* Taking stock of the health-related Sustainable Development Goals in the COVID-19 era with a focus on leaving no one behind Accessed August 2023 from: https://www.who.int/europe/publications/i/item/9789289057547

World Health Organization (WHO). (2017). 11th revision of the international classification of diseases, ICD-11. Geneva: World Health Organization.

Yoon, Y. H., Chen, C. M., Slater, M. E., Jung, M. K., & White, A. M. (2020). Trends in premature deaths from alcoholic liver disease in the U.S., 1999-2018. *American Journal of Preventive Medicine*, *59*(4), 469–480.

Kaynaklar

Akkaya, N., Aktürk, İ., & Yaman, Ö. M. (2023). Türkiye'de 2011-2021 yılları arasında uçucu nitelikli maddelerin kullanımına yönelik istatistiki verilerin değerlendirilmesi. *Bağımlılık Dergisi,* 24(2), 239-272. https://doi.org/10.51982/bagimli.1124207

Alam, F., & Barker, P. (2014). Interruption of medication-assisted treatment for opioid dependence: insights from the UK. *Drugs and Alcohol Today,* 14(3), 114-125. https://doi.org/10.1108/DAT-01-2014-0002

Albayrak, S., & Balcı, S. (2014). Gençlerde madde bağımlılığı ve önlenmesi. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma,* 11(2), 30-37.

American Psychiatric Association, (2022). Diagnostic and statistical manual of mental disorders, fifth edition, text revision (DSM-5-TR). United States: American Psychiatric Association Publishing, pp.5-10. https://doi.org/10.1176/appi.books.9780890425787

Bahar, A. (2018). Uyuşturucu madde kullanımının nedenleri ve bağımlılık oluşum sürecinde iletişimsel yaklaşımların rolü ve önemi: Polis kayıtları üzerinden olgusal bir inceleme. Connectist: *Istanbul University Journal of Communication Sciences,* (55), 1-36.https://doi.org/10.26650/CONNECTIST2018-0032

Bekircan, E., İlyas, Ü. N., Ayyıldız, N. İ., & Usta, G. (2022). Üniversite öğrencilerinde madde bağımlılığı farkındalığı benlik saygısı ilişkisi. *Bağımlılık Dergisi,* 23(1), 1-7. https://doi.org/10.51982/bagimli.939626

Benjamin, A., Chidi, N. (2014). Drug abuse, addiction and dependence. *Pharmacology and Therapeutics,* 327. Doı: 10.5772/58574

Brewster, B.,Robinson, G., Silverman, B. W., &Walsh, D. (2023). Covid-19 and child criminal exploitation in the UK: implications of the pandemic for county lines. *Trends in Organized Crime,* 26(2), 156-179.https://doi.org/10.1007/s12117-021-09442-x

Bushra, R.,Aslam, N., Ahmed, K.Z. (2013). Drugmis use, dependence and addiction. *Journal of Applied Pharmaceutical Science,* 3(03), 1-7. https://doi.org/10.7324/JAPS.2013.30301

Cabral, G.A. (2006). Drugs of Abuse, Immune Modulation, and AIDS. *Jrnl Neuroimmune Pharm* 1, 280–295. https://doi.org/10.1007/s11481-006-9023-5

Çoban, M. (2016). Uyuşturucu madde bağımlılığı ile mücadelede manevi danışmanlık ve rehberlik uygulamalarının yeri ve önemi: İstanbul örneği. Ali Ayten vd. Manevi Danışmanlık ve Rehberlik II. İstanbul: Dem Yayınları.

Demirel, Ü. (2021). Türk Ceza Kanununda uyuşturucu veya uyarıcı madde suçları. Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim dalı Kamu Hukuku, Yüksek Lisans Tezi.

Devlet Denetleme Kurulu. Araştırma ve İnceleme Raporu (Madde ve Diğer Bağımlılıklar İle Mücadele Kapasitesinin ve Bu Bağlamda Türkiye Yeşilay Cemiyetinin Değerlendirilmesi), 2014; 707, Araştırma ve İnceleme Raporu, Ankara.

Doğan, F. K. (2015). Türk ceza hukukunda uyuşturucu veya uyarıcı madde suçları. Legal yayınevi, 1. Baskı, İstanbul.

Erbay, E., Oğuz, N., Yıldırım, B., & Fırat, E. (2016). Alkol ve madde bağımlılığı olan bireylerin başa çıkma tutumları. Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 20(3), 597-609.

Fronczak, C. M., Kim, E. D., & Barqawi, A. B. (2012). The insults of illicit drug use on male fertility. Journal of Andrology, 33(4), 515-528..https://doi.org/10.2164/jandrol.110.011874

Gökler, R.,& Koçak, R. (2008). Uyuşturucu ve madde bağımlılığı. Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 3(1), 89-104.https://doi.org/10.19129/sbad.119

Güngör, D. (2018). Sentetik uyuşturucular: Amfetamin örneği. Güvenlik Çalışmaları Dergisi, 20(1), 105-112.

Kalyoncu, A., Ünlü, B., & Tatan, U. (2014). Gençlerin tehlikeli oyunu: Sentetik kannabinoidler (Bonzai) üzerine bir gözden geçirme. Bağımlılık Dergisi, 15(3), 150-155

Karakartal, D. (2020). Uyuşturucu madde kullanımı ve suç ilişkisi. Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi, 6(14), 614-617.

Karakaş, S. A.,&Ersöğütçü, F. (2016). Madde bağımlılığı ve hemşirelik. Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi, 3(2), 133-139.https://doi.org/10.17681/hsp.34389

Karataşoğlu, S. (2013). Sosyal Politika Boyutuyla Madde Bağımlılığı. Türk İdare Dergisi, Cilt: 85, Sayı: 476, 321-352.

Mackey, S.,Allgaier, N., Chaarani, B., Spechler, P., Orr, C., Bunn, J., ... & ENIGMA Addiction Working Group. (2019). Mega-analysis of graymattervolume in substancedependence: General and substance-specific regional effects. American Journal of Psychiatry, 176(2), 119-128. https://doi.org/10.1176/appi.ajp.2018.17040415

Mahase, E. (2020). Drug deaths: England and Wales see highest number since records began. BMJ, 371, 3988. http://dx.doi.org/10.1136/bmj.m3988http://www.bmj.com/.

Malhotra, A.,Basu, D., &Gupta, N. (2005). Psychosocial treatment for substance abuse in adolescents. Journal of Indian Association for Child and Adolescent Mental Health-ISSN 0973-1342, 1(1).https://doi.org/10.1177/0973134220050102

Öztürk, F. C.(2023). Uyuşturucu madde bağımlılığı ve türkiye'de uyuşturucu madde kullanımının incelenmesi. Journal of Faculty of Pharmacy of Ankara University, 47(3), 22. https://doi.org/10.33483/jfpau.1261593

Sezgin, E., Evren, C., Cinar, O. G., Kucukgoncu, S., &Kilic Bayram, M. A. (2010). Barbeksaklon (Maliasin [R]) bagimliligi olan iki olgu. Düşünen Adam Psikiyatri ve Norolojik Bilimler Dergisi, 23, 128-132. https://doi.org/10.5350/DAJPN2010230208

Shalbafan, M.,Donboli, S., &Salehian, R. (2019). Effect of variable substances on sexual function: A narrative review. Journal of Iranian Medical Council, 2(5), 112-119.

Şimşek, Ü.,& Erarslan, F. (2019). 2014-2018 yılları arasında Tokat'ta uyuşturucu madde kullanımı ve uyuşturucu madde bağlantılı suçlar. Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 103-120.

Vunikili, R.,Glicksberg, B. S., Johnson, K. W., Dudley, J. T., Subramanian, L., &Shameer, K. (2021). Predictive modelling of susceptibility to substance abuse, mortality and drug-drug ınteractions in opioid patients. Frontiers in Artificial Intelligence, 4, 742723. https://doi.org/10.3389/frai.2021.742723

Whiteford, H. A., Degenhardt, L., Rehm, J., Baxter, A. J., Ferrari, A. J., Erskine, H. E., ... & Vos, T. (2013). Global burden of disease attributable to mental and substance use disorders: findings from the Global Burden of Disease Study 2010. The Lancet, 382(9904), 1575-1586.https://doi.org/10.1016/S0140-6736(13)61611-6

Whitesell, M., Bachand, A., Peel, J., & Brown, M. (2013). Familial, social, and individual factors contributing to risk for adolescent substance use. Journal of Addiction, 2013. https://doi.org/10.1155/2013/579310

Williams, S. F., Stokes, R., Tang, P. L., & Blanco-Rodriguez, A. M. (2023). Detection & identification of hazardous narcotics and new psychoactive substances using Fourier transform infrared spectroscopy (FTIR). Analytical Methods, 15(26), 3225-3232. Doı: 10.1039/D3AY00766A

Yöntem, M. K. (2019). Uyuşturucu madde kullanan üniversite öğrencilerinin varoluşsal problemlerinin incelenmesi. Türkiye Yeşilay Cemiyeti, 6(1), 25-50. DOI 10.15805/addicta.2019.6.1.0037 s 2019 s 6(1) s 25–50

Zawilska, J. B., & Wojcieszak, J. (2018). Novel psychoactive substances: classification and general information. Synthetic Cathinones: Novel Addictive And Stimulatory Psychoactive Substances, 11-24. https://doi.org/10.1007/978-3-319-78707-7_2

Kaynaklar

Al-Samarraie, H., Bello, K. A., Alzahrani, A. I., Smith, A. P., & Emele, C. (2022). Young users' social media addiction: causes, consequences and preventions. *Information Technology& People, 35*(7), 2314-2343.https://doi.org/10.1108/ITP-11-2020-0753

Ahmed, E., &Vaghefi, I. (2021). Socialmediaaddiction: A systematic review through cognitive-behavior model of pathologicaluse. *Proceedings of the 54th Hawaii International Conference on SystemSciences*, 6681-6690.https://doi.org/10.24251/HICSS.2021.802

Andreassen, C. S., Billieux, J., Griffiths, M. D., Kuss, D. J., Demetrovics, Z., Mazzoni, E., & Pallesen, S. (2016). The relationship between addictive use of social media and video games and symptoms of psychiatric disorders: A large-scalecross-sectional study. *Psychology of Addictive Behaviors, 30*(2), 252.https://doi.org/10.1037/adb0000160

Bakır-Ağyar, B., & Uzun, B. (2018). Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği'nin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *Addicta: TheTurkishJournal on Addictions, 5*, 507–525.https://doi.org/10.15805/addicta.2018.5.3.0046

Baruah, T.D. (2012). Effectiveness of Social Media as a tool of communication and its potential for technology enabled connections: A micro-levelstudy. *International Journal of ScientificandResearch Publications, 2*(5), 1-10.ISSN 2250-3153

Cheng, C., Lau, Y. C., Chan, L., &Luk, J. W. (2021). Prevalence of social media addiction across 32 nations: Meta-analysis with subgroup analysis of classification schemes and cultural values. *Addictive Behaviors, 117*, 106845. https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2021.106845

DiClemente, C.C. (2016). *Bağımlılık ve değişim* (HU Kural ve E Ildırım, Çev.). Nobel Yayıncılık.

Demirci, İ. (2019). Bergen Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğinin Türkçeye uyarlanması, depresyon ve anksiyete belirtileriyle ilişkisinin değerlendirilmesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi, 20*, 15-22.https://doi.org/10.5455/apd.41585

Dumitrescu, M., Dumitrescu, N., &Turliuc, Ş. (2023). Thesocialmediaaddiction: What have we learned so far?–A review. *Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 14*(1), 117-137. https://doi.org/10.18662/brain/14.1/410

Fırat, N., & Barut, Y. (2018). Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği (SMBÖ)'nin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Journal of Human Sciences, 15*(4).

Griffiths, M. (2005). A 'components' model of addiction within a biopsychosocial framework. *Journal of Substanceuse, 10*(4), 191-197.https://doi.org/10.1080/14659890500114359

González-Nuevo, C., Cuesta, M., Postigo, Á., Menéndez-Aller, Á., & Muñiz, J. (2021). Problematic social network use: Structure and assessment. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 1-16.https://doi.org/10.1007/s11469-021-00711-y

Hawi, N., & Samaha, M. (2019). Identifying commonalities and differences in personality characteristics of Internet and social media addiction profiles: traits, self-esteem, and self-construal. *Behaviour & Information Technology, 38*(2), 110-119. https://doi.org/10.1080/0144929X.2018.1515984

Hou, Y., Xiong, D., Jiang, T., Song, L., & Wang, Q. (2019). Social media addiction: Its impact, mediation, and intervention. *Cyberpsychology: Journal of psychosocial research on cyberspace, 13*(1). https://doi.org/10.5817/CP2019-1-4

Karaiskos, D., Tzavellas, E., Balta, G., &Paparrigopoulos, T. (2010). P02-232-Social network addiction: a new clinical disorder?. *European Psychiatry, 25*(S1), 1-1.https://doi.org/10.1016/S0924-9338(10)70846-4

Kırık, A.M., Arslan, A., Çetinkaya, A., & Gül, M. (2015). A quantitative research on the level of social media addiction among young people in Turkey. *International Journal of SportCultureandScience, 3*(3), 108-122.https://doi.org/10.14486/IntJSCS444

Lau, D. (2023, 25 Temmuz). *Thebigread: Teenagershooked on socialmedia — what's the cost to their mental health?* Today Online. https://www.todayonline.com/big-read/big-read-teenagers-hooked-social-media-whats-cost-their-mental-health-2216401

Lenzi, M., Elgar, F. J., Marino, C., Canale, N., Vieno, A., Berchialla, P., ... &Lyyra, N. (2022). Can an equal world reduce problematic social media use? Evidence from the Health Behavior in School-aged Children study in 43 countries. *Information, Communication&Society*, 1-22. https://doi.org/10.1080/1369118X.2022.2109981

Liu, C., & Ma, J. (2018). Development andvalidation of theChinesesocialmediaaddictionscale. *PersonalityandIndividualDifferences, 134*, 55-59. https://doi.org/10.1016/j.paid.2018.05.046

Longstreet, P., & Brooks, S. (2017). Life satisfaction: A keytomanaging internet &social media addiction. *Technology in society*, *50*, 73-77.https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2017.05.003

Lopes, L. S., Valentini, J. P., Monteiro, T. H., Costacurta, M. C. D. F., Soares, L. O. N., Telfar-Barnard, L., &Nunes, P. V. (2022). Problematic social media use and its relationship with depression or anxiety: a systematic review. *Cyberpsychology, Behavior, andSocial Networking, 25*(11), 691-702. https://doi.org/10.1089/cyber.2021.0300

Loxely, S. (2020). *Cognitive Behavioral Therapy for Overcoming Bad Habits, Easy Strategies of CBT for quitting three big addictions including smoking, alcohol addiction and internet addiction*.

Marino, C., Canale, N., Melodia, F., Spada, M. M., &Vieno, A. (2021). The overlap between problematic smart phone use and problematic social media use: A systematic review. *Current Addiction Reports*, 1-12. https://doi.org/10.1007/s40429-021-00398-0

Masthi, N. R., Pruthvi, S., & Phaneendra, M. S. (2018). A comparativestudy on social media usage and health status among students studying in pre-universitycolleges of urban Bengaluru. *Indian Journal of Community Medicine: Official Publication of Indian Association of Preventive&Social Medicine, 43*(3), 180.https://doi.org/10.4103/ijcm.IJCM_285_17

MPower, P. (2023, Ocak 31). *99 social media addiction statistics worldwide*. https://mpowerwellness.com/social-media-addiction-statistics/

Nakaya, A.C. (2015). *Internet andsocial media addiction*. The United States: Reference Point Press. ISBN-13: 978-1-60152-761-5.

O'Connor, R. (2015). *Rewire: ChangeYour Brain to Break BadHabits, Overcome Addictions, Conquer Self-Destructive Behavior*. Penguin.

Peris, M., de la Barrera, U., Schoeps, K., & Montoya-Castilla, I. (2020). Psychological risk factors that predict social networking and internet addiction in adolescents. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 17*(12), 4598.https://doi.org/10.3390/ijerph17124598

PewResearch Center.(2021, 7 Nisan). *Socia lmedia factsheet*. https://www.pewresearch.org/internet/fact-sheet/social-media/#panel-ad42e188-04e8-4a3c-87fb-e101714f1651

Pino, O., &Mastromarino, S. (2023). Impact of emotional intelligence (EI) on social network abuse among adolescents during COVID-19 outbreak in Italy. *ActaBioMedica: AteneiParmensis, 94*(3). https://doi.org/10.23750/abm.v94i3.14468

Rozgonjuk, D., Sindermann, C., Elhai, J. D., Christensen, A. P., &Montag, C. (2020). Associationsbetweensymptoms of problematicsmartphone, Facebook, WhatsApp, and Instagram use: An item-levelexploratorygraphanalysisperspective. *Journal of BehavioralAddictions, 9*(3), 686-697.https://doi.org/10.1556/2006.2020.00036

Sağar, M. E. (2021). Predictive Role of Cognitive Flexibility and Self-Control on Social Media Addiction in University Students. *International Education Studies, 14*(4), 1-10. https://doi.org/10.5539/ies.v14n4p1

Sankaran, V. (2023, 19 Haziran). *College students who cut social media use to 30 minutes per day have less anxiety*. https://www.independent.co.uk/tech/anxiety-depression-social-media-reduction-b2360005.html

Savci, M., & Aysan, F. (2017). Technological addictions and social connectedness: predictor effect of internet addiction, social media addiction, digital game addiction and smartphone addiction on social connectedness. *Dusunen Adam: Journal of Psychiatry&NeurologicalSciences, 30*(3), 202-216. https://doi.org/10.5350/DAJPN2017300304

Savcı, M., Ercengiz, M., &Aysan, F. (2018). Ergenlerde Sosyal Medya Bozukluğu Ölçeği'ninTürkçe uyarlaması. *ArchNeuropsychiatry, 55*.https://doi.org/10.5152/npa.2017.19285

Sedgwick, R., Epstein, S., Dutta, R., &Ougrin, D. (2019). Social media, internet use and suicide attempts in adolescents. *Current Opinionin Psychiatry, 32*(6), 534.https://doi.org/10.1097/YCO.0000000000000547

Sheinov, V. P. (2021). Social media addiction and personality: a review of research. *RUDN Journal of Psychology and Pedagogics, 18(*3), 607-630.https://doi.org/10.22363/2313-1683-2021-18-3-607-630

Simsek, A., Elciyar, K., &Kizilhan, T. (2019). A comparativestudy on social media addiction of high school and university students. *Contemporary Educational Technology, 10*(2), 106-119. https://doi.org/10.30935/cet.554452

Szczegielniak, A., Pałka, K., &Krysta, K. (2013). Problems associated with the use of social networks-a pilot study. *Psychiatria Danubina, 25*(suppl 2), 212-215.

Spilkova, J., Chomynova, P., &Csemy, L. (2017). Predictors of excessiveuse of social media and excessive online gaming in Czechteenagers. *Journal of BehavioralAddictions, 6*(4), 611-619. https://doi.org/10.1556/2006.6.2017.064

Sun, Y., & Zhang, Y. (2021). A review of theories and models applied in studies of social media addiction and implications for future research. *Addictive Behaviors, 114*, 106699.https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2020.106699

Sümen, A., & Evgin, D. (2021). Socialmediaaddiction in highschoolstudents: a cross-sectionalstudyexaminingitsrelationshipwithsleepqualityandpsychologicalproblems. *Child IndicatorsResearch, 14*(6), 2265-2283.https://doi.org/10.1007/s12187-021-09838-9

Şentürk, E., Geniş, B., & Coşar, B. (2021). Social media addiction in young adult patients with anxiety disorders and depression. *Alpha Psychiatry, 22*(5).https://doi.org/10.5152/alphapsychiatry.2021.21242

Tutgun-Ünal, A., & Deniz, L. (2015). Development of the social media addiction scale. *AJIT-e: Academic Journal of Information Technology, 6*(21), 51-70.https://doi.org/10.5824/1309-1581.2015.4.004.x

WeAreSocial. (2023). *Digital 2023 global overviewreport*. https://wearesocial.com/wp-content/uploads/2023/03/Digital-2023-Global-Overview-Report.pdf

Wegmann, E., &Brand, M. (2020). Cognitive correlates in gaming disorder and social Networks use disorder: A comparison. *Current Addiction Reports, 7*, 356-364. https://doi.org/10.1007/s40429-020-00314-y

Weinstein, E., Kleiman, E. M., Franz, P. J., Joyce, V. W., Nash, C. C., Buonopane, R. J., &Nock, M. K. (2021). Positiveandnegativeuses of social media among adolescents hospitalized for suicidal behavior. *Journal of Adolescence, 87*, 63-73.https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2020.12.003

Wu, A. M., Cheung, V. I., Ku, L., &Hung, E. P. (2013). Psychological risk factors of addiction to social networking sites among Chinese smart phone users. *Journal of Behavioral Addictions, 2*(3), 160-166.https://doi.org/10.1556/JBA.2.2013.006

Xuan, Y. J., &Amat, M. A. C. (2020). Social media addiction and young people: A systematic review of literature. *J. Crit. Rev, 7*(13), 537-541. https://doi.org/10.31838/jcr.07.13.97

Youssef, L., Hallit, R., Kheir, N., Obeid, S., &Hallit, S. (2020). Social media use disorder and loneliness: any association between the two? Results of a cross-sectional study among Lebanese adults. *BMC Psychology, 8*(1), 1-7.https://doi.org/10.31838/jcr.07.13.97

Yurtdaş-Depboylu, G., Kaner, G., &Özçakal, S. (2022). The association between social media addiction and orthorexianervosa, eating attitudes, and body image among adolescents. *Eating and Weight Disorders-Studies on Anorexia, Bulimia and Obesity*, 1-11. https://doi.org/10.1007/s40519-022-01521-4

Zhao, J., Jia, T., Wang, X., Xiao, Y., &Wu, X. (2022). Risk factors associated with social media addiction: An exploratory study. *Frontiers in Psychology, 13*, 837766.https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.837766

Zivnuska, S., Carlson, J. R., Carlson, D. S., Harris, R. B., & Harris, K. J. (2019). Social media addiction and social media reactions: The implications for job performance. *TheJournal of socialpsychology, 159*(6), 746-760.https://doi.org/10.1080/00224545.2019.1578725

Kaynaklar

Al-Barashdi, H. S., Bouazza, A. ve Jabur, N. H. (2015). Smartphone addictionamong universityundergraduates: a literature review. *Journal of ScientificResearch&Reports, 4* (3): 210–225.

Anshari, M., Alas, Y., Hardaker, G., Jaidin, J. H., Smith, M. ve Ahad, A. D. (2016). Smartphone habit and behavior in Brunei: Personalization, gender, and generation gap. *Computers in Human Behavior, 64*, 719-727.

Bava, S. ve Tapert, S. F. (2010). Adolescent Brain development and the risk for alcohol and other drug problems, *Neuropsychology Review, 20* (4): 398–413.

Bianchi, A. ve Phillips, J. (2005). Psychological predictors of problem mobile phone use. *Cyber Psychology and Behavior, 8*(1), 39-51.

Billieux, J. (2012). Problematicuse of the mobile phone: A literaturereviewand a pathways model. *Current Psychiatry Reviews, 8*(4), 299-307.

Billieux, J., Maurage, P., Lopez-Fernandez, O., Kuss, D. J. ve Griffiths, M. D. (2015). Can disordered mobile phoneuse be considered a behavioraladdiction? An update on currentevidenceand a comprehensive model for future research, *Current Addiction Reports, 2* (2): 156–162.

Billieux, J., Philippot, P., Schmid, C., Maurage, P., De Mol, J. ve Van der Linden, M. (2015). Is dysfunctionaluse of the mobile phone a behavioural addiction? confronting symptom-based versus process-based approaches. *Clinical Psychology & Psychotherapy, 22*(5), 460-468. doi: 10.1002/cpp.1910.

Broadbent, D. E., Cooper, P. F., FitzGerald, P. veParkes, K. R. (1982).The Cognitive Failures Questionnaire (CFQ) and its correlates, *British Journal of ClinicalPsychology, 21* (1): 1–16.

Can, H. B. ve Tuna, F.(2022). Relation between endurance of deep cervical flexor muscles and physical activity level, perceived stress, sleep quality, and smart phone addiction, *CRANIO®, 40* (2): 126–134.

Cha, S. S. ve Seo, B. K. (2018). Smartphone use and smart phone addiction in middle school students in Korea: Prevalence, social networking service, and game use. *Health Psychology Open, 5*(1), 1-15. doi: 10.1177/2055102918755046.

Cho, H.-Y., Kim, D. J. ve Park, J. W.(2017). Stress and adult smart phone addiction: Mediation by self-control, neuroticism, and extraversion, *Stress and Health, 33* (5), 624–630.

Chiu, S. I. (2014). The relationship between life stres and smart phone addiction on taiwanese university student: A mediation model of learning self-Efficacy and social self-Efficacy. *Computer in Human Behavior, 34*, 49-57.doi:10.1016/j.chb.2014.01.024.

Choi SW, Kim DJ, Choi JS, Ahn H, Choi EJ, Song WY, vd. (2015). Comparison of risk and protective factors associated with smart phone addiction and Internet addiction. *J Behav Addict. 4*(4), 308-14.

Chóliz, M., Villanueva, V. ve Chóliz, M. C. (2009). Girls, Boys and Their Mobile: Use, Abuse (and Dependence) of The Mobile Phone in Adolescence. *Revista Espanola De Drogodep, 34*, 74–88.

Chung, J.E, Choi, S.A., Kim, K.T., Yee, J., Kim, J.H., Seong, J.W., vd. (2018). Smartphone addiction risk and day time sleepiness in Korean adolescents. *J Paediatr Child Health, 54*(7), 800-6.

Çelik, G., Tahiroğlu, A. ve Avcı, A.(2008). Structural and neuro-chemical changes of brain in adolescence, *Journal of Clinical Psychiatry, 11* (1), 42–47.

Celikkalp, U., Bilgiç, S., Temel, M., ve Varol, G., (2020). The Smartphone Addiction Levels and the Association With Communication Skills in Nursing and Medical School Students. *Journal of Nursing Research. 28*(3):e93.

Dayan, J., Bernard, A., Olliac, B., Mailhes, A.S. ve Kermarrec, S.(2010). Adolescent brain development, risk-taking and vulnerability to addiction, *Journal of Physiology-Paris, 104* (5), 279–286.

Deloitte, (2017). Deloitte Global Mobil Kullanıcı Araştırması - 2017. Erişim adresi: https://www2.deloitte.com/tr/tr/pages/technology-media-and-telecommunications/articles/global-mobile-consumer-survey.html.

Deloitte (2019). Deloitte Global Mobil Kullanıcı Anketi – 2019. Erişim Adresi: https://www2.deloitte.com/tr/tr/pages/technology-media-and-telecommunications/articles/TR-GMCS-2019.html.

Demirci, K., Akgönül, M. ve Akpınar, A. (2015). Relationship of smartphone use severity with sleep quality, depression, and anxiety in university students, *Journal of BehavioralAddictions, 4* (2), 85–92.

Emirtekin, E., Balta, S., Sural, İ., Kircaburun, K., Griffiths, M. D. ve Billieux, J. (2019). The role of childhood emotional maltreatment and body image dissatisfaction in problematic smartphone use among adolescents, *Psychiatry Research*, 271, 634–639.

Enez Darcin, A., Kose, S., Noyan, C. O., Nurmedov, S., Yılmaz, O. ve Dilbaz, N.(2016). Smartphone addiction and its relationship with social anxiety and loneliness, *Behaviour & Information Technology, 35* (7), 520–525.

Ezoe, S., Toda, M., Yoshimura, K., Naritomi, A., Den, R. veMorimoto, K. (2009). Relationships of personality and lifestyle with mobile phone dependence among female nursing students. Social Behavior and Personality: *An International Journal, 37*(2), 231–238. doi:10.2224/sbp.2009.37.2.231

Fidan, H. (2016). Development and validation of the mobile addiction scale: the components model approach. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, *3*(3), 452-469.

Gökçearslan, Ş., Mumcu, F. K., Haşlaman, T. ve Çevik, Y. D. (2016). Modelling smartphone addiction: The role of smartphone usage, self-regulation, general self-efficacyaad cyberlo-afing in university students. *Computers in Human Behavior, 63*, 639-649.

Güleç, G., Köşger. F. ve Eşsizoğlu, A. (2015). DSM-5'te alkol ve madde kullanım bozuklukları. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 7*(4), 448-460.

Ha, J. H., Chin, B., Park, D.-H., Ryu, S.-H. ve Yu, J. (2008). Characteristics of Excessive Cellular Phone Use in Korean Adolescents. *Cyber Psychology & Behavior, 11*(6), 783–784. doi:10.1089/cpb.2008.0096.

Hansraj, K. K.(2014). Assessment of stresses in thecervical spine caused by posture and position of the head, *Surgical Technology International, 25*, 277–279.

Harris, B., Regan, T., Schueler, J. ve Fields, S. A. (2020). Problematic mobile phone and smartphone use scales: A systematic review. *Frontiers in Psychology, 11*, 672. doi: 10.3389/fpsyg.2020.00672.

Haug S, Castro RP, Kwon M, Filler A, Kowatsch T. veSchaub MP. (2015). Smartphone use and smartphone addiction among young people in Switzerland*. J Behav Addict. 4*(4), 299-307.

Horwood, S. ve Anglim, J. (2018). Personality and problematic smartphoneuse: A facet- level analysis using the Five Factor Model and HEXACO frameworks. *Computers in Human Behavior, 85*, 349-359. doi: 10.1016/j.chb.2018.04.013.

Huang H, Niu L, Zhou C. veWu H-m. (2014). Reliability and validity of mobile phone addiction index for Chinese college students. *Chin J Clin Psychol. 22*(5):835-8.

Jeong, S.-H., Kim, H., Yum, J.-Y.ve Hwang, Y. (2016). What type of content are smartphone users addicted to? SNS vs. games*, ComputersIn Human Behavior,* 54: 10–17.

Jiang, F., VanDyke, R. D., Zhang, J., Li, F., Gozal, D. ve Shen, X. (2011). Effect of chronic sleep restriction on sleepiness and working memory in adolescents and young adults, Journal of Clinical And Experimental Neuropsychology, 33 (8): 892–900.

Jo, H., Na, E. ve Kim, D.-J. (2018). The relationship between smartphone addiction predisposition and impulsivity among Korean smartphone users, *Addiction Research & Theory, 26* (1): 77–84.

Kliesener, T., Meigen, C., Kiess, W. ve Poulain, T. (2022). Associations between problematic smartphone use and behavioural difficulties, quality of life, and school performance among children and adolescents, *BMC Psychiatry, 22* (1): 195.

Kim, S. J. ve Byrne, S. (2011). Conceptualizing personal web usage in work contexts: A preliminary framework. *Computers in Human Behavior, 27*(6), 2271-2283. doi: 10.1016/j.chb.2011.07.006.

Kim, S.-Y.(2017).Convergence study on the effects of adaptation, self-esteem and self-control of university students on smartphone addiction, *Journal of Convergence For Information Technology, 7* (6): 103–111.

Kim, H.J., Min, J.Y., Kim, H.J., ve Min, K.B. (2019). Association between psychological and self-assessed health status and smart phone over use among Korean college students. *J Ment Health.28*(1):11-6.

Kim, H.-J., Min, J.-Y., Min, K.-B., Lee, T.-J., ve Yoo, S. (2018). Relationship among family environment, self-control, friendship quality, and adolescents' smartphone addiction in South Korea: Findings from nation wide data, *PLOS ONE, 13* (2): e0190896.

Kim, J.-H., Seo, M. ve David, P. (2015). Alleviating depression only to become problematic mobile phone users: Can face-to-face communication be the antidote? *Computers in Human Behavior, 51*, Part A, 440–447.

Kim, Y., Jeong, J.-E., Cho, H., Jung, D.-J., Kwak, M., Rho, M. J., Yu, H., Kim, D.-J., ve Choi, I. Y. (2016). Personality Factors predicting smart phone addiction predisposition: behavioral inhibition and activation systems, impulsivity, and self-control, *PLOS ONE, 11* (8): e0159788.

Kiran, S., Sanjana, J. ve Reddy, N. J. (2019). Mobile phoneaddiction: symptoms, impactsandcauses-a review. *In Int Conf Trends Ind Value Eng Bus Soc Innov* (Vol. 81).

Kwon, M., Kim, D. J., Cho, H. ve Yang, S. (2013). The smartphone addiction scale: development and validation of a short version for adolescents. *PlosOne, 8*(12), 1-7. doi: 10.1371/journal.pone.0083558.

Lapointe, L., Boudreau-Pinsonneault, C. ve Vaghefi, I. (2013). *Is smartphone usage truly smart? A qualitative investigation of IT addictive behaviors*. 46th International Conference on System Sciences (IEEE). Hawaii, ABD.

Lee, E. B. (2015). Too much information: Heavy smartphone and Facebook utilization by African American young adults. *Journal of Black Studies, 46*(1), 44-61. doi: 10.1177/0021934714557034.

Lee, H., Kim, J. W., ve Choi, T. Y. (2017). Risk factors for smart phone addiction in Korean adolescents: Smartphone use patterns, *Journal of Korean Medical Science, 32* (10): 1674–1679.

Lee, H. K., Kim, J. H., Fava, M., Mischoulon, D., Park, J. H., Shim, E. J., Lee, E. H. ve Jeon, H. J. (2017). Development andvalidationstudy of the Smartphone OveruseScreeningQuestionnaire. *Psychiatry Research, 257*, 352-357. doi: 10.1016/j.psychres.2017.07.074.

Lee, J. veSeo, K.(2014). Thecomparison of cervical reposition in gerrors according to smart phone addiction grades, *Journal of Physical Therapy Science, 26* (4): 595–598.

Lee, K. Y. (2012). The study of factors in affecting the user's addictive behavior in using the smartphone applications. *Korean Journal of Business Education, 27*(5), 183-208.

Lin, Y. H., Chang, L. R., Lee, Y. H., Tseng, H. W., Kuo, T. B. ve Chen, S. H. (2014). Development and validation of the Smartphone Addiction Inventory (SPAI). *PloSone, 9*(6). doi: https://doi.org/10.1371/journal.pone.0098312.

Long J, Liu TQ, Liao YH, Qi C, He HY, Chen SB, vd. (2016). Prevalence and correlates of problematic smartphone use in a large randomsample of Chineseundergraduates. *BMC Psychiatry.16*(1):408.

Lopez-Fernandez, O., Honrubia-Serrano, L., Freixa-Blanxart, M. ve Gibson, W. (2014). Prevalence of problematic mobile phoneuse in British adolescents. *CyberPsychology, Behavior, andsocialnetworking, 17*(2), 91-98. doi: 10.1089/cyber.2012.0260.

Martinotti, G., Villella, C., DiThiene, D., Di Nicola, M., Bria, P., Conte, G., Cassano, M., Petruccelli, F., Corvasce, N., Janiri, L. ve La Torre, G. (2011). Problematic mobile phoneuse in adolescence: a cross-sectionalstudy. *Journal of PublicHealth, 19*(6), 545-551. doi: 10.1007/s10389-011-0422-6.

Montag, C., Lachmann, B., Herrlich, M. ve Zweig, K. (2019). Addictive features of social media/Messenger platforms and freemiumgames against the background of psychological and economic theories. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 16*(14), 2612.

Noyan CO, Darcin AE, Nurmedov S, Yilmaz O ve Dilbaz N. (2015). Validity and reliability of the Turkish version of the Smartphone Addiction Scale-Short version among university students/Akilli Telefon Bagimliligi Olceginin Kisa Formunun universite ogrencilerinde Turkce gecerlilik ve guvenilirlik calismasi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi. 16*(S1):73-82.

Orucoğlu, O., (2020). *Üniversite öğrencilerinde akıllı telefon bağımlılığı, nomofobi ve yaşam doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Panova, T. ve Carbonell, X. (2018). Is smartphoneaddictionreally an addiction?.*Journal Of BehavioralAddictions, 7*(2), 252-259.

Park, C., ve Park, Y. R. (2014). The conceptual model on smart phone addiction among early childhood. *International Journal of SocialScienceandHumanity, 4*(2), 147-150.

Roberts J, Yaya L. ve Manolis C. (2014). Theinvisibleaddiction: Cell-phone activities and addiction among male and female college students. *Journal of Behavioral Addictions.3*(4):254-65.

Rodríguez-García, A.-M., Moreno-Guerrero, A.-J. veLópezBelmonte, J. (2020).Nomophobia: An individual's growing fear of beingwithout a smartphone—A systematic literature review, *International Journal of Environmental Research And Public Health, 17* (2): 580.

Rose, S. ve Dhandayudham, A. (2014).Towards an understanding of Internet-based problem shopping behaviour: The concept of online shopping addiction and its proposed predictors, *Journal of Behavioral Addictions, 3* (2): 83–89.

Samaha, M. ve Hawi, N. S. (2016). Relationships among smart phone addiction, stress, academic performance, and satisfaction with life. *Computers in Human Behavior, 57*,321-325.

Seo, M. Y., ve Lim, E. M. (2010). Infants' and low-grade elementary students' internet game addiction tendency and the relationship-between game addiction tendency and personality characteristics. *The Journal of Childy Education, 19*(4), 163-175.

Takao, M., Takahashi, S. ve Kitamura, M. (2009). Addictive personality and problematic mobile phone use. *Cyberpsychology & Behavior:The Impact of the Internet, Multimedia and Virtual Reality on Behavior and Society, 12*(5), 501–507.

Tekin, Ç., Güneş, G. ve Çolak, C. (2014). Cep telefonu problemli kullanım ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Medicine Science, 3*(3), 1361-81.

Ting, C. H. ve Chen, Y. Y. (2020).*Chapter8 - Smartphone addiction*, AdolescentAddiction (Second Edition), AcademicPress, San Diego, 215–240.

Walsh SP, White KM.ve McD Young R. (2010). Needing to connect: The effect of self and others on young people's involvement with their mobile phones. *Australian Journal of Psychology. 62*(4):194-203.

Yang, S.-Y., Lin, C.-Y., Huang, Y.-C. ve Chang, J.-H. (2018). Gender differences in the association of smartphone use with the vitality and mental health of adolescent students, *Journal Of American College Health, 66* (7): 693–701.

Kaynaklar

Andreassen, C. S., Griffiths, M. D., Pallesen, S., Bilder, R. M., Torsheim, T., & Aboujaoude, E. (2015). The Bergen Shopping Addiction Scale: Reliability and validity of a brief screening test. *Frontiers in Psychology, 6*, 1374.

Bailey, W. C., Woodiel, D. K., Turner, M. J., & Young, J. (1998). The relationship of financial stress to overall stress and satisfaction. *Personal Finances and Worker Productivity*, *2*(2), 198-207.

Benson, A. L. (2014). Stopping over shopping model. In. Klontz, B. T., Britt, S. L., & Archuleta, K. L. (Eds.) *Financial Therapy: Theory, Research, and Practice* (pp. 191-214). Springer International Publishing.

Benson, A. L., Dittmar, H., & Wolfsohn, R. (2010). Compulsive buying: Cultural contributors and consequences. In E. Aboujaoude & L. A. Koran (Eds.), *Impulse Control Disorders* (1st Ed., pp. 23-33). Cambridge University Press

Benson, A. L., & Eisenach, D. A. (2013). Stopping overshopping: An approach to the treatment of compulsive buying disorder. *Journal of Groups in Addiction & Recovery, 8*, 3-24. Doi:10.1080/1556035 X.2013.727724

Benson, A. L., Eisenach, D., Abrams, L., & van Stolk-Cooke, K. (2014). Stopping overshopping: A preliminary randomized controlled trial of group therapy for compulsive buying disorder. *Journal of Groups in Addiction & Recovery*, *9*(2), 97-125. Doi:10.1080/1556035X.2014.868725

Billieux, J., Rochat, L., Rebetez, M. M. L., & Van der Linden, M. (2008). Are all facets of impulsivity related to self-reported compulsive buying behavior? *Personality and Individual Differences*, *44*(6), 1432-1442. Doi: 10.1016/j.paid.2007.12.011

Black, D. W. (2001). Compulsive buying disorder: definition, assessment, epidemiology and clinical management. *CNS Drugs*, *15*, 17-27.

Black D. W. (2007a) Compulsive buying disorder: a review of the evidence. *CNS Spectrums 12* (2), 124-32. Doi:10.1017/ S1092852900020630

Black, D. W. (2007b). A review of compulsive buying disorder. *World Psychiatry, 6*(1), 14-18.

Black, D. W. (2016). Compulsive shopping as a behavioral addiction. In. N. M. Petry (Ed.). *Behavioral Addictions DSM 5 and Beyond* (pp. 125-156). Oxford University Press.

Christenson, G. A., Faber, R. J., & Mitchell, J. E. (1994). "Compulsive buying: Descriptive characteristics and psychiatric comorbidity": Dr. Christenson and colleagues reply. *The Journal of Clinical Psychiatry, 55*(12), 545-546.

Claes, L., Bijttebier, P., Van Den Eynde, F., Mitchell, J. E., Faber, R., de Zwaan, M., & Mueller, A. (2010). Emotional reactivity and self-regulation in relation to compulsive buying. *Personality and Individual Differences*, *49*(5), 526-530. Doi: 10.1016/j.paid.2010.05.020

Claes, L., & Müller, A. (2017). Resisting temptation: is compulsive buying an expression of personality deficits? *Current Addiction Reports*, *4*, 237-245. Doi: 10.1007/s40429-017-0152-0

Comings, D. E., Gade, R., Wu, S., Chiu, C., Dietz, G., Muhleman, D., Saucier, G., Ferry, L., Rosenthal, R. J., Lesieur, H. R. Rugle, L. J., & MacMurray, P. (1997). Studies of the potential role of the dopamine D1 receptor gene in addictive behaviors. *Molecular Psychiatry*, *2*(1), 44-56.

Costa, P. T., & McCrae, R. R. (1992). Four ways five factors are basic. *Personality and Individual Differences, 13(6),* 653-665.

Dean, L. R., Carroll, J. S., & Yang, C. (2007). Materialism, perceived financial problems, and marital satisfaction. *Family and Consumer Sciences Research Journal*, *35*(3), 260-281. Doi: 10.1177/1077727X06296625

DeSarbo, W. S.,& Edwards, E. A. (1996). Typologies of compulsive buying behavior: A constrained clusterwise regression approach. *Journal of Consumer Psychology*, *5*(3), 231-262.

Dittmar, H. (2005). Compulsive buying–a growing concern? An examination of gender, age, and endorsement of materialistic values as predictors. *British Journal of Psychology*, *96*(4), 467-491. Doi:10.1348/000712605X53533

Edwards, E. A. (1993). Development of a new scale for measuring compulsive buying behavior. *Financial Counseling and Planning*, *4*(1), 67-84.

Faber, R. J. (1992). Money changes everything: Compulsive buying from a biopsychosocial perspective. *American Behavioral Scientist, 35(6)*, 809-819.

Faber, R. J., & O'Guinn, T. C. (1989). Classifying compulsive consumers: Advances in the development of a diagnostic tool. *ACR North American Advances*, 16(1), 738-744.

Faber, R. J., & O'guinn, T. C. (1992). A clinical screener for compulsive buying. *Journal of consumer Research*, *19*(3), 459-469.

Faber, R. J., & Vohs, K. D. (2004). To buy or not to buy? Self-control and self-regulatory failure in purchase behavior. In R. F. Baumeister & K. D. Vohs (Eds.), *Handbook of Self-regulation: Research, Theory, and Applications* (pp. 509-524). The Guilford Press.

Galimov, A. & D. W. Black (2020). Prevention and treatment of compulsive buying disorder. In. S. Sussman (Ed.). *The Cambridge Handbook of Substance and Behavioral Addictions* (pp.271-279). Cambridge University Press.

Georgiadou, E., Koopmann, A., Müller, A., Leménager, T., Hillemacher, T., & Kiefer, F. (2021). Who was shopping more during the spring lockdown 2020 in Germany?*Frontiers in Psychiatry*, *12*, 650989, 1-9. Doi: 10.3389/fpsyt.2021.650989

Grant, J. E. (2003). Three cases of compulsive buying treated with naltrexone. *International Journal of Psychiatry in Clinical Practice*, *7*(3), 223-224. Doi: 10.1080/13651500310003219

Grifths, M. D. (2005). A 'components' model of addiction within a biopsychosocial framework. *Journal of Substance Use, 10*(4), 191–197. Doi: 10.1080/14659890500114359

Guzman, C. S., Filomensky, T., & Tavares, H. (2007). Compulsive buying treatment with topiramate, a case report. *Brazilian Journal of Psychiatry*, *29*, 383-384. Doi:10.1590/S1516-44462007000400020

Hartston H. (2012). The case for compulsive shopping as an addiction. *Journal of Psychoactive Drugs*, *44*(1), 64–67. Doi:10.1080/02791072.2012.660110

Hague, B., Hall, J., & Kellett, S. (2016). Treatments for compulsive buying: A systematic review of the quality, effectiveness and progression of the outcome evidence. *Journal of Behavioral Addictions*, *5*(3), 379-394. Doi: 10.1556/2006.5.2016.064

Hollander, E., & Allen, A. (2006). Is compulsive buying a real disorder, and is it really compulsive? *The American Journal of Psychiatry*, *163*(10), 1670-1672.

Jiang, Z., & Shi, M. (2016). Prevalence and co-occurrence of compulsive buying, problematic Internet and mobile phone use in college students in Yantai, China: Relevance of self-traits. *BMC Public Health*, *16*, 1-8. Doi: 10.1186/s12889-016-3884-1

Kaylı, D. S., & Özlem, Ş. Ö. (2022). Alışveriş bağımlılığında cinsiyet farklılığı bildiren çalışmaların analizi. *Bağımlılık Dergisi*, *23*(3), 383-391.Doi: 10.51982/bagimli.10147370

Kellett, S.,& Bolton, J. V. (2009). Compulsive buying: A cognitive-behavioural model. *Clinical Psychology & Psychotherapy: An International Journal of Theory & Practice*, *16*(2), 83-99. Doi: 10.1002/cpp.585

Khare, A., & Kautish, P. (2023). The role of shopping values and consumer attitudes toward mall events. *Journal of Global Marketing*, *36*(1), 25-41. Doi:10.1080/08911762.2022.2101410

Knutson, B., Rick, S., Wimmer, G. E., Prelec, D., & Loewenstein, G. (2007). Neural predictors of purchases. *Neuron*, *53*(1), 147-156. Doi: 10.1016/j.neuron.2006.11.010

Koran, L. M., Faber, R. J., Aboujaoude, E., Large, M. D., & Serpe, R. T. (2006). Estimated prevalence of compulsive buying behavior in the United States. *The American Journal of Psychiatry*, *163*(10), 1806-1812. https://doi.org/10.1176/ajp.2006.163.10.1806

Krueger, D. W. (1988). On compulsive shopping and spending: A psychodynamic inquiry. *American Journal of Psychotherapy*, *42*(4), 574-584.

Krych, R. (1989). Abnormal consumer behavior: A model of addictive behaviors. In T. K. Srull (Ed.), *Advances in Consumer Research, Vol. 16* (pp. 132- 135). UT Association for Consumer Research.

Lawrence, L. (1990). The psychodynamics of the compulsive female shopper. *American Journal of Psychoanalysis*, *50*(1), 67-70.

Lee, S., & Mysyk, A. (2004). The medicalization of compulsive buying. *Social Science & Medicine*, *58*(9), 1709-1718. Doi: 10.1016/S0277-9536(03)00340-X

Leite, P. L., Pereira, V. M., Nardi, A. E., & Silva, A. C. (2014). Psychotherapy for compulsive buying disorder: A systematic review. *Psychiatry Research*, *219*(3), 411-419. Doi: 10.1016/j.psychres.2014.05.037

Lejoyeux, M., Ades, J., Tassain, V., & Solomon, J. (1996). Phenomenology and psychopathology of uncontrolled buying. *The American Journal of Psychiatry*, *153*(12), 1524-1529. Doi: 10.1176/ajp.153.12.1524

Lejoyeux, M., Tassain, V., Solomon, J., & Ades, J. (1997). Study of compulsive buying in depressed patients. *Journal of Clinical Psychiatry*, *58*(4), 169-173. Doi: 10.4088/jcp.v58n0406

Lejoyeux, M. & Weinstein, A. (2010). Compulsive buying, *The American Journal of Drug and Alcohol Abuse, 36(5)*, 248-253. Doi: 10.3109/00952990.2010.493590

Maraz A. & Costa, S. (2022). Shopping addiction. In. H. M. Pontes (Ed.), *Behavioral Addictions Conceptual, Clinical, Assessment, and Treatment Approaches*(pp.241-257). Springer.

Maraz, A., Griffiths, M. D. & Demetrovics, Z. (2016). The prevalence of compulsive buying: A meta-analysis. *Addiction, 111*(3), 408-419. Doi: doi:10.1111/add.13223

Marcinko, D.,& Karlović, D. (2005). Oniomania--successful treatment with fluvoxamine and cognitive-behavioral psychotherapy. *Psychiatria Danubina*, *17*(1-2), 97-100.

McElroy, S. L., Satlin, A., Pope, H. G., Keck, P. E., & Hudson, J. I. (1991). Treatment of compulsive shopping with antidepressants: A report of three cases. *Annals of Clinical Psychiatry*, *3*(3), 199-204. Doi: 10.3109/10401239109147991

McElroy, S. L., Keck, P. E., Jr, Pope, H. G., Jr, Smith, J. M., & Strakowski, S. M. (1994). Compulsive buying: a report of 20 cases. *The Journal of Clinical Psychiatry*, *55*(6), 242-248.

Mikołajczak-Degrauwe, K., Wauters, B., Rossi, G., & Brengman, M. (2012). Does personality affect compulsive buying? An application of the Big Five Personality model. In. G. Rossi (Ed). *Psychology – Selected Papers*(pp. 131-144*)*. INTECH Open Access Publisher.

Miltenberger, R. G., Redlin, J., Crosby, R., Stickney, M., Mitchell, J., Wonderlich, S., Faber, R., & Smyth, J. (2003). Direct and retrospective assessment of factors contributing to compulsive buying. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, *34*(1), 1-9. Doi: 10.1016/S0005-7916(03)00002-8

Mitchell, J. E., Burgard, M., Faber, R., Crosby, R. D., & de Zwaan, M. (2006). Cognitive behavioral therapy for compulsive buying disorder. *Behaviour Research and Therapy*, *44*(12), 1859-1865. Doi:10.1016/j.brat.2005.12.009

Monahan, P., Black, D. W., & Gabel, J. (1996). Reliability and validity of a scale to measure change in persons with compulsive buying. *Psychiatry Research*, *64*(1), 59-67. Doi: 10.1016/0165-1781(96)02908-3

Moore, T. J., Glenmullen, J., & Mattison, D. R. (2014). Reports of pathological gambling, hypersexuality, and compulsive shopping associated with dopamine receptor agonist drugs. *JAMA Internal Medicine*, *174*(12), 1930-1933. Doi: 10.1001/jamainternmed.2014.5262

Mowen, J. C.,& Spears, N. (1999). Understanding compulsive buying among college students: A hierarchical approach. *Journal of Consumer Psychology*, *8*(4), 407-430.

Mueller, A., Claes, L., Mitchell, J. E., Wonderlich, S. A., Crosby, R. D., & de Zwaan, M. (2010). Personality prototypes in individuals with compulsive buying based on the Big Five Model. *Behaviour Research and Therapy*, *48*(9), 930-935. Doi:10.1016/j.brat.2010.05.020

Mueller, A., Claes, L., Mitchell, J. E., Faber, R. J., Fischer, J., & de Zwaan, M. (2011). Does compulsive buying differ between male and female students? *Personality and Individual Differences*, *50*(8), 1309-1312. Doi: 10.1016/j.paid.2011.02.026

Müller, A., Arikian, A., De Zwaan, M., & Mitchell, J. E. (2013). Cognitive-behavioural group therapy versus guided self-help for compulsive buying disorder: A preliminary study. *Clinical Psychology & Psychotherapy*, *20*(1), 28-35. Doi: 10.1002/cpp.773

Müller, A., Laskowski, N. M., Trotzke, P., Ali, K., Fassnacht, D. B., De Zwaan, M.,Brand, M., Häder, M., & ... & Kyrios, M. (2021). Proposed diagnostic criteria for compulsive buying-shopping disorder: A Delphi expert consensus study. *Journal of Behavioral Addictions*, *10*(2), 208-222. Doi:10.1556/2006.2021.00013

Murali, V., Ray, R., & Shaffiullha, M. (2012). Shopping addiction. *Advances in Psychiatric Treatment*, *18*(4), 263-269. Doi: 10.1192/apt.bp.109.007880

O'Guinn, T. C., & Faber, R. J. (1989). Compulsive buying: A phenomenological exploration. *Journal of Consumer Research, 16*(2), 147-157. Doi: 10.1086/209204

Olsen, C. M. (2011). Natural rewards, neuroplasticity, and non-drug addictions. *Neuropharmacology*, *61*(7), 1109-1122.

Otero-López, J. M., & Villardefrancos, E. (2013). Five-factor model personality traits, materialism, and excessive buying: A mediational analysis. *Personality and Individual Differences, 54*, 767-772. Doi:10.1016/ j.paid.2012.12.013

Otero-López, J.M., Villardefrancos, E. Prevalence, sociodemographic factors, psychological distress, and coping strategies related to compulsive buying: a cross sectional study in Galicia, Spain. *BMC Psychiatry* 14, 101 (2014). Doi: 10.1186/1471-244X-14-101.

Otero-López, J. M., Santiago, M. J., & Castro, M. C. (2021). Big Five personality traits, coping strategies and compulsive buying in Spanish university students. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *18*(2), 821-836. Doi: 10.3390/ijerph18020821

Peirce, R. S., Frone, M. R., Russell, M., & Cooper, M. L. (1996). Financial stress, social support, and alcohol involvement: a longitudinal test of the buffering hypothesis in a general population survey. *Health Psychology*, *15*(1), 38-47. Doi: 10.1037/0278-6133.15.1.38

Piquet-Pessôa, M., Ferreira, G. M., Melca, I. A., & Fontenelle, L. F. (2014). DSM-5 and the decision not to include sex, shopping or stealing as addictions. *Current Addiction Reports*, *1*, 172-176. Doi: 10.1007/s40429-014-0027-6

Raab, G., Elger, C. E., Neuner, M., & Weber, B. (2011). A neurological study of compulsive buying behaviour. *Journal of Consumer Policy*, *34*, 401-413. Doi: 10.1007/s10603-011-9168-3

Racine, E., Kahn, T. & Hollander, E. (2014). Compulsive buying disorder. In. K. P. Rosenberg & L. C. Feder. (Eds.). *Behavioral Addictions: Criteria, Evidence, and Treatment* (pp. 285-315). Elseiver.

Ridgway, N. M., Kukar-Kinney, M., & Monroe, K. B. (2008). An expanded conceptualization and a new measure of compulsive buying. *Journal of Consumer Research*, *35*(4), 622-639. Doi: 10.1086/591108

Roberts, J. A.,& Jones, E. (2001). Money attitudes, credit card use, and compulsive buying among American college students. *Journal of Consumer Affairs*, *35*(2), 213-240. Doi: 10.1111/j.1745-6606.2001.tb00111.x

Rose, P. & Segrist, D. J. (2009). Excessive buying as a genuine addictive behavior. In. A. Browne-Miller (Ed). *The Praeger International Collection on Addiction, Vol 4: Behavioral Addictions from Concept to Compulsion* (pp. 81-95). Praeger Perspectives.

Scherhorn, G., Reisch, L. A., & Raab, G. (1990). Addictive buying in West Germany: An empirical study. *Journal of Consumer Policy*, *13*(4), 355-387.

Schlosser, S., Black, D. W., Repertinger, S., & Freet, D. (1994). Compulsive buying: Demography, phenomenology, and comorbidity in 46 subjects. *General Hospital Psychiatry*, *16*(3), 205-212. Doi: 10.1016/0163-8343(94)90103-1

Schwartz, S. H. (1992). Universals in the content and structure of values: Theoretical advances and empirical tests in 20 countries. *Advances in Experimental Social Psychology, 25*, 1-65. Doi: 10.1016/S0065-2601(08)60281-6

Siahpush, M., Borland, R., & Scollo, M. (2003). Factors associated with smoking cessation in a national sample of Australians. *Nicotine & Tobacco Research*, *5*(4), 597-602. Doi: 10.1080/1462220031000118711

Soares, C., Fernandes, N., & Morgado, P. (2016). A review of pharmacologic treatment for compulsive buying disorder. *CNS Drugs*, *30*, 281-291. Doi: 10.1007/s40263-016-0324-9

Sood, M. & Vaswani, M. (2009). Compulsive buying disorder. In. A. Browne-Miller (Ed.), *The Praeger International Collection on Addiction, Vol 4: Behavioral Addictions from Concept to Compulsion* (pp. 81-95). Praeger Perspectives.

Sussman, S. (Ed.). *The Cambridge Handbook of Substance and Behavioral Addictions.* Cambridge University Press.

Takeuchi, D. T., Williams, D. R., & Adair, R. K. (1991). Economic stress in the family and children's emotional and behavioral problems. *Journal of Marriage and the Family*, 1031-1041. Doi: 10.2307/353006

Tangney, J. P., Wagner, P., & Gramzow, R. (1992). Proneness to shame, proneness to guilt, and psychopathology. *Journal of Abnormal Psychology*, *101*(3), 469-478. Doi: 10.1037/0021-843X.101.3.469

Tanoto, S., & Evelyn, E. (2019). Financial knowledge, financial wellbeing, and online shopping addiction among young Indonesians. *Jurnal Manajemen dan Kewirausahaan*, *21*(1), 32-40. Doi: 0.9744/jmk.21.1.32-40

Tarka, P., & Harnish, R. J. (2021). Toward the extension of antecedents of compulsive buying: The influence of personal values theory. *Psychological Reports*, *124*(5), 2018-2062. Doi: 10.1177/0033294120959

Tarka, P., & Harnish, R. J. (2023). Toward better understanding the materialism-hedonism and the Big Five Personality-compulsive buying relationships: A new consumer cultural perspective. *Journal of Global Marketing*, 1-28. Doi: 10.1080/08911762.2023.2188509

Tavares, H., Lobo, D. S. S., Fuentes, D., & Black, D. W. (2008). Compulsive buying disorder: a review and a case vignette. *Brazilian Journal of Psychiatry*, *30*, 16-23. Doi: 10.1590/S1516-44462008005000002

Tommasi, M., & Busonera, A. (2012). Validation of three compulsive buying scales on an Italian Sample. *Psychological Reports, 111(3),* 831–844.

TÜİK (2023a). https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Dunya-Nufus-Gunu-2023-49688#:~:text=T%C3%BCrkiye%2C%2085%20milyon%20279%20bin,1%2C1'ini%20olu%C5%9Fturdu10.02.2024 tarihinde ulaşılmıştır.

TÜİK (2023b). Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırmasıhttps://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2023-4940710.02.2024 tarihinde ulaşılmıştır.

Uzarska, A., Czerwiński, S. K., & Atroszko, P. A. (2021). Shopping addiction is driven by personal focus rather than social focus values but to the exclusion of achievement and self-direction. *International Journal of Mental Health and Addiction, 19,* 837-849. Doi: 10.1007/s11469-019-00193-z

Uzarska, A., Czerwiński, S. K., & Atroszko, P. A. (2023). Measurement of shopping addiction and its relationship with personality traits and well-being among Polish undergraduate students. *Current Psychology*, *42*(5), 3794-3810. Doi: 3794-3810.10.1007/s12144-021-01712-9

Ünübol, B., Ünsalver, B. Ö., Ünübol, H., & Sayar, G. H. (2022). The prevalence and psychological relation of problem shopping: data from a large-scale sample from Turkey. *BMC Psychology*, *10*(1), 1-10. Doi: 10.1186/s40359-021-00711-6

WHO (2023). *ICD-11 Coding Tool. Mortality and Morbidity Statistics (MMS)* https://icd.who.int/ct11/icd11_mms/en/release adresinden 10.02.2024 tarihinde ulaşılmıştır.

Weinstein, A., Mezig, H., Mizrachi, S., & Lejoyeux, M. (2015). A study investigating the association between compulsive buying with measures of anxiety and obsessive–compulsive behavior among internet shoppers. *Comprehensive Psychiatry*, *57*, 46-50. Doi: 10.1016/j.comppsych.2014.11.003

Whelan, C. T. (1992). The role of income, life-style deprivation and financial strain in mediating the impact of unemployment on psychological distress: evidence from the Republic of Ireland. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*. Doi: 10.1111/j.2044-8325.1992.tb00509.x

Winestine, M. C. (1985). Compulsive shopping as a derivative of a childhood deduction. *The Psychoanalytic Quarterly*, *54*(1), 70-72. Doi: 10.1080/21674086.1985.11927095

Valence, G., d'Astous, A., & Fortier, L. (1988). Compulsive buying: Concept and measurement. *Journal of Consumer Policy*, *11*(4), 419-433.

Ye, L., Kadia, S., & Lippmann, S. (2014). Topiramate and compulsive buying disorder. *Journal of Clinical Psychopharmacology*, *34*(1), 174-175. Doi: 10.1097/JCP.0b013e3182aa0139

Zarate, D., Fullwood, L., Prokofieva, M., Griffiths, M. D., & Stavropoulos, V. (2023). Problematic shopping behavior: An item response theory examination of the seven-item Bergen Shopping Addiction Scale. *International Journal of Mental Health and Addiction*, *21*(6), 4108-4126. Doi: 10.1007/s11469-022-00844-8

Zhao, H., Tian, W., & Xin, T. (2017). The development and validation of the online shopping addiction scale. *Frontiers in Psychology*, *8* (735), 1-9. Doi: 10.3389/fpsyg.2017.00735

Kaynaklar

Adams, R. C., Sedgmond, J., Maizey, L., Chambers, C. D., and Lawrence, N. S. (2019). Food Addiction: Implications for the Diagnosis and Treatment of Overeating. *Nutrients*, 11(9), 2086. https://doi.org/10.3390/nu11092086

Altay, K. (2021). *Ankara İlindeki Ortaokul Öğrencilerinde Yeme Bağımlılığı ve Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi.* Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

APA. (2013). *Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal El Kitabı (DSM-5*) (5. baskı). Türk Psikiyatri Derneği.

Avena, N.M.,& Gold, M.S. (2011). Food and addiction - sugars, fats and hedonic overeating. *Addiction*, 106:1214-1215.

Avena, N.M., Rada, P., & Hoebel, B.G. (2008). Evidence for sugar addiction: behavioral and neurochemical effects of intermittent, excessive sugar intake. *Neuroscience & Biobehavioral Reviews,* 32(1), 20–39.

Bayraktar, F., Erkman, F.,& Kurtuluş, E. (2012). Adaptation Study Of Yale Food Addiction Scale. *Bulletin of Clinical Psychopharmacology*, 22 (1): 38.

Başar, B. (2021). *Sınırda kişilik bozukluğu özellikleri ve yeme bağımlılığı arasındaki ilişkinin incelenmesi.* Yayımlanmış yüksek lisans tezi, İstanbul Kent Üniversitesi, İstanbul.

Bocarsly, M.E., Berner, L.A., Hoebel, B.G.,& Avena, N.M. (2011). Rats that binge eat fat-rich food do not show somatic signs or anxiety associated with opiate-like withdrawal: implications for nutrient-specific food addiction behaviors. *Physiology & Behavior* 104(5), 865– 872.

Borisenkov, M. F., Tserne, T. A., & Bakutova, L. A. (2018). Food addiction in Russian adolescents: Associations with age, sex, weight, and depression. *European Eating Disorders Review*, 26(6), 671-676.

Burrows, T., Skinner, J., McKenna, R., and Rollo, M. (2017). Food Addiction, Binge Eating Disorder, and Obesity: Is There a Relationship? *Behavioral Sciences*, 7(3), 54. https://doi.org/10.3390/bs7030054

Dinçer, R. S. (2019). *Üniversite öğrencilerinde yeme bağımlılığı ve duygusal yeme eğiliminin değerlendirilmesi*. Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Yükseklisans tezi, Ankara.

Epstein, L. H., Leddy, J. J., Temple, J. L., & Faith, M. S. (2007). Food reinforcement and eating: a multilevel analysis. *Psychological Bulletin*, *133*(5), 884.

Epstein, L.H., Wright, S. M., Paluch, R.A., Leddy, J.J., Hawk Jr, L.W., Jaroni, J.L., ... & Lerman, C. (2004). Relation between food reinforcement and dopamine genotypes and its effect on food intake in smokers. *The American Journal of Clinical Nutrition*, 80(1), 82-88.

Flint, A. J, Gearhardt A. N, Corbin W. R, Brownell K. D., Field A. E, Rimm E. B. (2014). Food-Addiction Scale Measurement in 2 Cohorts of Middle-Aged and Older Women. *The American Journal of Clinical Nutrition*, 99 (3): 578-586.

Gunnars, K. (2014). Food addiction- A serious problem with a simple solution. *Vicious Eating*, 26-31.

Gearhardt A. N., Corbin W.R.,& Brownell, K.D. (2009). Preliminary Validation of the Yale Food Addiction Scale. *Appetite*. 52: 430–436.

Gearhardt A.N., White M.A., Masheb R.M., Morgan P.T., Crosby R.D.,& Grilo C.M. (2012). An Examination of The Food Addiction Construct in Obese Patients with Binge Eating Disorder. *International Journal of Eating Disorders*, 45: 657–663.

Dimitrijević, I., Popović, N., Sabljak, V., Škodrić-Trifunović, V., & Dimitrijević, N. (2015). Food addiction-diagnosis and treatment. *Psychiatria Danubina*, 27(1), 101–106.

Gearhardt, A. N., & Schulte, E. M. (2021). Is food addictive? A review of the science. *Annual Review of Nutrition*, *41*, 387-410.

Hilbert, A., Pike, K. M., Goldschmidt, A. B., Wilfley, D. E., Fairburn, C. G., Dohm, F. A., et al. (2014). Risk factors across the eating disorders. *Psychiatry Research*, 220 (1-2), 500– 506. https://doi.org/10.1016/j.psychres.2014.05.054

Işık, M. (2022). *Yeme Bağımlılığı Olan Hemşirelik Öğrencilerinde Çevrimiçi Grupla Motivasyonel Görüşmenin Yeme Davranışı, Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları ve Yaşam Kalitesine Etkisi: Randomize Kontrollü Çalışma*. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara.

Jaremka, L.M., Fagundes, C. P., Peng, J., Belury, M. A., Andridge, R. R., Malarkey, W. B., & Kiecolt-Glaser, J. K. (2015). Loneliness predicts postprandial ghrelin and hunger in women. *Hormones and Behavior*, 70, 57-63.

Johnson, P.M., & Kenny, P. J. (2010). Dopamine D2 receptors in addiction-like reward dysfunction and compulsive eating in obese rats. *Nature Neuroscience*, 13(5), 635-641.

Lent, M.R., & Swencionis, C. (2012). Addictive personality and maladaptive eating behaviors in adults seeking bariatric surgery. *Eating Behaviors*, 13(1), 67-70.

Magyar, É. E., Tényi, D., Gearhardt, A., Jeges, S., Abaligeti, G., Tóth, Á. L., Janszky, J., Molnár, D., Tényi, T., & Csábi, G. (2018). Adaptation and validation of the Hungarian version of the Yale Food Addiction Scale for Children. *Journal of Behavioral Addictions,* 7(1), 181-188.

Meule, A., & Gearhardt, A. N. (2014). Food Addiction İn The Light Of DSM-5. *Nutrients*, 6(9): 3653-3671.

Michener, W.,& Rozin, P. (1994). Pharmacological versus sensory factors in the satiation of chocolate craving. *Physiology & Behavior,* 1994; 56:419-422.

Mies, G. W., Treur, J. L., Larsen, J. K., Halberstadt, J., Pasman, J. A., & Vink, J. M. (2017). The prevalence of food addiction in a large sample of adolescents and its association with addictive substances. *Appetite*, 118, 97-105.

Naghashpour, M., Rouhandeh, R., Karbalaipour, M., & Miryan, M. (2018). Prevalence of food addiction among Iranian children and adolescents: Associations with sociodemographic and anthropometric indices. *Medical Journal of the Islamic Republic of Iran,* 32(8), 1-10.

Nasser, J.A., Bradley, L.E., Leitzsch, J.B., Chohan, O., Fasulo, K., Haller, J. et al. (2011). Psychoactive effects of tasting chocolate and desire for more chocolate. *Physiology & Behavior*, 104:117-121.

Obregon, A., Fuentes, J., & Pettinelli, P. (2015). Association between Food Addiction and Nutritional Status in Chilean College Students. *Revista Medica de Chile*, 143(5), 589-597.

Öyekçin, D. G., & Deveci, A. (2012). Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar. *Current Approaches in Psychiatry*, 4(2):138-153 doi:10.5455/cap.20120409.

Özgür, M., ve Uçar, A. (2018). Ankara'da Yaşayan Üniversite Öğrencilerinde Besin Bağımlılığı ve Gece Yeme Sendromunun Değerlendirilmesi. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi,* 7(1), 10-21.

Öztatar, M. (2020). *Üniversite Öğrencilerinde Yeme Bağımlılığı ve İlişkili Faktörlerin İncelenmesi*. Uzmanlık Tezi, Sakarya Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Sakarya.

Pandit, R, de Jong JW, Vanderschuren, L.J.,& Adan, R.A. (2011). Neurobiology of overeating and obesity: the role of melanocortins and beyond. *European Journal of Pharmacology,* 660:28-42.

Polivy, J., & Herman, C. P. (2002). Causes of eating disorders. Annual review of psychology, 53, 187–213. https://doi.org/10.1146/annurev.psych.53.100901.135103.

Puhl, R., and Brownell, K. D. (2013). Bias, discrimination and obesity. *Health and Human Rights in a Changing World*, 581-606.

Puhl, R.M., Latner, J.D. (2007). Stigma, obesity, and the health of the nation's children. *Psychological Bulletin,* 133,557–580.

Pursey, K. M., Collins, C. E., Stanwell, P., and Burrows, T. L. (2015). Foods and dietary profiles associated with 'food addiction' in young adults. *Addictive behaviors reports*, 2, 41–48. https://doi.org/10.1016/j.abrep.2015.05.007

Randolph, T.G. (1956). The Descriptive Features of Food Addiction; Addictive Eating and Drinking. Q. *Journal of Studies Alcohol and Drugs*, 17: 198–224.

Rogers, P.J. (2011). Obesity - is food addiction to blame? *Addiction*, 106:1213-1214.

Saygısever, M. (2021). Yeme Bağımlılığının Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği İle Olan İlişkisinin İncelenmesi. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Schulte, E. M., & Gearhardt, A. N. (2017). Development of the modified Yale food addiction scale version 2.0. *European Eating Disorders Review*, *25*(4), 302-308.

Smith, G., Simmons, J., Flory, K., Annus, A.,& Hill, K. (2007). Thinness and eating expectancies predict subsequent binge-eating and purging behavior among adolescent girls. Journal of Abnormal Psychology, 116:188-197.

Solmi, M., Radua, J., Stubbs, B., Ricca, V., Moretti, D., Busatta, D., et al. (2020). Risk factors for eating disorders: an umbrella review of published meta-analyses. *Brazilian Journal of Psychiatry*. https://doi.org/10.1590/1516-4446-2020-1099.

Soydaş, Z.B. (2021*). Kadınlarda Yeme Bağımlılığı Durumu ve Yeme Bağımlılığı İle İlişkili Faktörler*. Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yönetmeliğinin Halk Sağlığı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı, Kocaeli.

Stice, E., South, K., & Shaw, H. (2012). Future directions in etiologic, prevention, and treatment research for eating disorders. *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology*, 41(6), 845–855. https://doi.org/10.1080/15374416.2012.72815

Şahin, Z. Ş. (2021). *Trabzon Fatih Sağlıklı Hayat Merkezi Sağlıklı Beslenme Danışmanlığına Başvuranlarda Yeme Bağımlılığı Sıklığının Ve Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi***.** Necmettin Erbakan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Halk Sağlığı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Tang, D.W., Fellows, L.K., Small, D.M.,& Dagher, A. (2012). Food and drug cues activate similar brain regions: a meta-analysis of functional MRI studies. *Physiology & Behavior*, 106(3), 317-324.

Taylor, V.H., Curtis, C.M.,& Davis, C. (2010). The obesity epidemic: the role of addiction. *Cmaj*, 182(4), 327-328.

Tok, Ş. (2018). *Modifiye Edilmiş Yale Yeme Bağımlılığı Ölçeği Sürüm 2.0'ın Türkçe Uyarlanmasının Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması.* Tıpta Uzmanlık Tezi, Sakarya Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Sakarya.

Tonkuş, M. B., & Uysal, D. (2021). Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinde Yeme Bağımlılığı ve Etkileyen Faktörler. 4th International Health Sciences and Life Congress 08-10 April 2021, Burdur.

Val-Laillet, D., Aarts, E., Weber, B., Ferrari, M., Quaresima, V., Stoeckel, L. E., Alonso-Alonso, M., Audette, M., Malbert, C. H., & Stice, E. (2015). Neuroimaging and neuromodulation approaches to study eating behavior and prevent and treat eating disorders and obesity. *NeuroImage: Clinical*, 8, 1–31. https://doi.org/10.1016/j.nicl.2015.03.016

Vella, S. C., and Pai, N. B. (2017). A narrative review of potential treatment strategies for food addiction. *Eating And Weight Disorders*, 22(3), 387–393. https://doi.org/10.1007/s40519-017-0400-2

Volkow, N. D., Wang, G. J., Fowler, J. S., Tomasi, D., & Baler, R. (2012). Food and drug reward: overlapping circuits in human obesity and addiction. *Brain İmaging İn Behavioral Neuroscience*, 1-24.

World Health Organization (WHO), (2023). Obesity. Erişim. https://www.who.int/health-topics/obesity#tab=tab_1. Erişim tarihi: 06.09.2023.

Wilson, G.T. (2010). Eating disorders, obesity and addiction. European Eating Disorders Review, 18:341-351.

Zeeck, A., Stelzer, N., Linster, H.W., Joos, A., & Hartmann, A. (2010). Emotion and eating in binge eating disorder and obesity. *European Eating Disorders Review*, 19(5), 426-437.

Kaynaklar

Alavi, S. S., Ferdosi, M., Jannatifard, F., Eslami, M., Alaghemandan, H., & Setare, M. (2012). Behavioral addiction versus substance addiction: Correspondence of psychiatric and psychological views. *International Journal of Preventive Medicine*, *3*(4), 290-294.

American Psychiatric Association (APA) (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5th ed.). Arlington, VA: American Psychiatric Association.

An, Y., Sun, X., Wang, K., Shi, H., Liu, Z., Zhu, Y., & Luo, F. (2021). Core self-evaluations associated with workaholism: The mediating role of perceived job demands. *Personnel Review*, *50*(1), 303-318.

Andreassen, C. S. (2014). Workaholism: An overview and current status of the research. *Journal of Behavioral Addictions*, *3*(1), 1-11.

Andersen, F. B., Djugum, M. E. T., Sjåstad, V. S., & Pallesen, S. (2023). The prevalence of workaholism: a systematic review and meta-analysis. *Frontiers in Psychology*, *14*.

Andreassen, C. S., Griffiths, M. D., Gjertsen, S. R., Krossbakken, E., Kvam, S., & Pallesen, S. (2013). The relationships between behavioral addictions and the five-factor model of personality. *Journal of Behavioral Addictions*, *2*(2), 90-99.

Andreassen, C. S., Griffiths, M. D., Hetland, J., Kravina, L., Jensen, F., & Pallesen, S. (2014). The prevalence of workaholism: A survey study in a nationally representative sample of Norwegian employees. *PloS one*, *9*(8), e102446.

Andreassen, C. S., Griffiths, M. D., Hetland, J., & Pallesen, S. (2012). Development of a work addiction scale. *Scandinavian Journal of Psychology*, *53*(3), 265-272.

Andreassen, C. S., Hetland, J., & Pallesen, S. (2010). The relationship between 'workaholism', basic needs satisfaction at work and personality. *European Journal of Personality: Published for the European Association of Personality Psychology*, *24*(1), 3-17.

Andreassen, C. S., Hetland, J., & Pallesen, S. (2013). Workaholism and work–family spillover in a cross-occupational sample. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, *22*(1), 78-87.

Andreassen, C. S., Hetland, J., & Pallesen, S. (2014). Psychometric assessment of workaholism measures. *Journal of Managerial Psychology*, *29*(1), 7-24.

Andreassen, C. S., & Pallesen, S. (2016). Workaholism: An addiction to work. In *Neuropathology of drug addictions and substance misuse* (pp. 972-983). Academic Press.

Andreassen, C. S., Pallesen, S., & Torsheim, T. (2018). Workaholism as a mediator between work-related stressors and health outcomes. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *15*(1), 73.

Andreassen, C. S., Schaufeli, W. B., & Pallesen, S. (2018). Myths about "The myths about work addiction" Commentary on: Ten myths about work addiction (Griffiths et al., 2018). *Journal of Behavioral Addictions*, *7*(4), 858-862.

Atroszko, P. A., Andreassen, C. S., Griffiths, M. D., & Pallesen, S. (2015). Study addiction—A new area of psychological study: Conceptualization, assessment, and preliminary empirical findings. *Journal of Behavioral Addictions*, *4*(2), 75-84.

Atroszko, P. A., Andreassen, C. S., Griffiths, M. D., & Pallesen, S. (2016). Study addiction: A cross-cultural longitudinal study examining temporal stability and predictors of its changes. *Journal of Behavioral Addictions*, *5*(2), 357-362.

Atroszko, P. A., & Atroszko, B. (2020). The costs of work-addicted managers in organizations: Towards integrating clinical and organizational frameworks. *Amfiteatru Economic*, *22*(14), 1265-1282.

Atroszko, P. A., Demetrovics, Z., & Griffiths, M. D. (2019). Beyond the myths about work addiction: Toward a consensus on definition and trajectories for future studies on problematic overworking: A response to the commentaries on: Ten myths about work addiction (Griffiths et al., 2018). *Journal of Behavioral Addictions*, *8*(1), 7-15.

Atroszko, P. A., & Griffiths, M. D. (2017). Work addiction is not new to the psychological literature and has evolved over time. *Global Journal of Addiction & Rehabilitation Medicine*, *3*(3), 555612 (2017).

Aziz, S., & Tronzo, C. L. (2011). Exploring the relationship between workaholism facets and personality traits: A replication in American workers. *The Psychological Record*, *61*, 269-286.

Aziz, S., Uhrich, B., Wuensch, K. L., & Swords, B. (2013). The Workaholism Analysis Questionnaire: Emphasizing work-life imbalance and addiction in the measurement of workaholism. *Journal of Behavioral and Applied Management*, *14*(2), 71-86.

Balducci, C., Alessandri, G., Zaniboni, S., Avanzi, L., Borgogni, L., & Fraccaroli, F. (2021). The impact of workaholism on day-level workload and emotional exhaustion, and on longer-term job performance. *Work & Stress*, *35*(1), 6-26.

Balducci, C., Spagnoli, P., Toderi, S., & Clark, M. A. (2022). A within-individual investigation on the relationship between day level workaholism and systolic blood pressure. *Work & Stress*, *36*(4), 337-354.

Berta, K., Pesthy, Z. V., Vékony, T., Farkas, B. C., Németh, D., & Kun, B. (2023). The neuropsychological profile of work addiction. *Scientific Reports*, *13*(1), 20090.

Birkeland, I. K., & Buch, R. (2015). The dualistic model of passion for work: Discriminate and predictive validity with work engagement and workaholism. *Motivation and Emotion*, *39*(3), 392-408.

Buelens, M., & Poelmans, S. A. (2004). Enriching the Spence and Robbins' typology of workaholism: Demographic, motivational and organizational correlates. *Journal of Organizational Change Management*, *17*(5), 440-458.

Burke, R. J., Matthiesen, S. B., & Pallesen, S. (2006). Personality correlates of workaholism. *Personality and Individual Differences*, *40*(6), 1223-1233.

Carroll, J. J., & Robinson, B. E. (2000). Depression and parentification among adults as related to parental workaholism and alcoholism. *The Family Journal*, *8*(4), 360-367.

Clark, M. A., Lelchook, A. M., & Taylor, M. L. (2010). Beyond the Big Five: How narcissism, perfectionism, and dispositional affect relate to workaholism. *Personality and Individual Differences*, *48*(7), 786-791.

Clark, M. A., Michel, J. S., Zhdanova, L., Pui, S. Y., & Baltes, B. B. (2016). All work and no play? A meta-analytic examination of the correlates and outcomes of workaholism. Journal of Management, 42(7), 1836–1873.

Clark, M. A., Smith, R. W., & Haynes, N. J. (2020). The Multidimensional Workaholism Scale: Linking the conceptualization and measurement of workaholism. *Journal of Applied Psychology*, *105*(11), 1281-1307.

Curran, T., Hill, A. P., Appleton, P. R., Vallerand, R. J., & Standage, M. (2015). The psychology of passion: A meta-analytical review of a decade of research on intrapersonal outcomes. *Motivation and Emotion*, *39*, 631-655.

Di Stefano, G., & Gaudiino, M. (2019). Workaholism and work engagement: How are they similar? How are they different? A systematic review and meta-analysis. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, *28*(3), 329-347.

Douglas, E. J., & Morris, R. J. (2006). Workaholic, or just hard worker?. *Career Development International*, *11*(5), 394-417.

Erden, N. S., Toplu, D., & Yashoglu, M. M. (2013). Mediating effects of job demands on the relationship between type a personality and workaholism: A study on Turkish workers. *IUP Journal of Organizational Behavior*, *12*(2), 2013.

Falco, A., Girardi, D., Kravina, L., Trifiletti, E., Bartolucci, G. B., Capozza, D., & Nicola, A. (2013). The mediating role of psychophysic strain in the relationship between workaholism, job performance, and sickness absence: A longitudinal study. *Journal of Occupational and Environmental Medicine*, *55*(11), 1255-1261.

Friedman, S. D., & Lobel, S. (2003). The happy workaholic: A role model for employees. *Academy of Management Perspectives*, *17*(3), 87-98.

Gahan, P., & Abeysekera, L. (2009). What shapes an individual's work values? An integrated model of the relationship between work values, national culture and self-construal. *The International Journal of Human Resource Management*, *20*(1), 126-147.

Gonçalves, L., Meneses, J., Sil, S., Silva, T., & Moreira, A. C. (2023). Workaholism Scales: Some Challenges Ahead. *Behavioral Sciences*, *13*(7), 529.

Goodman, A. (1990). Addiction: definition and implications. *British Journal of Addiction*, *85*(11), 1403-1408.

Griffiths, M. D. (2005). Workaholism is still a useful construct. *Addiction Research and Theory*, *13*, 97–100.

Griffiths, M.D. (2011). Workaholism—A 21st-century addiction. *The Psychologist*. *24* (10), 740–744.

Griffiths, M. D. (2023). Work addiction and quality of care in healthcare: Working long hours should not be confused with addiction to work. *BMJ Quality & Safety*, 33,4-6.

Griffiths, M. D., Demetrovics, Z., & Atroszko, P. A. (2018). Ten myths about work addiction. *Journal of Behavioral Addictions*, *7*(4), 845-857.

Griffiths, M. D., & Karanika-Murray, M. (2012). Contextualising over-engagement in work: Towards a more global understanding of workaholism as an addiction. *Journal of Behavioral Addictions*, *1*(3), 87-95.

Flowers, C. P., & Robinson, B. (2002). A structural and discriminant analysis of the Work Addiction Risk Test. *Educational and Psychological Measurement*, *62*(3), 517-526.

Haar, J., & Roche, M. (2013). Three-way interaction effects of workaholism on employee well-being: Evidence from blue-collar workers in New Zealand. *Journal of Management & Organization*, *19*(2), 134-149.

Hakanen, J., & Peeters, M. (2015). How do work engagement, workaholism, and the work-to-family interface affect each other? A 7-year follow-up study. *Journal of Occupational and Environmental Medicine*, *57*(6), 601-609.

Harpaz, I., & Snir, R. (2003). Workaholism: Its definition and nature. *Human relations*, *56*(3), 291-319.

Houlfort, N., L. Philippe, F., J. Vallerand, R., & Ménard, J. (2013). On passion and heavy work investment: Personal and organizational outcomes. *Journal of Managerial Psychology*, *29*(1), 25-45.

Jahoda, M. (1981). Work, employment, and unemployment: Values, theories, and approaches in social research. *American Psychologist*, *36*(2), 184-191.

Kanai, A., Wakabayashi, M., & Fling, S. (1996). Workaholism among employees in Japanese corporations: An examination based on the Japanese version of the Workaholism Scales. *Japanese Psychological Research*, *38*(4), 192-203.

Kang, S. (2020). Workaholism in Korea: Prevalence and socio-demographic differences. *Frontiers in psychology*, *11*, 569744.

Kızıloğlu, M., Kircaburun, K., Özsoy, E., & Griffiths, M. D. (2022). Work addiction and its relation with dark personality traits: A cross-sectional study with private sector employees. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 1-17.

Kun, B. (2018). Ten myths and twenty years: What we know and what we still do not know about work addiction: Commentary on: Ten myths about work addiction (Griffiths et al., 2018). *Journal of Behavioral Addictions*, *7*(4), 863-866.

Kun, B., Takacs, Z. K., Richman, M. J., Griffiths, M. D., & Demetrovics, Z. (2021). Work addiction and personality: A meta-analytic study. *Journal of Behavioral Addictions*, *9*(4), 945-966.

Lichtenstein, M. B., Malkenes, M., Sibbersen, C., & Hinze, C. J. (2019). Work addiction is associated with increased stress and reduced quality of life: Validation of the Bergen Work Addiction Scale in Danish. *Scandinavian Journal of Psychology*, *60*(2), 145-151.

Lior, O., Abira, R., & Aviv, W. (2018). Work addiction: An organizational behavior as well as an addictive behavior? Commentary on: Ten myths about work addiction (Griffiths et al., 2018). *Journal of Behavioral Addictions*, *7*(4), 888-891.

Magnusson, D. , & Cairns, R. B. (1996). Developmental science: Toward a unified framework. In R. B. Cairns, H. Elder, & E. J. Costello (Eds.), *Developmental science* (pp. 7–30). New York, NY: Cambridge University Press.

Malinowska, D. (2018). How to counter the ten myths about work addiction?: Three postulates for future research: Commentary on: Ten myths about work addiction (Griffiths et al., 2018). *Journal of Behavioral Addictions*, *7*(4), 871-874.

Matsudaira, K., Shimazu, A., Fujii, T., Kubota, K., Sawada, T., Kikuchi, N., & Takahashi, M. (2013). Workaholism as a risk factor for depressive mood, disabling back pain, and sickness absence. *PloS one*, *8*(9), e75140.

McMillan, L. H., Brady, E. C., O'Driscoll, M. P., & Marsh, N. V. (2002). A multifaceted validation study of Spence and Robbins'(1992) Workaholism Battery. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, *75*(3), 357-368.

McMillan, L.H.W., O'Driscoll, M.P., & Burke, R.J. (2003). Workaholism: A review of theory, research and future directions. In C.L. Cooper, & I.T. Robertson (Eds), *International review of industrial and organizational psychology* (pp. 167–89). New York: Wiley.

Morkevičiūtė, M., & Endriulaitienė, A. (2022). Moderating role of perceived work addiction of managers in the relationship between employees' perfectionism and work addiction: a trait activation theory perspective. *Baltic Journal of Management*, *17*(5), 586-602.

Morkevičiūtė, M., & Endriulaitienė, A. (2023a). Defining the border between workaholism and work addiction: A systematic review. *International Journal of Mental Health and Addiction*, *21*(5), 2813-2823.

Morkevičiūtė, M., & Endriulaitienė, A. (2023b). Explaining work addiction through perceived behaviors of significant others in a family and organization: Gender differences. *Scandinavian Journal of Psychology*. DOI: 10.1111/sjop.12990

Morkevičiūtė, M., Endriulaitienė, A., & Poškus, M. S. (2021). Understanding the etiology of workaholism: The results of the systematic review and meta-analysis. *Journal of Workplace Behavioral Health*, *36*(4), 351-372.

Negura, L., Plante, N., & Namian, D. (2023). The social construction of workaholism as a representational naturalization. *Heliyon*. *9*(2023), e17447.

Ng, T. W., Sorensen, K. L., & Feldman, D. C. (2007). Dimensions, antecedents, and consequences of workaholism: A conceptual integration and extension. *Journal of Organizational Behavior: The International Journal of Industrial, Occupational and Organizational Psychology and Behavior*, *28*(1), 111-136.

Oates, W. E. (1971). *Confessions of a workaholic: The facts about work addiction*. New York: World Publishing.

Quinones, C., & Griffiths, M. D. (2015). Addiction to work: A critical review of the workaholism construct and recommendations for assessment. *Journal of Psychosocial Nursing and Mental Health Services*, *53*(10), 48-59.

Rantanen, J., Feldt, T., Hakanen, J. J., Kokko, K., Huhtala, M., Pulkkinen, L., & Schaufeli, W. (2015). Cross-national and longitudinal investigation of a short measure of workaholism. *Industrial Health*, *53*(2), 113-123.

Robinson, B. E. (1989). Work addiction. Deerfield Beach, FL: Health Communications

Robinson, B. E. (1996). Concurrent validity of the Work Addiction Risk Test as a measure of workaholism. *Psychological Reports*, *79*(3_suppl), 1313-1314.

Robinson, B. E. (2014). *Chained to the desk: A guidebook for workaholics, their partners and children, and the clinicians who treat them*. New York: New York University Press.

Salanova, M., López-González, A. A., Llorens, S., del Líbano, M., Vicente-Herrero, M. T., & Tomás-Salvá, M. (2016). Your work may be killing you! Workaholism, sleep problems and cardiovascular risk. *Work & Stress*, *30*(3), 228-242.

Salessi, S., Omar, A., & Vaamonde, J. D. (2017). Conceptual considerations of work passion. *Ciencias Psicológicas, 11*(2), 165-178.

Salvador, A. P., Gonçalves, A. P., Martins, G. H., & Carvalho, L. D. F. (2022). Pathological traits and adaptability as predictors of engagement, job satisfaction, burnout and workaholism. *Psicologia: Teoria e Pesquisa*, *38,*e38551.

Sarfaraz, M., Sarfaraz, S., Maqsood, A., Ahmed, N., Vohra, F., Abduljabbar, T., & Abduljabbar, A. S. (2022). Assessing the impact of workaholism and work engagement on medical university employee stress and satisfaction levels. *PeerJ*, *10*, e12565.

Schaufeli, W. B., Bakker, A. B., van der Heijden, F. M., & Prins, J. T. (2009). Workaholism among medical residents: It is the combination of working excessively and compulsively that counts. *International Journal of Stress Management*, *16*(4), 249-272.

Schaufeli, W. B., Salanova, M., González-Romá, V., & Bakker, A. B. (2002). The measurement of engagement and burnout: A two sample confirmatory factor analytic approach. *Journal of Happiness Studies*, *3*, 71-92.

Schaufeli, W. B., Shimazu, A., & Taris, T. W. (2009). Being driven to work excessively hard: The evaluation of a two-factor measure of workaholism in the Netherlands and Japan. *Cross-cultural Research*, *43*(4), 320-348.

Schaufeli, W. B., Taris, T. W., & Bakker, A. B. (2008). It takes two to tango: Workaholism is working excessively and working compulsively. *The long work hours culture: Causes, Consequences and Choices*, 203-226.

Sharma, P., & Sharma, J. (2013). A confirmatory factor analysis of Dutch work addiction scale (DUWAS). *Global Business Review*, *14*(2), 211-223.

Shimazu, A., Schaufeli, W. B., Kubota, K., & Kawakami, N. (2012). Do workaholism and work engagement predict employee well-being and performance in opposite directions?. *Industrial Health*, *50*(4), 316-321.

Shkoler, O., Rabenu, E., Vasiliu, C., Sharoni, G., & Tziner, A. (2017). Organizing the confusion surrounding workaholism: New structure, measure, and validation. *Frontiers in Psychology*, *8*, 1803.

Snir, R., & Harpaz, I. (2012). Beyond workaholism: Towards a general model of heavy work investment. *Human Resource Management Review*, *22*(3), 232-243.

Soroka, E., Iwanicka, A., & Olajossy, M. (2020). Workaholism–psychological and social determinants of work addiction. *Current Problems of Psychiatry*, *21*(1), 7-14.

Spence, J. T., & Robbins, A. S. (1992). Workaholism: Definition, measurement, and preliminary results. *Journal of Personality Assessment*, *58*(1), 160-178.

Sussman, S. (2012). Workaholism: A review. *Journal of Addiction Research & Therapy*, *6*(1), 1-18.

Sussman, S., & Sussman, A. N. (2011). Considering the definition of addiction. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *8*(10), 4025-4038.

Sussman, S. (2018). Ten myths (or facts?) about workaholism: An appetitive motivation framework: Commentary on: Ten myths about work addiction (Griffiths et al., 2018). *Journal of Behavioral Addictions*, *7*(4), 884-887.

Taris, T. W., Schaufeli, W. B., & Shimazu, A. (2010). The push and pull of work: About the difference between workaholism and work engagement. In A. B. Bakker & M. P. Leiter (Eds.), *Work engagement: A handbook of essential theory and research* (pp. 39-53). New York: Psychology Press.

Taris, T. W., Schaufeli, W. B., & Verhoeven, L. C. (2005). Workaholism in the Netherlands: Measurement and implications for job strain and work–nonwork conflict. *Applied Psychology*, *54*(1), 37-60.

Therthani, S., Balkin, R. S., Perepiczka, M., Silva, S., Hunter, Q., & Juhnke, G. A. (2022). Assessing personality traits, life balance domains, and work addiction among entrepreneurs. *The Career Development Quarterly*, *70*(3), 190-201.

Tóth-Király, I., Bőthe, B., & Orosz, G. (2018). Seeing the forest through different trees: A social psychological perspective of work addiction: Commentary on: Ten myths about work addiction (Griffiths et al., 2018). *Journal of Behavioral Addictions*, *7*(4), 875-879.

Vallerand, R. J., Paquet, Y., Philippe, F. L., & Charest, J. (2010). On the role of passion for work in burnout: A process model. *Journal of Personality*, *78*(1), 289-312.

van Beek, I., Taris, T. W., & Schaufeli, W. B. (2011). Workaholic and work engaged employees: Dead ringers or worlds apart?. *Journal of Occupational Health Pychology*, *16*(4), 468-482.

Wojdylo, K. (2019). What drives work addicts to action? The extended model of work craving. *Basic and Applied Social Psychology*, *41*(4), 254-262.

World Health Organization (WHO) (2018). *International statistical classification of diseases and related health problems (11th revision beta draft)*. Retrieved from https://icd.who.int/browse11/l-m/en

Kaynaklar

Abbott, M., & Volberg, R. (1996). Gambling and pathological gambling: Growth industry and growth pathology of the 1990s. *Community Mental Health in New Zealand*, *9*, 22-31.

Abbott, M., Binde, P., Clark, L., Hodgins, D., Korn, D., Pereira, A., & Williams, R. (2015). *Conceptual Framework of Harmful Gambling: An international collaboration revised Edition*. Ontario, Canada: Guelph.

Adlaf, E. M., Begin, P., & Sawka, E. (Eds.). (2005). *Canadian Addiction Survey (CAS): A national survey of Canadians' use of alcohol and other drugs: Prevalence of use and related harms: Detailed report* . Ottawa: Canadian Centre on Substance Abuse.

American Psychiatric Association [APA] (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders. *The American Psychiatric Association*. Washington, DC

Arcan, K., & Karanci, A. N. (2014). Kumar Oynama Nedenleri Ölçeğinin uyarlama, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Anatolian Journal of Psychiatry/Anadolu Psikiyatri Dergisi*, *15*(3), 248-256. https://doi.org/10.5455/apd.48431

Arcan, K., & Karanci, A. N. (2015). Adaptation study of the Turkish version of the Gambling-Related Cognitions Scale (GRCS-T). *Journal of gambling studies*, *31*, 211-224. https://doi.org/10.1007/s10899-013-9414-5

Barańczuk, U. (2019). The five factor model of personality and emotion regulation: A meta-analysis. *Personality and Individual Differences*, *139*, 217-227. https://doi.org/10.1016/j.paid.2018.11.025

Bergamini, A., Turrina, C., Bettini, F., Toccagni, A., Valsecchi, P., Sacchetti, E., & Vita, A. (2018). At-risk gambling in patients with severe mental illness: Prevalence and associated features. *Journal of Behavioral Addictions*, *7*(2), 348-354. https://doi.org/10.1556/2006.7.2018.47

Black, D. W., & Allen, J. (2021). An exploratory analysis of predictors of course in older and younger adults with pathological gambling: A non-treatment sample. *Journal of Gambling Studies*, 1-13. https://doi.org/10.1007/s10899-021-10003-8

Blanco, C. , Hasin, D. S. , Petry, N. , Stinson, F. S. , & Grant, B. F. (2006). Sex differences in subclinical and DSM-IV pathological gambling: Results from the national epidemiologic survey on alcohol and related conditions. *Psychological Medicine, 36*(7), 943–953. https://doi.org/10.1017/S0033291706007410

Blaszczynski, A., & Farrell, E. (1998). A case series of 44 completed gambling-related suicides. *Journal of Gambling Studies*, *14*, 93-109. https://doi.org/10.1023/a:1023016224147

Buran, A., Çakıcı, M., Çakır, G., & Yılmaz, B. (2019). Kumar Aşerme Ölçeğinin Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi, 20*(özel sayı.1), 84-86. https://doi.org/10.5455/apd.302644866

Calado, F., & Griffiths, M. D. (2016). Problem gambling world wide: An update and systematic review of empirical research (2000-2015). *Journal of Behavioral Addictions*, *5*(4), 592–613. https://doi.org/10.1556/2006.5.2016.073

Calado, F., Alexandre, J., & Griffiths, M. D. (2017). Prevalence of adolescent problem gambling: A systematic review of recent research. *Journal of Gambling Studies*, *33*(2), 397-424. https://doi.org/10.1007/s10899-016-9627-5

Carneiro, E., Tavares, H., Sanches, M., Pinsky, I., Caetano, R., Zaleski, M., & Laranjeira, R. (2014). Gambling onset and progression in a sample of at-risk gamblers from the general population. *Psychiatry Research, 216*(3), 404–411. https://doi.org/10.1016/j.psychres.2014.01.035

Cartmill, T., Slatter, T., & Wilkie, B. (2015). The role of anxiety and dissociation in young Australian gamblers. *Journal of Gambling Studies*, *31*, 1215-1226. https://doi.org/10.1007/s10899-014-9510-1

Chamberlain, S. R., & Sahakian, B. J. (2007). The neuropsychiatry of impulsivity. *Current Opinion in Psychiatry*, *20*(3), 255-261. https://doi.org/10.1097/YCO.0b013e3280ba4989

Cheah, I., Shimul, A. S., & Phau, I. (2022). Motivations of playing digital games: A review and research agenda. *Psychology & Marketing*, 39(5), 937–950. https://doi.org/10.1002/mar.21631

Ciarrocchi, J. W., & Reinert, D. F. (1993). Family environment and length of recovery for married male members of gamblers anonymous and female members of GamAnon. *Journal of Gambling Studies*, *9*, 341–352. https://doi.org/10.1007/BF01014626

Cunningham-Williams, R. M., Grucza, R. A., Cottler, L. B., Womack, S. B., Books, S. J., Przybeck, T. R., ... & Cloninger, C. R. (2005). Prevalence and predictors of pathological gambling: results from the St. Louis personality, health and lifestyle (SLPHL) study. *Journal of Psychiatric Research*, *39*(4), 377-390. https://doi.org/10.1016/j.jpsychires.2004.09.002

Custer, R., & Milt, H. (1985). *When luck runs out*. New York: Warner Books.

Çakıcı M. (2012). Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde kumar davranışının yaygınlığı ve risk faktörleri. *Anadolu Psikiyatri Dergisi,* 13 (4), 243–249. https://doi.org/10.5455/apd.7939

Darbyshire, P., Oster, C., & Carrig, H. (2001). The experience of pervasive loss: Children and young people living in a family where parental gambling is a pathological. *Journal of Gambling Studies*, *17*, 23–45. https://doi.org/10.1023/A:1014536315167

David, F. N. (1962). Games, gods, and gambling: A history of probability and statistical ideas. New York: Hafner.

De Pasquale, C., Dinaro, C., & Sciacca, F. (2018). Relationship of Internet gaming disorder with dissociative experience in Italian university students. *Annals of General Psychiatry*, *17*(1), 1-7. https://doi.org/10.1186/s12991-018-0198-y

Derevensky, J. L. (2012). *Teen gambling: Understanding a growing epidemic*. Plymouth: Rowman & Littlefield Publishers.

Derevensky, J., St-Pierre, R., & Temcheff, C. (2014). Teacher awareness and attitudes regarding adolescent risky behaviours: Is adolescent gambling perceived to be a problem? *Journal of Gambling Studies, 30,* 435–451. https://doi.org/10.1007/s10899-013-9363-z

Dowling, N. A., Cowlishaw, S., Jackson, A. C., Merkouris, S. S., Francis, K. L., & Christensen, D. R. (2015). The prevalence of comorbid personality disorders in treatment-seeking problem gamblers: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Personality Disorders, 29*(6), 735-754. https://doi.org/10.1521/pedi_2014_28_168

Dowling, N. A., Jackson, A. C., Suomi, A., Lavis, T., Thomas, S. A., Patford, J., ... & Bellringer, M. E. (2014). Problem gambling and family violence: Prevalence and patterns in treatment-seekers. *Addictive Behaviors*, *39*(12), 1713-1717. https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2014.07.006

Dowling, N. A., Jackson, A. C., Thomas, S. A., & Frydenberg, E. (2010). Children at risk of developing problem gambling. Melbourne: Gambling Research Australia.

Dowling, N. A., Rodda, S. N., Lubman, D. I., & Jackson, A. C. (2014). The impacts of problem gambling on concerned significant others accessing web-based counselling. *Addictive Behaviors*, *39*, 1253–1257. https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2014.04.011

Dowling, N., Smith, D., & Thomas, T. (2009). The family functioning of female pathological gamblers. *International Journal of Mental Health and Addiction*, *7*, 29–44. https://doi.org/10.1007/s11469-007-9126-0

Druine, C., Delmarcelle, C., Dubois, M., Joris, L., & Somers, W. (2006). Etude quantitative des habitudes de Jeux de hasard pour l'offre classique et un ligne en Belgique [Quantitative study on online and offline gambling behaviour in Belgium]. *Bruxelles: Foundation Rodin*.

Dudfield, F. W., Malouff, J. M., & Meynadier, J. (2023). The association between the five-factor model of personality and problem gambling: A meta-analysis. *Journal of Gambling Studies*, *39*(2), 669-687. https://doi.org/10.1007/s10899-022-10119-5

Durante, K. M., & Laran, J. (2016). The effect of stress on consumer saving and spending. *Journal of Marketing Research*, 53(5), 814–828. https://doi.org/10.1509/jmr.15.0319

Duvarcı, İ., & Varan, A. (2001). South Oaks kumar tarama testi Türkçe formu güvenirlik ve geçerlik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, *12*(1), 34-45.

Echeburúa, E. , González-Ortega, I. , Corral, P. de , & Polo-López, R. (2011). Clinical gender differences among adult pathological gamblers seeking treatment. *Journal of Gambling Studies, 27*(2), 215–227. https://doi.org/10.1007/s10899-010-9205-1

Evren, C., Evren, B., Dalbudak, E., Topcu, M., & Kutlu, N. (2020). Development and psychometric validation of the Turkish Gambling Disorder Screening Test: A measure that evaluates gambling disorder regarding the American psychiatric association framework. *Psychiatry and Behavioral Sciences, 10*(3), 116-124. https://doi.org/10.5455/PBS.20200512061508

Gainsbury, S. M., King, D. L., Russell, A. M., Delfabbro, P., Derevensky, J., & Hing, N. (2016). Exposure to and engagement with gambling marketing in social media: Reported impacts on moderate-risk and problem gamblers. *Psychology of Addictive Behaviors*, *30*(2), 270-276. https://doi.org/10.1037/adb0000156

George, S., Jaisoorya, T. S., Nair, S., Rani, A., Menon, P., Madhavan, R., ... & Petry, N. M. (2016). A cross-sectional study of problem gambling and its correlates among college students in South India. *BJPsych Open*, *2*(3), 199-203. https://doi.org/10.1192/bjpo.bp.115.002519

González-Ortega, I., Echeburúa, E., Corral, P., Polo-López, R., & Alberich, S. (2013). Predictors of pathological gambling severity taking gender differences into account. *European Addiction Research*, *19*(3), 146-154. https://doi.org/10.1159/000342311

Gori, A., Topino, E., Craparo, G., Bagnoli, I., Caretti, V., & Schimmenti, A. (2022). A comprehensive model for gambling behaviors: Assessment of the factors that can contribute to the vulnerability and maintenance of gambling disorder. *Journal of Gambling Studies*, 1-17. https://doi.org/10.1007/s10899-021-10024-3

Grant, J. E., & Chamberlain, S. R. (2020). Gambling and substance use: Comorbidity and treatment implications. *Progress in Neuro-Psychopharmacology & Biological Psychiatry*, *99*, 109852. https://doi.org/10.1016/j.pnpbp.2019.109852

Grant, J. E., Chamberlain, S. R., Schreiber, L. R. N., Odlaug, B. L., & Kim, S. W. (2011). Selective decision-making deficits in at-risk gamblers. *Psychiatry Research*, *189*(1), 115-120. https://doi.org/10.1016/j.psychres.2011.05.034

Grant, J. E., & Kim, S. W. (2001). Demographic and clinical features of 131 adult pathological gamblers. *Journal of Clinical Psychiatry*, *62*(12), 957-962. https://doi.org/10.4088/jcp.v62n1207

Grant, J. E., Odlaug, B. L., & Chamberlain, S. R. (2016). Neural and psychological underpinnings of gambling disorder: A review. *Progress in Neuro-Psychopharmacology and Biological Psychiatry, 65*, 188-193. https://doi.org/10.1016/j.pnpbp.2015.10.007

Grant, J. E. , Odlaug, B. L. , & Mooney, M. E. (2012). Telescoping phenomenon in pathological gambling: Association with gender and comorbidities. *Journal of Nervous and Mental Disease, 200*(11), 996–998. https://doi.org/10.1097/NMD.0b013e3182718a4d

Gregory, R. J. (2011). *Psychological testing: History, principles, and applications* (6th ed.). Allyn & Bacon.

Hardoon, K. K., Gupta, R., & Derevensky, J. L. (2004). Psychosocial variables associated with adolescent gambling. *Psychology of addictive behaviors*, *18*(2), 170–179. https://doi.org/10.1037/0893-164X.18.2.170

Hargrave, C. P. (1966). *A history of playing cards and a bibliography of cards and gaming.* New York: Dover.

Hing, N., & Russell, A. M. (2020). Proximal and distal risk factors for gambling problems specifically associated with electronic gaming machines. *Journal of Gambling Studies*, *36*(1), 277-295. https://doi.org/10.1007/s10899-019-09867-8

Hing, N., Nuske, E., Gainsbury, S. M., & Russell, A. M. (2016). Perceived stigma and self-stigma of problem gambling: Perspectives of people with gambling problems. *International Gambling Studies, 16*(1), 31-48. https://doi.org/10.1080/14459795.2015.1092566

Hodgins, D., Shead, N., & Makarchuk, K. (2007). Relationship satisfaction and psychological distress among concerned significant others of pathological gamblers. *Journal of Nervous and Mental Disease*, *195*, 65–71. https://doi.org/10.1097/01.nmd.0000252382.47434.a6

Hodgins, D. C., Stea, J. N., & Grant, J. E. (2011). Gambling disorders. *Lancet, 378*(9806), 1874–1884. https://doi.org/10.1016/S0140-6736(10)62185-X

Huang, J. H., & Boyer, R. (2007). Epidemiology of youth gambling problems in Canada: A national prevalence study. *The Canadian Journal of Psychiatry*, *52*(10), 657-665. https://doi.org/10.1177/070674370705201006

Hudson, J. I., Hiripi, E., Pope, H. G., & Kessler, R. C. (2007). The prevalence and correlates of eating disorders in the National Comorbidity Survey Replication. *Biological Psychiatry, 61*, 348–358. https://doi.org/10.1016/j.biopsych.2006.03.040

Hwang, J., Shin, Y. C., Lim, S. W., Park, H., Shin, N., Jang, J. … Kwon, J. (2012). Multidimensional comparison of personality characteristics of the big five model, impulsiveness, and affect in

pathological gambling and obsessive-compulsive disorder. *Journal of Gambling Studies, 28*(3), 351–362. https://doi.org/10.1007/s10899-011-9269-6

ICD 11 (2023). Gambling disorder. https://icd.who.int/browse11/l-m/en#/http%3A%2F%2Fid.who.int%2Ficd%2Fentity%2F1041487064

Imperatori, C., Innamorati, M., Bersani, F. S., Imbimbo, F., Pompili, M., Contardi, A., & Farina, B. (2017). The association among childhood trauma, pathological dissociation and gambling severity in casino gamblers. *Clinical Psychology & Psychotherapy, 24*(1), 203-211. https://doi.org/10.1002/cpp.1997

Ioannidis, K., Hook, R., Wickham, K., Grant, J. E., & Chamberlain, S. R. (2019). Impulsivity in gambling disorder and problem gambling: A meta-analysis. *Neuropsychopharmacology, 44*(8), 1354–1361. https://doi.org/10.1038/s41386-019-0393-9

Jacobs, D. F. (1986). A general theory of addictions: A new theoretical model. *Journal of Gambling Behavior*, *2*(1), 15-31. https://doi.org/10.1007/BF01019931

Jang, S. H., Kim, S. J., Choi, S. Y., & Lee, J. Y. (2013). The effect of self-esteem, school adjustment, mental health on elementary school students cellular phone addiction. *The Journal of Child Education, 22*(4), 243-256. https://doi.org/10.5392/IJoC.2015.11.3.001

Ji, L. J., McGeorge, K., Li, Y., Lee, A., & Zhang, Z. (2015). Culture and gambling fallacies. *SpringerPlus, 4*, 1-8. https://doi.org/10.1186/s40064-015-1290-2

Jiménez-Murcia, S., Granero, R., Giménez, M., Mestre-Bach, G., Mena-Moreno, T., Moragas, L., ... & Fernández-Aranda, F. (2020). Moderator effect of sex in the clustering of treatment-seeking patients with gambling problems. *Neuropsychiatrie: Klinik, Diagnostik, Therapie Und Rehabilitation: Organ Der Gesellschaft Osterreichischer Nervenarzte Und Psychiater*, *34*(3), 116-129. https://doi.org/10.1007/s40211-020-00341-1

Jouhki, H., & Oksanen, A. (2022). To get high or to get out? Examining the link between addictive behaviors and escapism. *Substance Use & Misuse, 57*(2), 202–211. https://doi.org/10.1080/10826084.2021.2002897

Kaare, P. R., Mõttus, R., & Konstabel, K. (2009). Pathological gambling in Estonia: Relationships with personality, self-esteem, emotional states and cognitive ability. *Journal of Gambling Studies, 25*(3), 377–390. https://doi.org/10.1007/s10899-009-9119-y

Kaggwa, M. M., Mamun, M. A., Najjuka, S. M., Muwanguzi, M., Kule, M., Nkola, R., & Griffiths, M. D. (2022). Gambling-related suicide in East African Community countries: Evidence from press media reports. *Bmc Public Health*, *22*(1), 158. https://doi.org/10.1186/s12889-021-12306-2

Kalke, J., Buth, S., Rosenkranz, M., Schütze, C., Oechsler, H., & Verthein, U. (2011). Österreichische Studie zur Prävention der Glücksspielsucht: Forschungsdesign, Ergebnisse und Schlussfolgerungen [Austrian study for the prevention of gambling addiction: Research design, results and conclusions]. *Hamburg: Zentrum für interdisziplinäre Suchtforschung*.

Karaibrahimoğlu, A., Kişioğlu, A. N., Çoban, B., Yıldırım, A., & Yılmaz, S. D. (2021). Validity and reliability study of online gambling addiction scale (OGAS). *Addicta: The Turkish Journal on Addictions, 8*(3), 186-193. https://doi.org/10.5152/ADDICTA.2021.21006

Kaya, B. (2004). *İnönü Üniversitesi Öğrencilerinde Kumar Oynama Davranışı, Patolojik Kumar Yaygınlığı ve İlişkili Etmenler.* Tıpta Uzmanlık Tezi.

Kennett-Hensel, P. A., Sneath, J. Z., & Lacey, R. (2012). Liminality and consumption in the aftermath of a natural disaster. *Journal of Consumer Marketing*, *29*(1), 52–63. https://doi.org/10.1108/07363761211193046

Kessler, R., Chiu, W., Demler, O., & Walters, E. (2005). Prevalence, severity, and comorbidity of twelve-month DSM-IV disorders in the National Comorbidity Survey Replication (NCS-R). *Archives of General Psychiatry, 62*(6), 617–627. https://doi.org/10.1001/archpsyc.62.6.617

Kessler, R. C., Hwang, I., LaBrie, R., Petukhova, M., Sampson, N. A., Winters, K. C., & Shaffer, H. J. (2008). DSM-IV pathological gambling in the National Comorbidity Survey Replication. *Psychological Medicine*, *38*(9), 1351–1360. https://doi.org/10.1017/S0033291708002900

Kiragga, A. N., Bwanika, J. M., Kyenkya, J., Banturaki, G., Kigozi, J., Musinguzi, D., & Manabe, Y. C. (2021). Point-of-care testing for HIV and sexually transmitted infections reveals risky behavior among men at gambling centers in Uganda. *International Journal of STD & AIDS*, *32*(10), 903–910. https://doi.org/10.1177/09564624211000973

Kryszajtys, D., Hahmann, T., Schler, A., Hamilton-Wright, S., Ziegler, C., & Matheson, F. (2018). Problem gambling and deliquent behaviors among adolescents: A scoping review. *Journal of Gambling Studies*, *34*, 893–914. https://doi.org/10.1007/s10899-018-9754-2

LaBrie, R. A., Shaffer, H. J., LaPlante, D. A., & Wechsler, H. (2003). Correlates of college student gambling in the United States. *Journal of American college health : J of ACH*, *52*(2), 53–62. https://doi.org/10.1080/07448480309595725

Ladd, G. T., & Petry, N. M. (2002). Gender differences among pathological gamblers seeking treatment. *Experimental and Clinical Psychopharmacology*, *10*(3), 302-309. https://doi.org/10.1053/comp.2002.29857

Lambie, I., & Randell, I. (2013). The impact of incarceration on juvenile offenders. *Clinical Psychology Review, 33,* 448–459. https://doi.org/10.1016/j.cpr.2013.01.007

Landreat, M. G., Boudet, I. C., Perrot, B., Romo, L., Codina, I., Magalon, D., ... & Grall-Bronnec, M. (2020). Problem and non-problem gamblers: a cross-sectional clustering study by gambling characteristics. *BMJ Open*, *10*(2), e030424. http://dx.doi.org/10.1136/bmjopen-2019-030424

Lee, H. P., Chae, P. K., Lee, H. S., & Kim, Y. K. (2007). The five-factor gambling motivation model. *Psychiatry Research*, *150*(1), 21-32. https://doi.org/10.1016/j.psychres.2006.04.005

Lesieur, H. R., & Blume, S. B. (1987). The South Oaks Gambling Screen (SOGS): A new instrument for the identification of pathological gamblers. *American Journal of Psychiatry 144*,1184-1188. https://doi.org/10.1176/ajp.144.9.1184

Lesieur, H. R., Cross, J., Frank, M., Welch, M., White, C. M., Rubenstein, G., ... & Mark, M. (1991). Gambling and pathological gambling among university students. *Addictive Behaviors, 16*(6), 517-527. https://doi.org/10.1016/0306-4603(91)90059-Q

Loo, J. M., Raylu, N., & Oei, T. P. S. (2008). Gambling among the Chinese: A comprehensive review. *Clinical Psychology Review, 28*(7), 1152-1166. https://doi.org/10.1016/j.cpr.2008.04.001

Lorains, F. K., Cowlishaw, S., & Thomas, S. A. (2011). Prevalence of comorbid disorders in problem and pathological gambling: Systematic review and meta-analysis of population surveys. *Addiction*, *106*(3), 490-498. https://doi.org/10.1111/j.1360-0443.2010.03300.x

Maccallum, F., & Blaszczynski, A. (2003). Pathological gambling and suicidality: An analysis of severity and lethality. *Suicide and Life-Threatening Behavior*, *33*(1), 88-98. https://doi.org/10.1521/suli.33.1.88.22781

Mackinnon, S. P., Lambe, L., & Stewart, S. H. (2016). Relations of Five-Factor Personality Domains to Gambling Motives in Emerging Adult Gamblers: A Longitudinal Study. *Journal of Gambling Issues*, *34,* 180-200. https://doi.org/10.4309/jgi.2016.34.10

MacLaren, V., Ellery, M., & Knoll, T. (2015). Personality, gambling motives and cognitive distortions in electronic gambling machine players. *Personality & Individual Differences, 73*, 24–28. https://doi.org/10.1016/j.paid.2014.09.019

Mann, K., Lemenager, T., Zois, E., Hoffmann, S., Nakovics, H., Beutel, M. … Fauth-Bühler, M. (2017). Comorbidity, family history and personality traits in pathological gamblers compared with healthy controls. *European Psychiatry, 42*, 120–128. https://doi.org/10.1016/j.eurpsy.2016.12.002

Martin, R., Usdan, S., Cremeens, J., & Vail-Smith, K. (2014). Disordered gambling and co-morbidity of psychiatric disorders among college students: An examination of problem drinking, anxiety and depression. *Journal of Gambling Studies*, *30*(2), 321–333. https://doi.org/10.1007/s10899-013-9367-8

McCormick, J., Delfabbro, P., & Denson, L. A. (2012). Psychological vulnerability and problem gambling: An application of Durand Jacobs' general theory of addictions to electronic gaming machine playing in Australia. *Journal of Gambling Studies, 28*(4), 665–690. https://doi.org/10.1007/s10899-011-9281-x

Melodia, F., Canale, N., & Griffiths, M. D. (2020). The role of avoidance coping and escape motives in problematic online gaming: A systematic literature review. *International Journal of Mental Health and Addiction*, *20*, 996-1022. https://doi.org/10.1007/s11469-020-00422-w

Meyer, G., Hayer, T., Griffiths, M. (2009). *Problem gambling in Europe: Challenges, prevention, and interventions*. New York, NY: Springer.

Momper, S.L., Nandi, V., Ompad, D.C., Delva, J. & Galea, S. (2009). The prevalence and types of gambling among undocumented Mexican immigrants in New York City. *Journal of Gambling Studies, 25*, 49–65. https://doi.org/10.1007/s10899-008-9105-9

Nabifo, S. C., Izudi, J., & Bajunirwe, F. (2021). Alcohol consumption and sports-betting among young male motorcycle taxi boda boda riders in urban southwestern Uganda. *BMC Public Health*, *21*, 1-8. https://doi.org/10.1186/s12889-021-10406-7

National Opinion Research Center. (1999). *Gambling impact and behavior study. Report to the National Gambling Impact Study Commission*. https://www.norc.org/content/dam/norc-org/pdfs/GIBSFinalReportApril1999.pdf

Neal, P., Delfabbro, P., & O'Neil, M. (2005). *Problem gambling and harm: Towards a national definition*. Melbourne: Office of Gaming and Racing, Victorian Government Department of Justice.

Nowak, D. E., & Aloe, A. M. (2014). The prevalence of pathological gambling among college students: A meta-analytic synthesis, 2005–2013. *Journal of Gambling Studies*, *30*, 819-843. https://doi.org/10.1007/s10899-013-9399-0

Odame, S., Quarshie, E., Oti-Boadi, M., Arthur, J., & Asante, K. (2021). Adolescent problem gambling in rural Ghana: Prevalence and gender differentiation. *Journal of Gambling Studies, 37*, 83–105. https://doi.org/10.1007/s10899-020-09987-6

Oei, T. P, Lin, J., & Raylu, N. (2008). The relationship between gambling cognitions, psychological states, and gambling: A cross-cultural study of Chinese and Caucasians in Australia. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, *39*(2), 147-161. https://doi.org/10.1177/0022022107312587

Parke, A., Griffiths, M., & Irwing, P. (2004). Personality traits in pathological gambling: Sensation seeking, deferment of gratification and competitiveness as risk factors. *Addiction Research & Theory, 12*(3), 201–212. https://doi.org/10.1080/1606635310001634500

Quilty, L. C., Otis, E., Haefner, S. A., & Bagby, R. M. (2021). A multi-method investigation of normative and pathological personality across the spectrum of gambling involvement. *Journal of Gambling Studies, 38*, 205-223. https://doi.org/10.1007/s10899-021-10011-8

Rahman, A. S., Pilver, C. E., Desai, R. A., Steinberg, M. A., Rugle, L., Krishnan-Sarin, S., & Potenza, M. N. (2012). The relationship between age of gambling onset and adolescent problematic gambling severity. *Journal of Psychiatric Research, 46*, 675–683. https://doi.org/10.1016/j.jpsychires.2012.02.007

Rathakrishnan, B., & George, S. (2021). Gambling in Malaysia: An overview. *BJPsych International*, *18*(2), 32-34. https://doi.org/10.1192/bji.2020.55

Raylu, N., & Oei, T. P. S. (2004). The Gambling Related Cognitions Scale (GRCS): Development, confirmatory factor validation and psychometric properties. *Addiction, 99*(6), 757–769. https://doi.org/10.1111/j.1360-0443.2004.00753.x

Regier, D., Narrow, W., Rae, D., Manderscheid, R., Locke, B., & Goodwin, F. (1993). The de facto mental and addictive disorders service system. Epidemiologic catchment area prospective 1-year prevalence rates of disorders and services. *Archives of General Psychiatry, 50*(2), 85–94. https://doi.org/10.1001/archpsyc.1993.01820140007001

Rodriguez-Monguio, R., Errea, M., & Volberg, R. (2017). Comorbid pathological gambling, mental health, and substance use disorders: Health-care services provision by clinician specialty. *Journal of Behavioral Addictions*, *6*(3), 406-415. https://doi.org/10.1556/2006.6.2017.054

Saunders, J. B. (2017). Substance use and addictive disorders in DSM-5 and ICD 10 and the draft ICD 11. *Current Opinion in Psychiatry*, *30*(4), 227-237. https://doi.org/10.1097/YCO.0000000000000332

Savolainen, I., Savela, N., & Oksanen, A. (2023). Perceived stress moderates spending money on digital games and gambling: a nationwide study of Finnish adults. *International Gambling Studies*, 1-22. https://doi.org/10.1080/14459795.2023.2235413

Schwartz, D. (2006). *Roll the bones*. New York: Gotham Books.

Somer, E., & Ruvio, A. (2014). The going gets tough, so let's go shopping: On materialism, coping, and consumer behaviors under traumatic stress. *Journal of Loss and Trauma*, *19*(5), 426–441. https://doi.org/10.1080/15325024.2013.794670

Splevins, K., Mireskandari, S., Clayton, K., & Blaszczynski, A. (2010). Prevalence of adolescent problem gambling, related harms and help-seeking behaviours among an Australian population. *Journal of Gambling Studies, 26*, 189–204. https://doi.org/10.1007/s10899-009-9169-1

Stranahan, H. A. & Borg, M. O. (1998). Separating the decisions of lottery expenditures and participation: a truncated Tobit approach. *Public Finance Review, 26*, 99–117. https://doi.org/10.1177/1091142198026002

Suomi, A., Jackson, A. C., Dowling, N. A., Lavis, T., Patford, J., Thomas, S. A., ... & Cockman, S. (2013). Problem gambling and family violence: family member reports of prevalence, family impacts and family coping. *Asian Journal of Gambling Issues and Public Health*, *3*(1), 1-15. https://doi.org/10.1186/2195-3007-3-13

Sussman, S., & Arnett, J. J. (2014). Emerging adulthood: Developmental period facilitative of the addictions. *Evaluation & the Health Professions*, 37(2), 147–155. https://doi.org/10.1177/0163278714521812

Svensson, J., & Romild, U. (2014). Problem gambling features and gendered gambling domains amongst regular gamblers in a Swedish population-based study. *Sex Roles, 70*, 240–254. https://doi.org/10.1007/s11199-014-0354-z

Devlet Denetleme Kurulu [DDK] (2009). *T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu. kamu kurumu ve kuruluşları ile diğer kişiler tarafından gerçekleştirilen talih ve şans oyunları ile yarışlara ilişkin 2006 ve 2007 yılları faaliyetlerinin denetimi ile söz konusu faaliyetlerden kamu hizmetlerine ayrılan payların değerlendirilmesi.* T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu Denetleme Raporu, Ankara. s.6-8.

Tekin, K., Güliyev, C., Yılmaz, E., Ögel, K., & Yüksel, B. C. (2020). Screening scale for behavioral and socioeconomic risk factors for gambling addiction: A validity and reliability study. *ADDICTA: The Turkish Journal on Addictions*, *7*(4), 223-229. https://doi.org/10.5152/ADDICTA.2020.20051

Thomson, A. R. (2020). The relationship between self esteem and gambling motivation: A study among casino customers. *International Journal of Psychosocial Rehabilitation, 24*, 1100–1108. https://doi.org/10.37200/V24I10/23062

Turner, N. E., Preston, D. L., Saunders, C., McAvoy, S., & Jain, U. (2009). The relationship of problem gambling to criminal behaviour in a sample of Canadian male federal offenders. *Journal of Gambling Studies, 25*, 153–169. https://doi.org/10.1007/s10899-009-9124-1

Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK], (2021). *Türkiye aile yapısı araştırması 2021.* https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Turkiye-Aile-Yapisi-Arastirmasi-2021-45813

Uwiduhaye, M., Niyonsenga, J., Muhayisa, A., & Mutabaruka, J. (2021). Gambling, family dysfunction and psychological disorders: A cross-sectional study. *Journal of Gambing Studies*, *37*(4), 1127–1137. https://doi.org/10.1007/s10899-020-09986-7

Vaddiparti, K., & Cottler, L. B. (2017). Personality disorders and pathological gambling. *Current opinion in psychiatry*, *30*(1), 45–49. https://doi.org/10.1097/YCO.0000000000000300

Vitaro, F., Wanner, B., Brendgen, M., & Tremblay, R. E. (2008). Offspring of parents with gambling problems: Adjustment problems and explanatory mechanisms. *Journal of Gambling Studies, 24*, 535–553. https://doi.org/10.1007/s10899-008-9096-6

Volberg, R. A., Reitzes, D. C., & Boles, J. (1997). Exploring the links between gambling, problem gambling, and self-esteem. *Deviant Behavior*, *18*(4), 321-342. https://doi.org/10.1080/01639625.1997.9968065

Wardle, H., & McManus, S. (2021). Suicidality and gambling among young adults in Great Britain: Results from a cross-sectional online survey. *The Lancet Public Health*, *6*(1), e39–e49. https://doi.org/10.1016/S2468-2667(20)30232-2

Welte, J. W., Barnes, G. M., Tidwell, M. C. O., & Hoffman, J. H. (2008). The prevalence of problem gambling among U.S. adolescents and young adults: Results from a national survey. *Journal of Gambling Studies, 24*(2), 119–133. https://doi.org/10.1007/s10899-007-9086-0

Wilcox, C. (2015). *Gambling addiction*. Reference Point Press. San Diego.

Wood, R. T., & Williams, R. J. (2009). *Internet Gambling: Prevalence, Patterns, Problems, and Policy Options.* Final Report prepared for the Ontario Problem Gambling Research Centre, Guelph, Ontario, CANADA. January 5, 2009.

Yoo, C. Y. (2012). Explorative study of influencing factors on problem gambling among college students. *Journal of Social Sciences,23*, 47-68. https://doi.org/10.16881/jss.2012.01.23.1.47

Young, M. M., & Wohl, M. J. (2009). The Gambling Craving Scale: Psychometric validation and behavioral outcomes. *Psychology of Addictive Behaviors*, *23*(3), 512-522. https://doi.org/10.1037/a0015043

Zimmerman, M., Chelminski, I., & Young, D. (2006). Prevalence and diagnostic correlates of DSM-IV pathological gambling in psychiatric outpatients. *Journal of Gambling Studies*, *22*, 255-262. https://doi.org/10.1007/s10899-006-9014-8

Kaynaklar

Ainsworth, M. (1969). Object relations, dependency, and attachment: A theoretical review of the infant-mother relationship. *Child Development, 40*(4), 969–1025.

American Society of Addiction Medicine (ASAM). (2011). *Public policy statement on the definition of addiction.* Available at http://www.asam.org/for-the-public/definition-of-addiction

American Psychiatric Association. (2000). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders: DSM-IV–TR.* Washington, DC: Author.

Bancroft, J. 2004. Sexual addiction, sexual compulsivity, sexual impulsivity, or what? Toward a theoretical model. *Journal of Sex Research*, *41*(3), 225–234.

Barth, R. ve Kinder, B. (1987). The mislabeling of sexual impulsivity. *Journal of Sex & Marital Therapy, 13*(1), 15–23.

Beckerman, N. L. ve Sarracco, M. (2007). Sexual compulsivity: A dyadic framework for the family therapist. *Family Therapy, 34*(1), 1–12.

Bigelow, H. J. (1859). Castration as a means of cure for satyriasis. *Boston Medical and Surgical Journal, 61*(8), 165–166.

Blankenship, R. ve Laaser, M. (2004). Sexual addiction and ADHD: Is there a connection? *Sexual Addiction & Compulsivity, 11*(1), 7–20.

Briken, P., Habermann, N., Berner, W., ve Hill, A. (2007). Diagnosis and treatment of sexual addiction: A survey among German sex therapists. *Sexual Addiction & Compulsivity, 14*(2), 131–143.

Butler, M. H., ve Seedall, R. B. (2006). The attachment relationship in recovery from addiction. Part 1: Relationship mediation. *Sexual Addiction & Compulsivity, 13*(1), 289–315.

Carnes, P. (1983). *Out of the shadows: Understanding sexual addiction* (3rd ed.). Center City, MN: Hazelden.

Carnes, P. (1991). *Don't call it love: Recovery from sexual addiction.* New York: Bantom Books.

Carnes, P.J. (2000). Sexual addiction and compulsion: Recognition, treatment, and recovery. *CNS Spectrum, 5*(10), 63–72.

Carnes, P. J. (2005). Sexual addiction. In B. J. Sadock, V. A. Sadock, & H. I. Kaplan (Eds.), *Comprehensive textbook of psychiatry.* Philadelphia, PA: Lippincott Williams & Wilkins.

Carnes, P. J. (2009). Recovery zone, Volume 1: *Making changes that last—The internal tasks.* Carefree, AZ: Gentle Path Press.

Carnes, P. J. ve Adams, K. M. (2002). *Clinical management of sex addiction.* New York, NY: Routledge.

Carnes, P. J., Murray, R., ve Charpentier, L. (2005). Bargains with chaos: Sex addicts and addiction interaction disorder. *Sexual Addiction & Compulsivity, 12,* 79–120.

Coleman, E. (1991). Compulsive sexual behavior: New concepts and treatments. *Journal of Psychology & Human Sexuality, 4*(2), 37–52.

Coleman, E., Raymond, N., ve McBean, A. (2003). Assessment and treatment of compulsive sexual behaviour. *Minnessota Medicine, 86,* 42–47.

Cooper, A., Putnam, D. A., Planchon, L. A., ve Boies, S. C. (1999). Online sexual compulsivity: Getting tangled in the net. *Sexual Addiction & Compulsivity, 6,* 79–104.

Creeden, K. (2004). The neurodevelopmental impact of early trauma and insecure attachment: Re-thinking our understanding and treatment of sexual behavior problems. *Sexual Addiction & Compulsivity, 11*(1), 223–247.

Delmonico, D. L. (1999). Virtual sexual addiction: Why cybersex becomes the drug of choice. *CyberPsychology & Behavior,* 2(5), 457–464.

Dodge, B., Reece, M., Cole, S. L., ve Sandfort, T. G. (2004). Sexual compulsivity among heterosexual college students. *Journal of Sex Research, 41,* 343–350.

Earle, R. ve Crow, G. (1998). *Lonely all the time: Recognizing, understanding, and overcoming sex addiction for addicts and co-dependents.* New York, NY: Pocket Books.

Eisenstein, V. W. (1956). *Neurotic interaction in marriage.* New York, NY: Basic Books.

Ellis, A. ve Sagarin, E. (1965). *Nymphomania: A study of oversexed women.* London, UK: Ortolan

Ferree, M. C. (2010). *No stones: Women redeemed from sexual addiction* (2nd ed.). Downers Grove, IL: InterVarsity Press.

Fuller, J. ve Morgan, O. J. (2005). Spirituality and Addictions Counseling. In V. Kelly, & G. Juhnke (Eds.), *Critical incidents in addictions counseling* (pp. 47–52). Alexandria, VA: American Counseling Association.

George, M., Maheshwari, S., Chandran, S., Rao, S. S., Shivanand, M. J., ve Sathyanarayana Rao, T. S. (2018). Psychosocial intervention for sexual addiction. *Indian journal of psychiatry*, *60*(Suppl 4), 510–513.

Giugliano, J. R. (2009). Sexual Addiction: Diagnostic Problems. *International Journal of Mental Health & Addiction, 7*(2), 283–294.

Goodman, A. (1993). Diagnosis and treatment of sex addiction. *Journal of Sex & Marital Therapy, 19,* 225–242.

Goodman, A. (1998). *Sexual addiction: An integrated approach.* Madison, CT: International Universities Press

Goodman, A. (2001). What's in a name? Terminology for designating a syndrome of driven sexual behavior. *Sexual Addiction and Compulsivity, 8,* 191–213.

Hook, J. N., Hook, J. P., & Hines, S. (2008). Reach out or act out: Long-term group therapy for sexual addiction. *Sexual Addiction & Compulsivity, 15*(3), 217–232.

Kafka, M. (2001). The paraphilia-related disorders: A proposal for a unified classification of nonparaphilic hypersexuality disorders. *Sexual Addiction & Compulsivity, 8*(1), 227–239.

Kafka, M. P. (2007). Paraphilia-related disorders: The evaluation and treatment of nonparaphilic hypersexuality. In S. R. Leiblum (Ed.), *Principles and Practices of Sex Therapy (*pp. 442–476, 4th ed.). New York: The Guilford Press

Kafka, M. P. (2010). Hypersexual disorder: A proposed diagnosis for DSM-V. *Archives of Sexual Behavior, 39,* 377–400.

Kaplan, M. S. ve Krueger, R. B. (2010). Diagnosis, assessment, and treatment of hypersexuality. *Journal of Sex Research, 47,* 181–198.

Katehakis, A. (2009). Affective neuroscience and the treatment of sexual addiction. *Sexual Addiction & Compulsivity, 16*(1), 1–31.

Levine, S. B. (2010). What is Sexual Addiction? *Journal of Sex & Marital Therapy, 36*(3), 261–275.

Levine, S. B. (2012). Problematic sexual excesses. *Neuropsychiatry, 2*(1), 69–79.

Levine, M. P. ve Troiden, R. R. (1988). The myth of sexual compulsivity. *Journal of Sex Research, 25,* 347–363.

Love, T., Laier, C., Brand, M., Hatch, L., ve Hajela, R. (2015). Neuroscience of ınternet pornography addiction: A review and update. *Behavioral Sciences (Basel, Switzerland)*, *5*(3), 388–433.

Opitz, D. M., Tsytsarev, S. V., ve Froh, J. (2009). Women's sexual addiction and family dynamics, depression and substance abuse. *Sexual Addiction & Compulsivity, 16*(4), 324–340.

Orford, J. (1978). Hypersexuality: Implications for a theory of dependence. *British Journal of Addiction, 73,* 299–303.

Quadland, M. C. (1985). Compulsive sexual behavior: Definition of a problem and approach to treatment. *Journal of Sex & Marital Therapy, 11,* 121– 132.

Rawson, R. A., Washton, A., Domier, C. P., & Reiber, C. (2002). Drugs and sexual effects: Role of drug type and gender. *Journal Substance Abuse Treatment, 22,* 103–108.

Reid, R. C. (2007). Assessing readiness to change among clients seeking help for hypersexual behavior. *Sexual Addiction & Compulsivity, 14*(3), 167–186.

Reid, R. C., Carpenter, B. N., Hook, J. N., Garos, S., Manning, J. C., Gilliland, R., Cooper, E. B., McKittrick, H., Davtian, M., ve Fong, T. (2012). Report of findings in a DSM-5 field trial for hypersexual disorder. *The journal of sexual medicine*, *9*(11), 2868–2877.

Rosenberg, K. P., Carnes, P., ve O'Connor, S. (2013). *Evaluation and treatment of sex addiction. Journal of Sex & Marital Therapy, 40*(2), 77–91.

Rush, B. (1812). *Medical inquiries and observation upon the diseases of the mind.* Philadelphia, PA: Kimber & Richardson

Samenow, C. P. (2010). Classifying problematic sexual behaviors—It's all in the name. *Sexual Addiction & Compulsivity, 17,* 3–6

Schwartz, M. F. (1992). Sexual compulsivity as post-traumatic stress disorder: Treatment perspectives. *Psychiatric Annals, 22*, 333–338.

Schwartz, M. F. (2004). Review of sexual addiction: An ıntegrated approach. *Archives of Sexual Behavior, 33*(5), 520

Schwartz, M. F. ve Masters, W. H. (1983). Conceptual factors in the treatment of paraphilias: A preliminary report. *Journal of Sex & Marital Therapy, 9*(1), 3–18.

Turner, M. (2008). Female sexual compulsivity: A new syndrome. *Psychiatric Clinics of North America, 31,* 713–727.

Weiss, D. (2004). The prevalence of depression in male sex addicts residing in the United States. *Sexual Addiction & Compulsivity, 11*(1), 57–69.

Winters, J., Christof, K., ve Gorzalka, B. (2010). Dysregulated sexuality and high sexual desire: Distinct constructs? *Archives of Sexual Behavior, 39*(5), 1029–1043.

Von Krafft-Ebing, R. (1965). *Psychopathia sexualis.* New York, NY: G. P. Putnam's Sons. (Original work published 1886).

World Health Organization. (2008). *ICD-10: International statistical classification of diseases and related health problems* (10th rev. ed.). New York, NY: Author

Zapf, J. L., Greiner, J., ve Carroll, J. (2008). Attachment styles and male sex addiction. Sexual *Addiction & Compulsivity, 15*(1), 158–175.

Kaynaklar

American Psychiatric Association (APA, 2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders (DSM-5) (5th ed.), Author, Washington, DC (2013) s. 795.

Chew, P. K. (2022). A meta-analytic review of Internet gaming disorder and the Big Five personality factors. *Addictive Behaviors*, *126*, 107193. https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2021.107193

Choi C, Hums MA, Bum CH. (2018). Impact of the family environment on juvenile mental health: eSports online game addiction and delinquency. Int J Environ Res Public Health, 15:2850. https://doi.org/10.3390/ijerph15122850

Desai, R. A., Krishnan-Sarin, S., Cavallo, D., & Potenza, M. N. (2010). Video-gaming among high school students: Health correlates, gender differences, and problematic gaming. Pediatrics, 126(6), e1414–e1424. https://doi.org/10.1542/peds.2009-2706 PMID:21078729

Dong, G., Wang, L., Du, X., & Potenza, M. N. (2018). Gender-related differences in neural responses to gaming cues before and after gaming: Implications for gender-specific vulnerabilities to Internet gaming disorder. *Social cognitive and affective neuroscience*, *13*(11), 1203-1214. https://doi.org/10.1093/scan/nsy084

Duong X, Liaw S, Augustin J. (2020). How has internet addiction been tracked over the last decade? A literature review and for future research. *Int J Prev Med,* 11,175. https://doi.org/10.4103/ijpvm.IJPVM_212_20

Eichenbaum, A., Kattner, F., Bradford, D., Gentile, D. A., & Green, C. S. (2015). Role-playing and real-time strategy games associated with greater probability of Internet gaming disorder. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, *18*(8), 480-485. https://doi.org/10.1089/cyber.2015.0092

Ferguson, C.J. (2011) Video games and youth violence: a prospective analysis in adolescents. J Youth Adolesc, 40(4),377-391. https://doi.org/10.1007/s10964-010-9610-x

Gentile, D. (2009). Pathological video-game use among youth ages 8 to 18: A national study. Psychological Science, 20(5), 594–602. https://doi.org/10.1111/j.1467-9280.2009.02340.x PMID:19476590

Gentile, D. A., Bailey, K., Bavelier, D., Brockmyer, J. F., Cash, H., Coyne, S. M., ... & Young, K. (2017). Internet gaming disorder in children and adolescents. Pediatrics, 140(Supplement_2), S81-S85. https://doi.org/10.1542/peds.2016-1758H

Gentile, D. A., Choo, H., Liau, A., Sim, T., Li, D., Fung, D., & Khoo, A. (2011). Pathological video game use among youths: A two-year longitudinal study. *Pediatrics*, *127*(2), e319-e329.https://doi.org/10.1542/peds.2010-1353

Gong, D., He, H., Liu, D., Ma, W., Dong, L., Luo, C., Yao, D. (2015). Enhanced functional connectivity and increased gray matter volume of insula related to action video game playing. Sci. Rep., 5:9763,1-7. https://doi.org/10.1038/srep09763

Göldağ B. (2018). Lise öğrencilerinin dijital oyun bağımlılık düzeylerinin demografik özelliklerine göre incelenmesi. YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi, 15(1),1287-1315.

Griffiths, M. D., Kuss, D. J., & Pontes, H. M. (2016). A brief overview of Internet gaming disorder and its treatment. Australian Clinical Psychologist, 2(1), 20108.

Griffiths, M. D., Nuyens, F. (2017). An overview of structural characteristics in problematic video game playing. *Current Addiction Reports*, *4*, 272-283. https://doi.org/10.1007/s40429-017-0162-y

Grüsser, S. M., Thalemann, R., & Griffi ths, M.D. (2007). Excessive computer game playing: Evidence for addiction and aggression? Cyberpsychology & Behavior, 10(2), 290– 292. https://doi.org/10.1089/cpb.2006.9956 PMID:17474848

Irmak, A. Y. Ardıç, A. (2018). Dijital oyunların çocuk ve ergenler üzerindeki etkileri: literatür inceleme. Gençlik Araştırmaları Dergisi, 6(16),71-94.

Irmak, A. Y.,& Erdoğan, S. (2016). Ergen ve genç erişkinlerde dijital oyun bağımlılığı: Güncel bir bakış. Türk Psikiyatri Dergisi, 27(2), 128-137.https://doi.org/10.5080/u13407

Irmak, A.Y., Erdoğan, S. (2019). Predictors for Digital Game Addiction Among Turkish Adolescents. Journal of Addictions Nursing, 30(1),49-56. https://doi.org/10.1097/JAN.0000000000000265

King DL, Delfabbro PH. (2016). Features of parent-child relationships in adolescents with internet gaming disorder. *Int J Ment Health Addiction,* 15(6),1270–1283. https://doi.org/10.1007/s11469-016-9699-6.

Király, O., Griffiths, M. D., & Demetrovics, Z. (2015a). Internet gaming disorder and the DSM-5: Conceptualization, debates, and controversies. Current Addiction Reports, 2(3),254–262. https://doi.org/10.1007/s40429-015-0066-7

Ko, C.H., Liu, G.C., Yen, J.Y., Chen, C.Y., Yen, C.F,, Chen, C.S. (2013). Brain correlates of craving for online gaming under cue exposure in subjects with Internet gaming addiction and in remitted subjects. Addict Biol., 8(3):559-69. https://doi.org/10.1111/j.1369-1600.2011.00405.x

Kuss, D. J. (2013). Internet gaming addiction: current perspectives. Psychology research and behavior management, 125-137. https://doi.org/10.2147/PRBM.S39476

Lee, G.L., Morgan H. (2018). Understanding children's attraction toward digital games and preventing their gaming addiction. US-China Education Review A, 8(1), 11-17. https://doi.org/10.17265/2161-623X/2018.01.002

Lemmens, J. S., Valkenburg, P. M., & Gentile, D. A. (2015). The internet gaming disorder scale. Psychological Assessment, 27(2), 567–582. https://doi.org/10.1037/pas0000062 PMID:25558970

Lemmens, J. S., Valkenburg, P. M., & Peter, J. (2009). Development and validation of a game addiction scale for adolescents. Media Psychology, 12(1), 77–95. https://doi. org/10.1080/15213260802669458

Liao, Z., Huang, Q., Huang, S., Tan, L., Shao, T., Fang, T., ... & Shen, H. (2020). Prevalence of internet gaming disorder and its association with personality traits and gaming characteristics among Chinese adolescent gamers. Frontiers in Psychiatry, 11, 598585. https://doi.org/10.3389/fpsyt.2020.598585

Lin C, Potenza MN, Broström A, Pakpour AH. (2021). Internet gaming disorder, psychological distress, and insomnia in adolescent students and their siblings: An actor-partner interdependence model approach. *Addict Behav Rep,* 13,100332. . https://doi.org/10.1016/j.abrep.2020.100332.

Marmet, S., Studer, J., Rougemont-Bücking, A., & Gmel, G. (2018). Latent profiles of family background, personality and mental health factors and their association with behavioural addictions and substance use disorders in young Swiss men. *European Psychiatry*, *52*, 76-84. https://doi.org/10.1016/j.eurpsy.2018.04.003

Mihara, S., & Higuchi, S. (2017). Cross-sectional and longitudinal epidemiological studies of internet gaming disorder: A systematic review of the literature. Psychiatry and Clinical Neurosciences, 71(7), 425–444. https://doi. org/10.1111/pcn.12532

Moudiab S, Spada MM. (2019). The relative contribution of motives and maladaptive cognitions to levels of Internet Gaming Disorder. *Addict Behav Rep,* 9,100160. https://doi.org/10.1016/j.abrep.2019.100160.

Müller, K.W., Janikian, M., Dreier, Wölfling M.K., Beutel M.E., Tzavara C., Richardson, C., Tsitsika A. (2015). Regular gaming behavior and Internet gaming disorder in European adolescents: Results from a cross-sectional representative survey of prevalence, predictors, and psychopathological correlates. Eur Child Adolesc Psychiatry, 24, 565–574. https://doi.org/10.1007/s00787-014-0611-2

Nam, B., Bae, S., Kim, S. M., Hong, J. S., Han, D. H. (2017). Comparing the effects of bupropion and escitalopram on excessive internet game play in patients with major depressive disorder. Clin. Psychopharmacol. Neurosci., 15, 361–368. https://doi.org/10.9758/cpn.2017.15.4.361

Newzoo, Küresel Oyun Pazarı (2022). https://newzoo.com/resources/blog/the-games-market-in-2022-the-year-in-numbers).

Palaus, M., Marron, E.M., Viejo-Sobera. R., Redolar-Ripoll, D. (2017). Neural basis of video gaming: a systematicreview. Front. Hum. Neurosci. 11, 248, 1-40. https://doi.org/10.3389/fnhum.2017.00248

Park, J.H., Lee, Y.S., Sohn, J.H., Han, D.H. (2016). Effectiveness of atomoxetine and methylphenidate for problematic online gaming in adolescents with attention deficit hyperactivity disorder. Human Psychopharmacology, 31(6),427–432. https://doi.org/10.1002/hup.2559

Pearcy B.T.D., McEvoy P.M., Roberts L.D. (2017). Internet gaming disorder explains unique variance in psychological distress and disability after controlling for comorbid depression, OCD, ADHD, and anxiety. Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking, 20(2),1-9. https://doi.org/10.1089/cyber.2016.0304

Petry, N.M., Rehbein, F., Gentile, D.A., Lemmens, J.S., Rumpf, H. ., Mößle, T., … O'Brien, C. P. (2014). An international consensus for assessing internet gaming disorder using the new DSM-5 approach. Addiction, 109(9), 1399–1406 https://doi.org/10.1111/add.12457

Pontes, H. M.,& Griffiths, M. D. (2015). Measuring DSM-5 internet gaming disorder: Development and validation of a short psychometric scale. Computers in Human Behavior, 45, 137–143. https://doi.org/10.1016/j.chb.2014.12.006

Pontes, H. M., Király, O., Demetrovics, Z., & Griffi ths, M. D. (2014). The conceptualisation and measurement of DSM-5 internet gaming disorder: The development of the IGD-20 Test. PLoS One, 9(10), e110137. https://doi.org/10.1371/journal. pone.0110137 PMID:25313515

Pontes, H. M., Schivinski, B., Sindermann, C., Li, M., Becker, B., Zhou, M., & Montag, C. (2021). Measurement and conceptualization of gaming disorder according to the World Health Organization framework: The development of the Gaming Disorder Test. International Journal of Mental Health and Addiction, 19, 508–528. https://doi.org/10.1007/s11469-019-00088-z

Ramesh, K., Igor, M. (2016). The gaming addiction problem and its economic and social consequences: a comprehensive, dynamic approach. Adv Eng Tec Appl, 5(3),69-77. https://doi.org/ 10.18576/AETA/050304

Rehbein, F., Kliem, S., Baier, D., Mößle, T., & Petry, N. M. (2015). Prevalence of internet gaming disorder in German adolescents: Diagnostic contribution of the nine DSM-5 criteria in a state-wide representative sample. Addiction (Abingdon, England), 110(5), 842–851. https://doi.org/10.1111/add.12849 PMID:25598040

Rho, M. J., Lee, H., Lee, T. H., Cho, H., Jung, D., Kim, D. J., & Choi, I. Y. (2018). Risk factors for internet gaming disorder: Psychological factors and internet gaming characteristics. *International journal of environmental research and public health*, *15*(1), 40. https://doi.org/10.3390/ijerph15010040

Schneider LA, King DL, Delfabbro PH. (2017). Family factors in adolescent problematic Internet gaming: A systematic review. J Behav Addict, 6(3),321–333. https://doi.org/10.1556/2006.6.2017.035.

Singh, Y. M., Prakash, J., Chatterjee, K., Khadka, B., Shah, A., & Chauhan, V. S. (2021). Prevalence and risk factors associated with Internet gaming disorder: A cross-sectional study. Industrial Psychiatry Journal, 30(Suppl 1), S172. https://doi.org/10.4103/0972-6748.328810

Song, J., Park, J.H., Han, D.H., Roh, S., Son, J.H., Choi, T.Y., Lee, Y.S. (2016). Comparative study of the effects of bupropion and escitalopram on internet gaming disorder. Psychiatry and Clinical Neurosciences. 70(11),527–535. https://doi.org/10.1111/pcn.12429

Stenros, J. (2017). The game definition game: A review. Games and culture, 12(6), 499-520. https://doi.org/10.1177/1555412016655679

Stevens MW, Dorstyn D, Delfabbro PH, King DL. (2021). Global prevalence of gaming disorder: A systematic review and meta-analysis. Aust N Z J Psychiatry, 55(6):553-568. https://doi.org/10.1177/0004867420962851

Su B, Yu C, Zhang W, Su Q, Zhu J, Jiang Y. Father-child longitudinal relationship: parental monitoring and internet gaming disorder in Chinese adolescents. Front Psychol. 2018 Feb 6;9:95. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.00095.

Sugaya N, Shirasaka T, Takahashi K, Kanda H. (2019). Bio-psychosocial factors of children and adolescents with internet gaming disorder: a systematic review. *Biopsychosoc Med,* 13(1):3. https://doi.org/10.1186/s13030-019-0144-5.

Tejeiro, R. A., Gómez-Vallecillo, J. L., Pelegrina, M., Wallace, A., & Emberley, E. (2012). Risk factors associated with the abuse of video games in adolescents. Psychology, 3(04), 310. https://doi.org/10.4236/psych.2012.34044

Türk Dil Kurumu Sözlük (TDK sözlük 2023). https://sozluk.gov.tr/

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Dijital dönüşüm ofisi (2023). Video oyun endüstrisi. https://cbddo.gov.tr/SharedFolderServer/Genel/4.Ara%C5%9Ft%C4%B1rma_Raporu-Video_Oyun_Endu%CC%88strisi.pdf

Türkiye Oyun Sektörü Raporu (2022). https://www.gaminginturkey.com/tr/turkiye-oyun-sektoru-2022-raporu/

van Rooij, A. J., Schoenmakers, T. M., & van de Mheen, D. (2017). Clinical validation of the C-VAT 2.0 assessment tool for gaming disorder: A sensitivity analysis of the proposed DSM-5 criteria and the clinical characteristics of young patients with 'video game addiction.' Addictive Behaviors, 64, 269–274. https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2015.10.018 PMID:26526624

Van Rooij, A.J., Schoenmakers, T.M., Van de Eijnden, R.J., Van de Mheen. D. (2010). Compulsive internet use: The role of online gaming and other internet applications. Journal of Adolescent Health., 47(1), 51–57. https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2009.12.021

Wang, H.R., Cho, H, Kim, D-J. (2018). Prevalence and correlates of comorbid depression in a nonclinical online sample with DSM-5 internet gaming disorder. Journal of Affective Disorders, 226(15), 1-5. https://doi.org/10.1016/j.jad.2017.08.005

World Health Organization (WHO, 2018) International Classification of Diseases 11th. https://icd.who.int/browse11/l-m/en#/http%253a%252f%252fid.who.int%252ficd%252fentity%252f1448597234

Yalçin Irmak, A.,Çelikkalp, Ü., Özdemir Aydin, G.,Metinoglu, M. (2021) Development and Validation of the Gaming Disorder Scale–Family Form. Journal of Psychosocial Nursing and Mental Health Services, 59(11), 25–32. https://doi.org/10.3928/02793695-20210527-02

Yavuz M., Kır S., Özen E., Gündüz M., Akdeniz B, Kadak M.T. (2018). Examination of the associations between digital game addiction, abilities of reading mind in the eyes and alexithymia: an adolescent sample from Ordu province. Yeni Symposium, 56(4), 2-8.

Yee N. (2006). Motivations for play in online games. Cyberpsychol Behav, 9(6),772-775. https://doi.org/10.1089/cpb.2006.9.772

Zajac, K., Ginley, M.K., Chang, R., Petry, N.M. (2017). Treatments for Internet gaming disorder and Internet addiction: a systematic review. Psychol. Addict. Behav. 31, 979–994. https://doi.org/10.1037/adb0000315

Zhang, J., Hu, Y., Wang, Z., Wang, M., & Dong, G. H. (2020). Males are more sensitive to reward and less sensitive to loss than females among people with internet gaming disorder: fMRI evidence from a card-guessing task. *Bmc Psychiatry*, *20*(1), 1-14. https://doi.org/10.1186/s12888-020-02771-1

Kaynaklar

Adams, J.M., Miller, TW. and Kraus, RF. (2003). Exercisedependence: Diagnostic and therapeutic issues for patients in psychotherapy. J. Contemp. Psychother, 33: 93–107. https://doi.org/10.1023/A:1022883104269

Adams, J. (2009).Understanding exercise dependence. J. Contemp. Psychother, 39(4): 231–240. Doi: 10.1007/s10879-009-9117-5

American Psychiatric Association. (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders (DSM-5VR). (5th ed.). American Psychiatric Association Publishing

Berengüí, R., López-Gullón, J.M. and Angosto, S. (2021). Physical sports activities and exercise addiction during lock down in the spanish population. Int J Environ Res Public Health, 18(6) :3119.

Berczik, K., Griffiths, M. D., Szabó, A., Kurimay, T., Urban, R., & Demetrovics, Z. (2014). Exercise addiction. In Behavioral Addictions (pp. 317-342). AcademicPress.

Birche, J., Griffiths, M. D., Kasos, K., Demetrovics, Z. and Szabo, A. (2017). Exercise addiction and personality: a two-decade systematic review of the empirical literature (1995–2016). Balt. J Sport Health Sci. 3(106):19–33

Bovend'Eerdt, T. J., Botell, R. E. and Wade, DT. (2009), Writing SMART rehabilitation goals and achieving goal attainment scaling: A practical guide. Clin. Rehabil.; 23(4): 352–361. Doi: 10.1177/0269215508101741

Cicioğlu, H. İ., Tekkurşun, Demir G., Bulğay C. and Çetin, E. (2019). Elit düzeyde sporcular ile spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin egzersiz bağımlılığı düzeyleri. Bağımlılık Dergisi, 20(1): 12-20.

deCoverley Veale, DM. (1987).Exercise dependence. Br J Addict. 82(7):735–740

deVries, HA. (1981). Tranquilizereffect of exercise: A criticalreview. Phys. Sportsmed, 9(11): 46–55. Doi: 10.1080/00913847.1981.11711206

Demir, G. ve Türkeli, A., (2019). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin egzersiz bağımlılığı ve zihinsel dayanıklılık. Spor Bilimleri Araştırma Dergisi 4(1), 10-25.

Downs, D.S., Hausenblas, H. A.andNigg, C. R., (2004) Factorial Validity And Psychometric Examination Of The Exercise Dependence Scale-Revised. Measurement İn Physical Education And Exercise Science, 8(4), 183-201.

Egorov, AY. andSzabo, A. (2013).The exercise paradox: An interactional model for a clearer conceptualization of exercise addiction. J BehavAddict; 2(4): 199-208.

Farrell, PA., Gates, WK., Maksud, MG. and Morgan, WP. (1982), Increases in plasma beta-endorphin/betalipotropin immunoreactivity after treadmill running in humans. J. Appl. Physiol. Respir. Environ. Exerc. Physiol. 52(5): 1245–1249. Doi: 10.1152/jappl.1982.52.5.1245

Freimuth, C., Moniz, S.and Kim, S.R., (2011). Clarifying Exercise Addiction: Differential Diagnosis, Co-Occurring Disorders, And Phases Of Addiction. International Journal Of Environmental Research And Public Health. 8, 4069-4081

Ganson, KT., Lavender, JM., Rodgers, RF., Cunningham, M. and Nagata, JM. (2022), Compulsive exercise and vaping among a sample of US College students aged 18–26 years. Eat Weight Disord. 27(3):1153–1161.

Gori, A., Topino, E., Pucci, C. and Griffiths, MD. (2021). The relationship between Alexithymia, dysmorphic concern, and exercise addiction: the moderating effect of self-esteem. JPM. 11(11):1111

Hamer, M. and Karageorghis, CI. (2007), Psychobiological mechanisms of exercise dependence. Sports Med.37(6): 477–484. Doi: 10.2165/00007256-200737060-00002

Hausenblas, HA., Schreiber, K, and Smoliga, JM. (2017). Addictiontoexercise. BMJ; 357: j1745. Doi: 10.1136/bmj.j1745

HHS (U.S. Department Of HealthAnd Human Services. (2018). Physical Activity GuidelinesForAmericans.

Juwono, ID. and Szabo, A. (2021). 100 Cases of exerciseaddiction: more evidence for a widely researched but rarely identifieddys function. Int J Ment Health Addiction. 19(5):1799– 1811

Kürtül, E. (2021). Egzersiz bağımlılığı ile çocukluk çağı travmaları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Lejoyeux, M., Avril, M., Richoux, C. et al. (2008). Prevalence of exercise dependence and other behavioral addictions among clients of a Parisian fitness room. Compr Psychiatry; 49: 353-358.

Levit, M., Weinstein, A., Weinstein, Y., Tzur-Bitan, D. andWeinstein, A. (2018). A study on the relationship between exercise addiction, abnormal eating attitudes, anxiety and depression amongathletes in Israel. J Behav Addict. 7(3):800–805.

Li, M. and Ren, Y. (2019). Intervention effects of motivation interviewing Chinese modified on the mental health of college students with exercise dependence. Psychiatr. Q; 90(2): 447–459. Doi: 10.1007/s11126-019-09635-2

Malm, C., Jakobsson, J., Isakkson, A. (2019). Physical Activity And Sports—Real Health Benefits: A ReviewWith Insight into The Public Health Of Sweden. Sports, 7(127), 1-28.

Meyer, M., Sattler, I., Schilling, H., Lang, UE., Schmidt A, Colledge, F. and Walter, M. (2021). Mental disorders in individuals with exercise addiction—a cross-sectionalstudy. Front Psychiatr. 12:751550.

Miller, KJ. And Mesagno C. (2014). Personality traits and exercise dependence: exploring the role of narcissism and perfectionism. Int. J of Sport Exercise Psychol. 12(4):368–381.

Pa´Lfi, V., Kovacsik, R., Sbazo A. (2021). Symptoms of Exercise Addiction in Aerobic And Anaerobic Exercises: Beyond The Components Model of Addiction. Addictive Behaviors Reports, 28 (14).

Piercy, K.L., Troiano, R.P., Ballard, R. M., Carlson S.A., Fulton, J. E., Et. Al. (2018). The Physical Activity Guidelines For Americans. JAMA, 320 (9).

Szabo, A. (1995). The impact of exercise deprivation on well-being of habitual exercisers. Australian Journal of Science and Medicine in Sport, 27, 68–75.

Szabo, A., Griffiths, M.D.and Demetrovics, Z. (2016). Exercise Addiction. Neuropathology of Drug Addictions And Substance Misuse, 3, 984-992

Szabo A. and Demetrovics Z. (2022). Passion and addiction in sports and exercise. Ney York (NY): Routledge. Availablefrom.

Sussman, S., Lisha, N. and Griffiths, MD. (2011). Prevalence of theaddictions: a problem of themajorityortheminority? Eval Health Prof. 34(1):3–56

Thompson, JK. andBlanton, P. (1987), Energy conservation and exercise dependence: A sympatheticarousalhypothesis. Med. Sci. Sports Exerc.; 19(2): 91–99.

Trott, M., Jackson, SE., Firth, J., Fisher, A., Johnstone, J., Mistry, A., Stubbs, B, Smith, L. (2020). Exercise addiction prevalence and correlates in the absence of eating disorder symptomology: a systematic review and meta-analysis. J AddictMed. 14(6):e321–e329.

Weinstein, AM. and Weinstein, I. (2014). Exercise addiction -diagnosis, bio-psychological mechanisms and treatment issues. CurrPharmDes. 20(25):4062–4069

Weinstein, A., Gavriel, M., Weinstein, Y. (2015). A study on the relationship between compulsive exercise, depression and anxiety among Professional sportsmen, people who regularly exercise sports and non-exercising control subjects. J BehavAddict. 4(4):320–323.

WHO (World HealthOrganization). (2010). Global Recommendations On Physical Activity ForHealth.

Vardar, E.(2012). Egzersiz bağımlılığı. Arşiv Kaynak Tarama Dergisi, ArchivesMedicalReviewJournal, 21(3), 163-173

Villella, C., Martinotti, G., Di Nicola, M. et al. (2011). Behavioural addictions in adolescents and young adults: Results from a prevalencestudy. J Gambl Stud, 27(2), 203-214.

Zou, L., Yang, P., Herold, F., Liu, W., Szabo, A., Taylor, A., Sun, J. andJi, L. (2022). The contribution of BMI, body image inflexibility, and generalized anxiety to symptoms of eating disorders and exercise dependence in exercisers. Int J Ment Health Promot. 24(6), 811–823.

KAYNAKLAR

Öğrenme Tasarımları (2019). Fiziksel oyunlar. https://ogrenmetasarimlari.com/# (erişim tarihi: 10.11.2019).

Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitim Programı. http://tbm.org.tr/ (erişim tarihi: 11.12.2019).

Yeşilay. (2019). Teknloji Bağımlılığı nedir? https://www.yesilay.org.tr/tr/bagimlilik/teknoloji-bagimliligi (erişim tarihi: 10.12.2019).

Aktaş, B. (2018). Ortaokul Öğrencilerinde İnternet ve Dijital Oyun Bağımlılığının Psikolojik Sağlamlık ve Saldırganlıkla İlişkisi. *Yüksek Lisans Tezi*, *Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, Kars.

Bağatarhan, T., ve Siyez, D. (2017). Ergenlik Döneminde İnternet Bağımlılığını Önleme Programları: Sistematik Gözden Geçirme. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions,* 4, 243-265.

Bayraktar, F. (2001). İnternet Kullanımının Ergen Gelişimdeki Rolü. *(Yüksek Lisans Tezi), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.*

Bektaş, M. (2018). Davranışsal Bağımlılık: Tanımı, Türleri ve Sınıflandırılması. H. Ateş ve A. Koçak (Ed.), Bir kamu politikası olarak- bağımlılıkla mücadele içinde (s. 147-159). Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.

Gündoğdu, C., ve Yücel, A. S. (2013). İlköğretim ve Ortaöğretimde Geleneksel Çocuk Oyunları. *Nobel Yayınları*, 98, Ankara, Türkiye.

Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi (TUBİM). (2009). Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı EMCDDA 2009 Yılı Türkiye Raporu Reitox Ulusal Temas Noktası Türkiye: Yeni Gelişmeler, Trendler, Seçilmiş Konular. Ankara. https://www.narkotik.pol.tr/kurumlar/narkotik.pol.tr/Arsiv/TUBIM/Documents/TURKIYE%20UYUSTURUCU%20RAPORU%202009_SON.pdf (erişim tarihi: 11.12.2019)

Uysal, G., ve Balcı, S. (2018). Evaluation of A School-Based Program for Internet Addiction of Adolescents in Turkey. *Journal of Addictions Nursing,* 29(1), 43-49.

Voltan Acar, N. (2018). Grupla Psikolojik Danışma: İlke ve teknikleri: *Nobel Yayın.*

Yıldız, O. (2018). Belediye madde bağımlılığı merkezlerinin çalışmalarının değerlendirilmesi. *(Yüksek Lisans Tezi). Başkent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,* Ankara.

Young, K. S. (1998). Internet Addiction: The Emergence of A New Clinical Disorder. *Cyberpsychology and Behavior,* 1(3), 237-244.

Yumru, H. (2020). Erken ergenlik dönemindeki çocuklarda internet bağımlılığını önlemede oyun temelli programın etkisi. *(Yüksek Lisans Tezi). Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü,* Karaman.

Bir Çözüm Önerisi Olarak: Okul Temelli Dijital Oyun Bağımlılığı İle Mücadele Programı

Okul Temelli Dijital Oyun Bağımlılığı ile Mücadele Programı (ODOBM) Oturum İçeriklerinin Geliştirilmesinde Yararlanılan Kaynaklar:

Crucianu, C., Poroch, V., Burlea, Ş., Ştefănescu, O. M., & Ciubara, A. (2024). Video game addiction among adolescents. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 15(1), 34-40. https://doi.org/10.18662/brain/15.1/533

Gentile DA, Choo H, Liau A, Sim T, Li D, Fung D, Khoo A. (2011). Pathological video game use among youths: A two-year longitudinal study. *Pediatrics*, *127*(2), e319-e329. https://doi.org/10.1542/peds.2010-1353

Gentile DA. (2009). Pathological video game use among youth 8 to 18: A national study. Psychol Sci, 20,594-602. https://doi.org/10.1111/j.1467-9280.2009.02340.x.

Griffiths MD, Davies, MNO. (2005). Videogame Addiction: Does It Exist? Handbook Of Computer Game Studies. J. Goldstein, J. Raessens (Eds), Boston. MIT Pres, s.359–368.

Gürüz, D., & Temel-Eğinli, A. (2011). Kişilerarası iletişim. Nobel Yayıncılık, Ankara.

Hidaayah, N., Yunitasari, E., Kusnanto, K., Nihayati, H. E., Santy, W. H., Putri, R. A., & Rahman, F. S. (2022). Parenting in the Prevention of Internet Gaming Addiction. Open Access Macedonian Journal of Medical Sciences, 10(G), 731-738. https://doi.org/10.3889/oamjms.2022.7980

Irmak AY. Ardıç, A. (2018). Dijital oyunların çocuk ve ergenler üzerindeki etkileri: literatür inceleme. Gençlik Araştırmaları Dergisi, 6(16),71-94.

Karadağ F, Ögel K, Tezcan AE. (2009). Motivasyonel Görüşme. Hekimler Yayın Birliği, Ankara.

Nikolaeva EI, Kalabina IA, Progackaya TK, Ivanova EV. (2023). Ground Rules for Preschooler Exposure to the Digital Environment: A Review of Studies. Psychol Russ, 16(4),37-54. https://doi.org/10.11621/pir.2023.0403.

Springer, N., Kapusta, N., & Schoof, N. (2019). The Importance of Being Playful: Addiction Prevention in the Context of Online Gaming. In Savegame: Agency, Design, Engineering (pp. 83-94). Wiesbaden: Springer Fachmedien Wiesbaden.

Şentürk, H. (2021). Dijital Oyun Bağımlılığını Önlemeye Yönelik Uygulanan Programlar. Uluslararası Psiko-Sosyal Eğitim Araştırmaları Dergisi, 1(1), 41-57.

Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitim Program, Erişim adresi: https://tbm.org.tr/

World Health Organization (WHO) Stress. Erişim adresi: https://www.who.int//news-room/questions-and-answers/item/stress/?gad_source=1&gclid=CjwKCAjwreW2BhBhEiwAavLwfAjcekxt4ySf48fRNTZ90d6fe8tIq6RxQ4MJJUrA_CrbV9m4ds45ZRoCz_QQAvD_BwE

Yalçın IA, Erdoğan S. (2016). Ergen ve genç erişkinlerde dijital oyun bağımlılığı: güncel bir bakış, Turk Psikiyatri Derg, 27(2):128-37.

Yee N. (2006). Motivations for play in online games. Cyberpsychol Behav, 9(6),772-775. https://doi.org/10.1089/cpb.2006.9.772

TÜKETİCİ, REKLAM ve İNTERNET REKLAMCILIĞI

DR. BAHADIR BURAK SOLAK

EĞİTİM
yayınevi

TÜKETİCİ, REKLAM VE İNTERNET REKLAMCILIĞI

Dr. Bahadır Burak Solak

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-56-4
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

TÜKETİCİ, REKLAM VE İNTERNET REKLAMCILIĞI
Dr. Bahadır Burak Solak
VI+102 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-56-4

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

Kaynakça

Ab Hamid, N. R. (2008). Consumers' behaviour towards internet technology and internet marketing tools. *International Journal of Communications*, *2*(3), 195-204.

Ajzen, I. (2008). Consumer attitudes and behavior. Haugtvedt, C. P., Herr, P. M., & Kardes, F. R. (Eds.), *Handbook of consumer psychology*, (pp.525-548), New York: Routledge

Akpoyomare, O. B., Adeosun, L. P. K., & Ganiyu, R. A. (2012). The influence of product attributes on consumer purchase decision in the Nigerian food and beverages industry: A study of Lagos metropolis. *American Journal of Business and Management*, *1*(4), 196-201.

Alpay, N. (2017). Reklama karşı tutum. Bir, A.A., & Suher, K. (Eds.). *Reklam Teorileri: Reklamın İnsan Davranışına Etkileri* (pp. 244-272). İstanbul: The Kitap

Alwitt, L. F., & Prabhaker, P. R. (1994). Identifying who dislikes television advertising: Not by demographics alone. *Journal of Advertising Research*, *34*(6), 17-30.

Anusha, G. (2016). Effectiveness of online advertising. *International Journal of Research–Granthaalayah*, *4*(3), 14-21.

Aqsa, M., & Kartini, D. (2015). Impact of online advertising on consumer attitudes and interests buy online (survey on students of internet users in Makassar). *International Journal of Scientific & Technology Research*, *4*(4), 230-236.

Arakji, R. Y., & Lang, K. R. (2007). Digital consumer networks and producer-consumer collaboration: innovation and product development in the video game industry. *Journal of Management Information Systems*, *24*(2), 195-219.

Avşar, Z., & Elden, M. (2004). *Reklam ve reklam mevzuatı*. Ankara: Radyo ve Televizyon Üst Kurulu.

Babür Tosun, N., ve diğerleri (2018). *Reklam Yönetimi*. İstanbul: Beta

Badgaiyan, A. J., & Verma, A. (2015). Does urge to buy impulsively differ from impulsive buying behaviour? Assessing the impact of situational factors. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *22*, 145-157.

Barreto, A. M. (2013). Do users look at banner ads on Facebook? *Journal of Research in Interactive Marketing*.

Başal, B. (2018). *Yeni Medya Planlama ve Tüketici Davranışları: Geleneksel ve Dijital Medyayı Kapsayan Bütünleşik Medya Planlama*. İstanbul: Çantay.

Batı, U. (2013). *Reklamın Dili.* İstanbul: Alfa.

Bauer, R. A., & Greyser, S. A. (1968). *Advertising in America: The Consumer View*. Boston, Harvard University, Graduate School of Business Administration, Division of Research

Bearden, W. O., & Etzel, M. J. (1982). Reference group influence on product and brand purchase decisions. *Journal of consumer research*, *9*(2), 183-194.

Belk, R. W. (1975). Situational variables and consumer behavior. *Journal of Consumer research*, *2*(3), 157-164.

Benway, J. P. (1998). Banner blindness: The irony of attention grabbing on the World Wide Web. In *Proceedings of the Human Factors and Ergonomics Society*

Annual Meeting (Vol. 42, No. 5, pp. 463-467). Sage CA: Los Angeles, CA: SAGE Publications.

Berry, M. J., & Linoff, G. S. (2011). *Data mining techniques: for marketing, sales, and customer relationship management*. John Wiley & Sons.

Bogart, L. (1995). *Strategy in Advertising: Matching Media and Message to Markets and Motivations.* Lincolnwood: NTC Business Books

Busch, O. (2016). *Programmatic Advertising: The Successful Transformation to Automated, Data-Driven Marketing in Real-Time*. Hamburg: Springer

Campbell-Kelly, M., & Garcia-Swartz, D. D. (2013). The history of the internet: the missing narratives. *Journal of Information Technology*, 28(1), 18-33.

Carasso A., (2016). *Systems And Methods To Bypass Onlıne Advertısement Blockers*. USA: Patent Application Publication

Chaffey, D., Ellis-Chadwick, F., Mayer, R., & Johnston, K. (2006). *Internet Marketing: Strategy, Implementation and Practice*. Pearson Education.

Chandler, D. & Munday, R. (2018). *Medya ve İletişim Sözlüğü*. (Çev. Taşdemir, B.). Ankara: İletişim Yayınları.

Clow, K., & Baack, D. (2016). *Bütünleşik reklam, tutundurma ve pazarlama iletişimi.* (Çev. *Öztürk, G.), İstanbul: Nobel Yayıncılık*.

Cömert, G., (2016). *Tüketicilerin İnternet Reklamlarına Yönelik İnançlar ve Tutumları Arasındaki İlişki ve Reklamı İzleme Davranışları Üzerine Etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Beykent Üniversitesi, İstanbul.

Çağlayan, S., Korkmaz, M., & Öktem, G. (2014). Sanatta görsel algının literatür açısından değerlendirilmesi. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 3(1), 160–173.

Çetintürk, N., (2019). *Temel Dijital Pazarlama Kavramları ve Remarketing Reklam Modeli.* Ankara: Seçkin.

Dagevos, H. (2005). Consumers as four-faced creatures. Looking at food consumption from the perspective of contemporary consumers. *Appetite*, *45*(1), 32-39.

Darley, W. K., Blankson, C., & Luethge, D. J. (2010). Toward an integrated framework for online consumer behavior and decision making process: A review. *Psychology & marketing*, *27*(2), 94-116.

Deloitte (23 Nisan 2023). *Türkiye'de Tahmini Medya ve Reklam Yatırımları 2022.* https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/tr/Documents/technology-media-telecommunications/medya-ve-reklam-yatirimlari-2022-raporu.pdf

Drèze, X., & Hussherr, F. X. (2003). Internet advertising: Is anybody watching? *Journal of interactive marketing*, *17*(4), 8-23.

Ducoffe, R. H. (1996). Advertising value and advertising on the web, *Journal of advertising research*, *36*(5), 21-32.

Durmaz, Y. & JablonskÄ, S. (2012). Integrated approach to factors affecting consumers purchase behavior in Poland and an empirical study. *Global Journal of Management and Business Research*, *12*(15).

Durmaz, Y., & Taşdemir, A. (2014). A theoretical approach to the influence of social class on consumer behavior. *American International Journal of Social Science*, *3*(3), 187-191.

Dyer, G. (2009). *Advertising as Communication*. London: Routledge.

Einstein, M. (2016). *Black ops advertising: Native ads, content marketing, and the covert world of the digital sell*. OR Books.

Elden, M. (2009). *Reklam ve Reklamcılık*. İstanbul: Say Yayınları.

Elden, M. (2016). Reklam yazarlığı. İstanbul: İletişim Yayınları.

Elden, M., & Bakır, U. (2010). *Reklam Çekicilikleri: Cinsellik, Mizah, Korku*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Elden, M., & Okat, Ö. (2015). *Reklamda Görsel Tasarım*. İstanbul: Say Yayınları.

Elden, M., Ulukök, Ö., & Yeygel, S. (2017). *Şimdi Reklamlar. İstanbul:* İletişim Yayınları.

Elliott, M. T., & Speck, P. S. (1998). Consumer perceptions of advertising clutter and its impact across various media. *Journal of advertising research*, *38*(1), 29-30.

Eroğlu, E. (2014). The changing shopping culture: Internet consumer behavior. *Review of Business Information Systems (RBIS)*, *18*(1), 35-40.

Fidan, B. (2007). *Reklam ve Karikatür*. İstanbul: Beslenme Saati Kitapları.

Fiore, A. M. (2008). The digital consumer: Valuable partner for product development and production. *Clothing and Textiles Research Journal*, *26*(2), 177-190.

Gajjar, N. B. (2013). Factors affecting consumer behavior. *International Journal of Research in Humanities and Social Sciences*, *1*(2), 10-15.

Gallup, O. (1959). *A Study of Public Attitudes Towards Advertising*. New Jersey: Princeton University Press

Gardner, M. P. (1985). Mood states and consumer behavior: A critical review. *Journal of Consumer research*, *12*(3), 281-300.

Gazi M., A. (2019). İnternet Reklamlarına Yönelik Şüphe Algısı Üzerine Bir Araştırma. (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

Geissler, G.L., & Zinkhan, G.M. (1998). Consumer perceptions of the World Wide Web: An exploratory study using focus group interviews. *Advances in Consumer Research,* 25(1), 386- 392.

Gertz O., McGlashan D. (2016). Consumer-Centric Programmatic Advertising. Busch O. (Eds.) *Programmatic Advertising. Management for Professionals*. Cham: Springer.

Godek, J., & Yates, J. F. (2005). Marketing to individual consumers online: The influence of perceived control. Haugtvedt, C. P., Machleit, K. A., & Yalch, R. (Eds.). *Online consumer psychology: Understanding and influencing consumer behavior in the virtual world*, (pp. 225-244). London: Lawrence.

Gökşin, E. (2018). Dijital Pazarlama Temelleri. İstanbul: Abaküs Yayınları.

Greenberg, A. S. (2012). The role of visual attention in internet advertising: Eleven questions and a score of answers. *Journal of Advertising Research*, *52*(4), 400-404.

Gupta, A., Su, B. C., & Walter, Z. (2004). An empirical study of consumer switching from traditional to electronic channels: A purchase-decision process perspective. *International Journal of Electronic Commerce*, *8*(3), 131-161.

Gümüş, S., Sungur, S., & Gümüş Bilim H. G. (2014). *İnternet Reklamlarının Tüketicinin Satın Alma Davranışlarına Etkileri. İstanbul:* Hiperlink

Güneri Fırlar, B. (2012). *Reklamda rekabetin anahtarı: medya planlama*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Gürhan Canli, Z., Sarial-Abi, G., & Hayran, C. (2018). Consumers and brands across the globe: Research synthesis and new directions. *Journal of International Marketing*, *26*(1), 96-117.

Hand, D. J., Mannila, H., & Smyth, P. (2001). *Principles of data mining (adaptive computation and machine learning)*. MIT Press.

Hayakawa, H., & Venieris, Y. (2016). Consumer interdependence via reference groups. In *Behavioral Interactions, Markets, and Economic Dynamics* (pp. 81-99). Springer, Tokyo.

Henry, P., (2005). Marketing to individual consumers online: The influence of perceived control. Haugtvedt, C. P., Machleit, K. A., & Yalch, R. (Eds.). *Online consumer psychology: Understanding and influencing consumer behavior in the virtual world*, (pp. 345-360). London: Lawrence.

Hite, R. E., & Fraser, C. (1988). Meta-analyses of attitudes toward advertising by professionals. *Journal of Marketing*, *52*(3), 95-103.

Hudak, M., Kianičková, E., & Madleňák, R. (2017). The importance of e-mail marketing in e-commerce. Procedia engineering, 192, 342-347.

Hyland, T. (2000). Why Internet Advertising?, BV, S. E. (Eds). *Webvertising: The Ultimate Internet Advertising Guide* (pp. 13-17), Springer Science & Business Media.

Irvine M. (25 Şubat 2022). *Google Ads Benchmarks for Your Industry*, Wordstream, https://www.wordstream.com/blog/ws/2016/02/29/google-adwords-industry-benchmarks

Ittersum, K. (2001). *The role of region of origin in consumer decision-making and choice*, Netherlands: Mansholt Graduate School

İslamoğlu, A. H., & Altunışık, R. (2017). *Tüketici Davranışları*. İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım

Janoschka, A. (2004). *Web advertising-New forms of communication on the Internet.* Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.

Jisana, T. K. (2014). Consumer behaviour models: an overview. *Sai Om Journal of Commerce & Management*, *1*(5), 34-43.

Jun, J. W., & Lee, S. (2007). Mobile media use and its impact on consumer attitudes toward mobile advertising. *International journal of mobile marketing*, *2*(1).

Kahn, B. E. (2017). Using visual design to improve customer perceptions of online assortments. *Journal of Retailing*, *93*(1), 29-42.

Kapoor, R., & Madichie, N. (2012). *Consumer Behaviour.* India: Tata McGraw-Hill

Karagöz, Y. (2016). *SPSS 23 ve AMOS 23 uygulamalı istatistiksel analizler*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Klapdor, S. (2012). *Effectiveness of online marketing campaigns: An investigation into online multichannel and search engine advertising*. Springer Science & Business Media.

Kleinrock, L. (2010). An early history of the internet [History of Communications]. *IEEE Communications Magazine*, 48(8), 26-36.

Koç, E. (2017). *Temel Tüketici Davranışı ve Pazarlama Stratejileri.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Kular, N. K. (2017). Creating Memorable Consumer Experiences: Insights from the Hospitality and Tourism Industry, Jauhari, V. (Ed.). *Hospitality Marketing and Consumer Behavior: Creating Memorable Experiences* (pp. 19-49). Apple Academic Press

Kurian, G., T. (2013). *The AMA Dictionary of Business And Management*. USA: Amacom.

Kurt, M. (2002). Görsel-Uzaysal Yeteneklerin Bileşenleri. Klinik Psikiyatri, 5(2), 120–125.

Lakshmi, V. V., Niharika, D. A., & Lahari, G. (2017). Impact of gender on consumer purchasing behaviour. *IOSR Journal of Business and Management*, *19*(8), 33-36.

Lawan, L. A., & Zanna, R. (2013). Evaluation of socio-cultural factors influencing consumer buying behaviour of clothes in Borno State, Nigeria. *International Journal of Basic and Applied Science*, *1*(3), 519-529.

Leiner, B. M., Cerf, V. G., Clark, D. D., Kahn, R. E., Kleinrock, L., Lynch, D. C., & Wolff, S. (2009). A brief history of the Internet. *ACM SIGCOMM Computer Communication Review,* 39(5), 22-31.

Li, H., & Leckenby, J. D. (2004). Internet advertising formats and effectiveness. *Center for Interactive Advertising*, 1-31.

Lombard, M., & Snyder-Duch, J. (2001). Interactive advertising and presence: A framework. *Journal of interactive Advertising*, *1*(2), 56-65.

Marson, S. M. (1997). A selective history of Internet technology and social work. *Computers in Human Services*, *14*(2), 35-49.

McCormick K. (9 Aralık 2021). *NEW Advertising Benchmarks for Home Services in 2021*, Wordstream, https://www.wordstream.com/blog/ws/2021/09/22/advertising

McGuigan, L. (2019). Automating the audience commodity: The unacknowledged ancestry of programmatic advertising. *New Media & Society*, 21(11-12), 2366-2385.

Miller, D., (2020). *Social Media Marketing*, USA: Kindle Store

Miller, R. K., & Washington, K. D. (2019). *International consumer markets 2017-2018*. USA: Richard K. Miller & Associates

Mir, I. A. (2012). Consumer attitudinal insights about social media advertising: A South Asian perspective. *The Romanian Economic Journal*, *15*(45), 265-288.

Mishra, S., & Olshavsky, R. W. (2005). Rationality unbounded: the Internet and its effect on consumer decision making. Haugtvedt, C. P., Machleit, K. A., & Yalch, R. (Eds.). *Online Consumer Psychology: Understanding and Influencing Consumer*

Behaviour in the Virtual World (pp. 361-378) Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates Incorporated.

Moriarty, S., Mitchell, N., & Wells, W. (2012). *Advertising & IMC: Principles and Practices.*New Jersey: Pearson

Mucuk, İ. (2012). *Pazarlama İlkeleri*. İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Negahdari Nia, R., Pirzad, A., & Mousavi, S. N. A. D. (2020). Designing and Explaining the Impact Pattern of Online Advertising on Actual Purchasing (Case Study: Atieh Saba Holding). *Journal of System Management*, *6*(1), 113-130.

Newton, H. (2004). *Newton's Telecom Dictionary: Covering Telecommunications, Networking, Information Technology, Computing and the Internet (20th Edition).* CMP Books.

Nicholas, D., & Herman, E. (2010). *Assessing information needs in the age of the digital consumer*. London: Routledge.

Noel, H. (2009). *Basics marketing 01: Consumer behaviour.* Singapore: Ava Publishing.

Odabaşı, K., (2020). *Dijital Pazarlama Stratejileri.* İstanbul: Cinius

Odabaşı, Y., & Barış, G. (2019). *Tüketici Davranışı*. İstanbul: MediaCat Yayınları.

Pemani, P. O., & Massie, J. D. (2017). The effect of personal factors on consumer purchase decision (Case study: Everbest Shoes). *Jurnal EMBA: Jurnal Riset Ekonomi, Manajemen, Bisnis dan Akuntansi*, *5*(1).

Podder, S. (1 Mart 2014). The factors influencing Consumer Behavior. http://skpodder.co.in/pdf/u6.pdf

Pollay, R. W., & Mittal, B. (1993). Here's the beef: factors, determinants, and segments in consumer criticism of advertising. *Journal of marketing*, *57*(3), 99-114.

Post, E. L., & Sekharan, C. N. (2015). Comparative study and evaluation of online ad-blockers. In *2015 2nd International Conference on Information Science and Security (ICISS)* (pp. 1-4). IEEE.

Rainbolt, G. N., Onozaka, Y., & McFadden, D. T. (2012). Consumer motivations and buying behavior: The case of the local food system movement. *Journal of Food Products Marketing*, *18*(5), 385-396.

Rajagopal (2019). *Contemporary Marketing Strategy: Analyzing Consumer Behavior to Drive Managerial Decision Making.* Switzerland: Palgrave Macmillan.

Raman, A., & Annamalai, V. (2011). Web services and e-shopping decisions: A study on malaysian e-consumer. *Wireless Information Networks & Business Information System*, *2*(5), 54-60.

Ramya, N., & Ali, M. (2016). Factors affecting consumer buying behavior. *International journal of applied research*, *2*(10), 76-80.

Rani, P. (2014). Factors influencing consumer behaviour. *International journal of current research and academic review*, *2*(9), 52-61.

Rosenkrans, G. (2009). The creativeness and effectiveness of online interactive rich media advertising. *Journal of interactive advertising*, *9*(2), 18-31.

Russell, A., (2020). The Influencer Code, New York: Hatherleigh Press

Rzemieniak, M. (2015). Measuring the Effectiveness of Online Advertising Campaigns inthe Aspect of e-entrepreneurship. *Procedia Computer Science*, *65*, 980-987.

Sandberg, H., Gidlöf, K., & Holmberg, N. (2011). Children's exposure to and perceptions of online advertising. *International Journal of Communication*, *5*, 30.

Schlosser, A. E., Shavitt, S., & Kanfer, A. (1999). Survey of Internet users' attitudes toward Internet advertising. Journal of interactive marketing, 13(3), 34-54.

Seitz J., Zorn S. (2016) Perspectives of Programmatic Advertising. Busch O. (Eds) *Programmatic Advertising. Management for Professionals.* Cham: Springer,

Shaouf, A. A. A. (2018). Revising the Effects of Online Advertising Attributes on Consumer Processing and Response. *International Journal of Marketing Studies*, *10*(1), 39-53.

Sharma, M. (2014). Advergaming–The Novel Instrument in the Advertsing. *Procedia Economics and Finance*, *11*(0), 247-254.

Shavitt, S., Jiang, D., & Cho, H. (2016). Stratification and segmentation: Social class in consumer behavior. *Journal of Consumer Psychology*, *26*(4), 583-593.

Shavitt, S., Lee, A. Y., & Torelli, C. J. (2009). Cross-cultural issues in consumer behavior. Wanke, M. (Eds.), *Social psychology of consumer behavior,* (pp.227-250). New York: Psychology Press

Simola, J., Hyönä, J., & Kuisma, J. (Eds.). (2015). *Perception of visual advertising in different media: from attention to distraction, persuasion, preference and memory*. Frontiers Media SA.

Solomon Michael, R., Gary, B., Soren, A., & Hogg Margaret, K. (2006). *Consumer Behaviour: A European Perspective.* New Jersey: Pearson

Solomon, M. R. (2017). *Consumer Behavior: Buying, Having, and Being*. Global Edition: Pearson.

Souiden, N., Chtourou, S., & Korai, B. (2017). Consumer attitudes toward online advertising: The moderating role of personality. Journal of promotion management, 23(2), 207-227.

Stafford, J. E. (1966). Effects of group influences on consumer brand preferences. *Journal of marketing Research*, *3*(1), 68-75.

Statista (21 Ağustos 2024). *Influencer Advertising – Worldwide,* https://www.statista.com/outlook/dmo/digital-advertising/influencer-advertising/worldwide

Statista (28 Aralık 2021). *Global internet advertising spending 2007-2024,* https://www.statista.com/statistics/276671/global-internet-advertising-expenditure-by-type/

Stephens, D. L. (2016). *Essentials of Consumer Behavior*. New York: Routledge.

Stokes, R. (2008). *eMarketing: The essential guide to digital marketing*. Quirk eMarketing.

Şengül, O. (2019). *2 Saatte A'dan Z'ye Dijital Pazarlama*. İstanbul: Ceres Yayınları.

Tavor, T. (2011). Online advertising development and their economic effectiveness. *Australian Journal of Business and Management Research*, *1*(6), 121.

Topsümer, F., & Elden, M. (2016). *Reklamcılık Kavramlar, Kararlar, Kurumlar*. İstanbul: İletişim Yayınları.

TUİK (26 Ağustos 2021). *Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması, 2021*.https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2021-37437

Ur, B., Leon, P. G., Cranor, L. F., Shay, R., & Wang, Y. (2012). Smart, useful, scary, creepy. In *Proceedings of the Eights Symposium on Usable Privacy and Security, New York* (pp. 1-15).

Volovich K. (7 Ocak 2020). *What's a Good Clickthrough Rate? New Benchmark Data for Google AdWords,* Hubspot, https://blog.hubspot.com/agency/google-adwords-benchmark-data

We Are Social (26 Ocak 2022). *Digital 2022 Global Overview Report*, https://wearesocial.com/uk/blog/2022/01/digital-2022-another-year-of-bumper-growth-2/

Winer, R. S. (2017). Pricing in the digital age: implications for consumer behavior. Solomon, M. R., & Lowrey, T. M. (Eds.) In *The Routledge Companion to Consumer Behavior* (pp. 193-207). Routledge.

Wittenbraker, J. & Wirth, N. (2017). Consumer behavior in the marketing information ecosystem. Solomon, M. R., & Lowrey, T. M. (Eds.), *The Routledge Companion to Consumer Behavior,* (pp. 509-520). New York: Routledge.

Wyer Jr, R. S., & Adaval, R. (2009). Social psychology and consumer psychology. An unexplored interface. Wanke, M. (Eds.), *Social psychology of consumer behavior,* (pp.19-64). New York: Psychology Press

Yadati, K., Katti, H., & Kankanhalli, M. (2014). CAVVA: Computational affective video-in-video advertising. *IEEE Transactions on Multimedia*, *16*(1), 15-23.

Yazdanifard, R., Yusoff, W. F. W., Pour, A. D., & Froget, L. (2012). The evolution of internet marketing: holistic diagram of underlying theories. Evolution, 80, 761-769.

Yıldız, Ö., E. (2015). *Reklam ve İkna.* İstanbul: Kriter

Young, M. (2018). *Ogilvy on advertising in the digital age*. Bloomsbury Publishing USA.

Zanot, E. (1981). Public attitudes toward advertising. Hunt, K. (Eds). *Advertising in a New Age: Provo,* Utah: American Academy of Advertising.

Zhu, X., Tao, H., Wu, Z., Cao, J., Kalish, K., & Kayne, J. (2017). *Fraud prevention in online digital advertising*. Springer International Publishing.

DEĞİŞEN TÜKETİCİ DAVRANIŞLARI

(Yenilikçi Pazarlama Stratejileri,
Karar Verme ve Satın Alma)

Editörler

DOÇ. DR. AHMET TAN
DR. ÖĞR. ÜYESİ BARIŞ ARMUTCU

EĞİTİM
yayınevi

DEĞİŞEN TÜKETİCİ DAVRANIŞLARI

(Yenilikçi Pazarlama Stratejileri, Karar Verme ve Satın Alma)

Editörler: Doç. Dr. Ahmet Tan, Dr. Öğr. Üyesi Barış Armutcu

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-51-9
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

DEĞİŞEN TÜKETİCİ DAVRANIŞLARI

(Yenilikçi Pazarlama Stratejileri, Karar Verme ve Satın Alma)
Editörler: Doç. Dr. Ahmet Tan, Dr. Öğr. Üyesi Barış Armutcu
VI+210 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-51-9

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

İlk okuyan siz olun kitapmatik internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akıncı Vural, B. ve Okmeydan, C. K. (2016). Türkiye'deki Moda Markalarının Sosyal Medya Üzerinden Hedef Kitleleri İle Kurdukları İletişim Ve Sosyal Müşteri İlişkileri Yönetimi. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (25), 64-83.

Aktepe, E. (2016). Genel işletme (6. Basım). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Aslan, R. (2020). Sosyal Medya Pazarlaması İçinde Y. AKÇİ, K. KILINÇ ve A. YILDIZ (Editör), *Değişen Pazarlama Anlayışı: Yeni Pazarlama Yaklaşımları II* (117-139). Ankara: Nobel.

Brehm, S. S. ve Brehm, J. W. (2013). *Psychological Reactance: A Theory Of Freedom And Control*. London: Academic Press.

Cemalcılar İ. (1999). *Pazarlama Kavramlar ve Kararlar*, İstanbul: Beta Yayınları.

Dähn, P., Glas, I. ve Hansen, O. (2003). *Kids Verbraucheranalyse 2003*, Berlin: Axel Springer AG und Bauer Verlagsgruppe.

Durmaz, Y. ve Bahar(oruç), R. (2011). Tüketicilerin Satın Alma Davranışları Üzerinde Sosyolojik Faktörlerin Etkisinin İncelenmesine Yönelik Ampirik Bir Çalışma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 10(37), 60-77.

Engel, J. ve Blackwell, D. (1990). *Consumer Behavior*. Chicago: The Dryden Press.

Erdoğan, Z. (2014). *Pazarlama*. Bursa: Ekin Yayınevi.

Eren, E. (2001). *Yönetim ve Organizasyon.* İstanbul: Beta Yayın Dağıtım.

Eryılmaz, B. (2014). Sosyal Medya Kullanımının Müşteri Tercihleri Üzerine Etkileri: Konaklama İşletmelerinde Bir İnceleme. Doktora Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi.

Francesso Nicosia, M. (1966). *Consumer Decision Process* New Jersey: Prentice-Hall.

Gierl, H. ve Großmann, T. (2008). Entscheiden Konsumenten nach irrationalen Markmalen. *Jahrbuch der Absatz- und Verbrauchsforschung*, Nr. 3. 223-247.

Gbadamosi, A., Bathgate, I., ve Nwankwo, S. (2013). Principles of marketing: A value-based approach. New York: Bloomsbury Publishing.

Hoyer, W. D., Macinnis, D. J. ve Pieters, R. (2012). *Consumer Behavior*. 6. Baskı. Mason: Cengage Learning.

İslamoğlu A. H. (1999). *Pazarlama Yönetimi Stratejik ve Global Yaklaşım*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Mucuk, İ. (1999). *Pazarlama İlkeleri*. İstanbul: Türkmen Kitabevi.

İvanovıc A. (2003). *Dictionary of Marketing*. 3. Baskı. London: Bloomsbury Publishing.

Maslow, A. H. (1943). A Theory Of Human Motivation. *Psychological Review*ş 50(4), 370.

Mazlum, M. (2010). *Pazarlama İlkeleri*. Çağ Üniversitesi Yayınları No:13, İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Yayınları No:4. Çağ Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi.

Kardes, F. R., Cronley, M. L. ve Cline, T. W. (2008). *Consumer Behavior*. Mason: Cengage Learning

Katona, G.(1960). *The Powerful Consumer*. New York: Psychological Studies of the American Economy,

Kitapçı O. ve Taylan D. (2009). Tüketici Satın Alma Karar Sürecinde Aile Bireylerinin Etkileri: Kadının Rolü, *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18, 2-332.

Koçoğlu, C. (2015). Marka Bağlılığının Tüketici Satın Alma Davranışları Üzerindeki Etkisi: Ankara İli, Parfüm Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Atılım Üniversitesi.

Konya, Ü. (1996). Tüketici Davranışlarında Kültür ve Alt Kültürlerin Etkisi ve Satın Almaya Yönelik Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Kotler, P. (1997). *Marketing Management: Analysis, Planning, İmplementation, and Control*. New Jersey: Prentice-Hall

Kotler P. (2005). *Principles of Marketing*. 10. Baskı. New Jersey: Prentice Hall

Kotler, P., Harris, L. C., Armstrong, G., ve He, H. (2020). *Principles of Marketing*. London: Pearson

Kotler, P. (2000). *Pazarlama Yönetimi*. (çev. N. Muallimoğlu) Ankara: Millenium Baskı

Kotler, P. ve Armstrong, G. (2011). *Principles of Marketing* (14. Edt.). Boston: Pearson

Külter, B. (2004). Tüketicinin Satın Alma Davranışını Etkileyen Faktör Olarak Meslek Gruplarının bazı dayanıklı Tüketim Malları Satın Alma Davranışı Üzerindeki Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Lemon, K. N. ve Verhoef, P. C. (2016). Understanding Customer Experience Throughout The Customer Journey. *Journal of Marketing*,80(6), 69-96.

Mothersbaugh, D. L. ve Hawkins, D. I. (2016). *Consumer Behavior: Building Marketing Strategy.* 13. Baskı. New York: McGraw-Hill

Karabulut M. (1989). *Tüketici Davranışı*. İstanbul: İ.Ü. İşletme Fakültesi.

Nash, J. (2019). Exploringhow Social Media Platforms İnfluence Fashion Consumer Decisions in The UK Retail Sector. *Journal of Fashion Marketing and Management: An International Journal*,23(1), 82-103.

Newman, J. W. (1977). Consumer External Search: Amount and Determinants, İçinde A. G. WOODSİDE, Jagdish N. SHETH ve Peter D. BENNETT (Editör), Consumer and Industrial Buying Behavior, New York, Limerick, S. 79-94.

Odabaşı, Y. ve Gülfidan B. (2002). *Tüketici Davranışı*, 2. Baskı. İstanbul: Kapital Medya.

Odabaşı, Y. ve Barış, G. (2002); *Tüketici Davranışı*. İstanbul: Mediacat Kitapları

Özcan, S. O. (2010). İnternet Pazarlama Faaliyetlerinde Tüketici Satın Alma Karar Süreci. İnternet Uygulamaları Ve Yönetimi Dergisi, 1(2), 29-39.

Öztürk, A. (2017). *Pazarlama İlkeleri*. (3. Baskı) Ankara: Gazi Kitabevi

Penpece D. (2006). Davranışlarını Belirleyen Etmenler: Kültürün Tüketici Davranışları Üzerindeki Etkileri. Yüksek Lisans Tezi. Kahramanmaraş: Sütçü İmam Üniversitesi.

Peter, J. P. ve Olson, J. C. (2010). *Consumer Behavior & Marketing Strategy*, 9. Baskı. New York: McGraw-Hill/Irwin.

Pride W. M. ve Ferrell, O.C. (2000). *Marketing Concepts and Strategies*. U.S.A: Houghton Mifflin Compony.

Rızaoğlu, B. (2003). *Turizm Davranışı*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Schifman, L.G., Kanuk, L.L. (1987). *Consumer Behavior*, Prentice Hall, London.

Schiffman, L. G. ve Wisenblit, J. (2019). *Consumer Behavior*. 12. Baskı. New Jersey: Pearson Education.

Solomon, M. (2003). *Tüketici Krallığının Fethi* (çev. S. Çetinkaya) İstanbul: Media Cat

Quinton, S. ve Harridge-March, S. (2010). Relationships in Online Communities: The Potential for Marketers. *Journal of Research in Interactive Marketing*, 4(1), 59-73.

Torlak, Ö. (2000). *Tüketim: Bireysel Eylemin Toplumsal Dönüşümü*. İstanbul: İnkilap Yayınları.

Torun, E. (2017). Tüketici Satın Alma Davranışları Üzerinde İnternet ve Sosyal Medyanın Yeri ve Önemi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(62), 955-970.

Walters C. G. ve Gordon P. W. (1970). *Consumer Behavior*. Wisconsin: Madison Üniversitesi.

Wilkie, W. L. (1994). *Consumer Behavior*. 3. Baskı. New York: Wiley.

Yürük, S. (2017). Davranışsal İktisat Bağlamında Tüketici Davranışlarının İncelenmesi: Örnek Çıpalama Uygulaması. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.

KAYNAKÇA

"Tüketici davranışı", https://en.wikipedia.org/wiki/Consumer_behaviour#cite_note-7, (E.T.: 25.05.2024).

Assael, H. (1987), *Consumer Behavior and Marketing Action*, Kent, Boston, MA.

Bagwell, L. S. ve Bernheim, B. D. (1996). Veblen Effects in a Theory of Conspicuous Consumption. *The American Economic Review*, 349-373.

Belch G. ve Belch M. (2009) *Advertising and Promotion: An Integrated Marketing Communications Perspective*, 8th ed. Homewood, IL: Irwin

Biswas, T. (2012). The Marshallian Consumer. *Review of Economic Analysis*, 4(1), 164-174.

Blackwell, R.D., Miniard, P.W. ve Engel, F.J. (2006), C*onsumer Behaviour.* Mason: Thomson.

Çağlar, İ. ve Kılıç. S. (2010). *Pazarlama (4.Baskı),* İstanbul: Nobel Yayınevi

Demir, Ş.Ş. ve Kozak, M. (2013). *Tüketici Davranışları*. Ankara: Detay Yayınları.

Ekerete, P. P. (2003). Marketing of Financial Services: A Survey of Selected Financial Institutions in Nigeria. *Finance India,* 17(1), 243.

Engel, J.F. Blackwell, D.R., Kollat, D.T. (1978) Consumer Behaviour (3nd Ed.) U.K.: The Dryden Press.

Erdemir, N. (2017). Tutundurma Karması Mecrası Olarak Sosyal Medya: Tüketici Satınalma Davranış Sürecindeki Yeri. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Ticaret Üniversitesi, Dış Ticaret Enstitüsü

Erdoğan, H. (2018). Tüketici Satın Alma Davranışında Marka Menşei Bilinci: Türkiye Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Erdoğan, Z. (2014). *Pazarlama İlkeler ve Yönetim (1.Baskı)*, Bursa: Ekim Basım Yayın

Eser, Z., Korkmaz, S., ve Öztürk, S. A. (2011). Paz*arlama Kavramlar - İlkeler - Kararlar (2. Baskı)*, Ankara: Siyasal Kitapevi.

Fırat, A., ve Azmak, E. (2007). Satın Alma Karar Sürecinde Beyaz Eşya Kullanıcılarının Marka Bağlılığı. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2007(2), 251-264.

Gupta, A., Su, B.C. ve Walter, Z. (2004). An Empirical Study of Consumer Switching from Traditional to Electronic Channels: A Purchase-Decision Process Perspective. *International Journal of Electronic Commerce*, 8(3), 131-161.

Ha, J. (2010). Perceived Values, Satisfaction, and Behavioral Intentions: The Role of Familiarity in Korean Restaurants. *International Journal of Hospitality Management*, 29(1), 2-13. https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2009.03.009

Hallaq, J. ve Pettit, K. (1983). The Relationship of Product Type, Perceived Evaluative Criteria, and the Order of Consumption of the Evaluation of Consumer Products. *Advances in Consumer Research*, 600-604.

Han, H., ve Ryu, K. (2009). The Roles of the Physical Environment, Price Perception, and Customer Satisfaction in Determining Customer Loyalty in the Restaurant İndustry. *Journal of Hospitality and Tourism Research*, 33(4), 487-510.

Han, H., ve Ryu, K. (2012). The Theory of Repurchase Decision-Making (TRD): Identifying the Critical Factors in the Post-Purchase Decision-Making Process. International Journal of Hospitality Management, 31(3), 786-797.

Herstein, R., ve Tifferet, S. (2007). An Investigation of the New Generic Consumer. Journal of Consumer Marketing, 24(3), 133-141.

Howard, J. A., ve Sheth, J. N. (1969). *The Theory of Buyer Behavior*. New York, 63, 145.

Howard, J. A. (1989). *Consumer Behavior in Marketing Strategy*. New Jersey: Prentice Hall.

İslamoğlu, A. H., ve Altunışık, R. (2013). *Tüketici Davranışları (4.Baskı).* İstanbul: Beta Yayınları.

Jisana, T. K. (2014). Consumer Behaviour Models: An Overview. *Sai Om Journal of Commerce and Management*, 1(5), 34-43.

Jones, M. A., Mothersbaugh, D. L., ve Beatty, S. E. (2000). Switching Barriers and Repurchase Intentions in Services. *Journal of Retailing*, 76(2), 259-274.

Karabulut, M. (1989). *Tüketici Davranışları: Pazarlama Yeniliklerinin Kabulü ve Yayılışı*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Kardes, F. R., Cronley, M. L., ve Cline, T. W. (2011). *Consumer Behavior*. South-Western, Cengage Learning.

Keskin, S., ve Baş, M. (2015). Sosyal Medyanın Tüketici Davranışları Üzerine Etkisinin Belirlenmesi. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(3), 51-69.

Koç, E. (2016). *Tüketici Davranışı ve Pazarlama Stratejileri: Global ve Yerel Yaklaşım*. İstanbul: Seçkin Yayıncılık.

Kotler, P. (1965). Behavioral Models for Analyzing Buyers. *Journal of Marketing*, 29(4), 37-45.

Kotler, P., Wong, V., Saunders, J. ve Armstrong, G. (2005), *Principles of Marketing*. Essex: Pearson Education Limited.

Kotler, P., ve Armstrong, G., (2018), *Pazarlama İlkeleri*, Çev.: Ercan Gegez, Beta Yayınları, 1. Basım, İstanbul

Köse, G. G. (2018). Tüketicilerin satın Alma Niyeti ve Davranışı Üzerinde Bilişsel ve Hazcı Satın Alma Güdüleri ile Referans Grupların Etkilerinin İncelenmesi Üzerine Bir Pilot Araştırma. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Küçükaydın, S. (2012). Tüketici Etnosentrizmi ve Ülke Menşei Etkisinin Tüketicilerin Yabancı Markalı Ürün Tercihi ve Satın Alma Niyeti Üzerine Etkisi. Doktora Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Laurent, G. ve Kapferer, J.N. (1985), Measuring Consumer Involvement Profiles, *Journal of Market Research*, 22, 41-53.

Lewin, K. (1936). *Principles of Topological Psychology*. New York: McGraw-Hill.

Main, P. (2023). Ivan Pavlov's Theory, https://www.structural-learning.com/post/ivan-pavlovs-theory, (E.T.: 16.05.2024).

McNeal, J.U. (1973) *Introduction to Consumer Behaviour*, New York: John Wiley and Sons.

Moorthy, S., Ratchford, B. T., ve Talukdar, D. (1997). Consumer İnformation Search Revisited: Theory and Empirical Analysis. *Journal of Consumer Research*, 23(4), 263-277.

Murphy, J. (1998), *What is branding? In: Hart*, S., Murphy, J., editors. Brands: The New Wealth Creators. Basingstoke, UK: Macmillan Business. p1-12.

Odabaşı, Y., ve Barış, G. (2002). *Tüketici Davranışı (2. Baskı),* İstanbul: MediaCat Yayınları.

Odabaşı, Y., ve Barış, G. (2003). *Tüketici Davranışı*, MediaCat Akademi. Baskı, İstanbul.

Odabaşı, Y. ve G. Barış (2007). *Tüketici Davranışı*, İstanbul: MediaCat Yayınları.

Ofir, C., ve Simonson, I. (2005). The Effect of Stating Expectations on Customer Satisfaction and Shopping Experience, *Stanford, Graduate School of Business*. https://doi.org/10.2139/ssrn.678382

Oh, H. (2003), Price Fairness and Its Asymmetric Effects on Overall Price, Quality, and Value Judgments: The Case of an Upscale Hotel. *Tourism Management*, 24, 241-249.

Ok, C., Back, K. J., ve Shanklin, C. W. (2005). Modeling Roles of Service Recovery Strategy: A Relationship-Focused View. *Journal of Hospitality ve Tourism Research*, 29(4), 484-507.

Oke, A. O., Kamolshotiros, P., Popoola, O. Y., Ajagbe, M. A., ve Olujobi, O. J. (2016). Consumer Behavior Towards Decision Making and Loyalty to Particular Brands. *International Review of Management and Marketing*, 6(4), 43-52.

Olshavsky, R. W., ve Wymer, W. (1995, February). The Desire For New İnformation from External Sources. *In Proceedings of the Society for Consumer Psychology* (pp. 17-27). Bloomington, IN: Printmaster.

Omar, A. M., ve Atteya, N. (2020). The Impact of Digital Marketing on Consumer Buying Decision Process in the Egyptian Market. *International Journal of Business and Management*, 15(7), 120.

Orji, O. G. (2013). Major Classic Consumer Buying Behaviour Models: Implications for Marketing Decision-Making. *Journal of Economics and Sustainable Development*, 4(4), 164-172.

Papatya, N. (2005). Tüketici Davranışları ile İlgili Motivasyon Modelleri: Bir Perakende İşletmesinde Temizlik ve Kişisel Bakım Ürünlerine Bağlı Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(1), 221-240.

Penpece, D. (2006). Tüketici Davranışlarını Belirleyen Etmenler: Kültürün Tüketici Davranışları Üzerine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, KSÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Porter, M.E. (2004), *Competitive Strategy: Techniques for Analyzing Industries and Competitors.* London: Free Press.

Qazzafi, S., (2019). Consumer Buying Decision Process toward Products. *International Journal of Scientific Research and Engineering Development*, 2(5), 130-134.

Rayport, J.F. ve Jaworski, J.B. (2003), *Introduction to E-Commerce*. New York: McGraw-Hill.

Ryu, K., Han, H., ve Kim, T. H. (2008). The Relationships among Overall Quick-Casual Restaurant Image, Perceived Value, Customer Satisfaction, and Behavioral Intentions. *International Journal of Hospitality Management*, 27(3), 459-469.

Sampson, P. (1974) *Consumer Behaviour Prediction and Modeling Approach*. Esoma, Congress Proceedings.

Sansone, C., Morf, C. C., ve Panter, A. T. (Eds.). (2004). *The Sage Handbook of Methods in Social Psychology*. Sage.

Schmidt, J. B., ve Spreng, R. A. (1996). A Proposed Model of External Consumer Information Search. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 24, 246-256.

Sezerer Albayrak, E. (2017). Hedonik ve Faydacı Tüketim Bağlamında İnternet Üzerinden Alışveriş Alışkanlıkları: Bir Uygulama Örneği. Doktora Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Solomon, M., Bamossy, G. J., Askegaard, S., ve Hogg, M. K. (2006). *Consumer Behaviour: A European Perspective (3rd Edition).* Prentice Hall.

Srinivasan, N. (1990). Pre-Purchase External Search for Information. *Review of Marketing*, 4, 153-189.

Stankevich, A. (2017). Explaining the Consumer Decision-Making Process: Critical Literature Review. *Journal of International Business Research and Marketing*, 2(6).

The Economist. (1993). "*The Luxury-Goods Trade*." 8 January 1993, pp. 95-98

Trigg, A. B. (2001). Veblen, Bourdieu, and Conspicuous Consumption. Journal of Economic Issues, 35(1), 99-115.

Valiyeva, T. (2015). Tüketici Davranışlarını Etkilemede Yeni Bir İletişim Tekniği Olarak Nöropazarlama İletişimi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Veblen, T. (1899). *The Theory of the Leisure Class*. In The Collected Works of Thorstein Veblen. Vol. 1. Reprint, London: Routledge, 1994, 1--404.

Wernerfelt, B. (1991). Brand Loyalty and Market Equilibrium. *Marketing Science*, 10(3), 229-245.

Williams, T.G. (1982) *Consumer Behaviour: Fundamentals and Strategies*. New York, West Publishing Company.

Yıldırım, Y. (2016). Tüketicinin Satın Alma Karar Sürecinde Bilgi Kaynakları ve Güvenirlikleri: Referans Grubu Olarak Yakın Çevrenin Etkisinin İncelenmesi. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 7(1), 214-231.

Zhang, K. Z., ve Benyoucef, M. (2016). Consumer Behavior in Social Commerce: A literature Review. *Decision Support Systems*, 86, 95-108.

KAYNAKÇA

Anisimova, T. (2016). Integrating multiple factors affecting consumer behavior toward organic foods: The role of healthism, hedonism, and trust in consumer purchase intentions of organic foods. *Journal of food products marketing*, *22*(7), 809-823.

Al-Azzam, A. F. M., & Fattah, M. (2014). Evaluating effect of social factors affecting. consumer behavior in purchasing home furnishing products in Jordan. *British Journal of Marketing Studies*, *2*(7), 80-94.

Durmaz, Y., Bahar, R., & Kurtlar, M. (2011). Kişisel faktörlerin tüketici satin alma davranişlarina etkisi üzerine bir araştirma. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, *2*(1), 114-133.

Durmaz Yakup., & Jablonsk, S. (2012). Integrated approach to factors affecting consumers purchase behavior in Poland and an empirical study. *Lars*, *16*(5).

Durmaz, Y. (2014). The impact of psychological factors on consumer buying behavior and an empirical application in Turkey.

Elden, M. (2004). Uluslararası Reklamda Tüketici Davranışını Etkileyen Bir Faktör Olarak Kültürel Farklılıkların Önemi. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *5*(9), 205-221.

Gajjar, N. B. (2013). Factors affecting consumer behavior. *International Journal of Research in Humanities and Social Sciences*, *1*(2), 10-15.

Gedik, A. (2020). Davranış Ekonomisi Ve Tüketici Davranışları Açısından Bir Uygulama. *Sosyal Araştırmalar ve Yönetim Dergisi*, (1), 23-40.

Mucuk , İ (2009). Pazarlama İlkeleri. Türkmen Kitabevi, 17. Basım, İstanbul.

Jisana, T. K. (2014). Consumer behaviour models: an overview. *Sai Om Journal of Commerce & Management*, *1*(5), 34-43.

Khuong, M. N., & Duyen, H. T. M. (2016). Personal factors affecting consumer purchase decision towards men skin care products—A study in Ho Chi Minh city, Vietnam. *International Journal of Trade, Economics and Finance*, *7*(2), 44-50.

Laroche FRSC, M., Papadopoulos, N., Heslop, L., & Bergeron, J. (2003). Effects of subcultural differences on country and product evaluations. *Journal of Consumer Behaviour: An International Research Review*, *2*(3), 232-247.

Lee, S. (2007). "Motivation Study Based on Expectancy Theory" ,The Florida State University College of Information Academic Library Service, the Florida State University.

Ramya, Nasam, & Ali, S. M. (2016). Factors affecting consumer buying behavior. *International journal of applied research*, *2*(10), 76-80.

Rehman, F. U., Bin Md Yusoff, R., Bin Mohamed Zabri, S., & Binti Ismail, F. (2017). Determinants of personal factors in influencing the buying behavior of consumers in sales promotion: a case of fashion industry. *Young Consumers*, *18*(4), 408-424.

Sur, E., & Tolon, M. (2020). Tüketici Satın Alma Davranışlarını Etkileyen Faktörler ile Seçmen Oy Verme Davranışlarını Etkileyen Faktörlerin Pazarlama Bağlamında Karşılaştırılması. *Third Sector Social Economic Review*, *55*(2), 695-709.

Şahin, B. G., & Akballı, E. E. (2019). *Tüketici davranışlarını etkileyen faktörler ve yöntem analizi* (Doctoral dissertation, Aytekin Demircioğlu).

Ünlüönen, K. Tayfun, A. (2003). ―Turistlerin Yerli Halkın Tüketim Davranışlarına Etkileri Üzerine Ampirik Bir Araştırma‖, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı: 10.

Qazzafi, S. (2020). Factor affecting consumer buying behavior: A conceptual study. *International Journal for Scientific Research & Development*, *8*(2), 1205-1208.

https://easy-peasy.ai/ai-image-generator/images/embracing-global-unity-diverse-people-round-table (20.08.2024)

https://images.app.goo.gl/Tv9jCnQVitCTr9LKA (20.08.2024)

https://www.ergezer.net/tuketici-davranisi.html (20.08.2024)

https://images.app.goo.gl/Tv9jCnQVitCTr9LKA (20.08.2024)

Kaynakça

Akgöz, E., Göral, R., & Gürsoy, Y. (2014). Yenilik kapsamında turistik ürün çeşitlendirmesi ve kurban bayramı örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (31), 1-12.

Akgün, V. Ö., & Ergün, G. S. (2017). Yeni Müşteri Kavramı Ve Modern Pazarlama Sürecinde Sosyal Medya Pazarlaması. *Turkish Studies*, 12(32), 17-32.

Aksoy, H., & Tan, M. F. (2021). Deneyimsel Pazarlamanın Marka Tercihi, Marka Sadakati Ve Marka Özgünlüğüne Etkisi: Giyim Ürünleri Üzerine Bir Araştırma. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (28), 144-163.

Alan, A. K., Kabadayı, E. T., & Erişke, T. (2018). İletişimin yeni yüzü: dijital pazarlama ve sosyal medya pazarlaması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(66), 493-504.

Alzoubi, H., Alshurideh, M., Kurdi, B., Akour, I., & Aziz, R. (2022). Does BLE technology contribute towards improving marketing strategies, customers' satisfaction and loyalty? The role of open innovation. *International Journal of Data and Network Science*, 6(2), 449-460.

Armutcu, B., & Tan, M. F. (2023). Generation Z Young Consumers' Sustainable Purchasing Behaviors and Intent to Purchase Recyclable Products: A Comprehensive Study in Turkey using SEM. *Business Research Proceedings*, 1(1), 6-6.

Arslan, İ. K., & Aybar, Z. D. A. (2020). Sosyal Medyanın Tüketici Davranışlarına Etkileri ve İşletmeler Açısından Önemi. *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 3(7), 548-565.

Ayyıldız, H., & Genç, K. Y. (2008). Çevreye Duyarlı Pazarlama: Üniversite Öğrencilerinin Çevreye Duyarlı Pazarlama Uygulamaları İle İlgili Tutum Ve Davranışları Üzerine Bir Araştırma. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(2), 505-527.

Azizah, F. D., Nur, A. N., & Putra, A. H. P. K. (2022). Impulsive buying behavior: Implementation of IT on technology acceptance model on E-Commerce purchase decisions. *Golden Ratio of Marketing and Applied Psychology of Business*, 2(1), 58-72.

Bagram, M. M. M., & Khan, S. (2012). Attaining customer loyalty! The role of consumer attitude and consumer behavior. *International review of management and business research*, 1(1), 1-8.

Bandara, R., Fernando, M., & Akter, S. (2021). Managing consumer privacy concerns and defensive behaviours in the digital marketplace. *European Journal of Marketing*, 55(1), 219-246.

Baumeister, R. F. (2002). Yielding to temptation: Self-control failure, impulsive purchasing, and consumer behavior. *Journal of consumer Research*, 28(4), 670-676.

Bertrand, M., Mullainathan, S., & Shafir, E. (2006). Behavioral economics and marketing in aid of decision making among the poor. *Journal of Public Policy & Marketing*, 25(1), 8-23.

Bowen, J. T., & Chen, S. L. (2001). The relationship between customer loyalty and customer satisfaction. *International journal of contemporary hospitality management*, 13(5), 213-217.

Bray, J., Johns, N., & Kilburn, D. (2011). An exploratory study into the factors impeding ethical consumption. *Journal of business ethics*, 98, 597-608.

Brunsø, K., Scholderer, J., & Grunert, K. G. (2004). Closing the gap between values and behavior—a means–end theory of lifestyle. *Journal of business research*, 57(6), 665-670.

Buerke, A., Straatmann, T., Lin-Hi, N., & Müller, K. (2017). Consumer awareness and sustainability-focused value orientation as motivating factors of responsible consumer behavior. *Review of Managerial Science*, 11, 959-991.

Can, G., & Kılıç, F. (2021). Türkiye'de covid-19 salgınının tüketici ve üretici davranışları üzerindeki etkisi. *Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(1), 17-27.

Carrigan, M., & Attalla, A. (2001). The myth of the ethical consumer–do ethics matter in purchase behaviour?. *Journal of consumer marketing*, 18(7), 560-578.

Chandra, S., Verma, S., Lim, W. M., Kumar, S., & Donthu, N. (2022). Personalization in personalized marketing: Trends and ways forward. *Psychology & Marketing*, 39(8), 1529-1562.

Chang, W. J. (2020). Experiential marketing, brand image and brand loyalty: a case study of Starbucks. *British Food Journal*, 123(1), 209-223.

Chaudhary, K., Alam, M., Al-Rakhami, M. S., & Gumaei, A. (2021). Machine learning-based mathematical modelling for prediction of social media consumer behavior using big data analytics. *Journal of Big Data*, 8(1), 73.

Cheung, M. L., Pires, G. D., Rosenberger, P. J., Leung, W. K., & Sharipudin, M. N. S. (2021). The role of consumer-consumer interaction and consumer-brand interaction in driving consumer-

brand engagement and behavioral intentions. *Journal of retailing and consumer services*, 61, 102574.

Chopra, A., Avhad, V., & Jaju, A. S. (2021). Influencer marketing: An exploratory study to identify antecedents of consumer behavior of millennial. *Business Perspectives and Research*, 9(1), 77-91.

Chou, S. F., Horng, J. S., Liu, C. H. S., & Lin, J. Y. (2020). Identifying the critical factors of customer behavior: An integration perspective of marketing strategy and components of attitudes. *Journal of retailing and consumer services*, 55, 102113.

Chung, N., Song, H. G., & Lee, H. (2017). Consumers' impulsive buying behavior of restaurant products in social commerce. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 29(2), 709-731.

Claudy, M. C., Garcia, R., & O'Driscoll, A. (2015). Consumer resistance to innovation—a behavioral reasoning perspective. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 43, 528-544.

Cleveland, M., Papadopoulos, N., & Laroche, M. (2011). Identity, demographics, and consumer behaviors: International market segmentation across product categories. *International Marketing Review*, 28(3), 244-266.

Coelho, P. S., & Henseler, J. (2012). Creating customer loyalty through service customization. *European Journal of Marketing*, 46(3/4), 331-356.

Cotte, J., & Wood, S. L. (2004). Families and innovative consumer behavior: A triadic analysis of sibling and parental influence. *Journal of consumer research*, 31(1), 78-86.

Cox, N., Ganong, P., Noel, P., Vavra, J., Wong, A., Farrell, D., ... & Deadman, E. (2020). Initial impacts of the pandemic on consumer behavior: Evidence from linked income, spending, and savings data. *Brookings Papers on Economic Activity*, 2020(2), 35-82.

Cömert, Y., & Durmaz, Y. (2006). Tüketicinin Tatmini ile satin alma davranişlarini etkileyen faktörlere bütünleşik yaklaşim ve adiyaman ilinde bir alan çalişmasi. *Journal of Yasar University*, 1(4), 351-375.

Cruz-Cárdenas, J., Zabelina, E., Guadalupe-Lanas, J., Palacio-Fierro, A., & Ramos-Galarza, C. (2021). COVID-19, consumer behavior, technology, and society: A literature review and bibliometric analysis. *Technological forecasting and social change*, 173, 121179.

Da Costa, M. C., Deliza, R., Rosenthal, A., Hedderley, D., & Frewer, L. (2000). Non conventional technologies and impact on consumer behavior. *Trends in Food Science & Technology*, 11(4-5), 188-193.

D'Adamo, I., González-Sánchez, R., Medina-Salgado, M. S., & Settembre-Blundo, D. (2021). E-commerce calls for cyber-security and sustainability: How european citizens look for a trusted online environment. *Sustainability*, 13(12), 6752.

Darmawan, D., & Gatheru, J. (2021). Understanding impulsive buying behavior in marketplace. *Journal of Social Science Studies (JOS3),* 1(1), 11-18.

De Bondt, W., Mayoral, R. M., & Vallelado, E. (2013). Behavioral decision-making in finance: An overview and assessment of selected research. *Spanish Journal of Finance and Accounting/ Revista Española de Financiación y Contabilidad*, 42(157), 99-118.

De Mooij, M. (2019). Consumer behavior and culture: Consequences for global marketing and advertising.

Demir, M. Ö. (2011). Risk Algisinin Marka Sadakatine Etkisi: Cep Telefonlari Kategorisinde Bir Uygulama/The effects of perceived risk on brand loyalty: A study on mobile phones. *Ege Akademik Bakis*, 11(2), 267.

Donio', J., Massari, P., & Passiante, G. (2006). Customer satisfaction and loyalty in a digital environment: an empirical test. *Journal of Consumer Marketing*, 23(7), 445-457.

Eminler, O., Altunışık, R., & Eskiler, E. (2019). Müşteri Memnuniyeti, Duygusal Yakınlık, Müşteri Sadakati Ve Ağızdan Ağıza Pazarlama Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi: Perakende Sektörü Örneği. *Business & Management Studies: An International Journal*, 7(4), 1905-1922.

Erevelles, S., Fukawa, N., & Swayne, L. (2016). Big Data consumer analytics and the transformation of marketing. *Journal of business research*, 69(2), 897-904.

Etlioğlu, M. (2022). Blokzincir Tabanlı Sosyal Medya Pazarlama. *Alanya Akademik Bakış*, 6(2), Sayfa No.2117-2138.

Evanschitzky, H., Iyer, G. R., Pillai, K. G., Kenning, P., & Schütte, R. (2015). Consumer trial, continuous use, and economic benefits of a retail service innovation: The case of the personal shopping assistant. *Journal of product innovation management*, 32(3), 459-475.

Faerber, A. E. (2012). Systematic assessment of true, misleading and false claims in advertisements for prescription and nonprescription drugs on television (Doctoral dissertation, The University of Wisconsin-Madison).

Forghani, E., Sheikh, R., Hosseini, S. M. H., & Sana, S. S. (2022). The impact of digital marketing strategies on customer's buying behavior in online shopping using the rough set theory. *International journal of system assurance engineering and management*, 13(2), 625-640.

Galbreth, M. R., & Ghosh, B. (2013). Competition and sustainability: The impact of consumer awareness. *Decision Sciences*, 44(1), 127-159.

Gawel, J. E. (2019). Herzberg's theory of motivation and Maslow's hierarchy of needs. Practical Assessment. *Research*, and Evaluation, 5(1), 11.

Gopinath, R. (2019). Online Shopping Consumer Behaviour of Perambalur District. *International Journal of Research*, 8(5), 542-547.

Gulfraz, M. B., Sufyan, M., Mustak, M., Salminen, J., & Srivastava, D. K. (2022). Understanding the impact of online customers' shopping experience on online impulsive buying: A study on two leading E-commerce platforms. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 68, 103000.

Guthrie, C., Fosso-Wamba, S., & Arnaud, J. B. (2021). Online consumer resilience during a pandemic: An exploratory study of e-commerce behavior before, during and after a COVID-19 lockdown. *Journal of retailing and consumer services*, 61, 102570.

Hacıalioğlu, A., & Sağlam, M. (2021). COVID-19 Pandemi sürecinde tüketici davranişlari ve e-ticaretteki değişimler. *Medya ve Kültürel Çalışmalar Dergisi*, 3(1), 16-29.

Hameed, I., Waris, I., & Amin ul Haq, M. (2019). Predicting eco-conscious consumer behavior using theory of planned behavior in Pakistan. *Environmental Science and Pollution Research*, 26, 15535-15547.

Han, T. I., & Stoel, L. (2017). Explaining socially responsible consumer behavior: A meta-analytic review of theory of planned behavior. *Journal of International Consumer Marketing*, 29(2), 91-103.

Heidenreich, S., & Kraemer, T. (2015). Passive innovation resistance: The curse of innovation? Investigating consequences for innovative consumer behavior. *Journal of Economic Psychology*, 51, 134-151.

Helgesen, Ø. (2006). Are loyal customers profitable? Customer satisfaction, customer (action) loyalty and customer profitability at the individual level. *Journal of marketing management*, 22(3-4), 245-266.

Hinds, J., Williams, E. J., & Joinson, A. N. (2020). "It wouldn't happen to me": Privacy concerns and perspectives following the Cambridge Analytica scandal. *International Journal of Human-Computer Studies*, 143, 102498.

Ho, S. Y., Bodoff, D., & Tam, K. Y. (2011). Timing of adaptive web personalization and its effects on online consumer behavior. *Information systems research*, 22(3), 660-679.

Hosseini, M. H., Delaviz, M., Derakhshide, H., & Delaviz, M. (2016). Factors affecting consumer resistance to innovation in mobile phone industry. *International Journal of Asian Social Science*, 6(9), 497-509.

Hosta, M., & Zabkar, V. (2021). Antecedents of environmentally and socially responsible sustainable consumer behavior. *Journal of Business Ethics*, 171(2), 273-293.

Hunt, S. D., & Arnett, D. B. (2004). Market segmentation strategy, competitive advantage, and public policy: Grounding segmentation strategy in resource-advantage theory. *Australasian Marketing Journal (AMJ)*, 12(1), 7-25.

Islam, M. T., Huda, N., Baumber, A., Shumon, R., Zaman, A., Ali, F., ... & Sahajwalla, V. (2021). A global review of consumer behavior towards e-waste and implications for the circular economy. *Journal of Cleaner Production*, 316, 128297.

İri, R. (2021). Covid-19 Pandemi Sürecinin Niğde Ve Yöresindeki Tüketicilerin İnternet Üzerinden Satın Alma Davranışlarına Etkisi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (37), 570-602.

Jin, S. V., Muqaddam, A., & Ryu, E. (2019). Instafamous and social media influencer marketing. *Marketing Intelligence & Planning*, 37(5), 567-579.

Johnson, E. J., Pham, M. T., & Johar, G. V. (2007). Consumer behavior and marketing. Social Psychology. Handbook of Basic Principles (2nd Ed.). New York: The Guildford Press, 869-887.

Kacen, J. J., & Lee, J. A. (2002). The influence of culture on consumer impulsive buying behavior. *Journal of consumer psychology*, 12(2), 163-176.

Kahneman, D., & Tversky, A. (2013). Prospect theory: An analysis of decision under risk. In Handbook of the fundamentals of financial decision making: Part I (pp. 99-127).

Karakuş, M. (2022). Sosyal Medyanın Ve Online Alışveriş Sitelerinin Tüketici Davranışlarına Etkisi Üzerine Nitel Bir Araştırma. *Atatürk İletişim Dergisi*, (23), 1-8.

Karbasivar, A., & Yarahmadi, H. (2011). Evaluating effective factors on consumer impulse buying behavior. *Asian Journal of Business Management Studies*, 2(4), 174-181.

Kautish, P., & Sharma, R. (2020). Determinants of pro-environmental behavior and environmentally conscious consumer behavior: An empirical investigation from emerging market. *Business Strategy & Development*, 3(1), 112-127.

Kayabaşı, E. T. (2020). COVID-19'un piyasalara ve tüketici davranişlarina etkisi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(5), 15-25.

Kendirli, H. Ç., & Kaptan, S. (2020). Üniversite Eğitimli Kadınlarda Tüketici Davranışları Bazında Satın Alma Eğilimleri: Çorum Araştırması. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 5(1)*, 120-145.

Khadka, K., & Maharjan, S. (2017). Customer satisfaction and customer loyalty. *Centria University of Applied Sciences Pietarsaari*, 1(10), 58-64.

Khan, N., Salam, S., & Sherpao, A. (2014). Impact of innovation on customer satisfaction and brand loyalty: a case study of professionals. *International Journal of Management Sciences*, 3(9), 663-672.

Khrais, L. T. (2020). Role of artificial intelligence in shaping consumer demand in E-commerce. *Future Internet*, 12(12), 226.

Kitapçı, İ. (2017). Rasyonaliteden irrasyonaliteye: Davranışsal iktisat yaklaşımı ve bilişsel önyargılar. *Maliye Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 85-102.

Koszewska, M. (2016). Understanding consumer behavior in the sustainable clothing market: Model development and verification. *Green Fashion: Volume 1*, 43-94.

Krafft, J., & Saito, R. (2015). Greenwashing an experimental study about the effects of misleading and deceptive environmental claims in advertising.

Kuruca, Y., Üstüner, M., & Şimşek, I. (2022). Dijital pazarlamada yapay zekâ kullanımı: Sohbet robotu (Chatbot). *Medya ve Kültür*, 2(1), 88-113.

Leninkumar, V. (2017). The relationship between customer satisfaction and customer trust on customer loyalty. International *Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 7(4), 450-465.

Liang, C. J., & Wen-Hung, W. (2004). Attributes, benefits, customer satisfaction and behavioral loyalty-an integrative research of financial services industry in Taiwan. *Journal of services research*, 4(1), 57.

Lichev, G. T. (2017). Psychological factors in determining consumer behaviour. *Eastern Academic Journal*, 1, 8-16.

Loewenstein, G. (2000). Emotions in economic theory and economic behavior. *American economic review*, 90(2), 426-432.

Mahsyar, S., & Surapati, U. (2020). Effect of service quality and product quality on customer satisfaction and loyalty. *International Journal of Economics, Business and Accounting Research (IJEBAR)*, 4(01).

Mahwish Sindhu, M. J. K. (2020). Store environment and impulsive buying: The changing dynamics of consumer behavior. Journal of Southwest Jiaotong University, 55(4).

Malbon, J. (2013). Taking fake online consumer reviews seriously. *Journal of Consumer Policy*, 36, 139-157.

Malyan, R. S., & Duhan, P. (2018). Environmentally conscious consumer behavior and green marketing: an analytical study of the Indian market. In Green consumerism: Perspectives, sustainability, and behavior (pp. 149-172). Apple Academic Press.

Martins, J. M., Yusuf, F., & Swanson, D. A. (2011). Consumer demographics and behaviour: Markets are people (Vol. 30). Springer Science & Business Media.

McKenzie, D., & Schargrodsky, E. (2005). Buying less, but shopping more: Changes in consumption patterns during a crisis. Bureau for Research and Economic Analysis of Development (BREAD) Working Paper, 92.

Mehraj, D., Qureshi, I. H., Singh, G., Nazir, N. A., Basheer, S., & Nissa, V. U. (2023). Green marketing practices and green consumer behavior: Demographic differences among young consumers. *Business Strategy & Development*, 6(4), 571-585.

Meyers-Levy, J., & Loken, B. (2015). Revisiting gender differences: What we know and what lies ahead. *Journal of Consumer psychology*, 25(1), 129-149.

Minton, A. P., & Rose, R. L. (1997). The effects of environmental concern on environmentally friendly consumer behavior: An exploratory study. *Journal of Business research*, 40(1), 37-48.

Moon, H., Park, J., & Kim, S. (2015). The importance of an innovative product design on customer behavior: development and validation of a scale. *Journal of Product Innovation Management*, 32(2), 224-232.

Muruganantham, G., & Bhakat, R. S. (2013). A review of impulse buying behavior. *International journal of marketing studies*, 5(3), 149.

Nolcheska, V. (2017). The influence of social networks on consumer behavior. Cataloging-In-Publication Data, 95.

Ottar Olsen, S., Alina Tudoran, A., Brunsø, K., & Verbeke, W. (2013). Extending the prevalent consumer loyalty modelling: the role of habit strength. *European Journal of Marketing*, 47(1/2), 303-323.

Özkan, E. (2014). Müşteri sadakati ile ağızdan ağıza iletişimin tüketici satın alma davranışlarına etkisi: Elektronik eşya sektörü üzerine bir uygulama (Master's thesis, Gümüşhane Üniversitesi).

Özmen, M., Uzkurt, C., Özdemir, Ş., Altunışık, R., & Torlak, Ö. (2013). Pazarlama ilkeleri. TC Anadolu Üniversitesi Yayını, 3012.

Palan, K. M. (2001). Gender identity in consumer behavior research: A literature review and research agenda. *Academy of Marketing Science Review*, 10(2001), 1-31.

Pantano, E. (2011). Cultural factors affecting consumer behaviour: a new perception model. *Euromed journal of business*, 6(1), 117-136.

Pelau, C., Niculescu, M., & Stanescu, M. (2020). Consumers' perception on the advantages and disadvantages of cookies and browsing history. In Proceedings of the International Conference on Business Excellence (Vol. 14, No. 1, pp. 829-837).

Qazzafi, S. (2020). Factor affecting consumer buying behavior: A conceptual study. *International Journal for Scientific Research & Development*, 8(2), 1205-1208.

Qin, Y. S. (2020). Fostering brand–consumer interactions in social media: the role of social media uses and gratifications. *Journal of Research in Interactive Marketing*, 14(3), 337-354.

Rachmad, Y. E. (2022). Social Media Marketing Mediated Changes In Consumer Behavior From E-Commerce To Social Commerce. *International Journal of Economics and Management Research*, 1(3), 227-242.

Rajumesh, S. (2014). The impact of consumer experience on brand loyalty: The mediating role of brand attitude. *International Journal of Management and Social Sciences Research (IJMSSR)*, 3(1), 73-79.

Reddy, S. R. B. (2021). Predictive Analytics in Customer Relationship Management: Utilizing Big Data and AI to Drive Personalized Marketing Strategies. *Australian Journal of Machine Learning Research & Applications*, 1(1), 1-12.

Reisenwitz, T., & Iyer, R. (2007). A comparison of younger and older baby boomers: investigating the viability of cohort segmentation. *Journal of Consumer Marketing*, 24(4), 202-213.

Riegger, A. S., Merfeld, K., Klein, J. F., & Henkel, S. (2022). Technology-enabled personalization: Impact of smart technology choice on consumer shopping behavior. *Technological Forecasting and Social Change*, 181, 121752.

Rimawan, E., Mustofa, A., & Mulyanto, A. D. (2017). The influence of product quality, service quality and trust on customer satisfaction and its impact on customer loyalty (Case Study PT ABC Tbk). *International Journal of Scientific & Engineering Research*, 8(7), 2330-2336.

Roman, S. (2010). Relational consequences of perceived deception in online shopping: The moderating roles of type of product, consumer's attitude toward the internet and consumer's demographics. *Journal of business ethics*, 95, 373-391.

Romani, S. (2006). Price misleading advertising: effects on trustworthiness toward the source of information and willingness to buy. *Journal of Product & Brand Management*, 15(2), 130-138.

Romaniuk, J., & Nenycz-Thiel, M. (2013). Behavioral brand loyalty and consumer brand associations. *Journal of Business Research*, 66(1), 67-72.

Salehi, M. (2012). Consumer buying behavior towards online shopping stores in Malaysia. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 2(1), 393-403.

Seele, P., Dierksmeier, C., Hofstetter, R., & Schultz, M. D. (2021). Mapping the ethicality of algorithmic pricing: A review of dynamic and personalized pricing. *Journal of Business Ethics*, 170, 697-719.

Shavitt, S., & Cho, H. (2016). Culture and consumer behavior: the role of horizontal and vertical cultural factors. *Current opinion in psychology*, 8, 149-154.

Simon, H. A. (1979). Rational decision making in business organizations. The American economic review, 69(4), 493-513.

Singh, G. (2019). A review of factors affecting digital payments and adoption behaviour for mobile e-wallets. *International Journal of Research in Management & Business Studies*, 6(4), 89-96.

Shahid, N. U., & Sheikh, N. J. (2021). Impact of big data on innovation, competitive advantage, productivity, and decision making: literature review. *Open Journal of Business and Management*, 9(02), 586.

Sheth, J. (2020). Impact of Covid-19 on consumer behavior: Will the old habits return or die?. *Journal of business research*, 117, 280-283.

Soydan, S. (2022). Pandemi (Covid-19) sonrası tüketici davranışlarındaki değişim ile ilgili bir derleme çalışması. *Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(18), 1-15.

Sun, Y., Yang, C., Shen, X. L., & Wang, N. (2020). When digitalized customers meet digitalized services: A digitalized social cognitive perspective of omnichannel service usage. *International Journal of Information Management*, 54, 102200.

Süle, M. (2012). Can conscious consumption be learned? The role of Hungarian consumer protection education in becoming conscious consumers. *International journal of consumer studies*, 36(2), 211-220.

Szmigin, I., Carrigan, M., & McEachern, M. G. (2009). The conscious consumer: taking a flexible approach to ethical behaviour. *International Journal of Consumer Studies*, 33(2), 224-231.

Tafesse, W., & Wien, A. (2018). Using message strategy to drive consumer behavioral engagement on social media. *Journal of Consumer Marketing*, 35(3), 241-253.

Tan, M. F., & Çolakoğlu, E. (2021). Marka Tatmini, Güveni ve Sadakati Arasındaki İlişkinin Sosyal Medya İletişimi Kapsamında İncelenmesi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 20(2), 574-590.

Tawalbeh, L. A., Muheidat, F., Tawalbeh, M., & Quwaider, M. (2020). IoT Privacy and security: Challenges and solutions. *Applied Sciences*, 10(12), 4102.

Temizkan, V., Güven, E. Ö., Yılmazer, A., & Andsoy, C. (2021). Covid-19 ile gerçekleşen tüketici davranişlari ve eğilimlerine yönelik bir araştirma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(79), 1311-1327.

Trudel, R. (2019). Sustainable consumer behavior. *Consumer psychology review*, 2(1), 85-96.

Tversky, A., & Kahneman, D. (1974). Judgment under Uncertainty: Heuristics and Biases: Biases in judgments reveal some heuristics of thinking under uncertainty. *Science*, 185(4157), 1124-1131.

Uygun, M., Özçifçi, V., & Divanoğlu, S. U. (2011). Tüketicilerin online alışveriş davranışını etkileyen faktörler. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 373-385.

Van Riel, A. C., Lemmink, J., & Ouwersloot, H. (2004). High-technology service innovation success: a decision-making perspective. *Journal of Product Innovation Management*, 21(5), 348-359.

Visentin, M., Pizzi, G., & Pichierri, M. (2019). Fake news, real problems for brands: The impact of content truthfulness and source credibility on consumers' behavioral intentions toward the advertised brands. *Journal of Interactive Marketing*, 45(1), 99-112.

Voicu, M. C., Sîrghi, N., & Toth, D. M. M. (2023). Consumers' experience and satisfaction using augmented reality apps in E-shopping: New empirical evidence. *Applied Sciences*, 13(17), 9596.

Waari, D., Bonuke, R., & Kosgei, D. (2018). Loyalty programs benefits and customer loyalty: The mediating role of customer satisfaction. *International Journal of Commerce and Management*, 6(4), 726-737.

Wibowo, A., Chen, S. C., Wiangin, U., Ma, Y., & Ruangkanjanases, A. (2020). Customer behavior as an outcome of social media marketing: The role of social media marketing activity and customer experience. *Sustainability*, 13(1), 189.

Wood, S. L., & Moreau, C. P. (2006). From fear to loathing? How emotion influences the evaluation and early use of innovations. *Journal of Marketing*, 70(3), 44-57.

Wood, W., & Neal, D. T. (2009). The habitual consumer. *Journal of Consumer Psychology*, 19(4), 579-592.

Xu, Y., Goedegebuure, R., & Van der Heijden, B. (2007). Customer perception, customer satisfaction, and customer loyalty within Chinese securities business: towards a mediation model for predicting customer behavior. *Journal of relationship marketing*, 5(4), 79-104.

Yakut, E. (2022). Effects of technological innovations on consumer behavior: Marketing 4.0 perspective. In Industry 4.0 and Global Businesses: A Multidisciplinary Investigation (pp. 55-68). Emerald Publishing Limited.

Zhou, K. Z., Brown, J. R., & Dev, C. S. (2009). Market orientation, competitive advantage, and performance: A demand-based perspective. *Journal of business research*, 62(11), 1063-1070.

KAYNAKÇA

Ajzen, I. (2008). Consumer Attitudes and Behavior. Haugtvedt, C. P., Herr, P. M. and Cardes, F. R. (Eds.), Handbook of Consumer Psychology 525-(pp.525-548). New York: Lawrence Erlbaum Associates. Cons

Andersone, L. ve Sarkane-Gaile, E. (2008). Influence of Factors on Consumer Behavior. *5th International Scientific Conference Business and Management*. 331-337.

Anderson, L. M. ve Taylor, R. L. (1995). McCarthy's 4Ps: Timeworn or Time-Tested? *Journal of Marketing Theory and Practice*, 3(3), 1–9. doi:10.1080/10696679.1995.11501691

Arib, N. A., Mustari, M. ve Hasan, M. (2023). Influence Marketing Mix and Behavior Entrepreneurship Against Sales Volume (Study Case Food City Courtyard of the Grand Mosque in the Soppeng District). *Journal of Economics Entrepreneurship Management Business and Accounting* 1(2), 103-114.

Arslan, M. (2023). Tüketici Davranışları. Erişim adresi: https://birecik.harran.edu.tr/assets

Bennett, A. R. (1997). The Five Vs - a Buyer's Perspective of The Marketing Mix. *Marketing Intelligence & Planning*, 15(3), 151–156. doi:10.1108/0263450971016595

Constantinides, E. (2006). The Marketing Mix Revisited: Towards the 21st Century Marketing. *Journal of Marketing Management*, 22(3), 407-438. DOI:10.1362/026725706776861190

Çabuk, S. ve Yağcı, M. İ. (2007). *Pazarlamaya Çağdaş Yaklaşım* (2. Baskı). Adana: Nobel Kitabevi.

Çalışır, G. (2014). Construction, Presentation and Consumption of Individualism in Social Media. *Journal of Media Critiques [JMC]*. 86-94. doi: 10.17349/jmc114306

Darmawan, D. and Grenier, E. (2021). Competitive Advantage and Service Marketing Mix. *Journal of Social Science Studies*, 1(2), 75 – 80.

Dewi, F.M., Sulivyo, L. ve Listiawati (2022). Influence of Consumer Behavior and Marketing Mix on Product Purchasing Decisions. *Aptisi Transactions on Management (ATM)*, 6(2), 151-157. DOI : https://doi.org/10.33050/atm.v6i2.1737

Durmaz, Y. (2011). *Tüketici Davranışı*. (2. Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık

Durmaz, Y., Oruç Bahar, R. ve Kurtlar, M. (2011). Kişisel Faktörlerin Tüketici Satın Alma Davranışlarına Etkisi Üzerine Bir Araştırma. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi Journal of Academic Approaches*, 2(1), 114-133.

Ellitan, L. (2021). The Role of Marketing Mix in Building Customer Satisfaction and Loyalty: A Theoretical Study. *International Journal of Research*, 8(12), 118-129.

Gajjar, N. B. (2013). Factors Affecting Consumer Behavior. *Humanities and Social Sciences*, 1(2), 10-15. (IJRHS) ISSN: 2320 -771X

Gilaninia, S., Taleghani, M. ve Azizi, N. (2013) Marketing Mix and Consumer Behavior. *Kuwait Chapter of Arabian Journal of Business and Management Review*, 2(12), 53-58.

Goi, C. L. (2009). A Review of Marketing Mix: 4Ps or More? *International Journal of Marketing Studies*, 1(1), 1-15.

Hanaysha, J. R., Skaşkh, M. E. ve Alzoub, H. M. (2021). Importance of Marketing Mix Elements in Determining Consumer Purchase Decision in The Retail Market. *International Journal of Service Science Management Engineering and Technology,* 12(6), 56-72 DOI:10.4018/IJSSMET.2021110104

Hashim, E., Ramli, N., Mahdinezhad, M. and Zulkifli, N. (2017). 4P Marketing & Housewives' Expenditure: Multiple Regression Model. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences,* 6(12), 810-820. DOI:10.6007/IJARBSS/v6-i12/2562

Hassan, M., Ramish, M. S., Zakai, S. N., Dilshad, W. B. ve Qureshi, M. A. (2022). A Review of Marketing Mix and Consumers Behavior. *Periodicals of Social Sciences*, 2(2), 141-149.

Hosaini, A. ve Rojhe, K.C. (2020). Review Paper on Factors İnfluencing Consumer Behavior. *Test En-gineering and Management*, 83, 7059–7066.

İsoraite, M. (2016). Marketing Mix Theoretical *Aspects. International Journal of Research – GRANTHAALAYAH*, 4(6), 25-37. DOI: https://doi.org/10.29121/granthaalayah.v4.i6.2016.2633

Keskin, S. ve Baş, M. (2015). Sosyal Medyanın Tüketici Davranışları Üzerine Etkisinin Belirlenmesi. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 17(3), 51-59.

Khan, M. T. (2014). The Concept of 'Marketing Mix' and its Elements (A Conceptual Review Paper). *International Journal of Information, Business and Management*, 6(2), 95-107.

Khaniwale, M. (2015). Consumer Buying Behavior. *International Journal of Innovation and Scientific Research*, 14(2), 278-286.

Khayru, R.K. and F. Issalillah. (2021). Study on Consumer Behavior and Purchase of Herbal Medicine Based on The Marketing Mix. *Journal of Marketing and Business Research*, 1(1), 1-14.

Korkmaz, S., Eser, Z., Öztürk, S. A. ve Işın, F. B. (2009). *Pazarlama*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Koçgar, M. E. (2013). *Tüketici Davranışlarını Etkileyen Faktörler ve Kültür: Eskişehir'de Kültürün Tüketim Tercihleri Üzerine Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Leblebci Koçer, L. (2021). Tüketici Davranışını Etkileyen Faktörler. Karaman D. (Ed.), *Tüketici Davranışları -I- Güncek Akademik Çalışmalar.* (s. 1-40). Konya: Eğitim Yayıevi.

Morel, M. ve Kwakye, F. (2012). *Green Marketing: Consumers' Attitudes Towards Eco-Friendly Products and Purchase İntention in The Fast Moving Consumer Goods (FMCG) Sector*. Master Thesis, Umea School of Business.

Mucuk, İ. (2009). *Pazarlama İlkeleri*. (17. Baskı). İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Odabaşı, Y. Ve Barış, G. (2018). *Tüketici Davranışı* (18. Baskı). İstanbul: MediaCat Akademi

Özdemir, Ş. (2019). Tüketici Davranışlarının Analizi. Torlak, Ö. Ve Özmen, M. (Ed.), *Pazarlama ilkeleri* içinde (s. 50-67). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını. Erişim adresi: https://ets.anadolu.edu.tr/

Qazzafi, S. (2020). Factor Affecting Consumer Buying Behavior: A Conceptual Study. *International Journal For Scientific Research Development*, 8(2), 1205-1208.

Pheng Low, S. and Tan, M. C. S. (1995). A Convergence of Western Marketing Mix Concepts and Oriental Strategic Thinking. *Marketing Intelligence & Planning*, 13(2), 36–46. doi:10.1108/02634509510083491

Pogorelova, E. V., Yakhneeva, İ. V., Agafonova, A. N. and Prokubovskaya, A. O. (2016). Marketing Mix for E-commerce. *INTERNATIONAL JOURNAL OF ENVIRONMENTAL & SCIENCE EDUCATION*, 11(14), 6744-6759.

Ramli, N., Marikan, D. A. A., Karim, N. A. A., Haşim, E. (2015). The İnfluence of 4P Marketing on Housewives' Spending Patterns in Malaysia. *Malaysian Journal of Society and Space,* 11(7), 16-124. DOI: 10.18196/mb.11295

Ramya, N. ve Mohamed Ali, S. A. (2016). Factors Affecting Consumer Buying Behavior. *International Journal of Applied Research*, 2(10), 76-80.

Rani, P. (2014). Factors Influencing Consumer Behaviour. *Int.J. Curr.Res.Aca.Rev*, 2(9), 52-61.

Rezwan, M. and Khan, S. M. (2014). Impact of Service Marketing Mixes on Customer Perception: A Study on Eastern Bank Limited, Bangladesh. *International Journal of Business and Management,* 6(34), 164-172.

Riaz, W. and Tanveer, A. (2012). Marketing Mix, Not Branding. *Asian Journal of Business and Management Sciences*, 1(11), 43-52.

Riyadi, A. ve Rangkuti, S. (2016). The Influence of Marketing Mix and Customer Purchasing Decision Process on Customer Satisfaction. *Conference: Asia Tourism Forum 2016 - the 12th Biennial Conference of Hospitality and Tourism Industry in Asia*, 518-524. DOI:10.2991/atf-16.2016.82

Singh, M. (2012). Marketing Mix of 4P'S for Competitive Advantage. *Journal of Business and Management (IOSRJBM),* 3(6), 40-45.

Sirajuddin, R. S. B., Senathirajah, A. R. B. S., Haque, R. and Isa, A. M. M. (2023) Marketing Mix Influence on Consumer Buying Behavior: A Case Study on the Cosmetics Industry Intern. *Journal of Profess. Bus. Review*, 8,(5), 1-21.

Solomon, M. R. (2020). *Tüketici Davranışları* (11.Baskı). (N. Parıltı ve E. A. Ergin, Çev.). Ankara: Nobel Yayınları No. 40340.

Şahin, G. ve Akballı, E. E. (2019). Tüketici Davranışlarını Etkileyen Faktörler ve Yöntem Analizi. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 1(1), 43-85.

Thabit H. T. and Raewf, M. B. (2018). The Evaluation of Marketing Mix Elements: A Case Study. *International Journal of Social Sciences & Educational Studies*, 4(4), 100-109.

Torlak, Ö. (2019). *Pazarlama Karması ve Pazarlama Kararları.* Torlak, Ö. Ve Özmen, M. (Ed.), Pazarlama ilkeleri içinde (s. 109-137). Erişim adresi: https://ets.anadolu.edu.tr/

Widyastuti, A. N., Pujiharto, Tubastuvi, N. ve Santoso, S. B. (2020). The Effect of Marketing Mix on Purchase Decisions (Study on Minimarket Consumers With Campus Brands in The Banyumas Regency). *Jurnal Manajemen Bisnis*, 11(2), 163-176.

Zukin, S. and Maguire, J. S. (2004). Consumers and Consumption. *Annual Review of Sociology*, 30(1), 173–197. doi:10.1146/annurev.soc.30.012703.110553

KAYNAKÇA

Aldin, L. ve Cesare, S. (2011). A Literature Review On Business Process Modelling: New Frontiers Of Reusability. *Enterprise Information Systems,* 5(3), 359–383.

Assael, H. (1998). Co*nsumer Behavior And Marketing Action.* Cincinnati: South-Western College Publishing.

Bayır, T. (2021). Tüketicinin Kara Kutusunu Anlamak: Geleneksele Karşı Nöropazarlama Araştırma Yöntemleri. *Journal of History School*, 5(2), 1401-1422.

Biscaia, R., Correia, A., Rosado, A. F., Ross, S. D. ve Maroco, J. (2013). Sport Sponsorship: The Relationship Between Team Loyalty, Sponsorship Awareness, Attitude Toward The Sponsor, And Purchase İntentions. *Journal of Sport Management,* 27(4), 288-302.

Blackwell, R. D., Miniard, P. W. ve Engle, J. F. (2005). *Consumer Behavior.* Cincinnati:South-Western College Publishing.

Blythe, J. (2013). *Consumer Behaviour.* SAGE Publication.

Boivie, S., Graffin, S. D. ve Gentry, R. J. (2016). Understanding The Direction, Magnitude, And Joint Effects Of Reputation When Multiple Actors' Reputations Collide. *Academy of Management Journal,* 59(1), 188-206.

Clow, E. K. ve Baack, D. (2016). *Integrated Advertising, Promotion, and Marketing Communications.* Pearson Education: Seventh Edition.

Çubukcu, M. İ. (1999). Küreselleşme Süreci İçinde Tüketim Toplumu Tüketim Kültürü. Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Darley, W.K., Blankson, C. ve Luethge, D.J. (2010), Toward An İntegrated Framework For Online Consumer Behavior And Decision Making Process: A Review. *Psychology and Marketing,* 27(2), 94-116.

Fransen M.L., Verlegh, P.W.J., Kirmani, A. ve Smit. E. G. (2015). A Typology Of Consumer Strategies For Resisting Advertising, And A Review Of Mechanisms For Countering Them. *International Journal of Advertising,* 34(1), 6–16.

Gerlevik, D. (2012). İnternet Üzerinden Alışverişin Tüketici Davranışı Üzerindeki Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Goldsmith, R.E. ve Clark R. A. (2008). An Analysis Of Factors Affecting Fashion Opinion Leadership And Fashion Opinion Seeking. *Journal of Fashion Marketing and Management*, 12(3),308–22.

Hennig-Thurau, T., Gwinner, K.P., Walsh, G. ve Gremler. D.D. (2004). Electronic Word-Of-Mouth Via Consumer- Opinion Platforms: What Motivates Consumers To Articulate Themselves On The İnternet? *Journal of Interactive Marketing*, 18(1), 38– 52.

Hawkins, D. I., Best, R. J. ve Coney, K. A. (2003). *Consumer Behavior: Building Market- İng Strategy.* Boston: McGraw-Hill/Irwin.

Howard J.A. ve Sheth J.N. (1969). *The Theory Of Buyer Behavior.* New York: John Wiley and Sons.

İslamoğlu, A. H. (2020). *Pazarlama Yönetimi (Stratejik Yaklaşım).* İstanbul: Beta Basım.

Koç, E. (2015). *Tüketici Davranışı ve Pazarlama Stratejileri.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Kotler P. ve Armstrong. G. (2018). *Pazarlama İlkeleri.* (çev. A. E. Gegez). İstanbul: Beta Yayınları.

Kotler, P. ve Keller, L.K. (2016). *Marketing Management.* Pearson Education. Fifteenth Edition.

Lee, S.M. ve Lee, D.H. (2020). Untact: A New Customer Service Strategy İn The Digital Age. *Service Business,* 14(3), 1–22.

Mucuk, İ. (2014). *Pazarlama İlkeleri.* İstanbul: Türkmen Kitapevi.

Nagy, A., Molnár, D. ve Szikszai-Németh, K. (2018). Current Challenges of Personal Branding. *International Journal of Engineering and Management Sciences*, 3(4), 485-494.

Nicosia, F.M. ve Robert, W. (1976). Consumer Behavior Toward Sociology of Consumption. *Journal of Consumer Research,* 5(4), 121-133.

Prasad, R.K. ve Jha, K. M. (2014). Consumer Buying Decision Models: A Descriptive Study. *Innovative Space of Scientific Research Journals,* 6(3), 335-351.

Schıffman, L. ve Kanuk, L. (2000). *Consumer Behavior.* London:Prentice Hall.

Sternthal, B. ve Craig, C. S. (1982). *Consumer Behavior: An Information Processing Perspective.* New Jersey: Prentice Hall, Inc.

Sproles, G.B. ve Kendall, E. (1986). A Methodology for Profiling Consumers Decision Making Styles. *Journal of Consumer Affairs,* 20(2), 267.

Solomon, M., Bamossy, G. ve Askegaard, S. (2002). *Consumer Behavior: A European Perspective.* New Jersey: Pearson Prentice Hall.

Solomon, M. (2020). Tüketici Davranışları Satın Alma Sahip Olma ve Varoluş. (çev. N. Parıltı, E. A. Ergin).

Ankara: Nobel Yayıncılık.

Silverman, G. (2001). *The Secrets of Word-of-Mouth Marketing.* Usa: Amacom.

Torlak, Ö. ve Altunışık, R. (2009). *Pazarlama Stratejileri, Yönetsel Bir Yaklaşım.* İstanbul: Beta Basım.

Odabaşı, Y. ve Barış, G. (2013). *Tüketici Davranışı.* İstanbul: Kapital Medya Hizmetleri.

Wolkers, K.O. ve Walter, N. (2021). Silence is Silver, But Speech is Golden: İntelligent Voice Assistants And Their İmpact on A Brand's Customer Decision Journey With A Special Focus on Trust And Convenience – A Qualitative Consumer Analysis in The Netherlands. *Brand Management,* 18(3), 7–31.

Zaki, M. (2019). Digital Transformation: Harnessing Digital Technologies For The Next Generation Of Services. *Journal Services Marketing*, 33(4), 429–435.

Zaltman,G., Pinson, C.A. ve Agelman, R. (1973). *Methodology and Consumer Research*. New York: Holt Rinehart and Winston.

Kaynakça

Akbaş, Hacı ve Kırkbir, Fazıl (2015). Hazır Giyim Sektörüne Yönelik Reklam İçerikli Kısa Mesajların (SMS) Tüketici Satın Alma Karar Sürecine Etkisinin Araştırılması: Karadeniz Teknik Üniversitesi Öğrencileri İle Bir Uygulama.*KTÜ SBE Sosyal Bilimler Dergisi*, 9, 95-116.

Akın Acuner, Ş. (2021).Tüketici satın alma karar sürecinde toplumsal cinsiyet rollerinin etkisi: x, y ve z kuşakları açısından karşılaştırmalı bir analiz. Doktora Tezi, Avrasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aslan, E. (2023). Çevrim İçi Yöresel Yiyecek-İçecek Tercihindeki Motivasyon Unsurlarının Satın Alma Karar Sürecine Olan Etkisinin Genişletilmiş Teknoloji Kabul Modeline Göre İncelenmesi, Doktora Tezi, Balıkesir, Balıkesir Üniversitesi.

Atasoy, A. ve Maşrap, A. (2019). Deneyimsel pazarlama unsurlarının, müşteri deneyimi ve tüketici algısı bağlamında müşteri memnuniyetine ve sadakatine etkisi: Alışveriş merkezlerinde bir araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 11(3), 2140-2159.

Bray, J. P. (2008). *CunsomerBehaviorTheory: ApprochesandModels.* DiscusionPaper. Unpublished, https://eprints.bournemouth.ac.uk/10107/1/Consumer_Behaviour_Theory_-_Approaches_&_Models.pdf

Butler, P. & Peppard, J. (1998). Consumer Purchasing on the Internet: ProcessesandProspects, *European Management Journal,* 16(5), 600-610.

Dağ, K. (2020). *Tüketici Davranış Modelleri ve Satın Alma Aşamaları,* İçinde I. Y. Durmaz (Editör), *Tüketici Davranışları,* (1-22). Ankara: Nobel Yasyıncılık.

Diyarbakırlıoğlu, İ. (2019). İnternetin ve İnternet Reklamlarının Tüketici Satın Alma Karar Sürecine Etkisi Adıyaman'daki Kamu Çalışanı Üzerinde Elektronik Eşya Alanında Bir Uygulama, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep.

Erciş, A., Ünal, S., ve Can, P. (2007). Yaşam tarzlarininsatin alma karar süreci üzerindeki rolü. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *21*(2), 281-311.

Fırat, A.,ve Azmak, E. (2007). Satınalma Karar Sürecinde Beyaz Eşya Kullanıcılarının Marka Bağlılığı. K*aramanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, *2007*(2), 251-264.

Gülay, G. (2023). *Satın Alma Karar Verme Sürecinde Bilgiye Ulaşma Aracı Olarak Sosyal Medya*, Manisa, Turkuaz Akademik Yayınları.

Hanaysha, J. R. (2022). Impact of socialmediamarketingfeatures on consumer'spurchasedecision in thefast-foodindustry: Brandtrust as a mediator. *International Journal of Information Management Data Insights*, *2*(2), 100102.

Haugtvedt, C P., Herr, P M. andKardes, F R. (2008). *Handbook of Consumer Psychology*. NewYork: Taylor & Francis Group, LLC.

Hewag, W. ve Mafhuhansi T. (2019). İmpact of Social Media Characteristics on Consumer BuyingDecisionProcess in Western Province, Sri Lanka, *Global Journal of Management andBusinessResearch,* 19(2), 1-5.

Karaman, D. (2021). Tüketici Satın Alma Karar Sürecinde Etkili Olan Duygular ve Nedenlerin Kuşaklar Kapsamında Değerlendirilmesi, *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 45,107-119.

Kılıç, S. ve Göksel, A. (2004). Tüketici Davranışları: İndirim Kartlarının Tüketici Satın Alma Karar Süreci Üzerindeki Etkisine Dair Ampirik Bir Çalışma, *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 6(2), 147-163.

Kitapçı O. Ve Dörtyol İ. T. (2009). Tüketici Satın Alma Karar Sürecinde Aile Bireylerinin Etkileri: Kadının Rolü, *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(2),331-348.

Kitapçı, O. ve Dörtyol, İ. T. (2009). Tüketici Satın Alma Karar Sürecinde Aile Bireylerinin Etkileri: Kadının Değişen Rolü Sivas İlinde Bir Uygulama*, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 18(2), 331-348.

Kotler, P., Armstrong, G., Saunders, J. andWong, V. (1999). *Principles of Marketing* (2.nd Ed). London: PerenticeHall Europe.

Marangoz, M. (2006). Tüketicilerin Marka Fonksiyonu Algilamalari İle Satin Alma SonrasiDavranişlariArasindaki İlişki. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *21*(2), 107-128.

Miklosik, A. (2015). ChangeInPurchasingDecision-MakingProcess Of ConsumersInTheDıgıtalEra, *EuropenJournal of ScienceandTheology,* 11(6), 167-176.

Müderrrisoğlu, F. (2009). Tüketici satın alma kararını etkileyenfaktörler ve ailede satın alma kararınınverilmesi: pilot bir araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi

Özcan, S. O. (2010). İnternet pazarlama faaliyetlerinde tüketici satın alma karar süreci. *Journal of Internet Applications and Management*, *1*(2), 29-39.

Özen, F. (2018). Tüketici Satın Alma Karar Sürecinde Ambalajın Yeri ve Önemi, *International JournalEntrepreneurshipand Management Inquiries*, 2(3), 139-151.

Özsungur, F. (2017). Bilişsel yönü ile tüketici satın alma karar süreci ve global sınıflar teorisi. *Uluslararası Ekonomi İşletme ve Politika Dergisi*, *1*(2), 117-148.

Öztürk, S. A. ve Ersoy Arca, F. (2019). Küresel pazarlama. T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2821, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1779.

Parlak, F. (2010). *Sosyal Medya ve Tüketici Satın Alma Karar Sürecine Etkileri: Nitel Bir Uygulama*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi.

Rızaoğlu, B. (2016). *Turizm pazarlaması*. Ankara, Detay yayıncılık.

Salem, M. Z. (2018). Effects of perfumepackaging on Basquefemaleconsumerspurchasedecision in Spain. *Management Decision*, *56*(8), 1748-1768.

Süreci, T. K. (2014). *Tüketici Karar Süreci,* Ankara, M.E.B.

Yanar, K.,& Yılmaz, K. G. (2017). Sosyal medyanın satın alma öncesi ve sonrası tüketici davranışına etkisi üzerine bir araştırma. *Yönetim, Ekonomi ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, *1*(2), 24-40.

Yıldırım, Y. (2016). Tüketicinin satın alma karar sürecinde bilgi kaynakları ve güvenirlikleri: referans grubu olarak yakın çevrenin etkisinin incelenmesi. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, *7*(1), 214-231.

KAYNAKLAR

Al-Hazmi, N. (2021). The Impact of Customer Relationship Management on Customer Retention in Travel and Tourism Organizations. Management Science Letters*, 11*(1), 247-252.

Antonova, O. (2019). Three Ways to Use ASMR-Technologies in Modern Advertising and Marketing.

Armutçu, B. (2022). *Geleneksel Pazarlamadan Dijital Pazarlamaya Geçiş Dijital Pazarlamanın Evrimi*: Dr. Barış ARMUTCU.

Bala, M., ve Verma, D. (2018). A Critical Review of Digital Marketing. M. Bala, D. Verma (2018). A Critical Review of Digital Marketing. International Journal of Management, IT & Engineering*, 8*(10), 321-339.

Balakrishnan, B. K., Dahnil, M. I., ve Yi, W. J. (2014). The İmpact of Social Media Marketing Medium Toward Purchase Intention and Brand Loyalty Among Generation Y. Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 148*, 177-185.

Bartholomew, M. (2017). *Adcreep: the Case Against Modern Marketing*: Stanford University Press.

Bassano, C., Barile, S., Piciocchi, P., Spohrer, J. C., Iandolo, F., ve Fisk, R. (2019). Storytelling About Places: Tourism Marketing in the Digital Age. Cities*, 87*, 10-20.

Belova, A. (2021). Storytelling in Advertising and Branding. Cognition, Communication, Discourse(22), 13-26.

Bhandari, R. S., ve Bansal, A. (2018). Impact of Search Engine Optimization as a Marketing Tool. Jindal Journal of Business Research*, 7*(1), 23-36.

Bhayani, S., ve Vachhani, N. V. (2014). Internet Marketing vs Traditional Marketing: a Comparative Analysis. FIIB Business Review*, 3*(3), 53-63.

Boozary, P. (2024). The Impact of Marketing Automation on Consumer Buying Behavior in the Digital Space Via Artificial Intelligence. Power System Technology*, 48*(1), 1008-1021.

Boudet, J., Gregg, B., Wong, J., ve Schuler, G. (2017). What Shoppers Really Want From Personalized Marketing. McKinsey & Company*, 23*.

Chachra, N., Savage, S., ve Voelker, G. M. (2015). *Affiliate Crookies: Characterizing Affiliate Marketing Abuse.* Paper presented at the Proceedings of the 2015 Internet Measurement Conference.

Chamberlin, L., ve Boks, C. (2018). Marketing Approaches for a Circular Economy: Using Design Frameworks to İnterpret Online Communications. Sustainability*, 10*(6), 2070.

Chandra, S., Verma, S., Lim, W. M., Kumar, S., ve Donthu, N. (2022). Personalization in Personalized Marketing: Trends and Ways Forward. Psychology & Marketing*, 39*(8), 1529-1562.

Charles Gibson, M. (2018). The Most Effective Digital Marketing Strategies & Approaches: a Review of Literature. International Journal of Scientific and Research Publications*, 8*(2).

Chattopadhyay, P. (2020). The Role of Affiliate Marketing in Digital Space: a Conceptual Approach. International Journal for Modern Trends in Science and Technology*, 6*(5), 53-59.

Chen, C.-Y., Shih, B.-Y., Chen, Z.-S., ve Chen, T.-H. (2011). The Exploration of Internet Marketing Strategy by Search Engine Optimization: a Critical Review and Comparison. African Journal of Business Management*, 5*(12), 4644-4649.

Chole, N., ve Dharmik, K. M. (2018). *Digital Marketing & Social Media.* Paper presented at the International Conference Business Remodelling: Exploring New Initiatives In Key Business Functions.

Das, S. (2021). *Search Engine Optimization and Marketing: a Recipe for Success in Digital Marketing*: Chapman and Hall/CRC.

Davis, H. (2006). *Search Engine Optimization*: " O'Reilly Media, Inc.".

Deepak, R. K. A., ve Jeyakumar, S. (2019). *Marketing Management*: Educreation Publishing.

Desai, V., ve Vidyapeeth, B. (2019). Digital Marketing: A Review. International Journal of Trend in Scientific Research and Development*, 5*(5), 196-200.

Deshwal, P. (2016). Online Advertising and Its Impact on Consumer Behavior. International Journal of Applied Research*, 2*(2), 200-204.

Erdmann, A., Arilla, R., ve Ponzoa, J. M. (2022). Search Engine Optimization: The Long-Term Strategy of Keyword Choice. Journal of business research*, 144*, 650-662.

Erkin, G., ve Muborak, R. (2022). Modern Marketing Concept. Web of Scientist: International Scientific Research Journal*, 3*(8), 60-66.

Felix, E. (2015). Marketing Challenges of Satisfying Consumers Changing Expectations and Preferences in a Competitive Market. International Journal of Marketing Studies*, 7*(5), 41.

Felix, R., Rauschnabel, P. A., ve Hinsch, C. (2017). Elements of Strategic Social Media Marketing: a Holistic Framework. Journal of business research*, 70*, 118-126.

Fernandes, M. S. d. M. R. (2019). *The Power of Stories to Connect With Customers: Digital Storytelling as a Communication Marketing Tool to Engage With Millennials And İts İmpact on the Creation of Value for Firms*.

Ghosal, D. I., Prasad, B., ve Behera, M. (2020). Impact of Affiliate Marketing on e-Buying Behavior of Millennial–a TAM Based Approach With Text Analysis. Available at SSRN 3638929.

Göbel, S., Salvatore, L., ve Konrad, R. (2008). *Storytec: a Digital Storytelling Platform for The Authoring and Experiencing of Interactive And Non-Linear Stories*. Paper presented at the 2008 International Conference on Automated Solutions for Cross Media Content and Multi-Channel Distribution.

Grewal, D., ve Levy, M. (2022). *Marketing*: McGraw-Hill.

Gujar, V. (2024). New Age Marketing: AI Personalization Strategies in Digital World. IARJSET International Advanced Research Journal in Science, Engineering and Technology*, 11*(3).

Güvener, H., ve Ayhan, E. (2023). Türkiye'de Örgütsel İletişim ve Kurumsal Çevre Politikaları Alanlarında Yapılmış Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi.

Han, Y., Kim, H.-g., ve Lan, T. (2022). The Impact of Multimedia Video Marketing on Consumer Psychology and Behavior. Mobile Information Systems*, 2022*.

Hemker, S., Herrando, C., ve Constantinides, E. (2021). The Transformation of Data Marketing: How an Ethical Lens on Consumer Data Collection Shapes the Future of Marketing. Sustainability*, 13*(20), 11208.

Ho, J., Pang, C., ve Choy, C. (2020). Content Marketing Capability Building: a Conceptual Framework. Journal of Research in Interactive Marketing*, 14*(1), 133-151.

Hudak, M., Kianičková, E., ve Madleňák, R. (2017). The Importance of e-Mail Marketing in e-Commerce. Procedia engineering*, 192*, 342-347.

Jain, E., ve Yadav, A. (2017). Marketing and Technology: Role of Technology in Modern Marketing. IOSR Journal of Business and Management*, 19*(5), 49-53.

Järvinen, J., ve Taiminen, H. (2016). Harnessing Marketing Automation for B2B Content Marketing. Industrial marketing management*, 54*, 164-175.

Jefferson, S., ve Tanton, S. (2015). *Valuable Content Marketing: How to Make Quality Content Your Key to Success*: Kogan page publishers.

Jefkins, F. (2012). *Modern Marketing Communications*: Springer Science & Business Media.

Kähönen, S. (2020). A Case Study: Marketing Automation in Digital Multi-Channel Customer Experience Management.

Kayumovich, K. O., ve Kamalovna, S. F. (2019). Social Media-Marketing-a Forceful Tool for Tourism Industry. European science(7 (49)), 41-43.

Khan, S. W., Geng, H., Larsari, V. N., ve Sain, Z. H. (2023). Understanding the Role of Social Media in Modern Marketing Communications. International Journal of Marketing and Digital Creative*, 1*(2), 29-41.

Kim, H.-J., Park, S.-Y., ve Park, H.-Y. (2018). A Study on the Effect of Storytelling Marketing on Brand Image and Brand Attitude. The Journal of Economics, Marketing and Management*, 6*(4), 1-16.

Koçer, S., ve Yılmaz, A. (2019). İnternet Reklamları Yapım Süreci: Google Reklamları Üzerine Bir İnceleme. Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesi Araştırma Dergisi(13), 10-37.

Körner, A. (2023). Roadmap to Marketing Automation. In *Marketing and Sales Automation: Basics, Implementation, and Applications* (pp. 19-35): Springer.

Köse, U., ve Sert, S. (2017). Improving Content Marketing Processes With the Approaches by Artificial Intelligence. arXiv preprint arXiv:1704.02114.

Kuberappa, Y. V., ve Kumar, A. H. (2016). Comparative Assessment of Digital and Traditional Marketing Approaches. Biology, Engineering, Medicine and Science Reports*, 2*(2), 71-74.

Kumar, V., Choi, J. B., ve Greene, M. (2017). Synergistic Effects of Social Media and Traditional Marketing on Brand Sales: Capturing the Time-Varying Effects. Journal of the Academy of marketing Science*, 45*, 268-288.

Lambrecht, A., ve Tucker, C. (2013). When Does Retargeting Work? Information Specificity in Online Advertising. Journal of Marketing research*, 50*(5), 561-576.

Lewnes, A., ve Keller, K. (2019). *10 Principles of Modern Marketing*: MIT Sloan Management Review.

Liberko, I., Bednárová, L., Dúbravská, M., ve Pacana, A. (2014). Marketing Audit and Possibilities of Forecasting. Modern Management Review*, 19*(21), 4.

Lukito, R. B., Lukito, C., ve Arifin, D. (2015). Implementation Techniques of Search Engine Optimization in Marketing Strategies Through the Internet. Journal of Computer Science*, 11*(1), 1.

Lundqvist, A., Liljander, V., Gummerus, J., ve Van Riel, A. (2013). The Impact of Storytelling on the Consumer Brand Experience: the Case of a Firm-Originated Story. Journal of brand management*, 20*, 283-297.

Mamiev, A. (2022). Modern Advertising and Promotion Methods.

Marciniak, R., ve Budnarowska, C. (2009). Marketing Approaches to Pop up Stores: an Exploration of Social Networking.

Marks, T., ve Le, A. (2017). Increasing Article Findability Online: The Four Cs of Search Engine Optimization. Law Libr. J*., 109*, 83.

Marlina, N. C., Indiarma, V., Muzni, N., ve Yuliati, Y. (2023). Digital Storytelling on Marketing Communication of a Tourism Product: A Trend or a Necessary for Indonesian Buyer? Journal of Madani Society*, 2*(3), 180-187.

Marshall, G. W., ve Johnston, M. W. (2019). *Marketing Management*: McGraw-Hill.

Mero, J., Tarkiainen, A., ve Tobon, J. (2020). Effectual and Causal Reasoning in The Adoption of Marketing Automation. Industrial marketing management*, 86*, 212-222.

Moin, S. (2020). *Brand Storytelling in the Digital Age: Theories, Practice and Application*: Springer.

Moore, B. (2021). *Effect of Digital Advertising on Website Traffic at a Kentucky Comprehensive Regional University.* Eastern Kentucky University,

Mowat, J. (2021). *Video Marketing: Create Engaging Video Campaigns to Drive Brand Growth and Sales*: Kogan Page Publishers.

Muhamim, A. (2017). *Analisis Strategi Affiliate Marketing Terhadap Tingkat Penjualan Dalam Perspektif Ekonomi Islam (Studi Pada Butik Zoya Cabang Kedaton Bandar Lampung).* IAIN Raden Intan Lampung,

Musayeva, S. (2022). Description of Modern Marketing Research Methods in the Market Economy. Science and innovation*, 1*(A5), 33-38.

Nguyen, T. T. L., ve Mai, T. T. T. (2023). The Impact of Customer Behavior on Marketing Automation in e-Commerce Industry.

Norouzi, A. (2017). An Integrated Survey in Affiliate Marketing Network. PressAcademia Procedia*, 5*(1), 299-309.

Nosrati, M., Karimi, R., Mohammadi, M., ve Malekian, K. (2013). Internet Marketing or Modern Advertising! How? Why. International Journal of economy, management and social sciences*, 2*(3), 56-63.

Nuara, A., Trovò, F., Gatti, N., ve Restelli, M. (2022). Online Joint Bid/Daily Budget Optimization of Internet Advertising Campaigns. Artificial Intelligence*, 305*, 103663.

Ovchinnikova, T., Khorev, A., Bezrukova, T., Salikov, Y., ve Byhonova, N. (2015). Innovation Manifestations of Competition in Contemporary Concept of Marketing. Mediterranean Journal of Social Sciences*, 6*(36), 53-58.

Qian, L. (2021). *Analysis Of Short Video Marketing Strategy Under The Background Of Social E-Commerce.* Paper presented at the 2021 2nd International Conference on E-Commerce and Internet Technology (ECIT).

Rae, T. (2016). *The Effect of Marketing Automation on Customer Experience.*

Rahman, F. (2022). Praktik Affiliate Marketing Pada Platform E-commerce Dalam Tinjauan Hukum Ekonomi Syariah. Istidlal: Jurnal Ekonomi dan Hukum Islam*, 6*(1), 24-37.

Raji, M. A., Olodo, H. B., Oke, T. T., Addy, W. A., Ofodile, O. C., ve Oyewole, A. T. (2024). E-Commerce and Consumer Behavior: a Review of AI-Powered Personalization and Market Trends. GSC Advanced Research and Reviews, *18*(3), 066-077.

Rishi, B., ve Bandyopadhyay, S. (2018). *Contemporary Issues in Social Media Marketing*: Routledge.

Rodriguez, M. (2023). *Brand Storytelling: Put Customers at the Heart of Your Brand Story*: Kogan Page Publishers.

Rowley, J. (2008). Understanding Digital Content Marketing. Journal of marketing management, *24*(5-6), 517-540.

Rust, R. T. (2020). The Future of Marketing. International Journal of Research in Marketing, *37*(1), 15-26.

Sabbagh, F. (2018). Email Marketing: The Most Importants Advantages and Disadvantages. Global Journal of Management and Business Research, *18*(E6), 39-49.

Sahni, N. S., Wheeler, S. C., ve Chintagunta, P. (2018). Personalization in e mail Marketing: The Role of Noninformative Advertising Content. Marketing Science, *37*(2), 236-258.

Salehi, M., Mirzaei, H., Aghaei, M., ve Abyari, M. (2012). Dissimilarity of e-Marketing vs Traditional Marketing. International journal of academic research in business and social sciences, *2*(1), 510.

Scozzese, G., ve Granata, G. (2019). The Action of e-Branding and Content Marketing to İmprove Consumer Relationships. European Scientific Journal, *15*(1 (January 2019)), 58-72.

Sedej, T. (2019). The Role of Video Marketing in the Modern Business Environment: a View of Top Management of Smes. Journal for International Business and Entrepreneurship Development, *12*(1), 37-48.

Serrano-Malebran, J., ve Arenas-Gaitan, J. (2021). When Does Personalization Work on Social Media? a Posteriori Segmentation of Consumers. Multimedia Tools and Applications, *80*(30), 36509-36528.

Sethna, Z. (2023). Consumer Behaviour.

Shen, A. (2014). Recommendations as Personalized Marketing: Insights From Customer Experiences. Journal of Services Marketing, *28*(5), 414-427.

Silva, S. C., Corbo, L., Vlačić, B., ve Fernandes, M. (2023). Marketing Accountability and Marketing Automation: Evidence From Portugal. EuroMed Journal of Business, *18*(1), 145-164.

Soteriades, M. (2012). Tourism Destination Marketing: Approaches Improving Effectiveness and Efficiency. Journal of Hospitality and Tourism Technology, *3*(2), 107-120.

Spanjaard, D., Garlin, F., ve Mohammed, H. (2023). Tell Me a Story! Blending Digital Storytelling into Marketing Higher Education for Student Engagement. Journal of Marketing Education, *45*(2), 167-182.

Susur, M., ve Tamergencer, Z. (2021). Sosyal Medya Araçlarının Yaygın Kullanımın Pazarlamanın Dijitalleşmesi Üzerindeki Rolü. Elektronik Cumhuriyet İletişim Dergisi, *3*(1), 74-92.

Švajdová, L. (2019). Modern Marketing Communication in Tourism. Marketing, *4*(2).

Świeczak, W. (2012). Content Marketing as an Important Element of Marketing Strategy of Scientific Institutions. Prace Instytutu Lotnictwa(5 (226).

Świeczak, W. (2013). Marketing Automation Processes as a Way to İmprove Contemporary Marketing of a Company. Marketing Instytucji Naukowych i Badawczych, *3*, 71-84.

Szmigin, I., ve Piacentini, M. (2018). *Consumer Behaviour*: Oxford University Press.

Tan, A., ve Armutcu, B. (2020). Türkiye'de Dijital Politik Pazarlama. International Journal of Business and Economic Studies, *2*(1), 1-14.

Tong, S., Luo, X., ve Xu, B. (2020). Personalized Mobile Marketing Strategies. Journal of the Academy of marketing Science, *48*, 64-78.

Trudel, R. (2019). Sustainable Consumer Behavior. Consumer psychology review, *2*(1), 85-96.

Turow, J. (2018). The Development of the Modern Advertising Industry. In *The advertising handbook* (pp. 3-15): Routledge.

Väre, S. (2014). *Storytelling Advertising: A Visual Marketing Analysis.* Hanken School of Economics,

Varfan, M., ve Shima, A. (2008). Traditional Marketing vs. Internet Marketing. a Comparison. In: Mälardalens högskola.

Vidhya, V., Donthu, S., Veeran, L., Lakshmi, Y. S., ve Yadav, B. (2023). The Intersection of AI and Consumer Behavior: Predictive Models in Modern Marketing. Remittances Review*, 8*(4).

Vinerean, S. (2017). Content Marketing Strategy: Definition, Objectives and Tactics. Expert journal of marketing*, 5*(2), 92-98.

Vynogradova, O., Drokina, N., ve Darchuk, V. (2018). Perspectives of Online Affiliate Marketing for Ukrainian Enterprises. Молодий вчений(4 (1)), 111-119.

Wertenbroch, K. (2021). Marketing Automation: Marketing Utopia or Marketing Dystopia? NIM Marketing Intelligence Review*, 13*(1), 18-23.

Xiao, Y., Wang, L., ve Wang, P. (2019). *Research on the Influence of Content Features of Short Video Marketing on Consumer Purchase Intentions.* Paper presented at the 4th International conference on modern management, education technology and social science (MMETSS 2019).

Xiong, W., Xiong, Z., ve Tian, T. (2022). Who to Show the Ad to? Behavioral Targeting in Internet Advertising. Journal of Internet and Digital Economics*, 2*(1), 15-26.

Zatwarnicka-Madura, B., ve Nowacki, R. (2018). *Storytelling and Its Impact on Effectiveness of Advertising.* Paper presented at the ICoM 2018 8th International Conference on Management.

KAYNAKÇA

Akipek, S. (1999). *Türk Hukuku ve Mukayeseli Hukuk Açısından Tüketici Kredisi.* Ankara: Seckin Yayinevi.

Arndt, J., Barksdale, H. C., & Perreault, W. D. (1980). Comparative Study of Attitudes Toward Marketing, Consumerism and Government Regulation: The United States versus Norway and Venezuela. *New Findings on Consumer Satisfaction and Complaining,*. içinde St. Louis.

Atamer, Y. (1996). Devletler Özel Hukukunda Tüketicinin Korunması. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 421-450.

Avcı, İ. (2022). The effect of conspicuous consumption behavior on wasteful consumption behavior: the intermediary role of hedonic consumption behavior. *Journal of Economy Culture and Society*(65), 161-179.

Babaogul, M., Sener, A., & Surgıt, E. B. (2010). An Assessment On Consumer Protectıon And The Consumer Awareness Level In Turkey. *ınternatıonal Journal Of Busıness And Management Studıes, 2*(2), 57-64.

Bello, K. B., Suleiman, J. B., & Danjuma, I. (2012). Perspectives on Consumerism and Consumer Protection Act in Nigeria. *European Journal of Business and Management, 4*(10), 72-79.

Creutzfeldt, N., Mahy, P., Kazaz, J., Caliskan, E., & Lu, Y. Y. (2016). *Consumer Protectıon In Turkey: Law, Informalıty And The Role Of The Medıa.* The Workplace and Corporate Law Research Group (WCLRG).

Çakır, H. (1998). Tüketicinin Korunması ve Türk Standartları Enstitüsünün Bu Konudaki Çalışmaları. *Standart Ekonomik ve Teknik Dergi, 31*(329), 47-49.

Devi, M., & Kalita, M. (2020). A study on consumer awareness on consumer rights andresponsibilities: A special reference to the rural women ofAssam. *Asian Journal of Home Science, 15*(1), 1-6.

Devi, T. K. (2024). Legal Regıme For The Consumer Proectıon And Its Human Rıghts Perspectıve. *International Journal of Law and Legal Jurisprudence Studies, 3*(3), 316-331.

Dinu, V. (2010). The Need for Consumers Protection. *RePEc, 12*(28), 262-264.

Dolu, Ş. (1993). *Medya ve Tüketim Çılgınlığı.* İstanbul: Düşünen Yayınları .

Erdoğan, M. (2007). *Anayasa Hukuku (Constitutional Law)*. Ankara: Orion Publications.

Ferman, M. (. (1993). *Tüketicinin Korunması Meselesine Girişimci Bir Yaklaşım.* İstanbul: And Matbaası.

Fırat, A., Kutucuoğlu, K. Y., Saltık, A., & Tunçel, Ö. (2013). Consumptıon, Consumer Culture And Consumer Socıety. *Journal of Community Positive Practices, 13*(1), 182-203.

Göle, C. (1983). *Ticaret Hukuku Açısından Aldatıcı Reklamlara Karşı Tüketicinin Korunması.* Ankara: Türkiye İş Bankası Vakfı.

İpek, M., Karagülle, D. O., & Burak, B. S. (2024). *Consumer Protection Laws and Regulations Turkey.* ICLG/IAS Partners.

Kantar, G. (2020). Effects of Consumption Culture on Lifestyles: Globalization, Media and Consumption Culture in The Context of "A Bite and A Cardigan Philosophy. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 15*(23), 2178-2199.

Kapoor, S. (2017). *Consumer and the Market.* New Delhi: Indian Institute of Public Administration.

Kingisepp, M., & Värv, A. (2011). The Notion of Consumer in EU Consumer Acquis and the Consumer Rights Directive— a Signifi cant Change of Paradigm? *Jurıdıca Internatıonal*(18), 44-53.

Kocaoğlu, M. (1989). *Anayasa'ya Göre Türk Sosyal Devlet Sistemi (Turkish Social Law State asper the Constitution).* İstanbul: Filiz Publications.

Maksym, B. (2016). European Model of Consumer Protection. 1-16.

Mert, V. (2007). *AB ile Uyum Sürecinde Türkiye'de Tüketici Sağlığının Korunması Politikaları: Seçilmiş Tüketici Gruplarında Bir Uygulama.* Ankara: Gazi Üniversitesi İşletme Anabilim Dalı.

Nios. (2024). *Consumer Protectıon.* https://www.nios.ac.in/media/documents/SrSec319NEW/319_öBus_Studies_Eng/319_Bus_Studies_Eng_Lesson24.pdf

Onah, J. O. (1979). Consumerism in Nigeria. *Marketing in Nigeria: experience in a developing econom.* içinde London: Cassell.

Orçan, M. (2008). *Osmanlı'dan Günümüze Modern Türk Tüketim Kültürü* . Ankara: Harf Eğitim Yayıncılığı.

Özcan, B. G., Öktem, K. M., & Özel, Ç. (2012). *Consumer Rights Perception in Turkey: Legal and Administrative System Perspective.* TODAİE Turkish Yearbook of Human Rights.

Özdirekcan, Dündar, Şenocak, & Ak. (2022). *Consumer Law-Turkey.* Gide Loyrette Nouel in Turkey.

Özel, Ç. (1998). *Mukayeseli Hukuk Işığında Tüketiciyi Koruyan Geri Alma Hakkı.* Ankara: Bank and Commercial Law Research Institution Publication.

Polat, C. (2016). Tüketici Sorunları, Tüketici Haklarının Kullanımı ve Tüketici Sorunları Hakem Heyeti Kararları Üzerine Bir İnceleme. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 9*(1), 143-158.

Resmi Gazete. (2013). *Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun No: 6502.*

Salleh, A. D. (2023). Consumer Rights Protection from Islamic Overview. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences, 13*(1), 1632 – 1640.

Sarı, E. (2022). *Analyzıng Turkey'S Consumer Protectıon Polıcy: Hıstorıcal Path-Dependencıes, The Eu Impact, And Global Dynamıcs.* İzmir: The Graduate School of Izmir University of Economics.

Sirmen, L. (2013). Tüketici Hukukunun Amacı ve Özellikleri. *Yasar Üniversitesi EDergisi*(8), 2465-2476.

Solomon, M., Bamossy, G. J., Askegaard, S., & Hogg, M. K. (2006). *Consumer behaviour: A european perspective* (3. b.). New York: Prentice Hall.

Sudanto, Saiin, A., & Zaitun. (2022). Legal Protectıon Of Consumer In The Human Rıghts. *Bilancia, 16*(1), 1-20.

Tok, H. (2007). *Avrupa Birliği Sürecinde Türkiye'nin Tüketici Haklarının Değerlendirilmesine ve İyileştirilmesine Yönelik Bir Araştırma.* Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı.

Torlak, Ö. (2000). *Tüketim: Bireysel Eylemin Toplumsal Dönüşümü.* İstanbul: İnkılap Yayınları.

Tunç, S. (2015). Türkiye'de Tüketici Haklarının Gelişimi ve Hak Arama Yolu Olarak İnternet. *Uluslararası Akademik Yönetim Bilimleri Dergisi, 1*(2), 70-85.

Üner, S., Vaizoğlu, S. A., Alp, S. A., & Simavlı, H. (2007). Lise Öğrencilerinin Tüketici Hakları Konusunda Bilgi ve Tutumlarının Değerlendirilmesi. *Toplum Hekimliği Bülteni, 26*(2).

Yücel, C. (1998). *Tüketicinin Korunmasına İlişkin Hukuki Tedbirler.* İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KAYNAKÇA

Argüden, Y. (2002). *Kurumsal Sosyal Sorumluluk,* ARGE Danışmanlık Yayınları, 3. Baskı, İstanbul.

Armağan, E. (2014). Yeşil Pazarlama Faaliyetleri Çerçevesinde Aydın Bölgesindeki Tüketicilerin Çevreye Duyarlı Ürünleri Kullanma Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma, *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi,* 6 (1), 1-17.

Aslan, F. (2007). Yeşil Pazarlama Faaliyetleri Çerçevesinde Kafkas Üniversitesi Öğrencilerinin Çevreye Duyarlı Ürünleri Kullanma Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi. Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.

Atılgan, K.Ö. (2019). Stratejik yeşil pazarlama bağlamında yeşil fiyatlandırma literatürünün incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 28 (3), 50-58.

Ayla, D. ve Altıntaş, D. (2017). Organik Üretim ve Pazarlama Sorunları Üzerine Bir Değerlendirme, *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 19 (4), 7-17.

Chen, Y.S. (2008). The Positive Effect of Green İntellectual Capital on Competitive Advantages of Firms. *Journal of Business Ethics,* 77 (3), 271-286.

Çakır, M. (2017). Yeşil Ürün Grupları Çerçevesinde Marka ve Markalama Kararları, *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 5 (9), 333-378.

Çakır, M. (2019). Yöresel Ürünlerde Satın Almayı Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Bir Uygulama Çalışması: Siirt İli Örneği, *KAÜİİBFD,* 10 (20), 966-986.

Çakır, M. (2021). Organik Üretimde Pazarlama Uygulamaları ve Hile Riski: Tüketici Tercihlerine Yansıması. M. Çakır ve T. Aslan (Ed.), *Multidisipliner Yaklaşımla Hile Riski: Farklı Teoriler, Farkındalık ve Önlem Analizi,* 29-49. Gazi Kitabevi, Ankara.

Çoban, S. ve Sönmez, Y. (2014). Yeşil Pazarlama Karmasına Yönelik Tüketici Tutumlarının Demografik Özelliklere Göre Farklılaşması: Ahi Evran Üniversitesi Örneği. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 3, 65-82.

De Bakker, F.G. (2009). Book Review: Jennifer Howard-Grenville. Corporate culture and environmental practice: Making change at a high-technology manufacturer. Cheltenham, UK: Edward Elgar. Organization & Environment, 22 (2), 257-60.

Emgin, Ö. ve Türk, Z. (2004). Yeşil Pazarlama, *Mevzuat Dergisi,* 7 (78).

Erbaşlar, G. (2012). Yeşil Pazarlama. *Mesleki Bilimler Dergisi,* 1 (2), 94-101.

Erbaşlar, G. (2007). Yeşil Pazarlama. *Paradoks Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi,* www.paradoks.org,ISSN 1305-7979, 3 (1).

Ertürk, F. (2006). *Türkiye'nin Alternatif Enerji Üretim İmkânları ve Fırsatları,* Türkiye'de Enerji ve Kalkınma. 105-118. http://www.trntp.org/pdf/enerjikitabi/17.pdf (Erişim: 21.07.2023).

Gedik, Y. (2020). Yeşil Pazarlama Stratejileri ve İşletmelerin Amaçlarına Etkisi. *International Anatolia Academic Online Journal Social Sciences Journal,* 6 (2), 46-65.

Gün, S. ve Kılıç, D. (2022). Organik Yiyeceklerin Pazarlanması: Bibliometrik Analiz, *Journal of Gastronomy, Hospitality and Travel,* 5 (2), 785-798.

Güsan, G., Aktaş, E. ve Güvendik, Ö. (2016). Yeşil Ürün Grupları Çerçevesinde Tüketici Farkındalığı. *İstanbul Sosyal Bilimler Dergisi,* 13 (1), 1-16.

Kartal, A. ve Tatlı, E. (2020). Yeşil Reklamların Z Kuşağı Tüketicilerin Satın Alma Kararları Üzerine Etkisi. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 6 (1), 208-224. Erişim adresi: https://dergipark,org,tr/en/pub/intjcss/issue/55225/726696.

Kocaşahin, S.B. (2019). Yeşil Pazarlama Stratejileri: Dünyadaki ve Türkiye'deki Örnek Uygulamaların Karşılaştırılması, Yüksek Lisans Tezi, KTO Karatay Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Korkmaz, H. ve Atay, L. (2017). Otel İşletmelerinde Yeşil Pazarlama ve Çevre Sertifikalarının Değerlendirilmesi. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 9 (4), 113-126.

Kuşat, N. (2013). Yeşil Sürdürülebilirlik İçin Yeşil Ekonomi: Avantaj ve Dezavantajları - Türkiye İncelemesi. *Journal of Yasar University,* 29 (8), 4896–4916.

Küçüktopuzlu K.F., ve Topsakal Y. (2019). Turizm Sektöründe İnovasyon: Türleri, Belirleyicileri ve Engelleyicileri. B. Uyan ve M. Çakır (Ed.), *İktisadi ve Sosyal Yönleriyle İnovasyon,* 307-332. İksad Yayınevi, Ankara.

Laufer, W.S. (2003). Social accountability and corporate greenwashing, *Journal of Business Ethics,* 43 (3), 253-261.

Moravcikova, D., Krizanova, A., Kliestikova, J. ve Rypakova, M. (2017). Green Marketing as the Source of the Competitive Advantage of the Business, Sustainability, 9 (12), 2218; https://doi.org/10.3390/su9122218, 1-13.

Mourad, M. ve Yasser, S.A.E. (2012). Perception of Green Brand in an Emerging Innovative Market, European, *Journal of Innovation Management,* 15 (4), https://doi.org/10.1108/14601061211272402, 514-537.

Önel, B. (2021). İşletmelerin Yeşil Yönetim Algıları ve Sürdürülebilirlik Bilinci, *Uluslararası Afro-Avrasya Araştırmaları Dergisi,* 6 (11), 21-33.

Özcan, E.C., Ünlüsoy, S. ve Eren, T. (2017). Anp ve Topsıs Yöntemleriyle Türkiye'de Yenilenebilir Enerji Yatırım Alternatiflerinin Değerlendirilmesi, *Selçuk Üniversitesi Mühendislik, Bilim ve Teknoloji Dergisi,* 5 (2), 204-219.

Özcan, H. ve Özgül, B. (2019). Yeşil Pazarlama ve Tüketicilerin Yeşil Ürün Tercihlerini Etkileyen Faktörler. *Türkiye Mesleki ve Sosyal Bilimler Dergisi,* (1), 1-18.

Özüpek, M.N. ve Diker, E. (2013). İletişim Fakültesi Öğrencilerinin Cep Telefonu Markalarına Yönelik İmaj Algısı: Nokia ve Samsung Örneği, *e-Journal of New World Sciences Academy NWSA-Humanities,* 4C0159, 8 (1), 100-120.

Peltekoğlu, F.B. (2004). *Halkla İlişkiler Nedir,* Beta Yayıncılık, İstanbul.

Sandhu, S., Ozanne, L., Smallman, C. ve Cullen, R. (2010). Consumer-Driven Corporate Environmentalism: Fact or Fiction. *Business Strategy and The Environment,* 19 (6), 356-366.

Shamdasani, P., Gloria Ong, C.L. ve Daleen, R. (1993). Exploring Green Consumers in an Oriental Culture: Role of Personal and Marketing Mix Factors, *Advances in Consumer Research,* 20 (1), 488-493.

Simão, L. ve Lisboa A. (2017). Green Marketing and Green Brand – The Toyota Case. *Procedia Manufacturing,* 12, 183-194.

Somaklar Özpınar, F. (2006). İşletmelerde Marka Yönetimi Süreci ve Bir Uygulama, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Şakacı, B.K. ve Özkaya, S. (2021). Çevre Yönetimi Kapsamında Türkiye'de Atık Yönetimi: Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Örneği ve Öneriler, *Kaytek Dergisi*, 2 (2), 57-71.

Şenpınar, A. ve Gençoğlu M.T. (2006). Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Çevresel Etkileri Açısından Karşılaştırılması, *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi,* 4 (2), 49-54.

Taniş, M.E. (2022). Gıda Güvenliği ve Etik, Yüksek Lisans Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Bursa.

Turhan, Ş. (2005). Tarımda Sürdürülebilirlik ve Organik Tarım, *Tarım Ekonomisi Dergisi,* 11 (1), 13-24.

Vural, H. (2015). Tarım ve Gıda Güvenliğinde Etik İlkelerin Önemi, *Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi,* 29 (2), 193-202.

Wong, S.K. (2012). The İnfluence of Green Product Competitiveness on The Success of Green Product İnnovation. *European Journal of Innovation Management,* 15 (4), 468-490.

https://www.dunyaenerji.org.tr/yenilenebilir-enerji-piyasasi-guncellemesi-2021-ve-2022-gorunumu-raporu-ozeti/ (Erişim: 08.07.2023).

https://ticaret.gov.tr/dis-iliskiler/yesil-mutabakat/genel-bilgi (Erişim: 19.07.2023).

https://independent.boun.edu.tr/avrupa-yesil-mutabakati-hedefleri-simdiden-saglandi.php (Erişim: 26.07.2023).

TÜKETİCİ DAVRANIŞLARINDA KULLANILAN TEORİLER

(Geçmişten Günümüze Tüketici Davranışlarını Belirlemede Kullanılan Teoriler)

Editörler
DR. ÖĞR. ÜYESİ BARIŞ ARMUTCU
DOÇ. DR. AHMET TAN

EĞİTİM
yayınevi

TÜKETİCİ DAVRANIŞLARINDA KULLANILAN TEORİLER
(Geçmişten Günümüze Tüketici Davranışlarını Belirlemede Kullanılan Teoriler)
Editörler: Dr. Öğr. Üyesi Barış Armutcu, Doç. Dr. Ahmet Tan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-50-2
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
TÜKETİCİ DAVRANIŞLARINDA KULLANILAN TEORİLER
(Geçmişten Günümüze Tüketici Davranışlarını Belirlemede Kullanılan Teoriler)
Editörler: Dr. Öğr. Üyesi Barış Armutcu, Doç. Dr. Ahmet Tan
VI+482 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-50-2

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

Kaynaklar

Abdalzaher, M.S., Seddik, K., Elsabrouty, M., Muta, O., Furukawa, H. and Abdel-Rahman, A. (2016). Game Theory Meets Wireless Sensor Networks Security Requirements and Threats Mitigation: A Survey. *Sensors* 16:1-27.

Agah, A.; Asadi, M.and Das, S.K. (2006). Prevention of DoS Attack in Sensor Networks using Repeated Game Theory. In Proceedings of the ICWN, Las Vegas, NV, USA, 26–29 June 2006; pp. 29–36.

Agah, A.; Das, S.K. and Basu, K.; (2004). Asadi, M. Intrusion detection in sensor networks: A non-cooperative game approach. In Proceedings of the Third International Symposium on Network Computing and Applications (NCA), Cambridge, MA, USA, 30 August–1 September 2004; pp. 343–346.

Ahlatçıoğlu, M. ve F. Tiryaki (1998). Oyunlar Teorisi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Yayını, Yayın No:4.

Altman, E.; Avrachenkov, K. and Garnaev, A. (2007). A jamming game in wireless networks with transmission cost. In Network Control and Optimization; Springer: Berlin, Germany, pp. 1–12.

Arrow, K. J. (2003). Introductory remarks on the history of ga- me theory. Games and Economic Behavior, 45(1), 15-18.

Cagalj, M.; Ganeriwal, S.; Aad, I. and Hubaux, J.P. (2005). On selfish behavior in CSMA/CA networks. In Proceedings ˇ of the 24th Annual Joint Conference of the IEEE Computer and Communications Societies (INFOCOM 2005), New York, NY, USA, 13–17 March 2005; Volume 4, pp. 2513–2524.

Celeux, G., Corset, F., Lannoy, A. and Ricard, B., (2009). Designing a Bayesian Network for Preventive Maintenance from Expert Opinions in a Rapid and Reliable Way, Cornell University, arXiv: 0905.2864v1.

Chen, L.; and Leneutre, J. (2011). Fight jamming with jamming–A game theoretic analysis of jamming attack in wireless networks and defense strategy. Comput. Netw. 2011, 55, 2259–2270.

Chiang, T. and Che, Z. H., (2010). A Fuzzy Robust Evaluation Model for Selecting and Ranking NPD Projects Using Bayesian Belief Network and Weight-Restricted DEA, Expert Systems with Applications, Vol. 37, pp. 7408-7418.

Crosby, G.V. and Pissinou, N. (2007). Evolution of cooperation in multi-class wireless sensor networks. In Proceedings of the Local Computer Networks (LCN), Dublin, Ireland, 15–18 Octpber 2007; pp. 489–495.

Czarlinska, A. and Kundur, D. (2008). Reliable event-detection in wireless visual sensor networks through scalar collaboration and game-theoretic consideration. IEEE Trans. Multimedia 2008, 10, 675–690.

Dağcı, E. (2023). *Oyun Teorisi*. PerEXP Teamworks. https://perexpteamworks.com/oyun-teorisi/ (ET:12.07.2024).

Dinar, A., Ratner, A. and Yaron, D. (1992). Evaluating cooperative game theory in water resources. Theory and Decision (32), 1–20.

Dowling, E. (1996). Introduction to Mathematical Economics. London: McGraw-Hill Book.

Dresher, M. (1961). *The Mathematics of Games of Strategy: Theory and Applications* Prentice-Hall, Englewood Cliffs, NJ.

Eichherger, J. (1997). Game Theory for Economists. New York: McGraw-Hill Book Company,

Estiri, M. and Khademzadeh, A. (2010). A game-theoretical model for intrusion detection in wireless sensor networks. In Proceedings of the 23rd Canadian Conference on Electrical and Computer Engineering (CCECE), Calgary, AB, Canada, 2–5 May 2010; pp. 1–5.

Estiri, M. and Khademzadeh, A. (2010). A game-theoretical model for intrusion detection in wireless sensor networks. In Proceedings of the 23rd Canadian Conference on Electrical and Computer Engineering (CCECE), Calgary, AB, Canada, 2–5 May 2010; pp. 1–5.

Falzon, L., (2006). Using Bayesian Network Analysis to Support Centre of Gravity Analysis in Military Planning, European Journal of Operational Research, Vol. 170, pp. 629-643.

Flood, M.M. (1952). Some experimental games. Research memorandum RM-789. RAND Corporation, Santa Monica, CA.

Fraser, N.M., Hipel, K.W., (1984). Conflict Analysis: Models and Resolutions. NorthHolland, Amsterdam, New York, USA.

Gächter, S. (2004). Behavioral game theory. Blackwell handbook of judgment and decision making, 485-503.

Giocoli, N. (2003). Fixing the point: the contribution of early game theory to the tool-box of modern economics. Journal of Economic Methodology, 10(1), 1-39.

Ha, J. S. ve Seong, P. H., 2004: A Method for Risk-Informed Safety Significance Categorization Using the Analytic Hierarchy Process and Bayesian Belief Networks, Reliability Engineering and System Safety, Vol. 83, pp. 1-15.

Han, Z. Game Theory in Wireless and Communication Networks: Theory, Models, and Applications; Cambridge University Press: Cambridge, UK, 2012.

Hipel, K.W.D., Kilgour, D.M., Fang, L., Peng, X., (1997). The decision support system GMCR in environmental conflict management. Applied Mathematics and Computation 83 (2–3), 117–152.

Khayatian, H.; Saadat, R.; Mirjalily, G. (2010). Distributed power allocation based on coalitional and noncooperative games for wireless networks. In Proceedings of the 5th International Symposium on Telecommunications (IST), Tehran, Iran, 4–6 December 2010; pp. 367–372.

Leonard, R. (2010). Von Neumann, Morgenstern, and the creation of game theory: from chess to social scince 1900-1960, Cambridge,

Lim, H.S.; Ghinita, G.; Bertino, E.; Kantarcioglu, M. (2012). A game-theoretic approach for high-assurance of data trustworthiness in sensor networks. In Proceedings of the 28th International Conference on Data Engineering (ICDE), Arlington, VA, USA, 1–5 April 2012; pp. 1192–1203.

Lin, J.; Xiong, N.; Vasilakos, A.V.; Chen, G.; Guo, W. (2011). Evolutionary game-based data aggregation model for wireless sensor networks. IET Commun. 2011, 5, 1691–1697.

Mahato, P. (2023). The Crazy of Game Theory: Prisoner's Dilemma. https://medium.com/intuition/the-crazy-of-game-theory-prisoners-dilemma-a778886c987c (ET:16,07,2024).

Moussavinik, H.; Byun, S.S.; Balasingham, I. (2009). On the steady state in multiuser multiband IR-UWB without NBI detection. In Proceedings of the 6th International Symposium on Wireless Communication Systems (ISWCS), Siena, Italy, 7–10 September 2009; pp. 522–525.

Myerson, R. B. (1999). Nash equilibrium and the history of eco- nomic theory. Journal of Economic Literature, 37(3), 1067-1082.

Oçak, Z. (2023). İletişim, İdeoloji ve Oyun Teorisi İlişkisi: Evrimsel Oyunlar, Ciddi Oyunlar ve Strateji Oyunları. Selçuk İletişim, 16(2), 323-353.

Pal, R.; Gupta, B.; Cianca, E.; Patel, A.; Kaligotla, S.; Gogar, A.; Wardana, S.; Lam, V.T.; Ganguly, B. (2010). Playing 'games' with human health the role of game theory in optimizing reliability in wireless health networks. In Proceedings of the 3rd International Symposium on Applied Sciences in Biomedical and Communication Technologies (ISABEL), Rome, Italy, 7–10 November 2010; pp. 1–5.

Pngwing (2024). Oyun Ağacı Örneği. https://www.pngwing.com/tr/free-png-cgeia (ET:11.07.2024).

Reddy, Y.B.; Srivathsan, S. Game theory model for selective forward attacks in wireless sensor networks. In Proceedings of the 17th Mediterranean Conference on Control and Automation (MED), Thessaloniki, Greece Estiri, M.; Khademzadeh, 24–26 June 2009; pp. 458–463.

Respall, V.M. Quridor Agent Using Monte Carlo Tree Search. Innopolis University.

Roca, C., Sergi, L., Alex, A., & Angel, S. (2010). Topological traps control flow on real networks: The case of coordination failures. PLoS ONE, 5, 1-9.

Roy, S.; Ellis, C.; Shiva, S.; Dasgupta, D.; Shandilya, V.; Wu, Q. A survey of game theory as applied to network security. In Proceedings of the 43rd Hawaii International Conference on System Sciences (HICSS), Kauai, HI, USA, 5–8 January 2010; pp. 1–10.

Roy, S.; Ellis, C.; Shiva, S.; Dasgupta, D.; Shandilya, V.; Wu, Q. A survey of game theory as applied to network security. In Proceedings of the 43rd Hawaii International Conference on System Sciences (HICSS), Kauai, HI, USA, 5–8 January 2010; pp. 1–10.

Santos, F., Sara E., Francisco S., Juval, P., & Jorge P. (2016). An evolutionary game theoretic approach to multi-sector coordination and self-organization. Entropy, 18(4),1-15

Shapley, L.S. Stochastic games. Proc. Natl. Acad. Sci. USA 1953, 39, 1095–1100.

Soytaş, U. (2007). Evrimsel Oyun Olarak Kurumsal Kontrol Etkileşimi. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 62(02):155-166.

Srinivasan, A., Teitelbaum, J., Wu, J. (2006). DRBTS: Distributed reputation-based beacon trust system. In Proceedings of the 2nd IEEE International Symposium on Dependable, Autonomic and Secure Computing, Indianapolis, IN, USA, 29 September–1 October 2006; pp. 277–283.

Sun, B., Y. Xiao, R. Wang, (2007). Detection of Fraudulent Usage in Wireless Networks," IEEE Trans. Veh. Technol., 56(6):3912 – 3923.

Şahin, S., Eren, E. (2012). Oyun teorisinin gelişimi ve günü- müz iktisat paradigmasının oluşumuna etkileri. Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi, 4(1), 265-274.

Vives, X. (1999), Oligopoly Pricing, Old Ideas and New Tools," Massachusetts: The MIT Press, 1999, s.110.

Xiao, L.; Li, Q.; Chen, T.; Cheng, E.; Dai, H. Jamming games in underwater sensor networks with reinforcement learning. In Proceedings of the Global Communications Conference (GLOBECOM), San Diego, CA, USA, 6–10 December 2015; pp. 1–6.

Yolusever, A., Ünveren, B., Eren, E., (2023). Koordinasyon Problemlerinin Evrimsel Oyun Teorisi ile İncelenmesi: Kur Korumalı Mevduat Örneği. Efil Journal of Economic Research / Efil Ekonomi Araştırmaları Dergisi; Dec2023, 6(4):17-46.

Zara, S., Dinar, A., Patrone, F., 2006. Cooperative game theory and its application to natural, environmental, and water resource issues: 2. Application to Natural and Environmental Resources. World Bank Policy Research Working Paper 4073, WPS4072. .

Zhang, G.; Gu, J.; Liu, P.; Ding, E. Cooperative communication strategy for wireless sensor networks based on cooperative game theory. J. Wuhan Univ. Technol. 2010, 32, 133–136.

Zhang, Y., Xiao, Y., Ghaboosi, K., J. Zhang and H. Deng, (2012). A Survey of Cyber Crimes", (Wiley Journal of) Security and Communication Networks, 5(4):422-437.

Zhang, Y., Guizani, M. (2011). Game Theory for Wireless Communications and Networking; CRC press: Boca Raton, FL, USA.

KAYNAKÇA

Abraham C., Clift S., Grabowski P. (1999). Cognitive predictors of adherence to malaria prophylaxis regimens on return from a malarious region: A prospective study. *Soc. Sci. Med.* 48:1641–1654.

Ajzen, I. (1985). From Intentions to Actions: A Theory of Planned Behavior. İçinde J. Kuhi ve J. Beckmann (Editörler), *Action-Control: From Cognition to Behavior* (s. 11ó39). Heidelberg: Springer.

Ajzen, I. (1987). Attitudes, traits, and actions: Dispositional prediction of behavior in personality and social psychology. In L. Berkowitz (Ed.), Advances in experimental social psychology, Vol. 20, pp. 1–63.

Ajzen, I. (1988). *Attitudes, Personality, And Behavior*. Chicago: Dorsey Press.

Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50 (2), 179-211.

Ajzen, I. (1993). Attitude theory and the attitude-behavior relation. Içinde D. Krebs ve P. Schmidt (Editörler), *New Directions in Attitude Measurement*, (s. 41-57), Berlin-Newyork, Walter de Gruyter.

Ajzen, I. (2001). Nature and operation of attitudes.*Annual Review of Psychology*, 52, 27–58.

Ajzen, I. (2002). Perceived behavioral control, self-efficacy, locus of control, and the theory of planned behavior 1. *Journal of Applied Social Psychology*, 32(4), 665-683.

Ajzen, I. (2006a). Constructing a TPB questionnaire: Conceptual and methodological considerations. http://people.umass.edu/aizen/pdf/tpb.measurement.pdf (E.T.: 03.06.2024)

Ajzen, I. (2006b). Behavioral interventions based on the theory of planned behavior. Içinde P. Gollwitzer and J.A. Bargh (Editörler) *Psychology of Action* (s. 385-403). New York: Guilford,.

Ajzen, I. (2015). Consumer attitudes and behavior: the theory of planned behavior applied to food consumption decisions. *Rivista di Economia Agraria*, 70(2), 121-138.

Ajzen, I., ve Driver, B. L. (1992). Application of the theory of planned behavior to leisure choice. *Journal of Leisure Research*, 24, 207-224.

Ajzen, I., ve Fishbein, M. (1973). Attitudunal and normative variables as predictors of specific behavior. *Journal of Personality and Social Psychology*, 27(1), 41-57.

Ajzen, I., ve Fishbein, M. (1977). Attitude behavior relations: a theoretical analysis and review of empirical research. *Psychological Bulletin*, 84, 888-918.

Ajzen, I., ve Fishbein, M. (1980). *Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Akerlof, G. ve Cranton, R. (2000). Economics and identity. *The Quarterly Journal of Economics*, 115(3), 715-753.

Aminnuddin, N. (2019). Predicting Islamic ethical work behavior using the theory of planned behavior and religiosity in Brunei. *The Journal Of Behavioral Science,* 14(1), 1-13.

Armağan, İ. (2023). Ana akım iktisadi düşünceden davranışsal yaklaşıma insan. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 14(38), 720-738.

Armitage, C.J., Conner, M. ve Norman, P. (1999). Differential effects of mood on information processing: Evidence from the theories of reasoned action and planned behavior. *European Journal of Social Psychology*, 29(1), 419-433.

Armitage, C. ve Conner, M. (2001). Efficacy of the theory of planned behaviour: a meta-analytic review. *British Journal of Social Psychology, 40*(4), 471- 499.

Armitage C.J., Rowe R., Arden M.A., Harris P.R. (2014). A brief psychological intervention that reduces adolescent alcohol consumption. *J. Consult. Clin. Psychol.* 2014, 82:546.

Armitage, C.J. (2005). Can the theory of planned behavior predict the maintenance of physicalactivity? *Health Psychology,* 24:235–45

Ayar, İ. Ve Gürbüz, A. (2021). Sustainable consumption intentions of consumers in Turkey: a research within the theory of planned behavior. *SAGE Open, 11*(3), 21582440211.

Bagheri, A., Emami, N. ve Damalas, C. (2021). Farmers' behavior in reading and using risk information displayed on pesticide labels: a test with the theory of planned behavior. *Pest Management Science, 77*(6), 2903-2913.

Bagozzi, R. P. (1994). *Advanced Methods of Marketing Research*. Blackwell Business.

Bamberg, S. (1996). Allgemeine öder spezifische Einstellungen bei der Erklanmg umweltschonenden Verhaltens? Eine Erweitcnıng der Theorie dcs geplanten Verhaltens um Einstellungen gegenüber Objekten. *Zeitschrift für Sozialpsychologie*, (27), 47-60.

Bandura, A. (1977). Self-efficacy: toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191-215

Bandura, A. (1986). *Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall

Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The Exercise of Control.* New York, NY: Freeman.

Bandura, A. ve Locke, E.A. (2003). Negative self-efficacy and goal effects revisited. *Journal ofApplied Psychology,* 88, 87–99.

Bayram, A. (2018). Planlanmış davranış teorisi çerçevesinde e-spor turizmine katılma niyeti. *Turizm Akademik Dergisi, 5*(2), 17-31.

Beck, L. ve Ajzen, I. (1991). Predicting dishonest actions using the theory of planned behavior. *Journal of Research in Personality*, 25(3), 285-301.

Bellová, J. ve Špírková, T. (2021). The theory of planned behaviour as a research tool an connection with tax law and economics. *Financial Law Review, 21*(1), 1-15.

Bergman, D. (2005). Theory and practice in health communication campaigns: A critical interrogation. *Health Communication*, 18(2), 103-122.

Camerer, C. F. ve Loewenstein, G. (2004). Behavioral Economics: Past, Present, Future. Içinde C.F. Camerer, G. Loewenstein ve M. Rabin (Editörler), *Advances in Behavioral Economics*, (s. 3-51). Russell Sage Foundation, New Yor, Princeton University Press.

Casper, E. (2007). The theory of planned behavior applied to continuing education for mental health professionals. *Psychiatric Services, 58*(10), 1324-1329.

Cevizli, İ. (2021). İktisatta Rasyonel Birey Analizi: Davranışsal İktisat Ekseninde Bir Deneysel Çalışma. Doktora Tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Chambers, V., Benibo, B. ve Spencer, M. (2011). Reactions to the 2008 Economic crisis and the theory of planned behavior. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal, 15*(4), 17-30.

Chernozub, O. (2022). Theory of (un)planned behavior? How our behavioral predictions suffer from "unplanned" actions. *Социологическое обозрение,* 21(4), 82-105. doi: 10.17323/1728-192x-2022-4-82-105

Cherry, K., (2024). The Components of Attitude; Formation of an Attitude and How It Can Be Changed. https://www.verywellmind.com/attitudes-how-they-form-change-shape-behavior-2795897#citation-1 (E.T.: 01.07.2024)

Christodoulaki, I., Sahinidis, A. ve Tourna, E. (2024). Implementation of the theory of planned behavior in the primary and business economic sectors: A systematic literature review. *Corporate Governance and Organizational Behavior Review, 8*(1), 155-168.

Cialdini, R. B., Kallgren, C. A. ve Reno, R. R. (1991). A focus theory of normative conduct: A theoretical refinement and reevaluation of the role of norms in human behavior. Içinde M. P. Zanna (Editör), *Advances in Experimental Social Psychology* (Vol. 24, s. 201-234). New York: Academic Press.

Cialdini, R. B., Reno, R. R. ve Kallgren, C. A. (1990). A focus theory of normative conduct: Recycling the concept of norms to reduce littering in public places. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58(6), 1015-1026. doi: 10.1037/0022-3514.58.6.1015

Conner, M. ve Armitage, C. J. (1998). Extending the theory of planned behavior: A review and avenues for further research. *Journal of Applied Social Psychology*, 28(15), 1429-1464.

Cohen, J. ve Hanno, D.M. (1993). An analysis of underlying constructs affecting the choice of accounting as a majör. *Issues in Accounting Education*, 8(2), 219-238.

Davis, G. ve Mogan, A. (2008). Using the theory of planned behaviour to determine recycling and waste minimisation behaviours: A case study of Bristol City, UK. *The Australian Community Psychologist, 20*(1), 105-117.

Demirağ, B., Çavuşoğlu, S., Dağ, K. ve Paksoy, S. (2022). Elektronik ağızdan ağıza iletişimin turizm destinasyon seçimi üzerindeki etkisi: planlı davranış teorisi bağlamında bir inceleme. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 13(1), 421-435.

Demirtaş, B. (2017). Zeytin üreticilerinin tarımsal yayım programlarına katılımının değerlendirilmesi. *Harran Tarım ve Gıda Bilimleri Dergisi, 21*(3), 309-322.

Dil Şahin, M., Yıldırım Söylemez, E., ve Koç, Y. (2016). Planlanmış davranış teorisi çerçevesinde aile işletmelerinde kurumsallaşma sürecinin irdelenmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*(Afro-Avrasya Özel Sayısı), 451-457.

Eagly, A. H. ve Chaiken, S. (1993). *The Psychology of Attitudes*. Harcourt Brace Jovanovich College Publishers.

Fishbein, M. ve Ajzen, I. (1975). *Belief, Attitude, Intention, and Behavior: An Introduction to Theory and Research.* Reading, MA: Addison – Wesley

Fishbein, M. (1980). A theory of reasoned action: Some applications and implications. Içinde H. Howe ve M. Page (Editörler) *Nebraska Symposium on Motivation* (Vol. 27, s. 65-116). Lincoln, NB: University of Nebraska Press

Fishbein, M. ve Ajzen, I. (2010). *Predicting and Changing Behavior: A Reasoned Action Approach*. New York, NY: Psychology Press.

Fishbein, M. ve Ajzen, I. (2011) *Predicting and Changing Behavior: The Reasoned Action Approach.* Psychology Press, New York.

Ghani, W., Rusli, I., Biak, D. ve Idris, A. (2013). An application of the theory of planned behaviour to study the influencing factors of participation in source separation of food waste. *Waste Management, 33*(5), 1276-1281.

Giles, M., Mcclenahan, C., Cairns, E. ve Mallett, J. (2004). An application of the theory of planned behaviour to blood donation: The importance of self-efficacy. *Health Education Research* 19, 380–91.

Godin, G. (1993). Theories of reasoned action and planned behavior: usefulness for exercise promotion. *Medicine ve Science in Sports ve Exercise, 5*(2), 141-157.

Godin, G., Lepage, L., Valois, P. ve Desharnais, R. (1992). Predictors of smoking behaviour: an application of Ajzen's theory of planned behaviour. *British Journal of Addiction, 87*(9), 1335-1343.

Godin, G., Valois, P. ve Lepage, L. (1993). The pattern of influence of perceived behavioral control upon exercising behavior: an application of Ajzen's theory of planned behavior. *Journal of Behavioral Medicine*, 16(1), 81-102.

Goh, E. (2011). Predicting parental intentions behind public school selection using the theory of planned behaviour. *International Review on Public and Nonprofit Marketing, 8*(2), 97-110.

Gollwitzer, P.M. (1993). Goal achievement: The role of intentions. *European Review of Social Psychology* 4, 141-185, https://doi.org/10.1080/14792779343000059

Gosebo, N. ve Eyono Obono, S. (2012). Revisiting the theory of planned behavior for the preparation of the adoption of municipal e-services in less developed countries. *ACM International Conference Series*, (s. 159-166).

Grilli, G. ve Notaro , S. (2019). Exploring the influence of an extended theory of planned behaviour on preferences and willingness to pay for participatory natural resources management. *Journal of Environmental Management*(232), 902-909.

Gucciardi, D. ve Jackson, B. (2015). Understanding sport continuation: an integration of the theories of planned behaviour and basic psychological needs. *Journal of Science and Medicine in Sport, 18*(1), 30-36.

Günay, T. ve Niyaz Altınok, Ö. (2024). Drivers of capia pepper farmers' ıntentions and behaviors on pesticide use in Turkey: A Structural Equation Model. *30*(2), 243-254.

Hagger, M., Chatzisarantis, N. ve Biddle, S. (2002). A meta-analytic review of the theories of reasoned action and planned behavior in physical activity: predictive validity and the contribution of additional variables. *Journal of Sport and Exercise Psychology, 24*(1), 3-32.

Hagger M.S., Lonsdale A. ve Chatzisarantis N.L.D. (2012). A theory-based intervention to reduce alcohol drinking in excess of guideline limits among undergraduate students. *Br. J. Health Psychol.* 2012;17:18–43

Ham, M., Jeger, M. ve Frajman Ivković, A. (2015). The role of subjective norms in forming the intention to purchase green food. *Economic Research-Ekonomska Istraživanja*, 28(1), 738–748. https://doi.org/10.1080/1331677X.2015.1083875

Handiman, U., Wardhani, S., Sutawijaya, A. ve Affini, D. (2022). Entrepreneurship education analysis and planned behavior theory in triggering entrepreneurial intentions among students. *Telaah Bisnis, 23*(1), 1-20.

Hansen, T. ve Jensen, J. (2008). Understanding voters' decisions: a theory of planned behaviour approach. *Innovative Marketing, 3*(4), 87-94.

Heydari, M., Xiaohu, Z., Lai, K. ve Shang, Y. (2020). Entrepreneurial intentions and behaviour as the creation of business: based on the theory of planned behaviour extension evidence from polish universities and entrepreneurs. *Propósitos y Representaciones*(8), 1-26.

Ho, Y., Tsai, H.-T. ve Day, J.-D. (2011). Using the theory of planned behaviour to predict public sector training participation. *The Service Industries Journal, 31*(5), 71-790.

Hopkins, C. ve Hopkins, C. (2022). Applying theory of planned behavior to examine adolescent female athletes' intentions of continued sport participation. *Medicine & Science in Sports & Exercise, 54*(9), 130.

Hossain, M., Dwivedi, Y., Chan, C., Standing, C. ve Olanrewaju, A.-S. (2018). Sharing political content in online social media: a planned and unplanned behaviour approach. *Information Systems Frontiers, 20*(2), 1-17.

Hosseini, H. (2011). George Katona: A founding father of old behavioral economics. *The Journal of Socio-Economics*, 6(40), 977-984.

İyigün, E., Tastan, S., Ayhan, H., Köse, G. ve Açıkel, C. (2016). Validity and reliability analysis of the planned behavior theory scale related to the testicular self-examination in a Turkish context. *Postgraduate medicine, 128*(5), 496-501.

Jacobs, M. H., Vaske, J. J., Dubois, S. ve Fehres, P. (2014). More than fear: Role of emotions in acceptability of lethal control of wolves. *European Journal of Wildlife Research*, 60 (4), 589–598. doi:10.1007/s10344-014-0823-2

Jain V. (2014). 3D model of attitude. *International Journal of Advanced Research in Management and Social Sciences*, 3(3):1-12.

Kahneman, D. (2003). A perspective on judgment and choice: mapping bounded rationality. *American Psychologist*, 58(9), 697-720.

Kamilçelebi, H. (2019). Davranışsal İktisat. IJOPEC Publication Limited, London. http://www.ijopec.co.uk/wp-content/uploads/2020/01/2019_20.pdf

Karayağız Muslu, G. ve Başbakkal, Z. (2013). Planlı davranış teorisi ve emzirme davranışı. *Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri Dergisi, 5*(1), 28-40.

Kautonen, T., van Gelderen, M. ve Tornikoski, E. (2013). Predicting entrepreneurial behaviour: a test of the theory of planned behaviour. *Applied Economics, 45*(6), 697-707.

Kaya, F. ve Özçim, H. (2019). Davranışsal iktisat, sınırlı rasyonellik ve islam iktisadı ilişkisi. *Toros Üniversitesi İİBF Sosyal Bilimler Dergisi,* 6(11), 1-24.

Kırmızıaltın, E. (2021). *Davranışsal İktisat - Kısa Bir Giriş: Kurucu Düşünürler*. Heretik Yayıncılık.

Kley, S. (2017). Facilitators and constraints at each stage of the migration decision process. *Population Studies*, 35-49.

Koç, S. ve Memduhoglu, H. (2020). A model test towards university students' cheating behaviour in the context of the theory of planned behaviour. *Cypriot Journal of Educational Sciences, 15*(4), 724-748.

Konerding, U. (1999). Formal models for predicting behavioral ıntentions in dichotomous choice situations. *Methods of Psychological Research Online* 4(2), 1-32.

Krueger, N.F., Reilly, M.D., ve Carsrud, A.L. (2000). Competing models of entrepreneurial intentions. *Journal of Business Venturing,* 15(5-6), 411-432

Kuiken, A. (2015). Theory of planned behaviour and the family business. *Theoretical Perspectives on Family Businesses* (s. 99-119). içinde Edward Elgar Publishing.

Kurada, K. ve Özdemir, A. (2022). Planlı Davranış Teorisi bağlamında velilerin özel okul tercihlerini etkileyen faktörlerin incelenmesi. *Okul Yönetimi, 2*(2), 87-105.

Kusuma, A. ve Simanjuntak, M. (2021). Theoretical implications of theory planned behavior on purchasing decisions: a bibliometric review. *Golden Ratio of Mapping Idea and Literature Format, 1*(1), 1-7.

Küçük, E. (2011). Planlanmış davranış teorisi çerçevesinde mali müşavir (smmm) olma niyetinin altında yatan faktörlerin analizi. *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(14), 145- 162

La Barbera, F. ve Ajzen, I. (2020). Control interactions in the theory of planned behavior: Rethinking the role of subjective norm. *Europe's Journal of Psychology*, 16(3), 401-417.

Li, X., Dai, J., Zhu, X., Li, J., He, J., Huang, Y., Liu, X. ve Shen, Q. (2023). Mechanism of attitude, subjective norms, and perceived behavioral control influence the green development behavior of construction enterprises. *Humanit Soc Sci Commun* 10, 266. https://doi.org/10.1057/s41599-023-01724-9

Lim, H. ve Dubinsky, A.J. (2005). The theory of planned behavior in e-commerce: Making a case for interdependencies between salient beliefs. *Psychology ve Marketing*, 22 (10), 839.

Madden, T. J., Ellen, P. S. ve Ajzen, I. (1992). A comparison of the theory of planned behavior and the theory of reasoned action. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 18(1), 3-9.

McCleery, R. A. (2009). Improving attitudinal frameworks to predict behaviors in human–wildlife conflicts. *Society ve Natural Resources*, 22 (4), 353–368. doi:10.1080/08941920802064414

McCleery, R. A., Ditton, R. B., Sell, J. ve Lopez, R. R. (2006). Understanding and improving attitudinal research in wildlife sciences. *Wildlife Society Bulletin*, 34 (2), 537–541. doi:10.2193/0091-7648(2006)34[537:UAIARI]2.0.CO;2

McDermott, M., Oliver, M., Simnadis , T., Beck, E., Coltman, T., Iverson, D., Caputi, P. ve Sharma, R. (2015). The Theory of planned behaviour and dietary patterns: A systematic review and meta-analysis. *Preventive Medicine*(81), 150-156.

McEachan, R., Conner, M., Taylor, N. ve Lawton, R. (2011). Prospective prediction of health-related behaviours with the theory of planned behaviour: a meta-analysis. *Health Psychology Review, 5*(2), 97-144.

Mercan, N. (2015). Ajzen'in planlanmış davranış teorisi bağlamında whistleblowing (bilgi ifşası). Sosyalve Beşeri Bilimleri Dergisi , 7(2), 1-14.

Meng, F. ve Xu, Y. (2012). Tourism shopping behavior: planned, impulsive, or experiential? *International Journal of Culture Tourism and Hospitality Research, 6*(3), 250-265.

Miller, Z. D. (2017). The enduring use of the theory of planned behavior. *Human Dimensions of Wildlife*, 22(6), 583–590. https://doi.org/10.1080/10871209.2017.1347967

Müjdeci, S. (2021). Planlı davranış teorisi bağlamında Kur'an'da niyet. *Journal of Analytic Divinity, 5*(1), 89-110.

Nchise, A. (2012). An empirical analysis of the theory of planned behavior: a review of its application on e-democracy adoption using the partial least squares algorithm. *eDEM - eJournal of eDemocracy and Open Government, 4*(2), 171-182.

Nebioğlu, O. ve Kalıpçı, M. (2020). Planlı Davranış teorisi ve turizm üzerine yapılan uluslararası yayınların bibliyometrik analizi. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi, 4*(1), 1-14.

Norman, P. ve Hoyle, S. (2004). The theory of planned behavior and breast self-examination: Distinguishing between perceived control and self-efficacy. *Journal of Applied Social Psychology*, 34, 694–708.

Nunkoo, R. ve Ramkissoon, H. (2010). Gendered theory of planned behaviour and residents' support for tourism. *Current Issues on Tourism*, 13(6), 525-540.

Ouellette, J. A. ve Wood, W. (1998). Habit and intention in everyday life: The multiple processes by which past behavior predicts future behavior. *Psychological Bulletin,* 124(1), 54-74.

Özbaş, S. (2013). Ortaokul öğrencilerinin ormana yönelik tutumları: Lefkoşa örneği. *Sakarya University Journal of Education*, 3(3), 82-94.

Özdilek, E. ve Akal, M. (2020). Davranışsal ekonomi çerçevesinde Richard Thaler'in görüşleri. *İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi*, 5(13), 240-250.

Parker, D., Manstead, A. S., Stradling, S. G., Reason, J. T. ve Baxter, J. S. (1992). Intention to commit driving violations: An application of the theory of planned behavior. *Journal of Applied Psychology*, 77(1), 94

Paul, B., Kirubakaran, R., Isaac, R., Dozier, M., Grant, L. ve Weller, D. (2022). Theory of planned behaviour based interventions for health behaviour change in chronic diseases among low health-literacy population: protocol for a systematic review. *Systematic Reviews, 11*(1), 127.

Pertl, M., Hevey, D., Thomas, K.; Craig, A., Chuinneagain, S.N. ve Maher, L. (2010). Differential effects of self-efficacy and perceived behavioral control on intention to perform skincancer-related health behaviors. *Health Education Research,* 25,769–79.

Peters, R. M. ve Templin, T. N. (2010). Theory of planned behavior, self-care motivation, and blood pressure self-care. *Research and Theory for Nursing Practice*, 24(3), 172–186. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3728772/

Plies, K. ve Schmidt, P. (1996). Intenlion=Verhaltcn? Linç Reprascnlativc Lang.Sschnitl.Slııdic /.Ur Überprüfung Der T'heorie Des Geplanten Verhaltens İm Konlext Der Alos-Pravcnlion. *Zeitschrıfl för Soî.ialpsychologie*, (27), 70-50.

Renji Mohan ve Kinslin, D. (2022). The theory of planned behaviour and examining consumer purchase behaviours of energy-efficient lighting products. *International Journal of Professional Business Review, 7*(2), 1-15.

Reno, R. R., Cialdini, R. B. ve Kallgren, C. A. (1993). The transsituational influence of social norms. *Journal of Personality and Social Psychology*, 64(1), 104-112. doi: 10.1037/0022-3514.64.1.104

Rhodes, R.E., Jones, L.W. ve Courneya, K.S. (2002). Extending the theory of planned behavior in the exercise domain: A comparison of social support and subjective norm. *Research Quarterly For Exercise and Sport*, 73(2), 193-199.

Rivis, A. ve Sheeran, P. (2003). Descriptive norms as an additional predictor in the theory of planned behaviour: A meta-analysis. *Current Psychology*, 22(3), 218-233. doi: 10.1007/s12144-003-1018-2

Ruben, E. ve Dumludağ, D. (2015). Davranışsal iktisadın gelişimi. *İktisat ve Toplum,* (58), 4-9.

Sánchez-Medina, A., Romero-Quintero, L. ve Sosa-Cabrera, S. (2014). Environmental management in small and medium-sized companies: an analysis from the perspective of the theory of planned behavior. *PLOS ONE, Public Library of Science, 9*(2), 1-12.

Sarma, P. (2022). Farmer behavior towards pesticide use for reduction production risk: A theory of planned behavior. *Cleaner and Circular Bioeconomy*(1), 1-9.

Schifter D.E. ve Ajzen I. (1985). Intention, perceived control, and weight loss: An application of the theory of planned behavior. *J. Pers. Soc. Psychol.* 1985;49:843–851.

Si, H., Shi, J.-G., Tang, D., Wien, S., Miao, W. ve Duan, K. (2019). Application of the theory of planned behavior in environmental science: a comprehensive bibliometric analysis. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 16*(15), 2788-2814.

Sheeran, P. (2002). Intention—behavior relations: A conceptual and empirical review. *European Review of social Psychology*, 12(1), 1-36.

Smith, C., Wood, S. ve Kniveton, D. (2024, 07 10). *Agent Based Modelling of Migration Decision-Making.* University Of Sussex: https://users.sussex.ac.uk/~sharonw/papers/SmithWoodKnivetonEUMAS2010.pdf (E.T.: 28.06.2024)

Sniehotta, F. F., Presseau, J. ve Araújo-Soares, V. (2014). Time to retire the theory of planned behaviour. *Health Psychology Review*, 8(1), 1-7.

Sok, J., Borges, J., Schmidt, P. ve Ajzen, I. (2021). Farmer behaviour as reasoned action: a critical review of research with the theory of planned behaviour. *Journal of Agricultural Economics,, 72*(2), 388-412.

Sus, V. (2023). Subjective Norms: Definition and Examples. https://helpfulprofessor.com/subjective-norms/ (E.T.: 18.06.2024)

Şekerli, H. (2022). Planlı davranış teorisi bağlamında sportif davranışların açıklanması: Türkiye örneği. *Turkish Journal Of Health And Sport, 3*(3), 91-96.

Tepeler, M. ve Akan, Y. (2023). Davranışsal iktisadın gelişimine tarihsel bir bakış. *Anasay*, (26), 64-77.

Theoryhub (2024). Theory of Planned Behaviour. https://open.ncl.ac.uk/academic-theories/17/theory-of-planned-behaviour/ (E.T.: 18.06.2024)

Theodorakis, Y. (1992). Prediction of athletic participation: a test of planned behavior theory. *Perceptual and Motor Skills, 74*(2), 371-379.

Toan, L., Phu, N., Hai, P., Yen, H. ve Son, P. (2019). Applying theory of planned behaviour in researching tourists' behaviour: The case of Hoi An World Cultural Heritage site, Vietnam. *African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure, 8*(5), 1-18.

Tsigilis, N., Tsioumis, K. ve Gregoriadis, A. (2007). Applicability of the planned behavior theory to attitudes of students in early childhood education toward teaching culturally diverse classes: the role of self-identity. *Psychological Reports, 100*(3), 1123-1128.

Ünlüönen, K. ve Işın, A. (2018). Türkiye'ye gelen yabancı turistlerin yerel yiyecekleri tüketme niyeti üzerine planlı davranış teorisi kapsamında bir araştırma. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 6*(4), 662-689.

Vartuainen, H. ve Diamond, P. (2016). *Davranışsal İktisat ve Davranışsal İktisadın Uygulamaları*. (çev. H. Kamilçelebi) İstanbul: Nobel Yayıncılık.

Wallston, K. A. (2015). .Control Beliefs: Health Perspectives, *International Encyclopedia of the Social ve Behavioral Sciences*, 2015, 819–821.

Warshaw, P.R. ve Davis, F.D. (1985). Disentangling behavioral intention and behavioral expectation. *Journal of Experimental Social Psychology*, 21, 213-228

Wayne W. ve LaMorte, M.D. (2022). Behavioral Change Models. Boston University School of Public Health. https://sphweb.bumc.bu.edu/otlt/mph-modules/sb/behavioralchangetheories/BehavioralChangeTheories3.html (E.T.: 05.06.2024)

Wong, N. (2019). Injunctive and descriptive norms and theory of planned behavior: Influencing intentions to use sunscreen. *Womens Health Complications*, 2(1), 1-7.

Yardley L., Miller S., Schlotz W. ve Little P. (2011). Evaluation of a Web-based intervention to promote hand hygiene: Exploratory randomized controlled trial. *J. Med. Internet Res.* 2011;13:e107.

Yarımkaya, E. (2021). Planlı davranışlar teorisi çerçevesinden beden eğitimi öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilere yönelik tutum ve görüşlerinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 36*(3), 562-578.

Yarımoğlu, E. ve Binboğa, G. (2018). Understanding sustainable consumption in an emerging country: The antecedents and consequences of the ecologically conscious consumer behavior model. *Business Strategy and the Environment, 28*(4), 642-651.

Yazdanpanah,, M. ve Zobeidi, , T. (2017). Why do they want to migrate from rural areas? a psychological perspective from Iran. *International Journal of Agricultural Management and Development (IJAMAD), Iranian Association of Agricultural Economics,* 283-292.

Yılmaz, V. ve Doğan, M. (2016). Planlanmış davranış teorisi kullanılarak önerilen bir yapısal eşitlik modeli ile geri dönüşüm davranışlarının araştırılması. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 16*(Özel Sayı), 191-206.

Zinchenko, O. ve Arsalidou, M. (2017). Brain responses to social norms: Meta-analyses of f MRI studies. *Human Brain Mapping*, 39(2), 955–970. https://doi.org/10.1002/hbm.23895

KAYNAKÇA

Aguilar-Luzón, M. D. C., García-Martínez, J. M. Á., Calvo-Salguero, A. ve Salinas, J. M. (2012). Comparative Study Between the Theory of Planned Behavior and the Value–Belief–Norm Model Regarding the Environment, on Spanish Housewives' Recycling Behavior. *Journal of Applied Social Psychology*, 42(11), 2797-2833.

Arias, C., Quiroga Beltrán, J. M., Martínez Ariza, J. M., Cadena Lozano, J. B. ve Bello Bernal, M. A. (2022). Pro-circular Consumer Profile: An Approach to Their Identification and Characterization Based on the Components of the Value-Belief-Norm Theory. *Sustainability*, 14(13), 7883, 1-36.

Batool, N., Wani, M. D., Shah, S. A. Ve Dada, Z. A. (2024). Theory of Planned Behavior and Value-Belief Norm Theory as Antecedents of Pro-environmental Behaviour: Evidence from the Local Community. *Journal of Human Behavior in the Social Environment*, 34(5), 693-709.

Carfora, V., Cavallo, C., Catellani, P., Del Giudice, T. Ve Cicia, G. (2021). Why Do Consumers Intend to Purchase Natural Food? Integrating Theory of Planned Behavior, Value-Belief-Norm Theory, and Trust. *Nutrients*, 13(6), 1904.

Cheng, Q. L., Wang, J. J. ve Yin, L. G. (2014). A Research Framework of Green Consumption Behavior Based on Value-Belief-Norm Theory. *Advanced Materials Research*, 962, 1485-1489.

Chen, M. F. (2015). An Examination of the Value-Belief-Norm Theory Model in Predicting Pro-environmental Behaviour in Taiwan. *Asian Journal of Social Psychology*, 18(2), 145-151.

Çakır Yıldırım, B. ve Karaarslan Semiz, G. (2019). Future Teachers' Sustainable Water Consumption Behavior: A Test of the Value-Belief-Norm Theory. *Sustainability*, 11(6), 1558, 1-18.

De Mooij, M. (2011). *Consumer Behavior and Culture: Consequences for Global Marketing and Advertising*. Thousand Oaks, California: Sage Publications, Inc.

Dichter, E. (1986). Whose Lifestyle Is It Anyway?. *Psychology & Marketing*, 3, 151-163.

Fishbein, M. ve Ajzen, I. (1975). *Beliefs, Attitude, Intention and Behaviour: An Introduction to Theory Research*. Reading, MA: Addison Wesley.

Fornara, F., Molinario, E., Scopelliti, M., Bonnes, M., Bonaiuto, F., Cicero, L., ... ve Bonaiuto, M. (2020). The Extended Value-Belief-Norm Theory Predicts Committed Action for Nature and Biodiversity in Europe. *Environmental Impact Assessment Review*, 81, 106338, 1-8.

Hein, N. (2022). Factors Influencing the Purchase Intention for Recycled Products: Integrating Perceived Risk into Value-Belief-Norm Theory. *Sustainability*, 14(7), 3877, 1-15.

Hofstede, G. (1980). Motivation, Leadership, And Organization: Do American Theories Apply Abroad?. *Organizational Dynamics*, 9(1), 42-63.

Hofstede, G. ve Bond, M. H. (1988). The Confucius Connection: From Cultural Roots to Economic Growth. *Organizational Dynamics*, 16(4), 5-21.

Hofstede, G., Hofstede, G. J. ve Minkov, M. (2010). *Cultures and Organizations Software of the Mind Intercultural Cooperation and Its Importance for Survival*. McGrawHill.

Hong, Y., Al Mamun, A., Masukujjaman, M., ve Yang, Q. (2024). Significance of The Environmental Value-Belief-Norm Model and Its Relationship to Green Consumption Among Chinese Youth. *Asia Pacific Management Review*, 29(1), 127-140.

Howard, J.A ve Woodside, A.G. (1984). Personal Values Affecting Consumer Psychology. İçinde R.E. Pitts ve A.G. Woodside (Editör), *Personal Values and Consumer Psychology* (s.3-11). Lexington Books, D.C. Heath and Company.

Kahle, L.R. (1984). The Values of Americans: Implications for Consumer Adaptation. İçinde R.E. Pitts ve A.G. Woodside (Editör), *Personal Values and Consumer Psychology* (s.77-84). Lexington Books, D.C. Heath and Company.

Kahle, L.R. (1985). Social Values in the Eighties: A Special Issue. *Psychology & Marketing*, 2(4), 231-237.

Kaiser, F. G., Hübner, G., & Bogner, F. X. (2005). Contrasting The Theory of Planned Behavior with The Value-Belief-Norm Model in Explaining Conservation Behavior*, Journal of Applied Social Psychology*, 35(10), 2150-2170.

Kelly, G. (1991). *The Psychology of Personal Constructs: Volume One: A Theory of Personality.* Routledge.

Kramer, H.E. (1984). The Value of Higher Education and Its Impact on Value Formation. İçinde R.E. Pitts ve A.G. Woodside (Editör), *Personal Values and Consumer Psychology* (s.239-245). Lexington Books, D.C. Heath and Company.

Munson, J.M. ve McIntyre, S.H. (1979). Developing Practical Procedures for the Measurement of Personal Values in Cross-Cultural Marketing. *Journal of Marketing Research*, 16(1), 48-52.

Munson, J.M. (1984). Personal Values: Considerations on Their Measurement and Application to Five Areas of Research Inquiry. İçinde R.E. Pitts ve A.G. Woodside (Editör), *Personal Values and Consumer Psychology* (s.13-29). Lexington Books, D.C. Heath and Company.

Onwezen, M. C., Antonides, G., ve Bartels, J. (2013). The Norm Activation Model: An Exploration of The Functions of Anticipated Pride and Guilt in Pro-Environmental Behaviour. *Journal of Economic Psychology*, 39, 141-153.

Özekici, Y. K. (2022). Extending Value-Belief and Norm Theory with Social Identity for Preventing Food Waste at Restaurants. *Turizm Akademik Dergisi*, 9(1), 273-291.

Parsons, T. ve Shils, E.A. (1951). Values, Motives, and Systems of Action. İçinde T. Parsons ve E.A. Shils (Editör), *Toward a General Theory of Action* (s.47-234). Harvard University Press.

Rokeach, M. (1968). Beliefs, Attitudes, and Values, Theory of Organization and Change, Jossey-Bass Inc., First Edition.

Rokeach, M. (1973). The Nature of Human Values, The Free Press New York, Collier Macmillan Publishers.

Rokeach, M. (1979a). From Individual to Institutional Values: With Special Reference to the Values of Science. İçinde M. Rokeach (Editör), *Understanding Human Values-Individual and Societal* (s.47-70). New York: The Free Press, A Division of Macmillan Publishing Co., Inc.

Rokeach, M. (1979b). Value Education in Educational Settings. İçinde M. Rokeach (Editör), *Understanding Human Values-Individual and Societal* (s.259-269). New York: The Free Press, A Division of Macmillan Publishing Co., Inc.

Schwartz, S. H. (1977). Normative Influences on Altruism. *In Advances in Experimental Social Psychology*, 10, 221-279. Academic Press.

Schwartz, S.H. (2011). An Overview of the Schwartz Theory of Basic Values. *Online Readings in Psychology and Culture*, The Berkeley Electronic Press, 2(1), 1-20.

Schwartz, S.H. ve Bilsky, W. (1987). Toward A Universal Psychological Structure of Human Values. *Journal of Personality and Social Psychology*, 53(3), 550- 562.

Schwartz, S. H. (1994). Beyond individualism/collectivism: New Cultural Dimensions of Values. İçinde U. Kim, H. C. Triandis, Ç. Kağitcibasi, S.C. Choi, ve G. Yoon (Editör), *Individualism and Collectivism: Theory, Method, and Applications* (s.85-119). Sage Publications, Inc.

Smith, P.B. ve Schwartz, S. (1997). Values. İçinde J.W. Berry, M.H. Segall, Ç. Kagitcibasi (Editör), *Handbook of Cross-Cultural Psychology, Social Behavior and Applications* (s.77-118). Allyn & Bacon.

Stern, P. C., Dietz, T., Abel, T., Guagnano, G. A. ve Kalof, L. (1999). A Value-Belief-Norm Theory of Support for Social Movements: The Case of Environmentalism. *Human Ecology Review*, 81-97.

Stern P.C. (2000). Toward A Coherent Theory of Environmentally Significant Behavior. *Journal of Social Issues*, 56(3), 407-424.

Vinson, D.E., Scott, J.E. ve Lamont, L.M. (1977). The Role of Personal Values in Marketing and Consumer Behavior. *Journal of Marketing*, 41(2), 44-50.

Wang, C. P., Zhang, Q., Wong, P. P. W. ve Wang, L. (2023). Consumers' Green Purchase Intention to Visit Green Hotels: A Value-Belief-Norm Theory Perspective. *Frontiers in Psychology*, 14, 1139116, 1-14.

Williams, R.M., JR. (1979). Change and Stability in Values and Value Systems: A Sociological Perspective. İçinde M. Rokeach (Editör), *Understanding Human Values-Individual and Societal* (s.15-46). New York: The Free Press, A Division of Macmillan Publishing Co., Inc.

KAYNAKÇA

Akyüz, M. (2015). Hizmet Pazarlaması ve Stratejileri. Beta Yayınları.

Bourdieu, P. (1984). *Distinction: A Social Critique of the Judgement of Taste*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Deniz,M. (2011) Markalı Ürün Tercihlerinin Satın Alma Davranışları Üzerindeki Etkisi, Journal Of Social Policy Conferences, 61(2)

Dodds, W. B., Monroe, K. B., Grewal, D. (1991) Effects Of Price, Brand, And Store İnformation On Buyers' Product Evaluations. Journal Of Marketing Research, 28(3), 307-319.

Durmaz, Y. (2011) Tüketici Davranışı,Detay Yayıncılık, Ankara.

Elden M. (2018), Reklam ve Reklamcılık (5.Baskı), Say Yayınları.

Gerrig, R. J., Zimbardo, P.G. (2013) Psikoloji ve Yaşam-Psikoloji Giriş, Nobel Akademik Yayıncılık.

Hawkings, D.I, Roger, J.B., Kenneth A. C. (1992) Consumer Behaviour Implications for Marketing Strategy,5th Edition,Boston.

İslamoğlu, H., Altunışık, R. (2017) Tüketici Davranışları, Beta Yayınları.

Karaman, A. (2020) Tüketici Davranışları, Nobel Yayıncılık.

Loudon, D., Della Bitta, A.J., (1988) Consumer Behaviour, Concepts and Aplications,3th Edition, Newyork.

Maslow, A. H. (1943). A Theory of Human Motivation. *Psychological Review, 50*(4), 370–396.

Odabaşı, Y. (2019) Tüketim Kültürü: Yetinen Toplumdan, Tüketen Topluma, Aura Kitapları. İstanbul.

Odabaşı, Y. Barış, G. (2016) Tüketici Davranışı, MediaCat, İstanbul

Okumuş, A. (2018) Tüketici Davranışı: Teorik ve Uygulamalı Bir Yaklaşım, *Türkmen Kitabevi.* İstanbul.

Schiffman, L. G., Kanuk L. L. (1994) Consumer Behaviour & Marketing Strategy. Ninth Edition. McGraw-Hill

Singh, A. (2008) Consumer Behaviour. Himalaya Publishing House.

Solomon, M. R. (2016). Consumer Behavior: Buying, Having, and Being. Pearson Education.

Veblen, T. (1899). The Theory of the Leisure Class: An Economic Study of Institutions. New York: Macmillan.

Wells, W. D., Prensky D. (1996) Consumer Behavior. John Wiley & Sons

KAYNAKÇA

Akar, E. (2011) Sosyal Medya Pazarlaması: Sosyal Web'te Pazarlama Stratejileri, Efil Yayınevi, İstanbul

Akkılıç, S. (2000) Yeni Ekonominin Yeni Pazarlama Anlayışı: İzinli Pazarlama. İstanbul: Message Marketer

Ande, R.A., ve Gunesakaran, A. (2017) Brand Resonance Score For CBBE Model: An Application İn Financial Services. Benchmarking: An International Journal

Aslan, R., ve Tarakçı, İ. E. (2022) Dijital Pazarlama Çağında Yükselen Bir Trend: İçerik Pazarlamasının İncelenmesi. İşletme Araştırmaları Dergisi, 14(1)

Benediktova, B. ve Nevosad, L. (2008) Affiliate Marketing: Perspective of Content Providers, Lulea University of Technology, Master's Thesis.

Berman, R., ve Katona, Z. (2013) The role of search engine optimization in search marketing. Marketing Science, 32 (4)

Boran, T. (2021) Sosyal Medyada İçerik Pazarlama: Boyner Grup Youtube Kanalı Örneği. Intermedia International E-Journal, 8(14)

Bu, Y., Parkinson. J., ve Thaichon, P. (2020) Digital Content Marketing As A Catalyst For E-WOM İn Food Tourism, Australian Marketing Journal, 29(2)

Cases A.S., Fournier C., Dubois P.L.ve Tanner J.F., (2010) Web Site Spill Over To Email Campaigns: The Role Of Privacy, Trust And Shoppers' Attitudes, Journal Of Business Research, Vol. 63

Chachra, N., Savage, S., ve Voelker, G. (2015) Affiliate Crookies: Characterizing Affiliate Marketing Abuse, Proceedings of the 2015 Internet Measurement Conference

Chatterjee, P. (2002) Interfirm Alliances in Online Retailing, Journal of Business Research, 57

Chen, S.C. ve Lin, C.P. (2019) Understanding The Effect Of Social Media Marketing Activities: The Mediation Of Social Identification, Perceived Value And Satisfaction, Technological Forecasting & Social Change, S.140

Chiu H.C., Hsieh Y.C., Kao Y.H.ve Lee M., (2007) The Determinants of Email Receivers' Disseminating Behaviors on the Internet, Journal of Advertising Research, Vol. 47, No.4

Ciora, L. I., ve Buligiu, I. (2010) Techniques used in search engine marketing. Annals of the University of Craiova, Economic Sciences Series, 2.

Çoban, S., ve Dündar, M. (2020) Online Platformlarda İçerik Pazarlaması, Yeşil Ürün Ve E-Wom Etkileşimi: Ampirik Bir Araştırma. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, (57)

Das, M.ve Ramalingam, M., (2023) To Praise Or Not To Praise- Role Of Word Of Mouth İn Food Delivery Apps, Journal Of Retailing And Consumer Services, 74, 103408

Dou, W., Lim, K. H., Su, C., Zhou, N., ve Cui, N. (2010) Brand positioning strategy using search engine marketing. MIS quarterly

Erdem, B., (2021) Pazarlamada Güncel Yaklaşımlar, 1-243, (Editörler: Bilal Erdem, Alper Ateş), Eğitim Yayınevi, İstanbul.

Gandour, A., ve Regolini, A. (2011) Web Site Search Engine Optimization: A Case Study Of Fragfornet. Library Hi Tech News, 28(6)

Ghosh K., Dhumal P.ve Chawla S., (2011) Viability of Fee-Based Email Service for Retail Customers, Journal of Computer Information Systems, Vol. 52, No. 1

Giomelakis, D., ve Veglis, A. (2016) Investigating Search Engine Optimization Factors İn Media Websites: The Case Of Greece. Digital Journalism, 4 (3)

Godey, B., Manthiou, A., Pederzoli, D., Rokka, J., Aiello, G., Donvito, R.ve Singh, R. (2016) Social Media Marketing Efforts Of Luxury Brands: Influence On Brand Equity And Consumer Behavior", Journal Of Business Research 69

Hanaysha, J.R. (2022) Impact Of Social Media Marketing Features On Consumer's Purchase Decision İn The Fast-Food İndustry: Brand Trust As A Mediatör, International Journal Of Information Management Data Insights 2, 100102

Handley, A., ve Chapman, C.C. (2019) Dijital Çağda İçerik Yönetiminin Kuralları (Çev.

Z. Kökkaya). Kapital Medya Hizmetleri.

Hubspot (2015) The İnbound Methodology Http://Www.Hubspot.Com/İnbound-Marketing Erişim Tarihi: 23.07.2024

Hung, S.W., Chung, C.W.ve Chen, S.Y., (2023) Beyond A Bunch Of Reviews: The Quality And Quantity Of Electronic Word-Of-Mouth, Information & Management 60, 103777

IAB TR (2018) Influencer Pazarlaması Nedir https://iabtr.org/UploadFiles/Reports/Influencer-marketing-nedir26122019142300.pdf Erişim Tarihi: 18.06.2024

Janssen, D. ve Van Heck, E. (2007). How Will Online Affiliate Marketing Networks Impact Search Engine Rankings? ERIM Report Series Reference No: ERS-2007-042-LIS

Kanttila, N. (2004) Digital Content Marketing: A Literature Synthesis. Journal of Marketing Management, 20(1)

Karaman, A. (2014) İçerik Pazarlama İyi Bir Pazarlama Stratejisi Değildir. https://www.ayhankaraman.com/dijital-pazarlama-nedir/#2-Inbound-Pazarlama Erişim Tarihi: 11.07.2024

Kaya, İ. (2015) Pazarlama Bi'Tanedir İstanbul: Babıali Kültür Yayıncılığı

Kim, A. J. ve Ko, E., (2012) Do Social Media Marketing Activities Enhance Customer Equity? An Empirical Study Of Luxury Fashion Brand, Journal Of Business Research, 65

Kitchen, J. P., ve Shultz, D. E. (2009) IMC: New Horizon/False Dawn For A Marketplace İn Turmoil?. Journal Of Marketing Communications Vol.15, Nos. 2-3, April-July 2009

Khan, I., (2021) Do Brands' Social Media Marketing Activities Matter? A Moderation Analysis Department Of Marketing College Of Business Administration, Prince Sultan University, Riyadh, Saudi Arabia

Kotler P. ve Armstrong G., (2011) Principles of Marketing, Pearson Prentice Hall Inc., 14th Edition, A.B.D

Kudeshia, C.ve Kumar, A., (2017) Social Ewom: Does İt Affect The Brand Attitude And Purchase İntention Of Brands?" Management Research Review, Vol. 40 Issue: 3

Lal, A. (2018). Digital Marketing: Redefining The Way Marketers Penetrate Markets. DAWN: Journal For Contemporary Research İn Management, 5(1)

Lee J., (2004) Discriminant Analysis of Technology Adoption Behavior: A Case of Internet Technologies in Small Businesses", Journal of Computer Information Systems, Vol. 44(4)

Li, X., Tse, Y.K., Zhang, M.ve Phi, H.D., (2023) Impact Of Relocation Strategy On Brand Trustworthiness And Word-Of-Mouth: Experimental Vignette Research On The US Fashion İndustry, International Journal Of Production Economics 257, 108775

Lopes, A. R., Porto, I. P. A. M., ve Casais, B. (2022) Digital Content Marketing: Conceptual Review And Recommendations For Practitioners. Academy Of Strategic Management Journal, 21(2)

Lou, C., Xie, Q., Feng, Y., ve Kim, W. (2020) Something Social, Something Entertaining? How Digital Content Marketing Augments Consumer Experience And Brand Loyalty, The Review Of Marketing Communications,40(3)

Luh, C. J., Yang, S. A., ve Huang, T. L. D. (2016). Estimating Google's search engine ranking function from a search engine optimization perspective. Online Information Review, 40(2)

Malarvizhi, C.A., Mamun, A.A., Jayashree, S., Naznen, F.ve Abir, T. (2022) Modelling The Significance Of Social Media Marketing Activities, Brand Equity And Loyalty To Predict Consumers' Willingness To Pay Premium Price For Portable Tech Gadgets, Heliyon 8, E10145

Mariussen, A. (2012). A Grounded Theory of Affiliate Marketing Performance Measurement in The Tourism and Hospitality Context, Doctoral Dissertation, Oxford Brookes University.

Mathew, V., ve Soliman, M. (2021) Does Digital Content Marketing Affect Tourism Consumer Behavior? An Extension Of T Echnology Acceptance Model. Journal Of Consumer Behaviour, 20(1)

Mavridis, T., ve Symeonidis, A., L. (2015). Identifying Valid Search Engine Ranking Factors İn A Web 2.0 And Web 3.0 Context For Building Efficient Seo Mechanisms. Engineering Applications Of Artificial Intelligence, 41

McClurg, R. (2013) Digital marketing is key to practice growth: Making sense of SEO, PPC, DIY, DID, and social networking. American Bar Association 35(3)

Moran, M. ve Hunt, B. (2015) *Search Engine Marketing, Inc.: Driving Search Traffic to Your Company's Website*, Third edition, IBM Press, Upper Saddle River, NJ.

Mozaffari, S., Iranzade, S., ve Ranjpoor, R. (2023) The Conceptual Model For The Digital Content Marketing Of Social Media To Boost Green Marketing. International Journal Of Digital Content Management, 4(6)

Özmen Ş., (2012) Ağ Ekonomisinde Yeni Ticaret Yolu E-Ticaret, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları

Patrick, Z. ve Hee, O. (2019) Factors Influencing the Intention to Use Affiliate Marketing: A Conceptual Analysis. International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences, 9(2)

Penpençe, D. (2013) Dijital İçerik Pazarlaması. Karahan Kitabevi.

Prabhu, S. ve Satpathy, T. (2015) *Afiliate Marketing's Future in India*, Indian Journal of Science and Technology, Vol 8(S4), 278–282.

San José-Cabezudo R. ve Camarero-Izquierdo C., (2012) Determinants Of Opening-Forwarding Email Messages, Journal Of Advertising, Volume 41, Issue 2

Seo, S.ve Jang, S.S., (2021) A Negative Or Positive Signal? The İmpact Of Food Recalls On Negative Word-Of-Mouth (N-WOM), Journal Of Hospitality And Tourism Management, 47

Symons, A. (2015) How Businesses And Agencies Valuate Digital Content Marketing, Proceedings Of The 18th International Public Relations

Stokes, R., (2008). eMarketing: The essential guide to digital marketing. Compiled By Sarah Blake and Quirk Education First Published by Quirk Emarketing (Pty) Ltd.

Taş, G. (2014) Inbound Pazarlama Nedir ve Nasıl Yapılır? http://www.dijitalajanslar.com/inbound-pazarlama-nedir-ve-nasil-yapilir/ Erişim Tarihi: 12.07.2024

Terrance, A. R., Shrivastava, S., ve Kumari, A. (2017) Importance of search engine marketing in the digital world. Proceedings of the First International Conference on Information Technology and Knowledge Management, (14)

Terry, D. (2014) Inbound Marketing vs Digital Marketing - Which Is better For You? https://positionly.com/blog/inbound-marketing/ Erişim Tarihi: 12.07.2024

Ünal, S. (2012) İnternet Üzerinde İzinli Pazarlama Yaklaşımı Permıssıon Marketing On Internet. Öneri Dergisi, 9(34), https://doi.org/10.14783/od.v9i34.1012000238

Weijer, M. (2019) Providing Trust in Affiliate Marketing Through Blockchain Technology. Utrecht University, Master's Thesis.

Yeşilyurt, M. (2014) Inbound Pazarlama Nedir? https://advertising.amazon.com/tr-tr/library/guides/inbound-marketing Erişim Tarihi: 15.07.2024

Kaynakça

Abdullah, F., & Ward, R. (2016). Developing a General Extended Technology Acceptance Model for E-Learning (GETAMEL) by Analysing Commonly Used External Factors. *Computers in Human Behavior*, *56*, 238-256.

Adams, D. A., Nelson, R. R. ve Todd, P. A. (1992). Perceived Usefulness, Ease of Use, and Usage of Information Technology: A Replication. *MIS Quarterly*, 16(2), 227-247.

Adou, M. F., Migue, F. ve Korankye, B. (2021). Exploring the Factors Influencing the Adoption of Mobile Payment in Cote D'Ivoire; Evidence from the University of Cocody. *International Research Journal of Advanced Engineering and Science*, *6*(1), 69-79.

Akça, Y. ve G. Özer. (2012). Teknoloji Kabul Modelinin Kurumsal Kaynak Planlaması Uygulamalarında Kullanılması. *Business and Economics Research Journal*. 3(2), 79-96

Ali, J. Ve Kumar, S. (2011). Information and Communication Technologies (Icts) and Farmers' Decision-Making Across The Agricultural Supply Chain. *International Journal of Information Management*, *31*(2), 149-159.

Ayeh, J. K., Au, N. ve Law, R. (2013). Do We Believe in Tripadvisor?" Examining Credibility Perceptions and Online Travelers' Attitude Toward Using User-Generated Content. *Journal of Travel Research*, 52(4), 437-452.

Agrebi, S. ve Jallais, J. (2015). Explain The Intention to Use Smartphones for Mobile Shopping. *Journal of Retailing and Consumer Services,* 22, 16-23.

Ajzen, I. (1985). From Intentions to Actions: A Theory of Planned Behavior. In *Action Control: From Cognition To Behavior* (ss. 11-39). Berlin, Heidelberg: Springer Berlin Heidelberg.

Altuntaş, B. (2017). Y Kuşağının Mobil Öğrenme Uygulama Tercihini Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi,* 6(6), 89-104.
https://doi.org/10.15869/itobiad.356544

Al-Qeisi, K. I. (2009). *Analyzing the use of UTAUT model in explaining an online behaviour: Internet banking adoption*. Doktora Tezi. Londra: Brunel University Brunel Business School.

Aras, M., Özdemir, Y. ve Bayraktaroglu, S. (2015). İnsan Kaynakları Bilgi Sistemlerine Yönelik Algıların Teknoloji Kabul Modeli ile İncelenmesi. *Ege Akademik Bakis*, *15*(3), 343.

Aslan, E. (2023). *Çevrim İçi Yöresel Yiyecek-İçecek Tercihindeki Motivasyon Unsurlarının Satın Alma Karar Sürecine Olan Etkisinin Genişletilmiş Teknoloji Kabul Modeline Göre İncelenmesi* (Doktora Tezi, Balıkesir Universitesi (Turkiye)).

Bagozzi, R. P. (2007). The Legacy of The Technology Acceptance Model and A Proposal for A Paradigm Shift. *Journal of the Association for Information Systems*, 8(4), 244-254.

Bagozzi, R. P., Baumgartner, H., & Yi, Y. (1992). State versus action orientation and the theory of reasoned action: An application to coupon usage. *Journal of Consumer Research,* 18(4), 505-518.

Balta-Ozkan, N., Davidson, R., Bicket, M. ve Whitmarsh, L. (2013). Social Barriers to The Adoption of Smart Homes. *Energy Policy*, 63, 363-374.

Benbasat, I. ve Barki, H. (2007). Quo vadis, TAM? *Journal of the Association for Information Systems*, 8(4), 211-218.

Betz, F. (2010). *Teknolojik Yenilik Yönetimi: Değişimle Gelen Rekabet Avantajı.* Çev.P. Güran. TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları. 1. Basım. Ankara. ISBN: 978-9754035414

Bozhüyük, B. G. (2020). *Doğu Akdeniz gemi acenteleri kapsamında e-gümrük hizmetinin teknoloji kabul modeli ile değerlendirilmesi*. Master Tezi, Hatay: İskenderun Teknik Üniversitesi.

Britannicca, (2024). "Teknoloji" E.T.: 10 Mart 2024 https://www.britannica.com

Carter, L. ve Bélanger, F. (2005). The Utilization of E-Government Services: Citizen Trust, Innovation and Acceptance Factors. *Information Systems Journal*, 15(1), 5-25.

Chau, P.Y.K. ve Hu, P.J.H. (2001). Information technology acceptance by individual professionals: A model comparison approach. *Decision Sciences*, 32(4), 699-719.

Chandran, D. ve Aljohani, N. (2020). The Role of Cultural Factors on Mobile Health Adoption: The Case of Saudi Arabia. Americas Conference on Information Systems. 10 Ağustos 2020 Proceedings. 3. https://aisel.aisnet.org/amcis2020/culture_in_is/culture_in_is/3

Chen, L. D., Gillenson, M. L. ve Sherrell, D. L. (2002). Enticing Online Consumers: An Extended Technology Acceptance Perspective. *Information & Management*, 39(8), 705-719.

Chen, Y.-M., Hsu, T.-H. ve Lu, Y.-J. (2018). Impact of Flow on Mobile Shopping Intention. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 41, 281-287.

Chismar, W. G., & Wiley-Patton, S. (2003, Ocak). Does the Extended Technology Acceptance Model Apply to Physicians. İçinde *36th Annual Hawaii International Conference on System Sciences, 2003. Proceedings of the* (ss. 8-pp). IEEE.

Çelik, K., & Taş, A. (2021). E-Ticarette Mobil Alışveriş Uygulamalarını Kullanmaya Devam Etme Niyetinin Araştırılması: Genişletilmiş Teknoloji Kabul Modeli. *Third Sector Social Economic Review*, *56*(3), 1997-2019.

Çivici, T., & Kale, S. (2007). Mimari Tasarım Bürolarında Bilişim Teknolojilerinin Kullanımını Etkileyen Faktörler: Bir Yapısal Denklem Modeli. İnşaat Yönetimi Kongresi bildiriler kitabı, (ss.119-128.). İstanbul: 30-31 Ekim 2007

Davis, F.D. (1985) *A Technology Acceptance Model for Empirically Testing New End-User Information Systems: Theory and Results.* Sloan School of Management, Massachusetts Institute of Technology. https://dspace.mit.edu/handle/1721.1/15192

Davis, F. D. (1989). Perceived Usefulness, Perceived Ease of Use, and User Acceptance of Information Technology. *MIS Quarterly*, 13(3), 319-340.

Davis, F. D., Bagozzi, R. P. ve Warshaw, P. R. (1989). User Acceptance of Computer Technology: A Comparison of Two Theoretical Models. *Management Science*, 35 (8), 982-1003.

DeLone, W. H. ve McLean, E. R. (1992). *Information Systems Success: The Quest for the Dependent Variable*. Information Systems Research, 3 (1), ss. 6095.

Fishbein, M. ve Ajzen, I. (1974). Attitudes Towards Objects as Predictors of Single and Multiple Behavioral Criteria. *Psychological review*, 81(1), 59-74.

Fishbein, M. ve Ajzen, I. (1975a). Predicting and understanding consumer behavior: Attitude-behavior correspondence. İçinde Ajzen, I. ve Fishbein, M. (editör). *Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior* (s. 148-172). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall

Fishbein, M. ve Ajzen, I. (1975b). *Belief, Attitude, Intention and Behavior: An Introduction to Theory and Research. Reading*, Massachusetts: AddisonWesley Publishing Company.

Galib, M. H., Hammou, K. A., & Steiger, J. (2018). Predicting consumer behavior: An extension of technology acceptance model. *International Journal of Marketing Studies*, *10*(3), 73-90.

Gefen, D. ve Straub, D. W. (2000). The Relative Importance of Perceived Ease of Use in IS Adoption: A Study of E-Commerce Adoption. *Journal of the Association for Information Systems*, 1(1), 8.

Gefen, D., Karahanna, E. ve Straub, D. W. (2003). Trust and TAM in Online Shopping: An Integrated Model. *MIS Quarterly*, 27(1), 51-90.

Gharaibeh, M. K., Arshad, M. R. M. ve Gharaibh, N. K. (2018). Using the UTAUT2 Model to Determine Factors Affecting Adoption of Mobile Banking Services: A Qualitative Approach. *International Journal of Interactive Mobile Technologies*, *12*(4).

Goswami, A. ve Dutta, S. (2016). E-Commerce Adoption By Women Entrepreneurs in India: An Application of The UTAUT Model. *Business and Economic Research*, *6*(2), 440-454.

Groß, M. (2015). Exploring The Acceptance of Technology for Mobile Shopping: An Empirical Investigation Among Smartphone Users. *The Traditional Review of Retail, Distribution and Consumer Research,* 25 (3), 215-235.

Gümüşsoy, Ç. A. ve Yeterel, A. C. (2016). Fırsat Sitelerinden Tekrar Satın Alma Kararını Etkileyen Faktörlerin Araştırılması. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 9 (3), 275-284.

Hartwick, J. ve Barki, H. (1994). Explaining The Role of User Participation in Information System Use. *Management science*, *40*(4), 440-465.

Hogg, M.A. ve Vaughan, G.M. (2007) *Sosyal Psikoloji*. Çev. İbrahim Yıldız, Aydın Gelmez. Ankara: Ütopya Yayınları

Holden, R. J. ve Karsh, B. T. (2010). The Technology Acceptance Model: Its Past and Its Future in Health Care. *Journal of Biomedical Informatics*, 43(1), 159-172.

İşman, A. (2001). Teknolojinin Felsefi Temelleri. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (1).

Joshi, K. (1991). A Model of Users' Perspective on Change: The Case of Information Systems Technology Implementation. *MIS Quarterly*, *15*(2), 229–242. https://doi.org/10.2307/249384

Kaplan, H. E., & Gürbüz, E. (2021). An Extended UTAUT2 Perspective-Determinants of Mobile Banking Use Intention and Use Behavior. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *14*(1), 207-227.

Kasilingam, D. L. (2020). Understanding the attitude and intention to use smartphone chatbots for shopping. Technology in Society, 62, ss.1-15

Kılıç, A. ve Yılmaz, R. (2021). Youtube'un Eğitsel Amaçlı Kabul Durumunun İncelenmesi. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, *3*(1), 69-89.

Kim, Y. S., Park, S. Y., Choi, J. K. ve Park, J. H. (2017). A Study on The Adoption of IOT Smart Home Service: Using Value-Based Adoption Model. *Total Quality Management & Business Excellence*, 28(9-10), 1149-1165.

Koç, T. ve Turan, A. H. (2014). Mobil SABİS Kabul ve Kullanımı: Sakarya Üniversitesinde Ampirik Bir Değerlendirme. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, 9(2), 163-175.

Koufaris, M. (2002). Applying the Technology Acceptance Model and Flow Theory to Online Consumer Behavior. *Information systems research*, *13*(2), 205-223.

Koutsouris, A. (2010). *The Emergence of The Intra-Rural Digital Divide: A Critical Review of The Adoption of ICTS in Rural Areas and The Farming Community*. 9th European IFSA Symposium (ss.23-32), Vienna: 4-7 Temmuz 2010.

Kutlu Karabıyık, B. ve Çetin, M. (2021). Yeniliklerin Yaygınlaşması Ve Genişletilmiş Teknoloji Kabul Modelinin Bütünleştirilmesiyle Türkiye'de Mobil Uygulama Kullanma Niyetinin Araştırılması. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* (*59*), 59-90. https://doi.org/10.18070/erciyesiibd.877730

Kurt, S. ve Eken, İ. (2022). Sporda Giyilebilir Teknolojilerin Birleştirilmiş Teknoloji Kabul ve Kullanım Teorisi 2'ye (UTAUT-2) Göre Davranışsal Niyetlerin İncelenmesi: Nabız Monitörü Örneği. *Intermedia International E-Journal*, *9*(16), 77-96.

Larue, G. S., Rakotonirainy, A., Haworth, N. L. ve Darvell, M. (2015). Assessing Driver Acceptance of Intelligent Transport Systems in The Context of Railway Level Crossings. *Transportation Research Part F: Traffic Psychology and Behaviour*, *30*, 1-13.

Lean, O. K., Zailani, S., Ramayah, T. Ve Fernando, Y. (2009). Factors Influencing Intention to Use E-Government Services Among Citizens in Malaysia. *International Journal of Information Management*, *29*(6), 458-475.

Lederer, A.L., Maupin, D.J., Sena, M.P. ve Zhuang, Y. (2000). The Technology Acceptance Model and The World Wide Web. *Decision Support System,* 29 (2000) 269-282.

Lee, M. C. (2009). Factors İnfluencing the Adoption of İnternet Banking: An Integration of TAM and TPB With Perceived Risk and Perceived Benefit. *Electronic Commerce Research and Applications*, 8(3), 130-141.

Lee, S. ve Cho, M. (2011). Social Media Use in A Mobile Broadband Environment: Examination of Determinants of Twitter and Facebook use. *International Journal of Mobile Communications*, 9(3), 241-257.

Lee, Y. ve Lee, J. (2008). Enhancing Pre-Service Teachers' Self-Efficacy Beliefs for Technology Integration Through Lesson Planning Practice. *Computers & Education*, 52(2), 305-312.

Lee, Y., Kozar, K. A. ve Larsen, K. R. T. (2003). The Technology Acceptance Model: Past, Present, and Future. *Communications of the Association for Information Systems*, 12(1), 752-780.

Legris, P., Ingham, J. ve Collerette, P. (2003). Why Do People Use Information Technology? A Critical Review of The Technology Acceptance Model. *Information & Management*, 40(3), 191-204.

Leung, L. and Chen, C. (2017). Extending The Theory of Planned Behavior-A Study of Lifestyles, Contextual Factors, Mobile Viewing Habits, *Telematics and Informatics* Volume 34, 1638–1649

Lin, C. A. (2003). An Interactive Communication Technology Adoption Model. *Communication Theory*, 13(4), 345-365.

Lu, H.-P. ve Su, P. Y.-J. (2009). Factors Affecting Purchase Intention on Mobile Shopping Web Sites. *Internet Research,* 19(4), 442-458.

Lu, J., Yao, J. E. ve Yu, C. (2005). Personal Innovativeness, Social Influences and Adoption of Wireless Internet Services via Mobile Technology. *Journal of Strategic Information Systems*, 14(2005), 245-268.

Madigan, R., Louw, T., Wilbrink, M., Schieben, A. ve Merat, N. (2017). What Influences the Decision to Use Automated Public Transport? Using UTAUT to Understand Public Acceptance of Automated Road Transport Systems. *Transportation Research Part F: Traffic Psychology and Behaviour*, 50, 55-64.

Mercan, N. (2015). Ajzen'in Planlanmiş Davraniş Teorisi Bağlamında Whistleblowing (bilgi ifşası). *Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi*, 7(2), 1-14.

Min, Q., Ji, S., & Qu, G. (2008). Mobile commerce user acceptance study in China: a revised UTAUT model. *Tsinghua Science and Technology*, *13*(3), 257-264.

Moon, J.-W. ve Kim, Y.-G. (2001). Extending The TAM for a World Wide Web Context. *Information & Management,* 38 (4), 217-230.

Moore, G. C. ve Benbasat, I. (1991). Development of an Instrument to Measure The Perceptions of Adopting an Information Technology Innovation, *Information Systems Research*, 2(3), 192-222.

Morosan, C. (2014). Toward An Integrated Model of Adoption of Mobile Phones for Purchasing Ancillary Services in Air Travel. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 26(2), 246-271.

Mudaly, S. (2014). *A Research Model to Improve Understanding of The Extent of Usage of Enterprise Resource Planning Systems in a University*. Doktora Tezi. Information Technology, Durban University of Technology Durban, South Africa.

Murat, M. (2006). Lise Mezuniyetinin Ardından ve Belli Bir Yaşam Deneyimi Geçirdikten Sonra Polisliği Tercih Eden Öğrencilerin Polislik Mesleğine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması. *Polis Bilimleri Dergisi*. 8.1, 55-72.

Ngangi, S. V. ve Santoso, A. J. (2019). Customer Acceptance Analysis of Customer Relationship Management (Crm) Systems in Automotive Company Using Technology Acceptance Model (TAM) 2. *Indonesian Journal of Information Systems (IJIS)*, *1*(2), 132-146.

Odabaşı, Y. ve Barış, G. (2007). *Tüketici Davranışı.* 7. Basım. Mediacat Yayınları, İstanbul

Orel, F. D. ve Arık, A. (2020). Sosyal Medya Pazarlamasının Tüketici Satın Alma Niyetine Etkisinin Teknoloji Kabul Modeli Aracılığıyla İncelenmesi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (57), 205-232.

Ozturk, A. B., Bilgihan, A., Nusair, K. ve Okumus, F. (2016). What Keeps the Mobile Hotel Booking Users Loyal? Investigating the Roles Of Self-Efficacy, Compatibility, Perceived Ease of Use, and Perceived Convenience. *International Journal of Information Management*, 36(6), 1350-1359.

Park, S. Y. (2009). An Analysis Of The Technology Acceptance Model in Understanding University Students' Behavioral Intention to Use E-Learning. *Educational Technology & Society*, 12(3), 150-162.

Pavlou, P. A. (2003). Consumer Acceptance of Electronic Commerce: Integrating Trust and Risk with the Technology Acceptance Model. *International Journal of Electronic Commerce*, 7(3), 101-134.

Rogers, E.M. (1983). Diffusion of Innovations (3. baskı.). New York: Free Press, Glencoe. ISBN 9780029266502.

Sang, S., Lee, J. D. ve Lee, J. (2009). E-Government Adoption in Cambodia: A Partial Least Squares Approach. *Transforming Government: People, Process and Policy*, 3(3), 303-318.

Savuk, F. (2014). *Teknolojinin Emek Kullanımı Üzerindeki Etkisi ve Teknoloji-İşsizlik İlişkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Schierz, P. G., Schilke, O. ve Wirtz, B. W. (2010). Understanding Consumer Acceptance of Mobile Payment Services: An Empirical Analysis. *Electronic Commerce Research and Applications*, 9(3), 209-216.

Seddon, P. B. (1997) A Respecification and Extension of the DeLone and McLean Model of IS Success, Information Systems Research. 8(3), September, ss. 240-253

Sert, G. ve Usluel, Y. (2009). Teknoloji Kabul Modeli Çerçevesinde Derslerde Eğitim Yazılımlarının Kullanılması. International Educational Technology Conference (IECT) (ss.585-591). Ankara: 6-8 Mayıs 2009.

Seyhun, S. ve Kurtuldu, G. (2020). Genişletilmiş Teknoloji Kabul Modeli Bağlamında Mobil Alışveriş Uygulamalarının Benimsenmesini Etkileyen Faktörler. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *22*(1), 599-627.

Straub, D. W., Keil, M. ve Brenner, W. (1997). Testing The Technology Acceptance Model Across Cultures: A Three-Country Study. *Information & Management*, 33(1), 1-11.

Sun, Y., Wang, N., Guo, X. ve Peng, Z. (2013). Understanding The Acceptance of Mobile Health Services: A Comparison and İntegration of Alternative Models. *Journal of Electronic Commerce Research*, *14*(2), 183.

Şahin, G. (2020). *İnternet Üzerinden Organik Gıda Satın Alma Davranışlarının İlgilenim Çerçevesinde İncelenmesi.* Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Taylor S., ve Todd P. (1995). Decomposition and Crossover Effects in the Teory of Planned Behaviour: A Study of Consumer Adoption Intentions. *International Journal Research in Marketing*. 12(2):137-155. doi:10.1016/0167-8116(94)00019-K

Teo, T. (2009). Modelling Technology Acceptance in Education: A Study of Pre-Service Teachers. *Computers & Education*, 52(2), 302-312.

Turan, A. H. (2008). İnternet Alışverişi Tüketici Davranışını Belirleyen Etmenler: Geliştirilmiş Teknoloji Kabul Modeli (E-TAM) ile Bir Model Önerisi. *Akademik Bilişim*, *8*, 723-731.

Turan, B., ve Haşit, G. (2014). Teknoloji Kabul Modeli ve Sınıf Öğretmenleri Üzerinde Bir Uygulama. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, *6*(1), 109-119.

Turner, M., Kitchenham, B., Brereton, P., Charters, S. ve Bugden, D. (2010). Does The Technology Acceptance Model Predict Actual Use? A Systematic Literature Review. *Information and Software Technology*, 52(2010), 463-479.

Türker, C., Altay, B. C. ve Okumuş, A. (2022). Understanding User Acceptance of QR Code Mobile Payment Systems in Turkey: An Extended TAM. *Technological Forecasting and Social Change*, *184*, 121968.

Wang, G., Tan, G. W. H., Yuan, Y., Ooi, K. B. ve Dwivedi, Y. K. (2022). Revisiting TAM2 in Behavioral Targeting Advertising: A Deep Learning-Based Dual-Stage SEM-ANN Analysis. *Technological Forecasting and Social Change*, *175*, 121345.

Wirtz, B. W. ve Göttel, V. (2016). Technology Acceptance in Social Media: Review, Synthesis And Directions for Future Empirical Research. *Journal of Electronic Commerce Research*, *17*(2), 97.

Wright, D. ve Shank, D. B. (2020). Smart Home Technology Diffusion in a Living Laboratory. *Journal of Technical Writing and Communication*, *50*(1), 56-90.

Venkatesh, V. ve Bala, H. (2008). Technology Acceptance Model 3 and a Research Agenda on Interventions. *Decision Sciences*, 39(2), 273-315.

Venkatesh, V. ve Davis, F. D. (2000). A Theoretical Extension of the Technology Acceptance Model: Four Longitudinal Field Studies. *Management Science,* 46(2), 186–204.

https://doi.org/10.1287/mnsc.46.2.186.11926

Venkatesh, V., Thong, J. Y. L. ve Xu, X. (2012). Consumer Acceptance and Use of Information Technology: Extending The Unified Theory of Acceptance and Use of Technology. *MIS Quarterly*, 36(1), 157-178.

Venkatesh, V., Morris, M. G., Davis, G. B. ve Davis, F. D. (2003). User Acceptance of Information Technology: Toward a Unified View. *MIS Quarterly,* 27(3), 425–478.

https://doi.org/10.2307/30036540

Yalçın, G. ve Öztürk, Z. (2018). Hastanelerde Kurumsal Kaynak Planlaması Sistemlerinin Kabulü ve Kullanımının Genişletilmiş Teknoloji Kabul Modeline Göre Değerlendirilmesi: Ankara İli Örneği. *AJIT-e: Academic Journal of Information Technology*, *9*(34), 53-71.

Yang, H., Lee, H. ve Zo, H. (2017). User Acceptance of Smart Home Services: An Extension of The Technology Acceptance Model. *Industrial Management & Data Systems*, 117(1), 68-89.

Yu, C. S. (2012). Factors Affecting Individuals to Adopt Mobile Banking: Empirical Evidence From the UTAUT Model. *Journal of Electronic Commerce Research*, 13(2), 104-121.

Yıldırır, S. C. ve Burçin, K. (2019). Mobil Uygulama Kullanımının Benimsenmesi: Teknoloji Kabul Modeli ile Bir Çalışma. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(19), 22-51.

Yılmaz, Ö. (2018). Tüketicilerin Online Alışveriş Niyetlerinin Teknoloji Kabul Modeli Bağlamında İncelenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(3), 331-346.

Wong, C.-H., Tan, G. W.-H., Ooi, K.-B. ve Lin, B. (2015). Mobile Shopping: The Next Frontier of fhe Shopping Industry? An Emerging Market Perspective. *International Journal of Mobile Communications*, 13 (1), 92-112.

Wu, J.-H. ve Wang, S.-C. (2005). What Drives Mobile Commerce? An Empirical Evaluation of The Revised Technology Acceptance Model. *Information & Management*, 42 (5), 719-729.

Wu, C. S., Cheng, F. F., Yen, D. C. ve Huang, Y. W. (2011). User Acceptance of Wireless Technology in Organizations: A Comparison of Alternative Models. *Computer Standards & Interfaces*, 33, 50-58.

KAYNAKÇA

Alam, S. S., Ahmed, S., Kokash, H. A., Mahmud, M. S., & Sharnali, S. Z. (2024). Utility and hedonic perception-Customers' intention towards using of QR codes in mobile payment of Generation Y and Generation Z. *Electronic Commerce Research and Applications*, *65*, 101389.

Arora, S., Parida, R. R., & Sahney, S. (2020). Understanding consumers' showrooming behaviour: a stimulus–organism–response (SOR) perspective. *International Journal of Retail & Distribution Management*, *48*(11), 1157-1176.

Baber, R., & Baber, P. (2023). Influence of social media marketing efforts, e-reputation and destination image on intention to visit among tourists: application of SOR model. *Journal of Hospitality and Tourism Insights*, *6*(5), 2298-2316.

Banerjee, S., Shaikh, A., & Sharma, A. (2024). The role of online retail website experience on brand happiness and willingness to share personal information: an SOR perspective. *Marketing Intelligence & Planning*, *42*(3), 553-575.

Chakraborty, D., Singu, H. B., Kar, A. K., & Biswas, W. (2023). From fear to faith in the adoption of medicine delivery application: An integration of SOR framework and IRT theory. *Journal of Business Research*, *166*, 114140.

Chang, H. J., Eckman, M., & Yan, R. N. (2011). Application of the Stimulus-Organism-Response model to the retail environment: the role of hedonic motivation in impulse buying behavior. *The International Review of Retail, Distribution and Consumer Research*, *21*(3), 233-249.

Chen, C. T. (2024). Atmospherics fosters customer loyalty: Exploring the mediating effects of memorable customer experience and customer satisfaction in factory outlet malls in Taiwan. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *80*, 103936.

Chen, M. J. (2023). Antecedents and outcomes of virtual presence in online shopping: A perspective of SOR (Stimulus-Organism-Response) paradigm. *Electronic Markets*, *33*(1), 58

Chen, K. H., Huang, L., & Ye, Y. (2023). Research on the relationship between wellness tourism experiencescape and revisit intention: A chain mediation model. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, *35*(3), 893-918.

Chi, M., George, J. F., Huang, R., & Wang, P. (2020). Unraveling sustainable behaviors in the sharing economy: An empirical study of bicycle-sharing in China. *Journal of Cleaner Production*, *260*, 120962.

Chopdar, P. K., & Balakrishnan, J. (2020). Consumers response towards mobile commerce applications: SOR approach. *International Journal of Information Management*, *53*, 102106.

Deshpande, B., Kaur, P., Ferraris, A., Yahiaoui, D., & Dhir, A. (2023). The dark side of advertising: Promoting unhealthy food consumption. *European Journal of Marketing*, *57*(9), 2316-2352.

Emir, A., Halim, H., Hedre, A., Abdullah, D., Azmi, A., & Kamal, S. B. M. (2016). Factors influencing online hotel booking intention: A conceptual framework from stimulus-organism-response perspective. *International Academic Research Journal of Business and Technology*, *2*(2), 129-134

Fernández-Ferrín, P., Castro-González, S., Bande, B., & Galán-Ladero, M. M. (2024). Drivers of consumer's willingness to pay for fair trade food products: the role of positive and negative emotions. *International Review on Public and Nonprofit Marketing*, *21*(1), 131-154.

Han, M. S., Hampson, D. P., Wang, Y., & Wang, H. (2022). Consumer confidence and green purchase intention: An application of the stimulus-organism-response model. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *68*, 103061.

Hu, Q., & Pan, Z. (2024). Is cute AI more forgivable? The impact of informal language styles and relationship norms of conversational agents on service recovery. *Electronic Commerce Research and Applications*, *65*, 101398.

Islam, J. U., Shahid, S., Rasool, A., Rahman, Z., Khan, I., & Rather, R. A. (2020). Impact of website attributes on customer engagement in banking: a solicitation of stimulus-organism-response theory. *International Journal of Bank Marketing*, *38*(6), 1279-1303

Jang, S. S., & Namkung, Y. (2009). Perceived quality, emotions, and behavioral intentions: Application of an extended Mehrabian–Russell model to restaurants. *Journal of Business Research*, *62*(4), 451-460.

Jeong, Y., Kim, E., & Kim, S. K. (2020). Understanding active sport tourist behaviors in small-scale sports events: stimulus-organism-response approach. *Sustainability*, *12*(19), 8192.

Jiang, Z., & Lyu, J. (2024). The role of augmented reality app attributes and customer-based brand equity on consumer behavioral responses: an SOR framework perspective. *Journal of Product & Brand Management*

Khashan, M. A., Elsotouhy, M. M., Ashraf Aziz, M., Alasker, T. H., & Ghonim, M. A. (2024). Mediating customer engagement in the relationship between fast-food restaurants' innovativeness and brand evangelism during COVID-19: evidence from emergent markets. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, *36*(4), 1353-1374

Kim, J., & Lennon, S. J. (2013). Effects of reputation and website quality on online consumers' emotion, perceived risk and purchase intention: Based on the stimulus-organism-response model. *Journal of Research in Interactive Marketing*, *7*(1), 33-56.

Kim, M. J., Lee, C. K., & Jung, T. (2020). Exploring consumer behavior in virtual reality tourism using an extended stimulus-organism-response model. *Journal of Travel Research*, *59*(1), 69-89.

Kumar, S., Dhir, A., Talwar, S., Chakraborty, D., & Kaur, P. (2021). What drives brand love for natural products? The moderating role of household size. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *58*, 102329.

Kumar, S., Jain, A., & Hsieh, J. K. (2021). Impact of apps aesthetics on revisit intentions of food delivery apps: The mediating role of pleasure and arousal. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *63*, 102686

Kumar, J., Rana, S., Rani, G., & Rani, V. (2024). How phygital customers' experience transforms the retail banking sector? Examining customer engagement and patronage intentions. *Competitiveness Review: An International Business Journal*, *34*(1), 92-106.

Kumar, S., & Hsieh, J. K. (2024). How social media marketing activities affect brand loyalty? Mediating role of brand experience. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics*

Kuo, Y. F., & Chen, F. L. (2023). The effect of interactivity of brands' marketing activities on Facebook fan pages on continuous participation intentions: An S–OR framework study. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *74*, 103446

Laato, S., Islam, A. N., Farooq, A., & Dhir, A. (2020). Unusual purchasing behavior during the early stages of the COVID-19 pandemic: The stimulus-organism-response approach. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *57*, 102224.

Lavuri, R., Akram, U., & Akram, Z. (2023). Exploring the sustainable consumption behavior in emerging countries: The role of pro-environmental self-identity, attitude, and environmental protection emotion. *Business Strategy and the Environment*, *32*(8), 5174-5186

Lee, S. A. (2020). Investigating the importance of positive hotel design. *International Journal of Hospitality Management*, *88*, 102523.

Liu, Y., Li, Q., Edu, T., Jozsa, L., & Negricea, I. C. (2020). Mobile shopping platform characteristics as consumer behavior determinants. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics*, *32*(7), 1565-1587.

Liu, Y., Li, X., & Yuen, K. F. (2023). Revenge buying: The role of negative emotions caused by lockdowns. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *75*, 103523.

Liu, H., Park, K. S., & Wei, Y. (2024). An extended stimulus-organism-response model of Hanfu experience in cultural heritage tourism. *Journal of Vacation Marketing*, *30*(2), 288-310.

Lucia-Palacios, L., Pérez-López, R., & Polo-Redondo, Y. (2016). Cognitive, affective and behavioural responses in mall experience: A qualitative approach. *International Journal of Retail & Distribution Management*, *44*(1), 4-21

Mehrabian, A., & Russell, J. A. (1974). *An Approach to Environmental Psychology*. The MIT Press.

McKinney, L. N. (2004). Creating a satisfying internet shopping experience via atmospheric variables. *International Journal of Consumer Studies*, *28*(3), 268-283.

Mukhopadhyay, S., Chauhan, S., & Mishra, S. (2024). Consumer patronage in omnichannel retailing and the moderating impact of culture: a MetaSEM review. *Journal of Strategic Marketing*, *32*(3), 374-390

Pham, H. C., Duong, C. D., & Nguyen, G. K. H. (2024). What drives tourists' continuance intention to use ChatGPT for travel services? A stimulus-organism-response perspective. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *78*, 103758

Prashar, A., & Prashar, A. (2024). Digital fashion and metaverse platforms: Do platform attributes drive shopper's purchase intention?. *Australian Journal of Management*, 03128962241246696

Peng, C., & Kim, Y. G. (2014). Application of the stimuli-organism-response (SOR) framework to online shopping behavior. *Journal of Internet Commerce*, *13*(3-4), 159-176.

Rafi, K. N., Gani, M. O., Hashim, N. M. H. N., Rahman, M. S., & Masukujjaman, M. (2024). The influence of 360-degree VR videos on tourism web usage behaviour: the role of web navigability and visual interface design quality. *Tourism Review https://doi.org/10.1108/TR-06-2023-0383*

Rahman, M. M., Rosenberger III, P. J., Yun, J. H., de Oliveira, M. J., & Köcher, S. (2024). Keeping the ball rolling: using the SOR framework to investigate the determinants of football fan loyalty. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics*, *36*(1), 122-147

Robert, D., & John, R. (1982). Store atmosphere: an environmental psychology approach. *Journal of retailing*, *58*(1), 34-57.

Russell, J. A., & Pratt, G. (1980). A description of the affective quality attributed to environments. *Journal of personality and social psychology*, *38*(2), 311.

Sajid, M., Zakkariya, K. A., Suki, N. M., & Islam, J. U. (2024). When going green goes wrong: The effects of greenwashing on brand avoidance and negative word-of-mouth. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *78*, 103773

Su, L., & Swanson, S. R. (2017). The effect of destination social responsibility on tourist environmentally responsible behavior: Compared analysis of first-time and repeat tourists. *Tourism Management*, *60*, 308-321.

Sun, J., Li, T., & Sun, S. (2024). Factors affecting users' impulse purchases in online group buying: online consumer reviews, countdowns and self-control. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics*, *36*(1), 224-240.

Talwar, S., Jabeen, F., Tandon, A., Sakashita, M., & Dhir, A. (2021). What drives willingness to purchase and stated buying behavior toward organic food? A Stimulus–Organism–Behavior–Consequence (SOBC) perspective. *Journal of Cleaner Production*, *293*, 125882

Talwar, S., Kaur, P., Kumar, S., Salo, J., & Dhir, A. (2022). The balancing act: how do moral norms and anticipated pride drive food waste/reduction behaviour?. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *66*, 102901.

Tuncer, I. (2021). The relationship between IT affordance, flow experience, trust, and social commerce intention: An exploration using the SOR paradigm. *Technology in Society*, *65*, 101567

Ürgüplü, Ö., & Yumurtacı Hüseyinoğlu, I. Ö. (2021). The mediating effect of consumer empowerment in omni-channel retailing. *International Journal of Retail & Distribution Management*, *49*(11), 1481-1496.

Vatankhah, S., Sepehrmanesh, A., Zaeri, E., & Altinay, L. (2024). Environmental CSR, customer equity drivers, and travelers' critical outcomes: A stimulus–organism–response framework. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, *48*(4), 725-740

Vieira, V. A. (2013). Stimuli–organism-response framework: A meta-analytic review in the store environment. *Journal of Business Research*, *66*(9), 1420-1426.

Xu, H., Law, R., Lovett, J., Luo, J. M., & Liu, L. (2024). Tourist acceptance of ChatGPT in travel services: the mediating role of parasocial interaction. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, *41*(7), 955-972

Xu, X., Wu, J. H., & Li, Q. (2020). What drives consumer shopping behavior in live streaming commerce?. *Journal of Electronic Commerce Research*, *21*(3), 144-167.

Wang, Y., Lan, J., Pan, J., & Fang, L. (2024). How do consumers' attitudes differ across their basic characteristics toward live-streaming commerce of green agricultural products: A preliminary exploration based on correspondence analysis, logistic regression and decision tree. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *80*, 103922

Zhang, P., Chao, C. W. F., Chiong, R., Hasan, N., Aljaroodi, H. M., & Tian, F. (2023). Effects of in-store live stream on consumers' offline purchase intention. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *72*, 103262.

Zhao, W., Hu, F., Wang, J., Shu, T., & Xu, Y. (2023). A systematic literature review on social commerce: Assessing the past and guiding the future. *Electronic Commerce Research and Applications*, *57*, 101219.

Zhu, B., Kowatthanakul, S., & Satanasavapak, P. (2020). Generation Y consumer online repurchase intention in Bangkok: Based on Stimulus-Organism-Response (SOR) model. *International Journal of Retail & Distribution Management*, *48*(1), 53-69.

Zhu, Y., Shi, H., Hashmi, H. B. A., & Wu, Q. (2023). Bridging artificial intelligence-based services and online impulse buying in E-retailing context. *Electronic Commerce Research and Applications*, *62*, 101333.

Kaynaklar

Ahuvia, A., Carroll, B. and Yang, Y. (2006). Consumer Culture Theory And Lifestyle Segmentation. *Innovative Marketing*, 2(4), 33-43.

Aitken, R., Gray, B. and Lawson, R. (2008). Advertising Effectiveness From A Consumer Perspective. *International Journal Of Advertising*, 27(2), 279-297.

Albayrak, T. ve Aksoy, Ş. (2008). Tüketici Davranışında Temel Yaklaşımlar. *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 1-19.

Al-Khatib, J. A. (1995). Consumer Ethics in Developing Countries: An Empiricial Investigation. *Journal Of Euro Marketing* , 4(2), 87-109.

Arnould, E. J. and Thompson, C. J. (2005). Consumer Culture Theory (CCT): Twenty Years Of Research. *Journal Of Consumer Research*. 31(4), 868-882.

Arnould, E. J. and Thompson, C. J. (2007). Consumer Culture Theory (and we really meantheoretics): Dilemmas And Opportunities Posed By An Academic Branding Strategy. *Research In Consumer Behavior*, 11, 3-22.

Arnould, E. J. and Thompson, C. J. (2015). Introduction: Consumer Culture Theory: Ten Years Gone (and beyond). *Research In Consumer Behavior*, 17, 1-21.

Arnould Eric J. and Thompson C. J. (2018). *Introduction: What is Consumer Culture Theory? Consumer Culture Theory*. (ed. Arnould E. J. and Thompson C.). California: Sage Publications Inc.

Arnould, E., Press, M., Salminen, E. and Tillotson, J. S. (2019). Consumer Culture Theory: Development, Critique, Application And Prospects. *Foundations Ami Trends in Marketing* 12(2), 80-166.

Aron, R. (2006). *Sosyolojik Düşüncenin Evreleri*. (çev. K. Alemdar). İstanbul: Kırmızı Yayınları.

Babacan, M. (2001). Hedonik Tüketim ve Özel Günler Alışverişlerine Yansıması. *6. Ulusal Pazarlama Kongresi*, Erzurum: 97-106.

Başfırıncı, Ç. (2011). Modern Türk Tüketim Kültürüne Yönelik Bir Araştırma. *Milli Folklor*, 9, 115-129.

Belk, R. W. (1988). Possessions And The Extended Self. *Journal Of Consumer Research*, 2, 139-168.

Berger, I. E., Greenspan, I. and Kohn, D. (2007). Identity Recreation Through Recreation: The Case Of The Alyn Charity Bike Ride. *Canadian Jewish Studies/Etudes Jun Es Canadiennes*, 1-36.

Bode, M. and Østergaard, P. (2013). The Wild And Wacky Worlds Of Consumer Oddballs: Analyzing The Manifestary Context Of Consumer Culture Theory. *Marketing Theory*, 13(2), 175-192.

Callen, K. S. and Ownbey, S. F. (2003). Association Between Demographics And Perceptions Of Unethical Consumer Behavior. *International Journal Of Consumer Studies,* 27(2), 99-110.

Cotte, J. and Latour, K. A. (2009). Blackjack In The Kitchen: Understanding Online Versus Casino Gambling. *Journal Of Consumer Research*, 35(5), 742-758.

Çilingir, L. (2009). *Ahlak Felsefesine Giriş*. İstanbul: Elis Yayınları.

Ecer, F. (2006). Tüketici Etiğinin Oluşumuna Etki Eden Etmenler ve Bir Uygulama. *Mevzuat Dergisi*, 8(103), 1-5.

Gopaldas, A. (2010). Consumer Culture Theory: Constitution And Production. Margaret C. Campbell.. Jeff Inman & Rik Pieters, Duluth. (Eds.). (2010). NA Advances In Consumer Research, 3-7, içinde. MN: Association for consumer research, 660-666.

Gül, H. ve Gökçe, H. (2008). Örgütsel Etik ve Bileşenleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi ,* 13(1), 377-389.

Gürbüz, E. (2021). *Pazarlama Teorileri 2* (ed. M.İ. Yağcı ve S. Çabuk) içinde *Tüketici Kültürü Teorisi-CCT*, İstanbul: MediaCat Kitapları, 100-114.

Güz, H. (2000). Reklamın İki Yüzünün Psikolojik, Ekonomik Ve Toplumsal Çerçevede Değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 1(2), 135-146.

Holt, D. B., Quelch, J. A. and Taylor, E. L (2004). How Global Brands Compete. *Harvard Business Review*, 82(9), 68-75.

Douglas, M. ve Isherwood, B. (1999). *Tüketimin Antropolojisi* (çev. E. A. Ayetin). Ankara: Dost Kitabevi.

İslamoğlu, A. H. ve Altunışık, R. (2023). *Tüketici Davranışları*. İstanbul: Beta Yayıncılık.

Joy, A. and Li, EPH. (2012). Studying Consumption Behaviour Through Multiple Lenses: An Overview Of Consumer Culture Theory. *Journal Of Business Anthropology*, 1(1), 141-173.

Kadıoğlu, Z. K. (2014). *Tüketim İletişimi*. İstanbul: Pales Yayınları.

Karabay, M. E. (2015). *İşletmelerde Etik ve Etik Liderlik*, İstanbul: Beta Yayınları.

Lamont, M. and Molnar, V. (2001) How Blacks Use Consumption To Shape Their Collective İdentity: Evidence From Marketing Specialists. *Journal Of Consumer Culture*, 1(1), 31-45.

Levy, S. J. (2015). Roots And Development Of Consumer Culture Theory. *Research In Consumer Behavior*, 17, 47-60.

Macinnis, D. J. and Folkes, V. S. (2010). The Disciplinary Status Of Consumer Behavior: A Sociology Of Science Perspective On Key Controversies. *Journal of Consumer Research*, 36(6), 899-914.

Marsden, D. ve Littler, D. (1998). Positioning Alternative Perspectives Of Consumer Behaviour. *Journal Of Marketing Management*, 14(1/3), 3-28.

Muncy, J. V. (1992). Consumer Ethics: An Investigation Of Ethical Belief Of The Final Consumer. *Journal Of Business Research,* 24(4), 297-312.

Muniz, A. M. and O'guinn, T. C. (2001). Brand Community. *Joumal Of Consumer Research*, 27(4), 412-432.

Odabaşı, Y. (2017). *Tüketim Kültürü*. İstanbul: Aura Agora Kitaplığı.

O'Guinn, T. C. and Belk, R. W (1989). Heaven On Earth: Consumption At Heritage Village. *Journal Of Consumer Research*, USA: 6(2), 227-238.

Oğuzhan, Z. B. (2019). Tüketim Toplumu, Kimlik ve Din. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Oktay, A. (1995). *Medya ve Hedonizm*. İstanbul: Yön Yayınları.

Oyman, M. (2004). Tüketici Etiği: Ülkelerarası Karşılaştırmalara ve Demografik Faktörlere Dayalı Bir Araştırma. *Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 5(2), 77-90.

Özlem, D. (2017). *Etik - Ahlak Felsefesi*. İstanbul: Notos Kitap.

Rawwas, M. S. (1998). Do Consumers Ethical Beliefs Vary With Age?. *Journal Of Marketing Theory&Practice,* 6(2), 26-38.

Ritson, M. and Elliott. R. (1999). The Social Uses Of Advertising: An Ethnographic Study Of Adolescent Advertising Audiences. *Journal Of Consumer Research*, 26(3), 260-277.

Russell, B. (2017). *Etik, Toplum, Siyaset*. (çev. F. Sezer). İstanbul: Say Yayınları.

Saatçioğlu, B. and Corus, C. (2019). Towards A Macromarketing And Consumer Culture Theory İntersection: Participatory And Deliberative Methodologies. *Journal Of Macromarketing*, 39(1), 9-24.

Saraçel, N., Özkara, B., Karakaş, M., Yelken R. ve Özdemir, Ş. (2002). *Afyon İli Tüketim Analizi: Tüketici Davranışları ve Eğilimleri*. Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi Yayını, No:27.

Sayar, K. (2020). *Ruhun Derin Yaraları*. İstanbul: Kapı Yayınları.

Simmel, G. (2021). *Modern Kültürde Çatışma*. (çev. T. Bora, U. Özmakas, N. Kalaycı ve E. Gen). İstanbul: İletişim Yayınları.

Stroll, A. L. (2017). *Etik Kuramları* (çev. M. Türkeri). İstanbul: Lotus Yayınevi.

Thorpe, C. Y. (2019). *The Sociology Book* (çev. T. Göbekçin). İstanbul: Alfa Yayınları.

Toplu, M. (2007). Kütüphaneciliğin Etik Sorunu ve Türkiye Yaklaşımı. *Türk Kütüphaneciliği,* 21(2), 186-217.

Torlak, Ö. ve Tiltay M. A. (2017). *Pazarlama Ahlakı.* İstanbul: Beta Yayıncılık.

Uygur, A. ve Çetiner, N. (2021). Rekreasyonla İlişkili Çeşitli Teoriler: Disiplinlerarası Bir Bakış, (ed. U. Akyay) içinde *''Tüketici Kültürü Teorisi''*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 91-104.

Ülgen, H. M. (2013). *İşletmelerde Stratejik Yönetim*. İstanbul: Beta Yayınları.

Varinli, İ. (2000). Tüketici Etiği ve Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *Atatürk Üniversitesi İİBF Dergisi,* 14(1), 297-309.

Wengrow, D. (1998). The Changing Face Of Clay: Continuity And Change In The Transition From Village To Urban Life In The Near East. *Antiquity*, 72, 783-795.

Yüksel, M. (2002). Modernleşme Bağlamında Hukuk ve Etik İlişkisine Sosyolojik Bir Bakış. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi* 57(1), 177-195.

Zorlu, A. (2006). *Üretim ve Tüketim Teorileri*. Ankara: Glocal Yayınları.

Kaynakça

Ajzen, I. (1985). From intentions to actions: A theory of planned behavior. İçinde J. Kuhl & J. Beckmann (Eds.), *Action control: From cognition to behavior* (pp. 11–39). Springer Berlin Heidelberg. https://doi.org/10.1007/978-3-642-69746-3_2

Baumeister, R. F., & Leary, M. R. (1995). The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Psychological Bulletin, 117*(3), 497–529. https://doi.org/10.1037/0033-2909.117.3.497

Bradshaw, E. L., Conigrave, J. H., Steward, B. A., Ferber, K. A., Parker, P. D., & Ryan, R. M. (2023). A meta-analysis of the dark side of the American dream: Evidence for the universal wellness costs of prioritizing extrinsic over intrinsic goals. *Journal of Personality and Social Psychology, 124*(4), 873–899. https://doi.org/10.1037/pspp0000431

Davis, F. D. (1989). Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology. *MIS Quarterly, 13*(3), 319-340. https://doi.org/10.2307/249008

Davis, R. T., Settlage, P. H., & Harlow, H. F. (1950). Performance of normal and brain-operated monkeys on mechanical puzzles with and without food incentive. *The Pedagogical Seminary and Journal of Genetic Psychology, 77,* 305–311. https://doi.org/10.1080/08856559.1950.10533556

deCharms, R. (1968). *Personal causation: The internal affective determinants of behavior*. Academic Press.

Deci, E. L. (1971). Effects of externally mediated rewards on intrinsic motivation. *Journal of Personality and Social Psychology, 18*(1), 105–115. https://doi.org/10.1037/h0030644

Deci, E. L. (1972a). Intrinsic motivation, extrinsic reinforcement, and inequity. *Journal of Personality and Social Psychology, 22*(1), 113–120. https://doi.org/10.1037/h0032355

Deci, E. L. (1972b). The effects of contingent and noncontingent rewards and controls on intrinsic motivation. *Organizational behavior and human performance*, *8*(2), 217-229. https://doi.org/10.1016/0030-5073(72)90047-5

Deci, E. L. (1975). *Intrinsic motivation*. Plenum

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1980). The empirical exploration of intrinsic motivational processes. İçinde L. Berkowitz (Ed.), *Advances in experimental social psychology* (Cilt 13, ss. 39-80). Academic Press.

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985a). *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior*. Plenum.

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985b). The general causality orientations scale: Self-determination in personality. *Journal of Research in Personality, 19*(2), 109-134. https://doi.org/10.1016/0092-6566(85)90023-6

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1991). A motivational approach to self: Integration in personality. İçinde R. Dienstbier (Ed.), *Nebraska symposium on motivation: Vol. 38. Perspectives on motivation* (pp. 237-288). University of Nebraska Press.

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The "What" and "Why" of Goal Pursuits: Human Needs and the Self-Determination of Behavior. *Psychological Inquiry*, *11*(4), 227–268. https://doi.org/10.1207/S15327965PLI1104_01

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2012). Self-determination theory. İçinde P. A. M. Van Lange, A. W. Kruglanski, & E. T. Higgins (Eds.), *Handbook of theories of social psychology* (Vol. 1, pp. 416-437). SAGE Publications.

Festinger, L. (1967). The effect of compensation on cognitive processes. McKinsey Foundation Conference on Managerial Compensation, New York.

Fishbein, M., & Ajzen, I. (1975). *Belief, attitude, intention, and behavior: An introduction to theory and research*. Addison-Wesley.

Gately, M, J. (1950). *Manipulation drive in experimentally naive rhesus monkeys*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, University of Wisconsin.

Gilal, F. G., Paul, J., Gilal, R. G., & Gilal, N. G. (2023). Advancing basic psychological needs theory in marketing research. *International Journal of Market Research*, *65*(6), 745-777. https://doi.org/10.1177/14707853231184740.

Gilal, F. G., Zhang, J., Paul, J., & Gilal, N. G. (2019). The role of self-determination theory in marketing science: An integrative review and agenda for research. *European Management Journal, 37*(1), 29–44. https://doi.org/10.1016/j.emj.2018.10.004

Harlow, H. F. (1953). Motivation as a factor in the acquisition of new responses. In J. S. Brown, H. F. Harlow, L. J. Postman, V. Nowlis, T. M. Newcomb, & O. H. Mowrer, *Current theory and research in motivation: a symposium* (pp. 24–49). University of Nebraska Press.

Harlow, H. F., Harlow, M. K., & Meyer, D. R. (1950). Learning motivated by a manipulation drive. *Journal of Experimental Psychology, 40*(2), 228–234. https://doi.org/10.1037/h0056906

Heider, F. (1958). *The psychology of interpersonal relations.* John Wiley & Sons Inc. https://doi.org/10.1037/10628-000

Kasser, T., Rosenblum, K. L., Sameroff, A. J., Deci, E. L., Niemiec, C. P., Ryan, R. M., Árnadóttir, O., Bond, R., Dittmar, H., Dungan, N., & Hawks, S. (2014). Changes in materialism, changes in psychological well-being: Evidence from three longitudinal studies and an intervention experiment. *Motivation and Emotion, 38*(1), 1–22. https://doi.org/10.1007/s11031- 013- 9371- 4

Kasser, T., & Ryan, R. M. (1993). A dark side of the American dream: Correlates of financial success as a central life aspiration. *Journal of Personality and Social Psychology, 65*(2), 410–422. https://doi.org/10.1037/0022- 3514.65.2.410

Kasser, T., & Ryan, R. M. (1996). Further examining the American dream: Differential correlates of intrinsic and extrinsic goals. *Personality and Social Psychology Bulletin, 22*(3), 280–287. https://doi.org/10.1177/0146167296223006

Knee, C. R., & Browne, L. (2023). Relationships motivation theory. İçinde R. M. Ryan(Ed.), *The Oxford handbook of self-determination theory*, 160-183. https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780197600047.013.8

Koestner, R., & Levine, S. L. (2023). Causality orientations theory: SDT's forgotten mini-theory. İçinde R. M. Ryan (Ed.), *The Oxford handbook of self-determination theory* (pp. 124-138). Oxford University Press.

Niemiec, C. P., Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2009). The path taken: Consequences of attaining intrinsic and extrinsic aspirations in post-college life. *Journal of Research in Personality, 73*(3), 291–306. https://doi.org/10.1016/j.jrp.2008.09.001

Pancer, E., & Handelman, J. (2012). The evolution of consumer well-being. *Journal of Historical Research in Marketing, 4*(1), 177–189. https://doi.org/10.1108/17557501211195118

Perugini, M., & Bagozzi, R. P. (2001). The role of desires and anticipated emotions in goal-directed behaviours: Broadening and deepening the theory of planned behaviour. *British Journal of Social Psychology, 40*(1), 79–98. https://doi.org/10.1348/014466601164704

Ryan, R. M., Connell, J. P., & Deci, E. L. (1985). A motivational analysis of self-determination and self-regulation in education. İçinde C. Ames & R. E. Ames (Eds.), *Research on motivation in education: The classroom milieu* (pp. 13–51). Academic Press.

Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist, 55*(1), 68–78. https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.1.68

Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2017). *Self-determination theory: Basic psychological needs in motivation, development, and wellness.* The Guilford Press. https://doi.org/10.1521/978.14625/28806

Ryan, R. M., Sheldon, K. M., Kasser, T., & Deci, E. L. (1996). All goals are not created equal: An organismic perspective on the nature of goals and their regulation. İçinde P. M. Gollwitzer & J. A. Bargh (Eds.), *The psychology of action: Linking cognition and motivation to behavior* (pp. 7–26). Guilford Press.

Sheldon, K. M. (2018). Understanding the good life: Eudaimonic living involves well-doing, not well-being. In J. P. Forgas & R. Baumeister (Eds.), *The social psychology of living well* (pp. 116–136). Routledge.

Sheldon, K. M., Elliot, A. J., Ryan, R. M., Chirkov, V., Kim, Y., Wu, C., Demir, M., & Sun, Z. (2004a). Self-concordance and subjective well-being in four cultures. *Journal of Cross-Cultural Psychology, 35*(2), 209–223. https://doi.org/10.1177/0022022103262245

Sheldon, K. M., Ryan, R. M., Deci, E. L., & Kasser, T. (2004b). The independent effects of goal contents and motives on well-being: It's both what you pursue and why you pursue it. *Personality and Social Psychology Bulletin, 30*(4), 475–486. https://doi.org/10.1177/0146167203261883

Skinner, B. F. (1938). *The behavior of organisms: an experimental analysis*. Appleton-Century.

Skinner, B. F. (1953). *Science and human behavior*. McMillan.

Sonmez, F. (2024). The history of research on consumer well-being and a brief reflection on the concept. In F. Sonmez (Ed.), *Fostering consumer well-being*. International Series on Consumer Science. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-59144-0_1

Vansteenkiste, M., Ryan, R. M., & Soenens, B. (2020). Basic psychological need theory: Advancements, critical themes, and future directions. *Motivation and Emotion, 44*(1), 1–31. https://doi.org/10.1007/s11031-019-09818-1

Vroom, V. H. (1964). *Work and motivation*. Wiley

White, R. W. (1959). Motivation reconsidered: The concept of competence. *Psychological Review, 66*(5), 297–333. https://doi.org/10.1037/h0040934

KAYNAKÇA

Ali, S., Danish, M., Khuwaja, F. M., Sajjad, M. S., ve Zahid, H. (2019). The Intention to Adopt Green IT Products in Pakistan: Driven by The Modified Theory of Consumption Values. *Environments,* 6(5), 53

Altıntaş, M. H. (2005). Türk Üniversite Öğrencileri ile Ebeveynlerinin Tüketici Olarak Önem Verdiği Değerler ve Diğer Ülke Tüketicileri ile Karşılaştırılması. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 1-14.

Aravindan, K. L., Ramayah, T., Thavanethen, M., Raman, M., Ilhavenil, N., Annamalah, S. ve Choong, Y. V. (2023). Modeling Positive Electronic Word of Mouth and Purchase Intention Using Theory of Consumption Value. *Sustainability,* 15(4), 3009. https://doi.org/10.3390/su15043009

Arık, A., Başkır, F. ve Südaş, H. D. (2022). Tüketicilerin Mobil Uygulamaları Satın Alma Niyetini Etkileyen Faktörlerin Tüketim Değerleri Çerçevesinde İncelenmesi. *International Journal of Commerce, Industry and Entrepreneurship Studies,* 2(1), 36-50. https://doi.org/10.5281/zenodo.7791692

Babin, B. J., Darden, W. R. ve Griffin, M. (1994). Work and/or Fun: Measuring Hedonic and Utilitarian Shopping Value. *Journal of Consumer Research,* 20(4), 644-656.

Carlson, J., O'Cass, A. ve Ahrholdt, D. (2015). Assessing Customers' Perceived Value of the Online Channel of Multichannel Retailers: A two Country Examination. *Journal of Retailing and Consumer Services,* 27, 90-102.

Cemaloğlu, N., Kalkan, F. ve Dağlı, E. (2014). Yükseköğretim Öğrencilerinin Tüketim Değerleri ile Memnuniyet Düzeyleri Arasındaki İlişki. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 13(2), 493-514.

Çabuk, S. ve Demir, D. (2021). Tüketim Değeri Teorisi. İçinde M. İ. Yağcı ve S. Çabuk (Editörler), *Pazarlama Teorileri 2* (s. 47-67). İstanbul: MediaCat Yayınları.

Çalışkur, A. ve Aslan, A. E. (2013). Rokeach Değerler Envanteri Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(29), 81-105.

Çelebi, Ş. O. ve Bayrakdaroğlu, F. (2020). Z Kuşağının Tüketim Değerleri: Cep Telefonu Ürünü Üzerinden Nitel Bir Araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi,* 12(3), 3055-3070.

Demir, D. ve Çabuk, S. (2020). Yeşil Ürünlerde Algılanan Tüketim Değerlerinin Tüketici Seçim Davranışına Etkisi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 29(3), 254-266. https://doi.org/10.35379/cusosbil.645205

Feather, N. T. (1975). *Values in Education and Society*. New York: Free Press.

Gonçalves, H. M., Lourenço, T. F. ve Silva, G. M. (2016). Green Buying Behavior and the Theory of Consumption Values: A Fuzzy-Set Approach. *Journal of Business Research,* 69(4), 1484-1491.

Gülaç, M. ve Camgöz, M. (2024). Schwartz Değer Kuramına Göre Kişilerin Değer Tipleri E-Ticaret Tüketici Davranışlarını Etkilemekte Midir? *Ekonomi İşletme ve Maliye Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 42-63.

Holbrook, M. B. (1999). *Consumer Value: A framework for Analysis and Research*. London: Routledge.

İlgüner, M. (2019). *Değer Yaratmak*. İstanbul: Boyut Yayın

Kahle, L. R. (1983). *Social Values and Social Change: Adaptation to Life in America*. New York: Praeger.

Kahle, L. R., Beatty, S. E. ve Homer, P. (1986). Alternative Measurement Approaches to Consumer Values: The List of Values (LOV) and Values and Life Style (VALS). *Journal of Consumer Research*, 13(3), 405–409. https://doi.org/10.1086/209079

Kaur, P., Dhir, A., Rajala, R. ve Dwivedi, Y. (2018). Why People Use Online Social Media Brand Communities. *Online Information Review,* 42(2), 205–221. https://doi.org/10.1108/oir-12-2015-0383

Khan, N. (2010). Functional and Relational Value Influence on Commitment and Future Intention: The Case of Banking Industry. *The Journal of International Social Research*, 3(10), 376-391.

Koç, E. (2019). *Tüketici Davranışı ve Pazarlama Stratejileri: Global ve Yerel Yaklaşım*. (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Kotler, P. (2005). *A'dan Z'ye Pazarlama*. (çev. A. Kalem Bakkal). İstanbul: MediaCat Yayınları

Lin, P. ve Huang, Y. (2012). The Influence Factors on Choice Behavior Regarding Green Products Based on the Theory Of Consumption Values. *Journal of Cleaner Production,* 22(1), 11–18.

Maslow, A. H. (1954). *Motivation and Personality*. New York, NY: Harper.

Mathwick, C., Malhotra, N. K. ve Rigdon, E. (2001). Experiential Value: Conceptualization, Measurement and Application in the Catalog and Internet Shopping Environment. *Journal of Retailing,* 77(1), 39-56.

Odabaşı, Y. ve Barış, G. (2012). *Tüketici Davranışı*. (12. Baskı). İstanbul: MediaCat Yayınları.

Omigie, N. O., Zo, H., Rho, J. J. ve Ciganek, A. P. (2017). Customer Preadoption Choice Behavior for M-PESA Mobile Financial Services: Extending the Theory of Consumption Values. *Industrial Management & Data Systems,* 117(5), 910-926. https://doi.org/10.1108/IMDS-06-2016-0228

Öztürk, S., Şerbetçi, S. ve Gürcan, Ş. N. (2014). Tüketim Değerlerinin Satın Alma Niyeti ve Bağlılık Üzerindeki Rolü: Fırsat Sitelerine Yönelik Bir Araştırma. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1), 73-88.

Parasuraman, A. ve Grewal, D. (2000). The Impact of Technology on the Quality-Value-Loyalty Chain: A Research Agenda. *Journal of the Academy of Marketing Science,* 28(1), 168-174.

Rokeach, M. (1973). *The Nature of Human Values*. New York: Free Press.

Schwartz, S. (1996). Value Priorities and Behavior: Applying a Theory of Integrated Value Systems. İçinde C. Seligman, J. M. Olson, ve M. P. Zanna (Editörler), *The Psychology of Values: The Ontario Symposium* (Vol. 8, pp. 1–24). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

Schwartz, S. H. (1992). Universals in the Structure and Content of Values: Theoretical Advances and Empirical Tests in 20 Countries. İçinde M. P. Zanna (Editör), *Advances in Experimental Social Psychology* (Vol. 25, pp. 1-65). Orlando, FL: Academic Press.

Schwartz, S. H. ve Bilsky, W. (1990). Toward a Theory of the Universal Content and Structure of Values: Extensions and Cross-Cultural Replications. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58(5), 878-891.

Sheth, J. N., Newman, B. I. ve Gross, B. L. (1991). *Why We Buy What We Buy: A Theory of Consumption Values. Journal of Business Research,* 22(2), 159–170. doi:10.1016/0148-2963(91)90050-8.

Shin, Y. H., Kim, H., ve Severt, K. (2020). Predicting College Students' Intention to Purchase Local Food Using the Theory of Consumption Values. *Journal of Foodservice Business Research*, 24(3), 286–309. https://doi.org/10.1080/15378020.2020.1848259

Smith, P. B. ve Schwartz, S. H. (1997). Values. İçinde J. W. Berry, M. H. Segall, ve C. Kagitcibasi (Editörler), *Handbook of Cross-Cultural Psychology* (Vol. 3, pp. 77-118). Boston: Allyn & Bacon.

Sweeney, J. C. ve Soutar, G. N. (2001). Consumer Perceived Value: The Development of A Multiple Item Scale. *Journal of Retailing,* 77(2), 203-220.

Tanrikulu, C. (2021). Theory of Consumption Values in Consumer Behaviour Research: A Review and Future Research Agenda. *International Journal of Consumer Studies*, 45(6), 1176-1197.

Tek, Ö. B. (2006). *Pazarlamada Değer Yaratmak*. İstanbul: Hayat Yayıncılık.

Turel, O., Serenko, A. ve Bontis, N. (2010). User Acceptance of Hedonic Digital Artifacts: A Theory of Consumption Values Perspective. *Information & Management*, 47(1), 53-59.

Tzeng, J. Y. (2011). Perceived Values and Prospective Users' Acceptance of Prospective Technology: The Case of a Career Eportfolio System. *Computers & Education*, 56(1), 157-165.

Veroff, J., Douvan, E. ve Kulka, R. A. (1981). *The Inner American*. New York, NY: Basic Books.

Wang, H.-Y., Liao, C. ve Yang, L.-H. (2013). What Affects Mobile Application Use? The Roles of Consumption Values. *International Journal of Marketing Studies,* 5(2), 11-22.

Yang, H., Yu, J., Zo, H. ve Choi, M. (2016). User Acceptance of Wearable Devices: An Extended Perspective of Perceived Value. *Telematics and Informatics,* 33(2), 256-269.

Yanıklar, C. (2006). *Tüketimin Sosyolojisi*. İstanbul: Birey Yayıncılık

Yıldırım, Y. (2016). Değerler ve Yaşam Tarzının Tüketicinin Ürün Tercihi Üzerindeki Rolü. Doktora Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Zeithaml, V. A. (1988). Consumer Perceptions of Price, Quality, and Value: A Means-End Model and Synthesis of Evidence. *Journal of marketing*, 52(3), 2-22.

KAYNAKÇA

Aksoy, M. ve Kambur, E. (2022). The Effects of Perceived Risk in The Hospitality Industry on Customer Participation, Perceived Value and Customer Loyalty. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 9(2), 342-363. https://doi.org/10.17336/igusbd.840580

Aslam, S. (2024). The Influence of Social Media on Entrepreneurial Identity and Self-Presentation. *JMES,* 4, 97-106. https://doi.org/10.56536/jmes.v4i.37

Aslan, M. (2023). Effect of Self-Esteem and Credit Card Misuse on Online Shopping Addiction. *Bağımlılık Dergisi*, 24(1), 1-11. https://doi.org/10.51982/bagimli.1102018

Bafralı, C. ve Altuntaş, O. (2018). The Effect of Group Activity on Self-Perception in Children with Attention Deficit and Hyperactivity Disorder. *Ergoterapi ve Rehabilitasyon Dergisi*, 6(2), 105-110. https://doi.org/10.30720/ered.463538

Baghi, I. ve Antonetti, P. (2021). The Higher They Climb, The Harder They Fall: The Role of Self-Brand Connectedness in Consumer Responses to Corporate Social Responsibility Hypocrisy. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 28(4), 1216-1230. https://doi.org/10.1002/csr.2122

Bai, X., Zhang, Z., Tian, Q., Yin, W., ve Dong, J. (2009, July). A Novel Customer Segmentation Framework for China's Supermarkets. İçinde 2009 IEEE/INFORMS International Conference on Service Operations, Logistics and Informatics (ss. 471-476). https://doi.org/10.1109/soli.2009.5203979

Balıkçıoğlu, B. (2016). Benlik İmajı Uyumunun Retoriği: Bana Ne Tükettiğini Söyle Sana Kim Olduğunu Söyleyeyim. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(3), 537. https://doi.org/10.15869/itobiad.21155

Başgöze, P. ve Bozlak, E. (2021). Tüketicinin Kurgusal Markalara Yönelik Tutumunu Etkileyen Faktörler: Türk Dizilerinde Uygulama. *Sosyoekonomi*, 29(47), 285-299. https://doi.org/10.17233/sosyoekonomi.2021.01.14

Bem, D. J. (1972). Self-Perception Theory. İçinde *Advances in Experimental Social Psychology* (Vol. 6, pp. 1-62). Academic Press.

Bernritter, S., Loermans, A., Verlegh, P., ve Smit, E. (2016). 'We' Are More Likely to Endorse Than 'I': The Effects of Self-Construal and Brand Symbolism on Consumers' Online Brand Endorsements. *International Journal of Advertising*, 36(1), 107-120. https://doi.org/10.1080/02650487.2016.1186950

Berry, N., Emsley, R., Lobban, F., ve Bucci, S. (2018). Social Media and Its Relationship With Mood, Self-Esteem and Paranoia In Psychosis. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 138(6), 558-570. https://doi.org/10.1111/acps.12953

Brammer, S., Martinez, R., ve Punyanunt-Carter, N. (2023). "People On TikTok Aren't Afraid to Share Stories": Examining College Students' Perceptions Regarding Self-Disclosure Behaviors on TikTok. *Studies in Media and Communication*, 11(1), 77. https://doi.org/10.11114/smc.v11i1.5825

Buehler, P. ve Maas, P. (2018). Consumer Empowerment in Insurance. *The International Journal of Bank Marketing*, 36(6), 1073-1097. https://doi.org/10.1108/ijbm-12-2016-0182

Chang, H. ve Wang, H. (2011). The Moderating Effect of Customer Perceived Value on Online Shopping Behaviour. *Online Information Review*, 35(3), 333-359. https://doi.org/10.1108/14684521111151414

Chen, L. ve House, L. (2021). Food Lifestyle Patterns Among Contemporary Food Shoppers. *International Journal of Consumer Studies*, 46(3), 944-963. https://doi.org/10.1111/ijcs.12739

Choi, L. ve Burnham, T. (2020). Brand Reputation and Customer Voluntary Sharing Behavior: The Intervening Roles of Self-Expressive Brand Perceptions and Status Seeking. *Journal of Product & Brand Management*, 30(4), 565-578. https://doi.org/10.1108/jpbm-12-2019-2670

Church, A., Álvarez, J., Katigbak, M., Mastor, K., Cabrera, H., Tanaka-Matsumi, J., … ve Buchanan, A. (2012). Self-Concept Consistency and Short-Term Stability In Eight Cultures. *Journal of Research in Personality*, 46(5), 556-570. https://doi.org/10.1016/j.jrp.2012.06.003

Çiftçi, H. (2018). A Comparison of Self-Esteem Level of Youth and Adolescents: An Examination on Vocational School and Vocational High School Students. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(68), 1648-1665. https://doi.org/10.17755/esosder.407284

Çılgınoğlu, H. (2023). Öz Uyum ve Kendini Keşfetme Duygusunun Marka Deneyimine Etkisi: Gastronomi Şehri Afyonkarahisar Örneği. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 11(3), 1809-1826. https://doi.org/10.21325/jotags.2023.1268

Çolak, M., Bingöl, O., ve Dayı, A. (2023). Self-Esteem and Social Media Addiction Level in Adolescents: The Mediating Role of Body Image. *Indian Journal of Psychiatry*, 65(5), 595-600. https://doi.org/10.4103/indianjpsychiatry.indianjpsychiatry_306_22

Cowart, K., Fox, G., ve Wilson, A. (2008). A Structural Look at Consumer Innovativeness and Self-Congruence in New Product Purchases. *Psychology and Marketing*, 25(12), 1111-1130. https://doi.org/10.1002/mar.20256

Cutinha, Z. (2024). Sustainability Practices in E-Commerce: Opportunities and Challenges for Digital Marketers. *International Journal of Research Publication and Reviews*, 5(2), 1068-1075. https://doi.org/10.55248/gengpi.5.0224.0435

Demirağ, B. ve Çavuşoğlu, S. (2022). Destinasyon Marka Özgünlüğünün ve Destinasyon Markası Benlik Uyumunun Turistlerin Davranışsal Niyeti Üzerindeki Etkisi. *Seyahat Ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 19(1), 6-23. https://doi.org/10.24010/soid.903791

Ekşi, H., Kardaş, S., ve İnci, O. (2018). The Predictability of False Self-Perceptions of Parental Bonding Levels and Social Appearence Anxiety of University Students. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(STEMES'18), 155-163. https://doi.org/10.18506/anemon.471458

English, T. ve Chen, S. (2011). Self-Concept Consistency and Culture: The Differential Impact of Two Forms of Consistency. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 37(6), 838-849. https://doi.org/10.1177/0146167211400621

Eroğlu, F. (2016). Kompulsif Satın Alma: Kişisel Faktörler, Postmodern Tüketim Şekilleri ve Reklama Karşı Tutumun Rolüne Yönelik Bir Araştırma. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(35), 252-282. https://doi.org/10.31795/baunsobed.645323

Fritz, K., Schoenmueller, V., ve Bruhn, M. (2017). Authenticity in Branding – Exploring Antecedents and Consequences of Brand Authenticity. *European Journal of Marketing*, 51(2), 324-348. https://doi.org/10.1108/ejm-10-2014-0633

Garnefeld, I., Helm, S., ve Eggert, A. (2010). Walk Your Talk: An Experimental Investigation of the Relationship Between Word of Mouth and Communicators' Loyalty. *Journal of Service Research,* 14(1), 93-107. https://doi.org/10.1177/1094670510384981

Gelibolu, M. (2024-a). Tüketici-Fenomen Benlik İmajı Uyumunun Satın Alma Niyetine Etkisi: Para-Sosyal Etkileşim ve Güvenilirliğin Sıralı Aracılık Rolü. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(1), 367-392. https://doi.org/10.18037/ausbd.1360951

Gelibolu, M. (2024-b). Sosyal Medya Fenomeni Pazarlamasında Benlik Uyumu Algısının Satın Alma Niyeti Üzerindeki Etkisi: Para-Sosyal Etkileşimin Aracılık Rolü. *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 17(1), 143-170. https://doi.org/10.15659/ppad.17.1.1327239

Grewal, L., Hmurovic, J., Lamberton, C., ve Reczek, R. (2018). The Self-Perception Connection: Why Consumers Devalue Unattractive Produce. *Journal of Marketing*, 83(1), 89-107. https://doi.org/10.1177/0022242918816319

Gülöz, G., Müezzinoğlu, D., ve Onurlu, Ö. (2022). Yerli Dijital Platformlarda Algılanan Marka Yerelliğinin Marka Tercihi Üzerindeki Etkisi ve Algılanan Fiyat Değeri, Algılanan Kalite Değeri ve Tüketici Benlik Uyumunun Bu Etkideki Moderatör Rolü. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi,* 18(4), 1181-1207.https://doi.org/10.17130/ijmeb.1009504

Han, Y. (2023). Will Using Social Media Benefit or Harm Users' Self-Esteem? It Depends on Perceived Relational-Closeness. *Social Media + Society*, 9(4). https://doi.org/10.1177/20563051231203680

Hassan, K. ve Afzal, S. (2022). Social-Media Usage, Self-Esteem and Self-Concept in Young Adults. *International Journal of Business and Economic Affairs*, 7(1), 1-9. https://doi.org/10.24088/ijbea-2022-71001

Hill, S. ve Carrillat, F. (2020). Getting Some of That Personality: There Is An App for That!. *Journal of Consumer Behaviour*, 20(4), 871-883. https://doi.org/10.1002/cb.1881

Hosany, S. ve Martin, D. (2012). Self-Image Congruence in Consumer Behavior. *Journal of Business Research*, 65(5), 685-691. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2011.03.015

Işıkay, T. ve Başçı, A. (2020). Sosyal Kimlik Kuramı Açısından Tüketici Marka Özdeşleşmesi ve Bir Araştırma. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 42(1), 63-90. https://doi.org/10.14780/muiibd.763919

Jeong, H. ve Kim, J. (2020). Human-Like Versus Me-Like Brands in Corporate Social Responsibility: The Effectiveness of Brand Anthropomorphism on Social Perceptions and Buying Pleasure of Brands. *Journal of Brand Management*, 28(1), 32-47. https://doi.org/10.1057/s41262-020-00212-8

Jin, F., Zhang, J., Wu, B., ve Zhu, X. (2022). How Warmth Appeal Affects Persuasion: The Moderating Role of Brand Concepts. *Frontiers in Psychology*, 13, 1-11. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.831373

Jung, C. ve Hur, W. (2022). How Do Customers' Perceptions of Corporate Social Responsibility Contribute to Sustainable Customer Citizenship Behaviors? The Mediating Mechanisms of Corporate Brand Pride and Self-Brand Connection. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 29(5), 1676-1688. https://doi.org/10.1002/csr.2318

Kanapathipillai, K. ve Kumaran, S. (2022). The Mediating Effect of Relationship Marketing Strategy Between Digital Marketing Strategy and Consumers' Purchase Decisions in the Automotive Industry in Malaysia. *European Journal of Management and Marketing Studies*, 7(2), 1-27. https://doi.org/10.46827/ejmms.v7i2.1205

Kastanakis, M. ve Voyer, B. (2014). The Effect of Culture on Perception and Cognition: A Conceptual Framework. *Journal of Business Research*, 67(4), 425-433. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2013.03.028

Khalid, N., Wel, C., Alam, S., ve Mokhtaruddin, S. (2018). Cosmetic for Modern Consumer: The Impact of Self-Congruity on Purchase Intention. *International Journal of Asian Social Science*, 8(1), 34-41. https://doi.org/10.18488/journal.1.2018.81.34.41

Kim, Y., Chiu, C., Cho, S., Au, E., ve Kwak, S. (2014). Aligning Inside and Outside Perspectives of The Self: A Cross-Cultural Difference in Self-Perception. *Asian Journal of Social Psychology*, 17(1), 44-51. https://doi.org/10.1111/ajsp.12042

Kılıç, B., Kirli, G., ve Esen, F. (2017). Sosyal Medya Kullanımı Benlik Algısı İlişkisi: Turistik Tüketiciler Üzerine Bir Araştırma. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 16(1), 70-70. https://doi.org/10.21547/jss.283064

Kour, M., Kaur, R., ve Sharma, A. (2022). Antecedents of Green Purchase Behavior: A Study of Consumers in Northern India. *Ecs Transactions*, 107(1), 7143-7151. https://doi.org/10.1149/10701.7143ecst

Lamichhane, B. (2022). Impact of Digital Marketing on Consumer Behavior in Pokhara. *Kic International Journal of Social Science and Management*, 1(1), 13-23. https://doi.org/10.3126/kicijssm.v1i1.50660

Leckie, C., Rayne, D., ve Johnson, L. (2021). Promoting Customer Engagement Behavior for Green Brands. *Sustainability*, 13(15), 8404. https://doi.org/10.3390/su13158404

Lee, S. (2016). The Effect of Social Networking Sites' Activities on Customers' Well-Being. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 42(7), 1086-1105. https://doi.org/10.1177/1096348016675926

Leon, R. (2024). Challenges and Strategies in Digital Marketing of Microentrepreneurs During the Covid-19 Pandemic. *BF-BAIIJ*, 1(1), 16-23. https://doi.org/10.62718/vmca.bf-baiij.1.1.sc-0124-010

Li, C., Li, D., Chiu, C., ve Peng, S. (2018). Strong Brand from Consumers' Perspective: A Cross-Cultural Study. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 50(1), 116-129. https://doi.org/10.1177/0022022118799456

Lieberman, M., Ochsner, K., Gilbert, D., ve Schacter, D. (2001). Do Amnesics Exhibit Cognitive Dissonance Reduction? The Role of Explicit Memory and Attention in Attitude Change. *Psychological Science,* 12(2), 135-140. https://doi.org/10.1111/1467-9280.00323

Lizar, A. ve Sargeant, A. (2000). Market Segmentation in the Indonesian Banking Sector: The Relationship Between Demographics and Desired Customer Benefits. *The International Journal of Bank Marketing*, 18(2), 64-74. https://doi.org/10.1108/02652320010322976

Loughnan, S., Kuppens, P., Allik, J., Balázs, K., Lemus, S., Dumont, K., … ve Haslam, N. (2011). Economic Inequality Is Linked to Biased Self-Perception. *Psychological Science*, 22(10), 1254-1258. https://doi.org/10.1177/0956797611417003

Lowengart, O., ve Ghose, S. (2007, November). Segmenting by Latent Heterogeneity. İçinde International Conference on Advanced Engineering Computing and Applications in Sciences (ADVCOMP'07) (ss. 17-22). https://doi.org/10.1109/advcomp.2007.15

Lu, Y. (2024). Can Self-Presentation on Social Media Increase Individuals' Conspicuous Consumption Tendency? A Mixed-Method Empirical Study on Wechat in China. *Journal of Theoretical and Applied Electronic Commerce Research*, 19(2), 1206-1221. https://doi.org/10.3390/jtaer19020062

McLelland, M., Foster, J., ve Pollitte, W. (2022). Perceptual Deterrents of the Green Consumer. *Qualitative Market Research an International Journal*, 25(2), 293-318. https://doi.org/10.1108/qmr-01-2021-0006

Meneely, L., Burns, A., ve Strugnell, C. (2009). Age Associated Changes in Older Consumers Retail Behaviour. *International Journal of Retail & Distribution Management*, 37(12), 1041-1056. https://doi.org/10.1108/09590550911005010

Miljeteig, K. ve Soest, T. (2022). An Experience Sampling Study on the Association Between Social Media Use and Self-Esteem. *Journal of Media Psychology Theories Methods and Applications*, 34(6), 373-382. https://doi.org/10.1027/1864-1105/a000333

Mitchell, V. ve Haggett, S. (1997). Sun-Sign Astrology in Market Segmentation: An Empirical Investigation. *Journal of Consumer Marketing,* 14(2), 113-131. https://doi.org/10.1108/07363769710166756

Mumcu, C. ve Lough, N. (2021). Pro Softball Fan Segments: A Two-Step Cluster Analysis. *International Journal of Sports Marketing and Sponsorship*, 23(3), 485-504. https://doi.org/10.1108/ijsms-03-2021-0058

Nazir, A. (2024). Exploring the Influence of Language Variation on Multilingual Personality Dynamics. *SCEP*, 3(1), 229-249. https://doi.org/10.62681/sprypublishers.scep/3/1/13

Newman, G., Freitas, J., ve Knobe, J. (2014). Beliefs About the True Self Explain Asymmetries Based on Moral Judgment. *Cognitive Science*, 39(1), 96-125. https://doi.org/10.1111/cogs.12134

Özbey, H. ve Gültekin, M. (2021). Relationship Between the Body Perception and Self-Esteem of the High School Students in Terms of Some Variants and Media. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(2), 429-441. https://doi.org/10.32709/akusosbil.746383

Özden, A. (2020). Online Alışveriş Yapan Tüketicilerin Etnosentrik Eğilimleri Üzerine Bir Çalışma. *Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 21(1), 47-66. https://doi.org/10.24889/ifede.537872

Özer, M. (2023). Brand Love with Its Antecedents and Consequences: A Research Specific to Mekteb-i Mülkiye. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 78(1), 1-27. https://doi.org/10.33630/ausbf.1127763

Park, C., MacInnis, D., Priester, J., Eisingerich, A., ve Iacobucci, D. (2010). Brand Attachment and Brand Attitude Strength: Conceptual and Empirical Differentiation of Two Critical Brand Equity Drivers. *Journal of Marketing*, 74(6), 1-17. https://doi.org/10.1509/jmkg.74.6.1

Parker, B. (2009). A Comparison of Brand Personality and Brand User-Imagery Congruence. *Journal of Consumer Marketing*, 26(3), 175-184. https://doi.org/10.1108/07363760910954118

Pettinico, G., Milne, G., ve Miller, E. (2019). Quantification of Self in Third-Party-Administered Wellness Programs: The Impact of Perceived Self-Empowerment. *Journal of Consumer Affairs*, 54(1), 159-176. https://doi.org/10.1111/joca.12250

Pryor, T. (2024). The Impact of Brand Personality Congruence on Brand Loyalty in Social Media Interactions: A Cultural Difference Perspective. *Frontiers in Management Science*, 3(2), 13-19. https://doi.org/10.56397/fms.2024.04.03

Przybylski, A., Weinstein, N., Murayama, K., Lynch, M., ve Ryan, R. (2011). The Ideal Self at Play. *Psychological Science*, 23(1), 69-76. https://doi.org/10.1177/0956797611418676

Putikadyanto, A., Adriana, I., ve Efendi, A. (2021). Presentation Culture in the Digital Age: Online Identity Representation on Social Media. https://doi.org/10.2991/assehr.k.211226.011

Putra, I., Sanjaya, I., Wirga, I., Gede, I., ve Sukarta, I. (2023). Digital Marketing on Gojek Consumer Loyalty. *International Research Journal of Management It and Social Sciences*, 10(1), 56-61. https://doi.org/10.21744/irjmis.v10n1.2273

Putri, F. ve Tiarawati, M. (2021). The Effect of Social Media Influencer and Brand Image on Online Purchase Intention During the Covid-19 Pandemic. *Ilomata International Journal of Management*, 2(3), 163-171. https://doi.org/10.52728/ijjm.v2i3.261

Qasim, H., Liang, Y., Guo, R., Saeed, A., ve Ashraf, B. N. (2019). The Defining Role of Environmental Self-Identity Among Consumption Values and Behavioral Intention to Consume Organic Food. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16(7), 1106. https://doi.org/10.3390/ijerph16071106

Ruane, L. ve Wallace, E. (2015). Brand Tribalism and Self-Expressive Brands: Social Influences and Brand Outcomes. *Journal of Product & Brand Management,* 24(4), 333-348. https://doi.org/10.1108/jpbm-07-2014-0656

Sainjargal, B., Davaasuren, B., ve Otgonsuren, Y. (2022). Psychographic Segmentation of Saving Market. *The International Journal of Business & Management*, 10(2), 246-257. https://doi.org/10.24940/theijbm/2022/v10/i2/bm2202-042

Sandy, C., Gosling, S., ve Durant, J. (2013). Predicting Consumer Behavior and Media Preferences: The Comparative Validity of Personality Traits and Demographic Variables. *Psychology and Marketing*, 30(11), 937-949. https://doi.org/10.1002/mar.20657

Sargın, S. ve Koçer, L. (2020). Marka Kişiliği ve Benlik Saygısı Kavramlarının Tüketici Satın Alma Tarzları Üzerindeki Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (50), 23-57.https://doi.org/10.48070/erusosbilder.781624

Schlegel, R., Hicks, J., King, L., ve Arndt, J. (2011). Feeling Like You Know Who You Are: Perceived True Self-Knowledge and Meaning in Life. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 37(6), 745-756. https://doi.org/10.1177/0146167211400424

Seki, T. ve Dilmaç, B. (2020). Self-Esteem and Relational Factors: A Meta-Analysis Study. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18(2), 853-873. https://doi.org/10.37217/tebd.735112

Sharma, S. (2024). Marketing in the Digital Age - Adapting to Changing Consumer Behavior. *IJMBI*, 2(1), 1-14. https://doi.org/10.59890/ijmbi.v2i1.1330

Sheldon, K., Ryan, R., Rawsthorne, L., ve Ilardi, B. (1997). Trait Self and True Self: Cross-Role Variation in the Big-Five Personality Traits and Its Relations with Psychological Authenticity and Subjective Well-Being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 73(6), 1380-1393. https://doi.org/10.1037/0022-3514.73.6.1380

Shi, P., Zhou, Y., Sun, C., Wang, L., ve Geng, B. (2021). Online Star vs. Celebrity Endorsements: The Role of Self-Concept and Advertising Appeal in Influencing Purchase Intention. *Frontiers in Psychology*, 12, 1-15. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.736883

Singelis, T. (1994). The Measurement of Independent and Interdependent Self-Construals. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 20(5), 580-591. https://doi.org/10.1177/0146167294205014

Skogen, J., Hjetland, G., Bøe, T., Hella, R., ve Knudsen, A. (2021). Through the Looking Glass of Social Media. Focus on Self-Presentation and Association with Mental Health and Quality of Life. A Cross-Sectional Survey-Based Study. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(6), 3319. https://doi.org/10.3390/ijerph18063319

Song, S. ve Kim, H. (2022). Is Social Media Marketing Worth It for Luxury Brands? The Dual Impact Of Brand Page Satisfaction and Brand Love on Word-Of-Mouth and Attitudinal Loyalty Intentions. *Journal of Product & Brand Management*, 31(7), 1033-1046. https://doi.org/10.1108/jpbm-06-2020-2936

Söylemez, M., Kaya, A., ve Tekin, Z. (2023). Adaletin İş ile İlgili Tutumlar Üzerindeki Etkisi: İyimserlik ve Dindarlığın Rolü. *Ardahan Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(1), 18-26. https://doi.org/10.58588/aru-jfeas.1261643

Sultan, P., Wong, H., ve Σιγάλα, M. (2018). Segmenting the Australian Organic Food Consumer Market. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics*, 30(1), 163-181. https://doi.org/10.1108/apjml-10-2016-0211

Szolnoki, G. ve Hoffmann, D. (2014). Consumer Segmentation Based on Usage of Sales Channels in the German Wine Market. *International Journal of Wine Business Research*, 26(1), 27-44. https://doi.org/10.1108/ijwbr-10-2012-0028

Teimourpour, B. ve Hanzaee, K. (2011). The Impact of Culture on Luxury Consumption Behaviour Among Iranian Consumers. *Journal of Islamic Marketing*, 2(3), 309-328. https://doi.org/10.1108/17590831111164822

Turancı, E., Gölönü, S., ve Conkoğlu, S. (2022). The Effects of Conspicuous and Symbolic Consumption on the Use of Luxury Consumer Goods in the Context of Brand Image: A Study on I-phone Users. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi*, (9), 109-140. https://doi.org/10.56676/kiad.1180580

Türkay, İ. (2020). Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Benlik Saygısı ile Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 107-117. https://doi.org/10.38021/asbid.741277

Vess, M. (2019). Varieties of Conscious Experience and the Subjective Awareness of One's "True" Self. *Review of General Psychology*, 23(1), 89-98. https://doi.org/10.1177/1089268019829471

Vogel, E., Rose, J., Roberts, L., ve Eckles, K. (2014). Social Comparison, Social Media, and Self-Esteem. *Psychology of Popular Media Culture*, 3(4), 206-222. https://doi.org/10.1037/ppm0000047

Wall, W., Khalid, B., Urbański, M., ve Kot, M. (2021). Factors Influencing Consumer's Adoption of Renewable Energy. *Energies*, 14(17), 5420. https://doi.org/10.3390/en14175420

Wallace, E., Buil, I., ve Chernatony, L. (2014). Consumer Engagement with Self-Expressive Brands: Brand Love and WOM Outcomes. *Journal of Product & Brand Management*, 23(1), 33-42. https://doi.org/10.1108/jpbm-06-2013-0326

Wallace, E., Buil, I., ve Chernatony, L. (2017). Consumers' Self-Congruence with A "Liked" Brand. *European Journal of Marketing*, 51(2), 367-390. https://doi.org/10.1108/ejm-07-2015-0442

Wang, Y. ve Chen, H. (2020). Self-Presentation and Interactivity: Luxury Branding on Social Media. *Journal of Product & Brand Management*, 30(5), 656-670. https://doi.org/10.1108/jpbm-05-2019-2368

Williams, H. ve Vess, M. (2016). Daydreams and the True Self. *Imagination Cognition and Personality*, 36(2), 128-149. https://doi.org/10.1177/0276236616646065

Yang, T. ve Qin, Y. (2021). Online Self-Presentation Strategies and Fulfillment of Psychological Needs of Chinese Sojourners in the United States. *Frontiers in Psychology*, 11, 1-9. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.586204

Yüksel, M., Tunçer, B., ve Barış, Ş. (2020). Genç Yetişkinlerde Sosyal Zekanın Yordayıcısı Olarak Affedicilik ve Benlik Saygısı. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(3), 743-751.https://doi.org/10.18506/anemon.621422

Zainuddin, N., Ravichandran, V., Rahman, R., ve Yusof, Z. (2022). The Influence of Social Media on University Students' Self-Esteem. *Pertanika Journal of Social Sciences and Humanities*, 30(3), 1037-1048. https://doi.org/10.47836/pjssh.30.3.06

Zhou, G. ve Xiaochun, N. (2019). The Cultural Impact of Chinese Students' Self-Construals on Communication Competence. *Journal of Psychology Research*, 9(5), 216-227. https://doi.org/10.17265/2159-5542/2019.05.004

Zhu, X. ve Xiong, Z. (2022). Exploring Association Between Social Media Addiction, Fear of Missing Out, and Self-Presentation Online Among University Students: A Cross-Sectional Study. *Frontiers in Psychiatry,* 13, 1-9. https://doi.org/10.3389/fpsyt.2022.896762

Zhu, Y. ve Han, S. (2008). Cultural Differences in the Self: From Philosophy to Psychology and Neuroscience. *Social and Personality Psychology Compass*, 2(5), 1799-1811. https://doi.org/10.1111/j.1751-9004.2008.00133.x

Kaynakça

Bala, S., & Goel, M. (2013). *Consumer is (not) the king of the market, International Journal of Research in Finance & Marketing - IJRFM, 3(2)*.

Basavaraj, C. S., & Tangade, S. F. (2004). Awareness and Perception of Educated Consumers about Consumer Protection Laws. *Indian Journal of Marketing*, *34*(4).

Bhalerao, M. K. V. (2021). Impact Analysis of Developed Information Package for Consumers. *International Journal of Current Microbiology and Applied Sciences*. https://doi.org/10.20546/IJCMAS.2021.1002.042

Bourgoignie, T. (1992). Characteristics of Consumer-law. *Journal of Consumer Policy*, *14*(3), 293-315. https://doi.org/10.1007/BF00380901

Campbell, C. (2005). *The sociology of consumption* (ss. 103-132). Routledge. https://doi.org/10.4324/9780203975398-10

Clark, K. R. (2020). *Consumer Neuroscience: Evolution and Commercial Applications* (ss. 185-207). IGI Global. https://doi.org/10.4018/978-1-7998-3126-6.CH010

Consumer Behavior and Factors that Influence Consumption and Customer Satisfaction. (2023). *TEM Journal*, 820-831. https://doi.org/10.18421/tem122-27

Gupta, A., Officer, A.-A., & Singh, S. S. (2013). *Consumer buying psychology: The decision making*.

Gülay Şahin, B., & Akballı, E. E. (2019). Tüketici Davranışlarını Etkileyen Faktörler ve Yöntem Analizi. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, *1*(1), 43-85.

Ilmonen, K. (2001). *Consumption, Sociology of* (ss. 2687-2690). https://doi.org/10.1016/B0-08-043076-7/01845-3

Jang, S. (2022). Clarification of consumer concept for consumer protection. *Beobhag yeon'gu - Cungbug daehag'gyo*, *33*(2), 223-240. https://doi.org/10.34267/cblj.2022.33.2.223

Katja Gelbrich, Stefan Müller, and Stanford Westjohn. (2023). *Basics of consumer behavior* (ss. 5-21). Edward Elgar Publishing eBooks. https://doi.org/10.4337/9781803923192.00006

Kolomytseva, O., & Vasilchenko, L. (2022). Features of consumer behavior in the conditions of the modern market. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. https://doi.org/10.24025/2306-4420.64.2022.255971

Lakerbaia, T. (2022). *Definition of consumer in the case-law of the court of justice of the european union*. https://doi.org/10.52340/jo.2021.02

Levin, J., & Milgrom, P. (2022). Consumer Theory. *Ekonomia Menedżerska*. https://doi.org/10.1142/9789814651714_0004

Liedtke, C., Buhl, J., Speck, M., Borrelli, L. M., & Monetti, S. (2016). Who Are the Consumers? - The Need for a Sustainability Integrated Consumer Research Agenda. *Environmental Management and Sustainable Development*, *5*(2), 150-169. https://doi.org/10.5296/EMSD.V5I2.9918

MacInnis, D. J., & Folkes, V. S. (2010). The Disciplinary Status of Consumer Behavior: A Sociology of Science Perspective on Key Controversies. *Journal of Consumer Research*, *36*(6), 899-914. https://doi.org/10.1086/644610

McCarthy, B. (2021). *Consumer Behaviour and PR*.

Mellyn, K. (2012). *The Consumer in the World After Finance* (ss. 117-139). Apress, Berkeley, CA. https://doi.org/10.1007/978-1-4302-4222-2_6

Nassè, T. B. (2021). *The concept of consumer behavior: Definitions in a contemporary marketing perspective*. *3*(8), 303-307. https://doi.org/10.51594/IJMER.V3I8.253

Ölander, F. (2005). *Consumer Psychology: Not Necessarily a Manipulative Science*. 1-22.

Pankajakshi, R., & SavithaRani, R. (2015). *CONSUMER DECISION-MAKING PROCESS MODELS: A COMPARATIVE STUDY*. https://api.semanticscholar.org/CorpusID:154515652

Panwar, D., Anand, S., Ali, F., & Singal, K. (2019). Consumer Decision Making Process Models and Their Applications to Market Strategy. *International Management Review*, *15*(1), 36-.

Peszko, K. (2015). *The consumer as a source of marketing information in the information society*. *3*, 361-367. https://doi.org/10.12955/CBUP.V3.625

Remzi Altunışık, Şuayip Özdemi, & Torlak. (2017). *Pazarlamaya Giriş*. Sakarya Kitabevi.

Šoštar, M., & Ristanović, V. (2023). Assessment of Influencing Factors on Consumer Behavior Using the AHP Model. *Sustainability*, *15*(13), 10341-10341. https://doi.org/10.3390/su151310341

Stroebe, W., & Keizer, K. (2017). *The social psychology of consumer behaviour* (ss. 109-128). Cambridge University Press. https://doi.org/10.1017/9781107358430.005

6502 sayılı Tüketicinin Korunması Kanunu, https://mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=6502&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5

KAYNAKÇA

Albrecht, M.G., Green, M. ve Hoffman, L. (2023) Principles of Marketing. OpenStax. Rice University. Houston, Texas https://openstax.org/books/principles-marketing/pages/5-1-market-segmentation-and-consumer-markets. (E.T.: 05.07.2024).

Aslan, A. İ. (2022). Pazar Bölümlendirme, Hedef Pazar ve Konumlandırma, İçinde N. K. Anıl ve G. E. İçli (Editör), *Pazarlama İlkeleri* 181-218, İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Camilleri, M. A. (2018). *Travel Marketing, Tourism Economics and the Airline Product.* Switzerland: Springer.

Chomsuan, J. (2016). Understanding Resort Hotel Clientele Through Segmentation: A Study of Thailand, Doctorate Thesis, Australia: Business Administration University of Canberra.

Churchill, G. A. ve Peter P. Jr. J. (1995). *Marketing: Creating Value for Customers*, USA: Irwin Professional Publication.

Deliorman M. I. (2022). Psikografik Segmentasyon Örnekleri, https://tr.linkedin.com/pulse/psikografik-segmentasyon-%C3%B6rnekleri-i%C5%9F%C4%B1k-deliorman. (E.T.: 07.07.2024).

Dolnicar, S., Grün, B. ve Leisch, F. (2018). *Market Segmentation Analysis Understanding It, Doing It, and Making It Useful*, Springer Open.

Dolnicar, S. (2022). Market Segmentation for E-Tourism. İçinde, Z. Xiang, M. Fuchs, U. Gretzel, W. Höpken (Editör), *Handbook of e-Tourism*, Cham: Springer.

Frochot, I. ve Morrison, A. M. (2000). Benefit Segmentation: A Review of Its Applications to Travel and Tourism Research, *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 9(4) 21-45.

Gavett, G. (2014). What You Need to Know About Segmentation, *Harvard Business Review*, https://hbr.org/2014/07/what-you-need-to-know-about-segmentation. (E.T.: 01.07.2024).

Haley, R. I. (1968). Benefit Segmentation: A Decision-oriented Research Tool, *Journal of Marketing*, 32 (July), 30-35.

İçöz, O. (2001). *Turizm İşletmelerinde Pazarlama, İlkeler ve Uygulamalar*. 2. Baskı. Ankara: Turhan Kitabevi.

Jacops, E. (2023). Captivate Your Audience With Better Market Segmentation. https://aytm.com/post/using-market-segmentation-to-understand-your-customers. (E.T.: 01.07.2024).

Jones, D. (2021). The Two Main Approaches To Market Segmentation. https://www.dandmresearch.com.au/blog/two-approaches-to-market-segmentation/. (E.T.: 01.07.2024).

Kavak, B. ve Aksöz, E. O. (2003). Davranışsal ve Demografik Değişkenlerin Seyahat Acentası Müşterilerinin Bölümlendirilmesindeki Etkililikleri Üzerine Bir Araştırma, *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2 (1), 229-242.

Khare, A. ve Bhagwat, J. (2019). The Relevance and Utility of Market Segmentation for the International Hospitality Industry, *Atithya: A Journal of Hospitality*, 5 (1) 04-07.

Kotler, P., Bowen, J. T. ve Makens, J. C. (1999). *Marketing for Hospitality and Tourism*, 2nd ed. New Jersey: Prentice Hall.

Kotler, P. ve Armstrong, G. (2012). *Principles of Marketing*. 14th Edition, England: Pearson Education Limited.

Kotler, P., Keller, K. L. (2012). *Marketing Management 14th Global Edition*, New Jersey: Pearson.

Kotler, P. (2000). *Pazarlama Yönetimi*. (Çev. N. Muallimoğlu). İstanbul: Beta Basım.

Kozak, N. (2016). *Turizm Pazarlaması* (7. Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.

Marshall, G. W., Johnston, M. W. (2015). *Marketing Management* (2nd ed.) New York: Chicago Style.

Nakip, M. (1994). *Pazar Bölümlemesi ve Basın-Yayın Sektöründe Bir Uygulama*, Kayseri: Erciyes Üniversitesi, İ.İ.B.F. Yayınları.

Omwezen, M. (2018). Including Context in Consumer Segmentation: A Literature Overview Shows the What, Why and How, İçinde, G. Ares, P, Varela (Editör), *Methods in Consumer Research* (s. 383-400), New Delhi: Woodhead Publishing.

Smith, W. R. (1956). Product Differentiation and Market Segmentation as Alternative Marketing Strategies, *Journal of Marketing*, 21 (1), 3-8.

Smith, E. (2024). Market Segmentation Simplified: The 5 Types You Must Know. https://www.remesh.ai/resources/5-types-of-market-segmentation-how-to-use-them. (E.T.: 01.07.2024).

Rızaoğlu, B. (2004). *Turizm Pazarlaması*.4. Basım. Ankara: Detay Yayıncılık.

Roca, C. (2022). Consumer Market: Definition and Examples. https://global.thepower.education/blog/consumer-market. (E.T.: 01.07.2024).

Tarver, Evan (2024). Market Segmentation: Definition, Example, Types, Benefits. https://www.investopedia.com/terms/m/marketsegmentation.asp#toc-what-is-market-segmentation. (E.T.: 01.07.2024).

Tynan, A. C., & Drayton, J. (1987). Market segmentation. *Journal of Marketing Management*, *2*(3), 301–335. https://doi.org/10.1080/0267257X.1987.9964020. (E.T.: 01.07.2024).

Uçar, E. (2006). Yaşam Tarzına Göre Pazar Bölümlendirme ve Bireysel Emeklilik Sektörü Üzerine Bir Uygulama, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Uğurlu, K. (2011). Kârlı ve Sürdürülebilir Büyümede Pazar Bölümlendirmesinin Rolü: Konaklama Sektörü Üzerine Bir Çalışma, *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 155-165.

KAYNAKÇA

"AIDA Modeli Nedir?", https://seldadogancan.com/aida-modeli-nedir/, (E.T.: 08.05.2024).

Abdelkader, O. A., Rabie, M. H., Alafandi, A., Seddik, W., ve Saleh, M. (2019). Exploring the General Awareness of Young Users According to AIDA Model Applied to Social Networking Ads. *Journal of Theoretical and Applied Information Technology*, 97(6), 1693-1703.

Ashcroft, L., ve Hoey, C. (2001). PR Marketing and the Internet: Implications for Information Professionals. *Library Management*. 22(1/2), 68-74.

Barry, T. E. (1987). The Development of the Hierarchy of Effects: An Historical Perspective. *Current Issues and Research in Advertising*, 10(1-2), 251-295.

Barry, T. E., ve Howard, D. J. (1990). A Review and Critique of the Hierarchy of Effects in Advertising. *International Journal of Advertising*, 9(2), 121-135.

Batra, R., ve Keller, K. L. (2016). Integrating Marketing Communications: New Findings, New Lessons, and New Ideas. *Journal of Marketing*, 80(6), 122-145.

Belch, G. E., ve Belch, M. A. (2018). *Advertising and Promotion: An Integrated Marketing Communications Perspective*. Mcgraw-Hill.

Bovée, C.L., Thill, J.V., Dovel, G.P. ve Wood, M.B. (1995) *Advertising Excellence. Englewood Cliffs*, NJ: McGraw-Hill.

Colley, R. H. (1961). *Defining Advertising Goals*. New York, NY.

Copley, P. (2015, November). For the Love of AIDA–Developing the Hierarchy of Effects Model in SME Social Media Marketing Strategy. In Institute Small Business and Entrepreneurship (ISBE) Conference, Glasgow, 11th–12th November.

Court, D., Elzinga, D., Mulder, S., ve Vetvik, O.J. (2009). "The Consumer Decision Journey," McKinsey Quarterly, (June), https://www.mckinsey.com/capabilities/growth-marketing-and-sales/our-insights/the-consumer-decision-journey#/ , (E.T.: 25.05.2024).

Egan, J. (2015). *Marketing Communications*, SAGE Publications Ltd; Second Edition

Ehrenberg, A. S. (1974). Repetitive Advertising and the Consumer. *Journal of Advertising Research*, 14(2), 25-34.

Ehrenberg, A. S. (2000). Repetitive Advertising and the Consumer. *Journal of Advertising Research*, 40(6), 39-48.

Fortenberry, J. L., ve McGoldrick, P. J. (2020). Do Billboard Advertisements Drive Customer Retention? Expanding the "AIDA" Model to "AIDAR". *Journal of Advertising Research*, 60(2), 135-147.

Ghirvu, A. I. (2013). The AIDA Model for Advergames. *The USV Annals of Economics and Public Administration*, *13*(1 (17)), 90-98.

Gupta, H., Singh, S., ve Sinha, P. (2017). Multimedia Tool as a Predictor for Social Media Advertising-a YouTube Way. *Multimedia Tools and Applications*, 76, 18557-18568.

Hall, S. R. (1924). Retail Advertising and Selling: Advertising, Merchandise Display, Sales-Planning, Salesmanship, Turnover and Profit-figuring in Modern Retailing, Including" Principles of Typography as Applied to Retail Advertising". McGraw-Hill Book Company, Incorporated.

Hassan, S., Nadzim, S. Z. A., ve Shiratuddin, N. (2015). Strategic Use of Social Media for Small Business Based on the AIDA Model. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 172, 262-269.

Iwamoto, A. (2017). New AIDA Model and Communication Portfolio Management. Paper presented at the Japan Marketing Academy Conference. 22 October, Waseda University. Tokyo, https://www.j-mac.or.jp/oral/fdwn.php?os_id=63

Iwamoto, A. (2023, June). The Origin of AIDA: Who Invented and Formulated the AIDA Model? *In Proceedings of the Conference on Historical Analysis and Research in Marketing* (Vol. 21).

Kojima, T., Kimura, T., Yamaji, M., ve Amasaka, K. (2010). Proposal and Development of the Direct Mail Method PMCI-DM for Effectively Attracting Customers. *International Journal of Management and Information Systems*, 14(5), 15-22.

Kotler, P., ve Armstrong, G., (2018), *Pazarlama İlkeleri*, Çev.: Ercan Gegez, Beta Yayınları, 1. Basım, İstanbul

Kotler, P., (1997), *Marketing Management: Analysis, Planning and Control*, 9th ed. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall

Lavidge, R. J., ve Steiner, G. A. (1961). A model for Predictive Measurements of Advertising Effectiveness. *Journal of Marketing*, 25(6), 59-62.

Lewis, E. S. E. (1899). Side Talks About Advertising. *The Western Druggist*, 21(2), 65-66.

Lewis, E. St. E. (1908). *Financial Advertising for Commercial and Savings Banks, Trust, Title Insurance, and Safe Deposit Companies Investment Houses*. Рипол Классик (Ripol Classic publishing house)

McGuire, W.J. (1978). An Information Processing Model of Advertising Effectiveness, *Behavioral and Management Science in Marketing*, H.L. Davis and A.J. Silk, eds. New York: Ronald Press, 156-80

Michaelson, D., ve Stacks, D. W. (2011). Standardization in Public Relations Measurement and Evaluation, *Public Relations Journal*, 5(2), 1-22.

Montazeribarforoushi, S., Keshavarzsaleh, A., ve Ramsøy, T. Z. (2017). On the Hierarchy of Choice: An Applied Neuroscience Perspective on the AIDA Model. *Cogent Psychology*, 4(1), 1363343.

Moore, I. (2005). *Does Your Marketing Sell? The Secret of Effective Marketing Communications*. Nicholas Brealey Publishing, London.

Perugini, M., ve Bagozzi, R. P. (2001). The Role of Desires and Anticipated Emotions in Goal-Directed Behaviours: Broadening and Deepening the Theory of Planned Behaviour. *British Journal of Social Psychology*, 40(1), 79-98.

Pramita, K., ve Manafe, L. A. (2022). Personal Selling Implementation and AIDA Model; Attention, Interest, Desire, Action. *International Journal of Entrepreneurship and Business Development*, 5(3), 487-494.

Rehman, F. U., Nawaz, T., Ilyas, M., ve Hyder, S. (2014). A Comparative Analysis of Mobile and Email Marketing Using AIDA Model. *Journal of Basic and Applied Scientific Research*, 4(6), 38-49.

Rogers, E.M. (1962), *Diffusion of Innovation*. New York: The Free Press.

Rogers, E.M., ve Williams, D. (1983). *Diffusion of Innovations* (Glencoe, IL: The Free Press, 1962).

Rowley, J. (2002). Information Marketing in a Digital World. *Library Hi Tech*, 20(3), 352-358.

Sharma, M., Banerjee, S., ve Paul, J. (2022). Role of Social Media on Mobile Banking Adoption Among Consumers. *Technological Forecasting and Social Change*, 180, 121720.

Singh, S. N., ve Cole, C. A. (1993). The Effects of Length, Content, and Repetition on Television Commercial Effectiveness. *Journal of Marketing Research*, 30(1), 91-104.

Song, H., Ruan, W.J., ve Jeon, Y.J.J. (2021). An Integrated Approach to the Purchase Decision Making Process of Food-Delivery Apps: Focusing on the TAM and AIDA Models. *International Journal of Hospitality Management*, 95, 102943.

Strong, E.K. (1925). *The Psychology of Selling and Advertising*. McGraw-Hill Book Company, Incorporated.

Sumita, U., ve Isogai, R. (2009). Development of E-Marketing Contract Structure Based on Consumer-Generated Contents and its Optimal Strategy. Department of Social Systems and Management Discussion Paper Series, No. 1227, University of Tsukuba Ibaraki, Japan

Topal, M., ve Yılmaz, R. A. (2023). İletişim Etkileri Açısından Reklamda Yaratıcılığın Karşılaştırılması. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 11(2), 1058-1086.

Vakratsas, D., ve Ambler, T. (1999). How Advertising Works: What Do We Really Know? *Journal of Marketing*, 63(1), 26-43.

Wei, P. S., ve Lu, H. P. (2013). An Examination of the Celebrity Endorsements and Online Customer Reviews Influence Female Consumers' Shopping Behavior. *Computers in Human Behavior*, 29(1), 193-201.

Wells, W. D., ve Chinsky, J. M. (1965). Effects of Competing Messages: A Laboratory Simulation. *Journal of Marketing Research (JMR),* 2(2), 141-145.

White, D (2000). *Close More Sales*, Management Books 2000 Ltd.

Wijaya, B. S. (2011). New Model of Hierarchy of Effects in Advertising. *ISSIT 2011*, 1(1), 5-15.

Wijaya, B. S. (2015). The Development of Hierarchy of Effects Model in Advertising. *International Research Journal of Business Studies*, 5(1).

Wood. N. T ve Burkhalter. J(2013). Tweet This, Not That: A Comparison Between Brand Promotions in Micro Blogging Environments Using Celebrity and Company-Generated Tweets. *Journal of Marketing Communications*. 20(1). 129-146.

Yarımoğlu, E. K., ve Özeltürkay, E. Y. (2017). Çevrimiçi Tüketici Görüşlerinin AIDMSAS Etkiler Hiyerarşisi Modeli ile İncelenmesi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 10(20), 135-154.

KAYNAKÇA

Apeksen (13 Nisan 2023). Covid-19 Salgınında Ülkelere Göre Olgu Sayıları. https://www.klimik.org.tr/koronavirus/covid-19-salgininda-ulkelere-gore-olgu-sayilari/ Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2024.

Atkinson, J. W. (1957). Motivational Determinants of Risk-Taking Behavior. *Psychological Review*, *64*(6), 359-372. https://doi.org/10.1037/h0043445

Balcı, Ş. (2006). Negatif Siyasal Reklâmlarda İkna Edici Mesaj Stratejisi Olarak Korku Çekiciliği Kullanımı. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (17), 73-106.

Bandura, A. (1977). Self-Efficacy: Toward A Unifying Theory of Behavioral Change. *Psychological Review, 84*(2), 191-215. https://doi.org/10.1037/0033-295X.84.2.191

Bazrafkan, K., Valizadeh, N., Khannejad, S., Kianmehr, N., Bijani, M. ve Hayati, D. (2022). What Drives Farmers to Use Conservation Agriculture? Application of Mediated Protection Motivation Theory. *Frontiers in Psychology*, *13*, 991323.

Bish, A. ve Michie, S. (2010). Demographic and Attitudinal Determinants of Protective Behaviours during a Pandemic: A Review. *British Journal of Health Psychology*, 15(4), 797-824. https://doi.org/10.1348/135910710X485826

Boss, S., Galletta, D., Lowry, P., Moody, G. ve Polak, P. (2015). What Do Systems Users Have to Fear? Using Fear Appeals to Engender Threats and Fear that Motivate Protective Security Behaviors, *MIS Quarterly*, 39(4), 837-864. https://www.jstor.org/stable/26628654

Burç, M., Başakcı, D., & Koçer, M. (2021). Reklamlarda korku çekiciliği unsurunun kullanılması: Televizyon reklamlarına yönelik bir analiz. *Erciyes İletişim Dergisi*, *8*(2), 665-690.

Cismaru, M., Cismaru, R., Takaya Ono R. ve Nelson, K. (2011). Act on Climate Change: An Application of Protection Motivation Theory, *Social Marketing Quarterly*,17:3,62-84. https://doi.org/10.1080/15245004.2011.59553

Cumhur, Ö. ve Bingöl, S. (2022). Korunma Motivasyonu Kuramı Kapsamında Sırtçantalıların Gıda Güvenliği Davranışları. *Gastroia: Journal of Gastronomy And Travel Research*, *6*(3 (Special Issue: ICTEBS)), 600-619. https://doi.org/10.32958/gastoria.1199482

Fishbein, M. ve Ajzen, I. (1975). Belief, Attitude, Intention, and Behavior: An Introduction to Theory and Research. Addison-Wesley. https://people.umass.edu/aizen/f&a1975.html

Floyd, D. L., Prentice-Dunn, S.ve Rogers, R. W. (2000). A Meta-Analysis of Research on Protection Motivation Theory. *Journal of Applied Social Psychology*, *30*(2), 407-429. https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2000.tb02323.x

Hochbaum, G. M. (1958). Public Participation in Medical Screening Programs: A Sociopsychological Study. Public Health Service, U.S. Department of Health, Education, and Welfare. https://nysl.ptfs.com/data/Library1/104083.PDF

Hovland, C. I., Janis, I. L. ve Kelley, H. H. (1953). *Communication and persuasion; psychological studies of opinion change.* Yale University Press.

Hsieh, H. L., Kuo, Y. M., Wang, S. R., Chuang, B. K. ve Tsai, C. H. (2017). A Study of Personal Health Record User's Behavioral Model Based on the PMT and UTAUT Integrative Perspective. *International journal of environmental research and public health*, *14*(1), 8. https://doi.org/10.3390/ijerph14010008

İbrahim, H. ve Al-Ajlouni, M.M.Q. (2018). Sustainable Consumption: Insights from the Protection Motivation (PMT), Deontic Justice (DJT) and Construal Level (CLT) Theories, *Management Decision*, 56(3), ss. 610-633. https://doi.org/10.1108/MD-05-2016-0323

Keshavarz, M. ve Karami, E. (2016). Farmers' Pro-environmental Behavior Under Drought: Application of Protection Motivation theory. *Journal of Arid Environments*, *127*, 128-136. https://doi.org/10.1016/j.jaridenv.2015.11.010

Kothe, E. J., Ling, M., North, M., Klas, A., Mullan, B. A. ve Novoradovskaya, L. (2019). Protection Motivation Theory and Pro-Environmental Behaviour: A Systematic Mapping Review. *Australian Journal of Psychology*, *71*(4), 411-432. https://doi.org/10.1111/ajpy.12271

Leventhal, H. (1970). Findings and theory in the study of fear communications. Advances in Experimental Social Psychology, 5, 119-186.

Leventhal, H. (1971). Fear Appeals and Persuasion: The Differentiation of a Motivational Construct. *American journal of public health*, *61*(6), 1208-1224.

Li, J., Qin, P., Quan, Y. ve Tan-Soo, J. S. (2023). Using Protection Motivation Theory to Examine Information-seeking Behaviors on Climate Change. *Global Environmental Change*, *81*, 102698.

Maddux, J. E. ve Rogers, R. W. (1983). Protection Motivation and Self-Efficacy: A Revised Theory of Fear Appeals and Attitude Change. *Journal of experimental social psychology*, *19*(5), 469-479.

Marikyan, D. ve Papagiannidis, S. (2023) Protection Motivation Theory: A review. İçinde S. Papagiannidis (Ed), TheoryHub Book. https://open.ncl.ac.uk / ISBN:9781739604400

Mazıcı, E. ve Çakı, C. (2018). Adolf Hitler'in Korku Çekiciliği Bağlamında Kamu Spotu Reklamlarında Kullanımı. *Erciyes İletişim Dergisi*, 5 (3), 290-306.

Milne, S., Sheeran, P. ve Orbell, S. (2000). Prediction and Intervention in Health-Related Behavior: A Meta-Analytic Review of Protection Motivation Theory. *Journal of applied social psychology*, *30*(1), 106-143.

Nouri, M., Ghasemi, S., Dabaghi, S., & Sarbakhsh, P. (2024). The Effects of an Educational Intervention Based on the Protection Motivation Theory on the Protective Behaviors of Emergency Ward Nurses Against Occupational Hazards: A Quasi-experimental Study. *BMC nursing*, *23*(1), 409.

Norman, J., Boer, H. ve Seymour, R. (2005). Protection Motivation Theory. İçinde M. Conner & P. Norman (Eds.), Predicting Health Behaviour (2nd ed., ss. 81-126). Open University Press.

Norman, P., Boer, H., Seydel, E. R. ve Mullan, B. (2015). Protection motivation theory. *Predicting and changing health behaviour: Research and practice with social cognition models*, Bölüm *3*, 70-106.Mc-Graw Hill, London.

Özkan, A. (2007). Siyasal İletişim Stratejileri. Tasam Yayınları, İstanbul.

Pender, N. J., Murdaugh, C. L., & Parsons, M. A. (2006). Health Promotion in Nursing Practice. 7th Edition. Pearson Education Inc., ISBN 978-0-13-310876-7

Petty, R. E., & Cacioppo, J. T. (2012). *Communication and persuasion: Central and peripheral routes to attitude change*. Springer Science & Business Media. ISBN: 978-1-4612-9378-1

Plotnikoff, R. C., & Higginbotham, N. (1998). Protection motivation theory and the prediction of exercise and low-fat diet behaviours among Australian cardiac patients. *Psychology and Health*, *13*(3), 411-429. https://doi.org/10.1080/08870449808407300

Plotnikoff, R.C., Rhodes, R.E. ve Trinh, L. (2009). Protection Motivation Theory and Physical Activity. A Longitudinal Test among a Representative Population Sample of Canadian Adults *Journal of Health Psychology*, 14(8), 1119–1134. https://doi.org/10.1177/1359105309342

Prentice-Dunn, S., Mcmath, B. F. ve Cramer, R. J. (2009). Protection Motivation Theory and Stages of Change in Sun Protective Behavior. *Journal of Health Psychology*, *14*(2), 297-305.

Rippetoe, P. A., & Rogers, R. W. (1987). Effects of Components of Protection-Motivation Theory on Adaptive and Maladaptive Coping with a Health Threat. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(3), 596-604. https://doi.org/10.1037/0022-3514.52.3.596

Rogers, R. (1975). A Protection Motivation Theory of Fear Appeals and Attitude Change. The Journal of Psychology, 91(1), s. 93–114. https://doi.org/10.1080/00223980.1975.9915803

Rogers, R. (1983). Cognitive and Physiological Processes in Fear Appeals and Attitude Change: A Revised Theory of Protection Motivation. J. Cacioppo, ve R. Petty içinde, Social Psychophysiology (s. 163-176). New York:Guilfo

Rosenstock, I.M., Strecher, V.J. ve Becker, M.H. (1988). Social Learning Theory and the Health Belief Model. *Health Education Quarterly,* 15(2), ss.175-183. https://www.jstor.org/stable/45049256

Scarpa, R. ve Thiene, M. (2011). Organic food choices and Protection Motivation Theory: Addressing the Psychological Sources of Heterogeneity. *Food quality and preference*, *22*(6), 532-541.

Von Neumann, J. ve Morgenstern, O. (1947). *Theory of Games and Economic Behavior* (2.baskı). Princeton University Press. https://uvammm.github.io/docs/theoryofgames.pdf

Vroom, V.H. (1964). Work and motivation. Oxford, England: Wiley.

Wang, J., Liu-Lastres, B., Ritchie, B. W. ve Mills, D. J. (2019). Travellers' Self-protections Against Health Risks: An Application of the Full Protection Motivation Theory. *Annals of Tourism Research*, *78*, 102743. https://doi.org/10.1016/j.annals.2019.102743

Witte, K. (1992). Putting The Fear Back into Fear Appeals: The Extended Parallel Process Model. *Communication Monographs*, 59(4), 329-349.

Witte, K. ve Allen, M. (2000). A meta-analysis of Fear Appeals: Implications for Effective Public Health Campaigns. *Health Education & Behavior*, 27(5), 591-615.

Wurtele, S. K., & Maddux, J. E. (1987). Relative Contributions of Protection Motivation Theory Components in Predicting Exercise Intentions and Behavior. *Health Psychology*, *6*(5), 453.

Xiao H, Li S, Chen X, Yu B, Gao M, et al. (2014) Protection Motivation Theory in Predicting Intention to Engage in Protective Behaviors against Schistosomiasis among Middle School Students in Rural China. PLoS Negl Trop Dis 8(10): e3246. doi:10.1371/journal.pntd.0003246

Yıldız, A. (2024). *Sağlık Çalışanlarının Covıd-19'dan Korunma Davranışlarının Algılanan Sosyal Destek ve Tükenmişlik Düzeyi ile Değerlendirilmesi: Korunma Motivasyonu Teorisi Çerçevesinde Bir Uygulama*, Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

KAYNAKÇA

Abedi, G., Soltani Kontai, S. A., Marvi, A., Mazidi, S., Abedini, E., Abbasi Chaleshtary, A. (2018). SWOT analysis of health reform plan on healthcare sector from the stakeholder perspective. *Journal of Mazandaran University of Medical Sciences, 28*(166), 199-212.

Adem, A., Çolak, A., Dağdeviren, M. (2018). An integrated model using SWOT analysis and Hesitant fuzzy linguistic term set for evaluation occupational safety risks in life cycle of wind turbine. Safety Science, 106, 184-190.

Akhtar, K., Pirzada, S. S. (2014). SWOT analysis of agriculture sector of Pakistan. Journal of Economics and Sustainable Development, 5(11), 127-134.

Altuntaş, B. (2021). Tarımsal kooperatifçiliğin gelişimi ve Kırşehir ilinin tarımsal kooperatifçilik potansiyelinin SWOT analizi ile değerlendirilmesi, Ahi Evran International Conference on Scientific Research, 30 Kasım-2 Aralık, Kırşehir.

Balamuralikrishna, R., Dugger, J. C. (1995). SWOT analysis: A management tool for initiating new programs in vocational schools. *Journal of Vocational and Technical Education, 12*(1), 36-41.

Bhatia, A. (2013). SWOT analysis of Indian tourism industry. *International Journal of Application or Innovation in Engineering & Management, 2*(12), 44-49.

Bose, R. (2008). Competitive intelligence process and tools for intelligence analysis. *Industrial Management & Data Systems, 108*(4), 510-528.

Chang, O. H., Chow, C. W. (1999). The balanced scorecard: A potential tool for supporting change and continuous improvement in accounting education. *Issues in Accounting Education, 14*(3), 395-412.

Chermack, T. J., Kasshanna, B. K. (2007). The use and misuse of SWOT analysis and implications for HRD professionals. *Human Resource Development International, 10*(4), 383-399.

Durgun, A. (2007). Isparta turizminin SWOT analizi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (5)*, 93-109.

Farrokhnia, M., Banihashem, S. K., Noroozi, O., Wals, A. (2024). A SWOT analysis of ChatGPT: Implications for educational practice and research, *Innovations in Education and Teaching İnternational, 61*(3), 460-474.

Ferrell, O., Hartline, M., Lucas, G., Luck, D. (1998). Marketing Strategy . Orlando, FL: Dryden Press.

Fligstein, N., 1990. The Transformation of Corporate Control, first ed. Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts.

Glaister, K. W., Falshaw, J. R. (1999). Strategic planning still going strong. *Long Range Planning, 32*(1), 107-116.

Hadighi, A., Mahdavi, I. (2011). A new model for strategy formulation using Mahalanobis-Taguchi system and clustering algorithm. Intelligent Information Management, 3(5),198-203.

Hanis, R., Yusuf, M. (2022, December). Applying A Swot Analysis Approach To A Sharia Marketing Perspective At Alunicorn Shops In Bandung. In Proceeding of The International Conference on Economics and Business (Vol. 1, No. 2, pp. 653-670).

Helms, M. M., Nixon, J. (2010). Exploring SWOT analysis–Where are we now? A review of academic research from the last decade. *Journal of Strategy and Management, 3*(3), 215-251.

Hladchenko, M. (2014). SWOT analysis as the first stage of the process of the strategic management of the European higher education institutions. Euromentor Journal-Studies about education, (01), 47-65.

Hoskisson, R. E., Hitt, M. A., Wan, W. P., Yiu, D. (1999). Theory and research in strategic management: Swings of a pendulum. Journal of Management, 25(3), 417-456.

Jacobs, L. W. (1969). The Supreme Court of Ohio, 1969 Term. Ohio St. LJ, 30, 626.

Karppi, I., Kokkonen, M., & Lähteenmäki-Smith, K. (2001). SWOT-analysis as a basis for regional strategies. Nordregio.

Keban, Y. B., Arifin, S., Wahyono, R. (2019). SWOT analysis and its implementation strategies in educational management, *Journal of Education and Practice, 10*(12), 86-92.

Kozak, M. A. (2009). Akademik turizm eğitimi üzerine bir durum analizi. Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (22), 1-20.

Michailidis, A., Papadaki-Klavdianou, A., Apostolidou, I., Lorite, I. J., Pereira, F. A., Mirko, H., ..., Lopez, A. L. (2015). Exploring treated wastewater issues related to agriculture in Europe, employing a quantitative SWOT analysis. Procedia Economics and Finance, 33, 367-375.

Muzahidul, M., Akter, L., Pervez, A. K., Nabi, M. N., Uddin, M. M., Arifin, Z. (2020). Application of combined SWOT and AHP for strategy development: Evidence from pottery industry of Bangladesh. Asian Journal of Agriculture and Rural Development, 10(1), 81-94.

Namugenyia, C., Nimmagaddab, S. L., Torsten, R. (2019). Design of a SWOT Analysis Model and its Evaluation in Diverse Digital Business Ecosystem Contexts, 23rd International Conference on Knowledge-Based and Intelligent Information & Engineering Systems.

Ommani, A. R. (2011). Strengths, weaknesses, opportunities and threats (SWOT) analysis for farming system businesses management: Case of wheat farmers of Shadervan District, Shoushtar Township, Iran, *African Journal of Business Management, 5*(22), 9448.

Ozan, M. B., Şener, G., Polat, H., Yaraş, Z. (2015). Eğitim sektöründe swot analizi: Elazığ ili örneği. *Fırat Üniversitesi Harput Araştırmaları Dergisi, 2*(1), 125-148.

Özkalp, E. (1991). Örgütlerde grupların karar verme teknikleri. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 9*(1), 311-320.

Puyt, R. W., Lie, F. B., Wilderom, C. P. (2023). The origins of SWOT analysis. *Long Range Planning, 56*(3), 102304.

Team, F. M. E. (2013). SWOT Analysis strategy skills. E.T. 20.02.2024 http://www.free-management-ebooks.com/

Tuncay, M. (2015). SWOT analysis in strategic management and a sample application in public.

Ülgen, H., S. K. Mirze, (2004.) İşletmelerde Stratejik Yönetim, Literatür Yayıncılık, İstanbul.

van Wijngaarden, J. D., Scholten, G. R., van Wijk, K. P. (2012). Strategic analysis for health care organizations: the suitability of the SWOT-analysis. *The International journal of health planning and management, 27*(1), 34-49.

Viviana, V., Victor, V. (2022). Swot analysis as a determinant of marketing strategy case. Almana: Jurnal Manajemen Dan Bisnis, 6(1), 87-94.

Wernerfelt, B. (1984). A resource-based view of the firm. Strategic Management Journal, 5(2), 171-180.

Wu, Y. (2020, February 17). The marketing strategies of IKEA in China using tools of PESTEL, Five Forces Model and SWOT Analysis [Paper Presentation]. International Academic Conference on Frontiers in Social Sciences and Management Innovation, Beijing, China.

Kaynaklar

Altunışık, R., Şuayıp, Ö. & Ömer, T. (2004). "Modern Pazarlama". 3. Baskı. İstanbul: Değişim Yayınları.

Altunışık, R., Özdemir, Ş., Torlak, Ö. (2012). "Modern pazarlama". 5. Baskı. İstanbul: Değişim Yayınları.

Altuntuğ, N. (2009) ''Sürdürülebilir Müşteri Değerinin Psikolojik ve Sosyolojik Boyutu: Bireysel ve Toplumsal Karakter''. *Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 10(2): 1-17.

Anmaç, S. (2023). "A Comparıson of Product Personalızatıon and Product Customızatıon: A Conceptual Framework". *Turkish Business Journal*, 4(7), 54-64.

Banar, K. & Ekergil, V. (2010). "Muhasebe Meslek Mensuplarının Hizmet Kalitesi: Sunulan Hizmetlerin Kalitesi ile Müşteri Memnuniyeti İlişkisi". *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1): 39-60.

Barnes, J.G. & Howlett, D.M. (1998). "Predictors of Equity in Relationships Between Financial Services Providers and Retail Customers". *International Journal of Bank Marketing*, 16(1):15–23.

Bayuk, M.N. & Küçük, F. (2007). "Müşteri Tatmini ve Müşteri Sadakati İlişkisi". *Marmara Üniversitesi İİBF Dergisi*, 22(1): 285-292.

Berry, L.L. (2002). "Relationship Marketing of Services—Perspectives from 1983 and 2000". *Journal of Relationship Marketing*, 1(1): 59-77.

Burucuoğlu, M. (2011). "Müşteri Memnuniyeti Ve Sadakatini Arttırmada Müşteri Şikayetleri Yönetiminin Etkinliği: Bir Örnek Olay İncelemesi". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman.

Buttle, F. (1998). "Relationship Marketing", F. Buttle (Ed.), Relationship Marketing: Theory& Practice: 1-16. London, UK: Paul Chapman Publishing.

Chen, C-T. (2024). "Atmospherics Fosters Customer Loyalty: Exploring The Mediating Effects of Memorable Customer Experience and Customer Satisfaction in Factory Outlet Malls in Taiwan". *Journal of Retailing and Consumer Services*, 80: 1-11.

Çıtak Adalı, E. & Sığrı, Ü. (2022). "E-Ticaret Sektöründe Kullanılan Dijital Pazarlama Araçlarının Şirketlerin Marka Değerine Etkileri Üzerine Nitel Bir Araştırma". *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 15(1): 93-140.

Cronin Jr, J. J., Brady, M. K. & Hult, G. T. M. (2000). "Assessing the Effects of Quality, Value, and Customer Satisfaction on Consumer Behavioral İntentions in Service Environments". *Journal of Retailing*, 76(2): 193-218.

Demir, F. & Kırdar, Y. (2007). "Müşteri İlişkileri Yönetimi: CRM". *Review of Social, Economic & Business Studies*, 7(8): 293-308.

Deniz, S. & Kamer, H. (2013). "İlişkisel Pazarlama Kavramı". *ABMYO Dergisi,* 29(30): 3-16.

Ekergil, V. & Ersoy, N.F. (2016). "B2B/Endüstriyel Pazarlar İçin Anahtar Müşteri Yönetimine İlişkin Müşteri Yaşam Boyu Değerinin Hesaplanmasında Muhasebe ve Pazarlamanın Rolü". *Business and Economics Research Journal*, 7(4): 159-180.

Erdoğan, B.Z. & İşlek, M.S. (2018). "Bilim Olarak Pazarlama". 1. Baskı. Beta Basım Yayıncılık: İstanbul.

Ergün, E. & Büyüker İşler, D. (2019). "İlişkisel Pazarlama Kapsamında Sosyal Müşteri İlişkileri Yönetimi Ve Konaklama İşletmelerinde Bir Uygulama". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(62): 1259-1271.

Erkin Armutlu, C. (2006). "İlişkisel Pazarlamanın Teorik Temelleri: Etkileşim Ve Şebeke Yaklaşımları". *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2: 1-16.

Eşkinat, A. (2009) "Müşterinin Elde Tutulmasında Şikayet Yönetiminin Önemi ve Hizmet Sektörüne İlişkin Bir Uygulama," Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Evans, J.R. & Laskin, R.L. (1994). "The Relationship Marketing Process: A Conceptualization and Application". *Industrial Marketing Management*, 23(5): 439-454.

Ford, D. (1990). "Understanding Business Markets: Interaction, Relationships and Networks". Academic Press, London.

Gazi, Md.A.I., Mamun, A.A., Masud, A.A., Senathirajah, A.R.S. & Rahman, T. (2024). "The Relationship Between CRM, Knowledge Management, Organization Commitment, Customer Profitability and Customer Loyalty in Telecommunication İndustry: The Mediating Role of Customer Satisfaction and The Moderating Role of Brand İmage." *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, 10: 1-12.

Grıffın, J. (1995). "Customer Loyalty". Lexington Books, New York.

Gummesson, E. (1997). "Relationship Marketing as a Paradigma Shift: some conclusions from the 30R Approach". *Management Decision*, 35 (4): 267-272.

Gummesson, E. (2002). "Relationship Marketing and a New Economy: It's Time for De-programming". *Journal of Services Marketing*, 16(7): 585-589.

Gummesson, E. (2002). "Relationship Marketing in the New Economy". *Journal of Relationship Marketing*, 1(1): 37-57.

Hallowell, R. (1996). "The Relationship of Customer Satisfaction, Customer Loyalty, and Profitability: An Empirical Study". *The International Journal of Service Industry Management,* 7(4): 27-42.

Ivens, B., Kasper-Brauer, K., Leischnig, A. & Thornton, S.C. (2024). "Implementing Customer Relationship Management Successfully: A Configurational Perspective". *Technological Forecasting & Social Change*, 199: 1-9.

İlban, M.O., Doğdubay, M., & Gürsoy, H. (2009). "Otel İşletmelerinde İlişkisel Pazarlama Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma". *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2): 117-144.

Kotler, P. & Armstrong, G. (2004). "Principles of Marketing". 10. Baskı. New Jersey: Pearson Education.

Kaushik, M. & Sharma, M. (2023). "Personalization in Marketing: Customizing the Customer Experience for Greater Engagement". *International Journal for Multidisciplinary Research*, 5(6): 1-10.

Kurşun, A. (2019). "Kalite Yönetimi ile İlişkisel Pazarlama: Sağlık Hizmetlerinin Pazarlamasında Etkin Bir Yöntem Olabilir mi?". *Journal of Academic Perspective on Social Studies*, (1): 44-52.

Lovelock, C. & Wright, L. (2002). "Principles of Service Marketing and Management. New Jersey: Prentice-Hall.

Marzo Navarro, M., Pedraja Iglesias, M. & RiveraTorres, M-P. (2004). "The Benefits of Relationship Marketing for the Consumer and for the Fashion Retailers". *Journal of Fashion Marketing and Management*, 8(4): 425-436.

Mattsson, L. (2000). Relationships and networks, Michael J. Baker (Ed.), Marketing Theory: A Student Text: 150-160. London: Sage.

Merisavo, M. (2009). The Intreraction Between Dijital Marketing Communication and Customer Loyalty, Helsinki School of Ecomomics –HSE Print, ISBN 978-952-488-266-8

Morgan, R. & Hunt, S.D. (1994). "The Commitment – Trust Theory of Relationship Marketing". *Journal of Marketing*, 58(3): 20-38.

Odabaşı, Y. (2017). Satışta ve Pazarlamada Müşteri İlişkileri Yönetimi (CRM). (10. Baskı). İstanbul: Aura Kitapları.

Öztürk, S.A. (1998). Hizmet Pazarlaması. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 1028, İşletme Fakültesi Yayınları No:3.

Pells, J. (1999). "Exchange Relationships in Consumer Markets?". *European Journal of Marketing*, 33 (1/2): 19-37.

Peelen, E. & Beltman, R. (2013). "Customer relationship management". Harlow, United Kingdom: Pearson.

Selvi, M.S. (2007). İlişkisel Pazarlama Stratejiler ve Teknikler. (1.Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.

Sheth, J. N. (2002). "The Future of Relationship Marketing". *Journal of Service Marketing*, 16: 590-592.

Sheth J.N. ve Parvatiyar, A. (2002) "The Evolution of Relationship Marketing into a Discipline," *Journal of Relationship Marketing*, 1(1): 3-16.

Solomon, M. (1996). "Consumer Behavior". 2.nd (ed). Allyn & Bacon. Boston.

Taşkın, E. (2005). "Müşteri İlişkileri Eğitimi". İstanbul: Papatya Yayınevi.

Tek, B. Ö. (2006). "Değer Temelli Pazarlama". İstanbul: Hayat Yayınları.

Tikkanen, H. (1998). "The Network Approach in Analyzing International Marketing and Purchasing Operations: A Case Study of A European SME's Focal Net 1992-1995". *Journal of Business and Industrial Marketing*, 13(2): 109-131.

Turnbull, P., Ford, D. & Cunninghan, M. (1996). "Interaction, Relationships and Networks in Business Markets: an Evolving Perspective". *Journal of Business and Industrial Marketing*, 13(3/4): 44-62.

Uzunoğlu, E. (2007). "Müşteri Odaklı Pazarlama Anlayışına Göre Değer Yaratma: Bir Model Olarak Değer İletim Sistemi". *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(1): 11-29.

Ünal, S. ve Demir, M. (2017). "Banka Ve Müşteri Arasında Uzun Soluklu İlişkide İlişkisel Pazarlama Faktörü". International Congress on Afro - Eurasian Research II – April,17-20, 2017/Malaga: 227-234.

Yağan, E. (2010). "İlişki Pazarlaması Uygulamalarının Müşteri Sadakati Yaratmadaki Rolü". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Ye, X., Hou, R., Wang, S. & Omar, N.A.B. (2024). "Social Media, Relationship Marketing and Corporate ESG Performance". *Finance Research Letters*, 63: 1-7.

Yılmaz, M. (2023). İlişkisel Pazarlama Bağlamında Güncel Endüstriyel Pazarlama Stratejileri; Endüstriyel Üretim Firmalarında Bir Araştırma". Doktora Tezi. İstanbul Aydın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Zablah, A. R., Belleger, D.N., Johnson, W. J. 2004. "An Evaluation of Divergent Perspectives on Customer Relationship Management Toward a Common Understanding of an Emerging Phenomenon". *Industrial Marketing Management*, 33.

Zineldin, M. (1996). "Bank-corporate Client 'Partnership Relationship: Benefits and Life Cycle". *International Journal of Bank Marketing*, 14(3): 14–22.

Wayland, E. R. & Cole, M. P. (2000). "Müşteri Bağlantıları: Büyüme İçin Yeni Stratejiler". İstanbul: Alfa Yayınları.

Wells, W. D., & Prensky, D. (1996). "Consumer Behavior". New York: Wiley& Sons.

Weitz, B.A. & Bradford, K.D. (1999). "Personal Selling and Sales Management: A Relationship Marketing Perspective". *Journal of the Academy of Marketing Science*, 27(2): 241-254.

Winer, R. S. (2007). Marketing management. Third Edition. New Jersey, USA: Pearson International Edition.

KAYNAKÇA

Alam, S. ve Islam, M. (2017). Impact Of Blue Ocean Strategy On Organizational Performance: A Literature Review Toward İmplementation Logic. IOSR Journal of Business and Management, 19(1), 1-19.

Alhaddi, H. (2014). Blue Ocean Strategy And Sustainability For Strategic Management. International Proceedings of Economics Development and Research, 82, 125.

Cuervo-Cazurra, Á., Doz, Y., & Gaur, A. (2020). Skepticism of globalization and global strategy: Increasing regulations and countervailing strategies. Global Strategy Journal, 10(1), 3-31.

Chandrakala, V. G., Devaru, S. D. B. (2013). Blue Ocean Strategy and Bottom Of The Pyramid Marketing. International Journal of Management Research and Reviews, 3(7), 3080.

Dewi, K., Yaspita, H., Yulianda, A. (2020). Manajemen Kewirausahaan . Deepublish.

Eskandari, M. J., Miri, M., Allahyary, A. (2015). Thinking Of The Blue Ocean-Strategy Beyond The Competition. Asian Journal of Research in Business Economics and Management, 5(8), 134-145.

Kim, W. C. ve Mauborgne, R. (2004). Blue Ocean Strategy. Harvard Business Review.

Kim, W., Mauborgne, R. (2005). Blue Ocean Strategy. Harvard Business School Press, 1(2), 22-150.

Kim, W. C., ve Mauborgne, R. (2014). Blue Ocean Strategy, Expanded Edition: How to Create Uncontested Market Space and Make the Competition Irrelevant. Harvard Business Review Press. USA.

Kim, W. C. ve Mauborgne, R. (2005a). Value Innovation: A Leap Into The Blue Ocean. Journal of Business Strategy, 26(4), 22-28.

Kim, W. C. ve Mauborgne, R. (2005b). Blue Ocean Strategy: From Theory To Practice. California management review, 47(3), 105-121.

Kim, W. C. ve Mauborgne, R. (2005c). Blue Ocean Strategy, Expanded Edition: How to Create Uncontested Market Space and Make the Competition Irrelevant. Harvard Business Review Press

Leavy, B. (2005). Value Pioneering – How To Discover Your Own 'Blue Ocean''. Strategy and Leadership, 33(6),13-20.

Lohtander, M., Aholainen, A., Volotinen, J., Peltokoski, M., Ratava, J. (2017). Location Independent Manufacturing – Case-based Blue Ocean Strategy. Procedia Manufacturing, 11, 2034–2041. https://doi.org/10.1016/j.promfg.2017.07.355

Malhotra, D., Seth, S. (2014). The Rise Of Blue Ocean Strategy and Leadership. The International Journal of Business & Management, 2(9), 248.

Özden, A. T. (2022). Mavi Okyanus Stratejisi: COVID-19 Pandemi Dönemine Yönelik Dünyadan Ve Türkiye'den Örneklerle Bir Değerlendirme. Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi, 8(1), 116-139.

Özer Canarslan, N. (2017). Online kitlesel bireyselleştirmede ürün değeri ve akış deneyiminin ödeme isteği ile satın alma olasılığına etkisi. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Raith, M. G., Staak, T., Wilker, H. M. (2008). A Decision-Analytic Approach To Blue-Ocean Strategy Development. In Operations Research Proceedings 2007: Selected Papers of the Annual International Conference of the German Operations Research Society (GOR) Saarbrücken, September 5–7, 2007 (pp. 225-229). Springer Berlin Heidelberg.

Rawabdeh, I., Raqab, A., Al-Nimri, D., Haddadine, S. (2012). Blue Ocean Strategy As A Tool For İmproving A Company's Marketing Function: The Case Of Jordan. Jordan Journal of Business Administration, 8(2), 390-407.

URL-1: https://www.cascade.app/blog/blue-ocean-vs-red-ocean-strategy (E. T.: 01.06.2024)

KAYNAKÇA

Bahador, M. H. H. (2019). The effect of marketing mix on organizations performance. In *1st Strategic Management Conference* (Vol. 1, p. 10).

Belch, G. E. ve Belch, M. A. (2004). Advertising and promotion: An integrated marketing communications perspective 6th. *New York: McGraw-Hil l.*

Borden, Neil H. 1965. *"The concept of the marketing mix."* Science in Marketing, George Schwartz, ed. New York: John Wiley & Sons, Inc. pp. 389-90.

Can, H. ve Güney, S. (2007). Genel İşletme İlkeler, Kavramlar, Kurumlar (1. Baskı). İstanbul: Arıkan Yayım.

Chong, K. W. (2003). The Role of Pricing in Relationship Marketing- A Study of the Singapore Heavy

Culliton, J. W. (1948). The management of marketing costs.

Equipment Spare Parts Industry, PhD Dissertation, International Graduate School of

Eser, Z., Korkmaz, S. ve Öztürk S. A. (2011). *Pazarlama Kavramlar-İlkeler-Kararlar* (2. Baskı). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Etzel, M. J., B. J. Walker, ve W. J. Stanton (2004). Marketing, 13th edition, New York: McGraw Hill-Irwın.

Fakeideas. (2008). Revision: Reviewing the Marketing Mix. Retrieved from http://fakeideas.co.uk.

Goi C. L. (2009). A review of Marketing Mix: 4Ps or More? International Journal of Marketing Studies, 1 (1): 2-14.

Hashim, N. ve Hamzah, M. I. (2014). 7P's: A Literature Review of Islamic Marketing and Contemporary Marketing Mix. *Social and Behavioral Sciences 130*, 155-159.

İslamoğlu, A. H. (2006). *Pazarlama Yönetimi*, (3. Baskı). *İstanbul: Beta Basım*.

Kotler, P. (1975). *Marketing for Nonprofit Organizations, Prentice-Hall, Englewood Cliffs, NJ* (Editions in German and Dutch. Renamed Strategic Marketing for Nonprofit Organizations and published with co-author Alan Andreasen),.

Kotler, P., Armstrong, G ve Opresnik M. O..(2018). *Principles of Marketing*, 17th edition., London: Pearson

Kotler, P., Armstrong, G., Ang, S. H., Leong, S. M., Tan, C. T. ve YAU, O. (2008). *Principles of marketing: An global perspective. Management*, University of South Australia.

McCharty E.J. (1964). *Basic Marketing: A Managerial Approach*, 2nd ed., Irwin.

Mucuk, İ. (1999). *Pazarlama İlkeleri*, Türkmen Kitabevi, İstanbul.

Mucuk, İ. (2006). *Meslek yüksek okulları için temel işletme bilgileri*. İstanbul: Türkmen Kitabevi

Powers, N. J. (1991). Marketing order impacts on farm-retail price spreads: Comment. *American Journal of Agricultural Economics*, *73*(2), 507-510.

Sethuraman, R., Tellis, G. J. ve Briesch, R. A. (2011). How well does advertising work? Generalizations from meta-analysis of brand advertising elasticities. *Journal of marketing research*, *48*(3), 457-471.

Singh, M. (2012). Marketing mix of 4P's for competitive advantage. *IOSR Journal of Business and Management*, *3*(6), 40-45.

Thabit, T. ve Raewf, M. (2018). The evaluation of marketing mix elements: A case study. *International Journal of Social Sciences & Educational Studies*, *4*(4).

Torlak, O., Altunisik, R. ve Ozdemir, S. (2004). *Modern Pazarlama [Modern Marketing]*. İstanbul.

Nadjaran Toosi, A., Khodadadi, F., ve Buyya, R. (2015). SipaaS: Spot instance pricing as a Service framework and its implementation in OpenStack. *Concurrency and Computation: Practice and Experience,* 28(13), 3672–3690.

Nakip, M., Varinli, İ., ve Gülmez, M. (2012). *Güncel Pazarlama Yönetimi*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Öndoğan, E. N. (2010). Restoran Pazarlamasında Kullanılan Temel Pazarlama Karma Elemanları. *Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 1(1), 1.

Parasuraman, A., Zeithaml, V., ve Berry, L. (1988). SERVQUAL: A Multiple-Item Scale for Measuring Consumer Perceptions of Service Quality. *Journal of Retailing*, 64(1), 12–40.

Peattie, S., ve Peattie, K. (1994). Promoting Financial Services with Glittering Prizes. *International Journal of Bank Marketing*, 12(6), 19–29.

Raja, M. M., Dastghaibyfard, G., ve Nazemi, A. (2016). A new revenue maximization model using customized plans in cloud service allocation (Applied on a real company case study). *Journal of Fundamental and Applied Sciences*, 8(3), 1224.

Rao, K. R. M. (2011). *Services Marketing*. New Delhi: Pearson Education.

Raysharie, P. I., Santoso, D. B., ve Manzilati, A. (2018). Analysıs of Customer Preferences in Selectıng Fundıng Products At Bank: Savıngs, Gıro And Deposıts. *Russian Journal of Agricultural and Socio-Economic Sciences*, 82(10), 38–45.

Shang, J., Yildirim, T. P., Tadikamalla, P., Mittal, V., ve Brown, L. H. (2009). Distribution Network Redesign for Marketing Competitiveness. *Journal of Marketing*, 73(2), 146–163.

Srinivasan, S., Pauwels, K., ve Nijs, V. (2008). Demand-Based Pricing versus Past-Price Dependence: A Cost–Benefit Analysis. *Journal of Marketing*, 72(2), 15–27.

Şahin, A. (2009). Mersin'de Faaliyet Gösteren Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Yenilik Faaliyetlerinin Ölçülmesi. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 10(2), 259–271.

Türk Dil Kurumu (2024). *Hizmet Kavramı*. https://sozluk.gov.tr/ (E.T.: 02.05.2024).

Üner, M. (1994). Hizmet Pazarlamasında Pazarlama Karması Elemanları Değişiklik Gösterir mi? *Pazarlama Dünyası*, 8(43), 2–11.

Wirtz, J., ve Lovelock, C. (2018). *Essentials of Services Marketing (3rd ed.).* England: Pearson Education.

Zeithaml, V. A., Bitner, M. J., ve Gremler, D. D. (2018). *Services Marketing intergrating Customer Focus Across the Firm (7th ed.)*. New York: McGraw-Hill Education.

Zeithaml, V.A. ve Bitner, M.O., and Gremler, D.E. (2009). *Services Marketing: Integrating Customer Focus Across the Firm.* New York: Mcgraw-Hill/Irwin.

Zhai, L., ve Wang, B. (2022). A Study on Service Marketing of Tibetan Inns in Lhasa, Tibet Based on Service Quality Gap Model. *Frontiers in Management Science*, 1(2), 1–7.

Lapian, S. L. H. V. J. (2014). Analysis of Garuda İndonesia Flight Service Performance Through the Service Marketing Mix Framework. *IOSR Journal of Business and Management*, 16(9), 14-25.

Zhai, L. and Wang, B. (2022). A Study on Service Marketing of Tibetan İnns in Lhasa, Tibet Based on Service Quality Gap Model. *Frontiers in Management Science*, 1(2).

KAYNAKÇA

Abbas Seifi, S. V. M. ve Ardestani, E. (2012). A Conceptual Framework for Evaluating New Business Opportunities for Corporate Diversification. *Journal of Enterprise Transformation*, *2*(2), 105-129. doi:10.1080/19488289.2012.679765

Akbari, S. (09.09.2019). What your brand can learn from the Starbucks Unicorn Frappuccino. *Great Minds*. https://greatminds.consulting/en/insight/what-your-brand-can-learn-from-the-starbucks-unicorn-frappuccino (E.T.: 10.07.2024)

Al Hasan, S. (28.05.2024). Exploring NIKE's 4.06 billion Marketing Strategy: Zero Carbon & waste across its supply chain. | $51.581B, a 1.89% increase year-over-year. *LinkedIn*. https://www.linkedin.com/pulse/exploring-nikes-406-billion-marketing-strategy-zero-saeed-mftef (E.T.: 10.07.2024)

Al Hasan, S. (29.05.2024). Exploring Apple's 10 billion Dollars Marketing Strategy I Global Apple Market is Projected As USD 14.71 Billion Between 2023 And 2028. *LinkedIn*. https://www.linkedin.com/pulse/exploring-apples-10-billion-dollars-marketing-i-apple-saeed-meewf (E.T.: 12.07.2024).

Alon, I. (2000). Master international franchising. *Journal of Business & Entrepreneurship*, *12*(2), 1-18.

Ansoff, H. I. (1965). *Corporate Strategy: An Analytic Approach to Business Policy for Growth and Expansion*. *(No Title)*. New York: Mc-Graw Hill Book Company.

Ansoff, H. I. ve McDonnell, E. J. (1988). *The New Corporate Strategy*. Wiley.

Barry, D. ve Hansen, H. (2008). *The SAGE Handbook of New Approaches in Management and Organization*. London: SAGE Publications, Inc. .

Bekkers, V. J. J. M., Van Duivenboden, H. ve Thaens, M. (2006). *Information and Communication Technology and Public Innovation: Assessing the ICT-driven modernization of public administration* (C. 12). IOS Press.

Chandler, A. D. (1969). *Strategy and Structure: Chapters in the History of the Industrial Enterprise*. MIT. https://books.google.com.tr/books?id=GvK5zgEACAAJ (E.T.: 10.07.2024)

Chartered Management Institute. (2009). Igor Ansoff Father of Corporate Strategy. *BUSINESS Essential* içinde (C. Gurus: 466-467). London: A&C Black Publishers Ltd.

Chopra, D. (26.05.2023). From Adaptability to Growth: How Diversification Strategies Can Enhance Your Business Potential. *LinkedIn*. https://www.linkedin.com/pulse/from-adaptability-growth-how-diversification-can-enhance-divya-chopra (E.T.: 14.07.2024).

Çakıroğlu, M. (2022). *Uluslararası Pazarlara Giriş Stratejileri: Türkiye Örneği*. Konya: Eğitim Yayınevi.

De Jesus, F. S., Ramos, J. B., Gasing, J. R. ve Causon, A. C. (2021). Exploring The Calamansi Industry Using Ansoff Matrix: Basis For Development Plan. *Asian Journal of Multidisciplinary Research & Review* , *2*(4), 411-436.

De Waal, G. A. (2016). An Extended Conceptual Framework for Product-Market Innovation. *International Journal of Innovation Management*, *20*(05), 1640008. doi:10.1142/S1363919616400089

Ege, E. (01.06.2024). Gratis 15'inci yılında yüzde 75 indirim uyguladı. *AA İş Dünyası Haberleri*. https://www.aa.com.tr/tr/sirkethaberleri/perakende/gratis-15inci-yilinda-yuzde-75-indirim-uyguladi/687986 (E.T.: 05.07.2024)

Erkut, H. (2010). *Yönetimin Kanatları: Stratejik Yönetimin Temelleri*. Yalın Yayıncılık.

Ginevičius, R. ve Auškalnytė, R. (2001). The Evaluation Of A Company's Strategy By The Ansoff's Product Market Matrix. *Statyba*, *7*(2), 158-165. doi:10.1080/13921525.2001.10531717

Gurav, S. (17.05.2023). Market Penetration vs. Market Development: Choosing the Right Growth Path. *LinkedIn*. https://www.linkedin.com/pulse/market-penetration-vs-development-choosing-right-growth-sameer-gurav (E.T.: 12.07.2024)

Harrington, R. J. ve Ottenbacher, M. C. (2009). Decision-making tactics and contextual features: Strategic, tactical and operational implications. *International Journal of Hospitality & Tourism Administration*, *10*(1), 25-43.

Horwath, R. (2006). The Origin of Strategy. *Strategic Thinking Institute*, *1*(5), 1. https://www.strategyskills.com/Articles/Documents/origin_strategy.pdf (E.T.: 06.07.2024).

Jansson, T. ve Ljung, L. (2013). Strategic Project Archetypes for Effective Project Steering. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, *74*, 112-122. doi:10.1016/j.sbspro.2013.03.042

Kayra, F. (2022). İşletmelerde Büyüme Stratejileri Üzerine Bir Vaka Analizi. *Stratejik Yönetim Araştırmaları Dergisi*, *5*(2), 111-133. doi:10.54993/syad.1114176

Khajezadeh, M., Niasar, M. S. F., Asli, S. A., Davari, D. D., Godarzi, M. ve Asgari, Y. (2019). Application of neural network in portfolio product companies: Integration of Boston consulting group matrix and Ansoff matrix. *International Journal of Economics and Management Engineering*, *13*(6), 821-825.

Khalifa, A. S. (2019). Strategy: restoring the lost meaning. *Journal of Strategy and Management*, *13*(1), 128-143. doi:10.1108/JSMA-09-2019-0158

Kiss, A. N. ve Barr, P. S. (2017). New Product Development Strategy Implementation Duration and New Venture Performance. *Journal of Management*, *43*(4), 1185-1210. doi:10.1177/0149206314549251

Koçoğlu, D. (2012). Büyük sanayi kuruluşlarının büyüme stratejilerinin BAHS ile değerlendirilmesi: Denizli örneği. *Ege Akademik Bakış*, *12*(2), 267-283.

Kornberger, M. ve Vaara, E. (2022). Strategy as engagement: What organization strategy can learn from military strategy. *Long Range Planning*, *55*(4), 1-12. doi:10.1016/j.lrp.2021.102125

Kotler, P. ve Keller, K. (2009). *Marketing Management*. Pearson One Series. Pearson Prentice Hall.

Levinthal, D. A., Hsu, D. ve Hrebiniak, L. (14.03.2012). Vertical Integration Works for Apple — But It Won't for Everyone. *Knowledge at Wharton - Technology*. https://knowledge.wharton.upenn.edu/article/vertical-integration-works-for-apple-but-it-wont-for-everyone/ (E.T.: 14.07.2024).

MacCormack, A., Crandall, W., Henderson, P. ve Toft, P. (2012). Do You Need a New Product-Development Strategy? *Research-Technology Management*, *55*(1), 34-43. doi:10.5437/08956308X5501014

Martinet, A.-C. (2010). Strategic Planning, Strategic Management, Strategic Foresight: The Seminal Work of H. Igor Ansoff. *Technological Forecasting and Social Change*, *77*(9), 1485-1487. doi:10.1016/j.techfore.2010.06.024

McDonald, M. ve Wilson, H. (2011). *Marketing Plans: How to Prepare Them, How to Use Them*. Wiley. https://books.google.com.tr/books?id=F6SQldy8KacC (E.T.: 12.07.2024)

MediaCat. (24.12.2007). Ülker çikolata devi Godiva'yı satın aldı. https://mediacat.com/ulker-cikolata-devi-godiva%C2%92yi-satin-aldi/ (E.T.: 14.07.2024)

Meldrum, M. ve McDonald, M. (1995). *Key Marketing Concepts*. London: Macmillan Education UK. doi:10.1007/978-1-349-13877-7

Meyer, K. E. ve Thu Tran, Y. T. (2006). Market Penetration and Acquisition Strategies for Emerging Economies. *Long Range Planning*, *39*(2), 177-197. doi:10.1016/j.lrp.2006.04.004

Mikkola, J. H. (2001). Portfolio management of R&D projects: implications for innovation management. *Technovation*, *21*(7), 423-435. doi: 10.1016/S0166-4972(00)00062-6

Modreanu, A., Andrisan, G. N. ve Sarbu, M.-A. (2021). Strategy: An Overview. *Ovidius University Annals, Economic Sciences Series*, *XXI*(2), 836-841. https://EconPapers.repec.org/RePEc:ovi:oviste:v:xxi:y:2021:i:2:p:836-841

Moussetis, R. (2011). Ansoff revisited: How Ansoff interfaces with both the planning and learning schools of thought in strategy. *Journal of Management History*, *17*(1), 102-125.

Novak, I. (2015). Application of methodology of strategic planning in developing national programmes on development. *Economie si Sociologie: Revista Teoretico-Stiintifica*, (2), 56-63.

Nyström, H. (1985). Product Development Strategy: An Integration of Technology and Marketing. *Journal of Product Innovation Management*, *2*(1), 25-33. doi:10.1111/1540-5885.210025

Öztürk, İ. ve Anıl, İ. (2017). Uluslararası Coğrafi Çeşitlendirme Derecesi ile İç ve Dış Faktörlerin Firma Performansı ile Etkileşimi: Bist'e Kayıtlı İşletmeler Üzerinde Bir Araştırma (2009-2014). *Akdeniz İİBF Dergisi*, *17*(36), 47-70. doi:10.25294/auiibfd.357612

Palaniappan, N. (22.05.2024). Unveiling the Success of "My Starbucks Idea": A Masterclass in Customer Engagement. *LinkedIn*. https://www.linkedin.com/pulse/unveiling-success-my-starbucks-idea-masterclass-palaniappan-qi0sc (E.T.: 10.07.2024)

Pause Dergi. (25.12.2023). Dedeman ve THY'den mil işbirliği. *Pause: Live, Travel, Food*. https://www.pausedergi.com/dedeman-ve-thyden-mil-isbirligi/ (E.T.: 05.07.2024)

Persil. (21.06.2024). Persil® Original Liquid Detergent: Everyday Clean. *Product Information*. https://www.persillaundry.com/us/en/products/by-variant/everyday-detergents/original-scent-liquid.html (E.T.: 07.07.2024)

Porter, M. E. (1996). What is strategy? *Harvard Business Review*, *November-December*, 37-55.

Rizvi, J. (15.03.2024). Diversification As A Key Strategy For Resilience And Growth In Business. *Forbes*. https://www.forbes.com/sites/jiawertz/2024/03/15/diversification-as-a-key-strategy-for-resilience-and-growth-in-business/ (E.T.: 13.07.2024)

Rogers, G. B. (2018). *Vertical and Horizontal Integration in the Market Egg Industry, 1955-1969*. Illinois: United States. Department of Agriculture. Economic Research Service.

Sağlam, H. ve Çokgezen, M. (2019). Çeşitlenmeden Odaklanmaya Türkiye'deki İşletme Grupları: Koç grubu ve İş Bankası Örnekleri. *Yönetim Araştırmaları Dergisi*, *15*(1).

Salter, M. S. ve Weinhold, W. A. (1978). Diversification via Acquisition-Creating Value. *Harvard Business Review*, *56* (4), 166-176.

Schmidt, G. ve Wilhelm, W. E. (2000). Strategic, tactical and operational decisions in multi-national logistics networks: a review and discussion of modelling issues. *International Journal of Production Research*, *38*(7), 1501-1523.

Schmidt, L. (01.05.2023). Marketing Fail Monday - Colgate Kitchen Entrees. *LinkedIn*. https://www.linkedin.com/pulse/marketing-fail-monday-colgate-kitchen-entrees-lisa (E.T.: 14.07.2024)

Scholes, K., Johnson, G. ve Whittington, R. (2002). *Exploring Corporate Strategy*. Financial Times Prentice Hall Hoboken, NJ, USA.

Schumpeter, J. A. (1961). *The Theory of Economic Development: An Inquiry Into Profits, Capital, Credit, Interest, and the Business Cycle*. A Galaxy Book. Oxford University Press.

Shuto, T. (09.12.2012). Difference in Size by Country of Coca-Cola Seen Around The World - Pet Bottles & Cans. *Gigazine*. https://gigazine.net/gsc_news/en/20121209-coke-size/ (E.T.: 07.07.2024)

Smith, K. V ve Schreiner, J. C. (1969). A Portfolio Analysis of Conglomerate Diversification. *The Journal of Finance*, *24*(3), 413-427. doi:10.2307/2325343

Stackpole, B. (21.10.2021). Innovating in existing markets: 3 lessons from LEGO. *IDEAS MADE TO MATTER - INNOVATION*. https://mitsloan.mit.edu/ideas-made-to-matter/innovating-existing-markets-3-lessons-lego (E.T.: 10.07.2024)

Tien, N. H. (2020). Analysis of Lotte's Market Penetration Strategy in Vietnam FMCG Industry. *International Journal of Educational Research and Studies*, *2*(2), 20-23.

KAYNAKÇA

Akdoğanlar, S. (2012). Pazar Yönelimi ve Firma Performansı Arasındaki İlişkiye Beş Güç Modeli'nin Moderatör Etkisi (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.

Bayburtlu, İ. (2022). Porter'in Beş Güç Modeli İle Bartın İli Sanayi Sektörünün Rekabet Analizi (Yüksek Lisans Tezi). Bartın: Bartın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı.

Bıyıklı, F. (2014). İşletme Stratejilerinin Uygulanmasında Karşılaşılan Problemler: Afyonkarahisar İlinde Bir Araştırma (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi.

Birgönül, M. T., & Dikmen, İ. (2001). *Türk İnşaat Sektörünün Rekabet Analizi*. Ankara.

Burra, N. ve Ushadevi, K. (2022). Porter's Five Forces Analysis Of Zanzibar's Seaweed İndustry. *Asian Journal Of Agricultural Extension Economics & Sociology*, 185-196.

Cernusca, M., Gold, M. ve Godsey, L. (2012). Using The Porter Model To Analyze The US Elderberry İndustry. *Agroforestry Systems*, 86(3), 365-377.

Chand, S. (2023). Relevance Of Porter's Five Forces: A Case Study Of RB Patel in Fiji. *Open Journal of Business and Management*, 11(05), 2135-2143.

Daft, R. L. (2015). *Örgüt Kuramları ve Tasarımını Anlamak* (Prof. Dr. Ömür N. Timurcanday Özmen, Çev.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Dobrivojević, G. (2013). Analysis Of The Competitive Environment Of Tourist Destinations Aiming At Attracting FDI By Applying Porter's Five Forces Model. *British Journal of Economics Management & Trade*, 3(4), 359-371.

Eren, E. (2010). *Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası* (8. baskı). İstanbul: Beta Yayınları.

Grundy, T. (2006). Rethinking And Reinventing Michael Porter's Five Forces Model. *Strategic Change*, 15(5), 213-229.

Hanson, D., Hitt, M. A., Ireland, R. D. ve Hoskisson, R. E. (2016). *Strategic Management: Competitiveness and Globalisation*. Cengage AU.

Indrarathne, P., Ranadewa, K. ve Shanika, V. (2020). Impact Of Competitive Forces To The Contractors İn Sri Lanka: An İndustry Analysis Using Porter's Five Forces. *International Journal of Business and Management,* 15(3), 137-148.

Isabelle, D., Horak, K., McKinnon, S. ve Palumbo, C. (2020). Is Porter's Five Forces Framework Still Relevant? A Study Of The Capital/Labour İntensity Continuum Via Mining And IT İndustries. *Technology Innovation Management Review*, 10, 28-41.

Koshkinbayeva, N. (2023). Exploring Pre-Service Visual Art Teachers' Competitiveness Through Porter's Five Forces Model. *Journal of Education and E-Learning Research*, 10(3), 389-396.

Lumbanraja, P., Dalimunthe, R. ve Hasibuan, B. (2019). Application Of Porter's Five Forces To İmprove Competitiveness: Case Of Featured Smes In Medan. *Journal of Small Business Managemen,* 57(2), 252-267.

Magretta, J. (2012). Understanding Michael Porter: The Essential Guide To Competition And Strategy, https://dafedil.com/wp-content/uploads/2020/06/Understanding-Michael-Porter-PDF-Drive.com-.pdf , (E.T.: 10.04.2024).

Özkan, R. B. (2007). Rekabet Stratejileri ve Örnek Bir Sektör Analizi (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Porter, M. E. (2000). *Rekabet Stratejisi: Sektör Ve Rakip Analizi Teknikleri.* (çev. Gülen Ulubilgen). İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Porter, M. E. (2008). The Five Competitive Forces That Shape Strategy. *Harvard Business Review*, January 2008, 24-41.

Porter, M. E. (2015). *Rekabet Stratejisi: Sektör ve Rakip Analizi Teknikleri*. İstanbul: Aura.

Porter, M. E. (1980). *Competitive Strategy: Techniques For Analyzing İndustries And Competitors*. New York: Free Press.

Pringle, J. ve Huisman, J. (2011). Understanding Universities İn Ontario, Canada: An İndustry Analysis Using Porter's Five Forces Framework. *Canadian Journal of Higher Education*, 41(3), 36-58.

Rahman, M., Jahan, B., Nipu, M., Nahar, S., Aktar, M., Islam, N. ve Arif, M. (2019). An Analysis Of Smartphone İndustry İn Bangladesh Using Porter's Five Forces Model. *Open Access Library Journal*, 06(09), 1-5.

Rihan, I. M. (2014). Threat Of New Entrants. *Veterinary Record*, 174, 4.

Scott, G. (2023). Porter's 5 Forces Explained And How To Use The Model. Investopedia. https://www.investopedia.com/terms/p/porter.asp, (E.T.: 12.06.2024).

Slater, S. F. ve Olson, E. M. (2002). A Fresh Look At İndustry And Market Analysis. *Business Horizons*, 45(1), 15-22.

Timur, N. (2006). *Stratejik Yönetim* (3. baskı). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Ural, O. (2014). Uncovering Porter's Five Forces Framework. *In 3rd IBA Bachelor Thesis Conference,* (1-11), University of Twente.

Wei, W. ve Chang, P. (2008). Entrepreneurship And Strategy İn China: Why "Porter's Five Forces" May Not Be. *Journal of Chinese Entrepreneurship*, 1(1), 53-64.

Wheelen, T. ve Hunger, J. (2012). *Strategic Management And Business Policy: Toward Global Sustainability (13. Edition)*, Pearson Prentice Hall.

Yavuz, M. (2014). Rekabet Stratejilerinin Demiryollarındaki Uygulamaları: Serbestleşme Sürecindeki Türkiye İçin Durum Analizi ve Öneriler" (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

KAYNAKÇA

Akgül, A., & Kapti, A. (2015). Suriye Krizinin Türk Kamu Politikalarına Etkisi: PEST Analizi. Erişim adresi: https://kamu.sakarya.edu.tr/sites/kamu.sakarya.edu.tr/file/6Arif_AKGUL-Alican_KAPTI.pdf (E.T.: 25.03.2024).

Alanzi, S. (2018). PESTLE analysis: Introduction. https://www.researchg ate.net/publication/327871826_Pestle_AnalysisIntroduction. (E.T.: 30.03.2024).

Arabacı, B. İ. (2009). Stratejik Planlamada Çevre Analizi Tekniği Olarak PEST Analizi. *e-Journal of New World Sciences Academy Qualitative Studies, E0008, 5* (3), 38-49. https://doi.org/10.12739/10.12739

Aytemir, O. E. (2019). Kalkınma Ajanslarının Bölge Planı Hazırlamada Kullandıkları SWOT Analizinin Değerlendirilmesi ve Yeni Bir Öneri: PESTEL Analizi. Yüksek Lisans Tezi. Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi.

Buye, R. (2021). Pestle Analiz Modeli Üzerine Eleştirel Bir İnceleme. https://www.scribd.com/document/514299883/Critical-Examination-of-the-Pestle-Analysis-Model (E.T.: 17.04.2024).

CIPD. (2024). PESTLE Analysis, https://www.cipd.org/uk/knowledge/factsheets/pestle-analysis-factsheet/ (E.T.: 24.05.2024).

Çitilci, T., & Akbalık. M. (2020). The Importance of PESTEL Analysis for Environmental Scanning Process. İçinde H. Dinçer and S. Yüksel (Editör), *In Handbook of Research on Decision-Making Techniques in Financial Marketing,* (ss. 336–357). USA: IGI Global .

de Sousa, G. C., & Castañeda-Ayarza, J. A. (2022). PESTEL Analysis and The Macro-Environmental Factors That Influence The Development of the Electric and Hybrid Vehicles Industry in Brazil. *Case Studies on Transport Policy*, 10(1), 686-699.

Edin, İ., Bakoğlu, R., Can, S. Z., Küçükgüzel, Ş. G., Özel, S., Dumludağ, D., & Bulut, E. (2016). PESTEL Analizi. İçinde R. Bakoğlu ve M. L. Yıldız (Editör). *Üniversitelerde Strateji Geliştirme Sürecinde Uygulamalı Durum Analizleri.* (ss. 103-122). İstanbul: Beta Yayınları.

Epik, H., & Gökşen, Y. (2020). Küçük Otellerde Kurumsal Strateji Belirleme İçin Bir Karar Destek Sistemi: Pilot Çalışma. *Acta Infologica*, 4(1), 11-19. https://doi.org/10.26650/acin.648401

Free Menagement E-books. (2013). PESTLE Analysis, Strategy Skills. www.free-management-ebooks.com ISBN 978-1-62620-998-5, (E.T.: 15.04.2024)

Frost, F. A. (2003). The Use of Strategic Tools by Small And Medium Sized Enterprises: An Australasian Study. *Strategic Change,* 12(1), 49-62.

Gül, H. (2015). Kamu Politikası Analizi, Yöntemleri ve Teknikleri. *Yasama Dergisi,* 29, 5-31. https://doi.org/10.4135/9781412973533.d29

Kazancı, O. (2017). Yeşil Bina Sektörünün PESTEL Yaklaşımı ile Stratejik Analizi. Yüksek Lisans Tezi. Zonguldak: Bülent Ecevit Üniversitesi.

Kolios, A., & Read, G. (2013). A Political, Economic, Social, Technology, Legal and Environmental (PESTLE) Approach for Risk Identification of the Tidal Industry in the United Kingdom. *Energies,* 6(10), 5023-5045.

Kremer, P. D., & Symmons, M. A. (2015). Mass Timber Construction as an Alternative to Concrete and Steel in the Australia Building Industry: A PESTEL Evaluation of the Potential. *International Wood Products Journal*, 6(3), 138-147.

Krol, K. (2020). *Foundations in Management: PESTEL and SWOT Analysis*. Northern: Ulster University.

Lucidchart (t.y). How to do a PEST Analysis. https://www.lucidchart.com/blog/pest-analysis (E.T.: 07.03.2024).

Makos, J. (2011). What is PESTLE Analysis and how to do it Right: http://PESTLEanalysis.com/what-is-PESTLE-analysis/ (E.T.: 21.03.2024).

Oktay, N. (2006). PEST Analizi. MEB-TÜBİTAK Türkiye Sanayi ve Sevk İdaresi Enstitüsü Sunumu. https://www.tepav.org.tr/upload/files/haber/1255436676r6791.7._Sunum_Pest_Analizi.pdf, (E.T.: 23.03.2024).

Özdemir, A., & Salihoğlu, M. (2019). Ekonomik ve Politik Faktörlerin İnsani Gelişmişlik Üzerindeki Etkileri. *Uluslararası Ekonomik Araştırmalar Dergisi,* 5(3), 21-35.

Sammut-Bonnici, T., & Galea, D. (2015). SWOT Analysis. *Wiley Encyclopedia of management*, 1-8.

Sarkhosh, Y. A. M. (2021). 1999-2002 Yılları Arasında Türk Çimento İhracatının PESTEL Analizi ile Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi.

Schmieder-Ramirez, J., Mallette, L., & Carmo, M. (2015). Using the SPELIT analysis technique for organizational transitions. İçinde M. Carmo (Editör). *Education Applications & Developments Advances in Education and Educational Trends Series.* (ss. 291-299). USA: Pepperdine University.

Siddiqui, A. A. (2021). The Use of Pestel Analysis Tool of Quality Management in the Health Care Business and its Advantages. *Am J Biochem Biotechnol*, 14, 507-512.

Someka. (2023). PESTLE Analizi Nasıl Yapılır. https://www.someka.net/tr/blog/pestle-analizi-nasil-yapilir/ (.E.t.: 23.04.2024).

Song, J., Sun, Y., & Jin, L. (2017). PESTEL Analysis of the Development of the Waste-To-Energy Incineration Industry in China. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, *80*, 276-289.

Söyler, A. (2023). Tıbbi Atık Yönetiminde Döngüsel Geçişin Yol Haritası, Yüksek Lisans Tezi. İzmir: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi.

Stuiver, M., Soma, K., Koundouri, P., Van den Burg, S., Gerritsen, A., Harkamp, T., & Møhlenberg, F. (2016). The Governance of Multi-Use Platforms at Sea for Energy Production and Aquaculture: Challenges for Policy Makers in European Seas. *Sustainability*, *8*(4), 333.

Şahin, S. (2014). Teknolojik Gelişmeler ve Uluslararası Rekabet Gücü İlişkisi Bağlamında Nanoteknolojinin Önemi ve Türkiye Deneyimi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Tellioğlu, S., & Tekin, M. (2017). Engelli Turizminin PESTEL Analizi Kapsamında İncelenmesi. *Çatalhöyük Uluslararası Turizm ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 2, 129-144.

Yalçınkaya, E., & Karakaya, G. (2023). Uluslararası Ticarette Risk ve Rekabet Yönetimi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Dış Ticaret Dergisi*, 1(1), 42-54. https://doi.org/10.5281/zenodo.7966647

Yaprak, B. (2023). Togg'un Pazarlama Çevresinin Değerlendirilmesi: PESTLE Analizi. *Akıllı Ulaşım Sistemleri ve Uygulamaları Dergisi,* 6(1), 155-165. https://doi.org/10 .51513/jitsa.1255172

Yusop, M. Z. (2018) PESTEL Analysis.İçinde M. R, Suhaily & H. Norehan (Editörler). 1st National Conference on Multidisciplinary Research and Practice. (ss. 34–40). Malaysia: 24 Kasım 2018.

Yüksel, I. (2012). Developing a Multi-Criteria Decision Making Model for PESTEL Analysis. *International Journal of Business and Management,* 7(24). 52-66.

KAYNAKÇA

Binet, L., ve Field, P. (2017). *Media in Focus: Marketing Effectiveness in the Digital Era.* Institute of Practitioners in Advertising.

Bolos, C., Idemudia, E., Mai, P., Rasinghani, M., ve Smith, S. (2016). Conceptual Models on the Effectiveness of E-Marketing Strategies in Engaging Consumers. *Journal of International Technology and Information Management*, 37-50.

Dietrich, G. (2014). *Spin Sucks: Communication and Reputation Management in the Digital Age.* Pearson Education.

Goh, K., Heng, C., ve Lin, Z. (2013). Social Media Brand Community and Consumer Behavior: Quantifying the Relative Impact of User- and Marketer-Generated Content. *Information Systems Research, 24(1)*, 88-107.

Hanımoğlu, B., ve Öztürk, M. C. (2022). Markaların İletişim Kanallarında Yeni Bir Arayış:Peso Modeli. *Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Hakemli Dergisi,* 30 (1), 47-62.

Heavey , C., Simsek , Z., Kyprianou, C., & Risius , M. (2020). How Do Strategic Leaders Engage with Social Media? A Theoretical Framework for Research and Practice. Strat Mgmt J. 41 https://doi.org/10.1002/smj.3156, 1490–1527.

Herrera, M., ve Pamintuan, G. (2015). Evolution of Marketing Communication. *Asian Institute of Management*, 1-16.

Kelley, L., Jugenheimer, D., ve Sheehan, K. (2015). *Advertising Media Planning A Brand Management Approach.* New York: Routledge.

Kent, M. L., ve Taylor, M. (2016). From Homo Economicus to Homo Dialogicus: Rethinking social media use in CSR communication. *Public Relations Review,* 42(1), 60-67. https://doi.org/10.1016/j.pubrev.2015.11.003.

Kent, M., ve Li, C. (2019). Toward a Normative Social Media Theory for Public Relations. *Public Relations Review.* 46. 101857. 10.1016/j.pubrev.2019.101857. 1-10.

Lambrecht, A., ve Tucker, C. (2012). Paying with Money or Effort: Pricing When Customers Anticipate Hassle. *Journal of Marketing Research,* 49.1, 66–82.

Lariscy, R. W., Avery, E. J., Sweetser, K. D., ve Howes, P. (2009). An Examination of the Role of Online Social Media in Journalists' source mix. *Public Relations Review,* 35(3), *https://doi.org/10.1016/j.pubrev.2009.05.008*, 314-316.

Larsson, L. (2009). PR and the Media: A Collaborative Relationship?". *Nordicom Review S.30*, 131–147.

Laurie, S., ve Mortimer, K. (2019). How to Achieve True Integration: The Impact of Integrated Marketing Communication on the Client/Agency Relationship,. *Journal of Marketing Management, 35:3-4*, 231-252.

Lovett, M. J., ve Staelin, R. (2016). (2016) The Role of Paid, Earned, and Owned Media in Building Entertainment Brands: Reminding, Informing, and Enhancing Enjoyment. *Marketing Science 35(1)*, 142-157. https://doi.org/10.1287/mksc.2015.0961.

Macnamara, J. (2016). *Organizational Listening: The Missing Essential in Public Communication.* Peter Lang Publishing. ISBN: 9781454190196, DOI:10.3726/978-1-4539-1739-8.

Macnamara, J., Lwin, M., Adi, A., ve Zerfass, A. (2016). PESO' Media Strategy Shifts to 'SOEP': Opportunities and Ethical Dilemmas. *Public Relations Review*, 1-9.

Marcia , W., ve Brittany , N. (2015). From Owned to Earned Media: An Analysis of Corporate Efforts About Being on Fortune Lists. *Communication Research Reports*, 191-198.

O'Neil, J., ve Eisenmann, M. (2017). An examination of how source classification impacts credibility and consumer behavior. *Public Relations Review. 43*, 1-15.

Oltarzhevskyi, D. (2019). Typology of Contemporary Corporate Communication Channels. *Corporate Communications: An International Journal*, 608-622.

Papp-Váry,, Á., ve Farkas, M. (2019). The Possible Ways of Country Brand Communication and Their Classification Based on the POE Model. *Acta Universitatis Sapientiae, Communicatio*, 19-40.

Phillips, D., ve Young, , P. (2009). *Online Public Relations: A Practical Guide to Developing an Online Strategy in the World of Social Media.* Kogan Page.

Quan , X., Marlene , S., ve Erin , S. (2018). Paid, Earned, Shared and Owned Media From the Perspective of Advertising and Public Relations Agencies: Comparing China and the United States. *International Journal of Strategic Communication,* 12:2, 1, 160-179.

Ruwan , R., Ferdous , A., Jacquline , T., ve Sakinah , M. (2024). The Influence Of Firm Created And User Created Contents On The Online Reputation Of Destination Management Companies In Sri Lanka Tourism Industry. *Educational Administration: Theory and Practice 2024, 30(5)*, 4606-4616.

Saygın, E.P. (2023) Pazarlama İletişimi Faaliyeti Olarak Ürün Yerleştirme: Film Afişleri Üzerine Bir İnceleme*. Electronic Journal of Social Sciences,* 88(22), 1631 - 1642.

Spinsucks. (2024, 01 07). https://spinsucks.com/communication/peso-model-breakdown/ adresinden alındı

Vasan,, S., ve Gupta, N. (2021). Paid, owned and earned media (poem) in marketing. *Business Studies Journal,* 13(S3), 1-3.

Zeeb, J., ve Wagner, D. (2023). *Assessing the PESO Model in the German Automotive Industry: Results of an Expert Study and Introduction of the Content Flow Model.* Springer.

Zhu, Y. (2019). Combinatorial Use of Communication Technologies in Organizations. *Corporate Communications: An International Journal*, 623-635.

İnternet Kaynakları

AgencyAnalytics. (2024). https://agencyanalytics.com/blog/peso-model (E.T.: 21.06.2024).

Branding. (2022). The What, Why and How of the PESO Model. https://www.huddlecreative.com/blog/what-why-how-of-peso-model, (E.T.: 02.08.2024).

Brandpoint. (2024). https://www.brandpoint.com/blog/earned-owned-paid-media/ (E.T.: 15.06.2024).

Cuofano, G (2024). PESO Model and Why It Matters in Business. https://fourweekmba.com/peso-model/ (E.T.: 02.07.2024).

Edelman, D. ve Salsberg, B. (2010). Beyond Paid Media: Marketing's New Vocabulary, https://www.mckinsey.com/capabilities/growth-marketing-and-sales/our-insights/beyond-paid-media-marketings-new-vocabulary, (E.T.: 02.08.2024).

Emmett, L. (2022). How does the PESO model help with an integrated PR approach?, https://ec-pr.com/how-does-an-integrated-pr-approach-add-value/ (E.T.: 22.07.2024).

Forbes. (2024). https://www.forbes.com/sites/forbesbusinesscouncil/2024/07/09/the-peso-model-turns-10-how-to-apply-it-in-your-communication-strategies/ (E.T.: 21.05.2024).

Good, H. (2024). Mastering the PESO Model: A Guide to Amplifying Your PR and Marketing İmpact, https://dovetail.com/market-research/mastering-the-peso-model/ (E.T.: 15.07.2024).

Owyangş J. (2012). Altimeter Report: Paid + Owned + Earned = Converged Media, https://web-strategist.com/blog/2012/07/19/altimeter-report-paid-owned-earned-converged-media/, (E.T.: 01.08.2024).

Rajora, M. (2022). What Is the PESO Model & How to Use It Effectively in PR, https://cannibals.digital/peso-model/, (E.T.: 01.08.2024).

PRLab, (2024). https://prlab.co/blog/the-peso-model-in-pr-paid-earned-shared-owned-media/ (E.T.: 01.06.2024).

PRSA. (2024). https://www.prsa.org/event/2099/12/30/default-calendar/how-the-peso-model-changes-the-conversation-for-communicators-odcpeso00 (E.T.: 01.06.2024).

Storozhuk, A. (2024). The PESO Model Turns 10: How To Apply It In Your Communication Strategies, https://www.forbes.com/sites/forbesbusinesscouncil/2024/07/09/the-peso-model-turns-10-how-to-apply-it-in-your-communication-strategies/ (E.T.: 01.08.2024).

Tellis, G. (2010). Generalizations About Advertising Effectiveness in Markets, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1536859 (E.T.: 02.07.2024).

URL-1: https://www.ceaseo.com/tr/peso-model.html (2022). PESO Modeli: PESO Pazarlama Modeli Nedir? (E.T.: 30.07.2024).

Yaxley, H. (2020). Tracing the Measurement Origins of PESO. https://www.prconversations.com/tracing-the-measurement-origins-of-peso/, (E.T.: 01.08.2024).

TÜKETİCİ DAVRANIŞLARINDA KULLANILAN MODELLER

(Geçmişten Günümüze Tüketici Davranışlarını Belirlemede Kullanılan Modeller)

Editörler

DR. ÖĞR. ÜYESİ BARIŞ ARMUTCU

DOÇ. DR. AHMET TAN

EĞİTİM yayınevi

TÜKETİCİ DAVRANIŞLARINDA KULLANILAN MODELLER
(Geçmişten Günümüze Tüketici Davranışlarını Belirlemede Kullanılan Modeller)
Editörler: Dr. Öğr. Üyesi Barış Armutcu, Doç. Dr. Ahmet Tan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-49-6
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
TÜKETİCİ DAVRANIŞLARINDA KULLANILAN MODELLER
(Geçmişten Günümüze Tüketici Davranışlarını Belirlemede Kullanılan Modeller)
Editörler: Dr. Öğr. Üyesi Barış Armutcu, Doç. Dr. Ahmet Tan
VI+214 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-49-6

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

Kaynaklar

Ajzen, I. (1991). The Theory of Planned Behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 179-211.

Ajzen, I., ve Cote, N. G. (2008). Attitudes and the Prediction of Behavior. İçinde W. D. Crano, ve R. Prislin (Editör), *Attitudes and Attitude Change* (s. 289-311). New York, NY: Psychology Press.

Ajzen, I., ve Fishbein, M. (1980). *Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior.* Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Albarracín, D., Johnson, B., Fishbein, M., ve Muellerleile, P. (2001). Theories of Reasoned Action and Planned Behavior as Models of Condom Use: A Meta-Analysis. *Psychological Bulletin,* 127(1), 142-161. https://doi.org/10.1037/0033-2909.127.1.142

Armitage, C. ve Conner, M. (2001). Efficacy of the Theory of Planned Behaviour: A Meta-Analytic Review. *British Journal of Social Psychology*, 40(4), 471-499. https://doi.org/10.1348/014466601164939

Bagozzi, R. P. (1992). The Self-Regulation of Attitudes, Intentions, and Behavior. *Social Psychology Quarterly*, 55(2), 178. doi:10.2307/2786945

Bagozzi, R., Wong, N., Abe, S., ve Bergami, M. (2000). Cultural and Situational Contingencies and the Theory of Reasoned Action: Application to Fast Food Restaurant Consumption. *Journal of Consumer Psychology*, 9, 97-106. https://doi.org/10.1207/S15327663JCP0902_4

Belleau, B. D., Summers, T. A., Yingjiao Xu, ve Pinel, R. (2007). Theory of Reasoned Action: Purchase Intention of Young Consumers. *Clothing and Textiles Research Journal,* 25(3), 244-257. https://doi.org/10.1177/0887302X07302768

Brinberg, D., ve Durand, J. (1983). Eating at Fast-Food Restaurants: An Analysis Using Two Behavioral Intention Models. *Journal of Applied Social Psychology,* 13(6), 459-472.

Busse, P., Fishbein, M., Bleakley, A., ve Hennessy, M. (2010). The Role of Communication with Friends in Sexual Initiation. *Communication Research*, 37(2), 239-255. https://doi.org/10.1177/0093650209356393

Copeland, L. R., ve Zhao, L. (2020). Instagram and Theory of Reasoned Action: US Consumers Influence of Peers Online and Purchase Intention. *International Journal of Fashion Design, Technology and Education*, 13(3), 265–279. https://doi.org/10.1080/17543266.2020.1783374

Cordano, M., Welcomer, S., Scherer, R. F., Pradenas, L., ve Parada, V. (2011). A Cross-Cultural Assessment of Three Theories of Pro-Environmental Behavior: A Comparison Between Business Students of Chile and the United States. *Environment and Behavior,* 43(5), 634-657. https://doi.org/10.1177/0013916510378528

Durik, A., ve Jenkins, J. (2020). Variability in Certainty of Self-Reported Interest: Implications for Theory and Research: Implications for Theory and Research. *Frontline Learning Research*, 8(3), 85–103. https://doi.org/10.14786/flr.v8i3.491

Eagly, A. ve Chaiken, S. (1993). *The Psychology of Attitudes.* Fort Worth, TX: Harcourt, Brace.

Fishbein, M., ve Ajzen, I. (1975). *Belief, Attitude, Intention, and Behavior: An Introduction to Theory and Research*. Reading, MA: Addison-Wesley

Fitzmaurice, J. (2005). Incorporating Consumers' Motivations into the Theory of Reasoned Action. *Psychology & Marketing*, 22(11), 911-929. https://doi.org/10.1002/mar.20090

Goldenhar, L. M., ve Connell, C. M. (1993). Understanding and predicting recycling behavior: An application of the theory of reasoned action. *Journal of environmental systems*, 22, 91-91.

Gotch, C., ve Hall, T. (2004). Understanding Nature-Related Behaviors Among Children Through a Theory of Reasoned Action Approach. *Environmental Education Research*, 10(2), 157–177. https://doi.org/10.1080/1350462042000198159

Ha, C. L. (1998). The Theory of Reasoned Action Applied to Brand Loyalty. *Journal of Product & Brand Management,* 7(1), 51-61. https://doi.org/10.1108/10610429810209737

Hansen, T., Jensen, J. M., ve Solgaard, H. S. (2004). Predicting Online Grocery Buying Intention: A Comparison of the Theory of Reasoned Action and the Theory of Planned Behavior. *International Journal of Information Management*, 24(6), 539-550. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2004.08.004

Holland, R. W., Verplanken, B., ve Van Knippenberg, A. (2002). On the Nature of Attitude–Behavior Relations: The Strong Guide, The Weak Follow. *European Journal of Social Psychology,* 32(6), 869-876. https://doi.org/10.1002/ejsp.135

Hosseini, Z., Gharghani, Z. G., Mansoori, A., Aghamolaei, T., ve Nasrabadi, M. M. (2015). Application of the Theory of Reasoned Action to Promoting Breakfast Consumption. *Medical Journal of the Islamic Republic of Iran*, 29, 289.

Kurland, N. B. (1995). Ethical intentions and the theories of reasoned action and planned behavior 1. *Journal of applied social psychology*, 25(4), 297-313.

Lada, S., Harvey Tanakinjal, G., ve Amin, H. (2009). Predicting intention to choose halal products using theory of reasoned action. *International Journal of Islamic and Middle Eastern Finance and Management,* 2(1), 66-76. https://doi.org/10.1108/17538390910946276

Langdridge, D., Sheeran, P., ve Connolly, K. J. (2007). Analyzing Additional Variables in the Theory of Reasoned Action. *Journal of Applied Social Psychology*, 37(8), 1884-1913. https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2007.00242.x

Madden, T. J., Ellen, P. S., ve Ajzen, I. (1992). A Comparison of the Theory of Planned Behavior and the Theory of Reasoned Action. *Personality and Social Psychology Bulletin,* 18(1), 3-9. https://doi.org/10.1177/0146167292181001

Norwich, B., ve Duncan, J. (1990). Attitudes, subjective norm, perceived preventive factors, intentions and learning science: Testing a modified theory of reasoned action. *British Journal of Educational Psychology*, 60(3), 312-321.

Park, C. ve Lee, J. (2012). Choice Intention Regarding Hospice Care Based on the Theory of Reasoned Action. *Journal of Hospice and Palliative Nursing,* 14(1), 34-44. https://doi.org/10.1097/njh.0b013e3182331002

Park, H. S. (2000). Relationships Among Attitudes and Subjective Norms: Testing the Theory of Reasoned Action Across Cultures. *Communication Studies,* 51(2), 162–175. https://doi.org/10.1080/10510970009388516

Paul, J., Modi, A., ve Patel, J. (2016). Predicting green product consumption using theory of planned behavior and reasoned action. *Journal of retailing and consumer services*, 29, 123-134.

Phuong, B. H. (2016). Using Theory of Reasoned Action (Tra) in Researching Information Behavior of Lecturers. *International Journal of Library and Information Studies*, 6(3), 63-68. https://www.ijlis.org/abstract/using-theory-of-reasoned-action-tra-in-researching-information-behaviorof-lecturers-69134.html

Ramayah, T., Yeap, J.A.L. ve Ignatius, J. (2013). An Empirical Inquiry on Knowledge Sharing Among Academicians in Higher Learning Institutions. *Minerva,* 51, 131-154. https://doi.org/10.1007/s11024-013-9229-7

Sezgin, S., Tosun, P. ve Börekçi, E. (2019). Finansal Hizmetlerde Kurumsal Marka İmajı ve Marka Güveninin Bankacılık Hizmeti Alma Eğilimine Etkisi. *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi,* 12(24). 303-329.

Sheppard, B. H., Hartwick, J., ve Warshaw, P. R. (1988). The Theory of Reasoned Action: A Meta-Analysis of Past Research with Recommendations for Modifications and Future Research. *Journal of Consumer Research,* 15(3), 325. https://doi.org/10.1086/209170

Singh, A., ve Verma, P. (2017). Factors influencing Indian consumers' actual buying behaviour towards organic food products. *Journal of cleaner production,* 167, 473-483. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2017.08.106

Sparks, P., ve Shepherd, R. (1992). Self-Identity and the Theory of Planned Behavior: Assesing the Role of Identification with "Green Consumerism." *Social Psychology Quarterly*, 55(4), 388. https://doi.org/10.2307/2786955

Stewart, R. A., ve Roach, K. D. (1998). Argumentativeness and the Theory of Reasoned Action. *Communication Quarterly,* 46(2), 177–193. https://doi.org/10.1080/01463379809370094

Vallerand, R. J., Deshaies, P., Cuerrier, J. P., Pelletier, L. G., ve Mongeau, C. (1992). Ajzen and Fishbein's Theory of Reasoned Action as Applied to Moral Behavior: A Confirmatory Analysis. *Journal of Personality and Social Psychology*, 62(1), 98.

Yousafzai, S. Y., Foxall, G. R., ve Pallister, J. G. (2010). Explaining Internet Banking Behavior: Theory of Reasoned Action, Theory of Planned Behavior, or Technology Acceptance Model?. *Journal of Applied Social Psychology,* 40(5), 1172-1202. https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2010.00615.x

Zhou, Y., Thøgersen, J., Ruan, Y., & Huang, G. (2013). The moderating role of human values in planned behavior: The case of Chinese consumers' intention to buy organic food. *Journal of Consumer Marketing.,* 30(4), 335–344. https://doi.org/10.1108/JCM-02-2013-0482

KAYNAKÇA

Ajzen, I. (1991). The Theory Of Planned Behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 179-211.

Ajzen, I. ve Fishbein, M. (1980). *Understanding attitudes and predicting social behavior*. Prentice-Hall.

Ajzen, I. ve Madden, T. J. (1986). Prediction Of Goal-Directed Behavior: Attitudes, Intentions, and Perceived Behavioral Control. *Journal of Experimental Social Psychology*, 22(5), 453-474.

Armitage, C. J. ve Conner, M. (2001). Efficacy Of The Theory Of Planned Behaviour: A Meta-Analytic Review. *British Journal of Social Psychology*, 40(4), 471-499.

Bamberg, S. (1996). The Theory Of Planned Behavior and Its Applications. *Journal of Environmental Psychology*, 16(3), 251-258.

Bamberg, S. ve Moser, G. (2007). Twenty Years After Hines, Hungerford, And Tomera: A New Meta-Analysis Of Psycho-Social Determinants Of Pro-Environmental Behaviour. *Journal of Environmental Psychology*, 27(1), 14-25.

Bandura, A. (1977). Self-Efficacy: Toward A Unifying Theory Of Behavioral Change. *Psychological Review*, 84(2), 191-215.

Cialdini, R. B. ve Trost, M. R. (1998). Social İnfluence: Social Norms, Conformity, and Compliance. In D. T. Gilbert, S. T. Fiske, ve G. Lindzey (Eds.), *The Handbook Of Social Psychology* (Vol. 2, pp. 151-192). McGraw-Hill.

Cohen, J. ve Hanno, D. M. (1993). "An Analysis Of Underlying Constructs Affecting The Choice Of Accounting As A Major", *Issues in Accounting Education*, Vol: 8, No: 2, 219238.

Conner, M. ve Sparks, P. (1996). The Theory Of Planned Behaviour And Health Behaviours. In M. Conner. ve P. Norman (Eds.), *Predicting Health Behaviour* (pp. 121-162). Open University Press.

Eagly, A. H. ve Chaiken, S. (1993). *The psychology of attitudes*. Harcourt Brace Jovanovich College Publishers.

Fishbein, M. ve Ajzen, I. (1975). *Belief, attitude, intention, and behavior: An introduction to theory and research*. Addison-Wesley.

Godin, G. ve Kok, G. (1996). The Theory Of Planned Behavior: A Review Of İts Applications To Health-Related Behaviors. *American Journal of Health Promotion*, 11(2), 87-98.

Hagger, M. S., Chatzisarantis, N. L. D. ve Biddle, S. J. H. (2002). A Meta-Analytic Review Of The Theories Of Reasoned Action And Planned Behavior İn Physical Activity: Predictive Validity And The Contribution Of Additional Variables. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 24(1), 3-32.

Kaiser, F. G. ve Gutscher, H. (2003). The Proposition Of A General Version Of The Theory Of Planned Behavior: Predicting Ecological Behavior. *Journal of Applied Social Psychology*, 33(3), 586-603.

Kollmuss, A. ve Agyeman, J. (2002). Mind The Gap: Why Do People Act Environmentally And What Are The Barriers To Pro-Environmental Behavior? *Environmental Education Research*, 8(3), 239-260.

Kotler, P. ve Keller, K. L. (2012). *Marketing Management*. Pearson Education.

Küçük, E. (2011). "Planlanmış Davranış Teorisi Çerçevesinde Mali Müşavir (Smmm) Olma Niyetinin Altında Yatan Faktörlerin Analizi", *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, Vol: 7, No: 14, 145- 162.

Lindsey, L. L. M., Kopfman, J. E. ve Prue, C. E. (2008). Is Women's Multivitamin Consumption Reasoned, Planned, Or Socially Cognitive? *Journal of Communication Studies*, 1(2), 131-151.

Miller, K. L., Kelly, G. R. ve Scott, G. A. (2007). Using The Theory Of Planned Behavior To Predict Exercise Behavior İn African American Women. *Journal of Cardiopulmonary Rehabilitation and Prevention,* 27(5), 312.

Pavlou, P. A. ve Fygenson, M. (2006). Understanding And Predicting Electronic Commerce Adoption: An Extension Of The Theory Of Planned Behavior. *MIS Quarterly*, 30(1), 115-143.

Piles, J. ve Schmidt, R. (1996). Theory Of Planned Behavior İn Social Psychology. *Social Psychology Quarterly*, 59(3), 251-268.

Rhodes, R. E. ve Courneya, K. S. (2003). Investigating Multiple Components Of Attitude, Subjective Norm, And Perceived Control: An Examination Of The Theory Of Planned Behaviour İn The Exercise Domain. *British Journal of Social Psychology*, 42(1), 129-146.

Schiffman, L. G. ve Kanuk, L. L. (2010). *Consumer Behavior*. Pearson Education.

Schwarzer, R. (2008). Modeling Health Behavior Change: How To Predict And Modify The Adoption And Maintenance Of Health Behaviors. *Applied Psychology*, 57(1), 1-29.

Sheeran, P. ve Orbell, S. (1999). Augmenting The Theory Of Planned Behavior: Roles For Anticipated Regret And Descriptive Norms. *Journal of Applied Social Psychology*, 29(10), 2107-2142.

Sniehotta, F. F., Presseau, J. ve Araújo-Soares, V. (2014). Time To Retire The Theory Of Planned Behaviour. *Health Psychology Review*, 8(1), 1-7.

Taylor, S. ve Todd, P. A. (1995). Understanding İnformation Technology Usage: A Test Of Competing Models. *Information Systems Research*, 6(2), 144-176.

Teo, T. (2010). Explaining The İntention To Use Technology Among Student Teachers: An Application Of The Theory Of Planned Behavior (TPB). *Campus-Wide Information Systems*, 27(2), 60-67.

Terry, D. J. ve Hogg, M. A. (1996). Group Norms And The Attitude-Behavior Relationship: A Role For Group İdentification. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 22(8), 776-793.

Terry, D. J. ve O'Leary, J. E. (1995). The Theory Of Planned Behaviour: The Effects Of Perceived Behavioural Control And Self-Efficacy. *British Journal of Social Psychology*, 34(2), 199-220.

Yağcı, M. İ. ve Çabuk, S. (2018). *Pazarlama Teorileri*. MediaCat.

Kaynaklar

Akgün, V. Ö., & Zerenler, M. (2021). Perakende Mağazacılık Sektöründe Mağaza Atmosferinin Önemi: SOR Modeli Temelinde Bir Uygulama. İşletme Araştırmaları Dergisi, 13(3), 2110-2128.

Arif, I., Aslam, W., & Siddiqui, H. (2020). Influence of brand related user-generated content through Facebook on consumer behaviour: A stimulus-organism-response framework. International Journal of Electronic Business, 15(2), 109-132.

Arora, S., Parida, R. R., & Sahney, S. (2020). Understanding consumers' showrooming behaviour: a stimulus–organism–response (SOR) perspective. International Journal of Retail & Distribution Management, 48(11), 1157-1176.

Bakırtaş, H. (2013). SOR paradigması temelinde mağaza atmosferi ve duyguların pazarlamadaki önemi: bir literatür incelemesi. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 2013(2), 47-55.

Cesur, M., & Armutcu, B. (2023). Yapay Zekanın Yeşil Ürün Satın Alma Davranışına Etkisi. Kamu Ekonomisi ve Kamu Mali Yönetimi Dergisi, 3(2), 39-54.

Chang, H. J., Eckman, M., & Yan, R. N. (2011). Application of the Stimulus-Organism-Response model to the retail environment: the role of hedonic motivation in impulse buying behavior. The International review of retail, distribution and consumer research, 21(3), 233-249.

Chen, C. C., & Yao, J. Y. (2018). What drives impulse buying behaviors in a mobile auction? The perspective of the Stimulus-Organism-Response model. Telematics and informatics, 35(5), 1249-1262.

Chen, G., So, K. K. F., Hu, X., & Poomchaisuwan, M. (2022). Travel for affection: A stimulus-organism-response model of honeymoon tourism experiences. Journal of Hospitality & Tourism Research, 46(6), 1187-1219.

Gedik, H. (2023). E-Pazaryerlerinde Algılanan Web Site Kalitesi, Güven ve Çevrimiçi Anlık Satın Alma Arasındaki İlişkiler. Anatolıa Socıal Research Journal, 2(2), 29-48.

Gedik, H. (2023). Sosyal Medya Kullanımı, Sosyal Medya Karşılaştırma ve Sosyal Medya Takibi Materyalizm ile İlişkili Midir? Sor Teorisi Çerçevesinden Bir Keşif. Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi, (11), 127-168.

Groeppel-Klein, A. (2005). Uyarılma ve tüketicinin mağaza içi davranışı. Beyin araştırmaları bülteni , 67 (5), 428-437.

Goi, M. T., Kalidas, V., & Zeeshan, M. (2014). Comparison of stimulus-organism-response framework between international and local retailer. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 130, 461-468.

Hameed, I., Hussain, H., & Khan, K. (2022). The role of green practices toward the green word-of-mouth using stimulus-organism-response model. Journal of Hospitality and Tourism Insights, 5(5), 1046-1061.

Hsiao, C. H., & Tang, K. Y. (2021). Who captures whom–Pokémon or tourists? A perspective of the Stimulus-Organism-Response model. International Journal of Information Management, 61, 102312.

Jacoby, J. (2002). Stimulus-organism-response reconsidered: an evolutionary step in modeling (consumer) behavior. Journal of consumer psychology, 12(1), 51-57.

Jiang, J. (2022). The role of natural soundscape in nature-based tourism experience: An extension of the stimulus–organism–response model. Current Issues in Tourism, 25(5), 707-726.

Kim, M. J., Lee, C. K., & Jung, T. (2020). Exploring consumer behavior in virtual reality tourism using an extended stimulus-organism-response model. Journal of travel research, 59(1), 69-89.

Kurt, G. (2013). Duygusal süreçler bağlamında tüketici davranışları: Genç tüketicilerin teknolojik ürün kullanımı üzerine bir araştırma (Doctoral dissertation, Dokuz Eylul Universitesi (Turkey)).

Laato, S., Islam, A. N., Farooq, A., & Dhir, A. (2020). Unusual purchasing behavior during the early stages of the COVID-19 pandemic: The stimulus-organism-response approach. Journal of Retailing and Consumer Services, 57, 102224.

Lee, C. H., & Chen, C. W. (2021). Impulse buying behaviors in live streaming commerce based on the stimulus-organism-response framework. Information, 12(6), 241.

Lin, S. W., & Lo, L. Y. S. (2016). Evoking online consumer impulse buying through virtual layout schemes. Behaviour & Information Technology, 35(1), 38-56.

Liu, H., Park, K. S., & Wei, Y. (2024). An extended stimulus-organism-response model of Hanfu experience in cultural heritage tourism. Journal of Vacation Marketing , 30 (2), 288-310.

Mehrabian, A., & Russell, J. A. (1974). An approach to environmental psychology. the MIT Press.

Nagoya, R., Bernarto, I., Antonio, F., Pramono, R., Wanasida, A. S., & Purwanto, A. (2021). Exploring intention to enroll university using an extended stimulus-organism-response model. Academy of Strategic Management Journal, 20, 1-12.

Pandita, S., Mishra, H. G., & Chib, S. (2021). Psychological impact of covid-19 crises on students through the lens of Stimulus-Organism-Response (SOR) model. Children and Youth Services Review, 120, 105783.

Sağlam, M., & Tavman, E. B. (2021). COVID-19 döneminde algılanan tehdit, kaygı ve dürtüsel satın alma ilişkisinde algılanan duyarlılığın ve ciddiyetin moderatör rolü. Business & Management Studies: An International Journal, 9(2), 673-693.

Sultan, P., Wong, H. Y., & Azam, M. S. (2021). How perceived communication source and food value stimulate purchase intention of organic food: An examination of the stimulus-organism-response (SOR) model. Journal of Cleaner Production, 312, 127807.

Tan, C. C., Praditmon, W., Pattanadeekul, A., & Chimwan, S. (2019). Intercepting stimulus-organism-response model, theory of planned behavior and theory of expectancy confirmation in the study of smartphone consumer behavior: A Thai university student perspective. Asia Pacific Journal of Religions and Cultures, 3(2), 27-48.

Temel, E., & Armağan, E. (2022). Online alışverişte tüketiciler neden anlık satın alma dürtüsü gösterir? Sanal mağaza uyaranları ve akış deneyiminin rolleri. Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi E-Dergi, 11(2), 122-140.

Wu, Y. L., & Li, E. Y. (2018). Marketing mix, customer value, and customer loyalty in social commerce: A stimulus-organism-response perspective. Internet Research, 28(1), 74-104.

Wu, X., & Lai, I. K. W. (2022). The use of 360-degree virtual tours to promote mountain walking tourism: Stimulus–organism–response model. Information Technology & Tourism, 24(1), 85-107.

Yang, X., Gu, D., Wu, J., Liang, C., Ma, Y., & Li, J. (2021). Factors influencing health anxiety: The stimulus–organism–response model perspective. Internet Research, 31(6), 2033-2054.

Zhu, L., Li, H., Wang, F. K., He, W., & Tian, Z. (2020). How online reviews affect purchase intention: a new model based on the stimulus-organism-response (S-O-R) framework. Aslib Journal of Information Management, 72(4), 463-488.

Zhu, B., Kowatthanakul, S., & Satanasavapak, P. (2020). Generation Y consumer online repurchase intention in Bangkok: Based on Stimulus-Organism-Response (SOR) model. International Journal of Retail & Distribution Management, 48(1), 53-69.

KAYNAKÇA

Ajzen, I. (2015). *Tüketici Tutumları Ve Davranışları: Planlı Davranış Teorisinin Gıda Tüketim Kararlarına Uygulanması.* İtalyan Tarım Ekonomisi Dergisi, 70 (2), 121-138.

Akyüz, A. (2015). *Teknoloji Kabul Modeline Göre Öğretim Teknolojilerinin Eğitim Kalitesine Katkısına Yönelik Öğretmen Görüşleri.* Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Lefkoşa.

Aldemir, Ö. (2020). *Endüstri 4.0'ın Teknoloji Kabul Modeli Kapsamında Değerlendirilmesine Yönelik Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*. Yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Bozpolat, C. ve Seyhan, H. (2020). *Mobil Ödeme Teknolojisi Kabulünün Teknoloji Kabul Modeliyle İncelenmesi: Ampirik Bir Araştırma*. Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10(1), 119-145.

Crespo, M. Ve Gutiérrez, J. (2012), *Foundations And Trends İn Communications And Information Theory.* Boston: Now Publishers, Inc.

Çetinsöz, B. (2015). *Yerli Turistlerin E-Satın Alma Eğilimlerinin Teknoloji Kabul Modelinde Analizi.* Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 14(53), 242-258. https://doi.org/10.17755/esosder.09008.

Çöllü, E.F. ve Öztürk, Y.E (2006). *Örgütlerde İnançlar-Tutumlar Tutumların Ölçüm Yöntemleri Ve Uygulama Örnekleri Bu Yöntemlerin Değerlendirilmesi.* Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 9(1-2), 373-404.

Davis, F.D. (1985). *A Technology Acceptance Model For Empirically Testing New End-User Information Systems: theory and results:* Massachusetts Institute of Technology.

Hamutoğlu, N. B. (2018). *Bulut Bilişim Teknolojileri Kabul Modeli 3: Ölçek Uyarlama Çalışması.* Sakarya University Journal of Education, 8(2), 8-25.

İlgaz, S. ve Özdemir, E. (2024). *Bireylerin Kripto Para Kullanmaya Yönelik Niyetlerinin Teknoloji Kabul Modeli İle İncelenmesi ve Çoklu Grup Analizi*. Muhasebe ve Finansman Dergisi, (102), 79-108.

İşbulan, O. (2015). *Öğretmen Adaylarının Eğitim Amaçlı Facebook Kullanımlarının Teknoloji Kabul Modeline Göre İncelenmesi Ve Geliştirilmesi.* (Doctoral dissertation, Sakarya Universitesi).

Jones, A. ve Hubona, G.S. (2006). *The Mediation Of External Variables İn The Technology Acceptance Model.* Kanada: Information & Management.

Kim, S., & Garrison, G. (2009). *Investigating Mobile Wireless Technology Adoption: An Extension Of The Technology Acceptance Model*. Information Systems Frontiers, 11, 323-333.

Montaño, D.E., ve Kasprzyk, D., (2008). *STD/HIV Prevention Practices Among Primary Care Clinicians: Risk Assessment, Prevention Counseling, And Testing.* Sexually transmitted diseases, 35(2), 154-166.

Pelit, O. ve Bilen, B. (2024). *Turist Rehberlerinin Teknolojiye Bakış Açılarının İş Performansı Üzerine Etkisi: Teknoloji Kabul Modeli Kapsamında Bir Araştırma*. Turist Rehberliği Dergisi (TURED), 7(1), 1-25.

Schepers, J., & Wetzels, M. (2007). A meta-analysis of the technology acceptance model: Investigating subjective norm and moderation effects. *Information & management*, *44*(1), 90-103.

Taylor, S., ve Todd, P. (1995). *Assessing IT Usage: The Role Of Prior Experience.* MIS quarterly, 561-570.

Toraman, Y. (2022). *Dijital Türk Lirasının (DTL) Kullanım Kabulü: Teknoloji Kabul Modeli (TKM) ve Planlı Davranış Teorisi (PDT) Çerçevesinde İncelenmesi.* Sosyoekonomi, 30(54), 357-376.

Turan, B. (2011). *Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Teknoloji Kabul Modeli İle İncelenmesi Ve Sınıf Öğretmenleri Üzerinde Bir Uygulama.* Yüksek lisans tezi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilecik.

Üzümcü, Ö., Sıvacı, S., ve Hakkoymaz, S. (2024). *Teknoloji Kabul Modeli Kapsamında E-Öğrenme Platformlarının Kullanım Algısı Ölçeğinin Uyarlanması ve Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi.* Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 34(2), 633-645.

Venkatesh, V., & Davis, F. D. (1996). *A Model Of The Antecedents Of Perceived Ease Of Use: Development And Test.* Decision sciences, 27(3), 451-481.

Venkatesh, V., & Davis, F. D. (2000). *A Theoretical Extension Of The Technology Acceptance Model: Four Longitudinal Field Studies.* Management science, 46(2), 186-204.

Yılmaz, Ö. (2018). *Tüketicilerin Online Alışveriş Niyetlerinin Teknoloji Kabul Modeli Bağlamında İncelenmesi*. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 20(3), 331-346.

KAYNAKÇA

Abushanab, E., ve Pearson, J. M. (2007). Internet Banking in Jordan: The Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT) Perspective. *Journal of Systems and Information Technology*, 9(1), 78–97.

Adaryani, R. L., Palouj, M., Karbasioun, M., Asadi, A., Gholami, H., Kianirad, A., ve Joodi Damirchi, M. (2024). Antecedents of Blockchain Adoption in the Poultry Supply Chain: An Extended UTAUT Model. *Technological Forecasting and Social Change*, 202, 123309, 1-15.

Ajzen, I. (1991). The Theory of Planned Behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 179-211.

Akgül, Y., Yaman, B., Geçgil, G., ve Yavuz, G. (2019). Structural Equation Modeling Approaches to E-Service Adoption. *The Influencing Factors for Purchasing Intentions in Social Media by Utaut Perspective (*254-267). *Pennsylvania:IGI Global*.

Alawadhi, S., ve Morris, A. (2008). The use of The UTAUT Model in The Adoption of E-Government Services in Kuwait. *Proceedings of the Annual Hawaii International Conference on System Sciences*, 1-11.

Arefin, S., Hoque, R., Bhuiyan, Y. A., ve İslam, N. (2018). Impact of E-Recruiting System Implementation on HR Professionals' Attitude, Affective Commitment to Change and Turnover Intention: Applying the UTAUT Model. *Journal of School of Business*, *5*, 125-141.

Attuquayefio, S., ve Addo, H. (2015). Review of Studies With Utaut As Conceptual Framework. *European Scientific Journal*, 10(3), 249-258.

Ayaz, A., ve Yanartaş, M. (2020). An analysis on the unified theory of acceptance and use of technology theory (UTAUT): Acceptance of electronic document management system (EDMS). *Computers in Human Behavior Reports*, 2, 1-7.

Ayuning Budi, N. F., Adnan, H. R., Firmansyah, F., Hidayanto, A. N., Kurnia, S., ve Purwandari, B. (2021). Why do People Want to Use Location-Based Application for Emergency Situations? The Extension of UTAUT Perspectives. *Technology in Society*, 65, *101480*, 1-10.

Casey, T., ve Wilson-Evered, E. (2012). Predicting Uptake of Technology Innovations in Online Family Dispute Resolution Services: An Application and Extension of The UTAUT. *Computers in Human Behavior*, 28(6), 2034-2045.

Chang, A. (2012). UTAUT and UTAUT 2: A Review and Agenda for Future Research. *The Winners*, 13(2), 106-114.

Cheng, D., Liu, G., Qian, C., ve Song, Y. F. (2008). Customer Acceptance of Internet Banking: Integrating Trust and Quality With UTAUT Model. *International Conference on Service Operations and Logistics*, 1, 383-388.

Chiparausha, B., Onyancha, O. B., ve Ezema, I. J. (2024). Factors Influencing the Use of Social Media by Academic Librarians in Zimbabwe: a UTAUT Model Analysis. *Global Knowledge, Memory and Communication*, 73(1-2), 142-160.

Chiu, C. M., ve Wang, E. T. G. (2008). Understanding Web-Based Learning Continuance Intention: The Role of Subjective Task Value. *Information and Management*, 45(3), 194-201.

Chiu, Y. T. H., Fang, S. C., ve Tseng, C. C. (2010). Early Versus Potential Adopters: Exploring the Antecedents of Use Intention in the Context of Retail Service Innovations. *International Journal of Retail and Distribution Management*, 38(6), 443-459.

Compeau, D., Higgins, C. A., ve Huff, S. (1999). Social Cognitive Theory and Individual Reactions to Computing Technology: A Longitudinal Study. *MIS Quarterly: Management Information Systems*, 23(2), 145-158.

Davis, F. D. (1985). *A Technology Acceptance Model For Empirically Testing New End-User Information Systems: Theory And Results*. Doctoral Thesis. ABD: Wayne State University,

Davis, F. D. (1989). Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology. *MIS Quarterly: Management Information Systems*, *13*(3), 319-339.

Davis, F. D., Bagozzi, R. P., ve Warshaw, P. R.. (1989). User Acceptance of Computer Technology: A Comparison of Two Theoretical Models. *Management Science*, 35(8), 982-1003.

Davis, F. D., Bagozzi, R. P., ve Warshaw, P. R. (1992). Extrinsic and Intrinsic Motivation to Use Computers in the Workplace. *Journal of Applied Social Psychology*, 22(14), 1111-1132.

Deng, S., Liu, Y., ve Qi, Y. (2011). An Empirical Study on Determinants of Web Based Question-Answer Services Adoption. *Online Information Review*, 35(5), 789-798.

Diaz, M. C., ve Loraas, T. (2010). Learning New Uses of Technology While on an Audit Engagement: Contextualizing General Models to Advance Pragmatic Understanding. *International Journal of Accounting Information Systems*, 11(1), 61-77.

Donmez-Turan, A. (2020). Does Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT) Reduce Resistance and Anxiety of Individuals Towards a New System? *Kybernetes*, 49(5), 1381-1405.

El Archi, Y., ve Benbba, B. (2023). The Applications of Technology Acceptance Models in Tourism and Hospitality Research: A Systematic Literature Review. *Journal of Environmental Management and Tourism*, XIV(2(66)), 379-391.

Escobar-Rodriguez, T., ve Carvajal-Trujillo, E. (2014). Online Purchasing Tickets for Low Cost Carriers: An Application of The Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT) Model. *Tourism Management*, 43, 70-88.

Foxall, G. R., Oliveira-Castro, J. M., James, V. K., ve Schrezenmaier, T. C. (2006). Consumer Behavior Analysis: The Case of Brand Choice. *Revista Psicologia Organizações e Trabalho*, 6(1), 51-78.

Gharaibeh, M. K., Mohd, A. M. R., ve Gharaibh, N. K. (2018). Using The UTAUT2 Model to Determine Factors Affecting Adoption of Mobile Banking Services: A Qualitative Approach. *Mobile Technol*, 12(4), 123-134.

Giannakos, M. N., Pateli, A. G., ve Pappas, I. O. (2011). Identifying the Direct Effect of Experience and the Moderating Effect of Satisfaction in the Greek Online Market. *International Journal of E-Services and Mobile Applications*, 3(2), 39-58.

Gruzd, A., Staves, K., ve Wilk, A. (2012). Connected Scholars: Examining the Role of Social Media in Research Practices of Faculty Using the UTAUT Model. *Computers in Human Behavior*, 28(6), 2340-2350.

Gordon R, F., Jorge M, O. C., ve Rafael B, P. (2021). Consumer Behavior Analysis and The Marketing Firm: Measures of Performance. *Journal of Organizational Behavior Management*, 41(2), 97-123.

Gupta, B., Dasgupta, S., ve Gupta, A. (2008). Adoption of ICT in a Government Organization in a Developing Country: An Empirical Study. *Journal of Strategic Information Systems*, 17(2), 140-154.

Hardy, J., Veinot, T. C., Yan, X., Berrocal, V. J., Clarke, P., Goodspeed, R., Gomez-Lopez, I. N., Romero, D., ve Vydiswaran, V. G. V. (2018). User Acceptance of Location-Tracking Technologies in Health Research: Implications for Study Design and Data Quality. *Journal of Biomedical Informatics*, 79, 7-19.

Humaid, A. Bin, ve Sabri, Y. (2019). The Examination of Factors Influencing Saudi Small Businesses' Social Media Adoption, by Using UTAUT Model. *International Journal of Business Administration*, 10(2), 96.

Hung, Y.-H., Wang, Y., ve Chou, S.-C. (2007). User Acceptance of E-Government Services. *Pacific Asia Conference on Information Systems*, 97, 1-10.

Im, I., Hong, S., ve Kang, M. S. (2011). An International Comparison of Technology Adoption: Testing The UTAUT Model. *Information and Management*, 48(1), 1-8.

Ivanova, A., ve Kim, J. Y. (2022). Acceptance and Use of Mobile Banking in Central Asia: Evidence from Modified UTAUT Model. *Journal of Asian Finance*, 9(2), 217-0227.

Javed, S. (2017). Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT) Model - Mobile Banking. *Journal of Internet Banking ve Commerce*, 22(3), 1-21.

Jayawardhena, C. (2010). The Impact of Service Encounter Quality in Service Evaluation: Evidence From a Business-to-Business Context. *Journal of Business and Industrial Marketing*, 25(5), 338-348.

Keong, M. L., Ramayah, T., Kurnia, S., ve Chiun, L. M. (2012). Explaining Intention to Use an Enterprise Resource Planning (ERP) System: An Extension of the UTAUT Model. *Business Strategy Series*, 13(4), 173-180.

Kraguljac, V., Seočanac, M., Senić, V., ve Dimitrovski, D. (2022). Online Booking Accommodation in Rural Tourism: An UTAUT Perspective. *Ekonomika Poljoprivrede*, 69(4), 1061-1078.

Laumer, S., Eckhardt, A., ve Trunk, N. (2010). Do as Your Parents Say? - Analyzing IT Adoption Influencing Factors for Full and Under Age Applicants. *Information Systems Frontiers*, 12(2), 169-183.

Lescevica, M., Ginters, E., ve Mazza, R. (2013). Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT) for Market Analysis of FP7 CHOReOS Products. *Procedia Computer Science*, 26, 51-68.

Lin, P. C., Lu, H. K., ve Liu, S. C. (2013). Towards an Education Behavioral Intention Model For E-Learning Systems: An Extension of UTAUT. *Journal of Theoretical and Applied Information Technology*, 47(3), 1200-1207.

Lu, J., Yao, J. E., ve Yu, C. S. (2005). Personal Innovativeness, Social Influences and Adoption of Wireless Internet Services Via Mobile Technology. *Journal of Strategic Information Systems*, 14(3), 245-268.

Lwoga, E. T., ve Komba, M. (2015). Antecedents of Continued Usage Intentions of Web-Based Learning Management System in Tanzania. *Education and Training*, 57(7), 738-756.

Maher, P. (2009). The concept of acceptance. *Betting on Theories*, *December*, 130-1*61*.

Malik, M. (2021). A Review of Empirical Research on Internet ve Mobile Banking in Developing Countries Using UTAUT Model. *Journal of Internet Banking ve Commerce*, 25(2), 1-22.

Mardikyan, S., Beşiroğlu, B., ve Uzmaya, G. (2012). Behavioral Intention Towards the Use of 3G Technology. *Communications of the IBIMA*, 2012, 1-10.

Marikyan, D., ve Papagiannidis, S. (2023). Unified Theory of Acceptance and Use of Technology. *International Journal of Sociotechnology and Knowledge Development*, 12(3), 79-98.

Mishra, A., Shukla, A., Rana, N. P., Currie, W. L., ve Dwivedi, Y. K. (2023). Re-Examining Post-Acceptance Model of Information Systems Continuance: A Revised Theoretical Model Using MASEM Approach. *International Journal of Information Management*, 68, 102571, 1-13.

Momani, A. M., ve Hilles, S. M. . (2017). Technology Acceptance Theories: Review and Classification. *International Journal of Cyber Behaviour, Psychology and Learning*, 7(2), 1-14.

Moore, G. C., ve Benbasat, I. (1991). Development of an Instrument to Measure the Perceptions of Adopting an Information Technology Innovation. *Information Systems Research*, 2(3), 192-222.

Mujinga, M. (2022). Factors Influencing The Adoption of Online Banking in South Africa: An UTAUT Study. *Lecture Notes in Networks and Systems*, 283, 1128-1135.

Park, J., Yang, S., ve Lehto, X. (2007). Adoption of Mobile Technologies for Chinese Consumers. *Journal of Electronic Commerce Research*, 8(3), 196-206.

Puriwat, W., ve Tripopsakul, S. (2021). Explaining Social Media Adoption for a Business Purpose: An Application of the Utaut Model. *Sustainability*, 13(4), 1-13.

Purwanto, E., ve Loisa, J. (2020). The Intention and Use Behaviour of The Mobile Banking System in Indonesia: UTAUT Model. *Technology Reports of Kansai University*, 62(6), 2757-2767.

Rahi, S., Ghani, M. A., Alnaser, F. M. I., ve Ngah, A. H. (2018). Investigating The Role of Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT) in Internet Banking Adoption Context. *Management Science Letters*, 8(3), 173-186.

Riffai, M. M. M. A., Grant, K., ve Edgar, D. (2012). Big TAM in Oman: Exploring The Promise of On-Line Banking, Its Adoption by Customers and The Challenges of Banking in Oman. *International Journal of Information Management*, 32(3), 239-250.

Ronaghi, M. H., ve Forouharfar, A. (2020). A Contextualized Study of The Usage of The Internet of Things (IoTs) in Smart Farming in a Typical Middle Eastern Country Within The Context of Unified Theory of Acceptance and Use of Technology model (UTAUT). *Technology in Society*, 63, 1-10.

Sahut, J. M., ve Lissillour, R. (2023). The Adoption of Remote Work Platforms After the Covid-19 Lockdown: New Approach, New Evidence. *Journal of Business Research*, 154, 113345, 1-14.

San Martín, H., ve Herrero, Á. (2012). Influence of the User's Psychological Factors on the Online Purchase Intention in Rural Tourism: Integrating Innovativeness to the UTAUT Framework. *Tourism Management*, 33(2), 341-350.

Sapio, B., Turk, T., Cornacchia, M., Papa, F., Nicolò, E., ve Livi, S. (2010). Building Scenarios of Digital Television Adoption: A Pilot Study. *Technology Analysis and Strategic Management*, 22(1), 43-63.

Sarabadani, J., Jafarzadeh, H., ve ShamiZanjani, M. (2017). Towards Understanding The Determinants of Employees' E-Learning Adoption in Workplace: A Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT) View. *International Journal of Enterprise Information Systems*, 13(1), 38-49.

Savic, J., ve Pesterac, A. (2019). Antecedents of Mobile Banking: UTAUT Model. *The European Journal of Applied Economics*, 16(1), 20-29.

Schaupp, L. C., Carter, L., ve McBride, M. E. (2010). E-File Adoption: A Study of U.S. Taxpayers' Intentions. *Computers in Human Behavior*, 26(4), 636-644.

Schifter, D. E., ve Ajzen, I. (1985). Intention, Perceived Control and Weight Loss: An Application of The Theory of Planned Behavior. *Journal of Personality and Social Psychology*, 49(3), 843-851.

Schwarz, A., ve Chin, W. (2007). Looking Forward: Toward an Understanding of The Nature and Definition of IT Acceptance. *Journal of the Association for Information Systems*, 8(4), 230-243.

Shachak, A., Kuziemsky, C., ve Petersen, C. (2019). Beyond TAM and UTAUT: Future directions for HIT implementation research. *Journal of Biomedical Informatics*, 100, 103315, 1-5.

Shankar, V., Smith, A. K., ve Rangaswamy, A. (2003). Customer Satisfaction and Loyalty in Online and Offline Environments. *International Journal of Research in Marketing*, 20, 153-175.

Shiferaw, K. B., ve Mehari, E. A. (2019). Modeling Predictors of Acceptance and Use of Electronic Medical Record System in a Resource Limited Setting: Using Modified UTAUT Model. *Informatics in Medicine Unlocked*, 17, 1-9.

Shin, D. H. (2009). Towards an Understanding of the Consumer Acceptance of Mobile Wallet. *Computers in Human Behavior*, 25(6), 1343-1354.

Singh, M., ve Matsui, Y. (2017). How Long Tail and Trust Affect Online Shopping Behavior: An Extension to UTAUT2 Framework. *Pacific Asia Journal of the Association for Information Systems*, 9(4), 1-24.

Taylor, S., ve Todd, P. (1995). Decomposition and Crossover Effects in The Theory of Planned Behavior: A Study of Consumer Adoption Intentions. *International Journal of Research in Marketing*, 12(2), 137-155.

Thompson, R. L., Higgins, C. A., ve Howell, J. M. (1991). Personal Computing: Toward a Conceptual Model of Utilization. *MIS Quarterly: Management Information Systems*, 15(1), 125-142.

Venkatesh, V., Davis, F. D., ve Morris, M. G. (2007). Dead or Alive? The Development, Trajectory and Future of Technology Adoption Research. *Journal of the Association for Information Systems*, 8(4), 267-286.

Venkatesh, V., Morris, M. G., Davis, G. B., ve Davis, F. D. (2003). User Acceptance of Information Technology: Toward a Unified View. *Management Information Systems Research Center*, 27(3), 425-478.

Wang, H. Y., ve Wang, S. H. (2010). User Acceptance of Mobile Internet Based on The Unified Theory of Acceptance and Use of Technology: Investigating The Determinants and Gender Differences. *Social Behavior and Personality*, 38(3), 415-426.

Wang, J., Li, X., Wang, P., Liu, Q., Deng, Z., ve Wang, J. (2022). Research Trend of The Unified Theory of Acceptance and Use of Technology Theory: A Bibliometric Analysis. *Sustainability*, 14(1), 1-20.

Williams, M. D., Dwivedi, Y. K., Lal, B., ve Schwarz, A. (2009). Contemporary Trends and Issues in IT Adoption and Diffusion Research. *Journal of Information Technology*, 24(1), 1-10.

Williams, M. D., Rana, N. P., ve Dwivedi, Y. K. (2015). The unified theory of acceptance and use of technology (UTAUT): A literature review. *Journal of Enterprise Information Management*, 28(3), 443-448.

Williams, M. D., Rana, N. P., Dwivedi, Y. K., ve Lal, B. (2011). Is UTAUT Really Used or Just Cited for The Sake of it? A Systematic Review of Citations of UTAUT's Originating Article. *19th European Conference on Information Systems*, 231, 1-13.

Xu, H., ve Gupta, S. (2009). The Effects of Privacy Concerns and Personal Innovativeness on Potential and Experienced Customers Adoption of Location-Based Services. *Electronic Markets*, 19, 137-149.

Yu, C. S. (2012). Factors Affecting Individuals to Adopt Mobile Banking: Empirical Evidence From The UTAUT Model. *Journal of Electronic Commerce Research*, 13(2), 105-121.

Yun, H., Han, D., ve Lee, C. C. (2011). Extending UTAUT to Predict the Use of Location-Based Services. *International Conference on Information Systems*, 3, 2243-2251.

Zeebaree, M., Agoyi, M., ve Aqel, M. (2022). Sustainable Adoption of E-Government from the UTAUT Perspective. *Sustainability*, 14(9), 1-24.

Zhou, T. (2011). Understanding Mobile Internet Continuance Usage From The Perspectives of UTAUT and Flow. *Information Development*, 27(3), 207-218.

Zhou, T., Lu, Y., ve Wang, B. (2010). Integrating TTF and UTAUT to Explain Mobile Banking User Adoption. *Computers in Human Behavior*, 26(4), 760-767.

KAYNAKÇA

Abualbasal, W., Abu-Shanab, E., ve Al-Quraan, H. (2016). Dynamic Analysis of UTAUT: The Case of Microsoft Project Management Software. *International Journal of Web-Based Learning and Teaching Technologies*, 11(3), 40-54.

Akgül, Y., Öztürk, T., ve Varol, Z. (2019). Investigation of Internet Banking Users' Perceptions and Factors Affecting Internet Banking Benchmarks: Expanded With Unifield Theory of Acceptance and Use of Technology 2 (UTAUT2). *Structural Equation Modeling Approaches to E-Service Adoption* (64-82). Pennsylvania: IGI Global.

Alghatrifi, I., ve Khalid, H. (2019). A Systematic Review of UTAUT and UTAUT2 As a Baseline Framework of İnformation System Research in Adopting New Technology: A Case Study of IPV6 Adoption. İçinde. International Conference on Research and Innovation in Information Systems (1-6). Online: 25-26 October

Alqahtani, M., ve Braun, R. (2021). Reviewing İnfluence Of UTAUT2 Factors on Cyber Security Compliance: A literature Review. *IBIMA Business Review*, 2021(2021), 1-15.

Alshammari, S. H., ve Rosli, M. S. (2020). A Review of Technology Acceptance and Adoption Models and Theories. *Innovative Teaching and Learning Journal*, *4*(2), 12–22.

Andrew, J. V., Ambad, S. N. A., Abdullah, N. S. W., Nordin, S., ve Esther Tan, K. (2021). A Systematic Review of E-wallet Usage Intention: Integrating UTAUT2 with Perceived Security. *Jurnal Intelek*, 16(1), 124-133.

Baptista, G., ve Oliveira, T. (2015). Understanding Mobile Banking: The Unified Theory of Acceptance and Use of Technology Combined With Cultural Moderators. *Computers in Human Behavior*, 50, 418–430.

Belge, S., ve Mutlu, H. M. (2020). Tüketicilerin Giyilebilir Teknolojileri Benimsenmesine Yönelik Davranışsal Niyet ve Kullanımları Üzerine Bir Araştırma. *Uygulamalı Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 14-35.

Çakır, İ., ve Kazançoğlu, İ. (2020). Sanal Market Alışverişi Yapma Niyetinde Genişletilmiş Teknoloji Kabul Modeli Bileşenleri ile Risk Algılarının Etkisi The Effect of Risk Perceptions on the Intention to Online Grocery Shopping with Extended Technology Acceptance Model Components. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(2), 305-326.

Castanha, J., Pillai, S. K. B., ve Indrawati. (2020). What Influences Consumer Behavior 'Toward Information and Communication 'Technology Applications: A Systematic Literature Review of UTAUT2 Model. İçinde Tuba, M., Akashe, S., Joshi, A. (eds). ICT Systems and Sustainability. Advances in Intelligent Systems and Computing (317-327), Singapore: 15 December 2020

Chang, A. (2012). UTAUT and UTAUT 2: A Review and Agenda for Future Research. *The Winners*, 13(2), 106-114.

Chresentia, S., ve Suharto, Y. (2020). Assessing Consumer Adoption Model on E-Wallet: an Extended Utaut2 Approach. *International Journal of Economics, Business and Management Research*, 4(06), 232-244.

Chu, T. H., Chao, C. M., Liu, H. H., ve Chen, D. F. (2022). Developing an Extended Theory of UTAUT 2 Model to Explore Factors Influencing Taiwanese Consumer Adoption of Intelligent Elevators. *SAGE Open*, 12(4), 1-16.

Davis, F. D. (1989). Perceived Usefulness, Perceived Ease of Use, and User Acceptance of İnformation Technology. *MIS Quarterly: Management Information Systems*, 13(3), 319-339.

Dhiman, N., Arora, N., Dogra, N., ve Gupta, A. (2020). Consumer Adoption of Smartphone Fitness Apps: an Extended UTAUT2 Perspective. *Journal of Indian Business Research*, 12(3), 363-388.

Eneizan, B., Mohammed, A. G., Alnoor, A., Alabboodi, A. S., ve Enaizan, O. (2019). Customer Acceptance of Mobile Marketing in Jordan: An Extended UTAUT2 Model With Trust and Risk Factors. *International Journal of Engineering Business Management*, 11, 1-10.

Erdoğan, G. (2023). Determinants of Adoption of Mobile Games: Extending Utaut2 With Trust and Reward. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(45), 505-520.

Escobar-Rodríguez, T., ve Carvajal-Trujillo, E. (2014). Online Purchasing Tickets for Low Cost Carriers: An Application of the Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT) model. *Tourism Management*, 43, 70-88.

Gao, Y., Li, H., ve Luo, Y. (2015). An Empirical Study of Wearable Technology Acceptance in Healthcare. *Industrial Management and Data Systems*, 115(9), 170-–1723.

Gwee, M. Y. T., ve Chang, K. T. T. (2013). Developing e-loyalty amongst impulsive buyers via social influence on group buying websites. İçinde Pacific Asia Conference on Information Systems (1-11). June 2013

Gupta, S., Kiran, R., ve Sharma, R. K. (2022). Validating the Role of Digital Payment Mode As a New Driver of Online Shopping: A Modified UTAUT2 Model. *Journal of Public Affairs*, 22(2), 1-13

Hausman, A. (2000). A Multi-Method İnvestigation of Consumer Motivations in İmpulse Buying Behavior. *Journal of Consumer Marketing*, 17(5), 403-419.

Hew, J. J., Lee, V. H., Ooi, K. B., ve Wei, J. (2015). What Catalyses Mobile Apps Usage İntention: An Empirical Analysis. *Industrial Management and Data Systems*, 115(7), 1269-1291.

Hilal, A., ve Varela-Neira, C. (2022). Understanding Consumer Adoption of Mobile Banking: Extending the UTAUT2 Model with Proactive Personality. *Sustainability (Switzerland)*, 14(22), 1-23.

Hsiao, C. H., Chang, J. J., & Tang, K. Y. (2016). Exploring the Influential Factors in Continuance Usage of Mobile Social Apps: Satisfaction, Habit, and Customer Value Perspectives. Telematics and Informatics, 33(2), 342-355

Huang, T. (2023). Expanding the UTAUT2 Framework to Determine the Drivers of Mobile Shopping Behaviour Among Older Adults. *PLoS ONE*, 18(12 December), 1-29.

Khan, I. U., Hameed, Z., ve Khan, S. U. (2017). Understanding online banking adoption in a developing country: UTAUT2 with cultural moderators. *Journal of Global Information Management*, 25(1), 43-65.

Kułak, J. P., Trojanowski, M., ve Barmentloo, E. (2019). A Literature Review of the Partial Unified Theory of Acceptance and Use of Technology 2 (UTAUT2) Model. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, sectio H – Oeconomia*, 53(4), 101-113.

Lai, P. (2017). The Literature Review of Technology Adoption Models and Theories for the Novelty Technology. *Journal of Information Systems and Technology Management*, 14(1), 21-38.

Lee, S. W., Sung, H. J., ve Jeon, H.-M. (2019). Determinants of Continuous Intention on Food Delivery Apps: Extending UTAUT2 with Information Quality. *Sustainability*, 11(11), 1-15.

Lee, Y., Lim, W. L., ve Eng, H. S. (2024). A Systematic Review of UTAUT2 Constructs' Analysis Among MSMEs in Non-OECD Countries. *Journal of Science and Technology Policy Management*, 15(4), 765-793.

Limayem, M., Hirt, S. G., Cheung, C. M. K., ve Hirt, S. G. (2007). How Habit Limits the Predictive Power of Intention: The Case of Information Systems Continuance*, MIS Quarterly*. 31(4), 705-737.

Marikyan, D., ve Papagiannidis, S. (2023). The Unified Theory of Acceptance and Use of Technology. İçinde S. Papagiannidis (Ed.), *TheoryHub Book*, Newcastle: Creative Commons Attribution

Medeiros, M., Ozturk, A., Hancer, M., Weinland, J., ve Okumus, B. (2022). Understanding Travel Tracking Mobile Application Usage: An İntegration of Self Determination Theory and UTAUT2. *Tourism Management Perspectives*, 42(February), 100949.

Momani, A. M., ve Hilles, S. M. . (2017). Technology Acceptance Theories: Review and Classification. *International Journal of Cyber Behaviour, Psychology and Learning*, 7(2), 1-14.

Mustafa, S., Zhang, W., Anwar, S., Jamil, K., ve Rana, S. (2022). An integrated Model of UTAUT2 to Understand Consumers' 5G Technology Acceptance Using SEM-ANN Approach. *Scientific Reports*, 12(1), 1-19.

Narayan, J., ve Naidu, S. (2024). A new Contextual and Comprehensive Application of the UTAUT2 Model Post-COVID-19 Pandemic in Higher Education. *Higher Education Quarterly*, 78(1), 47-77.

Negm, E. M. (2023). Consumers' Acceptance İntentions Regarding E-payments: A Focus on the Extended Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT2). *Management ve Sustainability: An Arab Review*. Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print, 1-21.

Owusu Kwateng, K., Osei Atiemo, K. A., ve Appiah, C. (2019). Acceptance and Use of Mobile Banking: an Application of UTAUT2. *Journal of Enterprise Information Management*, 32(1), 118-151.

Rahman, F. B., Hanafiah, M. H. M., Zahari, M. S. M., ve Jipiu, L. B. (2021). Systematic Literature Review on The Evolution of Technology Acceptance and Usage Model used in Consumer Behavioural Study. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 11(13), 272-298.

Salovaara, A., ve Tamminen, S. (2009). Accept or Appropriate A Design-Oriented Critique on Technology Acceptance Models. İçinde H. Isomaki ve P. Saariluoma (Eds.) *Future Interaction Design II* (157-173). Springer: Berlin

Schretzlmaier, P., Hecker, A., ve Ammenwerth, E. (2022). Extension of the Unified Theory of Acceptance and Use of Technology 2 model for predicting mHealth acceptance using diabetes as an example: a cross-sectional validation study. *BMJ Health and Care Informatics*, 29(1), 1-10.

Shoheib, Z., ve Abu-Shanab, E. A. (2022). Adapting the UTAUT2 Model for Social Commerce Context. *International Journal of e-Business Research*, 18(1), 1-20.

Sebastián, M. G., Antonovica, A., ve Sarmiento Guede, J. R. (2023). What Are the Leading Factors for Using Spanish Peer-to-Peer mobile payment platform Bizum? The applied analysis of the UTAUT2 model. *Technological Forecasting and Social Change*, *187*(2023), 122235.

Singh, M., ve Matsui, Y. (2017). How Long Tail and Trust Affect Online Shopping Behavior: An Extension to UTAUT2 Framework. *Pacific Asia Journal of the Association for Information Systems*, 9(4), 1-24.

Stankevich, A. (2017). Explaining the Consumer Decision-Making Process: Critical Literature Review. *Journal of International Business Research and Marketing*, 2(6), 7-14.

Tak, P., ve Panwar, S. (2017). Using UTAUT 2 Model to Predict Mobile App Based Shopping: Evidences From India. *Journal of Indian Business Research*, 9(3), 248-264.

Tamilmani, K., Rana, N. P., ve Dwivedi, Y. K. (2017). A Systematic Review of Citations of UTAUT2 Article and Its Usage Trends. İçinde 16th Conference on e-Business, e-Services and e-Society (I3E) (38-49). Delhi: Nov 2017

Tamilmani, K., Rana, N. P., Wamba, S. F., ve Dwivedi, R. (2021). The Extended Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT2): A Systematic Literature Review and Theory Evaluation. *International Journal of Information Management*, 57(November 2020), 102269.

Taneja, B., ve Bharti, K. (2022). Mapping Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT) 2: a Taxonomical Study Using Bibliometric Visualisation. *Foresight*, 24(2), 210-247.

Taylor, S., ve Todd, P. A. (1995). Understanding Information Technology Usage : A Test of Competing Models. *Information Systems Research*, 6(2), 144-176.

Vahdat, A., Alizadeh, A., Quach, S., ve Hamelin, N. (2020). Would you like to shop via mobile app technology? The technology acceptance model, social factors and purchase intention. *Australasian Marketing Journal*, 29(2), 187-197.

Van Winkle, C. M., Bueddefeld, J. N. H., Halpenny, E. A., ve MacKay, K. J. (2019). The Unified Theory of Acceptance And Use of Technology 2: Understanding Mobile Device Use at Festivals. *Leisure Studies*, 38(5), 634-650.

Venkatesh, V., Morris, M. G., Davis, G. B., ve Davis, F. D. (2003). User Acceptance of Information Technology: Toward a Unified View. *Mıs Quarterly*, 27(3), 425-478.

Venkatesh, V., Thong, J. Y. L., ve Xu, X. (2012). Consumer Acceptance and Use of Information Technology: Extending the Unified Theory of Acceptance and Use of Technology. *MIS Quarter*, 36(1), 15-178.

Venkatesh, V., Thong, J. Y. L., ve Xu, X. (2016). Unified Theory of Acceptance and Use of Technology: A Synthesis and the Road Ahead. *Journal of the Association for Information Systems*, 17(5), 328-376.

Wang, J., Li, X., Wang, P., Liu, Q., Deng, Z., ve Wang, J. (2022). Research Trend of the Unified Theory of Acceptance and Use of Technology Theory: A Bibliometric Analysis. *Sustainability (Switzerland)*, 14(1). 1-20.

Yang, Y., ve Khalid N.A,. (2024). A Multi-Level Framework of Smart Transportation Adoption: A Systematic Literature Review of the Extended UTAUT2 Model using Weight Analysis. *Kurdish Studies*, 12(1), 3826-3844.

Zaid Kilani, A. A. H., Kakeesh, D. F., Al-Weshah, G. A., ve Al-Debei, M. M. (2023). Consumer Post-Adoption of E-wallet: An Extended UTAUT2 Perspective With Trust. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, *9*(3), 100113.

KAYNAKÇA

Alabay, M. N. (2007). Müşteri İlişkileri Yönetimi (MİY): Turizm Sektörü Üzerinde Bir Uygulama. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Bejou, D., Keiningham, T. L. ve Aksoy, L. (2006). *Customer Lifetime Value: Reshaping the Way We Manage to Maximize Profits*. USA: Best Business Books.

Berger, P. D. ve Nasr, N. I. (1998). Customer Lifetime Value: Marketing Models and Applications. *Journal of Interactive Marketing*, 12(1), 17-30.

Blattberg, R. (1998). Managing the Firm Using Lifetime-Customer-Value. *Chain Store Age*, 74(1), 46–49.

Blattberg, R. C. ve Deighton, J. (1996). Manage Marketing by the Customer Equity Test. *Harvard Business Review*, 74(4), 136-144.

Blattberg, R. C., Getz, G. ve Thomas, J. S. (2001). *Customer Equity: Building and Managing Relationships as Valuable Assets*. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Blattberg, R. C., Malthouse, E. C. ve Neslin, S. A. (2009). Customer Lifetime Value: Empirical Generalizations and Some Conceptual Questions. *Journal of Interactive Marketing*, 23(2), 157-168.

Çalhan, H., Çakıcı, A. C. ve Karamustafa, K. (2012). Müşteri Değeri, Müşteri Sermayesi ve Otel Performansı İlişkisi Üzerine Kavramsal Bir Değerlendirme. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 1(33), 87-120.

Dwyer, F. R. (1989). Customer Lifetime Valuation to Support Marketing Decision Making. *Journal of Direct Marketing*, 3(4), 8-15.

Dwyer, F. R. (1997). Customer Lifetime Valuation to Support Marketing Decision Making. *Journal of Direct Marketing*, 11(4), 6-13.

Ekergil, V. ve Ersoy, N. F. (2016). B2B/Endüstriyel Pazarlar için Anahtar Müşteri Yönetimine İlişkin Müşteri Yaşam Boyu Değerinin Hesaplanmasında Muhasebe ve Pazarlamanın Rolü. *Business and Economics Research Journal*, 7(4), 159-180.

Flint, D. J., Woodruff, R. B. ve Gardial, S. F. (1997). Customer Value Change in Industrial Marketing Relationships: A Call for New Strategies and Research. *Industrial Marketing Management*, 26(2), 163-175.

Gupta, S. ve Lehmann, D. R. (2003). *Customers as Assets*. *Journal of Interactive Marketing*, 17(1), 9-24.

Gupta, S., Hanssens, D., Hardie, B., Kahn, W., Kumar, V., Lin, N., Ravishanker, N. ve Sriram, S. (2006). Modeling Customer Lifetime Value. *Journal of Service Research*, 9(2), 139-155.

Hughes, A. (2005). *Strategic Database Marketing* (3. Baskı). New York, NY: McGraw-Hill.

Hwang, H., Jung, T. ve Suh, E. (2004). An LTV Model and Customer Segmentation Based on Customer Value: A Case Study on the Wireless Telecommunication Industry. *Expert Systems with Applications,* 26(2), 181-188.

Jackson, B. B. (1985). *Winning and Keeping Industrial Sustomers*. Lexington, MA: D. C. Heath and Company.

Jain, D. ve Singh, S. S. (2002). Customer Lifetime Value Research in Marketing: A Review and Future Directions. *Journal of Interactive Marketing*, 16(2), 34-46

Kabasakal ve Soyuer (2023). *Müşteri Yaşam Boyu Değeri ve Veri Madenciliği*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Keser, E. (2008). Müşteri Yaşam Boyu Değerinin Analizi: Erzurum'daki Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Üzerinde Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Kotler, P. (1974). Marketing During Periods of Shortage. *Journal of Marketing*, 38(3), 20–29.

Kumar, V., Petersen, J. A. ve Leone, R. P. (2007). How Valuable is Word of Mouth?. *Harvard Business Review*, 85(10), 139.

Kumar, V., Ramani, G. ve Bohling, T. (2004). Customer Lifetime Value Approaches and Best Practice Applications. *Journal of interactive Marketing*, 18(3), 60-72.

Kurtuldu, H. S. (2007). Değer Yaratma ve Müşteri Yaşam Boyu Değeri Oluşturma. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(1), 99-111.

Özmen, M. (2008). Müşteri Değeri Üzerine Bir Örnek Olay Uygulaması. Doktora tezi. Eskişehir: Eskişehir Anadolu Üniversitesi.

Payne, A. ve Frow, P. (2005). A Strategic Framework for Customer Relationship Management. *Journal of Marketing,* 69(4), 167-176.

Prathima, J., Vaishnavi, M., Perumalraja, R. ve Kamalesh, S. (2021). Finding the Most Profitable Customer Using CLV. *International Journal of Research in Engineering and Science (IJRES),* 9(7), 44-50.

Rappaport, A. (1986). *Creating Shareholder Value: The New Standard for Business Performance*. New York: Free Press.

Reinartz, W. J. ve Kumar, V. (2000). On the Profitability of Long-Life Customers in a Noncontractual Setting: An Empirical Investigation and Implications for Marketing. *Journal of Marketing*, 64(4), 17-35.

Rıdvanoğulları, Z. ve Şeker, Ş. E. (2022). Müşteri Yaşam Boyu Deneyimi (Customer Lifetime Value). *YBS Ansiklopedi*. 10(1), 21-28.

Rust, R. T., Lemon, K. N. ve Zeithaml, V. A. (2004). Return on Marketing: Using Customer Equity to Focus Marketing Strategy. *Journal of Marketing,* 68(1), 109-127.

Rust, R. T., Zeithaml, V. A. ve Lemon, K. N. (2000). *Driving Customer Equity: How Customer Lifetime Value is Reshaping Corporate Strategy*. New York: Free Press.

Schmittlein, D. C., Morrison, D. G. ve Colombo, R. (1987). Counting Your Customers: Who are They and What will They Do Next? *Management Science*, 33(1), 1-24.

Shoemaker, S. ve Lewis, R. C. (1999). Customer Loyalty: The Future of Hospitality Marketing. *Hospitality Management*, 18(4), 345-370.

Stahl, H. K., Matzler, K. ve Hinterhuber, H. H. (2003). Linking Customer Lifetime Value with Shareholder Value. *Industrial Marketing Management,* 32(4), 267–279.

Venkatesan, R. ve Kumar, V. (2004). A Customer Lifetime Value Framework for Customer Selection and Resource Allocation Strategy. *Journal of Marketing,* 68(4), 106-125.

Woodruff, R. B. (1997). Customer Value: The Next Source for Competitive Advantage. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 25(2), 139-153.

Yapraklı, T. Ş. ve Keser, E. (2008). Müşteri Yaşam Boyu Değerinin Analizi: Bir Saha Araştırması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(2), 483-503.

KAYNAKÇA

Albayrak, M. (2000). Anakara İlinde Gıda Maddeleri Paketleme ve Etiketleme Bilgileri Hakkında Tüketicilerin Bilinç Düzeyinin Ölçülmesi, Gıda Maddeleri Alım Yerleri ve Ambalaj Tercihleri Üzerine Bir Çalışma. Ankara: Burcu Ofset Matbaacılık.

Dedeoğlu, A. Ö. (2002). Tüketici Davranışları Alanında Kalitatif Araştırmaların Önemi Ve Multidisipliner Yaklaşımlar. Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 17(2), 75-92.

Erdem, S. (2018, Haziran 19). Tüketici davranışı nedir? Tüketici davranışının özellikleri nelerdir? Kasım 29, 2020 Branding Türkiye: https://www.brandingturkiye.com/tuketici-davranisi-nedir-tuketici-davranisininozellikleri-nelerdir

Hacıalioğlu, A., & Sağlam, M. (2021). COVID-19 Pandemi sürecinde tüketici davranişlari ve e-ticaretteki değişimler. Medya ve Kültürel Çalışmalar Dergisi, 3(1), 16-29.

Jisana, T. K. (2014). Consumer behaviour models: an overview. Sai Om Journal of Commerce & Management, 1(5), 34-43.

Kadıoğlu, Z. (2013). Kitle İletişim Araçlarının Şekillendirdiği Sosyal Kimlikler Ve Aidiyet Duygusu Ekseninde Tüketici Davranışları. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi| Istanbul University Faculty of Communication Journal, (45), 101-114.

Kaya, B. (2003). Bütünleşik Kurumsal İletişim. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Keskin, S., & Baş, M. (2015). Sosyal medyanin tüketici davranişlari üzerine etkisinin belirlenmesi. Gazi üniversitesi iktisadi ve idari bilimler fakültesi dergisi, 17(3), 51-69.

Kurtuldu, H. (2008). Mobilya seçiminde sosyal ve kültürel değerler ve bu değerlerin tüketime etkisi. Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, (1).

Mutlu, E. (1998). İletişim Sözlüğü. 3. Basım, Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Papatya, N. (2005). Tüketici Davranışları İle İlgili Motivasyon Modelleri: Bir Perakende İşletmesinde Temizlik Ve Kişisel Bakım Ürünlerine Bağlı Bir Araştırma. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10(1), 221-240.

Schiffman, L., O'Cass, A., Paladino, A., & Carlson, J. (2013). Consumer behaviour. Pearson Higher Education AU.

Solomon, M., Bamossy, G. Ve Askegaard S. (1999), Consumer Behavior: a European Perspective, London: Prentice Hall Inc.

Tarı, R., & Pehlivanoğlu, F. (2007). Kocaeli ilinde tüketici davranışlarının gelir-harcama grupları ilişkisi açısından analizi (Tüketim harcamaları profili). Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (13), 192-210.

Tekvar, S. O. (2016). Tüketici davranışlarının demografik özelliklere göre tanımlanması. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 5(6), 1601-1616.

Wells, W. D. ve Prensky, D. (1996). Consumer Behavior. Kanada: John Wiley & Sons, Inc.

Williams, R. (2005). Anahtar Sözcükler: Kültür ve Toplumun Sözvarlığı. Çev. S. Kılıç, İstanbul: İletişim Yayıncılık.

Yıldırım, A. Ve Şimşek H. (2000), Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, 2. baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık

Yıldız, A. (2020). Kriz dönemlerinde tüketici davranışlarının incelenmesi. Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi, 2(3), 377-390.

Kaynakça

Ali, H. M. (2007), Predictıng The Overall Perceived Value Of A Leisure Service, Master Thesis, University of Pretoria

Altunışık, Remzi, Şuayip Özdemir ve Ömer Torlak, (2006), Modern Pazarlama, Geliştirilmiş 4. Baskı, Değişim Yayınlar, İstanbul.

Assael, H. (2004). Consumer Behaviour-A StrategicApproach, Boston: H. MifflinCompany.

Bolton, Ruth N. ve James H. Drew, (1991) "A Multistage Model of Customers' Assessments of Service Quality and Value", Journal of Consumer Research, Vol.17, s.375-384.

Collıns-Cobuıld Englısh Dıctıonary, (2001), "Değer", Express Publishing, Üçüncü Baskı, Glasgow

Cop, R. ve Yüzüak, A. (2016). Değer temelli pazarlamada müşteri değerine, firma ve müşteri bakış açısından bolu ilinde bir uygulama. Gazi Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 18(1), 49-80.

Cronın, J. Joseph, Jr. ve Steven A. Taylor, (1992), "Measuring Service Quality: A Reexamination and Extension", Journal of Marketing, Vol.56, Haziran, s.55-68.

Dölarslan, E.Ş., Baş, A. ve Güçlü, P. (2018). "Just Do It!" Ne, Neden, Nasıl?: Marka Ve Ürün Faydasının İnsan İhtiyaçlarının Tatminindeki Rolü, Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi, Sayı: 21, s. 51-76.

Gale, B. T. & Swire, D.J. (2006). Value-based marketing & pricing. 1-28. http://ifcongress.cval.com/pdfs/VBMarketingAndPricing.pdf

Grewal, Dhruw ve M. Levy, (2010), Marketing, Second Edition, McGraw-HillIrwin, New York

Holbrook, M. B. (1996). Customer Value-A Frameworkfor Analysis and Research, Advances in Consumer Research, (23), 138-142.

İslamoğlu, A. H. (2006). Pazarlama Yönetimi, İstanbul: Beta Basım A.Ş.

Kırım, A. (2011), Strateji ve Bire-Bir Pazarlama: CRM, Sistem Yayıncılık, Yedinci Baskı, İstanbul

Koç, E. (2017). Temel tüketici davranışı ve pazarlama stratejileri. Seçkin Yayıncılık.

Koç, Erdoğan, (2008), Tüketici Davranışı ve Pazarlama Stratejileri*:* Global ve Yerel Yaklaşım, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Konuk, F.A. (2008), Pazarlamada Algılanan Değer Kavramı *ve* Ölçümü*.* Doktora Tezi, TC. Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

Kotler, P., (2000). Kotler ve Pazarlama, (Çev. A. Özyağcılar), İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Kotler, P. (2017), "Philip Kotler: some of my adventures in marketing", Journal of Historical Research in Marketing, 9(2), 203-208.

Kotler, P.ve Keller, K. (2006), *Marketing Management* (12th ed.), Pearson, Upper Saddle River, NJ

Lai, A. W. (1995). Consumer values, product benefits and customer value: a consumption behavior approach. ACR North American Advances. 22(1), 381-388.

Longman Busıness Englısh Dıctıonary, (2004), "Değer", Longman, Sekizinci Baskı, Essex, England

Marinov, M.A. (Ed.). (2019). Value in Marketing: Retrospective and Perspective Stance (1st ed.). Routledge.

Monroe, Kent B., (1990), Pricing: Making Profitable Decisions, McGraw-Hill, NewYork.

Nauman, Earl ve Kathleen Giel, (1995), Customer Satisfaction Measurement and Management Using The Voice of The Customer, Thomson Executive Pres, Ohio.

Oliver, R.L. (1999). Whence Consumer Loyalty? Journalof Marketing, 63(4), 33-44.

Onaran, B., Bulut, Z.A. ve Özmen, A. (2013). Müşteri Değerinin, Müşteri Tatmini, Marka Sadakati ve Müşteri İlişkileri Yönetimi Performansı Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma. Business and Economics Research Journal. 4(2), 37-53.

Özbek, V. (2016). Algılanan Risk ve Algılanan Değer Arasındaki İlişkide Algılanan Hizmet Kalitesinin Düzenleyici Etkisi. International Review of Economics and Management, 4(3), 62-83.

Parasuraman, A. (1997). Reflections on Gaining Competitive Advantage Through Customer Value,Journal of The Academy of Marketing Science, 25(2), 154-161.

Parasuraman, A., Valarie A. Zeithaml ve Leonard L. Berry, (1988),"SERVQUAL: A Multiple-Item Scale for Measuring Consumer Perceptions of Service Quality", Journal of Retailing, Vol.64, No.1, s.12-40.

Peter, J.P. & Olson, J.C. (2008). Consumer behavior and marketing strategy. McGraw-Hill.

Sarıyer, N. (2008). Gloval Ölçeği İle Belediye Hizmetlerinde Müşterinin Algıladığı Değerinin Belirlenmesi - Kayseri Büyükşehir Örneği. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *10*(3), 163-185.

Schiffman, L. ve Kanuk, L.L. (2000). Consumer Bahvior.(6. Baskı). New Jersey: Prentice Hall.

Sheth, J.N., Bruce I. Newman, & Barbara L. Gross (1991). Why we buy what we buy: A theory of consumption values. Journal of Business Research, *22*(2), 159-170.

Şengüder, T. (2001). An examination of personal and cultural values between Turkish and American consumers concerning cross-national customer satisfaction judgement [Unpublished doctoral dissertation]. Nova Southeastern University.

Şentürk, H., & Alp, S. (2023). Perakende Sektöründe Rfm Analizi İle Müşteri Segmentasyonu. İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi, 7(13), 1-10.

Tektaş, Ö.Ö. ve Kavak, B. (2010). Endüstriyel Ürünlerin Satın Alınması Sürecinde Tedarikçi İle Olan İlişki Kalitesinin Algılanan Değer Üzerindeki Etkisi: Beş Yıldızlı Otellerde Bir Araştırma, Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 21(1), 51-63.

Turan, A.H. ve . Çolakoğlu, B. E. (2009). , Yaşlı Tüketicilerde Algılanan Marka Değeri Ve Satın alma Niyeti, Afyon Kocatepe Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi (C.XI,SI, 2009).

Tutar, Ü., & Çamlıbel, F. (2022). Tüketici Tercihini Etkileyen Tüketici Değer Algısının Kavramsal Boyutları. Balıkesir Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 3(1), 47-58.

Uzunoğlu, E. (2007). Müşteri Odaklı Pazarlama Anlayışına Göre Değer Yaratma: Bir Model Olarak Değer İletim Sistemi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi, 2(1), 11-29.

Wiedmann, K.-P., Hennigs, N., & Siebels, A. (2007). Measuring consumers, luxury value perception: A cross-cultural framework. Academy of Marketing Science Review. *7*,1- 21.

Yapraklı, T.Ş. ve Keser, E. (2008). Müşteri Yaşam Boyu Değerinin Analizi: Bir Saha Araştırması, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,12(2), 483-501.

Yaşin, B. (2011). Tüketicilerin Alışveriş Stilleri ile Tüketim Değerleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma, İstanbul Üniversitesi Doktora Tezi, İstanbul.

Zeıthaml, Valarie A., (1988), "Consumer Perceptions of Price, Qualityand Value: AMeans-End Model andSynthesis of Evidence," Journal of Marketing, Vol.52, s.2-22.

KAYNAKÇA

Argan M. (2012) *Tüketici Karar ve Satın Alma Süreçleri. Tüketici Davranışları*. 1. Baskı, Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2604, Açıköğretim Fakültesi Yayını No:1572, Eskişehir

Assael, H. (1998). *Consumer Behavior and Marketing Action*. South-Western College Publishing.

Blackwell, R. D., Miniard, P. W., Engel, J. F. (2006). *Consumer Behavior.* Cengage Learning

Blythe, J. (2005). *Consumer Behavior*. Thomson Learning.

Clow, K. E., & Baack, D. (2012). *Integrated Advertising, Promotion, and Marketing Communications*. Pearson.

Dağ, K. (2020) *Tüketici Davranışları,* Nobel Yayıncılık.

Engel, J. F., Blackwell, R. D., & Miniard, P. W. (1995). *Consumer Behavior*. The Dryden Press.

Engel, J. F., Kollat, D. T., & Blackwell, R. D. (1968). *Consumer Behavior*. New York: Holt, Rinehart and Winston.

Evans, M.J., Moutinho, L., and van Raaij, W.F. (1996) Applied *Consumer Behaviour.* Addison-Wesley: Harlow, UK.

Foxall, G. R. (2005). *Understanding Consumer Choice*. Palgrave Macmillan.

Hawkins, D. I., Best, R. J., & Coney, K. A. (2004). *Consumer Behavior: Building Marketing Strategy*. McGraw-Hill.

Hawkins, D. I., Mothersbaugh, D. L. (2010). *Consumer Behavior: Building Marketing Strategy.* McGraw-Hill,

Hoffman, K. D., Beteson, J.E.G. (2008) *Service Marketing: Concepts, Strategies and Cases*. 4th Edition,Cengage Learning, USA.

Howard, J. A., Sheth, J. N. (1969). *The Theory of Buyer Behavior*. Wiley.

Hoyer, W. D., & MacInnis, D. J. (2010). *Consumer Behavior*. Cengage Learning.

Hoyer, W. D., MacInnis, D. J. (2009). *Consumer Behavior*. Cengage Learning.

İslamoğlu, A.H.,Altunışık, R. (2017) *Tüketici Davranışları,* Beta Yayınları

Katawetawaraks, C.,Wang, C.L. (2011) *Online Shopper Behaviour:Influences of Online Shoping Decisions.* Asian Journal of Business Research, 1(2), 66-74

Kotler, P., Armstrong, G. (2016). *Principles of Marketing*. Pearson.

Kotler, P., Keller, K. L. (2016). *Marketing Management*. Pearson.

Kotler, P.,Armstrong, G. (2010). *Principles of Marketing* (13th ed.). Prentice Hall.

Loudon, D. L., & Della Bitta, A. J. (1993). *Consumer Behavior: Concepts and Applications.* McGraw-Hill

Mowen, J. C., Minor, M. (1998). *Consumer Behavior*. Prentice Hall.

Mucuk, İ. (2017) *Pazarlama İlkeleri,* Türkmen Yayınları.

Neal, C., Quester, P., Hawkins, D. (2006). *Consumer Behaviour: Implications for Marketing Strategy*. McGraw-Hill.

Odabaşı, Y. (2019) *Tüketim Kültürü: Yetinen Toplumdan, Tüketen Topluma,* Aura Kitapları. İstanbul.

Odabaşı, Y. Barış, G. (2016) *Tüketici Davranışı,* MediaCat, İstanbul.

Okumuş, A. (2018) *Tüketici Davranışı: Teorik ve Uygulamalı Bir Yaklaşım*, Türkmen Kitabevi. İstanbul.

Peter, J. P., Olson, J. C. (2010). *Consumer Behavior & Marketing Strategy*. McGraw-Hill/Irwin.

Pride,W.M., Ferrell, O.C. (1997) *Marketing* 10th Edition, Houghton Mifflin Company, Boston.

Schiffman, L. G., Kanuk, L. L. (1994). *Consumer Behavior.* Prentice Hall,

Schmidt JB, Spreng RA. (1996) *A Proposed Model Of External Consumer Information Search*. Journal of the Academy of Marketing Science. 24(3):246-256.

Solomon M, Bamossy G, Askegaard S, Hogg MK. (2013) *Consumer Behaviour: A European Perspective.* 5th Edition, Pearson, Essex,

Solomon, M. R. (2017). *Consumer Behavior: Buying, Having, and Being*. Pearson Education,

Strong, E. K. (1925). "The Psychology of Selling." *Journal of Applied Psychology*, 9(1), 15-20.

Wright, P., & Lynch, J. G. (1995). "Communication Effects of Advertising Versus Direct Experience When Both Search and Experience Attributes Are Present." *Journal of Consumer Research*, 21(4), 708-718.

Kaynaklar

Aksakallı, G. (2022). Çocuklarda Dijital Mahremiyet Bilinci. https://www.guvenliweb.org.tr/blog-detay/cocuklarda-dijital-mahremiyet-bilinci (ET:18.07.2024).

Alyami, E. ve Spiteri, L. (2015). International University Students' Online Shopping Behaviour. World Journal of Social Sciences, 5(3):227-243.

Arts, J., Frambach, R.T. ve Bijmold, T.H. (2011). Generalization on Consumer Innovation Adoption: a Meta-Analysis on Drivers of Intension and Behavior. International Journal Research in Marketing. 28(2):134-144.

Avcı, Y. (2019). Kişisel Verilerin Korunması. T.C. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Özel Hukuk Bilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Ayaz, U. (2020). Finansal Risk ve Yönetimi. https://bizdevallstars.com/finansal-risk-ve-yonetimi/ (ET:21.07.2024).

Bauer, R. A. (1960). Consumer Behavior as Risk Taking, Proceedings American Marketing Association, Risk Taking and Information Handling in Consumer Behavior, (Editör: Donald F. Cox) Harvard University, Boston.

Bekçi, İ., Ömürbek, V. ve Tekşen, Ö., (2007). Muhasebe Meslek Mensuplarında Araştırma, Süleyman Demirel Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 12, S.1, 2007, s.145-161

Bridges, E. ve Florsheim, R (2008). Hedonic and utilitarian shopping goals: online experience, Journal of Business Research, 61(4):309–314.

Cavide, U. (1998). Performans Değerlendirme, İçinde İnsan Kaynakları Yönetimi, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi, Yayın No:276, s.205-228, İstanbul.

Chen, Y.H., Hsu, I.C., ve Lin, C.C. (2010). Website features that increase consumer purchase Intent: A common analysis, Journal of Business Research, 63(9-10):1007–1014.

Costana, R., Sujan, M., Kacker, M., ve Sujan, H. (2008). Managing consumer uncertanity in the adoption of new producs: Temporal distance and mental stimulation. Journal of Marketing Research. 45:320-336.

Cox, D.F. and Rich, S. U. (1964). Perceived Risk and Consumer Decision-Making: The Case of Telephone Shopping, Journal of Marketing Research. 1(4):32-39.

Çadırcı, T.O. ve Güngör, A.S. (2018). Çevrimiçi Satın Almalarda Tüketicinin Risk Algısı: İki Boyutlu Ürün Görüntüleme ve Artırılmış Gerçeklik (Üç Boyutlu Ürün Görüntüleme) Uygulamalarına İlişkin Bir Karşılaştırma. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* (KOSBED), 36:53-76.

Çetinkaya, Ç. N. (2022). Çevrimiçi Alışveriş Sitelerine Yapılan Online Şikayetlerin İçerik Analizi ile İncelenmesi, İşletme Araştırmaları Dergisi, 14 (4):3293-3305.

Erdoğan, T., Ünsar, Y. S., ve Süt, D. (2009). Stresin Çalışanlar Üzerindeki Etkileri: Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(2): 447-461.

Eren, E. (2004). Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi. (8. Baskı). Beta Yayıncılık: İstanbul.

Ergün, E. ve Taşgit, Y. E. (2011). Örgütsel sosyalleşme taktiklerinin sosyalleşme çıktıları üzerindeki etkisine yönelik bir araştırma. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 31, 97-112.

Featherman, M. S. and Pavlou, P. A. (2003). Predicting E-Services Adoption: A Perceived Risk Facets Perspective, International Journal of Human-Computer Studies, Vol. 59, pp. 451-474.

Florea, D. L. (2014). The formation of consumer's perceived risk and risk aversion in the context of innovation adoption: A qualitative research, Network Intelligence Studies, 2(4):223-233.

Forsythe, S., Liu, C., Shannon, D., ve Gardner, L.C. (2006). Developing a scale: Measuring the perceived benefits and risks of online shopping. Interactive magazine marketing, 20(2):55-75.

Gao, J. (2011). A model of organizational socialization and turnover intention. International Journal of E-Business Development (IJED), 1(1), 22-25.

Gu, Q, Schweisfurth, M., ve Day, C. (2010). Learning and growing in a foreign context: international students' intercultural experiences, Compare, 40(1):7-23.

Cheung, C.M.K., ve Lee, M.K.O. (2010). A theoretical model of intentional social action in the online environmentsocial networks, Decision Support Systems, 49(1):24–30.

Hairong, L., Daugherty, T., ve Biocca, F. (2003). The role of virtual experience in consumer learning. Journal of consumer psychology, 13(4): 395-407.

Hankin, B., Lakdawalla Z. , Carter L., Abela J. ve Adams P. (2007). Are Neuroticism, 2007, Cognitive Vulnerabilities And Self Esteem Overlapping Or Distinct Risks For Depression? Evidence From Exploratory And Confirmatory Factor Analyses, Journal of Social and Clinical Psychology, 26(1):26–63.

Hoy, W. K., ve Woolfolk, A. E. (1990). Socialization of student teachers. American Educational Research Journal, 27(2), 279-300.

Kahttab, S.A., Al-Manasra, E.A., Zaid, M.K.S.A., ve Qutaishat, F.T. (2012). Individualistic, collectivist and gender differences in online buying intentions in Jordan', International Business Survey, 5(8):85-93.

Kehoe, M. (2002). The Role Of Perceived Risk And Consumer Trust In Relation To Online Shopping And Security, Phd Dissertation, UMI.

Kim, J.U., Kim, W.J., ve Park, S.C. (2010). Consumers' Motivation Factors for Purchasing in Web Ads and Online Shopping, Human Computers Behavior, 26(5):1208–1222.

Kotler, P. (2000). Pazarlama yönetimi, (N. Muallimoğlu çev.). İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım.

Küzeci, E. (2011). Kişisel verilerin korunması. Aylık Bilişim Kültürü Dergisi, Ocak Sayısı, S:143-148.

Liljander, V., Pia, P., Allard, ve van R. (2009). Modelling consumer responses to an apparel store brand: Store image as a risk reducer. Journal of Retailing and Consumer Services, 16(4): 281-290.

Lim, N. (2003). Consumers' Perceived Risk: Sources Versus Consequences, Electronic Commerce Research and Applications, 2 (1):216-228.

Ozok, A.A. ve Komlodi, A. (2009). Better in 3D? An empirical investigation of user satisfaction and preferences concerning two-dimensional and three-dimensional product representations in business-to-consumer e-commerce. International Journal of Human–Computer Interaction, 25(4): 243-281.

ÖA (2024). Bireysel ve Sosyal Risk Analizi. http://www.onderakademi.com/bireysel-ve-sosyal-risk-analizi/ (ET:22.07.2024).

Özgün, A. (2015). Duygusal emek davranışının iş stresi üzerindeki etkisi: Eğitim sektöründe bir uygulama. T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir.

Rogers, E. (2003). Diffusion in innovation. Fifty edition. New York, Free Edition.

Roselius, T. (1971). Consumer Rankings of Risk Reduction Methods, Journal of Marketing, 35(1):56-61.

Soysal, Y. (2009). Farklı Sektörlerde Çalışan İş görenlerde Örgütsel Stres Kaynakları: Kahramanmaraş ve Gaziantep'te Bir Araştırma. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 14(2), 333-359.

Sweeney, J., Soutar, ., Geoffrey, N. J., Lester, W., (1999). The Role Of Perceived Risk In The Quality-Value Relationship: A Study in A Retail Environment" Journal Of Retailing, 75(1):77-105.

Taşkıran, R. (2023). Performans Testi Prensipleri (ISTQB — Performance Tester Hazırlık-1). https://medium.com/@ridvann.taskiran/performans-testi-prensipleri-istqb-performance-tester-haz%C4%B1rl%C4%B1k-1-25a0c5bf7ea2 (ET:16.06.2023.

TDK, (2021). *Türk Dil Kurumu Sözlüğü.* Ankara

Vincent-Wayne, M. (1999). Consumer perceived risk: conceptualisations and models. *European Journal of marketing,* 33(1-2): 163-195.

Wiseback, (2022). E-ticarette kusursuz müşteri deneyimi için: Teknolojik Kabul Modeli. https://www.wiseback.com/tr/e-ticaret-teknolojik-kabul-modeli/ (ET:"6.07.2024).

Yılmaz, A., ve Ekici, S. (2006), Örgütsel Yaşamda Kamu Çalışanlarının Örgütsel Stres Kaynakları Üzerine Bir Araştırma. Süleyman Demirel Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 11(1):31-58.

Yılmaz, A., ve Ekici, S., (2003). Örgütsel Yaşamda Stresin Kamu Çalışanlarının Performansına Etkileri Üzerine Bir Araştırma. *Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F. Yönetim ve Ekonomi Dergisi,* 10(2):1-19.

KAYNAKÇA

Abid, A., Harrigan, P., Wang, S., Roy, S. K., & Harper, T. (2023). Social Media in Politics: How to Drive Engagement and Strengthen Relationships. *Journal of Marketing Management*, 39(3-4), 298-337.

Aghakhani, N., Oh, O., Gregg, D.G. ve Karimi, J. (2021). Online Review Consistency Matters: An Elaboration Likelihood Model Perspective. *Information Systems Frontiers*, 23, 1287-1301.

Akdağ, E., Dağ, Ö., Ergin Acar, S. ve Bir, A.A. (2022). Dikkat Ekonomisi Çağında Zihinsel Kısayolların Reklama Dikkat Açısından Sunduğu Araştırma Fırsatları. İçinde E. Yüksel, A.F. Paksoy, C.C. Cingi ve S. Süllü Durul (Editörler), *İletişim Bilimlerinde Güncel Araştırmalar – 2 (Kovid-19, Sosyal Medya, Gazetecilik, Reklamcılık, Gündem Belirleme)* (s. 43 – 68). Literatürk Academia: Konya.

Aljanabi, A. R. A., & AL-Hadban, W. K. M. (2023). The Impact of Information Factors on Green Consumer Behaviour: The Moderating Role of Information Overload. *Information Development*, 02666669231207590.

Avcı, K., & Avşar, Z. (2016). Dijital Sağlık Oyunları. *TRT Akademi*, *1*(2), 472-486.

Ayaz, Y. Y. (2022). Çift Süreçli Modellerin Reklamcılık Alanındaki Yeri. İçinde A. C. Ilgaz Büyükbaykal (Editör), *İletişim ve Medya Alanında Uluslararası Araştırmalar VIII* (s. 153 – 157). İstanbul: Eğitim Yayınevi

Azemi, Y., Ozuem, W., Wiid, R., ve Hobson, A. (2022). Luxury Fashion Brand Customers' Perceptions of Mobile Marketing: Evidence of Multiple Communications and Marketing Channels. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 66, 102944.

Bhattacherjee, A., ve Sanford, C. (2006). Influence Processes for Information Technology Acceptance: An Elaboration Likelihood Model. *MIS Quarterly*, 805-825.

Bıcal, A., ve Yılmaz, R.A. (2017). Ayrıntılandırma Olasılığı Modeli Çerçevesinde Kamu Spotlarının İncelenmesi: Portakal ve Fındık Tüketimine Yönelik Örnekler. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (İNİF E-Dergi)*, 2(2), 38-54.

Bitner, M. J., ve Obermiller, C. (1985). The Elaboration Likelihood Model: Limitations and Extensions in Marketing. *Advances in Consumer Research*, 12(1), 420-425.

Browning, N., Gogo, O., ve Kimmel, M. (2018). Comprehending CSR Messages: Applying the Elaboration Likelihood Model. *Corporate Communications: An International Journal*, 23(1), 17-34.

Cacioppo, J.T., ve Petty, R.E. (1986). The Elaboration Likelihood Model of Persuasion. *Advances in Experimental Social Psychology*, 19, 123-205, Academic Press: Elsevier.

Chaiken, S., Liberman, A., ve Eagly, A. H. (1989). Heuristic and Systematic Information Processing Within and Beyond the Persuasion Context. İçinde J.S. Uleman ve J.A. Bargh (Editör), *Unintended Thought* (s. 212 – 252). New York: Guliford Press.

Chang, H. H., Lu, Y. Y., & Lin, S. C. (2020). An elaboration likelihood model of consumer respond action to facebook second-hand marketplace: Impulsiveness as a moderator. *Information & Management*, 57(2), 103171.

Chen, Q., Yin, C., ve Gong, Y. (2023). Would an AI Chatbot Persuade You: An Empirical Answer from the Elaboration Likelihood Model. *Information Technology & People*.

Cheung, C. M. Y., Sia, C. L., ve Kuan, K. K. (2012). Is This Review Believable? A Study of Factors Affecting the Credibility of Online Consumer Reviews from an ELM Perspective. *Journal of the Association for Information Systems*, 13(8), 618-635.

Chiu, Y. P. (2022). An Elaboration Likelihood Model of Facebook Advertising Effectiveness: Self-Monitoring as a Moderator. *Journal of Electronic Commerce Research*, 23(1), 33-44.

Cook, A. J., Moore, K., ve Steel, G. D. (2004). The Taking of a Position: A Reinterpretation of the Elaboration Likelihood Model. *Journal for the Theory of Social Behaviour*, 34(4), 315-331.

Coombs, W. T., ve Cutbirth, C. W. (1998). Mediated Political Communication, the Internet, And the New Knowledge Elites: Prospects and Portents. *Telematics and Informatics*, 15(3), 203-217.

Çiftçi, D. (2018). Communication, Persuasion and Cognition: The Review on Application of the ELM-Model in Political Communication of North Cyprus. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (29. Özel Sayısı), 133-142.

Dockter, C. E., Lee, S., Boman, C. D., Hinnant, A., ve Cameron, G. T. (2021). The Impact of Retransmission and Modality on Communicating Health Research Findings via Social Media. *Health Communication*, 36(10), 1231-1241.

Dong, Z. (2015). How to Persuade Adolescents to Use Nutrition Labels: Effects of Health Consciousness, Argument Quality, and Source Credibility. *Asian Journal of Communication*, 25(1), 84-101.

Dudley, M. Z., Squires, G. K., Petroske, T. M., Dawson, S., ve Brewer, J. (2023). The Use of Narrative in Science and Health Communication: A Scoping Review. *Patient Education and Counseling*, 112, 107752.

Durmaz, G., Suher, H. K., ve Bir, Ç. S. (2016). Basılı Reklamlarda Detaylandırma Olasılık Modeli: Özel ve Genel İlgi Alanlarına Uygun Dergilerde Yer Alan Reklamlara Yönelik Bir İçerik Analizi. *Journal of Yaşar University/Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 11(41), 45-55.

Durmuşahmet, A. (2021). Büyük Veri Reklamlarında İkna Sürecinin Çift Süreç Teorileri Bağlamında İncelenmesi. *Uluslararası Medya ve İletişim Araştırmaları Hakemli Dergisi*, 4(1), 96-116.

Eckert, J. A., ve Goldsby, T. J. (1997). Using the Elaboration Likelihood Model to Guide Customer Service-Based Segmentation. *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*, 27(9/10), 600-615.

Eken, İ. (2014). Kadın ve Erkek Dergilerinde Eğlence İçerikli Reklamların ELM'ye Göre İçerik Analizi. *Intermedia International E-journal*, 1(1), 22-45.

El Hedhli, E.K., ve Zourrig, H. (2023). Dual Routes or a One-Way to Persuasion? The Elaboration Likelihood Model versus The Unimodel. *Journal of Marketing Communications*, 29(5), 433-454.

Farivar, S., Wang, F., ve Yuan, Y. (2023). Influencer Marketing: A Perspective of the Elaboration Likelihood Model of Persuasion. *Journal of Electronic Commerce Research*, 24(2), 127-145.

Flynn, B. S., Worden, J. K., Bunn, J. Y., Connolly, S. W., ve Dorwaldt, A. L. (2011). Evaluation of Smoking Prevention Television Messages based on the Elaboration Likelihood Model. *Health Education Research*, 26(6), 976-987.

Garnett, B. R., Buelow, R., Franko, D. L., Becker, C., Rodgers, R. F., ve Austin, S. B. (2014). The Importance of Campaign Saliency as a Predictor of Attitude and Behavior Change: A Pilot Evaluation of Social Marketing Campaign Fat Talk Free Week. *Health Communication*, 29(10), 984-995.

Grimmer, M., ve Woolley, M. (2014). Green Marketing Messages and Consumers' Purchase Intentions: Promoting Personal versus Environmental Benefits. *Journal of Marketing Communications*, 20(4), 231-250.

Gu, J., Xu, Y. C., Xu, H., Zhang, C., ve Ling, H. (2017). Privacy Concerns for Mobile App Download: An Elaboration Likelihood Model Perspective. *Decision Support Systems*, 94, 19-28.

Hardy, A., Vorobjovas-Pinta, O., ve Eccleston, R. (2018). Enhancing Knowledge Transfer in Tourism: An Elaboration Likelihood Model Approach. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 37, 33-41.

Hasan, S., ve Rachim, W. N. (2024). The Effectiveness of Experiential Marketing Event" HermesFit Indonesia 2023" on Purchase Intention of Hermes Products. *Daengku: Journal of Humanities and Social Sciences Innovation*, 4(2), 314-321.

Hovland, C.I., Janıs, I.L., ve Kelly, H.H. (1953). *Communication and Persuasion*. New Haven: Yale University Press,.

Hu, X., Bao, J., ve Ma, T. (2021). Analysis of Shared Parking Demander' Choice Behavior based on Elaboration Likelihood Model. *Transportation Research Interdisciplinary Perspectives*, 9, 100311.

Jayawardena, N. S. (2021). The E-Learning Persuasion through Gamification: An Elaboration Likelihood Model Perspective. *Young Consumers*, 22(3), 480-502.

Karoline, R., Sunarto, S., Jamalullai, J., ve Ariani, N. (2023). Elaboration Likelihood Model (ELM) as Interpersonal Communication in Persuading Consumers in the Era of Disruption. *International Journal of Environmental, Sustainability, and Social Science*, 4(4), 1048-1054.

Kemp, D., Mackert, M., Li, S., Table, B., Yang, J., Kirtz, S., ve Hughes Wagner, J. (2024). Talking about Prescription Opioid Misuse: The Effect of Family Communication Patterns and Messages Advocating Direct and Indirect Communication. *Health Communication*, 39(1), 83-95.

Kerr, G., Schultz, D. E., Kitchen, P. J., Mulhern, F. J., ve Beede, P. (2015). Does Traditional Advertising Theory Apply to the Digital World?: A Replication Analysis Questions the Relevance of The Elaboration Likelihood Model. *Journal of Advertising Research*, 55(4), 390-400.

Khan, W. A., Bukhari, S. F., ve Nasir, T. (2024). Contentious Politics and Digital Media: Analyzing Effects of Pro-Pti Facebook Contents on Psychological Wellbeing of Users. *Annals of Human and Social Sciences*, 5(2), 316-327.

Kıymalıoğlu, A. (2014). Ayrıntılandırma Olasılığı Modeli ve Uygulama Alanları. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 29(2), 167-203.

Kim, Y. (2003). Conceptualizing Health Campaign Strategies Through the Level of Involvement. *Corporate Communications: An International Journal*, 8(4), 255-267.

Kim, S. C., Vraga, E. K., ve Cook, J. (2021). An Eye Tracking Approach to Understanding Misinformation and Correction Strategies on Social Media: The Mediating Role of Attention and Credibility to Reduce HPV Vaccine Misperceptions. *Health Communication*, 36(13), 1687-1696.

Kirkpatrick, C. E., ve Lawrie, L. L. (2023). Can Videos on TikTok Improve PAP SMEAR Attitudes and Intentions? Effects of Source and Autonomy Support in Short-Form Health Videos. *Health Communication*, 1-13.

Kitchen, J., Kerr, P., Schultz, G., E., McColl, R., D., ve Pals, H. (2014). The Elaboration Likelihood Model: Review, Critique and Research Agenda. *European Journal of marketing*, 48(11/12), 2033-2050.

Kruglanski, A. W., ve Thompson, E. P. (1999). The Illusory Second Mode or, the Cue is the Message. *Psychological Inquiry*, 10(2), 182-193.

Kubat, U. ve Aksoy, Ş. (2014). İknanın Detaylandırma Olasılığı Modeli. İçinde M.İ. Yağcı ve S. Çabuk (Editörler), *Pazarlama Teorileri* (s. 499 – 528). İstanbul: Mediacat.

Kumar, S., ve Khanna, S. (2022). The Relevance of the Elaboration Likelihood Model (ELM) in the Consumer Buying Process in the Context of Persuasive Advertising. *Media Literacy and Academic Research*, 5(2), 238-258.

Kumar, S., Prakash, G., Gupta, B., ve Cappiello, G. (2023). How e-WOM Influences Consumers' Purchase Intention Towards Private Label Brands on E-Commerce Platforms: Investigation through IAM (Information Adoption Model) and ELM (Elaboration Likelihood Model) Models. *Technological Forecasting and Social Change*, 187, 122199.

Kumagai, K., ve Nagasawa, S. Y. (2020). Launch of Sustainable Plastic Apparel: Effects of Brand Luxury and Experience on Consumer Behaviour. *Sustainability*, 12(18), 7662.

Lam, C., Huang, Z., ve Shen, L. (2022). Infographics and the Elaboration Likelihood Model (ELM): Differences between Visual and Textual Health Messages. *Journal of Health Communication*, 27(10), 737-745.

Lazard, A., ve Atkinson, L. (2015). Putting Environmental Infographics Center Stage: The Role of Visuals at the Elaboration Likelihood Model's Critical Point of Persuasion. *Science Communication*, 37(1), 6-33.

Lee, Y. (2011). Understanding Anti-Plagiarism Software Adoption: An Extended Protection Motivation Theory Perspective. *Decision Support Systems*, 50(2), 361-369.

Lee, W. K. (2012). An Elaboration Likelihood Model Based Longitudinal Analysis of Attitude Change During the Process of IT Acceptance via Education Program. *Behaviour & Information Technology*, 31(12), 1161-1171.

Li, C. Y. (2013). Persuasive Messages on Information System Acceptance: A Theoretical Extension of Elaboration Likelihood Model and Social Influence Theory. *Computers in Human Behavior*, 29(1), 264-275.

Li, Y., Wang, X., ve Van Slyke, C. (2023). Determinants of Online Professor Reviews: An Elaboration Likelihood Model Perspective. *Internet Research*, 33(6), 2086-2108.

Li, Q., Park, J., ve Kim, J. (2024). Impact of Information Consistency In Online Reviews on Consumer Behavior in the E-Commerce Industry: A Text Mining Approach. *Data Technologies and Applications*, 58(1), 132-149.

Liao, L., ve Huang, T. (2021). The Effect of Different Social Media Marketing Channels and Events on Movie Box Office: An Elaboration Likelihood Model Perspective. *Information & Management*, 58(7), 103481.

Liu, P., Segovia, M., Tse, E. C. Y., ve Nayga, R. M. (2022). Become an Environmentally Responsible Customer by Choosing Low-Carbon Footprint Products at Restaurants: Integrating the Elaboration Likelihood Model (ELM) and the Theory of Planned Behavior (TPB). *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 52, 346-355.

Lowry, P. B., Moody, G., Vance, A., Jensen, M., Jenkins, J., ve Wells, T. (2012). Using an Elaboration Likelihood Approach to Better Understand the Persuasiveness of Website Privacy Assurance Cues for Online Consumers. *Journal of the American Society for Information Science and technology*, 63(4), 755-776.

Moola, S. (2022). Health Communication and Socio-Cultural Behavioural Change in Respect to COVID-19 in South Africa. İçinde Dralega, C.A. ve Napakol, A. (Editörler), *COVID-19 and the Media in Sub-Saharan Africa: Media Viability, Framing and Health Communication* (s. 163-178). Emerald Publishing Limited.

Morris, J. D. (2019). Theories of Emotion: Appeal, Engagement, and Empowerment in Marketing Communications. İçinde S. Rodgers ve E. Thorson (Editörler), *Advertising Theory* (s. 89-108). New York: Routledge.

Mousavizadeh, M., Koohikamali, M., ve Salehan, M. (2015). The Effect of Central and Peripheral Cues on Online Review Helpfulness: A Comparison Between Functional and Expressive Products. *Thirty Sixth International Conference on Information Systems, Fort Worth 2015*, Texas: USA.

Peng, Y., Lu, Y., ve Shen, C. (2023). An Agenda for Studying Credibility Perceptions of Visual Misinformation. *Political Communication*, 40(2), 225-237.

Petty, R. E., ve Brinol, P. (2008). Persuasion: From Single to Multiple to Metacognitive Processes. *Perspectives on Psychological Science*, 3(2), 137-147.

Petty, R.E. ve Briñol, P. (2012). The Elaboration Likelihood Model. İçinde P. A. M. Van Lange, A. W. Kruglanski ve E. T. Higgins (Editörler), *Handbook of Theories of Social Psychology* (s. 224-245). Sage: London.

Petty, R.E., Unnova, R.H. ve Strathman, A.J. (1991). Theories of attitude change. İçinde T.S. Robertson, ve H. Kassarjian (Editörler), *Handbook of Consumer Behavior* (s. 241-280), Prentice-Hall, Englewood Cliffs, NJ.

Petty, R. E., Cacioppo, J. T. (1981). *Attitudes and Persuasion: Classic and Contemporary Approaches*. Wm. C. Brown, Dubuque, IA.

Petty, R. E., Cacioppo, J. T. (1996). *Attitudes and Persuasion: Classic and Contemporary Approaches*. Westview Press, Colorado.

Petty, R. E., ve Cacioppo, J. T. (1986). Message Elaboration Versus Peripheral Cues. İçinde *Communication and Persuasion: Central and Peripheral Routes to Attitude Change* (s. 141–172). New York: Springer.

Petty, R. E., ve Cacioppo, J. T. (1984). Source Factors and the Elaboration Likelihood Model of Persuasion. *Advances in Consumer Research*, 11(1), 668-672.

Petty, R. E., Cacioppo, J. T., ve Schumann, D. (1983). Central and Peripheral Routes to Advertising Effectiveness: The Moderating Role of Involvement. *Journal of Consumer Research*, 10(2), 135-146.

Petty, R.E. ve Wegener, D.T. (1999). The Elaboration Likelihood Model: Current Status and Controversies. İçinde S. Chaiken, ve Y. Trope (Editörler), *Dual-Process Theories in Social Psychology.* New York: Guilford Press,.

Petty, R. E., Barden, J., ve Wheeler, S. C. (2009). The Elaboration Likelihood Model of Persuasion: Developing Health Promotions for Sustained Behavioral Change. *Emerging Theories in Health Promotion Practice and Research*, 2, 185-214.

Polk, J., Young, D. G., ve Holbert, R. L. (2009). Humor Complexity and Political Influence: An Elaboration Likelihood Approach to the Effects of Humor Type in the Daily Show with Jon Stewart. *Atlantic Journal of Communication*, 17(4), 202-219.

Ray, E. C., ve Merle, P. F. (2021). Disgusting Face, Disease-Ridden Place?: Emoji Influence on the Interpretation of Restaurant Inspection Reports. *Health Communication*, 36(14), 1867-1878.

Reyes-Menendez, A., Saura, J. R., ve Martinez-Navalon, J. G. (2019). The Impact of e-WOM on Hotels Management Reputation: Exploring Tripadvisor Review Credibility with the ELM Model. *IEEE Access*, 7, 68868-68877.

Rucker, D. D., ve Petty, R. E. (2006). Increasing the Effectiveness of Communications to Consumers: Recommendations based on Elaboration Likelihood and Attitude Certainty Perspectives. *Journal of Public Policy & Marketing*, 25(1), 39-52.

Scannell, D., Desens, L., Guadagno, M., Tra, Y., Acker, E., Sheridan, K., ... ve Fulk, M. (2021). COVID-19 Vaccine Discourse on Twitter: A Content Analysis of Persuasion Techniques, Sentiment and Mis/Disinformation. *Journal of Health Communication*, 26(7), 443-459.

Segev, S., ve Fernandes, J. (2023). The Anatomy of Viral Advertising: A Content Analysis of Viral Advertising from the Elaboration Likelihood Model Perspective. *Journal of Promotion Management*, 29(1), 125-154.

Shahab, M. H., Ghazali, E., ve Mohtar, M. (2021). The Role of Elaboration Likelihood Model in Consumer Behaviour Research and Its Extension to New Technologies: A Review and Future Research Agenda. *International Journal of Consumer Studies*, 45(4), 664-689.

Shang, L., Zhou, J., ve Zuo, M. (2021). Understanding Older Adults' Intention to Share Health Information on Social Media: The Role of Health Belief and Information Processing. *Internet Research*, 31(1), 100-122.

Shao, Z., Zhang, L., Pan, Z., ve Benitez, J. (2023). Uncovering the Dual Influence Processes for Click-Through Intention in the Mobile Social Platform: An Elaboration Likelihood Model Perspective. *Information & Management*, 60(5), 103799.

Singhal, A., ve Rogers, E. (2012). *Entertainment-Education: A Communication Strategy for Social Change*. New York: Routledge.

Slater, M. D. (1999). Integrating Application of Media Effects, Persuasion, and Behavior Change Theories to Communication Campaigns: A Stages-of-Change Framework. *Health Communication*, 11(4), 335-354.

Slater, M. D., ve Rouner, D. (2002). Entertainment—Education and Elaboration Likelihood: Understanding the Processing of Narrative Persuasion. *Communication Theory*, 12(2), 173-191.

Song, D., Wang, S., Ou, C., Chen, X., Liu, R., ve Tang, H. (2021). How Do Video Features Matter in Visual Advertising? An Elaboration Likelihood Model Perspective. İçinde 2021 International Conference on Information Systems (ICIS) (s. 1-16). Association for Information Systems.

Srivastava, M., ve Saini, G. K. (2022). A Bibliometric Analysis of the Elaboration Likelihood Model (ELM). *Journal of Consumer Marketing*, 39(7), 726-743.

Susmann, M. W., Xu, M., Clark, J. K., Wallace, L. E., Blankenship, K. L., Philipp-Muller, A. Z., ... ve Petty, R. E. (2022). Persuasion Amidst a Pandemic: Insights from the Elaboration Likelihood Model. *European Review of Social Psychology*, 33(2), 323-359.

Şahin, E., ve Duğan, Ö. (2020). Dijital Çağın Mizahi Anlatım Türü Capslerle Sağlık Konulu Mesajların Yayılımı. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(1), 191-207.

Tajuddin, S. N. A. A., Joni, J., ve Bahari, K. A. (2023). Political Communication: Uncovering Knowledge, Attitudes and Young Voters' Readiness for PRU-15 in Batang Padang District, Perak. *Jurnal Komunikasi: Malaysian Journal of Communication*, 39(1), 459-472.

Tee, P.-K., Lim, K.-Y., Ng, C.-P., ve Wong, L.-C. (2022). Trust in Green Advertising: Mediating Role of Environmental Involvement. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences,* 12(1), 1771–1786.

Teng, S., Khong, K. W., ve Goh, W. W. (2014). Conceptualizing Persuasive Messages Using ELM in Social Media. *Journal of Internet Commerce*, 13(1), 65-87.

Uthamaputran, S., Shuaib, A. S. M., ve Hamsani, N. H. (2014). The Role of Green Marketing Towards Purchase Intention Among Malaysian Customers. *Journal of Entrepreneurship and Business*, 2(1), 1-8.

Vedadi, A., ve Warkentin, M. (2020). Can Secure Behaviors be Contagious? A Two-Stage Investigation of the Influence of Herd Behavior on Security Decisions. *Journal of the Association for Information Systems*, *21*(2).

Vo, T. H. G., ve Wu, K. W. (2022). Exploring Consumer Adoption of Mobile Shopping Apps From a Perspective of Elaboration Likelihood Model. *International Journal of E-Services and Mobile Applications (IJESMA)*, 14(1), 1-18.

Wang, L., Zhao, M., Zhang, J., ve Wang, Y. (2024). Compensatory Consumption of Specialty Agricultural Products from an ELM Theory Perspective: Joint Effect of Product Attributes and Social Affordances. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics*.

Wu, F., Hu, X., An, S., ve Zhang, D. (2019). Exploring Passengers' Travel Behaviors Based on Elaboration Likelihood Model Under the Impact of Intelligent Bus Information. *Journal of Advanced Transportation*, 2019(1), 9095279.

Xu, F., ve Warkentin, M. (2020). Integrating Elaboration Likelihood Model and Herd Theory in Information Security Message Persuasiveness. *Computers & Security*, 98, 102009.

Yang, S., Zhou, C., ve Chen, Y. (2021). Do Topic Consistency and Linguistic Style Similarity Affect Online Review Helpfulness? An Elaboration Likelihood Model Perspective. *Information Processing & Management*, 58(3), 102521.

Yang, B., Liu, C., Cheng, X., ve Ma, X. (2022). Understanding Users' Group Behavioral Decisions About Sharing Articles in Social Media: An Elaboration Likelihood Model Perspective. *Group Decision and Negotiation*, 31(4), 819-842.

Yoo, C. W., Huang, C. D., ve Goo, J. (2020). Task Support of Electronic Patient Care Report (Epcr) Systems in Emergency Medical Services: An Elaboration Likelihood Model Lens. *Information & management*, 57(6), 103336.

Zhang, X., Zhou, S., Yu, Y., Cheng, Y., de Pablos, P. O., ve Lytras, M. D. (2021). Improving Students' Attitudes About Corporate Social Responsibility via 'Apps': A Perspective Integrating Elaboration Likelihood Model and Social Media Capabilities. *Studies in Higher Education*, 46(8), 1603-1620.

Zheng, L., Phelps, J. E., ve Pimentel, D. (2019). Psychological Transportation in Narrative Advertising. In S. Rodgers ve E. Thorson (Editörler), *Advertising Theory* (s. 53-69). New York: Routledge.

KATILIM BANKACILIĞI
VE İKTİSADİ BÜYÜME ARASINDAKİ İLİŞKİ:
UYGULAMALI TÜRKİYE ÖRNEĞİ

ÖĞR. GÖR. BURAK KOÇ

EĞİTİM
yayınevi

KATILIM BANKACILIĞI VE İKTİSADİ BÜYÜME ARASINDAKİ İLİŞKİ: UYGULAMALI TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Öğr. Gör. Burak Koç

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-68-7
1. Baskı, Eylül 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

KATILIM BANKACILIĞI VE İKTİSADİ BÜYÜME ARASINDAKİ İLİŞKİ: UYGULAMALI TÜRKİYE ÖRNEĞİ
Öğr. Gör. Burak Koç
VI+104 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-68-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

ALİ, h. (2009). Islamic Banking and Economic Growth: Empirical Evidence from Malaysia. Journal of Economic Cooperation and Development, 59-74.

ALİM, E. A. (2013). Global Leaders in Islamic Finance: Industry Milestones and Reflections. E. A. Alim içinde, Global Leaders In Islamıc Fınance (s. 261-278). Singapore.

ALKIŞ, D. A. (2018). İslam Hukukunda Katılım bankacılığı Fon Toplama ve Kullandırma Yöntemleri. Al-Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 120-134.

ARİSS, R. T. (2010). Competitive conditions in Islamic and conventional banking: A global perspective. Review of Financial Economics, 101-108.

ARSHED, N. (2020). Modelling demand and supply of Islamic banking deposits. University of Management and Technology, 1-19.

AYUB, M. (2012). The Way Forward. M. Ayub, Understanding İslamic Finance (s. 327-335).

BAYINDIR, S. (2005). İslam Hukuku Penceresinden Faizsiz Bankacılık. İstanbul: Rağbet Yayınları.

BAYRAKDAROĞLU, A. (2013). Bankacılık & Sigortacılık. MSKÜ İİBF Dergisi.

BRİTANNİCA, A. (1993), (s. 264).

CANBAZ, M. F. (2020). İslam İktisadı ve Finansında Temel Sorunlar. KOCATEPE İİBF Dergisi, 244-257.

ÇELİK, A. G. (2017). Meşru Bir Yatırım Aracı Olarak Mudarebe ve Günümüzde Kullanımı. Al-Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 381-395.

DOĞAN, H. (2012). Cumhuriyet Döneminde Yerel Bankacılık: Akhisar Tütüncüler Bankası Örneği. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 402.

EFE, A. (2021). Katılım Bankacılığı ve İslami Finans sektöründeki Temel Sorunların Çözümü. Academic Platform Journal of Islamic Research, 304-326.

EJAZ, N. (2014). The Underlying Cause of the Global Financial

Crisis: An Islamic Perspective. Economıc Papers, 45-54.

EMEK, Ö. F. (2021). Türkiye'de Katılım Bankacılığı Alanındaki Gelişmeler İle Ekonomik Büyüme Arasındaki Nedensellik İlişkilerinin İncelenmesi: Toda-Yamamoto Yaklaşımı . Hitit İlahiyat Dergisi, 1-28.

F. GÜNDOĞDU, H. A. (2011). Mevduat Bankacılığında Karlılık ve Makroekonomik Değişkenler İlişkisi: Türkiye Üzerine Bir Uygulama. Atatürk Üniversitesi İİBF Dergisi, 245.

F.KAYA. (2012). Bankacılık Giriş ve İlkeler. İstanbul: Beta Basım.

F.KAYA. (2015). Bankacılık Giriş ve İlkeleri. İstanbul: Beta Yayıncılık.

F.KINALI. (2012). Faizsiz Sistemde Bankacılık Anlayışı ve Kredi İşlemleri. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

FAROOQ, M. O. (2018). Conceptualization of the real economy and Islamic finance: Transformation beyond the asset-link rhetoric. Department of Economics and Finance, 1-12.

GÖRMEZ, B. (2013). Türkiye'de Katılım Bankalarının Tercih Edilme Sebepleri: Ampirik Bir Tetkik . Yönetim ve Ekonomi, 188-206.

GÜÇLÜ, F. (2020). İslami Finansın Dünyadaki Gelişimi ve İslami Finansa Yön Veren Uluslararası Kuruluşlar Üzerine Bir İnceleme. Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 75-91.

H.DOĞAN. (2012). Cumhuriyet Döneminde Yerel Bankacılık: Akhisar Tütüncüler Bankası Örneği. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 402.

HABİB, S. F. (2018). Fundamentals of Islamic Finance and Banking. United Kingdom: John Wiley & Sons, Ltd.

HASSAN, M. K. (2019). Islamic business research. M. K. Hassan içinde, Thundebird Internatıonal Business Review (s. 655-657). New Orleans: Department of Economics and Finance.

İ.DOĞAN. (2013). Katılım Bankaları Performans Analizi. ANKARA: zi Üniversitesi Sosyal Bilimler.

IQBAL, Z. (2011). Islamic Financial Intermediation and Banking. An Introduction to Islamic Finance, 151-172.

İsmail DURAK, M. B. (2017). Banka Seçimi,nde Müşteri Tercihleri:

Katılım Bankaları Üzerine Amprik Bir İnceleme. The journal of social science, 60-70.

KARAKAYA, U. (2020). Kurumsal Boyutuyla Kalkınma ve Büyümenin İslam Ekonomisindeki Yansımaları. Gümrük ve Ticaret Dergisi, 49-63.

KAYA, F. (2015). Bankacılık Giriş ve İlkeleri. İstanbul: Beta Yayıncılık.

KELEŞ, Y. (2020). Katılım Bankacılığı: Yapı, Uygulama ve Yasa Bağlamında Temel Sorunlar. International Journal of Islamic Economics and Finance Studies, 357-388.

KETTEL, B. (2010). Frequently Asked Questions İn İslamic Finance. United Kingdom: Wiley.

KETTEL, B. (2011). Definition of Islamic Banking. Introduction to Islamic Banking and Finance (s. 31).

KEVSER, M. (2020). Türkiye'de Katılım Bankacılığının Gelişimi Üzerine Bir Değerlendirme: 2015-2019 Dönemi Analizi. Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 117-127.

KOÇAK, E. (2018). İslami Finans ve Ekonomik Büyüme: Türkiye Üzerine Ekonometrik Bir Uygulama. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 67-91.

KORKUT, C. (2020). Kapitalist İktisat Sisteminin Dönüşümünün Şafağında İslâm İktisadı. Muhafazakar Düşünce Dergisi, 212-243.

M.GÜLEN. (2015). Bankacılık Sektöründe Kamu ve Özel Bankaların Finansal Performanslarının Karşılaştırılması. Çorum: Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

MANSOUR, W. (2015). How Ethical Is Islamic Banking In The Lıght Of The Objectives Of Islamic Law? Din Ahlakı Dergisi, 51-77.

ÖNDEŞ, T. (2018). Katılım Bankalarının Kredi Kullananlar Açısından Tercih Edilmeme Sebepleri. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 897-920.

ÖZARSLAN, N. (2010). Türk Sermaye Piyasasında Aracı Kuruluşların Rolü ve Etkisi. Uzmanlık Tezi. Denizli: Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü işletme Anabilim Dalı.

ÖZKARA, B. (2010). Katılım Bankalarının Finansal Performanslarının Değerlendirilmesi. Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

PIÇAK, Y. D. (2012). Faiz Olgusunun İktisadi Düşünce Tarihindeki Gelişimi. Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 62-92.

SEKMEN, T. (2021). Islamic Banking and Economic Growth in the Dual Banking System. Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 183-196.

SIDDIQUE, M. Z. (2020). Modern money and Islamic banking in the light of Islamic law of riba. School of Social Sciences and Humanities, 1-16.

ŞENDOĞDU, A. (2006). Bankacılığa Giriş. NOBEL YAYINLARI.

TİBY, A. M. (2011). Introduction to Islamic Banking. Islamic Banking: How to Manage Risk and Improve Profitability (s. 5-6).

TİBY, A. M. (2011). The Nature of Risk in Islamic Banking. Islamic Banking: How to Manage Risk and Improve Profitability, 27-45.

Turhan ANAÇ, F. K. (2017). Katılım Bankacılığı Sektöründe Bireysel Müşterilerin Banka Tercih Nedenleri Üzerine Bir Araştırma: İstanbul Örneği. Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 75-94.

VAHYUDİ, İ. (2015). Finansal Raporlama ve Analiz: İslami Bankacılık. İslami Bankalar İçin Risk Yönetimi: Asya ve Orta Doğu'dan Son Gelişmeler.

YÜKSEL, M. (2018). Endüstri 4.0 ve Liderlik. 2nd International Symposium on Innovative Approaches in Scientific Studies, 338-341.

YÜKSEL, M. (2019). İşletme Yönetiminde Kaos Yaklaşımı: Teorik Bir Bakış. OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 937-952.

YÜKSEL, M. (2019). Yerel Yönetimlerde İnovasyon Uygulamalarına Yönelik Bir Değerlendirme. Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi, 175-189.

YAĞCILAR, G. (2011). Türk Bankacılık Sektörünün Rekabet Yapısının Analizi. Ankara: BDDK Aroks Döküman Merkezi.

YANPAR, A. (2015). İslami Finans. İstanbul: Scala Yayıncılık.

YARDIMCIOĞLU, M. (2016). İslamî Finansın Geleceğine İlişkin Düşünceler. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 139-145.

YUNİS, H. (2012). Corporate Governance for Banks. Islamic Finance: The Regulatory Challenge (s. 303).

İNTERNET KAYNAKLARI

(https://kanalfinans.com/sorular/itfa-ne-demektir. (2020, Nisan 19). https://kanalfinans.com: https://kanalfinans.com/sorular/itfa-ne-demektir).

(https://katilimfinans.com.tr/katilim-finans-kavramlari/musareke-krzarar-ortakligi-nedir (2021, şubat 15). https://katilimfinans.com.tr: https://katilimfinans.com.tr/katilim-finans-kavramlari/musareke-krzarar-ortakligi-nedir).

(https://www.turkiyefinans.com.tr/tr-tr/hakkimizda/katilim-bankaciligi-sistemi/sayfalar/default.aspx. (2005)).

(https://www.turkiyefinans.com.tr).

(KALLEK, C. (2006). https://islamansiklopedisi.org.tr/musaveme. https://islamansiklopedisi.org.tr).

(ÖZSOY, İ. (2009). https://islamansiklopedisi.org.tr/faiz. https://islamansiklopedisi.org.tr).

(TKBB. (2015, 12 29). http://www.tkbb.org.tr).

(TKKB. (2021). Katilim Bankaciligi Strateji Guncelleme Raporu. https://tkbb.org.tr: https://tkbb.org.tr/Documents/Yonetmelikler/EY_TKBB_Katilim_Bankaciligi_Strateji_Guncelleme_Raporu_2021-2025_Turkce.pdf).

(www.bloomberght.com. (2021, 09 07). Türkiye'de katılım bankacılığının seyri. https://www.bloomberght.com: https://www.bloomberght.com/katilim-bankaciliginin-sektor-payinin-15-e-ulasmasi-hedefleniyor-2287108).

GÖRÜNTÜ İŞLEME VE YAPAY ZEKA

UYGULAMALARINDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

Editörler
DOÇ. DR. M. OZAN İNCETAŞ
DR. MAHMUT KILIÇASLAN

EĞİTİM
yayınevi

GÖRÜNTÜ İŞLEME VE YAPAY ZEKA UYGULAMALARINDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

Editörler: Doç. Dr. M. Ozan İncetaş, Dr. Mahmut Kılıçaslan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-6251-72-4
1. Baskı, Temmuz 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

GÖRÜNTÜ İŞLEME VE YAPAY ZEKA UYGULAMALARINDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

Editörler: Doç. Dr. M. Ozan İncetaş, Dr. Mahmut Kılıçaslan
IV+119 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-6251-72-4

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçı

Kaynaklar

[1] M. Rizwan, A. Shabbir, A. R. Javed, M. Shabbir, T. Baker, and D. Al-Jumeily Obe, "Brain Tumor and Glioma Grade Classification Using Gaussian Convolutional Neural Network," *IEEE Access*, vol. 10, pp. 29731–29740, 2022, doi: 10.1109/ACCESS.2022.3153108.

[2] "Retraction: Deep Learning Model for Automatic Classification and Prediction of Brain Tumor (Journal of Sensors (2022) 2022 (11) DOI: 10.1155/2022/3065656)," 2023, *Hindawi Limited*. doi: 10.1155/2023/9814852.

[3] M. and M. F. Khanmohammadi Shaghayegh and Mobarakabadi, "The Economic Burden of Malignant Brain Tumors," in *Human Brain and Spinal Cord Tumors: From Bench to Bedside. Volume 1: Neuroimmunology and Neurogenetics*, S. Rezaei Nima and Hanaei, Ed., Cham: Springer International Publishing, 2023, pp. 209–221. doi: 10.1007/978-3-031-14732-6_13.

[4] M. Rasool, N. A. Ismail, A. Al-Dhaqm, W. M. S. Yafooz, and A. Alsaeedi, "A Novel Approach for Classifying Brain Tumours Combining a SqueezeNet Model with SVM and Fine-Tuning," *Electronics (Switzerland)*, vol. 12, no. 1, Jan. 2023, doi: 10.3390/electronics12010149.

[5] E. Petrosyan *et al.*, "Endoplasmic Reticulum Stress in the Brain Tumor Immune Microenvironment," May 01, 2023, *American Association for Cancer Research Inc.* doi: 10.1158/1541-7786.MCR-22-0920.

[6] Ö. Polat and C. Güngen, "Classification of brain tumors from MR images using deep transfer learning," *Journal of Supercomputing*, vol. 77, no. 7, pp. 7236–7252, Jul. 2021, doi: 10.1007/s11227-020-03572-9.

[7] S. Kokkalla, J. Kakarla, I. B. Venkateswarlu, and M. Singh, "Three-class brain tumor classification using deep dense inception residual network," *Soft comput*, vol. 25, no. 13, pp. 8721–8729, Jul. 2021, doi: 10.1007/s00500-021-05748-8.

[8] A. Corso *et al.*, "UCLA Department of Statistics Papers Title Efficient Multilevel Brain Tumor Segmentation with Integrated Bayesian Model Classification Publication Date Efficient Multilevel Brain Tumor Segmentation with Integrated Bayesian Model Classification," 2008. [Online]. Available: https://escholarship.org/uc/item/0gv683h5

[9] A. Işin, C. Direkoğlu, and M. Şah, "Review of MRI-based Brain Tumor Image Segmentation Using Deep Learning Methods," in *Procedia Computer Science*, Elsevier B.V., 2016, pp. 317–324. doi: 10.1016/j.procs.2016.09.407.

[10] M. I. Razzak, M. Imran, and G. Xu, "Efficient Brain Tumor Segmentation with Multiscale Two-Pathway-Group Conventional Neural Networks," *IEEE J Biomed Health Inform*, vol. 23, no. 5, pp. 1911–1919, Sep. 2019, doi: 10.1109/JBHI.2018.2874033.

[11] K. Kamnitsas *et al.*, "Efficient multi-scale 3D CNN with fully connected CRF for accurate brain lesion segmentation," *Med Image Anal*, vol. 36, pp. 61–78, Feb. 2017, doi: 10.1016/j.media.2016.10.004.

[12] T. Magadza and S. Viriri, "Deep learning for brain tumor segmentation: A survey of state-of-the-art," Feb. 01, 2021, *MDPI AG*. doi: 10.3390/jimaging7020019.

[13]S. M. Bhandarkar, J. Koh, and M. Suk, “Multiscale image segmentation using a hierarchical self-organizing map,” 1997.

[14]N. Gordillo, E. Montseny, and P. Sobrevilla, “State of the art survey on MRI brain tumor segmentation,” Oct. 2013. doi: 10.1016/j.mri.2013.05.002.

[15]P. Ventakasubbu and P. Ramasubramanian, “Deep Learning-based Brain Tumour Segmentation,” *IETE J Res*, vol. 69, no. 6, pp. 3156–3164, 2023, doi: 10.1080/03772063.2021.1919219.

[16]C. G. A. R. Network, “Comprehensive, integrative genomic analysis of diffuse lower-grade gliomas,” *New England Journal of Medicine*, vol. 372, no. 26, pp. 2481–2498, 2015.

[17]N. Bouchaour and S. Mazouzi, “Deep pattern-based tumor segmentation in brain MRIs,” *Neural Comput Appl*, vol. 34, no. 17, pp. 14317–14326, Sep. 2022, doi: 10.1007/s00521-022-07422-y.

[18]I. Aboussaleh, J. Riffi, A. M. Mahraz, and H. Tairi, “Inception-UDet: An Improved U-Net Architecture for Brain Tumor Segmentation,” *Annals of Data Science*, vol. 11, no. 3, pp. 831–853, Jun. 2024, doi: 10.1007/s40745-023-00480-6.

[19]R. Ranjbarzadeh, P. Zarbakhsh, A. Caputo, E. B. Tirkolaee, and M. Bendechache, “Brain tumor segmentation based on optimized convolutional neural network and improved chimp optimization algorithm,” *Comput Biol Med*, vol. 168, Jan. 2024, doi: 10.1016/j.compbiomed.2023.107723.

[20]S. Kumar and B. Biswal, “MAEU-NET: A novel supervised architecture for brain tumor segmentation,” *Int J Imaging Syst Technol*, vol. 34, no. 2, p. e22988, 2024.

[21]X. and S. X. and W. M. and F. H. Zou Ke and Yuan, “TBraTS: Trusted Brain Tumor Segmentation,” in *Medical Image Computing and Computer Assisted Intervention – MICCAI 2022*, Q. and F. P. T. and S. S. and L. S. Wang Linwei and Dou, Ed., Cham: Springer Nature Switzerland, 2022, pp. 503–513.

[22]F. Milletari, N. Navab, and S.-A. Ahmadi, “V-net: Fully convolutional neural networks for volumetric medical image segmentation,” in *2016 fourth international conference on 3D vision (3DV)*, 2016, pp. 565–571.

[23]O. Oktay *et al.*, “Attention U-Net: Learning Where to Look for the Pancreas,” Apr. 2018, [Online]. Available: http://arxiv.org/abs/1804.03999

[24]C. Yan, J. Ding, H. Zhang, K. Tong, B. Hua, and S. Shi, “SEResU-Net for Multimodal Brain Tumor Segmentation,” *IEEE Access*, vol. 10, pp. 117033–117044, 2022, doi: 10.1109/ACCESS.2022.3214309.

[25]M. N. Bajwa *et al.*, “Two-stage framework for optic disc localization and glaucoma classification in retinal fundus images using deep learning,” *BMC Med Inform Decis Mak*, vol. 19, no. 1, p. 136, 2019.

[26]M. Amian Mehdi and Soltaninejad, “Multi-resolution 3D CNN for MRI Brain Tumor Segmentation and Survival Prediction,” in *Brainlesion: Glioma, Multiple Sclerosis, Stroke and Traumatic Brain Injuries*, S. Crimi Alessandro and Bakas, Ed., Cham: Springer International Publishing, 2020, pp. 221–230.

[27]P. F. and F. P. M. and V. P. and M.-H. K. H. Isensee Fabian and Jäger, “nnU-Net for Brain Tumor Segmentation,” in *Brainlesion: Glioma, Multiple Sclerosis, Stroke and Traumatic Brain Injuries*, S. Crimi Alessandro and Bakas, Ed., Cham: Springer International Publishing, 2021, pp. 118–132.

[28]F. Isensee, P. F. Jaeger, S. A. A. Kohl, J. Petersen, and K. H. Maier-Hein, "nnU-Net: a self-configuring method for deep learning-based biomedical image segmentation," *Nat Methods*, vol. 18, no. 2, pp. 203–211, Feb. 2021, doi: 10.1038/s41592-020-01008-z.

[29]T. Magadza and S. Viriri, "Efficient nnU-Net for Brain Tumor Segmentation," *IEEE Access*, vol. 11, pp. 126386–126397, 2023, doi: 10.1109/ACCESS.2023.3329517.

[30]L. and D. W. and Y. X. Colman Jordan and Zhang, "DR-Unet104 for Multimodal MRI Brain Tumor Segmentation," in *Brainlesion: Glioma, Multiple Sclerosis, Stroke and Traumatic Brain Injuries*, S. Crimi Alessandro and Bakas, Ed., Cham: Springer International Publishing, 2021, pp. 410–419.

[31]S. and V. T. Fidon Lucas and Ourselin, "Generalized Wasserstein Dice Score, Distributionally Robust Deep Learning, and Ranger for Brain Tumor Segmentation: BraTS 2020 Challenge," in *Brainlesion: Glioma, Multiple Sclerosis, Stroke and Traumatic Brain Injuries*, S. Crimi Alessandro and Bakas, Ed., Cham: Springer International Publishing, 2021, pp. 200–214.

[32]A. and L. M. and E. T. and R. C. and P. N. and D. E. Henry Théophraste and Carré, "Brain Tumor Segmentation with Self-ensembled, Deeply-Supervised 3D U-Net Neural Networks: A BraTS 2020 Challenge Solution," in *Brainlesion: Glioma, Multiple Sclerosis, Stroke and Traumatic Brain Injuries*, S. Crimi Alessandro and Bakas, Ed., Cham: Springer International Publishing, 2021, pp. 327–339.

[33]I. Aboussaleh, J. Riffi, K. el Fazazy, A. M. Mahraz, and H. Tairi, "3DUV-NetR+: A 3D hybrid semantic architecture using transformers for brain tumor segmentation with MultiModal MR images," *Results in Engineering*, vol. 21, Mar. 2024, doi: 10.1016/j.rineng.2024.101892.

[34]D. Liu, N. Sheng, T. He, W. Wang, J. Zhang, and J. Zhang, "SGEResU-Net for brain tumor segmentation," *Mathematical Biosciences and Engineering*, vol. 19, no. 6, pp. 5576–5590, 2022, doi: 10.3934/mbe.2022261.

[35]S.-H. Luu Huan Minh and Park, "Extending nn-UNet for Brain Tumor Segmentation," in *Brainlesion: Glioma, Multiple Sclerosis, Stroke and Traumatic Brain Injuries*, S. Crimi Alessandro and Bakas, Ed., Cham: Springer International Publishing, 2022, pp. 173–186.

[36]T. and S. H. and Z. H. Tang Jiarui and Li, "Variational-Autoencoder Regularized 3D MultiResUNet for the BraTS 2020 Brain Tumor Segmentation," in *Brainlesion: Glioma, Multiple Sclerosis, Stroke and Traumatic Brain Injuries*, S. Crimi Alessandro and Bakas, Ed., Cham: Springer International Publishing, 2021, pp. 431–440.

[37]A. Myronenko, "3D MRI brain tumor segmentation using autoencoder regularization," Oct. 2018, [Online]. Available: http://arxiv.org/abs/1810.11654

[38]N. Ibtehaz and M. S. Rahman, "MultiResUNet: Rethinking the U-Net architecture for multimodal biomedical image segmentation," *Neural Networks*, vol. 121, pp. 74–87, Jan. 2020, doi: 10.1016/j.neunet.2019.08.025.

[39]K. Pani and I. Chawla, "A hybrid approach for multi modal brain tumor segmentation using two phase transfer learning, SSL and a hybrid 3DUNET," *Computers and Electrical Engineering*, vol. 118, Sep. 2024, doi: 10.1016/j.compeleceng.2024.109418.

Kaynaklar

1. da Fona Costa, Luciano, and Roberto Marcond Cesar Jr. *Shape classification and analysis: theory and practice*. Crc Press, 2018.
2. Marr, David. "Early processing of visual information." *Philosophical Transactions of the Royal Society of London. B, Biological Sciences* 275.942 (1976): 483-519.
3. Warrington, Elizabeth K., and Angela M. Taylor. "The contribution of the right parietal lobe to object recognition." *Cortex* 9.2 (1973): 152-164.
4. Arıca, Nafiz. *Shape: representation, description, similarity and recognition*. 2003. METU, PhD thesis.
5. Loncaric, Sven. "A survey of shape analysis techniques." *Pattern recognition* 31.8 (1998): 983-1001.
6. Zhang, Dengsheng, and Guojun Lu. "Review of shape representation and description techniques." *Pattern recognition* 37.1 (2004): 1-19.
7. Peura, Markus, and Jukka Iivarinen. "Efficiency of simple shape descriptors." *Proceedings of the third international workshop on visual form*. Vol. 5. 1997.
8. Zhang, Dengsheng. *Image Retrieval Based on Shape*. 2002. Monash University, PhD thesis.
9. Hu, Ming-Kuei. "Visual pattern recognition by moment invariants." *IRE transactions on information theory* 8.2 (1962): 179-187.
10. Kennedy, Ruby L. *Solving Data Mining Problems through Pattern Recognition*. Prentice Hall, 1997.
11. Teague, Michael Reed. "Image analysis via the general theory of moments." *Josa* 70.8 (1980): 920-930.
12. Taubin, Gabriel, and David B. Cooper. "Recognition and positioning of rigid objects using algebraic moment invariants." *Geometric Methods in Computer Vision*. Vol. 1570. SPIE, 1991.
13. Taubin, Gabriel, and David B. Cooper. *Object recognition based on moment (or algebraic) invariants*. IBM TJ Watson Research Center, 1991.
14. Lu, Guojun, and Atul Sajjanhar. "Region-based shape representation and similarity measure suitable for content-based image retrieval." *Multimedia Systems* 7 (1999): 165-174.
15. Goshtasby, Ardeshir. "Description and discrimination of planar shapes using shape matrices." *IEEE Transactions on Pattern Analysis and Machine Intelligence* 6 (1985): 738-743.
16. Kondaveeti, Hari Kishan, and Valli Kumari Vatsavayi. "Abridged shape matrix representation for the recognition of aircraft targets from 2D ISAR imagery." *Adv Comput Sci Technol* 10.5 (2017): 1103-1122.X.
17. Warrington, Elizabeth K., and Angela M. Taylor. "The contribution of the right parietal lobe to object recognition." *Cortex* 9.2 (1973): 152-164.
18. Warrington, Elizabeth K., and Angela M. Taylor. "The contribution of the right parietal lobe to object recognition." *Cortex* 9.2 (1973): 152-164.
19. Taza, Antoine, and Ching Y. Suen. "Discrimination of planar shapes using shape matrices." *IEEE Transactions on Systems, Man, and Cybernetics* 19.5 (1989): 1281-1289.

20. Parui, Swapan K., S. Eswara Sarma, and D. Dutta Majumder. "How to discriminate shapes using the shape vector." *Pattern Recognition Letters* 4.3 (1986): 201-204.
21. Graham, Ronald L. "An efficient algorithm for determining the convex hull of a finite planar set." *Info. Proc. Lett.* 1 (1972): 132-133.
22. Jarvis, Ray A. "On the identification of the convex hull of a finite set of points in the plane." *Information processing letters* 2.1 (1973): 18-21.
23. Chan, Timothy M. "Optimal output-sensitive convex hull algorithms in two and three dimensions." *Discrete & Computational Geometry* 16.4 (1996): 361-368.
24. Andrew, Alex M. "Another efficient algorithm for convex hulls in two dimensions." *Information Processing Letters* 9.5 (1979): 216-219.
25. Gomes, Abel JP. "A total order heuristic-based convex hull algorithm for points in the plane." *Computer-Aided Design* 70 (2016): 153-160.
26. Eddy, William F. "A new convex hull algorithm for planar sets." *ACM Transactions on Mathematical Software (TOMS)* 3.4 (1977): 398-403.
27. Green, P. J., and Bernard W. Silverman. "Constructing the convex hull of a set of points in the plane." *The Computer Journal* 22.3 (1979): 262-266.
28. Akl, Selim G., and Godfried T. Toussaint. "A fast convex hull algorithm." *Information processing letters* 7.5 (1978): 219-222.
29. Devroye, Luc, and Godfried T. Toussaint. "A note on linear expected time algorithms for finding convex hulls." *Computing* 26.4 (1981): 361-366.
30. AKGÜL, Bayram, and Hakan KUTUCU. "Convex Hull Problemine Genel Bakış: Algoritmalar ve Karmaşıklıkları." *Akademik Bilişim Konferansı* (2015).
31. Ponamgi, Madhav K., Dinesh Manocha, and Ming C. Lin. "Incremental algorithms for collision detection between polygonal models." *IEEE Transactions on Visualization and Computer Graphics* 3.1 (1997): 51-64.
32. Kockara, Sinan, et al. "Collision detection: A survey." *2007 IEEE International Conference on Systems, Man and Cybernetics*. IEEE, 2007.
33. Jiménez, Juan J., and Rafael J. Segura. "Collision detection between complex polyhedra." *Computers & Graphics* 32.4 (2008): 402-411.
34. Cupec, Robert, et al. "Object recognition based on convex hull alignment." *Pattern recognition* 102 (2020): 107199.
35. Cevikalp, H., Yavuz, H. S., & Triggs, B. (2019). Face recognition based on videos by using convex hulls. *IEEE Transactions on Circuits and Systems for Video Technology*, *30*(12), 4481-4495.
36. Blum, Harry. "A transformation for extracting new descriptions of shape." *Models for the perception of speech and visual form* (1967): 362-380.
37. Van Eede, M., et al. "Canonical skeletons for shape matching." *18th International Conference on Pattern Recognition (ICPR'06)*. Vol. 2. IEEE, 2006.
38. Blum, Harry, and Roger N. Nagel. "Shape description using weighted symmetric axis features." *Pattern recognition* 10.3 (1978): 167-180.
39. Davies, E. Roy. *Machine vision: theory, algorithms, practicalities*. Elsevier, 2004.

40. Hu, Yong, and Zuoyong Li. “An Improved Shape Signature for Shape Representation and Image Retrieval.” *J. Softw.* 8.11 (2013): 2925-2929.
41. Zhang, Dengsheng, and Guojun Lu. “A comparative study of curvature scale space and Fourier descriptors for shape-based image retrieval.” *Journal of Visual Communication and Image Representation* 14.1 (2003): 39-57.
42. Zhang, Dengsheng, and Guojun Lu. “Study and evaluation of different Fourier methods for image retrieval.” *Image and vision computing* 23.1 (2005): 33-49.
43. El-ghazal, Akrem, Otman Basir, and Saeid Belkasim. “Farthest point distance: A new shape signature for Fourier descriptors.” *Signal Processing: Image Communication* 24.7 (2009): 572-586.
44. El Rubé, Ibrahim, et al. “MTAR: a robust 2D shape representation.” *International Journal of Image and Graphics* 6.03 (2006): 421-443.
45. Kunttu, I., and L. Lepistö. “Shape-based retrieval of industrial surface defects using angular radius Fourier descriptor.” *IET Image Processing* 1.2 (2007): 231-236.
46. Freeman, Herbert. “Computer processing of line-drawing images.” *ACM Computing Surveys (CSUR)* 6.1 (1974): 57-97.
47. Papert, S. “Uses of Technology to Enhance Education”. *Artificial Intelligence Technical Report*, vol. 298, 1973, pp. 1–108.
48. Nunes, Paulo, Fernando Pereira, and Ferran Marqués. “Multi-grid chain coding of binary shapes.” *Proceedings of international conference on image processing*. Vol. 3. IEEE, 1997.
49. Bribiesca, Ernesto. “A new chain code.” *Pattern Recognition* 32.2 (1999): 235-251.
50. Sanchez-Cruz, Hermilo, and Ramon M. Rodriguez-Dagnino. “Compressing bilevel images by means of a three-bit chain code.” *Optical engineering* 44.9 (2005): 097004-097004.
51. Freeman, Herbert. “On the encoding of arbitrary geometric configurations.” *IRE Transactions on Electronic Computers* 2 (1961): 260-268.
52. Sánchez-Cruz, Hermilo, Ernesto Bribiesca, and Ramón M. Rodríguez-Dagnino. “Efficiency of chain codes to represent binary objects.” *Pattern Recognition* 40.6 (2007): 1660-1674.
53. Iivarinen, Jukka, and Ari JE Visa. “Shape recognition of irregular objects.” *Intelligent Robots and Computer Vision XV: Algorithms, Techniques, Active Vision, and Materials Handling*. Vol. 2904. SPIE, 1996.
54. Sonka, Milan, Vaclav Hlavac, and Roger Boyle. *Image processing, analysis and machine vision*. Springer, 2013.
55. Oppenheim A. V., Willsky A. S., and Young I. T. *Signals and Systems*. Prentice-Hall, Englewood, 1983.
56. Papoulis A. *Probability, Random Variables, and Stochastic Processes*. McGraw-Hill, New York,3rd edition, 1991.
57. Gupta L. and Srinath M. D. Contour sequence moments for the classification of closed planar shapes. *Pattern Recognition*, 20(3):267–272, 1987.

58. Mokhtarian, Farzin, Sadegh Abbasi, and Josef Kittler. “Efficient and robust retrieval by shape content through curvature scale space.” *Image databases and multi-media search*. 1997. 51-58.
59. Asada, Haruo, and Michael Brady. “The curvature primal sketch.” *IEEE transactions on pattern analysis and machine intelligence* 1 (1986): 2-14.
60. Mokhtarian, Farzin, and Alan Mackworth. “Scale-based description and recognition of planar curves and two-dimensional shapes.” *IEEE transactions on pattern analysis and machine intelligence* 1 (1986): 34-43.
61. Gonzalez, Rafael C, and Richard E Woods. *Digital Image Processing*. 4th ed., New York, Ny, Pearson, 2018.
62. Tiagrajah, V. J., and AAS Muhammad Razeen. “An enhanced shape descriptor based on radial distances.” *2011 IEEE International Conference on Signal and Image Processing Applications (ICSIPA)*. IEEE, 2011.

Kaynaklar

[1] Gonzalez, R. C., & WOODS 3rd, R. E. (2008). Edition. Digital Image Processing. Upper Saddle River, USA: Prentice Hall.

[2] Fabian, A. C., Sanders, J. S., Allen, S. W., Crawford, C. S., Iwasawa, K., Johnstone, R. M., ... & Taylor, G. B. (2003). A deep Chandra observation of the Perseus cluster: shocks and ripples. Monthly Notices of the Royal Astronomical Society, 344(3), L43-L47.

[3] Sanders, J. S., Fabian, A. C., Russell, H. R., Walker, S. A., & Blundell, K. M. (2016). Detecting edges in the X-ray surface brightness of galaxy clusters. Monthly Notices of the Royal Astronomical Society, 460(2), 1898-1911.

[4] Misra, D., Mishra, S., & Appasani, B. (2018). Advanced image processing for astronomical images. arXiv preprint arXiv:1812.09702.

[5] Yang, G. Z., Burger, P., Firmin, D. N., & Underwood, S. R. (1996). Structure adaptive anisotropic image filtering. Image and Vision Computing, 14(2), 135-145.

[6] Dogra, A., & Bhalla, P. (2014). Image sharpening by gaussian and butterworth high pass filter. Biomedical and pharmacology journal, 7(2), 707-713.

[7] Christiano, L. J., & Fitzgerald, T. J. (2003). The band pass filter. International economic review, 44(2), 435-465.

[8] Ataman, E., Aatre, V., & Wong, K. (1981). Some statistical properties of median filters. IEEE Transactions on Acoustics, Speech, and Signal Processing, 29(5), 1073-1075.

[9] Haddad, R. A., & Akansu, A. N. (1991). A class of fast Gaussian binomial filters for speech and image processing. IEEE Transactions on Signal Processing, 39(3), 723-727.

[10] Kundu, A., Mitra, S., & Vaidyanathan, P. (1984). Application of two-dimensional generalized mean filtering for removal of impulse noises from images. IEEE transactions on acoustics, speech, and signal processing, 32(3), 600-609.

[11] Haddad, R. A., & Akansu, A. N. (1991). A class of fast Gaussian binomial filters for speech and image processing. IEEE Transactions on Signal Processing, 39(3), 723-727.

[12] Zhang, L., & Tam, W. J. (2005). Stereoscopic image generation based on depth images for 3D TV. IEEE Transactions on broadcasting, 51(2), 191-199.

[13] Maragos, P. (1987). Tutorial on advances in morphological image processing and analysis. Optical engineering, 26(7), 623-632.

[14] Perona, P., & Malik, J. (1990). Scale-space and edge detection using anisotropic diffusion. IEEE Transactions on pattern analysis and machine intelligence, 12(7), 629-639.

[15] Charbonnier, P., Blanc-Feraud, L., Aubert, G., & Barlaud, M. (1994, November). Two deterministic half-quadratic regularization algorithms for computed imaging. In Proceedings of 1st international conference on image processing (Vol. 2, pp. 168-172). IEEE.

[16] Weickert, J., Romeny, B. T. H., & Viergever, M. A. (1998). Efficient and reliable schemes for nonlinear diffusion filtering. IEEE transactions on image processing, 7(3), 398-410.

[17] Weickert, J. (1998). Anisotropic diffusion in image processing (Vol. 1, pp. 59-60). Stuttgart: Teubner.

[18] Tanyeri, U., & Demirci, R. (2018). Wavelet-based adaptive anisotropic diffusion filter. Advances in Electrical and Computer Engineering, 18(4), 99-106.

[19] Yin, C., Zhang, F., Hao, B., Fu, Z., & Pang, X. (2024). Research on a Fast Image-Matching Algorithm Based on Nonlinear Filtering. Algorithms, 17(4), 165.

[20] Zhou, Z., & Luo, H. (2024). A Method of Printmaking Image Generation Based on Convolutional Neural Network. Journal of Circuits, Systems and Computers, 33(08), 2450151.

[21] Gao, Y., Zhu, H., Li, X., & Amuri, M. J. V. (2023). Trust-Based Distributed H∞ Diffusion Filtering for Target Tracking Under Cyber Attacks. IEEE Access, 11, 119388-119395.

[22] Hu, Y., Zhang, X., Li, D., Li, W., Zhang, L., Fu, H., & Zhang, L. (2023). Anisotropic diffusion filters for flow-dependent variational data assimilation of sea surface temperature. Ocean Modelling, 184, 102233.

[23] Jayaraj, A. P., Gounder, K. N., & Rajagopal, J. (2024). Optimizing signal smoothing using HERS algorithm and time fractional diffusion equation. Expert Systems with Applications, 238, 122250.

[24] Wang, Z., Zhu, P., Liu, L., & Zhou, X. (2024). An accurate and robust strain field smoothing method based on polynomial fitting and anisotropic diffusion in digital image correlation. Measurement, 225, 113947.

[25] Liu, Y., Zhu, T. F., Luo, Z., & Ouyang, X. P. (2024). 3D robust anisotropic diffusion filtering algorithm for sparse view neutron computed tomography 3D image reconstruction. Nuclear Science and Techniques, 35(3), 50.

[26] Mukherjee, T., Neelakantan, S., Choudhary, G., & Avazmohammadi, R. (2023, April). Improved right ventricular strain estimation in rats using anisotropic diffusion filtering. In Medical Imaging 2023: Ultrasonic Imaging and Tomography (Vol. 12470, pp. 176-182). SPIE.

[27] Soomro, T. A., Jandan, N. A., Ali, A., Irfan, M., Rahman, S., Aldhabaan, W. A., ... & Abuallut, I. (2023). Impact of retinal vessel image coherence on retinal blood vessel segmentation. Electronics, 12(2), 396.

[28] Shams, H., Jan, T., Khalil, A. A., Ahmad, N., Munir, A., & Khalil, R. A. (2023). Fingerprint image enhancement using multiple filters. PeerJ Computer Science, 9, e1183.

[29] Pregitha, R. E., Vinod Kumar, R. S., & Kumar, C. E. S. (2023). Down syndrome markers classification via dense neural network in ultrasound foetal image. Soft Computing, 1-13.

[30] Gupta, H., Singh, H., Kumar, A., Vishwakarma, A., & Singh, G. K. (2024). Variational mode decomposition based image denoising using semi-adaptive conductance function inspired diffusion filtering. Multimedia Tools and Applications, 83(3), 7433-7456.

[31] Chen, M., Chu, Y., Zhao, Y., Niu, F., & Sun, H. (2024). Effect of wind noise on active noise control headphones and wind noise suppression in distributed filtered-x least mean squares algorithms. Applied Acoustics, 220, 109951.

[32] Vasu, G. T., & Palanisamy, P. (2023). Gradient-based multi-focus image fusion using foreground and background pattern recognition with weighted anisotropic diffusion filter. Signal, Image and Video Processing, 17(5), 2531-2543.

[33] Kaur, H., Vig, R., Kumar, N., Sharma, A., Dogra, A., & Goyal, B. (2024). Fusion of Multimodal Medical Images Based on Fine-Grained Saliency and Anisotropic Diffusion Filter. Current Medical Imaging.

[34] Nithya, V. P., Mohanasundaram, N., & Santhosh, R. (2023). An Early Detection and Classification of Alzheimer's Disease Framework Based on ResNet-50. Current Medical Imaging.

[35] Vasu, G. T., & Palanisamy, P. (2023). CT and MRI multi-modal medical image fusion using weight-optimized anisotropic diffusion filtering. Soft Computing, 27(13), 9105-9117.

[36] Kumar, M. D., Sivanarayana, G. V., Indira, D. N. V. S. L. S., & Raj, M. P. (2023). Skin cancer segmentation with the aid of multi-class dilated D-net (MD2N) framework. Multimedia Tools and Applications, 82(23), 35995-36018.

[37] Kılıçaslan, M. (2024). Adaptive threshold selection of anisotropic diffusion filters using spiking neural network model. Signal, Image and Video Processing, 18(1), 407-416.

[38] Alekhya, B., Sasikumar, R., Kumar, N. S., & Bharathiraja, N. (2023). Hybrid ICHO-HSDC Model For Accurate Covid-19 Detection and Classification From CT Scan And X-Ray Images. INTERNATIONAL JOURNAL OF COMPUTERS COMMUNICATIONS & CONTROL, 18(4).

[39] Reddy, K. R., & Dhuli, R. (2023). Detection of brain tumors from MR images using fuzzy thresholding and texture feature descriptor. The Journal of Supercomputing, 79(8), 9288-9319.

[40] Tang, G., Wei, Z., & Zhuang, L. (2024). SAR Image Registration: The Combination of Nonlinear Diffusion Filtering, Hessian Features and Edge Points. Sensors, 24(14), 4568.

[41] Jasmine, J. J., Raja, S. E., Muniraj, R., & Jarin, T. (2024). An improved dung beetle optimization with recurrent convolutional neural networks for efficient detection and classification of undersea water object images. Earth Science Informatics, 1-21.

[42] ČUNDERLÍK, R., KOLLÁR, M., & MIKULA, K. (2023). 1D along-track pre-processing of the GOCE gravity gradients and nonlinear filtering of the radial components Vzz in spatial domain. Contributions to Geophysics and Geodesy, 53(4), 333-351.

[43] Xiangsuo, F., Wenlin, Q., Juliu, L., Qingnan, H., & Fan, Z. (2023). Dim and small target detection based on spatio-temporal filtering and high-order energy estimation. IEEE Photonics Journal, 15(2), 1-20.

[44] Wang, Y., Huang, C., Qu, Y., Li, M., & Li, J. (2023). Velocity-adaptive irregular point spread function deconvolution imaging using X-shaped denoising diffusion filtering. IEEE Transactions on Geoscience and Remote Sensing.

[45] Alqhtani, S. M., Soomro, T. A., Ali, A., Aziz, A., Irfan, M., Rahman, S., ... & Eljak, L. A. B. (2024). Improved Brain Tumor Segmentation and Classification in Brain MRI with FCM-SVM: A Diagnostic Approach. IEEE Access.

[46] Ashwini, A., Purushothaman, K. E., Rosi, A., & Vaishnavi, T. (2023). Artificial Intelligence based real-time automatic detection and classification of skin lesion in dermoscopic samples using DenseNet-169 architecture. Journal of Intelligent & Fuzzy Systems, (Preprint), 1-16.

Kaynaklar

1. Yapıcı, İ. Ş., Arslan, R. U., & Erkaymaz, O. (2024). Kalp Yetmezliği Tanılı Hastaların Hayatta Kalma Tahmininde Topluluk Makine Öğrenme Yöntemlerinin Performans Analizi. *Karaelmas Fen ve Mühendislik Dergisi*, *14*(1), 59-69.
2. Subhadra, K., & Vikas, B. (2019). Neural network based intelligent system for predicting heart disease. *International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering*, *8*(5), 484-487.
3. Fact Sheet: Cardiovascular Diseases. Available online: https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/cardiovasculardiseases-(cvds) (accessed on 23 July 2024).
4. Ahmed, M., & Husien, I. (2024). Heart Disease Prediction Using Hybrid Machine Learning: A Brief Review. *Journal of Robotics and Control (JRC)*, *5*(3), 884-892.
5. Ayano, Y. M., Schwenker, F., Dufera, B. D., & Debelee, T. G. (2022). Interpretable machine learning techniques in ECG-based heart disease classification: a systematic review. *Diagnostics*, *13*(1), 111.
6. Morris, F., Brady, W. J., & Camm, A. J. (Eds.). (2009). *ABC of clinical electrocardiography*. John Wiley & Sons.
7. Higueras, J., Gómez-Talkavera, S., Ganadas, V., Bover, R., Losas, M., Gómez-Polo, J. C., ... & Macaya, C. (2016). Expertise in interpretation of 12-lead electrocardiograms of staff and residents physician: current knowledge and comparison between two different teaching methods. *J Caridol Curr Res*, *5*(3), 00160.
8. Schläpfer, J., & Wellens, H. J. (2017). Computer-interpreted electrocardiograms: benefits and limitations. *Journal of the American College of Cardiology*, *70*(9), 1183-1192.
9. Martínez-Losas, P., Higueras, J., Gómez-Polo, J. C., Brabyn, P., Ferrer, J. M. F., Cañadas, V., & Villacastín, J. P. (2016). The influence of computerized interpretation of an electrocardiogram reading. *The American Journal of Emergency Medicine*, *10*(34), 2031-2032.
10. Rajdhan, A., Agarwal, A., Sai, M., Ravi, D., & Ghuli, P. (2020). Heart disease prediction using machine learning. *International Journal of Engineering Research & Technology*, 9(4), 659-662.
11. Srivastava, K., & Choubey, D. K. (2020). Heart disease prediction using machine learning and data mining. *International Journal of Recent Technology and Engineering*, 9(1): 212–219.
12. Almustafa, K. M. (2020). Prediction of heart disease and classifiers' sensitivity analysis. *BMC bioinformatics*, *21*, 1-18.
13. Shah, D., Patel, S., & Bharti, S. K. (2020). Heart disease prediction using machine learning techniques. *SN Computer Science*, *1*(6), 345.
14. Minou, J., Mantas, J., Malamateniou, F., & Kaitelidou, D. (2020). Classification techniques for cardio-vascular diseases using supervised machine learning. *Medical Archives*, *74*(1), 39.
15. Katarya, R., & Meena, S. K. (2021). Machine learning techniques for heart disease prediction: a comparative study and analysis. *Health and Technology*, *11*(1), 87-97.

16. Diwakar, M., Tripathi, A., Joshi, K., Memoria, M., & Singh, P. (2021). Latest trends on heart disease prediction using machine learning and image fusion. *Materials today: proceedings*, *37*, 3213-3218.
17. Garg, A., Sharma, B., & Khan, R. (2021). Heart disease prediction using machine learning techniques. *In IOP Conference series: materials science and engineering*, 1022(1), 012046.
18. Gao, X. Y., Amin Ali, A., Shaban Hassan, H., & Anwar, E. M. (2021). Improving the accuracy for analyzing heart diseases prediction based on the ensemble method. *Complexity*, *2021*(1), 6663455.
19. Sapra, L., Sandhu, J. K., & Goyal, N. (2021). Intelligent method for detection of coronary artery disease with ensemble approach. In *Advances in Communication and Computational Technology: Select Proceedings of ICACCT 2019* (pp. 1033-1042). Springer Singapore.
20. Ali, M. M., Paul, B. K., Ahmed, K., Bui, F. M., Quinn, J. M., & Moni, M. A. (2021). Heart disease prediction using supervised machine learning algorithms: Performance analysis and comparison. *Computers in Biology and Medicine*, *136*, 104672.
21. Bharti, R., Khamparia, A., Shabaz, M., Dhiman, G., Pande, S., & Singh, P. (2021). Prediction of heart disease using a combination of machine learning and deep learning. *Computational intelligence and neuroscience*, *2021*(1), 8387680.
22. Jindal, H., Agrawal, S., Khera, R., Jain, R., & Nagrath, P. (2021). Heart disease prediction using machine learning algorithms. In *IOP conference series: materials science and engineering*, 1022(1), p. 012072.
23. Adhikari, B., & Shakya, S. (2022, February). Heart Disease Prediction Using Ensemble Model. In *Proceedings of Second International Conference on Sustainable Expert Systems: ICSES 2021* (pp. 857-868). Singapore: Springer Nature Singapore.
24. Ambika Sekhar, Amrutha Babu, Jayalekshmi V.K., and Adithya Udayan. (2022). Machine learning based heart disease prediction. *In 2022 Second International Conference on Next Generation Intelligent Systems* (ICNGIS) (pp 1–5).
25. Chang, V., Bhavani, V. R., Xu, A. Q., & Hossain, M. A. (2022). An artificial intelligence model for heart disease detection using machine learning algorithms. *Healthcare Analytics*, *2*, 100016.
26. Çil, E., & Güneş, A. (2022). Makine öğrenmesi algoritmalarıyla kalp hastalıklarının tespit edilmesine yönelik performans analizi. *Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi*, *17*(65), 57-77.
27. Doppala, B. P., Bhattacharyya, D., Janarthanan, M., & Baik, N. (2022). A reliable machine intelligence model for accurate identification of cardiovascular diseases using ensemble techniques. *Journal of Healthcare Engineering*, *2022*(1), 2585235.
28. Nagavelli, U., Samanta, D., & Chakraborty, P. (2022). Machine Learning Technology-Based Heart Disease Detection Models. *Journal of Healthcare Engineering*, *2022*(1), 7351061.

29. Archana, K. S., Sivakumar, B., Kuppusamy, R., Teekaraman, Y., & Radhakrishnan, A. (2022). Automated cardioailment identification and prevention by hybrid machine learning models. *Computational and Mathematical Methods in Medicine*, *2022*(1), 9797844.
30. Harman, G. (2022). Kalp hastalığı tespitinde sınıflandırma yöntemlerinin karşılaştırılması. *Teknolojik Gelişmeler ve Mühendislik Uygulamaları*. (ss. 6-27). Güven Plus Grup A.Ş. Yayınları.
31. Yadav, A. L., Soni, K., & Khare, S. (2023, July). Heart diseases prediction using machine learning. In *2023 14th International Conference on Computing Communication and Networking Technologies (ICCCNT)* (pp. 1-7). IEEE.
32. Kumar, B., Gulnar, S., Banerjee, P., & Dehury, M. K. (2023, December). A study of Cardiovascular disease Risk factors using ML techniques. In *2023 Global Conference on Information Technologies and Communications (GCITC)* (pp. 1-7). IEEE.
33. Bhatt, C. M., Patel, P., Ghetia, T., & Mazzeo, P. L. (2023). Effective heart disease prediction using machine learning techniques. *Algorithms*, *16*(2), 88.
34. Chandrasekhar, N., & Peddakrishna, S. (2023). Enhancing heart disease prediction accuracy through machine learning techniques and optimization. *Processes*, *11*(4), 1210.
35. Sen, K., & Verma, B. (2023, May). Heart Disease Prediction Using a Soft Voting Ensemble of Gradient Boosting Models, RandomForest, and Gaussian Naive Bayes. In *2023 4th International Conference for Emerging Technology (INCET)* (pp. 1-7). IEEE.
36. Ramesh, H. V., & Pathinarupothi, R. K. (2023, April). Performance Analysis of Machine Learning Algorithms to Predict Cardiovascular Disease. In *2023 IEEE 8th International Conference for Convergence in Technology (I2CT)* (pp. 1-8). IEEE.
37. Shukla, A., Khan, I. R., Sharma, V., Soni, M., Gupta, S., & Kumar, A. (2023, April). A Novel Prediction System to Diagnose Heart Disease. In *2023 International Conference on Inventive Computation Technologies (ICICT)* (pp. 781-786). IEEE.
38. Naveen, S., Ravindran, S. K., Shreya, G., & Ameen, S. N. (2023, May). Effective Heart disease prediction framework using Random Forest and Logistic regression. In *2023 2nd International Conference on Vision Towards Emerging Trends in Communication and Networking Technologies (ViTECoN)* (pp. 1-6). IEEE.
39. Gangadhar, M. S., Sai, K. V. S., Kumar, S. H. S., Kumar, K. A., Kavitha, M., & Aravinth, S. S. (2023, February). Machine learning and deep learning techniques on accurate risk prediction of coronary heart disease. In *2023 7th International Conference on Computing Methodologies and Communication (ICCMC)* (pp. 227-232). IEEE.
40. Takcı, H. (2023). Optimum parametreler yardımıyla performansı artırılmış KNN algoritması tabanlı kalp hastalığı tahmini. *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi*, *38*(1), 451-460.

41. Asif, D., Bibi, M., Arif, M. S., & Mukheimer, A. (2023). Enhancing heart disease prediction through ensemble learning techniques with hyperparameter optimization. *Algorithms*, *16*(6), 308.
42. Saha, S., Rahman, M. M., Suki, T. T., Alam, M. M., Alam, M. S., & Haque, M. A. S. (2024, April). Heart Disease Prediction Using Machine Learning Algorithms: Performance Analysis. In *2024 3rd International Conference on Advancement in Electrical and Electronic Engineering (ICAEEE)* (pp. 1-6). IEEE.
43. Ogunpola, A., Saeed, F., Basurra, S., Albarrak, A. M., & Qasem, S. N. (2024). Machine learning-based predictive models for detection of cardiovascular diseases. *Diagnostics*, *14*(2), 144.
44. Talapaneni, S., Kota, C. S., Yalagala, N., Nunna, R., & Mothukuri, R. (2024, May). Enhancing Heart Disease Prediction and Analysis: An Efficient Voting Ensemble model. In *2024 International Conference on Communication, Computer Sciences and Engineering (IC3SE)* (pp. 156-160). IEEE.
45. Sungur, F., & Bakır, H. (2024). Hiperparametre ayarlama ve veri dengelemenin kalp hastalığı tahmini için kullanılan makine öğrenimi algoritmaları üzerindeki etkilerinin incelenmesi. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, *17*(1), 45-58.
46. Bhuvana, P. P. M. R. S., Rohith, B., Swathi, B. M., Nikhitha, G., Vege, H. K., & Subramanyam, M. M. (2024). Prediction Of Cardiovascular Disorders Using Machine Learning. *Educational Administration: Theory and Practice*, *30*(6), 1206-1215.
47. Nadheer, I. (2024). Heart Disease Prediction System using hybrid model of Multi-layer perception and XGBoost algorithms. In *BIO Web of Conferences* (Vol. 97, p. 00047). EDP Sciences.

Kaynaklar

[1] H. Zhang and Y. Qie, "Applying Deep Learning to Medical Imaging: A Review," *Applied Sciences*, vol. 13, no. 18, p. 10521, Sep. 2023, doi: 10.3390/app131810521.

[2] S. Minaee, Y. Boykov, F. Porikli, A. Plaza, N. Kehtarnavaz, and D. Terzopoulos, "Image Segmentation Using Deep Learning: A Survey," Jan. 2020.

[3] Venkatkumar R., "Segmentation: Traditional & Deep learning Approaches," https://medium.com/@VK_Venkatkumar/segmentation-traditional-deep-learning-approaches-edd50a3308b3.

[4] M. Li, Y. Jiang, Y. Zhang, and H. Zhu, "Medical image analysis using deep learning algorithms," *Front Public Health*, vol. 11, Nov. 2023, doi: 10.3389/fpubh.2023.1273253.

[5] G. Du, X. Cao, J. Liang, X. Chen, and Y. Zhan, "Medical Image Segmentation based on U-Net: A Review," *Journal of Imaging Science and Technology*, vol. 64, no. 2, pp. 020508-1-020508–12, Mar. 2020, doi: 10.2352/J.ImagingSci.Technol.2020.64.2.020508.

[6] C. Yu *et al.*, "Segmentation and density statistics of mariculture cages from remote sensing images using mask R-CNN," *Information Processing in Agriculture*, vol. 9, no. 3, pp. 417–430, Sep. 2022, doi: 10.1016/j.inpa.2021.04.013.

[7] C. H. Kang and S. Y. Kim, "Real-time object detection and segmentation technology: an analysis of the YOLO algorithm," *JMST Advances*, vol. 5, no. 2–3, pp. 69–76, Sep. 2023, doi: 10.1007/s42791-023-00049-7.

[8] V. Badrinarayanan, A. Kendall, and R. Cipolla, "SegNet: A Deep Convolutional Encoder-Decoder Architecture for Image Segmentation," *IEEE Trans Pattern Anal Mach Intell*, vol. 39, no. 12, pp. 2481–2495, Dec. 2017, doi: 10.1109/TPAMI.2016.2644615.

[9] L.-C. Chen, G. Papandreou, I. Kokkinos, K. Murphy, and A. L. Yuille, "DeepLab: Semantic Image Segmentation with Deep Convolutional Nets, Atrous Convolution, and Fully Connected CRFs," *IEEE Trans Pattern Anal Mach Intell*, vol. 40, no. 4, pp. 834–848, Apr. 2018, doi: 10.1109/TPAMI.2017.2699184.

[10] S. Gunasekaran, P. S. Mercy Bai, S. K. Mathivanan, H. Rajadurai, B. D. Shivahare, and M. A. Shah, "Automated brain tumor diagnostics: Empowering neuro-oncology with deep learning-based MRI image analysis," *PLoS One*, vol. 19, no. 8, p. e0306493, Aug. 2024, doi: 10.1371/journal.pone.0306493.

[11] F. Wahid, Y. Ma, D. Khan, M. Aamir, and S. U. K. Bukhari, "Biomedical Image Segmentation: A Systematic Literature Review of Deep Learning Based Object Detection Methods," Aug. 2024.

[12] K. Pal, P. Yadav, and N. Katal, "RoadSegNet: a deep learning framework for autonomous urban road detection," *Journal of Engineering and Applied Science*, vol. 69, no. 1, p. 110, Dec. 2022, doi: 10.1186/s44147-022-00162-9.

[13]A. M. Hafiz and G. M. Bhat, "A survey on instance segmentation: state of the art," *Int J Multimed Inf Retr*, vol. 9, no. 3, pp. 171–189, Sep. 2020, doi: 10.1007/s13735-020-00195-x.

[14]yentur, "Görüntü Segmentasyonu," https://medium.com/move-on-ai/görüntü-segmentasyonu-ba193b168a1b.

[15]F. Ergin, I. B. Parlak, M. Adel, Ö. M. Gül, and K. Karpouzis, "Noise Resilience in Dermoscopic Image Segmentation: Comparing Deep Learning Architectures for Enhanced Accuracy," *Electronics (Basel)*, vol. 13, no. 17, p. 3414, Aug. 2024, doi: 10.3390/electronics13173414.

[16]Y. Su, B. Cheng, Y. C.-2023 I. 6th I. Conference, and undefined 2023, "Detection and Recognition of Traditional Chinese Medicine Slice Based on YOLOv8," *ieeexplore.ieee.orgY Su, B Cheng, Y Cai2023 IEEE 6th International Conference on Electronic Information, 2023•ieeexplore.ieee.org*, Accessed: Oct. 30, 2023. [Online]. Available: https://ieeexplore.ieee.org/abstract/document/10245026/

[17]J. Redmon, S. Divvala, R. Girshick, and A. Farhadi, "You only look once: Unified, real-time object detection," in *Proceedings of the IEEE conference on computer vision and pattern recognition*, 2016, pp. 779–788.

[18]C.-Y. Wang and H.-Y. M. Liao, "YOLOv1 to YOLOv10: The fastest and most accurate real-time object detection systems," Aug. 2024.

[19]M. A. R. Alif and M. Hussain, "YOLOv1 to YOLOv10: A comprehensive review of YOLO variants and their application in the agricultural domain," Jun. 2024.

[20]Sarah HADDAD, "Annotated (Yolov8) Bridge images for Segmentation," https://www.kaggle.com/datasets/pfem2sarah/annotated-yolov8-bridge-images-for-segmentation.

[21]https://colab.research.google.com/github/ultralytics/ultralytics/blob/main/examples/tutorial.ipynb, "YOLOv8 Tutorial," https://colab.research.google.com/github/ultralytics/ultralytics/blob/main/examples/tutorial.ipynb.

Kaynaklar

1. Ünal, S. Y., & Deniz, Ü. (2023). Anne çocuk sağlığı ve önemi, In: *Çocuk Sağlığı ve İlk Yardım*, Deniz, Ü. Editör, Akademisyen Kitapevi A.Ş., Ankara, Türkiye, pp: 8.
2. Başar, F., & Çiçek, S. (2018). Annelerin yeterli prenatal bakım alma durumları ve etkileyen faktörler. *OPUS International Journal of Society Researches*, *9*(16), 2574-2596.
3. Turan, T., Ceylan, S. S., & Teyikçi, S. (2008). Annelerin düzenli prenatal bakım alma durumları ve etkileyen faktörler. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, *3*(9), 157-172.
4. Reyhan, F. A., & Sayiner, F. Doğum Ortamının Önemi ve İdeal Doğum Ünitesi Üzerine Bir Derleme Çalışması. *Ebelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, *7*(1), 176-186.
5. Yıldırım, A. D., & Şahin, N. H. (2022). Anne ölümlerinin önlenmesi: uluslararası bakım ve izlem modelleri. *Jinekoloji-Obstetrik ve Neonatoloji Tıp Dergisi*, *19*(1), 1184-1191.
6. Çankaya, S., Yılmaz, S. D., Can, R., & Kodaz, N. D. (2017). Postpartum depresyonun maternal bağlanma üzerine etkisi. *ACU Sağlık Bilimleri Dergisi,* 2017(4), 232-240
7. WHO. (2019). Maternal Mortality, World Health Organization.
8. World Health Organization. (2020). Newborns: improving survival and well-being.
9. World Health Organization. (2023). *Trends in maternal mortality 2000 to 2020: estimates by WHO, UNICEF, UNFPA, World Bank Group and UNDESA/Population Division*. World Health Organization.
10. Raihen, M. N., & Akter, S. (2024). Comparative Assessment of Several Effective Machine Learning Classification Methods for Maternal Health Risk. *Computational Journal of Mathematical and Statistical Sciences*, **3**(1), 161-176.
11. Ahmed, M., Kashem, M. A., Rahman, M., & Khatun, S. (2020). Review and analysis of risk factor of maternal health in remote area using the Internet of Things (IoT). In *InECCE2019: Proceedings of the 5th International Conference on Electrical, Control & Computer Engineering, Kuantan, Pahang, Malaysia, 29th July 2019* (pp. 357-365). Springer Singapore.
12. Macrohon, J. J. E., Villavicencio, C. N., Inbaraj, X. A., & Jeng, J. H. (2022). A semi-supervised machine learning approach in predicting high-risk pregnancies in the Philippines. *Diagnostics*, *12*(11), 2782.
13. Pawar, L., Malhotra, J., Sharma, A., Arora, D., & Vaidya, D. (2022, August). A robust machine learning predictive model for maternal health risk. In *2022 3rd international conference on electronics and sustainable communication systems (ICESC)* (pp. 882-888). IEEE.
14. Kambli, R. S. (2022). Nirmala,"Model for Predicting Risk Levels in Maternal Healthcare,". *Int. J. Adv. Res. Innov. Ideas Educ*, *8*(6), 1633-1637.

15. Ramdhani, Y., Maulidia, D., Setiadi, A., & Alamsyah, D. P. (2022, November). Feature Weighting Optimization: Genetic Algorithms and Random Forest for Classification of Pregnant Potential Risk. In *2022 International Conference on Information Technology Research and Innovation (ICITRI)* (pp. 95-100). IEEE.
16. Kumari, D. Maternal Health Risk Prediction Model Using Artificial Neural Network. In *Soft Computing Techniques in Connected Healthcare Systems* (pp. 277-289). CRC Press.
17. Şahin, F., Tulum, G., & Karaca, Ş. (2023). Anne Sağlığı Riski İçin Makine Öğrenmesi Modellerinin Performans Karşılaştırması. *Dicle Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Mühendislik Dergisi*, *14*(4), 547-553.
18. Mutlu, H. B., Durmaz, F., Yücel, N., Cengil, E., & Yıldırım, M. (2023). Prediction of maternal health risk with traditional machine learning methods. *Naturengs*, *4*(1), 16-23.
19. Wongso, B. P., Johan, M. E., & Fianty, M. I. (2023). Empowering Pregnancy Risk Assessment: A Web-Based Classification Framework with K-Means Clustering Enhanced Models. *Journal of Information Systems and Informatics*, *5*(4), 1221-1239.
20. Togunwa, T. O., Babatunde, A. O., & Abdullah, K. U. R. (2023). Deep hybrid model for maternal health risk classification in pregnancy: synergy of ANN and random forest. *Frontiers in Artificial Intelligence*, *6*, 1213436.
21. Tokmak M. 2023. Anne sağlık durumu riskinin makine öğrenmesi yöntemleri ile belirlenmesi, In: *Müh Alanında Akademik Analiz ve Tartışmalar*, Bozdemir M., Arslan R. U. Editörler, Özgür Yayınları, Gaziantep, Türkiye, pp: 75.
22. Thakkar, D., Gandhi, V. C., & Trivedi, D. (2024, April). Forecasting Maternal Women's Health Risks using Random Forest Classifier. In *2024 International Conference on Inventive Computation Technologies (ICICT)* (pp. 961-965). IEEE.
23. Yapıcı, İ. Ş., & Arslan, R. U. Gebelikte Anne Sağlığı Risk Gruplarının Tahminine Yönelik Makine Öğrenmesi Tabanlı Bir Karar Destek Sistem Tasarımı. *Black Sea Journal of Engineering and Science*, *7*(3), 33-34.
24. Raihen, M. N., & Akter, S. (2024). Comparative Assessment of Several Effective Machine Learning Classification Methods for Maternal Health Risk. *Computational Journal of Mathematical and Statistical Sciences*, *3*(1), 161-176.
25. Kaur, N., & Singh, N. (2024, July). Maternal health analysis using ensemble learning techniques. In *AIP Conference Proceedings* (Vol. 3168, No. 1). AIP Publishing.
26. Rahman, M. A., Noor, R. M., Mallik, S., Santa, N. K., Deb, S., & Pathak, A. Classification of Health Risk Levels For Pregnant Women Using Support Vector Machine (SVM) Algorithm. *IOSR Journal of Computer Engineering (IOSR-JCE), 26 (3)*, 07-17.

EVDE HASTA BAKIMI
İLKEDEN UYGULAMAYA

Editörler
DR. ÖĞR. GÖR. YASEMİN ÖZEL
DR. ÖĞR. ÜYESİ YASEMİN ŞAHİN YILDIZ

EĞİTİM
yayınevi

EVDE HASTA BAKIMI: İLKEDEN UYGULAMAYA
Editörler: Dr. Öğr. Gör. Yasemin Özel, Dr. Öğr. Üyesi Yasemin Şahin Yıldız

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-61-8
1. Baskı, Eylül 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
EVDE HASTA BAKIMI: İLKEDEN UYGULAMAYA
Editörler: Dr. Öğr. Gör. Yasemin Özel, Dr. Öğr. Üyesi Yasemin Şahin Yıldız
VIII+322 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-61-8

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akdur, R., Çöl, M., Işık, Ay., İdil, A., Durmuşoğlu, M., ve Tunçbilek A. (1998). *Halk Sağlığı*. Ankara: Antıp Aş Tıp Kitapları ve Bilimsel Yayınlar, No: 26.

Alu, A. (2017). Sağlığın Temel Kavramları. *Sağlık Yönetimi Dergisi*, 1(2), 32-41.

Aytaç E., ve Aslan H. (2023). Sağlık Hizmetleri ve Hastaneler. İçinde P. Yılık ve U. Beylik (Editörler), *Hastane ve Sağlık Yönetimi: Güncel Konular- 1. (*ss.4-18). Ankara: Iksad Publications.

The American Medical Association (AMA) Code of Medical Ethics. (2024). Defining Basic Health Care. Erişim: https://code-medical-ethics.ama-assn.org/sites/amacoedb/files/2022-08/11.1.1.pdf (E.T.: 16.08.2024).

Annus, A. (2020). The Spiritual Dimensions of Healing Rituals in Ancient Mesopotamia. *Journal of religion and health*, *59*(5), 2486-2503.

Beauchamp, T. L. ve Childress, J. F. (2001). *Principles of biomedical ethics* (5th ed.). Oxford University Press.

Biomedical Science. (2024). A History of Chinese Medicine. Erişim: https://thebiomedicalscientist.net/2020/09/03/history-chinese-medicine (E.T.:17.08.2024)

Brazier, Y. (2018). What is Ancient Greek Medicine?. Erişim: https://www.medicalnewstoday.com/articles/323596 (E.T.: 17.08.2024)

Cambridge Dictionary. (2024). Health Service Erişim: https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/health-service (E.T.: 16.08.2024).

Candan, Y., ve Aslan, Y. (2023). Evde sağlık hizmetlerinin sunumunda belediyelerin rolü: İstanbul Büyükşehir Belediyesi örneği. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *16*(3), 615-632.

Cilliers, L. ve Retief, F. P. (2006). Medical practice in Graeco-roman antiquity. *Curationis*, *29*(2), 34-40.

Collins, B. J. (2007). *The Hittites and Their World.* Society of Biblical Literature.

Conrad, L.I. (1995). *The Western medical tradition: 800 BC to AD 1800*. Cambridge: Cambridge University Press.

Çavmak, Ş., ve Çavmak, D. (2017). Türkiye'de Sağlık Hizmetlerinin Tarihsel Gelişimi ve Sağlıkta Dönüşüm Programı. *Sağlık Yönetimi Dergisi*, *1*(1), 48-57.

Daştan, İ., ve Çetinkaya, V. (2015). OECD Ülkeleri ve Türkiye'nin Sağlık Sistemleri, Sağlık Harcamaları ve Sağlık Göstergeleri Karşılaştırması. *Sosyal Güvenlik Dergisi*, *5*(1), 104-134.

Doğusan, A. R. (2019). Türkiye'de Evde Sağlık Hizmetleri ile İlgili Mevzuat ve Gelişimi. *Ankara Medical Journal*, *19*(3), 684-693.

Edriss, H., Rosales, B. N., Nugent, C., Conrad, C., ve Nugent, K. (2017). Islamic medicine in the middle ages. *The American Journal of the Medical Sciences*, *354*(3), 223-229.

Ekinci, G., ve Sur, H. (2012). Türkiye'de Evde Bakım Hizmetleri Organizasyonu İçin Bir Model Önerisi. *Sağlıkta Düşünce ve Tıp Kültürü Dergisi*, 24, 68-71.

Emmanuel Osemota Foundation (EOF). (2024). Healthcare Community Health: Protect Us All. Erişim: https://emmanuelosemotafoundation.org/medical-outreach/?gad_source=1&gclid=CjwKCAjw8fu1BhBsEiwAwDrsjOMNnAqAH8SMYn0FpGgTcRg_-eECAJo3Jx_S8CbGXpgD9pQeE0NsrxoCNeQQAvD_BwE (E.T.: 16.08.2024).

Erdemir Demirhan, A. (2014). *Tıp Tarihi ve Etik*. Ankara: Nobel Kitabevleri.

Fedai, R. (2019). Sağlıkta Dönüşüm Programının Öncesi: Türkiye'de Sağlık Hizmetlerinin Gelişimi: 1923-2003. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(2), 2010-2032.

Geller, M. J. (2016). *Mesopotamian Magic and Sorcery: A Study of the Ritual Texts from the First Millennium BCE*. Cambridge University Press.

Gençer, Ç., Er, F., Barut, B., ve Kara, Y. (2021). Koruyucu Sağlık Hizmetlerinin Sunumunda Sosyal Hizmet Mesleğinin Önemi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, *32*(3), 1125-1142.

George, A. R. (2016). *The Babylonian Gilgamesh Epic: Introduction, Critical Edition and Cuneiform Texts*. Oxford University Press.

Gurney, O. R. (1990). *The Hittites.* Penguin Books.

Horner, A. (2008). *Hippocrates: A Brief Biography*. Routledge.

Jackson, R. (1994). *Doctors and Diseases in the Roman Empire.* University of Oklahoma Press.

Jones, P. (2018). *Public Health Systems in Europe: A Comparative Study*. Oxford University Press.

Jones, A. ve Taub, L. (2018). *Egyptian Medicine.* Published online by Cambridge University Press.

Karahüseyinoğlu, E. K. (2021). Kalite yönetimi perspektifinde sağlık hizmetleri. *Journal of Academic Value Studies*, *7*(3), 394-402.

Kazhdan, A. (1991). The Oxford Dictionary of Byzantium. Oxford University Press.

Kıran, İ.,ve Güçlü, A. (2022). Türkiye'de evde sağlık hizmetlerinin değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Akşehir Meslek Yüksekokulu Sosyal Bilimler Dergisi*, (13), 107-114.

Lawinsider Dictionary. (2024). Erişim: https://www.lawinsider.com/dictionary/healthcare-services?cursor=CmASWmoVc35sYXdpbnNpZGVyY29udHJhY3RzcjwLEhpEZWZpbml0aW9uU25pcHBldEdyb3VwX3Y0NyIcaGVhbHRoY2FyZS1zZXJ2aWNlcyMwMDAwMDAwYQ-yiAQJlbhgAIAA%3D (E.T.: 17.08.2024).

Ma, D., Wang, S., Shi, Y., Ni, S., Tang, M., ve Xu, A. (2021). The development of traditional Chinese medicine. *Journal of Traditional Chinese Medical Sciences*, *8*, S1-S9.

Magdalino, P. (2006). Studies on the History and Topography of Byzantine Constantinople.

Marmot, M. (2005). Social Determinants of Health İnequalities. *The Lancet*, 365(9464), 1099-1104.

Mattern, S. P. (2013). *The Prince of Medicine: Galen in the Roman Empire.* Oxford University Press.

Mazars, G. (2006). *A concise introduction to Indian medicine* (Vol. 8). Motilal Banarsidass Published.

Metwaly, A. M., Ghoneim, M. M., Eissa, I. H., Elsehemy, I. A., Mostafa, A. E., Hegazy, M. M., ... ve Dou, D. (2021). Traditional ancient Egyptian medicine: A review. *Saudi journal of biological sciences*, *28*(10), 5823-5832.

Miller, T. S. (1997). The Birth of the Hospital in the Byzantine Empire. Johns Hopkins University Press.

Moosa, S. (2020). 10 Principles to Maintaining Essential Health Services. Erişim: https://profmoosa.com/10-principles-to-maintaining-essential-health-services/ (E.T.: 17.08.2024).

National Library of Medicine. (2024). Traditional Chinese Medicine. Erişim: https://www.nlm.nih.gov/hmd/topics/chinese-traditional/index.html (E.R: 17.08.2024)

Nutton, V. (2013). *Ancient Medicine*. Routledge.

Nutton, V. (2022). *Renaissance Medicine A Short History of European Medicine in the Sixteenth Century.* Routledge.

Nunn, J. F. (2002). *Ancient Egyptian Medicine*. University of Oklahoma Press.

OECD. (2019). *Health at a Glance 2019: OECD Indicators*. Paris: OECD Publishing.

Öztek, Z. (2018). *Temel Sağlık Hizmetleri 1978-2018*. Trakya: Halk Sağlığı Uzmanları Derneği (HASUDER), Trakya Üniversitesi Matbaası.

Park, K. (2014). *Doctors and medicine in early Renaissance Florence* (Vol. 38). Princeton University Press.

Porter, R. (1997). *The greatest benefit to mankind: A medical history of humanity*. London: HarperCollins.

Rao, M.S. (2012). *The Hıstory Of Medıcıne in Indıa and Burma*. London: Published online by Cambridge University Press.

Richardson, R.G. ve Underwood, E.A. Hellenictic and Roman Medicine. Erişim: https://www.britannica.com/science/history-of-medicine/Immunology (E.T.: 17.08.2024)

Rosen, G. (2015). *A History of Public Health*. Johns Hopkins University Press.

Saini, A. (2016). Physicians of Ancient India. *Journal of Family Medicine and Primary Care*, *5*(2), 254-258.

Sağlık Bakanlığı. (2014). *Türkiye Sağlıkta Dönüşüm Programı Değerlendirme Raporu*. Ankara: Sağlık Bakanlığı Yayınları.

Schmidt, H. (2017). *The Bismarck Model of Health Insurance: Historical and Modern Perspectives*. USA: Springer.

Siraisi, N. G. (1990). *Medieval and early Renaissance medicine: An introduction to knowledge and practice*. Chicago: University of Chicago Press.

Smith, T., ve Jones, L. (2021). *Private Health Insurance in the United States: Challenges and Opportunities*. Cambridge University Press.

Supady, J. (2020). Ancient Greek medicine during Hellenistic age and the Roman Empire. *Health Promotion & Physical Activity*, *11*(2), 28-34.

Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı. (2013). *Türkiye Sağlık Sistemi Genel Değerlendirme Raporu*. Sağlık Bakanlığı Yayınları.

Şahin, K., ve Cezlan, E. Ç. (2023). OECD Ülkelerinin Sağlık Göstergeleri ve Sağlık Finansman Modellerinin Karşılaştırılması. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *41*(1), 44-61.

URL 1. Health Care Services. Erişim: https://www.law.cornell.edu/definitions/uscode.php?width=840&height=800&iframe=true&def_id=42-USC-1684815305-1636355643&term_occur=999&term_src= (E.T.: 16.08.2024).

Üner, S., Balcılar, M., ve Üstüner Top, F. (2014). *Türkiye'de Sağlık Hizmetleri Tarihi ve Sağlık Reformları*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.

Wujastyk, D. (2003). *The Roots of Ayurveda: Selections from Sanskrit Medical Writings*. Penguin Classics Press.

World Health Organization (WHO). (2008). *Primary Health Care: Now More Than Ever*. World Health Organization.

WHO. (1981). *Global strategy for health for all by the year 2000*. Erişim: https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/39307/9241800038.pdf (E.T.: 17.08.2024)

WHO. (2020a). *World Report On Ageing And Health*. Geneva: World Health Organization.

WHO. (2020b). Quality Health Services. Erişim:https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/quality-health-services. (E.T.: 17.08.2024)

WHO. (2020c). Maintaining Essential Health Services: Operational Guidance for the COVID-19 Context: İnterim Guidance. Erişim: https://www.who.int/publications/i/item/WHO-2019-nCoV-essential-health-services-2020.1 (E.T.: 17.08.2024)

WHO. (2020d). World Health Statistics 2020: Monitoring Health for the SDGs. Geneva: World Health Organization.

World Bank. (2019). *Global Health and Development Report*. Washington, DC: World Bank Group.

Yalçın, B. M., Pirdal, H., Ünal, M., ve Selçuk, Y. (2016). Anadolu Tıp tarihi–bölüm I. *Türkiye Aile Hekimliği Dergisi*, *20*(1), 33-44.

Yilmaz, M., Sametoğlu, F., Akmeşe, G., Tak, A., Yağbasan, B., Gökçay, S., ... ve Erdem, S. (2010). Sağlık Hizmetinin Alternatif Bir Sunum Şekli Olarak Evde Hasta Bakımı. *İstanbul Tıp Dergisi*, *11*(3), 125-32.

KAYNAKLAR

Aksoy, H. (2015). Evde Bakım Hizmetlerinin Tarihsel Gelişimi ve Uygulamaları. *Türk Tıp Dergisi*, 7(1), 118-123.

Ak, B. (2024). Türkiye Cumhuriyeti'nde Sağlık Hizmetleri. Erişim: TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NDE SAĞLIK HİZMETLERİ (altayli.net) (E.T.: 27.08.2024)

Altuntaş, M., Yilmazer, T., Güçlü, Y., ve Öngel, K. (2010). Evde Sağlık Hizmeti Ve Günümüzdeki Uygulama Şekilleri. *Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi Dergisi*, *20*, 153-8.

Artantaş, A. B., ve Köroğlu, F. T. (2019). Bir Hastane Bünyesindeki Evde Sağlık Birimi Tarafından Verilen Hizmetlerin Değerlendirilmesi: 2018 yılı istatistikleri. *Ankara Medical Journal*, *19*(1), 170-177.

Baly, M.E. (1998). *Florence Nightingale and the Nursing Legacy: Building the Foundations of Modern Nursing and Health Care*. Philadelphia: BainBridgeBooks. Internet Archive. Erişim: Florence Nightingale and the nursing legacy : building the foundations of modern nursing & midwifery : Baly, Monica E. (Monica Eileen) : Free Download, Borrow, and Streaming : Internet Archive (E.T.: 27.08.2024)

Bedenictine Rule. (2020). Anatomy of a Monastery – The Infirmary. Erişim: Benedictine Rule | A Writer's Perspective (wordpress.com) (E.T.: 27.08.2024)

Bullough, V. L., ve Bullough, B. (2021). *The Care of the Sick: The Emergence of Modern Nursing*. Garland eBook Published. London: Routledge.

Breasted, J.H. (1930). *The Edwın Smıth Surgıcal Papyrus.* Internet Archive. Erişim: THE EDWIN SMITH SURGICAL PAPYRUS by Dr. James Henry Breasted : Dr. James Henry Breasted : Free Download, Borrow, and Streaming : Internet Archive (E.T.: 27.08.2024)

Cook, H. J. (2007). *Matters of Exchange: Commerce, Medicine, and Science in the Dutch Golden Age*. Yale University Press.

Crosby, A. W. (2003). *America's Forgotten Pandemic: The Influenza of 1918*. Cambridge University Press. Internet Archive. Erişim: Internet Archive. Erişim: America's forgotten pandemic : the influenza of 1918 : Crosby, Alfred W : Free Download, Borrow, and Streaming : Internet Archive (E.T.: 27.08.2024)

Demirsoy, N. (2017). İstanbul kadı sicillerinden bir örnek Evde Bakım için bir başlangıç tarihi: 1766 tarihli bir belge. *Türkiye Aile Hekimliği Dergisi*, *21*(2), 66-73.

D'Antonio, P. (2010). *American Nursing: A History of Knowledge, Authority, and the Meaning of Work*. Johns Hopkins University Press.

Drucker, C.B. (2008). Surgery issue: Ambroise Paré and the birth of the gentle art of surgery. *The Yale journal of biology and medicine*, *81*(4), 199.

Çayır, Y. (2013). Birinci Basamakta Evde Sağlık Hizmetleri: Neler Yapabiliriz? *Dicle Tıp Dergisi*, *40*(2), 340-344.

Çayır, Y. (2020). Home Health Care. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*, *14*(1), 147-152.

Çayır, Y., ve Işık, M. (2012). Terminal Dönem Kanser Hastalarında Evde Sağlık Hizmetleri. *Smyrna Tıp Dergisi*, *2*, 87-9.

Çoban, M., ve AE, E. (2004). Evde Bakım Hizmetlerine Genel Bir Bakış. *Türkiye Klinikleri Tıp Etiği-Hukuku-Tarihi Dergisi*, 12(2), 109-20.

Doğusan, A. R. (2019). Türkiye'de Evde Sağlık Hizmetleri ile İlgili Mevzuat ve Gelişimi. *Ankara Medical Journal*, 19(3), 684-693.

Fairchild, M. (2019). The Benedictine Order: Monks, Rule of St. Benedict, and Legacy. Erişim: Benedictine Monks: Order, Life, Rule, and Legacy (learnreligions.com) (E.T.: 27.08.2024)

Feder, J., Komisar, H. L., ve Niefeld, M. (2000). Long-Term Care in the United States: An Overview. *Health Affairs*, 19(3), 40-56.

Fisk, M., Livingstone, A., ve Pit, S. W. (2020). Telehealth in the Context of COVID-19: Changing Perspectives in Australia, the United Kingdom, and the United States. *Journal of Medical Internet Research, 22*(6), e19264.

French, R. K. (1994). *William Harvey's Natural Philosophy*. Cambridge University Press.

Gaukroger, S. (1997). *Descartes: An Intellectual Biography*. Oxford University Press.

Genet, N., Boerma, W. G., Kringos, D. S., Bouman, A., Francke, A. L., Fagerström, C., ... ve Devillé, W. (2011). Home Care İn Europe: A Systematic Literature Review. *BMC Health Services Research*, *11*, 1-14.

Güzel, E. Ç. (2018). Türkiye'de Evde Sağlık Hizmetleri. *Klinik Tıp Aile Hekimliği*, *10*(5), 15-19.

Jackson, R. (1988). *Doctors and Diseases in the Roman Empire*. University of Oklahoma Press.

Jennett, P. A., Affleck Hall, L., ve Hailey, D. (2003). The Socio-Economic Impact of Telehealth: A Systematic Review. *Journal of Telemedicine and Telecare*, 9(6), 311-320.

Leff, B., Burton, L., ve Mader, S. L. (2005). Hospital at Home: Feasibility and Outcomes of a Program to Provide Hospital-Level Care at Home for Acutely Ill Older Patients. *Annals of Internal Medicine*, 143(11), 798-808.

Karakaş, N. M., ve Özçelik, E. Ü. (2014). Evde Hasta Bakım Öğrencilerinin Eğitimleri Ve Mesleğin Geleceği İle İlgili Görüşleri Ve Evde Hastabakım Programını Tercih Etme Nedenleri. *İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Dergisi*, *2*(2), 22-28.

Keesara, S., Jonas, A., ve Schulman, K. (2020). Covid-19 and Health Care's Digital Revolution. *New England Journal of Medicine, 382*(23), e82.

McWhinney, I. R., ve Freeman, T. (2009). *Textbook of family medicine*. Oxford University Press. p.363-374.

Monastery of Christ in the Desert. (2024). Chapter 36: The Sick Brothers. Erişim: Chapter 36: The Sick Brothers - Benedictine Abbey of Christ in the Desert (christdesert.org) (E.T.: 27.08.2024)

Nutton, V. (2024). *Ancient Medicine*. Routledge.

O'Malley, C. D. (1964). *Andreas Vesalius of Brussels, 1514-1564*. University of California Press.

OSYM Dikey Geçiş Sınavı Tablo-2: Ön Lisans mezuniyet Alanlarına Göre Dikey Geçiş Yapılabilecek Lisans Programları (2024), Erişim: https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2024/DGS/tablo2_10052024.pdf (E.T.: 28.08.2024)

Pagel, W. (1982). *Paracelsus: An Introduction to Philosophical Medicine in the Era of the Renaissance*. Karger.

Porter, R. (1997). *The Greatest Benefit to Mankind: A Medical History of Humanity from Antiquity to the Present*. Internet Archive. Erişim: The greatest benefit to mankind : a medical history of humanity: Porter, Roy, 1946-2002: Free Download, Borrow, and Streaming: Internet Archive (E.T.: 27.08.2024)

Rosen, G. (1993). *A History of Public Health*. Johns Hopkins University Press. Internet Archive. Erişim: A history of public health : Rosen, George, 1910- : Free Download, Borrow, and Streaming : Internet Archive (E.T.: 27.08.2024)

Sağlık Bakanlığı. (1961). Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi Hakkında Kanun. Ankara, 12.01.1961; Resmi Gazete: Sayı:10705. Erişim: https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=224&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=4 (E.T.:22.07.2024)

Sağlık Bakanlığı. (1930). Umumi Hıfzıssıhha Kanunu. Ankara, 06.05.1930; Resmi Gazete: Sayı:1489. Erişim: https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/1489.pdf. (E.T.: 22.07.2024)

Sağlık Bakanlığı. (2005). Evde Sağlık Hizmeti Sunumu Hakkında Yönetmelik. Ankara, 10.03.2005; Resmi Gazete: Sayı:25751. Erişim: https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=7542&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5 (E.T.: 22.07.2024)

Sağlık Bakanlığı. (2015). Evde Sağlık Hizmeti Sunumu Hakkında Yönetmelik. Ankara, 27.02.2015; Resmi Gazete: Sayı:29280. Erişim: https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/02/20150227-14.htm (E.T.: 22.07.2024)

Sağlık Bakanlığı. (2023). Evde Sağlık Hizmeti Sunumu Hakkında Yönetmelik. Ankara, 02.06.2023; Resmi Gazete: Sayı:32209. https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/06/20230602-1.htm Erişim Tarihi: 01.08.2024

Sajadi, M. M., Mansouri, D., Sajadi, M.R.M. (2009). Ibn Sina and the Clinical Examination. *International Journal of Cardiology*, 145(2), 203-206.

Siraisi, N.G. (1990). *Medieval & Early Renaissance Medicine.: An İntroduction to Knowledge and Practice.* USA: The University of Chicago Press.

Smith, W. D. (1979). *The Hippocratic Tradition*. Cornell University Press.

Smith, A. C., Thomas, E., Snoswell, C. L., Haydon, H., Mehrotra, A., Clemensen, J., ve Caffery, L. J. (2020). Telehealth for Global Emergencies: Implications for Coronavirus Disease 2019 (COVID-19). *Journal of Telemedicine and Telecare, 27*(5), 309-313.

Tarricone, R., ve Tsouros, A. (2008). *Home Care in Europe* (Copenhagen: World Health Organisation). *Copenhagen.*

Tekin, Ç. (2018). Evde Hasta Bakım Hizmetleri Alanındaki Gelişmeler. *Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Tıp Dergisi*, 32(2), 115-117.

URL1. Montefiore Home Care: Where Caring Continues. Erişim: http://www.montefiore.org/home-care. (E.T.:22.07.2024)

URL2. Evde Hasta Bakımı. Erişim: https://tosya.kastamonu.edu.tr/index.php/boeluemler/saglik-bakim-hizmetleri/evde-hasta-bakimi. (E.T.: 28.08.2024)

Yüksel, H. Ve Tuzcu, Ö. (2022). Türkiye'de Sağlık Sistemi: Cumhuriyetten Günümüze. İçinde: *Cumhuriyet'in 100. Yılında Türkiye'nin Toplumsal Yapısı (pp.335-352).* Publisher: Çizgi Yayınevi.

YÖK Atlas. (2024). Evde Hasta Bakımı Programı. Erişim: https://yokatlas.yok.gov.tr/onlisans-program.php?b=30174. (E.T.: 28.08.2024)

Webster, C. (2002). *The National Health Service: A Political History.* Oxford; New York: Oxford University Press. Internet Archive. Erişim: The National Health Service: a political history: Webster, Charles, 1936- : Free Download, Borrow, and Streaming : Internet Archive (E.T.: 27.08.2024)

KAYNAKLAR

Mevzuat Bilgi Sistemi (2005). Evde bakım hizmetleri sunumu hakkında yönetmelik. Erişim: https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=7542&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5 (E.T.: 01.07.2024).

Resmî Gazete (2015). Sağlık bakanlığı ve bağlı kuruluşları tarafından evde sağlık hizmetlerinin sunulmasına dair yönetmelik. Erişim: https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/02/20150227-14.htm (E.T.: 01.07.2024).

Resmî Gazete (2023) Evde sağlık hizmeti sunumu hakkında yönetmelik. Erişim: https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/06/20230602-1.htm (E.T.: 01.07.2024).

Türk Dil Kurumu (2024). Mevzuat. Erişim: https://sozluk.gov.tr/ (E.T.: 01.07.2024).

KAYNAKÇA

ESYS Evde Sağlık Modülü Kullanım Kılavuzu. T.C. Sağlık Bakanlığı Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü Sağlık Hizmetleri Dairesi Başkanlığı 2019, 7-12. Erişim: https://www.saglikaktuel.com/d/file/28901,evde-saglik-modulu-cagri-merkezi--kullanim-kilavuzu-v-16pdf.pdf (E.T.: 28.08.2024)

Hasgül, E. (2016). Evde Bakım Hizmetlerinde Sosyal Hizmet Uzmanlarının İşlevleri ve Rolleri. *Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi*, (7), 14-21.

Resmi Gazete. (2005). Evde Bakım Hizmetleri Sunumu Hakkında Yönetmelik. Erişim: https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=7542&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5 (E.T.: 28.08.2024)

Resmi Gazete. (2014). Sağlık Meslek Mensupları ile Sağlık Hizmetlerinde Çalışan Diğer Meslek Mensuplarının İş ve Görev Tanımlarına Dair Yönetmelik Ek-1. Erişim: https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/05/20140522-14.htm (E.T.: 11.08.2024)

Resmi Gazete. (2015). Sağlık bakanlığı ve bağlı kuruluşları tarafından evde sağlık hizmetlerinin sunulmasına dair yönetmelik. Erişim: https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/02/20150227-14.htm (E.T.: 09.08.2024).

Resmi Gazete (2023a). Evde sağlık hizmeti sunumu hakkında yönetmelik. Erişim: https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/06/20230602-1.htm (E.T.: 11.08.2024)

Resmi Gazete (2023b). Evde sağlık hizmeti sunumu hakkında yönetmelik Ek-1. Evde sağlık hizmet ekiplerinde bulundurulması gereken araç, malzeme, tıbbi cihaz ve ilaçların asgari standardı. Erişim: https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/06/20230602-1-1.pdf (E.T.: 11.08.2024)

The Fremantle Trust. (2024). What are the responsibilities and duties of a care worker in a care home? Erişim: https://www.fremantletrust.org/help-and-advice/what-are-the-responsibilities-of-a-care-worker-in-a-care-home. (E.T.: 08.08.2024).

T.C. Sağlık Bakanlığı Uygulamalarına Giriş Sistemi Ortak Giriş Noktası Evde Sağlık Yönetim Sistemi Erişim: https://evdesaglik.saglik.gov.tr/EvdeSaglik/EvdeSaglik/AnaSayfa (E.T.: 15.08.2024)

T.C. Sağlık Bakanlığı. (2014). Sağlık Bakanlığınca Sunulan Evde Sağlık Hizmetlerinin Uygulama Usul ve Esasları Hakkında Yönerge. Erişim: https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/Mevzuat/Yonergeler/Saglik_Bakanliginca_Sunulan_Evde_Saglik_Hizmetlerinin_Uygulama_Usul_ve_Esaslari_Hakkinda_Yonerge.pdf (E.T.: 28.08.2024)

World Health Organization. (2016). Framework on integrated, people-centred health services. Erişim: https://www.who.int/servicedeliverysafety/areas/people-centred-care/en/ (E.T.: 15.08.2024).

Valley Grande İnstitute (2024). What is the Role of a Patient Care Technician? Erişim: https://www.vgi.edu/what-is-the-role-of-a-patient-care-technician/(E.T.: 08.08.2024).

delPino-Casado, R., Priego-Cubero, E., López-Martínez, C. Orgeta, V. (2021). Subjective Caregiver Burden And Anxiety İn İnformal Caregivers: A Systematic Review And Metaanalysis. *PloS One,* 16 (3), e0247143.

Demir, B. (2020). Sağlığın Kavramsallaştırılması ve İnsan Odaklı Sağlık Hizmetlerinde Kalite ve Akreditasyon Perspektifi. *İnsan ve İnsan,* 7(24), 62-83.

Desch, A., Förstner, B., Artmann, J., Häusler, A., Hauptmann, M., Altin, S., ... ve Holmberg, C. (2022). A Theory Of Change Of An İnnovation For Therapeutic Care And Meaningful Living İn A German Nursing Home. *BMC Geriatrics*, *22*(1), 849.

Doğusan A,R. (2019). Türkiye'de Evde Sağlık Hizmetleri İle İlgili Mevzuat Ve Gelişimi. *Ankara Med J,* (3), 684-93.

Ember, C. R., ve Ember, M. (2007). *Cultural Anthropology* (11th ed.). Pearson Education.

Enginyurt, Ö., ve Öngel, K. (2012). Evde Bakım Hizmeti Kapsamındaki Hastaların Sosyodemografik Özellikleri Ve Tıbbi Durumları. *Smyrna Tıp Dergisi,* 2(1), 45-48.

Erol, S., Ergün, A. (2019). Geriatrik Palyatif Bakım: Neden, Nerede, Ne Zaman, Nasıl Ve Kim Tarafından Verilmeli. *Halk Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, *1*(2), 38-48.

Feo, R., ve Kitson, A. (2016). Promoting Patient-Centred Fundamental Care İn Acute Healthcare Systems. *International Journal Of Nursing Studies*, *57*, 1-11.

Gel, K.T. ve Kesgin, M.T. (2017). İnformal Bakım Verenlerin Bakım Yüküne İlişkin Hemşirelerin Görüşleri. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi,* 20(4), 267- 278.

Global Self-Care Federation. (2024). What is self- care? Erişim: https://www.selfcarefederation.org/what-is-self-care (E.T.: 29.08.2024)

Gökçe, E. ve Arslan, S. (2024). Cerrahi Hemşireliğinde Evde Bakım. *Sağlık Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 119-129.

Gül, Ş. (2019). Bakım Kavramı ışığında hemşirelik bakımı ve etkileyen faktörler. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, (2), 129-134.

Güloğlu, F.K. (2022). Engellilik Hakkında Kavramsal Karmaşanın Nedenleri Ve Türkiye'deki Durum. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, *33*(1), 291-315.

Gürel, B., ve Kocaşlı, S. (2022). Ameliyat Sonrası Hastaların Derlenme Kalitesi Ve Hemşirelik Bakımı. *Türkiye Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi,* 5(1), 12-30.

Gürer, A. (2021). Ülke Örnekleri İle Evde Bakım Hizmetlerine Genel Bakış. *Journal of Health Services and Education,* 5(1), 20-25 ISSN: 2636-8285

Harputluoğlu, N., ve Çelik, T. (2020). Pediyatrik Palyatif Bakım. *İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hast. Dergisi,* 10(1), 1-7.

Heggestad, A.K.T., Morten M., Reidar, P., ve Gjerberg E. (2021). Ethical Challenges İn Home-Based Care: A Systematic Literature Review. *Nursing Ethics* 28(5), 628-644.

Işık, O., Kandemir, A., Erişen, M. A., ve Fidan, C. (2016). Evde sağlık hizmeti alan hastaların profili ve sunulan hizmetin değerlendirilmesi. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi,* 19(2), 171-186.

Kabasakal, A., ve Kitiş Y. (2021). Watson' In İnsan Bakım Modelinin Kavramsal Açıdan İncelenmesi. *Sağlık Akademisi,* 6(2), 125-137.

Kantarcı, S., Eraslan, S., ve Laleli, K. (1999). Türk Toplumunda Sık Görülen Kalıtsal Hastalıklarda PCR Tekniğine Dayalı DNA Tanı Yöntemlerinin Geliştirilmesi Ve Servis Olarak Sunulması. *Perinatoloji Dergisi*, *7*(1), 15-22.

Karadağlı, F. (2016). Profesyonel Hemşirelikte Etik. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(3), 197-200.

Karataş, M., Başcıllar, M., ve Güre, M.D.P. (2022). Semptom Yönetiminde Tıbbi Sosyal Hizmet Uygulamaları. *Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi,* 19, 103-119.

Karip, S.,ve Akçay, S. (2024). Hasta Hakları Birim Sorumlularının Uygulama Deneyimleri Üzerine Nitel Bir Araştırma: Konya Örneği. *Nobel Medıcus,* 20(1), 22-35.

Kent Care Professionals. (2024). How To Maintain Professional Boundaries In Health And Social Care. Erişim: https://www.kentcareprofessionals.co.uk/post/how-to-maintain-professional-boundaries-in-health-and-social-care (E.T.: 29.08.2024)

Kok, L, Berden, C., ve Sardiraj, K. (2015). Cost Sand Benefits Of Home Care Fortheelderlyversusresi Dential Care: A Comparison Using Propensity Scores. *Eur J Health Econ,* 16(2), 119–31.

Korkut Bayındır, S., ve Biçer, S. (2019). Holistik Hemşirelik Bakımı. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 4(1), 25-29.

Küçükali, R., Çakır, R., ve Özdemir, H. N. Ç. (2019). Sağlık Profesyonellerinin İletişimsel Sorunlarının Belirlenmesi. *OPUS International Journal of Society Researches*, *14*(20), 763-783.

Legg M.J. (2011). What is Psychosocial Care And How Can Nurses Better Provide İt To Adult Oncology Patients. *Aust J Adv Nurs*, 28, 61–7.

Mader, S. S. (2014). *Human Biology* (11th ed.). McGraw-Hill Education.

Morgan, T., Bharmal A, Duschinsky R,ve Barclay S. (2020). Experiences Of Oldest-Old Caregivers Whose Partner İs Approaching End-Of-Life: A Mixed-Method Systematic Review And Narrative Synthesis. *Plos One,* 15(6). e0232401.

Morris, C. G., ve Maisto, A. A. (2001). *Psychology: An introduction* (12th ed.). Prentice Hall.

National Library of Medicine (NLM) (2024). Deficiency Diseases. Erişim: https://www.ncbi.nlm.nih.gov/mesh?Cmd=DetailsSearch&Term=%22Deficiency+Diseases%22%5BMeSH+Terms%5D (E.T.: 22.08.2024)

NLM (National Library of Medicine). (2024). What is Medical Care? Erişim: https://www.nlm.nih.gov/exhibition/outsideinside/materials/LP-Handout-What-is-Medical-Care.pdf (E.T.: 22.08.2024)

Numerato, D., Salvatore, D., ve Fattore, G. (2012). The İmpact Of Management On Medical Professionalism: A Review. *Sociology of Health & İllness*, *34*(4), 626-644.

OCR. (2024). Health and Social Care: Physıologıcal Dısorders. Erişim: https://ocr.org.uk/Images/139876-physiological-disorders.pdf (E.T.: 28.08.2024)

Oğlak, S. (2007). Uzun Süreli Evde Bakım Hizmetleri Ve Bakım Sigortası. *Turkish Journal of Geriatrics,* 10, 100-108.

Oğlak, S. (2016). Evde Bakımın İhmal Edilen Boyutu: Sosyal Bakım. *Türkiye Klinikleri J Public Health Nurs-Special Topics,* 2(3), 32-37.

Oruç, M.A., Şahin, B., Demirkılıç, F., Gökse, A.K., ve Büyükkarabacak, H.Y. (2022). Girişimsel İşlemler Öncesi İmzalatılan Aydınlatılmış Onam Formları İle İlgili Hasta Algı Düzeyinin Belirlenmesi. *Eurasian Journal of Health Technology Assessment,* 6(2); 90-101.

Öğüt, A., ve Kaya, Ş.D. (2011). Sağlık Kurumlarında Ekip Çalışması. *Selçuk Üniversitesi Kadınhanı Faik İçil Meslek Yüksekokulu Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi*, 1(1), 87-95.

Özata, M., ve Özer, K. (2017). Sağlık Çalışanlarının Hasta Mahremiyeti Konusundaki Tutumlarının İncelenmesi. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi,* 20(1), 1-21.

Özdemir, G., ve Özkaraman, A. (2022). Kanser Hastasina Bakım Verenlerin Bakım Yükü Ve Duygusal Zekâ Düzeylerinin Değerlendirilmesi. *Gevher Nesıbe Journal Of Medıcal And Health Scıences*, *7*(18), 49-63.

Özdemir, Z., ve Şenol Çelik S. (2011). Terminal Dönemde Olan Hastanın Bakımı. *Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri Dergisi,* 3(2), 81-88.

Özkan, Ç.G., Bayrak, B., ve Demirbağ, B.C. (2022). Ev Ortamında Yatağa Bağımlı Hastanın Bakım Vericilerinin Bakım Yükü Ve Kaygı Düzeyine Yönelik Hemşirelik Girişimleri. *Halk Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, *4*(1), 89-101.

Özütürker, S., ve Özütürker, M. (2023). Yaşlısına Bakım Veren Aile Bireylerinin Karşılaştıkları Sorunlar. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi*, *16*(2), 78-86.

Peavey, E., ve Cai, H. (2020). A Systems Framework For Understanding The Environment's Relation To Clinical Teamwork: A Systematic Literature Review Of Empirical Studies. *Environment And Behavior*, *52*(7), 726-760.

Roth, D. L., Fredman, L., ve Haley, W. E. (2015). Informal Caregiving And İts İmpact On Health: A Reappraisal From Population-Based Studies. *The Gerontologist*, *55*(2), 309-319.

Sağlık Bakanlığı. (2023). Evde Sağlık Hizmeti Sunumu Hakkında Yönetmelik. Ankara, 02.06.2023; Resmi Gazete: Sayı : 32209. Https://Www.Resmigazete.Gov.Tr/Eskiler/2023/06/20230602-1.Htm (Erişim Tarihi:21.06.2024).

Sarsılmaz, H., ve Fadıloğlu, Ç. (2015). Evde Bakım Hemşirelerinde Tükenmişlik. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6, 13-20.

Scharlemann, J. P., Brock, R. C., Balfour, N., Brown, C., Burgess, N. D., Guth, M. K., ... ve Kapos, V. (2020). Towards Understanding İnteractions Between Sustainable Development Goals: The Role Of Environment–Human Linkages. *Sustainability Science*, 15, 1573-1584.

Solmaz, T., ve Altay, B. (2019). Yaşlılara Yönelik Evde Bakım Hizmetleri. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi,* 6(2), 150-157.

Tanrıkut, R., ve Koç, A. (2023). Son 10 Yılda Hemşirelik Alanında Semptom Yönetimi Konulu Yüksek Lisans Ve Doktora Tezlerin Retrospektif İncelenmesi. *Copyright Medical Research Reports*, 6(3), 164-182

Tonkuş, M.B., Kalın, Z., ve Bilgin, A. (2024). Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Bulaşıcı Hastalıklar Hakkında Bilgi Düzeyleri Ve Tutumlarının İncelenmesi. *Yeni Yüzyıl Journal Of Medical Sciences*, *5*(3), 111-123.

Turunen, E., Miettinen, M., Setälä, L., ve Vehviläinen-Julkunen, K. (2017). An İntegrative Review Of A Preoperative Nursing Care Structure. *Journal Of Clinical Nursing*, *26*(7-8), 915-930.

Türk Dil Kurumu. (2024a). Tanı. Erişim: Https://Sozluk.Gov.Tr/ (Erişim Tarihi:21.06.2024).

Türk Dil Kurumu. (2024b). Bakım. Erişim: Https://Sozluk.Gov.Tr/ (Erişim Tarihi:21.06.2024).

Uğur, Ö., ve Fadıoğlu, Z. Ç. (2012). Kanser Hastasına Bakım Verenlere Uygulanan Planlı Eğitimin Bakım Veren Yükü Üzerine Etkisi. *Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi*, 1(2), 53-58.

Utlu, N. (2016). Hastane Ortamında Hemşirelerin Etik Yaklaşımı Ve Etik İkilemler. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi*, *8*(29), 17-35.

Ünsal, A. (2017). Hemşireliğin Dört Temel Kavramı: İnsan, Çevre, Sağlık&Hastalık, Hemşirelik. *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi,* 1(1), 11-28.

WHO (World Health Organization). (2024). Diagnostics. Erişim: Https://Www.Who.İnt/Health-Topics/Diagnostics#Tab=Tab_1 (E.T.: 28.08.2024)

Yardımcı, F., Başbakkal, Z., Beytut, D., Muslu, G., ve Ersun, A. (2012). Ekip Çalışması Tutumları Ölçeğinin Geçerlilik Ve Güvenilirlik Çalışması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi,* 13, 131-137.

Yetim, B., ve Uğurluoğlu, Ö. (2024). Dolaşım Sistemi Hastalarında Algılanan Sağlık Statüsü Ve Belirleyicileri. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, *13*(1), 192-201.

Yılmaz, M., Sametoğlu, F., Akmeşe, G., Tak, A., Yağbasan, B., Gökçay, S., Sağlam, M., Doğanyılmaz, D., ve Erdem, S. (2010). Sağlık Hizmetinin Alternatif Bir Sunum Şekli Olarak Evde Hasta Bakımı. *Istanbul Med J,* 11(3), 125-132.

değişen hasta ihtiyaçlarına yanıt verme ve en yüksek kalitede bakım sunma açısından önemlidir.

Sonuç olarak, hasta değerlendirmesi ve bakım planı, evde bakım hizmetlerinin etkinliğini ve verimliliğini artıran, hasta odaklı bir yaklaşımın temel unsurlarından biridir. Bu süreçte multidisipliner bir işbirliği, hasta ve aileleriyle etkili iletişim ve güncel bakım protokollerine uyum, başarılı bir evde bakım hizmetinin anahtarlarıdır. Gelecekte, bu uygulamaların sürekli olarak geliştirilmesi, evde bakımın kalitesini daha da artıracak ve hasta sonuçlarını iyileştirecektir.

KAYNAKÇA

Ahtisham, Y., ve Jacoline, S. (2015). Integrating Nursing Theory And Process İnto Practice; Virginia's Henderson Need Theory. *International Journal Of Caring Sciences*, 8(2),443-450.

ANA (American Nurses Association). (2021). *Nursing: Scope And Standards Of Practice* (4th Ed.). American Nurses Association.

Ay, F. A., ve Sabuncu, N. (Eds.). (2015). *Klinik Beceriler: Sağlığın Değerlendirilmesi, Hasta Bakım Ve Takibi*. Ankara: Nobel Tıp Kitabevleri.

Borahan,M. O., ve Keser, G. (2018). Ağız Mukozasında Mantar Enfeksiyonları. D. İlgüy, Dü.) *Türkiye Klinikleri Ağız Diş Ve Çene Radyolojisi*, 71-6.

Bostan, S., Yaşar, Ş., Serdar, Z. A., ve Gizlenti, S. (2016). Boynun Ön Bölümünde Aşırı Kıllanma: Sporadik Bir Olgu. *Türk Pediatri Arşivi*, 51(1).

Çakar, N., Bilgin, M., Tamam, Y., ve Nazlıkul, H. (2019). Kortizon Uygulamasına Dirençli El Egzama Tedavisinde Düzenleyici Yöntemler: Olgu Sunumu. *Bilimsel Tamamlayıcı Tıp Regülasyon Ve Nöral Terapi Dergisi*, 13(2), 36-39.

Demir Işık, R. (2015). Yaşam Bulguları. F. Akça Ay (Ed.), *Sağlık Uygulamalarında Temel Kavramlar Ve Beceriler İçinde* (6.Baskı., Ss. 410–446). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevler

Ernstmeyer, K. ve Christman, E. (2021). Open Resources For Nursing (Open RN). *Nursing Skills* [Internet]. İçinde Eau Claire WI (Editör): Chippewa Valley Technical College; 2021. PMID: 37467347.

Ernstmeyer, K. ve Christman, E. (2023). Open Resources For Nursing (Open RN). *Nursing Skills* [Internet]. İçinde Eau Claire WI (Editör): Chippewa Valley Technical College; 2023. PMID: 37906668.

Ertam, İ., Özkapu, T., ve Ünal, İ. (2013). Üniversal Vitiligoda Monobenzileter Hidrokinon: Bir Olgu Sunumu. *TÜRKDERM-Deri Hastalıkları Ve Frengi Arşivi*, *47*(4), 243-245.

Gardner D.G., ve Shoback D (Ed.), (2011).*Greenspan'ın Temel Ve Klinik Endokrinolojisi, 9e*. Mcgraw-Hill Şirketleri.

Kul, A. N. (2021). Fizik Muayene Usulleri (Palpasyon). *İç Hastalıklarında Temel Semiyoloji*, 125. Erişim: https://books.akademisyen.net/index.php/akya/catalog/download/683/3230/75227?inline=1#page=48 (E.T.: 28.08.2024)

Lynn, P. (2015). *Taylor's Clinical Nursing Skills-A Nursing Process Approach*. (Çev.H. Bektaş). İstanbul: Nobel Akademik Yayıncılık.

Nawaz, A., Øhlckers, P., Sælid, S., Jacobsen, M., & Akram, M. N. (2016). Non-invasive continuous blood glucose measurement techniques. *Journal of Bioinformatics and Diabetes*, *1*(3), 01-27.)

Öztürk, N., Balmumcu, A., ve Ersungur, E. (2021). *Evde Hasta Bakımı İlke ve Uygulamaları-I.* Akademisyen Kitabevi. Https://Doi.Org/10.37609/Akya.955

Pınar, İ. ve Özkocaman, V. (2022). Anamnez Alma. İçinde A. ERSOY (Editör), *Uludağ İç Hastalıkları Kitabı* Cilt I (11-12). Bursa

Resmi Gazete. (2015). Sağlık Bakanlığı Ve Bağlı Kuruluşları Tarafından Evde Sağlık Hizmetlerinin Sunulmasına Dair Yönetmelik. Erişim: Https://Www.Resmigazete.Gov.Tr/Eskiler/2015/02/20150227-14.Htm (E.T. 20.08.2024).

Sabuncu, N., ve Ay, F., (2010). *Klinik Beceriler Sağlığın Değerlendirilmesi, Hasta Bakım Ve Takibi*. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.

Sabuncu, N. ve Ay, F. (2015). *Klinik Beceriler Hasta Değerlendirilmesi ve Takibi*. İstanbul: Nobel Tıp.

Takçı, Z., Tekin, Ö., & Karadağ, A. S. (2012). Bir pedikülid olgusu: pediküloz kapitinin neden olduğu otosensitizasyon dermatiti. *Türkiye Parazitolojii Dergisi*, *36*(3), 185.

Teker, T., ve Kıyıcı, M. Sindirim Sistemi Muayenesi. *Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Yayınları*, 76.

Ünal, G. Ü., Marakoğlu, K., Unal, M., ve Özmen, M. (2019). Birinci Basamakta Sık Gözlenen Dermatozlardan Tinea Pedis: Olgu Sunumu Tinea Pedis, One Of The Most Common Dermatoses Seen İn Primary Care: Case Report. *Smyrna Tıp Dergisi*, 42-45.

URL1. This Work İs A Derivative Of The Complete Subjective Health Assessment By Lapum, St-Amant, Hughes, Petrie, Morrell, And Mistry Licensed Under CC BY-SA 4.0 ↲.Erişim: (E.T. 27.08.2024).

URL2. Erişim: *Vital Sign Measurement Across The Lifespan By Ryerson University İs Licensed Under CC BY-SA 4.0* ↲. (E.T. 27.08.2024).

URL3.Erişim: Kan Basıncı Ölçümlerini Anlama | Amerikan Kalp Derneği (heart.org) (E.T. 31.08.2024).

URL4.Erişim:Vücutta Nabız Alınan Bölgeler Nerelerdir? - Renk İlk Yardım (Renkilkyardim.Com) (E.T.26.08.2024).

URL5. Erişim: Wohler Üst Koldan Ölçer Dijital Tansiyon Aleti Nabız Ölçer USB Girişli ,99 Ölçüm Hafıza ,Çantalı Fiyat ve Modelleri | Wohler Ürünlerinin Resmi Sayfasıdır) (E.T. 30.08.2024).

URL6. Erişim: erka_2016_turkish.pdf (E.T. 30.08.2024).

URL7. Erişim: Alpk2 501-VS-EU ANEROID TANSİYON ALETİ Tansiyon Aleti - Kullanma Kılavuzu - Sayfa:1 - ekilavuz.com(E.T. 30.08.2024).

URL8. Erişim: https://turkgeriatrivakfi.org.tr/hastaliklar/hipertansiyon/ (E.T. 30.08.2024).

URL9. Erişim: Eczane Etiketi, Eczane Kartviziti, Eczane Magneti, Eczane Yaka Kartı(E.T. 30.08.2024).

URL10. Erişim: kamp_seker_olcumu.pdf (diyabetcemiyeti.org) (E.T. 30.08.2024).

URL11.Erişim:Diyabet Hakkında Herşey - Diyabet Nedir? | Türkiye Diyabet Vakfı (turkdiab.org) (E.T. 30.08.2024).

URL12.Erişim: *Bölüm 2 Sağlık Tarihi - Hemşirelik Becerileri - NCBI Kitaplık (Nih.Gov)*(E.T. 27.08.2024).

URL13.Erişim**:** Https://Www.Ncbi.Nlm.Nih.Gov/Books/NBK493211/#_Article-41082_S2_ (E.T.26.08.2024).

URL14.Erişim: Tiroid Muayenesi Eğitim Videosu (youtube.com) (E.T.26.08.2024).

URL15.Erişim: Batın Fizik Muayenesi Yapılışı (Youtube.Com) *(E.T. 02.08.2024)*.

URL16.Erişim:COMÜ Solunum Sistemi Muayenesi Videosu - Youtube (E.T.26.08.2024).

URL17.Erişim:Parmak Çomaklaşması Nedir? (Toraks.Org.Tr) (E.T.26.08.2024).

URL18.Erişim:Meme Kanseri Belirtileri - Prof. Dr. Ömer Bender (Dromerbender.Com) (E.T.26.08.2024).

URL19.Erişim:İtfnoroloji.Org/Muayene/Nm.Htm (E.T.26.08.2024)

URL20.Erişim: 4.3 Değerlendirme – Hemşirelik Esasları 2e (Pressbooks.Pub)(E.T.27.08.2024).

URL21.Erişim: 4.2 Temel Kavramlar – Hemşirelik Esasları 2e (Pressbooks.Pub)(E.T.27.08.2024).

URL21.Erişim: 4.5 Sonuç Belirleme – Hemşirelik Temelleri 2e (Pressbooks.Pub)(E.T.27.08.2024).

Wilson, D. D., McAllister, G., & West, A. (2011). Assessing glycaemic control: self-monitoring of blood glucose. *British Journal of Nursing*, *20*(15), 919-925.

Yeşilyurt, M., ve Faydalı, S. (2020). Ağrı Değerlendirmesinde Tek Boyutlu Ölçeklerin Kullanımı. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, *23*(3), 444-451.

Yüreğir, Ö.Ö., Aslan, H., Bozdoğan, S.T. ve Müslümanoğlu, M.H. (2012) Mental Retardasyon, Jinekomasti ve Dismorfik Bulguları Olan Bir Olgu. *Cukurova Medical Journal*, 7(1), 60-63.

Sonuç: Hastanın günlük yaşam aktivitelerinde bağımsızlık düzeyi artmış, aile üyeleri hastanın bakımına daha etkin katılım sağlamış ve hastanın genel iyilik hali iyileşmiştir.

SONUÇ

Bu bölümde evde bakım teknikerlerinin hastalara ve ailelerine sağlayabilecekleri psikososyal destek yöntemleri, kişiselleştirilmiş bakım planı oluşturma, bakımın değerlendirilmesi ve hasta kaynakları üzerinde durulmuştur. Bireysel ihtiyaçlara yönelik kapsamlı ve empatik yaklaşımlar, hastaların yaşam kalitesini artırmak ve genel iyilik hallerini iyileştirmek için önemlidir. Evde bakım hizmetlerinde teknikerlerin rolü, hastaların hem fiziksel hem de psikososyal gereksinimlerini karşılamada kritik bir öneme sahiptir.

KAYNAKÇA

Adler, N. E. ve Ostrove, J. M. (1999). Socioeconomic Status and Health: What We Know and What We Don't. *Annals of the New York Academy Of Sciences*, 896(1), 3-15.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. (2023a). Sosyal Yardım Programları ve Hizmetler. Erişim: https://www.aile.gov.tr. (E.T.:08.06.2024).

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. (2023b). Engelli ve Yaşlı Hizmetleri. Erişim adresi: https://www.aile.gov.tr/engelli-ve-yasli-hizmetleri(E.T.:08.06.2024).

Ajmal, G., Ajmal, M., Latif, A., Mengal, J., ve Hussain, A. (2024). Socio-Psychological and Economic Problems Faced by Hospitalized Patients and their Effects on their Quality of Life. *Qlantic Journal of Social Sciences*, 5(1), 1-9.

Amirkhanyan, A.A. ve Wolf, D. A. (2019). Parent Care and the Stress Process: Findings From Panel Data. *The Gerontologist, 46*(3), 355-366.

Azilo Training (2024). The Importance of Observation in Health and Social Care Settings. Erişim:https://azilotraining.com/2019/08/23/the-importance-of-observation-in-health-and-social-care-settings.html. (E.T.: 09.06.2024)

Berkman, L.F., Glass, T., Brissette, I. ve Seeman, T. E. (2000). From Social İntegration to Health: Durkheim in the New Millennium. *Social Science & Medicine*, 51(6), 843-857.

Bertalanffy, L.V. ve Roy, C. (2016). *General System Theory: Foundations, Development, Applications*. United States: George Braziller.

Brenes, G.A. (2007). Anxiety, Depression, and Quality of Life in Primary Care Patients. *Primary Care Companion to the Journal of Clinical Psychiatry*, 9(6), 437-443.

Burnard, P. (2005*). Counselling Skills for Health Professionals*. Publiser: Nelson Thornes.

Carman, K. L., Dardess, P., Maurer, M., Sofaer, S., Adams, K., Bechtel, C. ve Sweeney, J. (2013). Patient and Family Engagement: A Framework for Understanding the Elements and Developing İnterventions and Policies. *Health Affairs*, 32(2), 223-231.

Carr, A., Cullen, K., Keeney, C., Canning, C., Mooney, O., Chinseallaigh, E. ve O'Dowd, A. (2020). Effectiveness of Positive Psychology İnterventions: A Systematic Review and Meta-analysis. *Journal of Positive Psychology, 15*(5), 591-603.

Cohen, S. (2004). Social Relationships and Health. *American Psychologist*, 59(8), 676.

Coulter, A. ve Ellins, J. (2007). Effectiveness of Strategies for İnforming, Educating, and İnvolving Patients. *BMJ*, 335(7609), 24-27

Degood, D.E. (2010). Psychosocial assessment: Comprehensive measures and measures specific to pain beliefs and coping. Editors: D. Turk, R. Melzack. *İn: Handbook of pain assessment* (s. 1-65). Publisher: Guilford Press.

Edgman-Levitan, S. (1993). Providing Effective Emotional Support. Through the patient's eyes: Understanding and promoting patient-centered care, 154-177.

Egan, G. (2014). *The Skilled Helper: A Problem-management and Opportunity-development Approach to Helping*. Brooks/Cole, Cengage Learning.

Epstein, R.M. ve Street, R.L. (2011). The Values and Value of Patient-centered Care. *Annals of Family Medicine*, 9(2), 100-103.

Ferrans, C. E. ve Powers, M. J. (1992). Psychometric Assessment of the Quality of Life Index. *Research in Nursing & Health*, 15(1), 29-38.

Fiandaca, M. S., Mapstone, M., Connors, E., Jacobson, M., Monuki, E. S., Malik, S., ... ve Federoff, H. J. (2017). Systems Healthcare: a Holistic Paradigm for Tomorrow. *BMC Systems Biology*, 11, 1-17.

Gilliss, C. L., Pan, W. ve Davis, L. L. (2019). Family İnvolvement in Adult Chronic Disease Care: Reviewing the Systematic Reviews. *Journal of Family Nursing*, 25(1), 3-27.).

Gu, J., Strauss, C., Bond, R. ve Cavanagh, K. (2020). How do mindfulness-based cognitive therapy and mindfulness-based stress reduction improve mental health and wellbeing? A systematic review and meta-analysis of mediation studies. *Clinical Psychology Review*, 80, 101888.

Gurman, A. S. ve Kniskern, D. P. (2014). *Family Therapy: History, Theory, and Practice*. London: Routledge.

Hawkley, L. C. ve Cacioppo, J. T. (2010). Loneliness Matters: a Theoretical and Empirical Review of Consequences and Mechanisms. *Annals of Behavioral Medicine*, 40(2), 218-227.

Hendriks, T., Schotanus-Dijkstra, M., Hassankhan, A., De Jong, J. ve Bohlmeijer, E. (2019). The Efficacy of Multi-component Positive Psychology İnterventions: A Systematic Review and Meta-analysis of Randomized Controlled Trials. *Journal of Happiness Studies, 20*(2), 357-386.

Jones, J. M., Huggins, M. A., Rydall, A. C. ve Rodin, G. M. (2003). Symptomatic Distress, Hopelessness, and the Desire for Hastened Death in Hospitalized Cancer Patients. *Journal of Psychosomatic Research*, 55(5), 411-418.

Karataş, H. ve Kelleci, M. (2021). Psikososyal Bakım Yetkinliği Öz Değerlendirme Ölçeği'nin Geliştirilmesi Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 12(3), 263-271.

Keefe, F. ve Crisson, J.E. (1988). Assessment of Behaviors. Ed:Lynch, N.T., Vasudevan, S.V. İn: *Persistent Pain: Psychosocial Assessment and İntervention* (s. 61-75.). Boston/Dordecht/ Lancaster: Kluwer Academic Publishers.

Kleinman, A. ve Benson, P. (2006). Anthropology in the Clinic: the Problem of Cultural Competency and How to Fix it. *Plos Medicine*, 3(10), e294.

Kitson, A., Marshall, A., Bassett, K. ve Zeitz, K. (2013). What are the Core Elements of Patient-centered Care? A Narrative Review and Synthesis of the Literature From Health Policy, Medicine and Nursing. *Journal of Advanced Nursing*, 69(1), 4-15

Kuykendall, L., Tay, L. ve Ng, V. (2015). Leisure Engagement and Subjective Well-being: A meta-analysis. *Psychological Bulletin*, 141(2), 364.

Law, M., Baptiste, S. ve Mills, J. (1996). Client-centered practice: What does it mean and does it make a difference? *Canadian Journal of Occupational Therapy*, 63(5), 250-257.

Leach, M. J. ve Gaudron, J.E. (2016). A Biodiverse, Social and Cultural Perspective for One Health Research and Practice. *In One Health: The Theory and Practice of Integrated Health Approaches* (s. 61-76). CABI.

McDaniel, S. H. ve Pisani, A. R. (2012). Family Dynamics and Caregiving for People with Disabilities. In R. C. Talley & J. E. Crews (Eds.), *Multiple dimensions of caregiving and disability: Research, practice, policy* (pp. 11–28). Springer Science + Business Media. https://doi.org/10.1007/978-1-4614-3384-2_2.

Morgan, S. ve Yoder, L. H. (2012). A Concept Analysis of Person-centered Care. *Journal of Holistic Nursing*, 30(1), 6-15.

Paterick, T. E., Patel, N., Tajik, A. J. ve Chandrasekaran, K. (2017, January). Improving health outcomes through patient education and partnerships with patients. *In Baylor University Medical Center Proceedings*, Vol. 30, No. 1, pp. 112-113). Taylor & Francis.

Phillipot, P. ve Segal, Z. (2009). Mindfulness Based Psychological İnterventions: Developing Emotional Awareness for Better Being. *Journal of Consciousness Studies*, 16(10-11), 285-306.

Rodakowski, J., Rocco, P. B., Ortiz, M., Folb, B., Schulz, R., Morton, S. C., ... ve James III, A. E. (2017). Caregiver İntegration During Discharge Planning for Older Adults to Reduce Resource Use: a Metaanalysis. *Journal of the American Geriatrics Society*, 65(8), 1748-1755.)

Sadock, B. J., Sadock, V.A. ve Ruiz, P. (2015). Ed: Kaplan & Sadock's. *Synopsis of Psychiatry: Behavioral Sciences/Clinical Psychiatry*. 11th Edition. Lippincott Williams & Wilkins.

Schulz, R. ve Beach, S. R. (1999). Caregiving as a Risk Factor for Mortality: The Caregiver Health Effects Study. *JAMA*, 282(23), 2215-2219.

Shryock, S. K. ve Meeks, S. (2022). Activity, Activity Personalization, and Well-being in Nursing Home Residents with and without Cognitive İmpairment: An İntegrative Review. *Clinical Gerontologist*, 45(5), 1058-1072.

Siirt Üniversitesi. (2024). Görüşme İlke ve Teknikleri. Erişim:https://www.siirt.edu.tr/dosya/personel/sosyal-hizmet-gorusme-ilke-ve-teknikleri-siirt-201925182625984.pdf. (E.T.:08.06.2024).

Summer Meranius, M., Holmström, I. K., Håkansson, J., Breitholtz, A., Moniri, F., Skogevall, S., ... ve Rasoal, D. (2020). Paradoxes of Person-centred Care: A Discussion Paper. *Nursing Open*, 7(5), 1321-1329.

Stewart, M., Brown, J. B., Donner, A., McWhinney, I. R., Oates, J., Weston, W. W. ve Jordan, J. (2000). The İmpact of Patient-centered Care on Outcomes. *Journal of Family Practice*, 49(9), 796-804.

Türk Kızılayı. (2022). Sosyal Yardım Hizmetleri. Erişim adresi: https://bagis.kizilay.org.tr/tr/bagis/bagiskategorisel/2/sosyal-yardim-bagislari. (E.T.:08.06.2024).

Trenowent, S. ve Moone, N. (2017). *Psychosocial Assessment in Mental Health*. ABD: SAGE Publications Ltd. https://doi.org/10.4135/9781529714784.

World Health Organization. (2022). Mental Health. Erişim: https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response. (E.T.:08.06.2024).

Verbeek, H., Gerritsen, D. L., Backhaus, R., de Boer, B. S., Koopmans, R. T. C. M., ve Hamers, J. P. H. (2020). Allowing Visitors Back in the Nursing Home During the COVID-19 Crisis: A Dutch National Study İnto First Experiences and İmpact on Well-being. *Journal of the American Medical Directors Association, 21*(7), 900-904.

kullanımı, enfeksiyon riskini minimize etmenin temel unsurlarıdır. Sağlık profesyonelleri, bu önlemleri rutin uygulamalarına dahil ederek, hasta güvenliğini sağlama ve sağlık hizmetlerinin kalitesini artırma sorumluluğunu taşır. Ayrıca, atık yönetimi ve sanitasyon gibi destekleyici süreçlerin etkin bir şekilde yürütülmesi, sadece hasta bakımında değil, aynı zamanda toplum sağlığının korunmasında da önemli bir rol oynar. Sonuç olarak, hasta bakımında enfeksiyon kontrolü, multidisipliner bir yaklaşımla ele alınmalı ve sürekli eğitim, farkındalık çalışmaları ve protokol güncellemeleri ile desteklenmelidir. Bu sayede hem hastaların hem de sağlık çalışanlarının güvenliği sağlanarak, bulaşıcı hastalıkların yayılmasının önüne geçilebilir.

KAYNAKÇA

Alberta Health Services. (2024). Glove Use and Selection. Erişim:https://www.albertahealthservices.ca/assets/healthinfo/ipc/if-hp-ipc-glove-use-selection.pdf (E.T.: 25.08.2024).

Alp, E. (2012). Hastane Enfeksiyonları Tanımı, Epidemiyolojisi ve Risk Faktörleri. İçinde: Alp, E. (Ed.) *Enfeksiyon Kontrol Programı* (s. 5-7). Kayseri: Erciyes Üniversitesi Hastaneleri.

Bakunas-Kenneley, I., ve Madigan, E. A. (2009). Infection Prevention and Control in Home Health Care: The Nurse's Bag. *American Journal of Infection Control*, *37*(8), 687-688.

Bennett, J. E., Dolin, R., ve Blaser, M.J. (2019). *Mandell, Douglas, and Bennett's Principles and Practice of Infectious Diseases* (9th ed.). Elsevier.

Boyce, J. M. (2023). Current İssues in Hand Hygiene. *American Journal of Infection Control*, *51*(11), A35-A43.

Boyce, J. M., ve Pittet, D. (2015). Guideline for Hand Hygiene in Health-Care Settings: Recommendations of the Healthcare Infection Control Practices Advisory Committee and the HICPAC/SHEA/APIC/IDSA Hand Hygiene Task Force. Cambridge University Press.

Casadevall, A.,ve Pirofski, L. A. (1999). Host-Pathogen Interactions: Redefining the Basic Concepts of Virulence and Pathogenicity. *Infection and Immunity*, 67(8), 3703-3713.

Celentano, D. D., Szklo, M., & Farag, Y. (2023). *Gordis Epidemiology E-Book: Gordis Epidemiology E-Book*. Elsevier Health Sciences.

Centers for Disease Control and Prevention (CDC). (2022). Chain of Infection Components. Erşim: https://www.cdc.gov/niosh/learning/safetyculturehc/module-2/3.html (E.T.: 20.08.2024).

Centers for Disease Control and Prevention (CDC). (2023a). Types of Masks and Respirators. Erişim: https://archive.cdc.gov/www_cdc_gov/coronavirus/2019-ncov/prevent-getting-sick/types-of-masks.html. (E.T.: 20.08.2024).

Centers for Disease Control and Prevention (CDC). (2023b). Precautions to Prevent Transmission of Infectious Agents. Erişim: https://www.cdc.gov/infection-control/hcp/isolation-precautions/precautions.html (E.T.: 20.08.2024).

Centers for Disease Control and Prevention (CDC). (2024a). Clinical Safety: Hand Hygiene for Healthcare Workers. Erişim: https://www.cdc.gov/clean-hands/hcp/clinical-safety/index.html (E.T.: 20.08.2024).

Centers for Disease Control and Prevention (CDC). (2024b). About Hand Hygiene for Patients in Healthcare Settings. Erişim: https://www.cdc.gov/clean-hands/about/hand-hygiene-for-healthcare.html (E.T.: 20.08.2024).

Centers for Disease Control and Prevention (CDC). (2024c). Personal Protective Equipment (PPE): Protect the Worker with PPE. Erişim: https://www.cdc.gov/niosh/learning/safetyculturehc/module-3/7.html (E.T.:22.08.2024).

Centers for Disease Control and Prevention (CDC). (2024d). Clinical Safety: Hand Hygiene for Healthcare Workers. Erişim: https://www.cdc.gov/clean-hands/hcp/clinical-safety/index.html (E.T.:22.08.2024).

CHP (2024). *Use of Personal Protective Equipment*. Erişim: https://www.chp.gov.hk/files/pdf/personal_protective_equipment.pdf (E.T.: 22.08.2024)

Cucinotta, D., ve Vanelli, M. (2020). WHO Declares COVID-19 a Pandemic. *Acta Biomedica: Atenei Parmensis*, 91(1), 157-160. doi:10.23750/abm.v91i1.9397.

Donskey, C. J. (2013). Does İmproving Surface Cleaning and Disinfection Reduce Health Care–associated İnfections?" *American Journal of Infection Control*, 47(3), A79-A84. DOI: 10.1016/j.ajic.2018.11.009.

Ellidokuz, H. ve Aksakoğlu, G. (2002). Enfeksiyon Hastalıklarına Epidemiyolojik Bakış. *STED*, 11(4), 291-294.

Ellingson, K., Haas, J. P., Aiello, A. E., Kusek, L., Maragakis, L. L., Olmsted, R. N., ... ve Yokoe, D. S. (2014). Strategies To Prevent Healthcare-Associated İnfections Through Hand Hygiene. *Infection Control & Hospital Epidemiology*, 35(8), 937-960. doi:10.1086/678591.

Engering, A., Hogerwerf, L.,ve Slingenbergh, J. (2013). Pathogen-Host-Environment İnterplay and Disease Emergence. *Emerging Microbes & Infections*, 2(1), 1-7. doi:10.1038/emi.2013.5

Environmental Health and Safety. (2024). Personal Protective Equipment Eye and Face Protection (Appendix A). Erişim: https://ehs.ncsu.edu/personal-protective-equipment-ppe/eye-and-face-protection-appendix-a/ (E.T.: 22.08.2024)

European Commission. (2018). Hijyen ve Sanitasyon El Kitabı 2018. Erişim: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/98e187db-9131-444b-9388-035b948cc1e7/Hygiene-Sanitation-Handbook_TR.pdf, (E. T.: 05.08.2024).

Gammon, J., ve Hunt, J. (2018). A Review Of İsolation Practices And Procedures İn Healthcare Settings. *British Journal of Nursing*, *27*(3), 137-140.

Ghabeshi, S., Ghasemi, S.,ve Mousavizadeh, L. (2023). The Effective Factors İn Human-Specific Tropism And Viral Pathogenicity İn Orthopoxviruses. *Cell Biology International*, *47*(2), 341-351.

Günaydın, M., Perçin, D., Esen, Ş. ve Zencircioğlu, D. (2013). *Sterilizasyon Dezenfeksiyon Rehberi*. İstanbul: Dezenfeksiyon Antisepsi Sterilizasyon Derneği. Erişim: https://www.das.org.tr/dosya/DASRehber2014.pdf (E.T.: 22.08.2024)

Güven, R. (2007). Dezenfeksiyon Ve Sterilizasyon Uygulamalarında Hasta Güvenliği Kavramı. 5. *Ulusal Sterilizasyon Dezenfeksiyon Kongresi*, *5*, 411-422. Erişim: https://das.org.tr/kitaplar/kitap2007/yazi/rabia.guven-das-2007-yazi.pdf (E.T.: 25.08.2024)

Heymann, D. L. (2004). *Control of Communicable Diseases Manual (18th ed.)*. American Public Health Association.

Habboush, Y., Yarrarapu, SNS., ve Guzman, N. (2024). *İnfection Control.* Treasure Island (FL): StatPearls Publishing.

Howley, P. M., Knipe D.M., Whelan, S., Freed, E.O. ve Cohen J.L. (2023). *Fields Virology*: *RNA Viruses* (7th ed.). Lippincott Williams & Wilkins.

Kening, M.Z. ve Groen, K. (2023). Personal Protective Equipment. *National Library of Medicine*. Erişim: https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK589639/ (E.T.: 22.08.2024)

Kenny, C., ve Priyadarshini, A. (2021). Review of Current Healthcare Waste Management Methods and Their Effect on Global Health. *In Healthcare* 9(3), 284.

Madigan, M. T., Bender, K. S., Buckley, D. H., Sattley, W. M., ve Stahl, D. A. (2018). *Brock Biology of Microorganisms* (15th ed.). Pearson.

Magill, S. S., Edwards, J. R., Bamberg, W., Beldavs, Z. G., Dumyati, G., Kainer, M. A., ... ve Fridkin, S. K. (2014). Multistate Point-Prevalence Survey of Health Care–Associated İnfections. *New England Journal of Medicine*, 370(13), 1198-1208. doi:10.1056/NEJMoa1306801

Mahmood, S. U., Crimbly, F., Khan, S., Choudry, E.,ve Mehwish, S. (2020). Strategies for Rational Use of Personal Protective Equipment (PPE) Among Healthcare Providers During the COVID-19 crisis. *Cureus*, *12*(5).

Miller, R. L. (2016). *Infection Control and Management of Hazardous Materials for the Dental Team.*. Elsevier Health Sciences.

Mitchell, B. G., Shaban, R. Z., MacBeth, D., Wood, C. J., ve Russo, P. L. (2017). The Burden Of Healthcare-Associated İnfection İn Australian Hospitals: A Systematic Review Of The Literature. *Infection, Disease & Health*, *22*(3), 117-128.

Murray, P. R., Rosenthal, K. S., ve Pfaller, M. A. (2020). *Medical Microbiology* (9th ed.). Elsevier.

NHMRC (National Health and Medical Research Council). (2010). *Clinical Educators Guide for the Prevention and Control of İnfection in Healthcar*e. Australian: National Health and Medical Research Council.

NHS (2024). Personal Protective Equipment for Use in Healthcare Erişim: https://www.leicspart.nhs.uk/wp-content/uploads/2023/10/Personal-Protective-Equipment-for-Use-in-Healthcare-Policy-exp-June-26.pdf (E.T.: 25.08.2024)

Pirofski, L. A., ve Casadevall, A. (2008). The damage-response framework of microbial pathogenesis and infectious diseases. *GI Microbiota and Regulation of the Immune System*, 135-146.

Pittet, D., Allegranzi, B., Sax, H., Dharan, S., Pessoa-Silva, C. L., Donaldson, L.,ve Boyce, J. M. (2006). Evidence-Based Model For Hand Transmission During Patient Care And The Role Of İmproved Practices. *Lancet İnfection Dis*., 102(4), 641-652. doi:10.1016/j.jhin.2020.08.001

Porta, M. S., Greenland, S., Hernán, M., dos Santos Silva, I., ve Last, J. M. (Eds.). (2014). *A dictionary of epidemiology*. Oxford University Press, USA.

Reddy, G. K. K., Padmavathi, A. R.,ve Nancharaiah, Y. V. (2022). Fungal infections: Pathogenesis, Antifungals and Alternate Treatment Approaches. *Current Research in Microbial Sciences*, *3*, 100137.

Rutala, W. A., ve Weber, D. J. (2019). Best Practices for Disinfection of Noncritical Environmental Surfaces and Equipment in Healthcare Facilities: A Bundle Approach. *American Journal of Infection Control*, 47(Suppl 1), A96-A105. doi:10.1016/j.ajic.2019.01.014

Tornimbene, B., Eremin, S., Escher, M., Griskeviciene, J., Manglani, S., ve Pessoa-Silva, C. L. (2018). WHO Global Antimicrobial Resistance Surveillance System Early İmplementation 2016–17. *The Lancet Infectious Diseases*, 18(3), 241-242.

Tortora, G. J., Funke, B. R., Case, C.L., Weber, D. ve Bair, W.B. (2020). *Microbiology: An Introduction (13th ed.)*. Pearson.

URL1. Erişim: https://www.freepik.com/free-vector/disposable-gloves-donning-infographic_7814740.htm#fromView=keyword&page=1&position=2&uuid=81578144-0060-4eac-80a4-0d06071e74f6 (E.T.: 22.08.2024)

URL2. Erişim: https://www.freepik.com/free-vector/disposable-gloves-donning-infographic_7970210.htm#fromView=search&page=2&position=7&uuid=8c675dc8-30bd-48e6-b153-6ce21f1d7f09 (E.T.: 22.08.2024)

URL3. Erişim: https://pubs.acs.org/doi/10.1021/acs.chas.1c00016# (E.T.: 22.08.2024)

URL4. Erişim: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1044504/COVID-19_Non_AGP_Donning_and_doffing_PPE_droplet_precautions.pdf. (E.T.: 22.08.2024)

Wilder-Smith, A., ve Freedman, D. O. (2020). Isolation, Quarantine, Social Distancing And Community Containment: Pivotal Role For Old-Style Public Health Measures İn The Novel Coronavirus (2019-Ncov) Outbreak. *Journal of Travel Medicine*, 27(2), taaa020. doi:10.1093/jtm/taaa020

Wilson, A. L., Courtenay, O., Kelly-Hope, L. A., Scott, T. W., Takken, W., Torr, S. J., ve Lindsay, S. W. (2020). The İmportance of Vector Control for The Control and Elimination of Vector-Borne Diseases. *PLoS Neglected Tropical Diseases,* 14(1), e0007831. doi:10.1371/journal.pntd.0007831

World Health Organization (WHO). (2009). *Hand Hygiene: Why, How & When?*. Erişim: hand-hygiene-why-how-and-when-brochure.pdf (who.int) (E.T.: 20.08.2024).

World Health Organization (WHO). (2012). *Hand Hygiene in Outpatient and Home-Based Care and Long-term Care Facilities.* Erişim: https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/78060/9789241503372_eng.pdf?sequence=1(E.T.:20.08.2024)

World Health Organization (WHO). (2014a). Safe Management of Wastes From Health-Care Activities. Erişim: 9789241548564_eng.pdf (who.int) (E.T.:20.08.2024)

World Health Organization (WHO). (2014b). *Vector-borne diseases* (No. SEA-CD-300). WHO Regional Office for South-East Asia.

World Health Organization. (2016). *Guidelines on Core Components of Infection Prevention and Control Programmes at the National and Acute Health Care Facility Level*. Geneva: WHO.

World Health Organization. (2018). Health-care Waste. Erişim: https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/health-care-waste (E.T.:20.08.2024)

World Health Organization. (2020a). *Hand Hygıene For All Inıtıatıve.* Erişim: https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/336023/9789240011618-eng.pdf?sequence=1 (E.T.: 20.08.2024).

World Health Organization (WHO). (2020b). Advice on the Use of Masks in the Context of COVID-19. Erişim: WHO-2019-nCov-IPC_Masks-2020.4-eng.pdf (E.T.: 20.08.2024).

World Health Organization. (2022). *Global Report on Infection Control*. Geneva: WHO.

World Health Organization (WHO). (2024a). *Infection Prevention and Control*. Erişim: Infectionprevention and control GLOBAL (who.int) (E.T.= 18.08.2024).

World Health Organization (WHO). (2024b). *What is PPE*? Erişim: https://www.who.int/teams/health-product-policy-and-standards/assistive-and-medical-technology/medical-devices/ppe (E.T.= 22.08.2024).

Zhu, S., ve Viejo-Borbolla, A. (2021). Pathogenesis and Virulence of Herpes Simplex Virus. *Virulence*, *12*(1), 2670-2702.

KAYNAKÇA

Acar, A. ve Öncül, O. (2007). Cerrahi Alan İnfeksiyonları. *Klimik Dergisi*, *20*(2), 35–46.

Arshad, R., Razlansari, M., Hosseinikhah, S. M., Pandey, A. T., Ajalli, N., Manicum, A. E., … ve Tabish, T. A. (2023). Antimicrobial and Anti-Biofilm Activities of Bio-İnspired Nanomaterials for Wound Healing Applications. *Drug Discovery Today*, *28*(9), 103673. doi:10.1016/j.drudis.2023.103673

Baktıroğlu, S. ve Aktaş, Ş. (Ed.). (2013). *Kronik Yarada Güncel Yaklaşımlar* (1.baskı.). İstanbul.

Broughton, G., Janis, J. E. ve Attinger, C. E. (2006). The Basic Science of Wound Healing. *Plastic and reconstructive surgery*, *117*, 12–34. doi:10.1097/01.prs.0000225430.42531.c2

Carrico, T. J., Mehrhof, A. I. ve Cohen, I. K. (1984). Biology of Wound Healing. *Surgical Clinics of North America*, *64*(4), 721–733. doi:10.1016/S0039-6109(16)43388-8

Chhabra, S., Chhabra, N., Kaur, A. ve Gupta, N. (2017). Wound Healing Concepts in Clinical Practice of OMFS. *Journal of Maxillofacial and Oral Surgery*, *16*(4), 403–423. doi:10.1007/s12663-016-0880-z

Durmuş Sarıkahya, S. (2024). Investigation of Factors Associated with Pressure Ulcer in Patients Receiving Home Care Services Via Path Analysis. *Journal of Tissue Viability*, *33*(2), 152–159. doi:10.1016/j.jtv.2024.02.001

Edsberg, L. E., Black, J. M., Goldberg, M., McNichol, L., Moore, L. ve Sieggreen, M. (2016). Revised National Pressure Ulcer Advisory Panel Pressure Injury Staging System. *Journal of Wound, Ostomy and Continence Nursing*, *43*(6), 585–597. doi:10.1097/WON.0000000000000281

Ellis, S., Lin, E. J. ve Tartar, D. (2018). Immunology of Wound Healing. *Current Dermatology Reports*, *7*(4), 350–358. doi:https://doi.org/10.1007/s13671-018-0234-9

Erkin, A., Yılmaz, A. Ç., Açıl, H. C., Yaman, Ö., Gül, A. ve Aygin, D. (2022). Yara Polikliniğine Başvuran Hastaların Yara Takip Sonuçlarının Değerlendirilmesi : Kesitsel Bir Çalışma. *İzmir Tıp Fakültesi Dergisi*, *1*(3), 142–149. doi:10.57221/izmirtip.1188526

Guo, S. ve DiPietro, L. A. (2010). Factors Affecting Wound Healing. *Journal of Dental Research*, *89*(3), 219–229. doi:10.1177/0022034509359125

Hakverdioğlu Yönt, G. (2017). Deri Bakımı ve Basınç Yaraları. A. D. Akyol (Ed.), *Yoğun Bakım Hemşireliği* içinde (1. Baskı., ss. 121–144). İstanbul Tıp Kitabevi.

Jeschke, M. G., van Baar, M. E., Choudhry, M. A., Chung, K. K., Gibran, N. S. ve Logsetty, S. (2020). Burn İnjury. *Nature Reviews Disease Primers*, *6*(1), 11. doi:10.1038/s41572-020-0145-5

Kus, K. J. B. ve Ruiz, E. S. (2020). Wound Dressings – A Practical Review. *Current Dermatology Reports*, *9*(4), 298–308. doi:10.1007/s13671-020-00319-w

Mervis, J. S. ve Phillips, T. J. (2019). Pressure ulcers: Pathophysiology, Epidemiology, Risk Factors, and Presentation. *Journal of the American Academy of Dermatology*, *81*(4), 881–890. doi:10.1016/j.jaad.2018.12.069

Mickelson, M. A., Mans, C. ve Colopy, S. A. (2016). Principles of Wound Management and Wound Healing in Exotic Pets. *Veterinary Clinics of North America - Exotic Animal Practice*, *19*(1), 33–53. doi:10.1016/j.cvex.2015.08.002

Miranda, O. J. ve Srinivasan, G. (2016). Advanced Trends in Treatment of Wounds. *Current Science*, *111*(4), 641–647. doi:10.18520/cs/v111/i4/641-647

Noorbakhsh, S. I., Bonar, E. M., Polinski, R. ve Amin, M. S. (2021). Educational Case: Burn Injury—Pathophysiology, Classification, and Treatment. *Academic Pathology*, *8*, 23742895211057240. doi:10.1177/23742895211057239

Parsak, C. K., Sakman, G. ve Çelik, Ü. (2007). Yara İyileşmesi, Yara Bakımı ve Komplikasyonları. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, *16*(2), 145–159.

Pitzer, G. B. ve Patel, K. G. (2011). Proper Care of Early Wounds to Optimize Healing and Prevent Complications. *Facial Plastic Surgery Clinics of North America*, *19*(3), 491–504. doi:10.1016/j.fsc.2011.06.012

Portou, M. J., Baker, D., Abraham, D. ve Tsui, J. (2015). The İnnate İmmune System, Toll-Like Receptors And Dermal Wound Healing : A Review ☆. *Vascular Pharmacology*, *71*, 31–36. doi:10.1016/j.vph.2015.02.007

Rajhathy, E. M., Meer, J. Vander, Valenzano, T., Laing, L. E., Woo, K. Y., Beeckman, D. ve Falk-Brynhildsen, K. (2023). Wound İrrigation Versus Swabbing Technique For Cleansing Noninfected Chronic Wounds: A Systematic Review Of Differences in Bleeding, Pain, İnfection, Exudate, and Necrotic Tissue. *Journal of Tissue Viability*, *32*(1), 136–143. doi:10.1016/j.jtv.2022.11.002

Rezvani Ghomi, E., Khalili, S., Nouri Khorasani, S., Esmaeely Neisiany, R. ve Ramakrishna, S. (2019). Wound Dressings: Current Advances and Future Directions. *Journal of Applied Polymer Science*, *136*(27), 1–12. doi:10.1002/app.47738

Salcido, R. (2017). Editorial Healing by Intention. *Advances in Skin & Wound Care*, *30*(6), 246–247. doi:10.1097/01.ASW.0000516787.46060.b2

Shi, C., Wang, C., Liu, H., Li, Q., Li, R., Zhang, Y., … Wang, J. (2020). Selection of Appropriate Wound Dressing for Various Wounds. *Front Bioeng Biotechnol.*, *8*, 1–17. doi:10.3389/fbioe.2020.00182

Simmons, J. (2022). Wound Healing and Assessment. *Journal of the Dermatology Nurses' Association*, *14*(5), 197–202. doi:10.1097/JDN.0000000000000704

Teke Gençtürk, N. (2015). Yara Bakımı ve Uygulamaları. İçinde F. Akça Ay (Ed.), *Sağlık Uygulamalarında Temel Kavramlar ve Beceriler* içinde (6.Baskı., ss. 314–363). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.

Topalan, M. ve Aktaş, Ş. (Ed.). (2010). *Güncel Yönleriyle Kronik Yara* (1. Baskı.). Ankara: Aygül Ofset Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti.

Vowden, K. ve Vowden, P. (2017). Wound Dressings: Principles and Practice. *Surgery (United Kingdom)*, *35*(9), 489–494. doi:10.1016/j.mpsur.2017.06.005

Whitney, J. A. D. (2005). Overview: Acute and chronic wounds. *Nursing Clinics of North America*, *40*(2), 191–205. doi:10.1016/j.cnur.2004.09.002

Wilkinson, H. N. ve Hardman, M. J. (2020). Wound Healing : Cellular Mechanisms and Pathological Outcomes. *Open Bıology*, *10*(9).

Xu, Z., Han, S., Gu, Z. ve Wu, J. (2020). Advances and Impact of Antioxidant Hydrogel in Chronic Wound Healing. *Advanced Healthcare Materials*, *9*(5), 1–11. doi:10.1002/adhm.201901502

Yıldırım, M. (2002). *Sağlık Yüksek Okulları İçin Resimli İnsan Anatomisi*. Nobel Tıp Kitabevleri.

Young, A. ve McNaught, C.-E. (2011). The Physiology of Wound Healing. *Surgery*, *29*(10), 475–479. doi:10.1016/j.mpsur.2011.06.011

KAYNAKÇA

Bayram, V. (2011). Saç ve Saçlı Derinin Sağlığını Etkileyen Faktörler. *Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi*. 22, 66-70.

Berman, A., Snyder, S. ve Frandsen, G. (2022). *Kozier & Erb's Fundamentals Of Nursing Concepts, Process, and Practice.* United Kingdom; Pearson Education Limited.

Bilgehan, T., Koç, A. ve İnkaya, B. (2021). Türkiye'de Hemşirelerin El Yıkama Alışkanlıkları, Davranış ve Tutumlarının Değerlendirildiği Çalışmalar: Sistematik Derleme. *KTO Karatay Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(2), 2-14.

Cengiz, Z. (2018). Yoğun Bakım Hastalarında Göz Komplikasyonları ve Göz Bakımı. *Annals of Health Sciences Research*, 7(1), 45-50.

Çatıker, A. ve Zincir, H. (2021). Ayak sağlığı ve bakımı: yaşlı bireylere odaklanmış yaklaşımlar. Bilgili N. (editör). *Yaşlı Sağlığı ve Bakımı*. Ankara: Türkiye Klinikleri.

Çelik, S., Taşkın Yılmaz, F., Bağdemir, ve E., Dinççağ, N. (2021). Diyabet Tanısı Alan Bireylerde Ayak Bakım Davranışları ve İlişkili Faktörler. *Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 14(1), 23-34.

Dougherty, L. ve Lister, S. (2015). *The royal marsden hospital manual of clinical nursing procedures.* Oxford:Wiley-Blackwell.

Gould, DJ., Creedon, S., Jeanes, A., Drey, NS., Chudleigh, J. ve Moralejo, D. (2017). Impact Of Observing Hand Hygiene İn Practice And Research: A Methodological Reconsideration. *Journal of Hospital Infection*, 95, 169-74.

Gül, Ü. (2013). Hair Care. *Türkiye Klinikleri Journal Dermatol-Special Topics*, 6(4):63-66.

Filiz Ulusoy, M. ve Görgülü, S. (2001). *Hemşirelik Esasları Temel Kuram Kavram İlke ve Yöntemler*. Ankara: 72 TDFO Ltd. Şti.

Kalaycı, Ö., Açıkgöz, B., Bayraktaroğlu, T. ve Ayoğlu, FN. (2020). Diyabetli Hastaların Ayak Bakımı ve Diyabetik Ayak Hakkındaki Bilgi, Tutum ve Davranışlarının Değerlendirilmesi. *Türkiye Diyabet ve Obezite Dergisi*, 4(2), 98-107. Kaya, Y., ve Kızılkaya Beji, N. (2013). Perine Bakımı. *Osmangazi Tıp Dergisi*. 35(2), 1-8.

Kurt Durmuş, M. ve Zengin, N. (2020). Kadınların Genital Hijyen Davranışlarının İncelenmesi. *Sağlık Profesyonelleri Araştırma Dergisi*, 2(3), 113-120.

Loveday, HP., Lynam, S., Singleton, J. ve Wilson, J. (2014). Clinical Glove Use: Healthcare Workers' Actions And Perceptions. *Journal Of Hospital Infection*, 86(2),110-116.

Marsden, J. ve Davies, R. (2016). How To Care For A Patient's Eyes İn Critical Care Settings. *Nurs Stand*. 31(16-18), 42-45.

Pedersen, L. (2015). Oral Mucosal Lesions İn Older People: Relation Tosalivary Secretion, Systemic Diseases And Medications. *Oral Diseases*. 21(6):721.

Potter, AP., Perry, AG., Stockert, AP. ve Hall, A. (2023). *Fundamental of Nursing*. Kanada. ISBN: 978-0-323-67772-1.

Roper,N., Logan, WW., Tierney, AJ. (2009). *The Roper Logan Thirney Model of Nursıng Based On Activities of Living*. New York; Churhill Livingston.

Şen Esmer, T. (2021). Derinin yapısı ve anatomisi. İçinde H. Uncu (Editör)**.** *Yara*. Ankara: Türkiye Klinikleri.

T.C. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Hastanesi. (2022). Hastane Temizliği ve Dezenfeksiyonu El Rehberi.

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. *Banyo*. MEGEP 2015 (II).

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. *Vücut Bakımı*. MEGEP 2015 (I).

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. *Kişisel Hijyen ve Vücut Mekanikleri*. MEGEP 2012.

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. *Kişisel Bakım İhtiyaçları*. MEGEP 2016.

URL 1 https://www.eberehberi.com.tr/kadin-ureme-sisteminin-anatomisi/ Erişim Tarihi (12.07.2024).

URL 2 https://www.jinekolognet.com/erkeklerde-genital-sistem-anatomisi.asp Erişim Tarihi (17.07.2024).

URL 3 https://www.kadinlarbilir.com/saglik/bu-ay-sizin-icin/dis-protezleri-nasil-temizlenir Erişim Tarihi (31.07.2024).

URL 4 https://www.doctoralmas.com.tr/blog/icerik/dis-ipi-nasil-kullanilir Erişim Tarihi (31.07.2024).

Ünsal, A. (2024). Hijyen Uygulamaları. İçinde T. Atabek Aştı ve A. Karadağ (Editör). *Hemşirelik Esasları Hemşirelik Bilimi ve Sanatı.* İstanbul; Akademi Basın ve Yayıncılık.

Waschke, J. (2017). Anatomi Özet Ders Kitabı. (çev. K. Desdicioğlu ve F. Geneci). Ankara: Hipokrat Kitabevi.

WHO. Research Agenda For Hand Hygiene İn Health Care 2023–2030.

Yağız Altıntaş, R., Bakır, S., Gül, İ., Süer, N. ve Kavlak, O. (2021). Hemşirelik Öğrencilerinde Menstruasyon Tutumunun Genital Hijyen Davranışlarına Etkisi. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*. 15(3), 568-75.

KAYNAKÇA

Akansel, N. (2004). *Hemşirelerin Çalışma Ortamından Kaynaklanan Bel Rahatsızlıklarının Önlenmesinde Ergonomik Yaklaşımlar.* Uludağ Üniversitesi 10. Ergonomi Kongresi Tebliğ ve Poster Özetleri, s.101, Bursa.

Akça , A. (2011). *Sağlık Uygulamalarında Temel Kavramlar ve Beceriler.İ*stanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.

Arps, K. *Orthopneic Position.* Osmosis: Erişim: https://www.osmosis.org/answers/orthopneic-position#:~:text=Orthopneic%20position%2C%20sometimes%20called%20tripod,overbed%20table%20or%20their%20knees. (E.T.:08.07.2024).

Aurora BayCare Medical Center. Slideboard Transfer. Erişim: https://ahc.aurorahealthcare.org/fywb/baycare/X32636bc.pdf .(E.T.:28.07.2024)

Avcı, E. (1996*). Vücut Mekaniği ve Hareket.* İçinde Hemşirelik Esasları (s.121-146). Ankara: Gata Basımevi

Baird, J., Raina, K., Rogers, J., O'Donnell, J ve Holm, M. (2015). Wheelchair Transfer Simulations to Enhance Procedural Skills and Clinical Reasoning. *Am. J. Occup. Ther.* , 69(2): 1-8.

Beğer, T. (2004). Yoğun Bakımda Dekibüt Ülserleri: Risk Faktörleri ve Önlenmesi. *Yoğun Bakım Dergisi 4(4)*, 244- 253.

Bergman, R. ve De Jesus, O. *Patient Care Transfer Techniques.* National Library of Medicine: Erişim: https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK564305/.(E.T.:09.07.2024)

Birol , L. (2004). *Hemşirelik Süreci.* İzmir: Etki Matbaacılık.

Caraviello , K., Nemeth , L. ve Dumas , B. (2010). Using the beach chair pos ICU patients. *Crit Care Nurse, 30*, 9-12.

Culpeper, L. ve Skaggs , R. (2008). The İmpact Of Continuous Lateral Rotation Therapy İn Overall Clinical And Financial Outcomes of Critically İll Patients. *Crit Care Nurs,31 (3)*, 270-279.

Çelik , S. ve Aksoy , G. (2006). Yoğun Bakım Hastalarında Pozisyon Değişimi ve Sırt Masajının Arteryel Kan Gazları, Kalp Hızı, Kan Basıncı Üzerine Etkileri. *Yoğun Bakım Hemşireliği Dergisi, 10(1-2)*, 7-13.

Degood, D. E. (1988). A Rationale and Format For Psychosocial Evaulation. İn: T. N. Lynch, S. V. Vasudevan içinde, *Persistent Pain: Psychosocial Assesment and İntervention* (s. 1-22). the United States and Canada: Kluwer Academic Publishers.

Dinçer, P., Ünsel, M. ve Yumru, C. (2013). Pron Pozisyonda PEEP Uygulamasının Solunum Mekaniği ve Arteriyel Oksijenizasyon Üzerine Etkileri. *Marmara Medical Journal; 26* , 146-150.

Drakulovic, M., Torres , A. ve Bauer T.T. B. (1999). Supıne Body Position As A Riskfactor For Nosocomial Pneumonia İn Mechanically Ventilated Patients: A Randomized Trial. *Lancet, 354*, 1851-58.

Eftelli, E. ve Güneş, Ü. (2014). Basınç Yarası Gelişiminde Perfüzyon Değerlerinin Etkisi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi;17 (3)*, 212-224.

Gül, Y., Köprülü, A. ve Haspolat, A. (2016). Braden Risk Değerlendirme Skalası Yoğunbakım Ünitesinde Tedavi Gören 3. Düzey Hastalarda Basınç Ülseri Oluşumu Riskini Değerlendirmekte Güvenilir Ve Yeterli Mi? *JAREM;6*, 98-104.

Harkreader, H., Hogan, M. ve Thobaben, M.(2007). *Activity-Exercise Pattern Fundamentals of Nursing.* Saunders Elsevier.

Hudack, M. (2013). Prone Positioning For Patients With ARDS. *The Nurse Practionerr, 38(6)*, 10-12.

Karadağ, A. (2003). Basınç Ülserleri: Değerlendirme, Önleme ve Tedavi. *C.Ü. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 7(2)*, 41-48.

Katran, H. (2015). Bir Cerrahi Yoğun Bakım Ünitesinde Bası Yarası Görülme Sıklığı Ve Bası Yarası Gelişimini Etkileyen Risk Faktörlerinin İrdelenmesi. *G.O.P. Taksim E.A.H.JAREN ;1(1)*, 8-14.

Kelebek, G. ve Kurhan , E. (2007). Bası Yarası Bakımı. *Türk Yoğun Bakım Derneği Dergisi;5*, 11-13.

Kıvanç, M. (2010). *Yoğun Bakım Hemşireliği.* Adana: 1429-1438.

Korkut, H. (2011). *Vücut Mekanikleri, Taşıma Ve Pozisyon Verme.* Adana: Nobel Kitabevi.

Lloyd, J. ve Baptiste, A. (2006). Friction-Reducing Devices for Lateral Patient Transfers: A Biomechanical Evaluation. *AAOHN J* , 113-9, 54(3).

Nelson, A. ve Baptiste, A. (2006). Evidence-Based Practices Forsafe Patient Handling and Movement *Orthop Nurs.* 366-79, 25(6)

Nelson, A., Collins, J., Knibbe, H., Cookson, K., De Castro, A. ve Whipple, K. (2007). Safer Patient Handling. *Nursing Management*, 26-32, 38(3).

Physiopedia. (2024). Transfer Boards: Erişim: https://www.physio-pedia.com/Transfer_Boards .(E.T.:25.07.2024)

Proper Transfer Techniques. İdeasforot: Erişim: https://ideasforot.com/?page_id=184. (E.T.:20.07.24)

Psychosocial Assessment. Samaritan Counseling Center of Southeast Texas: https://sccset.org/psychosocialassessment/#:~:text=A%20psychosocial%20assessment%20will%20cover,of%20suicide%20or%20harming%20others. (E.T.: 16.07.2024)

Rogers, B., Buckheit, K. ve Ostendorf, J. (2013). Ergonomics and Nursing in Hospital Environments. *Workplace Health Saf* , 429-39, 61(10).

Ruiter, H. ve Liaschenko, J. (2011). To Lift or not to Lift: Patient-Handling Practices. *AAOHN J.*, 59(8), 337-43.

Tang, R., Holland, M., Milbauer, M., Olson, E., Skora, J., Kapellusch ve Garg, A. (2018). Biomechanical Evaluations of Bed-To-Wheelchair Transfer: Gait Belt Versus Walking Belt. *Workplace Health Sef.*, 66(8), 384-392.

Trenoweth, S. ve Moone, N. (2017). *Psychosocial Assesment in Mental Health.* California: SAGE Publications Ltd.

Ulusoy, F. ve Görgülü, S. (2011). *Hasta Bakımında Temel Koruyucu Pozisyonlar.* Ankara: Hemşirelik Esasları. Cilt 1, 5. Baskı.

Winn, M. (2005). Turning Patients to The Prone Position. *Liverpool Health Service İntensive Care Unit*, 1-6.

bir bakış açısıyla uygun bakımın planlamasında ve değerlendirilmesinde güçlükler yaşabilirler. Bu güçlüklerle başedebilmek için bakım elemanlarının sahip oldukları bilgi ve becerileri gerçek hayat uygulamalarıyla pekiştirmesi gerekmektedir. Holistik bir bakış açısıyla gözlemlenen, müdahale edilen ve değerlendirilen bakım bireyin yaşam kalitesini artıracaktır (Stephens ve vd., 2020). Vaka örnekleri ve bakım uygulama becerilerine yönelik yapılan eğitimler çeşitli hasta özelliklerinin bilinmesini sağlayarak çalışanların bilgi ve beceri geliştirmelerine yardımcı olacaktır. Güncel bilgilerle donanımlı ve becerilerini geliştiren bakım elemanları hasta ve ailelerin daha verimli ve etkili bakım alabilmeleri sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

Bölükbaş N., Birlikbaş S. (2019). ERAS Rehberleri Cerrahi Sonrası Hızlandırılmış İyileşme Protokolleri. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*, 2(3), 194-205.

Ünlüoğlu, İ. ve Saatçi, E. (2015). *Aile Hekimliğinde Evde Bakım*. İstanbul: Akademi Yayınevi

Stephens, C.E., Massimo, L., Harris, M., Evans, L.K. ve Buckwalter, K.C. (2020). Advances İn Geropsychiatric Nursing: A Decade İn Review. *Archives of Psychiatric Nursing,* 34(5), 281-287.

MEDYA SİYASET ÇOCUK

EMİNE ARDUÇ KARA

EĞİTİM
yayınevi

MEDYA SİYASET ÇOCUK
Emine Arduç Kara

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-6251-59-5
1. Baskı, Eylül 2024

Baskı Cilt: Dijitol Baskı Merkezi
İvedikköy Mh. 1492. Cd. No:39/8 Yenimahalle /ANKARA
Matbaa Sertifika No: 70810

Kütüphane Kimlik Kartı

MEDYA SİYASET ÇOCUK
Emine Arduç Kara
VIII+230 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-6251-59-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Abercrombie, N., Hill, S. & Turner, B. S., (2006). *The penguin dictionary of sociology*. London: Penguin Press.

Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) (2014). *Kalkınma ve demokratikleşme programı.* https://acikerisim.tbmm.gov.tr/server/api/core/bitstreams/3370001d-0a58-415c-bd99-c522d9427e84/content adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 16.12.2023

Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) (2023). *Türkiye Yüzyılı İçin Doğru Adımlar 2023 Seçim Beyannamesi.* https://www.akparti.org.tr/media/bwlbgkif/tu-rkiye-yu-zy%C4%B1l%C4%B1-ic-in-dog-ru-ad%C4%B1mlar-2023-sec-im-beyannamesi.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 16.12.2023

Akça, Y., Esen, Ş., & Özer, G. (2018). Siyasi parti beyannamelerinde eğitim politikalarının değerlendirilmesi. *Uluslararası Bilim Kültür ve Spor Derneği. https://acikerisim.bartin.edu.tr/bitstream/handle/11772/2746/Yasar_Akca-sayfalar-1-2%2c711-717.pdf?sequence=3&isAllowed=y* adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 18.05.2024

Akın, M. H. (2013). *Siyasallığın toplumsal inşası-siyasal toplumsallaşma*. Konya: Çizgi Kitabevi.

Akpınar, M. & Küçük, E. (2022). Siyasi parti seçim beyannamelerinde eğitim politikaları: 2000-2022. *Eğitimde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*. 5(2). ss.1-32.

Akşener, M. [@meral_aksener]. (17.05.2017). *Yeniçağ gazetesi nefes aldığımız bir yayın organı. Okuyalım, okutalım ve hergün iki yeniçağ satın alarak destek olalım* [Tweet]. Twitter. https://twitter.com/meral_aksener/status/864805713780101120

Aktaş Salman, U., (2019). *Haberde çocuk - Çocuk odaklı habercilik elkitabı*. İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.

Akyüz, E. (1980). Çocuk hakları bildirisi ve Türk hukuk sistemi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 13(1). 339-365.

Akyüz, E. (2000). *Ulusal ve uluslararası hukukta çocuğun haklarının ve güvenliğinin korunması*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

Akyüz, E. (2012). *Çocuk hukuku: Çocukların hakları ve korunması*. Ankara: Pegem Akademi.

Alankuş, S. (2012). *Çocuk odaklı habercilik*. İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.

Alankuş, S. (2007). BİA ve hak haberciliği eğitim çalışmaları üzerine. Alankuş, S. (Hazırlayan). *İnsan hakları haberciliği* içinde. ss.11-24. İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.

Alkan, T. (1989). *Siyasal bilinç ve toplumsal değişim*. Ankara: Gündoğan Yayınları.

Althusser, L. (2014). *İdeoloji ve devletin ideolojik aygıtları*. (Çev. Tümertekin, A.). İstanbul: İthaki Yayınları. (İdéologie at appareils idéologiques d'État, 1995).

Alver, F. (2011). *Gazetecilik bilimi ve kuramları*. İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Anadolu Ajansı. (2016). *Mısır'da doğup dünyaya yayılan 'Rabia'*, https://www.aa.com.tr/tr/dunya/misirda-dogup-dunyaya-yayilan-rabia/627918 adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 04.04.2024

Aral, N., & Gürsoy, F. (2001). Çocuk hakları çerçevesinde çocuk ihmal ve istismarı. *Milli Eğitim Dergisi*, 151(5). 36-39.

Araz, Y. (2013). *16. yüzyıldan 19. yüzyıl başlarına Osmanlı toplumunda çocuk olmak*. İstanbul: Kitap Yayınevi.

Araz, Y. (2020). *Osmanlı İstanbul'unda çocuk emeği*. İstanbul: Kitap Yayınevi.

Archard, D. (2004). *Children rights and childhood*. London and New York: Roudledge.

Arı, R. (2008). *Eğitim psikolojisi*. Ankara: Nobel Yayın.

Arık, B., M. & Sefa Akay, S.. (2023). Kız çocukların eğitim hakkı. *Eğitim Reformu Girişimi*. https://www.egitimreformugirisimi.org/wp-content/uploads/2023/09/KizCocuklarinEgitimHakki.pdf

Ariès, P. (1962). *Centuries of childhooh – A social history of family life*. (Çev. Baldick, R.). New York: Alfred A. Knopf. (L'Enfant et la viefamiliale sous Vancien regim, 1960).

Arklan, Ü. & Tanacı, F. (2020). Seçim kampanyalarına beyannameler bağlamında bir bakış: 31 Mart 2019 yerel seçimleri örneğinde karşılaştırmalı bir inceleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 11(26), 1-29.

Arsan, E. & Çoban, S. (2014). Giriş. Arsan, E. & Çoban, S. (Hazırlayanlar). *Medya ve iktidar – Hegemonya, statüko, direniş* içinde. ss. 11-24. İstanbul: Evrensel Basım Yayın.

Arslan, A. & Duğan, Ö. (2016). Suça yönelmiş çocukların medyada temsili: Bir alan araştırması. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*. 4(1). 303-325.

Aslan, İ. (1982). Dünyanın ilk çocuk bayramı 23 Nisan ve uluslararası çocuk yılı. *Belleten*, 46(183), 567-594.

Aziz, A. (2007). *Siyasal iletişim*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Bademci, Ö., H. (2011). "Çocuk çalışmaları: Araştırmanın nesnesi değil öznesi olarak çocuklar". *I. Türkiye Çocuk Hakları Kongresi Yetişkin Bildirileri Kitabı* içerisinde. Cilt 2. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları. 257-263.

Bahçeli, D. [@dbdevletbahceli]. (25.09.2018). *Bugün günlerden TÜRKGÜN'ü; çağı Türkçe kavrayışın gücü, dünyayı Türkçe okuyuşun künhü. TÜRKGÜN tasavvur ve tahayyülün Türkçe'yle tezahürünün övüncü. Ninnisini Türkçe* [Tweet]. Twitter. https://twitter.com/dbdevletbahceli/status/1044620189822799872

Balcı, Ş. (2016). Siyasal karar alma sürecinde iletişim araç ve yöntemlerinin etki düzeyleri: 7 Haziran 2015 Genel Seçimleri Örneği. Balcı Ş. (Ed.) *7 Haziran'dan 1 Kasım'a Türkiye'de siyasal iletişim uygulamaları* içinde. ss. 71-108. Konya: Literatürk.

Balcı, A. (2021). *Sosyal bilimlerde araştırma - Yöntem, teknik ve ilkeler*. Ankara: Pegem Akademi

Ball, A. R. & Peters, B. G. (2006). *Çağdaş siyaset ve yönetim*. (Çev. Uzun, N.). İstanbul: Yayınodası. (Modern politics and goverment, 2005).

Baş, T. & Akturan, U. (2017). *Sosyal bilimlerde bilgisayar destekli nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

British Broadcasting Corporation (BBC) (2016). *Erdoğan: AYM'nin kararına saygı duymuyorum*, https://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/02/160228_erdogan_dundar_aym adresinden elde edildi. Erişim tarihi: 16.11.2023

British Broadcasting Corporation (BBC) (2019). *Çevre aktivisti Greta Thunberg'den dünya liderlerine: Boş laflarınızla çocukluğumu çaldınız*, https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-49804068 adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 10.12.2022

Bennet, L. W. (2000). *Politik illizyon ve medya*. (Çev. Say, A.) İstanbul: Nehir Medya. (The politics of illusion, 1983).

Berber, Ş. (2001). Türkiye'deki siyasi partiler ve eğitim politikaları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilgiler Dergisi*, 4 (2), ss. 1-34.

Berber, Ş. & Aslan, G. (2017). Siyasi partilerin dini eğitim politikaları. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 5(39). ss. 595-602.

Bianet (2018). *Erdoğan'dan Fatih Portakal'a: Bu millet patlatır enseni*, https://bianet.org/haber/erdogan-dan-fatih-portakal-a-bu-millet-patlatir-enseni-203624 adresinden elde edildi. Erişim tarihi: 17.11.2023

Bianet (2016). *AKP mi AK Parti mi?* https://bianet.org/yazi/akp-mi-ak-parti-mi-180743 adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 08.05.2024

Bilgiç, E. (2014). Epigrafik veriler ışığında antik çağ Anadolu'sunda eğitim. *Cedrus.* 2. 323-338.

Boas, G. (1938). The century of the child. *The American Scholar*. 7 (3). 268-276.

Bolin, I. (2010). Chillihuani's culture of respect and the circle of courage. *Reclaiming Children and Youth*, 18(4). 12-17.

Bostancı, M. N. (2011). *Siyaset ve medya – Alacakaranlığın iki atlısı*. İstanbul: Özgür Yayınları.

Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, *9*(2), ss. 27-40. https://doi.org/10.3316/QRJ0902027

Bradford, A. (2014), *The revolution is for the children - The politics of childhooh in havana and miami.* Chapel Hill: The Unıversıty Of North Carolına Press.

Brittle, C. & Zint, M. (2003). Do newspapers lead with lead? A content analysis of how lead healty risks to children are covered. *Journal of Environmental Health,* 65(10), 17-22.

Brun, J. P. & Cooper, C. (2009). *Missing pieces: 7 ways to improve employee well-being and organizational effectiveness*. New York: Palgrave Macmillan.

Buldan, P. [PervinBuldan]. (25.05.2018). *Yeni Yaşam hoş geldin! Yeni Yaşam'la özgür yarınlara… Hep birlikte kazanacağız* [Resim eklidir] [Tweet]. Twitter. https://twitter.com/pervinbuldan/status/999981818848956416

Bumin, K. (2013). *Batı'da devlet ve çocuk*. Konya: Çizgi Kitabevi.

Canatan, K. (2019). *İnsanın dört hali – Yaşam akışı sosyolojisine giriş*. İstanbul: Ketebe Yayınları.

Cangöz, İ. (2012). Haberde "çocuk birey". Alankuş S. (Der.) *Çocuk odaklı habercilik* içinde. ss. 198-225. İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.

Cangöz, İ. (2015). Gazetelerde Çocuk Haberleri: Malatya Çocuk Yuvası Örnek Olay Çalışması, Akçalı, S. İ. (Ed.). *Çocuk ve medya* içinde. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Cansun S. (2014). Political parties approaching the problem of 'children and violence': Examples from the JDP and the RPP. Buker, Hasan (Ed.). *Children and violence: Children under the pressure of social violence* içinde ss. 296-299. İstanbul: Samer Scientific Publications Series.

Cansun, S. (2021). Türkiye'de siyasi partilerin çocuklara ve çocuk haklarına yaklaşımı. *Taras Shevchenko 6th Internatıonal Congress on Socıal Scıences Proceedings Book*. ss. 669-685.

Cardno, C. (2018). Policy document analysis: A practical educational leadership tool and a qualitative research method. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24(4), 623-640. doi: 10.14527/kuey.2018.016

Chomsky, N. (1993). *Medya gerçeği*. (Çev. Yılmaz, A.) İstanbul: Tümzamanlar Yayıncılık. (Necessary lllusions: Thought Control in Democratic Societies, 1989).

Common Sense (2019). The common sense census: medıa use by tweens and teens. https://www.commonsensemedia.org/sites/default/files/research/report/2019-census-8-to-18-full-report-updated.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 12.07.2023

Creswell, J. W. (2017). *Araştırma deseni: Nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları*. Demir, S. B. (Çeviri Editörü). Ankara: Eğiten Kitap. (Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches, 2013

Cumhuriyet (2023). *İYİ Parti eğitim politikalarından sorumlu genel başkan yardımcısı Atabay: Üniversiteye girişte 3 hak olacak.* Erişim Tarihi: 9 Mayıs 2023.

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP), (t.y.). *Çağdaş Türkiye için değişim - Cumhuriyet Halk Partisi programı.* https://content.chp.org.tr/1d48b01630ef43d9b2edf45d55842cae.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 16.12.2023

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP), (2023). *İkinci yüzyıla çağrı beyannamesi.* https://chp.org.tr/yayin/ikinci-yuzyila-cagri-beyannamesi adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 16.12.2023

Cunningham, H. (2006). *The invention of childhood*. London: BBC Books.

Cunningham, H. (2021). *Children and childhood in western society since 1500*. New York: Routledge.

Curran, J. (2005). Kitle iletişimi araştırmasında yeni revizyonizm: Bir yeniden değerlendirme çabası. Küçük, M. (Hazırlayan ve Çeviren). *Medya, İktidar, İdeoloji* içinde. ss. 377-412. Ankara: Bilim ve Sanat.

Çam, E. (2002). *Siyaset bilimine giriş*. İstanbul: Der Yayınları.

Çam, Ş. (2008). *Medya çalışmalarında ideoloji: Epistemolojik ve metodolojik sorunlar*. Ankara: De Ki Basım Yayım.

Çatı, K & Cengiz, S. (2019). "Politik pazarlama çerçevesinde siyasi partilerin seçim beyannamelerinin incelenmesi", Elektronik sosyal Bilimler Dergisi, 18(72), ss. 1701-1712

Çetin, H. (2003). *İnsan ve siyaset – Siyasetin psikolojik temelleri*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Çiçek, N. (2012). Erken Cumhuriyet döneminde modern çocukluk nosyonunun görünümleri üzerine bir analiz. *Mülkiye Dergisi*. 36(4). 69-104.

Çoban, S. (2013). *Hegemonya aracı ve ideolojik aygıt olarak medya*. İstanbul: Parşömen Yayıncılık.

Çobaner, A. A. (2015). Çocuk hakları bağlamında Suriyeli mülteci çocukların haberlerde temsili. *Marmara İletişim Dergisi*, 24, 27-54.

Çocuk Vakfı, (2021). Tükiye'de "uyuşturucu ve çocuk" – Genel değerlendirme ve öneriler. *Çocuk ve Medeniyet*, 6(11), ss. 143-151. doi: https://doi.org/10.47646/CMD.2021.257

Danışoğlu, E. (1999). Kalkınma planlarında çocukla ilgili devlet politikaları. B. Onur (Ed.). *Cumhuriyet ve çocuk – II. ulusal çocuk kültürü kongresi*. (ss. 429-445). Ankara: Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları.

Değirmencioğlu, S. M. (2012), Çocuk hakları penceresinden basın: Eleştirel, katılımcı ve yapıcı bir bakış. Alankuş, S. (Der.) *Çocuk odaklı habercilik* içinde. ss.135-173. İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.

Değirmencioğlu, S. M., Şirin, Ö., Tartar & E., E. (2004). Çocuk hakları açısından 23 Nisan: Bir basın analizi (2001-2002). Onur, B. (Ed.). *Cumhuriyet'in 80. yılında disiplinlerarası bakışla Türkiye'de çocuk* içinde. Ankara: Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları.

Demirel, T. (2021). *Adalet Partisi – İdeoloji ve politika*. İstanbul: İletişim Yayınları

Devlet Planlama Teşkilatı (1963). *Kalkınma planı (birinci beş yıl) 1963-1967*. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/Kalkinma_Plani_Birinci_Bes_Yillik_1963-1967.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 12.12.2022

Devlet Planlama Teşkilatı (1968). *İkinci beş yıllık kalkınma planı 1968-1972*. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/Ikinci_Bes_Kalkinma_Plani-1968-1972.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 12.12.2022

Devlet Planlama Teşkilatı (1973). *Yeni strateji ve kalkınma planı üçüncü beş yıl 1973-1977*. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/08/Yeni-Strateji-ve-Kalkinma-Plani_Ucuncu-Bes-Yil_1973_1977.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 12.12.2022

Devlet Planlama Teşkilatı (1979). *Dördüncü beş yıllık kalkınma planı 1979-1983.* https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/08/Dorduncu-Bes-Yillik-Kalkinma-Plani_1979_1983.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 12.12.2022

Devlet Planlama Teşkilatı (1984). *Beşinci beş yıllık kalkınma planı 1985-1989*. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/08/Besinci-Bes-Yillik-Kalkinma-Plani-1985-1989.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 12.12.2022

Devlet Planlama Teşkilatı (1989). *Altıncı beş yıllık kalkınma planı 1990-1994.* https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/Altinci_Bes_Yillik_Kalkinma_Plani-1990-1994.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 12.12.2022

Devlet Planlama Teşkilatı (1995). *Yedinci beş yıllık kalkınma planı 1996-2000*. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/Yedinci_Bes_Yillik_Kalkinma_Plani-1996-2000.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 12.12.2022

Devlet Planlama Teşkilatı (2000). *Uzun vadeli strateji ve sekizinci beş yıllık kalkınma planı 2001-2005* https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/Uzun_Vadeli_Strateji_ve_Sekizinci_Bes_Yillik_Kalkinma_Plani-2001-2005.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 12.12.2022

Devlet Planlama Teşkilatı (2006). *Dokuzuncu kalkınma planı 2007-2013*. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/Dokuzuncu_Kalkinma_Plani-2007-2013.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 12.12.2022

Devran, Y. (2010). *Haber söylem ideoloji*. İstanbul: Başlık Yayın Grubu.

Downman, S. & Ubayasiri, K. (2017). *Journalism for social change in Asia – Reporting human rights*. Palgrave Macmillan.

Dökmen, Ü. "Çocuklar ve siyasi liderler". *Cumhuriyet* (18 Aralık 2022). https://egazete.cumhuriyet.com.tr/oku/4202/2022-12-18/0 adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 19. 01.2023

Durgeç, P. (2020). A research on children's representations in the Turkish press in the context of ethical responsibility of the media. *MEDIAJ*. 3 (2). 53-71. DOI: 10.33464/mediaj.829045

Durna, T. & Kubilay, Ç. (2010). Basının şiddeti: Siyasal gösterilerde "polise taş atan çocuklar" örneği. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*. 65 (3), 51-85.

Dursun, Ç. (2001). *TV haberlerinde ideoloji*. Ankara: İmge Kitabevi.

Dursun, Ç. (2005). Haber ve habercilik/gazetecilik üzerine düşünmek. Alankuş, S. (Der.) *Gazetecilik ve habercilik* içinde. ss. 69-90. İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.

Dursun, Ç. (2007). Hak haberciliğinin doğası ve olanağı. Alankuş, S. (Hazırlayan) *İnsan hakları haberciliği* içinde. ss. 105-127. İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.

Dursun, Ç. (2013). *İletişim kuram kritik*. Ankara: İmge Kitabevi.

Dursun, D. (2008). *Siyaset bilimi*. İstanbul: Beta Yayıncılık.

Duverger, M. (1993). *Siyasi partiler*. (Çev. Özbudun, E.). Ankara: Bilgi Yayınevi. (Political Parties, 1951)

Eagleton, T. (2020). *İdeoloji.* İstanbul: Ayrıntı Yayınları. (Ideology, 1991).

Easton, D., Hess, R. D. (1962). The child's political world. *Midwest Journal of Political Science*. 6 (3). 229-246.

Elkin, F. (1990). *Çocuk ve toplum – Çocuğun toplumsallaşması*. (Çev. Güngör, N.). Ankara: Gündoğan Yayınları. (The child and society/ The process of socialization).

Elkind, D. (1999). *Çocuk ve toplum-Gelişim ve Eğitim Üzerine Denemeler*. (Çev. Öngen, D.). Ankara: Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları. (Images of the young child, 1993).

Eraslan, H. (2021). Geleneksel medyadan sayısal medyaya: Medya kuramları ve çocuk. Kılıç, Ş. (Ed.) *Çocuk ve medya* içinde. ss. 1-24. Ankara: Pegem akademi.

Erdem, B. N. & Kaynar, A. (2022). "Sesimizi duyan var mı?": İzmir depremi konulu televizyon haberlerinde çocukların temsili. *Selçuk İletişim Dergisi*. 15(2). ss. 737-766.

Erdemir, H. & Erdemir, H. (2012). Antikçağ'da çocuk olmak: Ölmek ya da ölmemek. D. Şenol, S. Yıldız, T. Kıymaz & H. Kala (Ed.), *Uluslararası katılımlı kadına ve çocuğa şiddet sempozyumu bildiri kitabı* (ss. 643-659). Ankara: Mutlu Çocuklar Derneği Yayınları.

Erdoğan, İ. (1997). *İletişim egemenlik mücadeleye giriş*. Ankara: İmge Kitabevi.

Erdoğan İ. (2018). *Televizyon haberleri: Kirletilmiş ruhun günlük gıdası*. Ankara: Pozitif Matbaacılık.

Erdoğan, T. & Vakıf, B. (2020). Çocukluk sosyolojisinin tarihsel gelişimi ve kuramsal temelleri. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, (44), 461-486.

Erdoğan Tosun, G. & Kurt, H. (2015). Kamusal alanda çocuk hakları ve haber değeri: Türk yazılı basını üzerine bir değerlendirme. Akçalı, S. İ. (Ed.). *Çocuk ve medya* içinde. ss. 83-106. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Erdoğan Tosun, G. 2007). İnsan hakları ve medya. Alankuş, S. (Hazırlayan). *İnsan hakları haberciliği* içinde. ss. 80-104. İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.

Eriksen, T. H. (2009). *Küçük yerler büyük meseleler – Sosyal ve kültürel antropoloji*. (Çev. Koca, A. E). Ankara: Birleşik Yayınevi. (Small places, large ıssues – An ındrotuction to social and culturel anthropology).

Fırat, F. (2016). Çocuk odaksız habercilik: İnternet gazetelerinde çocuk içerikli haberlerin sunumu ve etik ihlaller. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi.* 4 (2). 817-833.

Fiske, J. (2015). *Kitle iletişim çalışmalarına giriş.* (Çev. İrvan, S.). Ankara: Pharmakon Yayınevi. (Introduction to communication studies, 1982).

Franklin, B. (1993). *Çocuk hakları*. (Çev. Türker, A.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları. (The rights of children, 1974).

Freeden, M. (2011). *İdeoloji*. (Çev. Gür, H.). Ankara: Dost Kitabevi. (Ideology, 2003).

Freeman, M. (1998). The sociology of childhood and children's rights, *The International Journal of Children's Rights*, (6), 433- 444.

Friedmann, L. (2013). *Education for peace: Empowering children to uphold liberty, equality, and dignity*. https://childrensrightseducation.com/uploads/3/4/5/2/34521419/education_for_peace-_empowering_children_to_uphold_liberty_equality_and_dignity_by_lesley_friedmann_corrected_.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 03.03.2022

Fürsich, E. (2010). Media and the representation of others. *International social science journal*, *61*(199), 113-130.

Gazete Duvar (2024). Erdoğan: Asimilasyona karşı en büyük silah çocuklarımıza ana dillerini öğretmek. https://www.gazeteduvar.com.tr/erdogan-asimilasyona-karsi-en-buyuk-silah-cocuklarimiza-ana-dillerini-ogretmek-haber-1663347 adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 20.01.2024.

Gencel Bek, M. (2011). Medyada çocuk hakları ve etik ilkeler. Şirin, M.,R. (Ed.). *Çocuk hakları ve medya el kitabı* içinde. ss. 23-48. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Giarelli, E., & Tulman, L. (2003). Methodological issues in the use of published cartoons as data. *Qualitative Health Research*, *13*(7), 945-956. https://doi.org/10.1177/1049732303253545

Gitlin, T. (1980). *The whole world is watching*. Berkeley: Universty of California Press.

Gıl'adi, A. (2001). İslam uygarlığında bir "çocukluk" kavramı var mı?. B. Onur (Ed.). *Dünya'da ve Türkiye'de değişen çocukluk*. (ss. 105-115). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

Glavaš, D. (2017). Political advertising and media campaign during the pre-election period: A Comparative Study. *Commissioned by the Organisation for Security and Co-operation in Europe (OSCE) Mission to Montenegro*.

Golding, P. & Murdock, G. (2008). İdeoloji ve kitle iletişim araçları: Belirlenim sorunu. Yaylagül, L. & Korkmaz, N. (Der.) *Medya, popüler kültür ve ideoloji* içinde. ss. 23-58. Ankara: Dipnot Yayınları.

Gökçe, O. (2006). İçerik analizi - Kuramsal ve pratik bilgiler. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Gökçe, O., Göksu, V. (2016). Siyasal toplumsallaşma. O. Gökçe (Ed.). *Siyaset sosyolojisi* (ss. 115-133). Konya: Çizgi Kitabevi.

Göz, H. (2020). *Çocuklar, iktidar ve ideoloji: Çocuk politikası üzerine düşünceler.* https://elyazmalari.com/2020/01/30/cocuklar-iktidar-ve-ideoloji-cocuk-politikasi-uzerine-dusunceler/ adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 17.06.2022

Gramsci, A. (2011).*Hapishane defterleri* (Çev. Cemgil, A.). İstanbul: Belge Yayınları.

Greenberg, E. S. (2017). Consensus and dissent: Trends in political socialization research. E. S. Greenberg (Ed.). *Political socialization* (ss. 1-16). New York: Routledge.

Grossberg, L. (1984). Strategies of Marxist cultural interpretation. *Critical Studies in Mass Communication*, 1(4). ss.392-421.

Güllüpunar, H. (2010). *Siyasal iletişim ve aday imajı*. Konya: Eğitim Kitabevi.

Gürbüz, S. & Aydın, B.O. (2021). Siyasal kampanya videolarında çocuk rolü: Çocuk, kime hangi amaçla ne söyler? Karakoç, E. & Taydaş, O. (Ed.) *Siyasal iletişim uygulamalı araştırmalar – Analizler, incelemeler ve örnek çalışmalar* içinde ss. 137-172. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Gürcan, H.,İ. (2018). *Haberciliğin temel kavramları*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Güven, S. (2015). *Medyada çocuk ve toplumsal dönüşüm*. Ankara: Orient Yayınları.

Hacettepe Üniversitesi Gençlik Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (2023). https://hugaum.hacettepe.edu.tr/ adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 09.07.2023.

Hall, S. (2017). Temsil işi. Hall, S. (Ed.) *Temsil -Kültürel temsiller ve anlamlandırma uygulamaları* içinde. (Çev. Dündar, İ.). ss. 23-98. İstanbul: Pinhan Yayıncılık. (Representation: Cultural representations and signifying practies -Culture, media and ıdentities series, 1997).

Hall, S., Gustafsson, B., Lumley, B., Bluhm, W., McLennon, G. (2014). İdeoloji üzerine: Eleştirel ideoloji analizleri. (Çev. Şahan, C.). ss. 7-22. İstanbul: Pales Yayınları.

Hall, S. (2005a). Introduction to media studies at the centre, Hall, S., Hobson, D., Lowe, A., & Willis, P., (Der.) *Cultur, media, language* içinde. ss. 104-109. London: Taylor & Francis e-Library

Hall, S. (2005b). Encoding/Decoding, Hall, S., Hobson, D., Lowe, A., & Willis, P., (Der.) *Cultur, media, language* içinde. ss. 117-127. London: Taylor & Francis e-Library

Hall, S. (2005c). İdeolojinin yeniden keşfi: Medya çalışmalarında baskı altında tutulanın geri dönüşü. Küçük, M. (Hazırlayan ve Çeviren). *Medya, İktidar, İdeoloji* içinde. ss. 73-121. Ankara: Bilim ve Sanat.

Hall, S. (2005d). Kültür, medya ve "ideolojik etki". Küçük, M. (Hazırlayan ve Çeviren). *Medya, İktidar, İdeoloji* içinde. ss. 191-234. Ankara: Bilim ve Sanat.

Haller, E. J., & Thorson, S. J. (1970). The political socialization of children and the structure of the elementary school. *Interchange*, *1*(3), 45-55.

Halkların Demokratik Partisi (HDP), (t.y.). *Halkların Demokrartik Partisi programı*. https://hdp.org.tr/tr/parti-programi/8/ adresinden erişilmiştir. Erişim Tarihi: 16.12.2023

Halkların Demokratik Partisi (HDP), (2023). *Buradayız birlikte değiştireceğiz.* https://hdp.org.tr/Images/UserFiles/Documents/Editor/2023/yesil-sol-parti-2023-sbildirgesi.pdf adresinden erişilmiştir. Erişim tarihi: 16.12.2023

Haydon, G. (1979). Political theory and the child: Problems of the individualist tradition. *Political Studies*, *27*(3), 405-420.

Heywood, A. (2021). *Siyaset*. (Çev. Bakırcı, F.). Ankara: Felix Kitap. (Politics, 1997).

Heywood. A. (2020). *Siyasi ideolojiler*. (Çev. Köker, L.). Ankara: Felix Kitap. (Political ideologies, 1992).

Heywood, C. (2003). *Baba bana top at! Batı'da çocukluğun tarihi*. (Çev. Hoşsucu, E.). İstanbul: Kitap Yayınevi. (History of childhood, 2001).

Hirst, Q., P. (2014). Althusser ve ideoloji teorisi. Hall, S., Gustaffson, B., Lumley, B., Bluhm, W., & McLennon, G. (Der.) *İdeoloji üzerine: Eleştirel ideoloji analizleri* içinde. (Çev. Şahan, C.). ss. 227. 271. İstanbul: Pales Yayıncılık.

Hofmeister, W. & Grabow, K. (2011). *Political parties – Functions and organisation in democratic societies*. Singapore: Konrad Adenauer Stiflung.

Holt, J. (2000). *Çocukluktan kaçış*. (Çev. Yılancı, S., Aksoy, C.). İstanbul: Beyaz Yayınları. (Escape from childhood, 1995).

Holzscheiter, A. (2010). *Children's rights in international politics: The transformative power of discourse*. London: Palgrave Macmillan.

Hyman, H. H. (1959). *Political socialization- A study in he psychology of political behavior*. Amerika: The Free Press

Independent Türkçe (2022). *Erdoğan'dan AK Parti'ye katılan Çelebi'ye "çocuk" tavsiyesi: Sayıları artırmak lazım; Bak PKK'ya…* https://www.indyturk.com/node/565816/haber/erdo%C4%9Fandan-ak-partiye-kat%C4%B1lan-%C3%A7elebiye-%C3%A7ocuk-tavsiyesi-say%C4%B1lar%C4%B1-art%C4%B1rmak-laz%C4%B1m-bak adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 17.03.2023

International Federation of Journalism (IFJ), (2003). Promoting children's rights in the media – Workshop report. https://www.ifj.org/media-centre/news/detail/article/promoting-childrens-rights-in-the-media-workshop-report adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 13.07.2023

International Labour Organization (1962). 11 No'lu muamele eşitliği (sosyal güvenlik) sözleşmesi. https://www.ilo.org/ankara/conventions-ratified-by-turkey/WCMS_377276/lang--tr/index.htm adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 21.12.2023

Işık, S.Y. (2016). *Küçükleri saymak - Geleneksel saygı anlayışının krizi ve değişime çocuklardan başlamak*. https://acikerisim.bartin.edu.tr/bitstream/handle/11772/1413/SAYGI-02.pdf?sequence=1 adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 16.03.2022

İçin Akçalı, S. (2015). Tüketim toplumunda çocukluğun yitişi . S İ. Akçalı (Ed.) *Çocuk ve medya*. (ss. 1-12). Ankara: Nobel Yayıncılık.

İlyas, A. (2017). Cumhuriyet'in ideal toplum yetiştirme yolu: 5245 sayılı Harika Çocuk Yasası. *Türk İslam Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi*. 12(23). 165-180.

İnal, K. (2007). *Çocuğun örselenen dünyası*. İstanbul: Sobil Yayıncılık.

İnal, K. (2018). *Çocuk hakları ve siyaset*. İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi.

İnal, A. (1996). *Haberi okumak*. İstanbul: Temuçin Yayınları.

İnternethaber (2017). *Kılıçdaroğlu'ndan A Haber ve ATV'ye tehdit*, https://www.internethaber.com/kilicdaroglundan-a-haber-ve-atvye-tehdit-video-galerisi-1828867.htm adresinden elde edildi. Erişim tarihi: 17.11.2023

İYİ Parti, (2023). *Türkiye tarih yazacak*. https://www.turkiyetarihyazacak.com/home adresinden elde edildi. Erişin Tarihi: 16.12.2023

İYİ Parti, (t.y.). *İYİ Parti programı.* https://iyiparti.org.tr/ adresinden elde edildi. Erişim tarihi: 16.12.2023

İstek, G. (2019). Almanca eserlerde çocuk haçlı seferleri. *Journal of International Social Research*, 12 (65), 248-254.

Kahraman, S. (2019). Türkiye'de siyasi partilerin resmi metinlerinde ve söylemlerinde medya analizi. Temel, F. & Türkmenoğlu, A. T. (Ed.). *Medya ve siyaset içinde*. ss. 11-37. Konya: Çizgi Kitabevi.

Kalaycıoğlu, E. (1984). *Çağdaş siyasal bilim - Teori, olgu ve süreçler*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Kalkınma Bakanlığı (2013). *Onuncu kalkınma planı 2014-2018*. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/08/Onuncu_Kalkinma_Plani-2014-2018.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 12.12.2022

Kanlı, Y., Şener, K. (2023). *Medya izleme raporu*. Ankara: Gazeteciler Cemiyeti Basın Evi.

Karabıyık, M. S. (2019). Yeni sosyolojilere doğru imkan ve fırsatlar: Bir disiplin olarak çocukluk sosyolojisi. *Çocuk ve Medeniyet Dergisi*, 4(7), 163-178.

Karasubaşı, İ. (2015). II. Dünya Savaşı çocukları. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih – Coğrafya Fakültesi Dergisi*. 55(1). 441-450.

Karppinen, K.& Moe, H. (2019). *Texts as data 1: Document analysis*. (Ed. Den Bulck, H.V., Puppis, M., Donders, K., Audenhove, L.V.) The palgrave handbook of methods for media policy research. Switzerland: Palgrave Macmillan. ss. 249 -262.

Kışlalı, A. T. (2002). *Siyaset bilimi*. Ankara: İmge Kitabevi.

Koman, E. & Özkan, Ş. (2018). *Türkiye yazılı basınında çocukların temsili – Haziran 2018*. İstanbul: Hrant Dink Vakfı.

Korczak, J. (2011). Çocuğun saygı hakkı. (Çev. Durmuş, B. & Şirin, M.C.). *Journal of İstanbul University Law Faculty*, 69(1-2). 1199-1207.

Koschaker, P. (1977). *Roma özel hukukunun ana hatları*. Ankara: Sevinç Matbaası.

Kurt, H. (2012). Politik kültür ve iletişim. H. Çetin (Ed.). *Siyaset bilimi* (ss. 321-358). Ankara: Orion Kitabevi.

Kurt, S. L. (2016). Çocuk haklarına ilişkin temel uluslararası belgeler ve Türkiye uygulaması. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*. 36(16). ss. 99-127.

Laughey, D. (2010). *Medya çalışmaları – Teoriler ve yaklaşımlar*. (Çev. Toprak, A.). İstanbul: Kalkedon Yayınları. (Mediastudies theories and approaches, 2009).

Lippmann, W. (2020). *Kamuoyu*. (Çev. Ed. Yılmaz, O. D.) İstanbul: Kabalcı Yayıncılık. (Public Opinion, 1922).

Longfield, A. (2019). Guess how much we love you – Why politicians urgently need to help our children – A manifesto for children. *Office of the Children's Commissioner.*

Loreman, T. (2009). *Respecting childhood*. Continuum.

Maccoby, E. E. (2016). Historical overview of cocialization research and theory. (Ed: J. E. Grusec ve P. D. Hastings). *Handbook of socialization: Theory and research* (ss. 13-41). New York: Guilford Publications,

Makşutyan, N. (2014). *Türkiye'de çocuk olmak*. https://tr.boell.org/tr/2014/09/22/turkiyede-cocuk-olmak adresinden elde edildi. Erişim tarihi: 05.12.2023

Mamur Işıkçı, Y. (2015). Çocuk gözüyle Türkiye'de çocuk hakları sorunu. Ankara: Serra Yayıncılık.

Mamur Işıkçı, Y., & Karatepe, S. (2016). Türkiye'de çocuğa yönelik sosyal politika uygulamaları ve tarihsel analizi. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, *7*(1), 69-100.

Mardin, Ş. (2018). *İdeoloji*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Marshall, G. (2005). *Sosyoloji sözlüğü*, (Çev. Akınhay, O. ve Kömürcü, D.). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları. (A dictionary of sociology, 1999).

Marx, K., & Engels, F. (2013). *Alman ideolojisi*. (Çev. Ok, T. & Geridönmez, O.). İstanbul: Evrensel Basım Yayın. (Die deutsche Ideologie, 1845).

Mashable (2018). *Sonita Alizadeh narrowly avoided being a child bride. Now she raps about ending forced marriage*. https://mashable.com/article/sonita-alizadeh-rapper-end-child-marriage adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 10.12.2022

Mattelart, A. & Mattelart, M. (2016). *İletişim kuramları tarihi*. (Çev. Zıllıoğlu, M.). İstanbul: İletişim Yayınları. (Histoire des theories de la communication, 1995).

Matthews, G. B. (2000). *Çocukluk felsefesi*. (Çev. Çakmak, E.). İstanbul: Gendaş Kültür Yayınları. (The hilosophy of childhood, 19The invention of childhood.94).

Mayall, B. (2018). *Çocukluk sosyolojisi tarihi* (Çev. Orman, T. F.). İstanbul: Beta Yayıncılık. (A history of the sociology of childhood, 2013).

McLellan, D. (1986). *Ideology*. University of Minnesota Press.

Meyer, T. (2014). *Medya ve demokrasi: Medya siyaseti nasıl sömürgeleştirir*. (Çev. Fethi, A.). İstanbul: Köprü Kitapları (Media Democracy, 2002)

Michels, R. (2021). *Siyasal partiler – Modern demokrasinin oligarşik eğilimleri üzerine toplum bilimsel bir inceleme*. (Çev. Sipahi, İ.). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Miles, M.B., & Huberman, A.M. (1994). *Qualitative data analsis: An expanded sourcebook*. Sage.

Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) (2023). https://www.mhp.org.tr/usr_img/_mhp2007/kitaplar/beyanname_14_mayis_2023_opt.pdf adresinden edlde edildi. Erişim Tarihi: 11.05.2024

Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) (2009). Parti programı "Geleceğe doğru". https://www.mhp.org.tr/usr_img/_mhp2007/kitaplar/mhp_parti_programi_2009_opt.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 16.12.2023

Moeller, S. D. (2002). A hierarchy of innocence-The media's use of children in the telling of international news. *Press/Politics*, 10(7), 36-56.

Montessori, M. (2020). *Çocukluğun sırrı* (Çev. Bilgin, S.). İstanbul: Kaknüs Yayınları. (The secret of childhood).

Mumay, B. (2023). "Erdoğan'ın ülkesinde çocuk olmak: Bir kuşağın yoklukla imtihanı. https://www.faz.net/aktuell/feuilleton/kolumnen/brief-aus-istanbul/i-stanbul-dan-mektuplar/erdo-an-n-uelkesinde-cocuk-olmak-bir-ku-a-n-yoklukla-imtihan-18628957.html adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 16.03.2023

Munro, D. C., (2021). Çocuk haçlı seferleri. (Çev. Çalışır, A. O.). *Ortaçağ Araştırmaları Dergisi*. 4(2). 280-284. (The children's crusade, 1914).

Mutluay, N. (2010). *Eski yakın doğu toplumlarında çocuk*. Ankara: Alter Yaıncılık.

Nazlı, R.S., Çat, Kalafat, A. & Kayadayı, A. (2021). Çocuk konulu haberlerin medyada temsili. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*. 9(1). 325-350.

Németh, B. (2018). A childrens rights 101 for politicians and organisers of political campaigns. *Hintalovon Child Rights Foundation*. https://hintalovon.hu/wp-content/uploads/2022/10/Childrens-rights-political-101.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 12.05.2024.

Okay, C. (1998). *Osmanlı çocuk hayatında yenileşmeler 1850-1900*. İstanbul: Kırkambar Yayınları.

O'Leary, Z. (2017). *The essential guide to doing your research project*. Sage

Olgundeniz, S. S. (2010). *Televizyon dünyasında çocuğun temsili: Televizyon dizilerinde ve reklamlarında çocuk kimlikleri* (Yayınlanmamış doktora tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edildi (Tez no: 263261).

Onat, Y. & Akço, S. (2012), Çocuk ve habercilik. Alankuş, S. (Der.) *Çocuk odaklı habercilik* içinde. ss.75-134. İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.

Onur, B. (2019). *Değişen çağ değişen çocukluk*. Ankara: İmge Kitabevi.

Onur, B. (2005). *Türkiye'de çocukluğun tarihi*. Ankara: İmge Kitabevi.

Onur, B. (2007). *Çocuk tarih ve toplum*. Ankara: İmge Kitabevi.

Ortaylı, İ. (2009). *Osmanlı toplumunda aile*. İstanbul: Pan Yayıncılık.

Ova, N. (2012). Türkiye'de yazılı basında "çocuk gelinler"in temsili. *Selçuk İletişim*. 8(2). 238-262.

Önenli Güven, M. (2022). Çocuk savaşçılar mı, terör örgütleri tarafından istismar edilen çocuklar mı? PKK örneği. *International Crimes and History*. 23. ss. 67-91.

Ördem, A. Ö. (2020). *Çocukluk sosyolojisi – Paradigmalar paradokslar eleştiriler*. Konya: Çizgi Kitabevi.

Örs, H. B. (2012). *19. yüzyıldan 20. yüzyıla modern siyasal ideolojiler*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Özbek, S. (2011). *İdeoloji kuramları*. İstanbul: Notus Kitap Yayınevi.

Özbudun, E.(1974). *Siyasal partiler*. Ankara: Sevinç Matbaası.

Özçetin, B. (2018). *Kitle iletişim kuramları – kavramlar, okullar, modeller*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Özer, Ö. (2020). *Haber söylem ideoloji – Eleştirel haber çözümlemeleri*. Konya: Literatürk.

Özkan, Y., Nazlıer, E. N., Başpınar, B., Bayrak, G., Çetin, S. N., Dede, H., & Tavus, H. (2023). Çocuk yoksulluğu ve çocuk işçiliği ile mücadelede sivil toplum kuruluşlarının rolü: Pikolo Derneği ve Türkiye Kızılay Derneği örneği. *Çocuk ve Medeniyet Dergisi*, *8*(14), 11-52.

Özkaynar, K. (2015). Siyasi partilerin 2011 ve 2015 yılı seçim beyannamelerine bakış: Bir doküman incelemesi ve içerik analizi çalışması. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(17), 439-452.

Öztan, G., G. (2019). *Türkiyede çocukluğun politik inşası*. İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Öztekin, A. (2018). *Siyaset bilimine giriş*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Öztürk, H. & Emiroğlu, A. (2022). Osmanlı Devleti'nin son dönemleri ile erken Cumhuriyet dönemi çocuk yetiştirme politikaları. *Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi*. 12(3). ss. 565-578.

Özuğurlu, M. (2009). Hak haberciliği. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi*. 1 (1). 159-168.

Pandey, J. L., & Kumar, V. (1977). Political education: An empirical framework. *The Indian Journal of Political Science*, 38(4), 506-520.

Pérez Lira , R., F. (2023). *'Make them a participant in their story': Investigating children's ıssues.* https://gijn.org/stories/make-them-a-participant-in-their-story-investigating-childrens-issues/ adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 25.10.2023.

Polat, C., Akkaya, M.A. & Binici, K. (2015). 07 Haziran 2015 Türkiye genel seçimleri parti bildirgelerinde bilgi ve belge yönetimi ve kütüphanecilik. *Türk Kütüphaneciliği.* 29/2. ss. 296.308.

PolitikYol Haber Sitesi. (2017). *Erdoğan talimat verdi, 'Rabia' işaret broşürle tek tek anlatıldı*. https://www.politikyol.com/erdogan-talimat-verdi-rabia-isaret-brosurle-tek-tek-anlatildi/ adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 04.04.2024

Postman, N. (1995). *Çocukluğun yokoluşu*, (Çev. İnal, K.). Ankara: İmge Kitabevi. (The disappearance of childhood)

Poyraz, B. (2002). *Haber ve haber programlarında ideoloji ve gerçeklik*. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Prout, A. & James, A. (2005). A new paradigm for the sociology of childhood? Provenance, promise and problems. A. James ve A. Prout (Ed.). *Constructing and reconstructing childhood- Contemporary issues in the sociological study of childhood* (s. 7-32). London: Falmer Press.

Richter, D. (1978). *Politik çocuk kitabı,* (Çev. Kıvanç, Ü., Budak, M.). İstanbul: Gözlem Yayınları. (Das politische kinderbuch)

Rousseau, J. J., (2021). *Emile- Bir çocuk büyüyor*. (Çev. Akagündüz, Ü.). İstanbul: Selis Kitap.

Qvortrup, J. (1989). On Change of Children and Childhood. In: Doxiadis, S., Stewart, S. (eds) *Early Influences Shaping The Individual*. NATO ASI Series, vol 161. Springer, Boston, MA. https://doi.org/10.1007/978-1-4684-5634-9_8

Sarıbay, A. Y. (2021). *Siyasal partiler sosyolojisi*. İstanbul: Dün Bugün Yarın Yayınları.

Sayın, U. ve Gümüş, S. S. (2016). 7 Haziran 2015 milletvekilliği genel seçimleri parti seçim beyannamelerinin engelli kavramı temelinde içerik olarak incelenmesi. *Toplum ve Demokrasi*, 10(21), 69-89

Saylan G. & Çevirgen, N. (2014). Yazılı basında çocuk temsilleri: Bir bekleme salonu olarak çocukluk. *İletişim ve Diplomasi*. 1 (2). 97-115.

Schramm, W. (1949). The nature of news, *Journalism Qıarterly*, 26 (3). https://doi.org/10.1177/107769904902600301

Schulz, P. D. (2017). Children protection, politics and procrastination: The discourse of deferral. *Children Australia*. 43 (1). 13-22.

Scott, J. (2014). A dictionary of sociology. United Kingtom: Oxford Universty Press.

Sennett, R. (2005). *Saygı: Eşit olmayan bir dünyada*. (Çev. Bardak, Ü.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları. (Respect in a world of inequality, 2002).

Serbestiyet (2020). Erdoğan: *Medyamız bizim sesimizi ve nefesimizi yansıtmıyor*, https://serbestiyet.com/featured/erdogan-medyamiz-bizim-sesimizi-ve-nefesimizi-yansitmiyor-43244/ adresinden elde edildi. Erişim tarihi: 16.11.2023

Serbestiyet (2023). *İYİ Parti yine topyekûn bir gazeteciyle polemikte: "Ahlak yoksunu", "Nobran", "Aparat",* https://serbestiyet.com/haberler/iyi-parti-yine-topyekun-bir-gazeteciyle-polemikte-ahlak-yoksunu-nobran-aparat-142574/ adresinden elde edildi. Erişim tarihi: 17.11.2023

Sherr, S.A., (1999). Scenes from the political playground: An analysis of the symbolic use of children in presidental campaign advertising. *Political Communication*. 16(1). ss. 45-59.

Sigel, R. (2017). Assumptions about the learning of political values. E.S. Greenberg (Ed.), *Political socialization* (ss.19-23). New York: Routledge.

Sözcü, (2017). "Yeni doğan bebeklerine 'evet' ismini verdiler" https://www.sozcu.com.tr/son-dakika-haberi-yeni-dogan-bebeklerine-evet-ismini-verdiler-wp1680986 adresinden elde edildi. Erişim tarihi: 06.12.2023

Stearns, P., N. (2021). *Çocukluğun tarihi*. (Çev. Dikmen, H., Uçar, B.). İstanbul: İndie Kitap. (Childhood in world history, 2010).

Steinberg, S. R. (2011).. Kinderculture: Mediating, simulacralizing and pathologizing the new childhood. S. R. Steinberg (Ed.), *Kinderculture -The corporate construction of childhood* (ss. 1-54). Boulder: Westview Press.

Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2018). *On birinci kalkınma planı (2019-2023)*. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/On_Birinci_Kalkinma_Plani-2019-2023.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 12.12.2022

Şahin M., & Akgül, B. (2018). Geleneksel ve Yeni Medyada Kurumsal Haber Kaynaklarının Belirtilmesi Üzerine Bir İçerik Analizi: Vatan Gazetesi ve Gazetevatan. com Örneği. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (46), 172-185.

Şebin, H. (2022). *Siyasi partilerin seçim beyannamelerinde spor ve gençlik programlarına yaklaşımlarının araştırılması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu.

Şenol, D., Taş. S. (2020). Çocukluğa yönelik sosyolojik teorilerin paradigma düzeyinde sınıflandırılması. *Ekev Akademi Dergisi*, 24 (83). 185-202.

Şeşen, E., & Özkan Ertürk, K. (2017). Türkiye'de 1990 sonrası çevre politikalarının seçim beyannamelerine yansımaları. *Selçuk İletişim*, 10 (1), 188-215.

Şirin, M. C. (2016). Çocuk hukuku ne değildir?. *Çocuk ve Medeniyet Dergisi*, 1(1). 49-59.

Şirin, M. R. (2006). *Dersimiz çocuk*. İstanbul: İz Yayıncılık.

Şirin, M. R. & Gülan, A. (2011). *1. Türkiye çocuk hakları stratejisi (2012-2016)*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Şirin, M., R. (2011). Çocuk hakları ve medya üzerine bir ön bakış. Şirin, M.,R. (Ed.). *Çocuk hakları ve medya el kitabı* içinde. ss 11-18. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Şirin, M. R., Oktay, N., Altun, A. (2013). *1. Türkiye çocuk ve medya stratejisi ve uygulama planı 2014-2018*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Şirin, T. (2010). *Yeni anayasa taslağı ve çocuk.* https://bianet.org/yazi/yeni-anayasa-taslagi-ve-cocuk-120941 adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 31.05.2022

T24 (2019). *Çocuklar eyleme çağırıyor: " Dünya'nın 12 yılı kaldığı söyleniyor ve ben daha 11 yaşındayım*, https://t24.com.tr/haber/z-kusagindan-iklim-icin-kuresel-eylem-dunya-nin-12-yili-kaldigi-soyleniyor-ve-ben-daha-11-yasindayim,812313 adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 10.12.2022

Tan, M. (1989). Çağlar boyunca çocukluk. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 22(1). 71-88.

Tan Eren, G. (2020). *Çocuk gelinler – Sosyo-kültürel temelleri ile erken evlilik deneyimi: Ardahan ilinde bir çalışma*. Ankara: Astana Yayınları.

Taşdelen, H. M. (2011). *Siyaset sosyolojisi – Siyasi iktidar, siyasi sistem, siyasi davranış*. İstanbul: Kocav Yayınları.

Temel, F. (2019). İktidar odağında bir medya sorgulaması. Temel, F. & Türkmenoğlu, A. T. (Ed.). *Medya ve siyaset içinde*. ss. 11-37. Konya: Çizgi Kitabevi.

Timisi, N. (2011). Medyada çocukları koruyucu önlemler. Şirin, M.,R. (Ed.). *Çocuk hakları ve medya el kitabı* içinde. ss 141-160. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Timisi, N. (2020). Dijital medya deneyim ve tanıklık. Durna, T., Binark, M., Bayraktutan, G. (Der.). İletişim hakkı ve yeni medya: Tehditler ve olanaklar içinde. ss. 23-50. Ankara: Uğur Mumcu Vakfı Yayınları.

Tokgöz, O. (2008). *Siyasal iletişimi anlamak*. Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.

Tokgöz, O. (1978). Siyasal toplumsallaşmada kitle haberleşme araçlarının rolü ve önemi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 33(03), 79-92.

Toptaş, K. (2016). Eski Mezopotamya'da çocuk. *Archivum Anatolicum- Anadolu Arşivleri*. 10(1). 55-78.

Tosun, T. (2022). *Bir çocuk, bir söz ve memleketin gidişatı*. https://www.politikyol.com/bir-cocuk-bir-soz-ve-memleketin-gidisati/ adresinden elde edildi. Erişim tarihi: 05.12.2023

Tuchman, G. (1978). *Making news- A study in the constructıon of reality*. New York: The Free Press.

Tunç, A. (2018). *Yazılı basında çocuk haberleri üzerine bir analiz*.. https://haberdecocuk.org/wp-content/uploads/2018/11/bianetcocukelkitabiyeni.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 12.01.2023

Turner, G. (2016). *İngiliz kültürel çalışmaları*. (Çev. Özçetin, D. & Özçetin, B.). Ankara: Heretik Yayınları. (British culturel studies, 1990).

Tutar, C. (2014). Yazılı basında çocuk haklarının temsili: Hürriyet, Cumhuriyet, Sabah ve Zaman gazeteleri üzerinde yapılan bir araştırma. *Journal of Yasar Universty*. 9(34). 5760-5786.

Türk Ceza Kanunu (TCK), (2004). *T.C. Resmi Gazete*, 25611, 43, Ekim 2004.

Türk, İ. C. (2011). Osmanlı Devleti'nde okul öncesi eğitim. *Milli Eğitim Dergisi*. (192). 160-173.

Türk Medeni Kanunu (TMK), (2001). *T.C. Resmi Gazete*, 24607, 41, Kasım 2001.

Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM), (2024). 28. Dönem milletvekilleri sandalye dağılımı. https://www.tbmm.gov.tr/sandalyedagilimi adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 06.01.2024

Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (2023). 2023-2028 Türkiye çocuk hakları strateji belgesi ve eylem planı. https://www.aile.gov.tr/media/132816/turkiye-c-ocuk-haklari-strateji-belgesi-ve-eylem-plani-2023-2028-dijital.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 21.12.2023

Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı (2017). PKK/KCK Terör örgütünün çocukları ve kadınları istismarı. https://www.icisleri.gov.tr/kurumlar/icisleri.gov.tr/IcSite/strateji/deneme/YAYINLAR/%C4%B0%C3%87ER%C4%B0K/PKK_COCUK_almanca.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 27.04.2024

Türkiye Gazeteciler Cemiyeti (TGC), (2023). *Türkiye gazetecileri hak ve sorumluluk bildirgesi*. https://www.tgc.org.tr/bildirgeler/t%C3%BCrkiye-gazetecilik-hak-ve-sorumluluk-bildirgesi/bildirge.html adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 21.0-12.2023

Türkiye İstatistik Kurumu (2021). Dünya nüfus günü, 2022. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Dunya-Nufus-Gunu-2022-45552 adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 05.10.2022

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), (2013). 06-15 yaş grubu çocuklarda bilişim teknolojileri kullanımı ve medya. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=06-15-Yas-Grubu-Cocuklarda-Bilisim-Teknolojileri-Kullanimi-Ve-Medya-2013-15866 adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 12.07.2023

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), (2021). Çocuklarda bilişim teknolojileri kullanım araştırması. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Cocuklarda-Bilisim-Teknolojileri-Kullanim-Arastirmasi-2021-41132 adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 12.07.2023

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), (2024). İstatistiklerle Çocuk, 2023. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Cocuk-2023-53679 adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 21.04.2023

Türköne, M. (2009). *Siyaset*. İstanbul: Opus Yayınları.

Uche, C. E. (2023). *Examining childrens political representation: Can descriptive representation offer any advantage?* https://jikistmove.medium.com/examining-childrens-political-representation-can-descriptive-representation-offer-any-advantage-beb3f8738f88 adrrsinden elde edildi. Erişim Tarihi: 08.01.2024

Ulutaş, B. (2021). *Doküman analizi*. (Ed. Saggie, F. N., Bayyurt, Y.). Nitel araştırma- yöntem, analiz ve yaklaşımları. ss. 287-305. Ankara: Anı Yayıncılık.

United Nations International Children's Emergency Found (UNICEF), (2007). *Çocuk hakları ve gazetecilik uygulamaları: Hak temelli perspektif*. Dublin Teknoloji Enstitüsü.

United Nations International Children's Emergency Found (UNICEF), (2004). Çocuk haklarına dair sözleşme. https://www.unicef.org/turkiye/%C3%A7ocuk-haklar%C4%B1na-dair-s%C3%B6zle%C5%9Fme adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 15.07.2023.

United Nations (1924). *Geneva declaration of the rights of the child*. http://www.un-documents.net/gdrc1924.htm adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 21.03.2022

Usta, M. E. (2015). Siyasi parti programlarına göre eğitim politikaları. *Türk Yazarlar Birliği Akademi Dergisi*, 13, ss. 55-74

Uzun, R. (2014). Çocukların medyadan ve medyada korunması: Çocuklara yönelik etik davranış kurallarının incelenmesi. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 22, 152-167.

Üstel, F. (2008). *"Makbul vatandaş"ın peşinde – II. Meşrutiyet'ten bugüne vatandaşlık eğitimi*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Üstündağ, E., Özmen, K. (2012). Çocukları görünür kılmak için. Alankuş, S. (Der.) *Çocuk odaklı habercilik* içinde. ss.226-249. İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları

Van Dijk, T. (2019). *İdeoloji.* (Çev. Demir, A.) Ankara: Hece Yayınları. (Ideology, 1998).

World Health Organization (WHO) (2024). *Violence aganist children*. https://www.who.int/health-topics/violence-against-children#tab=tab_1 adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 02.05.2024

Yağlı, S. (2007). Haber ve ideoloji ilişkisi: Haber metinlerinde gerçekliğin sunumu. *Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Yeni Düşünceler Hakemli E-Dergisi*, (2), 337-353.

Yengin, H. (1996). *Medyanın dili- İletişime kuramsal bir yaklaşım: Popüler kültür türlerinin çözümlenmesi*. İstanbul: Der Yayınevi.

Yeniçağ Gazetesi, (2022). "Erdoğan'ın elinden mikrofonu alan çocuk Kılıçdaroğlu'na 'hain' dedi" https://www.yenicaggazetesi.com.tr/yer-trabzon-erdoganin-elinden-mikrofonu-alan-cocuk-kilicdarogluna-hain-dedi-504661h.htm adresinden elde edildi. Erişim tarihi: 06.12.2023

Yeni Yaşam (2023) . *Gençlerin geleceği için*. Erişim Tarihi: 9 Nisan 2023

Yetim, N., Yetim, Ü. (2008). Medya temsillerinde özne ve nesne olarak çocuk. Y. G. İnceoğlu, N. Akıner (Ed.), *Medya ve çocuk rehberi* (ss.89-114). Konya: Eğitim Kitabevi Yayınları.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yokuş Sevük, H. (1998). *Uluslararası sözleşmelerdeki ilkeler açısından çocuk suçluluğu ile mücadelede kurumsal yaklaşım*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Youf, D. (2019). Çocuğun hukuki statüsü hakkında. *Çocuk ve Medeniyet Dergisi*. 4 (8), 67-85.

Youtube, (2017). *"Geleceğim için hayır",* https://www.youtube.com/watch?v=C2ZbbfPeU5k adresinden elde edildi. Erişim tarihi: 05.12.2023

Youtube, (2017). *"Aydınlık bir gelecek için, çocuklar için, yarınlarımız için evet",* https://www.youtube.com/watch?v=o6TFG-0Kq4s adresinden elde edildi. Erişim tarihi: 05.12.2023

Youtube,(2023). *"Sana söz yine baharlar gelecek",* https://www.youtube.com/watch?v=bEOZYJr4Xm8 adresinden elde edildi. Erişim tarihi: 05.12.2023

Youtube, (2022). *"Güçlü, zengin ve mutlu Türkiye'ye hep birlikte kavuşacağız. Çok az kaldı!"*, https://www.youtube.com/watch?v=3wDKzCC_ajA adresinden elde edildi. Erişim tarihi: 05.12.2023

Youtube,(2018). *"Ülkemiz için her şeye değer"*, https://www.youtube.com/watch?v=yCMmUNRzW3A adresinden elde edildi. Erişim tarihi: 05.12.2023

Yuvalı, E. (2018). Hak temelli sosyal yardım ve klientalizm. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*. (135). Ss.383-404.

Yüceer Berker, D. (2023). *Çocuk ve ideoloji – Türkiye'de çocukluğun paternalist inşaası ve "ideal Türk çocuğu"*. İstanbul: Urzeni Yayınevi.

Yüksel, Y. (2015) *İçerik çözümlemesi*, https://www.academia.edu/24209083/%C4%B0%C3%87ER%-C4%B0K_%C3%87%C3%96Z%C3%9CMLEMES%C4%B0 adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 25.10.2023.

Yüksel Özmen, Ş. (2012). Çocuğun adı yok: Televizyon haberlerinde çocuğun sunumu ve çocuk hakları bağlamında değerlendirilmesi. İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi. (34), 66-82.

140journous, (2017). *Siyasetin çocukların dünyasına etkisi*, https://140journos.com/siyasetin-cocuklarin-dunyasina-etkisi-7c37f2ba72c3?gi=2ebac3d5a578 adresinden elde edildi. Erişim tarihi: 05.12.2023.

SAĞLIK OKURYAZARLIĞININ
GELİŞTİRİLMESİ ve

MOBİL SAĞLIK İLETİŞİMİ

Yazar:
Dr. Emin KAYA

Editör:
Doç. Dr. Erdal EKE

EĞİTİM
yayınevi

SAĞLIK OKURYAZARLIĞININ GELİŞTİRİLMESİ VE
MOBİL SAĞLIK İLETİŞİMİ

Dr. Emin Kaya

Editör: Doç. Dr. Erdal Eke

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-6251-60-1
1. Baskı, Eylül 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

SAĞLIK OKURYAZARLIĞININ GELİŞTİRİLMESİ VE
MOBİL SAĞLIK İLETİŞİMİ

Dr. Emin Kaya
X+166 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-6251-60-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Ad Hoc Committee on Health Literacy for the Council on Scientific Affairs, American Medical Association., (1999). Health Literacy: Report of the Council on Scientific Affairs. JAMA: The Journal of the American Medical Association, 281(6), 552-557. https://doi.org/10.1001/jama.281.6.552

Adams, R. J., (2009). Health Literacy - A New Concept for General Practice? Australian Family Physician, 38(3), 144-147.

Adkins, N. R.- Corus, C., (2009). Health Literacy for Improved Health Outcomes: Effective Capital in the Marketplace. The Journal of Consumer Affairs, 43(2), 199-222.

Ajzen, I., (1991). The Theory of Planned Behavior. Organizational Behavior and Human Decision Processes, 50(2), 179-211. https://doi.org/10.1016/0749-5978(91)90020-T

Ajzen, I., (2022). *Theory of Planned Behavior*. Erişim Tarihi: 15.05.2022, https://people.umass.edu/aizen/tpb.html

Ajzen, I.- Fishbein, M., (1980). Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior. Prentice-Hall. Englewood Cliffs, NJ.

Akalın, H. E., (2012). *Sağlık Okuryazarlığı: Nedir? Neden Önemlidir?*. Erişim Tarihi: 19.09.2022, http://saglikpolitikalari.org/saglik-okuryazarligi-nedir-neden-onemlidir

Akbulut, Y., (2015). Sağlık Okuryazarlığının Sağlık Harcamaları ve Sağlık Hizmetleri Kullanımı Açısından Değerlendirilmesi. İçinde Sağlık Okuryazarlığı (ss. 113-132). Ankara Üniversitesi Yayınları. Ankara.

Aktaş, H., (2018). Sağlık ve Eğitimi Değerlendirmede Bir Ölçme Aracı; Sağlık Okuryazarlığı. Sağlık Bilimlerinde Eğitim Dergisi, 1(1), 12-16.

Al Sayah, F.- Williams, B., (2012). An Integrated Model of Health Literacy Using Diabetes as an Exemplar. Canadian Journal of Diabetes, 36(1), 27-31. https://doi.org/10.1016/j.jcjd.2011.08.001

Alaşık, O.- Aycan, S., (2019). Sağlık Okuryazarlığını Geliştiren Sağlık Politikaları. İçinde Sağlık Okuryazarlığı (1. bs, ss. 6-9). Türkiye Klinikleri. Ankara.

American Academy of Pediatrics Task Force on Sudden Infant Death Syndrome., (2005). The Changing Concept of Sudden Infant Death Syndrome: Diagnostic Coding Shifts, Controversies Regarding the Sleeping Environment, and New Variables to Consider in Reducing Risk. Pediatrics, 116(5), 1245-1255. https://doi.org/10.1542/peds.2005-1499

Australian Bureau of Statistics., (2008). *In Adult Literacy and Life Skills Survey*, *Summary Results*. Erişim Tarihi: 20.09.2022, https://tinyurl.com/3sfvzner

Avcı, E.- Özkan, S., (2019). Dünyada ve Türkiye'de Sağlık Okuryazarlığı Düzeyi ve Etkileyen Faktörler. İçinde Sağlık Okuryazarlığı (1. bs, ss. 16-21). Türkiye Klinikleri. Ankara.

Avcı, K.- Avşar, Z., (2014). Sağlık İletişimi ve Yeni Medya. İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, 39, 181-190.

Ayyaswami, V. vd., (2019). Mobile Health Applications for Atrial Fibrillation: A Readability and Quality Assessment. International Journal of Cardiology, 293, 288-293. https://doi.org/10.1016/j.ijcard.2019.07.026

Baker, D. W., (2006). The Meaning and the Measure of Health Literacy. Journal of General Internal Medicine, 21(8), 878-883. https://doi.org/10.1111/j.1525-1497.2006.00540.x

Baker, D. W. vd., (2007). Health Literacy and Mortality Among Elderly Persons. ARCH INTERN MED, 167(14), 7.

Bakker, D. vd., (2018). A Randomized Controlled Trial of Three Smartphone Apps for Enhancing Public Mental Health. Behaviour Research and Therapy, 109, 75-83. https://doi.org/10.1016/j.brat.2018.08.003

Bandura, A., (1986). Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory. Prentice-Hall, Inc. New Jersey, ABD.

Bandura, A., (1997). Self-Efficacy: The Exercise of Control. W H Freeman. New York, ABD.

Bandura, A., (1998). Health Promotion from the Perspective of Social Cognitive Theory. Psychology & Health, 13(4), 623-649. https://doi.org/10.1080/08870449808407422

Bandura, A., (2001). Social Cognitive Theory of Mass Communication. Media Psychology, 3(3), 265-299. https://doi.org/10.1207/S1532785XMEP0303_03

Bandura, A., (2004). Health Promotion by Social Cognitive Means. Health Education & Behavior, 31(2), 143-164. https://doi.org/10.1177/1090198104263660

Batterham, R. W. vd., (2016). Health literacy: Applying current concepts to improve health services and reduce health inequalities. Public Health, 132, 3-12. https://doi.org/10.1016/j.puhe.2016.01.001

Baykul, Y.- Güzeller, C. O., (2014). Sosyal Bilimler İçin İstatistik: SPSS Uygulamalı (2. bs). Pegem Akademi Yayıncılık. Ankara.

Beals, D. A.- Fletcher, J. R., (2000). Telemedicine and Pediatric Surgery. Seminars in Pediatric Surgery, 9(1), 40-47. https://doi.org/10.1016/S1055-8586(00)70007-2

Becker, M. H.- Maiman, L. A., (1975). Sociobehavioral Determinants of Compliance with Health and Medical Care Recommendations. Medical Care, 13(1), 10-24. https://doi.org/10.1097/00005650-197501000-00002

Berger, C. R.- Roloff, M. E.- Ewoldsen, D. R., (2010). The Handbook of Communication Science (2. bs). SAGE Publications, Inc. New York, ABD.

Berkman, N. D.- Davis, T. C.- McCormack, L., (2010). Health Literacy: What Is It? Journal of Health Communication, 15(S2), 9-19. https://doi.org/10.1080/10810730.2010.499985

Berkman, N. D. vd., (2011). Low Health Literacy and Health Outcomes: An Updated Systematic Review. Annals of Internal Medicine, 155(2), 97. https://doi.org/10.7326/0003-4819-155-2-201107190-00005

Berkman, N. D. vd., (2011). Health Literacy Interventions and Outcomes: An Updated Systematic Review (Sy 11-E006; s. 941). Evidence Report/Technology Assessment. North Carolina, ABD.

Bernhardt, J. M., (2004). Communication at the Core of Effective Public Health. American Journal of Public Health, 94(12), 2051-2053.

Bilgel, N. vd., (2017). Functional Health literacy in a Group of Turkish Patients: A Pilot Study. Cogent Social Sciences, 3(1), 1287832. https://doi.org/10.1080/23311886.2017.1287832

Bilir, N., (2014). Sağlık okur-yazarlığı. Turkish Journal of Public Health, 12(1), 61-68.

Bleicher, J. K.- Lampert, C., (2003). Gesundheit und Krankheit als Themen der Medien- Medien und Kommunikationswissenschaft – eine Einleitung. Medien & Kommunikationswissenschaft, 51(3-4), 347-352. https://doi.org/10.5771/1615-634x-2003-3-4-347

Bol, N.- Helberger, N.- Weert, J. C. M., (2018). Differences in Mobile Health App Use: A Source of New Digital Inequalities? The Information Society, 34(3), 183-193. https://doi.org/10.1080/01972243.2018.1438550

Brabers, A. E. M. vd., (2017). What Role Does Health Literacy Play in Patients' Involvement in Medical Decision-Making? PLOS ONE, 12(3), e0173316. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0173316

Buchbinder, R. vd., (2011). Health Literacy: What Is It and Why Is It Important to Measure? The Journal of Rheumatology, 38(8), 1791-1797. https://doi.org/10.3899/jrheum.110406

Buescher, P. A.- White, A. E., (2007). Running the Numbers. North Carolina Medical Journal, 68(5), 377-378.

Bulduklu, Y.- Koçak, A., (2010). Sağlık İletişimi (1. bs). Akademi Basın ve Yayıncılık. İstanbul.

Bush, R. vd., (2010). Advancing Health Literacy Through Primary Health Care Systems. Australian Primary Health Care Research Institute.

CDC [Centers for Disease Control and Prevention]., (2022). *Health Literacy Basics*. Erişim Tarihi: 29.08.2022, https://www.cdc.gov/healthliteracy/learn

Chen, Q.- Carbone, E. T., (2017). Functionality, Implementation, Impact, and the Role of Health Literacy in Mobile Phone Apps for Gestational Diabetes: Scoping Review. JMIR Diabetes, 2(2), e25. https://doi.org/10.2196/diabetes.8045

Chinn, D., (2011). Critical Health Literacy: A Review and Critical Analysis. Social Science & Medicine, 73(1), 60-67. https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2011.04.004

Clift, E.- Freimuth, V., (1995). Health Communication: What Is It and What Can It Do for You? Journal of Health Education, 26(2), 68-74.

Conner, M.- Norman, P. (Ed.)., (2009). Predicting Health Behaviour: Research and Practice With Social Cognition Models (2. bs). Open University Press. New York, USA.

Coulter, A.- Ellins, J., (2007). Effectiveness of Strategies for Informing, Educating, and Involving Patients. BMJ, 335(7609), 24-27. https://doi.org/10.1136/bmj.39246.581169.80

Çınarlı, İ., (2008). Sağlık İletişimi ve Medya (1. bs). Nobel Yayın. Ankara.

Çınarlı, İ., (2011). *Medyada Savunuculuk ve Risk İletişimi*. Uluslararası Sağlığın Geliştirilmesi ve İletişimi Sempozyumu. Erişim Tarihi: 04.11.2022, http://alternatifiletisim.blogspot.com/2011/11/medyada-savunuculuk.html

Çınarlı, İ., (2019). 21. Yüzyıl İçin Sağlık İletişimi (1. bs). Nobel Akademik Yayıncılık. Ankara.

Çiler-Erdağ, G., (2015). Sağlığın Temel Belirleyicisi Olarak Sağlık Okuryazarlığı. İçinde Sağlık Okuryazarlığı (1. bs, ss. 1-14). Ankara Üniversitesi. Ankara.

Davaris, M. T. vd., (2021). Gamifying Health Literacy: How can Digital Technology Optimize Patient Outcomes in Surgery? ANZ Journal of Surgery, 91(10), 2008-2013. https://doi.org/10.1111/ans.16753

Demir, H., (2016). Mobil Sağlık Uygulamalarının Sağlık Hizmetlerine İşlem Maliyeti Yaklaşımı Bağlamında Etkisi: Hastane Yöneticileri Üzerine Bir Araştırma [Yüksek Lisans Tezi]. İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi.

Desmond, J.- Copeland, L. R., (2010). Günümüz Hastasıyla İletişim (D. Yamaç & E. Tekin, Çev.; 1. bs). Efil Yayınevi. Ankara.

DeWalt, D. A. vd., (2004). Literacy and Health Outcomes: A Systematic Review of the Literature. Journal of General Internal Medicine, 19(12), 1228-1239. https://doi.org/10.1111/j.1525-1497.2004.40153.x

Dimbleby, R.- Burton, G., (1998). More Than Words: An Introduction to Communication (3. bs). Routledge. New York, ABD.

Domnariu, C. D., (2014). Importance of Communication in Public Health. Acta Medica Transilvanica Journal, 2(4), 161-162.

Duğan, Ö., (2022). Dijital Çağda Öğrenme Aracı Olarak Oyunlaştırmanın Sağlık Okuryazarlığı Üzerindeki Rolü. TRT Akademi, 7(14), 262-284. https://doi.org/10.37679/trta.960815

Duke, J. C. vd., (2019). Impact of The Real Cost Media Campaign on Youth Smoking Initiation. American Journal of Preventive Medicine, 57(5), 645-651. https://doi.org/10.1016/j.amepre.2019.06.011

Durusu-Tanrıöver, M. vd., (2014). Türkiye Sağlık Okuryazarlığı Araştırması (1. bs). Sağlık-Sen Yayınları. Ankara.

Egbert, N.- Nanna, K., (2009). Health Literacy: Challenges and Strategies. OJIN: The Online Journal of Issues in Nursing, 14(3), Art. 3. https://doi.org/10.3912/OJIN.Vol14No03Man01

Eichler, K.- Wieser, S.- Brügger, U., (2009). The Costs of Limited Health Literacy: A Systematic Review. International Journal of Public Health, 54(5), 313-324. https://doi.org/10.1007/s00038-009-0058-2

Ernsting, C. vd., (2017). Using Smartphones and Health Apps to Change and Manage Health Behaviors: A Population-Based Survey. Journal of Medical Internet Research, 19(4), e101. https://doi.org/10.2196/jmir.6838

European Community., (2007). *Together for Health: A Strategic Approach for the EU 2008-2013*. Commission of the European Communities. Erişim Tarihi: 20.09.2022, https://joinup.ec.europa.eu/sites/default/files/document/2014-12/media1766.pdf

Evans, W. D. vd., (2014). Initial Outcomes From a 4-Week Follow-Up Study of the Text4baby Program in the Military Women's Population: Randomized Controlled Trial. Journal of Medical Internet Research, 16(5), e131. https://doi.org/10.2196/jmir.3297

Evans, W. D.- Wallace, J. L.- Snider, J., (2012). Pilot Evaluation of the text4baby Mobile Health Program. BMC Public Health, 12(1), 1031. https://doi.org/10.1186/1471-2458-12-1031

Fishbein, M., (1967). Readings in Attitude Theory and Measurement. John Wiley & Sons, Inc. ABD.

Fishbein, M., (2008). A Reasoned Action Approach to Health Promotion. Medical Decision Making, 28(6), 834-844. https://doi.org/10.1177/0272989X08326092

Fishbein, M.- Ajzen, I., (1975). Belief, Attitude, Intention and Behavior: An Introduction to Theory and Research. Addison-Wesley Publishing Company. ABD.

Fishbein, M.- Ajzen, I., (2010). Predicting and Changing Behavior The Reasoned Action Approach. Psychology Press. https://doi.org/10.4324/9780203838020

Fok, M. S. M.- Wong, T. K. S., (2002). What Does Health Literacy Mean to Children? Contemporary Nurse, 13(2-3), 249-258. https://doi.org/10.5172/conu.13.2-3.249

Fowler, K. vd., (1999). An Assessment of the Health Communication Job Market Across Multiple Types of Organizations. Journal of Health Communication, 4(4), 327-342. https://doi.org/10.1080/108107399126850

Freedman, D. A. vd., (2009). Public Health Literacy Defined. American Journal of Preventive Medicine, 36(5), 446-451. https://doi.org/10.1016/j.amepre.2009.02.001

Freimuth, V.- Linnan, H. W.- Potter, P., (2000). Communicating the Threat of Emerging Infections to the Public. Emerging Infectious Diseases, 6(4), 337-347. https://doi.org/10.3201/eid0604.000403

Freimuth, V. S.- Quinn, S. C., (2004). The Contributions of Health Communication to Eliminating Health Disparities. American Journal of Public Health, 94(12), 2053-2055. https://doi.org/10.2105/AJPH.94.12.2053

Frisch, A. L. vd., (2011). Defining and Measuring Health Literacy: How can we profit from other literacy domains? Health Promotion International, 27(1), 117-126. https://doi.org/10.1093/heapro/dar043

Gallagher, P. M., (2012). Self-Efficacy. İçinde Encyclopedia of Human Behavior (ss. 314-320).

Gazmararian, J. A., (1999). Health Literacy Among Medicare Enrollees in a Managed Care Organization. JAMA, 281(6), 545-551. https://doi.org/10.1001/jama.281.6.545

Gazmararian, J. A. vd., (2003). Health Literacy and Knowledge of Chronic Disease. Patient Education and Counseling, 51(3), 267-275. https://doi.org/10.1016/S0738-3991(02)00239-2

George, D.- Mallery, P., (2010). Spss for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference, 17.0 Update (10th ed.). Allyn & Bacon. Boston, ABD.

Gillmore, M. R. vd., (2002). Teen Sexual Behavior: Applicability of the Theory of Reasoned Action. Journal of Marriage and Family, 64(4), 885-897. https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2002.00885.x

Glanz, K.- Rimer, B. K.- Viswanath, K., (2008). Health Behavior and Health Education: Theory, Research, and Practice (4. bs). John Wiley & Sons, Inc. ABD.

Gözlü, K., (2018). Sağlık Okuryazarlığı ve Hekim-Hasta İletişiminin Kalitesi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Aile Sağlığı Merkezleri Örneği [Doktora Tezi]. Hacettepe Üniversitesi.

Green, E. C.- Murphy, E. M.- Gryboski, K., (2021). The Health Belief Model. İçinde The Wiley Encyclopedia of Health Psychology (1. bs, C. 2). John Wiley & Sons Ltd. ABD.

Grillich, L.- Kostial, E., (2020). Influencing Factors and Determinants of Health Literacy. European Journal of Public Health, 30(5), 1005-1049. https://doi.org/10.1093/eurpub/ckaa165.1049

Grogan, S. vd., (2009). Gender Differences in Smoking: A Longitudinal Study of Beliefs Predicting Smoking in 11–15 Year Olds. Psychology & Health, 24(3), 301-316. https://doi.org/10.1080/08870440701746586

Guhl, E. vd., (2020). The Atrial Fibrillation Health Literacy Information Technology Trial: Pilot Trial of a Mobile Health App for Atrial Fibrillation. JMIR Cardio, 4(1), e17162. https://doi.org/10.2196/17162

Güler, E., (2015). Mobil Sağlık Hizmetlerinde Oyunlaştırma. Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 1(2), 82-101.

Günay, A., (2017). Conceptualization of Positive Pregnancy Experience with the Integration of Mobile Health Technologies [Doktora Tezi]. Orta Doğu Teknik Üniversitesi.

Gündoğdu, G., (2021). Sağlık İletişiminde Egemen Bakıştan Eleştirel Bakışa: Televizyon Sağlık Programlarının Eleştirel Sağlık İletişimi Yönünden Analiz Edilmesi [Doktora Tezi]. İstanbul Ticaret Üniversitesi.

Güner, A. E. vd., (2020). Sınıf Öğretmenlerinin Sağlık Okuryazarlık Düzeylerini Belirleme, Bilgi, Tutum, Davranış Değişikliği ve Eğitim İhtiyacını Saptama Çalışması. Türkiye Sağlık Okuryazarlığı Dergisi, 1(1), 58-76. https://doi.org/10.54247/SOYD.2020.7

Güven, A., (2020). Hasta Güvenliği ve Sağlık Okuryazarlığı (1. bs). Gece Kitaplığı. Ankara.

Hair, J. F. vd., (2019). Multivariate Data Analysis (Eighth Edition). Cengage. United Kingdom.

Hayden, J., (2017). Introduction to Health Behavior Theory (3. bs). Jones & Bartlett Learning.

Health Literacy Tool Shed., (2022). *A Database of Health Literacy Measures*. Erişim Tarihi: 10.09.2022, https://healthliteracy.bu.edu/

Hernandez, L. M., (2009). Measures of Health Literacy: Workshop Summary. National Academies Press. Massachusetts, ABD.

Hightow-Weidman, L. vd., (2018). A Gamified Smartphone App to Support Engagement in Care and Medication Adherence for HIV-Positive Young Men Who Have Sex With Men (AllyQuest): Development and Pilot Study. JMIR Public Health and Surveillance, 4(2), e34. https://doi.org/10.2196/publichealth.8923

Hornik, R. vd., (2008). Effects of the National Youth Anti-Drug Media Campaign on Youths. American Journal of Public Health, 98(12), 2229-2236. https://doi.org/10.2105/AJPH.2007.125849

Howard, D. H.- Gazmararian, J.- Parker, R. M., (2005). The Impact of Low Health Literacy on The Medical Costs of Medicare Managed Care Enrollees. The American Journal of Medicine, 118(4), 371-377. https://doi.org/10.1016/j.amjmed.2005.01.010

Institute of Medicine., (2002). Speaking of Health: Assessing Health Communication Strategies for Diverse Populations. National Academies Press. Washington, ABD.

Ishikawa, H.- Kiuchi, T., (2010). Health Literacy and Health Communication. BioPsychoSocial Medicine, 4(18), 1-5.

Ishikawa, H.- Yano, E., (2008). Patient Health Literacy And Participation in the Health-Care Process. Health Expectations, 11(2), 113-122. https://doi.org/10.1111/j.1369-7625.2008.00497.x

Janz, N. K.- Becker, M. H., (1984). The Health Belief Model: A Decade Later. Health Education Quarterly, 11(1), 1-47. https://doi.org/10.1177/109019818401100101

Jeong, S. H.- Kim, H. K., (2016). Health Literacy and Barriers to Health Information Seeking: A Nationwide Survey in South Korea. Patient Education and Counseling, 99(11), 1880-1887. https://doi.org/10.1016/j.pec.2016.06.015

Joint Committee on National Health Education Standards., (1995). *National Health Education Standards: Achieving Health Literacy*. American School Health Association.

Joplin, S. vd., (2015). Medication Adherence in Patients with Rheumatoid Arthritis: The Effect of Patient Education, Health Literacy, and Musculoskeletal Ultrasound. BioMed Research International, 2015, 1-10. https://doi.org/10.1155/2015/150658

Jordan, J. E.- Buchbinder, R.- Osborne, R. H., (2010). Conceptualising Health Literacy from the Patient Perspective. Patient Education and Counseling, 79(1), 36-42. https://doi.org/10.1016/j.pec.2009.10.001

Kalaycı, Ş. (Ed.)., (2009). SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri (4. bs). Asil Yayın. Ankara.

Kasl, S. V.- Cobb, S., (1996). Health Behavior, Illness Behavior and Sick Role Behavior. Archives of Environmental Health: An International Journal, 12(2), 246-266. https://doi.org/10.1080/00039896.1966.10664365

Kaya, E., (2014). Sağlık İletişiminde Sosyal Medya Kullanımı [Yüksek Lisans Tezi]. Süleyman Demirel Üniversitesi.

Kaya, E., (2020). Sağlık Okuryazarlığının Ölçülmesi [Yayımlanmamış Doktora Semineri]. Süleyman Demirel Üniversitesi.

Kaya, E.- Demiralay, M., (2022). Türkiye'de Mobil Sağlık Üzerine Yapılan Akademik Çalışmalar ve Mobil Sağlık Uygulamalarının İncelenmesi. 7. Uluslararası Sağlık Bilimleri ve Yönetimi Kongresi, 43-48.

Kendilci, K., (2022). Bitlis Eren Üniversitesi Akademik Personellerinde Sağlık Okuryazarlığı, Yaşam Kalitesi ve Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi. İnönü Üniversitesi.

Kendir-Çopurlar, C.- Kartal, M., (2016). Sağlık Okuryazarlığı Nedir? Nasıl Değerlendirilir? Neden Önemli? Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care, 10(1), 42--47. https://doi.org/10.5455/tjfmpc.193796

Kıral, C., (2022). Toplumun e-Sağlık Okuryazarlığı ve Mobil Sağlık Uygulamalarını Kullanma Durumlarının Belirlenmesi [Yüksek Lisans Tezi]. Trakya Üniversitesi.

Kickbusch, I., (2008). Health Literacy: An Essential Skill for the Twenty-First Century. Health Education, 108(2), 101-104.

Kickbusch, I.- Wait, S.- Maag, D., (2005). *Navigating Health: The Role of Health Literacy.* International Longevity Centre. Erişim Tarihi: 20.09.2022, https://ilcuk.org.uk/wp-content/uploads/2018/10/NavigatingHealth.pdf

Kim, H.- Xie, B., (2015). Health Literacy and Internet- and Mobile App-based Health Services: A Systematic Review of the Literature. Proceedings of the Association for Information Science and Technology, 52, 1-4. https://doi.org/10.1002/pra2.2015.145052010075

Kreps, G. L., (1985). The Development and Presentation of an Interprofessional Surrey Course in Health Communication. Eastern Communication Association Conference, Rhode Island.

Kreps, G. L.- Bonaguro, E. W.- Query, J. L., (1998a). The History and Development of the Field of Health Communication. Içinde Health Communication Research: A Guide to Developments and Directions (1. bs, ss. 1-15). Greenwood Press. Westport, ABD.

Kreps, G. L.- Bonaguro, E. W.- Query, J. L., (1998b). The History and Development of the Field of Health Communication. Içinde L. D. Jackson.- B. K. Duffy (Ed.), Health Communication Research: A Guide to Developments and Directions (1. bs, ss. 1-15). Greenwood Press. Westport, ABD.

Kubota, A.- Fujita, M.- Hatano, Y., (2004). Development and Effects of a Health Promotion Program Utilizing the Mail Function of Mobile Phones. Nihon Koshu Eisei Zasshi, 51(10), 862-873.

Kutbay, E.- Bozbuğa, N., (2022). Health Education: Gamification, Health Literacy, and the New Era; Metaverse. Içinde N. Bozbuğa, S. Gülseçen, V. Kamer, & B. Kurtuldu (Ed.), Tıp Bilişimi II (ss. 225-245). İstanbul Üniversitesi Yayınları. https://doi.org/10.26650/B/ET07.2022.012.13

Kwan, B.- Frankish, J.- Rootman, I., (2006). *The Development and Validation of Measures of "Health Literacy" in Different Populations.* University of British Columbia. Erişim Tarihi: 20.09.2022 https://blogs.ubc.ca/frankish/files/2010/12/HLit-final-report-2006-11-24.pdf

Lambert, K. vd., (2017). Should We Recommend Renal Diet–Related Apps to Our Patients? An Evaluation of the Quality and Health Literacy Demand of Renal Diet–Related Mobile Applications. Journal of Renal Nutrition, 27(6), 430-438. https://doi.org/10.1053/j.jrn.2017.06.007

LaMorte, W. W., (2022). *Diffusion of Innovation Theory (Behavioral Change Model)*. Boston University School of Public Health. Erişim Tarihi: 18.10.2022, https://sphweb.bumc.bu.edu/otlt/mph-modules/sb/behavioralchangetheories

Lattie, E. vd., (2020). Examining an App-Based Mental Health Self-Care Program, IntelliCare for College Students: Single-Arm Pilot Study. JMIR Mental Health, 7(10), e21075. https://doi.org/10.2196/21075

Lederman, L. C.- Kreps, G.- Roberto, A., (2017). The Role of Communication in Health Issues. İçinde Health Communication in Everyday Life (1. bs, ss. 3-23). Kendall Hunt Publishing. ABD.

Lederman, L. C. vd., (2008). A Final Word: Framing the Future of Health Communication. İçinde Beyond These Walls: Readings in Health Communication (1. bs). Oxford University Press. United Kingdom.

Li, W. vd., (2016). Using WeChat Official Accounts to Improve Malaria Health Literacy Among Chinese Expatriates in Niger: An Intervention Study. Malaria Journal, 15(567), 1-13. https://doi.org/10.1186/s12936-016-1621-y

Liu, C. vd., (2020). What is the Meaning of Health Literacy? A Systematic Review and Qualitative Synthesis. Family Medicine and Community Health, 8(2), 1-8. https://doi.org/10.1136/fmch-2020-000351

Mackert, M. vd., (2021). Mobile Apps as Audience-Centered Health Communication Platforms. JMIR MHealth and UHealth, 9(8), e25425. https://doi.org/10.2196/25425

Mahadevan, R., (2013). *Health Literacy Fact Sheets*. CHCS [Center for Health Care Strategies]. Erişim Tarihi: 02.10.2022, https://www.chcs.org/resource/health-literacy-fact-sheets/

Maibach, E.- Holtgrave, D. R., (1995). Advances in Public Health Communication. Annual Review of Public Health, 16, 219-238.

Malloy-Weir, L. J. vd., (2016). A Review of Health Literacy: Definitions, Interpretations and Implications for Policy Initiatives. Journal of Public Health Policy, 37(3), 334-352. https://doi.org/10.1057/jphp.2016.18

Mancuso, J. M., (2008). Health literacy: A Concept/Dimensional Analysis. Nursing & Health Sciences, 10(3), 248-255. https://doi.org/10.1111/j.1442-2018.2008.00394.x

Mansur, F.- Şimdi-Ülke, R., (2022). Sağlık Okuryazarlık Düzeyinin Sağlık Arama Davranışı ve Sağlıklı Yaşam Tarzı Davranışlarına Etkisi. Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, 25(1), 127-138.

Massey, P. M. vd., (2012). Contextualizing an Expanded Definition of Health Literacy Among Adolescents in the Health Care Setting. Health Education Research, 27(6), 961-974. https://doi.org/10.1093/her/cys054

McAlister, A. L.- Perry, C. L.- Parcel, G. S., (2008). How Individuals, Environments and Health Behaviors Interact: Social Cognitive Theory. İçinde K. Glanz, B. K. Rimer, & K. Viswanathan (Ed.), Health Behavior and Health Education: Theory, Research and Practice (4. bs, ss. 169-188). John Wiley & Sons, Inc. ABD.

McCormack, L. vd., (2013). Recommendations for Advancing Health Literacy Measurement. Journal of Health Communication, 18(sup1), 9-14. https://doi.org/10.1080/10810730.2013.829892

Moonen, J., (2021). Gamification in Health and Fitness Applications to Improve Your Health!. Tilburg University.

Morris, N. S.- MacLean, C. D.- Littenberg, B., (2006). Literacy and Health Outcomes: A Cross-Sectional Study in 1002 Adults with Diabetes. BMC Family Practice, 7(1), 49. https://doi.org/10.1186/1471-2296-7-49

Mosa, A. S. M.- Yoo, I.- Sheets, L. (2012). A Systematic Review of Healthcare Applications for Smartphones. BMC Medical Informatics and Decision Making, 12(1), 67. https://doi.org/10.1186/1472-6947-12-67

Murray, S. T.- Shillington, R., (2012). *Understanding The Link Between Literacy, Health Literacy and Health*. Erişim Tarihi: 23.09.2022, http://www.dataangel.ca/docs/UnderstandingtheLink2012.pdf

Muscat, D. M. vd., (2021). Supporting patients to be involved in decisions about their health and care: Development of a best practice health literacy App for Australian adults living with Chronic Kidney Disease. Health Promotion Journal of Australia, 32(S1), 115-127. https://doi.org/10.1002/hpja.416

National Cancer Institute., (2004). Making Health Communication Programs Work: A Planner's Guide, Pink Book (C. 1-Revised Edition). National Cancer Institute Publication. Washington, ABD.

Nielsen-Bohlman, L.- Panzer, A. M.- Kindig, D. A., (Ed.). (2004). Health Literacy: A Prescription to End Confusion (s. 10883). National Academies Press. https://doi.org/10.17226/10883

Nutbeam, D., (1998). Health Promotion Glossary. Health Promotion International, 13(4), 349-364.

Nutbeam, D., (2000). Health Literacy as a Public Health Goal: A Challenge for Contemporary Health Education and Communication Strategies into the 21st Century. Health Promotion International, 15(3), 259-267. https://doi.org/10.1093/heapro/15.3.259

Nutbeam, D., (2008). The Evolving Concept of Health Literacy. Social Science & Medicine, 67(12), 2072-2078. https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2008.09.050

Obermayer, J. L. vd., (2004). College Smoking-Cessation Using Cell Phone Text Messaging. Journal of American College Health, 53(2), 71-78. https://doi.org/10.3200/JACH.53.2.71-78

Okan, O. vd., (Ed.). (2019). Defining Health Literacy: Exploring differences and commonalities. Içinde International Handbook of Health Literacy (ss. 5-20). Policy Press. https://doi.org/10.51952/9781447344520.ch001

Okay, A., (2016). Sağlık İletişim (3. bs). Der Kitapevi. İstanbul.

Okay, A., (2020). Sağlık İletişimi Kampanyaları. İçinde Bütün Yönleriyle Sağlık İletişimi: Kuram, Uygulama ve Tartışmalar (ss. 211-236). Literatürk Akademi. Konya.

Okyay, P.- Abacıgil, F., (2019). Sağlık Okuryazarlığının Ölçülmesi. Türkiye Klinikleri Halk Sağlığı - Özel Konular, 5(1), 10-15.

Ouedraogo, I. vd., (2022). Using Serious Mobile Games to Improve Health Literacy in Rural Sub-Saharan Africa: A Literature Review. Frontiers in Public Health, 10, 768252. https://doi.org/10.3389/fpubh.2022.768252

Özdemir, C., (2021). Hemodiyaliz Hastalarında Mobil Sağlık Uygulamasıı ile Verilen Fistül Bakımı Eğitiminin Hastalığa Uyum ve Öz Bakım Davranışları Üzerine Etkisi [Doktora Tezi]. Sağlık Bilimleri Üniversitesi.

Özdenk, S. vd., (2019). Bir Üniversitenin 4. Sınıf Öğrencilerinin Sağlık Okuryazarlığı ve İlişkili Bazı Faktörlerin İncelenmesi. Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 48-59. https://doi.org/10.26559/mersinsbd.412666

Paakkari, L.- Paakkari, O., (2012). Health Literacy as a Learning Outcome in Schools. Health Education, 112(2), 133-152. https://doi.org/10.1108/09654281211203411

Paasche-Orlow, M. K.- Wolf, M. S., (2007). The Causal Pathways Linking Health Literacy to Health Outcomes. American Journal of Health Behavior, 31(1), 19-26. https://doi.org/10.5993/AJHB.31.s1.4

Parker, R., (2000). Health Literacy: A Challenge for American Patients and Their Health Care Providers. Health Promotion International, 15(4), 277-283. https://doi.org/10.1093/heapro/15.4.277

Parker, R. M.- Ratzan, S. C.- Lurie, N., (2003). Health Literacy: A Policy Challenge For Advancing High-Quality Health Care. Health Affairs, 22(4), 147-153. https://doi.org/10.1377/hlthaff.22.4.147

Parnell, T. A., (2015). Health Literacy in Nursing: Providing Person-Centered Care (1. bs, ss. 978-0-8261-6173-6174). Springer Publishing Company. https://doi.org/10.1891/9780826161734

Piotrow, P. T. vd., (2003). *Advancing Health Communication: The PCS Experience in the Field*. Johns Hopkins Center for Communication Programs. Erişim Tarihi: 04.11.2022, https://www.comminit.com/jhuccp/content/advancing-health-communication-pcs-experience-field

Pleasant, A., (2014). Advancing Health Literacy Measurement: A Pathway to Better Health and Health System Performance. Journal of Health Communication, 19(12), 1481-1496. https://doi.org/10.1080/10810730.2014.954083

Prochaska, J. O.- DiClemente, C. C., (1982). Transtheoretical Therapy: Toward a More Integrative Model of Change. Psychotherapy: Theory, Research & Practice, 19(3), 276-288. https://doi.org/10.1037/h0088437

Prochaska, J. O.- Velicer, W. F., (1997). The Transtheoretical Model of Health Behavior Change. American Journal of Health Promotion, 12(1), 11.

Prochaska, J. O. vd., (1988). Measuring Processes of Change: Applications to the Cessation of Smoking. 56(4), 520-528. https://doi.org/10.1037//0022-006x.56.4.520

Rader, T. vd., (2011). Influencing Health Equity: Role of the Effective Consumer Scale in Measuring Skills and Abilities in a Middle Income Country. The Journal of Rheumatology, 38(8), 1798-1802. https://doi.org/10.3899/jrheum.110407

Ratzan, S. C., (1994). Health Communication as Negotiation: The Healthy America Act. American Behavioral Scientist, 38(2), 224-247. https://doi.org/10.1177/0002764294038002005

Ratzan, S. C., (1996). The Status and Scope of Health Communication. Journal of Health Communication, 1(1), 25-42. https://doi.org/10.1080/108107396128211

Ratzan, S. C., (2001). Health Literacy: Communication for the Public Good. Health Promotion International, 16(2), 207-214. https://doi.org/10.1093/heapro/16.2.207

Redding, C. A. vd., (2000). Health Behavior Models. The International Electronic Journal of Health Education, 3(Special Issue), 180-193.

Rimal, R. N.- Lapinski, M. K., (2009). Why Health Communication is Important in Public Health. Bulletin of the World Health Organization, 87(4), 247-247. https://doi.org/10.2471/BLT.08.056713

Rogers, E. M., (1983). Diffusion of Innovations (3rd ed). Free Press; Collier Macmillan. New York, ABD.

Rogers, E. M.- Storey, J. D., (1987). Communication Interventions. İçinde C. R. Berger & S. H. Chaffee (Ed.), Handbook of Communication Science (ss. 817-846). Sage Publications, Inc.

Rootman, I.- Gordon-El-Bihbety, D., (2008). *A Vision for a Health Literate Canada*. Canadian Public Health Association. Erişim Tarihi: 20.09.2022, https://www.cpha.ca/sites/default/files/uploads/resources/healthlit/report.pdf

Roper, W. L., (1993). Health Communication Takes on New Dimensions at CDC. Public Health Rep., 108(2), 179-183.

Rosengren, K. E., (2000). Communication: An Introduction. SAGE Publications. California, ABD.

Sabbahi, D. A. vd., (2009). Development and Evaluation of an Oral Health Literacy Instrument for Adults. Community Dent Oral Epidemiol, 37(5), 451-462. https://doi.org/10.1111/j.1600-0528.2009.00490.x.

Sağlığın Teşviki ve Geliştirilmesi Sözlüğü., (2011). *Sağlığın Teşviki ve Geliştirilmesi Sözlüğü*. T.C. Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü. Erişim Tarihi: 20.09.2022, https://ekutuphane.saglik.gov.tr/Yayin/439

Sarıyar, S.- Fırat-Kılıç, H., (2019). Sağlık Okuryazarlığının Değerlendirilmesinde Kullanılan Araçlar. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi, 6(2), 126-131. https://doi.org/10.31125/hunhemsire.598649

Sarıyıldız, A. Y.- Aksoy, Y.- Samancı, M., (2022). The Effect of Mobile Health Applications on the Health Literacy of Individuals. Pakistan Journal of Medical and Health Sciences, 16(3), 552-555. https://doi.org/10.53350/pjmhs22163552

Schiavo, R., (2007). Health Communication: From Theory to Practice (1. bs). Jossey Bass. San Francisco, ABD.

Schillinger, D., (2002). Association of Health Literacy With Diabetes Outcomes. JAMA, 288(4), 475. https://doi.org/10.1001/jama.288.4.475

Scholz, S.- Teetz, L., (2022). Smart Health Via mHealth? Potentials of Mobile Health Apps for Improving Prevention and Adherence of Breast Cancer Patients. Digital Health, 8, 1-12. https://doi.org/10.1177/20552076221074127

Schulenkorf, T.- Sørensen, K.- Okan, O., (2022). International Understandings of Health Literacy in Childhood and Adolescence—A Qualitative-Explorative Analysis of Global Expert Interviews. International Journal of Environmental Research and Public Health, 19(3), 1591. https://doi.org/10.3390/ijerph19031591

Schulz, P. J., (2012). The Concept of Health Literacy. Içinde A. Zeyer & R. Kyburz-Graber (Ed.), Science | Environment | Health (ss. 69-84). Springer Netherlands. https://doi.org/10.1007/978-90-481-3949-1_5

Sekaran, U.- Bougie, R., (2016). Research Methods For Business: A Skill Building Approach (7. bs). John Wiley & Sons Inc. ABD.

Sezgin, D., (2011). Tıbbileştirilen Yaşam Bireyselleştirilen Sağlık (1. bs). Ayrıntı Yayınları. İstanbul.

Sezgin, D., (2013). Sağlık Okuryazarlığını Anlamak. Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi, 3, 73-92.

SGGM [Sağlığın Geliştirilmesi Genel Müdürlüğü], (2022a). *Çemberin Dışında Kal Kampanyası*. Sağlığın Geliştirilmesi Genel Müdürlüğü. Erişim Tarihi: 05.10.2022, https://sggm.saglik.gov.tr/TR-76886/cemberin-disinda-kal-14-kasim-diyabet-haftasi-2020.html

SGGM [Sağlığın Geliştirilmesi Genel Müdürlüğü], (2022b). *Sağlık İletişimi Kampanyaları*. Sağlığın Geliştirilmesi Genel Müdürlüğü. Erişim Tarihi: 05.10.2022, https://sggm.saglik.gov.tr/TR-3961/kampanyalar.html

SHC [Society for Health Communication], (2017). *About Health Communication. Society for Health Communication*. Erişim Tarihi: 04.09.2022, https://www.societyforhealthcommunication.org/health-communication

Simonds, S. K., (1974). Health Education as Social Policy. Health Education Monographs, 2(1_suppl), 1-10. https://doi.org/10.1177/10901981740020S102

Sørensen, K. vd., (2012). Health Literacy and Public Health: A Systematic Review and Integration of Definitions and Models. BMC Public Health, 12(80), 1-13. https://doi.org/10.1186/1471-2458-12-80

Söylemez, S. L. vd., (2020). Assessment of the Pharmacy Students e-Health Literacy and Mobile Health Application Utilization. Journal of Research in Pharmacy, 24(1), 1-7. https://doi.org/10.35333/jrp.2020.125

Street, R. L.- Epstein, R. M. (2008). *Key Interpersonal Functions and Health Outcomes: Lessons from Theory and Research on Clinician-Patient Communication*. İçinde K. Glanz, B. K. Rimer, & K. Viswanath (Ed.), Health Behavior and Health Education (4. bs, ss. 237-269). Jossey Bass. San Francisco, ABD.

Sundberg, K. vd., (2021). Supporting Health Literacy Using an Interactive App for Symptom Management During Radiotherapy for Prostate Cancer. Patient Education and Counseling, 104(2), 381-386. https://doi.org/10.1016/j.pec.2020.08.003

Şahin, B., (2021). Akıllı Diyabetim Mobil Sağlık Uygulaması Kullanımının Tip 2 Diyabetli Bireylerin Öz Bakımları Üzerine Etkisi [Yüksek Lisans Tezi]. Ege Üniversitesi.

Şahinöz, T.- Şahinöz, S.- Kıvanç, A., (2018). Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin Sağlık Okuryazarlığı Düzeyleri Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 7(3), 71-79.

Şencan, H., (2005). Sosyal ve Davranışsal Ölçümlerde Güvenilirlik ve Geçerlilik (1. bs). Seçkin Yayıncılık. Ankara.

Şenel-Tekin, P., (2018). Health Literacy: An Overview Of The Medical Secretarial Training In Turkey. International Journal of Research -GRANTHAALAYAH, 6(9), 79-92. https://doi.org/10.29121/granthaalayah.v6.i9.2018.1210

Şengün, H., (2016). Sağlık Hizmetlerinde İletişim Yönetimi. İstanbul Tıp Fakültesi Dergisi, 79(1), 38-42. https://doi.org/10.18017/iuitfd.40259

Tabachnick, B. G.- Fidell, L. S., (2013). Using Multivariate Statistics (Sixth Edition). Pearson Education, Inc. New Jersey, ABD.

Tabak, R. S., (2006). Sağlık İletişimi (3. bs). Literatür Yayıncılık. İstanbul.

The Health Communication Unit., (2007). Overview of Health Communication Campaigns. University of Toronto, Dalla Lana School of Public Health.

Thomas, R. K., (2006). Health Communication. Springer. New York, ABD.

Thompson, T. L. (Ed.)., (2003). Handbook of Health Communication. Lawrence Erlbaum Associates. New Jersey, ABD.

Thompson, T. L. (Ed.)., (2014). Encyclopedia of health communication. SAGE Reference. California, ABD.

Thomson, R.- Murtagh, M.- Khaw, F.-M., (2005). Tensions in Public Health Policy: Patient Engagement, Evidence-Based Public Health and Health Inequalities. Quality and Safety in Health Care, 14(6), 398-400. https://doi.org/10.1136/qshc.2005.014175

Tlou, E. R., (2009). The Application of the Theories of Reasoned Action and Planned Behaviour to a Workplace HIV/AIDS Health Promotion Programme. University Of South Africa Department of Psychology, Doctor of Philosophy.

Toğluk-Yiğitoğlu, E., (2020). Stoma Bakımı Eğitiminde Mobil Sağlık Uygulaması Kullanımının Bireyin Stomaya Uyumuna ve Peristomal Cilt Lezyonlarının Gelişimine Etkisi [Doktora Tezi]. İstanbul Üniversitesi.

Tones, K., (2002). Health Literacy: New Wine in Old Bottles? Health Education Research, 17(3), 287-290. https://doi.org/10.1093/her/17.3.287

UnitedHealth Group., (2020). *Health Literacy Brief*. Erişim Tarihi: 10.09.2022, http://www.uhg.com/health-literacy-research

Uslu, D.- İpek, K., (2022). Bireylerin e-Sağlık Okuryazarlık Düzeyinin e-Nabız Sisteminin Kullanımına Yönelik Algılarına Etkisi. Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, 25(1), 69-86.

Ürgün, S.- Yıldırım, F., (2020). Sosyal Hizmet Perspektifinden Sağlık Okuryazarlığı Müdahalelerinin Önemi. Toplum ve Sosyal Hizmet, 31(1), 203-217. https://doi.org/10.33417/tsh.681882

Van der Heide, I. vd., (2015). Functional, Interactive and Critical Health Literacy: Varying Relationships With Control Over Care and Number of GP Visits. Patient Education and Counseling, 98(8), 998-1004. https://doi.org/10.1016/j.pec.2015.04.006

Van, V. H.- Dao, K. T. A.- Minh, D. H., (2020). Effectiveness of Shining Mind- A Smartphone App to Increase Mental Health Literacy Among College Students. VNU Journal of Science: Education Research, 36(4), 75-85. https://doi.org/10.25073/2588-1159/vnuer.4480

Vernon, J. A. vd., (2007). *Low Health Literacy: Implications for National Health Policy*. The George Washington University. Erişim Tarihi: 23.09.2022, https://publichealth.gwu.edu/departments/healthpolicy/CHPR/downloads/LowHealthLiteracyReport10_4_07.pdf

Vilella, A. vd., (2004). The Role of Mobile Phones in Improving Vaccination Rates in Travelers. Preventive Medicine, 38(4), 503-509. https://doi.org/10.1016/j.ypmed.2003.12.005

Von Wagner, C. vd., (2009). Health Literacy and Health Actions: A Review and a Framework From Health Psychology. Health Education & Behavior, 36(5), 860-877. https://doi.org/10.1177/1090198108322819

Waisbord, S.- Obregon, R., (2012). Theoretical Divides and Convergence in Global. İçinde The Handbook of Global Health Communication (1. bs). John Wiley & Sons, Inc. ABD

White, S.- Dillow, S., (2005). Key Concepts and Features of the 2003 National Assessment of Adult Literacy (U.S. Department of Education). National Center for Education Statistics.

WHO., (1998). *Health Promotion Glossary*. World Health Organization. Erişim Tarihi: 19.09.2022, https://apps.who.int/iris/rest/bitstreams/60968/retrieve

WHO., (2009). *Guidelines on Hand Hygiene in Health Care*. World Health Organization. Erişim Tarihi: 24.09.2022, https://www.who.int/publications/i/item/9789241597906

WHO., (2011). *M-Health: New Horizons for Health through Mobile Technologies*. World Health Organization. Erişim Tarihi: 23.12.2022, https://apps.who.int/iris/handle/10665/44607

Wittink, H.- Oosterhaven, J. (2018). Patient Education and Health Literacy. Musculoskeletal Science and Practice, 38, 120-127. https://doi.org/10.1016/j.msksp.2018.06.004

Wolf, M. S.- Davis, T. C.- Parker, R. M., (2007). Editorial: The Emerging Field of Health Literacy Research. American Journal of Health Behavior, 31(1), 3-5. https://doi.org/10.5993/AJHB.31.s1.1

Wu, A. D. vd., (2010). Developing and Evaluating a Relevant and Feasible Instrument for Measuring Health Literacy of Canadian High School Students. Health Promotion International, 25(4), 444-452. https://doi.org/10.1093/heapro/daq032

Yalçın-Balçık, P.- Taşkaya, S.- Şahin, B., (2014). Sağlık Okur-Yazarlığı. TAF Preventive Medicine Bulletin, 13(4), 321-326. https://doi.org/10.5455/pmb.1-1402386162

Yalman, F.- Öcel, Y., (2021). Sağlık Okuryazarlığı ile e-Sağlık Hizmet Tüketimi Arasındaki İlişkinin İrdelenmesi: E-Nabız Kullanımı Üzerine Bir Araştırma. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 20(77), 240-254.

Yılmaz, A., (2016). Hasta Hekim İletişimindeki Problemler ve Bu Problemlere Yönelik Çözüm Önerileri; Nitel Araştırma [Uzmanlık Tezi]. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi.

Yılmaz, M.- Tiraki, Z., (2016). Sağlık Okuryazarlığı Nedir? Nasıl Ölçülür? Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi, 9(4), 142-147.

Yılmazel, G.- Çetinkaya, F., (2016). Sağlık Okuryazarlığının Toplum Sağlığı Açısından Önemi. TAF Preventive Medicine Bulletin, 15(1), 69-74. https://doi.org/10.5455/pmb.1-1448870518

Yost, K. J. vd., (2009). Bilingual Health Literacy Assessment Using the Talking Touchscreen/la Pantalla Parlanchina: Development and Pilot Testing. Patient Education and Counseling, 75(3), 295-301. https://doi.org/10.1016/j.pec.2009.02.020

Zarcadoolas, C.- Pleasant, A. F.- Greer, D. S., (2006). Advancing Health Literacy: A Framework for Understanding and Action (1. bs). John Wiley & Sons, Inc. http://choicereviews.org/review/10.5860/CHOICE.44-3324

Zarcadoolas, C.- Pleasant, A.- Greer, D. S., (2005). Understanding Health Literacy: An Expanded Model. Health Promotion International, 20(2), 195-203. https://doi.org/10.1093/heapro/dah609

Zhao, X., (2020). Health Communication Campaigns: A Brief Introduction and Call for Dialogue. International Journal of Nursing Sciences, 7, 511-515. https://doi.org/10.1016/j.ijnss.2020.04.009

Zwi, S. vd., (2022). A Feasibility Study of a Best Practice Health Literacy App for Australian Adults with Chronic Kidney Disease. PEC Innovation, 1, 100047. https://doi.org/10.1016/j.pecinn.2022.100047

SINIF YÖNETİMİNDE ÖRNEK OLAYLAR

Öğrenme Ortamlarında Kriz Çözümlemeleri

Doç. Dr. Süleyman Karataş

EĞİTİM
yayınevi

SINIF YÖNETİMİNDE ÖRNEK OLAYLAR
Öğrenme Ortamlarında Kriz Çözümlemeleri
Doç. Dr. Süleyman Karataş

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Tasarım Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-20-2
1. Baskı, Şubat 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
SINIF YÖNETİMİNDE ÖRNEK OLAYLAR
Öğrenme Ortamlarında Kriz Çözümlemeleri
Doç. Dr. Süleyman Karataş
VIII+136 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-20-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akpınar, B., & Özdaş, F. (2013). Lise disiplin sorunlarının cinsiyet değişkeni açısından incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20-29.

Akpınar, B., & Özdaş, F. (2013). Lise disiplin sorunlarının sınıf değişkeni açısından incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi, C:21*, 1356-1373.

Aksoy, N. (2001). Sınıf yönetimi ve disiplin modellerinin dayandığı temel yaklaşımlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, S (7,1)*, 9-20.

Arıkan, G. (2007). *Millî Eğitim Bakanlığı'nın okul yöneticilerini atama sürecinde izlediği politikaların ve uygulamaların incelenmesi*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Beykent Üniversitesi Sosyal bilimler Enstitüsü.

Arslan, K. (2002). Değişen toplumda aile ve çocuk eğitiminde çocuklar. *Ege Eğitim Dergisi, C:2*, 25-33.

Avcı, M. (2015). *Ergenlikte toplumsal uyum sorunları.* Serüven Kitabevi.

Ay, M. (1994). *Ailede ve okulda din eğitiminde mükafat ve ceza.* Nil Yayınları.

Aycan, T. (2008). Sınıf öğretmenlerinin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve bu davranışlara karşı kullandıkları baş etme yöntemleri. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aydın, A. (2000). *Sınıf yönetimi.* Alfa Yayınları.

Aydın, B. (2001). İlköğretim okullarında sınıf disiplininin sağlanması. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

Aydın, B. (2004). Disiplin sorunları ve çözüm yöntemleri konusunda öğretmenlerin görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 326-337.

Aydın, M. (2007). Eğitim yönetimi. Ankara: Hatipoğlu Yayıncılık.

Babaoğlan, E., & Yılmaz, F. (2013). Sınıf öğretmenlerinin disiplini sağlamada kullandıkları ödül ve ceza yöntemleri (Şırnak ili örneği). *Elementary Education Online, 12*, 36-51.

Başar, H. (2004). *Sınıf yönetimi.* Pegem Akademi.

Baysal, N. (2009). İlköğretim II. kademede görevli öğretmenlerin sınıfta karşılaştıkları disiplin sorunlarına, bunların nedenlerine ve çözüm yollarına ilişkin görüşleri. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bilgin, A., & Kartal, H. (2009). Anne babaların kız ve erkek çocuklarına uyguladıkları şiddet içermeyen disiplin teknikleri türleri ve sıklıkları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, (2) 6*, 71-81.

Binbaşıoğlu, C. (1988). Eğitime giriş. Binbaşıoğlu Yayınları.

Brophy, J. (1988). Educating teachers about managing classrooms and student

. *Teaching & Teacher Education*, 4 (1), 1-18.

Budak, G. ve G. Budak (2004). *İşletme yönetimi*, Barış Yayınları Fakülteler Kitapevi.

Burden, P. (1995). *Classroom Management and Discipline: Methods to Facilitate Cooperation and Instruction.* Londra: Longman.

Bursalıoğlu, Z. (2005). Okul yönetiminde yeni yapı ve davranışlar. Pegem A Yayınları.

Canter, C., & Canter, M. (1992). *Assertive discipline: A take charge approach for today's educator.* Anter and Associates.

Celep, C. (2000). *Sınıf yönetimi ve disiplini.* Anı Yayınları.

Cemaloğlu, N. (2007). Disiplin ile ilgi kavramlar, ilkeler ve uygulamalar. *Milli Eğitim Dergisi*, 8-24.

Charles, C. (1992). *Building classroom discipline: From models to practice.* Longman.

Cüceloğlu, D. (1992). *İçimizdeki çocuk.* Remzi Kitabevi.

Çetin, B. (2013). Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarıyla ilgili sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm öneriler. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (17), 1*, 255-269.

Çetin, B. (2013). Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarıyla ilgili sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, (1)14*.

Çetin, C., & Karalar, S. (2016). X, Y ve Z kuşağı öğrencilerinin çok yönlü ve sınırsız kariyer algıları üzerine bir araştırma. *Yönetim Bilimleri Dergisi, (14)28*.

Çifçili, V. (2009). Sınıf içi disiplininde otorite. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi, (11)*, 91-103.

Demirel, Ö. ve Kaya, Z. (Ed). (2011). Eğitim bilimine giriş. Pegem Akademi.

Doğan, B., & Gökyer, N. (2016). İstenmeyen öğrenci davranışları ve nedenlerine ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (26)1*, 93-105.

Dökmen, Ü. (1998). *İletişim çatışmaları ve empati.* Sistem Yayıncılık.

Erdem, G., Eke, C., Ögel, K., & Taner, S. (2006). Lise öğrencilerinde arkadaş özellikleri ve madde kullanımı. *Bağımlılık Dergisi, (7)*, 111-116.

Erdogan, İ. (2005). Yeni bir bin yıla doğru Türk eğitim sistemi. Sistem Yayıncılık.

Erden, M., & Akman, Y. (2002). *Gelişim ve öğrenme.* Arkadaş Yayınları.

Erkesici, E. (2005). *Meslek liselerinde öğrencilerin disipline aykırı davranışlarda bulunma nedenleri: Ankara ili örneği* (Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Evertson, C., & Emmer, E. (1985). Effective management at the beginning of the school year in junior high classes. *Journal of Educational Psychology*, 485- 499.

Freud, S. (1995). Notes Upon a Case of Obsessional Neurosis. *The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud*.

Ghodse, H. (1994). *Drugs and addictive behaviour: A guide to treatment.* Cambridge University.

Glasser, W. (1994). *Okulda kalite eğitimi.* Beyaz Yayınları.

Gordon, T. (2002). *Çocukta dış disiplin mi? İç disiplin mi?* Sistem Yayınları.

Gupta, K. (2006). *School management*. Pragun Publications.

Gülterler, D. (2007). Anne-babaların uyguladıkları disiplin yöntemlerinin çocukların disiplin, içselleştirme, sosyal yeterlik ve bilişsel olgunlaşma sorunları ile ilişkisi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gümüş, A. (2013). Liselerde disiplin cezasına konu olan davranışların değerler perspektifinden incelenmesi (Üsküdar Örneği/ 1980-2010). İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Güven, S. (1998). Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi ve disiplini konusundaki yeterlilikleri ve eğitim ihtiyaçları. *Öğretmen Dünyası*, 26-44.

Hargreaves, A., & Woods, P. (1998). *Classrooms and stafirooms.* Open University.

Kahveci, N. G. (2012). Genel liselerde karşılaşılan disiplin sorunlarının uzamsal incelenmesi: İstanbul'dan bir ilçe örneği. *Educational Policy Analysis and Strategic Research, (7)*1, 64-93.

Kaplan, B., & Aksel, E. Ş. (2013). Ergenlerde bağlanma ve saldırganlık davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Nesne Psikoloji Dergisi (1)*1, 21-51.

Karataş, S. (2003). Osmanlı eğitim sisteminde batılılaşma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C:5*, 231-242.

Karataş, S. ve Güngören, Ö. (2021). *Erken çocukluk eğitiminde sınıf yönetimi.* İçinde (Ed.) Naim Ünver & Muammer Ergün. Sınıf Yönetiminde Disiplin Modelleri. Pegem A Yayıncılık.

Karataş, S., Caner, M., Kahyaoğlu, R. B. ve Kâhya, S. (2019). Öğretmen adaylarının gözünden etik öğretmen ve öğretmenlik meslek etiği dersi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi, 7*(1), 29-49. doi:10.14689/issn.2148-2624.1.7c1s.2m

Karip, E. ve Köksal, K. (1999). Okul yöneticilerinin yetiştirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, (5) 8, 193-207.

Karip, E. (2004). Yönetim biliminin alan ve kapsamı. İçinde Y. Özden, (Ed.), *Eğitim ve okul yöneticiliği el kitabı* (s. 1-39). Pegem A Yayıncılık.

Keleş, Z. (2010). *İlköğretim okulları birinci kademe sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve bu davranışlarla baş etme yöntemleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Keskin, R. (2009). Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi ve istenmeyen öğrenci davranışlarıyla baş etmede kullandıkları yöntemlere ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kılınç, A., & Tunçbilek, G. (2012). Türkçe ders kitaplarındaki hak ve özgürlükler temasının demokrasi eğitimi açısından incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C:9, S:17*, 259-270.

Kılınçoğlu, C. (2015). *Sınıf içerisinde istenmeyen davranışlara karşı öğretmenlerin baş edebilme yöntem ve teknikleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Toros Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Koç, M. (2004). Gelişim psikolojisi açısından ergenlik dönemi ve genel özellikleri. *Sosyal bilimler Dergisi, S:17*, 231-256.

Korkmaz, İ. (2002). İstenmeyen davranışların önlenmesi. İçinde Z. Kaya, *Sınıf Yönetimi* (s. 50-53). Pegem A Yayınları.

Korkut, F. (2002). Lise öğrencilerinin problem çözme becerileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.

Koşar, D., Kılınç, A., Er, E., & Koşar, S. (2003). Öğretmen liderliğine ilişkin yapılan çalışmaların incelenmesi: Bir içerik analizi çalışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*.

Küçükahmet, L. (2005). *Sınıf yönetiminde yeni yaklaşımlar.* Nobel Yayın Dağıtım.

Lemlech, K. (1988). *Classroom management.* Longman.

Marzano, R. J. (2009). *Classroom management that works.* Upper Saddle River.

MEB. (2007). *Ortaöğretim kurumları disiplin yönetmeliği.* MEB Yayınları.

Mercan, Ç. S., Karataş, S., & Düzen, A. (2016). Ergenlerin ebeveyn ilişkilerine yönelik algıları: Nitel bir inceleme. *The Journal of Social Sciences Institute, (19)*16, 237-259.

Nelson, L. (1984). *Positive discipline.* Ballantine Books.

Oksay, G. (1986). Anne-baba-ergen ilişkilerini geliştirici öneriler. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (1)*, 77-93.

Özdemir, S. (Ed). (2010). Türk eğitim sistemi ve okul yöneticiliği. Pegem.

Özden, Y. (Ed.). (2005). Eğitim ve okul yöneticiliği el kitabı. Pegem.

Öztürk, B. (2002). *Sınıfta istenmeyen davranışların önlenmesi ve giderilmesi, sınıf yönetimi.* Pegem.

Pala, A. (2005). Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarını önlemeye dönük disiplin modelleri. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13*. 171-179.

Pattie, L. (2000). Personal and social education and teacher development in Hong- Kong. *Pastoral Care*, 42-46.

Rogers, B. (2004). How to manage children's challenging behaviour. SAGE.

R.Burden, P. (1995). *Classroom management and discipline: methods to facilitate cooperation and instruction.* Longman Publishers.

Saban, A. (2000). *Öğrenme öğretme süreci.* Nobel Yayınları.

Sadık, F. (2006). *Öğrencilerin istenmeyen davranışları ve bu davranışlarla baş edilme stratejilerinin öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerine göre incelenmesi ve güvengen disiplin modeli temele alınarak uygulanan eğitim programının öğretmenlerin baş etme stratejilerine etkisi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sarıtaş, M. (2005). *Sınıf yönetiminde yeni yaklaşımlar.* Nobel Yayınları.

Sarıtaş, M. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının görüşlerine göre ideal sınıf yönetimi davranışları. *Journal of New World Sciences Academy, (3)*3, 167-187.

Silverberg, W. V. (1932). Notes on the Mechanism of Reaction-Formation: I Dream Material: II. Theoretical Discussion. *The Psychoanalytic Review*, 56-63.

Siyez, D. M. (2009). Liselerde görev yapan öğretmenlerin istenmeyen öğrenci davranışlarına yönelik algıları ve tepkileri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (1) 25*, 67-81.

Şişman, M. (2002). Eğitimde mükemmellik arayışı. Pegem Akademi.

Şişman, M. (2007). Eğitim bilimine giriş. Pegem Akademi.

Şişman, M. (2013). Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi (7.bs.). Pegem Akademi.

Şişman, M. ve Turan, S. (2004). Eğitim ve okul yönetimi. İçinde Yüksel Özden (Editör). *Eğitim ve Okul Yöneticiliği El Kitabı* (99-146). Pegem A Yayınları.

Tanhan, F., & Şentürk, E. (2011). Sınıf içi istenmeyen öğrenci davranışlarına yönelik öğretmen tutumları ölçeğinin geliştirilmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, (4)*25, 44-53.

Taymaz, H. (1986). Okul yönetimi ve yönetici yerleştirme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*,123-135.

TDK. (1991). *Türkçe sözlük.* TDK Yayınları.

TDK. (1999). *Güncel Türkçe sözlük.* Türk Dili Yayınları. TDK.

Tertemiz, N. (2003). *Sınıf yönetimi ve disiplin.* Nobel Yayınları.

Terzi, A. R. (2002). Sınıf yönetimi açısından etkili öğretmen davranışları. *Milli Eğitim Dergisi*, 155-156.

Tosun, Ü. (2002). *Onurlu disiplin.* Anı Yayınları.

Tosun, K. (1992). *İşletme yönetimi*. Savaş Yayınları.

Tutar, H. (2003). *Örgütsel iletişim.* Seçkin Yayıncılık.

Tutar, H., & Yılmaz, M. (2010). *Genel iletişim kavram ve modeller.* Seçkin Yayıncılık.

Tümkaya, S. (2005). Öğretmenlerin sınıf içi disiplin anlayışları ve tükenmişlikle ilişkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 44*. 549-568.

Türnüklü, A. (2005). *İlkokullarda sınıf yönetimi,* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). University of Leicester.

Türnüklü, A., & Galton, M. (2001). Students misbehaviours in Turkish and English primary classroom. *Educational Studies*.

Ulusavaş, M. (1990). Aile, ana-baba ve çocuk yönünden Türkiye'de durum.

Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (5), 1-11.

Uzunoğlu, S. (2006). *Kişiliğin deşifresi.* Morpa Kültür Yayınları.

Ünal, H., & Çukur, C. Ş. (2011). Okula bağlılık, okulda uygulanan disiplin teknikleri ve okulda mağdurluğun lise öğrencilerinin sapkın davranışları üzerine etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, (11),2*, 547-570.

Vaillant, G. E. (1992). The historical origins and future potential of Sigmund Freud's concept of the mechanisms of defence. *International Review of PsychoAnalysis,105*. 35-50.

Varış, F. ve arkadaşları. (1991). Eğitim bilimine giriş. AÜ Basımevi.

Weinstein, C. S. (1996). *Secondary classroom management: Lessons from research and practice.* McGraw-Hill.

Yanbastı, G. (1990). *Kişilik kuramları.* Ege Üniversitesi Yayınları.

Yavuzer, H. (1995). *Ana-baba okulu.* Remzi Yayınları.

Yörükoğlu, A. (1990). *Gençlik çağı.* Özgür Yayınları.

Yörükoğlu, A. (1992). *Değişen toplumda aile ve çocuk.* Özgür Yayınları.

Zel, U. (2001). *Kişilik ve liderlik.* Seçkin Yayınları.

KAMU MALİYESİ

ÖĞR. GÖR. DR. A. HALİT GÖRMEZ
ÖĞR. GÖR. HÜSEYİN ALTINTAŞ

2. BASKI

EĞİTİM
yayınevi

KAMU MALİYESİ

Öğr. Gör. Dr. A.Halit Görmez, Öğr. Gör. Hüseyin Altıntaş

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-605-7487 70-4
1. Baskı, Kasım 2020
2. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

KAMU MALİYESİ

Öğr. Gör. Dr. A. Halit Görmez, Öğr. Gör. Hüseyin Altıntaş
XIV+194 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-605-7487 70-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKÇA

TÜĞEN, Kâmil: Devlet Bütçesi, Bassaray Matbaası, İzmir, 2018

ERDEM, Metin, ŞENYÜZ, Doğan, TATLIOĞLU, İsmail: Kamu Maliyesi, Ekin Yayınevi, Bursa, 2011.

PEHLİVAN, Osman: Kamu Maliyesi, Murathan Yayınevi, Trabzon, 2011.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu.

442 Sayılı Köy Kanunu.

5779 Sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun.

5272 Sayılı Belediye Kanunu.

1982 Anayasası.

TÜĞEN, Kâmil: Devlet Bütçesi, Bassaray Matbaası, İzmir, 2018

ERDEM, Metin, ŞENYÜZ, Doğan, TATLIOĞLU, İsmail: Kamu Maliyesi, Ekin Yayınevi, Bursa, 2011.

PEHLİVAN, Osman: Kamu Maliyesi, Murathan Yayınevi, Trabzon, 2011.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu.

442 Sayılı Köy Kanunu.

5779 Sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun.

5272 Sayılı Belediye Kanunu.

1982 Anayasası.

İsmail, Türk, Kamu Maliyesi, Turhan Kitapevi, 2002, Ankara, s.16.

Pehlivan, Osman, Kamu Maliyesi, Celepler Matbaacılık, Trabzon, 2015 s. 28.

Öztürk, Nazım, Kamu Maliyesi, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2013, 36.

Kılıç, Âdem, Kamu Maliyesi, Dizayn Yayıncılık, Ankara, 2005, 10

Oktayer, Nagihan, Kamu Maliyesi, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, 2018, 134)

Uluatam, Özhan, Kamu Maliyesi, İmaj Kitapevi, 7. Baskı, Ankara, 2001,20

Aktan, Coşkun Can, Çağdaş Liberal Düşüncede Politik İktisat, Takav. Mat, Ankara, 1994.

Tekelioğlu, Muammer, İktisadi Düşünceler Tarihi, Çukurova Üniversitesi, Basım evi, Adana 1990, 212.

EKELUND, Robert B. ve Robert D. Tollison, Economics, Boston: Little, Brown c, 1986.

(5018 KMYKK Md. 3)

(Aksoy, Şerafettin, Kamu Bütçesi, Filiz Kitapevi, İstanbul, 1993, s.10)

(Sayar, Nihad.; Kamu Maliyesi, II. Cilt, Bütçe Prensipleri ve Tatbikatı, 5. Baskı, İstanbul, 1974)

(Feyzioğlu, Bedi N.; Nazari, Tatbiki, Mukayeseli Bütçe, 7. Baskı, İstanbul, 1984)

(Torun, Osman Nuri, Devlet Bütçesi Ders Notları (Teksir), Eskişehir, 1968.)

(Burkhead, Jesse; Government Budgeting, Sixth Printing, John Wiley and Sons Inc., New York, 1965.)

Sağlık Yönetimine Giriş

Kitap Editörleri

Sharon B. Buchbinder, Hemşire, PhD
Profesör ve Program Koordinatörü
Sağlık Yönetiminde Yüksek Lisans
Lisansüstü ve Mesleki Çalışmalar Okulu
Stevenson Üniversitesi
Owings Mills, MD

Nancy H. Shanks, PhD
Profesör
Sağlık Meslekleri Daire Başkanlığı
Sağlık Yönetimi Programı
Denver Metropolitan Eyalet Koleji
Denver, CO

İkinci Baskıdan Çeviri

Çevirmenler

Demet Akarçay Ulutaş, Dr.,
Doçent
KTO Karatay Üniversitesi,
İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi,
Sosyal Hizmet Bölümü, Konya

Recep Yücel, Dr.,
Profesör
Kırıkkale Üniversitesi,
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,
İşletme Bölümü, Kırıkkale

Şebnem Yücel, Dr.,
Profesör
Selçuk Üniversitesi,
Sağlık Bilimleri Fakültesi,
Sağlık Yönetimi Bölümü, Konya

EĞİTİM yayınevi

SAĞLIK YÖNETİMİNE GİRİŞ

Kitap Editörleri: Sharon B. Buchbinder, Nancy H. Shanks
Çevirmenler: Doç. Dr. Demet Akarçay Ulutaş, Prof. Dr. Recep Yücel, Prof. Dr. Şebnem Yücel

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-74-5
1. Baskı, Haziran 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

SAĞLIK YÖNETİMİNE GİRİŞ
Kitap Editörleri: Sharon B. Buchbinder, Nancy H. Shanks
Çevirmenler: Doç. Dr. Demet Akarçay Ulutaş, Prof. Dr. Recep Yücel, Prof. Dr. Şebnem Yücel
XIV+432 s., 205x250 mm
Kaynakça var, dizin var.
ISBN: 978-625-6658-74-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKLAR

Agency for Healthcare Research and Quality (AHRQ). (n.d.). Never events. Retrieved from http:// www.psnet.ahrq.gov/primer.aspx?primerID=3

Becker, B. E., Huselid, M. A., & Ulrich, D. (2001). The HR scorecard: Linking people, strategy, and performance. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Boblitz, M., & Thompson, J. M. (2005, October). Assessing the feasibility of developing centers of excellence: Six initial steps. Healthcare Financial Management, 59, 72–84.

Broscio, M., & Scherer, J. (2003). Building job security: Strategies for becoming a highly valued contributor. Journal of Healthcare Management, 48, 147–151.

Buchbinder, S. B., & Thompson, J. M. (2010). Career opportunities in health care management: Perspectives from the field. Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Bureau of Labor Statistics. (2010). Occupational outlook handbook 2010–11 edition. Retrieved from www.bls.gov/oco/ocos014.htm

Burt, T. (2005). Leadership development as a corporate strategy: Using talent reviews to improve senior management. Healthcare Executive, 20, 14–18.

Curtright, J. W., Stolp-Smith, S. C., & Edell, E. S. (2000). Strategic management: Development of a performance measurement system at the Mayo Clinic. Journal of Healthcare Management, 45, 58–68.

Duffy, J. R., & Lemieux, K. G. (1995, Fall). A cardiac service line approach to patient-centered care. Nursing Administration Quarterly, 20, 12–23.

Finley, F. R., Ivanitskaya, L. V., & Kennedy, M. H. (2007). Mentoring junior healthcare administrators: A description of mentoring practices in 127 U.S. hospitals. Journal of Healthcare Management, 52, 260–270.

Ginter, P. M., Swayne, L. E., & Duncan, W. J. (2002). Strategic management of healthcare organizations (4th ed.). Malden, MA: Blackwell.

Griffith, J. R. (2000). Championship management for healthcare organizations. Journal of Healthcare Management, 45, 17–31.

Griffith, J. R. (2009). Finding the frontier of hospital management. Journal of Healthcare Management, 54(1), 57–73.

Huselid, M. A., Beatty, R. W., & Becker, B. E. (2005, December). "A players" or "A" positions? The strategic logic of workforce management. Harvard Business Review, 83, 100–117.

Katz, R. L. (1974). Skills of an effective administrator. Harvard Business Review, 52, 90–102.

Kubica, A. J. (2008). Transitioning middle managers. Healthcare Executive, 23, 58–60.

Lombardi, D. M., & Schermerhorn, J. R. (2007). Healthcare management. Hoboken, NJ: John Wiley.

Longest, B. B., Rakich, J. S., & Darr, K. (2000). Managing health services organizations and systems. Baltimore, MD: Health Professions Press.

McAlearney, A. S. (2010). Executive leadership development in U.S. health systems. Journal of Healthcare Management, 55(3), 206–224.

Pieper, S. K. (2005). Reading the right signals: How to strategically manage with scorecards. Healthcare Executive, 20, 9–14.

Rollins, G. (2003). Succession planning: Laying the foundation for smooth transitions and effective leaders. Healthcare Executive, 18, 14–18.

Ross, A., Wenzel, F. J., & Mitlyng, J. W. (2002). Leadership for the future: Core competencies in health care. Chicago, IL: Health Administration Press/AUPHA Press.

Studer, Q. (2003). Hardwiring excellence. Gulf Breeze, FL: Fire Starter.

Thompson, J. M. (2007). Health services administration. In S. Chisolm (Ed.), The health professions: Trends and opportunities in U.S. health care (pp. 357–372). Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

KAYNAKLAR

American College of Healthcare Executives. (2009). Annual report and reference guide.

Atchison, T. A. (2003). Followership: A practical guide to aligning leaders and followers. Chicago, IL: Health Administration Press.

Baldrige National Quality Program. (2009). 2009–2010 Health care criteria for performance excellence. Retrieved from http://www.baldrige.nist.gov/PDF_files/2009_2010_HealthCare_Criteria.pdf

Brown, J. A., & Gardner, W. L. (2007). Effective modeling of authentic leadership. Academic Exchange Quarterly, 11(2), 56–60.

Chait, R., Ryan, W., & Taylor, B. (2005). Governance as leadership. Hoboken, NJ: Wiley.

Dolan, T. C. (2009). Cultural competency and diversity. Healthcare Executive, 24(6), 6.

Dye, C. F. (2010). Leadership in healthcare: Essential values and skills (2nd ed.). Chicago, IL: Health Administration Press.

Dye, C. F., & Garman, A. N. (2006). Exceptional leadership: 16 critical competencies for healthcare executives. Chicago, IL: Health Administration Press.

Freshman, B., & Rubino, L. (2002). Emotional intelligence: A core competency for health care administrators. The Health Care Manager, 20, 1–9.

Garman, A., & Dye, C. (2009). The healthcare c-suite: Leadership development at the top. Chicago, IL: Health Administration Press.

Gautam, K. (2005). Transforming hospital board meetings: Guidelines for comprehensive change. Hospital Topics: Research and Perspectives on Healthcare, 83(3), 25–31.

George, B., & Sims, P. (2007). True north: Discover your authentic leadership. San Francisco, CA: JosseyBass.

Goffee, R., & Jones, G. (2000, September). Why should anyone be led by you? Harvard Business Review, 62–70.

Goleman, D. (1998, December). What makes a leader? Harvard Business Review, 93–102.

Heifetz, R., Grashow, A., & Linsky, M. (2009, July–August). Leadership in a (permanent) crisis. Harvard Business Review. Retrieved from http://hbr.org/2009/07/leadership-in-a-permanent-crisis/ar/1

Hilberman, D. (Ed.). (2005, June). Final report: Pedagogy enhancement project on leadership skills for healthcare management. The 2004 ACHE-AUPHA Pedagogy Enhancement Work Group. Association of University Programs in Health Administration.

Hutton, D., & Moulton, S. (2004). Behavioral competencies for health care leaders. Best of H&HN OnLine. American Hospital Association, 15–18. The Joint Commission. (2010). Hospital accreditation standards. Oakbrook Terrace, IL: Author.

Kouzes, J. M., & Posner, B. Z. (1995). The leadership challenge: How to keep getting extraordinary things done in organizations. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Ledlow, G. R., & Coppola, M. N. (2011). Leadership for health professionals. Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Lee, T. H. (2010, April). Turning doctors into leaders. Harvard Business Review, 88(4), 50–58.

Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. Psychological Review, 50, 370–396.

McConnell, C. (2003). Accepting leadership responsibility: Preparing yourself to lead honestly, humanely, and effectively. The Health Care Manager, 22(4), 361–374.

Northouse, P. (2009). Introduction to leadership concepts and practice. Thousand Oaks, CA: Sage. Northouse, P. (2010). Leadership: Theory and practice (5th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.

Parks, S. (2005). Leadership can be taught: A bold approach for a complex world. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Rath, T., & Conchie, B. (2008). Strengths-based leadership: Great leaders, teams, and why people follow. New York, NY: Gallup Press.

Shewchuk, R., O'Connor, S., & Fine, D. (2005). Building an understanding of the competencies needed for health administration practice. Journal of Healthcare Management, 50(1), 32–47.

Sibbet, D. (1997, September/October). 75 years of management ideas and practice 1922–1997. Harvard Business Review Supplement.

Strack, G., & Fottler, M. (2002). Spirituality and effective leadership in healthcare: Is there a connection? Frontiers of Health Services Management, 18(4), 3–18.

Studer, Q. (2008). Results that last: Hardwiring behaviors that will take your company to the top. Hoboken, NJ: Wiley.

Studer, Q. (2009). Straight A leadership: Alignment, action, accountability. Gulf Breeze, FL: Fire Starter Publishing.

Sukin, D. (2009). Leadership in challenging times: It starts with passion. Frontiers of Health Services Management, 26(2), 3–8.

Swearingen, S., & Liberman, A. (2004). Nursing leadership: Serving those who serve others. The Health Care Manager, 23(2), 100–109.

Walumbwa, F., Avolio, B., Gardner, W., Wernsing, T., & Peterson, S. (2008). Authentic leadership: Development and validation of a theory-based measure. Journal of Management, 34(1), 89–126.

Warden, G. (1999). Leadership diversity. Journal of Healthcare Management, 44(6), 421–422.

Wolf, E. (2004). Spiritual leadership: A new model. Healthcare Executive, 19(2), 22–25.

Araştırmak için internet siteleri

National Center for Healthcare Leadership:	www.nchl.org
Health Leadership Council:	www.hlc.org
National Public Health Leadership Institute:	www.phli.org
World Health Organization Leadership Service:	www.who.int/health_leadership
Health Leaders Media:	www.healthleaders.com
Institute for Diversity of Health Management:	www.diversityconnection.org
Healthcare Leadership Alliance Competency Directory:	www.healthcareleadershipalliance.org/
Coach John Wooden's Pyramid of Success:	www.coachwooden.com.

KAYNAKLAR

Adams, J. S. (1963, November). Towards an understanding of inequity. Journal of Abnormal and Social Psychology, 67(5), 422–436.

Alderfer, C. P. (1972). Existence, relatedness and growth: Human needs in organizational settings. New York, NY: Free Press.

American Hospital Association (AHA). (2010, January). Workforce 2015: Strategy trumps shortage. Retrieved from http://www.healthcareworkforce.org

Atchison, T. A. (2003). Exposing the myths of employee satisfaction. Healthcare Executive, 17(3), 20.

Buckingham, M. (2005). What great managers do. Harvard Business Review, 3(3), 70–79.

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2009, December). Employment projections: 2008–2018. Retrieved from http://www.bls.gov/news.release/ecopro.toc.htm

Deci, E., & Ryan, R. (1985). Intrinsic motivation and self-determination in human behavior. New York, NY: Plenum Press.

Gallup, Inc. (2010). Employee engagement. Retrieved from http://www.gallup.com

Hallowell, E. M. (2005). Overloaded circuits: Why smart people underperform. Harvard Business Review, 83(1), 54–62.

Hammill, G. (2005). Mixing and managing four generations of employees. FDU Magazine Online. Retrieved from http://www.fdu.edu/newspubs/magazine/05ws/generations.htm

Health Resources and Services Administration (HRSA). (n.d.). Health workforce studies. Retrieved from http://bhpr.hrsa.gov/healthworkforce/default.htm

Herzberg, F. (2003). One more time: How do you motivate employees? Harvard Business Review, 81(1), 86–96.

Levoy, B. (2007). 222 secrets of hiring, managing, and retaining great employees in healthcare practices. Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Locke, E. A., & Latham, G. P. (1990). A theory of goal setting and task performance. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Manion, J. (2005). From management to leadership. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Manion, J. (2009). The engaged workforce: proven strategies to build a positive health care workplace. Chicago, IL: Health Forum, Inc.

Manville, B., & Ober, J. (2003). Beyond empowerment: Building a company of citizens. Harvard Business Review, 81(1), 48–53.

Maslow, A. H. (1954). Motivation and personality. New York, NY: Harper & Row.

McClelland, D. C. (1985). Human motivation. Glenview, IL: Scott, Foresman.

Morse, G. (2003). Why we misread motives. Harvard Business Review, 81(1), 18.

Nicholson, N. (2003). How to motivate your problem people. Harvard Business Review, 81(1), 57–65.

Ouchi, W. G. (1981). Theory Z. Reading, MA: Addison-Wesley.

Santamour, B. (2009). Inspired staff can see you through hard times. Hospitals & Health Networks, 83(3), 10.

Scott, C., & Jaffe, D. (1991). Empowerment: A practical guide for success. Los Altos, CA: Crisp.

Skinner, B. F. (1953). Science and human behavior. New York, NY: Macmillan.

Sperry, L. (2003). Becoming an effective health care manager. Baltimore, MD: Health Professions Press.

Studer, Q. (2003). Hardwiring excellence. Gulf Stream, FL: Fire Starter Publishing.

Vroom, V. H. (1964). Work and motivation. New York, NY: Wiley.

KAYNAKLAR

Bandura, A. (1977). Selfefficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. Psychological Review, 84, 191–215.

Bazerman, M. (1998). Judgment in managerial decision-making (4th ed.). New York, NY: Wiley.

Croskerry, P. (2002). Achieving quality in clinical decision making: Cognitive strategies and detection of bias. Academic Emergency Medicine, 9, 1184–1204.

Croskerry, P. (2003). The importance of cognitive errors in diagnosis and strategies to minimize them. Academic Medicine, 78, 775–780.

Daft, R. L. (1992). Organization theory and design. St. Paul, MN: West.

Das T. K., & Teng, B. S. (1999). Cognitive biases and strategic decision processes: An integrative perspective. Journal of Management Studies, 36(6), 757–778.

EasterbySmith, M., Crossan, M., & Nicolini, D. (2000). Organizational learning: Debates past, present and future. Journal of Management Studies, 37(6), 783–795.

Elsbach, K. D., Barr, P. S., & Hargadon, A. B. (2005). Identifying situated cognition in organizations. Organization science, 16(4), 422–433.

Fiske, S. T., & Taylor, S. E. (1984). Social cognition. New York, NY: Random House.

Goffman, E. (1974). Frame analysis: An essay on the organization of experience. London, UK: Harper and Row.

Groopman, J. (2007). How doctors think. Boston, MA: Houghton Mifflin.

Hall, J. A., Epstein, A. M., DeCiantis, M. L., & McNeil, B. J. (1993). Physicians' liking for their patients: More evidence for the role of affect in medical care. Health Psychology, 12, 140–146.

Hall, J. A., Horgan, T. G., Stein, T. S., & Roter, D. L. (2002). Liking in the physician–patient relationship. Patient Education and Counseling, 48, 69–77.

Heil, G., Bennis, W., & Stephens, D. C. (2000). Douglas McGregor, revisited. New York, NY: Wiley. Huff, A. S.,

Huff, J. O., & Barr, P. S. (2000). When firms change direction. New York, NY: Oxford University Press.

Huselid, M. A. (1995). The impact of human resources management practices on turnover, productivity, and corporate financial performance. Academy of Management Journal, 38, 645.

Korte, R. E. (2003). Biases in decision making and implications for human resource development. Advances in Developing Human Resources, 5(4), 440–457.

McGregor, D. (1967). The professional manager. New York, NY: McGrawHill.

Pfeffer, J. (1998). The human equation. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Pfeffer, J. (2005). Changing mental models: HR's most important task. Human Resource Management, 44, 123–128.

Robbins, S. P. (2003). Essentials of organizational behavior. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Schein, E. H. (1988). Process consultation. Reading, MA: AddisonWesley.

Scott, W. R. (1992). Organizations: Rational, natural, and open systems (3rd ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Senge, P. M. (1990). The fifth discipline. New York, NY: CurrencyDoubleday.

Shortell, S. M., & Kaluzny, A. D. (2000). Health care management (4th ed.). New York, NY: Thomson Learning.

Singer, S. J., Falwell, A., Gaba, D. M., & Baker, L. C. (2008). Patient safety climate in US hospitals. Medical Care, 46, 1149–1156.

Spender, J.C. (1998). The dynamics of individual and organizational knowledge. In C. Eden & J.C. Spender (Eds.), Managerial and organizational cognition. London, UK: Sage.

Street, R. L., Gordon, H., & Haidet, P. (2007). Physicians' communication and perceptions of patients: Is it how they look, how they talk, or is it just the doctor? Social Science & Medicine, 65, 586–598.

Torbert, B., & Associates. (2004). Action inquiry. San Francisco, CA: BerrettKohler.

Vroom, V. (1964). Work and motivation. New York, NY: Wiley.

Weick, K. E. (1969). The social psychology of organizing. Reading, MA: AddisonWesley.

Weick, K. E. (1995). Sensemaking in organizations. Thousand Oaks, CA: Sage.

Weick, K. E., Sutcliff, K. M., & Obstfeld, D. (2005). Organizing and the process of sensemaking. Organization Science, 16(4), 409–420.

Whetten, D. A., & Cameron, K. S. (1998). Developing management skills. Reading, MA: AddisonWesley.

Whitehouse, P. (2008). The myth of Alzheimer's. New York, NY: St. Martin's Press.

Bu bölümle ilgili Bölüm 17'deki vaka örnekleri şunlardır;

- İki rakip hastanenin birleşmesi–bkz. s. 359
- Kültürel Olarak Farkında mıyız Yoksa Değil miyiz?–bkz. s. 387

Ek vaka örnekleri, rol canlandırma senaryoları, video linkleri, web siteleri ve diğer bilgi kaynakları online Eğitici Gereçlerinde de bulunmaktadır.

KAYNAKLAR

Begun, J., & Kaissi, A. (2005). An exploratory study of healthcare strategic planning in two metropolitan areas. *Journal of Healthcare Management, 50*(4), 264–274.

Porter, M. (1998). *On competition*. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Okuma Önerileri

Bossidy, L., & Charan, R. (2004). Execution: The discipline of getting things done. AFP Exchange, 24(1), 26–30.

Brandenburger, A., & Nalebuff, B. (1995). The right game: Use game theory to shape strategy. Harvard Business Review, 73(4), 57–71.

Collins, J. (2001). Good to great: Why some companies make the leap . . . and others don't. New York, NY: Harper Business.

Ginter, P., Swayne, L., & Duncan, W. J. (2002). Strategic management of healthcare organizations (4th ed.). Malden, MA: Blackwell.

Jennings, M. (Ed.). (2000). Health care strategy for uncertain times. San Francisco, CA: Jossey-Bass/AHA Press Series.

Kaplan, R., & Norton, D. (1996). The balanced scorecard: Translating strategy into action. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Kaplan, R., & Norton, D. (2005). The balanced scorecard: Measures that drive performance. Harvard Business Review, 83(7), 172.

Prahalad, C. K., & Ramaswamy, V. (2004). The future of competition: Co-creating unique value with customers. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Senge, P., Kleiner, A., Roberts, C., Ross, R. B., Roth, G., & Smith, B. J. (1994). The fifth discipline fieldbook: Strategies and tools for building a learning organization. New York, NY: Doubleday. Zuckerman, A. (2005). Creating competitive advantage: Product development. Healthcare Financial Management, 59(6), 110–113.

Ek Kaynaklar

Sg2 Health Care Intelligence: www.sg2.com

Thomson Reuters: http://thomsonreuters.com/products_services/healthcare/

Data Bay Resources: www.databayresources.com

The Advisory Board Company: www.advisoryboardcompany.com

Bu bölümle ilgili Bölüm 17'deki vaka örnekleri şunlardır;

- All Children's Pediatrics- Zamanla Yaşanan Değişim–bkz. s. 348

Ek vaka örnekleri, rol canlandırma senaryoları, video linkleri, web siteleri ve diğer bilgi kaynakları online Eğitici Gereçlerinde de bulunmaktadır.

KAYNAKLAR

American Marketing Association (AMA). (2007). *About AMA*. Retrieved from http://www.marketingpower.com/AboutAMA/Pages/DefinitionofMarketing.aspx

Andreasen, A. (1995). *Marketing social change: Changing behavior to promote health, social developement and the environmen*t. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Bendycki, N. A. (2010). What do consumers want? *Journal of Health Care Marketing, 30*(1), 3.

Berkowitz, E. (2011). *Essentials of health care marketing* (3rd ed.). Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Cheng, H., Kotler, P., & Lee, R. (2011). *Social marketing for public health: Global trends and success stories.* Sudbury, MA: Jones & Barlett.

Clarke, R. (2010). Marketing health care services. In L. Wolper, *Health care administration: Planning, implementing, and managing organized delivery systems* (4th ed.). Sudbury, MA: Jones & Barlett.

Drucker, P. (1954). *The practice of management*. New York, NY: Harper and Row.

Drucker, P. (1974). *Management*. New York, NY: Harper and Row.

Evans, W. D. (2006). How social marketing works in health care. *British Medical Journal, 332*(7551), 1207–1210.

Glenn, R. (2010). Growth in a parched economy: The Henry Ford system's success story. *Journal of Marketing*, *30*(2), 10–13.

Hawkins, D., & Mothersbaugh, D. (2010). *Consumer behavior: Building marketing strategy* (11th ed.). Boston, MA: McGraw-Hill/Irwin.

Herzlinger, R. (2002). Let's put consumers in charge of health care. *Harvard Business Review, 80*(7), 44–55.

Herzlinger, R. (2004). *Consumer-driven health care: Implications for providers, payers, and policy makers*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Hoyer, D., & MacInnis, D. (2008). *Consumer behavior* (5th ed.). Mason, OH: South-Western Cengage-Learning.

Keith, J. (1985). Marketing health care: What the recent literature is telling us. In P. D. Cooper, *Health care marketing: Issues and trends* (2nd ed., pp. 13–26). Rockville, MD: Aspen Systems Corporation.

Kessler, D. A. (2009). *The end of overeating: Taking control of the insatiable American appetite.* Emmaus, PA: Rodale Press.

Kotler, P., & Andreasen, A. (1996). *Strategic marketing for nonprofit marketing* (5th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Kotler, P., & Keller, K. (2009). *Marketing management*. Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall.

Kotler, P., & Lee, N. (2008). *Social marketing: Influencing behaviors for good*. Thousand Oaks, CA: Sage.

Kotler, P., & Levy, J. J. (1969). Broadening the concept of marketing. *Journal of Marketing*, *33*(1), 10–15.

Kotler, P., Roberto, N., & Lee, N. (2002). *Social marketing: Improving the quality of life.* Thousand Oaks, CA: Sage.

Kotler, P., Shalowitz, J., & Stevens, R. (2008). *Strategic marketing for health care organizations: Building a customer-driven health system*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Kotler, P., & Zaltman, G. (1971). Social marketing: An approach to planned social change. *Journal of Marketing*, *35*(3), 3–12.

Laurence, J. N., & Kash, B. A. (2010). Marketing in the long-term care continuum. *Health Marketing Quarterly*, *27*(2), 145–154.

MacStravic, R. S. (1990). The end of health care marketing? *Health Marketing Quarterly*, *7*(1–2), 3–12.

Porter, M., & Teisberg, E. (2006). *Redefining health care: Creating value-based competition on results*. Cambridge, MA: Harvard Business School Press.

Pride, W., & Ferrell, O. (2009). *Foundations of marketing.* Boston, MA: Houghton Mifflin.

Robinson, L. M., & Cooper, D. P. (1980–1981). Roadblocks to hospital marketing. *Journal of Health Care Marketing*, *1*(1), 18–24.

Susan G. Komen for the Cure. (n.d.). *About us*. Retrieved from http://ww5.komen.org/AboutUs/MediaCenter.html

Thomas, R. K. (2005). *Marketing health services*. Chicago, IL: Health Administration Press.

Wolff, L. S., Massett, H. A., Maibach, E. W., Weber, D., Hassmiller, S., & Mockenhaupt, R. E. (2010). Validating a health consumer segmentation model: Behavioral and attitudinal differences in disease prevention–related practices. *Journal of Health Communication*, *15*(2), 167–188.90868_

KAYNAKLAR

Baldrige National Quality Program at the National Institute of Standards and Technology (2009–2010). Baldrige National Quality Program Criteria for Performance Excellence. Retrieved from http://www.baldrige.nist.gov/PDF_files/2009_2010_Business_Nonprofit_Criteria.pdf

Chassin, M. R. (1997). Assessing strategies for quality improvement. Health Affairs, 16(3), 151–161.

Cooper, M. R. (2004). Quality assurance and improvement. In L. F. Wolper (Ed.), Health care administration: Planning, implementing, and managing organized delivery systems (4th ed., p. 827). Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Deming, W. E. (2000). Out of the Crisis. Cambridge, MA: MIT Press.

Donabedian, A. (1966). Evaluating the quality of medical care. Milbank Memorial Fund Quarterly, 44, 194–196.

Donabedian, A. (1986). Quality assurance in our health care system. Quality Assurance, 1(1), 6–12.

Dunn, P., & Santamour, B. (2003). How health care won its first Baldrige. Hospitals and Health Networks, 77(9), 67–74.

Fonarow, G. C. (2005). Practical considerations of beta-blockade in the management of the post-myocardial infarction patient. American Heart Journal, 149(6), 984–993.

Gandhi, T. K., Weingart, S. N., Borus, J., Seger, A. C., Peterson, J., Burdick, E., . . . Bates, D. (2003). Adverse drug events in ambulatory care. New England Journal of Medicine, 348(16), 1556.

Gonzales, R., Steiner, J. F., & Sande, M. A. (1997). Antibiotic prescribing for adults with colds, upper respiratory tract infections and bronchitis by ambulatory care physicians. Journal of the American

Medical Association, 278, 901–904.

Institute of Medicine. (1990). Medicare: A strategy for quality assurance. Washington, DC: National Academies Press.

Institute of Medicine. (2001). Crossing the quality chasm: A new health system for the 21st Century. Washington, DC: National Academies Press.

Juran, J. M., Gryna, F. M., & Bingham, J. (1974). Quality control handbook. New York, NY: McGrawHill.

Kohn, J. T., Corrigan, J. M., & Donaldson, M. S. (Eds.). (2000). To err is human: Building a safer health care system. Washington, DC: National Academies Press.

Kolesar, P. J. (1993). The relevance of research on statistical process control to the total quality movement. Journal of Engineering and Technology Management, 10(4), 317–338.

Marley, K. A., Collier, D. A., & Goldstein, S. M. (2004). The role of clinical and process quality in achieving patient satisfaction in hospitals. Decision Sciences, 35(3), 349–369.

Nicholls, S. J., McElduff, P., Dobson, A. J., Jamrozik, K. D., Hobbs, M. S. T., & Leitch, J. W. (2001). Underuse of beta-blockers following myocardial infarction: A tale of two cities. Internal Medicine Journal, 31(7), 391–396.

Ryan, M. J. (2004). Achieving and sustaining quality in healthcare. Frontiers of Health Services Management, 20(3), 3–11.

Scalise, D. (2001). Six Sigma: The quest for quality. Hospitals and Health Networks, 75(12), 41–45.

Shewhart, W. A. (1931). Economic control of quality of manufactured product. New York, NY: Van Nostrand.

Shewhart, W. A. (1939). Statistical method from the viewpoint of quality control. Washington, DC: The Graduate School of the Department of Agriculture.

Six Sigma Online. (n.d.). How does Six Sigma work? Retrieved from http://www.sixsigmaonline.org/ index.html

Solberg, L. I., Hurley, J. S., Roberts, M. H., Nelson, W. W., Frost, F. J., Crain, A. L., . . . Young, L. R. (2004). Measuring patient safety in ambulatory care: Potential for identifying medical group drug-drug interaction rates using claims data. American Journal of Managed Care, 10(11 Pt 1), 753–759.

Soumerai, S. B., McLaughlin, T. J., Spiegelman, D., Hertzmark, E., Thibault, G., & Goldman, L. (1997). Adverse outcomes of underuse of beta-blockers in elderly survivors of acute myocardial infarction. Journal of the American Medical Association, 277(2), 115–121.

Steinberg, I. (2000). Clinical choices of antibiotics: Judging judicious use. The American Journal of Managed Care, 6(23 Supplement), s1178–s1188.

Wennberg, J. E. (2002). Unwarranted variation in healthcare delivery: Implications for academic medical centres. British Medical Journal, 325, 961–964.

KAYNAKLAR

Bartlett, B. (2009, July 3). Health care: Costs and reform. Forbes magazine. Retrieved from http://www.forbes.com/2009/07/02/health-care-costs-opinions-columnists-reform.html

Centers for Medicare and Medicaid Services (CMS). (1996). Health Insurance Portability and Accountability Act of 1996. Retrieved from http://www.cms.gov/HIPAAGenInfo/01_Overview.asp

Centers for Medicare and Medicaid Services (CMS). (2009). American Recovery and Reinvestment Act of 2009, HITECH. Retrieved from http://www.cms.gov/Recovery/Downloads/CMS-2009-0117- 0002.pdf

Employees fired after snooping in news anchor's medical records. (2008, December 16). Healthcare Auditing Weekly. Retrieved from https://www.hcpro.com/CCP-225052-1685/Employees-fired-aftersnooping-in-news-anchors-medical-records.html.

Garets, D., & Davis, M. (2006). Electronic medical records vs. electronic health records: Yes, there is a difference. A HIMSS Analytics white paper. Retrieved from http://www.himssanalytics.org/docs/ WP_EMR_EHR.pdf

Health Care Auditing Weekly. (2008, December 16). Employees fired after snooping in news anchor's medical records. Retrieved from http://www.hcpro.com

HIMSS. (n.d.). About HIMSS. Retrieved from http://www.himss.org/ASP/aboutHIMSSHOme.asp

HIMSS Analytics. (2010). The EMR Adoption Model. Retrieved from http://www.himssanalytics.org/ docs/HA_ARRA_100509.pdf

Hospitals & Health Networks (H&HN). (2010, January 9). IT challenges in physician practice management.

Institute of Medicine. (2001). Crossing the quality chasm: A new health system for the 21st century. Washington, DC: National Academies Press.

Kohn, J. T., Corrigan, J. M., & Donaldson, M. S. (Eds.). (2000). To err is human: Building a safer health system. Washington, DC: National Academies Press.

Liebhaber, A., & Grossman, J. M. (2007, August). Physicians moving to mid-sized, single-specialty practices. Center for Studying Health System Change, Tracking Report No. 18. Retrieved from http://www.hschange.com/CONTENT/941/#ib1

Mathews, A. (2010, March 2). Beep! It's your medicine nagging you. Wall Street Journal, D1.

McGee, M. K. (2010, March 10). Kaiser Permanente finishes EMR rollout. Information Week. Retrieved from http://www.informationweek.com

Miller, R., & Sim, I. (2004). Physicians' use of electronic medical records: Barriers and solutions. Health Affairs, 23(2), 166–126. doi: 10,1377/hlthaff,23.2.226

Mohamoud, S., Byrne, C., & Samarth, A. (2009, October). Implementation of health information technology in long-term care settings: Finding from the AHRQ health IT portfolio. Prepared by the AHRQ National Resource Center for Health IT under Contract No. 290-04-0016. AHRQ Publication No. 08-0087-EF. Rockville MD: Agency for Healthcare Research and Quality. Retrieved from http://healthit.ahrq.gov/portal/server.pt/document/907434/08-0087-ef_pdf?qid=32690600&rank=1

SK&A. (2010). Physician office usage of electronic medical records software. Irvine, CA: Author.

U.S. Department of Health and Human Services. (2003). Summary of the HIPAA privacy rule. Office for Civil Rights Privacy Brief. Retrieved from http://www.hhs.gov/ocr/privacy/hipaa/understanding/ summary/privacysummary.pdf

Zands, D. (2008, July). Challenges in healthcare communications: How technology can increase efficiency, safety, and satisfaction. Cisco Internet Business Solutions Group (IBSG) White Paper. Retrieved from http://www.cisco.com/web/about/ac79/docs/wp/Communication_Healthcare_ WP_0724FINAL.pdf.

Bu bölümle ilgili Bölüm 17'deki vaka örnekleri şunlardır;

- Küçük Bir Klinik, Sağlık Sigortası Sorunlarıyla Yüzleşiyor–bkz. s. 392

Ek vaka örnekleri, rol canlandırma senaryoları, video linkleri, web siteleri ve diğer bilgi kaynakları online Eğitici Gereçlerinde de bulunmaktadır.

KAYNAKLAR

Abel, P. (1998, April). 1997 Colorado health source book: Insurance, access & expenditures. Denver: Colorado Coalition for Health Care Access and Coalition for the Medically Underserved.

Abelson, R. (2010, July 23). For insurers, fight is now over details. New York Times. Retrieved from http://www.nytimes.com/2010/07/24/business/24insure.html

Altman, D. (2010). When premiums go up 39%. Retrieved from http://www.kff.org/ pullingittogether/031010_altman.cfm

Bernstein, J. (2009, August). Impact of the economy on health care. Retrieved from http://www .academyhealth.org/files/HCFO/findings0809.pdf

Boards of Trustees, Federal Hospital Insurance and Federal Supplementary Medical Insurance Trust Funds. (2009, May 12). 2009 annual report of the boards of trustees of the federal hospital insurance and federal supplementary medical insurance trust funds. Washington, DC: Author. Retrieved from http://www.phrma.org/files/attachments/2009MedicareTrusteesReport.pdf

Centers for Medicare & Medicaid Services (CMS). (2009). CMS financial report. Baltimore, MD: Author. Retrieved from http://www.cms.gov/CFOReport/Downloads/2009_CMS_Financial_ Report.pdf

Centers for Medicare & Medicaid Services (CMS). (2010a, January). National health expenditure projections 2009–2019. Retrieved from https://www.cms.gov/NationalHealthExpendData/downloads/ proj2009.pdf

Centers for Medicare & Medicaid Services (CMS). (2010b). Medicare & you. Retrieved from http:// www.medicare.gov/publications/pubs/pdf/10050.pdf

Chernew, M. E., Hirth R. A., & Cutler, D. M. (2009, September/October). Increased spending on health care: Long-term implications for the nation. Health Affairs, 28(5), 1253–1255.

Congressional Budget Office (CBO). (2007). The health care system for veterans: An interim report. Retrieved from http://www.cbo.gov/ftpdocs/88xx/doc8892/12-21-VA_Healthcare.pdf

Congressional Budget Office (CBO). (2009, March 24). CBO's March 2009 baseline: MEDICARE. Retrieved from http://www.cbo.gov/budget/factsheets/2009b/medicare.pdf

DeNavas-Walt, C., Proctor, B. D., & Smith, J. C. (2009, September). Income, poverty, and health insurance coverage in the United States: 2008. Current Population Reports. U.S. Census Bureau. Washington, DC: U.S. Government Printing Office, 60–236 (RV). Retrieved from http://www .census.gov/prod/2009pubs/p60-236.pdf

Hartman, M., Martin, A., Nuccio, O., Catlin, A., & the National Health Expenditures Accounts Team. (2010, January). Health Spending Growth at a Historic Low in 2008. Health Affairs, 20(1), 147–155.

Helms, R. B. (2009, November). Medicaid: The forgotten issue in health reform. Washington, DC: American Enterprise Institute for Public Policy Research. Retrieved from http://www.aei.org/ outlook/100087

Hurley, R. E., Strunk, B. C., & White, J. S. (2004, March/April). The puzzling popularity of the PPO. Health Affairs, 23(2), 56–68.

Iglehart, J. K. (2010a, May). The end of the beginning: Enactment of health reform. Health Affairs, 29(5), 758–759.

Iglehart, J. K. (2010b, January). Long-term care legislation at long last? Health Affairs, 29(1), 8–9.

Iglehart, J. K. (2010c, February). Medicaid expansion offers solutions, challenges. Health Affairs, 29(2), 230–232.

Kaiser Commission on Medicaid and the Uninsured. (2006, February). Deficit Reduction Act of 2005: Implications for Medicaid. Washington, DC: Author. Retrieved from http://www.kff.org/medicaid/ upload/7465.pdf

Kaiser Commission on Medicaid and the Uninsured. (2010a). State Medicaid agencies prepare for health care reform while continuing to face challenges from the recession. Washington, DC: Author. Retrieved from http://www.kff.org/medicaid/upload/8091.pdf

Kaiser Commission on Medicaid and the Uninsured. (2010b). Medicaid's continuing crunch in a recession: A mid-year update for state FY 2010 and preview for FY 2011. Washington, DC: Author. Retrieved from http://www.kff.org/medicaid/upload/8049.pdf

Kaiser Commission on Medicaid and the Uninsured. (2010c, July). Expanding Medicaid to lowincome childless adults under health reform: Key lessons from state experiences. Washington, DC: Author. Retrieved from http://www.kff.org/medicaid/upload/8087.pdf

Kaiser Commission on Medicaid and the Uninsured. (n.d.). Myths about the uninsured. Washington, DC: Author.

Kaiser Family Foundation. (2006, January). The public, managed care, and consumer protections. Menlo Park, CA: Author. Retrieved from http://www.kff.org/spotlight/managedcare/upload/Spotlight_ Jan06_ManagedCare.pdf

Kaiser Family Foundation. (2010a). Medicare: A primer 2010. Menlo Park, CA: Author. Retrieved from http://www.kff.org/medicare/upload/7615-03.pdf

Kaiser Family Foundation. (2010b). Medicaid: A primer 2010. Menlo Park, CA: Author. Retrieved from http://www.kff.org/medicaid/upload/7334-04.pdf

Kaiser Family Foundation. (2010c, June 18). Summary of new health reform law. Menlo Park, CA: Author. Retrieved from http://www.kff.org/healthreform/upload/8061.pdf

Kaiser Family Foundation. (2010d, June 18). Health reform implementation timeline. Menlo Park, CA: Author. Retrieved from http://www.kff.org/healthreform/upload/8060.pdf

Kaiser Family Foundation and the Health Research and Educational Trust. (2009a). Survey of employer health benefits 2009. Menlo Park, CA: Author.

Kaiser Family Foundation and the Health Research and Educational Trust. (2009b). Employer health benefits 2009 summary of findings. Menlo Park, CA: Author.

Kongstvedt, P. R. (2007). Essentials of managed health care. Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Levit, K. R., Lazenby, H. C., Braden, B. R., Cowan, C. A., Sensenig, A. L., McDonnell, P. A., et al. (1997, Fall). National health expenditures, 1996. Health Care Financing Review, 19, 161–200.

Luo, M. (2010, March 26). Some states find burdens in health law. New York Times. Retrieved from http://www.nytimes.com/2010/03/27/health/policy/27impact.html?scp=1&sq=states+find+burdens+in+health+law&st=nyt

Miller, T. P. (2010, June). Health reform: Only a cease-fire in a political hundred years' war. Health Affairs, 29(6), 1101–1105.

National Center for Veterans Analysis and Statistics. (2010, April 28). VA benefits & health care utilization. Retrieved from http://www1.va.gov/VETDATA/Pocket-Card/4X6_spring10_ sharepoint.pdf

National Governors Association and National Association of State Budget Officers. (2010, June). The fiscal survey of states. Washington, DC: National Association of State Budget Officers. Retrieved from http://www.nga.org/Files/pdf/FSS1006.PDF

Office of the Secretary of Defense. (n.d.). Health affairs senior leaders briefing.

Oliver, A. (2007). The Veterans Health Administration: An American success story. The Milbank Quarterly, 85(1), 5–35.

Pozgar, G. (2007). Legal aspects of health care administration. Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Purcell, P., & Staman, J. (2009, May 19). Summary of the Employee Retirement Income Security Act (ERISA). Washington, DC: Congressional Research Service. Retrieved from http://aging.senate.gov/crs/pension7.pdf

Rowland, D., Lyons, B., Salganicoff, A., & Long, P. (1994, Spring). A profile of the uninsured in America. Health Affairs, 13(2), 283–289.

Sack, K. (2010, July 27). Texas battles health law even as it follows it. New York Times. Retrieved from http://www.nytimes.com/2010/07/28/health/policy/28texas.html?scp=9&sq=kevin%20sack&st=cse

Schwartz, J. (2010, August 2). Virginia suit against health care law moves forward. New York Times. Retrieved from http://www.nytimes.com/2010/08/03/us/03virginia.html?scp=1&sq=virginia%20suit&st=cse

Span, P. (2010a, April 29). Details on the Class Act. New York Times. Retrieved from http://newoldage .blogs.nytimes.com/2010/04/29/details-on-the-class-act/

Span, P. (2010b, May 3). Details on the Class Act, pt. 2. New York Times. Retrieved from http:// newoldage.blogs.nytimes.com/2010/05/03/details-on-the-class-act-pt-2/

Span, P. (2010c, May 3). Parsing the new law on long-term care. New York Times. Retrieved from http://www.nytimes.com/2010/05/04/health/policy/04land.html?_r=1&ref=the_new_landscape

Starr, P. (1982). The social transformation of American medicine. New York, NY: Basic Books.

TRICARE. (2007). Anytime, anywhere, keeping warfighters ready, for life: 2007 TRICARE stakeholders report. Falls Church, VA: TRICARE Management Activity. Retrieved from http://www.tricare.mil/stakeholders/downloads/stakeholders_2007.pdf

TRICARE. (2008). Caring for America's heroes: 2008 MHS stakeholders' report. Falls Church, VA:

TRICARE Management Activity. Retrieved from http://www.tricare.mil/stakeholders/2007/ downloads/stakeholders_2008.pdf

TRICARE. (2010a). Sharing knowledge: Achieving breakthrough performance: 2010 MHS stakeholders' report. Falls Church, VA: TRICARE Management Activity. Retrieved from http://www.tricare.mil/stakeholders/downloads/2010stakeholders-final.pdf

TRICARE. (2010b). TRICARE for life. Retrieved from http://www.military.com/benefits/tricare/tricare-for-life/tricare-for-life-and-dual-eligibility

Truffer, C. J., Keehan, S., Smith, S., Cylus, J., Sisko, A., Poisal, J. A., et al. (2010, March). Health spending projections through 2010: The recession's impact continues. Health Affairs, 29(3), 522–529.

Truffer, C. J., Klemm, J. D., Hoffman, E. D., & Wolfe, C. J. (2008, October). 2008 actuarial report on the financial outlook for Medicaid. Washington, DC: CMS. Retrieved from http://www.centerforselfdetermination.com/docs/MedicaidReport2008.pdf

U.S. Census Bureau. (2009). Health Insurance Historical Tables. Retrieved from http://www.census.gov/hhes/www/hlthins/data/historical/original.html

U.S. Department of Veterans Affairs. (2009a, January). Facts about the Department of Veterans Affairs. Retrieved from http://www1.va.gov/opa/publications/factsheets/fs_department_of_veterans_ affairs.pdf

U.S. Department of Veterans Affairs. (2009b, September 15). All enrollment priority groups. Retrieved from http://www4.va.gov/healtheligibility/eligibility/PriorityGroupsAll.asp

U.S. Department of Veterans Affairs, Health Administration Center. (2009, June). Fact sheet 01-06: The spina bifida health care program. Retrieved from http://www4.va.gov/hac/factsheets/spina/FactSheet01-06.pdf

U.S. Department of Veterans Affairs, Veterans Health Administration Office of Quality and Performance. (2005). VA's performance compared to non-VA. Retrieved from the VA Intranet website.

Wachino, V. (2007, June). The new Medicaid integrity program: Issues and challenges in ensuring program integrity in Medicaid—Executive summary. Menlo Park, CA: Kaiser Family Foundation. Retrieved from http://www.kff.org/medicaid/upload/7650ES.pdf

Wilensky, G. R. (2006, January/February). Consumer-driven health plans: Early evidence and potential impact on hospitals. *Health Affairs*, 25(1), 174–185.

KAYNAKLAR

American Hospital Association (AHA). (1990). Role and functions of the hospital governing board. Chicago, IL: Author.

American Hospital Association (AHA). (2005, November). Uncompensated hospital care cost fact sheet. Retrieved from http://www.aha.org/ahapolicyforum/resources/content/0511UncompensatedCareFactSheet.pdf

American Medical Association (AMA). (2010). Current procedural terminology (CPT). Retrieved from http://www.ama-assn.org/ama/pub/physician-resources/solutions-managing-your-practice/codingbilling-insurance/cpt.shtml

Berger, S. (2002). Fundamentals of health care financial management: A practical guide to fiscal issues and activities (2nd ed.). San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Berman, H. J., Weeks, L. E., & Kukla, S. F. (1986). The financial management of hospitals (6th ed.). Chicago, IL: Health Administration Press.

Gapenski, L. C. (2003). Understanding healthcare financial management (4th ed.). Chicago, IL: Health Administration Press.

Gapenski, L. C. (2009). Fundamentals of health care finance. Chicago: Health Administration Press.

Himmelstein, D. U., Warren, E., Thorne, D., & Woolhandler, S. (2005, February). Market watch: Illness and injury as contributors to bankruptcy. Health Affairs, 10(W5), 63–73, Web exclusive.

Ledue, C. (2010, April 23). Healthcare executives believe reform will negatively affect facilities. Healthcare Finance News. Retrieved from http://www.healthcarefinancenews.com/news/healthcareexecutives-believe-reform-will-negatively-affect-facilities

McLean, R. A. (1997). Financial management in health care organizations. Clifton Park, NY: Thomson Delmar Learning.

McLean, R. A. (2003). Financial management in health care organizations (2nd ed.). Clifton Park, NY: Thomson Delmar Learning.

Nowicki, M. (2004). The financial management of hospitals and healthcare organizations (3rd ed.). Chicago, IL: Health Administration Press.

Pohly, P. (2005). Glossary of terms in managed health care. Pam Pohly's net guide, 1997–2005. Retrieved from http://www.pohly.com/terms.html

Sachdeva, K. S., & Gitman, L. J. (1981). Accounts receivable decisions in a capital budgeting framework, Financial Management, 10(4), 45–49.

Shafrin, J. (2010, June 30). Center for Medicare and Medicaid innovation. Healthcare Economist.

Retrieved from http://healthcare-economist.com/2010/06/30/center-for-medicare-and-medicaidinnovation/

Zelman, W. N., McCue, M. J., Millikan, A. R., & Glick, N. D. (2003). Financial management of healthcare organizations: An introduction to fundamental tools, concepts and applications (2nd ed.). Malden, MA: Blackwell.

KAYNAKLAR

Accreditation Council for Continuing Medical Education (ACCME). (2010a). Board of directors. Retrieved from http://www.accme.org/index.cfm/fa/about.directors.cfm

Accreditation Council for Continuing Medical Education (ACCME). (2010b). Recognition requirements. Retrieved from http://www.accme.org/index.cfm/fa/RecognitionRequirements.home/RecognitionRequirements.cfm

Accreditation Council for Graduate Medical Education (ACGME). (2010a). ACGME fact sheet. Retrieved from http://www.acgme.org/acWebsite/newsRoom/ACGMEfactsheet.pdf

Accreditation Council for Graduate Medical Education (ACGME). (2010b). Common program requirements effective: July 1, 2011. Retrieved from http://acgme-2010standards.org/pdf/ Common_Program_Requirements_07012011.pdf

AFT Healthcare. (2002). Empty hallways: The hidden shortage of healthcare workers. Retrieved from http://www.aft.org/pdfs/healthcare/staffing/Empty-Hallways.pdf

Aiken, L. H., Buchan, J., Sochalski, J., Nichols, B., & Powell, M. (2004, May/June).Trends in international nurse migration. Health Affairs, 23(3), 69–77.

Aiken, L. H., Clarke, S. P., Cheung, R. B., Sloane, D. M., & Silber, J. H. (2003). Educational levels of hospital nurses and surgical patient mortality. Journal of the American Medical Association, 290 (12), 1617–1623.

Aiken, L. H., Clarke, S. P., Sloane, D. M., Sochalski, J., & Silber, J. H. (2002). Hospital nurse staffing and patient mortality, nurse burnout, and job dissatisfaction. Journal of the American Medical Association, 288 (16), 1987–1993.

American Academy of Family Practice (AAFP). (2010). Hospital priviliging. Retrieved from http://www.aafp.org/online/en/home/practicemgt/privileges.html

American Academy of Nurse Practitioners (AANP). (2010). What is a nurse practitioner? Retrieved from http://www.aanp.org/NR/rdonlyres/A1D9B4BD-AC5E-45BF-9EB0-DEFCA1123204/4271/FAQsWhatisanNP83110.pdf

American Academy of Physician Assistants (AAPA). (2009). National physician assistant census report. Retrieved from http://www.aapa.org/images/stories/Data_2009/National_Final_with_Graphics.pdf

American Academy of Physician Assistants (AAPA). (2010a). Our history. Retrieved from http://www.aapa.org/about-pas/our-history

American Academy of Physician Assistants (AAPA). (2010b). Becoming a physician assistant. Retrieved from http://www.aapa.org/about-pas/becoming-a-physician-assistant

American Association for Respiratory Care (AARC). (2010). State licensure. Retrieved from http://www.aarc.org/advocacy/state/licensure_matrix.html#matrix

American Association of Colleges of Nursing (AACN). (2002, January). Hallmarks of the Professional nursing practice environment. AACN white paper. Retrieved from http://www.aacn.nche.edu/ Publications/positions/hallmarks.htm

American Association of Colleges of Nursing (AACN). (2005, June). Faculty shortages in baccalaureate and graduate nursing programs: Scope of the problem and strategies for expanding the supply. AACN white paper. Retrieved from http://www.aacn.nche.edu/Publications/WhitePapers/ FacultyShortages.htm

American Association of Nurse Anesthetists (AANA). (2010). Certified registered nurse anesthetists (CRNAs) at a glance. Retrieved from http://www.aana.com/ataglance.aspx

American Board of Medical Specialists (ABMS). (2010a). What board certification means. Retrieved from http://www.abms.org/About_Board_Certification/means.aspx

American Board of Medical Specialists (ABMS). (2010b). About ABMS maintenance of certification. Retrieved from http://www.abms.org/Maintenance_of_Certification/

American College of Nurse-Midwives (ACNM). (2010a). Essential facts about midwives. Retrieved from http://www.midwife.org/Essential-Facts-about-Midwives

American College of Nurse-Midwives (ACNM). (2010b). Mandatory degree requirements for entry into midwifery practice. Retrieved from http://www.midwife.org/siteFiles/position/Mandatory_Degree_Req_for_Entry_Midwifery_Practice_7_09.pdf

American Medical Association (AMA). (2005). Conflict of interest guidelines for organized medical staffs. Retrieved from http://www.ama-assn.org/ama1/pub/upload/mm/395/coiguidelines111805.pdf

American Medical Association (AMA). (2010). Resident work conditions. Retrieved from http://www. ama-assn.org/ama/pub/about-ama/our-people/member-groups-sections/medical-student-section/advocacy-policy/resident-work-conditions.page?

American Nurses Credentialing Center (ANCC). (2010a). ANCC magnet recognition program. Retrieved from http://www.nursecredentialing.org/Magnet.aspx

American Nursing Credentialing Center (ANCC). (2010b). ANCC nurse certification. Retrieved from http://www.nursecredentialing.org/certification.aspx#

Annotated Code of Maryland (COMAR). (2010). Licensure: Qualifications for initial licensure. Retrieved from http://www.dsd.state.md.us/comar/comarhtml/10/10.32.01.03.htm

Association of American Medical Colleges (AAMC). (2006a, June). AAMC statement on physician workforce.

Association of American Medical Colleges (AAMC). (2006b, February). Questions and answers about AAMC's new physician workforce position.

Association of American Medical Colleges (AAMC). (2010). Making the decision to study medicine. Retrieved from https://www.aamc.org/students/considering/exploring_medical/

Baker, D. P., Salas, E., King, H., Battles, J., & Barach, P. (2005, April). The role of teamwork in the professional education of physicians: Current status and assessment recommendations. Journal on Quality and Patient Safety, 31(4), 185–202.

Bell, J. (2005, October 16). Symptoms of a doctor shortage: Growing population, physicians' desire to cut work weeks add up to a deficit. Baltimore Sun, 1, 6A.

Biviano, M., & Makarehchi, F. (2002, April 25). Globalization and the physician workforce in the United States. Sixth International Medical Workforce Conference, Ottawa, Ontario, Canada, April 25, 2002.

Blumenthal, D. (2003). Toil and trouble? Growing the physician supply. Health Affairs, 22 (4), 85–87.

Boswell, S., Lowry, L. W., & Wilhoit, K. (2004). New nurses' perceptions of nursing practice and quality patient care. Journal of Nursing Care Quality, 19(1), 76–81.

Brotherton, S. E., Rockey, P. H., & Etzel, S. (2005). US graduate medical education, 2004–2005: Trends in primary care specialties. Journal of the American Medical Association, 294, 1075–1082.

Buchbinder, S. B., Alt, P. M., Eskow, K., Forbes, W., Hester, E., Struck, M., & Taylor, D. (2005). Creating learning prisms with an interdisciplinary case study workshop. Innovative Higher Education, 29(4), 257–274.

Buchbinder, S. B., Wilson, M. H., Melick, C. F., & Powe, N. R. (2001). Primary care physician job satisfaction and turnover. American Journal of Managed Care, 7(7), 701–713.

Bureau of Health Professions (BHPr). (2003, Spring). Changing demographics: Implications for physicians, nurses and other health workers. U.S. Department of Health and Human Services, Health Resources and Services Administration, Bureau of Health Professions, National Center for Health Workforce Analysis. Retrieved from http://bhpr.hrsa.gov/healthworkforce/reports/changingdemo/default.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010a). Career guide to industries, 2010–2011 edition, healthcare. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/cg/cgs035.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010b). Registered nurses. U.S. Department of Labor, career guide to industries, 2010–2011 edition. Retrieved http://www.bls.gov/oco/ocos083.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010c). Physicians and surgeons. Occupational Outlook Handbook, 2010–11 edition. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/ocos074.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010d). Licensed practical and licensed vocational nurses. Occupational outlook handbook, 2010–11 edition. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/ocos102.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010e). Nursing and psychiatric aides. Occupational outlook handbook, 2010–11 edition. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/ocos165.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010f). Home health aides and personal and home care aides. Occupational outlook handbook, 2010–11 edition. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/ocos326.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010g). Physician assistants. Occupational outlook handbook, 2010–11 edition. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/ocos081.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010h). Radiologic technologists and technicians. Occupational Outlook handbook, 2010–11 edition. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/ocos105.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010i). Clinical laboratory technologists and technicians. Occupational outlook handbook, 2010–11 edition. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/ ocos096.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010j). Respiratory therapists. Occupational outlook handbook, 2010–11 edition. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/ocos321.htm

Butcher, L. (2008, July). Many changes in store as physicians become employees. Retrieved from http:// www.managedcaremag.com/archives/0807/0807.physicians.html

Cejka Search & American Medical Group Association (AMGA). (2007). 2007 physician retention survey: Supplemental edition.

Christian, S., Dower, C., & O'Neil, E. (2007). Overview of nurse practitioner scopes of practice in the United States: Discussion. San Francisco: Center for the Health Professions, University of California, San Francisco. Retrieved from http://www.acnpweb.org/files/public/UCSF_Discussion_2007.pdf

Commission on Accreditation of Allied Health Education Programs (CAAHEP). (2010). About CAAHEP. Retrieved from http://caahep.org/Content.aspx?ID=63

Commission on Collegiate Nursing Education (CCNE). (2008, April). Standards for accreditation of postbaccalaureate nurse residency programs. Retrieved from http://www.aacn.nche.edu/accreditation/pdf/resstandards08.pdf

Commission on Collegiate Nursing Education (CCNE). (2009, April 23). Procedures for accreditation of post-baccalaureate nurse residency programs. Retrieved from http://www.aacn.nche.edu/accreditation/pdf/ProceduresResidency.pdf

Commission on Graduates of Foreign Nursing Schools (CGFNS). (2010). The certification program. Retrieved from http://www.cgfns.org/sections/programs/cp/

Cooper, R. A. (2002). There's a shortage of specialists. Is anyone listening? Academic Medicine, 77, 761–766.

Cooper, R. A. (2003). Medical schools and their applicants: An analysis. Health Affairs, 22(4), 71–84.

Cooper, R. A., & Aiken, L. H. (2001). Human inputs: The health care workforce and medical markets. Journal of Health Politics, Policy and Law, 26, 925–938.

Department for Professional Employees AFL-CIO (DPEAFLCIO). (2010). Fact Sheet: The costs and benefits of safe staffing ratios. Retrieved from http://dpeaflcio.org/pdf/DPE-fs_2010_staffratio.pdf

Donabedian, A. (2005). Evaluating the quality of medical care. The Milbank Quarterly, 83(4), 691–729.

Dracup, K., & Morris, P. E. (2007, July). Nurse residency programs: Preparing for the next shift. American Journal of Critical Care, 16 (4): 328–330.

Drazen, J. M., de Leeuw, P. W., Laine, C., Mulrow, C., DeAngelis, C., Frizelle, F. A., et al. (2010). Toward more uniform conflict disclosures — the updated ICMJE conflict of interest reporting Form. New England Journal of Medicine, 363, 188–189.

Dulisse, B., & Cromwell, J. (2010, August). No harm found when nurse anesthetists work without supervision by physicians. Health Affairs, 29(8), 1469–1475.

Educational Commission for Foreign Medical Graduates (ECFMG). (2010). International credentials services. Retrieved from http://www.ecfmg.org/eics/index.html

Eiler, M. A. (2006). Helping doctors help patients for 100 years: Happy birthday AMA physician masterfile. AMA Physician Credentialing Solutions, 9(2).

Federation of State Medical Boards (FSMB). (2010). Criminal background checks: Overview by state. Retrieved from http://www.fsmb.org/pdf/grpol_criminal_background_checks.pdf

Frontier Nursing Service (FNS). (2010). Frontier nursing service. Retrieved from http://www.midwives.org/whoweare/fnshistory.shtm

Government Accounting Office (GAO). (2010, January). VA health care: Improved oversight and compliance needed for physician credentialing and privileging processes. Report number GAO-10-26. Washington, DC: Author. Retrieved from http://www.gao.gov/new.items/d1026.pdf

Hagopian, A., Thompson, M. J., Kaltenbach, E., & Hart, L. G. (2003). Health departments' use of international medical graduates in physician shortage areas. Health Affairs, 22(5), 241–249.

Hallock, J. A., Seeling, S. S., & Norcini J. J. (2003). The international medical graduate pipeline. Health Affairs, 22(4), 64–96.

Health Resources and Services Administration (HRSA). (2003, Spring). Changing demographics: Implications for physicians, nurses and other health workers. U.S. Department of Health and Human Services, Health Resources and Services Administration, Bureau of Health Professions, National Center for Health Workforce Analysis.

Health Resources and Services Administration (HRSA). (2004). The registered nurse population: Findings from the March 2004 national sample survey of registered nurses.

Health Resources and Services Administration (HRSA). (2010, March). The registered nurse population: Initial findings from the 2008 national sample survey of registered nurses.

Herdrich, B., & Lindsay, A. (2006). Nurse residency programs: Redesigning the transition into practice. Journal for Nurses in Staff Development, 22(2), 55–62.

Iglehart, J. K. (2010). The ACGME's final duty-hour standards—Special PGY-1 limits and strategic napping. New England Journal of Medicine. Retrieved from http://www.nejm.org/doi/pdf/10.1056/NEJMp1010613

Isaacs, S. L., Jellinek, P. S., & Ray, W. L. (2009). The independent physician—going, going… New England Journal of Medicine. 360, 655–657.

The Joint Commission. (2002). Health care at the crossroads: Strategies for addressing the evolving nursing crisis. Retrieved from http://www.jointcommission.org/assets/1/18/health_care_at_the_crossroads.pdf

The Joint Commission. (2008, July 9). Behaviors that undermine a culture of safety. Sentinel Event Alert, Issue 40. Retrieved from http://www.jointcommission.org/sentinel_event_alert_issue_40_behaviors_that_undermine_a_culture_of_safety/

The Joint Commission. (2009). The Joint Commission guide to improving staff communication (2nd ed.). Oak Brook, IL: Joint Commission Resources.

The Joint Commission. (2010). Sentinel events. Retrieved from http://www.jointcommission.org/ sentinel_event.aspx

Jones, C., & Gates, M. (September 30, 2007). The costs and benefits of nurse turnover: A business case for nurse retention. OJIN: The Online Journal of Issues in Nursing. 12(3), Manuscript 4. Retrieved from http://www.nursingworld.org/MainMenuCategories/ANAMarketplace/ANAPeriodicals/ OJIN/TableofContents/Volume122007/No3Sept07/NurseRetention.aspx

Kennedy, B. R. (2005, December). Stress and burnout of nursing staff working with geriatric clients in long-term care. Journal of Nursing Scholarship, 37(4), 381–382.

Kimball, B., & O'Neil, E. (2002, April). Health care's human crisis: The American nursing shortage. Retrieved from http://www.rwjf.org/files/publications/other/NursingReport.pdf

Landers, S. H. (2010). Why health care is going home. New England Journal of Medicine, 363(18), 1690–1691.

Laschinger, H. K. S., & Finegan, J. (2005). Using empowerment to build trust and respect in the workplace: A strategy for addressing the nursing shortage. Nursing Economic$, 23(1), 6–13.

Levinson, W., Lesser, C. S., & Epstein, R. M. (2010). Developing physician communication skills for patient-centered care. Health Affairs, 29(7), 1310–1316.

Locke, E. A. (1983). The nature and causes of job satisfaction. In M. Dunnette (Ed.), Handbook of industrial and organizational psychology (pp. 297–1349). New York, NY: John Wiley & Sons.

Maslach, C. (2003, October). Job burnout: New directions in research and intervention. Current Directions in Psychological Science, 12(5), 189–190.

McMahon, G. T. (2004). Coming to America: International medical graduates in the United States. New England Journal of Medicine, 350, 2435–2437.

Mechanic, D. (2010). Replicating high-quality medical care organizations. Journal of the American Medical Association, 303(6), 555–556.

Medstar Health. (2010). Conflict of interest corporate policy. Retrieved from http://www.medstarhealth.org/documents/conflict_of_interest_policy.pdf

Mick, S. S., & Lee, S. D. (1999a). International and US medical graduates in US cities. Journal of Urban Health: Bulletin of the New York Academy of Medicine, 76(4), 481–496.

Mick, S. S., & Lee, S. D. (1999b). Are there need-based geographical differences between International Medical Graduates and US Medical Graduates in rural US counties? The Journal of Rural Health, Winter, 15(1), 26–43.

Mick, S. S., Lee, S. D., & Wodchis, W. P. (2000). Variations in geographical distribution of foreign and domestically trained physicians in the United States: "Safety nets" or "surplus exacerbation." Social Science & Medicine, 50, 185–202.

Mullan, F. (2005). The metrics of the physician brain drain. New England Journal of Medicine, 353, 1810–1818.

Nadzman, D. M. (2009). Nurses' role in communication and patient safety. Journal of Nursing Care Quality, 24(3), 184–188.

National Accrediting Agency for Clinical Laboratory Sciences (NAACLS). (2010). Programs. Retrieved from http://www.naacls.org/program-center/

National Board for Respiratory Care (NBRC). (2010). Examinations. Retrieved from http://www.nbrc.org/examinations/rrt/tabid/60/default.aspx

National Commission on Certification of Physician Assistants (NCCPA). (2010a). Continuing medical education. Retrieved from http://www.nccpa.net/ContinuingMedicalEducation.aspx

National Commission on Certification of Physician Assistants (NCCPA). (2010b). PA facts. Retrieved from http://www.nccpa.net/PDFs/PAfacts.pdf

National Commission on Nursing (NCN). (1983). Summary report and recommendations. Chicago, IL: Hospital Research and Educational Trust.

National Council of State Boards of Nursing (NCSBN). (2008, December). State information regarding criminal background checks. Retrieved from https://www.ncsbn.org/CBC_SxS.pdf

National Council of State Boards of Nursing (NCSBN). (2010a). About NCSBN. Retrieved from https://www.ncsbn.org/about.htm

National Council of State Boards of Nursing (NCSBN). (2010b). Nursing practice, licensure and certification. Retrieved from https://www.ncsbn.org/1427.htm

National Council of State Boards of Nursing (NCSBN). (2010c). Quarterly examination statistics: Volume, pass rates & first-time internationally educated candidates' countries. Retrieved from https://www.ncsbn.org/NCLEX_Stats_2010.pdf

National Institutes of Health (NIH). (2010a). Frequently asked questions. Retrieved from http://www.nih.gov/news/calendar/calendarfaq.htm#cmecredit

National Institutes of Health (NIH). (2010b). Financial conflict of interest. Retrieved from http://grants.nih.gov/grants/policy/coi/

National Practitioner Data Bank (NPDB). (2010). National practitioner data bank: About us. Retrieved from http://www.npdb-hipdb.com/topNavigation/aboutUs.jsp

National Residency Matching Program (NRMP). (2010). How the NRMP process works. Retrieved from http://www.nrmp.org/about_nrmp/how.html

Norcini, J. J., Boulet, J. R., Dauphinee, W. D., Opalek, A., Krantz, I. D., & Anderson, S. T. (2010). Evaluating the quality of care provided by graduates of international medical schools. Health Affairs, 28(8), 1461–1468.

O'Reilly, K. B. (2010, March 29). New medical schools open, but physician shortage concerns persist. American Medical News. Retrieved from http://www.ama-assn.org/amednews/2010/03/29/prl20329.htm

Polsky, D., Kletke, P. R., Wozniak, G. D., & Escarce, J. (2002). Initial practice locations of international medical graduates. HSR: Health Services Research, 37, 907–928.

Ross, J. S., Lackner, J. E., Lurie, P., Gross, C. P., Wolfe, S., & Krumholz, H. M. (2007). Pharmaceutical company payments to physicians: early experiences with disclosure laws in Vermont and Minnesota. Journal of the American Medical Association, 297(11), 1216–1223.

Seavey, D. (2004, October). The cost of frontline turnover in long-term care. Retrieved from http://www.directcareclearinghouse.org/download/TOCostReport.pdf

Sexton, J. B., Thomas, E. J., & Helmreich, R. L. (2000). Error, stress, and teamwork in medicine and aviation: Cross sectional surveys. British Medical Journal, 320, 745–749.

Smart, D. R. (2010). Physician characteristics and distribution in the US. Chicago, IL: AMA Press.

Spatz, D. (2006, March 16). Where have all the doctors gone? Doctors, administrators have varied view of turnover causes. The Dallas Chronicle.

Steiger, D. O., Auerbach, D. I., & Buerhaus, P. I. (2000). Expanding career opportunities for women and the declining interest in nursing as a career. Nursing Economic$, 18(5), 230–236.

Steiger, D. O., Auerbach, D. I., & Buerhaus, P. I. (2009). Comparison of physician workforce estimates and supply projections. Journal of the American Medical Association, 302(15), 1674–1680.

Steiger, D. O., Auerbach, D. I., & Buerhaus, P. I. (2010). Trends in the work hours of physicians in the United States. Journal of the American Medical Association, 303(8), 747–753.

Sweeney, E. (2010, September 30). Teaching nurses for over 100 years: Brockton Hospital school is the last of its kind in Mass. Boston Globe. Retrieved from http://www.boston.com/news/local/articles/2010/09/30/brockton_hospital_school_of_nursing_is_the_last_of_its_kind/

Tamblyn, R., Abrahamowicz, M., Brailovsky, C., Grand'Maison, P., Lescop, J., Norcini, J., et al. (1998). Association between licensing examination scores and resource use and quality of care in primary care practice. Journal of the American Medical Association, 280(11), 989–996.

Towson University. (2010). Department of nursing: Nursing basic program. Retrieved from http://www.towson.edu/nursing/undergraduate/basic/index.asp

Weber, D. O. (2004, September-October). Poll results: Doctors' disruptive behavior disturbs physician leaders. The Physician Executive, 30(5), 6–14.

Whelan, G. P., Gary, N. E., Kostis, J., Boutlet, J. R., & Hallock, J. A. (2000). The changing pool of international medical graduates seeking certification training in US graduate medical education programs. Journal of the American Medical Association, 288, 1079–1084.

Williams, T., Sims, J., Burkhead, C., & Ward, P. M. (2002). The creation, implementation, and evaluation of a nurse residency program through a shared leadership model in the intensive care setting. Dimensions of Critical Care Nursing, 21(4), 154–161.

7. HSO'ların çalışan ilişkileri ve katılım çabalarının önemini tanımlayınız ve bu faaliyetlerden bazı örnekler veriniz.

Bu bölümle ilgili Bölüm 17'deki vaka örnekleri şunlardır;

- İlgisiz Çalışan Vakası—bkz. s. 331
- Seni Seviyorum…Sonsuza Kadar—bkz. s. 338
- Kabus Gibi Bir İş Görüşmesi—bkz. s. 389
- Orta Düzey Yönetici için İşe Alım Zorluğu—bkz. s. 403
- Diyabet Kliniğinde Cinsel Taciz—bkz. s. 364
- River Oaks Devlet Hastanesi'nde Personel İstihdamı: İki Kez Ölç, Bir Kez Kes—bkz. s. 376
- Böylesi Güzel Genç Bir Adam—bkz. s. 344
- Kavgacı tip—bkz. s. 334
- İki Rakip Hastanenin Birleşmesi—bkz. s. 359

Ek vaka örnekleri, rol canlandırma senaryoları, video linkleri, web siteleri ve diğer bilgi kaynakları online Eğitici Gereçlerinde de bulunmaktadır.

KAYNAKLAR

Angermeier, I., Dunford, B. B., Boss, A. D., & Boss, R. W. (2009). The impact of participative management perceptions on customer service, medical errors, burnout, and turnover intentions. Journal of Healthcare Management, 54(2), 127–142.

Becker, B. E., Huselid, M. A., & Ulrich, D. (2001). The HR scorecard. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Beer, M., & Cannon, M. D. (2004, Spring). Promise and peril in implementing pay-for-performance. Human Resources Management, 43(1), 3–48.

Beer, M., & Katz, N. (2003). Do incentives work? The perceptions of a worldwide sample of senior executives. Human Resource Planning, 26(3), 30–44.

Blair, B. (1985). Hospital employee assistance programs. Chicago, IL: American Hospital Publishing, Inc.

Bonner, S. E., & Sprinkle, G. B. (2002). The effects of monetary incentives on effort and task performance: Theories, evidence and a framework for research. Accounting, Organizations and Society, 27, 303–345.

Bureau of Labor Statistics. (2010). Employment and wage estimates and projections between 2008 and 2018. Retrieved from http://www.bls.gov/emp/ep_projections_methods.htm

Burt, T. (2005, November/December). Leadership development as corporate strategy: Using talent reviews to improve senior management. Healthcare Executive, 20(6), 14–18.

Busse, R. C. (2005). Your rights at work. Naperville, IL: Sphinx Publishing.

Butler, T., & Waldroop, J. (2005). Job sculpting: The art of retaining your best people. In Harvard Business Review on appraising employee performance (pp. 111–136). Boston, MA: Harvard Business School Press.

Carrier, C. (1998, June). Employee creativity and suggestion programs: An empirical study. Creativity and Innovation Management, 7(2), 162–172.

Cooper, C. D., & Kurland, N. B. (2002). Telecommuting, professional isolation, and employee development in

public and private organizations. Journal of Organizational Behavior, 23, 511–532.

Corwin, V., Lawrence, T. R. B., & Frost, P. J. (2001, July/August). Five successful strategies of successful part-time work. Harvard Business Review, 121–127.

Deshpande, S. P. (2002). The impact of union elections on human resources management practices in hospitals. Health Care Manager, 20(4), 27–35.

Deshpande, S. P. (2003). Labor relations strategies and tactics in hospital elections. Health Care Manager, 22(1), 52–55.

Edmondson, A., Bohmer, R., & Pisano, G. (2004). Speeding up team learning. In Harvard Business Review on teams that succeed (pp. 77–97). Boston, MA: Harvard Business School Press.

Fairbank, J. F., Spangler, W. E., & Williams, S. D. (2003, September/October). Motivating creativity through a computer-mediated employee suggestion management system. Behavior and Information Technology, 22(5), 305–314.

Foster, C., & Godkin, L. (1998, Winter). Employment selection in health care: The case for structured interviewing. Health Care Management Review, 23(1), 46–51.

Fottler, M. D., Ford, R. C., & Heaton, C. (2002). Achieving service excellence: Strategies for healthcare. Chicago, IL: Health Administration Press.

Galford, R. (1998, March/April). Why doesn't this HR department get any respect? Harvard Business Review, 76(2), 24–32.

Garman, A. N., Tyler, J. L., & Darnall, J. S. (2004, September/October). Development and validation of a 360-degree-feedback instrument for healthcare administrators. Journal of Healthcare Management, 49(5), 307–322.

Gering, J., & Conner, J. (2002, November). A strategic approach to employee retention. Healthcare Financial Management, 56(11), 40–44.

Gibson, V. M. (1995, February). The new employee reward system. Management Review, 84(2), 13–18.

Ginter, P. M., Swayne, L. E., & Duncan, W. J. (2002). Strategic management of health care organizations (4th ed.). Malden, MA: Blackwell.

Gomez-Mejia, L. R., Welbourne, T. M., & Wiseman, R. M. (2000). The role of risk sharing and risk taking under gainsharing. Academy of Management Review, 25(3), 492–507.

Griffith, J. R. (2000, January/February). Championship management for healthcare organizations. Journal of Healthcare Management, 45(1), 17–31.

Griffith, J. R., & White, K. R. (2002). The well-managed healthcare organization (5th ed.). Chicago, IL: Health Administration Press/AUPHA Press.

Healthcare Financial Management Association (HFMA). (2001, August). More healthcare organizations using quality measures to reward executives. Healthcare Financial Management Association, 55(8), 22–25.

Hernandez, S. R., Fottler, M. D., & Joiner, C. L. (1998). Integrating management and human resources. In M. D. Fottler, S. R. Hernandez, & C. L. Joiner (Eds.), Essentials of human resources management in health services organizations. Albany, NY: Delmar Publishers.

Hill, E. J., Miller, B. C.,Weiner, S. P., & Colihan, J. (1998). Influences of the virtual office on aspects of work and work/life balance. Personnel Psychology, 51, 667–683.

Hoffman, P. B. (2005, November/December). Confronting management incompetence. Healthcare Executive, 20(6), 28–30.

Holley, W. H. Jr., Jennings, K. M., & Wolters, R. S. (2001). The labor relations process (7th ed.). Orlando, FL: Harcourt College Publishers.

Howard, J. C., & Szczerbacki, D. (1998). Employee assistance programs in the hospital industry. Health Care Management Review, 13(2), 73–79.

Huselid, M. A. (1995). The impact of human resource management practices on turnover, productivity, and corporate financial performance. Academy of Management Journal, 38(3), 635–672.

Huselid, M. A., Beatty, R. W., & Becker, B. E. (2005, December). "A players" or "a positions"? The logic of workforce management. Harvard Business Review, 110–117.

Izzo, J. B., & Withers, P. (2002). Winning employee-retention strategies for today's healthcare organizations. Healthcare Financial Management, 56(6), 52–57.

Jenks, J. M., & Zevnik, B. L. P. (1993). Employee benefits. New York, NY: Collier Books/Macmillan Publishing Company.

Joiner, C. L., Jones, K. N., & Dye, C. F. (1998). Compensation management. In M. D. Fottler, S. R. Hernandez, & C. L. Joiner (Eds.), Essentials of human resources management in health services organizations. Albany, NY: Delmar Publishers.

Kaiser Family Foundation. (2010). Summary of new health reform law. Retrieved from www.kff.org/ healthreform/ upload/8061.pdf

Kim, D.-O. (2005, July). The benefits and costs of employee suggestions under gainsharing. Industrial and Labor Relations Review, 58(4), 631–652.

Kirkpatrick, D. L. (2006). Improving employee performance through appraisal and coaching (2nd ed.). New York, NY: American Management Association/AMACOM.

Konrad, A. M., & Mangel, R. (2000). The impact of work-life programs on firm productivity. Strategic Management Journal, 21, 1225–1237.

Kossek, E. E., Barber, A. E., & Winters, D. (1999, Spring). Using flexible schedules in the managerial world: The power of peers. Human Resource Management, 38(1), 33–46.

Kurland, N. B., & Bailey, D. E. (1999, Autumn). Telework: The advantages and challenges of working here, there, anywhere and anytime. Organizational Dynamics, 28(2), 53–67.

Lehr, R. I., McLean, R. A., & Smith, G. L. (1998). The legal and economic environment. In M. D.

Fottler, S. R. Hernandez, & C. L. Joiner (Eds.), Essentials of human resources management in health services organizations. Albany, NY: Delmar Publishers.

Liberman, A., & Rotarius, T. (2000, June). Pre-employment decision-trees: Jobs applicant self-election. The Health Care Manager, 18(4), 48–54.

Longest, B. B., Rakich, J. S., & Darr, K. (2000). Managing health services organizations and systems. Baltimore, MD: Health Professions Press.

Luthans, F., & Stajkovic, A. D. (1999, May). Reinforce for performance: The need to go beyond pay and even rewards. The Academy of Management Executive, 13(2), 49–57.

Malvey, D. (2010). Unionization in healthcare—background and trends. Journal of Healthcare Management, 55(3), 154–157.

McAlearney, A. S. (2010). Executive leadership development in U.S. health systems. Journal of Healthcare Management, 55(3), 206–224.

Metzger, N. (2004). Human resources management in organized delivery systems. In L. F. Wolper (Ed.), Health care administration (4th ed.). Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Osterman, P. (1995). Work/family programs and the employment relationship. Administrative Science Quarterly, 40, 681–700.

Peiperl, M. A. (2005). Getting 360-degree feedback right. In Appraising employee performance (pp. 69–109). Boston, MA: Harvard Business School Press.

Perry-Smith, J. E., & Blum, T. C. (2000). Work-family human resource bundles and perceived organizational performance. Academy of Management Journal, 43(6), 1007–1117.

Pfeffer, J. (1998). The human equation. Boston, MA: Harvard Business School Press.

KAYNAKLAR

Alexander, J. A., Lichtenstein, R., Jinnett, K., Wells, R., Zazzali, J., & Liu, D. (2005). Cross-functional team processes and patient functional improvement. Health Services Research, 40(5), 1335–1355.

Amos, M. A., Hu, J., & Herrick, C. A. (2005, January/February). The impact of team building on communication and job satisfaction of nursing staff. Journal for Nurses in Staff Development, 21(1),10–16.

Angermeier, I., Dunford, B. B., Boss, A. D., & Boss, R. W. (2009). The impact of participative management perceptions on customer service, medical errors, burnout, and turnover intentions. Journal of Healthcare Management, 54(2), 127–141.

Baker, D. P., Salas, E., King, H., Battles, J., & Barach, P. (2005, April). The role of teamwork in the professional education of physicians: Current status and assessment recommendations. Journal on Quality and Patient Safety, 31(4), 185–202.

Ball, M. J. (2005, October 25). Culture of safety. Advance for Nurses, 7(23), 31–32.

Buchbinder, S. B. (2009a, September 17). Can we tame the wicked problems in health care? Retrieved from http://portfolio.jblearning.com/health/2009/9/9/can-we-tame-wicked-problems-inhealth-care.html

Buchbinder, S. B. (2009b, November 23). Infectious leadership. Retrieved from http://portfolio.jblearning.com/health/2009/11/23/infectious-leadership.html

Buchbinder, S. B. (2009c, July 29). Emotional intelligence and leadership. Retrieved from http://portfolio.jblearning.com/health/2009/7/29/emotional-intelligence-and-leadership.html

Buchbinder, S. B., Alt, P. M., Eskow, K., Forbes, W., Hester, E., Struck, M., & Taylor, D. (2005). Creating learning prisms with an interdisciplinary case study workshop. Innovative Higher Education, 29(4), 257–274.

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010). Medical and health services managers. Occupational outlook handbook, 2010–11 edition. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/ocos014.htm

Cherniss, C. (2010). Emotional intelligence: New insights and further clarifications. Industrial and Organizational Psychology, 3, 183–191.

Conklin, J. (2008). Wicked problems and social complexity. Retrieved from http://www.cognexus.org/wpf/wickedproblems.pdf

Consortium on Research for Emotional Intelligence in Organizations. (2009). The emotional competence framework. Retrieved from http://www.eiconsortium.org/reports/emotional_competence_framework.html

Department for Professional Employees AFL-CIO (DPEAFLCIO). (2010). Fact sheet: The costs and benefits of safe staffing ratios. Retrieved from http://dpeaflcio.org/pdf/DPE-fs_2010_ staffratio.pdf

Doherty, R. W., Orimoto, L., Singelis, T. M., Hatfield, E., & Hebb, J. (1995). Emotional contagion: Gender and occupational differences. Psychology of Women Quarterly, 19, 355–371.

Donahue, M. P. (1985). Nursing: The finest art: An illustrated history. St. Louis, MO: CV Mosby.

Dreachslin, J. L., Hunt, P. L., & Sprainer, E. (1999). Communication patterns and group composition: Implications for patient-centered care team effectiveness. Journal of Healthcare Management, 44(4), 252–268.

Drinka, T. J. K., & Clark, P. G. (2000). Health care teamwork: Interdisciplinary practice and teaching. Westport, CT: Auburn House.

Edwards, N., Marshall, M., McLellan, A., & Abbasi, K. (2003, March 22). Doctors and managers: A problem without a solution? British Medical Journal, 326(7390), 609–610.

Eisenhardt, K. M., Kahwajy, J. L., & Bourgeois, L. F. (1997). How management teams can have a good fight. Harvard Business Review, 75(5), 77–85.

Flexner, A. (1910). Medical education in the United States and Canada. New York, NY: Carnegie Foundation for the Advancement of Teaching.

Goleman, D. (1998, December). What makes a leader? Harvard Business Review, 93–102.

Goleman, D. (2006). Social intelligence. New York, NY: Bantam Books.

Grumbach, K., & Bodenheimer, T. (2004). Can primary health care teams improve primary care practice? Journal of the American Medical Association, 291(10), 1246–1251.

Harmon, J., Scotti, D. J., Behson, S., Petzel, R., Neuman, J. H., & Keashly, L. (2003, November/ December). Effects of high-involvement work systems on employee satisfaction and service costs in veterans healthcare. Journal of Healthcare Management, 48(6), 393–406.

Hatfield, E., Cacioppo, J. L., & Rapson, R. L. (1993). Emotional contagion. Current Directions in Psychological Sciences, 2, 96–99.

Health Resources and Services Administration (HRSA). (2003, Spring). Changing demographics: Implications for physicians, nurses and other health workers. U.S. Department of Health and Human Services, Health Resources and Services Administration, Bureau of Health Professions, National Center for Health Workforce Analysis.

Health Resources and Services Administration (HRSA). (2004). The registered nurse population: Findings from the March 2004 national sample survey of registered nurses.

Health Resources and Services Administration (HRSA). (2010, March). The registered nurse population: Initial findings from the 2008 national sample survey of registered nurses.

Iacoboni, M., & Dapretto, M. (2006). The mirror neuron system and the consequences of its dysfunction. Nature Reviews: Neuroscience, 7, 942–951.

Institute for Healthcare Improvement. (2004). Transforming care at the bedside. Retrieved from http://www.ihi.org/IHI/Results/WhitePapers/TransformingCareattheBedsideWhitePaper.htm

Institute of Medicine. (2001). Crossing the quality chasm: A new health system for the 21st century. Washington, DC: National Academies Press.

Jain, A. K., Thompson, J. M., Chaudry, J., McKenzie, S., & Schwartz, R. W. (2008). Highperformance teams for current and future physician leaders: An introduction. Journal of Surgical Education, 65(2), 145–150.

Jones, C., & Gates, M. (September 30, 2007). The costs and benefits of nurse turnover: A business case for nurse retention. OJIN: The Online Journal of Issues in Nursing, 12(3). Retrieved from DOI:10.3912/OJIN.Vol12No03Man04

Kanter, R. M. (2004). Confidence: How winning streaks and losing streaks begin and end. New York, NY: Crown Books.

Katzenbach, J. R., & Smith, D. K. (2004). The discipline of teams. In Teams that succeed. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Koeck, C. (1998, November 7). Time for organizational development in healthcare organisations: Improving quality for patients means changing the organisation. British Medical Journal, 317(7168), 1267–1268. Retrieved from http://www.pubmedcentral.nih.gov/articlerender.fcgi?artid=1114203

Laird, J. D., & Bresler, C. (1992). The process of emotional feeling: A self-perception theory. In M. Clark (Ed.), Review of Personality and Social Psychology (Vol. 13). Newbury Park, CA: Sage. As cited by Hatfield, E., Cacioppo, J. L., & Rapson, R. L. (1993). Emotional contagion. Current Directions in Psychological Sciences, 2, 96–99.

Laschinger, H. K. S., & Finegan, J. (2005). Using empowerment to build trust and respect in the workplace: A strategy for addressing the nursing shortage. Nursing Economic$, 23(1), 6–13.

Leggat, S. G. (2007). Teaching and learning teamwork: Competency requirements for healthcare managers. The Journal of Health Administration Education, 24(2), 135–149.

Liedtka, J. M., Whitten, E., & Sorrells-Jones, J. (1998). Enhancing care delivery through cross-disciplinary collaboration: A case study. Journal of Healthcare Management, 43(2), 185–206.

Lucente, B., Rea, M. R., Vorce, S. H., & Yancey, T. (1995). Redesigning care delivery in the community hospital. Nursing Economics, 13(4), 242–247.

Maginn, M. (1995). Effective teamwork. West Des Moines, IA: American Media Publishing.

McLaughlin, C. P. (2004). West Florida Regional Medical Center. In J. S. Rakich, B. B. Longest, & K. Darr. Case in health services management (4th ed.). Baltimore, MD: Health Professions Press, Inc.

Mickan, S. M. (2005). Evaluating the effectiveness of health care teams. Australian Health Review, 29(2), 211–217.

Nance, J. (2008). Why hospitals should fly. Bozeman, MT: Second River Healthcare Press.

Neily, J., Mills, P. D., Young-Xu, Y., Careney, B. T., West, P., Berger, D. H., et al. (2010). Association between implementation of a medical team training program and surgical mortality. Journal of the American Medical Association, 304(15), 1693–1700.

Pronovost, P. J., & Freischlag, J. A. (2010). Improving teamwork to reduce surgical mortality. Journal of the American Medical Association, 304(15), 1721–1722.

Quinlan, E., & Robertson, S. (2010). Mutual understanding in multi-disciplinary primary health care teams. Journal of Interprofessional Care, 24(5), 565–578.

Rideout, C. A., & Richardson, S. A. (1989, May). A teambuilding model: Appreciating differences using the Myers-Briggs Type Indicator with developmental theory. Journal of Counseling and Development, 67(9), 529–533.

Rittel, H., & Webber, M. (1973). Dilemmas in a general theory of planning. Policy Sciences, 4, 155–169. In N. Cross (Ed.). (1984). Developments in design methodology (pp. 135–144). Chichester, UK: Wiley & Sons.

Rizzolatti, G., & Craighero, L. (2004). The mirror-neuron system. Annual Review of Neuroscience, 27, 169–192.

Roblin, D. W., Vogt, T. M., & Fireman, B. (2003, January–March). Primary health care teams: Opportunities and challenges in evaluation of service delivery innovations. J Ambulatory Care Management, 26(1), 22–35.

Ruddy, G., & Rhee, K. (2005). Transdisciplinary teams in primary care for the underserved: A literature review. Journal of Health Care for the Poor and Underserved, 16, 248–256.

Scott, G. (2009). Teamwork. Healthcare Executive, 24(2), 46–47.

Sexton, J. B., Thomas, E. J., & Helmreich, R. L. (2000). Error, stress, and teamwork in medicine and aviation: Cross sectional surveys. British Medical Journal, 320, 745–749.

Sherman, J. (2006, March/April). Patient safety: Engaging medical staff. Healthcare Executive, 21(2), 20–23.

Society for Neuroscience. (2008, November). Mirror neurons. Brain Briefings. Retrieved from http:// www.sfn.org/index.cfm?pagename=brainBriefings_MirrorNeurons

Stefl, M. (2008). Common competencies for all healthcare managers: The healthcare leadership alliance model. Journal of Healthcare Management, 53(6), 360–374.

Thompson, J. M. (2010). Collaboration in health care marketing and business development. In B.

Freshman, L. Rubino, & Y. Reid Chassiakos (Eds.), Collaboration across the disciplines in health care. Sudbury, MA: Jones and Bartlett.

Tompkins, C., & Orwat, J. (2010). A randomized trial of telemonitoring heart failure patients, Journal of Healthcare Management, 55(5), 312–323.

Totterdell, P., Kellett, S., Teuchmann, K., & Briner, R. B. (1998). Evidence of mood linkage in work groups. Journal of Personality and Social Psychology, 74, 1504–1515.

Tuckman, B. W. (1965). Developmental sequence in small groups. Psychological Bulletin, 63, 384–399. Reprinted in Group Facilitation: A Research and Applications Journal - Number 3, Spring 2001. Retrieved from http://dennislearningcenter.osu.edu/references/GROUP%20DEV%20ARTICLE.doc

University of Chicago, School of Social Service Administration, Chicago, IL, The Graduate Program in Health Administration and Policy. (n.d.). About GPHAP. Retrieved from http://gphap.uchicago.edu/aboutgphap.shtml

Weber, D. O. (2004, September–October). Poll results: Doctors' disruptive behavior disturbs physician leaders. The Physician Executive, 30(5), 6–14.

Wideman, M. (2003). Project teamwork, personality profiles and the population at large: Do we have enough of the right kind of people? Retrieved from www.maxwideman.com/papers/profiles/profiles.pdf

KAYNAKLAR

Agency for Healthcare Research and Quality (AHRQ). (2003). AHRQ policy on the inclusion of priority populations in research. Retrieved from http://grants.nih.gov/grants/guide/notice-files/not-hs-03010.html

American Hospital Association (AHA). (2004). Strategies for leadership: Does your hospital reflect the community it serves? A diversity and cultural proficiency assessment tool for leaders. Retrieved from http://www.aha.org/aha/content/2004/pdf/diversitytool.pdf

American Medical Association (AMA). (2010). C-CAT patient centered communication: Organizational assessment resources. Retrieved from http://www.ama-assn.org/ama/pub/physician-resources/medical-ethics/the-ethical-force-program/patient-centered-communication/organizational-assessment- resources.shtml

American Medical Association (AMA). (n.d.). Office guide to communicating with limited English proficient patients (2nd ed.). Retrieved from http://www.ama-assn.org/ama1/pub/upload/mm/433/ lep_booklet.pdf

American Public Health Association (APHA). (2010). Advocacy and policy: Eliminating health disparities. Retrieved from http://www.apha.org/advocacy/priorities/issues/disparities/

Andrulis, D., Delbanco, T., Avakan, L., & Shaw-Taylor, Y. (n.d.). Conducting a cultural competence selfassessment. Retrieved from http://www.consumerstar.org/pubs/Culturalcompselfassess.pdf

Armada, A. A., & Hubbard, M. F. (2010). Diversity in health care: Time to get real! Frontiers of Health Services Management 26(3), 3–17.

Betancourt, J. R., Green, A. R., Carrillo, J. E., & Ananeh-Firempong, O. (2003). Defining cultural competence: A practical framework for addressing racial/ethnic disparities in health and healthcare. Public Health Reports, 118(4), 293–302.

Carter-Pokras, O., & Baquet, C. (2002). What is a health disparity? Public Health Reports, 117(5), 426–434.

Center for Cross-Cultural Health. (2010). Community engagement. Minneapolis, MN: Center for CrossCultural Health.

Cohen, J. J., Gabriel, B. A., & Terrell, C. (2002). The case for diversity in the healthcare workforce. Health Affairs, 21(5), 90–102.

Cordova, R. D., Beaudin, C. L., & Iwanabe, K. E. (2010). Addressing diversity and moving toward equity in hospital care. Frontiers of Health Services Management, 26(3), 19–34.

Cross, T. L., Bazron, B. J., Dennis, K. W., & Isaacs, M. R. (1989). Towards a culturally competent system of care (Vol. 1). Washington, DC: CASSP Technical Assistance Center, Georgetown University Child Development Center.

Curtis, E. F., Dreachslin, J. L., & Sinioris, M. (2007). Diversity and cultural competence training in health care organizations: Hallmarks of success. Health Care Manager, 26(3), 255–262.

Dreachslin, J. L. (2007). Diversity management and cultural competence: Research, practice, and the business case. Journal of Healthcare Management, 52(2), 79–86.

Freudenberg, N., & Olden, K. (2010). Finding synergy: Reducing disparities in health by modifying multiple determinants. American Journal of Public Health, 100(Supp 1), S25–S29.

Gozu, A., Beach, M. C., Price, E. G., Gary, T. L., Robinson, K., Palacio, A., et al. (2007). Self-administered instruments to measure cultural competence of health professionals: A systematic review. Teaching and Learning in Medicine,19(2), 180–190.

Grey, M. A., Yehieli, M., & Rodriguez-Kurtovic, N. (2006). Bridging the language divide: A pocket guide to working effectively with interpreters in health care settings. Cedar Rapids: University of Northern Iowa.

Hammer, M. R., Bennett, M. J., & Wiseman, R. (2003). The Intercultural Development Inventory: A measure of intercultural sensitivity. International Journal of Intercultural Relations, 27(4), 421–443.

Health Resources and Services Administration (HRSA). (1995). Shortage designation: Medically underserved areas and populations. Retrieved from http://bhpr.hrsa.gov/shortage/muaps/index.html

Hobbs, F., & Stoop, N. (2002). Demographic trends in the 20th century. U.S. Census Bureau, Census 2000. Special Reports, Series CENSR-4. Washington, DC: U.S. Government Printing Office.

Institute for Diversity in Health Management. (2008). About the institute. Retrieved fromhttp://www.diversityconnection.org/diversityconnection_app/about-us/About-the-Institute.jsp

Manager's Electronic Resource Center. (n.d.). The provider's guide to quality and culture. Retrieved from http://erc.msh.org/mainpage.cfm?file=1.0.htm&module=provider&language=English

Martin, C. (2007). Reducing racial and ethnic disparities: A quality improvement initiative in Medicaid managed care toolkit. Hamilton, NJ: Center for Health Care Strategies, Inc. Retrieved from http:// www.rwjf.org/files/research/racialethnichealthdisparities.pdf

McDaniel, G. (2000). Cultural competency: A new standard of care. Advance for Medical Laboratory Professionals. Retrieved from http://laboratorian.advanceweb.com/Article/Cultural-CompetencyA-New-Standard-of Care.aspx

National Center for Cultural Competence. (n.d.). Cultural competence: Definition and conceptual framework. Retrieved from http://nccc.georgetown.edu/foundations/frameworks.html

National Committee for Quality Assurance (NCQA). (2010). About NCQA. Retrieved from http:// www.ncqa.org/tabid/675/Default.aspx

National Institutes of Health (NIH). (2006). Fact sheet: Health disparities. Bethesda, MD: National Institutes of Health.

National Institutes of Health (NIH). (2010).

National Institutes of Health statement of organization, functions, and delegations of authority. Retrieved from http://www.federalregister.gov/ articles/2010/09/13/2010-22666/national-institutes-of-health-statement-of-organization- functions-and-delegations-of-authority National Institutes of Health (NIH). (n.d.). NIH health disparities strategic plan, fiscal years 2004–2008. Retrieved from http://www.nimhd.nih.gov/about_ncmhd/Strategic%20Plan%20FY%2020042008%20vol%201.pdf

O'Brien, R. L., Kosoko-Lasaki, O., Cook, C. T., Kissell, J., Peak, F., & Williams, E. H. (2006). Self- assessment of cultural attitudes and competence of clinical investigators to enhance recruitment and participation of minority populations in research. Journal of the National Medical Association, 98(5), 674–682.

Office of Disease Prevention and Health Promotion. (2005). Healthy People 2010: The cornerstone for prevention. Retrieved from: http://www.healthypeople.gov/Publications/Cornerstone.pdf

Office of Minority Health. (2001). National standards for culturally and linguistically appropriate services in health care. Retrieved from http://minorityhealth.hhs.gov/assets/pdf/checked/ executive.pdf

Office of Minority Health. (2005). What is cultural competency? Retrieved from http://minorityhealth .hhs.gov/templates/browse.aspx?lvl=2&lvlID=11

Rashid, J. R., Spengler, R. F., Wagner, R. M., Skillen, E. L., Mays, R. A., Heurtin-Roberts, S., et al. (2009). Eliminating health disparities through transdisciplinary research, cross-agency collaboration, and public participation. American Journal of Public Health, 99(11), 1956–1961.

Rodgers, D. (2008). Five approaches to community engagement. Minneapolis, MN: Center for CrossCultural Health.

Rose, P. R. (2011). Cultural competency: For health administration and public health. Sudbury, MA: Jones and Bartlett. Suicide Prevention Resource Center. (n.d.).

Suicide among American Indians/Alaska Natives. Retrieved from http://www.sprc.org/library/ai.an.facts.pdf

Thomas, M., & James, C. (2009). The role of health coverage for communities of color. Kaiser Family Foundation Issue Brief. Retrieved from http://www.kff.org/healthreform/upload/8017.pdf

U.S. Census Bureau. (2008). An older and more diverse nation by midcentury. U.S. Census Bureau News August 14, 2008. Retrieved from http://www.census.gov/newsroom/releases/archives/ population/cb08-123.html

Weil, P. (2009). A racial/ethnic comparison of career attainments in healthcare management: By taking action, healthcare executives can help narrow the gaps. Healthcare Executive, 24(6), 22–31.

İncelemek için Ek Web Siteleri

Agency for Healthcare Research and Quality www.ahrq.gov
Healthy People 2010 www.healthypeople.gov
Institute for Diversity in Health Management www.diversityconnection.org/
The Joint Commission www.jointcommission.org
Manager's Electronic Resource Center http://erc.msh.org/
National Center for Cultural Competence http://nccc.georgetown.edu/
National Center for Healthcare Leadership www.nchl.org
National Committee for Quality Assurance www.ncqa.org
Office of Minority Health www.omhrc.gov

Ve araştırılabilecek anahtar kelimeler:

Sağlıkta eşitsizlik, kültürel yetkinlik, kültürel yeterlilik, kültürler arası duyarlılık, iş gücü çeşitliliği, CLAS standartları

KAYNAKLAR

Bishop, T. F., Federman, A. D., & Keyhani, S. (2010). Physicians' views on defensive medicine: A national survey. *Arch Intern Med, 170*(12), 1081–1083.

Callahan, D., & Jennings, B. (2002). Ethics and public health: Forging a strong relationship. *American Journal of Public Health*, *92*(2), 169–176.

Conigliaro, M. (2005). Abstract appeal: *The Terri Schiavo Information Page.* Retrieved from http://abstractappeal.com/schiavo/infopage.html

Dresser, R. (2004). Schiavo: A hard case makes questionable law. *Hastings Center Report, 34*(2), 8–9.

Gifis, S. H. (1996). *Barron's law dictionary*. Hauppauge, NY: Barron's Educational Series.

Kaiser Family Foundation. (2005). *Medical malpractice law in the United States*. The Henry J. Kaiser Family Foundation Online. Retrieved from http://www.kff.org/insurance/upload/Medical-Malpractice- Law-in-the-United-States Report.pdf

Kaiser Health News. (2010). *Health law having affects on managed-care firms, medical suppliers*. Retrieved from http://www.kaiserhealthnews.org/Daily Reports/2010/May/28/Health-Overhaul-and- Business.aspx

National Archives. (n.d.). United States Constitution. Retrieved from http://www.archives.gov/exhibits/charters/constitution.html

Perry, F. (2002). *The tracks we leave: Ethics in healthcare management*. Chicago, IL: Health Administration Press.

Pozgar, G. D. (2007). *Legal aspects of health care administration* (10th ed.). Sudbury, MA: Jones and Bartlett.

Pozgar, G. D. (2010). *Legal and ethical issues for health professionals* (2nd ed.). Sudbury, MA: Jones and Bartlett.

Shi, L., & Singh, D. A. (2008). *Delivering health care in America* (4th ed.). Sudbury, MA: Jones and Bartlett.

Sorrel, A. L. (June 7, 2010). Health reform has liability insurers looking at tort alternatives. *American Medical News Online*. Retrieved from http://www.ama assn.org/amednews/2010/06/07/prl20607.htm

Stein, R. (2006, January 30). Health workers' choice debated: Proposals back right not to treat. *Washington Post*, A01.

U.S. Department of Health and Human Services (DHHS). (2003). Fact sheet: Protecting the privacy of patient's health information. Retrieved from http://www.hhs.gov/news/facts/privacy.html

Wickline v. California. 192 Cal. App. 3d 1630, 1636, 239 Cal Rptr 810 (2d Dist. 1986). 90868_

KAYNAKLAR

Balanced Budget Act of 1997 (HR 2015) (Public Law 105-33). Title IV, Subtitle D, Chapter 1, Section 4304 (b) (2).

Blesch, G. (2010). Targeting fraud. *Modern Health Care*. Retrieved from http://www.modernhealthcare .com/article/20100621/MAGAZINE/100619919

Centers for Medicare & Medicaid Services (CMS). (2009). *Recovery audit contractor overview*. Retrieved from http://www.cms.gov/RAC/

Cleverley, W. O., & Cameron, A. E. (2007). *Essentials of health care finance* (6th ed.). Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Committee of Sponsoring Organizations (COSO) of the Treadway Commission. (2010). *Internal controlintegrated framework*. Retrieved from http://www.coso.org/IC-IntegratedFramework-summary .htm

Department of Justice (DOJ). (2003, November). *Memorandum 613:11-10-03.* Retrieved from http:// www.justice.gov/opa/pr/2003/November/03_civ_613.htm

Furrow, B. R., Greaney, T. L., Johnson, S. H., Jost, T. S., & Schwartz, R. L. (2004). *Health law: Cases, materials and problems* (5th ed.). St. Paul, MN: Thomson-West.

Kinkade, W. A. (2000). *Anti-kickback act safe harbor provisions finalized*. Retrieved from http://library .findlaw.com/2000/Dec/8/126843.html

Lexology. (2010). *The fraud-and-abuse provisions of the health care reform act*. Retrieved from http:// www.lexology.com/library/detail.aspx?g=1a1ece1c-87bf-41c4-b4c7-65adc56b3d67

Manning, W. L. (1996). *Summary of the Medicare and Medicaid Patient Protection Act of 1987 (42 U.S.C. 1320a-7b)*. Retrieved from http://www.netreach.net/~wmanning/fasumm.htm

Office of Inspector General (OIG). (1999). *Federal anti-kickback law and regulatory safe harbor*. Retrieved from http://oig.hhs.gov/fraud/docs/safeharborregulations/safefs.htm

Office of Inspector General (OIG). (2004). *An integrated approach to corporate compliance.* Retrieved from http://www.oig.hhs.gov/fraud/docs/complianceguidance/Tab%204E%20Appendx-Final.pdf

Office of Inspector General (OIG). (2006). *Prescription drug plan sponsors' compliance plan.* Retrieved from http://oig.hhs.gov/oei/reports/oei-03-06-00100.pdf

Omdahl, D. J., & Warmack, P. (2009). *Surviving a RAC attack: Strategies to reduce financial risk*. Retrieved from http://www.beaconhealth.org/pdfs/mz80607_summer_ac_brochure_web_3.pdf

Pozgar, G. D. (2007). *Legal aspects of health care administration* (10th ed.). Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Title 31 United States Code (31 USC). 31 U.S.C. §§ 3729 (7) et seq. (1986a).

Title 31 United States Code (31 USC). 31 U.S.C. §3730 (d1) (1986b).

Title 42 United States Code (42 USC). 42 U.S.C. 1320a-7b, 1903m; Title 42 Consolidated Federal Registry (CFR) § 1001.952 (1987a).

Title 42 United States Code (42 USC). 42 U.S.C. CFR 489.24 and 42 CFR 413.65. (1987b).

EKOLOJİ
(ÇEVRE BİLİMİ)

PROF. DR. KÂZIM UYSAL

EĞİTİM
yayınevi

EKOLOJİ (ÇEVRE BİLİMİ)

Prof. Dr. Kâzım Uysal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-53-3
1. Baskı, Eylül 2024

Baskı Cilt
Dijitol Baskı Merkezi
İvedikköy Mh. 1492. Cd. No:39/8 Yenimahalle /ANKARA
Matbaa Sertifika No: 70810

Kütüphane Kimlik Kartı

EKOLOJİ (ÇEVRE BİLİMİ)
Prof. Dr. Kâzım Uysal
XIV+496 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-53-3

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

KAYNAKLAR

1 Görsel, 'https://pixabay.com/tr/photos/merak-bebek-erkek-%C3%A7ocuk-1910023/' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (08.02.2024).

2 Görsel, 'https://pixabay.com/tr/vectors/soru-i%C5%9Fareti-noktalama-girdap-5971407' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (08.02.2024).

3 Görsel, 'https://pixabay.com/tr/photos/g%C3%B6l-do%C4%9Fa-yolculuk-ke%C5%9Fif-6701636/' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (08.02.2024).

4 Kocataş, A. (2003). Ekoloji Çevre Biyolojisi, Ege Üniversitesi Basımevi; Odum E.P. and Barrett G.W. 2008. Ekolojinin temel ilkeleri. (Çeviri editörü şık K.), Palme yayıncılık, Ankara.

5 Kocataş, A. (2003).

6 Kocataş, A. (2003).

7 Odum E.P. and Barrett G.W. (2008). Ekolojinin temel ilkeleri. (Çeviri editörü şık K.), Palme yayıncılık, Ankara.; Şahin Y. (2001). Ekoloji. Bilim teknik yayınevi.

8 Görsel, 'https://pixabay.com/tr/photos/heykel-%C3%A7amur-kurgu-su-fikir-hayat-2322791/' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (08.02.2024).

9 Görsel, 'https://pixabay.com/tr/photos/yuva-a%C4%9Fa%C3%A7-ku%C5%9F-yuvas%C4%B1-dallar%C4%B1-806301/, https://pixabay.com/tr/photos/izlanda-ta%C5%9F-ev-bina-kayalar-4524112/ ve https://pixabay.com/tr/photos/heykel-%C3%A7amur-kurgu-su-fikir-hayat-2322791/' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (08.02.2024).

10 Görsel, 'https://pixabay.com/tr/photos/terazi-tartmak-denge-a%C4%9F%C4%B1rl%C4%B1k-2759820/ adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (08.02.2024).

11 Kocataş, A. (2003); Odum E.P. and Barrett G.W. (2008).

12 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/aerial-view-of-peninsula-in-e%C4%9Firdir-lake-gm1620844762-531684049?phrase=g%C3%B6l' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (08.02.2024).

13 Kesici1 E., Kesici C., (2006). Eğirdir Gölü (Isparta)'nün Doğal Yapısına Yapılan Müdahalelerin Gölün Ekolojik Yapısına Etkileri. E.Ü. Su Ürünleri Dergisi, 23, (1): 99-103.

14 Olay, 'Ripple W.J. Ve Beschta R.L. (2012). Large predators limit herbivore densities in northern forest ecosystems. Eur. J. Wildl. Res. 58, 733–742. ve Ripple W. J. ve Larsen E.J. (2000). Historic aspen recruitment, elk and wolves in northern Yellowstone National Park, USA. Biological Conservation 95, 361- 370.'den alınan makalelerden uyarlanmıştır.

15 Görsel, 'https://pixabay.com/tr/photos/su-samuru-yemek-yemek-siyah-ve-beyaz-7609666/' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (08.02.2024).

16 Olay, 'Crait J.R. ve Ben-David M. (2007). Effects of river otter activity on terrestrial plants in trophically altered Yellowstone Lake. Ecology, 88, 1040–1052 ve Gende S.M., Edwards R.T., Willson M.F. ve Wipfli M.S. (2002). Pacific salmon in aquatic and terrestrial ecosystems. BioScience, 52, 917–928'den alınan verilere göre uyarlanmıştır.

17 Görseller, 'https://pixabay.com/tr/photos/sinek-ku%C5%9Fu-ku%C5%9F-u%C3%A7u%C5%9F-kanatlar-2139279/ ve https://pixabay.com/tr/photos/u%C3%A7ak-u%C3%A7u%C5%9F-g%C3%B6ky%C3%B-Cz%C3%BC-%C3%A7%C4%B1karmak-50893/' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (08.02.2024).

18 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/macro-flying-honey-bee-landing-on-yellow-flowers-gm165987180-17062037?phrase=ar%C4%B1&searchscope=image%2Cfilm' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (08.02.2024).

19 chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://bilimteknik.tubitak.gov.tr/system/files/tamsayi_pdf/200_5.pdf (17.01.2024).

20 https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/buyuk-patlama (08.02.2024).

21 https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/buyuk-patlama (13.01.2024).

22 https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/karanlik-enerji-nedir (13.01.2024).

23 https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/karanlik-enerji-nedir (13.01.2024).

24 Görsel, 'https://pixabay.com/tr/photos/kafatas%C4%B1-insan-kafa-iskelet-kemik-765477/'adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (08.02.2024).

25 Uysal K. (2023). Ekosistemlerin Dilinden Yaratılış, Beyan Yayınları, s. 37-38.

26 Çelebi S. (2023) Evrende Hayata Göre Dengelenen İnce Ayar Parametreleri, Bilimler Işığında Yaratılış Dergisi Journal of Creation in the Light of Sciences 1 (1) 24-35. (Bu makalenin 'Giriş' bölümünden alınmıştır).

27 R.A. Serway and J.W. Jewett, J (2018) Physics for Scientists and Engineers with Modern Physics, Tenth Edition.

28 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/fagradalsfjall-volcanic-eruption-in-the-night-iceland-gm1340227781-420361055'adresinden alınan görsel ve 'Çelebi S. Evrende Hayata Göre Dengelenen İnce Ayar Parametreleri, Bilimler Işığında Yaratılış Dergisi Journal of Creation in the Light of Sciences 1 (1) 24-35.' Makaleden alınan verilere göre oluşturulmuştur (05.07.2024).

KAYNAKLAR

1 Görsel, 'https://pixabay.com/tr/photos/do%C4%9Fu-karadeniz-rize-ayder-yaylas%C4%B1-2377623/ adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (10.02.2024).

2 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/t%C3%BCrkiyenin-%C3%BClke-3d-render-topografik-harita-kenarl%C4%B1k-gm838544736-136597867 ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/fish-hatchery-pond-gm180241275-26884812' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (11.04.2024).

3 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/sualt%C4%B1-scene-resif-ve-g%C3%BCne%C5%9F-ile-tropikal-seabed-gm1152237432-312538496?phrase=derin+deniz' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (11.04.2024).

4 Görsel,'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/mount-hood-trillium-lake-oregon-usa-gm1434228278-475914996?phrase=g%C3%B6l' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (10.02.2024).

5 Göresel, 'https://pixabay.com/tr/illustrations/toprak-d%C3%BCnya-gezegen-k%C3%BCre-1303628/' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (10.02.2024).

6 Uysal K. (2023). İnsanın kökeni ve görevi ile ilgili bilim adına yapılan vahim hata, İslam aleminin bu hatayı telafi edememesinin temel nedeni ve acı sonuçları. Bilimler Işığında Yaratılış Dergisi, 1(1) 44-69.

7 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/international-space-station-orbiting-earth-gm627778014-111247167 ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/m%C3%BCrettebat-ke%C5%9Fif-arac%C4%B1-dock-ile-uluslararas%C4%B1-uzay-istasyonu-i%C3%A7in-haz%C4%B1rlan%C4%B1yor-gm1026002146-275182447' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (29.04.2024).

8 Görsel, 'https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/gunes-sistemini-taniyalim-dunya' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (10.02.2024).

9 Görsel, 'https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/gunes-sistemini-taniyalim-dunya#:~:text=D%C3%BCnya'n%C4%B1n%20atmosferi%20be%C5%9F%20ana,tabakas%C4%B1n%C4%B1n%20i%C3%A7inde%20ozon%20tabakas%C4%B1%20bulunur' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (10.02.2024).

10 chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/file:///C:/Users/Toshiba/Desktop/yazi.pdf%3Bjsessionid=e-vI2Iw7VRkO0K738vW2uKTq.pdf (10.02.2024).

11 https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/gunes-hareket-ediyor-mu (17.01.2024).

12 https://tua.gov.tr/tr/blog/evren/gokada-nedir (17.01.2024).

13 Uysal K. 2023. Ekosistemlerin Dilinden Yaratılış, Beyan Yayınları, s. 22-26.

14 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/y%C4%B1ld%C4%B1z-tozu-ve-parlayan-y%C4%B1ld%C4%B1zlarla-uzay-arka-plan%C4%B1-ger%C3%A7ek%C3%A7i-evren-ve-renkli-gm1288295868-384289859 ve https://pixabay.com/tr/photos/g%C3%BCl-bitki-sunmak-do%C4%9Fa-g%C3%BCl-%C3%A7i%C3%A7e%C4%9Fi-342526/' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (10.02.2024).

15 Görsel, 'https://pixabay.com/tr/illustrations/toprak-k%C3%BCre-katman-kayalar-kabuk-5660940/' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (10.02.2024).

16 https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/volkanlar-hakkinda-hersey (10.02.2024).

17 https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/dunyanin-merkezi-nasil-sicak-kaliyor (09.02.2024).

18 Uysal K. Rahmi Kasımoğluları R. Terzi İ. (2017). Balık yağında tevhid delilleri. I. Uluslararası Bilimler Işığında Yaratılış Kongresi, Şanlıurfa. Tam metin bildiri kitabı s. 244-257.

19 Görsel, 'https://pixabay.com/tr/illustrations/volkan-patlama-lav-magma-yang%C4%B1n-8534897/' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (10.02.2024).

20 https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/volkanik-topraklar-neden-verimlidir (10.02.2024).

21 https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/periyodik-tablodaki-dort-yeni-element-isimlendiriliyor (16.01.2024).

22 Görsel,'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/our-star-with-magnetic-storms-plasma-flash-on-the-surface-of-a-our-star-gm1665241656-535325988' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (10.02.2024).

23 https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/bunu-biliyor-muydunuz/gunes (10.02.2024).

24 Hunter, J.J. ve Bonnardot, V. (2011). Suitability of some climatic parameters for grapevine cultivation in South Africa, with focus on key physiological processes. S. Afr. J. Enol. Vitic, 32(1), 137-154; Köse B. 2014. Işık ve Sıcaklığın Bağcılıktaki Yeri ve Önemi, Türkiye Tarımsal Araştırmalar Dergisi, 1, 203-212.

25 chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/file:///C:/Users/Toshiba/Desktop/yazi.pdf%3Bjsessionid=e-vI2Iw7VRkO0K738vW2uKTq.pdf (10.02.2024).

26 Uysal K. (2023). Ekosistemlerin Dilinden Yaratılış, Beyan Yayınları, s. 22-26.

27 Bu bölüm, VIII. Uluslararası Bilimler Işığında Yaratılış Kongresi'ne sunulan ve kabul edilen 'Biosfer-2 deney tecrübesi ile biyosfer-1'i kuran ve sürdüren yaratıcıyı tanıma' adlı bildiriden alınmıştır.

28 Odum E.P. ve Barrett G.W. 2008. Ekolojinin Temel İlkeleri (Işık K.). Palme Yayıncılık, Ankara, s. 64.

29 Nelson M. (2021). Biosphere 2's Lessons about Living on Earth and in Space. Space: Science & Technology, 2021, ID 8067539, s.1-11.

30 Görseller, 'https://www.biosphere2.org/research/research-initiatives' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (29.05.2024).

31 Görsellerdeki veriler, 'Dempster W.F. 2008. Tightly closed ecological systems reveal atmospheric subtleties– experience from Biosphere 2. Advances in Space Research, 42, 1951–1956; Odum E.P. ve Barrett G.W. (2008). Ekolojinin Temel İlkeleri (Işık K.). Palme Yayıncılık, Ankara, s. 65 ve Nelson M. 2021. Biosphere 2's Lessons about Living on Earth and in Space. Space: Science & Technology,(2021, ID 8067539, s.1-11.'deki kaynaklardan derlenmiştir.

32 Odum E.P. ve Barrett G.W. (2008). Ekolojinin Temel İlkeleri (Işık K.). Palme Yayıncılık, Ankara, s. 65

33 Dempster W.F. (2008). Tightly closed ecological systems reveal atmospheric subtleties– experience from Biosphere 2. Advances in Space Research, 42, 1951–1956.

34 Dempster W.F. (2008). Tightly closed ecological systems reveal atmospheric subtleties– experience from Biosphere 2. Advances in Space Research, 42, 1951–1956.

35 Dempster W.F. (2008). Tightly closed ecological systems reveal atmospheric subtleties– experience from Biosphere 2. Advances in Space Research, 42, 1951–1956.

36 Nelson M. (2021). Biosphere 2's Lessons about Living on Earth and in Space. Space: Science & Technology, 2021, ID 8067539, s.1-11.

37 https://www.biosphere2.org/research/research-initiatives (12.06.2024).

38 Görsellerdeki veriler, 'https://biosphere2.org/about/about-biosphere-2 ve https://tr.wikipedia.org/wiki/D%C3%BCnya' kaynaklarından derlenmiştir (29.05.2024).

39 Nelson M. (2021). Biosphere 2's Lessons about Living on Earth and in Space. Space: Science & Technology, 2021, ID 8067539, s.1-11.

40 Nelson M. (2021). Biosphere 2's Lessons about Living on Earth and in Space. Space: Science & Technology, 2021, ID 8067539, s.1-11.

41 Saygılı S. (2013). Güneş ve Hayat, Zafer Bilim Araştırma Dergisi, 438. (https://www.zaferdergisi.com/makale/12766-gunes-ve-hayat.html).

42 Kur'an-ı Kerim, Kamer/49.

KAYNAKLAR

1 Bilim ve Teknik, Mayıs (2011). (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/ https://services.tubitak.gov.tr/edergi/yazi.pdf;jsessionid=wodTc1mw4adsRDAVwsX3zjpl?dergiKodu=4&cilt=44&sayi=734&sayfa=22&yaziid=31710 (29.05.2024).

2 Görsel,'https://en.wikipedia.org/wiki/Water_distribution_on_Earth#:~:text=The%20total%20volume%20of%20water,liquid%20form%20on%20the%20surface' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (16.03.2024).

3 Görsel, 'https://pixabay.com/tr/photos/buzda%C4%9F%C4%B1-iklim-buz-buzul-6966784/ adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (14.02.2024).

4 Chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://services.tubitak.gov.tr/edergi/yazi.pdf;jsessionid=wodTc1mw4adsRDAVwsX3zjpl?dergiKodu=4&cilt=44&sayi=734&sayfa=22&yaziid=31710 (16.03.2024).

5 Görsel, 'https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/su-yanabilir-mi#:~:text=Su%2C%20iki%20hidrojen%20ve%20bir,genellikle%20hidrojen%20gaz%C4%B1%20%C5%9Feklinde%20bulunur adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (14.02.2024).

6 https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/kimyasal-turler-arasi-guclu-etkilesimler-kimyasal-baglar (14.02.2024).

7 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/sodyum-klor%C3%BCr-ayr%C4%B1lma-gm657556822-119848709' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (24.05.2024).

8 Uysal K. (2023). Ekosistemlerin Dilinden Yaratılış, Beyan Yayınları, s. 33-37

9 Görsel, 'https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/kendisi-zayif-etkisi-buyuk-molekuller-arasi-etkilesimler adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (14.02.2024).

10 Nelson D.L. ve Cox M.M. (2017). Lehninger Principles of Biochemistry, International Edition, Chapter 2,Water (7th edn) New York, 1328 pp.

11 https://pixabay.com/tr/photos/sivrisinek-b%C3%B6cek-su-dans-871913/ (14.02.2024).

12 Görsel, 'Morrissey J.F. ve Sumich J.L. (2017). İntroduction to Biology of Marine Life. (Karataş M ve Atar H.H., Deniz Yaşamı biyolojisine Giriş), Nobel Akademik Yayıncılık, Yayın No: 126, s. 16' istifade ile çizilmiştir.

13 Morrissey J.F. ve Sumich J.L. (Karataş M ve Atar H.H., 2017).

14 Görsel, 'https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/antarktikada-buz-tabakasinin-altindaki-goller-nasil-sivi-kalabiliyor' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (14.02.2024).

15 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/water-cycle-gm462873209-24592861?phrase=su+d%C3%B6ng%C3%BCs%C3%BC&searchscope=image%2Cfilm' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (14.02.2024); Görseldeki veriler 'Odum E.P. ve Barrett G.W. 2008. Ekolojinin Temel İlkeleri (Işık K.). Palme Yayıncılık, Ankara, s. 157' alınmıştır.

16 Çelebi, S. (2023). Evrende hayata göre dengelenen ince ayar parametreleri. Bilimler Işığında Yaratılış Dergisi. 1(1) 24- 35.

17 Görsel, 'https://tr.wikipedia.org/wiki/B%C3%BCy%C3%BCk_Patlama adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (14.02.2024).

18 Woosley S. ve Janka T. (2005). The Physics of Core-Colapse Supernovae, Nature Physics 1 (3),147–154.

19 Göreseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/night-sky-space-background-with-nebula-and-stars-gm1471911835-502403079?phrase=s%C3%BCpernova ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/underwater-sea-deep-water-abyss-with-blue-sunlight-gm1408518230-459356725?phrase=deniz' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (14.02.2024).

20 Altın V. (2008). Elementlerin oluşumu. Bilim ve Teknik (TÜBİTAK). Mart sayısı.

21 https://pixabay.com/tr/vectors/atom-n%C3%B6tron-%C3%A7ekirdek-proton-30442/ (01.02.2024).

22 Altın V. 2008.

23 Uysal K. 2023. s. 38-42

24 Altın V. 2008.

25 Altın V. 2008.

26 Nursi B.S. 2018b. Latif Nükteler, RNK neşriyat, Istanbul, s. 13.

27 https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/beton-d%C3%B6k%C3%BCm-%C3%B6nce-ba%C4%9F1%C4%B1-bir-demir-kiri%C5%9F-kafes-g%C3%B6r%C3%BCn%C3%BCm%C3%BC-bu-%C3%A7ekme-mukavemetini-gm1205744644-347459474?phrase=demir+yap%C4%B1 (14.02.2024).

28 Altın V. 2008.

29 Lesher C.E., Dannberg J., Barfod G.H., Bennett N.R., Glessner J.J.G., Lacks D.J. ve Brenan J.M. 2020. Iron isotope fractionation at the core–mantle boundary by thermodiffusion. Nature Geoscience, 13, 382–386.

30 Altın, 2008.

31 Uysal K. 2023. s. 43-45.

32 Çelebi, S. (2023).

33 Çelebi, S. (2023).

34 Martin Rees, (2000) Just Six Numbers: The Deep Forces that Shape the Universe (New York, NY: Basic Books; Çelebi, S. (2023).

35 S. Hawking, (1998). "Brief History Of Time" (New York: Bantam, s.126; Çelebi, S. (2023). Evrende hayata göre dengelenen ince ayar parametreleri. Bilimler Işığında Yaratılış Dergisi. 1(1) 24- 35.

36 Hawking, S. and Mlodinow, L., (2010). "The Grand Design", Bantam Books.

37 Collins, Robin (2003). "The Evidence for Fine-Tuning," in God and Design: The Teleological Argument and Modern Science, ed. Neil Manson. New York, NY: Routledge; Çelebi, S. (2023).

38 Görsel, 'Odum E.P. ve Barrett G.W. (2008). Ekolojinin Temel İlkeleri (Işık K.). Palme Yayıncılık, Ankara, s. 44.' İstifade edilerek çizilmiştir.

39 https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/gunes-sistemini-taniyalim-dunya#:~:text=D%C3%BCnya'n%C4%B1n%20atmosferi%20be%C5%9F%20ana,tabakas%C4%B1n%C4%B1n%20i%C3%A7inde%20ozon%20tabakas%C4%B1%20bulunur (12.02.2024).

40 Güler Ç. (2002). İklim değişikliği ve sağlık. Hacettepe Tıp dergisi, 33(1), 34-39; Kerr J.B. ve McElroy C.T. 1993. Evidence for large Upward Trends of Ultraviolet-B Radiation Linked to Ozone Depletion, Science, 262, 523-524.

41 King, D. (2005). Climate Change: The Science and The Policy. Journal of Applied Ecology 42, 779–783; Sunay Ç. 2000. İnsanlık geleceğiyle mi oynuyor? İklim değişiyor. Bilim ve Teknik, 392, 36-46.

42 Uysal K. (2023). s. 28-32.

43 Sağlam N.E., Düzgüneş E. ve Balık İ. (2008). Küresel Isınma ve İklim Değişikliği. Ege Universty Journal of Fisheries and Aquatic Sciences. 25, 89-94; Yılmaz, E. 2005. İklim geleceğimiz. Bilim ve Teknik, 451, 38-48.

44 IPCC, (2014). The Fifth Assessment Report (AR5), The Intergovernmental Panel on Climate Change, Geneva, Switzerland, (http://www.ipcc.ch.).

45 Sayılğan Ç. (2016). Küresel Sıcaklık Artışının Buğdayda Beklenen Etkileri ve Yüksek Sıcaklığa Toleranslılığın Fizyolojik Göstergeleri. YYÜ Tar. Bil. Derg. 26 (3), 439-447.

46 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/golden-wheat-field-on-sunny-day-gm526153592-92554639?phrase=bu%C4%9Fday adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (14.02.2024).

47 Bayraç H.N. ve Doğan E. (2016).Türkiye'de İklim Değişikliğinin Tarım Sektörü Üzerine Etkileri,11(1), 23- 48.

48 Kasımoğulları R. ve Uysal K. (2018). A water molecule is a miraculous material designed for living things, II. International Creation Congress on the Ligth of Sciences, 8th-9th November 2018, Erzurum, Türkiye.

49 IPCC, (2014); Bayraç ve Doğan (2016).

50 Uysal K. (2023), s. 28-32.

51 chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/file:///C:/Users/Toshiba/Desktop/EKOLOJ%C4%B0%20YEN%C4%B0/D%C3%BCnyadaki%20iklim%20%C3%A7e%C5%9Fitleri.pdf (19.04.2024).

52 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/weather-forecast-concept-gm531889697-55597470?phrase=iklim' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (14.02.2024).

53 chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/118833/mod_resource/content/0/08iklim.pdf ve chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/file:///C:/Users/Toshiba/Desktop/EKOLOJ%C4%B0%20YEN%C4%B0/D%C3%BCnyadaki%20iklim%20%C3%A7e%C5%9Fitleri.pdf (19.04.2024).

54 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/macocha-abyss-moravya-karst-sulu-ye%C5%9Fillikler-ve-k%C3%BC%C3%A7%C3%BCk-bir-g%C3%B6l-ile-mikroiklim-gm1136466341-302675337?phrase=mikroiklim' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (14.02.2024).

55 https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/beautiful-sunset-with-dramatic-sky-gm1845392734-551606084?phrase=%C4%B1%C5%9F%C4%B1k+g%C3%BCne%C5%9F (14.02.2024).

56 https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/spektroskop-ile-isigi-inceleyelim (14.02.2024).

57 Görsel, 'https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/spektroskop-ile-isigi-inceleyelim adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (15.02.2024).

58 https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/hot-climate-in-the-city-with-strong-sunlight-and-thermometer-in-flat-design-hot-gm1405994965-457705515?phrase=k%C3%BCresel+%C4%B1s%C4%B1nma (15.02.2024).

59 Morrissey J.F. ve Sumich J.L. İntroduction to Biology of Marine Life. (Karataş M ve Atar H.H., Deniz Yaşamı biyolojisine Giriş), Nobel Akademik Yayıncılık, Yayın No: 126, s. 16.

60 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/emperor-penguins-with-chick-gm493217930-76781885' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (24.05.2024).

61 Luedeling E. (2012). Climate change impacts on winter chill for temperate fruit and nut production:A review, Scientia Horticulturae 144, 218–229; Campoy J.A., Ruiz D. ve Egea J. 2011. Dormancy in Temperate Fruit Treesin a Global Warming Context: A Review. SciHortic (Amst) 130 (2), 357–372.

62 İmrak, B. Ve Küden, A. (2012). Bazı Kiraz Çeşitlerinin Subtropik İklim Koşullarındaki Çoklu Dişi Organ Oluşumu Sorununun Çözümüne İlişkin Araştırmalar. Ç.Ü Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi. 28(5), 62-71; Şahin M., Topal E., Özsoy N. ve Altunoğlu N. (2015). İklim Değişikliğinin Meyvecilik ve Arıcılık Üzerine Etkileri Anadolu Doğa Bilimleri Dergisi 6 (2), 147-154.

63 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/grafik-ph-alkali-ve-asidik-%C3%B6l%C3%A7ek-vekt%C3%B6r%C3%BC-gm817607620-132311597?phrase=Ph&searchscope=image%2Cfilm' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (15.02.2024).

64 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/co2-emission-reduction-balance-between-air-pollution-and-ecology-concept-art-gm1457088461-491950378?phrase=karbon+denge ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/extreme-weather-and-climate-change-gm1370821565-440290724?phrase=sera+etkisi' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (15.02.2024).

65 https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/elementlerin-dogadaki-donusumu (16.02.2024).

66 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/rhizobium-gm698912156-129480883 ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/nostoc-sp-yosun-mikroskobik-g%C3%B6r%C3%BCn%C3%BCm%C3%BC-alt%C4%B1nda-gm1084622854-291028114' adeslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (05.04.2024).

67 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/urea-nitrogen-chemical-plant-fertilizer-bag-gm177819121-24215655?phrase=azotlu+g%C3%BCbre&searchscope=image%2Cfilm ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/agriculture-robotic-and-autonomous-car-working-in-smart-farm-future-5g-technology-gm1382273499-443104170?phrase=teknik+tar%C4%B1m&searchscope=image%2Cfilm' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (16.02.2024).

68 https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/grizly-bear-at-alaska-gm166186633-23602613?phrase=somon+ay%C4%B1&searchscope=image%2Cfilm (16.02.2024).

69 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/asia-thailand-bangkok-salt-plantation-gm628793046-111717627?phrase=Fosfatl%C4%B1+kaya%C3%A7+g%C3%BCbre+tar%C4%B1m&searchscope=image%2Cfilm ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/kherson-b%C3%B6lgesinde-pembe-tuzlu-syvash-g%C3%B6l%C3%BCn%C3%BCn-y%C3%BCzeyi-ukrayna-do%C4%9Fal-arka-plan-doku-gm1291611527-386678431?phrase=Fosfat+red+tide&searchscope=image%2Cfilm' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (17.02.2024).

70 https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/ekolojik-felaket-gm1141520118-305861595?phrase=k%C3%B6m%C3%BCr+baca&searchscope=image%2Cfilm ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/wind-turbines-and-solar-panels-making-green-energy-gm509674624-85904665?phrase=g%C3%BCne%C5%9F+r%C3%BCzgar+enerjisi&searchscope=image%2Cfilm (17.02.2024).

71 https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/stream-of-fresh-alpine-water-flowing-through-wooden-chute-spout-gm585494596-100406671 (07.04.2024).

72 https://www.zaferdergisi.com/makale/12654-cemre-neden-suya-gec-duser.html (03.07.2024).

73 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (12.08.2024).

KAYNAKLAR

1 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/tropical-fish-and-turtle-gm539675480-96244705?phrase=biyo%C3%A7e%C5%9Fitlilik&searchscope=image%2Cfilm' adresinden alınmıştır (18. 02.2024).

2 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/side-of-passenger-jet-airplane-easy-to-cut-out-gm166006960-17698415?phrase=u%C3%A7ak&searchscope=image%2Cfilm ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/scrap-metal-gm533888437-56480868?phrase=hurdal%C4%B1k+patlama&searchscope=image%2Cfilm' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (18. 02.2024).

3 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/red-blood-cells-flowing-in-atherosclerosis-illustration-vector-gm485006464-71754379?phrase=alyuvar+h%C3%BCcre+b%C3%BCy%C3%BCkl%C3%BCk&searchscope=image%2Cfilm' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (16.02.2024).

4 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/bir-insan-v%C3%BCcudununy%C3%BCzde-70i-sudur-gm825573636-133924349?phrase=insan+v%C3%BCcudu+oksijen+carbon+azot+kalsiyum&searchscope=image%2Cfilm' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (16.02.2024).

5 https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/vucudumuzda-kutlece-en-cok-hangi-elementlerin-atomlari-bulunur (16.01.2024).

6 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (13.04.2024).

7 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/emperor-penguins-gm96473156-10759740?phrase=penguen, https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/honeybee-swarm-gm1759964436-544737142?phrase=ar%C4%B1+koloni+a%C4%9Fa%C3%A7, https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/lion-hunting-a-herd-of-zebra-gm495469027-41016956?phrase=zebra+aslan, https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/ant-action-standing-ant-bridge-unity-team-concept-team-work-together-gm1367675162-437860087?phrase=kar%C4%B1nca+sosyal ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/kar%C4%B1ncalar-grubu-gm1227119923-361790028?phrase=kar%C4%B1nca+evi' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (17.02.2024).

8 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/the-foliose-lichen-evernia-prunastri-on-a-branch-in-a-beech-forest-gm1478431148-506701143?phrase=liken, https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/feeding-time-gm92124134-6781994?phrase=geyik+zebra, https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/protecting-the-catch-gm177516193-21940656?phrase=aslan+%C3%A7akal, https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/nice-green-lake-with-duckweed-in-lao-cai-city-northern-vietnam-gm1333546818-416003953?phrase=%C3%B6trofikasyon, https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/salmon-jumping-out-of-water-and-attacked-by-sea-lamprey-gm108176292-4479942?phrase=asalak+bal%C4%B1k' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (17.02.2024).

9 Kocaçalışkan İ. (2018). Bitkiler Bize Neler Söyler? LP Akademi Yayınları.

KAYNAKLAR

1 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/endonezya-b%C3%BCy%C3%BCk-bal%C4%B1k-okul-gm946577550-258489408?phrase=hamsi+populasyon&searchscope=image%2Cfilm' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (18.02.2024).

2 Kocataş A. (2008). Ekoloji, Çevre Biyolojisi. 10. Baskı, Ege Üniversitesi Su Ürünleri Yayınları, Bornova, İzmir

3 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/yew-taxus-needle-trees-at-a-nursery-gm467082613-26100242?phrase=s%C4%B1ral%C4%B1+ladin+dikimi ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/wolves-gm524291083-51563156?phrase=kurt+s%C3%BCr%C3%BC&searchscope=image%2Cfilm' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (18.02.2024).

4 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/mandarin-duck-female-sitting-on-branch-gm1780317963-546761622?phrase=halkalama+ku%C5%9F&searchscope=image%2Cfilm' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (18.02.2024).

5 Görsel, 'https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuclari-2023-49684' adresinden alınmıştır (18.02.2024).

6 Görsel, 'Kocataş A. (2008).' kaynağından istifade ile çizilmiştir.

7 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/bir-su-birikintisi-i%C3%A7indey%C3%BCzmeye-ye%C5%9Filba%C5%9F-%C3%B6rdekler-bir-%C3%A7ift-gm1127814254-297390461?phrase=erkek+di%C5%9Fi+%C3%B6rdek' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (18.02.2024).

8 Görsel, 'Kocataş A. (2008).' kaynağından istifade ile çizilmiştir.

9 Görseller, 'https://www.ogm.gov.tr/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.06.2024).

10 Görseller, 'https://www.ogm.gov.tr/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.06.2024).

11 Görsel,'https://www.algebra.com/algebra/homework/word/misc/Miscellaneous_Word_Problems.faq.question.102611.html' adresinden alınmıştır (07.04.2024).

12 Görsel,'https://tr.wikipedia.org/wiki/Karasinek#:~:text=Karasinekler%20yumurtalar%C4%B1n%C4%B1%20d%C4%B1%C5%9Fk%C4%B1lara%2C%20%C3%A7%C3%B6pl%C3%BCklere%2C%20%C3%B6zellikle,g%C3%BCnde%20kanatl%C4%B1%20eri%C5%9Fkin%20bi%C3%A7imlerini%20al%C4%B1rlar' adresinden alınmıştır (07.04.2024).

13 Kocataş A. (2008).

14 Görsel, 'Kocataş A. 2008.' kaynağından istifade ile çizilmiştir.

15 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/baby-birds-in-nest-gm638511148-114524855 ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/kuzey-%C5%9Fahin-bayku%C5%9Fu-gm1214791429-353590087?searchscope=image%2Cfilm' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (24.04.2024).

16 Kocataş A. (2008).

17 Görsel, 'Kocataş A. 2008.' kaynağından istifade ile çizilmiştir.

18 Görsel, 'Wedemeyer G.A. 2012. Physiology of Fish in Intensive Culture Systems, Springer Publishing, ISBN-13: 978-1461377542' istifade edilerek oluşturulmuştur.

19 Wedemeyer G.A. (2012). Physiology of Fish in Intensive Culture Systems, Springer Publishing, ISBN-13: 978-1461377542.

20 Gore A. (2006). An Inconvenient Truth: The Planetary Emergency of Global Warming and What We Can Do about It.NewYork: Rodale Books.; Pimm S.I. ve Raven P. H. The Stateofthe World's Biodiversity. (2019). Published online by Cambridge University Press. https://www.cambridge.org/core/terms.; https://doi.org/10.1017/9781108668675.006 (15.04.2024).

21 Sırım Veli. (2006). "Te Pito Te Henua" Dünyanın Sonu, Zafer Bilim Araştırma Dergisi, 346. sayı. (https://www.zaferdergisi.com/makale/15917-te-pito-te-henua-dunyanin-sonu.html)

22 http://www.mnforsustain.org /ponting_c_the_lessons_of_easter_island.htm.

23 William J. (2003). Thomson, Te Pito Te Henua, Or Easter Island, (Gözden geçirilmiş baskı) Washington.

24 Heyerdahl T (1958). Aku-Aku: The Secret of Easter Island, New York.

KAYNAKLAR

1 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/b%C3%BCy%C3%BCk-aile-gm1163498728-319494706?phrase=t%C3%BCrler' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (19.02.2024).

2 Kocataş A. (2008). Ekoloji, Çevre Biyolojisi. 10. Baskı, Ege Üniversitesi Su Ürünleri Yayınları, Bornova, İzmir.

3 Kocataş A. (2008).

4 Kocataş A. (2008).

5 Kocataş A. (2008).

6 Kocataş A. (2008).

7 Kocataş A. (2008).

8 Gore A. (2006). An Inconvenient Truth: The Planetary Emergency of Global Warming and What We Can Do about It.NewYork:Rodale Books.; Pimm S.I. ve Raven P. H. 2019. The Stateofthe World's Biodiversity. Published online by Cambridge University Press. https://www.cambridge.org/core/terms. https://doi.org/10.1017/9781108668675.006 (15.04.2024).

9 Kocataş A. (2008).

10 https://www.trthaber.com/haber/turkiye/yanan-ormanlar-yeniden-yeseriyor-605060.html' adlı adresten alınmıştır (12.08.2024).

11. Satıl F. (2021). Zafer Bilim Araştırma Dergisi, 537. Sayı. (https://www.zaferdergisi.com/makale/14786-orman-yanginlari-ve-dusundurdukleri.html).

KAYNAKLAR

1 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/scheme-of-plant-transpiration-and-stomatal-complex-of-green-leaf-under-magnifying-gm1369368607-439141703?phrase=fotosentez' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (20.02.2024).

2 Türk M ve Çelik N. (2006). CO_2 Özümlemesinde C-3 ve C-4 Tipi Bitkilerde Fotosentez-Solunum Denge Noktalarının Belirlenmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi 10 (1), 48-51.

3 Uysal K. (2023). Ekosistemlerin Dilinden Yaratılış, Beyan Yayınları, s. 49.

4 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (29.05.2024).

5 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (29.05.2024).

6 Görsel, 'Odum E.P. and Barrett G.W. (2008). Ekolojinin temel ilkeleri. (Çeviri editörü şık K.), Palme yayıncılık, Ankara. s. 49' istifade ile çizilmiştir.

7 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (29.05.2024).

8 Uysal K. (2023). s. 50-52.

9 Görsel 'https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/hidrotermal-bacalar' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (03.06.2024).

10 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/half-caught-fly-in-venus-fly-trap-gm1354376018-429212247?searchscope=image%2Cfilm' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (05.04.2024).

11 Görseller, 'https://oggito.com/icerikler/gobek-kordonu/63394; https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/konya-ovasinda-en-kaliteli-elma-hasadi-icin-ureticiler-zamanla-yarisiyor/2706015; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/annem-bebe%C4%9Fi-mutfaktaki-ka%C5%9F%C4%B1kla-besliyor-gm1294442613-388435815?phrase=anne+bebek+yemek+ka%C5%9F%C4%B1k' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir. (26.02.2024).

12 Görseller, 'https://sendika.org/2015/11/mera-alanlari-ranta-acildi-koyluler-direnise-basladi-307569; https://www.makyajtrendi.com/blog/cilt-bakiminda-yosunlar_b-4714; https://blog.tetra.net/tr-tr/siyam-yosun-yiyici-yosunlara-karsi-ana-savasci; https://mikrosolgubre.com/solucan-cinsleri/; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/grey-wolf-canis-lupus-gm450308225-29345264?phrase=kurt+le%C5%9F+yemesi+kar&searchscope=image%2Cfilm; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/small-molluscs-and-mussels-colony-in-a-rock-gm1404368632-456600018?phrase=su+alt%C4%B1; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/deer-grazing-in-the-meadow-gm522560467-50836512?phrase=mera+geyik' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (26.02.2024).

13 Hud suresi, 6.ayet.

14 İbrahim suresi, 32.ayet.

15 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/kalp-g%C3%BCl-gm874103164-244084231?phrase=hediye+g%C3%BCl+k%C4%B1rm%C4%B1z%C4%B1' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (20.02.2024).

16 Uysal K. (2023), s. 54.

17 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/sa%C4%9Fl%C4%B1kl%C4%B1-taze-pembe-%C3%A7i%C3%A7ek-a%C3%A7an-di%C4%9Fer-kurutulmu%C5%9F-%C3%B6l%C3%BC-pembe-g%C3%BCl-bir-sat%C4%B1r-aras%C4%B1nda-gm978025886-265868523?phrase=canl%C4%B1+%C3%B6l%C3%BC+ ve https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/slope-gm165942597-22328215?phrase=entropi' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (20.02.2024).

18 Odum E.P. and Barrett G.W. (2008). Ekolojinin temel ilkeleri. (Çeviri editörü şık K.), Palme yayıncılık, Ankara. s. 47.

19 Kocataş A. 2008. Ekoloji, Çevre Biyolojisi. 10. Baskı, Ege Üniversitesi Su Ürünleri Yayınları, Bornova, İzmir.

20 Görsel, 'Kocataş A. (2008)'den istifade ile çizilmiştir.

21 Uysal K. (2023), s. 56.

22 Uysal K. (2023), s. 59.

23 Yarsan, E., Yipe, M., (2013). The Important Terms of Marine Pollution "Biomarkers and Biomonitoring,Bioaccumulation, Bioconcentration, Biomagnification." J Mol Biomark Diagn s1, 003. https://doi.org/10.4172/2155-9929.S1-003.

24 Gedik K., Gaga E.O. (2023). Mikroplastiklerden Nanoplastiklere-Plastik Kirleticiler (Terzi Y. Öztürk R.Ç. Besin Zincirinde Mikroplastikler, 16. bölüm) NOBEL Yayınları, s.376

25 Rum suresi 41.ayet.

26 Hornyak T. Ohsumi Y. (2017). The rise and rise of a biology superstar. Nature543, S19 ; Laudisi F., Stolfi C., Monteleone G. 2019. Impactof food additiveson gut homeostasis. Nutrients, 11(10) :23-34 ve Choi I. Y., Piccio L., Childress P., vd. (2016). A Diet Mimicking Fasting Promotes Regeneration and ReducesAutoimmunity and Multiple Sclerosis Symptoms. Cell Rep. 15(10):2136-2146.

27 Bagherniya M., Darani F.M., Sharma M., Maracy M.R., Birgani R.A., Ranjbar G., Taghipour A., Safarian M., Keshavarz S.A. 2018. Assessment of the Efficacy of Physical Activity Level and Lifestyle Behavior Interventions Applying Social Cognitive Theory for Overweight and Obese Girl Adolescents. Journal of Research in Health Sciences. 18(2): e00409

28 Arnason T.G., Bowen M.W., Mansell K.D. 2017. Effects of intermittent fasting on health markers in those with type 2 diabetes: A pilot study. World J Diabetes. 8(4):154-164.

29 Bhutani S., Klempel M.C., Berger R.A., Varady K.A. (2010). Improvements in coronary heart disease risk indicators by alternate-day fasting involve adipose tissue modulations. Obesity (Silver Spring). 18(11): 2152-9.

30 Li L., Wang Z., Zuo Z.. (2013). Chronic intermittent fasting improves cognitive functions and brain structures in mice. PLoS One. 3;8(6): e66069.

31 Patterson R.E. ve Sears D.D. (2017). Annual Review of Nutrition Metabolic Effects of Intermittent Fasting, 37, 371–393

32 Varady K.A. 2011. Intermittent versus daily calorie restriction: which diet regimen is more effective for weight loss? Obes Rev. 12(7):e593-601.

33 Di Biase S., Lee C., Brandhorst S., Manes B., Buono R., Cheng C.W., Cacciottolo M.,Martin-Montalvo A., de Cabo R., Wei M., Morgan T.E., Longo V.D. (2016). Fasting-Mimicking Diet Reduces HO-1 to Promote T Cell-Mediated Tumor Cytotoxicity. Cancer Cell. 11;30(1): 136-146.

34 Hornyak T., Ohsumi Y. (2017). The rise and rise of a biology superstar. Nature543, S19.

35 Arnason T.G., Bowen M.W., Mansell K.D. (2017). Effects of intermittent fasting on health markers in those with type 2 diabetes: A pilot study. World J Diabetes. 8(4):154-164; Barnosky A.R., Hoddy K.K., Unterman T.G., Varady K.A. (2014). Intermittent fasting vs Daily calorie restriction for type 2 diabetes prevention: a review of human findings. Transl Res. 164(4): 302-11 ve Faris M.A., Kacimi S., Al-Kurd R.A., Fararjeh M.A., Bustanji Y.K., Mohammad M.K., Salem M.L. (2012) Intermittent fasting during Ramadan attenuates proinflammatory cytokines and immüne cells in healthy subjects. Nutr Res. 32(12): 947-55.

36 Yazı, 'https://www.zaferdergisi.com/makale/12597-buyuk-baligin-kucuk-baligi-yemesi-adalet-sizlik-mi.html' adresinden alınmıştır (28.07.2024).

37 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/natural-law-gm164446843-17745669?phrase=bal%C4%B1k+yiyen+bal%C4%B1k&searchscope=image%2Cfilm' adresinden alınmıştır (02.03.2024).

38 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/caviar-fish-gm119221196-14109194?phrase=bal%C4%B1k+yumurtas%C4%B1' adresinden alınmıştır (02.03.2024).

39 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/sualt%C4%B1nda-y%C3%BCzen-tropik-bal%C4%B1klar%C4%B1n-b%C3%BCy%C3%BCk-okulu-gm1208325074-349210011?phrase=hamsi' aresinden alınmıştır (02.03.2024).

40 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/high-angle-view-of-various-fresh-fish-and-seafood-on-blue-colored-wood-gm1439239093-479549594?phrase=bal%C4%B1k%20pazar%C4%B1' adresinden alınmıştır (02.03.2024).

KAYNAKLAR

1 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/world-map-eckert-iii-3d-render-topographic-map-dark-ocean-color-gm1477424050-505998251 adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (11.03.2024).

2 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/glowing-jellyfish-swim-deep-in-blue-sea-cosmos-medusa-neon-jellyfish-fantasy-in-gm1393840230-449533658 ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/firefly-gm541589764-96851949 adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (11.03.2024).

3 Kocataş A. (2008). Ekoloji, Çevre Biyolojisi. 10. Baskı, Ege Üniversitesi Su Ürünleri Yayınları, Bornova, İzmir. s. 333.

4 Görsel, 'https://tr.wikipedia.org/wiki/Biyom' adresinden alınmış ve kısmen yeniden düzenlenmiştir (11.03.2024).

5 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/ekolojik-hava-veya-iklim-s%C4%B1n%C4%B1fland%C4%B1rmas%C4%B1-anahat-diyagram%C4%B1-olarak-biyom-piramidi-gm1304923195-395944952?searchscope=image%2Cfilm adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (15.03.2024).

6 Efe R. (2012). Kazdağları Ekosistemi ve Ekolojisi-Ecosystem and Ecology of Kaz Mountains (Mt.Ida) NW Turkey Kazdağları Ulusal Çalıştayı, Güre-Edremir- Balıkesir Bildiriler Kitabı.

7 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/forest-gm623825472-109523391; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/past%C4%B1rma-yaz%C4%B1-new-hampshireda-abd-gm847138012-139045031; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/giant-twisted-vine-in-the-atlantic-forest-gm1705016520-539118845' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (12.07.2024).

8 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/ponderosa-pine-tree-gm499574396-80304683; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/tree-gm470812776-62401388 ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/christmas-tree-isolated-on-white-background-xxxl-gm183244084-14642359 adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (11.03.2024).

9 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/oak-tree-gm1668358019 -535609279; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/beyaz-arka-plan-%C3%BCzerinde-izole-a%C4%9Fa%C3%A7-gm841164366-137156589; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/beautifull-green-tree-on-a-white-background-in-high-definition-tropical-tree-on-gm1388383811-446038564 ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/chestnut-tree-isolated-on-white-background-gm137825125-19002748 adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (11.03.2024).

10 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/beyaz-arka-plan-%C3%BCzerinde-izole-muz-a%C4%9Fac%C4%B1-gm1304357627-395535096; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/beyaz-arka-plan-%C3%BCzerinde-izole-mango-a%C4%9Fac%C4%B1-gm940342852-257064561; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/beyaz-arka-plan-%C3%BCzerinde-izole-tropikal-a%C4%9Fa%C3%A7lar-izole-a%C4%9Fa%C3%A7lar-i%C3%A7in-tasar%C4%B1m-gm1025787184-275137030; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/vervet-monkey-chlorocebus-pygerythrus-gm93214254-6228262' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (11.03.2024).

11 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/takwa-village-in-kenya-gm518412240-90026611' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (14.03.2024).

12 Görseller,' https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/fas-ana-konumlar-gm1254534079-366706385; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/afrika-antilobu-gm877049268-244765050; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/australian-wedge-tail-eagle-eating-a-kangaroo-gm481350328-69328443; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/fennec-fox-gm153709029-15480315; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/desert-rock-python-on-sandy-ground-gm531121851-55115268; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/saguaro-kakt%C3%BCs%C3%BC-sari-ile-gm694619294-128365667 ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/saguaro-kakt%C3%BCs%C3%BC-ve-da%C4%9F-gm872501788-243705236' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (11.03.2024).

13 Görsel, ‘https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/steppe-view-gm1361768300-434033753?searchscope=image%2Cfilm’ adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (14.03.2024).

14 Görseller, ‘https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/k%C4%B1%C5%9F%C4%B1n-mo%C4%9Folistanda-geyik-gm1205017230-346956559; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/kutup-tilkisi-wilde-tundra-i%C3%A7inde-kutup-tilkisi-ayakta-gm1289270988-385002774; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/muskokdurulmas%C4%B1-kim-aral%C4%B1k-g%C3%BCne%C5%9Fli-bir-g%C3%BCnde-kardaoldu%C4%9Funu-gm953462402-260252182; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/pools-in-the-tundra-mountains-gm515891664-88728793 adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (14.03.2024).

15 Kocaçalışkan İ. 2023. Plastik Yiyen Bakteriler Evrimin Eseri mi? Zafer Bilim Araştırma Dergisi, 556. Sayı.

16 Görsel, ‘https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/plastik-a%C5%9Fa%C4%9F%C4%B1lay%C4%B1c%C4%B1-bakteriler-%C4%B1deonella-sakaiensis-gm1164926202-320355674’ adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (15.08.2024).

KAYNAKLAR

1 Bu bölüm Uluslararası VI. Yaratılış Kongresinde sunduğum bildirilerden ve 'Ekosistemlerin Dilinden Yaratılış' kitabımdan alınmıştır.

2 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.04.2024).

3 Berger J., Stacey P.B., Bellis L. ve Johnson M.P. (2001). A mammalian predator–prey imbalance: grizzly bear and wolf extinction affect avian neotropıcal migrants, Ecological Applications, 11(4), 947–960.

4 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/an-arch-made-of-stone-with-the-keystone-in-pace-ruins-at-ephesus-turkey-gm2159734149-580305312' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.07.2024).

5 Uysal K. (2023). Ekosistemlerin Dilinden Yaratılış, Beyan Yayınları, s. 67-68.

6 Crooks K.R. ve Soulé M.E. (1999). Mesopredator release and avifaunal extinctions in a fragmented system. Nature 400, 563–566.

7 Ripple W.J., Estes J.A., Beschta R.L., Wilmers C.C., Ritchie E.G., Hebblewhite M., Berger J., Elmhagen B., Letnic M., Nelson M.P., Schmitz O.J., Smith D.W., Wallach A.D. ve Wirsing A.J. (2014). Status and Ecological Effects of the World's Largest Carnivores, Science, 343 (6167), 1241484. (Yeniden düzenlenmiştir)

8 Miller B., Dugelby B., Foreman D., Martinez del Río C., Noss R., Phillips M., Reading R., Soulé M.E., Terborgh J. ve Willcox L. (2001). The Importance of Large Carnivores to Healthy Ecosystems, Endangered Species, 18 (5), 202-210.

9 Ripple ve ark. (2014). Status and Ecological Effects of the World's Largest Carnivores, Science, 343 (6167), 1241484.

10 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.04.2024).

11 Ripple ve ark. (2014).

12 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.04.2024).

13 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.04.2024).

14 Kissui B.M. ve Packer C. (2004). Top-down population regulation of a top predator: Lions in the Ngorongoro Crater. Proceedings of the Royal Society of London 271, 1867–1874.

15 Uysal K. (2023), s. 73.

16 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.04.2024).

17 Prugh L.R., Stoner C.J., Epps C.W., Bean W.T., Ripple W.J., Laliberte A.S. ve Brashares J.S. (2009). The rise of the mesopredator. Bioscience 59 (9), 779-791.

18 Oswald J., Schmitz O.J., Hawlena D. Ve Trussell G.C. (2010). Predator control of ecosystem nutrient Dynamics, Ecology Letters, 13, 1199–1209.

19 Ripple, W. J. ve Beschta R. L. (2008). Trophic cascades involving cougar, mule deer, and black oaks in Yosemite National Park. Biological Conservation 141, 1249-1246.

20 Ripple W. J. ve Beschta R. L. (2006). Linking a cougar decline, trophic cascade, and catastrophic regime shift in Zion National Park. Biological Conservation 133, 397- 408.

21 Prugh L.R., Stoner C.J., Epps C.W., Bean W.T., Ripple W.J., Laliberte A.S. ve Brashares J.S. (2009).

22 Krumm C.E., Conner M.M., Hobbs T.H., Don O., Hunter D.O. ve Miller M.W. (2010).

23 Krumm C.E., Conner M.M., Hobbs T.H., Don O., Hunter D.O. ve Miller M.W. (2010). Mountain lions prey selectively on prion-infected mule deer, Biol. Lett. 6, 209–211.

24 Ripple W.J. Ve Beschta R.L. (2012). Large predators limit herbivore densities in northern forest ecosystems. Eur. J. Wildl. Res. 58, 733–742.

25 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.04.2024).

26 Ripple W. J. ve Larsen E.J. (2000). Historic aspen recruitment, elk and wolves in northern Yellowstone National Park, USA. Biological Conservation 95, 361- 370.

27 Beschta R.L. ve Ripple W.J. (2009). Large predators and trophic cascades in terrestrial ecosystems of the western United States. Biological Conservation 142, 2401–2414.

28 Berger J., Stacey P.B., Bellis L. ve Johnson M.P. (2001). A mammalian predator–prey imbalance: grizzly bear and wolf extinction affect avian neotropıcal migrants, Ecological Applications, 11(4), 947–960; Beschta R.L. ve Ripple W.J. 2009.

29 Beschta R.L. ve Ripple W.J. 2009 (Yeniden düzenlenmiştir).

30 Christianson D. ve Creel S. (2010). A nutritionally mediated risk effect of wolves on elk. Ecology 91, 1184–1191.

31 Ritchie ve ark. 2012.; Ritchie E.G., Elmhagen B., Glen A.S., Letnic M., Ludwig G. ve McDonald R.A. (2012). Ecosystem restoration with teeth: what role for predators?, Trends in Ecology and Evolution, 27 (5), 265-271.

32 Estes J.A., Terborgh J., Brashares J.S., Power M.E., Berger J., Bond W.J., Carpenter S.R., Essington T.E., Holt R.D., Jackson J.B.C. ve ark. (2011). Trophic downgrading of planet earth. Science 333, 301–3067; Alverson W. S., Waller D.M. ve Solheim S.L. (1988). Forests too deer: edge effects in northern Wisconsin. Conservation Biology 2, 348-358.

33 Crête, M. ve Manseau M. (1996). Natural regulation of cervidae along a 1000 km latitudinal gradient: change in trophic dominance. Evolutionary Ecology 10, 51-62.

34 Ripple ve ark. (2014)'den düzenlenmiştir.

35 Wilmers C. C., Crabtree R.L., Smith D. W., Murphy K.M. ve Getz W.M. (2003). Trophic Facilitation by Introduced Top Predators: Grey Wolf Subsidies to Scavengers in Yellowstone National Park. Journal of Animal Ecology 72, 909-916.

36 Peterson R.O., Vucetich J.A., Page R.E. ve Chouinard A. (2003). Temporal and spatial aspects of predator–prey dynamics. Alces 39, 215–232.

37 Sunde P., Overskaug K. ve Kvam T. (1999). Intraguild predation of lynxes on foxes: evidence of interference competition? Ecography, 22, 521–523.

38 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.04.2024).

39 Letnic M., Ritchie E.G. ve Dickman C.R. (2012). Top predators as biodiversity regulators: the dingo Canis lupus dingo as a case study. Biol Rev 87, 390–413.

40 Ripple ve ark. 2014.; Letnic M., Ritchie E.G. ve Dickman C.R. (2012).

41 Letnic M., Ritchie E.G. ve Dickman C.R. (2012).

42 Hayward M.W. ve Marlow N. (2014). Will dingoes really conserve wildlife and can our methods tell? J Appl Ecol 51, 835–838.

43 Ripple ve ark. (2014); Mortensen M. P., Pyykönen M. ve Elmhagen B. (2013). Where lynx prevail, foxes will fail – regulation and limitation of a mesopredator in Eurasia. Glob. Ecol. Biogeogr. 22, 868–877.

44 Elmhagen B., Ludwig G., Rushton S.P., Helle P. ve Lindén H. (2010). Top predators, mesopredators and their prey: interference ecosystems along bioclimatic productivity gradients. J. Anim. Ecol. 79, 785–794.

45 Elmhagen B. ve Rushton, S.P. (2007). Trophic control of mesopredators in terrestrial ecosystems: top-down or bottom-up? Ecol. Lett. 10, 197–206; Ritchie ve ark. 2012.

46 Ritchie E.G., Elmhagen B., Glen A.S., Letnic M., Ludwig G. ve McDonald R.A. (2012)'den düzenlenmiştir.

47 Penteriani V., Delgado M.D.M., Bartolommei P., Maggio C., Alvarez C.A. Ve Holloway G.J. (2008) Owls and rabbits: predation against substandard individuals of an easy prey. J Avian Biol 39, 215–221.

48 Ritchie E.G., Elmhagen B., Glen A.S., Letnic M., Ludwig G. ve McDonald R.A. (2012).

49 Roemer ve ark. (2009).

50 Roemer ve ark. (2009).

51 Roemer ve ark. (2009).

52 Roemer ve ark. (200)9; Jones K.L,VanVuren D.H. ve Crooks K.R. (2008). Sudden increase in a rare endemic carnivore: Ecology of the island spotted skunk. Journal of Mammalogy 89, 75–86.

53 Oswald ve ark. (2010).

54 Helfield J. ve Naiman R.J. (2006). Keystone interactions: Salmon and bear in riparian forests of Alaska. Ecosystems 9, 167–180.

55 Ripple ve ark. 2014; Richardson L ve Loomis J. (2009). The total economic value of threatened, endangered and rare species: An updated meta-analysis. Ecol. Econ. 68, 1535–1548.

56 Wallach A.D., Johnson C.N., Ritchie E.G. ve O'Neill A.J. (2010). Predator control promotes invasive dominated ecological states. Ecol. Lett. 13, 1008–1018; Bommel L.V. ve Johnson C.N. (2012). Good dog! Using livestock guardian dogs to protect livestock from predators in Australia's extensive grazing systems. Wildlife Res. 39, 220–229.

57 Packer C,, Holt R.D., Hudson P.J., Lafferty K.D. ve Dobson A.P. (2003). Keeping the herds healthy and alert: Implications of predator control for infectious disease. Ecol. Lett. 6, 797–802.

58 Prugh ve ark. 2009; Crooks ve Soulé (1999).

59 Roemer G.W., Gompper M.E. ve Valkenburgh B.V., (2009). The Ecological Role of the Mammalian Mesocarnivore, BioScience, 59 (2), 165-173.

60 Prugh ve ark. (2009).

61 Jordano P., Garcia C., Godoy J.A. ve Garcia-Castano J.L. (2007). Differential contribution of frugivores to complex seed dispersal patterns. Proceedings of the National Academy of Sciences 104, 3278–3282.

62 Wirsing A.J., Steury T.D. ve Murray D.L. (2002). Relationship Between Body Condition And Vulnerability To Predation in Red Squirrels And Snowshoe Hares, 3(3), 707–715.

63 Wirsing ve ark. (2002).

64 Miller ve ark. 2001; Berger ve ark. (2001).

65 Crooks ve Soulé 1999; Miller ve ark. (2001).

66 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.04.2024).

67 Henke S. E. ve F. C. Bryant. (1999). Effects of Coyote Removal on the Faunal Community in Western Texas. Journal of Wildlife Management 63, 1066-1081.

68 Soulé M.E., Bolger D.T., Alberts A.C., Wright J., Sorice M., ve Hill S. (1988). Reconstructed dynamics of rapid extinctions of chaparral-requiring birds in urban habitat islands. Conservation Biology 2, 75-92; Crooks ve Soulé (1999); Miller ve ark. (2001).

69 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.04.2024).

70 Eldridge, D. J. (2009). Badger (Taxidea taxus) mounds affect soil hydrological properties in a degraded shrub-steppe. The American Midland Naturalist 161, 350-358.

71 Prugh ve ark. (2009); Wangchuk T. (2004). Predator-prey dynamics: The role of predators in the control of problem species. Journal of Bhutan Studies 10, 68–89.

72 Prugh ve ark. (2009).

73 Kissui ve Packer (2004); Roemer ve ark. (2009).

74 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr' sitesinden alınmış olup konunun görsel anlatımı içindir, olayı tam temsil etmeyebilir (09.03.2024).

75 Wehausen J.D. 1996. Effects of mountain lion predation on bighorn sheep in the Sierra Nevada and Granite Mountains of California. Wildlife Society Bulletin 24, 471–479.

76 Frank K.T., Petrie B., Choi J.S. ve Leggett W.C. 2005.Trophic cascades in a formerly cod-dominated ecosystem. Science, 308, 1621–1623; Jackson J.B.C. 2008. Ecological extinction and evolution in the brave new ocean. Proceedings of the National Academy of Sciences. 105, 11458–11465.

77 Miller ve ark. (2001); Erlinge S., Goransson G., Hogstedt G., Jansson O., Liberg J., Loman I.N., Nilsson T., Schantz V. ve Silvan M. 1984. Can vertebrate predators regulate their prey? American Naturalist 123,125-154.

78 Ripple ve ark. (2014).

79 Krumm ve ark. (2010); Penteriani ve ark. (2008).

80 Svensson E.I. ve Friberg M. (2007). Selective Predation on Wing Morphology in Sympatric Damselflies. Am. Nat. 170, 101–112; Genovart M., Negre N., Tavecchia G., Bistuer A., Parpal L., Oro D. 2010. The Young, the Weak and the Sick: Evidence of Natural Selection by Predation, Plos One 5 (3), 1-5.

81 Kocaçalışkan İ. Dost Beykoz Gazetesi Köşe Yazısı, 25.6.2020.

82 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (12.08.2024).

KAYNAKLAR

1 Görsel, "https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/duden-%C5%9Felalesi-ve-sudaki-turist-tekneleri-ile-antalyan%C4%B1n-deniz-panoramas%C4%B1-gm1195763444-340929687' adresinden alınmıştır (16.03.2024).

2 Görsel, 'https://en.wikipedia.org/wiki/Water_distribution_on_Earth#/media/File:Earth's_water_distribution.svg adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (16.03.2024).

3 Geldiay, R., Kocataş, A., (1998). Deniz Biyolojisine Giriş, Ege Üniversitesi Basımevi, Bornova-İzmir.

4 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/g%C3%B6z-damar-vekt%C3%B6r-simgesi-simgesi-tasar%C4%B1m-gm824641644-133624315 ve https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/yaprak-damar%C4%B1-gm1128029050-297531434' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (18.04.2024).

5 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/finlandiya-da-bahar-g%C3%BCn%C3%BCnde-ye%C5%9Fil-a%C4%9Fa%C3%A7l%C4%B1-idilik-nehir-manzaras%C4%B1-gm1135128469-301869931;https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/italyan-alplerinde-akan-su-%C3%A7e%C5%9Fmesi-gm1172658853-325403705;https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/kaynak-bir-ah%C5%9Fap-gm812207224-131445125;https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/ta%C5%9Flar%C4%B1n-%C3%BCzerine-d%C3%B6k%C3%BClen-su-gm1191110998-337909269' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (20.03.2024).

6 Bayram N.;Cin M., (2010). Akarsu, Dere, Çay ve Irmak Kavramlarının İncelenmesi ve Öğretimlerine Yönelik Öneriler. The Black Sea Journal of Social Sciences, 2, 97-122.

7 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/panorama-of-blue-lagoon-and-beach-oludeniz-turkey-gm522945303-51044082 adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (01.04.2024). Konuyu anlatmak içindir. Gerçeği tam yansıtmayabilir.

8 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/world-map-eckert-iii-3d-render-topographic-map-dark-ocean-color-gm1477424050-505998251' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (25.05.2024).

9 Morrissey J.F. ve Sumich J.L.2017. İntroduction to Biology of Marine Life. (Karataş M ve Atar H.H., Deniz Yaşamı biyolojisine Giriş), Nobel Akademik Yayıncılık, Yayın No: 126, s. 12.

10 Geldiay, R., Kocataş, A., (1998). Deniz Biyolojisine Giriş, Ege Üniversitesi Basımevi, Bornova-İzmir.

11 Geldiay ve Kocataş 1998.

12 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/whole-fresh-monkfish-gm176861026-17971481' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (21.05.2024).

13 Jeffery W.R. (2005). Adaptive Evolution of Eye Degeneration in the Mexican Blind Cavefish. Journal of Heredity, 96 (3), 185–196; Darwin C. (1859). On the origin of species based on natural selection, or the preservation of favoured races in the struggle for life, 6th ed. London.

14 Uysal K. (2018). The eye loss occured in cave populations of some fish species is a proof for planned creation. II. International Creation Congress on the Ligth of Sciences. Erzurum. S. 153-170.

15 Jeffery (2005) ve Darwin C. (1859).

16 Yamamoto Y, Stock D.W., and Jeffery W.R. (2004). Hedgehog signaling controls eye degeneration in blind cavefish. Nature, 431, 844–847.

17 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/k%C3%B6r-ma%C4%9Farabal%C4%B1%C4%9F%C4%B1-astyanax-mexicanus-siyah-arka-planl%C4%B1-gm1190246732-337342989?searchscope=image%2Cfilm' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (20.05.2024).

18 Jeffery W R. (2009). Evolution and development in the cavefish Astyanax, Curr Top Dev Biol., 86, 191– 221.

19 Jeffery W.R. (2001). Cavefish as a model system in evolutionary developmental biology. Dev Biol. 231, 1- 12.

20 Romero A., ve Paulson K.M. (2001). It's a wonderful hypogean life. A guide to the trogomorphic fishes of the world. Environ. Biol. Fishes, 62,13–41.; Jefery W.R., Strickler A.G., Yamamoto Y. (2003). To See or Not to See: Evolution of Eye Degeneration in Mexican Blind Cavefish, INTEGR. COMP. BIOL., 2003, 43, 531–541.

21 Wilkens, H. (1988). Evolution and genetics of epigean and cave Astyanax fasciatus (Characidae, Pisces). Evol. Biol., 1988, 23, 271–367.

22 Gross J.B, (2012). The complex origin of Astyanax cavefish, Gross BMC Evolutionary Biology, 2012, 105, 1-12.

23 Uysal K. (2018). The eye loss occured in cave populations of some fish species is a proof for planned creation. II. International Creation Congress on the Ligth of Sciences. Erzurum. S. 153-170.

24 Geldiay ve Kocataş, (1998).

25 Görsel, 'Gök K ve Sözen A. 2022. Design and Analysis ofHydrogen Production Combined System from Hydrogen Sulfide with Renewable bEnergy Source. Gazi Mühendislik Bilimleri Dergisi, 8(2), 274-291. Ve https://cevreselgostergeler.csb.gov.tr/denizlerde-oksijen-durumu-i-108176' kaynaklarından istifade edilerek çizilmiştir.

26 Geldiay ve Kocataş, (1998).

27 Geldiay ve Kocataş, (1998).

28 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (12.06.2024).

29 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (12.06.2024).

30 James S. Monroe-Reed Wicander, (2007). Fiziksel Jeoloji-Yeryuvarının Araştırılması, TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası Yayınları, Ankara.

31 Görseller, 'https://www.dailymotion.com/video/x1y0ytb' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (06.06.2024).

32 Görseller, 'https://www.dailymotion.com/video/x1y0ytb' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (06.06.2024).

33 Uysal K. (2014). Dünyamızın Su Arıtma Sistemi, Zafer Bilim Araştırma Dergisi, 453. (https://www.zaferdergisi.com/makale/12464-dunyamizin-su-aritma-sistemi.html).

34 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (12.08.2024).

35 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr'adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (15.08.2024).

KAYNAKLAR

1 Bu bölüm VI. Uluslararası Bilimler Işığında Yaratılış Kongresi'nde sunduğum bildirilerden ve 'Ekosistemlerin Dilinden Yaratılış' kitabımdan alınmıştır.

2 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.04.2024).

3 Sergio F., Newton I., Marchesi L. ve Pedrini P. (2006). Ecological justified charisma: preservation of top predators delivers biodiversity conservation. Journal of Applied Ecology, 43, 1049-1055.

4 Glen A.S., Dickman C.R., Soule M.E., ve Mackey B.G. (2007). Evaluating the role of the dingo as a trophic regulator in Australian ecosystems. Austral Ecology, 32, 492-501.

5 Heithaus M.R., Frid A., Wirsing A.J. ve Worm B., (2008). Predicting ecological consequences of marine top predator declines, Trends in Ecology and Evolution, 23(4), 202-210.

6 Myers R.A., Baum J.K., Shepherd T.D., Powers S.P., ve Peterson C.H. (2007). Cascading effects of the loss of apex predatory sharks from a coastal ocean. Science, 315, 1846-1850.

7 Brierley A.S. (2007). Fisheries ecology: Hunger for shark fin soup drives clam chowder off the menu. Current Biology, 17(14), 555-557.

8 Myers ve ark. (2007).

9 Creel S. (2011). Towards a predictive theory of risk effects: hypotheses for prey attributes and compensatory mortality. Ecology, 92, 2190–2195.

10 Aragones L.V., Lawler I.R., Foley W.J., ve Marsh H. (2006). Dugong grazing and turtle cropping: Grazing optimization in tropical seagrass systems? Oecologia, 149, 635-647.

11 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/shark-and-hawksbill-turtle-gm618961918-107850301?phrase=kaplan%20k%C3%B6pek%20bal%C4%B1%C4%9F%-C4%B1%20deniz%20%C3%A7ay%C4%B1r%C4%B1%20kaplumba%C4%9Fa' adresinden alınmıştır (05.03.2024).

12 Bjorndal K.A., Bolten A.B. ve Chaloupka M.Y. (2000). Green turtle somatic growth model: evidence for density dependence. Ecological Applications, 10(1), 269-282.

13 Görsel, ''https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/swimming-in-the-grass-sea-gm539138 325-58449750?phrase=kaplan%20k%C3%B6pek%20bal%C4%B1%C4%9F%-C4%B1%20deniz%20%C3%A7ay%C4%B1r%C4%B1%20kaplumba%C4%9Fa' alınmıştır (05.03.2024)

14 Heithaus ve ark. (2008).

15 Mumby P.J., Harborne A.R., Williams J., Kappel C.V., Brumbaugh D.R., Micheli F., Holmes K.E., Dahlgren C.P., Paris C.B. ve Blackwell P.G. (2007). Trophic cascade facilitates coral recruitment in a marine reserve. PNAS, 104 (20), 8362- 8367.

16 Wilson S.K., Graham N.J., Pratchett M.S., Jones G.P. ve Polunin N.V.C. (2006). Multiple disturbances and the global degradation of coral reefs: are reef fishes at risk or resilient? Global Change Biology, 12, 2220-2234.

17 Hughes T.P. (1994). Catastrophes, phase shifts, and large-scale degradation of a Caribbean coral reef. Science, 265 (5178), 1547-1551.

18 Tucker S., Hipfner J.M. Trudel M. (2016). Size-and condition-dependent predation: a seabird disproportionately targets substandard individual juvenile salmon, Ecology, 97(2), 461–471.

19 Duffy E.J. ve Beauchamp D.A. (2008). Seasonal piscivory by coastal cutthroat trout (Oncorhynchus clarki clarki) in Puget Sound: implications for juvenile salmon. Transactions of the American Fisheries Society, 137, 165–181.

20 Tucker ve ark (2016).

21 Kitchell J.F., Essington T.E., Boggs C.H., Schindler D.E. ve Walters C.J. (2002). The role of sharks and longline fisheries in a pelagic ecosystem of the Central Pacific. Ecosystems, 5, 202–216.

22 Myers ve ark. (2007).

23 Ferretti F., Worm B., Britten G.L., Heithaus M.R. ve Lotze H.K. (2010). Patterns and ecosystem consequences of shark declines in the ocean, Ecology Letters. 13, 1055–1071.

24 Frisk M.G., Miller T.J. ve Fogarty M.J. (2001). Estimation and analysis of biological parameters in elasmobranch fishes: a comparative life history study. Can. J. Fish. Aquat. Sci., 58, 969–981.

25 Jorgensen C., Enberg K., Dunlop E.S., Arlinghaus R., Boukal D.S., Brander, K., Ernande B., Gardmark A., Johnston F., Matsumura S., Pardoe H., Raab K., Silva A., Vainikka A., Dieckmann U., Heino M., Rijnsdorp A.D. (2007). Managing evolving fish stocks. Science, 318, 1247–1248.

26 Görsel 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/k%C3%B6pekbal%C4%B1%-C4%9F%C4%B1-y%C3%BCzgeci-%C3%A7orbas%C4%B1-gm674687350-123729043' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (25.04.2024).

27 Shepherd T.D. ve Myers, R.A. (2005). Direct and indirect fishery effects on small coastal elasmobranchs in the northern Gulf of Mexico. Ecol. Lett., 8, 1095–1104.

28 Baum J.K., Myers R.A., Kehler D.G., Worm B., Harley S.J., Doherty P.A. (2003). Collapse and conservation of shark populations in the Northwest Atlantic. Science, 299, 389- 392.

29 Ferretti F., Worm B., Britten G.L., Heithaus M.R. ve Lotze H.K. (2010).

30 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/swimming-in-the-grass-sea-gm539138325-' adresinden alınmıştır (06.07.2024).

31 Estes ve ark. (1998).

32 Estes J.A., Tinker M.T. ve Bodkin J.L. (2010). Using ecological function to develop recovery criteria for depleted species: Sea otters and kelp forests in the Aleutian Archipelago. Conservation Biology, 24, 852–860.

33 Crait J.R. ve Ben-David M. (2007). Effects of river otter activity on terrestrial plants in trophically altered Yellowstone Lake. Ecology, 88, 1040–1052.

34 Gende S.M., Edwards R.T., Willson M.F. ve Wipfli M.S. (2002). Pacific salmon in aquatic and terrestrial ecosystems. BioScience, 52, 917–928.

35 Estes ve ark. (1998).

36 Estes ve ark. (1998).

37 Jasmin J.N., Rochefort L. ve Gauthier, G. (2008). Goose grazing influences the fine-scale structure of a bryophyte community in arctic wetlands. Polar Biology, 31, 1043-1049.

38 Green A.J. ve Elmberg J. (2014). Ecosystem Services Provided by Waterbirds, BiologicalReviews, http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1111/%28ISSN%291469-185X (12.05.2024).

39 Maron J.L., Estes J.A., Croll, D.A., Danner E.M., Elmendorf, S.C. ve Buckelew S.L. (2006). An introduced predator alters Aleutian Island plant communities by thwarting nutrient subsidies. Ecological Monographs, 76, 3-24.

40 Wood K.A., Stıllman, R.A., Clarke, R.T., Daunt, F. ve O'hare M.T. (2012). The impact of waterfowl herbivory on plant standing crop: a meta-analysis. Hydrobiologia, 686, 157-167.

41 Buckeridge K.M. ve Jefferies, R.L. (2007). Vegetation loss alters soil nitrogen dynamics in an Arctic salt marsh. Journal of Ecology, 95, 283-293.

42 Allard K. ve Gilchrist H.G. (2002). Kleptoparasitism of Herring Gulls taking eider eggs by Canada Geese. Waterbirds, 25, 235-238.

43 Taggart M.A., Figuerola J., Green A.J., Mateo R., Deacon C., Osborn D. ve Meharg A.A. (2006). After the Aznalcollar mine spill: Arsenic, zinc, selenium, lead and copper levels in the livers and bones of five waterfowl species. Environmental Research, 100, 349-361.

44 Whelan C.J., Wenny D.G. ve Marquise R.J. (2008). Ecosystem services provided by birds. Year in Ecology and Conservation Biology, 2008 1134, 25-60.

45 Kameda K., Koba K., Hobara S., Osono T. ve Terai M. (2006). Pattern of natural N-15 abundance in lakeside forest ecosystem affected by cormorant-derived nitrogen. Hydrobiologia, 567, 69-86.

46 Miles A.K., Lawler S.P., Dritz D. ve Spring S. (2002). Effects of mosquito larvicide on mallard ducklings and prey. Wildlife Society Bulletin, 30, 675-682.

47 Pimentel D., Zuniga R. Ve Morrison D. (2005). Update on the environmental and economic costs associated with alien-invasive species in the United States. Ecological Economics,52, 273-288.

48 Hoyer M.V., Watson D.L., Willis D.J. ve Canfield JR, D.E. (2009). Fish kills in Florida's canals, creeks/rivers, and ponds/lakes. Journal of Aquatic Plant Management, 47, 53-56.

49 Gawlik D.E. (2002). The effects of prey availability on the numerical response of wading birds. Ecological Monographs, 72, 329-346.

50 Jeppesen E., Meerhoff M., Jacobsen B.A., Hansen R.S., Sondergaard D.M., Jensen J.P., Lauridsen T.L., Mazzeo N. ve Branco C.W.C. (2007). Restoration of shallow lakes by nutrient control and biomanipulationthe successful strategy varies with lake size and climate. Hydrobiologia, 581, 269-285.

51 Dirksen S., Boudewijn T.J., Noordhuis R. Ve Marteijn E.C.L. (1995). Cormorants Phalacrocorax carbo sinensis in Shallow Eutrophic Fresh-Water Lakes - Prey Choice and Fish Consumption in the Non-Breeding Period and Effects of Large-Scale Fish Removal. Ardea, 83, 167-184.

52 Scott J.J., Renaut R.W. ve Owen R.B. (2012). Impacts of flamingos on saline lake margin and shallow lacustrine sediments in the Kenya Rift Valley. Sedimentary Geology, 277–278, 32–51.

53 Green A.J. ve Figuerola J. (2005). Recent advances in the study of long-distance dispersal of aquatic invertebrates via birds. Diversity and Distributions, 11, 149-156.

54 Brochet A.L., Guillemain M., Fritz H., Gauthier-Clerc M. ve Green A.J. (2010). Plant dispersal by teal (Anas crecca) in the Camargue: duck guts are more important than their feet. Freshwater Biology, 55, 1262-1273.

55 Frisch D., Green A.J. ve Figuerola J. (2007). High dispersal capacity of a broad spectrum of aquatic invertebrates via waterbirds. Aquatic Sciences, 69, 568-574.

56 Amat F., Hontoria F., Ruiz O., Green A.J., Sanchez M.I., Figuerola J. ve Hortas F. (2005). The American brine shrimp as an exotic invasive species in the western Mediterranean. Biological Invasions, 7, 37-47.

57 Brochet ve ark. 82010).

58 Gascoigne W.R., Hoag D., Koontz L., Tangen B. A., Shaffer T.L. ve Gleason R.A. (2011). Valuing ecosystem and economic services across land-use scenarios in the Prairie Pothole Region of the Dakotas, USA. Ecological Economics, 70, 1715-1725.

59 Hostetter N. J., Evans A.F., Roby D.D., Collis K., Hawbecker M., Sandford B.P., Thompson D.E., ve Loge F.J. (2011). Relationship of external fish condition to pathogen prevalence and out-migration survival in juvenile steelhead. Transactions of the American Fisheries Society, 140, 1158–1171.

60 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (24.05.2024).

61 Palomares F, Gaona P, Ferreras P, Delibes M. (1995). Positive effects on game species of top predators by controlling smaller predator populations: An example with lynx, mongooses, and rabbits. Conservation Biology 9, 295–305.

62 Ripple WJ, Beschta RL. (2004).Wolves and the ecology of fear: Can predation risk structure ecosystems? BioScience 54: 755–766.

63 Kocaçalışkan İ. 2018. Bitkiler Bize Neler Söyler? LP Akademi Yayınları.

64 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/nostoc-sp-yosun-mikroskobik-g%C3%B6r%C3%BCn%C3%BCm%C3%BC-alt%C4%B1nda-gm1084622854-291028114?searchscope=image%2Cfilm ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/small-juvenal-fish-hiding-in-ocean-sea-grass-in-shallow-water-gm1363545633-435063659' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (15.08.2024).

KAYNAKLAR

1 Bu bölüm, ağırlıklı olarak 'Uysal, K. 2023. İnsanın kökeni ve görevi ile ilgili bilim adına yapılan vahim hata, İslam aleminin bu hatayı telafi edememesinin temel nedeni ve acı sonuçları. Bilimler Işığında Yaratılış Dergisi. 1(1). 44-69' ve Uysal K. (2019). Ekosistem Hizmetleri Bakımından İnsanın Hayvanlardan Farklılığı ve İnsanın Dünya Ekosistemindeki Ayrıcalığı, Üstünlüğü ve Önemi. 3 rd International Creation Congress in the Light of Sciences. Iğdır. S. 244-269.) isimli makaleden üretilmiştir.

2 Görselleri Sayın Âdem Dönmez çizmiştir.

3 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/puzzled-man-gm132071705-18463868' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (05.04.2024).

4 Uysal K. (2018). Bazı balık türlerinin mağara popülasyonlarında meydana gelen göz kayıpları planlı yaratılışın delilidir. II. Uluslararası Bilimler Işığında Yaratılış Kongresi, Erzurum, s. 153-170.

5 Behrens M., Wilkens H. ve Schmale H. (1998). Cloning of the alphaA-crystallin genes of a blind cave form and the epigean form of Astyanax fasciatus: A comparative analysis of structure, expression and evolutionary conservation. Gene. 216, 319–326.

6 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/homo-sapiens-sapiens-i%C3%A7in-insan-evriminin-a%C5%9Famalar%C4%B1-australopithecus-%C3%BCzerinden-d%C3%BCz-gm1018211152-273738482' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (03.04.2024).

7 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/kidney-model-isolated-on-white-background-with-clipping-path-chronic-kidney-gm1726906727-541377944; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/izole-sa%C4%9Fl%C4%B1ks%C4%B1z-karaci%C4%9Fer-anatomisi-gm656975650-119678387; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/healthy-human-lungs-vs-smoker-lungs-isolated-on-white-gm1403980243-456339647; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/human-papillomavirus-veya-hpv-cinsel-yolla-bula%C5%9Fan-bir-enfeksiyondur-bu-deride-gm1299351497-392004949' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (03.04.2024).

8 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/bakteri-yak%C4%B1n-%C3%A7ekim-gm1243521401-362886766; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/coronavirus-hastal%C4%B1%C4%9F%C4%B1-2019-%C3%A7in-patojen-solunum-butehlike-vir%C3%BCs-mikroskobik-bir-gm1213899231-352981255' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (03.04.2024).

9 Gould, J. L. ve Keeton, W. T. (1996), s. 347; Tatlı, A. (2023). İlk insan Hz. Âdem insanların atasıdır. Bilimler Işığında Yaratılış Dergisi. 1(1). 1-23.

10 Howells, W. (1967). Mankind in the Making. Doubleday and CO. Garden City N.Y.P. 155-156; Tatlı, A. (2023). İlk insan Hz. Adem insanların atasıdır. Bilimler Işığında Yaratılış Dergisi. 1(1). 1-23.

11 Gish, D.T. (1981). Evolution: The Fossils Say No! Terc. Â. Tatlı, Fosiller ve Evrim. Cihan Yayınları, İstanbul. (1984).

12 Smith, G. S. (1979). Wood word's tony. New Scientist. 5 April, p.44; Tatlı, A. (2023). İlk insan Hz. Âdem insanların atasıdır. Bilimler Işığında Yaratılış Dergisi. 1(1). 1-23.

13 Boule, M. And Valois, H.M. (1957). Fossil Man. The Dreyden Press. New York. P.118-123.

14 O'connel, P. (2009). Science of Today and the Problems of Genesis. TAN Books and Publishers; ISBN-13: ‎978-0895554383.

15 Strong D.R., Frank K.T., (2010). Human Involvement in Food Webs, Annu. Rev. Environ. Resour, 35, 1–23.

16 Steffen W. (2019). The Anthropocene: Where on Earth are we going? The Ecological Citizen, 2 (2), 129-130.

17 Uysal K. (2019). Ekosistem hizmetleri bakımından insanın hayvanlardan farklılığı ve insanın Dünya ekosistemindeki ayrıcalığı, üstünlüğü ve önemi. 3 rd International Creation Congress in the Light of Sciences. Iğdır. S. 244-269; Whitmee S., Haines A, Beyrer C.,, Boltz F., Capon A.G., Dias B.F.S., Ezeh A., Frumkin H., Gong P., Head P., Horton R., Mace G.M., Marten R., Myers S.S., Nishtar S., Osofsky S.A., Pattanayak S.K., Pongsiri M.J., Romanelli C., Soucat A., Vega J., Yach D. (2015). Safeguarding human health in the Anthropocene epoch: report of

The Rockefeller Foundation–Lancet Commission on planetary health. Lancet 386, 1973–2028; Ripple W.J., Estes J.A., Beschta R.L., Wilmers C.C., Ritchie E.G., Hebblewhite M., Berger J., Elmhagen B., Letnic M., Nelson M.P., Schmitz O.J., Smith D.W., Wallach A.D., Wirsing A.J., (2014). Status and Ecological Effects of the World's Largest Carnivores, Science, 343, 1241484;

18 Kur'an-ı Kerim/İsra 70; Nursi BS. (2003). Sözler, RNK Neşriyat, İstanbul, s. 303.

19 Schramskia J.R., Gattiea D.K., ve James H. Brownb J.H. (2015). Human domination of the biosphere: Rapid discharge of the earth-space battery foretells the future of humankind. Proceedings of the National Academy of Sciences (Pnas), 112 (31) 9511–9517.

20 Schramskia ve ark. (2015).

21 Whitmee S., Haines A.,, Beyrer C.,, Boltz F., Capon A.G., Dias B.F.S., Ezeh A., Frumkin H., Gong P., Head P., Horton R., Mace G.M., Marten R., Myers S.S., Nishtar S., Osofsky S.A., Pattanayak S.K., Pongsiri M.J., Romanelli C., Soucat A., Vega J., Yach D. (2015). Safeguarding human health in the Anthropocene epoch: report of The Rockefeller Foundation–Lancet Commission on planetary health. Lancet 386, doi: 10.1016/S0140-6736(15)60901-1.

22 Ripple W.J., Estes J.A., Beschta R.L., Wilmers C.C., Ritchie E.G., Hebblewhite M., Berger J., Elmhagen B., Letnic M., Nelson M.P., Schmitz O.J., Smith D.W., Wallach A.D., Wirsing A.J., (2014). Status and Ecological Effects of the World's Largest Carnivores, Science, 343, 1241484.

23 Ripple ve ark. (2014).

24 Troella ve ark. (2014), Whitmee ve ark. (2015).

25 Troella M., Naylorc R.L., Metianb M., Beveridged M., Tyedmerse P.H., Folkea C., Arrowf K.J., Barrettg S., Crépina A.S., Ehrlichh P.R., Grena A., Kautskyi N., Levinj S.A., Nyborgk K., Österblomb H., Polaskyl S., Schefferm M., Walkern B.H., Xepapadeaso T. ve Zeeuwp A. (2014). Does aquaculture add resilience to the global food system? Proceedings of the National Academy of Sciences (PNAS), 16 (37), | 13257–13263.

26 Whitmee ve ark. (2015).

27 Whitmee ve ark. (2015).

28 Steffen W. (2019). The Anthropocene: Where on Earth are we going? The Ecological Citizen, 2 (2), 129-130.

29 Vitousek P.M., Ehrlich P.R., Ehrlich A.H., ve Matson P.A. (1986). Human appropriation of the products of photosynthesis. Bioscience, 36: 368–373.

30 Whitmee ve ark. (2015).

31 Ceyhan İ. (2021). İslam Kelamında Fıtratın Bilgisel Değeri. Mesned İlahiyat Araştırmaları Dergisi, 2 (1), 120-142.

32 Kur'an-ı Kerim, Ahzab-72.

33 Algül A. ve Turgut Ş. (2021). İslam Hukukunda Fıtrata Müdahale ve Meşruiyeti. International Social Scıınces Studies Journal. 7 (81),1774-1789.

34 Kasar V. (2010). Yaratma Sıfatı Bağlamında Tabiat Kanunları. Kelam Araştırmaları, 8 (1), 211-236.

35 Kanbir Ö. ve Dikkaya M. (2022). İslam dünyasının Geri Kalma Nedenleri Üzerine Bir Analiz. İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi. 7(19), 556-580.

36 Ünverdi, M. (2021). Din ve Fıtrat İlişkisi Bağlamında Dinî İndirgemeciliğin Eleştirisi, İlahiyat Akademi, 14, 237-266.

37 Kur'an/İsra/107.

38 Kur'an/Maide/105.

39 Tatlı A. (2005). Kâinatın Yaratılışı, Evrim ve İnsan, Zafer Bilim Araştırma Dergisi,340. Sayı.; https://www.zaferdergisi.com/makale/16359-kainatin-yaratilisi-evrim-ve-insan-bilim-yazilari.html (12.08.2024).

KAYNAKLAR

1 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/close-up-of-coal-fossil-fuels-gm1419802166-466030992; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/makro-mineral-ta%C5%9F-hedenbergite-beyaz-bir-arka-plan-%C3%BCzerinde-gm1033893610-276847284?searchscope=image%2Cfilm; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/canada-white-geese-in-autumn-gm1433835117-475630702 ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/haydarpa%C5%9Fa-liman%C4%B1nda-kanuni-sondaj-gemisi-bak%C4%B1m-alt%C4%B1nda-gm1283999178-381262120' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.07.2024).

2 Görsel, 'https://www.bbc.com/turkce/articles/cn0edzxlp4do 'adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.04.2024),

3 Görsel, 'https://kalyonholding.com/enerji/yeka-gunes' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (10.07.2024).

4 https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/wind-turbines-against-a-purple-lavender-field-on-a-summer-day-source-of-wind-gm1471008693-501707003?searchscope=image%2Cfilm (24.04.2024).

5 Görsel, 'https://www.mgm.gov.tr/genel/hidrometeoroloji.aspx?s=3 (15.04.2024)' istifade edilerek çizilmiştir.

6 Akın M. ve Akın G. (2007). Suyun önemi, Türkiye'de su potansiyeli, su havzaları ve su kirliliği. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi 4 (2) 105-118.

7 https://dsi.gov.tr/Sayfa/Detay/754 (15.04.2024).

8 Akın M. ve Akın G. (2007). Suyun önemi, Türkiye'de su potansiyeli, su havzaları ve su kirliliği. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi 4 (2) 105-118.

9 Öktem A.Y., Türkiye'nin su riskleri raporu. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/file:///C:/Users/Toshiba/Desktop/EKOLOJ%C4%B0%20YEN%C4%B0/turkiyenin_su_riskleri__raporu_web.pdf (20.03.2024).

10 Aydın M.E ve Sivri N. (Aksoy A ve Atasagun B.) (2023). Biyoçeşitlilik ve Ekosistemler (Arazi kullanımı ve iklim değişikliğinin biyoçeşitlilik kaybı üzerine etkisi). Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, TÜBA Raporları No: 50 ISBN: 978-625-8352-58-0, (https://www.tuba.gov.tr/tr/yayinlar/suresiz-yayinlar/raporlar/biyocesitlilik-ve-ekosistemler (Görselin orijinali https://ourworldindata.org/ghg-emissions-by-sector) adresinden alınmıştır) (05.04.2024).

11 Grassle J. F. ve Maciolek N. J. (1992). Deep-sea species richness: Regional and local diversity estimates from quantitative bottom samples. The American Naturalist, 139(2): 313–341.

12 Pimm S.I. ve Raven P. H. The Stateofthe World's Biodiversity. (2019). Published online by Cambridge University Press. https://www.cambridge.org/core/terms. https://doi.org/10.1017/9781108668675.006 (15.04.2024).

13 Görsel 'Pimm S.I. ve Raven P. H. (2019). The Stateofthe World's Biodiversity. Published online by Cambridge University Press. https://www.cambridge.org/core/terms. https://doi.org/10.1017/9781108668675.006 (15.04.2024)' verilen bilgilerden istifade edilerek çizilmiştir.

14 Steffen W. (2019). The Anthropocene: Where on Earth are we going? The Ecological Citizen, 2 (2), 129-130.

15 Görsel 'Steffen W. (2019). The Anthropocene: Where on Earth are we going? The Ecological Citizen, 2 (2), 129-130.'den alınan verilerle çizilmiştir.

16 Aydın M.E ve Sivri N. (Aksoy A ve Atasagun B.), (2023).

17 Pimm S.I. ve Raven P. H. The Stateofthe World's Biodiversity. (2019). Published online by Cambridge University Press. https://www.cambridge.org/core/terms. https://doi.org/10.1017/9781108668675.006 (15.04.2024).

18 Steffen W. (2019). The Anthropocene: Where on Earth are we going? The Ecological Citizen, 2 (2), 129-130.

19 Anonim. (2008). Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi ve Eylem Planı. Tasarım Ofset 1. Baskı, Ankara. (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/file:///C:/Users/Toshiba/Desktop/Ekoloji%20(%C3%87evre%20biyolojisi)/ULUSAL_B%C4%B0YOLOJ%C4%B0K_%C3%87E%C5%9E%C4%B0TL%C4%B0L%C4%B0K_STRATEJISI_VE_EYLEM_PLANI.pdf; (20.04.2024).

20 https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/%C3%A7e%C5%9Fitli-tah%C4%B1l-%C3%A7e%C5%9Fitleri-gm1280447909-378748409 (24.04.2024).

21 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/ar%C4%B1-ile-%C3%A7apraz-tozla%C5%9Fma-s%C3%BCreci-gm1060121100-283369343' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.04.2024).

22 Kuvancı A., Günbey B., Konak F., Karaoğlan Y. (2010). Bal arısı (Apis mellifera L.) ve diğer böçeklerin çilek bitkisinin (Fragaria sp.) polinasyona olan etkileri. Uludağ Arıcılık Dergisi.10(1), 28-31.

23 Kur'an-ı Kerim, Nahl/68.

24 Kur'an-ı Kerim, Nahl/69.

25 Gore A. (2006). An Inconvenient Truth: The Planetary Emergency of Global Warming and What We Can Do about It.NewYork:Rodale Books.; Pimm S.I. ve Raven P. H. (2019). The Stateofthe World's Biodiversity. Published online by Cambridge University Press. https://www.cambridge.org/core/terms. https://doi.org/10.1017/9781108668675.006 (15.04.2024).

26 IUCN (2021). The IUCN Red List of Threatened Species.; https://www.iucnredlist.org (20.04.2024).

27 Seyfi E., Bulut Ş., Karataş A. (2021).Türkiye'nin tehlike altındaki memeli türleri. Karadaki Yaşam. 7, 54-72.

28 Görsel 'Seyfi E., Bulut Ş., Karataş A. (2021).Türkiye'nin tehlike altındaki memeli türleri. Karadaki Yaşam. 7, 54-72.' İstifade edilerek çizilmiştir.

29 McNeely, J.A., Miller, K.R., Reid, W.V., Mittermeier, R.A. &Werner, T.B. (1990). Conserving the World's Biological Diversity. IUCN, Gland, Switzerland.

30 Pehlivan, G., (2007). Ilgaz Dağı Milli Parkı Florası, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enst., Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

31 Anonim. (2008). Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi ve Eylem Planı. Tasarım Ofset 1. Baskı, Ankara. (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/file:///C:/Users/Toshiba/Desktop/Ekoloji%20(%C3%87evre%20biyolojisi)/ULUSAL_B%C4%B0YOLOJ%C4%B0K_%C3%87E%C5%9E%C4%B0TL%C4%B0L%C4%B0K_STRATEJISI_VE_EYLEM_PLANI.pdf; 20.04.2024).

32 Kiziroğlu İ. (2023). 'Türkiye kuş bilimi (ornitoloji) tarihi ve kuş (ornis) çeşitliliği'. Biyoçeşitlilik ve ekosistemler. İçinde (31-86). Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, TÜBA Raporları No: 50 ISBN: 978-625-8352-58-0, https://www.tuba.gov.tr/tr/yayinlar/suresiz-yayinlar/raporlar/biyocesitlilik-ve-ekosistemler, (05.04.2024).

33 Gözcelioğlu B. (2023). 'Türkiye'de biyoçeşitlilik ve Anadolu'dan yansımalar'. Biyoçeşitlilik ve ekosistemler. İçinde (89-101). Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, TÜBA Raporları No: 50 ISBN: 978-625-8352-58-0, https://www.tuba.gov.tr/tr/yayinlar/suresiz-yayinlar/raporlar/biyocesitlilik-ve-ekosistemler, (05.04.2024).; Aksoy A ve Atasagun B.. (2023). 'Arazi kullanımı ve iklim değişikliğinin biyoçeşitlilik kaybı üzerine etkisi'. Biyoçeşitlilik ve ekosistemler. İçinde (9-30). Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, TÜBA Raporları No: 50, ISBN: 978-625-8352-58-0, https://www.tuba.gov.tr/tr/yayinlar/suresiz-yayinlar/raporlar/biyocesitlilik-ve-ekosistemler (Görselin orijinali https://ourworldindata.org/ghg-emissions-by-sector adresinden alınmıştır, 05.04.2024).; Erken, K., Parlak, S., Yılmaz, M. (2022). Endemik Taksonların Korunması ve Tür Koruma Eylem Planları. Ağaç ve Orman, 3(1), 33-46.

34 FAO. (2019). Türkiye'nin Biyoçeşitliliği: Genetik Kaynakların Sürdürülebilir Tarım ve Gıda Sistemlerine Katkısı. Ankara. 222 s. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.; Gözcelioğlu B. (2023). 'Türkiye'de biyoçeşitlilik ve Anadolu'dan yansımalar'. Biyoçeşitlilik ve ekosistemler. İçinde (89-101). Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, TÜBA Raporları No: 50 ISBN: 978-625-8352-58-0, https://www.tuba.gov.tr/tr/yayinlar/suresiz-yayinlar/raporlar/biyocesitlilik-ve-ekosistemler, (05.04.2024).

35 Anonim. (2008). Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi ve Eylem Planı. Tasarım Ofset 1. Baskı, Ankara. (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/file:///C:/Users/Toshiba/Desktop/Ekoloji%20(%C3%87evre%20biyolojisi)/ULUSAL_B%C4%B0YOLOJ%C4%B0K_%C3%87E%C5%9E%C4%B0TL%C4%B0L%C4%B0K_STRATEJISI_VE_EYLEM_PLANI.pdf; (20.04.2024).

36 Anonim. (2008). Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi ve Eylem Planı. Tasarım Ofset 1. Baskı, Ankara. (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/file:///C:/Users/Toshiba/Desktop/Ekoloji%20(%C3%87evre%20biyolojisi)/ULUSAL_B%C4%B0YOLOJ%C4%B0K_%C3%87E%C5%9E%C4%B0TL%C4%B0L%C4%B0K_STRATEJISI_VE_EYLEM_PLANI.pdf; (20.04.2024).

37 Anonim. (2008). Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi ve Eylem Planı. Tasarım Ofset 1. Baskı, Ankara. (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/file:///C:/Users/Toshiba/Desktop/Ekoloji%20(%C3%87evre%20biyolojisi)/ULUSAL_B%C4%B0YOLOJ%C4%B0K_%C3%87E%C5%9E%C4%B0TL%C4%B0L%C4%B0K_STRATEJISI_VE_EYLEM_PLANI.pdf; (20.04.2024).

38 Anonim (2018). Çevre ve doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimi çalışma grubu raporu. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2020/04/Cevre_ve_DogalKaynaklarinSurdurulebilirYonetimiCalismaGrubuRaporu.pdf (15.04.2024).

39 Anonim (2018). Çevre ve doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimi çalışma grubu raporu. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2020/04/Cevre_ve_DogalKaynaklarinSurdurulebilirYonetimiCalismaGrubuRaporu.pdf (15.04.2024).

40 Anonim 2018.

41 Anonim, Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Eylem Planı 2018-2028. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/file:///C:/Users/Toshiba/Desktop/Ekoloji%20(%C3%87evre%20biyolojisi)/tur208837Tur.pdf (25.04.2024).

42 Aksoy A ve Atasagun B. (2023). 'Arazi kullanımı ve iklim değişikliğinin biyoçeşitlilik kaybı üzerine etkisi'. Biyoçeşitlilik ve ekosistemler. İçinde (9-30). Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, TÜBA Raporları No: 50, ISBN: 978-625-8352-58-0, https://www.tuba.gov.tr/tr/yayinlar/suresiz-yayinlar/raporlar/biyocesitlilik-ve-ekosistemler; Anonim (2018). (25.04.2024).

43 Uysal K. https://www.zaferdergisi.com/makale/12844-denizler-nicin-tuzludur.html (04.07.2024).

44 Görsel, 'https://www.zaferdergisi.com/makale/12844-denizler-nicin-tuzludur.html' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (04.07.2024).

45 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/high-angle-view-of-various-fresh-fish-and-seafood-decorated-with-ice-cubes-lemon-gm1446601469-484638854' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (04.07.2024).

46 Görsel, 'https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/dunyanin-en-tuzlu-sulari' alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (04.07.2024).

47 Görseller, 'https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/dunyanin-en-tuzlu-sulari; https://www.google.com/maps/place/Lut+G%C3%B6l%C3%BC/@33.0507099,34.6290487,7.29z/data=!4m6!3m5!1s0x15033c2eaf9fbba1:0xf38cff48a0c15882!8m2!3d31.5590287!4d35.4731895!16zL20vMDJjbnA?hl=tr-TR&entry=ttu' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (04.07.2024).

48 Görsel, 'https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/dunyanin-en-tuzlu-sulari' alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (04.07.2024).

KAYNAKLAR

1 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.06.2024).

2 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/smoke-from-heating-station-in-winter-season-view-at-sunset-air-pollution-and-gm1365034407-436035805 adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir.

3 Güzel Ü.Ş.; Özer P. (2022). Türkiye'de Hava Kirliliği ve Sağlık Harcamaları. Sağlık ve Sosyal Refah Araştırmaları Dergisi, 4 (2), 186-202. ve WHO. (2016). Air Pollution. United Nations Environment Programme, https://www.cleanairblueskies.org/# (13.05.2024).

4 Aksoy A ve Atasagun B. (2023). 'Arazi kullanımı ve iklim değişikliğinin biyoçeşitlilik kaybı üzerine etkisi'. Biyoçeşitlilik ve ekosistemler. İçinde (9-30). Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, TÜBA Raporları No: 50, ISBN: 978-625-8352-58-0, https://www.tuba.gov.tr/tr/yayinlar/suresiz-yayinlar/raporlar/biyocesitlilik-ve-ekosistemler (05.04.2024).

5 Hans-Wernersınn, (2016). Yeşil Paradoks- Küresel Isınmaya Arz Yanlı Yaklaşım, Çev: Mehmet Evren Dinçer, Koç Üniversitesi Yayınları:106, 1. Baskı, s.27.

6 Aksoy A ve Atasagun B. (2023).

7 Aksoy A ve Atasagun B. (2023).

8 Aksoy A ve Atasagun B. (2023).

9 Reyhan A.S. ve Reyhan H. 2016. Küresel ısınmanın nedenleri, sonuçları, çözümleri üzerine yeni değerlendirmeler. Memleket Siyaset Yönetim (MSY), 11 (26), 1-24.

10 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/arguing-and-conflicting-gm1384267960-443679344' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (29.04.2024).

11 Reyhan A.S. ve Reyhan H. (2016). Küresel ısınmanın nedenleri, sonuçları, çözümleri üzerine yeni değerlendirmeler. Memleket Siyaset Yönetim (MSY), 11 (26), 1-24.

12 National Geographic, (2015). Türkiye İklim Değişikliği özel sayısı, s.68.

13 Ashade O. (2021). Finding The Balance - Harnessing And Investing In Africa's Natural Gas Resources In The Midst Of Climate Change. (Görsel, https://www.researchgate.net/publication/353949059 adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (05.04.2024).

14 Demir, A. (2009). Küresel iklim değişikliğinin biyolojik çeşitlilik ve ekosistem kaynakları üzerine etkisi. Ankara Üniversitesi Çevrebilimleri Dergisi, 037-054.

15 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/dead-trees-because-of-acid-rain-in-forest-gm1483826003-510327848' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.04.2024).

16 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/crop-duster-in-action-gm120920756-13457655' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.04.2024).

17 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/okyanus-plastik-kirlili%C4%9Fi-kaplumba%C4%9Fa-yemek-plastik-%C3%A7anta-%C3%A7evre-sorunu-gm1131217734-299458345' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.04.2024).

18 Duman, N., İrcan, M. R. (2022). Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Uzaktan Algılama Tabanında Çankırı Merkez İlçesinin Erozyon Risk Analizi. Coğrafi Bilimler Dergisi/ Turkish Journal of Geographical Sciences, 20 (1), 220-245, doi: 10.33688/aucbd.1074770.

19 Duman, N., İrcan, M. R. (2022). Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Uzaktan Algılama Tabanında Çankırı Merkez İlçesinin Erozyon Risk Analizi. Coğrafi Bilimler Dergisi/ Turkish Journal of Geographical Sciences, 20 (1), 220-245, doi: 10.33688/aucbd.1074770; Cebel, H., Akgül, S. (2011). Toprak oluşumu ve koruyucu önlemler. Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim, 134, 57-61; İrvem, A, Topaloğlu, F., Uygur, V. (2007). Estimating spatial distribution of soil loss over Seyhan River Basin in Turkey. Journal of Hydrology, 336, 30–37.

20 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/%C3%A7%C3%B6p-toplay%C4%B1c%C4%B1-%C3%A7evre-i%C5%9F%C3%A7i-toplu-%C3%B6l%C3%BC-bal%C4%B1klar-g%C3%B6l%C3%BCnden-%C3%A7%C4%B1kar-gm1031943876-276407451' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.04.2024).

21 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/massive-algal-bloom-gm113183991-10446157' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.04.2024).

22 Görsel, 'Lloyd R. 1992. Pollution and Freshwater Fish. Blackwell Press, p:176.' istifade edilerek çizilmiştir.

23 Görsel, ‘Gray A. Wedemeyer. (2012). Physiology of Fish in Intensive Culture Systems, Springer Publishing, ISBN-13: 978-1461377542, p:249’ istifade edilerek oluşturulmuştur.

24 Görsel, ‘Kocataş A. (2008). Ekoloji, Çevre Biyolojisi. 10. Baskı, Ege Üniversitesi Su Ürünleri Yayınları, Bornova, İzmir. S. 466’ istifade edilerek çizilmiştir.

25 Görseller, ‘https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/bir-at-ve-bir-kaz-beyaz-arka-plan-kar%C5%9F%C4%B1-bir-v%C3%BCcut-chimera-gm944090212-257910041; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/genetically-modified-crop-gm1415640674-463939660?searchscope=image%2Cfilm ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/mutated-lemon-gm178702830-24616919’ adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.04.2024).

26 Görsel, ‘https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/sonsuz-onar%C4%B1m-kavram%C4%B1-g%C3%BCr%C3%BClt%C3%BCl%C3%BC-kom%C5%9Fular-vekt%C3%B6r-renk-simgesi-tasar%C4%B1m%C4%B1-kom%C5%9Fuluk-gm131796657-8-405244497’ adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (29.04.2024).

27 Görsel ‘https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/brain-damage-from-using-mobile-phone-in-a-long-time-gm543199092-97426303’ adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (29.04.2024).

28 Görseller, ‘https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/toplam-felaket-gm907995976-250147390; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/gen%C3%A7-evsiz-adam-bankta-yatarken-depresif-gm1090748216-292594427; https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/business-snake-gm165558928-6687730 ‘ adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.04.2024).

29 Görsel, ‘https://tr.wikipedia.org/wiki/Koronavir%C3%BCs#cite_note-:2-13’ adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (06.06.2024).

30 Kılıç O., (2021). Insanlığın ölümle imtihanı, Mikrop, Salgın ve Toplum, Ideal Kültür Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul, ISBN 978-625-7.059-73 – 2.

31 Görsel, ‘https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/veba-salg%C4%B1n%C4%B1-kurbanlar%C4%B1-i%C3%A7in-ge%C3%A7ici-hastane-hong-kong-1894-gm1221206542-357870596’ adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir.

32 Kılıç O., (2021). Insanlığın ölümle imtihanı, Mikrop, Salgın ve Toplum, Ideal Kültür Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul, ISBN 978-625-7.059-73 – 2.

33 Görsel, ‘https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/i%C3%A7me-suyu-kavram%C4%B1n%C4%B1n-emanet-gm858268980-141666761’ adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (09.04.2024).

34 Kılıç O., (2021). Insanlığın ölümle imtihanı, Mikrop, Salgın ve Toplum, Ideal Kültür Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul, ISBN 978-625-7.059-73 – 2.

35 Görsel, ‘https://www.istockphoto.com/tr’ adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (09.06.2024).

36 Kılıç O., (2021).

37 https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/152695/birlesmis-milletler-sifir-atik-yuksek-duzeyli-sahsiyetler-danisma-kurulu-resmi-ikinci-toplantisinda-yaptiklari-kapanis-konusmasi (15.08.2024).

38 https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/152694/birlesmis-milletler-sifir-atik-yuksek-duzeyli-sahsiyetler-danisma-kurulu-resmi-ikinci-toplantisinda-yaptiklari-konusma (15.08.2024).

39 https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/151905/30-mart-uluslararasi-sifir-atik-gunu-dolayisiyla-birlesmis-milletlere-gonderdikleri-video-mesaj (15.08.2024).

40 https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/150469/cop28-kapsaminda-duzenlenen-yesil-gelecek-icin-iklim-konusmalari-programinda-yaptiklari-konusma (15.08.2024).

41 https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/150148/-birlesmis-milletler-sifir-atik-yuksek-duzeyli-sahsiyetler-danisma-kurulu-ilk-resmi-toplantisi-programinda-yaptiklari-acilis-konusmasi (15.08.2024).

42 https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/149594/-kuresel-sifir-atik-hareketine-dogru-programinda-yaptiklari-konusma (15.08.2024).

43 https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/148984/-sifir-atik-yuksek-duzeyli-sahsiyetler-danisma-kurulu-tanisma-toplantisi-nda-yaptiklari-konusma (15.08.2024).

44 https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/145573/birlesmis-milletler-genel-kurulu-nda-30-mart-sifir-atik-gunu-ozel-oturumunda-yaptiklari-konusma (15.08.2024).
45 https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/142301/3-sifir-atik-zirvesi-ve-odul-toreni-nde-yaptiklari-konusma (15.08.2024).
46 https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/130469/sifir-atik-film-yarismasi-odul-torenin-de-yaptiklari-konusma (15.08.2024).
47 https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/112399/ii-uluslararasi-sifir-atik-zirvesinde-yaptiklari-konusma (15.08.2024).
48 https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/109841/birlesmis-milletler-sifir-atik-temali-toplanti-konusmasi (15.08.2024).
49 https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/99502/sifir-atik-zirvesi-konusmasi (15.08.2024).
50 https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/87539/sifir-atik-projesi-tanitim-toplantisi-konusmasi (15.08.2024).

PROF. DR. KAZIM UYSAL

KAYNAKLAR

1 Bu bölümde işlenen konular ağırlıklı olarak Zafer Dergisi'nde yayınlanan makalelerimden oluşmaktadır.

2 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/sultanahmet-camii-ve-ayasofya-istanbul-gm1177295664-328614332 ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/aerial-view-of-fatih-sultan-mehmet-bridge-in-istanbul-turkey-beautiful-view-of-gm1612700838-531058303' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (28.05.2024).

3 Görsel, 'https://www.diyanet.gov.tr/tr-TR' adresinden alınmıştır (23.05.2024).

4 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/honey-bee-flying-to-cherry-blossom-gm1325776123-410692033' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.07.2024).

5 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/rustik-ah%C5%9Fap-masada-kopya-alan%C4%B1-ile-ekmekler-%C3%A7e%C5%9Fitleri-gm1163707531-319627923' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.07.2024).

6 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/planets-of-the-solar-system-in-orbit-gm111834966-15579600' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (28.06.2024).

7 Rahman/7-9

8 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/man-in-a-dried-up-lake-gm1574827403-528241993' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.07.2024).

9 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/m%C3%BCsl%C3%BCman-hac%C4%B1lar%C4%B1n-hac-yapmak-umre-haram-cami-de-kabe-%C3%A7evresinde-ihram-kullanarak-gm835234208-135813015' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.07.2024).

10 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/holy-quran-gm515452889-37592414; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/g%C3%BCl-%C3%A7i%C3%A7e%C4%9Fi-kozmik-bulutsu-gm1249826263-364349848' (30.06.2024).

11 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/desert-tranquility-in-medina-gm2158716358-579344104' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.07.2024).

12 Fütuhul Buldan, 1/17; Bayraktar M., İslam ve ekoloji, ISBN.975-190576-1.

13 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/olive-tree-gm172407953-4633168' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.07.2024).

14 Kur'an-ı Kerim, Kadir/39.

15 Buhari: el Edebül Müfred. Kahire s 168.

16 https://sorularlaislamiyet.com/kopege-su-veren-kadinin-cennete-kediyi-ac-ve-susuz-birakan-kadinin-da-cehenneme-gitmesi-ilgili [Buhârî, Şirb 9, Vudû 33, Mezâlim 23, Edeb 27; Müslim, Selâm 153, (2244); Muvatta, Sıfatu'n Nebi 23, (2, 929-930); Ebû Dâvud, Cihâd 47, 2550] (30.04.2024).

17 E. Davut: sayd: 4; Tirmizi:fiten:69.; Bayraktar M., (1992). İslam ve Ekoloji, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara. Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.04.2024).

18 Buhari: Zebath, 25; Bayraktar M., (1992); Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.04.2024).

19 https://sorularlaislamiyet.com/kopege-su-veren-kadinin-cennete-kediyi-ac-ve-susuz-birakan-kadinin-da-cehenneme-gitmesi-ilgili [Buhârî, Bed'ü'l-Halk 17, Şirb 9, Enbiya 50; Müslim, Birr 151, 2242] (30.04.2024).

20 Darimi: 2/11; Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/perched-savannah-sparrow-gm508749024-85423171' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.07.2024).

21 https://ockb.csb.gov.tr/ock-bolgeleri-harita-i-55 (30.04.2024).

22 Buhari: Cihad 71; Bayraktar M., (1992).

23 Özdemir i., (1995). Çevre sorunları ve islam, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara.
Buhari: Cihad 71; Bayraktar M., (1992).; Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (10.07.2024).

24 M. Hamidullah: Vesaikus siyasiyye, s 240.; Özdemir i., (1995). Çevre sorunları ve islam, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara.

25 Görseller, ‘https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/tartismalarin-odagindaki-gezi-parkinda-ne-olmustu/1739319’ adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.07.2024).

26 Görsel, ‘https://www.istockphoto.com/tr’ adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.07.2024).

27 Bayraktar M., (1992).; Comte de Bonneval, I, s. 214.

28 Görseller, ‘https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/cargo-ship-moving-through-the-bosphorus-from-the-air-gm2161629740-582063079?searchscope=image%2Cfilm ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/fatih-sultan-mehmed-portresi-1000-t%C3%BCrk-banknot-gm1251787649-365424274?searchscope=image%2Cfilm’ adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.07.2024).

29 Görsel,‘https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Ftwitter.com%2Fkesitler%2Fstatus%2F871031723827625984&psig=AOvVaw2INKtbb3NCsncJyV9VmkkU&ust=1722551902645000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=0CBEQjRxqFwoTCNjjjZas0ocDFQAAAAAdAAAAABAJ’ adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.07.2024).

30 Bayraktar M., (1992).; Comte de Bonneval, I, s. 214.

31 Görsel, ‘https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.yenisafak.com%2Fgundem%2F330-yillik-kizilcam-agaci-binanin-balkonundan-geciyor-2805328&psig=AOvVaw3DHJ4jz-ULehi9nqM90txg&ust=1722549840891000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=0CBEQjRxqFwoTCICz9rSk0ocDFQAAAAAdAAAAABAU’ adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.07.2024).

32 Bayraktar M., (1992).; Pere Jehannot, s. 317.

33 Bayraktar M., (1992).; Brayer (A.), Neuf Annees a Constantinople. Paris, 1836, CII.

34 Bayraktar M., (1992).; Brayer A. (1836). Neuf Annees a Constantinople. Paris, CII.; Özdemir i., (1995).

35 Görsel, ‘https://www.zaferdergisi.com/makale/10855-osmanli-zamaninin-mutlu-hayvanlari.html’ alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.07.2024).

36 Bayraktar M., (1992).

37 Bayraktar M., (1992).; Guer (Jean Antoine), Moeurs et usages des Turcs, 1, s. 221.

38 Lamartine I. (1879). Voyage en Orient. Paris, II, s. 259.

39 d’Ohsson M. Tableau General de l’Empire Othoman, IV, I, s. 307.

40 Guer (Jean Antoine), Moeurs et Usages des Tueca, Paris, 1846, I, s. 369.

41 https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/turk-mimarisinin-minyatur-konaklari-kus-evleri#:~:text=Osmanl%C4%B1%20mimarisinde%2016.%20y%C3%BCzy%C4%B1ldan%20beri,kamusal%20binalar%C4%B1n%20duvarlar%C4%B1na%20in%C5%9Fa%20edilirdi (30.04.2024).

42 Görsel, ‘https://www.zaferdergisi.com/makale/10855-osmanli-zamaninin-mutlu-hayvanlari.html’ alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.07.2024).

43 Bayraktar M., (1992).; Brayer A. Neuf Annees e Constantinople. Paris, 1836, I, s. 339.

44 Görsel, ‘ttps://www.istockphoto.com/tr’ adresinden alınmıştır (23.07.2024).

45 Özdemir i., (1995).

46 ‘Uysal K. (2017). Evimcilerle yaratılışçıların çevre problemlerine bakışı, ı. Uluslararası Bilimler Işığında Yaratılış Kongresi tebliğleri, Urfa, S. 83-101’tam metin makalemden alınmıştır.

47 Uysal K. (2017).; Tamkoç G. Derin Ekolojinin Genel Çizgileri. Birikim, (57-58), 87-91, 1994; Yıldırım C. Ekoloji Düşüncesinde İnsan Ve Toplum Anlayışı, İnsan ve Toplum bilimleri araştırmaları dergisi, 6 (1), 289-308, 2017.

48 Uysal K. (2017).

49 Uysal K. (2017).

50 Uysal K. (2017).; Görmez K. Çevre Sorunları. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2010; Yıldırım C. Ekoloji Düşüncesinde İnsan ve Toplum Anlayışı, İnsan ve Toplum bilimleri araştırmaları dergisi, 6 (1), 289-308, 2017.

51 Uysal K. (2017).; Dolatyar M., Nargül V. Çevre krizlerinin kökenleri İslâmî bir perspektif, Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 20, 296-311, 2003.

52 Ergün T. Çobanoğlu N. Sürdürülebilir kalkınma ve çevre etiği, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3(1), 2012.

53 Uysal K. (2017).; Özdemir İ. Çevre Bilincinin Gelişiminde Çevre Ahlakının Önemi, Ankara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi, Özel Sayı, Cumhuriyet'in 75. Yıldönümü Armağanı, Ankara,1999; Bayyiğit M. Çevre Problematiği ve Din, Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 14 (14), 39-50,2002; Özerkmen N. İnsan Merkezli Çevre Anlayışından Doğa Merkezli Çevre Anlayışına, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, 42 (1), 167-185, 2002.

54 Lyod, R. Pollution and freshwater fish. Oxford University Press, 1992.

55 Ardoğan R. (2011). Ekolojik düzeni okumada iki yanlış: Sosyal darvinizm ve öjenik. KSÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi 18, 1-36.

56 Haeckel E. (1904). The Wonders of Life -A Popular Study of Biological Philosophy, translated by Joseph McCabe, Watts & Co., London.

57 Darwin C. (1882). The Descent of Man and Selection in Relation to Sex, D. Appleton and Company, New York.

58 Ardoğan R., (2011).

59 Kur'an-ı Kerim, Mâide/8.

60 Buhari, Savm, 51.

61 Kur'an-ı Kerim, Nahl/90.; Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (10.07.2024).

62 Kur'an-ı Kerim, Hucurat/13.

63 Müslim, Birr, 34; İbn-i Mace, Zühd, 9.

64 Sahih-i Buhari, C 4, s.175.

65 Kur'an-ı Kerim, Hucurat/13.; Kur'an-ı Kerim, Hucurat/10.; Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (10.07.2024).

66 Buhari, Edep, 62.

67 Müslim, İman, 93.

68 Kur'an-ı Kerim, Bakara/143.

69 Kur'an-ı Kerim, Maide/2.

70 Müslim, Fedail, 66.; Buhari, Edep, 18.; Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (10.07.2024).

71 Kur'an-ı Kerim, A'raf/31.; Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (10.07.2024).

72 Gore A. (2006). An Inconvenient Truth: The Planetary Emergency of Global Warming and What We Can Do about It.NewYork:Rodale Books.; Pimm S.I. ve Raven P. H. (2019). The Stateofthe World's Biodiversity. Published online by Cambridge University Press. https://www.cambridge.org/core/terms. https://doi.org/10.1017/9781108668675.006 (30.04.2024).

73 Bu söyleşi, 'Uysal K. 2020. DPÜ Lisansüstü Eğitim enstitüsü Seyir Defteri Dergisi, Gençlik Özel Sayısı, Sayı 2, s.12-18. (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/file:///C:/Users/Toshiba/Downloads/gen%C3%A7lik%20seyir%20defteri.pdf)'den alınmıştır (12.07.2024).

KAYNAKÇA

Akın M. ve Akın G. (2007). Suyun önemi, Türkiye'de su potansiyeli, su havzaları ve su kirliliği. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi 4 (2) 105-118.

Aksoy A ve Atasagun B. (2023). 'Arazi kullanımı ve iklim değişikliğinin biyoçeşitlilik kaybı üzerine etkisi'. Biyoçeşitlilik ve ekosistemler. İçinde (9-30). Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, TÜBA Raporları No: 50, ISBN: 978-625-8352-58-0.

Algül A. ve Turğut Ş. (2021). İslam Hukukunda Fıtrata Müdahale ve Meşruiyeti. International Social Scıınces Studies Journal. 7 (81),1774-1789.

Allard K. ve Gilchrist H.G. (2002). Kleptoparasitism of Herring Gulls taking eider eggs by Canada Geese. Waterbirds, 25, 235-238.

Altın V. (2008). Elementlerin oluşumu. Bilim ve Teknik (TÜBİTAK), Mart 2008 Sayısı.

Amat F., Hontoria F., Ruiz O., Green A.J., Sanchez M.I., Figuerola J. ve Hortas F. (2005). The American brine shrimp as an exotic invasive species in the western Mediterranean. Biological Invasions, 7, 37-47.

Anonim (2018). Çevre ve doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimi çalışma grubu raporu. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/ 2020/04/ Cevre_ve_DogalKaynaklarinSurdurulebilirYonetimiCalismaGrubuRaporu.pdf (15.04.2024).

Anonim. (2008). Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi ve Eylem Planı. Tasarım Ofset 1. Baskı, Ankara. (chromeextension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/file:///C:/Users/Toshiba/Desktop/Ekoloji%20(%C3%87evre%20biyolojisi)/ULUSAL_B%C4%B0YOLOJ%C4%B0K_%C3%87E%C5%9E%-C4%B0TL%C4%B0L%C4%B0K_STRATEJISI_VE_EYLEM_PLANI.pdf; (20.04,2024).

Aragones L.V., Lawler I.R., Foley W.J., ve Marsh H. (2006). Dugong grazing and turtle cropping: Grazing optimization in tropical seagrass systems? Oecologia, 149, 635-647.

Ardoğan R. (2011). Ekolojik düzeni okumada iki yanlış: Sosyal darvinizm ve öjenik. KSÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi 18, 1-36.

Arnason T.G., Bowen M.W., Mansell K.D. (2017). Effects of intermittent fasting on health markers in those with type 2 diabetes: A pilot study. World J Diabetes. 8(4):154-164.

Aydın M.E ve Sivri N. (Aksoy A ve Atasagun B.). (2023). Biyoçeşitlilik ve Ekosistemler (Arazi kullanımı ve iklim değişikliğinin biyoçeşitlilik kaybı üzerine etkisi). Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, TÜBA Raporları No: 50 ISBN: 978-625-8352-58-0.

Bagherniya M., Darani F.M., Sharma M., Maracy M.R., Birgani R.A., Ranjbar G., Taghipour A., Safarian M., Keshavarz S.A. (2018). Assessment of the Efficacy of Physical Activity Level and Lifestyle Behavior Interventions Applying Social Cognitive Theory for Overweight and Obese Girl Adolescents. Journal of Research in Health Sciences. 18(2): e00409.

Banfalvi G. (2017). Mille modis morimur: We die in a thousand ways, Apoptosis, 22, 169–174.

Barnosky A.R., Hoddy K.K., Unterman T.G., Varady K.A. (2014). Intermittent fasting vs Daily calorie restriction for type 2 diabetes prevention: a review of human findings. Transl Res. 164(4): 302-11.

Baum J.K., Myers R.A., Kehler D.G., Worm B., Harley S.J., Doherty P.A. (2003). Collapse and conservation of shark populations in the Northwest Atlantic. Science, 299, 389- 392.

Bayraktar M., (1992). İslam ve ekoloji, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, ISBN.975-190576-1.

Bayram N., Cin M. (2010). Akarsu, Dere, Çay ve Irmak Kavramlarının İncelenmesi ve Öğretimlerine Yönelik Öneriler. The Black Sea Journal of Social Sciences, 2, 97-122.

Bayyiğit M. (2002). Çevre Problematiği ve Din, Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 14 (14), 39-50.

Behrens M., Wilkens H. ve Schmale H. (1998). Cloning of the alphaA-crystallin genes of a blind cave form and the epigean form of Astyanax fasciatus: A comparative analysis of structure, expression and evolutionary conservation. Gene. 216, 319–326.

Berger J., Stacey P.B., Bellis L. ve Johnson M.P. (2001). A mammalian predator–prey imbalance: grizzly bear and wolf extinction affect avian neotropıcal migrants, Ecological Applications, 11(4), 947–960.

Beschta R.L. ve Ripple W.J. (2009). Large predators and trophic cascades in terrestrial ecosystems of the western United States. Biological Conservation 142, 2401–2414.

Bhutani S., Klempel M.C., Berger R.A., Varady K.A. (2010). Improvements in coronary heart disease risk indicators by alternate-day fasting involve adipose tissue modulations. Obesity (Silver Spring). 18(11): 2152-9.

Bjorndal K.A., Bolten A.B. ve Chaloupka M.Y. (2000). Green turtle somatic growth model: evidence for density dependence. Ecological Applications, 10(1), 269-282.

Bommel L.V. ve Johnson C.N. (2012). Good dog! Using livestock guardian dogs to protect livestock from predators in Australia's extensive grazing systems. Wildlife Res. 39, 220–229.

Boule, M. And Valois, H.M. (1957). Fossil Man. The Dreyden Press. New York. P.118-123.

Brierley A.S. (2007). Fisheries ecology: Hunger for shark fin soup drives clam chowder off the menu. Current Biology, 17(14), 555-557.

Brochet A.L., Guillemain M., Fritz H., Gauthier-Clerc M. ve Green A.J. (2010). Plant dispersal by teal (Anas crecca) in the Camargue: duck guts are more important than their feet. Freshwater Biology, 55, 1262-1273.

Buckeridge K.M. ve Jefferies, R.L. (2007). Vegetation loss alters soil nitrogen dynamics in an Arctic salt marsh. Journal of Ecology, 95, 283-293.

Campoy J.A., Ruiz D. ve Egea J. (2011). Dormancy in Temperate Fruit Treesin a Global Warming Context: Ab Review. SciHortic (Amst) 130 (2), 357–372.

Cebel, H., Akgül, S. (2011). Toprak oluşumu ve koruyucu önlemler. Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim, 134, 57-61.

Ceyhan İ. (2021). İslam Kelamında Fıtratın Bilgisel Değeri. Mesned İlahiyat Araştırmaları Dergisi, 2 (1), 120-142.

Choi I. Y., Piccio L., Childress P., vd. (2016). A Diet Mimicking Fasting Promotes Regeneration and ReducesAutoimmunity and Multiple Sclerosis Symptoms. Cell Rep. 15(10):2136-2146.

Christianson D. ve Creel S. (2010). A nutritionally mediated risk effect of wolves on elk. Ecology 91, 1184–1191.

Collins, Robin (2003). "The Evidence for Fine-Tuning," in God and Design: The Teleological Argument and Modern Science, ed. Neil Manson. New York.

Crait J.R. ve Ben-David M. (2007).Effects of river otter activity on terrestrial plants in trophically altered Yellowstone Lake. Ecology, 88, 1040–1052.

Creel S. (2011). Towards a predictive theory of risk effects: hypotheses for prey attributes and compensatory mortality. Ecology, 92, 2190–2195.

Crête, M. ve Manseau M. 1996. Natural regulation of cervidae along a 1000 km latitudinal gradient: change in trophic dominance. Evolutionary Ecology 10, 51-62.

Crooks K.R. ve Soulé M.E. 1999. Mesopredator release and avifaunal extinctions in a fragmented system. Nature 400, 563–566.

Çelebi, S. (2023). Evrende hayata göre dengelenen ince ayar parametreleri. Bilimler Işığında Yaratılış Dergisi. 1(1) 24- 35.

Darwin C. (1859). On the origin of species based on natural selection, or the preservation of favoured races in the struggle for life, 6th ed. London.

Darwin C. (1882). The Descent of Man and Selection in Relation to Sex, D. Appleton and Company, New York.

Demir, A. (2009). Küresel iklim değişikliğinin biyolojik çeşitlilik ve ekosistem kaynakları üzerine etkisi. Ankara Üniversitesi Çevrebilimleri Dergisi, 037-054.

Dempster W.F. (2008). Tightly closed ecological systems reveal atmospheric subtleties– experience from Biosphere 2. Advances in Space Research, 42, 1951–1956.

Di Biase S., Lee C., Brandhorst S., Manes B., Buono R., Cheng C.W., Cacciottolo M.,Martin-Montalvo A., de Cabo R., Wei M., Morgan T.E., Longo V.D. (2016). Fasting-Mimicking Diet Reduces HO-1 to Promote T Cell-Mediated Tumor Cytotoxicity. Cancer Cell. 11;30(1): 136-146.

Dirksen S., Boudewijn T.J., Noordhuis R. Ve Marteijn E.C.L. (1995). Cormorants Phalacrocorax carbo sinensis in Shallow Eutrophic Fresh-Water Lakes - Prey Choice and Fish Consumption in the Non-Breeding Period and Effects of Large-Scale Fish Removal. Ardea, 83, 167-184.

Doğan Ş., Kovalı M., Yıldız C., ve Pekçetin Ç. (2014). Programlı hücre ölümü ve spermatozoon, Erkek üreme sağlığı, 42, 201-205.

Duffy E.J. ve Beauchamp D.A. (2008). Seasonal piscivory by coastal cutthroat trout (Oncorhynchus clarki clarki) in Puget Sound: implications for juvenile salmon. Transactions of the American Fisheries Society, 137, 165–181.

Duman, N., İrcan, M. R. (2022). Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Uzaktan Algılama Tabanında Çankırı Merkez İlçesinin Erozyon Risk Analizi. Coğrafi Bilimler Dergisi/ Turkish Journal of Geographical Sciences, 20 (1), 220-245, doi: 10.33688/aucbd.1074770.

Efe R. (2012). Kazdağları Ekosistemi ve Ekolojisi, NW Turkey Kazdağları Ulusal Çalıştayı, Güre-Edremir-Balıkesir Bildiriler Kitabı 2-3 Haziran 2012.

Eldridge, D. J. (2009). Badger (Taxidea taxus) mounds affect soil hydrological properties in a degraded shrub-steppe. The American Midland Naturalist 161, 350-358.

Elmhagen B. ve Rushton, S.P. (2007). Trophic control of mesopredators in terrestrial ecosystems: top-down or bottom-up? Ecol. Lett. 10, 197–206.

Elmhagen B., Ludwig G., Rushton S.P., Helle P. ve Lindén H. (2010). Top predators, mesopredators and their prey: interference ecosystems along bioclimatic productivity gradients. J. Anim. Ecol. 79, 785–794.

Elmore S. (2007). Apoptosis: A Review of Programmed Cell Death, Toxicologic Pathology, 35, 495–516; Coşkun G. ve Özgür H. 2011. Apoptoz ve Nekrozun Moleküler Mekanizması, Arşiv, 20, 145-158.

Ergün T. ve Çobanoğlu N. (2012). Sürdürülebilir kalkınma ve çevre etiği, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3(1).

Erken, K., Parlak, S., Yılmaz, M. (2022). Endemik Taksonların Korunması ve Tür Koruma Eylem Planları. Ağaç ve Orman, 3(1), 33-46.

Estes J.A., Terborgh J., Brashares J.S., Power M.E., Berger J., Bond W.J., Carpenter S.R., Essington T.E., Holt R.D., Jackson J.B.C. ve ark. (2011). Trophic downgrading of planet earth. Science 333, 301–3067; Alverson W. S., Waller D.M. ve Solheim S.L. (1988). Forests too deer: edge effects in northern Wisconsin. Conservation Biology 2, 348-358.

Estes J.A., Tinker M.T. ve Bodkin J.L. (2010). Using ecological function to develop recovery criteria for depleted species: Sea otters and kelp forests in the Aleutian Archipelago. Conservation Biology, 24, 852–860.

Estes J.A., Tinker M.T., Williams T.M. ve Doak D.F. (1998). Killer whale predation on sea otters linking oceanic and nearshore ecosystems. Science, 282, 473–476.

Fabrizio P., Battistella L., Vardavas R., Gattazzo C., Liou LL., Diaspro A., Dossen JW., Gralla EB. ve and Longo VD. (2004). Superoxide is a mediator of an altruistic aging program in Saccharomyces cerevisiae. J. Cell Biol. 166, 1055–1067.

FAO. (2019). Türkiye'nin Biyoçeşitliliği: Genetik Kaynakların Sürdürülebilir Tarım ve Gıda Sistemlerine Katkısı. Ankara. 222 s. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.

Faris M.A., Kacimi S., Al-Kurd R.A., Fararjeh M.A., Bustanji Y.K., Mohammad M.K., Salem M.L. (2012). Intermittent fasting during Ramadan attenuates proinflammatory cytokines and immune cells in healthy subjects. Nutr Res. 32(12): 947-55.

Ferretti F., Worm B., Britten G.L., Heithaus M.R. ve Lotze H.K. (2010). Patterns and ecosystem consequences of shark declines in the ocean, Ecology Letters. 13, 1055–1071.

Frank K.T., Petrie B., Choi J.S. ve Leggett W.C. (2005). Trophic cascades in a formerly cod-dominated ecosystem. Science, 308, 1621–1623; Jackson J.B.C. 2008. Ecological extinction and evolution in the brave new ocean. Proceedings of the National Academy of Sciences. 105, 11458–11465.

Frisch D., Green A.J. ve Figuerola J. (2007=. High dispersal capacity of a broad spectrum of aquatic invertebrates via waterbirds. Aquatic Sciences, 69, 568-574.

Frisk M.G., Miller T.J. ve Fogarty M.J. (2001). Estimation and analysis of biological parameters in elasmobranch fishes: a comparative life history study. Can. J. Fish. Aquat. Sci., 58, 969–981.

Gascoigne W.R., Hoag D., Koontz L., Tangen B. A., Shaffer T.L. ve Gleason R.A. (2011). Valuing ecosystem and economic services across land-use scenarios in the Prairie Pothole Region of the Dakotas, USA. Ecological Economics, 70, 1715-1725.

Gawlik D.E. (2002). The effects of prey availability on the numerical response of wading birds. Ecological Monographs, 72, 329-346.

Gedik K., Gaga E.O. (2023). Mikroplastiklerden Nanoplastiklere-Plastik Kirleticiler (Terzi Y. Öztürk R.Ç. Besin Zincirinde Mikroplastikler, 16. bölüm) NOBEL Yayınları.

Geldiay, R., Kocataş, A., (1998). Deniz Biyolojisine Giriş, Ege Üniversitesi Basımevi, Bornova-İzmir.

Gende S.M., Edwards R.T., Willson M.F. ve Wipfli M.S. (2002). Pacific salmon in aquatic and terrestrial ecosystems. BioScience, 52, 917–928.

Genovart M., Negre N., Tavecchia G., Bistuer A., Parpal L., Oro D. (2010). The Young, the Weak and the Sick: Evidence of Natural Selection by Predation, Plos One 5 (3), 1-5.

Gish, D.T. (1981). Evolution: The Fossils Say No! Terc. Â. Tatlı, Fosiller ve Evrim. Cihan Yayınları, İstanbul. 1984.

Glen A.S., Dickman C.R., Soule M.E., ve Mackey B.G. (2007). Evaluating the role of the dingo as a trophic regulator in Australian ecosystems. Austral Ecology, 32, 492-501.

Gore A. (2006). An Inconvenient Truth: The Planetary Emergency of Global Warming and What We Can Do about It. NewYork: Rodale Books.

Gould, J. L. ve Keeton, W. T. (1996), Biological Scieıice (6,ıı Ed.) New York: W. W. Norton and Company

Gök K ve Sözen A. (2022). Design and Analysis of Hydrogen Production Combined System from Hydrogen Sulfide with Renewable Energy Source. Gazi Mühendislik Bilimleri Dergisi, 8(2), 274-291.

Gözcelioğlu B. (2023). 'Türkiye'de biyoçeşitlilik ve Anadolu'dan yansımalar'. Biyoçeşitlilik ve ekosistemler. İçinde (89-101). Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, TÜBA Raporları No: 50 ISBN: 978-625-8352-58-0, https://www.tuba.gov.tr/tr/yayinlar/suresiz-yayinlar/raporlar/ biyocesitlilik-ve-ekosistemler, (05.04.2024).

Grassle J. F. ve Maciolek N. J. (1992). Deep-sea species richness: Regional and local diversity estimates from quantitative bottom samples. The American Naturalist, 139(2): 313–341.

Gray A. Wedemeyer. (2012). Physiology of Fish in Intensive Culture Systems, Springer Publishing, ISBN-13: 978-1461377542.

Green A.J. ve Elmberg J. (2014). Ecosystem Services Provided by Waterbirds, BiologicalReviews,http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1111/%28ISSN%291469-185X.

Green A.J. ve Figuerola J. (2005). Recent advances in the study of long-distance dispersal of aquatic invertebrates via birds. Diversity and Distributions, 11, 149-156.

Gross J.B, (2012). The complex origin of Astyanax cavefish, Gross BMC Evolutionary Biology,105, 1-12.

Güler Ç. (2002). İklim değişikliği ve sağlık. Hacettepe Tıp dergisi, 33(1), 34-39.

Güzel Ü.Ş., ve Özer P. (2022). Türkiye'de Hava Kirliliği ve Sağlık Harcamaları. Sağlık ve Sosyal Refah Araştırmaları Dergisi, 4 (2), 186-202.

Haeckel E. (1904). The Wonders of Life -A Popular Study of Biological Philosophy, translated by Joseph McCabe, Watts & Co., L ondon.

Hawking S. (1998). "Brief History Of Time" (New York: Bantam

Hawking, S. and Mlodinow, L., (2010) "The Grand Design", Bantam Books.

Hayward M.W. ve Marlow N. (2014). Will dingoes really conserve wildlife and can our methods tell? J Appl Ecol 51, 835–838.

Heithaus M.R., Frid A., Wirsing A.J. ve Worm B. (2008). Predicting ecological consequences of marine top predator declines, Trends in Ecology and Evolution, 23(4), 202-210

Helfield J. ve Naiman R.J. (2006). Keystone interactions: Salmon and bear in riparian forests of Alaska. Ecosystems 9, 167–180.

Henke S. E. ve F. C. Bryant. (1999). Effects of Coyote Removal on the Faunal Community in Western Texas. Journal of Wildlife Management 63, 1066-1081.

Hornyak T. 2017. Profile: Yoshinori Ohsumi 2017. The rise and rise of a biology superstar. Nature543, S19 (2017).

Hostetter N. J., Evans A.F., Roby D.D., Collis K., Hawbecker M., Sandford B.P., Thompson D.E., ve Loge F.J. (2011). Relationship of external fish condition to pathogen prevalence and out-migration survival in juvenile steelhead. Transactions of the American Fisheries Society, 140, 1158–1171.

Howells, W. (1967). Mankind in the Making. Doubleday and CO. Garden City N.Y.P. 155-156; Tatlı, A. (2023). İlk insan Hz. Âdem insanların atasıdır. Bilimler Işığında Yaratılış Dergisi. 1(1). 1-23.

Hoyer M.V., Watson D.L., Willis D.J. ve Canfield JR, D.E. (2009). Fish kills in Florida's canals, creeks/rivers, and ponds/lakes. Journal of Aquatic Plant Management, 47, 53-56.

Hughes T.P. (1994). Catastrophes, phase shifts, and large-scale degradation of a Caribbean coral reef. Science, 265 (5178), 1547-1551.

Hunter, J.J. ve Bonnardot, V. (2011). Suitability of some climatic parameters for grapevine cultivation in South Africa, with focus on key physiological processes. S. Afr. J. Enol. Vitic, 32(1), 137-154.

IPCC, (2014). The Fifth Assessment Report (AR5), The Intergovernmental Panel on Climate Change, Geneva, Switzerland, (http://www.ipcc.ch.).

IUCN (2021). The IUCN Red List of Threatened Species. 2021; https://www.iucnredlist.org (20,04,2024).

İmrak, B. Ve Küden, A. (2012). Bazı Kiraz Çeşitlerinin Subtropik İklim Koşullarındaki Çoklu Dişi Organ Oluşumu Sorununun Çözümüne İlişkin Araştırmalar. Ç.Ü Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi. 28(5), 62-71.

İrvem, A, Topaloğlu, F., Uygur, V. (2007). Estimating spatial distribution of soil loss over Seyhan River Basin in Turkey. Journal of Hydrology, 336, 30–37.

James S. Monroe-Reed Wicander, (2007). Fiziksel Jeoloji-Yeryuvarının Araştırılması, TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası Yayınları, Ankara.

Jasmin J.N., Rochefort L. ve Gauthier, G. (2008). Goose grazing influences the fine-scale structure of a bryophyte community in arctic wetlands. Polar Biology, 31, 1043-1049.

Jefery W.R., Strickler A.G., Yamamoto Y. (2003). To See or Not to See: Evolution of Eye Degeneration in Mexican Blind Cavefish, İİntegr. Comp. Biol., 43, 531–541.

Jeffery W R. (2009). Evolution and development in the cavefish Astyanax, Curr Top Dev Biol., 86, 191–221.

Jeffery W.R. (2001). Cavefish As A Model System İn Evolutionary Developmental Biology. Dev Biol., 231,1- 12.

Jeffery W.R. (2005). Adaptive Evolution of Eye Degeneration in the Mexican Blind Cavefish. Journal of Heredity, 96 (3), 185–196.

Jeppesen E., Meerhoff M., Jacobsen B.A., Hansen R.S., Sondergaard D.M., Jensen J.P., Lauridsen T.L., Mazzeo N. ve Branco C.W.C. (2007). Restoration of shallow lakes by nutrient control and biomanipulationthe successful strategy varies with lake size and climate. Hydrobiologia, 581, 269-285.

Jordano P., Garcia C., Godoy J.A. ve Garcia-Castano J.L. (2007). Differential contribution of frugivores to complex seed dispersal patterns. Proceedings of the National Academy of Sciences 104, 3278–3282.

Jorgensen C., Enberg K., Dunlop E.S., Arlinghaus R., Boukal D.S., Brander, K., Ernande B., Gardmark A., Johnston F., Matsumura S., Pardoe H., Raab K., Silva A., Vainikka A., Dieckmann U., Heino M., Rijnsdorp A.D. (2007). Managing evolving fish stocks. Science, 318, 1247–1248.

Kameda K., Koba K., Hobara S., Osono T. ve Terai M. (2006). Pattern of natural N-15 abundance in lakeside forest ecosystem affected by cormorant-derived nitrogen. Hydrobiologia, 567, 69-86.

Kanbir Ö. ve Dikkaya M. (2022). İslam dünyasının Geri Kalma Nedenleri Üzerine Bir Analiz. İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi. 7(19), 556-580.

Kasar V. (2010). Yaratma Sıfatı Bağlamında Tabiat Kanunları. Kelam Araştırmaları, 8 (1), 211-236.

Kasımoğulları R. ve Uysal K. (2018). A water molecule is a miraculous material designed for living things, II. International Creation Congress on the Ligth of Sciences, 8th-9th November 2018, Erzurum, Türkiye.

Kerr J.B. ve McElroy C.T. (1993). Evidence for large Upward Trends of Ultraviolet-B Radiation Linked to Ozone Depletion, Science, 262, 523-524.

Kesici1 E., Kesici C., (2006). Eğirdir Gölü (Isparta)'nün Doğal Yapısına Yapılan Müdahalelerin Gölün Ekolojik Yapısına Etkileri. E.Ü. Su Ürünleri Dergisi, 23, (1): 99-103.

Kılıç O., (2021). Insanlığın ölümle imtihanı, Mikrop, Salgın ve Toplum, Ideal Kültür Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul, ISBN 978-625-7.059-73 – 2.

King, D. (2005). Climate Change: The Science and The Policy. Journal of Applied Ecology 42, 779–783; Sunay Ç. 2000. İnsanlık geleceğiyle mi oynuyor? İklim değişiyor. Bilim ve Teknik, 392, 36-46.

Kissui B.M. ve Packer C. (2004). Top-down population regulation of a top predator: Lions in the Ngorongoro Crater. Proceedings of the Royal Society of London 271, 1867–1874.

Kitchell J.F., Essington T.E., Boggs C.H., Schindler D.E. ve Walters C.J. (2002). The role of sharks and longline fisheries in a pelagic ecosystem of the Central Pacific. Ecosystems, 5, 202–216.

Kiziroğlu İ. (2023). 'Türkiye kuş bilimi (ornitoloji) tarihi ve kuş (ornis) çeşitliliği'. Biyoçeşitlilik ve ekosistemler. İçinde (31-86). Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, TÜBA Raporları No: 50 ISBN: 978-625-8352-58-0, https://www.tuba.gov.tr/tr/yayinlar/suresiz-yayinlar/raporlar/ biyocesitlilik-ve-ekosistemler, (05.04.2024).

Kocataş A. Ekoloji, Çevre Biyolojisi. (2008). 10. Baskı, Ege Üniversitesi Su Ürünleri Yayınları, Bornova, İzmir.

Köse B. (2014). Işık ve Sıcaklığın Bağcılıktaki Yeri ve Önemi, Türkiye Tarımsal Araştırmalar Dergisi, 1, 203-212.

Krumm C.E., Conner M.M., Hobbs T.H., Don O., Hunter D.O. ve Miller M.W. (2010). Mountain lions prey selectively on prion-infected mule deer, Biol. Lett. 6, 209–211.

Kur'an-ı Kerim, TC. Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara.

Kuvancı A., Günbey B., Konak F., Karaoğlan Y. (2010). Bal arısı (Apis mellifera L.) ve diğer böçeklerin çilek bitkisinin (Fragaria sp.) polinasyona olan etkileri. Uludağ Arıcılık Dergisi.10(1), 28-31.

Laudisi F., Stolfi C., Monteleone G. (2019). Impactof food additiveson gut homeostasis. Nutrients, 11(10) :23-34

Lesher C.E., Dannberg J., Barfod G.H., Bennett N.R., Glessner J.J.G., Lacks D.J. ve Brenan J.M. (2020). Iron isotope fractionation at the core–mantle boundary by thermodiffusion. Nature Geoscience, 13, 382–386.

Letnic M., Nelson M.P., Schmitz O.J., Smith D.W., Wallach A.D. ve Wirsing A.J. (2014). Status and Ecological Effects of the World's Largest Carnivores, Science, 343 (6167), 1241484.

Letnic M., Ritchie E.G. ve Dickman C.R. (2012). Top predators as biodiversity regulators: the dingo Canis lupus dingo as a case study. Biol Rev 87, 390–413.

Li L., Wang Z., Zuo Z.. (2013). Chronic intermittent fasting improves cognitive functions and brain structures in mice. PLoS One. 3;8(6): e66069.

Luedeling E. (2012). Climate change impacts on winter chill for temperate fruit and nut production:A review, Scientia Horticulturae 144, 218–229.

Lyod, R. (1992). Pollution and freshwater fish. Oxford University Press.

Maron J.L., Estes J.A., Croll, D.A., Danner E.M., Elmendorf, S.C. ve Buckelew S.L. (2006). An introduced predator alters Aleutian Island plant communities by thwarting nutrient subsidies. Ecological Monographs, 76, 3-24.

Martin Rees, (2000) Just Six Numbers: The Deep Forces that Shape the Universe (New York, NY: Basic Books.

McNeely, J.A., Miller, K.R., Reid, W.V., Mittermeier, R.A. &Werner, T.B. (1990). Conserving the World's Biological Diversity. IUCN, Gland, Switzerland.

Meier P., Finch A. ve Evan G. (2000). Apoptosis in development, Nature, 407, 6805, 796-801.

Miles A.K., Lawler S.P., Dritz D. ve Spring S. (2002). Effects of mosquito larvicide on mallard ducklings and prey. Wildlife Society Bulletin, 30, 675-682.

Milisav I., Poljšak B. ve Ribarič S. 20117. Reduced risk of apoptosis: mechanisms of stress responses, Apoptosis, 22, 265–283.

Miller B., Dugelby B., Foreman D., Martinez del Río C., Noss R., Phillips M., Reading R., Soulé M.E., Terborgh J. ve Willcox L. (2001). The Importance of Large Carnivores to Healthy Ecosystems, Endangered Species, 18 (5), 202-210.

Morrissey J.F. ve Sumich J.L. (2017). İntroduction to Biology of Marine Life. Editörler: Karataş M ve Atar H.H., Deniz Yaşamı biyolojisine Giriş, Nobel Akademik Yayıncılık, Yayın No: 126.

Mumby P.J., Harborne A.R., Williams J., Kappel C.V., Brumbaugh D.R., Micheli F., Holmes K.E., Dahlgren C.P., Paris C.B. ve Blackwell P.G. (2007). Trophic cascade facilitates coral recruitment in a marine reserve. PNAS, 104 (20), 8362- 8367.

Myers R.A., Baum J.K., Shepherd T.D., Powers S.P., ve Peterson C.H. (2007). Cascading effects of the loss of apex predatory sharks from a coastal ocean. Science, 315, 1846-1850.

National Geographic, (2015). Türkiye İklim Değişikliği Özel Sayısı, Kasım

Nelson D.L. ve Cox M.M. (2017). Lehninger Principles of Biochemistry, International Edition, Chapter 2,Water (7th edn) New York.

Nelson M. (2021). Biosphere 2's Lessons about Living on Earth and in Space. Space: Science & Technology, 2021, ID 8067539.

Nursi, B.S. (2003). Sözler, RNK Neşriyat, Istanbul.

Nursi, B.S. (2018b). Latif Nükteler, RNK neşriyat, Istanbul.

O'connel, P. (2009). Science of Today and the Problems of Genesis. TAN Books and Publishers; ISBN-13 ʔ: ʃ978-0895554383

Odum E.P. and Barrett G.W. (2008). Ekolojinin temel ilkeleri. (Çeviri editörü: Kani Işık.), Palme yayıncılık, Ankara.

Oswald J., Schmitz O.J., Hawlena D. Ve Trussell G.C. (2010). Predator control of ecosystem nutrient Dynamics, Ecology Letters, 13, 1199–1209.

Öktem A.Y., Türkiye'nin su riskleri raporu. chrome-extension:// efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/ file:///C:/Users/Toshiba/Desktop/EKOLOJ%C4%B0%20YEN%C4%B0/turkiyenin_su_riskleri__ raporu_web.pdf (20,03,2024).

Özdemir i., (1997). Çevre sorunları ve İslam, ISBN: 9789751911599.

Özdemir İ. (1999). Çevre Bilincinin Gelişiminde Çevre Ahlakının Önemi, Ankara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi, Özel Sayı, Cumhuriyet'in 75. Yıldönümü Armağanı, Ankara,1999.

Özerkmen N. (2002). İnsan Merkezli Çevre Anlayışından Doğa Merkezli Çevre Anlayışına, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, 42 (1), 167-185.

Packer C,, Holt R.D., Hudson P.J., Lafferty K.D. ve Dobson A.P. (2003). Keeping the herds healthy and alert: Implications of predator control for infectious disease. Ecol. Lett. 6, 797–802.

Palomares F, Gaona P, Ferreras P, Delibes M. (1995). Positive effects on game species of top predators by controlling smaller predator populations: An example with lynx, mongooses, and rabbits. Conservation Biology 9, 295–305.

Patterson R.E. ve Sears D.D. (2017). Annual Review of Nutrition Metabolic Effects of Intermittent Fasting, 37, 371–393.

Pehlivan, G., (2007). Ilgaz Dağı Milli Parkı Florası, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enst., Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Penteriani V., Delgado M.D.M., Bartolommei P., Maggio C., Alvarez C.A. Ve Holloway G.J. (2008). Owls and rabbits: predation against substandard individuals of an easy prey. J Avian Biol 39, 215–221.

Peterson R.O., Vucetich J.A., Page R.E. ve Chouinard A. (2003). Temporal and spatial aspects of predator–prey dynamics. Alces 39, 215–232.

Pimentel D., Zuniga R. Ve Morrison D. (2005). Update on the environmental and economic costs associated with alien-invasive species in the United States. Ecological Economics,52, 273-288.

Pimm S.I. ve Raven P. H. The Stateofthe World's Biodiversity. (2019). Published online by Cambridge University Press. https://www.cambridge.org/core/terms. https://doi.org/ 10.1017/978110866 8675.006 (15.04.2024).

Prugh L.R., Stoner C.J., Epps C.W., Bean W.T., Ripple W.J., Laliberte A.S. ve Brashares J.S. (2009). The rise of the mesopredator. Bioscience 59 (9), 779-791.

Reyhan A.S. ve Reyhan H. (2016). Küresel ısınmanın nedenleri, sonuçları, çözümleri üzerine yeni değerlendirmeler. Memleket Siyaset Yönetim (MSY), 11 (26), 1-24.

Ripple W. J. ve Beschta R. L. (2006). Linking a cougar decline, trophic cascade, and catastrophic regime shift in Zion National Park. Biological Conservation 133, 397- 408.

Ripple W. J. ve Larsen E.J. (2000). Historic aspen recruitment, elk and wolves in northern Yellowstone National Park, USA. Biological Conservation 95, 361- 370.

Ripple W.J. Ve Beschta R.L. (2012). Large predators limit herbivore densities in northern forest ecosystems. Eur. J. Wildl. Res. 58, 733–742.

Ripple W.J., Estes J.A., Beschta R.L., Wilmers C.C., Ritchie E.G., Hebblewhite M., Berger J., Elmhagen B., Letnic M., Nelson M.P., Schmitz O.J., Smith D.W., Wallach A.D. ve Wirsing A.J. (2014). Status and Ecological Effects of the World's Largest Carnivores, Science, 343 (6167), 1241484.

Ripple WJ, Beschta RL. (2004). Wolves and the ecology of fear: Can predation risk structure ecosystems? BioScience 54: 755–766.

Ripple, W. J. ve Beschta R. L. (2008). Trophic cascades involving cougar, mule deer, and black oaks in Yosemite National Park. Biological Conservation 141, 1249-1246.

Ritchie E.G., Elmhagen B., Glen A.S., Letnic M., Ludwig G. ve McDonald R.A. (2012). Ecosystem restoration with teeth: what role for predators?, Trends in Ecology and Evolution, 27 (5), 265-271.

Roemer G.W., Gompper M.E. ve Valkenburgh B.V., (2009). The Ecological Role of the Mammalian Mesocarnivore, BioScience, 59 (2), 165-173.

Romero A., ve Paulson K.M. (2001). It's a wonderful hypogean life. A guide to the trogomorphic fishes of the world. Environ. Biol. Fishes, 62,13–41.

Safeguarding Human Health in The Anthropocene Epoch: Report Of The Rockefeller Foundation–Lancet Commission On Planetary Health (2015). Lancet 386, 1973–2028.

Sağlam N.E., Düzgüneş E. ve Balık İ. (2008). Küresel Isınma ve İklim Değişikliği. Ege Universty Journal of Fisheries and Aquatic Sciences. 25, 89-94.

Sayılğan Ç. (2016). Küresel Sıcaklık Artışının Buğdayda Beklenen Etkileri ve Yüksek Sıcaklığa Toleranslılığın Fizyolojik Göstergeleri. YYÜ Tar. Bil. Derg. 26 (3), 439-447.

Schramskia J.R., Gattiea D.K., ve James H. Brownb J.H. (2015). Human domination of the biosphere: Rapid discharge of the earth-space battery foretells the future of humankind. Proceedings of the National Academy of Sciences (Pnas), 112 (31) 9511–9517.

Scott J.J., Renaut R.W. ve Owen R.B. (2012). Impacts of flamingos on saline lake margin and shallow lacustrine sediments in the Kenya Rift Valley. Sedimentary Geology, 277–278, 32–51.

Sergio F., Newton I., Marchesi L. ve Pedrini P. (2006). Ecological justified charisma: preservation of top predators delivers biodiversity conservation. Journal of Applied Ecology, 43, 1049-1055.

Seyfi E., Bulut Ş., Karataş A. (2021).Türkiye'nin tehlike altındaki memeli türleri. Karadaki Yaşam. 7, 54-72.

Sharma H.P., Jain P. ve Amit P. (2014). Apoptosıs (Programmed cell death) - A revıew, World Journal of Pharmaceutical Research, 3 (4), 1854-1872.

Sharma H.P., Jain P. ve Amit P. (2014). Apoptosıs (Programmed cell death) - A revıew, World Journal of Pharmaceutical Research, 3 (4), 1854-1872.

Shepherd T.D. ve Myers, R.A. (2005). Direct and indirect fishery effects on small coastal elasmobranchs in the northern Gulf of Mexico. Ecol. Lett., 8, 1095–1104.

Smith, G. S. (1979). Wood word's tony. New Scientist. 5 April.

Soulé M.E., Bolger D.T., Alberts A.C., Wright J., Sorice M., ve Hill S. (1988). Reconstructed dynamics of rapid extinctions of chaparral-requiring birds in urban habitat islands. Conservation Biology 2, 75-92; Crooks ve Soulé 1999; Miller ve ark. 2001.

Steffen W. (2019). The Anthropocene: Where on Earth are we going? The Ecological Citizen, 2 (2), 129-130.

Strong D.R., Frank K.T. (2010). Human Involvement in Food Webs, Annu. Rev. Environ. Resour, 35, 1–23.

Sunde P., Overskaug K. ve Kvam T. (1999). Intraguild predation of lynxes on foxes: evidence of interference competition? Ecography, 22, 521–523.

Svensson E.I. ve Friberg M. (2007). Selective Predation on Wing Morphology in Sympatric Damselflies. Am. Nat. 170, 101–112;

Şahin M., Topal E., Özsoy N. ve Altunoğlu N. (2015). İklim Değişikliğinin Meyvecilik ve Arıcılık Üzerine Etkileri Anadolu Doğa Bilimleri Dergisi 6 (2), 147-154.

Şahin Y. (2001).Ekoloji. Bilim teknik yayınevi, İstanbul

Taggart M.A., Figuerola J., Green A.J., Mateo R., Deacon C., Osborn D. ve Meharg A.A. (2006). After the Aznalcollar mine spill: Arsenic, zinc, selenium, lead and copper levels in the livers and bones of five waterfowl species. Environmental Research, 100, 349-361.

Tamkoç G. (1994). Derin Ekolojinin Genel Çizgileri. Birikim, (57-58), 87-91

Tatlı, A. (2023). İlk insan Hz. Âdem insanların atasıdır. Bilimler Işığında Yaratılış Dergisi. 1(1). 1-23.

Tiwari M., Prasad S., Tripathi A., Pandey A.N., Ali İ., Singh A.K., Shrivastav T.G. ve Chaube S.K. (2015). Apoptosis in mammalian oocytes: a review, Apoptosis, 20, 1019–1025.

Troella M., Naylorc R.L., Metianb M., Beveridged M., Tyedmerse P.H., Folkea C., Arrowf K.J., Barrettg S., Crépina A.S., Ehrlichh P.R., Grena A., Kautskyi N., Levinj S.A., Nyborgk K., Österblomb H., Polaskyl S., Schefferm M., Walkern B.H., Xepapadeaso T. ve Zeeuwp A. (2014). Does aquaculture add resilience to the global food system? Proceedings of the National Academy of Sciences (PNAS), 16 (37), | 13257–13263.

Tucker S., Hipfner J.M. Trudel M. (2016). Size-and condition-dependent predation: a seabird disproportionately targets substandard individual juvenile salmon, Ecology, 97(2), 461–471.

Türk M ve Çelik N. (2006). CO2 Özümlemesinde C-3 ve C-4 Tipi Bitkilerde Fotosentez-Solunum Denge Noktalarının Belirlenmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi 10 (1), 48-51.

Uysal K. (2017). Evimcilerle yaratılışçıların çevre problemlerine bakışı, ı. Uluslararası Bilimler Işığında Yaratılış Kongresi tebliğleri, Urfa, S. 83-101.

Uysal K. (2018). Bazı balık türlerinin mağara popülasyonlarında meydana gelen göz kayıpları planlı yaratılışın delilidir. II. Bilimler Işığında Yaratılış Kongresi, Erzurum, S. 153-170.

Uysal K. (2018). The eye loss occured in cave populations of some fish species is a proof for planned creation. II. International Creation Congress on the Ligth of Sciences. Erzurum. S. 153-170.

Uysal K. (2019). Ekosistem hizmetleri bakımından insanın hayvanlardan farklılığı ve insanın Dünya ekosistemindeki ayrıcalığı, üstünlüğü ve önemi. 3 rd International Creation Congress in the Light of Sciences. Iğdır.

Uysal K. (2023). Ekosistemlerin Dilinden Yaratılış, Beyan Yayınları, s. 67-68.

Uysal K. (2023). İnsanın kökeni ve görevi ile ilgili bilim adına yapılan vahim hata, İslam aleminin bu hatayı telafi edememesinin temel nedeni ve acı sonuçları. Bilimler Işığında Yaratılış Dergisi, 1(1) 44-69.

Uysal K. (2023). İnsanın kökeni ve görevi ile ilgili bilim adına yapılan vahim hata, İslam aleminin bu hatayı telafi edememesinin temel nedeni ve acı sonuçları. Bilimler Işığında Yaratılış Dergisi. 1(1). 44-69.

Uysal K. Rahmi Kasımoğluları R. Terzi İ. (2017). Balık yağında tevhid delilleri. I. Uluslararası Bilimler Işığında Yaratılış Kongresi, Şanlıurfa, Tam metin bildiri kitabı, 244-257.

Ünverdi M. (2021). Din ve Fıtrat İlişkisi Bağlamında Dinî İndirgemeciliğin Eleştirisi, İlahiyat Akademi, 14, 237-266.

Varady K.A. (2011). Intermittent versus daily calorie restriction: which diet regimen is more effective for weight loss? Obes Rev. 12(7):e593-601.

Vitousek P.M., Ehrlich P.R., Ehrlich A.H., ve Matson P.A. (1986). Human appropriation of the products of photosynthesis. Bioscience, 36: 368–373.

Wallach A.D., Johnson C.N., Ritchie E.G. ve O'Neill A.J. (2010). Predator control promotes invasive dominated ecological states. Ecol. Lett. 13, 1008–1018.

Wehausen J.D. (1996). Effects of mountain lion predation on bighorn sheep in the Sierra Nevada and Granite Mountains of California. Wildlife Society Bulletin 24, 471–479.

Wernersınn H., (2016). Yeşil Paradoks- Küresel Isınmaya Arz Yanlı Yaklaşım, Çev: Mehmet Evren Dinçer, Koç Üniversitesi Yayınları:106, 1. Baskı, Ekim, İstanbul.

Whelan C.J., Wenny D.G. ve Marquise R.J. (2008). Ecosystem services provided by birds. Year in Ecology and Conservation Biology, 1134, 25-60.

Whitmee S., Haines A.,, Beyrer C.,, Boltz F., Capon A.G., Dias B.F.S., Ezeh A., Frumkin H., Gong P., Head P., Horton R., Mace G.M., Marten R., Myers S.S., Nishtar S., Osofsky S.A., Pattanayak S.K., Pongsiri M.J., Romanelli C., Soucat A., Vega J., Yach D. (2015). Safeguarding human health in the Anthropocene epoch: report of The Rockefeller Foundation–Lancet Commission on planetary health. Lancet 386, 1973–2028.

WHO. (2016). Air Pollution, United Nations Environment Programme, https://www.cleanairblueskies.org/# (06.05.2024).

Wilkens, H. (1998). Evolution and genetics of epigean and cave Astyanax fasciatus (Characidae, Pisces). Evol. Biol., 23, 271–367.

Wilmers C. C., Crabtree R.L., Smith D. W., Murphy K.M. ve Getz W.M. (2003). Trophic Facilitation by Introduced Top Predators: Grey Wolf Subsidies to Scavengers in Yellowstone National Park. Journal of Animal Ecology 72, 909-916.

Wilson S.K., Graham N.J., Pratchett M.S., Jones G.P. ve Polunin N.V.C. (2006). Multiple disturbances and the global degradation of coral reefs: are reef fishes at risk or resilient? Global Change Biology, 12, 2220-2234.

Wirsing A.J., Steury T.D. ve Murray D.L. (2002). Relationship Between Body Condition And Vulnerability To Predation in Red Squirrels And Snowshoe Hares, 3(3), 707–715.

Wood K.A., Stıllman, R.A., Clarke, R.T., Daunt, F. ve O'hare M.T. (2012). The impact of waterfowl herbivory on plant standing crop: a meta-analysis. Hydrobiologia, 686, 157-167.

Woosley S. ve Janka T. (2005). The Physics of Core-Colapse Supernovae, Nature Physics 1 (3),147–154.

Yamamoto Y, Stock D.W., and Jeffery W.R. (2004). Hedgehog signaling controls eye degeneration in blind cavefish. Nature, 431, 844–847.

Yanık F., Çetinbaş A. ve Vardar F. (2018). Bitkilerde programlı hücre ölümü, Marmara Fen Bilimleri Dergisi, 1, 157-166.

Yarsan, E., Yipe, M., (2013). The Important Terms of Marine Pollution "Biomarkers and Biomonitoring, Bioaccumulation, Bioconcentration, Biomagnification." J Mol Biomark Diagn s1, 003. https://doi.org/10.4172/2155-9929.S1-003.

Yıldırım C. (2017). Ekoloji Düşüncesinde İnsan Ve Toplum Anlayışı, İnsan ve Toplum bilimleri araştırmaları dergisi, 6 (1), 289-308.

Yılmaz, E. (2005). İklim geleceğimiz, Bilim ve Teknik, 451, 38-48.

ELEKTRONİK KAYNAKÇA

1. EKOLOJİYE GİRİŞ

https://pixabay.com/tr/photos/merak-bebek-erkek-%C3%A7ocuk-1910023/ (08.02.2024).

https://pixabay.com/tr/vectors/soru-i%C5%9Fareti-noktalama-girdap-5971407 (08.02.2024).

https://pixabay.com/tr/photos/g%C3%B6l-do%C4%9Fa-yolculuk-ke%C5%9Fif-6701636/' (08.02.2024).

https://pixabay.com/tr/photos/kelebek-b%C3%B6cek-do%C4%9Fa-ortak-mavi-95364/ (08.02.2024).

https://pixabay.com/tr/photos/heykel-%C3%A7amur-kurgu-su-fikir-hayat-2322791/ (08.02.2024).

https://pixabay.com/tr/photos/yuva-a%C4%9Fa%C3%A7-ku%C5%9F-yuvas%C4%B1-dallar%C4%B1-806301/, (08.02.2024).

https://pixabay.com/tr/photos/izlanda-ta%C5%9F-ev-bina-kayalar-4524112/ (08.02.2024).

https://pixabay.com/tr/photos/heykel-%C3%A7amur-kurgu-su-fikir-hayat-2322791/ (08.02.2024).

https://pixabay.com/tr/photos/terazi-tartmak-denge-a%C4%9F%C4%B1rl%C4%B1k-2759820/ (08.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/aerial-view-of-peninsula-in-e%C4%9Firdir-lake-gm1620844762-531684049?phrase=g% C3%B6l (08.02.2024).

https://pixabay.com/tr/photos/su-samuru-yemek-yemek-siyah-ve-beyaz-7609666/ (08.02.2024).

https://pixabay.com/tr/photos/sinek-ku%C5%9Fu-ku%C5%9F-u%C3%A7u%C5%9F-kanatlar-2139279/ (08.02.2024).

https://pixabay.com/tr/photos/u%C3%A7ak-u%C3%A7u%C5%9F-g%C3%B6ky%C3%BCz%C3%BC-%C3%A7%C4%B1 karmak-50893/ (08.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/macro-flying-honey-bee-landing-on-yellow-flowers-gm165987180-17062037?phrase=ar% C4%B1&searchscope=image%2Cfilm (08.02.2024).

https://bilimteknik.tubitak.gov.tr/system/files/tamsayi_ pdf/200_5.pdf (17.01.2024).

https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/buyuk-patlama (13.01.2024).

https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/karanlik-enerji-nedir (13.01.2024)

https://pixabay.com/tr/photos/kafatas%C4%B1-insan-kafa-iskelet-kemik-765477/ (08.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/fagradalsfjall-volcanic-eruption-in-the-night-iceland-gm1340227781-420361055 (05.07.2024).

2. EKOSİSTEM VE BAZI TEMEL KAVRAMLAR

https://pixabay.com/tr/photos/do%C4%9Fu-karadeniz-rize-ayder-yaylas%C4%B1-2377623/ (10.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/t%C3%BCrkiyenin-%C3%BClke-3d-render-topografik-harita-kenarl%C4%B1k-gm8385 44736-136597867 (11.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/fish-hatchery-pond-gm180241275-26884812' (11.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/sualt%C4%B1-scene-resif-ve-g%C3%BCne%C5%9F-i-le-tropikal-seabed-gm1152237432-312538496?phrase=derin+deniz' (11.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/mount-hood-trillium-lake-oregon-usa-gm1434228278-475914996?phrase=g%C3%B6l' (10.02.2024).

https://pixabay.com/tr/illustrations/toprak-d%C3%BCnya-gezegen-k%C3%BCre-1303628/' (10.02.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/international-space-station-orbiting-earth-gm627778014-111247167 (10.02.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/m%C3%BCrettebat-ke%C5%9Fif-arac%C4%B1-dock-ile-uluslararas%C4%B1-uzay-istas yonu-i%C3%A7in-haz%C4%B1rlan%C4%B1yor-gm1026002146-275182447' (29.04.2024).
https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/gunes-sistemini-taniyalim-dunya (10.02.2024).
https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/gunes-sistemini-taniyalim-dunya#:~:text=D%C3%BCnya'n%-C4%B1n%20atmosferi%20be%C5% 9F %20ana.tabakas%C4%B1n%C4%B1n%20i%C3%A7in-de%20ozon%20tabakas%C4%B1%20bulunur (10.02.2024).
https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/gunes-hareket-ediyor-mu (17.01.2024).
https://tua.gov.tr/tr/blog/evren/gokada-nedir (17.01.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/y%C4%B1ld%C4%B1z-tozu-ve-parlayan-y%C4%B1ld%C4%B1zlarla-uzay-arka-plan% C4%B1-ger%C3%A7ek%C3%A7i-evren-ve-renkli-gm1288295868-384289859 (17.01.2024).
https://pixabay.com/tr/photos/g%C3%BCl-bitki-sunmak-do%C4%9Fa-g%C3%BCl-%C3%A7i%C3%A7e%C4%9Fi-342526/ (10.02.2024).
https://pixabay.com/tr/illustrations/toprak-k%C3%BCre-katman-kayalar-kabuk-5660940/ (10.02.2024).
https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/volkanlar-hakkinda-hersey (10.02.2024).
https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/dunyanin-merkezi-nasil-sicak-kaliyor (09.02.2024)
https://pixabay.com/tr/illustrations/volkan-patlama-lav-magma-yang%C4%B1n-8534897/ (10.02.2024).
https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/volkanik-topraklar-neden-verimlidir (10.02.2024).
https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/periyodik-tablodaki-dort-yeni-element-isimlendiriliyor (16.01.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/our-star-with-magnetic-storms-plasma-flash-on-the-surface-of-a-our-star-gm1665241656-535325988 (10.02.2024).
https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/bunu-biliyor-muydunuz/gunes (10.02.2024).
https://www.biosphere2.org/research/research-initiatives (29.05.2024).
https://www.biosphere2.org/research/research-initiatives (29.05.2024).
https://biosphere2.org/about/about-biosphere-2 ve https://tr.wikipedia.org/wiki/D%C3%BCnya (29.05.2024).

3. EKOSİSTEMİN CANSIZ UNSURLARI

https://services.tubitak.gov.tr/edergi/yazi.pdf;jsessionid=wodTc1mw4adsRDAVwsX3zjpl?dergiKo-du=4&cilt=44&sayi=734&sayfa=22&yaziid=31710 (29.05.2024).
https://en.wikipedia.org/wiki/Water_distribution_on_Earth#:~:text=The%20total%20volume%20of%20water,liquid%20form%20on%20the%20surface. (16.03.2024).
https://pixabay.com/tr/photos/buzda%C4%9F%C4%B1-iklim-buz-buzul-6966784/ (14.02.2024).
https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/su-yanabilir-mi#:~:text=Su%2C%20iki%20hidrojen%20ve%20bir,genellikle%20hidrojen%20gaz% C4%B1%20%C5%9Feklinde%20bulunur (14.02.2024).
https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/kimyasal-turler-arasi-guclu-etkilesimler-kimyasal-baglar (14.02.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/sodyum-klor%C3%BCr-ayr%C4%B1lma-gm657556822-119848709 (24.05.2024).
https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/kendisi-zayif-etkisi-buyuk-molekuller-arasi-etkilesimler (14.02.2024).
https://pixabay.com/tr/photos/sivrisinek-b%C3%B6cek-su-dans-871913/ (14.02.2024).
https://pixabay.com/tr/photos/yunus-memeli-hayvan-deniz-597527/ (14.02.2024).
https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/antarktikada-buz-tabakasinin-altindaki-goller-nasil-sivi-kalabiliyor(14.02.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/water-cycle-gm462873209-24592861?phrase=su+d%-C3%B6ng%C3%BCs%C3%BC& searchscope=image%2Cfilm (14.02.2024).
https://tr.wikipedia.org/wiki/B%C3%BCy%C3%BCk_Patlama (14.02.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/night-sky-space-background-with-nebula-and-stars-gm1471911835-502403079?phrase =s%C3%BCpernova (14.02.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/underwater-sea-deep-water-abyss-with-blue-sun-light-gm1408518230-459356725?phrase= deniz (14.02.2024).
https://pixabay.com/tr/vectors/atom-n%C3%B6tron-%C3%A7ekirdek-proton-30442/ (14.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/beton-d%C3%B6k%C3%BCm-%C3%B6nce-ba%-C4%9Fl%C4%B1-bir-demir-kiri%C5%9F-kafes-g%C3%B6r%C3%BCn%C3%BCm%C3%B-C-bu-%C3%A7ekme-mukavemetini-gm1205744644-347459474?phrase=demir+yap%C4%B1 (14.02.2024).

https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/gunes-sistemini-taniyalim-dunya#:~:text=D%C3%BCnya'n%-C4%B1n%20atmosferi%20be%C5% 9F%20ana,tabakas%C4%B1n%C4%B1n%20i%C3%A7in-de%20ozon%20tabakas%C4%B1%20bulunur. (12.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/golden-wheat-field-on-sunny-day-gm526153592-92554639?phrase=bu%C4%9Fday (14.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/weather-forecast-concept-gm531889697-55597470?phrase=iklim (14.02.2024).

https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/118833/mod_resource/content/0/08iklim.pdf (14.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/macocha-abyss-moravya-karst-sulu-ye%C5%9Fillikler-ve-k%C3%BC%C3%A7%C3% BCk-bir-g%C3%B6l-ile-mikroiklim-gm1136466341-302675337?phrase=mikroiklim (14.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/beautiful-sunset-with-dramatic-sky-gm1845392734-551606084?Phrase=%C4%B1%C5% 9F%C4%B1k+g%C3%BCne%C5%9F (14.02.2024).

https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/spektroskop-ile-isigi-inceleyelim (14.02.2024).

https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/spektroskop-ile-isigi-inceleyelim (15.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/hot-climate-in-the-city-with-strong-sunlight-and-thermometer-in-flat-design-hot-gm1405 994965-457705515?phrase=k%C3%BCresel+%C4%B1s%C4%B-1nma (15.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/emperor-penguins-with-chick-gm493217930-76781885 (24.05.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/grafik-ph-alkali-ve-asidik-%C3%B6l%C3%A7ek-vekt%C3%B6r%C3%BC-gm817607620-132311597?phrase=Ph&searchscope=image%2Cfilm (15.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/co2-emission-reduction-balance-between-air-pollution-and-ecology-concept-art-gm145708 8461-491950378?phrase=karbon+denge(15.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/extreme-weather-and-climate-change-gm1370821565-440290724?phrase=sera+etkisi (15.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/rhizobium-gm698912156-129480883 (15.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/nostoc-sp-yosun-mikroskobik-g%C3%B6r%C3%BCn%C3%BCm%C3% BC-alt%C4% B1 nda-gm1084622854-291028114 (05.04.2024).

https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/elementlerin-dogadaki-donusumu (16.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/urea-nitrogen-chemical-plant-fertilizer-bag-gm177819121-24215655?phrase=azotlu+ g%C3%BCbre&searchscope=image%2Cfilm (15.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/agriculture-robotic-and-autonomous-car-working-in-smart-farm-future-5g-technology-gm1382273499-443104170?phrase=teknik+tar%C4%B1m&search scope=image%2Cfilm (16.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/grizly-bear-at-alaska-gm166186633-23602613?phrase=somon+ay%C4%B1&searchscope =image%2Cfilm (16.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/asia-thailand-bangkok-salt-plantation-gm628793046-111717627?phrase=Fosfatl%C4% B1+kaya%C3%A7+g%C3%BCbre+tar%C4%-B1m&searchscope=image%2Cfilm (16.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/kherson-b%C3%B6lgesinde-pembe-tuzlu-syvash-g%C3%B6l%C3%BCn%C3%BCn-y% C3%BCzeyi-ukrayna-do%C4%9Fal-arka-plan-doku-gm1291611527-386678431?phrase=Fosfat+red+tide&searchscope=image%2 Cfilm (17.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/ekolojik-felaket-gm1141520118-305861595?phrase=k%C3%B6m%C3%BCr+baca&searc hscope=image%2Cfilm (15.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/wind-turbines-and-solar-panels-making-green-energy-gm509674624-85904665?phrase= g%C3%BCne%C5%9F+r%C3%BCzgar+enerjisi &searchscope=image%2Cfilm (17.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/stream-of-fresh-alpine-water-flowing-through-wooden-chute-spout-gm585494596-10040 6671 (07.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr (12.08.2024).

4. EKOSİSTEMİN CANLI UNSURLARI

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/tropical-fish-and-turtle-gm539675480-96244705?phrase=biyo%C3%A7e%C5%9Fitlilik& searchscope=image%2Cfilm (07.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/side-of-passenger-jet-airplane-easy-to-cut-out-gm166006960-17698415?phrase=u%C3% A7ak&searchscope=image%2Cfilm (07.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/scrap-metal-gm533888437-56480868?phrase=hurdal%C4%B1k+patlama&searchscope= image%2Cfilm (18. 02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/bir-insan-v%C3%BCcudunun-y%C3%BCzde-70i-sudur-gm825573636-133924349? phrase=insan+v%C3%BCcudu+oksijen+carbon+azot+kalsiyum&searchscope=image%2Cfilm (16.02.2024).

https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/vucudumuzda-kutlece-en-cok-hangi-elementlerin-atomlari-bulunur (16.01.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/emperor-penguins-gm96473156-10759740?phrase=penguen (07,04,2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/honeybee-swarm-gm1759964436-544737142?phrase=ar%C4%B1+koloni+a%C4%9Fa% C3%A7 (07.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/lion-hunting-a-herd-of-zebra-gm495469027-41016956?phrase=zebra+aslan. (07.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/ant-action-standing-ant-bridge-unity-team-concept-team-work-together-gm1367675162-437860087?phrase=kar%C4%B1nca+sosyal (07.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/kar%C4%B1ncalar-grubu-gm1227119923-361790028?phrase=kar%C4%B1nca+evi (17.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/the-foliose-lichen-evernia-prunastri-on-a-branch-in-a-beech-forest-gm1478431148-506701143?phrase=liken (07.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/feeding-time-gm92124134-6781994?phrase=geyik+zebra. (07.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/protecting-the-catch-gm177516193-21940656?phrase=aslan+%C3%A7akal (07.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/nice-green-lake-with-duckweed-in-lao-cai-city-northern-vietnam-gm1333546818-4160039 53?phrase=%C3%B6trofikasyon (07.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/salmon-jumping-out-of-water-and-attacked-by-sea-lamprey-gm108176292-4479942? phrase=asalak+bal%C4%B1k (17.02.2024).

5. POPÜLASYON

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/endonezya-b%C3%BCy%C3%BCk-bal%C4%B1k-okul-gm946577550-258489408? phrase=hamsi+populasyon&searchscope=image%2Cfilm (18.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/yew-taxus-needle-trees-at-a-nursery-gm467082613-26100242?phrase=s%C4%B1ral% C4%B1+ladin+dikimi (18.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/wolves-gm524291083-51563156?phrase=kurt+s%C3%BCr%C3%BC&searchscope= image%2Cfilm (18.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/mandarin-duck-female-sitting-on-branch-gm1780317963-546761622?phrase=halkalama+ ku%C5%9F&searchscope=image%2Cfilm (18.02.2024).

https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuclari-2023-49684 (18.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/bir-su-birikintisi-i%C3%A7inde-y%C3%BCzmeye-ye%C5%9Filba%C5%9F-%C3% B6rdekler-bir-%C3%A7ift-gm1127814254-297390461?phrase=erkek+-di%C5%9Fi+%C3%B6rdek (18.02.2024).

https://www.algebra.com/algebra/homework/word/misc/Miscellaneous_Word_Problems.faq.question.102611.html (07.04.2024).

https://tr.wikipedia.org/wiki/Karasinek#:~:text=Karasinekler%20yumurtalar%C4%B1n%C4%B1%20d%C4%B1%C5%9Fk%C4%B1lara%2C%20%C3%A7%C3%B6pl%C3%BCklere%2C%20%C3%B6zellikle,g%C3%BCnde%20kanatl%C4%B1%20eri%C5%9Fkin%20bi%C3%A7imlerini%20al%C4%B1rlar. (07.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/baby-birds-in-nest-gm638511148-114524855 (07.04.2024).

https://www.cambridge.org/core/terms (15.04.2024).

https://doi.org/10.1017/9781108668675.006 (15.04.2024).

https://www.zaferdergisi.com/makale/15917-te-pito-te-henua-dunyanin-sonu.html (15.04.2024).
http://www.mnforsustain.org /ponting_c_the_lessons_of_easter_island.htm (15.04.2024).

6. KOMÜNİTE

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/kuzey-%C5%9Fahin-bayku%C5%9Fu-gm1214791429-353590087?searchscope=image% 2Cfilm (24.04.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/b%C3%BCy%C3%BCk-aile-gm1163498728-319494706?phrase=t%C3%BCrler (19.02.2024).
https://www.zaferdergisi.com/makale/14786-orman-yanginlari-ve-dusundurdukleri.html).
https://www.trthaber.com/haber/turkiye/yanan-ormanlar-yeniden-yeseriyor-605060.html (12.08.2024).

7. BESLENME VE ENERJİ AKIŞI

https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/scheme-of-plant-transpiration-and-stomatal-complex-of-green-leaf-under-magnifying-gm13 69368607-439141703?phrase=fotosentez (20.02.2024).
https://www.istockphoto.com/tr (29.05.2024).
https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/hidrotermal-bacalar (03.06.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/half-caught-fly-in-venus-fly-trap-gm1354376018-429212247?searchscope=image%2Cfilm (05.04.2024).
https://oggito.com/icerikler/gobek-kordonu/63394 (05.02.2024)
https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/konya-ovasinda-en-kaliteli-elma-hasadi-icin-ureticiler-zamanla-yarisiyor/2706015 (05.02.2024)
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/annem-bebe%C4%9Fi-mutfaktaki-ka%C5%9F%C4%-B1kla-besliyor-gm1294442613-388 435815?phrase=anne+bebek+yemek+ka%C5%9F%C4%B1k (26.02.2024).
https://sendika.org/2015/11/mera-alanlari-ranta-acildi-koyluler-direnise-basladi-307569 (26.02.2024).
https://www.makyajtrendi.com/blog/cilt-bakiminda-yosunlar_b-4714 (26.02.2024).
https://blog.tetra.net/tr-tr/siyam-yosun-yiyici-yosunlara-karsi-ana-savasci (26.02.2024).
https://mikrosolgubre.com/solucan-cinsleri/ (26.02.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/grey-wolf-canis-lupus-gm450308225-29345264?phrase=kurt+le%C5%9F+yemesi+kar &searchscope=image%2Cfilm (26.02.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/small-molluscs-and-mussels-colony-in-a-rock-gm1404368632-456600018?phrase=su+alt%C4%B1(26.02.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/deer-grazing-in-the-meadow-gm522560467-50836512?phrase=mera+geyik (26.02.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/kalp-g%C3%BCl-gm874103164-244084231?phrase=-hediye+g%C3%BCl+k%C4%B1rm %C4%B1z%C4%B1 (20.02.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/sa%C4%9Fl%C4%B1kl%C4%B1-taze-pembe-%-C3%A7i%C3%A7ek-a%C3%A7an-di%C4%9Fer-kurutulmu%C5%9F-%C3%B6l%C3%BC-pembe-g%C3%BCl-bir-sat%C4%B1r-aras%C4%B1nda-gm978025886-265868523?phrase=canl%C4%-B1+%C3%B6l%C3%BC+ (20.02.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/slope-gm165942597-22328215?phrase=entropi (20.02.2024).
https://www.zaferdergisi.com/makale/12597-buyuk-baligin-kucuk-baligi-yemesi-adaletsizlik-mi.html
https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/natural-law-gm164446843-17745669?phrase=bal%C4%B1k+yiyen+ bal%C4% B1k&search scope=image%2Cfilm (02.03.2024)
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/caviar-fish-gm119221196-14109194?phrase=bal%C4%B1k+yumurtas%C4%B1 (02.03.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/sualt%C4%B1nda-y%C3%BCzen-tropik-bal%C4%-B1klar%C4%B1n-b%C3%BCy%C3% BCk-okulu-gm1208325074-349210011?phrase=hamsi (02.03.2024)
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/high-angle-view-of-various-fresh-fish-and-seafood-on-blue-colored-wood-gm1439239093-479549594?phrase=bal%C4%B1k%20pazar%C4%B1 (02.03.2024).

8. KARA EKOSİSTEM VE BİYOMLARI

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/world-map-eckert-iii-3d-render-topographic-map-dark-ocean-color-gm1477424050-5059 98251 (11.03.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/glowing-jellyfish-swim-deep-in-blue-sea-cosmos-medusa-neon-jellyfish-fantasy-in-gm13 93840230-449533658 (11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/firefly-gm541589764-96851949 (11.03.2024).

https://tr.wikipedia.org/wiki/Biyom (11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/ekolojik-hava-veya-iklim-s%C4%B1n%C4%B1flan d%C4%B1rmas%C4%B1-anahat-diyag ram%C4%B1-olarak-biyom-piramidi-gm1304923195-395944952?searchscope=image%2Cfilm (15.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/forest-gm623825472-109523391 (11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/past%C4%B1rma-yaz%C4%B1-new-hampshireda-abd-gm847138012-139045031 (11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/giant-twisted-vine-in-the-atlantic-forest-gm1705016520-539118845 (11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/ponderosa-pine-tree-gm499574396-80304683 (11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/tree-gm470812776-62401388 (11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/christmas-tree-isolated-on-white-background-xxxl-gm183244084-14642359 (11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/oak-tree-gm1668358019-535609279 (11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/beyaz-arka-plan-%C3%BCzerinde-izole-a%C4%9Fa%C3%A7-gm841164366-137156589 (11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/beautifull-green-tree-on-a-white-background-in-high-definition-tropical-tree-on-gm1388383811-446038564 (11.03,2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/chestnut-tree-isolated-on-white-background-gm137825125-19002748 (11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/beyaz-arka-plan-%C3%BCzerinde-izole-muz-a%C4%9Fac%C4%B1-gm1304357627-395535096 (11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/beyaz-arka-plan-%C3%BCzerinde-izole-mango-a%C4%9Fac%C4%B1-gm940342852-257064561(11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/beyaz-arka-plan-%C3%BCzerinde-izole-tropikal-a%C4%9Fa%C3%A7lar-izole-a%C4%9Fa%C3%A7lar-i%C3%A7in-tasar%C4%B1m-gm1025787184-275137030 (11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/vervet-monkey-chlorocebus-pygerythrus-gm93214254-6228262 (11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/takwa-village-in-kenya-gm518412240-90026611 (14.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/fas-ana-konumlar-gm1254534079-366706385(11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/afrika-antilobu-gm877049268-244765050(11.03.2024).

https://www.istockphoto. com/tr/foto%C4%9Fraf/australian-wedge-tail-eagle-eating-a-kangaroo-gm481350328-69328443(11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/fennec-fox-gm153709029-15480315(11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/desert-rock-python-on-sandy-ground-gm531121851-55115268 (11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/saguaro-kakt%C3%BCs%C3%BC-sari-ile-gm694619294-128365667 (11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/saguaro-kakt%C3%BCs%C3%BC-ve-da%C4%9F-gm872501788-243705236 (11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/steppe-view-gm1361768300-434033753?searchscope=image%2Cfilm (14.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/k%C4%B1%C5%9F%C4%B1n-mo%C4%9Folistanda-geyik-gm1205017230-346956559(14.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/kutup-tilkisi-wilde-tundra-i%C3%A7inde-kutup-tilkisi-ayakta-gm1289270988-385002 774(14.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/muskok-durulmas%C4%B1-kim-aral%C4%B1k-g%C3%BCne%C5%9Fli-bir-g%C3% BCnde-karda-oldu%C4%9Funu-gm953462402-260252182(14.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/pools-in-the-tundra-mountains-gm515891664-88728793 (14.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/plastik-a%C5%9Fa%C4%9F%C4%B1lay%C4%B1c%C4%B1-bakteriler-%C4%B1deonella-sakaiensis-gm1164926202-320355674 (15.08.2024).

9. KARADA YAŞAYAN BAZI TEPE AVCILARIN EKOSİSTEM HİZMETLERİ

https://www.istockphoto.com/tr (23.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/an-arch-made-of-stone-with-the-keystone-in-pace-ruins-at-ephesus-turkey-gm2159734149-580305312 (23.07.2024).

https://www.istockphoto.com/tr (23.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr (23.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr (23.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr (23.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/antelope-roaming-in-kenyas-wilderness-gm1338076266-418787397?phrase= biyo%C3% A7e%C5%9Fitlik%20orman%20%20zebra%20geyik (09.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/kenya-ve-tanzanya-primatlar-gm1146997626-309243802?phrase=babun%20a%C4% 9Fa%C3%A7%20%C3%A7ok&searchscope=image%2Cfilm (09.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/a%C4%9Fustos-ay%C4%B1nda-avrupa-orman-yaz-sonu-do%C4%9Fada-gm828419228-134709349?phrase=biyo%C3%A7e%C5%9Fitlik%20orman (09.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/ye%C5%9Fil-orman-bitki-%C3%B6rt%C3%BCs%C3%BC-ye%C5%9Fil-yosun-e%C4% 9Frelti-a%C4%9Fac%C4%B1-ve-bitki-%C3%B6rt%C3%BCs%C3%BC-peyzaj-ormanda-gm1163696010-319619917?phrase=ye%C5%9Fil%20orman (09.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/alpine-view-in-rocky-mountain-national-park-gm1663774741-535221309?phrase=tundra;

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/deodar-and-cheed-forest-in-himalaya-gm484350918-71196641?phrase=kartalorman (09.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/teicu-batakl%C4%B1k-gm840231406-136896303?phrase=bodur%20orman. (09,03,2024).

https://www.istockphoto.com/tr (12.08.2024).

10. SU EKOSİSTEM VE BİYOMLARI

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/duden-%C5%9Felalesi-ve-sudaki-turist-tekneleri-ile-antalyan%C4%B1n-deniz-panoramas%C4%B1-gm1195763444-340929687 (16.03.2024).

https://en.wikipedia.org/wiki/Water_distribution_on_Earth#/media/File:Earth's_water_distribution.svg (16.03.2024)

https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/g%C3%B6z-damar-vekt%C3%B6r-simgesi-simgesi-tasar%C4%B1m-gm824641644-133624315 (20.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/yaprak-damar%C4%B1-gm1128029050-297531434 (18.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/finlandiya-da-bahar-g%C3%BCn%C3%BCnde-ye%C5%9Fil-a%C4%9Fa%C3%A7l% C4%B1-idilik-nehir-manzaras%C4%B1-gm1135128469-301869931;https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/italyan-alplerinde-akan-su-%C3%A7e%C5%9Fmesi-gm1172658853-325403705 (20.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/kaynak-bir-ah%C5%9Fap-gm812207224-131445125 (20.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/ta%C5%9Flar%C4%B1n-%C3%BCzerined%C3%B6k%C3%BClen-su-gm1191110998-337909269 (20.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/panorama-of-blue-lagoon-and-beach-oludeniz-turkey-gm522945303-51044082 (01.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/world-map-eckert-iii-3d-render-topographic-map-dark-ocean-color-gm1477424050-505998251 (25.05.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/whole-fresh-monkfish-gm176861026-17971481 (21.05.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/k%C3%B6r-ma%C4%9Fara-bal%C4%B1%C4%9F%C4%B1-astyanax-mexicanus-siyah-arka-planl%C4%B1- gm1190246732-337342989?searchscope=image%2Cfilm (20.05.2024).

https://cevreselgostergeler.csb.gov.tr/denizlerde-oksijen-durumu-i-108176 (12.06.2024).

https://www.istockphoto.com/tr (12.06.2024).

https://www.dailymotion.com/video/x1y0ytb (06.06.2024).

https://www.zaferdergisi.com/makale/12464-dunyamizin-su-aritma-sistemi.html (12.08.2024).

https://www.istockphoto.com/tr (12.08.2024).

https://www.istockphoto.com/tr (15.08.2024).

11. SUDA YAŞAYAN BAZI TEPE AVCILARIN EKOSİSTEM HİZMETLERİ

https://www.istockphoto.com/tr (23.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/shark-and-hawksbill-turtle-gm618961918-107850301?phrase=kaplan%20k%C3% B6pek% 20bal%C4%B1%C4%9F%C4%B1%20deniz%20%C3%A7ay%C4%B1r%C4%B1%20kaplumba%C4%9Fa (05.03.2024)

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/k%C3%B6pekbal%C4%B1%C4%9F%C4%B1-y%C3%BCzgeci-%C3%A7orbas%C4% B1-gm674687350-123729043 (25.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/diver-and-shark-gm502791331-44073246 (25.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/akdeniz-g%C3%B6kku%C5%9Fa%C4%9F%C4%-B1-wrasse-gm1195465953-340755655 (25.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/backlit-kelp-forest-gm520593426-91021443 (25.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/mor-deniz-kestanesi-gm960104000-262183557 (25.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/tropical-fish-and-clownfish-swim-around-a-coral-reef-gm159161340-22683397 (25.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/underwater-shot-of-coral-reef-in-a-blue-transparent-sea-gm1519078389-524463707 (25.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/wanaka-lake-in-queenstown-new-zealand-south-island-gm484758106-71489455; (05.03.2024)

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/kayalar-%C3%BCzerinde-midye-d%C3%BC%-C5%9F%C3%BCk-gelgit-k%C4%B1y% C4%B1-%C5%9Feridi-rocky-k%C4%B1y%C4%B1s%-C4%B1nda-gm1177151287-328510405 (25.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/fish-feeding-gm1498009532-520186136 (25.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/nostoc-sp-yosun-mikroskobik-g%C3%B6r%C3%B-Cn%C3%BCm%C3%BC-alt%C4%B1nda-gm1084622854-291028114?searchscope=image%2Cfilm (15.08.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/small-juvenal-fish-hiding-in-ocean-sea-grass-in-shallow-water-gm1363545633-435063659 (15.08.2024).

12. BİYOSFERDE İNSANIN KONUMU VE GÖREVİ

https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/puzzled-man-gm132071705-18463868 (05.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/homo-sapiens-sapiens-i%C3%A7in-insan-evriminin-a%C5%9Famalar%C4%B1-australopit hecus-%C3%BCzerinden-d%C3%BCz-gm1018211152-273738482 (03.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/kidney-model-isolated-on-white-background-with-clipping-path-chronic-kidney-gm1726 906727-541377944 (03.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/izole-sa%C4%9Fl%C4%B1ks%C4%B1z-karaci%C4%9Fer-anatomisi-gm656975650-1196 78387 (03.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/healthy-human-lungs-vs-smoker-lungs-isolated-on-white-gm1403980243-456339647 (03.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/human-papillomavirus-veya-hpv-cinsel-yolla-bula%C5%9Fan-bir-enfeksiyondur-bu-deri de-gm1299351497-392004949 (03.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/bakteri-yak%C4%B1n-%C3%A7ekim-gm1243521401-362886766 (03.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/coronavirus-hastal%C4%B1%C4%9F%C4%B1-2019-%C3%A7in-patojen-solunum-bu-tehlike-vir%C3%BCs-mikroskobik-bir-gm1213899231-352981255 (03.04.2024).

https://www.zaferdergisi.com/makale/16359-kainatin-yaratilisi-evrim-ve-insan-bilim-yazilari.html (12.08.2024).

13. DOĞAL KAYNAKLAR

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/close-up-of-coal-fossil-fuels-gm1419802166-466030992 (30.07.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/makro-mineral-ta%C5%9F-hedenbergite-beyaz-bir-arka-plan-%C3%BCzerinde-gm1033893610-276847284?searchscope=image%2Cfilm (30.07.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/canada-white-geese-in-autumn-gm1433835117-475630702 (30.07.2024). https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/haydarpa%C5%9Fa-liman%C4%B1nda-kanuni-sondaj-gemisi-bak%C4%B1m-alt%C4%B1nda-gm1283999178-381262120 (30.07.2024).

https://www.bbc.com/turkce/articles/cn0edzxlp4do (23.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/wind-turbines-against-a-purple-lavender-field-on-a-summer-day-source-of-wind-gm147 1008693-501707003?searchscope=image%2Cfilm (24.04.2024).

https://www.mgm.gov.tr/genel/hidrometeoroloji.aspx?s=3 (15.04.2024).

https://dsi.gov.tr/Sayfa/Detay/754 (15.04.2024).

https://www.tuba.gov.tr/tr/yayinlar/suresiz-yayinlar/raporlar/biyocesitlilik-ve-ekosistemler (15.04.2024).

https://ourworldindata.org/ghg-emissions-by-sector) (05.04.2024).

https://ourworldindata.org/ghg-emissions-by-sector) (05.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/ar%C4%B1-ile-%C3%A7apraz-tozla%C5%9Fmas%C3%BCreci-gm1060121100-283369 343 (23.04.2024).

https://www.tuba.gov.tr/tr/yayinlar/suresiz-yayinlar/raporlar/biyocesitlilik-ve-ekosistemler (05.04.2024).

https://ourworldindata.org/ghg-emissions-by-sector (05.04.2024).

https://www.zaferdergisi.com/makale/12844-denizler-nicin-tuzludur.html (04.07.2024).

https://www.zaferdergisi.com/makale/12844-denizler-nicin-tuzludur.html (04.07.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/high-angle-view-of-various-fresh-fish-and-seafood-decorated-with-ice-cubes-lemon-gm1446601469-484638854 (04.07.2024).

https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/dunyanin-en-tuzlu-sulari (04.07.2024).

https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/dunyanin-en-tuzlu-sulari; https://www.google.com/maps/place/Lut+G%C3%B6l%C3%BC/@33.0507099,34.6290487,7.29z/data=!4m6!3m5!1s0x15033c2eaf9fbba1:0xf38cff48a0c15882!8m2!3d31.5590287!4d35.4731895!16zL20vMDJjbnA?hl=tr-TR&entry=ttu (04.07.2024).

https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/dunyanin-en-tuzlu-sulari (04.07.2024).

14. GÜNCEL ÇEVRE SORUNLARI

https://www.istockphoto.com/tr (30.06.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/smoke-from-heating-station-in-winter-season-view-at-sunset-air-pollution-and-gm136503 4407-436035805 (05.04.2024).

https://www.tuba.gov.tr/tr/yayinlar/suresiz-yayinlar/raporlar/biyocesitlilik-ve-ekosistemler (05.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/arguing-and-conflicting-gm1384267960-443679344 (29.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/dead-trees-because-of-acid-rain-in-forest-gm1483826003-510327848 (23.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/crop-duster-in-action-gm120920756-13457655 (23.04.2024)

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/okyanus-plastik-kirlili%C4%9Fi-kaplumba%C4%9Fa-yemek-plastik-%C3%A7anta-%C3 %A7evre-sorunu-gm1131217734-299458345 (23.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/%C3%A7%C3%B6p-toplay%C4%B1c%C4%B1-%C3%A7evre-i%C5%9F%C3%A7i-toplu-%C3%B6l%C3%BC-bal%C4%B1klar-g%C3%B6l%C3%BCnden-%C3%A7%C4%B1kar-gm1031943876-276407451 (23.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/massive-algal-bloom-gm113183991-10446157 (23.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/bir-at-ve-bir-kaz-beyaz-arka-plan-kar%C5%9F%C4%B1-bir-v%C3%BCcut-chimera-gm944090212-257910041; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/genetically-modified-crop-gm1415640674-463939660?searchscope=image%2Cfilm ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/mutated-lemon-gm178702830-24616919 (23.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/sonsuz-onar%C4%B1m-kavram%C4%B1-g%C3%BCr%C3%BClt%C3%BCl%C3%BC-kom%C5%9Fular-vekt%C3%B6r-renk-simgesi-tasar%C4%B1m%C4%B1-kom%C5%9Fuluk-gm1317966578-405244497 (29.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/brain-damage-from-using-mobile-phone-in-a-long-time-gm543199092-97426303 (29.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/toplam-felaket-gm907995976-250147390 (30.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/gen%C3%A7-evsiz-adam-bankta-yatarken-depresif-gm1090748216-292594427 (30.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/business-snake-gm165558928-6687730 (30.04.2024).

https://tr.wikipedia.org/wiki/Koronavir%C3%BCs#cite_note-:2-13 (06.06.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/veba-salg%C4%B1n%C4%B1-kurbanlar%C4%B1-i%C3%A7in-ge%C3%A7ici-hastane-hong-kong-1894-gm1221206542-357870596 (06.06.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/i%C3%A7me-suyu-kavram%C4%B1n%C4%B1n-emanet-gm858268980-141666761 (09.04.2024).
https://www.istockphoto.com/tr (09.06.2024).
https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/152695/birlesmis-milletler-sifir-atik-yuksek-duzeyli-sahsiyetler-danisma-kurulu-resmi-ikinci-toplantisinda-yaptiklari-kapanis-konusmasi (15.08.2024).
https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/152694/birlesmis-milletler-sifir-atik-yuksek-duzeyli-sahsiyetler-danisma-kurulu-resmi-ikinci-toplantisinda-yaptiklari-konusma (15.08.2024).
https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/151905/30-mart-uluslararasi-sifir-atik-gunu-dolayisiyla-birlesmis-milletlere-gonderdikleri-video-mesaj (15.08.2024).
https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/150469/cop28-kapsaminda-duzenlenen-yesil-gelecek-icin-iklim-konusmalari-programinda-yaptiklari-konusma (15.08.2024).
https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/150148/-birlesmis-milletler-sifir-atik-yuksek-duzeyli-sahsiyetler-danisma-kurulu-ilk-resmi-toplantisi-programinda-yaptiklari-acilis-konusmasi (15.08.2024).
https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/149594/-kuresel-sifir-atik-hareketine-dogru-programinda-yaptiklari-konusma (15.08.2024).
https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/148984/-sifir-atik-yuksek-duzeyli-sahsiyetler-danisma-kurulu-tanisma-toplantisi-nda-yaptiklari-konusma (15.08.2024).
https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/145573/birlesmis-milletler-genel-kurulu-nda-30-mart-sifir-atik-gunu-ozel-oturumunda-yaptiklari-konusma (15.08.2024).
https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/142301/3-sifir-atik-zirvesi-ve-odul-toreni-nde-yaptiklari-konusma (15.08.2024).
https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/130469/sifir-atik-film-yarismasi-odul-toreninde-yaptiklari-konusma (15.08.2024).
https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/112399/ii-uluslararasi-sifir-atik-zirvesinde-yaptiklari-konusma (15.08.2024).
https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/109841/birlesmis-milletler-sifir-atik-temali-toplanti-konusmasi (15.08.2024).
https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/99502/sifir-atik-zirvesi-konusmasi (15.08.2024).
https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/87539/sifir-atik-projesi-tanitim-toplantisi-konusmasi (15.08.2024).

15. KÜLTÜRÜMÜZDE ÇEVRE ANLAYIŞI

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/sultanahmet-camii-ve-ayasofya-istanbul-gm1177295664-328614332 (28.05.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/aerial-view-of-fatih-sultan-mehmet-bridge-in-istanbul-turkey-beautiful-view-of-gm1612700838-531058303 (28.05.2024).
https://www.diyanet.gov.tr/tr-TR (23.05.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/honey-bee-flying-to-cherry-blossom-gm1325776123-410692033 (30.07.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/rustik-ah%C5%9Fap-masada-kopya-alan%C4%B1-ile-ekmekler-%C3%A7e%C5%9Fitleri-gm1163707531-319627923 (30.07.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/planets-of-the-solar-system-in-orbit-gm111834966-15579600 (28.06.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/man-in-a-dried-up-lake-gm1574827403-528241993 (30.07.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/m%C3%BCsl%C3%BCman-hac%C4%B1lar%C4%B1n-hac-yapmak-umre-haram-cami-de-kabe-%C3%A7evresinde-ihram-kullanarak-gm835234208-135813015 (30.07.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/holy-quran-gm515452889-37592414; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/g%C3%BCl-%C3%A7i%C3%A7e%C4%9Fi-kozmik-bulutsu-gm1249826263-364349848 (30.06.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/desert-tranquility-in-medina-gm2158716358-579344104 (30.07.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/olive-tree-gm172407953-4633168 (30.07.2024).
https://sorularlaislamiyet.com/kopege-su-veren-kadinin-cennete-kediyi-ac-ve-susuz-birakan-kadinin-dacehenneme-gitmesi-ilgili (30.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr (30.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr (30.04.2024).

https://sorularlaislamiyet.com/kopege-su-veren-kadinin-cennete-kediyi-ac-ve-susuz-birakan-kadinin-dacehenneme-gitmesi-ilgili (30.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/perched-savannah-sparrow-gm508749024-85423171 (30.07.2024).

https://ockb.csb.gov.tr/ock-bolgeleri-harita-i-55 (30.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr (10.07.2024).

https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/tartismalarin-odagindaki-gezi-parkinda-ne-olmustu/1739319 (30.07.2024).

https://www.istockphoto.com/tr (30.07.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/cargo-ship-moving-through-the-bosphorus-from-the-air-gm2161629740-582063079?searchscope=image%2Cfilm (30.07.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/fatih-sultan-mehmed-portresi-1000-t%C3%BCrk-banknot-gm1251787649-365424274?searchscope=image%2Cfilm (30.07.2024).

https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Ftwitter.com%2Fkesitler%2Fstatus%2F871031723827625984&psig=AOvVaw2INKtbb3NCsncJyV9VmkkU&ust=1722551902645000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=0CBEQjRxqFwoTCNjjjZas0ocDFQAAAAAdAAAAABAJ (30.07.2024).

https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.yenisafak.com%2Fgundem%2F330-yillik-kizilcam-agaci-binanin-balkonundan-geciyor-2805328&psig=AOvVaw3DHJ4jz-ULehi9nqM90txg&ust=1722549840891000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=0CBEQjRxqFwoTCICz9rSk0ocDFQAAAAAdAAAAABAU (30.07.2024).

https://www.zaferdergisi.com/makale/10855-osmanli-zamaninin-mutlu-hayvanlari.html (30.07.2024).

https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/turk-mimarisinin-minyatur-konaklari-kus-evleri#:~:text=Osmanl%C4%B1%20mimarisinde%2016.%20y%C3%BCzy%C4%B1ldan%20beri,kamusal%20binalar%C4%B1n%20duvarlar%C4%B1na%20in%C5%9Fa%20edilirdi (30.04.2024).

https://www.zaferdergisi.com/makale/10855-osmanli-zamaninin-mutlu-hayvanlari.html (30.07.2024).

ttps://www.istockphoto.com/tr (23.07.2024).

chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/file:///C:/Users/Toshiba/Downloads/gen%C3%A7lik%20seyir%20defteri.pdf (12.07.2024).

PROF. DR. KAZIM UYSAL

FARKLI DİSİPLİNLER IŞIĞINDA

KADIN ÇALIŞMALARI

Güncel Konular ve Değerlendirmeler

Editör

Doç. Dr. Elif Özlem Özçatal

EĞİTİM
yayınevi

FARKLI DİSİPLİNLER IŞIĞINDA KADIN ÇALIŞMALARI: GÜNCEL KONULAR VE DEĞERLENDİRMELER

Editör: Doç. Dr. Elif Özlem Özçatal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-54-0
1. Baskı, Ağustos 2024

Baskı Cilt
Dijitol Baskı Merkezi
İvedikköy Mh. 1492. Cd. No:39/8 Yenimahalle /ANKARA
Matbaa Sertifika No: 70810

Kütüphane Kimlik Kartı

FARKLI DİSİPLİNLER IŞIĞINDA KADIN ÇALIŞMALARI: GÜNCEL KONULAR VE DEĞERLENDİRMELER
Editör: Doç. Dr. Elif Özlem Özçatal
XIV+388 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-54-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKÇA

Abu-Elenin, M.M., Elshora, A.A., Sadaka, M.S. ve Abdeldaim, D.E. (2022). Domestic Violence Against Married Women During The COVID-19 Pandemic in Egypt. *BMC Women's Health*, 22(1), 94.

Akın, M. (2013). Aile İçi Şiddet. *Journal of Istanbul University Law Faculty*, 71(1), 27-41.

Akkaş, İ. ve Uyanık, Z. (2016). Kadına Yönelik Şiddet. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 6(1), 32-42.

Altıparmak, İ.B. (2018). Sosyal Öğrenmenin Aile İçi Şiddete Etkisi. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(34), 233-262.

Aşkın, E.Ö. ve Aşkın, U. (2017). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Yoksulluk İlişkisi: Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlar Üzerine Bir Araştırma. *Kapadokya Akademik Bakış,* 1(2), 16-37.

Babaee, E., Tehrani-Banihashem, A., Asadi-Aliabadi, M., Sheykholeslami, A., Purabdollah, M., Ashari, A. ve Nojomi, M. (2021). Population-Based Approaches to Prevent Domestic Violence Against Women Using a Systematic Review. *Iranian Journal of Psychiatry*, 16(1), 94-105.

Coşkun, S. ve Yağcan, H. (2020). Şiddete Maruz Kalma Durumunun Şiddet Eğilimine Etkisinin İncelenmesi. S*ocial Sciences Studies Journal (SSSJournal)*, 6(71), 4349-4359.

Çıkrık, M.A. ve Şahin, N. (2022). Aile İçi Şiddetin Kadın Sağlığına Etkisi ve Hemşirelik Yaklaşımı. *Sağlık Akademisi Kastamonu (SAK),* 8(3), 561-568.

Dağcı, S. ve Ören, B. (2019). Cinsiyet Eşitsizliği, Kadına Yönelik Şiddet ve Sağlık Çalışanlarının Yaklaşımı. *Zeynep Kamil Tıp Bülteni*, 50(4), 236-240.

Demir, Ü. (2000). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi,* 3(1), 57-61.

Doğrucan, A. ve Yıldırım, Z. (2020). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Üzerine Bir İnceleme. *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(2), 122-138.

Dönmez, G., Şimşek, H. ve Günay, T. (2012). Evli Erkeklerde Eşlerine Yönelik Şiddet Ve İlişkili Etmenler. *Turkish Journal of Public Health*, 10(3), 151-159.

Ekinci, E., Yıldırım, U.U., Tarımer, M.L. ve Balcı, Y. (2024a). Kadına Yönelik Eş Şiddeti Olgularında, Ruhsal Bulguların Travma Ağırlığının Belirlenmesine Etkisi. *Adli Tıp Dergisi*, 38(1), 5-14.

Ekinci, E., Tarımer, M.L., Ersoy, B. ve Balcı, Y. (2024b). Ev İçi Şiddetin Farklı Görünümleri-İntihar Girişimi veya Cinayetler. *Adli Tıp Bülteni,* 29(1), 35-43.

Erden, G. ve Akdur, S. (2018). Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Kadın Cinayetleri. *Klinik Psikoloji Dergisi*, 2(3), 128-139.

Erim, B.R. ve Yücens, B. (2016). Kadına Yönelik Şiddet ve Kadın Sığınma Evleri. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, 25(4), 536-549.

Erpolat, A. (2024). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddette Travma Sonrası Stres Bozukluğu (TSSB) ve Depresyonun Gelişmesinde Etki Eden Faktörlerin İncelenmesi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 11(1), 240-261.

Ferrari, G., Agnew-Davies, R., Bailey, J., Howard, L., Howarth, E., Peters, T. J., ... Feder, G. (2014). Domestic Violence and Mental Health: A Cross-sectional Survey of Women Seeking Pelp from Domestic Violence Support Services. *Global Health Action*, 7(1), 25519.

Gülseren, L. (2020). Kadına Yönelik Cinsiyetçi Şiddet ve Ruh Sağlığı. *Toplum ve Hekim,* 35(3), 216-228.

Hamzaoğlu, M. ve Şener, B. (2022). Kadına Yönelik Şiddet Olgusunun Sosyo-Politik, Sosyo-Ekonomik ve Kültürel-İdeolojik Kökleri Üzerine Bir Değerlendirme: "Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği" ve" Namus" Olguları. *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(24), 235-265.

Han Almiş, B., Gümüştaş, F. ve Koyuncu Kütük, E. (2020). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Kadın ve Çocukların Ruh Sağlığına Etkileri. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 12(2), 232-242.

Han Almiş, B., Koyuncu Kütük, E., Gümüştaş, F. ve Çelik, M. (2018). Kadınlarda Ev İçi Şiddet İçin Risk Faktörleri ve Ev İçi Şiddete Uğrayan Kadınlarda Ruhsal Bozulmanın Belirleyicileri. *Arch Neuropsychiatry*, 55, 67-72.

Howard, L.M., Trevillion, K. ve Agnew-Davies, R. (2010). Domestic Violence and Mental Health. *International Review of Psychiatry*, 22(5), 525-534.

Irmak, Ç. ve Altıntaş, M. (2017). Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Ruhsal Dayanıklılık, Bağlanma Biçimleri, Başa Çıkma Tutumları ve Psikopatoloji. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 18(6), 561-570.

İkinci, S.S. (2014). Toplumun Kanayan Yarası: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Kavramı ve Yansımaları. *Ankara Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 13(2), 21-28.

Jyothsna, K.A., Shetty, K.V., Kumar, S., Baruah, U., Jyothi, H.P., Amritha, K.S. ve Sachetha, G.M. (2023). Psychosocial Distress, Perceived Social Support, and Coping in Women Survivors of Domestic Violence Seeking Help From a Women's Helpline in Urban India. *Journal of Education and Health Promotion*, 12(1), 158.

Karakoç, B., Gülseren, L., Çam, B., Gülseren, Ş., Tenekeci, N. ve Mete, L. (2015). Depresyonu Olan Kadınlarda Aile İçi Şiddetin Yaygınlığı ve İlişkili Etkenler. *Arch Neuropsychiatr,* 52*,* 324-330.

Ludermire, A.B., Schraiber, L.B., D'Oliveira, A., Franc¸a-Junior, I. ve Jansen, H.A. (2008). Violence Against Women by Their Intimate Partner and Common Mental Disorders. *Social Science and Medicine,* 66, 1008-1018.

Oram, S., Khalifeh, H. ve Howard, L.M. (2017). Violence Against Women and Mental Health. *The Lancet Psychiatry*, 4(2), 159-170.

Rivera L. R., Martínez, M. S., Shigematsu, L.M.R., García, J.A.G., Corrales, F.A. Toledano-Toledano, F., ... Astudillo García, C.I. (2023, February). Violence Against Women During the COVID-19 Pandemic in Mexico. *Healthcare*, 11(3), 419.

Sarıtaş, S. (2023). Aile İçi Kadına Yönelik Şiddetin Sosyal ve Kültürel Dinamikleri. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 16(44), 1688-1700.

Semahegn, A. ve Mengistie, B. (2015). Domestic Violence Against Women and Associated Factors in Ethiopia; Systematic Review. *Reproductive Health*, 12, 78.

Sharma, K. K., Vatsa, M., Kalaivani, M., ve Bhardwaj, D. (2019). Mental Health Effects of Domestic Violence Against Women in Delhi: A Community-based Study. *Journal of Family Medicine and Primary Care*, 8(7), 2522-2527.

Tel, H., Kocataş, S., Güler, N., Aydın, H. T. ve Gündoğdu, N.A. (2019). Evli Kadınların Aile İçi Şiddete Maruz Kalma Durumu ve Etkileyen Faktörler. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, *(Özel sayı),* 256-264.

Temiz, M., Beştepe, E., Yıldız, Ö., Küçükgöncü, S., Yazıcı, A., Çalıkuşu, C. ve Erkoç, S. (2014). Yataklı Psikiyatri Servisinde Tedavisi Süren Kadın Hastalarda Aile İçi Şiddetin Hastalık Tanıları ve Hastalık Süreciyle İlişkisi. *Nöropsikiyatri Arşivi*, 51(1), 1-10.

Trevillion, K., Oram, S., Feder, G. ve Howard., L.M. (2012). Experiences of Domestic Violence and Mental Disorders: A Systematic Review and Meta-analysis. *PLOS One*, 7, e51740.

Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması (2019). 2018 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü: Ankara.

Yetim, D. (2008). Edirne Şehir Merkezinde Kadınlara Yönelik Şiddet Sıklığı ve Etkileyen Faktörler. Uzmanlık Tezi. Edirne: Trakya Üniversitesi.

KAYNAKÇA

6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun ve Mevzuatı. (2013). Ankara Barosu Başkanlığı. Ankara: ARCS Ofset Matbaacılık**.**

Aksan, Y. (2013). 1450-1750 Yılları Arasında Avrupa'da Cadılık. *Tarih İncelemeleri Dergisi,* 28(2), 355-368.

Aktan, H. (2005). İslam'a Göre Kadının Sosyal Aktivitesi. İçinde İ. Kurt (Editör), *Sosyal Hayatta Kadın* (ss.293-309). İstanbul: Ensar Neşriyat.

Altıntaş, R. (1997). Modernitenin İslam Ailesi Üzerindeki Etkisi. *Mehir Dergisi*, (1), 5-8.

Apaydın, H. Y. (2018). Adalet Nedir? Mahiyet ve Keyfiyet. *Bilimname* 35(1), 459-476.

Apaydın, Y., Bardakoğlu, A. ve Karaman, H. (2012). *Türkiye Diyanet Vakfı İlmihali*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Aydın, M. A. (2001). Kadın. İçinde *TDV İslam Ansiklopedisi.* 24 (ss.86-94). İstanbul: TDV Yayınları.

Aydın, M. A. (2006). Aile Hayatı: Huzur ve Saadetin Kaynağı. İçinde B. Erul (Editör), *İslam'a Giriş: Ana Konulara Yeni Yaklaşımlar* (ss. 365-373). Ankara: DİB Yayınları.

Balcıoğlu, İ. ve Kılıç, Ö. (2008). Şiddet Bir İletişim Biçimi midir? *Dirim Tıp Gazetesi* (83), 93-97.

Bayraktutar, M. (2018). Hz. Peygamber'in Ahlâkında Kadınlara Muamele ve Kadın Tasavvuru. İçinde E. Öğük (Editör), *Kadın ve Aile Üzerine Araştırmalar* (ss.85-116). Ankara: İlahiyat Yayınları.

Birekul, M. (2022). *Peygamber Günlerinde Kadın: Sosyolojik Bir İnceleme*. Konya: Yediveren Kitap.

Bolelli, N. (1991). *Kadınların Hadis İlmindeki Yeri.* İstanbul: MÜİFV Yayınları.

DİE (1981). *Boşanma İstatistikleri* (1981). Ankara: Başbakanlık DİE Yayını.

Cihan, Ü. ve Karakaya, H. (2017). Kadın-Erkek Kavramları Bağlamında Şiddet ve Şiddetle Mücadelede Sosyal Hizmetin Rolü. *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 17(4), 297-324.

Çalışkan, İ., Mollaoğlu, H. ve Acar, M.(2009). *Aileye İlişkin Sorunlar İstişare Toplantısı: Sunum ve Müzakereler.* Ankara: DİB Yayınları

Çetin, A. (2006). *Örneklerle Peygamberimiz.* İstanbul: Ensar Neşriyat.

Çevik, Ö. (2021). Şiddeti Önlemede Pozitif Davranış Desteğinin Rolü. *Humanistic Perspective.* 3(1), 12-26.

Dualı, Ş. M. (2018). Yahudi Kutsal Metinlerinde Olumsuz Kadın Algısı. İçinde E. Öğük (Editör), *Kadın ve Aile Üzerine Araştırmalar* (ss. 305-327). Ankara: İlahiyat Yayınları.

Göle, N. (1998). *Modern Mahrem: Medeniyet ve Örtünme.* İstanbul: Metis Yayınları.

Gürcan, A. (2009). Başbakanlık Aile Araştırmalarına Göre Aile Sorunları ve Çözümleri. İçinde İ. Çalışkan, H. Mollaoğlu ve M. Acar (Editör), *Aileye İlişkin Sorunlar İstişare Toplantısı: Sunum ve Müzakereler.* Ankara: DİB Yayınları

İbn Esir. (1970). *Üsdü'l-ğâbe fi ma'rifeti's-sahabe.* Kahire: Matbaatü'ş-Şa'b.

İbn Hacer, Ahmed b. Muhammed b. Ali el-Kinani. (1992) *el-İsabe fi Temyizi's-Sahabe*. nşr. Ali Muhammed el-Becavi. Beyrut: Darü'l-Ceyl.

İşcan, Z. (2001). Bazı İslam Modernistlerine Göre Kadın Hakları Konusunda Kısmî Bir Değerlendirme. *EKEV Akademi Dergisi.* 3(1), 37-63.

Kocacık, F. (2001). Şiddet Olgusu Üzerine. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi.* 2(1), 1-7.

KSGM (2015). *Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele*. Ankara: T. C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü.

Öğük, E. (2018). Toplumda Kadınlarla İlgili Bazı Kalıp Yargılar ve Dini Değeri. İçinde E. Öğük (Editör), *Kadın ve Aile Üzerine Araştırmalar* (ss. 191-227). Ankara: İlahiyat Yayınları.

Özkan, A. (2012). *Psikolojik ve Manevi Yaklaşımla Ailede Öfke Kontrolü.* İstanbul: Timaş Yayınları.

Özkazanç, A. ve Yetiş, E. Ö. (2016). Erkeklik ve Kadına Şiddet Sorunu: Eleştirel Bir Literatür Değerlendirmesi. *Fe Dergi,* 8 (2), 13-26.

Polat, O. (2016). Şiddet. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi,* 22 (1), 15-34.

Savaş, R. (1996). *Râşid Halifeler Devrinde Kadın.* İstanbul: Ravza Yayınları.

Taberani, Süleyman b. Ahmed. (1405). *Müsnedü'ş-şamiyyîn.* nşr. Hamdi b. Abdülmecid es-Selefi. Beyrut: Müessesetü'r-Risâle.

TÜBİTAK – ARDEB (2016), https://tubitak.gov.tr/sites/default/files/1003-sbb-aile-2016-1donem.pdf (E.T.: 18.04.2024).

Yeniçeri, C. (1995). *Asr-ı Saadette Devlet Bütçesi.* İstanbul: Beyan Yay.

Yılmaz, H. (2010). Aile İçi Şiddet ve Huzur/Din Eğitimi. *C.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi,* 14(1), 93-127.

KAYNAKÇA

Abidoğlu, İ. (2023). Acının Sosyolojisi: Afetler, Toplumsal Dayanıklılık ve Teodise Problemi. *Humanitas*, 11(22), 1-21.

Ager, A., Annan, J. ve Panter-Brick, C. (2013). *Resilience: From Conceptualization to Effective Intervention*. Policy Brief for Humanitarian and Development Agencies.

Aksöz, İ. (2014). Kayıp ve Yas. İçinde T. Doğan ve Ö. Erdur (Editör), *Afetler, Krizler, Travmalar ve Psikolojik Yardım* (ss. 43-63). Ankara: Türk PDR Derneği Yayınları.

Akyiğit, H., Yıldırımalp, S., Turut, H. Toçoğlu, F.Z. ve Göçmen, Ö. (2023). *Afet Sonrası İnsani Güvenliğin Yeniden İnşası İçin Çadır Kentlerde Mevcut Durum Tespiti: Malatya Çadır Kentleri Örneği*, TUBİTAK 1002-C Projesi.

Alam, K. ve Rahman, M. H. (2017). The Role of Women in Disaster Resilience, İçinde C. N. Madu ve C. Kuei (Editör), *Handbook of Disaster Risk Reduction and Management* (ss. 697-719). Singapore: World Scientific Publishing Co. Ptc. Ltd.

Arıca, F., Çakır, C. ve Kağnıcı, D. Y. (2023). Kırılgan Gruplar Özelinde Afetlerde Psikososyal Hizmetler. *Afet ve Risk Dergisi*, 6(1), 176-187.

Beaulieu, L. J. ve Tootle, D. (2010). *Helping Disadvantaged Populations Prepare for Disasters Assessing the Efficacy of the Emergency Preparedness Demonstration Framework*. Arkansas: SRDC

Bianet (2023). Mühendis Ozan: Kadınların Cansız Bedenlerini Çocuk Odalarında Bulduk, Bianet, 20 Şubat 2023,https://bianet.org/bianet/yasam/274504-muhendis-ozan-kadinlarin-cansiz-bedenlerini-cocuk-odalarinda-bulduk, (E.T.: 28.04.2024).

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı- BMKP (2014). İnsani Gelişme Raporu, İnsani İlerlemeyi Sürdürmek: Kırılganlıkları Azaltmak ve Dayanıklılık Oluşturmak, https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/tr/06-2014-IGR-Turkce-Ozet.pdf, (E.T.: 02.05.2024).

Blaikie, P., Cannon, T., Davis, I. ve Wisner, B. (2014). *At Risk: Natural Hazards, People's Vulnerability and Disasteres*. London: Routledge

Bradshaw, S. (2014). Engendering Development and Disasters. *Disasters*, 39(1), 54-75.

Bonanno, G. A. (2004). Loss, Trauma and Human Resilience: Have We Underestimated the Human Capacity to Thrive After Extremely Aversive Events?. *American Psychologist*, 59(1), 20-28.

Boz, F. Ç. ve Şengün, H. (2017). Afet ve Kalkınma İlişkisinde Kadın. *International Journal of Social Science*, (59), 359-374.

Cagliani, F., Mazzucato, V. ve Fourie, E. (2023). Women's Social Resilience in The Context Of Male Out-Migration in Dehradun District, India. *Asian and Pacific Migration Journal*, *32*(4), 798-820.

Cannon, T. (2000). Vulnerability Analysis and Disasters. İçinde D.J. Parker (Editör), *Floods* (s. 45-55). Londra: Routledge.

Chaya, M. S. (2021). The Key Role of Rural Women in Building Resilience to Disasters: FAO's Approach,https://wrd.unwomen.org/sites/default/files/2021-11/37463_37463faothekeyroleofruralwomeninbui.pdf, (E.T.: 03.06.2024).

Chiu, M. (2002). *Report on Women Activities in Mishamo Settlement*. Dar es Salaam: Tanganyika Christian Service.

Chowdhury, T. J., Arbon, P., Kako, M., Muller, R., Steenkamp, M. ve Gebbie, K. (2022). Understanding the Experiences of Women in Disasters: Lessons for Emergency Management Planning. *Australian Journal of Emergency Management*, 37(1), 72-77.

Combaz, E. (2014). Disaster Resilience: Topic Guide. Birmingham, UK: GSDRC, University of Birmingham. https://gsdrc.org/wp-content/uploads/2014/02/GSDRC_DR_topic_guide.pdf. (E.T.: 24.06.2024).

Con Wright, G. ve Çelik, K. (2022). Farklı Sosyal Kırılganlık Düzeyine Sahip Mahalle Muhtarlarının Gözünden Covid 19 Salgın Deneyimi: İstanbul İli Örneği. *Çalışma ve Toplum*, 1(72), 239-266.

Cutter, S. L. (1996). Vulnerability to Environmental Hazards. *Progress in Human Geography*, 20(4), 529-539.

Cutter, S. L., Boruff, B. J. ve Shirley, W. L. (2003). Social Vulnerability to Environmental Hazards. *Social Science Quarterly*, 84(2), 242-261.

Cutter, S. L., Boruff, B. J. ve Shirley, W. L. (2006). Social Vulnerability to Environmental Hazards. İçinde S. L. Cutter (Editör), *Hazards Vulnerability and Environmental Justice* (ss. 697-719). London: Routledge.

Cutter, S. L. ve Finch, C. (2008). Temporal and Spatial Changes in Social Vulnerability to Natural Hazards. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 105(7), 2301-2306.

Davis, I., Haghebaert, B. ve Peppiatt, D. (2004). Social Vulnerability and Capacity Analysis, Provention Project: Tools For Community Risk Assessment and Action Planning, Discussion Paper and Workshop Report.https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:SxMf4TfquxQJ:https://www.ipcc.ch/apps/njlite/srex/njlite_download.php%3Fid%- 3D5288+&cd=1&hl=tr&ct=clnk&gl=tr, (E.T.: 24.06.2024).

Declaration on the Elimination of Discrimination against Women- CEDAW Komitesi, 37 No'lu Genel Tavsiye (2018): İklim Değişikliği Bağlamında Afet Riskinin Azaltılmasının Toplumsal Cinsiyetle İlgili Boyutları, CEDAW/C/GC/37, https://digitallibrary.un.org/record/1626306, (E.T.: 30.05.2024).

Doğulu C., Karancı, A. N. ve İkizer, G. (2016). Afetzedeler Toplumsal Dayanıklılığı Nasıl Algılıyor? 2011 Van Depremleri Örneği. 19. Ulusal Psikoloji Kongresi. İzmir: 05- 07 Eylül 2016.

Enarson, E., Fothergill, A. ve Peek, L. (2018). Gender and Disaster: Foundations and New Directions For Research and Practice. İçinde H. Rodriguez, H.L. Quarantelli ve R. Dynes (Editör), *Handbook of Disaster Research* (ss. 205-223). New York: Springer.

Enarson, E. ve Meyreles L. (2004). International Perspectives on Gender and Disaster: Differences and Possibilities. *International Journal of Sociology and Social Policy,* 24, 10(11), 49-93.

Erman, A., Robbe, De Vries Robbe, S. A., Fabian Thies, S., Kayenat, K. ve Maruo, M. (2021). *Gender Dimensions of Disaster Risk and Resilience: Existing Evidence*. Washington DC: World Bank.

Eşitlik İçin Kadın Platformu-EŞİK. (2023). 6 Şubat 2023 Depremleri Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Bakış Açısından Geleceğe Notlar, Mart, https://esik.org.tr/s/2547/i/ESIK_DepremRaporu_TCE_BakisAcisindan_GelecegeNotlar.pdf, (E.T.: 20.05.2024).

Evans, G. W. ve Kantrowitz, E. (2002). Socioeconomic Status And Health: The Potential Role of Environmental Risk Exposure. *Annual Review of Public Health*, 23(1), 303-331.

Fritz C.E. (1961). Disaster. İçinde R.K. Merton ve R.A. Nisbet (Editör), *Contemporary Social Problems* (ss.651-694). New York: Harcourt, Brace and World.

Gaillard, J. C., Fordham, M. ve Sanz, K. (2015). Culture, Gender and Disaster: From Vulnerability to Capacities. İçinde F. Kruger, G. Bankoff, T. Cannon, B. Orlowski, L.F. Schipper (Editör), *Cultures and Disasters*, (ss. 222-234). London: Taylor & Francis.

Göç Araştırmaları Derneği- GAR. (2023). Göç ve Deprem Durum Tespit Raporu, Haz. Deniz Sert, Didem Danış ve Eda Sevinin, Mart. https://gocarastirmalaridernegi.org/attachments/article/311/G%C3%B6%C3%A7%20ve%20Deprem%20-%20Durum%20Tespit%20Raporu.pdf, (E.T.: 20.05.2024).

Hemachandra, K., Amaratunga, D. ve Haigh, R. (2018). Role of Women in Disaster Risk Governance, *Procedia Engineering*, 212, 1187-1194.

Horton, L.R. (2012). After the Earthquake: Gender Inequality and Transformation in Post-Disaster Haiti. *Gender and Development*, (20), 295-308.

Ikeda, K. (1995). Gender Differences in Human Loss and Vulnerability in Natural Disasters: A Case Study from Bangladesh. *Indian Journal of Gender Studies,* 2(2), 171-193.

International Development Research Centre (2004). *The Rural Experience*. Ottawa: International Development Research Centre.

Islam, M. R., Ingham, V., Hicks, J. ve Manock, I. (2017). The Changing Role of Women in Resilience, Recovery and Economic Development at the Intersection of Recurrent Disaster: A Case Study from Sirajgang, Bangladesh. *Journal of Asian and African Studies,* 52(1), 50-67.

Işıklı, S. (2001). Deprem ve Travma. *Toplum ve Bilim*, 90, 105-113.

İnmez, İ. (2011). Afetlerin Doğallığı Üzerine: Sosyal Bir Olgu Olarak Afetler ve Kırılganlık Sorunu. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 66(4), 185–194.

Jiang, X., Li, X., Zhou, Q. ve Wang, Q. (2024). GRACE: Generating Cause and Effect of Disaster Sub-Events from Social Media Text. Companion Proceedings of the ACM on Web Conference.

Juncos, A.E. ve Bourbeau, P. (2022). Resilience, Gender, and Conflict: Thinking About Resilience in a Multidimensional Way. *Journal of International Relation Development,* 25, 861–878.

Kadın Dayanışma Vakfı (2023). 6 Şubat Depremleri Sonrasında Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Mekanizmalarında Son Durum, Mart https://dspace.ceid.org.tr/xmlui/bitstream/handle/1/2163/Kadin-Dayanisma-Vakfi-6-Subat-Depremleri-Sonrasinda-Siddetle-Mucadele-Mekanizmalarinda-Son-Durum.pdf?sequence=1&isAllowed=y, (E.T.: 20.05.2024).

Kadın Koalisyonu ve Kadına Özgürlük ve Eşitlik Derneği -KÖVED (2023). 6 Şubat Depremi Sonrasında Afet Bölgesinde Kadınlar. Sivil Toplum Destek Vakfı. https://kadinkoalisyonu.org/wp-content/uploads/2024/02/6-Subat-Depremi-Sonrasinda-Afet-Bolgesinde-Kadinlar_Kadin-Koalisyonu-Raporu.pdf, (E.T.: 20.05.2024).

Kalaycıoğlu, S. (2021). Afetler Sonrasında Yoksulluk, Sosyal Kırılganlık, Sosyal Politikalar ve Yeniden Yapılanma. İçinde M. Tiryakioğlu (Editör), *Afetlerle Yoksullaşma: Salgınlar, Göçler ve Eşitsizlikler* (ss. 3-25). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Kreutzer, W., Millerd, C. ve Timbs, N. (2023). Disasters and the Diminishing of Women's Economic Empowerment. *Disasters*, (47), 891-912.

Le Masson, V. (2016). Gender And Resilience: From Theory To Practice, Working Paper, https://www.resiliencelinks.org/system/files/documents/2022-02/Gender%20and%20Resilience-%20From%20Theory%20to%20Practice.pdf, (E.T.: 16.05.2024).

Lele, U. (1996). Women and Structural Transformation. *Economic Development and Cultural Change,* 34(2), 195-222.

Lindell, M. K. (2013). Disaster Studies. *Current Sociology*, 61(5-6), 797-825.

Lund, F. ve Vaux, T. (2009). Work-Focused Responses to Disasters: India's Self Employed Women's Association. İçinde E. Enarson ve P.G. Dhar Chakrabarti (Editör), *Women, Gender And Disaster Global Issues and Initiatives* (ss. 212-223). Delhi: Sage Publications

MacDonald, R. (2005). How Women Were Affected by the Tsunami: A Perspective from Oxfam. *PLoS Medicine,* 2(6), 474-475.

Manyena, S.B. (2006). The Concept of Resilience Revisited. *Disasters*, 30(4), 434-450.

Mc Namara, K. E., Clissold, R. ve Westoby, R. (2020). Women's Capabilities In Disaster Recovery And Resilience Must Be Acknowledged, Utilized And Supported. *Journal of Gender Studies*, 30(1), 119–125.

Menon, R. R. (2010). Natural Hazards and Unnatural Disasters: A Survey of the Gendered Terrain of Risk, Vulnerability and Disaster Relief. İçinde R. Fuentes-Nieva and A. Seck Papa (Editör) *Risk, Shocks, and Human Development,* (ss. 310–341). New York: Palgrave Macmillan.

Minhans, A. (2010). Disaster and Disaster Management. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1590128, (E.T:11.06.2024).

Mishra P. (2009). Let's Share the Stage: Inclusion of Men in Gender Risk Reduction. İçinde E. Enarson and P.G. Dhar Chakrabarti (Editör), *Women, Gender And Disaster Global Issues and Initiatives* (ss. 29-39). Delhi: Sage Publications.

Mršević, Z. ve Janković, S. (2019). Gender Aspects of Natural Catastrophes/Disasters. İçinde Lilijana Čičkarić and Zorica Mršević (Editör), *Contemporary Issues and Perspectives on Gender Research* (ss. 83-99). Belgrade: Institute of Social Sciences.

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı (2023). 9 Depremden Etkilenen Bölgede Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Mekanizmaları, Mart https://morcati.org.tr/izleme-raporlari/depremden-etkilenen-bolgede-kadina-yonelik-siddetle-mucadelemekanizmalari, (E.T.: 20.05.2024).

Moreno, J. ve Shaw, D. (2018). Women's Empowerment Following Disaster A Longitudinal Study Of Social Change. *Natural Hazards*, (92), 205-224.

Muttarak, R., Lutz, W. ve Jiang, L. (2016). Introduction: What Can Demographers Contribute to the Study of Vulnerability?. İçinde W. Lutz (Editör), *Vienna Yearbook of Population Research 2015: Special Issue on Demographic Differential Vulnerability to Climate-Related Disasters* (ss. 1-13). Vienna: Austrian Academy of Sciences Press.

Nachtwey, J. (2006). *Women Are the Fabric Reproductive Health for Communities in Crisis*. New York: United Nations Population Fund.

Neumayer, E. ve Plümper, T. (2007). The Gendered Nature of Natural Disasters: The Impact of Catastrophic Events on the Gender Gap in Life Expectancy, 1981- 2002. *Annals of the Association of American Geographers*, 97(3), 551-566.

Odabaş, Z.Y. (2010). *Sürdürülebilir Afet Yönetimi ve Kadın*, Ankara: Ankara Üniversitesi Rektörlüğü Yayınları: 256.

Oxfam International (2005). The Tsunami's Impact on Women [Internet. Oxfam Briefing Note: 14. https://oxfamilibrary.openrepository.com/bitstream/handle/10546/115038/bn-tsunami-impact-onwomen-250305-en.pdf?sequence=1&isAllowed=y, (E.T.: 21.06.2024).

Oxfam Great Britain. (2011). *Women Leadership in Disaster Risk Management*. Bangladesh: Oxfam.

Polsky, C., Neff, R. ve Yarnal, B. (2007). Building Comparable Global Change Vulnerability Assessments: The Vulnerability Scoping Diagram. *Global Environmental Change*, 17(3-4), 472-485.

Özceylan, D. ve Coşkun, E. (2012). Türkiye'deki İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Düzeyleri Ve Afetlerden Sosyal Ve Ekonomik Zarar Görebilirlikleri Arasındaki İlişki. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 41(1), 31-46.

Özkan, S. ve Dikmen Uğraş, A. (2023). *Türkiye Klinikleri Halk Sağlığı, Özel Konular, Toplumsal Dayanıklılık (Community Resilience)*. Ankara: Türkiye Klinikleri Yayınevi.

Özüçelik, D.N. (2024a). Afet Yönetimi. İçinde D. N. Özüçelik ve T. Artan (Editör), *Afetlerde Sosyal Hizmet* (s. 16-33). İstanbul: IUC University Press.

Özüçelik, D.N. (2024b). Afet Bilgisi. İçinde D. N. Özüçelik ve T. Artan (Editör), *Afetlerde Sosyal Hizmet* (s. 1-14). İstanbul: IUC University Press.

Paksoy Erbaydar, N., İnal, E. ve Kaya, E. (2019). *Afet Mevzuatının Toplumsal Cinsiyet Açısından İncelenmesi*. Çanakkale: Paradigma Akademi Yayıncılık.

Pelling, M. (2003). *The Vulnerability of Cities: Natural Disasters and Social Resilience*. London: Routledge.

Pincha, C. (2008). *Gender Sensitive Disaster Management: A Toolkit for Practitioners*, Mumbai: Earthworm Books.

Pincha, C. (2009). T*oplumsal Cinsiyete Duyarlı Afet Yönetimi: Uygulamacılar için El Kitabı*. (Çev. D. K. Demirer). Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Yayınları.

Science Daily. (2019). When Natural Disasters Strike, Men and Women Respond Differently. https://www.sciencedaily.com/releases/2019/09/190920095218.htm, (E.T.: 13.06.2024).

Sharma, R, Kumar, V. ve Raja, D. (2016). Disaster Preparedness Amongst Women, The İnvisible Force Of Resilience: A Study From Delhi, India. *International Journal of Health Syst Disaster Manage*, 3, 163-168.

Siegmann, K. A. (2010). Strengthening Whom? The Role of International Migration for Women and Men in Northwest Pakistan. *Progress in Development Studies,* 10(4): 345–361.

Taft, J. (1998). *Issues and Options for Refugee Women in Developing Countries*. Washington, DC: Refugee Policy Group.

Theis, S., Bryan, E., Choufani, J., Ringler, J. ve Meinzen-Dick, R. (2018). Building Resilience for All: The Gender and Social Dynamics of Resilience, *Gender, Climate Change, and Nutrition Integration Initiative (GCAN), 11,* https://www.resiliencelinks.org/system/files/documents/2022-02/Building%20Resilience%20for%20All.pdf, (E.T.: 10.06.2024).

Thurston A.M, Stöckl H. ve Ranganathan M. (2021). Natural Hazards, Disasters and Violence Against Women And Girls: A Global Mixed-Methods Systematic Review. *BMJ Global Health*, 6:e004377.

Türk Tabipleri Birliği- TTB. (2023). VI. Ay Deprem Raporu, https://www.ttb.org.tr/userfiles/files/6ayraporu.pdf, (E.T.: 20.05.2024).

Uluslararası Çalışma Örgütü- ILO. (2003). Session I: Infocus Programme on Crisis Response and Reconstruction, ILO Crisis Response Trainer's Guide. https://www.ilo.org/media/279061/download, (E.T.: 22.06.2024).

Uluslararası Çalışma Örgütü- ILO. (2022). Gender Equality and Women's Empowerment in the World of Work in Fragile, Conflict and Disaster Settings. International Labour Organization, Geneva. https://www.ilo.org/resource/training-material/gender-equality-and-womens-empowerment-world-work-fragile-conflict-and-disaster-settings, (E.T.: 22.06.2024).

United Nations- UN (2007). Gender Perspective: Working Together for Disaster Risk Reduction Good Practices and Lessons Learned. https://www.unisdr.org/files/547_gendergoodpractices.pdf, (E.T.: 18.06.2024).

United Nations International Strategy For Disaster Reduction- UNISDR. (2015). Sendai Framework For Disaster Risk Reduction 2015-2030. United Nations. http://www.undrr.org/publication/sendai-framework-disaster-risk-reduction-2015-2030#:~:text=The%20Sendai%20Framework%20for%20Disaster,Investing%20in%20disaster%20reduction%20for, (E.T.: 19.06.2024).

UN Women (2019). Gender And Age Inequality And Disaster Risk, https://www.unwomen.org/sites/default/files/2021-11/Policy-brief-Gender-and-age-inequality-of-disaster-risk-en.pdf, (E.T.: 10.06.2024).

UN Women, (2021). Women's Resilience To Disasters Concept Note, https://wrd.unwomen.org/sites/default/files/2021-11/WRD%20Concept%20Note_November%202021_v8.pdf, (E.T.: 10.06.2024).

UN Women (2023a). Her Aftermath The Impact Of The Earthquakes In Türkiye: Focus On Prevention And Response To Violence Against Women And Girls, July, https://eca.unwomen.org/sites/default/files/2023-10/her_aftermath_evaw_mission_report_2.pdf, (E.T.: 08.06.2024).

UN Women (2023b). Depremin Ardından Kadınlar ve Kız Çocukları Türkiye'deki Depremlerin Etkisi: Deprem Sonrası Adalete Erişimin Önündeki Engeller – Kadınların Hukuki Önceliklerine Dair Saha Araştırması Tespitleri, Aralık, https://eca.unwomen.org/sites/default/files/2024-03/her_aftermath_deprem_sonrasi_adalete_erisimin_onundeki_engeller_aralik_23_tr_0.pdf, (E.T.: 08.06.2024).

Uygur G. (2023). Deprem Bölgelerinde Toplumsal Cinsiyet Analizi: Kadınların Adalete ve Adli Yardıma Erişimi, Avrupa Konseyi, Aralık https://rm.coe.int/tur-2023-wa2j-deprem-bolgelerinde-toplumsal-cinsiyet-analizi/1680ae1fad, (E.T.: 21.06.2024).

Van Zandt, S., Peacock, W. G., Henry, D. W., Grover, H., Highfield, W. E. ve Brody, S. D. (2012). Mapping Social Vulnerability To Enhance Housing And Neighborhood Resilience. *Housing Policy Debate*, 22(1), 29-55.

Walsh, F. (2007). Traumatic Loss And Major Disasters: Strengthening Family And Community Resilience. *Family Process*, 46(2), 207-227.

Wisner, B. (2016). Vulnerability as Concept, Model, Metric and Tool. *Natural Hazard Science,* https://doi.org/10.1093/acrefore/9780199389407.013.25, (E.T. : 28.06.2024).

World Bank - WB (2021). Gender Dimensions of Disaster Risk and Resilience: Existing Evidence. https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/80f2e78e-f04f-5a59-86a6-9cfe6bcd7b87/content, (E.T.: 19.06.2024).

Yoon, D. K., Kang, J. E. ve Brody, S. D. (2015). A Measurement of Community Disaster Resilience in Korea. *Journal of Environmental Planning and Management,* 59(3), 436–460.

KAYNAKÇA

Aldrich, D. P. ve Meyer, M. A. (2015). Social Capital and Community Resilience. *American Behavioral Scientist*, 59(2), 254-269.

Azad, M. J. ve Pritchard, B. (2023). The Importance of Women's Roles in Adaptive Capacity and Resilience to Flooding in Rural Bangladesh. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 90, *103660*.

Bradshaw, S. (2013). *Gender, Development and Disasters.* Edward Elgar: Northampton.

Bradshaw, S. ve Fordham, M. (2013). *Document withdrawn Women, Gırls and Dısasters A Review for DFID*.

Bradshaw, S. ve Fordham, M. (2015). Double Disaster: Disaster through a Gender Lens. İçinde J.F.Shroder., A.E. Collins., S. Jones., B. Manyena ve J.Jayawickrama (Editör), *Hazards and Disasters Series, Hazards, Risks, and Disasters in Society,* (ss. 233-251). Academic Press.

Braveman, P., Egerter, S. ve Williams, D. R. (2011). The Social Determinants of Health: Coming of age. *Annual Review Of Public Health*, 32, 381–398.

Chisty, M. A., Rahman, M. M., Khan, N. A. ve Dola, S. E. A. (2022). Assessing Community Disaster Resilience in Flood-Prone Areas of Bangladesh: from a Gender Lens. *Water,* 14*,* 40.

Chowdhury, T. J., Arbon, P., Kako, M., Muller, R., Steenkamp, M. ve Gebbie, K. (2022). Understanding the Experiences of Women in Disasters: Lessons for Emergency Management Planning. *Australian, Journal of Emergency Management*, 37 (1), 72-77.

Daigle, M. (2022). *Gender, Power and Principles in Humanitarian Action.* HPG report. London: ODI (https://odi.org/en/publications/gender-power-and-principles-in-humanitarian-action). (E. T. : 10.06.2024).

Davidson, J. R., Stein, D. J., Shalev, A. Y. ve Yehuda, R. (2004). Posttraumatic stress disorder: acquisition, recognition, course, and treatment. *The Journal of neuropsychiatry and clinical neurosciences*, 16(2), 135–147.

Düger, Y. ve Yaman, M. (2022). Doğal Afetler Bağlamında Kadına Yönelik Cinsiyet Temelli İnsan Hakları İhlalleri. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 24(43), 931-952.

Enarson E. (1998). Through Women's Eyes: A Gendered Research Agenda for Disaster Social Science. *Disasters*, *22*(2), 157–173.

Enarson, E. (2006), SWS Fact Sheet: Women and disaster, https://socwomen.org/wp-content/uploads/2018/03/fact_10-2006-disaster.pdf, (E. T. : 10.06.2024).

Enarson, E. ve Chakrabarti, D. (2009). *Women, Gender and Disaster: Global Issues and Initiatives,* India: Sage Publications.

Enarson, E. P. ve Morrow, B. H. (1998). *The Gendered Terrain of Disaster: Through Women's Eyes*. Praeger.

Enarson, E. ve Meyreles, L. (2004). International Perspectives on Gender and Disaster: Differences and Possibilities. *International Journal of Sociology and Social Policy*, 24 (10/11), 49-93.

Erman, A., De Vries Robbe, S. A., Thies, S. F., Kabir, K. ve Maruo, M. (2021). Gender Dimensions of Disaster Risk and Resilience: Existing Evidence. World Bank, Washington, DC. http://hdl.handle.net/10986/35202 License: CC BY 3.0 IGO (E. T. : 12.06.2024).

Fatema, S. R., East, L., Islam, S. ve Usher, K. (2023). Gender-Based Vulnerabilities for Women during Natural Disasters in Bangladesh. *Front. Commun.* 8,1180406.

Faturos, S. ve Capetola, T. (2021). Examining Gendered Expectations on Women's Vulnerability to Natural Hazards in Low to Middle Income Countries: A Critical Literature Review. *International Journal of Disaster Risk Reduction,* 6*4, 102495.*

Fordham M. (1999). The Intersection of Gender and Social Class in Disaster: Balancing Resilience and Vulnerability. *International Journal of Mass Emergencies and Disasters*, 17(1), 15–37.

Fothergill, A. (1996). The Neglect of Gender in Disaster Work: An Overview of the Literature. In*ternational Journal of Mass Emergencies and Disasters*, 14(1), 33-56.

Galea, S., Nandi, A. ve Vlahov, D. (2005). The Epidemiology of Post-Traumatic Stress Disorder after Disasters. *Epidemiologic Reviews*, 27, 78–91.

Gupta, G. R., Grown, C., Fewer, S., Gupta, R.. ve Nowrojee, S. (2023). Beyond Gender Mainstreaming: Transforming Humanitarian Action, Organizations and Culture. *Int J Humanitarian Action,* 8(1), 5.

Kaniasty, K. ve Norris, F. H. (1993). A Test of the Social Support Deterioration Model in the Context of Natural Disaster. *Journal of Personality and Social Psychology*, 64(3), 395–408.

Keim, M. E. (2008). Building Human Resilience: The Role of Public Health Preparedness and Response as an Adaptation to Climate Change. *American Journal of Preventive Medicine,* 35(5), 508-516.

Leaning, J. ve Guha-Sapir, D. (2013). Natural Disasters, Armed Conflict, and Public Health. *New England Journal of Medicine,* 369(19), 1836-1842.

Le Masson, V., Lim, S., Budimir, M. ve Podboj, J. S. (2016). Disasters and Violence against Women and Girls: Can Disasters Shake Social Norms and Power Relations. *Overseas Development Institute*, 2, 2023.

Lian, W., Moran, J. R. ve Vishvesh, R. (2022). Natural Disasters and Scarring Effects. *IMF Working Paper,* WP/22/253. https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2022/12/16/Natural-Disasters-and-Scarring-Effects-527014, (E. T.: 20/06/24)

Loewen, S., Pinchoff, J., Ngo, T. D. ve Hindin, M. J. (2022). The Impact of Natural Disasters and Epidemics on Sexual and Reproductive Health in Low- and Middle-Income Countries: A Narrative Synthesis. *Int J Gynecol Obstet*, 157, 11–18.

McNamara, K. E., Clissold, R. ve Westoby, R. (2020). Women's Capabilities in Disaster Recovery and Resilience Must Be Acknowledged, Utilized and Supported. *Journal of Gender Studies*, 30(1), 119–125.

Nasreen, M.(2022). Gender and Disaster in Bangladesh. *Oxford Research Encyclopedia of Natural Hazard Science.* (Retrieved, from 6 Jul. 2024) https://oxfordre.com/naturalhazardscience/view/10.1093/acrefore/9780199389407.001.0001/acrefore-9780199389407-e-380(E. T. : 12.05.2024).

Nasreen, M. (2019). *Women and Girls: Vulnerable or Resilient?* (2nd ed.). Institute of Disaster Management and Vulnerability Studies, University of Dhaka.

Noji E. K. (2000). The Public Health Consequences of Disasters. *Prehospital and disaster medicine*,15(4), 147–157.

Noji, E. K. ve Khan, A. A. (2018).'The Health Impact of Natural Disasters', İçinde M. van den Bosch ve W. Bird (Editör), *Oxford Textbook of Nature and Public Health: The role of nature in improving the health of a population*, Oxford Textbooks in Public Health, (ss. 207-214). Oxford: Oxford Academic.

Norris, F. H., Perilla, J. L., Ibañez, G. E. ve Murphy, A. D. (2001). Sex Differences in Symptoms of Posttraumatic Stress: Does Culture play a Role?. *Journal of Traumatic Stress,* 14, 7-28.

Oktari, R. S., Kamaruzzaman, S., Fatimahsyam, F., Sofia, S. ve Sari, D. K. (2021). Gender Mainstreaming in a Disaster-Resilient Village Programme in Aceh Province, Indonesia: Towards Disaster Preparedness Enhancement Via an Equal Opportunity Policy. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 52, 101974.

Paterson, D. L., Wright, H. ve Harris, P. N. A. (2018). Health Risks of Flood Disasters. *Clinical Infectious Diseases*, 67, (9), 1450–1454,

Petraroli, I. ve Baars, R. (2022). To be a Woman in Japan: Disaster Vulnerabilities and Gendered Discourses in Disaster Preparedness in Japan. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 70, 102767.

Pongponrat, K. ve Ishii, K. (2018). Social Vulnerability of Marginalized People in Times of Disaster: Case of Thai Women in Japan Tsunami 2011. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 27, 133-14.

Rye, C. (2016). Women in disasters. *Building Resilience and Adaptation to Climate Extremes and Disasters. Women in disasters. BRACED*.

Sen, G. ve Ostlin, P. (2008). Gender Inequity in Health: Why İt Exists and How We Can Change It. *Global Public Health*, 3 (l), 1–12.

Sikandar, R. ve Khan, A. (2019). Linking Gender Vulnerability and Disasters. *Disaster Risk Reduction: Community Resilience and Responses*, 215-230.

Sim, T., Lau, J., Cui, K. ve Wei, H. H. (2019). Post-Disaster Psychosocial Capacity Building for Women in A Chinese Rural Village. *Int J Disaster Risk Sci,* 10, 193–203.

Thurston, A. M., Stöckl, H. ve Ranganathan, M. (2021). Natural Hazards, Disasters and Violence against Women and Girls: A Global Mixed- Methods Systematic Review. *BMJ Global Health,* 6,e004377.

Toole, M. J. ve Waldman, R. J. (1997). The Public Health Aspects of Complex Emergencies and Refugee Situations. *Annual Review of Public Health*, 18, 283–312.

United Nations Development Programme (UNDP). (2017). Gender, Adaptation and Disaster Risk Reduction. https://www.undp.org/publications/gender-adaptation-and-disaster-risk-reduction. (E. T.: 20.06.2024).

Valerio, K. A. (2014). Storm of Violence, Surge of Struggle: Women in the Aftermath of Typhoon Haiyan (Yolanda). *Asian Journal of Women's Studies*, 20(1), 148–163.

van Ommeren, M., Saxena, S. ve Saraceno, B. (2005). Mental and Social Health During and After Acute Emergencies: Emerging Consensus? *Bulletin of the World Health Organization*, 83(1), 71–76.

World Health Organization (WHO). (2005). WHO Multi-Country Study on Women's Health and Domestic Violence Against Women: Summary Report of Initial Results On Prevalence, Health Outcomes and Women's Responses. Geneva:World Health Organization.

World Health Organization (WHO). (2008). Closing the Gap in a Generation: Health Equity Through Action on the Social Determinants of Health. https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/43943/9789241563703_eng.pdf, (E. T.: 20.06.2024).

World Health Organization (WHO). (2009). Women and Health: Today's Evidence Tomorrow's Agenda. World Health Organization. https://iris.who.int/handle/10665/44168, (E. T.: 20.06.2024).

Ye, X. ve Lin, H. (2024). Global Research on Natural Disasters and Human Health: A Mapping Study Using Natural Language Processing Techniques. *Curr Envir Health Rpt,* 11, 61–70.

Zahlawi, T., Roome, A. B., Chan, C. W., Campbell, J. J., Tosiro, B., Malanga, M., Tagaro, M., Obed, J., Iaruel, J., Taleo, G., Tarivonda, L., Olszowy, K. M. ve Dancause, K. N. (2019). Psychosocial Support During Displacement Due to a Natural Disaster: Relationships with Distress in a Lower-Middle Income Country, *International Health,* 11(6), 472-479.

KAYNAKÇA

Adisa, T. A., Aiyenitaju, O. ve Adekoya, O. D. (2021). The Work–Family Balance of British Working Women during the COVID-19 pandemic. *Journal of Work Applied Management,* 13(2), 241-260.

Aguilera, A., Lethiais, V., Rallet, A. ve Proulhac, L. (2016). Home-based Telework in France: Characteristics, Barriers and Perspectives. *Transportation Research Part A: Policy and Practice,* 92(1), 1–11.

Akça, M. ve Tepe Küçükoğlu, M. (2020). Covıd-19 ve İş Yaşamına Etkileri: Evden Çalışma. *Journal of International Management Educational and Economics Perspectives,*8(1), 71-81.

Alkan Meşhur, H. F. (2010). Organizasyonların Tele Çalışmaya İlişkin Tutumlarına Yönelik Bir Araştırma. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 25(1), 1- 24.

Aksoy, C. G., Barrero, J. M., Bloom, N., Davis, S. J., Dolls, M. ve Zarate, P. (2023a). Working from Home around the World. Discussion Paper No. 1920. London:Centre for Economic Performance ve London School of Economics and Political Science.

Aksoy, C. G., Barrero, J.M., Bloom, N., Davis, S.J., Dolls, M. ve Zarate, P.(2023b). Time Savings When Working from Home, *AEA Papers and Proceedings,* 113*,* 597-603.

Alcantara, S. ve Flaminiano, J. P. (2022). Gender, Telework, and Worker Welfare during the COVID-19 Pandemic. *AIM RSN PCC Discussion Paper, 1.*

Allen T. D., Johnson R. C., Kiburz K. ve Shockley K. M. (2013). Work-Family Conflict and Flexible Work Arrangements: Deconstructing Flexibility. *Personnel Psychology,* 66, 345-376.

Allen, T. D., Golden, T. D. ve Shockley, K. M. (2015). How Effective Is Telecommuting? Assessing the Status of Our Scientific Findings. *Psychological Science in the Public Interest,* 16(2), 40–68.

Anderson, A.J., Kaplan, S.A. ve Vega, R.P. (2015) The Impact of Telework on Emotional Experience: When, and for whom, Does Telework Improve Daily Affective Well-Being?. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 24(6),882-897.

Antunes E.D., Bridi L.R.T., Santos, M. ve Fischer, F.M. (2023). Part-Time or Full-Time Teleworking? A Systematic Review of the Psychosocial Risk Factors of Telework from Home. *Frontiers in Psychology,* 14,1065593.

Arabadjieva K. ve Franklin P. (2023) Home-Based Telework, Gender and The Publicprivate Divide. İçinde N. Countouris., V. De Stefano., A. Piasna ve S. Rainone (Editör), *The future of remote work* (ss.61-81). Brussels: ETUI.

Athanasiadou, C. ve Theriou, G. (2021). Telework: Systematic Literature Review and Future Research Agenda. *Heliyon*, 7(10).

Baert, S., Lippens, L., Moens, E., Weytjens, J. ve Sterkens, P. (2020). *The COVID-19 Crisis and Telework: A Research Survey on Experiences, Expectations and Hopes.* Institute for the Study of Labor (IZA): Germany.

Barrero, J. M., Bloom, N. ve Davis, S. J. (2023). The Evolution of Work from Home. *Journal of Economic Perspectives*, 37(4), 23-50.

Battisti, E., Alfiero, S. ve Leonidou, E. (2022). Remote Working and Digital Transformation During The COVID-19 Pandemic: Economic–Financial Impacts and Psychological Drivers for Employees. *Journal of Business Research*, 150, 38-50.

Beckel, J.L.O. ve Fisher, G.G.(2022). Telework and Worker Health and Well-Being: A Review and Recommendations for Research and Practice. *International Journal of Environmental Research and Public Healt., 19*(7), 3879.

Bick, A., Blandin, A. ve Mertens, K. (2021). Work from Home before and after the COVID-19 Outbreak. Federal Reserve Bank of Dallas. https://www.dallasfed.org/-/media/documents/research/papers/2020/wp2017r2.pdf (E. T.: 27.05. 2024).

Blasko, Z., Papadimitriou, E. ve Manca, A. R. (2020). How Will the COVID-19 Crisis Affect Existing Gender Divides in Europe? (EUR 30181 EN). Publications Office of the European Union.

Boccuzzi, E. (2021). *The Future of Work for Women in the Pacific Islands*. The Asia Foundation.

Brussevich, M., Dabla-Norris, E., Kamunge, C., Karnane, P., Khalid, S. ve Kochhar, K. (2018). Gender, Technology, and the Future of Work. International Monetary Fund (IMF) Staff Discussion Notes.

Charalampous, M., Grant, C. A., Tramontano, C. ve Michailidis, E. (2019). Systematically Reviewing Remote E-Workers' Well-Being at Qork: A Multidimensional Approach. *European Journal of Work and Organizational Psychology,* 28(1), 51–73.

Chung, H. ve Van der Horst, M.(2018). Women's Employment Patterns after Childbirth and the Perceived Access to and Use of Flexitime and Teleworking. *Human Relations,* 71 (1), 47-72.

Chung, H., Birkett, H., Forbes, S. ve Seo, H. (2021). Covid-19, Flexible Working, and Implications for Gender Equality in the United Kingdom. *Gender and Society*, 35(2), 218-232.

Crawford, J. (2022). Working from Home, Telework, and Psychological Wellbeing? A Systematic Review, *Sustainability*, 14(19), 11874.

Chauhan P. (2021). Gendering COVID-19: Impact of the Pandemic on Women's Burden of Unpaid Work in India. *Gender Issues*. 38(4), 395-419.

Curzi, Y., Pistoresi, B., Poma, E. ve Tasselli, C. (2021). The Home-Based Teleworking: The Implication on Workers' Wellbeing and the Gender Impact. *Revista de Economía Crítica*, 31, 80-102.

Dunatchik, A., Gerson, K., Glass, J., Jacobs, J. A. ve Stritzel, H. (2021). Gender, Parenting, and the Rise of Remote Work During the Pandemic: Implications For Domestic Inequality in the United States. *Gender and Society,* 35(2), 194-205.

Dupont, C., Giuliano, R. ve Godfroid, C. (2023). Teleworking, Task Sharing, and Work-Life Balance: A Gender Issue? Theoretical Approach. *Journal of Economics and Management,* 45, 374- 412.

Dutta, D. (2019). No Work Is Easy!: Notes from the Field on Unpaid Care Work for Women. İçinde. O. India (Editör), *Mind the Gap: The State of Employment in India* (ss. 98–125). New Delhi: Oxfam India.

EIGE (2021). *Gender Equality and the Socio-Economic Impact of the COVID-19 Pandemic, Publications Office of the European Union*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Eissler, S., Heckert, J., Myers, E., Seymour, G., Sinharoy, S. ve Yount, K. (2022). Measuring Women's Empowerment: Gender and Time-use Agency in Benin, Malawi and Nigeria. *Development and Change,* 53(5), 1010-1034.

Elmas-Atay, S. ve Gerçek, M. (2021). İş-yaşam Çatışmasının Koronavirüs (COVID-19) Pandemisi Sürecinde Yeniden Değerlendirilmesi: Kadın Akademisyenler Açısından Nitel Bir Araştırma. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24(45), 203-241.

Erdut, T. (2011). Toplumsal Cinsiyet Bakımından Evde Çalışma. *Çalışma ve Toplum,* 2(29), 55-82.

Esposito P., Mendolia S., Scicchitano S. ve Tealdi C. (2024), Working from Home and Job Satisfaction: The Role of Gender and Personality Traits, IZA DP 16751.

Eurofound (2022). The Rise in Telework: Impact on Working Conditions and Regulations, Publications Office of the European Union.

Eurofound ve ILO (2017). Working Anytime, Anywhere: The Effects on the World of Work. Luxembourg ve Geneva: Publications Office of the European Union ve ILO.

Eurostat. (2020). How Usual is It to Work from Home? Products Eurostat News. https://ec.europa.eu/eurostat/ web/products-eurostat-news/-/DDN-20200206-1 (E. T.: 27.05.2024).

Fang, D., Kang, S. K. ve Kaplan, S. (2022). We Need to Make Sure Telecommuting Does not Exacerbate Gender Disparity. *The Lancet*, 400(10355), 795-797.

Fonner, K. L. ve Stache, L. C. (2012). All in a Day's Dork, at Dome: Teleworkers' Management of Micro Role Rransitions and the Rork–Home Boundary. *New Technology, Work and Employment,* 27(3), 242-257.

Gajendran, R.S. ve Harrison, D.A. (2007) The Good, The Bad, and the Unknown About Telecommuting: Meta-Analysis of Psychological Mediators and Individual Consequences, *Journal of applied psychology*, 92(6), 1524-1541.

Graham, M., Weale, V., Lambert, K. A., Kinsman, N., Stuckey, R. ve Oakman, J. (2021). Working at Home: The Impacts of COVID 19 on Health, Family-Work-Life Conflict, Gender, and Parental Responsibilities. *Journal of Occupational and Environmental Medicine,* 63(11), 938-943.

Gualano, M. R., Santoro, P. E., Borrelli, I., Rossi, M. F., Amantea, C., Daniele, A. ve Moscato, U. (2023). TElewoRk-RelAted stress (TERRA), Psychological and Physical Strain of Working from Home During the COVID-19 Pandemic: A Systematic Review. *Workplace Health and Safety*, 71(2), 58-67.

Gueguen, G. ve Senik, C. (2023). Adopting Telework: The Causal Impact of Working from Home on Subjective Well-Being. *British Journal of Industrial Relations,* 61, 832-868.

Günindi-Ersöz, A. (2020). Bir Salgını Kadın Olarak Deneyimlemek: Covid-19 Günlerinde Ev İçindeki Yaşamın Eşitsiz Doğası. *Journal of Social, Humanities And Administrative Sciences*, 6(31), 1510-1522.

Hartig, T., Kylin, C. ve Johansson, G.(2007). The Telework Tradeoff: Stress Mitigation vs. Constrained Restoration. *Applied Psychology*, 56, 231–253.

Hilbrecht, M., Shaw, S.M., Johnson, L.C. ve Andrey, J. (2008). I'm Home for the Kids: Contradictory Implications for Work–Life Balance of Teleworking Mothers. *Gend. Work. Organ*., 15 (5), 454–476.

Hilbrecht M, Shaw S.M, Johnson L.C. ve Andrey, J.(2013). Remixing Work, Family and Leisure: Teleworkers' Experiences of Everyday Life. *New Technology, Work and Employment,* 28(2), 130-144.

International Labour Organization [ILO]. (2020a). Defining and Measuring Remote Work, Telework, Work at Home and Home-Based Work Key Points. Geneva: International Labour Organization.

ILO (2020b). COVID-19 Ortamında ve Sonrasında Uzaktan Çalışma: Uygulama Kılavuzu. Cenevre: Uluslararası Çalışma Ofisi .

International Labour Organization [ILO]. (2021a). At least 23 Million People Have Transitioned to Teleworking in Latin America and the Caribbean. Geneva: International Labour Organization.

ILO (2021b). Healthy and Safe Telework: Technical Brief. Geneva: World Health Organization ve International Labour Organization.

ILO (2021c). Working from Home: From Invisibility to Decent Work, Geneva: ILO.

ILO (2022a). Working Time and Work-life Balance Around the World. Geneva: ILO.

ILO (2022b). World Employment and Social Outlook: Trends 2022. Geneva: ILO.

Illegems, V., Verbeke, A. ve S'jegers, R. (2001). The Organizational Context Of Teleworking İmplementation. *Technological Forecasting and Social Change*, 68(2), 275-291.

Kavi, E. ve Koçak, O. (2010). Bilgi Toplumunda Evden Çalışmanın Etik Boyutu. *Sosyal Siyaset Konferansları*, 59,69-88.

Keser, A.(2015). *Çalışma Psikolojisi,* Bursa: Ekin Yayınevi.

Kıcır, B. (2018). Evden Çalışanlarda İş-Yaşam Dengesi: Çevirmenler Üzerinde Bir Araştırma. The *Journal of Industrial Relations ve Human Resources,* 20(1), 129-157.

Kıcır, B. (2019). Evden Çalışma: Özgürlük mü Esaret mi? *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(1), 173-196.

Kley, S. ve Reimer, T. (2023). Exploring the Gender Gap in Teleworking from Home. The Roles of Worker's Characteristics, Occupational Positions and Gender Equality in Europe. *Social Indicators Research,* 168(1), 185-206.

Kosteas, V. D., Renna, F. ve Scicchitano, S. (2022). Covid-19 and Working from Home. *Handbook of Labor, Human Resources and Population Economics,* 1-26.

Laß, I. ve Wooden, M. (2023). Working from Home and Work–Family Conflict. *Work, Employment and Society*, 37(1), 176-195.

Laszlo, S., K. Grantham, E. Oskay ve T. Zhang (2020). Grappling with the Challenges of Measuring Women's Economic Empowerment in Intrahousehold Settings. *World Development,* 132, 104959.

Loezar-Hernández, M., Briones-Vozmediano, E., Ronda-Pérez, E. ve Otero-García, L. (2023). Juggling during Lockdown: Balancing Telework and Family Life in Pandemic Times and Its Perceived Consequences for the Health and Wellbeing of Working Women. *International Journal of Environmental Research and Public Health,* 20(6), 4781.

López-Igual, P. ve Rodríguez-Modroño, P. (2020). Who is Teleworking and Where from? Exploring the Main Determinants of Telework in Europe. *Sustainability*, 12(21), 8797.

Lott, Y. ve Chung, H. (2016). Gender Discrepancies in the Outcomes of Schedule Control on Overtime Hours and Income in Germany. *Eur. Sociol. Rev.,* 32, 752–765.

Luhr, S., Schneider, D. ve Harknett, K.(2022). Parenting Without Predictability: Precarious Schedules, Parental Strain, and Work-Life Conflict. *RSF: The Russell Sage Foundation Journal of the Social Sciences,* 8(5), 24-44.

Lundberg, U. ve Lindfors, P. (2002). Psychophysiological Reactions to Telework in Female and Male White-Collar Workers. *Journal of Occupational Health Psychology*, *7*(4), 354-364.

Mann, S. ve Holdsworth, L. (2003). The Psychological Impact of Teleworking: Stress, Emotions, and Health. *New Technology, Work and Employment,* 18(3), 196–211.

Mazzucchelli, O., Manzi, C. ve Rossi Lamastra, C. (2022). Women's Working Conditions During COVID-19: A Review of the Literature and A Research Agenda. *Social Sciences,* 11(12), 539.

Mello, A. A., de Assis Goncalves, F. ve Lima, F. (2011). Lessons Learned from September 11th: Telework as an Organizational Resource to the Business Continuity Planning (BCP). *Journal of Japan Telework Society*, 9(1), 46-51.

Messenger, J. C. (2019). Introduction: Telework in the 21st Century –An Evolutionary Perspective. İçinde *Telework in the 21st Century* (ss. 1-34). Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing.

Mokhtarian, P.L., Bagley, M.N. ve Salomon, I.(1998). The Impact of Gender, Occupation, and Presence of Children on Telecommuting Motivations and Constraints. *Journal of the American Society for Information Science,* 49, 1115–1134.

Mustajab, D., Bauw, A., Rasyid, A., Irawan, A., Akbar, M.A. ve Hamid, M.A. (2020). Working from Home Phenomenon as An Effort to Prevent Covid-19 Attacks and Its Impacts on Work Productivity. *The Internatıonal Journal of Applıed Busıness*, 4 (1), 13-21.

Noonan, M. C. ve Glass, J. L. (2012). The Hard Truth About Telecommuting. *Monthly Lab. Rev.*, 135, 38-45.

Naktiyok, A. ve İşcan, Ö. F. (2003). İşgörenlerin Evden Çalışmaya İlişkin Tutumları: Bireysel Özellikler ve İş Sürükleyicileri Açısından Bir Uygulama. *Akdeniz İİBF Dergisi,* 3(6), 53-72.

Osnowitz, D. (2005). Managing Time in Domestic Space: Home-Based Contractors and Household Work, *Gender and Society*, 19(1), 83-103.

Otluoğlu, K. Ö. Ç., Yılmaz, B. K. ve Dalkılıç, O. S. (2021). Covid-19 Döneminde Akademisyen Annelerin İş-yaşam Deneyimlerini Anlamak: Nitel Bir Araştırma. *KADEM Kadın Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 13-52.

Özer Turan, B. (2019). Enformasyon Teknolojisiyle Evden Çalışma: Türkiye'de Hizmet Sektörü Üzerinden Bir İnceleme. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Özçatal, E. Ö.(2023). Uzaktan Çalışma ve Kadının Ekonomik Güçlenmesi. İçinde E. Yüksel-Oktay ve E. Ö. Özçatal (Editör), *Kadına ve Aileye İlişkin Değerlendirmeler I.*(ss.93-142). İstanbul: Filiz Kitabevi.

Özçatal, E. Ö. (2022). Covid-19 Salgınının Ücretli ve Ücretsiz Kadın Emeği Üzerindeki Etkileri. *Sosyal Güvenlik Dergisi (Journal of Social Security,.* 12(2), 209-230.

Rodríguez-Modroño, P. ve López-Igual, P. (2021). Job Quality and Work—Life Balance of Teleworkers. *International Journal of Environmental Research and Public Health,* 18(6), 3239.

Rossi, M. ve Mc Laren, E. (2022). Companies' Views of Teleworking Difficulties, *Journal of the International Council for Small Business,* 3(4), 314-320,

Sarker, M. R. (2021). Labor Market and Unpaid Work Simplications of COVID-19 for Bangladeshi Women. *Gender, Work and Organization*. 28(2), 597-604.

Srivastava, S. C., Chandra, S. ve Shirish, A. (2015). Technostress Creators and Job Outcomes: Theorising the Moderating Influence of Personality Traits. *Information Systems Journal*, 25(4), 355–401.

Suh, A. ve Lee, J. (2017). Understanding Teleworkers' Technostress and Its Influence on Job Satisfaction. *Internet Research*, 27(1), 140–159.

Sullivan, C. ve Lewis, S. (2001). Home-Based Telework, Gender, and the Synchronization of Work and Family: Perspectives of Teleworkers and Their Co-residents. *Gender, Work and Organization,* 8 (2), 123–145.

Sullivan, C. ve Smithson, J. (2007). Perspectives of Homeworkers and Their Partners on Working Flexibility and Gender Equity. *The International Journal of Human Resource Management,* 18(3), 448–461.

Şentürk, E., Sağaltıcı, E., Geniş, B. ve Günday Toker, Ö. (2021). Predictors of Depression, Anxiety and Stress Among Remote Workers During the COVID-19 Pandemic. *Work,* 70(1), 41-51.

Tarafdar, M., Tu, Q. ve Ragu-Nathan, A.T. (2010). Impact of Technostress on End-User Satisfaction and Performance. *Journal of Management Information Systems,* 27(3), 303-334.

Tomei, M. (2021). Teleworking: A Curse or A Blessing for Gender Equality and Work-Life Balance? *InterEconomics*, 56(5), 260-264.

Tokol, A.(2003). Tele Çalışma Geleceğin Çalışma Şekli Olabilir mi?". *İş Güç İnsan Kaynakları Dergisi*, 5(1).

Topaloğlu, G.(2023). Yeni Orta Sınıfların Ev Tabanlı Tele Çalışma Deneyimiyle Ev Algılarının Yeniden İnşası. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Uşen, Ş. (2020). *Covid-19 Salgını Döneminde "Zorunlu" Evden Çalışma: İş ve Özel Yaşama Etkileri*. İstanbul: İ.Ü. İktisat Fakültesi İnsan Kaynakları Araştırma Merkezi.

Vandaele, K. ve Piasna, A. (2023). Sowing the Seeds of Unionisation? Exploring Remote Work and Work-Based Online Communities in Europe during the Covid-19 Pandemic. İçinde N.Countouris, V. De Stefano., A.Piasna ve S. Rainone (Editör), *The Future of Remote Work* (ss. 103-126). Brussels: ETUI.

Van Zoonen, W. ve Sivunen, A. E. (2022). The Impact of Remote Work and Mediated Communication Frequency on Isolation and Psychological Distress. *European Journal of Work and Organizational Psychology,* 31(4), 610-621.

Wheatley, D. (2012). Good to be Home? Time-Use and Satisfaction Levels Among Home-Based Teleworkers. *New Technology Work and Employment,* 27(3), 224–24.

Whillans, A. ve West, C. (2022). Alleviating Time Poverty Among the Working Poor: A Pre-registered Longitudinal Field Experiment. *Scientific Reports,* 12(1), 719.

World Bank (2011).World Development Report 2012: Gender Equality and Development. Washington: The World Bank.

Yavorsky, J. E., Qian, Y. ve Sargent, A. C. (2021). The Gendered Pandemic: The Implications of COVID-19 for Work and Family. *Sociology Compass.* 15 (6), e12881.

Zacharias, A. (2017). How Time Deficits and Hidden Poverty Undermine the Sustainable Development Goals (No. 17-4). Levy Economics Institute.

KAYNAKÇA

Akın, A. ve Çiçek, M. (2024). Konaklama İşletmelerinde Sessiz İstifanın Nedenlerinin Tespitine Yönelik Bir Araştırma. *ISPEC International Journal of Social Sciences and Humanities*, *8*(2), 171-178.

Aksu, B. Ç. (2021). A Research to Examine the Effects of the COVİD 19 Pandemic on Healthcare Workers' Perceptions of Job İnsecurity, Perceived Job Stress and İntentions to Leave. *Hacettepe Journal of Health Administration.* 24(4), 747-776.

Arar, T., Çetiner, N. ve Yurdakul, G. (2023). Quiet quitting: Building a Comprehensive Theoretical Framework. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi (AKAD),* 15(28), 122-138.

Babic, A. ve Hansez, I. (2021). The Glass Ceiling for Women Managers: Antecedents fnd Consequences for Work-Family İnterface fnd Well-Being ft Work. *Frontiers in Psychology*, 12, 618250.

Bingül Ak, B., Ak R. ve Türk A.(2023). Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Ekseninde COVID -19 ve Kadın Yoksulluğu. *FESA Dergisi,* 8(2) ,422-430

Blundell, R., Costa Dias, M., Joyce, R. ve Xu, X. (2020). COVID-19 and Inequalities. *Fiscal Studies,* 41(2), 291-319.

Boy Y. ve Sürmeli M. (2023). Quiet Quitting: A Significant Risk for Global Healthcare. *Journal of Global Health*, 13.

Cumhuriyet. (2022). "You may have Quit Your Job Without Realizing It: What is A Silent Sesignation, What is the 'Main Reason'?". https://www.cumhuriyet.com.tr/yasam/galeri-farkinda-olmadan-isten-ayrilmisolabilirsiniz-sessiz-istifa-nedir-ne-anlama-geliyor-1980125#photo-4. (E. T.: 02.11.2022).

Çakır Z. ve Keleş H.N. (2019)."The Relationship Between Motivation and Intention to Leave in the Context of Organizational Culture: A Research On Working Mothers." 7th Organizational Behavior Congress Proceedings Book, 1-2 November 2019 / Burdur.

Çalışkan K. (2023). Sessiz İstifa: Sonun Başlangıcı mı Yeniden Diriliş mi? *Journal of Organizational Behavior Review (JOBReview)*, 5(2), 190-204.

Çimen, A.İ. ve Yılmaz, (2023). T. Sessiz İstifa Ne Kadar Sessiz. *Sakarya Üniversitesi İşletme Enstitüsü Dergisi,* 27-33.

Duran, C., Deniz, A., Boz, D. ve Karayaman S. (2023). Sessiz İstifa. İçinde C.Duran (Editör) 1. Baskı, İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Enderle, R. (2024). Productivity and the Risks of 'Quiet Quitting', Computer World, https://www.computerworld.com/article/3670631/productivity-and-the-risks-of-quiet-quitting.html. (E. T.: 04.06.2024).

Fırat M., Ayran G., Yargucı R., Yavaş D., Balkis E. ve Gürkan H. (2022). Frequency of Depression in Young Generation and Mothers-fathers. *Journal of Nursology,* 25(2),63-68.

Formica, S. ve Sfodera, F. (2022). The Great Resignation and Quiet Quitting Paradigm Shifts: An Overview of Current Situation and Future Research Directions. *Journal of Hospitality Marketing and Management,* 31(8), 899-907.

Grandey A.A., Gabriel A.S. ve King E.B. (2020). Tackling Taboo Topics: A review of the Three Ms in Working Women's Lives. *Journal of Management*, 46(1), 7-35.

Hetler, A. (2024). Quiet Quitting Explained: Everything You Need to Know, Techtarget, https://www.techtarget.com/whatis/feature/Quietquitting-explained-Everything-you-need-to-know (E.T: 06.06.2024).

How to Support Women in the Workplace; https://www.intoo.com/us/blog/supporting-women-in-the workplace/. (E. T.: 01.07.2024).

Ipsen, C., van Veldhoven, M., Kirchner, K. ve Hansen, J. P. (2021). Six Key Advantages and Disadvantages of Working From Home in Europe During COVID-19. *International Journal of Environmental Research and Public Health,* 18(4), 1826.

Kansal K. (2020). Qualitative Analysis of COVID-19 on Working Women. *International Journal of Scientific and Research Publications*.10(6), 41-44.

Kaplan, J. (2024). Pyramid Of Quiet Quitting, LinkedIn, https://rs.linkedin.com/posts/jason-kaplan-67b52610_leadership-personaldevelopmentmanagement-activity-6971789378721345536-b8jn?trk=public_profile_like_view (E. T.: 04.06.2024).

Kızıloğlu E. (2021). Being a Working Mother in a Pandemic Period: An Evaluation Through Metaphors. *Selcuk University Journal of Social and Technical Researches,* 19,34-48.

Milliken, F. J., Morrison, E. W. ve Hewlin, P. F. (2003). An Exploratory Study of Employee Silence: Issues that Employees Don't Communicate Upward and Why. *Journal of Management Studies*, 40(6), 1453-1476.

Musick K., Meier A. ve Flood S. (2016). How Parents Fare: Mothers' and Fathers' Subjective Well-Being in Time with Children. *American Sociological Review*. 81(5):1069–1095.

Negiz N. ve Tokmakçı E. (2011). Women's Burnout in Working Life: Burnout in Terms of Family-Work and Social Life (Süleyman Demirel University Example). *Journal of Yaşar University,* 24(6), 4041-4070.

Nelson S.K., Kushlev K. ve Lyubomirsky S. (2014). The Pains and Pleasures of Parenting: When, Why, and How is Parenthood Associated With More or Less Well-Being? *Psychological Bulletin.* 140(3), 846–895.

Nomaguchi K. ve Milkie M.A. (2017). Sociological Perspectives On Parenting Stress: How Social Structure and Culture Shape Parental Strain and the Well-Being Of Parents and Children. İçinde K. Keater-Deckard ve R. Panneton (Editör), *Parental Stress and Early Child Development* (ss. 47–73). New York, NY: Springer.

Rossi, M. F., Beccia, F., Gualano, M. R. ve Moscato, U. (2024). Quiet Quitting: The Need to Reframe a Growing Occupational Health Issue. *Social Work,* 69(3), 313-315.

Sezer S. (2020). A Field Research on Mothers Working in Chirpy Society. Master's thesis. Ankara: Republıc of Turkey Ankara University.

Wilson J.M., Lee J., Fitzgerald H.N., Oosterhoff B., Sevi B. ve Shook N.J. (2020). Job İnsecurity and Financial Concern During the COVID-19 Pandemic are Associated With Worse Mental Health. *Journal of Occupational and Environmental Medicine,* 62(9), 686-691.

Yıkılmaz, İ. (2022). Quiet Quitting: A Conceptual İnvestigation. İçinde G. Gürçay ve A. Manafidizaji (Editör), *Anadolu 10th International Conference on Social Science*(ss. 581-591). Academy Global Publishing House.

Yıldız, D. (2023). Z Kuşağında Tükenmişliğin Ötesi: Sessiz İstifa. *International Journal of Disciplines Economics and Administrative Sciences Studies,* 9(52), 1400-1405

Youthall (2022). Sessiz İstifa. https://www.youthall.com/tr/company/ebooks/sessiz-istifa. (E. T.: 07.06.2024).

Zhang T. ve Rodrigue, C. (2023). What If Moms Quiet Quit? The Role of Maternity Leave Policy in Working Mothers' Quiet Quitting Behaviors. *Merit,* 3(1), 186-205.

KAYNAKÇA

Aşkın, E. Ö. ve Barış, S. (2016a). Kadın İstihdamında Sosyal Sermayenin Etkisi: Tokat İlinde Kadın Girişimciler Üzerine Bir İnceleme. *Business Economics Research Journal*, *7*(2), 63-82.

Aşkın, E. Ö. ve Barış, S. (2016b). Tokat Yerel İşgücü Piyasasında Kadın Girişimciler: İstihdama Katılım Özellikleri ve Sorunları. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(4), 1-20.

Basım, H. N., Şeşen, H. ve Şeşen, E. (2008). Personel Temin Sürecinde Gazete İlanları Üzerine Karşılaştırmalı Bir Çalışma. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, (1), 35-44.

Bilgin, N. (2006). *Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi. Teknikler ve Örnek Çalışmalar*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Bircan, İ.(1998). Türkiye'de İşgücü Piyasasında Kadın ve Kadın Girişimciliği. İçinde O Çiftçi (Editör), *20.Yüzyılın Sonunda Kadınlar ve Gelecek Konferansı* (ss.273-284).Ankara: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü.

Brush, C. G., De Bruin, A., ve Welter, F. (2009). A Gender-aware Framework for Women's Entrepreneurship. *International Journal of Gender and Entrepreneurship*, 1(1), 8-24.

Çınar, D. ve Dalaman, Z. B. (2022). Türkiye'deki Kadın Girişimciliğinin Önündeki Engeller. *Topkapı Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 117-130.

Çilingir, A. (2017). İletişim Alanında İçerik Analizi Yöntemi Kullanılarak Yapılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri Üzerine Bir İnceleme. *Erciyes İletişim Dergisi Akademia*, 5 (1), 148-160.

Durgun, Ş. N. D. (2002). Çalışma Yaşamında Kadın Yöneticiler ve Muğla Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Ecevit, Y. (1993). *Kadın Girişimciliğinin Yaygınlaşmasına Yönelik Bir Model Önerisi.* İçinde Kadın Girişimciliğine Özendirme ve Destekleme Paneli Bildiriler(ss. 15-34). Ankara: KSSGM.

Gökakın, Z. Ö. (2000). Doksanlı Yılların Yeni Kahramanları: Türkiye'de Kadın Girişimci Profili. İçinde *8. Ulusal Yön. Org. Kong Bildirileri*(ss.109-123), Nevşehir.

Gökçe, O. (2006). *İçerik Analizi*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

İlhan, S. ve Oruçlu. F. (2023). Diyarbakırlı Kadın Girişimciler Üzerine Bir Araştırma. *Sosyolojik Bağlam Dergisi*, 4(2), 119-133.

Kaur, M., (2014). Women Entrepreneurship in India. *Internatıonal Journal of Informatıve and Futurıstıc Research,* 1(12), 125-131.

Keskin, S. (2017). Kadın ve Erkek Girişimciler Arasındaki Farklılıklar. *Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü E-Dergi,* 1(1), 64-76.

Koçak, A. ve Arun, Ö. (2006). İçerik Analizi Çalışmalarında Örneklem Sorunu. *Selçuk İletişim Dergisi*, 4 (3), 21-28.

Onay, Ü. G. (2013). Kadın Girişimciliğini Etkileyen Sosyo Kültürel Faktörler: Isparta KOSGEB Girişimcilik Destekleri Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi.

Öğüt, A. (2006). Türkiye'de Kadın Girişimciliğinin ve Yöneticiliğinin Önündeki Güçlükler: Cam Tavan Sendromu. *Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 1(1), 56-78.

Örücü, E. Kılıç, R. ve Kılıç T. (2007). Cam Tavan Sendromu ve Kadınların Üst Düzey Yönetici Pozisyonuna Yükselmelerindeki Engeller: Balıkesir İli Örneği. *Celal Bayar Üniversitesi İİBF Yönetim ve Ekonomi Dergisi,* 14(2), 117-135.

Özar, Ş. (2005) *GAP Bölgesi'nde Kadın Girişimciliği*, Ankara: GAP-GİDEM Yayınları.

Özçatal, E. Ö. (2023). Sosyo-Kültürel ve Yapısal Faktörler Temelinde İşgücü Piyasasında Kadınların Ekonomik Güçlenme Süreci Önündeki Sorunları ve Nedenleri. *Fiscaoeconomia,* 7(3), 2539-2571.

Özdevecioğlu, M. ve Çelik, C. (2000). Kadın Girişimcilerin Demografik Özellikleri ve Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Nevşehir İlinde Bir Araştırma. İçinde 8. Ulusal Yön. Org. Kong. Bildirileri(ss.487-498).Nevşehir.

Özyılmaz, A. M. (2016). Türkiye'de Kadın Girişimciliği ve Girişimci Kadınların Karşılaştıkları Sorunlar Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Nevşehir: Hacıbektaşi Veli Üniversitesi

Şahin, E. (2006). Kadın Girişimcilik ve Konya İlinde Kadın Girişimcilik Profili Üzerine Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi. Konya:Selçuk Üniversitesi

Tan, F. Z. S. (2006). Tarihi Akış İçinde Kastamonu Kadın Girişimciliği. İçinde *14. Ulusal Yön. Org. Kong. Bildiriler Kitabı*(ss.528-539). Erzurum:Atatürk Üniversitesi.

Tekin, M. (2005). *Hayallerin gerçeğe dönüşümü: Girişimcilik.* Konya: Damla Ofset Matbaası .

TÜİK (2023). İşgücü İstatistikleri. https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=istihdam-issizlik-ve-ucret-108&dil=1 (E. T.: 02.01.2024).

TÜSİAD (2000*). Kadın-Erkek Eşitliğine Doğru Yürüyüş: Eğitim, Çalışma Yaşamı ve Siyaset*, Yayın no: TÜSİAD-T/2000- 132/290, İstanbul.

Uygun, T. ve Günaydın, C. (2019). Kadın Girişimciliğine Genel Bir Bakış ve Türkiye'deki Kadın Girişimcilerin Analizi. *Ekonomi İşletme ve Yönetim Dergisi*, 3(1), 34-64.

Welsh, D. H., Memili, E., Kaciak, E. ve Ochi, M. (2014). Japanese Women Entrepreneurs: Implications for Family Firms. *Journal of Small Business Management,* 52(2), 286-305.

KAYNAKÇA

Abinaya, S. ve Alamelu K. (2022). Glass Ceiling Issues in The Indian Banking Sector. *Journal Of Management and Entrepreneurship*, 16(1), 33-40.

Alga, E. (2020). Cam Tavan Sendromu ve Bölgesel Boyut: Bir Kamu Bankası Örneği. *Türk İdare Dergisi*, (491), 11-39.

Alkan, G. İ. ve Hepsağ, F. (2023). Female Employment in The Top Management: Women, Who Broke Through The Glass Ceiling. *İzmir Yönetim Dergisi*, 3(2), 59-74.

Altunışık R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2004). *Sosyal Yöntemlerde Araştırma Yöntemler-SPSS Uygulamalı*. Sakarya: Sakarya Kitabevi.

Cervin, C. ve Rodman, Rudman, E. (2023). Gender Diversity: The Glass Ceiling Remains Thick At European Banks. *DBRS Morningstar.*

Dastidar, S. ve Kalita, N. (2020). Cracking of The Glass Ceiling in The Indian Banking Sector. *EPRA International Journal of Multidisciplinary Research (IJMR)*, 6(7), 297-304.

De Souza, M.S. ve Silva, A. L. (2024). Women in High Leadership Positions at The Central Bank of Brazil. *Cadernos EBAPE BR*, 22(2), 1-16.

Derin, N. (2020). Dünyadan ve Türkiye'den Örneklerle Cam Tavan Sendromu. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2), 137-154.

Eagly, A. H. (1987). *Sex Differences in Social Behavior: a Social-Role Interpretation*. New York: Psychology Press.

Eagly, A. H. ve Wood, W. (2012). "Social Role Theory", İçinde van Lange, P., Kruglanski A. ve Higgins, E. T. (Eds.), *Handbook of Theories in Social Psychology* (ss.458–476). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

Ergeneli, A. ve Akçamete, C. (2004). Bankacılıkta Cam Tavan: Kadın ve Erkeklerin Kadın Çalışanlar ve Kadınların Üst Yönetime Yükseltilmelerine Yönelik Tutumları. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(2), 85-109.

Güler, H. N. (2020). Bankacılık Üst Yönetimlerinde Kadın Yöneticilerin Yeri ve Profil Analizi. *Journal of Original Studies*, 1(2), 129-140.

Jonsson, M. ve Jangren, W. (2022). Breaking the Bank: A Study Of Career Barriers Among Women in The Commercial Banking Sector, Master Thesis. Sweden: Jököping University.

Kanter, R. B. (1977). *Men and Women of the Corporation.* New York: Basic Books.

Menteş, A. (2018). Türk Bankacılık Sektöründe Cam Tavan Sorunu. *Social Sciences Research Journal*, 7(4), 1-8.

Mollah R., A. ve Uddin, A. (2018). Factors Preventing Women to Climb Up Corporate Echelon in Banking Sector: an Empirical Study of Glass Ceiling Effect. *BUP Journa*l, 6, Special Issue, 69-83.

Omay, Umut (2011). Yedek İşgücü Ordusu Olarak Kadınlar. *Çalışma ve Toplum*, (30), 137-166.

Öcal, A. T. (2021). Türkiye'de İşgücü Piyasasında Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği. İçinde Öztürk, N. P. ve Bingöl, H. (Editör), World Women Conference-II (813-825). Azerbaijan, Baku, Baku Girls University: February 11-12, 2021.

Özdemir, A. ve Öznur, S. (2022). Bankacılık Sektöründe Cam Tavan: Aydın Merkez İlçe ve Nazilli Örnekleri. *HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 11(31), 350-371.

Peiris, B.L.M.D. ve Dissanayake, W.D.M.B.K. (2022). Effects of Glass Ceiling on Women's Career Advancement in Sri Lankan Banking Sector: Evidence from Commercial Banks in Colombo District. *The Journal of ARSYM*, 3(1), 86-98.

Pepple, D., Oseghale, R., Nmecha, E. ve Nwagu, J. (2024). Glass Ceiling in the Nigerian Banking Sector: Evidence From Senior Male and Female Employees. *Contemporary Economics*, 18(1), 101-117.

Pistoresi, B., Poma, E. ve Rinaldi, A. (2022). Gender Quotas Between Glass Ceiling Crack and Firm Performance: Evidence From Italy's Financial Sector. *DEMB Working Paper Series*, No: 211.

Poma, E. ve Pistoresi, B. (2024). Do Women on Boards Break The Glass Ceiling or Face The Glass Cliff. *Corporate Governance*, 24(8), 22-45.

Sağır, M. (2020). Cam Tavan Sendromunun Bankacılık Sektöründe Çalışan Kadınlarda İşten Ayrılma Niyetine Etkileri. *Strategic Public Management Journal*, 6(11), 91-102.

Schaap, J.I. ve Shockley, M. (2020). The Glass Ceiling: Is It Being Shattered?. *E-Journal of Business and Economic Issues*, 1–20.

Şener, İ., Arıkan Tezergil, S. ve Erdilek Karabay, M. (2018). Kadın Yöneticilerin Cam Tavan Algıları Ve Kadın Yöneticilere Karşı Tutum: Finansal Hizmetler Sektöründe Bir Uygulama. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20(1), 78-98.

TBB (2024). Banka, Çalışan ve Şube Sayıları. Rapor Kodu DT13, Mayıs 2024.

Telli, B. (2020). Katılım Bankalarında Çalışan Kadın Personellerin Cam Tavan Algılarının Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.

Toksöz, G., Dedeoğlu, S., Memiş Parmaksız, E. ve Kaya Bahçe, S. (2014). Türkiye'de Kadın İşgücü Profili ve İstatistiklerinin Analizi. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. https://www.aile.gov.tr/uploads/ksgm/uploads/pages/dagitimda-olan-yayinlar/turkiye-de-kadin-isgucu-profili-ve-istatistiklerinin-analizi-nihai-rapor.pdf (E. T.: 07.07.2024).

Toy, A. (2022). Banka Kadın Çalışanlarının Cam Tavan Farkındalığı. *Studies on Social Science Insights*, 2(3), 32-53.

Tuncay, Ö. ve Kaloğlu, N. (2020). Banka Çalışanlarının Cam Tavan Sendromuna İlişkin Tutumlarını Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(1), 17-30.

Tunç, Y.E. (2022), *Aile Dostu İş Hukuku Uygulamaları.* Ankara: Yetkin Yayınları.

Üstünoldu, E. (2023). Cam Tavan Sendromuna Güncel Yaklaşımlar. *Social Sciences Studies Journal*, 9(111), 7110-7126.

Vidhya, P. ve Uma Mageswari, S. (2024). A Conceptual Study on Glass Ceiling of Women Professionals in India. *Yugato*, 76(1), 546-554.

Winkler, A. E. (2022). Women's Labor Force Participation: Family-Friendly Policies Increase Women's Labor Force Participation, Benefiting Them, Their Families, And Society at Large, *IZA World of Labor 2022*:289, 1-11.

Yerlikaya, B., Giray Yakut, S. ve Öcal, A.T. (2021). Bireylerin Sosyodemografik Özelliklerinin Çalışma Hayatında Kadına Bakış Açılarına Etkisinin Analizi: Türkiye Örneği. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(40), 19-62.

Yerlikaya, B. (2020), *Türk Sineması'nın Üretken Kadınları, Öteki'den Özne'ye: Toplumsal Cinsiyet Bağlamında 1980 Sonrası Türk Sinemasında Kadın Emeği*, Ankara: Nobel Bilimsel Eserler.

KAYNAKÇA

Akbaş, N. ve Taner, B. (2017). Yönetim ve Cinsiyet: Cam Uçurum'un Ötesi. *LAÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 193-214.

Akbaş, G. ve Korkmaz, L. (2017). Kadın Yöneticiler: Görünmez Engellerin Gölgesinde Yükselme Çabası. *İş ve İnsan Dergisi*, 4(2), 73-86.

Alhas, F. (2016). Cam Tavan ve Cam Uçurum Olgusunun İncelenmesi: Öğrenciler Üzerinde Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi. Kars: Kafkas Üniversitesi.

Alhas, F. (2020). Kadınların Üst Düzey Yönetici Olmasına Engel Olan Nedenler Cam Uçurum, Cam Yürüyen Merdiven ve Cam Asansör Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 101-113.

Alhas, F. (2020a). Cam uçurum mu? Mobbing mi? Bilinmeyene Yolculuk. *Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi/Electronic Journal of Social Sciences*, 4(6), 26-45.

Alhas, F. (2020b). Tersine Göç: Cam Uçurum. *Türkiye Mesleki ve Sosyal Bilimler Dergisi*, (4), 83-95.

Alhas, F. (2020c). Cam Uçurum: Efsane Avcısı. *Ünye İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(2), 9-21.

Alhas, F. (2020d). Cam Uçurum: Cezalandırma Tapınağı. *Fırat Üniversitesi Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 4(2), 201-218.

Alhas, F. (2021). Gizemli Bir Yükseliş: Cam Uçurum. *Atatürk Üniversitesi Kadın Araştırmaları Dergisi*, *3*(2), 64-74.

Alhas, F. (2023). Türkiye'de Cam Uçurum Konusu ile İlgili Hazırlanmış Olan Tezlerin İncelenmesi: Bir İçerik Analizi Değerlendirmesi. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 18(2), 232-244.

Caceres Rodriguez, R. (2013). The Glass Ceiling Revisited: Moving Beyond Discrimination in The Study of Gender in Public Organizations. *Administration and Society*, 45(6), 674-709.

Ece, S. (2020). An Empirical Research on The Possibilities of Young People to Make Decision Supporting The Glass Cliff Phenomenon. *Journal of Human Sciences*, 17(1), 304-314.

Ece, S. (2021). Youth's View on Gender Based Glass Ceiling and Glass Cliff Phenomenon. *Equinox Journal of Economics Business and Political Studies*, 8(2), 134-155.

Güz, M. (2022). Cam Uçurum Algısında Sektörel Farklılıkların Senaryo Tekniği ile Araştırılması, Yüksek Lisans Tezi. Edirne: Trakya Üniversitesi.

Groeneveld, S., Bakker, V. ve Schmidt, E. (2020). Breaking The Glass Ceiling, But Facing A Glass Cliff? The Role of Organizational Decline in Women's Representation in Leadership Positions in Dutch Civil Service Organizations. *Public Administration*, 98(2), 441-464.

Haslam, S. A. ve Ryan, M. K. (2008). The Road to the Glass Cliff: Differences in The Perceived Suitability of Men and Women for Leadership Positions in Succeeding And Failing Organizations. *The Leadership Quarterly*, 19(5), 530-546.

Judge, E. (2003). Women on Board: Help Or Hindrance. *The Times*, *11*(21), 543-562.

Karakuş, E. (2021). Türkiye'de İş Hayatında Yönetimde Kadın Olmak: Cam Tavan ve Cam Uçurum Kavramları Üzerine Nitel Bir Araştırma. *Akdeniz Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Dergisi*, 4(2), 244-264.

Kulich, C., Gartzia, L., Komarraju, M. ve Aelenei, C. (2021). Contextualizing The Think Crisis-Think Female Stereotype İn Explaining The Glass Cliff: Gendered Traits, Gender, And Type Of Crisis. *PLoS ONE,* 16(3), e0246576.

Kurt, D. (2011). Glass Cliff in Relation to Hostile and Benevolent Sexism. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi.

Main, B. G. ve Gregory-Smith, I. (2018). Symbolic Management and The Glass Cliff: Evidence From TheBoardroom Careers of Female and Male Directors. *British Journal Of Management*, 29(1), 136-155.

Negiz, N. ve Yemen, A. (2011). Kamu Örgütlerinde Kadın Yöneticiler: Yönetici ve Çalışan Açısından Yönetimde Kadın Sorunsalı. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2011(24), 195-214.

Özçatal, E. Ö. (2009). Tokat Emek Piyasasında Kadın İşgücünün Konumunun Toplumsal Cinsiyet. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 54-74.

Özer, E. K. (2022). Beyond the Glass Cliff: A Scoping Review of the Influencing Factors of Glass Cliff. *Alanya Akademik Bakış*, 6(2*),* 2069-2084.

Robinson, S. L., Kulich, C., Aelenei, C. ve Iacoviello, V. (2021). Political Ideology Modifies the Effect of Glass Cliff Candidacies on Election Outcomes for Women in American State Legislative Races (2011–2016). *Psychology Of Women Quarterly*, 45(2), 155-177.

Ryan, M. K. ve Haslam, S. A. (2005). The Glass Cliff: Evidence That Women Are Over-Represented İn Precarious Leadership Positions. *British Journal Of Management*, 16(2), 81-90.

Ryan, M. K. ve Haslam, S. A. (2006). The Glass Cliff: The Stress Of Working On The Edge. *In European Business Forum*, 27(4),42-47.

Ryan, M. K. ve Haslam, S. A. (2007). The Glass Cliff: Exploring The Dynamics Surrounding The Appointment of Women To Precarious Leadership Positions. *Academy Of Management Review*, 32(2), 549-572.

Ryan, M. K. ve Haslam, S. A. (2009). Glass Cliffs Are Not So Easily Scaled: On The Precariousness Of Female Ceos' Positions. *British Journal of Management*, 20(1), 13-16.

Schluter, N. (2018). The Glass Ceiling in NLP. İçinde *Proceedings of the 2018 Conference on Empirical Methods in Natural Language Processing* (ss. 2793-2798). Brussels: Association for Computational Linguistics

Şarkaya, S. S. ve Çobanoğlu, F. (2020). Kaosun Eşiğinde Kadın Yönetici: Cam Uçurum. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (Özel Sayı), 675-694.

Uyar, E. (2011). The Glass Cliff: Differences in Perceived Suitability and Leadership Ability of Men and Women for Leadership Positions in High and Poor Performing Companies. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi.

Vural, M. F. (2017). "Türkiye'de Cam Uçurum" Olgusunun İncelenmesi: Özel Şirket Çalışanları Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Kars: Kafkas Üniversitesi

Wesarat, P. O. ve Mathew, J. (2017). Theoretical Framework Of Glass Ceiling: A Case Of India's Women Academic Leaders. *Paradigm*, 21(1), 21-30.

Wirth, L. (2001). Women in Management: Closer to Breaking Through The Glass Ceiling. *Women, Gender And Work*, 239-250.

Yaghi, A. (2018). Glass Cliff Or Glass Prison: Think Evil-Think Men İn Organizational Leadership. *International Journal of Public Administration*, 41(12), 998-1008.

Yıldız, S., Alhas, F., Sakal, Ö. ve Yıldız, H. (2016). Cam Uçurum: Kadın Yöneticiler Cam Tavanı Ne Zaman Aşar?. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 71(4), 1119-1146.

Yıldız, S., Sakal, Ö., Alhas, F. ve Kosa, G. (2019). Cam Uçurum Algısı: Kafkas Üniversitesi Öğrencileri Arasında Bir Araştırma. *Journal of Mehmet Akif Ersoy University Economics and Administrative Sciences Faculty*, 6(2), 423-438.

Yıldız, S. ve Vural, M. F. (2019). A Cultural Perspective Of The Glass Cliff Phenomenon. *Ege Academic Review*, 19(3), 309-321.

KAYNAKÇA

Adanu, R. M. ve Johnson, T. R. (2009). Migration and Women's Health. *International Journal of Gynaecology and Obstetrics: The Official Organ of The International Federation of Gynaecology and Obstetrics*, 106(2), 179–181.

Addlakha, R., Price, J. ve Heidari, S. (2017). Disability and Sexuality: Claiming Sexual and Reproductive Rights. *Reprod Health Matters*, 25(50), 4-9.

Adıbelli, D. ve Kılınç, N. Ö. (2021). Kırsalda Sera Tarımında Çalışan 18-49 Yaş Grubu Kadınlarda Genital Hijyen Uygulamaları. *JAREN*, 7(1), 26-35.

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD). (2014). Türkiye'deki Suriyeli Kadınlar. https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/17934/xfiles/turkiye_deki-suriyeli-kadinlar_-2014_2_.pdf (E.T: 27.06.2024).

Ahumuza, S. E., Matovu, J. K., Ddamulira, J. B. ve Muhanguzi, F. K. (2014). Challenges in Accessing Sexual and Reproductive Health Services by People with Physical Disabilities in Kampala, Uganda. *Reproductive Health*, 11(1), 1-9.

Akpınar, C. V., Mandıracıoğlu, A., Ozvurmaz, S., Kurt, F. ve Koç, N. (2023). Kırsal Bir Bölgede Kronik Hastalığı Olan Bireylerin Tedaviye Uyumu ve Sağlık Okuryazarlığı. *Ege Tıp Dergisi*, 62(3), 406-417.

Aksöz, F. ve Arslan, B. (2023). Toplumsal Cinsiyet Sarmalında Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde Kadın Olmak: Şanlıurfa İlindeki Kadınların Toplumsal Tükenmişlik Düzeyleri. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi,* 12 (3), 1520-1545.

Aktaş, D., Şahin, E. ve Terzioğlu, F. (2013). Kadın Sağlığı Açısından Yaşlılık ve Yaşam Kalitesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 16(1), 65-71.

Alio, P. S., Alihu, H., Nana, P., Clayton, H. ve Mbah, A. (2011). Association Between Intimate Partner Violence and Abortion in Cameron. *International Journal of Gynecology and Obstetrics,* 112(2), 83-87.

Almış, B. H., Gümüştaş, F. ve Kütük, E. K. (2020). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Kadın ve Çocukların Ruh Sağlığına Etkileri. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 12(2), 232-242.

Altıntaş, K.H. ve Alkaya, A.S. (2023). Kadına Yönelik Şiddetin Belirleyicileri: Toplumsal Cinsiyet Rolleri ve Diğer Faktörler. *Sağlık Akademisi Kastamonu*, 8(3), 487-496.

Amel Barez, M., Babazadeh, R., Latifnejad Roudsari, R., Bazaz, M.M. ve Najmabadi, M.K. (2022). Women's Strategies for Managing Domestic Violence During Pregnancy: A Qualitative Study in Iran. *Reprod Health*,19(58), 1-13.

Aslan, D., Özcebe, H., Bilir, N., Vaizoğlu, S. ve Subaşı, N. (2006). What are the Predictors of Health Services Utilization by Women in a City Center Located in The Eastern Part of Turkey?: A Cross Sectional Study. *Turkish Journal Of Medical Sciences*, 36(1), 37-43.

Aşkın, E. Ö. ve Aşkın, U. (2017). Sığınmaevlerinin Aile İçi Şiddetle Mücadelede Kadını Güçlendirme Etkisi: Sığınmaevinde Kalan Kadınlar Üzerine Bir Araştırma. *Sosyal Bilimler Metinleri, ICOMEP Özel Sayısı*, 188-208.

Atak, M., Sezerol, M. A., Koçak, E. N., Değer, M. S. ve Kurubal, H. (2023). Prevalence of Depression, Anxiety, and Associated Factors in İmmigrant Pregnant Women in Türkiye: A Cross-Sectional Study. *Medicine*, 102(52), 1-7.

Avcı, Y. D. ve Gözüm, S. (2018). Kırsal Alanda Yaşayan Yaşlılar İçin Sağlık Hizmeti Sunum Modelleri ve Tele-Sağlık. *JFMPC*, 12(1), 56-67.

Bakacak, G.A., Akalın. E. ve Öktem, P. (2019). Türkiye'ye Farklı Ülkelerden Göç Etmiş Kadınların Sağlık Hizmetlerine Erişimi Üzerine Nitel Bir Alan Araştırması. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi,* 36(2), 383-399.

Bal, M. D. (2014). Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğine Genel Bakış. *KASHED*, 1(1), 15-28.

Barrett, K. A., O'Day, B., Roche, A. ve Carlson, B. L. (2009). Intimate Partner Violence, Health Status, and Health Care Access Among Women with Disabilities. *Women's Health Issues : Official Publication of the Jacobs Institute of Women's Health*, 19(2), 94–100.

Başterzi, A. D. (2017). Mülteci, Sığınmacı ve Göçmen Kadınların Ruh Sağlığı. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar,* 9 (4), 379-387.

Bilgiç, D. ve Şahin, N. H. (2016). Lezbiyenlerde Üreme Sağlığı. *Türkiye Klinikleri Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(1), 30-39.

Bingöl, D., Kılıcıkesen, E., Aydemir, C. ve Büyükkayacı Duman, N. (2019). Yaşlı Kadınlara Yönelik Meme Kanseri Taramalarında Güncel Yaklaşımlar. İçinde N. Büyükkayacı Duman (Editör), *Yaşlılık ve Kadın Sağlığı* (ss.15-18) . Ankara: Türkiye Klinikleri.

Binici, D. K. (2021). Ortopedik Engelli Kadınlarda Üreme Sağlığı Sorunları ve Çözüm Yolları. *Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 134-144.

Bradbury-Jones, C., Breckenridge, J. P., Devaney, J., Kroll, T., A. L. ve J. T. (2015). Disabled Women's Experiences of Accessing and Utilising Maternity Services When They are Affected by Domestic Abuse: A Critical Incident Technique Study. *BMC Pregnancy and Childbirth*, 15(181),1-11.

Bushy, A. (2012). Population-Centered Nursing in Rural and Urban Environments. İçinde M. Stanhope ve J. Lancaster (Editör), *Public Health Nursing: Population Centered Health Care in The Community*(ss.427-446). USA: Elseiver.

Bükecik, E. ve Özkan, B. (2018). Kadına Yönelik Şiddet: Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğinin Kadın Sağlığına Etkisi. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3(2), 33-37.

Cadenas, G. A., Cerezo, A., Chavez, F. L. C., Rosario, C. C., Torres, L., Suro, B., Fuentes, M. ve Sanchez, D. (2022). The Citizenship Shield: Mediated and Moderated Links Between İmmigration Status, Discrimination, Food İnsecurity, and Negative Health Outcomes for Latinx İmmigrants During the Covid-19 Pandemic. *Journal of Community Psychology*, 51(6), 1-17.

Coşkun, A. ve Özdilek, R. (2012). Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği: Sağlığa Yansıması ve Kadın Sağlığı Hemşiresinin Rolü. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 9(3), 30-39.

Çağlayan, N. ve Yılmaz, E. (2022). Yaşlılık Döneminde Kadın Sağlığına Güncel Bir Bakış. *Unika Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(3), 374-384.

Çakır, B. ve Çevik, C. (2021). Küreselleşme, Göç ve Kadın Sağlığı. *Humanistic Perspective*, 3(1), 225-243.

Çalışkan, B. G., Doğan, B. ve Olçum, G. G. (2014). Kırsal Bölgede Yaşayan Kadınların Aile Planlaması Yöntemi Tercihlerine Yaş ve Eğitimin Etkisi. *Türk Aile Hekimliği Dergisi*, 18(4), 189-194.

Çelik, N. ve Sevil, Ü. (2016). Göç ve Kadın. *Turkiye Klinikleri Journal of Obstetric-Women's Health and Diseases Nursing-Special Topics,* 2(2), 74- 79.

Çıtak, T., Erbil, N. ve Güler, E. (2023). Göçün Kadın Sağlığına Etkileri ve Hemşirenin Rolü. *Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hemşirelik Dergisi*, 5(2), 157-162.

Daru, J., Zamora, J., Fernández-Félix, B. M., Vogel, J., Oladapo, O. T., Morisaki, N. Ö. T., Torloni, M. R., Mittal, S., Jayaratne, K., Lumbiganon, P., Togoobaatar, G., Thangaratinam, S. ve Han, H. S. (2018). Risk of Maternal Mortality in Women With Severe Anaemia During Pregnancy and Post partum: A Multilevel Analysis. *The Lancet Global Health*, 6(5), 548-554.

Demir, S. ve Oskay, Ü. Y. (2015). Aile İçi Şiddetin Kadın Üreme Sağlığına Etkisi. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 35-38.

Diamond, J. (2007). Development of a Reliable and Construct Valid Measure of Nutritional Literacy in Adults. *Nutrition Journal,* 6(5), 1-4.

Doğanay, H., Şahin, İ. F. ve Özdemir, Ü. (2007). Feminist Coğrafya ve Kadın Göçmenler. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 12(17), 7-16.

Doğruel, F. (2022). Beden, Birey ve Toplum Kesişiminde Engelli Bireylerin Erişebilirlik Deneyimleri: Gaziantep Örneği. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi,* 25(2), 299-317.

Ege, E. ve Eryılmaz, G. (2006). Kadınlara Verilen Planlı Eğitimin Genital Hijyen Davranışlarına Etkisi. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi,* 9 (3), 8-16.

Erol, S. (2021). Yaşlı Kadın Sağlığı ve Hemşirelik Yaklaşımları. *Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 73-86.

Erpolat, A. (2024). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddette Travma Sonrası Stres Bozukluğu (TSSB) ve Depresyonun Gelişmesinde Etki Eden Faktörlerin İncelenmesi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 11(1), 240-261.

Eryılmaz, S. (2020). Toplumsal Cinsiyet Rolü ve Kadın Sağlığı. *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(1), 5-13.

Espinoza, H. ve Camacho, A. V. (2005). Maternal Death Due to Domestic Violence: An Unrecognized Critical Component of Maternal Mortality. *Revista Panamericana De Salud Pública*, 17(2), 123-129.

Fırat, B. Ö. ve Satılmış, İ. G. (2022). Perinatolojide Özel Gruplar ve Hemşirelik Bakımı. *İzmir Democracy University Health Sciences Journal*, 5(3), 664-680.

Gaikwad, V., Madhukumar, S. ve Sudeepa, D. (2011). An Epidemiological Study of Domestic Violence Against Women and its Association with Sexually Transmitted Infections in Bangalore Rural. *Online Journal of Health and Allied Sciences*, 10(3), 1-3.

Ganle, J. K., Otupiri, E., Obeng, B., Edusie, A. K., Ankomah, A. ve Adanu, R. (2016). Challenges Women With Disability Face in Accessing and Using Maternal Healthcare Services in Ghana: A Qualitative Study. *PLoS ONE,* 11(6).

Genç, N.B., Aluç, S.S., Ergül, Ş. ve Nalbantoğlu, İ. (2023). Kadın Yoksulluğu Üzerine Nitel Bir Araştırma. *Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Çalışmaları Dergisi,* 4 (2), 193-211.

George, U., Thomson, M. S., Chaze, F. ve Guruge, S. (2015). Immigrant Mental Health, a Public Health İssue: Looking Back and Moving Forward. *International Journal of Environmental Research and Public Health,* 12(10), 13624-13648.

Gioffrè-Florio, M., Murabito, L.M., Visalli, C., Pergolizzi, F.P. ve Famà, F. (2018). Trauma in Elderly Patients: A Study of Prevalence, Comorbidities and Gender Differences. *Il Giornale di Chirurgia*, 39(1), 35–40.

Gökçe, S. ve Karacan, E. (2020). Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği ve Kadın Sağlığı. *Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 39-59.

Güçlü, S. ve Uysal, M. (2011). Kırsal Bölgelerde Yaşayan Kadınlara Verilen Sağlık Eğitimi Programının Yetişkin Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 34(34), 133-145.

Güler, Z., Güler, N. ve Özsel, D. (2016). Kırsal Kesimde "Yaşlı Kadın" Olmak. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 1(2), 201-215.

Güloğlu, K.F. ve Şakar, Ö. (2023). Geleneksel Toplumsal Cinsiyet Rolleri Bağlamında Ortopedik Engelli Kadınların Görünmezliği ve Toplumsal Cinsiyetsizleştirilmeleri. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi,* 34(4), 839-868.

Gümüş, G., Kaya, A., Yılmaz, S. Ş., Özdemir, S., Başıbüyük, M. ve Coşkun, A. M. (2016). Suriyeli Mülteci Kadınların Üreme Sağlığı Sorunları. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, 3(1), 1-17.

Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. (2019). *2018 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması*., Ankara: Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı ve TUBİTAK.

Hamiduzzaman, M., De Bellis, A., Abigail, W. ve Kalaitsidis, E. (2022). Health Services Utilization Barriers for Rural Elderly Women in Bangladesh: Narratives of Clinicians, Pharmacists and Public Health Assistants. *Journal of Cross-cultural Gerontology*, 37(4), 407–426.

İlkin, E., Dikmen, R., Şahin, S. ve Arıöz, A. (2024). Göç ve İklim Değişikliğinin Kadın Sağlığına Etkisi. *Türkiye Sağlık Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 11-20.

Institute of Medicine (IOM) (2011). Report on the Health of Lesbian, Gay, Bisexual, and Transgender (LGBT) Individuals. *Washington DC: National Institutes of Health.*

Islam, M. M. ve Gagnon, A. J. (2016). Use of Reproductive Health Care Services Among Urban Migrant Women in Bangladesh. *BMC Women's Health*, 16(15), 1-7.

Kapan, M. ve Yanıkkerem, E. (2016). Kırsal ve Kentsel Alanda Yaşayan Gebelerin Depresyon, Yalnızlık ve Şiddete Maruz Kalma Durumları. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 15(5).

Karagöl, B., Bilmez, G., Düzgün, A. A. ve Kaplan, S. (2024). Göçmen Kadınlarda Kontrasepsiyon. *Türkiye Sağlık Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 37-46.

Keleş, Ş., Kavas, M. V. ve Yalım, N. Y. (2018). Lgbt+ Individuals' Perceptions of Healthcare Services in Turkey: A Cross-Sectional Qualitative Study. *Journal of Bioethical Inquiry*, 15(4), 497-509.

Ko, H., Park, Y. H., Cho, B., Lim, K. C., Chang, S. J., Yi, Y. M., Noh, E. Y. ve Ryu, S. I. (2019). Gender Differences in Health Status, Quality of Life, and Community Service Needs of Older Adults Living Alone. *Archives of Gerontology and Geriatrics*, 83, 239–245.

Korkmaz, M. ve Avcı, İ. A. (2018). Halk Sağlığı Hemşirelerinin LGBT Bireylerin Sağlıklı Yaşam Sürdürmelerindeki Rolü. *SETSCI Conference Indexing System*, 3, 460–466.

Koski, A. D., Stephenson, R. ve Koenig, M. R. (2011). Physical Violence By Partner During Pregnancy and Use of Prenatal Care in Rural India. *J Health Popul Nutr*, 29(3), 245-254.

Lassi, Z. S., Padhani, Z. A., Rabbani, A., Rind, F., Salam, R. A., Das, J. K. ve Bhutta, Z. A. (2020). Impact of Dietary Interventions during Pregnancy on Maternal, Neonatal, and Child Outcomes in Low- and Middle-Income Countries. *Nutrients*, 12(2), 531.

Lee, C. K., Liao, L. L., Lai, I. J. ve Chang, L. C. (2019). Effects of a Healthy-Eater Self-Schema and Nutrition Literacy on Healthy-Eating Behaviors Among Taiwanese College Students. *Health Promotion International,* 34, 269–276.

Liamputtong, P. (2006). Motherhood and "Moral Career": Discourses of Good Motherhood Among Southeast Asian Immigrant Women in Australia. *Qualitative Sociology,* 29(1), 220-231.

Liao, L. L. ve Lai, I. J. (2017). Construction of Nutrition Literacy Indicators for College Students in Taiwan: A Delphi Consensus study. *Journal of Nutrition Education and Behaviour*, 49, 734–742.

Liu, Z. Y., Li, J., Hong, Y. ve Yao, L. (2016). Reproductive Health Service Utilization and Social Determinants Among Married Female Rural-to Urban Migrants in Two Metropolises, China. *Journal of Huazhong University of Science and Technology*, 36(6), 904–909.

Lutgendorf, M. A. (2019). Intimate Partner Violence and Women's Health. *Obstetrics and Gynecology*, 134(3), 470–480.

Manavgat, G. (2024). Sağlıkta Eşitsizlikler ve Sosyo-Ekonomik Yaklaşımlar. *Sağlık ve Sosyal Refah Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 106-118.

Masterson, A.R., Usta, J., Gupta, J. ve Ettinger A.S. (2014). Assessment of Reproductive Health and Violence Against Women Among Displaced Syrians in Lebanon. *BMC Women's Health,* 14(25).

Morrison, J., Basnet, M., Budhathoki, B., Adhikari, D., Tumbahangphe, K., Manandhar, D., Costello, A. ve Groce, N. (2014). Disabled Women's Maternal and Newborn Health Care in Rural Nepal: a Qualitative Study. *Midwifery*, 30(11), 1132–1139.

Ngoma, C. ve Mayimbo, S. (2017). The Negative Impact of Poverty on The Health of Women and Child. *Annals of Medical and Health Sciences Research*, 7(6), 442-446.

Obach, A., Blukacz, A., Sadler, M., Carreño Calderón, A., Cabieses, B. ve Díaz, C. (2024). Barriers and Facilitators to Access Sexual and Reproductive Health Services Among Young Migrants in Tarapacá, Chile: A Qualitative Study. *BMC Public Health,* 24(386).

Orhan, S. ve Özkan, E. (2020). Engelli Kadın Olmak. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(1), 1-19.

Özcan Yener, F. ve Tanyer, D. (2023). Kırsal Alanda Yaşayan Bireylerin Akılcı İlaç Kullanım Özellikleri. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*, 25 (1-2), 1-20.

Özcan, E. ve Akdemir, A. (2023). Engelli Kadınlarda Sağlık Eşitsizlikleri Perspektifinden Doğuma Hazırlık ve Hemşirelik Yaklaşımı. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi,* 9, 1-4.

Özcan, H. ve Uzun, S. (2023). Aile İçi Şiddetin Kadın Sağlığı Üzerine Etkileri. *Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi,* 7(1), 25-37.

Özcebe, H. (2000). Kırsal Alanda Adölesan ve Gençlerin Üreme Sağlığı Konusunda Bilgi Düzeyinin Saptanması ve Bilgi Düzeyinin Arttırılması İçin Bir Müdahale: Adölesan ve Genç Sağlık Gönüllüsü. Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Özel, F. S., Söylevi, S., Yılmaz, Ş. ve Akman, G. (2021). Toplumsal Cinsiyetin Gebelik, Doğum ve Doğum Sonu Dönemde Kadın Sağlığına Etkisi. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi* 6(1), 51-60.

Özerdoğan, Ö., Yüksel, B., Çelik, M., Oymak, S. ve Bakar, C. (2018). Yaşlılarda Yaşam Kalitesini Etkileyen Faktörler. *Turkish Journal of Public Health*, 16(2), 90-105.

Öztekin, D. ve Keskin, H. Ş. (2024). Türkiye'de Yaşayan Suriyeli Mülteci Kadınlarda Cinsel Sağlık ve Üreme sağlığı (CSÜS) Durumunun Değerlendirmesi. *İzmir Democracy University Health Sciences Journal*, 7(1), 42-55.

Öztürk, M. ve Çetin, B. İ. (2009). Dünyada ve Türkiye'de Yoksulluk ve Kadınlar. *Journal of Yaşar University*, 4(16), 2661 - 2698.

Prasad, J. H., Abraham, S., Kurz, K. M., George, V., Lalitha, M. K., John, R., Jayapaul, M. N., Shetty, N. ve Joseph, A. (2005). Reproductive Tract Infections Among Young Married Women in Tamil Nadu, India. *International Family Planning Perspectives*, 31(2), 73–82.

Ruble, M. ve Forstein, M. (2008). Mental Health: Epidemiology, Assessment and Treatment. *The Fenway to Lesbian, Gay, Bisexual and Transgender Health,* 187-208.

Ruiz-Pérez, İ. ve Plazaola-Castaño, J. (2005). Intimate Partner Violence and Mental Health Consequences in Women Attending Family Practice in Spain. *Psychosomatic Medicine*, 67(5), 791–797.

Saçıkara, Z. ve Tanyer, D. K. (2021). Kırsal Bölgede Yaşayan Kadınların Serviks ve Meme Kanseri Taramalarına Katılım ve Bilgi Durumları. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 30(1), 43-52.

Schantz, C., Coulibaly, A., Traoré, A.B., Faye, K., Robin, J., Teixeira, L., Ridde, V. ve the SENOVIE group. (2024). Access to Oncology Care in Mali: A Qualitative Study on Breast Cancer. *BMC Cancer*, 24(81), 1-14.

Sezgin, D. (2015). Toplumsal Cinsiyet Perspektifinde Sağlık ve Tıbbileştirme. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 18(1), 153- 186.

Shahbazi, S. (2012). The Consequences of Unsafe Abortion: A Qualitative Study. *Journal of Advanced Nursing*, 68(6), 1247–1255.

Silverman, J. G., Gupta, J., Decker, M. R., Kapur, N. ve Raj, A. (2007). Intimate Partner Violence and Unwanted Pregnancy, Miscarriage, Induced Abortion and Stillbirth Among a National Sample of Bangladeshi Women. *BJOG: An International Journal of Obstetrics and Gynaecology,* 114(10): 1246- 52.

Simbar, M., Nazarpour, S., Alavi Majd H., Dodel Andarvar K., Jafari Torkamani Z. ve Alsadat Rahnemaei F. (2020). Is Body İmage a Predictor of Women's Depression and Anxiety in Postmenopausal Women?. *BMC Psychiatry.* 20(1), 202.

Stevens, G. A., Mathers, C. D. ve Beard, J. R. (2013). Global Mortality Trends and Patterns in Older Women. *Bulletin of the World Health Organization*, 91(9), 630–639.

Sun, M., Ji, H., Chen, X., Xu, J., Jiachen, L., Yaohui, Y., Yuanping, P., Ruiheng, W., Yunting, C., Yuxin, D., Xiaofeng, D. ve Ling, Z. (2022). The Factors İnfluencing the Psychological Distress of Transgender Women in Shandong, China: a Cross-Sectional Study. *BMC Public Health*, 22(955), 1-12.

Şahiner, G. ve Akyüz, A. (2010). Toplumsal Cinsiyet ve Kadının Üreme Sağlığı. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*, 9(4), 333- 342.

Şavran, T. G. (2014). Sağlıkta Toplumsal Cinsiyet Eşitsizlikleri: Eskişehir'de Kırsal ve Kentsel Alanlarda Kadın Sağlığı. *Fe Dergi*, 6(1), 96-115.

Şengül, S., Akpolat, T., Erdem, Y., Derici, U., Arıcı, M. Sindel, S., Karatan, O., Turgan, C., Hasanoğlu, E., Cağlar, S. ve Erturk, S. (2016). Changes in Hypertension Prevalence, Awareness, Treatment, and Control Rates in Turkey From 2003 to 2012. *Journal of Hypertension,* 34, 1208-1217.

Şimşek, Z., Doğan, F., Hilali, N.G. ve Özek, B. (2015). Bir İl Merkezinde Yaşayan 15-49 Yaş Evli Suriyeli Kadınlarda Üreme Sağlığı Göstergeleri ve Hizmet İhtiyacı. İçinde 18. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi (ss. 998-999). Konya.

T.C. Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı (1999). Çağdaş Yaşam ve Özürlüler. I.Özürlüler Şurası, Ön Komisyon Raporları. Ankara:Takav matbaacılık ve Yayıncılık.

T.C. Sağlık Bakanlığı (SB). (2013). Sağlık İstatistikleri Yıllığı 2012. https://ekutuphane.saglik.gov.tr/Ekutuphane/kitaplar/istaturk2012.pdf (E. T: 30.06.2024).

Taghizadeh, Z., Farmahini Farahani, M., Nourollahpour Shiadeh, M. ve Qaderi, K. (2024). Caregivers' Concerns About the Sexual and Reproductive Health of Women With İntellectual Disability in Iran: A Qualitative Study. *Reprod Health,* 21(35), 1-8.

Tesha, J., Fabian, A., Mkuwa, S., Misunghwi, G. ve Ngalesoni, F. (2023). The Role of Gender İnequities in Women's Access to Reproductive Health Services: A Population-Level Study of Simiyu Region Tanzania. *BMC Public Health,* 23(1111), 1-9.

Topçu, S. ve Torpil, H. (2022). Kırsal Kesimde Yaşayan Kadınların Beslenme Okuryazarlığının Değerlendirilmesi. *H.Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 9(2), 438- 451.

Trevillion, K., Oram, S., Feder, G. ve Howard, L. M. (2012). Experiences of Domestic Violence and Mental Disorders: A Systematic Review and Meta-Analysis. *PLOS One*, 7(12), 1-12

TUİK, 2024. İstatistiklerle Yaşlılar, 2023. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Yaslilar-2023-53710 (E. T.:27.06.2024).

Türk Dil Kurumu. (2018). http://www.tdk.gov.tr/index.php? option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5ad1c21864eb01.95838793 (E. T.:27.06.2024).

Türk Tabipler Birliği. (TTB). (2014). Suriyeli Sığınmacılar ve Sağlık Hizmetleri Raporu. https://www. ttb.org.tr/kutuphane/siginmacirpr.pdf (E. T.:27.06.2024).

UNDP. (2013). Human Development Report 2013 The Rise of the South: Human Progress in a Diverse World: United Nations Development Programme (UNDP). https://hdr.undp.org/system/files/documents/human-development-report-2013-summary-english.human-development-report-2013-summary-english (E. T.:27.06.2024)

United Nations Division for the Advancement of Women Department of Economic and Social Affairs. (2002). Gender Dimensions of Ageing. https://www.un.org/womenwatch/daw/public/mar02e.pdf (E. T.:27.06.2024).

Üner, S., Balcılar, M. ve Ergüder, T. (2017). Türkiye Hanehalkı Sağlık Araştırması: Bulaşıcı Olmayan Hastalıkların Risk Faktörleri Prevalansı 2017 (STEPS). Dünya Sağlık Örgütü Türkiye Ofisi, Ankara, 2018. 59-64. https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/kronik-hastaliklar-ve-yasli-sagligi-db/Dokumanlar/Raporlar/turkey-risk-factors-tur_STEPS-2017.pdf (E. T.:27.06.2024).

Valanis, B., Bowen, D., Bassford, T., Whitlock, E., Charney, P. ve Carter, R. (2000). Sexual Orientation and Health: Comparisons in the Women's Health İnitiative Sample. *Archives of Family Medicine*, 9(9), 843-853.

Water Supply and Sanitation Collaborative Council and United Nations Women's Unit (WSSCC and UN Women). (2017). Menstrual Hygiene Management. In Humanitarian Situations: The example of Cameroon 2017. https://menstrualhygieneday.org/wp-content/uploads/2018 /02/WSSCC_MHMHumanitarien-Cameroon_EN-2017. (E. T.:27.06.2024).

WHO (2013). Women's Health. http:// www.who.int/mediacentre/factsheets/fs334/en/ (E. T.:27.06.2024).

WHO (2021). Noncommuicable Diseases. https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/noncommunicable-diseases (E. T.: 27.06.2024).

WHO (2011). World Health Statistics 2011. https://www.who.int/publications/i/item/9789241564199 (E. T.:27.06.2024).

WHO (2016). World Health Statistics 2016: monitoring health for the SDGs, sustainable development goals. https://www.who.int/publications/i/item/9789241565264 (E. T.:27.06.2024).

WHO (2024). Violence Against Women. https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women (E. T.:13.05.2024).

WoMena. (2018). WoMena FAQs: Is There Any Connection Between Menstrual Cups and Infections? https://womena.dk/wp-content/uploads/2019/01/FAQ-INFECTIONS-2018.12.19-DOCX-.pdf (E. T.: 27.06.2024).

Yağmur, Y. (2007). The Genital Hygiene Behaviors of The Females Aged 15-49 Living at The Firat Health Clinic Neighborhood in Malatya. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 6(5), 325-330.

Yaşar, Y. Ç. ve Hindistan, S. (2020). Yaşlılık –Kadın ve Cinsellik. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 5(1), 15-18.

Yaya, S., Odusina, E.K., Adjei, N.K. ve Uthman, O.A. (2021). Association Between Intimate Partner Violence During Pregnancy and Risk of Preterm Birth. *BMC Public Health,* 21(1610), 1-9.

Yıldırım, Y. ve Yılmaz, D. V. (2017). Türkiye'de Cinsiyet Kimliği ya da Cinsel Yönelim Temelli Ayrımcılık ve Sağlığa Yansımaları. *Researcher: Social Science Studies*, 5(10), 446-461.

KAYNAKÇA

Adalı, T. ve Çavlin, A. (2019). Türkiye'de Kürtajın Yaygınlığı ve Kürtaj Kararını Etkileyen Faktörler. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi,* 39(2), 359–378.

Akın, A. ve Demirel, S. (2003). Toplumsal Cinsiyet Kavramı ve Sağlığa Etkileri. *C.Ü.Tıp Fakültesi Dergisi, Özel Sayı*, 73–76.

Akın, A. ve Türkçelik, E. (2019). Sağlık Hizmetlerine Erişimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği. Ankara: CEİD Yayınları.

Bearak, J., Popinchalk, A., Ganatra, B., Moller, A. B., Tunçalp, Ö., Beavin, C., Kwok, L. ve Alkema, L. (2020). Unintended pregnancy and abortion by income, region, and the legal status of abortion: estimates from a comprehensive model for 1990–2019. *The Lancet Global Health,* 8(9), e1152–e1161.

Cleland, J., Conde-agudelo, A., Peterson, H., Ross, J. ve Tsui, A. (2012). Family Planning 2: Contraception and health. *The Lancet,* 380(9837), 149–156.

Coşkun, A. ve Ozdilek, R. (2012). Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği: Sağlığa Yansıması ve Kadın Sağlığı Hemşiresinin Rolü. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi,* 9(3), 30–39.

Demirgöz Bal, M. (2014). Toplumsa Cinsiyet Eşitsizliğine Genel Bakış. *KASHED,* 1(1), 15–28.

Ecevit, Y. (2021). Toplumsal Cinsiyet Eşitliği nin Temel Kavramlar. https://ceidizler.ceid.org.tr/dosya/toplumsal-cinsiyet-esitliginin-temel-kavramlaripdf.pdf (E.T.: 01.06.2024).

Ecevit, Y. ve Tüzel Bayrakçeken, G. (2019). Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin İzlenmesi İçin El Kitabı. Ankara: CEİD Yayınları.

Erol, M. (2008). Toplumsal Cinsiyetin Tutumlar Üzerindeki Etkisi. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi,* 32(2), 199–219.

Guida, F., Kidman, R., Ferlay, J., Schüz, J., Soerjomataram, I., Kithaka, B., Ginsburg, O., Mailhot Vega, R. B., Galukande, M., Parham, G., Vaccarella, S., Canfell, K., Ilbawi, A. M., Anderson, B. O., Bray, F., dos-Santos-Silva, I. ve McCormack, V. (2022). Global and Regional Estimates of Orphans Attributed to Maternal Cancer Mortality in 2020. *Nature Medicine,* 28(12), 2563–2572.

Lohmann-Bigelow, J., Longo, S. A., Jiang, X. ve Robichaux, A. G. (2007). Does Dilation and Curettage Affect Future Pregnancy Outcomes?. *Ochsner Journal,* 7(4), 173–176.

Román-Gálvez, R. M., Martín-Peláez, S., Fernández-Félix, B. M., Zamora, J., Khan, K. S. ve Bueno-Cavanillas, A. (2021). Worldwide Prevalence of Intimate Partner Violence in Pregnancy. A Systematic Review and Meta-Analysis. *Frontiers in Public Health,* 9(August), 1–8.

Say, L., Chou, D., Gemmill, A., Tunçalp, Ö., Moller, A. B., Daniels, J., Gülmezoglu, A. M., Temmerman, M. ve Alkema, L. (2014). Global Causes of Maternal Death: A WHO Systematic Analysis. *The Lancet Global Health,* 2(6), 323–333.

Singh, S. ve Maddow-Zimet, I. (2016). Facility-Based Treatment for Medical Complications Resulting from Unsafe Pregnancy Termination in The Developing World, 2012: A Review of Evidence from 26 Countries. *BJOG: An International Journal of Obstetrics and Gynaecology,* 123(9), 1489–1498.

Stelzle, D., Tanaka, L. F., Lee, K. K., Ibrahim Khalil, A., Baussano, I., Shah, A. S. V., McAllister, D. A., Gottlieb, S. L., Klug, S. J., Winkler, A. S., Bray, F., Baggaley, R., Clifford, G. M., Broutet, N. ve Dalal, S. (2021). Estimates of the Global Burden of Cervical Cancer Associated with HIV. *The Lancet Global Health,* 9(2), e161–e169.

Sundari Ravindran, T. K., Bhushan, A., Fritsch, K.. ve World Health Organization. Regional Office for the Western Pacific. (2005). Integrating Poverty and Gender into Health Programmes : A Sourcebook for Health Professionals : Module on Gender-Based Violence. 65. https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/207485/9290611944_eng.pdf?sequence=1&isAllowed=y (E.T.: 03.06.2024).

Şimşek, H. (2011). Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğinin Kadın Üreme Sağlığına Etkisi:Türkiye Örneği. *DEÜ Tıp Fakültesi Dergisi*, 2(232), 119–126.

T.C.Sağlık Bakanlığı. (2004). Türkiye Üreme Sağlığı Programı. https://e-kutuphane.teb.org.tr/pdf/raporlar/fikir_yola_tr/4.pdf. (E.T.: 02.06.2024).

T.C.Sağlık Bakanlığı. (2010). Cinsel Saglik ve Ureme Sagligi Ulusal Stratejik Eylem Plani 2005-2015. https://dspace.ceid.org.tr/xmlui/bitstream/handle/1/249/ekutuphane3.4.9.3.pdf?sequence=1&isAllowed=y (E.T.: 11.06.2024).

TNSA. (2018). Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması. https://hips.hacettepe.edu.tr/tr/2018_turkiye_nufus_ve_saglik_arastirmasi-55 (E.T.: 01.06.2024).

TUİK. (2023). Cinsiyete göre Turkiye tek yas hayat tablosu. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Kadin-2023-53675 (E.T.: 01.06.2024).

UNFPA (2022). My Body, My Life. Module 2 Violence Module 2 Violence. https://www.unfpa.org/resources/my-body-my-life-my-world-operational-guidance-module-2-gender-based-violence (E.T.: 03.06.2024)

UNHCR. (2023). Visual GBV Pocket Guide. https://gbvguidelines.org/wp/wp-content/uploads/2024/03/Visual-GBV-Pocket-Guide-Global-Learning-Workshop-report.pdf (E.T.: 01.06.2024).

WHO, Health, U., Initiative, P., Order, T. (2001). Gender and Sexual and Reproductive Health 101. Schüler SA, Switzerland, Session VI, 1–499. https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/275374/9789241514606-eng.pdf (E.T.: 01.06.2024).

WHO (2017). Sexual Health and Its Linkages to Reproductive Health: An Operational Approach. In Sexual Health and Its Linkages to Reproductive Health: An Operational Approach. https://www.who.int/publications/i/item/978924151288 (E.T.: 16.06.2024).

WHO (2018). Intrapartum Care for A Positive Childbirth Experience. http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/260178/1/9789241550215-eng.pdf?ua=1%0Ahttp://www.who.int/reproductivehealth/publications/intrapartum-care-guidelines/en/. (E.T.: 01.07.2024).

WHO (2019). World Health Statistics (Vol. 2). https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/324835/9789241565707-eng.pdf?sequence=9 (E.T.: 01.06.2024).

WHO (2020). Global Strategy to Accelerate the Elimination of Cervical Cancer As A Public Health Problem. In World Health Organization. https://www.who.int/publications/i/item/9789240014107. (E.T.: 01.06.2024).

WHO (2021). Global Database on the Prevalence of Violence against Women. https://cdn.who.int/media/docs/default-source/hrp/vaw-estimates-how-to-use.pdf?sfvrsn=f08e2424_13 (E.T.: 02.06.2024).

WHO (2022). Abortion Care Guidline. https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/349316/9789240039483-eng.pdf?sequence=1&isAllowed=y (E.T.: 06.06.2024).

WHO (2022a). World Health Organization Violence Prevention Unit: Approach, Objectives and Activities, 2022-2026. Who.Int, 1–10. https://cdn.who.int/media/docs/default-source/documents/social-determinants-of-health/who_2022_plv_strategy_2022-2026_finalfile.pdf?sfvrsn=c819ff54_3&download=true. (E.T.: 12.06.2024).

WHO (2022b). Human Papillomavirus Vaccines. WHO Position Paper. https://www.who.int/publications/i/item/who-wer9750-645-672 (E.T.: 11.06.2024).

WHO (2022c). World Family Planning. In United Nations. https://www.un.org/en/development/desa/population/publications/pdf/family/WFP2017_Highlights.pdf. (E.T.: 01.06.2024).

WHO (2023). Epidemiological Fact Sheet: HIV Statistics, Globally and by WHO Region, 2023. HIV Data and Statistics, Last accessed 14/04/2024. https://cdn.who.int/media/docs/default-source/hq-hiv-hepatitis-and-stis-library/j0294-who-hiv-epi-factsheet-v7.pdf?sfvrsn=5cbb3393_7. (E.T.: 16.06.2024).

WHO (2023a). Checklist for Ensuring the Quality of Violence Against Women Surveys. https://www.who.int/publications/i/item/9789240086210 (E.T.: 01.06.2024).

KAYNAKÇA

Acilar, A. ve Sæbø, Ø. (2021). Towards Understanding the Gender Digital Divide: A Systematic Literature Review. *Global Knowledge, Memory and Communication*, 72(3), 233-249.

Ahamad, S., Gupta, P., Acharjee, P. B., Kiran, K. P., Khan, Z. ve Hasan, M. F. (2022). The Role of Block Chain Technology and Internet of Things (IoT) to Protect Financial Transactions in Crypto Currency Market. *Materials Today: Proceedings*, 56, 2070-2074.

Akca, E. B. ve Buket, K. A. Y. A. (2017). Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Perspektifinden Dijital Bölünme Ve Farklı Yaklaşımlar. *Intermedia International E-Journal*, 3(5), 301-319.

Akmeşe, S. (2020). Kamuda Dijital Dönüşümün Siber Güvenlik Ve Dijital Güvence Boyutları ve İç Denetimin Rolü. *Denetişim*, (20), 108-119.

Aithal, P. S. ve Aithal, S. (2019). Management of ICCT Underlying Technologies Used for Digital Service İnnovation. *International Journal of Management, Technology, and Social Sciences (IJMTS),* 4(2), 110-136.

Aithal, P. S. ve Aithal, S. (2018). Study of Various General-Purpose Technologies and Their Comparison Towards Developing Sustainable Society. *International Journal of Management, Technology, and Social Sciences (IJMTS),*(2018), 3(2), 16-33.

Alp, G. T. ve Aksoy, B. (2021). Bilim, Teknoloji ve Kadın: Çalışmanın Geleceğine Dair Bir Değerlendirme. *Pamukkale Üniversitesi İşletme Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 248-264.

Bacchus, L. J., Reiss, K., Church, K., Colombini, M., Pearson, E., Naved, R. ve Free, C. (2019). Using Digital Technology for Sexual and Reproductive Health: Are Programs Adequately Considering Risk? *Global Health: Science and Practice,* 7(4), 507-514.

Baga, M. (2023). Digital Novels: A Recycled Advertisement about the Old Social Construction of Women's Identity. *TRANS-KATA: Journal of Language, Literature, Culture and Education*, 3(2), 93-103.

Bannikova, K., Fryz, P., Voronova, N., Bondarenko, A. ve Bilozub, L. (2023). Digital Transformations in Culture and Art: New Opportunities and Challenges. *Amazonia Investiga*, 12(61), 348-358.

Benjak, I., Mandarić, D. ve Hunjet, A. (2024). Difference between Genders in Attitudes Toward Ethics in Digital Business. Evidence from Croatia. *MAP Social Sciences*, 4, 31-42.

Bongomin, O., Yemane, A., Kembabazi, B., Malanda, C., Mwape, M. C., Mpofu, N. S. ve Tigalana, D. (2020). The Hype and Disruptive Technologies of İndustry 4.0 in Major İndustrial Sectors: A State of the Art. https://www.preprints.org/manuscript/202006.0007/v1 (E.T:11.07.2024).

Bulut, Ö.Ü., Kaplan, S. ve Şahin, S. (2020). Jinekolojik Kanserde Evde Bakım ve Teknoloji Kullanımı. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*, 3(2), 193-201.

Çelik, C., Kazankaya, F. ve Demirel Bozkurt, Ö. (2022). Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği: Kanıta Dayalı Uygulamalar. *YOBÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3(3), 366-381

Çıtak, G. ve Yücel, Y. (2022). Kadına El Kalkmaz: Peki Ya Dijital Şiddet? *Meyad Akademi*, 3(2), 162-169.

Çıtak, G. ve Bektaş, H.A. (2023). Pandemide Gebe Ebe İletişimi: Tele-Ebelik. *ERÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi,* 10(2), 39-44.

Chandra, A. (2022). Bridging the Digital Gender Divide: Prerequisite for Women Empowerment. In Gender Perspectives on Industry 4.0 and the Impact of Technology on Mainstreaming Female Employment. *IGI Global*. 31-44.

Ekrem, E. C. ve Daşıkan, Z. (2021). Perinatal Dönemde Yapay Zekâ Teknolojisinin Kullanımı. *Eurasian Journal of Health Technology Assessment,* 5(2), 147-162.

Ekinci, Y., Tutgun-Ünal, A. ve Tarhan, N. (2021). Dijital Sağlık Okuryazarlığı Üzerine Bir Alanyazın İncelemesi. *Bayterek Uluslararası Akademik Araştırmalar Dergisi,* 4(2), 148-165.

EIGE (2017). Cyber Violence Against Women and Girls. https://eige.europa.eu/publications/ cyber-violence-against-women-and-girls (E.T:10.07.2024)

Figueroa, C., Luo, T., Aguilera, A. ve Lyles, C. (2021). The Need for Feminist İntersectionality in Digital Health. *The Lancet. Digital health*, 3(8), 526-533 .

Gedik, E. (2020). Dünyada ve Türkiye'de Dijital Feminizm İncelemesi: Gençlerin Dijital Aktivizm Deneyimleri. *Toplum ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, (5), 123-136.

Gür, Y. E., Ayden, C., ve Yücel, A. (2019). Yapay Zekâ Alanındaki Gelişmelerin İnsan Kaynakları Yönetimine Etkisi. *Fırat Üniversitesi Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 3(2), 137-158.

Grebnyak, O. ve Novozhenina, O. (2022). Distribution of Socio-Gender Activity in the Transition to a Dıgıtal State. *Rsuh/Rggu Bulletin. Series Philosophy. Social Studies. Art Studies*. 1(2), 256-265.

Hansen, E. ve Bøgh, S. (2020). Artificial İntelligence and İnternet of Things in Small and Medium-Sized Enterprises: A Survey. *Journal of Manufacturing Systems*. 58, 362-372.

Heller, H. M., Hoogendoorn, A.W., Honig. A., Broekman, B. F. P. ve Van Straten, A. (2020). The Effectiveness of a Guided Internet-Based Tool for the Treatment of Depression and Anxiety in Pregnancy (MamaKits Online): Randomized Controlled Trial. *Journal of Medical Internet Research,* 22 (3), e15172.

Hiçyakmazer, E. ve Mustafa, M. (2022). Bireylerde Dijital Okuryazarlık ve E-Sağlık Okuryazarlığının Demografik Özellikler Açısından Değerlendirilmesi. *Eurasian Academy of Sciences Social Sciences Journal*, 41,120-134.

ICRW (2018). Technology-Facilitated Gender-Based Violence: What is İt, and How Do We Measure İt?. https://www.icrw.org/wp-content/uploads/2018/07/ICRW_TFGBVMarketing_Brief_v8-Web.pdf (E.T:10.07.2024).

İçer, M. A. ve Karadağ, M.G. (2023). Medyadaki Gıda Reklamlarının Üniversite Öğrencilerinin Beslenme Alışkanlıkları Ve Beslenme Durumu Üzerindeki Etkilerinin Değerlendirilmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 12(4),1590-1604.

Kadın Teknoloji Liderleri (2024). https://blog.teknosa.com/teknoloji/dunyada-en-unlu-kadin-teknoloji-liderleri-hangileri (E.T: 12.04.2024).

Karagöl, B., Bilmez, G., Arıöz, A. ve Şahin, S. (2023). Kadın Sağlığı Alanında Teknoloji Kullanımı ve Bakım. *Türkiye Sağlık Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 57-69.

Karakaya, B. H., Akyol, A. S. ve Merih, Y. D. (2022). Yapay Zekâ Teknolojisinin Perinatal Dönem Bakımına Entegrasyonu ve Uygulama Örnekleri. *Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı Dergisi*, 5(2), 1-11.

KADES (Kadın Acil Destek İhbar Sistemi) Uygulaması, T.C. İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü. https://www.icisleri.gov.tr/kadin-destek-uygulamasi-kades (E. T: 13.04.2024).

Kane, G. (2017). The Evolutionary Implications of Social Media for Organizational Knowledge Management. *Inf. Organ,* 27, 37-46.

Kabir, M.N. (2019). Technologies of the Future. Knowledge-Based Social Entrepreneurship: Understanding Knowledge Economy, Innovation, and the Future of Social Entrepreneurship. Springer 91-133. https://link.springer.com/book/10.1057/978-1-137-34809-8 (E. T: 13.04.2024).

Köse, S. B. ve Akyazı, E. (2020). Kadın Cinayetlerinin Alternatif Medyadaki Algısı. *İletişim Çalışmaları Dergisi*, 6(1), 47-64.

Kumar, D. ve Shobana, D. (2023). A Study on Role of Women in Shaping Digital Marketing: Empowerment and Innovation. *International Journal of Advanced Research in Science, Communication and Technology*, 3(1): 429-437.

Lau, Y., Chew, H., Ang, W., Ang, W., Yeo, C., Lim, G., Wong, S., Lau, S. ve Cheng, L. (2023). Effects of Digital Health İnterventions on the Psychological Outcomes of Perinatal Women: Umbrella Review of Systematic Reviews and Meta-Analyses. *Health Psychology Review*, 18(2), 1-26.

Lin, X. ve Wang, X. (2020). Examining Gender Differences in People's İnformation-Sharing Decisions on Social Networking Sites. *International Journal of Information Management*, 50, 45-56.

Lupton, D. ve Maslen, S. (2019). How Women Use Digital Technologies for Health: Qualitative İnterview and Focus Group Study. *Journal of Medical Internet Research*, 21(1),e11481.

Malloy, J. (2003*). Women, Art, and Technology*. Massachusets: MIT Press.

Mehrpouyan, A. ve Zakeri, E. (2023). Critical Feminist Discourse and Authorial Identity in Contemporary Women's Writers: Woolf, Daneshvar, and Farrokhzad. *Journal of Critical Studies in Language and Literature*, 4(2), 30-39.

Molano, J., Lovelle, J., Marin, C., Granados, J. ve Crespo, R. (2018). Metamodel for Integration of Internet of Things, Social Networks, the Cloud and Industry 4.0. *Journal of Ambient Intelligence and Humanized Computing,* 9, 709-723.

Mungan, S. (2013). Kadın Girişimcilik Değerleri İle Kadın Girişimcilik Algısı Arasındaki İlişkide Girişimcilik Eğitimlerinin Rolü. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Muştu, Y. (2023). Dünyada ve Türkiye'de Dijital Kadın Girişimciliği. *Journal of Business in The Digital Age,* 6(1), 53-67.

McGill, T. ve Thompson, N. (2021). Exploring Potential Gender Differences in İnformation Security and Privacy. *Information and Computer Security*, 29, 850-865.

Nevmatulina, K., Nabiyev, Y. ve Shakeyev, S. (2022). Digitalization of the Economy in the Context of Globalization and İts İmpact on Socio-cultural Changes in Society. *Economic Series of The Bulletin of The L.N. Gumılyov ENU*, 2(1), 60-72

Özmen, S. ve Vural, A. M. (2023). Medya Profesyonellerinin Medyada Kadın Temsili Algısı. *Marmara Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (20), 1-30.

Özdemir, M. (2023) Dijitalleşen Dünyada Değişen Feminizm: Dijital Feminizm. İçinde İ. Baydili (Editör), *Medya Araştırmalarında Güncel Tartışmalar*,(ss.195-208). İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Peng, Y. (2023). Reflection on the Postmodernism in Female Identity and the Reconstruction of Female Identity Through Digital Media. *Studies in Social Science and Humanities*, *2*(4), 19-22.

Peláez-Sánchez, I. C. ve Glasserman-Morales, L. D. (2023). Gender Digital Divide and Women's Digital Inclusion: A Systematic Mapping. *Multidisciplinary Journal of Gender Studies*, 12(3), 258-282.

Premsankar, G. ve Francesco, M. (2020). Advances in cloud computing, wireless communications and the internet of things. İçinde E. Crisostomi, B. Ghaddar, F. Häusler, J. Naoum-Sawaya, G. Russo ve R. Shorten (Editör.), *Analytics for the sharing economy: Mathematics, engineering and business perspectives* (ss.71-94). Springer.

Sainz, A. ve Prabhakar, A. (2021). Women's Health Digital Interventions in Latin America. İçinde *Latin American Conference on Human Computer Interaction.* 14(1), 1-4.

Sarışın, M. (2022). Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddetin Yeni Yüzü: Dijital Şiddet. *KADEM Kadın Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 257-285.

Sandborg, J., Söderström, E., Henriksson, P., Bendtsen, M., Henström, M. ve Leppänen, M.H. (2021). Effectiveness of a Smartphone App to Promote Healthy Weight Gain, Diet, and Physical Activity During Pregnancy (HealthyMoms): Randomized Controlled Trial. *JMIR Mhealth Uhealth*, 9, e26091.

Saiphoo, A. ve Vahedi, Z. (2019). A Meta-Analytic Review of the Relationship Between Social Media Use and Body İmage Disturbance. *Computers in Human Behavior,* 101, 259-275.

Seçgin, L. ve Selçuk, K. T. (2023). Sanal Ağların Distopyası: Kadına Yönelik Dijital Şiddet. *Dünya İnsan Bilimleri Dergisi,* (1), 203-217.

Sekizler, E.T. ve Atan, Ş.Ü. (2024). Emzirme Danışmanlığında Yenilikçi Yaklaşımlar ve Teknolojinin Kullanımı. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, 9(Özel Sayı-1), 44-48.

Suseno, Y. ve Abbott, L. (2021). Women Entrepreneurs' Digital Social İnnovation: Linking Gender, Entrepreneurship, Social İnnovation And İnformation Systems. *Information Systems Journal*, 31, 717 - 744.

Schorr, A., ve Gorovoj, A. (2023). Acceptance of Digital Technology Among Male and Female University Students: With a Focus on STEM Students. *Journal of Humanities, Arts and Social Science*, 7(9), 1901-1918.

Urhan, B. (2022). Dijital Emek Platformlarında Toplumsal Cinsiyet Eşitsizlikleri. *Çalışma ve Toplum,* 5(75), 2583-2611.

Turanlı, E. ve Tahıry, K. (2022). Yeni Toplumsal Hareketler Bağlamında Bir Dijital Aktivizm Örneği: Afganistan Kadın Hareketi Myredlıne. *Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesi Araştırma Dergisi*, (19), 116-143.

Ulusoy Selvi, S. (2019). Alternatif Bir Kamusal Alan Olarak Webloglar: Kadınların Blog Yazma Deneyimleri. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Urquijo, B. ve Belloso, M. (2023). The Contribution of Data to Feminist Transformation of Women's Rights to Health. *Feminismo*s, 42 (1), 93-119.

Wagg, S., Cooke, L. ve Simeonova, B. (2019). Digital İnclusion and Women's Health and Well-being in Rural Communities. *Oxford handbook of Digital Technology and Society*, 111-135.

Wydymus, K. (2023). Modern Approach to E-commerce in China Based on WeChat as an Example of an All-In-One 'Super App'. *Rocznik Bezpieczeństwa Międzynarodowego*, 17(1), 145-169.

Valle, M., Gallego-García, M., Williamson, P. ve Wade, T. (2021). Social Media, Body İmage, and the Question of Causation: Meta-analyses of Experimental and Longitudinal Evidence. *Body İmage*, 39, 276-292.

Voronina, O. (2020). Women And Fıne Arts: A Gender Analysıs. *Yaroslavl Pedagogical Bulletin,* 5(116), 217-223.

Yadav, P. (2022). Intercorrelation between Digitalization and Women Empowerment. *British Journal of Multidisciplinary and Advanced Studies*, 3(1), 1-6.

Yam, F. C. ve İlhan, T. (2020). Modern Çağın Bütünsel Teknolojik Bağımlılığı: Phubbing Ve Dinamikleri. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 11, 1-1.

Yılmaz, M., Kılınç, N. ve Köksal, Ç. (2024). Teknolojinin Kadın Sağlığı Üzerindeki Etkileri. *TOGÜ Sağlık Bilimleri Dergisi,* 4(1), 55-64.

Yılmaz, M. S. ve Mermutlu, A. (2023). Sağlığın Dijital Yönetimi: Öztakip Pratiği Örneği. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 20(3), 1144-1157.

KAYNAKÇA

Aghdam, N. G., Khosravi, Z., Tavoli, A., Tehrani, F. R. ve Nazarpour, S. (2022). The Comparison of Anxiety and Depression in Women With the Experience of Induced Abortion and Delivery of Unwanted Pregnancy. *Medical Journal of Tabriz University of Medical Sciences*, 44(4), 305–316.

Andini, M. A. ve Mutahar, R. (2020). Trends and Determinants of Unintended Pregnancy Occurrence Among Married Women Aged 15–49 Years in Indonesia. İçinde *Proceedings of the 4th International Symposium on Health Research (ISHR 2019)(ss.* 361–367). Atlantis Press.

Asrat, D., Copas, A. ve Olubukola, A. (2024). Exploring the Association Between Unintended Pregnancies And Unmet Contraceptive Needs Among Ugandan Women Of Reproductive Age: An Analysis Of The 2016 Uganda Demographic And Health Survey. *BMC Pregnancy and Childbirth*, 24(1), 117.

Barretto, R. S., Duarte, M. B. ve Figueiredo, A. E. B. (2022). 13 Years Later: Dialogues on Voluntary Termination of Pregnancy in Portugal. *Ciencia and Saude Coletiva*, 27 4(4), 1525–1534.

Bawah, A. A., Sato, R., Asuming, P., Henry, E. G., Agula, C., Agyei-Asabere, C., Canning, D. ve Shah, I. (2021). Contraceptive Method Use, Discontinuation And Failure Rates Among Women Aged 15–49 Years: Evidence From Selected Low İncome Settings in Kumasi, Ghana. *Contraception and Reproductive Medicine*, 6(1), 9.

Bearak, J., Popinchalk, A., Alkema, L. ve Sedgh, G. (2020). Global, Regional, And Subregional Trends İn Unintended Pregnancy And İts Outcomes From 1990 To 2014: Estimates From A Bayesian Hierarchical Model. *The Lancet Global Health*, 8(4), e568–e579.

Bjelica, A., Bjelanovic, J. ve Cetkovic, N. (2016). On the Phenomenon Of Unintended Pregnancy And Its Potential Consequences. *Timocki Medicinski Glasnik*, 41(3), 208–213.

Black, A. Y., Guilbert, E., Hassan, F., Chatziheofilou, I., Lowin, J., Jeddi, M. ve Fisher, W. A. (2015). The Cost of Unintended Pregnancies in Canada: Estimating Direct Costs Associated With Unintended Pregnancies Among Canadian Women Aged 15-44 Years. *Journal of Obstetrics and Gynaecology Canada*, 37(3), 202–211.

Bongaarts, J. ve O'Neill, B. C. (2018). Global Warming Policy: Is Population Left Out in The Cold? *Science*, 361(6403), 650–652.

Boonstra, H. D. (2014). What is Behind The Declines İn Teen Pregnancy Rates? *Guttmacher Policy Review*, 17(3), 15–21.

Böttcher, B., Abu-El-Noor, M. A. ve Abu-El-Noor, N. I. (2019). Causes and Consequences of Unintended Pregnancies in the Gaza Strip: A Qualitative Study. *BMJ Sexual and Reproductive Health*, 45(2), 159 LP – 163.

Cheetham, J. (2022). *Unwanted Pregnancy and Counselling*. Taylor & Francis. https://www.google.com.tr/books/edition/Unwanted_Pregnancy_and_Counselling/YolfEAAAQBAJ?hl=tr&gbpv=1 (E.T.: 05.05.2024).

Chen, L. (2023). The Impact of Sex Education for Chinese Adolescents on Women's Unwanted Pregnancies. *Lecture Notes in Education Psychology and Public Media*, 5(1), 302–309.

Chhabra, S., Palaparthy, S. ve Mishra, S. (2009). Social Issues Around Advanced Unwanted Pregnancies in Rural Single Women. *Journal of Obstetrics and Gynaecology*, 29(4), 333–336.

Čvorović, J. (2022). Do Unwanted Children Face Growth Penalties in Resource Poor Environments? Evidence from Roma Settlements in Serbia. *Journal of Biosocial Science*, 55(4), 697-707.

Darroch, J. E., Singh, S. ve Frost, J. J. (2016). Differences in Teenage Pregnancy Rates Among Five Developed Countries: The Roles Of Sexual Activity And Contraceptive Use. *Family Planning Perspectives*, 33(6), 244–250.

Discacciati, V., Epstein, D., Musarella, N., Volij, C. ve Volpi, M. (2021). En 2020, el aborto en Argentina salió de la clandestinidad. *Evidencia, Actualizacion en la Práctica Ambulatori,* 24(1).

Eaton, L. (2020). Unwanted Pregnancies Fall Worldwide But Women İn Poorer Countries Remain Disadvantaged, Study Finds. *BMJ*, 370(m2985).

Echeverría B, C., Serani M, A., Arriagada U, A. M., Goic G, A., Herrera C, C., Quintana V, C., Rojas O, A., Ruiz-Esquide, G., Salinas R, R., Taboada R, P. ve Vacarezza Y, R. (2015). Consideraciones acerca de la "interrupción voluntaria del embarazo", desde el punto de vista ético-médico (a propósito de un proyecto de ley. *Revista médica de Chile*, 143(11), 1478–1483.

Ermiati, E., Hadiani, N. F., Arunita, Y. ve Janatin, A. (2023). The Impact of Adolescent Unintended Pregnancy on Pregnancy Care: Literature Study. *Journal of Maternity Care and Reproductive Health*, 5(3),158-177.

Ermiati, E., Nugraha, E., Pratiwi, N., Lathifah, A., Nurrahmawati, D., Karizma, T. ve Turjanah, E. (2021). Psychological Impact of Unwanted Pregnancy on Adolescents: A Literature Review. *Journal of Nursing Care*, *4*(3).

Ermiati, E., Widiasih, R. ve Mediani, H. S. (2022). The Impact of Unwanted Pregnancy in Adolescents toward Pregnancy Care: A Systematic Review. *Open Access Macedonian Journal of Medical Sciences*, 10(F), 7–14.

Fubam, R. M., Odukogbe, A.-T. A. ve Dairo, M. D. (2019). Psychological and Social Effects of Pregnancy in Unmarried Young Women in Bui, Northwest, Cameroon. *American Journal of Biomedical and Life Sciences*, 7(6), 190.

Ganatra, B., Gerdts, C., Rossier, C., Johnson, B. R., Tunçalp, Ö., Assifi, A., Sedgh, G., Singh, S., Bankole, A., Popinchalk, A., Bearak, J., Kang, Z. ve Alkema, L. (2017). Global, regional, and subregional classification of abortions by safety, 2010–14: estimates from a Bayesian hierarchical model. *The Lancet*, 390(10110), 2372–2381.

Gerdts, C., Dobkin, L. M., Foster, D. G. ve Schwarz, E. B. (2016). Side Effects, Physical Health Consequences, and Mortality Associated with Abortion and Birth after an Unwanted Pregnancy. *Womens Health Issues*, 26(1), 55–59.

Goossens, J., Van Den Branden, Y., Van der Sluys, L., Delbaere, I., Van Hecke, A., Verhaeghe, S. ve Beeckman, D. (2016). The Prevalence of Unplanned Pregnancy Ending in Birth, Associated Factors, and Health Outcomes. *Human Reproduction*, 31(12), 2821–2833.

Hajizadeh, M. ve Nghiem, S. (2020). Does Unwanted Pregnancy Lead to Adverse Health and Healthcare Utilization for Mother and Child? Evidence From Low- and Middle-İncome Countries. *International Journal of Public Health*, 65(4), 457–468.

Hastuti, P., Juwita, B. ve Yunitasari, E. (2021). The Impacts of Unplanned Pregnancy on Adolescence: A Literature Review. *Nurse and Holistic Care*, 1(3), 139–150.

Haworth, A. (2022, Mayıs 5). 8 Myths About Unintended Pregnancy Debunked. *UNFPA*. https://www.unfpa.org/news/8-myths-about-unintended-pregnancy-debunked (E.T.: 05.05.2024).

Hoz, F. J. E. D. La. (2018). Las ambivalencias de la interrupción voluntaria del embarazo. *Archivos De Medicina*, 18(1), 227–230.

Karataş, A. ve Kılıç, S. (2017). Sürdürülebilir Kentsel Gelişme ve Yeşil Alanlar. *SİYASAL: Journal of Political Sciences*, 26(2), 53–78.

Karnes, J. (2022). Do Unwanted Children Face Growth Penalties in Resource Poor Environments? Evidence from Roma Settlements in Serbia. *Journal of Biosocial Science*, 55(4), 697-707.

Kim, M. K., Lee, S. M., Bae, S.-H., Kim, H. J., Lim, N. G., Yoon, S.-J., Lee, J. Y. ve Jo, M.-W. (2018). Socioeconomic Status Can Affect Pregnancy Outcomes and Complications, Even with A Universal Healthcare System. *International Journal for Equity in Health*, 17(1), 2.

Langer, A. (2002). Unwanted Pregnancy: İmpact On Health And Society in Latin America and the Caribbean. *Revista Panamericana De Salud Publica-pan American Journal of Public Health*, 11(3), 192–204.

Logan, C., Holcombe, E., Manlove, J. ve Ryan, S. (2022). The Consequences Of Unintended Childbearing: A white paper. Içinde *Child Trends*. https://www.childtrends.org/publications/the-consequences-of-unintended-childbearing (E.T.: 05.05.2024).

Lucas, M. J. M. ve d'Argemir, D. C. (2016). Discursos de Profesionales de la salud y de mujeres sobre el aborto voluntario. *Revista de Bioética y Derecho*, (38), 37–53.

Lutfiya, I., Ibad, M., Kurniawan, A., Amalia, N. ve Herowati, D. (2022). Determinants of Unintended Pregnancy Among Married Women Aged 15-49 Years in East Java. *Jurnal Biometrika dan Kependudukan*, 11(02), 110–121.

Victoria-Jardon, A. N. (2014). *Socio-Cultural Causes of Unwanted Teenage Pregnancy*. http://www.ijsse.org/articles/ijsse_v1_i9_445_458.pdf (E.T.: 05.05.2024).

Mbizvo, M. T., Kasonda, K., Muntalima, N.-C., Rosen, J. G., Inambwae, S., Namukonda, E. S., Mungoni, R., Okpara, N., Phiri, C., Chelwa, N. ve Kangale, C. (2023). Comprehensive Sexuality Education Linked to Sexual and Reproductive Health Services Reduces Early and Unintended Pregnancies among in-School Adolescent Girls in Zambia. *BMC Public Health*, 23(1).

Molinelli, A., Picchioni, D. M. ve Celesti, R. (2005). Voluntary Interruption of Pregnancy in Europe: Medico-Legal Issues and Ethical Approach to the Regulation. *Minerva Ginecologica*, 57(2), 217–223.

Motlagh, M. E., Shirvani, S. D. N., Hassanzadeh-Rostami, Z., Torkestani, F., Rabiee, S. M., Amiri, H. ve Radpooyan, L. (2020). Prevalence, Associated Factors and Consequences of Unwanted Pregnancy in Iran. *Iranian Journal of Public Health*, 49(8), 1530–1538.

Nguyen, M. (2023). The Health Costs of Being Born Unwanted. *The Developing Economies*, 62(2), 115-138.

Parhizkar, A. ve Sahsavari, S. (2016). Comparison of Infants' Growth İndicators in Wanted and Unwanted Pregnancy At Health Centers of Sanandaj in 2014-2015. *The Iranian Journal of Obstetrics, Gynecology and Infertility*, 19(11), 11-17.

Pertiwi, N. F. A., Fitriani, H. ve Anjarwati. (2019). Causes and Impacts of Unwanted Pregnancy in Adolescents. İçinde *Proceeding International Conference* (ss. 130–141). Cardiff, Wales,UK.

Piras, M., Delbon, P., Bin, P., Casella, C., Capasso, E., Niola, M. ve Conti, A. (2016). Voluntary Termination of Pregnancy (Medical or Surgical Abortion): Forensic Medicine İssues. *Open Medicine*, 11(1), 321–326

Rahayu, N. T., Mufdillah, M. ve Kartini, F. (2021). *Adolescent Experience With Unwanted Pregnancy : A Scoping Review*. 3(1), 49–62.

Saeieh, E. S., Lotfi, R., Mahmoodi, Z., Mehdizadeh Tourzani, Z., Kabir, K., Akbari Kamrani, M., Mohsenzadeh, Y., Molaei Birgani, E. ve Yazdkhasti, M. (2018). Review of the Socioeconomic Effects on Unwanted Pregnancy of Reproductive Health Approach in Health System. *Alborz University Medical Journal*, 7(7:supplement), 11–22.

Schenk, N., Laanpere, M., Andersen, B., Graugaard, C. ve Skouby, S. O. (2018). The Incidence and Outcomes of Unintended Pregnancies in A Global Context. *European Journal of Contraception and Reproductive Health Care*, 23(1), 54–61.

Sedgh, G., Singh, S. ve Hussain, R. (2014). Intended and Unintended Pregnancies Worldwide in 2012 and Recent Trends. *Studies in Family Planning*, 45(3), 301–314.

Shafique, S. (2022). Preconception Substance Use and Risk of Unintended Pregnancy. Graduate Theses. West Virginia:West Virginia University.

Sikaluzwe, M., Phiri, M., Lemba, M., Shasha, L. ve Muhanga, M. (2024). Trends in prevalence and factors associated with unintended pregnancies in Zambia (2001–2018). *BMC Pregnancy and Childbirth*, 24(1), 148.

Simbar, M., Khajehpoor, M., Sh, J. ve H, A. M. (2012). Comparing the Health Status of Women With Wanted and Unwanted Pregnancy. *Journal of Gorgan University of Medical Sciences*, 14(1), 113–120.

Simbolon, D. ve Ismiati, I. (2023). Association of Access to Family Planning Information and Unwanted Pregnancy. *Jurnal Ilmu Kesehatan Masyarakat: The Indonesian Journal of Public Health*, 14(1), 75–87.

Singh, S., Darroch, J. E. ve Ashford, L. S. (2014). *Adding It Up: The Cost and Benefits of Investing in Sexual And Reproductive Health 2014*. The Alan Guttmacher Institute. https://www.guttmacher.org/report/adding-it-cost-and-benefits-investing-sexual-and-reproductive-health-2014 (E.T.: 05.05.2024).

Sonfield, A., Hasstedt, K. ve Gold, R. B. (2022). Moving Forward: Family Planning in the Era of Health Reform. *Guttmacher Institute*. https://www.guttmacher.org/report/moving-forward-family-planning-era-health-reform (E.T.: 05.05.2024).

Sullins, D. P. (2019). Affective and Substance Abuse Disorders Following Abortion by Pregnancy Intention in the United States: A Longitudinal Cohort Study. *Medicina*, 55(11), 741.

TNSA. (2018). 2018 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması. İçinde *Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü*. http://www.hips.hacettepe.edu.tr/tnsa2018/rapor/TNSA2018_ana_Rapor.pdf (E.T.: 05.05.2024).

Tok, M. G. ve Orbay, İ. (2020). Ekolojik Sosyal Hizmet Perspektifinde Su Güvensizliği. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 31(4), 1786–1808.

UNESCO (2023). *Global, Regional, and Subregional Trends in Unintended Pregnancy and Its Outcomes from 1990 to 2014*. https://healtheducationresources.unesco.org/library/documents/global-regional-and-subregional-trends-unintended-pregnancy-and-its-outcomes-1990 (E.T.: 05.05.2024).

UNFPA (2022a). *Nearly Half of All Pregnancies are Unintended—A Global Crisis, Says New UNFPA Report*. https://www.unfpa.org/press/nearly-half-all-pregnancies-are-unintended-global-crisis-says-new-unfpa-report (E.T.: 05.05.2024).

UNFPA (2022b). *State of World Population 2022: Seeing the Unseen-The Case for Action in the Neglected Crisis of Unintended Pregnancy*. New York: UNFPA.

Verkuyl, D. A. A. (2016). Recent Developments Have Made Female Permanent Contraception An Increasingly Attractive Option, and Pregnant Women in Particular Ought To Be Counselled About It. *Contraception and Reproductive Medicine*, 1(1), 23.

Wang, H., Zou, Y., Liu, H. ve Chen, X. (2023). Analysis of Unintended Pregnancy and Influencing Factors Among Married Women in China. *China Population and Development Studies*, 7(1), 15–36.

Wasswa, R., Kabagenyi, A. ve Atuhaire, L. K. (2020). Determinants of unintended Pregnancies among Currently Married Women in Uganda. *Journal of Health Population and Nutrition*, 39(1), 1–17.

WHO (2011). *Unsafe Abortion: Global and Regional Estimates of the Incidence of Unsafe Abortion And Associated Mortality in 2008*. Geneva:World Health Organization.

WHO ve Johns Hopkins University. (2022). *Family Planning: A Global Handbook for Providers* (2022 Editi). World Health Organization. https://fphandbook.org/sites/default/files/WHO-JHU-FPHandbook-2022Ed-v221115a.pdf (E.T.: 05.05.2024).

Yazdkhasti, M., Pourreza, A., Pirak, A. ve Abdi, F. (2015). Unintended Pregnancy and Its Adverse Social and Economic Consequences on Health System: A Narrative Review Article. *Iranian Journal of Public Health*, 44(1), 12–21.

KAYNAKÇA

Ağgül, C. ve Yılmaz, F. (2024). İlkokul Öğrencilerinin Kalıp Yargı ve Ön Yargılarının Yaş ve Cinsiyet Açısından İncelenmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 59(59), 91-112.

Ashmore, R. D. ve Del Boca, F. K. (1981). Conceptual Approaches to Stereotypes and Stereotyping. İçinde D. L. Hamilton(Editör), *Cognitive Processes in Stereotyping and Intergroup Behavior* (ss.1-35). Hillsdale: Lawrence Erlbaum Associates.

Bussey, K. ve Bandura, A. (1999). Social Cognitive Theory of Gender Development and Differentiation. *Psychological Review,* 106, 676-713.

Cann, A. ve Newbern, S.R. (1984). Sex Stereotype Effects in Children's Picture Recognition. *Child Development,* 5, 1085–1090.

Cüceloğlu, D. (2002). *İnsan ve Davranışı.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Çavdar, D. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları ve Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançları. Yüksek Lisans Tezi.Ankara: Ankara Üniversitesi.

Doğan Yaylak, D. (2023). İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Yönelik Farkındalıklarının Gelişimi: Bir Durum Çalışması. Yüksek Lisans Tezi. Ordu: Ordu Üniversitesi.

Doise, W. (1969). Intergroup Relations and Polarization of Individual and Collective Judgments. *Journal of Personality and Social Psychology,* 12 (2), 136-143.

Dökmen, Z. Y. (2010). *Toplumsal Cinsiyet, Sosyal Psikolojik Açıklamalar.* (2. Basım) İstanbul: Remzi Kitabevi.

Fabes, R. A., Martin, C. L. ve Hanish, L. D. (2003). Young Children's Play Qualities in Same-,Other-, and Mixed-Sexpeergroups. *Child Development*, 74, 921-932.

Frewley, T. (2005). Gender Bias in the Classroom: Current Controversies and Implications for Teachers. *Childhood Education*, 81 (4), 221-227.

Giddens, A. (2008). *Sosyoloji*. İstanbul: Kırmızı Yayınları.

Hamilton, D. L. (1979). A Cognitive-Attributional Analysis of Stereotyping, *Advances in Experimental Social Psychology*. 12, 53-84.

Helgeson, V. S. (2012). Gender and Health A Social Psychological Perspective. İçinde A. Baum, T. A. Revenson, ve J. Singer (Eds.), *Handbook of Health Psychology* (2nd ed., pp. 519–537). Psychology Press.

Kağıtçıbaşı, Ç. (1999). *Yeni İnsan ve İnsanlar.* İstanbul: Evrim Yayınları.

Lee, J. W. (Ed). 2005. *Gender Roles.* New York: Nova Science Publishers.

Lips, H.M. (1988). *Sexand Gender: An ıntroduction*. MountainView, CA: MayfieldPub.

Lippmann, W. (1922). The World Outside and the Pictures in Our Heads. *Public Opinion*. 4,1-22.

Marshall, G. (1999). *Sosyoloji Sözlüğü.* (Çev: O. Akınhay ve D. Kömürcü). Ankara: Bilim ve Sanat.

McCauley, C, Stitt, C.L. ve Segal, M. (1980). Stereotyping: From Prejudice to Prediction. *Psychological Bulletin*, 87, 195–208.

Oakley, A. (1972). *Sex, Gender and Society*. London: Temple Smith.

Paker, M. (2013). Ruhsal Açıdan Ön Yargı ve Ayrımcılık. İçinde K. Çayır ve M. Ayan-Ceyhan (Ed.), *Ayrımcılık: Çok Boyutlu Yaklaşımlar* (ss. 41-52). İstanbul: Bilgi Üniversitesi.

Phelan, S. ve Kinsella, E. A. (2009). Occupationalidentity: Engagingsociocultural perspectives. *Journal of OccupationalScience,* 16 (2), 85-91.

Sabanuç Gönül, İ.(2020). Atölye Çalışmalarının Tasarım Eğitimindeki Rolü Üzerine. İçinde International Congress of Eurasian Social Sciences-4 (ss.281-288).Bodrum: 15-18 Ekim 2020.

Seçgin, F. (2012). Sosyal Bilgiler Dersinde Toplumsal Cinsiyet Etkinliklerinin Öğrencilerin Algı ve Tutumlarına Etkisi. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi

Seçgin, F. (2018). Toplumsal Cinsiyet Eğitimi ve Öğretmenin Rolü. İçinde M. Karataş(Editör), *Eğitim ve Toplum Yazıları* (ss. 129-152).İstanbul: Der Yayınları.

Seçgin, F. ve Kurnaz, Ş. (2015). Sosyal Bilgiler Dersinde Tplumsal Cinsiyet Etkinliklerinin Öğrencilerin Algı ve Tutumlarına Etkisi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5, 24–38.

Stangor, C. ve Lange, J. (1994). Mental Representations of Socialgroups: Advances in Understanding Stereotypes and Stereotyping. İçinde M. Zanna (Ed.), *Advances in experimental social psychology* (ss. 357-416). New York: Academic Press.

Töre, E. (2017). Öğretmenlerin Mesleki Gelişimi İçin Atölye Çalışması Modeline Dayalı Bir Uygulamanın Geliştirilmesi ve Değerlendirilmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 46(46), 133-150.

TÜSİAD (2018). *İletişimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Rehberi*. Yayın No: TÜSİAD-T/2018,11-592. İstanbul:TÜSİAD.

URL-1: Temur Şimşekcan,N. ve Kara, Ö. (Tarih yok). I. Faz Toplumsal Cinsiyet ve Kadına Yönelik Şiddet Atölye Çalışmaları Kiti, Ankara https://siginaksizbirdunya.org/wp-content/uploads/2022/02/dihaa-ifaz-atolye-kiti-tc-ve-siddet.pdf (E.T. 12.07.2024).

URL-2 Pembe mavi (https://www.youtube.com/watch?v=JwiVXvbGX2k) (E.T.: 05.05.2024).

Uslu, E. (2019). Ödüllü Çocuk ve Gençlik Kitaplarında Toplumsal Bir Sorun Olarak Grup Düşmanlıkları: Kalıp yargı, Ön yargı, Ayrımcılık. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Yeşil, A. (2020). Ortaokul Öğrencilerinde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Farkındalığı Oluşturmaya Yönelik Bir Eylem Araştırması. Yüksek Lisans Tezi. Mersin: Mersin Üniversitesi

Yeşil, A. ve Karaboğa, F. A. B. (2021). Ortaokul Öğrencilerinde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Farkındalığı. *Journal of Qualitative Research in Education*, (28),51-78.

KAYNAKÇA

Aboagye, R. G., Seidu, A. A, Ahinkorah, B. O., Cadri, A., Frimpong, J. B., Hagan, J. E, Kassaw, N. A. ve Yaya S. (2022). Association Between Frequency of Mass Media Exposure and Maternal Health Care Service Utilization Among Women in Sub-Saharan Africa: Implications for Tailored Health Communication and Education. *PLoS One.* 17(9),e0275202.

Abraham, D. (2020) Impact of Digital Media on Society. International *Journal of Creative Research Thoughts (IJCRT), 8(5.)* . https://www.researchgate.net/publication/347444440_IMPACT_OF_DIGITAL_MEDIA_ON_SOCIETY_Introduction (E.T.: 05.05.2024).

Aktaş, S., (2016). Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesinde Medyanın Etkisi. İçinde B.C. Demirbağ (Editör), *Sağlığı Koruma ve Geliştirme* (ss. 233-252). Ankara: Göktuğ Yayıncılık.

Alp, A. (2017) Ahmet Hakan'ın Tarafsız Bölge Programı Üzerinden Medyada Kadın Temsili Sorunu. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi*, 4(13), 2-10

Alptekin, D. ve Delibaş, E. (2021). Estetik Uzmanlarının Bedenin Yeniden İnşasına Dair Görüşlerinin Sosyolojik Bir Değerlendirilmesi. *Sosyoloji Dergisi,* 41(42).

ASHB (Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı) (2021). Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele IV. Ulusal Eylem Planı (2021-2025),, Ankara: Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü https://www.aile.gov.tr/media/87064/kadina-yonelik-siddetle-mucadele-iv-ulusal-eylem-plani-2021-2025.pdf (E.T.: 05.05.2024).

Bajracharya, B., Dangol, M. (2019) Impact of Mass Media Exposure in Getting HIV Testing Among Urban Women in Nepal. *Sex Transm Infect,* 95 (Suppl 1),A1-A376.

Baudrillard, J. (2024). *Simülakrlar ve Simülasyon* .(Çev. O. Adanır). İstanbul: Doğu Batı Yayınları.

Bilgin Ülken, F. ve Yüce, N. (2020). Yeni Medyada Kadın Bedenine Yönelik Ayrımcılık: Ekşi Sözlük Örneği. *Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(2), 40-79.

Büyükbaykal, C. I. (2007) Medyada Kadın Olgusu. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi.* (28),19-30.

Çelenk, S. (2010). Kadınların Medyada Temsili ve Etik Sorunlar. İçinde B. Çaplı ve H. Tuncel (Editör), *Televizyon Haberciliğinde Etik* (ss. 229-239). Ankara: Fersa Matbaacılık.

Denisova, A. (2021). Fashion Media and Sustainability: Encouraging Ethical Consumption via Journalism and Influencers. CAMRI Policy Briefs and Reports. London: University of Westminster Press.

Efilti Atay, S. (2018). Türkiye'de Medya ve Kadın Alanında Yapılan Lisansüstü Tezler ve Bu Tezlerde İncelenen Temaların Analizi: 2007-2017 Dönemi. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi,* 6(2), 1406-1423.

Eroğlu, V. ve Yurtsal, Z.B.(2018). Medya ve Kadın. İçinde Z. B. Yurtsal (Editör), *Kadın ve Ebelik* (ss.43-55). Ankara: Vize Basın Yayın.

Ghosh, R., Mozumdar A., Chattopadhyay A. ve Acharya, R. (2021). Mass Media Exposure and use of Reversible Modern Contraceptives Among Married Women in India: An Analysis of the NFHS 2015-16 data. *PLoS One,* 16(7), e0254400.

Gözek, G. (2023). Kadın Sosyal Medya Kullanıcılarında, Estetik İşlem Yaptırma Algısı ile Sosyal Görünüş Kaygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Gelişim Üniversitesi.

Güder, F. ve Yüksel Oktay, E. (2023). Medyada Kadının Temsili: Sömürü mü? Kadının Güçlendirilmesi mi? İçinde E. Yüksel Oktay ve E. Ö. Özçatal (Editör), *Kadına ve Aileye İlişkin Değerlendirmeler I*(ss.1-75). İstanbul: Filiz Kitabevi.

Hawes, T., Zimmer-Gembeck, M. J. ve Campbell, S. M. (2020). Unique Associations of Social Media Use and Online Appearance Preoccupation With Depression, Anxiety, and Appearance Rejection Sensitivity. *Body Image*, 33, 66–76.

Holland, G. ve Tiggemann, M. (2016). A Systematic Review of the Impact of the use of Social Networking Sites on Body Image and Disordered Eating Outcomes. *Body Image*, 17, 100-110.

IMS (International Media Support) (2020). Women in Media: Balance the Imbalance!. https://www.mediasupport.org/publication/women-in-media-balance-the-imbalance/ (E.T: 21.07.2024).

IWMF (International Women's Media Foundation) (2011). Global Report on the Status of Women in the News Media, Washington, District Creative Printing, https://www.iwmf.org/wp-content/uploads/2018/06/IWMF-Global-Report.pdf (E.T.:05.08.2024) (E.T.: 05.06.2024).

Jackson, L. ve Nesterova, Y. (2017). Multicultural Hong Kong: Alternative New Media Representations of Ethnic Minorities. *Multicultural Education Review*, 9(2), 93–104.

Kim, J. H. ve Kim, H. K. (2023). Content and Quality of YouTube Regarding Women's Health: a Scoping Review. *Korean J Women Health Nurs.,* 29(3):179-189.

Korkmaz, İ. (2023). Kompulsif Satın Alma. İçinde E. Çolakoğlu ve N. Çağlar Çetinkaya (Editör), *Güncel Gelişmelerle Pazarlama Konular ve Araştırmalar-I.*(s.41-62). Ankara: Özgür Yayın Dağıtım.

KSGM (Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü), 2008 (2008). Politika Dokümanı: Kadın ve Medya, Ankara: Fersa Ofset. https://ekutuphane.aile.gov.tr/media/xcwj3vl5/politika-dok%C3%BCman%C4%B1-kad%C4%B1n-ve-medya.pdf (E.T.: 05.05.2024).

Lebow, M. ve Arkin, E. B. (1993) Women's Health and the Mass Media: the Reporting of Risk. *Womens Health Issues*. Winter;3(4),181-90.

Luce, A., Cash, M., Hundley, V., Cheyne, H., van Teijlingen, E. ve Angell C. (2016). Is it Realistic? the Portrayal of Pregnancy and Childbirth in the Media. *BMC Pregnancy Childbirth,* 16(40).

Narayana, A. ve Ahamad, T. (2016). Role of Media in Accelerating Women Empowerment. *International Journal of Advanced Education and Research*, 1(1), 16-19.

Nippert, K. E., Tomiyama, A. J., Smieszek, S. M. ve Incollingo Rodriguez, A. C. (2021). The Media as a Source of Weight Stigma for Pregnant and Postpartum Women. *Obesity,* 29(1), 226-232.

m Health Alliance (tarihsiz) Leveraging Mobile Technologies to Promote Maternal and Newborn Health: The Current Landscape and Opportunities for Advancement in Low-Resource Settings, The Centre for Innovation and Technology in Public Health Public Health Institute, Oakland, California. https://lib.digitalsquare.io/server/api/core/bitstreams/a032dc66-d6fe-47ff-927b-45a57d796389/content (E.T: 07.08.2024).

Okello-Orlale, R. (2006). Looking Back and Ahead: The Media and the Struggle for Gender Equality After the Nairobi UN Women's Conference. *Agenda*, *20*(69), 48–56.

Özbaş, S. ve Özkan, S. (2010). Kadın Sağlığını Geliştirmede Medyanın Kullanımı ve Etkisi. *TAF Preventive Medicine Bulletin,* 9(5), 541-546.

Özer, P. ve Güzel, Ş. (2023). Sosyal Görünüş Kaygısı ve Sosyal Medya Bağımlılığının Estetik İşlem Yaptırma Algısı ile İlişkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi,* 14(40), 1412–1432.

Paul, S. ve Rai, M. (2021). Role of the Media. İçinde S. Romaniuk, M. Thapa. ve P. Marton (Editör), *The Palgrave Encyclopedia of Global Security Studies* (ss. 1278-1286). Cham: Palgrave Macmillan.

Rabiu, M. S. (2010). Functions and Dysfunctions of Mass Communication Media. *Creative Artist: A Journal of Theatre and Media Studies,* 4(1), 169-182.

Rounsefell, K., Gibson, S., McLean, S., Blair, M., Molenaar A.., Brennan L., Truby, H. ve McCaffrey, T. A. (2020). Social Media, Body Image and Food Choices in Healthy Young Adults: A Mixed Methods Systematic Review. *Nutrition & Dietetics*, 77(1), 19-40.

RTÜK (Radyo Televizyon Üst Kurulu) (2018). Televizyon İzleme Eğilimleri Araştırması – 2018. Ankara: Kamuoyu, Yayın Araştırmaları ve Ölçme Dairesi Başkanlığı.https://www.rtuk.gov.tr/Media/FM/Birimler/Kamuoyu/televizyonizlemeegilimleriarastirmasi2018.pdf (E.T:25.07.2024).

Soydan, E. ve Alpaslan, N. (2014). Medyanın Doğal Afetlerdeki İşlevi. *İstanbul Sosyal Bilimler Dergisi* (7), 53-64.

Stoll K. ve Hall, W. (2013). Vicarious Birth Experiences and Childbirth Fear: Does it Matter How Young Canadian Women Learn about Birth?. *J Perinat Educ.* Fall;22(4), 226-33

Talebi, E., Mohaddesi, H., Vahabzadeh, D. ve Rasuli, J. (2022). Examination of Influence of Social Media Education Through Mobile Phones on the Change in Physical Activity and Sedentary Behavior in Pregnant Women: a Randomized Ccontrolled Trial. *BMC Women's Health,* 22(1), 152.

Tanrıöver, H. U., Yüce, Ö. D., Kara, B., Sözeri, C., Vitrinel, E. ve Sunar, M. (2008). "Cinsiyetçi Olmayan bir Medya İçin" Medyada Kadınların Temsil Biçimleri Araştırması. İstanbul: MEDİZ.

Türk, G. D. ve Bayrakcı, S. (2020). Sosyal Medya ve Toplumda Değişen Estetik İşlem Yaptırma Algısı. *AJIT-E: Academic Journal of Information Technology,* 10(39), 118-135.

Türk Dil Kurumu (2005). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Akşam Sanat Okulu Matbaası.

UNESCO (2024). Global Education Monitoring Report: Gender report –Technology on her terms. Paris: UNESCO.

URL – 1: https://kq.freepressunlimited.org/themes/gender-equality/gender-in-media-sector/ (E.T.:05.08.2024).

Utma, S. (2020). Türk Kültüründe Kadın Olmak ve Medyada Kadının Temsili. *Journal of International Social Research,* 13(70), 1076-1084.

Valencia, J. A. (2022). "What Is Traditional Media? A Comprehensive Introduction". https://letter.ly/what-is-traditional-media/ (E.T.: 21.06.2024).

Vartanian, L. R. ve Dey, S. (2013). Self-concept Clarity, Thin-ideal Internalization, and Appearance-Related Social Comparison as Predictors of Body Dissatisfaction. *Body Image*, 10(4), 495-500.

We are Social ve Meltwater (2024). Digital 2024 Global Overview Report. *https://datareportal.com/reports/digital-2024-global-overview-report* (E.T.: 21.06.2024).

Welch, V., Petkovic, J., Pardo, J. P., Rader, T. ve Tugwell, P. (2016). Interactive Social Media Interventions to Promote Health Equity: an Overview of Reviews. *Health Promotion and Chronic Disease Prevention in Canada: Research, Policy and Practice*, 36(4), 63-75.

Yumrukuz, Ö. (2017). Şiddete Karşı Duyarsızlaşma ve Sosyal Medya İlişkisi Üzerine Bir İnceleme. *Marmara Iletisim Dergisi*, 2(28),89-106.

Zeeni, N., Abi Kharma, J. ve Mattar, L. (2023). Social Media use Impacts Body Image and Eating Behavior in Pregnant Women. *Current Psychology,* 42, 4948–4955.

KAYNAKÇA

Afyonoğlu, M.F., Bayyar, A.B., Kesen, N.F. ve Morgül, B. (2021). Tek Ebeveyn Kadınların Sorunlarının Sosyal Hizmet Perspektifinden Değerlendirilmesi. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 85-107.

Ağat, M. (2023). Acıyı Hafifsemek: Türkiye'de Kadınların Tıbbi Tanı, Tedavi ve Destek Almada Yaşadığı Güçlükler. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi.

Akoğlu, Ö.A. ve Küçükkaragöz, H. (2018). Boşanma Nedenleri ve Boşanma Sonrasinda Karşilaşilan Güçlüklere İlişkin Bir Araştirma: İzmir İli Örneği. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 29(1), 153-172.

Aşkın, E. Ö. (2015). Kadınların İşgücü Piyasasındaki Konumlarını Etkileyen Faktörler. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 43-66.

Barın, H. (2015). Türkiye'deki Suriyeli Kadınların Toplumsal Bağlamda Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Göç Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 10-56.

Belir, Ö. (2021). Engelli Dostu Milli Park-Yapı Dergisi. *Mimarlık Tasarım Kültür Sanat Dergisi*, 1-17.

Bil, N., Güneş, S. ve Damar, Z. (2023). Eşi Cezaevinde Olan Kadınların Sorunlarına Yönelik Sosyal Hizmet Destek Mekanizmaları: Siirt İli Örneği. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(2), 304-318.

Cansızlar, G.A. ve Beydağ, K.D. (2022). Mülteci Gebe ve Lohusa Kadınlara Bakım Veren Ebe ve Hemşirelerin Bakım Verme ve Bakımı Sürdürmede Yaşadığı Güçlükler. *Dünya İnsan Bilimleri Dergisi*, (2), 53-72.

Cenkci, Z. ve Nazik, E. (2018). Sığınmacı ve Mülteci Kadınların Yaşadığı Sorunlar ve Sunulan Sağlık Hizmetleri. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 21(4), 293-299.

Çelik, A. ve Azeloğlu, C.O. (2022). Sistematik Yaklaşımla Bir Konsept Tasarım Uygulaması: Engelli Dostu Spor Aleti. *Gazi University Journal of Science Part C: Design and Technology*, 10(4), 792-804.

Çelik, C., Kazankaya, F. ve Bozkurt, Ö.D. (2022). Kadın Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği: Kanıta Dayalı Uygulamalar. *YOBÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3(3), 366-381.

Çiçek, S. ve Beydağ, K.D. (2022). Postpartum Dönem Meme Kanseri Tanısı Alan Kadınların Yaşadığı Güçlükler. *Abant Sağlık Bilimleri ve Teknolojileri Dergisi*, 2(2), 49-57.

Çimen, B. ve Dinç Kaya, H. (2024). Türkiye'deki Parlamenterlerin Toplumsal Cinsiyet Algısı: Kalitatif Çalışma. *Marmara Üniversitesi Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 1-20.

Demirel, B. ve Buz, S. (2021). Tek Ebeveynli Hanelerdeki Kadınların Rol ve Sorumluluklarındaki Değişimler ve Deneyimledikleri Güçlükler. *Akademik Hassasiyetler*, 8(17), 157-192.

Duguid, F., Durutaş, G. ve Wodzicki, M. (2015). *Türkıye'de Kadın Kooperatıfleri'nın Mevcut Durumu.* The World Bank.

Er, G. (2023). Cinsiyetler Arası Psikolojik Dayanıklılıkta Farklılıklar ve Koruyucu Faktörler. *Türkiye Klinikleri Child Psychiatry-Special Topics*, 9(1), 69-74.

Ergöl, Ş., Koç, G., Eroğlu, K. ve Taşkın, L. (2012). Türkiye'de Kadın Araştırma Görevlilerinin Ev ve İş Yaşamlarında Karşılaştıkları Güçlükler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, (1), 43-49.

Gangal, A.D., Şahin, E. Ş. ve Erenel, A. Ş. (2023). Engelli Kadınların Perinatal Dönemde Yaşadığı Güçlükler ve Çözüm Önerileri. *Journal of Nursology*, 26(3), 226-230.

Gökçen, Ö. (2022). Evli Kadınlarda Cinsel İşlev Bozuklukları ile Depresyon ve Kaygı Belirtileri, Duygu Düzenleme Güçlükleri Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. Aydın: Aydın Adnan Menderes Üniversitesi.

Kanat, Y.B. ve Erdoğan, B.S. (2023). Türkiye Voleybol 1. Liginde Oynayan Kadın Sporcuların Karşılaştığı Güçlükler. *Uluslararası Türk Spor ve Egzersiz Psikolojisi Dergisi*, 3(2), 19-39.

Karadağ, G. (2009). Engelli Çocuğa Sahip Annelerin Yaşadıkları Güçlükler ile Aileden Algıladıkları Sosyal Destek ve Umutsuzluk Düzeyleri. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 8(4), 315-322.

Karakaya, H. (2018). Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Boşanma/Boşanma Süreci ve Kadın: Elazığ Örneği. *Kadem Kadın Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 261-291.

Keser, D. (2023). Feminist Sosyal Hizmet Perspektifinden Fiziksel Engelli Kadınların Annelik Deneyimleri. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Universitesi.

Kısa, M.C. ve Şahin, D. (2022). Otel İşletmelerinde Kadın Yönetici Olmak: Ordu İli Örneği. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 12(2), 1061-1088.

Koçyiğit, M. (2019). Eş Kaybı Yaşayan Bireylerin Deneyimlerine İlişkin Bir Derleme. İçinde I. Uluslararası Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Sempozyumu(ss.1210-1220), İzmir.

Köseoğlu, A. (2022). Kadın Odaklı Habercilik Perspektifinden Savaş Temalı Haberlerde Ukraynalı Kadınlar: Anadolu Ajansı Üzerinden Bir Analiz. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(3), 888-905.

Mukovic, N. (2018). Karadağ'da Kadınların Çalışma Hayatındaki Yeri Ve Kadınları Girişimciliğe Yönelten Faktörler Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi*, 2(3), 53-74.

Öğüt, A. (2006). Türkiye'de Kadın Girişimciliğin ve Yöneticiliğin Önündeki Güçlükler: Cam Tavan Sendromu. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 1(1), 56-78.

Özçatal, E. Ö. (2023). Sosyo-Kültürel ve Yapısal Faktörler Temelinde İşgücü Piyasasında Kadınların Ekonomik Güçlenme Süreci Önündeki Sorunları ve Nedenleri. *Fiscaoeconomia,* 7(3), 2539-2571.

Toptaş, D.E. (2023). Kadın Yöneticilerin Karşılaştıkları Güçlükler ve Çözüm Önerileri. *Eurasian Academy of Sciences Social Sciences Journal*, (51), 97-109.

Turan, B. ve Döner, H. (2020). *Engelli Kadınlar ve Kız Çocukları için Üreme Sağlığı Hizmetlerine Erişim ve Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddetle Mücadele*. Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) Türkiye Ofisi ve TAP Vakfı.

URL-1: Antalya İl Tarım ve Orman Müdürlüğü (2024). Antalya'nın Kadın Kooperatifleri, Ürün Kataloğu. https://online.flipbuilder.com/kzqbv/dvpw/, (E.T.: 12.07.2024).

Yanıkkerem, E. ve Esmeray, N. (2017). İşitme ve Konuşma Engelli Kadınların Yaşadığı Güçlükler. *Annals of Health Sciences Research*, 6(2), 38-46.

Yıldırım, Y. (2023). Lezbiyen ve Biseksüel Kadınların Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Hizmetleri ile İlgili Görüş ve Deneyimleri. Yüksek Lisans Tezi. Mersin: Mersin Üniversitesi.

Yüksel, A. ve Uyanık, Y. (2021). Engelli Çocuk Sahibi Kadınların Yaşadıkları Güçlüklerin İncelenmesi. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23(3), 805-830.

Yüksel, A. ve Uyanık, Y. (2023). Engelli Çocuk Sahibi Kadınların Yaşadıkları Güçlükleri Belirleme: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25(4), 1398-1419.

KAYNAKÇA

Açıkgöz, R. (2010). Kadın Yoksulluğu Üzerine Bir İnceleme. *Yardım ve Dayanışma Dergisi*, 1(2), 45-60.

Akbaş, İ. ve Uyanık, Z. (2016). Kadına Yönelik Şiddet. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi,* 6(1), 32-42.

Aktan, C. C. ve Vural, İ. Y. (2002). Yoksulluk: Terminoloji, Temel kavramlar ve Ölçüm Yöntemleri. *Yoksullukla mücadele stratejileri*, Ankara: Hak-İş Konfederasyonu Yayınları.

Algan, N. ve Çuhadar, P. (2019). Kadın Yoksulluğu ve Mikro Kredi: Türkiye Üzerine Ampirik Bir İnceleme. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 41 (1), 83-105.

Altın, C., (2014). Mevsimlik Göç ve Yoksulluk: Ankara-Polatlı Mevsimlik Tarım İşçileri Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi.

Aşkın, E. Ö. (2015). Kadınların İşgücü Piyasasındaki Konumlarını Etkileyen Faktörler. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi,* 10(1), 43-66.

Aşkın, E. Ö. ve Aşkın, U. (2017). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Yoksulluk İlişkisi: Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlar Üzerine Bir Araştırma. *Kapadokya Akademik Bakış*, 1(2), 16-37.

Aydoğan, S. ve Metintaş, S. (2017). Türkiye'ye Gelen Dış Göç ve Sağlığa Etkileri. *Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi Halk Sağlığı Dergisi,* 2(2), 37-45.

Bauman, Z. (2010). *Küreselleşme – Toplumsal Sonuçları.* (Çev. A. Yılmaz). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Begam, N.S. ve Mini, G. (2016). Impact Of Migration On Noncommunicable Disease Risk Factors: Comparison Of Gulf Migrants And Their Nonmigrant Contemporaries in The District Of Origin in Kerala, India. *International Archives of BioMedical and Clinical Research,* 2(2), 59-65.

Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) (2014). Türkiye'de Seks İşçilerinin Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı İhtiyaçlar ve Öneriler. Ankara.

Buğra, A. (2008). Kapitalizm, Yoksulluk ve Türkiye'de Sosyal Politika. İstanbul: İletişim Yayınları.

Butler, J. (2018). *Cinsiyet Belası*. (Çev. Başak ERTÜR). İstanbul: Metis Yayınları.

Calim, S. I., Kavlak, O. ve Sevil, U. (2012). Evrensel Bir Sorun: Göç Eden Kadınların Sağlığı ve Sağlık Hizmetlerinde Yaşanan Dil Engeli. *Sağlık ve Toplum,* 22(2), 12-19.

Çakır, Ö. (2002), Sosyal Dışlanma, *Dokuz Eylül Ünv. Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 4(3), 83-104.

Davis, M. (2007), *Gecekondu Gezegeni.* (Çev: Gürol Koca). Metis Yayınları: İstanbul.

Dinçoflaz, J.N. (2009). Kentteki Kadının Yoksulluğu ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü'nün Kadın Yoksulluğuyla Mücadele Politikaları. Sosyal Yardım Uzmanlık Tezi: Ankara: Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü.

Emir, İ. (2009). Van İli Edremit Merkez Sağlık Ocağı Bölgesinde Kadınların Toplumsal Cinsiyeti Nasıl Yaşadığı ve Bu Durumun Kadın Yoksulluğuna Etkisinin Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi.

Eşkinat, R. (2013). Türkiye'de Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 37, 289-302.

Fagan, T., Dutta, A., Rosen, J., Olivetti, A. ve Klein, K. (2017). Family Planning İn The Context Of Latin America's Universal Health Coverage Agenda. *Global Health: Science and Practice*, 5(3), 382-398.

FAO, IFAD, UNICEF, WFP ve WHO. (2017). Dünyada Gıda Güvenliği ve Beslenme Durumu. Roma:FAO.

Fischer, N. C., Shamah-Levy, T., MundoRosas, V., Méndez-Gómez-Humarán, I. ve Pérez-Escamilla, R. (2014). Household Food İnsecurity İs Associated With Anemia İn Adult Mexican Women Of Reproductive Age. *The Journal of Nutrition*, 144(12),2066-2072.

Fodor, E. (2006). Different Type of Gender Gap: How Women and Men Experience Poverty. *East European Politics and Societies,* 20, (1), 14-39.

Gerşil, G. (2015*).* Küresel Boyutta Yoksulluk ve Kadın Yoksulluğu. *Yönetim ve Ekonomi,* 22(1), 161-181.

Gökkaya, V.B. (2011). Türkiye'de Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 12(2), 101-112.

Gül, H. ve Sallan-Gül, S. (2008). Türkiye'de Yoksulluk, Yoksulluk Yardımları ve İstihdam. İçinde N. Oktik (Derleyen), *Türkiye'de Yoksulluk Çalışmaları* (ss. 361-396). İzmir:Yakın Kitabevi Yayınları.

Güneş, M. (2012). Yoksullukla Mücadelede Sosyal Yardımların Bir Kamu Yönetimi Politikası Olarak Sürdürülebilirliği. *SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi,* 12 (24), 149-184.

Güzel, E. (2017). Malatya'da Kadın Yoksulluğu. Yüksek Lisans Tezi. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi.

ILO. (2016).ILO's Women At Work Centenary Initiative: Where We are, and Where we want to be. https://www.ilo.org/ankara/news/WCMS_458132/lang-- tr/index.htm (E.T.: 28.06.2024).

Islam, M. M. ve Gagnon, A J. (2016). Use Of Reproductive Health Care Services Among Urban Migrant Women İn Bangladesh. *BMC Women's Health,* 16(15), 1-7.

Kalaycıoğlu, S. ve Rittersberger-Tılıç, H. (2000). *Gündelikçi Kadınlar.* Ankara: Su yayınları.

Kancı, T. (2019). Amfitiyatro, Panoptikon ve Görme Rejimleri. *İnsan ve İnsan*, 6 (21), 543-551.

Kayalar, T. (2019). Yoksulluk Bağlamında Kadınların Sosyal Dışlanma Deneyimleri. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi.

Kırlıoğlu, M. (2015). Sosyal ve Ekonomik Destek Alan Ailelerde Yoksulluk, Sağlık ve Yaşam Kalitesinin Değerlendirilmesi: Konya Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.

Kocabacak, S. (2014). Kadın Yoksulluğu ve Kadın Sağlığı Üzerine Yansımaları. *Sosyal Güvence Dergisi*, 6, 135-161.

Körükmez, L. (2008). Kent Yoksulluğu ile Mücadelede Kadınların Geliştirdiği Stratejiler. İçinde N. Oktik (Derleyen), *Türkiye'de Yoksulluk Çalışmalar (*ss.207-244). İzmir: Yakın Kitabevi Yayınları.

Kurtuldu, K., Şahin, E. (2018). Göçün Kadın Yaşamı ve Sağlığı Üzerine Etkileri. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi,* 1(1), 37-46.

Moghadam, V. M. (2005). The 'Feminization of Poverty' and Women's Human Rights. http//www.unesco.org/shs/gender (E.T:27.06.2024).

Newburn, T. (2017). *Criminology:1* (3rd edition). Routledge.

Oktay, G. F. (2020). Kadın Göçünün Yoksulluğa Etkisi: Isparta Örneği. *Suleyman Demirel University The Journal of Faculty of Economics and Administrative Sciences,* 25(2), 167-183.

Otaran, N. (2017). Sayılarda Eşitsizlik Neden Toplumsal Cinsiyet Eşitliği?. *Ka Dergisi*, 2 (6), 293-299.

Önen, C., Güneş, G., Türeme, A. ve Ağaç, P. (2014). Bir Mülteci Kampında Yaşayan Suriyeli'lerde Depresyon ve Anksiyete Durumu. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 2(6), 223-230.

Özçatal, E. Ö. (2011). Ataerkillik, Toplumsal Cinsiyet ve Kadının Çalışma Yaşamına Katılımı. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(1), 21-39.

Özçatal, E. Ö. (2022). Covid-19 Salgınının Ücretli ve Ücretsiz Kadın Emeği Üzerindeki Etkileri. *Sosyal Güvenlik Dergisi*, 12(2), 209-230.

Özçatal, E. Ö. ve Güven, P. (2022). Covid-19 Krizi Sürecinin Kadınların Kayıt Dışı İstihdamına Etkileri. *Politik Ekonomik Kuram,* 6(1), 73-101.

Özçatal, E. Ö. (2023). Sosyo-Kültürel ve Yapısal Faktörler Temelinde İşgücü Piyasasında Kadınların Ekonomik Güçlenme Süreci Önündeki Sorunları ve Nedenleri. *Fiscaoeconomia,* 7(3), 2539-2571.

Özyakışır, D., (2013), *Göç, Kuram ve Bölgesel Bir Uygulama.* Ankara:Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık.

Papas, M. A., Trabulsi, J.C., Dahl, A. ve Dominick, G. (2016). Food İnsecurity İncreases The Odds Of Obesity Among Young Hispanic Children. *J Immigr Minor Health,*18(5), 1046- 1052.

Pirinçci, E., Polat, A., Kumru, S. ve Köroğlu, A. (2010). Bir Üniversite Hastanesinde Doğum Yapan Kadınların Doğum Öncesi Bakım Alma Durumu ve Etkileyen Faktörler. *ADÜ Tıp Fakültesi Dergisi,* 11,1-7.

Rahnema, M. (2009), *Sefaletin Yoksulluğu Kovduğu Bir Dünya.* (Çev: Ş. Ünsaldı). Ankara: Özgür Üniversite Yayınları.

Rasmusson, G., Lydecker, J. A., Coffino, J. A., White, M. A. ve Grilo, C. M. (2019). Household Food İnsecurity İs Associated With Binge-Eating Disorder And Obesity. *Int J Eat Disord,* 52(1), 28-35.

Sallan Songül, G. (2005). Türkiye'de Yoksulluğun Kadınsılaşması. *Amme İdaresi Dergisi,* 38 (1), 25-45.

Singh, N. ve Kaur, A. (2022). The COVID-19 pandemic: Narratives of Informal Women Workers in Indian Punjab. *Gender, Work and Organization,* 29(2), 388–407.

Şener, Ü. (2012). Kadın Yoksulluğu. *Mülkiye Dergisi,* 36 (4), 51-67.

Şener, Y.ve Başer, M. (2019). Küreselleşme ve Yoksulluğun Kadın Sağlığı Üzerine Etkileri*. ERÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi,* 6(2), 6-10.

T.C. Sağlık Bakanlığı (2015). Sağlık İstatistikleri Yıllığı, 2015. http://www.saglikistatistikleri.gov.tr/dosyalar/SIY_2015.pdf. (E.T.: 28.06.2024).

Taşdemir, G. (2014). Yoksulluğun Ruh Sağlığı Üzerine Etkileri. *International Journal of Human Sciences*, 11(2), 74-88.

Thio, A., Taylor, J.D. ve Schwartz, M.D. (2012*). Deviant Behavior* (11th edition). Pearson.

TNSA (2018). Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü.

Toker, S. (2023). Dünyada ve Türkiye'de Kadınlarda Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Sorunları: Güncel Veriler. *ERÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi,* 10(2), 31-38.

Toker, S.ve Çıtak, G.(2021). Investigation of Health Indicators of Women in Reproductive Age in Turkey According to Turkey Demographic and Health Surveys. *J TOGU Heal Sci,*1(2),72-84.

TÜİK (2016). Türkiye İstatistik Kurumu Raporu. Ankara:Türkiye İstatistik Kurumu.

TÜİK (2017). Türkiye İstatistik Kurumu Raporu. Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu.

TÜİK(2023). Türkiye İstatistik Kurumu Raporu. Ankara; 2023 https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Tuketim-Harcamasi-2023-53801 (E.T.: 28.05.2024).

Türk T. ve H. Ünlü (2016). Yoksullukla Mücadele Politikaları: 2000 Sonrası Türkiye Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 7(14), 92-104.

UN WOMEN. (2020). From Insights to Action: Gender Equality in the Wake of Covid-19. https://www.unwomen.org/en/digitallibrary/publications/2020/09/gender-equality-in-the-wake-of-covid-19. (E.T.: 28.06.2024).

UNDP (2013). Human Development Report 2013. The Rise of the South: Human Progress in a Diverse World: United Nations Development Programme.

UNICEF(2015). Level and Trends in Child Mortality Report. United Nations Children's Fund.

United Nations Population Fund (UNFPA). Women and girls in the Syria crisis: UNFPA response facts and figures. 2016. htttps://www.unfpa.org/sites (E.T.: 28.06.2024).

Ünlütürk Ulutaş, Ç. (2009). Yoksulluğun Kadınsılaşması ve Görünmeyen Emek. *Çalışma ve Toplum*, 2(21), 25-40.

Vito, G.F. ve Maahs, J.R. (2017). *Criminology: Theoryi Research and Policy* (4th bs). Jones, Bartrlett Learning. https://www.amazon.com/Criminology-Theory-Research-Gennaro-2015-10-02-dp-BO19NDHG7Y/dp/BO19NDHG7Y/ref=mt_other?_encoding=UTF8me=qid= (E.T.: 28.06.2024).

WHO (2017). Sexual and Reproductive Health and Rights of Refugees and Migrants. Geneva:WHO.

World Bank. (2011). World Development Report 2012: Gender Equality and Development. Washington, DC: The International Bank for Reconstruction and Development/The World Bank.

World Health Statistics(2014). http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/112738/1/97 89240692671_eng.pdf (E.T.: 28.06.2024).

Yusufoğlu, Ö.Ş. (2010). Kadın Yoksulluğu Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma: Elazığ Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi.

KAYNAKÇA

Alston, M. (1990). Feminism and Farm Women. *Australian Social Work*, 43(1), 23-27.

Alston, M. (2018). Working with Women: Gender-sensitive Social Work Practice. İçinde M. Alston, S. McCurdy ve J. McKinnon (Editör), *Social Work: Fields of Practice* (ss. 3-18). Oxford University Press.

Ankush, K.S., Naik Arts, K.V.N. ve Nashik, D. (2013). Types of Feminism. *Global Online Electronic International Interdiciplinary Research Journal*, 2(3),84-87.

Barut Bektaş, B. (2023). Feminist Perspektiften Cinsel İstismar ve Sosyal Hizmet Müdahalesi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (57), 413-428.

Berwald, C. ve Houtstra T. (2002). Joining Feminism and Social Group Work Practice: A Women's Disability Group. *Social Work With Groups*, 25(4), 71-83.

Buz, S. (2009). Feminist Sosyal Hizmet Uygulaması. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 20(1), 53-66.

Carr, E. S. (2003). Rethinking Empowerment Theory Using A Feminist Lens: The İmportance Of Process. *Affilia*, 18(1), 8–20.

Cree, V. (2018). Feminism And Social Work: Where Next For An Engaged Theory and Practice? *Aotearoa New Zealand Social Work*, 30(3), 4-7.

Dominelli, L. (2002a). *Feminist Social work Theory and Practice*. Palgrave Publication.

Dominelli, L. (2002b). *Anti-Oppressive Social Work Theory and Practice*. Houndmills, Basingstoke, Hampshire: Palgrave- Macmillan.

Dominelli, L. ve Ioakimidis, V. (2016). The Challenges Of Realising Social Justice İn 21st Century Social Work. *International Social Work*, 59(6), 693–696.

Dominelli, L. (tarihsiz) Feminizm Influences on Wocial work Practices; How is Related, https://medium.com/@yhwirtn/feminism-influences-on-social-work-practices-how-is-it-related-part-1-67a341ad35b6 (E.T.: 07.07.2024)

Enge, J. (2013). Social Worker's Feminist Perspectives: Implications For Practice. *Social Work Master's Clinical Research Papers.* 173.

Everett, J.E., Homstead, K. ve Drisko, J. (2007) Frontline Worker Perceptions Of The Empowerment Process İn Community-Based Agencies. *Social Work*, 52(2), 161–170.

Eyal-Lubling, R. ve Krumer-Nevo, M. (2016). Feminist Social Work: Practice And Theory Of Practice. *Social Work*, 61(3), 245-254.

Gilmore, J. (2015). Principles Of Feminist Social Work Practice. http://www.jennygilmore.com.au/JennyNew/wp-content/uploads/2015/12/Principles-of-Feminist-Social-Work-Practice.pdf (E.T.: 20.08.2024).

Harms, L. (2007). *Working with People: Communication Skills for Reflective Practice*. Oxford University Press.

Karakartal, H. ve Şaşman Kaylı, D. (2023). Feminist Sosyal Hizmet Bakış Açısından Kadın Mülteciler. *Sosyoloji Dergisi*, 46, 243-263.

Kuri, E. ve Fierheller, D. (2022). Social Work And Mothering: Mapping The İntersections Of Social Work And Matricentric Feminism. *Journal of the Motherhood Initiative for Research and Community Involvement*, 13(1), 1-25.

McDonald, C. (1988). Social Work Interviewing And Feminism. *Australian Social Work*, 41(2), 13-16.

Malinowska, A. (2020). Waves of Feminism. *The International Encyclopedia of Gender*, *Media, and Communication*, (1), 1-7.

Özateş, Ö. S. (2009). Bir Sosyal Hizmet Müdahalesi Olarak Aile İçi Şiddet Mağduru Kadın Sorununda Feminist Etik Yaklaşım. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 20(2), 99-108.

Payne, M. (2013). Modern Social Work Theory. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Phillips, R. ve Cree, V.E. (2014). What Does The 'Fourth Wave' Mean For Teaching Feminism in 21st Century Social Work?. *Social Work Education International Journal*, 33(7), 1-14.

Saulnier, C.F. (2008). Feminist Theories. İçinde N. Coady ve P. Lehmann (Editör), Theoretical Perspectives for Direct Social Work Practice: A Generalist-eclectic Approach (ss.343-365). New York:Springer.

Sheafor, B.W. ve Horejsi, C.R. (2006). *Techniques and Guidelines for Social Work Practice*. Boston: Pearson.

Seymour, K. (2012). Feminist Practice: Who I am or what I do?. *Australian Social Work*, 65(1), 21-38.

Social Work Test Prep. (2023). Feminist Theory and the Social Work Exam, update: October 7, 2023, https://socialworktestprep.com/blog/2023/october/07/feminist-theory-and-the-social-work-exam/, (E. T.: 21.08.2024).

Thompson, N. (2020). *Anti-discriminatory Practice: Equality, Diversity and Social Justice*. Seventh Edt. Ireland: Bloomsbury Publishing.

Turner, S.G. ve Maschi, T.M. (2014). Feminist And Empowerment Theory And Social Work Practice. *Journal of Social Work Practice*, 29(2), 151–162.

United Nations Women. (2023). Progress on the Sustainable Development Goals: The Gender Snapshot 2023. United States: UN Women ve United Nations Department of Economic and Social Affairs, Statistics Division.

Wendt, S. ve Moulding, N. (2017). The Current State of Feminism and Social Work. *Australian Social Work*, 70(3), 261–262.

World Economic Forum. (2022). Global Gender Gap Report 2023. Geneva: WEF.

Yalçın, M. (2021). Sosyal Hizmet Bakış Açısıyla Yoksul Kadınları Güçlendirme. *Karabük Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (UNIKA Toplum ve Bilim) Dergisi*, 1(1), 1-11.

KAYNAKÇA

Akça, F. ve Özyürek, A. (2019). The Distress Toleration Status, Depression, Anxiety and Stress Levels of Parents Who Have Normally Developed Children and Who Have Intellectual Disability Children. *Journal of History Culture and Art Research,* 8(1), 347-361.

Aksakal, E. (2024). Zihinsel Engelli Çocuk Sahibi Annelerin ve Toplumun Engelliliğe Bakışı. *İçtimaiyat*, 8(1), 261-280.

Aktürk, N. B. K. ve Ekim, A. (2023). Toplumda Engelli Çocuk. *Arel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 7(3), 178-185.

Asa, G. A., Fauk, N. K. ve Ward, P. R. (2020). The Psychosocial and Economic Impacts on Female Caregivers and Families Caring for Children with A Disability in Belu District, Indonesia. *PloS One*, 15(11), e0240921.

Atalan, G. ve Kabasakal, Z. T. (2023). Özel Gereksinimli Çocuk Sahibi Ebeveynlerde Psikolojik Yardım Almaya İlişkin Tutum, Psikolojik Sağlamlık ve Eş Desteği İlişkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(85), 173-187.

Avşaroğlu, S. (2012). Zihinsel Yetersizliğe Sahip Çocuğu Olan Anne-Babaların Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 9(1), 533-549.

Ayyıldız, T., Şener, D. K. ve Kulakçı, H. (2012). Zihinsel Engelli Çocuğa Sahip Annelerin Stresle Baş Etme Yöntemlerinin Değerlendirilmesi. *Ankara Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 11(2), 1-12.

Babahanoğlu, R. ve Kaya, N. G. (2023). Engelli Çocuğa Sahip Ebeveynlerin Yaşam Doyum Düzeylerinin İncelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(3), 886-898.

Balak Özpolat, N. (2019). Serebral Palsili Çocukların Fonksiyonel Seviyelerinin Bakım Verenlerin Psikososyal Durumlarına Etkilerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Bayat, M., Salehi, M. ve Bozorgnezhad, A. (2011). The Comparison of Psychological Problems Between Parents of Intellectual Disabilities Children and Parents of Normal Children. *World Applied Sciences Journal*, 12(4), 471-475.

Brekke, I. ve Alecu, A. (2023). The Health of Mothers Caring for A Child With A Disability: A Longitudinal Study. *BMC Women's Health*, 23(1), 639.

Cagla, Y. (2020). Having a Disabled Child. *International Journal of Caring Sciences*, 13(1), 547-54.

Canarslan, H. ve Ahmetoğlu, E. (2015). Engelli Çocuğa Sahip Ailelerin Yaşam Kalitesinin İncelenmesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 17(1), 13-31.

Carlson, J. M. ve Miller, P. A. (2017). Family Burden, Child Disability, and the Adjustment of Mothers Caring for Children with Epilepsy: Role of Social Support and Coping. *Epilepsy and Behavior: EandB*, 68, 168–173.

Chou, Y. C., Kröger, T. ve Pu, C. Y. (2016). Universal Breadwinner versus Universal Caregiver Model: Fathers' Involvement in Caregiving and Well-Being of Mothers of Offspring with Intellectual Disabilities. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 29 (1), 34-45.

Çapuk, H., Taşar, A. ve Ekinci, Ç. (2023). Özel Gereksinimli Çocuklara Sahip Ebeveynlerin Yaşadıkları Sorunlar vee Öz Yeterliliklerinin İncelenmesi. *Bingöl Üniversitesi Sağlık Dergisi*, 4(2), 224-233.

Çetin, K. (2018). Engelli Çocuklara Sahip Ailelerin Çocuklarını Kabul-Reddi ile Sosyal Destek İlişkisinin Çeşitli Değişkenlerce Yordanması. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(2), 137-154.

Çolak, B. ve Kahriman, İ. (2021). Evaluation of Family Burden and Quality of Life of Parents with Children With wisability. *The American Journal of Family Therapy*, 51(2), 113-133.

Demir Acar, M., Günay, U. ve Çevik Güner, Ü. (2018). Bebeği Konjenital Anomalili Doğan Annenin Anne-Bebek Bağlanmasında Yaşadığı Güçlükler ve Hemşirenin Rolü. *Turkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences,* 10(2), 169-76.

Demirci, N., Gül, G. ve Demirdel, S. (2023). Engelli Bireye Bakım Veren Ebeveynlerin Kas-İskelet Sistemi Rahatsızlığının İncelenmesi. *Journal of Innovative Healthcare Practices*, 4(1), 54-63.

DSÖ, (2011). Dünya engellilik raporu. https://www.engellilerkonfederasyonu.org.tr/wpcontent/uploads/2020/04/D%C3%BCnya-Engellilik-Raporu-2011.pdf. (E.T: 20.07.2024).

Duran, S. (2018). Families of Mentally Disabled Children and Psychiatric Nursing. *Turkiye Klinikleri J Psychiatr Nurs-Special Topics*, 4(1), 74-80.

Duru, S. ve Duyan, V. (2017). Engelli Çocuğa Sahip Ailelerde Toplumsal Cinsiyet Rolleri. *KADEM Kadın Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 200-211.

Efilti, E. (2016). Examination to Rejection Behaviors Of Fathers Having With Mentally Disabled Child. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(40).

Ercan, F. Z., Kırlıoğlu, M. ve Kırlıoğlu, H. İ. K. (2019). Engelli Çocuğa Sahip Ailelerin Bu Durumu Kabulleniş Süreçleri ve Bu Duruma Dair Görüşleri. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 19(44), 597-628.

Fairthorne, J., Hammond, G. ve Bourke, J. (2014). Early Mortality and Primary Causes of Death in Mothers of Children with Intellectual Disability or Autism Spectrum Disorder: A Retrospective Cohort Study. *PloS One*, 9(12), e113430.

Fairthorne, J., Jacoby, P. ve Bourke, J. (2015). Onset of Maternal Psychiatric Disorders After The Birth of A Child With Intellectual Disability: A Retrospective Cohort Study. *Journal of psychiatric research*, 61, 223–230.

Fereidouni, Z., Kamyab, A. H. ve Dehghan, A. (2021). A Comparative Study on the Quality of Life and Resilience of Mothers with Disabled and Neurotypically Developing Children in Iran. *Heliyon*, 7(6).

Güner, U. C., Ertürk, D. B. ve Koç, M. (2022). Violence Sensitivity and Violent Discipline Use of Parents with Disabled and Non-Disabled Children. *Eurasian Journal of Family Medicine*, 11(3), 163-171.

Hazar, Z. ve Ayhan, A. B. (2022). Ergenlik Döneminde Zihinsel Engelli Çocuğu Olan Annelerin Deneyimlerinin İncelenmesi. *Uluslararası İnsan Çalışmaları Dergisi*, 5(9), 215-238.

Kalgotra, R. ve Warwal, J. S. (2016). Zihinsel Engelli Çocukların Ebeveynleri Arasında Algılanan Stres ve Kaygı. *Hint Sağlık ve Refah Dergisi*, *7*(4), 427.

Kara, E. (2018). Engelli Çocuğa Sahip Annelere Yönelik Manevi Destek İle Güçlendirme Uygulaması. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(57), 311-322.

Karaaslan, M. M. ve Çelebioğlu, A. (2018). Zihinsel Engelli Çocuğu Olan Ebeveynlerin Psikolojik Durumları İle Bakım Yükünün Değerlendirilmesi. *Researcher*, 6(2), 188-200.

Karadağ, G. (2014). Özel Gereksinimi Olan Çocuğa Sahip Ebeveynlerin Yaşadığı Zorluklar ve Çözüm Önerileri. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 13(6).

Karakuş, Ö. ve Kırlıoğlu, M. (2019). Engelli Bir Çocuğa Sahip Olmanın Getirdiği Yaşam Deneyimleri: Anneler Üzerinden Nitel Araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (41), 96-112.

Karamustafalıoğlu, O. ve Yumrukçal, H. (2011). Depresyon ve Anksiyete Bozuklukları. *Şişli Etfal Hastanesi Tıp Bülteni*, 45(2), 65-74.

Kiani, B. ve Nami, M. (2017). A Comparative Analysis on Psychological Well-Being in Mothers of Autistic, Blind, and Normal-Functioning Children. *Psychology and Neuroscience,* 10(1), 83-90.

Kot, M., Sönmez, S. ve Eratay, E. (2018). Özel Gereksinimli Bireylere Sahip Ailelerin Yaşadıkları Zorluklar. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (37), 85-96.

Kumaş, Ö. A. ve Sümer, H. M. (2019). Özel Gereksinimli Küçük Çocuğu Olan Annelerin Öz Yetkinlikleri, Yılmazlık Düzeyleri ve Stres Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin Belirlenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(1), 163-173.

Lo, B., Prosberg, M. V. ve Gluud, L. L. (2018). Systematic Review and Meta-Analysis: Assessment of Factors Affecting Disability in Inflammatory Bowel Disease and The Reliability Of The Inflammatory Bowel Disease Disability Index. *Alimentary Pharmacology and Therapeutics*, 47(1), 6-15.

Meral, B. F. ve Cavkaytar, A. (2014). Otizmli Çocuk Ailelerinin Aile Yaşam Kalitesi Algıları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(3), 1363-1380.

Meşe, İ. (2013). Engellenmiş Annelik: Zihinsel Engelli Çocukların Anneleri. *Electronic Turkish Studies*, 8(12).

Østerud, K. L., Skjønsberg, E. E. ve Früh, E. A. (2024). "My Child is My Job Now"–Care, Work and Careers of Mothers with Disabled Children in Norway. *Social Science and Medicine*, 355, 117097.

Özmen, D. ve Çetinkaya, A. (2012). Engelli Çocuğa Sahip Ailelerin Yaşadığı Sorunlar. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 28(3), 35-49.

Öztürk, M. ve Alemdar, D.K. (2023). The Care Burden of Mothers of Children with Disability: Association Between Family Quality of Life and Fatigue. *Journal of Pediatric Nursing,*73, e418-e425.

Savari, K., Naseri, M. ve Savari, Y. (2021). Evaluating the Role of Perceived Stress, Social Support, and Resilience in Predicting the Quality of Life among the Parents of Disabled Children. *International Journal of Disability, Development and Education*, 70(5),644-658.

Shattnawi, K. K., Qananbeh, F. S. ve Khater, W. (2023). The Experiences of Mothers of Children with Hydrocephalus in Jordan: A Phenomenological Study. *Journal of Pediatric Nursing*, 69, e127-e135.

Sivrikaya, T. ve Tekinarslan, İ. Ç. (2013). Zihinsel Yetersizliği Olan Çocuğa Sahip Annelerde Stres, Sosyal Destek ve Aile Yükü. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*,14(02), 17-31.

Softa, H. K. (2013). Engelli Çocuğa Sahip Ebeveynlerin Depresyon Düzeylerinin İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(2), 589-600.

Su, H., Cuskelly, M. ve Gilmore, L. (2023). Factors Related to Parenting Styles of Chinese Mothers of Children with and without Intellectual Disability. *Journal of Intellectual Disability Research*, 67(6), 573–587.

Şenligil, S. ve Akpınar, B. N. (2023). Özel Gereksinimleri Olan Çocukların Bakım Yükünün Annelerinin Psikolojik Sağlamlığına Etkisi. *Socıal Scıences Studıes Journal*, 9(117), 9420-9425.

Şentürk, M. ve Varol Saraçoğlu, G. (2015). Eğitilebilir Zihinsel, Bedensel Engelli Çocuğa Sahip Olan ve Olmayan Annelerin Aileden Algıladıkları Sosyal Destek ile Depresyon Düzeylerinin Karşılaştırılması. *International Journal of Basic and Clinical Medicine*, 1(1), 40-49.

Şimşek, Ç. K., Demir, Ö. ve Yılmaz, N. Ş. (2023). Engelli Çocuklara Sahip Olan Ailelerdeki Kaygı Düzeyi: Derleme. *Sağlık ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6(3), 85-94.

Thabet, J. B., Sallemi, R. ve Hasïri, I. (2013). Répercussions Psycho-Affectives Du Handicap De L'enfant Sur Les Parents [Psycho-emotional impact of a child's disability on parents]. *Archives de pediatrie: organe officiel de la Societe francaise de pediatrie*, 20(1), 9–16.

Tekinarslan, F. G. ve Tok, E. S. S. (2023). Engelli Çocuğu Olan Annelerde Öz-Şefkat, Sosyal Destek Ve Psikolojik Dayanıklılığın Öznel İyi Oluşla İlişkisi. *AYNA Klinik Psikoloji Dergisi,* 10(1), 145-164.

Tura, G. (2017). Engelli Çocuğu Olan ve Çocuğu Engelli Olmayan Annelerin Anksiyete, Depresyon ve Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin İncelenmesi. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (18), 30-36.

TÜİK. (2021). Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), İstatistiklerle Çocuk. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Cocuk-2021-45633. (E.T.: 20.05.2024).

UNICEF (2021). Dünya Genelinde Yaklaşık 240 Milyon Engeli Olan Çocuk, Temel Haklarından Mahrum Kalıyor. https://www.unicef.org/turkiye/topics/engeli-olan-%C3%A7ocuklar (E.T.: 20.05.2024).

Üstün, K., Kıvrak, K. ve Körtelli, O. (2022). Engelli Çocuğa Sahip Ebeveynlerin Bakım Yükü ve Fiziksel Aktivite Seviyesi Arasındaki İlişkinin Araştırılması. *Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 6(3), 488-498.

Werner, S. ve Shulman, C. (2013). Subjective Well-Being among Family Caregivers of Individuals with Developmental Disabilities: The Role of Affiliate Stigma and Psychosocial Moderating Variables*. Research in developmental disabilities*, 34 (11), 4103-4114.

Xia, C., Wei, T. ve Tang, Q., Zheng, H., Sun, M., Chen, G. ve Lv, J. (2023). Anxiety, Depression, Quality of Life, and Family Support among Family Caregivers of Children with Disabilities. *International Journal of General Medicine*, 16, 5063–5075.

Yavuz, M. ve Coşkun, İ. (2014). Normal Gelişim Gösteren Bireyin Zihinsel Engelli Kardeşiyle Vakit Geçirme Durumu. *Electronic Turkish Studies*, 9(8).

Yıldırım, A., Aşılar, R. H. ve Karakurt, P. (2012). Engelli Çocukların Annelerinin Ruhsal Durumlarının Belirlenmesi. *Florence Nightingale Journal of Nursing*, 20(3), 200-209.

Yıldırım, B. ve Demirel, Ö. Y. (2023). Engelli Çocuğa Sahip Annelerin Yaşam Deneyimleri: Kabul Süreçleri ve Güçlüklerle Baş Etme Durumları. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 13(3), 1667-1680.

TÜRK MÛSIKÎSİNDE ÇEŞNİLER

(DÖRTLÜ VE BEŞLİLER)

BU ÇEŞNİLERDE ÖRNEK ETÜT VE ESERLER

DR. FERDA CENGİZ ÜNAL

EĞİTİM
yayınevi

TÜRK MÛSIKÎSİNDE ÇEŞNİLER (DÖRTLÜ VE BEŞLİLER)
BU ÇEŞNİLERDE ÖRNEK ETÜT VE ESERLER

Dr. Ferda Cengiz Ünal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Editör: Doç. Dr. Müslüm Akdemir
Sayfa Tasarımı: Altuğ Hancılar
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Tasarım Birimi
Görsel Tasarım: Selin Koşan, Altuğ Hancılar
Nota ve Usul Yazım: Berke Can Çalıkuşu, Yusuf Seser Talyak
Doğukan Uzun, Selin Koşan, Altuğ Hancılar

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6613-58-4
1. Baskı, Ağustos 2024

Baskı Cilt: Dijitol Baskı Merkezi
İvedikköy Mh. 1492. Cd. No:39/8 Yenimahalle /ANKARA
Matbaa Sertifika No: 70810

Kütüphane Kimlik Kartı
TÜRK MÛSIKÎSİNDE ÇEŞNİLER (DÖRTLÜ VE BEŞLİLER)
BU ÇEŞNİLERDE ÖRNEK ETÜT VE ESERLER
Dr. Ferda Cengiz Ünal
X+182 s., 210x297 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6613-58-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah.
Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok,
No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah.
10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Hüseyin Sâdettin Arel – Türk Mûsikîsi Dersleri (İstanbul – 1968)

Hüseyin Sâdettin Arel - Türk Mûsikîsi Nazariyâtı Ders Notları

Necdet Varol Konservatuar Notaları (İstanbul - 1995)

Subhi Ezgi - Nazarî Amelî Türk Mûsıkîsi (V. Cilt) (İstanbul)

Rauf Yektâ - Türk Mûsikîsi Nazariyâtı (İstanbul 1924)

Şefik Gürmeriç - Türk Mûsikîsi Nazariyâtı Ders Notları

Şefik Gürmeriç - Türk Mûsikîsi Usûlleri Ders Notları

Muzaffer Sarısözen - Türk Halk Mûsikîsi Usûlleri (Ankara 1962)

İsmail Hakkı Özkan - Türk Musıkisi Nazariyatı ve Usulleri: Kudüm Velveleleri

TÜRK EĞİTİM SİSTEMİ VE OKUL YÖNETİMİ

EDİTÖRLER
PROF. DR. MUSTAFA ÇELİKTEN, CELAL ARAMAZ

EĞİTİM
yayınevi

TÜRK EĞİTİM SİSTEMİ VE OKUL YÖNETİMİ

Editörler: Prof. Dr. Mustafa Çelikten, Celal Aramaz

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-0653-75-5
1. Baskı, Ağustos 2024

Baskı Cilt: Dijitol Baskı Merkezi
İvedikköy Mh. 1492. Cd. No:39/8 Yenimahalle /ANKARA
Matbaa Sertifika No: 70810

Kütüphane Kimlik Kartı

TÜRK EĞİTİM SİSTEMİ VE OKUL YÖNETİMİ
Editörler: Prof. Dr. Mustafa Çelikten, Celal Aramaz
VI+248 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-0653-75-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Ainscow, M., Dyson, A., Goldrick, S., & West, M. (2012). *Developing equitable education systems.* Routledge.

Ainscow, M., Dyson, A., Goldrick, S., & West, M. (2016). Using collaborative inquiry to foster equity within school systems: Opportunities and barriers. *School Effectiveness and School Improvement, 27*(1), 7-23. https://doi.org/10.1080/09243453.2014.939591

Altrichter, H., & Kemethofer, D. (2015). Does accountability pressure through school inspections promote school improvement? *School Effectiveness and School Improvement, 26*(1), 32-56. https://doi.org/10.1080/09243453.2014.927369

Bellei, C., Vanni, X., Valenzuela, J. P., & Contreras, D. (2016). School improvement trajectories: An empirical typology. *School Effectiveness and School Improvement*, *27*(3), 275-292. https://doi.org /10.1080/09243453.2015.1083038

Berliner, D. C. (2002). Educational research: The hardest science of all. *Educational Researcher*, *31*(8), 18–20. https://doi.org/10.3102/0013189X031008018

Bernhardt, V. (1998). *The school portfolio: A comprehensive framework for school improvement.* Eye on Education.

Bernhardt, V. L. (2003). *Using data to improve student learning: In elementary schools*. Eye on Education.

Brauckmann, S., & Pashiardis, P. (2010). The clash of evaluations: In search of the missing link between school accountability and school improvement – experiences from Cyprus. *International Journal of Educational Management, 24*(4), 330-350. https://doi.org/10.1108/09513541011045263

Campbell, C., & Levin, B. (2009). Using data to support educational improvement. *Educational Assessment, Evaluation and Accountability, 21*, 47–65. https://doi.org/10.1007/s11092-008-9063-x

Chapman, C., & Muijs, D. (2014). Does school-to-school collaboration promote school improvement? A study of the impact of school federations on student outcomes. *School Effectiveness and School Improvement, 25*(3), 351-393. https://doi.org/10.1080/09243453.2013.840319

Coburn, C. E., & Turner, E. O. (2011). Research on data use: A framework and analysis. *Measurement: Interdisciplinary Research and Perspectives, 9*(4), 173-206. https://doi.org/10.1080/15366367.2011.626729

Cochran-Smith, M., & Lytle, S. L. (2009). *Inquiry as stance: Practitioner research for the next generation.* Teachers College Press.

Cosner, S. (2011). Teacher learning, instructional considerations, and principal communication: Lessons from a longitudinal study of collaborative data use by teachers. *Educational Management Administration & Leadership, 39*(5), 568–589. https://doi.org/10.1177/1741143211408453

Cosner, S., & Jones, M. F. (2016). Leading school-wide improvement in low-performing schools facing conditions of accountability: Key actions and considerations. *Journal of Educational Administration*, *54*(1), 41-57. https://doi.org/10.1108/JEA-08-2014-0098

Davies, P. (1999). What is evidence-based education? *British Journal of Educational Studies*, *47*(2), 108-121. https://doi.org/10.1111/1467-8527.00106

De Lisle, J. (2016). Evolving data use policy in Trinidad and Tobago: The search for actionable knowledge on educational improvement in a small island developing state. *Educational Assessment, Evaluation and Accountability, 28*(1), 35–60. https://doi.org/10.1007/s11092-015-9232-7

Demski, D., & Racherbäumer, K. (2015). Principals' evidence-based practice – findings from German schools. *International Journal of Educational Management*, *29*(6), 735-748. https://doi.org/10.1108/IJEM-06-2014-0086

Deppeler, J., & Ainscow, M. (2016). Using inquiry-based approaches for equitable school improvement. *School Effectiveness and School Improvement, 27*(1), 1-6. https://doi.org/10.1080/09243453.2015.1026671

Duke, D. L. (2006). What we know and don't know about low performing schools. *Phi Delta Kappan, 87*(10), 729-734. https://doi.org/10.1177/003172170608701005

Duke, D. L. (2012). Tinkering and turnarounds: Understanding the contemporary campaign to improve low-performing schools. *Journal of Education for Students Placed at Risk*, *17*(1/2), 9-24. https://doi.org/10.1080/10824669.2012.636696

Dumay, X., & Dupriez, V. (2008). Does the school composition effect matter? Evidence from Belgian data. *British Journal of Educational Studies*, *56*(4), 440–477. https://doi.org/10.1111/j.1467-8527.2008.00418.x

Dumay, X., Coe, R., & Anumendem, D. N. (2014). Stability over time of different methods of estimating school performance. *School Effectiveness and School Improvement*, *25*(1), 64-82. https://doi.org/10.1080/09243453.2012.759599

Ehren, M. C. M., & Hatch, T. (2013). Responses of schools to accountability systems using multiple measures: The case of New York City elementary schools. *Educational Assessment, Evaluation and Accountability, 25*(4), 341–373. https://doi.org/10.1007/s11092-013-9175-9

Ehren, M. C. M., & Swanborn, M. S. L. (2012). Strategic data use of schools in accountability systems. *School Effectiveness and School Improvement*, *23*(2), 257-280. https://doi.org/10.1080/09243453.2011.652127

Ehren, M. C. M., Altrichter, H., & McNamara, G., & O'Hara, J. (2013). Impact of school inspections on improvement of schools—describing assumptions on causal mechanisms in six European countries. *Educational Assessment, Evaluation and Accountability*, *25*(1), 3-43. https://doi.org/10.1007/s11092-012-9156-4

Ehren, M., & Dijkstra, A. B. (2014). Evaluation of social outcomes through school inspections. In A. B. Dijkstra & P. I. de la Motte (Eds.), *Social outcomes of education: The assessment of social outcomes and school improvement through school inspections* (pp.51-71). Amsterdam University Press.

Ehren, M., Perryman, J., & Shackleton, N. (2015). Setting expectations for good education: How Dutch school inspections drive improvement. *School Effectiveness and School Improvement*, *26*(2), 296-327. https://doi.org/10.1080/09243453.2014.936472

Fleischman, S. (2009). User-driven research in education: A key element promoting evidence based education. In W. Böttcher, J.N. Dicke, & H. Ziegler (Eds.), *Evidenzbasierte Bildung: Wirkungsevaluation in Bildungspolitik und pädagogischer Praxis* (pp.69-82). Waxmann.

Gelderblom, G., Schildkamp, K., Pieters, J., & Ehren, M. (2016). Data-based decision making for instructional improvement in primary education. *International Journal of Educational Research, 80*, 1–14. https://doi.org/10.1016/j.ijer.2016.07.004

Giles, C., & Hargreaves, A. (2006). The sustainability of innovative schools as learning organizations and profession learning communities during standardized reform. *Educational Administration Quarterly*, *42*(1), 124-156. https://doi.org/10.1177/0013161X05278189

Godreau Cimma, K. L. (2011). *A middle school principal's and teachers' perceptions of leadership practices in data-driven decision making* (Publication No. 3439260) [Doctoral dissertation, University of Hartford]. ProQuest Dissertations Publishing.

Goldring, E., & Berends, M. (2009). *Leading with data: Pathways to improve your school*. Corwin Press.

Gray, J., Hopkins, D., Reynolds, D., Wilcox, B., Farrell, S., & Jesson, D. (1999). *Improving schools: Performance and potential.* Open University Press.

Guldemond, H., & Bosker, R. (2009). School effects on students' progress: A dynamic perspective. *School Effectiveness and School Improvement*, *20*(2), 255–268. https://doi.org/10.1080/09243450902883938

Gustafsson, J.-E., Ehren, M. C. M., Conyngham, G., McNamara, G., & Altrichter, H. (2015). From inspection to quality: Ways in which school inspection influences change in schools. *Studies in Educational Evaluation, 47*, 47–57. https://doi.org/10.1016/j.stueduc.2015.07.002

Hallinger, P., & Heck, R. H. (2011). Exploring the journey of school improvement: Classifying and analyzing patterns of change in school improvement processes and learning outcomes. *School Effectiveness and School Improvement, 22*(1), 1-27. https://doi.org/10.1080/09243453.2010.536322

Halverson, R. (2010). School formative feedback systems. *Peabody Journal of Education: Issues of Leadership, Policy and Organizations*, *85*(2), 130-146. https://doi.org/10.1080/01619561003685270

Hargreaves, D. H. (2012). *A self-improving school system towards maturity.* National College for Teaching and Leadership.

Harris, A. (2002). *School improvement: What's in it for schools?* RoutledgeFalmer.

Harris, A., Chapman, C., Muijs, D., Russ, J., & Stoll, L. (2006). Improving schools in challenging contexts: Exploring the possible. *School Effectiveness and School Improvement*, *17*(4), 409–424. https://doi.org/10.1080/09243450600743483

Hemmer, L. M., Madsen, J., & Torres, M. S. (2013). Critical analysis of accountability policy in alternative schools: implications for school leaders. *Journal of Educational Administration*, *51*(5), 655-679. https://doi.org/10.1108/JEA-01-2012-0002

Heritage, M., & Yeagley, R. (2005). Data use and school improvement: Challenges and prospects. In J. L. Herman & E. Haertel (Eds.), *Uses and misuses of data for educational accountability and improvement: 104th yearbook of the National Society for the Study of Education, Part 2* (pp. 320–339). Blackwell.

Hiebert, J., Gallimore, R., & Stigler, J. W. (2002). A knowledge base for the teaching profession: What would it look like and how can we get one? *Educational Researcher*, *31*(5), 3–15. https://doi.org/10.3102/0013189X031005003

Hofman, R. H., Dijkstra, N. J., & Hofman, W. H. A. (2009). School self-evaluation and student achievement. *School Effectiveness and School Improvement*, *20*(1), 47–68. https://doi.org/10.1080/09243450802664115

Hopkins, D. (1996). Towards a theory for school improvement. In J. Gray, D. Reynolds, C. T. FitzGibbon, & D. Jesson (Eds.), *Merging traditions: The future of research on school effectiveness and school improvement* (pp. 30–50). Cassell.

Hopkins, D., & Reynolds, D. (2001). The past, present and future of school improvement: Towards the third age. *British Educational Research Journal*, *27*(4), 459–475. https://doi.org/10.1080/01411920120071461

Hopkins, D., Reynolds, D., & Gray, J. (1999). Moving on and moving up: Confronting the complexities of school improvement in the improving schools project. *Educational Research and Evaluation*, *5*(1), 22–40. https://doi.org/10.1076/edre.5.1.22.3885

Horn, I. S., & Little, J. W. (2010). Attending to problems of practice: Routines and resources for professional learning in teachers' workplace interactions. *American Educational Research Journal*, *47*(1), 181–217. https://doi.org/10.3102/0002831209345158

Ingram, D., Seashore Louis, K., & Schroeder, R. G. (2004). Accountability policies and teacher decision making: Barriers to the use of data to improve practice. *Teachers College Record, 106*(6), 1258- 1287. https://doi.org/10.1111/j.1467-9620.2004.00379.x

Johnson, J. (1997). Data-driven school improvement. *Emergency Librarian*, *24*(4), 30-31.

Jordan, W. J., McPartland, J. M., Legters, N. E., & Balfanz, R. (2000). Creating a comprehensive school reform model: The talent development high school with career academies. *Journal of Education for Students Placed at Risk, 5*(1-2), 159-181. https://doi.org/10.1080/10824669.2000.9671385

Kane, T. J., & Staiger, D. O. (2002). The promise and pitfalls of using imprecise school accountability measures. *Journal of Economic Perspectives*, *16*(4), 91–114. https://doi.org/10.1257/089533002320950993

Knapp, M. S., Copland, M. A., & Swinnerton, J. A. (2007). Understanding the promise and dynamics of data-informed leadership. *Yearbook of the National Society for the Study of Education*, *106*(1), 74–104. https://doi.org/10.1111/j.1744-7984.2007.00098.x

Krüger, M. L. (2010). Leading schools in the knowledge society: On the way to leaders of learning in inquiry-based schools. In A.H. Normore (Ed.), *Global perspectives on educational leadership reform: The development and preparation of leaders of learning and learners of leadership* (pp. 397 – 417). Emerald Group Publishing Limited.

Kyriakides, L. (2007). Generic and differentiated models of educational effectiveness: Implications for the improvement of education practice. In T. Townsend (Ed.), *International handbook of school effectiveness and improvement* (pp. 41–56). Springer.

Lai, M. K., & Schildkamp, K. (2013). Data-based decision making: An overview. In K. Schildkamp, M. K. Lai, & L. Earl (Eds.), *Data-based decision making in education: Challenges and opportunities* (pp. 9-22). Springer.

Levin, B. (2009). *Changing 5000 schools*. Harvard University Press.

Lynch, D., Smith, R., Provost, S., & Madden, J. (2016). Improving teaching capacity to increase student achievement: The key role of data interpretation by school leaders. *Journal of Educational Administration, 54*(5), 575-592. https://doi.org/10.1108/JEA-10-2015-0092

MacBeath, J. (2005). *Schools must speak for themselves: The case for school self-evaluation* (2nd ed.). Routledge.

Mandinach, E. B. (2012). A perfect time for data use: Using data-driven decision making to inform practice. *Educational Psychologist*, *47*(2), 71–85. https://doi.org/10.1080/00461520.2012.667064

McNamara, G., O'Hara, J., Lisi, P. L., & Davidsdottir, S. (2011). Operationalising self-evaluation in schools: Experiences from Ireland and Iceland. *Irish Educational Studies, 30*(1), 63–82. https://doi.org/10.1080/03323315.2011.535977

McNaughton, S., Lai, M. K., & Hsiao, S. (2012). Testing the effectiveness of an intervention model based on data use: A replication series across clusters of schools. *School Effectiveness and School Improvement, 23*(2), 203–228. https://doi.org/10.1080/09243453.2011.652126

Medina, V., Martinez, G., Murakami, E. T., Rodriguez, M., & Hernandez, F. (2014). Principals' perceptions from within: Leadership in high-need schools in the USA. *Management in Education, 28*(3), 91-96. https://doi.org/10.1177/0892020614537664

Muijs, D., West, M., & Ainscow, M. (2010). Why network? Theoretical perspectives on networking. *School Effectiveness and School Improvement*, *21*(1), 5–26. https://doi.org/10.1080/09243450903569692

Murillo, J. (2007). School effectiveness research in Latin America. In T. Townsend (Ed.), *International handbook of school effectiveness and improvement* (pp. 75–92). Springer.

Murphy, J. (2013). The architecture of school improvement. *Journal of Educational Administration, 51*(3), 252-263. https://doi.org/10.1108/09578231311311465

Okilwa, N., & Barnett, B. (2017). Sustaining school improvement in a high-need school: Longitudinal analysis of Robbins Elementary School (USA) from 1993 to 2015. *Journal of Educational Administration, 55*(3), 297-315. https://doi.org/10.1108/JEA-03-2016-0034

Opdenakker, M.-C., & Van Damme, J. (2006). Differences between secondary schools: A study about school context, group composition, school practice, and school effects with special attention to public and Catholic schools and type of schools. *School Effectiveness and School Improvement*, *17*(1), 87–117. https://doi.org/10.1080/09243450500264457

Organisation for Economic Co-operation and Development (2013). *Synergies for better learning: An international perspective on evaluation and assessment.* OECD Reviews of Evaluation and Assessment in Education. OECD Publishing.

Palardy, G. J. (2008). Differential school effects among low, middle, and high social class composition schools: A multiple group, multilevel latent growth curve analysis. *School Effectiveness and School Improvement, 19*(1), 21–49. https://doi.org/10.1080/09243450801936845

Patrinos, H. A., Arcia, G., & Macdonald, K. (2015). School autonomy and accountability in Thailand: Does the gap between policy intent and implementation matter? *Prospects, 45*(4), 429–445. https://doi.org/10.1007/s11125-015-9368-8

Ramsteck, C., Muslic, B., Graf, T., Maier, U., & Kuper, H. (2015). Data-based school improvement: The role of principals and school supervisory authorities within the context of lowstakes mandatory proficiency testing in four German states. *International Journal of Educational Management*, *29*(6), 766-789. https://doi.org/10.1108/IJEM-08-2014-0109

Resh, N., & Dar, Y. (2012). The rise and fall of school integration in Israel: Research and policy analysis. *British Educational Research Journal*, *38*(6), 929–951. https://doi.org/10.1080/01411926.2011.603034

Rivera-McCutchen, R. L., & Scharff Panero, N. (2014). Low-inference transcripts in peer coaching: A promising tool for school improvement. *International Journal of Mentoring and Coaching in Education, 3*(1), 86-101. https://doi.org/10.1108/IJMCE-05-2013-0032

Rumberger, R., & Palardy, G. (2005). Does segregation still matter? The impact of student composition on academic achievement in high school. *Teachers College Record*, *107*(9), 1999–2045. https://doi.org/10.1111/j.1467-9620.2005.00583.x

Sammons, P. (2008). Zero tolerance of failure and new labour approaches to school improvement in England. *Oxford Review of Education*, *34*(6), 651–664. https://doi.org/10.1080/03054980802518847

Sammons, P., Davis, S., Day, C., & Gu, Q. (2014). Using mixed methods to investigate school improvement and the role of leadership: An example of a longitudinal study in England. *Journal of Educational Administration, 52*(5), 565-589. https://doi.org/10.1108/JEA-10-2013-0121

Schechter, C., & Mowafaq, Q. (2013). From illusion to reality: schools as learning organizations. *International Journal of Educational Management*, *27*(5), 505-516. https://doi.org/10.1108/09513541311329869

Schildkamp, K., & Ehren, M. C. M. (2013). From "intuition" to data-based decision making in Dutch secondary schools? In K. Schildkamp, M. K. Lai., & L. Earl (Eds.), *Data-based decision making in education: Challenges and opportunities* (pp. 49–67). Springer.

Schildkamp, K., & Handelzalts, A. (2012, April 13-17). *Sustainability of data teams for school improvement* [Paper presentation]. The 2012 Annual Meeting of the American Educational Research Association, Vancouver, BC. http://www.aera.net/Publications/Online-Paper-Repository/AERA-Online-Paper-Repository

Schildkamp, K., Ehren, M., & Lai, M. K. (2012). Editorial article for the special issue on data-based decision making around the world: From policy to practice to results. *School Effectiveness and School Improvement, 23*(2), 123-131. https://doi.org/10.1080/09243453.2011.652122

Schildkamp, K., Poortman, C. L., & Handelzalts, A. (2016). Data teams for school improvement. *School Effectiveness and School Improvement, 27*(2), 228-254. https://doi.org/10.1080/09243453.2015.1056192

Schildkamp, K., Poortman, C., Luyten, H., & Ebbeler, J. (2017). Factors promoting and hindering data-based decision making in schools. *School Effectiveness and School Improvement*, *28*(2), 242-258. https://doi.org/10.1080/09243453.2016.1256901

Schmoker, M. (2003). First things first: Demystifying data analysis. *Educational Leadership*, *60*(5), 22-24.

Simpson, G. H. (2011). *School leaders' use of data-driven decision-making for school improvement: A study of promising practices in two California charter schools* (Publication No. 3478014) [Doctoral dissertation, University of Southern California]. ProQuest Dissertations Publishing.

Stoll, L., Bolam, R., McMahon, A., Wallace, M., & Thomas, S. (2006). Professional learning communities: A review of the literature. *Journal of Educational Change*, *7*(4), 221–258. https://doi.org/10.1007/s10833-006-0001-8

Sun, H., & de Jong, R. (2007). Effective school improvement in The Netherlands. *International Journal of Educational Management, 21*(6), 504-516. https://doi.org/10.1108/09513540710780037

Sun, J., Przybylski, R., & Johnson, B. J. (2016). A review of research on teachers' use of student data: From the perspective of school leadership. *Educational Assessment, Evaluation and Accountability, 28*(1), 5–33. https://doi.org/10.1007/s11092-016-9238-9

Thornburg, D., & Mungai, A. M. (2016). Teachers in high-need school reform. In D. Thornburg & A. M. Mungai (Eds.), *High-need schools: Changing the dialogue* (pp. 109-130). SensePublishers.

Timmermans, A. C., & Thomas, S. M. (2015). The impact of student composition on schools' value-added performance: A comparison of seven empirical studies. *School Effectiveness and School Improvement, 26*(3), 487-498. https://doi.org/10.1080/09243453.2014.957328

Valenzuela, J. P., Bellei, C., & Allende, C. (2016). Measuring systematic long-term trajectories of school effectiveness improvement. *School Effectiveness and School Improvement*, *27*(4), 473-491. https://doi.org/10.1080/09243453.2016.1150861

Van Ewijk, R., & Sleegers, P. (2010). The effect of peer socioeconomic status on achievement: A meta-analysis. *Educational Research Review*, *5*(2), 134–150. https://doi.org/10.1016/j.edurev.2010.02.001

Van Gasse, R., Vanlommel, K., Vanhoof, J., & Van Petegem, P. (2017). The impact of collaboration on teachers' individual data use. *School Effectiveness and School Improvement*, *28*(3), 489-504. https://doi.org/10.1080/09243453.2017.1321555

van Geel, M., Visscher, A. J., & Teunis, B. (2017). School characteristics influencing the implementation of a data-based decision making intervention. *School Effectiveness and School Improvement, 28*(3), 443-462. https://doi.org/10.1080/09243453.2017.1314972

Vanhoof, J., & Van Petegem, P. (2010). Evaluating the quality of self-evaluations: The (mis)match between internal and external meta-evaluation. *Studies in Educational Evaluation*, *36*(1–2), 20–26. https://doi.org/10.1016/j.stueduc.2010.10.001

Verhaeghe, G., Vanhoof, J., Valcke, M., & Van Petegem, P. (2010). Using school performance feedback: Perceptions of primary school principals. *School Effectiveness and School Improvement, 21*(2), 167–188. https://doi.org/10.1080/09243450903396005

Walker, A. (1994). Teams in schools: Looking below the surface. *International Journal of Educational Management, 8*(4), 38-44. https://doi.org/10.1108/09513549410062498

Wang, J., & Gu, L. (2014). School-based research and learning activities: An innovative model for promoting teacher professional development. In C-Y. Lin & R-J. Wang (Eds.), *Innovations in science teacher education in the Asia Pacific (Advances in Research on Teaching, Volume 20)* (pp. 37-53). Emerald Group Publishing Limited.

Wayman, J., Cho, V., Jimerson, J. B., & Snodgrass Rangel, V. W. (2010, April 30-May 4). *The data-informed district: A systemic approach to educational data use* [Paper presentation]. The 2010 Annual Meeting of the American Educational Research Association, Denver, CO. http://www.aera.net/Publications/Online-Paper-Repository/AERA-Online-Paper-Repository

Young, V. M. (2006). Teachers' use of data: Loose coupling, agenda setting, and team norms. *American Journal of Education*, *112*(4), 521–548. https://doi.org/10.1086/505058

Ziskind, C. (2013). *An examination of staff perceptions of a data driven decision making process used in a high performing title one urban elementary school* (Publication No. 3564090) [Doctoral dissertation, University of Southern California]. ProQuest Dissertations Publishing.

KAYNAKÇA

Açıkalın, A. (1998). *Okul Yöneticiliği* (4. bs.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Akçay, C. (2006). *Türk Eğitim Sistemi*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Aslan, N. (2009). *Avrupa Birliği Ülkelerinde ve Türkiye'de Okul Yöneticilerinin Yetiştirilme ve Atanmalarının Karşılaştırılması ve Bir Model Önerisi*. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Aydın, A. ve Uysal, Ş. (2014). Türkiye'de Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi Alanındaki Doktora Tezlerinin İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *14*(1). doi:10.17240/aibuefd.2014.14.1-5000091508

Aydin, I. (2002). Amerika Birleşik Devletlerinde Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi Ve Yönetici Geliştirme Akademisi Örneği. *21. Yüzyıl Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi Sempozyumu* içinde (s. 197). https://www.researchgate.net/publication/321361126 adresinden erişildi.

Balyer, A. ve Gündüz, Y. (2011). Değişik Ülkelerde Okul Müdürlerinin Yetiştirilmesi Türk Eğitim Sistemi İçin Bir Model Önerisi. *Kuramsal Eğitimbilim*, *4*(2), 182-197.

Başaran, İ. E. (1983). *Eğitim Yönetimi*. Ankara: Kadıoğlu Matbaası.

Başaran, İ. E. (1994). *Türkiye Eğitim Sistemi* (2. bs.). Ankara.

Başaran, İ. E. (2000). *Yönetim*. Ankara: Feryal Matbaası.

Başaran, İ. E. (2006). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Bursalıoğlu, Z. (2013). *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış* (C. 18). Ankara: Pegem.

Çelikten, M. (2003). Akademisyenlerin Mesleki Yardımlaşması Erciyes Örneği. *Amme İdaresi Dergisi*, *36*(2), 101-121.

Çelikten, M., Ayyıldız, K. ve Yeni Çelikten, Y. (2019). Türk Eğitim Sisteminin Örgüt Yapısı: Denetim ve Merkezileşme. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, *13*(19). doi:10.26466/opus.607124

Fidan, N. ve Erden, M. (1998). *Eğitime Giriş*. Ankara: Alkım Yayınevi .

Gönenç Güler, E., Yılmaz, E., Özutku, H., Çankaya, İ. H., Günbayı, İ., Polat, S., … Uslu, T. (2014). *Eğitim Yönetimi*. (M. Çelikten ve M. Özbaş, Ed.). İstanbul: Lisans Yayıncılık.

Gülbahar, B. (2014). Okul Yöneticilerinin Öğretim Programlarının Uygulanmasındaki Öğretim Liderliği Rollerini Belirlemeye Yönelik Bir Alanyazın Tarama Çalışması. *Milli Eğitim Dergisi*, *44*(201), 83-108.

Gürsel, M. (2003). *Okul Yönetimi* (5. bs.). Konya: Eğitim Kitabevi.

Kaya, Y. K. (1993). *Eğitim Yönetimi Kuram Ve Türkiye'deki Uygulama*. Ankara: Set Ofset Matbaacılık.

Pelit, A. (2013). *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Okul Yöneticilerinin Yetiştirilmesine ve Atanmasına İlişkin Benimsenen Modellerin Karşılaştırılması (Türkiye, Fransa, Danimarka ve İngiltere Örneği)*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Şen, E. ve Kasapoğlu Tankutay, H. (2021a). Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi Okul Yöneticilerinin Atanma Usulüne İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, *8*(2), 297-312.

Şen, E. ve Kasapoğlu Tankutay, H. (2021b). Okul Yöneticilerinin Atanma Usulüne İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi* , *8*(2), 297-312.

Şişman, M. ve Taşdemir, İ. (2008). *Türk Eğitim Sistemi Ve Okul Yönetimi*. Pegem Akademi.

Şişman, M. ve Turan, S. (2004). Dünyada Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesine İlişkin Başlıca Yönelimler ve Türkiye İçin Çıkarılabilecek Bazı Sonuçlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, *2*(1), 13-26.

Türk, E. (2002). *Türk Eğitim Sistemi ve Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayınları.

Usta, M. E. ve Boğa, F. (2021). Okul yöneticilerinin okul yönetiminde yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri. *Harran Maarif Dergisi*, *6*(1), 18-49. doi:10.22596/2020.0601.18.49

Yenisu, E., Şahin, F. ve Öztekkeli, H. (2019). Yönetim Düşüncesinin Evriminde Sistem Kuramının Etkileri: Kavramsal Bir Çözümleme. *Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, *6*(18).

KAYNAKÇA

Ağıroğlu-Bakır, A. (2013). *Öğretmenlerin paylaşılan liderlik ve örgütsel bağlılık algıları arasındaki ilişkinin analizi* (Doktora Tezi). İnönü Üniversitesi, Malatya.

Aslan, M., & Ağıroğlu Bakır, A. (2015a). Okul örgütlerinde paylaşılan liderlik ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, *21*(1), 1-24.

Aslan, M., & Ağıroğlu Bakır, A. (2015b). Okullarda paylaşılan liderlik ve örgütsel bağlılık etkileşimi: Nitel bir çalışma. *Electronic International Journal of Education, Arts and Science*, *1*(2), 1-30.

Aslan, M., & Ağıroğlu Bakır, A. (2015c). Paylaşılan liderlik. (Ed. N. Konan) *Eğitim yönetiminde yeni liderlik yaklaşımları*, 181-200.

Akan, D., & Kılıç, M. E. (2018). Dağıtımcı liderliğe ilişkin öğretmen görüşleri. *Turkish Journal of Educational Studies*, *5*(3), 22-40.

Arık, H., & Çağlar, Ç. (2023). The Relationship Between Teachers' Perceptions of Distributed Leadership Roles of Administrators and Organizational Stress. *E-International Journal of Educational Research*, *14*(6).

Atilkan, N. (2019). *Okul müdürünün dağıtımcı liderlik davranışları ile okulların etkililiği arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Master's thesis, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).

Balcı, A. (2008). Türkiye'de eğitim yönetiminin bilimleşme düzeyi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, *54*, 181-209.

Baloğlu, N. (2011). Dağıtımcı liderlik uygulamaları: Eklektik bir tasarım çalışması. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, *12*(4),163-181.

Baloğlu, N. (2012). Değerler temelli liderlik ile dağıtımcı liderlik arasındaki ilişkiler: Okul müdürünün davranışını değerlendirmeye dönük nedensel bir araştırma. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, *(Ek Özel sayı) 12*(2), 1367-1378.

Baloğlu, N. ve Karadağ, E. (2011). Dağıtımcı liderlik: Okullarda yönetiminin yeniden yapılandırması sürecinde dikkate alınması gereken bir liderlik yaklaşımı. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *12*(3), 127-148.

Başaran, İ. E. (1996). *Eğitim yönetimi (5. baskı*). Ankara: Yargıcı Matbaası.

Bennett, N., Harvey, J. A., Wise, C., & Woods, P. A. (2003). *Distributed leadership: A desk study.* Retrieved from www.ncsl.org.uk/literature review.

Bolden, R. (2007). Distributed leadership. In Marturano, A. and Gosling, J. (Eds.), *Leadership: The key concepts*

Bostancı, A. (2012). Paylaşılan liderlik algısı ölçeği'nin Türkçe uyarlaması. International Journal of Human Sciences [Online], 9(2), 1619-1632.

Cansoy, R., & Parlar, H. (2018). Dağıtılmış liderlik, yöneticiye güven ve okul akademik iyimserliği arasindaki iliskinin incelenmesi. *Educational Administration: Theory & Practice*, *24*(1), 1-44.

Çelik, V. (1999). Eğitimsel liderlik. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Çobanoğlu, N. (2020). *Paylaşılan liderlik ve pozitif psikolojik sermaye*. Akademisyen Kitabevi.

Çobanoğlu, N. (2021). Okul öncesi eğitim örgütlerinde paylaşılan liderliğin örgütsel kimlik algısı ve öğretmen mutluluğu ile ilişkisinin incelenmesi. *EKEV Akademi Dergisi*, (88), 413-432.

Diamond, J. (2007). *A new view: Distributed leadership.* Boston: Harvard University.

Duignan, P. (2007). Distributed Leadership, Critique from a Catholic Perspective. Fourth International Conference on Catholic Educational Leadership 29 July – 1 August Sydney, Australia.

Duignan, P., & Bezzina, M. (2006). Building a capacity for shared leadership in schools teachers as leaders of educational chance. *Educational Leadership Conference February*, *University of Wollongong*.

Dübüş, B. T., & Göksoy, S. (2023). Okul yöneticilerinin dağıtımcı liderlik rolleri ile kullandıkları örgütsel güç kaynakları arasındaki ilişki. *E-Uluslararası Pedandragoji Dergisi*, *3*(1), 1-11.

Elmore, R. (2000). *Building a new structure for school leadership*. Washington, DC: The Albert Shanker Institute.

Elmore, R. (2004). *School reform from the inside out*. Cambridge, MA: Harvard Education Press.

Ensari, H., & Gündüz, Y. (2006). *İlköğretim okullarında yönetim ve kalite. İstanbul: Morpa Yayınları*.

Flessa, J. (2009). Educational micropolitics and distributed leadership. *Peabody Journal of Education, 84*(3), 331-349.

Greenfield, T. B. (1986). The decline and fall of science in educational administration*. Interchange, 17*(2), 57-80.

Gökyer, N., & Yılmaz, G. (2018). İlkokul yöneticilerinin dağıtılmış liderlik düzeyleri. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (16), 565-583.

Gökyer, N. (2020). Lise Öğretmenlerinin Yöneticilerinin Dağıtılmış Liderlik Davranışlarına İlişkin Algıları. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *20*(1), 99-116.

Gronn, P. (2000). Distributed properties: a new architecture for leadership, *Educational Management & Administration, 28*(3) 317-338.

Gronn, P. (2002). Distributed leadership as a unit of analysis. *The leadership Quarterly, 13*(4), 423-451.

Gronn, P. (2008). The future of distributed leadership. *Journal of Educational Administration, 46*(2), 141-158.

Halverson, C. A. (2001). Activity theory and distributed cognition: Or what does CSCW need to DO with theories? *Computer Supported Cooperative Work (CSCW)*, *11*(1-2), 243-267.

Harris, A. (2003). Teacher leadership as distributed leadership: Heresy, fantasy or possibility? *School Leadership & Management: Formerly School Organisation*. *23*(3), 313-324.

Harris, A. (2004). Distributed leadership and school improvement leading or misleading?. *Educational Management Administration & Leadership, 32*(1), 11-24.

Harris, A. (2008). Distributed leadership: According to the evidence. *Journal of Educational Administration, 46*(2), 172–188.

Hulpia, H., Devos, G., & Rosseel, Y. (2009). Development and validation of scores on the distributed leadership inventory. *Educational and Psychological Measurement, 69*(6), 1013-1034.

Ilgar, L. (2000). Eğitim yönetimi, okul yönetimi. *Sınıf Yönetimi,* İstanbul: Beta Yayıncılık, 167.

Kılıçoğlu, D. (2018). Dağıtılmış Liderlikten Hibrit Liderliğe: Eğitim Örgütlerinde Liderliğin Değişen Görünümü. *Anadolu University Journal of Education Faculty*, *2*(3), 243-257.

Korkmaz, E. ve Gündüz, H.B. (2011). İlköğretim okulu yöneticilerinin dağıtımcı liderlik davranışlarını gösterme düzeyleri. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, *1*(1), 123-153).

Kulu, M. (2020). *Okul yöneticilerinin dağıtımcı liderlik davranışları ile öğretmenlerin mesleki topluluk düzeyleri arasındaki ilişki* (Master's thesis, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi).

Mermer, M. (2019). Mesleki ve teknik anadolu liselerinde görev yapan öğretmenlerin okul yöneticilerinde dağıtımcı liderlik davranışlarına ilişkin görüşleri (Ankara ili örneği). *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara*.

Oğuz, E. (2010). Dağıtılmış liderlik. İçinde H. B. Memduhoğlu ve K. Yılmaz (Eds.), *Yönetimde yeni yaklaşımlar* (ss. 157-174) Ankara: Pegem A.

Oplatka, I. (2009). The field of educational administration: A historical overview of scholarly attempts to recognize epistemological identities, meanings and boundaries from the 1960s onwards. *Journal of Educational Administration*, *47*(1), 8-35.

Özdemir, M. (2011). Kamu Yönetimi ve İşletme Yönetimi Arakesitinde Bir Bilim: Eğitim Yönetimi. Amme İdaresi Dergisi, 44(2), 29-42.

Özdemir, M. (2012). Dağıtımcı liderlik envanterinin Türkçe uyarlaması: Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 18*(4), 575-598.

Özdemir, M. (2017). Eğitim yönetiminde epistemik bunalımın arkeolojisi. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 23(2),281-304.

Özdemir, M. (2018). Eğitim yönetiminde olgu-değer sorunsalına ilişkin görüşlerin değerlendirilmesi. *Amme İdaresi Dergisi*, *1*(20), 172.

Özer, N. ve Beycioğlu, K. (2013). Paylaşılan liderlik ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *İlköğretim Online*, *12*(1), 77-86.

Özkan, M., & Çakır, Ç. (2017). Dağıtılmış liderlik ölçeği'nin geliştirilmesi. *International Journal of Eurasia Social Sciences*, *8*(30), 1629-1660.

Sarı, E. & Sarı B. (2020). Kriz zamanlarında eğitim yönetimi: Covid-19 örneği. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama*, *3*(2), 49-63.

Sevim, H. İ., & Kaya, A. (2022). Okullardaki Dağıtımcı Liderlik ile Sinerjik İklim Arasındaki İlişki. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (54), 753-773.

Spillane, J. P. (2003). Educational leadership. *Educational Evaluation and Policy Analysis, 25*(4), 343-345.

Spillane, J. P. (2005). Distributed leadership. *The Educational Forum*, *69*(2), 143-150.

Spillane, J. P. (2006). *Distributed leadership.* San Francisco: Jossey-Bass.

Spillane, J. P., Halverson, R., & Diamond, J. B. (2001). Investigating school leadership practice: a distributed perspective. *Educational Researcher, 30*(3), 23-28.

Spillane, J. P., Halverson, R., & Diamond, J. B. (2004). Towards a theory of leadership practice: a distributed perspective. *Journal of Curriculum Studies, 36*(1), 3-34.

Spillane, J. P., Camburn, E. M., Pustejovsky, J., Pareja, A. S., & Lewis, G. (2008). Taking a distributed perspective: epistemological and methodological trade-offs in operationalizing the leader-plus aspect. *Journal of Educational Administration, 46*(2), 189-213.

Takmak, H. (2019). Eğitim Yönetiminin Özgünleşme ve Özerkleşme Sorunsalı. Ege Eğitim Dergisi, 20 (1), 113-126.

Taştan, M. ve Oğuz, E. (2013). İlköğretim öğretmenleri için dağıtımcı liderlik ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 11,* 103-124.

Teker, N., Çelikten M. Ve Halavuk, F. (2018). Eğitim yönetiminde mizah tarzı ve iş doyumu ilişkisi. *OPUS – Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 8(Gençlik Araştırmaları Özel Sayısı*), 521-546.

Uslu, B. ve Beycioğlu, K. (2013). İlköğretim okulu öğretmenlerinin örgütsel bağlılıkları ile müdürlerin paylaşılan liderlik rolleri arasındaki ilişki. *On Dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 32*(2), 323-345.

Woods, P. A. (2010). Democratic leadership: Drawing distinctions with distributed leadership. *International Journal of Leadership in Education*, *7*(1), 3-26.

Yıldırım, T., Çam, A., Yalım, Z., Bölükbaşı, R., & Özen, S. (2024). Okul Yönetiminde Liderlik ve Yaklaşımları. *International QMX Journal*, *3*(2), 930-939.

KAYNAKÇA

Appell, C. J. (1991). The Effects of the 4 MAT System of Instruction on Academic Achievement and Attitude in the Elementary Music Classroom, University of Oregon / Ed.D.

Aydede, M. N. & Kesercioğlu, T. (2012). Aktif Öğrenme Uygulamalarının Öğrencilerin Kendi Kendine Öğrenme Becerilerine Etkisi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,43(43) , 37-49. Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/hunefd/issue/7795/102010

Bozkurt, A., & Sharma, R. C. (2020). Emergency remote teaching in a time of global crisis due to Corona Virus pandemic. *Asian Journal of Distance Education, 15*(1), i-vi. https://doi.org/10.5281/zenodo.3778083

Breazeal, C. L. (2002). Designing sociable robots. Cambridge, MA: MIT Press

Chassignol, M., Khoroshavin, A., Klimova, A., & Bilyatdinova, A. (2018). Artificial Intelligence trends in education: a narrative overview. *Procedia Computer Science*, *136*, 16-24.

Clark, R. C. & Kwinn, A. (2007). *The new virtual classroom: Evidence-based guidelines for synchronous e-learning*. San Francisco, CA: Pfeiffer.

Çelikten, M. (2001). Etkili okullarda karar süreci. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *1*(11), 1-12.

Çelikten, M., Ayyıldız, K., & Çelikten, Y. Y. (2019). Türk eğitim sisteminin örgüt yapısı: Denetim ve merkezileşme. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, *13*(19), 2847-2866.

Çelikten, Y., Yıldırım, A., Çelikten, M. & Ayyıldız, K. (2019). Profesyonel Okul Yöneticiliği ve Kadın Faktörü. İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 6(12), 123-143. https://doi.org/10.29129/inujgse.613884

Deng, L., & Yu, D. (2014). Deep learning: methods and applications. Foundations and Trends in Signal Processing, 7(3–4), 197-387.

Erden, M. (1988). Öğrenciler arasındaki işbirliğine dayalı öğretim teknikleri. *Eğitim ve Bilim*, *12*(68).

Gordon, B. M. (2011). Artificial Intelligence: Approaches, Tools and Applications. New York: Nova Science Publishers, Inc.

Horgan, D., Romao, M., Morré, S. A., & Kalra, D. (2019). Artificial intelligence: power for civilisation–and for better healthcare. Public Health Genomics, 22(5-6), 145-161. https://doi.org/10.1159/000504785

Kaya, S. (2011). *Sanal sınıf yönetiminde görev alacak öğretim elemanlarının eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi.* Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Kervin, L. K., Cambourne, B. L., Turbill, J. B., Ferry, B., Hedberg, J., Jonassen, D. H., & Puglisi, S. (2005). From classroom reality to virtual classroom: The role of teacher created scripts in the development of classroom simulation technology. *Proceedings of the 2004 Australian Association for Research in Education Conference* (pp. 84-92). Melbourne, Australia: Australian Association for Research in Education.

Kingma, B., & Keefe, S. (2006). An analysis of thevirtualclassroom: Does size matter? Do residenciesmake a difference? Shouldyouhirethatınstructionaldesigner? *Journal of Education for Library and Information Science, Spring, 2006, 47*(2), 127-143.

Martin, F., Parker, M.A., & Ndoye, A. (2011). *Measuringsuccess in a synchronous virtual classroom*. Student satisfaction and learning out comes in E-Learning: An ıntroduction to empirical research. Edt (Sean B. Eom., & J.B. Arbaugh), USA: IGI Global.

McCarthy, J., Minsky, M. L., Rochester, N. & Shannon, C. E. (1955). A Proposal for the Dartmouth Summer Research Project on Artificial Intelligence. AI Magazine 27 (4): 12–14.

Muggleton, S. (2014). Alan Turing and the development of Artificial Intelligence. AI communications, 27(1), 3-10. doi: 10.3233/AIC-130579

Neuwırth, L. S., Jović, S. & Mukherji, B. R. (2020). Reimagining higher education during and post-COVID-19: Challenges and opportunities. *Journal of Adultand Continuing Education*. doi:10.1177/1477971420947738

Özmen, B. (2012). *Sosyal Ağ Destekli Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Öğrenci Başarısı ve Görüşlerine Etkisi.* Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.

Palloff, R. M. & Pratt, K. (2013). *Lessons from the virtual classroom :There alities of online teaching (2. baskı)*. San Francisco, CA: Jossey-Bass

Phelps, A. & Vlachopoulos, D. (2020). Successful transition to synchronous learning environments in distance education: A research on entry-level synchronous facilitator competencies. *Education and Information Technologies, 25*(3), 1511-1527. doi:10.1007/s10639-019-09989-x

Pressey, S. L. (1950). Development and appraisal of devices providing immediate automatic scoring of objective tests and concomitant self-instruction. The Journal of Psychology, 29(2), 417-447.

Ratner, B., "A comparison of two popular machine learning methods", DM STAT-1 Online Newsletter about Quantitative Methods in Direct Marketing, 2000, 4.

Stern, B. S. (2004). A comparison of online andface-to-faceinstruction in an under graduate foundations of American education course. *Contemporary Issues in Technology and Teacher Education, 4*(2), 196-213

Timms, M. J. (2016). Letting artificial intelligence in education out of the box: educational cobots and smart classrooms. International Journal of Artificial Intelligence in Education, 26(2), 701-712. doi: 10.1007/s4059

Ursin, V. D. (1995). Effects of the 4MAT System of Instruction on Achievement, Products and Attitudes Toward Science of Ninth-Grade Students, The University of Connecticut

Weinerth, K., Koenig, V., Brunner, M., &Martin, R. (2014). Conceptmaps: A useful and usable tool for computer-based knowled geassessment? A literature review with a focus on usability. *Computers&Education*, *78*, 201-209

KAYNAKÇA

Aktepe, V. (2014). *Okul yöneticilerinin seçme ve yetiştirme uygulamalarına yönelik öğretmen ve yönetici görüşleri* (Vol. 9). www.meb.gov.tr

Akyüz, Y. (2012). *Türk Eğitim Tarihi*. Pegem Yayıncılık.

Aydın, İ. (2016). *Eğitim ve Öğretimde Etik* (8. Baskı). Pegem Akademi.

Balcı, A. (2020). *Açıklamalı Eğitim Yönetimi Terimleri Sözlüğü* . Pegem Yayınları.

Başaran, İ. E. (2006). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*. Siyasal Kitabevi.

Binbaşıoğlu, C. (1982). *Eğitim Düşüncesi Tarihi* . Binbaşıoğlu Yayınevi.

Bursalıoğlu, Z. (1991). *Eğitim Yönetiminde Teori ve Uygulama*. Pegem Yayıncılık.

Erdem, F., & İşbaşı, J. O. (2001). Eğitim Kurumlarında Örgüt Kültürü ve Öğrenci Alt Kültürünün Algılamaları. *Akdeniz İİBF Dergisi*, *1*(1), 33–57.

Ertürk, S. (1988). Türkiye'de Eğitim Felsefesi Sorunu. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *3*, 11–16.

Fındıkçı, İ. (1996). *Bilgi Toplumunda Yöneticilerde Kendini Geliştirme*. Kültür Koleji Eğitim Vakfı Yayınları.

Genç, T. (1998). *Kamu Yönetimi*. Başkent Klişe Matbaacılık.

Gündoğdu, F. (2017). *Okul Yöneticilerinin Görevlendirilmelerine İlişkin Yönetici ve Öğretmenlerin Görüşleri* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Hesapçıoğlu, M. (1988). *Öğretim İlke ve Yöntemleri Eğitim Programları ve Öğretim*. Beta Basım Yayın Dağıtım.

Kaya, Y. K. (1993). *Eğitim Yönetimi Kuram Ve Türkiye'deki Uygulama*. Set Ofset Matbaacılık.

Kodamanoğlu, M. N. (2001). Milli Eğitim Örgütünde Yönetici Olanların Görev Felsefesi ya da Hizmet İlkeleri Ne Olmalıdır? In *000 Yılında Türk Milli Eğitim Örgütü ve Yönetimi Ulusal Sempozyumu*. H.H. Tekışık Vakfı Yayınları.

Levent, A. F. (2021). *Eğitimde Ahlak ve Etik.* Nobel Yayıncılık.

Levent, A. F., & Dönmez Övür, M. (2019). *Eğitim Hukuku*. Nobel Yayıncılık.

Özdemir, S. (2014). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi* (3. Baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.

Özmen, F., & Kömürlü, F. (2010). Eğitim Örgütlerine Yönetici Seçme ve Atamada Yaşanan Sorunlar Ve Yönetici Görüşleri Temelinde Çözüm Önerileri. *Sosyal Ve Beşeri Bilimler Dergisi*, *2*(2), 25–33.

Scheerens, J., & Stoel, W. G. R. (1988). Development of Theories of School Effectiveness. *Annual Meeting of American Educational Research Association*, *1*(28).

Şimşek, Ü. (2020). Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okullarda Çalışan Müdür Yardımcılarının Görevlerini Yaparken Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Scientific Educational Studies*, *4*(1), 78–97. https://doi.org/10.31798/ses.824575

Şişman, M. (1996). Postmodernizm Tartışmaları ve Örgüt Kuramındaki Yansımaları. *Eğitim Yönetimi*, *2*(3), 451–464.

Şişman, M., & Turan, S. (2004). Dünyada Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesine İlişkin Başlıca Yönelimler ve Türkiye İçin Çıkarılabilecek Bazı Sonuçlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, *2*(1), 13–26.

Taymaz, H. (2003). *İlköğretim ve Ortaöğretim Okul Müdürleri İçin Okul Yönetimi*. Pegem Yayıncılık.

TDK. (2023). *https://sozluk.gov.tr/*.

KAYNAKÇA

Adair, J.(2004). *Etkili Stratejik Liderlik*. (Çev. Salih Fatih Güneş). Babıali Kültür Yayıncılığı.

Adıgüzel, S. (2007). *İlköğretim okul müdürlerinin deprem ile ilgili kriz yönetimine ilişkin yeterlilikleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Yıldız Teknik Üniversitesi.

Akat, İ., Gönül B. ve Gülay B. (1994). *İşletme yönetimi*. Beta Yayıncılık.

Aksoy ve Aksoy. (2003). Okullarda krize müdahale planlaması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi,1*(2), 37-49.

Aksu, A. ve Deveci, S. (2009). İlköğretim okulu müdürlerinin kriz yönetim becerileri. *e- Journal of New World Sciences Academy, 4(*2), 448-464.

Akyüz, G. (2010). *Kriz ve kriz yönetiminde liderin rolü* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kocaeli Üniversitesi.

Ataulusoy, Z. (2007). *Kriz iletişimi sürecinde marka yönetimi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.

Avgan, S. (2010). *Kriz yönetimi ve Türkiye'de krizlerin tarihsel gelişimi: Bursa'daki işletmelerde kriz yönetimi üzerine bir araştırma* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Uludağ Üniversitesi.

Aykaç, B. (2001). Kamu Yönetiminde Kriz ve Kriz Yönetimi. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 3(*2), 123-132.

Baltaş, Z. (2002). *Krizde fırsatları görmek*. Remzi Kitabevi.

Barton, L. (1994). Kriz yönetimi: Afetlere hazırlanmak ve yönetmek. *Cornell Otel ve Restoran İdaresi Üç Aylık Bülten , 35* (2), 59-65.

Bıyıkoğlu, C. (2020*). İlköğretim okul yöneticilerinin kriz yönetimi becerilerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Kültür Üniversitesi.

Can, H. (2005). *Organizasyon ve yönetim*. Siyasal Kitabevi.

Can, H. (2011). *Organizasyon ve yönetim*. Siyasal Kitabevi.

Can, H., & Coombs, W. T. (2007). "Attribution theory as a guide for post-crisis communication research". *Public Relations Review. 33*(2), 135-139.

Çelik, A. (2010). *Kriz ve stres yönetimi*. Gazi Kitabevi.

Dinçer, Ö. (2004). *Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası*. Beta Basım Yayım Dağıtım.

Emrealp, S.(1993). *Belediyelerde Kriz Yönetimi*. Kent Basımevi.

Erten, Ş. (2011). *Türk kamu yönetiminde kriz yönetimi anlayışı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Süleyman Demirel Üniversitesi.

Fediuk, T. A., Pace, K. M., & Botero, I. C. (2010). "Crisis response effectiveness: Methodological considerations for advancement in empirical investigation into response impact". The Handbook Of Crisis Communication. Malden, Ma: Blackwell.: P221-242.

Filiz, E. (2007). Kamu Yönetiminde Kriz Yönetimi. Alfa Aktüel Yayıncılık.

Gainey, B.S. (2009). Crisis management's new role in educational settings. *Clearing House, 3*, 267-274.

Genç, F. N. (2009). Kriz yönetimi ve kamu yönetiminde uygulanabilirliği. *Verimlilik Dergisi(4)*, 7 - 22.

Gül, A. (2010). *İstanbul ilinde üç farklı statüdeki hastanede çalışan hemşirelerin kriz ile karşılaşma durumları, kriz yönetimine bakışı ve kişilik özellikleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Haliç Üniversitesi.

Haşit, G. (2013). *Kriz iletişimi ve yönetimi*. Saray Matbaacılık.

Holladay, S. J. (2010). "Are they practicing what we are preaching? An investigation of crisis communication strategies in the media coverage of chemical accidents". The Handbook Of Crisis Communication. Malden, Ma: Wiley-Blackwell. P159-180.

Karaağaç, T. (2013). Kriz yönetimi ve iletişim. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 0*(49), 117-132.

Karadeveci, Z. B. (2004). *Kriz ortamında turizm işletmelerinde risk yönetimi ve finansal kararlar* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.

Klan, G.(2003). Crisis Leadership: How Military Lessons and Corporate Experiences Can Help Leaders Find Opportunity in Times of Greensboro.USA: Center for Creative Leadership.

Koçel, T. (2005), *İşletme Yöneticiliği*. Arıkan Yayınevi

Kuşay, Y. (2005). *Kriz iletişimde internetin etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.

Meydan, M. (2005). *Kriz yönetimi ve muhtemel bir krize karşı işletmelerin hazırlıklarına yönelik alan araştırması (Denizli tekstil işletmeleri örneği)*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi.

Murat, G. ve Mısırlı, K. (2005). Küçük ve orta ölçekli işletmelerde kriz yönetimi: çaycuma örneği. *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 1(*1), 1-19.

Narbay, M. Ş. (2005). *Kriz İletişiminde Halkla İlişkilerin Rolü* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.

Ocak, Y. (2006). *Ortaöğretim okullarında kriz yönetimi (Edirne ili örneği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Trakya Üniversitesi.

Örnek, A.Ş. ve Aydın, Ş. (2008). *Kriz ve stres yönetimi*. Detay Yayıncılık.

Özcan, Ş. (2021). *Etkili kriz yönetimi*. İksad Yayınevi.

Özdemir, A. (2002). Sağlıklı okul ikliminin çeşitli görünümleri ve öğrenci başarısı. *Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi, 10*(1), 39-46.

Özer, A.K. (1997). *Gerçekçi YönetişimYönetici/Liderlik Modeli*, Varlık/Özel Yayınları.

Özer, M. A. (2008). *21. Yüzyılda Yönetimde Yöneticiler*. Nobel Yayın Dağıtım.

Öztürk, B. (2010). *Kriz yönetimi ve örnek bir uygulama* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Yıldız Teknik Üniversitesi.

Parsons, W. (1996). Crisis management. *Career Development International. 1*(5), 26-28.

Randall, D. M. (1987). Commitment and organization: *The organization man revisited. Academy of Management Review, 12*(1), 460–471.

Regester, M. (1989*). Crisis Management*, London, Hutchison Limited.

Sayın, N. (2008). *Ortaöğretim kurumlarında kriz yönetimi stratejisinin incelenmesi (İstanbul İli örneği)* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Marmara Üniversitesi.

Sezgin, F. (2003). "Kriz Yönetimi"*, Manas Sosyal Bilimler Dergisi, 4*(8), 181-195.

Tack, Philip B. (1994). *Kriz Zamanı Yönetim*, Çeviren: Yakut Güneri. İlgi Yayıncılık.

Tekin, Ö. F. (2015). Kriz yönetimi ve kamu yönetimi için önemi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi, 18*(2), 119-135.

Tutar, H. (2000). *Kriz ve Stres Ortamında Yönetim*, Hayat Yayınları.

Tutar, H. (2007). *Kriz ve stres yönetimi*. Seçkin Yayınevi.

Tutar, H. (2011). Kriz ve stres yönetimi. Seçkin Yayınevi.

Tüz, M, V. (2001). *İşletmelerde kriz yönetimi*. Alfa Yayıncılık.

Tüz, M. V. (2008). *Kriz Yönetimi Uygulama İçin Temel Adımlar*. Şah-Mat Maatbacılık.

Tüz, M., İpçioğlu, İ., Suher, İ. K., ve Haşit, G. (2013). *Kriz iletişimi ve yönetimi*, (Editör: Gürkan Haşit), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Tüz. M.V. (1996*). Kriz döneminde işletme yönetimi*. Ekin Yayınevi.

https://sozluk.gov.tr/ (09.05.2024)

KAYNAKÇA

Akın, L. (2017). İşyerlerinde ve İşletmelerde İş Sağlığı ve Güvenliği Hiyerarşisi. Sosyal Güvenlik Dergisi, 7(2).

Akpınar, T., & Çakmakkaya, B. Y. (2014). İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından İşverenlerin Risk Değerlendirme Yükümlülüğü. Çalışma Ve Toplum, 1(40), 273-304.

Atalay, Ö. (2014). Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimlerinin Özellikleri ve Türkiye'de İşverenlerin İSG Hizmet Modeli Tercihlerinin İncelenmesi [İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanlık Tezi]. İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü.

Ateş, Z. G. (2020). Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Eğitilmeleri. Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 28(2), 713-744.

Bayraktaroğlu, S., Mustafa, M., & Atay, E. (2018). Çalışanlarda İş Güvenliği ve İş Kazası Algısı: Mavi Yakalılar Üzerine Bir Araştırma. Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 5(9), 1-15.

Bayram, M., Kökçam, A. H., & İskender, H. (2017). Firma Büyüklüğünün 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Kapsamında Bireysel ve Örgütsel Sonuçlar Üzerindeki Etkisi: İmalat Firmaları Üzerinde Bir Araştırma. İşletme Bilimi Dergisi, 5(2), 135-154.

Cengizler, F. (2014). 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'nın Ülkemize Getirisi ve Götürüsü. Journal of Istanbul University Law Faculty, 72(2), 85-85.

Coşkun, B. (2007). Türkiye'de işçi ve işverenlerin iş sağlığı ve güvenliği sorumluluğu görev ve sorumlulukları [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Eravcı, D. B. (2019). 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve İlgili Yönetmelikleri Çerçevesinde İşverenin Yükümlülükleri. Hak İş Uluslararası Emek Ve Toplum Dergisi, 8(22), 330-355.

Eşsiz, T. (2017). İş Kazalarının Meydana Gelmesinde Ücret Faktörü Türkiye Uygulaması Demir Çelik Uygulaması İnşaat Sektörü Uygulaması [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Rumeli Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü .

Günler, S. H. (2019). 5510 Sayılı Kanun Md. 4/1-A Kapsamında Sigortalı Sayılanlar [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karadeniz, O. (2012). Dünya'da ve Türkiye'de İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları ve Sosyal Koruma Yetersizliği. Çalışma ve Toplum, 34(3).

Kılıç, M. (2016). İşçilerin Çalışma Hayatıyla İlgili Haklarını Aramada Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri [Yüksek Lisans Tezi]. İşçilerin Çalışma Hayatıyla İlgili Haklarını Aramada Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Korkmaz, A., & Avsallı, H. (2012). Çalışma Hayatında Yeni Bir Dönem: 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası. Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2012(26), 153-167.

Özcan, S. (2019). Ortaöğretim Düzeyinde Faizsiz Bankacılık ve Sigortacılık Alanının Açılması ve Bu Alanda Tematik Lise Açılmasına İlişkin Bir Öneri. İslam Ekonomisi ve Finansı Dergisi (İEFD), 5(1), 93-114.

Özkılıç, Ö. (2005). İş Sağlığı ve Güvenliği, Yönetim Sistemleri ve Risk Değerlendirme Metodolojileri. TİSK Yayınları.

Öztürk, Y. (2020). Meslek Lisesi Öğrencilerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Hakkındaki Tutumları. International Journal of Advances in Engineering and Pure Science, 32(2), 111-117.

Polatoğlu, G., & Sincar, S. (2018). Avrupa'da İş Sağlığı ve Güvenliği 'nin Ortaya Çıkması ve Türkiye'deki Uygulamaları. Atatürk Dergisi, 7(2), 71-95.

Sönmez, M. (2010). Türkiye'de Mesleki ve Teknik Örgün Öğretimin Sorunları ve Yeniden Yapılandırılma Zorunluluğu. Eğitim ve Bilim, 33(147), 71-84.

Tiftik, M., & Adıgüzel, A. (2016). İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'na Göre Genel Hizmet Sözleşmesinde İşverenin İşçiyi Koruma Borcu. Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi, 1, 319-356.

Turan, H., & Aktaş, O. (2020). Meslek Lisesi Öğrencilerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Farkındalık Düzeyleri: Ergün Korkmaz Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Örneği. The Journal of Academic Social Sciences, 106(106), 107-119. https://doi.org/10.29228/ASOS.43712

Uçar, C., & Özerbaş, M. A. (2013). Mesleki ve Teknik Eğitimin Dünyadaki ve Türkiye'deki Konumu. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 2(2), 242-253.

Ünal, H. G., Gök, A., & Gök, K. (2018). Türkiye'de İş Kazalarının Sektörler ve Meslekler Bazında Analizi. Journal of Science and Technology of Dumlupınar University, 015, 97-108.

KAYNAKÇA

Aksu, M., & Gündüz, M. (2021). Dijital araçların eğitim yönetiminde kullanımı. *Eğitim Yönetimi Dergisi*, 28(2), 131-150.

Ayvaz, Ü., & Demir, F. (2019). Eğitimde teknolojinin rolü ve önemi. *Eğitim Teknolojileri Araştırma Dergisi*, 11(1), 57-68.

Balcı, A. (2004). *Etkili Okul ve Okul Geliştirme: Kuram, Uygulama ve Araştırma* (4th ed.). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Balcı, A. (2011). *Eğitim Yönetimi: Kuram ve Araştırma* (7th ed.). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Balcı, A. (2020). *Eğitim Yönetimi: Teori ve Araştırma* (10th ed.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Bass, B. M., & Riggio, R. E. (2006). *Transformational Leadership* (2nd ed.). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

Baylor, A. L., & Ritchie, D. (2002). What factors facilitate teacher skill, teacher morale, and perceived student learning in technology-using classrooms? *Computers & Education*, 39(4), 395-414.

Bebell, D., & O'Dwyer, L. M. (2010). Educational outcomes and research from 1:1 computing settings. *Journal of Technology, Learning, and Assessment*, 9(1).

Blackmore, J. (1999). *Troubling Women: Feminism, Leadership, and Educational Change*. Buckingham: Open University Press.

Bryk, A. S., & Schneider, B. (2020). Trust in schools: A core resource for improvement. *Educational Leadership*, 77(7), 22-26.

Bursalıoğlu, Z. (2011). *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Bush, T. (2007). Educational leadership and management: Theory, policy, and practice. *South African Journal of Education*, 27(3), 391-406.

Caldwell, B. J. (2005). *School-Based Management*. Paris: UNESCO, International Institute for Educational Planning.

Cohen, J., McCabe, E. M., Michelli, N. M., & Pickeral, T. (2009). School climate: Research, policy, practice, and teacher education. *Teachers College Record*, 111(1), 180-213.

Day, C., & Sammons, P. (2016). *Successful School Leadership*. Reading: Education Development Trust.

Deal, T. E., & Peterson, K. D. (2016). *Shaping School Culture: Pitfalls, Paradoxes, and Promises*. Jossey-Bass.

Demirtaş, H. (2019). Eğitimde yenilikçi yönetim yaklaşımları. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 34(3), 223-240.

Eccles, J. S., & Roeser, R. W. (2009). Schools, academic motivation, and stage-environment fit. In R. M. Lerner & L. Steinberg (Eds.), *Handbook of Adolescent Psychology* (3rd ed., Vol. 1, pp. 404-434). Hoboken, NJ: Wiley.

Epstein, J. L. (2011). *School, Family, and Community Partnerships: Preparing Educators and Improving Schools* (2nd ed.). Boulder, CO: Westview Press.

Epstein, J. L., & Sanders, M. G. (2021). *Family, School, Community Partnerships: Your Handbook for Action* (4th ed.). Thousand Oaks, CA: Corwin Press.

Fiedler, F. E. (1967). *A Theory of Leadership Effectiveness*. New York: McGraw-Hill.

Fullan, M. (2001). *Leading in a Culture of Change*. San Francisco: Jossey-Bass.

Fullan, M. (2016). *The New Meaning of Educational Change* (5th ed.). New York: Teachers College Press.

Gizir, S. (2008). Örgütsel değişim ve öğrenme. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 123-139.

Glickman, C. D., Gordon, S. P., & Ross-Gordon, J. M. (2018). *SuperVision and Instructional Leadership: A Developmental Approach* (10th ed.). Boston: Pearson.

Gökçe, E., & Köse, A. (2021). *Eğitim Yönetimi ve Denetimi*. İstanbul: Beta Yayınları.

Gökçe, F. (2021). Öğrenme yönetim sistemlerinin (LMS) eğitimde kullanımı. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 34(1), 89-102.

Gulick, L., & Urwick, L. (Eds.). (1937). *Papers on the Science of Administration*. New York: Institute of Public Administration, Columbia University.

Guskey, T. R. (2020). Evaluating professional learning. *Educational Leadership*, 77(8), 50-56.

Hallinger, P. (2005). Instructional leadership and the school principal: A passing fancy that refuses to fade away. *Leadership and Policy in Schools*, 4(3), 221-239.

Hallinger, P., & Heck, R. H. (1996). Reassessing the principal's role in school effectiveness: A review of empirical research, 1980-1995. *Educational Administration Quarterly*, 32(1), 5-44.

Hargreaves, A., & Fink, D. (2006). *Sustainable Leadership*. Wiley.

Harris, A. (2002). *School Improvement: What's in it for Schools?* London: Routledge.

Harris, A. (2008). *Distributed Leadership in Schools: Developing the Leaders of Tomorrow*. London: Routledge.

Harris, A., & Jones, M. (2019). Leading professional learning with impact. *School Leadership & Management*, 39(3-4), 181-184.

Hattie, J. (2009). *Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement*. London: Routledge.

Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2010). *Educational Administration: Theory, Research, and Practice* (9th ed.). New York: McGraw-Hill.

Karadağ, E. (2020). *Liderlik ve Okul Yönetimi*. İstanbul: Nobel Yayın Dağıtım.

Karataş, A. (2022). Sürdürülebilir okul yönetimi: Kavramsal çerçeve ve uygulamalar. *Eğitim Yönetimi Dergisi*, 29(1), 45-62.

Kennedy, M. M. (2021). How we learn about teacher learning. *Review of Research in Education*, 45(1), 22-61.

Kotter, J. P. (1996). *Leading Change*. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Leithwood, K. (2006). The 2006 Wallace Foundation distinguished lecture: Leadership according to the evidence. *Educational Researcher*, 35(7), 12-17.

Leithwood, K., & Azah, V. N. (2020). The effects of school leadership on student achievement: Mediating roles of school conditions and teacher factors. *Education Administration Quarterly*, 56(3), 435-471.

Leithwood, K., & Jantzi, D. (2005). Transformational leadership. In B. Davies (Ed.), *The Essentials of School Leadership* (pp. 31-43). London: SAGE Publications.

Leithwood, K., & McCullough, C. (2018). Leading high-performing schools in Ontario. *Journal of Educational Administration*, 56(1), 30-50.

Leithwood, K., & Menzies, T. (1998). Forms and effects of school-based management: A review. *Educational Policy*, 12(3), 325-346.

Leithwood, K., Harris, A., & Hopkins, D. (2008). Seven strong claims about successful school leadership. *School Leadership & Management*, 28(1), 27-42.

Leithwood, K., Louis, K. S., Anderson, S., & Wahlstrom, K. (2004). *How Leadership Influences Student Learning*. New York: The Wallace Foundation.

Lewis, C. (2019). Lesson study: A Japanese approach to improving mathematics teaching and learning. *Journal of Mathematics Teacher Education*, 22(5), 457-475.

Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, 50(4), 370-396.

Miller, P. H. (2014). *Theories of Developmental Psychology* (6th ed.). New York: Worth Publishers.

Mintzberg, H. (1979). *The Structuring of Organizations: A Synthesis of the Research*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Moolenaar, N. M., Daly, A. J., & Sleegers, P. J. C. (2022). Exploring patterns of interaction in the educational innovation process. *Educational Management Administration & Leadership*, 50(2), 296-314.

Moolenaar, N. M., Daly, A. J., & Sleegers, P. J. C. (2022). Social networks in education: Theories, methods, and applications. *American Journal of Education*, 128(3), 361-388.

Northouse, P. G. (2018). *Leadership: Theory and Practice* (8th ed.). Los Angeles: SAGE Publications.

Özdemir, M. (2011). *Eğitim Yönetiminde Yeni Paradigmalar*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Öztürk, N. (2020). Öğrenci memnuniyeti ve akademik başarı ilişkisi. *Eğitim ve Bilim*, 45(202), 123-140.

Peker, H. (1995). *Yönetim Bilimi ve Uygulamaları*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Sahlberg, P. (2015). *Finnish Lessons 2.0: What Can the World Learn from Educational Change in Finland?* Teachers College Press.

Schmidt, W. H. (2012). Teacher quality and educational equality. *The Educational Forum*, 76(3), 317-329.

Scriven, M. (1991). *Evaluation Thesaurus* (4th ed.). Newbury Park, CA: SAGE Publications.

Senge, P. M. (1990). *The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization*. New York: Doubleday.

Sergiovanni, T. J. (2015). *The Principalship: A Reflective Practice Perspective* (7th ed.). Boston: Pearson.

Smyth, J. (1996). *Critical Perspectives on Educational Leadership*. London: Falmer Press.

Spillane, J. P. (2006). *Distributed Leadership*. San Francisco: Jossey-Bass.

Stufflebeam, D. L., & Shinkfield, A. J. (2007). *Evaluation Theory, Models, and Applications*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Şişman, M. (2012). *Öğretim Liderliği* (3rd ed.). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Şişman, M. (2018). *Eğitimde Mükemmel Okul ve Liderlik*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Şişman, M., & Turan, S. (2003). *Eğitim ve Okul Yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Tan, C. Y., & Wong, Z. (2021). Singapore's educational success: A consequence of the system's coherence and professional development. *Educational Research for Policy and Practice*, 20(3), 213-229.

Töremen, F., & Kolay, M. (2003). *Eğitim Yönetimi: Teori ve Uygulama*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Williamson, B., & Hogan, A. (2020). The edtech pandemic shock: Lessons from Covid-19 and the edtech industry's response to the crisis. *Learning, Media and Technology*, 45(4), 311-322.

Yıldırım, A. (2022). Okul ikliminin öğretmen ve öğrenci performansına etkisi. *Eğitim Yönetimi Dergisi*, 30(1), 55-70.

Yılmaz, H. (2021). Eğitimde dijital dönüşüm ve gelecekteki trendler. *Eğitim Teknolojileri Araştırma Dergisi*, 13(2), 89-102.

KAYNAKLAR

Baker, C., Wuest, J. & Stern, P.N. (1992). Method slurring: the grounded theory/ phenomenology example. *Journal of Advanced Nursing*, 17, 1355-1360.

Bakırcıoğlu, R. (2000). *İlköğretim, Ortaöğretim ve Yükseköğretimde Rehberlik ve Psikolojik Danışma.* Anı Yayıncılık, Ankara.

Bakioğlu, A. (1998). Lider öğretmen. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10, 11-19.

Barth, R. S. (2001). Teacher Leader. *Phi Delta Kappan, 82(6), 443–449.* doi:10.1177/003172170108200607

Beycioglu, K., & Aslan, B. (2010). Öğretmen liderliği ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *İlköğretim Online*, *9*(2), 2-13.

Beycioğlu, K. ve Aslan, B. (2012). Öğretmen ve yöneticilerin öğretmen liderliğine ilişkin görüşleri: Bir karma yöntem çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 18(2), 191-223.

Bradfield L., E. (1979). Thomas J. Sergiovanni & Robert J. Starratt. Supervision: Human Perspectives. 2nd Ed. McGraw-Hill. NY. (Chapter 14, pp. 269-281) Çev. Hasan Güneş (2004). *Öğrenme Ortamını Geliştirme*. Eğitişim Dergisi. https://www.egitisim.gen.tr/ogrenme-ortamini-gelistirme/

Can, N. (2006). Öğretmen liderliği ve engelleri. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, *1*(2), 137-161.

Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches*. Thousand Oaks, CA: Sage.

Döş, İ. (2013). Mutlu okul. *Eğitim ve Bilim*, 38(170), 266-280.

Göçer, A. (2016). Türkçe eğitimde öğrenen özerkliği ve etkileşimli sınıf ortamı tasarımının önemi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, *11*(1), 188-201.

Göğebakan, Y. (2018). Alternatif öğrenme mekanları olarak müzelerin eğitim-öğretimde kullanılmasının önemi. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, (40), 9-41.

Güven, B., & Karataş, İ. (2004). İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Sınıf Ortamı Tasarımları. *İlköğretim Online*, 3(1).

Harris, A. (2005). Teacher leadership: More than just a feel-good factor? *Leadership and Policy in Schools*, 4(3), 201-219.

Kaplan, M. (2016). İlköğretim Öğrencilerinin Fen ve Teknoloji Dersi Öğrenme ve Öğretme Ortamına Yönelik Düşünceleri. *Eğitim Ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori Ve Uygulama*(4), 77-92.

Karaçalı, A. (2006). Sınıf yönetimini etkileyen fiziksel değişkenlerin değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, *7*(1), 145-155.

Khan, S., & Malik, S. (2013). Is teacher leadership a fantasy or reality? A review. *Journal of Educational and Instructional Studies in the World*, *3*(3), 66–72.

Korkmaz, T., Gönül, E., & Odabaşı, H. E. (2024). Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Bu Davranışları Önleme Stratejileri. *Uluslararası Eğitime Özgün Bakış Dergisi*, *2*(1), 112-128.

Kozan, D., Emeksever, A. & Onur Sezer, G. (2019). Öğrenme ortamlarının fiziksel düzeni açısından sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 19(4), 1177-1189.

Li, L., & Liu, Y. (2022). An integrated model of principal transformational leadership and teacher leadership that is related to teacher self-efficacy and student academic performance. *Asia Pacific Journal of Education*, *42*(4), 661–678. https://doi.org/10.1080/02188791.2020.1806036

Murphy, J. (2004). *Connecting teacher leadership and school improvement*. California: Corwin Press.

Murphy, J. (2007). Teacher Leadership: Barriers and Supports. In: Townsend, T. (eds) International Handbook of School Effectiveness and Improvement. Springer International Handbooks of Education, vol 17. Springer, Dordrecht. https://doi.org/10.1007/978-1-4020-5747-2_37

Öntaş, T. and Okut, L. (2017). The relationship between private elementary and middle school teachers' leadership behaviors and classroom management tendencies. *Inonu University Journal of the Faculty of Education,* 18(1), 98-115. DOI: 10.17679/inuefd.296131

Parpucu, N., Yıldırım-Polat, A., & Akman, B. (2018). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetiminde ilişkiler ve iletişime yönelik görüşleri. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 14(4), 417-433. doi: 10.17244/eku.397174

Rose, P., Beeby, J. & Parker, D. (1995). Academic rigour in the lived experience of researchers using phenomenological methods in nursing. *Journal of Advanced Nursing,* 21, 1123-1129.

Sezgin, F., & Duran, E. (2010). İlköğretim okulu öğretmenlerinin öğrencilerin istenmeyen davranışlarına yönelik önleme ve müdahale yöntemleri. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *30*(1), 147-168.

Shal, T., Ghamrawi, N., Abu-Tineh, A., Al-Shaboul, Y. M., & Sellami, A. (2024). Teacher leadership and virtual communities: Unpacking teacher agency and distributed leadership. *Education and Information Technologies*. https://doi.org/10.1007/s10639-023-12446-5

Warren, L. (2018). Behaviors of teacher leaders in the classroom. Psychology and Behavioural Sciences, 7 (6), 104- 108.

Warren, L. L. (2021). The importance of teacher leadership skills in the classroom. *Education Journal*, 10(1), 8–15. doi:10.11648/j.edu.20211001.12

KAYNAKÇA

Balcı, Ş., Bekiroğlu, O. ve Karaman, S. Y. (2019). Sosyal medya bağımlılığının bir belirleyicisi olarak öz saygı: Konya örneğinde bir araştırma. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, *2019*(48), 35-64.

Black, D. W. (2013). Behavioural addictions as a way to classify behaviours. The Canadian Journal of Psychiatry, 58(5).

Çepni, S. (2010). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş*.

Çetinkaya A, Arslan A, Kırık AM, Karaman M. (2015). Lise ve üniversite öğrencilerinde dijital bağımlılık. Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, 8(8).

Çömlekçi, M. F. ve Başol, O. (2019). Gençlerin sosyal medya kullanım amaçları ile sosyal medya bağımlılığı ilişkisinin incelenmesi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *17*(4), 173-188.

Göker, G., ve Doğan, A. (2011). Ağ toplumunda örgütlenme: Facebook'ta çevrimiçi tekel eylemi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *14*(25), 175-203.

Griffiths, M. (2000). Does internet and computer "addiction" exist? Some case study evidence. CyberPsychology and Behavior, 3(2), 211-219.

Kuss, DJ ve Griffiths, MD (2011). Çevrimiçi sosyal ağ ve bağımlılık - psikolojik literatürün gözden geçirilmesi. *Uluslararası çevre araştırmaları ve halk sağlığı dergisi*, *8* (9), 3528-3552.

Macit, H. (2019). Marmara Bölgesi'nde Sosyal Medya Bağımlılığı Bulunan Bireylerin Psikolojik Semptomlarının İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi. İstanbul.

Mann, K., Kiefer, F., Schellekens, A., & Dom, G. (2017). Behavioural addictions: Classification and consequences. European Psychiatry, 44, 187-188.

Meagan M, de Carvalho J: The Neurological Underpinnings of Social Media and Addiction. International Journal of Education and Social Science, 7(6): 2020.

Sözlük, T. D. K. T. (2022). Erişim:(https://sozluk. gov. tr/). *Erişim tarihi*, *17.11.2023*

Sun, Y., & Zhang, Y. (2021). A review of theories and models applied in studies of social media addiction and implications for future research. *Addictive behaviors*, *114*, 106699.

Tarafdar, M., Maier, C., Laumer, S. ve Weitzel, T. (2020). Sosyal ağ siteleri için teknostres ve teknoloji bağımlılığı arasındaki bağlantıyı açıklamak: Bir başa çıkma davranışı olarak dikkat dağıtma çalışması. *Bilgi Sistemleri Dergisi*, *30* (1), 96-124.

Tutgun-Ünal, A. (2020). Social media addiction of new media and journalism students. *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET, 19(2).*

Van Dijk, J. A., & Hacker, K. L. (2018). *Internet and democracy in the network society*. Routledge.

We Are Social Hootsuite (2022). Digital 2022 Turkey. https://datareportal.com/reports/digital-2021-turkey sayfasından erişilmiştir.

Worsley, J. D., McIntyre, J. C., Bentall, R. P., & Corcoran, R. (2018). Childhood maltreatment and problematic social media use: The role of attachment and depression. *Psychiatry research*, *267*.

Yeşilay (2021). Teknolojiye bağımlı yaşama!. https://tbm.org.tr/media/kitaplar/TBM_lise_teknoloji_icerik_web.pdf sayfasından erişilmiştir. (Erişim Tarihi: 15.11.2023).

Yousaf, S., Razzaq, A., & Fan, X. (2021). Understanding tourists' motivations to launch a boycott on social media: A case study of the# BoycottMurree campaign in Pakistan. *Journal of Vacation Marketing*, *27*(4), 479-495.

KAYNAKÇA

Açıkalın, A. (1998). *Okul yöneticiliği* (4. Baskı). Pegem Yayımcılık.

Açıkalın, A. Şişman, M. ve Turan, S. (2007). *Bir insan olarak okul müdürü.*Pegem Akademi.

Akkuş, F. (2011). *Okul yöneticisi seçme ve yetiştirme modelleri* [Blog]. http://fikirterazisi.blogspot.com/2011/10/okul-yoneticisi-secme-ve-yerlestirme.html

Aksu, M. B. (2004). İlköğretim okulu öğretmenlerinin yöneticilik eğilimleri: Malatya ili örneği. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *5*(8), 3-16.

Aktepe, V. (2014). Okul yöneticilerinin seçme ve yetiştirme uygulamalarına yönelik öğretmen ve yönetici görüşleri. *International PeriodicalforTheLanguages, LiteratureandHistory of TurkishorTurkic,9*(2), 89-105. https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.6207

AhiEvranÜniversitesiKırşehirEğitimFakültesiDergisi,15(2), 17-35.

Altunya, N. (2014). Köy enstitüleri sisteminde yönetim. *MSGSÜ Sosyal Bilimler*, (10), 28-49.

Arabacı, İ., Şanlı, Ö. ve Altun, M. (2015). Okul yöneticilerinin yetiştirilme ve atama yöntemlerine ilişkin sendika temsilcilerinin, maarif müfettişlerinin ve okul yöneticilerinin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12*(31), 166-186.

Arizona State Board of Education (ASBE). (2008). *Statewide frame work forintern ship programs for schoolleaders*. http://www.ade.state.az.us/certification/downloads/StatewideFrameworkStateBoardApproved

Armstrong, M. (1991). *Personnelmanagementpractice*. Clays Ltd. St. Ivespk.

Aslan, N. (2009). *Avrupa birliği ülkelerinde ve Türkiye'de okul yöneticilerinin yetiştirilme ve atanmalarının karşılaştırılması ve bir model önerisi* (Tez No. 239417) [Yüksek Lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Avcı, İ. (2004). *Türk kamu yönetiminde yönetici geliştirme (Mülki idare amirleri örneği)* (Tez No. 146960) [Doktora tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Aydın Baş, E. (2016). *Okul yöneticilerinin yönetici görevlendirme yönetmeliğine ilişkin görüşleri* (Tez No. 435998) [Yüksek Lisans tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Aydın, İ. (2005). *Öğretimde denetim: Durum saptama, değerlendirme ve geliştirme.* PegemA Yayıncılık.

Aydın, İ. P. (2002, 16-17 Mayıs). *Amerika Birleşik Devletleri'nde eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesi ve yönetici geliştirme akademisi örneği* [Bildiri sunumu]. 21. Yüzyıl Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi Sempozyumu, Ankara, Türkiye.

Aykut, C. M. (2006). *Türkiye ve ABD'de okul yöneticilerinin yetiştirilmesinin karşılaştırılması* (Tez No. 186553) [Yüksek Lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Aytekin, Z. (2009). *Okul yöneticilerinin yetiştirilmesi ve atanması konusunda öğretmenlerin görüşleri* (Tez No. 278249) [Yüksek Lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Balcı, A. (1982). Eğitim yöneticilerinin hizmet içinde yetiştirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 15*(1), 174-184.

Balcı, A. (1999). Eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesi, eğitimde yansımalar. 21. Yüzyılın Eşiğinde Türk Eğitim Sistemi Ulusal Sempozyumu,Tekışık Yayıncılık.

Balcı, A. (2008). Türkiye'de eğitim yönetiminin bilimleşme düzeyi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 14*(54), 181-209.

Balcı, A. ve Çınkır, Ş. (2002, 16-17 Mayıs). *Türkiye'de eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesi* [Bildiri sunumu]. 21. Yüzyıl Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi Sempozyumu, Ankara, Türkiye.

Balcı, A. (1993). *Etkili okul: Kuram, uygulama ve araştırma.* Yavuz Dağıtım.

Balcı, A., Memduhoğlu, H. B., İlgan, A, Erdem, M. ve Taşdan, M. (2007, 21-22 Haziran). *Bazı Avrupa birliği ülkeleri ilköğretim okul yöneticilerinin seçilmesi ve yetiştirilmesi* [Bildiri sunumu]. II. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi, Ankara.

Balyer, A. ve Gündüz, Y. (2011). Değişik ülkelerde okul müdürlerinin yetiştirilmesi: Türk eğitim sistemi için bir model önerisi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi, 4*(2), 182-197.

Başar, H. (2001). *Türk eğitim sisteminde okul örgütünün yapısı, işleyişi, sorunları ve öneriler.* 2000 Yılında Türk Milli Eğitim Örgütü ve Yönetimi Ulusal Sempozyumu, Hüseyin Hüsnü Tekışık Vakfı Yayınları.

Bayrak, C., Himmetoğlu, B. ve Ayduğ, D. (2020). Okul yöneticilerinin 19. Milli Eğitim şurası kararları ve 29026 sayılı yönetmelik çerçevesinde okul yöneticilerinin atanması ve değerlendirilmesine ilişkin görüşleri. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 4*(2), 122-142. https://doi.org/10.34056/aujef.674213

Bayrak, E. (2019). Eğitim yöneticilerinin seçimi ve yetiştirilmesi sürecinin incelenmesi. *UluslararasıTürkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 8*(1), 568-586. https://doi.org/10.7884/teke.4456

Bjork, C. (2000). The role of theprincipalandresponsibilityforimprovingthequality of teaching in Japaneseschools. *EducationandSociety*, *18*(3), 21-43. https://doi.org/10.7459/es/18.3.04

Bjork, L. G. ve Ginsberg, R. (1995). Principles of reform andreformingprincipaltraining: A theoreticalperspective. *Educational Administration Quarterly*, 31(1), 11-37. https://doi.org/10.1177/0013161X95031001003

Boyacı, A. (2020). *Türkiye'de eğitim yöneticisi yetiştirme politikaları* (1. Baskı). Pegem Akademi.

Bozkurt, N. (2005). *Türkiye ile bazı Avrupa birliği ülkelerindeki okul yöneticilerinin yetiştirilme ve atanma süreçlerinin karşılaştırılması* (Tez No. 190302) [Yüksek Lisans tezi, İnönü Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Brundrett, M. (2001). Thedevelopment of schoolleadershippreparationprogrammes in Englandandthe USA: A comparativeanalysis. *Educational Management & Administration, 29*(2), 229-245.

Burnham, J. W. (2009, 09-10 Nisan). *Okul liderliği eğitiminde farklı seçenekler* [Bildiri sunumu]. Okul Liderliği Anlayışında Değişim Zamanı: Yenilikçi, Gelişen ve Paylaşılan Liderlik Konferansı, Ankara, Türkiye.

Bursalıoğlu, Z. (1978). *Eğitim yöneticisinin sistemi değerlendirmesi.* Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayımları.

Bursalıoğlu, Z. (2010). *Eğitim yönetiminde teori ve uygulama.*PegemA Yayımcılık.

Can, N. ve Çelikten, M. (2000). Türkiye'de eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesi süreci. *Milli Eğitim Dergisi,148*(8), 43-50.

Cangir, A. O. (2008). *Eğitim kurumlarında yöneticilerin eğitimi ile ilgili milli eğitim politikaları ve uygulanışı* (Tez No. 235396) [Yüksek Lisans tezi, Beykent Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Cemaloğlu, N. (2005). Türkiye'de okul yöneticisi yetiştirme ve istihdamı: Var olan durum, gelecekteki olası gelişmeler ve sorunlar. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 25*(2), 249-274.

Çapar, S. (2011). Kaymakamlık adaylığı giriş süreci üzerine bir değerlendirme. *Türk İdare Dergisi,* 473, 75-95.

Çelenk, S. (2002, 16–17 Mayıs). *Geleceğin eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesinde bir model önerisi* [Bildiri sunumu]. 21. Yüzyıl Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi Sempozyumu, Ankara, Türkiye.

Çelik, V. (1990). *Okul yöneticilerinin eğitim yöneticisi yetiştirme politikasına ilişkin görüşleri* (Tez No. 19202) [Doktora tezi, Fırat Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Çelik, V. (2002, 16–17 Mayıs). *Eğitim yöneticisi yetiştirme politikasına yön veren temel eğilimler* [Bildiri sunumu]. 21. Yüzyıl Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi Sempozyumu, Ankara, Türkiye.

Çınkır, Ş. (1999). *Training provisionforexistingandperspectiveprimaryheadteachers in England* [Yayımlanmamışdoktora tezi]. University of Leeds.

Çınkır, Ş. (2002, 16–17 Mayıs). *İngiltere'de okul müdürlerinin yetiştirilmesi: Okul müdürleri için ulusal mesleki standartlar (NPQH) programı* [Bildiri sunumu]. 21. Yüzyıl Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi Sempozyumu, Ankara.

Demirtaş, H. ve Özer, N. (2014). Okul müdürlerinin bakış açısıyla okul müdürlüğü. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 22*(1), 1-24.

Dewey, J. (1939). *Türkiye maarifi hakkında rapor*. Milli Eğitim Basımevi.

Dilbaz, E. ve Atış, D. (2021). 2017, 2018 ve 2021 MEB yönetici seçme görevlendirme yönetmeliklerinin yöneticiliğe ilk kez görevlendirme bağlamında karşılaştırılması. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (AUJEF), 5*(4), 366-384. https://doi.org/10.34056/aujef.882443

Doğan, N. (2006). Sözlü sınavlar. H. Atılgan (Ed.), *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* içinde (s. 169-184). Anı Yayımcılık.

EducationalLeadershipConstituentCouncil (ELLC). (2007). *Program reportforthepreparation of educationalleaders (School buildingleadershiplevel).*SouthernLousianaUniversity.

Ekşi, H. (2009). *İnsanın gelişim çağları ve eğitim*. Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Derneği. http://www.ebsad.org

Ereş, F. (2009). Okul yöneticilerinin yetiştirilmesinde mentörlük. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (3), 157-165.

Ergün, M. (1999), İlk ve ortaöğretimdeki okul yöneticilerinin yetiştirilmesinde ve geliştirilmesinde yeni bir model. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 7*(1), 139-148.

Erol, H. (2014). *Eğitim kurumlarına müdür seçiminde uygulanan sözlü sınava katılmış adayların sınava ilişkin görüşleri* (Tez No. 361651) [Yüksek Lisans tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

EuropeanCommission (2005). *Avrupa'da eğitime ilişkin temel veriler 2005.*Eurydice.

EuropeanCommission (2013). *Key data on teachersandschoolleaders in Europe.*Eurydice Report. Publications Office of theEuropenUnion.

Gonzalez, D. (1997). *Problemsfacedbybeginningprincipals* [UnpublishedDoctoraldissertation]. Florida International University.

Gülşen, C. ve Dayıoğlu, Ş. (2015). Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullara yönetici atama kriterleri konusunda okul yöneticilerinin görüşleri. *International Journal of SocialSciencesandEducationResearch, 1*(4), 1228-1238.https://doi.org/10.24289/ijsser.279132

Gümüşeli, A. İ. (1996). Okul müdürlerinin öğretim liderliğini sınırlayan etkenler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 6*(6), 201.

Gümüşeli, A. İ. (2011). *School Improvementneedsanalysis of thepublicschools in İstanbul.* WCES.

Günay, E. (2004). *Eğitim kurumlarına yönetici seçme, yetiştirme ve atamaya ilişkin yönetici ve öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi* (Tez No. 205284) [Yüksek Lisans tezi, Ankara Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Harris, A., Jones, M., Cheah, K. S. L., Devadason, E. ve Adams, D. (2017). Exploringprincipals' instructionalleadershippractices in Malaysia: insightsandimplications. *Journal of Educational Administration,55*(2), 207-221.https://doi.org/10.1108/JEA-05-2016-0051

Hastürk, D. G. (2018). *Millî Eğitim Bakanlığına bağlı kamu okullarına yönetici atama sisteminin değerlendirilmesi* (Tez No. 466037) [Yüksek Lisans tezi, İstanbul Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Helvacı, A. (2007). Türk eğitim sistemi ve sorunları.K. Kadir (Ed.), *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi* içinde. PegemA Yayıncılık.

Huber, S. G. ve Pashiardis, P. (2008). *Therecruitmentandselection of schoolleaders.* Taylor&Francis.

Işık, H. (2000). *Frompolicyintopractice: Theeffects of principalpreparationprograms on principalbehaviour*. UCEA.

Işık, H. (2003). Okul müdürlerinin yetiştirilmelerinde yeni bir model önerisi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* (24), 206-211.

Kantos, Z. E. (2007). *Federal Almanya Cumhuriyeti eğitim sistemi.* A. Balcı (Ed.), *Karşılaştırmalı eğitim sistemleri* içinde (s. 55–78). Pegem A Yayıncılık.

Karaca, İ., Özcan, M. ve Karaca, N. (2021). Eğitim kurumlarına yönetici seçme ve görevlendirme yönetmeliğinin 2023 eğitim vizyonu bağlamında incelenmesi. *Alanyazın-CRES Journal 2*(1), 26-32. https://doi.org/10.22596/cresjournal.0201.26.32

Karip, E. ve Köksal, K. (1999). Okul yöneticilerinin yetiştirilmesi, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 18*(18), 193-205.

Kaya, Y. K. (1999). *Eğitim yönetimi: Kuram ve Türkiye'deki uygulama* (7. Baskı). Bilim Yayımcılık.

Kayıkçı, K. (2001). Yönetici yetiştirme sorunu. *Milli Eğitim Dergisi,* (150), 28-32.

Kesim, E. (2009). *Okul yöneticilerinin uzaktan eğitim yoluyla yetiştirilmeleri için eğitim ihtiyaçlarına dayalı bir program modeli önerisi* (Tez No. 235245) [Doktora tezi, Anadolu Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Konan, N., Bozanoğlu, B. ve Çetin, R. B. (2017). Okul müdürü görevlendirmeye ilişkin müdür görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, *23*(1), 105-134. https://doi.org/10.14527/kuey.2017.004

Kowalski, T. J. (2001). *Case studies on educationaladministration*. University of DaytonPub.

Matthews, P. (2009). *Okul liderliğinde eğilimler, farklı yaklaşımlar ve değişen roller* [Bildiri sunumu]. Okul Liderliği Anlayışında Değişim Zamanı: Yenilikçi, Gelişen ve Paylaşılan Liderlik Konferansı, Ankara, Türkiye.

McCarthy, M. M. (1999). Theevolution of educationalleadershippreparationprograms. J. Murphy ve K. S. Louis (Ed.), *Handbook of educationaladministration*. Jossey-Bass.

MEB (2014). *Millî Eğitim Bakanlığı eğitim kurumlarına yönetici görevlendirme yönetmeliği*. http://mevzuat.meb.gov.tr

Memduhoğlu, H. B. (2007). Türk eğitim sisteminde okulların yönetimi ve okul yöneticilerinin yetiştirilmesi sorunsalı, *Milli Eğitim Dergisi, 36*(176), 86-96.https://doi.org/10.14527/9786055885298

Miller, W. (2013). Better principal training is key to school reform. *Phi Delta Kappan, 94*(8), 80-80. https://doi.org/10.1177/003172171309400823

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) (2018). *Millî eğitim istatistikleri örgün eğitim: 2017-2018*. MEB, Strateji Geliştirme Başkanlığı.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) (2019). *2020 yılı bütçe sunuşu*. MEB, Strateji Geliştirme Başkanlığı.

Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yönetici Seçme ve Görevlendirme Yönetmeliği (2021). *Resmi Gazete* (31386, 5 Şubat 2021).

Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticileri Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği (2013). *Resmî Gazete.* (28573, 28 Şubat 2013).

Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticileri Yönetmeliği (2008). *Resmî Gazete* (26856, 24 Nisan 2008).

Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği (2004). *Resmî Gazete* (25343, 11 Ocak 2004).

Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (2006). *Resmî Gazete* (26098, 4 Mart 2006).

Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirmelerine İlişkin Yönetmelik (2009). *Resmî Gazete* (27318, 13 Ağustos 2009).

Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama Yönetmeliği (2007). *Resmî Gazete* (26492, 13 Nisan 2007).

Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Görevlendirilmelerine Dair Yönetmelik (2015). *Resmî Gazete* (29494, 6 Ekim 2015).

Millî Eğitim Bakanlığı Yönetici Atama, Değerlendirme, Görevde Yükselme ve Yer Değiştirme Yönetmeliği (1999). *Resmî Gazete* (23681, 30 Nisan 1999).

Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirmelerine İlişkin Yönetmelik (1998). *Resmî Gazete* (23472, 23 Eylül 1998).

Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Görevlendirilmelerine İlişkin Yönetmelik (2014). *Resmî Gazete* (29026, 10 Haziran 2014).

Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumlarına Yönetici Görevlendirme Yönetmeliği (2017). *Resmî Gazete* (30046, 22 Nisan 2017).

Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumlarına Yönetici Görevlendirme Yönetmeliği (2018). *Resmî Gazete* (30455, 21 Haziran 2018).

Okçu, V. (2011). Türkiye'de okul yöneticilerinin yetiştirilmesi ve atanmasına ilişkin mevcut durum, beklentiler ve öneriler. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 10*(37), 244-266.

Öcal, S. D. veİşcan, S. (2020). Milli eğitim bakanlığı 2023 eğitim vizyonu belgesi veDewey'nin Türkiye maarifi hakkında raporu: Belge analizi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8*(5), 1505-1518.

Önder, E. (2010). 2004 yılı ve sonrasında yayımlanan eğitim kurumları yöneticilerinin atama ve yer değiştirmelerine ilişkin yönetmeliklerin karşılaştırması. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2*(12), 171-185.

Özmen, F. (2002, 16–17 Mayıs). *Okul müdürlerinin yetiştirilmesi-gelişmiş ülkelerdeki uygulamalardan örnekler* [Bildiri sunumu]. 21. Yüzyıl Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi Sempozyumu, Ankara, Türkiye.

Özmen, F. ve Kömürlü, F. (2010). Eğitim örgütlerine yönetici seçme ve atamada yaşanan sorunlar ve yönetici görüşleri temelinde çözüm önerileri. *Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi, 2*(1), 25-33.

Playko, M. A. (1995). Mentoringforeducationalleaders: A practitioner'sperspective. *Journal of Educational Administration, 33*(5), 84-92.https://doi.org/10.1108/09578239510098554

Recepoğlu, E. ve Kılınç, A. Ç. (2014). Türkiye'de okul yöneticilerinin seçilmesi ve yetiştirilmesi, mevcut sorunlar ve çözüm önerileri. *TurkishStudies- International PeriodicalForTheLanguages, LiteratureandHistory of TurkishorTurkic, 9*(2), 1817-1845. https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.6136

Saunders, P. (2002). Reflections on themeritocracydebate in Britain: A responseto Richard Breenand John Goldthorpe 1. *The British Journal of Sociology, 53*(4), 559-574. https://doi.org/10.1080/0007131022000021489

Seren, M. (2000). Okul yöneticisi yetiştirme programının düşündürdükleri. *Toplumsal Düşünce Dergisi, 1*(1) 22-25.

Sezer, Ş. (2016). Okul yöneticilerinin seçimle belirlenmesine ilişkin yönetici görüşleri: Fenomenolojik bir çözümleme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 3*(22), 351-373.

Sezgin, F. (2007). Okul ve özellikleri. S. Özdemir (Ed.), *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi* içinde. Nobel Yayım Dağıtım.

Süngü, H. (2012). Türkiye, Almanya, Fransa ve İngiltere'de okul müdürlerinin atanması ve yetiştirilmesi. *Sakarya UniversityJournal of Education, 2*(1), 33-48.

Şanlı, E. (2021, 3 Ocak). *Innovation in education is easy, unlessyoumake it difficult*[Blog]. https://www.ersinsanli.com.tr/turkiyede-egitimde-okul-kurum-yonetimi-ve-yonetimde-okul-kurum-mudurunun-liderligi-yonetici-mudur-atamalari/

Şekerci, M. ve Aypay, A. (2009). İlköğretim okul yöneticilerinin yönetim becerileri ile grup etkililiği arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 15*(57) 133-160.

Şen, E. ve Kasapoğlu Tankutay, H. (2021). Okul yöneticilerinin atanma usulüne ilişkin öğretmen görüşleri. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi, 8*(2), 297-312.

Şimşek, H. (2002, 16–17 Mayıs). *Türkiye'de eğitim yöneticisi yetiştirilemez* [Bildiri sunumu]. 21. Yüzyıl Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi Sempozyumu, Ankara, Türkiye.

Şimşek, H. (2003). *Eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesi: Karşılaştırmalı örnekler ve Türkiye için çıkarsamalar*. Eğitimde Yansımalar–VII. Çağdaş Eğitim Sistemlerinde Öğretmen Yetiştirme Ulusal Sempozyumu,Tekışık Yayınları.

Şimşek, H. (2004). Eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesi: Karşılaştırmalı örnekler ve Türkiye için öneriler. *Çağdaş Eğitim Dergisi, 29*(307), 13-21.

Şimşek, H. (2007). Okul yöneticilerine atama yönetmelik değişikliği. Bir adım ileri, bir adım geri! *Çağdaş Eğitim, 32*(342), 4-7.

Şişman, M. ve Turan, S. (2002, 16–17 Mayıs). *Dünyada eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesine yönelik başlıca yönelimler ve Türkiye için çıkarılabilecek bazı sonuçlar* [Bildiri sunumu]. 21. Yüzyıl Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi Sempozyumu, Ankara, Türkiye.

Taş, A. ve Önder, E. (2010). 2004 yılı ve sonrasında yayımlanan eğitim kurumları yöneticilerinin atama ve yer değiştirmelerine ilişkin yönetmeliklerin karşılaştırması. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1*(12), 171-185.

Taymaz, H. (2003). *İlköğretim ve ortaöğretim müdürleri için okul yönetimi*. PegemA Yayımcılık

Tekışık, H. H. (2007). Milli Eğitim Bakanı sayın Doç. Dr. Hüseyin Çelik'e açık mektup: Sayın Doç. Dr. Hüseyin Çelik milli eğitimine zarar veriyorsunuz! *Çağdaş Eğitim, 32*(342), 1-3.

Tetik, S. (2011). *Okul yöneticisi yetiştirme sürecinde mentorluğu kullanmaya ilişkin nitel bir çalışma.* (Tez No. 296463) [Yüksek Lisans tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Turan, S. ve Şişman, M. (2000). Okul yöneticileri için standartlar: Eğitim yöneticilerinin bilgi temelleri üzerine düşünceler. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3*(4), 68–87.

Turhan, M. ve Karabatak, S. (2015). Türkiye'de okul yöneticilerinin yetiştirilmesi ve yurtiçi alanyazında sunulan model önerilerinin incelenmesi. *TurkishJournal of EducationalStudies, 2*(3), 79- 107.

Tutum, C. (1979). *Personel yönetimi*. Türkiye Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü.

Uçar, R. ve Uçar, İ. H. (2004). Japon eğitim sistemi üzerine bir inceleme: Çeşitli açılardan Türk eğitim sistemi ile karşılaştırma. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1*(1), 1-17.

Ültay, E., Akyurt, H. VeÜltay, N. (2021). Sosyal bilimlerde betimsel içerik analizi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (10), 188-201. https://doi.org/10.21733/ibad.871703

Uluğ, F. (2010). *Eğitimde sistem reformu bağlamında yönetici yetiştirme ve istihdamı.* V. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi, Nobel Akademik Yayıncılık.

Uyargil, C., Adal, Z., Ataay, İ., Acar, A. C., Özçelik, O., Sadullah, Ö., Dündar, G. ve Tüzüner, L. (2009). *İnsan kaynakları yönetimi*. Beta Yayımcılık.

Yan, W. veEhrich, L. C. (2009). Principalpreparationandtraining: A look at Chinaanditsissues. *International Journal of Educational Management, 23*(1), 51-64. https://doi.org/10.1108/09513540910926420

Yavuz, N. (2013). *Özel ve devlet ilkokullarında görev yapan okul yöneticilerinin problem çözmedeki yeterliliği* (Tez No. 349472) [Yüksek Lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Yee, D. (1997). *Developingeducationalleadersforthe 21st century*. Calgary Üniversitesi. https://ucalgary.co

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

GÜNCEL
GENEL KİMYA
LABORATUVARI

DOÇ. DR. ZEKERİYYA BAHADIR

EĞİTİM
yayınevi

GÜNCEL GENEL KİMYA LABORATUVARI
Doç. Dr. Zekeriyya Bahadır

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-54-7
1. Baskı, Ağustos 2024

Baskı Cilt: Dijitol Baskı Merkezi
İvedikköy Mh. 1492. Cd. No:39/8 Yenimahalle /ANKARA
Matbaa Sertifika No: 70810

Kütüphane Kimlik Kartı

GÜNCEL GENEL KİMYA LABORATUVARI
Doç. Dr. Zekeriyya Bahadır
VIII+92 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-54-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Eric Bakker, Ion-Selective Electrodes, Encyclopedia of Analytical Science (Third Edition) 2019, Pages 231-251.

https://research.wayne.edu/oehs

https://www.acs.org/careers/chemical-sciences/areas/analytical-chemistry.html

https://www.acs.org/careers/chemical-sciences/areas/biochemistry.html

https://www.acs.org/careers/chemical-sciences/areas/inorganic-chemistry.html

https://www.acs.org/careers/chemical-sciences/areas/organic-chemistry.html

https://www.acs.org/careers/chemical-sciences/areas/physical-chemistry.html

https://www.besttechnologyinc.com/wet-bench/what-is-a-fume-hood-how-do-fume-hoods work/

https://www.britannica.com/science/chemistry/Biochemistry

https://www.britannica.com/science/chemistry/Biochemistry

https://www.labmanager.com

https://www.ntu.edu.sg/education/undergraduate-programme/bachelor-of-science-in-chemistry-and-biological-chemistry

https://www.snc.edu/chemicalhygiene/docs/labsafety/SolutionPrep.pdf

Laboratory Manual for Principles of General Chemistry, 10th Edition, J. A. Beran Regents Professor, Texas A&M University System Texas A & M University Kingsville.

ÖĞRENCİ ÖĞRENMELERİNİ İYİLEŞTİRMEK İÇİN VERİ KULLANIMI

OKUL MÜDÜRLERİNE ÖNERİLER

RAMAZAN CANSOY

EĞİTİM
yayınevi

ÖĞRENCİ ÖĞRENMELERİNİ İYİLEŞTİRMEK İÇİN VERİ KULLANIMI

OKUL MÜDÜRLERİNE ÖNERİLER

Ramazan Cansoy

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-52-6
1. Baskı, Ağustos 2024

Baskı Cilt: Dijitol Baskı Merkezi
İvedikköy Mh. 1492. Cd. No:39/8 Yenimahalle /ANKARA
Matbaa Sertifika No: 70810

Kütüphane Kimlik Kartı

ÖĞRENCİ ÖĞRENMELERİNİ İYİLEŞTİRMEK İÇİN VERİ KULLANIMI

OKUL MÜDÜRLERİNE ÖNERİLER

Ramazan Cansoy
VI+62 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-52-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

Okuma listesi

- *Eğitimde veriye dayalı yönetim, (*Editörler: Necati Cemaloğlu-Ayhan Duykuloğlu), Pegem Akademi.
- *Veriye dayalı yönetim,* (Editör Necati Cemaloğlu), Pegem Akademi.
- *Data, data everywhere: Bringing all the data together for continuous school improvement*, V. L. Bernhardt, Routledge.
- *Data analysis for continuous school improvement,* V. L. Bernhardt, Routledge.
- *Öğrenen okullar,* Peter Senge, Nobel.
- *Eğitimde Finlandiya Modeli*, Pasi Sahlber, Metropolis.
- *Yenilikçi Okullar*, Selahattin Turan, Ramazan Cansoy, Pegem Akademi.
- *Eğitim ve Öğretimin Yönetimi*- Ali ülker Gümüşeli, Pegem Akademi.
- *Öğrenme ve öğretime ilişkin araştırma temelli uygulama ilkeleri,* Ramazan Cansoy, Hanifi Parlar, Nobel.
- Demir, K. (2009). *İlköğretim okullarında verilere dayalı karar verme*. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 59(59), 367-398.
- Schildkamp, K. (2019). *Data-based decision-making for school improvement*: Research insights and gaps. Educational research, 61(3), 257-273.
- Schildkamp, K., Poortman, C., Luyten, H., & Ebbeler, J. (2017). *Factors promoting and hindering data-based decision making in schools*. School effectiveness and school improvement, 28(2), 242-258.

Kaynaklar

Abdusyakur, I., & Poortman, C. L. (2019). Study on data use in Indonesian primary schools. *Journal of Professional Capital and Community*, *4*(3), 198–215.

Alsaleh, A. A. (2022). Investigating the use of data to ınform ınstructional leadership and build data-use capacity: Case studies in Kuwaiti Context. *Leadership and Policy in Schools*, 1–19. https://doi.org/10.1080/15700763.2021.2019791

Begin, V. S. (2018). *Instructional data teams and data literacy: Leaders supporting the work of school instructional teams*. University of Montana.

Bernhardt, V. L. (2016). *Data, data everywhere: Bringing all the data together for continuous school improvement* (Second edition). Routledge.

Bernhardt, V. L. (2017). *Data analysis for continuous school improvement*. Routledge.

Cross, K. P., & Angelo, T. A. (1988). *Classroom assessment techniques. A Handbook for Faculty. https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED317097.pdf*

D'Ambrosio, M. H. (2024). *What is a student perception survey?* https://www.tripoded.com/blog/what-is-a-student-perception-survey

Datnow, A., Park, V., & Wohlstetter, P. (2007). *Achieving with data: How high-performing school systems use data to improve instruction for elementary students.* New Schools Venture Fund.

Demir, K. (2009). *İlköğretim Okullarında Verilere Dayalı Karar Verme*, 59(59), 367 – 398.

Drake, T. A. (2024). Principals using data: An integrative review. *Leadership and Policy in Schools*, *23*(1), 1–16.

Glickman, C. D., Gordon, S. P., & Ross-Gordon, J. M. (2018). *SuperVision and instructional leadership: A developmental approach*. Pearson Education.

Halverson, R., Grigg, J., Prichett, R., & Thomas, C. (2015). The New Instructional Leadership: Creating Data-Driven Instructional Systems in School(2007). Journal of School Leadership, 25(3), 447-481. https://doi.org/10.1177/105268461502500305

Innovare. (2023, May 10). The different types of data in education: a complete guide. *Innovare | Social Innovation Partners*. https://innovaresip.com/resources/blog/types-of-data-in-education/

Komisyon. (2015). *KPSS Eğitim bilimleri*. Pegem Akademi.

Komisyon. (2020). *Uzaktan eğitim sürecinde okul yönetiminde veri okuryazarlığı*. https://golyaka-iho.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/81/05/746734/dosyalar/2020_12/19003205_4a33f76ccfcb-866050d841429fb65d09.pdf?CHK=7077cb73e0e-e43645422736c3724858b

Leithwood, K., & Seashore-Louis, K. (2011). *Linking leadership to student learning*. John Wiley & Sons.

Luo, M. (2015). Factors related to data use in instructional leadership: The importance of data literacy in leadership education. *International Journal of Teaching and Education*, *3*(1), 24–44.

Mandinach, E. B., & Gummer, E. S. (2016). *Data literacy for educators: Making it count in teacher preparation and practice*. Teachers College Press.

Mandinach, E. B., & Schildkamp, K. (2021). Misconceptions about data-based decision making in education: An exploration of the literature. *Studies in Educational Evaluation*, *69*, 100842. https://doi.org/10.1016/j.stueduc.2020.100842

McEwan, E. K. (2002). *Seven steps to effective instructional leadership*. Corwin Press.

McEwan, E. K. (2003). *Ten traits of highly effective principals: From good to great performance*. Corwin Press.

Observer, T. A. (2024). *The Administrative Observer*. Https://Www.42regular.Com/Obs/Help/Documents.Pdf#page=1.99. https://www.42regular.com/obs/help/documents.pdf#page=1.99

Omoso, E., Schildkamp, K., & Pieters, J. (2019). Data use in Kenyan secondary schools. *Journal of Professional Capital and Community*, *4*(3), 216–231. https://doi.org/10.1108/JPCC-11-2018-0027

Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods*. Sage Publications.

Sahlberg, P. (2018). *Eğitimde Finlandiya modeli: Küçük bir kuzey ülkesini eğitimde zirveye taşıyan temel ilkeler ve uygulamalar*. Metropolis.

Schildkamp, K. (2019). Data-based decision-making for school improvement: Research insights and gaps. *Educational Research*, *61*(3), 257–273. https://doi.org/10.1080/00131881.2019.1625716

Schildkamp, K., Karbautzki, L., & Vanhoof, J. (2014). Exploring data use practices around Europe: Identifying enablers and barriers. *Studies in Educational Evaluation*, *42*, 15–24. https://doi.org/10.1016/j.stueduc.2013.10.007

Schildkamp, K., Lai, M. K., & Earl, L. (Eds.). (2013). *Data-based Decision Making in Education*. Springer Netherlands. https://doi.org/10.1007/978-94-007-4816-3

Schildkamp, K., Poortman, C., Luyten, H., & Ebbeler, J. (2017). Factors promoting and hindering data-based decision making in schools. *School Effectiveness and School Improvement*, *28*(2), 242–258. https://doi.org/10.1080/09243453.2016.1256901

Shen, J., Cooley, V. E., Reeves, P., Burt, W. L., Ryan, L., Rainey, J. M., & Yuan, W. (2010). Using data for decision-making: Perspectives from 16 principals in Michigan, USA. *International Review of Education*, *56*, 435–456.

Sun, J., Johnson, B., & Przybylski, R. (2016). Leading with data: An increasingly important feature of school leadership. *International Studies in Educational Administration (Commonwealth Council for Educational Administration & Management (CCEAM))*, *44*(3), 93-128.

Taymaz, H. (1984). Ders denetimi. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, *17*(1), 9–19.

Wayman, J. C., Spring, S. D., Ed, M., Lemke, M. A., Ed, M., & Lehr, M. D. (2012). *Using Data to Inform Practice: Effective Principal Leadership Strategies*. https://www.waymandatause.com/wp-content/uploads/2013/11/Wayman-Spring-Lemke-Lehr-Principal-Data-Use-Strategies.pdf

Zepeda, S. (2014). *The principal as instructional leader: A handbook for supervisors*. Routledge.

PAZARLAMA İLETİŞİMİ

Sosyal ve Etik Boyutlar ile Özel Pazarlama Alanları

Editörler
Dr. Esma Ebru Şentürk
Doç. Dr. Cihat Kartal

EĞİTİM yayınevi

PAZARLAMA İLETİŞİMİ: SOSYAL VE ETİK BOYUTLAR İLE ÖZEL PAZARLAMA ALANLARI

Editörler: Dr. Esma Ebru Şentürk, Doç. Dr. Cihat Kartal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-68-4
1. Baskı, Ağustos 2024

Baskı Cilt
Dijitol Baskı Merkezi
İvedikköy Mh. 1492. Cd. No:39/8 Yenimahalle /ANKARA
Matbaa Sertifika No: 70810

Kütüphane Kimlik Kartı

PAZARLAMA İLETİŞİMİ: SOSYAL VE ETİK BOYUTLAR İLE ÖZEL PAZARLAMA ALANLARI
Anahtar kelimeler: Pazarlama, Pazarlama İletişimi, Dijital Dönüşüm
Editörler: Dr. Esma Ebru Şentürk, Doç. Dr. Cihat Kartal
VIII+222 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-68-4

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Accenture. (2020). Covid-19: A brand new purpose. 01 Mayıs 2024 tarihinde https://www.accenture.com/de-de/insights/strategy/coronavirus-brand-new-purpose adresinden erişilmiştir.

Alankuş, Z. (2021). Covıd-19'un gölgesinde dijital pazarlama ve yeni yaklaşımlar. *Uluslararası Halkla İlişkiler ve Reklam Çalışmaları Dergisi, 4*(1), 94-125.

Almansour, M. (2024). Food start-ups: Leveraging digital marketing and disruptive information systems innovations to survive in the post-covid environment. *European Journal of Innovation Management, 27*(3), 944-961. https://doi.org/10.1108/EJIM-07-2022-0370

Altay, Ş. (2023). *U-ticaret ve pazarlama: Fiziksel ve Dijitalin Kesişiminde Tüketiciyi Yakalamak* (1 Baskı). Ekin Yayınevi.

Area10marketing. (t.y.). How will marketing change after the covıd-19 crisis? 24 Nisan 2024 tarihinde https://area10marketing.com/en/marketing-trends-after-covid/ adresinden erişilmiştir.

Arora, A., Dahlström, P., Hazan, E., Khan, H., and Khanna, R. (2020). Reimagining marketing in the next normal: Covid-19 is changing consumer behavior in at least six important ways. Here's how marketing leaders can adapt. *McKinsey Article.* 01 Mayıs 2014 tarihinde https://www.mckinsey.com/~/media/McKinsey/Business%20Functions/Marketing%20and%20Sales/Our%20Insights/Reimagining%20marketing%20in%20the%20next%20normal/reimagining-marketing-in-the-next-normal.pdf adresinden erişilmiştir.

Balis, J. (2021, 10 Mart). 10 truths about marketing after the pandemic. Harvard Business Review. 30 Nisan 2024 tarihinde https://hbr.org/2021/03/10-truths-about-marketing-after-the-pandemic adresinden erişilmiştir.

Bilsland, C., Nagy, H., and Smith, P. (2020). Virtual ınternships and work-ıntegrated learning in hospitality and tourism in a post-covıd-19 world. *International Journal of Work-Integrated Learning, 21*(4), 425-437.

Chetioui, Y., Butt, I., Lebdaoui, H., Neville, M. G., and El Bouzidi, L. (2023). Exploring consumers' attitude and intent to purchase organic food in an emerging market context: A pre-post covıd-19 pandemic analysis. *British Food Journal, 125*(11), 3979-4001. https://doi.org/10.1108/BFJ-12-2022-1070

Coffin, J., Cova, B., and Shankar, A. (2023). Introduction to the special section: Tribal marketing after Covid. *Marketing Theory, 23*(2), 267-273. https://doi.org/10.1177/14705931231153119

Corsaro, D., Maggioni, I., and Olivieri, M. (2021). Sales and marketing automation in the post-covid-19 scenario: Value drivers in B2B relationships. *Italian Journal of Marketing*, (4), 371-392. https://doi.org/10.1007/s43039-021-00024-x

Dan, A. (2020, 2 Kasım). The Trends that will stay with us and change marketing, even after the corona ıs gone. Forbes. 25 Nisan 2024 tarihinde https://www.forbes.com/sites/avidan/2020/11/02/the-trends-that-will-stay-with-us-and-change-marketing-even-after-the-corona-is-gone/?sh=1c640b63570e adresinden erişilmiştir.

Danciu, V. (2021). Adapting and modernizing the post-covid marketing policy under the ımpact of consumption challenges. *Romanian Economic Journal*, (79).

Dang, H. L., Bao, N. Van, and Cho, Y. C. (2023). Consumer behavior towards e-commerce in the post-covıd-19 pandemic: Implications for relationship marketing and environment. *Asian Journal of Business Environment, 13*(1), 9-19.

Euromonitor International. (2020, Mayıs). How is covid-19 affecting the top 10 global consumer trends. 01 Nisan 2024 tarihinde https://www.euromonitor.com/search?term=How+is+covid-19+affecting+the+top+10+global+consumer+trends+ adresinden erişilmiştir.

Fei, W., Zhang, Z., and Deng, Q. (2021). *Universal pictures' SWOT analysis and 4Ps & 4Cs marketing strategies in the post-covıd-19 era*, İçinde Proceedings of the 2021 International Conference on Public Relations and Social Sciences (ICPRSS 2021) [Konferans]. 2021 International Conference on Public Relations and Social Sciences, 494-500.

Flavián, C., Gurrea, R., and Orús, C. (2016). Choice confidence in the webrooming purchase process: The impact of online positive reviews and the motivation to touch. *Journal of Consumer Behaviour, 15*(5), 459-476. https://doi.org/10.1002/cb.1585

Garrigues, G. (2022). 9 ways the pandemic has changed marketing and marketers. Forbes. 25 Nisan 2024 tarihinde https://www.forbes.com/sites/kimberlywhitler/2022/02/07/9-ways-the-pandemic-has-changed-marketing-and-marketers/?sh=c34213f47013 adresinden erişilmiştir.

Gigauri, I., and Djakeli, K. (2021). Expecting transformation of marketing during the post-pandemic new normal: Qualitative research of marketing managers in Georgia. *International Journal of Sustainable Economies Management (IJSEM), 10*(2), 1-18.

Gonzalez-Jimenez, H. (2020). *Robots in daily life: A post-Covid-19 perspective*, P. Bunkanwanicha, C. Régis, and S. S. Ben (Editör). ESCP Business School.

Hapsari, G., Narni, N., Pramudya, D., Saputra, S. T., and Mikkael, R. H. (2023). Marketing communication strategy of promise soul coffee through social media post pandemi covid-19. *Jurnal Ekonomi, 12*(3), 1415-1421.

He, H., and Harris, L. (2020). The impact of Covid-19 pandemic on corporate social responsibility and marketing philosophy. *Journal of Business Research, 116*, 176-182. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2020.05.030

Hoekstra, J. C., and Leeflang, P. S. H. (2020). Marketing in the era of Covıd-19. *Italian Journal of Marketing, 2020*(4), 249-260. https://doi.org/10.1007/s43039-020-00016-3

Huang, T., Yang, C., Hsieh, Y., Wang, J., and Hung, C. (2018). Augmented reality (AR) and virtual reality (VR) applied in dentistry. *The Kaohsiung Journal of Medical Sciences, 34*(4), 243-248. https://doi.org/10.1016/j.kjms.2018.01.009

Iankova, K., and Longart, P. (2022). Marketing after Covid-19: Crisis adaptation, innovation and sustainable technological advances. *Transnational Marketing Journal, 10*(1), 1-3. https://doi.org/10.33182/tmj.v10i1.2280

Junusi, R. El. (2020). Digital marketing during the pandemic period; A study of ıslamic perspective. *Journal of Digital Marketing and Halal Industry, 2*(1), 15-28. https://doi.org/10.21580/jdmhi.2020.2.1.5717

Kannan, P. K., and Kulkarni, G. (2022). The impact of Covid-19 on customer journeys: Implications for interactive marketing. *Journal of Research in Interactive Marketing, 16*(1), 22-36. https://doi.org/10.1108/JRIM-03-2021-0078

Katare, S. (2022). Agile Marketing as a key driver to ıncreasing operational efficiencies and speed to market. *International Journal of Business Administration, 13*(2), 92. https://doi.org/10.5430/ijba.v13n2p92

Lee, H.-H. M., and Blasco-Arcas, L. (2020). Influencer marketing post Covid-19: Notes on being a personal brand. *Managing a Post-Covid19 Era*, 25.

Lim, C. L. (2021). The pandemic and advertising: Be (AD) normal. Covid-19 pandemic, crisis responses and the changing World. *Perspectives in Humanities and Social Sciences*, 339-358.

Ma, Y., and Kwon, K. H. (2021). Changes in purchasing patterns in the beauty market due to Post–Covid-19: Literature review. *Journal of Cosmetic Dermatology, 20*(10), 3074-3079. https://doi.org/10.1111/jocd.14357

McDonald, M. (2022). Viewpoint – a big opportunity for interactive marketing post-Covid-19. *Journal of Research in Interactive Marketing, 16*(1), 15-21. https://doi.org/10.1108/JRIM-03-2021-0092

Moorman, C., Soli, J., and Seals, M. (2023, 1 Ağustos). How the pandemic changed marketing channels. Harward Business Review. 25 Nisan 2024 tarihinde https://hbr.org/2023/08/how-the-pandemic-changed-marketing-channels adresinden erişilmiştir.

Nyagadza, B., and Chigora, F. (2022). *Futurology of ethical tourism digital & social media marketing post Covid-19*. İçinde A. Sharma, A. Hassan and P. Mohanty (Editör), Covid-19 and the tourism ındustry, 92-108. Routledge.

O'Brien, C. (2021, 23 Ekim). The future of marketing after Covid-19. Digital Marketing Institute. 15 Nisan 2024 tarihinde https://digitalmarketinginstitute.com/blog/the-future-of-marketing-after-covid-19 adresinden erişilmiştir.

Paningrum, D., Ramdan, A. M., Melinda, T. F., Karneli, O., and Irwanto, T. (2023). Analysis of online marketing strategies post pandemic Covid-19. *Quantitative Economics and Management Studies, 4*(1), 61-65.

Paskalis, L. (2022). 9 ways the pandemic has changed marketing and marketers. Forbes. 15 Nisan 2024 tarihinde https://www.forbes.com/sites/kimberlywhitler/2022/02/07/9-ways-the-pandemic-has-changed-marketing-and-marketers/?sh=c34213f47013 adresinden erişilmiştir.

Pathak, N., Srivastava, V., Singh, A. K., and Rastogi, Y. (2022). *New marketing perspective in post-covid era with the application of business ıntelligence*. Içinde D. Singh, A. Singh, A. Omar, and SB Goyal (Editör), Business Intelligence and Human Resource Management, 221-242. Productivity Press.

Perkin, N. (2022). *Agile marketing: Unlock adaptive and data-driven marketing for long-term success*. Kogan Page Publishers. 01 Nisan 2024 tarihinde https://books.google.com.tr/books?id=PwJlEAAAQBAJ adresinden erişilmiştir.

Rashi, P., Bist, A. S., Asmawati, A., Budiarto, M., and Prihastiwi, W. Y. (2021). Influence of post covid change in consumer behaviour of millennials on advertising techniques and practices. *Aptisi Transactions on Technopreneurship (ATT), 3*(2), 201-208. https://doi.org/10.34306/att.v3i2.210

Ridha Djamaluddin, A., Hastjarjo, S., and Agung Satyawan, I. (2023). Virtual Communication culture in the post-pandemic era. *KnE Social Sciences*. 147-155. https://doi.org/10.18502/kss.v8i3.12823

Robinson, K. (2021, 25 Haziran). Emerging consumer trends in a post covıd 19 world. McKinsey & Company. 01 Nisan 2024 tarihinde https://www.mckinsey.com/capabilities/growth-marketing-and-sales/our-insights/emerging-consumer-trends-in-a-post-covid-19-world adresinden erişilmiştir.

Rosenbaum, M. S., and Russell-Bennett, R. (2020). Service research in the new (post-COVID) marketplace. *Journal of Services Marketing, 34*(5), I-V. https://doi.org/10.1108/JSM-06-2020-0220

Zhang, S. (2022). Artificial intelligence and marketing intersection post-covid-19: A conceptual framework. *International Journal of Innovative Technologies in Social Science, 4*(36). https://doi.org/10.31435/rsglobal_ijitss/30122022/7910

Sousa, B. B., Martins, C. S., Ferreira, A. C., and Pereira, C. S. (2022). *Virtual tourism and digital communication in the context of the post-pandemic scenario*. İçinde J. Kennell, P. Mohanty, A. Sharma, and A. Hassan (Editör), Crisis management, destination recovery and sustainability, 197-205. Routledge.

Spajić, J., Mitrović, K., Novaković, N., and Lalić, D. (2022). Visual brand communication during the Covid-19 pandemic. 11th International symposium on Graphic Engineering and Design, GRID, 221-229.

Sucu, İ., ve Solhan, M. (2021). Covid 19 pandemi sürecinde dijital pazarlama ve iletişim sürecinde kozmetik markaların yönelimi: Flormar markası örneği. *Yeni Medya Elektronik Dergisi, 5*(3), 245-254.

Tien, N. H., Ngoc, N. M., Anh, D. B. H., Huong, N. D., Huong, N. T. T., and Phuong, T. N. M. (2020). Green marketing development strategy in post Covid-19 period in Vietnam. *International journal of multidisciplinary research and growth evaluation, 1,* 101-106.

Universal Postal Union (UPU). (2021, 19 Mart). UPU Direct Marketing Advisory Board (DMAB) report on Covid-19 and direct marketing. 10 Nisan 2024 tarihinde https://www.upu.int/en/publications/direct-marketing/upu-direct-marketing-advisory-board-dmab-report-on-covid19-and-direct-marketing adresinden erişilmiştir.

Yeke, S., ve Selçuk, A. G. (2022). Covid-19 sürecinde mobil sağlık uygulamaları: HES uygulamasına yönelik kritik başarı faktörleri analizi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi, 12*(4), 1887-1912. https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.932088

KAYNAKÇA

Adkins, S. (2012). Cause-related marketing: Who cares wins. İçinde M. Baker (Editör), T*he marketing book*. Routledge.

Barone, M. J., Norman, A. T., and Miyazaki, A. D. (2007). consumer response to retailer use of cause-related marketing: Is more fit better?. *Journal of Retailing*, *83*(4), 437-445.

Baş, M. (2008). Spor sponsorluğu ve spor federasyonlarının sponsorluğa bakışı üzerine bir araştırma. *Gazi University Journal of Economics & Administrative Sciences*, *10*(3), 111-124.

Berglind, M., and Nakata, C. (2005). Cause-related marketing: More buck than bang?. *Business Horizons*, *48*(5), 443-453.

Beşikci, B. ve Silsüpür, Ö. (2023). Spor sponsorluğuna yönelik içerik analizi: Spor Toto Süper Lig. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, *40*, 23-45.

Bhatti, H. Y., Galan-Ladero, M. M., and Galera-Casquet, C. (2023). Cause-related marketing: A systematic review of the literature. *International Review on Public and Nonprofit Marketing*, *20*(1), 25-64.

Bigné-Alcañiz, E., Currás-Pérez, R., Ruiz-Mafé, C., and Sanz-Blas, S. (2012). Cause-related marketing influence on consumer responses: The moderating effect of cause–brand fit. *Journal of Marketing Communications*, *18*(4), 265-283.

Canöz, K. ve Doğan, İ. (2015). İmaj oluşturma aracı olarak sponsorluk. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, *3*(2), 19-39.

Causemarketing.com. (t.y.). Toms one day without shoes campaign. 25.06.2024 tarihinde https://causemarketing.com/commercial-gallery/toms-one-day-without-shoes-campaign/ adresinden erişilmiştir.

Cesur, Z., ve Candan Çam, F. B. (2021). Deneyimsel pazarlamanın davranışsal niyet üzerindeki etkilerinde müşteri memnuniyetinin mediatör ve mağaza türünün moderatör rolü. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, *7*(Özel Sayı), 37-64.

Ceylan, H. H., Köse, B. ve Aydın, M. (2016). Sosyal amaca yönelik pazarlamada tüketici tercihleri üzerine bir araştırma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *18*(1), 149-160.

Challand, C. (2024). An analysis of the social construction of breast cancer awareness in media and cause-related marketing. *The Motley Undergraduate Journal*, *2*(1), 25-36.

Chang, C. T. and Chu, X. Y. (2020). The give and take of cause-related marketing: purchasing cause-related products licences consumer indulgence. *Journal of the Academy of Marketing Science*, *48*, 203-221.

Coşkun, L A. (2019, Kasım). Bağış ve yardımlarda vergi indirimi. 13.07.2024 tarihinde https://www.forvismazars.com/tr/tr/blog/makaleler/fortune-kasim-2019-leon-aslan-coskun adresinden erişilmiştir.

Cömert, Y. ve Sağır, G. (2013). Amaca yönelik pazarlamanın tüketici satın alma kararına etkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *12*(45), 233-251.

Çetintaş, H. B. (2016). Sosyal sponsorluk. *Asos Congress 1. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu* (957-965). Elazığ: 13-15 Ekim 2016.

Çoban, S. (2003). Kurumsal imaj oluşturma aracı olarak sponsorluk ve internet uygulamaları. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *8*(2), 213-229.

Demetriou, M., Papasolomou, I., and Vrontis, D. (2010). Cause-related marketing: Building the corporate image while supporting worthwhile causes. *Journal of Brand Management*, *17*, 266-278.

Deng, N., Jiang, X., and Fan, X. (2023). How social media's cause-related marketing activity enhances consumer citizenship behavior: The mediating role of community ıdentification. *Journal of Research in Interactive Marketing*, *17*(1), 38-60.

Dijital Mecmua. (2021, 7 Temmuz). Amaca yönelik pazarlama (Cause Marketing). 13.07.2024 tarihinde https://www.dijitalmecmua.com/amaca-yonelik-pazarlama/ adresinden erişilmiştir.

Diker, E. ve Aksoy, F. (2019). Bir halkla ilişkiler uygulama alanı olarak sponsorluk. İçinde Ö. Selvi ve Z. Acar Şentürk (Editör). *Halkla ilişkiler ve uygulama alanları: Yeni Eğilimler,* Konya: Eğitim Yayınevi.

Docherty, S., and Hibbert, S. (2003). Examining company experiences of a UK cause-related marketing campaign. *International Journal of Nonprofit and Voluntary Sector Marketing*, *8*(4), 378-389.

Doğan, İ. ve Canöz, K. (2017). Sosyal sponsorluk ve kurumsal imaj ilişkisi üzerine teorik bir çalışma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *37*, 59-68.

Doğuş Grubu. (2018, 16 Ağustos). Ara Güler. 13.04.2024 tarihinde https://www.dogusgrubu.com.tr/tr/ara-guler adresinden erişilmiştir.

Erciş, M. S. (2012). Pazarlama iletişimi kapsamında sponsorluk faaliyetlerinin önemi ve bir sponsorluk uygulaması: Türk Hava Yolları. *Marmara İletişim Dergisi*, *19*, 112-124.

Ertek, A. G. A. ve Ertek, S. (2022). Havayolu işletmelerinde sponsorluk uygulamaları. İçinde N. Canöz (Editör), *Havacılıkta Halkla İlişkiler*. Palet Yayınları.

Estée Lauder. (t.y.) Pembe kurdele özel koleksiyon. 25.06.2024 tarihinde https://www.esteelauder.com.tr/products/1914/product-catalog/landing-pages/pink-ribbon adresinden erişilmiştir.

Fan, X., Deng, N., Qian, Y., and Dong, X. (2020). Factors affecting the effectiveness of cause-related marketing: A meta-analysis. *Journal of Business Ethics*, *175*(2) 1-22.

Ferraris, A., Giudice, M. D., Grandhi, B. and Cillo, V. (2020). Refining the relation between cause-related marketing and consumers purchase intentions: A cross-country analysis. *International Marketing Review*, *37*(4), 651-669.

File, K. M., and Prince, R. A. (1998). Cause related marketing and corporate philanthropy in the privately held enterprise. *Journal of Business Ethics*, *17*(14), 1529-1539.

Galan-Ladero, M. M., Galera-Casquet, C., Valero-Amaro, V., and Barroso-Mendez, M. J. (2013). Sustainable, socially responsible business: The cause-related marketing case. A review of the conceptual framework. *Journal of Security and Sustainability Issues*, *2*(4), 35-46.

Galan-Ladero, M. M., Galera Casquet, C., and Singh, J. (2015). Understanding factors ınfluencing consumer attitudes toward cause-related marketing. *International Journal of Nonprofit and Voluntary Sector Marketing*, *20*(1), 52-70.

Girişken, Y. ve Giray, C. (2016). Vodafone'un marka kişiliği: Beşiktaş taraftarı, rakip takım taraftarları ve takım tutmayanların algılarındaki fark üzerine bir araştırma. *Ege Academic Review*, *16*(1), 65-78.

Gourville, J. T., and Rangan, V. K. (2004). Valuing the cause marketing relationship. *California Management Review*, *47*(1), 38-57.

Göktaş, B. ve Kulga, C. E. (2017). Tüketicilerin etkinlik pazarlaması faaliyetlerine ve düzenleyen markalara bakış açısına yönelik bir araştırma. *Global Journal Of Economics And Business Studies*, 6(11), 85-97.

Grau, S. L., Garretson, J. A., and Pirsch, J. (2007). Cause-related marketing: An exploratory study of campaign donation structures ıssues. *Journal of Nonprofit & Public Sector Marketing*, *18*(2), 69-91.

Gupta, S., and Handa, M. (2024). Rethinking the boundaries of cause-related marketing: Addressing the need for a new definition. *International Review on Public and Nonprofit Marketing*, 1-31. https://doi.org/10.1007/s12208-024-00398-6.

He, H., Chao, M. M., and Zhu, W. (2019). Cause-related marketing and employee engagement: The roles of admiration, implicit morality beliefs, and moral identity. *Journal of Business Research*, *95*, 83-92.

Hoek, J., and Gendall, P. (2008). An analysis of consumers' responses to cause related marketing. *Journal of Nonprofit & Public Sector Marketing*, *20*(2), 283-297.

Hübscher, C., Hensel-Börner, S., and Henseler, J. (2022). Social marketing and higher education: partnering to achieve sustainable development goals. *Journal of Social Marketing*, *12*(1), 76-104.

Kaft (t.y.). 25.06.2024 tarihinde www.kaft.com.tr/tema adresinden erişilmiştir.

Karadeniz, M. (2009). Pazarlama iletişimi kapsamında sponsorluk faaliyetlerinin önemi. *Journal of Naval Sciences and Engineering*, *5*(1), 62-75.

Kim, H., Kim, J., and Han, W. (2005). The effects of cause-related marketing on company and brand attitudes. *Seoul Journal of Business*, *11*(2), 83-117.

Kim, J., and Kim, M. (2023). Using personalization for cause-related marketing beyond compassion fade on social media. *Journal of Research in Interactive Marketing*, *17*(2), 299-316.

Kim, M., and Liu, Q. (2022). Earned income strategies, İçinde Farazmand, A. (Editör), *Global Encyclopedia of Public Administration, Public Policy, and Governance*. Springer Nature.

Krishna, A., and Rajan, U. (2009). Cause marketing: spillover effects of cause-related products portfolio. *Management Science*, *55*(9), 1469-1485.

Kropp, F., Holden, S. J., and Lavack, A. M. (1999). Cause-related marketing and values in Australia. *International Journal of Nonprofit and Voluntary Sector Marketing*, *4*(1), 69-80.

Kulshreshtha, K., Bajpai, N., Tripathi, V., and Sharma, G. (2019). Cause-related marketing: an exploration of new avenues through conjoint analysis. *Benchmarking: An International Journal*, *26*(6), 2017-2050.

Lafferty, B. A., and Edmondson, D. R. (2014). A note on the role of cause type in cause-related marketing. *Journal of Business Research*, *67*(7), 1455-1460.

Lafferty, B. A., Lueth, A. K., and McCafferty, R. (2016). An evolutionary process model of cause-related marketing and systematic review of the empirical literature. *Psychology & Marketing*, *33*(11), 951-970.

Lee, J. Y., and Johnson, K. K. (2019). Cause-related marketing strategy types: Assessing Their relative effectiveness. *Journal of Fashion Marketing and Management: An International Journal*, *23*(2), 239-256.

Lopes, J. M., Bairrada, C. M., and Coelho, A. F. D. M. (2023). Perceived altruism in cause-related marketing. *International Review on Public and Nonprofit Marketing*, *21*, 255-278.

Micheal Kors. (t.y.). Erkek hunger stop. 25.06.2024 tarihinde https://www.michaelkorsturkeyonlinesatis.com/collections/all-c-0.html?&color=Siyah&coll=Hunger%20Stop%20&gender=2&sorting=priceASC adresinden erişilmiştir.

Moochies. (t.y.). Review. 15.04.2024 tarihinde https://moochies.com/review/ adresinden erişilmiştir.

Moosmayer, D. C., and Fuljahn, A. (2010). Consumer perceptions of cause related marketing campaigns. *Journal of Consumer Marketing*, *27*(6), 543-549.

Moosmayer, D. C., and Fuljahn, A. (2013). Corporate motive and fit in cause related marketing. *Journal of Product & Brand Management*, *22*(3), 200-207.

Mora, E., Vila-Lopez, N., and Küster-Boluda, I. (2021). Segmenting the audience of a cause-related marketing viral campaign. *International Journal of Information Management*, *59*, Article 102296.

Natarajan, T., Balasubramaniam, S. A., and Jublee, D. I. (2016). A journey of cause related marketing from 1988 to 2016. *International Journal of Business and Management*, *11*(11), 247-263.

Öztürk, M. ve Savaş, A. (2014). Sosyal amaca yönelik pazarlama reklamlarının markaya yönelik tutum ve satınalma niyetine etkisi: Anadolu Üniversitesi öğretim elemanlarına yönelik bir uygulama. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, *9*(35), 6109-6128.

Raletić, S., Radojevic, P., and Mihić, S. (2010). Cause-related marketing as a win-win strategy. *Marketing Science, 41*, 97-104.

Reklamkolik. (2007, 21 Ekim). Coca Cola kutup ayı bırrrrr. 11.07.2024 tarihinde https://www.youtube.com/watch?v=U7Jl5z3IciU adresinden erişilmiştir.

Robinson, S. R., Irmak, C., and Jayachandran, S. (2012). Choice of cause in cause-related marketing. *Journal of marketing*, *76*(4), 126-139.

Ross III, J. K., Stutts, M. A., and Patterson, L. (1991). Tactical considerations for the effective use of cause-related marketing. *Journal of Applied Business Research (JABR)*, *7*(2), 58-65.

Ross III, J. K., Patterson, L. T., and Stutts, M. A. (1992). Consumer perceptions of organizations that use cause-related marketing. *Journal of the Academy of Marketing Science*, *20*(1), 93-97.

Sabancı. (2014, 15 Ekim). Sanat teknolojisi için imzalar atıldı: S.Ü. Sakıp Sabancı Müzesi ve Turkcell teknolojiyle sanatı buluşturdu. 13.04.2024 tarihinde https://www.sabanci.com/tr/haber-detay/sanat-teknolojisi-icin-imzalar-atildi-s-u-sakip-sabanci-muzesi-ve-turkcell-teknolojiyle-sanati-bulusturdu adresinden erişilmiştir.

Sabri, O. (2018). The Detrimental effect of cause-related marketing parodies. *Journal of Business Ethics*, *151*(2), 517-537.

Savaş, A. T. (2014). Sosyal amaca yönelik pazarlama reklamlarına yönelik tutum. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi*, *4*(2), 2-31.

Schamp, C., Heitmann, M., Bijmolt, T. H., and Katzenstein, R. (2023). The effectiveness of cause-related marketing: A meta-analysis on consumer responses. *Journal of Marketing Research*, *60*(1), 189-215.

Shanbhag, P. R., Pai P, Y., Pattusamy, M., Kidiyoor, G., and Prabhu, N. (2024). Keeping promises in cause-related marketing campaigns: Development and validation of promised impact evidence scale. *Journal of Consumer Marketing, 41*(2), 239-257.

Schmitt, B. (1999). Experiential marketing. *Journal of Marketing Management*, *15*(1-3), 53-67.

Shell. (t.y.). Yüzyılın sayısı: varış noktamız hep ileride. 11.07.2024 tarihinde https://www.shell.com.tr/suruculer/yuzyilin-sayisi-varis-noktamiz-hep-ileride.html adresinden erişilmiştir.

Silsüpür, Ö. ve Beşikçi, B. (2023). Sponsorluk faaliyetlerinin marka algısına etkisi: İletişim fakültesi öğrencileri üzerine bir araştırma. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi*, 10, 172-188.

Sodero, A. C. (2022). Good cause, not so good business? Sales and operations performance of cause-related marketing. *Journal of Business Logistics*, *43*(4), 566-592.

Stötzer, S., and Kaltenbrunner, K. (2024). Back to the roots of cause-related marketing – A systematic literature review of cooperation motives. *International Review on Public and Nonprofit Marketing*, 1-22. https://doi.org/10.1007/s12208-024-00396-8.

Svensson, G., and Wood, G. (2011). A model of cause-related marketing for "profit-driven" and "non-profit" organizations. *European Business Review*, *23*(2), 203-214.

Taşkın, E. ve Kahraman; H. (2010). Amaca yönelik pazarlama. İçinde İ. Varinli ve K. Çatı, K. (Editör)., *Güncel pazarlama yaklaşımlarından seçmeler*. *Ankara: Detay Yayıncılık*.

Tema. (t.y.). Kaft iş birliğimiz. 25.06.2024 tarihinde https://www.tema.org.tr/kaft-is-birligimiz adresinden erişilmiştir.

Thomas, S., Kureshi, S., and Vatavwala, S. (2020). Cause-related marketing research (1988–2016): An academic review and classification. *Journal of Nonprofit & Public Sector Marketing*, *32*(5), 488-516.

Tığlı, M. (2010). Etkinlik Pazarlaması. İçinde İ. Varinli ve K. Çatı, K. (Editör)., *Güncel Pazarlama Yaklaşımlarından Seçmeler*. Ankara: Detay Yayıncılık.

TOMS. (2015, 5 Mayıs). 27.06.2024 tarihinde https://x.com/TOMS/status/595574418593730560 adresinden erişilmiştir.

Turkcell. (2016, 1 Şubat). Turkcell'in teknoloji desteği ile İstanbul Modern'de bir ilk. 13.04.2024 tarihinde https://medya.turkcell.com.tr/bulletins/turkcellin-teknoloji-destegi-ile-istanbul-modernde-bir-ilk/ adresinden erişilmiştir.

Uğur, U. ve Sarıoğlu Uğur, S. (2018). Amaca yönelik pazarlama uygulamalarına ilişkin tüketici ilgilenimi: Tüketici-marka-amaç uyumu üzerine bir araştırma. *Business & Management Studies: An International Journal*, *6*(3), 216-227.

USA Today. (2015, 5 Mayıs) Toms using instagram to give away a million shoes. 27.06.2024 tarihinde https://www.usatoday.com/story/tech/2015/05/04/toms-using-instagram-to-try-and-give-away-a-million-shoes/26892739/ adresinden erişilmiştir.

Van den Brink, D., Odekerken-Schröder, G., and Pauwels, P. (2006). The effect of strategic and tactical cause-related marketing on consumers' brand loyalty. *Journal of Consumer Marketing*, *23*(1), 15-25.

Varadarajan, P. R., and Menon, A. (1988). Cause-related marketing: A coalignment of marketing strategy and corporate philanthropy. *Journal of Marketing*, *52*(3), 58-74.

WWF. (2012, 16 Mart). A win for polar bears in Coke's most successful campaign ever. 25.06.2024 tarihinde https://wwf.panda.org/wwf_news/?203880/A-win-for-polar-bears-in-Cokes-most-successful-campaign-ever adresinden erişilmiştir.

Yurdakul, R., ve Şener, H. Y. (2021). Amaca yönelik pazarlama ve sponsorluk faaliyetleriyle desteklenen marka değerinin tüketicilerin satın alma niyeti üzerine etkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergis*i, *68*, 17-37.

Zhao, X., Park, Y. J., and Yoon, S. J. (2024). Effects of cause-related ads on ethical consumption: An experimental approach. *Nurture*, *18*(1), 161-177.

KAYNAKÇA

Akıncı Vural, Z. B. ve Çoşkun, G. (2011). Kurumsal sosyal sorumluluk ve etik. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 1*(1), 61-87.

Aksu Armağan, E. (2010). Pazarlama açısından etik. İçinde İ. Varinli ve K. Çatı (Editör), *Güncel Pazarlama Yaklaşımlarından Seçmeler,* 503-526. Detay Yayıncılık.

Aktan, C. C. ve Börü, D. (2007). Kurumsal sosyal sorumluluk. İçinde C. C. Aktan (Editör), *Kurumsal Sosyal Sorumluluk: İşletmeler ve Sosyal Sorumluluk*, 11-36. İgiad Yayınları.

Alikılıç, Ö. ve Onat, F. (2007). Bir halkla ilişkiler aracı olarak kurumsal bloglar. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, 2*(8), 899-927. doi: https://doi.org/10.19168/jyu.06161

Argüden, Y. (2007). Sosyal sorumluluğun temelleri. İçinde C. C. Aktan (Editör.), *Kurumsal sosyal Sorumluluk: İşletmeler ve Sosyal Sorumluluk*, 37-44. İgiad.

Armstrong, G. M., Kotler, P., Buchwitz, L. A., Trifts, V., and Gaudet, D. (2016). *Marketing: an introduction.* Pearson.

Atlığ, N. S. (2006). İş etiği, sosyal sorumluluk ve ilaç sektöründen uygulamala. Yüksel Lisans Tezi, [Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü]. İstanbul, Türkiye.

Aydın, A. (2023). Halkla ilişkiler bağlamında GSM operatörlerinin sürdürülebilirliğine ilişkin çalışmalarına yönelik bir değerlendirme. İçinde D. İlic ve İ. Aydoğdu Karaaslan (Editör), *Sosyal & Beşeri Bilimlerde Araştırma ve Değerlendirmeler- 2* (65-92). Gece Kitaplığı.

Balta Peltekoğlu, F. ve Demir Askeroğlu, E. (2023). İletişim yönetiminde dezenformasyon: Kara halkla ilişkiler ve sosyal medya. *International Social Sciences Studies Journal, 9*(113), 7494-7503. doi:http://dx.doi.org/10.29228/sssj.70410

Belch, G. E., and Belch, M. A. (2004). *Advertising and promotion: An ıntegrated marketing communication perspective.* The McGraw-Hill.

Bıçakçı, A. B. ve Aktaş Kuyucu, M. (2024). Geleceğin halkla ilişkiler profesyonellerini eğitmek: Toplumsal odaklı bir yaklaşım. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi*(Cumhuriyetin 100. Yılında Geleceğin İletişimi Özel Sayısı), 1-26. doi:10.17829/turcom.1360804

Binark, F. ve Bayraktutan, G. (2013). *Ayın karanlık yüzü: Yeni medya ve etik.* Kalkedon.

Bozyiğit, S. ve Akkan, E. (2013). Kişisel satışta etik: Adana ilindeki tıbbi satış temsilcilerinin etik tutumlarının incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 28*(1), 49-79.

Bülbül, R. (2001). *İletişim ve etik.* Nobel Yayın Dağıtım.

Campbell, C., Plangger, K., Sands, S., Kietzmann, J., and Bates, K. (2022). How deepfakes and artificial ıntelligence could reshape the advertising ındustry. *Journal of Advertising Research, 62*, 241 - 251. https://doi.org/10.2501/jar-2022-017.

Caywood, C. L., and Laczniak, G. R. (1986). Ethics and personal selling: Death of a salesman as an ethical primer. *Journal of Personal Selling & Sales Management, 6*(2), 81-88.

Conrad, L. J., and Shel, H. (2011). *Yeni pazarlama kuralları.* (Çev. G. Aksoy). Optimist Yayınları.

Coşkun Değirmen, G. ve Şardağı, E. (2016). Nöropazarlama uygulamalarının etik bağlamında değerlendirilmesi. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*(25), 140-160. doi:https://doi.org/10.31123/akil.438536

Çağlar, B. (2022). Halkla ilişkilerin teori ve pratiğinde etik yaklaşım. İçinde G. Çalışır, E. Diker ve İ. Türkal (Editör), *Halkla İlişkilere Giriş,* 295-322. Eğitim Yayınevi.

DeLozier, M. W. (1976). *The marketing communications process.* McGraw-Hill.

Drumwright, M. E., and Murphy, P. E. (2004). How advertising practitioners view ethics: Moral muteness, moral myopia, and moral ımagination. *Journal of Advertising, 33*(2), 7-24. doi:http://dx.doi.org/10.1080/00913367.2004.10639158

Dündar, S. ve Göksel, T. (2006). Reklâmların pazarlama etik ve sosyal sorumluluk bilincine göre değerlendirilmesi: Ampirik bir çalışma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 8*(1), 123-141.

Eren, E. (2000). *İşletmelerde stratejik yönetim ve işletme politikası.* Beta Yayıncılık.

Fatima, T., and Elbanna, S. (2023). Corporate social responsibility (CSR) implementation: A review and a research agenda towards an integrative framework. *Journal of Business Ethics, 183*(1), 105-1021. doi:https://doi.org/10.1007/s10551-022-05047-8

Gould, S. J. (1994). Sexuality and ethics in advertising: A research agenda and policy guideline perspective. *Journal of Advertising, 23*(3), 73-80. doi:https://doi.org/10.1080/00913367.1994.10673452

Grunig, J. E., and Hunt, T. (1984). *Managing public relations.* Rinehart.

Güllüoğlu, Ö. (2006, Nisan). Halkla ilişkiler mesleğinde etik anlayışı. İçinde *II. Ulusal Halkla İlişkiler Sempozyumu*, 145-166. Kocaeli, Türkiye.

Güven, S. (2016). Kurumsal iletişim bağlamında kurumsal sosyal sorumluluk ve etik ilişkisi. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*(26), 133-154. doi:https://doi.org/10.31123/akil.441385

Hyman, M. (2009). Responsible Ads: A workable ıdeal. *Journal of Business Ethics, 87*, 199–210. doi:10.1007/s10551-008-9879-9

İşseveroğlu, G. (2001). İşletmelerde sosyal sorumluluk ve etik. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 8*(2), 55-68.

Karabaş, S. (2013). Pazarlama iletişim aracı olarak tüketicilerin reklam denetimine karşı tutumları: Reklam etiği. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 3*(1), 143-157.

Karpat Aktuğlu, I. (2006). Tüketicinin bilgilendirilmesi sürecinde reklam etiği. *Küresel İletişim Degisi, 2*(1), 1-20.

Kaya, F. (2022). Güncel tutundurma karması faaliyetlerinde etik ihlaller. İçinde F. Uslu ve H. Boz (Editör), *İktisadi ve İdari Bilimlerde Güncel Çalışmalar*, 77-100. Palet Yayınları.

Kendrick, A., Fullerton, J. A. and Kim, Y. J. (2013). Social responsibility in advertising: A marketing communications student perspective. *Journal of Marketing Education, 35*(2), 141-154. doi:https://doi.org/10.1177/0273475313490171

Kietzmann, J., Mills, A., and Plangger, K. (2020). Deepfakes: perspectives on the future "reality" of advertising and branding. International Journal of Advertising, 40, 473 - 485. https://doi.org/10.1080/02650487.2020.1834211.

Kotler, P., and Lee, N. (2006). *Kurumsal sosyal sorumluluk.* (çev. S. Kaçamak). Mediacat Yayıncılık.

Leeper, R. V. (1996). Moral objectivity, Jurgen Habermas's discourse ethics, and public relations. *Public Relations Review, 22*(2), 133-150. doi:https://doi.org/10.1016/S0363-8111(96)90003-X

Mavnacıoğlu, K. (2022). Dijital çağda pazarlama iletişimi etiği üzerine bir değerlendirme. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8*(1), 52-66. doi:https://doi.org/10.31592/aeusbed.980897

Nart, S. (2019). Aşırı tüketimin bedeli, tüketimde sürdürülebilir yaşam tarzları.İçinde R. Altunışık (Editör), *Tüketimin 1001 Hali*, 163-177. Beta Yayıncılık

Nill, A., and Schibrowsky, J. A. (2007). Research on marketing ethics: A systematic review of the literature. *Journal of Macromarketing, 27*(3), 256-273. doi:https://doi.org/10.1177/0276146707304733

Nwachukwu, S. L., Vitell, Jr., S. J., Gilbert, F. W., and Barnes, J. H. (1997). Ethics and social responsibility in marketing: An examination of the ethical evaluation of advertising strategies. *Journal of Business Research, 39*(2), 107-118. doi:https://doi.org/10.1016/S0148-2963(96)00146-4

Odabaşı, Y. ve Oyman, M. (2014). *Pazarlama iletişimi yönetimi* (13. Baskı). MediaCat.

Okay, A. ve Okay, A. (2002). *Halkla ilişkiler kavram strateji ve uygulamaları.* Der Yayınları.

Özgür, Y. (2007). Sosyal sorumluluk kampanyaları ve marka yönetimi. Tezsiz Yüksek Lisans tezi. [Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü], İzmir, Türkiye.

Özsoy, T. (2013). Pazarlamada etik. İçinde C. Vatandaş (Editör), *Bilim ve Ahlak*, 245-281. Açılım Kitap.

Pollay, R. W. (1986). The distorted mirror: reflections on the unintended consequences of advertising. *Journal of Marketing, 50*(2), 18-36. doi:https://doi.org/10.1177/002224298605000202

Pop, N. A., Dabija, D. C., and Iorga, A. M. (2014). Ethical Responsibility of neuromarketing companies in harnessing the market research – A global exploratory approach. *Amfiteatru Economic, 16*(35), 26-40.

Preston, C. (2005). Advertising to children and social responsibility. *Young Consumers, 6*(4), 61-67. doi:https://doi.org/10.1108/17473610510701322

Rittenburg, T. L., and Parthasarathy, M. (1997). Ethical implications of target market selection. *Journal of Macromarketing, 17*(2), 49-64. doi:https://doi.org/10.1177/027614679701700205

Roedder, D. L., Sternthal, B., and Calder, B. J. (1983). Attitude-behavior consistency in children's responses to television advertising. *Journal of Marketing Research, 20*(4), 337-349. doi:https://doi.org/10.1177/002224378302000401

Saura, J. R., Palacios-Marqués, D., and Turrıcha-Fernández, A. (2021). Ethical design in social media: assessing the main performance measurements of user online behavior modification. *Journal of Business Research*(129), 271-281. doi:https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2021.03.001

Sayımer, İ. (2006). Halkla ilişkiler etiğinde öne çıkan modellerin etik sistemler açısından değerlendirilmesi. *Küresel İletişim Dergisi, 2*(2), 1-19.

Selvi, Ö. ve Altan, S. (2016). Halkla ilişkiler etiği ve medya. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi, 19*(1), 277-301.

Sezgin, M. (2004). İşletmelerde sosyal sorumluluk ve halkla ilişkiler. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 7*(1-2), 137-152.

Sirgy, M. J. ve Lee, D.-J. (1996). Setting socially responsible marketing objectives: A qality-of-Life approach. *European Journal of Marketing, 30*(5), 20-34. doi:https://doi.org/10.1108/03090569610118722

Tekin, Z. (2017). Pazarlama etiğinde makyavelizm. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 10*(50), 814-821. doi:10.17719/jisr.2017.1714

Torlak, Ö. (2001). *Pazarlama ahlakı-sosyal sorumluluklar ekseninde pazarlama kararları ve tüketici davranışlarının analizi.* Beta Basım Yayım.

Torlak, Ö. ve Tiltay, M. A. (2017). *Pazarlama ahlakı: Sosyal sorumluluklar ekseninde pazarlama kararları ve tüketici davranışlarının analizi.* Beta Basım Yayım Dağıtım.

Towner, E. B., and Everett, H. L. (2023). *Technical marketing communication : A guide to writing, design, and delivery.* Business Expert Press.

Treise, D., Weigold, M. F., Conna, J., and Garrison, H. (1994). Ethics in advertising: Ideological correlates of consumer perceptions. *Journal of Advertising, 23*(3), 59-69. doi:https://doi.org/10.1080/00913367.1994.10673450

Uzun, R. (2007). *İletişim etiği, sorunlar ve sorumluluklar.* Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Kırkıncı Yıl Kitaplığı No:2.

Uzun, R. (2014). Çocukların medyadan ve medyada korunması: Çocuklara yönelik etik davranış kurallarının incelenmesi. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*(22), 152-167. doi:https://doi.org/10.31123/akil.441955

Ürper, Y. (2018). İşletmeler ve özellikleri. İçinde B. Z. Erdoğan ve A. Hepkul (Editör), *Genel İşletme*, 2-33. Anadolu Üniversitesi.

Velte, P. (2022). Meta-analyses on corporate social responsibility (CSR): A literature review. *Management Review Quarterly, 72*(3), 627-675. doi:https://doi.org/10.1007/s11301-021-00211-2

Wilkie, W. L., and Moore, E. S. (1999). Marketing's contributions to society. *Journal of Marketing, 63*(4), 198-218. doi:https://doi.org/10.1177/00222429990634s118

Wilson, R. M., Gaines, J. and Hill, R. P. (2008). Neuromarketing and consumer free will. *Journal of Consumer Affairs, 42*(3), 389-410. doi:https://doi.org/10.1111/j.1745-6606.2008.00114.x

Yıldız, O. (2017). Doğan Holding'in kurumsal sosyal sorumluluğuna yönelik bir değerlendirme. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*(44), 43-59.

KAYNAKÇA

Acar, C. ve Ekizler, H. (2023). Sanal etkileyicilerin tüketici satın alma niyetine etkisi. *Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 14(1), 1-22.

Adewale, A. G., Adeniran, A. J. and Oluyinka, S. A. (2019). The effect of personal selling and marketing on firm sales growth (a study of pz and Dangote Nigeria PLC). *IJRDO-Journal of Business Management*, 5(1), 19-35.

Alcañiz, M., Bigné, E. and Guixeres, J. (2019). Virtual reality in marketing: A Framework, review, and research agenda. *Frontiers in Psychology*, 10, 15-30.

Al-Jabri, I. and Sohail, M. S. (2012). Mobile banking adoption: application of diffusion of ınnovation theory. *Journal of Electronic Commerce Research*, 13(4), 379-391.

Al-Masoud, N. A. (2020). The impact of placing electronic word of mouth on instagram on consumers' purchase intention: case study of food products in the Kingdom of Saudi Arabia. *Journal of Entrepreneurship and Business Innovation*, 7(2), 51-77.

Ahearne, M. and Rapp, A. (2010). The Role of technology at the ınterface between salespeople and consumers. *Journal of Personal Selling & Sales Management*. 30(2), 111-120.

Anderson, E. T. and Simester, D. I. (2014). Reviews without A purchase: low ratings, loyal customers, and deception. *Journal of Marketing Research*, 51(3), 249-269.

Andzulis, J., Panagopoulos G. and Rapp A. (2012). A review of social media and ımplications for the sales process. *Journal of Personal Selling & Sales Management,* 32(3), 305-316.

Arndt, J. (2007). Paradigms in consumer research: A review of perspectives and approaches. *European Journal of Marketing*, 20(8), 23-40.

Ay, A., Bekar, S. ve Demir, B. Ç. (2023). Dijital Pazarlama ve e-ticaret aracı olarak arama motorları ve google algoritmaları. *Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(52), 295-317.

Aydın, S., Nalbant, K. G. ve Coğuplugil, B. B. (2023). Yapay zekâ ve sanal gerçeklik teknolojilerinin dijital pazarlamanın gelişimi üzerine etkileri. *Rahva Teknik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *3*(1), 1-10.

Ayyıldız, M. E. ve Tekeoğlu, A. N. T. (2024). Digital marketing communication as an ınstrument in social responsibility projects after the earthquake in Türkiye. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, *13*(1), 86-105.

Babin, B. J. and Harris, E. G. (2023). *CB consumer behaviour*. Cengage.

Baker, A. M., Donthu, N. and Kumar, V. (2016). Investigating how word-of-mouth conversations about brands ınfluence purchase and retransmission ıntentions. *Journal of Marketing Research*, 53(2), 225-239.

Ball, D., Coelho, P. S. and Machás, A. (2004). The role of communication and trust in explaining customer loyalty: an extension to the ECSI model. *European Journal of Marketing*, 38(9/10), 1272-1293.

Barutçu, S. ve Tomaş, M. (2013). Sürdürülebilir sosyal medya pazarlaması ve sosyal medya pazarlaması etkinliğinin ölçümü. *Journal of Internet Applications and Management*, 4(1), 5-24.

Baydemir, E. (2021). Mobil pazarlamanın tüketici davranışlarına etkisi: Y kuşağı örneği. Yüksek Lisans Tezi. [Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi], Rize.

Bayır, T. (2021). Koronavirüs (Covid-19) ile yeni dijital dünyada değişen tüketici tercihleri. *OPUS International Journal of Society Researches*, 17(Pandemi Özel Sayısı), 3621-3640.

Belch, G. E. and Belch, M. A. (2018). *Advertising and promotion: An ıntegrated marketing communications perspectiv*e. McGraw-Hill Education.

Bendixen, M., Yurova, Y., Abratt, R. and Rawdan, M. (2014). Death of a salesman: Birth of a knowledge broker. *International Journal of Electronic Customer Relationship Management*, 8(3), 1-14.

Becan, C. (2021). Covid-19 pandemi döneminde dijital tüketim alanı olarak yeni nesil alışveriş platformlarına yönelik motivasyon faktörleri üzerine bir saha araştırması. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (İNİF E-Dergi)*, *6*(1), 53-78.

Bigne, E. and Blesa, A. (2003). Market Orientation, trust and satisfaction in dyadic relationships: a manufacturer-retailer analysis. *International Journal of Retail & Distribution Management*, 31(11), 574-590.

Bilgihan, A., Okumus, F. and Cobanoglu, C. (2013). Generation Y travelers' commitment to online social network websites. *Tourism Management*, 35, 13-22.

Blythe, J. (2000). *Marketing communications*. Prentice Hall.

Brown, S. P. and Lam, S. K. (2008). A meta-analysis of relationships linking employee satisfaction to customer responses. *Journal of Retailing*, 84(3), 243-255.

Cantallops, A. S. and Salvi, F. (2014). New consumer behavior: a review of research on eWOM and hotels. *International Journal of Hospitality Management*, 36, 41-51.

Chen, C. A. and Hsieh, C. W. (2012, 6-7 October). Does the pursuit of pay undermine public service motivation? Comparing motives for high pay and stable pay. İçinde 5th International Conference on Public Management in the 21st Century*:* Opportunities and Challenges*.[Konferans],* Macau, China.

Court, D., Elzinga, D., Mulder, S. and Vetvik, O.J. (2009). The consumer decision journey. *McKinsey Q* 3, 96–107.

Craven, D. W. (2012). *Strategic marketing*. Homewood, Irwin.

Csiszér, A. (2011). The effects of advertisements on our changing society. *Acta Sociologica–Pécsi Szociológiai Szemle*, 4(1), 19-30.

Çelik, M., Bakır, U. ve Bazarcı, S. (2022). Genç tüketicilerde etkili kişi algısı: sosyal medyadaki pazarlama iletişimi uygulamalarına sosyal karşılaştırma perspektifinden bir bakış. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi*, (41), 118-139.

Diallo, M. F. (2012). Effects of Store ımage and store brand price-ımage on store brand purchase ıntention: application to an emerging market. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 19(3), 360-367.

Dijital Pazarlama (2021). Dijital pazarlama araçları nelerdir? 15.07.2024 tarihinde https://www.iienstitu.com/blog/dijital-pazarlama-araclari-nelerdir adresinden erişilmiştir.

Dimitrieska, S., Stankovska, A. and Efremova, T. (2018). Artificial intelligence and marketing. *Entrepreneurship*, 6(2), 298-304.

Durmaz, Y. ve Bahar, R. (2011). Tüketicilerin satın alma davranışları üzerinde sosyolojik faktörlerin etkisinin incelenmesine yönelik ampirik bir çalışma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(37), 60-77.

Ekiyor, A. and Altan, F. (2020). Marketing communication and promotion in health services. *Promotion and Marketing Communications*, 2, 173.

Erdem, A. (2010). *Televizyon reklamlarının marka tutumuna etkisi*. Konya: Eğitim Yayınevi-Bilimsel Eserler.

Etzel, M. J., Walker, B. J. and Stanton, W. J. (2007). *Marketing*. McGraw Hill/Irwin.

Fam-Kim, S. S., Waller D., Cyril E. and He J. (2013). Advertising dislikeability in Asia:Is There a relationship with purchase intention and frequency?. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics*, 25(1), 144-161.

Fill, C. and Jamieson, B. (2006). *Marketing communications*. Edinburgh Business School Heriot-Watt University.

Fill, C. and Turnbull, S. (2019). *Marketing communications*. UK: Pearson

Fondevila-Gascón, J., Polo-López, M., Rom-Rodríguez, J. and Mir-Bernal, P. (2020). Social media ınfluence on consumer behavior: the case of mobile telephony manufacturers. *Sustainability*, 12(4), 1-23.

Godin, V. V. and Terekhova, A. E. (2019). Digital advertising as a tool to promote goods or services. Project implementation experience. *E-Management*, 2(3), 13-21.

Guzun, S. (2022). Analyzing the system of factors influencing buying and consumption behavior and consumer behavior. *Ecosoen*, 1(3-4), 52-56.

Hacıalioğlu, A. ve Sağlam, M. (2021). COVID-19 Pandemi sürecinde tüketici davranişlari ve e-ticaretteki değişimler. *Medya ve Kültürel Çalışmalar Dergisi*, 3(1), 16-29.

Hacıefendioğlu, Ş. (2010). Sosyal paylaşım sitelerinde üye bağlılığı üzerine bir araştırma. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 56-71.

Hajli, M. (2019). The impact of positive valence and negative valence on social commerce purchase intention. *Inf. Technol. People,* 33, 774-791.

Hakverdi, G. (2022). Dijital reklamların tüketici davranışlarına etkisi: Kırgızistan örneği. *Sosyolojik Bağlam Dergisi*, 3(2),140-156.

Hawkins, D.I., Roger, J.B. and Coney, K.A. (1986). *Consumer behaviour: Implications for marketing strategy*. Business Publications Inc.

He, S. X. and Bond, S. D. (2013). Word-of-mouth and the forecasting of consumption enjoyment. *Journal of Consumer Psychology*, 23(4), 464-482.

Hromova, O., Habrid, A. and Lanova, O. (2019). Essential influence of situation factors on consumer behavior. *Economics Finances Law*, 19-22.

Hsu, M. K., Huang, Y. and Swanson, S. (2010). Grocery store image, travel distance, satisfaction and behavioral intentions: Evidence from a midwest college town. *International Journal of Retail & Distribution Management*, 38(2), 115-132.

Ismagilova, E., Slade, E., Rana, N. and Dwivedi, Y. (2019). The effect of electronic word of mouth communications on ıntention to buy: a meta-analysis. Information Systems *Frontiers*, 1-24.

Jayawardhena, C. and Farrell, A. M. (2011). Effects of retail employees' behaviours on customers' service evaluation. *International Journal of Retail & Distribution Management*, 39(3), 203-217.

Jiménez, F. R. and Mendoza, N. A. (2013). Too popular to ignore: The influence of online reviews on purchase intentions of search and experience products. *Journal of Interactive Marketing*, 27(3), 226-235.

Kahraman, A. ve Nazlıoğlu, S. G. (2022). Tutundurma (Pazarlama iletişimi). İçinde Anıl, N. K. ve İçli, G. E. (Editör), *Pazarlama ilkeleri* (s.285-322), Konya: Eğitim Yayınevi.

Kajtazi, K. and Zeqiri, J. (2020). The effect of e-WOM and content marketing on customers' purchase intention. *International Journal of Islamic Marketing and Branding*, 5(2), 114-131.

Karaca, Ş. ve Gülmez, M. (2012). Satış geliştirme çabalarının öğretim elemanlarının satın alma davranışları üzerindeki etkilerini ölçmeye yönelik bir araştırma. *Verimlilik Dergisi*, (1), 69-87.

Kayode, O. (2014). *Marketing communications*. Bookboon.

Kitchen, P. J. and Schultz, D. E. (2003). Integrated corporate and product brand communication. *Journal of Competitiveness Studies*, 11(1), 66.

Koekemoer, L. (ed). 1998. *Promotional strategy: marketing communications in practice.* Juta.

Kotler, P. (2003). *Marketing management.* Prentice Hall.

Kotler, P. and Armstrong, G. (2008). *Principles of marketing.* Pearson Prentice hall.

Kotler, P. and Keller, K. L. (2011). *Marketing management*. Prentice Hall.

Kotler, P. and Armstrong, G. (2018). Principles of marketing. Pearson Education.

Kronrod, A. and Danziger, S. (2013). "Wii will rock you!" The Use and effect of figurative language in consumer reviews of hedonic and utilitarian consumption. *Journal of Consumer Research*, 40(4), 726-739.

Kuruca, Y., Üstüner, M. ve Şimşek, I. (2022). Dijital pazarlamada yapay zekâ kullanımı: sohbet robotu (chatbot). *Medya ve Kültür*, *2*(1), 88-113.

Kusa, A., Zauskova, A. and Cabyova, L. (2020). Effect of marketing communication on consumer preferences and purchasing decisions. *Ad Alta: Journal of Interdisciplinary Research*, 10(1), 150-155.

Kuruzovich, J. (2013). Sales technologies, sales force management, and online ınfomediaries. *Journal of Personal Selling & Sales Management*, 33(2), 211-224.

Lassk, F. G., Ingram, T. N., Kraus, F. and Di Mascio, R. (2012). The future of sales training: challenges and related research questions. *Journal of Personal Selling & Sales Management*, 32(1), 141-154.

Lee, W., Tyrrell, T. and Erdem, M. (2013). Exploring the behavioral aspects of adopting technology: meeting planners' use of social network media and the impact of perceived critical mass. *Journal of Hospitality and Tourism Technology*, 4(1), 6-22.

Li, L., Sun, L., Weng, C., Huo, C. and Ren, W. (2020, October). Spending money wisely: Online electronic coupon allocation based on real-time user intent detection. In *Proceedings of the 29th ACM International Conference on Information & Knowledge Management* (pp. 2597-2604).

Lin, T. M., Lu, K. Y and Wu, J. J. (2012). The Effects of visual information in eWOM communication. *Journal of Research in İnteractive Marketing*, 6(1), 7-26.

Ling, P. (2015). *Introduction to consumer behavior*. Oxford University.

Lloyd, A. E. and Luk, S. T. (2011). Interaction behaviors leading to comfort in the service encounter. *Journal of Services Marketing*, 25(3), 176-189.

Masimane, J. (2017). Effect of marketing communications on consumer purchase behavior of fast moving consumer goods (FMCG) in Kenya. Doctoral Dissertation. [United States International University], Africa.

Massey G. R., Waller D. S., Wang P. Z. and Lanasier E. V. (2013). Marketing to different asian communities: the importance of culture for framing advertising messages, and for purchase ıntent. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics*, 25(1),8 -33.

Mitchell, V. W. and Harris, G. (2005). The importance of consumers' perceived risk in retail strategy. *European Journal of Marketing*, 39(7/8), 821-837.

Nasir, R. and Ponnusamy, V. (2007). An exploratory study on the level of trust towards online retailers among consumers in The United Kingdom and Malaysia. *Available at SSRN 1079663*, 1-12.

Odabaşı, Y. ve Oyman, M. (2002). *Pazarlama iletişimi yönetimi.* Kapital Medya Hizmetleri

Omar, A. R. C., Ishak, S. and Jusoh, M. A. (2020). The impact of Covid-19 movement control order on SMEs' businesses and survival strategies. *Geografia-Malaysian Journal of Society and Space*, 16(2), 90-103.

Ordenes, F., Grewal, D., Ludwig, S., Ruyter, K., Mahr, D. and Wetzels, M. (2019). Cutting through content clutter: how speech and ımage acts drive consumer sharing of social media brand messages. *Journal of Consumer Research*, 45, 988-1012.

Öcal, D. ve Koca, S. (2019). Viral reklam: Reklamın yeni iletişim teknolojileriyle gelişen yönü. *Atatürk İletişim Dergisi*, (18), 87-104.

Parıltı, N. ve Öztürk, Y. (2002). Kişisel satış sürecinde yeni bir ikna etme yöntemi: SPIN. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *4*(3), 103-110.

Parment, A. (2013). Generation Y vs. Baby boomers: Shopping behavior, buyer ınvolvement and ımplications for retailing. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 20(2), 189-199.

Peković, J., Zdravković, S. and Pavlović, G. (2019). Social media influencers as a predictor of consumer intentions. *Marketing*, 50(3), 207-216.

Peter, J. P. and Olson, J. (2007). *Consumer behavior*. McGraw-Hill.

Quester, P., Pettigrew, S. and Hawkins, D. (2011). *Consumer behavior*. McGraw-Hill.

Rippé, C. B., Weisfeld-Spolter, S., Yurova, Y. and Sussan, F. (2015). Is there a global multichannel consumer?. *International Marketing Review*, 32(3/4), 329-349.

Saadeghvaziri, F., Dehdashti, Z. And Mohammd R. K. A. (2013). Web advertising:assessing beliefs, attitudes, purchase ıntention and behavioral responses. *Journal of Economic and Administrative Sciences*, 29(2), 99-112.

Sawaftah, D. (2020). The effectiveness of electronic integrated marketing communications on customer purchase intention of mobile service providers: The mediating role of customer trust. *Journal of Sustainable Marketing*, 1(1), 47-61.

Schiffman, L., O'Cass, A., Paladino, A., D'Alessandro, S. and Bednall, D. (2010). *Consumer behavior*. Pearson Australia.

Shimp, T. A. (2003). *Advertising, promotion and supplementary aspects of ıntegrated marketing communications.* Dryden Press.

Shkut, D. (2020). Digitalization of marketing communications. *Evropský Časopıs Ekonomıky*, 6(4)104-108.

Schultz, D. E. and Block, M. P. (2014). Sales promotion influencing consumer brand preferences/ purchases. *Journal of Consumer Marketing*, 31(3), 212-217.

Semeijn, J., Van Riel, A. C. and Ambrosini, A. B. (2004). Consumer evaluations of store brands: effects of store ımage and product attributes. *Journal of retailing and Consumer Services*, 11(4), 247-258.

Seyrek, İ. H. ve Yılmaz, E. S. (2019). Tüketicilerin satın alma kararlarında sosyal paylaşım sitelerinin etkisi. *The Journal of Academic Social Science*, *37*(37), 43-62.

Shopify. (2024). What is social commerce?, 14.05.2024 tarihinde https://www.shopify.com/enterprise/blog/social-commerce-trends adresinden erişilmiştir.

Shipway. (2021). Post-purchase communication, 15.05.2024 tarihinde https://shipway.in/blog/e-commerce-growth/post-purchase-communications-increase-customer-retention-and-brand-reputation/ adresinden erişilmiştir.

Sipay. (2024). Sosyal ticaret nedir ve neden önemlidir?, 14.05.2024 tarihinde https://sipay.com.tr/blog/sosyal-ticaret-nedir-ve-neden-onemlidir#:~:text=Sosyal%20ticaret%2C%20%C3%BCr%C3%BCn%20ve%20hizmetleri,etkile%C5%9Fime%20girme%20derecesi%20ile%20%C3%B6l%C3%A7%C3%BCl%C3%BCr, adresinden erişilmiştir.

Simintiras, A. C., Ifie, K., Watkins, A. and Georgakas, K. (2013). Antecedents of adaptive selling among retail salespeople: a multilevel analysis. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *20*(4), 419-428.

Singh, J., Flaherty, K., Sohi, R., Deeter-Schmelz, D., Habel, J., Meunier-Fitzhugh, K., Malshe, A., Mullins, R. and Onyemah, V. (2019). Sales profession and professionals in the age of digitization and artificial intelligence technologies: concepts, priorities, and questions. *Journal of Personal Selling & Sales Management,* 39, 2 - 22.

Smink, A., Frowijn, S., Reijmersdal, E., Noort, G. and Neijens, P. (2019). Try online before you buy: How does shopping with augmented reality affect brand responses and personal data disclosure. Electron. Commer. Res. Appl., 35, 1-10.

Sokhatska, O., Stepanova, T., Malanchuk, M., Rybianets, S., Oksana, S. and Bashynska, I. (2019). Modelling the risks of international trade contracts. *International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering*, 8, 2815-2820.

Soloman, P. (2011*). Consumer behavior: Buying, having and being*. Pearson.

Soysal, T. (2023). Sanal gerçeklik ve artırılmış gerçeklik uygulamalarının ceza hukuku üzerindeki olası etkileri üzerine bir deneme. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, (53), 169-246.

Storme, M., Myszkowski, N., Davila, A. and Bournois, F. (2015). How subjective processing fluency predicts attitudes toward visual advertisements and purchase ıntention. *Journal of Consumer Marketing*, 32(6), 432-440.

Sweeney, J. C. and Soutar, G. N. (2001). Consumer perceived value: the development of a multiple item scale. *Journal of Retailing*, 77(2), 203-220.

Şahin, A. (2022). Marka güvenilirliği, hizmet kalitesi, değiştirme maliyeti ve ağızdan ağza (WOM) pazarlama iletişimi arasındaki ilişkiler. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 14(1), 303-322.

Tarakçı, İ. E. ve Baş, M. (2019). Pazarlama İletişiminde sosyal medya kullanımı: amaçlar ve motivasyonlar. *Euroasia Journal of Social Sciences & Humanities*, 6(7), 167-179.

Tajvidi, M., Richard, M., Wang, Y. and Hajli, N. (2020). Brand co-creation through social commerce information sharing: The role of social media. *Journal of Business Research*, 121, 476-486.

Tjongirin, R., Gianto, M. and Sihombing, S. (2020). Applying the information acceptance model to predict purchase intention in social media. *Jurnal Manajemen Dan Pemasaran Jasa*, 13(2), 263-280.

Too, L. H., Souchon, A. L. and Thirkell, P. C. (2001). Relationship marketing and customer loyalty in a retail setting: a dyadic exploration. *Journal of Marketing Management*, 17(3-4), 287-319.

Thorbjørnsen, H., and Supphellen, M. (2011). Determinants of core value behavior in service brands. *Journal of Services Marketing*, *25*(1), 68-76.

Velayudham, A. and Rose, S. (2019). Impact of search engine marketing towards customer purchase behavior. *International Journal of Research and Innovation in Applied Science (IJRIAS*), 4(2), 2454-6194.

Wibowo, A., Chen, S., Wiangin, U., Ma, Y. and Ruangkanjanases, A. (2020). Customer behavior as an outcome of social media marketing: the role of social media marketing activity and customer experience. *Sustainability*, 13, 1-18.

Wilcox, K. and Stephen, A. T. (2013). Are close friends the enemy? Online social networks, self-esteem, and self-control. *Journal of Consumer Research*, 40(1), 90-103.

Wong, A. and Sohal, A. (2003). Service Quality and customer loyalty perspectives on two levels of retail relationships. *Journal of Services Marketing*, 17(5), 495-513.

Woo, J., Ahn, J., Lee, J. and Koo, Y. (2015). Media channels and consumer purchasing decisions. *Industrial Management & Data Systems*, 115(8), 1510-1528.

Xu, Y., Chen, Z., Peng, M. Y. P. and Anser, M. K. (2020). Enhancing consumer online purchase intention through gamification in China: Perspective of cognitive evaluation theory. *Frontiers in Psychology*, 11, 1–13.

Yıldırım, Y. (2016). Tüketicinin Satın alma karar sürecinde bilgi kaynakları ve güvenirlikleri: referans grubu olarak yakın çevrenin etkisinin incelenmesi. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 7(1), 214-231.

Yılmaz, Ö. (2024). Yeni nesil medya etkisi 2024'te artacak. 15.07.2024 tarihinde https://www.ekonomist.com.tr/makale/yeni-nesil-medya-etkisi-2024-te-artacak-46897 adresinden erişilmiştir.

Yuliana, R. and Sutanto, H. A. (2019). Peningkatan impluse buying pada wanita bekerja di jawa tengah. Jurnal Stie Semarang (Edisi Elektronik), 11(03), 36-49.

Zelic, V., Soyma, S. and Krisa, V. (2020). The role and significance of the complex of marketing communications tools their influence on the activiy of the enterprise. *Market Infrastructure*, 160-167.

Zhang, Q., Lu, J. and Jin, Y. (2021). Artificial intelligence in recommender systems. *Complex & Intelligent Systems*, 7(1), 439-457.

Ziyadin, S., Doszhan, R., Borodin, A., Omarova, A. and Ilyas, A. (2019). The role of social media marketing in consumer behaviour. *In E3S Web of Conferences, EDP Sciences*, 135(4), 1-9.

KAYNAKÇA

Acuti, D., Pizzetti, M., and Dolnicar, S. (2022). When sustainability backfires: A review on the unintended negative side-effects of product and service sustainability on consumer behavior. *Psychology & Marketing, 39*(10), 1933-1945. https://doi.org/10.1002/mar.21709

Ad Week. (2023). Doritos develops AI tech to cancel its crunch for gamers. 10 Mayıs 2024 tarihinde https://www.adweek.com/brand-marketing/doritos-develops-ai-tech-to-cancel-its-crunch-for-gamers/ adresinden erişilmiştir.

Agley, J., Xiao, Y., Nolan, R., and Golzarri-Arroyo, L. (2022). Quality control questions on Amazon's Mechanical Turk (MTurk): A randomized trial of impact on the USAUDIT, PHQ-9, and GAD-7. *Behavior Research Methods, 54*(2), 885-897. https://doi.org/10.3758/s13428-021-01665-8

Akter, S., Dwivedi, Y. K., Biswas, K., Michael, K., Bandara, R. J., and Sajib, S. (2021). Addressing algorithmic bias in AI-driven customer management. *Journal of Global Information Management, 29*(6), 1-27. https://doi.org/10.4018/JGIM.20211101.oa3

Akter, S., Dwivedi, Y. K., Sajib, S., Biswas, K., Bandara, R. J., and Michael, K. (2022). Algorithmic bias in machine learning-based marketing models. *Journal of Business Research, 144*, 201-216. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2022.01.083

Akter, S., Sultana, S., Mariani, M., Wamba, S. F., Spanaki, K., and Dwivedi, Y. K. (2023). Advancing algorithmic bias management capabilities in AI-driven marketing analytics research. *Industrial Marketing Management, 114*, 243-261. https://doi.org/10.1016/j.indmarman.2023.08.013

Al Jazeera. (2024, 12 Şubat). How AI is resurrecting dead Indian politicians as election looms. 10 Mayıs 2024 tarihinde https://www.aljazeera.com/economy/2024/2/12/how-ai-is-used-to-resurrect-dead-indian-politicians-as-elections-loom adresinden erişilmiştir.

Angwin, J., Parris Jr., T., and Mattu, S. (2016, 5 Ekim). Breaking the black box: When algorithms decide what you pay. ProPublica. 15 Şubat 2024 tarihinde https://www.propublica.org/article/breaking-the-black-box-when-algorithms-decide-what-you-pay adresinden erişilmiştir.

Antonetti, P., and Maklan, S. (2014). Feelings that make a difference: How Guilt and pride convince consumers of the effectiveness of sustainable consumption choices. *Journal of Business Ethics, 124*(1), 117–134. http://www.jstor.org/stable/24033218

BBC News. (2024, Mart 12). Boeing whistleblower John Barnett found dead in US. 10 Mayıs 2024 tarihinde https://www.bbc.com/news/business-68534703 adresinden erişilmiştir.

BBC Newsbeat. (2017, 2 Ekim). Kendall Jenner 'feels bad' after Pepsi Black Lives Matter advert controversy. BBC News. 28 Mayıs, 2024 tarihinde https://www.bbc.com/news/newsbeat-41465222 adresinden erişilmiştir.

Beck, U. (1992). *Risk society: Towards a new modernity*. Sage Publications.

Berne-Manero, C., and Marzo-Navarro, M. (2020). Exploring how influencers and relationship marketing serve corporate sustainability. *Sustainability, 12*(11), 4392. https://doi.org/10.3390/su12114392

Bertoncini, A. L. C., and Serafim, M. C. (2023). Ethical content in artificial intelligence systems: A demand explained in three critical points. *Frontiers in Psychology, 14*, 1074787. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1074787

Bishop, D. G., Treviño, L. K., Gioia, D. A., and Kreiner, G. E. (2020). Leveraging a recessive narrative to transform Joe Paterno's image: Media sensebreaking, sensemaking, and sensegiving during scandal. *Academy of Management Discoveries, 6*(4), 572-608. https://doi.org/10.5465/amd.2019.0108

Boiral, O., Brotherton, M. C., Yuriev, A., and Talbot, D. (2022). Through the smokescreen of the dieselgate disclosure: Neutralizing the impacts of a major sustainability scandal. *Organization & Environment, 35*(2), 175–201.

Boulding, K. E. (1956). General systems theory: The skeleton of science. *Management Science*, 2(3), 197–208. https://doi.org/10.1287/mnsc.2.3.197

Božić, V. (2023). Integrated risk management and artificial ıntelligence in hospital. *Journal of AI. 7(*1), 63-80. 10 Mayıs 2024 tarihinde https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/3272035 adresinden erişilmiştir.

Bridoux, F., and Stoelhorst, J. W. (2022). Stakeholder theory, strategy, and organization: Past, present, and future. *Strategic Organization, 20*(4), 797-809. https://doi.org/10.1177/14761270211027628

Burger King UK. (2021, 9 Mart). Twitter. 28 Mayıs 2024 tarihinde https://twitter.com/BurgerKingUK/status/1369036021925638154?lang=en adresinden erişilmiştir.

Castells, M. (2007). Communication, power and counter-power in the network society. *International Journal of Communication, 1*, 238-266. https://ijoc.org/index.php/ijoc/article/view/46/35

Celikates, R., and Flynn, J. (2023). Critical theory (Frankfurt School). İçinde E. N. Zalta, and U. Nodelman (Editör), *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Winter 2023 Edition). 28 Mayıs 2024 tarihinde https://plato.stanford.edu/archives/win2023/entries/critical-theory/ adresinden erişilmiştir.

Černikovaitė, M. E., and Karazijienė, Ž. (2023). The role of influencers and opinion formers marketing on creative brand communication. *Creativity Studies, 16*(2), 371–383. https://doi.org/10.3846/cs.2023.15722

Chapman Tripp. (2022, 21 Ekim). HSBC ads banned for greenwashing. Chapman Tripp. 20 Mayıs, 2024 tarihinde https://chapmantripp.com/trends-insights/hsbc-ads-banned-for-greenwashing/ adresinden erişilmiştir.

Chatterji, A. K., Durand, R., Levine, D. I., and Touboul, S. (2016). Do ratings of firms converge? Implications for managers, investors and strategy researchers. *Strategic Management Journal, 37*(8), 1597-1614. https://doi.org/10.1002/smj.2407

Chen, Y. J. (2023). Influencer Marketing. *Open Journal of Business and Management, 11*, 2310-2320. https://doi.org/10.4236/ojbm.2023.115127

Cini, M. (2024). Organizational responses to scandals: How effective is the European Commission?. *Comparative European Politics,* 1-17. https://doi.org/10.1057/s41295-023-00373-1

Citron, D. K., and Chesney, R. (2019). Deep fakes: A looming challenge for privacy, democracy, and national security. *California Law Review, 107*(6), 1753-1810. https://scholarship.law.bu.edu/faculty_scholarship/640

Clemente, M., and Gabbioneta, C. (2017). How does the media frame corporate scandals? The case of German newspapers and the Volkswagen diesel scandal. *Journal of Management Inquiry, 26*(3), 287-302. https://doi.org/10.1177/1056492616689304

CNN. (2024, 11 Şubat). AI 'resurrects' long dead dictator in murky new era of deepfake electioneering. 10 Mayıs 2024 tarihinde https://edition.cnn.com/2024/02/12/asia/suharto-deepfake-ai-scam-indonesia-election-hnk-intl/index.html adresinden erişilmiştir.

Conde, R., and Casais, B. (2023). Micro, macro and mega-influencers on Instagram: The power of persuasion via the parasocial relationship. *Journal of Business Research, 158*, 113708. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2023.113708

Cyber News. (2023, 28 Kasım). DevTernity tech conference in doubt after AI diversity scandal. 20 Mart 2024 tarihinde https://cybernews.com/news/devternity-artificial-intelligence-diversity-scandal/ adresinden erişilmiştir.

Deryl, M. D., Verma, S., and Srivastava, V. (2023). How does AI drive branding? Towards an integrated theoretical framework for AI-driven branding. *International Journal of Information Management Data Insights, 3*(2), 100205. https://doi.org/10.1016/j.jjimei.2023.100205

Dibrell, C., and Memili, E. (2019). A brief history and a look to the future of family business heterogeneity: An introduction. İçinde E. Memili, and C. Dibrell (Editör), *The Palgrave handbook of heterogeneity among family firms,* 1-15. Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1007/978-3-319-77676-7_1

Dozé, M. (2019). Kendall Jenner and Pepsi. *Young Scholars in Writing, 15*, 116-122.

Duivenvoorde, B. (2023). Consumer protection in the age of personalised marketing: Is EU law future-proof? *European Papers, 8*(2), 631-646. https://doi.org/10.15166/2499-8249/679

Dutta, S., & Pullig, C. (2011). Effectiveness of corporate responses to brand crises: The role of crisis type and response strategies. *Journal of Business Research, 64*(12), 1281–1287. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2011.01.013

Euronews.next. (2024, 19 Şubat). You're a disgrace: Donald Trump's late father resurrected by AI to blast him ahead of election. 15 Mayıs 2024 tarihinde https://www.euronews.com/next/2024/02/19/youre-a-disgrace-donald-trumps-late-father-resurrected-by-ai-to-blast-him-ahead-of-electio adresinden erişilmiştir.

Fast Company. (2023, 28 Ağustos). Tesla's Cybertruck has a serious problem that only a complete redesign can fix. 25 Mayıs 2024 tarihinde https://www.fastcompany.com/90945689/teslas-cybertruck-has-a-serious-problem-that-only-a-complete-redesign-can-fix adresinden erişilmiştir.

Financial Times. (2023). Algorithms are deciding who gets organ transplants. Are their decisions fair? 25 Mayıs 2024 tarihinde https://www.ft.com/content/5125c83a-b82b-40c5-8b35-99579e087951 adresinden erişilmiştir.

Forbes. (2020, 24 Haziran). Facebook ad boycott campaign 'stop hate for profit' gathers momentum and scale: Inside The movement for change. 15 Mayıs 2024 tarihinde https://www.forbes.com/sites/afdhelaziz/2020/06/24/facebook-ad-boycott-campaign-stop-hate-for-profit-gathers-momentum-and-scale-inside-the-movement-for-change/?sh=4bbdeebb1668 adresinden erişilmiştir.

Forbes. (2022, 13 Haziran). H&M case shows how greenwashing breaks brand promise. 1 Mayıs 2024 tarihinde https://www.forbes.com/sites/retailwire/2022/07/13/hm-case-shows-how-greenwashing-breaks-brand-promise/?sh=6e4377471171 adresinden erişilmiştir.

Forbes. (2024, April 8). Unraveling AT&T's personal data leak impact on the black community. 26 Mayıs 2024 tarihinde https://www.forbes.com/sites/korihale/2024/04/08/unraveling-atts-personal-data-leak-impact-on-the-black-community/?sh=59dae8826e6f adresinden erişilmiştir.

Forrester, J. W. (1971). Counterintuitive behavior of social systems. *Simulation, 16*(2), 109-140. https://doi.org/10.1177/003754977101600202

Freeman, R. E. (2010). *Strategic management: A stakeholder approach*. Cambridge University Press.

Futurism. (2024, January 19). Sports illustrated publisher laying off staff after AI scandal. 26 Mayıs 2024 tarihinde https://futurism.com/sports-illustrated-layoffs-ai adresinden erişilmiştir.

Gao, B., Wang, Y., Xie, H., Hu, Y.,and Hu, Y. (2023). Artificial intelligence in advertising: Advancements, challenges, and ethical considerations in targeting, personalization, content creation, and ad optimization. *Sage Open, 13*(4), 21582440231210759. https://doi.org/10.1177/21582440231210759

García-Álvarez, E., & López-Sintas, J. (2001). A taxonomy of founders based on values: The root of family business heterogeneity. *Family Business Review, 14*(3), 209-226. https://doi.org/10.1111/j.1741-6248.2001.00209.x

Garcia-Collart, T. (2023). Speak up! brands' responsiveness matters: consumer reactions to brand communications in the early stages of a crisis. *Journal of Product & Brand Management*. https://doi.org/10.1108/JPBM-01-2023-4311

Gárgoles, P., and Ambás, G. (2023). The power of consumers on social media: A case study of Balenciaga's crisis communication. İçinde N. Sabatini, T. Sádaba, A. Tosi, V. Neri, and L. Cantoni (Editör), *Fashion communication in the digital age (*FACTUM 2023). Springer Proceedings in Business and Economics. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-38541-4_1

Gatti, L., Pizzetti, M., and Seele, P. (2021). Green lies and their effect on intention to invest. *Journal of Business Research, 127*, 228-240. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2021.01.028

Gerrath, M. H., Olya, H., Shah, Z., and Li, H. (2024). Virtual influencers and pro-environmental causes: The roles of message warmth and trust in experts. *Journal of Business Research, 175*, 114520. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2024.114520

Grappi, S., Barbarossa, C., Gabrielli, V., and Romani, S. (2024). When apologies backfire: A moderated mediation model of exposure by NGOs, companies' hypocrisy, and consumers' political orientations. *Journal of Marketing Management, 40*(3-4), 217-259. https://doi.org/10.1080/0267257X.2023.2295270

Haraway, D. (1991) A cyborg manifesto: Science, technology, and socialist-feminism in the late twentieth century. İçinde Simians, cyborgs and women, 149-181. The Reinvention of Nature.

Herhausen, D., Miočević, D., Morgan, R. E., and Kleijnen, M. H. (2020). The digital marketing capabilities gap. *Industrial Marketing Management, 90*, 276–290. https://doi.org/10.1016/j.indmarman.2020.07.022

Highsnobiety. (2023). All the facts about Balenciaga's child ad conspiracy scandal. Highsnobiety. 10 Mayıs 2024 tarihinde https://www.highsnobiety.com/p/balenciaga-child-ad-conspiracy-theory/ adresinden erişilmiştir.

Hindustan Times. (2024, 15 Mart). Advil Pain Equity Project campaign resurfaces, sparks 'racism' debate online. 10 Mayıs 2024 tarihinde https://www.hindustantimes.com/world-news/us-news/advil-pain-equity-project-campaign-resurfaces-sparks-racism-debate-online-101710498163852.html adresinden erişilmiştir.

Hoffman, D. L., Moreau, C. P., Stremersch, S., and Wedel, M. (2021). The rise of new technologies in marketing: A framework and outlook. *Journal of Marketing, 86*(1), 1-6. https://doi.org/10.1177/00222429211061636

Holling, C. S. (1973). Resilience and stability of ecological systems. *Annual Review of Ecology and Systematics, 4*, 1–23. http://www.jstor.org/stable/2096802

Il Messaggero. (2024, 5 Ocak). Chiara Ferragni faces setbacks as Coca Cola halts advertisement and Safilo ends collaboration. 10 Mayıs 2024 tarihinde https://www.ilmessaggero.it/en/chiara_ferragni_faces_setbacks_as_coca_cola_halts_advertisement_and_safilo_ends_collaboration-7853326.html adresinden erişilmiştir.

Independent. (2022). Burger King: Uproar on social media as fast-food chain 'totally misses the mark' in new pride month ad. 25 Mart 2024 tarihinde https://www.independent.co.uk/life-style/food-and-drink/news/burger-king-austria-pride-month-ad-backlash-b2095379.html adresinden erişilmiştir.

Inthavong, P., Rehman, K. U., Masood, K., Shaukat, Z., Hnydiuk-Stefan, A., and Ray, S. (2023). Impact of organizational learning on sustainable firm performance: Intervening effect of organizational networking and innovation. *Heliyon, 9*(5), e16177. https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e16177

Jee, C. (2020). An Indian politician is using deepfake technology to win new voters. 26 Mayıs 2024 tarihinde https://www.technologyreview.com/f/615247/an-indian-politician-is-using-deepfakes-to-try-and-win-voters/ adresinden erişilmiştir.

Jester, N., and Dolan, E. (2024). Arms, aviation, and apologies: mapping the Boeing social media response to the 2019 Ethiopian Airlines crash. *Critical Studies on Security, 12*(1), 2–17. https://doi.org/10.1080/21624887.2023.2267328

Jin, S. V., and Viswanathan, V. (2024). Threatened and empty selves following AI-based virtual influencers: comparison between followers and non-followers of virtual influencers in AI-driven digital marketing. *AI & Society*, 1-15. https://doi.org/10.1007/s00146-023-01832-9

Johnson, K. (2021, 19 Mayıs). Twitter's photo crop algorithm favors white faces and women. Wired. 25 Mayıs 2024 tarihinde https://www.wired.com/story/twitter-photo-crop-algorithm-favors-white-faces-women/ adresinden erişilmiştir.

Kamila, M. K., and Jasrotia, S. S. (2023). Ethics and marketing responsibility: A bibliometric analysis and literature review. *Asia Pacific Management Review, 28*(4), 567-583. https://doi.org/10.1016/j.apmrv.2023.04.002

Kapoor, S., and Banerjee, S. (2021). On the relationship between brand scandal and consumer attitudes: A literature review and research agenda. *International Journal of Consumer Studies, 45*, 1047–1078. https://doi.org/10.1111/ijcs.12633

Katz, D., & Kahn, R. L. (1966). *The social psychology of organizations*. John Wiley & Sons.

Kennedy, R., Clifford, S., Burleigh, T., Waggoner, P. D., Jewell, R., and Winter, N. J. G. (2020). The shape of and solutions to the MTurk quality crisis. *Political Science Research and Methods, 8*(3), 614–629. https://doi.org/10.1017/psrm.2020.6

Khan, H., Bose, S., Mollik, A. T., and Harun, H. (2020). "Green washing" or "authentic effort"? An empirical investigation of the quality of sustainability reporting by banks. Accounting, *Auditing & Accountability Journal, 34*(2), 338-369. https://doi.org/10.1108/AAAJ-01-2018-3330

Kietzmann, J., Lee, L. W., McCarthy, I. P., and Kietzmann, T. C. (2020). Deepfakes: Trick or treat? *Business Horizons, 63*(2), 135-146.

Kim, E., Kim, D., E, Z., and Shoenberger, H. (2023). The next hype in social media advertising: Examining virtual influencers brand endorsement effectiveness. *Frontiers in Psychology, 14*. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1089051

Kim, M., and Baek, T. H. (2024). Expertise and playfulness of social media influencers. *Journal of Current Issues & Research in Advertising*, 1–21. https://doi.org/10.1080/10641734.2024.2321230

Kintu, B., and Ben-Slimane, K. (2020). Companies responses to scandal backlash caused by social media influencers. *International Journal of Market Research, 62*(6), 666-672. https://doi.org/10.1177/1470785320957577

Koles, B., Audrezet, A., Moulard, J. G., Ameen, N., and McKenna, B. (2023). The authentic virtual influencers: Authenticity manifestations in the metaverse. *Journal of Business Research, 170*, 114325. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2023.114325

Kozman, C. (2013). The Tiger Woods Scandal in the media: Measuring attribute effects on the public. *International Journal of Sport Communication, 6*(2), 214-233. https://doi.org/10.1123/ijsc.6.2.214

Kuhn, T. S. (1970). *The structure of scientific revolutions* (2nd ed., Vol. 2, No. 2). University of Chicago Press.

Leung, T. C. H., and Snell, R. S. (2017). Attraction or distraction? Corporate social responsibility in Macao's gambling industry. *Journal of Business Ethics, 145*(3), 637–658. http://www.jstor.org/stable/45022284

Leung, T. C.-H., and Snell, R. S. (2021). Strategies for social and environmental disclosure: The case of multinational gambling companies. *Journal of Business Ethics, 168*(2), 447–467. https://doi.org/10.1007/s10551-019-04190-z

Levi Strauss and Co. (2023, 22 Mart). LS & Co. partners with Lalaland.ai. 10 Mayıs 2024 tarihinde https://www.levistrauss.com/2023/03/22/lsco-partners-with-lalaland-ai/ adresinden erişilmiştir.

Liao, H. (2023). Exploring the ınfluence of public perception of mass media usage and attitudes towards mass media news on altruistic behavior. *Behavioral Sciences, 13*(8). https://doi.org/10.3390/bs13080621

Liaukonyte, J., Tuchman, A., and Zhu, X. (2024). Lessons from the bud light boycott, one year later. Harvard Business Review. 15 Mart 2024 tarihinde https://hbr.org/2024/03/lessons-from-the-bud-light-boycott-one-year-later adresinden erişilmiştir.

Lima, E. B. de, Costa, C. S. R., and Félix, G. R. (2019). Guilt and pride emotions and their ınfluence on the ıntention of purchasing green products. *Revista Brasileira de Marketing, 3*(2). DOI 10.51359/2526-7884.2019.240028

Lin, J. D., Kim, N. Y. J., Uduehi, E., and Keinan, A. (2023). Culture for sale: Unpacking consumer perceptions of cultural appropriation. *Journal of Consumer Research, ucad076*. https://doi.org/10.1093/jcr/ucad076

Liu, G. (2023). A review of the mechanism of the influencers. *Advances in Humanities Research, 21*, 109-114. https://doi.org/10.54254/2753-7048/21/20230093

Liu, X., and Zheng, X. (2024). The persuasive power of social media influencers in brand credibility and purchase intention. *Humanities and Social Sciences Communications, 11*(1), 1-12. https://doi.org/10.1057/s41599-023-02512-1

Liyanaarachchi, G., Mifsud, M., and Viglia, G. (2024). Virtual influencers and data privacy: Introducing the multi-privacy paradox. *Journal of Business Research, 176*, 114584. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2024.114584

Loohuis, K. (2022, 23 Kasım). Netherlands wants watchdog to reduce bias in artificial intelligence. Computer Weekly. 26 Şubat 2024 tarihinde https://www.computerweekly.com/news/252527604/Netherlands-wants-watchdog-to-reduce-bias-in-artificial-intelligence adresinden erişilmiştir.

Lou, C., Kiew, S. T. J., Chen, T., Lee, T. Y. M., Ong, J. E. C., and Phua, Z. (2023). Authentically fake? How consumers respond to the influence of virtual influencers. *Journal of Advertising, 52*(4), 540–557. https://doi.org/10.1080/00913367.2022.2149641

Malaria Must Die. (2019). David Beckham launches the world's first voice petition to end malaria. 26 Mayıs 2024 tarihinde https://malariamustdie.com/news/david-beckham-launches-worlds-first-voice-petition-end-malaria adresinden erişilmiştir.

Marcus, A., and Goodman, R. (1991). Victims and shareholders: The dilemmas of presenting corporate policy during a crisis. *Academy of Management Journal, 34*(2), 281–305.

Marketing Türkiye. (2024, 22 Nisan). Önce tehdit sonra özür! Patiswiss krizinin merkezinde CEO var. 28 Haziran 2024 tarihinde https://www.marketingturkiye.com.tr/haberler/once-tehdit-sonra-ozur-patiswiss-krizinin-merkezinde-ceo-var/ adresinden erişilmiştir.

Mashable. (2024, 15 Ocak). Taylor Swift, Selena Gomez deepfakes used in Le Creuset giveaway scam. Mashable. 20 Mart 2024 tarihinde https://mashable.com/article/taylor-swift-selena-gomez-le-creuset-deepfake-scam adresinden erişilmiştir.

More, J. S., and Lingam, C. (2019). A SI model for social media etkileyici maximization. *Applied Computing and Informatics, 15*(2), 102-108. https://doi.org/10.1016/j.aci.2017.11.001

New York Post. (2023, 14 Eylül). Apple climate film with Octavia Spencer is slammed: 'This is greenwashing'. New York Post15 Mart 2024 tarihinde https://nypost.com/2023/09/14/apple-video-on-climate-change-featuring-octavia-spencer-is-slammed/ adresinden erişilmiştir.

New York Times. (2016, 9 Ocak). Long dormant, the first Super Bowl is resurrected. The New York Times. 20 Mart 2024 tarihinde https://www.nytimes.com/2016/01/10/sports/football/long-incomplete-a-full-version-of-the-first-super-bowl-is-assembled-for-broadcast.html adresinden erişilmiştir.

NPR. (2019, 7 Şubat). Gucci apologizes and removes sweater following 'Blackface' backlash. 18 Mayıs 2024 tarihinde https://www.npr.org/2019/02/07/692314950/gucci-apologizes-and-removes-sweater-following-blackface-backlash adresinden erişilmiştir.

Octaviani, R. A., and Hartono, A. (2023). The effect of ınfluencer and endorsement content on consumer purchase ıntention. *Journal of Economics, Management and Trade, 29*(7), 83–97. https://doi.org/10.9734/jemt/2023/v29i71107

Odatv. (2024, Nisan). Migros'un ardından bir market daha: Patiswiss kararı. 10 Haziran 2024 tarihinde https://www.odatv.com/guncel/patiswiss-olayi-nedir-kuflu-cikolata-skandali-elif-asli-yildiz-tunaoglu-kimdir-migrosun-ardindan-carrefour-raftan-cekti-120039731 adresinden erişilmiştir.

Ooi, K., Lee, V., Hew, J., Leong, L., Tan, G. W. H., and Lim, A. (2023). Social media influencers: An effective marketing approach? *Journal of Business Research, 160*, 113773. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2023.113773

Oxfam. (2018). Haiti investigation report. 20 Mart 2024 tarihinde https://www.oxfam.org.uk/about-us/tackling-abuse-information-and-updates/haiti-investigation-report/ adresinden erişilmiştir.

Özdemir, S., Fernandez de Arroyabe, J. C., Sena, V., and Gupta, S. (2023). Stakeholder diversity and collaborative innovation: Integrating the resource-based view with stakeholder theory. *Journal of Business Research, 164*, 113955. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2023.113955

Pagan, N., Baumann, J., Elokda, E., De Pasquale, G., Bolognani, S., and Hannák, A. (2023, October). A classification of feedback loops and their relation to biases in automated decision-making systems. İçinde Proceedings of the 3rd ACM Conference on Equity and Access in Algorithms, Mechanisms, and Optimization, 1-14.

Palmeira, M., Hartmann, N. N., Chan, E., and Sekar, S. B. (2023). Don't blame the powerless: The impact of hierarchy on reactions to responses to ethical scandals. *Journal of Business Research, 165*, 114075. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2023.114075

Pandey, A., and Caliskan, A. (2020). Iterative effect-size bias in ridehailing: Measuring social bias in dynamic pricing of 100 million rides. arXiv preprint arXiv:2006.

Pies, I., and Valentinov, V. (2024). Trade-offs in stakeholder theory: an ordonomic perspective. *Social Responsibility Journal, 20*(5), 975-997. https://doi.org/10.1108/SRJ-06-2023-0321

Pilon, M., and Brouard, F. (2023). Accountability theory in nonprofit research: Using governance theories to categorize dichotomies. *Voluntas, 34*, 585–599. https://doi.org/10.1007/s11266-022-00482-7

Podnar, K., and Golob, U. (2024). Brands and activism: ecosystem and paradoxes. *Journal of Brand Management, 31*, 95–107. https://doi.org/10.1057/s41262-024-00355-y

Prada. (2021, 25 Ekim). Prada introduces Candy, a virtual muse. 26 Mayıs 2024 tarihinde https://www.instagram.com/p/CVVjn6cFMgD/?hl=en adresinden erişilmiştir.

Prasad, A. (2014, 11 Ağustos). India's new CSR law sparks debate among NGOs and businesses. The Guardian. 26 Mayıs 2024 tarihinde https://www.theguardian.com/sustainable-business/india-csr-law-debate-business-ngo adresinden erişilmiştir.

Qayyum, A., Jamil, R. A., and Sehar, A. (2023). Impact of green marketing, greenwashing, and green confusion on green brand equity. *Spanish Journal of Marketing - ESIC, 27*(3), 286-305. https://doi.org/10.1108/SJME-03-2022-0032

Satir, T. U. (2023). Effect of sustainability perception on consumer purchasing behaviour. *Review Journal of Business and Management (RJBM), 10*(2), 69-80.

Seberíni, A., Izáková, K., and Tokovská, M. (2024). Greenwashing - The dark side of eco-friendly marketing. A case study from Slovakia. *Studia Ecologiae Et Bioethicae, 22*(1), 83–95. https://doi.org/10.21697/seb.5800

Semuels, A. (2018, 23 Ocak). The internet is enabling a new kind of poorly paid hell. The Atlantic. 25 Mayıs 2024 tarihinde https://www.theatlantic.com/business/archive/2018/01/amazon-mechanical-turk/551192/ adresinden erişilmiştir.

Shen, Z. (2024). Shall brands create their own virtual influencers? A comprehensive study of 33 virtual influencers on Instagram. *Humanities and Social Sciences Communications, 11*, 177. https://doi.org/10.1057/s41599-024-02698-y

Shin, Y., and Lee, S. (2023). Issues of virtual fashion etkileyicis' reproduced bodies: a qualitative analysis based on body discourse. *Fashion and Textiles, 10*, 30. https://doi.org/10.1186/s40691-023-00349-5

Shrestha, S., and Das, S. (2022). Exploring gender biases in ML and AI academic research through systematic literature review. *Frontiers in Artificial Intelligence, 5*, 976838. https://doi.org/10.3389/frai.2022.976838

Siddique, S., Haque, M. A., George, R., Gupta, K. D., Gupta, D., and Faruk, M. J. H. (2024). Survey on machine learning biases and mitigation techniques. *Digital, 4*(1), 1-68. https://doi.org/10.3390/digital4010001

Singer, M., Callendar, C., Ma, X., and Tham, S. (2023). Differences in perceived influencers authenticity: a comparison of Gen Z and Millennials' definitions of influencers authenticity during the de-influencers movement. *Online Media and Global Communication, 2*(3), 351-378. https://doi.org/10.1515/omgc-2023-0038

Sky News. (2023, 2 Kasım). MandS apologises and pulls Christmas advert post after Palestinian flag controversy. Sky News. 10 Mayıs 2024 tarihinde https://news.sky.com/story/m-s-apologises-and-pulls-christmas-advert-post-after-palestinian-flag-controversy-12998552 adresinden erişilmiştir.

Socher, R. (2018, 3 Ağustos). Algorithms, data, and new workflows: 3 concepts behind AI and your future success. Salesforce Blog. 20 Mayıs 2024 tarihinde https://www.salesforce.com/blog/ai-deep-learning-productivity-blog/ adresinden erişilmiştir.

Soltani, M., Veer, E., de Vries, H. P., and A. Kemper, J. (2023). "Did you see what happened?" How scandals are shared via social media. *Corporate Reputation Review*, 1-16.. https://doi.org/10.1057/s41299-023-00165-z

Stephens, E. (2023). The mechanical Turk: a short history of 'artificial artificial intelligence.' *Cultural Studies, 37*(1), 65–87. https://doi.org/10.1080/09502386.2022.2042580

Strycharz, J., and Duivenvoorde, B. (2021). The exploitation of vulnerability through personalised marketing communication: Are consumers protected? *Internet Policy Review, 10*(4). https://doi.org/10.14763/2021.4.1585

Sundberg, L. (2024). Towards the digital risk society: A review. *Human Affairs, 34*(1), 151–164. https://doi.org/10.1515/humaff-2023-0057

Tam, K.P. (2019). Anthropomorphism of nature, environmental guilt, and pro-environmental behavior. *Sustainability, 11*(19), 5430. https://doi.org/10.3390/su11195430

Tan, F. Z., and Olaore, G. O. (2022). Effect of organizational learning and effectiveness on the operations, employees' productivity, and management performance. *Vilakshan - XIMB Journal of Management, 19*(2), 110-127. https://doi.org/10.1108/XJM-09-2020-0122

The Conversation. (2021, 8 Eylül). Activision Blizzard's sexual harassment scandal is not a one-off for the gaming industry. 20 Mayıs 2024 tarihinde https://theconversation.com/activision-blizzards-sexual-harassment-scandal-is-not-a-one-off-for-the-gaming-industry-166729 adresinden erişilmiştir.

The Cut. (2023, 12 Aralık). Zara's new campaign is under fire for parallels to Gaza crisis. 5 Mayıs 2024 tarihinde https://www.thecut.com/2023/12/zaras-new-campaign-is-under-fire-for-parallels-to-gaza.html adresinden erişilmiştir.

The Economist. (2024, 28 Şubat). Is Google's Gemini chatbot woke by accident, or by design? 25 Mayıs 2024 tarihinde https://www.economist.com/united-states/2024/02/28/is-googles-gemini-chatbot-woke-by-accident-or-design adresinden erişilmiştir.

The Guardian. (2014, 8 Ekim). How we resurrected Audrey Hepburn for the Galaxy chocolate ad. 15 Mart 2024 tarihinde https://www.theguardian.com/media-network/media-network-blog/2014/oct/08/how-we-made-audrey-hepburn-galaxy-ad adresinden erişilmiştir.

The Guardian. (2022, 22 Eylül). Boeing to pay $200m to settle charges it misled investors over 737 Max crashes. 10 Mayıs 2024 tarihinde https://www.theguardian.com/business/2022/sep/22/boeing-settlement-737-max-crashes adresinden erişilmiştir.

The Guardian. (2023, 14 Temmuz). AI resurrection of Brazilian singer for car ad sparks joy and ethical worries. 18 Mayıs 2024 tarihinde https://www.theguardian.com/world/2023/jul/14/brazil-singer-elis-regina-artificial-intelligence-volkswagen adresinden erişilmiştir.

The New York Post. (2022, 19 Mayıs). Duolingo under fire for 'insensitive' Amber Heard v. Johnny Depp joke. 30 Mart 2024 tarihinde https://nypost.com/2022/05/19/duolingo-under-fire-for-insensitive-amber-heard-v-johnny-depp-joke/ adresinden erişilmiştir.

The New York Times. (2023, 27 Ekim). Kanye and Adidas: Money, Misconduct and the Price of Appeasement. 30 Mart 2024 tarihinde https://www.nytimes.com/2023/10/27/business/kanye-west-adidas-yeezy.html adresinden erişilmiştir.

Tjong Tjin Tai, E. (2023, 1 Şubat). Contract Law and Persuasive Design: Dark Patterns, AI and the Concept of Free Choice. https://doi.org/10.2139/ssrn.4537170

Transport and Environment. (2022, 11 Mayıs). Coldplay's 'green' travel plan undermined by links to deforestation. Transport & Environment. 26 Mayıs 2024 tarihinde https://www.transportenvironment.org/discover/coldplay-teams-up-with-clean-energy-supplier-linked-to-deforestation/ adresinden erişilmiştir.

Urbański, M., and ul Haque, A. (2020). Are you environmentally conscious enough to differentiate between greenwashed and sustainable items? A global consumers perspective. *Sustainability, 12*(5), 1786. https://doi.org/10.3390/su12051786

Valentinov, V., Verschraegen, G., and Assche, K. V. (2019). The limits of transparency: A systems theory view. *Systems Research and Behavioral Science, 36*(3), 289-300. https://doi.org/10.1002/sres.2591

Vasilopoulou, C., Theodorakopoulos, L., and Giannoukou, I. (2023). Big data and consumer behavior: The power and pitfalls of analytics in the digital age. *Technium Social Sciences Journal, 45*(1), 469–480. https://doi.org/10.47577/tssj.v45i1.9135

Vicente, L., and Matute, H. (2023). Humans inherit artificial intelligence biases. *Scientific Reports, 13*, 15737. https://doi.org/10.1038/s41598-023-42384-8

Virgin Voyages. (2023, 27 Haziran). Jen A.I. 28 Mart 2024 tarihinde https://www.virginvoyages.com/press/latest-releases/jenai adresinden erişilmiştir.

Virtual Humans. (2022). Virtual influencers. 18 Mayıs 2024 tarihinde https://www.virtualhumans.org/#influencers adresinden erişilmiştir.

Vogue. (2024, 22 Ocak). Kim Kardashian adds ambassador to her resume. 30 Mayıs 2024 tarihinde https://www.vogue.com/article/kim-kardashian-balenciaga-ambassador-2024 adresinden erişilmiştir.

Von Bertalanffy, L. (1968). *General system theory: Foundations, development*. George Braziller.

Wagner Mainardes, E., Alves, H. and Raposo, M. (2011). Stakeholder theory: Issues to resolve. *Management Decision, 49*(2), 226-252. https://doi.org/10.1108/00251741111109133

Wang, Y., Guo, J., Yuan, C., and Li, B. (2022). Sentiment analysis of twitter data. *Applied Sciences, 12*(22), 11775. https://doi.org/10.3390/app122211775

Webb, M. A., and Tangney, J. P. (2022). Too good to be true: Bots and bad data from Mechanical Turk. Perspectives on Psychological Science, 17456916221120027. https://doi.org/10.1177/17456916221120027

Westermann, A., and Forthmann, J. (2021). Social listening: a potential game changer in reputation management. How big data analysis can contribute to understanding stakeholders' views on organisations. *Corporate Communications: An International Journal, 26(*1), 2-22. https://doi.org/10.1108/CCIJ-01-2020-0028

Zac, A., Huang, Y.C., von Moltke, A., Decker, C., and Ezrachi, A. (2023, 22 Ağustos). Dark patterns and online consumer vulnerability. SSRN: https://ssrn.com/abstract=4547964. https://doi.org/10.2139/ssrn.4547964

Zhang, Z., Chatelain-Jardon, R., and Daniel, J. L. (2019). The effects of scandal on corporate image and purchase intention: Perspectives from consumers. *Academy of Marketing Studies Journal, 23*(2), 1-12.

Zniva, R., Weitzl, W. J., and Lindmoser, C. (2023). Be constantly different! How to manage influencers authenticity. *Electronic Commerce Research, 23*, 1485–1514. https://doi.org/10.1007/s10660-022-09653-6

KAYNAKÇA

Akenji, L. (2014). Consumer scapegoatism and limits to green consumerism. *Journal of Cleaner Production*, *63*, 13-23.

Alexa, L., Apetrei, A., and Pîslaru, M. (2021). Fast fashion–an industry at the intersection of green marketing with greenwashing. *Proceedings of the 7th International Symposium "Technical Textiles—Present and Future", Iasi, Romania*, 263-268.

Aytekin, P. (2007). Yeşil pazarlama stratejileri. *Sosyal Bilimler*, *5*(2), 1-20.

Bahçecik, D. ve Talebi, N. (2020). Yeşil pazarlama: İşletmelerin yeşil pazarlamaya yönelme nedenleri. *Anadolu bil meslek yüksekokulu dergisi*, *15*(59), 223-247.

Bailey, A. A., Mishra, A. S., and Tiamiyu, M. F. (2018). Application of green scale to understanding US consumer response to green marketing communications. *Psychology & Marketing*, *35*(11), 863-875.

Bhalerao, S. (2014). Green marketing: a new marketing strategy for environmentally compatible products. *International Journal of Development Research*, *4*(8), 1531-1538.

Biloslavo, R., and Trnavčevič, A. (2009). Web sites as tools of communication of a "green" company. *Management Decision*, *47*(7), 1158-1173.

Bonini, S., and Oppenheim, J. (2008). Cultivating the green consumer. *Stanford Social Innovation Review*, *6*(4), 56-61.

Butt, A., Khan, S. N., Zakir, M. M., Rana, W., and Laila, A. (2021). Firms greenwashing practices and consumers' perception: Role of marketing and non-marketing external stake holders in firms greenwashing practices. *Indian Journal of Economics and Business*, *20*(3), 689-706.

Chang, N. J., and Fong, C. M. (2010). Green product quality, green corporate image, green customer satisfaction, and green customer loyalty. *African journal of business management*, *4*(13), 2836-2844.

Chang, S. H. (2015). The influence of green viral communications on green purchase intentions: The mediating role of consumers' susceptibility to interpersonal influences. *Sustainability*, *7*(5), 4829-4849.

Chen, Y. S. (2008). The driver of green innovation and green image–green core competence. *Journal of business ethics*, *81*, 531-543.

Chen, Y. S., and Chang, C. H. (2013). Greenwash and green trust: The mediation effects of green consumer confusion and green perceived risk. *Journal of business ethics*, *114*, 489-500.

Chhay, L., Mian, M. M., and Suy, R. (2015). Consumer responses to green marketing in Cambodia. *Open Journal of Social Sciences*, *3*(10), 86-94.

Correia, E., Sousa, S., Viseu, C., and Larguinho, M. (2023). Analysing the influence of green marketing communication in consumers' green purchase behaviour. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *20*(2), 1356.

Çelebi, E. vd Sezer, N. (2017). Kurumsal itibarın kriz iletişim stratejileri üzerine etkisi. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, *27*, 116-134.

Çetintaş, H. B. (2014). *Kurumsal iletişim stratejisi ve kurumsal bloglar*. Eğitim Yayınevi.

Danciu, V. (2012). The green marketing at work: The push-pull effects of the green communication strategies. *Romanian Economic Journal*, *15*(46), 3-24.

Dangelico, R. M., and Vocalelli, D. (2017). "Green marketing": An analysis of definitions, strategy steps, and tools through a systematic review of the literature. *Journal of Cleaner production*, *165*, 1263-1279.

D'Souza, C., Taghian, M., Lamb, P., and Peretiatkos, R. (2006). Green products and corporate strategy: An empirical investigation. *Society and business review*, *1*(2), 144-157.

Dursun, B. O. Z., Duran, C. ve Başköy, S. (2020). Yeşil pazarlama faaliyetlerinin tüketiciler üzerindeki etkileri. *OPUS International Journal of Society Researches*, *15*(22), 1346-1372.

Dushyenthan, M. T. (2012). A comparative study of dialog and mobitel interactive marketing and its impact on customer satisfaction the study of mobile communication service providers in Jaffna Srilanka. *Global Journal of Management and Business Research*, *12*(14), 57-66.

Ehling, W. P., White, J., and Grunig, J. E. (2013). Public relations and marketing practices. İçinde *Excellence in public relations and communication management*, 357-393. Routledge.

Ginsberg, J. M., and Bloom, P. N. (2004). Choosing the right green marketing strategy. *MIT Sloan management review*, *46*(1), 79-84.

Grebmer, C., and Diefenbach, S. (2020). The challenges of green marketing communication: effective communication to environmentally conscious but skeptical consumers. *Designs*, *4*(3), 25. https://doi.org/https://doi.org/10.3390/designs4030025

Grimmer, M., and Woolley, M. (2014). Green marketing messages and consumers' purchase intentions: Promoting personal versus environmental benefits. *Journal of Marketing Communications*, *20*(4), 231-250.

Hasan, Z., and Ali, N. A. (2015). The impact of green marketing strategy on the firm's performance in Malaysia. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *172*, 463-470.

Huang, S., Qu, H., and Wang, X. (2024). Impact of green marketing on peer-to-peer accommodation platform users' repurchase intention and positive word-of-mouth: mediation of trust and consumer identification. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, *36*(3), 691-712.

Işık, M. (2000). *İletişimden kitle iletişimine*. Mikro Yayınları.

J. Dean, T., and F. Pacheco, D. (2014). Green marketing: a strategic balancing act for creating value. *Journal of Business Strategy*, *35*(5), 14-22.

Jamal, F. N., Othman, N. A., Nizam, N. Z., Jelita, A., Rohmah, W., and Dzakiyullah, N. R. (2022). Green marketing: Reviewing aspect of communication tools. *International Journal of Sustainable Development & Planning*, *17*(4), 1085-1092.

Khandelwal, U., and Bajpai, N. (2011). A study on green advertisement and its impact on consumer purchase intention. *Journal of Creative Communications*, *6*(3), 259-276.

Kowalik, I., Leyge, M., and Sikora, T. (2024). Green marketing and greenwashing in Poland and France, a comparison of consumer reactions. *International Journal of Contemporary Management*, *60*(1), 60-74.

Kumar, R., and Kumar, R. (2013). Green marketing: Reality or green washing. *Asian Journal of Multidisciplinary Studies*, *1*(5), 47-53.

Kuşay, Y. (2017). Proaktif ve reaktif kriz iletişiminde alışveriş merkezlerinin iletişim stratejileri. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, *3*(2), 379-396.

Lanfranchi, M., Giannetto, C., and Rotondo, F. (2017). Environmental strategy in business: Green marketing communication. *Journal of Corporate Responsibility and Leadership*, *4*(3), 111-126.

Martinez, P. (2015). Customer loyalty: Exploring its antecedents from a green marketing perspective. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, *27*(5), 896-917.

Mogaji, E., Adeola, O., Adisa, I., Hinson, R. E., Mukonza, C., and Kirgiz, A. C. (2022). Green marketing in emerging economies: Communication and brand perspective: An introduction. İçinde E. Mogaji, O. Adeola, I. Adisa, R. E. Hinson, C. Mukonza, and A. C. Kirgiz (Editör), *Green marketing in emerging economies: A communications perspective*, 1-16. Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-82572-0_1

Murin, I., Marková, I., Zelený, J., and Jaďuďová, J. (2015). Green marketing as a tool influencing consumerś behavior: Slovak case study of regional mark preference. *Procedia economics and finance*, *34*, 260-267.

Nadanyiova, M., Gajanova, L., and Majerova, J. (2020). Green marketing as a part of the socially responsible brand's communication from the aspect of generational stratification. *Sustainability*, *12*(17), 7118.

Nguyen, N. P., and Mogaji, E. (2022). A theoretical framework for the influence of green marketing communication on consumer behaviour in emerging economies. İçinde E. Mogaji, O. Adeola, I. Adisa, R. E. Hinson, C. Mukonza, and A. C. Kirgiz (Editör), *Green marketing in emerging economies: a communications perspective*, 253-274. Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-82572-0_11

Nogueira, S. (2020). The importance of a green marketing strategy in brand communication-M. Coutinho multi-brand car dealer case in Northern Portugal. *Economics Business and Organization Research*, *1*(1), 351-373. https://dergipark.org.tr/en/pub/ebor/issue/58610/848975

Ottman, J. (2017). *The new rules of green marketing: Strategies, tools, and inspiration for sustainable branding*. Routledge.

Özcan, H. ve Özgül, B. (2019). Yeşil pazarlama ve tüketicilerin yeşil ürün tercihlerini etkileyen faktörler. *Türkiye Mesleki ve Sosyal Bilimler Dergisi*, *1*, 1-18.

Patil, A., Rahim, A. A., Spoorthi, R., Bhatia, N., Upadhyay, T., and Rahul, K. (2024). Analyzing the Impact and influence of green marketing communication in consumers' green purchase behaviour. *Journal of Informatics Education and Research*, *4*(1), 318-326.

Peattie, K. (2016). Green marketing. İçinde M. Baker (Editör), *The marketing book* (5.Baskı*)*, 573-597. Routledge.

Peattie, K., and Belz, F.-M. (2010). Sustainability marketing—An innovative conception of marketing. *Marketing Review St. Gallen*, *27*(5), 8-15.

Popa, I. D., and Dabija, D.-C. (2019). Developing the Romanian organic market: A producer's perspective. *Sustainability*, *11*(2), 467-482.

Prothero, A., Peattie, K., and McDonagh, P. (1997). Communicating greener strategies: a study of on-pack communication. *Business Strategy and the Environment*, *6*(2), 74-82.

Qayyum, A., Jamil, R. A., and Sehar, A. (2023). Impact of green marketing, greenwashing and green confusion on green brand equity. *Spanish Journal of Marketing-ESIC*, *27*(3), 286-305.

Rademaker, C. (2013). *Green media: Exploring green media selection and its impact on communication effectiveness*. Stockholm School of Economics.

Rahman, S. U., and Nguyen-Viet, B. (2023). Towards sustainable development: Coupling green marketing strategies and consumer perceptions in addressing greenwashing. *Business Strategy and the Environment*, *32*(4), 2420-2433.

Sachdeva, S., Jordan, J., and Mazar, N. (2015). Green consumerism: moral motivations to a sustainable future. *Current Opinion in Psychology*, *6*, 60-65.

Sarkar, A. N. (2012). Green branding and eco-innovations for evolving a sustainable green marketing strategy. *Asia-Pacific Journal of Management Research and Innovation*, *8*(1), 39-58.

Segev, S., Fernandes, J., and Hong, C. (2016). Is your product really green? A content analysis to reassess green advertising. *Journal of Advertising*, *45*(1), 85-93.

Shrestha, S. (2016). Analysis of green marketing tools towards consumer purchase intention in Kathmandu. *Journal of Business and Social Sciences Research*, *1*(1), 37-57.

Singla, K., Thakur, A., and Kohli, S. (2024). Revisiting the antecedents of green marketing communication: A pathway towards sustainability. *Gyan Management Journal*, *18*(1), 64-73.

Skokanova, D. (2024). Sustainable marketing and the challenges of green marketing communication: Survey of consumer attitudes and buying behaviour for sustainable products in the Czech Republic. *WSB Journal of Business and Finance*, *58*(1), 9-18.

Stoica, M. (2021). Green marketing communication strategies: An integrative. *The Annals of the University of Oradea. Economic Sciences*, *1*(1), 388-396.

Suplico, L. T. (2009). Impact of green marketing on the students purchase decision. *Journal of International Business Research*, *8*(2), 71-81.

Taufique, K. M. R. (2022). Integrating environmental values and emotion in green marketing communications inducing sustainable consumer behaviour. *Journal of Marketing Communications*, *28*(3), 272-290.

Tellan, D. (2015). Pazarlama iletişimi ekseninde çevrecilik: Yeşil kurum, marka ve halkla ilişkiler. *Atatürk İletişim Dergisi*, *9*, 77-90.

Tiwari, S., Tripathi, D. M., Srivastava, U., and Yadav, P. K. (2011). Green marketing-emerging dimensions. *Journal of Business Excellence*, *2*(1), 18-23.

Türk, M. ve Gök, A. (2010). Yeşil pazarlama anlayışı açısından üretici işletmelerin sosyal sorumluluğu. *Electronic Journal of Social Sciences*, *9*(32), 199-220.

Twum, K. K., and Yalley, A. A. (2021). Green integrated marketing communication. İçinde C. Mukonza, R. E. Hinson, O. Adeola, I. Adisa, E. Mogaji, and A. C. Kirgiz (Editör), *Green marketing in emerging markets: Strategic and operational perspectives*, 117-144. Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-74065-8_6

Vazifehdust, H., Taghipourian, M. J., and Gharib, Z. (2011). Social marketing, green marketing: the extension of marketing concept. *European Journal of Economics, Finance and Administrative Sciences*, *41*, 20-33.

Yavuz, Ş. (2009). Yeşil halkla ilişkiler ve ikna. *Istanbul University Faculty of Communication Journal*, *37*, 128-143.

Zhu, Q., and Sarkis, J. (2016). Green marketing and consumerism as social change in China: Analyzing the literature. *International Journal of Production Economics*, *181*, 289-302.

KAYNAKÇA

Ad Council. (2015, 3 Mart). Love has no labels | Diversity & Inclusion | Ad Council. 01.08.2024 tarihinde https://www.youtube.com/watch?v=PnDgZuGIhHs adresinden erişilmiştir.

Adetunji, R. R., Rashid, S. M., and Ishak, S. M. (2017). The relationship between social media word-of-mouth, consumer-based brand equit yand consumer response among automotive consumers in malaysia. *Jurnal Ilmiah LISKI (LingkarStudiKomunikasi)*, 3(2), 181.

Akhmadi, H., Susanawati, S., Utami, N. P., and Widodo, A. S. (2021). Use of WhatsApp application on fruit marketing communication. *Journal of Information and Organizational Sciences*, 45(1), 95-113.

Al-Omari, I. K., Al-Bitar, Z. B., Sonbol, H. N., Al-Ahmad, H. T., Cunningham, S., and AL-Omiri, M. K. (2014). Impact of bullying due to dento facial features on oral health–related quality of life. *American Journal of Orthodontics and Dentofacial Orthopedics*, 146(6), 734-739.

Al-Sarem, M., Boulila, ., Al-Harby, M., Qadir, J., and Alsaeedi, A. (2019). Deep learning-based rumor detection on micro blogging platforms: a systematic review. *IEEE Access*, 7, 152788-152812.

Ambasari, I., and Hendrayati, H. (2021). Word of mouth marketing in increasing their purchase intention of private label products in mini markets. İçinde R. Hurriyati, G. Abdullah (Editör), *Proceedings of the 5th Global Conference on Business, Management and Entrepreneurship* (GCBME 2020) [Konferans], 580-584. Atlantis Press.

Aral, S., and Walker, D. (2011). Creating social contagi on through viral product design: A randomized trial of peer influence in networks. *Management Science*, 57(9), 1623-1639.

Aydın, G. (2022). The role of word-of-mouth communication in the formation of cynical attitudes towards private healthcare organizations. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 20(1), 394-413.

Berinsky, A. J. (2015). Rumors and healthcare reform: experiments in political misinformation. *British Journal of PoliticalScience*, 47(2), 241-262.

Black, F. (1986). Noise. *The Journal of Finance*, 41(3), 528-543.

Boccaletti, S., Latora, V., Moreno, Y., Chávez, M., and Hwang, D. (2006). Complex networks: structure and dynamics. *Physics Reports*, 424(4-5), 175-308.

Bordia, P., and DiFonzo, N. (2004). Problem solving in social interactions on the internet: rumor as social cognition. *Social Psychology Quarterly*, 67(1), 33-49.

Brown, C. H. (1997). The evolution of communication. *Trends in Ecology & Amp; Evolution*, 12(7), 287-288.

Carhart, M. M. (1997). On persistence in mutual fund performance. *The Journal of Finance*, 52(1), 57-82.

Chen, X., Lans, R. V. D., and Phan, T. Q. (2017). Uncovering the importance of relationship characteristics in social networks: implications for seeding strategies. *Journal of Marketing Research*, 54(2), 187-201.

Cheng, L., Lu, W., and Yeo, B. (2023). Predicting abnormal trading behavior from internet rumor propagation: A machine learning approach. *Financial Innovation*, 9(1).

Cheng, M., Nazarian, S., and Bogdan, P. (2020, 20-24 Nisan). Vroc: Variational autoencoder-aided multi-task rumor classifier based on text. İçinde *Proceedings of the web conference 2020* [Konferans], 2892-2898). Taipei, Taiwan.

Craig, R. T. (1996). Practical-theoritical argumentation. *Argumentation*, 10(4), 461-474.

Craig, R. T. (1999). Communication theory as a field. *Communication Theory*, 9(2), 119-161.

Davis, F., Khadivar, H., Pukthuanthong, K., and Walker, T. (2020). Insider trading in rumored takeover targets. *European Financial Management*, 27(3), 490-527.

DiFonzo, N., and Bordia, P. (2007). Rumor, gossip and urban legends. *Diogenes*, 54(1), 19-35.

Đukić, S., Novaković, N., and Živković, S. (2021). The importance of communication in an emergency. *Facta Universitatis, Series: Working and Living Environmental Protection*, 061.

East, R., Uncles, M., Romaniuk, J., and Lomax, W. (2016). Measuring the impact of positive and negative word of mouth: A reappraisal. *Australasian Marketing Journal,* 24(1), 54-58.

Edy, J. A., and Risley-Baird, E. (2016). Rumor communities: the social dimensions of internet political misperceptions. *Social Science Quarterly*, 97(3), 588-602.

Eisend, M., and Tarrahi, F. (2021). Persuasion knowledge in the market place: A meta-analysis. *Journal of Consumer Psychology*, 32(1), 3-22.

Ellison, N. B., Steinfield, C., and Lampe, C. (2011). Connection strategies: social capital implications of facebook-enabled communication practices. *New Media & Amp; Society*, 13(6), 873-892.

Fazio, L. K., Brashier, N. M., Payne, B. K., and Marsh, E. J. (2015). Knowledge does not protect again still usory truth. *Journal of Experimental Psychology: General*, 144(5), 993-1002.

Fohlin, C., Gehrig, T., and Haas, M. (2015). Rumors and runs in opaque markets: evidence from the panic of 1907. *SSRN Electronic Journal.*

Goby, V. P. (2020). Emirati women's professional legitimacy. *International Journal of Organizational Analysis*, 29(1), 1-15.

Goldreich, O., Juba, B., and Sudan, M. (2012). A theory of goal-oriented communication. *Journal of the ACM*, 59(2), 1-65.

Gomes, O. (2017). Time allocation, the dynamics of interaction, and technology adoption. *Macro economic Dynamics*, 23(06), 2150-2190.

Gosling, S. D., and Mason, W. (2015). Internet research in psychology. *Annual Review of Psychology*, 66(1), 877-902.

Grosser, T. J., Kidwell, V. L., and Labianca, G. (2010). A social network analysis of positive and negative gossip in organizational life. *Group & Amp; Organization Management*, 35(2), 177-212.

Hannigan, T. R., Seidel, V. P., and Yakis-Douglas, B. (2018). Product innovation rumors as forms of open innovation. *Research Policy*, 47(5), 953-964.

Hashim, S., and Kasana, S. (2019). Antecedents of brand hate in the fast food industry. *Spanish Journal of Marketing - ESIC*, 23(2), 227-248.

Herbst, F. (2022). The influence of communication on an effective relationship marketing strategy for sport unions in the new millennium. *Communicare*: *Journal for Communicati on Studies in Africa*, 18(2), 53-80.

Huo, L., and Dong, Y. (2020). Analyzing the dynamics of a stochastic rumor propagation model in corporating media coverage. *Mathematical Methods in the Applied Sciences*, 43(11), 6903-6920.

Huo, L., Chen, S., Xie, X., Liu, H., and He, J. (2021). Optimal control of ISTR rumor propagation model with social reinforcement in heterogeneous network. *Complexity*, 1-15.

Jung, E., and Kim, Y. C. (2018). Commuting, communication, and community engagement from a communication infrastructure theory perspective. *Communication Research*, 48(5), 740-766.

Kamins, M. A., Folkes, V. S., and Perner, L. (1997). Consumer responses to rumors: Good news, bad news. *Journal of Consumer Psychology*, 6(2), 165-187.

Kang, J. (2018). Effective marketing out comes of hotel Facebook pages. *Journal of Hospitality and Tourism Insights*, 1(2), 106-120.

Khanifar, H., Jandaghi, G., Bordbar, H., and Jangholi, M. (2012). Clarifying ethical constituents of god-believing employees to mitigate the outcomes of rumors and organizational rumor management. *International Journal of Human Resource Studies,* 2(1), 100.

Kim, S., and Kim, S. (2017). Impact of the Fukushima nuclear accident on belief in rumors: the role of risk perception and communication. *Sustainability,* 9(12).

Kim, Y. C., and Ball-Rokeach, S. J. (2006). Civic engagement from a communication infrastructure perspective. *Communication Theory, 16*(2), 173-197.

Koski, K., and Savolainen, U. (2016). Genre-text-interpretation: Multidisciplinary perspectives on folklore and beyond, 482. *Finnish Literature Society/SKS.*

Křižanová, A., Lăzăroiu, G., Gajanova, L., Klieštiková, J., Nadányiová, M., and Moravčíková, D. (2019). The effectiveness of marketing communication and importance of its evaluation in an online environment. *Sustainability*, 11(24).

Kwon, S., Cha, M., and Jung, K. (2017). Rumor detection over varying time windows. *Plos One*, 12(1),

Lee, W. (2010). Perception of rumor by consumer and brand attitude. *The Journal of the Korea Contents Association*, 10(11), 363-370.

Leturc, C., and Bonnet, G. (2022). Reasoning about manipulation in multi-agent systems. *Journal of Applied Non-Classical Logics*, 32(2-3), 89-155.

Liu, L., Wang, X., Tang, S., Zheng, H., and Zheng, Z. (2021). Multilayer social reinforcement induces bistability on multiplex networks. *Journal of Statistical Mechanics*: *Theory and Experiment*, 2021(6).

Lyu, J. C., Huang, P., Jiang, N., and Ling, P. M. (2022). A systematic review of e-cigarette marketing communication: messages, communication channels, and strategies. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(15), 9263.

Mahbod, K., Nikoomaram, H., and Hamdi, K. (2022). Ethical and social value creation of positive marketing for the company, customer and community. International *Journal of Ethics & Amp; Society*, 4(2), 55-60.

Makgopa, S. (2016). Planning of marketing communication strategies by car dealerships. *Problems and Perspectives in Management*, 14(4), 212-220.

Matusin, I. O., Matusin, A. R., Nasution,, C. F., and Irma, D. (2023). The effect of social media marketing on consumer engagement and electronic word-of-mouth. *International Journal of Social Science and Human Research*, 06(02).

Mc Alexander, J. H., Schouten, J. W., and Koenig, H. F. (2002). Building brand community. *Journal of Marketing*, 66(1), 38-54.

Meier, A., Evans, R., and Erickson, J. I. (2021). Strengthening a culture to address bully in gand in civility in the care environment. *JONA: The Journal of Nursing Administration*, 51(10), 475-477.

Meng, L., Li, T., Huang, X., and Li, S. (2021). Lift the veil of rumors: the impact of the characteristics of information sources on the effectiveness of rumors spreading. *Internet Research*, 32(1), 90-119.

Michelson, G., and Mouly, S. (2000). Rumor and gossip in organizations: a conceptual study. Management Decision, 38(5), 339-346.

Moorman, C., and Rust, R. T. (1999). The role of marketing. *Journal of Marketing*, 63, 180-197.

Moreno, Y., Nekovee, M., and Pacheco, A. F. (2004). Dynamics of rumor spreading in complex networks. *Physical Review*, 69(6).

Mullenlowe Globel. (2015, 12 Mayıs). American greetings - World's toughest job. 01.08.2024 tarihinde https://www.youtube.com/watch?v=KAHYyQE7uiw adresinden erişilmiştir.

Nekovee, M., Moreno, Y., Bianconi, G., and Marsili, M. (2007). Theory of rumor spreading in complex social networks. *Physica A: Statistical Mechanic sand Its Applications*, 374(1), 457-470.

Novianti, W., and Rahmah, E. H. (2020). The role of image in marketing communication. İçinde L. Warlina ve E. A. B. D. Nandiyanto, *Proceeding Book.* 3rd International Conference on Business, *Economics, Social Sciences, and Humanities* [Konferans], 46-52.

Orth, U. R., McDaniel, M. R., Shellhammer, T., and Lopetcharat, K. (2004). Promoting brand benefits: the role of consumer psychographic sand lifestyle. *Journal of Consumer Marketing*, 21(2), 97-108.

Özçetin, B. (2023). What's in a name? Defining communication and communication theory. European *Journal of Communication*, 38(3), 307-313.

Paek, H., J., and Hove, T. (2019). Effective strategies for responding to rumors about risks: The case of radiation-contaminated food in South Korea. *Public Relations Review, 45*(3), 101762.

Pahlevi, R. W. and Nurcahyo, N. (2022). Systematic analysis of integrated marketing communication research. *Jurnal Manajemen Pemasaran*, 16(2), 104-114.

Pal, A. K., and Banerjee, S. (2020). Internet users be ware, you follow online health rumors (more than counter-rumors) irrespective of risk propensity and prior endorsement. *Information Technology & Amp; People*, 34(7), 1721-1739.

Park, D., and Kim, S. (2008). The effects of consumer knowledge on message processing of electronic word-of-mouth via online consumer reviews. *Electronic Commerce Research and Applications*, 7(4), 399-410.

Park, J., Kim, Y., Yu, J., Gong, Y., and Yoon, E. (2022). Sexual harassment to male hotel employees: an assessment of its negative consequences. *Journal of Men's Health*, 18(8), 1.

Payne, E. H. M., Peltier, J. W., and Barger, V. A. (2017). Omni-channel marketing, integrated marketing communication sand consumer engagement. *Journal of Research in Interactive Marketing*, 11(2), 185-197.

Pourri. (2013, 10 Eylül). Girls don't poop PooPourri.com. 01.08.2024 tarihinde https://www.youtube.com/watch?v=ZKLnhuzh9uY adresinden erişilmiştir.

Red Bull. (2023, 15 Eylül). Red Bull gives you wiiings. 01.08.2024 tarihinde https://www.youtube.com/watch?v=uVhoIyHgLzU adresinden erişilmiştir.

Rizaldi, A., Margareta, F., Simehate, K., Hikmah, S. N., Albar, C. N., and Rafdhi, A. A. (2021). Digital marketing as a marketing communication strategy. *International Journal of Research and Applied Technology*, 1(1), 61-69.

Sääksjärvi, M., Gill, T., and Hultink, E. J. (2017). How rumors and preannouncements foster curiosity toward products. *European Journal of Innovation Management*, 20(3), 350-371.

Sandhu, S. (2018). Neo-institutional theory. *The International Encyclopedia of Strategic Communication,* 1-15.

Soedarsono, D. K., Mohamad, B., Adamu, A. A., and Pradita, K. A. (2020). Managing digital marketing communication of coffee shop using Instagram. *International Journal of Interactive Mobile Technologies (iJIM)*, 14(05), 108.

Soegoto, E. S., Amelia, N., Dhafina, N. A., and Berlianti, W. (2021). Utilization of word-of-mouth marketing strategy in culinary business. *International Journal of Research and Applied Technology*, 1(2), 439-447.

Sudhir, S., and Unnithan, A. B. (2019). Role of affect in market place rumor propagation. *Marketing Intelligence & Amp; Planning*, 37(6), 631-644.

Tan, L., Wang, G., Jia, F., and Lian, X. (2022). Research status of deep learning methods for rumor detection. *Multimedia Tools and Applications*, 82(2), 2941-2982.

Tibbels, N., Dosso, A., Allen-Valley, A., Benie, W., Fordham, C., Brou, J. A., and Naugle, D. (2021). Real-time tracking of covid-19 rumors using community-based methods in côted'ivoire. *Global Health: Science and Practice*, 9(2), 355-364.

Tustin, D. H., and Pienaar, K. (2005). The importance of communicating cause-related marketing (crm) strategies in South Africa. *Communicatio*, 31(1), 122-140.

Türk Dil Kurumu. (2024). Söylenti. 01.04.2024 tarihinde https://sozluk.gov.tr adresinden erişilmiştir.

Verhoef, P. C., and Leeflang, P. S. H. (2009). Understanding the marketing department's influence within the firm. *Journal of Marketing*, 73(2), 14-37.

Wang, X., Fan, C., and Yu, G. (2021). Evaluating rumor debunking effectiveness during the covid-19 pandemic crisis: utilizing user stance in comments on Sinaweibo. *Frontiers in Public Health*, 9.

Weijo, H., Bean, J., and Rintamäki, J. (2019). Brand community coping. *Journal of Business Research*, 94, 128-136.

Wu, C. C., Yunxian, Y., Yuan, T., Huang, C. C., and Tsai, Y. J. (2022). A study of network negative news based on behavioral finance analysis of abnormal fluctuation of stock price. *Discrete Dynamics in Nature and Society*, 2022, 1-16.

Wu, K., Yang, S., and Zhu, K. Q. (2015, Nisan). False rumors detection on sina weibo by propagation structures. İçinde *2015 IEEE 31st international conference on data engineering* [Konferans], 651-662. IEEE.

Xu, Q., Chang, V., and Hsu, C. (2020). Event study and principal component analysis based on sentiment analysis – A combined methodology to study the stock market with an empirical study. *Information Systems Frontiers*, 22(5), 1021-1037.

Xu, X. (2021, Eylül). Analysis on the changes of internet marketing and its influence under the guidance of integrated marketing communication: Taking Genki Forest as an example. İçinde *2nd International Conference on Management, Economy and Law (ICMEL 2021)* [Konferans], 92-97. Atlantis Press.

Yin, Z., Tu, Z., Zhao, W., and Li, H. (2022). Design of emotional branding communication model based on system dynamics in social media environment and its influence on new product sales. *Frontiers in Psychology*, 13.

Zhang, H., Chen, Y., Rong, W., Wang, J., and Tan, J. (2022). Effect of social media rumors on stock market volatility: a case of data mining in china. *Frontiers in Physics*, 10.

Zhou, Y., Wu, C., Zhu, Q., Xiang, Y., and Loke, S. W. (2019). Rumor source detection in networks based on the SEIR model. *IEEE Access*, 7, 45240-45258.

KAYNAKÇA

Abid, A., Harrigan, P., and Roy, S. (2021). A relationship marketing orientation in politics: Young voters' perceptions of political brands' use of social media. *Journal of Strategic Marketing, 29*(4), 359-374.

Armutcu, B., & Tan, A. (2023). Seçmenlerin siyasal davranışları üzerinde etkili olan faktörler: XYZ kuşakları üzerine bir araştırma. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi, 13(1), 20-40.

Arslan, Ü., ve Sağlam, M. (2022). Siyasal pazarlamada tutundurma faaliyetlerinin, sosyal medyanın ve referans grupların Z kuşağı seçmen davranışı üzerindeki etkileri. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13*(1), 450-474.

Aydaş, İ., Moral, M., ve Tosun, Y. (2022). Türkiye'de seçim anketlerinin toplam anket hatası perspektifinden bir incelemesi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (51), 87-110.

Baines, P. R., Harris, P., and Lewis, B. R. (2002). The political marketing planning process: improving image and message in strategic target areas. *Marketing Intelligence & Planning, 20*(1), 6-14.

Başkol, M. (2020). RFM ve uyum analizi kullanılarak müşteri segmentasyonunun belirlenmesi. *Business & Management Studies: An International Journal, 8*(4), 902-928.

Buil, I., De Chernatony, L., and Martínez, E. (2013). Examining the role of advertising and sales promotions in brand equity creation. *Journal of Business Research, 66*(1), 115-122.

Bulut, E. (2012). Pazarlama iletişiminde yeni yaklaşımlar kapsamında sosyal medya uygulamaları ve etkili kampanya örnekleri. Yüksek Lisans Tezi [İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü], İstanbul.

Doğan, A. (2017). *Türkiye'de siyasal iletişim ve siyasal davranış*. Nobel Yayıncılık.

Eagle, L., Czarnecka, B., Dahl, S., and Lloyd, J. (2020). *Marketing communications*. Routledge.

Enright, D. (2022). Politics beyond the ego: Ethical political leadership for the 21st century. İçinde *Transpersonal Leadership in Action*, 197-218. Routledge.

Environics Analytics. (2022). Voter segmentation: Who makes up the wide mosaic of our federal ridings, and how do they vote? Rupen Seoni, Environics AnalyticsSpecial to CTVNews.ca, 16.05.2024 tarihinde https://www.ctvnews.ca/politics/federal-election-2021/voter-segmentation-who-makes-up-the-wide-mosaic-of-our-federal-ridings-and-how-do-they-vote 1.5559326?cache=hnounjuzfkahb%3FclipId%3D89950 adresinden erişilmiştir.

Eraslan, M. C., ve Durur, E. K. (2018). Siyasal iletişim ve medya bağlamında siyasal reklam aracı olarak propaganda. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4*(2), 193-204.

Eraslan, M. C. (2022). Siyasal reklam ve sosyal medya: siyasi partilerin sosyal medya kullanımları üzerine inceleme. *İletişim Çalışmaları Dergisi, 8*(2), 191-206.

Farkas, X., and Bene, M. (2021). Images, politicians, and social media: Patterns and effects of politicians' image-based political communication strategies on social media. *The International Journal of Press/Politics, 26*(1), 119-142.

Garber, L. L. J., and Dotson, M. 1. (2002). A method for the selection of appropriate business-to business integrated marketing communications mixes, *Journal of Marketing Communications, 8*(1), 1-17.

Gökçe, S. (2024). Siyasal pazarlama iletişiminde sosyal medya kullanımı: 2023 seçimlerinde Cumhurbaşkanı adaylarının Twitter (X) üzerinden karşılaştırmalı analizi. *The Journal of Social Sciences, 68*(68), 1-21.

Guess, A. M., Malhotra, N., Pan, J., Barberá, P., Allcott, H., Brown, T., ... and Tucker, J. A. (2023). How do social media feed algorithms affect attitudes and behavior in an election campaign?. *Science, 381*(6656), 398-404.

Ida, R., Saud, M., and Mashud, M. I. (2020). An empirical analysis of social media usage, political learning and participation among youth: a comparative study of Indonesia and Pakistan. *Quality & Quantity, 54*(4), 1285-1297.

Leacock, M. (2012). Barack Obama-hope/progress poster-shepard fairey. 15.05.2024 tarihinde https://marcleacock1.wordpress.com/2012/02/16/443/ adresinden erişilmiştir.

İlter, M. S. (2020). Siyasi kampanya çalışmalarında, siyasal reklamcılığın siyasi parti adayları ve seçmenler üzerindeki etkileri. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi, 10*(20), 79-96.

Kalender, A. (2000). *Siyasal iletişim seçme ve ikna stratejileri*. Çizgi Yayınevi.

Karadeniz, M. (2009). Pazarlama iletişimi kapsamında sponsorluk faaliyetlerinin önemi. *Journal of Naval Sciences and Engineering, 5*(1), 62-75.

Karakulle, İ., ve Çakır, A. (2023). *Dijital çağda iletişim: İmkân ve Sınırlılıklar*. Eğitim Yayınevi [1. Baskı].

Karlsen, R. (2009). Campaign communication and the internet: Party strategy in the 2005 Norwegian election campaign. *Journal of Elections, Public Opinion and Parties, 19*(2), 183-202.

Kellezi, J. (2014). Trade shows: A strategic marketing tool for global vompetition. *Procedia Economics and Finance, 9*, 466-471.

Kiriş, H. M., ve Gül, H. (2014). Yarının siyasetinin izleri: 29 mart yerel seçimleri sonrası siyasette kimlik, hizmet ve ideoloji eksenli kırılma. *Toplum ve Demokrasi Dergisi, 2*(4), 139-150.

Köni, H. S. (1982). *Genel sistem kuramı ve uluslararası siyasal örgütlerde karar verme*. Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi

Kreiss, D., Lawrence, R. G., and McGregor, S. C. (2020). In their own words: Political practitioner accounts of candidates, audiences, affordances, genres, and timing in strategic social media use. İçinde L. Bode, and E. K. Vraga (Editör), *Studying politics across media*, 8-31). Routledge.

Meenaghan, J. A. (1991). The role of sponsorship in the marketing communication mix. International *Journal of Advertising, 10*(1), s. 35-47.

Newman, B. I., Cwalina, W., Falkowski, A., Newman, T. P., and Jabłońska, M. (2022). Political marketing. İçinde *The palgrave encyclopedia of interest groups, lobbying and public affairs*, 1022-1034. Cham: Springer International Publishing.

Pew Research Center (2022, 18 Ekim). News consumption on social media, 5 in 10 Americans get (mis)informed on social media. 16.05.2024 tarihinde https://www.statista.com/chart/28490/news-consumption-on-social-media/ adresinden erişilmiştir.

Peterson, R. A. (2020). Self-efficacy and personal selling: review and examination with an emphasis on sales performance. *Journal of Personal Selling & Sales Management, 40*(1), 57-71.

Reisach, U. (2021). The responsibility of social media in times of societal and political manipulation. *European Journal of Operational Research, 291*(3), 906-917.

Saputra, D. (2023). Political communication strategy of the candidate pair Al Haris and Abdullah Sani in winning the 2020 Jambi gubernatorial election. Devotion*: Journal of Research and Community Service, 4*(11), 2096-2113.

Sarıyer, N. (2017). *Pazarlama iletişimi araçları*. Eğitim Yayınevi.

Sides, J., Vavreck, L., and Warshaw, C. (2022). The effect of television advertising in United States elections. *American Political Science Review, 116*(2), 702-718.

Stier, S., Bleier, A., Lietz, H., and Strohmaier, M. (2020). Election campaigning on social media: Politicians, audiences, and the mediation of political communication on Facebook and Twitter. İçinde Studying Politics Across Media, 50-74. Routledge.

Taydaş, O. (2021). Seçmenlerin oy tercihlerinin belirlenmesinde etkili faktörler ve aday imajının bu süreçteki etkisi: 31 Mart 2019 yerel seçimleri Sivas Örneği. *Erciyes İletişim Dergisi,8*(1), 129-152.

Thrassou, A., Vrontis, D., and McDonald, M. H. (2009). A marketing communications framework for small political parties in developed countries. *Marketing Intelligence & Planning, 27*(2), 268-292.

The Hill (2019). Trump: 'make America great again' slogan 'was made up by me' By Brooke Seipel. 15.05.2024 tarihinde https://thehill.com/homenews/administration/437070-trump-make-america-great-again-slogan-was-made-up-by-me/ adresinden erişilmiştir.

Vaccari, C., and Valeriani, A. (2021). *Outside the bubble: Social media and political participation in western democracies*. Oxford University Press.

KAYNAKÇA

Ahmed, R. R., Parmar, V., Ahmad, N., Warraich, U. A., and Khoso, I. (2014). The communication mix in pharmaceutical marketing. *The Pharma Innovation Journal, 3*(5), 46-53.

Akar, E. (2010). Sanal toplulukların bir türü olarak sosyal ağ siteleri – Bir pazarlama iletişimi kanalı olarak işleyişi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 10*(1), 107-122.

Alam, A. R. P., Henriadi, Suwardi, W. Z., Islamiyah, N., and Monalisa. (2023). Analysis of social media, halal marketing, and consumer behavior (Study in fashion and cosmetic products). *Jurnal Ekonomi Islam, 6*(2), 80-85.

Ali, D. S. F., and Wahyuni, I. I. (2021). Digital technology through website content as marketing communication strategy of halal fashion. *The Seybold Report, 16*(5), 1-6. https://doi.org/10.5281/zenodo.6553474

Çallı, D. İ. (2014). Etnik pazarlamada helal kavramının kullanımı; Almanya'da yayınlanan gıda reklamları üzerine bir inceleme. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14*(4), 43-55. https://doi.org/10.18037/ausbd.31460

Çelik, S. (2014). Sosyal medyanın pazarlama iletişimine etkileri. *Erciyes İletişim Dergisi, 3*(3), 28-42. https://doi.org/10.17680/akademia.v3i3.1005000199

Durmaz, M. (2001). Pazarlama iletişimi üzerine. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 11*, 237-241.

Erdem, A. (2009). Firmalarda bütünleşik pazarlama iletişimi stratejilerinin belirlenmesinde tüketici davranışlarının önemi. *Erciyes İletişim Dergisi, 1*(1), 42-64.

Ethnoiq.de. (t.y.). Harribo. 08.07.2024 tarihinde https://shop.ethnoiq.de/tr/helal-haribo-happy-cola-24x100g.html adresinden erişilmiştir.

Garda, B. (2016). Bütünleşik pazarlama iletişimi: Konya ili örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 19*(41), 243-260.

Genchev, E., and Todorova, G. (2017). Sales promotion activities—Effective tool of marketing communication mix. *Trakia Journal of Sciences, 15*(1), 181-185. https://doi.org/10.15547/tsj.2017.s.01.033

Göktaş, B., and Parıltı, N. (2016). Bütünleşik pazarlama iletişiminin marka imajına etkisi: Bir uygulama. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 18*(3), 923-944.

Islam, T., and Chandrasekaran, U. (2013). Halal marketing: Growing the pie. *International Journal of Management Research and Review, 3*(12), 3938-3948.

Kamil, M. A., and Hutomo, D. N. (2023, June 30). Analysis of digital marketing strategies in developing the halal food and beverage industry in Indonesia. İçinde *2nd International Conference on Islamic Economic Law [Konferans],* 59-68. Surakarta.

Kocabaş, F., Elden, M., ve Çelebi, S. İ. (2000). *Marketing P. R.* Mediacat Yayınları.

Kotler, P., and Armstrong, G. (2001). *Principles of marketing* (9. BAskı). Prentice Hall.

Logowik. (t.y.). Halal sertificate. 08.07.2024 tarihinde https://logowik.com/tse-helal-gida-vector-logo-2586.html adresinden erişilmiştir.

Mamadiyevich, I. G., and Kizi, K. N. O. (2022, April 27-28). Halal food marketing in digital economy and its development. İçinde *International Scientific-Practical Conference, [Konferans],* 144-151. Tashkent.

Mathew, V. N., Abdullah, A. M. R. A., and Ismail, S. N. M. (2014). Acceptance on halal food among non-Muslim consumers. *Procedia—Social and Behavioral Sciences, 121*, 262-271. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.01.1127

Memiş, S. (2022). Helal pazarlama açısından dinin tüketici satın alma davranışları üzerindeki etkisine yönelik bir inceleme. *Enderun Dergisi, 6*(2), 121-136.

Namal, B. (2011). Hizmet işletmelerinde kurumsal itibarın oluşturulmasında pazarlama iletişimin rolü: Kırgızistan üniversiteleri örneği. Yayınlanmamış Doktora Tezi, [Afyon Kocatepe Üniversitesi], Afyonkarahisar, Türkiye.

Odabaşı, Y., ve Oyman, M. (2005). *Pazarlama iletişimi yönetimi*. Mediacat Kitapları.

Saka, G. (2019). Bütünleşik pazarlama iletişiminde halkla ilişkilerin rolü: Konya gıda sanayi örneği. Yayınlanmamış Doktora Tezi, [Selçuk Üniversitesi], Konya, Türkiye.

Şenkal, Y. (2016). Bütünleşik pazarlama iletişim sürecinde halkla ilişkiler ve reklam. *İletişim Çalışmaları Dergisi, 2*(3), 39-53.

Talib, M. S., and Johan, M. R. M. (2012). Issues in halal packaging: A conceptual paper. *International Business and Management, 5*(2), 94-98. https://doi.org/10.3968/j.ibm.1923842820120502.1080

Tek, Ö. B., ve Özgül, E. (2005). *Modern pazarlama ilkeleri*. Birleşik Matbaacılık.

Torlak, Ö. (2012). İslam ülkeleri arasında helal ürün pazarlama potansiyeli, problemleri ve çözüm önerileri. *Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi, 4*(2), 1-10.

Tuğrul, M. S. (2009). Müşteri sadakati sağlamada bir pazarlama iletişimi aracı olarak müşteri ilişkileri ve algılanışı üzerine bir araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, [Marmara Üniversitesi], İstanbul, Türkiye.

Tunçel, H. (2009). Halkla ilişkiler anlayışıyla bütünleşik pazarlama iletişimi. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 35*(1), 115-136.

Uzunoğlu, E. (2007). Müşteri odaklı pazarlama anlayışına göre değer yaratma: Bir model olarak değer iletim sistemi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Dergisi, 2*(1), 11-29.

PAZARLAMA İLETİŞİMİ

Teknolojik Gelişmeler ve Dijital Dönüşüm

Editörler
Dr. Esma Ebru Şentürk
Doç. Dr. Cihat Kartal

EĞİTİM
yayınevi

PAZARLAMA İLETİŞİMİ: TEKNOLOJİK GELİŞMELER VE DİJİTAL DÖNÜŞÜM

Editörler: Dr. Esma Ebru Şentürk, Doç. Dr. Cihat Kartal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-67-7
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt
Dijitol Baskı Merkezi
İvedikköy Mh. 1492. Cd. No:39/8 Yenimahalle /ANKARA
Matbaa Sertifika No: 70810

Kütüphane Kimlik Kartı

PAZARLAMA İLETİŞİMİ: TEKNOLOJİK GELİŞMELER VE DİJİTAL DÖNÜŞÜM
Anahtar Kelimeler: Pazarlama, Pazarlama İletişimi, Dijital Dönüşüm
Editörler: Dr. Esma Ebru Şentürk, Doç. Dr. Cihat Kartal
VIII+212 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-67-7

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKÇA

Arnold, C. (2004). Just press play. Marketing News, 38(9), 1-15.

Aydın, S., Nalbant, K. G., ve Coğuplugil, B. B. (2023). Yapay zekâ ve sanal gerçeklik teknolojilerinin dijital pazarlamanın gelişimi üzerine etkileri. Rahva Teknik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 3(1), 1-10.

Backaley, J. (2018). Digital ınfluence: Unleash the power of ınfluencer marketing to accelerate your global business. Palgrave Macmillan.

Baltes, L. P. (2015). Content marketing-the fundamental tool of digital marketing. Bulletin of the Transilvania University of Brasov. Series V: Economic Sciences, 111-118.

Batinić, I. (2015). The role and importance of internet marketing in modern hotel industry. Journal of Process Management. New Technologies, 3(3), 34-38.

Bergström, T., and Bäckman, L. (2013). Marketing and PR in social media : How the utilization of ınstagram builds and maintains customer relationships. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,: [Stockholms Universitet]. Stokholm.

Brown, D., and Hayes, N. (2007). Influencer marketing (1. Baskı). Routledge.

Bulut E., and Yörük E. (2017). Mediatized populisms| digital populism: Trolls and political polarization of twitter ın Turkey. International Journal of Communication, 11, 25.

Cheng, H. Zwol, R., and Azimi, J. (2012). Multimedia features for click prediction of new ads in display advertising. İçinde Proceedings of the 18th ACM SIGKDD International Conference on Knowledge Discovery and data Mining, 18th ACM SIGKDD International Conference on Knowledge discovery and data mining [Konferans], 777–785.

Choi, H., Mela, C. F., Balseiro, S. R., and Leary, A. (2020). Online display advertising markets: A literature review and future directions. Information Systems Research, 31(2), 556-575.

CİF Türkiye. (2020, 29 Eylül). Cif - Şehirlerimiz #TemizkenGüzel. 01.03.2024 tarihinde https://www.youtube.com/watch?v=hblmJE94ba0 adresinden erişilmiştir.

Cleff, E. B. (2007). Privacy issues in mobile advertising. International Review of Law Computers and Technology, 21, 225–236.

Clow, K., and Baack, D. (2016). Bütünleşik reklam, tutundurma ve pazarlama iletişimi. Nobel Yayıncılık.

Content Marketing Institute. (2015). Content marketing deffinition. 10.02.2024 tarihinde https://contentmarketinginstitute.com/ccoarchive/edition/content-marketing-2015/ adresinden erişilmiştir.

Corniani, M. (2006). Digital marketing communication. Symphonya. Emerging Issues in Management, (2), 41–61.

D'Souza, L. (2010). What does 'interactive marketing' mean?. 01.02.2024 tarihinde http://marketingbones.com/what-does-interactive-marketing-mean adresinden erişilmiştir.

Daniel, S. J. (2020). Education and the Covid-19 pandemic. Prospects, 49(1–2), 91–96.

Davis, J. A. (2010). Competitive success, how branding adds value. John Wiley and Sons.

Del Franco, M., and Miller, P. (2003). Reevaluating affiliate marketing. Catalogue Age, 20(6), 1–4.

Dolezal, M. (2015). Online campaigning by Austrian political candidates: Determinants of using personal websites, Facebook, and Twitter. Policy & Internet, 7(1), 103–119.

Email Brain, (2006). Why email marketing, 01.01.2024 tarihinde http://www.emailbrain.com/eb/docs/why_email_marketing.pdf adresinden erişilmiştir.

Fariborzi, E., and Zahedifard, M. (2012). E-mail marketing: Advantages, disadvantages andimproving techniques. International Journal of e-Education, e-Business, e-Management and e-Learning, 2(3), 232.

Feenstra R. A., and Casero-Ripollés A. (2014). Democracy in the digital communication environment: a typology proposal of political monitoring processes. International Journal of Communication, 8, 2448–2468.

Ferguson, R. (2008). Word of mouth and viral marketing: Taking the temperature of the hottest trends in marketing. Journal of Consumer Marketing, 25(3), 179-182

Fidler, R. (2012). New media theory. 11.03.2024 tarihinde http://commtech413.pbworks.com/f/fidler.pdf adresinden erişilmiştir.

Geray, H. (2003). İletişim ve teknoloji. Ütopya Yayınları.

GetResponse (2009). E-mail marketing. 01.03.2024 tarihinde https://www.getresponse.com/ adresinden erişilmiştir.

Ghirvu, A. (2011). Advergames: marketing advantages and risks involved. Marketing from Information to Decision, (4), 174-183.

Glucksman, M. (2017). The rise of social media influencer marketing on lifestyle branding: A case study of Lucie Fink. Elon Journal of undergraduate research in communications, 8(2), 77-87.

Godin, S. (1999). Permission marketing: Turning strangers into friends and friends into customers. Simon & Schuster.

Goff, C. (2006). Affiliate marketing. New Media Age.

Goldschmidt, S., Junghagen, S., and Harris, U. (2003). Strategic affiliate marketing. Edward Elgar.

Greenpeace Akdeniz Türkiye. (2020, 14 Kasım). Plastikten kurtul. 01.03.2024 tarihinde https://www.youtube.com/watch?v=CLZLALTCDeg adresinden erişilmiştir.

Gura, S., and Gura, K. (2016). The use of mobile advergame as brand communication tool: Case study Vodafone City. American Journal of Marketing Research, 2, 61-72.

Haig, M. (2001). The e-marketing handbook: An indespensable guide to marketing, Your products and services on the internet. Kogan Page Limited.

Hendrayati, H., and Pamungkas, P. (2020). Viral marketing and e-word of mouth communication in social media marketing. İçinde 3rd Global Conference On Business, Management, and Entrepreneurship (GCBME 2018) [Konferans], 41-48. Atlantis Press.

Hoffman, D. L., and Novak, T. P. (1995). Marketing in hypermedia computer-mediated environments: conceptual foundations. Journal of Marketing, 60(3). 50-68.

Hofmann, D., and Novak, T. (2000). How to acquire customers on the web. Harvard Business Review, 78, 179-188.

Ionascu, C. (2015). Tu de ce faci content marketing? 03.03.2024 tarihinde http://romaniancopywriter.ro/tu-de-ce-faci-content-marketing/ adresinden erişilmiştir.

Ivkovic, M., and Milanov, D. (2010, November). Affiliate internet marketing: Concept and application analysis. İçinde 2010 International Conference on Education and Management Technology [Konferans], 319-323). IEEE.

Jansen, J. (2011). Understanding sponsored search, core elements of keyword advertising. Cambridge University Press.

Jenkins, S. (2009). The truth about email marketing. FT Press.

Joachimsthaler, E., and Aaker, D. (1997). Building brands without mass media. Harvard Business Review, January-February.

Jurišová, V. (2013). Affiliate marketing in the context of online marketing. Review of Applied Socio-Economic Research, 5(1), 106-111.

Kaur, G. (2017). The importance of digital marketing in the tourism industry. International Journal of Research-Granthaalayah, 5(6), 72-77.

Kennedy, G. (2015). Social media: Master social media marketing -Facebook, Twitter, YouTube & Instagram. CreateSpace Independent Publishing Platform. 01.02.2024 tarihinde http://www.getresponse.com/learning-center/white-papers adresinden erişilmiştir.

Lanoszka, A. (2019). Disinformation in International Politics. European Journal of International Security, 4(2), 227–248.

Lasswell, H. D. (1960). The structure and function of communication in society. İçinde W. Schramm (Editör), Mass communications (2. Baskı). University of Illinois Press.

Levin, A. (2020). Influencer marketing for brands what youtube and Instagram can teach you about the future of digital advertising. Apress.

Lilleker, D. G., Koc-Michalska K., Schweitzer E. J., Jacunski M., Jackson N., and Vedel T. (2011). Informing, engaging, mobilizing or interacting: searching for a european model of web campaigning. European Journal of Communication, 26(3), 195–213.

Lipschultz, J.H. (2015). Social media communication: concepts, practices, data, law and ethics. Routledge.

Lister, M., Dovey, J., Giddings, S., Grant, I., and Kelly, K. (2009). New media: A critical introduction. Routledge.

Liu, C. L. E., Sinkovics, R. R., Pezderka, N., and Haghirian, P. (2012). Determinants of consumer perceptions toward mobile advertising—a comparison between Japan and Austria. Journal of Interactive marketing, 26(1), 21-32.

Lopatina, I. (2005). Context-aware mobile gaming. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi [University of Troms], Washington DC.

Mariussen, A.R., Daniele, R., ve Bowie, D. (2010). Unintended consequences in the evolution of affiliate marketing networks: a complexity approach. The Service Industries Journal, 30(10),1707-1722.

MMA. (2011). Permission, privacy, measurement: The way forward. Mobile Marketing Association.

Monavich, l. (2001). The language of new media. MIT Press.

Moon, M. J. (2003, Ocak). Can IT help government to restore public trust? Declining public trust and potential prospects of IT in the public sector. İçinde Proceedings of the 36th Annual Hawaii International Conference on System Sciences, [Konferans], 8. IEEE.

Muthukrishnan, S. (2009). Ad exchanges: Research issues. İçinde S. Leonardi (Editör), Proceedings of the 5th International Workshop on Internet and Network Economics, 1–12, Rome, Italy.

Nielsen. (2012). The State of Social Media: The Social Media Report, 2012. 03.03.2024 tarihinde http://www.nielsen.com/content/dam/corporate/us/en/reports-downloads/2012-Reports/The-Social-Media-Report-2012.pdf adresinden erişilmiştir.

Panchal, A., Shah, A., and Kansara, K. (2021). Digital marketing - search engine optimization (SEO) and search engine marketing (SEM). International Research Journal of Innovations in Engineering and Technology (IRJIET), 5(12), 17–21.

Peltekoğlu, F. B., ve Askeroğlu, E. D. (2019) Dijital halkla ilişkiler: fenomenler dijital marka elçisi olabilir mi?. Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi, 12(2), 1044-1067.

Povolo, V. R., and Ackermann, M. (2019). We are disseminating antibiotic resistance during treatment. Science, 364(6442), 737–738.

Puchkov, S. (2016). Internet marketing: Top 10 most effective strategies. Create Space Independent Publishing Platform.

Quesenberry, K. (2017). Social media update: Top social media channels by category, PostControlMarketing.com. 06.03.2024 tarihinde http://www.postcontrolmarketing.com/2017-social-me dia-update-top-social-media-channels-by-category/ adresinden erişilmiştir.

Shiftdelete (2024). Türkiye'de kaç sosyal medya kullanıcısı olduğu açıklandı! En popüler platformlar… 01.07.2024 tarihinde https://shiftdelete.net/turkiye-internet-sosyal-medya-kullanici-sayisi adresinden erişilmiştir.

Sirovich, J., and Darie, C. (2007). Professional search engine optimization with PHP A developer's guide to SEO. Wiley Publishing.

Smith, B., and Murphy, S. (2002). Getting permission: factors affecting permission marketing. Journal of Interactive Marketing, 16, 28-36.

Smith, Pr., Berry, C., and Pulford, A. (2002).Marketing communications: New ways to build and ıntegrate communications. Kogan Page.

Subramani, M. R., and Rajagopalan, B. (2003). Knowledge-sharing and influence in online social networks via viral marketing. Communications of the ACM, 46(12), 300-307.

Torun, N. K. ve Torun, T. (2023). Youtube üzerinden siyasal iletişim yarışının sosyal medya madenciliği yoluyla incelenmesi. Pazarlama Teorisi ve Uygulamaları Dergisi, 9(2), 117-140.

Tuten, T. L. (2008). Advertising 2.0: Social media marketing in a Web 2.0 world: Social media marketing in a Web 2.0 world. Greenwood Publishing Group.

Türkiye Futbol Fedarasyonu. (2021, 9 Haziran). #BizimÇocuklar bu şarkıyla tarih yazacak. 01.03.2024 tarihinde https://www.tff.org/default.aspx?pageID=628&ftxtID=35326 adresinden erişilmiştir.

Tweney, D. (1999). Affiliate marketing: The future of e-commerce or another hard sell. InfoWorld, 21(22), 55.

Vaccari C., Valeriani A., Barberá P., Bonneau R., Jost J. T., Nagler J., and Tucker J. A. (2015). Political expression and action on social media: Exploring the relationship between lower-and higher-threshold political activities among twitter users in Italy. Journal of Computer-Mediated Communication, 20(2), 221–239.

Varnalı, K. (2010). Exploring drivers of success in push-type mobile marketing. Yayınlanmamış Doktora Tezi [Boğaziçi University Institute of Social Sciences], İstanbul.

Vlad, M. (2011). Thinking human: Permission based mobile marketing can help lead the way. International Journal of Mobile Marketing, 113-123.

Youn, S.; Lee, M., and Doyle, K. (2005). Lifestyles of online gamers: A psychographic approach. 02.03.2024 tarihinde http://www.informit.com/jiad.org/vol3/no3 adresinden erişilmiştir.

Yüksel, M. (2007). Küreselleşme sürecinde yeni bir iletişim ortamı. Öneri Dergisi, 7(28), 317-326.

Zimmerman, J. ve Ng, D. (2017). Social media marketing all-in-one for dummies (4. Baskı). John Wiley & Sons, Inc.

KAYNAKÇA

Al Khattab, S. A., As'ad, H., and Zaidan, G. M. (2015). E-ıntegrated marketing communication and its impact on customers' attitudes. *American Journal of Industrial and Business Management*, *5*(08), 538-547.

Al Mamun, A., Strong, C., Mumu, J. R., and Azad, M. A. K. (2022). Mapping the ıntegrated marketing communications research: A bibliometric analysis. *International Journal of Marketing, Communication and New Media*, *10*(18), 4-27.

Alan, A. K., Kabadayı, E. T. ve Erişke, T. (2018). İletişimin yeni yüzü: Dijital pazarlama ve sosyal medya pazarlaması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *17*(66), 493-504. https://doi.org/10.17755/esosder.334699

Alankuş, Z., ve Anıl, F. (2022). Metaverse evreninde pazarlama: 7P pazarlama karması üzerinden bir değerlendirme. *Uluslararası Halkla İlişkiler ve Reklam Çalışmaları Dergisi*, *5*(1), 134-168.

Altamira, M. B., Putri, K. D. A. P., and Samudra, R. M. R. T. (2023). The role of creative content in digital marketing strategies in educational institution social media (Case study: Instagram of vocational education program, Universitas Indonesia). *Proceedings*, *83*(1), 1-12. https://doi.org/10.3390/proceedings2022083062

Alyakut, Ö. (2017). Kahve markalarının bütünleşik pazarlama iletişimi bağlamında sosyal medya kullanımları. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *19*(2), 209-234.

AMA. (2017). *What Is marketing?* American Marketing Association. 20.03.2024 tarihinde https://www.ama.org/the-definition-of-marketing-what-is-marketing/ adresinden erişilmiştir.

Anantachart, S. (2005). Integrated marketing communications and market planning. *Journal of Promotion Management, 11*(1), 101-125. https://doi.org/10.1300/ J057v11n01_07

Andersen, P. H. (2001). Relationship development and marketing communication: An integrative model. *Journal of Business & Industrial Marketing*, *16*, 167-183. https://doi.org/10.1108/08858620110389786

Ang, L. (2021). *Principles of Integrated Marketing Communications an evidence-based approach*. Cambridge University Press.

Aripin, Z., Saepudin, D., and Gunawan, A. (2024). The impact of omnichannel integrated marketing communications (IMC) on retail product and service satisfaction in Indonesia: An analysis with an open access approach. J*ournal of Jabar Economic Society Networking Forum*, *1*(3), 33-48.

Bakalo, A., and Amantie, C. (2023). The advertising & promotion an integrated marketing communications perspective scientific literature review. *International Journal of Integrative Research*, *1*(3), 131-148.

Bandara, R., Fernando, M., and Akter, S. (2020). Privacy concerns in e-commerce: A taxonomy and a future research agenda. *Electronic Markets*, *30*(3), 629-647. https://doi.org/10.1007/s12525-019-00375-6

Bist, A. S., Agarwal, V., Aini, Q., and Khofifah, N. (2022). Managing digital transformation in marketing:" Fusion of traditional marketing and digital marketing". *International Transactions on Artificial Intelligence*, *1*(1), 18-27.

Bormane, S., and Batraga, A. (2018). Digital promotion as solution for integrated marketing communication in business. *Economic Science for Rural Development*, *48*, 338-347.

Brunswick, G. J. (2014). A chronology of the definition of marketing. *Journal of Business & Economics Research*, *12*(2), 105-113.

Burdyak, O. (2020). *Marketing communications: Innovative approaches to their formation and application tools*. 258-274. 20.03.2024 tarihinde https://jcee.wsgk.com.pl/wp-content/uploads/jcee/nr14/jcee_nr_14.pdf#page=258 adresinden erişilmiştir.

Carrillo-Durán, M.-V., Ruano-López, S., Fernández-Falero, M. R., and Trabadela-Robles, J. (2022). Understanding how baby boomers use the internet and social media to improve the engagement with brands. *Comunicação e Sociedade*, *41*, 261-284.

Chakraborty, A., and Jain, V. (2022). Leveraging digital marketing and ıntegrated marketing communications for brand building in emerging markets. İçinde *Marketing Communications and Brand Development in Emerging Economies Volume I Contemporary and Future Perspectives [Konferans],* 295-305. Palgrave Macmillan.

Chaniago, E. A., and Ariyani, N. (2023). Marketing management's view of integrated marketing communications. *Journal of Social Research*, *2*(2), 589-595.

Chen, C. W. (2011). Integrated marketing communications and new product performance in international markets. *Journal of Global Marketing*, *24*(5), 397-416. https://doi.org/10.1080/08911762.2011.634325

Chugh, U. (2023). The evolution of privacy laws in the digital age: Challenges and solutions. *Indian Journal of Law*, *1*(1), 51-60. https://doi.org/10.36676/ijl.2023-v1i1-07

Conti, E., Camillo, F., and Pencarelli, T. (2023). The impact of digitalization on marketing activities in manufacturing companies. *The TQM Journal*, *35*(9), 59-82.

Cornelissen, J. P. (2001). Integrated marketing communications and the language of marketing development. *International Journal of Advertising*, *20*(4), 483-498. https://doi.org/10.1080/02650487.2001.11104907

Cornelissen, J. P. (2003). Change, continuity and progress: The concept of integrated marketing communications and marketing communications practice. *Journal of Strategic Marketing*, *11*(4), 217-234. https://doi.org/10.1080/0965254032000159045

Çelik, S. (2014). Sosyal medyanın pazarlama iletişimine etkileri. *Erciyes İletişim Dergisi*, *3*(3), 28-42. https://doi.org/10.17680/akademia.v3i3.1005000199

Doğan, Ş. (2021). Dijital pazarlamada internet arama motorlarının kullanımı: Morhipo ve Trendyol sitelerinin karşılaştırmalı analizi. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (İNİF E-Dergi)*, *6*(1), 123-139. https://doi.org/10.47107/inifedergi.853227

Dohnal, R., Hanusova, H., and Lipovska, Z. (2021). The Importance of marketing strategy for creating and maintaining goodwill for construction companies. *Marketing*, *6*(2), 21-26.

Drummond, C., O'Toole, T., and McGrath, H. (2020). Digital engagement strategies and tactics in social media marketing. *European Journal of Marketing*, *54*(6), 1247-1280. https://doi.org/10.1108/EJM-02-2019-0183

Duncan, T. R., and Everett, S. E. (1993). Client perceptions of integrated marketing communications. *Journal of advertising research*, *33*(3), 30-40.

Dursun, C., ve Aydın, A. (2022). Pazarlama iletişimi temelinde sosyal medya ağlarının halkla ilişkiler amaçlı kullanımı: Türkiye'de üretim yapan iki otomotiv işletmesinin kıyaslamalı analizi. *Ekonomi İşletme ve Maliye Araştırmaları Dergisi*, *4*(1), 34-51. https://doi.org/10.38009/ekimad.1056593

Dutt, V. (2023). Marketing 5.0: The era of technology and the challenges faced by it. *International Journal of Advances in Engineering and Management*, *5*(4), 1397-1411.

Dwivedi, Y. K., Ismagilova, E., Hughes, D. L., Carlson, J., Filieri, R., Jacobson, J., Jain, V., Karjaluoto, H., Kefi, H., Krishen, A. S., Kumar, V., Rahman, M. M., Raman, R., Rauschnabel, P. A., Rowley, J., Salo, J., Tran, G. A., and Wang, Y. (2021). Setting the future of digital and social media marketing research: Perspectives and research propositions. *International Journal of Information Management*, *59*, 1-38. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2020.102168

Eagle, L., Czarnecka, B., Dahl, S., and Lloyd, J. (2020). *Marketing Communications*. Routledge.

Erlangga, H., Sunarsi, D., Pratama, A., Nurjaya, Sintesa, N., Hindarsah, I., Juhaeri, and Kasmad. (2021). Effect of digital marketing and social media on purchase intention of Smes food products. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT)*, *12*(3), 3672-3678.

Grein, A. F., and Gould, S. J. (1996). Globally integrated marketing communications. *Journal of Marketing Communications*, *2*(3), 141-158. https://doi.org/10.1080/135272696346114

Grönroos, C. (2006). On defining marketing: Finding a new roadmap for marketing. *Marketing Theory*, *6*(4), 395-417.

Gurunathan, A., and Lakshimi, K. S. (2023). Exploring the perceptions of Generations X, Y and Z about online platforms and digital marketing activities – A focus-group giscussion based study. *International Journal of Professional Business Review*, *8*(5), 1-34.

Haleem, A., Javaid, M., Qadri, M. A., Singh, R. P., and Suman, R. (2022). Artificial intelligence (AI) applications for marketing: A literature-based study. *International Journal of Intelligent Networks*, *3*, 119-132.

Hartley, B., and Pickton, D. (1999). Integrated marketing communications requires a new way of thinking. *Journal of Marketing Communications*, *5*(2), 97-106. https://doi.org/10.1080/135272699345699

Hasal, M., Nowaková, J., Ahmed Saghair, K., Abdulla, H., Snášel, V., and Ogiela, L. (2021). Chatbots: Security, privacy, data protection, and social aspects. *Concurrency and Computation: Practice and Experience*, *33*(19), 1-13. https://doi.org/10.1002/cpe.6426

Hongcharu, B. (2024). The changing roles of mass media amidst the growth of the digital media. *Cogent Social Sciences*, *10*(1), 1-17. https://doi.org/10.1080/23311886.2023.2297721

Hutton, J. G. (1996). Integrated relationship-marketing communications: A key opportunity for IMC. *Journal of Marketing Communications*, *2*(3), 191-199. https://doi.org/10.1080/135272696346141

Işılar, H. B. (2021). Havayolu endüstrisinde dijital pazarlama uygulamalarının değerlendirilmesi. *Havacılık ve Uzay Çalışmaları Dergisi*, *1*(2), 42-63.

Jackson, G., and Ahuja, V. (2016). Dawn of the digital age and the evolution of the marketing mix. *Journal of Direct, Data and Digital Marketing Practice*, *17*(3), 170-186. https://doi.org/10.1057/dddmp.2016.3

Jensen, M. B., and Jepsen, A. L. (2007). Online marketing communications: Need for a new typology for IMC? *ournal of Website Promotion*, *2*(2), 19-35.

Kalkan, N. D., and Özdemir, Ş. (2022). Markaların gerçek zamanlı pazarlama stratejileri kapsamında Twitter paylaşımları: COVID-19 pandemi dönemine ilişkin bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *43*, 44-78.

Kaya, E. Ç., ve Ündil, S. H. (2022). Bilgi teknolojilerinin gelişimiyle dijital pazarlamanın doğuşu. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, *17*(2), 107-137. https://doi.org/10.54860/beyder.1132073

Keller, K. L. (2001). Mastering the marketing communications mix: Micro and macro perspectives on integrated marketing communication programs. *Journal of Marketing Management*, *17*(7-8), 819-847. https://doi.org/10.1362/026725701323366836

Keller, K. L. (2016). Unlocking the power of integrated marketing communications: How integrated is your IMC program? *Journal of Advertising*, *45*(3), 286-301. https://doi.org/10.1080/00913367.2016.1204967

Keşaplı, O. (2017). İşletmelerin sosyal medya hesapları üzerinden kurmuş oldukları iletişiminin marka değeri üzerine etkisi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *7*(2), 653-668.

Kitchen, P. J. (2017). Integrated marketing communications. Evolution, current status, future developments. *European Journal of Marketing*, *51*(3), 1-10.

Kitchen, P. J., and Moss, D. (2006). Marketing and public relations: The relationship revisited. *Journal of Marketing Communications*, *1*(2), 106-120.

Kitchen, P. J., and Schultz, D. E. (2009). IMC: New horizon/false dawn for a marketplace in turmoil? *Journal of Marketing Communications*, *15*(2), 197-204. https://doi.org/10.1080/13527260903003793

Kitchen, P. J., and Tourky, M. E. (2022). *Integrated marketing communications: A Global brand-driven approach*. Springer Nature.

Kliatchko, J. (2008). Revisiting the IMC construct A revised definition and four pillars. *International Journal of Advertising*, *27*(1), 133-160. https://doi.org/10.1080/02650487.2008.11073043

Kondal, G. (2018). Pazarlama iletişiminin sosyal medyadaki yeri ve önemi: İnternet ve sosyal medya kullanımı üzerine bir araştırma. *Kesit Akademi Dergisi*, *17*, 332-345.

Kopalle, P. K., Gangwar, M., Kaplan, A., Ramachandran, D., Reinartz, W., and Rindfleisch, A. (2022). Examining artificial intelligence (AI) technologies in marketing via a global lens: Current trends and future research opportunities. *International Journal of Research in Marketing*, *39*(2), 522-540. https://doi.org/10.1016/j.ijresmar.2021.11.002

Kotler, P., Kartajaya, H., and Setiawan, I. (2021). *Marketing 5.0: Technology for humanity*. John Wiley & Sons.

Kumar, N. (2009). *Integrated marketing communication*. Himalaya Publishing House.

Kushwaha, B. P., Singh, R. K., Varghese, N., and Singh, V. N. (2020). Integrating social media and digital media as new elements of integrated marketing communication for creating brand equity. *Journal of Content, Community & Communication*, *11*(6), 52-64.

Küçüksaraç, B., ve Küçüksaraç, H. (2019). Marka iletişimi bağlamında halkla ilişkiler aracı olarak Instagram kullanımı: İçeriğin kullanıcı etkileşimi üzerindeki etkisine yönelik bir araştırma. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *19*(3), 699-717. https://doi.org/10.11616/basbed.v19i49542.569842

Laurie, S., and Mortimer, K. (2011). 'IMC is dead. Long live IMC': Academics' versus practitioners' views. *Journal of Marketing Management*, *27*(13), 1464-1478. https://doi.org/10.1080/0267257X.2011.627367

Lies, J. (2019). Marketing intelligence and big data: Digital marketing techniques on their way to becoming social engineering techniques in marketing. *International Journal of Interactive Multimedia and Artificial Intelligence*, *5*(5), 134-144.

Lies, J. (2021). Digital marketing: Incompatibilities between performance marketing and marketing creativity. *Journal of Digital & Social Media Marketing*, *8*(4), 376-386.

Liu, R. (2017). A Reappraisal of marketing definition and theory. *Journal fo Eastern and Central Asian Research*, *4*(2), 1-7. https://doi.org/10.15549/jeecar.v4i2.170

Madden, K. M., and Perry. (2003). How do customers of a financial services institution judge its communications?: Journal of Marketing Communications: Vol 9, No 2. *Journal of Marketing Communications*, *9*(2), 113-127. https://doi.org/10.1080/1352726032000056846

Malthouse, E., and Copulsky, J. (2023). Artificial intelligence ecosystems for marketing communications. *International Journal of Advertising*, *42*(1), 128-140. https://doi.org/10.1080/02650487.2022.2122249

Mamduh, N., and Hutagalung, I. (2020). Strategy of integrated marketing communication to increase brand awareness in millenial generations. *IJRDO-Journal of Social Science and Humanities Research*, *5*(12), 01-08.

Manser Payne, E., Peltier, J. W., and Barger, V. A. (2017). Omni-channel marketing, integrated marketing communications and consumer engagement: A research agenda. *Journal of Research in Interactive Marketing*, *11*(2), 185-197.

Mitev, G. (2020). The Impact of integrated marketing communications. *Knowledge International Journal*, *43*(5), 1155-1160.

Mulhern, F. (2009). Integrated marketing communications: From media channelsto digital connectivity. *Journal of Marketing Communications*, *15*(2), 85-101. https://doi.org/10.1080/13527260902757506

Muñoz-Leiva, F., Porcu, L., and del Barrio-García, S. (2015). Discovering prominent themes in integrated marketing communication research from 1991 to 2012: A co-word analytic approach. *International Journal of Advertising*, *34*(4), 678-701. https://doi.org/10.1080/02650487.2015.1009348

Nataliia, T. (2020). Priority directions for development of digital marketing in the conditions of globalization. İçinde *Pandemic Economic Crisis: Changes and New Challenges to Society* (ss. 227-238). VUZF Publishing House. https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/31861/1/Coll_mon_VUZF_2020_II.pdf#page=227

Novak, I., Kalauzg, M. S., and Marsic, K. (2023). The Role of marketing concept for brand value. *Economic and Social Development: Book of Proceedings*, 154-163. https://www.bib.irb.hr:8443/1266716/download/1266716.Book_of_Proceedings_esdOFEL2023_Online.pdf#page=161

Nowak, G. J., Cameron, G. T., and Delorme, D. (1996). Beyond the world of packaged goods: Assessing the relevance of integrated marketing communications for retail and consumer service marketing. *Journal of Marketing Communications*, *2*(3), 173-190. https://doi.org/10.1080/135272696346132

Nowak, G. J., and Phelps, J. (1994). Conceptualizing the integrated marketing communications' phenomenon: An examination of its impact on advertising practices and its implications for advertising research. *Journal of Current Issues & Research in Advertising*, *16*(1), 49-66. https://doi.org/10.1080/10641734.1994.10505012

Oxford Dictionary. (2023). Marketing. İçinde *Oxford Learners' Dictionary*. Oxford Dictionary. https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/marketing?q=Marketing

Ozuem, W., Howell, K., and Lancaster, G. (2022). Exploring the relationship between integrated marketing communications and decentralised organisational structure: A heuristics perspective. *Qualitative Market Research: An International Journal*, *25*(2), 272-292. https://doi.org/10.1108/QMR-07-2021-0098

Patti, C. H., Hartley, S. W., van Dessel, M. M., and Baack, D. W. (2017). Improving integrated marketing communications practices: A comparison of objectives and results. *Journal of Marketing Communications*, *23*(4), 351-370. https://doi.org/10.1080/13527266.2015.1027251

Pickton, D., and Broderick, A. (2005). *Integrated marketing communications*. Financial Times Prentice Hall.

Pimentel, P. C., Gomes, P. M. L., and Didonet, S. R. (2023). Dealing with integrated marketing communications' paradoxes in social ventures. *Journal of Nonprofit & Public Sector Marketing*, *35*(4), 354-390.

Porcu, L., del Barrio-García, S., and Kitchen, P. J. (2012). How Integrated Marketing Communications (IMC) works? A theoretical review and an analysis of its main drivers and effects. *Communication & Society*, *25*(1), 313-348.

Raghani, K. (2021). Emergence of integrated marketing communications as an impactful tool in shifting consumer behavior. *Information technology in industry*, *9*(1), 818-834.

Rakić, B., and Rakić, M. (2014). Integrated marketing communications paradigm in digital environment: The five pillars of integration. *Megatrend revija*, *11*(1), 187-204.

Rashkova, Y., Moi, L., Marku, E., and Cabiddu, F. (2023). Online integrated marketing communication strategies of international brands: Standardization vs. Adaptation approaches. *Journal of Marketing Communications*, 1-25. https://doi.org/10.1080/13527266.2023.2177710

Raxmatov, Z., and Raxmatova, S. (2024). *Methodology for assessing marketing potential of O'ZTEMIRYO'LYO'LOVCH*. *3*, 102-107. https://elibrary.ru/item.asp?id=60949755

Rehman, S. U., Gulzar, R., and Aslam, W. (2022). Developing the Integrated Marketing Communication (IMC) through Social Media (SM): The Modern Marketing Communication Approach. *SAGE Open*, *12*(2), 215824402210999. https://doi.org/10.1177/21582440221099936

Reid, M. (2002). Building strong brands through the management of integrated marketing communications. *International Journal of Wine Marketing*, *14*(3), 37-52.

Reinold, T., and Tropp, J. (2012). Integrated marketing communications: How can we measure its effectiveness? *Journal of Marketing Communications*, *18*(2), 113-132. https://doi.org/10.1080/13527266.2010.489334

Rowley, J. (2001). Remodelling marketing communications in an internet environment. *Internet Research*, *11*(3), 203-212.

Samatovich, R. S. (2021). Importance of marketing in tourism and hotel industry. *International Journal of Business, Technology and Organizational Behavior (IJBTOB)*, *1*(2), 79-84.

Sandi, Y. F. (2023). The Disruption of Marketing Communication Concepts in the Marketing 3.0 Era: A Narrative Literature Review. *Open Access Indonesia Journal of Social Sciences*, *6*(3), 961-968.

Sarıtaş, A., Korkmaz, İ., ve Tunca, M. Z. (2017). Pazarlama iletişiminde inovatif bir kanal olarak sosyal medyanın kullanımı: Otomotiv sektörü üzerine bir araştırma. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, *22. UPK Ahmet Hamdi İslamoğlu Özel Sayısı*, 95-108. https://doi.org/10.18092/ulikidince.351610

Schultz, D., Chu, G., and Zhao, B. (2016). IMC in an emerging economy: The Chinese perspective. *International Journal of Advertising*, *35*(2), 200-215.

Schultz, D. E. (1992). Integrated marketing communications. *Journal of Promotion Management*, *1*, 99-104.

Sharma, R. B., and Sahni, M. M. (2017). Integrated marketing communication to interactive media contact points: A literature Analysis. *International Journal of Marketing and Management Research*, *8*(7), 15-30.

Sheth, J. N., Sisodia, R. S., and Sharma, A. (2000). The antecedents and consequences of customer-centric marketing. *Journal of the Academy of Marketing Science*, *28*(1), 55-66. https://doi.org/10.1177/0092070300281006

Sima, E. (2021). Managing a brand with a vision to marketing 5.0. *MATEC Web of Conferences*, *343*, 1-10. https://www.matec-conferences.org/articles/matecconf/abs/2021/12/matecconf_mse21_07015/matecconf_mse21_07015.html

Suay-Pérez, F., Penagos-Londoño, G. I., Porcu, L., and Ruiz-Moreno, F. (2022). Customer perceived integrated marketing communications: A segmentation of the soda market. *Journal of Marketing Communications*, *28*(4), 448-464. https://doi.org/10.1080/13527266.2021.1915853

Şahin, E., & Dündar, M. (2019). Sosyal ağ ve sosyal medya platformları üzerinde yürütülen viral pazarlama faaliyetlerinin tüketici davranışı üzerindeki etkisi: İstanbul ili örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, *22*(1), 143-160. https://doi.org/10.29249/selcuksbmyd.498363

Tahoun, N., and Taher, A. (2023). Artificial intelligence as the new realm for online advertising. İçinde *Marketing and advertising in the online-to-offline* (ss. 66-83). IGI Global.

Thomas, J. (2020). Marketing concept: Examining AMA definitions, evolution, influences. *Seventeenth AIMS International Conference on Management*, 957-965. https://www.aims-international.org/aims17/17ACD/PDF/A370-Final.pdf

Türk Dil Kurumu. (2023). Pazarlama. İçinde *Güncel Türkçe Sözlük*. Türk Dil Kurumu Yayınları. 24.04.2024 tarihinde https://sozluk.gov.tr/ adresinden erişilmiştir.

Uğurlu, S. (2016). Marka iletişiminde, yeni ve sosyal medyada içerik yönetimi. *Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *2*, 203-227. https://doi.org/10.32739/uskudarsbd.2.2.1

Unurlu, Ç. (2022). Sosyal medyada gerçek zamanlı pazarlama: Turizm endüstrisinde yer alan işletmelerin sosyal medya paylaşımları üzerine bir inceleme. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, *19*(2), 211-237. https://doi.org/10.24010/soid.1008478

Utomo, S. B., Nugraha, J. P., Indrapraja, R., and Panjaitan, F. A. B. K. (2023). Analysis of The Effectiveness of Integrated Digital Marketing Communication Strategies in Building MSMEs Brand Awareness Through Social Media. *Jurnal Sistim Informasi dan Teknologi*, 8-13.

Vaid, S., and Kumar, A. (2023). Integrated Marketing: An Impact of Technology. *Focus WTO*, *25*(2), 15-28.

Valos, M. J., Maplestone, V. L., Polonsky, M. J., and Ewing, M. (2017). Integrating social media within an integrated marketing communication decision-making framework. *Journal of Marketing Management*, *33*(17), 1522-1558. https://doi.org/10.1080/0267257X.2017.1410211

Veleva, S. S., and Tsvetanova, A. I. (2020). Characteristics of the digital marketing advantages and disadvantages. *IOP Conference Series: Materials Science and Engineering*, *940*(1), 1-10. https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1757-899X/940/1/012065/meta

Verma, S., Sharma, R., Deb, S., and Maitra, D. (2021). Artificial intelligence in marketing: Systematic review and future research direction. *International Journal of Information Management Data Insights*, *1*(1), 1-8.

Vollero, A., Schultz, D. E., and Siano, A. (2019). IMC in digitally-empowering contexts: The emerging role of negotiated brands. *International Journal of Advertising*, *38*(3), 428-449. https://doi.org/10.1080/02650487.2018.1535221

Von Freymann, J. W. (2010). An IMC process framework for a communications-based services marketing model. *Journal of Promotion Management*, *16*(4), 388-410. https://doi.org/10.1080/10496491003595510

Wu, L., Danko, Y., Chen, F., Yao, X., and Zhang, F. (2022). Mapping the literature of integrated marketing communications: A scientometric analysis using CiteSpace. *Innovative Marketing*, *18*(1), 152-167.

Yamin, A. B. (2018). Analyzing the role of Integrated Marketing Communication: Significance of incorporation with social medias. *Fareast International University Journal*, *1*(1), 38-54.

Yeshin, T. (1998). *Integrated marketing communications*. Routledge. https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9780080942544-26/integrated-marketing-communications-tony-yeshin

Zengin, Y., ve Zengin, R. B. (2022). Endüstri 5.0 dönemi'nde pazarlamaya dair genel bir bakış. *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *4*(1), 111-138.

KAYNAKÇA

Abdou, M., Ezz, A. M., and Farag, I. (2021, March). Digital automation platforms comparative study. İçinde 4th International Conference on Information and Computer Technologies (ICICT) [Konferans], 279-286, HI, USA.

Abdulov., R. (2020). Artificial ıntelligence as an ımportant factor of sustainable and crisis-free economic growth. *Procedia Comput. Sci*, *169*, 468–472.

Akalın, B., ve Veranyurt, Ü. (2020). Sağlıkta dijitalleşme ve yapay zekâ. *SDÜ Sağlık Yönetimi Dergisi, 2*(2), 128- 137.

Anavatan, A. (2023). Yapay zekâ ve sürdürülebilirlik. İçinde B. TÜRK (Editör), *İyisiyle kötüsüyle sürdürülebilirlik: Yaşasın iyilik,* 117-138. Nobel Akademik Yayıncılık.

Arsenijevic, U., and Jovic, M. (2019, September 30 – October 04). Artificial ıntelligence marketing: Chatbots. İçinde International Conference on Artificial İntelligence: Applications and Innovations (IC-AIAI) [Konferans], 19-193, Belgrade, Serbia.

Aydın, S., Nalbant, K. G., ve Altuntaş, C. (2023). Dijital dönüşümde yapay zekâ ve Avrupa Yeşil Mütabakatı sürecinde sürdürülebilir yeşil pazarlama stratejileri. *İmgelem*, *7*(13), 467-492.

Bayuk, M. N., ve Demir, B. N. (2019). Endüstri 4.0 kapsamında yapay zekâ ve pazarlamanın geleceği. *Sciences*, *5*(19), 781-799.

Cesur, M., ve Armutcu, B. (2023). Yapay zekânın yeşil ürün satın alma davranışına etkisi. *Journal of Public Economy and Public Financial Management, 3*(2), 39-54.

Daqar, M. A., and Smoudy, A. K. A. (2019). The role of artificial ıtelligence on enhancing customer experience. *International Review of Management and Marketing*, *9*(4), 22-31.

Deng, J., and Lin, Y. (2022). The benefits and challenges of ChatGPT: An overview. *Frontiers in Computing and Intelligent Systems, 2*(2), 81-83.

Durmus Senyapar, H. N. (2024). Artificial ıntelligence in marketing communication: A comprehensive exploration of the integration and impact of AI. *Technium Social Sciences Journal*, *55*(1), 64–81.

Ever, D., ve Demircioğlu, E. N. (2022). Yapay zekâ teknolojilerinin kalite maliyetleri üzerine etkisi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 31*(1), 59-72.

Güven, H. (2023). Yapay zekâ ve elektronik ticaretteki uygulamaları. İçinde S. Karsu ve E. E. Şentürk (Editör), *Pazarlamaya yeni bir bakış: Yapay zekâ,* 81-107. Nobel Yayıncılık.

Haleem, A., Javaid, M., Asim Qadri, M., Pratap Singh, R., and Suman, R. (2022). Artificial intelligence (AI) applications for marketing: A literature-based study. *International Journal of Intelligent Networks, 3*, 119-132.

Haller, K., Lee, J., and Cheung, J. (2020). Meet the 2020 consumers driving change: Why brands must deliver on omnipresence, agility and sustainability. 25.02.2024 tarihinde https://www.ibm.com/thoughtleade rship/institute-business-value/report/, adresinden erişilmiştir.

Hermann, E. (2022). Leveraging artificial ıntelligence in marketing for social good: An ethical perspective. *J Bus Ethics, 179*, 43-61.

Hermann, E. (2023). Artificial ıntelligence in marketing: Friend or foe of sustainable consumption?. *AI & Soc, 38*, 1975-1976.

Illescas-Manzano, M. D., Vicente López, N., Afonso González, N., and Cristofol Rodríguez, C. (2021). Implementation of chatbot in online commerce and open ınnovation. *Technology, Market, and Complexity, 7(*2), 1-22.

Isensee, C., Griese, K. M., and Teuteberg, F. (2021). Sustainable artificial ıntelligence: A corporate culture perspective. *Nachhaltigkeits Management Forum*, *29*, 217-230.

Kaplan, A., and Haenlein, M. (2019). Siri, Siri in my hand: Who's the fairest in the land? On the ınterpretations, ıllustrations and ımplications of artificial ıntelligence. *Business Horizons*, *62*(1), 15-25.

Kishada, Z.M.E., Wahab, N.A. and Mustapha, A. (2016). Customer loyalty assessment in Malaysian Islamic Banking using artificial intelligence. *Journal of Theoretical and Applied Information Technology, 87*(1), 80-91.

Koç, F., ve Darıcan, Ş. (2023). Satış sonrası hizmetlerin dijital platformda yönetilmesinde müşteri memnuniyeti ve sadakati. *Akşehir Meslek Yüksekokulu Sosyal Bilimler Dergisi*, *15*, 73-90.

Koçyiğit, A., ve Darı, A. B. (2023). Yapay zekâ iletişiminde ChatGPt: İnsanlaşan dijitalleşmenin geleceği. *Stratejik Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 7*(2), 427-438.

Kshetri, N., Dwivedi, Y. K., Davenport, T. H., and Panteli, N. (2023). Generative artificial ıntelligence in marketing: Applications, opportunities, challenges and research agenda. *International Journal of Information Management,75*(6),102716.

Kumar, P. (2021). Role of artificial ıntelligence (AI) in marketing. 17.04.2024 tarihinde https://www.researchgate.net/publication/354200837_Role_of_Artificial_Intelligence_AI_in_Marketing adresinden erişilmiştir.

Kumar, V., Rajan, B., Venkatesan, R., and Lecinski, J. (2019). Understanding the role of artificial ıntelligence in personalized engagement marketing. *California Management Review*, *61*(4), 135-155.

Malthouse, E., and Copulsky, J. (2023). Artificial ıntelligence ecosystems for marketing communications. *International Journal of Advertising, 42* (1), 128-140,

McFarland, A. (2024). İşletmeler için 10 "en iyi" yapay zekâ aracı. 25.04.2024 tarihinde https://www.unite.ai/tr/i%C5%9F-i%C3%A7in-en-iyi-yapay-zekâ-ara%C3%A7lar%C4%B1/___adresinden erişilmiştir.

Natarajan, H. K., de Paula, D., Dremel, C., and Uebernickel, F., (2022). A theoretical review on AI affordances for sustainability. *AMCIS 2022 Proceedings*. *13*, 1-10.

Nesterenko, V., and Olefirenko, O. (2023). The ımpact of AI development on the development of marketing communications. *Marketing and Management of Innovations*, *1*, 169-181.

Nishant, R., Kennedy, M., and Corbett, J. (2020). Artificial ıntelligence for sustainability: Challenges, opportunities and a research agenda. *International Journal of Information Management*, 53,102104.

Özer Çizer, E. (2022, 26-27 Mayıs). Pazarlamada yapay zekâ uygulamaları. İçinde A. Şen Taşbaşı, B. Er, E. Ülker ve Ö. Kayhan Pusane (Editör). *Dijitalleşen Dünyada Birey, Toplum, Siyaset Kongresi Bildiri*, 16-32. İstanbul, Türkiye.

Paschen, U., Wilson, M., and Ferreira, J. J. (2020). Collaborative ıntelligence: How Human and artificial intelligence create value along the B2B sales funnel. *Business Horizons, 63*(3), 403-414.

Paz, İ. (2024). Küçük işletmeler için en iyi 20 yapay zekâ aracı. 13.05.2024 tarihinde https://morningdough.com/tr/ai-tools/best-ai-tools-for-small-business/#17 adresinden erişilmiştir.

Peyravi, B., Nekrosiene, J., and Lobanova, L. (2020). Revolutionized technologies for marketing: Theoretical review with focus on artificial ıntelligence. *Business Theory and Practice, 21*(2), 827–834.

Prabhu, C. S. R., Chivukula, A. S., Mogadala, A., Ghosh, R., and Livingston, L. M. J. (2019). *Big data analytics: Systems, algorithms, applications*. Springer.

Prentice, C., Dominique Lopes, S., and Wang, X. (2020). The impact of artificial intelligence and employee service quality on customer satisfaction and loyalty. *Journal of Hospitality Marketing & Management, 29*(7),1–18.

Rane, N. L. (2023). Enhancing customer loyalty through artificial ıntelligence (AI), ınternet of things and big data technologies: Improving customer satisfaction, engagement, relationship and experience. *SSRN Electronic Journal*, *13*. http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4616051

Rathore, B. (2018). Emergent perspectives on green marketing: The ıntertwining of sustainability, artificial ıntelligence and the metaverse. *International Journal of New Media Studies*, *5*(2), 22-30.

Rehman, S., Gulzar, R., and Aslam, W. (2022). Developing the ıntegrated marketing communication (IMC) through social media (SM): The modern marketing communication approach. *Sage Open*, *12*(2), 1-23.

Satheesh, M. K., and Nagaraj, S. (2021). Applications of Artificial ıntelligence on customer experience and service quality of the banking sector. *International Management Review*, *17*(1), 9-17.

Sipola, J., Saunila, M., and Ukko, J., (2023). Adopting artificial ıntelligence in sustainable business. *Journal of Cleaner Production*, *426*, 139197.

Tuğaç, Ç. (2023). İklim değişikliği ve yapay zekâ: Fırsatlar ve sorunlar. *Hitit Sosyal Bilimler Dergisi, 16*(1), 74-94.

Tuomi, A. (2023, January). AI-generated content, creative freelance work and hospitality and tourism marketing. İçinde B. Ferrer-Rosell, D. Massimo, K. Berezina (Editör), ENTER22 e-Tourism Conference [Konferans], 323-328. Cham, Switzerland. https://doi.org/10.1007/978-3-031-25752-0_35

Valeur, J.,and Liekis, M. (2023). Exploring AI adoption in entrepreneurial content marketing strategies of European companies. Yüksek lisans tezi, [Luns Unuversity], Sweden.

van Wynsberghe, A. (2021). Sustainable AI: AI for sustainability and the sustainability of AI. *Ai Ethics,1*, 213–218.

Verma, S., Sharma, R., Deb, S., and Maitra, D. (2021). Artificial ıntelligence in marketing: Systematic review and future research direction. *International Journal of Information Management Data Insights, 1(1), 100002.*

Vijayakumar, H. (2023). Revolutionizing customer experience with AI: A path to ıncrease revenue growth rate. İçinde *15th International Conference on Electronics, Computers and Artificial Intelligence (ECAI)* [Konferans], 1-6. Bucharest, Romania

Vijayakumar, H., Seetharaman, A., and Maddulety, K. (2023). Impact of AI Serviceops on organizational resilience. İçinde *15th International Conference on Computer and Automation Engineering (ICCAE)* [Konferans], 314-319. Sydney, Australia.

Vlačić, B., Corbo, L., and Silva, S. C. (2021). The evolving role of artificial ıntelligence in marketing: A review and research agenda. *Journal of Business Research*, *128*, 187- 203.

Wen, L., Lin, W., and Guo, M. (2022). Study on optimization of marketing communication strategies in the era of artificial ıntelligence. *Mobile Information Systems*, *2022*, 1-11,

Wiedmann T., Lenzen, M., Keyßer, LT., and Steinberger., J. K. (2020). Scientists' warning on afuence. *Nat Commun, 11*, 3107.

Yılmaz, A. (2019). *Yapay Zekâ.* Koblab Yayınevi [2. Baskı].

Zengin, N., ve Ulu, F. (2021, 3-4 Temmuz). Yapay zekâ teknolojileri ile elektronik ticarette marka değeri yaratmak. İçinde Online International Conference on Empirical Economics and Social Sciences (e-ICEESS'21) [Konferans]. Bandırma, Türkiye.

Zengin, Y., ve Zengin, R. B. (2022). Endüstri 5.0 döneminde pazarlamaya dair genel bir bakış. *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 4*(1), 111-138.

Eş, A. (2008). Sürdürülebilirlik ve firma düzeyinde sürdürülebilirlik performans ölçümü. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, [Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü], Bolu.

Gedik, Y. (2020). Sosyal, ekonomik ve çevresel boyutlarla sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kalkınma. *Uluslararası Ekonomi Siyaset İnsan Ve Toplum Bilimleri Dergisi*, *3*(3), 196-215.

Heybet, K., ve Duran, C. (2023). Sürdürülebilirlik sinyali olarak faaliyet ve sürdürülebilirlik raporlarının incelenmesi: BIST sürdürülebilirlik endeksinde bir araştırma. *Journal of Emerging Economies and Policy, 8*(1), 23-38.

Gürül, B. (2016, August 29–31). Corporate sustainability approach – An example. İçinde The International Conference on Eurasian Economies, Kaposvar, Hungary.

KAYNAKÇA

Alpaslan, B. A., ve Delibalta, E. (2018). Akıllı nesnelerin kişiselleştirilmiş gerçek zamanlı pazarlamaya yansımaları. Global Media Journal TR Edition, 9(17), 1-15.

Baek, T. H., and Morimoto, M. (2012). Stay away from me. Journal of Advertising, 41(1), 59-76.

Bang, H., and Wojdynski, B. W. (2016). Tracking users' visual attention and responses to personalized advertising based on task cognitive demand. Computers in Human Behavior, 55, 867–876.

Bleier, A., De Keyser, A., and Verleye, K. (2018). Customer engagement through personalization and customization. İçinde P. R., Kumar, V. and C. Harmeling, C. (Editör), Customer Engagement Marketing, 75-94). Cham.

Boerman, S. C., Kruikemeier, S., and Borgesius, F. J. Z. (2017). Online behavioral advertising: A literature review and research agenda. Journal of Advertising, 46(3), 363-376.

Boutin (2023). 11 ways to use pop-up advertising on your website. 18.04.2024 tarihinde https://getsitecontrol.com/blog/pop-up-advertising/ adresinden erişilmiştir.

Brodie, R. J., Hollebeek, L. D., Jurić, B., and Ilić, A. (2011). Customer engagement: Conceptual domain, fundamental propositions, and implications for research. Journal of Service Research, 14(3), 252-271.

Capgemini and Essec (2017). Hyper-personalization vs. segmentation: Has big data made customer segmentation redundant? 18.04.2024 tarihinde www.capgemini.com adresinden erişilmiştir.

Chaffey, D., and Ellis-Chadwick, F. (2016). Digital Marketing: Strategy, Implementation and Practice. Pearson.

Çark, Ö. (2019). Kurumsal kaynak planlama (KKP) sistemleri. Gazi Kitabevi.

Çark, Ö., ve Akyürek, S. (2022). Bulut bilişim teknolojisinin işletmeler açısından önemi ve turizm sektörü açısından değerlendirilmesi. European Journal of Managerial Research (EUJMR), 5(8), 72-91.

Doğaner, M., ve Kuyucular, Y. (2017). Mobil reklam faaliyetlerinin tüketici algısı üzerine etkileri: Üniversite öğrencilerine yönelik bir araştırma. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4(3), 236-255.

Duben (2021). How to make a banner ad? How to create a banner ad in 2021? 18.04.2024 tarihinde https://viewst.com/how-to-make-a-banner-ad/ adresinden erişilmiştir.

Dumbill, E. (2013). Making sense of big data. Big Data: 1-2.

Efendioğlu, İ. H. (2023). Sistematik bir literatür taraması ile kişiselleştirilmiş pazarlama. Toplum Ekonomi ve Yönetim Dergisi, 4 (Özel), 28-48.

Erçin Yurcu (2023). Pazarlamanın dijital dönüşümü: Pazarlama 5.0. Bölüm adı: Pazarlama ve dijital teknolojiler: Uygulama örnekleri, sentez ve araştırma ajandası. İçinde H. S. Fettahlıoğlu ve F. G. Bilginer Özsaatcı, (Editör), Pazarlamanın Dijital Dönüşümü: Pazarlama 5.0, 25-75. Özgür Yayınları.

Gartner (2022). Definition of data mining - Gartner information technology glossary. 17.04.2024 tarihinde https://www.gartner.com/en/information-technology/glossary/data-mining adresinden erişilmiştir.

Gartner (2023). Forecast: Public cloud services, worldwide, 2021-2027, 3Q23 update. 17.04.2024 tarihinde https://www.gartner.com/en/newsroom/press-releases/ adresinden erişilmiştir.

Ghotbifar, F., Marjani, M. R., and Ramazani, A. (2017). Identifying and assessing the factors affecting skill gap in digital marketing in communication industry companies. Independent Journal of Management & Production, 8(1), 1-14.

Harvard Business Review. (2018). The age of personalization. 15.04.2024 tarihinde https://hbr.org/ adresinden erişilmiştir.

Iwamoto, A. (2023). The origin of AIDA: Who invented and formulated the AIDA model? In Proceedings of the Conference on Historical Analysis and Research in Marketing, 21, 1-18.

Kalyanaraman, S., and Sundar, S. S. (2006). The psychological appeal of personalized content in web portals: Does customization affect attitudes and behavior? Journal of Communication, 56(1), 110–132.

Karaman, Ö. (2021). Yapay zekâ destekli kişiselleştirme algoritmalarının tüketici zihninde filtre balonu yaratma etkisinin incelenmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, 12(32), 1339-1351.

Keyzer, F. D., Dens, N., and Pelsmacker, P. D. (2015). Is this for me? How consumers respond to personalized advertising on social network sites. Journal of Interactive Advertising, 15(2), 124–134.

Kim, H., and Huh, J. (2017). Perceived relevance and privacy concern regarding online behavioral advertising (OBA) and their role in consumer responses. Journal of Current Issues & Research in Advertising, 38(1), 92-105.

Kiselova, H. (2019). Effective email marketing: An empirical study of the impact of personalized communication on customer engagement and purchase decisions. Yüksek lisans tezi, [BI Norwegian Business School], Oslo.

Kobsa, A., Koenemann, J., and Wolfgang, P. (2001). Personalised hypermedia presentation techniques for improving online customer relationships. The Knowledge Engineering Review, 16(2), 111-155.

Kumar, V., Rajan, B., Venkatesan, R., and Lecinski, J. (2019). Understanding the role of artificial intelligence in personalized engagement marketing. California Management Review, 61(4), 135-155.

Kumar, V., and Pansari, A. (2016). Competitive advantage through engagement. Journal of Marketing Research, 53(4), 497-514.

KVKK (2016). Kişisel Verilerin Korunması Kanunu. 05.04.2024 tarihinde www.resmigazete.gov.tr adresinden erişilmiştir.

Leblebici-Koçer, L., ve Özmerdivanlı, H. (2019). Kişiselleştirilmiş reklamlara yönelik tutumları etkileyen faktörlerle satın alma davranışı arasındaki ilişkinin incelenmesi. Akdeniz İİBF Dergisi, 19(2), 427-454.

Locationbrain.com (2018). Yapay sinir ağları pazarlamacılar için neden önemlidir? 17.04.2024 tarihinde https://locationbrain.com/2018/03/20/yapay-sinir-aglari-nedir/ adresinden erişilmiştir.

Maslowska, E., Smith, E., and Van Den Putte, B. (2011a). Is personalized communication superior? The effectiveness of personalization and the role of consumers' characteristics. Asia-Pacific Advances in Consumer Research, 9, 91-96.

Maslowska, E., Van Den Putte, B., and Smit, E. G. (2011b). The effectiveness of personalized e-mail newsletters and the role of personal characteristics. Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking, 14(12), 765–770.

McKinsey & Company (2019). The future of personalization—and how to get ready for it. 26.04.2024 tarihinde https://www.mckinsey.com/business-functions/marketing-and-sales/our-insights/the-future-of-personalization-and-how-to-get-ready-for-it adresinden erişilmiştir.

Montgomery, A. L., and Smith, M. D. (2009). Prospects for personalization on the internet. Journal of Interactive Marketing, 23(2), 130–137.

Nesamoney, D. (2015). Personalized digital advertising: How data and technology are transforming how we market. Pearson Education, Inc.

Okay, S. (2023). Dijital pazarlama stratejileri ve hiper kişiselleştirme. Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi, (51), 21-28.

Okkay, İ. (2020). Dijital gözetim çerçevesinde kişiselleştirilmiş reklamcılık. OPUS International Journal of Society Researches, 16 (32), 5359-5376.

Pahlman, K., and Waldenskiöld, E. (2013). Personalized marketing. A qualitative study on tailored marketing online from a consumer's perspective. Yüksek lisans tezi [Lund University], Lun.

Simonson, I. (2005). Determinants of customers' responses to customized offers: Conceptual framework and research propositions. Journal of Marketing, 69(1), 32-45.

Singh, P. D. (2022). Role of personalized marketing communication in marketing success: An empirical investigation. NeuroQuantology, 20(4), 1350-1350.

Strycharz, J. (2020). Personalized marketing communication in context: Studying the perspectives of consumers, industry and regulators. Yüksek lisans tezi, [Universiteit van Amsterdam], Amsterdam.

Tam, K. Y., and Ho, S. Y. (2005). Web personalization as a persuasion strategy: An elaboration likelihood model perspective. Information Systems Research, 16(3), 271-291.

Tran, T. P. (2017). Personalized ads on Facebook: An effective marketing tool for online marketers. Journal of Retailing and Consumer Services, 19(2), 230-242.

TÜBİSAD-Deloitte (2023). Bilgi ve iletişim teknolojileri sektörü 2022 pazar verileri. 24.04.2024 tarihinde https://www.tubisad.org.tr/tr/images/pdf/tubisad-bit-2022-tr-120523.pdf adresinden erişilmiştir.

Van Doorn, J., and Hoekstra, J. C. (2013). Customization of online advertising: The role of intrusiveness. Marketing Letters, 24, 339-351.

Vesanen, J. (2007). What is personalization? A conceptual framework. European Journal of Marketing, 5(6), 409-418.

Yu, J. H., and Cude, B. (2009). Hello, Mrs Sarah Jones! We recommend this product!' Consumers' perceptions about personalised advertising: Comparisons across advertisements delivered via three different types of media. International Journal of Consumer Studies, 33(4), 503-514.

Zhu, H., Ou, C. X. J., Van Den Heuvel, W. J. A. M., and Liu, H. (2017). Privacy calculus and its utility for personalization services in e-commerce: An analysis of consumer decision-making. Information & Management, 54, 427–437.

KAYNAKÇA

Abbamonte, K. (2024). Dieter rams 10 principles of good design. 20.04.2024 tarihinde https://crm.org/articles/dieter-rams-10-principles-of-good-design adresinden erişilmiştir.

Abdz. (2024). Carbs are the new black: Playful pasta packaging design. 08.02.2024 tarihinde https://abduzeedo.com/carbs-are-new-black-playful-pasta-packaging-design adresinden erişilmiştir.

Agariya, A. K., Johari. A., Sharma, H. K., Chandraul, U. N. S., and Singh, D. (2012). The role of packaging in brand communication. *International Journal of Scientific & Engineering Research, 3*(2), 1-13.

Ajans Dijital. (2023). Pastavilla: İsim değişikliğiyle yeniden doğan bir marka. 08.02.2024 tarihinde https://ajansdijital.com.tr/pastavilla-isim-degisikligiyle-yeniden-dogan-bir-marka/ adresinden erişilmiştir.

Ajmera, R. (2023). Is pasta healthy or unhealthy?, 19.04.2024 tarihinde https://www.healthline.com/nutrition/is-pasta-healthy adresinden erişilmiştir.

Alamy, t.y. 13.03.2024 tarihinde https://www.alamy.com/stock-photo-nettle-dried-pasta-displayed-for-sale-at-eataly-food-market-mall-pasta adresinden erişilmiştir.

Alptekin, C. (2018, 31 Ağustos). Barilla markası makarna ambalaj tasarımı. 16.04.2024 tarihinde https://www.behance.net/gallery/69684749/Barilla-markas-makarna-ambalaj-tasarm?tracking_source=search_projects%7Cmakarna+ambalaj&l=10 adresinden erişilmiştir.

Anny. (2024). Manicotti. 28.06.2024 tarihinde https://www.allrecipes.com/recipe/13883/manicotti/ adresinden erişilmiştir.

Antigoni, K. (2021). The function of packaging as a marketing tool: Packaging design and its impact on consumer decision. Yüksek lisans tezi, [International Hellenic University], Yunanistan.

Aouina, K. (2023). The significance of packaging in businesses: A Marketing perspective, 04.02.2024 tarihinde https://www.linkedin.com/pulse/significance-packaging-businesses-marketing-kamel-aouina adresinden erişilmiştir.

Arounda. (2024). How does design play a key role in marketing?, 04.06.2024 tarihinde https://arounda.agency/blog/how-does-design-play-a-key-role-in-marketing adresinden erişilmiştir.

Barilla. (2024a). Tortellini formaggi. 28.06.2024 tarihinde https://www.barilla.com/tr-tr/urunler/makarna/collezione/tortellini-formaggi adresinden erişilmiştir.

Barilla. (2024b). Al bronzo mezzi rigatoni pasta (“Mey-Zee Rıg-Uh-Toh-Nee”), 28.06.2024 tarihinde https://www.barilla.com/en-us/products/pasta/al-bronzo/mezzi-rigatoni adresinden erişilmiştir.

Bercea, C. (2023). Product design’s paradox: A thriving industry, yet a challenge for new talent. 20.04.2024 tarihinde https://chadbercea.medium.com/product-designs-paradox-a-thriving-industry-yet-a-challenge-for-new-talent-179592d364b3 adresinden erişilmiştir.

Berton, A. (2016). Spaghetti alla chitarra with plum tomato sauce, olive paté and basil. 28.06.2024 tarihinde https://www.greatitalianchefs.com/recipes/spaghetti-alla-chitarra-tomato-sauce-recipe adresinden erişilmiştir.

Bluecart. (2024). Pasta packaging solutions: How to package fresh pasta. 08.02.2024 tarihinde https://www.bluecart.com/blog/pasta-packaging adresinden erişilmiştir.

Bramall, S. (2020). What do today’s consumers want from food packaging?. 13.03.2024 tarihinde https://www.sealpac-uk.com/blog/what-do-todays-consumers-want-from-food-packaging adresinden erişilmiştir.

Britannica. (2024). Pasta. 20.04.2024 tarihinde https://www.britannica.com/topic/pasta adresinden erişilmiştir.

Casarine. (2023). Orecchiette al ragù. Dish of the great bari tradition, 28.06.2024 tarihinde https://cesarine.com/en/experiences/orecchiette-al-ragu-dish-of-the-great-bari-tradition-Nelfz5yhXt?gad_source=1&gclid=EAIaIQobChMIpeKUn57_hgMVHahoCR33kQYREAMYASAAEgKNU_D_BwE adresinden erişilmiştir.

Chu, E., and Tarazano, D. L. (2024). The patents behind pasta shapes. 09.04.2024 tarihinde https://www.smithsonianmag.com/sponsored/patents-behind-pasta-shapes-180971388/ adresinden erişilmiştir.

Cimri. (2024). Tortellini makarna. 15.04.2024 tarihinde https://www.cimri.com/market/makarnalar/en-ucuz-dalfredo-2-kg-tortellini-4-peynirli-special-makarna-fiyatlari,1267746 adresinden erişilmiştir.

Cooking. (2022). Ravioli pasta dough. 20.04.2024 tarihinde https://cookingwithcocktailrings.com/ravioli-pasta-dough/ adresinden erişilmiştir.

Coşkun, D. (2010). Pastavilla marka hikâyesi. 19.04.2024 tarihinde https://deryacoskun.wordpress.com/2010/04/06/pastavilla-marka-hikayesi/ adresinden erişilmiştir.

Crilly, N., Good, D., Matravers, D., and Clarkson, P. J. (2008). Design as communication: Exploring the validity and utility of relating intention to interpretation. *Design Studies, 29*(5), 425-457. https://doi.org/10.1016/j.destud.2008.05.002.

Daiello, J. (2021). What is design?. 20.04.2024 tarihinde https://www.jondaiello.com/posts/what-is-design adresinden erişilmiştir.

Delallo. (2023). Manicotti pasta. 28.06.2024 tarihinde https://www.delallo.com/delallo-manicotti-8-oz/ adresinden erişilmiştir.

Delallo. (2024a). The complete guide to all pasta shapes, 13.03.2024 tarihinde https://www.delallo.com/blog/pasta-shapes adresinden erişilmiştir.

Delallo. (2024b). Mezzi rigatoni pasta. 28.06.2024 tarihinde https://www.delallo.com/delallo-mezzi-rigatoni-pasta-1-lb/ adresinden erişilmiştir.

Depositphotos. (2024). Cavatappi makarna, penne rigate makarna. 13.03.2024 tarihinde https://depositphotos.com/tr/photo/raw-pasta-cavatappi-isolated-on-white-background-with-clipping-path-and-full-depth-of-field-522631530.html adresinden erişilmiştir.

Dobson, P., and Yadav, A. (2012). Packaging in a market economy: The economic and commercial role of packaging communication, University of East Anglia, Norwich Business Scholl. 13.03.2024 tarihinde https://ueaeprints.uea.ac.uk/id/eprint/41228/1/Packaging%20in%20a%20market%20economy%20NBS%2028062012.pdf adresinden erişilmiştir.

Domingo, M. G. (2020). Dieter rams: 10 timeless commandments for good design. 08.02.2024 tarihinde https://www.interaction-design.org/literature/article/dieter-rams-10-timeless-commandments-for-good-design adresinden erişilmiştir.

Donikyan, D. (2022). Kartal Makarna, nasıl oldu da 'Pastavilla'ya dönüştü? Satış rekorları getiren ders gibi bir hikaye!, 19.04.2024 tarihinde https://www.webtekno.com/kartal-makarna-nasil-pastavilla-donustu-h121854.html adresinden erişilmiştir.

Draskovic, N. (2007). The marketing role of packaging: A review. *International Journal of Management Cases, Special Issue, Circle Conference, 9*(3/4), 315-323.

Efecemarket. (2024). Kartal ince uzun makarna. 19.04.2024 tarihinde https://www.efecemarket.com/kartal-ince-uzun-makarna-500-g adresinden erişilmiştir.

Ekonomi Dünyası. (2022). Kartal makarna. 19.04.2024 tarihinde https://twitter.com/dunyadanfinans/status/1582836486789279745 adresinden erişilmiştir.

Elena. (2023). Cheap vs. expensive pasta (Why pasta quality matters!). 10.03.2024 tarihinde https://www.cucinabyelena.com/pasta-quality-matters-cheap-vs-expensive-pasta/ adresinden erişilmiştir.

EPA. (2023). Pasta Manufacturing. United States Enviromental Protection Agency. 12.03.2024 tarihinde https://www3.epa.gov/ttnchie1/ap42/ch09/final/c9s09-5.pdf adresinden erişilmiştir.

Faizul. (2023). Is Milka halal: What muslims need to know. 28.06.2024 tarihinde https://sahabah.com/is-milka-halal adresinden erişilmiştir.

Fincher, M. (2024). 27 types of pasta and their uses. 28.06.2024 tarihinde https://www.allrecipes.com/article/types-of-pasta/ adresinden erişilmiştir.

Gdusa. (2024). Importance of design. 04.06.2024 tarihinde https://www.ucda.com/importance-of-design/ adresinden erişilmiştir.

Gedik, E., and Çalgüner, A. (2023). Considering ındustrial design ın the context of communication: The concept of design communication. *Gazi University Journal of Science Part B: Art Humanities Design and Planning, 11*(3), 467-479.

Gensler, J. (2023). 31 Different types of pasta and how to use them, 28.06.2024 tarihinde https://www.cozymeal.com/magazine/types-of-pasta adresinden erişilmiştir.

Gri, A. (2016). Creative packaging design turns pasta into hair. 05.04.2024 tarihinde https://www.boredpanda.com/creative-packaging-pasta-hairstyles-nikita/ adresinden erişilmiştir.

Holly. (2022). Easy homemade lasagna. 28.06.2024 tarihinde https://www.spendwithpennies.com/easy-homemade-lasagna/ adresinden erişilmiştir.

Hürriyet. (2023, 14 Eylül). Makarna nasıl yapılır? Makarna yapımı ve tarifi için püf noktalar. 09.03.2024 tarihinde https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/keyif/makarna-nasil-yapilir-makarna-tarifinin-puf-noktalari-40614929 adresinden erişilmiştir.

Istockphoto, (t.y.). Makarna etiketi. 13.03.2024 tarihinde https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/italyan-makarna-vekt%C3%B6r-makarna-retro-posterler-kartlar-gm1269407552-372763301 adresinden erişilmiştir.

Istockphoto. (2024). Ditalini, gemelli, jumbo shells makarna. 15.04.2024 tarihinde https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/ditalini-makarna-makarna-y%C3%BCz%C3%BCk-tubettini-ve-y%C3%BCks%C3%BCkler-anellini-gm861236824-142570697 adresinden erişilmiştir.

İletişim Akademisi. (2018). Türk kökenli markaların yabancı marka sanılması. 17.04.2024 tarihinde https://iletisimakademisi.wordpress.com/2018/10/19/turk-kokenli-markalarin-yabanci-marka-sanilmasi/ adresinden erişilmiştir.

Johnston, S. (2024). What do consumers want from packaging?, 10.04.2024 tarihinde https://www.merchantboxes.com/blog/what-do-consumers-want-from-packaging adresinden erişilmiştir.

Keating, K. (2023). 5 most common packaging types in 2023. 04.04.2024 tarihinde https://www.pkgbranding.com/blog/most-common-packaging-types adresinden erişilmiştir.

Koza. (2024). Rigatoni makarna. 13.04.2024 tarihinde https://www.kozagourmet.com/rigatoni adresinden erişilmiştir.

Kozma. (2023). The definition of design needs to change. 20.04.2024 tarihinde https://www.linkedin.com/pulse/definition-design-needs-change-robert-b-kozma-ph-d- adresinden erişilmiştir.

Ladipo, P., and Olufayo, T. (2011). The multiple roles of packaging in the entire marketing process channel of distribution and consumer perspective. *International Journal of Business Administration, 2*(4), 181-188. https://doi:10.5430/ijba.v2n4p181

Lu, Z. (t.y.) Makarna kutuları. Pinterest. 13.03.2024 tarihinde https://tr.pinterest.com/pin/1477812372679588/ adresinden erişilmiştir.

Malik, A. A. (2023). The role of design in effective communication. 01.04.2024 tarihinde https://www.linkedin.com/pulse/role-design-effective-communication-aymen-malik adresinden erişilmiştir.

Manypixels. (2021). What is marketing design and how can I master it?. 04.06.2024 tarihinde https://www.manypixels.co/blog/marketing-design/what-is-marketing-design adresinden erişilmiştir.

Mohebbi, B. (2014). The art of packaging: An investigation into the role of color in packaging, marketing, and branding. *International journal of organizational leadership, 3*, 92-102.

Muğlagurme (2024). Fusilli makarna. 28.06.2024 tarihinde https://www.muglagurme.com/tr/granoro-burgu-makarna-fusilli-500-gr adresinden erişilmiştir.

Naoum, M. (2020). 7 principles for product design, 04.06.2024 tarihinde https://www.linkedin.com/pulse/7-principles-product-design-monique-naoum adresinden erişilmiştir.

Norman, D. (2005). *The design of everyday things*. Basic Books.

Nowogródzka, T., Pieniak-Lendzion, K. ., and Nyszk, W. (2021). Increasing ımportance of packaging in the process of communication market enterprises. *Zeszyty Naukowe UPH Seria Administracja I Zarządzanie, 30*(103), 67–85.

Oba. (2024). Makarnanın hikayesi. 18.04.2024 tarihinde https://www.obamakarna.com.tr/Makarnanin-Hikayesi.html adresinden erişilmiştir.

Onurlubaş, E. ve Öztürk, D. (2023). Tüketici perspektifinden makarna: Alışkanlıklar, tercihler ve etkileyen faktörler. *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi (GBAD), 12*(3), 140-159.

Özata, L. (2013). Bir anneanne masalı: Orecchiette. 16.04.2024 tarihinde https://www.agos.com.tr/tr/yazi/4405/bir-anneanne-masali-orecchiette adresinden erişilmiştir.

Pahwa, A. (2023). What is packaging? Definition, types, & functions. 28.06.2024 tarihinde https://www.feedough.com/packaging-definition-types-functions/ adresinden erişilmiştir.

Pang, J., and Ding, Y. (2021). Blending package shape with the gender dimension of brand image: How and why? *International Journal of Research in Marketing, 38*(1), 216-231. https://doi.org/10.1016/j.ijresmar.2020.06.003

Pastabilidade. (2022, 2 Haziran). Pasta design. 06.04.2024 tarihinde https://www.facebook.com/photo/?fbid=359565489605554&set=a.104318095130296 adresinden erişilmiştir.

Phase1. (2021). Packaging features that are ımportant to consumers. 27.03.2024 tarihinde https://phase1prototypes.com/packaging-features-that-are-important-to-consumers/ adresinden erişilmiştir.

Pixabay. (2024). Farfalle makarna. 15.04.2024 tarihinde https://pixabay.com/tr/photos/farfalle-makarna-g%C4%B1da-bile%C5%9Fen-6364195/ adresinden erişilmiştir.

Prendergast, G., and Pitt, L. (1996). Packaging, marketing, logistics and the environment: Are there trade-offs?. *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management, 26*(6), 60-72. https://doi.org/10.1108/09600039610125206.

Qing, G. (2022). 4 product packaging strategies to attract consumers. 22.02.2024 tarihinde https://www.linkedin.com/pulse/4-product-packaging-strategies-attract-consumers-grace-qing-1c adresinden erişilmiştir.

Regan. (2022). Pasta lasagna. 28.06.2024 tarihinde https://www.allrecipes.com/recipe/22158/pasta-lasagna/ adresinden erişilmiştir.

Riley, S. (2023). Survey says consumers prefer paper packaging. 07.02.2024 tarihinde https://www.packworld.com/sustainable-packaging/article/22879705/trend-tracker-survey-says-consumers-prefer-paper-packaging adresinden erişilmiştir.

Sharethepasta. (2024). Ravioli. 20.04.2024 tarihinde https://sharethepasta.org/pasta-shapes/ravioli/ adresinden erişilmiştir.

Shoptr6. (2024). Bucatini (perciatelli) makarna. 12.04.2024 tarihinde https://shoptr6.betterdaysarecominginc.org/category?name=kal%C4%B1n%20makarna%20%C3%A7e%C5%9Fitleri adresinden erişilmiştir.

Singh, K. (2023). Industrial design of a pasta. 11.02.2024 tarihinde https://www.linkedin.com/pulse/industrial-design-pasta-kanishk-singh-%E0%A4%95%E0%A4%A8-%E0%A4%B7-%E0%A4%95-%E0%A4%B8-%E0%A4%B9- adresinden erişilmiştir.

Solis, V., Flores, P. B. Z., Gallegos, J. M. T., Marcinas, S. R., Orazjo, G. S. O., Diaz, M. E., Gonzales, M. H., Cano, V. G. G., Ortiz, O. S., Figueroa, J. J. B., and Jimenez, R. B. (2019). Evaluation of cooking quality, nutritional and texture characteristics of pasta added with oat bran and apple flour. *Foods. 8*(8), 299. https://doi.10.3390/foods8080299

Steele, B. (2014). Barilla uses 3d printing to find its next pasta shapes. 16.04.2024 tarihinde https://www.engadget.com/2014-12-22-barilla-3d-printing-pasta-contest.html adresinden erişilmiştir.

Strateeducation. (2024). What is design. 20.04.2024 tarihinde https://www.strate.education/gallery/news/design-definition adresinden erişilmiştir.

Tatol, K. (2024). 10 principles of good design according to dieter rams. 20.04.2024 tarihinde https://flyingbisons.com/blog/10-principles-of-good-design-according-to-dieter-rams adresinden erişilmiştir.

Telegram. (2024). Bir marka imajı ve pazarlama stratejisi hikâyesi. 20.04.2024 tarihinde https://tr.telegram-store.com/catalog/channels/diptenalanadam/2692 adresinden erişilmiştir.

Theicod. (2024). What is design. 20.04.2024 tarihinde https://www.theicod.org/en/professional-design/what-is-design/what-is-design adresinden erişilmiştir.

Thereadreader. (2024). Ekonomi dünyası (@dunyafinans). 19.04.2024 tarihinde https://threadreaderapp.com/thread/1507455487167676417.html adresinden erişilmiştir.

Trhensea. (2023). Pastavilla. 20.04.2024 tarihinde https://epifik.com/kartal-makarnanin-pastavillaya-donusme-hikayesi/ adresinden erişilmiştir.

Turuncu Dergisi .(2021).Pazarlama tarihine geçen bir öykü: Kartal makarnaları sadece isim değiştirerek nasıl kurtuldu?, 20.04.2024 tarihinde https://turuncudergi.com/pazarlama-tarihine-gecen-bir-oyku-kartal-makarnalari-sadece-isim-degistirerek-nasil-kurtuldu/ adresinden erişilmiştir.

Two Sides. (2021). Packaging preferences, consumers choose paper packaging, 29.02.2024 tarihinde https://twosides.info/UK/packaging-preferences-unpacked/ adresinden erişilmiştir.

Volzone, D. (2023). The packaging of pasta: Types, functionality and how to make it beter. 28.02.2024 tarihinde https://rlautomatic.com/en/the-packaging-of-pasta-types-functionality-and-how-to-make-it-better/ adresinden erişilmiştir.

Wintermantel, H. (2024). Understanding customer expectations: Types, management tips, and examples. 20.04.2024 tarihinde https://www.zendesk.com/blog/customer-expectations-meet-rising-demands/ adresinden erişilmiştir.

Xu, D. (2023). The impact of packaging design on female consumers' purchasing behavior, 25.04.2024 tarihinde https://www.linkedin.com/pulse/impact-packaging-design-female-consumers-purchasing-behavior-david-xu-umrmc adresinden erişilmiştir.

Yaman, M. (2024, 24 Mart). Ambalaj tasarımı. 16.04.2024 tarihinde https://www.behance.net/gallery/194668087/ambalaj-tasarm?tracking_source=search_projects|makarna+ambalaj&l=1924 adresinden erişilmiştir.

Yelp. (2024). Pasta pomodoro. 28.06.2024 tarihinde https://www.yelp.com/biz/pasta-pomodoro-san-jose-12?start=140 adresinden erişilmiştir.

Yemeksepeti. (2024). Fettuccine makarna. 16.04.2024 tarihinde https://www.yemeksepeti.com/darkstore/xrvo/yemeksepeti-market-silivri-istanbul/product/731195 adresinden erişilmiştir.

KAYNAKÇA

Alabay, N. (2010). Geleneksel pazarlamadan yeni pazarlama yaklaşımlarına geçiş süreci. *Süleyman Demirel University The Journal of Faculty of Economics and Administrative Sciences Y*, 15(2), 213-235.

Alasiri, M. M., and Salameh, A. A. (2020). The impact of business intelligence (BI) and decision support systems (DSS): Exploratory study. *International Journal of Management (IJM)*, 11(5), 950-963. https://doi.org/10.34218/IJM.11.5.2020.087

Aldoseri, A., Al-Khalifa, K. N., and Hamouda, A. M. (2023, 1 Haziran). Re-thinking data strategy and integration for artificial intelligence: Concepts, opportunities, and challenges. *Applied Sciences (Switzerland)*. MDPI. https://doi.org/10.3390/app13127082

Alexandrescu, M. B., and Milandru, M. (2018). Promotion as a form of communication of the marketing strategy. *Land Forces Academy Review*, 23(4), 268-274. https://doi.org/10.2478/raft-2018-0033

Al-Malahmeh, H. (2022). Influence of business intelligence and big data on organizational performance. *Journal of System and Management Sciences*, 12(5), 193-212. https://doi.org/10.33168/JSMS.2022.0512

Alnoukari, M., and Hanano, A. (2017). Integration of business intelligence with corporate strategic management. *Journal of Intelligence Studies in Business*, 7(2), 5-16. https://doi.org/10.37380/jisib.v7i2.235

Altunbaş, H. (2004). Pazarlama iletişimi ve şehir pazarlaması "şehirlerin markalaşması". *Selçuk İletişim*, 4(4), 156-162.

Attaran, M., Attaran, S., and Kirkland, D. (2019). The need for digital workplace: Increasing workforce productivity in the information age. *International Journal of Enterprise Information Systems*, 15(1), 1-23. https://doi.org/10.4018/IJEIS.2019010101

Batra, R., and Keller, K. L. (2016). Integrating marketing communications: New findings, new lessons, and new ideas. *Journal of Marketing*, 80(6), 122-145. https://doi.org/10.1509/jm.15.0419

Bhosale, S. S., Sharma, Y. K., and Kurupkar, F. (2020). Role of business intelligence in digital marketing. *International Journal of Advance and Innovative Research*, 7(1), 113-116. https://www.researchgate.net/publication/339676330

Burnay, C., Bouraga, S., Faulkner, S., and Jureta, I. (2020, 23-25 Eylü). User-experience in business intelligence-a quality construct and model to design supportive BI dashboards. İçinde Research Challenges in Information Science: 14th International Conference [Konferans], 174-190. Limassol, Cyprus,

Chen, H., Chiang, R. H. L., and Storey, V. C. (2010). Business intelligence research call for papers MISQ special issue on business intelligence research. MIS Quarterly, (Special), 1-3.

Chen, H., Chiang, R. H. L., and Storey, V. C. (2012). Business intelligence and analytics: From big data to big impact. *MIS Quarterly: Management Information Systems*, 36(4), 1165-1188. https://doi:10.2307/41703503

Czinkota, M. R., Kotabe, M., Vrontis, D., and Shams, S. M. R. (2021). Direct marketing, sales promotion, and public relations. In *Marketing Management, 4,* 607-647. https://doi.org/10.1007/978-3-030-66916-4_13

Çalık, M., Altunışık, R. ve Sütütemiz, N. (2013). Bütünleşik pazarlama iletişimi, marka performansı ve pazar performansı ilişkisinin incelenmesi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 9(19), 137-162. https://doi.org/10.11122/ijmeb.2013.9.19.451

Damar, M., Özdağoğlu, G. ve Özdağoğlu, A. (2018). İş zekâsını ve ilgili teknolojileri konu alan araştırmalara küresel ölçekte bilimetrik bakış. Journal of Knowledge Economy & Knowledge Management, 13(2), 197-217. http://dergipark.gov.tr/beyder/issue/41709/414028

Dašić, D., Vučić, V., Turčinović, Ž., and Tošić, M. (2023). Digital marketing - marketing opportunities and the power of digital consumers. *Ekonomika poljoprivrede*, 70(4), 1187-1199. https://doi.org/10.59267/ekopolj23041187d

Eidizadeh, R., Salehzadeh, R., and Esfahani, A. C. (2017). Analysing the role of business intelligence, knowledge sharing and organizational innovation on gaining competitive advantage. *Journal of Workplace Learning*, 29(4), 250-267. https://doi.org/10.1108/JWL-07-2016-0070

Eze, U. F., Etus, C., and Uzukwu, J. E. (2014). Database system concepts, implementations and organizations – A detailed survey. *International Journal of Scientific Engineering and Research (IJSER)*, 2(2), 22-34. https://www.researchgate.net/publication/326468693

Farida, I., and Setiawan, D. (2022). Business strategies and competitive advantage: The role of performance and innovation. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, 8(3). https://doi.org/10.3390/joitmc8030163

Girgin, M. (2019). Pazarlama ve veri analitiği; Pazarlamanın artan önemi. *Journal of International Banking Economy and Management Studies*, 2(2), 1-29.

Hadhoud, R., and Salameh, W. A. (2020). How business intelligence can help you to better understand your customers. *International Journal of Business Intelligence Research*, 11(1), 50-58. https://doi.org/10.4018/IJBIR.2020010104

Haris, A., Samosir, H. E., and Lubis, S. H. (2022). Marketing communications as strategy expanding market share in Era 4.0. *International Journal of Social Science and Business*, 7(1), 188-198. https://doi.org/10.23887/ijssb.v7i1.53535

Ibrahim, N., and Handayani, P. W. (2022). A systematic literature review of business intelligence framework for tourism organizations: Functions and issues. *Interdisciplinary Journal of Information, Knowledge, and Management*, 17, 523-541. https://doi.org/10.28945/5025

Kılıç, H., Atalay, E. ve Yurtsever, A. E. (2019). Büyük veri (big data) ve müşteri ilişkileri yönetimi (CRM) işbirliğinin pazarlama iletişimi stratejilerindeki rolü: Büyük ölçekli özel bir banka örneği. *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(2), 289-310.

Köklü, K. (2018). İş analizi, iş analistliği ve iş zekâsı. *Lectio Socialis*, 2(2), 121-142.

Maaitah, T. (2023). The role of business intelligence tools in the decision making process and performance. *Journal of Intelligence Studies in Business*, 13(1), 43-52. https://doi.org/10.37380/jisib.v13i1.990

Mehanović, D., and Durmić, N. (2022). Case study application of business ıntelligence in digital advertising. *International Journal of e-Business Research, 18*(1). https://doi:10.4018/IJEBR.293294

Micus, C., Schramm, S., Boehm, M., and Krcmar, H. (2023). Methods to analyze customer usage data in a product decision process: A systematic literature review. *Operations Research Perspectives, 10*, 1-11. https://doi:10.1016/j.orp.2023.100277

Olaoye, F., and Potter, K. (2024). Business ıntelligence (BI) and analytics software: Empowering data-driven decision-making (No. 12550). EasyChair.

Omotunde, H., and Ahmed, M. (2023). A comprehensive review of security measures in database systems: Assessing authentication, access control, and beyond. *Mesopotamian Journal of Cyber Security, 2023*, 115-133. https://doi:10.58496/mjcsc/2023/016

Otay, F. (2001). Pazarlama iletişiminde global pazarlama stratejisi. *Selçuk İletişim, 1*(4), 99-106.

Özdemir, M., Ülkü, E. E., and Yıldız, K. (2023). Analysis and comparison of business ıntelligence tools most preferred by companies in Turkey. B*alkan Journal of Electrical and Computer Engineering, 11*(2), 144-155. https://doi:10.17694/bajece.1123171

Palmatier, R. W., and Crecelius, A. T. (2019). The "first principles" of marketing strategy. *AMS Review, 9*(1-2), 5-26. https://doi:10.1007/s13162-019-00134-y

Pazarçeviren, S. Y., Zor, Ü. ve Gürbüz, F. (2015). İş zekâsı: Kavramsal çerçeve, bileşenler ve işleyiş. *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 1*(3), 75-91.

Pickton, D., and Broderick, A. (2005). *Integrated marketing communications*. 25.04.2024 tarihinde www.pearsoned.co.uk adresinden erişilmiştir.

Pribisalić, M., Jugo, I., and Martinčić-Ipšić, S. (2019, 16-19 Haziran). Selecting a business intelligence solution that is fit for business requirements. İçinde 32nd Bled eConference Humanizing Technology for a Sustainable Society Conference Proceedings [Konferans], 443-465). Bled, Slovenia. https://doi:10.18690/978-961-286-280-0.24

Rane, N. L., Achari, A., and Choudhary, S. P. (2023). Enhancing customer loyalty through quality of service: Effective strategies to improve customer satisfaction, experience, relationship, and engagement. *International Research Journal of Modernization in Engineering Technology and Science, 5*(5), 427-452. https://doi:10.56726/irjmets38104

Rosário, A. T., and Dias, J. C. (2023). Marketing strategies on social media platforms. *International Journal of e-Business Research, 19*(1), 1-25. https://doi:10.4018/IJEBR.316969

Saini, S. (2022). Artificial ıntelligence in digital marketing: Applications and challenges. *International Journal of All Research Education and Scientific Methods (IJARESM), 10*(5), 2455-6211.

Sharma, S., and Kandel, A. (2023, 31 Mart). Data visualization and its impact in decision making in business. 30 Nisan 2024 tarihinde https://www.researchgate.net/publication/369666775_Data_Visualization_and_its_impact_in_decision_making_in_business adresinden erişilmiştir. https://doi:10.13140/RG.2.2.21906.12483

Süllü, Z. (2019). Markalaşma sürecinde pazarlama amaçlı halkla ilişkilerin rolü ve önemi. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi, 3*, 85-99.

Şenkal, Y. (2016). Bütünleşik pazarlama iletişim sürecinde halkla ilişkiler ve reklam. *İletişim Çalışmaları Dergisi Sayı, 2*, 39-53.

Şenyapar, H. N. D. (2024). The future of marketing: The transformative power of artificial ıntelligence. *International Journal of Management and Administration, 8*(15), 1-19. https://doi:10.29064/ijma.1412272

Verma, S., and Rattan, P. (2021, 26-28 Temmuz). Introduction to data mining tools and techniques & applications: A review. İçinde International Conference On Emerging New World (ICENW-2021) [Konferans], 57. India.

Yıldız, D. (2021). Bir iş zekâsı uygulaması ve başarısının değerlendirilmesi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21*(1). https://doi:10.11616/basbed.v21i60671.809529

Yolaç, G. (2004). Bütünleşik pazarlama iletişimi ve pazarlama halkla ilişkiler. *Öneri Dergisi, 6*(22), 191-201.

Zaker, R. A., and Ansari, A. A. (2015). The significance of business intelligence in decision making in e-commerce organizations: An empirical study. *International Journal of Information Technology & Computer Sciences, 4*(4), 2319-9016.

Zeytin, H. E. ve Taşçı, T. (2018). Yaygın kurumsal iş zekâsı uygulamalarının çok yönlü karşılaştırmalı analizi. İçinde Ö. Gökkaya, İ. Kılıçaslan, B. Demir, A. Özkan, S. Biroğul, Ö. Güngör, … K. Kahraman (Editör), Uluslararası Marmara Fen ve Sosyal Bilimler Kongresi [Konferans], 1050-1057. Kocaeli, Türkiye.

Zulfikar, I. (2022). Neo journal of economy and social humanities (NEJESH) building a strong brand: Marketing strategy to ıncrease brand awareness and consumer loyalty. *Neo Journal of Economy and Social Humanities (NEJESH), 1*(4), 280-284.

KAYNAKÇA

Abadiha, N. A. (2018). Neuromarketing in branding. İçinde The 2nd National Conference on New Thinking in Business Management, Tehran, Iran.

Adaş, E., ve Erbay, B. (2022). Yapay zekâ sosyolojisi üzerine bir değerlendirme. *Gaziantep University Journal of Social Sciences, 21*(1), 326-337.

Akan, Ş., Atalık, Ö. ve Yücel, N. (2019). Havayolu marka kişiliği algısının geleneksel ve nöropazarlama yöntemleri ile karşılaştırılmasına yönelik bir uygulama. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7*(4), 207-217.

Aker, E. (2020, 11 Aralık). Savaş ya da kaç: GSR (galvanic skin response) yöntemi. 10.04.2024 tarihinde https://www.brandingturkiye.com/savas-ya-da-kac-gsr-galvanic-skin-response-yontemi/ adresinden erişilmiştir.

Aker, E. (2021, 20 Ocak). Göz takibi (eye tracking) ve teknikleri. 10.04.2024 tarihinde https://www.brandingturkiye.com/goz-takibi-eye-tracking-ve-teknikleri/ adresinden erişilmiştir.

Aydıner, M. (2016). *Nöro satış-müşteri mıknatısı olmanın formülü* [1. Baskı]. Ceres Yayınları.

Aytekin, P. ve Kahraman, A. (2014). Pazarlamada yeni bir yaklaşım. *Nöropazarlama. Journal of Management, Marketing& Logistics, 1*(1), 133-149.

Başev, E. S. (2017). Nörobilim ve pazarlama entegrasyonunda teorik yaklaşımlar ve uygulama örnekleri [1.Baskı]. Artikel.

Bayır, T., (2021), Tüketicinin kara kutusunu anlamak: Geleneksele karşı nöropazarlama araştırma yöntemleri. *Tarih Okulu Dergisi, 14*(LI), 1401-1422.

Bercea, M. D. (2013). Quantitative versus qualitative in neuromarketing research. *Munich Personal RePEc Archive, 4*, 1–12.

Bhatia, K. (2014). Neuromarketing: Towards a better understanding of consumer behavior. *Optimization, 6*(1), 52-62.

Bozkurt, İ. (2000). *Bütünleşik pazarlama iletişimi*. Media Cat Kitapları.

Çakar, T. (2010). Neden nöropazarlama,15.04.2024 tarihinde https://iktisadiyat.com/?s=neden+n%C3%B6ropazarlama adresinden erişilmiştir.

Desingneuro. (2023, 31 Mart). Nöropazarlama örnekleri. 11.05.2024 tarihinde https://designneuro.com/tr/blog/noropazarlama-ornekleri-nasil-kullanilir adresinden erişilmiştir.

Erdemir, K. O. (2015). Nöropazarlama Araştırmalarını Anlama Kılavuzu. E-Makale, Analiz, Bir Brandmap Okuması.

Erdoğan, Z., ve Akın, M. (2023). Pazarlama stratejisi ve uygulamalarına güncel bir yaklaşım: Nöropazarlama. İçinde S. Kılıç ve E. Ensari (Editör), *Güncel işletme yönetimi yaklaşımları: Teori ve uygulamalar*, 43-71. Gazi Kitapevi.

Gedik, A., (2020), Davranış ekonomisi ve tüketici davranışları açısından bir uygulama. *Sosyal Araştırmalar ve Yönetim Dergisi,* (1), 23-40.

Genco, S. J., Pohlmann, A. P., and Steidl, P. (2013). *Neuromarketing for dummies*. John Wiley & Sons.

Girişken, Y. (2015). *Gerçeği algıla*. Beta.

Hatip, M. (2016, Kasım). Neuro marketing. 15.04.2024 tarihinde http://marketrend.wordpress.com/2008/11/16/neuro-marketing/ adresinden erişilmiştir.

İienstitü. (2020, 3 Mayıs). Nöropazarlama örnekleri. 11.05.2024 tarihinde https://www.iienstitu.com/blog/noropazarlama-ornekleri adresinden erişilmiştir.

Kenning, P., and Linzmajer, M. (2011). Consumer neuroscience- an overview of an emerging discipline with ımplications for consumer policy. *Journal of Consumer Protection and Food Safety, 6*(1), 111-125.

Kesek, H. (2017), Nöropazarlama yaklaşımının tüketici davranışları üzerindeki etkisi: Malatya İnönü Üniversitesi örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi [KTO Karatay Üniversitesi], Konya.

Kondak, A. (2023). The application of eye tracking and artificial intelligence in contemporary marketing communication management. *Scientific Papers of Silesian University of Technology. Organization & Management/Zeszyty Naukowe Politechniki Slaskiej. Seria Organizacji i Zarzadzanie*, (186).

Lee, N., Broderick, A. J., and Chamberlain, L. (2007), What is 'neuromarketing'? A discussion and agenda for future research. *International Journal of Psychophysiology*, (63), 199-204.

Morin, C. (2011). Neuromarketing: the new science of consumer behavior. Society, 48(2), 131-135.

Nature Neuroscience. (2004). Brain scam?, *Nature, 7*(7), 683.

Neuro Discover. (t.y.a.). Araştırma tekniklerimiz. 10.04.2024 tarihinde https://neurodiscover.com/neuromarketing-arastirma-teknikleri/ adresinden erişilmiştir.

Neuro Discover. (t.y.b.). Facial coding (yüz ifade tanımlama) ve nöropazarlama alanındaki kullanımı. 10.04.2024 tarihinde https://neurodiscover.com/bilim-ve-teknoloji/noropazarlamada-facial-coding-arastirmasi adresinden erişilmiştir.

Özdoğan, F., Tolon, M. ve Eser, Z. (2008). Nöropazarlama üzerine kavramsal bir çalışma. *Üçüncü Sektör Kooperatifçilik, 43*(3), 58- 72.

Psikoloji Sözlüğü. (t.y.). Galvanic skin response - galvanik deri tepkisi.10.04.2024 tarihinde https://www.psikolojisozlugu.com/galvanic-skin-response-galvanik-deri-tepkisi adresinden erişilmiştir.

Rajaraman, V. (2014). John McCarthy: Father of artificial intelligence. *Resonance, 19*, 198-207.

Renvoise, P., and Morin C. (2016). Nöro marketing: Müşterinin beynindeki satın alma düğmesine basmak, Y. Yertutan (Çeviren). Media Cat Kitapları.

Treutler, T., Levine, B. and Marci, C. D. (2010). Biometrics and multi-platform messaging: The medium matters. *Journal of Advertising Research, 50*(3), 243-249.

Türk Dil Kurumu. (2024). Zekâ. 10.04.2024 tarihinde https://sozluk.gov.tr/ adresinden erişilmiştir.

Tüzel, N., (2010), Tüketicilerin zihnini okumak: Nöropazarlama ve reklam. *Marmara İletişim Dergisi*, (16).

Ural, T., (2008), Pazarlamada yeni yaklaşım nöropazarlama üzerine kuramsal bir değerlendirme. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17*(2), 421-432.

Ustaahmetoğlu, E. (2015). Nöropazarlama üzerine bir değerlendirme. *Business & Management Studies: An International Journal, 3*(2), 154-168.

Ülker. (2017). *İçgörüyü ortaya çıkar*. Ülker Marketing.

Valiyeva, T. (2015). Tüketici davranışlarını etkilemede yeni bir iletişim tekniği olarak nöropazarlama iletişimi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi [Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü], İstanbul, Türkiye.

Vinu, R. (2019). study of consumer buying behaviour with reference to neuromarketing and its limitations. *International Journal of Advance Research, Ideas and Innovations in Technology, 5*(3), 1614-1615.

Yadete, F. D., and Kant, S. (2023). Neuro-marketing in understanding consumer behavior: systematic literature review. *Partners Universal International Innovation Journal*, *1*(2), 105-116.

Yücel, A., ve Coşkun, P. (2018). Nöropazarlama literatür incelemesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 28*(2), 157-177.

Yücel, A., ve Şimşek, A. İ., (2018). Tüketici davranışlarını analiz etmede nöropazarlama yöntem ve araçlarının kullanımı. *İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 7*(1), 118-142.

Yücel, N., ve Çubuk, F. (2014). Nöropazarlama penceresinden marka değeri. *The Journal of Academic Social Science Studies, 8*(25-I), 221-233.

Yüksel, D. (2023). Göz izleme tekniği ile bir siyasal pazarlama iletişimi araştırması: Türkiye Cumhuriyeti 2023 cumhurbaşkanlığı seçimi billboardlarının analizi. *İşletme Araştırmaları Dergisi, 15*(3), 2263-2274.

KAYNAKÇA

Albert, N., Merunka, D., and Valette-Florence, P. (2008). When consumers love their brands: Exploring the concept and its dimensions. *Journal of Business Research*, *61*(10), 1062-1075. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2007.09.014

Albert, N., Merunka, D., and Valette-Florence, P. (2009). The feeling of love toward a brand: Concept and measurement. *Advances in Consumer Research*, *36*, 300-307.

Ali, B. H., Elaref, N., and Yacout, O. M. (2023). The effect of charity brand experience on donors' behavioral ıntentions: the mediating role of charity brand personality and donors' satisfaction. *International Review on Public and Nonprofit Marketing*, *20*(4), 875-903. https://doi.org/10.1007/s12208-022-00356-0

Anabır, H. (2023). The ımpact of brand love and brand satisfaction in dvelopping online repurchase ıntention: Literature review. *International Journal of Financial Accountability, Economics, Management, and Auditing*, *5*(3). https://doi.org/10.5281/ZENODO.7948029

Balasubramanian, S. (2024, Şubat 3). How to improve customer service response times? *Desk365.Io*. 30 Nisan 2024 tarihinde https://www.desk365.io/blog/improve-customer-service-response-time/ adresinden erişilmiştir.

Balconi. (2023, Mayıs 30). *Brand love: Leveraging the power of love ın branding*. LinkedIn. 30 Nisan 2024 tarihinde https://www.linkedin.com/pulse/brand-love-leveraging-power-branding-balconi adresinden erişilmiştir.

Banerjee, S. (2009). Marketing communication through brand placement: A strategic roadmap. *Journal of Marketing & Communication*, *5*(2), 4-22.

Bapat, D. (2020). Examining the antecedents and consequences of brand experience dimensions: Implications for branding strategy. *Journal of Asia Business Studies*, *14*(4), 505-524. https://doi.org/10.1108/JABS-01-2019-0020

Barloso, K. (2020, Kasım 11). *How to harness the power of customer experience marketing*. rizereviews.com. 01.05.2024 tarihinde https://rizereviews.com/how-to-harness-the-power-of-customer-experience-marketing/ adresinden erişilmiştir.

Batra, R., Ahuvia, A., and Bagozzi, R. P. (2012). Brand love. *Journal of Marketing*, *76*(2), 1-16. https://doi.org/10.1509/jm.09.0339

Becker, L., and Jaakkola, E. (2020). Customer experience: Fundamental premises and ımplications for research. *Journal of the Academy of Marketing Science*, *48*(4), 630-648. https://doi.org/10.1007/s11747-019-00718-x

Bonderud, D. (2022, Mart 10). *Everything you need to know about brand experience*. hubspot.com. 01.05.2024 tarihinde https://blog.hubspot.com/marketing/brand-experience adresinden erişilmiştir.

Brakus, J. J., Schmitt, B. H., and Zarantonello, L. (2009). Brand experience: What is It? How is it measured? Does it affect loyalty? *Journal of Marketing*, *73*(3), 52-68. https://doi.org/10.1509/jmkg.73.3.052

Campos, D. F., and Marodin, T. G. (2012). Perceptions of Quality and Expectations of Hotel Services. *Journal of Operations and Supply Chain Management*, *5*(1), 82-99. https://doi.org/10.12660/joscmv5n1p82-99

Carroll, B. A.,and Ahuvia, A. C. (2006). Some antecedents and outcomes of brand love. *Marketing Letters*, *17*(2), 79-89. https://doi.org/10.1007/s11002-006-4219-2

Chacko, A. (2023, Haziran 7). *Brand experience: Why it matters and how to build one that works*. Sprout Social. 15.05.2024 tarihinde https://sproutsocial.com/insights/brand-experience/ adresinden erişilmiştir.

Chatzopoulos, C. G., and Weber, M. (2018). Challenges of total customer experience (TCX): Measurement beyond touchpoints. *International Journal of Industrial Engineering and Management*, *9*(4), 187-196. https://doi.org/10.24867/IJIEM-2018-4-187

Chaudhary, M., Pancholi, N., and Pralhad, N. S. (2023). Emotion analysis of consumer experience of spiritual brands. İçinde *4th International Conference on Computation, Automation*

and Knowledge Management (ICCAKM) [Konferans], 01-06. https://doi.org/10.1109/ICCAKM58659.2023.10449660

Chaudhuri, A., and Holbrook, M. B. (2002). Product-class effects on brand commitment and brand outcomes: The role of brand trust and brand affect. *Journal of Brand Management*, *10*(1), 33-58. https://doi.org/10.1057/palgrave.bm.2540100

Cruse, K. (2020, Temmuz 27). *The hierarchy of customer needs, explained*. Strategex. 15.04.2024 tarihinde https://strategex.com/insights/the-hierarchy-of-customer-needs-explained adresinden erişilmiştir.

De Keyser, A., Lemon, K. N., Klaus, P., and Keiningham, T. L. (2015). *A framework for understanding and managing the customer experience* (85(1); 15-121). Marketing Science Institute working paper series.

Digital Surgeons. (2023, Ekim 30). *Branding versus brand experience: The not-so-subtle difference*. LinkedİIn. 25.05.2024 tarihinde https://www.linkedin.com/pulse/branding-versus-brand-experience-not-so-subtle-difference-mojtc adresinden erişilmiştir.

Doiton. (2023, Şubat 14). *What is a love brand - Do it on agency*. 15.04.2024 tarihinde https://doiton.agency/en/o-que-e-uma-love-brand/ adresinden erişilmiştir.

Errmann, A. (2024). Mindful ımmersion: Curating awe-inducing experiences to increase brand salience. *Journal of Advertising*, 1-15. https://doi.org/10.1080/00913367.2024.2325144

Goldenberg, B. (2015). *Customer Experience Management: A Two-way street*. İsm Guide. 12.05.2024 tarihinde https://ismguide.com/customer-experience-management/ adresinden erişilmiştir.

Greenbook. (2023). *The heart of the matter: Driving brand love*. 23.04.2024 tarihnde https://www.greenbook.org/insights/focus-on-apac/the-heart-of-the-matter-driving-brand-love adresinden erişilmiştir.

Homburg, C., Jozić, D., and Kuehnl, C. (2017). Customer experience management: Toward implementing an evolving marketing concept. *Journal of the Academy of Marketing Science*, *45*(3), 377-401. https://doi.org/10.1007/s11747-015-0460-7

Huang, Y. C. (2022). How marketing strategy, perceived value and brand image influence WOM outcomes - The sharing economy perspective. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *68*, 103071. https://doi.org/10.1016/j.jretconser.2022.103071

Japutra, A., and Molinillo, S. (2019). Responsible and active brand personality: On the relationships with brand experience and key relationship constructs. *Journal of Business Research*, *99*, 464-471. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2017.08.027

Kalaoja, P. (2015). *Customer experience management – concepts and tools* [Master of Engineering, Helsinki Metropolia University of Applied Sciences]. 12.03.2024 tarihinde https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/101582/Kalaoja_Petteri.pdf?sequence=1&isAllowed=y adresinden erişilmiştir.

Kamat, V., and Parulekar, A. A. (2007). Brand love-the precursor to loyalty. Advertising and consumer. *Psychology: New Frontiers in Branding*, 94-98.

Klaus, P. P., and Maklan, S. (2013). Towards a better measure of customer experience. *International journal of market research, 55*(2), 227-246.. https://doi.org/10.2501/IJMR-2013-021

Ko, S. H., and Rhee, Y. S. (2008). The effect of clothing brand experience on consumer-brand relationship and brand loyalty. *Journal of the Korean Society of Clothing and Textiles*, *32*(1), 55-64. https://doi.org/10.5850/JKSCT.2008.32.1.055

Koerniawan, D. A., Condrobimo, A. R., and Hartono, H. (2023). Scrutinizing effect of youtube video advertising to ıncreasing advertising value, flow experience, brand awareness, and purchase ıntention. İçinde *International Conference on Information Management and Technology (ICIMTech*) [Konferans], 131-136. https://doi.org/10.1109/ICIMTech59029.2023.10278029

Kujala, S., Roto, V., Väänänen-Vainio-Mattila, K., Karapanos, E., and Sinnelä, A. (2011). UX Curve: A method for evaluating long-term user experience. *Interacting with Computers*, *23*(5), 473-483. https://doi.org/10.1016/j.intcom.2011.06.005

Law, E. L. C., Roto, V., Hassenzahl, M., Vermeeren, A. P. O. S., and Kort, J. (2009). Understanding, scoping and defining user experience: A survey approach. *Proceedings of the SIGCHI Conference on Human Factors in Computing Systems*, 719-728. https://doi.org/10.1145/1518701.1518813

Law, E. L. C., Van Schaik, P., and Roto, V. (2014). Attitudes towards user experience (UX) measurement. *International Journal of Human-Computer Studies*, *72*(6), 526-541. https://doi.org/10.1016/j.ijhcs.2013.09.006

Licata, R. J. (2022, Kasım 8). *Consumer behavior and how to influence it*. Terakeet. 12.01.2024 tarihinde https://terakeet.com/blog/consumer-behavior/ adresinden erişilmiştir.

Lishan, X., Wenxuan, Z., and Yinmei, P. (2014). Mediation effect of brand relationship quality between airline brand experience and customer citizenship behavior. İçinde *11th International Conference on Service Systems and Service Management (ICSSSM)* [Konferans], 1-5. https://doi.org/10.1109/ICSSSM.2014.6874080

Macdonald, S. (2023). *7 ways to reduce customer service response times*. Super Office. 12.03.2024 tarihinde https://www.superoffice.com/blog/response-times/ adresinden erişilmiştir.

Malik, A. (2021). *Elements & strategy by branding agency*. Brand Experience. 12.03.2024 tarihinde https://www.designerpeople.com/blog/branding/brand-experience/ adresinden erişilmiştir.

Malik, A. (2023, Ağustos 1). Meta is reportedly preparing to release AI-powered chatbots with different personas. *TechCrunch*. 12.03.2024 tarihinde https://techcrunch.com/2023/08/01/meta-release-ai-powered-chatbots-with-different-personas/ adresinden erişilmiştir.

Manthiou, A., Hickman, E., and Klaus, P. (2020). Beyond good and bad: Challenging the suggested role of emotions in customer experience (CX) research. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *57*, 102218. https://doi.org/10.1016/j.jretconser.2020.102218

McColl-Kennedy, J. R., Zaki, M., Lemon, K. N., Urmetzer, F., and Neely, A. (2019). Gaining customer experience insights that matter. *Journal of Service Research*, *22*(1), 8-26. https://doi.org/10.1177/1094670518812182

Merdin, E. (2013). What is true (brand) love? The love concept in branding theory and research. *Journal of Euromarketing*, *22*(3), 51-60. https://doi.org/10.9768/0022.03.051

Meyer, E. F. (2024). *8 ways to ınfluence consumer behavior with engaging content*. Prism Global. 12.04.2024 tarihinde https://www.prismglobalmarketing.com/blog/8-ways-to-influence-consumer-behavior-with-engaging-content adresinden erişilmiştir.

Morgan-Thomas, A., and Veloutsou, C. (2013). Beyond technology acceptance: Brand relationships and online brand experience. *Journal of Business Research*, *66*(1), 21-27. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2011.07.019

Mustafa, K., Ahmad, F., Qaisar, M. N., Zada, S., Jamil, S., Anwer, N., Khawaja, K. F., Vega-Muñoz, A., Contreras-Barraza, N., Hamid, S. A. R., and Mariam, S. (2022). Brand love: Role of online customer experience, value co-creation, and relationship quality. *Frontiers in Psychology*, *13*, 897933. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.897933

Nasution, R. A., Sembada, A. Y., Miliani, L., Resti, N. D., and Prawono, D. A. (2014). The customer experience framework as baseline for strategy and ımplementation in services marketing. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, *148*, 254-261. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.07.041

Nobre, L. H. N., Macêdo, Á. F. P. D., Brito, S. G. D., and Siqueira Filho, V. (2018). Sense and sensibility: Consumers and technological brand experience. *Tourism & Management Studies*, *14*(4), 64-71. https://doi.org/10.18089/tms.2018.14406

Nysveen, H., Pedersen, P. E., and Skard, S. (2013). Brand experiences in service organizations: Exploring the individual effects of brand experience dimensions. *Journal of Brand Management*, *20*(5), 404-423. https://doi.org/10.1057/bm.2012.31

Rahman, R., Langner, T., and Temme, D. (2021). Brand love: Conceptual and empirical investigation of a holistic causal model. *Journal of Brand Management*, *28*(6), 609-642. https://doi.org/10.1057/s41262-021-00237-7

Ranfagani, S. (2024). *Marketing strategico e comunicazione*. 12.05.2024 tarihinde https://e-l.unifi.it/pluginfile.php/928660/mod_resource/content/1/%286%29%20Integrating%20marketing%20communication%20to%20build%20brand%20equity.pdf adresinden erişilmiştir.

Rani, P. (2014). Factors ınfluencing consumer behaviour. *International journal of Current Research Academic Review*, *2*(9), 52-61.

Regalla, L. (2024, Nisan 25). *The complete guide to customer engagement*. Hiver. 25.04.2024 tarihinde https://hiverhq.com/blog/customer-engagement adresinden erişilmiştir.

Rodrigues, C., Brandão, A., Billore, S., and Oda, T. (2023). The mediating role of perceived brand authenticity between brand experience and brand love: A cross-cultural perspective. *Journal of Brand Management*. https://doi.org/10.1057/s41262-023-00342-9

Rodrigues, R., Guest, D., and Budjanovcanin, A. (2013). From anchors to orientations: Towards a contemporary theory of career preferences. *Journal of Vocational Behavior*, *83*(2), 142-152. https://doi.org/10.1016/j.jvb.2013.04.002

Roumeliotis, J. D. (2018, Mart 4). *Brand experience, not product branding: Cutting through the clutter | unconventional business wisdom for the refined entrepreneurial mindset*. The Bold Business Expert. 25.04.2024 tarihinde https://theboldbusinessexpert.com/2018/03/04/brand-experience-not-product-branding-cutting-through-the-clutter-2/ adresinden erişilmiştir.

Safeer, A. A., Yuanqiong, H., Abrar, M., Shabbir, R., and Rasheed, H. M. W. (2021). Role of brand experience in predicting consumer loyalty. *Marketing Intelligence & Planning*, *39*(8), 1042-1057. https://doi.org/10.1108/MIP-11-2020-0471

Safitri, A., Husin, N., Candra Arifah, I. D., Dewi, R. S., Kharisma, F., and Kautsar, A. (2024). Metaverse user experience, customer engagement, and brand awareness relation as SMEs marketing strategies in virtual worlds. İçinde *ASU International Conference in Emerging Technologies for Sustainability and Intelligent Systems (ICETSIS)* [Konferans], 1092-1096. https://doi.org/10.1109/ICETSIS61505.2024.10459506

Shirazian, M., Khan, I., Sadeghvaziri, F., and Ebrahimi, E. (2024). Development and validation of a scale for measuring E-retail brand experience. *Quality & Quantity*, 1-29. https://doi.org/10.1007/s11135-023-01809-2

Sternberg, R. J. (1986). A triangular theory of love. *Psychological Review*, *93*(2), 119-135. https://doi.org/10.1037/0033-295X.93.2.119

Tavel, S. (2016, Mart 23). *The hierarchy of engagement. the fuel to build an enduring, billion dollar business*. Medium. 25.05.2024 tarihinde https://sarahtavel.medium.com/the-hierarchy-of-engagement-5803bf4e6cfa adresinden erişilmiştir.

Tenekedjieva, S. (2024). *Brand experience design: Definition and practices*. manypixels. 25.05.2024 tarihinde https://www.manypixels.co/blog/brand-design/what-is-brand-experience-design adresinden erişilmiştir.

Trini, D., and Salim, M. N. (2018). Customer Experience Marketing (CEM), Customer Satisfaction and Customer Trust Affects Customer Loyalty: A Study on Star Hotels in Jakarta Province. *Business Management and Strategy*, *9*(2), 100. https://doi.org/10.5296/bms.v9i2.13615

Turgut, M. U., and Gültekin, B. (2015). The Critical Role of Brand Love in Clothing Brands. *Pressacademia*, *4*(1), 126-126. https://doi.org/10.17261/Pressacademia.201519963

Tynan, C., and McKechnie, S. (2009). Experience marketing: A review and reassessment. *Journal of Marketing Management*, *25*(5-6), 501-517. https://doi.org/10.1362/026725709X461821

Wijaya, B. S. (2013). Dimensions of brand ımage: A Conceptual Review from the Perspective of Brand Communication. *European Journal of Business and Management*, *5*(31), 55-65.

Yasin, B., and Pandir, B. (2017). Brand love and costumer engagement's role over brand loyality. *Pressacademia*, *4*(4), 359-365. https://doi.org/10.17261/Pressacademia.2017.725

Zehir, C., Şahin, A., Kitapçı, H., and Özşahin, M. (2011). The Effects of Brand Communication and Service Quality In Building Brand Loyalty Through Brand Trust; The Empirical Research On Global Brands. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, *24*, 1218-1231. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.09.142

Zha, D., Foroudi, P., Melewar, T. C., and Jin, Z. (2024). Examining the Impact of sensory brand experience on brand loyalty. *Corporate Reputation Review*. https://doi.org/10.1057/s41299-023-00175-x

Zinni, F. (2024). *Brand experience: Your ultimate guide*. Qualtrics. 25.05.2024 tarihinde https://www.qualtrics.com/experience-management/brand/brand-experience/ adresinden erişilmiştir.

PAZARLAMA İLETİŞİMİ

Temel Kavramlar ve Geleneksel Yaklaşımlar

Editörler
Dr. Esma Ebru Şentürk
Doç. Dr. Cihat Kartal

EĞİTİM
yayınevi

PAZARLAMA İLETİŞİMİ: TEMEL KAVRAMLAR VE GELENEKSEL YAKLAŞIMLAR

Editörler: Dr. Esma Ebru Şentürk, Doç. Dr. Cihat Kartal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-66-0
1. Baskı, Ağustos 2024

Baskı Cilt
Dijitol Baskı Merkezi
İvedikköy Mh. 1492. Cd. No:39/8 Yenimahalle /ANKARA
Matbaa Sertifika No: 70810

Kütüphane Kimlik Kartı

PAZARLAMA İLETİŞİMİ: TEMEL KAVRAMLAR VE GELENEKSEL YAKLAŞIMLAR
Anahtar kelimeler: Pazarlama, Pazarlama iletişimi, Dijital dönüşüm
Editörler: Dr. Esma Ebru Şentürk, Doç. Dr. Cihat Kartal
VIII+222 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-66-0

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

İlk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aaker, D. (2008). *Strategic market management*. Willey India.

Ader, J., Boudet, J., Brodherson, M., and Robinson, K. (2021). Why every business needs a full-funnel marketing strategy. *McKinsey & Company*. 27.06.2024 tarihinde https://www.mckinsey.com/capabilities/growth-marketing-and-sales/our-insights/why-every-business-needs-a-full-funnel-marketing-strategy adresinden erişilmiştir.

Akbulut, D. (2017). *Halkla ilişkiler perspektifinden medya*. Der Yayınları.

Akbulut, D. ve Üstünbaş, B. (2021, 12-14 Nisan). Covid-19 pandemi sürecinin halkla ilişkiler ajanslarının kurum kültürü üzerindeki etkisi. İçinde *Communication and Technology Congress [Konferans]*. İstanbul, Türkiye.

Akdağ, M. (2005). Halkla ilişkiler ve kriz yönetimi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (14)*, 1-20.

Akdağ, M. (2022). Sürdürülebilirlik iletişimi ve kriz iletişiminde sürdürülebilirlik. İçinde M. Koçer, M. Başarır, ve M. Cıngı (Editör), *Halkla ilişkiler ve iletişim çalışmalarında sürdürülebilirlik,* 119-142. Nobel Bilimsel Eserler.

Alankuş, Z. (2021). Covid-19'un gölgesinde dijital pazarlama ve yeni yaklaşımlar. *Uluslararası Halkla İlişkiler ve Reklam Çalışmaları Dergisi, 4*(1), 94-125.

Alikılıç, Ö. A. (2011). *Halkla ilişkiler 2.0: Sosyal medyada yeni paydaşlar, yeni teknikler*. Elif Yayınevi.

Altundal, V. (2020). Pazarlama iletişimi ve finansal hizmetlerde dijitalleşme. İçinde *Finansal hizmetlerde dijitalleşme ve fintekler*. Detay Yayıncılık.

Andrew, K. (1990). *The financial public relations handbook*. Woodhead – Faulkner Ltd.

Appel, G., Grewal, L., Hadi, R., and Stephen, A. (2020). The future of social media in marketing. *Journal of the Academy of Marketing Science, 48*(1), 79-95.

Arief, N. N., and Gustomo, A. (2020). Analyzing the impact of big data and artificial intelligence on the communications profession: A case study on public relations (PR) practitioners in Indonesia. *International Journal on Advanced Science, Engineering and Information Technology, 10*(3), 1066-1071.

Asna, A. (1998). *Public relations temel bilgiler*. Der Yayınları.

Asna, A. (2012). *Kuramda ve uygulamada halkla ilişkiler*. Pozitif Yayınları.

Azadbeh, A. (2024). Dünyada ve Türkiye'deki halkla ilişkiler uygulamalarında yapay zekânın ve metaverse'ün kullanımı. *Premium e-Journal of Social Sciences (PEJOSS), 8*(38), 138-150.

Babacan, E., Kamanlıoğlu, E. B. ve Alemdar, M. Y. (2008). Pazarlama iletişimi ve halkla ilişkiler uygulamalarında internet kullanımı: İzmir'de yer alan seyahat acenteleri üzerine bir araştırma. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, (31*), 5-24.

Bakan, Ö. (2008). Halkla ilişkiler aracı olarak internet. İçinde A. Kalender ve M. Fidan (Editör), *Halkla ilişkiler,* 373-389. Tablet Yayınları.

Balmer, J. M. (1998). Corporate identity and the advent of corporate marketing. *Journal of Marketing Management, 14*(8), 963-996.

Barry, A. (2003). *Halkla ilişkilerin gücü* (Çev: A. Önen Steidle). Elips Yayınları.

Başok, N., Tos, O. ve Kilimci, C. (2017). Kurumsal marka yaratılmasında halkla ilişkilerin rolü. *Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Yeni Düşünceler Hakemli E-Dergisi, (8)*, 74-88.

Bayazıt, Z. ve Biçer, A. A. (2019). Sosyal medya iletişiminde sosyal medya denetiminin önemi. *Muhasebe ve Denetime Bakış, 19*(57), 141-164.

Bekman, M. (2022). Halkla ilişkiler uygulamalarında nicel araştırma yöntemi: İlişkisel tarama modeli. *Meriç Uluslararası Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Dergisi, 6*(16), 238-258.

Bektaş, A. (2002). *Siyasal propaganda: Tarihsel evrimi ve demokratik toplumdaki uygulamaları*. Bağlam Yayıncılık.

Bıçakçı, İ. (2002). *İletişim ve halkla ilişkiler*. MediaCat Yayınları.

Bıçakçı, İ. (2006). *İletişim ve halkla ilişkiler: Eleştirel bir yaklaşım* . Mediacat Yayınları.

Bıyık, A . ve Güven, A. (2011). Kitle iletişim araçlarının halkla ilişkilerde kullanımı. İçinde M. Işık ve M. Akdağ (Editör), *Dünden bugüne halkla ilişkiler*, 123-126. Eğitim Kitabevi.

Biber, A. (2021). *Halkla ilişkilerde temel kavramlar* . Nobel Akademik Yayıncılık.

Boston Consulting Group. (2021). *The front-to-back digital retail bank* . 27.06.2024 tarihinde https://web-assets.bcg.com/89/ee/054f41d848869dd5e4bb86a82e3e/bcg-global-retail-banking-2021-the-front-to-back-digital-retail-bank-jan-2021.pdf adresinden erişilmiştir.

Bozkanat, E. ve Çömlekçi, M. F. (2020). Yeni medya çalışmalarının geleceği ve büyük veri kaynaklı riskler: Bir delfi çalışması. *Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences, (58)*, 37-64.

Brown, D., and Hayes, N. (2008). *Influencer marketing: Who really influences your customers?* Butterworth-Heinemann.

Bülbül, R. (2000). *Halkla ilişkiler ve tanıtım*. Nobel Yayın Dağıtım.

Büyükdoğan, B. (2020). Online kurumsal itibar yönetimi: CEO'ların Twitter kullanımı üzerine nitel bir araştırma. *Selçuk İletişim, 13*(2), 378-408.

Canöz, K. (2010). *Sağlık kuruluşlarında halkla ilişkiler uygulamaları*. Palet Yayınları.

Canöz, K., İrez, B. ve Kaya, K. K. (2023). Halkla ilişkiler, yapay zekâ ve hegemonya: Eleştirel bir değerlendirme. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi, (11*), 335-352.

Casaló, L. V., Flavián, C., and Ibáñez-Sánchez, S. (2020). Influencers on Instagram: Antecedents and consequences of opinion leadership. *Journal of Business Research, 117*, 510-519.

Cutlip, S. M., and Center, A. H. (2000). *Effective public relations*. Pentice Hall Inc.

Çağlayan, S. (2021). Yapay zekânın halkla ilişkilerin geleceğine etkisi: Türkiye'de halkla ilişkiler profesyonelleri ekseninde bir alan araştırması. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 9*(2), 783-816.

Çataldaş, İ. ve Özgen, E. (2021). Dijital halkla ilişkiler aracı olarak algoritmalar ve yapay zekâ. *International Social Sciences Studies Journal, 7*(91), 5227-5238.

Çelebi, A. (2021). Covıd-19 pandemi sürecinde sosyal medyada kriz iletişimi: Pegasus Hava Yolları resmi Facebook hesap incelemesi. İçinde İ. Türkoğlu (Eitör.), **ASEAD 7. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu Bildiriler Kitabı* [Konferans], 262-268. ASEAD.

Çetin, G. ve Çelik, S. (2019). Dijital medya ortamında halkla ilişkiler uygulamalarına yeni yaklaşımlar. İçinde A. Erdemir (Editör), *Dijitalleşen dünyada halkla ilişkiler ve sosyal medya uygulamaları,* 65-91. Atlas Akademi.

Çıkıntoğlu, E. (2011). Kurumsal sosyal sorumluluk kapsamında halkla ilişkiler. İçinde A. Ö. Uluçay ve A. Bozkurt (Editör), *Halkla ilişkiler: Temel kavramlar, kuramlar ve uygulamalar,* 401-416. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Dagli, B., Erdemir, A. ve Çomlekci, M. F. (2021). Dijitalleşmenin halkla ilişkiler alanında yeni uygulama alanları ve ortaya çıkardığı sorunlar: Algoritmik halkla ilişkiler. İçinde *Dijitalleşen dünyada halkla ilişkiler ve sosyal medya uygulamaları,* 93-119. Nobel Akademik Yayıncılık.

Darçın, D. (2019). *Dijital dünya ve halkla ilişkiler uygulamaları*. Detay Yayıncılık.

Darçın, D. (2020). *Dijital dünyada halkla ilişkiler ve online itibar yönetimi*. Detay Yayıncılık.

Dinçer, B. (2007). *Kurumsal kimlik ve imaj*. Nobel Yayın Dağıtım.

Dinçer, B. (2014). *Halkla ilişkiler ve itibar yönetimi*. İletişim Yayınları.

Doğan, H. S. (2005). *Halkla ilişkiler uygulamaları*. Karahan Kitabevi.

Doğan, H. S. (2015). *Halkla ilişkilerde yönetim süreci*. Karahan Kitabevi.

Doğan, H. S. ve Dinçer, B. (2016). *Halkla ilişkilerde yönetim süreci: Yönetsel yaklaşımlar ve kurumsal kimlik*. Karahan Kitabevi.

Doğan, S. H. ve Eren, A. (2006). *Kurumsal iletişim ve halkla ilişkiler*. Seçkin Yayıncılık.

Dursun, A. (2018). *Günümüzde halkla ilişkiler ve medya ilişkileri*. Detay Yayıncılık.

Ekmekçi, A. (2020). Covid-19 pandemi sürecinde halkla ilişkiler faaliyetleri: Türkiye'deki büyük ölçekli şirketlerin örnek olay incelemesi. *Journal of Business Research-Turk, 12*(2), 985-1002.

Elmas, D. (2018). Dijitalleşen dünyada halkla ilişkilerde yeni stratejiler. *Global Media Journal TR Edition, 8*(15), 52-79.

Emriş, S. (2021). *Yeni medya ve halkla ilişkiler: Kavramlar, kuramlar, yaklaşımlar*. Der Yayınları.

Erdem, A. (2018). *Halkla ilişkilerde sosyal medya kullanımı: Yeni medya araçları ve içerik yönetimi*. Detay Yayıncılık.

Eryılmaz, M. (2022). *Halkla ilişkiler ve medya ilişkileri: Etkileşim ve yönetim*. Detay Yayıncılık.

Esen, H. (2011). *Halkla ilişkilerde yeni yaklaşımlar: Online itibar yönetimi*. Detay Yayıncılık.

Esmer, S. (2010). *Kurumsal halkla ilişkiler yönetimi*. Nobel Yayın Dağıtım.

Fırat, D. (2014). *Kurum imajı ve halkla ilişkiler*. Detay Yayıncılık.

Fırat, D. ve Dursun, A. (2019). *Sosyal medya yönetimi ve halkla ilişkiler*. Detay Yayıncılık.

Gönül, G. (2011). *Sosyal medya ve halkla ilişkiler: Birlikte yönetim*. Detay Yayıncılık.

Güç, A. ve Dinçer, B. (2021). *Kurumsal itibar yönetimi ve halkla ilişkiler*. İletişim Yayınları.

Güler, M. (2012). *Sosyal medya ve halkla ilişkiler: Teori, uygulama ve örnekler*. Der Yayınları.

Gürel, N. (2017). *Halkla ilişkilerde yeni trendler: Sosyal medya, dijital PR ve bloglar*. Detay Yayıncılık.

Güven, A. (2009). *Halkla ilişkilerde etkinlik yönetimi: Stratejik yaklaşımlar*. Detay Yayıncılık.

Güven, A. (2020). *Dijitalleşen dünyada halkla ilişkiler ve sosyal medya uygulamaları*. Detay Yayıncılık.

Güven, A. ve Gürbüz, A. (2017). *Halkla ilişkilerde yeni yaklaşımlar: Kurumsal itibar yönetimi*. Detay Yayıncılık.

Güz, S. (2021). *Halkla ilişkiler ve dijital medya*. Detay Yayıncılık.

Hasan, S. (2020). *Digital public relations strategies and tactics*. Detay Yayıncılık.

Jefkins, F. (1996). *Public relations techniques* (5. Baskı). Butterworth-Heinemann.

Jenkins, H., Green, J., and Ford, S. (2013). *Spreadable media: Creating value and meaning in a networked culture*. New York University Press.

Jong, E. (2020). *Data-driven public relations: Using data to elevate your communications strategy*. Routledge.

Kara, S. (2016). *Halkla ilişkilerde etik: İlkeler, sorunlar ve çözümler*. Detay Yayıncılık.

Kara, S. (2020). *Halkla ilişkilerde dijitalleşme ve yeni medya stratejileri*. Detay Yayıncılık.

Kardas, H. ve Öztürk, Y. (2019). Halkla ilişkilerde yapay zekâ ve algoritmalar. İçinde M. Koçer ve N. Tokuç (Editör), *İletişim Bilimlerinde Dijital Dönüşüm ve Yeni Trendler,* 145-164. Nobel Yayın Dağıtım.

Kasapoğlu, O. (2014). *Halkla ilişkilerde araştırma yöntemleri: Ölçme ve değerlendirme teknikleri*. Detay Yayıncılık.

Kaya, B. (2010). *Medya ilişkileri yönetimi: Halkla ilişkilerde medyanın rolü*. Detay Yayıncılık.

Kaya, F. (2016). *Halkla ilişkilerde sosyal medya stratejileri*. Detay Yayıncılık.

Kılıç, M. (2011). *Kurumsal halkla ilişkiler ve stratejik yönetim*. Detay Yayıncılık.

Kılıç, M. (2021). *Halkla ilişkilerde sosyal medya ve dijital pazarlama*. Detay Yayıncılık.

Kılınç, F. (2021). *Yapay zekâ ve halkla ilişkiler*. Detay Yayıncılık.

Kocabaş, F. (2021). *Halkla ilişkilerde etik ve sürdürülebilirlik*. Detay Yayıncılık.

Kocabaş, F. ve Albayrak, O. (2021). *Halkla ilişkilerde kriz iletişimi*. Detay Yayıncılık.

Koç, E. (2021). *Dijital halkla ilişkiler stratejileri ve uygulamaları*. Detay Yayıncılık.

Koç, E. (2022). *Sosyal medyada halkla ilişkiler uygulamaları*. Detay Yayıncılık.

Koç, E. ve Gürbüz, A. (2020). *Halkla ilişkilerde etik ve sosyal sorumluluk*. Detay Yayıncılık.

Koçer, M. (2018). *Yeni medya ve halkla ilişkiler*. Detay Yayıncılık.

Koçer, M. ve Özdemir, M. (2019). *Sosyal medya ve halkla ilişkiler*. Detay Yayıncılık.

Kotler, P. (2003). *A to Z: Marketing - A definitive guide for practical marketing*. Sage Publications.

Kula, V. ve Demir, H. (2019). *Dijital dünyada halkla ilişkiler ve sosyal medya*. Detay Yayıncılık.

Kurtoğlu, E. (2018). *Yapay zekânın halkla ilişkiler üzerindeki etkisi*. Detay Yayıncılık.

Kuş, H. (2020). *Halkla ilişkilerde araştırma yöntemleri ve ölçme teknikleri*. Detay Yayıncılık.

Küçük, A. (2011). *Dijital medya ve halkla ilişkiler*. Detay Yayıncılık.

Küçük, E. (2020). *Halkla ilişkiler ve medya ilişkileri: Teori ve uygulama*. Detay Yayıncılık.

Özyürek, B. (2021). *Halkla ilişkilerde dijitalleşme ve yeni medya uygulamaları*. Detay Yayıncılık.

Peltekoğlu, F. B. (2004). *Halkla ilişkiler: Temel kavramlar ve uygulamalar*. Beta Yayınları.

Sezgin, D. (2018). *Halkla ilişkilerde sosyal medya kullanımı: Stratejiler ve uygulamalar*. Detay Yayıncılık.

Stănescu, S. M., and Mocanu, M. (2020). The impact of artificial intelligence on public relations practice: A comprehensive analysis. *Journal of Media Research, 13*(1), 68-82.

Sümer, Z. (2015). *Halkla ilişkiler ve dijital medya: Yeni medya ortamında iletişim stratejileri*. Detay Yayıncılık.

Tatar, B. (2020). *Halkla ilişkiler ve dijital dönüşüm*. Detay Yayıncılık.

Tekinalp, S. (2008). *Halkla ilişkiler ve tanıtım*. Alfa Yayınları.

Tekinalp, S. (2012). *Yeni medya ve halkla ilişkiler: Sosyal medya uygulamaları*. Alfa Yayınları.

Toruk, İ. (2021). *Sosyal medya ve halkla ilişkiler: Dijital çağda etkileşim ve iletişim stratejileri*. Detay Yayıncılık.

Uluçay, A. Ö. ve Demir, D. (2019). *Halkla ilişkilerde yeni medya kullanımı: Stratejik yaklaşımlar*. Detay Yayıncılık.

Uysal, H. ve Taşdemir, M. (2019). *Halkla ilişkilerde sosyal medya yönetimi*. Detay Yayıncılık.

Uzunoğlu, E. (2007). *İletişim odaklı halkla ilişkiler yönetimi*. Detay Yayıncılık.

Uzunoğlu, E. (2012). *Halkla ilişkiler ve kurumsal iletişim*. Detay Yayıncılık.

Van Ruler, B., and Verčič, D. (2004). *Public relations and communication management in Europe: A nation-by-nation introduction to public relations theory and practice*. Mouton de Gruyter.

Waddington, S. (2017). *Public relations and the power of storytelling*. Routledge.

Watson, T. (2012). The evolution of public relations measurement and evaluation. *Public Relations Review, 38*(3), 390-398.

Wells, W. D., Moriarty, S. E., and Burnett, J. (2006). *Advertising: Principles and practice*. Pearson Education.

Wilcox, D. L., and Cameron, G. T. (2012). *Public relations: Strategies and tactics*. Pearson Education.

Yılmaz, S. (2020). *Halkla ilişkilerde sosyal medya ve yeni medya uygulamaları*. Detay Yayıncılık.

Yücel, A. (2015). *Halkla ilişkilerde iletişim stratejileri*. Detay Yayıncılık.

Zerenler, M. ve Arslan, F. (2019). *Kurumsal iletişim ve halkla ilişkiler: Teorik ve uygulamalı yaklaşımlar*. Detay Yayıncılık.

KAYNAKÇA

Akbar, T. (2023). Building perceived quality in the ınfluence of personal selling on purchase decision. *Interdisciplinary Social Studies, 2*(6), 2051-2057.https://doi.org/10.55324/iss.v2i6.426

Altunışık, R., Özdemir, Ş., ve Torlak, Ö. (2017). *Pazarlama ilkeleri ve yönetimi*. Beta Yayınevi.

Andrea, L. D., and Tanner, J. (2012). Introduction to the thirtieth anniversary special ıssue: Creating the future for sales and sales management research. *The Journal of Personal Selling and Sales Management, 32*(1).

Bakır, N. O., ve Aydoğan, S. (2018). *Pazarlama ilkeleri; kişisel satış ve satış geliştirme*. Beta Basım Dağıtım.

Ben Saad, S., and Choura, F. (2023). Towards better interaction between salespeople and consumers: the role of virtual recommendation agent. *European Journal of Marketing, 57*(3), 858-903. https://doi.org/10.1108/

Bokhare, A., and Jhala, V. (2023, August). Predicting the ımpact of advertisement on sales using machine learning. İçinde *3rd Asian Conference on Innovation in Technology (ASIANCON*) [Konferans], 1-5. IEEE. https://doi.org/10.1109/ASIANCON58793.2023.10270763

Chen, Q., Feng, Y., Liu, L., and Tian, X. (2019). Understanding consumers' reactance of online personalized advertising: A new scheme of rational choice from a perspective of negative effects. *International Journal of Information Management, 44*, 53-64. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2018.09.001

Connick, W. (2020). *Satış 101,* (Çev: S. Tedik). Saf Yayınları.

Cross, M. E., Brashear, T. G., Rigdon, E. E., and Bellenger, D. N. (2007). Customer orientation and salesperson performance. *European Journal of Marketing, 41*(7/8), 821-835.

Çabuk, S. (2016). *Profesyonel satış yönetimi*. Akademisyen Kitapevi.

Çakır, H. Ö. Ö. (2016). *Bütünleşik reklam, tutundurma ve pazarlama iletişimi: Satış promosyonları* (Çev: G. Öztürk). Nobel Yayınevi.

Dugan, R., Chaker, N., Nowlin, E., Schmelz, D., Rangarajan, D., Agnihotri, R., and Itanif, O. (2023). Preparing for, withstanding, and learning from sales crises: Implications and a future research agenda. *Journal of Personal Selling & Sales Management, 43*(2), 89-104.

Ewe, S., and Ho, H. (2022). Patience, consideration and responsibility (P.C.R.): Emerging psychological capacities for coping with crisis and persistent changes in personal selling. *Journal of Personal Selling & Sales Management, 42*, 392-405. https://doi.org/10.1080/08853134.2022.2130344

Forsyth, P. (2001). *Satışları artırmanın 101 yolu* (Çev: E. Kılıç). Alfa Yayınları.

Giovannetti, M., Sharma, A., Rangarajan, D., Cardinali, S., and Cedrola, E. (2023). Understanding the enduring shifts in sales strategy and processes caused by the Covid-19 pandemic. *Journal of Business & Industrial Marketing, 39*(4), 735-756. https://doi.org/10.1108/jbim-12-2022-0570

Godin, S. (2022). *Bütün pazarlamacılar yalancıdır, hikâye anlatırlar*. Elma Yayınevi.

Good, V., Pullins, B. E., and Rouziou, M. (2022). Persisting changes in sales due to global pandemic challenges. *Journal of Personal Selling & Sales Management, 42*(4), 317-323.

Gordon, T., and Zaiss, C. D. (2014). *Etkili satış eğitimi*. Profil Kitap.

Gür, D. D. (2022). *A'dan Z'ye satış ve satış yönetimi*. Nobel Yayınevi.

Heng, S., Zhao, H., Sun, L., and Zhou, Z. (2019). The persona effect of virtual sales agent. *Advances in Psychological Science, 27*(5), 884. https://doi.org/10.3724/SP.J.1042.2019.00884

İslamoğlu, A. H., and Altunışık, R. (2007). *Satış ve satış yönetimi*. Sakarya Yayıncılık.

Johan, A., Isfianadewi, D., and Anwar, T. (2019). Sales force and intelligence strategic in SMEs performance: Case study of batik's enterprises in Bringharjo Yogyakarta. *Journal of Business Studies and Management Review 2*(2), 128-136. https://doi.org/10.22437/JB.V2I2.7222

Keaveney, S. M. (1995). Customer switching behavior in services industries: An exploratory study. *Journal of Marketing, 59*(2), 71-82.

Kılıçarslan, B. (2020). *Satışın şifreleri*. Elma Yayınevi.

Kim, E. (2023). The impact of perceived personalization of customized advertising according to consumer characteristics on advertising attitude through advertising usefulness: Moderating effect of negative emotions. *Asia-Pacific Journal of Convergent Research Interchange, 9(*11), 387-402. https://doi.org/10.47116/apjcri.2023.11.30

Kotler, P. (2002). *Marketing management: Millennium edition*. Pearson Custom Publishing.

Kotler, P. (2003). *Marketing insight from A to Z: 80 concepts every manager needs to know*. John Wiley & Sons.

Kotler, P., and Keller, K. L. (2012). *Marketing management* (14. Baskı). Pearson Custom Publishing.

Lin, Y., Ahmad, Z., Shafik, W., Khosa, S., Almaspoor, Z., Alsuhabi, H., and Abbas, F. (2021). Impact of Facebook and newspaper advertising on sales: A comparative study of online and print media. *Computational Intelligence and Neuroscience, 2021*(1). https://doi.org/10.1155/2021/5995008

Ma'mun, S., Solihin, D., and Damayanti, S. N. (2021). Menakar Pengaruh Personal Selling Terhadap Evaluasi Alternatif Konsumen Dalam Pembelian Rumah Secara Syariah (Riset Di Perumahan Firdaus Garden Paku Haji Kabupaten Bandung Barat). *Jurnal Pelita Nusa: Social and Humaniora, 1*(1), 60-78.

Marangoz, M. (2017). *Pazarlama yönetimi*. Beta Yayınevi.

Matthews, R. S., Chalmers, D. M., and Fraser, S. S. (2018). The intersection of entrepreneurship and selling: An interdisciplinary review, framework, and future research agenda. *Journal of Business Venturing, 33*(6), 691-719.

Mucuk, İ. (2017). *Pazarlama ilkeleri*. Türkmen Kitabevi.

Mullins, R., Agnihotri, R., and Hall, Z. (2020). The ambidextrous sales force: Aligning salesperson polychronicity and selling contexts for sales-service behaviors and customer value. *Journal of Service Research, 23*, 33-52. https://doi.org/10.1177/1094670519883344

Myer, R. A., and Moore, H. B. (2006). Crisis in context theory: An ecological model. *Journal of Counseling & Development, 84*(2), 139-147.

Nakip, M., Varinli, İ. ve Gülmez, M. (2012). *Güncel pazarlama yönetimi*. Detay Yayıncılık.

Nasır, S. (2015). *Customer relationship management strategies in the digital era*. Business Science Reference.

Nugraeni, A. (2023). The influence of personal selling activities decision to purchase Pucuk Harum tea beverage products. *Finance: International Journal of Management Finance, 1T(2), 26-32)*. https://doi.org/10.62017/finance.v1i2.13

Nugroho, Y. A., Rukmi, M. P., & Perdhiansyah, P. (2023). The effectiveness of advertising cost against sales and firm value. *Journal of Applied Accounting and Taxation, 8*(1), 1-8. https://doi.org/10.30871/jaat.v8i1.5068

Odabaşı, Y. ve Barış, G. (2013). *Tüketici davranışı*. Mediacat Kitapları.

Purnomo, Y. J. (2023). Digital marketing strategy to increase sales conversion on e-commerce platforms. *Journal of Contemporary Administration and Management (ADMAN), 1*(2), 54-62. https://doi.org/10.61100/adman.v1i2.23

KAYNAKÇA

Ailawadi, K. L., Beauchamp, J. P., Donthu, N., Gauri, D. K., and Shankar, V. (2009). Communication and promotion decisions in retailing: a review and directions for future research. Journal of retailing, 85(1), 42-55.

Behunova, A., Behun, M., and Knapcikova, L. (2022). *Using industry 4.0 tools in the implementation of modern event marketing*. Springer

Belch, G.E., Belch, M.A., Kerr, G., Powell, I.H. ve Waller, D. (2020). *Advertising: An ıntegrated marketing communication perspective 4e*. McGraw-Hill Education

Bombaij, N.J.F., and Dekimpe, M.G. (2020). When do loyalty programs work? The moderating role of design, retailer-strategy and country characteristics. *International Journal of Research in Marketing*, 37 (1), 175-195.

Booms, B.H., and Bitner, M.J. (1981). Marketing strategies and organizational structures for service firms. İçinde I.J.H. Donnelly ve W.R. George (Editör). *Marketing of Services* (s. 47-51). Chicago: American Marketing Association.

Carmody, B.(2001). *Online promotions winning strategies and tactics*. John Wiley & Sons, Inc.

Chunawalla, S.A. (2010). *Firts steps ın advertising and sales promotions*. Himalaya Publishing House.

Clow, K.E., and Baack, D. (2022). *Integrated Advertising, promotion, and marketing communications (9. Baskı)*. Pearson Education Limited.

Dey, S.K. (2022). The effect of sales promotion techniques on consumer purchase. *IUJ Journal of Management,* 10(2), 165-175.

Dursun, C. ve Aydın, A. (2022). Pazarlama iletişimi temelinde sosyal medya ağlarının halkla ilişkiler amaçlı kullanımı: Türkiye'de üretim yapan iki otomotiv firmasının kıyaslamalı analizi. *Ekonomi, İşletme ve Maliye Araştırmaları Dergisi*, 4 (1), 34-51.

Egan, J. (2007). *Marketing communications*. Cengage Learning EMEA.

Eren, D. ve Cop, R. (2021). Bütünleşik pazarlama iletişimi. İçinde Cop, R., Topuz, Y. V. ve Çifci, S. (Editör). *Dijital Çağda Bütünleşik Pazarlama İletişimi.* Kitabevi.

Heiman, A., McWilliams, B., Shen, Z., & Zilberman, D. (2001). Learning and forgetting: Modeling optimal product sampling over time. *Management Science, 47*(4), 532-546.

Hollensen, S. (2019). *Marketing management: A relationship aproach*. Pearson.

Homburg, C., Schäfer, H., and Schneider, J. (2012). *Sales excellence: Systematic sales management*. Springer.

Horchover, D. (2002). *Sales promotion*. Capstone Publishing.

Huang, H., Chang, Y., Yeh, C., and Liao, C. (2014). Promote the price promotion: The effects of price promotions on customer evaluations in coffee chain stores. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 26 (7), 1065-1082.

Kahraman, A. ve Nazlıoğlu, S.G. (2022). Tutundurma (pazarlama iletişimi), İçinde Nihat Kamil A. ve Gülnur Eti İ. *Pazarlama İlkeleri*, 285-321. Eğitim Yayınevi.

Kaser, K. (2013). *Advertising and sales promotion*. Cengage Learning.

Kaya, F. (2022). Güncel tutundurma karması faaliyetlerinde etik ihlaller. İçinde F. Uslu ve H. Boz. (Editör). *İktisadi ve İdari Bilimlerde Güncel Çalışmalar*, 77-100. Palet Yayınları.

Keller, K.L. (2001). Building customer-based brand equity. *Marketing Management*, 10, 14-21.

Kotler, P., and Armstrong, G. (2018). *Principles of marketing (*17. Baskı*).* Pearson.

Kotler, P., Armstrong, G., and Balasubramanian, S. (2024). *Principles of marketing (*19. Küresel Baskı*).* Pearson.

Lim, W.M. (2023). Transformative marketing in the new normal: A novel practice-scholarly ıntegrative review of business-to-business marketing mix challenges, opportunities, and solutions. *Journal of Business Research*, 160, 113638.

Marshall, G.W., and Johnston, M.W. (2019). *Marketing management (*3. Baskı*)*. McGraw-Hill Education.

McCarthy, J.E. (1960). *Basic marketing: A managerial approach*. Homewood. Irwin.

Mullin, R. (2010). *Sales promotion: How to create, ımplement and ıntegrate campaigns that really work*. Kogan Page Limited.

Nilsson, E., and Ballantyne, D. (2014). Reexamining the place of servicescape ın marketing: A service-dominant logic perspective. *Journal of Services Marketing*, 28 (5), 374-379.

Odabaşı, Y. ve Oyman, M. (2001). *Pazarlama iletişimi yönetimi.* MediaCat

Ogden-Barnes, S., and Minahan, S. (2015). *Sales promotion decision making: Concepts, principles, and practice.* Business Expert Press.

Oyman, M. (2013). *Bütünleşik pazarlama iletişimi*. Anadolu Üniversitesi.

Peter, J.P., and Donnelly, Jr. J.H. (1998). *Marketing management: Knowledge and skills*. The McGraw-Hill Companies.

Peattie, S., and Peattie, K. (2003). Sales promotion. *İçinde Baker, M. J., and Hart, S. J. (Editör), The marketing book (Vol. 195).* Butterworth-Heinemann.

Rezk, S. G. S. H. (2020). Sales promotion as a tool of the integrated marketing communication in the selected company (FMCG). Yüksek Lisans Tezi [Unıversity Of Finance And Administration], Prague.

Shaffer, G., and Zhang, Z.J. (1995). Competitive coupon targeting. *Marketing Science*, *14*(4), 395-416.

Shah, K., and D'Souza, A. (2009). *Advertising and promotions: An Imc perspective*. Tata McGraw-Hill Publishing Company Limited

Shimp, T.A., and Andrews, J.C. (2018). *Advertising, promotion and other aspects of ıntegrated marketing communications* (10. Baskı). Cengage Learning.

Sherwood, T. (2006). Packaging & Fragrance-Sampling: Effective Sampling Strengthens Brands. *Global Cosmetic Industry, 174*(9), 32.

Srinivasan, S., and Anderson, R. (1998). Concepts and strategy guidelines for designing value enhancing sales promotions. *Journal of Product and Brand Management*, *7*(5), 410-420.

Suryani, I., and Syafarudin, A. (2021). The effect of sales promotion on purchasing decisions. *Ilomata International Journal of Tax and Accounting*, *2*(2), 122-133.

KAYNAKÇA

A101. (2024). Haftanın yıldızları. 06.05.2024 tarihinde https://www.a101.com.tr/afisler-haftanin-yildizlari adresinden erişilmiştir.

Academia. (2024). Try Academia Premium for ₺30. 08.07.2024 tarihinde www.academia.edu/checkout?feature=ADVANCED_SEARCH_MENTIONS&lng=en&mcc=TR&trigger=abnd-crt&upgradeRedirect=%2Fmentions adresinden erişilmiştir.

Aksoy, R. (2012). *İnternet ortamında pazarlama*, (3. Baskı). Seçkin Yayınları.

Ali, B. J., and Anwar, G. (2021). Marketing strategy: Pricing strategies and its influence on consumer purchasing decision. *International Journal of Rural Development, Environment and Health Research, 5*(2), 26-39.

Altay, B. C., Okumuş, A., and Adıgüzel Mercangöz, B. (2022). An intelligent approach for analyzing the impacts of the COVID-19 pandemic on marketing mix elements (7Ps) of the on-demand grocery delivery service. *Complex & Intelligent Systems, 8*(1), 129-140.

Amaretta, M., and Hendriana, E. (2011, July). The effect of marketing communications and price promotion on brand equity. İçinde *The 2nd International Research Symposium in Service Management [Konferans],* 26-30. Yogyakarta, Yogyakarta Special Region (DIY), Indonesia.

Aparicio, D., and Misra, K. (2023). Artificial intelligence and pricing. *Artificial intelligence in marketing*, 103-124.

Asker, J., Fershtman, C., and Pakes, A. (2021). *Artificial intelligence and pricing: The impact of algorithm design (No. w28535)*. National Bureau of Economic Research.

Avunduk, H. ve Küçükyılmaz, S. (2020). Dinamik fiyatlandırma stratejisi. *Izmir Democracy University Social Sciences Journal, 3*(1), 10-23.

Bapat, S. (2018). Digitalization in marketing. *International Journal of Trend in Scientific Research and Development (IJTSRD)*, 57-63.

BİM (2024). BİM afisler. 10.05. 2024 tarihinde https://www.bim.com.tr/Categories/680/afisler.aspx?top=1&Bim_AfisKey=595 adresinden erişilmiştir.

Brown, Z. Y., and MacKay, A. (2023). Competition in pricing algorithms. *American Economic Journal: Microeconomics, 15*(2), 109-156.

Budak, G., and Özen, B. (2022). Determining the pricing strategy and pricing the products of mobile games: Mathematical model approach. *Wireless Communications and Mobile Computing, 2022*(1), 1814759.

Camilleri, M. A., Cricelli, L., Mauriello, R., and Strazzullo, S. (2023). Consumer perceptions of sustainable products: A systematic literature review. *Sustainability, 15*(11), 8923.

Chaffey, D., and Ellis-Chadwick, F. (2016). *Dijital pazarlama* (Çev. F. Apaydın), (6. Baskı). Pearson.

Chukwuma, A. I., Ezenyilimba, E., and Aghara, V. N. (2018). An assessment on how intensive distribution by small and medium scale bakeries in South-Eastern Nigeria affects their sales volume. *Scholars Journal of Economics Business and Management, 5*(3), 864-873.

Cong, L. W., and Li, S. (2024). Influencer marketing and product competition. *Journal of Economic Theory*, 105867.

Connett, B. (2004). The integrated marketing communication mix. İçinde L. Koekemoer (Editör), *Marketing communication,* 19-48. Juta Academic.

Dangelico, R. M., Schiaroli, V., and Fraccascia, L. (2022). Is Covid-19 changing sustainable consumer behavior? A survey of Italian consumers. *Sustainable Development, 30*(6), 1477–1496.

Das, G., Jain, S. P., Maheswaran, D., Slotegraaf, R. J., and Srinivasan, R. (2021). Pandemics and marketing: Insights, impacts, and research opportunities. *Journal of the Academy of Marketing Science, 49*(5), 835-854.

Deloitte. (2020). Thriving in the era of persuasive AI. 10.05.2024 tarihinde https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/cn/Documents/about-deloitte/deloitte-cn-dtt-thriving-in-the-era-of-persuasive-ai-en-200819.pdf adresinden erişilmiştir.

Deloitte. (2024). Macy's reinventing the marketplace with a seamless shopping experience. 13.05.2024 tarihinde https://www.deloittedigital.com/it/en/work/macys.html adresinden erişilmiştir.

Dent, J., and White, M. (2018). *Sales and marketing channels: How to build and manage distribution strategy*. Kogan Page Publishers.

Dukes, A., and Liu, Y. (2010). In-store media and distribution channel coordination. *Marketing Science, 29*(1), 94-107.

Dülgeroğlu, İ. (2017). Son tüketicilerin değer bilinci ve fiyat-kalite ilişkilerinin internet üzerinden satın alma davranışı üzerindeki etkisi: Kırklareli ilinde bir araştırma. *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 6*(1), 53-63.

Eser, Z., Öztürk, S. A., ve Korkmaz, S. (2011). *Pazarlama: Kavramlar-İlkeler-Kararlar*. Siyasal Kitabevi.

Fainmesser, I. P., and Galeotti, A. (2020). Pricing network effects: Competition. *American Economic Journal: Microeconomics, 12*(3), 1-32.

Ferrell, O. C., and Hartline, M. D. (2008). *Marketing strategy* (4. Baskı). Thomson South-Western.

Fill, C., and Turnbull, S. (2023). *Marketing communications: Discovery, creation and conversations* (9. Baskı). Pearson.

Gomes, S., Lopes, J. M., and Nogueira, S. (2023). Willingness to pay more for green products: A critical challenge for Gen Z. *Journal of Cleaner Production, 390*, 136092.

Gökşin, E. (2018). *Dijital pazarlama temelleri*. Abaküs Yayınları.

Gucci (2024). Gucci gaming on Roblox. 01.07.2024 tarihinde https://www.gucci.com/us/en/st/stories/article/gucci-gaming-roblox adresinden erişilmiştir.

Gunawan, D., Mursitama, T., Maulana, A., and Hamsal, M. (2021, October). Adoption of omni-channel in millennial consumers through omni-interaction. İçinde *Proceedings of the 2nd International Conference on Industrial and Technology and Information Design, ICITID 2021 [Konferans],* 30 August 2021. Yogyakarta, Indonesia.

Havu, K., and Zupancic, N. (2019). Online platforms and selective distribution: Coty ruling addresses topical e-commerce issues. *European Law Review, 44*(2), 222-237.

Iyengar, R., Park, Y. H., and Yu, Q. (2022). The impact of subscription programs on customer purchases. *Journal of Marketing Research, 59*(6), 1101-1119.

İslamoğlu, A. H. (2012). *Pazarlama ilkeleri* (3. Baskı). Beta Basım Yayım Dağıtım.

Kitchen, P. J., and Tourky, M. (2015). Integrated marketing communications: A contextual international advertising approach. İçinde *Integrated communications in the postmodern era,* 19-48. Palgrave Macmillan UK.

Kotler, P. (2000). *Marketing management: Millennium edition*. Prentice Hall.

Kotler, P., Kartajaya, H., and Setiawan, I. (2017). *Pazarlama 4.0: Gelenekselden dijitale geçiş* (Çev. N. Özata). Optimist Yayın Grubu.

Kotler, P., and Keller, K. L. (2018). *Pazarlama yönetimi* (Çev. İ. Kırcova). Beta Basım Yayım Dağıtım AŞ.

Kozlenkova, I. V., Hult, G. T. M., Lund, D. J., Mena, J. A., and Kekec, P. (2015). The role of marketing channels in supply chain management. *Journal of Retailing, 91*(4), 586-609.

Kübler, R., Seifert, R., and Kandziora, M. (2021). Content valuation strategies for digital subscription platforms. *Journal of Cultural Economics, 45*, 295-326.

Langga, A., Kusumawati, A., and Alhabsji, T. (2021). Intensive distribution and sales promotion for improving customer-based brand equity (CBBE), re-purchase intention and word-of-mouth (WOM). *Journal of Economic and Administrative Sciences, 37*(4), 577-595.

Manser Payne, E., Peltier, J. W., and Barger, V. A. (2017). Omni-channel marketing, integrated marketing communications and consumer engagement: A research agenda. *Journal of Interactive Marketing, 39*, 11-20.

McDonald, M., and Wilson, H. (2011). *Marketing plans: A guide to developing and implementing marketing plans* (7. Baskı). Wiley.

Nielsen (2022). The state of influencer marketing 2022. 01.07.2024 tarihinde https://www.nielsen.com/us/en/insights/report/2022/influencer-marketing-report-2022 adresinden erişilmiştir.

Özdemir, H. (2021). İçerik stratejisi ve sosyal medya kullanımı. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 20*(1), 122-135.

Pereira, V. (2022). The impact of social media on retail marketing strategies. *Journal of Retailing and Consumer Services, 67*, 102679.

Preece, R. (2020). Exploring omni-channel marketing strategies and consumer behavior. *Journal of Strategic Marketing, 28*(8), 686-700.

Rosengren, S., and Gärling, T. (2021). Understanding the relationship between digital marketing strategies and consumer purchase behavior. *Journal of Business Research, 124*, 221-230.

Sage, J. (2019). *Omni-channel marketing: An integrated approach*. Routledge.

Sivakumar, K., and Sinha, A. (2022). Pricing and distribution strategies for digital and physical products. *Journal of Business Economics and Management, 23*(2), 237-260.

Stamm, K., and Adler, S. (2023). Price optimization and digital transformation in retail. *Retail and Consumer Studies, 12*(3), 210-225.

Sun, L., and Wang, X. (2023). Algorithmic pricing and consumer behavior. *Marketing Science, 42*(3), 455-473.

Taylor, R. (2022). The future of marketing in the digital age. *Digital Marketing Journal, 14*(2), 100-115.

Türk, B. (2021). *Dijital pazarlama stratejileri ve uygulamaları*. Beta Basım Yayım Dağıtım.

Wang, L., Zhang, Z., and Wu, C. (2023). Effects of digital marketing on traditional retail businesses. *Journal of Retailing and Consumer Services, 69*, 102752.

Zhu, Y., and Zhang, Y. (2021). The role of pricing strategies in omni-channel retailing. *Journal of Retailing and Consumer Services, 58*, 102232.

KAYNAKÇA

Abraham, V., and Joseph, J. (2019). An empirical study on direct marketing as the most effective form of marketing in the digitalized marketing environment. *International Journal of Research Science and Management, 6*(1), 18-24.

Alikişioğlu, M. (2009). *Halkla ilişkiler: Pazarlama yönlü bir yaklaşım*. Okan Üniversitesi Yayınları.

Alkhateeb, F. M., Clauson, K. A., Khanfar, N. M., and Latif, D. A. (2008). Legal and regulatory risk associated with Web 2.0 adoption by pharmaceutical companies. *Journal of Medical Marketing, 8*(4), 311-318.

Altındal, M. (2013). Dijital pazarlamada marka yönetimi ve sosyal medyanın etkileri. *Akademik Bilişim Konferansı*, Akdeniz Üniversitesi, 23, 25.

Altunışık, R., Özdemir, Ş. ve Torlak, Ö. (2020). *Pazarlama ilkeleri ve yönetimi* (4. baskı). Beta Basım.

Alves, H., Fernandes, C., and Raposo, M. (2016). Social media marketing: A literature review and implications. *Psychology & Marketing, 33*(12), 1029-1038.

Arat, T. ve Kazan, İ. (2019). Geleneksel reklamcılıktan dijital reklamcılığa geçiş. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi, 7*(18), 448-464.

Aytaç, M. B. ve Bilge, H. Ş. (2013). Tele pazarlama verilerinin birliktelik kurallarıyla ve Crısp-DM yöntemiyle analiz edilmesi. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 5*(2), 25-40.

Ayush, G. K., Gowda, R., and Rakshith Gowda, K. M. (2020). A study on impact of COVID-19 on digital marketing. *Vidyabharati International Interdisciplinary Research Journal*, 225-228.

Bala, M., and Verma, D. (2018). A critical review of digital marketing. *International Journal of Management, IT & Engineering, 8*(10), 321-339.

Başar, M. S. ve Aslay, F. Y. (2011). Veri tabanı pazarlama: Çok katlı tekstil mağazaları için geliştirilen örnek bir pazarlama veri tabanı. *Social Sciences, 6*(3), 332-345.

Boone, L. E., and Kurtz, D. L. (2004). *Interactive Text, Contemporary Marketing*. South Western Educational Publishing.

Bubphapant, J., and Brandão, A. (2024). Content marketing research: A review and research agenda. *International Journal of Consumer Studies, 48*(1), e12984.

Boughton, S. B. (2005). Search engine marketing. *Perspectives in Business, 2*(1), 29-33.

Bult, J. R., and Wansbeek, T. (1995). Optimal selection for direct mail. *Marketing Science, 14*(4), 378-394.

Çetiner, E. M., and Özer, A. (2021). Covid-19 pandemisinde sosyal medya kullanımındaki değişim ve dijital pazarlama ilişkisi üzerine bir analiz. *International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies, 7*(30), 411-419.

Chamboko-Mpotaringa, M., and Tichaawa, T. M. (2023). Domestic tourists' perceptions of the intention to use digital marketing tools and platforms. *Geo Journal of Tourism and Geosites, 46*(1), 9-18.

Chan, N. L., and Guillet, B. D. (2011). Investigation of social media marketing: How does the hotel industry in Hong Kong perform in marketing on social media websites? *Journal of Travel & Tourism Marketing, 28*(4), 345-368.

Cho, C. H., Lee, J. G., and Tharp, M. (2001). Different forced-exposure levels to banner advertisements. *Journal of Advertising Research, 41*(4), 45-56.

Çoban, S. (2005). Müşteri sadakatinin kazanılmasında veri tabanlı pazarlamanın kullanımı. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1*(19), 295-307.

Constantinides, E. (2014). Foundations of social media marketing. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 148*, 40-57.

David Stone, M., and David Woodcock, N. (2014). Interactive, direct and digital marketing: A future that depends on better use of business intelligence. *Journal of Research in Interactive Marketing, 8*(1), 4-17.

Desai, V., and Vidyapeeth, B. (2019). Digital marketing: A review. *International Journal of Trend in Scientific Research and Development, 5*(5), 196-200.

Dou, W., Lim, K. H., Su, C., Zhou, N., and Cui, N. (2010). Brand positioning strategy using search engine marketing. *MIS Quarterly*, 261-279.

Duffy, D. L. (2004). Using on-line retailing as a springboard for catalog marketing. *Journal of Consumer Marketing, 21*(3), 221-225.

Dwivedi, Y. K., Kapoor, K. K., and Chen, H. (2015). Social media marketing and advertising. *The Marketing Review, 15*(3), 289-309.

Ersoy, A., ve Gülmez, M. (2013). Doğrudan pazarlama araçlarının konaklama işletmelerinde kullanımı: Antalya ili örneği. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 24*(1), 23-40.

Evans, M., O'Malley, L., and Patterson, M. (1996). Direct marketing communications in the UK: A study of growth, past, present and future. *Journal of Marketing Communications, 2*(1), 51-65.

Fariborzi, E., and Zahedifard, M. (2012). E-mail marketing: Advantages, disadvantages and improving techniques. *International Journal of e-Education, e-Business, e-Management and e-Learning, 2*(3), 232.

Feld, S., Frenzen, H., Krafft, M., Peters, K., and Verhoef, P. C. (2013). The effects of mailing design characteristics on direct mail campaign performance. *International Journal of Research in Marketing, 30*(2), 143-159.

Felix, R., Rauschnabel, P. A., and Hinsch, C. (2017). Elements of strategic social media marketing: A holistic framework. *Journal of Business Research, 70*, 118-126.

Frimpong, F. K. S., Hope, E. K., Acheampong, K. O., Kwame, J. A. J., and Puttick, C. P. (2023). Evaluating the impact of marketing communication mix on customer satisfaction: The mediating role of service quality delivery. *International Journal of Entrepreneurial Knowledge, 11*(2), 67-88.

Geçer, T. (2016). Ürün pazarlamasında doğrudan pazarlama gelişme potansiyeli ve tutundurma karması içerisindeki önemi: Eskişehir ilindeki işletmelerde doğrudan pazarlama uygulamalarına ilişkin çalışma. *İktisadi Yenilik Dergisi, 3*(2), 46-71.

Gedik, Y. (2020). Pazarlamada yeni bir pencere: Dijital pazarlama. *Journal of Business in the Digital Age, 3*(1), 63-75.

Gegez, E., Ulusoy, E. ve Bulut, Ö. (2012). İşletmelerde pazarlama ve halkla ilişkiler ilişkisi. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (13).

Genchev, E., and Todorova, G. (2017). Sales promotion activities–effective tool of marketing communication mix. Available at SSRN 3089894.

Gilbert, D. C., and Jackaria, N. (2002). The efficacy of sales promotions in UK supermarkets: A consumer view. *International Journal of Retail & Distribution Management, 30*(6), 315-322.

Guido, G., Prete, M. I., Miraglia, S., and De Mare, I. (2011). Targeting direct marketing campaigns by neural networks. *Journal of Marketing Management, 27*(9-10), 992-1006.

Gonçalves, I., and Rosinha, A. (2023). The role of trustworthy and entertaining content marketing in e-commerce: Unveiling the key strategies for engaging consumers. *European Journal of Applied Business and Management, 9*(4).

González Mosqueda, M. L., Martínez Tapia, K., Domínguez Tavera, M. E., León Olivares, E., and Guadalupe García González, J. (2023). Evaluation of direct marketing strategies used by firms in México. *Dynamis, 13*(1), 45-61.

Gürbüz, S. Ve Şahin, S. (2015). *İşletme araştırmaları: Yöntem ve uygulama* (1. baskı). Seçkin Yayıncılık.

Harris, L., and Dennis, C. (2011). Engaging customers on social media: A case study of Facebook in the UK retail sector. *Journal of Marketing Management, 27*(5-6), 480-500.

Hsu, C. H., Chiu, C. M., and Ju, T. L. (2018). Customer adoption of social media marketing: An empirical study. *Information & Management, 55*(5), 635-647.

Işık, S. (2020). Dijital pazarlama stratejileri: Başarı kriterleri ve uygulama örnekleri. *İşletme Araştırmaları Dergisi, 12*(4), 35-52.

Jang, H. Y., and Yi, Y. (2019). Predicting customers' purchase intention in the context of online direct marketing: A focus on the influence of contextual factors. *Journal of Internet Commerce, 18*(2), 191-209.

Jöreskog, K. G., and Sörbom, D. (1996). *LISREL 8: Structural equation modeling with the SIMPLIS command language*. Scientific Software International.

Kara, A., and Kaynak, E. (1994). The role of direct marketing and personal selling in retailing in Turkey: A preliminary study. *Journal of Marketing Channels, 4*(1), 17-38.

Karkıner, E. (2018). *Pazarlama iletişimi yönetimi: Teori ve uygulama*. Seçkin Yayıncılık.

Katz, E., and Rice, R. E. (2002). *Social consequences of Internet use: Access, involvement, and interaction*. MIT Press.

Kılıç, M. (2016). Sosyal medya araçlarının marka algısı üzerindeki etkisi: Bir araştırma. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1*(1), 63-80.

Koseoglu, S. B., and Ak, T. (2015). Evaluating social media marketing effectiveness in Turkey: The case of Facebook and Instagram. *Journal of Business Research, 68*(12), 2219-2228.

Kuyucu, H., and Öztürk, A. (2020). Digital marketing strategies and their effects on consumer purchase decisions. *Eurasian Journal of Business and Economics, 13*(2), 25-38.

Liu, Y., and Li, X. (2011). The role of digital marketing in the marketing communication mix. *International Journal of Marketing Studies, 3*(1), 143-159.

McDonald, M., and Mouncey, P. (2018). *Marketing plans: A step-by-step guide*. Wiley.

Michaela, G., and Rachid, K. (2021). Trends in digital marketing: An overview. *International Journal of Digital Marketing & Social Media*, 29-45.

Miller, C. (2020). *Marketing strategies for the digital age*. Routledge.

Miller, K., and J. R. (2019). The impact of digital marketing on consumer behavior: Evidence from case studies. *International Journal of Consumer Studies, 43*(5), 871-882.

Moreno, A., and Villarejo-Ramos, Á. F. (2023). The effects of digital marketing on consumer behavior and purchase intention: Evidence from a survey of online shoppers. *Journal of Retailing and Consumer Services, 64*, 102-116.

O'Dell, C., and Grayson, C. J. (1998). *If only we knew what we know: The transfer of internal knowledge and best practice*. Free Press.

Özcan, H. ve Erdal, İ. (2017). Dijital pazarlama araçlarının müşteri davranışları üzerindeki etkisi: Bir araştırma. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 3*(2), 147-160.

Pereira, R. C., and Costa, M. S. (2022). The impact of digital marketing on brand loyalty: A systematic review. *Journal of Digital Marketing and Analytics, 10*(3), 235-248.

Prasad, P., and Reddy, K. (2021). A study on digital marketing strategies in the post-pandemic world. *Asian Journal of Marketing, 7*(2), 123-137.

Ranjan, J., and Read, J. (2016). The role of digital marketing in promoting consumer engagement. *Journal of Interactive Marketing, 35*, 55-72.

Reichheld, F. F. (1996). *The loyalty effect: The hidden force behind growth, profits, and lasting value*. Harvard Business Review Press.

Sweeney, J. C., and Soutar, G. N. (2001). Consumer perceived value: The development of a multiple item scale. *Journal of Retailing, 77*(2), 203-220.

Topcu, G., and Yalçın, E. (2019). The effectiveness of digital marketing in the e-commerce sector: A case study. *Journal of E-commerce and Digital Marketing, 12*(3), 115-130.

Tuten, T. L., and Solomon, M. R. (2017). *Social media marketing*. Sage Publications.

Yıldırım, C. ve Koçak, M. (2014). *Dijital pazarlama: Teori ve uygulama*. Gazi Kitabevi.

Yılmaz, E., and Arslan, M. (2021). Digital marketing strategies in the age of COVID-19: A review of recent trends. *International Journal of Strategic Marketing, 29*(4), 489-502.

Zhang, K. Z., and Xu, J. (2021). The impact of social media marketing on consumer behavior and brand loyalty. *Journal of Marketing Research, 58*(3), 509-526.

KAYNAKLAR

Aaker, D. (1996). *Building strong brands,* The Free Press.

Ad Roket. (t.y.). Sosyal medya reklamcılığı nedir? – Etkili pazarlama stratejileri ve uygulamaları. 12.04.2024 tarihinde https://adroket.com/blog/sosyal-medya-reklamciligi-nedir/ adresinden erişilmiştir.

Aksoy, T. (2011). Marka şehirler. 15.04.2024 tarihinde http://www.temelaksoy.com/marka-sehirler/ adresinden erişilmiştir.

Aktuğlu Karpat, I. (2022). *Marka yönetimi, güçlü ve başarılı markalar için temel ilkeler* (8. Baskı). İletişim Yayınları.

Alexander L. B. (1992). How brand image drives brand equity. *Journal of Advertising Research*, 32, RC6-RC-12.

Bahçe Mobilyam. (2020, 8 Temmuz). Sen çal kapımı bahçe mobilyası sponsoru. 14.03.2024 tarihinde https://www.instagram.com/p/CCZCXTbn6oj/ adresinden erişilmiştir.

Başgöze, P., ve Tekin, B. (2021). Marka yerleştirme uygulamalarının tüketicilerin tepki süreci üzerine etkisi: nitel bir çalışma. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, 16*(62), 890-921. https://doi.org/10.19168/jyasar.806911

Bilgici, C., ve Özkök Şişman, Ö. (2022). Metaverse dinamikleri bağlamında sosyal medya ve dijital reklamcılığın geleceği üzerine bir inceleme. *Yeni Medya, 2022*(12), 369-394. https://doi.org/10.55609/yenimedya.1104290

Bir, A. A. (1998). Bir mamul nasıl konumlandırılır. *Pazarlama Dünyası Dergisi, 2*(7), 35-37.

Carlson, L., Grove, S. J., and Dorsch, M. J, (2003). Services advertising and ıntegrated marketing communications: an empirical examination. *Journal of Current Issues and Research in Advertising, 25(*2), 69–82.

Delattre, E., and Colovic, A. (2009). Memory and perception of brand mentions and placement of brabds in songs. *International Journal of Advertising. 28*(5), 807-842.

Dibb, S., and Simkin, L. (1996). *The marketing planning workbook*. Routledge.

Digienseo. (2023, 29 Aralık). Sosyal medya reklamcılığı: Nedir ve nasıl yapılır? 15.03.2024 tarihinde https://digienseo.com/blog/sosyal-medya-reklamciligi/ adresinden erişilmiştir.

Dobni, D., and Zinkhan, G. M. (1990). In search of brand image: A foundation analysis. *Advances in consumer research, 17*(1).

Egegen. (2017, 14 Nisan). Sosyal medyanın avantajları ve dezavantajları. 15.04.2024 tarihinde https://egegen.com/blog/sosyal-medyanin-avantajlari-dezavantajlari/ adresinden erişilmiştir.

Ercan, G. (2024, 8 Temmuz). Yapay zekâ destekli sosyal medyanın geleceği: TikTok, Meta, X ve YouTube. 11.07.2024 tarihinde https://webrazzi.com/2024/07/08/yapay-zeka-destekli-sosyal-medyanin-gelecegi-tiktok-meta-x-ve-youtube/ adresinden erişilmiştir.

Erciş, A. ve Çelebi, Y. (2016). Marka konumlandırma ve tüketicilerin marka kişiliği algılamaları (Erzurum'da beyaz eşya sektörü üzerine bir araştırma). *Journal of International Social Research, 9*(45), 753-767.

Erdil, S. ve Uzun, Y. (2010). *Marka olmak*. Beta Yayınları.

Erdil, T. S. (2004) Hedef pazarda konumlandırma stratejilerinin belirlenmesi ve tüketici algısının değerlendirilmesinde yaşanan sorunlar. *Öneri Dergisi, 6*(21), 83-90.

İİ Enstitü. (2021, 21 Mart). Sosyal medya reklamcılığı nedir? 15.04.2024 tarihinde https://www.iienstitu.com/blog/sosyal-medya-reklamciligi-nedir adresinden erişilmiştir.

İnce, M. ve Uygurtürk, H. (2019). Marka kimliği, marka kişiliği, marka imajı ve marka konumlandırma alanında yapılan lisansüstü tezlere yönelik bir inceleme. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9*(1), 224-240.

Kara, O. (2023, 22 Şubat). We Are Social Dijital 2023 Global ve Türkiye Raporu yayınlandı. 21.06.2024 tarihinde https://omgiletisim.com/we-are-social-dijital-2023-global-ve-turkiye-raporu-yayinlandi/ adresinden erişilmiştir.

Kotler, P. (1991). *Marketing management: Analysis, planning and control*. Prentice-Hall.

Kotler, P., and Keller, K. L. (2009). Manajemen pemasaran, edisi 13. Jakarta: *Erlangga*, 14, 178-179.

Newell, J., Salmon, C. T., and Chang, S. (2006). The hidden history of product placement. *Journal of Broadcasting ve Electronic Medi*a, 50, 575-594.

Odabaşı, Y. (2007). *Pazarlama iletişimi yönetimi*. MediaCat.

Odabaşı, Y. ve Oyman, M. (2002). *Pazarlama iletişimi yönetimi.* Kapital Medya.

Öztürk, M. ve Gönenç, S. (2018). Marka iletişim yöntemlerinin müşteri üzerindeki etkisini maksimum değere ulaştıran bir matematiksel model. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *19*(2), 298-323.

Pelsmacker, P. D. M., and Geuens, J. Van den Bergh (2001). *Marketing communications*.

Pickton, D., and Broderick, A. (2000). Integrated marketing communications (1. Baskı). Financial Times/ Prentice Hall.

Sağlam, M. F. (2019, 11 Şubat). Marka nedir? Marka kavramının tanımı ve kapsamı. 12.04.2024 tarihinde https://www.brandingturkiye.com/marka-nedir-marka-kavraminin-tanimi-ve-kapsami/ adresinden erişilmiştir.

Sarıoğlu, B. ve Develi, İ. (2022). Pazarlamada kampanya yönetimi ve yapay zekâ kullanımı. *Uluslararası Halkla İlişkiler ve Reklam Çalışmaları Dergisi*, 5(2), 91-124.

Sarıyer, N. (2005). Televizyon dizilerinde marka yerleştirme stratejileri üzerine bir araştırma. *Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi,* (10), 217-237

Saygın, E. P. (2023). Pazarlama iletişimi faaliyeti olarak ürün yerleştirme: Film afişleri üzerine bir inceleme. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 22*(88), 1631-1642.

Türk Dil Kurumu. (t.y.). Marka. 04.08.2024 tarihinde https://sozluk.gov.tr/ adresinden erişilmiştir.

Ustakara, F. (2023). *Marka yönetimi ve iletişimi, markanın yol haritası*. Akademisyen Kitabevi.

Vashisht, D. (2017). How gamers process in-game brand placements under different game-involvement conditions. *Management Research Review, 40*(4), 471-490. https://doi.org/10.1108/MRR-07-2015-0163

Yaman, D. (2021). Tutundurma çalışmalarının yeni yüzü: Şarkılarda marka yerleştirme uygulamaları. *Beykoz Akademi Dergisi, 9*(2), 73-84.

Yayınoğlu, P. E. (2006). Bütünleşik marka iletişimi temeller, stratejiler, uygulamalar ve T-Box örneği. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, (5), 125-155.

KAYNAKÇA

Abedi, V. S., Berman, O., Feinberg, F. M., and Krass, D. (2022). Strategic new product media planning under emergent channel substitution and synergy. *Production and Operations Management*, *31*, 2143-2166. https://doi.org/10.1111/poms.13670

Anselmo, D. (2010). *Marketing demystified: A self-teaching guide*. McGraw-Hill.

Baines, P., Egan, J., and Jefkins, F. (2004). *Public relations: Contemporary ıssues and techniques*. Elsevier.

Beger, R. (2018). *Present-day corporate communication: A practice-oriented, state-of-the-art guide*. Springer

Bryson, J. M. (2011). *Strategic planning for public and nonprofit organizations: A guide to strengthening and sustaining organizational achievement*. John Wiley.

Caemmerer, B. (2009). The planning and implementation of integrated marketing communications. *Marketing Intelligence & Planning*, 27(4), 524-538. https://doi.org/10.1108/02634500910964083

Chunikhina, T., Saiensus, M., Sinko, A., Iazvinska, N., Klimovych, O., and Siryk, R. (2023). Communication strategies of İnternet marketing of trading enterprises. *Journal of Law and Sustainable Development*, 11(3), 1-17 https://doi.org/10.55908/sdgs.v11i3.820

Clow, K. E., and Stevens, R. E. (2009). *Concise encyclopedia of professional services marketing*. Routledge.

Copley, P. (2004). *Marketing communications management: Concepts and theories, cases and practices*.: Elsevier.

Cornelissen, J. (2004). *Corporate communications: Theory and practice*. Sage Pub.

Çetintaş, H. B. (2020). Stratejik iletişim planlaması ile kurumsal iletişim stratejisinin geliştirilmesi: literatüre dayalı bir yaklaşım. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, *21*(2), 93-105.

Çınarlı, İ. (2009). *Stratejik iletişim yönetimi*. Beta Yayıncılık.

De Bono, E. (2006). *Altı şapkalı düşünme tekniği.* Remzi Kitabevi.

De Bono, E. (2014). *Düşüncenin gücü.* ABC Yayınevi.

Dolphin, R. R. (2000). *The fundamentals of corporate communication*. Butterworth-Heinemann.

Doorley, J., and Garcia, H. (2007). *Reputation management: The key to successful public relations and corporate communication*. Routledge

Doyle, P. (2002). *Marketing management and strategy.* Prentice Hall.

Drummond, G., and Ensor, J. (2005). *Introduction to marketing concepts*. Elsevier.

Entman, R. M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication*, *43*(4), 51-58.

Eraydın, C., Tezcan, B. ve Koç, Z. (2019). Hasta düşmelerinin değerlendirilmesinde balık kılçığı yöntemi ile kök neden analizi. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 3(6), 266-272.

Fill, C. (2009). *Marketing communications: Interactivity, communities, and content*. Pearson.

Gombeski, W., Taylor, J., Piccirilli, A., Cundiff, L., and Britt, J. (2008). Effectively executing a comprehensive marketing communication strategy. *Health Marketing Quarterly*, 24(3-4), 97-115. https://doi.org/10.1080/07359680802119090

Göksel, A. B. (2013). *Stratejik halkla ilişkiler yönetimi*. Nobel Yayıncılık.

Halloran, R. (2007). Strategic communication. *Parameters*, *37*(3), 4-14.

Haris, A., Samosir, H., and Lubis, S. (2022). Marketing Communications as strategy expanding market share in era 4.0. *International Journal of Social Science and Business*, 7(1), 188-198. https://doi.org/10.23887/ijssb.v7i1.53535.

Kongthanasuwan, T., Sriwiboon, N., Horbanluekit, B., Laesanklang,W., and Krityakierne, T. (2023). Market analysis with business ıntelligence system for marketing planning. *Information*, 14(116), 1-16. https://doi.org/10.3390/info14020116

Kotler, P., and Keller, K. L. (2012). *Marketing management*. Prentice Hall.

Krajčovıč, P. (2015). Strategies in media planning. *Communication Today*, 6(2), 20-30.

Kriemadis, T., Terzoudis, C., Kartakoullis, N, and Kapnisi, D. (2022). An examination of the current strategic marketing planning practices in professional sport clubs. *Services Marketing Quarterly*, 43(3), 353-373. https://doi.org/10.1080/15332969.2021.1993560

Lancaster, G., and Massingham, L. (2011). *Essentials of marketing management*. Routledge.

Michaelson, D., and Macleod, S. (2007). The application of best practices in public relations measurement and evaluation systems. *Public Relations Journal*, *1*(1), 1-14.

Moriarty, S., Mitchell, N., and Wells, W. (2012). *Advertising and imc: Principles and practice*. Pearson.

Odabaşı, Y. ve Oyman, M. (2001). *Pazarlama iletişimi yönetimi.* MediaCat Yayınları.

Oliver, S. (2010). *Public relations strategy*. Kogan Page.

Ölmez, H., Ergun, İ., Ensari, M., ve Can, E. (2021). Normalleşme sürecinde ofis çalışmalarında covid-19'u önlemede balık kılçığı yöntemi ile sebep sonuç analizi. *International Journal of Advances in Engineering and Pure Sciences*, 33(1), 106-115. https://doi.org/10.7240/jeps.749452

Purusottama, I. A. (2023). Is traditional media communication less effective than social media and personal selling for brand building? Empirical evidence from a cosmetics brand in Indonesia. *Cogent Social Sciences,* 9, 1-17.

Sridhar, K., Kumar, A. ve Bezawada, R. (2022). Investigating cross-media effects in a multichannel marketing environment: The role of email, catalog, television, and radio. *Marking Letters*, 33, 189-201. https://doi.org/10.1007/s11002-021-09592-6

Stacks, D. W. (2008). Public relations evaluation. İçinde *The International Encyclopedia of Communication,* 4000-4007. Blackwell.

Steyn, B. (2000). Model for developing corporate communication strategy. *Communicare: Journal for Communication Sciences in Southern Africa*, *19*(2), 1-33.

Steyn, B., and Puth, G. (2000). *Corporate communication strategy*. Heinemann Publishers.

Suh, J. (2021). Literature content analysis: Formulating different marketing plan between wholesalers and retailers supervision system. *Journal of Distribution Science*, 19(8), 91-100.

Şatır, Ç. K., Sümer, F. E. ve Demir, Z. G. (2015). *Stratejik halkla ilişkiler ve uygulamaları*. Nobel Yayıncılık.

Theoharakis, V., Zheng, Y., and Zhang, L. (2024). Dynamic strategic marketing planning: The paradox of concurrently reconfiguring and ımplementing strategic marketing planning. *Journal of Business Research*, 174, 1-11. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2024.114525

Tokgöz, N. (2012). Stratejik yönetim ve kurumsal iletişim. İçinde B. Solmaz (Editör), *Kurumsal İletişim,* 24-45. Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Tütüncü, Ö., Korkmaz Orhan, B. ve Özdemir Akgül, S. (2020). Turizm ve rekreasyon araştırmalarında çoklu oylama, pareto analizi ve balık kılçığı tekniklerinin kullanımı. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 31(3), 299-306. https://doi.org/10.17123/atad.843965

Vignali, C., ve Rasicci, C. (2008). Communication planning: Current situation analysis and future developments in different markets. *International Journal of Business and Globalisation, 2*(3), 310-329. https://doi.org/10.1504/IJBG.2008.017684.

West, C. (1995). Communications research. İçinde N. A. Hart (Editör), *Strategic Public Relations,* 195-212. MacMillan.

Wreford, A. (1995). Planning for corporate communications. İçinde N. A. Hart (Editör), *Strategic Public Relations,* 10-23. MacMillan.

Vaníčková, R., and Szczepańska-Woszczyna, K. (2020). Innovation of Business and marketing plan of growth strategy and competitive advantage in exhibition industry. *Polish Journal of Management Studies*, 21(2), 425-445.

Yeshin, T. (1998). *Marketing communications strategy*. Routledge.

KAYNAKÇA

Christensen, L. B., Johnson, R. B., and Turner, L. A. (2015). *Araştırma yöntemleri desen ve analiz*. Anı Yayıncılık.

Chunikhina, T., Saiensus, M., Sinko, A., Iazvinska, N., Klimovych, O., and Siryk, R. (2023). Communication strategies of ınternet marketing of trading enterprises. *Journal of Law and Sustainable Development, 11*(3), 1-17 https://doi.org/10.55908/sdgs.v11i3.820

Clow, K. E., and Stevens, R. E. (2009). *Concise encyclopedia of professional services marketing*. Routledge.

Cornesse, C., Blom, A., Dutwin, D., Krosnick, J., Leeuw, E., Legleye, S., Pasek, J., Pennay, D., Phillips, B., Sakshaug, J., Struminskaya, B., and Wenz, A. (2020). A review of conceptual approaches and empirical evidence on probability and nonprobability sample survey research. *Journal of Survey Statistics and Methodology, 8*, 4-36. https://doi.org/10.1093/jssam/smz041.

Dacko, S. G. (2008). *The advanced dictionary of marketing: putting theory to use*. Oxford University Press.

Daymon, C., and Holloway, I. (2011). *Qualitative research methods in public relations and marketing communications*. Routledge.

Drummond, G., and Ensor, J. (2005). *Introduction to marketing concepts*. Elsevier.

Ghojogh, B., Nekoei, H., Ghojogh, A., Karray, F., and Crowley, M. (2020). Sampling algorithms, from survey sampling to monte carlo methods: tutorial and literature review.. Methodology.

Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2017). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri.* Seçkin Yayınevi.

Kaden, R. J., Linda, G., and Levinson, J. C. (2009). *More guerrilla marketing research: asking the right people, the right questions, the right way, and effectively using the answers to make more money*. Kogen Page.

Karasar, N. (2009). *Araştırmalarda rapor hazırlama*.Nobel Yayıncılık.

Kılıç, S. (2013). Örnekleme yöntemleri. *Journal of Mood Disorders, 3*(1), 44-6.

Kongthanasuwan, T., Sriwiboon, N., Horbanluekit, B., Laesanklang,W., and Krityakierne, T. (2023). Market analysis with business ıntelligence system for marketing planning. *Information*, 14(116), 1-16. https://doi.org/10.3390/info14020116

Kotler, P., and Keller, K. L. (2012). *Marketing management*. Prentice Hall.

Malhotra, N., Hall, J., Shaw, M., and Oppenheim, P. (2006). *Marketing research: An applied orientation*. Pearson.

Malik, Y. R., Sheikh, M. S., & Yousaf, S. (2022). Probability and sampling in dentistry. *Clinical Concepts and Practical Management Techniques in Dentistry,* 231.

Pike, S. (2008). *Destination marketing: An ıntegrated marketing communication approach*. Elsevier.

Purusottama, I. A. (2023). Is traditional media communication less effective than social media and personal selling for brand building? Empirical evidence from a cosmetics brand in Indonesia. *Cogent Social Sciences,* 9, 1-17.

Rahman, M., Tabash, M., Salamzadeh, A., Abduli, S., and Rahaman, M. (2022). Sampling techniques (probability) for quantitative social science researchers: A conceptual guidelines with examples. *SEEU Review, 17*, 42 - 51. https://doi.org/10.2478/seeur-2022-0023.

Smart, G. (2020). Ethnography of communication as a research perspective. İçinde C.A. Chapelle (Editör) *The Encyclopedia of Applied Linguistics, 449.*

Smith, P. R., and Zook, Z. (2011). *Marketing communications: Integrating offline and online with social media.* KoganPage.

Solomon, M. R., Marshall, G. W., and Stuart, E. W. (2012). *Marketing: Real people, real choices*. Prentice Hall.

Sridhar, K., Kumar, A., and Bezawada, R. (2022). Investigating cross-media effects in a multichannel marketing environment: The role of email, catalog, television, and radio. *Marking Letters*, 33, 189-201. https://doi.org/10.1007/s11002-021-09592-6

Starr, R. L. (2022). Investigating communicative competence in ethnographic research. İçinde M. Canvit and M. Solon (Editör), *Communicative competence in a second language,* 78-97. Routledge

Suh, J. (2021). Literature Content analysis: formulating different marketing plan between wholesalers and retailers supervision system. *Journal of Distribution Science*, 19(8), 91-100.

Şimşek, A. (2012). Araştırma modelleri. İçinde A. Şimşek (Editör), *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, 80-101. Anadolu Üniversitesi.

Tutz, G. (2023). Probability and non-probability samples: Improving regression modeling by using data from different sources. *Information Sciences*, 621, 424-436.https://doi.org/10.1016/j.ins.2022.11.032.

Yaman, H. ve Karaarslan, F. (2012). Konuşma becerisinin geliştirilmesinde beyin fırtınası tekniğinin etkisi: bir eylem araştırması. *Turkish Studies*, 7(4), 545-563.

Vaníčková, R., and Szczepańska-Woszczyna, K. (2020). Innovation of business and marketing plan of growth strategy and competitive advantage in exhibition industry. *Polish Journal of Management Studies*, 21(2), 425-445.

KARİKATÜR VE İDEOLOJİ

Genel Seçimler Bağlamında Bir Çözümleme

Faruk AŞLAKCI

EĞİTİM
yayınevi

KARİKATÜR VE İDEOLOJİ Genel Seçimler Bağlamında Bir Çözümleme

Dr. Faruk Aşlakcı

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-48-9
1. Baskı, Ağustos 2024

Baskı Cilt: Dijitol Baskı Merkezi
İvedikköy Mh. 1492. Cd. No:39/8 Yenimahalle /ANKARA
Matbaa Sertifika No: 70810

Kütüphane Kimlik Kartı

KARİKATÜR VE İDEOLOJİ Genel Seçimler Bağlamında Bir Çözümleme

Faruk Aşlakcı
VI+211 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-48-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Adorno, T. (1974). *Minima Moralia,* London, New Left Books.

Akca, Emel. (2009). İdeoloji-Dil-Söylem ve Anlam İlişkisi: Medyada Anlamın Toplumsal İnşası, ss.1-30, Medyada Gerçekliğin İnşası: Türk Medya Söylemine Eleştirel Bir Bakış, İsmet Parlak, (Ed), Çizgi Kitabevi, Konya.

Aksan, Doğan. (2011). *Dil, Şu Büyülü Düzen*, Bilgi Yayınevi, Ankara.

Alsac Üstün. (2001, Nisan). Karikatür ve Siyaset, *Cartoon and Politics* içinde, s. 17-32, (*7. Uluslararası Karikatür Festivali, 4-8 Mayıs*), *Bildiriler*, Ankara.

Althusser, L. (2006). *İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları*, (Çev. Alp Tümertekin), lthaki Yayınları.

Alver, Füsun. (2006). *Niklas Luhmann, 21. Yüzyıl İletişim Çağını Aydınlatan Kuramcılar: Kadife Karanlık,* 2, Haz: Gül Batuş, Füsun Alver, M. Bilal Arık vd., İstanbul: Su Yayınları.

Argan, G. (1975, Winter). Ideology and Iconology, pp. 297-305, Mitchell, (Ed), Vol. 2, No. 2, The University of Chicago Press.

Arık, Bilal, (1998). *Değişen Toplum Değişen Karikatür*, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Yayınları, İstanbul.

Atabek, Ümit, "Medya Metinlerini Çözümlemek," (Çev. Gülseren Şendur Atabek), Siyasal Kitabevi, Ankara, ss. 115-130.

Avrupa Avrupa Karikatürler. (1998). Karikatür Vakfı Yayınları, Ankara.

Balcı, Şükrü, Hüsamettin Akar ve Bünyamin Ayhan. (2011). *Televizyon ve Seçmen İlişkisini Yeniden Düşünmek: 2009 Yerel Seçimlerinde İzleyici Motivasyonları*, Selçuk İletişim, 6 (4): 48-63.

Balcıoğlu, Semih. (1987). *Cumhuriyet Dönemi Türk Karikatürü*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Baradat, L. (2012). *Siyasal İdeolojiler Kökenleri ve Etkileri*, (Çev. Abdurahman Aydın), Siyasal Kitabevi, Eylül.

Barrett, M. (1991). *The Politics of Truth: From Marx To Foucault*, Cambridge: Polity Press.

Barthes, R. (1984). Rhetoric of the Image, *Image*, *Music, Text* içinde, (Çev. Stephen Heath, ss. 32-51, London: Fontana.

Barthes, R. (1988). *Anlatıların Yapısal Çözümlemesine Giriş*, (Çev. Mehmet-Sema Rifat), Gerçek Yayınevi, İstanbul.

Barthes, R. (1997). *Göstergebilimsel Serüven*, Yapıkredi Yayınları.

Becker, S. (1984). *Marxist Approaches to Media Studies*, *The British experience*, Critical Studies in Mass Communication 1, s. 66-80.

Benveniste, E. (1995). *Genel Dilbilim Sorunları*. (Çev. Erdim Öztokat). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Berkes, Niyazi. (2002). *Türkiye'de Çağdaşlaşma*, Yayına Haz: Ahmet Kuyaş, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

Biren, Duygu. (1996, Haziran). *Geleceğe Kalan Bir Müzik Yapmak*, Cumhuriyet Yayınları.

Bobbio, N. (1979). Gramsci and the Conception of Civil Society, s. 21-47. C. Mouffee, Gramsci and Marxist, (Ed), Theory, London: Routlage ve Kegan Paul Ltd.

Bobbio, N. ve J. Texier. (1982). *Gramsci ve Sivil Toplum Kavramı*, (Çev. Arda İpek ve Kenan Somer), Ankara: Savaş Yayınları.

Brummett, P. (2003). *İkinci Meşrutiyet Basınında İmge ve Emperyalizm*, İletişim Yayınları, İstanbul.

Büyükkantarcıoğlu, Nalan (2012). Haberi Eleştirmek, Ömer Özer, (Ed), *Söylem İncelemelerinde Eleştirel Dilbilimsel Boyut: Eleştirel Söylem Çözümlemesi ve Ötesi* içinde, s: 161-197, Literatür Yayınları.

Cantek, Levent. (1996). *Türkiye'de Çizgi Roman*, İletişim Yayınları, İstanbul.
Cappella, J. and K. Jamieson. (1997). *Spiral of Cynicism: The Press and Public Good*, NY: Oxford University Press.
Chandler, D. (2007). *Semiotics The Basics, Second Edition, Routledge*, London and New York.
Chartier, R. (1988). *Cultural History: Between Practices and Representations*, Ithaca: Cornell University Press.
Cheviron, Nilgün Tutal. (2009). Haber-Yorumdan Seyir ve Gösteriye, Yasemin İnceoğlu ve Nebahat A. Çomak, (Ed), *Metin Çözümlemeleri* içinde, Ayrıntı Yayınları, Nisan.
Cohen, B. (1963). *The Press and Foreign Policy*, Princeton University Press, Princeton.
Çam, Şerife. (2008). *Medya Çalışmalarında İdeoloji*, De Ki Basım Yayım Ltd.
Çankaya, Erol. (2008). *İktidar Bu Kapağın Altında-Gösteri Demokrasisinde Siyasal Reklamcılık,* Boyut Yayıncılık A.Ş, İstanbul.
Çapanoğlu, Münir Süleyman. (1958, Ekim). *Mizah İstemezük*, Taş, araştırma dizisi.
Çavdar, Tevfik. (2001). "Siyaset Karikatürün Tuzu Biberidir" Karikatür ve Siyaset, Cartoon and Politics, (*7. Uluslararası Karikatür Festivali, 4-8 Mayıs*), *Bildiriler*, Ankara, 2001.
Çebi, Murat Sadullah. (2002). *Günümüzde Siyasetin Medyada İnşası ve Sunumu Üzerine Bazı Dikkatler*, İletişim, s.14, Güz, ss.1-33.
Çeçen, Anıl. (2001). "Karikatürün Gücü," Karikatür ve Siyaset, Cartoon and Politics, (*7. Uluslararası Karikatür Festivali, 4-8 Mayıs*), *Bildiriler*, Ankara, 2001.
Çeviker, Turgut. (1983, Şubat). *Karikatür ve Karagöz* başlıklı yazısı, Somut dergisi, sayı: 2.
Çeviker, Turgut. (1986). *Osmanlı Tokadı*, Adam Yayınları, İstanbul, ss. 9-11.
Belge, Murat. (2010). Karikatürün Serüveni, Turgut Çeviker, (Ed). *Karikatürkiye: Karikatürlerle Cumhuriyet Tarihi 1923-2008* içinde, s.31, C.I, NTV Yayınları, İstanbul.
Çeviker, Turgut. (1989). *Silah ve Meşale*, Adam Yayınları, Ankara.
Çeviker, Turgut. (1985, Aralık). *Mizah,* Gösteri Dergisi, ss. 69-70.
Çeviker, Turgut. (1997). *Karikatür Üzerine Yazılar*, İris Yayıncılık, 1. baskı, İstanbul.
Çeviker, Turgut. (2010). *Karikatürkiye Karikatürlerle Cumhuriyet Tarihi 1923-2008*," C.1, NTV Yayınları, İstanbul.
Çeviker, Turgut. (1986). *Gelişim Sürecinde Türk Karikatürü*, Adam Yayınevi.
Çeviker, Turgut. (1988, Aralık). *Burun Karikatür Dergisi*, Adam Yayınları, İstanbul, ss. 11-18.
Çeviker, Turgut. (1987). *Turgut Çeviker'le Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Türk Karikatürü Üzerine*, Varlık Dergisi, ss. 8-10.
Çeviker, Turgut. (1991). *İbret Albümü*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür İşleri Daire Başkanlığı Yayınları, İstanbul, No: 2, ss. 7-21.
Çoruk, Ali Şükrü. (2008). *Mizah Penceresinden Milli Mücadele Ya İstiklal Ya Ölüm*. İstanbul, Kitabevi Yayınları.
Çubuk, Vahit (1999). *Kuruluşundan Cumhuriyete Büyük Osmanlı Tarihi*, C.9, Emre Yayınları, İstanbul.
Danyal, Nezih. (1995). "Dünya Karikatürüne Merhaba," (*1. Uluslararası Ankara Karikatür Festivali*), Karikatür Vakfı Yayınları, Ankara.
Danyal, Nezih. (2001). Kovana Çomak Sokmak, *Karikatür ve Siyaset, Cartoon and Politics* içinde, (*7. Uluslararası Karikatür Festivali, 4-8 Mayıs*), *Bildiriler*, Ankara, 2001, s. 9-10.
Demir, Vedat. (2007). *Türkiye'de Medya Siyaset İlişkisi*, Beta Basım Yayım, Birinci Baskı, İstanbul.
Develioğlu, Ferid. (2004). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*, s. 314, Aydın Kitabevi, Ankara.
Devran, Yusuf. (2007). *The Portrayal of Turkey in the British Media: Orientalism Resurfaced,* Insight Turkey, 115-125.
Devran, Yusuf ve G, Seçkin. (2008, Nisan). "Kamusal İnsan, Medya ve Siyaset", (*Türkiye'de Siyasetin Dinamikleri Sempozyumu)*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, *Bildiriler Kitabı*. 4-5-6 Nisan.
Devran, Yusuf. (2010). *Haber Söylem İdeoloji*, Başlık Yayın Grubu.

Di Gennaro, C. and D. William. (2006). *The Internet and the Public: Online and offline Political Participation in the United Kingdom*," Parliamentary Affairs, 59 (2), s. 299-313.
Doğan, Ferruh. (1995). "Türk karikatürünün Siyasal Gelişimi," (*1. Uluslararası Ankara Karikatür Festivali*), Karikatür vakfı Yayınları, Ankara, ss.17-18.
Doğan, Ferruh. (1983, Eylül). *Her Yönüyle Türk Karikatürü*, Hürriyet Gösteri dergisi, ss.16-17.
Dölek, Sulhi. (1990). *İçimizdeki Yasakçı*, Milliyet Yayınları, İstanbul.
Dunn, J. (2000). "Humor and Stress: Research Review and Update", From the American Institute of Psychology and Health Committed to integrating psychology and health, Psychology Online Journal, *An Interview with Rod A. Martin, Ph.D. by Joseph R. Dunn*, www.psychjournal.com.
Dursun, Çiler. (2001). *Televizyon Haberlerinde İdeoloji,* İmge Kitabevi, Ankara.
Dursun, Çiler. (2005). *Haber ve Habercilik/Gazetecilik Üzerine Düşünmek*, Habercinin El Kitabı İstanbul, s.63-83.
Düzdağ, Ertuğrul. (tarihsiz). *Said Halim Paşa, Buhranlarımız*, Tercüman Yayınları (1001 Temel Eser), İstanbul, s.104-106.
Eagleton, T. (1996). *İdeoloji*, (Çev. Muttalip Özcan) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
Emeç, Aydın. (1984). *Ali Ulvi: Karikatür Sanatı Çizgideki Mizahtan Doğar*, Cumhuriyet, Kitap 84, 6 Kasım
Erdoğan, İrfan, Korkmaz Alemdar. (2005). *Öteki Kuram,* 2. Baskı.
Erdoğan, İrfan ve Korkmaz Alemdar. (2010). *Öteki Kuram*, 3. Baskı.
Erdoğan, İrfan. (2011), *İletişimi Anlamak*, 4. Baskı, Ankara.
Fairclough, N. (1989). Language and Power, London: Longman.
Fairclough, N. (2003). *Analysing Discourse, Textual Analysis for Social Research*. London and New York: Routledge.
Feaver, W. and A. Gould. (1981). *Masters of Caricature From Hogarth and Gillary to Scarfe and Levine*, New York, s. 95-120.
Foucault, M. (1972). *The Archaeology of Knowledge and The Discourse on Language*, Pantheon Books, New York.
Foucault, M. (1980). *Power/Kowledge*, Newyork: Pantheon.
Foucault, M. (1981). Söylemin Düzeni, Young R. (Ed), (Çev. Turhan Ilgaz), *The Order of Discourse*, *Untying the Text: A Postructuralist Reader* içinde (ss. 52-53), RKB. London, Hil Yayınları. İstanbul.
Foucault, M. (1992). *Söylemin Düzeni/Ders Özetleri*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
Gencel Bek, Mine. (2003). Yerel Politika ve Yerel Medya, *Medya ve Toplum* içinde (der: Sevda Alankuş), İstanbul: IPS İletişim Yayınları.
Gottdiener, M. (2005). Postmodern Göstergeler, Maddi Kültür ve Postmodern Yaşam Biçimleri, (Çev. Erdal Cengiz, Hakan Gür ve Arhan Nur), İmge Kitabevi.
Gouldner, A. (1982). The Dialectic of Ideology and Technology, Oxford University Press; First Edition Thus edition.
Gökçe, Ramiz. (1946). *Mizah* adlı dergi, sayı 8, cilt 1, İstanbul.
Gökçe, Ramiz. (1950). *Ramiz Karikatür Albümü*, 2, 7 gün Neşriyat, İstanbul.
Gramsci, A. (1997). *Hapishane Defterleri*, (Çev. Adnan Cemgil), Belge Yayınları, 3. Baskı, İstanbul.
Gregor, G. (1990). *Pop Kültür Oluyor*, (Çev. Gürol Özferendici), Logos Yayınları, İstanbul.
Guiraud, P. (1994, Ocak). *Göstergebilim*, (Çev. Mehmet Yalçın), İmge Kitabevi.
Günay, Doğan. (2016). "Göstergebilim ve Fotoğrafta Anlam," s: 6-9, İn Kontrast, Kamuran Feyzioğlu, (Ed). *Ankara Fotoğraf Sanatçıları Derneği adına (AFSAD)*, sayı: 50.
Güngör, Nazife. (1996). "Karikatürle İletişim", (*Ankara 2. Uluslararası Karikatür Festivali*), Karikatür Vakfı Yayınları, Ankara.
Gürbilek, Nurdan. (2011). *Vitrinde Yaşamak*, Metis Yayınları, İstanbul.
Hall, S. (1989). *Ideology and Communication Theory*, Rethinking Communication, (der. Brenda Dervin), cilt 1, London, Sage, s.40-52.

Hall, S. (1997). The Work of Representation, *Cultural Representations and Signifying Practisces,* içinde, (der. Stuart Hall, London), Thousand Oaks, News Delhi: Sage Publications, s.15-64.

Hall, S. (2005). The Rediscovery of İdeology; Return of the Repressed in Media Studies, *Cultur, Society and The Media*, içinde, (Ed. Michael Gurevıtch, Tony Bennett, James Curran and Janet Woollacott), London and Newyork, s. 52-84.

Hardy C. and P. Nelson. (2002). Different approaches to discourse analysis, *Discourse Analysis Investigating Processes of Social Construction, SAGE Publications*, s.20, London- New Delhi.

Heidegger, C. (2005). *Essas in Classic, Comparative Literature and Philosophy Presented to Profesor Roy Arthur Swanson on the Occasion of his Seventy-Fifth Birthday*, Edited, Chad Matthew, Schroeder, Germany, s. 107-110.

Herman, E. and N. Chomsky. (1988). *Manifacturing Consent: The Political Economy of the Mass Media*, Newyork: Pantheon.

Hesse, C. (1989). Economic Upheavals in Publishing, *Revolution in Print: The Press in France 1775-1800* içinde, (Ed. Robert Darnton ve Daniel Roche), Berkeley University of California Press, s.97-100.

Holland, N. (1982). *Laughing, A Psychology of Humor*, Cornell University Press, London.

Horn, M. (1976, Mart). *Çizgi romanın Kısa Tarihi*, Argos yayınları.

Ives, P. (2011). "Gramsci'de Dil ve Hegemonya," (Çev. Ekrem Ekici), Kalkedon yayınları.

İbn-i Haldun. (1970). "Muqaddimah: An Introductionto History", (Çev. Franz Rosenthal), Princeton: Princeton University Press.

İnal, Ayşe. (1996). *Haberi Okumak*, Temuçin Yayınları.

İnceoğlu, Y. ve N. Çomak. (2009, Nisan). *Metin Çözümlemeleri*, Ayrıntı Yayınları.

İnuğur, Nuri. (1992). *Türk Basın Tarihi*. İstanbul Gazeteciler Cemiyeti Yayınları, İstanbul.

İrvan, Süleyman. (2002). *Medya Kültür Siyaset*, Alp Yayınevi.

İskit, Server. (1939). *Türkiye'de Matbuat Rejimleri*, Bölüm 2, sayfa 44-45, İstanbul.

Jorgensen, M. and L. Phillips. (2002). *Discourse Analysis as Theory and Method*, London, Sage.

Jowett, B. (1871). Introduction to Philebus, *In The Dialogues of Plato translated into English with Analyses and Introductions*, vol. III, (Çev. Benjamin Jowett), ss. 129–153. Clarendon Press.

Kar, İsmail. (1996). "Mizah-Külüt-Gülüt-Karikatür", (*Ankara 2. Uluslararası Karikatür Festivali*), Karikatür Vakfı Yayınları, ss. 67-69, Ankara.

Kar, İsmail. (1999). *Karikatür Sanatı*, Kültür Bakanlığı Yayınları.

Kandemir, Ferudun. (1936). *Üstat Cem*, Yedigün Yaynları.

Kant, I. (2005). *Aydınlanma Nedir Sorusuna Yanıt,* (Haz. Nejat Bozkurt), Say Yayınları, İstanbul.

Karpat, K. ve R. Zens. (1998). "*1. Meşrutiyet Dönemi ve II. Abdülhamid'in Saltanatı (1876-1909)*", İstanbul.

Kayış, Yasin. (2009). *Demokrat Parti Döneminde Siyasi Karikatür (1950-1960)*, Libra Yayıncılık, İstanbul.

Kazancı, Metin. (2002). *Althusser, İdeoloji ve İletişimin Dayanılmaz Ağırlığı,* Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergi, 55–87.

Kazanevsky, V. (1995). "Felsefi Görüşlerin Dışavurumu Olarak Karikatür," (*1. Uluslararası Karikatür Festivali*), Karikatür Vakfı Yayınları, Ankara.

Khramtsova, I. (1996). *College Students' Perception About Sense, Of Humor And About The Use Of Humor In U.S. And Russian Classrooms*, Kansas State University, UMI Dissertation Information Services, (Unpublished Doctoral Dissertation).

Kher, N. and R. Donahue. (1999). "Using humor in the college classroom to enhance teaching effectiveness in dread courses," *College Student Journal*, 33 (3), 400.

Küçük, Mehmet. (2005). *Medya, İktidar, İdeoloji*, Bilim ve Sanat Yayınlar, Ankara.

Koloğlu, Orhan. (1996). "Toplumsal Tanık Olarak Karikatür," (*Ankara 2. Uluslararası Karikatür Festivali),* Karikatür Vakfı Yayınları, Ankara.

Koloğlu, Orhan. (2015). Türkiye Karikatür Tarihi, Bileşim Yayınevi, 1. Basım, İstanbul.
Koloğlu, Orhan. (1992). *Türkiye'de Basın*, İletişim Yayınları, Cep Üniversitesi Dizisi, İstanbul.
Koloğlu, Orhan. (2006). *Osmanlı'dan 21.Yüzyıla Basın Tarihi*, İstanbul, Pozitif Yayınları.
Koloğlu, Orhan. (2001). "Karikatür ve Siyaset, Cartoon and Politics," (*7. Uluslararası Karikatür Festivali), Bildiriler, 4-8 Mayıs*, Ankara.
Kür, İsmet. (1992). *Türkiye'de Süreli Çocuk Yayınları*, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları, Ankara.
Levent, Tamer. (1995). "Sanata Evet, Dramatizasyon ve Karikatür", (*1. Uluslararası Ankara Karikatür Festivali, Karikatür Vakfı Yayınları)*, Ankara, ss. 29-30.
Lemma, A. (2000). *Homor on the couch: "Exploring Humor in Psychotherapy and Everyday Life*", London: Whurr.
Mardin, Şerif. (2004). *İdeoloji*, İletişim Yayınları.
Martin, R. and K. Nicholas. (1999, January). "Daily occurrence of laughter: Relationships with age, gender, and Type A personality," *Humor: International Journal of Humor Research*, 12(4): 355-384.
Martin, R. (2007). "Developmental Psychology of Humor", *The Psychology of* Humor: An Interagtive Approach, Elseiver Academic Press, s. 228-235, USA.
McQuail, D. (1983). "Kitle İletişim Araçlarının Etkileri", Kitle İletişiminde Temel Yaklaşımlar, (der: Korkmaz Alemdar ve Raşit Kaya), Savaş Yayınevi, Ankara.
McQuail, D. (1994). "Mass Communication Theory An Introduction," Kitle İletişim Kuramı (Giriş), (Çev. Ahmet. Yüksel), Kibele Sanat Merkezi, Eskişehir.
McLellan, D. (1999). *İdeoloji,* (Çev. Ercüment Özkaya), Ankara: Doruk Yayıncılık.
Meydan Larousse. (1990). "Karikatür Maddesi", (Büyük Lugat ve Ansiklopedisi), C.7, İstanbul,
Micklewright, N. (1991, Kasım). "Photographic Memories: Travel Albums Compiled by Nineteenth Century British Visitors to the Middle East", *Middle East Studies Association Konferansında sunulan bildiri*, Washington D.C.
Morreall, J. (1997). *Gülmeyi Ciddiye Almak*. (Çev. Kubilay Aysevener-Şenay Soyer), İris Yayıncılık, İstanbul.
Mumberson, S. (1996). "Karikatür ve İletişim- Kedisiz Sırıtış," (*Ankara 2. Uluslararası Karikatür Festivali, Karikatür Vakfı Yayınları)*, *Bildiriler*, s. 25-30, Ankara.
Mutlu, Erol. (2008). *İletişim Sözlüğü*, Beşinci Basım, Ankara, Ayraç Kitapevi.
Mumby, D. (2004) *İdeoloji ve Anlamın Toplumsal İnşası: Bir İletişim Bakış Açısı*, (Çev. Çiler Dursun), Doğu Batı İdeolojiler-3, Sayı:30, Ankara.
Nesin, Aziz. (2001). *Cumhuriyet Dönemi Türk Mizahı*, Yayına Hazırlayan Turgut Çeviker, Adam yayıncılık.
Nesin, Aziz. (2001). "Karikatür ve Siyaset," *Cartoon and Politics* içinde, (*7. Uluslararası Karikatür Festivali, 4-8 Mayıs*), *Bildiriler,* Ankara.
Nevsal-ı Milli. (1914). "Artin Asaduryan", Mahdumları Matbaası.
Nüzhet, Selim. (1933). "Almanak", *İstanbul Devlet Matbaası*, t.y, s. 242- 250. Dergi listeleri için ayrıca bkz. Selim Nüzhet, "*Türk Gazeteciliği*," İstanbul Devlet Matbaası, 1931, s.84-92, Salname-i Servet-, Fünun, C.2, 70, Rumi 1326/1911.
Odabaşoğlu, Sezer. (1996). "İleti Sanatı Karikatür ve İletişim", (*Ankara 2. Uluslararası Karikatür Festivali)*, Karikatür Vakfı Yayınları, Ankara.
Oktay, Ahmet. (1993). *Türkiye'de Popüler Kültür*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
Oktay, Ahmet. (1996). "Gülmecenin Gücü," (*Ankara 2. Uluslararası Karikatür Festivali)*. Karikatür Vakfı Yayınları, Ankara, s.23.
Oral, Fuat Süreyya. (1967). *Türk Basın Tarihi Osmanlı İmparatorluğu Dönemi*, Yeni Adım matbaası, Ankara.
Oral, Tan. (1996). "Çizgili İletişim," (*Ankara 2. Uluslararası Karikatür Festivali)*, Karikatür Vakfı Yayınları, Ankara,

Orhon, Nezih. (2004). *Değişim Değeri Açısından Televizyon Haberi - Teknolojik Ve İdeolojik Boyutuyla Metalaşan Televizyon Haberleri*, Anadolu Üniversitesi Yayınları No:1537, Eskişehir.
Oskay, Ünsal. (1980). *Popüler Kültür Açısından 'İdeoloji' Kavramına İlişkin Yeni Yaklaşımlar*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi.
Oskay, Ünsal. (1983, Aralık). "Çizgi Romanlar ve Siyasal Kültür Açısından İşlevleri," Gösteri.
Öngören, Ferit. (1994). Grafik ve Turhan Selçuk başlıklı Röportaj, *Güldiken Dergisi*, S. 5. İris Yayınları, İstanbul.
Öngören, Ferit, *50 Yılın Türk Mizahı, 50 Yılın Türk Mizah ve Karikatürü*, (Hazırlayanlar; Semih Balcıoğlu- Ferit Öngören), Türkiye İş bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 1973 (2. Bölüm), ss.35-37.
Öngören, Ferit. (tarihsiz). *Cumhuriyet'in 75 yılında Türk Mizahı ve Hicvi*, İstanbul, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
Özalp, Ahmet. (1983). *Said Halim Paşa, Toplumsal Çözülme Buhranlarımız*, Buhran Yayınları, İstanbul.
Özbek, Sinan. (2000). *İdeoloji Kuramları*, İstanbul: Bulut Yayınları.
Özkaya, Yücel. (2007). *Millî Mücadele'de Atatürk ve Basın (19191921)*. 2. Baskı, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara.
Özer, Atilla. (1985). *Çizgilerle Karikatür Albümü*, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
Özer, Atilla. (1994). İletişimin Çizgi Dili, Anadolu Üniversitesi yayınları, Eskişehir.
Özer, Atilla. (1997, Mayıs). "Sanat ve Karikatür," *Karikatür Vakfı Yayınları*, *Bildiriler*, Ankara, s. 113-128.
Özer, Atilla. (1995). "Günlük Gazete Karikatürü", *Kurgu Dergisi*, S:13, 139-153.
Özer, Atilla. (1996, Mart). "Gazete Karikatürcülüğü ve Geleceği," (*Türk Alman Karikatür Buluşması)*, *Bildiriler*, Ankara.
Parlak, İsmet. ve A. Öztürk. (2015). "2009-2015 aralığında "açılım» süreçlerine yönelik siyasi parti söylemleri üzerine karşılaştırmalı bir analiz". (*EUL Journal of Social Sciences)*, 87-114,
Parsa, Seyide. (1999). "Televizyon Göstergebilimi," *Kurgu Dergisi,* S:16, 15-28.
Philippe, R. (1982). *Politic Graphics: Art as a Weapon*, New York, Abbeville Press.
Platin, Ali. (1989, Mart). *Çizgi Roman Özünde Basılı Olma Niteliği Taşır*, Argos Yayınları.
Press, C. (1981). "The Political Cartoon, Rutherford," *Fairleigh Dickinson University Press*.
Provine, R. (2000). "The Science of Laughter", *Psychology Today*, 33, 61.
Lizz Wells, (Ed). *Photography A Critical Introduction* içinde, Londra/New York, Routledge.
Raphael, F. (1995). *Televizyonun Dili*, (Çev. Semra Atılgan), İstanbul, Kuram Yayıncılık.
Romero, E. and A. Pescosolido. (2008). "Humor and Group Effectiveness." *Human Relations,* 61.3, s. 395-418.
Rıfat, Mehmet. (2009). *Göstergebilimin ABC'si*, Say Yayınları, İstanbul, 3. Baskı.
Rıfat, Mehmet. (1996). *Homo-Semioticus*, Yapı kredi Yayınları, İkinci baskı, İstanbul.
Romero, E.J. and K.W. Cruthirds. (2006, Şubat). "The Use of Humor in the Workplace," *Academy of Management Perspectives*, s. 58-69. Business Source Premier.
Rozental, İzel. (1996). "21. Yüzyıl/ İnternet/ Bombalar", (*Ankara 2. Uluslararası Karikatür Festivali)*, Karikatür Vakfı Yayınları, Ankara.
Ryabova, M. (2013). "Euphemisms and Media Framing", *European Scientific Journal*, 9(32), s.33-44.
Sait Halim Paşa (tarihsiz). *Buhranlarımız*, 1001 Temel Eser, İstanbul.
Sakin, Serdar. (2011). *Siyasi Karikatürlerde Emperyalizm Milletler Cemiyeti ve Türkiye*, IQ Kültür ve Sanat Yayıncılık.
Sampietro, M. (2013). "Use and Effects of Humor in International Teams, A Cross Country Comparison," *EGEA S.p.A, Via Salasco, Milano, Stampa: Digital Print Service*.
Sarup, M. (2010). *Postyapısalcılık ve Postmodernizm*, Ankara, Kırkgece Yayınları.
Saybaşılı, Kemali. (1985). *Siyaset Biliminde Temel Yaklaşımlar*, Ankara, Birey Toplum Yayınları.
Severin, W. and J.W. Tankard. (1994). İletişim Kuramları, Kökenleri, Yöntemleri ve Kitle İletişim Araçlarında Kullanımları, (Çev. Ali Atıf Bir ve Serdar Sever), Eskişehir: Kibele Sanat Merkezi.

Sakin, Serdar. (2011). *Siyasi Karikatürlerde Emperyalizm Milletler Cemiyeti ve Türkiye*, IQ Kültür ve Sanat Yayıncılık.
Sarıaslan, Ümit. (1995). "Karikatür, Siyasi Yüzler ve Hoşgörü," (*1. Uluslararası Karikatür Festivali)*, Karikatür Vakfı Yayınları, Ankara.
Saussure, F. (1998, Mayıs). Genel Dilbilim dersleri, (Çev. Berke Vardar), (Ed. Charles Bally ve Albert Sechehaye), 1. Baskı.
Sawyer, R. (2002). *Discourse on Discourse: An Archeological History of an intellectual Concept.* Cultural Studies, 16, s. 433-456.
Schmel, J. (1992). "The Rol of Humor as an Integrating Factor in Adolescent Development", Adolescent Psychiatry, 18, 118-126.
Shoemaker, P. and S. Reese. (1991). "Ideology", *Mediating the Message: Theories of Influences on Mass Media Content*, New York, Longman, s. 181-201.
Sholle, D. (2005). "Eleştirel Çalışmalar: İdeoloji Teorisinden İktidar/Bilgiye," *Medya İktidar İdeoloji*, (Der ve Çev. Mehmet Küçük), Bilim ve Sanat Yayınları, ss. 255-284, Ankara.
Selçuk, Turhan. (1979). Söz Çizginin, Milliyet Yayınları, İstanbul.
Selçuk, Turhan. (2001, Mayıs). "Karikatür ve Siyaset, Cartoon and Politics," (*7. Uluslararası Karikatür Festivali, 4-8 Mayıs)*, *Bildiriler*, Ankara, s. 11.
Selçuk, Turhan. (1998). "Grafik Mizah", (der. Turgut Çeviker), İris Yayınları, 1. Basım, C.6, İstanbul.
Sevinçli, Efdal. (1985, Mart). "Edebiyat Tarihimizde Gülmecenin Yerginin Varlığı", *Hürriyet Gösteri Dergisi*, SS 52.
Sim, S. (2000). *Derrida ve Tarihin Sonu,* (Çev. Kaan H. Ökten), Everest Yayınları, İstanbul.
Sözen, Edibe. (1999). *Söylem: Belirsizlik, mübadele, bilgi/güç ve refleksivite*, İstanbul, Paradigma Yayınları.
Simmel, G. (1971). "Metropol ve Zihinsel Hayat," *On Individuality and Social Forms*, The University of Chicago Press, Chicago,
Stauffer, D. (1999). *Let the Good Times Roll Building a Fun Culture*, Harvard Management Update No. U9910B.
Stokes, J. (2003). *How to do Media and Culturel Studies*, Londra, GBR, Sage Publication.
Sunal, Kemal. (2005). *TV ve Sinemada Kemal Sunal Güldürüsü*, Sel Yayıncılık, İstanbul.
Susa, A. (2002). *Humor Type, Organizational Climate And Outcomes; The Shortest Distance Between An Organizations Environment And The BottomLine is Laughter*, (Unpublished Doctoral Dissertation), University of Nebraska, UMI Dissertation Information Service.
Şen, İsmail. 2010. *Asi'den Gazi'ye Karikatürlerde Atatürk 1919-1938,* Sarnıç Yayınları, İstanbul.
Şenel, Alaettin. (2004). *Siyasal Düşünceler Tarih*i, Bilim ve Sanat Yayınları.
Şenyapılı, Önder. (1996). "Karikatür ve İletişim", (*Ankara 2. Uluslararası Karikatür Festivali),* Karikatür Vakfı Yayınları, Ankara, s.73.
Tevfik, Ebüzziya. (1873). *Salname-i Hadika-1873*, İstanbul, s.77.
Öngören, Ferit. (2001). "Karikatürün Altın Çağı," Karikatür ve Siyaset, Cartoon and Politics, (*7. Uluslararası Karikatür Festivali, 4-8 Mayıs*), *Bildiriler*, Ankara, 2001, s. 33-34.
Toros, Tarık. (1990). "Türk Karikatürünün Babası Cemil Cem", Tarih ve Toplum, XIII, 30-33.
Topuz, Hıfzı. (1996). "Karikatür ve İletişim," (Ankara 2. Uluslararası Karikatür Festivali), Karikatür Vakfı Yayınları, Ankara.
Topuz, Hıfzı. (1997). *Başlangıçtan Bugüne Dünya Karikatürü*, İnkılap Yayınları, 1. Baskı.
Topuz, Hıfzı. (2001). "Karikatürün Altın Çağı," Karikatür ve Siyaset, Cartoon and Politics, (*7. Uluslararası Karikatür Festivali, 4-8 Mayıs*), *Bildiriler*, Ankara, 2001, s. 43-44.
Topuz, Hıfzı. (2001). "Politik Karikatür," Karikatür ve Siyaset, Cartoon and Politics, (*7. Uluslararası Karikatür Festivali, 4-8 Mayıs*), *Bildiriler*, Ankara, 2001, s. 33-43.
Tunaya, Zafer. (1985), *Osmanlı Basını ve Kanun-i Esasi*, Çerçeve yazı, Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi, C.1, İletişim Yayınları, İstanbul.

Thompson, J. (1984). *Studies in the Theory of Ideology*. Cambridge: Polity Press.
Uçan, Hilmi. (2006). *Yazınsal Eleştiri ve Göstergebilim*, Hece Yayınları, 2. Baskı, Ankara.
Ulvi, Ali. (1996). *Karikatürler,* Karikatür Vakfı Yayınları, Ankara.
Uslu, Hakkı. (1995). "Karikatürün Eğitsel İşlevi," (*Ankara 1. Uluslararası Karikatür Festivali*), Karikatür Vakfı Yayınları, Ankara.
Uslu, Hakkı. (1996). "Karikatürlerle İletişim," (*Ankara 2. Uluslararası Karikatür Festivali*), Karikatür Vakfı Yayınları, Ankara.
Ustakara, Fuat. ve U. Gündüz. (2010). Bir Kültür Ögesi Olarak Mizahın Toplumsal Değeri, *Gülmenin Arkeolojisi ve Medyada Mizah Olgusu* içinde, s. 227, (Oturum Başkanı Doç. Dr. Hanife Güz), Atatürk Üniversitesi İletişim Fakültesi Ulusal İletişim Kongresi, Erzurum, 13-15 Mayıs.
Üşür, Serpil. (1997). *İdeolojinin Serüveni: Yanlış Bilinç ve Hegemonyadan Söyleme*, İmge Kitabevi, Ankara.
Van Dijk, T.A. (1985). Introduction: Discourse Analysis in Mass Communication Research, (Ed. Van Dijk). Handbook of Discourse Analysis içinde (s. 25-27), (C3) (C5), Vol. 4: 1-8.
Van Dijk, T.A. (1988). "News as Discourse," Lawrence Earlhaum Associates Publication, s. 61- 63.
Van Dijk, T.A. (1995). Power and the News Media, Political Communication and Action, (Ed. D. Paletz), Cresskill, Nj: Hampton Press: 9-36.
Van Dijk, T.A. (1998). *İdeology, A Multidisciplinary Approach*, Sage Publishes, London.
Van Dijk, T.A. (2001a). *İdeology. Discourse, Ideology and Context*, Folia Linguistica, XXX/1-2: 11-40.
Van Dijk, T.A. (2001). Critical Discourse Analysis, Handbook of Discourse Analysis, (Ed. D. Tannen, D. Shiffrin ve H. Hamilton), Oxford Blackwell, s. 354-371.
Van Dijk, T.A. (2002). Political Discourse Analysis and İdeology, Analisi del discurs politic, (Ed. Clara Ubaldina Lorda & Montserrat Ribas), Barcelona: Universital Pompeu Fabra, IULA, s. 15-34.
Van Dijk, T.A. (2003). Söylem ve İdeoloji: Çok Alanlı Bir Yaklaşım, (Çev. Barış Çoban, Zeynep Özarslan, Nurcan Ateş), Barış Çoban (Ed), *Söylem ve İdeoloji: Mitoloji, Din, İdeoloji* içinde, (ss. 112-113). Su Yayınevi, 1. Baskı, İstanbul.
Van Dijk, T.A. (2005). "Söylemin Yapıları ve İktidarın Yapıları" *Medya, İktidar, İdeoloji* içinde. (Der. ve Çev. Mehmet Küçük). Bilim ve Sanat Yayınları. Ankara.
Varlık, Bülent. (1985). "Tanzimat ve Meşrutiyet Dergileri", *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi*, C.1, İletişim yayınları, ss.112-125.
Veled, Muhammed Sultan Bahaeddin. (1993). *Maârif*, (Çev. Meliha Anbarcıoğlu), M.E.B. Yayınlar, İstanbul.
Vokey, S. (2000). "Inspiration for Insurrention or Harmless Homour? Class and Politics in the Editorial Cartoons of Three Toronto Newspaper during the Early 1930s". Labour/Le Travail, 45, 141-70.
Williams, R. (1977). *Marxism and Literature*, Newyork: Oxford University Press.
Yağlı, Soner. (2009). Medyada Gerçekliğin İnşası: Türk Medya Söylemine Eleştirel Bir Bakış. İsmet Parlak (Ed), *Direne(meye)n Aktörlerin Galibiyetsiz Savaşımı: Gerçeklik ve Medyadaki İnşası* içinde s (60-64). Konya: Çizgi Kitabevi.
Yalman, Ahmet Emin. (1997). *Yakın Tarihte Gördüklerim ve Geçirdiklerim 1888-1922,*" C.1 s. 64, Pera Turizm ve Ticaret AŞ, İstanbul.
Yaylagül, Levent. (2008), *Kitle İletişim Kuramları: Egemen ve Eleştirel Yaklaşımlar*, 2. Baskı, Ankara, Dipnot Yayınları.
Yılmaz, Seyfi. (1986). *Turhan Selçuk ile Söyleşi* (Röportaj), Somut dergisi, ss. 14 Şubat.
Yörükoğlu, Atalay. (1996). "Gülmecenin İşlevi", (*Ankara 2. Uluslararası Karikatür Festivali*), Karikatür Vakfı Yayınları, Ankara.
Yücebaş, Hilmi. (1959). *Karikatür Üstatlarımız Cem ve Ramiz Hayatları- Karikatürleri- Hatıraları*, İstanbul.

Yücebaş, Hilmi. (1955). *Edebiyatımızda Hiciv*, İstanbul.
Yücel, Hasan Ali. (1953, Aralık). *Meşrutiyetin Sesi*, Yirminci Asır.
Yücel, Tahsin. (2005). *Yapısalcılık,* Can yayınları, İstanbul.

İNTERNET KAYNAKLARI

Cemal, Hasan. (2000). Mavi Yasağı. Milliyet Gazetesi, http://www.milliyet.com.tr/2000/04/30/yazar/cemal.html. (erişim tarihi: 01.12.2017).

Dziegielewski. (2003). Sophia, Humor: An Essential Communication Tool in Therapy. https://www.researchgate.netpublication/254146846_Humor_An_Essential_Communication_Tool_in_Therapy. (erişim tarihi: Ocak 2018).

Parsa, Alev ve Seda Sünbül, Olgundeniz. (2004). İletişimde Göstergebilim ve Anlamlandırma Sürecini Örneklerle Değerlendirme. https://www.academia.edu/11504584/%C4%B0LET%C4%B0%C5%9E%C4%B0MDE_G%C3%96STERGEB%C4%B0L%C4%B0M_VE_ANLAMLANDIRMA_S%C3%9CREC%C4%B0. Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi. (erişim tarihi: 16.12.2017).

Van Dijk. (2006). Politics, *Ideology, and Discourse*, Universitat Pompeu Fabra, Barcelona, Spain. http://www.discourses.org/OldArticles/Politics,%20Ideology%20and%20Discourse.pdf. (erişim tarihi: 27.09.2017).

Okay, Cüneyt. (2004). Dönemin Mizah Dergilerinde Milli Mücadele Karikatürleri: 1919-1922. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları. http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/13933,-millimucadelekarikaturleri-1pdf.pdf?0. Kültür ve Turizm Bakanlığı ekitap sitesi, 2004. (erişim tarihi: 23.02.2017).

Ma, Moses, The Power of Humor in Ideation and Creativity. (2014, Haziran). https://www.psychologytoday.com. (erişim tarihi: 31.05.2017).

Hak, Tony ve Niels Helsloot. (2007). *Pêcheux's Contribution to Discourse Analysis*, Volume 8, No. 2, Art. 1 – May. http://www.cjc-online.ca/index.php/journal/article/view/661/567. (erişim tarihi: 10.08.2015).

Gamson, William A, David Croteau ve William Hoynes; Theodore Sasson. (1992). "*Media Images and the Social Construction of Reality*," Annual Review of Sociology, Vol. 18. pp. 373-393. http://www.jstor.org/stable/2083459?seq=1#page_scan_tab_contents. (erişim tarihi: 03.10.2017).

Dursun, Çiler, Teori ve Politika. (2017). http://www.teorivepolitika.net/index.php/arsiv/item/81-ideoloji-yaklasimlari-cercevesinde-dil-soylem-ve-siyaset. (erişim tarihi: 20.09.2017).

Dijk, F. A. (1999). Discourse in Society. http://www.discourses.org/OldArticles/Political%20Discourse%20and%20Ideology.pdf adresinden edinilmiştir, (erişim tarihi: 02.11.2016).

Altan, Çetin. (2014, Temmuz). 'Şeytanın Gör Dediği', http://www.milliyet.com.tr/yazarlar/cetin-altan/mizah-ve-siyaset-1912917/. (erişim tarihi: 14.11.2016).

Aboudan, Rima. (2009). International Journal of Arts and Sciences. 3(3): 90 – 99. http://www.openaccesslibrary.org/images/Rima_Aboudan.pdf. (erişim tarihi: 02.06.2017).

Dağlıca'da Şehit olan 16 Askerin Kimlikleri Belli Oldu. (2015, Eylül). http://www.gazetevatan.com/daglica-da-sehit-olan-16-askerin-kimlikleri-belli-oldu--861816-gundem/. (erişim tarihi: 21.10.2017).

400 Milletvekili Lazım (2015, Şubat). http://www.milliyet.com.tr/erdogan-400-milletvekililazim/siyaset/detay/2009741/default.htm. (erişim tarihi: 21.10.2017).

400 Vekil Vermiş Olsaydınız. (2015, Eylül). http://www.sozcu.com.tr/2015/gundem/400-vekil-vermis-olsaydiniz-929395/. (erişim tarihi: 21.10.2017).

Zırhlı Mercedes Görmeze Tahsis Edildi, (2015, Mayıs). http://www.iha.com.tr/haber-zirhli-mercedes-gormeze-tahsis-edildi-465043/. (erişim tarihi: 22.10.2017).

Kılıçdaroğlu Bunlar Fındık Kurdu. (2011, Ocak). https://www.ntv.com.tr/turkiye/kilicdaroglu-bunlar-findik-kurdu,vi_Ml-ByWU-5mrq86uP2qQ. (erişim tarihi: 02.11.2017).

Beyaz Toros Ne İfade Eder. (2015, Kasım). http://www.haber7.com/guncel/haber/1615701-beyaz-toros-ne-ifade-eder-beyaz-toros-olayi-nedir. (erişim tarihi: 25.11.2017).

Milliyet Gazetesi, Tarihçe. Kuruluş Yılları, (2019, Şubat). http://www.wikiwand.com/tr/Milliyet_(gazete). (erişim tarihi: 12.05.2019).

Habertürk Gazetesi, Önemli Bilgiler, http://www.wikiwand.com/tr/Habert%C3%BCrk_(gazete). (erişim tarihi: 09.02.2019).

Yeni Şafak Yayın Politikası, (2019). http://www.wikiwand.com/tr/Milliyet_(gazete), (erişim tarihi: 12.05.2019).

Twitterda Çok Konusulan Beyaz Toroslar Nedir. (2015, Kasım). http://www.mynet.com/haber/guncel/twitterda-cok-konusulan-beyaz-toroslar-nedir-sorusunun-yaniti-2205385-1. (erişim tarihi: 25.11.2017).

Beyaz Toros Tartışması Devam Ediyor. (2015, Ekim). http://www.hurriyet.com.tr/beyaz-toros-tartismasi-devam-ediyor-40004214**.** (erişim tarihi: 25.11.2017).

Canlı Yayında Siyah Çantayı Açtı Haberi. (2015, Ekim). http://www.posta.com.tr/bahceli-canli-yayinda-siyah-cantayi-acti-haberi-306236**.** (erişim tarihi: 26.11.2017).

Cumhuriyet Gazetesi operasyonunda 9 gazeteci tutuklandı. (2016, Kasım). http://www.hurriyet.com.tr/gundem/cumhuriyet-gazetesi-sorusturmasinda-karar-verildi-40268839. (erişim tarihi: 08.10.2017).

Alman basınından Merkel'e eleştiri, (2015, Ekim). http://www.hurriyet.com.tr/alman-basinindan-merkele-elestiri-30345026. (erişim tarihi: 27.11.2017).

Başbakan Davutoğlu: Kayyum atanması tamamıyla hukuki bir süreçtir, (2015, Ekim). http://www.haberturk.com/gundem/haber/1146447-basbakan-davutoglu-kayyum-atanmasi-tamamiyla-hukuki-bir-surectir. (erişim tarihi: 01.11.2017).

Zaman Gazetesi kapatıldı: İşte Fetö'nün kapatılan medya kurumları, (2016, Temmuz), https://www.yenisafak.com/zaman-gazetesi-kapatildi--iste-fetonun-kapatilan-medya-kurumlari-h-2500586. (erişim tarihi: 12.04.2017).

Hürriyet'e "yüzde 52 ile seçilen cumhurbaşkanına idam" soruşturmasından takipsizlik, (2015, Ağustos). https://www.birgun.net/haber-detay/hurriyet-e-yuzde-52-ile-secilen-cumhurbaskanina-idam-sorusturmasindan-takipsizlik-86760.html. (erişim tarihi: 06.12.2017).

Yiğit Bulut: İdam sehpası ile tehdit ettiler. (2015, Mayıs). https://www.ahaber.com.tr/webtv/gundem/yigit-bulut-idam-sehpasi-ile-tehdit-ettiler, (erişim tarihi: 08.12. 2017).

Yeşiller Eş başkanı Harms: Muhalif Basının Susturulma İhtimali Çok Kaygılandırıcı. (2015, Mayıs). https://www.haberler.com/yesiller-esbaskani-harms-muhalif-basinin-7332721-haberi/. (erişim tarihi: 08.12.2017).

AKP'li Metiner Yine Çizmeyi Aştı: Peygamberin Ordusunda da… (2015, Mart). http://www.gazete2023.com/siyaset/akp-li-metiner-yine-cizmeyi-astipeygamberin-ordusunda-da-h32992.html. (erişim tarihi: 05.07.2018).

Barlas, Erdoğan'a öyle övgüler yağdırdı ki, (2015, Mayıs). 2015http://www.cumhuriyet.com.tr/video/video/282860/Barlas__Erdogan_a_oyle_ovguler_yagdirdi_ki....html, (erişim tarihi: 10.12.2017).

Kasım 2015 Genel Seçim Sandık Sonrası Araştırması, (2015, Kasım). http://www.arastirmakutuphanesi.com. Ipsos Sosyal Araştırmalar Enstitüsü. (erişim tarihi: 21.02.2018).

1 Kasım'da 550 tane yerli ve milli milletvekili istiyorum. (2015, Eylül). http://www.hurriyet.com.tr/gundem/cumhurbaskani-erdogan-1-kasimda-550-tane-yerli-ve-milli-milletvekili-istiyorum-30124611. (erişim tarihi: 21.03.2018).

9 soruda cemaat-hükümet kavgasının arkeolojisi ve geleceği. (2013, Kasım). http://www.hurriyet.com.tr/9-soruda-cemaat-hukumet-kavgasinin-arkeolojisi-ve-gelecegi-25243707, www.hurriyet.com.tr. (erişim tarihi: 01.03.2018).

Neden Atatürk Demiyor?. (2015, Kasım). http://gazeteport.com/2015/neden-ataturk-demiyor-2030/. (erişim tarihi: 17.03.2018).

Erdoğan: Bunlar Cumhuriyet Bayramı'nda Vals Yapıyorlardı. (2015, Ekim). http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/398177/Erdogan__Bunlar_Cumhuriyet_Bayrami_nda_vals_yapiyorlardi.html. (erişim tarihi: 18.03.2018).

İşte Sancak›ın Erdoğan›a ana, baba ve çocuklarını feda etmesinin nedeni. (2015, Mayıs). http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/274573/iste_Sancak_in_Erdogan_a_ana__baba_ve_cocuklarini_feda_etmesinin_nedeni.html. (erişim tarihi: 02.01.2017).

Demirtaş'tan Davutoğlu'na Beyaz Toros Cevabı. (2015, Ekim). http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/siyaset/391401/Demirtas_tan_Davutoglu_na__beyaz_toros__cevabi.html. (erişim tarihi: 24.10.2017).

Kanaltürk'e Baskın. (2015, Ekim). http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/10/151028_kanalturk_baskin. (erişim tarihi: 24.10.2017).

Provine, Robert ve Fischer, Kenneth. (1989). Laughing, Smiling and Talking: Relation to Sleeping and Social Context in Humans. Ethology. https://psychology.umbc.edu/files/2013/10/Laughing-Smiling-and-Talking-Relation-to-Sleeping-and-social-context-in-humans-Robert-R.Provine.pdf. (erişim tarihi: 12.04.2017).

Twitter, YouTube ve Facebook'a erişim engeli. (2015, Nisan). http://www.hurriyet.com.tr/twitter-youtube-ve-facebooka-erisim-engeli-28665837. (erişim tarihi: 22.10.2017).

Richardson, Rachel, The Utility of Humor in Leadership Communication. (2013, Nisan). https://www.lycoming.edu/schemata/pdfs/CCOM_RRichardson.pdf. (erişim tarihi: 22.01.2017).

Lain, Laurence. (1986). Steps Toward a Comprehensive Model of Newspaper Readership, Journalism Quarterly, 63(1): 69-74. https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/107769908606300111, (erişim tarihi: 21.04.2017).

Cem Küçük'ün İfadesi Alınacak. (2015, Ekim). http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/380679/Ahmet_Hakan_a__istesek_sinek_gibi_ezeriz__diyen_Cem_Kucuk_un_ifadesi_alinacak.html. (erişim tarihi: 01.02.2017).

17-25 Aralıktan 15 Temmuz'a, AA. (2017, Temmuz). http.aa.com.tr/tr/15-temmuz-darbe-girisimi17-25-araliktan-15-temmuza-feto-/861258. (erişim tarihi: 02.05.2018).

Ümmetin Yetimlerinin Yüzleri Güldü. (2014, Nisan). https://www.yeniakit.com.tr/haber/mazlumlarin-zafer-sevinci-14599.html. (erişim tarihi: 05.07.2018.

Gerilimin Kaynağı Durmuş, (2010, Şubat). https://www.yenisafak.com/politika/peygamber-benzetmesi-yapan-eser-istifa-etti-239416, (erişim tarihi: 03.07.2018).

Akın, Doğan. Müvezzilerin Avazları. (24.07.2000). http://www.milliyet.com.tr/2000/07/24/haber/zaki.html. (erişim tarihi: 12.05.2017).

Varank, Mustafa. (16 Mayıs 2015). https://twitter.com/varank/status/599549132001390593/photo/116. (erişim tarihi: 21 Ekim 2017).

Yayın İlkeleri. (2018). http://www.cumhuriyet.com.tr/yayin_ilkeleri. (erişim tarihi: 21.08.2018).

Yeni Şafak ve TV Net'in sahibi Albayrak Medya Grubu, yeni bir gazete ve televizyon kanalı açıyor. (2016, Temmuz). http://t24.com.tr/haber/yeni-safak-ve-tv-netin-sahibi-albayrak-medya-grubu-yeni-bir-gazete-ve-televizyon-kanali-aciyor,349716. (erişim tarihi: 03.05.2018).

Tamer, Meral, İletişimin en kestirme yolu karikatür. *Milliyet Gazetesi*. (1998, Ocak). http://www.milliyet.com.tr/1998/01/30/yazar/tamer.html. (erişim tarihi: 03.05.2018).

GAZETELER

Aşık, M. (2015, Ekim 8). Neyin Kavgası, *Milliyet*.
Rusya ile Olmaz. (2015, Ekim 8). *Yeni Şafak*, s.1.
Karikatür Üzerine Ders. (1958, Nisan 30). *Tercüman*.
Paralel 'in Kanalları Dijitürk'ten Çıkarıldı. (2015, Ekim 9). *Sabah*.
Dijitürk Depremi. (2015, Ekim 10). *Latif*.
Aşık, M. (2015, Ekim 13). Açık Çek Siyaseti. *Milliyet*.
Davutoğlu, A. (2015, Ekim 12). Türkiye Sandık Yolunda (Televizyon Programı). İstanbul, *NTV.*
Bahçeli, D. (2015, Ekim 15). Türkiye'nin Nabzı (Televizyon Programı), İstanbul, *Habertürk TV*.
Fikri Aldık Cadillac'ın Üzerine Yerli Oto Konacak. (2015, Ekim 14). *Habertürk,* s. 8.
Uluslararası Bir Markayla İş birliği İçinde Geliştirdik. (2015, Ekim 15). *Habertürk.* s. 8.
Yerli Otomobil Kopya İddiası. (2015, Ekim 15). *Cumhuriyet*, s. 22.
Türköne, M. (2015, Ekim 15). Bir Diktatörümüz mü Var, s. 19.
IŞİD-PKK Ortaklığı. (2015, Ekim 15). *Yeni Şafak*, s. 1.
Terörün Silahı Dostlardan. (2015, Ekim 17). *Hürriyet*, s. 18.
Türkiye Ses Verdi. (2015, Ekim 20). *Yeni Şafak*, s. 1.
Alçı, N. (2015, Ekim 21). Esad'lı Geçiş Değil Esad'ın Gidişi. *Hürriyet*, s. 16.
Bu Ülke Diz Çökmez. (2015, Ekim 21). *Yeni Şafak,* s. 1.
Demirtaş, S. (2015, Ekim 22). Demek ki Beyaz Toroslar Garajda Beliyor, *Habertürk*. S.19.
Esad'dan Moskova'ya Geçiş Ziyareti. (2015, Ekim 22). *Habertürk*, s. 23.
Markamızı Artık Telaffuz Etmeyin. (2015, Temmuz 23). *Hürriyet*, s. 11.
Kayyum Şoku. (2015, Ekim 27). *Hürriyet*, s. 1.
Partisini Kurşunladı. (2015, Ekim 29). *Yeni Şafak*, s.13.
AK Parti Yine Tek Başına. (2015, Kasım 2). *Milliyet*, s. 6.
AK Parti Kazandı. (2015, Kasım 2). *Milliyet*, s. 2.
Bayramoğlu, A. (2015, Haziran 3). Bugün ve Yarın, *Yeni Şafak,* s. 3.
Müslüman'ın Bir Kâbe'si Vardır. (2015, Mayıs 17). *Milliyet*, s. 21.
Özkök, E. (2015, Mayıs 21). Anlamazsın Ama Yine de Anlatayım. *Hürriyet*, s.23.
Özkök, E. (1994, Eylül 11). Türkiye Gece Yarıları Konuşmaya Başladı. *Hürriyet.*
CHP'nin İddialı Projesi: Yeni Megakent. (2015, Mayıs 22). *Hürriyet*, s.1.
Dolgu Havaalanı Turizmi Uçuracak. (2015, Mayıs 23). *Milliyet*, s.17.
Çerez Parası Bile Değil. (2015, Mayıs 24). *Hürriyet.* s. 1.
Alçı, N. (2015, Mayıs 24). Yarış Dediğin Böyle Olur. *Milliyet*, s. 14
Atay, T. (2015, Mayıs 24). Liberal İslam'a Giden Yollar, *Cumhuriyet*, s. 14-15.
Aydıntaşbaş, A. (2015, Mayıs 25). Hedef Medya Olmamalı. *Milliyet*, s. 21.
3 Milyona Çerez Parası Diyorlar Sırat Köprüsünden Mercedes'le Geçilmez, (2015, Mayıs 25). *Milliyet*, s. 21.
Emre, A. (2015, Mayıs). Siyaseti Tüketen Dil, *Yeni Şafak*, s. 11.
Bahçeli D. (2015, Mayıs 25). Çerezi Biraz da Millet Yesin, *Cumhuriyet*, s. 6.
Kamuda 471 Makam Aracı Var, (2015, Mayıs 25). *Yeni Şafak*, s. 8.
Celal, A. (2015, Mayıs 27). Koalisyona Kapalıyız. *Milliyet.* s. 19.
Doğan, A. (2015, Mayıs 26). Parti Değiliz Yarışta Yokuz, *Hürriyet*, s. 22.
Fendoğlu, H. (2015, Mayıs 27). Yetki Yargı Darbesidir, *Yeni Şafak*, s. 20.
Kilit Aktör, (2015, Mayıs 28). *Milliyet,* s. 16.
Sirmen, A. (2015, Mayıs 29). Papa'nın Uçağı. *Cumhuriyet.* s. 4.
Güçlü, A, (2015, Mayıs 31). Seçim Niye Halkın Umurunda Değil, *Milliyet.* s. 25.
Hakan, A. (2015, Mayıs 31). Davutoğlu Kendisiyle Başbaşa Kaldığında. *Hürriyet,* s. 4.
Ortaylı, İ. (2015, Mayıs 31). Yeni Türkiye Diyen Tımarhaneliktir. *Cumhuriyet,* s. 1.
İşte Erdoğan'ın Yok Dediği Silahlar. (2015, Mayıs 29). *Cumhuriyet*, s. 1.
Yakışmıyor. (2015, Ekim 3). *Cumhuriyet,* s.1.

Gazeteciliğe Soruşturma. (2015, Mayıs 30). *Cumhuriyet*, s. 1.
Mumcu, Ö. (2015, Mayıs 30). Tırlardaki Cephane Nereden Geldi. *Cumhuriyet*, s. 5.
Bu Nasıl Casusluk. (2015, Mayıs 30). *Cumhuriyet*, s. 14.
Fetih 7 Haziran'dır. (31 Mayıs 2015). *Habertürk*, s.1.
Son Sözü Kararsızlar Söyleyecek. (2015, Haziran 2). *Milliyet.* s.18.
Güçlü, A. (2015, Haziran 2). İki Tartışma. *Milliyet*, s. 19.
Koalisyon Söylentisine Bile Tahammül Yok. (2015, Haziran 3).
Kozok, F. (2015, Haziran 1). Hepsinin Eli Kanlı. *Cumhuriyet,* s. 5.
Fitne Temsilcileri Bunları Baştacı. (2015 Haziran). *Yeni Şafak.* s. 13.
Şentop, Mustafa. (2015, Haziran 6). AK Parti İçin Heyecan Düşük. *Milliyet.* s. 19.
Allah Şahit Tırlar Türkmenlere Gidiyordu. (2015, Haziran 6). *Sabah.* s. 19.
Üç İhtimal. (2015, Haziran 8). *Hürriyet*, s.1.
Sandık Devrimi. (2015, Kasım 2). *Sabah*, s.1.
İşte Havuz Medyası. (2015, Mayıs 17). *Cumhuriyet*, s. 14.
Türkeş, T. (2015, Ekim 6). Artık AK Partiliyim doku uyuşmazlığı sıfır. *Milliyet*.
Güneysu, S. (2015, Kasım 3). Bahçeli Meclis'te Duvara Bakacak. *Cumhuriyet.*

Editör:
Doç. Dr. Murat Baş

Sağlık Yönetiminde Teknolojik Yaklaşımlar I

EĞİTİM
yayınevi

SAĞLIK YÖNETİMİNDE TEKNOLOJİK YAKLAŞIMLAR - I

Editör: Doç. Dr. Murat Baş

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-38-0
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

SAĞLIK YÖNETİMİNDE TEKNOLOJİK YAKLAŞIMLAR - I
Editör: Doç. Dr. Murat Baş
VI+244 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-38-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Ardahan, M. ve Akdeniz, C. (2018). "Mobil Sağlık ve Hemşirelik". *Sted*, 27 (6), 427-433.

Barton J. A. (2012). "The Regulation Of Mobile Health Applications". *Bmc Medicine*, 10(46), 1-4.

Bayatlı, E.N. (2021). Tele-Tıp Ve Mobil Sağlık Uygulamaları Konusunda Hekim Görüşlerinin Belirlenmesi: Bir Özel Hastane Örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Atılım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Becker, S., Miron-Shatz, T., Schumacher, N., Krocza, J., Diamantidis, C. ve Albrecht, U.V. (2014). "mHealth 2.0: Experiences, Possibilities, and Perspectives". *JMIR mHealth and uHealth*, 2(2), 1-12. e24. http://doi.org/10.2196/mhealth.3328.

Bektaş, G. ve Şimşek, F. (2016). "İleri Yaş Sağlık Turizminde Mobil Sağlık Hizmetlerinin Önemi". Sağlık Akademisyenleri Dergisi, 3(4), 179-185.

Büyükgöze, S. (2019). "Sağlık 4.0'da Giyilebilir Teknolojilerden Sensör Yamalar Üzerine Bir İnceleme". *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 17, 1239-1247.

Cormick, G., Kim, N.A., Rodgers, A., Gibbons, L., Buekens, P.M., Belizán, J.M. ve Althabe, F. (2012). "Interest of Pregnant Women in The Use of SMS (Short Message Service) Text Messages For The İmprovement of Perinatal And Postnatal Care". *Reproductive Health*, 9(9), 2-7.

Çağlar, Ş. ve Kocadere, S. A. (2015). "Çevrimiçi Öğrenme Ortamlarında Oyunlaştırma". *Journal of Educational Sciences and Practices*, 14(27), 83-102.

Çakmak, T. ve Yalçın, H. (2013). "Üniversite Öğrencilerinin Mobil Teknoloji Kullanımı: Hacettepe Üniversitesi Bilgi Ve Belge Yönetimi Bölümü Örneği". *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (18), 47-61.

Dal, Ö. (2021). Sağlık Hizmetlerinde Büyük Veri: Mobil Sağlık Uygulamalarının Kullanımını Etkileyen Faktörlerin Genişletilmiş Teknoloji Kabul Modeli İle İncelenmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Datta, A. K., Sumargo, A., Jackson, V. ve Dey, P. P. (2011). "An Application of Mobile Technology For Childhood Obesity Surveillance". *The 8. International Conference On Mobile Web Information Systems (Mobiwis)*, 653-660.

Demir, H. (2016). "Mobil Sağlık Uygulamalarının Sağlık Hizmetlerine İşlem Maliyeti Yaklaşımı Bağlamında Etkisi: Hastane Yöneticileri Üzerine Bir Araştırma". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Demirci, Ş. (2018). "Giyilebilir Teknolojilerin Sağlık Hizmetlerine ve Sağlık Hizmet Kullanıcılarına Etkileri". *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 6(6), 985-992.

Deterding, S., Sicart, M., Nacke, L., O'Hara, K. ve Dixon, D. (2011). "Gamification: Using Game-Design Elements İn Non-Gaming Contexts". In CHI'11 Extended Abstracts on Human Factors in Computing Systems, 2425-2428, ACM.

Eke, E., Kişi, M. ve Uğurluoğlu, D. (2019). "E-sağlık Uygulamalarının Farkındalığına Yönelik Bir Araştırma". *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 6(2), 510-522.

Ekingen, E. (2021). "Diyabet Hastalığı Bağlamında Oyunlaştırma". *Kesit Akademi Dergisi*, 7 (28), 388-401.

Ekiyor, A. ve Yalçın, G. (2016). "Mobıle Health Applıcatıons Wıth Smart Phones". *International Journal of Management and Applied Science,* 2(9), 140-143.

Eysenbach, G. (2001). "What is e-health?". *Journal of Medical Internet Research*, 3(2), e20.

Free, C., Phillips, G., Watson, L., Galli, L., Felix, L., Edwards, P., Patel, V. ve Haines, A. (2013). "The Effectiveness of Mobile-Health Technologies to Improve Health Care Service Delivery Processes: A Systematic Review and Meta-Analysis". *PLOS Medicine*. 10(1), 1-26.

Guy, R., Hocking, J., Wand, H., Stott, S., Ali, H. ve Kaldor, J. (2011). "How Effective Are Short Message Service Reminders at Increasing Clinic Attendance? A Meta-Analysis and Systematic Review". *Health Services Research*, 47(2): 614-632. DOI: 10.1111/j.1475-6773.2011.01342.x.

Güler, E. (2015). "Mobil Sağlık Hizmetlerinde Oyunlaştırma". *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi,* 1(2), 82-101.

Güler, E. ve Kurubacak, G. (2015). "Akıllı Ekranlarda Mobil Sağlık Uygulamaları". *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi,* 4(3), 45-51.

Günay, A. (2017). Conceptualızatıon Of Posıtıve Pregnancy Experıence Wıth The Integratıon Of Mobıle Health Technologıes. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

URL-1: https://play.google.com/store/apps/details?id=tr.gov.saglik.itsmobil&hl=tr&gl=US, (E.T.: 23.04.2024).

URL-2: https://play.google.com/store/apps/details?id=tr.gov.tubitak.bilgem.yte.utsmobil&hl=tr&gl=US, (E.T.: 23.04.2024).

Karasz, H. ve Bogan, S.(2011). " What 2 Know B4 U Text: Short Message Service Options For Local Health Departments". *Washington State Journal of Public Health Practice*, 4 (1), 20-27.

Kılıç, T. (2017). "e-Sağlık, İyi Uygulama Örneği; Hollanda". *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi,* 6(3), 203-217.

Kılıç, T. ve Tosun, N. (2021). "Akıllı Sağlık Ekosistemi Ve Güncel Uygulama Örnekleri". *İşletme Bilimi Dergisi (JOBS),* 9(3), 543-564.

Kopmaz, B. ve Arslanoğlu, A. (2048). "Mobil Sağlık ve Akıllı Sağlık Uygulamaları". *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*, 5 (4), 251-255.

Kumar, S., Nilsen, W. J., Abernethy, A., Atienza, A., Patrick, K., Pavel, M., Riley, W.T., Shar, A., Spring, B., Spruijt-Metz, D., Hedeker, D., Honavar, V., Kravitz, R., Lefebvre, R.C., Mohr, D.C., Murphy, S.A., Quinn, C., Shusterman, V. ve Swendeman, D. (2013). "Mobile Health Technology Evaluation". *American Journal of Preventive Medicine*, 45(2), 228–236. doi:10.1016/j.amepre.2013.03.017.

Kurban, R. (2006). "Kablosuz Taşınabilir Uzaktan Sağlık İzleme Sistemi: Mobil Sağlık Danışmanı". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.

Lee, S.M. ve Lee, D. (2020). "Healthcare Wearable Devices: An Analysis Of Key Factors For Continuous Use İntention". *Servis Business*, 14, 503–531.

Liu, C., Zhu, Q., Holroyd, K.A. ve Seng, E. K. (2011). "Status and Trends of Mobile-Health Applications For İos Devices: A Developer's Perspective". *Journal of Systems and Software.* 84 (11), 2022-2033.

Lu, K., Marino, NE, Russell, D., Singareddy, A., Zhang, D., Hardi, A., Kaar, S. ve Puri, V. (2018). "Use of Short Message Service and Smartphone Applications in the Management of Surgical Patients: A Systematic Review". *Telemedıcıne and E-Health*, 24(6), 406–414. doi:10.1089/tmj.2017.0123.

Mandl, K., Mandel, J. C. ve Kohane, I. S. (2015). "Driving Innovation In Health Systems Through An Apps-Based Information Economy". *Cell Systems Commentary*,1, 8-13.

Mather, C., Cummings, E. ve Allen, P. (2014). "Nurses' Use of Mobile Devices To Access Information In Health Care Environments In Australia: A Survey Of Undergraduate Students". *Jmir Mhealth and Uhealth*, 2(4),1-10.

Menzi, N., Önal, N. ve Çalışkan, E. (2012). "Mobil Teknolojilerin Eğitim Amaçlı Kullanımına Yönelik Akademisyen Görüşlerinin Teknoloji Kabul Modeli Çerçevesinde İncelenmesi". *Ege Eğitim Dergisi,* (13) 1, 40–551.

Öner, F. (2014). Sağlık Bilişimi, Türkiye'de Sağlık Bilgi Enformasyon Sistemleri Ve Dijital Hastaneler. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Öney Doğanyiğit, S. (2014). Sağlık Hizmetleri İletişiminde Mobil Sağlık: "Adımsayar" Uygulaması Örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Galatasaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Özata, M. (2009). "Sağlık Bakanlığı Ve Sosyal Güvenlik Kurumu Tarafından Yürütülen E-Sağlık Projelerinin Sağlık Hizmeti Sunumuna Etkileri". *Journal Of Azerbayjani Studies*, 37.

Özdemir, C. (2021). Hemodiyaliz Hastalarında Mobil Sağlık Uygulaması İle Verilen Fistül Bakımı Eğitiminin Hastalığa Uyum Ve Öz Bakım Davranışları Üzerine Etkisi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hamidiye Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Patrick, K.,Griswold, W. G., Raab, F. ve Intille, S. I. (2008). "Health and The Mobile Phone". *Am J PrevMed*", 35(2), 177-181.

Pereira, A., Marins, F., Rodrigues, B., Portela, F., Santos, M.F., Machado, J., Rua, F., Silva, A. ve Abelha, A. (2015). "Improving Quality of Medical Service with Mobile Health Software". *Procedia Computer Science,* 63, 292 – 299.

Piwek, L., Ellis, D. A., Andrews, S. ve Joinson, A. (2016). "The Rise of Consumer Health Wearables: Promises and Barriers". *PLoS Med*, 13(2), 1-9.

Pope, C., Halford, S., Turnbull, J. ve Prichard, J. (2014). "Cyborg Practices: Call-Handlers And Computerised Decision Support Systems In Urgent and Emergency Care". *Health Informatics Journal*, 20 (2), 118-126.

Rao, V. S. ve Krishna, T. M. (2014). "A design of mobile health for android applications". *American Journal of Engineering Research*, 3(06), 20-29.

Robinson, R. ve Reinhart, J. (2014). "*Digital Thinking and Mobile Teaching*". http://thuvienso.bvu.edu.vn/bitstream/TVDHBRVT/15806/1/Digital-Thinking-and-Mobile-Teaching.pdf, (E.T.: 23.04.2024).

Sardi, L., Idri, A. ve Fernandez-Aleman JL. (2017). "A systematic review of gamification in e-Health". *J Biomed Inform*. 71, 31-48.

Singh, A., Wilkinson, S. ve Braganza, S. (2014). "Smartphones and Pediatric Apps To Mobilize The Medical Home". *The Journal of Pediatrics*, 165(3), 606-610.

Sloninsky, D. (2008). Towards The Development of An Mhealth Strategy: A LiteratureReview, 1-62.

Soylu, A. (2017*).* Sağlık Bilişim Sistemleri Ve Merkezi Hastane Randevu Sistemi*.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Tahırbegollı, B. (2018). "Orta Yaşlı Diyabetlilerde Kısa Mesajla Bilgilendirmelerin İlaç Uyumu, Fiziksel Aktivite, Açlık Kan Şekeri Kontrolü Üzerindeki Etkisi Ve Bunun Yaşam Kalitesi İle İlişkisi". Yayımlanmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

T.C. Sağlık Bakanlığı (2022). "Sağlık İstatistikleri Yıllığı 2021". https://sbsgm.saglik.gov.tr/Eklenti/44131/0/saglik-istatistikleri-yilligi-2021-haber-bultenipdf.pdf, (E.T.: 02.05.2024).

T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Aşı Portalı (2018). https://asi.saglik.gov.tr/ats.html, (E.T.: 23.04.2024).

T.C. Sağlık Bakanlığı İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü ESİM (2018). https://istanbulism.saglik.gov.tr/TR-52350/engelsiz-saglik-iletisim-merkezi-esim-mobil-uygulamasi.html, (E.T.: 23.04.2024).

T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü. (2021). https://sbsgm.saglik.gov.tr/TR,54982/mobil-uygulamalarbirimi.html, (E.T.: 02.05.2024).

T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü EBYS (2014). https://ebysportal.saglik.gov.tr/TR,2006/elektronik-belge-yonetim-sistemi-nedir.html#, (E.T.: 23.04.2024).

T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü E-nabız (2021). https://enabiz.gov.tr/Yardim/Index, (E.T.: 23.04.2024).

T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü FİTAS (2020). https://sbsgm.saglik.gov.tr/TR-73584/fitas, (E.T.: 23.04.2024).

T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü HES (2020). https://hayatevesigar.saglik.gov.tr/HES.pdf, (E.T.: 23.04.2024).

T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü Merkezi Hekim Randevu Sistemi (2021). https://www.mhrs.gov.tr/hakkimizda.html, (E.T.: 23.04.2024).

T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü NeyimVar (2021). https://neyimvar.gov.tr/giris, (E.T.: 23.04.2024).

T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü RUHSAD (2020). https://sbsgm.saglik.gov.tr/TR-73581/ruh-sagligi-destek-sistemi.html, (E.T.: 23.04.2024).

T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü SİNA (2022). https://sina.saglik.gov.tr/#/login, (E.T.: 23.04.2024).

Tezcan, C. (2016). *Sağlığa Yenilikçi Bir Bakış Açısı: Mobil Sağlık*. Yayın No: TÜSİAD-T/2016-03/575, 1-116.

Thomas R. (2004). "Population Health Technologies: Emerging İnnovations For The Health Of The Public". Am J Prev Med, 26(3): 237–42. doi: 10.1016/j.amepre.2003.12.004. S0749379703003696.

Uysal, B. ve Ulusinan, E. (2020). "Güncel Dijital Sağlık Uygulamalarının İncelenmesi". *Selçuk Sağlık Dergisi*, 1, 46-60.

Vélez, O.,Okyere, P. B., Kanter, A. S. ve Bakken, S. (2014), "A Usability Study of A Mobile Health Application For Rural Ghanaian Midwives". *J Midwifery Womens Health*, 59(2), 184-191.

Yasini M. ve Marchand, G. (2015). "Toward A Use Case Based Classification Of Mobile Health Applications". *Studies İn Health Technology And İnformatics*, 210,175-179.

Yayla, E.N. ve Çizmeci, B. (2022). "T.C. Sağlık Bakanlığı'nın Mobil Sağlık Uygulamalarının Bilinirliğine Yönelik Bir Araştırma". *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 13(33), 254-270.

Zhang, Y., Liu, H., Su, X., Jiang, P. ve Wei, D. (2015). "Remote Mobile Health Monitoring System Based on Smart Phone and Browser/Server Structure". *Journal of Healthcare Engineering*. 6(4), 717–738.

Zhao, Y., Ni, Q. ve Zhou, R. (2018). "What Factors Influence The Mobile Health Service Adoption? A Meta-Analysis And The Moderating Role Of Age". *International Journal Of Information Management*, 43, 342-350.

WHO. (2009). "Telemedicine: Opportunities And Developments İn Member States: Report On The Second Global Survey On Ehealth". *Global Observatory for eHealth Series.* https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/44497/9789241564144_eng.pdf?sequence=1, (E.T.: 01.05.2024).

WHO. (2011). "New Horizons For Health Through Mobile Technologies", *Global Observatory For eHealth Series*, 3(3), 112. https://doi.org/ISBN 978 92 4 156425 0.

WHO, (2016). "Global Diffusion Of Ehealth:Making Universal Health Coverage Achievable. Geneva: WHO Document Production Services. https://www.who.int/publications/i/item/9789241511780. (E.T.: 28.04.2024).

Kaynakça

Abdullah, R. and Fakieh, B. (2020). Health care employees' perceptions of the use of artificial intelligence applications: survey study. Journal of Medical Internet Research, 22(5), e17620. https://doi.org/10.2196/17620

Abid, S., Sulaiman, N., Chan, S., Nazir, U., Abid, M., Han, H., … & Vega-Muñoz, A. (2021). Toward an integrated disaster management approach: how artificial intelligence can boost disaster management. Sustainability, 13(22), 12560. https://doi.org/10.3390/su132212560

Abidi, S. (2019). Intelligent health data analytics: a convergence of artificial intelligence and big data. Healthcare Management Forum, 32(4), 178-182. https://doi.org/10.1177/0840470419846134

Al-Asadi, L. (2023). Importance of using artificial intelligence into iraqi construction projects. E3s Web of Conferences, 457, 02012. https://doi.org/10.1051/e3sconf/202345702012

Aliyev, A. (2024). Management problems of information support of technical and economic systems based on artificial intelligence technologies.. https://doi.org/10.3233/atde231329

Alnsour, Y., Johnson, M., Albizri, A., & Harfouche, A. (2023). Predicting patient length of stay using artificial intelligence to assist healthcare professionals in resource planning and scheduling decisions. Journal of Global Information Management, 31(1), 1-14. https://doi.org/10.4018/jgim.323059

Alotaibi, A., Jahanshahi, H., & Castillo, O. (2022). Application of variable-order fractional calculus in neural networks: where do we stand?. The European Physical Journal Special Topics, 231(10), 1753-1756. https://doi.org/10.1140/epjs/s11734-022-00625-3

Bærøe, K., Miyata-Sturm, A., & Henden, E. (2020). How to achieve trustworthy artificial intelligence for health. Bulletin of the World Health Organization, 98(4), 257-262. https://doi.org/10.2471/blt.19.237289

Bhabad, S., Lamkhade, D., Koyate, S., Karanjkhele, K., Kale, V., & Doke, R. (2023). Transformative trends: a comprehensive review on role of artificial intelligence in healthcare and pharmaceutical research. IP International Journal of Comprehensive and Advanced Pharmacology, 8(4), 210-219. https://doi.org/10.18231/j.ijcaap.2023.034

Bukar, U. A., Jabar, M. A., Sidi, F., Nor, R. N. H., Abdullah, S., & Othman, M. (2020). Crisis informatics in the context of social media crisis communication: theoretical models, taxonomy, and open issues. IEEE Access, 8, 185842-185869. https://doi.org/10.1109/access.2020.3030184

Burger, M. (2020). The risk to population health equity posed by automated decision systems: a narrative review.. https://doi.org/10.48550/arxiv.2001.06615

Catalina, Q., Fuster-Casanovas, A., Vidal-Alaball, J., Escalé-Besa, A., Marín-Gomez, F., Femenia, J., … & Solé-Casals, J. (2023). Knowledge and perception of primary care healthcare professionals on the use of artificial intelligence as a healthcare tool. Digital Health, 9. https://doi.org/10.1177/20552076231180511

Chen, M., & Decary, M. (2020, January). Artificial intelligence in healthcare: An essential guide for health leaders. In *Healthcare management forum* (Vol. 33, No. 1, pp. 10-18). Sage CA: Los Angeles, CA: SAGE Publications.

Díaz, O., Guidi, G., Ivashchenko, O., Colgan, N., & Zanca, F. (2021). Artificial intelligence in the medical physics community: an international survey. Physica Medica, 81, 141-146. https://doi.org/10.1016/j.ejmp.2020.11.037

Doroshuk, H. (2021). Prospects and efficiency measurement of artificial intelligence in the management of enterprises in the energy sector in the era of industry 4.0. Polityka Energetyczna – Energy Policy Journal, 24(4), 61-76. https://doi.org/10.33223/epj/144083Eshwar, M. S. (2023). Exploring the potential of artificial intelligence in healthcare: possibilities and challenges. International Scientific Journal of Engineering and Management, 02(04). https://doi.org/10.55041/isjem00408

Etienne, H., Hamdi, S., Roux, M., Camuset, J., Khalife-Hocquemiller, T., Giol, M., … & Assouad, J. (2020). Artificial intelligence in thoracic surgery: past, present, perspective and limits. European Respiratory Review, 29(157), 200010. https://doi.org/10.1183/16000617.0010-2020

Farhan, A. (2023). The impact of artificial intelligence on human workers. Journal of Communication Education, 17(2). https://doi.org/10.58217/joce-ip.v17i2.350

Gulumbe, B., Yusuf, Z., & Hashim, A. (2023). Harnessing artificial intelligence in the post-covid-19 era: a global health imperative. Tropical Doctor, 53(4), 414-415. https://doi.org/10.1177/00494755231181155

Hameed, B., Dhavileswarapu, A., Raza, S., Karimi, H., Khanuja, H., Shetty, D., … & Somani, B. (2021). Artificial intelligence and its impact on urological diseases and management: a comprehensive review of the literature. Journal of Clinical Medicine, 10(9), 1864. https://doi.org/10.3390/jcm10091864

Hashimoto, D. and Johnson, K. (2023). The use of artificial intelligence tools to prepare medical school applications. Academic Medicine, 98(9), 978-982. https://doi.org/10.1097/acm.0000000000005309

Jheng, Y. C., Kao, C. L., Yarmishyn, A. A., Chou, Y. B., Hsu, C. C., Lin, T., … & Hwang, D. (2020). The era of artificial intelligence–based individualized telemedicine is coming. Journal of the Chinese Medical Association, 83(11), 981-983. https://doi.org/10.1097/jcma.0000000000000374

Kumar, A. (2023). Intelligence and its impact on society. Journal Global Values, XIV(S.Issue), 132-140. https://doi.org/10.31995/jgv.2023.v14is3.016

Kumar, P., Chauhan, S., & Awasthi, L. K. (2023). Artificial intelligence in healthcare: review, ethics, trust challenges & future research directions. *Engineering Applications of Artificial Intelligence*, *120*, 105894.

Long, P., Lu, L., Chen, Q., Chen, Y., Li, C., & Luo, X. (2023). Intelligent selection of healthcare supply chain mode – an applied research based on artificial intelligence. Frontiers in Public Health, 11. https://doi.org/10.3389/fpubh.2023.1310016

Mathis, M., Kheterpal, S., & Najarian, K. (2018). Artificial intelligence for anesthesia: what the practicing clinician needs to know. Anesthesiology, 129(4), 619-622. https://doi.org/10.1097/aln.0000000000002384

Mohammed, M., Mohammed, M., & Mohammed, V. (2022). Impact of artificial intelligence on the automation of digital health system. International Journal of Software Engineering & Applications, 13(6), 23-29. https://doi.org/10.5121/ijsea.2022.13602

Muafa, A. (2024). The impact of artificial intelligence applications on the digital transformation of healthcare delivery in riyadh, saudi arabia (opportunities and challenges in alignment with vision 2030). Academic Journal of Research and Scientific Publishing, 5(59), 61-102. https://doi.org/10.52132/ajrsp.e.2024.59.4

Muafa, A., Al-Obadi, S., Al-Saleem, N., Taweili, A., & Al-Amri, A. (2024). The impact of artificial intelligence applications on the digital transformation of healthcare delivery in riyadh, saudi arabia (opportunities and challenges in alignment with vision 2030). Academic Journal of Research and Scientific Publishing, 5(59), 61-102. https://doi.org/10.52132/ajrsp.e.2024.59.4

Öztop, M., Pakdemirli, A., ORBATU, D., Erbaycu, A., ÖZDEMİR, S., Basok, B., … & Berktaş, M. (2022). The covid-19 pandemic and artificial intelligence (ai) applications in health: how much are we interested in?. Journal of Basic and Clinical Health Sciences, 6(3), 913-920. https://doi.org/10.30621/jbachs.984596

Panch, T., Szolovits, P., & Atun, R. (2018). Artificial intelligence, machine learning and health systems. *Journal of global health*, *8*(2).

Powell, J. (2019). Trust me, i'm a chatbot: how artificial intelligence in health care fails the turing test. Journal of Medical Internet Research, 21(10), e16222. https://doi.org/10.2196/16222

Prado, M. d., Su, J., Saeed, R., Keller, L., Vállez, N., Anderson, A., … & Pazos, N. (2020). Bonseyes ai pipeline—bringing ai to you. ACM Transactions on Internet of Things, 1(4), 1-25. https://doi.org/10.1145/3403572

Raqib, M. (2024). Techcare: transformative innovations in addressing the psychosocial challenges of cancer care in kerala, india. Indian Journal of Medical and Paediatric Oncology, 45(03), 256-262. https://doi.org/10.1055/s-0044-1787150

Saravi, S., Kalawsky, R. S., Joannou, D., Casado, M. R., Fu, G., & Meng, F. (2019). Use of artificial intelligence to improve resilience and preparedness against adverse flood events. Water, 11(5), 973. https://doi.org/10.3390/w11050973

Satir, T. (2023). An evaluation on the use of artificial intelligence in education specific to chatgpt. Shanlax International Journal of Education, 12(1), 104-113. https://doi.org/10.34293/education.v12i1.6513

Schwalbe, N., & Wahl, B. (2020). Artificial intelligence and the future of global health. *The Lancet*, *395*(10236), 1579-1586.

Shabbir, J. and Anwer, T. (2018). Artificial intelligence and its role in near future. https://doi.org/10.48550/arxiv.1804.01396

Shinners, L., Aggar, C., Stephens, A., & Grace, S. (2023). Healthcare professionals' experiences and perceptions of artificial intelligence in regional and rural health districts in australia. Australian Journal of Rural Health, 31(6), 1203-1213. https://doi.org/10.1111/ajr.13045

Väänänen, A., Haataja, K., Vehviläinen-Julkunen, K., & Toivanen, P. (2021). Proposal of a novel artificial intelligence distribution service platform for healthcare. F1000research, 10, 245. https://doi.org/10.12688/f1000research.36775.1

Verma, D. (2018). Analysis of smart manufacturing technologies for industry using ai methods. Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (Turcomat), 9(2), 529-540. https://doi.org/10.17762/turcomat.v9i2.13857

Vodanović, M., Subašić, M., Milošević, D., & Pavičin, I. S. (2023). Artificial intelligence in medicine and dentistry. Acta Stomatologica Croatica, 57(1), 70-84. https://doi.org/10.15644/asc57/1/8

Yetişensoy, O. and Rapoport, A. (2023). Artificial intelligence literacy teaching in social studies education. Journal of Pedagogical Research. https://doi.org/10.33902/jpr.202320866

Zeitoun, J. and Ravaud, P. (2020). Artificial intelligence in health care: value for whom?. The Lancet Digital Health, 2(7), e338-e339. https://doi.org/10.1016/s2589-7500(20)30141-2

Zhai, G. (2023). Research on innovation of ideological and political education in universities based on artificial intelligence., 27-32. https://doi.org/10.2991/978-2-38476-158-6_5

KAYNAKÇA

Aebersold, M. (2018). Simulation-based learning: No longer a novelty in undergraduate education. *Online Journal of Issues in Nursing,* 23(2):1-13.

Alinier, G. (2013). *Effectiveness of the use of simulation training in healthcare education* [PhD thesis]. Hatfield; University of Hertfordshire.

Al-Elq, A. H. (2010). Simulation-Based Medical Teaching And Learning. *Journal of Family and Community Medicine* 17(1): 35-40, DOI: 10.4103/1319-1683.68787

Battista, A. ve Nestel, D.(2019). Simulation in Medical Education Swanwick T, Forest K. Understanding Medical Education 3rd ed United Kingdom Wiley 2019:151–62.

Buxton, M., Phillippi, J.C., Collins, M.R.(2015). Simulation: a new approach to teaching ethics. *J Midwifery Womens Health.* 60(1):70-74. doi:10.1111/jmwh.12185

Bradley P. (2006). The History of Simulation in Medical Education and Possible Future Directions. *Med Educ.* 40(3):254-262.

Cooper, J. B., ve Taqueti, V. R. (2004). A brief history of the development of mannequin simulators for clinical education and training. *Quality & safety in health care*, *13 Suppl 1*(Suppl 1):11–18. https://doi.org/10.1136/qhc.13.suppl_1.i11

Daneman, D. ve Benatar, S. (2019). Dynamic tensions following new pedagogy in undergraduate medical education. Academic Medicine, 94(12), 1873-1877.

Decker S., Sportsman, S., Puetz. L. ve Billings, L. (2008). The evolution of simulation and its contribution to competency. *The Journal of Continuing Education in Nursing*, 39(2):74-80. http://dx.doi.or g/10.3928/00220124-20080201-06 21.

Dieckmann, P., Torgeirsen, K., Qvindesland, S.A., Thomas, L., Bushell, V., Ersdal, H.L.(2020). The use of simulation to prepare and improve responses to infectious disease outbreaks like COVID 19: practical tips and resources from Norway, Denmark, and the UK. *Advances in Simulation*.5(1):1-10.

Durmaz, A. ve Sarıkaya, A. (2015). Use of Simulation in Nursing Education and Simulation Types. Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi. 10.5222/HEAD.2015.121.

Elshama, S.S. (2020). How to apply Simulation-Based Learning in Medical Education? Iberoamerıcan Journal of Medıcıne, 02 (2020) 79-86. http://doi.org/10.5281/zenodo.3685233

Gaba, D.M.(2007). The Future vision of simulation in healthcare. Simulation in Healthcare; 2:126-135. http://dx.doi.org/10.1136/ qshc.2004.009878

Graber, M.A., Pierre, J., Charlton, M. (2003). Patient opinions and attitudes toward medical student procedures in the emergency department. *Acad Emerg MedOff J Soc Acad Emerg Med.*, 10(12): 1329–1333. doi: 10.1197/S1069-6563(03)00554

Graber, M.A., Wyatt, C., Kasparek, L., Xu,Y. (2005). Does simulator training for medical students change patient opinions and attitudes toward medical student procedures in the emergency department? *Acad Emerg Med Off J Soc Acad Emerg Med.* 12(7):635–639. doi: 10.1197/j.aem.2005.01.009.

Grenvik, A., ve Schaefer, J. (2004). From Resusci-Anne to Sim-Man: the evolution of simulators in medicine. Critical care medicine, 32(2 Suppl):56–57. https://doi.org/10.1097/00003246-200402001-00010

Herrera-Aliaga, E. ve Estrada L.D. (2022). Trends and Innovations of Simulation for Twenty First Century Medical Education. *Front. Public Health* 10:619769. doi: 10.3389/fpubh.2022.619769.

Iskander, M. (2019). Simulation training in medical education-an exploration through different theoretical lenses. *Med Sci Educ*;29:593-7.

Jeffries, P.R. (2005). A Framework for Designing, İmplementing, and Evaluating Simulations Used as Teaching Strategies in Nursing. *Nurs Educ Perspect*. 26(2):96-103.

Jones, F., Passos-Neto, C.E. ve Braghiroli O.F.M. (2015). Simulation in Medical Education: Briefhistory and methodology. *Principles and Practice of Clinical Research.* 1(2):56-63. 10.21801/ppcrj.2015.12.8.

Joseph, N., Nelliyanil, M., Jindal, S., Utkarsha, A.A.E., Alok, Y. (2015). Perception of simulation-based learning among medical students in South India. *Ann Med & Health Sci Res.*, 5(4):247–252. doi: 10.4103/2141-9248.160186.

Karabacak, Ü. ve Uğur, E. (2019). Sağlık bilimlerinde simülasyon kavramdan uygulamaya. Nobel Tıp Kitabevleri: İstanbul, ISBN: 978-605-335-461-1

Kneebone, R., Nestel D., Bello F. (2017). Learning in a simulated environment. Dent, J., Harden, RM., & Hunt, D A practical guide for medical teachers: Elsevier Health Sciences. 5. Baskı. China. ss:92-101

KOÜSİM (2024). KOÜSİM Temel Hekimlik Uygulamaları ve Simulasyon Merkezi Faaliyet Raporu. http://kousim.kocaeli.edu.tr/docs/SimulasyonFaaliyetleri.pdf (Erişim Tarihi: 27.05.2024)

Kumar, A., Naithani, M., Basu, S., Tyagi, A.K., Jat, B., Vetrivel, G., Sood, R., Gupta, K. (2023). A Short Introduction to Simulation in Health Education. *Journal of Medical Evidence* 4(2):p 151-156, DOI: 10.4103/JME.JME_45_23

Lane, J.L., Slavin, S., Ziv, A. (2001). Simulation in medical education: A review. Simul Gaming; 32(3): 297–314.

Ledingham, I. M. (1998). Twelve Tips for Setting up a Clinical Skills Training Facility. *Medical Teacher*, 20(6), 503-507.

Lewis, R., Strachan, A. ve Smith, M.M. (2012). Is high fidelity simulation the most effective method for the development of non-technical skills in nursing? A review of the current evidence. *Open Nurs J.* 6(1):82-89. doi: 10.2174/1874434601206010082.

Maran, N.J. ve Glavin, R.J. (2003). Low- to high-fidelity simulation - A continuum of medical education? *Med Educ.*;37(1):22-28. doi: 10.1046/j.1365-2923.37.s1.9.x

McGaghie, W. C., Issenberg, S. B., Cohen, E. R., Barsuk, J. H., & Wayne, D. B. (2011). Does simulation-based medical education with deliberate practice yield better results than traditional clinical education? A meta-analytic comparative review of the evidence. *Academic medicine : journal of the Association of American Medical Colleges,* 86(6), 706–711. https://doi.org/10.1097/ACM.0b013e318217e119

McManus, I.C., Richards, P., Winder, B.C. (2018). Clinical experience of UK medical students. *Lancet.* 351(9105):802–803. doi: 10.1016/S0140-6736(05)78929-7.

Mehta, N. B., Hull, A. L., Young, J. B., & Stoller, J. K. (2013). Just imagine: new paradigms for medical education. *Academic Medicine*, *88*(10), 1418-1423.

Mıdık, Ö. ve Kartal, M. (2010). Simülasyona Dayalı Tıp Eğitimi: Derleme. *Marmara Medical Journal*; 23(3): 389-399.

Nestel, D., Kelly, M., Jolly, B. ve Watson, M. (2017). *Healthcare Simulation Education:Evidence, Theory and Practice* Germany Wiley 2017.

Nickerson, M., ve Pollard, M. (2010). Mrs. Chase and her descendants: A historical view of simulation. Creative Nursing, 16(3), 101-105.

Norrell, K., Marasigan, J., ve Bogener, J. (2017). New Paradigms in Post-graduate Surgical Education. *Missouri Medicine*, 114(4), 278-282.

Remtulla R. (2020). The present and future applications of technology in adapting medical education amidst the COVID-19 pandemic. *JMIR medical education.* 6(2):e20190.

Rosen K. R. (2008). The history of medical simulation. Journal of critical care, 23(2), 157–166. https://doi.org/10.1016/j.jcrc.2007.12.004

Santen, S.A., Hemphill, R.R., McDonald, M.F., Jo, C.O.(2004). Patients' willingness to allow residents to learn to practice medical procedures. *Acad Med.* ;79(2):144–147. doi: 10.1097/00001888-200402000-00010.

Scalese, R. J., Obeso, V. T., ve Issenberg, S. B. (2008). Simulation Technology for Skills Training and Competency Assessment in Medical Education. *Journal Of General İnternal Medicine,* 23(1), 46–49. https://doi.org/10.1007/s11606-007-0283-4

Şendir, M. (2014). Kadın Sağlığı Hemşireliği Eğitiminde Simulasyon Kullanımı. *Florence Nightingale Journal of Nursing.* 21(3): 205-212

Terzioğlu, F., Duygulu, S., Tuna, Z., Boztepe, H., Kapucu, S., Özdemir, L., Akdemir, N. (2014). Hemşirelikte yenilikçi bir eğitim stratejisi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi,* 30(1), 127-139.

Yıldırım, D., Özer, Z., Kocaağalar, E., Pınar Bölüktaş, R. (2019). Eğitimde İnovasyon: Sağlık Eğitiminde Simülasyon Kullanımı. *Bilgi Ekonomisi Ve Yönetimi Dergisi*, 14(1), 33-41.

Ypinazar, V.A. ve Margolis S.A. (2006). Clinical Simulators: Applications and implications for rural medical education. *Rural Remote Health*;6(2):527.

Ziv A., Wolpe PR, Small SD, Glick S. (2003). Simulaton Based Medical Education: An Ethical Imperative. *Acad Med,* 78: 783-788.

Ziv A. (2005). Simulators and Simulation- Based Medical Education. In: Dent J, Harden RM, eds. A Practical Guide for Medical Teacher. London: Elsevier Limited, 211–220.

KAYNAKÇA

Ahmad, A.; Maynard, S.B.; Desouza, K.C.; Kotsias, J.; Whitty, M.T.; Baskerville, R.L. How can organizations develop situation awareness for incident response: A case study of management practice. Comput. Secur. 2021, 101, 102122.

Ahmad, A., Maynard, S. B., Desouza, K. C., Kotsias, J., Whitty, M. T., & Baskerville, R. L. (2021). How can organizations develop situation awareness for incident response: A case study of management practice. Computers & Security, 101, 102122.

Alawida, M., Omolara, A. E., Abiodun, O. I., & Al-Rajab, M. (2022). A deeper look into cybersecurity issues in the wake of Covid-19: A survey. Journal of King Saud University-Computer and Information Sciences, 34(10), 8176-8206.

Angst, C. M., Block, E. S., D'Arcy, J., & Kelley, K. (2017). When do IT security investments matter? Accounting for the influence of institutional factors in the context of healthcare data breaches. MIS quarterly, 41(3), 893-A8.

Kruse, C. S., Frederick, B., Jacobson, T., & Monticone, D. K. (2017). Cybersecurity in healthcare: A systematic review of modern threats and trends. Technology and Health Care, 25(1), 1-10. http://dx.doi.org/10.3233/THC-161263.

Claunch, D., & McMillan, M. (2013). Determining the right level for your IT security investment: A rural medical center facing threats of data breaches discovered that hospital IT security investments go beyond just dollars and cents. Healthcare Financial Management, 67(5), 100-104.

Coventry, L., & Branley, D. (2018). Cybersecurity in healthcare: A narrative review of trends, threats and ways forward. Maturitas, 113, 48-52.

Dimitrov, D. V. (2016). Medical internet of things and big data in healthcare. Healthcare informatics research, 22(3), 156-163.

Filkins, B. (2014). Health care cyberthreat report: Widespread compromises detected, compliance nightmare on horizon. SANS Institute, 42.

Google Trends (2024). https://trends.google.com/trends/explore?date=all&q=Cyber%20security&hl=tr (Erişim tarihi: 10.06.2024)

He, Y., Aliyu, A., Evans, M., & Luo, C. (2021). Health care cybersecurity challenges and solutions under the climate of COVID-19: Scoping review. Journal of medical Internet research, 23(4), e21747.

ISACA, Cybersecurity Fundamentals. Rolling Meadows: ISACA, 2015.

Jalali, M. S., & Kaiser, J. P. (2018). Cybersecurity in hospitals: a systematic, organizational perspective. Journal of medical Internet research, 20(5), e10059.

Kruse, C. S., Frederick, B., Jacobson, T., & Monticone, D. K. (2017). Cybersecurity in healthcare: A systematic review of modern threats and trends. Technology and Health Care, 25(1), 1-10.

Mathew A. The 5 Cs of Cybersecurity and its Integration with Predictive Analytics, International Journal of Computer Science and Mobile Computing 2023;12(1):47-50.

Mejía-Granda, C. M., Fernández-Alemán, J. L., Carrillo-de-Gea, J. M., & García-Berná, J. A. (2024). Security vulnerabilities in healthcare: an analysis of medical devices and software. Medical & Biological Engineering & Computing, 62(1), 257-273. https://doi.org/10.1007/s11517-023-02912-0.

Nifakos, S., Chandramouli, K., Nikolaou, C. K., Papachristou, P., Koch, S., Panaousis, E., & Bonacina, S. (2021). Influence of human factors on cyber security within healthcare organisations: A systematic review. Sensors, 21(15), 5119.

Fernández, Ò. S., Pérez, C. G., García-Cuyás, F., Giménez, N. A., Gallego, M. B., Font, A. G., ... & Casellas, E. S. (2017). Shared medical record, personal health folder and health and social integrated care in Catalonia: ICT services for integrated care. InNew Perspectives in Medical Records, 49-64. http://dx.doi.org/10.1007/978-3-319-286617_4.

Perakslis, E. D. (2014). Cybersecurity in Health Care. New England Journal of Medicine, 371(5), 395–397. doi:10.1056/nejmp1404358

Ponemon Institute Sixth annual benchmark study on privacy & security of healthcare data https://www.ponemon.org/local/upload/file/Sixth%20Annual%20Patient%20Privacy%20%26%20Data%20Security%20Report%20FINAL%206.pdf .

R.S. Ross, L. Feldman, G.A. Witte, Rethinking Security Through Systems Security Engineering, ITL Bull.– December 2016, (2016) https://www.nist.gov/ publications/rethinking-security-through-systems-security-engineering . (Accessed 2 March 2018).

Schatz, D., Bashroush, R., & Wall, J. (2017). Towards a more representative definition of cyber security. Journal of Digital Forensics, Security and Law, 12(2), 8.

Seemma, P. S., Nandhini, S., & Sowmiya, M. (2018). Overview of cyber security. International Journal of Advanced Research in Computer and Communication Engineering, 7(11), 125-128.

Shenoy, A., & Appel, J. M. (2017). Safeguarding confidentiality in electronic health records. Cambridge Quarterly of Healthcare Ethics, 26(2), 337-341. http://dx.doi.org/10.1017/S0963180116000931.

Smet M. (2022). Cost characteristics of hospitals. Soc Sci Med. 55(6):895–906.

T. Walker, (2017) Interoperability a must for hospitals, but it comes with risks, Manag. Healthc. Exec. http://managedhealthcareexecutive.modernmedicine.com/ managed-healthcare-executive/news/interoperability-must-hospitals-it-comes-risks . (Erişim tarihi: 28.06 2024).

Thakur, I., Bhalla, N., & Duggal, S. (2024). Cybersecurity in Healthcare: Need of the Hour. International Healthcare Research Journal. , 8(2), RV1-RV5. https://doi.org/10.26440/IHRJ/0802.05634

The White House. (2009). National Cybersecurity Awareness Month, 2009 [Press release]. Retrieved from https://www.whitehouse.gov/the_press_of fice/Presidential-Proclamation-NationalCybersecurity-Awareness-Month/

USOM (Ulusal Siber Olaylara Müdahele Merkezi (2014). https://dsy.usom.gov.tr/usom/19/02/190211082958_siber_guvenlige_giris_ve_temel_kavramlar.pdf (Erişim tarihi: 12.06.2024).

Kaynakça

Acar, B.G. ve Pınar, G. (2013). Tele-tıp Uygulamaları ve Hemşireliği Yansımaları. Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik E-Dergisi.

Akça, N. (2013). "E-Sağlık", (EdA.Yılmaz), Sağlık Kurumlarında Bilgi Sistemleri, Anadolu Üniversitesi yayını no: 2862, Açık öğretim fakültesi yayını no: 1819, 158190, Eskişehir

Bashshur RL, Shannon GW, Tejasvi T, Kvedar JC, Gates M. The empirical foundations of teledermatology: A review of the research evidence. Telemed J E Health 2015; 21(12):953-979. https://doi.org/10.1089/tmj.2015.0146

Bayatlı, E. N. (2021). Tele-tıp ve Mobil Sağlık Uygulamaları Konusunda Hekim Görüşlerinin Belirlenmesi: Bir Özel Hastane Örneği. *TC Atılım Üniversitesi İşletme Anabilim Dalı Sağlık Yönetimi Yüksek Lisans Programı*, (s 29).

Dang, S. ve ark. (2019) 'Telehealth in Home-Based Primary Care: Factors and Challenges Associated With Integration Into Veteran Care', Journal of the American Geriatrics Society, 67(9), s. 1928-1933.

Demirel, A. (2013). Sağlık Hizmetleri yönetiminde Sağlık Bilgi Sistemleri ve Kullanım Modülleri. Yüksek lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler, İstanbul.

Ebad, R., & Jazan, K. S. A. (2013). Telemedicine: Current and future perspectives telemedicine: Current and future perspectives. *International Journal of Computer Science Issues*, *10*(6), 242-249.

Ertek, S. (2011). Endokrinolojide tele-sağlık ve tele-tıp uygulamaları. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, (3), 126-130.

Farahani, N., & Pantanowitz, L. (2015). Overview of telepathology. Surgical pathology clinics, 8(2):223-231.

Ghai, S. (2020). Teledentistry during COVID-19 pandemic. *Diabetes & Metabolic Syndrome: Clinical Research & Reviews*, *14*(5), 933-935.

Gülkesen, H. & Oysul, K. (2007). Tıp Bilişimi Derneği Çalışma Grupları Sonuç Raporu. 63-78.

Gürgen, G. (2021). Toplumumuzun tele tıp uygulamalarına yaklaşım ve genel tutumları. (Tıpta uzmanlık tezi). İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İzmir.

Hjelm, N. M. (2005). Benefits and drawbacks of telemedicine, journal of telemedicine and telecare 2005; 11: 60-70. https: //pdfs. semanticscholar. org /d697/ 2bf795130a7 c3d9d3c52ef634193e2219eef. pdf. (E.T.:14.05.2024)

Hoşman, İ. (2018). *Sağlık Sektöründe Tele-Tıp Uygulamalarına İlişkin Boyutlar: Sağlık Hizmetinden Yararlanan Katılımcıların Görüşlerine İlişkin Bir Araştırma* (Doctoral dissertation, Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara).

In Touch Health, (2020), "Virtual Operating Room", https://intouchhealth.com/telehealth-solutions/operating-room/health-systems/i 07.07.2024

Kalender N. & Özdemir L. (2013). Yaşlılara sağlık hizmetlerinin sunumunda tele-tıp kullanımı. Journal of Anatolia Nursing and Health Sciences, 17(1), 50-58.

Kavuncubaşı, Ş. & Yıldırım S. (2012). Hastane ve sağlık kurumları yönetimi. (3. Baskı). Ankara: Siyasal Kitapevi.

Khandpur RS. Telemedicine: Technology and Applications (mHealth, TeleHealth and eHealth). Delhi, India: PHI Learning; 2017. Erişim tarihi: 01.07.2024

Krupinski, E. A. (2014) "Core Operational Guidelines For Telehealth-Services Involving Provider And Patient Interaction", American Telemedicine Association, 1-14.

Kurban, R. (2006). Kablosuz Taşınabilir Uzaktan Sağlık İzleme Sistemi: Mobil Sağlık Danışmanı. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.

Mendi, B. (2016). Sağlık Bilişimi ve Güncel Uygulamalar. İstanbul:Nobel Tıp Kitapevleri.

Molinari G, Molinari M, Di Biase M, Brunetti ND. (2018). Telecardiology and its settings of application: An update. J Telemed Telecare, 24(5): 373-381. https://doi.org/10.1177/1357633X16689432

Novak, M. (2012). Telemedicine Predicted in 1925. https://www.smithsonianmag.com/history/telemedicine-predicted-in-1925- 124140942/?no-ist (Erişim tarihi: 29.06.2024)

Özdemir, H. G. (2022). Telepatolojinin tarihi gelişimi. Ankara: Akademisyen Kitabevi

Papin, J.P., Trifot. M., Pasquier, T., Granjean, P. & Todeschini, L., (1997). Virtual reality and telemedicine in military operations. Ann. Med.Milit Belg, 11(4);173- 177.

Raison, N., Khan, M. S., & Challacombe, B. (2015). Telemedicine in surgery: what are the opportunities and hurdles to realising the potential?. *Current urology reports*, *16*, 1-8. https://doi.org/10.1007/s11934-015-0522-x

Sharpe, C. C. (2001) Telenursing Nursing Practice in Cyberspace. Auburn House Westport Connecticut London.

Shirzadfar, H., & Lotfi, F. (2017). The evolution and transformation of telemedicine. International Journal of Biosensors & Bioelectronics, 3(4), 303-306.

TC Sağlık Bakanlığı. Teletıp ve Teleradyoloji Sistemi Hakkında Genelge. 2019/16 Erişim adresi: https://sbsgm.saglik.gov.tr/Eklenti/31492/0/teletip-ve-teleradyoloji-sistemi-genelgesipdf.pdf Erişim tarihi: 28.05.2024

TC. Sağlık Bakanlığı. Teleradyoloji Nedir? Erişim adresi: https://teletip.saglik.gov.tr/ Erişim tarihi: 30.06.2024

Tella, A. J., Olanloye, O. M., & Ibiyemi, O. (2019). Potential of teledentistry in the delivery of oral health services in developing countries. *Annals of Ibadan postgraduate medicine*, *17*(2), 115-123.

Vardar, S. (2023). Sağlık hizmeti kullanıcılarının tele-tıp kullanımı ve sağlık sistemine güvensizlik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara.

Verhoeven F, van Gemert-Pijnen L, Dijkstra K, Nijland N, Seydel E, Steehouder M. The contribution of teleconsultation and videoconferencing to diabetes care: a systematic literature review. J Med Internet Res. 2007; 14;9-37.

World Health Organization (WHO), (2010). Telemedicine: Opportunities and Developments in Member States: Global Observatory for eHealth SeriesVolume 2. Switzerland: WHO Press; 2010, 1-93.

World Health Organization. Global diffusion of eHealth: Making Universal Health Coverage Achievable: Report of the third global survey on eHealth [Internet]. 2016. [cited 16 May 2020]. Available from: https://www.who. int/goe/publications/global_diffusion/en/

KAYNAKÇA

Aceto, G., Persico, V., & Pescapé, A. (2020). Industry 4.0 And Health: Internet Of Things, Big Data, And Cloud Computing For Healthcare 4.0. *Journal of Industrial Information Integration*, 18, 1-13.

Alhussain, G., Kelly, A., O'Flaherty, E.I., Quinn, D.P., & Flaherty, G.T. (2022). Emerging Role Of Artificial Intelligence In Global Health Care. *Health Policy and Technology*, 11(3), 1-3.

Al-Jaroodi, J., Mohamed, N., & Abukhousa, E. (2020). Health 4.0: On The Way To Realizing The Healthcare Of The Future. *IEEE Access*, 8, 211189-211210.

Amft, O., & Lukowicz, P. (2009). From Backpacks To Smartphones: Past, Present, And Future Of Wearable Computers. *IEEE Pervasive Computing*, 8(3), 8-13.

Betriana, F., Tanioka, R., Gunawan, J., & Locsin, R.C. (2022). Healthcare Robots And Human Generations: Consequences For Nursing And Healthcare. *Collegian*, 29, 767-773.

Bohr, A., & Memarzadeh, K. (2020). The Rise Of Artificial Intelligence In Healthcare Applications. In Artificial Intelligence in healthcare, *Academic Press*, 25-60.

Calvillo-Arbizu, J., Román-Martínez, I., & Reina-Tosina, J. (2021). Internet Of Things In Health: Requirements, Issues, And Gaps. *Computer Methods and Programs in Biomedicine*, 208, 1-10.

Ekizler, H. (2019). Dijital Çağın Anahtarı: Büyük Veri. İçinde M. Babacan (Editör), *Dijital Dönüşüm Ekseninde İşletme Uygulamaları* (s. 81-95). Ankara: Detay Yayınevi.

Frank, A.G., Dalenogare, L.S., & Ayala, N.F. (2019). Industry 4.0 Technologies: Implementation Patterns In Manufacturing Companies. *International journal of production economics*, 210, 15-26.

Gacovski, Z. (2019). Internet of Things. *Arcler Press*, EBSCOhost.

Glaros, C., & I. Fotiadis, D. (2005). Wearable Devices In Healthcare. In: G. Silverman, B., Jain, A., Ichalkaranje, A., C. Jain, L. (eds) *Intelligent Paradigms for Healthcare Enterprises*, (237-264). Studies in Fuzziness and Soft Computing, 184. Springer, Berlin, Heidelberg.

Gordon, R., Perlman, M., & Shukla, M. (2017). The hospital of the future: How Digital Technologies Can Change Hospitals Globally, https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Life-Sciences-Health-Care/us-lshc-hospital-of-the-future.pdf, 1-26.

Guo, D., Li, M., Lyu, Z., Kang, K., Wu, W., Zhong, R.Y., & Huang, G.Q. (2021). Synchroperation In Industry 4.0 Manufacturing. *International journal of production economics*, 238, 1-13.

Haghi, M., Thurow, K., & Stoll, R. (2017). Wearable Devices In Medical İnternet Of Things: Scientific Research And Commercially Available Devices. *Healthcare informatics research*, 23(1), 1-12.

Iqbal, S.M., Mahgoub, I., Du, E., Leavitt, M.A., & Asghar, W. (2021). Advances In Healthcare Wearable Devices. *NPJ Flexible Electronics*, 5(1), 1-14.

Jayaraman, P.P., Forkan, A.R.M., Morshed, A., Haghighi, P.D., & Kang, Y. (2020). Healthcare 4.0: A Review Of Frontiers In Digital Health. *Wiley Interdisciplinary Reviews: Data Mining and Knowledge Discovery,* 10(2), 1-23.

Kagermann, H., Wahlster, W., & Helbig, J. (2013). Recommendations For Implementing The Strategic Initiative Industrie 4.0: Final Report of the Industrie 4.0 Working Group. Ulrike Findeklee: Acatech – National Academy of Science and Engineering, April, 13-78.

Khin, S., & Kee, D.M.H. (2022). Factors Influencing Industry 4.0 Adoption. *Journal of Manufacturing Technology Management*, 33(3), 448-467.

Kocagöz, E. (2019). Dijital dönüşüm: Kavramsal Bir İnceleme Birlikte İlerleme, Ekosistemleşme Ve Anlamlar. İçinde M. Babacan (Editör), *Dijital Dönüşüm Ekseninde İşletme Uygulamaları* (s. 5-42). Ankara: Detay Yayınevi.

Koçel, T. (2020). İşletme Yöneticiliği, İstanbul: Beta Yayıncılık.

Korkmaz, S., & Gedik, Ö. (2020). Endüstri 4.0'ın Sağlık Sektörüne Etkisinde Demografik Özelliklerin Düzenleyici Rolü. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 38(4), 743-776.

Lasi, H., Fettke, P., Kemper, H. G., Feld, T., & Hoffmann, M. (2014). Industry 4.0. *Business & information systems engineering,* 6, 239-242.

Li, J., & Carayon, P. (2021). Health Care 4.0: A Vision For Smart And Connected Health Care. *IISE Transactions on Healthcare Systems Engineering*, 11(3), 171-180.

Lu, L., Zhang, J., Xie, Y., Gao, F., Xu, S., Wu, X., & Ye, Z. (2020). Wearable Health Devices In Health Care: Narrative Systematic Review. *JMIR Mhealth Uhealth*, 8(11), 1-15.

Marakhimov, A., & Joo, J. (2017). Consumer Adaptation And İnfusion Of Wearable Devices For Healthcare. *Computers in Human Behavior*, 76, 135-148.

Mathur, A., Dabas, A., & Sharma, N. (2022). Evolution From Industry 1.0 to Industry 5.0. In 2022 4th International Conference on Advances in Computing, Communication Control and Networking (ICAC3N), 1390-1394.

Morgan, A.A., Abdi, J., Syed, M.A., Kohen, G.E., Barlow, P., & Vizcaychipi, M.P. (2022). Robots In Healthcare: A Scoping Review. *Current Robotics Reports*, 3, 271-280.

Nardo, M., Forino, D., & Murino, T. (2020). The Evolution Of Man–Machine Interaction: The Role Of Human In Industry 4.0 Paradigm, *Production and Manufacturing Research*, 8(1), 20-34.

Negra, R., Jemili, I., & Belghith, A. (2016). Wireless Body Area Networks: Applications And Technologies, *Procedia Computer Science*, 83, 1274-1281.

Neuman, M.R., Baura, G.D., Meldrum, S., Soykan, O., Valentinuzzi, M.E., Leder, R.S., Micera, S., & Zhang, Y.T. (2012). Advances in Medical Devices And Medical Electronics. *Proceedings of the IEEE*, 100, 1537-1550.

Omanović-Mikličanin, E., Maksimović, M., & Vujović, V. (2015). The Future Of Healthcare: Nanomedicine And Internet Of Nano Things. *Folia Medica Facultatis Medicinae Universitatis Saraeviensis,* 50(1), 23-28.

Orzechowski, P., Stauffer, M., Moore, J.H., & Boland, M.R. (2020). Personalized medicine, I. Roterman-Konieczna (Editör), *Simulations in Medicine* (s. 1-14). Berlin: de Gruyter.

Özsoylu, A.F. (2017). Endüstri 4.0. *Çukurova Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Dergisi*, 21(1), 41-64.

Öztemel, E. (2018). Eğitimde Yeni Yönelimlerin Değerlendirilmesi ve Eğitim 4.0. *Üniversite Araştırmaları Dergisi,* 1(1), 25-30.

Pang, Z., Yang, G., Khedri, R., & Zhang, Y.T. (2018). Introduction to the Special Section: Convergence of Automation Technology, Biomedical Engineering, and Health Informatics Toward the Healthcare 4.0, *IEEE Revıews in Biomedical Engineering*, (11), 249-259.

Parab, A. (2020). Wearable Technology in E-Learning and Health Care. *International Journal of Trend in Scientific Research and Development*, 4(3), 162-166.

Paul, S., Riffat, M., Yasir, A., Mahim, M.N., Sharnali, B.Y., Naheen, I.T., Rahman, A., & Kulkarni, A. (2021). Industry 4.0 Applications For Medical/Healthcare Services. *Journal of Sensor and Actuator Networks,* 10, 1-32.

Rahman, M.S., Safa, N.T., Sultana, S., Salam, S., Karamehic-Muratovic, A., & Overgaard, H.J. (2022). Role Of Artificial Intelligence-Internet Of Things (AI-Iot) Based Emerging Technologies In The Public Health Response To Infectious Diseases In Bangladesh. *Parasite Epidemiology and Control*, 18, 1-6.

Ramesh, D., Suraj, P., & Saini, L. (2016). Big Data Analytics In Healthcare: A Survey Approach. In 2016 International Conference on Microelectronics, Computing and Communications (MicroCom) IEEE, 1-6.

Rehman, M.U., Andargoli, A.E., & Pousti, H. (2019). Healthcare 4.0: Trends, Challenges And Benefits. *Association for Information Systems Proceedings*, 59, 556-564.

Rodrigues, J.J., Pereira, O.R., & Neves, P.A. (2011). Biofeedback Data Visualization For Body Sensor Networks. *Journal of Network and Computer Applications*, 34(1), 151-158.

Rojko, A. (2017). Industry 4.0 Concept: Background And Overview. *International Journal of Interactive Mobile Technologies*, 11(5), 77-90.

Rüssmann, M., Lorenz, M., Gerbert, P., Waldner, M., Justus, J., Engel, P., & Harnisch, M. (2015). Industry 4.0 The Future of Productivity and Growth in Manufacturing Industries, 1-20.

Santos, J., Rodrigues, J.J., Silva, B.M., Casal, J., Saleem, K., & Denisov, V. (2016). An Iot-Based Mobile Gateway For Intelligent Personal Assistants On Mobile Health Environments. *Journal of Network and Computer Applications,* 71, 194-204.

Schlechtendahl, J., Keinert, M., Kretschmer, F., Lechler, A., & Verl, A. (2015). Making Existing Production Systems Industry 4.0-Ready. *Production Engineering*, 9, 143-148.

Schwab, K. (2018). *The Fourth Industrial Revolution (Dördüncü Sanayi Devrimi).* (çev. Z. Dicleli). İstanbul: Optimist Yayınevi.

Shammar, E.A., & Zahary, A.T. (2020). The Internet Of Things (Iot): A Survey Of Techniques, Operating Systems, And Trends, *Library Hi Tech*, 38(1), 5-66.

Sony, M., Antony, J., & McDermott, O. (2023). The Impact Of Healthcare 4.0 On The Healthcare Service Quality: A Systematic Literature Review. *Hospital topics*, 101(4), 288-304.

T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, (2023). On İkinci Kalkınma Planı (2024-2028), Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı, No: 1396, https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/12/On-Ikinci-Kalkinma-Plani_2024-2028_11122023.pdf, (E.T.: 17.05.2024).

Teixeira, E., Fonseca, H., Diniz-Sousa, F., Veras, L., Boppre, G., Oliveira, J., Pinto, D., Alves, A.J., Barbosa, A., Mendes, R., & Marques-Aleixo, I. (2021). Wearable Devices For Physical Activity And Healthcare Monitoring In Elderly People: A Critical Review. *Geriatrics*, 6(2), 1-19.

Yavari, F., & Pilevari, N. (2020). Industry Revolutions Development From Industry 1.0 To Industry 5.0 In Manufacturing. *Journal of Industrial Strategic Management*, 5(2), 44-63.

Yehia, L., Khedr, A., & Darwish, A. (2019). Hybrid Security Techniques For Internet Of Things Healthcare Applications. Ed., Zoran Gacovski, *Internet of Things*. Arcler Press, 243-252.

Yu, L., Lu, Y., & Zhu, X. (2012). Smart Hospital Based On Internet Of Things. *Journal of networks*, 7(10), 1654-1661.

KAYNAKÇA

Alshammari, A., Alabdah, F., Wang, W., & Cooper, G. (2023). Virtual design of 3D-printed bone tissue engineered scaffold shape using mechanobiological modeling: Relationship of scaffold pore architecture to bone tissue formation. Polymers, 15(19), 3918.

Babalola, E. O., Adeyoola, I. A., & Omolafe, E. V. (2023). Virtual Learning as A Determinant of Students Academic Performance in University of Ilorin During COVID-19 Pandemic. Journal of Digital Learning and Education, 3(3), 243-253.

Bansal G, Rajgopal K, Chamola V, Xiong Z, Niyato D (2022) Healthcare in metaverse: a survey on current metaverse applications in healthcare. IEEE Access, 10:119914-119946

Bartel, C. A., Wrzesniewski, A., & Wiesenfeld, B. M. (2012). Knowing where you stand: Physical isolation, perceived respect, and organizational identification among virtual employees. Organization Science, 23(3), 743-757.

Bell, B. S., & Kozlowski, S. W. (2002). A typology of virtual teams: Implications for effective leadership. Group & organization management, 27(1), 14-49.

Bilotta, I., Cheng, S., Davenport, M. K., & King, E. (2021). Using the job demands-resources model to understand and address employee well-being during the COVID-19 pandemic. Industrial and Organizational Psychology, 14(1-2), 267-273.

Bjørn, P., & Simonsen, J. (2003, August). Teams of practice: Interdependent conditions for integrating groupware in collaborative practice within virtual teams. In Proceedings of the 26th Information Systems Research Seminar in Scandinavia, IRIS 26 (pp. 9-12).

Borycki, E. M., & Kushniruk, A. W. (2022, May). Reinventing virtual care: Bridging the healthcare system and citizen silos to create an integrated future. In Healthcare Management Forum (Vol. 35, No. 3, pp. 135-139). Sage CA: Los Angeles, CA: SAGE Publications.

Boudreau, B. P., Mucci, A., Sundby, B., Lunther, G. W., & Silverberg, N. (1998). Comparative diagenesis at three sites on the Canadian continental margin.

Cabrera-Paniagua, D., Herrera, G., Cubillos, C., & Donoso, M. (2011). Towards a model for dynamic formation and operation of virtual organizations for transportation. Studies in Informatics and Control, 20(3), 255-264.

Camarinha-Matos, L. M., & Afsarmanesh, H. (2007). A framework for virtual organization creation in a breeding environment. Annual Reviews in Control, 31(1), 119-135.

Camarinha-Matos, L. M., Silveri, I., Afsarmanesh, H., & Oliveira, A. I. (2005). Towards a framework for creation of dynamic virtual organizations. In Collaborative Networks and Their Breeding Environments: IFIP TC5 WG 5.5 Sixth IFIP Working Conference on VIRTUAL ENTERPRISES, 26–28 September, 2005, Valencia, Spain 6 (pp. 69-80). Springer US.

Căruceru, N., Ștefan, S. C., Olariu, A. A., & Breazu, A. (2024). Inclusion and Diversity in Healthcare Organizations' Teams. In Proceedings of the International Conference on Business Excellence (Vol. 18, No. 1, pp. 996-1006).

Catallo, C., & Chung-Lee, L. (2022, September). How has COVID-19 changed the way we do virtual care? A scoping review protocol. In Healthcare (Vol. 10, No. 10, p. 1847). MDPI.

Charteris, J., Berman, J., & Page, A. (2021). Virtual team professional learning and development for practitioners in education. Professional development in education, 47(4), 638-650.

Chung-Lee, L., & Catallo, C. (2023). A new approach to digital health? Virtual COVID-19 care: A scoping review. Digital Health, 9, 20552076231152171.

Cooper, W. W., & Muench, M. L. (2000). Virtual organizations: Practice and the literature. Journal of organizational computing and electronic commerce, 10(3), 189-208.

Cooper, W. W., & Muench, M. L. (2000). Virtual organizations: Practice and the literature. Journal of organizational computing and electronic commerce, 10(3), 189-208.

Curran, V., Hollett, A., & Peddle, E. (2023). Training for virtual care: What do the experts think?. Digital Health, 9, 20552076231179028.

Daher, S., Clark, A., & Barmaki, R. (2022). Immersive Technologies in Healthcare. Frontiers in Virtual Reality, 3, 962950.

Dessouky, N. F. E. (2020). Virtual organisations for effective economic and technological sustainable development policies in the commercial Egyptian public banking sector. International Journal of Networking and Virtual Organisations, 23(1), 39-66.

Dulebohn, J. H., & Hoch, J. E. (2017). Virtual teams in organizations. Human resource management review, 27(4), 569-574.

Ferreira, A., Barreto, L., Brandão, P., & Correia, R. (2009). Accessing an Existing Virtual Electronic Patient Record with a Secure Wireles Architecture. In Mobile Health Solutions for Biomedical Applications (pp. 24-44). IGI Global.

Fineman, S. (2010). Emotion in organizations—a critical turn. In Emotionalizing organizations and organizing emotions (pp. 23-41). London: Palgrave Macmillan UK.

Franke, U. J. (2002). The competence-based view on the management of virtual web organizations. In Managing virtual Web organizations in the 21st century: issues and challenges (pp. 1-27). IGI Global.

Georgiou, G. (2001). The Budget of the European Union and its Contribution to Finance Programmes for Health and Consumer Protection. European Planning Studies, 9(8), 1031-1038.

Gökmen, A. (2012). Virtual business operations, e-commerce & its significance and the case of Turkey: current situation and its potential. Electronic Commerce Research, 12, 31-51.

Griffith, T. L., Sawyer, J. E., & Neale, M. A. (2003). Virtualness and knowledge in teams: Managing the love triangle of organizations, individuals, and information technology. MIS quarterly, 265-287.

Holton, J. A. (2001). Building trust and collaboration in a virtual team. Team performance management: an international journal, 7(3/4), 36-47.

James, N., Vincent, O., Akande, N., & Makinde, A. (2022). Covid-19: why virtual learning becomes a pedagogical acceptance model in Africa. International Journal of Emerging Technologies in Learning (iJET), 17(1), 206-223.

Jeffs, L., Amaral, N., Mundle, W., Amaral, C., Crook, K., Fung, E. Y., ... & Merkley, J. (2022). "It Takes a Virtual Village" Achieving Magnet Redesignation Amidst the COVID-19 Pandemic: Canada's Magnet Hospital Journey. Nursing Administration Quarterly, 46(2), E1-E7.

Jnr, B. A. (2020). Use of telemedicine and virtual care for remote treatment in response to COVID-19 pandemic. Journal of medical systems, 44(7), 132.

Jones, R. E., & Abdelfattah, K. R. (2020). Virtual interviews in the era of COVID-19: a primer for applicants. Journal of surgical education, 77(4), 733-734.

Karunathilaka, G. S. (2022). Virtual team adaptation: Management perspective on individual differences. Businesses, 2(2), 118-128.

Kedia, P., & Nagpal, R. (2014). Performance evaluation of virtual environment with respect to physical environment. International Journal of Computer Applications, 975, 8887.

Khoshrounejad, F., Hamednia, M., Mehrjerd, A., Pichaghsaz, S., Jamalirad, H., Sargolzaei, M., ... & Aalaei, S. (2021). Telehealth-based services during the COVID-19 pandemic: a systematic review of features and challenges. Frontiers in public health, 9, 711762.

Leite, H., Gruber, T., & Hodgkinson, I. R. (2020). Flattening the infection curve–understanding the role of telehealth in managing COVID-19. Leadership in Health Services, 33(2), 221-226.

Levine, O. H., McGillion, M., & Levine, M. (2020). Virtual cancer care during the COVID-19 pandemic and beyond: a call for evaluation. JMIR cancer, 6(2), e24222.

Leyden, K., & Campbell-Law, L. (2022). Creative Reflections: Processing Clinical Experiences During COVID-19. J Comp Nurs Res Care, 6(2), 178.

Li, C., Borycki, E. M., & Kushniruk, A. W. (2021, October). Connecting the world of healthcare virtually: a scoping review on virtual care delivery. In Healthcare (Vol. 9, No. 10, p. 1325). MDPI.

Lugo-Armenta, J. G., & Pino-Fan, L. R. (2021). Inferential statistical reasoning of math teachers: Experiences in virtual contexts generated by the COVID-19 pandemic. Education Sciences, 11(7), 363.

Mohyuddin, Gray, W. A., Bailey, H., & Morrey, D. (2007, September). Supporting Collaborative Work through Wireless Technologies Support in Patient Centric Virtual Organizations (PCVOS). In Working Conference on Virtual Enterprises (pp. 407-414). Boston, MA: Springer US.

Mutunhu, B., Dube, S., Dube, S. P., & Mpofu, S. (2022, October). A Framework for Transitioning to Virtual Classes During Life-Threatening Pandemics Like COVID-19. In European Conference on e-Learning (Vol. 21, No. 1, pp. 279-287).

Novak Lauscher, H., Stewart, K., Markham, R., Pawlovich, J., Mah, J., Hunt, M., ... & Ho, K. (2023, September). Real-time virtual supports improving health equity and access in British Columbia. In Healthcare Management Forum (Vol. 36, No. 5, pp. 285-292). Sage CA: Los Angeles, CA: SAGE Publications.

O'Leary, D. E., Kuokka, D., & Plant, R. (1997). Artificial intelligence and virtual organizations. Communications of the ACM, 40(1), 52-59.

Perimal-Lewis, L., Williams, P. A., Mudd, G., & Gunasekara, G. (2021). Virtual care: the future for telehealth. In Telehealth innovations in remote healthcare services delivery (pp. 106-113). IOS Press.

Petska, D., & Berge, Z. (2009). Leadership competency in virtual teams. In P. Rogers (Ed.), Encyclopedia of Distance Leanring (Vol. 3, pp. 1330-1337). Hershey, PA: Information Science Reference

Potocan, V., & Dabic, M. (2002, June). The virtual organization from the viewpoint of informing. In 2002 Informing Science+ IT Education Conference (Vol. 2).

Prasetyo, Y. T., Montenegro, L. D., Nadlifatin, R., Kurata, Y. B., Ong, A. K. S., & Chuenyindee, T. (2022). The influence of organizational commitment on the perceived effectiveness of virtual meetings by Filipino professionals during the COVID-19 pandemic: A structural equation modeling approach. Work, 71(1), 19-29.

Preece, A. (2001). Supporting virtual organizations through constraint fusion. Intelligent Systems in Accounting, Finance & Management, 10(1), 25-37.

Rabe, M. (2022). Telehealth in South Africa: A guide for healthcare practitioners in primary care. South African Family Practice, 64(3).

Raffan, F., Anderson, T., Sinclair, T., Shaw, M., Amanatidis, S., Thapa, R., ... & Haigh, F. (2021). The virtual care experience of patients diagnosed with COVID-19. Journal of Patient Experience, 8, 23743735211008310.

Rezazadeh, H., & Molaei, H. (2018). The relationship between the degree of organization's virtualization and the organizational ability. Management Science Letters, 8(6), 619-630.

Rezazadeh, H., & Molaei, H. (2018). The relationship between the degree of organization's virtualization and the organizational ability. Management Science Letters, 8(6), 619-630.

Ripeanu, M., Singh, M. P., & Vazhkudai, S. S. (2008). Virtual organizations [guest editors' introduction]. IEEE Internet Computing, 12(2), 10-12.

Samala, A. D., & Rawas, S. (2024). Generative AI as Virtual Healthcare Assistant for Enhancing Patient Care Quality. International Journal of Online & Biomedical Engineering, 20(5).

Sandberg, D. S., Pennington, C. M., & Lindquist, M. A. (2022). Virtual Leadership: CEOs and C-Level Executives of Healthcare Organizations in the United States Reimagined New Roles as Virtual Leaders. Journal of Leadership Studies, 16(3), 61-69.

Sherwin, B. D. (2020). Anatomy of a conspiracy theory: Law, politics, and science denialism in the era of COVID-19. Tex. A&M L. Rev., 8, 537.

Shi, W., & Weber, M. S. (2018). Rethinking the complexity of virtual work and knowledge sharing. Journal of the Association for Information Science and Technology, 69(11), 1318-1329.

Shin, Y. (2004). A person-environment fit model for virtual organizations. Journal of management, 30(5), 725-743.

Singh, R. P., Javaid, M., Kataria, R., Tyagi, M., Haleem, A., & Suman, R. (2020). Significant applications of virtual reality for COVID-19 pandemic. Diabetes & Metabolic Syndrome: Clinical Research & Reviews, 14(4), 661-664.

Stough, S., Eom, S., & Buckenmyer, J. (2000). Virtual teaming: a strategy for moving your organization into the new millennium. Industrial Management & Data Systems, 100(8), 370-378.

Tohme, W. G., Winchester, J. F., Collmann, J., Johnson, A. E., Khanafer, N., Meissner, M. C., ... & Mun, S. K. (1997). Remote management of haemodialysis patients: Design and implementation of a telemedicine network. Minimally Invasive Therapy & Allied Technologies, 6(5-6), 421-428.

Townsend, A. M., DeMarie, S. M., & Hendrickson, A. R. (1998). Virtual teams: Technology and the workplace of the future. Academy of Management Perspectives, 12(3), 17-29.

Travica, B. (2005). Virtual organization and electronic commerce. ACM SIGMIS Database: the DATABASE for advances in information systems, 36(3), 45-68.

Tretter, M., Samhammer, D., Tabea, O. T. T., & Dabrock, P. (2023). Towards an ethics for the healthcare metaverse. Journal of Metaverse, 3(2), 181-189.

Vadlamani, L. N., Sharma, V., Emani, A., & Gowda, M. R. (2020). Telepsychiatry and outpatient department services. Indian Journal of Psychological Medicine, 42(5_suppl), 27S-33S.

Wang, J., & Liu, F. (2011, August). Knowledge management for a virtual organization. In 2011 2nd International Conference on Artificial Intelligence, Management Science and Electronic Commerce (AIMSEC) (pp. 2171-2174). IEEE.

KAYNAKÇA

Bazzi, M., Fridh, I., Ahlberg, K., Bergbom, I., Hellström, M., & Lundén, M. (2021). Collaboration in the Hybrid Operating Room: A Focus Group Study From the Perspective of the Nursing Staff. *Journal of Radiology Nursing*. https://doi.org/10.1016/J.JRADNU.2021.04.007.

Hermsen, P., Vlies, C., Akkersdijk, G., & Fioole, B. (2012). [The hybrid operating room: a cross between a catheterisation room and an operating room].. *Nederlands tijdschrift voor geneeskunde*, 156 44, A5256 .

Mueller, K., Felbaum, D., Bell, R., & Armonda, R. (2019). The Hybrid Operating Room. *Management of Cerebrovascular Disorders*. https://doi.org/10.1007/978-3-319-99016-3_4.

Lin, C., Chen, Y., Chiang, C., Chang, M., & Lee, O. (2020). Real-Time Streaming of Surgery Performance and Intraoperative Imaging Data in the Hybrid Operating Room: Development and Usability Study. *JMIR Medical Informatics*, 8. https://doi.org/10.2196/18094.

Loftus, T., Croft, C., Rosenthal, M., Mohr, A., Efron, P., Moore, F., Upchurch, G., & Smith, R. (2020). Clinical Impact of a Dedicated Trauma Hybrid Operating Room.. *Journal of the American College of Surgeons*. https://doi.org/10.1016/j.jamcollsurg.2020.11.008.

Qi, L., & Cai, Q. (2018). Clinical application of hybrid operating room in cardiovascular disease. *Chinese Journal of Thoracic and Cardiovaescular Surgery*, 34, 58-62. https://doi.org/10.3760/CMA.J.ISSN.1001-4497.2018.01.019.

Jin, H., Lu, L., Liu, J., & Cui, M. (2021). A systematic review on the application of the hybrid operating room in surgery: experiences and challenges. *Updates in Surgery*. https://doi.org/10.1007/s13304-021-00989-6.

Clark, M., & Horton, J. (2023). Hybrid Operating Room Suites. *Canadian Journal of Health Technologies*. https://doi.org/10.51731/cjht.2023.665.

Richter, P., Yarboro, S., Kraus, M., & Gebhard, F. (2015). One year orthopaedic trauma experience using an advanced interdisciplinary hybrid operating room.. *Injury*, 46 Suppl 4, S129-34 . https://doi.org/10.1016/S0020-1383(15)30032-2.

Drevets, P., Chung, J. M., Schampaert, S., & Schroeder, C. (2019). Hybrid operating room: one-stop-shop for diagnosis, staging, and treatment. *Innovations*, *14*(5), 463-467.

Gebhard, F., Riepl, C., Richter, P., Liebold, A., Gorki, H., Wirtz, R., ... & Kraus, M. (2012). The hybrid operating room: Home of high-end intraoperative imaging. *Der Unfallchirurg*, *115*, 107-120.

Jeffrey, S, Kenneth, G, Kishor, P. & Fuller C. (2013). The cyberknife M6 radiosurgery system. The Journal of Lancaster General Hospital. 8(2), 44-49.

Özlü, C. (2019). Sağlıkta yeni nesil teknolojiler. Akademisyen Kitabevi.

Ahad, A., Tahir, M., & Yau, K. A. (2019). 5g-based smart healthcare network: architecture, taxonomy, challenges and future research directions. IEEE Access, 7, 100747-100762. https://doi.org/10.1109/access.2019.2930628

Ahad, A., Tahir, M., Sheikh, M., Ahmed, K., Mughees, A., & Numani, A. (2020). Technologies Trend towards 5G Network for Smart Health-Care Using IoT: A Review. *Sensors (Basel, Switzerland)*, 20. https://doi.org/10.3390/s20144047.

Ali, G. and Nencioni, G. (2021). The role of 5g technologies in a smart city: the case for intelligent transportation system. Sustainability, 13(9), 5188. https://doi.org/10.3390/su13095188

Aljuboori, Z. (2021). Optimal design of neurosurgical hybrid operating room. Surgical Neurology International, 12, 230. https://doi.org/10.25259/sni_281_2021

Andrews, J.G.; Buzzi, S.; Choi, W.; Hanly, S.V.; Lozano, A.; Soong, A.C.; Zhang, J.C. What will 5G be? IEEE J. Sel. Areas Commun. 2014, 32, 1065–1082.

Byrne, J. G., Leacche, M., Vaughan, D. E., & Zhao, D. (2008). Hybrid cardiovascular procedures. JACC: Cardiovascular Interventions, 1(5), 459-468. https://doi.org/10.1016/j.jcin.2008.07.002

Chen, P., Hsu, H., Yang, S., Tsai, T. H., Tsou, K., Liao, H., … & Chen, J. (2018). Preoperative dye localization for thoracoscopic lung surgery: hybrid versus computed tomography room. The Annals of Thoracic Surgery, 106(6), 1661-1667. https://doi.org/10.1016/j.athoracsur.2018.07.030

Cheng, A., Li, E. Y. M., Chan, T. C. Y., Wong, A. B., Chan, P., Poon, W. L., … & Yuen, H. K. L. (2015). Hybrid procedure for orbital venous malformation in the endovascular operation room.

Eye, 29(8), 1069-1075. https://doi.org/10.1038/eye.2015.72

Devi, D., Duraisamy, K., Armghan, A., Alsharari, M., Aliqab, K., Sorathiya, V., Das, S., & Rashid, N. (2023). 5G Technology in Healthcare and Wearable Devices: A Review. *Sensors (Basel, Switzerland)*, 23. https://doi.org/10.3390/s23052519.

Eluwole, O. T., Udoh, N., Ojo, M., Okoro, C., & Akinyoade, J. A. (2018). From 1G to 5G, What Next? IAENG International Journal of Computer Science, 45(3), 6.

Gill, R. R., Zheng, Y., Barlow, J., Jayender, J., Girard, E., Hartigan, P. M., … & Bueno, R. (2015). Image-guided video assisted thoracoscopic surgery (ivats) - phase i-ii clinical trial. Journal of Surgical Oncology, 112(1), 18-25. https://doi.org/10.1002/jso.23941

Grüter, B. E., Mendelowitsch, I., Diepers, M., Remonda, L., Fandiño, J., & Marbacher, S. (2018a). Combined endovascular and microsurgical treatment of arteriovenous malformations in the hybrid operating room. World Neurosurgery, 117, e204-e214. https://doi.org/10.1016/j.wneu.2018.05.241

Grüter, B. E., Strange, F., Burn, F., Remonda, L., Diepers, M., Fandiño, J., … & Marbacher, S. (2018b). Hybrid operating room settings for treatment of complex dural arteriovenous fistulas. World Neurosurgery, 120, e932-e939. https://doi.org/10.1016/j.wneu.2018.08.193

GSA, (Global mobile Suppliers Association) [Internet]. https://gsacom.com/paper/5g-market-snapshot-may-2023/ Erişim tarihi: 18.05.2024

Hameed, K., Bajwa, I. S., Sarwar, N., Anwar, W., Mushtaq, Z., & Rashid, T. (2021). Integration of 5g and block-chain technologies in smart telemedicine using iot. Journal of Healthcare Engineering, 2021, 1-18. https://doi.org/10.1155/2021/8814364

Jenkins, S. L., & Ma 'ayan, A. (2013). Systems pharmacology meets predictive, preventive, personalized and participatory medicine. *Pharmacogenomics*, *14*(2), 119-122.

Kaneko, T. and Davidson, M. J. (2014). Use of the hybrid operating room in cardiovascular medicine. Circulation, 130(11), 910-917. https://doi.org/10.1161/circulationaha.114.006510

Kang, C. C., Lee, T. Y., Lim, W. F., & Yeo, W. W. Y. (2023). Opportunities and challenges of 5g network technology toward precision medicine. Clinical and Translational Science, 16(11), 2078-2094. https://doi.org/10.1111/cts.13640

Kpodonu, J. (2010). Hybrid cardiovascular suite: the operating room of the future. Journal of Cardiac Surgery, 25(6), 704-709. https://doi.org/10.1111/j.1540-8191.2010.01111.x

Latif, S., Qadir, J., Farooq, S., & Imran, M. (2017). How 5G Wireless (and Concomitant Technologies) Will Revolutionize Healthcare?. *Future Internet*, 9, 93. https://doi.org/10.3390/fi9040093.

Li, J. P. O., Liu, H., Ting, D. S. J., Jeon, S., Chan, R. P., Kim, J. E., … & Ting, D. S. W. (2021). Digital technology, tele-medicine and artificial intelligence in ophthalmology: a global perspective. Progress in Retinal and Eye Research, 82, 100900. https://doi.org/10.1016/j.preteyeres.2020.100900

Liu, D. (2019). 5g and intelligence medicine—how the next generation of wireless technology will reconstruct healthcare?. Precision Clinical Medicine, 2(4), 205-208. https://doi.org/10.1093/pcmedi/pbz020

Moglia, A., Γεωργίου, K., Marinov, B., Georgiou, E., Berchiolli, R. N., Satava, R. M., … & Cuschieri, A. (2022). 5g in healthcare: from covid-19 to future challenges. IEEE Journal of Biomedical and Health Informatics, 26(8), 4187-4196. https://doi.org/10.1109/jbhi.2022.3181205

Neha, G.; Juneja, P.K.; Sharma, S.; Garg, U. Future Aspect of 5G-IoT Architecture in Smart Healthcare System. In Proceedings of the 2021 5th International Conference on Intelligent Computing and Control Systems (ICICCS), Madurai, India, 6–8 May 2021; pp. 406–411.

Ng, H. S., Sim, M. L., & Tan, C. M. (2006). Security issues of wireless sensor networks in healthcare applications. *BT Technology Journal*, *24*(2), 138-144.

Oleshchuk, V., & Fensli, R. (2011). Remote patient monitoring within a future 5G infrastructure. *Wireless Personal Communications*, *57*, 431-439.

Olsson, M., Cavdar, C., Frenger, P., Tombaz, S., Sabella, D., & Jantti, R. (2013). 5GrEEn: Towards Green 5G mobile networks. International Conference on Wireless and Mobile Computing, Networking and Communications, 212–216. https://doi.org/10.1109/WiMOB.2013.6673363.

Osseiran, A.; Boccardi, F.; Braun, V.; Kusume, K.; Marsch, P.; Maternia, M.; Queseth, O.; Schellmann,

M.; Schotten, H.; Taoka, H.; et al. Scenarios for 5G mobile and wireless communications: The vision of the METIS project. IEEE Commun. Mag. 2014, 52, 26–35.

Palacios-Rodríguez, H. E., Hiroe, N., Guzmán-Rodríguez, M., Caicedo, Y., Saldarriaga, L., Ordóñez, C. A., … & Funabiki, T. (2021). Hybrid trauma service: on the leading edge of damage control. Colombia Medica, 52(2), e4014686. https://doi.org/10.25100/cm.v52i2.4686

Pan, C., Elkashlan, M., Wang, J., Yuan, J., & Hanzo, L. (2018). User-centric C-RAN architecture for ultra-dense 5G networks: Challenges and methodologies. *IEEE Communications Magazine*, *56*(6), 14-20.

Peralta-Ochoa, A., Chaca-Asmal, P., Guerrero-Vásquez, L., Ordoñez-Ordoñez, J., & Coronel-González, E. (2023). Smart Healthcare Applications over 5G Networks: A Systematic Review. *Applied Sciences*. https://doi.org/10.3390/app13031469.

Qureshi, H. N., Manalastas, M., Ijaz, A., Imran, A., Liu, Y., & Kalaa, M. O. A. (2022). Communication requirements in 5g-enabled healthcare applications: review and considerations. Healthcare, 10(2), 293. https://doi.org/10.3390/healthcare10020293

Rahman, M. M. and Khatun, F. (2023). Challenges and prospective of ai and 5g-enabled technologies in emerging applications during the pandemic. Artificial Intelligence. https://doi.org/10.5772/intechopen.109450

Riaz, A., Khan, S., & Arslan, T. (2023). Design and modelling of graphene-based flexible 5g antenna for next-generation wearable head imaging systems. Micromachines, 14(3), 610. https://doi.org/10.3390/mi14030610

Singh, R. Smart M-Health Continuous Monitoring System Using 5G Technology. Available online: https://www.researchgate. net/publication/329525264 (accessed on 20 May 2024).

Singh, A. (2016). Hybrid operating room: Clinical applications. *The Indian Anaesthetists Forum*, 17, 35 - 36. https://doi.org/10.4103/0973-0311.195950.

Siriwardhana, Y., Gür, G., Ylianttila, M., & Liyanage, M. (2021). The role of 5g for digital healthcare against covid-19 pandemic: opportunities and challenges. ICT Express, 7(2), 244-252. https://doi.org/10.1016/j.icte.2020.10.002

Spenkelink, I. M., Heidkamp, J., Fütterer, J. J., & Rovers, M. M. (2022). Image-guided procedures in the hybrid operating room: a systematic scoping review. Plos One, 17(4), e0266341. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0266341

Tatum, D., Pereira, B. M., Cotton, B. A., Khan, M. A., Brenner, M., Ferrada, P., … & Duchesne, J. (2020). Time to hemorrhage control in a hybrid er system: is it time to change?. Shock, 56(1S), 16-21. https://doi.org/10.1097/shk.0000000000001539

Teece, D. J. (2017). 5G mobile: impact on the health care sector. In *Working paper.* (pp. 1-17). Haas School of Business.

Terra, R. M., Andrade, J. R. d., Mariani, A. W., Garcia, R. G., Succi, J. E., Soares, A., … & Zimmer, P. M. (2016). Applications for a hybrid operating room in thoracic surgery: from multidisciplinary procedures to image-guided video-assisted thoracoscopic surgery. Jornal Brasileiro De Pneumologia, 42(5), 387-390. https://doi.org/10.1590/s1806-37562015000000177

Valdez, L.B.; Datta, R.R.; Babic, B.; Müller, D.T.; Bruns, C.J.; Fuchs, H.F. 5G mobile communication applications for surgery: An overview of the latest literature. Artif. Intell. Gastrointest. Endosc. 2021, 2, 1–11.

Wang, C. X., Haider, F., Gao, X., You, X. H., Yang, Y., Yuan, D., Aggoune, H. M., Haas, H., Fletcher, S., & Hepsaydir, E. (2014). Cellular architecture and key technolog (Jin, 2021)ies for 5G wireless communication networks. IEEE Communications Magazine, 52(2), 122–130. https://doi.org/10.1109/MCOM.2014.6736752.

Yang, G., Xie, L., Mäntysalo, M., Zhou, X., Pang, Z., Xu, L., Kao-Walter, S., Chen, Q., & Zheng, L. (2014). A Health-IoT Platform Based on the Integration of Intelligent Packaging, Unobtrusive Bio-Sensor, and Intelligent Medicine Box. *IEEE Transactions on Industrial Informatics*, 10, 2180-2191. https://doi.org/10.1109/TII.2014.2307795.

Zhao, D., Leacche, M., Balaguer, J., Boudoulas, K. D., Damp, J., Greelish, J. P., … & Byrne, J. G. (2009). Routine intraoperative completion angiography after coronary artery bypass grafting and 1-stop hybrid revascularization. Journal of the American College of Cardiology, 53(3), 232-241. https://doi.org/10.1016/j.jacc.2008.10.011

KAYNAKÇA

Adler-Milstein, J., & Jha, A. K. (2012). Sharing Clinical Data Electronically: A Critical Challenge For Fixing The Health Care System. *JAMA*, *307*(16), 1695-1696.

Adler-Milstein, J., Desroches, C. M., Kralovec, P., Foster, G., Worzala, C., Charles, D., ... & Jha, A. K. (2015). Electronic Health Record Adoption İn US Hospitals: Progress Continues, But Challenges Persist. *Health Affairs*, *34*(12), 2174-2180.

Ak, S. (2023). Dijital Hastane Dönüşümünde Türkiye. *Güncel Sağlık Yönetimi*, *1*(1), 24-35.

Aim, F., Lonjon, G., Hannouche, D., & Nizard, R. (2016). Effectiveness Of Virtual Reality Training İn Orthopaedic Surgery. *Arthroscopy: The Journal Of Arthroscopic & Related Surgery*, *32*(1), 224-232.

Ahmad, G. I., Singla, J., & Giri, K. J. (2021). Security And Privacy Of E-Health Data. *Multimedia Security: Algorithm Development, Analysis And Applications*, 199-214.

Ahmadi, A. (2024). Digital Health Transformation: Leveraging Ai For Monitoring And Disease Management. *International Journal Of Biolife Sciences (IJBLS)*, *3*(1), 10-24.

Akinola, S., & Telukdarie, A. (2023). Sustainable Digital Transformation İn Healthcare: Advancing A Digital Vascular Health İnnovation Solution. *Sustainability*, *15*(13), 10417.

Alsubael, S. O. (2022). Leveraging Of Digital Transformation To The Improvement Of The Quality Of Healthcare Services By.

Altuntaş, E. Y. (2019). *Sağlık Hizmetleri Uygulamalarında Dijital Dönüşüm*. Eğitim Yayınevi.

Belmonte, A., Collado, S., Yuguero, O., Oliva, A., Martínez-Millana, A., & Pérez, S. (2024). Digital Literacy As A Key Element İn The Digital Transformation Of Health Organizations. *Atencion Primaria*, *56*(6), 102880-102880.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, (2022). Türkiye' De Dijital Dönüşüm ve Dijital Okuyazarlık, Aralık.

Boeldt, D., Mcmahon, E., Mcfaul, M., & Greenleaf, W. (2019). Using Virtual Reality Exposure Therapy To Enhance Treatment Of Anxiety Disorders: İdentifying Areas Of Clinical Adoption And Potential Obstacles. *Frontiers İn Psychiatry*, *10*, 773.

Canbolat Göçmen, Z. N. (2022). Sağlık Hizmetlerinde Yapay Zeka Uygulamaları: Yoğun Bakım Örneği. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Cesario, A., D'Oria, M., Simone, I., Patarnello, S., Valentini, V., & Scambia, G. (2022). Open İnnovation As The Catalyst İn The Personalized Medicine To Personalized Digital Medicine Transition. *Journal Of Personalized Medicine*, *12*(9), 1500.

Condino, S., Turini, G., Parchi, P. D., Viglialoro, R. M., Piolanti, N., Gesi, M., ... & Ferrari, V. (2018). How To Build A Patient-Specific Hybrid Simulator For Orthopaedic Open Surgery: Benefits And Limits Of Mixed-Reality Using The Microsoft Hololens. *Journal Of Healthcare Engineering*, *2018*(1), 5435097.

Çelik, E., & Okyay, P. (2023). Dijitalleşmenin Sağlığa Yansımaları: Sağlık 4.0. *Halk Sağlığı Araştırma ve Uygulamaları Dergisi*, *1*(1), 35-42.

Dengler, K., Hiesinger, K., & Tisch, A. (2022). Digital Transformation: The Role Of Computer Use İn Employee Health. *Economics & Human Biology*, *46*, 101137.

Dilbaz, B., Kaplanoğlu, M., & Kaya, D. (2020). Teletıp ve Telesağlık: Geçmiş, Bugün ve Gelecek. *Eurasian Journal Of Health Technology Assessment*, *4*(1), 40-56.

Durairaj, M., & Ranjani, V. (2013). Data Mining Applications İn Healthcare Sector: A Study. *International Journal Of Scientific & Technology Research*, *2*(10), 29-35.

El Khatib, M., Hamidi, S., Al Ameeri, I., Al Zaabi, H., & Al Marqab, R. (2022). Digital Disruption And Big Data İn Healthcare-Opportunities And Challenges. *Clinicoeconomics And Outcomes Research*, 563-574.

Evans, R. S. (2016). Electronic Health Records: Then, Now, And İn The Future. *Yearbook Of Medical İnformatics*, *25*(S 01), S48-S61.

Freeman, D., Haselton, P., Freeman, J., Spanlang, B., Kishore, S., Albery, E., ... & Nickless, A. (2018). Automated Psychological Therapy Using İmmersive Virtual Reality For Treatment Of Fear Of Heights: A Single-Blind, Parallel-Group, Randomised Controlled Trial. *The Lancet Psychiatry*, *5*(8), 625-632.

Greenhalgh, T., Wherton, J., Papoutsi, C., Lynch, J., Hughes, G., Hinder, S., ... & Shaw, S. (2017). Beyond Adoption: A New Framework For Theorizing And Evaluating Nonadoption, Abandonment, And Challenges To The Scale-Up, Spread, And Sustainability Of Health And Care Technologies. *Journal Of Medical Internet Research*, *19*(11), E8775.

HIMSS. (2020). *2020 HIMSS Cybersecurity Survey*. Healthcare Information And Management Systems Society

Kılıç, T., ve Tosun, N. (2021). Akıllı Sağlık Ekosistemi ve Güncel Uygulama Örnekleri. *İşletme Bilimi Dergisi*, *9*(3), 543-564.

Koştı, G., Burmaoğlu, S., ve Kıdak, L. B. (2021). Sağlık 4.0: Sanayide Öngörülen Gelişimin Sağlık Sektörüne Yansımaları. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, *24*(3), 483-506.

Al Kuwaiti, A., Nazer, K., Al-Reedy, A., Al-Shehri, S., Al-Muhanna, A., Subbarayalu, A. V., ... & Al-Muhanna, F. A. (2023). A Review Of The Role Of Artificial İntelligence İn Healthcare. *Journal Of Personalized Medicine*, *13*(6), 951.

Johnson, K. B., Wei, W. Q., Weeraratne, D., Frisse, M. E., Misulis, K., Rhee, K., ... & Snowdon, J. L. (2021). Precision Medicine, AI, And The Future Of Personalized Health Care. *Clinical And Translational Science*, *14*(1), 86-93.

Kvedar, J., Coye, M. J., & Everett, W. (2014). Connected Health: A Review Of Technologies And Strategies To İmprove Patient Care With Telemedicine And Telehealth. *Health Affairs*, *33*(2), 194-199.

Laver, K. E., Lange, B., George, S., Deutsch, J. E., Saposnik, G., & Crotty, M. (2017). Virtual Reality For Stroke Rehabilitation. *Cochrane Database Of Systematic Reviews*, (11).

Lin, W., Xu, M., He, J., & Zhang, W. (2023). Privacy, Security And Resilience İn Mobile Healthcare Applications. *Enterprise Information Systems*, *17*(3), 1939896.

Mair, F. S., May, C., O'Donnell, C., Finch, T., Sullivan, F., & Murray, E. (2012). Factors That Promote Or İnhibit The İmplementation Of E-Health Systems: An Explanatory Systematic Review. *Bulletin Of The World Health Organization*, *90*, 357-364.

Mdaghri, Z. A., El Yadari, M., Benyoussef, A., & El Kenz, A. (2016). Study And Analysis Of Data Mining For Healthcare. In *2016 4th IEEE International Colloquium On Information Science And Technology (Cist)* (Pp. 77-82). Ieee.

Mahoney, M. F. (2020). Telehealth, Telemedicine, And Related Technologic Platforms: Current Practice And Response To The COVID-19 Pandemic. *Journal Of Wound Ostomy & Continence Nursing*, *47*(5), 439-444.

Menachemi, N., & Collum, T. H. (2011). Benefits And Drawbacks Of Electronic Health Record Systems. *Risk Management And Healthcare Policy*, 47-55.

Naik, N., Hameed, B. Z., Sooriyaperakasam, N., Vinayahalingam, S., Patil, V., Smriti, K., ... & Somani, B. K. (2022). Transforming Healthcare Through A Digital Revolution: A Review Of Digital Healthcare Technologies And Solutions. *Frontiers İn Digital Health*, *4*, 919985.

El-Miedany, Y. (2017). Telehealth And Telemedicine: How The Digital Era İs Changing Standard Health Care. *Smart Homecare Technology And Telehealth*, 43-51.

Özen, H. (2021). Dijital Sağlık Hizmetlerinin Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Açısından Değerlendirilmesi. *OPUS International Journal Of Society Researches*, *17*(38), 5440-5472.

Pires, I. M., Marques, G., Garcia, N. M., Flórez-Revuelta, F., Ponciano, V., & Oniani, S. (2020). A Research On The Classification And Applicability Of The Mobile Health Applications. *Journal Of Personalized Medicine*, *10*(1), 11.

Roman, L. (2009). Combined EMR, EHR And PHR Manage Data For Better Health. *Drug Store News*, *31(9)*, 40-78.

Riva, G., Wiederhold, B. K., & Mantovani, F. (2019). Neuroscience Of Virtual Reality: From Virtual Exposure To Embodied Medicine. *Cyberpsychology, Behavior, And Social Networking*, *22*(1), 82-96.

Sama, P. R., Eapen, Z. J., Weinfurt, K. P., Shah, B. R., & Schulman, K. A. (2014). An Evaluation Of Mobile Health Application Tools. *JMIR Mhealth And Uhealth*, *2*(2), E3088.

Schneider, S., & Kokshagina, O. (2021). Digital Transformation: What We Have Learned (Thus Far) And What İs Next. *Creativity And İnnovation Management*, *30*(2), 384-411.

Secinaro, S., Calandra, D., Secinaro, A., Muthurangu, V., & Biancone, P. (2021). The Role Of Artificial İntelligence İn Healthcare: A Structured Literature Review. *BMC Medical İnformatics And Decision Making*, *21*, 1-23.

Seymour, T., Frantsvog, D., & Graeber, T. (2012). Electronic Health Records (EHR). *American Journal Of Health Sciences*, *3*(3), 201.

Shickel, B., Tighe, P. J., Bihorac, A., & Rashidi, P. (2017). Deep EHR: A Survey Of Recent Advances İn Deep Learning Techniques For Electronic Health Record (EHR) Analysis. *IEEE Journal Of Biomedical And Health İnformatics*, *22*(5), 1589-1604.

Shin, S. Y., (2019), Current Status And Future Direction Of Digital Health İn Korea. *The Korean Journal Of Physiology & Pharmacology*, 23(5), 311-315.

Stefanicka-Wojtas, D., & Kurpas, D. (2021). Personalized Medicine–Challenge For Healthcare System: A Perspective Paper. *Medical Science Pulse*, *15*(3), 63-68.

Şimşir, İ., ve Mete, B. (2021). Sağlık Hizmetlerinin Geleceği: Dijital Sağlık Teknolojileri. *Journal Of Innovative Healthcare Practices*, *2*(1), 33-39.

T.C. Sağlık Bakanlığı-Emram. (2024). Electronic Medical Record Adaption Model (EMRAM). Sağlık Bakanlığı Dijital Hastane: Http://Dijitalhastane.Saglik.Gov.Tr/TR,4858/Emramhakkinda.Html Adresinden Alındı.

Torrey, Â. (2011). Electronic Health Records And Electronic Medical Records -- Ehrs And Emrs. Patient Empowerment At About.Com - Teaching Patients To Take Charge For Their Health & Medical Care. Retrieved February 20, 2012, From Http://Patients.About.Com/Od/Electronicpatientrecords/A/Emr.Htm

Ilıman Yaltagil, E. (2023). Hastane Yöneticilerinin Gözünden Dijital Sağlık. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*.

Verhoef, P. C., Broekhuizen, T., Bart, Y., Bhattacharya, A., Dong, J. Q., Fabian, N., & Haenlein, M. (2019). Digital Transformation: A Multidisciplinary Reflection And Research Agenda. Journal Of Business Research. Https:// Doi.Org/10.1016/J. Jbusres.2019.09.022.

Vial, G. (2021). Understanding Digital Transformation: A Review And A Research Agenda. *Managing Digital Transformation*, 13-66.

Yelmen, A. (2016). Klinik Bilgi Sistmelerine İlişkin Lisans Sözleşmeleri Hakkında Değerlendirmeler, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 7(2), 365-382.

KAYNAKÇA

Ağaçdiken, S. ve Duman Kırmacı, N. (2023). Bireylerin COVID-19'a Yönelik Yaşadığı Korku ile E-Sağlık Okuryazarlığı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 8(2), 449-459.

Altun, A. (2005). *Gelişen Teknolojiler ve Yeni Okuryazarlıklar*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Aşıcı, M. (2009). Kişisel ve Sosyal Bir Değer Olarak Okuryazarlık. *Değerler Eğitimi Dergisi*. 7(17), 9-26.

Aydan, S. (2022). COVID-19 Pandemisi Döneminde E-Sağlık Okuryazarlığının Artan Önemi. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 25(3): 695-706.

Banbury, A. (2018). Digital Futures: Ehealth, Health Literacy and Chronic Disease Self-Management Skills for Older People. Doktora Tezi. CQUniversity.

Bankson, H. (2009). Health Literacy: An Exploratory Bibliometric Analysis, 1997-2007.

Journal of the Medical Library Association. 97(2), 148-150.

Barton, D. ve Hamilton, M. (2012). *Local Literacies: Reading and Writing in One Community*. London: Routledge.

Berk, M. ve Monheit, A. C. (2001). The Concentration of Health Care Expenditures. *Health Affairs,* 20(2), 9-18.

Bessette, T. (2009). The Significance of Health Literacy for Public Health Professionals in Connecticut. Doktora Tezi. Available from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 1468507).

Bodie, G. D. ve Dutta, M. J. (2008). Understanding Health Literacy for Strategic Health Marketing: Ehealth Literacy, Health Disparities, and the Digital Divide. *Health Marketing Quarterly,* 25(1-2), 175-203.

Chan, C. V. ve Kaufman, D. R. (2011). A Framework for Characterizing E-health Literacy Demands and Barriers. *Journal of Medical Internet Research,* 13(4), 1750.

Chang, Y. T., Chao, C. M., Yu, C. W. ve Lin, F. C. (2021). Extending the Utility Of UTAUT for Hospital Patients' Adoption of Medical Apps: Moderating Effects of E-Health Literacy. *Mobile Information Systems,* 2021, 1-10.

Centers for Disease Control and Prevention. (2009). *Improving Health Literacy for Older Adults: Expert Panel Report.* Atlanta, GA: U.S. Department of Health and Human Services.

Chesters, J., Ryan, C. ve Sinning, M. (2013). *Older Australians and the Take-up of New Technologies.* National Centre for Vocational Education Research.

Cormier, C. M. (2006). Health Literacy: The Knowledge and Experience of Senior Level Baccalaureate Nursing Students. Doktora Tezi. *Available from ProQuest Dissertations and Theses database.(UMI No. 3244945)*.

Coşkun, S. ve Bebiş, H. (2015). Adolesanlarda E-sağlık okuryazarlığı Ölçeği: Türkçe Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Gülhane Tıp Dergisi*, 57(4), 378-384.

Eichler, K., Wieser, S. ve Brugger, U. (2009). The Costs of Limited Health Literacy: A Systematic Review. *International Journal of Public Health*, 54(5), 313-324.

Eyimaya, A. Ö., Özdemir, F., Tezel, A. ve Apay, S. E. (2021). Determining the Healthy Lifestyle Behaviors and E-Health Literacy Levels in Adolescents. *Revista da Escola de Enfermagem da US,* 55, 03742.

Fatehi, F. ve Wootton, R. (2012). 'Telemedicine, Telehealth or E-health? A Bibliometric Analysis of the Trends in the Use of These Terms'. *Journal of Telemedicine and Telecare,* 18 (8), 460-464.

Gazmararian, J. A., Curran, J. W., Parker, R. M., Bernhart, J. M. ve De Buono, B. A. (2005). Public Health Literacy in America: An Ethical İmperative. *American Journal of Preventative Medicine*, 28(3), 317-322.

Gerger, G. (2022). Ortaöğretim Öğrencilerinin Fiziksel Aktivite Düzeyleri ile Fiziksel Okuryazarlık ve E-Sağlık Okuryazarlıklarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Aksaray Üniversitesi: Aksaray.

Gökçe, D. ve Yeşil, E. (2023). Lise Öğrencilerinin Sağlıklı Beslenmeye İlişkin Tutumlarıyla E-sağlık Okuryazarlığı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi. *SABİTED,* 3(1):17-2.

Gül, İ., Demir, S. ve Coşkun, İ. (2022). E-Sağlık Okuryazarlığı ve Çevrimiçi Sağlık Bilgisi Arama Davranışı Üzerine Bir Araştırma. *Electronic Turkish Studies,* 17(7).

Güneş, F. (2019). Okuryazarlık Yaklaşımları. *The Journal of Limitless Education and Research.* 4(3), 224-246.

Gürkan, K. P. ve Ayar, D. (2020). The Impact of e-Health Literacy on Health Promotion Behaviors of High School Students. *Journal of Pediatric Research,* 7(4).

Hong, K. J., Park, N. L., Heo, S. Y., Jung, S. H., Lee, Y. B. ve Hwang, J. H. (2021). Effect of e-Health Literacy on COVID-19 Infection-Preventive Behaviors of Undergraduate Students Majoring in Healthcare. *Healthcare,* 9(5), 573.

Horton, F. W. (2008). Understanding Information Literacy: A Primer. Paris: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) *Erişim 16.05.2023, https://eduq.info/xmlui/bitstream/handle/11515/17980/157020e.pdf?seq*.

Inglis, S.C., Clark, R.A., McAlister, F.A., Stewart, S. ve Cleland, JG. (2011). 'Which Components of Heart Failure Programmes Are Effective? A Systematic Review and Meta-Analysis of The Outcomes of Structured Telephone Support or Telemonitoring as The Primary Component of Chronic Heart Failure Management in 8323 Patients: Abridged Cochrane Review'. *European Journal of Heart Failure,* 13 (9), 1028-1040.

Institute of Medicine. (2004). *Health literacy: A Prescription to End Confusion*. Washington, DC: National Academic Press.

Ishikawa, H., Takeuchi, T. ve Yano, E. (2008). Measuring Functional, Communicative and Critical Health Literacy. *Diabetes Care,* 31(5), 874-879.

Jolly, R. (2011). *The E-health Revolution: Easier Said Than Done.* Canberra: Parliamentary Library.

Kahyaoğlu, D., Yücedağ Erdinç, N. ve Keklik Okul, F. (2020). Sağlık Hizmeti Kullanıcıları ve Sağlık Çalışanlarının E-Sağlık Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi ve Finansal Sürdürebilirliğe İlişkin Görüşlerin İncelenmesi. *Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi,* 6(3), 563-577.

Karnoe, A., Furstrand, D., Christensen, K. B., Norgaard, O. ve Kayser, L. (2018). Assessing Competencies Needed to Engage with Digital Health Services: Development of The E-health Literacy Assessment Toolkit. *Journal of Medical Internet Research,* 20(5), 178.

Kars, M., Baker, L. M., ve Wilson, F. L. (Editörler.). (2008). İçinde, *The Medical Library Association Guide to Health Literacy*. New York, NY: Neal-Schuman Publishers.

Kayser, L., Karnoe, A., Furstrand, D., Batterham, R., Christensen, K. B., Elsworth, G. ve Osborne, R. H. (2018). A Multidimensional Tool Based on the Ehealth Literacy Framework: Development and İnitial Validity Testing of the Ehealth Literacy Questionnaire (eHLQ). *Journal of Medical Internet Research,* 20(2), 8371.

Kurudayıoğlu, M. ve Tüzel, S. (2010). 21. Yüzyıl Okuryazarlık Türleri, Değişen Metin Algısı ve Türkçe Eğitimi. *Türklük Bilimi Araştırmaları,* 28, 283-298.

Lewin, D, Adshead, S, Glennon, B, Williamson, B, Moore, T, Damodaran, L. ve Hansell, P. *(2010). Assisted Living Technologies for Older and Disabled People in 2030.* Plum Consulting, London.

Lindau, S., Tomori, B., McCarville, B. ve Bennett, C. (2011). Improving Rates of Cervical Cancer Screening and Pap Smear Follow-Up for Low-İncome Women with Limited Health Literacy. *Cancer Investigation*, 19(3), 316-323.

Martin, L. T., Ruder, T., Escarce, J. J., Ghosh-Dastidar, B., Sherman, D., Elliott, M. Ve Lurie, N. (2009). Developing Predictive Models of Health Literacy. *Journal of General Internal Medicine*, 24 (11), 1211-1216.

Matzke, B. R. (2007). Rural Care Registered Nurses' İnterpretation of Health Literacy and İts Effect on Patient Care. Doktora Tezi. *Available from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 3256340).*

McCord, S. (2008). Review of "The Medical Library Association Guide To Health Literacy." *Journal of Medical Library Association,* 97(2), 155-156.

Merriam, S. B. (2004). The Changing Landscape of Adult Learning Theory. İçinde,

B. Garner, ve C. Smith (Editörler), *Review of Adult Learning and Literacy: Connecting*

Research, Policy, and Practice (s. 199-220). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

Montoya, S. (2018, October). Defining Literacy. In GAML Fifth Meeting (ss. 7-18).

Neter, E. ve Brainin, E. (2012). E-health Literacy: Extending the Digital Divide to the Realm of Health İnformation. *Journal of Medical Internet Research,* 14(1), 1619.

Nielsen-Bohlman, L., Panxer, A. M., ve Kindig, D. A. (2004). Editörler. *Health literacy: A Prescription to End Confusion.* Washington, DC: The National Academic Press.

Norman, C. D. ve Skinner, H. A. (2006a). E-health Literacy: Essential Skills for Consumer Health in a Networked World. *Journal of Medical Internet Research,* 8(2), 506.

Nutbeam, D. (2008). The Evolving Concept of Health Literacy. *Social Science & Medicine*, *67*(12), 2072-2078.

Özbay, M. ve Çelik, M. E. (2013). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Bilgi Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(4), 10-21.

Özkan, O., Özer, Ö., Özmen, S. ve Budak, F. (2022). Investigation of the perceived Coronavirus threat, E-health literacy, and psychological well-being in Turkey. *Social Work in Public Health,* 37(2), 122-134.

Paasche-Orlow, M. K. ve Wolf, M. S. (2007). The Causal Pathways Linking Health Literacy to Health Outcomes. *American Journal of Health Behaviors*, 31 (1), 19-26.

Paige, S. R., Stellefson, M., Krieger, J. L., Miller, M. D., Cheong, J. ve Anderson-Lewis, C. (2019). Transactional eHealth literacy: Developing and Testing a Multi-dimensional Instrument. *Journal of Health Communication,* 24(10), 737-748.

Parker, R.M. ve Kindig, D. A. (2006). Beyond the Institute of Medicine Health Literacy Report: Are the Recommendations Being Taken Seriously?. *J Gen Intern Med,* 21(8), 891–892.

Peeters, J.M., de Veer, A.J., van der Hoek, L. ve Francke, A.L. (2012). 'Factors İnfluencing the Adoption of Home Telecare By Elderly or Chronically İll People: A National Survey', *Journal of Clinical Nursing,* 21 (22), 3183-3193.

Petric, G., Atanasova, S. ve Kamin, T. (2017). Literates or İlliterates? Investigating the E-health Literacy of Users of Online Health Communities. *Journal of Medical Internet Research,* 19(10), 1–16.

Ratzan S. C., ve Parker R. M. (2006). Introduction. İçinde, C. R. Selden, M. Zorn, S. C. Ratzan, ve R. M. Parker (Editörler.), *National Library of Medicine Current Bibliographies in Medicine: Health Literacy.* Washington, DC: National Institutes of Health, U.S. Department of Health and Human Services.

Schecter, S. ve Lynch, J. (2010). Health Learning and Adult Education: in Search of A Theory of Practice. *Adult Education Quarterly*, 60(4), 1-18.

Seçkin, G., Yeatts, D., Hughes, S., Hudson, C. ve Bell, V. (2016). Being an İnformed Consumer of Health İnformation and Assessment of Electronic Health Literacy in a National Sample of İnternet Users: Validity and Reliability of the E-HLS İnstrument. *Journal of Medical Internet Research,* 18(7), 5496.

Shi, Y., Ma, D., Zhang, J. ve Chen, B. (2023). In the Digital Age: A Systematic Literature Review of The E-Health Literacy and İnfluencing Factors Among Chinese Older Adults. *Journal of public health,* 31(5), 679–687.

Shiferaw, K. B., Tilahun, B. C., Endehabtu, B. F., Gullslett, M. K. ve Mengiste, S. A. (2020). E-Health Literacy and Associated Factors Among Chronic Patients in A Low-İncome Country: A Cross-Sectional Survey. *BMC medical informatics and decision making*, 20(1), 181.

Silber, D. (2003). The Case for e-Health European Commission's First High-Level Conference on E-health. European Institute for Public Administration (EIPA).

Swann, E. (2014). Adult Learning for Healthy Aging: An İnvestigation of Health Literacy and Technology Use in Older Adults. Doktora Tezi. Florida:Atlantic University.

Şahin, C. T. ve Say, Ö. (2010). İlköğretim Öğrencilerinin Bilimsel Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi,* 6(11), 223-240.

Thoman, E. (1999). Skills and Strategies for Media Education. *Educational Leadership,* 56, 50-54.

Tosun, N. ve Hoşgör, H. (2021). E-Sağlık Okuryazarlığı ve Akılcı İlaç Kullanımı Farkındalığı Arasındaki İlişkinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi,* 22(2), 82-102.

Tümer, A. ve Sümen, A. (2021). E-health Literacy Levels of High School Students in Turkey: Results of A Cross-Sectional Study. *Health Promotion International,* 2021, 1–8.

Üstün, G., Söylemez, SL., Uçar, N., Sancar, M ve Okuyan, B. (2020). Assessment of the Pharmacy Students' E-Health Literacy and Mobile Health Application Utilization. *J Res Pharm.,* 24(1): 23-29.

Williams, M. V., Davis, T., Parker, R. ve Weiss, B. (2002). The Role of Health Literacy in Patient-Physician Communication. *Family Medicine*, 34(5), 383-389.

Xie, B. (2011), Older Adults, E-Health Literacy, and Collaborative Learning: An Experimental Study. *J. Am. Soc. Inf. Sci.,* 62: 933-946.

Young, A. J. (2016). 'New Technologies and General Practice'. *British Journal of General Practice,* 66 (653), 601-602.

Zhang, X., Yan, X., Cao, X., Sun, Y., Chen, H. ve She, J. (2017). The Role of Perceived E-Health Literacy in Users' Continuance İntention to Use Mobile Healthcare Applications: An Exploratory Empirical Study in China. *Information Technology for Development,* 24 (2), 198-223.

Zhang, Y., Xu, P., Sun, Q., Baral, S., Xi, L. ve Wang, D. (2023). Factors İnfluencing the E-Health Literacy in Cancer Patients: A Systematic Review. *Journal of Cancer Survivorship : Research and Practice,* 17(2), 425–440.

KAYNAKÇA

Ağaoğlu, F. O., Ekinci, L. O., ve Tosun, N. (2022). Metaverse ve sağlık hizmetleri üzerine bir değerlendirme. *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 4(1), 95-102.

Alkan, S., ve Bolat, Y. (2023). Eğitimde metaverse: Bilgilendirici bir literatür taraması. *The Journal of International Educational Sciences*, 9(32), 267-295.

Altaş, M.S. (2022). *Sağlık işletmeleri için teletıp hizmet tasarımı: bulanık kalite fonksiyon göçerimi uygulaması,* Yayınlanmamış doktora tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Altunal, I. (2022). Metaverse Dünyasının Eğitim Modeli Olarak Kullanımı ve Muhasebe Eğitimine Yansımaları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 25 (25). 433-443.

Arı, N. (2022). Karma Gerçeklik ile Kültürel Afiş Tasarımları, Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Bansal, G., Rajgopal, K., Chamola, V., Xiong, Z., ve Niyato, D. (2022). Healthcare in metaverse: A survey on current metaverse applications in healthcare. *Ieee Access*, 10, 119914-119946.

Başol, Ş., Dömbekci, H. A., ve Öztürk, Y. E. (2023). Metaverse Evreninde Sağlık Hizmetleri. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, (19), 275-289.

Çolak, T. (2023). *Metaverse dünyasının üniversitelere entegrasyonu: Bir Delphi çalışması.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara: Başkent Üniversitesi.

Efe, M. N. (2024). Dijital dönüşüm çağında sağlık sektöründe metaverse: SWOT analizi. *Assam Uluslararası Hakemli Dergi*, (24), 50-60.

Filiz, M., ve Güngör, S. (2023). Sağlık Hizmetlerinde Metaverse Uygulamalarına Yönelik Nitel Bir Araştırma. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(29), 365-386.

Deniz, E., Doğan, O., ve Köse, G. (2023). Sağlık Turizminde Deneyimsel Pazarlama İçin Gerçeklik Uygulamalarının Potansiyeli, Ahi Evran III - International Conference on Scientific Research.

Doğan, D., Erol, T., ve Mendi, A. F. (2021). Sağlık alanında karma gerçeklik. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (29), 11-18.

Döner, N.H., ve Yeşilbalkan, Ö.U. (2024). Geçmişten Geleceğe: Sağlıkta Sanal Gerçeklik ve Uygulama Alanları. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 9(1), 143-149

Go, H., ve Kang, M. (2023). Metaverse tourism for sustainable tourism development: Tourism agenda 2030. *Tourism Review*, 78(2), 381-394.

He, J., Ahmad, SF, Al-Razgan, M., Ali, YA ve Irshad, M. (2024). Sağlık hizmetlerinde meta verinin benimsenmesini etkileyen faktörler: Dijital bölünmenin ve meta kültürün düzenleyici rolü. *Heliyon*, 10 (7).

Işık, B. (2022). Koruyucu sağlık hizmetlerinde giyilebilir teknolojilerin kullanılmasına ilişkin yetişkin bireylerin tutumu. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: Üsküdar Üniversitesi.

Kayabaş, O. (2019). Giyilebilir Teknolojiler Kalp Atımı Ölçümünde Yeterince Hassas Mı: 'Fitbit Charge™ 2' Örneği. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Sivas. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi.

Kopmaz, B., ve Arslanoğlu, A. (2018). Mobil sağlık ve akıllı sağlık uygulamaları. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*, *5*(4), 251-255.

Kürtüncü, M., Arslan, N., Yaylacı, B., & Eyüpoğlu, N. (2018). Sağlıkta Gelişen Teknoloji: Üç Boyutlu Yazıcılar. *International Journal of 3D Printing Technologies and Digital Industry*, 2(2), 99-110.

Lee, L. H., Braud, T., Zhou, P., Wang, L., Xu, D., Lin, Z., ... & Hui, P. (2021). *All one needs to know about metaverse: A complete survey on technological singularity, virtual ecosystem, and research agenda*. *arXiv preprint arXiv:2110.05352*.

Mete, M. H. (2022). Metaverse teknolojileri ve etki alanları. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 14(2), 155-171.

Okamura, A. M., Matarić, M. J., ve Christensen, H. I. (2010). Medical and health-care robotics. *IEEE Robotics & Automation Magazine*, *17*(3), 26-37.

Orman, A., Sebetci, Ö., ve Atun, H. (2022). Metaverse'e Akademik Bakış: Sistematik Bir Araştırma. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 14(2), 172-201.

Özden, G. (2023). Giyilebilir teknoloji ile takip edilen KOAH'lı hastalarda solunum egzersiz cihazı kullanımının ve sesli okumanın yaşam bulguları, yorgunluk ve solunum fonksiyon parametreleri üzerine etkisi. Yayınlanmamış doktora tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi.

Palousek, D., Rosicky, J., ve Koutny, D. (2014). Use of digital technologies for nasal prosthesis manufacturing. *Prosthetics and orthotics international*, *38*(2), 171-175.

Petrigna, L., ve Musumeci, G. (2022). The metaverse: A new challenge for the healthcare system: A scoping review. *Journal of functional morphology and kinesiology*, *7*(3), 63.

Sandıkçı, M. B. (2022).Sportif Rekreasyonel Faaliyetler ile Sağlık Açısından Metaverse ve Sanal Gerçeklik Teknolojisi. Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları, 2022, 65.

Secinaro, S., Calandra, D., Secinaro, A., Muthurangu, V., ve Biancone, P. (2021). The role of artificial intelligence in healthcare: a structured literature review. *BMC medical informatics and decision making*, *21*, 1-23.

Song, Y. T., ve Qin, J. (2022). Metaverse and personal healthcare. *Procedia Computer Science*, *210*, 189-197.

Söyler, S., ve Averbek, G. S. (2022). Sağlık teknolojileri ve metaverse: potansiyel uygulama alanları ve mevcut engeller. *International Anatolia Academic Online Journal Health Sciences*, 8(2), 138-166.

Sun, M., Xie, L., Liu, Y., Li, K., Jiang, B., Lu, Y., ... ve Yang, D. (2022). Mevcut dijital tıptaki metaveri. *Klinik e-Sağlık*, 5, 52-57.

Şahinbaş, K., ve Güneş, T. B. (2022). Metaverse evrenin karakteristik özellikleri, teknolojik bileşenleri ve sektörel uygulamaları. *İçinde H. Kılıç (Der.), Metaverse Evreninde Bütünleşik Pazarlama İletişimi, 15-47*.

Thomason, J. (2021). Metahealth-how will the metaverse change health care?. *Journal of Metaverse*, *1*(1), 13-16.

Timurtaş, E. (2019). *Tip 2 Diyabetli Hastalarda Giyilebilir Teknoloji, Mobil Uygulama Destekli Ve Gözetimli Egzersiz Eğitiminin Etkileri*ç. Yayınlanmamış doktora tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Ullah, H., Manickam, S., Obaidat, M., Laghari, S. U. A., ve Uddin, M. (2023). Exploring the potential of metaverse technology in healthcare: applications, challenges, and future directions. *IEEE Access*.

Uysal, B., ve Semız, T. (2022). Sağlıkta Yeni Bir Çağ: Metaverse. *Gevher Nesıbe Journal Of Medıcal And Health Scıences*, *7*(18), 93-102.

Yeşiltaş, Y. S., ve Gündüz, A. K. (2018). Idiopathic orbital inflammation: review of literature and new advances. *Middle East African journal of ophthalmology*, *25*(2), 71-80.

Yılmaz, F., Mete, A. H., Türkön, B. F., ve İnce, Ö. (2022). Sağlık hizmetlerinin geleceğinde metaverse ekosistemi ve teknolojileri: uygulamalar, fırsatlar ve zorluklar. *Eurasian Journal of Health Technology Assessment*, 6(1), 12-34.

Yuehong, Y. I. N., Zeng, Y., Chen, X., ve Fan, Y. (2016). The internet of things in healthcare: An overview. *Journal of Industrial Information Integration*, *1*, 3-13.

KAYNAKÇA

Akbaş, G., Oral, O. & Bilgin, S. (2018). Three Dimensıonal Prınter Applıcatıons In The Health Sector: Current Sıtuatıon And Future. International Journal Of 3B Prıntıng Technologıes And Dıgıtal Industry, 2(2), 88-98.

Akpek, A. (2018). Stereolitografi ile üç boyutlu (3B) olarak biyobaskılanmış yapay kalp kapakçıklarının biyouyumluluk özelliklerinin analizi. Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi, 33(3), 929-938.

American Hospital Association. (2024). 3 Ways 3B Printing Is Revolutionizing Health Care. Erişim: https://www.aha.org/aha-center-health-innovation-market-scan/2022-06-07-3-ways-3B-printing-revolutionizing-health-care adresinden 10.06.2024 tarihinde alınmıştır.

Appavuravther, E.Z., Altın, A. & Çetinkaya, K. (2019). 3 Boyutlu Baskı Teknolojisinin Hayatımızı Değiştirdiği 10 Alan. 4th Internatıonal Congress On 3B Prıntıng (Addıtıve Manufacturıng) Technologıes And Dıgıtal Industry, Antalya, 1037-1052. Erişim: https://indexive.com/uploads/papers/pap_indexive15943045982147483647.pdf adresinden 22.05.2024 tarihinde alınmıştır.

Arslan, N., Yaylacı, B., Eyüpoğlu, N. D. ve Kürtüncü, M. (2018). Sağlıkta Gelişen Teknoloji: Üç Boyutlu Yazıcılar. Internatıonal Journal Of 3d Prıntıng Technologıes And Dıgıtal Industry, 2(2), 99-110.

Aydın, H. S., Gümüş, Ö. Y., & Küçük, İ. (2019). Eriyik Yığma Modellemesi Esaslı Üç Boyutlu (3B) Eklemeli Üretim Tekniği Kullanılarak Poliüretan Malzemeden Bir Yapay İnsan Kulak Kepçesi Üretimi. Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 23(2), 666-672.

Aydın, L., & Küçük, S. (2017). Üç Boyutlu Yazıcı ve Tarayıcı ile Hastaya Özel Medikal Ortez Tasarımı ve Geliştirilmesi. Politeknik Dergisi, 20(1), 1-8.

Baig, M.A., Norah, A., Haifa, A., Nouf, A., Baig, S.M. (2023). Implementation of 3B Printing in Various Healthcare Settings: A Scoping Review. Studies in Health Technology and Informatics. 305, 410-413.

Cheng, G. Z., Estepar, R.S. J., Folch, E., Onieva, J., Gangadharan, S. & Majid, A. (2016). Three-dimensional Printing and 3D Slicer Powerful Tools in Understanding and Treating Structural Lung Disease, CHEST, 149(5), 1136-1142.

Çelebi, A., Tosun, H., & Önçağ, A. Ç. (2017). Hasarlı Bir Kafatasının Üç Boyutlu Yazıcı İle İmalatı Ve İmplant Tasarımı. International Journal of 3D Printing Technologies and Digital Industry, 1(1), 27-35.

Deloitte. (2016). Top 10 health care innovations: Achieving more for less. Erişim: https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Life-Sciences-Health-Care/gx-lshc-top-10-health-care-innovations-web-friendly.pdf adresinden 15.05.2024 tarihinde alınmıştır.

Emre, Ş., Yolcu, M. B. & Celayir, S. (2015). Üç boyutlu yazıcılar ve çocuk cerrahisi, Çocuk Cerrahisi Dergisi 29(3), 77-82.

Eshkalak, S. K., Ghomi, E. R., Dai, Y., Choudhury, D., & Ramakrishna, S. (2020). The role of three-dimensional printing in healthcare and medicine. Materials & Design, 108940.

Genç, Y. S. (2024). Üç Boyutlu Yazıcıyla Farklı Rezinler Kullanılarak Üretilen Braketler İle Seramik Braketlerin Renk Stabilitesinin İn Vitro Ortamda Karşılaştırılması. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Goh, O., Goh, W.J., Lim, S.H., Hoo, G.S., Liew, R., Ng, T.M. (2022). Preferences of Healthcare Professionals on 3B-Printed Tablets: A Pilot Study. Pharmaceutics,14, 1521.

Guillemot, F., Mironov, V.& Nakamura, M. (2010). Bioprinting is coming of age: Report from the International Conference on Bioprinting and Biofabrication in Bordeaux (3B'09). Biofabrication.

Gürses, G. (2019). Üç Boyutlu Yazıcıyla Yumuşak Doku Üretimi. Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Afyon.

Hellman, S., Frisch, P., Platzman, A. & Booth, P. (2023). 3B Printing in a hospital: Centralized clinical implementation and applications for comprehensive care. *Digital Health,* 9, 1-12.

İnce, A. T. & Öztürk, A. (2021). 3 Boyutlu Yazıcılar Ve Sağlık Alanında Kullanımları. Mevlana Tıp Bilimleri, 1(2), 2.

Javaid, M., Haleem, A., Singh,R. P., Suman,R .(2022). 3B printing applications for healthcare research and development. *Global Health Journal,* 6 (4), 217–226.

Karandikar, P. M., Tayade, M.C. & Kunkokol, R.(2020). Three-dimensional (3D) Printing applications in Healthcare sector in India , Pravara Medical Review, 12(01), 51-56

Kardaş, C., Börklü, H. R. (2022). Covıd-19 Salgınında 3b Yazıcılarla Geliştirilen Ürünlerin İncelenmesi, International Journal of 3D Printing Technologies and Digital Industry, 6(1), 113-125.

Kesmezacar F.F., Yeyin N., Demir Ö. (2023). Eğitim ve Araştırma Amaçlı Üç Boyutlu (3B) Baskılı Karaciğer Fantom Tasarımı, Int. J. of 3D Printing Tech. Dig. Ind., 7(2), 175-183.

Lau, I. & Sun, Z. (2018). Three-dimensional printing in congenital heart disease: A systematic review. Journal of Medical Radiation Sciences, 65(3), 226-236.

Lim, G., Choi, D. & Richardson, E. B. (2014). 3-D printing in organ transplantation. Hanyang Medical Reviews, 34(4), 158-164.

Melocchi, A., Inverardi, N., Uboldi, M., et al. (2019). Retentive device for intravesical drug delivery based on water-induced shape memory response of poly(vinyl alcohol): design concept and 4D printing feasibility. The International Journal of Pharmaceutics, 559, 299–311.

Otomasyon AVM Topluluğu. (2022). 3B yazıcıların tıp ve sağlık sektöründe hangi yenilikçi uygulamaları var? Erişim: https://www.otomasyonavm.com/tr/3B-yazicilarin-tip-ve-saglik-sektorunde-hangi-yenilikci-uygulamalari-var adresinden 15.06.2024 tarihinde alınmıştır.

Öztepe Yeşilyurt, K. (2023). 3 Boyutlu Yazıcı Materyallerinin Cerrahi ve Hemşirelik Alanında Kullanımına Bakış. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi (IGUSABDER), 20, 663- 676.

Pérez-Sanpablo, A. I., Romero-Ávila, E. & González-Mendoza, A. (2021). Three-dimensional printing in healthcare. Revista Mexicana de Ingenieria Biomedica, 42(2), 32-48.

Pucci, Josephine U.; Christophe, Brandon R.; Sisti, Jonathan A.; Connolly, Edward S. (2017). Three-dimensional printing: technologies, applications, and limitations in neurosurgery. Biotechnology Advances, (), S0734975017300599–.

Sarıbaş, S. U. (2019). Üç Boyutlu Yazıcı Kullanılarak Oluşturulan Transfer Kaşıklarının Klinik Güvenilirliğinin Değerlendirilmesi. Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, İzmir.

Sungur, C. (2020). Sağlık Teknolojisi ve Etik. İçinde Sağlıkta Etik (Ed. S. Özmen),147-178, Nobel Akademik Yayıncılık.

Şahin, K. & Turan, B. O. (2018). Üç Boyutlu Yazıcı Teknolojilerinin Karşılaştırmalı Analizi. Stratejik Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2(2), 97-116.

Tack, P., Victor, J., Gemmel, P., & Annemans, L. (2016). 3B-printing techniques in a medical setting: a systematic literature review. BioMedical Engineering OnLine, 15(1).,

Timurtaş, E., Akgün, G., Avcı, E.E., Karabacak, N., Kartal, G., Polat, M. G. & Demirbüken, İ. (2022). Üç Boyutlu Yazıcı ile Kuğu Boynu Deformitesi için Kişiye Özgü Parmak Ortez Üretimi ve Kullanıcı Memnuniyeti. Online Türk Sağlık Bilimleri Dergisi, 7(3), 340-345.

Trenfield, S. J., Awad, A., Madla,C.M., Hatton, G. B., Firth, J., Goyanes, A., Gaisford, S. & Basit, A. W. (2019). Shaping the future: recent advances of 3B printing in drug delivery and healthcare, Expert Opinion on Drug Delivery.

Ulağ, S. (2023). Kalp Kası Enfeksiyonlarına Yönelik Üç Boyutlu Biyofonksiyonel Doku İskelesi Üretimi ve Karakterizasyonu. International Journal of Advances in Engineering and Pure Sciences, 35(3), 338-345.

Yao, R., Xu, G., Mao, S; Yang, H., Sang, X., Sun, W., Mao, Y. (2016). Three-dimensional printing: review of application in medicine and hepatic surgery. Cancer Biology & Medicine, 13(4), 443-451.

KAYNAKÇA

Alhurayess, S., Darwish, M. K. (2012). *Analysis of energy management in hospitals.* 2012 47th International Universities Power Engineering Conference (UPEC).

Ali Taleshi, M., Nejadkoorki, F., Azim Zadeh, H., t Ghaneian, M. (2014). Toward green hospital standards in Yazd educational hospitals in 2013. *Journal of Ilam University of medical sciences,* 22(5), 114-127.

Armstrong, F. (2005). Do no harm? Health care and the environment. *Australian Nursing Journal: ANJ, The,* 12(7), 18-21.

Azar, F. E., Farzianpour, F., Foroushani, A. R., Badpa, M., Azmal, M. (2015). Evaluation of green hospital dimensions in teaching and private hospitals covered by Tehran University of Medical Sciences. *Journal of Service Science and Management,* 8(2), 259-266.

Azmal, M., Kalhor, R., Dehcheshmeh, N. F., Goharinezhad, S., Heidari, Z. A., Farzianpour, F. (2014). Going toward green hospital by sustainable healthcare waste management: segregation, treatment and safe disposal. *Health,* 6(19), 2632-2640.

Baines, T., Brown, S., Benedettini, O., Ball, P. D. (2012). Examining green production and its role within the competitive strategy of manufacturers. *Journal of Industrial Engineering and Management,* 5(1), 53-87.

Bandhauer, K., Gerber, M., Simon, S., Smith, S., Buffo, C., Gitlin, S. (2013). Sustainable design and green building toolkit for local governments. *Environmental Protection Agency (US)*, 100.

Beloeil, H., Albaladejo, P. (2021). Initiatives to broaden safety concerns in anaesthetic practice: the green operating room. *Best Practice & Research Clinical Anaesthesiology,* 35(1), 83-91.

Berglund, B., Brunekreef, B., Knöppe, H., Lindvall, T., Maroni, M., Mølhave, L., Skov, P. (1992). Effects of indoor air pollution on human health. *Indoor air,* 2(1), 2-25.

Callaway, S. K., Dobrzykowski, D. D. (2009). Service-oriented entrepreneurship: service-dominant logic in green design and healthcare. *Service Science,* 1(4), 225-240.

Chartier, Y. (2014). *Safe management of wastes from health-care activities*. World Health Organization.

Dabhilkar, M., Svarts, A. (2019). From general to specialty hospitals: operationalising focus in healthcare operations. *Operations Management Research,* 12, 94-111.

Dhillon, V. S., Kaur, D. (2015). Green hospital and climate change: Their interrelationship and the way forward. *Journal of clinical and diagnostic research: JCDR,* 9(12), LE01-LE05.

Elkington, J., Rowlands, I. H. (1999). Cannibals with forks: The triple bottom line of 21st century business. *Alternatives Journal,* 25(4), 42.

Enache-Pommer, E. (2008). Lean and green healthcare facilities: improving the delivery process of children's hospitals.

Farzianpour, F., Hosseini, S., Mirsepasi, A., Honary, H., Hosseini, S. S., Hosseini, S. (2013). Internal evaluation of the department of environmental health science and engineering. *American Journal of Applied Sciences,* 10(1), 58.

Frampton, S. B., Gilpin, L., Charmel, P. A. (2003). Putting patients first: Designing and practicing patient-centered care.

Gavronski, I. (2012). Resources and capabilities for sustainable operations strategy. *Journal of Operations and Supply Chain Management (JOSCM),* 5, 1-20.

Godbole, N. S., Lamb, J. (2013). *The triple challenge for the healthcare industry: sustainability, privacy, and cloud-centric regulatory compliance.* 2013 10th International Conference and Expo on Emerging Technologies for a Smarter World (CEWIT).

Govind, R. (2014). Green homes are not 'costly'. *https://www.thehindu.com/features/homes-and-gardens/green-living/green-homes-are-not-costly/article5900985.ece Erişim tarihi: 29.05.2024*.

Guenther, R., Vittori, G., Vernon, W. (2007). Pilot Report. Austin (TX): Center for Maximum Potential for Building Systems (pp. 37): Green guide for health care: best practices for creating high performance healing environments.

Gupta, M. C. (1995). Environmental management and its impact on the operations function. *International Journal of Operations & Production Management,* 15(8), 34-51.

Hou, J., Teo, T. S., Zhou, F., Lim, M. K., Chen, H. (2018). Does industrial green transformation successfully facilitate a decrease in carbon intensity in China? An environmental regulation perspective. *Journal of cleaner production,* 184, 1060-1071.

Howard, J. L. (2003). The federal commitment to green building: experiences and expectations. *Federal Executive, Office Of The Federal Environmental Executive, Washington*, 1-89.

Howard, J. L. (2003). Federal commitment to green building: Experiences and expectations. Office of Federal Environmental Executive (US) (pp. 89).

Hussain, M. N., Subramoniam, S. (2012). *Greener healthcare using ICT based BPR.* 2012 International Conference on Green Technologies (ICGT).

It's a myth that green buildings are expensive. (2016). *https://www.thehindu.com/news/cities/Hyderabad/article11124561.ece Erişim tarihi: 29.05.2024*.

Jha, R., Sahay, B., Charan, P. (2016). Healthcare operations management: a structured literature review. *Decision,* 43(3), 259-279.

Kamath, S., Kamath, R., Kamath, L., Salins, P., Soman, B., Raj, A. L., D'Souza, R. (2019). Engineering green hospitals: an imperative for a sustainable future. *International Journal of Civil Engineering and Technology,* 10(2), 538-544.

Kapoor, R., Kumar, S. (2011). Energy Efficiency in Hospitals Best Practice Guide. *United States Agency for International Development*, 41.

Kappor, R., Kumar, S. (2011). Energy efficiency in hospitals best practice guide (p 52). *New Delhi, India: USAID, ECO-III Project*.

Karliner, J., Guenther, R. (2011). A comprehensive environmental health agenda for hospitals and health systems around the world. *California: Global Green and Healthy Hospitals*, 42.

Kilci, E. N. (2021). A study on financial sustainability of healthcare indicators for Turkey under the health transformation program. *The International Journal of Health Planning and Management,* 36(4), 1287-1307.

Kreisberg, J. (2007). Green medicine: An integral approach that benefits physicians, patients, communities, and the environment. *Integrative Medicine,* 6(6), 38-41.

Kumar, K., Prakash, A. (2019). Developing a framework for assessing sustainable banking performance of the Indian banking sector. *Social Responsibility Journal,* 15(5), 689-709.

Kumari, S., Kumar, R. (2020). Green hospital-A necessity and not option. *Journal of Management Research and Analysis,* 7(2), 46-51.

Kuzior, A., Zhuchenko, S., Samoilikova, A., Vasylieva, T., Brożek, P. (2022). Changes in the system of country's population health care depending on the level of providing affordable housing. *Problems and Perspectives in Management,* 20(3), 215-232.

Laustsen, G. (2007). Reduce–recycle–reuse: guidelines for promoting perioperative waste management. *AORN journal,* 85(4), 717-728.

Lee, S. M., Lee, D. (2022). Developing green healthcare activities in the total quality management framework. *International journal of environmental research and public health,* 19(11), 6504.

Liu, Y., Zhang, Y., Batista, L., Rong, K. (2019). Green operations: what's the role of supply chain flexibility? *International Journal of Production Economics,* 214, 30-43.

Liu, Y., Zhu, Q., Seuring, S. (2017). Linking capabilities to green operations strategies: The moderating role of corporate environmental proactivity. *International Journal of Production Economics,* 187, 182-195.

Migdadi, Y. K. A.-A. (2016). Identifying the best practices in green operations strategy of leading mobile phone producers. *International Journal of Business Excellence,* 9(1), 92-112.

Muduli, K., Barve, A. (2012). Barriers to green practices in health care waste sector: an Indian perspective. *International Journal of Environmental Science and Development,* 3(4), 393.

Nunes, B., Bennett, D. (2008). *A green operations framework and its application in the automotive industry.* Management of Technology Innovation and Value Creation: Selected Papers from the 16th International Conference on Management of Technology.

Nunes, B., Bennett, D., Shaw, D. (2013). *Building a competitive advantage through sustainable operations strategy*.

Phelps, A., Horman, M., Barr, M., Brower, J., Riley, D., Vanegas, J., Pearce, A. (2006). Bridging the physics of building with the physiology of health care: greening healthcare facilities. *Journal of Green Building,* 1(2), 164-176.

Porter-O'Grady, T., Malloch, K. (2010). Innovation: driving the green culture in healthcare. *Nursing administration quarterly,* 34(4), E1-E5.

Practice-Greenhealth. (2020). Sustainability Solutions for Health Care. *https://practicegreenhealth.org/ Erişim tarihi: 08.05.2024*

Rich, C. R., Singleton, J. K., Wadhwa, S. S. (2018). *Sustainability for healthcare management: a leadership imperative*. Abingdon, Oxon: Routledge.

Robert, G., Guenther, R. (2006). Environmentally responsible hospitals. *Improving Healthcare with Better Building Design*, 81-107.

Sahamir, S. R., Zakaria, R. (2014). Green assessment criteria for public hospital building development in Malaysia. *Procedia Environmental Sciences,* 20, 106-115.

Shaabani, Y., Vafaee Najar, A., Shafiee, M. N., Meraji, M., Hooshmand, E. (2020). Designing a green hospital model: Iranian hospital. *International Journal of Healthcare Management,* 13(sup1), 427-433.

Singh, K., Rana, K. (2016). Technologies used by Green Buildings in Haryana State. *International Journal of Innovative Research in Science, Engineering and Technology,* 5(7).

Sohn, L. B. (1973). Stockholm declaration on the human environment, the. *Harv. Int'l. LJ,* 14, 423-515.

Srivastava, S. K. (2007). Green supply-chain management: a state-of-the-art literature review. *International journal of management reviews,* 9(1), 53-80.

Tarkar, P. (2022). Role of green hospitals in sustainable construction: Benefits, rating systems and constraints. *Materials Today: Proceedings,* 60, 247-252.

Tennison, I., Roschnik, S., Ashby, B., Boyd, R., Hamilton, I., Oreszczyn, T., Owen, A., Romanello, M., Ruyssevelt, P., Sherman, J. D. (2021). Health care's response to climate change: a carbon footprint assessment of the NHS in England. *The Lancet Planetary Health,* 5(2), e84-e92.

Thomas, A., Suresh, M. (2024). Readiness for green transformation process in healthcare organizations. *Journal of Indian Business Research*, 171-199.

Us, Y., Pimonenko, T., Tambovceva, T., Segers, J.-P. (2020). Green transformations in the healthcare system: the covid-19 impact. *Health Economics,* 1, 49.

WCED, S. W. S. (1987). World commission on environment and development. *Our common future,* 17(1), 1-91.

Weerasuriya, R., Henderson-Wilson, C., Townsend, M. (2019). A systematic review of access to green spaces in healthcare facilities. *Urban forestry & urban greening,* 40, 125-132.

WHO. (2010a). Healthy Hospitals, Healthy Planet, Healthy people: Addressing climate change in health care settings: Discussion Draft. s. 1-30.

WHO. (2010b). Healthy Hospitals, Healthy Planet, Healthy people: Addressing climate change in health care settings: Discussion Draft *Healthy Hospitals, Healthy Planet, Healthy people: Addressing climate change in health care settings: Discussion Draft*. s. 30-30.

Wu, Z. (2011). *Evaluation of a sustainable hospital design based on its social and environmental outcomes (MSc Thesis)*, Cornell University, Ithaka, New York.

Yu, W., Ramanathan, R. (2015). An empirical examination of stakeholder pressures, green operations practices and environmental performance. *International Journal of Production Research,* 53(21), 6390-6407.

Zimring, C., Joseph, A., Choudhary, R. (2004). The role of the physical environment in the hospital of the 21st century: A once-in-a-lifetime opportunity. *Concord, CA: The Center for Health Design,* 311.

AFETLE MÜCADELEDE
KRİZ YÖNETİMİ

ÖĞR. GÖR. GÖKHAN BİLİCİ

EĞİTİM
yayınevi

AFETLE MÜCADELEDE KRİZ YÖNETİMİ

Öğr. Gör. Gökhan Bilici

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-39-7
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

AFETLE MÜCADELEDE KRİZ YÖNETİMİ
Öğr. Gör. Gökhan Bilici
VIII+122 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-39-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun. (2009). T.C. Resmi Gazete, 27261, 17 Haziran 2009.

Akdağ, S. Emre (2002). *Mali Yapı ve Denetim Boyutlarıyla Afet Yönetimi.* Ankara: Sayıştay Araştırma-İnceleme Dizisi.-

Akdur, Recep. (2001). *Afetlere Hazırlık ve Afet Yönetimi, Afetlerde Sağlık Hizmetleri Yönetimi.* Ankara: *Sağlık ve Sosyal Yardım Vakfı*, 1, 39.

Aksu, Metin. (2008). *Krizleri Fırsata Çevirmenin Yolları Kriz Yönetimi*. İstanbul: Kum Saati Yayınları.

Aktel Mehmet (2010). *5902 Sayılı Yasa ile Türkiye'de Afet Yönetiminde Oluşan Değişim.* Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, No 27, 169-180.

Aktel, Mehmet ve Çağlar, Nedret. (2007). *Isparta İli Afet (Kriz) Yönetim Yapılanması Üzerine Bir Çalışma,* Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi, 12, 147-162.

Akyel, Recai. (2000). *Gölkaya'da Deprem.* İstanbul: Gren Ajans.

Akyel, Recai (2007). *Afet Yönetim Sistemi: Türk Afet Yönetiminde Karşılaşılan Sorunların Tespit ve Çözümüne İlişkin Bir Araştırma.* İşletme Anabilim Dalı, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Adana.

Arrington C.B, Sawaya R.N (1984), Managing Public Affairs: Issue management in an Uncertain Environment. California Management Review, 149, 148-160.

Ataman, Göksel. (2002). *İşletme Yönetimi Temel Kavramlar ve Yeni Yaklaşımlar (*2. Baskı). İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Augustine, Norman R. (2000). Önlemeye Çalıştığımız Krizi Yönetmek. Kriz Yönetimi, (Çeviren: Salim Ay), Harvard Business Review, MESS Yayını

Aykaç, Burhan. (2001). *Kamu Yönetiminde Kriz ve Kriz yönetimi.* Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2, 123-132.

Bal, İhsan (2006). *Alacakaranlıkta Terörle Mücadele ve Komplo Teorileri* (1.Baskı). Ankara: USAK Yayınları

Bal, İhsan (2006). *Terör, Terörizm ve Küresel Terörle Mücadelede Ulusal ve Bölgesel Deneyimler* (1.Baskı). Ankara: USAK Yayınları.

Bal, İhsan ve Özveren, Süleyman (2010). *Dünyadan Örneklerle Terörle Mücadele* (1.Baskı). Ankara: USAK Yayınları.

Blanchard, Wayne (2007). Principles of Emergency Management Supplement, FEMA's Emergency Management Higher Education Project

Boin, Arjen. (2004). *Lessons From Crisis Research.* Managing Crises in The Twenty-First Century, International Studies Review, 6, 165-194.

Bozkurt, Ömer, Seriye, Sezen ve Turgay, Ergun. (2001). Kamu Yönetimi Sözlüğü. Ankara: TODAİE. Yayın No:283

Bozlağan, Recep. (2002). *Sürdürülebilir Gelişme Düşüncesine Giriş*. Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, 11, 56-72.

Can, Ergüder (2005). Entegre Afet Yönetim Sistemi ve İlkeleri. (Editör: Mikdat Kadıoğlu, Emin Özdamar). *Afet Yönetiminin Temel İlkeleri.* Ankara: Jica Türkiye Ofisi, 1-6.

Castellano, Cherie, and Elizabeth, Plionis. (2006). *Comparative Analysis Of Three Crisis İntervention Models Applied To Law Enforcement First Responders During 9/11 And Hurricane Katrina*. *Brief Treatment and Crisis Intervention* 6. 4, 326-336.

Çeber, Kemal ve Dulupçu, M.Ali. (2008). *Afet Yönetiminde Türkiye'nin Mali Yapısı.* Türk İdare Dergisi, 459, 65-81.

Chase, Howard (1984) Issue Management: Origins of the Future. Virginia:USA Issue Action Publications Inc.

Cosgrave, John. (1996). "Decision Making in Emergencies", DisasterPrevention and Management, 5(4), 28–35.

Demir, Ömer ve Acar, Mustafa. (2005). *Kriz, Sosyal Bilimler Sözlüğü,* Ankara: Adres Yayınları.

Demirci, Ali ve Karakuyu, Mehmet (2004). "Afet Yönetiminde Coğrafi Bilgi Teknolojilerinin Rolü", Doğu Coğrafya Dergisi, 9(12), 67-101.

Develioğlu, Ferit (1978). *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Ankara: Doğuş Ltd. Şti. Matbaası.

Dinçer, Ömer. (1998). Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası. (5. Baskı). İstanbul: Beta Basım Dağıtım.

Erençin, Arif ve Çakır, Barış. (2009). Türkiye'de Belediyelerde Afet ve Acil Durum Yönetimi, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, 18,* 25.

Ergünay, Oktay (1996). *Afet Yönetimi Nedir? Nasıl Olmalıdır? Erzincan ve Dinar Deneyimleri Işığında Türkiye'nin Deprem Sorunlarına Çözüm Arayışları,* TÜBİTAK Deprem Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Ankara: İnşaat Teknolojileri Araştırma Grubu.

Ergünay, Oktay (2002). *Afet Yönetimi ve Yerel Yönetimler,* Ankara: Türk Belediyeler Derneği – Konrad Adenauer Vakfı Ortak Yayını.

Ergünay, Oktay. (2008). *Afet Yönetiminde Kurumsal Yapılanma ve Mevzuat Nedir ? Nasıl Olmalıdır?* İstanbul Depremini Beklerken Sorunlar ve Çözümler Bildiriler Kitabı, İstanbul: 20 Eylül 2008 CHP İstanbul Deprem Sempozyumu.

Ergünay, Oktay (2005). Afet Yönetiminde İş Birliği ve Koordinasyonun Önemi. (Editör: Mikdat Kadıoğlu, Emin Özdamar). *Afet Yönetiminin Temel İlkeleri.* Ankara: Jica Türkiye Ofisi, 10-11.

Ersoy, Pervin, Börühan, Gülmüş ve Esmer, Soner (2017). Afet Lojistiği. (Editör: Zerrin Toprak Karaman ve Asuman Altay). *Bütünleşik Afet Yönetimi.* İzmir: Birleşik Matbaacılık Ltd. Şti., 103-122.

Eryılmaz, Bilal (2000). *Adapazarı'nda Deprem ve Sonrası.* Adapazarı Ticaret ve Sanayi Odası, 2b.

Etkin, David ve Davis, Ian (2007). The Search for Principles of Disaster Management, 5

Filiz, Erdinç (2007). *Türk Kamu Yönetiminde Kriz Yönetimi*. İstanbul: Alfa Aktüel Yayınları.

Gad-el-Hak, Mohamed (2008). The Art and Science of Large Scale Disasters, Large Scale Disasters Prediction, Control, and Mitigation, Cambridge: Cambridge University Press.

Genç, Neval (2007). *Türkiye'de Doğal Afetler ve Doğal Afetlerde Risk Yönetimi*. Ankara: *Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 201 – 226.

Geray, Cevat (2004). *Son Depremlerin Düşündürdükleri.* Mülkiye Dergisi, Yuvarlak Masa Toplantısı, 219.

Göktürk, İsmail ve Yılmaz, Mehmet. (2005). *Ülkemizde Afet Politikaları Ve Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Bir Değerlendirme.* www.bayindirlik.gov.tr/turkce/dosya/makale11.pdf, (E.T.: 20.12.2016).

Gülnerman, A. Giz. (2014). *Afet Kriz Yönetimine Coğrafi Bilgi Teknolojilerinin Katkısı Ve Hayat Kurtaran Büfe Önerisi*, Geomatik Mühendisliği Programı, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Haşit, Gürkan. (2000). *İşletmelerde Kriz Yönetimi ve Türkiye'nin Büyük Sanayi İşletmeleri Üzerinde Yapılan Araştırma Çalışması* (1. Baskı). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Hatemi, Hüseyin. (1999). *Krizin Kritiği.* Düşünen Siyaset.1,1.

Heath, L. Robert ve Cousino Kenneth.R. (1990). Issue Management: End of First Decade Progress Re-port, Public Relations Review. 16, 6-19.

Helvacıoğlu, İsmail ve Ural, Derin (2005). Afette Bilgi Teknolojileri ve Kullanımı. (Editör: Mikdat Kadıoğlu, Emin Özdamar). *Afet Yönetiminin Temel İlkeleri.* Ankara: Jica Türkiye Ofisi, 125-127.

Kadıoğlu, Mikdat (2008). *Modern Bütünleşik Afet Yönetiminin Temel İlkeleri.* Ankara: JICA Türkiye Ofisi Yayınları

Kadıoğlu, Mikdat ve Emin Özdemir (2005). *Afet Yönetiminin Temel İlkeleri, Ankara:* JİCA Türkiye Ofisi Yayını

Kamu Yönetimi Araştırma Projesi Genel Rapor. (1991). Ankara: TODAİE Yayınları, Yayın No:238

Karaköse, Turgut. (2007). *Örgütler ve Kriz Yönetimi.* Akademik Bakış Sosyal Bilimler E-Dergisi, 13, 1-15.

Kırdar, Yalçın ve Demir, F. O. Demir. (2007). *Kriz İletişimi Aracı Olarak İnternet: Kuş Gribi Krizi Örneği.* İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 29, 93-106.

Koçel, Tamer. (1993). İşletmelerde Kriz Durumlarında Yönetim Uygulamaları. Zaman Yönetimi ve Kriz Yönetimi Semineri, TÜSSİDE, Gebze

Kovancı, Ahmet. (2001). *Toplam Kalite Yönetimi (1.Baskı).* Ankara: Sistem Yayıncılık.

Kreimer, Alcira (1990). *Lessons Learned from Emergency Lending,* Washinton D.C. : The World Bank Environment Department Divisional Working Paper

Mass, D., Vercie D. ve Warnaby G. (2003) Perspectives on Public Relations Research, NewYork: Routledge Taylor ve Francis Group.

McKenzie, Brent (2000) Strategic Issue Classification in Transition Economies, Management Decision. 38.

Mitfoff, Ian. (1994).“Crisis Management and Environmentalism: A Natural Fit”, California Management Review, Winter,102-113.

Mitroff, Ian ve Anagnos Gus. (2001). *Managing Crises Before They Happen-What Every Executive and Manager Needs to Know About Crisis Management*. New York: Amacom Books.

Mitroff, Ian Pearson, Christine ve Harrington, Katharine. (1996). *The Essential Guide to Managing Corporate Crises.* New York: Oxford University Press

Narbay, M. Şimşek (2006). *Kriz İletişimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Öner, Z. Semiha. (2010). *Türkiye'de Afet Yönetimi ve Niğde Örneği.* Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

Öztürk, Nurettin. (2003). Türkiye'de Afet Yönetimi: Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, 12, 42-64.

Öztürk, Aziz (2003). Kriz Yönetimi ve Tekstil Sektörüne Etkileri ile İlgili Bir Uygulama, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya

Pearson, Christine ve Mitroff, Ian. (1993). *From Crisis Prone To Crisis Prepared: A Framework For Crisis Management.* Academy of Management Executive, 7 ,48-59.

Pheng, L. Sui, Ho, David, K.H. – Ann ve Y. Soon. (1999).*Crisis Management: A Survey of Property Development Firms*. Property Management, c. 17, 231-251.

Quarantelli, E. Louis. (2002). *Urban Vulnerability to Disasters in Developing Countries Managing Risks. The Future of Disaster Risk: Building Safer Cities* Washington D. C.

Saran, Ulvi. (2004). *Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma: Kalite Odaklı Bir Yaklaşım*. Ankara: Atlas Yayıncılık.

Sezgin, Ferudun. (2003). *Kriz Yönetimi.* Kırgızistan-Türkiye: Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 8, 181-195.

Sohodol Bir, Çisil. (2012). Konu Yönetimi Sürecinde İletişim ve Halkla İlişkiler. İletişim Fakültesi Dergisi, 21-26

Sorice, Michele. (2013). Crisis Communicatıon: An Insight On A Growing Global Phenomenon. Cases And Applications. tesi.eprints.luiss.it/11841/ (E.T.:07.04.2018).

Şahin, Yusuf (2003). *Kriz Yönetimi, Kamu Yönetiminde Çağdaş Yaklaşımlar (1.Baskı).* Ankara: Seçkin Yayınevi.

Şen, Furkan ve Özuyar, Sevilay (2015). *Terör ve Terörizm Üzerine* (1.Baskı). Ankara: Yargı Yayınevi

Şengün, Hayriye (2007). *Afet Yönetimi Sistemi ve Marmara Depremin Sonrasında Yaşanan Sorunlar.* Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi**,** Ankara.

Şimşek, M. Şerif. (1997). *Yönetim ve Organizasyon* (2.Baskı). Konya: Damla Ofset.

Tacar, Pulat (1999). *Terör ve Demokrasi* (1.Baskı). Ankara: Bilgi Yayınevi

Tapur, Tahsin. ve Bozyiğit Recep. (2009). Konya Ovası ve Çevresinde Yeraltı Sularının Obruk Oluşumlarına Etkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 21 / 2009,* 140.

Toprak, Zerrin. (2001). *Yerel Yönetimler***.** İzmir: Dokuz Eylül Yayınları.

Tosun, Elif. (2002). *Kriz Durumunda İnsan Kaynakları Yönetimine İlişkin Stratejiler ve Bir Uygulama.* İşletme Anabilim Dalı, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.

Tucker, A. ve Trumpfheller B. (1993) Building an Issues Management System, Public Relations Journal. 49, 36-39.

Tutar, Hasan. (2011). *Kriz ve Stres Yönetimi (3.Baskı).* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Udomratn, Pichet. (2008). *Mental Health And The Psychosocial Consequences Of Natural Disasters In Asia*. *International Review of Psychiatry,* 20(5), 441-444.

Uslanmaz, Ali. (2004). *Kriz Yönetimi ve Doğal Afetlere Hazırlık: Düzce Örneği ve Yeni Bir Model Önerisi,* Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Siyaset Bilimi Programı, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Walsh, D. Susan. (2009). *Interventions To Reduce Psychosocial Disturbance Following Humanitarian Relief Efforts İnvolving Natural Disasters: An İntegrative Review. International Journal of Nursing Practice*, 15(4), 231-240.

Yavaş, Hikmet. (2001). *Doğal Afet Yönetimi ve Yerel Gündem 21 Çalışmaları Kapsamında İzmir'de Deprem Riski.* Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3, 118-138.

Yılmaz, Abdullah (2003). *Türk Kamu Yönetiminin Sorun Alanlarından Biri Olarak Afet Yönetimi (1.Baskı).* Ankara: Pegem A Yayıncılık,

Yılmaz, Abdullah. (2004). *Afet Yönetimi.* Sivil Savunma Dergisi, 46, 177.

Yılmaz, Levent. (2008). *Türk Siyasal Kültürünün Kriz Alanları İçin Bir Model.* Dokuz Eylül Üniversitesi İİBF Dergisi, 23, 2.

Yüksel, Ahmet Haluk. (1994). İkna Edici İletişim, Anadolu Üniversitesi Eğitim, Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı Yayınları, Eskişehir.

İnternet Kaynakları

URL-1: www.statist.com/statistics/236477/natural-disasters-that-caused-the-most-fatalities-in-the-united-states/ (E.T.: 20.02.2017).

URL-2: www.deprem.gov.tr/tr/kategori/deprem-bolgeleri-haritasi-28841 (E.T.: 20.02.2017).

URL-3: https://tatd.org.tr/afet/afet-yazi-dizisi/cig-beyaz-tehlike/ (E.T.: 23.07.2024).

URL-4: www.docplayer.biz.tr/6582710-Acil-saglik-hizmetleri.html#google_vignette (E.T.: 20.02.2017).

URL-5: www.konya.afad.gov.tr (E.T.: 26.02.2017).

URL-6: www.cografyaharita.com/haritalarim/4l_konya_ili_haritasi.png (E.T.: 10.04.2017).

URL-7: www.afad.gov.tr/tr/2218/Teskilat-Semasi (E.T.: 26.02.2017).

URL- 8: www.voanews.com/a/years-natural-disasters-cause-billions-of-dollars-in-damages/3663333.html (E.T.: 19.02.2017).

URL-9: tr.wikipedia.org/wiki/Afet_ve_acil_durum_y%C3%B6netimi (E.T.: 26.02.2017).

URL-10: www.managementstudyguide.com/crisis-management.htm (E.T.: 16.04.2018).

URL-11: www.ifrc.org/en/what-we-do/disaster-management/about-disasters/definition-of-hazard/ (E.T.: 19.02.2017).

URL-12: www.investopedia.com/terms/c/crisis-management.asp (E.T.: 14.03.2017).

URL-13: www.nato.int/cps/en/natohq/topics_49192.htm (E.T.: 03.04.2017).

URL-14: tr.wikipedia.org/wiki/Heyelan (E.T.: 20.02.2017).

URL-15: www.iata.org/publications/documents/social-media-crisis-guidelines.pdf (E.T.: 08.04.2018).

URL-16: afetokulu.com/index.php?module=modul_tek&modul=210&cat=685 (E.T.: 12.04.2017).

URL-17: www.nufusu.com/il/konya-nufusu (E.T.: 10.04.2024).

URL-18: www.halklailiskiler.com/kriz-iletisimi.html (E.T.: 01.05.2018).

URL-19: www.psychcentral.com/lib/natural-disaster-crisis-management (E.T.: 09.04.2017).

URL-20: www.shiftcomm.com/blog/what-is-crisis-communications (E.T.: 09.04.2018).

URL-21: www.hafizakaydi.org/2subat/zumrut-apartmani/ (E.T.: 16.04.2017).

URL-22: www.managementmania.com/en/winterling-crisis-matrix (E.T.: 01.05.2018).

URL-23: www.112.gov.tr/ (E.T.: 08.01.2019).

URL-24: WWW.sendika.org/2017/01/yakit-sizintisi-karabataklari-olduruyor-398865 (E.T.: 08.01.2018).

URL25: www.researchgate.net/publication/348734623 (E.T.: 08.06.2017).

Editör:
Doç. Dr. Murat Baş

Yönetim ve Organizasyon Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM yayınevi

YÖNETİM VE ORGANİZASYON ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I

Editör: Doç. Dr. Murat Baş

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-50-9
1. Baskı, Haziran 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

YÖNETİM VE ORGANİZASYON ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Doç. Dr. Murat Baş
VI+154 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-50-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Adams, J. S. (1965). Inequity in social exchange. *In Advances in experimental social psychology,* 2, 267-299.

Amzat, I. H. ve Idris, D. A. R. (2012). Structural equation models of management and decision-making styles with job satisfaction of academic staff in Malaysian research university. *International Journal of Educational Management*.

Arifin, A. H. ve Matriadi, F. (2022). The Role of Job Satisfaction in Relationship to Organization Culture and Organization Commitment On Employee Performance. *United International Journal for Research & Technology,* 03(06), 117-129.

Artan, İ. (1986). *Örgütsel Stres Kaynakları ve Yöneticiler Üzerinde Bir Uygulama*. Basisen Kültür ve Eğitim Yayınları, İstanbul.

Barutçugil, İ. (2004). *Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi*. Kariyer Yayınları, İstanbul.

Baytar, Ö. (2010). İş Yaşamında Stresin İşgören Performansı Üzerindeki Etkileri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı*, İstanbul.

Brewer, G., Holt, B. ve Malik, S. (2018). Workplace Bullying In Risk And Safety Professionals. *Journal of Safety Research,* 2018/64, 129-133.

Byrne, B. M. (2016). *Structural Equation Modeling With AMOS: Basic Concepts, Applications, and Programming.* Third Edition (3rd ed.). Routledge.

Chirila, T., and Constantin, T. (2013). Understanding workplace bullying phenomenon through its concepts: A literature review. *Procedia-Social and Behavioral Sciences,* 84, 1175-1179.

Cüceloğlu, D. (2012). *İnsan ve Davranışı – Psikolojinin Temel Kavramları*. Remzi Kitabevi, 25. Baskı, İstanbul.

Davenport, N., Swartz, R. D. ve Elliot G. P. (2003). *Mobbing: İşyerinde Duygusal Taciz*, Sistem Yayıncılık, İstanbul.

Davis, K. (1984). *İşletmede İnsan Davranışı: Örgütsel Davranış,* (Çev. K. Tosun). İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayını, 2. Baskı, İstanbul.

Denenberg, R. V., and Braverman, M. (2001). *The violence-prone workplace: A new approach to dealing with hostile, threatening, and uncivil behavior*. Cornell University Press.

Dick, V. & Wagner, U. (2001). Stress and strain in teaching: A structural equation approach. *British journal of educational psychology,* 71, 243–259.

Efeoğlu, İ. E. (2006). İş-Aile Yaşam Çatışmasının İş Stresi, İş Doyumu Ve Örgütsel Bağlılık Üzerindeki Etkileri: İlaç Sektöründe Bir Araştırma. Yayımlanmamış Doktora Tezi. *Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,* Adana

Elçi, M., Karabay, M. E., Alpkan, L., & Şener, İ. (2014). The mediating role of mobbing on the relationship between organizational silence and turnover intention. *Procedia-Social and Behavioral Sciences,* 150, 1298-1309.

Emhan, A., Zincirkıran, M. ve Cura, F. (2015). İş memnuniyeti ve öğrenme kapasitesinin örgütsel performans üzerindeki etkisi: bankacılık sektöründe bir uygulama. *ISGUC The Journal of Industrial Relations and Human Resources,* 17(2), 92-108.

Erdoğan, V. ve Yıldırım, A. (2017). Healthcare professionals' exposure to mobbing behaviors and relation of mobbing with job satisfaction and organizational commitment. *Procedia Computer Science,* 120, 931-938.

Eren, E. (2017). *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi.* Beta Basım Yayın, İstanbul.

Ertürk, A. & Cemaloğlu, N. (2014). Causes of mobbing behavior. *Procedia-Social and Behavioral Sciences,* 116, 3669-3678.

Evans, S., & Li, L. (2005). A comparison of goodness of fit tests for the logistic GEE model. *Statistics in medicine,* 24(8), 1245-1261.

Fan, X., Thompson B. ve Wang, L. (1999). Effects of sample size, estimation methods, and model specification on structural equation modeling fit indexes. *Struct Equ Modeling,* 6(1), 56-83.

Fraj-Andres, E., Martinez-Salinas, E., ve Matute-Vallejo, J. (2009). A Multidimensional Approach to the Influence of Environmental Marketing and Orientation on the Firm's Organizational Performance. *Journal of Business Ethics,* 88(2), 263-286.

Geylan, R., Taşçı, D., Tonus, Z., Benligray, S. ve Oktal, Ö. (2004). *İnsan Kaynakları Yönetimi,* Anadolu Üniversitesi Web-Ofset Tesisleri, Eskişehir.

Glisson, C. ve Durick, M. (1988). Predictors of job satisfaction and organizational commitment in human service organizations. *Administrative science quarterly,* 61-81.

Goetz N. ve Wald A. (2022). Similar but different? The influence of job satisfaction, organizational commitment and person-job fit on individual performance in the continuum between permanent and temporary organizations. *International Journal of Project Management*, 40(3), 251-261.

Gökdeniz, İ. (2005). Üretim Sektöründeki İşletmelerin Örgüt İçi Stres Kaynakları Ve Mobilyacılık Sektöründe Bir Uygulama. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13, 173-189.

Gurinder, K. ve Gursharan, S. K. (2010). *Job satisfaction: a challenging area of research in education*. Guru Arjan Dev Institute of Development Studies.

Güney, S. (2008). *Davranış Bilimleri*, Nobel Yayın, Ankara.

Güven, B. (2021). In Organizational Management; White Collar Personnel Job Satisfaction and Organizational Performance Relationship. *Quantrade Journal of Complex Systems in Social Sciences,* 3(1), 1-11.

Hair F. J., Christian M. R. ve Marko S. (2011), PLS-SEM: Indeed a Silver Bullet, *Journal of Marketing Theory and Practice,* 19(2), 139-152.

Han, H., Lee, K. S., Kim, S. S., Wong, A. K. F. ve Moon, H. (2022). What influences company attachment and job performance in the COVID-19 era? Airline versus hotel employees. *Tourism Management Perspectives,* 44, 1-12.

Harrison, D.A., Newman, D.A., ve Roth, P.L. (2006). How Important Are Job Attitudes? Meta-Analytic Comparisons of Integrative Behavioral Outcomes and Time Sequences. *Academy of Management journal,* 49(2), 305-325.

Hasin, H.H. ve Omar, N.H. (2007). An Empirical Study on Job Satisfaction, Job-Related Stress and Intention to Leave Among Audit Staff in Public Accounting Firms in Melaka. *Journal of Financial Reporting and Accounting*, 5(1), 21-39.

Hassan, F. (2013). *Reinvent: A Leader's Playbook for Serial Success*. John Wiley & Sons.

Herzberg, F., Mausner, B. ve Snyderman, B. (1959). *The Motivation to Work*, Wiley, New York, NY.

House, R.J. ve Rizzo, J.R. (1972). Role Conflict and Ambiguity as Critical Variables in Model of Organizational Behavior. *Organizational Behavior and Human Performance,* 7, 467-505.

Hu, L. ve Bentler, P. M. (1998). Fit indices in covariance structure modeling: Sensitivity to under parameterized model misspecification. *Psychological Methods*, 3(4), 424-453.

Inuwa, M. (2016). Job satisfaction and employee performance: An empirical approach. *The Millennium University Journal,* 1(1), 90-103.

Jöreskog K. G., Sörbom D. (1993). LISREL 8: Structural equation modeling with the SIMPLIS command language. *Scientific Software International*.

Judge, T. A., Thoresen, C. J., Bono, J. E., ve Patton, G. K. (2001). The job satisfaction-job performance relationship: A qualitative and quantitative review. *Psychological Bulletin,* 127(3), 376-407.

Karcıoğlu, F. ve Akbaş, S. (2011). İşyerinde Psikolojik Şiddet ve İş Tatmini İlişkisi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 24 (3), 139-161.

Keser, A. ve Güler, B. K. (2016). *Çalışma Psikolojisi,* Umuttepe Yayın, Kocaeli.

Keskin, H., Akgün, A. E., Ayar, H., & Kayman, Ş. S. (2016). Cyberbullying victimization, counterproductive work behaviours and emotional intelligence at workplace. *Procedia-social and behavioral sciences,* 235, 281-287.

Kline, R. B. (2005). *Principles and practice of structural equation modeling,* (2nd ed.). Guilford Press, New York.

Kubalı, D. (1999). Performans denetimi. *Amme İdaresi Dergisi*, *32*(1), 31-62.

Lebang, F. A. ve Ardiyanti, N. (2021). The Effect of Work-Life Balance and Work Stress on Turnover Intention with Job Satisfaction as A Mediator at Anti-Corruption Institution in Indonesia. *In 5th Global Conference on Business, Management and Entrepreneurship (GCBME 2020). Atlantis Press,* 638-648.

Leymann, H. (1990). Mobbing and psychological terror at workplaces. *Violence and victims,* 5(2), 119-126.

Leymann, H. (1996). The Content And Development of Mobbing at Work. *European Journal of Work and Organizational Psychology,* 1996(5), 165-184.

Lleras, C. (2005). Path analysis. *Encyclopedia of social measurement,* 3(1), 25-30.

Locke, E.A. (1976). The Nature and Causes of Job Satisfaction. *In: Dunnette, M.D., Ed. Handbook of Industrial and Organizational Psychology, Chicago, IL: Rand McNally,* 1, 1279-1349.

Lynn, J. ve Blando F. (2008). *Workplace Bullying- Aggressive Behavior and Its Effect on Job Satisfaction and Productıvıty,* University Of Phoenix.

MacCallum, R. C., Browne, M. W. ve Sugawara, H. M. (1996). Power analysis and determination of sample size for covariance structure modeling. *Psychological methods,* 1(2), 130-149.

Matthiesen, S. and Einarsen, S. (2007). Perpetrators and targets of bullying at work: role stress and individual differences. *Violence and Victims,* 22, 735-753.

MCafee, R.B. ve Champagne, P.J. (1987). *Organizational Behavior A Manager's View.* New York: West Pub. Com.

McClelland, D. C. (1961). *Achieving society* (Vol. 92051). Simon and Schuster.

McMahon, L. (2000). Bullying And Harassment In The Workplace. *International Journal of Contemporary Hospitality Management,* 12(6), 384-387.

Mohammadi, R. (2011). Occupational stress and Organizational performance, Case study: Iran. *Procedia-Social and Behavioral Sciences,* 30, 390-394.

Mottaz, C.J. (1987). Age And Work Satisfaction. *Work And Occupations,* 14(3), 389-408.

Nakip, M. ve Yaraş, E. (2017). *Pazarlamada Araştırma Teknikleri.* Seçkin Yayınevi. Ankara.

Nathwani, D. (2021). Job Satisfaction and Employee Performance: An Empirical Approach. *Journal of Applied Management-Jidnyasa,* 13(1), 11-24.

Okutan, M. ve Tengilimoğlu, D. (2002). İş Ortamında Stres ve Stresle Başa Çıkma Yöntemleri: Bir Alan Uygulaması. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4(3), 15-42.

Ostroff, C. (1992). The relationship between satisfaction, attitudes, and performance: An organizational level analysis. *Journal of applied psychology,* 77(6), 963-974.

Özkul, B. ve Çarıkçı, İ. (2010). Mobbing ve Türk Hukuku Açısından Değerlendirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 2010(15), 481-499.

Porter, L. W. ve Lawler, E. (1967). The Effect of Performance on Job Satisfaction. *Industrial Relations,* 7(1), 20-28.

Pushpakumari, M. D. (2008). The impact of job satisfaction on job performance: An empirical analysis. *In City Forum*, 9(1), 89-105.

Quarstein, V. A., McAfee, R. B. ve Glassman, M. (1992). The situational occurrences theory of job satisfaction. *Human relations*, 45(8), 859-873.

Quine, L. (2003). Workplace Bullying, Psychological Distress, and Job Satisfaction in Junior Doctors. *Cambridge Quarterly of Healthcare Ethics,* 12(1), 91-101.

Rafsanjani, F., Nursyamsi, I. ve Pono, M. (2019). The effect of work-life balance on employee performance with job stress and job satisfaction as intervening variables. *Hasanuddin Journal of Business Strategy,* 1(4), 37-42.

Robbins, S. P., Judge, T. A. ve Campbell, T. T. (2010). *Organizational behaviour*. Pearson education.

Salin, D. (2003). Ways of explaining workplace bullying: A review of enabling, motivating and precipitating structures and processes in the work environment. *Human relations,* 56(10), 1213-1232.

Schneider, B., Hanges, P.J., Smith, D.B. ve Salvaggio, A.N. (2003). Which Comes First: Employee Attitudes or Organizational Financial and Market Performance? *Journal of Applied Psychology,* 88(5), 836-851.

Shi, X., Gordon, S., ve Adler, H. (2022). Challenging or hindering? Understanding the daily effects of work stressors on hotel employees' work engagement and job satisfaction. *International Journal of Hospitality Management,* 103, 103211.

Snyman, R., & Loh, J. M. (2015). Cyberbullying at work: The mediating role of optimism between cyberbullying and job outcomes. *Computers in Human Behavior,* 53, 161-168.

Şencan, N.S. (2011). Türk İlaç Sanayiinde Çalışan Yöneticilerin Örgütsel Bağlılık Ve İş Doyumlarına Yönelik Bir Araştırma. Yayımlanmamış Doktora Tezi. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü,* Ankara.

Talasaz, Z. H., Saadoldin S. N. ve Shakeri, M. T. (2014). The Relationship Between Job Satisfaction and Job Performance Among Midwives Working in Healthcare Centers of Mashhad, Iran. *Journal of midwifery and reproductive health,* Volume 2, Issue 3, July 2014, 157-164.

Tınaz, P., Gök, S. ve Karatuna, I. (2010). Türkiye'de İşyerinde Psikolojik Taciz Oranının ve Türlerinin Belirlenmesi: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Öneri Dergisi,* 9(34), 1-13

Tiyek, R. (2011). Yıldırma davranışlarının belediye çalışanları tarafından değerlendirilmesi: Bir büyükşehir belediyesinde araştırma. Yayınlanmamış Doktora Tezi. *Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Sakarya.

Tutar, H. (2004). İşyerinde Psikolojik Şiddet Sarmalı: Nedenleri ve Sonuçları. *Yönetim Bilimleri Dergisi,* 2004(2), 101-128.

Uysal, Ş. (2015). Performans Yönetimi Sisteminin Tanımı, Tarihçesi, Amaç Ve Temel Unsurlarına Genel Bir Bakış. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges),* 5(2), 32-39.

Vaananen, M. V. (2003). *Workplaces Bullying-A Study on the Work Environment, Well- Being and Health,* University of Helsinki.

Vroom, V.H. (1982). *Work and Motivation.* Malabar, Florida, Robert E. Krieger Publishing Company.

West, R. F., Meserve, R. J. ve Stanovich, K. E. (2012). Cognitive sophistication does not attenuate the bias blind spot. *Journal of Personality and Social Psychology,* 103(3), 506–519.

Whyte, W. (1972). Skinnerian in Organizations, *Psychology Today,* 66-68.

Wright, S. (1920). The relative importance of heredity and environment in determining the piebald pattern of guinea-pigs. *Proceedings of the National Academy of Sciences,* 6(6), 320-332.

Yazıcı, H. (2009). Öğretmenlik mesleği, motivasyon kaynakları ve temel tutumlar: Kuramsal bir bakış. *Kastamonu Education Journal,* 17(1) 33-46

Yılmaz, A. (2013). İşletmelerde Özümseme Kapasitesi İle İşletme Performansı İlişkisi: ESO'da Bir Araştırma. Yayımlanmamış Doktora Tezi, *Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.*

Yuen, K. F., Loh, H. S., Zhou, Q., ve Wong, Y. D. (2018). Determinants of job satisfaction and performance of seafarers. *Transportation research part A: policy and practice,* 110, 1-12.

Zapf, D. (1999). Organisational, work group related and personal causes of mobbing/bullying at work. *International journal of manpower,* 20(1/2), 70-85.

KAYNAKÇA

Atılgan, Özgür, "Bist-50 Şirketlerinin İnsan Kaynakları Politikalarının Spk'nın Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyumu Üzerine Bir Çalışma", *1. Üretim Ekonomisi Kongresi*, 2014, İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi (İKÜ) İktisat Bölümü.

Beatty, R. W., Ewing, J. R, Tharp, C. G. (2003). HR's Role in Corporate Governance: Present and Prospective. *Wiley Periodicals,* 42(3), 257-269.

Bursalı Yeliz Mohan, Aksel İbrahim, "Kamuyu Aydınlatma Platformundaki İşletmelerin Kurumsal Yönetim İlkelerinden İnsan Kaynakları Politikalarına Uyumunun İçerik Analizi İle Değerlendirilmesi", *I. Uluslararası Sosyal Bilimler Araştırmaları Kongresi Bildiriler*, 2015, 503-515. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Dede, D. (2022). Kurumsal Yönetişimin İnsan Kaynakları Politikalarına Ve Uygulamalarına Etkisi. *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Bilişim Sistemleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.* Ankara.

Güngör Tanç, Ş. (2015). Kurumsal Yönetim Uygulamaları Kapsamında Etik Kurallar: Borsa İstanbul'da Faaliyet Gösteren Şirketler Üzerinde Bir Araştırma. *Journal of Accounting Finance and Auditing Studies*, 1(3), 1-16.

Karavardar, G. (2012). Çalışan İlişkileri ve Bilgi Paylaşımı: Bankacılık Sektöründe Bir Uygulama. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 2(1), 145-156.

Konzelman, S., Conway, N. (2006). Corporate Governance and Human Resource Management. *British Journal of Industrial Relations,* 44(3), 541-567.

Oyewunmi, O. A., Osibanjo, O. A, Falola, H. O., Olujobi, O. J. (2017). Optimization by Integration: A Corporate Governance and Human Resource Management Dimension. *International Review of Management and Marketing,* 7(1), 265-272.

Pamukçu, F. (2011). Finansal Raporlama ile Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflıkta Kurumsal Yönetimin Önemi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Nisan, 133-148.

Pelayo-Maciel, J., Calderon-Hernandez, G., Serna-Gomez, H. M. (2012). Corporate Governance Structure and Its Impact on Human Resource Management and Financial Performance. *China-USA Business Review*, 11(8), 1133-1145.

Sayılar, Y. (2009). The Effects of Capital Markets Board and Corporate Governance On Human Resource Practices In Turkey: A Study Based On Resource Dependency Perspective. *"İşGüç" Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 11(2), 163-186.

Sermaye Piyasası Kurulu. (2023, 18 Aralık). Kurumsal Yönetim Uyum Raporu Formatları. Erişim adresi: https://spk.gov.tr/data/61e36cfa1b41c61270320827/b77b629ea4059530a6bdf4a5a69b053d.pdf

KAYNAKÇA

Akyürek, M. İ. (2020). İnovasyon ve Liderlik. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama,* 3(1), 15-24.

Antoni, C.H. ve Syrek, C. (2017). Digitalisierung der Arbeit: Konsequenzen für Führung und Zusammenarbeit. *Gruppe Interaktion Organisation (GIO),* 48, 247-258..

Aria, M., Misuraca, M., and Spano, M. (2020). Mapping The Evolution of Social Research and Data Science on 30 Years of Social Indicators Research. *Social Indicators Research,* 149(3), 803-831.

Araujo, L. M. de, Priadana, S., Paramarta, V. and Sunarsi, D. (2021). Digital Leadership in Business Organizations. *International Journal of Educational Administration, Management, and Leadership,* 2(1), 45-56.

Benitez, J., Arenas, A., Castillo, A., and Esteves, J. (2022). Impact of Digital Leadership Capability on Innovation Performance: The Role of Platform Digitization Capability. *Information & Management,* 59(2), 103590.

Busayo, E.T., Kalumba, A.M., Afuye, A.G., Abayomi, G., Ekundayo, O.Y. and Orimoloye, I.R. (2020). Assessment of the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction Studies Since 2015. *International Journal of Disaster Risk Reduction,* 50, 1-7.

Doğan, S. (2007). *Vizyona Dayalı Liderlik.* İstanbul: Kare Yayınları.

Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey,N., and Lim, W.M (2021). How to Conduct a Bibliometric Analysis: An Overview and Guidelines. *Journal of Business Research,* 133. 285-296.

Felfe, J., and Schyns, B. (2006). Personality and The Perception of Transformational Leadership: The Impact of Extraversion, Neuroticism, Personal Need for Structure, and Occupational Self-Efficacy. *Journal of Applied Social Psychology,* 36(3), 708-739.

Kane, G. C., Phillips, A. N., Copulsky, J., and Andrus, G. (2019). How Digital Leadership is (n't) Different. *MIT Sloan Management Review,* 60(3), 34-39.

Karakose, T., Kocabas, I., Yirci, R., Papadakis, S., Ozdemir, T. Y., and Demirkol, M. (2022). The Development and Evolution of Digital Leadership: A Bibliometric Mapping Approach-Based Study. *Sustainability,* 14(23), 1-26.

Karakose, T., Polat, H., and Papadakis, S. (2021). Examining Teachers' Perspectives On School Principals' Digital Leadership Roles and Technology Capabilities During the Covid-19 Pandemic. *Sustainability,* 13(23), 1-20.

Karatepe, S.G., Kavak, O., and Topçuoğlu, E. (2023). Sosyal Politikalar Bağlamında Girişimciliğin Uluslararası Alanyazındaki Yeri Üzerine Bibliyometrik Analiz. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi,* 12(1), 79-97.

Klebe, L., Felfe, J., Krick, A., and Pischel, S. (2024). The Shadows of Digitisation: On The Losses of Health-Oriented Leadership in The Face of ICT Hassles. *Behaviour & Information Technology,* 43(3), 605-622.

Klein, M. (2020). Leadership Characteristics in The Era of Digital Transformation. *Business & Management Studies: An International Journal*, 8(1), 883-902.

Larjovuori, R.L., Bordi, L., Mäkiniemi, J.-P., and Heikkilä-Tammi, K. (2016). The Role of Leadership and Employee Well-Being in Organizational Digitalization. In Tiziana Russo-Spena T. & Mele C. (Eds.), *What's Ahead in Service Research? New Perspectives for Business and Society,* Reser 2016 Proceedings, pp. 1155-1172.

Mihardjo, L. W. W., Sasmoko, S., Alamsjah, F., and Elidjen E. (2019). Digital Leadership Impacts on Developing Dynamic Capability and Strategic Alliance Based on Market Orientation. *Polish Journal of Management Studies,* 19(2), 285–297.

Nunen, K.V, Li, J., Reniers, G. and Ponnet, K. (2018). Bibliometric Analysis of Safety Culture Research. *Safety Science,* 108, 248-258.

Öztürk, O., ve Gürler, G. (2021). *Bir Literatür İncelemesi Aracı Olarak Bibliyometrik Analiz*. Ankara: Nobel Yayınevi.

Rost, J. (1993). *Leadership for The Twenty-First Century*. Bloomsbury Publishing USA.

Serinkan, C. (2010). *Liderlik ve Motivasyon.* C. Serinkan içinde, Liderlik ve Motivasyon Geleneksel ve Güncel Yaklaşımlar (s. 149-178). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Sivankalai, S., ve Sivasekaran, K. (2021). Mucormycosis (Black Fungus) Maiming Covid Patients: Scientometrics Analysis Through Prism of Biblioshiny. *Library Philosophy and Practice,* 5546, 1-20.

Small, H. (1973). Co-Citation in The Scientific Literature: A New Measure of the Relationship Between Two Documents. *Journal of the American Society for Information Science*, 24(4), 265-269.

Sow, M., ve Aborbie, S. (2018). Impact of Leadership on Digital Transformation. *Business and Economic Research,* 8(3), 139-148.

Syrek, C. J., Apostel, E., and Antoni, C. H. (2013). Stress in Highly Demanding IT Jobs: Transformational Leadership Moderates the Impact of Time Pressure On Exhaustion and Work–Life Balance. *Journal of Occupational Health Psychology,* 18(3), 252-261.

Şimşir, İ. (2021). Bibliyometri ve Bibliyometrik Analize İlişkin Kavramsal Çerçeve. O. Öztürk ve G. Gürler (Editör.), *Bir Literatür İncelemesi Aracı Olarak Bibliyometrik Analiz içinde*, Ankara: Nobel Yayınevi, s. 7-32.

Telli, E. (2022). İşletmelerin Dijital Dönüşüm Yolculuğunda Liderlik: Transformasyonel (Dönüşümcü) Liderlikten Dijital Liderliğe. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 14(3), 307-318.

Tigre, F. B., Curado, C., and Henriques, P. L. (2023). Digital Leadership: A Bibliometric Analysis. *Journal of Leadership & Organizational Studies,* 30(1), 40-70.

Topcuoglu, E., Oktaysoy, O., Uygungil-Erdogan, S., Kaygin, E., ve Karafakioglu, E. (2023a). The Mediating Role of Job Security in The Impact of Digital Leadership on Job Satisfaction and Life Satisfaction. *Marketing and Management of Innovations,* 1, 122-132.

Topçuoğlu, E., Oktaysoy, O., Erdoğan, S. U., ve Karatepe, S. G. (2023). İşsizlik ve Girişimcilik Kavramlarına Bibliyometrik Bakış. *İşletme Araştırmaları Dergisi,* 15(2), 1276-1292.

Tutar, H., ve Güler, S. (2022). Digital Leadership As A Requirement For The New Business Ecosystem: A Conceptual Review. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 12(3), 323-349.

Wang, T., Lin, X., and Sheng, F. (2022). Digital Leadership and Exploratory Innovation: From The Dual Perspectives of Strategic Orientation and Organizational Culture. *Frontiers in Psychology*, 13, 1-20.

Westerman, G., Bonnet, D. and McAfee, A. (2014). *Leading Digital: Turning Technology into Business Transformation*. Boston: Harvard Business Review Press.

Zulu, S. L., and Khosrowshahi, F. (2021). A Taxonomy of Digital Leadership in The Construction Industry. *Construction Management and Economics,* 39(7), 565-578.

Zupic, I., and Cater, T. (2015). Bibliometric Methods in Management and Organization. *Organizational Research Methods,* 18 (3), 429–472.

KAYNAKÇA

Altıntaş, F. Ç. (2006). Bireysel Değerlerin Örgütsel Adalet ve Sonuçları İlişkisinde Yönlendirici Etkisi: Akademik Personel Üzerinde Bir Analiz.. *Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi, 7*(2), 19-40.

Bağcı, Z. (2013). Çalışanların Örgütsel Adalet Algılarının Örgütsel Bağlılıkları Üzerindeki Etkisi: Tekstil Sektöründe Bir İnceleme. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 9*(19), 163-184. doi: doi:10.11122/ijmeb.2013.9.19.273

BEUGRÉ, C. D. (2002). Understanding Organizational Justice And İts İmpact On Managing Employess: An African Perspective. *International Journal of Human Resource Management*, 1091-1104.

Cengiz, C. A. (2018). İnsanın Kendisini Gerçekleştirmesinde Adalet Kavramı. *Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 391-410.

COLQUITT, J. A. (2001). (2001). On The Dimensionality of Organizational Justice: A Construct Validation of a Measure. *Journal of Applied Psychology, 86*(3), 386-400.

Cropanzano, R., Bowen, D., & Stephen, W. G. (2007). The Management of Organizational Justice. *Academy of Management Perspectives, 21*(4), 34-48. http://www.jstor.org/stable/27747410 adresinden alındı

Çeçen, A. (Astana Yayınları). *Adalet kavramı.* Astana Yayınları.

Çetinkaya, M., & Çimenci, S. (2014). Örgütsel Adalet Algısının Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Üzerindeki Etkisi ve Örgütsel Özdeşleşmenin Aracılık Rolü: Yapısal Eşitlik Modeli ÇalışmasI. *Yönetim Bilimleri Dergisi, 12*(23), 237-278.

Çolak, M., & Erdost, H. E. (2004). Organizational justice: a review of the literature and some suggestions for future research. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 22*(2), 51-84.

Deniz, T. (2014). Uluslararası Göç Sorunu Perspektifinde Türkiye. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 181*(181), 175-204. doi:https://doi.org/10.20296/tsad.91144

Greenberg, J. (1987). Örgütsel Adalet Teorilerinin Bir Taksonomisi. *Yönetim Akademisi İncelemesi, 12*(1), 9-22.

Greenberg, J. (1990). Organizational Justice: Yesterday, Today and Tomorrow. *Journal of Management, 16*(2), 399-432.

Güçlü, N. (2003). Örgüt kültürü. *Kırgızistan Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 3*(6), 147-159.

İçerli, L. (2010). Örgütsel Adalet: Kuramsal Bir Yaklaşım. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 5*(1).

İyigün, N. Ö. (2012). Örgütsel Adalet: Kuramsal Bir Yaklaşım. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11*(21), 49-64.

Özkan, R. (2019). Göç Olgusu ve Toplumsal Yapıya Etkisi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 33*(47), 127-145.

KAYNAKÇA

Akkaya, B. ve Tabak, A. (2018). Örgütsel Çeviklik Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. İş ve İnsan Dergisi, 5(2), 185-206. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/557506 (E.T.: Erişim 01.02.2024)

Appelbaum, S.H., Calla, R., Desautels, D. and Hasan, L.N. (2017), "The challenges of organizational agility: part 2", Industrial and Commercial Training, Vol. 49(2), 69-74.

Becker, Marcus, Thorbjorn Knudsen (2005). "The Role of Routines in Reducing Pervasive Uncertainty." *Journal of Business Research*, 58(6): 746-757

Bozkurt, Ö. Ergun, T. ve Sezen, S. (1998). *Kamu Yönetim Sözlüğü*. Ankara: TODAİE Yayınları

Brandminds, L., (2018). Benefits of the agile organization. https://brandminds.live/22-benefits-of-the-agile-organisation/ (E.T.: Erişim 10.03.2024)

Cepeda, J. ve Arias-Pérez, J. (2019). Bilgi teknolojisi yetenekleri ve organizasyonel çeviklik: Açık inovasyon yeteneklerinin aracı etkileri. *Çok Uluslu İşletme İncelemesi*, 27 (2), 198-216.

Chen, X., (2012). Impact of Business Intelligence and It Infrastructure Flexibility on Competitive Advantage: An Organizational Agility Perspective. https://www.proquest.com/docview/1035336826?pq-origsite=gscholar&fromopenview=true&sourcetype=Dissertations%20&%20Theses (E.T.: Erişim 23.01.2024).

Crocitto, M. ve Youssef, M. (2003). The human side of organizational agility. *Industrial Management and Data Systems*, 103(6). 388-397.

Demirkuran. R.S. (2022). Örgütsel Zekâ ve Örgütsel Çeviklik İlişkisinde Örgütsel Öğrenmenin Aracı Rolü. Yüksek Lisans Tezi. *Tarsusu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,* Tarsus.

Goldman, S. L. Nagel, R. N. ve Preiss, K. (1995). Agile competitors and virtual organizations: *strategies for enriching the customer* (8). New York: Van Nostrand Reinhold.

Güçlü, N. ve Şehitoğlu, E. T. (2010). Örgütsel Değişim Yönetimi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi,* 13, 240-254.

Güven, K. (2001). Lazer Işınının N,N'-Bis (5-Kloro-2-Hidroksifenon)-1,3-Propandiamin Kristal Yapısı Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, Kırıkkale.

Harraf, A. ve Tate, K. (2014). Attributes of agile organizations. In AABRI International Conference, Honolulu, HI 12-14 June). https://www.aabri.com/HC2014Manuscripts/HC14036.pdf (E.T.: Erişim 18.03.2024)

Hitt, M. A. ve E. R. Hoskisson. (2007). Ireland, R. D. Management of Strategy: Concepts and Cases, 8th Edition, New York: Publisher Thomas Southwestern, Mason, OH.

Hormozi, A. M. (2001). Agile manufacturing: The next logical step. Benchmarking: *An International Journal,* 8(2), 132-143.

İnanır, A. (2020). *Modern İşletmecilikte Yönetsel Konular*, (1. baskı). Konya: Eğitim Yayınevi.

Jackson, M. and Johansson, C. (2003). An agility analysis from a production system perspective. *Integrated Manufacturing Systems,* 14 (6), 482-488.

Kettunen, P. (2009). Adopting key lessons from agile manufacturing to agile software product development—A comparative study. *Technovation,* 29(6), 408-422.

Leonhardt, D. Mandrella, M. and Kolbe, L. M. (2016). Diving into the Relationship of Information Technology and Organizational Agility: A Meta-Analysis*. 37th International Conference on Information Systems (ICIS 2016),* Dublin, Ireland, 11- 14 December

Najrani, M. (2016). The endless opportunity of organizational agility, *Pepperdine University, Malibu, California, USA,*32(3), 37-38

Meredith, S. ve Francis. D. (2000), "Journey towards agility; the agile wheel explored", *The TQM Magazine,*12 (2), 137-143.

Olbert, S. Prodoehl, H. G. & Worley, C. G. (2017). Organizational agility as a competitive factor: The "agile performer index". *NEOMA Business School, Reims Cedex.* France

Özeroğlu, E. (2019). Vizyoner liderliğin örgütsel çeviklik üzerine etkisi; İstanbul İli Beylikdüzü İlçesinde özel hastanelerde bir uygulama. Yüksek Lisans Tezi. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,* İstanbul.

Ravichandran, T. (2018). Exploring the relationships between IT competence, innovation capacity and organizational agility. *The journal of strategic information systems,* 27(1), 22-42. https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0963868717302494 (E.T.: Erişim 01.03.2024)

Phuong, T. T., Molla, A., & Peszynski, K. (2012). Enterprise systems and organizational agility: A review of the literature and conceptual framework. *Communications of the Association for Information Systems,* 31(1), 167-193.

Plant, R. ve S. Murrell (1997). "The Agile Organization: Technology & Innovation", *AAAI Technical Report,* No: 2, USA.

Sekman, M. ve Utku A. (2009). *Çevik Şirketler: Kurumsal Ataleti Yenmek*. İstanbul: Alfa.

Sekman, M. ve Utku A. (2017). *Çevik Şirketler: Kurumsal Ataleti Yenmek*. İstanbul: Alfa.

Sharifi, H., & Zhang, Z. (1999). A methodology for achieving agility in manufacturing organisations: An introduction. *International journal of production economics,* 62(1-2), 7-22.

Sharifi, H., & Zhang, Z. (2007). Towards Theory Building in Agile Manufacturing Strategy- A Taxonomical Approach. *IEEE Transactions on Engineering Management*, 54(2): 351–370.

Sucu, M. (2020). *İşletmelerde Çeviklik* (1. baskı). Ankara: İksad Yayınevi.

Teece, D. J. Pisano, G. & Shuen, A. (1997). Dynamic capabilities and strategic management. *Strategic management journal*, 18(7), 509-533.

Türk dil kurumu sözlüğü (2023), (12. baskı). (https://sozluk.gov.tr/ (E.T.: Erişim 23.10.2023).

Vokurka, R.J. ve G. Fliedner (1998). The Journey Toward Agility, *Industrial Management& Data Systems,* 98(4), 165-171.

Yaghoubi, N. M. and Dahmardeh, M. R. (2010). Analytical approach to effective factors on organizational agility. *Journal of Basic and Applied Scientific Research*, 1(1), 76-87.

Yeganegi, K. and Azar, M. S. Z. A. (2012). The Effect of IT on Organizational Agility. 3. *International Conference on Industrial Engineering and Operations Management*, İstanbul, Turkey, 3-6 July.

Yıkılmaz. H. (2022), Büyük ve Küçük İşletmelerin Örgütsel Çeviklik ve Yenilik İlişkilerinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.* Kocaeli

Yusuf, Y. Y. Sarhadi, M. & Gunasekaran, A. (1999). Agile manufacturing: The drivers, concepts and attributes. *International Journal of production economics,* 62(1-2), 33-43.

Zain, M. Kassim, N. M. & Mokhtar, E. (2003). Use of information technology and information systems for organisational agility in Malaysian firms. *Singapore Management Review*, 25(1), 69-83.

Zainal, A. Y. Yousuf, H. and Salloum, S. A. (2020). Dimensions of Agility Capabilities Organizational Competitiveness in Sustaining. *The International Conference on Artifical Intelligence and Computer Vision (AICV2020),* Cairo, Egypt, 8-10 April

Zhang, Zhengwen & Hossein Sharifi (2007). "Towards Theory Building in Agile Manufacturing Strategy—A Taxonomical Approach." *IEEE Transactions on Engineering Management,* 54(2), 351-370.

KAYNAKLAR

Akdemir, A. (1996). İşletme bilimine giriş. Birlik Ofset-Yayıncılık, Eskişehir.

Akman, A. Z. (2023). Türkiye'de "teknostres" konusunda gerçekleştirilen çalışmalara yönelik bir inceleme. International Journal of Entrepreneurship and Management Inquiries, Özel Sayı 2, 71-86

Alay, H. K., Demir, F. ve Genç, S. (2023). Personel güçlendirme ve bireysel yaratıcılık ilişkisinde liderlik görevlerinin rolünün incelenmesi. R&S- Research Studies Anatolia Journal, 6(2). 107-127.

Baltaş A., ve Baltaş Z. (1989). Stres ve başa çıkma yolları. 7. Basım Remzi Kitapevi: İstanbul

Baltaş, A., ve Baltaş, Z. (1992). Stres ve başa çıkma yolları. Remzi Kitapevi: İstanbul

Bhargava, D., & Trivedi, H. (2018). A study of causes of stress and stress management among youth. IRA-International Journal of Management & Social Sciences, 11(03).

Birinci, M. (2022). Sosyal hizmet örgütlerinde personel güçlendirme ve örgütsel vatandaşlık ilişkisi. Toplumsal Politika Dergisi, 3(1), 101-117.

Chiappetta M. (2017). The Technostress: definiton, symptoms and risk prevention. 11.04.2017: 4 (1)358-361.

Çavuş, M. F. (2006). Işletmelerde personel güçlendirme uygulamalarının örgütsel yaratıcılık ve yenilikçiliğe etkileri üzerine imalat sanayinde bir uygulama, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Konya.

Chia, C.G.-Q., Qu, H. (2008). Examining the structural relationships of destination image,

tourist satisfaction and destination loyalty: an integrated approach. Tourism Management,

29, 624-636.http://dx.doi.org/10.1016/j.tourman.2007.06.00

Eren, E. (2012). Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi. Beta Yayınları.

Esch, T., & Stefano, G. B. (2010). The Neurobiology of stress management. Neuroendocrinology Letters, 31(1).

Fink, G. (2017). Stress, concepts, definition and history. In References Module in Neuroscience and Biobehavioral Psychology,

Jenkins, D. (1996). Managing empowerment. Century Business, United Kingdom.

Kansoy, S. U. (2021). Personel güçlendirmenin işletmeler açısından önemi. OPUS International Journal of Society Researches, 18(Yönetim ve Organizasyon Özel Sayısı), 1828-1848.

Koçel, T. (2005). İşletme yöneticiliği. Beta Basım Yayım Dağıtım AŞ. İstanbul.

Mitchell, T. R. (1994). Predicting self-efficacy and performance during skill acquisition. Journal of Applied Psychology, 79(4), 506-507.

Ragu-Nathan T.S., Tarafdar, M., Ragu-Nathan B.S., & Tu, Q. (2008). The consequences of technostress for end users in organizations. Conceptual Development and Emprical Validation. Vol. 19, No. 4, December 2008, pp. 417–433.

Rowshan, A. (2003). Stres yönetimi. Çev.: Şahin Cüceloğlu, Sistem Yayıncılık: İstanbul.

Tarafdar, M.,Tu, Q., & Ragu-Nathan, T.S. (2010). Impact of technostress on end-user satisfaction and performance, Journal of Management Information Systems, Winter 2010- 2011, Vol. 27, No.3, pp. 303-334

Tarhan, N. (2007). Mutluluk psikolojisi stresi mutluluğa dönüştürmek. Timaş Yayınları:İstanbul

Tavşancıl, E. (2002). Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Türen, U., Erdem, H. Ve Kalkın G. (2015). Iş yerinde tekno-stres ölçeği: havacılık ve bankacılık sektöründe bir araştırma. Çalışma İlişkileri Dergisi, 6, ss. 1-19

Salazar-Concha C., Ficapal-Cusí P., Boada-Grau, J., & Camacho, L.J. (2021). Analyzing the evolution of technostress: A science mapping approach. Heliyon, 7(4).

Saygılı, S. (2000). Stese son. Türdav: İstanbul.

Shahsavrani, A.M., Abadi, E.A.M., & Kalkhoran, H.M. (2015). Stress: facts and theories through literature review. International Journal of Medical Reviews.

Sokolic, D. (2022). Remote work and hybrid work organizations. 78th International Scientific Conference on Economic and Social Development – Aveiro, 24-25 February,

Weil, M. M., & Rosen, L. D. (1997). Technostress: coping with technology work home play, (Vol. 13, p. 240). New York: J. Wiley.

Yüksel, Ö. ve Erkutlu, H. (2003). Personeli güçlendirme. Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 5(1), 131-142.

Zhao, X., Xia, Q., & Huang, W. (2020). Impact of technostress on productivity from the theoretical perspective of appraisal and coping processes. Information and Management, 57(8), 1-11. https://www.mdyd.org.tr/haber-detay/7273, Erişim Tarihi 15.11.2023.

KAYNAKÇA

Ateş, K. (2020). *Göç Yönetiminde Yerel Yönetimlerin Rolü*, Iğdır Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Sayı (Issue) 5 – 23-40

Belediye Zabıta Yönetmeliği Madde 10 – (Değişik: Rg-18.12.2021-31693), Resmî Gazete Tarihi: 11.04.2007, Resmî Gazete Sayısı: 26490,

https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=11244&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5, Erişim Tarihi, 26.01.2024

Birleşmiş Milletler, UN-Habitat. (2007a). *"Innovative Ways of Making Cities Safer." Best Practices, Habitat Debate, 13(3): 20.*

https://www.unesco.org.tr/Pages/108/219/S%C3%BCrd%C3%BCr%C3%BClebilir-Kalk%C4%B1nma-2030-Hedefleri-%C4%B0htisas-Komitesi, Erişim Tarihi, 31.01.2024

Boztilki, M. (2023). *"Neden Gitmek İstiyorlar? Z Kuşağı Kadınların Göç Etme İstekleri Hakkında Bir Araştırma"*, Pamukkale Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 55, Denizli, ss.157-172

Burkay, S. (2008). *Teorik Çerçevede Suç, Ethos: Felsefe ve Toplumsal Bilimlerde Diyaloglar*, Ekim 2008, Sayı: 2/4, https://ethosfelsefe.com/sites/default/files/2021-09/Suc-Senem%20BURKAY[1].pdf, Erişim Tarihi, 25.01.2024

Çakır, E., Sarıhan, Z. ve Sarıhan, N.Ö. (2014). *Yerel Yönetimlerde Suç Önleme Politikası Olarak Farklılıkların Yönetimi: Seferihisar Belediyesinde Bir Uygulama*, KMÜ Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi 16 (Özel Sayı I)

Çelik, A. ve Aykanat, Ş. (2007). *Komünlerin (Belediyelerin) Ortaya Çıkışı Ve İşlevleri,* Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, C.6, S.22, https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/69973 Erişim Tarihi 09.07.2022

Emniyet Genel Müdürlüğü (2022). *Faaliyet Raporu*,

https://www.egm.gov.tr/kurumlar/egm.gov.tr/IcSite/strateji/2022-EGM-Idare-Faaliyet-Raporu-.pdf, Erişim Tarihi, 02.02.2024

Ertan, B. (2002), *Yerel yönetim kavramı*, Çağdaş Yerel Yönetimler, 11 (1), 22-30

Es, M., Ateş, H., (2012). *''Kent Yönetimi, Kentleşme Ve Göç: Sorunlar ve Çözüm Önerileri* 1'', http://iibf.kocaeli.edu.tr/ceko/ssk/kitap48/07.pdf, S. 208 – 209, Erişim Tarihi: 16.01.2024

Gecekondu Kanunu, Kanun Numarası: 775, Kabul Tarihi: 20.7.1966, Yayımlandığı Resmî Gazete: Tarih: 30.7.1966, Sayı: 12362 https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.775.pdf, Erişim Tarihi, 22.01.2024

Güler, B. A. (1994). *Yerel Yönetim Tarihi*, Belediye Dergisi, 4-47 http://www.birgulaymanguler.net/files/1-9guler.pdf Erişim Tarihi 28.06.2022

Kaçakçılık Ve Organize Suçlar Raporu (2021). *Faaliyet Raporu*,

https://www.egm.gov.tr/kurumlar/egm.gov.tr/IcSite/kom/Yayınlarımız/T%C3%9CRK%C3%87E/2021-KOM-Raporu-Turkce.pdf, Erişim Tarihi, 02.02.2024

Karaoğlan, B. (2018). *6360 Sayılı Yasa ve Uygulamasına Yönelik Değerlendirmeler: Hatay (Kırıkhan) Örneği* (Yüksek Lisans Tezi). Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi.

Kaya, E. (2016). *Yerel Yönetimlerin Kent Güvenliğine Katkısı*, Abmyo Dergisi, Sayı 42, S. (145-163)

https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/749725, Erişim Tarihi, 25.01.2024

Keleş, R. (1990). *Kentleşme Politikası*, İmge Kitapevi

Kızmaz Z. (2005). *"Sosyolojik Suç Kuramlarının Suç Olgusunu Açıklama Potansiyelleri Üzerine Bir Değerlendirme"*, C.U. Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 29, No: 2 s. 149-174

Mil, H. İ. (2014). *Türkiye'de Özel Güvenlik Sistemi Ve Yönetimi*,

Http://İibfdergisi.Ksu.Edu.Tr/En/Download/Article-File/107700, Erişim Tarihi, 26.01.2024

Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun, Kanun Numarası: 5188, Kabul Tarihi: 10.6.2004, Yayımlandığı Resmî Gazete: Tarih: 26.6.2004, Sayı: 25504, Yayımlandığı Düstur: Tertip: 5, Cilt: 43

Özservet, Y. Ç. (2015). *Göçmen Çocukların Şehre Uyumu ve Eğitim Politikası, In Y. Bulut (Ed.), Uluslararası Göç ve Mülteci Uyumu Sorununda Kamu Yönetiminin Rolü (pp. 93- 113).* Umut tepe Yayınları.

Spellman, W.M. (2011). *A Short Histoy of Western Political Thought*. Palgrave Macmillan

TÜİK, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Ceza-Infaz-Kurumu-Istatistikleri-2020-37202, Erişim Tarihi, 25.01.2024

Türkiye'de Belediye Sayıları, https://www.e-icisleri.gov.tr/Anasayfa/MulkiIdariBolumleri.aspx, Erişim Tarihi, 02.02.2024

Yılmaz, A. (2014). *"Uluslararası Göç: Çeşitleri, Nedenleri ve Etkileri"*, Turkish Studies, Vol.9, N.2, pp.1685-1704 https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2096608, Erişim Tarihi, 22.01.2024

Yazıcı, M. ve Yaslıkaya, R. (2021). *Yerel Yönetim Ve Kentsel Güvenlik İlişkisi Üzerine Bir İnceleme: Bandırma Örneği*, Van YYU İİBF Dergisi 6 (12) 78-92

KAYNAKLAR

Akalın, O. (2022). Yeşil aklama (greenwashing) nedir?, Yeşil Odak, https://www.yesilodak.com/yesil-aklama-greenwashing-nedir

Akturan, U. (2018). How Does Greenwashing Affect Green Branding Equity and Purchase Intention? An Empirical Research. MIP, 7(36), 809-824. https://doi.org/10.1108/mip-12-2017-0339

Baum, L. M. (2012). It's Not Easy Being Green … or Is It? A Content Analysis Of Environmental Claims In Magazine Advertisements From The United States And United Kingdom. Environmental Communication, 4(6), 423-440. https://doi.org/10.1080/17524032.2012.724022

Berrone, P., Fosfuri, A., Gelabert, L. (2017). Does Greenwashing Pay Off? Understanding the Relationship Between Environmental Actions And Environmental Legitimacy. J Bus Ethics, 2(144), 363-379. https://doi.org/10.1007/s10551-015-2816-9

Blome, C., Foerstl, K., Schleper, M. C. (2017). Antecedents Of Green Supplier Championing and Greenwashing: An Empirical Study On Leadership And Ethical Incentives. Journal of Cleaner Production, (152), 339-350. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2017.03.052

Broom, D. (2022). 5 ways to tackle greenwashing, according to UN experts, World Economic Forum, https://www.weforum.org/agenda/2022/11/greenwashing-stop-report-un-experts/

Budinsky, J., Bryant, S. V. (2013). "It's Not Easy Being Green": the Greenwashing Of Environmental Discourses In Advertising. Canadian Journal of Communication, 2(38), 207-226. https://doi.org/10.22230/cjc.2013v38n2a2628

Cervellon, M.-C. (2013). Conspicuous conservation: Using semiotics to understand sustainable luxury. International Journal of Market Research, 55(5), 697–717. https://doi.org/10.2501/IJMR-2013-030

Cho, Y., Soster, R. L., Burton, S. (2018). Enhancing Environmentally Conscious Consumption Through Standardized Sustainability Information. J Consum Aff, 2(52), 393-414. https://doi.org/10.1111/joca.12172

Cislak, A., Cichocka, A., Wojcik, A. D., & Milfont, T. L. (2021). Words not deeds: National narcissism, national identification, and support for greenwashing versus genuine proenvironmental campaigns. Journal of Environmental Psychology, 74, Article 101576. https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2021.101576

Cong, Y., Freedman, M., & Park, J.D. (2020). Mandated greenhouse gas emissions and required SEC climate change disclosures. Journal of Cleaner Production, 247, 119111.

Dahlmann, F., Branicki, L., Brammer, S. (2019). Managing Carbon Aspirations: the Influence Of Corporate Climate Change Targets On Environmental Performance. J Bus Ethics, 1(158), 1-24. https://doi.org/10.1007/s10551-017-3731-z

De Jong, M. D. T., Harkink, K. M., & Barth, S. (2018). Making Green Stuff? Effects of Corporate Greenwashing on Consumers. Journal of Business and Technical Communication, 32(1), 77–112. https://doi.org/10.1177/1050651917729863

De Jong, M. D. T., Huluba, G., & Beldad, A. D. (2020). Different Shades of Greenwashing: Consumers' Reactions to Environmental Lies, Half-Lies, and Organizations Taking Credit for Following Legal Obligations. Journal of Business and Technical Communication, 34(1), 38–76. https://doi.org/10.1177/1050651919874105

De Steur, H., Temmerman, H., Gellynck, X., Canavari, M. (2020). Drivers, Adoption, and Evaluation Of Sustainability Practices In Italian Wine Smes. Bus Strat Env, 2(29), 744-762. https://doi.org/10.1002/bse.2436

Delmas, M. A., Burbano, V. (2011). The Drivers Of Greenwashing. California Management Review, 1(54), 64-87. https://doi.org/10.1525/cmr.2011.54.1.64

Delmas, M. A., Gergaud, O. (2021). Sustainable Practices and Product Quality: Is There Value In Eco-label Certification? The Case Of Wine. Ecological Economics, (183), 106953. https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2021.106953

Erik G. Hansen & Angelika C. Bullinger & Ralf Reichwald, 2011. "Sustainability innovation contests: evaluating contributions with an eco impact-innovativeness typology," International Journal of Innovation and Sustainable Development, Inderscience Enterprises Ltd, vol. 5(2/3), pages 221-245.

Fernandes, J. F., Segev, S., Leopold, J. (2020). When Consumers Learn To Spot Deception In Advertising: Testing a Literacy Intervention To Combat Greenwashing. International Journal of Advertising, 7(39), 1115-1149. https://doi.org/10.1080/02650487.2020.1765656

Fernando, A. G., Sivakumaran, B., Suganthi, L. (2014). Nature Of Green Advertisements In India: Are They Greenwashed?. Asian Journal of Communication, 3(24), 222-241. https://doi.org/10.1080/01292986.2014.885537

Fernando, A. G., Suganthi, L., & Sivakumaran, B. (2014). If You Blog, Will They Follow? Using Online Media to Set the Agenda for Consumer Concerns on "Greenwashed" Environmental Claims. Journal of Advertising, 43(2), 167–180. http://www.jstor.org/stable/24749785

Ferrón-Vílchez, V., Valero-Gil, J., Suárez-Perales, I. (2021). How Does Greenwashing Influence Managers' Decision-making? An Experimental Approach Under Stakeholder View. Corp Soc Responsibility Env, 2(28), 860-880. https://doi.org/10.1002/csr.2095

Font, X., Walmsley, A., Cogotti, S., McCombes, L., Häusler, N. (2012). Corporate Social Responsibility: the Disclosure–performance Gap. Tourism Management, 6(33), 1544-1553. https://doi.org/10.1016/j.tourman.2012.02.012

Friedel, T. L. (2008). (Not So) Crude Text and Images: Stagingnativein 'Big Oil' Advertising. Visual Studies, 3(23), 238-254. https://doi.org/10.1080/14725860802489908

Guerreiro, J., Pacheco, M. P. (2021). How Green Trust, Consumer Brand Engagement and Green Word-of-mouth Mediate Purchasing Intentions. Sustainability, 14(13), 7877. https://doi.org/10.3390/su13147877

Guo, R., Zhang, W., Wang, T., Li, C. M., Tao, L. (2018). Timely or Considered? Brand Trust Repair Strategies And Mechanism After Greenwashing In China—from A Legitimacy Perspective. Industrial Marketing Management, (72), 127-137. https://doi.org/10.1016/j.indmarman.2018.04.001

Harlan, T. (2021). Green Development or Greenwashing? A Political Ecology Perspective On China's Green Belt And Road. Eurasian Geography and Economics, 2(62), 202-226. https://doi.org/10.1080/15387216.2020.1795700

Harris, P. C. (2015). Militarism In Environmental Disguise: the Greenwashing Of An Overseas Military Base. Int Polit Sociol, 1(9), 19-36. https://doi.org/10.1111/ips.12074

Hassan, A., Guo, X. (2017). The Relationships Between Reporting Format, Environmental Disclosure and Environmental Performance. JAAR, 4(18), 425-444. https://doi.org/10.1108/jaar-06-2015-0056

Hassan, A., Roberts, L. D., Atkins, J. (2020). Exploring Factors Relating To Extinction Disclosures: What Motivates Companies To Report On Biodiversity and Species Protection?. Bus Strat Env, 3(29), 1419-1436. https://doi.org/10.1002/bse.2442

Heras-Saizarbitoria, I., Boiral, O., Junguitu, A. D. d. (2020). Environmental Management Certification and Environmental Performance: Greening Or Greenwashing?. Bus Strat Env, 6(29), 2829-2841. https://doi.org/10.1002/bse.2546

Huang, H., Xing, X., He, Y., Zhang, S. (2020). Combating Greenwashers In Emerging Markets: a Game-theoretical Exploration Of Firms, Customers And Government Regulations. Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Re, (140), 101976. https://doi.org/10.1016/j.tre.2020.101976

Huang, R., Chen, D. (2015). Does Environmental Information Disclosure Benefit Waste Discharge Reduction? Evidence From China. J Bus Ethics, 3(129), 535-552. https://doi.org/10.1007/s10551-014-2173-0

Huang, R., Huang, Y. (2020). "Does Internal Control Contribute to a Firm's Green Information Disclosure? Evidence from China," Sustainability, MDPI, vol. 12(8), pages 1-23, April, DOI: 10.3390/su12083197

Junior, S. S. B., Martínez, M. E., Correa, C. M., Moura-Leite, R. C., Silva, D. d. (2019). Greenwashing Effect, Attitudes, and Beliefs In Green Consumption. RAUSP, 2(54), 226-241. https://doi.org/10.1108/rausp-08-2018-0070

Kahraman, A., Kazancoglu, I. (2019). Understanding Consumers' Purchase Intentions Toward Natural-claimed Products: a Qualitative Research In Personal Care Products. Bus Strat Env, 6(28), 1218-1233. https://doi.org/10.1002/bse.2312

Karaman, A. S., Orazalin, N., Uyar, A., Shahbaz, M. (2021). CSR Achievement, Reporting, and Assurance In The Energy Sector: Does Economic Development Matter?. Energy Policy, (149), 112007. https://doi.org/10.1016/j.enpol.2020.112007

Kassinis, G. I., Panayiotou, A. (2017). Visuality As Greenwashing: the Case Of BP And Deepwater Horizon. Organization & Environment, 1(31), 25-47. https://doi.org/10.1177/1086026616687014

Kopnina, H. (2019). Green-washing or Best Case Practices? Using Circular Economy And Cradle To Cradle Case Studies In Business Education. Journal of Cleaner Production, (219), 613-621. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2019.02.005

Koseoglu, M. A., Uyar, A., Kilic, M., Kuzey, C., Karaman, A. S. (2021). Exploring the Connections Among CSR Performance, Reporting, And External Assurance: Evidence From The Hospitality And Tourism Industry. International Journal of Hospitality Management, (94), 102819. https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2020.102819

Kurpierz, J. R., & Smith, K. (2020). The greenwashing triangle: adapting tools from fraud to improve CSR reporting. Sustainability Accounting, Management and Policy Journal, 11(6), 1075–1093. https://doi.org/10.1108/sampj-10-2018-0272

Laufer, W. S. (2003). Untitled. Journal of Business Ethics, 3(43), 253-261. https://doi.org/10.1023/a:1022962719299

Lee, H. N., Cruz, J. B., Shankar, R. (2018). Corporate Social Responsibility (CSR) Issues In Supply Chain Competition: Should Greenwashing Be Regulated?. Decision Sciences, 6(49), 1088-1115. https://doi.org/10.1111/deci.12307

Li, W., Lu, Y., Li, Weining, (2019). "Does CSR Action Provide Insurance-Like Protection to Tax-Avoiding Firms? Evidence from China," Sustainability, MDPI, vol. 11(19), pages 1-19, September, 10.3390/su11195297

Liute, A., Giacomo, M. R. D. (2022). The Environmental Performance Of Uk-based B Corp Companies: An Analysis Based On the Triple Bottom Line Approach. Bus Strat Env, 3(31), 810-827. https://doi.org/10.1002/bse.2919

Lu, J., Liang, M., Zhang, C., Rong, D., Guan, H., Mazeikaite, K., … & Streimikis, J. (2021). Assessment Of Corporate Social Responsibility By Addressing Sustainable Development Goals. Corp Soc Responsibility Env, 2(28), 686-703. https://doi.org/10.1002/csr.2081

Mahoney, L. S., Thorne, L., Cecil, L., LaGore, W. (2013). A Research Note On Standalone Corporate Social Responsibility Reports: Signaling or Greenwashing?. Critical Perspectives on Accounting, 4-5(24), 350-359. https://doi.org/10.1016/j.cpa.2012.09.008

Matejek, S., & Gössling, T. (2014). Beyond Legitimacy: A Case Study in BP's "Green Lashing." Journal of Business Ethics, 120(4), 571–584. http://www.jstor.org/stable/42921358

Moorhouse, T. P., D'Cruze, N., Macdonald, D. W. (2017). The Effect Of Priming, Nationality and Greenwashing On Preferences For Wildlife Tourist Attractions. Global Ecology and Conservation, (12), 188-203. https://doi.org/10.1016/j.gecco.2017.11.007

Moran, C., O'Neill, C. (2022). Here are the 7 sins of greenwashing, https://www.ucc.ie/en/eri/news/here-are-the-7-sins-of-greenwashing.html

Munshi, D., Kurian, P. (2005). Imperializing Spin Cycles: a Postcolonial Look At Public Relations, Greenwashing, And The Separation Of Publics. Public Relations Review, 4(31), 513-520. https://doi.org/10.1016/j.pubrev.2005.08.010

Nandakumar, A., Chuah, J., Sudesh, K. (2021). Bioplastics: a Boon Or Bane?. Renewable and Sustainable Energy Reviews, (147), 111237. https://doi.org/10.1016/j.rser.2021.111237

Nardi, L. (2022). The Corporate Social Responsibility Price Premium As An Enabler Of Substantive Csr. AMR, 2(47), 282-308. https://doi.org/10.5465/amr.2019.0425

Nazareth, M., Marques, M. R. C., Leite, M. C. A., & Castro, Í. B. (2019). Commercial plastics claiming biodegradable status: Is this also accurate for marine environments?. Journal of hazardous materials, 366, 714–722. https://doi.org/10.1016/j.jhazmat.2018.12.052

Nobre, G., Tavares, E. L. M. (2021). The Quest For a Circular Economy Final Definition: A Scientific Perspective. Journal of Cleaner Production, (314), 127973. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2021.127973

Oxford Sözlüğü, (2022), Greenwashing, https://www.oed.com/viewdictionaryentry/Entry/249122

Philp, J., Bartsev, A., Ritchie, R. J., Baucher, M., Guy, K. (2013). Bioplastics Science From a Policy Vantage Point. New Biotechnology, 6(30), 635-646. https://doi.org/10.1016/j.nbt.2012.11.021

Plec, E., Pettenger, M. (2012). Greenwashing Consumption: the Didactic Framing Of Exxonmobil's Energy Solutions. Environmental Communication, 4(6), 459-476. https://doi.org/10.1080/17524032.2012.720270

Sade, G. (2023), Avrupa Komisyonu sahte 'yeşil etiket' kullanan şirketlere yasak getiriyor, Euronews, https://tr.euronews.com/2023/03/24/avrupa-komisyonu-sahte-yesil-etiket-kullanan-sirketlere-yasak-getiriyor

Salihoğlu, G. (2022). Yeşille Aklama, Bursa Görüş, https://www.bursagorus.com.tr/yesille-aklama-makale,330.html

Schons, L. M., Steinmeier, M. (2015). Walk the Talk? How Symbolic And Substantive Csr Actions Affect Firm Performance Depending On Stakeholder Proximity. Corp. Soc. Responsib. Environ. Mgmt., 6(23), 358-372. https://doi.org/10.1002/csr.1381

Seele, P., Gatti, L. (2017). Greenwashing Revisited: In Search Of a Typology And Accusation-based Definition Incorporating Legitimacy Strategies. Bus. Strat. Env., 2(26), 239-252. https://doi.org/10.1002/bse.1912

Siminica, Marian & Craciun, Liviu & Dinu, Adina (2015). "The Impact of Corporate Sustainability Strategies on the Financial Performance of Romanian Companies in the Context of Green Marketing," The AMFITEATRU ECONOMIC journal, Academy of Economic Studies - Bucharest, Romania, vol. 17(40), pages 994-994, August.

Strähle, J., Müller, V. N. L. S. (2017). Key Aspects Of Sustainability In Fashion Retail. Springer Series in Fashion Business, 7-26. https://doi.org/10.1007/978-981-10-2440-5_2

Taebi, B., & Safari, A. (2017). On Effectiveness and Legitimacy of 'Shaming' as a Strategy for Combatting Climate Change. Science and engineering ethics, 23(5), 1289–1306. https://doi.org/10.1007/s11948-017-9909-z

Tahir, R., Athar, M. M., Afzal, A. (2020). The Impact Of Greenwashing Practices On Green Employee Behaviour: Mediating Role Of Employee Value Orientation and Green Psychological Climate. Cogent Business & Management, 1(7), 1781996. https://doi.org/10.1080/23311975.2020.1781996

TerraChoice Environmental Marketing Inc. (November 2007). The "Six Sins of Greenwashing" A Study of Environmental Claims in North American Consumer Markets, https://sustainability.usask.ca/documents/Six_Sins_of_Greenwashing_nov2007.pdf

Testa, F., Boiral, O., Iraldo, F. (2018). Internalization Of Environmental Practices and Institutional Complexity: Can Stakeholders Pressures Encourage Greenwashing?. J Bus Ethics, 2(147), 287-307. https://doi.org/10.1007/s10551-015-2960-2

Testa, F., Iovino, R., Iraldo, F. (2020). The Circular Economy and Consumer Behaviour: The Mediating Role Of Information Seeking In Buying Circular Packaging. Bus Strat Env, 8(29), 3435-3448. https://doi.org/10.1002/bse.2587

Toussaint, Mariana and Cabanelas, Pablo and González Alvarado, Tania Elena, (2021). What about the Consumer Choice? The Influence of Social Sustainability on Consumer's Purchasing Behavior in the Food Value Chain European Research on Management and Business Economics, 27(1), 100134, 2020, Available at SSRN: https://ssrn.com/abstract=4027733

Urbański, M., Haque, A. u. (2020). Are You Environmentally Conscious Enough To Differentiate Between Greenwashed and Sustainable Items? A Global Consumers Perspective. Sustainability, 5(12), 1786. https://doi.org/10.3390/su12051786

Uyar, A., Karaman, A. S., Kilic, M. (2020). Is Corporate Social Responsibility Reporting a Tool Of Signaling Or Greenwashing? Evidence From The Worldwide Logistics Sector. Journal of Cleaner Production, (253), 119997. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2020.119997

Walker, K., Wan, F. (2011). The Harm Of Symbolic Actions and Green-washing: Corporate Actions And Communications On Environmental Performance And Their Financial Implications. J Bus Ethics, 2(109), 227-242. https://doi.org/10.1007/s10551-011-1122-4

Wang, Z., Hsieh, T., Sarkis, J. (2017). Csr Performance and The Readability Of CSR Reports: Too Good To Be True?. Corp. Soc. Responsib. Environ. Mgmt., 1(25), 66-79. https://doi.org/10.1002/csr.1440

Weber, J. A. (2018). Corporate Social Responsibility Disclosure Level, External Assurance and Cost Of Equity Capital. JFRA, 4(16), 694-724. https://doi.org/10.1108/jfra-12-2017-0112

KAYNAKÇA

Akbolat, M., Turgut, M. ve Över, G. (2015). Hemşirelerin Yaşam Kalitesi Algılarının Motivasyonlarına Etkisi: Bir Kamu Hastanesi Örneği. Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 4(2), 65-82.

Arlıer, R. (2016). Sağlık Sektöründe Yenilikçilik ve Ar-Ge Uygulamaları: Adana Numune Eğitim Araştırma Hastanesi Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Mersin: Toros Üniversitesi.

Avcı, P. (2017). Sağlık Örgütlerinde İnovasyon. Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 6(5), 24-36.

Baber, P., Baber, R. ve Di Virgilio, F. (2023). Exploring The Relationship Between Workplace Spirituality, Spiritual Survival and Innovative Work Behavior Among Healthcare Professionals. Internatıonal Journal of Healthcare Management, 1-12. https://doi.org/10.1080/20479700.2023.2199555

Bayer, N., Gölbaşı, Z. ve Esenkaya, E. (2022). Hemşirelerde İçsel Motivasyon ve İçsel Motivasyonun Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutumu İle İlişkisi. Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi, 5(1), 22-31. https://doi.org/10.38108/ouhcd.930986

Çağatay, A. ve Kızılkaya, S. (2022). Sağlık Çalışanlarına Uygulanan Performans Değerleme Sisteminin Çalışanların Motivasyonuna Etkileri. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi, 17(3), 741-762. https://doi.org/10.17153/oguiibf.1096788

Çetin Gürkan, G. ve Demiralay, T. (2017). Bireysel Yenilikçiliğin Çalışanın Yenilikçi Davranışı Üzerindeki Etkisinde İçsel Motivasyonun Aracılık Rolü: Türkiye'de Cerrahlar Örneği. Journal of Entrepreneurship and Innovation Management, 6(1), 65-90.

Ellner, A. L., Stout, S., Sullivan, E. E., Griffiths, E. P., Mountjoy, A. ve Phillips, R. S. (2015). Health Systems Innovation at Academic Health Centers: Leading in a New Era of Health Care Delivery. Academic Medicine, 90(7), 872-880. https://doi.org/10.1097/ACM.0000000000000679

Garcia Goni, M., Maroto, A. ve Rubalcaba, L. (2007). Innovation and Motivation in Public Health Professionals. Health Policy, (84), 344-358. https://doi.org/10.1016/j.healthpol.2007.05.006

Kahn, K. B. (2018). Understanding Innovation. Business Horizons, 61(3), 453-460. https://doi.org/10.1016/j.bushor.2018.01.011

Kişmir, Ş. ve İrge, N. T. (2020). Merhamet Yorgunluğu Düzeyinin Çalışanların Motivasyonu ve İş Doyumlarına Etkisi: Sağlık Çalışanları Üzerinde Bir Uygulama. R&S-Research Studies Anatolia Journal, 3(1), 1-18.

Kundak, Z., Üzel Taş, H., Keleş, A. ve Eğicioğlu, H. (2015). Bir Üniversite Hastanesinde Hemşirelik Mesleğinde İş Tatmini Ve Motivasyon. Kocatepe Tıp Dergisi, 16, 1-10.

Mullins, L. J. (1995). Management and Organisational Behaviour, Third Edition, London: Pitman Publishing.

Nal, M. ve Sevim, E. (2019). Paternalist Liderliğin İş Motivasyonu Üzerine Etkisi: Sağlık Çalışanları Üzerinde Bir Araştırma. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 8(4), 397-410.

Naldöken, Ü. ve Sarıçoban, S. (2020). Sağlık Çalışanlarının Motivasyon Düzeylerinin Sosyodemografik Değişkenler Açısından İncelenmesi. Uluslararası Ekonomi, İşletme ve Politika Dergisi, 4(1), 23-40.

Orhan, F. (2022). Sağlık Hizmetlerinde İnovasyon. Ankara: İksad Yayınları.

Orhaner, E. ve Mutlu, S. (2018). Sağlık Personelinin İş Tatmininin Motivasyon Üzerine Etkisi. Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi, 4(1), 74-93.

Osabiya, B. J. (2015), The Effect of Employees' Motivation on Organizational Performance. Journal of Public Administration and Policy Research, 7(4), 62-75. https://doi.org/10.5897/JPAPR2014.0300

Ryan, R. M. & Deci, E. L. (2000). Self Determination Theory and The Facilitation of Intrinsic Motivation, Social Development, and Well-Being. American Psychologist, 55(1), 68-78.

Şengün, H. (2016). Sağlık Hizmetleri Sunumunda İnovasyon. Med Bull Haseki, 54, 194-198. https://doi.org/10.4274/haseki.3057

Tat Dalmaç, F. F., Özcan, A. ve Erkasap, A. (2023). Sağlık Personellerinin Motivasyon Algısı Üzerine Bir Araştırma: Şehir Hastanesi Örneği. International Journal of Sustainability-INTJOS, 1(2), 257-272.

Taylor, S. P. (2017). What Is Innovation? A Study of The Definitions, Academic Models and Applicability of Innovation to an Example of Social Housing in England. Open Journal of Social Sciences, 5, 128-146. https://doi.org/10.4236/jss.2017.511010

Toprak, B. (2019). Sağlık Teknolojilerinde İnovasyon. Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Yılmaz Işıkhan, S. ve Akca, N. (2020). Sağlık Çalışanlarında İçsel Motivasyon, Duygusal Bağlılık ve Sosyo-Demografik Özellikler Arası İlişkilerin İncelenmesi: Üniversite Hastanesi Üzerine Bir Araştırma. Türkiye Klinikleri Sağlık Bilimleri Dergisi, 5(3), 584-593. https://doi.org/10.5336/healthsci.2020-73739

Zaccoletti, S., Camacho, A., Correia, N., Aguiar, C., Mason, L., Alves, R. A. ve Daniel, J. R. (2020). Parents' Perceptions of Student Academic Motivation During The Covıd-19 Lockdown: A Cross-Country Comparison. Frontiers in Psychology, 11:592670, 1-13. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.592670

Editör: Doç. Dr. İlyas Görgüt

Sporda Psikososyal Alanlar

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM yayınevi

SPORDA PSİKOSOSYAL ALANLAR ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Doç. Dr. İlyas Görgüt

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-84-4
1. Baskı, Mayıs-Haziran 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
SPORDA PSİKOSOSYAL ALANLAR ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR - I
Editör: Doç. Dr. İlyas Görgüt
VI+52 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-84-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan biz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Basile, K. C., Smith, S. G., Breiding, M., Black, M. C., & Mahendra, R. R. (2014). *Sexual violence surveillance: uniform definitions and recommended data elements, version 2.0. Atlanta (GA): National Center for Injury Prevention and Control.* Centers for Disease Control and Prevention.

Fasting, K., Brackenridge, C., & Sundgot-Borgen, J. (2003). Experiences of sexual harassment and abuse among Norwegian elite female athletes and nonathletes. *Research quarterly for exercise and sport*, *74*(1), 84-97.

Fasting, K., Chroni, S., & Knorre, N. (2014). The experiences of sexual harassment in sport and education among European female sports science students. *Sport, Education and Society*, *19*(2), 115-130.

Gunduz, N., Sunay, H., & Koz, M. (2007). Incidents of sexual harassment in Turkey on elite sportswomen. *The sport journal*, *10*(2), 1-10.

Koss, M. P., & Cook, S. L. (1998). Facing the facts. In *Issues in intimate violence*. Sage, Thousand Oaks, CA.

Lang, M., Mergaert, L., Arnaut, C., & Vertommen, T. (2023). Gender-based violence in sport: prevalence and problems. *European Journal for Sport and Society, 20*(1), 57-78.

Mountjoy, M., Brackenridge, C., Arrington, M., Blauwet, C., Carska-Sheppard, A., Fasting, K., & Budgett, R. (2016). International Olympic Committee consensus statement: harassment and abuse (non-accidental violence) in sport. *British Journal of Sports Medicine*, *50*(17), 1019-1029.

Russell, D. E. (1984). *Sexual exploitation: Rape, child sexual abuse, and workplace harassment.* Beverly Hills, CA: Sage Publications.

Sarwar, N. (2023). Abuse of power influencing sexual harassment behaviour in Pakistani sports. *Social Responsibility Journal*. Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print. https://doi.org/10.1108/SRJ-02-2023-0065.

Sølvberg, N., Torstveit, M. K., Solstad, B. E., Mountjoy, M., Rosenvinge, J. H., Pettersen, G., & Sundgot-Borgen, J. (2024). Risk factors for sexual harassment and abuse victimization among adolescent athletes and non-athletes: A one-year follow-up study. *Child Abuse & Neglect*, *147*, 106592. DOI: https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2023.106592

Smith, S. G., Zhang, X., Basile, K. C., Merrick, M. T., Wang, J., Kresnow, M. J., & Chen, J. (2018). *The national intimate partner and sexual violence survey: 2015 data brief–updated release.* Accessed from https://www.cdc.gov/violenceprevention/pdf/2015data-brief508.pdf on 01.11.2023.

Teranishi Martinez, C., Scott Tappan, C., Baker, H., Edwards, M., & Martinez, J. (2023). Sexual Harassment and Assault across Trail and Ultrarunning Communities: A Mixed-Method Study Exploring Gender Differences. *Social Sciences*, *12*(6), 359.

Watson, L. (1996). *Victims of violent crime recorded by the police: england and wales, 1990-1994*. Home Office research and Statistics Directorate.

Elektronik kaynaklar

European Commission Directorate-General for Education (2014). *Youth, sport and culture, gender equality in sport-proposal for strategic actions* 2014–2020, 27.12. 2023 tarihinde https://data.europa.eu/doi/10.2766/73626 adresinden erişilmiştir.

International Olympic Committee (IOC). (2007). *IOC consensus statement on "sexual harassment & abuse ın sport*. 25.10.2023 tarihinde https://stillmed.olympics.com/media/Document%20Library/OlympicOrg/News/20070802-IOC-adopts-Consensus-Statement-on-sexual-harassment-and-abuse-in-sport/EN-Sexual-Harassment-Abuse-In-Sportt-report-1125.pdf?_ga=2.13687219.58941049.1698245422-1169016332.1698245422 adresinden erişilmiştir.

KAYNAKÇA

Aitchison, B., Rushton, A. B., Martin, P., Barr, M., Soundy, A., & Heneghan, N. R. (2022). The experiences and perceived health benefits of individuals with a disability participating in sport: A systematic review and narrative synthesis. *Disability and Health Journal, 15*(1), Article 101164. doi: 10.1016/j.dhjo.2021.101164

Alp, A.F., & Alpdoğan, S. S. (2023). Oturarak voleybol sporcuların spora katılım motivasyonlarının incelenmesi. *Spor Eğitim Dergisi, 7*(1), 9-16. doi: 10.55238/seder.1224136

Akçamete, G. (2019). Özel gereksinimli olan bireyler. Ü. Şahbaz (Ed.), *Özel eğitim ve kaynaştırma* içinde (ss. 2-30). Ankara: Anı Yayıncılık.

Artar, Y., & Karabacakoğlu, Ç. (2003). Türkiye'de özürlüler turizminin geliştirilmesine yönelik olarak konaklama tesislerindeki altyapı olanaklarının araştırılması. Ankara: Milli Prodüktivite Merkezi.

Cavkaytar, A., & Diken, I. H. (2007). *Özel eğitime giriş.* Ankara: Kök Yayıncılık.

Cavkaytar, A. (2010). Özel eğitime gereksinim duyan çocuklar ve özel eğitim. İ. H. Diken (Ed.), *Özel eğitime gereksinimi olan öğrenciler ve özel eğitim* içinde (ss. 1-28). Ankara: Pegem Akademi.

Çetin, S., & Güven, S. (2022). Görme gereksinimli bireylerin spora katılım motivasyonlarının incelenmesi. l. Ulusal İzmir Demokrasi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Öğrenci Kongresi Yayını.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ). (2023). Disability. https://www.who.int/health-topics/disability#tab=tab_1 Erişim tarihi: 09.04.2024.

Emamvirdi, R., Hosseinzadeh, Asl, N.R., İlhan, E.L., & Çolakoğlu, F.F. (2020). Bedensel engelli sporcularda psikolojik esneklik ve spora katılım motivasyonu. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 14*(2), 271-281.

Erim, A., & Küçük, V. (2023). Çocuklarının spora katılım motivasyonlarının cinsiyet ve spor branşına göre incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi, 15*(1), 35-48.

Groff, D.G., Lundberg, N.R., & Zabriskie, R.B. (2009). Influence of adaptedsport on quality of life: perceptions of athletes with cerebralpalsy. *Disability Rehabilitation, 31*(4), 318-326.

Karasar N. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemi.* Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Konter, E. (1995). *Sporda motivasyon.* İzmir: Saray Yayıncılık.

Mutlu-Bozkurt, T., Tekkurşun-Demir, G., & Dursun, M. (2019). Bedensel, işitme ve görme engelli sporcuların spora katılım motivasyonlarının incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 12*(67), 721-728. doi: 10.17719/jisr.2019.3760

Şengül, E. (2023). Engelli bireylerin spora katılım motivasyonu ile psikolojik sağlamlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi. Tokat: Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi.

Tabachnick, B., & Fidell, L. (2013). Using multivariate statistics (6. baskı). New Jersey, Sage Publications, Thousand Oaks.

Taylan, S. B., & Bakkaloğlu, H. (2022). Özel eğitimin kavramsal temelleri, ilkeleri ve tarihsel gelişimi. E.L. İlhan, E. Yarımkaya & O.K. Esentürk (Eds.), *Özel gereksinimli bireyler için uyarlanmış beden eğitimi ve spor* içinde (ss. 17-34). Ankara: Pegem Akademi.

Tekkurşun-Demir, G., İlhan, E.L., Esentürk, O.K., & Kan, A. (2018). Engelli bireylerde spora katılım motivasyon ölçeği (Eskmö): Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 16*(1), 95-106. doi: 10.1501/Sporm_0000000347

Tekkurşun-Demir, G., & İlhan, E.L. (2019). Spora katılım motivasyonu: Görme engelli sporcular üzerine bir araştırma. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 4*(1), 157-170.

Vallerand, R.J., Deci, E.L., & Ryan, R.M. (1987). Intrinsic motivation in sport. *Exercise and Sport Sciences Review, 15*, 389-425.

Yılmaz, G. (2021). Paralimpik sporcuların spora katılım motivasyonlarının, engellerinin, kolaylaştırıcılarının ve sportif sorunlarla başa çıkma becerilerinin incelenmesi. Doktora tezi. Mersin: Mersin Üniversitesi.

Yılmaz, Ö., & Eliöz, M. (2022). Özel gereksinimli bireylerde spora katılım motivasyonunun incelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 10*(130), 1-11. doi: 10.29228/ASOS.62794

WHO: Disability, prevention and rehabilitation. Technical Report Series. World Health Organization , Geneva, 1981, s. 668.

KAYNAKÇA

1. Aktan, M. (2017). *Basketbol sponsorluğunun marka imajına etkisi: muratbey uşak sportif basketbol takımı örneği.* Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
2. Aktan, M. (2017). *Basketbol sponsorluğunun marka imajına etkisi: muratbey uşak sportif basketbol takımı örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
3. Akyıldız, M., Marangoz, M. (2008). Sporda sponsorluğun tüketicilerin satın alma niyetine yansıması. *Ege akademik bakış*, 8(1), 153-166.
4. Argan, M., Katırcı, H. (2015). *Spor pazarlaması* (3.Baskı). Nobel Yayın.
5. Argan, M. (2004). Spor sponsorluğu yönetimi. Detay Yayıncılık. Ankara.
6. Aydede, C. (2002). Halkla ilişkiler kampanyaları. MediaCat Yayınları, İstanbul.
7. Baş, M. (2008). Spor Sponsorluğu ve spor federasyonlarının sponsorluğa bakışı üzerine bir araştırma. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 10 / 3, 111-124. https://doi.org/10.18070/erciyesiibd.437920.
8. Başar, E.E. (2018). Uluslararası spor organizasyonlarında ulusal markaların sponsorluk faaliyetlerinin incelenmesi: sponsora yönelik tutumun aracılık etkisi ve etkinlikle ilgilenimin moderatör rolü. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 32 S(1), 157-176. https://doi.org/10.16951/atauniiibd.652901.
9. Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri.*
10. Böyük, M. (2022). Dijital medya ve spor sponsorluğu: yandex ve fenerbahçe işbirliği üzerine inceleme. *Elektronik Cumhuriyet İletişim Dergisi*, *4*(2), 118-125.
11. Brooks, C. (1994). *Sports marketing: Competitive business strategies for sports.* Prentice Hall.
12. Carrillat, F.A. d'Astous, A. (2012). The Sponsorship-advertising ınterface: is less better for sponsors? *European Journal of Marketing*, 3(4), 562-574 https://doi.org/10.1108/03090561211202611.
13. Creswell, J. W., Hanson, W. E., Clark Plano, V. L., & Morales, A. (2007). Qualitative research designs: Selection and implementation. *The Counseling Psychologist,* 35(2), 236-264. https://doi.org/10.1177/0011000006287390.
14. Danyichuk, K.E. (2000). Tobacco sponsorship: spectator perceptions at an lpga event. *Sport Marketing Quarterly*, 9(2), 103-111.
15. EKİCİ, S. (2002). *Türkiye'de spor federasyonlarını oluşturan fahri çalışanların spor politikalarının oluşumu ve uygulamalarına yaklaşımları* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi, Sağlık Bil. Ankara.
16. Yenel, İ., & Erturan, A. (2004). Federasyon başkanlarının spor federasyonlarının özerkliğine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, *9*(1).

17. FİŞEK, K., 100 Soruda Türkiye Spor Tarihi, İstanbul: Gerçek Yayınevi, 1985.
18. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Spor Federasyonlarının Teşkilatı Çalışma, Görev, Yetki ve Sorumluluk Yönetmeliği, 1993.
19. Haywood, R. (1991). All about public relations: how to build business success on good communications. McGraw-Hill.
20. Jensen, J.A., Wakefield, L., Cobbs, J. B., Turner, B. A. (2016). Forecasting Sponsorship Costs: Marketing Intelligence in The Athletic Apparel Industry. *Marketing Intelligence & Planning*. 34(2), 281-298. https://doi.org/10.1108/mip-09-2014-0179.
21. Lardinoit, T., Quester, P. G. (2001). Attitudinal Effects of Combined Sponsorship And Sponsor's Prominence on Basketball in Europe. *Journal of Advertising Research*, 41(1), 48-58.
22. Okay, A. (2012). *Sponsorluk*. Der Yayınları.
23. Okay, A. (1998). Halkla İlişkiler Aracı Olarak Sponsorluk, Epsilon Yayıncılık, İstanbul.
24. Öztürk, S.A. (2013). *Sporda Sponsorluk.* (Ed. Metin Argan) Anadolu Üniversitesi Yayınları.
25. Parks, J., B., B., Zanger, R., K., Quarterman, J. (998). Contemporary Sport Management, Human Kinetics, USA.
26. Rifon, N.J., Choi, S.M., Trimble, C.S. Li, H. (2004). "Congruence effects in sponsorship: the mediating role of sponsor credibility and consumer attributions of sponsor motive", *Journal of Advertising*, 33(1), 30-42. https://doi.org/10.1080/00913367.2004.10639151.
27. Schwarz, E.C., Hunter, J.D. (2008). *Advanced theory practise in spor marketing*. Butterworth- Heinemann.
28. Soyer F. (2003). *Sporda sponsorluk*. Gazi Kitabevi.
29. Şahin, G., & Özbek, O. (2008). Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü federasyonlarında görev yapan personelin sponsorlukla ilgili görüşleri. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, *6*(2), 75-80.
30. Türk Dil Kurumu (TDK). (2021). *Federasyon*. https://sozluk.gov.tr/ adresinden erişilmiştir.
31. TMOK, 2021. Ulusal federasyonlar. https://www.olimpiyatkomitesi.org.tr/Ulusal-Spor-Federasyonlari adresinden erişilmiştir.
32. Tosun, N.B. (2003), *Pazarlama halkla ilişkileri ve reklam: bütünleşik pazarlama iletişim yönlü bir yaklaşım*. Türkmen Kitabevi, Beta Basım Yayın A.Ş. https://doi.org/10.14783/maruoneri.678757.

Editör: Doç. Dr. Elif Özlem Özçatal

Sosyal Politika

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM yayınevi

SOSYAL POLİTİKA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I

Editör: Doç. Dr. Elif Özlem Özçatal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-09-0
1. Baskı, Haziran 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

SOSYAL POLİTİKA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Doç. Dr. Elif Özlem Özçatal
X+122 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-09-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Bakvis, P., & McCoy, M. (2008). *Core Labour Standards and International Organizations: What Inroads Has Labour Made?*. Friedrich-Ebert-Stiftung, Friedrich-Ebert-Stiftung, Division for International Cooperation, Global Trade Union Program. Bonn.

Bhagwati, J. (1993). The Diminished Giant Syndrome: How Declinism Drives Trade Policy. *Foreign Affairs*, 72(2), 22-26.

Bolle M. J. (2016). Overview of Labor Enforcement Issues in Free Trade Agreements. Congressional Research Service, https://fas.org/sgp/crs/misc/RS22823.pdf, (E.T.: 10.12.2023).

Brown, D. K. (2000). International Labor Standards in the World Trade Organization and the International Labor Organization. *Review-Federal Reserve Bank Of Saint Louis*, *82*(4), 105-114.

Corley-Coulibaly. M., Grasselli, G. ve Postolachi, I. (2022). *A Multi-Faceted Typology of Labour Provisions in Trade Agreements: - Overview, Methodology and Trends*. ILO: Geneva.

Corley-Coulibaly. M., Grasselli, G. ve Postolachi, I. (2023). *Promoting and Enforcing Compliance with Labour Provisions in Trade Agreements: Comparative Analysis of Canada, European Union and United States Approaches and Practices*. ILO: Geneva.

Das, S. B., Sen R. ve Srivastava S. (2017). *Labour Provisions in Trade Agreements with Developing Economies: The Case of TPPA and ASEAN Member Countries*. ISEAS Economics Working Paper No. 2017-1.

Ebert, F. C. (2016). Labour Provisions in EU Trade Agreements: What Potential For Channelling Labour Standards-Related Capacity Building?. *International Labour Review*, 155(3), 407-433.

Engen, L. (2017). *Labour Provisions in Asia-Pacific Free Trade Agreements*. Background paper, (1).

Eraltuğ, K. A. (2012). Ulusararası Ticaret Anlaşmalarının Sosyal Hükümleri. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (99), 81-124.

Grandi, P. L. (2009). *Trade Agreements and their Relation to Labour Standards: The Current Situation*. International Centre for Trade and Sustainable Development (ICTSD).

Harrison, J., Barbu, M., Campling, L., Ebert, F. C., Martens, D., Marx, A., ... ve Smith, A. (2018). Labour Standards Provisions in EU Free Trade Agreements: Reflections on the European Commission's Reform Agenda. *World Trade Review*, 18(4), 635-657.

Haworth, N., Hughes, S. ve Wilkinson, R. (2005). The International Labour Standards Regime: A Case Study in Global Regulation. *Environment and Planning*, 37(11), 1939-1953.

ILO (2009). *World of Work Report 2009: The Global Jobs Crisis and Beyond*. International Institute for Labour Studies. ILO: Geneva.

ILO (2016) *Labour-Related Provisions in Trade Agreements: Recent Trends and Relevance to the ILO*. Governing Body, 328th Session. ILO: Geneva.

ILO (2017). *Handbook on Assessment of Labour Provisions in Trade and Investments Arrangements*. International Labour Office: Geneva.

ILO (2019). *Labour provisions in G7 trade agreements: A comparative perspective*. International Labour Office: Geneva

ILO (2024). ILO Labour Provisions in Trade Agreements Hub. https://webapps.ilo.org/LPhub/ (E.T.: 20.05.2024).

Niranjan, S. K. (2016). WTO and Labour Issues: a Challenge. *Humanities & Social Sciences Reviews*, 4(1), 49-52.

Orbie, J., & De Ville, F. (2010). Core Labour Standards in the GSP Regime of the European Union: Overshadowed by Other Considerations. İçinde Colin Fenwick & Tonia Novitz (Editörler), *Human Rights at Work: Perspectives on Law and Regulation* (s. 487-508). London: Bloomsbury Publishing.

Salem, S., & Rozental, F. (2012). Labor Standards and Trade: A Review of Recent Empirical Evidence. *J. Int'l Com. & Econ.*, 4, 63-98.

Singh, A., & Zammit, A. (2000). *The Global Labour Standards Controversy: Critical Issues for Developing Countries*. MPRA Paper. https://mpra.ub.uni-muenchen.de/53480/ (E.T.: 26.05.2024).

Swinnerton, K. A., & Schoepfle, G. K. (1994). Labor Standards in the Context of a Global Economy. *Monthly Lab. Rev.*, 117(9), 52-58.

Thiruselvan, V. (2008). *Non_Tariff Measures of WTO and its Impact on India S International Trade_a Study*. Manonmaniam: Sundaranar University.

Turnell, S. (2002). Core Labour Standards and the WTO. *The Economic and Labour Relations Review*, 13(1), 105-126.

USTR (2019) United States Will Terminate GSP Designation of India and Turkey, https://ustr.gov/about-us/policy-offices/press-office/press-releases/2019/march/united-states-will-terminate-gsp (E.T.: 23.05.2024).

Wilkinson, R., & Hughes, S. (2000). Labor Standards and Global Governance: Examining the Dimensions of Institutional Engagement. *Global Governance: A Review of Multilateralism and International Organizations*, 6(2), 259-277.

WTO (2001). Trading into the Future, 2nd Edition Revised, https://www.wto.org/english/res_e/doload_e/tif.pdf, (E.T.: 16.04.2024).

KAYNAKÇA

Alon, P. (2005). The Introduction a Modified Model of German Works Councils in İsrael: Towards a Tripartite Channel of Employee Representation and Participation. Degree of Master. Toronto: Toronto University.

Aslan, F. (1998). İşyeri İşçi Komiteleri. içinde Türkiye Sendikacılık Ansiklopedisi, 2, 156-159.

Aydın, U., & Keskin, Ö. (2015). 2821 sayılı kanundan 6356 sayılı kanuna: Türkiye'de sendikalar hukukunun dönüşümü. *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1(2), 1-41.

Bosnalı, Ö. (2023, Haziran). İş Piyasalarında Güncel Parametreler ve Yeni Eğitim Yöntemleri. *The Journal of Turk-Islam World Social Studies*, 10(37), 77-107.

Büyükuslu, R. (1997). İşletmelerde Uluslararası Yönetim Modelleri ve İşyeri Endüstri İlişkileri Sistemlerinin Yükselişi.Doçentlik Tezi. Edirne: Trakya Üniversitesi.

Çelikkol, Ş. (1974). Türkiye'de İşçinin Yönetime Katılması, 248-249. Türkiye'de İşçi- İşveren İlişkileri Ekonomik ve Sosyal Etüdler Konferans Heyeti, Çeltüt Matbaacılık.

Çevik, F. (2021). İnşaat Sektöründe Çalışanların Sendikal Örgütlenme Algısı : Çanakkale Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale: TC. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.

ÇSGB, 2024 Ocak Ayı İstatistikleri. (2024, Ocak 31). İşkollarındaki İşçi Sayıları ve Sendikaların Üye Sayılarına İlişkin 2024 Ocak Ayı İstatistikleri Hakkında Tebliğ, 32446 Sayılı Resmi Gazete.

ÇSGB, Veriler, 2023 Ocak Tebliği. (tarih yok).

Davidov, G. (2004). Collective bargaining laws: Purpose and scope. *International Journal of Comparative Labour Law and Industrial Relations*, *20*(1),81-106.

Değişik Başlık: RG-04/02/2024-32450. (tarih yok).

Deutsch, S. (2005). A researcher's guide to worker participation, labor and economic and industrial democracy. *Economic and Industrial Democracy*, 26(4), 645-656.

Dicle, İ. A. (1980). *Endüstriyel demokrasi ve yönetime katılma*. Ankara: ODTÜ Yayını.

DPT., Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı (2007-2013). (tarih yok).

Erdoğan, C. (2017). Geçici İş İlişkisinde İşverenin İş Sağlığı ve Güvenliği Önlemleri Alma Yükümlülüğü. *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, (2), 127-158.

Frege, C. M. (2002). A critical assessment of the theoretical and empirical research on German works councils. *British Journal of Industrial Relations*, 40(2), 221-248.

Güngör, Y. (1998). Yönetime Katılma. Türkiye Sendikacılık Ansiklopedisi 3, Simurg Kitapevi.

Hak-İş Konfederasyonu ile Konya Büyükşehir Belediyesi Arasında Geliştirilen Bilgilendirme ve Danışma Konseyi: İş Konseyi Modeli Oluşturma Anlaşması. (2007). 51-52. Konya Büyükşehir Belediyesi.

Işık, V. (2009). Endüstri İlişkilerinin Yeni Yüzü, İnsan Kaynakları Yönetimi: Emeği Örgütsüzleştirme Stratejisi. *Gazi Ünivetsitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11/3, 147-176.

Karaarslan, İ. (2021). Avrupa Birliği Sosyal Politikası; Tarihsel Gelişim, Temel Dinamikler ve Geleceğe Dair Öngörüler. *TC. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* (41), 113.

Kolay, R. (2019). Endüstriyal Demokrasi: Türkiye- AB Karşılaştırması. Yüksek Lisans Tezi. Isparta: TC. Süleyman Demirel Üniversitesi.

On İkinci Kalkınma Planı 2024-2028. (tarih yok). 166-167. TC. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Dairesi Başkanlığı.

Poole, M. (2004). *İndustrial Relations : Orijins and Patterns of National Diversity*, London, Routledge.

Rose, E. (2004). *Employment Relations.* Harlow: Financial Times Prentice Hall.

Strauss, G. (2006). Worker participation—some under-considered issues. *Industrial Relations: A Journal of Economy and Society*, *45*(4), 778-803.

Ünal, A. (1998). Organizasyon Düzeyinde Ödüllendirme-Kar Paylaşımı ve Kazanç Paylaşımı, Performansa Dayalı Ücret. *Kamu-İş Dergisi*, 29-30.

Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996- 2000). (tarih yok). 55- 56. DPT.

Yıldırım, E. & Calis, S. (2008). The İmpact of EU Accession on Turkish İndustrial Relations and Social Dialogue, *İndustrial Relations Journal.39(3), 212-228.*

KAYNAKÇA

Açıkalın, B. (2022). Analysis of The Evolution of Scientific Topics Using Text Mining Techniques. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Bahçeşehir Üniversitesi.

Alrayashi, A. (2023). Analyzing Higher Education Research Trends with Latent Dirichlet Allocation: A Text Mining Approach. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Atılım Üniversitesi.

EUROSTAT European Union. (2013). *European Statistics on Accidents at Work (ESAW)*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Hashimi, H. A. (2015). Selection Criteria for Text Mining Approaches. *Comput. Hum. Behav.* (51), 729-733.

Karaosmanoğlu, A. (2022). Gizli Dirichlet Ayrımı Kullanılarak COVID-19 Salgını Döneminde Yayınlanan İnternet Haberlerinin Konu Modellemesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Doğuş Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Kaya, A. G. (2022). Konu Modelleme Yöntemlerinin Karşılaştırılması. *ESTUDAM Bilişim Dergisi*, 3(2), 46-53.

MATLAB. (2024). Analyze Text Data Using Topic Models. https://uk.mathworks.com/help/textanalytics/ug/analyze-text-data-using-topic-models.html (E.T.: 21.03.2024).

Mevzuat Bilgi Sistemi. (2012). 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu. https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=6331&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5, (E.T.: 08.06.2024).

Özdemirci, S. (2021). Konu Modelleme Yöntemlerinin Belge Sınıflandırma Üzerine Uygulaması. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi.

Sosyal Sigortalar Kurumu. (2022). Sosyal Sigortalar Kurumu İstatistik Yıllıkları. https://www.sgk.gov.tr/Istatistik/Yillik/fcd5e59b-6af9-4d90-a451-ee7500eb1cb4 (E.T.: 20.12.2024).

Uluslararası Çalışma Örgütü. (2023). *Duyurular*. https://www.ilo.org/ankara/news/WCMS_905643/lang--tr/index.htm, (E.T.: 19.03.2024).

Xing, Y., Wu, Y., Zhang, S., ve Wang, L. (2024). Discovering Latent Themes İn Aviation Safety Reports Using Text Mining And Network Analytics. *International Journal of Transportation*, In Press.

Yongyoon , S. (2021). Sectoral Patterns of Accident Process for Occupational Safety Using Narrative Texts of OSHA Database. *Safety Science*, (142), 105363.

KAYNAKÇA

Aktaş, M. T. (2014). Göç olgusu ekonomik kalkınmada itici güç olabilir mi. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(1), 37-48.

Amit, L. M., Ultra Jr, V. U., & Song, Y. W. (2020). Link between migration status and occupational health and safety of Filipino migrant workers in South Korea.

Amo-Agyei, S. (2020). "The migrant pay gap: Understanding wage differences between migrants and nationals, ILO, Labour Migration Branch (MIGRANT) Conditions of Work and Equality Department (WORKQUALITY).

Ari, Y. O. (2020). *Çağdaş Göç Teorileri Çerçevesinde Küresel Göçlerin Ekonomik Belirleyicileri*, Ankara: Gazi Kitabevi.

Boghean, C. (2016). The phenomenon of migration. Opportunities and challenges. *The USV Annals of Economics and Public Administration,* 16(3): 14-20.

Böhning, R. (1991). The ILO and the New UN Convention on Migrant Workers: The past and Future. *International Migration Review*, 25(4), 698–709. doi:10.1177/019791839102500403

Campbell RM, Klei AG, Hodges BD, Fisman D, Kitto S. 13. 2014. A comparison of health access between permanent residents, undocumented immigrants and refugee claimants in Toronto, Canada. *J. Immigr. Minor. Health,* 16:1165–76

Cooper, D. (2002). Safety Culture: A Model for Understanding and Quantifying a Difficult Concept, *Professional Safety*, 30–36.

Çalış, S., & Küçükali, U. F. (2019). The work safety culture as a subculture: The structure of work safety culture in Turkey. *Procedia Computer Science*, 158, 546-551.

Çiftçi, B. (2016). Türkiye'de Toplumsal Kültürün İş Güvenliği Kültürüne Etkisi. *Çalışma İlişkileri Dergisi*, 7 (2), 13-40. https://dergipark.org.tr/en/pub/cider/issue/29535/316993

Einar H. Dyvik, Dec 11, 2023 Refugees - major hosting countries worldwide as of 2023, https://www.statista.com/statistics/263423/major-refugee-hosting-countries-worldwide/ (erişim tarihi: 27/05/2024)

Einar H. Dyvik, Dec 11, 2023 Refugees - major hosting countries worldwide as of 2023, https://www.statista.com/statistics/263423/major-refugee-hosting-countries-worldwide/

Furnham, A. and Gunter B. (1993). Corporate Culture: Definition, Diagnosis and Change. *International Review of Organizational Psychology*, 8, 233-261.

Guan, Z., Yiu, T.W., Samarasinghe, D.A.S. and Reddy, R. (2024), "Health and safety risk of migrant construction workers–a systematic literature review", *Engineering, Construction and Architectural Management*, Vol. 31 No. 3, pp. 1081-1099. https://doi.org/10.1108/ECAM-02-2022-0129

Geçici Koruma Sağlanan Yabancıların Çalışma İzinlerine Dair Yönetmelik, Resmî Gazete Tarihi: 15/1/2016 Resmî Gazete Sayısı: 29594

Güllüpınar, F. (2012). Göç olgusunun ekonomi-politiği ve uluslararası göç kuramları üzerine bir değerlendirme. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(4).

Hofstede, G. (2011). Dimensionalizing Cultures: The Hofstede Model in Context, *Online Readings in Psychology and Culture*, 2(1), 2307-0919.

International Labor Organization, (2023), Report: A call for safer and healthier working environments,

Geneva, pp. 17. DOI: https://doi.org/10.54394/HQBQ8592

Karcıoğlu, F.(2010). Örgüt Kültürü ve Örgüt İklimi İlişkisi, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 15(1-2), 265-282.

Kim, Y., Park, J., & Park, M. (2016). Creating a culture of prevention in occupational safety and health practice. *Safety and health at work*, 7(2), 89-96.

McAuliffe, M. and L.A. Oucho (eds.), 2024. World Migration Report 2024. International Organization for Migration (IOM), Geneva.

Moyce, S. C., & Schenker, M. (2018). Migrant workers and their occupational health and safety. *Annual review of public health*, 39, 351-365.

Mustaffa, A., Noura, C., & Haque, M. M. (2021). Right of Migrant Workers to Occupational Health and Safety Under Malaysia Laws. *International Journal of Law, Government, and Communication*, 6(26), 48-60.

Porru, S., & Baldo, M. (2022). Occupational Health and Safety and Migrant Workers: Has Something Changed in the Last Few Years?. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(15), 9535.

Preibisch, K., & Otero, G. (2014). Does Citizenship Status Matter in C anadian Agriculture? Workplace Health and Safety for Migrant and Immigrant Laborers. *Rural Sociology*, 79(2), 174-199.

Quandt SA, Arcury-Quandt AE, Lawlor EJ, Carrillo L, Marín AJ. et al. 2013. 3-D jobs and health disparities: the health implications of Latino chicken catchers' working conditions. *Am. J. Ind. Med.* 56:2206–15

Shepherd, R., Lorente, L., Vignoli, M., Nielsen, K., & Peiró, J. M. (2021). Challenges influencing the safety of migrant workers in the construction industry: A qualitative study in Italy, Spain, and the UK. *Safety science*, 142, 105388.

Şişman, M., (1996). Postmodernizm Tartışmaları ve Örgüt Kuramındaki Yansımaları, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 7(7), 451–464.

Uluslararası Çalışma Örgütü (2023), Cinsiyete Dayalı Ücret Farkının Ölçümü: Türkiye Uygulaması, https://www.ilo.org/sites/default/files/wcmsp5/groups/public/@europe/@ro-geneva/@ilo-ankara/documents/publication/wcms_756659.pdf

Zohar, D. & Lurıa, G. (2005). A Multilevel Model of Safety Climate: Cross-level Relationships Between Organization and Group-level Climates, *Journal of Applied Psychology*, 90(4), 616-628.

4817 Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun, Resmî Gazete Tarihi: 27/2/2003, Resmî Gazete Sayısı: 4817

4857 İş Kanunu, Resmî Gazete Tarihi: 10/6/2003, Resmî Gazete Sayısı: 25134

6331 İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, Resmî Gazete Tarihi: 30/6/2012, Resmî Gazete Sayısı: 28339

URL-1: https://www.goc.gov.tr/multeci. (E.T.:14.02.2024)

URL-2: https://www5.tbmm.gov.tr/kanunlar/k4662.html (E.T: 31.01.2024)

URL-3: https://www.kureselamaclar.org (Erişim tarihi 29/01/2024)

URL-4: IOM, UN World Migration Report, 2020, https://publications.iom.int/system/files/pdf/wmr_2020.pdf

URL-5: https://www.ilo.org/global/standards/subjects-covered-by-international-labour-standards/migrant-workers/lang--en/index.htm (1/ulaşım tarihi 14.03.2022)

URL- 6: https://multeciler.org.tr/turkiyedeki-suriyeli-sayisi/ (E.T.: 12.02.2024)

URL-7: https://www.goc.gov.tr/ikamet-izinleri (E.T.: 12.02.2024)

URL-8: https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Uluslararasi-Goc-Istatistikleri-2018-30711 (E.T: 12.02.2024)

URL-9: Evrensel Gazetesi https://www.evrensel.net/haber/477304/isig-meclisi-son-on-yilda-en-az-828-multeci-isci-hayatini-kaybetti (E.T.: 12.02.2024)

URL-10: https://bianet.org/haber/is-kazalarinda-olen-multeci-iscilerin-akibeti-264119, (E.T.: 20.02.2024)

URL-11: https://www.politikyol.com/gocmen-iscilerin-var-mi-bir-hakki-kullan-oldur-emek-somurusu/#:~:text=G%C3%B6%C3%A7men%20i%C5%9F%C3%A7iler%20aras%C4%B1ndaki%20kay%C4%B1t%20d%C4%B1%C5%9F%C4%B1,75%20g%C3%B6%C3%A7men%20i%C5%9F%C3%A7inin%20ya%C5%9Fam%C4%B1n%C4%B1%20yitirdi (E.T.: 20.02.2024)

URL-12: https://www.hofstede-insights.com/country/turkey/ (Erişim Tarihi: 20/05/2024)

KAYNAKÇA

Abay Alyüz, S., & Usta Ş. (2021*). Sosyal hizmet uzmanının uygulama kılavuzu bütüncül bir rehber (Ed. Kara H.Z.).* Eğitim Yayın Evi, İstanbul.

Aktan, C. C., & Vural, İ. Y. (2002). *Makro-ekonomik politikalar, gelir dağılımı ve yoksulluk.* Ankara: Hak-iş konfederasyonu yayınları.

Arpacıoğlu, Ö., & Yıldırım, M. (2011). Dünyada ve Türkiye'de Yoksulluğun Analizi. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4(2), 60-76.

Canatan, B., & Egemen, İ. (2021). Türkiye'de Hane halklarına Yapılan Sosyal Yardımların Belirleyicileri. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(1), 221-241.

Cerev, G., & Yenihan, B. (Ed.) (2018). *Yoksulluk, farklı boyutlarıyla.* Bursa: Dora Yayınevi.

Çetin, İ. (2020). Yoksulluk ve Yoksulluk Göstergeleri: Türkiye ve OECD ülkeleri üzerine bir karşılaştırma. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(2), 510-532.

Creswell, J. W., & Yöntemleri, N. A. (2013). Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni. *Mesut Bütün ve Selçuk Beşir Demir, çev. edt.), Ankara: Siyasal Yayıncılık.*

Daşlı, Y. (2018). Yoksullukla Mücadele Aracı Olarak Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *19*(2), 525-542.

Doğan, E. M., & Tatlı, H. (2014). İnsani Gelişme ve Yoksulluk Bağlamında Türkiye'nin Dünyadaki Yeri. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *28*(1), 99-124.

Giddens, A., & Sutton P. W. (2016). *Sosyoloji (7.edisyon).* Kırmızı Yayınları: İstanbul.

Gündoğan, N. (2008). Türkiye'de yoksulluk ve yoksullukla mücadele. *Ankara Sanayi Odası*, 42-56.

Gündüz, A. Y. (2006). Türkiye'de Yoksullukla Mücadele Üzerine Bir İnceleme. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 34-55.

Kırlıoğlu, M. (2021). *Sosyal politika ve sosyal hizmet (Ed. Başer, D).* Ankara: Nobel Yayın.

Kızılgöl, Ö. A., & Üçdoğruk, Ş. (2011). 2002-2006 Yılları Arasında Türkiye'de Yaşam Standartları ve Yoksulluğa İlişkin Mikro Ekonometrik Analizler. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 25(1), 373-391.

Memiş, H. (2014). Küreselleşme ve Yoksulluk İlişkisi. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 5(1), 144-161.

Michalos, A. C. (Ed.). *(2014). Encyclopedia of quality of life and well-being research (4424-4427).* Dordrecht: Springer Netherlands.

Öcal, A.T. (Ed.) (2022*). Sosyal politika ekseninde yoksulluk güncel sorunlar ve tartışmalar*. (1.Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.

Özdemir, Ç. M., & İslamoğlu, E. (Ed..). (2017). *Gelir dağılımı ve yoksulluk: Kavram-teori-uygulama (2.basım).* Ankara: Seçkin Yayıncılık

Özsoy, D., & Karataş, K. (2021). Türkiye'de Yoksullukla Mücadelede Uygulanan Sosyal Yardımlar. *19 Mayıs Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(2), 219-236.

Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü. (2022). Sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları. Erişim adresi: https://www.aile.gov.tr/sygm/genel-mudurluk/sosyal-yardimlasma-ve-dayanisma-vakiflari/. Erişim tarihi: 20.12.2022.

Sözeriyim, A. R. (2019). Sosyal Politika Açısından Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları: Aksaray ili örneği. Yüksek Lisans Tezi. Aksaray: Aksaray Üniversitesi.

Şenses, F. (2002). *Küreselleşmenin öteki yüzü: Yoksulluk (2.baskı).* İstanbul: İletişim Yayınları.

Taş, A. (2022). Sosyal Hizmet Etkinliği Olarak Sosyal İnceleme ve Türkiye'de Sosyal Yardımların Sunumunda "Muhtaçlık" Değerlendirmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi .

Timuroğlu Polat, K. F. (2022). Yoksullukla Mücadelede Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Rolü: Kastamonu İli Örneği. Doktora Tezi. Kastamonu: Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,.

Tokol, A., & Alper, Y. (Ed.)(2018*). Sosyal politika. (9.basım).* Bursa: Dora Yayınevi.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) (2022). Gelir, yaşam, tüketim ve yoksulluk Erişim adresi: https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Gelir,-Yasam,-Tuketim-ve-Yoksulluk-107 Erişim tarihi: 21.12.2022

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) (2022). İstihdam, işsizlik ve ücret. Erişim Adresi: https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=istihdam-issizlik-ve-ucret-108&dil=1 Erişim tarihi: 21.12.2022

UNDP . (1997). Human Development Report. New York: Oxford University Press.

Yaşar, S., & Taşar, M. O. (2019). Kavramsal Olarak Yoksulluk ve Türkiye'de Yoksullukla Mücadele Politikalarının Etkileri. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 19(38), 118-144.

Editor: Assoc. Prof. Dr. Gözde Çakır Kıasıf

International Research in the Field of Architecture I

EĞİTİM yayınevi

INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF ARCHITECTURE - I

Editor: Assoc. Prof. Dr. Gözde Çakır Kıasıf

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Kübra Konca Nam
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 76780

ISBN: 978-625-6251-34-2
1. Edition, July 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card

INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF ARCHITECTURE - I
Editor: Assoc. Prof. Dr. Gözde Çakır Kıasıf
VI+146, 135x215 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-6251-34-2

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapcınız

REFERENCES

Aguglia, A., Borsotti, A., Cuniberti, F., Serafini, G., Amore, M., Maina, G. (2017). The Influence of Sunlight Exposure on Hospitalization In Emergency Psychiatry, Chronobiology International, 34(10)1413-1422.

Altimier, L.B..B. *(2004).* Healing Environments: For patients and providers. Newborn and Infant Nursing Reviews, 4(2)89-92.

Alzoubi, H., Al-rqaibat, S., Bataineh, R. (2010). Pre-versus post-occupancy evaluation of daylight quality in hospitals. Building and Environment, (45) 2652-2665.

Alzubaidi, S., Soori, P.K. (2012). Energy Efficient Lighting System Design for Hospitals Diagnostic and Treatment Room. Journal of Light and Visual Environment. 36(1)23-31.

Alzubaidi, H. H., Al-rqaibat, M. (2014). The Effect of Hospital Design on Indoor Daylight Quality in Children Section in King Abdullah University Hospital, Jordan. Sustainable Cities and Society 14: 449-455.

Ampt, A., Harris, P., Maxwel, M. (2012***).*** The health impact of the design of hospital facilities on patient recovery and wellbeing, and staff wellbeing: A review of literature, Center for primary health care and equity. University of New South Wales, Sydney.

Andrade, C., Lima, M.L., Fornara, F., Bonaiuto, M. (2012). Users' views of hospital environmental quality: Validation of the Perceived Hospital Environment Quality Indicators (PHEQIs), Journal of Environmental Psychology, (32), 97-111.

Applebaum, D., Fowler, S., Fiedler, N., Osinubi, O., Robson, M. (2010). The Impact of Envıronmental Factors On Nursıng Stress, Job Satisfaction And Turnover Intention. Journal Nurs Admin, 40(7-8) 323-328.

Aydın, D. (2009). Hastane Mimarisis İlkeler ve Ölçütler, Entegre Matbaası, İstanbul.

Azmoon, H., Dehghan, H., Akbari, J., ve Souri, S. (2013). The Relationship between Thermal Comfort and Light Intensity with Sleep Quality and Eye Tiredness in Shift Work Nurses, Journal of Environmental and Public Health, 2013: 1-5.

Badia, P., Myers, B., Boecker, M., Culpepper, J., & Harsh, J. R. (1991). Bright light effects on body temperature, alertness, EEG and behavior. Physiology & behavior, 50(3), 583-588.

Başkaya, A., Yıldırım, K., & Muslu, M. S. (2005). Poliklinik Bekleme Alanlarında Fonksiyonel ve Algı-Davranışsal Kalite: ANKARA, İBNİ SİNA HASTANESİ POLİKLİNİĞİ. Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi, 20(1)53-68

Beauchemin, K. M., & Hays, P. (1996). Sunny hospital rooms expedite recovery from severe and refractory depressions. Journal of affective disorders, 40(1-2), 49-51.

Beauchemin, K. M., & Hays, P. (1998). Dying in the dark: sunshine, gender and outcomes in myocardial infarction. Journal of the Royal Society of Medicine, 91(7), 352-354.

Becker, F., & Carthey, J. (2007). Evidence-based design: Key issues in a collaborative process. Proceedings of the W, 92, 23-26.

Bellia, L., Bisegna, F., & Spada, G. (2011). Lighting in indoor environments: Visual and non-visual effects of light sources with different spectral power distributions. *Building and environment*, *46*(10), 1984-1992.

Benedetti, F., Colombo, C., Barbini, B., Campori, E., & Smeraldi, E. (2001). Morning sunlight reduces length of hospitalization in bipolar depression. *Journal of affective disorders*, *62*(3), 221-223.

Bernson, M. (2002). Seasonal Affective Disorder: Shedding Light on Seasons and the Brain. *Harvard Science Review*, *16*, 54-57.

Blackburn, S., & Patteson, D. (1991). Effects of cycled light on activity state and cardiorespiratory function in preterm infants. *The Journal of perinatal & neonatal nursing*, *4*(4), 47-54.

Booker, J. M., & Roseman, C. (1995). A seasonal pattern of hospital medication errors in Alaska. *Psychiatry Research*, *57*(3), 251-257.

Boyce, P. R., Beckstead, J. W., Eklund, N. H., Strobel, R. W., & Rea, M. S. (1997). Lighting the graveyard shift: The influence of a daylight-simulating skylight on the task performance and mood of night-shift workerst. *International journal of lighting research and technology*, *29*(3), 105-134.

Brandon, D. H., Holditch-Davis, D., & Belyea, M. (2002). Preterm infants born at less than 31 weeks' gestation have improved growth in cycled light compared with continuous near darkness. *The Journal of pediatrics*, *140*(2), 192-199.

Buchanan, T. L., Barker, K. N., Gibson, J. T., Jiang, B. C., & Pearson, R. E. (1991). Illumination and errors in dispensing. *American journal of hospital pharmacy*, *48*(10), 2137-2145.

Canellas, F., Mestre, L., Belber, M., & Frontera, G., Rey, M. A., & Rial, R. (2015). Increased daylight availability reduces length of hospitalisation in depressive patients, European archives of psychiatry and clinical neuroscience, 1-4.

Choi, J. H., Beltran, L. O., & Kim, H. S. (2012). Impacts of indoor daylight environments on patient average length of stay (ALOS) in a healthcare facility. *Building and environment*, *50*, 65-75.

Colman, R. S., Frankel, F., Ritvo, E., & Freeman, B. J. (1976). The effects of fluorescent and incandescent illumination upon repetitive behaviors in autistic children. *Journal of Autism and Childhood Schizophrenia*, *6*, 157-162.

Dalke, H., Little, J., Niemann, E., Camgoz, N., Steadman, G., Hill, S., & Stott, L. (2006). Colour and lighting in hospital design. *Optics & Laser Technology*, *38*(4-6), 343-365.

Dascalaki, E. G., Gaglia, A. G., Balaras, C. A., & Lagoudi, A. (2009). Indoor environmental quality in Hellenic hospital operating rooms. *Energy and Buildings*, *41*(5), 551-560.

Davis, R. G., McCunn, L. J., Wilkerson, A., & Safranek, S. (2020). Nurses' satisfaction with patient room lighting conditions: A study of nurses in four hospitals with differences in the environment of care. *HERD: Health Environments Research & Design Journal*, *13*(3), 110-124.

De Giuli, V., Zecchin, R., Salmaso, L., Corain, L., & De Carli, M. (2013). Measured and perceived indoor environmental quality: Padua Hospital case study. *Building and environment*, *59*, 211-226.

Devlin, A. S., & Arneill, A. B. (2003). Health care environments and patient outcomes: A review of the literature. *Environment and behavior*, *35*(5), 665-694.

Dianat, I., Sedghi, A., Bagherzade, J., Jafarabadi, M. A., & Stedmon, A. W. (2013). Objective and subjective assessments of lighting in a hospital setting: implications for health, safety and performance. *Ergonomics*, *56*(10), 1535-1545.

Di Cicco, S. (2002). Well-Being In Hospitals, 2. USO Built Research Conference 75, Sweeden.

Dunn, H., Anderson, M. A., & Hill, P. D. (2010). Nighttime lighting in intensive care units. *Critical care nurse*, *30*(3), 31-37.

Eastman, C. I., Young, M. A., Fogg, L. F., Liu, L., & Meaden, P. M. (1998). Bright light treatment of winter depression: a placebo-controlled trial. *Archives of general psychiatry*, *55*(10), 883-889.

Edwards, L. & Torcellini, P. (2002). A Literature Review Of The Effects Of Natural Light On Building Occupants. NREL/TP-550-30769. National Renewable Energy Laboratory Report, Golden, Colorado.

Evans, G. W. (2003). The built environment and mental health. *Journal of urban health*, *80*, 536-555.

Figueiro, M. G., Rea, M. S., Boyce, P., White, R., & Kolberg, K. (2001). The effects of bright light on day and night shift nurses' performance and well-being in the NICU. *Neonatal Intensive Care*, *14*(1), 29-32.

Figueiro, M. G., Appleman, K., Bullough, J. D., & Rea, M. S. (2006). A discussion of recommended standards for lighting in the newborn intensive care unit. *Journal of Perinatology*, *26*(3), S19-S26.

Fontaine, D. (2005). Impact of the critical care environment on the patient. *Critical Care Nursing: A Holistic Approach. 8th ed. Philadelphia, Pa: Lippincott Williams & Wilkins*, 36-45.

Fontaine, D. K., Briggs, L. P., & Pope-Smith, B. (2001). Designing humanistic critical care environments. *Critical Care Nursing Quarterly*, *24*(3), 21-34.

Freedman, D.M. Dosemeci, M., & Mcglynn, K. *(2002).* Sunlight And Mortality From Breast, Ovarian, Colon, Prostate, And Non-Melanoma Skin Cancer: A Composite Death Certificate Based Case Study. Occupational Environmental Medicine, 59,257-262.

Gibbons, C., Geller, S., & Glatz, E. (1998). Biomedical equipment in the neonatal intensive care unit: is it a stressor?. *The Journal of perinatal & neonatal nursing*, *12*(3), 67-73.

Gharaveis, A., Yekita, H., & Shamloo, G. (2020). The perceptions of nurses about the behavioral needs for daylighting and view to the outside in inpatient facilities. HERD: Health Environments Research & Design Journal, 13(1), 191-205.

Graves, E., Davis, R. G., DuBose, J., Campiglia, G. C., Wilkerson, A., & Zimring, C. (2021). Lighting the patient room of the future: Evaluating different lighting conditions for performing typical nursing tasks. *HERD: Health Environments Research & Design Journal*, *14*(2), 234-253.

Gündogdu, F., & Deljavan, N. (2023). Ameliyat Sonrası Dönemde Uykusuzluğun Yönetiminde Işık ile İlgili Yapılan Girişimlerin Gözden Geçirilmesi. *Türkiye Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi*, *6*(2), 78-88.

Hobday, R. (2011). Indoor Environment Quality In Refurbishment, Historic Scotland Technical Paper 12, Scotland.

Huang, Y. C., Chu, C. L., Lee, S. N. C., Lan, S. J., Hsieh, C. H., & Hsieh, Y. P. (2013). Building users' perceptions of importance of indoor environmental quality in long-term care facilities. *Building and Environment*, *67*, 224-230.

Huisman, E.R.C.M., Morales, E., Van Hoof, J., & Kort, H.S.M. (2012). A Review Of The Impact Of Physical Environmental Factors On Users. Building and Environment, 58,70-80.

Illuminating Engineering Society (IES) *(1995).* Lighting For Healthcare Facilities Illuminating Engineering Society Of North America, New York.

Iyendo, T.O., Uwajeh, P. C., Ikenna, E. S. (2016) The Therapeutic Impacts of Environmental Design Interventıons on Wellnes in Clinical Settings: A Narrative Review, 24:174-188.

Jin, H. Y., Gold, C., Cho, J., Marzban, F., & Lim, L. (2023). The role of healthcare facility design on the mental health of healthcare professionals: A literature review. *HERD: Health Environments Research & Design Journal*, *16*(1), 270-286.

Karakurt, A.S. (2003). Critical Analysis And Evaluation Of Hospital Main Entrances According To Design Performance Criteria In The Case Of Turkey, Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Kamali, N. J., & Abbas, M. Y. (2012). Healing environment: enhancing nurses' performance through proper lighting design. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *35*, 205-212.

Kazanasmaz, T. (2003). Aydınlatma Sistemlerinin Çalışabilirlik Durumu Üzerine Bir Çalışma, İbn-i Sina Hastanesi, EMO II. Ulusal Aydınlatma Sempozyumu, Diyarbakır, 8-10 Ekim 2003.

Kazanasmaz, T., Günaydin, M., & Binol, S. (2009). Artificial neural networks to predict daylight illuminance in office buildings. *Building and Environment*, *44*(8), 1751-1757.

Kim, G., & Kim, T.J. (2010). Healthy Daylighting Design For The Living Environment In Apartments In Korea. Building and Environment, 45,287-294.

Lack, L., & Wright, H. (1993). The Effect Of Evening Bright Light In Delaying The Circadian Rhythms and Lengthening The Sleep Of Early Morning Awakening Insomniacs, Sleep, 16(5)436-443.

Laursen, J. Danielsen, A., Rosenberg, J. (2014). Effects of environmental design on patient outcome: A systematic review. Herd: Health Environments Research & Design Journal, 7(4):108-119

Lewy, A.J., Wehr, T.A., Goodwin, F.K., Newsome, D.A., & Markey, S.P. (1980). Light Suppresses Melatonin Secretion In Humans, Science, 210(4475)1267-1269.

Lewy, A.J., Kern, H.A., Rosenthal, N.E., & Wehr, T.A. (1992). Bright Artifical Light Treatment Of A Manic-Depressive Patient With Seasonal Mood Cycle. American Journal of Psychiatry, 139(11)1496-1498.

Lewy,, A.J., Bauer, V.K, Cutler, N.L. Sack, R.L., Ahmed, S., Thomas, K.H., Blood, M.L., & Jackson, J.M.L. (1998). Morning Vs Evening Light Treatment Of Patients With Winter Depression. Archives of General Psychiatry, 55(10)890-896.

Martiny, K. (2004). Adjunctive Bright Light In Non-Seasonal Major Depression. Acta Psychiatr Scand Supp, 425,7-28.

McCunn, L. J., Safranek, S., Wilkerson, A., & Davis, R. G. (2021). Lighting control in patient rooms: Understanding nurses' perceptions of hospital lighting using qualitative methods. *HERD: Health Environments Research & Design Journal*, *14*(2), 204-218.

Miller, C.L, White, R., Whitman, T.L, O'Callaghan, M.F., & Maxwell, S.E. (1995). The Effects Of Cycled Versus Noncycled Lighting On Growth And Development In Preterm Infants. Infant Beha Develop, 18(1)87-95.

Mitchell, C.S., Zhang , J.J. Sigsgaard, T., Jantunen, M., Lioy, P.J., & Samson, R. (2007). Current State Of The Science: Health Effects And Indoor Environmental Quality. Environmental Health Perspectives, 115(6)958-964.

Mroczek, J., Mikitaraaa, G., Viera, E.K., & Rotarius, T. (2005). Hospital Design And Staff Perceptions: An Exploratory Analysis. The Health Care Manager, 24(3)233-244.

Muslu, M.S. *(2005).* İç Mekan Tasarımında Fiziksel Çevre Faktörlerinin Kullanıcı Memnuniyeti Üzerine Etkisi: Gazi Hastanesi Çocuk Polikliniği Bekleme Holü Örneği, Yüksek Lisans Tezi Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mobilya ve Dekorasyon Eğitimi.

Nelson, R. (2006). AJN Reports: Designing To Heal: A New Trend In Evidence-Based, 'Nurse-Friendly' Hospital Design. AJN American Journal of Nursing, 106(11),25-27.

Nimlyat, P. S., Anumah, J. J., Odoala, M. C., & Benjamin, G. K. (2018). Spatial Distribution of the Nature of Indoor Environmental Quality in Hospital Ward Buildings in Nigeria. In Indoor Environmental Quality. IntechOpen.

Onur, D. *(2007).* Hastane Yapılarının İç Mekan Görsel Algı Açısından Değerlendirilmesi: Acıbadem Hastaneleri Örneği, Yüksek Lisans Tezi Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Payne, S. R., Mackrill, J., Cain, R., Strelitz, J., & Gate, L. (2015). Developing interior design briefs for health-care and well-being centres through public participation. Architectural Engineering and Design Management, 11(4), 264-279.

Philips Lighting *(1993).* Lighting Manual, 5th Edition, Netherlands.

Rea, M.S. (2002). Light- Much More Than Vision, Light And Human Health: EPRI/LRO 5th International Lighting Research Symposium, Palo Alto 3-5 Kasım 2002.

Reichrath , J. (2006). The challenge Resulting From Positive And Negative Effects Of Sunlight: How Much Solar UV Exposure Is Appropriate To Balance Between Risks Of Vitamin D Deficiency And Skin Cancer?. Progress in Biophysics and Molecular Biology, 92,9-16.

Roseman, C., & Booker, J.M. (1995). A Seasonal Pattern Of Hospital Medication Errors In Alaska. Psychiatry Research, 57,251-257.

Rosenthal, N. E., Sack, D. A., Gillin, J. C., Lewy, A. J., Goodwin, F. K., Davenport, Y., ... & Wehr, T. A. (1984). Seasonal affective disorder: a description of the syndrome and preliminary findings with light therapy. *Archives of general psychiatry*, *41*(1), 72-80.

Satlin, A., Volicer, L., Ross, V., Herz, L., & Campbell, S. (1992). Bright light treatment of behavioral and sleep disturbances. *American Journal of Psychiatry*, *149*(8), 1028.

Sawatzky, J.V. (1996). Stress In Critical Care Nurses: Actual And Perceived, Hear & Lung: The Journal of Acute and Critical Care, 25(5)409-417.

Selçuk, E. *(2012).* Sağlık Yapılarında Tasarım Yönetimine Yönelik Bir Model Önerisi, Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Selçuk, E. (2022). Evidence based design in healthcare facilities. *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, *9*(2), 1056-1076.

Shepley, M. M. (2004). Evidence-based design for infants and staff in the neonatal intensive care unit. *Clinics in perinatology*, *31*(2), 299-311.

Sinoo, M. M., Van Hoof, J., & Kort, H. S. (2011). Light conditions for older adults in the nursing home: Assessment of environmental illuminances and colour temperature. *Building and Environment*, *46*(10), 1917-1927.

Steffy, G.R. (2002). Architectural Lighting Design, John Wiley & Sons. New York ABD.

Sungur Ergenoğlu , A. *(2006).* Sağlık Kurumlarının İyileştiren Hastane Anlayışı ve Akreditasyon Bağlamında Tasarımı ve Değerlendirilmesi, Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Teke, A., Timur, O. (2013). Lighting Systems at the Hospitals: An Overview, Majlesi Journal of Eenergy Management, 2(2):39-51.

Terman, M., Terman, J. S., Quitkin, F. M., McGrath, P. J., Stewart, J. W., & Rafferty, B. (1989). Light therapy for seasonal affective disorder. *Neuropsychopharmacology*, *2*(1), 1-22.

*Ulrich, R.*S. *(1991).* Effects Of The Health Facility Interior Design On Wellness: Theory And Recent Scientific Research. Journal of Health Care Design, 3,97-109.

Ulrich, R., Quan, X., Zimring, C., Joseph, A., & Choudhary, R. (2004). The Role Of The Physical Environment In The Hospital Of The 21st Century: A Once-In-A-Lifetime Opportunity, Center For health Design, Concord CA. www.healthdesign.org/research/reports/pdf/role_physical_env.pdf.

Ulrich, R., Zimring, C., Zhu, X., Dubose, J., BO Seo, H., Seon Choi, Y., Quan, X., & Joseph, A. (2008). A Review Of The Research Literature On Evidence-Based Healthcare Design, Healthcare Leadership White Paper Series 5 Of 5, Concord. CA: The Center Of Health Design.

Van Bommel, W.J.M. (2006). Non-Visual Biological Effects Of Lighting And The Practical Meaning For Lighting For Work. Applied Ergonomics, 37,461-466.

Van Der Rhee, H.J., De Vries, E., & Coebergh, J.W.W. (2006). Does Sunlight Prevent Cancer? A Systematic Review, European Journal Of Cancer, 42(2006)2222-2232.

Van Hoof, J., Kort, H.S.M., Duijnstee, M.S.H., Rutten, P.G.S., & Hensen, J.L.M. (2010). The Indoor Environment And Integrated Design Of Homes For Older People With Dementia. Building and Environment, 45,1244-1261.

Van Someren, E.J.W., Kessler, A., Mirmiran, M., & Swaab, D.F. (1997). Indirect Bright Light Improves Circadian Rest-Activity Rhythm Disturbances In Demented Patienst. Society of Biological Psychiatry, 41,955-963.

Visser, M.R.M., Smets, E.M.A., Oort, F.J., & De Haes, H.C.J.M. (2003). Stress, Satisfaction And Burnout Among Dutch Medical Specialists. CMAJ, 168(3)271-275

Walch, J. M., Rabin, B. S., Day, R., Williams, J. N., Choi, K., & Kang, J. D. (2005). The effect of sunlight on postoperative analgesic medication use: a prospective study of patients undergoing spinal surgery. *Psychosomatic medicine*, *67*(1), 156-163.

Wang, Z. (2018) Private Rooms, Semi-Open Areas, or Open Areas for Chemotherapy Care: Perspectives of Cancer Patients, Families, and Nursing Staff, Health Environment Research & Design Journal, 1-15, DOI: 10.1177/1937586718758445

White, R.D. (2007). Recommended Standards For The NewBorn ICU. Journal of Perinatology, 27,S4-S19.

Yıldırım, K., & Muslu , M.S. (2006). Poliklinik Bekleme Alanlarında Çevresel Faktörlerin Kullanıcıların Fonksiyonel Ve Algı-Davranışsal Performansına Etkisi: Gazi Hastanesi Çocuk Polikliniği. Politeknik Dergisi, 9(1)39-51.

Zimring, C., & Bosch, S. (2008). Building The Evidence Base For Evidence-Based Design: Editors' Introduction. Environment and Behaviour, 40(2)147-150.

Zoon, W. A. C., Van Der Heijden, M. G. M., Loomans, M. G. L. C., & Hensen, J. L. M. (2010). On the applicability of the laminar flow index when selecting surgical lighting. *Building and Environment*, *45*(9), 1976-1983.

REFERENCES

Architecture Sustainability. (n.d.). Retrieved June 26, 2024, from http://www.fosterandpartners.com/content/essays/Architecture%20and%20Sustainability.pdf

Çakır, G. (2011). *In The Context Of Sustainable Architecture Examining Of Highrise Buildings, Master Thesis, Mimar Sinan Fine Arts University, İstanbul*. https://acikerisim.msgsu.edu.tr/xmlui/handle/20.500.14124/1734?show=full

Çakır Kasıf, G. (2016). Effects Of Opportunities And Threats Caused ByThe Change Around Levent Area On Sustainable Development Within The Context Of Globalism, II.Uluslararası Kent Araştırmaları Kongresi Bildiri Kitabı, İdeal Kent Yayınları – 5, s. 772-783, Ankara. https://kentarastirmalari.org/tr/bildiri-kitaplari/

Çakır Kasıf, G. (2019). Sustainable Higher Education Structures, YAPI, 448, 30-39.

Çakır Kasıf, G. (2020). Water Management And Water-Efficient Hotel Designs In The Construction Industry: Comparisons Of Leed-Certi- Fied Sustainable Hotels In Istanbul. *MTD International Refereed Journal Of Architecture And Design*, *0*(19), 97–133. https://doi.org/10.17365/TMD.2020.1.4

Dener, A. (2000). *Norman Foster "s Formula: A Lot of Reason and a Pinch of Sensuality, Contemporary World Architects Series 7: Norman Foster*. Boyut Yayın.

Design projects from Foster + Partners. (n.d.). Retrieved June 27, 2024, from https://www.fosterandpartners.com/projects

Erol, İ., & Çakır Kasıf, G. (2021). Evaluation of LEED Certified Office Buildings in Terms of Energy and Atmosphere Criteria: The Case of Maslak Region. BSEU Journal of Science, 8(1), 322-335. https://doi.org/10.35193/bseufbd.887581

Kozak, M. (2014). *Scientific Research Design Writing and Publication Techniques*. Detay Yayıncılık.

LEED project profiles | U.S. Green Building Council. (n.d.). Retrieved June 27, 2024, from https://www.usgbc.org/projects

Sev, A. (2009). *Sustainable Architecture*. İstanbul: YEM Yayınları.

Sev, A. (2013). Can High Rise Buildings Be Ecological? *Mimarlıkta Malzeme*, *8*(23), 47–58. https://www.mimarist.org/wp-content/uploads/yayinlar/malzeme/pdf/m23.pdf

Sev, A., & Canbay, N. (2009). Green Building Evaluation and Certification Systems Applied Worldwide. *Yapı Dergisi Yapıda Ekoloji Eki: Ekolojik Mimarlıkta Somut Adımlar* , *329*, 42–47.

Solakoğlu, S. (2021). *Evaluation of Efficient Use of Water in Mobile Homes within the Scope of Water Management in terms of Sustainable Development.* [Master Thesis, HALİÇ UNIVERSITY, Graduate School of Education]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp

Sürücü, R., & Çakır Kasıf, G. (2022). Perception Analysis on Sustainability Performance of the Growth Process of Istanbul to Northwest Direction. Urban Academy, 15(2), 681-706. https://doi.org/10.35674/kent.1025957

Szolomicki, J., & Golasz-Szolomicka, H. (2019). *Technological Advances and Trends in Modern High-Rise Buildings*. https://doi.org/10.3390/buildings9090193

Tonguç, B. (2012). *Investigation of Sustainable Design in the Case of Preschool Education Buildings* [Master Thesis, Institute of Science]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=MwiacA162wHeOC3nnT-xpQ&no=ElgAIQNPyzoV6kPWkc7fGg

WCED. (1987). *Our Common Future, Brundtland Report,* Oxford University Press, Oxford & New York.

REFERENCES

Aroni, G. (2022) A Semiotic Framework for the Analysis of Virtual Architecture in Digital Games. In: 14th International Conference, CCD 2022, held as part of the 24th HCI International Conference, HCII 2022, 26 June 2022 - 1 July 2022, Online.

Barthes, R. (1977). *The Semiotic Challenge*. New York: Hill and Wang.

Batur, A. (1993).“*Botter Apartmanı”Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*. Ana Basım AŞ. 2: 312-314.

Batur, A. (1993). *“Art Nouveau”. Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*. Ana Basım AŞ. 1: 327-333.

Baudrillard, J. & Nouvel, J. (2002.) *The singular objects of architecture*, Robert. Bononno (trans.). Minneapolis: University of Minnesota Press.

Baudrillard, J. (1981) (1994). *Simulacra and Simulation*. (Translated by S. Glaser).Ann Arbor: University of Michigan Press.

Blumer, H. (1969). *Symbolic Interactionism. Perspective and Method*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Broadbent, G. (1977). *A plain man’s guide to the theory of signs in architecture*. Architectural Design

Chandler, D. (2007*). Semiotic the Basics*. Prancis: Routledge.

Ching, F. D. (2023*). Architecture: Form, Space, and Order*. John Wiley & Sons.

Choay, F. (1969). Urbanistica e semiologia. *In The Meaning in Architecture*; Jencks, C., Baird, G., Eds.; Barry and Rockliff: London, UK.

Cucuzzella, C. Cynthia H, Goubran, S. and Chanelle L. (2019). *Du Didactisme En Architecture / On Didacticism in Architecture*. Cahiers de Recherche Du LEAP. Vol. 3. Montreal, QC: Potential Architecture Books.

De Fusco, R. (2020). *Kitle İletişim Aracı Olarak Mimarlık*. (trans. by F. Akerson). İstanbul: Arketon Yayınları.

De Saussure (1959*). Course in General Linguistics*. (trans. by W. Baskin).New York: Philosophical Library.

Eco, U. (1997) *Function and Sign: The Semiotics of Architecture*, New York: Routledge.

Eco, U. (1976). *A theory of semiotics*. Bloomington: Indiana University Press.

Eco, U. (1980). Function and sign: The semiotics of architecture. In G. Broadbent, R. Bunt & C. Jencks (eds.), *Signs, symbols, and architecture*, 11–69. Chichester: John Wiley.

Eco, U. (1980). Two Problems in Textual Interpretation. *Poetics Today* 2(1a). 145–161.

Ezzaher, L. E., (2010). *Semiotics/Semiology*. The Encyclopedia of Literary and Cultural Theory. https://doi.org/10.1002/9781444337839.wbelctv1s003

Gieryn, F. (2002). “What Buildings Do.” *Theory and Society,* 31(1): 35–74. doi:10.1023/ A:1014404201290.

Jencks, C. & Baird, G. (1969). *Meaning in Architecture*. London: The Cresset Press.

Jencks, C. (1977). *The Language of Post-Modern Architecture*. London: Academy Editions.

Jameson, F. (2016). Postmodernism, or the cultural logic of late capitalism. *In Postmodernism* (pp. 62-92). Routledge.

Krampen, M. (1979). *Meaning in the Urban Environment*. London: Pion Ltd.

Markuzon, V. (1973) Mimari Dilin Anlamsal Yoldan Açıklanması. *Mimarlık Dergisi*, v. 119, 13-17.

Morris, C. (1938). Foundations of the Theory of Signs, *International Encyclopedia of Unified Science*, 1(2) University of Chicago Press. Chicago.

Parlak, B. (2010). *Air Pollution Effects on the Facade of the Botter Apartment in Istanbul*. M.Sc. Thesis, Istanbul Technical University, Graduate School of Science and Technology, Engineering and Science Institute, Izmir.

Peirce, S. (1991). "One, Two, Three: Fundamental Categories of Thought and Nature. Edited by J. Hoopes. Chapel Hill,: *Writings on Semiotic* (pp. 180-185). NC: The University of North Carolina Press.

Rona, Z.(1997). "Art Nouveau", Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi. YEM Yayın. İstanbul. Vol. 1, 141-142

Salura, P., & Fauzy, B. (2012). The Ever-rotating aspects of Function-Form-Meaning in Architecture. *International Journal of Basic and Applied Scientific Research*, 2(7), 7086- 7090.

Taurens, J. (2008). *Meaning and Context in the Language of Architecture: lace and Location: Studies in Environmental Aesthetics and Semiotics.* Institute of Art History, Estonian Academy of Arts, Tallinn.

INTERNET RESOURCES

URL-1: UNESCO, Creative Cities Network (2017). https://www.unesco.org/en/creative-cities/istanbul?hub=80094. . (Accessed Date 18.07.2024).

URL-2: "An Old Photo of the Botter Apartment." Photograph by DHA (Demirören Haber Ajansı) The Daily Sabah, 8.02. 2022.

URL-3: Beyoğlu'na Yeni Bir Kültür Sanat Mekanı: Botter Apartmanı | İstanbul'un Mirası, https://www.youtube.com/watch?v=NbMaaFn1izM. (Accessed Date 23.07.2024).

URL-4: Smart Beyoğlu | Botter Apartmanı, https://www.youtube.com/watch?v=-gmLKm5suPA. (Accessed 20.07.2024)

REFERENCES

Acar, B. (2007). *Examples of Approaches for Providing Auditory Comfort in Open Plan Office Buildings* [Master Thesis, YILDIZ TECHNICAL UNIVERSITY]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=b4jzm0KFAC5jK_hbV_t5mw&no=qQiewkfQA4DhtsfcoIMulQ

Altınok Kayan, H. Z., & Tuncel, D. (2016). Flexibility in Office Interior Design in the light of Developing Technologies. *Tasarım + Kuram*, *8*(14), 79–95. https://doi.org/10.23835/TASARIMKURAM.240632

Arslan, S. (2006). *Interior Analysis of Medium Quality Residential Halls* [Master Thesis, GAZI UNIVERSITY]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=7HiSFVF3YwsvIXokpYIjGw&no=aDy-Y_Q-hIpKVd7TF7ObKQ

Begeç, H. (2005). *Effects of Communication Technologies on Office Spaces and Applicability of New Space Usage Forms in Media Buildings* [Doctoral Thesis, DOKUZ EYLUL UNIVERSITY]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=jWTUbHQd1Z67m7pjmmSH2Q&no=cwMjgOlVPj31rX_HO9Zk1w

Çakır Kıasıf, G. (2019). Sustainable Higher Education Structures, YAPI, 448, 30-39.

Çakır Kıasıf, G. (2020). Water Management And Water-Effıcıent Hotel Desıgns In The Constructıon Industry: Comparısons Of Leed-Certı- Fıed Sustaınable Hotels In Istanbul. *MTD Internatıonal Refereed Journal Of Archıtecture And Desıgn*, *0*(19), 97–133. https://doi.org/10.17365/TMD.2020.1.4

Çakır Kıasıf, G. (2022). Sürdürülebilir Ofis Yapılarında İç Mekan Çevre Kalitesinin Değerlendirilmesi, Mimarlık, Planlama ve Tasarım Alanında Uluslararası Araştırmalar II, 97-110, Konya: Eğitim Yayınevi.

Çakır Kıasıf, G. & Doran Taş, Y. (2023). The Effect of the Construction Industry on Global Warming and Solution Suggestions, 11th Global Conference on Global Warming (GCGW-2023), İstanbul, Turkey. SSRN: https://ssrn.com/abstract=4662049 or http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4662049

CCOHS: Lighting Ergonomics - Survey and Solutions. (n.d.). Retrieved July 7, 2024, from https://www.ccohs.ca/oshanswers/ergonomics/lighting/lighting_survey.html

Civaroğlu, A. (2006). *An Alternative Perspective on the Interaction between Sustainability Thought and Architecture: The Effect of 'Place' on Environmental Consciousness* [Doctoral Thesis, YILDIZ TECHNICAL UNIVERSITY]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=D_ION3WxGVj-mCbKXrXIrA&no=E06Bxl_pyhCYYSjlFvfZsQ

Erol, İ. & Çakır Kıasıf, G. (2021). Evaluation of LEED Certified Office Buildings in terms of Energy and Atmosphere Criteria: The Case of Maslak Region. *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, *8*(1), 322–335. https://doi.org/10.35193/BSEUFBD.887581

Hoşkara, E. (2007). *Strategic Management Model for Sustainable Construction Suitable for National Conditions* [Doctoral Thesis, ISTANBUL TECHNICAL UNIVERSITY]. http://hdl.handle.net/11527/8610

Karaoğlu, Ö. (2014). Interior Organisation of Mobile Spaces and Analysis of Mobile Office Designs with Examples [Master Thesis, HACETTEPE UNIVERSITY]. https://doi.org/10.2/JQUERY.MIN.JS

Kaya, H. F. (2010). *The Effects of Spatial Quality on the Perceptual Performance of Users in Closed Office Systems* [Master Thesis, GAZI UNIVERSITY]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=yUGwF313wkx9QJ0Yn4LdlA&no=iL9Z5AraBaWhQccPWPJs3A

Kayan, N. (2009). Çok Katlı Ofis Yapıları ve Açık Ofis Planlama Yaklaşımları/ Harmancı Giz Plaza, Sabancı Center, Kanyon Ve Nida Kule Örneklerinde Açık Ofis Planlama Yaklaşımlarının İrdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Kleeman, W. B., & Duffy F. (1991). *Interior Design Of The Electronic Office, The Comforand Productivity Payoff*. Van Nostrand Reinhold.

Kokulu, N. (2016). *Evaluation of Material Selection Criteria in Healthy Building Design* [Master Thesis, ISTANBUL TECHNICAL UNIVERSITY]. http://hdl.handle.net/11527/15760

Kozak, M. (2014). *Scientific Research Design Writing and Publication Techniques*. Detay Yayıncılık.

LEED project profiles | U.S. Green Building Council. (n.d.). Retrieved June 11, 2024, from https://www.usgbc.org/projects

McLennan, J. F. (2004). The Philosophy of Sustainable Design: The Future of Architecture. In *The Philosophy of Sustainable Design: The Future of Architecture*. Ecoton. https://books.google.com/books/about/The_Philosophy_of_Sustainable_Design.html?hl=tr&id=-Qjadh_0IeMC

Özmehmet, E. (2007). A Critical Overview of Sustainable Architecture in Europe and Turkey. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, *2*(7), 809–826. https://doi.org/10.19168/JYU.69691

Şenkal Sezer, F. (2016). Evaluation of Comfort Conditions in Health Centres: Bursa/Nilüfer Case. *Çukurova Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi*, *30*(1), 197–208. https://doi.org/10.21605/CUKUROVAUMMFD.242811

Sev, A. (2009). *Sustainable Architecture*. YEM Yayınları.

Sev, A., & Canbay, N. (2009). Green Building Evaluation and Certification Systems Applied Worldwide. *Yapı Dergisi Yapıda Ekoloji Eki: Ekolojik Mimarlıkta Somut Adımlar* , *329*, 42–47.

Solakoğlu, S. (2021). *Evaluation of Efficient Use of Water in Mobile Homes within the Scope of Water Management in terms of Sustainable Development.* [Master Thesis, HALİÇ UNIVERSITY, Graduate School of Education]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp

Sustainability Concept and Explanations Throughout History. (n.d.). Retrieved July 7, 2024, from http://ekolojist.net/tarih-boyu-surdurulebilirlik-kavrami-aciklamalari/

Sürücü, R., & Çakır Kıasıf, G. (2022). Perception Analysis on Sustainability Performance of the Growth Process of Istanbul to Northwest Direction. Urban Academy, 15(2), 681-706. https://doi.org/10.35674/kent.1025957

Wang, C., & Bradley, J. S. (2002). Prediction of the speech intelligibility index behind a single screen in an open-plan office. *Applied Acoustics*, *63*(8), 867–883. https://doi.org/10.1016/S0003-682X(02)00003-8

Working Group for Sustainable Construction. (2004). *Working Group for Sustainable Constructions Methods and Techniques Final Report*.

Yılmaz, M. (2004). Sustainable Housing Design and Natural Environment. *Tarihi Kentler Birliği Dergisi*, *7*(48), 343–354. https://doi.org/10.2/JQUERY.MIN.JS

REFERENCES

Agyekum, K., Kukah, A. S., & Amudjie, J. (2021). The impact of COVID-19 on the construction industry in Ghana: the case of some selected firms. *Journal of engineering, design and technology*, *20*(1), 222-244.

Araya, F. (2021). Modeling the spread of COVID-19 on construction workers: An agent-based approach. *Safety science*, *133*, 105022.

Aladağ, H. (2022). Türk İnşaat Sektöründe Dijital Dönüşüm Uygulamaları Üzerine Bir Araştirma. Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi, 10(3), 973-986.

Aladag, H., Demirdogen, G., & Isik, Z. (2021). Investigation of dispute factors and effects on construction projects arising from COVID-19 pandemic as a force majeure event. *Journal of the faculty of Engineering and Architecture of Gazi University*, *36*(3), 1214-1228.

Akbay, R. B. (2021). *Türk İnşaat Sektöründe Yapı Bilgi Modellemesinin Şantiyede Kullanımına Yönelik Bir İnceleme* (Master's thesis).

Amani, A., & Niyazi, A. Q. (2018). TÜRKİYE'DE PREFABRİK YAPI SEKTÖRÜNÜN HIZLI GELİŞİMİ. *Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi*, *6*(3), 487-494.

Akbay, R. B., Ökten, B. B., & Üstüner, Y. A. (2023). Şantiyelerde Bilgi Modellemesi ve Dijital Teknolojilerin Kullanımı. AJIT-e: Academic Journal of Information Technology, 14(54), 298-319.

Atahan, D. (2024). İnşaat Sektöründe Sanal Gerçeklik Uygulamalarının Kullanımı, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Asiltürk, A. (2021). İşletmelerde dijital dönüşüm yönetiminde nihai hedef: Dijital olgunluk. *Alanya*

Avcı, M., & Selçuk, E. (2020). Türkiye'de İnşaat Projelerinde Çalışanların İşçi Sağlığı ve Güvenliği Tutumlarının Değerlendirilmesi. *Haliç Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, *3*(1), 139-158.

Bahçeci, H., & Polat, Ü. H. (2020). İnşaat Sektöründe Yüklenici Firma Ölçeğine Göre BIM Kullanımının Araştırılması. *Online Journal of Art & Design*, *8*(2).

Bayram, M. (2020). Uzaktan İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitim Kalitesinin Katılımcıların Memnuniyet Algıları Üzerinde Etkisi. The journal of social science, 4(7), 110-120.

Bayrak, İ. C., & Telatar, O. M. (2021). İnşaat sektörü ve ekonomik büyüme ilişkisi: Türkiye ekonomisi üzerine ampirik bir analiz. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *12*(3), 1283-1297.

Bölük, A. C. (2023). İnşaat sektöründeki yüklenici firmaların dijital olgunluğunun değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Carda, H., & Kısa, Ö. (2023). Blok Zincir Teknolojisi Perspektifinden Kalkınma. *International Journal of Public Finance*, *8*(2), 287-312.

Cardeira, H. (2015). Smart contracts and their applications in the construction industry. In: Romanian Construction Law Review.

Ceylan, E. Z. (2019). Dijital ikizler ve inşaat sektöründeki yeri. *Yapı Bilgi Modelleme*, *1*(2), 53-61.

Çalışkan, Ş., Karabacak, M., ve Meçik, O. (2020). Covid-19 Salgınının Emek Piyasası Üzerindeki Etkileri. C-IASOS I. Ulusal Uygulamalı Sosyal Bilimler Kongresi. İzmir.

Çolak, B. B., & İlerisoy, Z. Y. (2016). MİMARİ TASARIMDA MODÜLER HÜCRE YAPIM SİSTEMİNİN KULLANIMI.

Cheema, S. M. (2023). Relationship among safety, quality and productivity in construction projects. *Journal of Development and Social Sciences*, *4*(1), 183-193.

Çalışkan, Ö., Meriç, E., Akbaş, A., Demirkıran, D. S., & Gür, S. (2022). Mühendislik Bilimlerinde Güncel Araştırmalar ve Uygulama. In: D. Kavak ve C. Döğüşken Erbaş (Editörler), *İnşaat Sektöründe Kalite Yönetiminin Önemi ve Yeri* (p.69-85). Livre de Lyon

Davutoğlu, N. A. (2022). TEKNO YÖNETİM ALT YAPISININ GİZİLGÜCÜ OLAN BULUT BİLİŞİM YÖNETİM SİSTEMİNİN BEYNİ OLAN BİG DATA'YA (BÜYÜK VERİ) DETERMİNİST BİR YAKLAŞIM. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, *9*(87), 1884-1895.

Daşkıran, F.(2023). İnşaat Sektörü ve Gelişimi. In O. Bahar ve M. Avcı (Editors'), *Türkiye Ekonomisinin Sektörel Analizi* (p.109-126). İstanbul:EfeAkademi Yayınları.

Demir, İ. H., M., E., & Cukurlu, C. (2005). Türk İnşaat Sektöründe İşçilik Kalitesinin Tesisi ve Geliştirilmesi, Conference Paper, 3. Yapı İşletmesi Kongresi, İzmir, Turkey. https://www.researchgate.net/publication/297697149_TURK_INSAAT_SEKTORUNDE_ISCILIK_KALITESININ_TESISI_VE_GELISTIRILMESI (Access date: 15.07.2024)

Doğaner, A. (2021). Türkiye'de Sektörel Teknolojik Gelişmelerin Makroekonomi Üzerindeki Etkisi: İnşaat Sektöründe Yapay Zeka Kullanımına Yönelik Bir İnceleme. *Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *5*(2), 55-76.

Erdal, E., & Ergüzen, A. (2020). Nesnelerin İnterneti (IoT). *International Journal of Engineering Research and Development*, *12*(3), 24-34.

Erol, M., & Eraslan, E. (2024). Nesnelerin İnterneti, Uygulama Alanları ve İş Sağlığı ve Güvenliği İle Etkileşimi. Journal of Turkish Operations Management, 8(1), 73-89.

Erdik, M., & Gökuç, Y. T. (2020). Türk yapı sektöründe yapı bilgi modellemesinin adaptasyonu. *Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, *22*(1), 159-171.

Ezcan, V., Işıkdağ, Ü., & Kuruoğlu, M. (2011). İnşaat Sektöründe Süreç Yönetimi. *Akademik Bilişim*, 683-687.

Emaminejad, N., & Akhavian, R. (2022). Trustworthy AI and robotics: Implications for the AEC industry. *Automation in Construction*, *139*, 104298.

Gezen, A., & Özcan, S. (2022). Covid-19'un finansal sıkıntı üzerine etkisi: BİST Turizm Endeksi uygulaması. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, *14*(1), 483-496.

Garyaev, N., & Garyaeva, V. (2019). Big data technology in construction. In *E3S Web of Conferences* (Vol. 97, p. 01032). EDP Sciences.

Gerbert, P., Lorenz, M., Rüßmann, M., Waldner, M., Justus, J., Engel, P., & Harnisch, M. (2015). Industry 4.0: The future of productivity and growth in manufacturing industries. *Boston Consulting Group*, *9*(1), 54-89.

Ghansah, F.A., Lu, W., Ababio, B.K., & Lou, J. (2023*). How has COVID-19 Pandemic Influenced the Quality Assurance of Cross-Border Construction Logistics and Supply Chain? A Conceptual Analysis Based on Ishikawa Diagram*. In: Li, J., Lu, W., Peng, Y., Yuan, H., Wang, D. (eds) Proceedings of the 27th International Symposium on Advancement of Construction Management and Real Estate. CRIOCM 2022. Lecture Notes in Operations Research. Springer, Singapore.

Ghansah, F. A., & Edwards, D. J. (2024). Digital Technologies for Quality Assurance in the Construction Industry: Current Trend and Future Research Directions towards Industry 4.0. *Buildings*, *14*(3), 844.

Ghoddousi, P., & Hosseini, M. R. (2012). A survey of the factors affecting the productivity of construction projects in Iran. Technological and economic development of economy, 18(1), 99-116.

Gibb, A., & Isack, F. (2003). Re-engineering through pre-assembly: client expectations and drivers. Building research & information, 31(2), 146-160.

Gürbüz, A. (2019). Yapı Mühendisliğinde Blok Zinciri Uygulamaları. *Sciennovation*, *1*(1), 26-31.

Günay, S. G., & Kesimli, İ. G. (2011). Global ekonomik krizin inşaat sektörüne etkisi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (51), 81-102.

Gamil, Y., & Alhagar, A. (2020). The impact of pandemic crisis on the survival of construction industry: a case of COVID-19. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, *11*(4), 122-122.

Gumusburun Ayalp, G., & Çivici, T. (2023). Factors affecting the performance of construction industry during the COVID-19 pandemic: a case study in Turkey. Engineering, Construction and Architectural Management, 30(8), 3160-3202.

Gökşen, F. (2023). Dijitalleşen İnşaat Sektörü ve ISO 19650 STANDARDI, 15. Ulusal Tesisat Mühendisliği Kongresi, (syf.1-12), 26-29 Nisan 2023, İzmir.

Hong, Q. (2022, May). BIM Implementation for Temporary Medical Facility: A Case Study in Huoshengshan and Leishengshan Hospital in Wuhan. In 2022 International Conference on Urban Planning and Regional Economy (UPRE 2022) (pp. 312-316). Atlantis Press.

Kanat, B., & Ünnü, N. A. A. (2022). Covid-19 Küresel Salgını ve Dijital Dönüşümün İnsan Kaynakları Uygulamaları Üzerine Yansımaları Açığa Çıkarmaya Yönelik Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *27*(2), 185-213.

Karimi, B., Yazdanpour, M., & Foley, S. (2022, August). COVID-19 Effects on Construction Industry. In 2022 ASEE Annual Conference & Exposition.

Kaya, D. G. (2020). Koronavirüs Pandemisinin Küresel Ekonomideki İzleri: Kamu Finansal Dengesi, Ticaret Hacmi, Enflasyon, İşsizlik Ve Ekonomik Büyüme. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, *7*(5), 221-237.

Kılıç, F. A., Tığtepe, E., & Ersungur, Ş. M. (2022). Covid-19 pandemisinin uluslararası ticarete etkisi: Türkiye örneği. Gümrük ve Ticaret Dergisi, 9(27), 66-81.

Kisi, K. P., & Sulbaran, T. (2022). Construction cost and schedule impacts due to COVID-19. *Journal of Legal Affairs and Dispute Resolution in Engineering and Construction*, *14*(4), 04522024.

Kömürlü, R., & Ceceloğlu, D. (2021). Yeşil Bina Üretiminde Proje Yönetimi Kapsamında Yaşanılan Zorluklar ve Çözüm Önerileri. *Artium*, *9*(2), 98-104.

Leontie, V., Maha, L. G., & Stoian, I. C. (2022). COVID-19 pandemic and its effects on the usage of information technologies in the construction industry: The case of Romania. Buildings, 12(2), 166.

Navaratnam, S., Satheeskumar, A., Zhang, G., Nguyen, K., Venkatesan, S., & Poologanathan, K. (2022). The challenges confronting the growth of sustainable prefabricated building construction in Australia: Construction industry views. Journal of Building Engineering, 48, 103935.

Nweke, K. I., & Nouban, F. (2022). Effect of Covid-19 pandemic on construction-industry management. *Worldwide Journal of Multi-disciplinary Research and Development*, *8*(4), 25-29.

Priyono, A., Moin, A., Putri, V. N. A. O. (2020). Identifying Digital Transformation Paths in the Business Model of SMEs during the COVID-19 Pandemic, Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity, 6, 104; doi:10.3390/joitmc6040104

Queiroz, M. M., Ivanov, D., Dolgui, A., & Wamba, S. F. (2020). Impacts of Epidemic Outbreaks on Supply Chains: Mapping A Research Agenda Amid the COVID-19 Pandemic Through A Structured Literature Review, Annals of Operations Research, 1-38.

Sanyaolu, A., Okorie, C., Hosein, Z., Patidar, R., Desai, P., Prakash, S., ... & Marinkovic, A. (2021). Global pandemicity of COVID-19: situation report as of June 9, 2020. Infectious Diseases: Research and Treatment, 14, 1178633721991260.

Sarıcıoğlu, P., İlerisoy, Z. Y., & Soyluk, A. (2021). Mimarlık ve endüstri 4.0 eşleşmesi. *Yapı*, *464*, 12-17.

Savic, D. (2020). COVID-19 and Work from Home: Digital Transformation of the Workforce, The Grey Journal, Volume 16, Number 2.

Shojaei, A., Flood, I., Moud, H. I., Hatami, M., & Zhang, X. (2020). An implementation of smart contracts by integrating BIM and blockchain. In *Proceedings of the Future Technologies Conference (FTC) 2019: Volume 2* (pp. 519-527). Springer International Publishing.

Selçuk, E. (2022). Birimden Bütüne İnterdisipliner Tasarım Yaklaşımları. In: M. Buldaç, Karaoğlu Can, M. (Editors'), *Mimaride Biyomimesis Tasarım Yaklaşımı ve Modüler Sağlık Üniteleri Tasarımı: Bir Stüdyo Deneyimi*, (p.114-144), İksad Publishing House.

Selçuk, E., & Gündeş, S. (2012). İnşaat Projelerinde Verimlilik Performansını Etkileyen Faktörler. 2. Proje Yapım Yönetimi Kongresi, (p.1006-), 13-16 Eylül, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Urla-İzmir

Tonga, M. Y., & Tonga, M. (2022). ENDÜSTRİ 4.0'A GENEL BİR BAKIŞ: SANAYİNİN GELECEĞİ. *GÜ İslahiye İİBF Uluslararası E-Dergi*, 6(6), 40-60.

Turgut, A, & Sancı, T. (2023) .Sosyal Bilimlerde Güncel Gelişmeler: In: Edirnegil, A., Ay, A. (Editors'), Drone Lojistiği, (p.14-25), Çizgi Kitabevi.

Uslu, F., & Tekin, Z. (2021). Pandemi Sürecinde Drone Kullanımı: Geleceğin Lojistik Teknolojileri. *Onursal Başkan*, 164.

Uygunoğlu, T., & Topçu, İ. B. (2020). NESNELERİN İNTERNETİNİN (IoT) İNŞAAT MÜHENDİSLİĞİNDEKİ ROLÜ: RFID UYGULAMALARI. International Journal of 3D Printing Technologies and Digital Industry, 4(3), 270-277.

Ünal, Ş. G., & Afşar, B. (2022). Covid 19 Pandemi Sürecinin İstihdam ve Dijitalleşme Üzerine Etkisi: Konya İli Örneği. *Balıkesir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *3*(2), 101-122.

Ye, X., Sigalov, K., & König, M. (2020). Integrating BIM-and cost-included information container with Blockchain for construction automated payment using billing model and smart contracts. In *ISARC. Proceedings of the International Symposium on Automation and Robotics in Construction* (Vol. 37, pp. 1388-1395). IAARC Publications.

Zamani, S. H., Rahman, R. A., Fauzi, M. A., & Yusof, L. M. (2021, February). Effect of COVID-19 on building construction projects: Impact and response mechanisms. In IOP Conference Series: Earth and Environmental Science (Vol. 682, No. 1, p. 012049). IOP Publishing.

Zümrüt, İ. B., Küçükaksoy, N., & Baradad, S. (2023, January). COVID-19 PANDEMİSİNİN İNŞAAT SEKTÖRÜ ÇALIŞANLARINA ETKİLERİ. In *CONFERENCE BOOK* (p. 9).

INTERNET REFERENCES:

URL -1 https://gocodes.com/construction-iot/ (Access date: 21.07.2024)

URL-2 https://www.novatr.com/blog/bim-processes-in-construction-project-lifecycle (Access date: 21.07.2024)

URL-3 https://www.linkedin.com/pulse/exploring-power-digital-twins-part-1-understanding-basics-paauw (Access date: 21.07.2024)

URL-4 https://www.appletechsoft.com/impact-of-ai-on-the-construction-industry/ (Access date: 22.07.2024)

URL-5 https://www.indyturk.com/node/289206/ekonomi%CC%87/pandemiden-nas%C4%B1l-ka%C3%A7sak-sorusunun-giderek-g%C3%BC%C3%A7lenen-yan%C4%B1t%C4%B1-prefabrik-evler (Access date: 22.07.2024)

REFERENCES

Akkese, A., (2017). Gideyim de Kendimi Bir Çiğneteyim Yabancı Seyyahlara Göre Osmanlı Hamamı, Gazi University Institute of Social Sciences, Journal of Ottoman Heritage Research (Omad), Volume 4, Issue 8, March 2017, P. 133-149, Doı: 10.17822/Omad.2017.57.

Avcı, O. (2021). Türk Hamamının Özgünlüğü. Sanat Tarihi Dergisi, 30(2), 1465-1489. https://doi.org/10.29135

Çelik, E., (2018). Geleneksel Türk Hamamlarının Mekânsal Açıdan İncelenmesi ve Çağdaş Yorumu, Istanbul Commerce University, Institute of Science, Department of Interior Architecture, Master's Thesis, Advisor Prof. Dr. Ali Işık Aydemir, İstanbul

Ertuğrul, A. (2009). Hamam Yapıları ve Literatürü. Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi(13), 241-266.

Ertuğrul, A., (2015). Istanbul Hammams And Theır Archıtecture, Great History Of Istanbul, Volume No: 8, Osmanli İstanbul'unun Yapı Bazında Mirası, S. 450

Kartal, Ş., (2012). Haseki Hürrem Sultan Yapilari, Istanbul Technical University, Institute of Natural and Applied Sciences, Department of Architecture, Architectural History Program, Master's Thesis, Thesis Supervisor: Assoc. Dr. Aygül Ağır, İstanbul.

Yaman, T.C., (2010). Türk Hamamlarının Mekânsal Kurgusu 'İstanbul Hamamları', Mimar Sinan Fine Arts University, Institute of Natural and Applied Sciences, Department of Interior Architecture, Master's Thesis, Assistant Supervisor. Assoc. Dr. Saadet Aytıs, İstanbul

https://İmimarlik.Com/Portfolio/Portfolio-İtem-20 (Accessed: 09.01.2024)

https://İslamansiklopedisi.org.tr (Accessed: 13.01.2024)

https://Kulturelmiras.İbb.İstanbul (Accessed: 18.01.2024)

https://Serapool.Com/Haber/Turk-Hamami-Nedir (Accessed: 11.11.2023)

https://Tr.Wikipedia.Org/Wiki/H%C3%Bcrrem_Sultan (Accessed: 16.01.2024)

https://Gezilmesigerekenyerler.Com/?S=H%C3%Bcrrem+Sultan+Hamam%-C4%B1 (Accessed: 16.01.2024)

https://Www.Hurremsultanhamami.Com/ (Accessed: 16.01.2024)

Editör:
Doç. Dr. Gözde Çakır Kıasıf

İç Mimarlık

Alanında Uluslararası Araştırmalar II

EĞİTİM
yayınevi

İÇ MİMARLIK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II

Editör: Doç. Dr. Gözde Çakır Kıasıf

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-32-8
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

İÇ MİMARLIK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II
Editör: Doç. Dr. Gözde Çakır Kıasıf
VI+154 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-32-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aletta, F., Botteldooren, D., Thomas, P., Vander Mynsbrugge, T., De Vriendt, P., Van de Velde, D. (2017). Devos, P. Monitoring Sound Levels and Soundscape Quality in the Living Rooms of Nursing Homes: A Case Study in Flanders (Belgium). *Applied Sciences. 2017; 7*(9):874. Doi: https://doi.org/10.3390/app7090874

Alkan, M. (2008). Kullanıcı faktörlerinin huzurevi tasarımına etkisinin incelenmesi. Doktora tezi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Altuncu, D. (2023). Toplumsal bütünleşme modeli olarak yeni mekânsal örgütlenmeler: Çağdaş yaşlı yaşam merkezleri. *Senectus, 1*(2), 185-206. Erişim Adresi (20.09.2023): https://doi.org/10.26650/senectus.2023.1.2.0012

Arpacı, F., Tokyürek, Ş., & Bilgili, N. (2015). Huzurevinde yaşayan yaşlı bireylerde yaşam kalitesi. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi, 8*(1). 1-11.

Aydıner Boylu, A. (2013). Yaşlılıkta yaşam kalitesi ve konut ilişkisi. *Toplum ve sosyal hizmet, 24*(1), 145-156.

Bae, S., & Kim, D. (2024). Improving home-like environments in long-term care units: an exploratory mixed-method study. *Scientific reports, 14*(1), 13243. Erişim Adresi (20.05.2024): https://doi.org/10.1038/s41598-024-62328-0

Berglund, B., Lindvall, T., & Schwela, D. H. (1999). World Health Organization Occupational and Environmental Health Team. *Guidelines for community noise.* Erişim Adresi (25.04.2024): https://apps.who.int/iris/handle/10665/66217

Bilgin, O. (1989). Yaşlıların Konuta İlişkin Tercihlerinin İncelenmesi. Bilim uzmanlığı tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Bouma, H., Fozard, J. L., Bouwhuis, D. G., & Taipale, V. (2007). Gerontechnology in perspective, *Gerontechnology 6*(4), 190-216 DOI: 10.4017/gt.2007.06.04.003.00

Boyce, P. R. (2003). Lighting for the elderly. *Technology and Disability 15*(3), 165 – 180.

Cajochen, C., Munch, M., Kobialka, S., Krauchi, K., Steiner, R., Oelhafen, P., … & Wirz-Justice, A. (2005). High sensitivity of human melatonin, alertness, thermoregulation, and heart rate to short wavelength light. *The journal of clinical endocrinology & metabolism, 90*(3), 1311-1316. Erişim Adresi (01.05.2024): https://doi.org/10.1210/jc.2004-0957

Cilasun Kunduracı, A., Çetin, Ç., Sever, M., Karagözler, S., Güntürkün, F., & Tekin, N. (2020). Yaşlı dostu iç mekânlar yaratmak: Kullanıcı gözünden bakış. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi (YSAD), 13*(1), 36-47, ISSN 1308-5816

Creswell, J. W. (2003). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.

Czeisler, C. A., Allan, J. S., Strogatz, S. H., Ronda, J. M., Sánchez, R., Ríos, C. D., ... & Kronauer, R. E. (1986). Bright light resets the human circadian pacemaker independent of the timing of the sleep-wake cycle. *Science, 233*(4764), 667-671.

Çakır, D. (2004). 65 Yaş ve Üstü Kullanıcıların Fizyolojik, Psikolojik ve Sosyo-Ekonomik Gereksinimlerine Göre Yaşlı Yurtları Tasarlama Kriterlerinin Belirlenmesi ve Diyarbakır Merkez Huzurevinin İrdelenmesi. Yüksek lisans tezi. Diyarbakır: Dicle Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Çevik, E. C. (2019), Türkiye'de yaşlılara yönelik sosyal politika uygulamaları. Yüksek lisans tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Dalke, H., Littlefair, P., Loe, D., & Camgöz, N. (2004). *Lighting and Colour for Hospital Design.* London.

Devos, P., Aletta, F., Thomas, P., Petrovic, M., Vander Mynsbrugge, T., Van de Velde, D., De Vriendt, P., & Botteldooren, D. (2019). Designing Supportive Soundscapes for Nursing Home Residents with Dementia. *International journal of environmental research and public health, 16*(24), 4904. Erişim Adresi (17.04.2024): https://doi.org/10.3390/ijerph16244904

Du, X. (2020). Investigation of indoor environment comfort in large high-speed railway stations in Northern China. *Indoor Built Environ. 29*:55–66. Erişim Adresi (10.05.2024): https://doi.org/10.1177/1420326X19842299.

Enomoto-Koshimizu, H., Kubo, H., Isoda, N., & Yanase, T. (1997). Effect of the radiant heating on the elderly. In Seppala P, Luoparjarvi T, Nygard C-H, Mattila M, editors. *Proceedings, 13th Triennial Congress of the International Ergonomics Association,* edited by P. Seppala, T. Luoparjärvi, C.-H. Nygard, and M. Mattila, Tampere, Finland, vol. 5, 433–435.

Figueiro, M. G. (2001). Lighting Research Center Lighting the Way: A Key to Independence. *Rensselaer Polytechnic Institute.* Erişim Adresi (19.04.2024): chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.lrc.rpi.edu/programs/lightHealth/AARP/pdf/AARPbook3.pdf

Gökçe Kutsal, Y. (2004). Yaşlanan dünyanın yaşlanan insanları. *Hacettepe Üniversitesi GEBAM (Geriatrik Bilimler Araştırma Merkezi),* Erişim Adresi (27.01.2024): https://e-kutuphane.teb.org.tr/pdf/tebakademi/geriatri_2009/5.pdf

Görer, N., & Çamur, K. (2001). Avrupa Birliğinde yaşlılık: Hollanda örneği. *Yaşlı Sorunlarını Araştırma Dergisi, 1*(2), 105.

Harrison, S. L., Dyer, S. M., Laver, K. E., Milte, R. K., Fleming, R., & Crotty, M. (2022). Physical environmental designs in residential care to improve quality of life of older people. *The Cochrane database of systematic reviews, 3*(3), CD012892. Erişim Adresi (19.11.2023): https://doi.org/10.1002/14651858.CD012892.pub2

Havenith, G. (2001). Temperature regulation and technology. *Gerontechnology 1*, 41–49.

Hoof, van J., & Hensen, J. L. M. (2006). Thermal comfort and older adults. *Gerontechnology 4*: 223–228.

Johnson, R. B., & Onwuegbuzie, A. J. (2004). "Mixed methods research: A research paradigm whose time has come". *Educational Researcher*, *33*(7), 14-26.

Jun, S., Lily, Dongxia, X., Yue, L., Hong, Z., & Lin, W. (2021). A Phenomenological Study on New Care Needs of Maslow's Need-Hierarchy Among Disabled Residents at Nursing Homes in Modern Chinese Society. *Journal of Transcultural Nursing, 32*(5):501-507. Doi: 10.1177/1043659620967426

Kahya, N. C., Zorlu, T., Ozgen, S., Sari, R.M., Sen, D.E., & Sagsoz, A. (2009). Psychological effects of physical deficiencies in the residences on elderly persons: A case study in Trabzon Old Person's Home in Turkey. *Applied Ergonomics, 40*(5), 840–851. Erişim Adresi (19.11.2023): https://doi.org/10.1016/j.apergo.2008.09.002

Karasar, N. (2019). *Bilimsel araştırma yöntemi*. İstanbul: Nobel Akademik Yayıncılık.

Kerns, E., Masterson, E. A., Themann, C. L., & Calvert, G. M. (2018). Cardiovascular conditions, hearing difficulty, and occupational noise exposure within US industries and occupations. *American journal of industrial medicine, 61*(6), 477–491. Erişim Adresi (02.01.2024): https://doi.org/10.1002/ajim.22833

Kul, S. (2014) İstatistik Sonuçlarının Yorumu: P-değeri ve Güven Aralığı Nedir? *Türk Toraks Derneği Dergisi, 11*-13. Doi:10.5152/pb.2014.003. Erişim Adresi (12.04.2024): https://www.toraks.org.tr/site/sf/books/pre_migration/c19fa28083ae026a97e3878c26e1b03eaacfd74d114c8d66f832d8d806c56307.pdf

Kutlu, R. (2018). Çevresel faktörlerin mekân kalitesi ve insan sağlığına etkileri. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication – TOJDAC, 8*(1), 67-78, ISSN: 2146-5193

Mu, J., Kang, J., & Wu, Y. (2021). Acoustic environment of comprehensive activity spaces in nursing homes: A case study in Harbin. *China. Applied Acoustics,* 177(24), Article 107932. Erişim adresi (03.02.2024): https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0003682X21000256?via%3Dihub

Navai, M., & Veitch, J. A. (2003). Acoustic satisfaction in open-plan offices: review and recommendations. Acoustic Satisfaction Review. *Institute for Research in Construction National Research Council Canada*, Research Report RR-151

Nordin, S., McKee, K., Wijk, H., & Elf, M. (2017). The association between the physical environment and the well-being of older people in residential care facilities: A multilevel analysis. *Journal of advanced nursing, 73*(12), 2942–2952. Erişim adresi (10.11.2023): https://doi.org/10.1111/jan.13358

Onat, Ü. (2002). Sosyal Politikalar Açısından Yaşlılık. Gökçe-Kutsal, Y. (Ed.), *Geriatri 2002 Sempozyumu Bildirileri,* Ankara: Hacettepe Üniversitesi Geriatrik Bilimler Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayını, 266-276.

Özer Baş, G. (2019). Yeterlilik düzeyi bağımsız olan yaşlıların mekân kullanımına yönelik bir çalışma. Sanatta yeterlilik tezi. Ankara: Hacettepe Teknik Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Peris E, Fenech B. (2020). Associations and effect modification between transportation noise, self-reported response to noise and the wider determinants of health: a narrative synthesis of the literature. *Sci. Total Environ. 748.*

Sagha Zadeh, R., Eshelman, P., Setla, J., Kennedy, L., Hon, E., & Basara, A. (2018). Environmental Design for End-of-Life Care: An Integrative Review on Improving the Quality of Life and Managing Symptoms for Patients in Institutional Settings. *Journal of pain and symptom management, 55*(3), 1018–1034. Erişim Adresi (03.04.2024): https://doi.org/10.1016/j.jpainsymman.2017.09.011

Saleh, N. (2022). An overview on the impact of nursing homes' acoustic characteristics on the elderly's quality of life. *Berkeley Program in Law & Economics, 151*(4_Supplement), A105-A105. Doi: 10.1121/10.0010793

Scheer, F. A., van Doornen, L. J., & Buijs, R. M. (1999). Light and diurnal cycle affect human heart rate: possible role for the circadian pacemaker. *Journal of biological rhythms, 14*(3), 202-212.

Schwarz B., & Brent R. (1999), *Aging, Autonomy, and Architecture: Advances in Assisted Living.* Johns Hopkins University Press.

Sharaf, F. M. (2014). An approach to improve acoustic performance in multipurpose halls. *Journal of American Science 10*(3), 9–15. Erişim adres (06.04.2024): https://www.researchgate.net/publication/265336908_An_Approach_to_Improve_Acoustic_Performance_in_Multipurpose_Halls

Sharghi. A., Zarghami. E., & Kousalari, F. S. (2018). A Systematic Analytical Study about the Effective Criteria on the Life Quality in Nursing Homes. *Journal of Gerontology, 2*(4), 44-56. Doi: 10.29252/JOGE.2.3.44

Şenol, O., & Cansever, İ. H. (2023). Yaşlı nüfusun geleceği ve sağlık hizmetleri ile ilişkilendirilmesi: dünya bankası gelir grupları üzerine bir araştırma. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 34(2), 267-283. Doi: 10.33417/tsh.989051

Tashakkori, A., & Teddlie, C. (1998). Mixed methodology: Combining qualitative and quantitative approaches. *Applied Social Research Methods Series, 46.* Thousand Oaks, CA: Sage.

Tatar, M. (2002). Geriartri Merkezlerinin Örgütlenmesi. İçinde Y. Gökçe-Kutsal (Editör), *Geriatri 2002 Sempozyumu Bildirileri* (281-287), Ankara: Hacettepe Üniversitesi Geriatrik Bilimler Araştırma ve Uygulama Merkezi,

Tremblay, K. R., & Bamford, L. V. (1988). Rental apartmants for the elderly: housing and design criteria. *Housing Science, 12*(3),175-188.

Tsuzuki, K., & Iwata, T. (2002). Thermal comfort and thermoregulation for elderly people taking light exercise. In Proc. Levin H (Editor). Proc. Indoor Air 4(647–652),2002, Monterey, CA, USA.

Tsuzuki, K., & Ohfuku, T. (2002). Thermal sensation and thermoregulation in elderly compared to young people in Japanese winter season. In Levin H (Editor). Proc. Indoor Air 4(659–664),2002, Monterey, CA, USA,

Türel, G. (2001a). Yaşlılar için kentte konut. *1. Ulusal Yaşlılık Kongresi Kitabı (*10-11).

Türel, G. (2001b). Başkentte yaslılara ait üç mekânın değerlendirilmesi. *Yaslı Sorunlarını Araştırma Dergisi, 1*(2), 125-138.

Üresin, Ş. (2005). Yaşlıların bakım ve barınma ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik mekansal organizasyonlarda 'ev' ortamının sağlanması: 75. Yıl Dinlenme ve Bakımevi örneği. Yüksek lisans tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Wahlroos, N., Narsakka, N., Stolt, M., & Suhonen, R. (2022). Physical Environment Maintaining Independence and Self-management of Older People in Long-Term Care Settings—An Integrative Literature Review. *Journal of Aging and Environment, 37*(3), 295-313. Erişim Adresi (28.05.2024): https://doi.org/10.1080/26892618.2022.2092927

Wang, L., & Kang J. (2020). Acoustic demands and influencing factors in facilities for the elderly. *Appl. Acoust, 170,* 107470. Erişim Adresi (04.04.2024): https://doi.org/10.1016/j.apacoust.2020.107470.

Wetzels, R. B., Zuidema, S. U., de Jonghe, J. F., Verhey, F. R., & Koopmans, R. T. C. M. (2010). Determinants of quality of life in nursing home residents with dementia. *Dementia and geriatric cognitive disorders, 29*(3), 189-197.

WHO. (2018). Environmental Noise Guidelines for the European Region, p.n. 160. Erişim adresi (05.01.2021): https://www.who.int/europe/publications/i/item/9789289053563

WHO. (2022). Ageing and health**.** Erişim Adresi (20.01.2024): https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/ageing-and-health

Xie H, Zhong B, Liu C. (2020). Sound environment quality in nursing units in Chinese nursing homes: a pilot study. *Build. Acoust. 27*(4), 283–98.

Yazgaç, R. (1992). Yaşlılık ve huzurevleri, İstanbul'da 4 huzurevinde yapılan bir araştırma. Yüksek lisans tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yılmazer, A. (2013). Dünyada ve Türkiye'de Yaşlılarda Demografik Değişiklikler. M. Altındiş (Editör), *Yaşlılarda güncel sağlık sorunları ve bakımı içinde* (1-9). İstanbul: İstanbul Tıp Kitapevi

Zarghami, E., Olfat, M., & Fatourehchi, D. (2019). An investigation into the relationship between quality of life of the elderly in relation to physical spaces in order to select an ideal residence. *Journal of Housing and The Built Environment, 34*(2), 465-488. Doi: 10.1007/S10901-018-9630-5

Zhang, T., Liu, Y., Wang, Y., Li, C., Yang, X., Tian, L., Wu, Y., Lin, L., & Li, H. (2022). Quality indicators for the care of older adults with disabilities in long-term care facilities based on Maslow's hierarchy of needs. *International journal of nursing sciences, 9*(4), 453–459. Erişim Adresi (10.04.2024): https://doi.org/10.1016/j.ijnss.2022.09.012

Zorlu, T. (2017). Yaşlılar için konutta iç mekân tasarımı ve ergonomi. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi (YSAD), 10*(2), 40-53. ISSN 1308-5816, Erişim Adresi (19.02.2023): http://dergipark.gov.tr/yasad

İnternet Kaynakları:

URL-1 https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=%C4%B0statistiklerle-Ya%-C5%9Fl%C4%B1lar-2022-49667&dil=1#:~:text=Ya%C5%9Fl%-C4%B1%20n%C3%BCfusun%20toplam%20n%C3%BCfus%20i%-C3%A7indeki%20oran%C4%B1n%C4%B1n%20%10%2C0%20ve%20%C3%BCzerinde,say%C4%B1s%C4%B1%202022%20y%C4%B1l%-C4%B1nda%2052%20oldu.&text=T%C3%BCrkiye'de%202022%20y%-C4%B1l%C4%B1nda%20toplam,az%20bir%20fert%20bulundu%C4%-9Fu%20g%C3%B6r%C3%BCld%C3%BC. (E.T.: 20.11.2023).

URL-2 https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Yaslilar-2021-45636 (E.T.: 20.11.2023).

URL-3 https://www.aile.gov.tr/media/33626/turkiyede-yaslilarin-durumu-ve-yaslanma-ulusal-eylem-plani-uygulama-programi.docx#:~:text=Ya%C5%9Fl%C4%B1lar%C4%B1%20koruma%20hizmetini%20veren%20ilk,i%C3%A7in%20bar%C4%B1nma%20tesisi%20bulundu%C4%9Fu%20saptanm%C4%B1%C5%9Ft%C4%B1r. (E.T.: 19.11.2023).

URL-4 https://www.huzurevleri.org.tr/docs/shcek_yasliliga_genel_bakis.pdf (E.T.: 19.11.2023).

KAYNAKLAR

Alpan, A. (2012). Elektrik Üretiminden Arkeoloji Ev Sahipliğine: Centrale Montemartini Müzesi, Roma. Planlama TMMOB Şehir Plancıları Odası Yayını. (1-2)52: 47-52.

Alpan, A. (2012). Eski Sanayi Alanlarının Yazındaki Yerine ve Endüstri Arkeolojisinin Tarihçesine Kısa Bir Bakış. Planlama Tmmob Şehir Plancıları Odası Yayını. (1-2)52: 21-28.

Altınoluk Ü. (2000). Endüstri Arkeolojisi Kapsamındaki Binalarda İşlev Dönüşümü. Mimarlık Dergisi. (04)292.

Atagök T. (2000). Sanayi Mekanlarından Sanat Mekanlarına. Mimarlık Dergisi, (04)292.

Cengizkan, M. (2002). Endüstri Arkeolojisinde Mimarlığın Yeri: Sanayinin Terkettiği Alanlarda Yeniden Mimari. Mimarlık. 308:40-41.

Cengizkan, M. (2006). Endüstri Yapılarında Yeniden İşlevlendirme: 'İş'i Biten Endüstri Yapıları Ne 'İş'e Yarar. TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Bülten 45: 9-10

Çabuk, Ş. (2023). Koruma ve Yeniden İşlevlendirme Kavramlarının Yapı Ölçeğinde Değerlendirilmesi &Trilye Taş Mektep Koruma Yaklaşım Analizi. Doktora Tezi, MSGSÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Eriksson, L. (2013). MACRO-Evaluation of a Complex Building and an Alteration Project How To Work With Open Spaces on Museums İn Rome. Chalmers University of Technology Department of Architecture. Master Thesis at Chalmers Architecture. (http://publications.lib.chalmers.se/records/fulltext/182660/182660.pdf).

Kıraç, A.B. (2001). Türkiye'deki Tarihi Sanayi Yapılarının Günümüz Koşullarına Göre Yeniden Değerlendirilmeleri Konusunda Bir Yöntem Araştırması, Doktora Tezi, MSGSÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Severcan Y. C. (2012). Endüstri Mirasının Korunması Ve Yeniden İşlevlendirilmesine İlişkin Özelleştirme Yaklaşımlar: Sorunlar Ve Olanaklar" Planlama TMMOB Şehir Plancıları Odası Yayını. (1-2)52: 40.

Tanyeli, G., (2000). Endüstri Arkeolojisi Yapılarının Korunması ve Yeniden İşlevlendirilmesi. Domus Dergisi. 8: 50-51.

TICCIH. (1973). The First International Congress on the Conservation of Industrial Monuments. https://ticcih.org/congress-proceedings-transactions-and-reports/

TICCIH. (2003). The Nizhny Tagil Charter For The Industrial Heritage. https://ticcih.org/wp-content/uploads/2013/04/NTagilCharter.pdf

URL-1: https://www.archdaily.com/429700/ad-classics-the-tate-modern-herzog-and-de-meuron

URL-2: https://www.archdaily.com/883699/mass-moca-building-6-bruner-cott-and associates?ad_source=search&ad_medium=projects_tab

URL-3: https://www.centralemontemartini.org/en/infopage/power-plant

URL-4: https://mdbr.it/en/who-we-are/spaces/

URL-5: https://www.museomacro.it/institution/the-museum/

URL-6: https://www.info.roma.it/monumenti_dettaglio.asp?ID_schede=8163

KAYNAKÇA

Altuğ, K. (2014). Tarihi Yarımada'nın Bazı Bilinmeyen Bizans Dönemi Sarnıçları. *TÜBA-AR*, 161(1).

Barthes, R. (1977). *The Semiotic Challenge*. New York: Hill and Wang.

Başgelen, N. (1988). İstanbul'da Antik Su Mimarisi: Sarnıçlar. *İlgi Dergisi*, 92.

Baudrillard, J. & Nouvel, J. (2002.) *The singular objects of architecture*, Robert. Bononno (trans.). Minneapolis: University of Minnesota Press.

Broadbent, G. (1977). *A plain man's guide to the theory of signs in architecture*. Architectural Design

Ching, F. D. (2023*). Architecture: Form, Space, and Order*. John Wiley & Sons.

Choay, F. (1969). Urbanistica e semiologia. *In The Meaning in Architecture*; Jencks, C., Baird, G., Eds.; Barry and Rockliff: London, UK.

De Saussure (1959*). Course in General Linguistics*. (trans. by W. Baskin).New York: Philosophical Library.

Eco, U. (1997) *Function and Sign: The Semiotics of Architecture*, New York: Routledge.

Eco, U. (1976). *A theory of semiotics*. Bloomington: Indiana University Press.

Eco, U. (1980). Function and sign: The semiotics of architecture. In G. Broadbent, R. Bunt & C. Jencks (eds.), *Signs, symbols, and architecture*, 11–69. Chichester: John Wiley.

Eco, U. (1980). Two Problems in Textual Interpretation. *Poetics Today* 2(1a). 145–161.

Ezzaher, L. E., (2010). *Semiotics/Semiology*. The Encyclopedia of Literary and Cultural Theory. https://doi.org/10.1002/9781444337839.wbelctv1s003

Eyice, S. (1989). "İstanbul'un Bizans Su Tesisleri", *Sanat Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 2(5).

Eyice, S. (1994). Yerebatan Sarayı. *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*. İstanbul: Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı.)

Felameki, MM. (2011). *Theoretical Roots and Trends of Architecture.* Tahran: Feza Press.

Forchheimer, P., Strzygowski, (1893). J. Die Byzantinischen Wasserbehalter von Konstantinopel, Wien

Gieryn, F. (2002). "What Buildings Do." *Theory and Society,* 31(1): 35–74. doi:10.1023/ A:1014404201290.

Güngör, S. S. (2017). Tarihi Yarımada'daki Roma ve Bizans Dönemi Sarnıçları. *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi.* 1(2), 37-72.

Gyllius, P. (1997). *İstanbul'un Tarihi Eserleri*. (çev. E. Özbayoğlu). İstanbul: Eren Yayıncılık.

Han, A. (2019). "Osmanlı Döneminde Yerebatan Sarnıcı ve Mahallesi" *İstanbul Araştırmaları Yıllığı*. s. 81-99.

ICOMOS. (2013). ICOMOS Türkiye Mimari Mirası Koruma Bildirgesi. (E.T.: 30.06.2024 http://www.icomos.org.tr/Dosyalar/ICOMOSTR_tr0784192001542192602.pdf

Jencks, C. & Baird, G. (1969). *Meaning in Architecture*. London: The Cresset Press.

Jencks, C. (1977). *The Language of Post-Modern Architecture*. London: Academy Editions.

Jameson, F. (2016). Postmodernism, or the cultural logic of late capitalism. *In Postmodernism* (pp. 62-92). Routledge.

Krippendorf, K. (1989) *Content Analysis, An Introduction to Its Methodology.* Pennsylvania: Sage Publications.

Kuban, D. (2010). *İstanbul Bir Kent Tarihi: Bizantion, Konstantinopolis*. (çev. Z, Rona). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Morris, C. (1938). Foundations of the Theory of Signs, *International Encyclopedia of Unified Science*, 1(2) University of Chicago Press. Chicago.

Özek, V., (1980). *Mimarlıkta Gösterge ve Simge Eşik Analizinin Belirlenmesi*. Trabzon: Karadeniz Gazetecilik ve Matbaacılık.

Peirce, S. (1991). "One, Two, Three: Fundamental Categories of Thought and Nature. Edited by J. Hoopes. Chapel Hill, *Writings on Semiotic* (pp. 180-185). NC: The University of North Carolina Press.

Rifat, M., (2002). Gösterge Eleştirisi. İstanbul: Tavanarası Yayıncılık.

Salura, P., & Fauzy, B. (2012). The Ever-rotating aspects of Function-Form-Meaning in Architecture. *International Journal of Basic and Applied Scientific Research*, 2(7), 7086- 7090.

Schulz, N. C., (1971). *Existence, Space And Architecture.* London*:* Studio Vista

UNESCO, World Heritage Center. (2013). Operational guidelines for the implementation of the World Heritage Convention, Temmuz.

Wiener, W. M. (2001). *İstanbul'un Tarihsel Topografyası*. (çev. Ü. Sayın). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Yücel, E. (1967). İstanbul'da Bizans Sarnıçları. *Arkitekt*, 325, 16-20.

İnternet Kaynakları

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Faaliyet Raporu (2009). https://yakegm.ktb.gov.tr/Eklenti/4741,aegm-2009-yili-faaliyet--raporu.pdf?0 (E.T.: 23.07.2024).

URL-1: https://teftis.ktb.gov.tr/TR-263665/dunya-kulturel-ve-dogal-mirasin-korunmasi-sozlesmesi.html (E.T.: 20.07.2024).

URL-2: https://kvmgm.ktb.gov.tr/TR-44423/dunya-miras-listesi.html (E.T.: 20.07.2024).

URL-3: İBB Miras. (2024). Yerebatan Sarnıcı Müzesi: Daha Derine. İstanbul Büyükşehir Belediyesi. https://ataturkkitapligi.ibb.gov.tr/Content/publications/100/Yerebatan_Sarn%C4%B1c%C4%B1_M%C3%BCzesi_Daha%20_Derine.pdf (E.T.: 21.03.2024).

URL-4: Thoma Allom Gravürü (1836). https://www.agahmuzayede.com/en/product/6523165/1838-tarihli-thomas-allom-cizimi-yerebatan-sarayi-celik-baski-gravur-26x21-cm (E.T.: 17.07.2024)

KAYNAKÇA

Akın, E. G. (2005). Cumhuriyet Döneminde Ankara'da Eğlence Mekanları. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.

Akın, N . (1994). Beyoğlu. Mimarlığı İstanbul: Dünden Bugüne İstanbul Ansikopedisi, 2, S:212-218

Akın, N. (2002). *19. Yüzyılın İkinci Yarısında Galata Ve Pera*. İstanbul. Literatür Yayınları,

Akıncı, T. (2018). *Beyoğlu; Yapılar, mekânlar,* insanlar (1831-1923). İstanbul: Remzi Kitapevi.

Akıncı, T. (2019). Cumhuriyet'te Beyoglu; Kültür, Sanat, Yasam (1923-2003). Istanbul: Remzi Kitapevi.

Alioğlu, F. (2012). *İstanbul'un Batılılaşma Dönemi, Modernite Ve Mimari,* İstanbul: Esenler Belediyesi Şehir Düşünce Merkezi, Şehir Yayınları. S:29

Batur, A. (1994). Cumhuriyet Dönemi Mimarlığı İstanbul: Dünden Bugüne İstanbul Ansikopedisi, S:449-454

Bilgin, İ. (1998). Modernleşmenin ve Toplumsal Hareketliliğin Yörüngesinde Cumhuriyet İmarı, Y. Sey ve D. Özkan, *75 Yılda Değişen Kent ve Mimarlık.*255-277 İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları. İstanbul.

Bozdoğan, S. (1998). Türk Mimari Kültüründe Modernizm: Genel Bakış. S. Bozdoğan ve R. Kasaba, *Türkiye'de Modernleşme Ve Ulusal Kimlik*, Sayfa:135-155. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Ceylan, F. (2004). Eğlence Kavramının İstanbul'da Geçirdiği Değişim Süreci ve Mekana Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İTÜ

Çelik, Z. (1998). 19.Yüzyılda Osmanlı Başkenti Değişen İstanbul. İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı

Demir, İ. (2017). Türkiye'de Sınıflar. *Sosyolojik Düşün*, 2 (1),12-30 .

Giz, S. (1192). Beyoğlu 1930. İstanbul: Çağdaş Yayıncılık.

Güngör, E. (2017). 1950'ler Türkiye'sinde modernleşme ve gündelik hayat değişimlerine sinema üzerinden bakmak: İstanbul Geceleri filmi. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi (AKAR)*, Cilt 2, Sayı 3, 94-112

Gürel, M.Ö (2010). İzmir'de Moderni Nesnelleştirmek: Bir Dönem, Üç Mekân Ve Rıza Aşkan, *Mimarlık*, 354, Temmuz-Ağustos.

Işın, E. (1989). 19.yy'da Modernleşme ve Gündelik Hayat, Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi, (Cilt 1-6), İstanbul: İletişim Yayınaları

Kandiyoti, D. (1998). Modernin Cinsiyeti: Türk Modernleşmesi Araştırmalarında Eksik Boyutlar. S. Bozdoğan ve R. Kasaba, *Türkiyede Modernleşme Ve Ulusal Kimlik,* Sayfa:115-135, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Kazgan, G. (2006). *Tanzimat'tan 21. Yüzyıla Türkiye Ekonomisi.* İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Lale B, Koca D. (2023).Modern İdeolojinin Mekânsal Oluşumu: 1923-60 Yılları Arası Ankara Gazinoları. *Tasarım Kuram*. 19(39),334–350

Önal Özmalatyalilar, B. S. Gurel H. M. (2024).Toplumsal Dönüşümün Mekânsal Yansıması: Taksim Belediye Gazinosu, 1939. *Art-Sanat*. 21, 503–527.

Özbek, M. (1988). Arabesk Kültürü: Bir Modernleşme Ve Popüler Kimlik Örneği. S. Bozdoğan ve R. Kasaba, *Türkiye'de Modernleşme Ve Ulusal Kimlik,* Sayfa:189-210, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Tekeli, İ. (1989). Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Kentsel Dönüşüm, Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi, (Cilt 1-6), İstanbul: İletişim Yayınları

Tekeli, İ. (2010). Gündelik Yaşam, Yaşam Kalitesi ve Yerellik Yazıları. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Yıldırmaz, S, (2015). Köylüler Ve Kentliler: Ellili Yılların Dönüşen Yeni Sosyo- Ekonomik Ve Kültürel Coğrafyası, Türkiye'nin 50'li Yılların, Sayfa:5421-565, İletişim Yayınları,

Yakartepe, E.Ç. Binan,C. (2011). İstanbul'un Modernleşme Dönemi Otelleri (1840-1914), *Megaron*. 6(2),79-9

Zat, V. (1999). Eski İstanbul Barları, İstanbul:İletişim yayınları, İstanbul

Zat, V.. (1994). Gazinolar. Mimarlığı İstanbul: Dünden Bugüne İstanbul Ansikopedisi, 2, S:379-378

Zat, V.. (1994). Gazinolar. Mimarlığı İstanbul: Dünden Bugüne İstanbul Ansikopedisi, 2, S:5658

Zat, V. (2005). Eski İstanbul Otelleri, İstanbul: Bilge Karınca yayınları, İstanbul.

URL-1 https://perapalace.com/en/neoclassical-architecture-born-from-the-ashes-of-pera-pera-palace-hotel/ (E.T.: 15.07.2024).

URL-2 https://perapalace.com/beyoglunun-kalbinde-adim-adim-pera-palace-hotelin-ilginizi-cezbedecek-mimari-ozellikleri/ (E.T.: 15.07.2024).

URL-3 https://archives.saltresearch.org/handle/123456789/89121 (E.T.: 15.07.2024).

URL-4 https://manifold.press/ejderha-sevebilen-kiz-ve-sanat-gunesi (E.T.: 16.07.2024).

URL-5_https://phebusmuzayede.com/40624-gazinocular-krali-fahrettin-aslan-in-istanbul-un-eski-kabayilari-ile-farkli-gazinolarda-cekilmis-fotograflari-9-adet-cerceveli.html (E.T.: 16.07.2024).

URL-6 https://manifold.press/ejderha-sevebilen-kiz-ve-sanat-gunesi (E.T.: 16.07.2024).

KAYNAKLAR

Bayır, S. (2014). Endüstriyel Yapıların Yeniden İşlevlendirilmesi Ve Rahmi Koç Müzesi Örneği, Haliç Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İç Mimarlık Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, s-1.

Ercivan, A. **(**2004). Gazhanelerin Yeniden İşlevlendirilmesi, M.Ü, G. S.E, İç Mimarlık Anasanat Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, s.1

Göçer, P. Ö. (2003). Devingen Toplum Esnek Mekânlar İster, Arredomento Mimarlık Dergisi, Sayı 02.

Koçu, R.E.(1994). İstanbul Ansiklopedisi, Kültür Bakanlığı Ve Tarih Vakfı Ortak Yayını, İstanbul.

Küçükerman, Ö.(1988). Geleneksel Türk Dericilik Sanayi ve Beykoz Fabrikası, Sümerbank, Ankara.

Muller-Wıener, W.(1992). 15-19. Yüzyılları Arasında İstanbul'da İmalathaneler ve Fabrikalar, Osmanlılar ve Batı Teknolojisi, Ed.E. İhsanoğlu, İstanbul.

Öncel M. U.(2015). Özelleştirilen Beykoz Kundura Fabrikasi'nın Sosyal Bir Komplekse Dönüştürülmesi, T.C. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, s.5-6.

Özer, B. (1989). Olumlu ve Olumsuz Uygulanışlarıyla Mimari Yaratmada Tarih ve Geleneğin Yeri, Yapı Dergisi, Sayı 35,s.36-38

Özdemir, M. (2015). Endüstri Mirasının Yeniden İşlevlendirilmesi; Beykoz Deri Ve Kundura Fabrikası Örneği, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peysaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, s-33.

Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA)

İ.HUS 8/1310B-17, 06/B/1310, 24 Ocak 1893

URL Kaynakları

URL-1-2: https://www.mimarizm.com/makale/mehmet-alper-ile-cibali-tutun-ve-sigara-fabrikasi-ndan-kadir-has-universitesi-ne_113537) (E.T.21.07.2024)

URL-3:https://www.tripadvisor.com.tr/Attraction_Review-g298012-d15276985-Reviews-SEKA_Kagit_Muzesi-Izmit_Kocaeli_Province.html (E.T.21.07.2024)

URL-4: https://www.anilkagit.com/seka-kagit-muzesi/ (E.T.21.07.2024)

URL-5-6: https://www.arkitektuel.com/tate-modern/ (E.T.21.07.2024)

URL-7-8 -9: https://www.beykozkundura.com/ (E.T.21.07.2024)

Editör:
Doç. Dr. Gözde Çakır Kıasıf

İç Mimarlık

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

İÇ MİMARLIK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I

Editör: Doç. Dr. Gözde Çakır Kıasıf

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-06-9
1. Baskı, Haziran 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

İÇ MİMARLIK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Doç. Dr. Gözde Çakır Kıasıf
VI+86 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-06-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Bommel, V.W. ve Rouhana A. (2019). *The Science of Lighting*. *A guide about the nature and behaviour of Light*. Signify Lighting Academy.

Day, J. (2013). *Line Color Form, The Language of Art and Design*. New York. Published by

Deplazes, A. (2005). *Constructing Architecture Materials Processes Structures A Handbook*, Birkhäuser – Publishers for Architecture.

Allworth Press. an imprint of Skyhorse Publishing, Inc.

Dodsworth, S. (2009). *The Fundamentals of Interior Design*. AVA Publishing.

Ching, F.D.K. (2007). *Architecture, Form, Space and Order*. Third Edition. USA. John Wiley & Sons, Inc.

Coleman, C. (2002). *Interior Design Handbook Of Professional Practice.* Mcgraw-Hill.

Coles J. ve Houes N. (2007). *The Fundamentals of Interior Architecture*. AVA Publishing

Çağal Taşdelen, D. (2022). *İç Mimariyi Tasarlamak: Mekân-Biçim İlişkisi.* 8. Uluslararası Mimarlık ve Tasarım Kongresi. 26-27 Kasım 2022. İstanbul. Türkiye.

Hasol, D. (1979). *Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü*. İstanbul. Yapı Endüstri Merkezi Yayınları.

Lauer D. A. ve Pentak S. (2005). *Design Basics*. Sixth Edition,.Thomson Wadsworth.

Leydecker S. (2013). *Designing Interior Architecture, Concept, Typology, Material, Consturction*. Basel Birkhäuser Verlag GmbH.

Pheasant, S. (2003). *Bodyspace, Anthropometry, Ergonomics And The Design Of Work*. Published in the Taylor & Francis e-Library.

Read, H. (2017). *Sanatın Anlamı*. Hayalperest Yayınevi.

Schittich, C. (2008). *In Detail Interior Surfaces and Material, Aesthetics, Technology, Implementation*. Basel. Boston. Berlin. Birkhäuser.

Sully, A. (2015). *Interior Design: Conceptual Basis*. Switzerland. Springer, International Publishing.

Thompson, J.A.A. ve Blossom, N.H. (2015). *The Hand Book of Interior Design*. UK. John Wiley & Sons Ltd.

KAYNAKLAR

Baran Ergül, D., Varol Malkoçoğlu, A. B. ve Acun Özgünler, S. (2022). Mimari Tasarım Karar Verme Süreçlerinde Yapay Zekâ Tabanlı Bulanık Mantık Sistemerinin Değerlendirilmesi. *Journal of Architectural Sciences & Applications (JASA)*, *7*(2).

Çelik, T., ve Sağlam, B. (2023). Mimarlık ve ütopya: yapay zeka ile üretken tasarım denemeleri. *Mimarlık 429, 59-64, Mimarlar Odası.*

Deveci, M. (2022). Yapay Zekâ Uygulamalarının Sanat ve Tasarım Alanlarına Yansıması. *Vankulu Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (9), 118-140.

Erten, O., ve Göktepeliler, Ö. (2022). Yapay zekâ, makine ve sanat. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *13*(2), 145-1525

Halidi, G. (2022). Yapay Zekâ Etiği Tartışmaları İçin Bazı Tarihsel-Kavramsal Önbilgiler. *Türkiye Biyoetik Dergisi*, *9*(4), 155-163.

Kariptaş, F. (2022). Yeni Nesil Ofislerin Tasarım Kriterleri Ve Örnekler Üzerinden Analizi. Doktora Tezi. İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

Pamuklu, A. G., ve Fındıkcı, M. B. (2023). Grafik Tasarımın Geleceği: Yapay Zekâ ve İnsan. *Bilim Eğitim Sanat ve Teknoloji Dergisi*, *7*(2), 177-191.

Taluğ, D. Y., ve Begüm, E. K. E. N. (2023). Görsel Tasarımda İnsan Yaratıcılığı ve Yapay Zekanın Kesişimi. *Sanat ve İkonografi Dergisi*, (4), 17-28.

İnternet Kaynakları

Url01:https://fr.wikipedia.org/wiki/Théâtre_d%27opéra_spatial#/media/Fichier:Théâtre_D'opéra_Spatial.jpg (E.T.: 15.04.2024).

Url02: https://en.wikipedia.org/wiki/Lascaux#/media/File:Lascaux_painting.jpg (E.T.: 15.04.2024).

Url03: https://refikanadol.com/works/echoes-of-the-earth-living-archive/ (E.T.: 15.04.2024).

Url04: https://www.washingtonpost.com/technology/2022/06/11/google-ai-lamda-blake-lemoine/ (E.T.: 15.04.2024).

URL05: https://cajundiscordian.medium.com/is-lamda-sentient-an-interview-ea64d916d917 (E.T.: 15.04.2024).

URL06: https://www.testfit.io/customer-stories/rba-architects (E.T.: 15.04.2024).

URL07: https://www.finch3d.com (E.T.: 15.04.2024).

KAYNAKLAR

ALTINOLUK, Ü. (1998). Binaların yeniden kullanımı: program-tasarım-uygulama kullanım, Yapı Endüstri Merkezi, İstanbul.

ÇAKIR KIASIF, G. (2018). The Effects of Cultural Purpose Transformation of Industrial Heritage Structures on the Social Development of Halic Region, International Journal of Advanced Research and Review, 3(6): 07-19.

KARİPTAŞ SEÇER, F. (2009). "Protection And Re-Evaluation Of Industrial Heritage", V.International Sinan Symposıum "Design Language ın Hıstorical Areas", Trakya Üniversitesi, Edirne.

KARİPTAŞ SEÇER, F. (2009). "Re-Evaluation Of Industrial Buildings Within The Scope Of Industrial Archeology Under Present-Day Conditions "LIVENARCH IV "(RE/DE) Construction in Architecture", Karadeniz Teknik Üniversitesi,Trabzon

KARİPTAŞ SEÇER, F.(2010). Endüstri Mirasının Yeniden Değerlendirilmesi, Yapı Dergisi, Sayı:346, YEM, İstanbul.

KAŞLI, B. (2009). İstanbul'da Yeniden İşlevlendirilen Korumaya Değer Endüstri Yapıları Ve İç Mekan Müdahaleleri: Santral istanbul Örneği, İTÜ, SBE YL Tezi, İstanbul.

KİASİF, G.Ç. (2021). The Importance of Re-Functioning Industrial Heritage Structures in Istanbul within the Scope of Urban Sustainability, Industrial Heritage in the Urban Identity and Memory Axis, Ege University Publications, 271-292, İzmir.

KÖKSAL, T.G., AHUNBAY, Z. (2006). İstanbul'daki endüstri mirası için koruma ve yeniden kullanım önerileri, İTÜ Dergisi, cilt:5, Sayı:2, 125-136, İstanbul.

TÜMER, S. (2003). Kentsel Alanda İşlevini Yitirmiş Sanayi Tesislerinin Dönüştürülme Sürecine Yönelik Bir Model, M.S.G.S.Ü, F.B.E , Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

ÖZBEK, U. (2023) Geri Dönüştürülebilir Atıkların İç Mekanda Akustik Malzeme Olarak Kullanılması, Mimarlık Planlama ve Tasarım Alanında Uluslararası Araştırmalar III, s.191, Eğitim Yayınevi, Konya.

İnternet Kaynakları:

URL1: https://www.gzt.com/arkitekt/endustriyel-bir-miras-silahtaraga-elektrik-santrali--csm-3579238,, (E.T.11.05.2024)

URL2: https://rhm.khas.edu.tr/tr/node/132, (E.T.12.05.2024)

URL3: https://www.upf.edu/web/welcome/turkce (E.T.111.05.2024)

URL4: https://www5.iuav.it/homepage/index.htm (E.T.12.05.2024)

URL 5: https://hasbahcegazetesi.com/etiket/kagithane-civi-fabrikasi/ (E.T.11.05.2024)

URL6: https://www.arkitera.com/proje/waterloo-universitesi-mimarlik-fakultesi-binasi/ (E.T.11.05.2024)

URL7: https://ecarch.com/mies_portfolio/istanbul-sehir-universitesi-masterplan/(E.T.18.05.2024)

KAYNAKLAR

Aksoy, R. (2015). Doğal Işık ve İç Mekan Aydınlatma. İstanbul: YZ Yayınları.

Akın, N. (2010). Tarihi Yapılarda Yeniden İşlevlendirme ve Koruma İlkeleri. İstanbul: Literatür Yayıncılık.

Altun, S. (2017). "İç Mekan Tasarımında Renk ve Işık Kullanımının Psikolojik Etkileri", Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi.

Arslan, A. (2016). Aydınlatma Tasarımı ve Teknolojileri. Ankara: ABC Yayınları.

Aydın, D. (2015). "Renk Psikolojisinin İç Mekan Tasarımına Etkileri", Mimarlık ve Tasarım Dergisi, 12(3), 89-105.

Aydın, N. (2016). Dokunsal ve Duyusal Deneyimlerin İç Mekan Tasarımına Etkisi. Antalya: Tasarım ve Sanat Araştırmaları Dergisi.

Çam, N. (2006) 'Türk Kültür Varlıkları Envanteri' Türk Tarih Kurumu,2008.

Çelik, T. (2020). Modern ve Tarihi Yapıların Entegre Tasarımı. Eskişehir: PQR Yayıncılık.

Çelik, Z. (2018). İç Mekan Tasarımında Konfor ve Rahatlık. Bursa: Mimarlık ve Tasarım Yayınları.

Çetinkaya, S. (2014). İç Mekan Aydınlatma Teknikleri. İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları.

Çetin, Z. (2020). Tarihi ve Modern Yapıların Entegrasyonu. Bursa: OPQ Yayıncılık.

Demir, B. (2018). Işıklandırmanın Mekan Algısı Üzerindeki Etkileri. Ankara: Gazi Üniversitesi Yayınları.

Demir, B. (2019). Hışvahan İç Mekan Tasarımı Üzerine İncelemeler. Konya: MNO Yayınları.

Demirci, F. (2016). Renk ve Psikoloji: İç Mekanlarda Renk Kullanımı. Ankara: VWX Yayınları.

Demir, F. (2019). İç Mekan Tasarımında Malzeme Seçimi. İstanbul: Tasarım Yayınları.

Demirel, H. (2018). "Tarihi Yapılarda Modern Tasarım Uygulamaları", Mimarlık ve Tasarım Konferansı Bildirileri, Ankara, 98-110.

Ekinci, L. (2019). Tarihi Mekanlarda Modern İç Mekan Tasarımı. İzmir: DEF Yayınları.

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Restorasyon Kurulu, (2019). Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Restorasyon Kurulu Arşivi, Gaziantep Belediyesi.

İşlek, A. (2020). 'İşlev Değiştirmiş Bir Ticari Yapı- Hışvahan' , Yüksek Lisans, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, 2020

K. Güllü., Sürdürülebilir Kalkınma Kapsamında Yeniden İşlevlendirilen Gaziantep Hışvahan Örneğinin İncelenmesi (Erişim Tarihi 15.11.2023)

Kara, E. ve Yıldız, H. (2017). "İç Mekanlarda Aydınlatmanın Kullanıcı Algısına Etkisi", Işık Bilimi ve Teknolojisi Dergisi, 9(1), 44-60

Karaata. Ç., (2020) "Özgün İşlevini Yitirmiş, Yeniden İşlevlendirilen Yapıların Tasarım Sürecinin Değerlendirilmesi ve Hışvahan Örneğinin İncelenmesi", Yüksek lisans tezi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi.

Karaata Külekci, Ç. ve Sarıman Özen, E. (2022). Anadolu'da Yolcu Hanından Konaklama Yapısına Hışvahan: Kültürel Mirasın Korunmasına Yönelik Bir Yaklaşım. İDEALKENT, 13(38), 2762-2792.

Karaman, A. (2014). İç Mekan Tasarımında Renk ve Psikolojik Etkileri. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Kaya, E. (2018). İç Mekan Tasarımında Renk ve Duygu İlişkisi. Ankara: DEF Yayıncılık.

Kaya, M. (2020). Doğal Malzemelerin Mekansal Etkileri. İzmir: İç Mekan Dergisi.

Kıran, S. (2014). Renklerin Mekansal Etkileri. İstanbul: STU Yayınları.

Küçük, T. (2017). Işıklandırma Tasarımı ve Psikolojik Etkileri. Ankara: ODTÜ Yayınları.

Külekçi, K.Ç., (2022). Anadolu'da Yolcu Hanından Konaklama Yapısına Hışvahan: Kültürel Mirasın Korunmasına Yönelik Bir Yaklaşım

Lala Mustafa Paşa Hanı Restitüsyon Projesi Tescilli Raporu, (1993). Tescil Tarihi: 16.12.1993/1647 (Adana Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü Kararı)

Özdemir, E. (2021). İç Mekan Tasarımında Estetik ve İşlevsellik. Adana: İç Mekan Tasarımcıları Birliği Yayınları.

Öztürk, A. (2015). Doğal Işığın İç Mekan Tasarımındaki Rolü. İstanbul: İTÜ Yayınları.

Öztürk, B. (2016). "Renk ve Işık Kullanımının Mekan Algısına Etkisi", Uluslararası İç Mekan Tasarımı Konferansı Bildirileri, İstanbul, 120-133.

Şahin, A. (2017). Tarihi Mekanlarda Modern Tasarım. Konya: RST Yayınları.

Sarı, H. (2013). İç Mekan Tasarımında Aydınlatma ve Kullanıcı Deneyimleri. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Tanrıkulu, S. (2016). İç Mekan Aydınlatma Tasarımı İlkeleri. Bursa: JKL Yayıncılık.

Uçar, M. (2018). "Tarihî Mekanlarda Renk ve Işık Kullanımı: Bir Vaka Çalışması", Sanat ve Tasarım Dergisi, 5(2), 23-38.

Yıldız, D. (2015). Hışvahan ve Şirehan'ın İç Mekan Tasarımında Kullanıcı Deneyimleri Üzerine Bir İnceleme. Gaziantep Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dergisi.

Yıldırım, N. (2018). Aydınlatma Tasarımında Yenilikçi Yaklaşımlar. İzmir: LMN Yayınları.

Yılmaz, A. (2015). Renklerin Psikolojik Etkileri Üzerine Araştırmalar. İstanbul: ABC Yayınları

Yılmaz, F. (2016). İç Mekan Aydınlatması ve Kullanıcı Algısı Üzerindeki Etkileri. İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Yayınları.

Yılmaz, H. (2017). Mekansal Estetik ve Malzeme Kullanımı. Ankara: Mimarlar Derneği Yayınları.

Yücel, M. (2019). "Doğal Işık ve Yapay Işık Kullanımının İç Mekan Tasarımında Karşılaştırılması", Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi.

URL 1: https://tr.pinterest.com/pin/609815605780952774/

URL 2: https://www.arkiv.com.tr/proje/hishvahan-hotel/11813

URL 3: https://hsvhn.com/galeri/#iLightbox[gallery_image_1]/11

Editör:
Doç. Dr. Gözde Çakır Kıasıf

Mimarlık

Alanında Uluslararası Araştırmalar II

EĞİTİM
yayınevi

MİMARLIK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II

Editör: Doç. Dr. Gözde Çakır Kıasıf

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-33-5
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

MİMARLIK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II
Editör: Doç. Dr. Gözde Çakır Kıasıf
VI+212 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-33-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Bilsel, C. (2006). Kentsel Dönüşüm, Çözülen Kentler ve Parçalanan Kamusal Alan, *Mimarlık Dergisi*, *327*, s. 21.

Demirdizen, E. (2008). Kıyının Bu Tarafı. Erişim: 20.04.2020, adres: http://www.mimarizm.com.

Hoyle, B. S., Pinder, D. A. and Husain, M. S. (1988). Revitalizing The Waterfront: International Dimensions of Dockland Re-development, Belhaven Press, London.

İstanbul Kent Almanağı (2012). *Ekim Dosyası Salıpazarı Limanı ve Çevresi (Galataport),* s. 114-122, TMMOB Şehir Plancıları Odası, İstanbul.

İstanbul Kent Almanağı (2015). *Kasım Dosyası Haliç ve HaliçPort Projesi*, s.180-204, TMMOB Şehir Plancıları Odası, İstanbul.

İstanbul Kent Almanağı (2016). *Mayıs Dosyası Kabataş Transfer Merkezi*, s.108-132, TMMOB Şehir Plancıları Odası, İstanbul.

İstanbul Kent Almanağı (2017). *Mart Dosyası Üsküdar Meydan Projesi,* s.40-54, TMMOB Şehir Plancıları Odası, İstanbul.

Kılıç, A. (1999). *Kıyıdan Geri Çekilme Sürecinde Kent-Kıyı İlişkisi, Kentsel Kıyı Tanımı ve Bu Kavrama Dayalı Kentsel Kıyı Gelişme Stratejileri: İstanbul Örneği*. (Doktora tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Öktem, B. (2006). Neoliberal Küreselleşmenin Kentlerde İnşası: AKP'nin Küresel Kent Söylemi ve İstanbul'un Kentsel Dönüşüm Projeleri, *Planlama 2006*(2), s.53-63, Ankara.

Türk, Ş. (2010). Neoliberal Yaklaşımlar Çerçevesinde Kıyı Alanlarının Kullanımı ve Yasal Yapıdaki Değişiklikler, *Kıyı Sempozyumu 2009*, s.31-43, İstanbul, 23-24 Ekim.

Url-1 < *https://www.ibb.istanbul/CouncilDecision/Index>,* erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-2 <*https://www.arkitera.com/haber/doldur-be-buyuksehir-belediyesi-bos-kalmasin-maltepe-sahilleri/ >,* erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-3 < *https://www.milliyet.com.tr/gundem/dev-park-havadan-goruntulendi-1911144>,* erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-4 <*https://www.arkitera.com/haber/maltepe-sahilinin-yok-edilmesine-buyuk-tepki/ >,* erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-5 <*http://www.anadoluparkbahceler.com/erisilebilirpark.php?epark=Orhangazi%20Şehir%20Parkı&no=267>,* erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-6<*https://www.arkitera.com/haber/fenerbahce-kalamis-yat-limani-ozellestirme-kapsamina-alindi/15641 >,* erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-7 <*http://www.radikal.com.tr/hayat/istanbulun-yagmurla-imtihani-1195259>,* erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-8 < *http://ornekdonusum.com/megapro.html>,* erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-9 <*https://ibbqr.ibb.gov.tr/uskudar-meydani-duzenleme-insaati/ >,* erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-10 < *https://emlakkulisi.com/ispark-bogazicinde-3-adet-yuzer-marina-yapacak/31507*>, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-11 < https://www.milliyet.com.tr/gundem/istanbul-bogazi-nda-tekne-park-donemi-1599765

Url-12 <*https://www.arkitera.com/haber/istanbul-tekneparkina-kavusuyor/*>, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-13 <*https://istmarin.ispark.istanbul* >, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-14 <*https://ibbqr.ibb.gov.tr/emirgan-sahil-duzenleme-2-etap-insaati/*>, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-15 <*https://emlakkulisi.com/emirgan-sahil-yolu-insaatinda-sona-yaklasiliyor/283957*>, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-16 <*https://www.milliyet.com.tr/gundem/tarihi-dokuya-yaya-yolu-engeli-2117047*>, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-17 <*https://www.haberturk.com/ekonomi/emlak/haber/1127152-cubuklu-kanlica-arasina-kazikli-yaya-yolu* >, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-18 <*http://www.yapi.com.tr/haberler/cubuklu-kanlica-arasina-da-kazikli-yaya-yolu_133991.html*>, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-19 < *http://www.yapi.com.tr/haberler/hakan-kiran-mimarlik-ofisi-kabatas-marti-ulasim-ve-aktarma-merkezi-projesiyle-dubai-city-scapede_72986.html* >, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-20 <*http://www.diken.com.tr/kabatasa-kanat-cirpan-dev-marti-bicimindetransfer-merkezi/*>, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-21 <*http://bianet.org/bianet/toplum/177265-yasam-savunuculari-kabatas-taki-beton-marti-yi-protesto-etti* >, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-22 <*https://istanbul.csb.gov.tr/beyoglu-ilcesi-kabatas-iskelesi-ulasim-transfer-merkezi-amacli-1-5000-olcekli-nazim-imar-plani-ve-1-1000-olcekli-uygulama-imar-plani-degisikligine-ait-aski-ilani-duyuru-291841*>, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-23 <*https://tr.sputniknews.com/turkiye/201902011037430634-kabatas-projesi-marti-osmanli-stili* >, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-24 <*https://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/marti-projesinin-ilk-etabi-acildi-41149966*>, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-25 <*https://www.ibb.istanbul/News/Detail/35286* >, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-26 < *https://sehirharitasi.ibb.gov.tr/*>, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-27 < *https://v3.arkitera.com/v1/haberler/2002/10/08/karakoy.htm* >, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-28 < *http://www.radikal.com.tr/kultur/gozler-galataya-cevrildi-686577/*>, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-29 < *http://www.radikal.com.tr/ekonomi/ozellestirmede-duraklama-yili-805401*>, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-30 <*https://www.arkitera.com/haber/galataport-yeniden-gundemde/7626/* >, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-31 <*http://www.yapi.com.tr/haberler/galataport-istanbul-mayis-ayinda acilacak_174559.html?fbclid=IwAR0AtoI6iBlaTTB80vY3SUv4vzYZxgYFx QTvE3m-XdxhTrdxRBvocNGeKI*>, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-32 <*https://bianet.org/biamag/toplum/160311-haydarpasa-gari-nin-10-yillik-mucadelesi* >,erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-33 <*https://kadikoybelediye.wordpress.com/2014/09/03/haydarpasa-gari-restorasyon-projesine-bu-haliyle-onay-vermiyoruz/* >, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-34 <*https://www.arkitera.com/haber/haydarpasa-limani-nazim-imar-planina-iptal/*>, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-35 < *http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/452996/Haydarpasa_ya_iyi_haber.html#* >, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-36 < *http://www.yapi.com.tr/haberler/halic-dayanismasindan-tersane-i-amire-aciklamasi_114157.html* >, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-37 < *http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/242589/Halic_Port_ozel_proje.html* >, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-38 <*https://www.arkitera.com/haber/fatih-sultan-mehmetin-halicteki-tarihi-tersanesi-turizme-aciliyor/*>, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-39 <*https://www.arkitera.com/haber/halic-portta-bakanlik-plani-ihaleyi-alan-fettah-tamincenin-projesiyle-bire-bir-ayni* >, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-40 <*http://www.yapi.com.tr/haberler/halicport-icin-ced-sureci-basladi_138144.html*>, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-41 <*http://www.spoist.org/davalar/beyoglu-ilcesi-halic-yat-limani-ve-kompleksi-projesi-ne-iliskin-koruma-amacli-uygulama-imar-plani-uc*>, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-80 <*www.maps.google.com.tr* >,erişim tarihi 30 Nisan 2020.

KAYNAKÇA

Ahunbay, Z. (2016). Kentsel Korumada Temel İlkeler ve Fener-Balat. İçinde Z. Ahunbay, İ. Dinçer, Ç. Şahin (Editörler), *Neoliberal Kent Politikaları ve Fener-Balat-Ayvansaray* (3-17). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Akın, N. (2016). Haliç'te Bir Rehabilitasyon Alanı: Balat. İçinde Z. Ahunbay, İ. Dinçer, Ç. Şahin (Editörler), *Neoliberal Kent Politikaları ve Fener-Balat-Ayvansaray,* (17-43). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Akın, N. (1994). "Balat", Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, 2:10-12.

Akın, N. (1994). "Fener", Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, 3:279-281.

Fener-Balat Semtleri Rehabilitasyon Programı süresiz yayını, sayı 2, Mart 2005.

Fener-Ayvansaray Arası Sahil Kesimi Yenileme Alanı (yayınlanmamış) Çalışma Raporu, 2008.

Kaplan, O. (2017). 5366 Sayılı Kanun Kapsamında Yenileme Alanlarında Gerçekleştirilen Kentsel Dönüşüm Süreci Üzerine Bir Deneme, *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7(2), 275-304.

Koçak, Y. ve Terzi E. (2012). Türkiye'de Göç Olgusu, Göç Edenlerin Kentlere Olan Etkileri ve Çözüm Önerileri, *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3 (3), 163-184.

Mazlum, D. (2011). *1766 İstanbul Depremi Belgeler Işığında Yapı Onarımları.* İstanbul: İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Yayınları.

Şahin, Ç. (2016). Neoliberal Kent Politikaları Gereği Kentsel Yenileme Adı Altında Yok Edilen Tarih ve Sürecinin Değerlendirilmesi. İçinde Z. Ahunbay, İ. Dinçer, Ç. Şahin (Editörler), *Neoliberal Kent Politikaları ve Fener-Balat-Ayvansaray, (*43-81). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Şişmanyazıcı, B. (2009). Tarihi ve Kentsel Alanlarda Toplumsal ve Mekansal Yeniden Yapılanma Sürecinde Yaşanan Değişim: Fener- Balat Örneği. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü.

Türkün, A. (2016). İstanbul'un Tarihi Konut Bölgelerinde Kentsel Dönüşüm: Tarlabaşı ve Fener-Balat-Ayvansaray Örnekleri. İçinde Z. Ahunbay, İ. Dinçer, Ç. Şahin (Editörler), *Neoliberal Kent Politikaları ve Fener-Balat-Ayvansaray* (133-183). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Yücetürk, E. (2001). *Haliç Siluetinin Oluşum ve Değişim Süreci*. İstanbul: Haliç Belediyeler Birliği Yayını.

URL-1: https://www.icomos.org.tr/?Sayfa=Icomostuzukleri&dil=tr (E.T.: 25.07.2024).

URL-2: https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5366&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5 (E.T.: 25.07.2024).

URL-3: http://www.fatih.bel.tr/icerik/1156/fener-balat-semtlerinin-rehabilitasyon-projesi (E.T.: 03.01.2017).

KAYNAKLAR

Abramson, D. M. (2015). Architectures of obsolescence: Lessons for history. In Culture of Obsolescence: History, Materiality, and the Digital Age (pp. 61-78). Palgrave Macmillan, USA.

Abramson, D. M. (2016). Obsolescence: An Architectural History. The University of Chicago Press.

Adamson, G. (2005). Industrial strength design: How Brooks Stevens shaped your world. Journal of Design History, 18(1), 119-121.

Bulow, J. (1986). An Economic Theory of Planned Obsolescence. Quarterly Journal of Economics, 101(4), 729-750.

CALUS (1986), Depreciation of Commercial Property, CALUS, College of Estate Management, Reading, England.

Cheong, E. S. (2010). A Study Of Buıldıng Obsolescence In Standard Desıgn Terrace Houses In Perak.

Cooper, T. (2004). Inadequate life? Evidence of consumer attitudes to product obsolescence. Journal of Consumer Policy, 27, 421–449

Dinçer, İ. (2010). Türkiye'de 1980 sonrası yapısal dönüşümün mekânsal izlerine bir örnek: Yenileme alanları. *Mimarlık Dergisi*, (352), 24-27

Flanagan, R., Norman, G., & Goodbody, J. (1989). *Obsolescence: Its Impact on Property*. Saxon House and Lexington Books.

Gür, Ş. Ö. (2000). Doğu Karadeniz Örneğinde Konut Kültürü, Yapı Endüstri Merkezi Yayınları, Sayı:92, İstanbul.

Joseb, M. (2016). Desıgnıng For Speculatıon-Volatile-Temporal-İn Transit. Massachusetts Institute of Technology, Massachusetts.

Kırbaş Akyürek, B., & Ciravoğlu, A. (2017). Developing a quantitative research method on planned obsolescence in architecture. In PLATE: Product Lifetimes And The Environment (pp. 5-9). IOS Press.

Kolancı, N. (2018). Kentsel Dönüşümün Biçimsel Organizasyonu: Bomonti Örneği. İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Packard, V. (1960). The waste makers. New York: D. McKay Co

Raftery, J. (1991), Concepts of Building Economic: An Launch, BSP Professional Literature, Oxford.

Schnabel, M. A., & Tsou, J.-Y. (Eds.). (2013). *Cutting edge in architectural science: Proceedings of the 47th International Conference of the Architectural Science Association*.

Slade, G. (2006). Made to Break: Technology and Obsolescence in America. Harvard University Press.

Tan B. ve Arabacıoğlu, F.P. (2020). Tarihi Çevrede Mimari Tasarım: İstanbul Yenileme Alanları. Megaron, s. 204-216.

Zallio M. and Berry D. (2017) Design and Planned Obsolescence. Theories and Approaches for Designing Enabling Technologies, The Design Journal.

İnternet Kaynakları

URL-1: http://www.tezcanmahmut.com/planli-eskitme-buz-daginin-gorunmeyen-kismi/ (E.T.: 20.01.2021).

URL-2: http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=421&RecID=4718 (E.T.: 20.01.2021).

URL-3: http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=401&RecID=3836 (E.T.: 20.01.2021).

URL-4: https://www.projedefirsat.com/anthill-residence.html (E.T.: 23.01.2021).

URL-5: https://www.techtarget.com/iotagenda/definition/smart-home-or-building (E.T.: 23.01.2021).

URL-6: http://megaprojeleristanbul.com/#suleymaniye-kentsel-donusum-projesi (E.T.: 23.01.2021).

URL-7: http://megaprojeleristanbul.com/#fener---balat-kentsel-yenileme-projesi (E.T.: 23.01.2021).

KAYNAKLAR

ACI Committee 440. (2002). Guide for the Design and Construction of Externally Bonded FRP Systems for Strengthening Concrete Structures. 4-5, 6-7.

Aydın, E.Ö., Fahjan, Y.M. ve Çömlekçioğlu, R. (2007). Deprem Bölgelerindeki Tarihi Kagir Yapıların Güçlendirilmesinde Kullanılan Yeni Teknikler. International Earthquake Symposium, Kocaeli.

Aytaç, E. (2011). CFRP güçlendirme malzemesi ve güçlendirme teknikleri. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Bastianini, F., Corradi, M., Borri, A., di Tommaso A. (2005). Retrofit and Monitoring of an Historical Building Using ‘‘Smart’’ CFRP with Embedded Fibre Optic Brillouin sensors. Construction and Building Materials, V:19, 525-535.

Bayraktar, A. (2006). *Tarihi yapıların analitik incelenmesi ve sismik güçlendirme metodları*. İstanbul: Beta Basım.

Buyukozturk, O., Hearing, B. (1998). Failure Behavior of Precracked Concrete Beams Retrofitted with FRP. *Journal of Composites for Construction*, *Vol. 2- 3*, 138-144.

Değirmenci, İ., Sarıbıyık, M. (2015). Tarihi Yapıların Güçlendirilmesinde Yenilikçi Yaklaşımlar ve FRP Malzemelerin Kullanımı. 3rd International Symposium On Innovative Technologies In Engineering And Science. Valencia

Ediz, İ. (2006). Kagir yapılarda kullanılan taşıyıcı duvarların hasır çelik donatı ve kendiliğinden yerleşen beton ile güçlendirilmesinin deneysel incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Erköseoğlu G. (2012). Kültürel Mirasın Depremden Korunması ve Turizme Kazandırılması Amacı ile Uygulanabilecek Güçledirme Teknikleri. Uzmanlık Tezi, Kültür ve Turizm Bakanlığı. Ankara.

FIB Bulletin 14. (2001). Externally Bonded FRP Reinforcement for RC Structures. 11-15.

Kasımzade, A., Tuhta, S. (2017). OMA of Model Steel Structure Retrofitted with CFRP Using Earthquake Simulator. *Earthquakes and Structures*, 689–697.

Pehlivan, N.Ç. (2019). CFRP ile güçlendirilmiş yığma kubbelerin sonlu elemanlar metodu ile analizi. Yüksek Lisans Tezi. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Price, S. N., Talley Jr, M.K. ve Melucco Vaccaro, A. (1996) Historical and Philosophical Issues in the Conservation of Cultural Heritage, The Getty Conservation Institute, Los Angeles.

Triantafillou, T. C. (1998). Strengthening of structures with FRP composites. Progress in Structural Engineering and Materials V:1- 2, 131-133.

Tumialan, G., Nanni, R., & Pridmore, H. G. L. (2001). Strengthening of Masonry Structures with FRP Composites. Structures Congress 2001. 20-22.

Zakar, L., Eyüpgiller, K.K., (2015). Mimari Restorasyon Koruma Teknik ve Yöntemleri. İstanbul: Ömür Matbaacılık. 73-83

KAYNAKÇA

Anani, N. ve Ibrahim, H. (2020). Adjusting the Single-Diode Model Parameters of a Photovoltaic Module with Irradiance and Temperature, *Energies* 2020, *13*(12), 3226; https://doi.org/10.3390/en13123226

Aran, K. (2000). Barınaktan Öte : Anadolu Kır Yapıları. Ankara: Tepe Mimarlık Kültürü Merkezi.

Arslan, K. (2005). Bölgesel Kalkınma Farklılıklarının Giderilmesinde Etkin Bir Araç: Bölgesel Planlama ve Bölgesel Kalkınma Ajansları. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl:4, Sayı:7, Bahar 2005/1, s. 275-294.

Aydın, D., (2008). Contextual values in rural architecture: Kilistra (Gökyurt) settlement/Turkey, Regional Architecture and Identity in the Age of Globalization, Volume I.

Baweja, V., (2014). Sustainability and the Architectural History. Enquiry: A Journal For Architectural Research, 11(1): 40-51.

Bektaş, C. (1996). Türk Evi. Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

Bektaş, C. (2005). Halk Yapı Sanatı, Literatür Yayınevi, İstanbul.

Bennetts, H., Radford, A., Williamson, T. (2003). Architecture, Understanding Sustainable. London: Taylor & Francis Group. 102.

Bölükbaş Dayı, E. (2011). Kırsal Ölçekte Geleneksel Konutların İncelenmesi ve Çevre Koruma Önerileri İçin Bir Yöntem Araştırması Bağlıca Köyü-Nallıhan. Gazi Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Cin, H., (1990). Açılış konuşması, Türkiye Halk Mimarisi Sempozyumu, 5-7 Mart S.Ü., Konya.

Crowther, R.L. (1992). Ecologic architecture. Butterworth Architecture, Boston.

Çakır, G. (2012). Enerji Etkin Çift Kabuk Cephe Sistemleri, X.Uluslararası Yapıda Tesisat Teknolojisi Sempozyumu – Binalarda Enerji Kullanımı ve Sürdürülebilirlik (30Nisan-2Mayıs),s.11-24, İstanbul.

Çakır Kıasıf, G. (2019). Sürdürülebilir Yükseköğretim Yapıları – İstanbul'daki Sürdürülebilir Yükseköğretim Yapılarının LEED Kriterleri Kapsamında Karşılaştırmalı Analizi, Yapı Dergisi, 448, 39-39.

Çakır Kıasıf, G. (2024). Sürdürülebilir Yapı Tasarımı. Z.Ö. Parlak Biçer (Ed.), Mimarlıkta Yapı Bilgisi (1.Baskı) içinde (s.335-363). Ankara: Akademisyen Kitabevi.

Çekül Vakfı. (2012). Anadolu'da Kırsal Mimarlık. Bursa: Bursa Büyükşehir Belediyesi

Çorapçıoğlu, K., Çakır, S., Aysel, N. R., Görgülü, H. C., Kolbay, D., Seçkin, N.P. ve Ünsal, E. (2008). Yöresel kırsal mimari kimlik, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Teknik Araştırma Ve Uygulama Genel Müdürlüğü, Kitap-1, İstanbul.

Dağıstanlı, K., (2007). Mimarsız Mimarlık ve Bingöl, Kiğı, Alagöz Köyü Üzerine Bir İnceleme, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Divanlıoğlu, D., (1980). Mimarlıkta biçimlerin oluşma etkenleri, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Doçentlik Tezi, İstanbul.

Durmuş Arsan, Z. (2003). A Critical View of Sustainable Architecture in Turkey: A Proposal for the Municipality of Seyrek. Izmir Institute of Technology, PhD Thesis, İzmir.

Durmuş Arsan, Z. (2008). Türkiye'de Sürdürülebilir Mimari, Mimarlık Dergisi 340, 21-30.

Eldem, S. H., (1984). Türk Evi, "Osmanlı Dönemi I", Türkiye Anıt Çevre, Turizm Değerlerini Koruma Vakfı, İstanbul.

Erdoğmuş, İ. (2005). Yapıda Kullanılan Malzemenin Sürdürülebilirlik Kapsamında Oluşum Enerjisi Açısından İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, İ.T.Ü., Mimarlık Fakültesi, İstanbul.

Ekim, D. (2004). ''Sürdürülebilirlik Kavramı ve Mimari Form Üzerindeki Etkisi'', İ.T.Ü., Mimarlık Fakültesi, Yüksek Lisans tezi, İstanbul.

Eyüce, A., (2005). Geleneksel yapılar ve mekanlar, Birsen Yayınevi, İstanbul.

Eyüce, A., (2007). Learning From The Vernacular: Sustainable Planning and Design. Open House International, 32(4).

Fisher, T.R. (1993). Architectural Education as a Design Problem. Harvard Architecture Journal.

Forman, E.H. ve Selly, M.A. (2001). Decision By Objectives (How To Convince Others That You Are Right) , World Scientific Pub. Co., ABD.

GhaffarianHoseini, A., Dahlan, N. D., Berardi, U., GhaffarianHoseini, A., Makaremi, N., ve GhaffarianHoseini, M., 2013. Sustainable Energy Performances of Green Buildings: A Review of Current Theories, Implementations and Challenges. Renewable and Sustainable Energy Reviews, 25, 1-17.

Göker, M., (2009). Türklerde Oturma Elemanlarının Tarihsel Gelişim Süreci, Zfwt Vol.1, No.1, Journal of World of Turks.

Güler, K. (2016). Türkiye'de Nüfusunu Yitiren Kırsal Yerleşimlerin Korunması İçin Bir Yöntem Önerisi: Ödemiş-Lübbey Köyü Örneği. (Doktora Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Günel, Ö. (2004). 'Sürdürülebilir Bina Tasarımında İklim Verilerinin Değerlendirilmesi', Yüksek Lisans Tezi, İ.T.Ü., Mimarlık Fakültesi, İstanbul.

Guy, S., ve Farmer, G., (2001). Reinterpreting Sustainable Architecture: The Place of Technology. Journal of Architectural Education, 54(3): 140-148.

Gür, Ş. Ö. (2000). Doğu Karadeniz Örneğinde Konut Kültürü, Yapı Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul.

Gür, Ş.Ö. (2007). Mimaride Sürdürülebilirlik Kapsamında Değişen Yapı Kabukları İçin Bir Tasarım Destek Sistemi. İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul.

Güzelyol, İ. (2022). Güneş Enerjili Sürdürülebilir Tasarımların Önemi ve Kırsal Mimarideki Geleceği Üzerine Bir Sistem Önerisi, Haliç Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enst. Mimarlık A.B.D., Doktora Tezi, İstanbul.

Hasol, D. (2012). Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü (sy. 262-263), İstanbul: YEM Yayınları.

Kantar, Z. (1998). Kırsal Yerleşmelerde Dış Mekan Organizasyonu. Artvin İli Köyleri. (Y.Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Kibert, C. J. (2005). Sustainable Construction: Green Building Design and Delivery. (4). New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

Kim, J.J. ve Rigdon, B. (1998). Sustainable architecture module: introduction to sustainable design. National Pollution Prevention Center for Higher Education, Michigan.

Kısa Ovalı, P., ve Delibaş, N. (2016). Yerel Mimarinin Sürüdürlebilirliği Kapsamında Kayaköy'ün Çözümlemesi. İstanbul: Megaron Dergisi 11(4).

Küçükerman, E., (2007). Kendi arayışı içinde Türk evi, Türkiye Turing Ve Otomobil Kurumu, İstanbul.

Köse, A. (2006). Balıkesir örneğinde geleneksel kırsal avlu duvarı, Afyonkocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8(2):159-184, Balıkesir.

Milosevic, P. (2004). The concept and principles of sustainable architectural design for national parks in Serbia. SPATIUM International Review, 11, pp 91-105.

Moffatt, S. ve Russell, P. (2001). Assessing the Adaptability of Buildings. IEA Annex 31 Energy- Related Environmental Impact of Buildings. International Initiative for a Sustainable Built Environment. Canada.

Mollison, B. ve Slay, R.M. (1994). Introduction to permaculture. Tyalgum. Australia: Tagari Publications.

Oliver, P. (2006). Built to Meet Needs Cultural Issues in Vernacular Architecture. Oxford: Elsevie.

Özaydın, G., Erbey, D., Mamunlu, H., Öğdül, H., Üstündağ, K., Ünver, Ö., Kotas, P. ve Söğüt, S. (2010). Kırsal Alanda Yöresel Doku ve Mimari Özelliklere Ugun Yapılaşmanın Yaygınlaştırılması, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğü, İstanbul.

Rapoport, A. (1977). Kültür Mimarlık Tasarım, (Çev., S., Batur), Tunç Matbaacılık, Yapı-Endüstri Merkezi Yayınları.

Rudofsky, B. (1964). Architecture Without Architectures, The Museum Of Modern Art, Newyork.

Saaty, T. L. (1990). How to Make A Decision: The Analytic Hierarchy Process, European Journal of Operational Research, 48: 9-26.

Saaty, T.L. (2008). Decision making with the analytic hierarchy process, Int. J. Services Sciences, 1 (1): 83-98.

Sabatino, M. (2010). Documenting rural architecture, Journal of Architectural Education, 63(2): 92-98.

Sönmez, B. ve Çakır Kıasıf, G. (2018). Çevresel, Sosyal ve Ekonomik Bağlamda Akıllı Cephe Sistemlerinin Sürdürülebilir Kalkınmaya Etkileri, Haliç Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, 1: 63-98.

Tuna, C. (2008). Orta Karadeniz Bölgesi Sahil Kesiminde Geleneksel Mimari, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul.

Tunçoku, S.S., Avar, A.A., İnceköse, Ü. ve Akış, T. (2012). İzmir Kırsal Alanda Yerleşim ve Konut Envanteri, Kırsal Yerleşimler-1, c.1, İzmir.

Vaidya, K. (2003). Dependency and its predictions for systems and its components, International Journal of Quality & Reliability Management 20 (9) 1096– 1116.

Yıldız, M. E., & Bayram, Ö. F. (2019). Sürdürülebilir enerji kaynakları ve yenilenebilir enerji teknolojileri. Journal of Renewable Energy and Sustainable Development, 6(2), 34-42.

KAYNAKLAR

Aarseth, E. (2001). Allegorıes Of Space – The Questıon Of Spatıalıty In Computer Games. İçinde Cybertext Yearbook 2000 (C. 23, ss. 152-171). University of Jyväskylä. Department of Arts and Culture Studies.

Aguilera, E., & De Roock, R. (2022). Digital Game-Based Learning: Foundations, Applications, and Critical Issues. Içinde E. Aguilera & R. De Roock, Oxford Research Encyclopedia of Education. Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190264093.013.1438

Barrett, P., Zhang, Y., Moffat, J., & Kobbacy, K. (2013). A holistic, multi-level analysis identifying the impact of classroom design on pupils' learning. Building and Environment, 59, 678-689. https://doi.org/10.1016/j.buildenv.2012.09.016

Berg Marklund, B., Engström, H., Hellkvist, M., & Backlund, P. (2019). What Empirically Based Research Tells Us About Game Development. The Computer Games Journal, 8(3-4), 179-198. https://doi.org/10.1007/s40869-019-00085-1

Bhangaonkar, S., Chu, S. L., & Quek, F. (2016). Thinking in Stories: Narrative-based Design for Higher-Level Thinking. Proceedings of the 2016 CHI Conference Extended Abstracts on Human Factors in Computing Systems, 2782-2789. https://doi.org/10.1145/2851581.2892531

Chen, J. T., Hung, S. S., & Tsaih, D. C. (2013). An Efficient Game Level Generation in Web-Based Serious Game. Applied Mechanics and Materials, 284-287, 3315-3319. https://doi.org/10.4028/www.scientific.net/AMM.284-287.3315

De Carvalho, C. V. (2012). Is game-based learning suitable for engineering education? Proceedings of the 2012 IEEE Global Engineering Education Conference (EDUCON), 1-8. https://doi.org/10.1109/EDUCON.2012.6201140

Emam, A., & Mostafa, M. G. (2012). Using game level design as an applied method for Software Engineering education. 2012 17th International Conference on Computer Games (CGAMES), 248-252. https://doi.org/10.1109/CGames.2012.6314583

Franklin, M. (1995). A computer based learning approach to teaching top down digital design. IEE Colloquium on `Computer Based Learning in Electronic Education', 1995, 11-11. https://doi.org/10.1049/ic:19950633

Gee, J. P. (2010). New digital media and learning as an emerging area and "worked examples" as one way forward. The MIT Press.

Gómez Puente, S. M., Van Eijck, M., & Jochems, W. (2011). Towards characterising design-based learning in engineering education: A review of the literature. European Journal of Engineering Education, 36(2), 137-149. https://doi.org/10.1080/03043797.2011.565116

Hu, C.-C., Chi, M.-T., & Chang, T.-K. (2018). Design and Evaluation of Game-Based Learning Module for 3D Modeling. 2018 IEEE 18th International Conference on Advanced Learning Technologies (ICALT), 128-132. https://doi.org/10.1109/ICALT.2018.00038

Huizinga, J. (2013). Homo Ludens: Oyunun toplumsal işlevi üzerine bir deneme (Işık. Ergüden, Ed.; M. A. Kılıçbay, Çev.; Dördüncü basım 2013). Ayrıntı.

Jenkins, H. (2004). Game Design as Narrative Architecture. İçinde First Person: New Media as Story, Performance, and Game (ss. 118-130). Cambridge: MIT Press.

Kara, U. Y. (2018). Video Oyunlarında Zaman ve Mekân: Bir Taslak. Moment Journal, 5(1), 31-56. https://doi.org/10.17572/mj2018.1.3156

Karlsson, T., Brusk, J., & Engström, H. (2023). Level Design Processes and Challenges: A Cross Section of Game Development. Games and Culture, 18(6), 821-849. https://doi.org/10.1177/15554120221139229

Karniel, A., & Reich, Y. (2013). Multi-level modelling and simulation of new product development processes. Journal of Engineering Design, 24(3), 185-210. https://doi.org/10.1080/09544828.2012.720015

Kenny, R. F., & McDaniel, R. (2011). The role teachers' expectations and value assessments of video games play in their adopting and integrating them into their classrooms: Expectancy-value. British Journal of Educational Technology, 42(2), 197-213. https://doi.org/10.1111/j.1467-8535.2009.01007.x

Kim, T., Cera, C. D., Regli, W. C., Choo, H., & Han, J. (2006). Multi-Level modeling and access control for data sharing in collaborative design. Advanced Engineering Informatics, 20(1), 47-57. https://doi.org/10.1016/j.aei.2005.05.016

Macmillan, S., Steele, J., Kirby, P., Spence, R., & Austin, S. (2002). Mapping the design process during the conceptual phase of building projects. Engineering, Construction and Architectural Management, 9(3), 174-180. https://doi.org/10.1108/eb021213

McDaniel, R., & Daer, A. (2016). Developer Discourse: Exploring Technical Communication Practices within Video Game Development. Technical Communication Quarterly, 25(3), 155-166. https://doi.org/10.1080/10572252.2016.1180430

Nikolić, M., Škec, S., Martinec, T., & Horvat, N. (2019). The Role of Sketching Activities and Outcomes in Conceptual Design Phase. Proceedings of the Design Society: International Conference on Engineering Design, 1(1), 399-408. https://doi.org/10.1017/dsi.2019.43

Pellas, N., Kazanidis, I., Konstantinou, N., & Georgiou, G. (2017). Exploring the educational potential of three-dimensional multi-user virtual worlds for STEM education: A mixed-method systematic literature review. Education and Information Technologies, 22(5), 2235-2279. https://doi.org/10.1007/s10639-016-9537-2

Ponn, J., Lindemann, U., Diehl, H., & Müller, F. (2004). Sketching in Early Conceptual Phases of Product Design: Guidelines and Tools. İçinde Sketch Based Interfaces and Modeling (s. 7 pages). The Eurographics Association. https://doi.org/10.2312/SBM/SBM04/027-033

Purcell, A. T., & Gero, J. S. (1998). Drawings and the design process. Design Studies, 19(4), 389-430. https://doi.org/10.1016/S0142-694X(98)00015-5

Rodgers, P. A., Green, G., & McGown, A. (2000). Using concept sketches to track design progress. Design Studies, 21(5), 451-464. https://doi.org/10.1016/S0142-694X(00)00018-1

Ryan, J. O., Mateas, M., & Wardrip-Fruin, N. (2015). Open Design Challenges for Interactive Emergent Narrative. İçinde H. Schoenau-Fog, L. E. Bruni, S. Louchart, & S. Baceviciute (Ed.), Interactive Storytelling (C. 9445, ss. 14-26). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-27036-4_2

Sadera, W. A., Li, Q., Song, L., & Liu, L. (2014). Digital Game-Based Learning. Computers in the Schools, 31(1-2), 1-1. https://doi.org/10.1080/07380569.2014.879801

Salen, K., & Zimmerman, E. (2004). Rules of play: Game design fundamentals. MIT Press.

Schot, J., & Pires, L. F. (1995). Design and Implementation Strategies. Içinde T. Bolognesi, J. Van De Lagemaat, & C. Vissers (Ed.), LOTOSphere: Software Development with LOTOS (ss. 59-85). Springer US. https://doi.org/10.1007/978-1-4615-2203-4_3

Schreier, J. (2017). Blood, sweat, and pixels: The triumphant, turbulent stories behind how video games are made (First edition). Harper Paperbacks.

Sotamaa, O., & Švelch, J. (Ed.). (2021). Game Production Studies. Amsterdam University Press. https://doi.org/10.2307/j.ctv1hp5hqw

Spierling, U., Grasbon, D., Braun, N., & Iurgel, I. (2002). Setting the scene: Playing digital director in interactive storytelling and creation. Computers & Graphics, 26(1), 31-44. https://doi.org/10.1016/S0097-8493(01)00176-5

Veisz, D., Namouz, E. Z., Joshi, S., & Summers, J. D. (2012). Computer-aided design versus sketching: An exploratory case study. Artificial Intelligence for Engineering Design, Analysis and Manufacturing, 26(3), 317-335. https://doi.org/10.1017/S0890060412000170

Wang, Y. (2021). Assessment Metrics for the Representations of Highlight Artifacts in a Virtual Museum: A Case Study of Egyptian Artifacts. 2021 5th International Conference on Artificial Intelligence and Virtual Reality (AIVR), 36-40. https://doi.org/10.1145/3480433.3480452

Weststar, J. (2015). Understanding video game developers as an occupational community. Information, Communication & Society, 18(10), 1238-1252. https://doi.org/10.1080/1369118X.2015.1036094

Whitson, J. R. (2020). What Can We Learn From Studio Studies Ethnographies?: A “Messy” Account of Game Development Materiality, Learning, and Expertise. Games and Culture, 15(3), 266-288. https://doi.org/10.1177/1555412018783320

Wu, C.-T., Chung, S.-M., & Chang, S.-S. (2012). Designing an Interactive Storytelling Game. Içinde S. Göbel, W. Müller, B. Urban, & J. Wiemeyer (Ed.), E-Learning and Games for Training, Education, Health and Sports (C. 7516, ss. 155-160). Springer Berlin Heidelberg. https://doi.org/10.1007/978-3-642-33466-5_17

Yemini, M., Oplatka, I., & Sagie, N. (2018). Project Implementation in Schools. Içinde M. Yemini, I. Oplatka, & N. Sagie, Project Management in Schools (ss. 61-91). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-78608-7_4

KAYNAKÇA

Adorno, T. (1938). *Estetik ve Politika*. (çev. Ü. Oskay). İstanbul: Eleştiri Yayınevi. :

Apter, E. (1991). *Feminizing the Fetish*. NewYork:Cornell University Press.

Choudhury, R. (2018). Influence of Marketing Mix Decisions on Emotional Branding and Its Effect on Customer Appeal. *Driving Customer Appeal Through the Use of Emotional Branding,*107-124

Dant, T. (1996). Fetishism and Social Value Object. *Sociological Review,* 44(3), 496-516.

Debord, G. (1996), *Gösteri Toplumu*, (çev. A. Ekmekçi). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Donham, L.D. (2018). *The Erotics of History: An Atlantic African Example*. ABD: University of California Press.

Eagleton, T. (2011). *İdeoloji*, İstanbul: Ayrıntı Yayınları

Freud, S. (1927). Fetishism. *Collected Papers*, 5, 198-204.

Haskell, L. (1977), Marx Concept of Fetishism. *Science and Society*, 41(2), 172-190.

Koch, A., Elmora, R. (2006), Simulation and Symbolic Exchange: Jean Baudrillard Augementation of Marx's Theory of Value. *Politics and Policy,* 34(3), 556-575.

Kreiner, K. (2010), Paradoxes of Architectural Competitions: The Competition Between Efficiency, Justice and Creativity. İçinde C. Egbu. Procs 26 th Annual Arcom Conference (ss. 441-450). Leeds, 6-8 Eylül 2010.

Longo, G., Totge, J., Fismann, L., (1981). *Winning Designs: The Competitions Design Renaissance,* ABD: Transaction Publishers.

Marx, K. (2012), *Kapital, cilt:1*. (çev: M. Selik). İstanbul: Yordam Yayınları.

Öztürk, Ö.B., (2019). *Tasanrı.* E.T.:18.02.2024, https://drive.google.com/open?id=1PX2v1BHIXCSTTx4QsikS4nLSPV0UpxA7

Sagalyn, L.B. (2006), The Political Fabric of Design Competitions. İçinde C. Malmberg (Editör) *The Politics of Design Competitions for Public Projects* (s. 29-52) Pennsylvania:PENN IUR Publications.

Sean, S. (2018), *Marx ve Yabancılaşma: Hegelyen Temalar Üzerine Yazılar*. (çev:F. Sarı). İstanbul:Kor Yayınları.

Tanyeli, U. (2011), *Rüya, İnşa, İtiraz*. İstanbul:Boyut Yayınları

The Pritzker (t.y.). Pritzker Price içinde, erişim adresi: https://www.pritzkerprize.com/about

Timoty, Q. (2009). *Fetishism, Visual Culture and Lacan*, E.T.: 18.02.2024 http://timothyquigley.net/vcs/fetish-intro.pdf

URL-1: https://www.britannica.com/topic/Pritzker-Prize (E.T.:15.07.2024)

URL-2: https://www.pritzkerprize.com/laureates/1979 (E.T.:15.07.2024)

URL-3: https://www.pritzkerprize.com/laureates/1995 (E.T.:15.07.2024)

URL-4: https://www.pritzkerprize.com/laureates/1998 (E.T.:15.07.2024)

URL-5: https://www.pritzkerprize.com/laureates/ale-jan-dro-ara-ve-na (E.T.:15.07.2024)

URL-6: https://www.hyatt.com/grand-hyatt/tr-TR/istan-grand-hyatt-istanbul (E.T.:15.07.2024)

KAYNAKLAR

Cengiz, F. ve Yücel, E. (2017). Pazarlama Faaliyetleri İçin Fuarların Önemi, Journal of Travel and Tourism Research, 12, 72-80.

Demir, Ç. (2009). Günümüz Sergileme Tasarımı, Türleri ve Londra'dan Sergileme Tasarımı Örnekleri. Sanat ve tasarım dergisi, 1 (2): 51-65.

FuarPLUS, 2008. Türkiye Fuar Endüstrisinin Tarihsel Gelişimi, 2007 yılı Türkiye Fuar Endüstrisi Değerlendirmesi.

Güven, Ö. Z, Ceylan, T. (2009). Fuarların Uluslararası Pazarlar Açısından Önemi; Turizm İşletmeleri Üzerine Bir Araştırma. Alanya Akademik Bakış Dergisi, 3(3); 277-294.

Güzelyol, İ. (2015). Türkiye'deki Son 15 Senenin Fuarlarının Endüstri Ürünleri Tasarımına Katkısı, Haliç Üniversitesi Fen Bilimleri Enst. Endüstri Ürünleri Tasarımı A.B.D, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Hasol, D. (1990). Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü, Yem Yayın, İstanbul.

Hughes, P. (2015). Exhibition Design. Laurence King Publishing, London.

Kaptan, S. (2021). Görsel İletişimde Stant Tasarımı ve Anlam Üretim. Journal of History School, 51, 1246-1268.

Küçükerman, Ö. (1973), Endüstri Tasarımı Olgusu ve Türkiye 1973, Yapı, 1: 37-47.

Küçükerman, Ö. (2002). Fuar Stant Tasarımı. YEM, İstanbul.

Locker, P. (2011). İç Mekan Tasarımında Stant Tasarımı ve Sergileme, çev. Sezen Haskatar). Literatür Yayınları, İstanbul.

İNTERNET KAYNAKLARI

URL-1: https://megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/Fuarcılık.pdf (E.T.: 07.06.2024).

URL-2: https://odsdanismanlik.com/tr/makaleler/fuar-ve-fuar-turleri/ (E.T.: 15.01.2024).

URL-3: https://docplayer.biz.tr/59033125-Icindekiler-1-fuar-sektorunun-tarihcesi-2-fuar-kavrami-3-fuarlarin-temel-fonksiyonlari-4-fuar-turleri.html (E.T.: 06.04.2024).

URL-4: https://www.marmarafuar.com.tr/fuarlarin-onemi/ (E.T.: 06.04.2024).

URL-5: https://www.mugeakbulut.com.tr/blog/fuar-stand-tasarimi-nedir-nasil-yapilir (E.T.: 15.01.2024).

URL-6: https://workmimarlik.com/tr/fuar-stand-tasarimi-nasil-yapilir/ (E.T.: 05.04.2024).

URL-7: https://kheironstand.com/fuar-stand-malzemeleri-nelerdir/ (E.T.: 04.06.2024).

URL-8: https://www.tobb.org.tr/HukukMusavirligi/Sayfalar/Mevzuat.php (E.T.: 05.04.2024).

URL-9: https://www.ertso.org.tr/servisler/dis-ticaret-mudurlugu/yurt-disi-fuarlar/ (E.T.: 09.06.2024).

URL-10: https://www.kalkinmakutuphanesi.gov.tr/assets/upload/dosyalar/fuar-ve-kongre-merkezi-fizibilite-etudu.pdf (E.T.: 09.05.2024).

URL-11: Fuarlar İle Şirket ve Ürün Tanıtımı - Günümüzde Kullanılan Dış Ticarette İş Geliştirme Yöntemle (9lib.net) (E.T.: 09.06.2024).

URL-12: http://cnraysaf.com/detay.aspx?detay=1 (E.T.: 09.05.2024).

URL-13: http://cnraymod.com/fuar_hakkinda.aspx?ff=1 (E.T.: 10.06.2024).

URL-14: http://www.fuarturizm.com/fuar_detay-hostech-by-tusid-10143-1 (E.T.: 10.06.2024).

URL-15: http://www.unicera.com.tr/unicera_2014_tr_brosur.pdf (E.T.: 12.06.2024).

URL-16: http://www.zuchex.com/document/25_zuchexFuar_raporu_TR.pdf (E.T.: 10.05.2024).

URL-17: Natural Stone Turkey -2011 Fuarı, Natural Stone Turkey İstanbul - Cnr Ekspo Fuarcılık | FuarPLUS (E.T.: 10.06.2024).

URL-18: http://www.lighttech.com.tr/tr/fbilgi.html (E.T.: 12.05.2024).

URL-19: EVTEKS 2014-2014 Fuarı, EVTEKS 2014 İstanbul - Istanbul Expo Center | FuarPLUS (E.T.: 11.06.2024).

URL-20: İsmob -2013 Fuarı, İsmob İstanbul - Türkiye | FuarPLUS (E.T.: 10.06.2024).

URL-21: Yapı Fuarı -TurkeyBuild Ankara-2013 Fuarı, Yapı Fuarı -TurkeyBuild Ankara Ankara - YEM Fuarcilik A.S. | FuarPLUS (E.T.: 12.03.2024).

Editör:
Doç. Dr. Gözde Çakır Kıasıf

Mimarlık

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

MİMARLIK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR – I

Editör: Doç. Dr. Gözde Çakır Kıasıf

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-07-6
1. Baskı, Haziran 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

MİMARLIK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR – I
Editör: Doç. Dr. Gözde Çakır Kıasıf
VI+114 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-07-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akpınar, B ve Akyıldız, T. (2022). Yeni Eğitim Ekosistemi Olarak Metaversal Öğretim. *Tarih Okulu Dergisi,* 15(56), 873-895. DOI: 10.29228/Joh.56881

Aksu, N. S. ve Ercoşkun, Ö. Y. (2022). Kentlerde Dijital Dönüşüm ve Metaverse. *Eksen Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 3 (2), 108-122. DOI: 10.58317/eksen.1165011

Amirulloh, M. F. N. ve Mulqi, M. (2022). Know more Metaverse as the technology of the future. *International Journal of Research and Applied Technology (INJURATECH)*, 2 (1), 174-177.

Ashgan, E., Moubarki, N., Saif, M. ve El-Shorbagy, A. M. (2023). Virtual Reality in Architecture*. Civil Engineering and Architecture,* 11(1), 498-506. doi: 10.13189/cea.2023.110138.

Astanto, S. B. (2023). Art in Metaverse Era Sustainable Interior Design Perspektif (May 2, 2023). *Proceedings of the 2nd International Conference on Intermedia Arts & Creative Technology (CREATIVEARTS).* http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4448244

Babu, M. A. ve Mohan, P. (2022). Impact of the Metaverse on the digital future: People's perspective. *7th International Conference on Communication and Electronics Systems (ICCES)*, Hindistan, 1576-1581. doi: 10.1109/ICCES54183.2022.9835951.

Baltacı, Ş. (2023). Metaverse Üzerine Bir Değerlendirme. *TRT Akademi*, 8 (17), 472-479. DOI: 10.37679/trta.1245282

Bourdakis, V. ve Charitos, D. (1999). Virtual Environment Design - Defining a New Direction for Architectural Education. *Conference: Architectural Computing from Turing to 2000*, *UK*, 403-409. DOI:10.52842/conf.ecaade.1999.403

Ching, F. D. K. (2014). *Mimarlık: Biçim, Mekân ve Düzen*. (çev. S. Lökçe) İstanbul: Yem Yayın.

Christou, C. (2010). Virtual Reality in Education. In: Affective, Interactive and Cognitive Methods for e-Learning Design: Creating an Optimal Education Experience, *IGI Global*, Hershey, 228-243. https://doi.org/10.4018/978-1-60566-940-3.ch012

Çelikkol, Ş. (2022). Metaverse Dünyası'nın, Tüketici Satın Alma Davranışları Açısından Değerlendirilmesi. *İstanbul Kent Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, 3 (1), 64-75.

Damar, M. (2021). Metaverse Shape of Your Life for Future: A Bibliometric Snapshot. *Journal of Metaverse*, 1 (1), 1-8.

Durukan, A. ve Öztürk, Ö. B. (2020). Küresel salgından iç mimari çıkarımlar: Boşu tasarlamak ve boşluk körlüğünden kurtulmak. *Journal of Social and Humanities Sciences Research,* 7(56), 1962-1968.

Düzenli, K. ve Perdahçı, Z. N. (2023). *The Impact of Metaverse and Nfts on Architecture: How Will the Buildings of the Future Take Shape?* https://doi.org/10.58317/eksen.1286569

Grossi, L. ve Guerrini, L. (2023). *Chapter What is furniture in the Metaverse for?* Academia Press. https://doi.org/10.26530/9789401496476-059

Guo, H ve Gao, W. (2022). Metaverse-Powered Experiential Situational English-Teaching Design: An Emotion-Based Analysis Method. *Front Psychol*. doi: 10.3389/fpsyg.2022.859159

Güler, O. ve Savaş, S. (2022). All Aspects of Metaverse Studies, Technologies and Future, *Gazi Journal of Engineering Sciences*, 8(2), 292-319. doi:10.30855/gmbd.0705011

Gümüşburun Ayalp, G. ve Öcal, M. E. (2016). Türk İnşaat Sektöründe Mimari Tasarım Süreci Hataları ve Nedenleri. *Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi,* 32(1), 21-28.

Gündüzlü, E.B. (2019). İç Mimarlık Eğitiminde Meslek Pratiği Sorunları. *Modular Journal,* 2(1), 70-81.

Hansmeyer, M. (2012, Haziran). *Building Unimaginable Shapes* [Video]. TED Konferansları. https://www.ted.com/talks/michael_hansmeyer_building_unimaginable_shapes (E.T.: 04.06.2024).

Hazneci, U. Ö. (2019, Ekim). Güncel Artırılmış Gerçeklik Uygulamalarının Eğitim Alanında Kullanımı Üzerine Bir İnceleme. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Uluslararası 100.Yıl Eğitim Sempozyumu*, Samsun.

İpek, A. R. (2019). Karma Gerçeklikte Çoklu Mekân Tasarımı. Sanatta Yeterlilik Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

İpek, A. R. (2020). Artırılmış Gerçeklik, Sanal Gerçeklik ve Karma Gerçeklik Kavramlarında İsimlendirme ve Tanımlandırma Sorunları. *İdil,* 71, 1061–1072. doi: 10.7816/idil-09-71-02

Kalkan, N. (2021). Metaverse Evreninde Sporun Bugünü ve Geleceğine Yönelik Bir Derleme. *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, 5 (2), 163-174.

Karyağdı, G. (2022). Interior Approaches To The Metaverse. *Atlas Journal*, 8(49), 2766–2782.

Kuş, O. (2021). Metaverse: 'Dijital Büyük Patlamada' Fırsatlar ve Endişelere Yönelik Algılar. *Intermedia International e-Journal*, 8(15), 245-266. https://doi.org/10.21645/intermedia.2021.109

Lee, L. H., Braud, T., Zhou, P., Wang, L., Xu, D., Lin, Z., Kumar, A., Bermejo, C. ve Hui, P. (2021). All One Needs to Know About Metaverse: A Complete Survey on Technological Singularity, Virtual Ecosystem, And Research Agenda. *Journal of Latex Class Files*, 14 (8), 1-66.

Luan, X. D., Xie, Y. X., Ling-Da, W. U., Yu-qiang, S. ve Hai-bin, N. (2003). Application of Virtual Reality in Military Affairs [J]. *Acta Simulata Systematica Sinica*, 4.l

Magetos, D., Kotsifakos, D. ve Douligeris, C. (2023). Educational Virtual Worlds for Vocational Education and Training Laboratories. *2023 8th South-East Europe Design Automation, Computer Engineering, Computer Networks and Social Media Conference (SEEDA-CECNSM), Design Automation, Computer Engineering, Computer Networks and Social Media Conference (SEEDA-CECNSM),* 2023 8th South-East Europe, 1–6. https://doi.org/10.1109/SEEDA-CECNSM61561.2023.10470662

Md Baiyazeed, H. (2022). *A Meta-Synthesis of Architecture.* [Master Thesis, Lunds Universitet]. EBSCOhost. https://research.ebsco.com/linkprocessor/plink?id=7e217f3f-5f54-3bc1-9bec-aaf2a5a51a07

Messaoud, M., Cherif, F., Sanza, C. ve Gaildrat, V. (2015). An Ontology for Semantic Modelling of Virtual World. *International Journal of Artificial Intelligence & Applications,* 6(1), 65-74. doi: 10.5121/ijaia.2015.6105

Moneta, A. (2021). Architecture, Heritage, and the Metaverse: New Approaches and Methods for the Digital Built Environment. *Traditional Dwellings and Settlements Review,* 33(1), 17–18.

Onat, E. (2010). *Mimarlık, Form ve Geometri.* Ankara: Efil Yayınevi.

Özdoğlar, E., Kavut, İ. E., Yalçın, Ç., Kalay, T. ve Yatır, S. Y. (2022). İçmimarlık Alanında Yeni Bin Yılın Mekânsal Anlayışlarının Değerlendirilmesi. *8gen-ART dergisi*, 2(1), 97-111.

Pasa, B. (2023). A.I., Fashion Design and the Law. *Fashion Highlight,* 1(2), 30–43. https://doi.org/10.36253/fh-2498

Raif, İ. A. (2020). Artırılmış Gerçeklik, Sanal Gerçeklik ve Karma Gerçeklik Kavramlarında İsimlendirme ve Tanımlandırma Sorunları. *İdil*, 71, 1061–1072. doi: 10.7816/idil-09-71-02

Şekerci, C. (2017). Sanal Gerçeklik Kavramının Tarihçesi. *Journal of International Social Research*, 10(54), 1126-1133.

Tokgöz, Ö. G. ve Altın, M. A. (2022). *Web 1.0'dan Web 3.0'a İnternet ve Mimarlık Eğitiminin Evrimi: X kuşağı Ne Veriyor? Z Kuşağı Ne İstiyor?* MSTAS2022, Eskişehir Teknik Üniversitesi Yayınları, 12.

Toksarı, M. ve Demirbağ, İ. (2022). Metaverse İçerikli Reklamların (Hyundai ve Nike Markalarının Reklam Filmleri) Göstergebilimsel Analiz Yöntemi ile İncelenmesi. *Elektronik Cumhuriyet İletişim Dergisi*, 4 (2), 102-117. DOI: 10.54089/ecider.1204133

Turan, T. ve Kavut, İ. E. (2022). Gerçeküstü Sanat Akımının Kurgusal Mekânlara ve Metaverse Kavramına Katkısının Norm Bağlamında İncelenmesi. *Journal of Architectural Sciences and Applications*, 7 (1), 346-363. DOI: 10.30785/mbud.1079846

URL-1: https://www.milliyet.com.tr/vitrin/Metaverse-evreninde-mimarlik-6726917/ (E.T.: 02.06.2024).

URL-2: https://www.coinkolik.com/mimar-ercin-polat-Metaverseun-mimarlik-sektorune-etkisi-hakkinda-konustu/ (E.T.: 10.06.2023).

URL-3: https://denizkarabacak.medium.com/mimarl%C4%B1k-ve-Metaverse-9cbdf1ac7b6a/ (E.T.: 02.06.2024).

URL-4: https://www.beykent.edu.tr/haberler/detay/2022/10/27/Turkiye'de-ilk-ic-mimarlik-egitiminde-sanal-gerceklige-gecildi. / (E.T.: 02.06.2024).

URL-5: https://emsal.com/gelecegin-meslegi-metaverse-mimarligi/ (E.T.: 02.06.2024).

URL-6: https://news.miami.edu/stories/2024/04/metaverse-brings-students-from-miami-and-india-together.html (E.T.: 11.06.2024).

URL-7: https://mmf.beykent.edu.tr/haberler/detay/2022/06/24/Metaverse-evreninin-tasariminda-mimarlarin-rolu-buyuk-olacak/ (E.T.: 02.06.2024).

URL-8: https://www.milliyet.com.tr/gundem/egitimde-cigir-acacak-3-yasindaki-cocuk-bile-Metaverse-ile-kolayca-ogrenebiliyor-6732574/ (E.T.: 02.06.2024).

URL-9: https://www.bau.edu.lb/Public-Relations/News/Hybrid-Spaces-of-The-Metaverse-Architecture-in-the-Age-of-the-Metaverse-Opportunities-and-Potentials (E.T.: 11.06.2024).

URL-10: https://www.arkitera.com/gorus/Metaverse-evreninde-ic-mimarlik-ve-tasarim/ (E.T.: 10.06.2023).

URL-11: https://www.ekoyapidergisi.org/sanal-gercekligin-mimaride-kullanimi-nasil-giderek-daha-onemli-oluyor (E.T.: 11.06.2024).

URL-12: https://www.darfdesign.com/arki.html?utm_medium=website&utm_source=archdaily.com (E.T.: 11.06.2024).

URL-13: https://www.yok.gov.tr/Documents/Akademik/GuncelTablo/2019M_BilimAlanlariAnahtar Kelimeler_140319.pdf (E.T.: 11.06.2024).

URL-14: https://atlas.space/ (E.T.: 28.05.2024).

URL-15: https://www.voxelarchitects.com/ (E.T.: 28.05.2024).

Ülger, Y. T. ve Ülger, H. T. (2023). Metaverse evrenine giriş yapan markalar üzerine bir inceleme. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15(1), 111-124. DOI: https://doi.org/10.52791/aksarayiibd.1131341

Yanti, S. R. (2023). The Architecture of the Virtual World. *Journal of Artificial Intelligence in Architecture,* 2(1), 28-36. DOI:10.24002/jarina.v2i2.6756

Yıldız, S. K. ve Bozkurt, G. (2023). Sanal Gerçekliğin Yeni Anakarası: Metaverse. *TRT Akademi*, 8(17), 268-293. https://doi.org/10.37679/trta.1203353

Yılmaz, H. ve Ceranoğlu, M. (2022). Modanın Dijital Geleceği: 3 Boyutlu Giysiler, Metaverse ve Nft. *Art-e Sanat Dergisi*, 15 (29), 642-672. DOI: 10.21602/sduarte.1081397

Yuen, S., Yaoyuneyong, G. ve Johnson, E. (2011). Augmented Reality: An Overview and Five Directions for AR in Education. *Journal of Educational Technology Development and Exchange,* 4(1), 119-140.

Yüksel, Ş. ve Yıldız, S. (2022). Metaverse Dünyasında Değişen Sanal-gerçek Mekânlar ve Tasarımcının Rolü. *7. Uluslararası Zeugma Bilimsel Araştırmalar Kongresi*. IKSAD Publications.

Wang, Y., Su, Z., Zhang, N., Liu, D., Xing, R., Luan, T. H. ve Shen, X. (2022). A Survey on Metaverse: Fundamentals, Security, and Privacy. *IEEE Communications Surveys & Tutorials,* 25(1), 319-352. DOI: 10.36227/techrxiv.19255058.v1

Xinyi, Z. (2023). Metaverse-Oriented Visual Art Quality Enhancement Strategies: A Field Architecture Design and Fuzzy Assessment Theory Perspective. *Journal of Intelligent & Fuzzy Systems,* 45(6), 9315–9333. https://doi.org/10.3233/JIFS-224571

KAYNAKLAR

Adelirad, M. (2012). “Project management in Iranian construction industry”

Agarwal, R., Audretsch, D., & Sarkar, M. B. (2007). The process of creative construction: knowledge spillovers, entrepreneurship, and economic growth. Strategic Entrepreneurship Journal, 1(3-4), 263-286.

Ammarlou, M., Ghadiri Rad, M. H., & Dashtbani, H. R. (2020). Light Steel Frame (LSF) Systems: A Suitable Structure for Building in Iran’s Earthquake-Stricken Areas (A Review). New Approaches in Civil Engineering, 4(3), 82-92.

Construction Industry Institute. (1993). ‘‘Preview of constructability implementation.’’ Publication 34-2, Austin, The University of Texas.

Edalatkhah, M. (2024). “Evaluation and ranking of the effective factors to prevent the stagnation of construction projects in critical conditions”, Civil and Project Journal.

Edmonds, A. G. (1979). The construction industry in developing countries. International Labor Review, 118(3), 355-355.

Eghbali, H., & Ahmadvand, M. (2021). Presentation of a model for evaluation of industrial methods of residential-administrative with focus on light buildings (LSF).

Ghahramani, (2009). “Changes in Iranian constrcution industry”. İdentity of city, 3(2), 85-94.

Griffith, A., & Sidwell, A. C. (1997). Development of constructability concepts, principles and practices. Engineering Construction and Architectural Management, 4(4), 295-310.

Hitt, M. A., D. L. Sexton, R. D. Ireland and S. M. Camp (2002). Strategic Entrepreneurship: Integrating Entrepreneurial and Strategic Management Perspectives. Strategic Entrepreneurship: Creating a New Mindset. M. A. Hitt, D. L. Sexton, R. D. Ireland and S. M. Camp, Blackwell Publishers, Oxford. pp. . 1-16.

İlka and Rojhani, (2022). “Increasing Costs as a Key Factor Affecting Sustainable Management of Construction Projects in Iran (Reasons for Cost Escalation in Construction Projects).” AmirKabir Civil Engineering Journal, 2(54), 413-434.

Ireland, R. D., Hitt, M. A., & Sirmon, D. (2003). Model of strategic entrepreneurship: The construct and its dimensions. Journal of Mgt., 29(6), 963-989.

Jadidoleslami, S., Saghatforoush, E., Heravi, A., & Preece, C. (2018). Evaluating the existing barriers in implementing constructability. Civil Engineering Journal (Iran), 4(12), 2864-2875.

Jadidoleslami, S., Saghatforoush, E., Heravi, A., & Preece, C. (2022). A practical framework to facilitate constructability implementation using the integrated project delivery approach: a case study. International Journal of Construction Management, 22(7), 1225-1239.

Kamari, A. A. ve Pimplikar, S. S. (2012). Architectural Designs and Constructability Issues. AKGEC International Journal of Technology, 3(1), 8-17. Erişim Adresi (24.08.2020): https://www.yumpu.com/en/document/view/34614822/architectural-designs-andconstructability-issues.

Khanzadi, M., Sheikhkhoshkar, M., & Banihashemi, S. (2018, September 24). BIM applications toward key performance indicators of construction projects in Iran. Taylor & Francis, 20(4), 305-320. https://doi.org/10.1080/15623599.2018.1484852

Koman, İ., & Suna, K. A. Y. A. (2020). Bir Konut Projesi Örneğinde İnşa Edilebilirlik Değerlendirme Yöntemlerinin Araştırılması. Journal of Architectural Sciences and Applications, 5(2), 135-150.

Li, H., Arditi, D., & Wang, Z. (2013). Factors that affect transaction costs in construction projects. Journal of construction engineering and management, 139(1), 60-68.

Lopes, J. (2011). Construction in the economy and its role in socio-economic development. In G. Ofori (ed.). New Perspectives on Construction in Developing Countries. Abingdon, UK: Spon Press, 40–71.

Low, S., Liu, J., & Lim, J. (2008). Implications of thermal and building integrity performance on buildability of a worker dormitories project. Structural Survey, 26(2), 142-164. https://doi.org/10.1108/02630800810883076

Lueprasert K. 1996. Constructability knowledge acquisition: a machine learning approach.

Mahdavinejad, M., Hajian, M., & Doroodgar, A. (2011). Role of LSF technology in economic housing for urban sustainability, case of Iran. Procedia Engineering, 21, 2-7.

Malekakhlagh, A., Moradi, M., Ahmadi, M., Mehdizadeh, M. (2014 a). "Examining the Impact of Strategic Entrepreneurship on Achieving Competitive Advantage - A Case Study in the Construction and Housing Industry." Executive Management Research Paper, 11(6), 7.

Malekakhlagh, A., Moradi, M., Ahmadi, M., Mehdizadeh, M. (2014 b). "Examining the Impact of Strategic Entrepreneurship on Achieving Competitive Advantage - A Case Study in the Construction and Housing Industry." Management and Development Process, 4(26), 25-48.

Ofori, G. (2015). Nature of the construction industry, its needs and its development: A review of four decades of research. Journal of construction in developing countries, 20(2), 115.

Osuizugbo, I. (2020). The need for and benefits of buildability analysis: nigeria as a case study. Journal of Engineering Design and Technology, 19(5), 1207-1230. https://doi.org/10.1108/jedt-08-2020-0338

Osuizugbo, I., Aina, O., & Onokwai, A. (2023). Roles of clients in buildability improvement in nigeria: an exploratory factor analysis. Built Environment Project and Asset Management, 13(6), 862-879. https://doi.org/10.1108/bepam-01-2023-0007

Osuizugbo, I., Okolie, K., & Oshodi, O. (2022). Factors supporting the implementation of buildability assessment as a tool for buildability improvement. Journal of Engineering Design and Technology, 22(3), 879-900. https://doi.org/10.1108/jedt-12-2021-0738

Osuizugbo, I., Okolie, K., & Oyeyipo, O. (2022). Factors influencing buildability assessment implementation in the nigerian construction industry. Construction Innovation, 23(5), 917-938. https://doi.org/10.1108/ci-12-2021-0246

Osuizugbo, I., Okolie, K., Oshodi, O., & Oyeyipo, O. (2022). Buildability in the construction industry: a systematic review. Construction Innovation, 23(5), 1300-1322. https://doi.org/10.1108/ci-05-2022-0112

Rajabi, M S., Rezaeiashtiani, M., Radzi, A R., Famili, A., Rezaeiashtiani, A., & Rahman, R A. (2022, October 31). Underlying Factors and Strategies for Organizational BIM Capabilities: The Case of Iran. Multidisciplinary Digital Publishing Institute, 5(6), 109-109. https://doi.org/10.3390/asi5060109

Samarasinghe, D. and Piri, I. (2021). Assessing design buildability through virtual reality from the perspective of construction students. Built Environment Project and Asset Management, 12(5), 823-836. https://doi.org/10.1108/bepam-03-2021-0054

Shokri, H. Afrazadeh, A. (2024). "Interpretive Structural Modeling (ISM) of Risk Management in Iran's Construction Industry", Innovation and management and operational strategies.

Shekhari, A. Nohani, E. Dezfouli, M. (2024). "An analysis of the role of integrated components of sustainability in the construction industry: the case study of Imam Khomeini port construction projects", Civil and Project Journal.

Siahboomy, M A., Sarvari, H., Chan, D W., Nassereddine, H., & Chen, Z. (2021, February 11). A multi-criteria optimization study for locating industrial warehouses with the integration of BIM and GIS data. Taylor & Francis, 17(5-6), 478-495. https://doi.org/10.1080/17452007.2021.1881880

Song L, Mohamed Y, Abou R. 2009. Early contractor involvement in design and its impact on construction schedule performance. J Manage Eng. 25(1):12.

Tavakola, D. B., Bareshadat, N., Tafrishi, M., & Abbaspour, E. (2017). Investigation of LSF Structure Effect on Economy and Sustainable Housing in Iran. Case Study: 50m2 Units. Rev. Eur. Stud., 9, 30.

Turin, D.A. (1980). What do we mean by building? Inaugural lecture as London Master Builders' Professor, University College London, 14 February 1966. Habitat International, 5(3–4): 271–288.

Wong, F., Lam, P., Chan, E., & Shen, L. (2007). A study of measures to improve constructability. International Journal of Quality & Reliability Management, 24(6), 586-601. https://doi.org/10.1108/02656710710757781

Zolfagharian, S., Nourbakhsh, M., Mydin, S. H., Zin, R. M. ve Irizarry, J. (2012). A Conceptual Method of Constructability Improvement. International Journal of Engineering and Technology, 4(4), 456-459. Erişim Adresi (24.08.2020): http://www.ijetch.org/papers/409-P043.pdf.

URL 1: https://construfutur.pt/en/the-construction-system-in-lsf-lightweight-steel-frame/ (E.T.: 31.05.2024)

KAYNAKLAR

Aarch. (2023). *Ataköy Olimpik Yüzme Havuzu*. Retrieved 28.06.2023 from https://alperaksoy.com.tr/proje/istanbul-atakoy-olimpik-yuzme-havuzu-144.html

Ak, E. (2023). BIM ile Bütünleşmenin LEED Sertifikasyon Sürecine Etkilerinin Enerji Kriteri Kapsamında İncelenmesi. *Yapı Bilgi Modelleme, 3*(2), 76-85.

Aksoy, E. (2023). *Ataköy Olimpik Yüzme Havuzu*. Retrieved 28.06.2023 from https://www.ecobuild.com.tr/projects/dedfdbf9-138d-4bfd-940b-67cb74c120b6

Arkiv. (2023). *Adnan Menderes Havalimanı İç Hatlar Terminali*. Retrieved 28.06.2023 from https://www.arkiv.com.tr/proje/izmir-adnan-menderes-havalimani-ic-hatlar-terminali/4128

Arup, E. (2023). *Tropik Kelebek Bahçesi ve Böcek Müzesi*. Retrieved 28.06.2023 from https://www.ecobuild.com.tr/projects/84d81d95-bc76-46f6-8be4-41fe7558408d

Aşan, D. (2023). *LEED Sertifikası*. Retrieved 27.06.2023 from http://www.dilekasan.com/leed-sertifikasi/

Aytim, A. (2023). *Aytim Tekstil*. Retrieved 28.06.2023 from https://www.ecobuild.com.tr/projects/8dcb36ad-b552-4aec-b4d6-09ab64fff56d

Belek, A. N. ve Yamaçlı, R. (2023). Ekolojik Binaların Sürdürülebilir Tasarım Kriterleri ve Değerlendirme Süreci. *Mimarlık ve Yaşam Dergisi, 8*(2), 529-550.

Beşiroğlu, Ş. ve Özmen, E. (2022). Sürdürülebilir Mimarlık Kapsamında Ekolojik Bina ve Enerji Etkin Binanın Basit Toplamlı Ağırlıklandırma Yöntemi ile Karşılaştırılması. *Tasarım Kuram, 18*(35), 194-205. https://doi.org/10.14744/tasarimkuram.2022.00378

Can, S. A. ve Kurtoğlu, D. (2017). Sürdürülebilir Mimari Kapsamında Geliştirilen Teknoloji ve Ürünler. *Süleyman Demirel Üniversitesi Yalvaç Akademi Dergisi, 2*(2), 22-31.

Çakır Kıasıf, G. (2020). Su Yönetimi ve Yapı Endüstrisindeki Su Etkin Otel Tasarımları: İstanbul'daki LEED Sertifikalı Sürdürülebilir Otel Karşılaştırmaları, *Uluslararası Hakemli Tasarım ve Mimarlık Dergisi,* Sayı:19, 97-133. Doi: 10.17365/TMD.2020.1.4

Çakır Kıasıf, G. (2024). Sürdürülebilir Yapı Tasarımı, *Mimarlıkta Yapı Bilgisi*, Akademisyen Kitabevi, 335-363, Ankara.

ÇEDBİK. (2023). *Yeşil Bina*. Retrieved 27.06.2023 from https://cedbik.org/tr/yesil-bina

Çelebi, F. (2018). *Uluslararası BREEAM ve LEED Değerlendirme Sertifikaları Yeşil Ofis Tasarımı Kriterleri ve Karşılaştırmaları* [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi]. Ankara.

Çetin, H. B., Kaya, L. G. ve Çoban, A. (2023). Antalya (Muratpaşa) Meltem Mahallesi'nin LEED ND Kriterleri Kapsamında İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 14*(1), 115-127. https://doi.org/https://doi.org/10.29048/makufebed.1268150

Design Tech. (2023). *Resource Management and Sustainable Production*. Retrieved 26.06.2023 from https://www.ruthtrumpold.id.au/destech/?page_id=1744

Doğru, N. (2015). *Ecobuild Leed V4 2014 Eğitim Programı*

Erdede, S. B., ve Bektaş, S. (2014). Ekolojik Açıdan Sürdürülebilir Taşınmaz Geliştirme ve Yeşil Bina Sertifika Sistemleri. *Harita Teknolojileri Elektronik Dergisi, 6*(1), 1-12.

Ergün, T., ve Çobanoğlu, N. (2012). Sürdürülebilir Kalkınma ve Çevre Etiği. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3*(1), 97-123.

Erol, İ. ve Kıasıf, G. Ç. (2021). LEED Sertifikalı Ofis Binalarının Enerji ve Atmosfer Kriteri Açısından Değerlendirilmesi: Maslak Bölgesi Örneği. *BŞEÜ Fen Bilimleri Dergisi, 8*(1), 322-335. https://doi.org/https://doi.org/10.35193/bseufbd.887581

Erten, D., Henderson, K. ve Kobas, B. (2009). *A Review of International Green Building Certification Methods: A Roadmap for a Certification System in Turkey* Fifth International Conference on Construction in the 21st Century (CITC-V) "Collaboration and Integration in Engineering, Management and Technology", Istanbul, Turkey.

Gökşen, F., Güner, C. ve Koçhan, A. (2017). Sürdürülebilir Kalkınma İçin Ekolojik Yapı Tasarım Kriterleri. *Akademia Disiplinlerarası Bilimsel Araştırmalar Dergisi, 3*(1), 92-107.

Grierson, D. (2009). Towards Sustainable Building Design. *Desıgn Principles & Practices: An International Journal, 3*(3), 143-152. https://doi.org/10.7763/IJET.2013.V5.651

Güler, M. (2016). *Sürdürülebilir Tasarım Ölçütleri Bağlamında Yeşil Ofis Binalarının Analiz ve Karşılaştırması* [Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi - Hacettepe Üniversitesi]. Konya.

Gürbüz, R. ve Arıdağ, L. (2013). Sürdürülebilir Peyzaj Tasarımı İçin ASLA ve LEED Kriterlerinin Karşılaştırılması. *Beykent Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi, 6*(2), 77-32.

Hacıhasanoğlu, O. (2021). Interaction Between the LEED Certificated University Buildings in Istanbul and Integrated Design Process. *Journal of Architecture, Engineering & Fine Arts, 3*(2), 93-113.

Harputlugil, G. U. (2016). *Enerji Verimli Bina Tasarım Stratejileri* Binalarda Enerji Verimliliğinin Arttırılması için Teknik Yardım Projesi, https://webdosya.csb.gov.tr/db/meslekihizmetler/ustmenu/ustmenu845.pdf

Hashi, M. N. ve Kasapoğlu, E. (2023). Türkiye'de LEED Belgesi Almış Büro Binalarının Sürdürülebilir Malzeme ve Kaynak Kullanımı. *Eksen Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dergisi, 4*(1), 170-188. https://doi.org/https://doi.org/10.58317/eksen.1161249

Hazan, E. (2023). Retrieved 28.06.2023 from https://www.ecobuild.com.tr/projects/cfa6976f-2063-4d94-a603-d35d7afad154

Hok, E. (2023). *İstanbul Finans Merkezi*. Retrieved 28.06.2023 from https://www.ecobuild.com.tr/projects/0e38a30d-71d0-4695-bcd3-d6587c1fcc97

İFM. (2023). *İstanbul Finans Merkezi*. Retrieved 28.06.2023 from https://ifm.gov.tr/ana-sayfa

İşgüden, F. C. ve Kömürlü, R. (2023). LEED Sertifikalandırma Sürecinin Örnek Bir Proje Üzerinden Tasarım Aşamasında Değerlendirilmesi. *Mimarlık ve Yaşam Dergisi, 8*(1), 199-223. https://doi.org/10.26835/my.1206893

Karademir, A. Ç. ve Dağ, A. (2021). Sürdürülebilirlik Uygulaması Olarak Yeşil Bina ve LEED Sertifikasyonu Üzerine Türkiye İnşaat Sektöründe Bir Çalışma. *Akademia Doğa ve İnsan Bilimleri Dergisi, 7*(1), 63-83.

Kim, J. J. ve Rigdon, B. (1998). *Sustainable Architecture Module: Introduction to Sustainable Design*. National Pollution Prevention Center for Higher Education.

Kohler, N. (1999). The Relevance Of Green Building Challenge:An Observer's Perspective. *Building Research & Information, 27*, 309-320. https://doi.org/ https://doi.org/10.1080/096132199369426

Kömürlü, R., & Özdemir, F. (2023). Yeşil Bina Üretiminde LEED Sertifikalı Yeşil Ofislerin Karşılaştırılması. *Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi*, *11(1),* 264 – 278.

KTKB. (2023). *Konya Tropikal Kelebek Bahçesi*. Retrieved 28.06.2023 from https://www.konyatropikalkelebekbahcesi.com/tr/bahcemiz

Orhan, İ. H. ve Kaya, L. G. (2016). LEED Belgeli Yeşil Binalar ve İç Mekan Kalitesinin İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi Özel Sayı 1*, 18-28.

Paulsen, J. (2001). *Life Cycle Assessment for Building Products the Significanse of the Usage Phase* [Doctoral Thesis, Kungliga Tekniska Högskolan University]. Stockholm.

Savaş, H. ve Kömürlü, R. (2022). Yeşil Bina Sertifika Sistemlerinden LEED Sertifikasının Endüstri Yapılarında İncelenmesi. *Mimarlık ve Yaşam Dergisi, 7*(3), 981-994. https://doi.org/10.26835/my.1184372

Sev, A. (2009). Sürdürülebilir Mimarlık, YEM Yayın, İstanbul

Seyıs, S. (2022). Case study for comparative analysis of BIM-based LEED building and non-LEED building. *Pamukkale University Journal of Engineering Sciences, 28*(3), 418-426. https://doi.org/10.5505/pajes.2021.85668

Seyıs, S., Guven, G. ve Bayar, B. (2021). Bım-Based Energy Analysis and Design Tools For LEED Certification. *Bursa Uludağ University Journal of The Faculty of Engineering, 26*(3), 987-1002. https://doi.org/10.17482/ uumfd.915932

Uğur, L. O. ve Leblebici, N. (2019). LEED Sertifikalı Yeşil Binalarda Enerji ve Su Tasarrufundan Sağlanan Faydaların Taşınmaz Değerine Etkilerinin İncelenmesi. *Teknik Dergi, 522*, 753-8776. https://doi.org/10.18400/ tekderg.312932

Utkutuğ, G. (2011). *Sürdürülebilir Bir Geleceğe Doğru Mimarlık ve Yüksek Performanslı Yeşil Bina Örnekleri* X. Ulusal Tesisat Mühendisliği Kongresi, İzmir.

Ürük, Z. F. ve İslamoğlu, A. K. K. (2019). Breeam, Leed ve DGNB Yeşil Bina S ertifikasyon Sistemlerinin Standart Bir Konutta Karşılaştırılması. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi, 15*, 143-154. https://doi.org/10.31590/ejosat. 512291

Yedaş, E. (2023). *Çalık Yedaş SCADA ve Yönetim Binası*. Retrieved 28.06.2023 from https://www.ecobuild.com.tr/projects/167b38f5-3f15-4ba6-a68c-64f520ce2f21

Yılmaz, O. ve Atik, K. (2022). Çanakkale Kent Merkezindeki LEED Sertifikalı Yeşil Binalar Üzerine Araştırmalar Çanakkale Esas 17 Bursa Avm Örneği. *Kırklareli University Journal of Engineering and Science, 8*(1), 88-108. https://doi.org/10.34186/klujes.1105837

KAYNAKLAR

Akarpa Kaya, E. (2022). Mekânın Disiplinlerarası Değerlendirilmesi: Tim Burton Ve Wes Anderson'ın Roald Dahl Uyarlamaları. Yüksek Lisans Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi.

Akyıldız, Ö. (2012). Mimari Mekânların Sinemanın Kurgusal Mekânları Üzerine Etkileri, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul:Yıldız Teknik Üniversitesi.

Anger, K. ve Allıson, D. (2005). Ritual Use Of Color. 6. British Film Industry Research Project.

Bayram, N. (2013), Film Dili, İçinde Film ve Video Kültürü, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Beşgen, A. ve Köseoğlu, Ş. (2019). Sinema-Mimarlık Arakesitinde Bir Mekâna Dokunmak: Sine-Tasarım Atölyesi. Sinefilozofi Dergisi, 26-52.

Brown, B. (2006). Sinematografi Kuram ve Uygulama, İstanbul: Hil Yayın.

Canbolat T. Ve Öner, S.U. (2019). Renk Mekân Anlatım İlişkisinin Sinemekânlarda İncelenmes: Wes Anderson Filmleri. Mimarlık ve Yaşam Dergisi, 4(2), 337-348.

Çam, A. (2016). Sinemasal Mekânlar ve Sinemasal Mekânların Çözümlenmesi. Sinecine, 7(2), 7-37.

Dilley, W. C. (2017). Wes Anderson: Bringing Nostalgia to Life, Wallflower Press.

Dixon, W. W. and Foster, G. A. (2008). A Short History of Film (s.441). New Jersey:Rutgers University Press.

Gilbey, R. (2007). Sight and Sound, Review of The Darjeeling Limited.

İnce, T. E. (2007). Mimarlık Sinema İlişkisinin Sokak Mekânı Üzerinden İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

İnceoğlu, S. (2022). Mimarlık Ve Sinema Arakesitinde Bir Yönetmenin Analizi: Wes Anderson. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi.

Kaçmaz, G. (1996). Architecture And Cinema: A Relation Of Representation Based On Space, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi.

Kartal, A. (2010). Karışık Teknik Animasyon Sineması ve Malfunction Uygulama Filminde Mizansen. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Köksal, C. (2015). Göstergebilimsel Yaklaşımla Sinemasal Mekân Analizi: Otellerde Geçen Filmler Üzerinden Mekânsal ve Anlamsal Çözümlemeler. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.

Kredell, B. (2011). Wes Anderson and City Spaces of Indie Cinema. New Review of Film and Television Studies. 10(1), 1-14.

Mayshark, J. F. (2007). Post-Pop Cinema: The Search for Meaning in New American Film (s.116-117), Abc-Clio Information Services.

Neumann, D. (1996). Film Architecture: Set Designs from Metropolis to Blade Runner, New York.: Prestel-Verlag Munich.

Özön, N. (1963). Sinema Terimleri Sözlüğü (s.46), İstanbul: Türk Dil Kurumları Yayınları.

Seitz, M. Z. (2013). The Wes Anderson Collection (s. 152), Abrams Books.

Şener, İ.E. ve Güner Eldek, H. (2022). Büyük Budapeşte Oteli Filminin Renkler Üzerinden Fenomenolojik Mekânsal İncelenmesi. Selçuk İletişim Dergisi, 15(1), 286-322.

Tanyeli, U. (2001). Temsiliyet Nesnenin Temsili Sanalın Sanallıkla İfadesi, Arradamento Mimarlık, 11.

Tuğan, N. H. (2018). Wes Anderson Sinemasında Görüntü Düzenlemesi ve Mizansen. Turkish Studies, 753-763.

URL-1: https://www.imdb.com/title/tt16968450/awards/ (E.T.: 11.06.2024)

URL-2: https://www.reddit.com/r/CloudAtlas/comments/1c44675/jim_sturgess_haejoo_chang_and_doona_bae_somni_in/ (E.T.: 11.06.2024)

URL-3: https://www.britannica.com/biography/Wes-Anderson (E.T.: 9.06.2024)

URL-4: https://filminebandim.com/the-grand-budapest-hotel/ (E.T.: 10.06.2024)

URL-5: https://www.vanityfair.fr/culture/ecrans/articles/retour-au-grand-budapest-hotel-gorlitz-la-ville-allemande-qui-attire-hollywood/25482 (E.T.: 11.06.2024)

KAYNAKLAR

Ata, N. İ. (2009). Türkiye'de inşaat sektöründe profesyonel proje yönetim standartlarının kullanımı, Fen Bilimleri Enstitüsü, 151-157.

Baba Ahmed, A. N. ve Megnounif, A. (2020). The impact of risk management on business performance: case of Algerian construction organizations. Innovative Infrastructure Solutions, 5(3), 102. https://doi.org/10.1007/s41062-020-00354-3

Deng, B., Lv, X., Du, Y., Li, X. ve Yin, Y. (2023). Critical risk factors for construction supply chain in China: a fuzzy synthetic evaluation analysis. Engineering, Construction and Architectural Management,

Genç, O. (2023). Identifying principal risk factors in Turkish construction sector according to their probability of occurrences: a relative importance index (RII) and exploratory factor analysis (EFA) approach. International Journal of Construction Management, 23(6), 979-987.

Jaffee, D. (2001) Organization Theory: Tension and Change, Boston, McGraw Hill,

Nguyen, V. S., Nguyen, H.-H., Nguyen, D. A. ve Hai, D. T. (2023). Delay factors in the construction of irrigation and hydropower projects in Vietnam. Archives of Civil Engineering, 5-20.

Pheng, L.S. ve Leong, C.H.Y., (2000). ''Cross-cultural project management for international construction in China,'' *International Journal of Project Management*, 18, 307-316.

PMI. (2000). PMBOK GUIDE- A Guide to the Project Management Body of Knowledge.

PMI. (2017). PMBOK GUIDE- A Guide to the Project Management Body of Knowledge.

PMI. (2021). PMBOK GUIDE- A Guide to the Project Management Body of Knowledge.

Purkis, S. (2016). İstanbul'da inşaat odaklı birikimin durdurulamayan yükselişi: konut fazlasına karşın artan konut açığı. Mülkiye Dergisi, 40(4), 91-112.

Rahman, M. ve Adnan, T. (2020). Risk management and risk management performance measurement in the construction projects of Finland. Journal of Project Management, 5(3), 167-178.

Safaeian, M., Fathollahi-Fard, A. M., Kabirifar, K., Yazdani, M. ve Shapouri, M. (2022). Selecting appropriate risk response strategies considering utility function and budget constraints: a case study of a construction company in Iran. Buildings, 12(2), 98.

Sodangi, M. (2022). Towards attaining efficient joint ventures in international construction: The case of Saudi Arabia. Engineering, Construction and Architectural Management, 30(6), 2545-2563.

Taofeeq, D., Adeleke, A. ve Ajibike, W. (2020). Human factors influencing contractors' risk attitudes: A case study of the Malaysian construction industry. Construction Economics and Building, 20(1), 96-116.

Tekeli, İ. (2012). Türkiye'de Yaşamda ve Yazında Konutun Öyküsü. 39-41 (Ed.) Cilt 24- Toplu Eserler. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları

Viswanathan, S. K. ve Jha, K. N. (2019). Critical risk factors in international construction projects: An Indian perspective. Engineering, Construction and Architectural Management, 27(5), 1169-1190.

Yeşilbağ, M. (2020). İnşaat sektörünün kriz dinamikleri: Güncel bir değerlendirme. Mülkiye Dergisi, 44(1), 101-130.

Yousri, E., Sayed, A. E. B., Farag, M. A. ve Abdelalim, A. M. (2023). Risk Identification of Building Construction Projects in Egypt. Buildings, 13(4), 1084.

Editör:
Prof. Dr. Güven Necati Büyükbaykal

İletişim Çalışmaları

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

İLETİŞİM ÇALIŞMALARI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I

Editör: Prof. Dr. Güven Necati Büyükbaykal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-10-6
1. Baskı, Haziran 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

İLETİŞİM ÇALIŞMALARI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Prof. Dr. Güven Necati Büyükbaykal
VI+174 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-10-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Türk Dil Kurumu . (2024, Mayıs 5). *Güncel Türkçe Sözlük*. Türk Dil Kurumu Sözlükleri: https://sozluk.gov.tr/ adresinden alındı

Adıyaman, F. (2023). Yapay Zeka Çağında Gazetecilik ve Etik: Güncel Tartışmalar Üzerinden Bir Değerlendirme. K. Ateşgöz (Dü.) içinde, *Medya ve Habecilik Alanında Yapay Zekanın Yükselişi* (s. 29-48). Ankara: Eğitim Yayınevi.

Akkaya, B., Özkan, A., & Özkan, H. (2021). Yapay Zeka Kaygı (YZK) Ölçeği: Türkçeye Uyarlama, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Alanya Akademik Bakış Dergisi, 5*(2), s. 1125-1146.

Alper, A. (2024, Mart 22). *UN adopts first global artificial intelligence resolution*. Reuters: https://www.reuters.com/technology/cybersecurity/un-adopts-first-global-artificial-intelligence-resolution-2024-03-21/ adresinden alındı

Azzo, A. (2024, Şubat). *How Journalists Can Use AI Technologies to 'Speak Truth to Power'*. Northwestern University: https://ai.northwestern.edu/news-events/articles/2024/how-journalists-can-use-ai-technologies-to-speak-truth-to-power.html adresinden alındı

Calm. (2024, Nisan 15). *What is AI anxiety? 5 tips to help you deal with the fear*. Calm: https://www.calm.com/blog/ai-anxiety-tips#:~:text=AI%20anxiety%20is%20a%20term,%2C%20jobs%2C%20and%20personal%20privacy. adresinden alındı

Çetiner, N., & Çetinkaya, F. Ö. (2024). Çalışanların Yapay Zekâ Kaygısı ile Motivasyon Düzeyleri Arasındaki İlişki: Turizm Çalışanları Üzerine Bir Araştırma. *Alanya Akademik Bakış Dergisi*, s. 159-173.

Fortuna, P., Łysiak, M., Chumak, M., & McNeill, M. (2023, Ocak 25). Barriers of Human and Nonhuman Agents' Integration in Positive Hybrid Systems: The Relationship Between the Anthropocentrism, Artificial Intelligence Anxiety, and Attitudes Towards Humanoid Robots. *Journal for Perspectives of Economic Political and Social Integration*, s. 121-149.

Grand View Research. (2024, Mayıs 21). *AI In Media & Entertainment Market Size, Share & Trends Analysis Report By Solution (Hardware/Equipment, Services), By Application (Gaming, Personalization), By Region, And Segment Forecasts, 2023 - 2030*. Grand View Research: https://www.grandviewresearch.com/industry-analysis/artificial-intelligence-ai-media-entertainment-market-report adresinden alındı

Gürgen, H. (2024). Yapay Zeka ve Etik. *MediaCat*, 14-15.

Kaplan, J. (2016). *Artificial Intelligence- What Everyone Needs to Know.* New York, USA: Oxford University Press.

Kavut, S. (2024). *Yapay Zeka ve İletişim* . Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları.

Leffer, L. (2023, Ekim 2). *'AI Anxiety' Is on the Rise—Here's How to Manage It*. SCIAM: https://www.scientificamerican.com/article/ai-anxiety-is-on-the-rise-heres-how-to-manage-it/ adresinden alındı

Manning, C. (2020, Ekim). Artificial Intelligence Definitions . Stanford University . Standford HAI: https://hai.stanford.edu/sites/default/files/2020-09/AI-Definitions-HAI.pdf adresinden alındı

Mokyr, J., Vickers, C., & Ziebarth, N. L. (2015). The History of Technological Anxiety and the Future of Economic Growth: Is This Time Different? *Journal of Economic Perspectives*, s. 31-50.

Moor, J. (2006). The Dartmouth College Artificial Intelligence Conference: The Next 50 Years. *AI Magazine, 27*(4), s. 87-91.

O'Connell, M. (2021). *Makine Olmak* (II. Baskı b.). İstanbul: Domingo.

Özbek, A. (2024). Muhasebe Meslek Mensuplarının Yapay Zekâ Kaygılarının Gelecekte İstihdam Edilebilirlik Algıları Üzerine Bir Çalışma. *Alanya Akademik Bakış Dergisi*, s. 254-267.

Özkan, P. (2024, Haziran). AI Strateji Planı için Kolları Sıvama Zamanı! *MediaCat*. Kapital Media Group.

Sayar, D. B. (2022). *Gazetecilikte Yapay Zeka Kullanımı.* Ankara: Eğitim Yayınevi.

St. Gallen Symposium. (tarih yok). *Robo-reporters: The end of the story for journalism?* St. Gallen Symposium: https://symposium.org/robo-reporters-the-end-of-the-story-for-journalism/#:~:text=Global%20news%20organizations%20such%20as,a%20software%20from%20Automated%20Insights. adresinden alındı

Takıl, N. B., & Erden, N. K. (2022). Farklı Meslek Grubu Adaylarının Yapay Zekâ Teknolojisine Yönelik Kaygı Seviyesinin İncelenmesi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* , s. 343-353.

Taşçı, C. (2020). *İnsanın Sonu Mu? Göbekli Tepeden Yapay Zekaya Din, Bilim, Teknoloji.* İstanbul : Doruk.

Thormundsson, B. (2023, Temmuz 7). *Global total corporate artificial intelligence (AI) investment from 2015 to 2022*. Statista : https://www.statista.com/statistics/941137/ai-investment-and-funding-worldwide/ adresinden alındı

Türk Dil Kurumu . (2024, Mayıs 15). *Güncel Türkçe Sözlük*. Türk Dil Kurumu Sözlükleri: https://sozluk.gov.tr/ adresinden alındı

Türkiye'de Robot Gazetecilik Uygulamaları. (2023). SosyalKafa Tv. 2024 tarihinde https://www.youtube.com/watch?v=n4kvLkb7VtY adresinden alındı

World Health Organization. (2022). *Mental Disorders* . World Health Organization: https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-disorders/?gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwsPCyBhD4ARIsAPaaRf3zQqXzrWJciXbOaT2kW5wztfi4M6L-iV06FMK5EFPrBqRIFbi5FRwaAklYEALw_wcB adresinden alındı

Yılmaz, H. U., & Yılmaz, A. (2024). Dijital Çağın Potansiyel Çalışanlarının Yapay Zekâ Kaygılarının Belirlenmesi. *Business and Economics Research Journal* , s. 171-188.

KAYNAKÇA

Akşam gazetesi (2013). "Melis için tweet atmak yetmez kan verin", Çevrim içi 26 Ekim 2013, E.T: 20 Nisan 2024, https://www.aksam.com.tr/cumartesi/melis-icin-tweet-atmak-yetmez-kan-verin/haber-255542

Andersson, L. (2017). "Neoliberal Söyleme Karşı Alternatif Medyanın Eleştirel Gücünün Alternatifsizliği", Çev. Bahar Öztürk ve Aysel Ay, *Yeni Medya Kuramları,* Ed. Filiz Aydoğan,s. 85-110.

Christensen, H. S. (2011). Political activities on the Internet: Slacktivism or political participation by other means?. *First Monday*.

Christensen, H. S. (2012). "Simply slacktivism? Internet participation in Finland." *JeDEM-eJournal of eDemocracy and Open Government* 4.1, 1-23.

Dahlberg, L. (2017). "Dijital Demokrasiyi Yeniden Yapılandırmak: Dört Pozisyona Dair Bir Taslak", Çev. Mustafa Ali Minarlı, *Yeni Medya Kuramları,* Ed. Filiz Aydoğan, s. 132-156.

DahlGren, P. (2017). "İnternet, Kamusal Alanlar ve Siyasal İletişim: Dağılma ve Müzakere", Çev. Esra Demirci ve G. Dilek Türk, *Yeni Medya Kuramları,* Ed. Filiz Aydoğan, s. 173-195.

En Son Haber (2020). "Milyon takipçili ünlülüler tweet atmak yetmez sıra sizde", 13 Kasım 2020, E.T: 20 Nisan 2024, https://www.instagram.com/p/CHGvHEajXIP/

Gerbaudo, P. (2014). Twitler ve Sokaklar: Sosyal Medya ve Günümüzün Eylemciliği, Çev. Osman Akınhay, İstanbul: Agora Kitaplığı.

Gerbaudo, P. (2017). From Cyber-Autonomism to Cyber-Populism: An Ideological Analysis Of The Evolution Of Digital Activism, Triple-C, 15 (2), 477-489.

Gerçek Gündem (2019). "Pınarça halkı: Tweet yetmez resmi açıklama yapın", Çevrim içi, 15 Ocak 2019, E.T: 20 Nisan 2024, https://www.gercekgundem.com/yurttan-haberler/63613/pinarca-halki-tweet-yetmez-resmi-aciklama-yapin

Glenn, C. L. (2015). Activism or "Slacktivism?": Digital Media and Organizing for Social Change, Communication Teacher, 29:2, s. 81-85.

Göksu, O. (2019). "Dijital Aktivist Hareketlere Yönelik Hedef Kitle Algısı", *Dijital Aktivizm Üzerine*, Ed. Hatun Boztepe Taşkıran ve Murat Mengü, Der Yayınları, s. 179-208.

Han, B. C. (2021). *Kapitalizm ve Ölüm Dürtüsü*, Çev. Çağlar Tanyeri, İstanbul: İnka Kitap.

Harrington, S. (2016). "Televizyon'u Tweetlemek: Canlı TV, İzleyiciler ve Sosyal Medya", *Twitter ve Toplum,* Der. Katrin Weller, Axel Bruns, Jean Burgess, Merja Mahrt, Cornelius Puschmann, İstanbul, KAFKA, s. 325-338.

Highfield, T. (2016). "Sarı Formayı Takip Etmek: Fransa Turu'nu Tweetlemek", *Twitter ve Toplum,* Der. Katrin Weller, Axel Bruns, Jean Burgess, Merja Mahrt, Cornelius Puschmann, İstanbul, KAFKA, s. 339-353.

Karagöz, K. (2013). Yeni medya çağında dönüşen toplumsal hareketler ve dijital aktivizm hareketleri. *İletişim ve diplomasi*, (1), 131-156.

Kristofferson, K., White, K., & Peloza, J. (2014). The nature of slacktivism: How the social observability of an initial act of token support affects subsequent prosocial action. *Journal of Consumer Research*, *40*(6), 1149-1166.

Morozov, E. (2009). "The brave new world of slacktivism," *Foreign Policy* (19 Mayıs), at http://neteffect.foreignpolicy.com/posts/2009/05/19/the_brave_new_world_of_slacktivism, E.T: 1 Haziran 2024.

Narmanlıoğlu, H. (2016). İnternet Aktivizmi ve Miskin Eylemcilik Üzerine Bir Araştırma, *Journal of History School(JOHS)*, Year 9, Issue XXV, pp. 437-454.

Odyakmaz Acar, N. (2019). "Yeni Medya Ekolojisinin Dijital Aktivizme Etkisi", *Dijital Aktivizm Üzerine*, Ed. Hatun Boztepe Taşkıran ve Murat Mengü, Der Yayınları, s. 103-137.

Omo Türkiye (2021). "Yeni OMO, En Zorlu Lekelerde Etkili Doğaya Daha Duyarlı", https://www.youtube.com/watch?v=BulG3fb6qCA Çevrim içi 16 Ağustos 2021, E.T: 20 Nisan 2024.

Özen, F. ve Hendekçi, E. A. (2016). Türkiye'de Eğitim Denetimi Alanında 2005–2015 Yılları Arasında Yayımlanan Makale ve Tezlerin Betimsel Analizi. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 6(11), 619-650.

Poster, M. (2017). "Postmodern Gerçeklikler", Çev. Ömer Aydınlıoğlu, *Yeni Medya Kuramları,* Ed. Filiz Aydoğan s. 111-130.

Uslu, Işıl (2021). OMO: "Tweetler denizleri temizleyemez", https://www.adjustbrand.com/haberler/omo-tweetler-denizleri-temizleyemez/ Çevrim içi 1 Eylül 2021, E.T: 20 Nisan 2024

Ürkmez, D. (2020). Dijital aktivizm olarak sosyal medyada boykot çağrıları: Watsons krizi örneği. *İstanbul Gelişim Üniversitesi sosyal bilimler dergisi*, *7*(1), 106-125.

Yeğen, C. (2014). "Bir Dijital Aktivizm Biçimi Olarak Slaktivizm: Change.org Örneği", *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi*, 4 (2), s. 84-108.

Yeni İzmir (2023). "CHP'li Aslanoğlu: Tweet atmak yetmez gelin sahaya inin!" https://www.yeniizmir.com/chpli-aslanoglu-tweet-atmak-yetmez-gelin-sahaya-inin/ Çevrim içi, 18 Mayıs 2023, E.T: 21 Nisan 2024

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, 11. bs, Ankara: Seçkin.

Yıldız, Gizem (2021). "Gerçek değişim için kolları sıvayıp, kirlenmek gerek" 2 Eylül 2021, E.T: 20 Nisan 2024, https://www.marketingturkiye.com.tr/kampanyalar/degisim-icin-kirlenmek/

Yılmaz, M. (2022). "Yeni Medyada Aktivizm: Ekşi Sözlük'te Pınar Ürünleri'ne Yönelik Boykot Çağrıları, *Yeni Medyada Yeni Yönelimler,* Ed. Mustafa İnce ve Mevlüt C. Koçak, s. 173-196.

KAYNAKÇA

Ajzen, I. (1988). *Attitudes, Personality and Behavior.* Chicago: Dorsey Press.

Ajzen, I. (1991). The Theory of Planned Behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*. 50(2), 179-211.

Bosnjak, M., Ajzen, I. ve Schmidt, P. (2020). The Theory of Planned Behavior: Selected Recent Advances and Applications. *Eur J Psychol,* 16(3), 352-356.

Champion, V.L. ve Skinner, C.S. (2008). The Health Belief Model. *Health Behavior and Health Education Theory, Reserach and Practice*, Karen Glanz, Barbara K. Rimer, K. Viswanath, (Editör), San Francisco: Jossey Bass.

Johnson, M.B. (2012). Experimental Test of Social Norms Theory in a Real-World Drinking Environment, *J Stud Alcohol Drugs.* 73(5), 851-859.

LaMorte, W.W. (2022). The Health Belief Model. https://sphweb.bumc.bu.edu/otlt/mph-modules/sb/behavioralchangetheories/behavioralchangetheories2.html. (E.T.: 10. 06.2024).

Nancy, S. ve Dongre, A.R. (2021). Behavior Change Communication: Past, Present and Future. *Indian J Community Med*, 46, 186-190.

Ngigi, S. ve Busolo, D.N. (2018). Behavior Change Communication in Health Promotion: Appropriate Practices and Promising Approaches. *International Journal of Innovative Research & Development,* 7(9), 84-93.

Peters, R.M. ve Templin, T.N. (2010). Theory of Planned Behavior, Self-Care Motivation, and Blood Pressure Self-Care. *Res Theory Nurs Pract.* 24(3), 172-186.

Prochaska, J.O., Redding, C.A. ve Evers, K.E. (2008). The Transtheoretical Model and Stages of Change. *Health Behavior and Health Education Theory, Research and Practice,* Karen Glanz, Barbara K. Rimer, K. Viswanath, (Editör), San Francisco: Jossey Bass.

Raihan, N. ve Cogburn, M. (2023). Stages of Change Theory. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK556005/ (E.T.: 10.06.2024).

Rosenstock, I.M. (1974). The Health Belief Model and Preventive Health Behavior. *Health Education Monographs.* 2(4), 354-386.

Stefanova, M. (2018). Behavioral Change Models. https://sphweb.bumc.bu.edu/otlt/mph-modules/sb/behavioralchangetheories/BehavioralChangeTheories_print.html. (E.T.: 11.06.2024).

KAYNAKÇA

Akar, F. (2023). Siyasal Seçim Kampanyalarında Siyasal Reklam: 14 Mayıs 2023 Seçiminde Ak Parti ve CHP Reklamlarının Analizi. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 8(16), 165-182.

Avcı, K. (2015). Siyasal Partilerin Seçim Kampanyaları Faaliyetlerine Karşı Seçmenin İlgi Düzeyleri: 2015 Genel Seçimleri Örneği. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 3(2).

Ay, P. H. Ve Çağlar, N. (2019). Seçmenin Siyasal Reklamlara Yaklaşamı: Şüphecilik Bakımından Kuşaklar Arası Bir İnceleme. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 18(70), 943-963.

Aziz, A. (2007). *Siyasal İletişim.* Ankara. Nobel Yayınları

Aziz, A. (2017), Siyasal İletişim, Ankara: Nobel Yayınları

Balcı, Ş. (2007). Türkiye'de Negatif Siyasal Reklâmlar: 1995, 1999 ve 2002 Genel Seçimleri Üzerine Bir Anali. *Selçuk İletişim Dergisi,* 4 (4), 122-142.

Balcı, Ş. (2007). Negatif Siyasal Reklâmlarda İkna Edici Mesaj Stratejisi Olarak Korku Çekiciliği Kullanım. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 17, 73-106.

Balcı, Ş. ve Damlapınar, Z. (2005). Seçmenin Zihnindeki Aday İmajını belirleyen Etkenler: 28 Mart 2004 Yerel Seçimleri Alan Araştırması. *Selçuk İletişim Dergisi* (4) 1.

Balcı, Ş. Tarhan, A. ve Bal, E. (2013). *Medya ve Siyasal Katılım*. Konya: Literatürk Akademi.

Baritci, F. Z. (2019). 24 Haziran Genel seçimlerinde Ak Parti, CHP ve MHP'nin Televizyon Reklamları Üzerine Bir değerlendirme. *Erciyes iletişim Dergisi* (2) 6.

Bektaş, A. (2002). *Siyasal Propaganda: Tarihsel Evrimi ve Demokratik Toplumdaki Uygulamaları*, Bağlam Yayınları, İstanbul.

Bölükbaşı, M. ve Acar, E. (2019). Seçim Kampanyalarının Profesyonelleşmesi: AK Parti ve CHP'nin 2011 Genel Seçim Kampanyalarının Analizi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırması Dergisi,* 8(2), 939-964.

Çağlar, N. (2020). *Siyasal Reklam, Seçmen ve Yeniye Uyumlanma. Siyaset, Medya ve Seçmen İçinde*, T. Şener (editör), Ankara: Nobel Yay., ss.159-185.

Çankaya, E. (2015). *Siyasal İletişim: Dünya'da ve Türkiye'de.* Ankara: İmge.

Dağtaş, B. (2003). *Reklamı Okumak*. Ankara: Ütopya yayınları.

Damlapınar, Z. ve Balcı, Ş. (2014). *Siyasal İletişim Sürecinde Seçimler Adaylar, İmajlar,* Konya: Literatürk Yayınları.

Doğan, A. ve Göker, G. (2013). *Siyasal İletişim Araştırmaları*. Ankara: Nobel Yayınları.

Eroğlu, A. H. ve Bayraktar, S. (2010). Siyasal Pazarlama Uygulamalarının Seçmen Tercihleri Üzerine Etkileri İzmir İli Örneği, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 12, 187-207.

Göker, G. ve Göker, N. (2021). *Politik Üçüncü Sinema ve Bir Siyasal Kampanyanın Anatomisi.* Enderhan Karakoç ve Onur Taydaş (Ed), Siyasal İletişim Uygulamalı Tartışmalar Analizler, İncelemeler ve Örnek Çalışmalar içinde (s.341-379), Ankara: Nobel Yayınları.

Göksel, N.K. (2005). Politik Pazarlamada Pazarlama Faaliyetleri. *Amme İdaresi Dergisi,* Cilt: 38, Sayı: 3, s.44-/15

Güz, H. (2001), *"Reklam Stratejisi ve Reklam Stratejisini Etkileyen Unsurlar",* Selçuk İletişim,1/4, s.20-28.

Irak, H. ve Taşcıoğlu (2017). Türkiye'de Negatif Siyasal Reklam Uygulamaları: 2007, 2011 ve 2015 Genel Seçimleri Örneğinde Bir Analiz. *Erzurum Atatürk İletişim Dergisi*, 12, 43-68.

İlter, M.S. (2020). Siyasi Kampanya Çalışmalarında, Siyasal reklamcılığın Siyasi parti Adayları ve Seçmenler Üzerindeki Etkileri. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi* (10) 20.

Jensen, K. B. (2005). Sosyal Kaynak Olarak Haberler: Danimarka Televizyon Haberleri Hakkında Nitel Ampirik Bir Çalışma. *Medya ve İzleyici Bitmeyen Tartışma Dergisi*. Şahinde Yavuz, Ankara: Vadi Yayınları.

Kaid, L. L. (2004). Handbook of Political Communication Research. London: Lawrence Erlbaum.

Kaid, L. L. (2008). Politicial Advertising. Kaid, L.L., and Holtz-Bacha, C. *(Eds.) Encyclopedia of political communication* (s. 558-565). London, UK: Sage.

Mezda, E. (2017). Bir Propaganda Aracı Olarak Siyasi Parti Reklamları: 2014 Yerel Seçimleri Örneği. *Kurgu,* 25(3), 1-19

Mutlu, E. (1994). *İletişim Sözlüğü,* ARK Yayın, Ankara.

Özkan, A. (2007). *Siyasal İletişim Stratejileri.* İstanbul: Tasam Yayınları.

Poindexter. P. M. & McCombs M. (2000). *Research in Mass Communication: A Practical Guide.* Boston, USA: Bedford St.Martin's.

Sakallı, N. (2013). *Sosyal Etkiler; Kim Kimi Nasıl Etkiler?* İmge Kitapevi. Ankara.

Şeker, T. ve İşleyen, M. (2012). 2011 CHP Seçim Reklamları Bağlamında Siyasal Reklamcılığın İzleyiciler Üzerindeki Etkilerine Yönelik Alımlama Analizi. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi* (32), 327-349.

Tokgöz, O. (2010). *Seçimler Siyasal Reklâmlar ve Siyasal İletişim*, Ankara: İmge Yayınevi.

Topbaş, H., ve Ersoy, İ. U. (2018). Siyasal İletişimde Reklam Alımlama Analizi: Ak Parti "Hayaldi Gerçek Oldu" Örneği. *Atatürk İletişim Dergisi* (15), 89-110.

Türk, H.B. (2007). *Genç Partiyi Anlamak: Parti, Lider ve Kitle Üzerine Bir Çalışma* (Doktora Tezi). Erişim Adresi: https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp

Uztuğ, F. (1999). *Siyasal Marka Seçim Kampanyaları ve Aday İmajı*. İstanbul: Mediacat Kitapları

Uztuğ, F. (2004). *Siyasal iletişim Yöntemi: Siyasette Marka Yaratmak*. İstanbul. Mediacat Kitapları

Uztuğ, F. (2007), *Siyasal İletişim Yönetimi Siyasette Marka Yaratmak,* İstanbul: MediaCat Yayınları.

Yıldırım, A. ve H. Şimşek (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldız, N. (2002). *Türkiye'de Siyasetin Yeni Biçimi: Liderler İmajlar Medya.* Ankara: Phoenix Yayınları.

White, R. (1980). *Advertising, What it is and How To Do It.* Second Edition. London: McGrawHill

KAYNAKÇA

Al, U., Coştur, R. (2007). Türk Psikoloji Dergisi'nin Bibliyometrik Profili. *Türk Kütüphaneciliği Dergisi*, 21(2), 142-163.

Aria, M. ve Cuccurullo, C. (2017). Bibliometrix: An R-Tool For Comprehensive Science Mapping Analysis. *Journal of Informetrics*, 11(4), 959-975.

Aydın, A.O. (2013). *Yapay Zekâ: Bütünleşik Bilişe Doğru*, İstanbul: İstanbul Gelişim Üniversitesi Yayınları.

Brundage, M., Avin, S., Clark, J., Toner, H., Eckersley, P., Garfinkel, B., ... ve Amodei, D. (2018). The Malicious Use Of Artificial İntelligence: Forecasting, Prevention, And Mitigation. *ArXiv preprint arXiv*:1802.07228.

Chai CS, Lin PY, Jong MSY, Dai Y, Chiu TK ve Qin J. (2021). Perceptions Of And Behavioral İntentions Towards Learning Artificial İntelligence İn Primary School Students. *EducTechnol Soc*, 24(3), 89–101.

Coşkun, F. ve Gülleroğlu, H.D. (2021). Yapay Zekânın Tarih İçindeki Gelişimi Ve Eğitimde Kullanılması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 54(3), 947-966.

Dignum, V. (2019). *Responsible Artificial İntelligence: How To Develop And Use AI İn A Responsible Way.* Springer Nature.

Elmas, Ç. (2018). *Yapay Zekâ Uygulamaları: Yapay Sinir Ağları, Makine Öğrenmesi, Derin Öğrenme, Derin Ağlar, Bulanık Mantık, Sinirsel Bulanık Mantık, Genetik Algoritma*, Ankara: Seçkin Yayınevi.

Eren Erdoğmuş, İ. (2020), Yapay Zekâ Kullanarak İyileştirilmiş ve Kişiselleştirilmiş Müşteri Deneyimi Oluşturmak, İçinde M. Yılmaz ve Ö. İyigün (Editör), *Oyun Değiştiren Güç Yapay Zekâ*, 67-93. İstanbul: İnkılap Yayınevi.

İli, B. ve Büyükbaykal, G.N. (2023). Hashtag aktivizmi araştırmalarının bibliyometrik analizi. The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication– *TOJDAC*, 13(4), 900-915.

Karaoğlan Yılmaz, F. G. ve Yılmaz, R. (2023). Yapay Zekâ Okuryazarlığı Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması. *Bilgi ve İletişim Teknolojileri Dergisi*, 5(2), 172-190. https://doi.org/10.53694/bited.1376831

Knickrehm, M. (2020). Yapay Zekâ İşi Nasıl Değiştirecek? (Çev. L. Göktem), *Dijital Dönüşüm Yapay Zekâ*, İstanbul: Optimum Yayıncılık, 155 - 168.

Korkmaz, M., Sarıkaya, M. ve Kapukaya, E.E. (2024). Yapay Zekâ: Temel Bilgiler Ve Önemli Algoritmalar, *TOTBİD Dergisi*, 23, 8-11.

Laupichler, M. C., Aster, A., Schirch, J., ve Raupach, T. (2022). Artificial İntelligence Literacy İn Higher And Adult Education: A Scoping Literature Review. *Computers and Education: Artificial Intelligence*, 100101.

Long, D. ve Magerko, B. (2020). What is AI Literacy? Competencies and Design Considerations, CHI'20: Proceedings of the 2020 CHI Conference on Human Factors in Computing SystemsApril 2020, Pages 1–16, https://doi.org/10.1145/3313831.3376727

Manyika, J., Lund, S., Chui, M.,, Bughin, J., Woetzel, J., Batra, P., Ko, R., ve Sanghvi, S. (2017, December). Jobs Lost, Jobs Gained: Workforce Transitions İn A Time Of Automation. McKinsey Global Institute. Retrieved from https://www.mckinsey.com/~/media/mckinsey/industries/public%20and%20social%20sector/our%20insights/what%20the%20future%20of%20work%20will%20mean%20for%20jobs%20skills%20and%20wages/mgi-jobs-lost-jobs-gained-executive-summary-december-6-2017.pdf.

McCarthy, J. (2007). From Here Tohuman-Level AI. *Artificial Intelligence*, 171(18), 1174-1182.

Ng, D.T.K., Leung, J.K.L., Chu, S.K.W. ve Shen, M.Q., (2021). Conceptualizing AI Literacy: An Exploratory Review, *Computers and Education: Artificial Intelligence*, Doi: https:// doi.org/10.1016/j.caeai.2021.100041

Öztürk, O. ve Gürler, G. (2021). Bir *Literatür İncelemesi Aracı Olarak Bibliyometrik Analiz*, Ankara: Nobel Yayınları.

Pinski, M., Hofmann, T. ve Benlian, A. (2024). AI Literacy For The Top Management: An Upper Echelons Perspective On Corporate AI Orientation And İmplementation Ability. *Electronic Markets* 34(24), 1-23. https://doi.org/10.1007/s12525-024-00707-1

Pirim, H. (2006). Yapay Zekâ, *Journal of Yaşar University*, 1(1), 81-93.

Steinbauer, G., Kandlhofer, M., Chklovski, T., Heintz, F., ve Koenig, S. (2021). A Differentiated Discussion About AI Education K-12. KI-Künstliche Intelligenz, 1-7.

Türkiye Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi 2021-2025. (2021). https://cbddo.gov.tr/uyzs (E.T.: 12.05.2024).

Yampolskiy, R. (2020). Şirketinizin Algoritmaları Hata Yaparsa Neler Olur?, (Çev. L. Göktem). *Dijital Dönüşüm Yapay Zekâ*, 141-151. İstanbul: Optimum Yayıncılık.

Yapay Zekânın Tarihçesi ve Gelişim Süreci, (2018). https://medium.com/t%C3%BCrkiye/yapay-zekân%C4%B1n-tarih%C3%A7esi-ve-geli%C5%9Fim-s%C3%BCreci-cb4c73deb01d (E.T.: 18.04.2024).

Yeniceler Kortak, İ. (2023). *Haber Medyasında Yapay Zekâ Uygulamaları*, Konya: Eğitim Yayınevi.

Zawacki-Richter, O.,Marín, V. I., Bond, M., ve Gouverneur, F. (2019). Systematic Review Of Researchon Artificial İntelligence Applications İn Higher Education – Where Are The Educators? *Int. J. Educ. Technol. Higher Edu.* 16-39. Doi: 10.1186/s41239-019-0171-0

KAYNAKÇA

André, E. & Bauer, W. et al. (2021). Kompetenzentwicklung für Künstliche Intelligenz – Veränderungen, Bedarfe und Handlungsoptionen. Whitepaper Lernende Systeme, München. https://doi.org/10.48669/pls_2021-2.

Beckett, C. (2019). New powers, new responsibilities. A global survey of journalism and artificial intelligence. https://blogs.lse.ac.uk/polis/2019/11/18/new-powers-new-responsibilities/. Çevrimiçi: 10.03.2024.

Diakopoulos, N. (2019). Automating the news: How algorithms are rewriting the media. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Goldhammer, K. et al. (2019). Künstliche Intelligenz, Medien und Öffentlichkeit. BAKOM, Bern. https://www.bakom.admin.ch/dam/bakom/de/ dokumente/bakom/elektronische_medien/Zahlen%20und%20Fakten/Studien/studien-kuenstliche-intelligenz-medienoeffentlichkeit.pdf.download.pdf/K%C3%BCnstliche%20Intelligenz,%20Medien%20und%20%C3%96ffentlichkeit. Pdfent. Çevrimiçi: 15.02.2024.

Graefe, A. (2016): Guide to Automated Journalism. Columbia Journalism School. https://academiccommons.columbia.edu/doi/10.7916/D80G3XDJ. Çevrimiçi: 20.02.2024.

Hamborg, F. et al. (2019). Automated identification of media bias in news articles: an interdisciplinary literature review. International Journal on Digital Libraries içinde. S. 391-415. https://doi.org/10.1007/s00799-018-0261-y.

Heesen et al. (2023). Künstliche Intelligenz im Journalismus. Potenziale und Herausforderungen für Medienschaffende. Whitepaper Plattform Lernende Systeme, München. https://doi.org/10.48669/pls_2023-1).

Jakobs, I. et al. (2021). Medienvertrauen in Krisenzeiten. Mainzer Langzeitstudie Medienvertrauen 2020. https://www.ard-media.de/media-perspektiven/fachzeitschrift/2021/detailseite-2021/?tx_frspublication_ pi5%5bid%5d=2883&tx_frspublication_pi5%5bcontroller%5d=Publication&cHash=aa7da040cee9eaa2b7a67445f9092277. Çevrimiçi: 20.04.2024.

Kleinen-von Königslöw, K. (2020). Die Individualisierung der Nachrichtennutzung als Treiber der gesellschaftlichen Vermittlungskrise, Jarren, O. & Neuberger, C. (Ed.): Gesellschaftliche Vermittlung in der Krise. Medien und Plattformen als Intermediäre içinde (S. 93-118), Baden-Baden.

Lewis, N. P. et al. (2020). Data Journalism. Journalism & Mass Communication Educator, 75. Jg., H. 1, S. 16-21. https://doi.org/10.1177/1077695820904971).

Maroni, D. et al. (2020). Die ARD Mining-Plattform – Künstliche Intelligenz im produktiven Einsatz für die automatisierte Erschließung im multimedialen Produktionsprozess. FKT – Fernseh- und Kinotechnik.

Müller-Brehm, J. (2021). Künstliche Intelligenz in Redaktionen – Ist Journalismus berechenbar?. Landesanstalt für Medien NRW (Ed.): tbd – Der Datenmonitor der Landesanstalt für Medien NRW içinde. Sayı 3 August 2021.

Neuberger, C. (2018). Journalismus in der Netzwerköffentlichkeit. Zum Verhältnis zwischen Profession, Partizipation und Technik. Nuernbergk, Christian/Neuberger, Christoph (Ed.). Journalismus im Internet: Profession – Partizipation – Technisierung. 2. İçinde. Wiesbaden. Springer VS, s. 10-80.).

Neuberger, C. (2022). Digitale Öffentlichkeit und liberale Demokratie. Aus Politik und Zeitgeschichte, 72. s. 18-25. https://www.bpb.de/shop/zeitschriften/apuz/digitale-gesellschaft-2022/505680/digitaleoeffentlichkeit-und-liberale-demokratie/). Çevrimiçi 20.04.2024.

Oertel, B. et al. (2022). Algorithmen in digitalen Medien und ihr Einfluss auf die Meinungsbildung. Abschlussbericht zum TA-Projekt, Büro für Technikfolgen-Abschätzung beim Deutschen Bundestag, TAB-Arbeitsbericht Nr. 204, Temmuz 2022.

Wilczek, B., Haim, M. (2022). Wie kann Künstliche Intelligenz die Effizienz von Medienorganisationen steigern? Eine Systematisierung entlang der Nachrichtenwertkette mit besonderer Berücksichtigung regionaler Medien. Medien Wirtschaft. Perspektiven der Digitalen Transformation içinde. Sayı 4/2022. s. 44-50.

KAYNAKÇA

Adhikari, K., & Panda, R. K. (2020). Examining the Role of Social Networking Fatigue toward Discontinuance Intention: The Multigroup Effects of Gender and Age. *Journal of Internet Commerce*, *19*(2), 125–152. https://doi.org/10.1080/15332861.2019.1698265

Al-Jallad, M. S. Y., & Radwan, A. F. (2021). Exploring social media fatigue among youth in the United Arab Emirates. *Journal of Print and Media Technology Research*, *10*(3), 163–178. https://doi.org/10.14622/JPMTR-2112

Cao, X., Khan, A. N., Ali, A., & Khan, N. A. (2020). Consequences of Cyberbullying and Social Overload while Using SNSs: A Study of Users' Discontinuous Usage Behavior in SNSs. *Information Systems Frontiers*, *22*(6), 1343–1356. https://doi.org/10.1007/s10796-019-09936-8

Cao, X., & Sun, J. (2018). Exploring the effect of overload on the discontinuous intention of social media users: An S-O-R perspective. *Computers in Human Behavior*, *81*, 10–18. https://doi.org/10.1016/j.chb.2017.11.035

Chung, D., Chen, Y., & Meng, Y. (2023). Perceived Information Overload and Intention to Discontinue Use of Short-Form Video: The Mediating Roles of Cognitive and Psychological Factors. *Behavioral Sciences*, *13*(50), 1–14. https://doi.org/10.3390/bs13010050

Dhir, M., & Midha, V. (2014). Association for) Overload, Privacy Settings, and Discontinuation: A Preliminary Study of FaceBook Users. In *SIGHCI 2014 Proceedings* (pp. 1–5). Association for Information Systems AIS Electronic Library (AISeL). Retrieved from http://aisel.aisnet.org/sighci2014/12

Digital 2024: Turkey. (2024). Retrieved from https://datareportal.com/reports/digital-2024-turkey

Fan, W., Osman, S., Zainudin, N., & Yao, P. (2024). How information and communication overload affect consumers' platform switching behavior in social commerce. *Heliyon*, *10*(10), e31603. https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e31603

Fan, X., Jiang, X., Deng, N., Dong, X., & Lin, Y. (2021). Does role conflict influence discontinuous usage intentions? Privacy concerns, social media fatigue and self-esteem. *Information Technology and People*, *34*(3), 1152–1174. https://doi.org/10.1108/ITP-08-2019-0416

Fu, S., Li, H., & Liu, Y. (2021). Why discontinue Facebook usage? An empirical investigation based on a push–pull–mooring framework. *Industrial Management and Data Systems*, *121*(11), 2318–2337. https://doi.org/10.1108/IMDS-12-2020-0709

Fu, S., Li, H., Liu, Y., Pirkkalainen, H., & Salo, M. (2020). Social media overload, exhaustion, and use discontinuance: Examining the effects of information overload, system feature overload, and social overload. *Information Processing and Management*, *57*(6), 102307. https://doi.org/10.1016/j.ipm.2020.102307

Gan, C., Li, H., & Liu, Y. (2024). Understanding social media discontinuance behavior in China: a perspective of social cognitive theory. *Information Technology and People*, *37*(3), 1185–1207. https://doi.org/10.1108/ITP-05-2022-0403

Guo, Y., Lu, Z., Kuang, H., & Wang, C. (2020). Information avoidance behavior on social network sites: Information irrelevance, overload, and the moderating role of time pressure. *International Journal of Information Management*, *52*(January), 102067. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2020.102067

Gürbüz, S. (2019). *AMOS ile yapısal eşitlik modellemesi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

He, T. (2020). Information Overload and Interaction Overload as Two Separate Attributes of Information Overload Syndrome. *Journal of Enterprising Culture*, *28*(03), 263–279. https://doi.org/10.1142/s0218495821500114

Kamal, N., Rabbani, S., Samdani, H., Shujaat, S., & Ahmad, M. (2020). Social Media Usage, Overload and Exhaustion: A Performance Perspective. *International Review of Management and Marketing*, *10*(5), 19–26. https://doi.org/10.32479/irmm.10190

Kang, I., Zhang, Y., & Yoo, S. (2020). Elaboration of social media performance measures: From the perspective of social media discontinuance behavior. *Sustainability (Switzerland)*, *12*(19), 1–22. https://doi.org/10.3390/su12197962

Kılıç, A. F., & Koyuncu, İ. (2017). Ölçek Uyarlama Çalışmalarının Yapı Geçerliği Açısından Incelenmesi. In *Küreselleşen dünyada eğitim* (pp. 415–438). https://doi.org/10.14527/9786053188407.27

Kline, R. B. (2016). *Principle and practice of structural equation modelling* (4th Press). New York, NY: The Guilford Press.

Lee, A. R., Son, S. M., & Kim, K. K. (2016). Information and communication technology overload and social networking service fatigue: A stress perspective. *Computers in Human Behavior*, *55*, 51–61. https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.08.011

Lee, O. K. D., Lee, S., Suh, W., & Chang, Y. (2022). Alleviating the impact of SNS fatigue on user discontinuance. *Industrial Management and Data Systems*, *122*(1), 292–321. https://doi.org/10.1108/IMDS-08-2020-0497

Li, J., Guo, F., Qu, Q. X., & Hao, D. (2022). How Does Perceived Overload in Mobile Social Media Influence Users' Passive Usage Intentions? Considering the Mediating Roles of Privacy Concerns and Social Media Fatigue. *International Journal of Human-Computer Interaction*, *38*(10), 983–992. https://doi.org/10.1080/10447318.2021.1986318

Lin, J., Lin, S., Turel, O., & Xu, F. (2020). The buffering effect of flow experience on the relationship between overload and social media users' discontinuance intentions. *Telematics and Informatics*, *49*(October 2019), 1–18. https://doi.org/10.1016/j.tele.2020.101374

Maier, C., Laumer, S., Eckhardt, A., & Weitzel, T. (2012). When social networking turns to social overload: Explaining the stress, emotional exhaustion, and quitting behavior from social network sites' users. In *ECIS 2012 - Proceedings of the 20th European Conference on Information Systems*.

Maier, C., Laumer, S., Eckhardt, A., & Weitzel, T. (2015). Giving too much social support: Social overload on social networking sites. *European Journal of Information Systems*, *24*(5), 447–464. https://doi.org/10.1057/ejis.2014.3

Maier, C., Laumer, S., Weinert, C., & Weitzel, T. (2015). The effects of technostress and switching stress on discontinued use of social networking services: A study of Facebook use. *Information Systems Journal*, *25*(3), 275–308. https://doi.org/10.1111/isj.12068

Pang, H., & Liu, Y. (2024). How perceived overload leads to WeChat passive usage intention: the mediating roles of social network exhaustion and discontented feeling. *Internet Research*, 1066–2243. https://doi.org/10.1108/INTR-05-2023-0394

Pang, H., Quan, L., & Lu, J. (2024). How does perceived overload influence international students' educational attainment? The mediating roles of social media exhaustion and academic anxiety. *Current Psychology*, *43*(9), 7794–7808. https://doi.org/10.1007/s12144-023-04984-5

Pang, H., & Ruan, Y. (2023). Determining influences of information irrelevance, information overload and communication overload on WeChat discontinuance intention: The moderating role of exhaustion. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *72*(January), 103289. https://doi.org/10.1016/j.jretconser.2023.103289

Pradhan, S. (2022). Social network fatigue: revisiting the antecedents and consequences. *Online Information Review*, *46*(6), 1115–1131. https://doi.org/10.1108/OIR-10-2020-0474

Qaisar, S., Chu, J., Shah, Z., & Hassan, Z. (2022). Effects of social networking site overloads on discontinuous intentions of users: a moderated mediation analysis. *Behaviour and Information Technology*, *41*(16), 3530–3551. https://doi.org/10.1080/0144929X.2021.2002411

Rahmanyanti, P. L. D., & Yasa, N. N. K. (2019). Discontinuous Usage Intention of Millennials in Using Facebook: The Role of SNS Exhaustion Mediates Social Overload. *European Journal of Business and Management Research*, *4*(3), 1–7. https://doi.org/10.24018/ejbmr.2019.4.3.24

Ravindran, T., Yeow Kuan, A. C., & Hoe Lian, D. G. (2014). Antecedents and Effects of Social Network Fatigue. *Journal of the Association for Information Science and Technology, 65*(1), 2306–2320. https://doi.org/10.1002/asi

Sun, J., & Lee, S. K. (2022). Flooded with too many messages? Predictors and consequences of instant messaging fatigue. *Information Technology and People*, *35*(7), 2026–2042. https://doi.org/10.1108/ITP-03-2021-0239

Wang, J., Vo-Thanh, T., Liu, Y. H., Dang-Van, T., & Nguyen, N. (2024). Information confusion as a driver of consumer switching intention on social commerce platforms: a multi-method quantitative approach. *Information Technology and People*, *37*(1), 171–200. https://doi.org/10.1108/ITP-04-2022-0284

Whelan, E., Najmul Islam, A. K. M., & Brooks, S. (2020). Is boredom proneness related to social media overload and fatigue? A stress–strain–outcome approach. *Internet Research*, *30*(3), 869–887. https://doi.org/10.1108/INTR-03-2019-0112

Wu, D., & Zheng, J. (2023). Social media overload, gender differences and knowledge withholding. *Kybernetes*, *52*(1), 24–43. https://doi.org/10.1108/K-06-2021-0482

Xiao, L., Mou, J., & Huang, L. (2019). Exploring the antecedents of social network service fatigue: a socio-technical perspective. *Industrial Management and Data Systems*, *119*(9), 2006–2032. https://doi.org/10.1108/IMDS-04-2019-0231

Yazıcıoğlu, Y., & Erdoğan, S. (2004). *SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri*. (D. Yayıncılık, Ed.). Ankara.

Ye, D., Cho, D., Chen, J., & Jia, Z. (2023). Empirical investigation of the impact of overload on the discontinuous usage intentions of short video users: a stressor-strain-outcome perspective. *Online Information Review*, *47*(4), 697–713. https://doi.org/10.1108/OIR-09-2021-0481

Zhang, S., Zhao, L., Lu, Y., & Yang, J. (2016). Do you get tired of socializing? An empirical explanation of discontinuous usage behaviour in social network services. *Information and Management*, *53*(7), 904–914. https://doi.org/10.1016/j.im.2016.03.006

Zhang, X., Ding, X., & Ma, L. (2022). The influences of information overload and social overload on intention to switch in social media. *Behaviour and Information Technology*, *41*(2), 228–241. https://doi.org/10.1080/0144929X.2020.1800820

Zhang, X., Ma, L., Zhang, G., & Wang, G. S. (2020). An integrated model of the antecedents and consequences of perceived information overload using WeChat as an example. *International Journal of Mobile Communications*, *18*(1), 19. https://doi.org/10.1504/ijmc.2020.104419

Editör:
Prof. Dr. Ayşe Ceyda Ilgaz Büyükbaykal

Gazetecilik ve Medya Çalışmaları

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

GAZETECİLİK VE MEDYA ÇALIŞMALARI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Prof. Dr. Ayşe Ceyda Ilgaz Büyükbaykal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-12-0
1. Baskı, Haziran 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

GAZETECİLİK VE MEDYA ÇALIŞMALARI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Prof. Dr. Ayşe Ceyda Ilgaz Büyükbaykal
IV+172 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-12-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Abidin, C. (2015). "Communicative, Influencers and perceived interconnectedness", A Journal of Gender, New Media and Technology, s. 1-22.

Abidin, C., Mart, O. (2016). "Influencers tell all? Unrevelling authenticity and credibility in a brand scandal", Blurring the lines: Market-driven and democracy-driven freedom of expression, s. 153-161.

Anderson, E. (2010). Social Media Marketing, Springer.

Bochenski, Joseph M., (1993). Die zeitgenössischen Denkmethoden, UTB Verlag.

Burt, Roland S., (1999). "The Social Capital of Opinion Leaders", Annals of the American Academy of Political and Social Science, C. 566, s. 37-54.

Brooks, S. (2014). "The 7 Key Characteristics of a social media influencer", https://www.business2community.com/social-media/7-key-characteristics-social-media-influencer-0970893.

Fay, B. (2013). "Influencer Handbook. The Who, What, When, Where, How and Why of Influencer marketing", s. 3.

Freberg, K. (2011). "Who are the social media influencers? A study of public perceptions of personality", Public Relations Review, s. 90-92.

Glock, Charles Y., Francesco M. N., (1963). "Sociology and the Study of Consumers", Journal of Advertising Research, s. 21-27.

Gottbrecht, L. (2016). "The Three Types of Influencers All Marketers Should Know", https://www.mavrck.co/the-three-types-of-influencers-all-marketers-should-know-infographic/.

Gunn, B. (1971). "Procedures for Identifying Marketing Opinion Leaders", Mississippi Valley Journal of Business and Economics, C. 6, No: 2, s. 32-44.

Harringer, M. (2016). "Wer sind die 6 wichtigsten Influencer Typen in Social Media?", https://page-online.de/branche-karriere/wer-sind-die-6-wichtigsten-influencer-typen-in-social-media/.

Hedemann, F. (2014). "Influencer Marketing I: Was sind Influencer und wie findet man sie?", Upload Magazin.

Husserl, E., (1912). Jahrbuch für Philofophie und phänomenologische Forschung, Verlag von Max Niemeyer.

Husserl, E., (2006). Phantasie und Bildbewußtsein, Meiner Verlag.

Kilian, K. (2016). „Influencer sind die neuen Promis", Absatzwirtschaft, s. 76-80.

Lazarsfeld, Paul F., Katz, E., (1984). Persönlicher Einfluß und Meinungsbildung, Schriftenreihe der Verlagsgruppe Bauer.

Matic, J.A., Booth, N. (2011). "Mapping and leveraging influencers in social media to shape corporate brand perceptions", Corporate Communications: An International Journal, s. 184-191.

Ohanian, R. (1990). "Construction and validation of a scale to measure celebrity endorsers´ perceived expertise, trustworthiness and attractiveness", Journal of Advertising, C. 19, No: 3, s. 39-52.

Orth, E. W., (1982). Der Terminus Phänomenologie Bei Kant und Lambert und seine Verbindbarkeit mit Husserls Phänomenologiebegriff, C. 26, 2. bs, Felix Meiner Verlag.

Tamble, M.(2015). "Was ist Influencer marketing? Influencer marketing in der Unternehmenskommunikation", http://www.influma.com/blog/was-ist-influencer-marketing/, s. 3.

Uzunoğlu, E., Misci, S. (2014). "Brand communication through digital influencers. Leveraging blogger engagement", International Journal of Information Management, s. 592-602.

Ware, S. (2015). "Instagram Marketing: Does Influencer Size Matter?", http://markerly.com/blog/instagram-marketing-does-influencer- size-matter.

KAYNAKÇA

Adaklı, G. (2006). *Türkiye'de Medya Endüstrisi: Neoliberalizm Çağında Mülkiyet ve Kontrol İlişkileri.* Ankara: Ütopya Yayınevi.

Atılgan, S. (1995). Türk Basınında Promosyon Çıkmazı. *Marmara İletişim Dergisi, 3*(15), s. 231-264.

Ayan, V. M. (2019). *AKP Devrinde Medya Alemi.* İstanbul: Yordam.

BBC (2018, Mart 22). 4 Soruda Türkiye'nin En Büyük Medya Grubu Olan Demirören Holding. https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-43501280 (Erişim Tarihi: 28.03.2023).

Benson, R. (1999). Field theory in comparative context: A new paradigm for media studies. *Theory and Society*, s. 463-498.

Bourdieu, P. (1997). *Televizyon Üzerine.* (T. Ilgaz, Çev.) İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Bourdieu, P. (1998). *Outline of a Theory of Practice.* Cambridge : Cambridge University Press.

Bourdieu, P. (2013). *Bilimin Toplumsal Kullanımları.* (L. Ünsaldı, Çev.) Ankara: Heretik.

Bourdieu, P., & Wacquant, L. (2014). *Düşünümsel Bir Antropoloji İçin Cevaplar.* (N. Ökten, Çev.) İstanbul: İletişim.

Bianet (2021, Haziran 7). "Ziraat Bankası kredi için 'müşteri sırrı' dedi". Bianet. https://bianet.org/bianet/medya/245312-ziraat-bankasi-kredi-icin-musteri-sirridedi (Erişim tarihi: 21.01.2023).

Bianet (2023, Mart 28). "Demirören, Ziraat Bankası'na borcunun yalnızca yüzde 3,2'sini ödemiş". Bianet. https://m.bianet.org/bianet/medya/276442-demiroren-ziraat-bankasi-na-borcunun-yalnizca-yuzde-3-2-sini-odemis (Erişim tarihi: 21.01.2023).

Bila, F. (2009) "Aydın Doğan'a karşı vergi terörü" https://www.milliyet.com.tr/yazarlar/fikret-bila/aydin-dogan-a-karsi-vergi-teroru-1137531 (Erişim Tarihi: 02.05.2023).

Calhoun, C. (2007). Bourdieu Sosyolojisinin Ana Hatları. G. Çeğin, E. Göker, A. Arlı , & Ü. Tatlıcan içinde, Ocak ve Zanaat (s. 77-131). (G. Çeğin, Çev.). İstanbul: İletişim.

Çölaşan, E. (2008). *Her Kuşun Eti Yenmez.* İstanbul: Bilgi Yayınevi.

Dağtaş, E., & Şirvanlı, T. (2020). Anakım Medya Karşısında Alternatif Medya Yayıncılığı: Ünsal Ünlü'nün "Patronsuz" Programı Örneği. *Intermedia, 7*(13), s. 317-337.

Demirkent, N. (1995). *Medya Medya* . İstanbul: Dünya Yayınları.

Doğan Holding (2023, Mayıs 3). Doğan Holding Kurumsal Tarihçemiz. https://www.doganholding.com.tr/kurumsal/tarihcemiz/ (Erişim Tarihi: 20 Mayıs 2023).

Demir, S. (2013) Türkiye'de 2001 Yılı Sonrasında Medya-İktidar İlişkileri ve Gazetecilik Pratiklerine Yansıması, yayımlanmış yüksek lisans tezi, Ankara Ünivesritesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Ekzen, N. (1999). Medya ve Ekonomi: Türk Basın Ekonomisinde Yoğunlaşma-Toplulaşma-Tekelleşme. İ. Erdoğan içinde, *Medya Gücü ve Demokratik Kurumlar* (s. 56-85). İstanbul: Afa Yayıncılık.

Erdem, B. (2015). Türkiye' de Yeni Medya Düzeninin Oluşumunda Tasarruf Mevduatı Sigorta. *İnsan İnsan*(6), s. 38-54.

Golding, P., & Murdock, G. (2002). Kültür, İletişim ve Ekonomi Politik. S. İrvan içinde, *Medya Kültür Siyaset* (s. 49-77). Ankara: Pharmakon.

Göker, E. (2007). Ekonomik İndirgemeci mi Dediniz? G. Çeğin, E. Göker , A. Arlı, & Ü. Tatlıcan Ocak ve Zanaat içinde (s. 277-372). İstanbul: İletişim.

Herman, E., & Chomsky, N. (2012). *Rızanın İmalatı Kitle Medyasının Ekonomi Politiği.* (E. Abadaoğlu, Çev.) İstanbul: bgstyayınları.

Hürriyet, (2011, Nisan 21). Demiröreni-Karacan ortaklığı Milliyet ve Vatan'ı satın alıyor. Hürriyet Gazetesi. https://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/demiroren-karacan-ortakligi-milliyet-ve-vatan-i-satin-aliyor-17601154 (Erişim Tarihi: 18.01.2023).

Karaçor, Z., & Alptekin , V. (2006). 1980 Sonrası İstiktar Politikaları Işığında Türkiye Ekonomisinin Trend Analizi Yardımıyla Değerlendirilmesi. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 6*(11), s. 306-342.

Kırmızıoğlu, Z. (2010). Siyasal İktidar ve Medya: AKP ve Doğan Medya Üzerine Bir Çözümleme. *Yüksek Lisans Tezi*. Ankara.

Kologlu, O. (2006). *Osmanlı'dan 21. Yüzyıla Basın Tarihi.* İstanbul: Pozitif Yayınları .

Kurban, D., & Sözeri, C. (2012). *İktidarın Çarkında Medya: Türkiye'de Medya Bağımsızlığı ve Özgürlüğü Önündeki Siyasi, Yasal ve Ekonomik Engeller.* İstanbul: TESEV Yayınları.

Mcchesney, R. W. (2003). The Problem of Journalism: a political economic contribution to an explanation of the crisis in contemporary US journalism. *Journalism Studies, 3*(4), s. 299–329.

Özdal, C. S. (2023). Türkiye Medya Sektöründe Şirket Birleşmeleri: Güncel Eğilimler, Yeni Sorunlar. *Kültür ve İletişim, 26*(1), s. 7-39.

Schudson, M. (2010). Yeni Gazetecilik. D. Crowley, & P. Heyer içinde, *İletşim Tarihi* (s. 208-227). Ankara: Phoneix.

Sönmez, M. (1992). *100 Soruda 1980"lerden 1990"lara "Dışa Açılan" Türkiye Kapitalizmi.* İstanbul: Gerçek Yayınevi.

Sönmez, M. (2003). *Filler ve Çimenler.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Supitnik (2018, Nisan 6). İmzalar Atıldı: Doğan Medya Resmen Demirören Medya'ya Geçti. https://sputniknews.com.tr/20180406/imzalar-atildi-dogan-medya-resmen-demiroren-gecti-1032938554.html (Erişim Tarihi: 02.04.2023).

Sönmez, M. (2004). Türkiye Medyasında Yeni Sahiplik Yapısı: Cepheler Profiller . D. Tılıç içinde, *Türkiye'de Gazetecilik: Eleştirel Bir Yaklaşım* . Ankara: Çagdaş Gazeteciler Derneği Yayınları.

Sönmez, M. (2010). *Medya, Kültür, Para ve İstanbul İktidarı.* İstanbul: Yordam Kitap.

Sözeri, C., & Güney, Z. (2011). *Türkiye'de Medyanın Ekonomi Politiği.* İstanbul: Tesev Yayınları.

Swartz, D. (2018). *Kültür ve İktidar.* (E. Gen, Çev.) İstanbul: İletişim.

Şirvanlı, T. (2021). COVID-19 Haberlerinde Siyasi Kutuplaşmanın Yansımaları. *Selçuk İletişim Dergisi, 14*(2), s. 1005-1038.

Taş, O. (2010). Medya Etiğinin Tarihsel Temelleri ve Gelişimi. B. Çaplı, & H. Tuncel içinde, *Televizyon Haberciliğinde Etik* (s. 3-27). Ankara: Fersa Matbacılık.

Tekelioğlu, T. (2015). Ya Bizdensin Ya Da... İstanbul: Krımızı Kedi Yayınları.

Tılıç, D. (2001). *2000'ler Turkiye'sinde Gazetecilik ve Medyayi Anlamak.* İstanbul : Su Yayınları.

Tokgöz, O. (2010). *Temel Gazetecilik.* Ankara: İmge Kitabevi.

Turkey Mom RFS (2016, Ekim 7). Medya Sahipleri. https://turkey.mom-rsf.org/tr/medya-sahipleri/ (Erişim Tarihi 01.12.2022).

t24 (2018, Nisan 7). 675.000.000 dolar! Devletin Doğan Medya Grubu'nu satın alan Demirören'e Kredi. t.24. https://t24.com.tr/haber/675000000-dolar-devletin-dogan-medya-grubunu-satin-alan-demirorene-verdigi-kredi,599949 (Erişim Tarihi: 18.01.2023).

Yaylagül, L. (2006). *Kitle İletişim Kuramları.* Ankara: Dipnot.

KAYNAKÇA

Akbaş, F. (2020). Coğrafya Lisans Mezunlarının Kültürel Miras Kavramına Yönelik Algılarının Metafor Analizi Yöntemiyle Değerlendirilmesi. *Anasay*, (12), 89-112. DOI: 10.33404/Anasay.725994

Atalay Mazlum, A. & Balcı, A (2018). Meslek Lisesi Öğretmen ve Öğrencilerine Göre Okul: Bir Metafor Çalışması, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* (47), 1-26. DOI: 10.21764/Manuel'den.339901

Demirtaş, H. & Çoban, D. (2014). *Üniversite Öğrencilerinin, Üniversite ve Fakülte Kavramlarına İlişkin Metaforları.* İnönü Üniversitesi Örneği). Ondokuz Mayıs University Journal Of Education Faculty, 33 (1), 113-144. Https://Dergipark.Org.Tr/Tr/Pub/Omuefd/İssue/20251/214870

Karatay, H. & Kartallıoğlu, N. (2019). Moğol Öğrencilerin Türkiye ve Türkçe Algıları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 19 (3), 1016-1028. DOI: 10.17240/Aibuefd.2019.19.49440-554935

Kocaman Karoğlu, A. (2016). Okul Öncesi Eğitimde Teknoloji Entegrasyonu: Dijital Hikâye Anlatımı Üzerine Öğretmen Görüşleri. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 7 (1), 175-205. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/tojqi/issue/21410/229445

Korkmaz, F. & Bağçeci, Y. D. D. B. (2013). Lise Öğrencilerinin ''Üniversite'' Kavramına İlişkin Metaforik Algıların İncelemesi. *Bartın University Journal Of Faculty Of Education,* 2 (1), 187-204. Retrieved From Https://Dergipark.Org.Tr/Tr/Pub/Buefad/İssue/3812/51101

Köşker, H. (2023). Üniversite Eğitimi Alan Yabancı Öğrencilerin Türkiye ve Turizm Kavramına Yönelik Metaforik Algıları. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi,* 23 (1), 573-588. DOI: 10.11616/Asbi.1218988

Lakoff, G., & Johnson, M. (1981). *Metaphors we live by*. University of Chicago Press.

Sadık, E. (2017). *Küreselleşme Sürecinde Uluslararası Öğrenci Hareketliliğinin Sorunları: Türkiye'deki Kosovalı Öğrenciler Örneği.* Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Sarı, C., Kılıç, A. F., Güven, S. & Yaşar, H. B. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Kültürel Miras Kavramına İlişkin Algılarının Metafor Analizi Yoluyla İncelenmesi. *International Journal Of Current Approaches İn Language, Education And Social Sciences,* 2 (1), 334-353. DOI: 10.35452/Caless.2020.16

Sarıca, Ç.&Koçak Usluel, Y. (2016). Eğitsel Bağlamda Dijital Hikâye Anlatımı: Bir Rubrik Geliştirme Çalışması, *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama,* 6(2), 65-84. DOI: 10,17943/etku.12600

Saussure, F.(1998). *Genel Dilbilim Dersleri,* Çev. Berke Vardar, İstanbul: Multilingual Yayınları.

Sivri, M &Ş. Tüfekçi, "Etkileşimli Dijital Anlatı ve Anlatının Yeni Bileşenleri: Yazınsal ve Dijital Arasında Çatışma" *Researcher*, Vol. 5, no.2, 201-217.

Sönmez Ektem, I. & Özer Aytekin, K. (2020). Eğitim Alanındaki Metafor Araştırmalarında Eğilimler: Bir İçerik Analizi Çalışması. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (36), 1-38. DOI: 10.14520/Adyusbd.734592

Sulçevsi, İ. & Turan, F. (2019). Kosova Türkçesinde İstek Kipi Biçimbirimlerinin Kullanım Özellikleri. *Journal of Turkology,* 29 (1), 127-145. DOI: 10.18345/iuturkiyat.560225

Yaşar, G. & Batur, Z. (2021). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Türkçe, Türkiye ve Türk Kültürüne İlişkin Görüşleri: Slovakya Matej Bel Üniversitesi Örneği. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi,* 4 (1), 4-30. Https://Dergipark.Org.Tr/Tr/Pub/İjotfl/İssue/63209/845561

Yiğit, M. (2021). Saraybosna Yunus Emre Enstitüsündeki Kursiyerlerin Türkiye Algısı ve Türkçe Öğrenme Sebepleri . *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 11 (1), 207-216 . Retrieved From Https://Dergipark.Org.Tr/Tr/Pub/Kusbd/İssue/60105/777351

KAYNAKÇA

Albertazzi, D., & McDonnell, D. (2008). *Twenty-First Century Populism: The Spectre of Western European Democracy.* London: Palgrave Macmillan.

Alpakgir, G. C. (2018). Donald Trump'ın Seçim Vaatleri ile Siyasalarının Popülizm Kapsamında Değerlendirilmesi ve Amerikan Dış Politikasına Yansımaları. 1-12.

Appadurai, A. (2017). *''Demokrasi Yorgunluğu", Büyük Gerileme: Zamanımızın Ruh Hali Üstüne Uluslararası Bir Tartışma.* (A. B. Merisa Şahin, Çev.) İstanbul: Metis Yayınları.

Bauman, Z. (2019). *Kapımızdaki Yabancılar* (2 b.). (E. Barca, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Canovan, M. (1981). *Populism.* New York: Harcourt Brace Jovanovich.

Canovan, M. (1999). Trust the People! Populism and the Two Faces of Democracy. *Political Studies, 47*(1), 2-16.

Dijk, T. A. (1988). *New Analysis: Case Studies of International and National News in the Press.* New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

Dursun, Ç. (2013). *İletişim Kuram Kritik.* Ankara: İmge Yayınları.

Filc, D. (2015, Latin American Inclusive and European Exclusionary Populism: Colonialism as an Explanation). *Journal of Political Ideologies, 20*(3), s. 263-283. doi:10.1080/13569317.2015.1075264

Heywood, A. (2011). *Siyasi İdeolojiler.* Ankara: Adres Yayınları.

Hilliard, R. L., & Keith, M. C. (1999). *Waves of Rancor: Tuning into the Radical Right.* New York: Routledge.

Hopyar, Z. (2016). *Avrupa'da Göç ve Mülteci Olgusu.* Diaspora Araştırmaları Merkezi.

Inglehart, R. F., & Norris, P. (2016). Trump, Brexit, and the Rise of Populism: Economic Have-Nots and Cultural Backlash. *Faculty Research Working Paper Series*.

Jagers, J., & Walgrave, S. (2007). Populism as political communication style: An empirical study of political parties' discourse in Belgium. *European Journal of Political Research*, 319-345.

Kaltswasser, C. M. (2013). *Populism in Europe and the Americas: Threat or Corrective for Democracy ?* New York: Cambridge University Press.

Kaltwasser, C. M. (2013). *Populism in Europe and the Americas: Threat or Corrective for Democracy ?* New York : Cambridge University Press.

Keskin, K. (2017). Avusturya Seçimleri ve Aşırı Sağın Merkeze Yerleşmesi. *SETA Perspektif*(180).

Laclau, E. (2005). *On Populist Reason.* London: Verso.

Moffitt, B. (2016b). *The Global Rise of Populism: Performance, Political Style, Representation.* Stanford, CA: Stanford University Press.

Mudde, C. (2004). ''The Populist Zeitgeist". Government and Opposition. *39*(4), 542-563. doi:https://doi.org/10.1111/j.1477-7053.2004.00135.x.

Mudde, C. (2007). *Populist Radical Right Parties in Europe.* New York: Cambridge University Press.

Mudde, C., & Kaltwasser, C. R. (2017). *Populism: A Very Short Introduction* (2 b.). New York: Oxford Unıversıty Press.

Müller, J.-W. (2020). *Popülizm Nedir?* (4. Baskı b.). (O. Yıldız, Çev.) İstanbul: İletişim Yayınları.

Panizza, F. (2005). *Populism a Mirror of Democracy.* London: Verso.

Postill, J. (2018). Popülism, and social media: a global perspective. *Media, Culture & Society, 40*(5), 754-765.

Sözen, Y. (2012). *Demokrasi, Otoriterlik ve Popülizmin Yükselişi.* İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi - TÜSİAD Dış Politika Forumu.

Tonkiss, K. (2006). Analysis Text and Speech: Content and Discourse Analysis. *Researching Society and Culture*, 367 - 383.

Torre, C. d. (2019). Global populism: histories, trajectories, problems, and challenges. C. d. Torre içinde, *Routledge Handbook of Global Populism* . New York : Routledge .

Waisbord, S. (2019). Populism as media and communication phenomenon. C. d. Torre (Dü.) içinde, *Routledge Handbook of* (s. 223).

Wike, R., Stokes, B., & Simmons, K. (2017). *Europeans Fear Wave of Refugees Will Mean More Terrorism, Fewer Jobs: Sharp ideological divides across EU on views about minorities, diversity and national identity.* Pew Research Center.

Yıldırım, Y. (2017). Liberal Demokrasinin Krizi Bağlamında Avrupa'da Sağ-Popülizm ve Yükselen Aşırı-Sağ. *Amme İdaresi Dergisi, 50*(2), 51-72.

Kaynakça

Alacahan, O. ve Vatandaş, S. (2021). Kamusal-Özel Alan Ayrışmasının İnşa Süreci ve Sosyal Medya, *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi, 10* (1), s. 720-733.

Altunışık, R. (2010). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Altunışık, A. M. (2020). Shaftesbury'de Ahlakın Temeli: Ahlak Duygusu. *On Dokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,48,*s. 335-362.

Barış, Ö. ve Yeşilyurt, S. (2023). Yeni Medyada Beden Teşhiri ve Vücudun Metalaşması Üzerine İnceleme: Onlyfans ve Only Feetfinder Uygulamaları. *Türkiye Medya Akademisi Dergisi, 3* (5), s. 444-475.

Budak, B. (2022). *Kendine İyi Davran Güzel İnsan*. İstanbul: Sahi Kitap.

Cevizci, A. (1999). *Felsefe Sözlüğü.* İstanbul: Paradigma Yayınları.

Cevizci, A. (2002). *Etiğe Giriş.* İstanbul: Engin Yayıncılık.

Dellaloğlu, B. F. (2015). Mesafeli Yakınlık: Facebook ve Twitter Çağının Yeni Toplumsallığı. (Ed. Ö. Oğuzhan. *İletişimde Sosyal Medya Sosyal Medyada Etkileşim.* İstanbul: Kalkedon Yayınları, s. 21-27.

Desai, P. S. ve Lele, V. (2017). Correlating Internet, Social Networks and Workplace-a Case of Generation Z Students. *Journal of Commerce & Management Thought.* https://www.proquest.com/docview/1946950400/fulltextPDF/8E9C1B3585004E02PQ/1?accountid=16645 (Erişim Tarihi: 27.02.2024).

Doğan, N. (2008). İş Etiği ve İşletmelerde Çöküş. *Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi,8* (16), s. 179-200.

Ertaş, F. C., Arslan, M. C. (2009). Bağımlı ve Bağımsız Muhasebecilerin Meslek Etiği Algılama Düzeylerine İlişkin Bir Araştırma. *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi, 27*, s. 123-42.

Han, B. C. (2017). *Şeffaflık Toplumu*. İstanbul: Metis Yayınları.

Horkheimer, M. ve Theodor, W. A. (2014) Aydınlanmanın Diyalektiği, çev: Nihat Ülner ve Elif Öztarhan Karadoğan, İstanbul: Kabalcı Yayıncılık.

Köse, H. (2011). *Medya Mahrem: Medyada Mahremiyet Olgusu ve Transparan Bir Yaşamdan Parçalar.* İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Meray, M. S. (2023). Genel Ahlak Bağlamında Erişimin Engellenmesi, *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 5* (1), s. 511-541.

Merriam, B. S. (2013). Nitel Araştırma: Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber. (Çev: S. Turan). Ankara: Nobel Kitap.

Özdemir, Z. (2015). Sosyal Medyada Kimlik İnşasında Yeni Akım: Özçekim Kullanımı. *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 2* (1), s. 112-131.

Özgener, Ş. (2009). İş Ahlakının Temelleri: Yönetsel Bir Yaklaşım. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Subaşı, N. (2017). *Tarmer Çalıştayları 1: Sosyal Medya ve Etik.* https://www.aydin.edu.tr/tr-tr/arastirma/arastirmamerkezleri/tarmer/PublishingImages/Pages/yayinlar/SOSYAL%20MEDYA%20VE%20ET%C4%B0K%20K%C4%B0TABI.pdf (Erişim Tarihi: 15.02.2024).

Toprak, A., Yıldırım, A., Aygül, E., Binark, M., Börekçi, S. ve Çomu, T., (2009). *Toplumsal Paylaşım Ağı Facebook: Görülüyorum Öyleyse Varım.* İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Usta, A. (2011). Kuramdan Uygulamaya Kamu Yönetiminde Etik ve Ahlak. Kahramanmaraş *Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 1* (2), s. 39-50.

Uygun, O. (2021). Immanuel Kant ve Ahlakın Temel İlkesi. *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 18* (2), s. 1439-1454.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

İnternet Kaynakları

Bigpara.hurriyet.com.tr, (2024). *TikTok'un Kârı Yüzde 60 Arttı.* https://bigpara.hurriyet.com.tr/haberler/teknoloji-haberleri/tiktokun-k-ri-yuzde-60-artti_ID1480255/ (Erişim Tarihi: 17.04.2024).

Cumhuriyet.com.tr, (2023). *İktidar TikTok İçin Kapatma Sinyalleri Verdi, Uzmanlar Ahlaki Çöküşü Yorumladı: Neden Ekonomik Çöküş.* https://www.cumhuriyet.com.tr/turkiye/iktidar-tiktok-icin-kapatma-sinyalleri-verdi-uzmanlar-ahlaki-cokusu-2148540 (Erişim Tarihi: 7.03.2024).

Ensonhaber.com, (2024). *TikTok Türkiye Sözcüsünden Müstehcen İçerik Açıklaması: Yapay Zeka Kullanıyoruz.* https://www.ensonhaber.com/teknoloji/tiktok-turkiye-sozcusunden-mustehcen-icerik-aciklamasi-yapay-zeka-kullaniyoruz (Erişim Tarihi: 6.03.2024).

Haberturk.com, (2023). *İşte TikTok'un 2021 Yılındaki Türkiye Cirosu*. https://www.haberturk.com/tiktok-turkiye-cirosu-belli-oldu-3351610-teknoloji (Erişim Tarihi: 1.03.2024).

Hurriyet.com.tr, (2024). *Ahlaki Çöküşün Nedeni Tik Tok mu?* https://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/fulya-soybas/ahlaki-cokusun-nedeni-tiktok-mu-42407398 (Erişim Tarihi: 8.03.2024).

Mevzuat.gov.tr, (2023). *Türk Ceza Kanunu.* https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5237&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5 (Erişim Tarihi: 5.02.2024).

Marketingturkiye.com.tr, (2023). *TikTok'ta Gençlerden Fazlası var.* https://www.marketingturkiye.com.tr/haberler/tiktok-genclerden-fazlasi-var/ (Erişim Tarihi: 24.02.2024).

Ntv.com.tr, (2023). *Meclis'te TikTok Sunumu.* https://www.ntv.com.tr/turkiye/mecliste-tiktok-sunumu-tiktok-turkiye-sozcusu-toplum-hassasiyetlerine-azami-ozen-gosteriyoruz,0vfEryX5ZkSP26uZC9ux7w (Erişim Tarihi: 4.03.2024).

Ranktracker.com.tr, (2022). *TikTok Hakkında Her Şey.* https://www.ranktracker.com/tr/blog/all-about-tiktok-the-ultimate-guide-seo-facts-stats/ (Erişim Tarihi: 27.02.2024).

Webrazzi.com, (2024). *TikTok What's Next 2024 Trend Raporu'nda Öne Çıkanlar.* https://webrazzi.com/2024/02/05/tiktok-what-s-next-2024/ (Erişim Tarihi: 1.03.2024).

Verikaynagi.com, (2023). *Ülkelere Göre Tik Tok Kullanıcıları.* https://www.verikaynagi.com/grafik/ulkelere-gore-tiktok-kullanicilari-2022/ (Erişim Tarihi: 24.02.2024).

KAYNAKÇA

Atton, C. (2002). *Alternative Media*. London: SAGE Publications.

Bianet, (2017). Rusya, Suriye, Türkiye ve DSM'den Astana Açıklamaları. https://bianet.org/haber/suruc-anmasinda-gazetecilere-saldiran-polisler-yargilanabilecek-296146 (Erişim tarihi: 15.10.2023).

Bianet, (2022). MGK RUSYA-UKRAYNA SAVAŞINI GÖRÜŞTÜ "Montrö'nün uygulanmasına ve arabuluculuğa devam". https://bianet.org/haber/montro-nun-uygulanmasina-ve-arabuluculuga-devam-259518 (Erişim tarihi: 15.10.2023).

Christensen, C. (2007). Concentration of Ownership, the Fall of Unions and Government Legislation in Turkey. *Global Media and Communication*, 3(2), 179-199.

Çam, Z. (2022) Emekli tuğgeneral, Rusya-Ukrayna krizini değerlendirdi: Dün gece tarih yazıldı. https://www.cumhuriyet.com.tr/dunya/emekli-tuggeneral-rusya-ukrayna-krizini-degerlendirdi-dun-gece-tarih-yazildi-1910207 (Erişim tarihi: 15.10.2023).

Daily Sabah, (2023). Astana talks return with added Turkish-Syrian normalization agenda. https://www.dailysabah.com/politics/diplomacy/astana-talks-return-with-added-turkish-syrian-normalization-agenda (Erişim tarihi: 02.01.2024).

Deveci, M. (2022). With image of airstrike survivor in Ukraine, Anadolu Agency shows world the face of war. https://www.aa.com.tr/en/russia-ukraine-crisis/with-image-of-airstrike-survivor-in-ukraine-anadolu-agency-shows-world-the-face-of-war/2514987 (accessed: 02.01.2024). Türkçesi: https://www.aa.com.tr/tr/kurumsal-haberler/aanin-ukraynadan-servis-ettigi-fotograf-dunya-basininda-sembol-oldu/2514727 (Erişim tarihi: 02.01.2024)

Dalay, G. (2022) Why Turkey is in a unique position to mediate. https://edition.cnn.com/2022/03/29/opinions/turkey-mediator-russia-ukraine-dalay/index.html (Erişim tarihi: 10.01.2023).

Fairclough, N. (1992). *Discourse and Social Change*. Cambridge: Policy Press.

Filibeli, T. E., & İnceoğlu, Y. G. (2018). From Political Economy of the Media to Press Freedom: Obstacles to the Implementation of Peace Journalism in Turkey. *Conflict & Communication*, *17*(1), 1-11.

Freedom House, (2020). Turkey: Freedom in the World 2020 Country Report. https://freedomhouse.org/country/turkey/freedom-world/2020 (Erişim tarihi: 10.01.2023).

Galtung, J. (2002*). Peace Journalism – A Challenge*. In Kempf, W. and Luostarinen, H. (Eds.), *Journalism and the New World Order*. *Vol. 2: Studying War and the Media* (pp. 259-272). Göteborg: Nordicom.

Hackett, R. A. (2007). Journalism versus peace? Notes on a problematic relationship. Global Media Journal: Mediterranean Edition, 2(1), 47-53.

Hallin, D. C., & Mancini, P. (2004). *Comparing Media Systems: Three Models of Media and Politics.* Cambridge: Cambridge University Press.

Hanitzsch, T. (2007). Situating peace journalism in journalism studies: A critical appraisal. Conflict & Communication Online, 6(2), 1-9.

Human Rights Watch, (2024). Russia: New Heights on Repression No Space For Dissent, Opposition Pushed Into Exile or Behind Bars**.** https://www.hrw.org/news/2024/01/11/russia-new-heights-repression (Erişim tarihi 03.02.2024)

Kaya, R., & Çakmur, B. (2010). Politics and the Mass Media in Turkey. Turkish Studies, 11(4), 521-537.

Kempf, W. (2007). Peace Journalism: A Tightrope Walk Between Advocacy Journalism and Constructive Conflict Coverage. *Conflict & Communication Online*, 6(2), 1-9.

Kazancı, H. and Turan, İ. (2022). Turkish president calls for Russia-Ukraine cease-fire ahead of Istanbul peace talks. https://www.aa.com.tr/en/turkey/turkish-president-calls-for-russia-ukraine-cease-fire-ahead-of-istanbul-peace-talks/2548672 (Erişim tarihi: 10.01.2023).

Keyman, E. F. (2010). Turkey, Transformation and the Left Media. *Turkish Studies*, *11*(4), 539-553.

Lynch, J. (2014). Peace Journalism: Theoretical and Methodological Developments. *Global Media and Communication*, 10(3), 193-200.

Lynch, J. and McGoldrick, A. (2005) *Peace Journalism*. Stroud: Hawthorn Press.

Reporters without Borders (RSF), (2024). China**.** https://rsf.org/en/country/china (Erişim tarihi 02.02.2024)

Shinar, D. (2007). Epilogue: Peace journalism – The State of the Art. *Conflict & Communication Online*, 6(1), 1-9.

van Dijk, T. A. (1993). Principles of Critical Discourse Analysis. *Discourse & Society*, *4*(2), 249-283.

Wintour, P. (2022). Turkey leads pack of countries vying to mediate between Ukraine and Russia. https://www.theguardian.com/world/2022/mar/31/turkey-leads-pack-of-countries-vying-to-mediate-between-ukraine-and-russia (Erişim tarihi: 10.01.2023).

Yeşil, B. (2016). *Media in New Turkey: The Origins of an Authoritarian Neoliberal State*. Urbana, Chicago and Sprinfied: University of Illinois Press.

Yüksel-Pecen, A. S. (2018). Representation of Terror and Ethnic Conflict in the Turkish Press: An analysis of the peace process in Turkey. *Middle East Critique*, *27*(2), 207-219.

Editör: Prof. Dr. Mustafa Çelikten

Eğitim Yönetimi

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM yayınevi

EĞİTİM YÖNETİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I

Editör: Prof. Dr. Mustafa Çelikten

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-94-3
1. Baskı, Haziran 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

EĞİTİM YÖNETİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I
Editör: Prof. Dr. Mustafa Çelikten
VI+142 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-94-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Ahmetoğlu, E., Ünal, A. M. ve Ergin, D. Y. (2016). Kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenler ölçeği'nin geliştirilmesi. Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6(2), 167-175.

Arslan, F. ve Kırbaç, E. (2019). Özel Eğitimde Öğretmen Eğitimi ve Destek. Eğitim Bilimleri Dergisi, 31(2), 45-60

Demir, S. ve Aral, N. (2021). Türkiye'de Destek Eğitim Sınıflarının Uygulama Süreçleri. Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Dergisi, 19(1), 23-37

Karakaya, S. (2022). Özel Eğitim Gereksinimini Olan Toplumsal Uyumu ve Destek Eğitim Sınıflarının Rolü. Toplumsal Araştırmalar Dergisi, 14

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2023). Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Yıllık Raporu. Ankara

Eripek, S. (2005). *Özel gereksinimi olan çocuklar ve özel eğitim. Özel eğitim* (4. baskı): 1-14. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi AÖF Yayınları.

Kırcaali-İftar, G. ve Batu, S. (2011). *Kaynaştırma*. Ankara: Kök Yayıncılık.

MEB Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü. (2018). *Özel eğitim ve rehberlik hizmetleri yönetmeliği*. 02 Ağustos 2018 tarihinde http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/07/20180707-8.htm adresinden alınmıştır.

Millî Eğitim Bakanlığı. (2024, Mart 25). *Özel yetenekliler alanının kuramsal temelleri*. https://orgm.meb.gov.tr/www/ozel-yetenekliler-alaninin-kuramsal-temelleri/icerik/1937

Millî Eğitim Bakanlığı. (2024, Mayıs 28). *Destek odası*. https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_07/24014806_destekodasi2.sra.pdf

Yıldız, M. (2020). Bireysel Eğitim Planlarının (BEP) Önemi ve Uygulama Süreçleri. Eğitim ve Bilim, 45(203), 111

KAYNAKÇA

Açıkalın, A. (1994). *Çağdaş Örgütlerde İnsan Kaynağının Personel Yönetimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Altınok, V. (2017). Eğitim Kurumlarında Yöneticilerin İnsan Kaynağı Politikalarına İlişkin Görüşleri. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 1-15.

Altınok, V. (2017). Eğitim Kurumlarında Yöneticilerin İnsan Kaynağı Politikalarına İlişkin Görüşleri. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 1-15.

Bayraktaroğlu S. (2011). *İnsan Kaynakları Yönetimi.* Sakarya*:* Sakarya Yayıncılık: Siyasal Yayıncılık.

Can, H., Kavuncubaşı, Ş. ve Yıldırım, S. (2012). *Kamu ve özel kesimde insan kaynakları yönetimi*. Ankara

Cole, G. A. (1993). *Management Principles and Policy*. ICSA Publishing Limited.

Çalışkan E. N.(2015). "Sağlık Sektöründe Personel Yönetiminden İnsan Kaynakları Yönetimine Geçiş", 3.Sağlık Yönetimi Kongresi, 13-16 Nisan 2015.Ankara.

Çalışkan E. N.(2015). "Sağlık Sektöründe Personel Yönetiminden İnsan Kaynakları Yönetimine Geçiş", 3.Sağlık Yönetimi Kongresi, 13-16 Nisan 2015://dergipark.org.tr/tr/pub/cybd/issue/34554/381741 #article_cite

Çetin, C., Arslan, M. L. ve Dinç, E. (2014). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Edralin, D. M. (2008). Innovative human resource management (HRM) practices as predictors of employee job involvement and organizational commitment. *Asian Journal of Technology Innovation*, 16:2, 67-81

Erdoğmuş, N. (2003). *Kariyer Geliştirme.* Ankara: Nobel Yayıncılık.

Fındıkçı, İ. (2001). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. İstanbul. Alfa Yayınları.

Mercin, L. (2005). İnsan Kaynakları Yönetimi'nin Eğitim Kurumları Açısından Gerekliliği ve Geliştirme Etkinliği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(14), 128-144.

Öge, H. S. (2011). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Özer, G. ve Aksu, M. (2022). İnsan Kaynaklarında Eğitim ve Geliştirmenin İş Tatminine Etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 27(4), 621-640.

Yüksel, Ö. (1998). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. Ankara: Gazi Kitapevi.

KAYNAKÇA

Alpaslan, E., & Kartal, S. (2020). İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin eğitimde sosyal adalete ilişkin görüşleri. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, *7*(10), 14-31.

Altuntaş, B., Demirdağ, S., & Ertem, H. Y. (2020). Veli algılarına okul yöneticilerinin yönetim becerileri ile okul iklimi arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, *5*(2), 254-269.

Anderson, C. S. (1982). The search for school climate: A review of the research. *Review of Educational Research*, *52*(3), 368-420.

Aronson, B., & Laughter, J. (2016). The theory and practice of culturally relevant education: A synthesis of research across content areas. *Review of Educational Research*, *86*(1), 163-206.

Arar, K. H., & Oplatka, I. (2016). Making sense of social justice in education: Jewish and Arab leaders' perspectives in Israel. *Management in Education*, *30*(2), 66-73.

Arar, K., & Oplatka, I. (2022). *Advanced theories of educational leadership* (Vol. 14). Springer Nature.

Asıcı, E., & İkiz, F. E. (2019). Okulda öznel iyi oluşun okul iklimi ve öz-yeterlik açısından yordanması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *34*(3), 621-638.

Aybek, Z. K., Ercan, B., Güven, E., & Salar, R. (2022). Farklı okul türlerinde okul iklimi nasıl değişmektedir?. *Baskent University Journal of Educatio*n, 9(2), 193-206.

Ayık, A., Ayık, A., Savaş, M., Çelikel, G., & Çelikel, G. (2014). Ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin okul iklimi ve örgütsel güven algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *11*(27), 203-220.

Bahçetepe, Ü., & Giorgetti, F. M. (2015). Akademik başarı ile okul iklimi arasındaki ilişki. *İstanbul Journal of Innovation in Education*, *1*(3), 83-101.

Bakkal, M., & Radmard, S. (2020). Okul müdürlerinin eğitimsel liderlik standartlarını karşılama düzeyleri ile öğretmenlerin okul iklimi algıları ve motivasyonları arasındaki ilişki. *İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *5*(2), 163-195.

Banks, J. A., & Banks, C. A. M. (Eds.). (2019). *Multicultural education: Issues and perspectives*. John Wiley & Sons.

Başbay, A., & Bektaş, Y. (2010). Çokkültürlülük bağlamında öğretim ortamı ve öğretmen yeterlikleri. *Eğitim ve Bilim*, *34*(152).

Bektaş, F., & Nalçacı, A. (2013). Okul iklimi ile öğrenci başarısı arasındaki ilişki. *International Journal of Eurasia Social Sciences/Uluslararasi Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, *4*(13).

Börü, N. (2019). İlkokullarda sosyal adaletin gelişimine yönelik uygulamaların ve okul müdürlerinin liderlik davranışlarının değerlendirilmesi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, *10*(20), 132-164.

Cohen, J., McCabe, E. M., Michelli, N. M., & Pickeral, T. (2009). School climate: Research, policy, practice, and teacher education. *Teachers college record*, *111*(1), 180-213.

Cotton, K. (1996). School size, school climate, and student performance. *School Improvement Research Series*.https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=-rep1&type=pdf&doi=7b3925b8398d20a3b676db0b16e241e11054d951

Coleman, M., & Lumby, J. (2007). *Leadership and diversity: Challenging theory and practice in education*. Leadership and Diversity. Sage Publication.

Çalık, T., Kurt, T., & Çalık, C. (2011). Güvenli okulun oluşturulmasında okul iklimi: Kavramsal bir çözümleme. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, *1*(4), 73-84.

Çınar, D. B., & Nayır, F. (2022). Eğitimde sosyal adalet liderliği ile okul aidiyet duygusu arasındaki ilişki: Kanonik korelasyon analizi. *Eğitim ve Bilim*, *47*(211).

Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, (1995). *T.C. Resmi Gazete* (22184 , 27 Ocak 1995)

Çolak, İ., & Altınkurt, Y. (2017). Okul iklimi ile öğretmenlerin özerklik davranışları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Egitim Yönetimi Dergisi*, *23*(1), 33-71.

Daily, S. M., Mann, M. J., Kristjansson, A. L., Smith, M. L., & Zullig, K. J. (2019). School climate and academic achievement in middle and high school students. *Journal of school health*, *89*(3), 173-180.

Dilbaz Sayın, S. S. (2017). *Okul iklimi ile öğretmen performansı arasındaki ilişkinin incelenmesi*. [Yayımlanmamış doktora tezi] Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.

Dipaola, M., & Tschannen-Moran, M. (2001). Organizational citizenship behavior in schools and its relationship to school climate. *Journal of School Leadership*, *11*(5), 424-447.

Doğan, S. (2012). Lise öğrencilerinin okul iklimi algilari. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (10), 55-92.

Dönmez, Ş. (2018). *Ortaokul öğrencilerinde okul iklimi, okula bağlılık ve okul yaşam kalitesi algısının incelenmesi*. [Yayımlanmamış doktora tezi] Aydın Adnan Menderes Üniversitesi.

Ekonomik Sosyal, Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme, (2003). *T.C. Resmi Gazete* (25196, 11 Ağustos 2003).

Fraser, N., & Honneth, A. (2003). *Redistribution or recognition?: a political-philosophical exchange*. Verso.

Gandolfi, H. E., & Mills, M. (2023). Teachers for social justice: Exploring the lives and work of teachers committed to social justice in education. *Oxford Review of Education*, *49*(5), 569-587.

Gay G. (2010). *Culturally responsive teaching: Theory, research, and practice* (2nd ed.). Teachers College Press.

Grant, C. A., & Ladson-Billings, G. (1997). *Dictionary of multicultural education*. Oryx Press.

Griffiths, M. (2013). Social justice in education: Joy in education and education for joy. In *International handbook of educational leadership and social (in) justice* (pp. 233-251). Springer.

Halawah, I. (2005). The relationship between effective communication of high school principal and school climate. *Education*, *126*(2), 334-346.

Halis, M., & Uğurlu, Ö. Y. (2008). Güncel çalışmalar ışığında örgüt iklimi. *ISGUC The Journal of Industrial Relations and Human Resources*, *10*(2), 101-123

Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2007). Theory research and practice. *Educational administration,* McGraw-Hill.

Hoy, W. K., Hoffman, J., Sabo, D., & Bliss, J. (1996). The organizational climate of middle schools: The development and test of the OCDQ-RM. *Journal of Educational Administration*, *34*(1), 41-59.

Hughes, W., & Pickeral, T. (2013). School climate and shared leadership. *School Climate Practices For Implementation And Sustainability*, *26*(1), 1-56.

Israel, E., & Frenkel, A. (2018). Social justice and spatial inequality: toward a conceptual framework. *Progress in Human Geography*, *42*(5), 647-665.

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, (1949). *T.C. Resmi Gazete* (7217, 27 Mayıs 1949)

Johnson, L. (2014). Culturally responsive leadership for community empowerment. *Multicultural Education Review*, *6*(2), 145-170.

Karacan, H., Bağlıbel, M., & Bindak, R. (2015). Okullarda sosyal adalet ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *12*(31), 54-68.

Karaseyfioğlu, F., & Çalışkan, H. (2021). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin kültürel değerlere yönelik duyarlılıklarının incelenmesi. *Journal of Multidisciplinary Studies in Education*, *5*(3), 88-101.

Karataş, K. (2020). Kültürel değerlere duyarlı öğretmen ölçeği geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *19*(76), 1761-1775.

Karataş, K. (2020). Kültürel değerlere duyarlı pedagojinin temel eğitime yansımaları. *Milli Eğitim Dergisi*, *49*(228), 107-127.

Karataş, K., & Oral, B. (2017). Kültürel değerlere duyarlı eğitime hazırbulunuşluk ölçeği geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, *7*(2), 257-268.

Kelley, E. A. (1989). Improving school climate. *The practitioner*, *15*(4), 1-5.

Kezar, A. J. (Ed.). (2023). *Rethinking leadership in a complex, multicultural, and global environment: New concepts and models for higher education*. Taylor & Francis.

Khalifa, M. A., Gooden, M. A., & Davis, J. E. (2016). Culturally responsive school leadership: A synthesis of the literature. *Review of Educational Research*, *86*(4), 1272-1311.

Kimanen, A. (2023). Privileged and non-privileged agencies–education about, into and with social justice in religious education classrooms. *British Journal of religious education*, *45*(3), 277-287.

Kuperminc, G. P., Leadbeater, B. J., Emmons, C., & Blatt, S. J. (1997). Perceived school climate and difficulties in the social adjustment of middle school students. *Applied Developmental Science*, *1*(2), 76-88.

Jia, Y., Konold, T. R., & Cornell, D. (2016). Authoritative school climate and high school dropout rates. *School Psychology Quarterly*, *31*(2), 289.

Ladson-Billings, G. (2005). *Culturally relevant teaching: The key to making multicultural education work.* C. A. Grant (Ed.), Research In Multicultural Education (s. 102-121). Taylor & Francis e-Library.

Loukas, A., Suzuki, R., & Horton, K. D. (2006). Examining school connectedness as a mediator of school climate effects. *Journal of Research on Adolescence*, *16*(3), 491-502.

Madhlangobe, L., & Gordon, S. P. (2012). Culturally responsive leadership in a diverse school: A case study of a high school leader. *NASSp Bulletin*, *96*(3), 177-202.

Maasum, T. N. R. T. M., Maarof, N., & Ali, M. M. (2014). Addressing student diversity via culturally responsive pedagogy. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *134*, 101-108.

Makaiau, A. S., Halagao, P. E., & Thao, G. (2023). Creating transformative leaders of social justice in education. *Multicultural Perspectives*, *25*(1), 52-59.

McKoy, C. L., MacLeod, R. B., Walter, J. S., & Nolker, D. B. (2017). The impact of an in-service workshop on cooperating teachers' perceptions of culturally responsive teaching. *Journal of Music Teacher Education*, *26*(2), 50-63.

Nayır, F., & Sarıdaş, G. (2020). Çokkültürlü eğitim, kültürlerarasi eğitim ve kültürel değerlere duyarlı eğitime ilişkin kavramsal bir inceleme. *Journal of International Social Researc*h*,* 13(70), 769-779.

Özdemir, M., & Kütküt, B. (2015). Sosyal adalet liderliği ölçeği'nin SALÖ geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergis*i, *16*(3), 201-218

Özdemir, M. (2017). Sosyal adalet liderliği, okula yönelik tutum ve okul bağlılığı arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, *42*(191), 267-281

Özdemir, M., & Pektaş, V. (2017). Sosyal adalet liderliği ölçeği-öğretmen formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *14*(40), 111-127.

Özdemir, M., & Pektaş, V. (2017). Sosyal adalet liderliği ve okul akademik iyimserliği ilişkisinin öğretmen görüşlerine göre incelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, *18*(2), 576-601.

Özen, H. (2018). A qualitative study of school climate according to teachers' perceptions. *Eurasian Journal of Educational Research*, *18*(74), 81-98.

Rapti, D. (2013). School climate as an important component in school effectiveness. *Academicus International Scientific Journal*, *4*(08), 110-125.

Rawls, J. (1971). Atheory of justice. *Cambridge (Mass.)*.

Roach, A. T., & Kratochwill, T. R. (2004). Evaluating school climate and school culture. *Teaching exceptional children*, *37*(1), 10-17.

Sarid, A. (2021). Social justice dilemmas: A multidimensional framework of social justice educational leadership. *Leadership and Policy in Schools*, *20*(2), 149-167.

Şahin, A., & Atbaşı, Z. (2020). Olumlu okul iklimi oluşturmada öğretmenin rolünün incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *6*(3), 672-689.

Şenel, T., & Buluç, B. (2016). İlkokullarda okul iklimi ile okul etkililiği arasındaki ilişki. *TÜBAV Bilim Dergisi*, *9*(4), 1-12.

Şentürk, C., & Sağnak, M. (2012). İlköğretim okulu müdürlerinin liderlik davranışları ile okul iklimi arasindaki ilişki. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, *10*(1), 29-43.

Short, P. M., & Rinehart, J. S. (1992). Teacher empowerment and school climate. *American Educational Research Association. https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED347678.pdf.*

Tan, C. (2021). Conceptualising social justice in education: A Daoist perspective. *Compare: A Journal of Comparative and International Education*, *51*(4), 596-611.

Tepe, N., & Yılmaz, G. (2020). Öğretmenlerin okul iklimi algılarının yordayıcısı olarak okul yöneticilerinin toksik liderlik davranışları. *OPUS International Journal of Society Researches*, *15*(25), 3360-3381.

Thomas, A. R. (1976). The organizational climate of schools. *International Review of Education*, *22*, 441-463.

Taştan, S. B. (2015). Örgütsel güven ve sosyal adalet algısının örgütlerde sosyal sermaye yapısı ile ilişkilerinin incelenmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *16*(2), 13-58.

Tosun, A., Ay, M. H., & Koçak, S. (2020). Yönetici gözüyle dezavantajlı okullar: sosyal adaletin sağlanması için çözüm önerileri. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, *8*(3), 980-999.

Tosun, F. Ç. (2021). Türk eğitim politikalarında sosyal adalet ve eşitlik. *Anadolu University Journal of Education Faculty*, *5*(3), 348-368.

Thapa, A. (2013). School Climate Research. *National School Climate Center*.

Tubbs, J. E., & Garner, M. (2008). The impact of school climate on school outcomes. *Journal of College Teaching & Learning (TLC)*, *5*(9), 17-26.

Welsh, W. N. (2000). The effects of school climate on school disorder. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, *567*(1), 88-107.

Warren, C. A. (2018). Empathy, teacher dispositions, and preparation for culturally responsive pedagogy. *Journal of Teacher Education*, *69*(2), 169-183.

Vally, S. (2018). Missed opportunities: The rhetoric and reality of social justice in education. *Koers: Bulletin for Christian Scholarship= Koers: Bulletin vir Christelike Wetenskap*, *83*(1), 1-14.

Vieno, A., Perkins, D. D., Smith, T. M., & Santinello, M. (2005). Democratic school climate and sense of community in school: A multilevel analysis. *American journal of community psychology*, *36*(3-4), 327-341.

Villegas, A. M., & Lucas, T. (2002). Preparing culturally responsive teachers: Rethinking the curriculum. *Journal of teacher education*, *53*(1), 20-32.

Yeşil, E., & Sincar, M. (2021). Eğitimde sosyal adalet liderliği üzerine bir inceleme. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, *8*(1), 288-296.

Zullig, K. J., Koopman, T. M., Patton, J. M., & Ubbes, V. A. (2010). School climate: Historical review, instrument development, and school assessment. *Journal of psychoeducational assessment*, *28*(2), 139-152.

Zullig, K. J., Huebner, E. S., & Patton, J. M. (2011). Relationships among school climate domains and school satisfaction. *Psychology in the Schools*, *48*(2), 133-145.

KAYNAKÇA

Acar, S. (2021a). Öğretmenlerin Faillik (Etkenlik) Algılarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Karabük: Karabük Üniversitesi.

Acar, S. (2021b). Öğretmen Failliğinin İncelenmesi. *Akademik Platform Eğitim ve Değişim Dergisi, 4(*2), 195-218.

Akpınar, B. ve Aydın, K. (2007). Türkiye ve Bazı Ülkelerin Eğitim Reformlarının Karşılaştırılması. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 82-88.

Ataş Akdemir, Ö. ve Akdemir, A.S. (2019). Öğretmen Aktörlüğü: Mesleki Gelişimde Yeni Bir Eğilim. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23(2), 865-874.

Aşçı, M. ve Yıldırım, R. (2020). Öğretmen Failliği ile Öğretim Programına Bağlılık Arasındaki İlişki: Yunus Emre İlçesi Örneği. *OPUS International Journal of Society Researches*, 16 (Eğitim ve Toplum Özel sayısı), 612-614.

Ayan, M. (2020). Burası Tamamen Bizim: Öğretmenin Özne Olma Hali, Mesleki Öğrenme Toplulukları ve Öğretmen Ağı Örneği. *Öğretmen Ağı.*7-10.

Bartell, T., Cho, C., Drake, C., Petchauer, E. ve Richmond, G. (2019). Teacher Agency and Resilience in The Age of Neoliberalism. *Journal of Teacher Education*, 70(4), 302-305.

Bellibaş, M. Ş., Çalışkan, Ö. ve Gümüş, S. (2019). Öğretmen Failliği Ölçeği'nin (ÖFÖ) Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Trakya Eğitim Dergisi*, 9(1), 1-11.

Bellibaş, M. Ş., Karadağ, N. ve Gümüş, S. (2021). Kolektif Öğretmen Yeterliği ile Öğretmen Failliği Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Hiyerarşik Lineer Modelleme (HLM) Analizi. *Başkent University Journal of Education*, 8(1), 160-168.

Benson, P. (2016). Teacher Autonomy and Teacher Agency. In G. Barkhuizen (Editör), *Reflections on Language Teacher Identity Research* (pp. 26-31). Routledge.

Biesta, G. ve Tedder, M. (2007). Agency and Learning in The Lifecourse: Towards an Ecological Perspective. *Studies in the Education of Adults,* 39(2), 132-149.

Biesta, G., Priestley, M. ve Robinson, S. (2015). The Role of Beliefs in Teacher Agency. *Teachers and Teaching*, 21(6), 624-640.

Brodie, K. (2021). Teacher Agency in Professional Learning Communities. *Professional Development in Education*, 47(4), 560-573.

Calvert, L. (2016). The Power of Teacher Agency. *The Learning Professional*, 37(2), 51.

Campbell, E. (2012). Teacher Agency in Curriculum Contexts. *Curriculum Inquiry,* 42(2), 183–190.

Cong-Lem, N. (2021). Teacher Agency: A Systematic Review of International Literature. *Issues in Educational Research*, 31(3), 718-738.

Çalık, M. (2019). Alanyazın Tarama. İçinde H. Özmen ve O. Karamustafaoğlu (Editörler), *Eğitimde Araştırma Yöntemleri* (s.19-39). Ankara: Pegem Akademi.

Çelikten, M., Şanal, M. ve Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik Mesleği ve Özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(19), 207-237.

Çetin, N. (2023). Farklı Kademelerde Görev Yapan Öğretmenlerin Faillik Düzeyine İlişkin Algıları. Yüksek Lisans Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Damşa, C., Langford, M., Uehara, D. ve Scherer, R. (2021). Teachers' agency and Online Education in Times of Crisis. *Computers in Human Behavior*, 121, 106793.

Datnow, A. (2012). Teacher Agency in Educational Reform: Lessons from Social Networks Research. *American Journal of Education*, 119(1), 193-201.

Emirbayer, M. ve Mische, A. (1998). What is Agency?. *American Journal of Sociology*, 103(4), 962-1023.

Erdem, C., ve Eğmir, E. (2018). Öğretmen Etkinliği ve Öğretmen Etkinliğinin Türk Eğitim Sistemindeki Yeri. II. Uluslararası Bilim ve Eğitim Kongresi, Afyonkarahisar: 28-30 Eylül 2018.

Erdem, C. (2020). A New Concept in Teacher Identıty Research: Teacher Agency. *Adıyaman University Journal of Educational Sciences*, 10(1), 32-55.

Ersöz, E. (2021). The Mediating Role of Teacher Agency on The Relationship Between Job Satisfaction and Readiness for Change Among Public School Teachers. Master's Thesis. Ankara: Middle East Technical University.

Imants, J. ve Van der Wal, M. M. (2020). A model of Teacher Agency in Professional Development and School Reform. *Journal of Curriculum Studies*, 52(1), 1-14.

İnandi, Y. ve Gılıç, F. (2016). Relationship of Teachers' readiness for Change with Their Participation in Decision Making and School Culture. *Educational Research and Reviews*, 11(8), 823-833.

Jenkins, G. (2020). Teacher Agency: The Effects of Active and Passive Responses to Curriculum Change. *The Australian Educational Researcher*, 47, 167-181.

Kayi-Aydar, H. (2015). Teacher Agency, Positioning, and English Language Learners: Voices of Pre-Service Classroom Teachers. *Teaching and Teacher Education*, 45, 94-103.

Lennert da Silva, A. L. ve Mølstad, C. E. (2020). Teacher Autonomy and Teacher Agency: A Comparative Study in Brazilian and Norwegian Lower Secondary Education. *The Curriculum Journal*, 31(1), 115-131.

Li, L. ve Ruppar, A. (2021). Conceptualizing Teacher Agency for İnclusive Education: A Systematic and İnternational Review. *Teacher Education and Special Education*, 44(1), 42-59.

Liu, S., Hallinger, P. ve Feng, D. (2016). Supporting The Professional Learning of Teachers in China: Does Principal Leadership Make A Difference?. *Teaching and Teacher Education,* 59, 79-91.

Miller, A. L., Wilt, C. L., Allcock, H. C., Kurth, J. A., Morningstar, M. E., ve Ruppar, A. L. (2022). Teacher Agency for İnclusive Education: An İnternational Scoping Review. *International Journal of Inclusive Education*, 26(12), 1159-1177.

Molla, T. ve Nolan, A. (2020). Teacher Agency and Professional Practice. *Teachers and Teaching*, 26(1), 67-87.

Mutlu, G. (2017). Professional space and agency: The Case of İn-Service Language Teachers. *Journal of Teacher Education and Educators,* 6(2), 157-176.

National Centre for Entrepreneurship in Education. (2019). Building a Better System the NCEE Blueprint. Erişim adresi: www.ncee.org

Organisation for Economic Co-operation and Development. (2023). Education at a Glance 2023: OECD İndicators. OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/ e13bef63-en

Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü (2017). Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri. Milli Eğitim Bakanlığı.

Öztürk, Z. Y. ve Aksoy, M. (2023). The Relationship Between Classroom Teachers' levels of Agency and Organizational Commitment. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 12, 1318-1335.

Pantić, N. (2015). A Model for Study of Teacher Agency for Social Justice. *Teachers and Teaching*, 21(6), 759-778.

Pantić, N. (2017). An Exploratory Study of Teacher Agency for Social Justice. *Teaching and Teacher Education*, 66, 219-230.

Polatcan, M., Arslan, P. ve Balci, A. (2023). The Mediating Effect of Teacher Self-Efficacy Regarding The Relationship Between Transformational School Leadership and Teacher Agency. *Educational Studies*, *49*(5), 823-841.

Priestley, M., Robinson, S. ve Biesta, G. (2011). Mapping Teacher Agency: An Ecological Approach to Understanding Teachers' work. Oxford Ethnography and Education Conference. Oxford: September 2011.

Priestley, M., Edwards, R., Priestley, A. ve Miller, K. (2012). Teacher Agency in Curriculum Making: Agents of Change and Spaces for Manoeuvre. *Curriculum Inquiry*, 42(2), 191-214.

Priestley, M., Biesta, G. ve Robinson, S. (2013). Teachers as Agents of Change: Teacher Agency and Emerging Models of Curriculum. In M. Priestley & G. Biesta (Eds.) *Reinventing The Curriculum: New Trends in Curriculum Policy and Practice* (pp.187-206). London: Bloomsbury Academic.

Priestley, M., Biesta, G.J.J., Philippou, S.ve Robinson, S. (2015a). The Teacher and The Curriculum: Exploring Teacher Agency. In D. Wyse, L. Hayward & J. Pandya (Eds.) *The SAGE Handbook of Curriculum, Pedagogy and Assessment.* London: SAGE Publications Ltd.

Priestley, M., Biesta, G., & Robinson, S. (2015b). Teacher Agency: What is it and why does it matter?. In J. Evers & R. Kneyber (Eds.) *Flip The System: Changing Education from The Ground Up* (pp. 134-148). London: Routledge.

Priestley, M., Biesta, G. ve Robinson, S. (2015c). *Teacher Agency: An Ecological Approach*. Bloomsbury.

Sang, G. (2020). Teacher Agency. *Encyclopedia of Teacher Education*, 1-5.

Severance, S., Penuel, W. R., Sumner, T. ve Leary, H. (2016). Organizing for Teacher Agency in Curricular Co-design. *Journal of the Learning Sciences*, 25(4), 531-564.

T.C. Kalkınma Bakanlığı. (2014*). Eğitim Sisteminin Kalitesinin Artırılması Özel İhtisas Komisyonu Raporu.*

Tao, J. ve Gao, X. (2017). Teacher Agency and Identity Commitment in Curricular Reform. *Teaching and Teacher Education*, 63, 346-355.

Toom, A., Pyhältö, K. ve Rust, F. O. C. (2015). Teachers' professional Agency in Contradictory Times. *Teachers and Teaching*, 21(6), 615-623.

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. (2017). Global Education Monitoring Report 2017/18. *Accountability in Education: Meeting Our Commitments*. Paris: Unesco.

Verástegui Martínez, M. ve Úbeda Gómez, J. (2022). The Role of Knowledge in Teacher Agency: A Theoretical Model for Understanding. *Teoría de la Educación. Revista Interuniversitaria,* 34(2), 237-255. https://doi.org/10.14201/teri.26953

Verástegui, Martinez,, M., Manso Ayuso, J. ve Úbeda Gómez J. (2023). Systemic Model of Educational Teacher Knowledge: Teacher Collaboration as the Main Key. *Qualitative Research in Education,* 12(2), 149-174. https://doi.org/10.17583/qre.11384

Vural, N. (2022). Okul İklimi İle Öğretmen Failliği Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Yozgat: Yozgat Bozok Üniversitesi.

Yılmaz, G. ve Tepe, N. (2023). The Mediating Role of Teacher Agency. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 5(9), 443-462.

KAYNAKÇA

Büyüköztürk, Ş., & Şahin, F. (2004). Eğitimde program geliştirme: Kavramlar, ilkeler, yöntemler. PegemA Yayıncılık.

Çalışkan, S. G., Demir, İ., & Türk, F. M. (2017). Engelli çocuklara sahip ailelerin eğitim kurumlarına yönelik beklenti ve memnuniyet düzeylerinin incelenmesi. Milli Eğitim Dergisi, 220, 161-183.

Garcia, A., Smith, B., Johnson, C., & Martinez, D. (2018). Özel eğitim sınıflarına yönelik yönetici görüşleri. Eğitimde Yönetim ve Liderlik Araştırmaları Dergisi, 12(3), 145-158.

Johnson, B., & Smith, C. (2019). Özel eğitim sınıflarının yönetici görüşleri. Eğitim Yönetimi Dergisi, 25(3), 45-56.

Jones, K., & Johnson, M. (2020). Özel eğitim sınıflarında yöneticilerin görüşleri. Eğitim Yönetimi Araştırmaları Dergisi, 28(2), 67-78.

Kirk, S. A., Gallagher, J. J., & Anastasiow, N. J. (2003). Educating Exceptional Children. Houghton Mifflin.

Montessori, M. (2017). *The Montessori Method*. Schocken.

McLeskey, J., Landers, E., Williamson, P., & Hoppey, D. (2012). Principals' perspectives on inclusive education: A study in 20 countries. Nispatan, 18(1), 33-42.

Millî Eğitim Bakanlığı. (2018). Özel eğitim hizmetleri yönetmeliği. http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/07/20180707-8.htm

Millî Eğitim Bakanlığı. (2024, Mayıs 28). Özel eğitim sınıfı. https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_07/27112647_mebozelegitimsinifi.pdf

Ontario Ministry of Education. (2017). Special Education in Ontario.

Robinson, E., & Brown, J. (2019). Özel eğitim sınıflarında yöneticilerin görüşleri. Özel Eğitim Yönetimi Dergisi, 16(2), 89-102.

Sakız, H., & Orhan, A. (2018). Ailelerin özel eğitim hizmetlerinden beklentileri ve gereksinimleri. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 19(1), 47-70.

Sarı, F. (2017). Okullarda aile katılımı ve ailelerin beklentileri. Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 7(1), 37-46.

Smith, A. (2017). Özel eğitim sınıflarına yönelik yönetici görüşleri. Özel Eğitim Araştırmaları Dergisi, 10(2), 123-135.

United Nations. (2006). Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD).

U.S. Department of Education. (2020). Individuals with Disabilities Education Act (IDEA).

Winzer, M. A. (1993). The History of Special Education: From Isolation to Integration. Gallaudet University Press.

KAYNAKÇA

Alexander, R. (2008). *Essays on pedagogy*. Oxon: Routledge

Andrews, E. (2009). *Early childhood intervention project update: Country report-UK[England]*. European Agency for Development in Special Needs Education.

Biesta, G. J.J. and Miedema, S. (2002). Instruction or pedagogy? The need for a transformative conception of education. *Teaching and Teacher Education*,18(2), 173-181.

Bolívar-Botía, A. and Bolívar-Ruano, R. (2011). School principals in Spain: From manager to

leader. *International Journal of Education, 3*(1),1-18.

Carlsen, W. S. (1993). Teacher knowledge and discourse control: Quantitative evidence from novicebiology teachers' classrooms. *Journal of Research in Science Teaching*, 30(5), 471-481.

Carlsson, M. (2021). Expectations and tensions in school leadership regarding the 2014 Danish school reform: Emerging perspectives linking school leadership, learning and well-being. *Health Education*.

Cheung, A.C.K, Keung, C.P.C, Kwan, P.Y.K and Cheung, L.Y.S. (2019). Teachers'perceptions of the effect of selected leadership practiceson pre-primary children's learning in Hong Kong. *Early Chıld Development and Care*, 189(14), 2265–2283.

Coughlin, A. M., and Baird, L. (2013). Pedagogical leadership. london bridge child care services ve kawartha child care services. department of basic education. 2005. *National integrated plan for early childhood development in South Africa, 2005–2010*. Pretoria: Government Printers.

Contreras, T. S. (2016). Pedagogical leadership, teaching leadership and their role in school improvement: a theoretical approach. *Propositos Y Representaciones*, 4(2), 259–284.

Fonsén, E. (2013): *Dimensions of pedagogical leadership in early childhood education and care.* Tampere: Tampere University.

Fonsén, E., Lahtinen, L., Sillman, M. and Reunamo, J. (2022). Pedagogical leadership and children's well-being in Finnish early education. *Educational Management Administration ve Leadership*. 50 (6), 979-994.

Forssten-Seiser, A. (2020). Exploring enhanced pedagogical leadership: an action research study ınvolving swedish principals. *Educational Action Research, 28* (5). 791–806.

Fullan, M. (2001). *Leading in a culture of change*. San Francisco: Jossey-Bass.

García-Martínez, I., Pérez-Ferra, M., Jiménez, J., Ubago, L., and Quijano-López, R. (2019). Promoting professional development for teachers through a scale of competence assessment. *Research in Social Sciences and Technology*, 4(2), 147-162.

Grice, C., Seiser, A. F., & Wilkinson, J. (2023). Decentring pedagogical leadership: educational leading as a pedagogical practice. *Journal of Educational Administration and History, 55*(1), 89–107. https://doi.org/10.1080/00220620.2022.2163381.

Hallinger, P. (2005). Instructional leadership and the school principal: a passing fancy that refuses to fade away. *Leadership and Policy in Schools*, 4, 221-239.

Heikka, J. (2014). *Distributed Pedagogical leadership in early childhood education*. Tampere University Press.

Heikka, J. and Waniganayeke, M. (2011): Pedagogical leadership from distributed perspective within the context of Early Childhood Education. *International Journal of Leadership in Education. Theory and practice*, 14(4), 499-512.

Karila, K. (2001). Päiväkodin johtajan muuttuva työ. *Lastentarha*, 64(4), 30-35.

Kyriakou, I., Pouliasis, P. K., Papapostolou, N. C. and Nomikos, N. (2018) Income uncertainty and the decisionto invest in bulk shipping. *Eurupa Financal Management*, 24, 387–417.

Larsen, M. A. 2010. Troubling the discourse of teacher centrality: a comparative perspective. *Journal of Education Policy, 25*(2), 207–231. https://doi.org/10.1080/02680930903428622.

Logman, K and Madsen, S. (2014). *Women and leadership in higher education*. Information Age Publishing, Charlotte, North Carolina.

Macneill, N., Cavanagh, R. F. and Silcox, S. (2005). Pedagogic leadership: refocusing on learning and teaching. *International Electronic Journal for Leadership in Learning*, 9(2).

Male, T. and Palaiologou, I. (2015). Pedagogical leadership in the 21st century: evidence from the field, *Educational Management Administration and Leadership*, 43(2), 214-231.

Male, T., and Palaiologou, I. (2017). Pedagogical leadership in action: two case studies in English schools. *International Journal of Leadership in Education*, 20(6), 733–748.

Moss, P. (2017). Power and resistance in early childhood education: From dominant discourse to democratic experimentalism. *Journal of Pedagogy*, 8(1), 11–32.

Morton, F., and Booth, S. (1997). *Learning and awareness*, Hillsdale, N. J: Lawrance Erlbaun Ass.

Muli, J. V. M., Diaz, I. A., and Montoro, M. A. (2017). Leadership in pedagogical management: a vision of secondary school principals. *Journal for Educators Teachers and Trainers*, 8(1), 75–90.

Modise, M. R. (2017): *Supervision and support at school based grade r classes of the gauteng north district*. Pretoria: University of South Africa.

OECD (2019), *Providing quality early childhood education and care: results from the starting strong survey 2018*, TALIS, OECD Publishing, Paris.

Ololube, N.P. (2013). The problems and approaches to educational planning in nigeria: A theoretical observation. *Mediterranean Journal of Social Sciences*. 14(12).

Reis, N. M., and Flores, B. (2014). Changing the pedagogical culture of schools with latino english learners reculturing ınstructional leadership. P. R. Portes, S. Salas, P. Baquedano Lopez, ve P. J. Mellom (Eds.) *U.s. Latinos and Education Policy: Research-Based Directions for Change* içinde. 192–203.

Robins, A., and Callan, S. (Eds.) (2009). *Managing early years settings: Supporting and leading teams*. SAGE Publications Ltd, https://doi.org/10.4135/9781446279564.

Roca-Piloso, P.M., and Alonso-Betancourt, L.A. (2020). Proposal of the pedagogical leadership competence to be developed in the Basic Education teachers. *Luz*, 19(1), 109–123.

Sebastian, J. and Allensworth, E. (2012). The influence of principal leadership on classroom instruction and student learning: A study of mediated pathways to learning. *Educational Administration Quarterly*, 48(4), 626-663.

Seiser, A.F. (2020). Exploring enhanced pedagogical leadership: an actionresearch study involving Swedish principals. *Educatıonal Actıon Research*, 28 (5), 791–806.

Sergiovanni, T. J. (1996). *Leadership for the schoolhouse: How is it different? Why is it important?*. Jossey-Bass, Inc. Publishers.

Siraj-Blatchford, I. (2009). Understanding curricu-lum, pedagogy and progression in sustainedshared thinking. *Integrate,* Newsletter of the British Association for Early Childhood Education

Yates, L. (2009). From curriculum to pedagogy and back again: Knowledge, the person and the changing world. *Pedagogy, Culture and Society* 17(1): 17–2.

Zohar, A. (2008). Teaching thinking on a national scale: Israel's pedagogical horizons. *Thinking Skills and Creativity*, 3, 77–81.

KAYNAKÇA

Akıncı, Z. (2010). *Konaklama işletmelerinde kriz yönetimi: Alanya bölgesindeki konaklama işletmelerinde kriz sürecinde karşılaşılan sorunların tespit ve çözümüne yönelik bir araştırma.* Yüksek lisans tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi.

Aksoy, C. (2023). Dayanıklı liderlik: Çalkantılı zamanlarda zorluklarla başa çıkma sanatı. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama*, *6*(3), 203-213.

Alaağaçlı, S. (2006). *Kriz ve afet yönetimi: Türkiye örneği.* Yüksek lisans tezi, Kocaeli Üniversitesi.

Alataş, C. (2007). *İş Sağlığı ve güvenliği metotları ve risk yönetimi*. Yüksek lisans tezi, Kocaeli Üniversitesi.

Bardakçı, M. (2001). Sezer'in fırçası, padişah fırçasının yanında iltifattı. http://webarsiv.hurriyet.com.tr/2001/02/25/325892.asp.

Bozkurt, C. (2010). Risk, kurumsal risk yönetimi ve iç denetim. *Denetişim*, (4), 17-30.

Bozoğlu, O. (2023). Eğitimde kriz yönetimi. *Eğitimde Güncel Yaklaşımlar-2*, *97*.

Börekçi, D., & Gerçek, M. (2018). "Resilience" kavramının sosyal bilimlerde türkçe kullanımları bağlamında değerlendirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (30), 41-51.

Buchanan, D. A. (2011). Reflections: Good practice, not rocket science–understanding failures to change after extreme events. *Journal of Change Management*, *11*(3), 273-288.

Burnard, K., Bhamra, R. & Tsinopoulos, C. (2018). Building organizational resilience: Four configurations, *IEEE Transactıons On Engıneerıng Management, 65*(3), 351-362.

Bursalıoğlu, Z. (1981). Eğitim yöneticisinin yeterlikleri (2. baskı). Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları No: 93.

Cheese, P. (2016), Managing risk and building resilient organisations in a riskier world. *Journal of Organizational Effectiveness: People and Performance, 3*(3), 323-331.

Clarke, L. (1999), *Mission improbable: Using fantasy documents to tame disaster.* Chicago, IL: University of Chicago Press.

Çekerol, G. (2013). *Lojistik yönetimi ders notları ünite 1-8.* Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2823, Açık Öğretim Fakültesi Yayını No: 1781.

Çelik, F. O. (2019). *Taşımalı eğitim veren ilkokullarda ve ortaokullarda risk ve risk yönetimi.* Yüksek lisans tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi.

Çetin, A. (2021). Örgütsel dayanıklılık. *January 2018*.

Dikel, Ç. (2023). *Covid-19 sürecinde eğitim kurumlarında risk yönetimi*. Yüksek lisans tezi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Yönetimi Bilim Dalı.

Döş, İ. & Cömert, M. (2012). İlköğretim okullarında kriz yönetimi hakkında okul müdürlerinin görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *9*(20), 329-346.

Duchek, S. (2020). Organizational resilience: A capability-based conceptualization. *Business Research, 13*(1), 215-246.

Ekonomist. (2020). *İtalya'da ne oldu? Koronavirüs vaka sayısı neden bu kadar yüksek?* 02.05.2024 tarihinde Ekonomist: https://www.ekonomist.com.tr/haberler/italyada-ne-oldu-koronavirus-vaka-sayisi-neden-bu-kadar-yuksek.html adresinden alındı.

Erdoğmuş, N. (2004). *Aile işletmeleri: İkinci kuşağın yetiştirilmesi*. IGIAD Yayınları. İstanbul.

Erduran Tekin, Ö., & Satan, A. (2024). The mediating role of mindfulness in the relationship between psychological resilience and test anxiety in adolescents. *Acta Educationis Generalis, 14*(1), 77-93. https://doi.org/ 10.2478/atd-2024-0005

Gerçek, M., & Börekçi, D. (2019). Resilience kavramına örgüt bağlamında türkçe karşılık önerileri, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 28*(2), s.198-213.

Horne, J. F., & Orr, J. E. (1998). Assessing behaviors that create resilient organizations. 24 (4), 29-39. *Repéré à: https://mysearch. deepdyve. com*.

Höher, F. (2018). Menschliche Resilienz in Unternehmen Dialog als Ressource Grundlagen und Methoden,Verlag Barbara Budrich, Toronto.

James, E. H., & Wooten, L. P. (2005). Leadership as (Un) usual:: how to display competence in times of crisis. Organizational dynamics, 34(2), 141-152.

Jones, M. & Paterson, L. (1992). *Preventing chaos in times of crisis: A guide for school administrators.* Los Alamitos, CA. Southwest Regional Lab.

Kantur, D., & Say, A. I. (2015). Measuring organizational resilience: A scale development. *Journal of Business Economics and Finance*, *4*(3).

Koçhan, M. (2015). *Risk ve kriz dönemlerinde otel işletmelerinin yönetimine yönelik bir araştırma-otel işletmelerinde risk ve kriz yönetimi*. Yüksek lisans tezi. Düzce Üniversitesi.

Küçükşahin, A. (2006). Güvenlik bağlamında, risk ve tehdit kavramları arasındaki farklar nelerdir ve nasıl belirlenmelidir? *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, *2*(04), 7-40.

Künü, B. (2020). *Günümüz rekabet ortamında kurumsallaşmanın örgütsel dayanıklılığa etkisi üzerine bir araştırma.* Yüksek lisans tezi. Pamukkale Üniversitesi.

Latin- Dictionary (2024). https://latin-dictionary.net/definition/33432/resilio-resilire-resilui, Erişim Tarihi: 03.05.2024

Lengnick-Hall, C. A., Beck, T. E., & Lengnick-Hall, M. L. (2011). Developing a capacity for organizational resilience through strategic human resource management. *Human resource management review, 21*(3), 243-255.

McEwen, K. (2011). *Building resilience at work*. Australian Academic Press.

Okun, O. (2022). Örgütsel dayanıklılığın geliştirilmesi süreci ile inovasyona ilişkin değişkenlerin ilişkilendirilmesi. *Girişimcilik İnovasyon ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, *6*(11), 1-13.

Ortiz-de-Mandojana, N., & Bansal, P. (2016). The long-term benefits of organizational resilience through sustainable business practices. *Strategic Management Journal*, *37*(8), 1615-1631.

Oxford English Dictionary (2024). https://www.lexico.com/en/definition/resilience, Erişim Tarihi: 03.05.2024

Özer, M. A. (2012). Rekabet ortamında girişimciler için varolabilme reçetesi: Risk Yönetimi.

Powley, E. H. (2020). Introduction: Framing resilience research. In *Research Handbook on Organizational Resilience* (pp. 2-8). Edward Elgar Publishing.

Pulley, M. L. (1997). Leading resilient organizations. *Leadership in Action, 17*(4), 1–5.

Sarı, E. & Sarı, B. (2020). Kriz zamanlarında eğitim yönetimi: Covid-19 örneği. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama*, *3*(2), 49-63.

Sayın, N. (2008). *Ortaöğretim kurumlarında kriz yönetimi stratejisinin incelenmesi (İstanbul ili örneği.* Doktora tezi, Marmara Universitesi.

Sezen-Gültekin, G. (2019). *Yükseköğretimde örgütsel körlük ve örgütsel sürdürülebilirlik arasındaki ilişkide örgütsel dayanıklılığın aracı rolü*. Doktora tezi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

Somers, S. (2009). Measuring resilience potential: An adaptive strategy for organizational crisis planning. *Journal of Contingencies and Crisis Management, 17*(1), 12-23.

Tağraf, H., & Arslan, N. T. (2003). Kriz oluşum süreci ve kriz yönetiminde proaktif yaklaşım. *CÜ İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *4*(1), 149-160.

TDK. (2024). Türk Dil Kurumu-Güncel Türkçe Sözlük. https://sozluk.gov.tr/

Tengblad, S. (2018). Organizational resilience: Theoretical framework. *The Resilience Framework: Organizing for Sustained Viability*, 19-38.

Tierney, K. J. (2003). Conceptualizing and measuring organizational and community resilience: Lessons from the emergency response following the september 11, 2001 Attack on the World Trade Center.

Tunç, A., & Atıcı, F. Z. (2020). Dünyada ve Türkiye'de pandemilerle mücadele: Risk ve kriz yönetimi bağlamında bir değerlendirme. *Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, *5*(2), 329-362.

Turan, M., & Çelikyay, H. H. (2020). Türkiye'de Kovid-19 ile mücadele: Politikalar ve aktörler. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, *3*(1), 1-25.

Tutar, H. (2004). Kriz ve stres yönetimi. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Vogus, T. J., & Sutcliffe, K. M. (2007). Organizational resilience: Towards a theory and research agenda. In *2007 IEEE International Conference on Systems, Man and Cybernetics* (pp. 3418-3422). IEEE.

Woods, D. D. (2005). Creating foresight: Lessons for enhancing resilience from Columbia. *Organization at the Limit: Lessons from the Columbia Disaster*.

www.mindfulnessinstitute.com.tr/mindfulness-bilincli-farkindalik-nedir/

Yurdakul, T. (1991). *Risk yönetimi.* Yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi.

Yüncü, V. (2021). Örgütsel dayanıklılık: Stratejik yönetim perspektifinden bir inceleme. Ekin Yayınevi, İstanbul.

MODA SEKTÖRÜNDE MARKA AKTİVİZMİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK DENEYİMLERİ

DR. GURUR ÖYKÜM GÜVEN

EĞİTİM
yayınevi

MODA SEKTÖRÜNDE MARKA AKTİVİZMİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK DENEYİMLERİ

Dr. Gurur Öyküm Güven

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-42-7
1. Baskı, Ağustos 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
MODA SEKTÖRÜNDE MARKA AKTİVİZMİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK DENEYİMLERİ
Dr. Gurur Öyküm Güven
X+192 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-42-7

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKÇA

Accenture. (2023, 5 Aralık). Majority of Consumers Buying From Companies That Take A Stand on Issues They Care About and Ditching Those That Don't, Accenture Study Finds. *Accenture*. 15 Aralık 2023 tarihinde https://newsroom.accenture.com/news/2018/majority-of-consumers-buying-from-companies-that-take-a-stand-on-issues-they-care-about-and-ditching-those-that-dont-accenture-study-finds adresinden erişildi.

ActivistBrands.com. (2018). What is Brand Activism? https://www.activistbrands.com/what-is-brand-activism/ adresinden erişildi.

Ağlargöz, F. (2022). Sürdürülebilir Tüketimde Yeniden Amaçlandırmanın Görsellerle Anlamlandırılması. Alanya Akademik Bakış. *Alanya Akademik Bakış Dergisi*, *6*(2), 2457-2479.

Akdeniz, P. C. ve Dursun, Y. (2022). Sürdürülebilir Tüketim Motivasyonunda Sürdürülebilir Moda Kavramının Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *4*(1), 79-110.

Akdoğan, L. ve Durmaz, Y. (2021). *Yeşil Pazarlama ve Çevresel Sosyal Sorumluluk (Uygulamalı)* (1. bs.). Ankara: Gazi Kitabevi.

Akshatha, B. ve Priyaadarshini, R. (2023). Consumer Awareness and Attitude Towards Sustainable Consumption of Fashion Apparels in India. *Journal of Current Research in Engineering and Science*, *6*(2), 1-10.

Aksoy, A. D. (2022). Sürdürülebilirlik Kavramının Tarihçesi ve Gelişimi. 17 Aralık 2023 tarihinde https://arzudenizaksoy.com/yazi/surdurulebilirlik-kavraminin-tarihcesi-ve-gelisimi adresinden erişildi.

Akyol, Y. (2007). *"Stil İkonu" Olgusunun Tekstil Modası Açısından İncelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Tekstil ve Moda Tasarımı Ana Sanat Dalı.

Allchin, J. (2013). Case Study: Patagonia's 'Don't Buy This Jacket' Campaign. *Marketing Week*. 14 Nisan 2024 tarihinde https://www.marketingweek.com/case-study-patagonias-dont-buy-this-jacket-campaign/ adresinden erişildi.

Alp, K. Ö. ve Eker Türkmen, M. (2016). Türkiye'de 1980'ler Giyim Modasında Kitsch Etkisi (Dergiler Üzerinden Bir İnceleme). *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *7*(2), 58-72. doi:10.1501/sbeder_0000000124

Alpat, F. E. (2011). Yavaş Moda Nedir ? *Akdeniz Sanat*, *4*(8), 44-47.

Altun, M., Bal, N., Bütüner, R., Şahin, S. K. ve Koçali, M. (2020). Python Programlama Dili. S. Akbıyık (Ed.), *Herkes İçin Python Programlama Dili* içinde (ss. 1-24). T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. https://www.bilisimle.com/herkes-icin-python-programlama-dili-e-kitap/ adresinden erişildi.

Altuntaş, C. ve Türker, D. (2012). Sürdürülebilir Tedarik Zincirleri: Sürdürülebilirlik Raporlarının İçerik Analizi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *14*(3), 39-64.

Araf, D. ve Lundemo Dahlin, E. (2021). *How Brand Activism Affects Consumer Attitude: A Study on Swedish Consumers' Attitudes Towards Companies Using Brand Activism, With The Black Lives Matter Movement as Context*. (Yayımlanmamış lisans bitirme tezi). Uppsala University, Department of Business Studies.

Arklan, Ü. ve Kocaömer, N. (2022). Dijital Aktivizm Olgusuna Hayvan Hakları Bağlamında Bir Bakış: HAYTAP Örneğinde Bir İnceleme. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (37), 31-54. doi:10.31123/akil.1077939

Arnold, R. (2009). *Fashion: A Very Short Introduction*. New York: Oxford.

Aronson, G. (2023). 7 Ways Gen Z is Reshaping the Future of Shopping in 2023. *NielsenIQ*. 7 Haziran 2023 tarihinde https://nielseniq.com/global/en/insights/commentary/2023/7-ways-gen-z-is-reshaping-the-future-of-shopping-in-2023/ adresinden erişildi.

Artukarslan, B. (2023). *Marka Aktivizminde "Femvertising" Kavramına İlişkin Tüketici Yaklaşımları*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Ana Bilim Dalı.

Aşan, D. (2023). Marka Aktivizmi Nedir? Nasıl Yapılır? *İndigo Dergisi*. 29 Mart 2024 tarihinde https://indigodergisi.com/2023/03/marka-aktivizmi-nedir-nasil-yapilir/ adresinden erişildi.

Aşçı, S. ve Kocabay Şener, N. (2023). "Instagram" Kullanıcılarının "Yakın Arkadaş" Özelliğini Kullanım Pratikleri Üzerine Bir Araştırma. *Etkileşim*, *6*(11), 118-143. doi:10.32739/etkilesim.2023.6.11.192

Ateş, T., Asma, A. ve Süel, B. (2020). Sürdürülebilir Moda Üretiminde Tasarımcının Rolü. *İstanbul Aydın Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*, *6*(12), 99-111.

Atılgan, Ç. (2015). *Hızlı Moda Kavramının Üretici ve Tüketici Açısından Değelendirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Giyim Endüstrisi ve Moda Tasarımı Ana Bilim Dalı.

Atrek, B. ve Madran, C. (2017). Tüketici Perspektifli Sürdürülebilir Tüketim Çalışmaları: Ulusal Alanyazındaki Çalışmalar Üzerine Sistematik Derleme Çalışması. *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, (19), 1-31.

Aydemir, G. (2013). Tükenen Bir Dünyada Türetici Olmak. *Buğday Ekolojik Yaşam Rehberi*, (15), 1.

Aydın, G. (2018). Yeşil Pazarlama/Yeşil Reklam ve Eko-Etiketleme. Y. Demir Uslu (Ed.), *Yeşil İşletme—Green Business* içinde (1. bs., ss. 63-79). Nobel Akademik Yayıncılık.

Aydınlıoğlu, Ö. ve Susur, M. (2021). Destek Olmak Veya Ol(a)mamak: Marka Aktivizmi Bağlamında Bir Değerlendirme. *Erciyes İletişim Dergisi*, *8*(2), 847-869. doi:10.17680/erciyesiletisim.895504

Aytekin, D. (2023). Greenwashing: Yeşil Aklama nedir? *Yeşilist*. 17 Mart 2024 tarihinde https://www.yesilist.com/greenwashing-yesil-aklama-nedir/ adresinden erişildi.

Bagai, S. (2022). A Study of the Consumer Buying Behaviour Towards Sustainable Fashion in Delhi NCR (ss. 21-26). Proceedings of Online International Conference on Fashion Apparel and Textile INCFAT'22, sunulmuş bildiri, New Delhi: Excellent Publishing House.

Balcı, A. (2004). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Baltacı, A. (2019). Nitel Araştırma Süreci: Nitel Bir Araştırma Nasıl Yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *5*(2), 368-388. doi:10.31592/aeusbed.598299

Barbarosoğlu, F. (2023). *Modernleşme Sürecinde Moda ve Zihniyet*. İstanbul: Profil Kitap.

Baştopuz, M. (2022). *Tüketici Perspektifinden Marka Aktivizm Reklamları ve Tüketici Kimliği ile Marka Aktivizm İlişkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı.

Baudrillard, J. (2008). *Tüketim Toplumu*. (F. Keskin ve H. Deliceçaylı, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Ben & Jerry's. (2023). Issues We Care About. *Ben & Jerry's*. 14 Nisan 2024 tarihinde https://www.benjerry.com/values/issues-we-care-about adresinden erişildi.

Berber, G. Ş. ve Keskin, E. (2021). Sürdürülebilir Modada Güncel Bir Yaklaşım: Vegan Deri. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)*, *7*(2), 143-157. doi:10.46442/intjcss.1026527

Bilen, U. (2024). Sürdürülebilir Modanın Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Üzerindeki Rolünün İncelenmesi. *European Journal of Engineering and Applied Sciences*, *7*(1), 6-20. doi:10.55581/ejeas.1409508

Bora, T. (2020, 2 Aralık). Aktivizm. *Birikim Dergisi*. https://birikimdergisi.com/haftalik/10371/aktivizm adresinden erişildi.

Bozlağan, R. (2010). Sürdürülebilir Gelişme Düşüncesinin Tarihsel Arka Planı. *Journal of Social Policy Conferences*, (50), 1011-1028.

Bulut Sönmezyalçın, Ö. (2023, 5 Aralık). Marka Amacını Yeniden Düşünmek. *İpsos*. 5 Aralık 2023 tarihinde https://www.ipsos.com/sites/default/files/ct/publication/documents/2021-03/ipsos_marka_amacini_yeniden_dusunmek.pdf adresinden erişildi.

Busch, O. V. (2017). *Moda Praksisi*. (D. Kılıç, Çev.) (1. bs.). İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi.

Cambridge Dictionary. (2023). Grunge. https://dictionary.cambridge.org/tr/s%C3%B6zl%C3%BCk/ingilizce/grunge adresinden erişildi.

Can, Ö. ve Ayvaz, K. (2017). Tekstil ve Modada Sürdürülebilirlik. *Akademia Doğa ve İnsan Bilimleri Dergisi*, *3*(1), 110-119.

Capital. (2018). Marka Aktivizmi ve Markalaşmanın Bir Sonraki Aşaması. 20 Mart 2024 tarihinde https://www.capital.com.tr/yazarlar/philip-kotler/marka-aktivizmi-ve-markalasmanin-bir-sonraki-asamasi adresinden erişildi.

Carrington, M. J., Neville, B. A. ve Whitwell, G. J. (2010). Why Ethical Consumers Don't Walk Their Talk: Towards a Framework for Understanding the Gap Between the Ethical Purchase Intentions and Actual Buying Behaviour of Ethically Minded Consumers. *Journal of Business Ethics*, *97*(1), 139-158. doi:10.1007/s10551-010-0501-6

Casem. (2023). Sürdürülebilirliğin 3 Temel Boyutu: Çevresel, Ekonomik ve Sosyal. *Linkedin*. 13 Mart 2024 tarihinde https://www.linkedin.com/pulse/s%C3%BCrd%C3%BCr%C3%BClebilirli%C4%9Fin-%C3%BC%C3%A7-temel-boyutu-%C3%A7evresel-ekonomik/?originalSubdomain=tr adresinden erişildi.

Cevizci, B. Ö. (2019). *The Impact of Hedonic and Utilitarian Shopping Values on Sustainable Fashion Consumption, The Moderating Role of Voluntary Simplicity Lifestyle*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü İşletme Mühendisliği Ana Bilim Dalı.

Ceylan Çapar, M. ve Ceylan, M. (2022). Durum Çalışması ve Olgubilim Desenlerinin Karşılaştırılması. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *22*(Özel Sayı 2), 295-312. doi:10.18037/ausbd.1227359

Chang, H. J. ve Watchravesringkan, K. (Tu). (2018). Who are Sustainably Minded Apparel Shoppers? An investigation to the Influencing Factors of Sustainable Apparel Consumption. *International Journal of Retail & Distribution Management*, *46*(2), 148-162. doi:10.1108/IJRDM-10-2016-0176

Civitçi, Ş. (2013). Moda Tasarımı ve İnovasyon. Füsun (Ed.), *Moda Tasarımı* içinde (ss. 56-85). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Clark, H. (2008). Slow+Fashion-an Oxymoron-or a Promise for the Future …? *Fashion Theory*, *12*(4), 427-446. doi:10.2752/175174108X346922

Collin, S. (2007). Sustainability. *Dictionary of Science and Technology*. London: A&C Black.

Corporate Accountability. (2018). Corporate Hall of Shame 2018. 10 Nisan 2024 tarihinde https://surveys.signforgood.com/CorporateHallOfShame-2018/ adresinden erişildi.

Corporate Accountability. (2020). Corporate Hall of Shame 2020. *Corporate Accountability*. 14 Nisan 2024 tarihinde https://corporateaccountability.org/2020-corporate-hall-of-shame/ adresinden erişildi.

Corporate Accountability. (2021). Corporate Hall of Shame 2021. *Corporate Accountability*. 14 Nisan 2024 tarihinde https://corporateaccountability.org/2021-corporate-hall-of-shame/ adresinden erişildi.

Corporate Accountability. (2022). Corporate Hall of Shame 2022. *Corporate Accountability*. 14 Nisan 2024 tarihinde https://corporateaccountability.org/2022-corporate-hall-of-shame-3/ adresinden erişildi.

Corporate Accountability. (2023). Corporate Hall of Shame 2023. *Corporate Accountability*. 14 Nisan 2024 tarihinde https://corporateaccountability.org/2023-corporate-hall-of-shame-ol/ adresinden erişildi.

Coşkun, B., Sarı, M. Ş. ve Yaylagülü, Ş. (2021). Aktivizm Akademisi: Aktivistler İçin El Kitabı. Sivil Toplum Araştırmaları Derneği.

Craig-Lees, M. ve Hill, C. (2002). Understanding Voluntary Simplifiers. *Psychology & Marketing*, *19*(2), 187-210. doi:10.1002/mar.10009

Creswell, J. W. (2003). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*. Sage Publications.

Creswell, J. W. (2007). *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches* (2.nd ed.). Sage Publications.

Çetiner, S. (2012). Sessiz Bahar Ne Diyor (du)? *Tarla Sera Dergisi*, (23), 18-21.

Çetinkaya, A. ve Dondurucu, Z. B. (2022). Twitter'da Otantik Marka Aktivizmi Faaliyetlerinin Halkla İlişkiler Perspektifinden Analizi: Ben&Jerry's ve Patagonia Örneği. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi*, (39), 73-103.

Çıldırım, Ö. ve Ağlargöz, F. (2021). Dijital Çağda Marka Nefretinin Sonuçları. *Başkent Üniversitesi Ticari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *5*(1), 36-63.

Çiligül, B. (2023). *Dijital Marka Aktivizmi'nde Glokalizasyon Stratejisi Kullanımı: Göstergebilimsel Bir Analiz*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Reklam ve Stratejik Marka İletişimi Ana Bilim Dalı.

Çoban, B. (2009). Yeni Toplumsal Hareketler, Sınıf Mücadelesi ve Ütopya. B. Çoban (Ed.), *Küreselleşme, Direniş, Ütopya: Yeni Toplumsal Hareketler* içinde (ss. 9-42). İstanbul: Kalkedon Yayıncılık.

Çolakoğlu, E. (2019). İklim Değişikliği, Sürdürülebilir Kentler ve Kentsel Planlama Etkileşim. iklimİN. https://www.iklimin.org/moduller/kentmodulu-surdurulebilirkentler.pdf adresinden erişildi.

Dağdelen, M. K. (2020). *Aktivist Marka Reklamlarının Tüketicilerin Marka Tutumlarına İlişkin Önemi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atılım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Ana Bilim Dalı.

Davis, F. (1997). *Moda, Kültür ve Kimlik*. (Ö. Arıkan, Çev.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

De Koning, A. J. J. (1979). The Qualitative Method of Research in the Phenomenology of Suspicion. A. Giorgi, R. Knowles ve D. Smith (Ed.), *Duquesne Studies in Phenomenological Psychology* içinde (C. 3, ss. 122-134). Pittsburgh: Duquesne University Press.

Deloitte Insights. (2019). 2020 Global Marketing Trends Bringing Authenticity to Our Digital Age. 6 Ocak 2024 tarihinde https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/uk/Documents/consultancy/deloitte-uk-consulting-global-marketing-trends.pdf adresinden erişildi.

Dereboy, E. J. (2004). *Kostüm ve Moda Tarihi* (1. bs.). Ankara: Özel Güzel Sanatlar Stilistlik Kursu.

DigitalTalks. (2018). Ambalajsız Ürünler Satan Bu Mağaza Ürün Bilgileri Sağlamak İçin Artırılmış Gerçeklik Kullanıyor. *DigitalTalks*. https://www.digitaltalks.org/2018/07/05/ambalajsiz-urunler-satan-bu-magaza-urun-bilgileri-saglamak-icin-artirilmis-gerceklik-kullaniyor/ adresinden erişildi.

Doğru, B. (2023). Sivil Toplum Kuruluşlarının Kurumlara Yönelik İtibar Algısında Sürdürülebilirlik İletişiminin Rolü. *Asya Studies*, *7*(23), 319-330. doi:10.31455/asya.1241759

Domingues, Y. J. (2021). *Brand Activism in Social Media: The Impact of Brand Activism Content on Instagram Engagement*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Universidade Católica Portuguesa, Yönetim ve İşletme.

Don't Panic. (2022). What is Brand Activism? + Examples. 18 Aralık 2023 tarihinde https://www.dontpaniclondon.com/what-is-brand-activism-examples/ adresinden erişildi.

Dölekoğlu, C. Ö. ve Bak, G. (2020). Tüketici'den (Consumer) Türetici'ye (Prosumer). Celile Özçiçek Dölekoğlu ve Mithat Turhan (Ed.), *Yönetim ve Pazarlamada Güncel Yaklaşımlar* içinde (ss. 311-325). Ankara: Detay Yayıncılık.

Dr. Brand. (2023, 5 Aralık). Marka Amacı Nedir? 5 Aralık 2023 tarihinde https://drbrand.com.tr/marka-amaci-nedir/ adresinden erişildi.

Driver, G. (2019). LUSH Have Opened Their First Naked Shop And Count Us Intrigued. *ELLE*. 14 Nisan 2024 tarihinde https://www.elle.com/uk/beauty/body-and-physical-health/a25856732/lush-open-first-naked-shop/ adresinden erişildi.

Du Toit, C. (2016). *Brand Activism, Inc.: The Rise of Corporate Influence* (1. bs.). Buffalo: UBMM Holdings LLC.

Dubitsky, M. (2021). Quick Guide to 2000s Fashion. *Central Casting*. 11 Aralık 2023 tarihinde https://www.centralcasting.com/quick-guide-2000s-fashion/#:~:text=Popular%20outfits%20for%20women%20included,for%20this%20type%20of%20style adresinden erişildi.

Eifler, C. ve Diekamp, K. (2013). Consumer Acceptance of Sustainable Fashion in Germany. *Research Journal of Textile and Apparel*, *17*(1), 70-77.

Eike, R., Irick, E., McKinney, E., Zhang, L. ve Sanders, E. (2020). Repurposing Design Process. S. S. Muthu ve M. A. Gardetti (Ed.), *Sustainability in the Textile and Apparel Industries: Sustainable Textiles, Clothing Design and Repurposing* içinde , Sustainable Textiles: Production, Processing, Manufacturing & Chemistry (ss. 189-239). Cham: Springer. doi:10.1007/978-3-030-37929-2

Elkan, S. (2018). *The Influence of Environmental Brand Activism on Millennial Environmental Consumer Behavior*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). University of Colorado Boulder, Department of Advertising, Public Relations, and Media Design.

Elman, A. (2023, Eylül). Sürdürülebilir Reklamcılık: Markalar iklim Değişikliğiyle Nasıl Mücadele Edebilir? *Think with Google*. 31 Ekim 2023 tarihinde https://www.thinkwithgoogle.com/intl/tr-tr/pazarlamanin-gelecegi/dijital-donusum/surdurulebilir-reklamcilik/ adresinden erişildi.

Erdoğan Coşkun, A. (2022). Gönüllülük ve Aktivizm. *Gönüllülük ve Gönüllülerle Birlikte Çalışmak* içinde (ss. 17-36). Istanbul University Press. doi:10.26650/B/SS49.2022.006.01

Erdoğan, E. ve Uyan Semerci, P. (2021). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri İçin Bir Rehber: Gereklilikler, Sınırlılıklar ve İncelikler*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Ertürk, N. (2011). Moda Kavramı, Moda Kuramları ve Güncel Moda Eğilimi Çalışmaları. *Art-e Sanat Dergisi*, *4*(7), 1-32. doi:10.21602/sgsfsd.43364

Evans, S. ve Peirson Smith, A. (2018). The Sustainability Word Challenge: Exploring Consumer Interpretations of Frequently Used Words to Promote Sustainable Fashion Brand Behaviors and Imagery. *Journal of Fashion Marketing and Management: An International Journal*, *22*(2), 252-269.

Evecen, A. (2015). Baudrillard'dan Modern Toplumlara Özgü Bir Moda Kavramı Çözümlemesi. *Sosyal Bilimler Dergisi The Journal of Social Sciences*, *2*(5), 216-226. doi:10.16990/SOBIDER.130

Fairtrade Foundation. (2024). Ben & Jerry's Joins Forces with Tony's Chocolonely to Make Chocolate 100% Slave Free. *Fairtrade Foundation*. 14 Nisan 2024 tarihinde https://www.fairtrade.org.uk/media-centre/news/ben-jerrys-joins-forces-with-tonys-chocolonely-to-make-chocolate-100-slave-free/ adresinden erişildi.

Fanzineri. (2011). Benetton Unhate. *Rafineri*. 14 Aralık 2023 tarihinde http://www.rafineri.net/fanzineri/?p=3549 adresinden erişildi.

Farra, E. (2019). Vegan Fashion Week Is Coming to L.A.—And It's About a Lot More Than Eco Leather and Faux Fur. *Vogue*. 14 Mart 2024 tarihinde https://www.vogue.com/article/vegan-fashion-week-los-angeles-emmanuelle-rienda adresinden erişildi.

Featherstone, M. (2013). *Postmodernizm ve Tüketim Kültürü*. (M. Küçük, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Feldman, E. (1992). *Fashion of a Decade: The 1990s*. London: Qaertet Books.

Fisk, P. (2010). *Sürdürülebilir Büyüme*. (E. Yıldırım, Çev.) (1. bs.). İstanbul: MediaCat Kitapları.

FitzGerald, C. (2018). How Louis XIV Revolutionized Power Dressing. *Medium*. https://medium.com/@ciarafitzgerald_20093/how-louis-xiv-revolutionized-power-dressing-fff182a99274 adresinden erişildi.

Flügel, J. C. (2008). Giysi Sembolizmi ve Giysinin Çok Anlamlılığı. *Cogito*, *55*, 121-132.

Garip, S. (2022). Dijital Aktivizm ve Sosyal Medya Aktivizm Kavramlarını Ayırmak: Kuramsal Bir Değerlendirme. *Uluslararası Ekonomi ve Siyaset Bilimleri Akademik Araştırmalar Dergisi*, *6*(14), 81-89.

Gazete Duvar. (2018, 4 Eylül). "İtaatsiz" Yıldız Nike'ın Reklam Yüzü Oldu! *Gazete Duvar*. 14 Aralık 2023 tarihinde https://www.gazeteduvar.com.tr/spor/2018/09/04/milli-marsi-protesto-eden-sporcu-reklam-yuzu-oldu adresinden erişildi.

Gazibey, Y., Keser, A. ve Gökmen, Y. (2014). Türkiye'de İllerin Sürdürülebilirlik Boyutları Açısından Değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, *69*(3), 511-541. doi:10.1501/SBFder_0000002322

Gedik, Y. (2020). Sosyal, Ekonomik ve Çevresel Boyutlarla Sürdürülebilirlik ve Sürdürülebilir Kalkınma. *Uluslararası Ekonomi Siyaset İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, *3*(3), 196-215.

Gelles, D. (2018). Patagonia v. Trump. *The New York Times*. https://www.nytimes.com/2018/05/05/business/patagonia-trump-bears-ears.html adresinden erişildi.

Gençoğlu, Ö. ve Summak, E. (2022). *Marka Aktivizmi Kavramı: Sosyal Medya Paylaşımları Üzerine Bir Araştırma*. Ankara: İksad Publishing House.

Giddens, A. (2012). *Sosyoloji* (1. bs.). İstanbul: Kırmızı Yayınları.

Giyim ve Moda. (2023). Asi, Umursamaz ve Salaş Bir Tarz... Grunge Tarzı. *Giyim ve Moda*. 24 Aralık 2023 tarihinde https://www.giyimvemoda.com/blog/asi-umursamaz-ve-salas-bir-tarz-grunge-tarzi-62 adresinden erişildi.

gon.com.tr. (2023). Sürdürülebilir Moda Nedir? *Gön Deri*. 5 Şubat 2024 tarihinde https://www.gon.com.tr/blog/icerik/surdurulebilir-moda-nedir adresinden erişildi.

Görmez, A. B. (2021). Neoliberal Özne Olarak Z Kuşağı. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi (Online)*, *23*(2), 509-530.

Guest, G., Bunce, A. ve Johnson, L. (2006). How Many Interviews Are Enough?: An Experiment with Data Saturation and Variability. *Field Methods*, *18*(1), 59-82. doi:10.1177/1525822X05279903

Güleç, C. (2015). Thorstein Veblen ve Gösterişçi Tüketim Kavramı. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *1*(38), 62-82.

Güler, A., Halıcıoğlu, M. B. ve Taşğın, A. (2015). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri Teorik Çerçeve – Pratik Öneriler 7 Farklı Nitel Araştırma Yaklaşımı – Kalite ve Etik Hususlar* (Gözden geçirilmiş ve güncellenmiş 2. baskı : Ağustos 2015.). Sıhhiye, Ankara: Seçkin.

Güney, Z. (2010). *Çoklu Medya Ortamında Üreten Tüketici Reklamcılığı*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İletişim Bilimleri Ana Bilim Dalı.

Gür Üstüner, S. (2017). Tekstil Tasarım Tarihine Genel Bir Bakış. *Sanat Tasarım Dergisi*, (8), 49-58. doi:10.17490/Sanat.2018.21

Gürcüm, B. H. ve Tanyer, S. (2021). Moda Tasarımında Sürdürülebilirlik ile Yeniden Doğuş. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, *10*(80), 549-562. doi:10.7816/idil-10-80-01

Gürcüm, B. H. ve Yüksel, C. (2012). Moda Sektörünü "Yavaşlatan" Eğilim: Eko Moda ve Moda'da Sürdürülebilirlik. *Akdeniz Sanat*, *4*(8), 48-51.

Gürel, E. ve Nazlı, A. (2019). Dijital Aktivizm: Change.org Kampanyaları Üzerine Bir Analiz. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *19*(4), 187-206.

Gürsoy, B. (2022). *Marka Aktivizminin Marka Farkındalığına Etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bahçeşehir Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı.

Güven, G. Ö. (2024). Sürdürülebilir Moda ve Hashtag Pazarlaması: Instagram'da #Sürdürülebilirmoda Etiketi Kullanımı Üzerine Bir Analiz. *Uluslararası Halkla İlişkiler ve Reklam Çalışmaları Dergisi*, *7*(1), 96-113. doi:10.61766/hire.1419843

Güven, H. ve Yakın, V. (2023). Sürdürülebilirlik Konusunda Bilinçli Tüketicilerin Moda Tüketim Davranışları: Hızlı Moda mı Yavaş Moda mı? *Journal of Human Sciences*, *20*(4), 596-610. doi:10.14687/jhs.v20i4.6424

Haber Global. (2022). Pazarlama Dünyasının Gurusu Philip Kotler Pazarlama 5.0'ı anlattı, "İnsan için teknoloji ve sürdürülebilirlik" dedi! https://haberglobal.com.tr/yasam/pazarlama-dunyasinin-gurusu-philip-kotler-pazarlama-50i-anlatti-insan-icin-teknoloji-ve-surdurulebilirlik-dedi-207851 adresinden erişildi.

Habertürk. (2018, 5 Eylül). Nike'ı Yaktı! *Habertürk*. 14 Aralık 2023 tarihinde https://www.haberturk.com/nike-i-yakti-2130592-ekonomi adresinden erişildi.

Hacısalihoğlu, D. ve Reuters. (2018, 5 Eylül). Milli Marşı Protesto Eden Futbolcuyu Reklam Yüzü Yapan Nike Zorda. *Euronews*. https://tr.euronews.com/2018/09/05/milli-marsi-protesto-eden-futbolcuyu-reklam-yuzu-yapan-nike-zorda adresinden erişildi.

Hadi, T. G. (2023). Çevresel, Sosyal, Ekonomik Sürdürülebilirlik ve Marka Aktivizmi: Türk Bankacılık Sektöründeki Uygulamaları. *Yeni Yüzyıl'da İletişim Çalışmaları*, *2*(7), 21-43.

Halaçeli Metlioğlu, H. ve Yakın, V. (2021). Tekstilde Sürdürülebilirlik: Hızlı Moda Markalarının Sürdürülebilirlik Stratejileri. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, *18*(Yönetim ve Organizasyon Özel Sayısı), 1883-1908. doi:10.26466/opus.873787

Haniç, K. (2011, 16 Ekim). Benetton'dan Çok Konuşulacak Kampanya. *Instyle*. https://www.instyle.com.tr/benettondan-cok-konusulacak-kampanya-2193 adresinden erişildi.

Hatipler, M. ve Köksalan, N. (2022). Dijital Aktivizm ve Sosyal Pazarlama. International Euroasia Congress on Scientific Researches and Recent Trends, sunulmuş bildiri, Antalya - Turkey.

Haus von Eden. (2023). Sustainability Communication—Green Marketing or Greenwashing? *Haus von Eden*. 26 Aralık 2023 tarihinde https://www.hausvoneden.com/sustainability/sustainability-communication-goals-examples-meaning/ adresinden erişildi.

Himam Er, F. D. (2009). Modanın Yaratım Nesnesi Olarak "Tasarı Bedenler". *Yedi*, (2), 17-24.

Holden, E., Linnerud, K. ve Banister, D. (2014). Sustainable Development: Our Common Future Revisited. *Global Environmental Change*, *26*, 130-139. doi:10.1016/j.gloenvcha.2014.04.006

Holden, E., Linnerud, K. ve Banister, D. (2017). The Imperatives of Sustainable Development. *Sustainable Development*, *25*(3), 213-226. doi:10.1002/sd.1647

Hong, C. (2018). *Boycotting or Buycotting? An Investigation of Consumer Emotional Responses towards Brand Activism*. (Yayımlanmamış doktora tezi). University of Miami, School of Communication.

Hur, E. ve Faragher-Siddall, E. (2022). Young Consumer Perspectives on Government Policy Interventions for Sustainable Fashion Consumption in the UK. *Fashion Practice*, *14*(3), 405-427. doi:https://doi.org/10.1080/17569370.2022.2125149

Ipsos. (2023). Tüketicilerin %65'i 'Daha Sürdürülebilir Bir Yaşam' İçin Neler Yapması Gerektiğini Bilmiyor | Ipsos. *Ipsos*. 17 Mart 2024 tarihinde https://www.ipsos.com/tr-tr/tuketicilerin-65i-daha-surdurulebilir-bir-yasam-icin-neler-yapmasi-gerektigini-bilmiyor adresinden erişildi.

Isin, E. F. ve Wood, P. K. (1999). *Citizenship and Identity*. London: Sage Publications.

Istiasih, H. (2023). Sustainable Fashion Consumption Intentions: Price Orientation, Consumer Knowledge and Consumer Trust in the extended TPB model. *United International Journal for Research & Technology*, *5*(1), 33-50.

İci, S. (2019). *Gençlerin Kıyafet Tercihleri Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma: Cumhuriyet Üniversitesi Örneği*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı.

Jeong, J. ve Chun, J. (2022). Sustainability Practices and Implications of Fashion Brands at the Vegan Fashion Week. *Fashion & Textile Research Journal*, *24*(4), 357-371. doi:10.5805/SFTI.2022.24.4.357

Kadıbeşegil, S. (2017). Markalar Siyasete Bulaştı. *Brandmap*, (13), 36-39.

Kapsız, F. (2021). *Sürdürülebilirlik Kapsamında Yavaş Moda ve Tüketicilerin Davranış Eğilimleri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, İşletme Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı.

Karaca, Ş. (2020). A ve B Tipi Kişilik Özelliklerine Sahip Tüketicilerin Yavaş Moda Algılarının İncelenmesi. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, (26), 135-152. doi:10.18092/ulikidince.567988

Karagöz, K. (2013). Yeni Medya Çağında Dönüşen Toplumsal Hareketler ve Dijital Aktivizm Hareketleri. *İletişim ve Diplomasi*, (1), 131-156.

Kawamura, Y. (2016). *Moda-loji: Moda Çalışmalarına Giriş*. (Ş. Özüdoğru, Çev.). İstanbul: Ayrıntı.

Keleş, R. (1998). *Kentbilim Terimleri Sözlüğü* (2. bs.). Ankara: İmge Kitabevi.

Kıral, B. (2021). Nitel Araştırmada Fenomenoloji Deseni: Türleri ve Araştırma Süreci. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education and Teaching*, *10*(4), 92-103.

Kipöz, Ş. (2020). *Modada Yavaşlık*. İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi.

Kiremitci, G. (2019). *Sürdürülebilirlik ve Marka İlişkisi Bağlamında Sürdürülebilir Marka Kavramı: Pınar Markasının Sürdürülebilirlik Çalışmaları Üzerine Nitel Bir Araştırma*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Salı.

Klar, M. ve Kasser, T. (2009). Some Benefits of Being an Activist: Measuring Activism and Its Role in Psychological Well-Being. *Political Psychology*, *30*(5), 755-777. doi:10.1111/j.1467-9221.2009.00724.x

Kocabay Şener, N. ve Öymen Engindeniz, G. (2023). Fenomen Aktivizmi: Çevreci Fenomenler Üzerine Bir Araştırma. *Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *9*(16), 127-152. doi:10.32739/uskudarsbd.9.16.122

Koçak, N. (2021, 4 Nisan). Aktivist Ne Demek? Aktivizm Türleri Neler? *IIENSTITU*. 5 Aralık 2023 tarihinde https://www.iienstitu.com/blog/aktivist-ne-demek adresinden erişildi.

Konak, İ. (2021). Yeni Toplumsal Hareketler Bağlamında Black Lives Matter (BLM) Örneği. *Adam Academy Journal of Social Sciences*, *11*(2), 193-213.

Korschun, D. (2021). Brand Activism Is Here to Stay: Here's Why. *NIM Marketing Intelligence Review*, *13*(2), 10-17. doi:10.2478/nimmir-2021-0011

Koton. (2022). *Koton Sürdürülebilirlik Raporu 2022*. Koton. https://koton.mncdn.com/static/2022SurdurulebilirlikRaporuTr.pdf adresinden erişildi.

Kozinets, R. V. ve Handelman, J. M. (2004). Adversaries of Consumption: Consumer Movements, Activism, and Ideology. *Journal of Consumer Research*, *31*(3), 691-704. doi:10.1086/425104

Köse, Ş. G. ve Aydın, K. (2020). Sürdürülebilir Moda Perakendeciliği: Tüketici Algıları Üzerine Bir Araştırma. *Istanbul Business Research*, 49(1), 86-116. doi:10.26650/ibr.2020.49.0099

Kula, E. (1998). *History of Environmental Economic Thought* (1. bs.). London: Routledge.

Kutlu, N. (2020). Moda Döngüsü ve Yaşam Süreci. N. Kutlu (Ed.), *Çağdaş Sanat Akımları ve Moda* içinde (ss. 1-18). Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi. https://adm.ataaof.edu.tr/pdf.aspx?du=%20OGj/xsVPgmxTNAKOekN/g== adresinden erişildi.

Küçükyörük, G. ve Kurtuldu, G. (2022). Sürdürülebilir Pazarlamanın Sürdürülebilir Tüketim Üzerindeki Etkisinde Çevre Bilincinin Aracılık Rolü. *Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi E-Dergi*, *11*(2), 141-162. doi:10.47934/tife.11.02.04

L'Observatoire Cetelem. (2020). *Consumption 2020 The Era of Activist Consumers*. L'Observatoire Cetelem.

Lendeng, J. ve Pavlovica, N. (2023). *The Consumer Perspective of Brand Activism A qualitative Study of How Consumers View Brand Activism and the Genuineness of it*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Stockholm University, Stockholm Business School.

Levent, O. (2021). *Postmodern Pazarlama Anlayışında Dijital Aktivizmin Yükselişi: Marka Aktivizmi Üzerine Bir İnceleme*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Ana Bilim Dalı.

Lukacs, G. (1988). *Estetik III*. (A. Cemal, Çev.). İstanbul: Payel Yayınları.

Marketing Türkiye. (2018). Pazarlama Gurusu Kotler İstanbul'daydı…. 18 Aralık 2023 tarihinde https://www.marketingturkiye.com.tr/haberler/pazarlama-gurusu-kotler-istanbuldaydi/ adresinden erişildi.

Marketing Türkiye. (2020). Aktivist Markalar Çağı Başladı. 6 Ocak 2024 tarihinde https://www.marketingturkiye.com.tr/haberler/aktivist-markalar-cagi-basladi/ adresinden erişildi.

Master Shoe. (2024). The History of Toms. *Master Shoe*. 14 Nisan 2024 tarihinde https://www.mastershoe.co.uk/en_au/toms-history adresinden erişildi.

Mavi. (2022). *Mavi 2022 Faaliyet Raporu*. Mavi. https://www.mavicompany.com/i/assets/documents/2023/MAVI%20FAALIYET%20RAPORU%202022(1).pdf adresinden erişildi.

McEvoy, A. (2007). *Fashions of a Decade: The 1990s*. Chelsea House Publications.

McLaren, A. ve Goworek, H. (2017). Investigating the Relationship Between Consumer Attitudes and Sustainable Fashion Product Development. *Sustainability in Fashion: A Cradle to Upcycle Approach*, 171-192.

McNamee, K. ve Fernandez, J. (2021). Pandeminin Ardından Tüketicilerin Sürdürülebilirliğe Öncelik Vermek İçin Kullandığı Üç Şaşırtıcı Yöntem. *Think with Google*. 4 Ocak 2024 tarihinde https://www.thinkwithgoogle.com/intl/tr-tr/icgoruler/tuketici-trendleri/tuketicilerin-surdurulebilirlik-trendleri/ adresinden erişildi.

MediaCat. (2022, 28 Şubat). Özel Değil Gayet Normal Günler İçin. *MediaCat*. 14 Aralık 2023 tarihinde https://mediacat.com/ozel-degil-gayet-normal-gunler-icin-penti-reklami/ adresinden erişildi.

Mont, O. ve Plepys, A. (2008). Sustainable Consumption Progress: Should We be Proud or Alarmed? *Journal of Cleaner Production*, *16*(4), 531-537. doi:10.1016/j.jclepro.2007.01.009

Moral Picazo, J. (2022). *Brand Activism in Marketing Strategies and Its Effects on Consumer Behaviour*. (Yayımlanmamış lisans bitirme tezi). Universitat de Barcelona, İktisat ve İşletme Fakültesi.

Mruk, C. J. (1983). Toward A Phenomenology of Self-Esteem. A. Giorgi, A. Barton ve C. Maes (Ed.), *Duquesne Studies in Phenomenological Psychology* içinde (C. 4, ss. 137-149). Pittsburgh: Duquesne University Press.

Mukherjee, S. ve Althuizen, N. (2020). Brand Activism: Does Courting Controversy Help or Hurt a Brand? *International Journal of Research in Marketing*, *37*(4), 772-788. doi:10.1016/j.ijresmar.2020.02.008

Mycoskie, B. (2016). The Founder of TOMS on Reimagining the Company's Mission. *Harvard Business Review*. https://hbr.org/2016/01/the-founder-of-toms-on-reimagining-the-companys-mission adresinden erişildi.

Nas, A. (2023a). *Marka Aktivizmi: Eleştirel Bir Bakış*. Konya: Çizgi Kitabevi.

Nas, A. (2023b). Marka Aktivizmi: Eleştirel Bir Bakış. *Medium*. 20 Mart 2024 tarihinde https://medium.com/@alparslannas/marka-aktivizmi-ele%C5%9Ftirel-bir-bak%C4%B1%C5%9F-a6fdcac95645 adresinden erişildi.

NBC News. (2018, 4 Eylül). Nike Takes Heat for New Kaepernick ad—But is Social Activism Just the New ad Hook? *NBC News*. 14 Aralık 2023 tarihinde https://www.nbcnews.com/business/consumer/nike-takes-heat-new-kaepernick-ad-n906311 adresinden erişildi.

Nickell, A. ve Hastings, C. (2019). Yaaas! Lush Is Opening Its Very First "Naked" Shop in the UK Where Everything Is Completely Package-Free. *Glamour*. 14 Nisan 2024 tarihinde https://www.glamourmagazine.co.uk/gallery/lush-plastic-free-collection adresinden erişildi.

Odabaşı, Y. (2020). *Postmodern Pazarlamayı Anlamak*. İstanbul: The Kitap Yayınları.

Oxford Learner's Dictionaries. (2022). Fashion. https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/american_english/fashion_1#:~:text=%2F%CB%88f%C3%A6%CA%83n%2F,have%20come%20into%20fashion%20again. adresinden erişildi.

Önder, N. (2021). Moda Sektöründe Yeni Moda: "Sürdürülebilirlik" | Marketing Türkiye. *Marketing Türkiye*. 17 Şubat 2024 tarihinde https://www.marketingturkiye.com.tr/haberler/moda-sektorunde-yeni-moda-surdurulebilirlik/ adresinden erişildi.

Öndoğan, Z. ve Öndoğan, E. N. (2021). *Moda ve Marka*. (Ö. Kurtoğlu ve A. Şen Kılıç, Ed.). Ankara: İksad Publishing House. https://iksadyayinevi.com/wp-content/uploads/2021/12/MODA-VE-MARKA.pdf adresinden erişildi.

Öymen Engindeniz, G. ve Kocabay Şener, N. (2023). Tüketim Karşıtı Eğilimlerin Sürdürülebilirlik İletişimi Kapsamında Değerlendirilmesi: Girişim Örnekleri Üzerine Bir İnceleme. *Uluslararası Halkla İlişkiler ve Reklam Çalışmaları Dergisi*, *6*(1), 237-259.

Öymen, G. ve Kocabay Şener, N. (2022). Spor Markaları Ne Kadar Aktivist? Spor Markalarının Kullandığı Marka Aktivizmi Çeşitlerinin Değerlendirilmesi. *Global Media Journal TR Edition*, *12*(24), 220-247.

Özaslan, S. (2014). *1970-1990 Yılları Arasında Sinemanın Toplumsal ve Sosyolojik Açıdan Moda Üzerindeki Etkileri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Tekstil ve Moda Tasarımı Ana Sanat Dalı.

Özbakır, M. ve Nurtanış Velioğlu, M. (2010). Pazarlamaya Sürdürülebilirlik Çerçevesinden Bakış ve Bir Örnek Olay Analizi. *Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi*, *2*(2), 71-98.

Özcan, F. F. (2012). *Yeni Medya ve Dijital Aktivizm*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kadir Has Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yeni Medya Ana Bilim Dalı.

Özdamar Ertekin, Z. ve Özkılıç Dilek, P. (2022). Digitalization and Consumer Activism: Underlying Motives and Feelings of Consumers and Implications for Brands. *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, *15*(1), 141-192.

Özgen, E. (2022). Sürdürülebilirlik İletişimi ve Halkla İlişkiler. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi*, (Özel Sayı), e1-e4. doi:10.17829/turcom.1106292

Özkan, P. (2019). Reklamcıların Yeni Gözdesi: Brand Purpose. *MediaCat*. 19 Aralık 2024 tarihinde https://mediacat.com/reklamcilarin-yeni-gozdesi-brand-purpose/ adresinden erişildi.

Özkılıç Dilek, P. (2021). *Dijitalleşme ve Tüketici Aktivizmi: Tüketicilerin Motivasyonları ve Duyguları ve Markalar İçin Sonuçları*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İzmir Ekonomi Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İşletme (İngilizce) Ana Bilim Dalı.

Öztay, H. (2021). Değişen Tüketim Pratikleri Bağlamında Hızlı Moda. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *8*(2), 468-481. doi:10.17336/igusbd.695624

Öztürk, A. ve Nart, S. (2021). Tüketici Boykot Davranışının Belirleyicileri Üzerine Bir Araştırma: Ağızdan Ağıza İletişimin Aracılık Rolü. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *20*(78), 660-687. doi:10.17755/esosder.784595

Öztürk, E. (2023). Marka Aktivizmi Tipolojileri. *Journal of Communication Science Researches—IBAD*, *3*(1), 24-37.

Pamuk, B. (2021). Moda Yayılım Teorileri. N. Yaşar Çeğindir (Ed.), *Moda Tasarımına Giriş* içinde (ss. 1-20). Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi. https://adm.ataaof.edu.tr/pdf.aspx?du=d%20ZtB/Nn/k0PdPrcf6uFPw== adresinden erişildi.

Partridge, E. (1960).*Origins: A Short Etymological Dictionary of Modern English*, "Fashion" maddesi. İngiltere, Londra.

Paşalı Taşoğlu, N. ve Çağlayan, S. (2022). Gösterişçi Duyarlılık Sergileme ya da Duyar Kasma: Kavramsal Bir Çerçeve. *Selçuk İletişim*, *15*(2), 833-859. doi:10.18094/josc.1027163

Patagonia. (2011). Don't Buy This Jacket, Black Friday and the New York Times. *Patagonia*. https://www.patagonia.com/stories/dont-buy-this-jacket-black-friday-and-the-new-york-times/story-18615.html adresinden erişildi.

Peker, B. E. (2022). Veri Kazıma (Data Scraping) Faaliyeti Sırasında KVKK Kapsamında Nelere Dikkat Edilmelidir? *KP Veri*. 22 Kasım 2022 tarihinde https://www.kpveri.com/blog#h.7brqj2ox9dvl adresinden erişildi.

Pektaş, H. (2008). Moda ve Küreselleşme (ss. 1-12). Çatışma ve İşbirliği Kaynağı Olarak Küreselleşme Sempozyumu, sunulmuş bildiri, KKTC: Girne Amerikan Üniversitesi.

Penti. (2022). Penti "Gayet Normal". *Linkedin*. 15 Aralık 2023 tarihinde https://tr.linkedin.com/posts/penti_gayetnormal-8martd%C3%BCnyakad%C4%B1nlarg%C3%BCn%C3%BC-activity-6906848777077207040-VuUg?trk=public_profile_like_view adresinden erişildi.

Perez, M. (2020). How does Web Scraping Work? Breaking Down the Concepts. *Parsehub*. 22 Kasım 2022 tarihinde https://www.parsehub.com/blog/how-web-scraping-works/ adresinden erişildi.

Pimentel, P. C. ve Didonet, S. R. (2021). Brand Activism as a Marketing Strategy: Proposing a Typology. . IX Encontro De Marketıng Da Anpad - EMA 2021, sunulmuş bildiri.

Pixels ink. (2023, 6 Aralık). What is a Purpose-Led Brand? Why Having a Strong Brand Purpose Can Grow Brand Trust and Profit. 6 Aralık 2023 tarihinde https://pixelsink.com/purpose-led-brand/ adresinden erişildi.

Polkinghorne, D. E. (1989). Phenomenological Research Methods. R. S. Valle ve S. Halling (Ed.), *Existential-Phenomenological Perspectives in Psychology* içinde (ss. 41-60). New York: Plenum Press. doi:10.1007/978-1-4615-6989-3_3

Pomarici, E. ve Vecchio, R. (2014). Millennial Generation Attitudes to Sustainable Wine: An Exploratory Study on Italian Consumers. *Journal of Cleaner Production*, *66*, 537-545. doi:10.1016/j.jclepro.2013.10.058

Portney, K. E. (2020). *Sürdürülebilirlik*. (A. Bucak, Çev.) (1. bs.). İstanbul: Pan Yayıncılık.

Pöyry, E. ve Laaksonen, S.-M. (2022). Opposing Brand Activism: Triggers and Strategies of Consumers' Antibrand Actions. *European Journal of Marketing*, *56*(13), 261-284. doi:10.1108/EJM-12-2020-0901

Ramaniah, Z. (2019). H&M's Greenwashing: Short-Sighted and Unethical. *Brandingmag*. 13 Mart 2024 tarihinde https://www.brandingmag.com/2019/12/12/hms-greenwashing-short-sighted-and-unethical/ adresinden erişildi.

Redhouse Sözlüğü. (1987). Fashion. "Fashion" maddesi. İstanbul: Redhouse Yayınları.

Roques, N. (2023). *Analyzing the Effects of Brand Activism on Consumer Loyalty: Macro and Micro Perspective*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Linnaeus University, School of Business and Economics.

Safdar, K. (2018, 16 Eylül). #NikeBoycott Is Over. Why Retail Activism Rarely Changes Sales. *The Wall Street Journal*. https://www.wsj.com/articles/nikeboycott-is-over-why-retail-activism-rarely-changes-sales-1537099200 adresinden erişildi.

Sağlıklı Markalar. (2020). Sağlıklı Hikayeler: Toms Shoes. *Sağlıklı Markalar*. 14 Nisan 2024 tarihinde https://sagliklimarkalar.com/saglikli-hikayeler/saglikli-hikayeler-toms-shoes/ adresinden erişildi.

Sahni, H. (2010). Towards Sustainable Fashion—Computer Technology Integration for a Green Fashion Value-Chain. *Fibre2Fashion*. 27 Şubat 2022 tarihinde https://www.fibre2fashion.com/industry-article/4574/towards-sustainable-fashion-computer-technology-integration-for-a-green-fashion-value-chain adresinden erişildi.

Sak, R., Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç. ve Nas, E. (2021). Bir Araştırma Yöntemi Olarak Doküman Analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, *4*(1), 227-256. doi:10.33400/kuje.843306

Saricam, C, Erdumlu, N., Silan, A., Dogan, B. L. ve Sonmezcan, G. (2017). Determination of Consumer Awareness About Sustainable Fashion. *IOP Conference Series: Materials Science and Engineering*, *254*, 1-6. doi:10.1088/1757-899X/254/17/172024

Saricam, C. ve Okur, N. (2019). Analysing the Consumer Behavior Regarding Sustainable Fashion Using Theory of Planned Behavior. S. S. Muthu (Ed.), *Consumer Behaviour and Sustainable Fashion Consumption* içinde (ss. 1-37). Springer.

Sarkar, C. ve Kotler, P. (2018). The Regressive Brand: The Dark Side of Brand Activism. *ActivistBrands.com*. 1 Nisan 2024 tarihinde https://www.activistbrands.com/the-regressive-brand-the-dark-side-of-brand-activism/ adresinden erişildi.

Sarkar, C. ve Kotler, P. (2020). *Brand Activism: From Purpose to Action*. Idea Bite Press.

Saydam, A. (2016). *İletişimin Derin Mavisi Sürdürüelbilirlik*. İstanbul: Boyut Yayıncılık.

Schembri, S. (2022). Brand Activism: Case Illustrations from Progressive to Regressive. *Journal of Resilient Economies*, *2*(2), 1-14. doi:10.25120/jre.2.2.2022.3942

Semtrio. (2023). Ortak Geleceğimiz: Brundtland Raporu Nedir? *Semtrio*. 18 Aralık 2023 tarihinde https://www.semtrio.com/blog/brundtland-raporu-1987-nedir#:~:text=Brundtland%20Raporu%2C%20s%C3%BCrd%C3%BCr%C3%BClebilir%20kalk%C4%B1nmay%C4%B1%3B%20ekonomik,b%C3%BCt%C3%BCnc%C3%BCl%20bir%20yakla%C5%9F%C4%B1mla%20ortaya%20koymu%C5%9Ftur. adresinden erişildi.

Seo, K. ve Suh, S. (2019). A Study on the Characteristics and Social Values of Vegan Fashion in H&M and Zara. *Journal of Fashion Business*, *23*(6), 86-100. doi:10.12940/JFB.2019.23.6.86

Sert, Z. (2020). Python ile Veri Kazıma. *Medium*. 22 Kasım 2022 tarihinde https://zeysert.medium.com/python-ile-veri-kaz%C4%B1ma-9130fe683848 adresinden erişildi.

Sevil, B. (2006). *Moda Sektöründe Küresel Marka Yaratılması: Markalaşma Çalışmaları Üzerine Bir Uygulama*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı.

Seyfang, G. (2006). Sustainable Consumption, The New Economics and Community Currencies: Developing New Institutions for Environmental Governance. *Regional Studies*, *40*(7), 781-791. doi:10.1080/00343400600959173

Seyıdova, N. (2020). Sürdürülebilir ve Yeşil Ekonominin Gelişimi. Ş. Karaca (Ed.), *Farklı Disiplinlerde Sürdürülebilirlik* içinde (1. bs., ss. 23-40). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Shetty, S., Venkataramaiah, N. B. ve Anand, K. (2019). Brand Activism and Millennials: An Empirical Investigation Into the Perception of Millennials Towards Brand Activism. *Problems and Perspectives in Management*, *17*(4), 163-175. doi:10.21511/ppm.17(4).2019.14

Sibai, O., Mimoun, L. ve Boukis, A. (2021). Authenticating Brand Activism: Negotiating the Boundaries of Free Speech to Make a Change. *Psychology & Marketing*, *38*(10), 1651-1669. doi:10.1002/mar.21477

Simmel, G. (2006). *Modern Kültürde Çatışma*. (T. Bora, N. Kalaycı, E. Gen ve U. Özmakas, Çev.) İletişim Yayınları (2. bs.). İstanbul: İletişim Yayınları.

Sis, M. (2020). Python ile Web Scraping Öğrenmek için Başlangıç Kılavuzu. *Mert Mekatronik*. 22 Kasım 2022 tarihinde https://mertmekatronik.com/python-web-scraping-rehber/ adresinden erişildi.

Staffan, L. (2023). Aftonbladet's Investigation Into H&M's Recycling in 9 Points. *Aftonbladet*. 1 Mart 2024 tarihinde https://www.aftonbladet.se/a/jlME1e adresinden erişildi.

Stevick, E. L. (1971). An Empirical Investigation of The Experience of Anger. A. Giorgi, W. F. Fischer ve R. V. Eckartsberg (Ed.), *Duquesne Studies in Phenomenological Psychology* içinde (C. 1, ss. 132-148). Pittsburgh: Duquesne University Press. http://www.pdcnet.org/oom/service?url_

ver=Z39.88-2004&rft_val_fmt=&rft.imuse_id=dspp_1971_0001_0132_0148&svc_id=info:www.pdcnet.org/collection adresinden erişildi.

Sürdürülebilir Üretim. (2021, 26 Kasım). Sürdürülebilirliğin Kronolojisi. 17 Aralık 2023 tarihinde https://www.surdurulebiliruretim.com/surdurulebilirligin-kronolojisi/#:~:text=1950'li%20y%C4%B1llarda%20H.%20S.,faaliyette%20bulunmas%C4%B1%20gerekti%C4%9Fini%"%20s%C3%BCrm%C3%BC%C5%9Flerdir. adresinden erişildi.

Sürmeli, İ. (2018). Sessiz Bahar. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, *5*(29), 3608-3609.

Şabanlı, A. (2023). Pazarlamada Yeni Vizyon: Marka Aktivizmi Yükselen Alt Kültürler için Amaç Odaklı Marka Önermesi. *İBE Business Institute*. 20 Mart 2024 tarihinde https://ibe.com.tr/tr/blog/pazarlamada-yeni-vizyon adresinden erişildi.

Şenel, A. (2019). *Yönlendirici Bir Faktör Olarak Moda Olgusunun Hazır Giyim Sektörü Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi ve Baskı Desenlerini Belirleyici Bir Faktör Olarak Trendler*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Moda ve Tekstil Tasarımı Ana Sanat Dalı.

Şüküroğlu, V. K. (2016). Tüketici Vatandaşlık ve Kurumsal Sosyal Sorumluluk. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, *2016*(43), 217-241.

Tani, E. (2019). Ağ Toplumunda Sokak Aktivizminden Dijital Aktivizme Geçiş. H. Boztepe ve M. Mengü (Ed.), *Dijital Aktivizm Üzerine* içinde (ss. 1-31). Der kitabevi.

Tapan, S. (2022). Geçmişten Günümüze Moda: 80'ler. *Gazete Bilkent*. 20 Aralık 2023 tarihinde https://www.gazetebilkent.com/hobi-yasam/825/gecmisten-gunumuze-moda-80ler/ adresinden erişildi.

Tarhan, Ö. (2015). Sosyal Bilgiler Öğretmeni Adaylarının Politik Okuryazarlığa İlişkin Görüşleri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *3*(9), 649-669. doi:10.16992/ASOS.538

Teker, M. S. ve Günbulut, A. (2017). Yeniden Amaçlandırma ve Kendin Yap Ürün Tasarımında Doğal Boya Kullanımı. *Ulakbilge Dergisi*, *5*(19), 2231-2243. doi:10.7816/ulakbilge-05-19-01

Tekin Akbulut, A. S. (2012). Türkiye'de Etik Moda Üzerine Bir Araştırma. *Akdeniz Sanat Dergisi*, *5*(8), 39-43.

Tekin, E. (2022). *Z ve Y Kuşağındaki Gençlerde Sağlıklı ve Sürdürülebilir Yaşam Tarzının (Lohas) "Sürdürülebilir Moda Üzerindeki" Algılanan Değer, Tutum ve Satın Alma Niyetine Etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı.

Tezkin, T. (2023). *Sürdürülebilir Moda Konusunda Tüketici Görüşlerinin Belirlenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Moda Tasarımı Ana Bilim Dalı.

The Wicked 7. (2021). What is The Wicked 7? *The Wicked 7*. https://www.wicked7.org/about/ adresinden erişildi.

Tilly, C. (2008). *Toplumsal Hareketler 1768-2004*. (O. Düz, Çev.). İstanbul: Babil.

Tjokrosoeharto, M. A. ve Paramita, E. L. (2021). Understanding Consumer Purchase Intention to Purchase Sustainable Fashion: The Moderating Role of Gender Perception. *Diponegoro International Journal of Business*, *4*(2), 136-146.

Toms. (2006). Our Story. *TOMS*. 14 Nisan 2024 tarihinde https://www.toms.com/us/about-toms.html adresinden erişildi.

Topaçlar Kurak, R. (2022). *Marka Aktivizminin Tüketici Temelli Marka Değeri Üzerindeki Etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı.

Tuluk, T. (2021). *Marka Gönderilerinin ve Görselliğin Müşteri Katılım Davranışı Üzerine Etkisi: Instagram Marka Hesapları Üzerine Bir Çalışma*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme (İngilizce) Ana Bilim Dalı.

Turhan, D. G. (2017). Dijital Aktivizm. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (26), 26-44.

Türk Dil Kurumu. (2023a). "Moda" maddesi. 7 Haziran 2023 tarihinde https://sozluk.gov.tr/?kelime=moda adresinden erişildi.

Türk Dil Kurumu. (2023b). "Etkincilik" maddesi. 7 Haziran 2023 tarihinde https://sozluk.gov.tr/?kelime=etkincilik adresinden erişildi.

Türkdemir, P. (2019). Faydacılıktan Hazcılığa: Sürdürülebilir Giysi Tüketim Davranışı. *Beykoz Akademi Dergisi*, *7*(2), 17-30. doi:10.14514/byk.m.26515393.2019.7/2.17-30

Türkmen, N. (2011). Sürdürülebilir Bir Tekstil Endüstrisi İçin "Yavaşlık" ve Alternatif Üretim Modelleri. *Akdeniz Sanat*, *4*(8), 59-61.

Uğur, U. ve Uğur, S. S. (2018). Amaca Yönelik Pazarlama Uygulamalarına İlişkin Tüketici İlgilenimi: Tüketici-Marka-Amaç Uyumu Üzerine Bir Araştırma. *Business & Management Studies: An International Journal*, *6*(3), 216-227. doi:10.15295/bmij.v6i3.349

UN Global Compact Türkiye. (2023). Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları. *UN Global Compact Türkiye*. 28 Aralık 2023 tarihinde https://www.globalcompactturkiye.org/surdurulebilir-kalkinma-amaclari/ adresinden erişildi.

UNDP Türkiye. (2023). Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Yatırım İnisiyatifi. *United Nations Development Programme*. 30 Aralık 2023 tarihinde https://www.undp.org/tr/turkiye/projects/surdurulebilir-kalkinma-amaclari-yatirim-inisiyatifi adresinden erişildi.

Uzun, B. ve Canikli, S. (2023). Stil Ve Sorumluluğun Buluşması: Moda, Sürdürülebilir Kalkınma Ve Finans. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *45*(2), 122-140. doi:10.14780/muiibd.1367966

Üre, İ. (2018). Bir Sosyal Girişim Hikayesi: TOMS. *BinYaprak*. 14 Nisan 2024 tarihinde https://binyaprak.com/kesfet/bir-sosyal-girisim-hikayesi-toms-ayakkabi adresinden erişildi.

Üstün, M. (2024). Buycott: Bilinçli Tüketici Aktivizmi. *coBirebir*. 4 Şubat 2024 tarihinde https://www.cobirebir.com/post/buycott-bilinçli-tüketici-aktivizmi adresinden erişildi.

Vatansever Uludağ, G. (2023). *Marka Aktivizmi Otantikliğinin Marka Farkındalığı ve Algılanan Kalite Üzerindeki Etkisi: Benlik Uyumunun Düzenleyici Rolü*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı.

Vermeir, I. ve Verbeke, W. (2008). Sustainable Food Consumption Among Young Adults in Belgium: Theory of Planned Behaviour and the Role of Confidence and Values. *Ecological Economics*, *64*(3), 542-553. doi:10.1016/j.ecolecon.2007.03.007

versailles.chez.com. (2023). La Mode à Versailles. 12 Aralık 2023 tarihinde http://versailles.chez.com/vie/mode.htm adresinden erişildi.

Vredenburg, J., Kapitan, S., Spry, A. ve Kemper, J. A. (2020). Brands Taking a Stand: Authentic Brand Activism or Woke Washing? *Journal of Public Policy & Marketing*, *39*(4), 444-460. doi:10.1177/0743915620947359

Vredenburg, J., Spry, A., Kemper, J. ve Kapitan, S. (2018). Woke Washing: What Happens When Marketing Communications Don't Match Corporate Practice. *The Conversation*. 24 Mart 2024 tarihinde http://theconversation.com/woke-washing-what-happens-when-marketing-communications-dont-match-corporate-practice-108035 adresinden erişildi.

Vurdu, A. (2023). Greenwashing-Greenhushing. *Ekonomim*. Text, Ekonomim. 26 Aralık 2023 tarihinde https://www.ekonomim.com/kose-yazisi/greenwashing-greenhushing/699227 adresinden erişildi.

World Commission on Environment and Development. (1987). *Our Common Future*. Oxford, UK: Oxford University Press.

Wunderlabel. (2023). Fashion of the 2000s. 11 Aralık 2023 tarihinde https://wunderlabel.com/lab/fashion-trends/2000s/ adresinden erişildi.

Yalın, A. (2021). Kurumsal Sosyal Sorumluluk mu, Marka Aktivizmi mi? Markaların Söylemleri Üzerinden Bir Analiz. *Intermedia International e-Journal*, *8*(15), 155-173. doi:10.21645/intermedia.2021.106

Yang, J., Al Mamun, A., Reza, M. N. H., Yang, M. ve Aziz, N. A. (2024). Predicting The Significance of Consumer Environmental Values, Beliefs, and Norms for Sustainable Fashion Behaviors: The Case of Second-Hand Clothing. *Asia Pacific Management Review*, 1-16. doi:10.1016/j.apmrv.2024.01.001

Yavuz, Ö. (2022). *Gençlerin Sürdürülebilir Modaya Yönelik Farkındalıklarının Giysi Satın Alma Davranışlarına Etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Moda Tasarımı Ana Bilim Dalı.

Yeni İş Fikirleri. (2023). 10 Muhteşem Marka Hikayesi Örneği. *Yeni İş Fikirleri*. 14 Nisan 2024 tarihinde https://www.yeniisfikirleri.net/10-muhtesem-marka-hikayesi/ adresinden erişildi.

Yeşil Gazete. (2023). H&M Aldatmacası: Geri Dönüşüme Atılan Kıyafetler 3. Dünya Ülkelerinde Çevresel Felaket Yaratıyor. *Yeşil Gazete*. 13 Mart 2024 tarihinde https://yesilgazete.org/hm-aldatmacasi-geri-donusume-atilan-kiyafetler-3-dunya-ulkelerinde-cevresel-felaket-yaratiyor/ adresinden erişildi.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (10. bs.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldız, G. (2022). Penti Toplumsal Tabuları Yıkmaya Regl ile Başlıyor. *Marketing Türkiye*. 15 Aralık 2023 tarihinde https://www.marketingturkiye.com.tr/soylesiler/regl-tabusu-yikiliyor/ adresinden erişildi.

Yıldız, S. (2022). Duyarlılık mı? Duyar Kasma mı? Marka Aktivizmine Yönelik Tepkilerin Kullanıcı İçerikleri Üzerinden Değerlendirilmesi. *Etkileşim*, *5*(10), 156-185. doi:10.32739/etkilesim.2022.5.10.174

Yıldız, Ş. ve Fındık, H. (2019). Moda Tarihi Süreci İçerisinde 1950-2010 Yılları Arasındaki Kadın Pantolon Tasarımlarının İncelenmesi. M. Dalkılıç (Ed.), *Scientific Developments* içinde (1. bs., ss. 225-252). Ankara: Gece Akademi.

Yılmaz Sert, N. (2016). Aktivizmin Kavramsal, Gelişimsel ve Araçsal Açıdan İncelenmesi. *Aktivizm Toplumsal Değişimin Yeni Yüzü* içinde (ss. 11-44). İstanbul: Değişim Yayınları.

Yurtseven, H. R., Kaya, O. ve Harman, S. (2010). *Yavaş Hareketi* (1. bs.). Ankara: Detay Yayıncılık.

Zeno. (2020). 2020 Zeno Strength of Purpose Study. https://www.zenogroup.com/insights/2020-zeno-strength-purpose ve https://drive.google.com/file/d/1ni3dl4jAEWn7d0KxD_-rB05p2ZoBJJlC/view adresinden erişildi.

MARKA WEB SİTELERİ

Adreno for Life Instagram Sayfası, https://www.instagram.com/adrenoforlife.
Adreno for Life Web Sitesi, https://www.adrenoforlife.com.
Assez Instagram Sayfası, https: //www.instagram.com/assezistanbul.
Assez Web Sitesi, https: //assezistanbul.com.
Atölye Ren Instagram Sayfası, https: //www.instagram.com/atolyeren.
Atölye Ren Web Sitesi, https: //atolyeren.com/tr.
Doğanın Ritmi Instagram Sayfası, https: //www.instagram.com/doganinritmi____.
Doğanın Ritmi Web Sitesi, https: //www.doganinritmibynira.com.
Giyi Instagram Sayfası, https: //www.instagram.com/giyiworld.
Giyi Web Sitesi, https: //www.giyiworld.com.
Hemponme Instagram Sayfası, https: //www.instagram.com/hemponme.
Hemponme Web Sitesi, https: //www.hemponme.com.
Hip+Happen Instagram Sayfası, https: //www.instagram.com/hipandhappen.
Hip+Happen Web Sitesi, https: //hipandhappen.com.
Kapbula Instagram Sayfası, https: //www.instagram.com/kapbulaorganik.
Kapbula Web Sitesi, https: //kapbula.com.tr.
Karma Design Instagram Sayfası, https: //www.instagram.com/karmadesignproject.
Karma Design Web Sitesi, https: //www.karmadesignproject.com.
Knitss Instagram Sayfası, https: //www.instagram.com/knitssofficial.
Knitss Web Sitesi, https: //www.knitss.com.
Little Yucca Instagram Sayfası, https: //www.instagram.com/littleyucca.
Little Yucca Web Sitesi, https: //little-yucca.com.
Maira Instagram Sayfası, https: //www.instagram.com/mairaswimwear.
Maira Swimwear Web Sitesi, https: //www.mairaswimwear.com.
Nefs Desing Instagram Sayfası, https: //www.instagram.com/nefsdesign.
Nefs Desing Web Sitesi, https: //nefsdesign.com.
Oh Seven Days Instagram Sayfası, https: //www.instagram.com/ohsevendays.
Oh Seven Days Web Sitesi, https: //ohsevendays.com.
Ontrail Instagram Sayfası, https: //www.instagram.com/ontrail.store.
Ontrail Web Sitesi, https: //ontrailstore.com.
Reason Instagram Sayfası, https: //www.instagram.com/reasonistanbul.
Reason Web Sitesi, https: //www.reason.com.tr.
Reflect Studio Instagram Sayfası, https: //www.instagram.com/reflectstudio_.
Reflect Studio Web Sitesi, https: //reflectstudio.com.
Sculpture Instagram Sayfası, https: //www.instagram.com/sculpturethebrand.
Sculpture Web Sitesi, https: // sculpturebrand.com.
Voiterra Instagram Sayfası, https: //www.instagram.com/voiterra.brand.
Voiterra Web Sitesi, https: //voiterra.com.

Cumhuriyet'in 100. Yılında

KAYSERİ'DE EĞİTİM

Kitap Editörleri
Cuma Doğan
Fatma Dağ
Dr. Eray Demirçelik
Hacı Kaya

KAYSERİ MELİKGAZİ İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

EĞİTİM
yayınevi

CUMHURİYET'İN 100. YILINDA KAYSERİ'DE EĞİTİM

Editörler: Cuma Doğan, Fatma Dağ, Dr. Eray Demirçelik, Hacı Kaya

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-27-4
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

CUMHURİYET'İN 100. YILINDA KAYSERİ'DE EĞİTİM
Editörler: Cuma Doğan, Fatma Dağ, Dr. Eray Demirçelik, Hacı Kaya
XII+374 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-27-4

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

6. KAYNAKÇA

Alabaş, R., (2020), *Değerler Açısından İlkokul ve Ortaokul (2018) Öğretim Programları(genişletilmiş),* VII. Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi Sempozyumu, Kırşehir.

Aydın, A., (2007), *Eğitim Pskolojisi*, Tekağaç Eylül.

Aydın, İ., (2023), *Eğitim ve Öğretimde Etik,* Pegem akademi Yayıncılık.

Başgil, Ali F., (2020), *Gençlerle Başbaşa*, Yağmur Yayınları.

Coşkun, İ., (2015), *İman-Ahlâk İlişkisi ve Değerler Eğitimi*, Dem Yay.,

Ekşi, H., (2003*), Temel İnsani Değerler*in *Kazandırılmasında Bir Yaklaşım: Karakter Eğitimi Programları*, Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi.

Goleman, D., (2007), *Duygusal zekâ* (Çev. B. S. Yüksel), İstanbul Varlık Yayınları.

Meydan, H., (2014), *Okulda Değerler Eğitiminin Yeri ve Değerler Eğitimi Yaklaşımları Üzerine Bir Değerlendirme*.

Meydan, H., Kaymakcan, R., (Ed.), (2014), *Ahlaki Karakter Ve Eğitimi,* İstanbul, Dem Yayınları.

Meydan, H., Kaymakcan, R., (2011*) Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi.*

Michael, F., (2007), *The New Meaning of Educational Change*,Routletge Ülken H.Z., (2013), *Eğitim Felsefesi*, Doğubatı.

Topçu, N., (2016), *İsyan Ahlakı*, Dergah Yayınları.

Yıldırım, T., (2017), *Yeni Ortaöğretim Tarih Ders Programları ve Kitaplarında Değerler Eğitimi*, Journal of Turkish Studies.

Yolcu, H., Oğuz Haçat, S., (2020*), Bilim İnsanı Dr. Mustafa Eski'ye Armağan: Eğitime Adanmış Bir Ömür , Programları ve Öğretmenlerine Göre Değerler Eğitimi,* Değerler Eğitimi Dergisi.

5. KAYNAKÇA

Balkar, B., Şahin, S., & Babahan, N. I. (2016). Geçici eğitimde (GEM) çalışan Suriyelilerin karşılaştıkları sorunlar. *Eğitimde Kuram ve Uygulama, 12*(6), 1290-1310.

Chmiliar, L. (2010). Çoklu durum tasarımları. In A. J. Mills, G. Eurepas, & E. Wiebe (Eds.), *Vaka çalışması araştırması ansiklopedisi* (pp. 582-583). SAGE Yayınları.

Ergün, M. (2002). Sınıfta motivasyon. In E. Karip (Ed.), *Sınıf yönetimi* (p. 12). Pegem A Yayıncılık.

Mormenekşe, S., Seçer, F., Minerel, B., & Göçben, N. (2023). Mültecilerin Türk eğitim sisteminde yaşadığı problemlerin incelenmesi. *Uluslararası Özgün Eğitim Araştırmaları Dergisi, 1*(1), 23-45.

Sandström, O. (1966). *Çocukluk ve ergenlik psikolojisi*. Stokholm: Hoolman Şirketi. Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu, 2013: Madde 61.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (5. Baskı). Seçkin Yayıncılık.

Kahramanmaraş AFAD İl Müdürlüğü. (n.d.). Retrieved from www.kahramanmarasafad.gov.tr

KAYNAKÇA

(AASA), (1992), An Effective School Primer. American Association of School Administrators.

Akyürek, M. (2022). Veli Görüşlerine Göre Okul Yöneticilerinin Yönetim Becerilerinin İncelenmesi. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 12(1), 151-170.

Arslantaş, H. İ. ve Özkan, M. (2014). Öğretmen ve Yönetici Gözüyle Etkili Okulda Yönetici Özelliklerinin Belirlenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 8(26), 181-193. http://dx.doi.org/10.9761/JASSS2295

Balcı, A. (1992). İlköğretimde Öğretimin Niteliğinin Geliştirilmesi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 8, 157-166.

Balcı, A. (1993). Etkili Okul. İçinde *Kuram, Uygulama ve Araştırma*. Yavuz Dağıtım.

Balcı, A. (2001). *Etkili Okul ve Okul Geliştirme*. (2. Baskı). Pegem A Yayıncılık.

Balcı, A. (2011). *Etkili Okul ve Okul Geliştirme Kuram ve Uygulama ve Araştırma*. (Geliştirilmiş ikinci baskı). Pegem A Yayıncılık.

Barnard, C. (1995). *Organization Theory: To the Present and Beyond*. O. E. Williamson (ed), Oxford University press.

Başaran, İ. E. (1989). *Yönetim*. Gül Yayınevi.

Chandler, H. N. (1984). Effective Schools. *Journal of Learning Disabilities*, 17(5), 312-313.

Carter, J. ve Micheal, W. (1995), The Development and Validation of Inventory of Effective School Function, *Educational and Psychological Measurement*, 55(5), 811-817.

Creswell, J. W. (2013). *Research Design: Qualitative, Quantitative, And Mixed Methods Approaches*. Sage.

Çelik, V. (2002). *Okul Kültürü ve Yönetimi*. (3. Baskı), Pegem A Yayıncılık.

Çelikten, M. (2001). Etkili Okullarda Karar Süreci. *Erciyes Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11.

Dodson, C. K. (2005). The Relationship Between School Effectiveness and Teachers' Job Satisfaction in North Mississippi Schools [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Mississippi University.

Edmonds, R. (1979). Effective Schools For The Urban Poor. *Educational Leadership*, 15-24.

Lezotte L.W. (1991), Correlates of Effective Schools The First and Secondary Generations, *Effective School Products*, 1-16.

Özdemir, S. (2000), *Eğitimde Örgütsel Yenileşme*. Pegem A Yayıncılık.

Özdemir, S. ve Sezgin, F. (2002). Etkili Okullar ve Öğretim Liderliği. *Manas Sosyal Bilimler Dergisi,* 2(3), 266-282.

Özdemir, S. (2013). *Eğitimde Örgütsel Yenileşme*. Pegem A Yayıncılık.

Purkey, S. C.ve Smith, M.S. 1983. Effective Schools: A Review. *The Elementary School Journal*, 83(4), 426–452.

Smith, S. (1994), An Intervention For School-Related Behaviours. *Elementary Sshool Guidance and Counselling*, 28(3), 82-88.

Sammons, P. ve Bakkum, L. (2011). Effective Schools, Equity and Teacher Effectiveness: a Review to the Literature. *Profesorado Revista de Currículumy Formación del Profesorado*, 15(3), 9-26.

Tosun, M. (1981). *Örgütsel Etkililik*. TODAİ Yayınları No:196.

Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (7. Baskı). Seçkin Yayıncılık.

Yükçü, S. ve Atağan, G. (2009). Etkinlik, Etkililik ve Verimlilik Kavramlarının Yarattığı Karışıklık. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 23(4), 1-19.

Zigarelli, M.A. (1996). An Empirical test of Conculisions From Effective Schools Research. *The Journal of Educational Research*, 90(2), 103–110.

KAYNAKÇA

Celep, Z., ve Kumbasar, N. (2000). *Deprem mühendisliğine giriş ve depreme yapı tasarımı*. İstanbul: İhlas.

Çetin Dağlı, S., Tunalı Çokluk, S., Sert, A. ve Yüksel, A. (2018). Van depremini yaşayan tıp fakültesi öğrencileri üzerinde depremin uzun dönem etkileri. *Van Tıp Dergisi*, *25*(3), 296-301.

Ekşi, A., Peykerli, G., Saydam, R., Toparla, D. veBraun, K.L. (2008). Vivid intrusive memories in PTSD: Responses of child earthquake survivors in Turkey. *Journal of Lossand Trauma*, *13*(3),123-155.

Gezer, M. ve Şahin, İ. F. (2022). Deprem eğitimi: Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının depreme ilişkin bilgi düzeyleri. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *24*(1), 97-106.

Güler, H., Özer Sözdinler, C., Arıkawa, T. ve Yalçıner, A. (2018). Structuraland non-structural countermeasuresand awareness studies after the tsunami disaster: Case of Japan. *Teknik Dergi*, *29*(5), 8605-8629. https://doi.org/10.18400/tekderg.307568.

Irkıçatal, G. (2014). *Doğal afetlerin ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin yaptıkları resimler üzerine etkileri. (Van ili Deprem Örneği)*[Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi.

Kadıoğlu, M. (2008). Modern, Bütünleşik Afet Yönetimin Temel İlkeleri. Kadıoğlu, M & Özdamar, E. (Eds.). *Afet Zararlarını Azaltmanın Temel İlkeleri*, 1. Ankara, JICA Türkiye.

Kasapoğlu, A.,ve Ecevit, M. (2004). Comparative behavioral response to future earthquakes: Thecases of Turkey and USA. *Social Behavior and Personality: An International Journal*, *32*(4), 373-382.

Özgen, S. (2002). *Depreme dayanıklı bina tasarımında konfigürasyonun önemi* [Doktora Tezi]. İstanbul Teknik Üniversitesi.

Şahin, C., ve Sipahioğlu, Ş. (2007). *Natural disasters and Turkey*. Ankara: Gündüz.

Tanhan, F. ve Mukba, G. (2015). Depreme ilişkin algının deprem yaşayan ilköğretim öğrencilerinin görüşlerine dayalı olarak incelenmesi. *Journal of Human Sciences, 12*(2), 1581-1601.

Usami, M., Iwadare, Y., Kodaira, M. Watanabe, K. Aoki. ve M. Katsumi, C. (2012). Relationships between traumatic symptoms and environmental damage conditions among children 8 Month safter the 2011 Japan Earthquake and Tsunami. *PLoSONE*, *7*(11), 1-7.

KAYNAKÇA

Anthony, L. (2022). *AntConc* (Version 4.1.4) [Computer Software]. Waseda University.

Aksan, D. (1998). Her yönüyle dil-Ana çizgileriyle dilbilim. *Ankara: TDK yayınları.*

Davies, M. & Face, T. L. (2006). Vocabulary Coverage in Spanish Textbooks: How Representative is It? In N. Sagarra, & A. J. Toribio (Eds.), *Selected Proceedings of the 9th Hispanic Linguistics Symposium* (pp. 132-143). Cascadilla.

Özdemirel A. Y. ve Dilidüzgün Ş. (2018). *Yabancı Dil Olarak Türkçe ve İngilizce Ders Kitaplarındaki Sözcüklerin Kullanım Sıklığı Bağlamında Değerlendirilmesi* Uluslararası Toplum Araştırma Dergisi Cilt:9 Sayı:16 DOI: 10.26466/opus.467804

Granger, S. (2002). A bird's-eye view of Learner Corpus Research. *Language Learning & Language Teaching*, 3–33. https://doi.org/10.1075/lllt.6.04gra

Kazaz, Ġ. (2015). Corpus-aided Language Pedagogy: The Use of Concordance Lines in Vocabulary Instruction. (YayınlanmamıĢ Yüksek Lisans Tezi). Bilkent Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü : Ankara.

Leech, G. (1992). Corpora and theories of linguistic performance. *Directions in Corpus Linguistics*. https://doi.org/10.1515/9783110867275.105

Römer, U. (2010). Corpus research applications in Second language teaching. *Annual Review of Applied Linguistics*, *31*, 205–225. https://doi.org/10.1017/s0267190511000055

Sinclair, J. (1991). *Corpus, concordance, Collocation*. Oxford Univ. Press.

Jiménez Catalán, R. Mancebo, R. (2008). "Vocabulary input in EFL textbooks". Revista Española de Lingüística Aplicada, 21: 147-165.

Vardar, B. (2002). Açıklamalı dilbilim terimleri sözlüğü. *İstanbul: Multilungual Yayınları.*

KAYNAKÇA

Arşiv Belgeleri

- Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA), Maarif Nezareti Mektubi Kalemi (MF. MKT.) 254/30
- BOA, MF. MKT. 297/83
- BOA, MF. MKT. 11/56
- BOA, MF. MKT. 1058/67
- BOA, MF. MKT. 28/44
- BOA, Maarif Nezareti, Tedrisat-ı İbtidaiyye Kalemi (MF. İBT), 34/23
- BOA, MF. İBT. 378/47
- BOA, MF. İBT. 468/59
- Kayseri ve Yöresi Tarih Araştırmaları Merkezi (KAYTAM), 351. Çuval, Müstakil Evrak:5, Belge No: 90
- KAYTAM, 351. Çuval, Müstakil Evrak: 5, Belge No: 300
- KAYTAM, 351. Çuval, Müstakil Evrak: 5, Belge No: 301
- KAYTAM, 351. Çuval, Müstakil Evrak: 5, Belge No: 302
- KAYTAM, 351. Çuval, Müstakil Evrak: 5, Belge No: 303
- KAYTAM, 351. Çuval, Müstakil Evrak: 5, Belge No: 304

Araştırma Eserler

- Akyüz, Y., (1997), *Türk Eğitim Tarihi (Başlangıçtan 1997'ye)*, İstanbul Kültür Ünv. Yay., İstanbul
- Altınova, A., (2010), *Osmanlı Modernleşmesinde Rüşdiye Mektepleri*, Gazi Ünv., Sosyal Bil. Ens., Tarih ABD, Doktora Tezi, Ankara
- Ayhan, H., (2011), *Eğitim Bilimine Giriş*, İstanbul
- Bayrakdar, M., (1994), ''Davud-u Kayseri'', *TDV İslam Ansiklopedisi*, 9. Cild, İstanbul, s. 32-35
- Başkutlu S., (2021), ''Osmanlı Taşrasında Modern Bir Eğitim Kurumu: Talas Rüşdiye Mektebi'', *Kayseri Eğitim Tarihi Araştırmaları*, Editörler: Aziz Altı, Serpil Sevim Kartal, Kayseri Büyükşeehir Belediyedi Kültür Yay., Kayseri, s. 141-152
- Dırık, A., (2023), ''Yerel Uslupta Bir Yapı: Ürgüp Rüşdiye Mektebi'', *Sanat ve Tasarım Araştırmaları Dergisi*, 4 (6), s. 102-122
- Göksu, M. M., (2017), *Kayseri İlinin Eğitim Tarihi Açısından İncelenmesi (1923-1980)*, Atatürk Ünv. Eğitim Bilimleri Enst. Doktora Tezi
- Kartın C., N. Avcı, (2021), ''Kayseri'de Eğitim (1840-1860)'', *Kayseri Eğitim Tarihi Araştırmaları*, Editörler: Aziz Altı, Serpil Sevim Kartal, Kayseri Büyükşeehir Belediyedi Kültür Yay., Kayseri, s. 87-122
- Mardin, Ş., (2011), *Türk Modernleşmesi*, İletişim Yayınları, İstanbul
- Sakaoğlu, N., (1991), *Osmanlı Eğitim Tarihi*, İletişim Yay. İstanbul
- Somel, S. A., (2015), *Osmanlı'da Eğitimin Modernleşmesi*, İletişim Yay., İstanbul
- Şen, A., (2013), ''Osmanlı'dan Günümüze Eğitimde Modernleşme Çabaları'', *EKEV Akademi Dergisi*, Yıl: 17, Sayı: 57 (Güz), s. 477-492
- Öztürk, C., (2008), ''Rüşdiye'', *TDV İslam Ansiklopedisi*, Cild. 35, İstanbul, s. 300-303
- Quataert, D., (2009, *Osmanlı İmparatorluğu (1700-1922)*, İletişim Yayınları, İstanbul
- Türk Tarih Kurumu, Tarih Çevirme Klavuzu, https://www.ttk.gov.tr/tarih-cevirme-kilavuzu/, Erişim Tarihi: 03.01.2024
- https://www.turkiyenintarihieserleri.com/?oku=2121, Erişim Tarihi: 16.01.2024

KAYNAKÇA

Abersek, B., & Flogie, A. (2017). *Evolution of competences for new era or education 4.0*. In XXV Conference of Czech Educational Research Association (CERA/CAPV)"Impact of Technologies in the Sphere of Education and Educational Research", Czech.

Almeida, F., & Simoes, J. (2019). The Role of Serious Games, Gamification and Industry 4.0 Tools in the Education 4.0 Paradigm. *Contemporary Educational Technology,10*(2), 120–136. https://doi.org/10.30935/cet.554469

Chaka, C.(2020). Skills, competencies and literacies attributed to 4IR/Industry 4.0: Scoping review. *IFLA Journal, 46*(4), 369–399. https://doi.org/10.1177/0340035219896376

Datnow, A. (2020). The role of teachers in educational reform: A 20-year perspective. *Journal of Educational Change, 21*, 431-441.

Halili, S. (2019). Technological advancements in education 4.0. *The Online Journal of Distance Education and e-Learning, 7*(1), 63-69.

Hariharasudan, A., & Kot, S. (2018). A scoping review on Digital English and Education 4.0 for Industry 4.0. *Social Sciences, 7*(11), 1-13.

Harkins, A. M. (2008). Leapfrog principles and practices: Core components of education 3.0 and 4.0. *Futures Research Quarterly, 24*(1), 19-31.

Hussin, A. A. (2018). Education 4.0 made simple: Ideas for teaching. *International Journal of Education and Literacy Studies, 6*(3), 92-98.

McLennan, M. (2021). *The global risks report 16th Edition*. http://www3.weforum.org/docs/WEF_The_Global_Risks_Report_2021.pdf

Moravec, J.W. (2013). Rethinking human capital development in Knowmad Society, J.W. Moravec (Ed.), Knowmad society (31-56), MN: Education Futurep.

OECD. (2023). *Education at a glance 2023: OECD indicators*. OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/ e13bef63-en

Salmon, G. (2019). May the fourth be with you: Creating education 4.0. *Journal of Learning for DevelopmentJL4D, 6*(2), 95-115.

Toffler, A. (1981). Education and the future: An interview with Alvin Toffler. *Social Education, 45*(6), 422-426.

KAYNAKÇA

Baltacı, A. (2019). Nitel Araştırma Süreci: Nitel Bir Araştırma Nasıl Yapılır. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 5(2), 368-388.

Göçer, A. (2010). İlköğretim Türkçe Ders Kitaplarının Ölçme ve Değerlendirme Açısından İncelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 11(1), 197-210.

Kızılçaoğlu, A. (2003). Orta Öğretim Coğrafya Ders Kitapları Değerlendirme Ölçütleri. *Marmara Coğrafya Dergisi(8),*19-33.

MEB (2022). *Ortak Türk edebiyatı ders kitabı*. Astana.

Özkan, R. (2010). Türk Eğitim Sisteminde Himayeci Değerler: İlköğretim Ders Kitapları Örneği. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 1124-1141.

Payza, T. (2015). *Ortaokul 5. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin incelenmesi.* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Adnan Menderes Üniversitesi.

KAYNAKÇA

Balçıkanlı, C. (2021). *50 soruda dil öğrenme* (2. Baskı). 7 Renk Basım Yayın.

Çelik, F. (2006). Türk eğitim sisteminde hedefler ve hedef belirlemede yeni yönelimler. *Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi*, *6*(11), 1-15.

Demirtaş, Z. ve Erdem, S. (2015). 5.sınıf İngilizce dersi öğretim programı: Güncellenen programın bir önceki programla karşılaştırılması ve programa ilişkin öğretmen görüşleri. *Sakarya University Journal of Education, 5*(2), 55-80.

Deregözü, A. (2021) Türkiye ve Avrupa'da yabancı dil eğitimi değerlendirmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*-(58), 501-521.

Günday, R. (2007). Yabancı dil öğretiminde başarısızlığa neden olan etmenler üzerine bir araştırma. *Milli Eğitim*, *36*(175), 210-229.

Işık, A. (2008). Yabancı dil eğitimimizdeki yanlışlıklar nereden kaynaklanıyor?. Journal of Language and Linguistic Studies, 4(2), 15-26Karakaya, İ. (2011). Bilimsel araştırma yöntemleri. A. Tanrıöğen (Ed.) *Bilimsel araştırma yöntemleri* (s. 57-76) içinde. Anı Yayıncılık.

Mamajonova, G. (2022) English and Devolepment https://cyberleninka.ru/article/n/language-and-economic-development adresinden 24.01.2024 tarihinde erişilmiştir.

Tunç, M. ve Kozikoğlu, İ. (2022). İngilizce öğrenmeyi zorlaştıran faktörlere ilişkin öğretmen görüşleri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (40), 37-71.

Özer, B. ve Korkmaz, C. (2016). Yabancı dil öğretiminde öğrenci başarısını etkileyen unsurlar. *Ekev Akademi Dergisi, 20*(67), 59-84.

Yaman, İ. (2018). Türkiye'de İngilizce öğrenmek: Zorluklar ve fırsatlar. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (11), 161–175.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (9. Baskı). Seçkin Yayınları.

KAYNAKÇA

Arioğlu, I. E., & Aydoğdu Atasoy, Ö. (2015). Somut olmayan kültürel miras kapsamında geleneksel el sanatları ve kültür ve turizm bakanlığı. *Electronic Turkish Studies, 10*(16), 109-126.

Ceranoğlu, M., & Özsan, M. (2021). Giysi tasarımlarında "Maraş File Nakışı". *Turkish Academic Research Review, 6*(3), 969-999.

Köklü, H. (2002). El İşlemeleri. Ya-Pa Yayın.

Mangır, A., & Çakir, M. (2022). Basit nakış tekniklerinin giysi tasarımında kullanım alanları ve giysi örnekleri. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (48), 386-402.

Öner, M. (2017). Türk el sanatlarının kültürel belleği: el emeği göz nuru antep işi. *Al Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 1*(2), 233-272.

KAYNAKÇA

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (17. Baskı). Pegem Yayınları.

Ersoy, Y. (2003). Teknoloji Destekli Matematik Eğitimi- 1: Gelişmeler, Politikalar ve Stratejiler. *İlköğretim Online* 2(1). 18-27.

Hıdıroğlu, Ç. (2012). *Teknoloji destekli ortamda matematiksel modelleme problemlerinin çözüm süreçlerinin analiz edilmesi: Yaklaşım ve düşünme süreçleri üzerine bir açıklama* (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi.

Türkmen, H. 2018. Ortaokul öğretmenlerinin sınıf-dışı ortamlarda öğretime bakış açıları. *Ege Sosyal Bilimler Dergisi / Journal of Ege Social Science Cilt 1*, Sayı 1, Temmuz 2018, Sayfa 12- 26

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. Baskı). Seçkin yayıncılık.

KAYNAKÇA

Aktan, O. (2020). Öğretmenlerin kariyer gelişimi açısından lisansüstü eğitimin değerlendirilmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 10(3), 596-607. DOI: 10.5961/jhes.2020.419.

Alabaş, R., Kamer, S. T., & Polat, Ü. (2012). Öğretmenlerin kariyer gelişimlerinde lisansüstü

eğitim: Tercih sebepleri ve süreçte karşılaştıkları sorunlar. *E-International Journal of Educational Research*, 3(4), 89-107.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi

Glesne, C. (2012). *Nitel araştırmaya giriş.* (Ersoy A., & Yalçınoğlu P. Çev. Ed.). Anı.

Karaman, S., & Bakırcı, F. (2010). Türkiye'de lisansüstü eğitim: Sorunlar ve çözüm önerileri. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, *5*(2), 94-114.

Kuş, E. (2012). *Nicel-nitel araştırma teknikleri*. (4. Baskı). Anı.

Resmi Gazete (2013). Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmenlerin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (Sayı: 28727 (Mükerrer)). https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/08/20130803-5.htm (Erişim: 21 Mart)

Milli Eğitim Bakanlığı. (2024). *MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı 2023 Yılı İdari Faaliyet Raporu.* https://sgb.meb.gov.tr/yayinlarimiz/yayin/121

Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı. (2024). İstatistikler. https://istatistik.yok.gov.tr/

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.

KAYNAKÇA

Kalenderoğlu, İ ve Armut, M. (2019) Türkiye'de Türkçe öğrenen yabancıların Türkçe öğretmenleri, TÖMER'ler ve Türkiye hakkında geliştirdikleri metaforlar. *İnternational Journal of Turkish Teaching as a Foreign Language, 2*(1), 55-72.

Oğuz, B. (2020). Üstün yetenekli öğrencilerin Türkçe öğretmeni ve Türkçe dersine yönelik metaforik algıları. *Uluslararası Bilim ve Eğitim Dergisi, 3*(2), 80-91.

Özçelik, B. (2022). *Ortaokul branş öğretmenlerinin Türkçe öğretmeni ve Türkçe dersine yönelik metaforik algıları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Parlak Kalkan, G. ve Kıribiş, A. (2021). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin Türkçe öğretmenine yönelik geliştirdiği metaforların dil bilimsel tahlili, *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 41*(3), 2031-2067.

Patton, M.G. (2002). *Qualitative evaluation and research methods (3rd ed.*). Sage.

Taşgın, A., İleritürk, D. ve Köse E. (2018). Ortaokul öğrencilerin in "Türkçe dersi" ve "Türkçe öğretmeni" ne ilişkin metaforları, *TEKE, 7*(1), 397-410.

Varışoğlu, B. ve Koç Ardıç, İ. (2019). Türkçe öğretmenliğine ilişkin algıları belirlemeye yönelik metaforik bir çalışma. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 14*(1), 299-314.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınları.

Yiğit, A. (2020). Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğretmenlerine ilişkin metaforik algıları, *Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi, 6*, 77-87.

KAYNAKÇA

Darling, N & Steinberg, L.(1993). Parenting Style As a Context: An Intergrative Model. *Physcological Bulletin, 113*(3),487-496 https://doi.org/10.1037/0033-2909.113.3.487

Erşahin, K. (2019) *Anne Baba Tutumları ile 5-7 Yaş Çocukların Bilişsel İşlemler Performansı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.* Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

Kılıç, Ş.(2020). *Duygu sosyalleştirmede kuramdan araştırmaya*. Pegem Akademi

Özel, E. & Zelyurt, H. (2016) Anne baba eğitiminin aile çocuk ilişkilerine etkisi. *Sosyal Politikalar Çalışma Dergisi*,16(36), 9-34 https://doi.org/10.21560/spcd.60151

Özübek, A. (2019*) Okul öncesi dönemindeki çocukların sosyal uyum ve becerisi ile annelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi.* Yüksek Lisans Tezi, Aksaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aksaray

Özyürek, A. (2018) Anne-baba çocuk yetiştirme tutumları ve üç farklı ölçek geliştirme çalışması. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 659-676 Özübek, A. (2019*) Okul öncesi dönemindeki çocukların sosyal uyum ve becerisi ile annelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi.* Yüksek Lisans Tezi, Aksaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aksaray

Selçuk, B. (2015) Türkiye'de ebeveynlik. *Cogito*, (81) 109-116.

Yıldırım A. ve Şimşek H., (2008). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık

KAYNAKÇA

De Lange, J. (2003). Mathematics for literacy. B. L. Madison ve L A. Steen (Eds.). Quantitative Literacy: Why Numeracy Matters for Schools and Colleges. National Council on Education and the Disciplines, 75-89.

Güncel Türkçe Sözlük. (2024, 01). Türk Dil Kurumu. http:/www.tdk_gov.tr

Jablonka, E. (2003). Mathematical literacy. A.J. Bishop, M. A. Clements. Keitel. J. Kilpatrick ve E.K.S. Leung (Eds.). Second International Handbook of Mathematics Education. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers, 75-102.

Kültür Bakanlığı (KB). (1938). Kültür Bakanlığı. Ankara: DEvlet Basımevi.

Maarif Vekâleti (MV). (1931). Orta Mektep müfredat programı (1931-1932 ders senesi tadilatı). İstanbul: Devlet Matbaası.

(MEB-TTKB), M. E. (1990). İlköğretim Matematik dersi programı. Milli Eğitim Basımevi.

(MEB-TTKB), M. E. (1998). İlköğretim Okulu matematik dersi öğretim programı. Milli Eğitim Basımevi.

(MEB-TTKB), M. E. (2005). İlköğretim matematik programı. Milli Eğitim Basımevi.

(MEB-TTKB), M. E. (2013). Ortaokul matematik dersi öğretim programı. MEB.

(MEB-TTKB), M. E. (2017). Matematik Dersi Öğretim Programı. MEB.

Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı (MEGSB). (1977). Ortaokul programı. Milli Eğitim Basımevi.

PISA 2012 Assessment and Analytical Framework: Mathematics. Reading Science. Problem Solving and Financial Literacy. (2013). OECD Publishing.

KAYNAKÇA

Kültür Bakanlığı (KB). (1938). Kültür Bakanlığı. Devlet Basımevi.

Maarif Vekâleti (MV). (1924). Maarif Vekâleti. Devlet Basımevi.

Maarif Vekâleti (MV). (1931). Orta mektep müfredat programı (1931-1932 ders senesi tadilatı). Devlet Matbaası.

(MEB-TTKB), M. E. (1998). İlköğretim okulu matematik dersi öğretim programı. Milli Eğitim Basımevi.

(MEB-TTKB), M. E. (2005). İlköğretim matematik programı. Milli Eğitim Basımevi.

(MEB-TTKB), M. E. (2013). Ortaokul matematik dersi öğretim programı. MEB.

(MEB-TTKB), M. E. (2017). Matematik dersi öğretim programı. MEB.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (1949). Ortaokul programı. Ankara: Devlet Basımevi.

Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (MEB-TTKB), İlköğretim matematik dersi programı. (1990). Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı (MEGSB). (1977). Ortaokul programı. Milli Eğitim Basımevi.

Önk, M. (2015). Atatürk dönemi eğitim sistemi gelişmelere bir bakış. *The Journal of Academic Social Science Studie, 37*, 511-530.

Yenilmez, K., & Sölpük, N. (2014). Matematik dersi öğretim programı ile ilgili tezlerin incelenmesi. *Journal of Research in Education and Teachıng, 3*(2), 33-42.

KAYNAKÇA

Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2021). *Bilimsel araştırma yöntemleri.* Pegem Akademi.

Ceylan Çapar, M. ve Ceylan, M. (2022). Durum çalışması ve olgubilim desenlerinin karşılaştırılması. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(Özel Sayı 2), 295-312. https://doi.org/10.18037/ausbd.1227359

Hepkul, A. (2014). Meslek lisesi tercihi sürecinin keşifsel olarak incelenmesi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2), 41-52. https://doi.org/10.18037/ausbd.93452

Özer M. (2018). 2023 Eğitim vizyonu ve mesleki ve teknik eğitimde yeni hedefler. *Journal of Higher Education and Science*, 8(3), 425-435. https://doi.org/10.5961/jhes.2018.284

Özer, M. (2021). Türkiye'de mesleki eğitimi güçlendirmek için atılan yeni adımlar. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9 (16), 1-16.

Özer, M., & Suna, H. E. (2022). 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'nda yapılan değişiklik sonrası mesleki eğitim merkezi programlarının 2022 yılı ilk üç aylık performans değerlendirmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(18), 1-1

Pilz, M. (2012). International comparative research into vocational training: methods and approaches. *The future of vocational education and training in a changing world*, 561-588.

Uçar, C., & Özerbaş, M. A. (2013). Mesleki ve teknik eğitimin dünyadaki ve Türkiye'deki konumu. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 242- 253.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*.

KAYNAKÇA

Akyüz, Y. (1993). *Türk Eğitim Tarihi*, 4.b., Ankara: Kültür Koleji Yayınları.

Altın, K. (2020). "Bacıyan-ı Rumdan Günümüze Ulaşan Kadın Uygulamaları", *VI. Uluslararası Ahilik Sempozyumu "Ahiliğin Günümüze Yansımaları", 22-23 Ekim / October 2020,* Kırşehir.

Bakırcı N. ve Türkan H. K. (2013). "Tekke ve zaviyelerin Balkanlar'daki rolü ve önemi. *Türük Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 1(1),145-160. Erişim Tarihi:16.01.2022. www.turukdergisi.com/PdfMakaleGoster.Aspx?ID=48

Bayram, M. (1995). *Ahi Evren Tasavvufi Düşüncenin Esasları*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Bekki ve Yalçın. (2020). Kırşehir'de Ticaret Hayatına Yön Veren Meslek Kuruluşları (Kesob, Keskk) ve Onların Yarım Asırlık Başkanı Ahi Baba Mustafa Karagüllü (1928-2018), *VI. Uluslararası Ahilik Sempozyumu "Ahiliğin Günümüze Yansımaları", 22-23 Ekim / October(*469-484), Kırşehir.

Çağatay, N. (1981). *Bir Türk Kurumu Olan Ahilik*, Konya: Selçuk Üniversitesi Yayınları.

Çetin, O. (1990). *Anadolu'da İslamiyet'in Yayılışı*, 2.b., İstanbul: Marifet Yayınları.

Demirpolat, A. ve Akça G. (2004). Ahilik ve Türk sosyo-kültürel hayatına katkıları. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırma Dergisi,* 15, 355-376. Erişim tarihi: 22.02.2022 https://dergipark.org.tr/tr/pub/sutad/issue/26281/276930

Derviş Ahmed Aşıki. (2013). *Tevarihi Al-i Osman Aşıkpaşazade Tarihi*, Hazırlayan: Ayşenur Kala, İstanbul, Kamer Yayınları.

Durak, İ. ve Yücel, A. (2010). Ahiliğin sosyo-ekonomik etkileri ve günümüze yansımaları Socıo-economics effects of akhism and reflections until nowadays. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15(2), 151-168. Erişim tarihi: 15.01.2022. http://dergipark.ulakbim.gov.tr/sduiibfd/article/viewFile/5000122385/5000112690

İnalcık, H. (2006). *Murad I*. Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*,* C. XXXI, İstanbul, 156-164.

Kazıcı, Z. (1988). *Ahilik.* Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*,* C. 1, İstanbul, 540-542.

Kızıler, H (2015). Osmanlı toplumunun sosyal dinamiklerinden ahilik kurumu. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 408-423.

Köksal, F. (2008). Ahi Evran ve Ahilik, Kırşehir, ss.54-120.

Köprülü, F. (1993). *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*, 3.baskı, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Ocak, A. Y. (1996). *Fütüvvet*, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C. 13, İstanbul, 261-263

Özköse, K. (2003). "Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasında tasavvufî zümre ve akımların rolü", *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, VI(1), 249-279. Erişim Tarihi: 15.02.2022. www.tasavvufakademi.com/?bolum=ayrinti&no=704

Sertoğlu, M. (1986). *Osmanlı Tarih Lugatı,* 2.b., İstanbul: Enderun Kitabevi.

Şahin, İ. (1988). *Ahi Evran.* Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*,* C. 1, İstanbul, 529-530.

Uzunçarşılı, İ. H. (1988). *Osmanlı Tarihi*, I, 7.b., Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

(http://www.igiad.com.tr. Erişim Tarihi: 07.05.2013)

KAYNAKÇA

Aydemir A. (2006), Divan edebiyatı öğretiminde karşılaşılan sıkıntılar ve zihniyet problemi. *MEB Sosyal Bilimler Dergisi*, 34(196—69), 134-141.

Aydemir Y. (2002). Türk edebiyatında kaside. *Bilig Dergisi*, 22, 145.

Beyatlı, Y.K. (1984). Edebiyata Dair, İstanbul Fetih Cemiyeti, 2. Baskı, İstanbul.

Bilkan, A.F. (1991). Liselerimizde divan edebiyatı üzerine düşünceler. *Milli Eğitim Dergisi*, 106, 5-13.

Bolayır, A. K. "Lisân-ı Nazmda Eşkâl ve Efkâr", *DEFM*, nr. 1 [Mart 1332], s. 16).

Dursunoğlu, H. (2004). Klasik kültürümüzü sevdiren yazılar. *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 24, 279-287.

Güncel Türkçe Sözlük. (2023). Klasik maddesi.

Hardal, M. (2015). Ortaöğretim öğrencilerinin divan edebiyatı algıları üzerine bir araştırma, *U.Ü Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*,18, 29, 2015-2.

Kılıç, A. (2016). Klasik Türk edebiyatında tarz-ı nesir üç müdür?. *Hikmet Akademik Edebiyat Dergisi*, 2 (3), 51-79.

Kılıç, S. (2005). "Lise edebiyat eğitiminin sorunları", *Varlık* (Eylül), 3-22.

Kurraz, C. (1997). *Türküden Gazele Halk ve Divan Şiirinin Müşterekleri Üzerine Bir Deneme* Ankara, Akçağ Yay.

MEB Komisyon (2023). *Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı 10. Sınıf Ders Kitabı*, Özgün Matbaacılık, Ankara.

MEB (2024). Talim ve Terbiye Kurulu, Türk Dili ve Edebiyatı Ders Programı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli.

Tarlan, A.N. (1981). *Edebiyat Meseleleri,* Ötüken, İstanbul.

Taşkesenlioğlu, L. (2019). Divan şiirinde 'Dedim-Dedi' söyleyişi, *SEFAD*, 103-126.

Uğurlu, M. (2018). "Aşık tarzı şiir geleneği ile divan şiiri geleneğinin sözlü-yazılı kültür bağlamında etkileşimi". *Uluslararası Dil Edebiyat ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, 1 (1), 20-37.

Veyis, F., Kayar, A. (2019). "1992-2018 yılları arasında uygulanan Türk Dili ve Edebiyatı öğretim programlarında divan edebiyatının yeri". *A.Ü. SBE Dergisi*, Haziran Sayısı, 553-576.

KAYNAKÇA

Ayvazoğlu, B. (1999a). Aşk estetiği (5. bs). Ötüken Neşriyat.

Ayvazoğlu, B. (1999b). Güller kitabı (5. bs). Ötüken Neşriyat.

Beşir, A. (1996). Yahya Kemal (2. bs). Ötüken Neşriyat.

Calp, M., Kiliç, M. (2022). Ebyât-I Zâdegân (inceleme-Metin). Külliyat Osmanlı Araştırmaları Dergisi, Nisan 2022(16), 13-36. https://doi.org/10.51592/kulliyat.1062859

Gökçe, E. (2019). Berceste Beyitler (C. 2). Ötüken Neşriyat.

Gökçe, E. (2023). Berceste Beyitler (6. bs, C. 1). Ötüken Neşriyat.

Pala, İ. (2009). Babil'de Ölüm İstanbul'da Aşk (29. bs). Kapı.

Pala, İ. (2011). Kitab-ı Aşk (16. bs). Alfa.

Samsakçı, M. (2017). Türk Mezar Taşı Edebiyatı (2. bs). Kitabevi.

Tahirü'l-Mevlevî. (1973). Edebiyat Lügati. Enderun Kitabevi.

Atlı, Y. (2019, Aralık 30). Bağ-ı dehrin hem hazanın hem baharın. Gazete Gördes. https://www.gazetegordes.com/yazarlar/yasar-atli/bag-i-dehrin-hem-hazanin-hem-baharin

Ayangil Turkish Muzic Orkestra (Direktör). (2021, Haziran 24). Ey dil ey dil niye bu rütbede pür gamsın sen. YouTube. https://youtu.be/ltCAAADObn8?si=yRN7Ajfk2rSvomuT

Ayla Büyükataman. (2016, Ağustos 4). Aşık oldur kim kılar cânın fedâ cânânına. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=jSwLgv-jm5Q

Barış Manço. (2015, Ağustos 18). Tiz-i reftar olanın. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=gcy6tiFH3mk

Baylan, S. B., Yarkın, D. B. (2024,Mart). Derya içredirler deryayı bilmezler. Kitapyurdu. https://www.kitapyurdu.com/kitap/derya-icredir-deryayi-bilmez/362981.html

Ey Şehit Oğlu Şehit. (2023, Ekim 12). Hüsn-i hat . https://www.facebook.com/photo/?fbid=110265944375402&set=a.10458596827673

Gül Yazıcı. (2011, Ekim 3). Bağ-ı dehrin hem hazanın hem baharın görmüşüz. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=NuoUuZxLsKI

Hababam Sınıfı. (2016, Temmuz 1). YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=5c_QFoazlVU

Leyla ile Mecnun. (2015, Nisan 29). -Tiz-i reftar olanın. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=mTVxHM1QUmE

Nur Yoldaş. (2014, Ekim 25). Defter-i divanımız. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=SUbhslHbfaU

Vasıl Olmaz Kimse Hakka. (2019, Mayıs 16). YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=iagCaPX1tLU

Yedi Güzel Adam. (2014, Ekim 11). Aşık oldur kim kılar cânın fedâ cânânına. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=HvjayniVyx4

KAYNAKÇA

Ahmetoğlu, E. (2015). Inclusion at preschool period. In I. Koleva, R. Efe, E. Atasoy & Z. B. Kostova (Eds. Sofia: St. Kliment Ohridski University Press.), Education in the 21st century: Theory and practice (pp. 278-296).

Allen, K. E. & Cowdery, G. E. (2015). Stamford, CT: Cencage Learning. The exceptional child: Inclusion in early childhood education (8th ed.).

Aral, N. & Gürsoy, F. (2007). Özel eğitim gerektiren çocuklar ve özel eğitime giriş: Morpa Kültür Yayınları.

Aydoğdu, Ü. R., Karamustafaoğlu, O. ve Bülbül, M. Ş. (2017). Akademik araştırmalarda araştırma yöntemleri ile örneklem ilişkisi: Doğrulayıcı doküman analizi örneği. *Z.G. Eğitim Fakültesi Dergisi, 30*, 556-565.

Azano, A. P., Callahan, C. M., Missett, T. C., & Brunner, M. (2014). Understanding the experiences of gifted education teachers and fidelity of implementation in rural schools. *Journal of Advanced Academics, 25*(2), 88-100.

Baldiris Navarro, S., Zervas, P., Fabregat Gesa, R. & Sampson, D. G. (2016). Developing teachers' competences for designing inclusive learning experiences. *Educational Technology & Society, 19*(1), 17–27.

Batu, S. & Kırcaali-İftar, G. (2011). Kaynaştırma. (6. Basım). Kök Yayıncılık.

Bilgili, A. E. (2019). Ahmet Emre BİLGİLİ, 18 Nisan 2019. Erişim adresi: http://www.hurriyet.com.tr/egitim/bilsem-taramasina-800-bine-yakin-ogrenci-katildi-41187054.

Cook, L. & Friend, M. (2010). The state of the art of collaboration on behalf of students with disabilities. Journal of Educational and Psychological Consultation, 20, 1-8.

Dinçer, S. (2019) Investigation of the gifted education self-effecacy of teachers work with gifted students. *Journal of Gifted Education and Creativity, 6*(3), 167-174.

Doorlag, D. H. & Lewis, R.B. (2003). Teaching special students in general education classrooms. New Jersey: Merrill Prentice Hall.

Gökdere, M., Küçük, M., & Çepni, S. (2003). Gifted science education in Turkey: Gifted teachers' selection, perspectives and needs. Asia-Pacific Forum on Science Learning and Teaching Volume 4, Issue 2, Article 5.

Hayward, A. (2006). Making inclusion happen: a practical guide. Paul Chapman Publishing.

Halvorsen, A. T. & Neary, T. (2009). Building inclusive schools: Tools and strategies for success. Needham Hieghts: Allyn and Bacon.

Herdman, E. A. (2006). Derleme makale yazımında, konferans ve bildiri sunumu hazırlamada pratik bilgiler (Çev. Z. Dörtbudak). *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi, 3*(1), 2-4.

Kemple, M. K. (2004). Let's be friends: Peer competence and social inclusion in early childhood programs. New York: Teachers College Press, Colombia University.

Kırcaalı İftar, G. (1992.) Özel eğitimde kaynaştırma. Eğitim ve Bilim, 16, 45-50.

MEB (2010). "İlköğretim okullarındaki kaynaştırma uygulamalarının değerlendirilmesi". Eğitim, Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı. Ankara- Türkiye.

MEB (2013). "Birlikte başarırız bütünleştirme kapsamında eğitim uygulamaları öğretmen kılavuz kitabı". MEB Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü. Ankara-Türkiye.

MEB, (2017). Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi, Madde: 6- 15. Erişim adresi: http://meb.gov.tr. Son Erişim tarihi: 20-03-2024.

MEB, (2017). Destek Eğitim Odaları Kılavuzu. Erişim adresi: http://meb.gov.tr. Son Erişim tarihi: 20-03-2024.

MEB, (2018). Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, Madde:22-1.2.bölüm, Madde:25).

MEB (2019). Bilim ve Sanat Merkezi Öğrenci Tanılama Kılavuzu. Erişim adresi: http://meb.gov.tr. Son Erişim tarihi: 20-03-2024.

MEB, 2024. https://www.meb.gov.tr/meb-bilsem-sayisinda-hedefini-asti/haber/26129/tr Son Erişim tarihi: 20-03-2024.

Salend, S. J. (2005). Effective Mainstreaming: Creating inclusive classrooms. New Jersey, Macmillan Publishing Company.

Salend, S. J. (2005). Creating inclusive classroom (5th ed.) NJ: Pearson Education.

Sucuoğlu, B., ve Kargın, T. (2006). "İlköğretimde kaynaştırma uygulamaları". Morpa Kültür Yayınları. İstanbul- Türkiye.

Tortop, H. S., ve Dinçer, S. (2016). Destek eğitim odalarında üstün/özel yetenekli öğrencilerle çalışan sınıf öğretmenlerinin uygulama hakkındaki görüşleri. *Üstün Yetenekliler Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi (UYAD), 4*(2), 36-46.

KAYNAKÇA

Armağan, G. (2015). Sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekliler eğitimine ilişkin tutum ve öz-yeterliklerinin incelenmesi. *Üstün Zekalılar Eğitimi ve Yaratıcılık Dergisi, 2*(1), 12-16.

Büyüköztürk, Ş. (2016). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Cohen, L, Manion L., Morrison K. (2000). Research methods in education. New York: Routledge Falmer.

Çelikkaya, H. (2013). Okul yönetimi ve yüksek öğretimde öğretmenlik. Ankara: Nobel.

Dağlı, E. (2014). Üstün zekalılar enstitüsü, geleceğe açılan pencere. http://www.ustunzekalilar.org/egitimprogramlari/egitimci-egitimi/79-uestuen-yetenekli- cocukларn-egitiminde-oegretmenin-rolue.html

Dinçer, S. (2019) Investigation of the gifted education self-effecacy of teachers work with gifted students. *Journal of Gifted Education and Creativity, 6*(3), 167-174.

Dixon, F. A., Yssel, N., McConnell, J. M., & Hardin, T. (2014). Differentiated instruction, professional development, and teacher efficacy. *Journal for the Education of the Gifted, 37*(2) 111-127.

Duneland Schools (1986). Gifted education handbook. Chesterton. Indiana.

Ersoy, Ö., ve Avcı, N. (2001). Özel gereksinimi olan çocuklar ve eğitimleri "Özel Eğitim", Ya-pa Yayın Pazarlama.

Eskicumalı, A. (2004). Eğitim, öğretim ve öğretmenlik mesleği. Yüksel Özden (Ed.), Öğretmenlik mesleğine giriş (1-31) içinde. Pegem A Yayıncılık.

Işık-Ercan, Z. Z. (2004). Üstün yetenekli öğrencilerin eğitimi için temel prensipler ve kullanılan teknikler.

Levent, F. (2014). Üstün yetenekli çocukları anlamak. Nobel Yayıncılık.

Lewis, J. F. (1982). Bulldozers or chairs? Gifted students describe their ideal teachers. *Gifted Child Today, 23*, 16-19

MEB, (2020). Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi. http://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_03/04161158_FW__Bilim_ve_ Sanat_ Merkezleri_ Yönergesi_.

MEB, (2022). HİE Kurslar Modülü. http://meb.gov.tr

Reis, S. M. & Westberg, K. L. (1994). The impact of staff development on teachers'ability to modify curriculum for gifted and talented students. *Gifted Child Quarterly, 38*, 127-135.

Tortop, H. S. (2014). Üstün Yeteneklilerin Eğitimine İlişkin Öz-yeterlik Ölçeği (ÜYEÖÖ).

Tortop, H.S. (2014b). Examining the effectiveness of the in-service education program for the education of the academically gifted students in Turkey: A case study. *Journal for the Education of the Young Scientist and Giftedness, 2*(2), 67-86.

Tortop, H. S., ve Dinçer, S. (2016). Destek eğitim odalarında üstün/özel yetenekli öğrencilerle çalışan sınıf öğretmenlerinin uygulama hakkındaki görüşleri. *Journal of Gifted Education Research, 4*(2), 11-28.

Tortop, H. S., ve Kunt, K. (2012) İlköğretim öğretmenlerinin üstün yeteneklilerin eğitimine ilişkin tutumlarının incelenmesi, *International Online Journal of Educational Sciences, 5*(2), 441-451.

Wood, B. & Feldhusen, J. F. (1996). Creating special ınterest programs for gifted youth: purdue's super saturday serves as successful model. *Gifted Child Today Magasine, 19*, 22-27.

Kaynakça

Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388.

Baş, G. (2011). Türkiye'de eğitim programlarında yapılandırmacılık: Dün, bugün, yarın. Eğitişim Dergisi, 32, 11-17.

Budak, Ş. (2003). Atatürk'ün eğitim felsefesi ve geliştirdiği eğitim sisteminin değiştirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi Sayı 160*.

Eroğlu, E. (2001). Eğitim teknolojisinin tarihi gelişimi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* (3).

Hesapçıoğlu, M., (2009). Türkiye'de cumhuriyet döneminde eğitim politikası ve felsefesi. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*. 29, 121-138.

Kurt, A. A., Bardakcı, S., & Karal, H. (2022). *Eğitim ve Değişim*. Pegem Akademi Yayınları, Ankara.

Kuşci, A., (2021). *Türk Eğitim Tarihi* (1923-1950). İksad Publishing House

Öztürk, C., (2018). Cumhuriyet döneminde eğitim. *Türk İnkılap Tarihi ve Türkiye Cumhuriyeti* (ss.279-300), İstanbul: İstek.

Pehlivan Berber, H., (2023). Modernleşme ve eğitim ilişkisi üzerine bir inceleme. *Dünya İnsan Bilimleri Dergisi,* 2023 (1), 123-140.

Sarpkaya, R., (2002). Atatürk'ün eğitim politikasının kaynakları ve temel ilkeleri. *Eğitim ve Bilim,* 27(126).

Yıldırım, Ö. (2019). *Eğitim ve Toplum İlişkisi*. Erişim: 01.03.2024 https://www.felsefe.gen.tr/egitim-ve-toplum-iliskisi/

KAYNAKÇA

Akturan, U., ve Esen, A. (2008). Nitel Araştırma Yöntemleri. Içinde T. Baş ve U. Akturan (Ed.), *Fenomenoloji*. Seçkin Yayıncılık.

Clouse, R.W. ve Spurgeon, K.L. (1995). Corporate analysis of humor. *Psvchology-A Quarterly Journal of Human Behavior*, 32(3/4), 1-24.

Çelikten, M. (2003). Okul kültürünün şekillendirilmesinde müdürün rolleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*,1(4), 1-7

Çelikten, M. (2004). Bir okul müdürünün günlüğü. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1), 123-135.

Çelikten, M. ve Çelikten, Y. (2018). Okul Yöneticilerinin Mizah ve Disiplin Anlayışı. *OPUS – Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8 (Gençlik Araştırmaları Özel Sayısı), 453-467.

Duncan, W.J. (1982). Humor in management: Prospects for Administrative Practice and Research. *Academy of Management Review*, 7, 136–142.

Güler, Ç. ve Güler, B. U. (2010). *Mizah Gülme ve Gülme Bilimi*. Yazıt Yayıncılık.

Gürbüz, R., Erdem, E. & Yıldırım, K. (2013). Başarılı okul müdürlerinin özellikleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 167-179.

Hurren, B. L. (2006). The effects of Principals' Humor on Teachers' Jobsatisfaction, *Educational Studies*, 32(4), 373–385. Çeviren: E. Recepoğlu. (2008). Okul Müdürlerinin Mizah Yeteneğinin Öğretmenlerin İş Doyumlarına Etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 33(150), 74-86.

Kuiper, N. A. ve Martin, R. A. (1998). Is sense of humor a positive personality characteristic? Ruch, W. (Ed*.), The Sense of Humor: Explorations of a Personality Characteristic* (Humor Research Series). Mouton de Gruyter.

Martin, R. A. (2007). *The psychology of humor: An integrative approach*. Elsevier.

Martin, R.A. ve Lefcourt, H. M. (1983). Sense of humor as a moderator of the relation between stressors and moods. *Journal of Personality and Social Psychology,* 45(6), 1313-1324.

Merriam, S.B. (2009). *Qualitative reseacrh: A guide to design and implementation*. Jossey-Bass.

Özer, R. E., Durmaz, A., Özer, A. M., Özdemir, R., Özdemir, B., & Demir, M. S. (2023). Sınıf öğretmenlerinin mesleki yenilikçilik eğilimleri. *International Journal Of Socıal Humanıtıes Scıences Research*,10(93), 758-772.

Patton, M.Q. (2014). *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri* (3. Baskıdan Çeviri). M. Bütün, S. B. Demir (Çev. Ed.). Pegem Akademi.

Recepoğlu, E. (2008). Okul müdürlerinin mizah yeteneğinin öğretmenlerin iş doyumlarına etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 33(150), 74-86.

Romero, E. ve Pescosolido, A. (2008). Humor And Group Effectiveness. *Human Relations*, 61(3), 395-418.

Savaş, S. (2009*). İlköğretim 7. Sınıf Türkçe Derslerinde Mizah Kullanımının Öğrenci Tutum ve Başarısına Etkisi*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi.

Svebak, S. (2010). The sense of humor questionnaire: Conceptualization and review of 40 years of findings in empirical research. *Europe's Journal of Psychology*, 6(3), 288-310.

Thorson, J. A., ve Powell, F. C. (1993). Sense of humor and dimensions of personality. *Journal of Clinical Psychology*, 49(6), 799–809.

Williams, R. A. ve Clouse, R. W. (1991). *Humor as a management technique: its impact on school culture and climate* (Report No. EA 023 388) (Nashville, TN, Metropolitan Nashville-Davidson County Schools) (ERIC Document Reproduction Service No. ED 337 866).

Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayınevi.

Zengin, T. (2018). *Okul yöneticilerinin mizah tarzlarının örgütsel sessizliğine etkisi*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Aydın Üniversitesi ve Yıldız Teknik Üniversitesi.

Ziegler, V., Gerald Boardman, G. & Thomas, M.D. (1985). Humor, leadership, and school climate. *The Clearing House*, 58(8), 346-348.

EK- Eğitim Yönetiminde Mizah- Mülakat Soruları

1.Tecrübelerinize göre "mizah" ı nasıl tanımlarsınız?

2. Okul yönetiminde kullandığınız mizah bilgilerini / yöntemlerini hangi ortam ya da platformlardan seçersiniz? Öğrenirsiniz?

3. Problemlere bir çözüm yaklaşımı olarak mizahı nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu konuda bizimle paylaşabileceğiniz bir örneğiniz / anınız var mı?

4. Okul yönetiminde özellikle mizaha başvurduğunuz ortamlar neler olabilir? Bir örnek paylaşabilir misiniz?

5. Öğretmenlere karşı özellikle kullandığınız ve manidar dönütler aldığınız mizah ya da mizahlardan bizimle paylaşabileceğiniz örnekler neler olabilir?

6. Okul yöneticisinin mizah kullanımının otorite ya da yetkisini kabul konusunda bir zaafa sebep olabileceğini düşünüyor musunuz? Neden?

7. Okul yöneticisi için mizah yetenek ya da becerisi gerekli midir? Neden?

8. Size göre okul ortamında mizahın ne gibi negatif sonuçları da olabilir?

9. Size göre mizahın "okul yöneticisine" problemlere yaklaşımı ya da çözüm aşamasında ne gibi faydaları olabilir?

KAYNAKÇA

Anonim. (1997). *Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları*, Ankara.

Aslanapa, O. (1993). *Türkiye'de Avusturyalı Sanat Tarihçileri ve Sanatkârlar*. Eren Yayıncılık, İstanbul.

Berk, N.- Gezer, H. (1973). *50 Yılın Türk Resim ve Heykeli.* Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.

Başoğlu, T. (1986). *Türk Heykel Sanatı*. Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi (4.cilt), İletişim Yayınları, İstanbul.

Bulat, M. (2017). Modern Türk heykeli. *ASOS JOURNAL Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 61, 1-8.

Çelebi, Ö. (1973). *Atatürk Kayseri'de*. Ay Yıldız Matbaası, Ankara.

Erkulseyitoğlu, E. (1960). Sarayburnu'ndaki Atatürk Heykeli'nin Aksaray meydanına nakli düşüncesi münasebetiyle", Hürriyet, 4457, 2.

Eyice, S. (1986). *Atatürk ve Pietro Canonica*, Eren Yayıncılık, İstanbul.

Dere, U. (2020). Cumhuriyetin ilk yıllarında eski başkentte yeni rejimin ilk sembolü: Sarayburnu Atatürk Heykeli." *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*,67, 117-142.

Gezer, H. (1984). *Cumhuriyet Dönemi Türk Heykeli*. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara.

Göde, K. (1994). Atatürk'ün Kayseri'yi ziyaretleri. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 10(28), 49 – 54.

Meriç, H. (1985). *Cumhuriyet Döneminde Heykelcilik*. Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi (4. cilt), İletişim Yayınları, İstanbul.

Uzun, D. (2012). Heykel sanatının Türk kültürü içindeki yeri ve Yervant Oskan Efendi. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi,* 1, 279-291.

KAYNAKÇA

Akay, K. (2017). Okul öncesi dönem çocuklarına verilen satranç eğitiminin bilişsel ve sosyal davranışa etkisinin incelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Erhan, E., Hazar, M. ve Tekin, M. (2009). Satranç oynayan ve oynamayan ilköğretim öğrencilerinin problem çözme becerilerinin incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 11*(2), 1-8.

Kaymak Özmen, S. (2011). Dikkat toplama becerisini geliştirici etkinlikler: İlköğretim 1., 2. ve 3. sınıf (2. bs.). Anı Yayıncılık

Kulaç O. (1991). Satranç öğretmen kılavuz kitabı. Ankara: Türkiye Satranç Federasyonu Yayınları. Kulaç, O. (2006). Başlangıç düzeyi satranç ders kitabı. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

Milat, M. (2006). The role of chess in modern education. www.kidchess.com/milat_roleofchess.htm.

Millî Eğitim Bakanlığı. (2006). İlköğretim satranç dergi öğretim programı ve kılavuzu 1-8 programı. MEB Yayınları.

Seçer, Z., & Özmen, S. K. (2015). Dikkat toplamayı geliştirici etkinliklerin içtepisel okul öncesi çocukların düşünme ve dikkat toplama becerilerine etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, *23*(4), 1803-1816.

Türkiye Satranç Federasyonu. (2014). Satrancın yararları. https://www.tsf.org.tr/index2.php?option=com_content&task=view&id=150&Itemid

KAYNAKÇA

Aktaş, A. ve Özgenel, M. (2020). Okul müdürlerinin liderlik stillerinin öğretmen performansına etkisi. Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama, 3(2), 1-18.

Aslan, Ü. (2013). Okul müdürlerinin liderlik stilleri ile öğretmenlerin iş doyumu arasındaki ilişkinini incelenmesi [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gaziantep Üniversitesi.

Avcı, A. (2015). Öğretmen algılarına göre okul müdürlerinin liderlik stilleri. Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi, 12-2(24), 161-189.

Duman, N. (2021). Öğretmen algılarına göre okul müdürlerinin liderlik stilleri ile örgütsel sinerji arasındaki ilişki [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Başkent Üniversitesi.

Işıldak, F. (2017). Öğretmen algılarına göre okul müdürlerinin liderlik stilleri ile okul kültürü arasındaki ilişki [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bahçeşehir Üniversitesi.

Kendir, M. T. (2022). Okul yöneticilerinin liderlik stilleri ile ilgili yapılmış bilimsel çalışmalara ilişkin bir içerik analizi (2010-2021) [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Pamukkale Üniversitesi.

Mete, U. (2018). Öğretmen algılarına göre okul müdürlerinin dönüşümcü liderlik özellikleri ve problem çözme becerilerinin incelenmesi [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Özyiğit, P. (2012). İlköğretim okullarındaki öğretmenlerin okul müdürlerine duydukları güven ile okul müdürlerinin liderlik stilleri arasındaki ilişki [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Maltepe Üniversitesi.

Serbest, A. (2014). Ders imecesi yönteminin etki alanları üzerine bir meta-sentez çalışması [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Karadeniz Teknik Üniversitesi.

Şenel, T. (2022). Okul yöneticilerinin liderlik becerileri ile ilgili yapılan çalışmaların incelenmesi [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Pamukkale Üniversitesi.

Şevik, M. K. (2012). İlköğretim okulları müdürlerinin liderlik stilleri ile öğretmenlerin örgütsel güven algıları arasındaki ilişki [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Maltepe Üniversitesi.

Yılmaz, P. (2019). Öğretmen algılarına göre okul müdürlerinin dönüşümcü liderlik davranışları ile örgütsel iletişim arasındaki ilişkinin incelenmesi [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.

Kaynakça

Arslan, A. S. (2014). Kayseri'nin İlk Modern Eğitim Yapısı: Kayseri Lisesi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. (36). 1-33.

Başgöz, İ. (2005). *Türkiye'nin Eğitim Çıkmazı ve Atatürk*. Pan Yayıncılık.

Başvekâlet İstatistik Umum Müdürlüğü. (1933). *Maarif 1923-32 İstatistikleri*. Devlet Matbaası.

Cicioğlu, H. (1985). *Türkiye Cumhuriyeti'nde İlk ve Ortaöğretim-Tarihi Gelişimi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.

Karasar, N. (2002). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel.

Kayseri Lisesi 1938-1939. (1939). Acun Matbaası.

Özbek, Y. (2010). Seyfullah Efendi Konağı'ndan İdadiye: Kayseri Lisesi. *Prof. Dr. Harun Güngör Armağanı*. (M. Argunşah-M. Ünal, Haz.). Kesit Yayınları. 297-306.

Sakaoğlu, N. (1992). *Cumhuriyet Dönemi Eğitim Tarihi*. İletişim Yayınları.

Somel, S. A. (2019). *Osmanlı'da Eğitimin Modernleşmesi (1839-1908)-İslamlaşma, Otokrasi ve Disiplin*. (O. Yener, Çev.). İletişim Yayınları.

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü. (1999). *Cumhuriyetin İlk Yıllarında Eğitimden İzler (1923-1930)*. 4. Akşam Sanat Okulu ve Çıraklık Eğitim Merkezi Matbaası.

Türkiye Cumhuriyeti Maarif Vekâleti. (1341). *1339-1340 Ders Senesi İhsaiyat Mecmuası*. Matbaa-i Âmire.

Türkiye Cumhuriyeti Maarif Vekâleti. (1927). *1924-1925 Ders Senesi İhsaiyat Mecmuası*. Devlet Matbaası.

Türkiye Cumhuriyeti Maarif Vekâleti. (1928). *1925-1926 Ders Senesi İhsaiyat Mecmuası*. Devlet Matbaası.

Türkiye Cumhuriyeti Maarif Vekâleti. (1929). *1926-1927 İstatistik Yıllığı*. Devlet Matbaası.

Yücel, H. A. (1994). *Türkiye'de Orta Öğretim*. T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Yücel, M. S. (2022). Eğitim Tarihi Açısından Maarif Vekâleti İhsaiyat Mecmuası. *XVIII. Türk Tarih Kongresi-Kongreye Sunulan Bildiriler XI. Cilt*. Türk Tarih Kurumu Yayınları. 391-410.

KAYNAKÇA

Akdeniz, F. (2023). ATATÜRK' te Bilimsel Anlayış Tutkusu. Tarih Çevresi.

Arı, K. (2006). Atatürk'ün yazarlığı ve gazeteciliği. *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi, 5*(13), 3-23.

Arslan, L. (2023). Dilde Sadeleşme Çabalarının Atatürk'ün Geometri Kitabına Katkıları. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi,* Özel Sayı: Cumhuriyetin 100. Yılında Türkiye, 46-73.

Erdem, A. R. (2014). Atatürk'ün bilime verdiği önem: bilimi ve bilimsel düşünceyi hayatta rehber edinmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 8*(0). 1033-1046.

Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Journal Of Social Sciences Institute. 15*(0). 170-189. DOI: 0000-0001-5352-8552.

Manisa Celal Bayar Üniversitesi (2018, 10 Kasım). Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü saygı ve minnetle andık. https://www.mcbu.edu.tr/Haber/Cumhuriyetimizin-kurucusu-Gazi-Mustafa-Kemal-Ataturku-saygi-ve-minnetle-andik_09_11_57 adresinden 30 Ocak 2024 tarihinde alınmıştır.

Mazmanoğlu, A. (2016). Atatürk ve Matematik. *Aydın İnsan Ve Toplum Dergisi, 2*(4), 43-64.

MEB, (2010). Ortaöğretim geometri dersi 11. sınıf öğretim programı. (Online döküman). WEB sayfasından alındığı tarih: 03.02.2024

Sak, R., Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç., Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi, 4*(1), 227-256. https://doi.org/10.33400/kuje.843306

Şevik, N. ve Gündoğdu, M. (2018). Çeviri eğitiminde çevirmen adayı öğrencilerin edinmesi gereken temel becerilere bir üst bakış. *Ihlara Eğitim Araştırma Dergisi, 3*(1), 78-89.

Türk Dil Kurumu Sözlüğü. (2024). https://sozluk.gov.tr/26.03.2024 tarihinde edinilmiştir.

Wach, E. (2013). Learning about qualitative document analysis.

ortalamasında Kayseri ili Sümer Fen Lisesi 2021 yılında 81.179, 2022 yılında 59.661, 2023 yılında 48.125 sıralamaya yükselmiştir. Bu sıralamalar Türkiye ortalamasının çok üzerinde gerçekleşmiştir. Bu veriler okulun ortalama verileri olup ayrıca ferdi olarak birçok öğrenci derece sıralama yaparak hayallerindeki üniversitelere yerleşmişlerdir.

KAYNAKÇA

1- Newman, F., Bryk, A. S. & Nagaoka, J. K. (2001). Authentic intellectual work and standardized tests:conflict-or-coexistence?. Improving Chicago's Schools, Consortium On Chicago School Research.

2- Çakmaklı, A. (2008). Yapılandırılmış iletişim gridi tekniğinin öğrenci performansını ölçme süreci açısından etkililiğinin incelenmesi [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi

2.5. TARTIŞMA

İnsanlar anadiliyle düşünürler. Bilim ve felsefe yapmaya uygun bir düşünce faaliyeti ancak anadille düşünme ile mümkün olacaktır. İdeal bir eğitim, derin düşünmeyi sağlayarak öğrencileri bilim faaliyetlerine yönlendirebilmelidir. Bilimsel düşünce faaliyetinde kullanılan terimler kolay çağrışım yaptıracak zenginlikte bir anadil olmalıdır.

Türkçe, eğitim-öğretim terminolojisini oluşturabilecek zenginlikte bir dildir. Atatürk'ün Türkçeleştirdiği geometri terimlerinin zihinde çağrışım yapmasında getirdiği kolaylık ve bu terimlerin bugün hala kullanılabiliyor olması bunun en canlı kanıtlarından biridir.

2.6. ÖNERİLER

Bilimsel ve teknolojik gelişmeler ile uyumlu bir şekilde eğitim-öğretim dilinin Türkçeleştirme çalışmaları devamlı olmalıdır.

Bir dili zenginleştirmek, bilim ve felsefe yapabilecek bir dil konumuna yükseltmek kültür ve medeniyete katkıda bulunan ürünleri ortaya çıkarmaya da bağlıdır. Örneğin; kağnıyı oluşturan tüm parçalar Türkçedir ancak bir otomobilin hemen hemen hiçbir parçası Türkçe değildir. Türk gençliğinin bilim ve felsefe yapması, Türk kültür ve medeniyetini zenginleştirmesi yolunda önemli bir aracı olacaktır.

Türk Devletleri Teşkilatı ortak eğitim-öğretim dilini kullanmaya yönelik çalışmalar yapmalıdır

Mevcut Matematik öğretiminde kullanılan bazı terimler Türkçeye çevrilerek kullanılması öğrencinin zihninde anlamlı çağrışım yapacağı için öğrenimde kolaylık sağlayacaktır. Örneğin; Kombinasyon-seçilim, permütasyon-dizilim veya sıralı seçilim, diskriminant- ayraç, fonksiyon- işlev

3. KAYNAKÇA

Gülensoy, T., (2007) Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara

Gündoğan, A.O., (1997), Bilim Dili Olarak Türkçe paneli bildirisi, Atatürk Üniversitesi Türkiyat Enstitüsü, Erzurum

Güngör, B., (2013) Matematik Terimlerini Türkçeleştirme Hareketleri. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi

Nişanyan, S. (2020). Nişanyan Sözlük-Çağdaş Türkçenin Etimolojisi, 2.Baskı Liberus Kitap, İstanbul

Özkan, S. H., (2017), Osmanlı Devleti'nde Eğitim Dili ve Yabancı Dil Meselesi, Eğitime Bakış Dergisi, S:39 s.54)

T.C. Atatürk, Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu Tarihçesi. https://tdk.gov.tr/tdk/kurumsal/tarihce-2/

Tietze, A. (2002), Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugatı, 1. Baskı Simurg Kitapçılık, İstanbul

KAYNAKÇA

Acar, S., & Peker, B. (2021). What are the purposes of teachers for using the eTwinning platform and the effects of the platform on teachers? *Acta Didactical Napocensia, 14*(1), 91-103

Avcı, F. (2021). Çevrimiçi bir öğrenme ortamı olarak eTwinning platformuna iliĢkin öğretmenlerin görüş ve değerlendirmeleri. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, *10* (1), 1-22. https://doi.org/10.30703/cije.663472

Bozdağ, Ç. (2017). Almanya ve Türkiye'de okullarda teknoloji entegrasyonu: eTwinning örneği üzerine karşılaştırmalı bir inceleme. *Ege Eğitim Teknolojileri Dergisi, 1*(1), 42- 64.

Çavuş, R., Balçın, M. D., & Yılmaz, M. (2021). Fen bilimleri öğretmenlerinin eTwinning proje süreçlerindeki deneyimlerine yönelik görüşleri. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi,* 10(1), 246-272

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınları, 6. Baskı.

Yılmaz, F. & Altun Yılmaz, S. (2012). Çokkültürlülük projesi: e-twinning uygulamalarına ilişkin öğrenci görüşleri. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4*(8) 120-132.

KAYNAKÇA

Acun, İ., Önder, C., & Tarman, B. (2013). Değerler: Kim ne kadar değer veriyor? *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 191-206.

Akbaş, O. (2004). *Türk mili eğitiminin duyuşsal amaçlarının ilköğretim 2. kademesindeki gerçekleştirme derecesinin değerlendirilmesi.* Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Enstitüsü Dergisi.

Altuntaş, B., Güleç, H., Şahin, N., Genç, N., & Taşcı, S. (2023). *İlkokul Hayat Bilgisi 3. Sınıf Ders Kitabı.* İzmir: Devlet Kitapları Döner Sermaye Müdürlüğü.

Cüceloğlu, D. (1996). *İçimizdeki çocuk.* İstanbul: Remzi Kitapevi.

Doğanay, A. (2006). *Değerler eğitimi, Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler öğretimi.* Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Dokumacı, A., Özdemir, N., & Dokumacı, Z. (2023). *İlkokul Hayat Bilgisi 2 Ders Kitabı.* İzmir: DEvlet Kitapları Döner Sermaye Müdürlüğü.

Esemen, A. (2020). Hayat Bilgisi öğretim programı kazanımlarının kök değerler ile ilişkisinin değerlendirilmesi. *Uluslar Arası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 16-29.

Fidan, N., & Erden, M. (2001). *Eğitime giriş.* İstanbul: Alkım Yayınları.

Keskin, Y. (2012). İlköğretim programlarındaki bazı ortak değerlerin kazanılma düzeylerinin bazı değişkenler açısından karşılaştırılması (Samsun ili örneği). *The Journal Of Academic Social Studies*, 827-849.

Kuşçu, Ö., Bozdaş, Y., & Yıldırım, S. (2014). Montessori eğitiminin çocuklarda sorumluluk alma, sırasını bekleme, başladığı işi bitirme becerisine etkisinin değerlendirilmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 307-322.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2018). *Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı.* Ankara: MEB Yayın.

Özen, Y. (2013). Sorumluluk duygusu ölçeğinin geliştirilmesi, geçerlilik ve güvenilirliği. *Journal of European Education*, 17-23.

Polat, B. (2023). *İlkokul Hayat Bilgisi 1 Ders Kitabı.* Ankara: İhsan Yayıncılık.

Sezer, A., & Çoban, O. (2016). Ortaokul öğrencilerinin sorumluluk değeri algıları. *Uşak Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 22-39.

Şahan, E. (2011). *İlköğretim 5. ve 8. sınıf programlarındaki sorumluluk eğitimine dönük kazanımların gerçekleştirme düzeyleri.* Kırşehir: Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

TDK. (1988). *Türk Dil Kurumu.* Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Turan, S., & Aktan, D. (2008). Okul hayatında var olan ve olması düşünülen sosyal değerler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 227-259.

Yavuzer, H. (2000). *Çocuk eğitimi el kitabı.* İstanbul: Remzi Kitapevi.

EĞİTİMDE DİSİPLİNLERARASI ÇALIŞMALAR

Editörler
Dr. Berrin Bayburt
Dr. Tolga Topçubaşı

EĞİTİM
yayınevi

EĞİTİMDE DİSİPLİNLERARASI ÇALIŞMALAR

Editörler: Dr. Berrin Bayburt, Dr. Tolga Topçubaşı

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-46-5
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

EĞİTİMDE DİSİPLİNLERARASI ÇALIŞMALAR
Editörler: Dr. Berrin Bayburt, Dr. Tolga Topçubaşı
VI+92 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-46-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

Kaynaklar

Ağalday, B., Özgan, H., Arslan, M. C. (2014). İlkokul ve Ortaokullarda Görevli Yöneticilerin Örgütsel Muhalefete İlişkin Algıları. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 4 (3), 35-50.

Akyürek, M. İ. (2020). "Öğretmenlerde Whistleblowing (Bilgi Uçurma): Bir Fenomenoloji Çalışması. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 5 (1), 17-29.

Ay, G. (2021). Örgütlerin Düşünce Rezervleri Örgütsel Muhalefet, Örgütsel Davranış Şimdi Bunlar Konuşuluyor, Ed. F. Üstün, A. İ. Koca Ballı, Ankara: Detay Yayıncılık.

Bilginoğlu, E., Yozgat, U. (2020). İş Tatmini, Örgütsel Muhalefet ve İşten Ayrılma Niyeti İlişkisi Üzerine Bir Araştırma. *Business & Management Studies: An International Journal*, 8 (1), 255-271.

Brandes, P., Martinez, A. D., Castro, S. L. (2008). The Interactive Effects Of Job Insecurity and Organizational Cynicism On Work effort following a layoff. *Journal of Leadership& Organizational Studies*, 3, 233-247.

Doğan, Ü., Yıldızbaş, Y. V., Abdurrezzak, S., Özkul, R. (2021). Uzaktan Eğitim Sürecinde Öğretmenlerin Örgütsel Muhalefet ve Örgütsel Yalnızlık Algı Düzeylerinin İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7 (3), 1086-1099.

Doğanay, A. ve Çöp S. (2019). Lider İletişim Tarzları Bağlamında Aktif İletişim Tarzının Örgütsel Muhalefete Etkisinde Örgütsel Erdemliliğin Düzenleyici Rolü: Otel İşletmeleri Üzerine Bir Çalışma. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 12 (1), 159-175.

Erdost, E. H., Karacaoğlu, K., Reyhanoğlu, M. (2007). Örgütsel Sinizm Kavramı Ve İlgili Ölçeklerin Türkiye'deki Bir Firmada Test Edilmesi, 15. Ulusal Yönetim Ve Organizasyon Kongresi, Bildiriler Kitabı, Sakarya Üniversitesi, Sakarya, 514- 524.

Eroğlu, Ş. G., Alga, E. (2017). Açık Sistem Açısından Örgütsel Muhalefet. *Yeni Fikir Dergisi*, 9 (18), 64-86.

Garner, J. T. (2013). Dissenters, Managers And Coworkers: The Process Of Co-constructing Organizational Dissent And Dissent Effectiveness. *Management Communication Quarterly*, 27 (3), 373-395.

Hirschman,A.O.(1970).*Exit, Voice And Loyalty: Responses To Decline In Firms, Organizations, And States*, Harvard University Press.

Kadı, A., Beytekin, O. F. (2015). Okul Kültürü ve Örgütsel Muhalefet Davranışları Arasındaki İlişkinin Meslekî Değerler Aracılığıyla Araştırılması. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 5 (1), 71-97.

Kassing, J. W. (1997). Articulating, Antagonizing And Displacing: A Model Of Employee Dissent. *Communication Studies*, 48 (4), 311-332.

Kassing, J. W. (1998). Development And Validation Of The Organizational Dissent Scale. *Management Communication Quarterly*, 12 (2), 183-229.

Kassing, J. W., Armstrong, T. A. (2002). Someone's Going To Hear About This; Examining the Association Between Dissent-Triggering Events and Employees' Dissent Expression. *Management Communication Quarterly*, 16 (1), 39-65.

Koçmar, S. (2019). *Örgütsel Kimlik Algısının Örgütsel Muhalefet İle İlişkisi, Kişilik Özelliklerinin Düzenleyici Rolü*, Trakya Üniversitesi Doktora Tezi.

Macneil, A., Prater, D. and Busch, S. (2009). The Effects Of School Culture And Climate On Student Achievement. *International Journal of Leadership in Education*, 12 (1), 73–84.

Öztürk, O. (2020). *Öğretmenlerin Örgütsel Muhalefetin Nedenlerine İlişkin Görüşleri*, Sakarya Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi.

Özüren, Ü., Paksoy, M. (2019). İş Görenlerin Nepotizm Algılarının Örgütsel Muhalefet Tutumları Üzerindeki Etkisi: İstanbul'da Çorap Sanayi Çalışanları Üzerinde Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 41, 210-219.

Polat, S., Günçavdı, G. (2019). Okul Yöneticilerinin Öğretmenlerin Gösterdikleri Örgütsel Muhalefet İçin Görüşleri. 14. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi Tam Metin Bildiri Kitabı – 2-4 Mayıs 2019, 149-155.

Seçtim, H., Erkul, H. (2020). Yönetim Yaklaşımları Üzerine Kuramsal Bir Değerlendirme, *Management And Political Sciences Rewiev*, 2 (1), 18-50.

Shahinpoor, N. ve Matt, B. F. (2007). The Power Of One: Dissent And Organizational Life. *Journal of Business Ethics,* 74 (1), 37-48.

Şentürk, F. K., Coşkuner, M. (2018). Liderlik Tiplerinin Örgütsel Muhalefet Üzerindeki Etkileri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17 (68), 1703-1721.

Uğurlu, E. (2017). *Öğretmenlerin Politik Yetileri İle Örgütsel Muhalefet Düzeyleri Arasındaki İlişki*, Uşak Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi.

Yalçın, S., Saygı, E. (2021). Ortaokullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Psikolojik Dayanıklılık, Örgütsel Muhalefet ve Örgütsel Sessizlik Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (AUJEF)*, 5 (4), 402-426.

Yıldırım, A. (2020). Örgütsel Adalet Algısının Örgütsel Muhalefet Davranışına Etkisi, Eğitim Çalışanları Üzerine Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 25 (2), 203-219.

Yıldız, K. (2014). Örgütsel Muhalefet. *Akademik Bakış Dergisi*, 43, 1-20.

Gürler, M., Yirci, R. (2021). Okul Yöneticilerinin Mizah Davranışları ile Örgütsel Muhalefet İlişkisi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21 (2), 164-182.

Kaynakça

Baloğlu N. (2011a) Dağıtımcı Liderlik: Okullarda Yönetiminin Yeniden Yapılandırması Surecinde Dikkate Alınması Gereken Bir Liderlik Yaklaşımı. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12 (3), 127–14

Baloğlu N. (2011b) Dağıtımcı Liderlik Uygulamaları: Eklektik Bir Tasarım Çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, (4), 163–18.

Harris, A. (2005). Distributed Leadership. İçinde B. Davies (Ed.), The Essentials of School Leadership (ss. 160-172). Londra: Paul Champmen Publishing and Corwin Press.

Korumaz, M., Sadoula, G. (2020). Yönetici ve Öğretmenlerin Dağıtımcı Liderlik Deneyimleri: Fenomenolojik Bir Araştırma, *Türkiye Eğitim Dergisi,* 5 (2), 320-345.

Pye, A. (2005). Leadership and Organizing: Sensemaking in Action. *Leadership*, 1(1), 31-49.

Kaynakça

Avcı, A., Bozgeyikli, H. (2017). Okul Yöneticilerinin Yönetici Kaygı Düzeylerinin Yordayıcısı Olarak Psikolojik Sermaye. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 45 (45), 43-57.

Basım, H., N., Çetin, F. (2011). Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği'nin Güvenilirlik ve Geçerlilik Çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 22 (2), 104-116.

Carver, C. S. (1998). Resilience And Thriving: Issues, Models, And Linkages. *Journal of Social Issues*, 54, 245-266.

Coutu, D. (2002). "How Resilience Work". *Harvard Business Review*, 80 (5), 46-51.

Çakır, Ö. (2017). Okul Yöneticilerinin Psikolojik Dayanıklılık Düzeylerini Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi, *Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 25 (1), 173-183.

Çelik, E. (2013). Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Yılmazlık Özelliklerinin Duygusal Dışavurum Açısından İncelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 17 (2), 221-236.

Çepni, S. (2010). *Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş*. Trabzon: Üçyol Kültür Merkezi Yayınları.

Çetin, E. (2019). Öğretmenlerin Psikolojik Dayanıklılığı ile Stresle Başa Çıkma Tarzları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi Tezi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Day, C. L., Bedeian, A. G. (2000). Leader Resilience: Addressing The Challenges Of A Turbulent World. *Journal Of Managemen*t, 26(3), 543-580.

Dayıoğlu, M., Yılmaz, K. (2018). Okul Yöneticilerinin Psikolojik Sermayelerinin ve Tükenmişlik Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *International Journal of Educational Sciences*, 13(1), 137-152.

Doğan, T. 2015. Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği"nin Türkçe Uyarlaması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *The Journal of Happiness and Well-Being*, 3(1), 93-102.

Erdem, H (2016). Stresle Başa Çıkmada İç Kontrol Odağının Yordayıcı Gücü ve Psikolojik Sermayenin Aracılık Rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, 31 (78), 1- 12.

Erdoğan, İ. (2000). *Okul Yönetimi ve Öğretim Liderliği*. İstanbul: Sistem Yayıncılık

Esen, U. (2012). Okul Yöneticilerinin Yönetici Kaygı Düzeyleri ile Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişki. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kırşehir: Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Freeman, D.H., Carson, M. (2006). Developing Workplace Resilience: The Role Of ThePeer Referral Agent Diffuser. *Journal Of Workplace Behavioral Health*, 22(1), 113-121.

Gurbanlı, E. ve Taşlıyan, M. (2022). İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamalarının Psikolojik Dayanıklılık ve Örgütsel Yabancılaşma Üzerine Etkisi: Otel İşletmelerinde Alan Araştırması Azerbaycan Örneği. *İktisat İşletme ve Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 1 (1), 39-67

Karabulut, N. ve Balcı, A. (2017). Okul Yöneticilerinin Yılmazlık Düzeyi ve Denetim Odağı ile İlişkisi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 196-214.

Karademir, T., Açak, M. (2019). Üniversiteli Sporcuların Psikolojik Dayanıklılık Düzeylerinin İncelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16 (2), 803-816.

Kathleen, T., & Dyer, J. (2004). Resilience: A Historical Review Of The Construct. *Holistic Nursing Practice,* 18 (1), 3-10. Kayıkçı, E., Bekiroğulları, E. M. (2021). Okul Yöneticilerinin Algılarına Göre Okul Yöneticileri mesleki Yeterliliklerinin İncelenmesi: Bir Nicel Çalışma. *Uluslararası İnovatif Eğitim Araştırmacısı*, 1 (1), 66-74. Keleş, H.N. (2011). Pozitif Psikolojik Sermaye: Tanımı, Bileşenleri ve Örgüt Yönetimine Etkileri. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3 (2), 1309-8039.

Kırımoğlu, H., Çokluk, G. F., Yıldırım, Y. (2012). Türk Antrenörlerinin Yılmazlık Düzeylerinin İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11 (39), 115-127.

Kırımoğlu, H., Yıldırım, Y., & Temiz, A. (2010). İlk ve Ortaöğretim Okullarında Görev Yapan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Yılmazlık Düzeylerinin İncelenmesi (Hatay İli Örneği). *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,* 4 (1), 88-97.

Klag, S., Bradley, G. (2004). The Role Of Hardiness In Stress And Illness: AnExploration Of The Effect Of Negative Affectivity And Gender. *British Journal Of HealthPsychology*, (9), 137-161.

Kobasa, S. C. (1979). Stressful Life Events, Personality, And Health: An Inquiry Into Hardiness. *Journal of Personality and Social Psychology*, 37 (1), 1-11.

Kutanis, R.Ö., Yıldız, E. (2014). Pozitif Psikoloji ile Pozitif Örgütsel Davranış İlişkisi ve Pozitif Örgütsel Davranış Boyutları Üzerine Bir Değerleme. *Visionary E-Journal*,5(11),135-154.

Luthans, F. (2002). Positive Organizational Behavior: Developing And Managing Psychological Strengths. *Academy of Management Executive*, 16, 57-72.

Luthans, F., Youssef, C. M., Avolio, B. J. (2007). Psychological Capital: Developing And Validating A Measure. *Human Resource Development Quarterly*, 18 (1), 59-86.

Luthar, S. S., Cicchetti, D., Becker, B. (2000). The Construct Of Resilience: A Critical Evaluation And Guidelines For Future Work. *Child Development,* 71 (3), 543-562.

Maddi, S. R. (2006). Hardiness: The Courage To Grow From Stresses. *The Journal of Positive Psychology,* 1(3), 160-168.

Özer, M., Karabulut, Ö. Ö. (2003). Yaşlılarda Yaşam Doyumu. *Geriatri*, 6 (2), 72-74.

Smith, B. W., Dalen, J., Wiggins, K., Tooley, E., Christopher, P., ve Jennifer Bernard, J. (2008). The Brief Resilience Scale: Assessing The Ability To Bounce Back. *International Journal of Behavioral Medicine,* 15, 194–200.

Sonkur, A. (2021). Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerde Azim ve Psikolojik Sağlamlığın Rolü. *Millî Eğitim,* 50 (230), 445-460.

Sönmez, M. (2019). Okul Yöneticilerinin Stresle Başa Çıkma Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Bir Programın Etkisi. *Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi,* 7 (1), 17-34.

Söylemez, D. (2023). Okul Yönetiminde Psikolojik Dayanıklılık Kavramı Üzerine Değerlendirme. İçinde Karataş, İ.H., Öksüz-Gül, F. & Polat-Bunsuz, H. (Editörler). 3rd International School Principals Conference (68-76). İstanbul: 23-26 Haziran 2024

Tusaie, K., Dyer, J. (2004). Resilience: A Historical Review Of The Construct. *Holistic Nursing Practice,* 18, 3–8.

Kaynakça

Avolio, B. J., Kahai, S. S. (2003). Adding the "E" to E-Leadership: How It May Impact Your Leadership. *Organizational Dynamics*, 31 (4), 325-338.

Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory*. Prentice Hall.

Bass, B. M. (1985). *Leadership and Performance Beyond Expectations.* Free Press.

Beckhard, R., Harris, R. T. (1987). *Organizational Transitions: Managing Complex Change*. Addison-Wesley.

Bertalanffy, L. V. (1968). *General System Theory: Foundations, Development, Applications*. George Braziller.

Biddle, B. J. (1979). *Role Theory: Expectations, Identities, and Behaviors*. Academic Press.

Bion, W. R. (1961). *Experiences in Groups*. Tavistock Publications

Blake, R. R., Mouton, J. S. (1964). *The Managerial Grid*. Gulf Publishing Company.

Blanchard, K. H., Zigarmi, P., Zigarmi, D. (1985). *Leadership and the One Minute Manager: Increasing Effectiveness Through Situational Leadership*. Harper & Row.

Bozkurt, D. Ü. (2021). Öğretmenlerin Yıkıcı Liderlik Davranışlarının Belirlenmesine Yönelik Nitel Bir Araştırma. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(1), 22-35.

Bridges, W. (1991). *Managing Transitions: Making the Most of Change*. Da Capo Press.

Bruner, J. S. (1957). On Perceptual Readiness. *Psychological Review*, 64 (2), 123.

Burns, J. M. (1978). *Leadership*. Harper & Row.

Costa, P. T., McCrae, R. R. (1992). *NEO Personality Inventory-Revised (NEO-PI-R) and NEO Five-Factor Inventory (NEO-FFI) Professional Manual*. Psychological Assessment Resources.

Crowther, F., Kaagan, S., Ferguson, M., Hann, L. (2002). *Developing Teacher Leaders: How Teacher Leadership Enhances School Success*. Corwin Press.

Çetin, M. (2019). *Güncel Liderlik Kuramları: Teoriler ve Uygulamalar*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Dahl, R. A. (1957). The Concept of Power. *Behavioral Science*, 2 (3), 201-215.

Digman, J. M. (1990). Personality Structure: Emergence of the Five-Factor Model. *Annual Review of Psychology*, 41 (1), 417-440.

Duyan, E. C., Van Dierendonck, D. (2014). Hizmetkar Liderliği Anlamak: Teoriden Ampirik Araştırmaya Doğru. Sosyoloji Konferansları, No: 49 (2014-1), 1-32.

Einarsen, S., Aasland, M. S., Skogstad, A. (2007). Destructive Leadership Behaviour: A Definition and Conceptual Model. *Leadership Quarterly*, 18 (3), 207-216.

Festinger, L. (1957). *A Theory of Cognitive Dissonance*. Stanford University Press.

Fiedler, F. E. (1967). *A Theory of Leadership Effectiveness*. McGraw-Hill.

French, J. R. P., Raven, B. (1959). The Bases of Social Power. *Studies in Social Power*, 1 (2), 150-167.

Freud, S. (1921). Group *Psychology and the Analysis of the Ego*. Norton & Company.

Fullan, M. (2014). *Leading in a Culture of Change*. John Wiley & Sons.

Galliers, R. D., Leidner, D. E. (Eds.). (2003). *Strategic Information Management: Challenges and Strategies in Managing Information Systems*. Butterworth-Heinemann.

George, G., Haas, M. R., Pentland, A. (2014). Big Data and Management. *Academy of Management Journal*, 57 (2), 321-326.

Goh, J. M., Gao, G., Agarwal, R. (2016). The Creation of Social Value: Can an Online Health Community Reduce Rural-Urban Health Disparities?, *MIS Quarterly*, 40 (1), 247-263.

Goldberg, L. R. (1990). An Alternative Description of Personality: The Big-Five Factor Structure. *Journal of personality and social psychology*, 59 (6), 12-16.

Greenleaf, R. K. (1977). *Servant Leadership: A Journey into the Nature of Legitimate Power and Greatness*. Paulist Press.

Halling, P., Heck, R. H. (1996). Reassessing the Principal's Role in School Effectiveness: A Review of Empirical Research, 1980-1995. *Educational Administration Quarterly*, 32 (1), 5-44.

Harris, A., Muijs, D. (2005). *Improving Schools Through Teacher Leadership*. Open University Press.

Hawn, C., Kayworth, T. (2015). Digital Leadership: A Critical Review. *The Leadership Quarterly*, 26(1), 62-84.

Hersey, P., Blanchard, K. H. (1969). *Management of Organizational Behavior: Utilizing Human Resources*. Prentice-Hall.

Hersey, P., Blanchard, K. H. (1996). Great Ideas Revisited: Life-Cycle Theory of Leadership. *Training & Development*, 50 (1), 42-47.

Hirschhorn, L. (1988). *The Workplace Within: Psychodynamics of Organizational Life*. MIT Press.

House, R. J. (1971). A Path-Goal Theory of Leader Effectiveness. *Administrative Science Quarterly*, 16 (3), 321-338.

House, R. J., Mitchell, T. R. (1974). Path-Goal Theory of Leadership. *Journal of Contemporary Business*, 3 (4), 81-97.

House, R. J., Rizzo, J. R. (1972). Role Conflict and Ambiguity as Critical Variables in a Model of Organizational Behavior. *Organizational Behavior and Human Performance*, 7 (3), 467-505.

House, R. J., Mitchell, T. R. (1974). Path-Goal Theory of Leadership. *Journal of Contemporary Business*, 3(4), 81-97.

John, O. P., Srivastava, S. (1999). The Big Five Trait Taxonomy: History, Measurement, and Theoretical Perspectives. *Handbook of Personality: Theory and Research*, 2, 102-138.

Kahn, R. L., Wolfe, D. M., Quinn, R. P., Snoek, J. D., Rosenthal, R. A. (1964). *Organizational Stress: Studies in Role Conflict and Ambiguity*. John Wiley & Sons.

Kahneman, D., & Tversky, A. (1979). Prospect Theory: An Analysis of Decision Under Risk. *Econometrica: Journal of the Econometric Society*, 263-291.

Karsantık, İ., Bozkurt, D. Ü. (2021). Öğretmenlerin Yıkıcı Liderlik Davranışlarının Belirlenmesine Yönelik Nitel Bir Araştırma. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 54, 1-22.

Katz, D., Kahn, R. L. (1978). *The Social Psychology of Organizations* (Vol. 2). John Wiley & Sons.

Katzenmeyer, M., Moller, G. (2009). *Awakening the Sleeping Giant: Helping Teachers Develop as Leaders* (3rd ed.). Corwin Press.

Kellerman, B. (2004). *Bad Leadership: What it is, How It Happens, Why It Matters.* Harvard Business Press.

Khosrowpour, M. (Ed.). (2019). *Leading Digital Transformation and Innovation In Today's World*. Routledge.

Kotter, J. P. (1996). *Leading Change*. Harvard Business Press.

Lambert, L. (2003). *Leadership Capacity for Lasting School Improvement*. ASCD.

Leithwood, K., Jantzi, D., Steinbach, R. (1999). *Changing Leadership for Changing Times*. Open University Press.

Lewin, K. (1951). *Field Theory in Social Science: Selected Theoretical Papers.* Harper & Row.

Liden, R. C., Wayne, S. J., Zhao, H., Henderson, D. (2008). Servant Leadership: Development of a Multidimensional Measure and Multi-Level Assessment. *Leadership Quarterly,* 19 (2), 161-177.

Lipman-Blumen, J. (2005). The Allure of Toxic Leaders: Why We Follow Destructive Bosses and Corrupt Politicians – and How We Can Survive Them. Oxford University Press.

Lukes, S. (2005). *Power: A Radical View*. Macmillan International Higher Education.

Marzano, R. J., Waters, T., McNulty, B. A. (2005). *School Leadership That Works: From Research to Results.* ASCD.

Maslow, A. H. (1954). *Motivation and Personality*. Harper & Row.

McREL (Mid-Continent Research for Education and Learning), (2016). http://www.mcrel.org.

McCrae, R. R., Costa, P. T. (1999). A *Five-Factor Theory of Personality*. The Oxford handbook of personality psychology, 159-181.

McGregor, D. (1960). *The Human Side of Enterprise*. McGraw-Hill.

Likert, R. (1961). *New Patterns of Management*. McGraw-Hill.

Menzies Lyth, I. E. (1988). *Containing Anxiety in Institutions: Selected Essays*. Free Association Books.

Miller, J. G. (2014). *Living Systems*. University of Michigan Press.

Nambisan, S., Lyytinen, K., Majchrzak, A., Song, M. (2017). Digital Innovation Management: Reinventing Innovation Management Research in a Digital World. *MIS Quarterly*, 41 (1), 223-238.

Obholzer, A., Roberts, V. Z. (1994). *The Unconscious at Work: Individual and Organizational Stress in the Human Services*. Routledge.

Padilla, A., Hogan, R., & Kaiser, R. B. (2007). The Toxic Triangle: Destructive Leaders, Susceptible Followers, and Conducive Environments. *The Leadership Quarterly,* 18 (3), 176- 194.

Patterson, K. (2003). Servant Leadership: A Theoretical Model. *Dissertation Abstracts International Section A: Humanities and Social Sciences*, 64 (02), 431.

Piaget, J. (1954). *The Construction of Reality in the Child*. Routledge & Kegan Paul.

Rogers, C. R. (1961). *On Becoming a Person: A Therapist's View of Psychotherapy.* Houghton Mifflin Harcourt.

Scott, W. R. (2003). *Organizations: Rational, Natural, and Open Systems*. Prentice Hall.

Sendjaya, S., Sarros, J. C., Santora, J. C. (2008). Defining and Measuring Servant Leadership Behaviour in Organizations. *Journal of Management.*

Senge, P. M. (1990). *The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization*. Currency Doubleday.

Senge, P. M. (2006). *The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization*. Broadway Business.

Sergiovanni, T. J. (1992). *Moral Leadership: Getting to the Heart of School Improvement*. Jossey-Bass.

Spears, L. C. (Ed.). (1998). *Insights on Leadership: Service, Stewardship, Spirit, and Servant- Seadership*. John Wiley & Sons.

Stahl, B. C., & Timmermans, J. (Eds.). (2018). The ethics of IT leadership. Springer.

Taştan, S. (2019). Liderlikte İşlev Dışı Davranış Örüntüleri ve Patolojik Narsisizm: Psikanalitik Kuram Temelli Bir Değerlendirme. *İstanbul Management Journal*, 87, 49-91.

Tepper, B. J. (2000). Consequences of Abusive Supervision. *Academy of Management Journal*, 43 (2), 178-190.

Topi, H., Tucker, A., Simon, J. (2010). Information Systems Education: Recommendations from the ACM Information Systems Curriculum 2010 Task Force. *Journal of Information Systems Education*, 21 (1), 11-22.

Weber, M. (1947). *The Theory of Social and Economic Organization*. Free Press.

Westerman, G., Bonnet, D., & McAfee, A. (2014). Leading Digital: Turning Technology into Business Transformation. Harvard Business Review Press.

Vroom, V. H., Yetton, P. W. (1973). *Leadership and Decision-Making*. University of Pittsburgh Press.

York-Barr, J., Duke, K. (2004). What Do We Know About Teacher Leadership? Findings From Two Decades of Scholarship. *Review of Educational Research*, 74 (3), 255-316.

Yukl, G. (2012). *Leadership in Organizations.* Pearson Education.

Yukl, G. (1999). An Evaluation of Conceptual Weaknesses in Transformational and Charismatic Leadership theories. *The Leadership Quarterly*, 10 (2), 285-305.

https://tr.linkedin.com/pulse/hizmetk%C3%A2r-liderlik-servant-leadership-halil-karan-pmp-

https://www.bloghane.com.tr/liderlik-turleri-ve-tanimlari

SPOR BİLİMLERİNDE
YAPAY ZEKA,
VERİ MADENCİLİĞİ
VE MAKİNE ÖĞRENMESİ

DR. HANDE BUŞRA EREN
PROF. DR. SEMİYHA TUNCEL

EĞİTİM
yayınevi

SPOR BİLİMLERİNDE YAPAY ZEKA, VERİ MADENCİLİĞİ VE MAKİNE ÖĞRENMESİ

Dr. Hande Buşra Eren, Prof. Dr. Semiyha Tuncel

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-40-3
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

SPOR BİLİMLERİNDE YAPAY ZEKA, VERİ MADENCİLİĞİ VE MAKİNE ÖĞRENMESİ
Dr. Hande Buşra Eren, Prof. Dr. Semiyha Tuncel
VI+104 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-40-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aditi, A., Dubey, A., Mathur, A. ve Garg, P. (2022). Credit Card Fraud Detection Using Advanced Machine Learning Techniques. İçinde 2022 Fifth International Conference on Computational Intelligence and Communication Technologies (CCICT). Sonepat, India. 8-9 Temmuz 2022. https://doi.org/10.1109/ccict56684.2022.00022

Allen, G. D. (2004). Hierarchy of Knowledge: From Data to Wisdom. *International Journal of Current Research in Multidisciplinary (IJCRM)*, 2(1), 15-23.

Aloufi, S. ve El Saddik, A. (2018). Sentiment Identification in Football-Specific Tweets *Institute of Electrical and Electronics Engineers*, 6, 78609–78621. https://doi.org/10.1109/access.2018.2885117

Andrews, C. (2017). Sports Tech: Tennis Analytics. *Engineering & Technology,* 12(7), 76-77.

Ansorge, C. J. ve Scheer, J.K. (1988). International Bias Detected in Judging Gymnastic Competition at The 1984 Olympic Games. *Res Q Exerc Sport,* 59(2), 103-7. https://doi.org/10.1080/02701367.1988.10605486

Apostolou, K. ve Tjortjis, C. (2019). Sports Analytics algorithms for performance prediction. İçinde 10th International Conference on Information, Intelligence, Systems and Applications (IISA) (ss. 1-4), Patras: 15-17 Temmuz 2019.

Araújo, D., Couceiro, M., Seifert, L., Sarmento, H. ve Davids, K. (2021). *Artificial Intelligence in Sport Performance Analysis*. New York: Routledge. https://doi.org/10.4324/9781003163589

Arboleda, F. J. M., Garani, G. ve Correa, A. F. A. (2024). Supermarket Product Placement Strategies Based on Association Rules. *IAENG International Journal of Computer Science,* 51(6), 650-662.

Atiković, A. ve Smajlović, N. (2011). Relation Between Vault Difficulty Values and Biomechanical Parameters in Men's Artistic Gymnastics. *Sci Gymnastics J,*3(3),91–105.

Atiković, A., Kamenjašević, E., Nožinović Mujanović, A., Užičanin, E., Tabaković, M. ve Ćurić, M. (2020). Differences Between All-Around Results in Women's Artistic Gymnastics and Ways of Minimizing Them. *Balt J Health Phys Act,* 12(3),80-91. https://doi.org/ 10.29359/BJHPA.12.3.08

Atmaja, E. H. S. (2020). Prediksi Kemenangan eSport DOTA 2 Berdasarkan Data Pertandingan. *AVITEC*, 2(1). https://doi.org/10.28989/avitec.v2i1.612

Ayık, Z., Özdemir, A. ve Yavuz, U. (2007). Lise Türü ve Lise Mezuniyet Başarısının, Kazanılan Fakülte ile İlişkisinin Veri Madenciliği Tekniği İle Analizi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(2), 65-80.

Baboota, R. ve Kaur, H. (2019). Predictive Analysis and Modelling Football Results Using Machine Learning Approach for English Premier League. *International Journal of Forecasting,* 35(2), 741–755. https://doi.org/10.1016/j.ijforecast.2018.01.003

Bag, A. ve Hadli, S. N. (2022). A Survey on the Capability of Artificial Intelligence (AI) in Crime Prediction and Prevention. İçinde Smart Innovation, Systems and Technologies (ss. 259–267), Springer Nature Singapore: Mayıs 2022. https://doi.org/10.1007/978-981-19-0108-9_27

Bai, Z. ve Bai, X. (2021). Sports Big Data: Management, Analysis, Applications, and Challenges. *Complexity*, 2021(1), 1–11. https://doi.org/10.1155/2021/6676297

Bal, B. ve Dureja, G. (2012). Hawk Eye: A Logical Innovative Technology Use in Sports for Effective Decision Making. *Sport Science Review,* 21,1–2, 107–119. https://doi.org/10.2478/v10237-012-0006-6

Baro, E., Degoul, S., Beuscart, R. ve Chazard, E. (2015). Toward a Literature-Driven Definition of Big Data in Healthcare. *Biomed Research International*, 2015(1), 639021.

Barrera, F., Segura, M. ve Maroto, C. (2024). Multiple Criteria Decision Support System for Customer Segmentation Using A Sorting Outranking Method. Expert Systems with Applications, 238(F),122310. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2023.122310

Baskarada, S. ve Koronios, A. (2013). Data, Information, Knowledge, Wisdom (DIKW): A Semiotic Theoretical and Empirical Exploration of The Hierarchy and Its Quality Dimension. *Australasia J Inform Syst*,18(1), 36–48.

Benjamin, S., Baumer, Q. N. ve Gregory, J. M. (2023). CRAN Task View: Sports Analytics. https://CRAN.R-project.org/view=SportsAnalytics. (E.T.: 18.05.2024)

Berry, M. J. A. ve Linoff, G. (1997). Data Mining Techniques. For Marketing, Sales and Customer Support. Wiley Computer Publishing

Bonidia, R. P., Brancher, J. D. ve Busto, R. M. (2018). Data Mining in Sports: A Systematic Review. *Latin America Transactions,* 16(1), 232-239.

Boulanger, J., Seifert, L., Hérault, R. ve Coeurjolly, J. F. (2016). Automatic Sensor-Based Detection and Classification of Climbing Activities. *Sensors Journal*,16(3), 742-749. https://doi.org/ 10.1109/JSEN.2015.2481511.

Braady, C., Tuyls, K. ve Shayegan, O. (2022). AI for Everything: AI for Sports. Florida: CRC Press.

Brathovde, K., Djenouri, Y., Yazidi, A. ve Srivastava, G. (2024). Intelligent Customer Behaviour Analysis in The Norwegian Market. İçinde 40th International Conference on Data Engineering Workshops (ICDEW). Utrecht: 13 Mayıs 2024. https://doi.org/10.1109/icdew61823.2024.00014

Brooks, J., Kerr, M. ve Guttag, J. (2016). Developing a Data-Driven Player Ranking in Soccer Using Predictive Model Weights. İçinde 22nd ACM SIGKDD International Conference on Knowledge Discovery and Data Mining. San Francisco: 13-17 Agustos 2016. https://doi.org/10.1145/2939672.2939695

Brzostowski, K., Drapała, J. Grzech, A., ve Świątek, P. (2013). Adaptive Decision Support System for Automatic Physical Effort Plan Generation Data-Driven Approach. *Cybernetics and Systems*, 44,(2), 204-221.

Bunker, R. P., ve Thabtah, F. (2019). A Machine Learning Framework for Sport Result Prediction. *Applied Computing and Informatics,* 15(1), 27–33. https://doi.org/10.1016/j.aci.2017.09.005

Campo-Ávila, J., Ramos-Martín, J., Gómez-Sánchez-Lafuente, C., García-Pedrosa, J., García-Martín, S., Martínez-García, A. I. Ve Moreno-Küstner, B. (2024). Data Mining Process to Detect Suicidal Behaviour in Out-Of-Hospital Emergency Departments. *Engineering Applications of Artificial Intelligence,* 136, 108910. https://doi.org/10.1016/j.engappai.2024.108910

Cao, C. (2012). Sports Data Mining Technology Used in Basketball Outcome Prediction Doktora Tezi. Dublin Teknoloji Üniversitesi.

Chan-Olmsted, S. M. (2019). A Review of Artificial Intelligence Adoptions in The Media Industry. *International Journal on Media Management,* 21(3), 193-215.

Chang, H. C. ve Hsu, C.C. (2005). Using Topic Keyword Clusters for automatic Document Clustering. İçinde Third International Conference on Information Technology and Applications (ICITA'05), Sabah: 4-7 Temmuz 2005.

Chau, M. ve Chen, H. (2004). Using Content-based and Link-based Analysis in Building Vertical Search Engines. İçinde Proceedings of the International Conference on Asian Digital Libraries, Shanghai: 13-17 Aralık 2004.

Chen, C., Zheng, X., Liao, S., Chen, S., Liang, M., Tang, K. ve Ni, J. (2024). The Diabetes Mellitus Multimorbidity Network in Hospitalized Patients over 50 Years of Age in China: Data Mining of Medical Records. *BMC Public Health,* 24(1), 1433. https://doi.org/10.1186/s12889-024-18887-y

Chen, M., Mao, S. ve Liu, Y. (2014) Big Data: A Survey. *Mobile Networks and Applications,*19, 171–209. https://doi.org/10.1007/s11036-013-0489-0

Cheung, R. (2018). Stochastic Based Football Simulation Using Data. Doktora Tezi. Uppsala: Uppsala Üniversitesi

Chu, C. T., Kim, S., Lin, Y. A., Yu, Y., Bradski, G., Olukotun, K. ve Ng, A. (2006). Map-Reduce for Machine Learning on Multicore. *Advances in Neural Information Processing Systems*, *19*.

Chu, W. C. C., Shih, C., Chou, W. Y., Ahamed, S. I. ve Hsiung, P. A. (2019). Artificial Intelligence of Things in Sports Science: Weight Training as an Example. *Computer,* 52(11), 52-61.

Clarke, B., Fokoue, E. ve Zhang, H.H. (2009). *Principles and Theory for Data Mining and Machine Learning.*New York: Springer.

Cooper, P. (2014a). Knowledge and Wisdom. *Anaesthesia and Intensive Care Medicine,* 15(1), 44–45. https://doi.org/10.1016/j.mpaic.2013.11.009

Costa, G. B., Huber, M. R. ve Saccoman, J. T. (2008). Understanding Sabermetrics: An Introduction to The Science of Baseball. Jefferson: McFarland & Company.

Daukantas, S., Marozas, V. ve Lukosevicius, A. (2008). Inertial Sensor for Objective Evaluation of Swimmer Performance. İçinde *11th International Biennial Baltic Electronics Conference* (ss. 321-324), Tallinn: 4-6 Ekim 2022.

Desai, V. (2024). The Future of Artificial Intelligence in Sports Medicine and Return to Play. *Seminars in Musculoskeletal Radiology,* 28(2), 203–212. https://doi.org/10.1055/s-0043-1778019

Dodson, C. C., Secrist, E. S., Bhat, S. B., Woods, D. P. ve Deluca, P. F. (2016). Anterior Cruciate Ligament Injuries in National Football League Athletes From 2010 to 2013: A Descriptive Epidemiology Study. *Orthopaedic Journal of Sports Medicine,* 4(3), 2325967116631949.

Dong, D. ve Calvo, R.A. (2007). Integrating Data Mining Processes within the Web Environment for the Sports Community, IEEE International Conference on Integration Technology, s. 658-662, Shenzhen: 20-24 Mart 2007. https://doi.org/ 10.1109/ICITECHNOLOGY.2007.4290401.

Dunham, M. H. (2003). Data Mining Introductory and Advanced Topics. New Jersey: Prentive Hill.

Edelstein, H. (2000). Building Profitable Customer Relationships with Data Mining. İçinde SCN Education B. V., *Customer Relationship Management: The Ultimate Guide to the Efficient Use of CRM* (ss. 339-351). Wiesbaden: Vieweg+ Teubner Verlag.

Ergüden, Ş. ve Erşahin, B. (2008*). Veri Madenciliği: Veriden Bilgiye, Masraftan Değere*. İstanbul: ARGE Danışmanlık.

Ersöz, F. (2013). *Veri Madenciliği ve Uygulamaları*. Ankara: Nadir.

Etxegarai, U., Portillo, E., Irazusta, J., Arriandiaga, A. ve Cabanes, I. (2018). Estimation of lactate threshold with machine learning techniques in recreational runners. *Applied Soft Computing*, 63, 181–196. https://doi.org/10.1016/j.asoc.2017.11.036

Falvey, E. C., Eustace, J., Whelan, B., Molloy, M. S., Cusack, S. P., Shanahan, F. ve Molloy, M. G. (2009). Sport and Recreation-Related Injuries and Fracture Occurrence Among Emergency Department Attendees: Implications for Exercise Prescription and Injury Prevention. *Emergency Medicine Journal,* 26(8), 590-595.

Fialho, G., Manhães, A. ve Teixeira, J. P. (2019). Predicting Sports Results with Artificial Intelligence–A Proposal Framework for Soccer Games. *Procedia Computer Science,* 164, 131-136.

Filo, K., Lock, D. ve Karg, A. (2015). Sport and Social Media Research: A review. *Sport Management Review,* 18(2), 166-181.

Fister Jr, I., Salcedo-Sanz, S., Iglesias, A., Fister, D., Gálvez, A. ve Fister, I. (2021). New Perspectives in the Development of the Artificial Sport Trainer. *Applied Sciences,* 11(23), 11452.

Flinders, K. (2002). Football Injuries are Rocket Science. http://www.vnunet.com/vnunet/news/2120386/football-injuries-rocketscience (E.T.: 23.04.2024)

Foina, A. G., Badia, R. M., El-Deeb, A. ve Ramirez-Fernandez, F. J. (2010). Player Tracker-at Tool to Analyze Sport Players Using RFID. İçinde 8th IEEE International Conference on Pervasive Computing and Communications Workshops (ss. 772-775), Mannheim: 29 Mart – 2 Nisan 2010.

Fricke, M. (2008). The Knowledge Pyramid: A Critique of The DIKW Hierarchy. *Journal of Information Science,* 35(2), 131–142. https://doi.org/10.1177/0165551508094050

Gabbett, T. J. (2016). The Training Injury Prevention Paradox: Should Athletes Be Training Smarter and Harder?, *British Journal of Sports Medicine,* 50(5), 273-280.

Galily, Y. (2018). Artificial Intelligence and Sports Journalism: Is It a Sweeping Change?. *Technology in Society, 54*, 47-51.

Ganesh, S. (2002). Data Mining: Should it Be Included in The Statistics Curriculum?, İçinde The 6th International Conference on Teaching Statistics (ICOTS 6), Cape Town: 7-12 Temmuz 2002.

Garikapati, K., Bag, A., Newton, S. ve Rai, V. K. (2024). Analysis of crime detection using data mining techniques. İçinde The 12th Annual International Conference on Sciences and Engineering (AIC-SE), Athina: 22-25 Temmuz 2024. https://doi.org/10.1063/5.0179742

Gürsoy, U.T.Ş. (2011). Uygulamalı Veri Madenciliği: Sektörel Analizler. Ankara: Pegem Akademi

Hamdad, L., Benatchba, K., Belkham, F. ve Cherairi, N. (2018). Basketball Analytics. Data Mining for Acquiring Performances. İçinde Computational Intelligence and Its Applications: 6th IFIP TC 5 International Conference (ss. 13-24), Algeria: 8-10 Mayıs 2018.

Hamid, Z., Khalique, F., Mahmood, S., Daud, A., Bukhari, A. ve Alshemaimri, B. (2024). Healthcare Insurance Fraud Detection Using Data Mining. *BMC Medical Informatics and Decision Making,* 24(1), 112. https://doi.org/10.1186/s12911-024-02512-4

Han, J., Kamber, M. ve Pei, J. (2011). Data Mining: Concepts and Techniques. Amsterdam: Elsevier.

Haron, N. H., Mahmood, R., Amin, N. M., Ahmad, A. ve Jantan, S. R. (2024). An Artificial Intelligence Approach to Monitor and Predict Student Academic Performance. *Journal of Advanced Research in Applied Sciences and Engineering Technology,* 44(1), 105–119. https://doi.org/10.37934/araset.44.1.105119

Hashem, I. A. T., Yaqoob, I., Anuar, N. B., Mokhtar, S., Gani, A. ve Ullah Khan, S. (2015). The Rise Of "Big Data" on Cloud Computing: Review and Open Research Issues. *Information Systems*, 47, 98–115. https://doi.org/10.1016/j.is.2014.07.006

Hirotsu, N. ve Wright, M. (2003). Determining the Best Strategy for Changing The Configuration of A Football Team. Journal of the Operational Research Society, 54(8), 878–887.https://doi.org/10.1057/palgrave.jors.2601591

Hoeber, O., Hoeber, L., El Meseery, M., Odoh, K. ve Gopi, R. (2016). Visual Twitter Analytics (Vista). *Online Information Review,* 40(1), 25–41. https://doi.org/10.1108/oir-02-2015-0067

Horvat, T., Havas, L., Srpak, D. ve Medved, V. (2019). Data-driven Basketball Web Application for Support in Making Decisions. İçinde International Congress on Sport Sciences Research and Technology Support, 239-244, Viyana: 20-21 Eylül 2019 http://dx.doi.org/10.1002/9781118029145

Host, K. ve Ivašić-Kos, M. (2022). An Overview of Human Action Recognition in Sports Based on Computer Vision. *Heliyon*, 8(6).

Inan, T. ve Cavas, L. (2021). Estimation of Market Values of Football Players Through Artificial Neural Network: A Model Study From The Turkish Super League. *Applied Artificial Intelligence,* 35(13), 1022–1042. https://doi.org/10.1080/08839514.2021.1966884

Isichei, B. C., Leung, C. K., Nguyen, L. T., Morrow, L. B., Ngo, A. T., Pham, T. D. ve Cuzzocrea, A. (2022). Sports Data Management, Mining, and Visualization. İçinde International Conference on Advanced Information Networking and Applications (ss. 141-153), Sidney:13-15 Nisan 2022.

James, B. (1982). The Bill James Baseball Astract. New York: Ballantine Books

Jennex, M.E. (2017). Big Data, the Internet of Things, and the Revised Knowledge Pyramid. *ACM SIGMIS Database*, 48(4), 69–79.

Julian, A., Somasekhar, D. V. V., Harsh Vardhan, R. ve Naidu, H. V. (2023). Crime Rate Prediction Using K-Means Algorithm. *Artificial Intelligence, Blockchain, Computing and Security,* 2, 519–524. https://doi.org/10.1201/9781032684994-83

Kampakis, S. (2013). Comparison of Machine Learning Methods for Predicting the Recovery Time of Professional Football Players After an Undiagnosed Injury. İçinde 2nd Workshop on Machine Learning and Data Mining for Sports Analytics (ss. 58-68), Prague: 27 Eylül 2013.

Kantardzic, M. (2011). *Data Mining: Concepts, Models, Methods, and Algorithms, 2nd Edition*. New Jersey: John Wiley & Sons Ltd. http://dx.doi.org/10.1002/9781118029145

Karacan, H. ve Yeşilbudak, M. (2010). Kullanıcı Merkezli İnteraktif Veri Madenciliği: Bir Literatür Taraması. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 3(1).

Kaur, M. ve Kang, S. (2016). Market Basket Analysis: Identify the Changing Trends of Market Data Using Association Rule Mining. *Procedia Computer Science,* 85, 78–85. https://doi.org/10.1016/j.procs.2016.05.180

Kent, M. (2006). *The Oxford Dictionary of Sports Science and Medicine* (3rd ed.). Oxford: Oxford University Press.

Kesavaraj, G. & Sukumaran, S. (2013). A study on classification techniques in data mining. İçinde 2013 Fourth International Conference on Computing, Communications and Networking Technologies (ICCCNT) (ss. 1-7)*,* Tiruchengode: 2013, https://doi.org/ 10.1109/ICCCNT.2013.6726842.

Kılıç, M. ve Aslan, M. (2016). Sovyet Toplumunda Sporun Rolü. *Tarih Okulu Dergisi,* 9*(*25), 195-213.

Korkmaz, S. ve Çakır, V. O. (2016). "Peace" Theme In Outcomes of The International Olympic Congresses. *International Journal of Sport Exercise and Training Sciences-IJSETS*, 2(3), 102-111.

Koyuncugil, A. ve Özgülbaş, N. (2010). Veri Madenciliği: Tıp ve Sağlık Hizmetlerinde Kullanımı ve Uygulamaları. *Bilişim Teknolojileri Dergisi,* 2(2).

Kröckel, P. ve Bodendorf, F. (2020). Process Mining of Football Event Data: A Novel Approach for Tactical Insights Into The Game. *Frontiers in Artificial Intelligence,* 3, 47. https://doi.org/10.3389/frai.2020.00047

Kumar, G. S., Kumar, M. D., Reddy, S. V. R., Kumari, B. V. S. ve Reddy, C. R. (2023). Injury Prediction in Sports Using Artificial Intelligence Applications: A Brief Review. *Journal of Robotics and Control (JRC),* 5(1), 16–26. https://doi.org/10.18196/jrc.v5i1.20814

Kunze, K. N., Rossi, D. M., White, G. M., Karhade, A. V., Deng, J., Williams, B. T. ve Chahla, J. (2021). Diagnostic Performance of Artificial Intelligence for Detection of Anterior Cruciate Ligament And Meniscus Tears: A Systematic Review. Arthroscopy: *The Journal of Arthroscopic & Related Surgery,* 37(2), 771-781.

Lage, M., Ono, J. P., Cervone, D., Chiang, J., Dietrich, C. ve Silva, C. T. (2016). Statcast Dashboard: Exploration of Spatiotemporal Baseball Data. *IEEE Computer Graphics and Applications,* 36(5), 28-37.

Larson, A. ve Smith, A. (2018). Sensors and data retention in grand Slam tennis. İçinde IEEE Sensors Applications Symposium (SAS) (ss. 1-6), Seul: Mart 2018. https://doi.org/ 10.1109/SAS.2018.8336712.

Leung, C. K. ve Joseph, K. W. (2014). Sports Data Mining: Predicting Results for The College Football Games. *Procedia Computer Science,* 35, 710–719. https://doi.org/10.1016/j.procs.2014.08.153

Lewis, M. (2003*). Moneyball: The Art of Winning an Unfair Game*. New York: W. W. Norton & Company.

Li, N. ve Wu, D. D. (2010). Using Text Mining and Sentiment Analysis for Online Forums Hotspot Detection and Forecast. *Decision Support Systems,* 48(2), 354–368 https://doi.org/10.1016/j.dss.2009.09.003

Li, Q. (2022). Application of Multisource Big Data Mining Technology In Sports Economic Management Analysis. *Mathematical Problems in Engineering,* 2022(1), 5672428.

Liew, A. (2013). DIKIW: Data, Information, Knowledge, Intelligence, Wisdom and Their Interrelationships. *Business Management Dynamics*, 2(10).

Liu, A. A., Su, Y. T., Nie, W. Z. ve Kankanhalli, M. (2017). Hierarchical Clustering Multi-Task Learning for Joint Human Action Grouping and Recognition. *Transactions on Pattern Analysis and Machine Intelligence,* 39(1), 102–114. https://doi.org/10.1109/TPAMI.2016.2537337

Liu, Z., Jiang, H. ve Wang, T. (2022). Design and İmplementation of a Quantitative Investment System Based on Deep Learning and Data Mining. Içinde IEEE 2nd International Conference on Data Science and Computer Application (ICDSCA) (ss. 162-166), Dalian, https://doi.org/10.1109/ICDSCA56264.2022.9988731.

López-Valencıano, A., Ayala, F., Puerta, Jos. M., De Ste Croıx, M. B. A., Vera-Garcıa, F. J., Hernández-Sánchez, S., Ruız-Pérez, I. ve Myer, G. D. (2018). A Preventive Model for Muscle Injuries. A Novel Approach based on Learning Algorithms. Medicine Science in Sports Exercise, 50,(5),915–927. https://doi.org/10.1249/mss.0000000000001535

Lovell, M.C. (1983). Data mining. *The Review of Economics and Statistics*, 65(1), 1–11.

Lu, L. (2024). Intelligent Training Assistance System for Sports Posture Correction Feedback Based on Artificial Intelligence Algorithms. International Conference on Distributed Computing and Optimization Techniques (ICDCOT). Bengaluru: 15 Mart 2024. https://doi.org/10.1109/icdcot61034.2024.10516154

Ma, B., Nie, S., Ji, M., Song, J. ve Wang, W. (2020). Research and Analysis of Sports Training Real-Time Monitoring System Based on Mobile Artificial Intelligence Terminal. *Wireless Communications and Mobile Computing*, 2020, 1–10 https://doi.org/10.1155/2020/8879616

Mandel, M. (2009). *Growth: Why the Stats Are Misleading*. Economıc Indicators, https://eml.berkeley.edu/~enakamura/papers/200906BusinessWeek.pdf (E.T.: 25.05.2024)

Manyika J, McKinsey Global Institute, Chui, M., Brown, B., Bughin, J., Dobbs, R., Roxburgh, C. ve Byers, A.H. (2011). *Big Data: The Next*

Frontier for Innovation, Competition and Productivity. McKinsey Global Institute.

Mao, X., Guo, L., Fu, P. ve Xiang, C. (2020). The Status and Trends of Coronavirus Research: A Global Bibliometric and Visualized Analysis. *Medicine (Baltimore),* 99(22) https://doi.org/10.1097/MD.0000000000020137

Matos, P., Rocha, J., Gonçalves, R., Almeida, A., Santos, F., Abreu, D. ve Martins, C. (2020). Smart Coach a Recommendation System for Young Football Athletes. İçinde 10th International Symposium on Ambient Intelligence (ss. 171-178), Avila: 26-28 Haziran 2020 .

Meschenmoser, D. (2004). Data Mining und Statistik: Gemeinsamkeiten und Unterschiede, Doktora Tezi. Baden: Ulm Üniversitesi.

Michalski, S. C., Szpak, A., Saredakis, D., Ross, T. J., Billinghurst, M. ve Loetscher, T. (2019). Getting Your Game Oon: Using Virtual Reality to İmprove Real Table Tennis Skills. *Plos One,* 14(9).

Miller, T. W. (2015). *Sports Analytics and Data Science: Winning the Game with Methods and Models*. New Jersey: FT Press

Ming, H., Chang, C. K. ve Yang, J. (2015). Dimensional Situation Analytics: From Data to Wisdom. İçinde *2015 IEEE 39th* Annual Computer Software and Applications Conference (ss. 50-59). Taichung: 1-5 Temmuz 2015

Minsky, M. ve Papert, S. (1969). *Perceptrons: An Introduction to Computational Geometry.* Cambridge: M.I.T. Press. https://doi.org/10.7551/mitpress/11301.001.0001

Mitchell, T. M. (1999). Machine Learning and Data Mining. *Communications of the ACM*, 42(11), 30-36.

Mongeon, P., ve Paul-Hus, A. (2016). The journal coverage of Web of Science and Scopus: a comparative analysis. *Scientometrics,* 106, 213-228.

Monteverde-Suárez, D., González-Flores, P., Santos-Solórzano, R., García-Minjares, M., Zavala-Sierra, I., de la Luz, V. L., & Sánchez-Mendiola, M. (2024). Predicting Students' Academic Progress and Related Attributes in First-Year Medical Students: An Analysis With Artificial Neural Networks and Naïve Bayes. *BMC Medical Education*, 24(1), 74. https://doi.org/10.1186/s12909-023-04918-6

Morales, E. F. ve Escalante, H. J. (2022). A Brief Introduction to Supervised, Unsupervised, and Reinforcement Learning. *Biosignal Processing and Classification Using Computational Learning and Intelligence,* 2022, 111-129. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-820125-1.00017-8

Morales, E. F. ve Escalante, H. J. (2022). A brief introduction to supervised, unsupervised, and reinforcement learning. İçinde Torres-García, A., Villaseñor-Pineda, L., Reyes-García, C. A. ve Mendoza-Montoya, O. (Editör), *Biosignal Processing and Classification Using Computational Learning and Intelligence* (ss. 111–129). Amsterdam: Elsevier https://doi.org/10.1016/b978-0-12-820125-1.00017-8

Murathan, T. ve Devecioğlu, S. (2018). Veri Madenciliği ve Spor Alanındaki Uygulamaları. *Spor Bilimleri Dergisi,* 29(3), 147-156.

Mülling, K., Kober, J., Kroemer, O. ve Peters, J. (2013). Learning to Select and Generalize Striking Movements in Robot Table Tennis. *The International Journal of Robotics Research,* 32(3), 263–279. https://doi.org/10.1177/0278364912472380

Naglah, A., Khalifa, F., Mahmoud, A., Ghazal, M., Jones, P., Murray, T. ve El-Baz, A. (2018). Athlete-Customized Injury Prediction Using Training Load Statistical Records and Machine Learning. İçinde *2018 IEEE international symposium on signal processing and information technology (ISSPIT)* (ss. 459-464). Louisville: 6-8- Aralık 2018.

Newman, B. (2017). The Pioneerıng Ac Milan Lab That Extended Players' Careers, https://thesefootballtimes.co/2017/05/03/the-ac-milan-lab-calcio-nesta-maldini-meersseman-inzaghi/ (E.T.: 19.04.2024).

Nisbet, R., Elder, J. ve Miner, G. D. (2009). Handbook of Statistical Analysis and Data Mining Applications. New York: Academic press. https://doi.org/10.1016/C2012-0-06451-4.

Noor, A. M., Holmberg, L., Gillett, C. ve Grigoriadis, A. (2015). Big Data: The Challenge for Small Research Groups in The Era of Cancer Genomics. *British Journal of Cancer*, 113(10), 1405-1412.

Nopour, R. (2024). Screening Ovarian Cancer By Using Risk Factors: Machine Learning Assists. *Biomedical Engineering Online,* 23(1), 18. https://doi.org/10.1186/s12938-024-01219-x

O'Leary, D. E. (2013). Artificial Intelligence and Big Data. *Intelligent Systems,* 28(2), 96–99. https://doi.org/10.1109/mis.2013.39

Ofoghi, B., Zeleznikow, J., MacMahon, C. ve Raab, M. (2013). Data Mining in Elite Sports: A Review and A Framework. *Measurement in Physical Education and Exercise Science,* 17(3), 171-186.

Olson, D. ve Shi, Y. (2007). *Introduction to Business Data Mining*. New York: McGraw-Hill Companies

Op De Beéck, T., Meert, W., Schütte, K., Vanwanseele, B. ve Davis, J. (2018). Fatigue Prediction in Outdoor Runners Via Machine Learning and Sensor Fusion. İçinde Proceedings of The 24th Acm SIGKDD International Conference on Knowledge Discovery & Data Mining (ss. 606-615). London: 19-23 Agustos 2018 https://doi.org/10.1145/3219819.3219864

Öğüt, S., (2009) Veri Madenciliği Kavramı ve Gelişim Süreci, İstanbul: Yeditepe Üniversitesi İletişim Fakültesi.

Özkan, Y. (2008). Veri Madenciliği Yöntemleri. İstanbul: Papatya Yayıncılık Eğitim.

Papageorgiou, G., Sarlis, V. ve Tjortjis, C. (2024). Evaluating the Effectiveness of Machine Learning Models for Performance Forecasting in Basketball: A Comparative Study. *Knowledge and Information Systems,* 66(7), 4333–4375 https://doi.org/10.1007/s10115-024-02092-9

Park, S.-U., Ahn, H., Kim, D.K. ve So, W.-Y. (2020). Big Data Analysis of Sports and Physical Activities Among Korean Adolescents. *International Journal of Environmental Research and Public Health,* 17*(*15), 5577. https://doi.org/10.3390/ijerph17155577

Pawar P. S. ve Jain, R. (2021). A review on Student Performance Prediction Using Educational Data Mining and Artificial Intelligence. İçinde IEEE 2nd International Conference on Technology, Engineering, Management for Societal Impact Using Marketing, Entrepreneurship And Talent (ss. 1-7). Pune: 2-3- Aralık 2021.

Peeters, T. (2018). Sahada Kalabalıkların Bilgeliğini Test Etmek: Transfermarkt Değerlemeleri ve Uluslararası Futbol Sonuçları. *Uluslararası Tahmin Dergisi*, 34(1), 17-29.

Pehlivan, Z. (2004). Fair-Play Kavramının Geliştirilmesinde Okul Sporunun Yeri ve Önemi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,* 2(2) 49-53.

Piatetsky-Shapiro, G. (2008). Difference Between Data Mining and Statistics. http://www.kdnuggets.com/faq/difference-data-mining-statistics.html. (E.T.: 30 Mayıs 2024).

Piccinotti, D. (2021). Open Loop Planning for Formula 1 Race Strategy Identification. Yüksek Lisans Tezi. Milano: Milano Üniversitesi.

Popović, R (2000). International Bias Detected in Judging Rhythmic Gymnastics Competition At Sydney-2000 Olympic Games*. Phys Educ Sport*,1,1-13.

Prockl, F. ve Frick, B. (2018). Information Precision in Online Communities: Player Valuations on www. transfermarkt.de. *International Journal of Sport Finance*, 13(4), 319-335.

Puchun, W. (2016). The application of data mining algorithm based on association rules in the analysis of football tactics. İçinde 2016 International Conference on Robots & Intelligent System (ss. 418-421). Zhangjiajie: 27-28 Agustos 2016.

Raabe, D., Biermann, H., Bassek, M., Wohlan, M., Komitova, R., Rein, R. ve Memmert, D. (2022). Floodlight a High-Level, Data-Driven Sports Analytics Framework. *Journal of Open Source Software,* 7(76), 4588, https://doi.org/10.21105/joss.04588

Rajšp, A. ve Fister, I. J. (2020). A Systematic Literature Review of Intelligent Data Analysis Methods for Smart Sport Training. *Applied Sciences*, 10(9), 3013. https://doi.org/10.3390/app10093013

Rao, V. ve Shrivastava, A. (2017). Team Strategizing Using a Machine Learning Approach. İçinde *2017* International Conference on Inventive Computing and Informatics (ICICI*)* (ss. 1032-1035). Coimbatore: 23-24 Kasım 2017.

Rauter, G., Gerig, N., Sigrist, R., Riener, R. ve Wolf, P. (2019). When a Robot Teaches Humans: Automated Feedback Selection Accelerates Motor Learning. *Science Robotics*, 4(27), eaav1560.

Ravì, D., Wong, C., Lo, B. ve Yang, G. Z. (2017). A Deep Learning Approach to on-Node Sensor Data Analytics for Mobile or Wearable Devices, *Journal of Biomedical and Health Informatics*, 21(1), 56-64, https://doi.org/ 10.1109/JBHI.2016.2633287.

Reis, F. J. J., Alaiti, R. K., Vallio, C. S. Ve Hespanhol, L. (2024). Artificial intelligence and Machine Learning approaches in sports: Concepts, applications, challenges, and future perspectives, Braz J Phys Ther, 28(3). https://doi.org/10.1016/j.bjpt.2024.101083

Roccetti, M., Tenace, M. ve Cappiello, G. (2024). Prescient Perspectives on Football Tactics: A Case with Liverpool FC, Corners and AI. *Unpublished*. https://doi.org/10.13140/RG.2.2.27842.59847/15

Romanillos, G., Zaltz Austwick, M., Ettema, D. ve De Kruijf, J. (2016). Big Data and Cycling. *Transport Reviews*, 36(1), 114-133.

Rommers, N., Rössler, R., Verhagen, E., Vandecasteele, F., Verstockt, S., Vaeyens, R. Ve Witvrouw, E. (2020). A Machine Learning Approach to Assess İnjury Risk in Elite Youth Football Players. *Medicine and Science in Sports and Exercise,* 52(8), 1745-1751.

Roslan, N., Jamil, J.M., Shaharanee, I. Z. M. Ve Alawi, S. J. S. (2024). Prediction of Student Dropout in Malaysian's Private Higher Education Institute using Data Mining Application. Journal of Advanced Research in Applied Sciences and Engineering Technology, 45(2), 168–176. https://doi.org/10.37934/araset.45.2.168176

Rowley, J. (2007). The Wisdom Hierarchy: Representations of the DIKW Hierarchy. *Journal of Information Science,* 33(2), 163–180, https://doi.org/10.1177/0165551506070706

Salgotra, K., Tiwari, A., Singhal, D. ve Singh, A. (2024). Association Rule Mining on Market Basket Dataset Using Apriori Algorithm. İçinde 1st Internatıonal Conference on Recent Advancements in Computing Technologies & Engineering (ss. 3168). Ghaziabad: 29-30 Aralık 2023. https://doi.org/https://doi.org/10.1063/5.0221112

Savaş, S., Topaloğlu, N. ve Yılmaz, M. (2012). Veri Madenciliği ve Türkiye'deki Uygulama Örnekleri. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 11(21), 1–23.

Saxena, A., Singh, A. ve Govindaraj, M. (2023). Analyzing Customer Churn in Banking: A Data Mining Framework. *Multidisciplinary Science Journal,* 5, 03-10. https://doi.org/10.31893/multiscience.2023ss0310

Sbrighi, A. (2024). Leveraging The Power Of Deep Tech Within The Realm Of Digital Marketing: An Explorative Insight Into The Relationship Between Artificial Intelligence And Sports Fan Engagement. Doktora Tezi. Ca' Foscari University of Venice

Schrijver, G., Sarmah, D. K. ve El-hajj, M. (2024). Automobile İnsurance Fraud Detection Using Data Mining: A Systematic Literature Review. *Intelligent Systems With Applications,* 21, 40. https://doi.org/10.1016/j.iswa.2024.200340

Schumaker, R. P., Solieman, O. K. ve Chen, H. (2010a). Sports Knowledge Management and Data Mining. *Annu. Rev. Inf. Sci. Technol.,* 44(1), 115-157.

Schumaker, R. P., Solieman, O. K. ve Chen, H. (2010b). *Sports Data Mining* (2010 th ed.). New York City: Springer. https://doi.org/10.1007/978-1-4419-6730-5

Sebetci, Ö. (2023). *Yapay Zekâyı Kodlamak.* Ankara: Seçkin Yayıncılık

Sever, H. ve Oğuz, B. (2002). Veri Tabanlarında Bilgi Keşfine Formel Bir Yaklaşım Kısım I: Eşleştirme Sorguları ve Algoritmalar. *Bilgi Dünyası,* 3(2), 173-204. https://doi.org/10.15612/BD.2002.517

Shaban, K. A. (2019). A KD Framework in Football Data Analytics: A Value Co-Creation Framework for the Use of Knowledge Discovery Technologies in The Football Industry. Doktora Tezi. Loughborough Üniversitesi.

Suh, M. K., Nahapetian, A., Woodbridge, J., Rofouei, M. ve Sarrafzadeh, M. (2012). Machine Learning-Based Adaptive Wireless İnterval Training Guidance System. *Mobile Networks and Applications*, 17, 163-177.

Thabtah, F., Zhang, L. ve Abdelhamid, N. (2019). NBA Game Result Prediction Using Feature Analysis and Machine Learning. Ann. Data. Sci. 6, 103–116. https://doi.org/10.1007/s40745-018-00189-x

Theodoropoulos, J. S., Bettle, J. ve Kosy, J. D. (2020). The Use of GPS and İnertial Devices for Player Monitoring In Team Sports: A Review of Current and Future Applications. *Orthopedic Reviews*, 12(1).

Tian, E. (2018). A Prospect for The Geographical Research of Sport in The Age of Big Data. *Sport in Society*, 23(1), 159–169. https://doi.org/10.1080/17430437.2018.1555233

Tianbiao, L. ve Andreas, H. (2016). Apriori-based diagnostical analysis of passings in the football game. İçinde *2016 IEEE International Conference on Big Data Analysis (ICBDA)(ss.* 1-4), Hangzhou: Mart 2016.

Trejo, E. W. ve Yuan, P. (2018). Recognition of Yoga Poses Through an Interactive System With Kinect Based on Confidence Value. İçinde *3rd International Conference on Advanced Robotics and Mechatronics (ICARM),* s. 606-611, Singapore City, Singapore, 18-20 Temmuz 2018.

Tseng, S., Chou, C. H., Yang, K. Q. ve Tseng, J. C. C. (2018). A Big Data Analytical Framework for Sports Behavior Mining and Personalized Health Services. İçinde Conference on Technologies and Applications of Artificial Intelligence, (ss. 178-183), Taiwan: 30 Kasım – 2 Aralık 2018. https://doi.org/10.1109/TAAI.2017.47

Turban, E., Sharda, R., Aronson, J. ve King, D. (2007). *Business Intelligence, A Managerial Approach.* New Jersey: Prentice-Hall.

Turhost. (2021). Makine Öğrenmesi (Machine Learning) Nedir? https://www.turhost.com/blog/makine-ogrenmesi-machine-learning-nedir/ (E.T.: 05.04.2024)

Tüzüntürk, S. (2010). Veri Madenciliği ve İstatistik. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 29(1), 65-90.

Usman, M., Mujahid, M., Rustam, F., Flores, E., Vidal Mazón, J. L., Díez, I. de la T. ve Ashraf, I. (2024). Analyzing Patients Satisfaction Level for Medical Services Using Twitter Data. *PeerJ. Computer Science*, 10. https://doi.org/10.7717/peerj-cs.1697

Van Hooren, B., Goudsmit, J., Restrepo, J. ve Vos, S. (2020). Real-Time Feedback By Wearables in Running: Current Approaches, Challenges and Suggestions for Improvements. *Journal of Sports Sciences,* 38(2), 214-230.

Van Rossum, G. (2003). *An Introduction to Python*. Bristol: Network Theory Ltd.

Vannozzi, G., Cereatti, A., Mazzà, C., Benvenuti, F., & Della Croce, U. (2007). Extraction of Information on Elder Motor Ability From Clinical and Biomechanical Data Through Data Mining. *Computer Methods and Programs in Biomedicine,* 88(1), 85-94.

Wang, C., Wang, Y. ve Yuille, A. L. (2013). An Approach to Pose-Based Action Recognition. İçinde IEEE Conference on Computer Vision and Pattern Recognition. Portland, 23-28 Haziran 2013. https://doi.org/10.1109/cvpr.2013.123

Wang, W., Zhao, X., Gong, Z., Chen, Z., Zhang, N. ve Wei, W. (2020). An Attention-Based Deep Learning Framework for Trip Destination Prediction of Sharing Bike. *Transactions on Intelligent Transportation Systems*, 22(7), 4601-4610.

Wickham, H. ve Grolemund, G. (2016*). R for Data Science*. California: O'Reilly Media, Inc.

Wirth, R. ve Hipp, J. (2000). CRISP-DM: Towards a Standard Process Model for Data Mining. İçinde 4th International Conference on The Practical Applications of Knowledge Discovery and Data Mining (ss. 29-39), Manchester: 11-13 Nisan 2000.

Witten, I. H. ve Frank, E. (2002). Data Mining: Practical Machine Learning Tools and Techniques with Java Implementations. *Acm Sigmod Record,* 31(1), 76-77.

Wu, X., Zhu, X., Wu, G. Q. ve Ding, W. (2013). Data Mining with Big Data. *Transactions on Knowledge and Data Engineering*, 26(1), 97-107.

Yavuz, M. A. (2009). Kaçak Su Kullanımının Tespitinde Veri Madenciliği Yaklaşımı. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi.

Yıldırım, M. (2016). Ülkedeki Kurumlar Arası Çalışma Performansının Arttırılmasında Veri Madenciliği Tekniklerinin Kullanılması. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Yuan, C., Yang, Y. ve Liu, Y. (2021). Sports Decision-Making Model Based on Data Mining and Neural Network. *Neural Comput & Applic*, 33, 3911–3924. https://doi.org/10.1007/s00521-020-05445-x

Yurtoğlu, N. (2022). Physical Education and Sports in Turkey During World War II (1939-1945). *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi,* 38(105) 179–224 https://doi.org/10.33419/aamd.1114152

Yusof, W. S. E. Y. W., Zakaria, O., Zainol, Z. ve Ananthan, S. (2018). DIKW Application on Knowledge Based Framework with Situational Awareness. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 8(6), 1110-1120.

Zhao, A. P., Li, S., Cao, Z., Hu, P. J.-H., Wang, J., Xiang, Y. ve Lu, X. (2024). AI For Science: Predicting Infectious Diseases. *Journal of Safety Science and Resilience,* 5(2), 130–146. https://doi.org/10.1016/j.jnlssr.2024.02.002

Zhao, Y. ve Cen, Y. (2013). *Data Mining Applications with R*. Amsterdam: Academic Press.

Zhong, X. (2018). A Study On Basketball Techniques and Tactics Based on Apriori Algorithm. *Wireless Personal Communications*, 102(2), 1203-1212.

Zhu, M., Sun, Z., Zhang, Z., Shi, Q., He, T., Liu, H., Chen, T. ve Lee, C. (2020). Haptic-Feedback Smart Glove as A Creative Human-Machine Interface (HMI) for Virtual/Augmented Reality Applications. *Science Advances,* 6(19), https://doi.org/10.1126/sciadv.aaz8693

MÜZİK KÜLTÜRÜNE DAİR ÇEŞİTLİ GÖRÜŞLER XIV

EDİTÖRLER

Prof. Haluk YÜCEL

Prof. Dr. Serda TÜRKEL OTER

YAZARLAR

Gökhan ALGAN

Melis SOYARSLAN ATAÇ

Tutu AYDINOĞLU

A. Emsal AKSIN ÇEVİK

Birsen OĞUZ ERDİNÇ

Serkan GÜNALÇİN

Barış İPEKÇİLER

Aslı Ceren YILDIRIM KAYA

Eda NAZLIMOĞLU

Serda TÜRKEL OTER

Nilgün SAZAK

Yasemin TAKMAZ ARDIÇ

İdris Eren TATLI

Timur VURAL

Funda YAZIKSIZ

Ayça YILMAZ

Haluk YÜCEL

Fatma Bahar YÜCELEN

EĞİTİM yayınevi

MÜZİK KÜLTÜRÜNE DAİR ÇEŞİTLİ GÖRÜŞLER-XIV

Editörler: Prof. Haluk Yücel, Prof. Dr. Serda Türkel Oter

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-41-0
1. Baskı, Ağustos 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
MÜZİK KÜLTÜRÜNE DAİR ÇEŞİTLİ GÖRÜŞLER-XIV
Editörler: Prof. Haluk Yücel, Prof. Dr. Serda Türkel Oter
VI+254 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-41-0

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Avagyan, A. (2004). Osmanlı İmparatorluğu ve Kemalist Türkiye'nin Devlet-İktidar Sisteminde Çerkesler. İstanbul: Belge Yayınları

Boz, E. (2010). Çerkes Etnik Kimliğinin Yeniden İnşasında Akrabalık, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Ceyhan, D. (2008). Türkiye'de Kültürel Çeşitlilik Olarak Alt Kültürler: Çerkez Ve Manav Alt Kültürleri Arasında Mukayeseli Bir Çalışma, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Demir, G., Bolat, S. (2017). Çerkezler'de Kimlik ve Aidiyet Sosyoloji Konferansları, No: 55 (2017-1) / 1-42DOI: 10.18368/iusoskon.328243.

Durkheim, E. (2016). Sosyolojik yöntemin kuralları (Ö. Doğan, Çev.). Ankara: Doğu Batı.

Gürbüz, R. (2010). El Mızıkası Metodu (Pşıne-Amazırkan), Grafik Baskı Evi, İstanbul.

Netll, B. (2005) The Study of Ethnomusicology, Universtiy of Ilionis Press., USA

Öz, M. (2004). "Merzifon maddesi", TDV İslâm Ansiklopedisi, cilt 29. sf. 243-245, Ankara.

Serdaroğlu, F. Ö., (2018). Merzifon Ve Çevresindeki Halk İnanışları Üzerine Bir Araştırma, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Yücel, H. (2023). Çerkeslerde düğün adetleri ve müzik ritüelleri: Düzce merkez Bataklıçiftlik köyü örneği. *Kesit Akademi Dergisi*, 9 (35), 40-66.

Yücel, H. (2023). Düzce İli Halk Müziği Kültürü, Sonçağ Akademi, Ankara.

İNTERNET KAYNAKÇASI

https://amasya.ktb.gov.tr/TR-59480/merzifon.html (Erişim Tarihi, 11.06.2023)

https://www.facebook.com/notes/murat-yalçın/belgeler-ışığında-çerkesya-neresi-çererkesler kim/263781500330288 (Erişim Tarihi: 21.11.2022)

https://www.facebook.com/187927548011846/photos/pb.100035320221096. 2207520000./1649177 141886872/?type=3 (Erişim Tarihi, 11.07.2023)

https://merzifon.bel.tr/cerkes-kultur-evinin-acilisini-gerceklestirdik (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.facebook.com/photo/?fbid=2566778770126700&set=a.1001961910991140 (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.objektifamasya.com/haber/cerkes-kultur-festivali-renkli-goruntulere-sahne-oldu-38040 (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.facebook.com/photo/?fbid=2546122385525672&set=a.1001961910991140 (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.facebook.com/187927548011846/photos/pb.100035320221096.-2207520000./2293050054166241/?type=3 (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.facebook.com/photo/?fbid=2293027467501833&set=pb.100035320221096.-2207520000. (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.facebook.com/187927548011846/photos/pb.100035320221096.-2207520000./2293026560835257/?type=3 (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.facebook.com/187927548011846/photos/pb.100035320221096.-2207520000./2283240138480566/?type=3 (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

http://www.ozgurcerkes.com/?Syf=18&Hbr=547255&/-Tav%C5%9Fanda%C4%9F%C4%B1-%C3%87erkes-K%C3%BClt%C3%BCr-Festivali-30-Haziran-2013-Pazar-g%C3%BCn%C3%BC-yap%C4%B1ld%C4%B1.-En-son-2000-y%C4%B1l%C4%B1nda-%C3%BC%C3%A7%C3%BCnc%C3%BCs%C3%BC-yap%C4%B1lan-festival-13-y%C4%B1l-aradan-sonra-tekrar-hayata-ge%C3%A7irild (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

http://www.ozgurcerkes.com/?Syf=18&Hbr=547255&/-Tav%C5%9Fanda%C4%9F%C4%B1-%C3%87erkes-K%C3%BClt%C3%BCr-Festivali-30-Haziran-2013-Pazar-g%C3%BCn%C3%BC-yap%C4%B1ld%C4%B1.-En-son-2000-y%C4%B1l%C4%B1nda-%C3%BC%C3%A7%C3%BCnc%C3%BCs%C3%BC-yap%C4%B1lan-festival-13-y%C4%B1l-aradan-sonra-tekrar-hayata-ge%C3%A7irild (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

KAYNAKÇA

- Benli (2019). "Yürük Semâî Usûlünün Biçim Analizi", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Y.L. Tezi.
- Can, Ş. (1981). "Mevlana Celaleddin Rumi ve Eseri". Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Cinpir (2019). "Klâsik Türk Mûsikîsi'nde Ağırsemâî Formunun Tahlili ve Tasnifi", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Y.L. Tezi.
- Çevik (2021). "Beste Formundaki Eserlerin Biçim, Ezgi ve Usûl Açılarından İncelenmesi", Gazi Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Doktora Tezi.
-Çevikoğlu, T. (2011). Mevlevi Ayinleri, Usuller ve Aruz, 1. Cilt, İstanbul: T. C. Konya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.
-Düzgüner, S. (200k), *Mevlevi Sema Ayini ve Mevlevi Musikisi'nin İnsan Psikolojisine Etkileri*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı, Din Psikolojisi Bilim Dalı.
- Feldman, W. (1996). "Music of the Ottoman Court: Makam, Composition and the Early Ottoman Instrumental Repertoire". VWB - Verlag für Wissenschaft und Bildung.
- Gölpınarlı, A. (1993). "Mevlevi Adab ve Erkan". İnkılap Kitabevi.
- Helminski, K. (1999). "The Knowing Heart: A Sufi Path of Transformation". Shambhala Publications.
- İrden, S. (2012). "Hammâmizâde Dede Efendi'nin Mevlevî Âyinleri'ndeki Makam ve Form Anlayışının Türk Din Mûsikîsine Etkileri", Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Lewis, F. D. (2000). "Rumi: Past and Present, East and West". Oneworld Publications.
- Mevlana Celaleddin- i Rumi (2010), *Mesnevi Şerif*, (S. Nahifi, A. Çelebioğlu, Çev.) İstanbul, Timaş Yayınları.
- Oter, S. T. (2021). "Müzik Kültürüne Dair Çeşitli Görüşler VIII", Eğitim Yayınevi.
- Schimmel, A. (1993). "The Triumphal Sun: A Study of the Works of Jalaloddin Rumi". SUNY Press. Erişim adresi: https://archive.org/details/the-triumphal-sun-a-study-of-the-works-of-jalaluddin-rumi_compress.
- Şenduran (2019). "Türk Mûsikîsi'nde Kâr Formunun Yapısı ve Değişimi Üzerine Bir İnceleme", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Doktora Tezi.

Düzeltme:

Müzik Kültürüne Dair Çeşitli Görüşler Kitabımızın 6. Sayısı sayfa 43'te, 8 mısralı Karlar anlatılırken Hacı Faik Bey'e ait Dügâh Kâr'ın analizinde 3. terennüm, tarafımdan sehven unutulmuştur. Analizin 3. terennüm eklenerek düzeltilmiş şekli aşağıdaki gibidir.

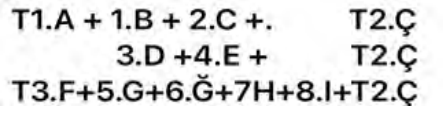

KAYNAKÇA

Aktaş, Abdullah Onur (2012) "Hayatı Müzikle Anlamak ve Schopenhauer Felsefesinde Müzik", *Doğu Batı*, Birinci Basım, Sayı.62, ss.43-70

Harmancı, Mehmet (2007) "İslam Felsefesinde Metaforik Üslup", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Konya

Kınacı, Mesut (2012) "Eski Yunan Dünyasında Müzik ve Müzisyenler", *Doğu Batı*, Birinci Basım, Sayı.62, ss.11-27

Korkmaz, Fahreddin ve Bağçeci, Birsen (2013) "Lise Öğrencilerinin 'Üniversite' Kavramına İlişkin Metaforik Algılarının İncelenmesi", *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt2. Sayı:1, ss.187-204

Ögel, Bahaeddin (2000) "*Türk Kültür Tarihine Giriş Türklerde Devlet ve Ordu Mehteri"*, Cilt 8. Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi, Ankara

Vural, Timur (2019) "Türk'ün Müziği Askeri Müzik", *Türk Musikisi Atlası*, Cilt.4. Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, ss.295-362.

KAYNAKÇA

Çergel, S. (2006). Tanzimat'tan harf devrimine çocuk şarkıları. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul

Çetin, G. Ç. (2011). *Etkinliklerle müzik öğretimi.* Ankara: Kök Yayıncılık.

Dinç, A. (2011). Kazım Karabekir'e ait çocuk şarkılarının eğitim müziği açısından incelenmesi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Erzurum

Göher, F. (2006). Türk ve Batı Çocuk Şarkılarının Karşılaştırmalı Analizi. Yayınlanmış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara

Necati (1928). *Notalı Yeni Çocuk Şarkıları: İlk Mektep 1 ilâ 5 Sınıf*. Milli Kütüphane. Yer numarası (EHT 1947 A 73). Kitabhane-i Hilmi: İstanbul.

Necati bey hakkında biyografik fiş (1928). Belediye Müteferrik Evrak (Demirbaş No. Bel_ Mtf_55549), İBB Atatürk Kitaplığı Sayısal Arşiv ve e-Kaynaklar, İBB Kütüphaneleri, İstanbul.

Okay, C. (2006). Eski Harfli Çocuk Dergileri. Türkiye araştırmaları Literatür Dergisi, Cilt 4,Sayı 7, s. 511-518

Sazak, N., Barış, D. A., Çaydere, Ö. Ö., Sevinç, S. (2014). *İlkokul müzik öğretim programları (1913-2005).* Öncü basımevi: Anlara

Tanır, E. D. ve Aslan, C. (2019). Birinci heyet-i ilmiye ve çalışma esasları. Ankara üniversitesi eğitim bilimleri fakültesi dergisi. Cilt: 52, Sayı: 1, 251-276 DOI: 10.30964/auebfd.525230

Toker, H. ve Özden, E. (2013). Devletinde müzik eğitimi veren önemli kurumlar. Rast Müzikoloji Dergisi. Cilt I, Sayı 2, s.107-128.

Tuğcular, E., (2015). Eğitim müziği besteleme dersinde izlenilen yöntemler (gazi üniversitesi örneği). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi. /Sayı 1 s.1-12 DOI NO: 10.5578/AMRJ.8895

Uçan, A. (2018). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum (genişletilmiş 4. baskı)*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi

* 3. Selâmda kullanılan son yapının güftesi Rubâî'dir ve murabba yapıda bestelenmiştir.

Ayinlerin sistematik bir biçiminin olduğunu düşünülerek başlanılan bu çalışmada Nâyî Osman Dede'nin Rast Mevlevî Âyîni'nin sistematik, simetrik bir biçiminin olduğu tespit edilmiştir. Selâmlarda kullanılan güftelerin beste yapılarının Türk Mûsikîsi sözlü formları bestelenirken kullanılan yapılara benzer nitelikte olduğu tespit edilmiştir. Ancak Mevlevî Ayîni formundaki eserlerin tamamı incelendiğinde bahsedilen sistematik yapı daha aydınlatıcı bir şekilde ortaya konulacaktır.

Bu çalışmanın Mevlevî Âyînleri'nin yapısını keşfetmekte, ortaya çıkarmakta önemli bir rol oynayacağı kanısına varılmıştır.

KAYNAKÇA

Aksın Çevik, A. E. (2021). *Beste Formundaki Eserlerin Biçim, Ezgi ve Usûl Açılarından İncelenmesi* [Doktora tezi]. Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Türk Müziği Anabilim Dalı.

Benli, E. (2020). *Yürük Semâî Formunun Biçim Analizi* [Yüksek Lisans]. Ankara Hacı Bayram Veli Üsniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Cinpir, E. (2019). *Klasik Türk Mûsıkîsi'nde Ağırsemâi Formunun Tahlîli ve Tasnîfi* [Yüksek Lisans]. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Çevikoğlu, T. (2011). *Mevlevî Ayinleri, Usûller ve Arûz* (1-2). Konya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.

Erguner, S. (2007). Osman Dede, Nâyî. İçinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (C. 33, ss. 1112-1114). Türkiye Diyanet Vakfı.

Ezgi, S. (1933). *Nazarî, Amelî Türk Musikisi* (C. 3). Bankalar Basımevi.

Oter, S. T. (2018). Klâsik Türk Mûsikîsi'nde Sözlü Eserlere Yönelik Olarak Yeni Bir Form Analizi Yöntem Önerisi. *TURAN-SAM*, *10*(39), 292-298.

Yekta, R., & vd. (1934). Mevlevî Âyinleri I. İçinde *İstanbul Konservatuvarı Neşriyatı Türk Mûsıkîsi Klasiklerinden* (C. 6). Feniks Matbaası.

org, akordeon en çok kullanılan çalgılardandır. Bahçelerde yapılan düğünler azalmaya başlamış düğün salonları rağbet görmüştür. "Kızılcıklar Oldu mu?". "Ramo" popülerliğini devam ettirmiştir. Gelinin bindallı giyme geleneği de devam etmektedir.

KAYNAKÇA

ÇAĞIMLAR, Zekiye, "Anadolu'ya Göç Etmiş Bulgaristan Türklerinin Kutlama Törenleri İle Bu Törenlerde Yer Alan Müzikler", folklor/edebiyat, 2018, cilt:24, sayı:93.

GÜLEÇ, Melda. Medine,"Balkan Göçmenlerinin Sivil Toplum Kuruluşlarına İlgisi. Uludağ

Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2019, C. 20, S. 36, s. 59-78.

KONUKÇU, Enver, "Düzce Tarihi (İlk Devirlerden Cumhuriyete) , Türkiye İmar Turizm ve Sanayi Mecmuası, Yıl: 8, C. 18, Sayı: 212-133, ss. 12-23,1984 İstanbul: Nadir Basımevi.

NÜKTE, Serdar. "Muhacirlikten Göçmenliğe İskândan Yerleşime: Bulgaristan Muhacirleri'nin Konya'ya Göçü"2019, Necmettin Erbakan Üniversitesi ˙ Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

ÖZÇELİK, Fatih, "Cumhuriyet Döneminde Düzce (1946-1960)", Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Doktora Tezi, 2013, İstanbul.

ÖZLÜ, Zeynel, "İlk Çağdan Cumhuriyet'e Bir Batı Karadeniz Kenti Düzce (Ahali-yi Sadıka/ Sefine-i Nuh)", Fırat Bası, 2015, İstanbul.

ÖZTUNA, Yılmaz. (2000). Türk Mûsikîsi Kavram ve Terimleri Ansiklopedisi, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara 2000.

REPERTÜKÜL Nota www.repertukul.com

TÜRBEDAR, Özlem, "Düzce Halk Kültüründe Geçiş Dönemleri (Doğum-Evlenme-Ölüm)" Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi), 2011, Eskişehir.

UZUNER, Şebnem. Oğuz, 1923 – 1945 Yılları Arasında Gerçekleşen Dış Göçler, Bingöl Araştırmaları Dergisi.2021.

ÜSTÜN, Yıldırım. Şafak, "Bulgaristan'dan 1989 Yılında Yalova'ya Göç Eden Türklerin Sosyo-Kültürel Yaşamı Ve Süreç İçindeki Değişimi", İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018, Yüksek Lisans Tezi.

TRT Türk Halk Müziği Repertuarı

YILDIRIM, Hatice, Bulgaristan Göçmenlerinin Bolu'da İskânı (1950-1951), Tarihin Peşinde Uluslararası Tarih Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2021, Sayı: 26 Sayfa: 257-276.

YÜCEL, Haluk, "Düzce İli Halk Müziği Kültürü", Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 10, Sayı: 65, Ağustos 2023, S. 18-49.

YÜCEL, Haluk, "Düzce İli Halk Müziği Kültürü", Sonçağ Yayıncılık, 2023, Ankara

İNTERNET KAYNAKLARI

Url 1: http://www.kanalb.com.tr/haber.php?HaberNo=158815 (Erişim Tarihi, 13. 03. 2022)

Url 2: http://www.duzce.gov.tr/ (Erişim Tarihi, 11.03.2022) (Erişim Tarihi, 18.02.2023)

Url 3: https://www.aksam.com.tr/gunes/duzce-nerede-duzce-cilimli-haritada-nerede-komsu-illeri-hangileri/haber-1220260

KAYNAK KİŞİLER

Hasan İlhan, (43), Esnaf, Lise Mezunu, Düzce Merkez, Görüşme Tarihi 17. 09. 2023
Süleyman Arı, (73), Esnaf, İlkokul Mezunu, Düzce/Cumayeri, Görüşme Tarihi 17. 09. 2023
Şinasi Duman, (77), Emekli, İlkokul Mezunu, Düzce Merkez, Görüşme Tarihi 10.10.2023
İsmail Keten, (60), Emekli, İlkokul Mezunu, Düzce Merkez, Görüşme Tarihi 10.10.2023
Hanife Bayam, (57), Ev Hanımı Düzce/Cumayeri, Görüşme Tarihi 10.10.2023
Bedri Pehlivan, (67), Emekli/Ortaöğretim/Düzce Cumayeri, Görüşme Tarihi 10.10.2023
Mecnun Başar, (54), Esnaf, Lise Mezunu, Düzce/Cumayeri, Görüşme Tarihi 10.09.2023
Hasan Duman, (42), Esnaf, Lise Mezunu, Düzce Merkez, Görüşme Tarihi 09.19.2023
Leyla Gezer, (62), Ev Hanımı /Ortaöğretim, Düzce/Cumayeri, Görüşme Tarihi 10.09.2023
Ümit Doğan, (42), Esnaf, Lise Mezunu, Düzce Merkez, Görüşme Tarihi 09.19.2023
Zülfikar Ali Pehlivan, (52), Emekli/Ortaöğretim/Düzce Cumayeri, Görüşme Tarihi 10.09.2023
Tunahan Bayam, (21), Öğrenci/Üniversite/Düzce Merkez, Görüşme Tarihi 10.09.2023
Ela Baş, (27), Aşçı, Düzce Merkez Görüşme Tarihi 10.09.2023
Bahadır Kutlu, (25), Öğrenci/Üniversite/Düzce Merkez, Görüşme Tarihi, 06.09.2023

hatırlanmasına büyük ölçüde hizmet etmiştir. 20. yüzyıla kadar Avrupa notasının kullanımında notanın frekans ifade etme özelliğine dikkat çekilmeye çalışılsa da sonraki dönemde nota kullanımı tek anahtarla rast perdesinin sol notasıyla eşleştirildiği bir nota kullanımına dönüşmüştür. Perdenin konum değiştirme özelliğinin farkında olunmadan ve Türk makam müziğindeki nağme-perde ilişkisi yeterince anlaşılmadan eski müzik yazılarının notaya aktarılması da çeşitli sorunları beraberinde getirmiştir. Günümüzde kullanılan notaların böyle bir süreçten geçmiş olabileceği dikkate alınarak, öncelikle Türk makam müziği geleneğinde olduğu gibi eserlerin; cins, aralık, uyum, makam, ezgisel yapı ve nağmeye bağlı özelliklerinin çözümlenmesi önemli bir gerekliliktir.

Eserlerin bu detaylar çerçevesinde ele alınmaması hatalı nota yazımlarına yol açmakta ve çeşitli yanılgılara neden olmaktadır. Notanın günümüzde hatırlatıcı bir belge olarak algılanmak yerine icranın temel aracı olarak kullanılması, hem icrayı hem de eserin öğrenimini ve aktarımını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu nedenle Türk makam müziğinde nota kullanımı önce teori kaynakları çerçevesinde inceleme sürecinden geçirilmeli, makam nağmesi ve perde olgusunu icraya en verimli şekilde yansıtacak çözümlemeler üzerinde çalışılmalıdır.

Kaynakça

Abdülbâkî Nasır Dede (2006), *Tedkik ü Tahkik*, (Y. Tura, Çev.) İstanbul: Pan Yayıncılık, (Orijinal yayın tarihi 1794).

Akdoğu, O. (1995), *Türk Müziğinde Türler ve Biçimler,* İzmir: Can Ofset.

Akdoğu, O. (1991), *Türk Musikisi Nazariyatı Dersleri,* Ankara: Kültür Bakanlığı.

Algar, H. (2010), *Şed*. Erişim Adresi: https://islamansiklopedisi.org.tr/sed.

Arslan, F. (2004), *Safiyyüddin Abdülmümin el-Urmevi er-Risalet'ş-Şerefiyye'si*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi İslam Tarihi ve Sanatları Türk Din Musikisi Anabilim Dalı.

Atalay, A. (2024), *Ebced Yazıları*. Erişim adresi: https://adnanatalay.com/index.php/muzik-yazilari/1-ebced-yazilari.

Bülbül, A. (2017), *Tarihten Bugüne Türk Makam Müziğinde Kullanılan Nota Yazım Teknikleri ve Udi Ahmed Rıfat'ın Miftah-ı Nota'sı (Tahkik ve Transliterasyon),* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çevikoğlu, T. (2018), *Mevlevi Müziği Eserlerinin Yazımında Kullanılan Eski Yazım Sistemleri ve Çeviri Sorunları*, Konya: Selçuk Üniversitesi Mevlana araştırmaları Enstitüsü Yayınları: 13, Bildiriler Serisi : 5.

Dinç, S. (2023), *Kutbüddin Şirazi ve Musiki Nazariyesi (Dürretü-t Tac Eserinin Musiki Bahsi Özelinde Bir İnceleme)*, Ankara: Makgrup Medya Pro. Rek. Yay. A.Ş.

Doğrusöz, N. (2012), *Yusuf Kırşehri'nin Müzik Teorisi*, Kırşehir: Bilge Ajans Yayın Matbaa San. ve Tic. Ltd. Şti.

Ezgi, S. (1933), *Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi,* Cilt I, İstanbul: Milli Mecmua Matbaası.

Farabi. (2020), *Kitabu'l Mûsika'l-Kebir*, (A. Kızılcık, N. Tercan Çev.) İstanbul: Türksoy Yayınları.

Günalçin, S. (2019), *Kanun'un Mandal Düzeneğinin Türk Mûsikîsi Perde Anlayışına Uyarlanabilirliği*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Güray, C. (2012), *Bin Yılın Mirası, Makamı Var Eden Döngü: Edvar Geleneği*, İstanbul: Pan Yayıncılık.

Hatipoğlu, E. (2019), *Perde Okumaları / Üç Ahenk,* E-kitap: ISBN:978-605-83937-6-9.

Hatipoğlu, E. (2013), Türk Musikisinde Ahenkler. *İstem Dergisi*, Yıl: 2013, Sayı: 22.

İbni Sînâ. (2004), *Mûsikî,* (A. H. Turabi, Çev.) (1. Baskı), İstanbul: Litera Yayıncılık.

Popescu Judetz E. (2002), *Tanburi Küçük Artin A Musical Tretise of the Eighteenth Century*, İstanbul: Pan Yayıncılık.

Kanık, M., Z. (2011), *Mahmud bin Abdülaziz'in "Makasıdül'l-Edvar" Adlı Eseri*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İlahiyat Anabilim Dalı İslam Tarihi ve Sanatları Bilim Dalı.

Kantemiroğlu, D. (2001), *Kitabu İlmi'l- Musiki ala vechi'l-hurufat* (1) (Y. Tura Çev.), Cilt:I, İstanbul: Yapı Kredi Kültür Sanat, (Orijinal yayın tarihi 1691).

Mathiesen, T. J. (2001), *Genus.*

Erişim adresi: https://doi.org/10.1093/gmo/9781561592630.article.52776.

Özçimi, M., S. (1989), *Hızır Bin Abdullah ve Kitabü'l Edvar*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Özkan, İ., H. (2006), *Türk Musikisi Nazariyatı ve Usulleri, Kudüm Velveleleri*, Ötüken Neşriyat, İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Öztuna, Y. (2000), *Türk Musikisi Kavram ve Terimleri Ansiklopedisi*, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

Öztürk, O., M. (2021), Makam Nazariyat Tarihinde Başlıca Gelenek ve Modeller, *Anadolu ve Komşu Coğrafyalarda Makam Müziği Atlası*, İstanbul: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayını: 568.

Rauf Yekta. (2003), Türk Musikisi Nazariyatı, (G. Paçacı Çev.) *Musikişinas, Sayı: 6,* İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Türk Müziği Kulübü Yayını (Orijinal yayın tarihi 1924).

Rauf Yekta. (2004), Türk Musikisi Nazariyatı, (G. Paçacı Çev.) *Musikişinas, Sayı: 7,* İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Türk Müziği Kulübü Yayını (Orijinal yayın tarihi 1924).

Rauf Yekta. (2007), Türk Musikisi Nazariyatı, (G. Paçacı Çev.) *Musikişinas, Sayı: 9,* İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Türk Müziği Kulübü Yayını (Orijinal yayın tarihi 1924).

Rushton, J. O. (2001), *Transposition*.

Erişim adresi: https://doi.org/10.1093/gmo/9781561592630.article.28274.

Sezikli, U. (2007), *Abdülkadir Meragi ve Camiu'l-Elhan'ı*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tanburi Cemil Bey (1993), *Rehber-i Musiki,* (H. Cevher Çev.) (1. Baskı) İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi (Orijinal yayın tarihi 1904).

TDK Türkçe Sözlük. (2024). Erişim adresi: http//sozluk.gov.tr.

Uslu, R. (2015), Türk Müziği Tarihinde Yeni Bir Dönemlendirme Önerisi*, Medeniyet Sanat, İMÜ Sanat ve Tasarım Fakültesi Dergisi Eğitim Dergisi*, Yıl:2015, Cilt:1, Sayı: 2, Sayfa: 91-109.

Uygun, M. N. (1999), *Safiyüddin Abdülmümün Urmevî ve Kitabü'l Edvârı* (Birinci Baskı), İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı.

Yavaşça, A. (2002), Türk Musikisinde Kompozisyon ve Beste Biçimleri, İstanbul: Mart Matbaacılık.

Kaynakça

Baştepe, K. (2023) Mecmûa-i Sâz ü Söz'deki Varsağıların Usûl Yönünden İncelenmesi, *Eurasian Journal Of Music and Dance,* (23), 229-246.

Cevher, M.H. (1995) Ali Ufkî Bey ve Hâzâ Mecmû'â-i Sâz ü Söz (Yayımlanmamış Doktora Tezi), *Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İzmir.

Cömert, E. (2022) Elazığ- Harput Müziğinde Divan ve Gazel Formunun Edebi Unsurlarla İlişkisi, *İnternational Journal of Social Sciences*, 6/1, 62-85.

Dilçin, C. (2019) Örneklerle Türk Şiir Bilgisi, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

Ekici, S. (2009) Türk Halk Müziğinin Melodik Yapısının Adlandırılması Konusunda Düşünceler, *Akademik İncelemeler*, c.4, s.1, 21-33.

Kaya, D. (t.y.) Halk Şiirinde Biçim ve Tür, https://dogankaya.com/fotograf/halk_siirinde_bicim_ve_tur.pdf (E.T.01.07.2024).

Köprülü (t.y.) Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar.

Oğuz, M.Ö. vd.(2021) Türk Halk Edebiyatı El Kitabı, Grafiker Yayınları, Ankara.

Özbek, M. (1994) Folklor ve Türkülerimiz, Ötüken Neşriyat, İstanbul.

Sever M. (2013) Türk Halk Şiiri, Ankara Üniversitesi Yayınevi, Ankara

Sunguroğlu, İ. (1961) Harput Yollarında, İstanbul.

Şenel, S. (2009). Kastamonu'da Aşık Fasılları, Kastamonu Valiliği İl Özel İdaresi Yayınları, Kastamonu.

Türkel Oter S. (2018) Klasik Türk Mûsikîsi'nde Sözlü Eserlere Yönelik Olarak Yeni Bir Form Analiz Yöntemi Önerisi, *Turan-Sam Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergi*, (10) 39: 292-309.

SONUÇ

"Şu Yüce Dağların Karı Eridi" eseri Musa Eroğlu icrası üzerinden analiz edilmiş, eserin genel müzikal özellikler bakımından yöre üslubunu yansıtan bir eser olduğu tespit edilmiştir. Musa Eroğlu'nun icrası incelenmiş, yorumcunun eseri yorumlarken hem yöresel üslubu koruduğu hem de kendi kişisel uslubunu esere yansıtarak yorumlamadaki ustalığını ortaya koyduğu görülmüştür. Eser bu bakımdan yöresel tavrın ve şehir müziği tavrının harmanlandığı bir icra örneği olarak değerlendirilmiştir.

Geleneksel müzik kültürümüzün en önemli temsilcilerinden olan Musa Eroğlu "geleneksel bir sözlü kültür ve müzik ortamında yetişen, bu yetişme sürecinde otantik değerlerini koruyarak günümüz şartlarına göre de geliştirerek geleneğin günümüze kadar taşınmasında"[5] ortaya önemli üretimler koyabilen sayılı isimler arasına girmiş, geleneksel halk müziğinin icrası ve aktarımında önemli bir yere sahip olmuştur. Musa Eroğlu kendine has ses rengi ve vokal icrası ile gelenek müziğimizde ön plana çıkan usta icracı ve yorumculardan biridir. Kendi yöresinin eserlerini hem saz hem ses icrasındaki ustalığıyla yeniden yorumlamış eserlere yeni bir anlayış kazandırmıştır. "Şu Yüce Dağların Karı" eserinde de kendi müzikal ifadelerini icrasına yansıtmıştır. Yorumcu yumuşak hançere ifadeleriyle, vibrato ve tril kullanımlarıyla icrasını zenginleştirmiştir. Bu lezzetli söyleyiş hem eserin yöre üslubunu hem icracının kendi üslubunu yansıtmaktadır.

KAYNAKÇA

Çevik, M. *Anonim Bir Türkü*, Musa Eroğlu, Ürün Yayınları, Ankara 2014

Parlak, Erol. *Türk Halk Müziği Ders Notları*

Yazıcı, Derya. *Mersin Yöresi Müzik Kültürü ve TRT Repertuarına Kayıtlı Mersin Türkülerinin İncelenmesi*, International Journal of Cultural and Social Studies 2016

SES KAYDI

Eroğlu, Musa. *Şu Yüce Dağların Karı Eridi (Video)* https://www.youtube.com/watch?v=K4YraHpLDdk

5 Çevik, M. Türkü Kültüründe Değişim Süreci ve Musa Eroğlu (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi, Ankara

katkılar sağlayan dernekler adeta ikinci konservatuar görevi görmektedir. İşte bu amaçla yola koyulan derneklerden biriside "Konya Musiki Derneğidir".

Ülkemizde güçlü bir musiki potansiyeli bulunduğu halde geçmiş dönemde sağlıklı bir kültür ve musiki politikasının tespit edilememiş olması yüzünden bu potansiyel tam değerlendirilememiştir. Bu durum kültür ve sanat hayatımızı olumsuz yönde etkilemiş, sanatta verimi düşürmüştür. Konya Musiki Derneği bu potansiyelin tam değerlendirilebilmesi için el ve gönül birliği içinde çalışmalarına devam etmektedir.

Şunu önemle vurgulamak gerekir ki, kendi musikisini bilmeyen ve sevmeyen insanın ne kadar sanatçı da olsa, milli bir musiki eseri ortaya koyması mümkün değildir. Türk musikisi kendi değer ölçüleri içinde, yeni değişikliklere gidecek, milli haysiyetine, ahlâkına, duygu ve geleneklerine uygun düzeyde Dünya varlığı içinde yerini alacaktır. Geleceğe umutla bakabilmek için araştırma, yayın, sistemli öğretim ve yapıcı, ancak yapıcı eleştiri ve güvenli işbirliği, sanatçılar ve eğitimciler arasında sevgi ve saygı, gelişme ve geliştirme azmi önemlidir.

Dileğimiz klâsik Türk musikisimizin halkımız ve devletimiz tarafından daha çok sevilmesi, değerinin bilinmesi, hakettiği ilgiyi görmesi ve kendi öz kültürümüzün en önemli parçası olduğu bilincine varılmasıdır.

KAYNAKÇA

Bildik, M. (2007) "Röportaj" Konya

Berker, E. (1986) "Konya Türk Musikisi Sempozyumu",tebliğ, Konya.

Berker, E. (1985) "Türk Mûsikisinde Dönemler",Türk tarih Kurumu Basımevi, Ankara.

Ergin, S. (1986) "Konya Türk Musikisi Sempozyumu",tebliğ, Konya.

https://ctext.org/liji/yue-ji/zhs Erişim Tarihi: 01.06.2024

Kanbur, N. (2007) "Röportaj" Konya

Özcan, N. (1995) "Dârü'lelhân Osmanlı Devletinde Kurulan İlk Mûsikî Mektebi, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, c.8. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Turan, O. (1969) "Selçuklular Tarihi ve Türk İslam Medeniyeti", Ötüken Neşriyat, İstanbul.

Görseller

Mehmet A. BÜYÜKALTUNEL Özel Arşivi

Mehmet BİLDİK Özel Arşivi

KAYNAKÇA

Berg, G., (2008). Christa Ludwig: The Birthday Edition, *Journal of Singing*, 65(1), 119-122.

Creech, A., Gaunt, H., Hallam, S. & Robertson, L., (2009). Conservatoire students Perceptions of Masterclass, *British Journal of Music Education*, 26(03), 315-331.

Görsev Kılıç, G., Türkmen, U., (2020). CAKA Bünyesinde Keman Eğitimi Alan Öğrencilerin

Rotasyon Masterclass Uygulamasına Yönelik Görüşleri, *ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 10(2), 352-372.

Haddon, E., (2014). Observational Learning In The Music Masterclass, *British Journal of Music Education,* 31(1), 55-68.

Hanken, I. M., (2008). Teaching and Learning Music Performance: The Master Class, *Musiikkikasvatus The Finnish Journal of Music Education (FJME),* 11(1-2).

Jorgensen, E. R., (1995). Music Education as Community**,** *The Journal of Aesthetic Education*, 29 (3), 71-84.

Yürük, F. C., (2022). *Piyano Masterclass'larında Uzman Yaklaşımların Betimlenmesi Üzerine Bir*

Araştırma. Sanatta Yeterlik Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

İnternet Kaynakçası

URL 1: https://adk.hacettepe.edu.tr/tr/erkan_ogur_ustalik_sinifi_soyl-501 Erişim tarihi: 29.06.2024

URL 2: https://adk.hacettepe.edu.tr/tr/prof_martina_frezotti_ustalik_-861 Erişim tarihi: 28.06.2024

URL 3: https://konservatuvar.anadolu.edu.tr/etkinlikler/nico-couck-gitar-ustalik-sinifi Erişim tarihi: 29.06.2024

URL 4: https://turkeyguitarmeeting.com/16-tgb-program-kitabi/ Erişim tarihi: 10.07.2024

URL 5: https://caka.info/caka-uluslararasi-yaz-kis-muzik-okullari/ Erişim tarihi: 28.06.2024

URL 6: https://www.gumuslukfestival.org/tr/festival Erişim tarihi: 17.06.2024

URL 7: https://www.gumuslukfestival.org/tr/ Erişim tarihi: 17.06.2024

URL 8: https://www.gumuslukfestival.org/tr/program-gfa Erişim tarihi: 05.07.2024

URL 9: https://www.ayvalikmusic.org/ Erişim tarihi: 05.07.2024

KAYNAKLAR

Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi, Milliyet, İstanbul, Cilt 17

Finkelstein, S. (1996) . *Müzik Neyi Anlatır,* İstanbul : Kaynak Yayınları

Hughes, D. A (1954). *Early Medieval Music up to 1300.* London: Oxford University Press

İlyasoğlu, E. (2003). *Zaman içinde Müzik.* İstanbul: Yapı Kredi Yayınları

Kaygısız, M. (2004). *Müzik Tarihi.* İstanbul: Kaynak Yayınları

Machlis, J. & Forney, K. (1955). *The Enjoyment of Music.* New York: W. W. Norton

Parrish, C. (1957). *The Notation of Medieval Music.* New York: W. W. Norton

Rastall, R. (1982). *The Notation of Western Music: An Introduction.* New York: St. Martin's Press

Selanik, C. (1996). *Müzik Sanatının Tarihsel Serüveni.* Ankara: Doruk Yayımcılık

Stein, L. (1979). *Structure&Style.* Princeton, New Jersey: Summy-Birchard Music

Thema Larousse. Tematik Ans, Milliyet, İstanbul, Cilt.5

Ultan, L. (1977). *Music Theory: Problems and Practices in the Middle Ages and Renaissance*. Minneapolis: University of Minnesota Press.

http://acikerisim.deu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/12345/9793/219412.pdf?sequence=1&isAllowed=y http://edition.lamuse.free.fr/fichemusique.html

Örnek: V. Lachner Prelude and Toccata (Prelude)[18]
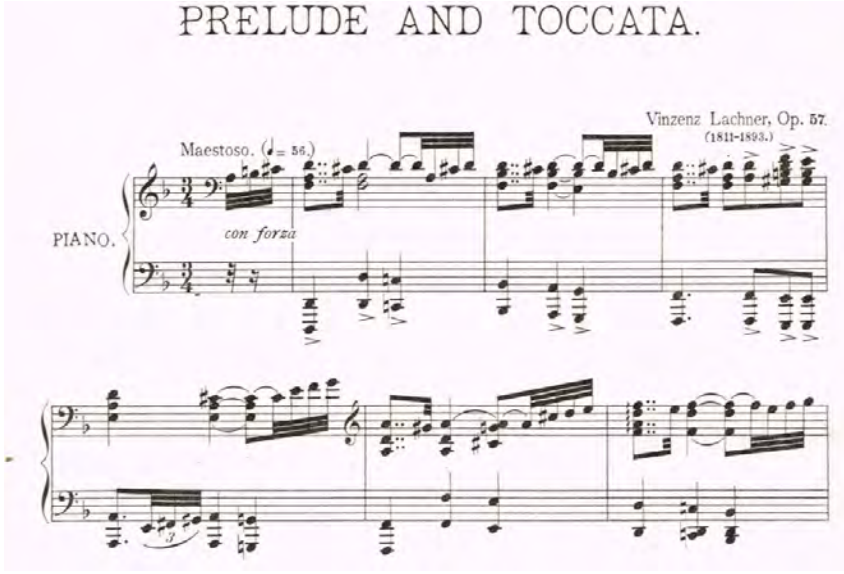
Örnek: V. Lachner Prelude and Toccata (Toccata)[19]
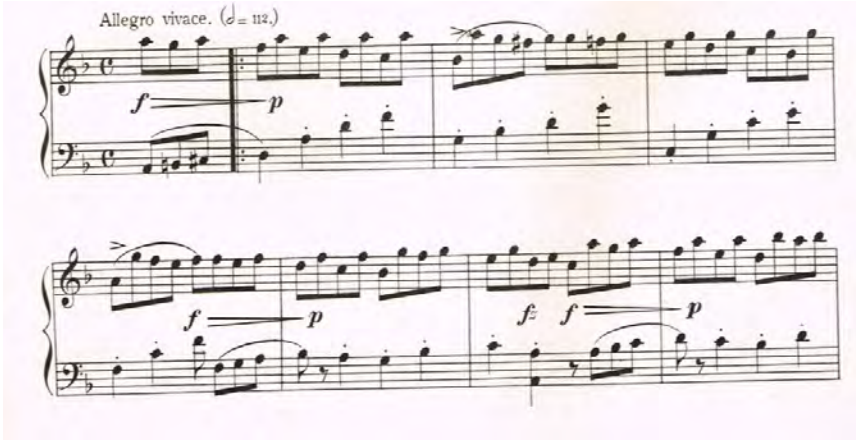
Dünya müzik kültürüne çok önemli müzisyenler vermiş Lachner ailesi unutulsa da dönemlerinin en önemli besteci ve enstrüman sanatçıları olmuşlar. Baba ve 4 erkek kardeş dışında kız kardeşleri Theka ve Christina da uzun süre kiliselerde org sanatçısı olarak çalışmışlar.

Kaynakça

1. Ripley, George; Dana, Charles A., eds. (1879). "Lachner, Franz"
2. Joseph Stevenson. "Franz Lachner" all music 2016
3. İmslp.org

18 İmslp.org
19 İmslp.org

KAYNAKÇA

Adler, K. (1965). *German Phonetics and Diction, In The Art of Accompanying and Coaching*. Boston, MA: Springer.

Adler, K. (1965). *Italian Phonetics and Diction in Singing. In The Art of Accompanying and Coaching*. Boston, MA: Springer.

Akbulut, Y. (1999). Çocuk Müzik Eğitiminde Tekerlemelerin Yeri ve Önemi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (5), 429-437.

Aydın, Y. (2008). *Artikülasyon Eğitimine Yönelik Bilgisayar Destekli Öğretim Materyalinin Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

Baz, H. M. ve Doğan, D. (2020). *Konuşma Bozuklukları*, İnönü Üniversitesi, Eğitim Sunumları (23), Malatya.

Dağdelen, H. Y. (2011). *İtalyanca Almanca Fransızca Diksiyon*. Pan Yayıncılık, İstanbul.

Ergenç, İ. (1987). Fonolojik İstatistik Yoluyla Karşılaştırmalı Bir Uslup Araştırması, Karl Bühler-Grimin Kardeşler. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 31(1-2), 147-178, Ankara.

Gerçeker, M. (2000), Ses ve Konuşma. *Kbb ve Baş Boyun Cerrahisi Dergisi*, 8(1), 71-78, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi KBB Anabilim Dalı, Derleme, Ankara.

Kramer, M. (2009). The phonology of Italian, Oxford: OUP Oxford, United States.

Meyn, N. (2011). *German pronunciation guide: Brahms: Ein Deutsches Requiem*, Choraline, United Kindom.

Paoli, S. (2016). *A short guide to Italian Phonetics and Phonology for students of Italian Paper*, Oxford Univercity, United States.

Saraç, H. (1999). Sesin Morfolojik ve Fizyolojik Özellikleri. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, (5), Dergipark.

Say, A. (2022). *Müzik Sözlüğü*. Birinci Baskı, Islık Yayınları, İstanbul.

Stern, H. H. (1975). *What Can we Learn From the Good Language Learner?*, In: Canadian Modern Language Review, University of Toronto Press, Toronto.

Töreyin, A. M. (2008). *Ses Eğitimi, Temel Kavramlar, İlkeler, Yöntemler*, Evrensel Müzikevi, Ankara.

Ulubay, G. (2017). Solunum Kas Fizyolojisi ve Kas Gücü Ölçümü. *Toraks Cerrahisi Bülteni*, 10, 37-46, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi, Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, Ankara.

Uluğ, M. (2012). Konuşma İşlevi ve Konuşma Bozuklukları. *Psikoloji Çalışmaları*, 16, 141-150, İstanbul Üniversitesi Psikoloji Bölümü Sunumu, İstanbul.

Wilberforce, E. (1866). Franz Schubert: A Musical Biography. *Fortnightly*, 6(33), 380-382, United Kindom.

Vietör, W. (1913). *German Pronunciation*, O. R. Reisland, Leipzig.

Vural, B. (2004). *Uygulamalı Örneklerle Doğru ve Güzel Konuşma Sanatı- Fonetik- Diksiyon-Artikülasyon*, Hayat Yayınları, İstanbul.

Yang, Q. (2017). *Characteristics of Melodies in Bellini's Art Songs*. School of Art and Design Yunnan University, Kunming, China.

Yavçan, Z. R. (1997). *Ses Eğitiminde İtalyanca, Almanca veFransızca Lirik Diksiyon.* Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Yıldırım, N. (2017). Solunum Sistemi Klinik Fizyolojisi. *Toraks Cerrahisi Bülteni*, 10, 1-8, Aves Publisher, İstanbul.

Zbikowski, L. M. (2009). Music, Language, and Multimodal Metaphor. *Multimodal Metaphor*, 359-381, John Wiley & Sons, United States.

Zıllıoğlu, M. (2007). *İletişim Nedir?*, Cem Yayınevi, Ankara.

şansı tanımaktadır. Varyasyon, içeriğindeki çeşitlemelerden ve yazım farklılıklarından oluşan bir dizi gibi de olduğundan, piyanistler için teknik ve müzikal anlamda çeşitli imkanlar sunma kapasitesine sahiptir. Beethoven üretim hayatı boyunca varyasyon eserlerinin örneklerini vermiştir. Besteci hem bu formu geliştirmiştir önemli bir kişilik olduğu için, hem temayı işleme ve çeşitlendirmedeki ustalığından, günümüze çok kıymetli varyasyon eserleri bırakmıştır.

Kaynakça

-Beethoven, L.v. "Klaviersonaten, Band 1" G. Henle Verlag.

-Beethoven, L.v. "Klaviersonaten, Band 2" G. Henle Verlag.

-Gültek, B. (2007) "Piyano; Bir Çalgının Biyografisi" Ankara: Epilog Yayıncılık.

-Herriot, E. (2007) "Beethoven" İstanbul: Pan Yayıncılık.

-Kamien, R. (1996) "Music; An Appreciationé America: Sixth Brief Edition.

-Orga, A. (1983) "The Illustrated Lives of the Great Composers; Beethoven" Hungary: Omnibus Press.

-Say, A. (2006) "Müzik Tarihi" Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

-Selanik, C. (1996) "Müzik Sanatının Tarihsel Serüveni", Ankara: Doruk Yayımcılık.

İnternet Kaynakları

-https://ks15.imslp.org/files/imglnks/usimg/7/7e/IMSLP144717-PMLP13904-Beethoven_Variations_Ich_denke_dein_Pf4H.pdf

-https://ks15.imslp.org/files/imglnks/usimg/9/90/IMSLP05063-BeethovenNineVariationsOnMarchDresslerWoO63.pdf

- https://s9.imslp.org/files/imglnks/usimg/7/75/IMSLP05086-Beethoven24VariationsOnAnAriettaByRighiniWoO65.pdf

- https://vmirror.imslp.org/files/imglnks/usimg/8/82/IMSLP53059-PMLP05830-Beethoven_Werke_Breitkopf_Serie_17_No_181_32_Variationen_WoO_80.pdf

- https://s9.imslp.org/files/imglnks/usimg/7/7e/IMSLP51811-PMLP01489-Beethoven_Werke_Breitkopf_Serie_16_No_155_Op_111.pdf

-https://ks15.imslp.org/files/imglnks/usimg/b/b7/IMSLP02154-Beethoven_-_Diabellivars_-_SMA.pdf

uygulanması ile çözüm üretebilecekleri düşünülmektedir. Ön kol rotasyonu ile zıt kasların kullanımının engellenerek en zor olarak düşünülen eserlerde bile parmakların herhangi bir problem yaşamadan özgürce hareket edebileceği saptanmıştır. Yine ön kol liderliğinde elin klavye üzerinde gerçekleştirdiği içeri ve dışarı hareketlerinin, parmakların uzunluklarına göre konumlandırılması ile bileğin bükülmesine engel olunarak parmakların rahatlıkla tuşlara basılmasının sağlandığı gözlemlenmiştir. Uzak aralıklı notaların da yürüme eyleminde olduğu gibi tuştan tuşa ağırlık aktarımı ile gerdirmelerden uzak bir şekilde gerçekleşebildiği görülmüştür. Son olarak şekillendirme ile ön kolun çizdiği dalgalanma hareketleriyle, bahsedilen tüm hareketlerin birleşip eserlerde zorlanılan kısımların rahatlıkla çalınabileceği sonucuna varılmıştır.

Çalışmada bahsedilen Taubman Yaklaşımı'nın temel hareketleri dışında oktav, cümle gruplamaları, atlamalar, ezber gibi tekniklerin de aynı bakış açısıyla incelenmesinin icracının hakimiyetine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Beethoven, Ludwig van. (1801). Sonate Op.27, No.2. Erişim: 20 Haziran 2024. https://ks15.imslp.org/files/imglnks/usimg/1/19/IMSLP51726-PMLP01458-Beethoven_Werke_Breitkopf_Serie_16_No_137_Op_27_No_2.pdf

Ercan, Senem Z. (2010). *Piyano Çalmaya Bağlı Sakatlanmaların Önlenmesi: Sanatlar Tıbbı, Fizyolojik Bilgilenme, Destekleyici Teknikler ve Kişisel Tutum. Türkiye'deki Piyanistlerle Bir Çalışma*. Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Milanovic, Elaine Therese. (2012). *Learning and Teaching Healthy Piano Technique: Training as an Instructor in the Taubman Approach.* Doktora Tezi, Griffth Üniversitesi, Queensland.

Moran, Mary. (2008). *Basic Alignment and Rotation*. New York: The Golandsky Institute, s.40.

Ortmann, Otto. (1929) *The Physiological Mechanics of Piano Technique*. Londra: Kegan Paul, Trench, Trubner & Co., Ltd. New York: E.P. Dutton & Co., Inc.

Taubman Institute. (20051). Lecture 2: Forearm rotation. *Virtuosity in a Box: The Taubman Techniques* [DVD]. Medusa, New York: The Taubman Institute.

Taubman Institute. (2005b). Lecture 3: In and out. *Virtuosity in a Box: The Taubman Techniques* [DVD]. Medusa, New York: The Taubman Institute.

Taubman Institute. (2005c). Lecture 4: The walking arm and hand. *Virtuosity in a Box: The Taubman Techniques* [DVD]. Medusa, New York: The Taubman Institute.

Taubman Institute. (2005d). Lecture 5: Shaping; octaves. *Virtuosity in a Box: The Taubman Techniques* [DVD]. Medusa, New York: The Taubman Institute.

Taubman Institute. (2005e). *Virtuosity in a Box: The Taubman Techniques* (Musical Examples and Addenda: Volumes 1-5). Medusa, New York: The Taubman Institute, s.40.

KAYNAKÇA

ADDINGTON, E. J., %100 Mind Power, Çeviri: B. ÇETİNKAYA, %100 Düşünce Gücü, Akaşa Yayın ve Dağıtım Şirketi, 1994

ALPTEKİN GİDERGİ, A., Müzik Performans Anksiyetesi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 14 Sayı 1:137-148, 2012

AŞKIN, C. TEZTEL, G., Sahne Heyecanının Türk Müzisyenler Arasındaki Yaygınlığı ve Çözüm Yöntemleri, İTÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:4 Sayı:2, 2007

BALTAŞ, Z. & A., Stres ve Başa Çıkma Yolları, Remzi Kitabevi, 2013

BİLGE, A., Yaşama Dair Olumlu Düşünce, Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi Cilt 28 Sayı 3, 2012

ÇIRAKOĞLU, O. C., Sahnedeki Düşman: Müzisyenlerde Performans Kaygısı Üzerine Bir Gözden Geçirme, Türk Psikoloji Yazıları, Cilt 16 Sayı 32:95-104, 2012

ÇİMEN, G., Konser Kaygısı, G.Ü. Gazi Fakültesi Dergisi, Cilt 21, Sayı 2:125- 133, 2001

ERCAN, N., Piyano Eğitiminde İlke ve Yöntemler, Editör: A. SAY, 2008

EROL, Z., Mükemmeliyetçi Kişilik, Timaş Yayınları, 2017

ESPOSITO, J., In the Spotlight Çeviri: K. ÖNEM, Sahne Işıkları Altında Elips Kitap, 2010

GÜN, E. YILDIZ, G., Piyano Eğitiminde Başarıyı Etkileyen Faktörler, e- Journal of New World Sciences Academy, NWSA-Fine Arts, D0121, 8, (1), 103-114

Hacettepe Bilim, Kültür ve Teknoloji Dergisi ISSN 2148-8363 Mart 2015, s. 22-23

KABAKÇI, C., Sahne Performansı Kaygısında Farkındalık ve Mücadele, Sahne ve Müzik Eğitim-Araştırma e-Dergisi, 3.Sayı, 2016

KAFADAR, A., Piyanistler Örneğinde Müzisyenlere Özgü Performans Anksiyetesi, D.E.Ü. Güzel Sanatlar Enstitüsü Müzik Anasanat Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2009

KARASAR, N., Bilimsel Araştırma Yöntemleri: Kavramlar, İlkeler, Teknikler, Nobel Akademik Yayıncılık, İkinci Yazım, 32. Basım, 2017

KENNERLEY, H., Overcoming Anxiety, Çeviri: N. YENER, Kaygı (Anksiyete), Kuraldışı Yayıncılık, 2017

MANSON, M., The Subtle Art Of Not Giving a Fuck, Çeviri: P. SAVAŞ, Ustalık Gerektiren Kafaya Takmama Sanatı, Butik Yayıncılık, 2018

McKAY, M. HARP, D., Neural Path Therapy, Çeviri: G. DUMAN Düşünceleri Yöneterek Kendi Kendine Terapi, Arkadaş Kitabevi, 2018

SARAÇ, S. & M., Piyano Eğitimi ve Kısa Tarihi, Müzik Eğitimi Yayınları, Eylül, 2018

STUDER, R. GOMEZ, P. HILDEBRANDT, H. ARIAL, M. DANUSER, B., Stage Fright: Its Experience As A Problem And Coping With It, Int Arch Occup Environ Health, 84:761-771, 2011

SULA, M., Don't Let Your Mind Go, Çeviri: M. ZEREN, Aklını Koru Düşüncelerini Yönet, Epsilon Yayıncılık Hizmetleri, 2015

ŞEN BAŞTUĞ, S., Piyano Tekniğinin Biyomekanik Temeli, Pan Yayıncılık:61

ÜNLÜ, F., Hedef Belirleme ve Stresle Baş Etme, Etap Yayınları, Olympia Yayınları, 2016

WERNER, K., Effortless Mastery, Çeviri: S. ÖĞÜNÇ, Zahmetsiz Ustalık, Pan Yayıncılık, 2016

YILDIRIM, A. ŞİMŞEK, H., Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Seçkin Yayıncılık, Onuncu Baskı, 2016

YÖNDEM, Z. D., Müzik Öğrencilerinde Algılanan Performans Kaygısının Fiziksel, Davranışsal ve Bilişsel Özellikleri: Nitel Bir Çalışma, Eğitim ve Bilim Dergisi, Cilt 37, Sayı 166, 2012

CURRENT AND ADVANCED RESEARCHES IN SCIENCE AND **MATH EDUCATION III**

Editör
Doç. Dr. Tayfun Tutak

EĞİTİM
yayınevi

CURRENT AND ADVANCED RESEARCHES IN SCIENCE AND MATH EDUCATION III

Editor: Assoc. Prof. Dr. Tayfun Tutak

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Kübra Konca Nam
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 47830

E-ISBN: 978-625-6251-37-3
1. Edition, July 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card

CURRENT AND ADVANCED RESEARCHES IN SCIENCE AND MATH EDUCATION III
Editor: Assoc. Prof. Dr. Tayfun Tutak
IV+220, 165x240 mm
Includes references, no index.
E-ISBN: 978-625-6251-37-3

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system, without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

REFERENCE

Akın, G. (2014). İnsan sağlığı ve çevre etkileşimi. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 54(1), 105-116.

Ardoğan, R. (2012). Tüketim, nüfus ve çevre sorunları: Orantısız denklem. *Tarih, Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 1(Özel Sayı), 81-106.

Aydın, N. & Göze Kaya, D., (2022), Çevre sorunları ve çözüm arayışları. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi,* 14(2), 197-215.

Ayla, D., Altıntaş, D. (2017). Organik üretim ve pazarlam sorunları üzerine bir değerlendirme. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 19(4), 7-17.

Bağır, M., Karakoyun, G.Ö. & Asiltürk, E. (2022). Views of science teachers on the use of artificial intelligence in education. *International Online Journal of Educational Sciences,* 14, 1223 – 1234.

Başal, H.A., Özen, R. & Bağçeli-Kahraman, P. (2015). Üniversite öğrencileri için çevre duyarlılığı ölçeği uyarlama çalışması. *The Journal of Academic Social Science Studies JASSS*, 35, 13-23.

Bloch-Dano, E. (2015). *Sebzelerin Efsanevi Tarihi.* Ruhun Gıdası Kitaplar, İstanbul.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2020). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Pegem Akademi, Ankara.

Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (2007). *Research Methods in Education.* New York: Routledge.

Creswell, J. V. (2017). Araştırma Deseni Nitel, Nicel ve Karma Yöntem Yaklaşımları. (M. Bütün, Çev.). *Araştırma Yaklaşımının Seçimi*. S. B. Demir (Çev. Ed.). Eğiten Kitap Yayıncılık.

Çabuk, S. & Nakıboğlu M.A.B. (2003). Çevreci pazarlama ve tüketicilerin çevreci tutumlarının satın alma davranışlarına etkileri ile ilgili bir uygulama. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 12(12), 39-54.

Çelik, R., Karakoyun, G.Ö. & Asiltürk, E. (2022). Evaluation of middle school 7th grade science skill-based questions according to the revised Bloom taxonomy. *International Online Journal of Educational Sciences*, 14, 705-716.

Çoban, O. & Şahbaz Kılınç, N. (2016). Enerji kullanımının çevresel etkilerinin incelenmesi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 33, 589-606.

Değirmenci, B. (2020). Çevresel bilinç ile çevresel bağlılık ilişkisinin "demografik özellikler" bağlamında incelenmesi. *Balkan and Near Eastern Journal of Social Sciences BNEJSS*, 06(04), 1-13.

Erkal, S. & Yılmaz, N. (2018). Hacettepe Üniversitesi personelinin çevreye yönelik duyuşsal eğilimleri. *2nd International Congress of Eurasian Social Sciences ICOESS*, 4-7 Nisan 2018, Side, Antalya.

Haddad, L., Hawkes, C., Waage, J., Webb, P., Godfray, C. & Toulmin, C. (2016). Food systems and diets: Facing the challenges of the 21st century, Erişim Adresi: https://glopan.org/sites/default/files/ForesightReport.pdf, Erişim Tarihi: 01.07.2024.

Hasançebi, E.B. (2010). *Öğretmenlerin Organik Gıdalar Tercih Etme Durumlarının Saptanması.* Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Horozal, N. (2022). *Ortaokul öğrencilerinin çevre sorunlarına yönelik tutumları.* Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.

Karakaya, İ. (2012). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. A. Tanrıöğen (Edt.) *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Anı Yayıncılık, Ankara.

Karakoyun G.Ö. & Asiltürk, E. (2020a). Analysis of pre-service science teachers' heuristic reasoning processes about hydrogen bonding. *Journal of Science Learning,* 4, 50 – 60.

Karakoyun G.Ö. & Asiltürk, E. (2021). The Role of Heuristics in the Reasoning Process of Pre-Service Science Teachers on the "Chemical Structure – Acidity/Basicity Relationship" Topic, *Acta Chimica Slovenica,* 68, 645 – 657.

Karakoyun G.Ö. & Asiltürk, E. (2022). The Effect of Heuristics on the Reasoning of the Pre-Service Science Teachers on the Topic of Melting and Boiling Point, *Acta Chimica Slovenica,* 69, 60 – 72.

Karakoyun, G.Ö. & Asiltürk, E. (2020b). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Akıl Yürütme Süreçlerinde Höristiklerin Rolü: Bileşiklerin Çözünürlüklerine Göre Sıralanması. *Tarih Okulu Dergisi,* 13, 2607 – 2635.

Karakuş, N., Özer, Ö., Ardahanlıoğlu, Z.R., Çinar, İ. & Selim, S. (2016). Fethiye halkının çevre sorunlarına ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre değerlendirilmesi. *I. Uluslararası Akademik Araştırmalar Kongresi*, 3 - 05 Kasım 2016, ss.1644-1649.

Karasar, N. (2019). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

Karatekin, K. & Aksoy, B. (2012). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının çevreokuryazarlık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7(1), 1423-1438.

Karatekin, K. (2011). *Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Çevre Okuryazarlık Düzeylerinin Belirlenmesi*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kayalı, H. (2010). Sosyal bilgiler, Türkçe ve sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının çevre sorunlarına yönelik tutumları. *Marmara Coğrafya Dergisi,* (21), 258-268.

Kılıç, S. (2013). Örnekleme yöntemleri. *Journal of Mood Disorders*, 3(1), 44-46.

Kızılaslan, H. & Olgun, A. (2012). Türkiye'de organik tarım ve organik tarıma verilen desteklemeler. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi,* 1-12.

Milli Eğitim Bakanlığı, (2005). *Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programı*. Ankara.

Milli Eğitim Bakanlığı, (2013). İlköğr*etim Kurumları Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı.* Ankara.

Nasırlı, A. D. (2019). Organik Gıda Ürünleri ve İyi Tarım Ürünlerine İlişkin Tüketici Algı ve Tutumları: Antalya Örneği. *Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Gıda İşletmeciliği Anabilim Dalı*. Antalya.

Özdenk Demir, G. (2021). *Geç Dönem Adolesanların Gıda Ve Beslenme Okuryazarlığı Düzeylerini Saptamaya Yönelik Yeni Bir Ölçek Geliştirme: Gıda Ve Beslenme Okuryazarlığı Ölçeği-Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması*, Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

Özgür, E.M. (2017). Nüfus dinamikleri, çevre ve sürdürülebilirlik. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 15(1), 1-26.

Pe'er, S., Goldman, D. & Yavetz B. (2007). Environmental literacy in teacher training: attitudes, knowledge, and environmental behavior of beginning students, *The Journal of Envıronmental Educatıon,* 39 (1), 45-59.

Polat, M. & Önal Karakoyun, G. (2022). Studies on "Conceptual Profile" in Science Education. *International Conference on Economics&Social Sciences*. 21-23 October 2022. Antalya, Turkey.

Sezerel, H., (2018). Yiyecek İçecek İşletmelerinde Yönetim Süreci. *Yiyecek İçecek Yönetimi* (pp.22-37), İçinde (Ed.: Hakan Sezerel, Murat Doğdubay), Anadolu Üniversitesi Yayınevi, Eskişehir.

T.C. Sağlık Bakanlığı. (2015). *Türkiye Beslenme Rehberi (TÜBER)*. 20, Ankara.

TBSA. (2019). *Türkiye Beslenme ve Sağlık Araştırması (TBSA).* TC Sağlık Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Uzun, N. (2007). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Çevreye Yönelik Bilgi Ve Tutumları Üzerine Bir Çalışma*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Varol, M. (2022). *8. Sınıf Öğrencilerinin Çevre İlgileri ve Sürdürülebilir Yaşama Yönelik Farkındalıkları: Eyyübiye Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Yenigün, İ. & Tuğalan, E. (2021). Geçmişten geleceğe "çevre tarihi". *Sürdürülebilir Çevre Dergisi,* 1(1), 31-36.

Yılmaz, M. (2020). *Gıda Okuryazarlığı: Bileşenlerin Tespiti, Tanımlanması Ve Öğretim Programlarındaki Yeri.* Doktora Tezi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.

REFERENCES

Akın, G. (2014). İnsan sağlığı ve çevre etkileşimi. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 54(1), 105-116.

Ardoğan, R. (2012). Tüketim, nüfus ve çevre sorunları: Orantısız denklem. *Tarih, Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 1(Özel Sayı), 81-106.

Aydın, N. & Göze Kaya, D., (2022), Çevre sorunları ve çözüm arayışları. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi,* 14(2), 197-215.

Bağır, M., Karakoyun, G.Ö. & Asiltürk, E. (2022). Views of science teachers on the use of artificial intelligence in education. *International Online Journal of Educational Sciences,* 14, 1223 – 1234.

Başal, H.A., Özen, R. & Bağçeli-Kahraman, P. (2015). Üniversite öğrencileri için çevre duyarlılığı ölçeği uyarlama çalışması. *The Journal of Academic Social Science Studies JASSS*, 35, 13-23.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2020). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Pegem Akademi, Ankara.

Creswell, J. V. (2017). Araştırma Deseni Nitel, Nicel ve Karma Yöntem Yaklaşımları. (M. Bütün, Çev.). *Araştırma Yaklaşımının Seçimi*. S. B. Demir (Çev. Ed.). Eğiten Kitap Yayıncılık.

Çelik, R., Karakoyun, G.Ö. & Asiltürk, E. (2022). *Evaluation* of Middle School 7th Grade Science Skill-Based Questions According to the Revised Bloom Taxonomy. *International Online Journal of Educational Sciences,* 14, 705-716.

Çoban, O. & Şahbaz Kılınç, N. (2016). Enerji kullanımının çevresel etkilerinin incelenmesi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 33, 589-606.

Değirmenci, B. (2020). Çevresel bilinç ile çevresel bağlılık ilişkisinin "demografik özellikler" bağlamında incelenmesi. *Balkan and Near Eastern Journal of Social Sciences BNEJSS*, 06(04), 1-13.

Erkal, S. & Yılmaz, N. (2018). Hacettepe Üniversitesi personelinin çevreye yönelik duyuşsal eğilimleri. *2nd International Congress of Eurasian Social Sciences ICOESS*, 4-7 Nisan 2018, Side, Antalya.

Horozal, N. (2022). *Ortaokul öğrencilerinin çevre sorunlarına yönelik tutumları.* Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.

İlhan, G. & Asiltürk, E. (2019). Fen bilgisi öğretmeni adaylarının bazı kimya konularında akıl yürütmelerinin incelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 391-417

Karabulut, N. (2023). Öğretmenlerin küresel iklim değişikliğine yönelik farkındalıklarının değerlendirilmesi. *Ulusal Eğitim Dergisi*, 3(2), 265-294.

Karakoyun G.Ö. & Asiltürk, E. (2020a). Analysis of pre-service science teachers' heuristic reasoning processes about hydrogen bonding. *Journal of Science Learning*, 4, 50 – 60.

Karakoyun, G.Ö. & Asiltürk, E. (2020b). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Akıl Yürütme Süreçlerinde Höristiklerin Rolü: Bileşiklerin Çözünürlüklerine Göre Sıralanması. *Tarih Okulu Dergisi*, 13, 2607 – 2635.

Karakoyun G.Ö. & Asiltürk, E. (2021). The Role of Heuristics in the Reasoning Process of Pre-Service Science Teachers on the "Chemical Structure – Acidity/Basicity Relationship" Topic, *Acta Chimica Slovenica*, 68, 645 – 657.

Karakoyun G.Ö. & Asiltürk, E. (2022). The Effect of Heuristics on the Reasoning of the Pre-Service Science Teachers on the Topic of Melting and Boiling Point, *Acta Chimica Slovenica*, 69, 60 – 72.

Karakuş, N., Özer, Ö., Ardahanlıoğlu, Z.R., Çinar, İ. & Selim, S. (2016). Fethiye halkının çevre sorunlarına ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre değerlendirilmesi. *I. Uluslararası Akademik Araştırmalar Kongresi*, 3 - 05 Kasım 2016, ss.1644-1649.

Karasar, N. (2019). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

Karatekin, K. & Aksoy, B. (2012). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının çevreokuryazarlık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7(1), 1423-1438.

Karatekin, K. (2011). *Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Çevre Okuryazarlık Düzeylerinin Belirlenmesi*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kayalı, H. (2010). Sosyal bilgiler, Türkçe ve sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının çevre sorunlarına yönelik tutumları. *Marmara Coğrafya Dergisi,* (21), 258-268.

Milli Eğitim Bakanlığı, (2005). *Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programı*. Ankara.

Milli Eğitim Bakanlığı, (2013). İlköğre*tim Kurumları Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı.* Ankara.

Özgür, E.M. (2017). Nüfus dinamikleri, çevre ve sürdürülebilirlik. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 15(1), 1-26.

Pe'er, S., Goldman, D. & Yavetz B. (2007). Environmental literacy in teacher training: attitudes, knowledge, and environmental behavior of beginning students, *The Journal of Envıronmental Educatıon,* 39 (1), 45-59.

Polat, M. (2023). Syllogistic Reasoning and Studies on Syllogistic Reasoning In Science Education. (s. 173-184). *International Conference on Economics&Social Sciences*, June, 26-27, 2023. Bucharest, Romania.

Uğraş, M., Aydemir, S. & Asiltürk, E. (2017). Analysis of pre-service science teachers level of associating their chemistry knowledge with Daily life and the relationship between these levels and their attitudes towards teaching science. *International Journal of Human Sciences*, 14, 4359-4545.

Uzun, N. (2007). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Çevreye Yönelik Bilgi Ve Tutumları Üzerine Bir Çalışma*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Varol, M. (2022). *8. Sınıf Öğrencilerinin Çevre İlgileri ve Sürdürülebilir Yaşama Yönelik Farkındalıkları: Eyyübiye Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Yenigün, İ. ve Tuğalan, E. (2021). Geçmişten geleceğe "çevre tarihi". *Sürdürülebilir Çevre Dergisi*, 1(1), 31-36.

REFERENCE

Aydoğdu, M. & Tutak, T. (2017). Ortaokul 8. sınıflara yönelik matematiksel modelleme etkinlikleri geliştirme. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(54), 155-166.

Aydoğdu, M., Cevizci, A.B. & Tutak, T. (2022). Ortaokul öğrencilerinin problem çözme stratejilerini kullanma becerilerine yönelik öğretmen görüşlerinin belirlenmesi. *Journal of Anatolian Education Research (JAER)*, 6, 1-14.

Aydoğdu, M., Erşen, A.N. & Tutak, T. (2014). Materyal destekli matematik öğretiminin ortaokul 6. sınıf öğrenci başarısına ve tutumuna etkisi. *Turkish Journal of Educational Studies*, 1(3), 166-185.

Bağır, M., Karakoyun, G.Ö. & Asiltürk, E. (2022). Views of science teachers on the use of artificial intelligence in education. *International Online Journal of Educational Sciences,* 14, 1223 – 1234.

Basista, B. & Mathews, S. (2002). Integrated science and mathematics professional development programs. *School Science and Mathematics*,102(7), 359-370.

Başar, S. (2018). *Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının Fende Matematiğin Kullanımına Yönelik Özyeterlik İnançları, 21.Yy Becerileri Ve Aralarındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. & Kılıç Çakmak, E.. (2018). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Pegem Akademik Yayıncılık, Ankara.

Çelik, R., Karakoyun, G. Ö., & Asilturk, E. (2022). Evaluation of Middle School 7th Grade Science Skill-Based Questions According to the Revised Bloom Taxonomy. *International Online Journal of Educational Sciences*, 14(3), 705-716.

Deringöl, Y. & Gülten, D.Ç. (2016). Öğretmen adaylarının "fen eğitiminde matematiğin kullanılması" ile ilgili görüşleri: Bir metafor analizi çalışması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 43-50.

Flogie, A. & Aberšek, B. (2015). Transdisciplinary approach of science, technology, engineering and mathematics education. *Journal of Baltic Science Education*, 14(6), 779-790.

İç, Ü. & Tutak, T. (2018). Correlation between computer and mathematical literacy levels of 6th grade students. *European Journal of Educational Research*, 7(1), 63-70.

İlhan, A., Tutak, T., İç, Ü. & Ekinci, N. (2020). Matematik öğretmen adaylarının özel öğretim yöntemleri dersine yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(73), 156-170.

İnce, E., Gülten Çağırgan, D. & Kırbaşlar, G. (2012). Fen bilgisi öğretmen adaylarının matematik öz-yeterlikleri ve fizik problemlerine yönelik görüşleri, *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi,* 1, 58-71.

Karakoyun, G. Ö. & Asiltürk, E. (2020a). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Akıl Yürütme Süreçlerinde Höristiklerin Rolü: Bileşiklerin Çözünürlüklerine Göre Sıralanması. *Journal Of History School,* 47, 2607-2635.

Karakoyun, G. Ö. & Asiltürk, E. (2020b). Analysis of pre-service science teachers' heuristic reasoning processes about hydrogen bonding. *Journal of Science Learning*, 4, 50-60.

Karakoyun, G. Ö. & Asiltürk, E. (2021). The Role of Heuristics in the Reasoning Process of Pre-Service Science Teachers on the "Chemical Structure–Acidity/Basicity Relationship" Topic. *Acta Chimica Slovenica*, 68(3), 645-657.

Karakoyun, G. Ö. & Asiltürk, E. (2022). The effect of heuristics on the reasoning of the pre-service science teachers on the topic of melting and boiling point. *Acta Chimica Slovenica*, 69, 60-72.

Klaassen, R.G. (2018) Interdisciplinary education: A case study, *European Journal of Engineering Education*, 43(6), 842-859.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), (2006). İlköğretim fen ve teknoloji dersi (6, 7 ve 8.siniflar) öğretim programı. Ankara. http://ttkb.meb.gov.tr adresinden alındı.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), (2009). İlköğretim matematik dersi 6-8. sınıflar öğretimprogramı ve kılavuzu. Ankara. http://ttkb.meb.gov.tr adresinden alındı.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), (2013a). Ortaokul matematik dersi (5, 6, 7 ve 8. siniflar) öğretim programi. Ankara. http://ttkb.meb.gov.tr adresinden alındı.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), (2013b). İlköğretim kurumlari (ilkokullar ve ortaokullar) fenbilimleri dersi (3, 4, 5, 6, 7 ve 8. siniflar) öğretim programi. Ankara. http://ttkb.meb.gov.tr adresinden alındı.

National Council of Teachers of Mathematics (NCTM), (2000). *Principles and standards of school mathematics*. Reston, VA.

Polat, M., Koç, M. (2024). Dijital ortamlarda fen eğitimi: dijital öğrenme platformları üzerine fen bilgisi öğretmen görüşleri. *Hakkari Review,* 8(1), 32-55.

Taşkın, C., Cantürk, G. & Öngel, E. (2005). Fen bilgisi öğretmen adaylarının fen derslerinde matematiğin kullanımına yönelik özyeterlik inançlarının incelenmesi, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 17, 47-52.

Tian, M., Wu, X., Li, Y. & Zhou, P. (2008). An analysis of mathematics and science achievements of American youth with nonparametric quantile regression. *Journal of Data Science*, 6, 449-465.

REFERENCES

Akbaba, S. (2006). Eğitimde motivasyon. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 343-361.

Akpur, U. (2017). Predictive and explanatory relationship model between procrastination, motivation, anxiety and academic achievement. *Eurasian Journal of Educational Research,* 17(69), 221-21.

Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2007). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamaları*. Sakarya Yayıncılık, İstanbul.

Ayas, A. (1994). Doğukaradeniz Bölgesindeki Liselerde Kimya Eğitiminin Durumu ve Öğrencilerde Bazı Temel Kavramların Gelişimi. *ÇÜ Eğitim Fakültesi, I. Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri Kitabı*, 3, 913-919.

Aydoğdu, M., Erşen, A. N., ve Tutak, T. (2014). Materyal destekli matematik öğretiminin ortaokul 6. sınıf öğrenci başarısına ve tutumuna etkisi. *Turkish Journal of Educational Studies*, 1(3), 166-185.

Bağır, M., Karakoyun, G.Ö. & Asiltürk, E. (2022). Views of science teachers on the use of artificial intelligence in education. *International Online Journal of Educational Sciences,* 14, 1223 – 1234.

Barlia, L. (1999). *High School Students' Motivation to Engage in Conceptual Change Learning in Science*, Doktora Tezi, The Ohio State University, Ohio.

Bayrak, F. (2023). *Fen Bilimleri Dersi Eğitiminin Oyunlaştırılmış E-Öğrenme Ortamlarıyla Desteklenmesinin Motivasyon ve Başarıya Etkisi*. *Yüksek Lisans Tezi*, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Brophy, J. (1998). *Motıvatıng Students To Learn*. New York: McGraw-Hill.

Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. ve Kılıç Çakmak, E.. (2018). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Pegem Akademik Yayıncılık, Ankara.

Çelik, R., Karakoyun, G. Ö., & Asilturk, E. (2022). Evaluation of Middle School 7th Grade Science Skill-Based Questions According to the Revised Bloom Taxonomy. *International Online Journal of Educational Sciences*, 14(3), 705-716.

Deci, E. L. ve Ryan, R. M. (2000). The "what" and "why" of goal pursuits: human needs and the Self-Determination of behaviour. *Psychological Inquiry*, 4, 227-268.

Demirtaş, S. (2005). *Çalışma Yaşamında Motivasyonun Önemi ve Teşvik Araçlarının Yeri,* Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Dölen, E. (2013). Modern Kimyanın Doğuşu ve Türkiye'ye Girişi. Mustafa Sözbilir (Ed.), *Türkiye'de Kimya Eğitimi* (1. Baskı) içinde (s. 21-65) İstanbul: Türkiye Kimya Derneği.

Erdem, A. R. (1998). Süreç kuramlarının eğitim yönetimine katkıları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 4(4), 51-57.

Ertürk, M. (2017). *İşletme Biliminin Temel İlkeleri*. İstanbul: Beta Basım Yayım.

Ertürk, S. (2013). *Eğitimde Program Geliştirme* (6. baskı). Ankara: Edge Akademi Yayınları

Eymur, G. ve Geban, Ö. (2011). An investigation of relationship between motivation and academic achievement of pre-service chemistry teachers. *Egitim ve Bilim,* 36(161), 246.

Glynn, S. M., Taasoobshirazi, G. ve Brickman, P. (2009). Science motivation questionnaire: Construct validation with nonscience majors. *Journal of Research in Science Teaching: The Official Journal of the National Association for Research in Science Teaching,* 46(2), 127-146.

Glynn, S.M., Brickman, P., Armstrong N. ve Taasoobshirazi, G. (2011). Science Motivation Questionnaire II: Validation with science majors and nonscience majors. *Journal of Research in Science Teaching*. 48(10), 1159-1176.

Güvercin, Ö., Tekkaya, C. ve Sungur, S. (2010). A cross age study of elementary students' motivation towards science learning. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 39(39), 233-243.

Güvercin, Ö., Tekkaya, C. ve Sungur, S. (2010). A cross age study of elementary students' motivation towards science learning. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 39(39), 233-243.

Halimoğlu, G. (2019). *Ortaokul Öğrencilerinin Fen Bilimlerine Karşı Merak, Motivasyon ve Fen Okuryazarlık Düzeylerine Etki Eden Faktörlerin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Işın, O. (2019). *Fen Eğitiminde Motivasyon Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması*. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

İç, Ü. ve Tutak, T. (2018). Correlation between computer and mathematical literacy levels of 6th grade students. *European Journal of Educational Research,* 7(1), 63-70.

İlhan, A., Tutak, T., İç, Ü. ve Ekinci, N. (2020). Matematik Öğretmen Adaylarının Özel Öğretim Yöntemleri Dersine Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 19(73), 156-170.

Kara, H. (2018). *5E modeli destekli etkileşimli defterin öğrencilerin karışımlar konusundaki başarısına, motivasyon ve tutuma etkisi*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Karakoyun, G. Ö., & Asiltürk, E. (2020a). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Akıl Yürütme Süreçlerinde Höristiklerin Rolü: Bileşiklerin Çözünürlüklerine Göre Sıralanması. *Journal Of History School*, 47, 2607-2635.

Karakoyun, G. Ö., & Asiltürk, E. (2020b). Analysis of pre-service science teachers' heuristic reasoning processes about hydrogen bonding. *Journal of Science Learning*, 4, 50-60.

Karakoyun, G. Ö., & Asiltürk, E. (2021). The Role of Heuristics in the Reasoning Process of Pre-Service Science Teachers on the "Chemical Structure–Acidity/Basicity Relationship" Topic. *Acta Chimica Slovenica*, 68(3), 645-657.

Karakoyun, G. Ö., & Asiltürk, E. (2022). The effect of heuristics on the reasoning of the pre-service science teachers on the topic of melting and boiling point. *Acta Chimica Slovenica*, 69, 60-72.

Koçel, T. (2010). *İşletme Yöneticiliği*. İstanbul: Beta Yayınevi.

Kuşdemir, M., Ay, Y. ve Tüysüz, C. (2013). An analysis of the effect of problem based learning model on the 10th grade students' achievement, attitude and motivation in the unit of "Mixtures". 7(2), 195-224.

Nunnally, J.C. ve Bernstein, I.H. (1994) The Assessment of Reliability. *Psychometric Theory,* 3, 248-292.

Öncü, H. (2004). *Motivasyon ve Sınıf Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayınevi.

Schunk, D. H., Meece, J. R. ve Pintrich, P. R., (2013). *Motivation in Education: Theory, Research, and Applications*. Edinburgh: Pearson Education Limited.

Seçer, İ. (2015). *SPSS ve Lisrel ile Pratik Veri Analizi*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Steers, M. R. ve Porter, L. W. (1975). *Motivation and Work Bahaviour*. NY: McGraw-Hill.

Stipek, D. (1988). *Motivation to Learn: From Theory to Practice.* Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2007). *Using Multivariate Statistics* (5th ed.). New York: Allyn and Bacon.

Tanrıöğen, A. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. 2. Baskı, Ankara: Anı Yayıncılık.

Tarkın, A. (2014). Implementation of case-based instruction on electrochemistry at the 11th grade level. *Chemistry Education Research and Practice*, 18, 659-681.

Turgut, M. F., Baker, D., Cunningham, R. ve Piburn, M. (1997). İlköğretim fen öğretimi. Ankara: *YÖK/Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi*.

Ulusoy, F. M. (2013). *Bağlam Temelli Öğrenme ile Desteklenen Bütünleştirici Öğrenme Modelinin Öğrencilerin Kimya Öğretimine Yönelik Tutum, Motivasyon ve Başarılarına Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Watters, J. J. ve Ginns, I. S. (2000). Developing motivation to teach elemantary science: effect of collaborative and authentic learning practices in preservice education. Journal of Science Teacher Education. 11(4), 277-313.

Wolters, C.A., ve Rosenthal, H. (2000). The relation between students' motivational beliefs and their use of motivational regulation strategies. *International Journal of Educational Research*. 33,801-820.

Yıldıran Sönmez, D. (2015). The Effect of case based learning instruction on 11th grade students' understanding of acids and bases concepts and their motivation to learn chemistry. Doctoral Thesis, Middle East Technical University, Secondary Science and Mathematics Education Department, Ankara.

Zusho, A., Pintrich, P. R. ve Coppola, B. (2003). Skill and will: The role of motivation and cognition in the learning of college chemistry. *International journal of science education,* 25(9), 1081-1094.

EK: Kimya Öğrenmeye Yönelik Motivasyon Ölçeği (KÖMÖ)

1. Kimyaya ilişkin öğrendiğim bilgiler benim yaşantımla ilişkilidir.
2. Kimya testlerinde diğer öğrencilerden daha başarılı olmayı severim.
3. Kimya öğrenmek ilginçtir.
4. İyi bir kimya notu almak benim için önemlidir.
5. Kimya öğrenmek için yeterince çaba harcıyorum.
6. Kimyayı iyi öğrenmek için stratejiler kullanırım.
7. Kimya öğrenmek iyi bir iş bulmama yardımcı olur.
8. Kimya dersinden yüksek not almam önemidir.
9. Kimya sınavlarında başarılı olacağıma eminim.
10. Kimya bilmek bana kariyerimde avantaj sağlayacaktır.
11. Kimya öğrenmeye çok zaman harcıyorum.
12. Kimya öğrenmek hayatımı daha anlamlı kılıyor.
13. Kimyayı anlamak kariyerimde bana fayda sağlayacaktır.
14. Kimya laboratuvarlarında ve projelerinde başarılı olacağıma eminim.
15. Kimya bilgisi ve becerilerinde ustalaşabileceğime inanıyorum.
16. Kimya testlerine ve laboratuvarlara iyi hazırlanırım.
17. Kimya alanındaki yenilikleri merak ediyorum.
18. Kimya dersinden yüksek not alabileceğime inanıyorum.
19. Kimya öğrenmekten hoşlanırım.
20. Kimya dersinden alacağım notu düşünüyorum.
21. Kimyayı anlayabileceğimden eminim.
22. Kimyayı öğrenmek için çok çalışırım.
23. Kariyerim kimyayla ilgili olacak.
24. Kimya testlerinde ve laboratuvarlarda yüksek puan almak benim için önemlidir.
25. Kariyerimde kimya ile ilgili konularda problem çözme becerilerini kullanacağım.

REFERENCE

Aydoğdu, M. & Tutak, T. (2017). Ortaokul 8. Sınıflara Yönelik Matematiksel Modelleme Etkinlikleri Geliştirme. *The Journal of Academic Social Science,* (54), 155-166.

Aydoğdu, M., Cevizci, A. B. & Tutak, T. (2022). Ortaokul Öğrencilerinin Problem Çözme Stratejilerini Kullanma Becerilerine Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Belirlenmesi. *Journal of Anatolian Education Research,* 6(6), 1-14.

Aydoğdu, M., Erşen, A. N. & Tutak, T. (2014). Materyal Destekli Matematik Öğretiminin Ortaokul 6. Sınıf Öğrenci Başarısına ve Tutumuna Etkisi. *Turkish Journal of Educational Studies*, 1(3), 166-185.

Bağır, M., Önal Karakoyun, G. & Asiltürk, E. (2022). Views of science teachers on the use of artificial intelligence in education. *International Online Journal of Educational Sciences,* 14, 1223 – 1234.

Baran, S., Doğan, S. & Yalçın, M. (2002). Üniversite biyoloji öğrencilerinin öğrenimleri sırasında edindikleri bilgileri günlük hayatla ilişkilendirebilme düzeyleri, *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi,* 4(1), 89-96.

Baydere, F. K. & Yanmaz, E. A. (2021). Bağlam temelli öğrenme yaklaşımının react stratejisine göre geliştirilen öğretim materyalleri ile ilgili 7. sınıf öğrencilerinin görüşleri:"aynalar ve ışığın soğurulması". *PESA Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 7(1), 45-62.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Pegem Akademi, Ankara.

Çelik, R., Önal Karakoyun, G. & Asiltürk, E. (2022). *Evaluation* of Middle School 7th Grade Science Skill-Based Questions According to the Revised Bloom Taxonomy. *International Online Journal of Educational Sciences,* 14, 705-716.

Çepni, S. (2014). *Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş*, Celepler Matbaacılık, Trabzon.

Demirci, S. & Köseli, M. (2017). İkincil veri ve içerik analizi. İçinde K. Böke (Ed.), *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri* (ss. 321-366), 5. Baskı, Alfa Yayınları, İstanbul.

Erden, B. (2020). Türkçe, matematik ve fen bilimleri dersi beceri temelli sorularına ilişkin öğretmen görüşleri. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi,* 5(2), 270- 292.

Erduran Avcı, D. & Bayrak, E.B. (2013). Öğretmen adaylarının senaryo temelli öğrenmeye ilişkin görüşlerinin incelenmesi: Bir eylem araştırması. *Elementary Education Online*, 12(2), 528-549.

Fensham, P. J. (2009). Real world contexts in PISA science: Implications for context- based science education. Journal of Research in Science Teaching. *The Official Journal of the National Association for Research in Science Teaching,* 46(8), 884-896.

İç, Ü. & Tutak, T. (2018). Correlation between Computer and Mathematical Literacy Levels of 6th Grade Students. *European Journal of Educational Research,* 7(1), 63-70.

İlhan, A. ve Tutak, T. (2021). An Evaluation of SEIE, LDE, fBEtSE and HSTE by Mathematics Teachers. International Online Journal of Educational Sciences, 13(1), 182-193.,

İlhan, A., Tutak, T., İç, Ü. & Ekinci, N. (2020). Matematik Öğretmen Adaylarının Özel Öğretim Yöntemleri Dersine Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 19(73), 156-170.

İlhan, G. & Asiltürk, E. (2019a). Fen Bilgisi Öğretmeni Adaylarının Bazı Kimya Konularında Akıl Yürütmelerinin İncelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi,* 14, 391 – 417.

Karakoyun G.Ö. & Asiltürk, E. (2020a). Analysis of pre-service science teachers' heuristic reasoning processes about hydrogen bonding. *Journal of Science Learning,* 4, 50 – 60.

Karakoyun G.Ö. & Asiltürk, E. (2020b). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Akıl Yürütme Süreçlerinde Höristiklerin Rolü: Bileşiklerin Çözünürlüklerine Göre Sıralanması. *Tarih Okulu Dergisi,* 13, 2607 – 2635.

Karakoyun G.Ö. & Asiltürk, E. (2021). The Role of Heuristics in the Reasoning Process of Pre-Service Science Teachers on the "Chemical Structure – Acidity/Basicity Relationship" Topic, *Acta Chimica Slovenica,* 68, 645 – 657.

Karakoyun G.Ö. & Asiltürk, E. (2022). The Effect of Heuristics on the Reasoning of the Pre-Service Science Teachers on the Topic of Melting and Boiling Point, *Acta Chimica Slovenica,* 69, 60 – 72.

Karamustafaoğlu, O. & Tutar, M. (2020). Fen bilgisi öğretmen adaylarının öğretimde react stratejisinin kullanımı hakkında görüşleri. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi,* 5(1), 1-12.

Kertil, M., Dede, H.G. & Ulusoy, E.G. (2021). Beceri temelli matematik soruları: ortaokul matematik öğretmenleri ne düşünür ve bunları nasıl uygular? *Türk Bilgisayar ve Matematik Eğitimi Dergisi (TURCOMAT)*, 12 (1), 151-186.

Kertil, M., Dede, HG, & Ulusoy, E.G. (2021). Beceri temelli matematik soruları: ortaokul matematik öğretmenleri ne düşünür ve bunları nasıl uygular? *Türk Bilgisayar ve Matematik Eğitimi Dergisi (TURCOMAT) ,* 12 (1), 151-186.

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2018a). Ortaöğretim kurumları yönetmeliği. Madde 43 (1) c, s. 19. Erişim Adresi: https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf? mevzuatNo=18812&mevzuatTur=KurumVeKurulusYonetmeligi&mevzuatTertip=5, Erişim Tarihi: 12.07.2024.

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2018b). Ortaöğretim fizik dersi öğretim programı. Erişim Adresi: http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201812103112910- orta%C3%B6%C4%9Fretim_fizik_son.pdf, Erişim Tarihi: 12.07.2024.

Patton, M.Q. (1987). *Qualitative evaluation and research methods* (2nd Ed.). Newbury Park, CA: Sage.

Polat, M. & Koç, M. (2024). Dijital ortamlarda fen eğitimi: dijital öğrenme platformları üzerine fen bilgisi öğretmen görüşleri. *Hakkari Review,* 8(1), 32-55.

Polat, M. & Önal Karakoyun, G. (2022). Researches on "integrated thinking" in science educaiton. *8th International Conferences on Economics and Social Sciences*, 21-23 Ekim 2022, 1, s. 600-612. Antalya, Türkiye.

Polat, M. & Önal Karakoyun, G. (2022a). Studies on "conceptual profile" in science education. *8th International Conferences on Economics and Social Sciences*, 21-23 Ekim 2022, 1, s. 494-510. Antalya, Türkiye.

Polat, M. (2014). *İşbirlikli Öğrenmeye Dayalı Okuma-Yazma-Sunma Tekniğinin Öğrenci Başarısına Etkisi.* Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.

Polat, M. (2014). *İşbirlikli Öğrenmeye Dayalı Okuma-Yazma-Sunma Tekniğinin Öğrenci Başarısına Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.

Prins, G. T., Bulte, A. M. & Pilot, A. (2018). Designing context-based teaching materials by transforming authentic scientific modelling practices in chemistry. *International Journal of Science Education,* 40(10), 1108-1135.

Sheshtawy, O. M. M., Suudi, S. B., Hadi, M. A., Ramadan, S. B. & Ali, H. (2023). The effectiveness of the context-based learning approach in acquiring scientific concepts in science for primary school students. *Educational Research and Innovation Journal*, 3(10), 171-201.

Sheshtawy, O. M. M., Suudi, S. B., Hadi, M. A., Ramadan, S. B., & Ali, H. (2023). The effectiveness of the context-based learning approach in acquiring scientific concepts in science for primary school students. *Educational Research and Innovation Journal*, 3(10), 171-201.

Topuz, F.G., Gençer, S., Bacanak, A. & Karamustafaoğlu, O. (2013). Bağlam temelli yaklaşım hakkında fen ve teknoloji öğretmenlerinin görüşleri ve uygulayabilme düzeyleri. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 240-261.

Tutak, T., İlhan, A., İç, Ü. & Kılıçarslan, S. (2018). Bilgisayar Destekli Matematik Öğretiminin Matematik Öğretmen Adaylarının Öğrenme Süreçlerine Yönelik Görüşlerine Etkileri. *Journal of Turkish Studies,* 13(27), 1509-1524.

Vaino, K., Holbrook, J. & Rannikmäe, M. (2012). Stimulating students' intrinsic motivation for learning chemistry through the use of context-based learning modules. *Chemistry Education Research and Practice*, 13(4), 410-419.

Vaino, K., Holbrook, J., & Rannikmäe, M. (2012). Stimulating students' intrinsic motivation for learning chemistry through the use of context-based learning modules. *Chemistry Education Research and Practice,* 13(4), 410-419.

Wiyarsi, A., Pratomo, H. & Priyambodo, E. (2020). Vocational high school students' chemical literacy on context-based learning: a case of petroleum topic. *Journal of Turkish Science Education,* 17(1), 147-161.

Yalçın, O. (2020). *Disiplinler Arası Bağlam Temelli Öğrenme Yaklaşımına Dayalı Fizik Öğretim Programının Uygulanma Süreci İle Öğrencilerde Bilişsel Ve Duyuşsal Açıdan Yarattığı Değişimin İncelenmesi*. Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Adana.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri,* Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2021). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Yıldırım, G. & Gültekin, M., (2017). İlkokul 4. sınıf fen ve teknoloji dersinde BTÖ uygulamaları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi,* 18, 81-101.

Yin, R. K. (1992). The case study method as a tool for doing evaluation. *Current Sociology*, 40(1), 121-137.

REFERENCE

Acar, B. & Yaman, M. (2011). Bağlam temelli öğrenmenin öğrencilerin ilgi ve bilgi düzeylerine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 40(1), 1- 10.

Anıl, D. (2009). Uluslararası Öğrenci Başarılarını Değerlendirme Programı (PISA)'nda Türkiye'deki Öğrencilerin Fen Bilimleri Başarılarını Etkileyen Faktörler. *Eğitim ve Bilim Education and Science,* 34(152), 87–100.

Aydoğdu, M. & Tutak, T. (2017). Ortaokul 8. Sınıflara Yönelik Matematiksel Modelleme Etkinlikleri Geliştirme. *The Journal of Academic Social Science,* (54), 155-166.

Aydoğdu, M., Cevizci, A. B. & Tutak, T. (2022). Ortaokul Öğrencilerinin Problem Çözme Stratejilerini Kullanma Becerilerine Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Belirlenmesi. *Journal of Anatolian Education Research,* 6(6), 1-14.

Aydoğdu, M., Erşen, A. N. & Tutak, T. (2014). Materyal Destekli Matematik Öğretiminin Ortaokul 6. Sınıf Öğrenci Başarısına ve Tutumuna Etkisi. *Turkish Journal of Educational Studies*, 1(3), 166-185.

Bağır, M., Karakoyun, G.Ö. & Asiltürk, E. (2022). Views of science teachers on the use of artificial intelligence in education. *International Online Journal of Educational Sciences,* 14, 1223 – 1234.

Benek İ. (2019). *Sosyobilimsel stem etkinliklerinin öğrencilerin tutumlarına ve 21. yüzyıl becerilerine etkisinin incelenmesi*. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2016a). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Pegem Yayıncılık, Ankara.

Cerit, Y., Akgün, N., Yıldız, K., & Soysal, M. R. (2014). Yeni eğitim sisteminin (4+ 4+ 4) uygulanmasında yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri (Bolu il örneği). *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 59-82.

Ceylan, G. (2022). *Beceri Temelli Fen Sorularına Yönelik Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Görüşlerinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.

Çelik, R., Karakoyun, G.Ö. & Asiltürk, E. (2022). *Evaluation* of Middle School 7th Grade Science Skill-Based Questions According to the Revised Bloom Taxonomy. *International Online Journal of Educational Sciences,* 14, 705-716.

Çepni, S. (2019). PISA ve TIMSS Sınavlarına öğretmenlerimizi hazırlamaya yönelik deneyimlerimiz ve yürüttüğümüz faliyetler. S. Çepni (Ed.), *PISA ve TIMSS Mantığını ve Sorularını Anlama* içinde (s.405-417). Ankara: Pegem Akademi.

Çoban, Ö., Bozkurt, S. & Kan, A. (2019). Eğitim yöneticisi 21. yy. becerileri ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(3), 1059-1071.

Dadandı, N. (2022). *Yeni Nesil Fen Bilimleri Sorularına Yönelik Algı Ölçeğinin Geliştirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon.

Demirci, S. & Köseli, M. (2017). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Alfa Yayınları, İstanbul.

Güneş Topal, H. (2024). *İlkokul Matematik Dersinde Beceri Temelli Sorular: Sınıf Öğretmenlerinin Görüş ve Uygulamaları*. Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.

Gürbüz Us, R. & Ercan Güven, A. N. (2020). Türkçe ve Türk Kültürü Kitaplarındaki Dinleme Becerisine Yönelik Etkinliklerin İncelenmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi Eğitim Dergisi*, 5(2), 1-23.

İç, Ü. & Tutak, T. (2018). Correlation between Computer and Mathematical Literacy Levels of 6th Grade Students. *European Journal of Educational Research,* 7(1), 63-70.

İlhan, A. & Tutak, T. (2021). An Evaluation of SEIE, LDE, fBEtSE and HSTE by Mathematics Teachers. International Online Journal of Educational Sciences, 13(1), 182-193.,

İlhan, A., Tutak, T., İç, Ü. & Ekinci, N. (2020). Matematik Öğretmen Adaylarının Özel Öğretim Yöntemleri Dersine Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 19(73), 156-170.

İlhan, G. & Asiltürk, E. (2019). Fen Bilgisi Öğretmeni Adaylarının Bazı Kimya Konularında Akıl Yürütmelerinin İncelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi,* 14, 391 – 417.

İncebacak, B.B. & Ersoy, E. (2016). 7. sınıf öğrencilerinin matematiksel muhakeme becerilerinin TIMSS'e göre analizi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 9(46), 474-481.

Karakeçe, B.(2021) *Ortaokul Matematik Öğretmenlerinin Beceri Temelli Sorulara İlişkin Değerlendirmeleri*, Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.

Karakoyun G.Ö. & Asiltürk, E. (2020a). Analysis of pre-service science teachers' heuristic reasoning processes about hydrogen bonding. *Journal of Science Learning,* 4, 50 – 60.

Karakoyun, G.Ö. & Asiltürk, E. (2020b). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Akıl Yürütme Süreçlerinde Höristiklerin Rolü: Bileşiklerin Çözünürlüklerine Göre Sıralanması. *Tarih Okulu Dergisi,* 13, 2607 – 2635.

Karakoyun G.Ö. & Asiltürk, E. (2021). The Role of Heuristics in the Reasoning Process of Pre-Service Science Teachers on the "Chemical Structure – Acidity/Basicity Relationship" Topic, *Acta Chimica Slovenica,* 68, 645 – 657.

Karakoyun G.Ö. & Asiltürk, E. (2022). The Effect of Heuristics on the Reasoning of the Pre-Service Science Teachers on the Topic of Melting and Boiling Point, *Acta Chimica Slovenica,* 69, 60 – 72.

Kaya, S. (2017). *Lise öğrencilerinin 21. yüzyıl becerilerinin öğrenci tükenmişliği ve okul bağlılığı ile ilişkisi*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kerlinger, F. N. & Lee, H. B. (1999). *Foundations Of Behavioral Research.* Harcourt College Publishers, New York.

Kılcan, T. (2021). Yeni nesil matematik sorularına ilişkin tutum ölçeği geliştirme: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Anadolu Kültürel Araştırmalar Dergisi,* 5(2), 170-180.

Kızkapan, O. & Nacaroğlu, O. (2019). Fen bilimleri öğretmenlerinin merkezi sınavlara (LGS) ilişkin görüşleri. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 9(2), 701-719.

MEB. (2013). *Ortaokul fen bilimleri dersi (5, 6, 7 ve 8. sınıflar) öğretim programı*. MEB Yayınları, Ankara.

MEB. (2019). *PISA 2018 Türkiye Ön Raporu.* MEB yayınları, Ankara.

Merriam, S. B. (2013). *Nitel Araştırma: Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber* (3. Baskıdan Çeviri, Çeviri Editörü: S. Turan). Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2018a). Fen bilimleri dersi öğretim programı. Ankara. Erişim Adresi: https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201812312311937- FEN%20B%C4%B0L%C4%-B0MLER%C4%B0%20%C3%96%C4%9ERET%C 4%B0M%20PROGRAMI2018.pdf, Erişim Tarihi: 12.06.2024.

Partnership, (2011). Framework for 21 st century learning. Erişim Adresi: http://www.p21.org/, Erişim Tarihi: 15.06.2024.

Sanca, M., Artun, H., Bakırcı, H. & Okur, M. (2021). Ortaokul beceri temelli soruların yeniden yapılandırılmış Bloom Taksonomisine göre değerlendirilmesi. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi,* 18(1), 219-248.

Tutak, T., İlhan, A., İç, Ü. & Kılıçarslan, S. (2018). Bilgisayar Destekli Matematik Öğretiminin Matematik Öğretmen Adaylarının Öğrenme Süreçlerine Yönelik Görüşlerine Etkileri. *Journal of Turkish Studies,* 13(27), 1509-1524.

Umay, A. (2003). Matematiksel muhakeme yeteneği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 24, 234-243.

Uzun, H. (2021) *Yeni Nesil Matematik Sorularına İlişkin Ortaokul Matematik Öğretmenlerinin Yaklaşımlarının İncelenmesi,* Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.

Yavaşer, M. (2024). *Beceri Temelli Fen Sorularına Yönelik Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2021). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayınları, İstanbul.

References

Adadan, E. (2006). Promoting high school students' conceptual understandings of the particulate nature of matter through multiple representations. *Unpublished Doctoral Dissertation, The Ohio State University, Ohio.*

Ainsworth, S., & Van Labeke, N. (2004). Multiple forms of dynamic representation. *Learning and Instruction, 14(3), 241-255.*

Aydoğdu, M. and Tutak, T. (2017). Developing Mathematical Modeling Activities for Secondary School 8th Graders. *The Journal of Academic Social Science* (54), 155-166.

Aydoğdu, M., Cevizci, A. B. and Tutak, T. (2022). Determination of Teachers' Opinions on Secondary School Students' Skills in Using Problem Solving Strategies. *Journal of Anatolian Education Research, 6(6), 1-14.*

Aydoğdu, M., Erşen, A. N., and Tutak, T. (2014). The Effect of Material Supported Mathematics Teaching on Secondary School 6th Grade Student Achievement and Attitude. *Turkish Journal of Educational Studies, 1(3), 166-185.*

Bingölbali, E., & Coşkun, M. (2016). A conceptual framework proposal for improving the use of association skills in mathematics teaching. *Education and Science, 41(183).*

İç, Ü. ve Tutak, T. (2018). Correlation between Computer and Mathematical Literacy Levels of 6th Grade Students. *European Journal of Educational Research, 7(1),* 63-70., Doi: 10.12973/eu-jer.7.1.70

İlhan, A. ve Tutak, T. (2021). An Evaluation of SEIE, LDE, fBEtSE and HSTE by Mathematics Teachers. *International Online Journal of Educational Sciences, 13(1),* 182-193.

İlhan, A., Tutak, T., İç, Ü. and Ekinci, N. (2020). Examining the Opinions of Mathematics Teacher Candidates About the Special Teaching Methods Course. *Electronic Journal of Social Sciences, 19(73), 156-170.*

İncikabi, S. (2017). Multiple representations and mathematics teaching: a review of textbooks. *Cumhuriyet International Journal of Education, 6(1), 66.*

Kaput, J. J. (1989). Linking representations in the symbol systems of algebra. In S. Wagner & C. Kieran (Eds). Research issues in the learning and teaching of algebra (pp. 167-194). Hillsdale, NJ: LEA

Keşan, C. (2018). The effect of multiple representation-based algebra teaching on attitudes towards mathematics. *Black Sea Journal of Social Sciences, 10(18), 1-22.*

Kilic, C. (2009). *Representations used by fifth grade primary school students in solving mathematical problems* (Unpublishing Doctoral thesis, Anadolu University).

Mayer, R. E., Sims, V., & Tajika, H. (1995). A comparison of how textbooks teach mathematical problem solving in Japan and the United States. *American Educational Research Journal, 32, 443-460.*

Ministry of National Education (MEB) (2013). Secondary school mathematics course (Grades 5, 6, 7 and 8) mathematics course curriculum. Ankara.

National Council of Teachers of Mathematics (NCTM) (2000). Standarts for School Mathematics. Reston, VA: NCTM

Owens, K. D., & Clements, M. A. (1997). Representations in spatial problem solving in the classroom. *Journal of Mathematical Behavior, 17(2), 197- 218.*

Prain, V. & Waldrip, B. (2010). Representing Science Literacies: An Introduction. *Research in Science Education, 40, 1-3.*

Şimşek, H. and Yıldırım, A. (2003). *Qualitative research methods in the social sciences*. Ankara: Seçkin Publishing.

Tutak, T., İlhan, A., İç, Ü. and Kılıçarslan, S. (2018). The Effects of Computer Aided Mathematics Teaching on Pre-service Mathematics Teachers' Views on Learning Processes. *Journal of Turkish Studies, 13(27), 1509-1524.*

Ünlü, M. (2020). *New Approaches in Teaching Mathematics with Application Examples*. Ankara: Pegem Akademi.

References

Alkan, C. (1995). *Educational Technology*, Atilla Bookstore, 4th Edition, Ankara.

Altun, M., (2002). *Teaching Mathematics*. 10th Edition Alfa Basım Publishing Distribution, Istanbul. 399.

Aydin, C. H., and McIsaac, M. S. (2004). The Impact of Instructional Technology in Turkey.

Aydoğdu, M. and Tutak, T. (2017). Developing Mathematical Modeling Activities for Secondary School 8th Graders. *The Journal of Academic Social Science (54), 155-166.*

Aydoğdu, M., Cevizci, A. B. and Tutak, T. (2022). Determination of Teachers' Opinions on Secondary School Students' Skills in Using Problem Solving Strategies. *Journal of Anatolian Education Research, 6(6), 1-14.*

Aydoğdu, M., Erşen, A. N., and Tutak, T. (2014). The Effect of Material Supported Mathematics Teaching on Secondary School 6th Grade Student Achievement and Attitude. *Turkish Journal of Educational Studies, 1(3), 166-185.*

Baki, A. (2001). The role of technology in teaching mathematics. *Education and Science, 26(120), 3-12.*

Baki, A. (2001). *Mathematics education and technology: Integration and effects on student achievement*. Ankara: Pegem Akademi.

Brophy, J., Klein, S., Portsmore, M., & Rogers, C. (2008). Advancing engineering education in P-12 classrooms. *Journal of Engineering Education, 97(3), 369-387.*

Brophy, J., Klein, S., Portsmore, M., & Rogers, C. (2008). Mathematics and technology: Integrated approaches. *Journal of Mathematics Education, 9(1), 45-60.*

Chan Tsai, C., & Huang, C. (2006). Re-examining the effects of integrating technology into mathematics teaching. *Educational Technology & Society, 9(3), 97-108.*

Clements, D. H., & Sarama, J. (2001). An experimental evaluation of the effects of a research-based preschool mathematics curriculum. *American Educational Research Journal, 38(2), 249-274.*

Danış, F., Özkal, H., Öncü, M. A., Geçitli, F., Gergin, S., Adıyaman, S., Solmaz, M. and Durak, M. (2023). The effects of educational technologies and interactive whiteboards on learning environments. *International Journal of Social Humanities Sciences Research, 10(97), 1599-1611.*

Ersoy, Y. (2003). Socioeconomic importance of mathematical literacy. *Journal of Social Sciences, 7(2), 134-145.*

Ertürk, S. (2008). The place of information and communication technologies in education. *Journal of New Educational Technologies, 4(2), 88-97.*

Ertürk, S. (2008). A review on the use of technology in education and student success. *Education and Science, 33(150), 74-85.*

Hollebrands, K. (2003). High school students' understandings of geometric transformations in the context of a technological environment. *Journal of Mathematical Behavior, 22(1), 55-72.*

İç, Ü. and Tutak, T. (2018). Correlation between Computer and Mathematical Literacy Levels of 6th Grade Students. *European Journal of Educational Research, 7(1), 63-70., Doi: 10.12973/eu-jer.7.1.70*

İlhan, A. and Tutak, T. (2021). An Evaluation of SEIE, LDE, fBEtSE and HSTE by Mathematics Teachers. *International Online Journal of Educational Sciences, 13(1), 182-193.*

İlhan, A., Tutak, T., İç, Ü. and Ekinci, N. (2020). Examining the Opinions of Mathematics Teacher Candidates About the Special Teaching Methods Course. *Electronic Journal of Social Sciences, 19(73), 156-170.*

İnce, Ö. (2023). *Application of the instructional design organized with augmented reality in teaching the subject of geometric objects in the 6th grade* (Unpublishing Doctoral thesis).

Istanbul: Values Education Center Publications.

Jackiw, N. (2001). *The Geometer's Sketchpad* [Computer software]. Emeryville, CA: Key Curriculum Press.

Köse, N., Tanışlı, D., Erdoğan, A., & Ada, S. (2012). The place of geometry in art and architecture. *Journal of Art and Design*, 10(3), 213-229.

Köse, N., Tanışlı, D., Erdoğan, T., & Ada, S. (2012). Geometry in nature and art. *Science and Education, 21(6), 941-966.*

Laborde, C. (2001). Integration of technology in the design of geometry tasks with Cabri-geometry. *International Journal of Computers for Mathematical Learning, 6(3), 283-317.*

MEB. (2013). *Mathematics course curriculum* (Primary and Secondary School Grades 1-8). Ankara: Ministry of National Education.

Ministry of Education. (2013). *Use of technology in education*. Ankara: MEB Publications.

Napitupulu, E. (2001). Enhancing the understanding of basic geometric concepts by using dynamic geometry software. *International Electronic Journal of Mathematics Education, 6(2), 83-90.*

Napitupulu, E. (2001). Visualization in teaching geometry. *Journal of Mathematics Teaching, 5(1), 32-47.*

National Council of Teachers of Mathematics. (2000). Use of technology in mathematics teaching. *Research in Mathematics Education, 8(2), 154-168.*

NCTM. (2000). Principles and standards for school mathematics. Reston, VA: National Council of Teachers of Mathematics.

OECD. (2006). Assessing scientific, reading and mathematical literacy: A framework for PISA 2006. Paris: Organization for Economic Co-operation and Development.

Oğuz, O., Oktay, A. and Ayhan, H., (2004), Education and Turkish Education System in the 21st Century,

Olkun, S., Altun, A., & Smith, G. (2005). Computers and 2D geometric learning of Turkish fourth and fifth graders. *British Journal of Educational Technology, 36(2), 317-326.*

Organization for Economic Co-operation and Development. (2006). *Mathematics literacy*. Paris: OECD Publishing.

Özgen, K., & Bindak, R. (2008). The effect of computer-assisted mathematics teaching on the mathematics achievement and attitude towards mathematics of 5th grade primary school students. *Uludağ University Faculty of Education Journal, 21(2), 295-308.*

Özgen, K., & Bindak, R. (2008). Mathematics literacy and its importance. *Journal of Educational Research, 8(3), 91-104.*

Taş, S., and Yavuz, A. (2023). Evaluation of geohepta mobile application-based instructions' impacts on affective behaviors. *Marmara University Atatürk Faculty of Education Journal of Educational Sciences, 57, 168-186. https://doi.org/10.15285/maruaebd.1158744*

Tutak, T., İlhan, A., İç, Ü. and Kılıçarslan, S. (2018). The Effects of Computer Aided Mathematics Teaching on Pre-service Mathematics Teachers' Views on Learning Processes. *Journal of Turkish Studies, 13(27), 1509-1524., Doi: 10.7827/TurkishStudies.14341*

Umay, A. (2003). Thinking and problem solving skills in mathematics education. *Journal of Educational Sciences, 3(1), 25-33.*

Uysal, H., & Yenilmez, K. (2011). Effects of technology use in mathematics education on student achievement: Meta-analysis study. *Educational Sciences in Theory and Practice, 11(3), 1561-1583.*

Uysal, H., & Yenilmez, K. (2011). Effects of technology on mathematical literacy. *Journal of Science and Technology Education, 1(1), 1-13.*

References

Akuysal, N. (2007). *Misconceptions of 7th grade primary school students about geometric concepts in 7th grade units* (Master's thesis). Selçuk University Institute of Science and Technology, Konya.

Ardahan, A. (1990). Mathematics teaching. *Selcuk University Faculty of Education Journal, 4th.*

Bingölbali, E. and Özmantar, M. F. (2012) "*Mathematical Misconceptions: Reasons and Search for Solutions"*, Mathematical Difficulties Encountered in Primary Education and Solution Suggestions, Edt.: Bingölbali, E. and Özmantar, M. F., Pegem Akademi: Ankara.

Bingölbali, E., Özmantar, M.F., Akkoç, H., & others. (2009). *Mathematical Misconceptions: Reasons and Search for Solutions*. Bingölbali, E. and Özmantar, M.F. (Ed.), Mathematical Difficulties Encountered in Primary Education and Solution Suggestions (pp.1-30). Ankara: Pegem Akademi.

Confrey, J., & Maloney, A. (2010). The role of the teacher in facilitating learning in mathematics and statistics. *Journal for Research in Mathematics Education*, 41(5), 398-431.

Cornu, B. (1991). Limits. In D. Tall (Ed.), *Advanced mathematical thinking* (pp. 153-166). Boston: Kluwer.

Doğanay, A. (2003). *Development of concepts and generalizations in teaching, teaching life sciences and social studies*. Ankara: Pegem Publishing.

Fischbein, E., & Schnarch, D. (1997). The evolution with age of probabilistic, intuitively based misconceptions. *Journal for Research in Mathematics Education*, 28(1), 96-105.

Fisher, K. (1985). A misconception in biology: Amino acids and translation. *Journal of Biology Education, 22, 53-62.*

Gleeson, K. (1999). Assessing Teaching and Learning of Probability within a Low to Middle Ability Year 10 Group. s13a.math.aca.mmu.ac.uk/Student_Writings/CDAE/Kieran_Gleeson.html on 17.08.2005. taken from the website

Göçük, Ş. (2019). *Determining the misconceptions of eighth grade secondary school students about exponents and radical numbers* (Master's thesis). Fırat University, Institute of Educational Sciences, Department of Mathematics and Science, Department of Mathematics Education, Elazığ.

Gürbüz, R., & Birgin, O. (2012). Pedagogical content knowledge of primary school mathematics teacher candidates regarding fractions. *Educational Sciences in Theory and Practice, 12(1), 355-366.*

Jones, G., Langrall, C., Mooney, E., & Thornton, C. A. (2004). Students' probabilistic thinking in instruction. *Journal for Research in Mathematics Education, 35(5), 329-347.*

MEB. (2009). Board of Education and Discipline primary school mathematics course curriculum and guide for grades 6-8. Ankara: Ministry of National Education.

Özdeş, H. (2013). *9th grade students' misconceptions about natural numbers* (Unpublished master's thesis). Adnan Menderes University, Institute of Social Sciences, Department of Educational Sciences, Aydın.

Stohl, H., & Tarr, J. E. (2002). Developing notions of inference with probability simulation tools. *Journal of Mathematical Behavior, 21(3), 319-337.*

Şafak, C. (2016). *Examining 8th grade students' misconceptions about probability* (Unpublished master's thesis). Abant İzzet Baysal University, Institute of Educational Sciences, Department of Primary Education, Department of Mathematics Teaching, Bolu.

Truran, K. (1998). Is It Luck, Is It Random or Does the Dice Know. The Fifth International Conference on Teaching Statistics (ICOTS 5).

Tunç, E. (2006), *Levels of Providing Knowledge and Skills on Probability to 8th Grade Students in Private Primary Schools and State Primary Schools*. master's thesis. Balıkesir University Institute of Science and Technology, Balıkesir.

Tural, H. (2005). *The effect of teaching with games and activities on achievement and attitude in primary school mathematics teaching* (Master's thesis). Dokuz Eylül University Institute of Educational Sciences, Izmir.

Vosniadou, S. (2002). On the nature of naive physics. In M. Limon & L. Mason (Eds.), Reconsidering conceptual change: Issues in theory and practice (pp. 61–76). New York: Kluwer Academic Publishers.

Yazıcı, E. (2002). *Teaching Permutation and Probability through Discovery*. Unpublished Master's Thesis, Karadeniz Technical University, Institute of Natural and Applied Sciences, OFMA Education Mathematics Education, Trabzon.

Zembat, İ. HE. (2010). "*Different Perception of Numbers – Is the Problem with Numbers, Students or Teachers*?". M.F. Özmantar, E. Bingölbali, and H. Zembat, BC. (2008). What is a misconception? (Ed.) Bingölbali, E. and Özmantar, M.F. Mathematical misconceptions and solution suggestions. 1-8. Ankara: Pegem Akademi.

Zembat, I. Ö. (2008). *Mathematical misconceptions and solution suggestions*. What is a misconception, 1-8.

References

Adams, L., Onslow, B., Edmunds, G., Chapple, N., & Waters, J. (2005). *Children's development of range based estimation skills: far more than guess work*. In Proceedings of the third international conference on education, Honolulu, HA.

Akkusçi, H. (2019). *Examination of length measurement estimation skills of sixth and seventh grade students.* Unpublished Master's Thesis, Erzincan Binali Yıldırım University, Erzincan.

Baroody, A. J., and Gatzke, M. R. (1991). "The Estimation of Set Size By Potentially Gifte dk Kindergarten- Age Children", *Journal for Research in Mathematics Education, No. 22(1), pp. 59-68.*

Bestgen, B. J., Reys, R. E., Rybolt, J. F., & Wyatt, J. W. (1980). Effectiveness of Systematic Instruction on Attitudes and Computational Estimation Skills of Preservice Elementary Teachers. *Journal for Research in Mathematics Education, 11(2), 124-136*.

Berry, R. Q. (1998). *Computational estimation skills of eight grade students*. Unpublished Master's Thesis, Christopher Newport University, Virginia.

Brade, G. A. (2003), *The effect of a computer activity on young children's development of numerosity estimation skills*, Unpublished Doctoral dissertation, University of New York al Buflalo, New York

Budak, E. B. (2019*). Examining the impact of scripted concept cartoons on 5th and 6th grade students' measurement estimation and reflective thinking skills*. Unpublished Master's Thesis, Marmara University, Istanbul

Bulut, S., Boz-Yaman, B., & Yavuz, F. D. (2016). Evaluation of Teaching Programs on the Treatment of Transformation Geometry in 7th Grade Mathematics Textbooks. *Elementary Education Online, 15(4), 1164-1190.*

Bulut, S., Yavuz, F. D., & Yaman, B. (2017). 1-5 of Forecasting Skills from 1948 to 2015. Grades: Its Place in Mathematics Curriculum. *Ahi Evran University Kırşehir Faculty of Education Journal, 18(1), 19-39.*

Burçak, B. Y., & Bulut, S. (2017). Secondary school mathematics teachers' opinions about estimation. *Necatibey Faculty of Education Electronic Journal of Science and Mathematics Education, 11(1), 48-80.*

Boyraz, D. S., & Aygün, M. (2017). Studies on Prediction in Mathematics in Turkey. *Journal of National Education, 46(216), 165-185.*

Carroll, W. (1996). Mental computation of students in a reform-based mathematics curriculum. *School Science and Mathematics, 96(6), 305-311*.

Colmer, B. (2006). Guess what...? APMC, 11(4),29-32.

Crites, Terry (1992). "Skilled and Less Skilled Estimators' Strategies for Estimating Discrete Quanti ties", *The Elementary School Journal, S. 92(5), pp.601-619*

Dowker, A. (1992). Computational estimation strategies of professional mathematicians. *Journal for Research in Mathematics Education, 23(1), 45-55.*

Er, Z. and Dinç-Artut, P. (2016). Evaluation of the estimation skill in the mathematics program in line with the opinions of mathematics teachers. *International Journal of Social Science, 52, 487-505. DOI: 10.9761/JASSS366*

Fang, Z. (1996). A review of research on teacher beliefs and practices. *Educational Research, 38(1), 47-64.*

Ford, M. I. (1994). The teachers beliefs about mathematical problem solving in the elementary school. *School Science and Mathematics, 94(6), 314-322*.

Gardner, H. (1993). *Multiple intelligences: The theory in practice*. New York: Basic books.

Gooya, Z., Khosroshahi, L. G., & Teppo, A. R. (2011). Iranian students' measurement estimation performance involving linear and area attributes of real-world objects. *ZDM Mathematics Education, 43(5), 709-722.*

Hanson, S. A., & Hogan, T. P. (2000). Computational estimation skill of college students. *Journal for Research in Mathematics Education, 31(4), 483-499*.

Hildreth, D. J. (1983). The use of strategies in estimating measurements. *Arithmetic Teacher*

Joram, E., Gabriele, A. J.,Bertheau,M.,Gelman, R.&Subrahmanyam, K. (2005). Children's use of the reference point strategy for measurement estimation. *Journal for Research in Mathematics Education, 36(1),4-23.*

Lemaire, P., Lecacheur, M., & Farioli, F. (2000). Children's strategies in computational estimation. *Canadian Journal of Experimental Psychology, 54(2), 141-148.*

Levine, D. R. (1982). Strategy use and estimation ability of college students. *Journal for Research in Mathematics Education, 13(5), 350–359. doi:10.5951/jresematheduc.13.5.0350.*

MEB. (2009a). Primary school mathematics course (1st-5th grades) curriculum.

MEB. (2009b). Primary school mathematics course (6th-8th grades) curriculum.

MEB. (2013). Secondary school mathematics course (5th, 6th, 7th and 8th grades) curriculum.

MEB. (2018) Secondary school mathematics course (5th, 6th, 7th and 8th grades) curriculum.

Micklo, S. J. (1999). Estimation it's more than a estimat. Childhood Education, 75(3), 142 145.

NCTM. (2000). *Principles and standards for school mathematics.* Reston, VA: National Council of Teachers of Mathematics.

Osborne, J. (2005). *The role of argument in science education. In K*. Boersma (Ed.), Research and the Quality of Science Education (pp. 367-380). The Netherlands: Springer.

Panhuizen H. M. (2001). *Children learn mathematics: a learning-teaching trajectory.* Netherlands: Freudenthal Instıtute

Patkin, D., & Gazit, A. (2013). On roots and squares – estimation, intuition and creativity. *International Journal of Mathematical Education in Science and Technology, 44(8), 1191-1200.*

Raymond, A. M. (1997). Inconsistency between a beginning elementary school teacher's mathematics beliefs and teaching practice. *Journal for Research in Mathematics Education, 28(5), 550-576.*

Reys, R. E., Rybolt, J. F., Bestgen, B. J., & Wyatt, J. W. (1982). Processes used by good computational estimators*. Journal for Research in Mathematics Education, 183-201.*

Reys, B. J. (1985). Mental computation. *The Arithmetic Teacher, 32(6), 43–46.*

Sak, R., Şahin-Sak, İ. T., Öneren-Şendil, Ç., & Nas, E. (2021). Document analysis as a research method. *Kocaeli University Education Journal, 4(1), 227-250.*

Segovia, I. & Castro, E. (2009), Computational and measurement estimation; curriculum foundations and research carried out at the University of Granada. *Electronic Journal of Research in Educational Psyhology, 17(7), 499–536.*

Shulman, L. S. (1986). Those who understand: Knowledge growth in teaching. *Educational Researcher, 15(2), 4-14.*

Siegel, A. W., Goldsmith, L. T., & Madson, C. R. (1982). Skill in estimation problems of extent and numerosity. *Journal for Research in Mathematics Education, 13(3), 211 232*.

Siegler, R. S., & Booth, J. L. (2005). *Development of numerical estimation: A review*. In J. I. D. Campbell (Ed.), Handbook of mathematical cognition (pp. 197-212). New York: Psychology Press.

Segovia, I&Castro, E. (2009). Computational and measurement estimation: curriculum foundations and reseacrh carried out at the University of Granada, Mathematics didactics department. *Electronic Journal of Research in Educational Psychology, 17 (1), 499-536.*

Sowder, J. (1992). *Estimation and number sense*, In D, A, Grouws (Editör), Handbook of Research on Mathematics Teaching and Learning, New York: Macmillan.

Thompson, A. G. (1992). *Teachers' beliefs and conceptions: A synthesis of the research*. In D. A. Grouws (Ed.), Handbook of research on mathematics teaching and learning (pp. 127-146). New York: Macmillan.

Trafton, P. (1986). Teaching computational estimation: Establishing an estimation mindset. In "estimation and Mental Computation"(H.L.Schoen and M. J. Zweng, eds.) pp.16 30. Nacional Council of Teachers Mathematics, Reston, Virginia.

Van de Walle, J. A., Karp, K. S., & Bay-Williams, J. M. (2016). *Elementary and middle school mathematics.* London: Pearson Education UK.

Van de Walle J. A. (2004). *Elementary and middle school mathematics*. Teaching developmentally. Fifth edition. Boston: Allyn &Bacon.

Van de Walle, J. A., Karp, K. S., & Bay-Williams, J. W. (2019). *Teaching primary and secondary school mathematics with a developmental approach* (S. Durmuş, Trans.). Ankara: Nobel Publications.

Zübeyde, E. R. (2023). Examination of 7th Grade Students' Measurement Estimation Skills and Measurement Estimation Strategies. *Electronic Journal of Social Sciences, 22(87), 871-888.*

References

Açıkgöz, K. Ü. (1992). *Cooperative learning: Theory research practice*. Malatya: Uğurel Printing House

Açıkgöz, K. Ü. (2007). *Effective learning and teaching*. (7th Edition). Izmir: Biliş Publishing

Açıkgöz, K. Ü. (2011). *Active learning*. (12th Edition). İzmir: Biliş Publishing.

Bayrakçeken, S., Doymuş, K. & Doğan, A. (2015). *Cooperative learning model and its application*. (2nd Edition), Ankara: Pegem Akademi Publishing.

Çetinkaya, S. and Durmuş, T. (2021). A compilation study on cooperative learning-teaching approach. *Western Anatolian Journal of Educational Sciences, 12(2).*

Demirel, Ö. (2017). *Program development in education from theory to practice*. (25th Edition). Ankara: Pegem Akademi Publishing.

Dirik, M.Z. (2015). *Teaching principles and methods*. Pegem Academy.

Doymuş, K., Şimşek, Ü. and Şimşek, U. (2005). Review on collaborative learning method: i. collaborative learning method and studies related to the method. *Erzincan University Faculty of Education Journal, 7(1).*

Driscoll, M. P. (2012). *Teaching processes and learning psychology*. Anı Publishing.

Ergün, M. 2023. *The effects of cooperative learning techniques on success and learning retention in decimal notation in fifth grade mathematics course*. Unpublished master's thesis, Çukurova University Social Sciences Institute, Adana.

Youth. M. and Şahin, F. (2015). The effect of cooperative learning on achievement and attitude. *Necatibey Faculty of Education Electronic Journal of Science and Mathematics Education, 9(1).*

Gillies, R. M. (2008). *Teachers' and students' verbal behaviors during cooperative learning*. R. M. Gillies, A. Ashman & J. Terwel (Eds.), In the teacher's role in implementing cooperative learning in the classroom, (p. 238-257). New York: Springer.

Gömleksiz, M. (1993). *The effect of cooperative learning method and traditional method on democratic attitudes and achievement*. Unpublished doctoral thesis. Çukurova University, Adana, Türkiye.

Holubec, E. J., Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (1993). *The new circles of learning: Cooperation in the classroom and school.* Interaction Book: Edina, MN.

İleri, Y. E., Selvi, M. and Köse, M. (2020). The effect of cooperative learning approach on academic achievement in science education: a meta-analysis study. *Ihlara Journal of Educational Research, 5(1).*

Johnson, D.W. & Johnson, R. T. (1990). *Cooperative Learning and Achievement. S. Sharan(Ed.), Cooperative Learning* (sf.23-38). New York: Praeger.

Johnson, D. W., Johnson, R. T. ve Holubec, E. J. (1991). *Cooperation in the classroom. Interaction Book Company.*

Johnson, D. W., Johnson, R., & Holubec, E. (1993). *Circles of learning* (4th ed.). Edina, MN: Interaction Book Company.

Johnson D. W. ve Johnson R. T. (1999). *Making cooperative learning work. Theory into Practice*, 38(2).

Johnson, D. W., Johnson, R. T. ve Smith, K. A. (2014). *Cooperative learning: Improving university instruction by basing practice on validated theory.* Journal on Excellence in University Teaching, 25(4).

Jolliffe, W. (2007). *Cooperative learning in the classroom: Putting it into practise*. (1st Edition). London: Paul Chapman Publishing.

Kardaş, M. and Cemal, S. (2015). The relationship between cooperative learning techniques and student opinions regarding success, attitudes and practices in teaching Turkish. *Mustafa Kemal University Social Sciences Institute Journal, 12(30).*

Konukoğlu, L., Ağaç G. and Özmantar, M. F. (2019). Examination of Republican period primary school mathematics curriculum from the perspective of mathematical literacy. *Western Anatolian Journal of Educational Sciences, 10(2).*

Kutluk, B. (2011). *Examining primary school mathematics teachers' knowledge of student difficulties regarding the concept of pattern*. [Unpublished PhD Thesis, Dokuz Eylül University+. National Dissertation Center.

Kocabaş, A. (2016). *Cooperative learning handbook*. Pegem Academy.

Mumcu, H. Y. (2018). Examining mathematical association skill in theoretical dimension: example of the concept of derivative. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education, 9(2).*

Nedeva, V., Shivacheva, G., Zheleva, H., & Atanasova, V. (2015). Improving cooperative learning activities by new Moodle features, *Journal of the Faculty of Technics and Technologie, 3 (3).*

Olkun, S. and Toluk Uçar, Z. (2012). *Activity-based mathematics teaching in elementary education* (5th ed.). Egitim Kitap Publishing.

Owens, J. E. (2013). *Cooperative learning in secondary mathematics: research and theory*. In J. E. Pederson & A. D. Digby (Eds.), In secondary schools and cooperative learning: Theories, models and strategies, (p. 153-183). New York: Routledge

Önder, F. and Sılay, İ. (2015). The effect of cooperative learning method on the success of students with different learning styles in physics course. *Kastamonu Education Journal, 23(2).*

Özden, Y. (20121*). Learning-teaching*. Pegem Academy.

Öztürk, G. and Kalyoncu, N. (2018). The effect of the cooperative learning method used in musical hearing education on student anxiety and success. *Journal of Measurement and Evaluation in Education and Psychology, 9(4).*

Senemoğlu, N. (2009). *Development, learning and teaching from theory to practice*. (14th Edition), Ankara: Pegem Publishing.

Senemoğlu, N. (2011). *Developmental learning and teaching from theory to practice*. (20th Edition). Ankara: Pegem Akademi Publishing.

Slavin, R. E. (1980). Cooperative learning. *Review of Educational Research, 50(2).*

Slavin, R. E. (1990). Research on cooperative learning: Consensus and controversy. *Educational Leadership, 47(4).*

Shroyer, G. (1989). *Learning Outcomes from Cooperative Learning Teaching*. Distributed to Participants of the BBSCS Middle School Project Fieldtest, Workshop. Colorado Springs: CO: BSCS.

Taş, G. and Akoğlu, K. (2020). The effect of cooperative learning approach in teaching social studies: a meta-synthesis study. *Turkish Journal of Educational Sciences, 18(2).*

Tuğral, Z. and Güvenç, H. (2016). Effects of Cooperative Learning on High School Students' Mathematics Self-Efficacy Perceptions, Achievement and Active Participation. *Ahi Evran University Kırşehir Faculty of Education Journal, 17(2).*

Yaman, H. and Umay, A. (2013). Primary school students' perception of mathematical patterns according to their presentation styles. *Hacettepe University Faculty of Education Journal, 28(28-1).*

Yıldız, E., Ağgül, Ö., Çalıklık, Ş. and Şimşek, Ü. (2021). The effects of educational games and cooperative learning on 6th grade students' academic achievement, social skills and learning motivation. *Anemon Muş Alparslan University Journal of Social Sciences, 8(6).*

Yilmaz, M. (2007). Cooperative learning in visual arts education. *Kastamonu Education Journal, 15(2).*

References

Akbaba, K., & Ertaş Kılıç, H. (2022). The Effect of Web 2.0 Applications on Students' Attitudes Towards Science and Technology Use. *Erzincan University Faculty of Education Journal, 24(1), 130-139.*

Arabacı, A. (2021). *The effect of activities organized with Web 2.0 tools on some field competencies of mathematics teacher candidates* (Unpublished Master's thesis, Amasya University).

Aydoğdu, M. and Tutak, T. (2017). Developing Mathematical Modeling Activities for Secondary School 8th Graders. *The Journal of Academic Social Science (54), 155-166.*

Bircan, M. A. and Akman, E. (2022). *Teaching with Educational Digital Games in Primary School*, Ankara: Vizetek Publishing,

Daniel, Morocho-Lara., Patricio, Miranda-Ramos., Héctor, Neto-Chusín., Sarah, Iza-Pazmiño. (2022). Collaborative tools web 3.0 in the teaching of mathematics in times of Covid 19 pandemic. 775-779. doi: 10.1109/educon52537.2022.9766786

Denny, Haris., Edy, Rahman, Syahputra., Chairunnisah. (2022). The development of web-based virtual laboratory for programming language in mathematics education. Nucleation and Atmospheric Aerosols, doi: 10.1063/5.0113716

Dursun, H., & Tertemiz, N. I. (2021). Examining the Reflection of Online Web 2.0 Tools Teaching in the Mathematics Lesson Plans of Classroom Teacher Candidates. *Turkish Studies-Educational Sciences, 16(1).*

Elvira, G., Sabirova., Tatyana, Viktorovna, Fedorova., Natalya, N., Sandalova. (2019). Features and Advantages of Using Websites in Teaching Mathematics (Interactive Educational Platform UCHI.ru). *Eurasia journal of mathematics, science and technology education, 15(5) doi: 10.29333/EJMSTE/108367*

Ersöz, B. (2020). New generation web paradigm - web 4.0. *Journal of Computer Science and Technologies, 1(2), 58-65.*

Gökçearslan, Ş. (2011). Semantic web (Web 3.0) and its use for educational purposes. *Journal of Educational Technology Research, 2(4), 1-15.*

Hörküç, İ. (2023). Using Web 3.0 in Education: Potential and Challenges. *International Journal of Social Sciences, 7(30), 326-335.*

Miguel, Hernan, Gonzalez. (2017). Aplicación web para la enseñanza y aprendizaje de matemáticas.

Özüsağlam, E. (2007). Web Based Mathematics Teaching and Lesson Presentation Example. *Pamukkale University Faculty of Education Journal, 21(21), 33-43.*

Rana, Zein. (2019). Exploring the uses of blogs and wikis as teaching and learning tools in mathematics: findings and implications. 10356-10363. doi: 10.21125/EDULEARN.2019.2601

Tutak, T., İlhan, A., İç, Ü. and Kılıçarslan, S. (2018). The Effects of Computer Aided Mathematics Teaching on Pre-service Mathematics Teachers' Views on Learning Processes. *Journal of Turkish Studies, 13(27), 1509-1524., Doi: 10.7827/TurkishStudies.14341*

Uğuz, U. (2022). *Classroom teachers' mathematics teaching self-efficacy beliefs and their views on distance education mathematics teaching during the covid-19 pandemic period (Afyonkarahisar sample)* (Unpublished Master's thesis, Afyon Kocatepe University Social Sciences Institute).

History of WEB 1.0, 2.0, 3.0 and 4.0 (Ö. Yılmaz, trans.). (2022). *Maltepe University Faculty of Communication Journal, 8(2), 351-359.*

URL-1: Basic Features of Educational Software https://egitselyaziliminsosyalozelliği.wordpress.com/egitsel-yazilimlarin-bolumleri/#:~:text=%C3%96%C4%9Fretim%20veya%20kendi%20kendine%20%C3%B6 %C4%9Braking%20purpose%C4%B1yla%20use%C4%B1lan%20computer%20write%C4%B1l%C4%B1ms%C4%B1d%C4%B1r (E. T. =9.05.2024)

URL-2: Web 2 etc. Web 3: What's the Difference and Why It Matters https://www.spiceworks.com/tech/tech-general/articles/web-2-vs-web-3/ (E. T. =9.05.2024)

URL-3: WEB 1.0-WEB 2.0-WEB 3.0-WEB 4.0 "WHAT IS THIS WEB?" https://esmacalisir.com/2018/01/09/web-1-0-web-2-0-web-3-0-web-4-0-nedir-bu-web/ (E.T. =9.05.2024)

References

Altun, M. (1995). *A Study on Problem Solving Behaviors of Primary School 3rd, 4th and 5th Grade Students*. Unpublished Doctoral Thesis. Hacettepe University Social Sciences Institute, Ankara

Altun, M., & Arslan, Ç. (2006). A study on primary school students learning problem solving strategies. *Uludağ University Faculty of Education Journal, 19(1), 1-21.*

Altun, M., Memnun, D. S. and Yazgan, Y. (2007). Classroom Teacher Candidates' Skills in Solving Non-Routine Mathematical Problems and Their Thoughts on This Subject. *Elementary Education Online, 6 (1), 127-143*.

Arsal, Z. (2016). The Power of Problem Solving Strategies to Predict Problem Solving Success. *Abant İzzet Baysal University Faculty of Education Journal, 9(1), 103-113*.

Aydoğdu, M., Erşen, A. N., and Tutak, T. (2014). The Effect of Material Supported Mathematics Teaching on Secondary School 6th Grade Student Achievement and Attitude. *Turkish Journal of Educational Studies, 1(3), 166-185.*

Baykul, Y. (2002). *Teaching Mathematics in Primary Education*. Ankara: Pegem Publishing.

Baykul, Y., and Aşkar P. (1987). "*Problem and Problem Solving" Mathematics Teaching*. Anadolu University Publications No: 193. Open Education Faculty Publications No: 94.

Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal, 9(2), 27-40.*

Chaudhary, R. (2019), *A Study on Difficulties in Learning Geometry at Secondary Level Students*, Unpublished Master's Thesis, Tribhuvan University, Central Department of Education, Department of Mathematics Education, Nepal.

Çınar, İ. (2013). *The Effect of Problem Solving Strategies in Mathematics Class on Field-Dependent-Field-Independent Students*, Unpublished Master's Thesis, Afyon Kocatepe University, Social Sciences Institute, Department of Educational Sciences, Afyon.

Gelbal, S., (1991). Problem solving. *Hacettepe University Faculty of Education Journal, 6, 167-173.*

Karakeçe, B. (2021). *Secondary School Mathematics Teachers' Evaluations on Skill-Based Questions*, Unpublished Master's Thesis, Gaziantep University, Institute of Educational Sciences, Gaziantep.

Kelly, J., and Ladd, E. (1986). *Fundamental Mathematical Structures of Geometry*. New Delhi Eurasia publishing House Pvt. Ltd, Ramnagar.

O'leary, Z. (2004). *The Essential Guide to Doing Research*. London: Sage Publications Ltd. p.177.

Özkan, U. B. (2019). *Document Review Method for Educational Sciences Research*. Ankara: Pegem Akademi, 4.

Özsoy, G. (2005). The Relationship Between Problem Solving Skills and Mathematics Achievement. *Journal of Gazi Faculty of Education, 25;(3),179-190.*

Polya, G. (1957). *How to Solve it?* Princeton, NJ: Princeton University Press.

Temel, H. (2018). *Classification of Problem Solving Strategies According to Mathematical Process Skills*, Unpublished Doctoral Thesis, Bursa Uludağ University, Institute of Educational Sciences, Department of Primary Education, Bursa.

Tutak, T., İlhan, A., İç, Ü. and Kılıçarslan, S. (2018). The Effects of Computer Aided Mathematics Teaching on Pre-service Mathematics Teachers' Views on Learning Processes. *Journal of Turkish Studies, 13(27), 1509-1524., Doi: 10.7827/TurkishStudies.14341*

Yaprak, H. (2019). *Examination of 7th Grade Students' Visualization Processes in Solving Geometric Problems*, Unpublished Master's Thesis, Dokuz Eylül University, Institute of Educational Sciences, İzmir.

Yıldırım, D. (2015). *Examination of Secondary School Students' Mathematical Thinking Processes in Geometry Problems*. Unpublished Master's Thesis, Anadolu University, Institute of Educational Sciences, Eskişehir.

References

Akbaba, T. (2005). Program development studies during the Republic period. *Journal of Education in the Light of Science and Mind, 54-55,*

Aydoğdu, M. and Tutak, T. (2017). Developing Mathematical Modeling Activities for Secondary School 8th Graders. *The Journal of Academic Social Science (54), 155-166.*

Baykul, Y. (2009). *Teaching Mathematics in Primary Education 6-8. Classes*. Ankara: Pegem Publishing.

Bourner, T. (1996). *The research process: Four steps to success. Greenfield*, T. (Ed.), Research methods: guidance for postgraduates (pp. 7-11). London: Arnold.

Coşkun, V. and Çetin, D. (2007). *Teacher-Guidebook Relationship in the Constructivist Learning Process*. IV. New Trends in Education Symposium,

Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches* (2nd Edition). USA: SAGE Publications.

Çağlar, G. (2010). *The effect of constructivist approach on mathematics teaching (in 7th grades of primary education)* (Unpublishing Master's thesis, Institute of Social Sciences).

Demirci, A. (2014). Literature review. Geographical research methods, 73-108.

Demirel, Ö. (2000b). *The Art of Teaching, from Planning to Assessment* (2nd Edition). Ankara: Pegem-A Publications.

Deryakulu, D. (2000). *Constructive Learning*. Ankara: Eğitim-Sen Publications.

Erdem, E. (2001). *Constructivism Approach in Curriculum Development*. Unpublished Master's Thesis, Hacettepe University Institute of Social Sciences.

Erden, M. and Fidan, N. (1998). *Introduction to Education. Ankara*: Alkım Publishing House.

Fer, S. and Cırık, İ. (2007). *Constructivist Learning from Theory to Practice*. Istanbul: Morpa Culture Publications.

Fidan, N. (1996). *Learning and Teaching in School*. Istanbul: Alkım Publishing House.

Gülten, D. Ç., Ergin, H., & Recep, A. V. C. I. (2009). The impact of information processing theory and meaning making on mathematics teaching. *HAYEF Journal of Education, 6(2), 1-10.*

Güven, M. (2004). *The Relationship Between Learning Styles and Learning Strategies*. Publication No: 18, Eskişehir: Anadolu University Faculty of Education Publications.

Hollaway, J.C. (1999). Constructivism Ahead. Educational Leadership, November.

İlhan, A., Tutak, T., İç, Ü. and Ekinci, N. (2020). Examining the Opinions of Mathematics Teacher Candidates About the Special Teaching Methods Course. *Electronic Journal of Social Sciences, 19(73), 156-170.*

Kabaca, T. (2002). *A Learning and Teaching Approach: Constructivism*. 02.May.2013; http://tolgakabaca.pau.edu.tr/dokumanlar/CONS_ODEV.pdf.

MEB. (2005). *Primary education 1-5. Classroom Programs Promotion* Handbook, Ankara: State Books Directorate Printing House.

Ocak, G., & Ateş, F. Ç. (2015). Evaluation of the applicability of the constructivist approach in secondary school mathematics courses in terms of teachers' opinions. *International Journal of Field Education, 1(2), 1-23.*

Olkun, S. and Toluk, Z. (2003). *Activity-Based Mathematics Teaching in Primary Education*, Ankara: Anı Publishing,

Olkun S, Toluk Uçar Z (2018). *Activity-based mathematics teaching in primary education*, Ankara: Vizetek publishing, p:1-24

Ormrod, J.E. (1990). *Human Learning: Theories, Principles and Educational Applications*. Columbus: OH Merrill.

Özden, Y. (2003). *Learning and Teaching*. Ankara: Pegem-A Publishing.

Öztuna, A. (2002). *The Effect of Structuring Concept Maps in the Group Cycle on Success and Concept Development*. Unpublished Master's Thesis, Marmara University Institute of Educational Sciences.

Perkins, D.N. (1999). *The Many Faces of Construct*ivism. Educational Leadership, November.

Saban A. (2005). *Learning and Teaching Process*. Ankara: Nobel Publications.

Senemoğlu, N. (2004). *Development Learning Teaching: From Theory to Practice* (9th Edition). Ankara: Gazi Bookstore.

Sönmez, V. (2004). *Teacher's Handbook in Curriculum Development*. Ankara: Anı Publishing.

Subaşı, M., Okumuş, K. (2017). Case Study as a Research Method, *Atatürk University Social Sciences Institute Journal, 21 (2): 419-426.*

Şahin, Ü. (2007). *Perceptions of Primary School First Stage Classroom Teachers About the Mathematics Curriculum Prepared Based on Constructivist Approach (Denizli Province Sample).* Unpublished Doctoral Thesis. Pamukkale University, Denizli.

Şaşan, H.H. (2002). Constructivist Learning. *Journal of Living Education, 74(75), 49-52.*

Şimşek, H. and Yıldırım, A. (2003). *Qualitative research methods in the social sciences*. Ankara: Seçkin Publishing.

Taşpınar, M. (2005). *Teaching Methods from Theory to Practice*. Ankara: Nobel Publishing.

Titiz, O. (2005). *New Teaching System.* Istanbul: Zambak Publications.

Ülgen, G. (1994). *Educational Psychology: Concepts, Principles, Methods, Theories and Applications*. Ankara: Laser Offset.

Yuksel, S. (2003). Program development studies and problems in Turkey. *National Education Journal, 159.*

References

Alpaslan, M., Işıksal, M., & Haser, Ç. (2014). Pre-service mathematics teachers' knowledge of history of mathematics and their attitudes and beliefs towards using history of mathematics in mathematics education. *Science & Education, 23(1), 159-183.*

Altun, M. (2006). Advances in mathematics teaching. *Uludağ University Faculty of Education Journal, 19(2), 223-238.*

Altun, M. (2008). *Mathematics teaching*. Bursa: Current Publications

Avital, S. (1995). History of mathematics can help improve instruction and learning. Learn from the masters, 3-12.

Aydoğdu, M. and Tutak, T. (2017). Developing Mathematical Modeling Activities for Secondary School 8th Graders. *The Journal of Academic Social Science (54), 155-166.*

Baki, A. and Tümer, S. Ö. (2013). The Ways of Using the History of Mathematics in 6th, 7th and 8th Grade Mathematics Textbooks. *Primary School Online, 12(3)*

Baki, A. (2008). *Mathematics education from theory to practice*. Ankara: Letter Education.

Baki, A. & Tümer, S. Ö. (2010). Reflections from the classroom environment enriched with history of mathematics activities*. IX. In National Science and Mathematics Education Congress Abstracts (p. 104),* Dokuz Eylül University, İzmir

Başıbüyük, K. (2012). *Using the history of mathematics in teaching mathematics courses: İbrahim Hakkı perspective and the example of the Babylonian method*. Unpublished Master's Thesis, Atatürk University.

Bidwell, J. (1993). Humanize your classroom with the history of mathematics. *The Mathematics Teacher, 86(6), 461-464.*

Burns, B.A. (2010). Pre-service teachers' exposure to using the history of mathematics to enhance their teaching of high school mathematics. *Issues in the Undergraduate Mathematics Preparation of School Teachers, 4, 1-9.*

Clark, K. M., & Thoo, J. B. (2014). Introduction to the special issue on the use of history of mathematics to enhance undergraduate mathematics instruction, PRIMUS: Problems, Resources, and Issues in Mathematics Undergraduate Studies, 24(8), 663-668.

Erdoğan, A., Eşmen, E. and Fındık, S. (2015). The place of history of mathematics in secondary school mathematics textbooks: an ecological analysis. *Marmara University Atatürk Faculty of Education Journal of Educational Sciences, 42(42), 239-259.*

Eren, M., Bulut, M. ve Bulut, N. (2015). A content analysis study about the usage of history of mathematics in textbooks in Turkey. *Eurasia Journal of Mathematics, Science &Technology Education,* 11(1), 53-62.

Fauvel, J. (1991). Using history in mathematics education. *For the Learning of Mathematics, 11(2), 3-6.*

Fried, M. N. (2001). Can mathematics education and history of mathematics coexist? *Science & Education, 10(4), 391-408*.

Fried, M.N. (2007). Didactics and history of mathematics: knowledge and self-knowledge. *Educational Studies in Mathematics,* 66(2), 203-223.

Furinghetti, F. (2004).History and mathematics education: a look around the world with particular reference to Italy. *Mediterranean Journal for Research in Mathematics Education*, 3, 1-19.

Jankvist, U. T. (2009). A categorization of the "whys" and "hows" of using history in mathematics education. *Educational Studies In Mathematics,* 71(3), 235-261

Heiede, T. (1992). Why teach history of mathematics? *The Mathematical Gazette,* 76(475), 151- 157.

Idikut, N. (2007). *The effect of using history in mathematics teaching on students' attitudes towards mathematics and their mathematics achievement*. Unpublished Master's Thesis, Yüzüncü Yıl University, Van.

İlhan, A. and Tutak, T. (2021). An Evaluation of SEIE, LDE, fBEtSE and HSTE by Mathematics Teachers. *International Online Journal of Educational Sciences, 13(1), 182-193.,*

Mann, T. (2011). History of mathematics and history of science. ISIS: *The History of Science Society, 102(3), 518-526.*

MEB. (2005). *Board of Education and Discipline primary school mathematics course curriculum and guide*. Ankara: Ministry of National Education.

MEB. (2017). *Board of Education and Discipline primary school mathematics course (1st, 2nd, 3rd, 4th, 5th, 6th, 7th and 8th grades) curriculum*. Ankara: Ministry of National Education.

Lim, S. Y. (2011, July). Effects of using history of mathematics on junior college students' attitudes and achievement.

Ocak, G., and Dönmez, S. (2010). Developing an attitude scale towards mathematics activities of 4th and 5th grade primary school students. *Journal of Theoretical Educational Sciences, 3(2). 69- 82.*

Swetz, F. J. (1994). Learning activities from the history of mathematics. Portland: Walch Publishing.

Yıldız, C. (2013). *Examining secondary school mathematics teachers' use of history of mathematics in their lessons: Reflections from HIE* (Unpublished master's thesis). Karadeniz Technical University, Trabzon, Türkiye.

References

Arı, A. (2013). Renewed Bloom, SOLO, Fink, Dettmer taxonomies in cognitive domain classification and their international recognition status. *Uşak University Journal of Social Sciences, 6(2), 259-290.*

Aydoğdu, M., Cevizci, A. B. and Tutak, T. (2022). Secondary School Students' Skills in Using Problem Solving Strategies Determining Teacher Opinions About. *Journal of Anatolian Education Research, 6(6), 1-14.*

Bagdat, O., & Saban, P. A. (2014). Examination of Algebraic Thinking Skills of 8th Grade Primary School Students with Solo Taxonomy. *The Journal of Academic Social Science Studies, 26(1), 473-496.*

Çakmak, D., & Gül, H. K. (2014). Determination of Geometric Thinking Levels of Primary Mathematics Teacher Candidates. *Turkish Journal of Educational Sciences, 12(1), 1-16.*

Çetinoğlu, B. (2013). *New Dimension in Learning: New Bloom Taxonomy*. enocta

Dogan, A. (2020). Examining the achievements in the primary school mathematics curriculum according to the SOLO classification. *Journal of Human and Social Sciences Research, 9(3), 2305-2325.*

Gökbulut, Y., Sidekli, S., & Yang, S. (2010). Examination of Classroom Teacher Candidates' Van Hiele Geometric Thinking Levels According to Some Variables (High School Type, High School Field, High School Average, ÖSS Scores, Undergraduate Averages and Gender). *Turkish Journal of Educational Sciences, 8(2), 375-396*.

Işık, A., Çiltaş, A., & Bekdemir, M. (2008). Necessity and Importance of Mathematics Education. *Atatürk University Kazım Karabekir Education Faculty Journal, (17), 174-184.*

Karahan, M. and Ergene, Ö. (2023). Analysis of Research in the Field of Mathematics Education in the Context of SOLO Taxonomy: A Meta-Synthesis Study. *Journal of Interdisciplinary Education: Theory and Practice, 5 (2), 107-122*

Ouellette, J. (2019). Physicists capture first footage of quantum knots unraveling in superfluid. Ars Technica.

Paksu, A. D. (2016). *Van Hiele levels of geometric thinking*. E. Bingölbali, S. Arslan, İÖ Zembat (Ed.).

Tutak, T., İlhan, A., İç, Ü. and Kılıçarslan, S. (2018). The Effects of Computer Aided Mathematics Teaching on Pre-service Mathematics Teachers' Views on Learning Processes. *Journal of Turkish Studies, 13(27), 1509-1524., Doi: 10.7827/TurkishStudies.14341*

Türnüklü, E., & Özcan, B. (2014). The Relationship Between Students' Knowledge Formation Processes According to RBC Theory in Geometry and Van Hiele Geometric Thinking Levels: Case Study. *Mustafa Kemal University Social Sciences Institute Journal, 11(27), 295-316.*

References

Aydoğdu, M. and Tutak, T. (2017). Developing Mathematical Modeling Activities for Secondary School 8th Graders. *The Journal of Academic Social Science (54), 155-166.*

Canbazoğlu, H. B., & Tarım, K. (2021). A teaching framework for mathematical modeling in primary school. *Dokuz Eylül University Buca Faculty of Education Journal, (51), 210-225.*

Cansiz, Ş. (2015). The effect of realistic mathematics education approach on students' mathematics achievement and creative thinking skills.

Celik, H. S., & Yilmaz, G. K. (2022). Analysis of Van Hiele Geometric Thinking Levels Studies in Turkey: A Meta-Synthesis Study. *International Journal of Curriculum and Instruction, 14(1), 473-501.*

Çilingir, E., & Artut, P. (2015). *The effect of realistic mathematics education approach on primary school students' visual mathematics literacy level and problem solving skills*. Çukurova University Social Sciences Institute, Adana.

Günhan, B. C., Doluzengin, B., Aksoy, B. D., & Özdişçi, S. (2022). The relationship between van hiele geometric thinking levels, achievement and attitude: a meta-analysis study. *Bayburt Faculty of Education Journal, 17(33), 274-293.*

Kandaga, T., Rosjanuardi, R., & Juandi, D. (2022). Epistemological Obstacle in Transformation Geometry Based on van Hiele's Level. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education, 18(4).*

Paksu, A. D. (2016). *Van Hiele levels of geometric thinking*. E. Bingölbali, S. Arslan, İÖ Zembat (Ed.).

Sak, R., Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç., & Nas, E. (2021). Document analysis as a research method. *Kocaeli University Education Journal, 4 (1), 227-256.*

Sert-Çelik, H. and Yılmaz, GK (2022). Analysis of Van Hiele geometric thinking levels studies in Turkey: A Meta-synthesis study: Van Hiele geometric thinking levels. International *Journal of Curriculum and Instruction, 14 (1), 473-501.*

Terzi, M. (2010). The effect of teaching situations designed according to Van Hiele geometric thinking levels on students' geometric achievement and geometric thinking skills.

Tutak, T., & Güder, Y. (2014). Definition, scope and importance of mathematical modeling. *Turkish Journal of Educational Studies, 1(1).*

Tutak, T., İlhan, A., İç, Ü. and Kılıçarslan, S. (2018). The Effects of Computer Aided Mathematics Teaching on Pre-service Mathematics Teachers' Views on Learning Processes. *Journal of Turkish Studies, 13(27), 1509-1524., Doi: 10.7827/TurkishStudies.14341*

Uça, S., & Saracoğlu, A. S. (2017). The use of realistic mathematics education in students' understanding of decimal fractions: A design study. *Elementary Education Online, 16(2), 469-496.*

URL https://www.akademikkaynak.com/literatur-nedir.html (cited May 7, 2024)

Yilmaz, R. (2020). Prospective Mathematics Teachers' Cognitive Competencies on Realistic Mathematics Education. *Journal on Mathematics Education, 11(1), 17-44.*

References

Aydoğdu, M. and Tutak, T. (2017). Developing Mathematical Modeling Activities for Secondary School 8th Graders. *The Journal of Academic Social Science (54), 155-166.*

Baki, A. (1998). Evaluation of Algebra-Related Misconceptions, *III. National Science Education Symposium, Trabzon.*

Barak, B. (2007). *Determining Misconceptions About Limits*, Master's Thesis, Balıkesir University, Institute of Science and Technology, Balıkesir.

Baykul, Y. (2005). *Teaching Mathematics in Primary Education (Grades 1-5).* Ankara: Pegem Publishing.

Çakmak-Gürel, Z. and Okur, M. (2016). Misconceptions of Secondary School 6th and 7th Grade Students about Fractions. *Erzincan University Faculty of Education Journal, 18(2), 922-952.*

Dursun, S. and Dede, Y. (2004). Factors Affecting Students' Success in Mathematics: In Terms of Mathematics Teachers' Opinions, *Gazi University Faculty of Education Journal, 24(2), 217 –230.*

Hardy, G. H. (1994). *"A Mathematician's Defense"* 4th Edition. (Translated by: Nermin Arık), TÜBİTAK Publications, Ankara.

Küçük, A. and Demir, B. (2009). Primary education 6–8. A Study on Some Misconceptions Encountered in Teaching Mathematics in Classrooms. *Dicle University Ziya Gökalp Faculty of Education Journal, 13, 97-112.*

Moss, J., and Case, R. (1999). Developing Children's Understanding of the Rational Numbers: A New Model and Experimental Curriculum. University of Toronto, 119-147. Canada

Ojose, B. (2015). Students' misconceptions in mathematics: analysis of remedies and what research says. Ohio Journal of School Mathematics, Fall 2015, Vol. 72.

Soylu, Y. and Soylu, C. (2005). Learning Difficulties of Primary School Fifth Grade Students on Fractions: Sorting, Addition, Subtraction, Multiplication and Problems Related to Fractions. *Erzincan Education Faculty Journal, 7(2), 101-107.*

Şiap, İ. and Duru, A. (2004). Ability to Use Geometric Models in Fractions. Gazi University *Kastamonu Education Journal 12, 1, 89-96.*

Şimşek, H. and Yıldırım, A. (2003). *Qualitative research methods in the social sciences*. Ankara: Seçkin Publishing.

Tutak, T., İlhan, A., İç, Ü. and Kılıçarslan, S. (2018). The Effects of Computer Aided Mathematics Teaching on Pre-service Mathematics Teachers' Views on Learning Processes. *Journal of Turkish Studies, 13(27), 1509-1524., Doi: 10.7827/TurkishStudies.14341*

Turkish Language Association (2005), Turkish Dictionary, https://www.tdk.org.tr/tdksozluk

Zembat, İ, Ö. (2010). *What is a misconception*? M. F. Özmantar, E. Bingölbali and H. Akkoç (Editors), Mathematical Misconceptions and Solution Suggestions. Ankara; Pegem Publishing.

ÖRGÜTLERDE SAPLANTILI TUTUM ve DAVRANIŞLAR

Editörler

Doç. Dr. Ethem MERDAN

Doç. Dr. Fatma KORKMAZ

EĞİTİM
yayınevi

ÖRGÜTLERDE SAPLANTILI TUTUM VE DAVRANIŞLAR

Editörler: Doç. Dr. Ethem MERDAN, Doç. Dr. Fatma KORKMAZ

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya AYDOĞAN (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf YAVUZ (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra KONCA NAM
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-45-8
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

ÖRGÜTLERDE SAPLANTILI TUTUM VE DAVRANIŞLAR
Editörler: Doç. Dr. Ethem MERDAN, Doç. Dr. Fatma KORKMAZ
VI+174 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-45-8

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

İlk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Amir, T. S. ve Malik, A. A. (2016). Machiavellianism and counterproductive behaviors at workplace. *Journal of Education & Social Sciences*, *4*(1), 33-47. https://journals.iqra.edu.pk/archives/view/jess/4/JESS1604102

Ayaz, E., Kurşuncu, R. S. ve Çavuş, M. F. (2020). Kontrol odağı ve makyavelizm arasındaki ilişkinin incelenmesi üzerine bir araştırma. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 49, 188-202.

Aydoğan, E. ve Serbest, S. (2016). İş yerinde karanlık üçlü: Bir kamu kuruluşunun iç denetim biriminde araştırma. *Sayıştay Dergisi*, 101, 97-121.

Aytaç, M. B. (2022). Karanlık dörtlü (the short dark tetrad-sd4) ölçeğinin Türkçeye uyarlanması ve karanlık dörtlünün pazarlama araştırmalarındaki yerinin tartışılması. *İşletme Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 129-149. https://doi.org/10.33416/baybem.1041678

Bayraktar, F. (2021). Ergenler için Makyavelizm Ölçeği'nin Türkçe konuşan bir örneklemde geçerlik ve güvenirliğinin sınanması. *Nesne, 9*(20), 305-317. https://doi.org/10.7816/nesne-09-20-06

Bilen, G. ve İçerli, L. (2023). Çalışma Yaşamında kişiliğin karanlık yönü: Narsisizm, makyavelizm ve psikopati. B. Hırlak (ed.), *Örgütsel davranış kavramlar ve araştırmalar-II* (101-127). Özgür Yayınları.

Christie, R. ve Geis, F. 1970. *Studies in machiavellianism.* San Diego, CA: Academic Press.

Crysel, L. C., Crosier, B. S. ve Webster, G. D. (2013). The Dark Triad and risk behavior. *Personality and Individual Differences, 54*(1), 35–40. https://doi.org/10.1016/j.paid.2012.07.029

Dahling, J. J., Kuyumcu, D. ve Librizzi, E. H. (2012). Machiavellianism, unethical behavior, and well-being in organizational life. Handbook of unethical work behavior: Implications for individual well-being, 183-194.

Dahling, J. J., Whitaker, B. G. ve Levy, P. E. (2009). The development and validation of a new Machiavellianism scale. *Journal of Management*, *35*(2), 219-257. https://doi.org/10.1177/0149206308318618

Demirtaş, Ö. ve Biçkes, D. M. (2014). Makyavelizm'in olumsuz durumları ifşa etme niyeti üzerindeki etkisi: Bir alan çalışması. *"İŞ, GÜÇ" Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi, 16*(2), 96-112. https://doi.org/10.4026/1303-2860.2014.0249.x

Drory, A. ve Gluskinos, U. M. (1980). Machiavellianism and leadership. *Journal of Applied Psychology, 65*(1), 81-86.

Ekizler, H. ve Bolelli, M. (2020). Karanlık üçlünün (Makyavelizm, narsisizm, psikopati) güç kaynakları kullanımı üzerindeki etkileri. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19*(37), 27-44.

Erzi, S. (2020). Zararına sevinme (schadenfreude) ve yardım davranışlarının karanlık üçlü; benlik saygısı, empati ve bakış açısı alma bakımından incelenmesi. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi, 10*(1), 215-236. https://doi.org/10.23863/kalem.2020.142

Fehr, B., Samsom, D. ve Paulhus, D. L. (2013). The construct of machiavellianism: Twenty years later. *Advances in Personality Assessment, 9*, 77-116.

Furnham, A., Richards, S. C. ve Paulhus, D. L. (2013). The dark triad of personality: A 10 year review. *Social and Personality Psychology Compass, 7*(3), 199-216. https://doi.org/10.1111/spc3.12018

Furtner, M. R., Maran, T. ve Rauthmann, J. F. (2017). *Dark leadership: The role of leaders' dark triad personality traits.* In: Clark, M., Gruber, C. (eds) Leader Development Deconstructed. Annals of Theoretical Psychology, 15. Springer, Cham 75-99.

Güney, S. ve Mandacı, G. (2009). Makyavelizm ve etik algısı ilişkileri: Bankacılık sektöründe bir araştırma. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 27*(2), 83-104.

Gürlek, M. (2021). Shedding light on the relationships between machiavellianism, career ambition, and unethical behavior intention. *Ethics & Behavior, 31*(1), 38-59. https://doi.org/10.1080/10508422.2020.1764846

Jakobwitz, S. ve Egan, V. (2006). The dark triad and normal personality traits. *Personality and Individual Differences, 40*(2), 331-339. https://doi.org/10.1016/j.paid.2005.07.006

Jonason, P. K. ve Webster, G. D. (2010). The Dirty dozen: A consice measure of the dark triad. *Psychological Assessment, 22*(2), 420-432. https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/a0019265

Jones, D. N. ve Paulhus, D. L. (2014). Introducing the short dark triad (SD3) a brief measure of dark personality traits. *Assessment, 21*(1), 28-41. https://doi.org/10.1177/1073191113514105

Kara, H. (2016). Makyavelist değerlerin yönetici olmak isteyen öğrenciler üzerindeki etkisinin araştırılması. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 12*(29) 125-139. http://dx.doi.org/10.17130/ijmeb.20162922026

Karaaslan, N. ve Gizir, C. A. (2021). Üniversite öğrencilerinde ilişkisel saldırganlık: Karanlık üçlü kişilik özelliklerinin rolü. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 54*(2), 361-389. https://doi.org/10.30964/auebfd.683683

Kennedy, J. C., Chan, K. Y., Ho, M-H. R., Uy, M. A. ve Chernyshenko, O. S. (2021). Motivation to lead as mediator of relations between the dark triad, big five, and leadership intention. *Frontiers in Psychology*, 12:675347, 1-12. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.675347

Kessler, S. R., Bandelli, A. C., Spector, P. E., Borman, W. C., Nelson, C. E. ve Penney, L. M. (2010). Re-examining Machiavelli: A three-dimensional model of machiavellianism in the workplace. *Journal of Applied Social Psychology, 40*(8), 1868-1896. https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2010.00643.x

Koehn, M. A., Okan, C. ve Jonason, P. K. (2019). A primer on the dark triad traits. *Australian Journal of Psychology, 71*(1), 7-15. https://doi.org/10.1111/ajpy.12198

Kowalski, C. M., Vernon, P. A. ve Schermer, J. A. (2021). The dark triad and facets of personality. *Current Psychology*, 40, 5547-5558. https://doi.org/10.1007/s12144-019-00518-0

Kuo, C. C. ve Chang, K. (2021). Machiavellianism, workplace envy, and their impact at work. *Chinese Journal of Psychology, 63*(1), 99-120. https://doi.org/10.6129/CJP.202103_63(1).0005

LeBreton, J. M., Shiverdecker, L. K. ve Grimaldi, E. M. (2018). The dark triad and workplace behavior. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior, 5*, 387-414. https://doi.org/10.1146/annurev-orgpsych-032117-104451

Martin, R. A., Lastuk, J. M., Jeffrey, J., Vernon, P. A. ve Veselka, L. (2012). Relationships between the dark triad and humor styles: A replication and extension. *Personality and Individual Differences, 52*, 178–182. https://doi.org/10.1016/j.paid.2011.10.010

O'Boyle, E. H., Forsyth, D. R., Banks, G. C. ve McDaniel, M. A. (2012). A meta-analysis of the dark triad and work behavior: A social exchange perspective. *Journal of Applied Psychology*, 7(3), 557-579. https://doi.org/10.1037/a0025679

Özdemir, N. ve Kazancı Sunaoğlu, Ş. (2023). Karanlık üçlü kişilik özelliklerinin sürdürülebilir tüketim davranışına etkisi. *Pamukkale Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 56*, 377-397. https://doi.org/10.30794/pausbed.1171780

Özsoy, E. ve Ardıç, K. (2017). Karanlık üçlü'nün (narsisizm, makyavelizm ve psikopati) iş tatminine etkisinin incelenmesi. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 24*(2), 391-406. https://doi.org/10.18657/yonveek.297733

Paulhus D. L. (2014). Toward a taxonomy of dark personalities. *Current Directions in Psychological Science, 23*(6), 421–426. https://doi.org/10.1177/0963721414547737

Paulhus, D. L., Buckels, E. E., Trapnell, P. D. ve Jones, D. N. (2021). Screening for dark personalities: The short dark tetrad (SD4). *European Journal of Psychological Assessment, 37*(3), 208–222. https://doi.org/10.1027/1015-5759/a000602

Paulhus, D. L. ve Williams, K.M. (2002). The dark triad of personality: Narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. *Journal of Research in Personality, 36*, 556–563. https://doi.org/10.1016/S0092-6566(02)00505-6

Pilch, I. ve Turska, E. (2015). Relationships between Machiavellianism, organizational culture, and workplace bullying: Emotional abuse from the target's and the perpetrator's perspective. *Journal of Business Ethics*, 128, 83-93. https://psycnet.apa.org/doi/10.1007/s10551-014-2081-3

Rauthmann, J. F. ve Kolar, G. P. (2012). How "dark" are the dark triad traits? Examining the perceived darkness of narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. *Personality and Individual Differences, 53*(7), 884–889. https://doi.org/10.1016/j.paid.2012.06.020

Rogoza, R. ve Cieciuch, J. (2020). Dark Triad traits and their structure: An empirical approach. *Current Psychology, 39*, 1287-1302. https://doi.org/10.1007/s12144-018-9834-6

Sakalaki, M., Richardson, C. ve Thépaut, Y. (2007). Machiavellianism and economic opportunism. *Journal of Applied Social Psychology, 37*(6), 1181-1190. https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2007.00208.x

Saltoğlu, S. ve Irak, D. U. (2020). Kişiliğin karanlık üçlüsü: Narsisizm, Makyavelizm ve psikopati. *Türk Psikoloji Yazıları, 23*(45), 42-58. https://psikolog.org.tr/tr/yayinlar/dergiler/1031828/tpy1301996120190516m000017.pdf

Solmaz, E. ve Uçma, T. (2010). Bankacılık sektöründe çalışanların Makyavelist eğilimlerinden yola çıkarak etik algılarını belirleme: Muğla ilinde ampirik bir araştırma. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, 31, 93-108.

Spain, S. M., Harms, P. ve LeBreton, J. M. (2014). The dark side of personality at work. *Journal of Organizational Behavior, 35*(S1), S41-S60. https://doi.org/10.1002/job.1894

Stead, R. ve Fekken, G. C. (2014). Agreeableness at the core of the dark triad of personality. *Individual Differences Research, 12*(4-A), 131-141.

Şanal, M. ve Dağtekin, H. (2018). Y kuşağında Makyavelizm ve girişimcilik üzerine bir inceleme. *Social Sciences Studies Journal, 4*(13), 317-328. http://dx.doi.org/10.26449/sssj.342

Temelli, E., Kaya, S., Kazgan, M. H., Yılmaz, N. A., Ayar, E. ve Yükseloğlu, E. H. (2021). Karanlık üçlü kişilik özelliklerinde genetiğin rolü. *Bulletin of Legal Medicine/Adli Tıp Bülteni, 26*(3), 197-204.

Toplu Yaşlıoğlu, D. ve Atılgan, Ö. (2018). Karanlık üçlü ölçeği: Türkçe'ye uyarlama, güvenilirlik ve geçerlilik çalışması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 5*(3), 725-739. https://doi.org/10.30798/makuiibf.435604

Turan, A. (2015). Examining the impact of machiavellianism on psychological withdrawal, physical with drawal and antagonistic behavior. *Global Business and Management Research: An International Journal, 7*(3), 87-103.

Ülbeği, İ. D. (2016). Makyavelizm ölçeğinin güvenirlik ve geçerlik çalışması. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 25*(2), 89-100.

Üstün, F. ve Ersolak, Ş. (2020). Makyavelizmin iş yeri nezaketsizliğine etkisi: Banka çalışanları üzerine bir araştırma. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 7, 329-343. https://doi.org/10.21733/ibad.693245

Wastell, C. ve Booth, A. (2003). Machiavellianism: An alexithymic perspective. *Journal of Social and Clinical Psychology, 22*(6), 730-744. https://psycnet.apa.org/doi/10.1521/jscp.22.6.730.22931

Wilson, D. S., Near, D. ve Miller, R. R. (1996). Machiavellianism: A synthesis of the evolutionary and psychological literatures. *Psychological Bulletin, 119*(2), 285-299. https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0033-2909.119.2.285

Yemenici, A. D. ve Bozkurt, Ö. (2020). Çalışanların politik taktik davranışları ile makyavelizm arasındaki ilişkinin incelenmesi: Düzce ili imalat sanayi örneği. *Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 6*(1), 80-98. https://doi.org/10.46849/guiibd.726087

Yeşiltaş, M. D. ve İmadoğlu, T. (2020). Kamu sektöründeki çalışanların etik konum algılarının Makyavelizm eğilimlerinin ve işe angaje olma davranışlarının incelenmesi. *Business & Management Studies: An International Journal, 8*(4): 204-239. http://dx.doi.org/10.15295/bmij.v8i4.1714

Zagenczyk, T. J., Restubog, S. L. D., Kiewitz, C., Kiazad, K. ve Tang, R. L. (2014). Psychological contracts as a mediator between machiavellianism and employee citizenship and deviant behaviors. *Journal of Management, 40*(4), 1098-1122. https://doi.org/10.1177/0149206311415420

Zettler, I. ve Solga, M. (2013). Not enough of a 'dark'trait? Linking Machiavellianism to job performance. *European Journal of Personality, 27*(6), 545-554. https://doi.org/10.1002/per.1912

KAYNAKÇA

Akın, A., Şahin, M. ve Gülşen, M. (2015). Çocukluk çağı narsisizm ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 24*, 203-215. https://dergipark.org.tr/tr/pub/zgefd/issue/47937/606411

Akkaş, C., Bakırtaş, H. ve Çiftçi, S. (2020). 'Narsistagram': Instagram kullanımında narsisizm. *Selçuk İletişim, 13*(1), 130-157. https://dergipark.org.tr/tr/pub/josc/issue/52040/609111

Ames, D. R., Rose, P. ve Anderson, C. P. (2006). The NPI-16 as a short measure of narcissisim. *Journal of Research in Personality, 40*, 440-450. https://doi.org/10.1016/j.jrp.2005.03.002

Ardalı, C. ve Erten, Y. (1999). *Psikanalizden dinamik psikoterapiler.* İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.

Atay, S. (2009). Narsistik Kişilik Envanteri'nin Türkçe'ye standardizasyonu. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 11*(1), 181-196. https://dergipark.org.tr/tr/pub/gaziuiibfd/issue/28326/301018

Balcı, Ş., Bal, E. ve Delal, Ö. (2019). Instagram kullanım alışkanlıkları ve motivasyonları ile narsisizm arasındaki ilişki üzerine bir inceleme: Selçuk üniversitesi öğrencileri örneği. *Erciyes İletişim Dergisi, 6*(2), 955-974. https://doi.org/10.17680/erciyesiletisim.543430

Bolat, Y., Ülker, M. ve Demir, C. G. (2016). Kavramsal açıdan narsisizm ve eğitimde narsistik kişilik. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9*(46), 482-492. https://doi.org/10.17719/jisr.20164622616

Buss, D. M. ve Chiodo, L. M. (1991). Narcissistic acts in everyday life. *Journal of Personality, 59*(2), 179- 215. https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.1991.tb00773.x

Campbell, W. K. (2001). Is narcissim really so bad. *Psychological Inquiry, 12*(4), 214-216. https://www.jstor.org/stable/1449475

Campbell, W. K. ve Foster, J. D. (2007). *The narcissistic self: Background, an extended agency model and ongoing controversies.* C. Sedikides and S. J. Spencer (Eds.), The Self: Frontiers of Social Psychology (pp. 115–138). New York: Psychology Press.

Can, P. ve Er, D. (2019). Narsisizm ile marka bağlılığı ve taklit ürün satın alma eğilimi arasındaki ilişkiler. *ÇOMÜ Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 4*(2), 147-166. http://dx.doi.org/10.31454/usb.634656

Cengiz, A. A. ve Özdemir, A. (2020). Kadın yöneticilere yönelik tutumların oluşumunda çelişik duygulu cinsiyetçilik ve narsizm etkisi. *Çalışma ve Toplum, 4*, 2123-2143. https://dergipark.org.tr/tr/pub/ct/issue/71782/1155059

Cisek, S. Z., Sedikides, C., Hart, C. M., Godwin, H. J., Benson, V. ve Liversedge, S. P. (2014). Narcissism and consumer behaviour: A review and preliminary findings. *Frontiers in Psychology, 5*(232), 1-9. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2014.00232

Çakmak, V. (2018). Online benlik sunumu ve narsisizm arasındaki ilişki: Üniversite öğrencileri üzerinde bir araştırma. *AJIT-e: Academic Journal of Information Technology, 9*(31), 137-152. https://doi.org/10.5824/1309-1581.2018.1.009.x

Çaycı, B., Çaycı, A. E. ve Eken, İ. (2019). Narsisizm ve selfie paylaşımı ilişkisi üzerine nicel bir araştırma. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 31*, 60-88. https://doi.org/10.31123/akil.591317

Çınar, H. A. ve Ergül, B. (2023). Narsisizm ve saldırganlık ilişkisi. *Turkish Studies-Religion, 18*(3), 207-231. https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.72019

Çınar, M. (2020). Üniversite öğrencilerinde narsisizm ile içsel dini motivasyon arasındaki ilişki. *Türk Din Psikolojisi Dergisi, 2*, 135-160. https://dergipark.org.tr/tr/pub/tdpd/issue/59126/778199

Danacı, M. Ö., Kavaklı, N. ve Tıkız, G. (2018). Eğitim fakültesinde öğrenim gören öğretmen adaylarının narsisizm düzeylerinin siber zorbalığa duyarlık ve internet bağımlılığı düzeylerine etkisi. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi (UEAD), 2*(2), 86-98. https://doi.org/10.32960/uead.472842

Demirci, İ. ve Ekşi, F. (2017). Büyüklenmeci narsisizmin iki farklı yüzü: Narsistik hayranlık ve rekabetin mutlulukla ilişkisi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 46,* 37-58. https://doi.org/10.15285/maruaebd.330008

Duchon, D. ve Burns, M. (2008). Organizational narcissism. *Organizational Dynamics, 37*(4), 354–364. https://doi.org/10.1016/j.orgdyn.2008.07.004

Ekizler, H. ve Bolelli, M. (2020). Karanlık üçlünün (makyavelizm, narsisizm, psikopati) güç kaynakları kullanımı üzerindeki etkileri. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19*(37), 27-44. https://dergipark.org.tr/tr/pub/iticusbe/issue/54570/743664

Eldoğan, D. (2016). Hangi narsizm? Büyüklenmeci ve kırılgan narsizmin karşılaştırılmasına ilişkin bir gözden geçirme. *Türk Psikoloji Yazıları, 19*(37), 1-10. https://psikolog.org.tr/yayinlar/turk-psikoloji-yazilari

Erdoğan, B. ve Öztürk, E. (2018). Ruhsal travmanın aktarımında narsisizm. *Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 3*(3), 11-19. https://dergipark.org.tr/tr/pub/buefd/issue/41874/505137

Erdoğan, B. ve Şahin, M. (2020). Yetişkin bireylerde narsisizm, yakın ilişkiler ve cinsellik. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 16*(27), 266-287. https://doi.org/10.26466/opus.671715

Ertekin, Y. ve Yurtsever, G. (2001). Yönetimde narsizm üzerine bir deneme. *Amme İdaresi Dergisi, 34*(3), 37-46. https://www.aktuelpsikoloji.com/d/file/dergi15.pdf

Gençtan, E. (2010). *Psikodinamik psikiyatri ve normaldışı davranışlar.* Ankara: Remzi Kitabevi.

Gentile, B., Miller, J. D., Hoffman, B. J., Reidy, D. E., Zeichner, A. ve Campbell, W. K. (2013). A test of two brief measures of grandiose narcissism: The Narcissistic Personality Inventory–13 and the Narcissistic Personality Inventory-16. *Psychological Assessment, 25*(4), 1120-1136. https://doi.org/10.1037/a0033192

Guncalo, J. A., Flynn, F. J. ve Kim, S. H. (2010). Are two narcissists better than one? The link between narcissism, perceived creativity, and creative performance. *Personality and Social Psychology Bulletin, 36*(11), 1484-1495. https://doi.org/10.1177/0146167210385109

Güngör, İ. H., Ekşi, H. ve Arıcak, O. T. (2012). Genç yetişkinlerde değer tercihlerinin narsistik kişilik özellikleri yordaması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 12*(2), 1271-1290. https://www.aktuelpsikoloji.com/d/file/28174a5698dbc2c1dce042959a27a7d0gortr.pdf

Gürsu, O. ve Özokudan, F. S. Ö. (2019). Ergenlerde dindarlık, narsizm ve özgüven. *Türk Akademik Araştırmalar Dergisi, 4*(4),439-454. https://doi.org/10.30622/tarr.648729

Gürsu, O. ve Apaydın, Ç. (2016). Narsizm ile özgüven arasındaki ilişkide İslâmî eğilimin aracılık rolü. *Ekev Akademi Dergisi, 20*(66), 551-562. https://dergipark.org.tr/tr/pub/sosekev/issue/71900/1156381

Hamedoğlu, M. A. ve Potas, N. (2012). Organizational narcissism scale. *Engineering Management Research, 1*, 53-65. http://dx.doi.org/10.5539/emr.v1n2p53

İnce, F. (2017). Sağlık çalışanlarında kişilik ve örgütsel narsisizm. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi (ASOS Journal), 5*(56), 86-93. http://dx.doi.org/10.16992/ASOS.12707

Kanten, P. (2014). Narsistik kişilik özelliğinin örgütsel vatandaşlık davranışı üzerindeki etkisinde örgüt ikliminin düzenleyici rolü. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadı Enstitüsü Yönetim Dergisi, 25*(76), 160-184. https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuiieyd/issue/9207/115595

Karaaziz, M. ve Erdem Atak, İ. (2013). Narsisizm ve narsisizmle ilgili araştırmalar üzerine bir gözden geçirme. *Nesne, 1*(2), 44-59. https://doi.org/10.7816/nesne-01-02-03

Karaşar, B. (2020). Üniversite öğrencilerinde narsisizm ve sosyal onay ihtiyacı. *Turkish Studies-Education, 15*(2), 999-1009. https://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.41539

Kernberg, O. (1975). *Sınır durumlar ve patolojik narsisizm.* M. Atakay (Çev.), İstanbul: Metis Kitabevi.

Koç, A. F. (2020). *Sadizm, narsizm, schadenfreude ve takım kimliği ilişkisi: Futbol taraftarları araştırması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Eskişehir.

Kohut, H. (1971). *Kendiliğin çözümlenmesi.* Cem Atbaşoğlu (Çev.), Banu Büyükkal, Cüneyt İşcan. İstanbul: Metis Yayınları.

Korkmaz, S. (2020). Üniversite öğrencilerinde selfitis, narsisizm, dini davranış ve dini ibadet ilişkisi. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 7*(2), 1089-1119. https://doi.org/10.46353/k7auifd.725660

Marju, M., Satu, U. ve Kaarina, M. (2012). An intimate relationship in the shadow of narcissism: What is it like to live with a narcissistic spouse?. *International Journal of Research Studies in Psychology, 1*(1), 37-50. http://dx.doi.org/10.5861/ijrsp.2012.v1i1.28

Mathieu, C. (2013). Personality and job satisfaction: The role of narcissism. *Personality and Individual Differences, 55*(2013), 650–654. https://doi.org/10.1016/j.paid.2013.05.012

Moradi, M., Radpour, P., Movaghar, S. M. ve Raghimi, M. (2013). Investigating the impact of narcissism on ethical climate in organization. *International Journal of Economics, Business and Finance, 1*(6), 142-153. http://www.ijebf.com/Vol.%201,%20No.%206,%20July%202013.php

Özay, S. ve Erol, D. (2020). Ergenlerin sosyal medyaya ilişkin tutumları ile narsisizm arasindaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Dil, Eğitim ve Sosyal Bilimlerde Güncel Yaklaşımlar Dergisi (CALESS), 2*(1), 354-371. https://doi.org/10.35452/caless.2020.17

Özbey, A. U ve Tan, Z. (2023). Yüceltilmiş benlik felaketi olarak narsisizm'in sinematografik anlatımı: İlgi manyağı film örneği. *MECMUA-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 8*(15), 138-149. https://doi.org/10.32579/mecmua.1253130

Özgüner, M., Özdemir, A., Saygılı, M. ve Uslu, M. E. (2018). Kontrol odağının girişimcilik potansiyeline etkisinde kırılgan narsizm düzeyinin aracılık rolü. *The Journal of Academic Social Science Studies (JASSS), 73*, 337-349. http://dx.doi.org/10.9761/JASSS7858

Özsoy, E. (2019). Tek maddeli narsisizm ölçeği'nin kısıtları ve eleştirileri. *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4*(1), 354-370. http://dx.doi.org/10.33905/bseusbed.550128

Özsoy, E. ve Ardıç, K. (2017). Karanlık üçlü'nün (narsisizm, makyavelizm ve psikopati) iş tatminine etkisinin incelenmesi. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 24*(2), 391-406. https://doi.org/10.18657/yonveek.297733

Penney, L. M. ve Spector, P. E. (2002). Narcissism and counterproductive work behavior: Do bigger egos mean bigger problems?. *International Journal of Selection and Assessment, 10*(1/2), 126-134. https://psycnet.apa.org/doi/10.1111/1468-2389.00199

Pincus, A. L., Ansell, E. B., Pimentel, C. A., Cain, N. M., Wright, A. G. ve Levy, K. N. (2009). Initial construction and validation of the pathological narcissism inventory. *Psychological Assessment, 21*(3), 365-379. https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/a0016530

Pincus, A. L. ve Lukowitsky, M. R. (2010). Pathological narcissism and narcissistic personality disorder. *Annual Review of Clinical Psychology, 6*(1), 421-446. https://doi.org/10.1146/annurev.clinpsy.121208.131215

Raskin, R. ve Terry, H. (1988). A principal-components analysis of the narcissistic personality. *Journal of Personality and Social Psychology Inventory and Further Evidence of Its Construct Validity, 54*, 890-902. https://doi.org/10.1037//0022-3514.54.5.890

Rozenblatt, S. (2002). *In defence of self: The relationship of self-esteem and narcissim to aggressive behavior* (Unpublished Doctoral Dissertation). Long Island University, Psychology.

Sedikides, C., Gregg, A. P., Cisek, S. Z. ve Hart, C. M. (2007). The I that buys: Narcissists as consumers. *Journal of Consumer Psychology, 17*, 252–257. https://doi.org/10.1016/S1057-7408(07)70035-9

Tackett, J. L., Lahey, B. B., Hulle, C. V., Waldman, I., Krueger, R. F. ve Rathouz, P. J. (2013). Common genetic influences on negative emotionality and a general psychopathology factor in childhood and adolescence. *Journal of Abnormal Psychology, 122*(4), 1142-1153. https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/a0034151

Tazegül, Ü. (2013). Farklı branştaki sporcuların narsisizm düzeyleri ile sosyo-demografik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi, 4*(1), 23-32. https://dergipark.org.tr/tr/pub/omuspd/issue/20455/217821

Tazegül, Ü ve Güven, Ö. (2017). Vücut geliştime branşındaki erkek sporcuların narsisizm düzeyleri ve beden algıları arasındaki ilişkinin araştırılması. *Journal of Social and Humanities Sciences Research, 4*(13), 1505-1510. https://doi.org/10.26450/jshsr.227

Tekçe, E. ve Bilge, Y. (2023). Narsisizm ile utanç ve suçluluk ilişkisi: Sistematik bir derleme. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi, 7*(13), 43-73. https://doi.org/10.31461/ybpd.1301275

Timuroğlu, K. ve İşcan, F. Ö. (2008). İş yerinde narsisizm ve iş tatmini. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 22*(2), 240-264. https://dergipark.org.tr/tr/pub/atauniiibd/issue/2694/35471

Twenge, J. M. ve Campbell, W. K. (2015). *Asrın vebası: Narsisizm illeti.* Ö. Korkmaz (Çev.), İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Uçar, M. E.ve Konal, B. (2017). Narsisizm kişilik özellikleri ve benlik saygısı arasındaki ilişkiler. *Journal of Social and Humanities Sciences Research,* 4(10), 260-280. https://doi.org/10.26450/jshsr.54

Uçar, M. E. ve Konal, B. (2018). Öğretmenler ile lise ve üniversite öğrencilerindeki narsisizm kişilik özellikleri benlik saygısı ve duygu gereksinimi arasındaki ilişkiler. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 8*(14), 92-136. https://doi.org/10.26466/opus.406591

Ülker, Y. (2021). Narsisizm bağlamında lüks tüketim. *Alanya Akademik Bakış, 5*(2), 1015-1030. https://doi.org/10.29023/alanyaakademik.829565

Wallace, H. M. ve Baumeister, R. F. (2002). The performance of narcissists rises and falls with perceived opportunity for glory. *Journal of Personality and Social Psychology, 82*(5), 819–834. https://doi.org/10.1037/0022-3514.82.5.819

Wardetzki, B. (2018). *Siyasette ve toplumda narsisizm, ayartma ve iktidar.* Deniz Cankoçak (Çev.), İstanbul: İletişim Yayınları.

Yaşar, O. M. ve Sunay, H. (2017). Spor örgütlerinde narsisizm. *Journal of Human Sciences, 14*(2), 1736-1744. http://dx.doi.org/10.14687/jhs.v14i2.4540

Yıldırım, N. K. ve Kansu, A. F. (2022). Bir narsisizm incelemesi: Gelişimi, türleri, etiyolojisi, tanısı ve tedavisi. *International Academic Social Resources Journal, 7*(40), 909-916. http://dx.doi.org/10.29228/ASRJOURNAL.64033

Yurdakul, A. ve Bostancı, A. B. (2016). Öğretmenlerin okulların örgütsel narsizm düzeylerine yönelik görüşleri ile öz yeterlilik algıları arasındaki ilişki. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 6*(1), 109-126. https://dergipark.org.tr/tr/pub/kusbd/issue/19382/205713

KAYNAKÇA

Abbas, Z., Ansari, J., Gulzar, S., Zameer, U. ve Hussain, K. (2021). The role of workload, nepotism, job satisfaction, and organizational politics on turnover intention: A conservation of resources perspective. *Organizacija, 54*(3), 238-251. http://10.0.9.174/orga-2021-0016

Abdalla, H. F., Maghrabi, A. S. ve Raggad, B. G. (1998). Assessing the perceptions of human resource managers toward nepotism, a cross-cultural study. *International Journal of Manpower, 19*(8), 554-570. https://doi.org/10.1108/01437729810242235

Araslı, H. ve Tümer, M. (2008). Nepotism, favoritism and cronyism: A study of their effects on job stress and job satisfaction in the banking industry of north cyprus. *Social Behavior and Personality: An International Journal, 36*(9), 1237-1250. https://doi.org/10.2224/sbp.2008.36.9.1237

Araslı, H., Bavik, A. ve Ekiz, E. H. (2006). The effects of nepotism on human resource management: The case of three, four and five star hotels in Northern Cyprus. *International Journal of Sociology and Social Policy, 26*(7/8), 295-308. https://doi.org/10.1108/01443330610680399

Asunakutlu, T. ve Avcı, U. (2010). Aile işletmelerinde nepotizm algısı ve iş tatmini ilişkisi üzerine bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 15*(2), 93-109. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/194571

Akşit, İ. (2023). *Aile işletmelerinde kurumsal yönetim, nepotizm ve işletme performansı ilişkisi.* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ata, S. N. (2022). *Karanlık liderlik algısının dedikodu ve bilgi uçurma üzerindeki etkisinde nepotizmin aracı rolü.* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bayramoğlu, G. (2017). *Aile şirketlerinin yönetimi ve kurumsallaşma*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Bellow, A. (2003). *In praise of nepotism: A history of family enterprise from king david to george W. Bush.* New York: Anchor Books.

Baltacı, F. (2024). *Yöneticinin karanlık kişilik özellikleri ve nepotizm arasındaki ilişki.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bolat, T., Seymen, O., Bolat, O. İ., Yüksel, M., Katı, Y. ve Kinter, O. (2016). Vekâlet kuramı bakış açısıyla aile işletmelerinde kurumsallaşma ve nepotizm ilişkisi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 19*(36), 105-132. https://dergipark.org.tr/tr/pub/baunsobed/issue/50451/662162

Bloom, N. ve Van Reenen, J. (2007). Measuring and explaining management practices across firms and countries. *The Quarterly Journal of Economics, 122*(4), 1351–1408. https://doi.org/10.1162/qjec.2007.122.4.1351

Boyd, C. (2010). The debate over the prohibition of romance in the workplace. *Journal Of Business Ethics, 9*(2), 325-338. https://link.springer.com/article/10.1007/s10551-010-0512-3

Chrisman, J. J. ve Patel, P. C. (2012). Variations in r&d investments of family and nonfamily firms: Behavioral agency and myopic loss aversion perspectives. *Academy Of Management Journal, 5* (4), 976–997. https://doi.org/10.5465/amj.2011.0211

Chua, J. H., Chrisman, J. J. ve Steier, L. P. (2003). Extending the theoretical horizons of family business research. *Entrepreneurship Theory and Practice, 27*(4), 331-338. https://doi.org/10.1111/1540-8520.00012

Cucculelli, M. ve Micucci, G. (2008). Family succession and firm performance: Evidence from Italian family firms. *Journal Of Corporate Finance, 14*(1), 17–31. https://doi.org/10.1016/j.jcorpfin.2007.11.001

Çalık, A. ve Naktiyok, A. (2018). Nepotizmin örgütsel sessizliğe etkisinde öz yeterlilik algısının rolü: Hastane çalışanları üzerine bir araştırma. *Ege Akademik Bakış,* 18(3), 343-351. https://dergipark.org.tr/tr/pub/eab/issue/41358/499915

Dyer, W. G. (2006). Examining the "family effect" on firm performance. *Family Business Review, 19*(4), 253–273. https://doi.org/10.1111/j.1741-6248.2006.00074

Erdem, M. ve Meriç, E. (2012). Okul yönetiminde kayırmacılığa ilişkin ölçek geliştirme. *Journal Of Educational Sciences Research, 2* (2), 141-154. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/697379

Elbaz, A. M., Haddoud, M. Y. ve Shehawy, Y. M. (2018). Nepotism, employees' competencies and firm performance in the tourism sector: A dual multivariate and qualitative comparative analysis approach. *Tourism Management*, 67, 3-16. https://doi.org/10.1016/j.tourman.2018.01.002

Firfiray, S., Cruz, C., Neacsu, I., Gomez-Mejia, L.R. (2018). Is nepotism so bad for family firms? A socioemotional wealth approach. *Human Resource Management Review, 28* (1), 83–97. https://doi.org/10.1016/j.hrmr.2017.05.008

Ford, R. ve Mclaughlin F. (1986). Nepotism: Boon or bane. *Personnel Administrator, 31*(11), 78-89. https://psycnet.apa.org/record/1989-24340-001

Ford, R. ve Mclaughin, F. (1985). Nepotism. *Personnel Journal, 64*(9), 57-61.

Gjinovci, A. (2016). The impact of nepotism and corruption on the economy and hr. *Economic And Environmental Studies, 16*(3), 421-434. https://www.econstor.eu/handle/10419/178926.

Haugen, K. ve Westin, K. (2016). Not a problem until it becomes a problem: A qualitative study of values and risks of in-house family ties in Swedish workplaces. *Nordic J. Working Life Studies, 6*(4), 67–86. https://doi.org/10.19154/njwls.v6i4.5613

İşçi, E., Taştan. B.S. ve Kozal, M.A.(2013). Örgütlerde kurumsallaşma düzeyinin nepotizm üzerine etkisinin incelenmesi: Hastane çalışanları örneği, *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi,* 1 (1:3), 61-83. https://dergipark.org.tr/tr/pub/seyad/issue/53408/710336

Karacaoğlu, K. ve Yörük, D. (2012). Çalışanların nepotizm ve örgütsel adalet algılamaları: Orta anadolu bölgesinde bir aile işletmesi uygulaması. *İş Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi, 14*(3), 46-64. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/235322

Kerse, G. ve Babadağ, M. (2018). I'm out if nepotism is in: The relationship between nepotism, job standardization and turnover intention. *Ege Akademik Bakış, 18*(4), 631-644. https://dergipark.org.tr/en/pub/eab/issue/39917/474025

Kiechel, W. (1984). How to relate to nepotism. *Fortune,* February, 143-144.

Liu, C., Eubanks, D. L. ve Chater, N. (2015). The weakness of strong ties: Sampling bias, social ties, and nepotism in family business succession. *The Leadership Quarterly, 26*(3), 419–435. https://doi.org/10.1016/j.leaqua.2015.02.007

Lim, W. M., Srivastava, S., Jain, A. K., Malik, N. ve Gupta, S. (2023). When employees feel betrayed: The mediating role of psychological contract violation on nepotism and workplace commitment in the hotel industry. *International Journal of Hospitality Management, 10*(2023), 103381. https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2022.103381

Mako, G.(2022). *Etik liderliğin nepotizmle örgütsel sessizlik ve nepotizmle örgütsel adalet ilişkisinde aracılık rolü.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Masuda, A. ve Visio, M. (2012). *Nepotism practices and the work-family interface*. R. G. Jones (Ed.), Nepotism in organizations (pp. 147–170). Routledge/Taylor & Francis Group.

Nadeem, M., Ahmad, R., Ahmad, N., Batool, S. R. ve Shafiquee, N. (2015). Favoritism, nepotism and cronyism as predictors of job satisfaction: Evidence from Pakistan. *Journal Of Business And Management Research, 8*, 224-228.

Özdemir, F. ve Özer, G. (2019). Örgütlerde nepotizm ile etik liderlik bir arada bulunabilir mi?, *International Social Sciences Studies Journal, 5*(50), 6500-6511. http://dx.doi.org/10.26449/sssj.1885

Özler, H., Özler, D. N. ve Gümüştekin, G. E. (2007). Aile işletmelerinde nepotizmin gelişme evreleri ve kurumsallaşma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 17, 437-450. https://dergipark.org.tr/tr/pub/susbed/issue/61793/924196

Özsemerci, K. (2002). *Türk kamu yönetiminde yolsuzluklar, nedenleri, zararları ve çözüm önerileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Todaie.

Öztürk, A. T. (2008). Değişen çağın aile işletmelerinde kurum kültürünün yerleştirilmesinde profesyonel yöneticilerden beklentiler. *Çankaya Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Journal Of Arts And Sciences, 1*(10), 109-116. https://dergipark.org.tr/tr/pub/cankujas/issue/4016/53030

Padgett, M. Y. ve Morris, K. A. (2005). Keeping it "all in the family:" Does nepotism in the hiring process really benefit the beneficiary?. *Journal of Leadership and Organizational Studies. 11*(2), 34-45. https://doi.org/10.1177/107179190501100205

Pamuk, G. (2021). *Dönüşümcü liderlik ve işten ayrılma niyeti ilişkisinde nepotizmin aracı rolü: Aile şirketleri örneği.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Polat, M. (2019). *Nepotizm ve psikolojik sözleşme ihlallerinin üretkenlik karşıtı iş davranışlarına etkisi.* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Rowshan, A. G., Ghasemnezhad, M. ve Hemmat, Z. (2015). Investigation of nepotism in public sector organizations in İran and its impact on employee's performance. *International Journal Of Management, Accounting & Economics, 2*(3), 189-199. https://www.ijmae.com/article_115470_1e2b0955a8349ec274b497d8ca9cec99.pdf

Safina, D. (2015). *Favouritism and nepotism in an organization: Causes and effects.* 2nd Global Conference On Business, Economics, Management And Tourism, 30-31 October 2014, Prague, Czech Republic, Procedia Economics And Finance, 23, 630-634. https://doi.org/10.1016/S2212-5671(15)00416-5

Savur, Z. (2018). *İşgücü devri ve kayırmacılık (nepotizm) arasındaki ilişki: Otomotiv yan sanayisinde bir araştırma.* Yayınlanmamış Yüksek Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Schulze, W. S., Lubatkin, M. H., Dino, R. N. ve Buchholtz, A. K. (2001). Agency relationships in family firms: Theory and evidence. *Organization Science, 12*(2), 99-116. https://doi.org/10.1287/orsc.12.2.99.10114

Sharma, P., Chrisman, J. J., Pablo, A. L. ve Chua, J. H. (2001). Determinants of initial satisfaction with the succession process in family firms: A conceptual model. *Entrepreneurship: Theory and Practice, 25*(3), 17–36. https://doi.org/10.1177/104225870102500302

Tytko, A., Smokovych, M., Dorokhina, Y., Chernezhenko, O. ve Stremenovskyi, S. (2020). Nepotism, favoritism and cronyism as a source of conflict of interest: Corruption or not?. *Amazonia Investiga, 9*(29), 163-169. http://dx.doi.org/10.34069/AI/2020.29.05.19

Vveinhardt, J. ve Petrauskaite, L. (2013). Degenerate organizational culture manifestation and nepotism impact on employee. *Management Theory And Studies for Rural Business and Infrastructure Development,* 35(2), 307-313.

KAYNAKÇA

Andreyeva, T., Luedicke, J. ve Wang, Y. C. (2014). State-level estimates of obesity-attributable costs of absenteeism. *Journal of Occupational and Environmental Medicine*, *56*(11), 1120-1127. https://doi.org/10.1097/JOM.0000000000000298

Ardıç, M., Aydın, N. C. ve Can-Develi, M. (2022). Güvenlik iklimi ve işe devamsızlık arasındaki ilişki: Bir üniversite hastanesinde uygulama. *5. Uluslararası 15. Ulusal Sağlık ve Hastane İdaresi Kongresi.*

Avcı, M. (2019). Çalışanların esnek çalışma düzenlemelerine ilişkin tutumlarının işe devamsızlık algılarına etkisi. Yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Avcı, M. ve Yavuz, E. (2020). Çalışanların esnek çalışma düzenlemelerine yönelik tutumlarının işe devamsızlık algıları üzerindeki etkileri: Kamu kurumlarında bir alan araştırması. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, *18*(35), 37-55.

Avey, J. B., Patera, J. L. ve West, B. J. (2006). The implications of positive psychological capital on employee absenteeism. *Journal of Leadership & Organizational Studies, 13*(2), 42-57. https://doi.org/10.1177/10717919070130020401

Bacak, B. ve Yiğit, Y. (2010). İşe devamsızlığın nedenleri, ekonomik sonuçları ve azaltılması için alınması gereken önlemler. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, *5*(1), 29–44.

Badubi, R. M. (2017). A critical risk analysis of absenteeism in the work place. *Journal of International Business Research and Marketing, 2*(6), 32-36. http://dx.doi.org/10.18775/jibrm.1849- 8558.2015.26.3004

Budak, Ç. B. (2019). Kurum içi kayırmacılık ve kayırmacılığın işe devamsızlığa etkisi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 7*(97), 432-444.

Chadwick-Jones, J. K., Brown, C. A. ve Nicholson, N. (1973). A-type and B-type absence: Empirical trends for women employees. *Occupational Psychology, 47*(1-2), 75-80.

Cheloha, R. S. ve Farr, J. L. (1980). Absenteeism, job involvement, and job satisfaction in an organizational setting. *Journal of Applied Psychology, 65*(4), 467-473. https://doi.org/10.1037/0021-9010.65.4.467

Cohen, A. ve Golan, R. (2007). Predicting absenteeism and turnover intentions by past absenteeism and work attitudes. *Career Development International*, *12*(5), 416-432. https://doi.org/10.1108/13620430710773745

Cristofoli, D., Turrini, A. ve Valotti, G. (2011). Coming back soon: Assessing the determinants of absenteeism in the public sector. *Journal of Comparative Policy Analysis, 13*(2), 75-89. https://doi.org/10.1080/13876988.2011.538542

Çelik, A., Çakıcı, A. B. ve Fındık, M. (2015). Çalışma ilişkilerinde algılanan adaletsizlik ile örgütsel bağlılık, işe devamsızlık ve işten ayrılma niyeti arasındaki ilişkilerin belirlenmesine yönelik bir araştırma: Sağlık kurumları örneği. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *4*(2), 159-170.

Demir, M. (2011). İşgörenlerin çalışma yaşamı kalitesi algılamalarının işte kalma niyeti ve işe devamsızlık ile ilişkisi. *Ege Akademik Bakış Dergisi*, *11*(3), 453-464.

Dubey, K. ve Pooja, D. (2015). A Study on Absenteeism & its Co-Relation with Job Satisfaction with special reference to IT Sector. *Global Journal of Commerce & Management Perspective*, *4*(3), 23-28.

Erol, E. (2005). *İşe devamsızlık ile kurum kültürü arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Furnham, A. ve Bramwell, M. (2006). Personality factors predict absenteeism in the workplace. *Individual Differences Research, 4*(2), 68–77.

Gangai, K. N. (2014). Absenteeism at workplace: What are the factors influencing to it? *Pezzottaite Journals*, *3*(4), 1258-1265.

Garibaldi, P., Joaquim , O. M. ve Jan, V. (2010). *Ageing, health, and productivity: The economics of ıncreased life expectancy*. Oxford: Oxford University Press.

Grigore, O. M. (2020). Factors contributing to work-related absenteeism during the COVID-19 pandemic. *Management Dynamics in the Knowledge Economy*, *8*(4), 401-418. https://doi.org/10.2478/mdke-2020-0026

Grinza, E. ve Rycx, F. (2020). The impact of sickness absenteeism on firm productivity: New evidence from Belgian matched employer–employee panel data. *Journal of Economy and Society*, *59*(1), 150-194. https://doi.org/10.1111/irel.12252

Htut, S. W. ve Lin, K. N. (2019). Relationship between principals' transformational leadership style and teachers' job performance and satisfaction in selected basic education high schools in Mandalay. *Sagaing University of Education Research Journal*, *10*(2), 1-13.

Jex, S. M. (2002). *Organizational psychology: A scientist-practitioner approach*. John Wiley & Sons: New York.

Josias, B. A. (2005). *The relationship between job satisfaction and absenteeism in a selected field services section within an electricity utility in the Western Cape*. M.Com Thesis, University of Western Cape.

Kaiser, C. P. (2018). Absenteeism, presenteeism, and workplace climate: A taxonomy of employee attendance behaviors. *Economics & Business Journal: Inquiries & Perspectives*, *9*(1), 69-86.

Kandemir, A. ve Şahin, B. (2017). The level and cost burden of absenteeism among health care professionals. *Journal of Business Science* (JOBS), *5*(2), 1-23.

Karaduman, A. (2019). *Örgütsel bağlılığın işe devamsızlık ve işten ayrılma niyeti üzerine etkisi* (Yüksek lisans tezi). Aksaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karanja, E. (2013). *Perceived factors contributing to employee absenteeism at Kenya Ports Authority*. Master's Thesis. Nairobi: University of Nairobi.

Kocakulah, M. C., Kelley, A. G., Mitchell, K. M. ve Ruggieri, M. P. (2016). Absenteeism problems and costs: Causes, effects and cures. *International Business &Economics Research Journal*, *15*(3), 89-96. https://doi.org/10.19030/iber.v15i3.9673

Løkke, A. K., Eskildsen, J. K. ve Jensen, T. W. (2007). Absenteeism in the Nordic countries. *Employee Relations, 29*(1), 16-29. https://doi.org/10.1108/01425450710714450

Mashaba, E. K. ve Maile, S. (2018). Factors underlying teacher absenteeism in selected schools located in Tshwane West District, South Africa. *International Journal of Educational Development in Africa*, *4*(1), 1-24. https://hdl.handle.net/10520/EJC-13c802414c

Mothiba, T. M., Mbombi, M. O., Malema, R. N. ve Malatji, M. (2018). The effects of absenteeism on nurses remaining on duty at a tertiary hospital of Limpopo province. *Curationis*, *41*(1), 1-5.

Mukwevho, H., Nesamvuni, A. E. ve Roberson, J. R. (2020). Factors impacting employee absenteeism and the managers' perception of its causes in the hotel industry. *African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure, 9*(5), 1161-1177. https://doi.org/10.46222/ajhtl.19770720-75

Naderi, R. ve Shams, M. S. (2020). Job satisfaction as a mediating variable between workplace factors and absenteeism: A proposed conceptual framework. *Kardan Journal of Economics and Management Sciences, 3*(2), 27–39. https://doi.org/10.31841/KJEMS.2021.32

Nurdağ, V. K. (2017). *Çalışanların devamsızlık davranışı ve iş doyumu düzeylerinin işletme performansına etkileri* (Yüksek lisans tezi). Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Obiero, E. O., Mwebi, B. R. ve Nyang'ara, N. M. (2017). Factors influencing teacher absenteeism in public secondary schools in Borabu Sub-County, Kenya. *International Journal of Education and Research*, *5*(7), 123-138.

Örücü, E. ve Kaplan, E. (2001). Kamu ve özel sektör çalışanlarında devamsızlık sorunu. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 8*(1), 93-111.

Parboteeah, K. P., Addae, H. M. ve Cullen, J. B. (2005). National culture and absenteeism: An empirical test. *The International Journal of Organizatioanl Analysis*, *13*(4), 343-361. https://doi.org/10.1108/eb029011

Raja, H. ve Gupta, R. (2019). The impact of employee absenteeism on organizational productivity with special reference to service sector. *International Journal of Research in Humanities, Arts and Literature, 7*(4), 581-594.

Robbins, S. P. ve Judge, T. A. (2004). *Organisational behaviour* (12 ed.). New Jersey: Pearson Education.

Saruan, N. A., Yusoff, H. M., Fauzi, M. F., Puteh, S. E. ve Robat, R. M. (2020). Unplanned absenteeism: The role of workplace and non-workplace stressors. *International Journal of Environmental Research and Public Health* (17), 1-16. https://doi.org/10.3390/ijerph17176132

Saruan, N. A., Yusoff, H. M., Fauzi, M. F., Puteh, S. E. ve Robat, R. M. (2020). Unplanned absenteeism: The role of workplace and non-workplace stressors. *International Journal of Environmental Research and Public Health* (17), 1-16. https://doi.org/10.3390/ijerph17176132

Singh, T., Chetty, N. ve Karodia, A. M. (2016). An investigation into the impact of absenteeism on the organisational performance of a private security company in Durban, Kwazulu-Natal. *Singaporean Journal of Business Economics, and Management Studies, 4*(11). https://doi.org/10.12816/0027227

Şenel, B. ve Şenel, M. (2012). The cost of absenteeism and the effect of demographic characteristics and tenure on absenteeism. *Interdisciplinary Journal of Contemporary Research in Business*, *4*(4), 1142-1151.

Şenol, L. ve Üzüm, B. (2021). Havacılık sektöründe psikolojik sahiplenme ve devamsızlık ilişkisi. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *8*(1), 67-78.

Watkins, G. T. (2005). *Managing the absent worker*. EAP Digest, Winter: 7.

Werner, A. (2005). *The development of best practice guidelines for the contingency management of health-related absenteeism in the motor manufacturing industry*. Nelson Mandela Metropolitan University: B Tech: Human Resources Management.

Ybema, J. F., Smulders, P. G. ve Bongers, P. M. (2010). Antecedents and consequences of employee absenteeism: A longitudinal perspective on the role of job satisfactionand burnout. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, *19*(1), 102-124. https://doi.org/10.1080/13594320902793691

Yılmaz, S. ve Söyük, S. (2022). Farklı yönleriyle absenteizm ve sağlık çalışanlarındaki önemi. *Journal of Innovative Healthcare Practices, 3*(2), 71-92.

KAYNAKÇA

Aronsson, G., Gustafsson, K. ve Dallner, M. (2000). Sick but yet at work: An empirical study of sickness presenteeism. *Journal of Epidemiology and Community Health, 54*(7), 502-509. https://doi.org/10.1136/jech.54.7.502

Aronsson, G. ve Gustafsson, K. (2005). Sickness presenteeism: Prevalence, attendance-pressure factors, and an outline of a model for research. *Journal of Occupational and Environmental Medicine, 47*(9), 958-966. https://doi.org/10.1097/01.jom.0000177219.75677.17

Bakan, İ., Şekkeli, Z. H. ve Bakan, M. (2022). Presenteizm, kişisel başarı güdüsü, para sevgisi, ücretten tatmin ve iş tatmini arasındaki ilişkiye yönelik ampirik bir çalışma. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19*(2), 723-739. https://doi.org/10.18092/ksusbd.958299

Baker-McClearn, D., Greasley, K., Dale, J. ve Griffith, F. (2010). Absence management and presenteeism: The pressures on employees to attend work and the impact of attendance on performance. *Human Resource Management Journal, 20*(3), 311-328. https://doi.org/10.1111/j.1748-8583.2010.00131.x

Baysal, İ. A. (2012). *Presenteeism (işte varolmama sorunu) ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişki: Adnan Menderes Üniversitesi akademik personeli üzerinde bir uygulama* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bergström, G., Bodin, L., Hagberg, J., Lindh, T., Aronsson, G. ve Josephson, M. (2009). Does sickness presenteeism have an impact on future general health? *International Archives of Occupational and Environmental Health, 82*(10), 1179-1190. https://doi.org/10.1007/s00420-009-0433-6

Biron, C., Brun, J., Ivers, H. ve Cooper, C. L. (2006). At work but ill: Psychosocial work environment and well-being determinants of presenteeism propensity. *Journal of Public Mental Health, 5*(4), 26-37. https://doi.org/10.1108/17465729200600028

Böckerman, P. ve Laukkanen, E. (2009). Presenteeism in Finland: Determinants by gender and the sector of economy. *Ege Academic Review, 9*(3), 1007-1016.

Cancelliere, C., Cassidy, J. D., Ammendolia, C. ve Cote, P. (2011). Are workplace health promotion programs effective at improving presenteeism in workers? A systematic review and best evidence synthesis of the literature. *Chiropractic & Manual Therapies, 19*(1), 395-405. https://doi.org/10.1186/2045-709X-19-3

Cooper, C. L. (1998). The changing nature of work. *Community, Work & Family, 1*(3), 313-317. https://doi.org/10.1080/13668809808414249

Cser, J. R. (2010). *Impact of participation in a worksite wellness program on presenteeism: A quantitative study of Pennsylvania workers* (Doctoral dissertation). Capella University.

Çiçek, B. ve Kılınç, E. (2020). Teknostresin presenteizm ve işten ayrılma niyetine etkisinde dönüşümcü liderliğin aracı rolü. *Business and Economics Research Journal, 11*(2), 555-570. https://doi.org/10.20409/berj.2020.251

Çiftçi, B. (2010). İşte var olma (ma) sorunu ve işletmelerin uygulayabileceği çözüm önerileri. *Muğla Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 1*, 153-174.

D'Abate, C. P. ve Eddy, E. R. (2007). Engaging in personal business on-the-job: Extending the presenteeism construct. *Human Resource Development Quarterly, 18*(3), 361-383. https://doi.org/10.1002/hrdq.1204

d'Errico, A., Viotti, S., Baratti, A., Mottura, B., Barocelli, A. P., Tagna, M., Sgambelluri, B., Battaglino, P. ve Converso, D. (2013). Low back pain and associated presenteeism among hospital nursing staff. *Journal of Occupational Health, 55*(4), 276-283. https://doi.org/10.1539/joh.12-0220-OA

Dewa, C. S., McDaid, D. ve Ettner, S. L. (2007). An international perspective on worker mental health problems: Who bears the burden and how are costs addressed? *Canadian Journal of Psychiatry, 52*(6), 346-356. https://doi.org/10.1177/070674370705200603

Elstad, J. I. ve Vabo, M. (2008). Job stress, sickness absence and sickness presenteeism in Nordic elderly care. *Scandinavian Journal of Public Health, 36*(5), 467-474. https://doi.org/10.1177/1403494808089657

Goetzel, R. Z., Long, S. R., Ozminkowski, R. J., Hawkins, K., Wang, S. ve Lynch, W. (2004). Health, absence, disability, and presenteeism cost estimates of certain physical and mental health conditions affecting U.S. employers. *Journal of Occupational and Environmental Medicine, 46*(4), 398-412. https://doi.org/10.1097/01.jom.0000121151.40413.bd

Hansen, C. D. ve Andersen, J. H. (2008). Going ill to work: What personal circumstances, attitudes and work-related factors are associated with sickness presenteeism? *Social Science & Medicine, 67*(6), 957-963. https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2008.05.022

https://www.capital.com.tr/yonetim/insan-kaynaklari/sirketlerin-yeni-sendromu

Ishimaru, T., Mine, Y. ve Fujino, Y. (2020). Two definitions of presenteeism: Sickness presenteeism and impaired work function. *Occupational Medicine, 70*(2), 95-100. https://doi.org/10.1093/occmed/kqaa051

İşçan, Ö. F. ve Moç, T. (2018). Çalışanların presenteizm (işte sözde var olma) davranışlarının işe yabancılaşmalarına etkisi: Bir kamu kurumu örneği. *İşletme Araştırmaları Dergisi, 10*(3), 379-402. https://doi.org/10.20491/isarder.2018.504

Johns, G. (2010). Presenteeism in the workplace: A review and research agenda. *Journal of Organizational Behavior, 31*(4), 519-542. https://doi.org/10.1002/job.630

Karaçınar, H. ve Özdemir, L. (2022). Çalışanların karanlık liderlik ve kayırmacılık algılarının presenteizm (işte var olamama) üzerine etkisi: Tekstil çalışanları üzerine bir araştırma. *İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi, 7*(19), 620-643. https://doi.org/10.25204/iktisad.883674

Karagöz, Ş. (2018). *Presenteeismin tükenmişlik düzeyleri üzerindeki etkisini irdelemeye yönelik bir alan araştırması* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü.

Kaynak, İ. ve Çiçek, B. (2021). İşe yabancılaşmanın işte var olamama ve işten ayrılma niyetine etkisinde babacan liderliğin rolü. *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 11*(22), 568-593. https://doi.org/10.24012/dicle.903271

Koçoğlu, M. (2007). *İşletmelerde presenteeism sorunu ve insan kaynakları yönetimi çerçevesinde mücadele yöntemleri* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Köprülü, M. N. (2020). *X ve Y kuşağı bağlamında örgütsel sessizlik ve presenteeism ilişkisinin incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü.

Lack, D. M. (2011). Presenteeism revisited: A comprehensive review. *American Association of Occupational Health Nurses, 59*(2), 77-91. https://doi.org/10.3928/08910162-20110125-01

Lohaus, D. ve Habermann, W. (2019). Presenteeism: A review and research directions. *Human Resource Management Review, 29*(1), 43-58. https://doi.org/10.1016/j.hrmr.2018.02.010

Lowe, G. S. (2002). Here in body, absent in productivity - Presenteeism hurts! Retrieved from http://www.refresher.com/Archives/!gslpresenteeism.html

Martínez, L. F. ve Ferreira, A. I. (2012). Sick at work: Presenteeism among nurses in a Portuguese public hospital. *Journal of Stress and Health, 28*(4), 297-304. https://doi.org/10.1002/smi.1432

McGregor, A., Magee, C. A., Caputi, P. ve Iverson, D. (2016). A job demands resources approach to presenteeism. *Career Development International, 21*(4), 402-418. https://doi.org/10.1108/CDI-02-2016-0022

Musich, S., Hook, D., Baaner, S., Spooner, M. ve Edington, D. W. (2006). The association of corporate work environment factors, health risks, and medical conditions with presenteeism among Australian employees. *American Journal of Health Promotion, 21*(2), 127-136. https://doi.org/10.4278/0890-1171-21.2.127

Ölmezoğlu-İri, N. İ. ve Korkmaz, F. (2021). Çalışanların koronavirüs kaygı düzeylerinin işte üretkenliğe etkisinde presenteizmin aracılık rolü. *OPUS International Journal of Society Researches*, *17*(Pandemi Özel Sayısı), 3367-3389.

Özer, S. ve Atay, V. (2021). Presenteizm ile örgütsel yabancılaşma ilişkisi: Van ili otel işletmeleri örneği. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (51), 307-324.

Öztürk, Y. ve Öztürk, A. (2023). İş güvencesizliği algısının presenteizm düzeyine etkisinde duygusal tükenmişliğin aracı rolü: Turizm sektörü çalışanlarına yönelik bir araştırma. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies, 11*(3), 2401-2417. https://doi.org/10.21325/jotags.2023.1285

Prater, T. ve Smith, K. (2011). Underlying factors contributing to presenteeism and absenteeism. *Journal of Business & Economics Research, 9*(6), 1-14. https://doi.org/10.19030/jber.v9i6.4326

Quazi, H. (2013). *Presenteeism*. Palgrave Macmillan.

Rantanen, I. ve Tuominen, R. (2011). Relative magnitude of presenteeism and absenteeism and work-related factors affecting them among health care professionals. *International Archives of Occupational and Environmental Health, 84*(2), 225-230. https://doi.org/10.1007/s00420-010-0604-5

Schultz, A. B., Chen, C. ve Edington, D. W. (2009). The cost and impact of health conditions on presenteeism to employers. *Pharmacoeconomics, 27*(5), 365-378. https://doi.org/10.2165/00019053-200927050-00002

Shuster, C. (2014). Present and unaccounted for presenteeism. Retrieved from https://livehealthyosu.com/2014/01/02/present-and-unaccounted-for-presenteeism/

Türkkan, G. ve Soyman, T. (2023). Aşırı iş yükü, iş stresi, presenteizm ve işten ayrılma niyeti arasındaki ilişkiler: Görgül bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, 14*(40), 1368-1389. https://doi.org/10.21076/vizyoner.1098227

Umann, J., Guid, L. D. A. ve Grazziano, E. D. S. (2012). Presenteeism in hospital nurses. *Revista Latino-Americana De Enfermagem, 20*(1), 159-166. https://doi.org/10.1590/S0104-11692012000100021

Webster, R. K., Liu, R., Karimullina, K., Hall, I., Amlot, R. ve Rubin, G. J. (2019). A systematic review of infectious illness presenteeism: Prevalence, reasons and risk factors. *BMC Public Health, 19*(1), 1-13. https://doi.org/10.1186/s12889-018-6349-8

Widera, E., Chang, A. ve Chen, H. L. (2010). Presenteeism: A public health hazard. *Journal of General Internal Medicine, 25*(11), 1244-1247. https://doi.org/10.1007/s11606-010-1422-x

Yeşiltaş, M. D. ve Ayaz, E. (2019). İş stresi ve rol belirsizliğinin presenteizm (işte var olamama) üzerindeki etkisinin belirlenmesi. *OPUS International Journal of Society Researches, 12*, 741-771. https://doi.org/10.26466/opus.563588

Yücel, E. (2020). Presenteizm ve iş tatmini arasındaki ilişki: Turizm sektöründe bir araştırma. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 29*(1), 226-238. https://doi.org/10.35379/cusosbil.693773

KAYNAKÇA

Akarsu, B. (1998). *Mutluluk ahlakı: Ahlak öğretileri-I*. İnkılap Kitabevi.

Akgül, D. ve Varinli, İ. (2017). Hedonik (hazcı) tüketimin özel günlerdeki alışveriş kültürü üzerindeki etkisi ve ülkelerarası karşılaştırmalı bir araştırma. *International Journal of Social Inquiry, 10*(2), 1-36. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/391935

Arnold, M. J. ve Reynolds, K. E. (2003) Hedonic shopping motivations. *Journal of Retailing, 79*(2), 259-268. http://dx.doi.org/10.1016/S0022-4359(03)00007-1

Babin, B. J., Darden, W. R. ve Griffin, M. (1994). Work and/or fun: Measuring hedonic and utilitarian shopping value. *Journal of Consumer Research, 20*(4), 644-656. http://www.jstor.org/stable/2489765

Bartlett, C. A. ve Ghoshal, S. (1995). Rebuilding behavioral context: Turn process reengineering into people rejuvenation. *MIT Sloan Management Review, 37*(1), 23-36. https://www.hbs.edu/faculty/Pages/item.aspx?num=2649

Cave, P. (2001). Too self-fulfilling. *Analysis, 61*(2), 141-146. http://www.jstor.org/stable/3329103

Coleman, H. J. (1996). Why employee empowerment is not just a fad. *Leadership & Organization Development Journal, 17*(4), 29-36. https://doi.org/10.1108/01437739610120574

Crisp, R. (2006). Hedonism reconsidered. *Philosophy and Phenotnenological Research, 73*(3), 619-645. http://www.jstor.org/stable/40041013

Crowley, A. E., Spangenberg, E. R. ve Hughes, K. R. (1992). Measuring the hedonic and utilitarian dimensions of attitudes toward product categories. *Marketing Letters, 3*(3), 239-249. http://www.jstor.org/stable/40216261

Dhar, R. ve Wertenbroch, K. (2000). Consumer choice between hedonic and utilitarian goods. *Journal of Marketing Research, 37*(1), 60-71. http://www.jstor.org/stable/1558541

Dietz, A. (2019). Explaining the paradox of hedonism. *Australasian Journal of Philosophy, 97*(3), 497-510. https://doi.org/10.1080/00048402.2018.1483409

Duong, T. N. ve Phan, T. A. (2024). Personal values and employee engagement: A study in Vietnam. *Cogent Business & Management, 11*(1), 2297808. https://doi.org/10.1080/23311975.2023.2297808

Evans, I. and Meyer, L. (2003). Motivating the professoriate: Why sticks and carrots are only for donkeys. *Higher Education Management and Policy, 15*(3), 151-167. https://doi.org/10.1787/hemp-v15-art29-en.

Filiz, H. (2020). Kitle iletişim araçlarının hedonizm ekseninde günlük yaşam içerisindeki kullanım alanları. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8*(5), 1465-1476. https://doi.org/10.18506/anemon.669628

Grubb, E. L. ve Grathwohl, H. L. (1967). Consumer self-concept, symbolism and market behavior: A theoretical approach. *Journal of Marketing, 31*(4), 22-27. https://doi.org/10.2307/1249461

Hirschman, E. C. ve Holbrook, M. B. (1982). Hedonic consumption: Emerging concepts, methods and propositions. *Journal of Marketing, 46*(3), 92-101. https://doi.org/10.2307/1251707

Holbrook, M. B. ve Hirschman, E. C. (1982). The experiential aspects of consumption: Consumer fantasies, feelings, and fun. *Journal of Consumer Research, 9*(1), 132-140. https://www.jstor.org/stable/2489122

Johnson, T. ve Attmann, J. (2009). Compulsive buying in a product specific context: Clothing. *Journal of Fashion Marketing and Management: An International Journal, 13*(3), 394-405. https://doi.org/10.1108/13612020910974519

Joshanloo, M. ve Jarden, A. (2016). Individualism as the moderator of the relationship between hedonism and happiness: A study in 19 nations. *Personality and Individual Differences, 94*(1), 149-152. https://doi.org/10.1016/j.paid.2016.01.025

Joshanloo, M. ve Weijers, D. (2014). Aversion to happiness across cultures: A review of where and why people are averse to happiness. *Journal of Happiness Stududies, 15*, 717-735. https://doi.org/10.1007/s10902-013-9489-9

Kaya, D. A. (2019). Dijital çağın hedonist çalışanları: Dijital göçebeler. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi, 5*, 101-113. https://doi.org/10.21733/ibad.603406

Kislev, E. (2018). Happiness, post-materialist values, and the unmarried. *Journal of Happiness Studies, 19*(8), 2243-2265. https://doi.org/10.1007/s10902-017-9921-7

Lee, E., Moschis, G. P. ve Mathur, A. (2001). A study of life events and changes in patronage preferences. *Journal of Business Research, 54*(1), 25-38. https://doi.org/10.1016/S0148-2963(00)00116-8

Majetić, F., Bassetti, C. ve Rajter, M. (2024) Happiness among nonstandard employees in europe: The role of the worker's value orientation and sources of social support. *International Journal of Sociology, 54*(1), 51-66. https://doi.org/10.1080/00207659.2023.2273046

Oishi, S. ve Gilbert E. A. (2016). Current and future directions in culture and happiness research. *Current Opinion in Psychology, 8*(1), 54-58. https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2015.10.005

Okada, E. M. (2005). Justification effects on consumer choice of hedonic and utilitarian goods. *Journal of Marketing Research, 42*(1), 43-53. https://doi.org/10.1509/jmkr.42.1.43.56889

O'Shaughnessy, J. ve O'Shaughnessy, N. J. (2002). Marketing, the consumer society and hedonism. *European Journal of Marketing, 36*(5/6), 524-547. https://doi.org/10.1108/03090560210422871

Otnes, C. ve McGrath, M. A. (2001). Perceptions and realities of male shopping behavior. *Journal of Retailing, 77*(1), 111-137. https://doi.org/10.1016/S0022-4359(00)00047-6

Özsaçmacı, B., Yener,D. ve Dursun, T. (2019). Hedonizm, hedonik tüketim ve tüketimde materyalist eğilimler üzerine bir araştırma. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi, 54*(1), 71-88. https://doi.org/10.15659/3.sektor-sosyal-ekonomi.19.02.1071

Öztürk-Fidan, İ. (2017). Hedonizmden püritanizme: Eğitim felsefesine ilişkin bir değerlendirme. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 5*(3), 597-621. https://doi.org/10.18506/anemon.293190

Papatya, N. ve Özdemir, Ş. (2012). Hazcı tüketim davranışları ve televizyon programlarını izleme eğilimleri arasındaki ilişki: Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 26*(3-4), 161-184. https://dergipark.org.tr/tr/pub/atauniiibd/issue/2707/35528

Piasecka, A. (2001). Creating champions. *Industrial and commercial training, 33*(2), 69-72. https://doi.org/10.1108/00197850110695017

Sagie, A. ve Elizur, D. (1996). The structure of personal values: A conical representation of multiple life areas. *The Journal of Organizational Behavior, 17*, 573-586. http://www.jstor.org/stable/3000378

Saylı, H. (2008). Geleneksel yönetim paradigmasının sınırlayıcı alanlarına karşı post-modern yönetim paradigmasının geliştirici alanları. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10*(2), 181- 200. https://dergipark.org.tr/tr/pub/akuiibfd/issue/1628/20405

Schwartz, S. H. ve Sagiv, L. (1995). Identifying culture-specifics in the content and structure of values. *Journal of Cross-Cultural Psychology, 26*(1), 92-116. https://doi.org/10.1177/0022022195261007

Stocker, M. (1976). The schizophrenia of modern ethical theories. *The Journal of Philosophy 73*(14), 453-66. https://www.jstor.org/stable/2025782

Tarka, P., Richard, J. H. ve Jasurbek, B. (2023). Hedonism, hedonistic shopping experiences and compulsive buying tendency: A demographics-based model approach. *Journal of Marketing Theory and Practice, 31*(2), 197-222. https://doi.org/10.1080/10696679.2022.2026791

Uchida, Y., Norasakkunkit, V. ve Kitayama, S. (2004). Cultural constructions of happiness: Theory and emprical evidence. *Journal of Happiness Studies, 5*, 223-239. https://doi.org/10.1007/s10902-004-8785-9

Ünal, S. (2009). Tüketicileri hedonik alışverişe yönelten nedenler üzerine Erzurum'da bir araştırma. *Öneri Dergisi, 8*(32), 73-83. https://dergipark.org.tr/tr/pub/maruoneri/issue/52889/696126

Veenhoven, R. (2003). Hedonism and happiness. *Journal of Happiness Studies, 4*, 437-457. https://doi.org/10.1023/B:JOHS.0000005719.56211.fd

Wagner, S. L. ve Rush, M. C. (2000). Altruistic organizational citizenship behavior: Context, disposition, and age. *The Journal of Social Psychology, 140*(3), 379-391. https://doi.org/10.1080/00224540009600478

Wang, S. ve He, M. (2024). Research on the impact of employees' social media use on ambidextrous innovation. *The EUrASEANs: Journal on global socio-economic dynamics, 1*(44), 68-82. https://doi.org/10.35678/2539-5645.1(44).2024.68-82

Worren, N. A. M., Ruddle, K. ve Moore, K. (1999). From organizational development to change management: The emergence of a new profession. *The Journal of Applied Behavioral Science, 35*(3), 273-286. https://doi.org/10.1177/0021886399353002

KAYNAKÇA

Arora, S. ve Khatri, B. (2022). Impact of organizational citizenship behavior (ocb) measurements on employees job performance-a study of bank employees. *Resmilitaris*, *12*(4), 1318-1330. https://resmilitaris.net/menu-script/index.php/resmilitaris/article/view/1951/1629

Avcı, N. (2023). Çalışanların öz yeterlilik ve özgecilik algı düzeyleri arasındaki ilişkide iş yeri maneviyatı ve örgüt ikliminin aracılık rolü. *Fiscaoeconomia*, *7*(3), 2411-2436. https://doi.org/10.25295/fsecon.1266340

Aydemir, T. ve Er, K. O. (2023). Öğretmen adaylarının özgeci davranışları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişki. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES),* 56(3), 1105-1138. https://doi.org/10.30964/auebfd.1112062

Az, M. S. ve Acar, M. C. (2020). Dindarlık ile özgecilik arasındaki ilişki: Üniversite öğrencileri ile yapılan bir araştırma. *Pamukkale Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, *7*(1), 742-773. https://dergipark.org.tr/en/pub/pauifd/issue/54762/731273

Batson, C. D. (1997). Self–other merging and the empathy–altruism hypothesis: Reply to Neuberg et al. (1997). *Journal of Personality and Social Psychology*, *73*(3), 517–522. https://doi.org/10.1037/0022-3514.73.3.517

Chen, R. R., Huang, Q. ve Dou, G. (2023). Exploring the impact of social media use on altruistic behaviours: An affordance approach. *Behaviour & Information Technology*, 1-19. https://doi.org/10.1080/0144929X.2023.2254909

Connolly, T. ve Axelrod, R. (1984). The evolution of cooperation. *Administrative Science Quarterly*, *29*(4), 661-663.

Carlo, G. ve Randall, B. A. (2002). The development of a measure of prosocial behaviors for late adolescents. *Journal of Youth and Adolescence,* 31, 31-44.

Çakır, G. (2022). Mesih (veya kurtarıcı) kompleksi nedir?. Erişim Adresi: https://www.probiyotix.com/mesih-veya-kurtarici-kompleksi-nedir/ Erişim Tarihi: 08.02.2024

Çetin, Z. (2023). Kişi-Örgüt uyumunun özgeciliğe etkisinde sosyal zekânın rolü: Hizmet sektörü çalışanlarında bir uygulama. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, *15*(3), 2154-2172. https://doi.org/10.20491/isarder.2023.1704

Çıtak, Z. (2010). *Motivasyon ve iş tatmininin örgütsel vatandaşlık davranışın etkisi üzerine bir araştırma.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Dikili, E. (2023). Örgüt içi özgeci davranışların belirleyicileri: Öz yeterlilik ve iş tatmini açısından bir değerlendirme. *Journal of Life Economics*, *10*(4), 329-340. https://doi.org/10.25295/fsecon.1266340

Duman, B. (2021). Üniversite öğrencilerinin özgecilik düzeyleri ile sosyodemografik değişkenler açısından incelenmesi. *Balkan & Near Eastern Journal of Social Sciences (BNEJSS)*, *7*(4).27-35. https://www.ibaness.org/bnejss/2021_07_04/05_Duman.pdf

Düzgüner, S. (2019). Pro-sosyal davranışlarda diğerkâmlığın (özgecilik) tanımı ve konumu. *Bilimname*, *2019*(40), 351-373. https://doi.org/10.28949/bilimname.595847

Eddleston, K. A. ve Kellermanns, F. W. (2007). Destructive and productive family relationships: A stewardship theory perspective. *Journal of Business Venturing*, *22*(4), 545-565. https://doi.org/10.1016/j.jbusvent.2006.06.004

Ekşi, H., Sayın, M. ve Demir-Çelebi, Ç. (2016). Üniversite öğrencilerinin özgecilik ve otantiklik seviyeleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, *14*(32), 79-102. https://dergipark.org.tr/en/pub/ded/issue/37180/429026

Feigin, S., Owens, G. ve Goodyear-Smith, F. (2014). Theories of human altruism: A systematic review. *Annals of Neuroscience and Psychology*, *1*(1), 1-9.

Ficapal-Cusí, P., Enache-Zegheru, M. ve Torrent-Sellens, J. (2020). Linking perceived organizational support, affective commitment, and knowledge sharing with prosocial organizational behavior of altruism and civic virtue. *Sustainability*, *12*(24), 10289. https://doi.org/10.3390/su122410289

Gantt, E. E., Reber, J. S. ve Hyde, J. (2013). The psychology of altruism and the problems of mechanism, egoism, and determinism. İçinde H. Koppel (Ed.) *Psychology of altruism* (1-35). NY: Nova Science Publishers.

Gautam, T., Van Dick, R., Wagner, U., Upadhyay, N. ve Davis, A. J. (2005). Organizational citizenship behavior and organizational commitment in Nepal. *Asian Journal of Social Psychology*, *8*(3), 305-314. https://doi.org/10.1111/j.1467-839X.2005.00172.x

Hamilton, W. D. (1964). The genetical evolution of social behaviour. II. *Journal of Theoretical Biology*, *7*(1), 17-52. https://doi.org/10.1016/0022-5193(64)90039-6

Hsiung, T. L. (2014). The Relationships among salary, altruistic behavior and job performance in the national basketball association. *International Journal of Business and Social*, *5*(9), 193-198.

Jensen, K., Vaish, A. ve Schmidt, M. F. (2014). The emergence of human prosociality: Aligning with others through feelings, concerns, and norms. *Frontiers in Psychology*, *5*, 822. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2014.00822

Kalisch, B. J. (1973). What is empathy?, *The American Journal of Nursing*, 1548-1552.

Khalinbayli, K. ve Taş, B. (2019). Üniversite öğrencilerinde özgecilik ve mükemmeliyetçilik anlayışı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *OPUS International Journal of Society Researches*, *14*(20), 1564-1593. https://doi.org/10.26466/opus.580182

Korkmaz, M. ve Özdemir, M. (2022). Personel güçlendirmenin örgütsel vatandaşlık davranışına etkisi: Yapısal eşitlik model analizi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, *14*(3), 2342-2353. https://doi.org/10.20491/isarder.2022.1505

Köksal, K., Gürsoy, A. ve Yapar, H. (2018). Özgecilik ve çalışan performansı arasındaki ilişki: Kamu sektöründe bir inceleme. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *22*(4), 783-796. https://dergipark.org.tr/en/pub/tsadergisi/issue/40949/460480

MacIntyre, A. (1967). Egoism and altruism. İçinden P. Edwards (Ed.), *The encyclopedia of philosophy* 2, (462–466). New York: Macmillan

Ma, W. ve Chan, A. (2014). Knowledge sharing and social media: Altruism, perceived online attachment motivation, and perceived online relationship commitment. *Computers in Human Behavior*, *39*, 51-58. https://doi.org/10.1016/j.chb.2014.06.015

Morrison, N. K. ve Severino, S. K. (2007). Altruism: Toward a psychobiospiritual conceptualization. *Zygon®*, *42*(1), 25-40.

Piliavin, J. A. ve Charng, H. W. (1990). Altruism: A review of recent theory and research. *Annual Review of Sociology*, *16*(1), 27-65. https://doi.org/10.1146/annurev.so.16.080190.000331

Perry, E. (2021). What is altruism (and is it important at work)?. Erişim Adresi: https://www.betterup.com/blog/altruism. Erişim Tarihi: 07.02.2024

Podsakoff, P. M., MacKenzie, S. B., Moorman, R. ve Fetter, R. (1990). The impact of transformational leader behaviors on employee trust, satisfaction, and organizational citizenship behaviors, *Leadership Quarterly,* 107-142.

Rushton, J. P., Chrisjohn, R. D. ve Fekken, G. C. (1981). The altruistic personality and self report altruism scale. *Person and Individual Differences*, 2, 293-302.

Söylev, Ö. F. (2022). Özgeciliğin yordayıcısı olarak empati ve maneviyat: İlahiyat öğrencileri üzerine nicel bir araştırma. *Eskiyeni*, (47), 463-488. https://doi.org/10.37697/eskiyeni.1126504

Schwartz, B. (1993). Why altruism is impossible... and ubiquitous. *Social Service Review*, *67*(3), 314-343.

Schwartz, S. H. (1977). Normative influences on altruism. İçinden *Advances in experimental social psychology* (Vol. 10, pp. 221-279). Academic Press.

Şanlı, A. G. ve Koç, B. (2019). Her özgeci birey özgeci davranır mı? Otantiklik ve dindarlığın özgecilik üzerindeki rolü. *Middle Black Sea Journal of Communication Studies*, *4*(2), 104-114. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/860843

Tekeş, B. ve Hasta, D. (2015). Özgecilik ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Nesne Psikoloji Dergisi, 3*(6), 55-75. https://doi.org/10.7816/nesne-03-06-03

Topses, G. (2012). Elseverlik (alturizm) ve benseverlik (egoizm) ölçeğiyle ilgili geçerlik ve güvenirlik çalışması. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education (IJTASE)*, *1*(2).60-71. https://www.ijtase.net/index.php/ijtase/article/view/277

Uğurlu-Kara, A. ve Köksal, K. (2022). Bağlılık, çalışan performansı ve iş tatmini ilişkisinde özgeciliğin düzenleyici rolü: Sağlık çalışanları üzerinde bir uygulama. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, *14*(1), 284-302. https://doi.org/10.20491/isarder.2022.1380

Uğurlu-Kara, A. ve Köksal, K. (2023). İstismarcı yönetimin çalışan özgeciliğine etkisi: Psikolojik sözleşme ihlalinin düzenleyici etkisi. *Aurum Journal of Social Sciences*, *8*(1), 5-29. https://dergipark.org.tr/en/pub/aurum/issue/78089/1137085

Ümmet, D., Ekşi, H. ve Otrar, M. (2013). Özgecilik (altruism) ölçeği geliştirme çalışması. *Değerler Eğitimi Dergisi*, *11*(26), 301-321. https://dergipark.org.tr/en/pub/ded/issue/29173/312416

Üzümçeker, E., Gezgin, G. N. ve Akfırat, S. (2019). Sosyal ve evrimsel psikolojide insan özgeciliği bilmecesi. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi, 3*(5), 93-110. https://doi.org/10.31461/ybpd.559805

Yıldırım, S. Ş. ve Gündoğdu, H. (2023). AynRand için dünyadaki kötülüklerin kaynağı: Altruizm. *Anadolu Kültürel Araştırmalar Dergisi*, *7*(1), 76-93. https://ankad.org/index.php/ankad/article/view/148/279

Zheng, X., Xie, F. ve Ding, L. (2018). Mediating role of self-concordance on the relationship between internet altruistic behaviour and subjective wellbeing. *Journal of Pacific Rim Psychology*, *12*, e1. https://doi.org/10.1017/prp.2017.14

Zheng, X., Wang, Z., Chen, H. ve Xie, F. (2021). The relationship between self-esteem and internet altruistic behavior: The mediating effect of online social support and its gender differences. *Personality and Individual Differences*, *172*, 110588. https://doi.org/10.1016/j.paid.2020.110588

KAYNAKÇA

Aburumman, O. J., Omar, K. ve Barhem, B. (2023). Joint responsibility for careers. *Employee Responsibilities and Rights Journal, 35*(1), 29-50. https://doi.org/10.1007/s10672-021-09401-2

Adams, J. W., Srivastava, A., Herriot, P. ve Patterson, F. (2013). Careerist orientation and organizational citizenship behavior in expatriates and non-expatriates. *Journal of Career Development, 40*(6), 469-489. https://doi.org/10.1177/0894845312472255

Ağırbaş, Z. B. (2019). *Nevrotik kişilik özelliğinin kariyerizm eğilimi üzerindeki etkisinde ahlaki çözülmenin aracı etkisi.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akgemci, T., Makharadze, I. ve Kiziloglu, E. (2019). *The effect of careerism orientation on organizational justice perception and job stress: An application on academic staff.* Paper presented at the Review of Socio-Economic Perspectives- RSEP.

Andersson, L. M. ve Pearson, C. M. (1999). Tit for tat? The spiraling effect of incivility in the workplace. *Academy of management review, 24*(3), 452-471. https://doi.org/10.2307/259136

Aryee, S. ve Chen, Z. X. (2004). Countering the trend towards careerist orientation in the age of downsizing: Test of a social exchange model. *Journal of business research, 57*(4), 321-328. https://doi.org/10.1016/S0148-2963(02)00408-3

Aytaç, S. (2005). *Çalışma yaşamında kariyer yönetimi planlaması gelişimi ve sorunları*. İstanbul: 4 Nokta Matbaacılık.

Bingöl, D. (2015). *İnsan kaynakları yönetimi*. İstanbul: Beta Yayıncılık.

Bratton, V. K. ve Kacmar, K.M. (2004). The Dark Side of Organizational Behavior. In O'Leary-Kelly, A., Griffin, R. W. (Eds), *Extreme careerism: The dark side of impression* (291- 308), United States of America: John Wiley & Sons.

Chay, Y. W. ve Aryee, S. (1999). Potential moderating influence of career growth opportunities on careerist orientation and work attitudes: Evidence of the protean career era in Singapore. *Journal of Organizational Behavior, 20*(5), 613-623. http://www.jstor.org/stable/3100432

Chiaburu, D. S., Muñoz, G. J. ve Gardner, R. G. (2013). How to spot a careerist early on: Psychopathy and exchange ideology as predictors of careerism. *Journal of business ethics, 118*, 473-486. doi: https://doi.org/10.1007/s10551-012-1599-5

Christian, J. S. ve Ellis, A. P. (2014). The crucial role of turnover intentions in transforming moral disengagement into deviant behavior at work. *Journal of business ethics, 119*, 193-208. doi: https://doi.org/10.1007/s10551-013-1631-4

Cramer, S. H., Herr, E. L. ve Niles, S. (2004). *Career guidance and counseling through the lifespan*. In: Boston, MA: Pearson Education Inc.

Das, P., Kar, B. ve Misra, S. N. (2024). Career course, coach, and cohort framework: A design thinking approach to enhance career self-efficacy. *The International Journal of Management Education, 22*(1), 100898. https://doi.org/10.1016/j.ijme.2023.100898

Erdem, A. T. (2020). Kariyer Kalıpları. In Tutar, H. (Ed.), *Kariyer planlaması ve yönetimi* (ss. 67-79), Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Erdem, A. T. ve Akolaş, D. A. (2020). Müşteri memnuniyetinin lojistik yönetimi bağlamında incelenmesi: Bir kargo şirketi örneği. *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *2*(2), 139-159. https://dergipark.org.tr/tr/pub/husbdergi/issue/56407/703895

Erdem, A. T. (2021). A Tipi kişilik özelliğinin kariyerizm eğilimi üzerine etkisinde ahlaki çözülme eğiliminin aracı rolü. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *45*, 47-62. https://doi.org/10.52642/susbed.897803

Erdoğmuş, N. (2003). *Kariyer geliştirme: Kuram ve uygulama*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Ettekal, I. ve Ladd, G. W. (2020). Development of aggressive-victims from childhood through adolescence: Associations with emotion dysregulation, withdrawn behaviors, moral disengagement, peer rejection, and friendships. *Development and psychopathology, 32*(1), 271-291. https://doi.org/10.1017/S0954579419000063

Feldman, D. C. ve Weitz, B. A. (1991). From the invisible hand to the gladhand: Understanding a careerist orientation to work. *Human Resource Management, 30*(2), 237-257. https://doi.org/10.1002/hrm.3930300206

Gabriel, R. A. ve Savage, P. L. (1978). *Crisis in command: Mismanagement in the army*. New York: Hill and Wang.

Gökçen Kapusuz, A. (2024). Careerism in relationship between intolerance of uncertainty and work engagement. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi, 13*(1), 131-141. https://doi.org/10.33206/mjss.1291443

Gökdeniz, İ. ve Merdan, E. (2011). Kişilik ile kariyer seçimi arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 3*(2), 23-36. http://aksarayiibd.aksaray.edu.tr/tr/pub/issue/22553/240997

Greenberg, J. (1997). *Antisocial behavior in organizations*. Thousand Oaks, CA, US: Sage Publications, Inc.

Greenberg, J. ve Baron, R. A. (2003). *Behavior in Organizations: Understanding and Managing the Human Side of Work*. Prentice Hall: Upper Saddle River.

Hamilton, S. M. ve Von Treuer, K. (2012). An examination of psychological contracts, careerism and ITL. *Career Development International, 17*(5), 475-494. https://doi.org/10.1108/13620431211269711

Hsiung, H. H., Lin, C. W. ve Lin, C. S. (2012). Nourishing or suppressing? The contradictory influences of perception of organizational politics on organizational citizenship behaviour. *Journal of Occupational and Organizational Psychology, 85*(2), 258-276. https://psycnet.apa.org/doi/10.1111/j.2044-8325.2011.02030.x

İrmiş, A. ve Bayrak, S. (2001). İnsan kaynakları yönetimi açısından kariyer yönetimi. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 1*(1-2), 177-186. https://dergipark.org.tr/tr/pub/susead/issue/28441/302972

Kozak, M. A. (2001). *Konaklama işletmelerinde kariyer planlaması*. Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Kurt, B. (2023). *Sosyal kaytarma ve kariyerizm eğiliminde algılanan örgütsel adaletin aracı rolü.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Liman, A. (2019). *Örgütsel performansın öncülleri olarak etik liderlik ve kariyerizm.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gebze Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Liman, A., Elçi, M. ve Gülay, M. (2019). Örgütsel performansın öncülleri olarak etik liderlik ve kariyerizm üzerine bir araştırma. *Uluslararası Ekonomi İşletme ve Politika Dergisi, 3*(2), 183-198. https://doi.org/10.29216/ueip.553059

Mosier, M. L. (1988). Getting a grip on careerism. *Airpower Journal, 2*(2), 52-60.

Müftüoğlu, Y. V. ve Erol, İ. (2013). Kariyer kavramı ve maden mühendisleri için kariyer seçenekleri. *Madencilik Dergisi, 10*(1), 5-18. https://dergipark.org.tr/tr/pub/madencilik/issue/32469/361035

Nicolescu, O. (2009). Methods and techniques specific to human resource management. *Revista de Management Comparat Internațional, 52*(4), 37-43. https://core.ac.uk/download/pdf/6331001.pdf

Nohut, F. (2022). *Kişilik özellikleri ve kariyerizm eğilimi arasındaki ilişkide örgütsel destek algısının düzenleyici rolü.* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi, İşletme Enstitüsü.

Novac, E. ve Abrudan, D. (2008). *Human resource management–theoretical and practical elements.* Timişoara: Eurobit Publishing House.

Oral Ataç, L. ve Köse, H. T. T. V. S. (2018). *Kariyerizm yöneliminin izlenim yönetimi taktiklerine etkisi: Beyaz yakalılar üzerine bir araştırma.* 26. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi, 285-290.

Özgen, H., Öztürk, A. ve Yalçın, A. (2002). *İnsan kaynakları yönetimi.* İstanbul: Nobel Kitabevi.

Pritchard, R. D. (2004). *The dark side of organizational behavior.* Vol. 24, John Wiley & Sons.

Saidon, I. M. ve Ab Ghani, N. (2020). How does organizational ethical climate affect interpersonal deviance? The Role of moral disengagement. *Ethics, Governance and Risk Management in Organizations*, 3-20. https://doi.org/10.1007/978-981-15-1880-5_1

Savickas, M. L. (2005). The theory and practice of career construction. *Career development and counseling: Putting theory and research to work, 1*, 42-70. https://psycnet.apa.org/record/2004-21312-003

Savickas, M. L. (2011). Constructing careers: Actor, agent and author. *Journal of Employment Counseling, 48*(4), 179-181. https://doi.org/10.1002/j.2161-1920.2011.tb01109.x

Seymen, O. A. (2004). Geleneksel kariyerden, sınırsız ve dinamik/değişken kariyere geçiş: Nedenleri ve sonuçları üzerine yazınsal bir inceleme. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 23*(1), 79-114. https://www.uludag.edu.tr/dosyalar/iibfdergi/genel-dokuman/2004_1/asl05.pdf

Skopec, R. (2018). Darwin's Theorem Revised: Survival of the Careerist. *Asian Journal of Mathematical Sciences, 1*(5), 99-104. http://dx.doi.org/10.32474/ACR.2019.01.000123

Şimşek, M. Ş. ve Soysal, A. (2004). Örgütlerde Kariyer Yönetimi. In M.Ş. Şimşek ve A. Çelik (Eds.), *Kariyer yönetimi* (ss. 29-199), Ankara: Gazi Kitabevi.

TDK, Kariyer (2024, Şubat 11). *Kariyer ne demek TDK sözlük anlamı.* https://sozluk.gov.tr/

TDK, Kaiyerizm (2024, Ocak 6). *Kaiyerizm ne demek TDK sözlük anlamı.* https://sozluk.gov.tr/

Tunçer, P. (2012). Değişen insan kaynakları yönetimi anlayışında kariyer yönetimi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 31*(1), 203-233. https://dergipark.org.tr/tr/pub/omuefd/issue/20248/214834

Tutar, H. (2020). *Kariyer planlaması ve yönetimi.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Uyargil, C., Gürel, D., Yılmaz, H., Kağnıcıoğlu, D., Aytaç, S., Uzun, Ö. ve Turhan, U. (2012). *Performans ve kariyer yönetimi.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.

Üzüm, B. ve Şenol, L. (2021). Covid 19 pandemisi gölgesinde demografik değişkenler ve kariyerizm ilişkisi. *İşletme Araştırmaları Dergisi, 13*(2), 1341-1349. https://doi.org/10.20491/isarder.2021.1202

Yang, Q. (2024). Analysis of Leading Actors' Career Pathways in The Intern based on Maslow's Hierarchy of Needs. *Academic Journal of Management and Social Sciences, 6*(1), 15-18. https://doi.org/10.54097/xne4dm58

Yıldız, B. (2015). *The antecedents of constructive and destructive deviant workplace behaviors.* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gebze Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yıldız, B., Yıldız, H. ve Alpkan, L. (2015). *Olağandışı işyeri davranışlarının bir öncülü olarak kariyerizm.* Paper presented at the 3. Örgütsel Davranış Kongresi, 684-689.

Yıldız, B. ve Ayaz Arda, Ö. (2018). İyi bir asker mi? İyi bir illüzyonist mi? Kariyerizm ile zorunlu vatandaşlık davranışları arasındaki ilişkide işten ayrılma niyetinin rolü. *Business & Economics Research Journal, 9*(1), 151-167. http://dx.doi.org/10.20409/berj.2018.97

Zhu, L., Yang, H., Gao, Y. ve Wang, Q. (2024). Protean career orientation to turnover intentions: moderating roles of current organizational career growth and future organizational career growth prospect. *Career Development International*. https://doi.org/10.1108/CDI-07-2023-0249

KAYNAKÇA

Asch, S. E. (1956). Studies of independence and conformity: I. A minority of one against a unanimous majority. *Psychological Monographs: General and Applied*, *70*(9), 1-70. https://doi.org/10.1037/h0093718

Ata, A. Ç. ve Akdoğan, A. A., (2023). Yetenek-Motivasyon-Fırsat Teorisi Çerçevesinde Örgütsel Muhalefet Davranışlarının Örgütün Kültürü ve İnsan Kaynakları Uygulamaları ile İlişkileri. İçinde Yahya Can Dura (Ed.), *22. Uluslararası İşletmecilik Kongresi* (575-582). İstanbul, Turkey. https://isletmecilik.org/files/IBC_Proceedings_Book.pdf

Aytaç, Ö. (2004). Örgütler: Sosyolojik bir perspektif. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *14*(1), 189-217. https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/3628/

Aytaç, Ö. (2005). Modern bürokrasiler ve yabancılaşma ethosu. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *15*(2), 319-348. https://scholar.google.com/citations?hl=tr&user=cVOw8kIAAAAJ&view_op=list_works&sortby=pubdate

Bowles, H. R. ve Gelfand, M. (2010). Status and the social construction of workplace deviance. *Psychological Science, 21*(1), 49–54. https://doi.org/10.1177/0956797609356509

Cambridge Dictionary. (29 Şubat 2024). https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/conformism

Chandra, S. (1973). The effects of group pressure in perception: A cross-cultural conformity study in Fiji. *International Journal of Psychology*, 8(1), 37-39. https://doi.org/10.1080/00207597308247059

Gerard, H. B. (1964). Conformity and commitment to the group. *The Journal of Abnormal and Social Psychology, 68*(2), 209-211. https://doi.org/10.1037/h0045912

Hewlin, P. F. (2003). And the Award for Best Actor Goes to…: Facades of Conformity in Organizational Settings. *Academy of Management Review, 28*(4), 633–642. https://doi.org/10.2307/30040752

Hewlin, P. F. (2009). Wearing the cloak: Antecedents and consequences of creating facades of conformity. *Journal of Applied Psychology, 94*(3), 727. https://doi.org/10.1037/a0015228

Jackson, J. M. ve Saltzstein, H. D. (1958). The effect of person-group relationships on conformity processes. *The Journal of Abnormal and Social Psychology, 57*(1), 17–24. https://doi.org/10.1037/h0048403

Jiang, P. ve Zhang, L. (2021). Does conformity lead to gains? The effect of workplace ostracism on performance evaluation from a self-presentational view. *Acta Psychologica Sinica*, *53*(4), 400. https://doi.org/10.3724/SP.J.1041.2021.00400

Kanter, R. M. (1972). The Organization Child: Experience Management in a Nursery School. *Sociology of Education*, 45(2), 186-211. https://doi.org/10.2307/2112007

Kapusuz, A. G. (2023). Konformizm (uymacı davranış): Bir ölçek geliştirme çalışması. *Hitit Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(1), 57-73. https://doi.org/10.17218/hititsbd.1215661

Kennedy, J. A. ve Anderson, C. (2017). Hierarchical rank and principled dissent: How holding higher rank suppresses objection to unethical practices. *Organizational Behavior and Human Decision Processes, 139*, 30-49. https://doi.org/10.1016/j.obhdp.2017.01.002

Kim, H. ve Markus, H. R. (1999). Deviance or uniqueness, harmony or conformity? A cultural analysis. *Journal of Personality and Social Psychology, 77*(4), 785–800. https://doi.org/10.1037/0022-3514.77.4.785

Mehrabian, A. ve Stefl, C. A. (1995). Basic temperament components of loneliness, shyness, and conformity. *Social Behavior and Personality: An International Journal*, *23*(3), 253-263. https://doi.org/10.2224/sbp.1995.23.3.253

Miron-Spektor, E., Erez, M. ve Naveh, E. (2011). The effect of conformist and attentive-to-detail members on team innovation: Reconciling the innovation paradox. *Academy of Management Journal*, *54*(4), 740-760. https://doi.org/10.5465/amj.2011.64870100

Neto, F. (1995). Conformity and independence revisited. *Social Behavior and Personality: An International Journal*, 23(3), 217-222. https://doi.org/10.2224/sbp.1995.23.3.217

Oxford Learner's Dictionary. (29 Şubat 2024). https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/conformity?q=conformity

Özcan, K. (2014). Yönetsel kontrol ve örgütsel düzen: Michel Foucault ve Zygmunt Bauman ekseninde bir tartışma. *Amme İdaresi Dergisi*, *47* (2), 1-42. https://ammeidaresi.hacibayram.edu.tr/documents/article/1/47/2/1_ozcan.pdf

Robinson, S. L. ve Bennett, R. J. (1995). A typology of deviant workplace behaviors: A multidimensional scaling study. *Academy of Management Journal, 38*(2), 555-572. https://doi.org/10.2307/256693

Sarıkaya, O. (2013). Konformizm-nonkonformizm açısından Edip Cansever'in şiiri. *FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi, 2*, 229-245. https://dergipark.org.tr/en/pub/fsmia/issue/6474/85544

Schwartz, S. (1992). Universals in the content and structure of values: Theoretical advances and empirical tests in 20 countries. *Advances in Experimental Social Psychology, 25*, 1-65. https://doi.org/10.1016/S0065-2601(08)60281-6

StudySmarter. (4 Mart 2024). *The Organization Man* https://www.studysmarter.co.uk/explanations/history/us-history/the-organization-man/

Turan, M. ve Parsak, G. (2011). Yabancılaşma ve iş tatmini ilişkisi: Bir devlet üniversitesi idari personeli üzerinde araştırma. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *20*(2), 1-20. https://dergipark.org.tr/en/pub/cusosbil/issue/4387/60273

Yeniçeri, Ö. (2011). Konformizm, yozlaşma ve itaatsizlik. *İstanbul Journal of Sociological Studies, 44*, 69-90. https://dergipark.org.tr/en/pub/iusoskon/issue/9548/119253

KAYNAKÇA

Akuffo, I. N. ve Kivipõld, K. (2019). Influence of leaders' authentic competences on nepotism-favoritism and cronyism. *Management Research Review, 43*(4), 369-386. http://doi.org/10.1108/MRR-02-2019-0078.

Araslı, H. ve Tümer, M. (2008). Nepotism, favoritism and cronyism: A study of their effects on job stress and job satisfaction in the banking industry of north cyprus. *Social Behavior and Personality: An International Journal, 36*(9), 1237-1250. https://doi.org/10.2224/sbp.2008.36.9.1237.

Asunakutlu, T. ve Avcı, U. (2010). Aile işletmelerinde nepotizm algısı ve iş tatmini ilişkisi üzerine bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 15*(2), 93-109.

Balliet, D., Wu, J. ve De Dreu, C. K. (2014). Ingroup favoritism in cooperation: A meta-analysis. *Psychological Bulletin, 140*(6), 1556. https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/a0037737

Barnett, A., Yandle, B. and Naufal, G. (2013). Regulation, trust, and cronyism in Middle Eastern societies: The simple economics of "wasta". *The Journal of Socio-Economics, 44*, 41-46. https://doi.org/10.1016/j.socec.2013.02.004

Begley, T., Khatri, N. ve Tsang, E. (2010). Networks and cronyism: A social exchange analysis. *Asia Pacific Journal of Management, 27*(2), 281-297. https://doi.org/10.1007/s10490-009-9137-4.

Bellow, A. (2003). *In praise of nepotism: A natural history.* Doubleday.

Brewer, M. B. (1979). In-group bias in the minimal intergroup situation: A cognitive-motivational analysis. *Psychological Bulletin, 86*(2), 307-324.

Chen, C. C., Gaspar, J. P., Friedman, R., Newburry, W., Nippa, M. C., Xin, K. ve Parente, R. (2017). Paradoxical relationships between cultural norms of particularism and attitudes toward relational favoritism: A cultural reflectivity perspective. *Journal of Business Ethics, 145*(1), 63-79. https://doi.org/10.1007/S10551-015-2843-6

Coco, G. ve Lagravinese, R. (2014). Cronyism and education performance. *Economic Modelling, 38*, 443-450.

De Clercq, D., Fatima, T. ve Jahanzeb, S. (2021). Cronies, procrastinators, and leaders: A conservation of resources perspective on employees' responses to organizational cronyism. *European Journal of Work and Organizational Psychology, 31*(1), 77-88. https://doi.org/10.1080/1359432X.2021.1928076

Drory, A. ve Romm, T. (1988). Politics in organization and its perception within the organization. *Organization Studies, 9*(2), 165-179.

Erol, Y. ve Savaş, E. B. (2020), Kronizmin iş tatminine etkisi: Örgütsel adaletin aracılık rolü. *Business & Management Studies: An International Journal, 8*(2), 1944-1971.

Feinberg, C. (2018). *Cronyism: The one not-so-obvious mistake that can destroy company culture.* Erişim Adresi: https://www.forbes.com/sites/forbeshumanresourcescouncil/2018/06/04/cronyism-the-one-not-so-obvious-mistake-that-can-destroy-company-culture/?sh=3542e1e36d92. Erişim Tarihi: 28.01.2024

Fu, I. (2015). Favoritism: Ethical dilemmas viewed through multiple paradigms. *The Journal of Values-Based Leadership, 8*(1), 1-7.

Gürer, A. ve Deniz, N. (2017) Algılanan örgütsel kronizmin çalışan sessizliği üzerindeki etkisinde kişiliğin düzenleyici rolü. *The Journal of Academic Social Science Studies,* 475-500.

Hofstede, G. (2001). *Culture's consequences: Comparing values, behaviors, institutions and organizations across nations.* Sage.

Hotho, J., Minbaeva, D., Muratbekova-Touron, M. ve Rabbiosi, L. (2018). Coping with favoritism in recruitment and selection: A communal perspective. *Journal of Business Ethics, 165*, 659-679.

Hudson, S. ve Claasen, C. (2017). *Nepotism and cronyism as a cultural phenomenon?*. M. S. Aßländer ve S. Hudson (Ed.). The handbook of business and corruption (ss. 95-118). Emerald. https://doi.org/10.1108/978-1-78635-445-720161006.

Jones, R.G. ve Stout, T. (2015). Policing nepotism and cronyism without losing the value of social connection. *Industrial and Organizational Psychology, 8*(1), 2-12. https://doi.org/10.1017/iop.2014.3.

Kartal, M. (2019). *İş hayatındaki kronizm davranışlarının çalışanların örgütsel adalet algılarına ve kurum itibarına etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bandırma.

Kavak, H. ve Seçkin, Ş. N. (2021). Algılanan örgütsel kronizmin örgütsel muhalefet üzerine etkisinde örgüte güvenin aracı rolü. *International Social Sciences Studies Journal, 7*(79), 870-888.

Kendir, H. ve Arslan, E. (2022). Termal otel işletmesi çalışanlarında genel kronizm algısının işten ayrılma niyetine etkisi: Afyonkarahisar örneği. *İşletme Araştırmaları Dergisi, 14*(3), 2723-2732

Khatri, N. ve Tsang, E. W. (2003). Antecedents and consequences of cronyism in organizations. *Journal of Business Ethics, 43*(4), 289-303. https://doi.org/10.1023/A:1023081629529.

Khatri, N., Tsang, E. W. ve Begley, T. M. (2006). Cronyism: A cross-cultural analysis. *Journal of International Business Studies, 37*(1), 61-75. https://doi.org/10.1057/palgrave.jibs.8400171.

Khatri, N., Wen, C. Y., Fuei, L. W. ve Geok, T. A. (2008). Cronyism: Antecedents and consequences. *Retrieved February, 10*, 1-46.

Klein, P.G., Holmes, R. M., Foss, N. J., Terjesen, S. ve Pepe, J. (2022). Capitalism, cronyism, and management scholarship: A call for clarity. *Academy of Management Perspectives, 36*(1), 6-29. https://doi.org/10.5465/amp.2019.0198.

Leung, T. K. P. ve Barnes, B. R. (2020). Ethical cronyism: An insider approach for building guanxi and leveraging business performance in China. *Asia Pacific Business Review, 26*(2), 124-148.

Li, X. (2017). Cronyism and Military Corruption in the Post-Deng Xiaoping Era: Rethinking the Party-Commands-the-Gun Model. *Journal of Contemporary China, 26*(107), 696-710. https://doi.org/10.1080/10670564.2017.1305486

Liu, C., Eubanks, D. L. ve Chater, N. (2015). The weakness of strong ties: Sampling bias, social ties, and nepotism in family business succession. *The Leadership Quarterly, 26*(3), 419-435.

Mousavi, N., Sepahvand, R. ve Fathi Chegeni, F. (2023). Analyzing the effect of organizational cronyism on employee procrastination with emphasis on the mediating role of social capital in government organizations. *Social Capital Management.10*(1), 31-45. https://doi.org/10.22059/jscm.2022.334711.2232

Pearce, J. L. (2015). Cronyism and nepotism are bad for everyone: The research evidence. *Industrial and Organizational Psychology, 8*(1), 41-44.

Riaz, A. (2018). Impact of ethical leadership on organizational cronyism through mediating role of ethical culture and moderating role of leader member exchange. *Pakistan Journal of Commerce and Social Sciences, 12*(3), 831-850.

Ruffle, B. J. ve Sossis, R. (2006). Cooperation and the in-group-out-group bias: A field test on Israeli kibbutz members and city residents. *Journal of Economic Behavior and Organization, 60*, 147-163.

Saleem, M. A., Yaseen, A. ve Zahra, S. (2018). Predictors of organizational commitment in public sector hospitals of Pakistan-A moderated mediation study. *Journal of Health Management, 20*(2), 206-225.

Saraç, Ö. ve Batman, O. (2023). Kronizmin işgören motivasyonuna etkisi: 3 ve 4-5 yıldızlı otel işletmeleri örneği. *AHBVÜ Turizm Fakültesi Dergisi, 26*(1), 29-64.

Sezgili, K. (2023). Paternalist liderliğin örgütsel kronizm üzerindeki rolünü anlamak: Görgül bir araştırma. *Journal of Organizational Behavior Review, 5*(2), 87-111.

Shaheen, S., Bari, M. W., Hameed, F. ve Anwar, M. M. (2019). Organizational cronyism as an antecedent of ingratiation: Mediating role of relational psychological contract. *Frontiers in Psychology, 10,* 1609. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.01609

Shaheen, S., Bashir, S. ve Khan, A. K. (2017). Examining organizational cronyism as an antecedent of workplace deviance in public sector organizations. *Public Personnel Management, 46*(3), 308-323. https://doi.org/10.1177/0091026017716655

Şantaş, F., Şantaş, G., Özer, Ö. ve Güleç, M. B. (2018). Sağlık çalışanlarında örgütsel kronizm ve işgören performansı arasındaki ilişkinin incelenmesine yönelik bir araştırma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 13*(39), 37-54.

Teixeira da Silva, J. A., Katavic, V., Dobranszki, J., Al-Khatib, A. ve Bornemann-Cimenti, H. (2019). Establishing rules for ethicists and ethics organizations in academic publishing to avoid conflicts of interest, favoritism, cronyism and nepotism. *Kome: An International Journal of Pure Communication Inquiry, 7*(1), 110-125. https://doi.org/10.17646/KOME.75698.87

Turan, A. (2015). Does the perception of organizational cronyism leads to career satisfaction or frustration with work? The mitigating role of organizational commitment. *Research in Applied Economics, 7*(3), 14-30.

Turhan, M. (2014). Organizational cronyism: A scale development and validation from the perspective of teachers. *Journal of Business Ethics, 123*(2), 295-308.

Vinton, K. L. (1998). Nepotism: An interdisciplinary model. *Family Business Review, 11*(4), 297-303.

Wated, G. ve Sanchez, J. I. (2014). Managerial tolerance of nepotism: The effects of individualism-collectivism in a latin american context. *Journal of Business Ethics, 130*(1), 45-57.

Wated, G. ve Sanchez, J. I. (2015). Managerial tolerance of nepotism: The effects of individualism-collectivism in a Latin American context. *Journal of Business Ethics,* 130, 45-57. https://doi.org/10.1007/s10551-014-2195-7.

Yan, Y. ve Bei, H. (2009). *The antecedents of organizational cronyism.* International Conference on Management and Service Science, 1-4.

Zhang, J. ve Gill, C. (2019). Leader-follower guanxi: An invisible hand of cronyism in Chinese management. *Asia Pacific Journal of Human Resources, 57*, 322-344. https://doi.org/10.1111/1744-7941.12191

Zudenkova, G. (2015). Political cronyism. *Social Choice and Welfare, 44*(3), 473-492.

KAYNAKÇA

Abraham, R. (2000). Organizational cynicism: Bases and consequences. *Genetic, Social, and General Psychology Monographs*, *126*(3), 269-292.

Aboramadan, M., Turkmenoglu, M. A., Dahleez, K. A. ve Cicek, B. (2020). Narcissistic leadership and behavioral cynicism in the hotel industry: the role of employee silence and negative workplace gossiping. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 33(2), 428-447. https://doi.org/10.1108/IJCHM-04-2020-0348

Ahtisham, M. M., ul Haq, M. A., Ahmed, M. A. ve Khalid, S. (2023). Effect of despotic leadership on organizational cynicism: role of moral disengagement and organizational identification. *Business: Theory and Practice*, *24*(1), 194-205. https://doi.org/10.3846/btp.2023.13483

Akdoğan, A. A. ve Kandemir-Emekli, A. (2023). Çalışanlara şiddetin örgütsel sinizm üzerine etkisi ve algılanan örgütsel desteğin aracılık rolü: Sağlık sektöründe bir uygulama. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, *26*(4), 993-1008.https://doi.org/10.61859/hacettepesid.1312223

Akkoç, S. ve Cemaloğlu, N. (2023). The relationship between teachers' mobbing experiences, organizational silence, and organizational cynicism. *International Journal of Contemporary Educational Research, 10*(4), 860-874. https://10.52380/ijcer.2023.10.4.365

Al-Shalaldeh, E. Y. M. Q. ve Al-Sarayreh, A. A. A. (2022). The ımpact of organizational justice on the phenomenon of organizational cynicism ın the presence of the moderating role of organizational flexibility ın light of the covid-19 pandemic ın jordanian private hospitals. *Webology*,19(2), 5293-5309.

Amadi, O. G. ve Akani (2020). Cognitive cynicism and employee commitment in foods, beverages and tobacco firms in rivers state, nigeria. *Journal of Business and African Economy*, *6*(1), 55-77.

Ambrose, M. L. ve Kulik, C. T. (1999). Old friends, new faces: Motivation research in the 1990s. *Journal of Management*, *25*(3), 231-292. https://doi.org/10.1016/S0149-2063(99)00003-3

Andersson, L.M. (1996). Employee cynicism: An examination using a contract violation framework. *Human Relations,* 49,1395-1418. https://doi.org/10.1177/001872679604901102

Andersson, L. M. ve Bateman, T. S. (1997). Cynicism in the workplace: Some causes and effects. *Journal of OrganizationaI Behavior.* 18, 449-469. https://doi.org/10.1002/(SICI)1099-1379(199709)18:5<449::AID-JOB808>3.0.CO;2-O

Armenakis, A. A., Harris, S. G. ve Mossholder, K. W. (1993). Creating readiness for organizational change. *Human Relations, 46*(6), 681-703. https://doi.org/10.1177/001872679304600601

Aslan, H. (2022). Okul müdürlerinin kindarlık davranışlarının öğretmenlerin örgütsel sinizm düzeylerine etkisi. e-*Kafkas Journal of Educational Research, 9*(2), 751-769. https://doi.org/10.30900/kafkasegt.1108963

Avcı, N. (2023). Örgütsel sinizm, örgütsel sessizlik, işte sözde var olma ve sessiz istifa arasındaki ilişkiler: İstanbul Maltepe Belediyesi örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, 14*(39), 968-989. https://doi.org/10.21076/vizyoner.1217165

Aydın, E. (2023). Does psychological contract breach lead to procrastination at work? The mediation function of organizational cynicism. *Journal of Management and Economics Research*, *21*(1), 224-243.

Badran, F. M. ve Abou Zeid, M. A. G. (2021).. Organizational cynicism and organizational commitment among staff nurses. *Egyptian Journal of Health Care*, *12*(3), 1750-1761. https://doi.org/10.21608/EJHC.2021.212963.

Bahadır, M. ve Levent, A. F. (2022). The mediating role of the locus of control in the impact of organizational trust on organizational cynicism. *International Journal of Modern Education Studies*, *6*(1), 133-158

Brandes, P., Dharwadkar, R. ve Dean, J. W. (1999). Does organizational cynicism matter? Employee and supervisor perspectives on work outcomes eastern academy of management proceedings. *Outstanding Empirical Paper Award*, 150-153.

Brandes, P. ve Das, D. (2006). Locating behavioral cynicism at work: Construct issues and performance implications. İçinde Perrewé, P.L. & Ganster, D.C. (Eds.) *Employee Health, Coping and Methodologies (Research in Occupational Stress and Well Being),* (5), 233-266. Emerald Group Publishing Limited, Leeds. https://doi.org/10.1016/S1479-3555(05)05007-9

Canbolat, M. A. ve Bedük, A. (2023). The mediating role of perceived overqualification in the effect of the dark triad on organizational cynicism. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (51), 391-407. https://doi.org/10.52642/susbed.1289788

Chiaburu, D. S., Peng, A. C., Oh, I. S., Banks, G. C. ve Lomeli, L. C. (2013). Antecedents and consequences of employee organizational cynicism: A meta-analysis. *Journal of Vocational Behavior, 83*(2), 181-197. https://doi.org/10.1016/j.jvb.2013.03.007

Chaudhry, M. G., Hameed, Z. ve Ahmed, F. (2023). Effect of abusive supervision on organizational cynicism (Cognitive, affective, behavioral) mediating effect of playing dumb. *Plos One*, *18*(4), e0284884. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0284884

Cunniff, J. (1993). If only the bosses would get out of the way. *Marketing News, 27*(4). 4-5.

Dean Jr, J. W., Brandes, P. ve Dharwadkar, R. (1998). Organizational cynicism. *Academy of Management Review, 23*(2), 341-352. https://doi.org/10.5465/amr.1998.533230

Diktaş, G. ve Özgeldi, M. (2020). Çalışan performansı ve işten ayrılma niyeti konularında örgütsel sinizm ve sosyal zekânın rolü. *Journal of Management and Economics Research, 18*(2), 11-28. https://doi.org/10.11611/yead.594572

Eagly, A. H. ve Chaiken, S. (1993). *The psychology of attitudes*. Harcourt Brace Jovanovich College Publishers.

Eaton, J. A. (2000). *A social motivation approach to organizational cynicism*. Toronto, Ontario: York University.

Elsaied, M. (2022). Exploitative leadership and organizational cynicism: The mediating role of emotional exhaustion. *Leadership & Organization Development Journal, 43*(1), 25-38. https://doi.org/10.1108/LODJ-02-2021-0069

Erdem, A. T. (2021). Yıkıcı liderliğin örgütsel sapmaya etkisinde örgütsel sinizmin rolü: Konya ili gıda sektöründe bir uygulama. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9(Toplum & Siyaset),* 159-172. https://doi.org/10.18506/anemon.819609

Fiske, S. T. ve Taylor, S. E. (1991). *Social cognition* (2nd ed.). New York: McGraw-Hill.

Goldfarb, J. C. (1991). *The cynical society: The culture of politics and the politics of culture in American life.* University of Chicago Press.

Gürel, M. ve Kahveci, G. (2023). Öğretmen algılarına göre sosyal adalet liderliğinin örgütsel sinizm üzerindeki rolü. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (43), 91-124. https://doi.org/10.14520/adyusbd.1229425

James, M. S. (2005). *Antecedents and consequences of cynicism in organizations: An examination of the potential positive and negative effects on school systems*. The Florida State University.

Hussain, S. ve Shahzad, K. (2022). Unpacking perceived organizational justice-organizational cynicism relationship: Moderating role of psychological capital. *Asia Pacific Management Review*, *27*(1), 10-17. https://doi.org/10.1016/j.apmrv.2021.03.005

Kakar, A. S., Kruger, N., Durrani, D. K., Khan, M. A. ve Meyer, N. (2022). Work-life balance practices and organizational cynicism: The mediating role of person-job fit. *Frontiers in Psychology*, 13, 979666. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.979666

Kanter, D. L. ve Mirvis, P. H. (1989). *The cynical Americans: Living and working in an age of discontent and disillusion.* Jossey-Bass.

Karacaoğlu, K. ve İnce, F. (2012). Brandes, Dharwadkar ve Dean'in (1999) örgütsel sinizm ölçeği Türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması: Kayseri organize sanayi bölgesi örneği. *Business and Economics Research Journal (BERJ), 3*(3), 77-92.

Kayaalp, E. ve Özdemir, T. Y. (2020). Öğretmenlerin örgütsel sessizlik, örgütsel yalnızlık ve örgütsel yabancılaşma algılarının örgütsel sinizm düzeyleriyle ilişkisi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, *1*(38), 101-113.http://dx.doi.org/ 10.14582/DUZGEF.2021.157

Kılıç, S. ve Toker, K. (2020). Örgütsel adalet ile örgütsel sinizm arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, 15*(58), 288-303. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1097770

Kim, T. Y., Bateman, T. S., Gilbreath, B. ve Andersson, L. M. (2016). Top management credibility and employee cynicism: A comprehensive model. *Human Relations*, *62*(10), 1435–1458. https://doi.org/10.1177/0018726709340822

Lee, K. S., Kim, Y. S. ve Shin, H. C. (2023). Effect of hotel employees' organizational politics perception on organizational silence, organizational cynicism, and innovation resistance. *Sustainability*, *15*(5), 4651. https://doi.org/10.3390/su15054651

Maggi-da-Silva, P. T., Bido, D. D. S. ve Reatto, D. (2022). The effects of job autonomy, learning culture, and organizational cynicism on learning transfer in MBA. *Revista Brasileira de Gestão de Negócios,* 24, 230-246. https://doi.org/10.7819/rbgn.v24i2.4166

Mino, C. E. (2002*). Organizational trust, organizational cynicism and organizational commitment during a change initiative*. Alliant International University, Los Angeles.

Mirvis, P. H. ve Kanter, D. L. (1991). Beyond demography: A psychographic profile of the workforce. *Human Resource Management, 30*(1), 45-68. https://doi.org/10.1002/hrm.3930300104

Nadeem, K., Khan, M. A., Imtiaz, M. N. ve Iftikhar, Y. (2020). Turnover intention and perceived organizational support: Mediating role of work engagement and organizational commitment. *European Scientific Journal, 15*(10), 222–236. http://dx.doi.org/10.19044/esj.2019.v15n10p222

Niederhoffer, A. (1967). *Behind the shield*. New York: Doubleday.

Özdemir, B. (2021). İşyerinde yalnızlığın örgütsel sinizm üzerindeki etkisinde tükenmişliğin aracı rolünün incelenmesi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *9*(5), 1421-1439. https://doi.org/10.18506/anemon.894333

Rains, S. A. (2013). The nature of psychological reactance revisited: A meta-analytic review. *Human Communication Research, 39*(1), 47-73. https://doi.org/10.1111/j.1468-2958.2012.01443.x

Reichers, A. E., Wanous, J. P. ve Austin, J. T. (1997). Understanding and managing cynicism aboutorganizational change. *The Academy of Management Executive*, *11*(1), 48-59. https://doi.org/10.5465/ame.1997.9707100659

Sabino, A., Gonçalves, S. P. ve Cesário, F. (2024). Linking organizational cynicism to prosocial voice and defensive silence through the mediating role of bullying at work. *International Journal of Organizational Analysis.* https://doi.org/10.1108/IJOA-12-2023-4119

Scott, K. A. ve Zweig, D. (2021). We're in this together: A dyadic approach to organizational cynicism, leader-member exchange, and performance. *Human Performance, 34*(4), 257-270. https://doi.org/10.1080/08959285.2021.1929234

Singh, S. ve Randhawa, G. (2022). Good soldier syndrome. Do organizational cynicism and work alienation matter?. *Evidence-based HRM, 10*(2), 189-205. https://doi.org/10.1108/EBHRM-01-2021-0004

Stivers, R. (2023). *The culture of cynicism: American morality in decline*. Wipf and Stock Publishers.

Thomas, N. ve Gupta, S. (2018). Organizational cynicism–what every manager needs to know. *Development and Learning in Organizations: An International Journal*, *32*(2), 16-19. https://doi.org/10.1108/DLO-01-2017-0005

Thompson, R. C. Joseph, K. M. Bailey, L. L. Worley, J. A. ve Williams, C. A. (1999). *Organizational change: An assessment of trust and cynicism.* Springfield, VA: US Department of Transportation: Federal Aviation Administration

Tutar, H., Tuzcuoğlu, F. ve Sarkhanov, T. (2021). The mediating role of organizational cynicism in the relationship between workplace incivility and organizational silence. *TEM Journal, 10*(2),563-572. https://doi.org/10.18421/TEM102-11

Vance, R. J., Brooks, S. W. ve Tesluk, P. E. (1996). *Organizational cynicism and change*. Working paper, Pennsylvania State University, University Park.

Wanous, J. P., Reichers, A. E. ve Austin, J. T. (2004). Cynicism about organizational change: An attribution process perspective. *Psychological Reports, 94*(3_suppl), 1421-1434.

Wilkerson, J. M. (2002). Organizational cynicism and its impact on human resources management. İçinde G. R. Ferris, M. R. Buckley, & D. B. Fedor (Eds.), *Human resources management: Perspectives, context, functions,and outcomes* (532–546). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Wilkerson, J. M., Evans, W. R. ve Davis, W. D. (2008). A test of coworkers' influence on organizational cynicism, badmouthing, and organizational citizenship behavior. *Journal of Applied Social Psychology*, *38*(9), 2273-2292. https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2008.00391.x

Yılmaz, A., Çalışkan, O. ve Yılmaz, G. (2019). The relationship between organizational cynicism, turnover intention, and psychological contract breach: The moderating role of perceived organizational support. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, *31*(7), 2801–2822.

ÖĞRETMENLİK MOTİVASYONU

İŞ DOYUMU VE AKADEMİK OKURYAZARLIK ARASINDAKİ İLİŞKİLER

ABDÜL SAMET ÇINAR

EDİTÖR
DR. ÖĞR. ÜYESİ OSMAN DALAMAN

EĞİTİM
yayınevi

ÖĞRETMENLİK MOTİVASYONU

İŞ DOYUMU VE AKADEMİK OKURYAZARLIK ARASINDAKİ İLİŞKİLER

Abdül Samet Çınar, Dr. Öğr. Üyesi Osman Dalaman

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6251-31-1
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
ÖĞRETMENLİK MOTİVASYONU
İŞ DOYUMU VE AKADEMİK OKURYAZARLIK ARASINDAKİ İLİŞKİLER
Abdül Samet Çınar, Dr. Öğr. Üyesi Osman Dalaman
VI+136 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-31-1

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Acaray, A. & Günsel, A. (2017). Motivasyon, duygusal emek, duygusal uyumsuzluk ve etkileşim yoğunluğu arasındaki ilişkinin incelenmesi: Bir kamu kurumu çalışanları üzerinde araştırma. *Social Sciences Research Journal*, 6(4), 83-98. https://dergipark.org.tr/en/pub/ssrj/issue/32264/335764

Açıkgöz Ü. K. (1996). *Etkili Öğrenme ve Öğretme*, İzmir: Kanyılmaz Matbaası.

Ağırbaş, İ., Çelik, Y., & Büyükkayıkçı, H. (2005). Motivasyon araçları ve iş tatmini: Sosyal sigortalar kurumu başkanlığı hastane başhekim yardımcıları üzerinde bir araştırma. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 8(3), 327-357. https://dergipark.org.tr/en/pub/hacettepesid/issue/7558/99348

Akbaba, S. (2006). Eğitimde motivasyon, *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (13), 343-61. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/31512

Akbulut, B. (2015). *Ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin örgütsel imaj algıları ile iş doyumu arasındaki ilişki*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara. https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/

Akçamete, G., Kaner, S. & Sucuoğlu (2001). *Öğretmenlerde tükenmişlik, iş doyumu ve kişilik*. Ankara: Nobel.

Akıncı, Z. (2002). Turizm sektöründe işgörenin iş tatminini etkileyen faktörler: 5 Yıldızlı konaklama işletmelerinde bir uygulama. *Akdeniz Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi*, Sayı: 4, 1-26.

Aksoy, K. (2018). *Çalışanların iş doyumu ve motivasyonu.* Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, S.B.E.

Akşit I. N. (2010). Çalışanların iş doyumunu etkileyen bireysel ve örgütsel faktörler ile sonuçlarına ilişkin kavramsal bir değerlendirme. *Türk İdare Dergisi*. Sayı: 467, 31-52.

Alan, U. (2006). *Motivasyon teorileri ve motivasyonun iş hayatı üzerindeki etkileri* (Yüksek lisans tezi). Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/712855/yokAcikBilim_9002722.pdf?sequence=-1 (03.06.2023 tarihinde erişilmişitir.)

Alemu, H. N. (2021). A study on teacher's motivation and job satisfaction: The case of nekemte public elementary school. *International Journal of Research Publication and Reviews,* 2(8), 1478- 1482.

Alıç, M. (1996). Eitim sisteminin amaçlarının gerçekletirilmesinde eitim yöneticisinin işlevleri. *Çada Eitim Dergisi*, (217), 12-16.

Altun, A. (2005). *Gelişen teknolojiler ve yeni okuryazarlıklar*. Ankara: Anı Yayınları.

Anantadjaya, S. P., Granita, W., Nawangwulan, I. M. N. F., & N, A. (2017). Apakah lembaga pendidikan peduli dengan pelayanan? *MIX: Jurnal Ilmiah Manajemen*, 7(1). https://repository.ipmi.ac.id/2014/7/Naskah%20SAM_27Maret-Rev3%20%28FINAL%29.pdf (24.01.2024 tarihinde erişilmiştir.)

Armstrong, M. (2006). Performance management: Essential strategies and practical guidelines. Kogan Page. https://books.google.com.tr/

Aşan, Ö. (2001), *Motivasyon, yönetim ve organizasyon*, (Ed. Salih Güney), Nobel Yayınları, Ankara, s.225-255.

Aşıcı, M. (2009). Kişisel ve sosyal bir değer olarak okuryazarlık. *Değerler Eğitimi Dergisi,* 7(17), 9-26. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/302499 (09.07. 2023 tarihinde erişilmiştir.)

Aşık, N.A. (2010). "Çalışanlarda iş doyumunu etkileyen bireysel ve örgütsel faktörler ile sonuçlarına ilişkin kavramsal bir değerlendirme. *Türk İdare Dergisi*, 467: 31-51.

Ateş, H. & Bayraktar, H. (2018). Sınıf öğretmenlerinin okul kültürü algısı ile iş doyumu arasındaki ilişki. *I. Uluslararası Temel Eğitim Kongresi UTEK 2018*, 13(19), 127-162. https://openaccess.izu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12436/1962/588106038_8Ate%c5%9fHaticeKad%c4%b1o%c4%9flu-egt-127-162.pdf?sequence=1&isAllowed=y (09.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Atkinson, E. S. (2000). An ınvestigation into the relationship between teacher motivation and pupil motivation. *Educational Psychology*,20, 45-57. https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/014434100110371 (10.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Aydın, R., Şahin, H. & Topal, T. (2008). Türkiye'de ilköğretime sınıf öğretmeni yetiştirmede nitelik arayışları. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(2), 119-142. https://trdizin.gov.tr adresinden edinilmiştir.

Azimi, M. & Akan, D. (2019). Öğretmenlerin iş doyumu düzeyleri. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi* (UEAD), 3(2), 126-138. https://dergipark.org.tr/en/pub/uead/issue/49422/559025 (10. 07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Aziri, B. (2011). Job satısfactıon: A lıterature revıew. *Management Research And Practice*,3(4),https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=136e0e77dd3387e59954df73294d3e0114a08435 (10.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Baali, Y., Sasewa, D., & Pompana, R. (2022). *The effect of education and training and teaching motivation on junior high school teacher job satisfaction at tomohon city state*. Budapest International Research and Critics Institute, 5(1), 7521-7530. DOI: https://doi.org/10.33258/birci.v5i1.4488

Bakan, İ., & Büyükbeşe T. (2004). Örgütsel iletişim ile iş tatmini unsurları arasındaki ilişkiler: Akademik örgütler için bir alan araştırması. *Akdeniz Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Dergisi,* (7), 1–30. https://www.ajindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423868884.pdf (11.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Bakan, İ., Büyükbeşe, T., Erşahan, B., & Kefe, İ. (2013). Kadın çalışanların yöneticilere ilişkin algıları: Bir alan çalışması. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3, 71-84. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/382274 (11.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Balcı, A. (1985). Eğitim Yöneticisinin İş Doyumu. Yayımlanmamış doktora tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. https://www.researchgate.net/profile/Ali-Balci (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Balıbey, M., & Öndaş, N. K. (2018). İdari personelin demografik özellikleriyle iş tatmini ve mesleki motivasyon ilişkisi: Munzur Üniversitesi örneği. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 28(1), 171-186. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/416276

Bandalos, D. L. (2008). Is parceling really necessary? A comparison of results from item parceling and categorical variable methodology. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 15(2), 211-240.

Bandura, A. (1986). Social foundations of thought and action: A social cognitive theory. englewood cliffs, N. J: Prentice-Hall. https://books.google.com.tr/ (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Bandura, A. (1991). Self-regulation of motivation through anticipatory and self-reactive mechanisms. In perspectives on motivation: Nebraska Symposium on Motivation. https://books.google.com.tr (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Barlı, Ö. (2005). *Türk yöneticisinin yararlandığı motivasyonel araçlar*. İstanbul: Atlas Yayın Dağıtım.

Barlı, Ö. (2012). *Davranış bilimleri ve örgütlerde davranış* (5. Baskı). Ankara: Aktif Yayınevi

Barutçugil, İ. (2004). *Stratejik insan kaynakları yönetimi*. İstanbul: Kariyer Yayıncılık.

Baş, M. (2019). *Akademisyenlerdeki iş doyumunun algılanan sosyal destekle ilişkisinin incelenmesi*. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi

Başaran İ. E. (1992). *Yönetimde insan ilişkileri-Yönetsel davranış.* Ankara: Gül Yayınevi.

Başaran, İ. E. (1982). *Eğitim psikolojisi-Modern eğitimin psikolojik temelleri.* Ankara: Emel Matbaacılık.

Başaran, İ. E. (1991). Örgütsel Davranış: İnsanın Üretim Gücü. Ankara: Kadıoğlu Matbaası.

Başaran, İ. E. (1991). *Örgütsel davranış*. Ankara: Gül Yayınevi.

Başaran, M., & Dedeoğlu O.B. (2013). Öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin motivasyonlarını etkileyen faktörler. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(3), 129- 151. http://abakus.inonu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/11616/4500/Makale.pdf?sequence=1 (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Bayrak, C. (1999). Modern eğitimde öğretmen profili. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9, 9-16.

Beck, R. C. (2000). Motivation; Theories and principles. 4th Edition. New Jersey: Prentice Hall.

Benavot, A. (2015). Literacy in the 21st century: Towards a dynamic nexusof social relations. *International Review Of Education*, 61(3), 273-294, 10.1007/s11159-015-9463-3 https://link.springer.com/article/10.1007/s11159-015-9463-3 (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Bingöl, D. (1984). *Çalışma psikolojisi*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Bingöl, D. (1997). *Personel yönetimi.* İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Bishay, A. (1996). Teacher motivation and job satisfaction: A study employing the experience sampling method. *Journal of Undergraduate Secince*, 3(3), 147-155. https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/33120816 (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Bogler, R. (2001). The influence of leadership style on teacher job satisfaction. *Educational Administration Quarterly*, 37(5), 662-683. https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/00131610121969460 (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Boughey, C. (2000). Multiple metaphors in an understanding of academic literacy. Teachers and Teachingtheory and Practice, 6(3), 279-290, http://dx.doi.org/10.1080/713698740

Bozöyük, Ö. (2019). *Çalışanların motivasyon düzeylerinin iş performanslarına etkisinde örgütsel stresin rolü: Pursaklar ilçesi devlet okulları örneği* (Yüksek lisans tezi). Türk Hava Kurumu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/132662/yokAcikBilim_10288437.pdf?sequence=-1&isAllowed=y (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Braine, G. (2002). Academic literacy and the nonnative speaker graduate student. Journal of English for academic purposes, 1(1), 59-68. https://www.sciencedirect.com/

Brıef, A. P. & Aldag, R. J. (1976). The ınstrinsic-extrinsic dichotomy: Toward conceptual clarity. *Academy of Management Review*, 496-500

Briayfield, A., & Rothe, H. (1951). An ındex of job satisfaction. *Journal of Applied Psychology*, 35(5), 307-311. https://www.proquest.com/openview/ (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Brief, A. P. (1998). Attitudes in and Around Organizations. Thousands Oaks: Sage. https://books.google.com.tr/ (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Budak, G. & Olca S. (2005). Tükenmişlik ve tükenmişliği etkileyen örgütsel faktörlerin analizine ilişkin akademik personel üzerinde bir uygulama. *Dokuz Eylül Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 20 (2), 95-108. https://dergipark.org.tr/en/pub/deuiibfd/issue/22753/242878 (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Bulut, G. & Özen, S. (2018). İnsan kaynakları yönetiminde işletim sistemlerine göre değişen motivasyon araçları. Ed. (Akça, H.). Bildiri tam Metin Kitabı, *2. Uluslararası Multidisipliner Çalışmaları Kongresi*, Akademisyen Kitapevi. https://www.academia.edu/ (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Büyükses, L. (2010). *Öğretmenin iş ortamındaki motivasyonunu etkileyen etmenler.* Yüksek Lisans Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Isparta. https://tez.yok.gov.tr/ (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Can, H., Aşan, Ö. & Aydın, E. M. (2006). *Örgütesel davranış.* Ankara: Siyasal Kitapevi.

Canbay, S. (2007). *İlköğretim okullarında çalışan öğretmenlerin iş doyumu ve denetim odağı ilişkisi.* Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir. https://tez.yok.gov.tr/ (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Cerino, E. S. (2014). Relationships between academic motivation, self-efficacy, and academic procrastination. Psi Chi Journal of Psychological Research, 19(4). https://www.researchgate.net

Ceylan, A. (2014). *Yönetimde insan ve davranış*. İstanbul: Marka ve Ötesi Limited Şti.

Ceylan, C. (2002). Yönetsel ve organizasyonel açıdan koçluk yaklaşımı ve bir uygulama, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa. https://acikerisim.uludag.edu.tr/items/efaf7580-a760-4c86-a63e-19fd351deafb (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Cüceloğlu, D. (2005). İnsan ve davranışı:Psikolojinin temel kavramları (14. Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi

Çakmak, M. & Ercan, L. (2006). Views of experienced and student teachers about motivation in effective teaching process. *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 26,3,133-143. https://dergipark.org.tr/tr/pub/gefad/issue/6752 (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Çalış, H. (2012). Öğretmen motivasyonunda yönetici yaklaşımlarının incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. https://acikbilim.yok.gov.tr/ (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Çarıkçı, İ. H. (2000). Çalışanların iş tatminlerini etkileyen kişisel özellikler: Süpermarket çalışanları üzerinde bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5 (2), 155-168. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/195157 (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Çelebi, N. (2015). *Bir meslek olarak öğretmenlik*. (Ed. Ayşen Bakioğlu). (2. Baskı). Eğitim Bilimine Giriş (117-143). Ankara: Nobel.

Çetin, H., Aygen Zetter, S., Taş, S. & Çaylak, M. (2013). İş doyumu ve çalışanların demografik özellikleri arasındaki ilişkilerin belirlenmesi: Antalya Atatürk Devlet Hastanesi örneği. *Akdeniz Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. Sayı: 26, 145-163. https://search.trdizin.gov.tr/ (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Çetinkanat, C. (2000). *Örgütlerde güdülenme ve iş doyumu*. Ankara: Anı.

Çiçek H. & Çoruk, A. (2017). İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin okul yaşam kalitesi algıları ile iş doyumu algıları arasındaki ilişki. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi,* 31, 750-761. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/786619 (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Çiçek, H. K. & Çoruk, A. (2017). İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin okul yaşam kalitesi algıları ile iş doyumu algıları arasındaki ilişki. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, (31), 750-761. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/786619

Çolak, G. (2009). *İşgören motivasyonu ile iş doyumu arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm Anabilim Dalı. http://adudspace.adu.edu.tr (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Daş, E. (2020). *İlkokul normal sınıf öğretmenleri ile özel alt sınıf öğretmenlerinin iş doyumu ve tükenmişlik düzeylerinin karşılaştırılması.* Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Arel Üniversitesi. https://acikbilim.yok.gov.tr (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Davis, K. (1984). *Human behavior at work*, USA: McGra.

Davis, K. (1988). *İşletmede insan davranışı: Örgütsel davranış*. (Çev: K. Tosun), İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayını. Yayın No. 199.

De Nobile, JJ & McCormick, J. (2008). Avustralya katolik ilkokullarında örgütsel iletişim ve iş tatmini. *Eğitim Yönetimi Yönetimi ve Liderliği,* 36 (1), 101-122. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1724969 (03.01.2023 tarihinde erişilmişitir.)

DeCenzo, D. A.& P. Robbins, S. (1996). Human resource management. 5. Edition, John Wiley & Son, New York.

Demil, J. (2021). Job satisfaction among educators: recognizing educators motivational needs. MA Program: Education, Sonoma State University. https://scholarworks.calstate.edu/downloads/rf55zf346 (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Demir, M., & Yıldız, K. (2020). Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları ile İş Yaşam Dengesi ve Motivasyonları Arasındaki İlişki. Journal of World of Turks, 12(3). https://dieweltdertuerken.org/admin/files/issues/1304-6237-1-PB.pdf

Demir, S., & Deniz, H. (2020). Akademik okuryazarlık ölçeği'nin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenirlik çalışması. Kastamonu Eğitim Dergisi, 28(3), 1366-1379. https://dergipark.org.tr/

Demirel, M., ve Akkoyunlu, B. (2017). Prospective teachers' lifelong learning tendencies and information literacy self-efficacy. *Educational Research and Reviews*, 12(6), 329-337. https://eric.ed.gov/?id=EJ1137983 (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Demirkol. M. (2019). Sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik motivasyon düzeyleri. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi,* 4(1), 37-54. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/706940 (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Demirtaş, Z. & Ersözlü, A. (2010). Liselerde görev yapan öğretmenlerin iş doyumu düzeyleri. *E-Journal of New World Sciences Academy EducationSciences*, 5 (1), 199-209. https://dergipark.org.tr/ (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Demirtaş, Z. & Alanoğlu, M. (2015). Öğretmenlerin karara katılımı ve iş doyumu arasındaki ilişki. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(2), 83-100. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1489266 (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Demirtaş, Z. & Nacar, D.(2018). Öğretmenlerin iş doyumu ve örgütsel sessizlik algıları arasındaki ilişki. *Journal of EducationalReflections*, 2(1). 13-23. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/456754 (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Deniz, M. (2005). *İşletme yönetiminde motivasyon*. (M.Tikici, Ed.) Örgütsel Davranış Boyutlarından Seçmeler. Ankara: Nobel Yayın. ss. 126-170.

Deniz, Ü. & Erdener, M. A. (2016). Öğretmenlerin iş motivasyonlarını etkileyen etmenler. (Ö. K. Tüfekçi, Ed.). *Sosyal Bilimlerde Stratejik Araştırmalar* (ss. 29-41). https://www.researchgate.net/profile/Mehmet-Erdener (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Derman, A. (2007). *Kimya öğretmeni adaylarının öz yeterlik algıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları* (Doktora Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No: 178814). https://platform.almanhal.com/ (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Diaz, P. E. & Jonghee P. (1992). The ımpact of ısolation on hospitality employees' job satisfaction and job performance. *Journal of Hospitality&Tourism Research*,15 (3), 41-49. https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/109634809201500305 (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Dikmen, A. A. (1995). İş doyumu ve yaşam doyumu ilişkisi. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 50(03).

Dinç Ö. E. (2011). *Kişilik bakış açısından örgüt yapısı ve iş tatmini*. İstanbul: Beta Basım Yayım.

Dipaola, M. & Walther, C. (2003). Principals and special education: thecritical role of school leaders. *Center on Personnel Studies in Special Education*. University of Florida,4-29. https://eric.ed.gov/?id=ED477115 (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Doğan, A. (2021). *İlköğretim kurumu öğretmenlerinin okul yaşam kalitesi ile iş doyumu arasındaki ilişki.* Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi

Doğan, S. (2015). *Yaşam doyumu*. Ankara: Nobel akademi.

Dokumacı Sütçü, N. (2021). Öğretmen adaylarının akademik okuryazarlıklarını açıklayan değişkenlerin sınıflandırma ve regresyon ağacı ile belirlenmesi, *International Journal of EurasiaSocialSciences* (IJOESS), 12(45), 592-611. http://dx.doi.org/10.35826/ijoess.2943

Driscoll, M. P. (2012). Öğretim süreçleri ve öğrenme psikolojisi. (Ö. F. Tutkun, çev. Ed.). Ankara: Anı Yayıncılık (Çalışmanın orijinali 1993'te yayımlanmıştır).

Dunn, J.D. & Elvis C. S. (1972). *Management of personnel manpower management and organizational behavior*. USA: Mc GrawHill Inc. https://cir.nii.ac.jp/crid/1130000795711640192 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Dündar, S., Hatice Ö. & Fatih T. (2007). Içsel ve dışsal motivasyon araçlarının işgörenlerin motivasyonu üzerindeki etkisi: Ampirik bir inceleme. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2007 (2), 105-119. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/842724 (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Düren, A.Z. (2000). *2000'li yıllarda yönetim*. İstanbul: Alfa Basım Yayım.

Efeoğlu, Ġ. E. (2006). İş-aile yaşam çatışmasının iş stresi, iş doyumu ve örgütsel bağlılık üzerindeki etkileri: İlaç sektöründe bir araştırma. (Doktora Tezi), Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana. https://tez.yok.gov.tr/ (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Egan, S. (2001), *Motivation and satisfaction of chicago public school teachers: An analysis based on the herzberg motivation theory.* (Doctor of Education), Northern Illinois University. https://www.proquest.com/openview/f273cff6c2a193c2ff5330ad6a1b3515/1?pq-origsite=gscholar&cbl=18750&diss=y (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Eğriboyun, D. (2015). *Çok faktörlü liderlik uygulamaları ve iş doyumu*. İzmir: Etki Yayınları.

Ekmekçi, V. (2017). Yabancılara Türkçe öğretiminde akademik okuryazarlık öğretimine yönelik bir eylem araştırması. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Erciyes Üniversitesi. https://tez.yok.gov.tr (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Elias, S. M., Smith, W. L., & Barney, C. E. (2012). Age as a moderator of attitude towards technology in the workplace: Work motivation and overall job satisfaction. Behaviour & Information Technology, 31(5), 453-467. https://doi.org/10.1080/0144929X.2010.513419

Elveli, Ö. & Bayram, A. (2019). Yaşam doyumuna iş doyumunun etkisinde sosyal zekanın aracı rolü. *BAİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 19(1), 25-41, https://dx.doi.org/10.11616/basbed.vi.525166

Erdaş, Y. (2009). *Denizli il merkezinde çalışan ilköğretim öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeyleri.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Denizli: Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. https://gcris.pau.edu.tr/bitstream (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Erdem, A. (1998). Süreç kuramlarının eğitim yönetimine katkıları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* (4), 51-57. https://dergipark.org.tr/en/pub/pauefd/issue/11139/133258 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Erdem, C. & Eğmir, E. (2018). Öğretmen adaylarının eğitim programı okuryazarlığı düzeyleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* ,20(2), 123-138. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/537018 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Erden, A. & Erdem, M. (2013). İlköğretim okullarında okul yaşamı kalitesi: Van İli örneği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 28 (3), 151-165. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/87206 (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Erdil, O. & Serhat E. (2004). Yönetim tarzı ve çalıma koşulları, arkadaşlık ortamı ve takdir edilme duygusu ile iş tatmini arasındaki ilişkiler: Tekstil sektöründe bir uygulama. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 5(1), 17–26. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2151813 (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Erdoğan, İ. (1996). *İşletme yönetiminde örgütsel davranış*. İstanbul: Avcıol.

Eremie, M., & Opuda, A. (2022). Personality traits and job satisfaction among teachers in rivers state secondary schools. *International Journal of Social Sciences and Management Studies*, 1(1), 28-41. http://www.rajournals.net/index.php/ijssms/article/view/50

Eren, E. (2004). Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi. 8. Baskı. İstanbul: Beta Yayınları.

Eren, E. (2008). *Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi*. İstanbul: Beta.

Eren, E. (2010). *Yönetim ve örgüt psikolojisi*. (12. Baskı). İstanbul: Beta Yayınları.

Erenel, A. (2022). Güneydoğu Anadolu bölgesinde görev yapan öğretmenlerin yaşadığı sorunların iş doyumu düzeyleriyle ilişkisi. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi. https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12575/71136/?sequence=1&isAllowed=y (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Ergin, A., & Karataş, H. (2018). Üniversite öğrencilerinin başarı odaklı motivasyon düzeyleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(4), 868-887. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/557808 (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Ergül, H. (2005). Motivasyon ve motivasyon teknikleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 4(14), 67-79. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/69870 (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Eroğlu, F. (2004). *Davranış bilimleri*. (6.baskı). İstanbul: Beta Basım Yayım.

Ertürk, M. (2000). *İşletmelerde yönetim ve organizasyon*. (3. Baskı). İstanbul: Beta Yayınları.

Ertürk, R. (2016) Öğretmenlerin iş motivasyonları. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi,* 2(3), 1-15. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/286576 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Eyitmiş, A. M., Yıldız, C., & Durmuş, A. (2020). Öz yeterlilik ve çalışma yaşam kalitesinin motivasyon üzerine etkisi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10(2), 103-114. http://iibfdergisi.ksu.edu.tr/en/download/article-file/1296721

Falout, J. (2010). Strategies for teacher motivation. *The Language Teacher*, 34 (6). https://jalt-publications.org/files/pdf-article/art4.pdf (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Filiz, Z. (2014). Öğretmenlerin iş doyumu ve tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, Cilt 10, Sayı 23,157-171 https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1129949 (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Gafa, İ. & Dikmenli, Y. (2019). Sınıf öğretmenlerinin iş doyumu ve iş yaşamındaki yalnızlık düzeylerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 131-150. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/749892 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Gagné, M., & Deci, E. L. (2005). Self-determination theory and work motivation. journal of organizational behavior. 26(4), 331-362. https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/job.322

Garih, Ü. (2005). *İş hayatında motivasyon*. İstanbul: Hayat Yayıncılık.

Gedik, A. & Üstüner, M. (2017). Eğitim örgütlerinde örgütsel bağlılık ve iş doyumu ilişkisi: Bir meta analiz çalışması. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 8(2),41-57. https://www.e-ijer.com/en/download/article-file/338827 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Gergin, B. (2006). İlköğretim okulu öğretmenlerinin iş doyumu düzeyleri. (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi. https://doi.org/10.32960/uead.559025 (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Gill, F. (1999). The meaning of work: Lessons from sociology, psychology and political theory, *Journal of Socio-Economics*, (28)6, 725-743. https://www.sciencedirect.com/ (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Gilliver B. K. E. & Johnson, E. M. (2009). Academic literacy development: Amultiple perspectives approach to blended learning. In Same places, different spaces. Proceedings asciliteAuckland 2009. http://www.ascilite.org.au/conferences/auckland09/procs/gilliver-brown.pd

Gökçe, F. (2011). İhtiyaçlar hiyerarşisi kuramına göre öğretmenlerin motivasyon düzeyleri. *Uludağ üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(24), 317-334 https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/153443 (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Gökkaya, S. & Türker, N. (2018). İş motivasyonu ile iş tatmini üzerine otel işletmelerinde karşılaştırmalı bir araştırma. İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi, 3(5), 12-28. https://doi.org/10.25204/iktisad.347203

Gömleksiz, M. N. & Serhatlıoğlu, B. (2014). Öğretmen adaylarinin akademik motivasyon düzeylerine ilişkin görüşleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 173(173), 99-128. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/200445 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Griva, E., Panitsidou, E., & Chostelidou, D. (2012). Identifying factors of job motivation and satisfaction of foreign language teachers: Research project design. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 46, 543-547. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.05.157

Grynko, T., Krupskyi, OP, Koshevyi, M., & Maximchuk, O. (2017). Hizmet endüstrilerinde somut ve soyut ödüller: Sorunlar ve beklentiler. *Uygulamalı İktisadi Bilimler Dergisi* , 12 (8 (54)).

Gül, G. (2007). Okuryazarlık sürecinde aile katılımının rolü. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi,* 8(1), 17-32. https://doi.org/10.1501/Ozlegt_0000000105

Güler, M. ve Çetin, F. (2020). Örgütsel davranış araştırmalarında madde parselleme: Yöntem ve uygulama. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 13(1), 61-71.

Gülnar, B. (2007). Örgütlerde iletişim ve iş doyumu. İstanbul: Literatürk, Nüve Kültür Merkezi.

Günbayı, İ. & Tokel, A. (2012). İlköğretim okulu öğretmenlerinin iş doyumu ve iş stresi düzeylerinin karşılaştırmalı analizi. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. Cilt: 3, Sayı: 5, 77-95. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/273586 (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Günbayı, İ. (2000). Örgütlerde iş doyumu ve güdüleme. Ankara: Özen Yayıncılık.

Gündoğdu, G. (2013). Sınıf öğretmenlerinin iş doyumu ve mesleki tükenmişlik düzeyleri üzerine bir çalışma: Mersin ili örneği. (Yüksek Lisans Tezi), Çağ Üniversitesi. https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/71971/yokAcikBilim_10011121.pdf?sequence=-1&isAllowed=y (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Güneş, F. (2019). Okuryazarlık yaklaşımları. *Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi,* 4(3), 224-246. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/855359 (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Güney, S. (2015). *Örgütsel davranış*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Gürbüz, S. (2019). AMOS ile Yapısal Eşitlik Modellemesi: Temel İlkeler ve Uygulamalı Analizler. Seçkin yayıncılık

Güven, A. & Akyüz, M. (2002). Okul yöneticilerinde kaygı iş doyumu ilişkisinin incelenmesi. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, (7), 178-188

Hackman, R. J., & Oldman, G. R. (1975). General job satisfaction. Work Redesign. Reading, MA: Addison-Wesley.

Hall, A. T., Zinko, R., Perryman, A. A., & Ferris, G. R. (2009). Organizational citizenship behavior and reputation: Mediators in the relationship between accountability and job performance and satisfaction. *Journal of Leadership & Organizational Studies*, 15(4), 381-392. doi:10.1177/1548051809331504

Handsome, J. (2009). The relationship between leadership style and job satisfaction. (Unpublished doctoral dissertation) Applied Management and Decision Sciences Faculty, Walden University, Minnesota. https://www.proquest.com/openview (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Hanks, K. (1999). *İnsanları motive etme sanatı*. (Çev: C. İkizler), Alfa Yayınları, İstanbul,

Harris, A. & Spillane, J. (2008). Aynadan dağıtılmış liderlik. *Eğitimde Yönetim*, 22 (1), 31-34.

Hayamizu, T. (1997). Between intrinsic and extrinsic motivation: Examination of reasons for academic study based on the theory of internalization. Japanese Psychological Research, 39(2), 98-108. doi: 10.1111/1468-5884.00043

Heider, Fritz (1958), The psychology of ınterpersonal relations. John Wiley & Sons, New York.

Hoggart, R. (1964). Okuryazarlığın önemi. (Çev. Güneş ve Güneş, 2020). *TRT Akademi Dergisi,* 5(10), 790-805 https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1267102 (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Hongying, S. (2007). Literature review of teacher job satisfaction. *Chinese Education & Society,* 40(5), 11-16. doi: 10.2753/CED1061-1932400502

Hoppock, R. (1935). *Job satisfaction, harper and brothers*, New York, p. 47. https://search.worldcat.org/title/Job-satisfaction-by-Robert-Hoppock-../oclc/459407522 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Indra, L., Nazara, V. & Arsyad, J. (2022). The effect of job satısfactıon and job motıvatıon on madrasah ıbtıdaıyah negerı teachers' performance . *Jurnal Pendidikan Islam dan Multikulturalisme*, 4(1), 181-189. https://ejournal.insuriponorogo.ac.id/index.php (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Iqbal, A. & Lian, B. (2021, Temmuz). Smp Negeri Tulung Selapan Bölgesi'nde iş motivasyonu ve ödül sisteminin öğretmen memnuniyeti üzerindeki etkisi. *Uluslararası Eğitim Üniversitesi Konferansı* PGRI Palembang'da (INCoEPP 2021) (s. 61-66). Atlantis Basını. https://www.atlantis-press.com/proceedings/incoepp-21/125958744 (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

İhsan, S., Ekici, S., Soyer, F., & Eskiler, E. (2015). Does self-confidence link to motivation? A study in field hockey athletes. Journal of Human Sport and Exercise, 10(1), 24-35. https://www.redalyc.org

İlhan, T. (2014). *Motivasyon (Güdüleme) teknikleri*. (Sayılı, M., Oruç, E., Günal, H. & Önen, H. Ed.). Tarımsal Yayın ve Danışmanlık, Kişisel Gelişim. EPAMAT Yayıncılık. 107- 120

İlter, İ. (2019). Akademik motivasyonsuzluk ölçeğinin türk kültürüne uyarlanması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi,* 52(1), 191-224. https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12575/71165/5ca0b983451c7.pdf?sequence=1 (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

İmamoğlu, S. Z., Keskin, H. & Erat, S. (2004). Ücret, kariyer ve yaratıcılık ile iş tatmini arasındaki ilişkiler: Tekstil sektöründe bir uygulama. *Celal Bayar Üniversitesi, İ. İ. B. F. Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 11 (1), 167-176. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/145862 (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

İncir, G. (1990). *Çalışanların iş doyumu üzerine bir inceleme*. Ankara: MPM Yayınları.

İşgörür, N. (2020). *Okul yöneticilerinin öğretmen motivasyonunu artırmaya yönelik yararlandığı motivasyon araçları.* (Yüksek Lisans Tezi), Bahçeşehir Üniversitesi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=2k_W9b4RVqYx7rr9EVo8vw&no=PwntM8C96SWC1nHaheQ_YA (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Jensen, M. C. (1993). The modern industrial revolution, exit, and the failure of internal control systems. *The Journal of Finance*, 48(3): 831-880. https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/j.1540-6261.1993.tb04022.x (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Jex, M., S. (2002). *Organizational psychology canada*. John WileyandSonsInc. https://books.google.com.tr/books/about/Organizational_Psychology.html?id=uWnoIICUSdoC&redir_esc=y (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Johns, G. & Saks, A. M. (2001), *Organizational behaviour: Understanding and managing life at work*. Pearson Education Inc, Fifth Edition, USA. https://psycnet.apa.org/record/1996-97658-000 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Jones, R. G. & George, M. J., Contemporary management (3.rd ed.). United States of America: McGraw-Hill publication, 2004,s.519. https://books.google.com.tr/books/ (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Jonett, J. L. F. (2009). The motivation of teachers to assume the role of cooperating teacher. Unpublished doctoral dissertation, Cardinal Stritch Universty. https://eric.ed.gov/?id=ED532817 (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Kadı, A., & Selçuk, G. (2012). İlköğretim okul yöneticilerinin öğretmenleri güdüleme davranışları ile öğretmenlerin mesleki düzeylerinin incelenmesi. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 10(2), 23-38. https://dergipark.org.tr/ (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Kadıoğlu, S. & Zafer Güneş, D. (2019). Okul kültürünün öğretmenlerin iş doyumuna etkisi. *İstanbul Sabahattin Zaim Universitesi Eğitim Dergisi*, 2 (1). https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/951949 (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Kalafat, G. & Can, S. (2022). *İlkokul 4. sınıflarda adil olma ve sorumluluk değerlerinin oyun ve fiziki etkinliklerle kazandırılması.* Ankara: Vize Yayıncılık.

Kanten, P. & Kanten, S. (2015). *İş yaşam kalitesinin yaşam doyumu üzerindeki etkisinde iş doyumunun aracılık rolü,* Yaşam Doyumu. (Doğan, S. Ed.) Ankara: Pegem Akademi

Kaplan, M. (2007). *Motivasyon teorileri kapsamında uygulanan özendirme araçlarının işgören performansına etkisi ve bir uygulama.* (Yüksek Lisans Tezi), Atılım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. https://tez.yok.gov.tr/ (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Karaköse, T., & Kocabaş, Ş. (2006). Özel ve devlet okullarında öğretmenlerin beklentilerinin iş doyumu ve motivasyon üzerine etkileri. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, Sayı 2, 3-14. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/63250 (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Kaşlı, M. (2007). İş özellikleri modelinin otel işletmelerinde uygulanabilirliğine yönelik bir araştırma. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 8 (2), 159-174. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2151915 (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Kaya, F., Yıldız, B. & Yıldız, H. (2013). Herzberg'in çift faktör kuramı açısından ilköğretim 1. kademe öğretmenlerinin motivasyon düzeyinin değerlendirilmesi. *Akademik Bakış Dergisi,* (39). https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/382644 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Kaya, N. (2013). İş tatmini ve örgütsel bağlılık arasındaki ilişki: Bir uygulama. (Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/311470/yokAcikBilim_450699.pdf?sequence=-1 (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Kaynak, T. (1973) *Beşerî ilişkiler açısından motivasyon*. İstanbul

Keenan, K. (1996). *Motivasyon*. (Çev. Koparan, E.). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Kellner, D. & Share, J. (2005). Toward Critical Media Literacy: Core Concepts, Debates, Organizations and Policy. Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education, 26(3):369-386. https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01596300500200169 (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Keser, A. (2005). İş doyumu ve yaşam doyumu ilişkisi: Otomotiv sektöründe bir uygulama. *Çalışma ve Toplum Dergisi*. (4), 77-96. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2576223 (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Keser, A. (2006). *Çalışma yaşamında motivasyon*. İstanbul: Alfa Aktüel.

Kesgin, A. (2009). Etik üstüne. Dini Araştırmalar, 12(35), 143-160. https://dergipark.org.tr/da/issue/4472/61679

Keskinkılıç, K. (2011). *Yönetim ve Okul Yönetimi İle İlgili Temel Kavramlar. Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi.* (Keskin Kılıç, K. Ed.) Ankara: Pegem Akademi.

Kılıç, D. B. (2016). Adams'ın eşitlik teorisi bağlamında müzik öğretmenlerinin iş tatminini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Balıkesir University The Journal of Social Sciences Institute,* 19(36), 193-235. https://openurl.ebsco.com/ (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Kılıç, Y. &Yılmaz, E. (2019). İçsel, dışsal ve yönetsel faktörler bağlamında öğretmen motivasyon ölçeği'nin geliştirilmesi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 77-99. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/705689 (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Kırel, Ç. (1996). *Örgütlerde Güdüleme Süreci ve Kuramları*, Anadolu Üniversitesi Yayınları:

Kızgın, Y., & Dalgın, T. (2012). Atfetme teorisi: Öğrencilerin başarı ve başarısızlıklarını değerlendirmedeki atfetme kuramları. *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(15), 62-72. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1145904 (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Kiili, C., Mäkinen, M., & Coiro, J. (2013). Rethinking academic literacies: Designing multifaceted academic literacy experiences for pre-service teachers. *Journal ofAdolescent and Adult Lliteracy*, 57 (3), 223 -232. https://doi.org/10.1002/JAAL.223

Kim, I., & Loadman, W. E. (1994). Predicting teacher job satisfaction. Eric document reproduction service (No. D383707), Columbus, OH Ohio State University. https://eric.ed.gov/?id=ed383707 (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Kloosterman, P. (1988). Self-confidence and motivation in mathematics. Journal Of Educational Psychology, 80(3), 345. https://psycnet.apa.org

Koçel, T. (2003). *İşletme yöneticiliği.* (7.basım). İstanbul: Beta Basım Yayım.

Koçel, T. (2010). *İşletme yöneticiliği* (12. bs). İstanbul: Beta

Konur, D.Y. (2006). *İşyerlerinde motivasyon teorileri ve uygulamalarına ilişkin bir araştırma.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Yıldız Teknik Üniversitesi, İşletme Anabilim Dalı, İstanbul. http://www.dspace.yildiz.edu.tr/ (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Korkmaz, S. (2019). *Okulların etik iklimi ile öğretmenlerin iş tatmini arasındaki ilişki (Kozan ilçe Örneği).* Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Kocaman Üniversitesi. https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/418682/yokAcikBilim_10279275.pdf?sequence=-1&isAllowed=y (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

König, C. (2006), Self-determination theory and basic need satisfaction: Understanding human development in positive psychology. *Ricerche di Psichologia*, 27, 17-34. https://psycnet.apa.org/record/2004 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Köroğlu, Ö. (2012). İçsel ve dışsal iş doyum düzeyleri ile genel iş doyum düzeyi arasındaki ilişkinin belirlenmesi: Turist rehberleri üzerinde bir araştırma. *Doğuş Üniversitesi Dergisi.* Cilt: 13, Sayı: 2, 275-289. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2152049 (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Köse, E. (2019). Çalışanların iş tatmini algıları ile iş motivasyonu düzeyleri arasındaki ilişkinin araştırılması. *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(1), 131-146. https://doi.org/10.33905/bseusbed.518499

Kumaş, V., & Deniz, L. (2010). Öğretmenlerin iş doyum düzeylerinin incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Dergisi*, (32), 123-139. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1685 (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Kurt, B. (2013). *İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin öğretim liderliği davranışlarının öğretmen motivasyonuna etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul. https://www.proquest.com/openview (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Kurudayıoğlu, M., & Tüzel, A. G. M. S. (2010). 21. yüzyıl okuryazarlık türleri, değişen metin algısı ve türkçe eğitimi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (28). https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/157039 (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Küçüközkan, Y. (2015). Liderlik ve motivasyon teorileri: kuramsal bir çerçeve. *Uluslararası Akademik Yönetim Bilimleri Dergisi*,1 (2), 86-115. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/626449 (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Küçüközkan, Y. (2015). Örgütsel bağlılık ile cinsiyet arasındaki ilişki: hastanelerde çalışan sağlık personeli üzerinde bir araştırma. *Uluslararası Akademik Yönetim Bilimleri Dergisi,* 1(1),14-37. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/626340 (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Lam, S. (1995). Quality management and job satisfaction: An empirical study. *International Journal of Quality and Reliability Management*, s. 72-78. https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/02656719510087337/full/html

Lankshear, C. J., & Knobel, M. (2008) *Introduction: digital literacies: Concepts, policies and practices.* İçinde:Digital Literacies: Concepts, Policies and Practices(Ed: C. Lankshear ve M. Knobel), New York: Peter Lang Publishing. https://books.google.com.tr/books (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Lawler III, Edward E. (1994). Motivation in work organizations. 1st ed. San Francisco: Jossey-Bass Publishers. https://eric.ed.gov/?id=ED091542 (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Lea, M. R., & Street, B. V. (2006). The "academic literacies" model: Theory and applications. Theory into practice, 45(4), 368-377. https://doi.org/10.1207/s15430421tip4504_11

Little, T. D., Rhemtulla, M., Gibson, K., & Schoemann, A. (2013). Why the items versus parcels controversy needn't be one. *Psychological Methods*. 18(3), 285-300.

Lumsden, L. (1998). Öğretmen moral. ERIC Özeti, Numara 120. https://eric.ed.gov/?id=ED422601 (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Lund, D. B. (2003). Organizational culture and job satisfaction. *Journal of Business & Industrial Marketing. 18*(3), 219-236. https://doi.org/10.1108/0885862031047313

Luthans, F. (1992). Organizational Behavior. New York: McGraw-Hill, Inc.

Ma'Arif, S. (2018). Education as a Foundation of Humanity: Learning from the Pedagogy of Pesantren in Indonesia. Journal of Social Studies Education Research, 9(2), 104-123. https://dergipark.org.tr/

Mammadlı, P. (2019). Çalışma hayatında motivasyon ve iş doyumu. (Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi. https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Manik, J., & Siahaan, M. (2021). Pengaruh keterampilan manajerial kepala sekolah dan pemberian reward terhadap kinerja guru: Peran motivasi guru sebagai variabel mediasi. *Tadbir: Jurnal Manajemen Pendidikan Islam,* 9(2), 145–163. https://www.journal.iaingorontalo.ac.id/index.php/tjmpi/article/view/2267 (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Marx, R.W.W. & Winne, P.H. 1983. Knowledge and skills teachers need to influence students' cognitive learning. *Paper presentaion at annual meeting of the American Educational Research Association*, Monreal, Quebec.

Maslow, A. H. (1970) Motivation and Personality, Harper & Row Publishers Second Edition, USA. https://www.holybooks.com/wp-content/uploads/Motivation-and-Personality-Maslow.pdf (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Matusov, E. (2020). İhtiyaçlara Dayalı Toplum ve Teknolojik Eğitim. İçinde: İş Sonrası Eğlenceye Dayalı Bir Toplumda Eğitimi Tasarlamak. Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-46373-1_2

McShane. & Now, V.G. (2016). *Örgütsel davranış*. (Çev: Günsel, A. & Bozkurt, S.) (2016). Ankara: Nobel Akademik.

McWilliams, R., & Allan, Q. (2014). Embedding academic literacy skills: Towards a best practice model. *Journal of University Teaching & Learning Practice*, 11(3). https://doi.org/10.53761/1.11.3.8

MEB. (2009) *MEB 2009 bütçe raporu*. Ankara, Millî Eğitim Bakanlığı, Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı. https://sgb.meb.gov.tr/but_kesin_hesap (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Mekler, E. D., Brühlmann, F., Tuch, A. N., & Opwis, K. (2017). Towards understanding the effects of individual gamification elements on intrinsic motivation and performance. *Computers in Human Behavior*, 71, 525-534. https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.08.048

Mete, Y. (2014). Liderlik, İş Doyumu ve Sağlık Çalışanları. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/711803/yokAcikBilim_10030124.pdf?sequence=-1&isAllowed=y (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Miles, L. W. (2010). Correlational study of leadership style and teacher job satisfaction in two head start programs. (Doktora Tezi), Capella University, StMinneapolis. https://www.proquest.com/ (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Mirze, K. (2002), *Introduction to business.* İstanbul: Literatür Yayınevi

Mishra, P. K. (2013). IOSR job satisfaction. *Journal Of Humanities And Social Science,* 14(5), 45- 54. www.iosrjournals.org (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Mort, S., Carson, D. & Lindgren. E. (1989). Hospitality managers's stres and quality of life recommendation for change. *Journal of Hospitality&Tourism Research*, 13 (3), 239-245. https://doi.org/10.1177/109634808901300324

Motowidlo, S. J. (1996). *Orientation toward the job and organization*. (Murphy K. R. Ed.), Individual differences and behaviour in organizations. (pp. 175-208). San Francisco: Jossey-Bass.

Muchinsky, P. M. (1983). Psychology applied to work: An introduction to industrial and organizational psychology. *San Diego, CA: Academic Press*. https://thuvienso.hoasen.edu.vn/handle/123456789/9257 (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Mullins, L. J. (2002). Management and organisational behaviour. Uk: Prenticehall. https://thuvienso.hoasen.edu.vn/bitstream/handle/123456789/3636/Contents.pdf?sequence=3 (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Naktiyok, A. (2002). Motivasyonel değerler ve iş tatmini: Yöneticiler üzerinde bir uygulama. *Atatürk Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Dergisi*, 16 (3-4), 166-195. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/29950 (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Neeley, S. D. (2005). Academic literacy. Addison Wesley Longman. report sprepared by student teachers. Eurasian Journal of Educational Research, 35, 39-56.

Neves de Jesus, S., & Lens, W. (2005). An integrated model for the study of teacher motivation. Applied Psychology, 54(1), 119-134. https://doi.org/10.1111/j.1464-0597.2005.00199.x

Neves de Jesus, S., & Conboy, J. (2001). A stress management course to prevent teacher distress, *International Journal of Educational Management,* 15(3), 131-137. https://eric.ed.gov/?id=EJ629631 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Newstrom, J. W. & Davis, K (2002). Organizational behaviour:human behaviour at work (11th edition). Minne Sota, MN: Mc-Graw-Hill. https://www.homeworkforyou.com/static_media/uploadedfiles/1644962096_7651377__918..pdf (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Northcraft, G. B. & Neale, M. A. (1990). Organizational behavior: A management challange. USA: The Dryden Pres. (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.) https://bawar.net/data0/books/5b63625c9cd0b/pdf/[Linda_K._Stroh,_Gregory_B._Northcraft,_Margaret_A).PDF

Okçu, V., & Anık, S. (2017). Okul yöneticilerinin otantik liderlik davranışları ile öğretmenlerin motivasyon ve mobbing (yıldırma) yaşama düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Anatolian Journal of Educational Leadership and Instruction,* 5(2), 63-85. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/392387 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Onaran, O. (1981). *Çalışma yaşamında güdülenme kuramları*. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Yayınları, 470, 13-21

Oral, S. & Kuşluvan, Z. (1997). Motivasyon konusunda oluşturulan yaklaşımlar ve işletmelerde motivasyonu arttırmaya yönelik olarak kullanılan araçlar. *Verimlilik Dergisi*, 3 (3), 93-116. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/66458 (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Otrebski, W.(2022). The correlation between organizational (school) climate and teacher job satisfaction the type of educational ınstitution moderating role. *International Journal of Environmental Research and Public Health,* 19(11), https://doi.org/10.3390/ijerph19116520

Örücü, E. & Esenkal, F. (2005). Konaklama işletmelerinde işgören tatminini etkileyen faktörler (Bandırma ve Erdek örneği). *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 8 (4), 141-166. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/863849 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Örücü, E., Yumuşak, S. & Bozkır, Y. (2006). Kalite yönetimi çerçevesinde bankalarda çalışan personelin iş tatmini ve iş tatminini etkileyen faktörlerin incelenmesine yönelik bir araştırma. *Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F. Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 13 (1), 39-51. https://dspace.balikesir.edu.tr/ (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Özaydın, M.M. & Özdemir, Ö. (2014). Çalışanların bireysel özelliklerinin iş tatmini üzerindeki etkileri: Bir kamu bankası örneği. *İşletme Araştırmaları Dergisi*. Cilt: 6, Sayı: 1, 251-281. https://isarder.org/index.php/isarder/article/view/168 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Özcan, Z. (2013). *İlköğretimde görev yapan öğretmenlerin iş doyumu: Niğde ili örneği.* (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi. https://platform.almanhal.com/ (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Özdemır, S., & Muradova, T. (2008). Örgütlerde motivasyon ve verimlilik ilişkisi. *Journal Of Qafqaz University,* (24), 147-148. https://openurl.ebsco.com/ (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Özdemir, M. K. (2006). *Turizm sektöründe işgörenlerin iş tatmini faktörleri ile dış müşteri tatmini arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik bir araştırma.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya. http://acikerisim.akdeniz.edu.tr:8080/xmlui/handle/123456789/1579 (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Özdoğru, M., & Aydın, B. (2012). Ilköğretim okulu öğretmenlerinin karara katılma durumları ve istekleri ile motivasyon düzeyleri arasındaki ilişki. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(2), 357-367. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/16571 (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Özer, P., & Topaloğlu, T. (2008). *Motivasyonda kapsam kuramları.* (Serinkan, C. Ed.), Liderlik ve motivasyon (ss. 83-103). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Özgan, H., Bulut, L., Bulut, A. & Bozbayındır, F. (2013). Öğretmenlerin ruhsal liderlik algıları ile motivasyonları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 6(1), 70-83

Özgen, H., Azim Ö. & Azmi Y. (2002). *İnsan kaynakları yönetimi*. Adana: Nobel Yayıncılık.

Özkalp, E., & Kırel, Ç. (2016). *Örgütsel davranış*. Bursa: Ekin Yayıncılık.

Özpehlivan, M. (2018). İş tatmini: Kavramsal gelişimi, bireysel ve örgütsel etkileri, yararları ve sonuçları. *Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 2(2), 43-70. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/633623 (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Öztürk, E. & Uzunkol, E. (2013). İlkokul öğretmeni motivasyon ölçeğinin psikometrik özellikleri. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 9(4),421-435. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/63371 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Öztürk, E. & Uzunkol, E. (2013). İlkokul öğretmeni motivasyon ölçeğinin psikometrik özellikleri. Eğitimde Kuram ve Uygulama, 9(4),421-435. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/63371 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Pajares, F. (2005). Self-efficacy during childhood and adolescence. ımplications for teachers and parents. (Pajares, F. & Urdan, T. Ed.). *Self-Efficacy Beliefs of Adolescents,* (Vol. 5, pp. 339–367).Greenwich, CT: Information Age Publishing. https://books.google.com.tr/ (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Pekdemir, I., Özçelik, A.O., Karabulut, E., & Arslantaş, C. (2006). Personel güçlendirme, iş tatmini ve örgütsel bağlılık arasındaki ilişkileri belirlemeye yönelik bir çalışma. *Milli Prodüktivite Merkezi Verimlilik Dergisi*, s. Cilt 4, s.11. https://dergipark.org.tr/en/pub/verimlilik/issue/30680/331415 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Pekel, H.N. (2001). *İşletmelerde motivasyon-verimlilik ilişkisi*. (Yüksek Lisans Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta. https://docplayer.biz.tr/1683611-Isletmelerde-motivasyon-verimlilik-iliskisi-devlet-hava-meydanlari-isletmesi-antalya-havalimani-calisanlari-arasinda-bir-ornek-olay-arastirmasi.html (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Peker, Ö. & Aytürk, N. (2002). *Yönetim becerileri, öğrenilebilir ve geliştirilebilir.* Ankara: Yargı Yayınevi.

Peker, Ö., & Aytürk, N. (2000). Etkili Yönetim Becerileri, Ankara, Yargı Yayınevi.

Petri, H. L. (1996). *Motivation: theory, research and applications*. 4th Edition. Pasific Grove: Brooks/Cole Publishing Company.

Pillay, H., Goddard, R. & Wilss, L. (2005). Well-being, burnout and competence: Implications for teachers. *Australian Journal of Teacher Education*, Vol. 30, No.2, 22–33. https://search.informit.org/doi/abs/10.3316/ielapa.200512297 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Pinder, C. (2014) Work motivation in organizational behavior. New York: Psychology Press. https://www.taylorfrancis.com/ (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Pink, H. D. (2015). Drive: Nasıl Motive Oluruz? Nasıl Motive Ederiz? (Çev. Levent Göktem), İstanbul: Golden Matbacılık.

Pintrich, P.R. & De Grosl, E.V. (1990). Motivational and selfregulated learning conıponents of classroonı academic performance. *Journal of Educatioııal Psychology*, 82 (1), 33- 40. https://rhartshorne.com/ (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Pithers, R. T., & Fogarty, G. J. (1995). Occupational stress among vocational teachers. *British Journal of Educational Psychology*, (65), 3-14.https://doi.org/10.1111/j.2044-8279.1995.tb01127.x

Porter, L., Bigley G. A. & Steers R. M. (2003). Motivation and work behavior. McGraw-Hill, USA. https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/ (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Primyana, KH (2016). Yükseköğretimde eğitim kalitesinin artırılmasında insan kaynakları yönetimi. Kalite Güvence Dergisi, 1 (2), 7-15.

Rheinberg F.,& Engeser S. (2018). Intrinsic motivation and flow. (Heckhausen J., Heckhausen H. Ed.), Motivation and action. Cham, Germany: Springer. https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-65094-4_14#author-information (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Robbins, S. P. (1989). Organizational behavior: Concepts, controversies, and applications. 4th Edition. Englewood Cliffs: NJ. Prentice-Hall. https://www.academia.edu/21939735/ORGANIZATIONAL_BEHAVIOR_CONCEPTS_CONTROVERSIES_APPLICATIONS_Seventh_Edition (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Roberts, P. (1995). Defınıng lıteracy: Paradıse, nıghtmare or red herrıng? British Journal of Educational Studies, 43(4), 412-432. https://doi.org/10.1080/00071005.1995.9974048

Rozental, A., & Carlbring, P. (2014). Understanding and treating procrastination: A review of a common self-regulatory failure. *Psychology,* 5, 1488-1502. http://dx.doi.org/10.4236/psych.2014.513160

Rude, J. C. (2004). Job satisfaction and life satisfaction revisited: A longitudinal test of an ıntegrated model. *Human Relations*, 57 (9), 1205-1230. https://doi.org/10.1177/0018726704047143

Ryan, R.M. & Deci, E. L. (2000). Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definitions and new directions. *Contemporary Educational Psychology*, 25 https://doi.org/10.1006/ceps.1999.1020

Ryan, R.M. & Powelson, C.L., 1991. Autonomy and relatedness as fundamental to motivation and education. *The Journal of Experimental Education*, 60(1): 49-66. https://doi.org/10.1080/00220973.1991.10806579

Sağır, M. (2015). Sınıfta motivasyon süreci. (Argon, T. & Nartgün, Ş.S. Ed.), Sınıf Yönetimi içinde (s. 121-148). Ankara: Maya Akademi

Sang, K. (2005). *Kendinizi ve başkalarını motive etmenin 1001 yolu.* (Çev. H. Aydın), İstanbul, 2005, s.13

Santhi, M. W., & Rahayu, M. (2014). Aplikasi Manajemen Strategi dengan Pendekatan Balanced Scorecard (Studi pada Lembaga Penjaminan Mutu Pendidikan Provinsi Bali*). Jurnal Aplikasi Manajemen*, 11(4), 648–656. https://jurnaljam.ub.ac.id (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Santy, N., Rahmawati, T., & Hamzah, A. (2017). Pengaruh efikasi diri, norma subjektif, sikap berperilaku dan pendidikan kewirausahaan terhadap intensi berwirausaha. Jurnal Inspirasi Bisnis dan Manajemen, 1(1), 63-74. https://dx.doi.org/10.33603/jibm.v1i1.481

Sarı, M., Canoğılları, E. & Yıldız, E. (2018). Öğretmenlerin okul yaşam kalitesi algıları ile mesleki motivasyon düzeylerinin incelenmesi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (47), 387-409. https://doi.org/10.21764/maeuefd.364454

Schunk, D. H. (1990). Introduction to the special section on motivation and efficacy. *Journal of Educational Psychology*, 82(1), 3–6. https://doi.org/10.1037/h0092681

Schunk, D.H., Pintrich, P.R., & Meece, J. (2008). Excerpt from motivation in education:Theory, research, and application. Boston: Prentice Hall Publication. https://searchworks.stanford.edu/view/6774934 (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Seker, S. E. (2015). Motivasyon teorisi. *YBS Ansiklobedisi*, 2(1), 22-27, https://ybsansiklopedi.com/wp-content/uploads/2015/03/motivasyonteorisi_yeniformat.pdf (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Semerci, A.S. (2005). İş motivasyonu ve sonuçları: Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası'nda bir uygulama (Yüksek Lisans Tezi), Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası İ.K.G.M. https://www3.tcmb.gov.tr/kutuphane/TURKCE/tezler/alisinansemerci.pdf (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Sevimli, F. & İşcan, Ö.F. (2005). Bireysel ve iş ortamına ait etkenler açısından iş doyumu. *Ege Akademik Bakış Dergisi*. Cilt: 5, Sayı: 1, 55-64. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/556876 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Shonje, G. N. (2016). The ınfluence of working conditions on teachers' job satisfaction: the case of kisarawe district public secondary school teachers, Tanzania.(Unpublished Doctoral Thesis). The Open University of Tanzania, Tanzania. http://repository.out.ac.tz/1575/ (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Sığrı, Ü. & Basım,N. (2006). İş görenlerin iş doyumu ile örgütsel bağlılık düzeylerinin analizi: Kamu ve özel sektörde karşılaştırmalı bir araştırma. *SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi,* 6(12),130-154 https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/289524 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Silah, M. (2000). *Çalışma psikolojisi*, Ankara: Selim Kitabevi

Silah, M. (2005). *Sosyal psikoloji davranış bilimi*, Ankara: Seçki

Silas, E. I. (2022). Assessment of motivation and job performance among teachers in technical schools in uyo local government area. *European Journal of Lıfe Safety and Stabılıty*. 59-67. https://ejlss.indexedresearch.org/index.php/ejlss/article/view/616 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Simons, T. & Cathy A. (1995). Motivating hotel employees: beyond the carrot and the stick. *Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly*, 36 (1), 20-27. https://doi.org/10.1177/001088049503600114

Smadov, S. (2006). İş doyumu ve örgütsel bağlılık: Özel sektörde bir uygulama. (Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir. https://acikbilim.yok.gov.tr/handle/20.500.12812/554879 (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Solmuş, T. (2004). *İş yaşamında duygular ve kişilerarası ilişkiler; psikoloji penceresinden insan kaynakları yönetimi*. İstanbul: Beta Yayınları.

Som, S. & Kurt, A. A. (2012). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi bölümü öğrencilerinin medya okuryazarlık düzeyleri. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 2(1):104-119. https://earsiv.anadolu.edu.tr/xmlui/handle/11421/23601 (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Soyyiğit, Z. S. (2019). *Gençlerin sosyal sorumluluk çalışmalarına gönüllü katılımlarıyla algılanan ebeveyn tutumları, motivasyon ve iyi oluş arasındaki ilişkinin incelenmesi.* (Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi. https://www.proquest.com/ (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Sönmez, V. (2007). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Spector, P. E. (1997). *Job satisfaction: application, assessment, cause and consequences.* Thousand Oaks: Sage Publications. https://books.google.com.tr/ (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Speroff, B. J. (1955). Job satisfaction and ınterpersonal desirability values. *Sociometry*, 18 (1), 69-72. https://doi.org/10.2307/2785829

Statt, D. (2004). *The routledge dictionary of business management, third edition, routledge publishing.* Detroit, p. 78. https://doi.org/10.4324/9780203362051

Sucu, A. (2016). *Öğretmenlerin motivasyonu ile okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik davranışları arasındaki ilişkinin analizi* (Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü. http://abakus.inonu.edu.tr/xmlui/handle/11616/11138 (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Suliyati, S., & Syahri, I. (2021). The correlations among motivation, self-confidence, and speaking ability of the eighth grade students. Jurnal Penelitian Guru Indonesia, 2(6), 591-597. https://doi.org/10.29210/021094jpgi0005

Sun, Ö. (2002). İş doyumu üzerine bir araştırma. (Uzmanlık Yeterlilik Tezi), Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası, Banknot Matbaası Genel Müdürlüğü. Ankara. https://www3.tcmb.gov.tr/kutuphane/TURKCE/tezler/hozlemsun.pdf (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Şahin, H. & Dursun, A. (2009). Okul öncesi öğretmenlerinin iş doyumları: Burdur örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(18), 160-174. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/181286 (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Şahin, İ. (2013). Öğretmenlerin iş doyumu düzeyleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 142-167. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/146235 (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Şimşek, M. Ş., Akgemci, T. & Çelik, A. (2003). *Davranış bilimlerine giriş ve örgütlerde davranış*. Konya: Adım Matbaacılık.

Taşdan, M. & Tiryaki, E. (2008). Özel ve devlet ilköğretim okulu öğretmenlerinin iş doyumu düzeylerinin karşılaştırılması. *Eğitim ve Bilim Dergisi*. 33(147), 54-70. https://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/687 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Taymaz, H. (2003). *İlköğretim ve ortaöğretim okul müdürleri için okul yönetimi.* Ankara: Pegem A Yayınları.

TDK, (2021) https://sozluk.gov.tr/ erişim tarihi:23.06.2023

Tekin, G., & Görgülü, B. (2018). Clayton Alderfer'in ERG teorisi ve çalışanların iş tatmini. *Social Sciences Studies Journal*, 4(17), 1560-1562. https://acikerisim.gelisim.edu.tr/xmlui/handle/11363/1273 (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Telef, B. (2011). Öğretmenlerin öz-yeterlikleri, iş doyumları, yaşam doyumları ve tükenmişliklerinin incelenmesi. *İlköğretim Online Dergisi*, 10(1), 91-108. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/90689 (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Telman, N.& Ünsal, P. (2004). *Çalışan memnuniyeti*. İstanbul: Epilson Yayınevi.

Tevrüz, S. (2002). *Güdülenme: örgütte kişisel gelişim.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Tipi, B. (2022). *Öğretmenlerde iş stresinin iş doyumu ve işe yabancılaşma üzerine etkisi: Ankara örneği*. (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi. https://avesis.gazi.edu.tr/yonetilen-tez (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Toker, B. (2007). Demografik değişkenlerin iş tatminine etkileri: İzmir'deki beş ve dört yıldızlı otellere yönelik bir uygulama. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 8 (1), 92-107. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2151933 (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Tokinan, B. Ö., & Bilen, S. (2011). Yaratıcı dans etkinliklerinin motivasyon, özgüven, özyeterlik ve dans performansı üzerindeki etkileri. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 40(40), 363-374. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/87376

Toktas, S., & Bas, M. (2019). Investigation of the Relationship between the Self-Confidence and Motivation of High School Students Participating School Sport Contests. Universal Journal of Educational Research, 7(2), 472-479. https://files.eric.ed.gov

Topçuoğlu Ü. F. & Bursalı, H. (2013). Türkçe öğretmenlerinin motivasyon faktörlerine ilişkin görüşleri. (Ünal, F.T. Ed.). *Middle Eastern & African Journal of Educational Research*, (5), 7-22. https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/ (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Torgesen, J. K., Houston, D. D., Rissman, L. M., Decker, S. M., Roberts, G., Vaughn, S., Wexler, J. Francis, D. J, Rivera, M. O., & Lesaux, N. (2007). *Academic literacy instructionfor adolescents: A guidance document from the center onInstruction*. Portsmouth, NH: RMC Research Corporation,Center on Instruction. https://eric.ed.gov/?id=ED578488 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Torres. (2005). Job satisfaction: Emprical evidence of gender differences. *Women in Management Review,* 20 (4), 279-288. https://www.emerald.com/ (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Tosi, H. L., Rizzo J. R. & Carroll S. J. (1990). *Managing organizational behavior,* Harper& Row Publishers, Second Edition, USA https://books.google.com.tr/ (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Tschannen M. M., Woolfolk H. A. & Hoy, W. K. (1998). Teacher efficacy: Its meaning and measure. *Review of Educational Research*, 68, 202–248. https://doi.org/10.3102/00346543068002202

Tschannen-Moran, M., Hoy, A. W., & Hoy, W. K. (1998). Teacher efficacy: Its meaning and measure. Review of educational research, 68(2), 202-248. https://www.jstor.org

Tunacan, S. &Çetin, C. (2009). Lise öğretmenlerinin iş doyumunu etkileyen faktörlerin tespitine ilişkin bir araştırma. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, (29), 155-172. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1838 (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Tunagür, M. (2021). Türkçe öğretmeni adaylarının sözlü anlatım öz yeterliklerinin incelenmesi. Muş Alparslan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1(1), 29-40. https://dergipark.org.tr/

Tunç, B. (2022). Seligman'dan iyi oluşa farklı bir bakış: PERMA modeli. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 9(1), 1-15. https://doi.org/10.30803/adusobed.992436

Tunç, S. (2019). *İş doyumunun yaşam memnuniyetine etkisi: öğretmenler üzerine bir araştırma.* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı. https://openaccess.izu.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12436/1547 (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Tunçer, P. (2013). Örgütlerde performans değerlendirme ve motivasyon. *Sayıştay Dergisi,* (88), 87-108. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1713835 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Turgut, H. (2007). Herkes için bilimsel okuryazarlık. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 40(2), 233-256. https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000176

Türk, M. S. (2007). *Örgüt kültürü ve iş tatmini*. Ankara: Gazi Kitapevi, 2007.

Türk, S., Aydoğan E. & Kansu, N. (2003). İçsel motivasyonun iş tatmini üzerindeki etkisi, Türk Tarih Kurumu Matbaası ve Nurol Matbaası'nda yapılan bir araştırma. 1. Matbaa Teknolojileri Sempozyumu, Eylül, Ankara, http://w3.gazi.edu.tr/web/msturk /yayinlar/pdf/motive.pdf (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Türk,M. S. (2007). *Örgüt kültürü ve iş tatmini*. Ankara: Özkan.

Ulukuş, K.S. (2016). Motivasyon teorileri ve lider yöneticilik unsurlarının bireylerin motivasyonuna etkisi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(25). 247-262. http://dx.doi.org/10.16992/ASOS.1114

URL:https://cdnacikogretim.istanbul.edu.tr/auzefcontent/21_22_Guz/liderlik_ve_motivasyon/index.html

Uzun, T, & Özdem, G. (2017). The mediating role of job satisfaction on the relationship between teachers' perceptions of supervisor support and job performances. *International Journal of Educational Administration and Policy Studies*, 9(7), 84-90. https://eric.ed.gov/?id=EJ1148390 (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Ünal, F. T. & Bursalı, H. (2013). Türkçe öğretmenlerinin motivasyon faktörlerine ilişkin görüşleri. *Middle Easternand African Journal Of Educational Research*, 5 Veenhoven, Ruut (1996), "Developments in Satisfaction Research" Social Indicators Research, Vol. 37. https://www.academia.edu/ (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Ünal, K., & Akay, C. (2017). Öğretmenlik mesleği ve yaşam boyu öğrenme: Öğretmen adayları penceresinden. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(3),821-838. https://doi.org/10.17860/mersinefd.339943

Üngüren, E. & Yıldız, S. (2009). Konaklama işletmelerinde çalışanların demografik değişkenlerinin iş tatminine etkilerinin saptanması yönelik bir araştırma. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi,* 1, 1, 37-47. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1716137 (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Ünlü, S. (2013). *İş yaşamında motivasyon kuramları, iş yaşamında motivasyon*. (Tuna, Y. Ed.). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını.

Vallerand, R. J., Pelletier, L.G., Blais, M. R., Briére, N. M., Senécal C., & Valliéres, E. F. (1992). The academic motivation scale: A measure of intrinsic, extrinsic, and amotivation in education. *Educational and Psychological Measurement*, 52, 1003-1017. https://doi.org/10.1177/0013164492052004025 (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Vallerand, R.J. & Bissonette, R. (1992). Intrinsic, extrinsic, and amotivational styles as predictors of behavior: A prospective study. *Journal of Personality*, 60(3): 599-620. https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.1992.tb00922.x

Vieira, J. A. C. (2005). Skill mismatches and job satisfaction. *Economics letters*, 89(1), 39-47. https://doi.org/10.1016/j.econlet.2005.05.009

Vroom, V. H. (1995). *Work and Motivation*. San Francisco: Jossey-Bass Publishers. https://www.scribd.com/document/408299722/WORK-AND-MOTIVATION-Victor-Vroom-pdf (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Wesley, N. K., & Yukl, G. A. (1977). *Organizational behavior and personnel psycology.* Ontario: Irwin-Dorsey. https://www.freepsychotherapybooks.org/ (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Wong, S. & Loretta P. (2003). Motivators to creativity in the hotel ındustry perspectives of managers and supervisors. *Tourism Management,* 24 (5), 551–559. https://www.researchgate.net/ (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Woolfolk, E.A. (1993). Educatioıal psychology (Fiflh Edition). U.S.A.: Allyn and Bacon.

XI. Millî Eğitim Şûrası (8-11 Haziran 1982) Öneriler, Konuşmalar, Kararlar. (1982). Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

Yapraklı, Ş. & Yılmaz, M. K. (2007). Satış gücü motivasyonu-iş tatmini ölçeklerinin test edilmesi ve motivasyonun iş tatmini üzerindeki etkisinin belirlenmesi: İlaç sektöründe bir uygulama. *İş Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 9 (3), Temmuz, 62-98. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/235584 (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Yavuz, C. & Karadeniz, C. B. (2009). Sınıf öğretmenlerin motivasyonunun iş tatmini üzerindeki etkisi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 2(9), 507-519. http://earsiv.odu.edu.tr/jspui/handle/11489/2823 (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Yazıcı, H. (2009). Öğretmenlik mesleği, motivasyon kaynakları ve temel tutumlar: Kurumsal bir bakış. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(1), 33-46. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/817983 (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Yenihan, B., Öner, M. & Balcı, B. (2016). İş doyumu ve yaşam doyumunun demografik özelliklerle ilişkisi: Sakarya'daki avm'lerin çalışanları üzerine bir araştırma. *Siyaset Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 4/1, 33-49. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1023604 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Yeşil, A. (2016). Liderlik ve motivasyon teorilerine yönelik kavramsal bir inceleme, *Uluslararası Akademik Yönetim Bilimleri Dergisi*,2 (3), 158-180. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/627098 (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Yeşilyaprak B. (2006). Eğitimde rehberlik hizmetleri, Nobel Yayıncılık, Ankara.

Yıldırgan, R. (1996). *Konaklama işletmelerinde verimlilik kapsamında iş doyumu-personel devri ilintisi ve sendikalar.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir. https://acikbilim.yok.gov.tr/handle/20.500.12812/557065 (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Yıldırım, İ. (2015). *Okul yöneticilerinin kişilik ve denetim odağı özelliklerinin öğretmenlerin iş doyumu ve okul etkililiği açısından incelenmesi.* (Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi Eğitimbilimleri Enstitüsü, Erzurum. https://acikbilim.yok.gov.tr/ (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Yılmaz A. & Ceylan Ç. B., 2011. İlköğretim okul yöneticilerinin liderlik davranış düzeyleri ile öğretmenlerin iş doyumu ilişkisi, *On dokuz Mayıs Üniversitesi Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, Samsun, 17(2), ss.277-394. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/108206 (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Yılmaz K. & Altınkurt Y., 2012. Okul yöneticilerinin kullandıkları güç kaynakları ile öğretmenlerin iş doyumu arasındaki ilişki. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(2), ss. 385-402. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/806948 (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Yılmaz, A, & Ceylan, Ç. B. (2011). İlköğretim okul yöneticilerinin liderlik davranış düzeyleri ile öğretmenlerin iş doyumu ilişkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 17(2), 277-394. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/108206 (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Yılmaz, A. & Boğa C. Ç. (2011). İlköğretim okul yöneticilerinin liderlik davranış düzeyleri ile öğretmenlerin iş doyumu ilişkisi. *Kuram ve Uygulamada Egitim Yönetimi Dergisi*, 17(2),277-394. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/108206 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Yılmaz, D. (2019). Iş doyumunun motivasyona etkisi: Mesleki ve teknik anadolu lisesi öğretmenleri üzerinde bir araştırma (Yüksek Lisans Tezi), Necmettin Erbakan Üniversitesi. https://acikerisim-old.erbakan.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12452/4307 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Yılmaz, E. & Izgar, H. (2009). lköğretimde çalışan öğretmenlerin iş doyumlarının okullardaki örgütsel yaratıcılık açısından incelenmesi. *İlköğretim Online Dergisi*.8(3), 943-951. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/90846 (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Yoğun, S. (2014). *Çalışanlarda motivasyon ve iş tatmini* (Yüksek Lisans Tezi), Beykent Üniversitesi. https://acikbilim.yok.gov.tr/handle/20.500.12812/711525 (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Yurdakul, R. (2007). *Büyükçekmece ilçesi ortaöğretim kurumları yöneticilerinin liderlik özelliklerinin çalışanların motivasyonuna etkisi* (Yüksek Lisans Tezi), Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. https://acikbilim.yok.gov.tr/handle/20.500.12812/712821 (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Zembylas, M. & Papanastasiou, E. C. (2004). Job satisfaction among school teachers in Cyprus. *Journal of Educational Administration*, 42(3), 357-374. https://doi: 10.1108/09578230410534676

Aşık Veysel
ORATORYOSU

PROF. DR. NURDAN KIZILDELİ
ADEM ÖZTÜRK

EĞİTİM
yayınevi

AŞIK VEYSEL ORATORYOSU

Prof. Dr. Nurdan Kızıldeli, Adem Öztürk

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-20-5
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

AŞIK VEYSEL ORATORYOSU
Prof. Dr. Nurdan Kızıldeli, Adem Öztürk
IV+98 s., 210x297 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-20-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Arsunar,F.(1947). Anadolu Halk Türkülerinden Örnekler.

Alkan, E. (2001). Âşık Veysel'den Nükteler, Pencere Yayınları, İstanbul.

Alptekin, A. B. (2011). Âşık Veysel, (3.baskı). Akçağ Yayınları, Ankara.

Artun, E. (2001). Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı. Ankara: Akçağ Yayınları.

Aslanoğlu, İ. (1967). Âşık Veysel, Ata Yayınları, Sivas.

Aslanoğlu, İ. (1965). Sivas Halk Şairleri Bayramı, Sivas Garnizonu Sosyal Hizmetler Kolu Yayınları, Sivas.

Ataş, H. (1998). Âşık Veysel, Hayatı-Sanatı-Eserleri,Boğaziçi Yayınları, İstanbul.

Bâkiler, Y.B. (1989). Âşık Veysel, Hayatı ve Şiirleri, Tercüman Aile ve Kültür Kitaplığı Yayınları, İstanbul.

Bâkiler, Y. B. (2020). Âşık Veysel, Yakın Plan Yayınları, İstanbul.

Bekki, S. (2021). Halk Müziğinin Seyyar Radyosu Âşık Veysel, Muhit Kitap, İstanbul.

Binyazar, A. (1973). Âşık Veysel, Tel Yayınları, İstanbul.

Çobanoğlu, Ö. (2000a). Âşık Tarzı Kültür Geleneği ve Destan Türü. Akçağ Yayınları, Ankara.

Fidan, S. (2017). Âşıklık Geleneği ve Medya Endüstrisi-Geleneksel Müziğin Medyadaki Serüveni, Grafiker Yayınları, Ankara.

Güldaş, T. (1993). Âşık Veysel ve Müziği. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Bilimler Anabilim Dalı Türk Halk Müziği Ana Sanat Dalı, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir.

Hınçer, İ. (1952). Jübilesi Münasebetiyle Âşık Veysel Şatıroğlu. Türk Folklor Araştırmaları. İstanbul: 952. S. 34, s. 529.

Kaya, D. (1994). Sivas'ta Âşıklık Geleneği ve Âşık Ruhsatî, Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları, Sivas.

Kaya, D. (2011). Âşık Veysel, Akçağ, Ankara.

Makal, T.K. (1990). Âşık Veysel, Toker Yayınları, İstanbul.

Oğuzcan, Ü. Y. (1972). Âşık Veysel (Hayatı ve Şiirleri), Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul.

Tutu, S. B. (2008), Âşık Veysel Şatıroğlu (Hayatı, Eserleri ve Müzik Kimliği). yayımlanmamış Doktora Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Yalçın, Ö. (2000). Âşık Veysel. Ötüken Neşriyat, İstanbul.

Yılmaz, N. (1996). Âşık Veysel. Ocak Yayınları, Ankara.

TRT / THM Repertuvarı

100 YILIN KEŞFİ

PAPBİL

BİREYİ TANIMA TEKNİKLERİNDE YAPAY ZEKA DESTEKLİ İNOVATİF ÇÖZÜMLER

Editör: **Dr. Cansu Dursun Çirci**

EĞİTİM
yayınevi

100 YILIN KEŞFİ PAPBİL

BİREYİ TANIMA TEKNİKLERİNDE YAPAY ZEKA DESTEKLİ İNOVATİF ÇÖZÜMLER

Editör: Dr. Cansu Dursun Çirci

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-62-2
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

100 YILIN KEŞFİ PAPBİL

BİREYİ TANIMA TEKNİKLERİNDE YAPAY ZEKA DESTEKLİ İNOVATİF ÇÖZÜMLER
Editör: Dr. Cansu Dursun Çirci
VIII+236 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-62-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akkaya, M., & Özkan, H. (2020). Enderun Mektebi'ne Öğrenci Alım Usulleri. *Türk İslam Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi,* 15(30), 149-170.

Akkutay, Ü. (1984). *Enderun Mektebi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Yayınları.

Altıntaş, N., Şanlısoy, F., Kutlu, N., Arı, Z., Aşçı, M., Arslan, E., Candan, N., Büyükyazı, G. & Soner E. (2011). Ege Bölgesi Elit Sporcularında Dermatoglifik, Antropometrik ve Biyokimyasal Verilerinin Değerlendirilmesi. *Cumhuriyet Tıp Dergisi Cumhuriyet Tıp Dergisi,* 33, 285- 292.

Baltacı, A., (2018). Nitel Araştırmalarda Örnekleme Yöntemleri ve Örnek Hacmi Sorunsalı Üzerine Kavramsal Bir İnceleme, *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 2018(6), 7-1.

Brown, G. ve Yule, G. (1983). *Discourse Analysis.* New York: Cambridge University Press.

Bümen, N. (2016). Çoklu Zekâ Kuramı ve Eğitim. *Pegem Atıf İndeksi,* 2016(5), 1-38.

Cihangiroğlu B. (2005). Gözenekli yüzeyler üzerindeki parmak izlerinin görünü hale getirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Ceyhan, E., Sağıroğlu, Ş., & Akyıl, E. (2014). Parmak İzi Öznitelik Vektörleri Kullanılarak Ysa Tabanlı Cinsiyet Sınıflandırma. *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi,* 29(1). https://doi.org/10.17341/gummfd.85657.

Swanson, R. C., Chamelin, N. C., & Territo, L. (2000). *Criminal investigation. Translated by Mahdi Nejabati and Et al*, Tehran: University Jihad Publications.

Chockaian, K., Vayanaperumal, R. & Kanagaraj, B. R. (2013). New Approach for Identifying Hereditary Relation Using Primary Fingerprint Patterns. *The Institution of Engineering and Technology*, 7(5), 423–431.

Çelik, Z. (1998).WPPSI Zeka Testi Ön Uyarlama Çalışması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İzmir.

Çırpan, H., (2009, Eylül). İşletmelerde Yenilikçiliği Geliştirmede Etkili Bir Araç:Yetenek Yönetimi. *Çerçeve Dergisi*, 110-116.

Çıngı, H. İ., Çaldıran, S., Yılmaz, M. ve Çıngı, Ö. (2023). An İnvestigation Of The Relationship Between Fingerprints And Anaerobic Powers Of Sports Sciences Students. *Sosyolojik Bağlam Dergisi,* 4(2), 182-192. https://doi.org/10.14520/adyusbd.1052352.

Çıngı, H. İ. (2022). Kan Bağı Bulunan Aile Bireyleri Arasında Parmak İzi Benzerliğinin Araştırılması. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (40), 470-502.

Çifçi, M. (2001), "Dinleme Eğitimi ve Dinlemeyi Etkileyen Faktörler". *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* C. 2, S. 2.

Dede, G., Sazlı, M. H. (2010) Biyometrik Sistemlerin Örüntü Tanıma Perspektifinden İncelenmesi ve Ses Tanıma Modülü Simülasyonu, *EEBM Ulusal Kongresi.*

Derya, E. (2011). Parmak İle Yüz Arasındaki İlişki Analizi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara. Gazi Üniversitesi.

Demir, E., & Doğru, S. (2017). Yüz Algılama Alanındaki İnovasyonlarla Birlikte Fizyonomi İlmi. *19. In Academic Informatics Conference,* Aksaray: Aksaray University.

Delice, M., Duman, A., & Özel, Ş. A. (2014). Parmak İzi Tipi İle Suç Türü Arasındaki İlişkisinin İncelenmesi. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (43), 3-27.

Dunn K. ve R. Dunn (1986). *The Look of Learning Styles*. Early Years 8: 46 - 52.

Emniyet Genel Müdürlüğü Yayınları (EGM). (2005). *On Parmak İzi Tasnif Sistemi Kitabı*, (Y.N.: 4. S: 80) Ankara: Kriminal Daire Başkanlığı Yayınları.

Erdem, S. (2015) Üstün Yetenekli Çocukların Eğitim Süreçlerinde Kültürel Ve Sosyal Sermaye: Ankara Bilsem Örneği. Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Evrensel İnsan Hakları Beyannamesi (EİHB), (1948). *Eğitim Hakkı,* 26. Madde.

Demir, A., (2015). Osmanlı'da İnsan Tanıma Sanatı El ve Yüz Okuma. Yitik Hazine Yayınları. İstanbul.

Gardner, H. (1993). *Multiple intelligences: The theory in practice*. New York: Basic Books.

Gardner, H. (2010). *Çoklu zekâ kuramı: Zihin çerçeveleri.(*Çev. Ebru Kılıç). İstanbul: Alfa Yayınları.

Gay, P., (1996). *Consumption and Identity at Work.* Sage, London.

Gögen, R., Çıngı, H., İ., Yılmaz, M., (2023, Ekim). Bireyi Tanıma Tekniğinde Yenilikçi Bir Yaklaşım: PAPBİL Programı. 16. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi'nde Sunulan Bildiri. *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitimin Felsefi Sosyal ve Tarihi Temelleri Bölümü,* Sivas.

Göğüş, G. (2009). Müzik Yeteneğinin Geliştirilmesinde Küçük Yaşlarda Eğitime Başlamanın Önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 89-102.

Güven, M., (2004). Öğrenme Stilleri ile Öğrenme Stratejileri Arasındaki İlişki. Doktora Tezi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Anadolu Üniversitesi.

Jandarma Kriminal Daire Başkınlığı, (JKDB). (2009). *Adli Bilimler 1 Kitabı, Parmak İzinin Tarihçesi,* Ankara: Kriminal Daire Başkanlığı Yayınları.

Maltoni, D., Maio, D., Anil, K. Jain, Prabhakar, S., (2003)."Handbook of Fingerprint Recognition", *Spinger Science+Business Media*, New York, 10-123.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Mevzut (1973), *1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu,* Genel Amaçlar, 2. Madde, 3. Fıkra. (https://www.mevzuat.gov.tr/).

MEB (2022). Milli Eğitim Bakanlığı İnternet Sitesi 2021-2022 Örgün Eğitim İstatistikleri Açıklandı. https://www.meb.gov.tr/2021 -2022-orgun-egitim-istatistikleriaciklandi/ haber/27552/tr (E.T ??

Melanlıoğlu, D. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Akademik Dinleme Becerileri Üzerine Bir Araştırma: Ders Ne Zaman Bitecek? Sıkıldım!. *Dil Ve Edebiyat Araştırmaları*, 20(20), 311-348. https://doi.org/10.30767/diledeara.635543.

Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi.* 14.Basım, Ankara: Nobel Yayın.

Kılıçkaya, A. ve Zelyurt, H., (2015). Okul Öncesi Programlarında Özel Gereksinimli Bireylerin Yer Alma Durumlarının İncelenmesi (1989-2013). *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi,* 200-212.

Krejcie, R.V., and Morgan, D.W., (1970). "Determining sample size for research activities". *Education and Psychological Measurement*, Vol. 30, 607-610.

Koçak, B., & Kurtlu, Y. (2018). Kutadgu Bilig'e Göre Yönetici ve Nitelikleri. A*dıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (28), 60-96.

KVKK Mevzuat (2016). 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu. 3. Madde, 5. Madde, 10. Madde, 11. Madde. (https://www.mevzuat.gov.tr/)

Lynch, T., (2011). "Academic Listening in the 21st Century: Reviewing a Decade of Research", *Journal of English for Academic Purposes*, C. 10, S. 2, 79-88.

Onwuegbuzie, A. J. & Collins, K. M. (2007). A Typology Of Mixed Methods Sampling Designs İn Social Science Research. *The Qualitative Report*, 12(2), 281-316.

Öztürk, Y., & Kenzhebayeva, A. (2013*). Turizm Sektöründe Hizmet Kalitesi: Türkiye Ve Kazakistan'daki Termal Otel İşletmelerinde Karşılaştırılmalı Bir Araştırma*. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 1(4), 35-46.

Öztürk, A. A., Özsoy, N., Akar Vural, R., Baysan, S. (2017). Öğretmen Adaylarının Çoklu Zekâ Bölümlerine İlişkin Algılarının Karşılaştırmalı Perspektiften İncelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 4(3), 18-32. https://doi.org/10.30803/adusobed.340342.

Öner, N. (2012). *Türkiye'de Kullanılan Psikolojik Testlerden Örnekler Bir Başvuru Kaynağı*. İstanbul: Boğaziçi Yayınları.

Öztürk, A. A., Özsoy, N., Vural, R. A., & Baysan, S. (2017). Öğretmen Adaylarının Çoklu Zekâ Bölümlerine İlişkin Algılarının Karşılaştırmalı Perspektiften İncelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(3), 18-32.

Poyraz, R. (2005). Parmak İzi Kullanımının Ülkemizdeki Gelişimi (1), Adli Bilimler Dergisi Cilt: 4, Sayı: 4, Aralık.

Robertson, A. K. (2004). *Etkili Dinleme.* (Çev. S. Yarmalı), İstanbul: Hayat Yayınları.

Saban, A. (2002*). Çoklu Zekâ Teorisi Ve Eğitim*. Ankara: Nobel Yayın ve Dağıtım.

Sekaran, U., (2003*). Research Methods for Business: A Skill-Building Approach*. John Wiley, New York.

Shestopalets, D., & Demir, Ç. A. G. T. (2017). İslam'ın Sekülerleşmesi: Kapsamlı Bir Analize Doğru. *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* (ÇÜİFD), 17(1), 455-479. https://doi.org/10.30627/cuilah.326650.

Tabancalı, E., & Korumaz, M. (2014). Eğitim Örgütlerinde Yetenek Yönetimi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 25(1), 139-156.

Talu, N. (1999). Çoklu Zekâ Kuramı ve Eğitime Yansımaları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 15(15).

Temur, T. (2001). *Dinleme Becerisi, Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu* 1-8, Ankara: Nobel Yayınları.

Teknofest (2022). *Öğrencilerin Parmak İzleri İle Çoklu Zekâ Alanları Yetenek ve Kabiliyetleri Arasındaki İlişki Durumunun Araştırılması Projesi, Eğitim Teknolojileri Yarışması*. Geçmiş Yıl Raporları, Üniversite Seviyesi Proje Rapor Metni.

Teknofest (2023). *Farklı Öğrenme Stilleri ve Farklı Yetenekler için Özelleştirilmiş Öğrenim Desteği: PAPBİL Mobil, Eğitim Teknolojileri Yarışması.* Geçmiş Yıl Raporları, Üniversite Seviyesi Proje Rapor Metni.

TDK (Türk Dil Kurumu), (2024). "Fizyolojik" Kelimesinin Tanımı.

Topses, G. (1997). *Eğitim Psikolojisi.* Ankara: Eren Yayıncılık.

Tuzcuoğlu, S. (2000). Benlik ve Mesleki Benlik Kavramlarının Öğrenim Yılları ile İlişkisi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi,* 12 (12), 267- 280.

WEB, (2015). Fotoğraftan Parmak İzi Elde Edilebilir mi? https://www.ramazanguclu.com.tr/fotograftan-parmak-izi-elde-edilebilir-mi/. (E. T: 08.05.2024).

WEB, (2023). Neden parmak izimiz var? Tek bir teori var! İşte parmak izleri hakkında şaşırtıcı 5 bilgi. https://www.gazetevatan.com/galeri/neden-parmak-izimiz-var-tek-bir-teori-var-iste-parmak-izleri-hakkinda-sasirtici-5-bilgi-2121848/1 (E. T: 08.05.2024).

Uludağ, S. (1996). *Firaset. DİA 13* (S.116-117). Ankara: TDV Yayınları.

Uzunçarşılı, İ. H. (1945). *Osmanlı Devleti'nin Saray Teşkilatı*, Ankara,

Yıldız, S., A., (2012), Aerobik ve Anaerobik Kapasitenin Anlamı Nedir?. *Solunum Dergisi,* İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Spor Hekimliği. 14:(1–8).

Yavanoğlu, U. (2014). Parmak İzinden Yüz Eşkâli Belirleme İçin Yeni Yöntem Ve Sistem Geliştirme. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Yangın, B. (1994), İlkokul Öğretmenlerinin Türkçe Dersindeki Davranışları, Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Hacettepe.

KAYNAKÇA

Akçay, M., & Çetinkaya, H. H. (2011). *Kampüslerde Uygulanan Yeni Biyometrik Sistemler.* Akademik Bilişim, 11.

Akpolat, F. (2014). Parmak İzinin Fraktal Teorisi. Yüksek Lisans Tezi.Bilecik: Şeyh Edebali Üniversitesi.

Ashbaugh, DA. (1999). Quantitative–Qualitative Friction Ridge Analysis: An İntroduction To Basic And Advanced Ridgeology, *CRC Press*, s.: 87–163.

Ashbaugh, D. R., & Houck, M. M. (2005). Fingerprints And Admissibility: Friction Ridges And Science. *Canadian Journal of Police and Security Services*, 3(2), 69-69.

Cappelli, R., Ferrara, M., Maltoni, D. (2010). Minutia Cylinder-Code: A New Representation And Matching Technique For Fingerprint Recognition. *IEEE Transactions On Pattern Analysis And Machine Intelligence*, 32(12): 2128

Chen, X., Tian, J. ve Yang, X. (2006). Normalleştirilmiş Bulanık Benzerlik Ölçüsüne Dayalı, Bozuk Parmak İzi Eşleştirme İçin Yeni Bir Algoritma. *Görüntü işleme üzerine IEEE İşlemleri*, 15 (3), 767-776.

Çıngı, H. İ. (2022). Kan Bağı Bulunan Aile Bireyleri Arasında Parmak İzi Benzerliğinin Araştırılması. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (40), 470-502.

Dede, G., Sazlı, M. H. (2010) Biyometrik Sistemlerin Örüntü Tanıma Perspektifinden İncelenmesi ve Ses Tanıma Modülü Similasyonu, EEBM Ulusal Kongresi.

Deng, H., & Huo, Q. (2005). Minutiae Matching Based Fingerprint Verification Using Delaunay Triangulation And Aligned-Edge-Guided Triangle Matching. In Audio-And Video-Based Biometric Person Authentication: 5th International Conference, AVBPA 2005, Hilton Rye Town, NY, USA, July 20-22, 2005. Proceedings 5 (pp. 270-278). Springer Berlin Heidelberg.

Derya, E. (2011). Parmak İle Yüz Arasındaki İlişki Analizi. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Emniyet Genel Müdürlüğü Yayınları (EGM). (2005). *On Parmak İzi Tasnif Sistemi Kitabı.* (Y.N.: 4. S: 80) Ankara: Kriminal Daire Başkanlığı Yayınları.

Feng, J., & Jain, A. K. (2011). Fingerprint Reconstruction: From Minutiae To Phase. *IEEE Transactions On Pattern Analysis And Machine İntelligence*, 33(2), 209-223.

Galton, F. (1892). *Parmak izleri* (No. 57490-57492). Cosimo Klasikleri.

Gupta, A., Buckley, K., & Sutton, R. (2008). Latent Fingermark Pore Area Reproducibility. *Forensic Science International*, 179(2-3), 172-175.

Gögen, R., Çıngı, H., İ., Yılmaz, M., (2023). Bireyi Tanıma Tekniğinde Yenilikçi Bir Yaklaşım: PAPBİL Programı. 16. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi'nde Sunulan Bildiri. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitimin Felsefi Sosyal ve Tarihi Temelleri Bölümü, Ekim.

Hu, C., Yin, J., Zhu, E., Chen, H., & Li, Y. (2010). Log-Gabor Filtresine Ve Yönlendirme Güvenilirliğine Dayalı Bir Bileşik Parmak İzi Segmentasyonu. 2010 Yılında IEEE Uluslararası Görüntü İşleme Konferansı (s. 3097-3100). IEEE.

Jain, A. K., Chen, Y., & Demirkus, M. (2006). Pores And Ridges: High-Resolution Fingerprint Matching Using Level 3 Features. *IEEE Transactions On Pattern Analysis And Machine İntelligence,* 29(1), 15-27.

Jiang, X., & Yau, WY (2000). Yerel Ve Küresel Yapılara Göre Parmak İzi Ayrıntıları Eşleştirme. Proceedings 15. Uluslararası Örüntü Tanıma Konferansında. ICPR-2000 (Cilt 2, s. 1038-1041). IEEE.

Jandarma Kriminal Daire Başkınlığı, (JKDB). (2009). *Adli Bilimler 1 Kitabı, Parmak İzinin Tarihçesi,* Ankara: Kriminal Daire Başkanlığı Yayınları.

Khan, H. N. (2012). Identification From Edgeoscopy And Poroscopy İn The Examination Of Partial.Fingerprints And Their Significance İn Crime İnvestigation. October. http://hdl.handle.net/10603/4284.

Komarinski, P. (2005). Automated Fingerprint Identification Systems (AFIS), Elsevier Academic Press, California, USA, s.: 3-4.

KVKK Mevzuat (2016). 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu. https://www.mevzuat.gov.tr/.

Lerner, KL., Lerner, BW. (2006). Automated Fingerprint Identification System (AFIS). *World of Forensic Science,* Vol.1: 5-53.

Malik, A. H., Zehra, N., Ahmad, M., Parui, R., & Iyer, P. K. (2020). Advances In Conjugated Polymers For Visualization Of Latent Fingerprints: A Critical Perspective. *New Journal of Chemistry*, 44(45), 19423-19439.

Maltoni, D., Maio, D., Anil, K. Jain, Prabhakar, S., (2003).”Handbook of Fingerprint Recognition”, Spinger *Science+Business Media*, New York, 10-123.

Moses, K.R. (2014). *Automated Fingerprint İdentification System (AFIS).* The Fingerprint Sourcebook.

Peralta D, Galar M, Trıguero I, Hurtado OM, Benıtez JM, Herrera F. (2014). Minutiae Filtering To İmprove Both Efficacy And Efficiency Of Fingerprint Matching Algorithms. *Engineering Applications Of Artificial Intelligence,* 32: 37–53.

Sankaran, A., Jain, A., Vashisth, T., Vatsa, M., & Singh, R. (2017). Adaptive Latent Fingerprint Segmentation Using Feature Selection And Random Decision Forest Classification. *Information Fusion,* 34, 1-15.

Vatsa, M., Singh, R., Noore, A., & Houck, M. M. (2009). Quality-Augmented Fusion Of Level-2 And Level-3 Fingerprint İnformation Using Dsm Theory. *International Journal of Approximate Reasoning*, 50(1), 51-61.

Yalçın, N., & Gürbüz, F. (2015). Biyometrik Güvenlik Sistemlerinin İncelenmesi. *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi,* 3(2), 398-413.

KAYNAKÇA

Aygün, H. A,. (2009). Yeni İlköğretim Programlarının Uygulanmasıyla Eğitim Teknolojileri Kullanımına ilişkin Öğretmen Görüşleri (İstanbul İli Ümraniye İlçesi Örneği), Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya Üniversitesi.

Eroldoğan, A. Y. (2007). İlköğretim II. Kademe Okullarındaki Branş Öğretmenlerinin, Bazı Değişkenlere Göre Öğretim Teknolojilerini Kullanma Düzeylerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi.

Gögen, R., Çıngı, H., İ., Yılmaz, M. (2023). Bireyi Tanıma Tekniğinde Yenilikçi Bir Yaklaşım: PAPBİL Programı. 16. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi Bildiri. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Eğitimin Felsefi Sosyal ve Tarihi Temelleri Bölümü. Ekim.

KVKK Mevzuat (2016). 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu. 3. Madde, 5. Madde, 10. Madde, 11. Madde. (https://www.mevzuat.gov.tr/)

Karacaer, S., & Aygün, M. (2009). Entellektüel Sermayenin Firma Performansi Üzerindeki Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 27(2), 127-140.

Koloğlu, T. F., Kantar, M., & Doğan, M. (2016). *Öğretim Elemanlarının Uzaktan Eğitimde Hazırbulunuşluklarının Önemi*. Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 2(1), 52-70.

Teknofest (2022). Öğrencilerin Parmak İzleri İle Çoklu Zekâ Alanları Yetenek ve Kabiliyetleri Arasındaki İlişki Durumunun Araştırılması Projesi, Eğitim Teknolojileri Yarışması, Geçmiş Yıl Raporları, Üniversite Seviyesi Proje Rapor Metni.

Teknofest (2023). Farklı Öğrenme Stilleri ve Farklı Yetenekler için Özelleştirilmiş Öğrenim Desteği: PAPBİL Mobil, Eğitim Teknolojileri Yarışması, Geçmiş Yıl Raporları, Üniversite Seviyesi Proje Rapor Metni.

Şimşek, N. (2002). BİG 16 öğrenme biçemleri envanteri. Eğitim Bilimleri ve Uygulama, 1(1), 33-47.

URL-1 WEB, (2024) https://www.hosting.com.tr/blog/php-vs-asp-farki-avantaji/ (ET:20.05.2024)

URL-2 WEB, (2024) https://www.papbil.com. (ET:05.07.2024)

URL-3 WEB, (2024) https://mustafaaydin.com/imagine-tomorrow-odul-toreni-duzenlendi/İmagine Tomorow ödül töreni. (ET:20.05.2024).

KAYNAKÇA

Ataman, A. (Ed.), (2009). *Özel gereksinimli Çocuklar ve Özel Eğitime Giriş (7. Baskı)*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

Çelik, Z. (1998). *WPPSI-R Zekâ Testi Ön Uyarlama Çalışması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ersoy, Ö., Avcı, N., (2004): *Üstün Zekalı ve Üstün Yetenekliler*. Şirin, M., R., Kulaksızoğlu A, ve Bilgili A., E., (Ed), I.Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Makaleler Kitabı içinde, (195-210). Çocuk Vakfı Yayınları, Yayın No:64, İstanbul.

Flanagan, D. P., Kaufman, A. S. (2009*). Essentials of WISC-IV Assessment. John Wiley & Sons*: Hoboken, N. J.

Gerrig, R.J., Zimbardo, P.G. (2016). *Psikoloji ve Yaşam. (Gamze Sart, Çev.)* Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara (Orijinal eserin basım tarihi 2010).

Gülgöz, S. ve Kağıtçıbaşı, Ç. (2004). *Intelligence and Intelligence Testing in Turkey*. Sternberg, R. J. (Ed.), International Handbook of Intellegence içinde, (syf. 248- 270). New York: Cambridge University Press

Levent, Faruk (2013). *Üstün Yetenekli Çocukları Anlamak - Üstün Yetenekli Çocuklar Sarmalında Aile, Eğitim Sistemi ve Toplum (2.Baskı)*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Milli Eğitim Bakanlığı (2013). *Üstün Yetenekli Bireyler Strateji ve Uygulama Eylem Planı 2013–2017*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Genel Müdürlüğü

Öktem, F. (2016). Kısa Zekâ Testleri ve Kaufman Kısa Zekâ Testi (KBIT-2). *Türkiye Klinikleri Psikoloji Özel Dergisi,* 1(1):10-16.

Öktem, F., Erden, G., Gençöz, T., Sezgin, N., Uluç, S. (2016). *Wechsler Çocuklar İçin Zekâ Ölçeği-IV* (WÇZÖ-IV)

Ruf, D. L. (2005). *Losing Our Minds: Gifted Children Left Behind. Scottsdale*: Great Potential Press, Inc.

Sak, U., Bal Sezerel, B., Ayas, B., Tokmak, F., Özdemir, N., Demirel Gürbüz, Ş. ve Öpengin, E. (2016). *Anadolu Sak Zekâ Ölçeği (ASIS) uygulayıcı kitabı*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi ÜYEP Merkezi.

Şahin, H. (2016). *Türkiye'nin Güncel Sosyal Problemlerine Çözüm Projeleri*. İstanbul: Akademik Kitaplar.

Şahin, H. (2017). *Resimleriyle Çocuk /Ergen Değerlendirmede Vaka Örnekleri.* İstanbul: Akademik Kitaplar.

Şirin, A. (2018). Türkiye'de Görsel Sanatlarda Üstün Yetenekli Çocukları Belirlemek İçin Uygulanan Yöntemler Hakkındaki Uzman Görüşleri. *İdil Dergisi*, 7 (47): 851 – 862.

Tarhan, S., Kılıç Ş . (2014). Üstün Yetenekli Bireylerin Tanılanması ve Türkiye'deki Eğitim Modelleri. *Üstün Yetenekliler Eğitimi Araştırmaları Dergisi,* 2 (2): 27-43.

Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM), (2012). *Türkiye Büyük Millet Meclisi Üstün Yetenekli Çocukların Keşfi, Eğitimleriyle İlgili Sorunların Tespiti Ve Ülkemizin Gelişimine Katkı Sağlayacak Etkin İstihdamlarının Sağlanması Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu*. Yasama Dönemi: 24. Yasama Yılı: 3. Ankara.

KAYNAKÇA

Anastasi, A., & Urbina, S. (1997). Psychological Testing (7th ed.). Prentice Hall.

Akarsu, M. (2004). Eğitimde yeni yaklaşımlar. Eğitim Yayınları.

Akkutay, Ü. (1984). Eğitimde geleneksel ve çağdaş yaklaşımlar. Eğitim Yayınları.

Akyüz, Y. (1982). Türk eğitim tarihi. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Ataman, A. (2004). Özel eğitim. Pegem A Yayıncılık.

Büyüköztürk, Ş. (2005). Anket geliştirme. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 3(2), 133-151.

Cai, L. A. (2016). Use Of Talent Assessment Tools In Personnel Selection Processes. In Strategic Human Resource Management İn The Public Arena (pp. 29-51). IGI Global.

Cihangiroğlu, B. (2005). Gözenekli Yüzeyler Üzerindeki Parmak İzlerinin Görünür Hale Getirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Chockaian, K., Vayanaperumal, R., & Kanagaraj, B. R. (2013). New Approach For İdentifying Hereditary Relation Using Primary Fingerprint Patterns. The Institution Of Engineering And Technology, 7(5), 423–431.

Çıngı, H. İ. (2022). Kan Bağı Bulunan Aile Bireyleri Arasında Parmak İzi Benzerliğinin Araştırılması. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (40), 470-502.

Çıngı, H. İ., Çaldıran, S., Yılmaz, M., & Çıngı, Ö. (2023). An İnvestigation Of The Relationship Between Fingerprints And Anaerobic Powers Of Sports Sciences Students. Sosyolojik Bağlam Dergisi, 4(2), 182-192. https://doi.org/10.52108/2757-5942.4.2.6

Cleveland, C. H., & Willoughby, T. (2022). Measuring Cognitive Skills İn School Settings: Evidence From The Neurocognitive Performance Test. Pearson Assessments.

Cohen, R. J., & Swerdlik, M. E. (2017). Psychological Testing And Assessment: An İntroduction To Tests And Measurement (8th ed.). McGraw-Hill.

Crocker, L., & Algina, J. (1986). Introduction to classical and modern test theory. Holt, Rinehart and Winston.

Cronbach, L. J., & Meehl, P. E. (1955). Construct validity in psychological tests. Psychological Bulletin, 52(4), 281.

Cunningham, J. (2017). Strategic Human Resource Management İn The Public Arena: A Managerial Perspective. Bloomsbury Publishing.

Delice, M., Duman, A., & Özel, Ş. A. (2014). Parmak İzi Tipi İle Suç Türü Arasındaki İlişkisinin İncelenmesi. Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi, (43), 3-27.

Deniz, M. E., & Erozkan, A. (2016). Psikolojik Danışma Ve Rehberlik. Maya Akademi Yayınları.

Enç, M. (1979). Psikolojik testler ve ölçme yöntemleri. Eğitim Yayınları.

Flanagan, D. P., & Kaufman, A. S. (2009). Essentials Of WISC-IV Assessment. John Wiley & Sons.

Gögen, R., & Çıngı, H. İ., & Yılmaz, M. (2023, Ekim). Bireyi Tanıma Tekniğinde Yenilikçi Bir Yaklaşım: PAPBİL Programı. 16. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi'nde sunulan bildiri. Cumhuriyet Üniversitesi Eğitimin Felsefi Sosyal ve Tarihi Temelleri Bölümü, Sivas.

Guion, R. M. (1965). Personnel Testing. McGraw-Hill Book Company.

Guenole, N., Ferrar, J., & Feinzig, S. (2017). The Power Of People: Learn How Successful Organizations Use Workforce Analytics To İmprove Business Performance. Pearson UK.

Güngör, D. (2016). Psikolojide Ölçme Araçlarının Geliştirilmesi Ve Uyarlanması Kılavuzu. Türk Psikoloji Yazıları, 19(38), 104-112.

Hzuinec, C., & Kimbell, A.-M. (2019). Factors That İnfluence Assessment Outcomes. Pearson Assessments.

Karasar, N. (2005). Bilimsel araştırma yöntemi (14. basım). Ankara: Nobel Yayın.

Kaufman, A. S., & Kaufman, N. L. (2004). Kaufman Assessment Battery For Children: Administration And Scoring Manual. AGS Publishing.

Kline, P. (2000). The handbook of psychological testing (2nd ed., pp. 182). London, England: Routledge.

Murphy, K. R., & Davidshofer, C. O. (2017). Psychological Testing: Principles And Applications. Pearson.

Nunnally, J. C., & Bernstein, I. H. (1994). Psychometric theory (3rd ed., pp. 200-250). New York, NY: McGraw-Hill.

Rust, J., & Golombok, S. (2009). Modern psychometrics: The science of psychological assessment. New York, NY: Routledge.

Özgüven, İ. E. (2020). Psikolojik Testler. Nobel Yayınları.

Özsoy, S., & Diğerleri. (1991). Türk eğitim sisteminde yenilikler. Eğitim Yayınları.

Sattler, J. M. (2008). Assessment Of Children: Cognitive Applications (5th ed.). Jerome M. Sattler, Publisher, Inc.

Sencer, M., & Sencer, Y. (1978). Toplumsal Araştırmalarda Yöntembilim. Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü.

Thorndike, R. L. (1997). Measurement And Evaluation In Psychology And Education. Prentice Hall.

Türk Dil Kurumu, [TDK]. (2023). Yetenek, Güncel Türkçe sözlük. (E. T: 18.05.2021) https://sozluk.gov.tr/

KAYNAKÇA

Adler, A. (2000). *Çocuk Eğitimi* (Çev. Kamuran Şipal). İstanbul: Cem Yayınevi.

Akaroğlu, Gülriz, Dağ, N., Besrek, S., Selvi, M. Ve Altıparmak, Ş. (2019, Ekim), "Ebeveyn Çocuk İletişiminde Oyunun Rolü", Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi, S 3: 208-228.

Barcus, F. E. (1959). Communications Content: Analysis of the Research, 1900-1958, Unpublished doctor's dissertation, University of Illinois.

Berelson, B. (1952) Content Analysis in Communication Research, Free Press, Glencoe.

Cartwright, D. P. (1953) Analysis of Qualitative Material, L. Festinger and D. Katz (eds), Research Methods in the Behavioral Sciences , Holt, Rinehart and Winston, New York, pp. 421-470.

Çağdaş, A. (2002). *Anne-Baba Çocuk İletişimi*. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Dunn R, Dunn K (1992). Teaching Elemantary Students Through Their Individual Learning Styles: Practical Approach For Grades 3-6, Massachusetts, Allyn And Bacon

Gardner, H. (2016). *Zihin Çerçeveleri Çoklu Zeka Kuramı*, İstanbul: Alfa Yayınları

Gardner, H. (2019). *Eğitilmemiş Zihin Çocuklar,* Alfa Bilim.

Güçlü, S. (2016). Çocukluk ve Çocukluğun Sosyolojisi Bağlamında Çocuk Hakları. Sosyoloji Dergisi Armağan Dergisi, 1-22.

Heywood, C. (2003). *Baba Bana Top At.* (Çev. Esin Hoşsucu),Kitap Yayınevi.

Kaya, N. (2018). *İyi Aile Yoktur,* İthaki Yayınları: İstanbul.

Krippendorff, K. (1980). Content Analysis: An Introduction to is Methodology, Sage, Beverly Hills.

Onur, B. (2005). *Türkiye'de Çocukluğun Tarihi*. Ankara: İmge Kitabevi.

Öngider, N., "Anne Baba İle Okul Öncesi Çocuk Arasındaki İlişki", Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, V/4 (2013), S. 420-440.

Piaget, J.(2000). Çocukta Zihinsel Gelişim (Çev. Hüseyin Portakal), İstanbul: Cem Yayınevi.

Postman, N. (1995). Çocukluğun Yokoluşu (K. İnal, Çev.). İmge Kitabevi Yayınları.

Punch, K. (2016). Sosyal Araştırmalara Giriş, Dursun Bayrak, Bader Arslan &Zeynep Akyüz (Çev.), Siyasal Kitabevi.

Sennett, R. (2011). Karakter Aşınması, 5.Baskı, Barış Yıldırım (Çev.), Ayrıntı Yayınları

Yağmurlu, B. ve Yavuz, M. (2012). "Ana Babalığın Görünmeyen Yönleri: Bilişler", *Ana Babalık: Kuram ve Araştırma*, M. Sayıl ve B. Yağmurlu (drl.), Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Yurdakul, I., Dönmez, O., Yaman, F., Odabaşı, H. (2013). "Dijital Ebeveynlik ve Değişen Roller", *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 12(4), 883-896.

KAYNAKÇA

Ackerman, P. L. (1996). A Theory of Adult Intellectual Development: Process, Personality, Interests, and Knowledge. *Intelligence*, 22(2), 227-257.

Adedeji, I. A., John, C., Okolo, S. N., Ebonyi, A. O., Abdu, H. ve Bashir, M. F. (2017). Malnutrition and the Intelligence Quotient of Primary School Pupils in Jos, Nigeria. *British Journal of Medicine & Medical Research,* 21(2): 1-13.

Allik, J. ve Realo, A. (1997). Intelligence, Academic Abilities, and Personality. *Personality and individual differences*, 23(5), 809-814.

Anglim, J., Dunlop, P. D., Wee, S., Horwood, S., Wood, J. K. ve Marty, A. (2022). Personality and Intelligence: A Meta-Analysis. *Psychological Bulletin*, 148(5-6), 301-336.

Araujo Filho W.D. ve Silva F. M. (2020). Intelligence, Talent and Genius. *International Journal of Research -Granthaalayah*, 8(7), 313-317. https://doi.org/10.29121/granthaalayah.v8.i7.2020.442

Binet, A. ve Simon, T. (1916). Application of the New Methods to the Diagnosis of the Intellectual Level Among Normal and Subnormal Children in Institutions and in the Primary Schools. İçinde H. H. Goddard (Editör), *The Development of Intelligence in Children* (the Binet-Simon Scale). Williams & Wilkins https://doi.org/10.1037/11069-000.

Birch, H. G. (1972). Malnutrition, Learning, and Intelligence. *American Journal of Public Health*, *62*(6), 773-784..

Bourdieu, P. (2011). The Forms of Capital. (1986). *Cultural Theory: An Anthology*, 1(81-97), 949.

Cattell, R. B. (1963). Theory of Fluid and Crystallized Intelligence: A Critical Experiment. *Journal of Educational Psychology,* 54, 1-22.

Chamorro-Premuzic, T. ve Furnham, A. (2003). Personality Predicts Academic Performance: Evidence from Two Longitudinal University Samples. *Journal of Research in Personality*, 37(4), 319-338.

Cüceloğlu, D. (2004). *İnsan ve Davranışı*. İstanbul: Remzi Kitap Evi.

Çıngı, H. İ. (2022). Kan Bağı Bulunan Aile Bireyleri Arasında Parmak İzi Benzerliğinin Araştırılması. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (40), 470-502.

Çıngı, H. İ., Çaldıran, S., Yılmaz, M. ve Çıngı, Ö. (2023). An investigation of the relationship between fingerprints and anaerobic powers of sports sciences students. *Sosyolojik Bağlam Dergisi, 4*(2), 182-192.

Duff, A., Boyle, E., Dunleavy, K. ve Ferguson, J. (2004). The Relationship between Personality, Approach to Learning and Academic Performance. *Personality and Individual Differences*, 36(8), 1907-1920.

Eysenck, H. J., (1994). Personality and Intelligence: Psychometric and Experimental Approaches. İçinde R. J. Sternberg ve P. Ruzgis (Editörler), *Personality and Intelliyence* (ss. 3- 31), New York: Cambridge University Press.

Furnham, A., Forde, L. ve Cotter, T. (1998). Personality and Intelligence. *Personality and Individual Differences*, 24(2), 187-192.

Gagné, F. (1985). Giftedness and Talent: Reexamining a Reexamination of the Definitions. *Gifted Child Quarterly*, 29(3), 103-112.

Gardner, H. (2011). Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences. New York: Basic Books.

Gardner, H. ve Hatch, T. (1989). Educational Implications of the Theory of Multiple Intelligences. *Educational Researcher*, 18(8), 4-10.

Gardner, M. K. (2011). Theories of Intelligence. İçinde M. A. Bray ve T. J. Kehle (Editörler), *The Oxford Handbook of School Psychology* (ss. 79–100). Oford: Oxford University Press.

Gün Çıngı, T. (2023). Access Opportunities of Earthquake Victims to Distance Education during the Covid-19 Pandemic. *İstanbul University Journal of Sociology*, *43*(1), 155-166.

Kernberg, O. F. (2016). What is Personality?. *Journal of Personality Disorders*, 30(2), 145-156.

Lohman, D. F. (1993). Teaching and Testing to Develop Fluid Abilities. *Educational Researcher*, 22(7), 12-23.

Lohman, D. F. ve Nicpon, M. F. (2023). Ability Testing & Talent Identification. İçinde S. L. Hunsaker (Editör), *Identification* of Students for Gifted and Talented Services: Theory into Practice. (ss. 287-335). London: Routledge.

McCrae, R. R. ve Costa, P. T. (1987). Validation of the Five-Factor Model of Personality Across Instruments and Observers. *Journal of Personality and Social Psychology*, *52*(1), 81-90.

McCrae, R. R. ve Costa, P. T. (1991). The NEO Personality Inventory: Using the Five-Factor Model in Counseling. *Journal of Counseling ve Development*, 69(4), 367–372.

McGrew, K. S. (2009). CHC Theory and the Human Cognitive Abilities Project: Standing on the Shoulders Ofthe Giants Of Psychometric İntelligence Research. Intelligence, 37(1), 1-10.

Piaget, J. (1999). *The psychology of Intelligence*. London: Routledge.

Simonton, D. K. (2000). Creativity: Cognitive, Personal, Developmental, and Social Aspects. *American Psychologist*, 55(1), 151-158.

Simonton, D. K. (2008). Scientific Talent, Training, and Performance: Intellect, Personality, and Genetic Endowment. *Review of General Psychology*, 12(1), 28-46.

Snow, R. E. (1980). Aptitude and Achievement. *New Directions for Testing and Measurement,* 5, 39-59.

Spearman, C. (1904). 'General Intelligence,' Objectively Determined and Measured. *American Journal of Psychology,* 15(2), 201-292. http://www.jstor.org/stable/1412107.

Sternberg, R. J. (1985). Beyond IQ: A Triarchic Theory of Human Intelligence. New York: Cambridge University Press.

Sternberg, R. J. (1997). The Concept of Intelligence and Its Role in Lifelong Learning and Success. *American Psychologist,* 52(10), 1030- 1037.

Sternberg, R. J. (2000). The Theory of Successful Intelligence. *Gifted Education International*, 15(1), 4-21.

Wagner, R. K. ve Sternberg, R. J. (1984). Alternative Conceptions of Intelligence and Their Implications for Education. *Review of Educational Research*, 54(2), 179-223.

KAYNAKÇA

Arı, R. ve Saban, A. (2000). *Sınıf Yönetimi*. Konya: Mikro Dizgi.

Armstrong, T. (2000). *Multiple Intelligences in the Classroom*. Virginia: ASCD.

Aykaç, N. (2005). *Öğrenme ve Öğretme Sürecinde Aktif Öğretim Yöntemleri.* Ankara: Natürel Yayın.

Bacanlı, H. (2000). *Gelişim ve Öğrenme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Başaran, I. (2004). Etkili Öğrenme ve Çoklu Zekâ Kuramı: Bir inceleme. *Ege Eğitim Dergisi*, 5(1), 7-15.

Başbay, A. (2000). Çoklu Zekâ Kuramına Göre Eğitim Programları ve Sınıf İçi Etkinliklerin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Bektaş, M. (2007). Hayat Bilgisi Dersinde Ailelerin Çoklu Zekâ Kuramı Hakkında Bilgilendirilme Biçimlerinin ve Öğrencilerin Farklı Baskın Zekâ Gruplarında Yer Almalarının Proje Başarıları ve Tutumlarına Etkisi. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Bellanca, J. (1997). *Active Learning Handbook for Multiple Intelligence Classrooms*. USA: IRI/ Skylight Training and Publishing Inc.

Bümen, N. T. (2004). *Okulda Çoklu Zekâ Kuramı*. Ankara: PagemA Yayın.

Canoğlu, İ. (2004). Eğitim Teknolojilerinden Yararlanarak Çoklu Zekânın Öğretimde Kullanımı Üzerine bir Uygulama. *The Turkish Online Journal of Educational Technology- JOJET*, 3(4), 102-109.

Coşkungönüllü, R. (1998). Çoklu Zekâ Kuramı'nın 5. Sınıf Öğrencilerinin Matematik Erişisine Etkisi. *Eğitim'97–98 Dergisi,* 1(1), 26-30.

Demirel, Ö. (2002). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Gardner, H. (1993). *Multiple Intelligences: The Theory in Practice*. New York: Basic Books.

Gardner, H. (1999). *Çoklu Zekâ: Görüşmeler ve Makaleler*. (Çev. M. Tüzel). İstanbul: Enka Okulları BZD Yayıncılık.

Gögen, R., Çıngı, H. İ., ve Yılmaz, M. (2023, Ekim). Bireyi Tanıma Tekniğinde Yenilikçi bir Yaklaşım: Papbil Programı. 16. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi (ss. 271-284). Sivas: 26-29 Ekim 2023.

İzci, E., Kara, A. ve Dalaman, F. (2007). Dershane Öğrencilerinin Çoklu Zekâ Kuramı Açısından İncelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(21), 1-14.

Kılıç, Ç. (2002). Çoklu Zekâ Kuramının Amerikan Okullarındaki Uygulamaları Üzerine bir Çalışma (Sumit Projesi). *Eurasian Journal of Educational Research*, 8, 165-174.

Kornhaber, M. L. ve Krechevsky, M. (1995). Expanding Definitions of Teaching and Learning: Notes from the MI Underground. İçinde P. Cookson ve B. Schneider (Editör), *Transforming Schools* (s. 181-208). New York, NY: Garland.

Küçükahmet, L. (2006). *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*. Ankara: Nobel Yayın.

Özden, Y. (2008). *Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: Pegem Akademi.

Razon, N. (1997). *Yaratıcı Toplum Yolunda Çağdaş Eğitim*. İstanbul: ÇYDD Yayınları 1.

Saban, A. (2002). *Çoklu Zekâ Teorisi ve Eğitim*. Ankara: Nobel Yayın ve Dağıtım.

Saban, A. (2010). *Çoklu Zekâ Kuramı ve Türk Eğitim Sistemine Yansıması*. Ankara: Nobel Yayın.

Selçuk, Z., Kayılı. H. ve Okut, L. (2004). *Çoklu Zekâ Uygulamaları.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Upshur, C. (1991). Mothers' and Fathers' Ratings of the Benefits of Early İntervention Services. *Journal of Early Intervention*, 15, 345-357.

Uysal, E. ve Eryılmaz, A. (2006). Yedinci ve Onuncu Sınıf Öğrencilerinin Kendini Değerlendirmesiyle Bulunan Çoklu Zekâ Boyutları Üzerine Bir Çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 230-239.

Ülgen, G. (1995). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Bilim Yayınları.

Vural, B. (2004). *Öğrenci Merkezli Eğitim ve Çoklu Zekâ*. İstanbul: Hayat Yayınları.

Wilson, L. O. (2002). What's the Big Attraction? Why Teachers are Drawn to Using Multiple Intelligence Theory in their Classrooms, http://www.newhorizons.org/strategies/environmental/wilson2.htm, (E. T.:15.05.2024).

Yavuz, K. E. (2001). *Eğitim ve Öğretimde Çoklu Zekâ Kuramı ve Uygulamaları*. Ankara: Özel Ceceli Okulları Yayınları.

Yavuz, K. E. (2003). *Öğrenen ve Gelişen Eğitimciler için Çoklu Zekâ Teorisi Uygulama Rehberi.* Ankara: Ceceli Yayınları.

KAYNAKÇA

Alegre, A., Pérez-Escoda, N., ve López-Cassá, E. (2019). The Relationship Between Trait Emotional Intelligence and Personality. Is Trait EI Really Anchored Within the Big Five, Big Two and Big One Frameworks?. *Frontiers in psychology*, *10*, 866. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.00866

Armstrong, T. (2009). Multiple İntelligences in the Classroom (3rd ed.). Association for Supervision & Curriculum Development.

Brown, P. (2019). Aesthetic intelligence: How to boost it and use it in business and beyond. HarperCollins.

Balkıs, M. (2004). Üniversite Öğrencilerinin Kişilik Tipleri İle Öğrenim. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 16(16), 26-38.

Brackett, M. A., ve Mayer, J. D. (2003). Convergent, Discriminant, And Incremental Validity Of Competing Measures Of Emotional Intelligence. Personality and Social Psychology Bulletin, 29(9), 1147-1158. https://doi.org/10.1177/0146167203254596

Brackett, M. A., ve Katulak, N. A. (2007). Emotional Intelligence In The Classroom: Skill-Based Training For Teachers And Students. In J. Ciarrochi, J. P. Forgas, ve J. D. Mayer (Eds.), Emotional Intelligence in Everyday Life: A Scientific Inquiry (pp. 255-273). Psychology Press.

Brackett, M. A., Rivers, S. E., ve Salovey, P. (2011). Emotional Intelligence: Implications For Personal, Social, Academic, And Workplace Success. Social and Personality Psychology Compass, 5(1), 88-103. https://doi.org/10.1111/j.1751-9004.2010.00334.x

Ciarrochi, J. V., Chan, A. Y. C., ve Caputi, P. (2001). A Critical Evaluation of the Emotional Intelligence Construct. Personality and Individual Differences, 28(3), 539-561.

Catts, H. W., ve Kamhi, A. G. (Eds.). (2005). The Connections Between Language and Reading Disabilities. Psychology Press.

Chamorro-Premuzic, T., ve Furnham, A. (2003). Personality Predicts Academic Performance: Evidence From Two Longitudinal University Samples. Journal of Research in Personality, 37(4), 319–338.

Clark, I. N., Baker, F. A., ve Taylor, N. F. (2016). The Modulating Effects of Music Listening on Health-Related Exercise and Physical Activity in Adults: A Systematic Review and Narrative Synthesis. Nordic Journal of Music Therapy, 25(1), 76-104.

Coenen, J., Golsteyn, B. H., Stolp, T., ve Tempelaar, D. (2021). Personality Traits and Academic Performance: Correcting Self-Assessed Traits With Vignettes. Plos one, 16(3), e0248629.

Conte, J. M. (2005). A Review and Critique of Emotional Intelligence Measures. Journal of organizational behavior, 26(4), 433-440.

Costa, P. T., Jr., ve McCrae, R. R. (1992). Revised NEO Personality Inventory (NEO-PI-R) and NEO Five-Factor Inventory (NEO-FFI) professional manual. Psychological Assessment Resources.

Davis, M. H. (1983). Measuring İndividual Differences in Empathy: Evidence For A Multidimensional Approach. Journal of Personality and Social Psychology, 44(1), 113-126. https://doi.org/10.1037/0022-3514.44.1.113

Dehaene, S. (2011). The Number Sense: How the Mind Creates Mathematics (Revised and Updated Edition). Oxford University Press.

Duff, A., Boyle, E., Dunleavy, K., ve Ferguson, J. (2004). The Relationship Between Personality, Approach to Learning and Academic Performance. Personality and individual differences, 36(8), 1907-1920.

Elias, M. J., Zins, J. E., Weissberg, R. P., Frey, K. S., Greenberg, M. T., Haynes, N. M., et al. (1997). Promoting Social and Emotional Learning: Guidelines For Educators. ASCD.

Elkind, D. (2006). The Hurried Child: Growing Up Too Fast Too Soon. Da Capo Lifelong Books.

Extremera, N., ve Fernandez-Berrocal, P. (2005). Perceived Emotional İntelligence and Life Satisfaction: Predictive and İncremental Validity Using the Trait Meta-Mood Scale. Personality and Individual Differences, 39(5), 937–948.

Fitness, J., ve Curtis, M. (2005). Emotional intelligence and the Trait Meta-Mood Scale: Relationships With Empathy, Attributional Complexity, Self-Control, and Responses to İnterpersonal Conflict. Sensoria: A Journal of Mind, Brain & Culture, 1(1), 50-62.

Forgeard, M., Winner, E., Norton, A., ve Schlaug, G. (2008). Practicing A Musical Instrument In Childhood is Associated with Enhanced Verbal Ability and Nonverbal Reasoning. PLoS ONE, 3(10), e3566.

Gardner, H. (1983). Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences. New York: Basic Books.

Gardner, H. (1999). Intelligence reframed: Multiple intelligences for the 21st century. Basic Books.

Goldberg, L. R. (1990). An Alternative "Description of Personality": The Big-Five Factor Structure. Journal of Personality and Social Psychology, 59(6), 1216-1229.

Goleman, D. (1995). Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ. Bantam Books.

Gross, J. J. (1998). The Emerging Field of Emotion Regulation: An İntegrative Review. Review of General Psychology, 2(3), 271-299. https://doi.org/10.1037/1089-2680.2.3.271

Hegarty, M., Montello, D. R., Richardson, A. E., Ishikawa, T., ve Lovelace, K. (2006). Spatial Abilities at Different Scales: Individual Differences in Aptitude-Test Performance and Spatial-Layout Learning. Intelligence, 34(2), 151–176.

Hillman, C. H., Erickson, K. I., ve Kramer, A. F. (2008). Be Smart, Exercise Your Heart: Exercise Effects on Brain and Cognition. Nature Reviews Neuroscience, 9(1), 58–65.

Kim, K. R., ve Seo, E. H. (2015). The Relationship Between Procrastination and Academic Performance: A Meta-Analysis. Personality and Individual Differences, 82, 26–33. https://doi.org/10.1016/j.paid.2015.02.038

Kwon, J., Lee, M., ve Kim, H.-R. (2015). Does a Creative Designer Necessarily Translate into the Creative Design of a Product? Exploring Factors Facilitating the Creativity of a New Product. Creativity and Innovation Management, 24. https://doi.org/10.1111/caim.12103

Komarraju, M., Karau, S. J., Schmeck, R. R., ve Avdic, A. (2011). The Big Five Personality Traits, Learning Styles, and Academic Achievement. Personality and Individual Differences, 51(4), 472–477.

Li, H., Zhang, J., ve Ding, G. (2021). Reading Across Writing Systems: A Meta-Analysis of the Neural Correlates For First and Second Language Reading. Bilingualism: Language and Cognition, 24(3), 537–548. doi:10.1017/S136672892000070X

Mayer, J. D., Caruso, D. R., ve Salovey, P. (2008). Emotional İntelligence: New Ability or Eclectic Traits? American Psychologist, 63(6), 503–517.

Mayer, J. D., ve Salovey, P. (1997). What is Emotional Intelligence? In P. SALOVEY & D. J. SLUYTER (Eds.), Emotional Development and Emotional Intelligence: Educational Implications (pp. 3-34). New York: Basic Books.

Newcombe, N. S., ve Shipley, T. F. (2014). Thinking about spatial thinking: New Typology, New Assessments. In Studying Visual And Spatial Reasoning For Design Creativity (pp. 179-192). Dordrecht: Springer Netherlands.

Petrides, K. V., ve Furnham, A. (2001). Trait Emotional İntelligence: Psychometric İnvestigation with Reference to Established Trait Taxonomies. European Journal of Personality, 15(6), 425-448. https://doi.org/10.1002/per.416

Poropat, A. E. (2009). A Meta-Analysis of the Five-Factor Model of Personality and Academic Performance. Psychological bulletin, 135(2), 322.

Reed, J. A., Einstein, G., Hahn, E., Hooker, S. P., Gross, V. P., ve Kravitz, J. (2010). Examining the Impact of Integrating Physical Activity on Fluid Intelligence and Academic Performance in An Elementary School Setting: A Preliminary İnvestigation. Journal of Physical Activity and Health, 7(3), 343-351.

Robinson, O. C., Noftle, E. E., Guo, J., Asadi, S., ve Zhang, X. (2015). Goals and Plans For Big Five Personality Trait Change in Young Adults. Journal of Research in Personality, 59, 31-43.

Mayer, J. D. (2004). What is Emotional Intelligence? UNH Personality Lab, 8. https://scholars.unh.edu/personality_lab/8

Mayer, J. D., Roberts, R. D., ve Barsade, S. G. (2008). Human Abilities: Emotional Intelligence. Annual Review of Psychology, 59, 507-536. https://doi.org/10.1146/annurev.psych.59.103006.093646

Michaelides, M. P., ve Durkee, P. (2021, November). Self-Regulation Versus Self-Discipline İn Predicting Achievement: A Replication Study with Secondary Data. In Frontiers in education (Vol. 6, p. 724711). Frontiers Media SA.

Sığrı, Ü., ve Gürbüz, S. (2011). Akademik Başarı ve Kişilik İlişkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. Savunma Bilimleri Dergisi, 10(1), 30-48.

Schellenberg, E. G. (2006). Long-Term Positive Associations Between Music Lessons and IQ. Journal of Educational Psychology, 98(2), 457–468.

Snowling, M. J., ve Hulme, C. (2011). Evidence-Based Interventions for Reading and Language Difficulties: Creating a Virtuous Circle. John Wiley & Sons.

Smith, M. M., Sherry, S. B., Vidovic, V., Saklofske, D. H., Stoeber, J., ve Benoit, A. (2019). Perfectionism and the Five-Factor Model of Personality: A Meta-Analytic Review. Personality and Social Psychology Review.

Snyder, C. R. (2009). The Psychology of Hope: You Can Get There from Here. Free Press.

Snyder, S. (1997). Developing Musical İntelligence: Why and How. Early Childhood Education Journal, 24(3), 165-171.

Stanovich, K. E. (1986). Matthew Effects in Reading: Some Consequences of İndividual Differences in The Acquisition of Literacy. Reading Research Quarterly, 21(4), 360–407.

Sternberg, R. J. (2000). Handbook of Intelligence. Cambridge University Press.

Sternberg, R. J. (2003). Wisdom, Intelligence, and Creativity Synthesized. Cambridge University Press.

Tomporowski, P. D., Davis, C. L., Miller, P. H., ve Naglieri, J. A. (2008). Exercise and Children's İntelligence, Cognition, and Academic Achievement. Educational Psychology Review, 20, 111-131.

Vygotsky, L. S. (1978). Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Harvard University Press.

Young, C. J., Levine, S. C., ve Mix, K. S. (2018). The Connection Between Spatial and Mathematical Ability Across Development. Frontiers in Psychology, 9, 358219.

Wentzel, K. R. (2009). Students' Relationships with Teachers as Motivational Contexts. Handbook of Motivation at School, 301.

KAYNAKÇA

Ahmadi, A., & Barabadi, E. (2014). Examining Iranian EFL Learners' Knowledge Of Grammar Through A Computerized Dynamic Test. *Issues in Language Teaching*, *3*(2), 183-161.

Akula, S. M., & Akula, S. M. (2019). What Is Intelligence?. *Essays on Life, Science and Society: The World through the Eyes of a Life Scientist*, 59-63. https://doi.org/10.1007/978-3-030-28775-7_9

Ali, S., Abuhmed, T., El-Sappagh, S., Muhammad, K., Alonso-Moral, J. M., Confalonieri, R., ... & Herrera, F. (2023). Explainable Artificial Intelligence (XAI): What we know and what is left to attain Trustworthy Artificial Intelligence. *Information fusion*, *99*, 101805. https://doi.org/10.1016/j.inffus.2023.101805

Asma, S. U., Arifin, M. Z., & Hariono, T. (2018). Sistem Pakar Pengenalan Bakat Dan Minat Anak Dengan Metode Forward Chaining. *Saıntekbu*, *10*(1), 10-18. https://doi.org/10.32764/saintekbu.v10i1.158

Attewell, P. (1990). What is skill?. *Work and occupations*, *17*(4), 422-448. https://doi.org/10.1177/073088849001700400

Branco, L. D., Cotrena, C., Shansis, F. M., & Fonseca, R. P. (2021). Cognitive Abilities Underlying Performance On The Modified Card Sorting Test: Novel And Traditional Scores. *Applied Neuropsychology: Adult*, *28*(5), 544-555. https://doi.org/10.1080/23279095.2019.1663522

Cai, B., Sheng, C., Gao, C., Liu, Y., Shi, M., Liu, Z., ... & Liu, G. (2021). Artificial İntelligence Enhanced Reliability Assessment Methodology With Small Samples. *IEEE Transactions On Neural Networks And Learning Systems*, *34*(9), 6578-6590. https://doi.org/10.1109/TNNLS.2021.3128514

Callagher, L. J., Smith, P., & Ruscoe, S. (2015). Government Roles In Venture Capital Development: A Review Of Current Literature. *Journal of Entrepreneurship and Public Policy*, *4*(3), 367-391. https://doi.org/10.1108/JEPP-08-2014-0032

Camarao, M. K. G. (2024). Traditional and Nontraditional Family Structures: Influence on Students' Academic Ability, Achievement, and Readiness. *Journal of Health Research and Society*, *3*(1), 16-25. https://doi.org/10.34002/jhrs.v3i0.88

Campbell, T. (2015). Stereotyped At Seven? Biases İn Teacher Judgement Of Pupils' Ability And Attainment. *Journal of Social Policy*, *44*(3), 517-547. https://doi.org/10.1017/S0047279415000227

Carlsen, C. H., & Rocca, L. (2021). Language Test Misuse. *Language Assessment Quarterly*, *18*(5), 477-491. https://doi.org/10.1080/15434303.2021.1947288

Chankowski, S. (2023). Czym Jest İnteres Skoro Go Nie Ma? Heglowska Dialektyka İnteresu Bezinteresowności. *Civitas. Studia Z Filozofii Polityki*, *31*(2), 177–211. https://doi.org/10.35757/CIV.2022.31.07

Chen, X., Listman, J. B., Slack, F. J., Gelernter, J., & Zhao, H. (2012). Biases And Errors On Allele Frequency Estimation And Disease Association Tests Of Next-Generation Sequencing Of Pooled Samples. *Genetic Epidemiology*, *36*(6), 549-560. https://doi.org/10.1002/gepi.21648

Cucina, J. M., & Howardson, G. N. (2017). Woodcock-Johnson-III, Kaufman Adolescent and Adult Intelligence Test (KAIT), Kaufman Assessment Battery for Children (KABC), and Differential Ability Scales (DAS) Support Carroll But Not Cattell-Horn. *Psychological Assessment, 29*(8), 1001–1015. https://doi.org/10.1037/pas0000389

Davies, N. M. (2023). Adapting Artificial İntelligence İnto The Evolution Of Pharmaceutical Sciences And Publishing: Technological Darwinism. *Journal of Pharmacy & Pharmaceutical Sciences*, *26*, 11349. https://doi.org/10.3389/jpps.2023.11349

Deaux, K., & Emswiller, T. (1974). Explanations Of Successful Performance On Sex-Linked Tasks: What İs Skill For The Male is Luck For The Female. *Journal Of Personality And Social Psychology*, *29*(1), 80. https://doi.org/10.1037/H0035733

Dorner, F. E., Sühr, T., Samadi, S., & Kelava, A. (2023). Do Personality Tests Generalize To Large Language Models?. https://doi.org/10.48550/arXiv.2311.05297

Eack, S. M., Pogue-Geile, M. F., Greeno, C. G., & Keshavan, M. S. (2009). Evidence Of Factorial Variance Of The Mayer–Salovey–Caruso Emotional Intelligence Test Across Schizophrenia And Normative Samples. *Schizophrenia research*, *114*(1-3), 105-109. https://doi.org/10.1016/j.schres.2009.05.011

Elliott, G., Komunjer, I., & Timmermann, A. (2008). Biases İn Macroeconomic Forecasts: Irrationality Or Asymmetric Loss?. *Journal of the European Economic Association*, *6*(1), 122-157. https://doi.org/10.1162/JEEA.2008.6.1.122

Fiori, M., Antonietti, J. P., Mikolajczak, M., Luminet, O., Hansenne, M., & Rossier, J. (2014). What is The Ability Emotional İntelligence Test (MSCEIT) Good For? An Evaluation Using İtem Response Theory. *Plos One*, *9*(6), e98827. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0098827.

Flynn, J. R. (1998). Israeli Military IQ Tests: Gender Differences Small; IQ Gains Large. *Journal Of Biosocial Science*, *30*(4), 541-553. https://doi.org/10.1017/S0021932098005410

Gögen, R., & Çıngı, H. İ., & Yılmaz, M. (2023, Ekim). Bireyi Tanıma Tekniğinde Yenilikçi Bir Yaklaşım: PAPBİL Programı. 16. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi'nde sunulan bildiri. Cumhuriyet Üniversitesi Eğitimin Felsefi Sosyal ve Tarihi Temelleri Bölümü, Sivas.

Garobbio, S., Pilz, K. S., Kunchulia, M., & Herzog, M. H. (2023). No Common Factor Underlying Decline Of Visual Abilities İn Mild Cognitive İmpairment. *Experimental Aging Research*, *49*(3), 183-200. https://doi.org/10.1080/0361073X.2022.2094660

Geary, D. C., Hamson, C. O., & Hoard, M. K. (2000). Numerical And Arithmetical Cognition: A Longitudinal Study Of Process And Concept Deficits İn Children With Learning Disability. *Journal of experimental child psychology*, *77*(3), 236-263. https://doi.org/10.1006/jecp.2000.2561

Gill, P., & Phythian, M. (2016). What is Intelligence Studies?. *The International Journal of Intelligence, Security, and Public Affairs*, *18*(1), 5-19. https://doi.org/10.1080/23800992.2016.1150679

Girardeau, F. L. (1969). ISSUE AT POINT: What Is Intelligence?. *Mental Retardation*, *7*(1), 56.

Giraudo, M., Schuy, C., Weber, U., Rovituso, M., Santin, G., Norbury, J. W., ... & Tessa, C. L. (2018). Accelerator-Based Tests Of Shielding Effectiveness Of Different Materials And Multilayers Using High-Energy Light And Heavy İons. *Radiation Research*, *190*(5), 526-537. https://doi.org/10.1667/RR15111.1

Goldstein, G., Minshew, N. J., & Siegel, D. J. (1994). Age Differences In Academic Achievement In High-Functioning Autistic İndividuals. *Journal Of Clinical And Experimental Neuropsychology*, *16*(5), 671-680. https://doi.org/10.1080/01688639408402680

Gray-Fow, B. (2012). *Discovering And Developing Talent In Schools: An İnclusive Approach*. David Fulton Publishers. https://doi.org/10.4324/9780203963227-6

Grisham, J. R., Anderson, T. M., Poulton, R., Moffitt, T. E., & Andrews, G. (2009). Childhood neuropsychological deficits associated with adult obsessive–compulsive disorder. *British Journal of Psychiatry*, *195*(2), 138–141. https://doi.org/10.1192/bjp.bp.108.056812

Hallit, S., Azzi, V., Schutte, N., Fekih-Romdhane, F., & Obeid, S. (2023). Validation of the Arabic version of the Assessing Emotions Scale measuring emotional intelligence in a Lebanese sample. *International Journal of Psychology*, *58*(3), 247-257. https://doi.org/10.1002/ijop.12894

Han, Y. (2023). Evolution of mediated memory in the digital age: tracing its path from the 1950s to 2010s. *Humanities and Social Sciences Communications*, *10*(1), 1-10. https://doi.org/10.1057/s41599-023-02129-4

Holland Michel, A. (2020). The Black Box, Unlocked: Predictability And Understandability In Military AI. *United Nations Institute for Disarmament Research.* https://doi.org/10.37559/SecTec/20/AI1.

Jacob, B. A. (2001). Getting Tough? The Impact Of High School Graduation Exams. *Educational Evaluation And Policy Analysis*, *23*(2), 99-121. https://doi.org/10.3102/01623737023002O9

Kaups, K. L. (2016). Competence Not Age Determines Ability To Practice: Ethical Considerations About Sensorimotor Agility, Dexterity, And Cognitive Capacity. *AMA Journal of Ethics*, *18*(10), 1017-1024. https://doi.org/10.1001/journalofethics.2016.18.10.pfor1-1610.

Kaur, J., Egladyous, A., Valdivia, C., Daniel, A. G., Krishna, S., Aabedi, A. A., ... & Hervey-Jumper, S. L. (2022). Neuro-Oncology Patients As Human Research Subjects: Ethical Considerations For Cognitive And Behavioral Testing For Research Purposes. *Cancers*, *14*(3), 692. https://doi.org/10.3390/cancers14030692

King, H. A. (1954). A Study Of The Relationship Of Music Reading And IQ Scores. *Journal of Research in Music Education*, *2*(1), 35-37. https://doi.org/10.2307/3343733

Kong, L., Wang, S., Gao, H., Wang, P., Lin, H., Bai, L., & Jin, H. (2012). Better Processing Of Dynamic İnformation In Badminton Player With Higher Action Anticipatory Skill. *J. Sports Res*, *26*, 105-109.

Kyriakides, L., Georgiou, M. P., Creemers, B. P., Panayiotou, A., & Reynolds, D. (2018). The Impact Of National Educational Policies On Student Achievement: A European Study. *School Effectiveness and School Improvement*, *29*(2), 171-203. https://doi.org/10.1080/09243453.2017.1398761

Lafer, G. (2004). What is 'Skill'? Training For Discipline In The Low-Wage Labour Market. *The Skills That Matter. London: Palgrave Macmillan*.

Li, F. (2021). Testing for the Diffusion Matrix in a Continuous-Time Markov Process Model with Applications to the Term Structure of Interest Rates. *Journal of Financial Econometrics*, *19*(5), 789-822. https://doi.org/10.1093/jjfinec/nbz026

Love, C. S. (2023). "Just the Facts Ma'am": Moral And Ethical Considerations For Artificial Intelligence In Medicine And Its Potential To Impact Patient Autonomy And Hope. *The Linacre Quarterly*, *90*(4), 375-394.

McNeish, D., & Dumas, D. G. (2019). Scoring Repeated Standardized Tests To Estimate Capacity, Not Just Current Ability. *Policy Insights from the Behavioral and Brain Sciences*, *6*(2), 218-224. https://doi.org/10.1177/23727322198625

Malekzadeh, R., & Hadavi, F. (2018). Identifying Factors Perceived To Influence The Talent İdentification In Iranian Futsal Players. *International Journal of Sport Studies for Health*, *1*(2). https://doi.org/10.5812/INTJSSH.69865

Mayer, J. D., Salovey, P., Caruso, D. R., & Sitarenios, G. (2003). Measuring Emotional Intelligence with the MSCEIT V2. 0. *Emotion*, *3*(1), 97. https://doi.org/10.1037/1528-3542.3.1.97

Minshew, N. J., Goldstein, G., Taylor, H. G., & Siegel, D. J. (1994). Academic Achievement In High Functioning Autistic Individuals. *Journal Of Clinical And Experimental Neuropsychology*, *16*(2), 261-270. https://doi.org/10.1080/01688639408402637

Mofield, E. L., & Parker Peters, M. (2022). Understanding The İnterplay Of Psychosocial Competencies In Talent Development: Typologies And Differences For Gifted Students. *Roeper Review*, *44*(3), 144-156. https://doi.org/10.1080/02783193.2022.2071368

Molina-Recalde, A. P., Marakala, V., Bhattacharya, S., & Mukherjee, S. (2022). Involvement of Cultural Competence And Ethical Consıderatıons In Pharmacogenomıc Testıng In Community Pharmacy. *Journal Of Pharmaceutical Negative Results*, 1440-1446. https://doi.org/10.47750/pnr.2022.13.S01.172

Montastruc, J. L., Benevent, J., Montastruc, F., Bagheri, H., Despas, F., Lapeyre-Mestre, M., & Sommet, A. (2019). What is Pharmacoepidemiology? Definition, Methods, İnterest And Clinical Applications. *Therapies*, *74*(2), 169-174. https://doi.org/10.1016/j.therap.2018.08.001

Nwoke, N., Worlu, R.E., & Akinbiyi, F. (2016). Effect Of Talent Development On Employee Retentıon In Smes In Ogun State.

Olszewski-Kubilius, P., Subotnik, R. F., & Worrell, F. C. (2023). Sociocultural Factors That Affect The İdentification And Development Of Talent In Children And Adolescents. *European Journal Of Training And Development*, *47*(3/4), 404-420. https://doi.org/10.1108/EJTD-01-2022-0003

Pasche, C. (2009). *Schooling, Ability, And Wages*. Doctoral dissertation.

Parra-Martinez, F.A.,Desmet, O.A., Wai, J. (2023). The Evolution of Intelligence: Analysis of the Journal of Intelligence and Intelligence. *J. Intell. 11*(35). https://doi.org/10.3390/jintelligence11020035

Ren, X., & Yu, J. (2021). Research on Key Influence Factors Of Creativity Development Of Applied Undergraduates Based On PCA. *Applied Mathematics and Nonlinear Sciences*, *6*(1), 141-150. https://doi.org/10.2478/amns.2021.1.00035

Sanderson, S. C., McBride, C. M., O'neill, S. C., Docherty, S., Shepperd, J., & Lipkus, I. M. (2014). Young Smokers' Interpretations Of The Estimated Lung Cancer Risk Associated With A Common Genetic Variant Of Low Penetrance. *Public Health Genomics*, *17*(2), 68-75. https://doi.org/10.1159/000356708

Shaqiri, A., Pilz, K. S., Cretenoud, A. F., Neumann, K., Clarke, A., Kunchulia, M., & Herzog, M. H. (2019). No Evidence For A Common Factor Underlying Visual Abilities In Healthy Older People. *Developmental Psychology*, *55*(8), 1775. https://doi.org/10.1037/dev0000740

Siegle, D., Rubenstein, L. D. V., Pollard, E., & Romey, E. (2010). Exploring The Relationship Of College Freshmen Honors Students' Effort And Ability Attribution, Interest, And Implicit Theory Of İntelligence With Perceived Ability. *Gifted Child Quarterly*, *54*(2), 92-101. https://doi.org/10.1177/0016986209355975

Smant, D. J. (2011). Direct Tests Of The Expectations Theory Of The Term Structure: Survey Expectations, The Term Premium And Coefficient Biases. *Available at SSRN 1532174*. http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1532174

Sternberg, R. J. (2022). The Intelligent Attitude: What is Missing From İntelligence Tests. *Journal Of Intelligence*, *10*(4), 116. https://doi.org/10.3390/jintelligence10040116

Stephany, F., Teutloff, O., & Lehdonvirta, V. (2022). What is The Price Of A Skill? Revealing The Complementary Value Of Skills. *Research Policy, 53*(1), https://doi.org/10.1016/j.respol.2023.104898

Stothard, S. E., Snowling, M. J., Bishop, D. V., Chipchase, B. B., & Kaplan, C. A. (1998). Language-Impaired Preschoolers: A Follow-up Into adolescence. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, *41*(2), 407-418. https://doi.org/10.1044/jslhr.4102.407

Syaukani, A.A., Sistiasih, V.S., Indarto, P., & Subekti, N. (2023). The Biomechanics Form And Its Application To Assess Student's Physical Skills. *Cypriot Journal of Educational Sciences*. https://doi.org/10.18844/cjes.v18i1.7900

Tamam, B., Corebima, A. D., Zubaidah, S., & Suarsini, E. (2020). The Contribution Of Motivation Components Towards Students' Critical Thinking Skills In Biology Learning Using Augmented Reality. *Humanities & Social Sciences Reviews*, *8*(3), 1433-1442. https://doi.org/10.18510/hssr.2020.83144

Ulrich, D., Smallwood, N., & Younger, J. (2009). I'm The New Head Of HR, Now What? The First 90 Days. *Strategic Hr Review*, *8*(3), 5-11. https://doi.org/10.1108/14754390910946512

Ulrich, D., & Smallwood, N. (2012). What Is Talent?. *Leader To Leader*, *2012*(63), 55-61. https://doi.org/10.1002/ltl.20011

Vogel, M., Strina, G., Said, C., & Schmallenbach, T. (2023). The Evolution of Artificial Intelligence Adoption in Industry. *Artificial Intelligence and Social Computing*, *72*(72). https://doi.org/10.54941/ahfe1003282

Wicherts, J. M. (2008). What is Intelligence? Beyond the Flynn Effect. Netherlands Journal of Psychology, 64(1), 41-43. https://doi.org/10.1007/BF03076406

Woods, Stephen, Hardy, Claire and Guilliame, Yves R. F. (2011) *Cognitive Ability Testing And Adverse Impact In Selection: Meta-Analytic Evidence Of Reductions In Black-White Differences İn Ability Test Scores Over Time.* In: BPS Division of Occupational Psychology Annual Conference 2011, 12-14 January 2011, Stratford, UK.

Yabunaka, Y., Kametani, R., & Tsuchiya, H. (2023). Generalization of Psychosocial Skills to Life Skills In Collegiate Athletes. *Sports*, *11*(2), 20. https://doi.org/10.3390/sports11020020

Zecker, S. G., Hoffman, H. J., Frisina, R., Dubno, J. R., Dhar, S., Wallhagen, M., Kraus, N., Griffith, J. W., Walton, J. P., Eddins, D. A., Newman, C., Victorson, D., Warrier, C. M., & Wilson, R. H. (2013). Audition Assessment Using The NIH Toolbox. *Neurology*, *80*(11 Suppl 3), S45–S48. https://doi.org/10.1212/WNL.0b013e3182872dd2

Zetou, E., Vernadakis, N., Mountaki, F., & Giannakopoulos, A. (2022). Teachıng Life Skills Through Volleyball Passıng Skill To Children 9-11 Years Old. *European Journal of Physical Education and Sport Science*, *8*(1). http://dx.doi.org/10.46827/ejpe.v8i1.4195

Zhou, G., Zhu, X., Song, C., Fan, Y., Zhu, H., Ma, X., ... & Gai, K. (2018). Deep Interest Network For Click-Through Rate Prediction. In *Proceedings Of The 24th ACM SIGKDD International Conference On Knowledge Discovery & Data Mining* (pp. 1059-1068). https://doi.org/10.48550/arXiv.1706.06978

Zuanazzi, A. C., Meyer, G. J., Petrides, K. V., & Miguel, F. K. (2022). Validity of The Trait Emotional Intelligence Questionnaire (Teıque) İn A Brazilian Sample. *Frontiers in Psychology*, *13*, 735934.

KAYNAKÇA

Fernandez, P., & Ergin, K. T. (2002). Şirketleri İskontolu Nakit Akışı İle Değerleme: Sekiz Yöntem ve Altı Kuram. *Anadolu Üniversitesi İİBF Dergisi, 18*, 47-66.

Gülçin, K. (2015). Türkiye'de Petrol Endüstrisi ve Finansal Yatırım Kararları. Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Gündoğmuş, M. E., & Kalfa, V. R. (2016). Piyasa Değeri Olmayan Varliklarin Ekonomik Değerinin Belirlenmesi. *Journal of Life Economics*, 177-200.

Mahajan, A., Nallari, S., & Vyas, H. (2021). Analysis of Key Factors Contributing Towards Valuation of Pre-Revenue Start-ups by Means of the Berkus Method. *International Journal of Scientific & Engineering Research, 12*(2), 1132-1138.

Masun, A. (2017). Firma Değerlemesi Yaklaşımları ve Otelcilik işletmesi Örneği. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 213-222.

Olsen, M. R. (2019). An Empirical Study of Startup. M. Thesis içinde, *Copenhagen Business School,* Mayıs.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2024). *Teknoloji Geliştirme Bölgeleri İstatistikleri - Nisan 2024.* Ankara: Ar-Ge Teşvikleri Genel Müdürlüğü.

Startup Genome, & Küresel Girişimcilik Ağı. (2023). *2023 Küresel Startup Ekosistemleri Raporu.*

URL-1: https://www.cubeincubation.com/blog/startup-sozlugu(E.T. 03.05.2024).

URL-2: https://fastercapital.com/content/An-Overview-of-the-Comparable Transactions-Method--How-It-Can-Help-You-Valuate-a-Company. (E.T. 03.05.2024).

URL-3: https://seedspot.org/wp-content/uploads/2021/02/Scorecard-Valuation-Methodology.pdf (E.T. 03.05.2024).

URL-4: https://sharpsheets.io/blog/venture-capital-valuation-method/.(E.T. 03.05.2024).

URL-5: www.turkhalkbilimi.org (E.T.: 15.9.2018).

KAYNAKÇA

Altınöz, M. (2018), "Yetenek Yönetiminin Algılanması Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma" *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* Cilt 39, 82-95.

Alayoğlu, N. (2010). "İnsan Kaynakları Yönetiminde Yeni Dönem: Yetenek Yönetimi",*Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi,* 2010, Sayı 1, 68-97.

Altundere, T. (2020). Nöromüsküler Elektrik Stimülasyonu ve Manyetik Stimülasyonun El Bilek Fleksör İzokinetik Kas Kuvveti ve El Kavrama Kuvvetine Etkisinin Karşılaştırılması. Uzmanlık Tezi. İstanbul: İstanbul Medipol Üniversitesi.

Altıntaş, N., Şanlısoy, F., Kutlu, N., Arı, Z., Aşçı, M., Arslan, E., Candan, N., Büyükyazı, G., & Soner E. (2011). Ege Bölgesi Elit Sporcularında Dermatoglifik, Antropometrik Ve Biyokimyasal Verilerinin Değerlendirilmesi. *Cumhuriyet Tıp Dergisi*, 33, 285-292

Bakırtaş, İ., & Tekinşen, A. (2004)." Dünya Savaşları Ve Büyük Buhran Arasındaki Etkileşimin Ekonomi Politiği". *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(*12*), 83-100.

Ceyhan, E., Sağıroğlu, Ş. ve Akyıl, E. (2014). Parmak İzi Öznitelik Vektörleri Kullanılarak Vsa Tabanlı Cinsiyet Sınıflandırma. *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi, 29*(1).

Çıngı, H. İ. (2022). Kan Bağı Bulunan Aile Bireyleri Arasında Parmak İzi Benzerliğinin Araştırılması. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (40), 470-502.

Çıngı, H. İ., Çaldıran, S., Yılmaz, M. ve Çıngı, Ö. (2023). An İnvestigation Of The Relationship Between Fingerprints And Anaerobic Powers Of Sports Sciences Students. *Sosyolojik Bağlam Dergisi,* 4(2), 182-192. doi:10.52108/2757-5942.4.2.6

Çiftçi, M. ve U. C. Öztürk, (2013), "Yetkinlik Bazlı Personel Seçme Faaliyetleri ve Türkiye'deki Büyük Ölçekli İşletmelerin İşgören Seçme Modeli Tercihlerindeki Eğilimler", *Sosyal Ekonomik Araştırmaları Dergisi*, Cilt 13, Sayı 25, 145-172.

Çiftçi, S., Sağlam, A. ve Yayla, A., (2021). "21. yüzyıl becerileri bağlamında öğrenci, öğretmen ve eğitim ortamları". *Rumeli DE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi,* (24), 718-734. DOI:10.29000/rumelide.995863.

David, T. J., Ajdukiewicz, A. B., & Read, A. E. (1970). Fingerprint Changes In Coeliac Disease. *Br Med J*, 4(5735), 594-596.

Delice, M., Duman, A., & Özel, Ş. A. (2014). Parmak İzi Tipi İle Suç Türü Arasındaki İlişkisinin İncelenmesi. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (43), 3-27.

Dinçer, U. (2023). "Sporda Yetenek Seçimi ve Yönetimi ile İlgili Türkiye'de Yapılmış Araştırmaların Derlenmesi". *Uluslararası Dağcılık ve Tırmanış Dergisi*, 6(1), 8-27.

Doğan, S. ve Ö. Demiral (2008), İnsan Kaynakları Yönetiminde Çalışanların Kendilerine Doğru Yolculuk Yöntemi: Yetenek Yönetimi, *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2008, Cilt 17, Sayı 3, s.145–166.

Duttagupta, R. (2005), "Identifying And Managing Your Assets: Talent Management", *Intellectual Asset Management Magazine.* http://www.buildingipvalue.com/ 05_SF/374_378.htm, (E. T.:17.07. 2010).

Düren, Z. (2000), *2000'li Yıllarda Yönetim*, 1. Baskı, İstanbul: Alfa Yayınları.

Düzgün, M.ve Akkoç, O. (2021). Spor ve Çoklu Zekâ Kuramı. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,* 26(4), 501-518.

Erkan,D. (2011). Parmak İzi İle Yüz Arasındaki İlişki Analizi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM). (2005). *Tasnif Sistemleri Temel Eğitim Kitabı,* Bilgisayarda Parmak İzlerinin Arşivle Eşleştirme (Match) İşlemleri (86). Yayın No:7. Ankara: Kriminal Daire Başkanlığı Yayınları.

Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM). (2005). *Tasnif Tek Parmak İzi Tasnif Sistemi Kitabı,* Kementsiz İzler, Kementli İzler, Wirbel Grubu İzler (3, 80). Yayın No:11. Ankara: Kriminal Daire Başkanlığı Yayınları.

Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM). (2005). *Parmak İzi Temel Eğitim Kitabı,* Parmak İzi Hakkında Genel Bilgiler (1). Ankara: Kriminal Daire Başkanlığı Yayınları

Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM). (2005). *Parmak İzi Temel Eğitim Kitabı,* Tarihçe (vii, ix). Yayın No:5. Ankara: Kriminal Daire Başkanlığı Yayınları.

Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM). (2005). *Parmak İzi Temel Eğitim Kitabı*, Tarihçe (1,14). Yayın No:5. Ankara: Kriminal Daire Başkanlığı Yayınları.

Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM). (2011). *Temel Parmak İzi Kitabı*, Parmak İzi Hakkında Genel Bilgiler (21). Yayın No:522. Ankara: Kriminal Daire Başkanlığı Yayınları

Ersoy, H. (2022), "Liderlik ve Yöneticilik Teori ve Stillerinin Karşılaştırılması". *MAS Uygulamalı Bilimler Dergisi,* Cilt 7, Sayı 3, s.545-557. http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.6759370 (E:T.: 15.05.24)

Fındıkçı, İ. (2000). *İnsan Kaynakları Yönetimi.* 2. Baskı, İstanbul: Alfa Yayınları.

Gülhan, F. (2021), "Okul Paydaşlarının Tasarım Beceri Atölyelerine Yönelik Beklentilerine Dayalı Görüşlerinin Değerlendirilmesi", *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi,* Cilt 7, Sayı 15, s. 235-260.

Gündoğdu, C.ve Devecioğlu, S. (2008). Spor Hizmetlerinin Genel Ekonomi Çerçevesinde Görünümü. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 117-124.

Hacıtahiroğlu, K. (2012), " Verimlilikte Liderin Rolü". *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. Cilt 9, Sayı 1.

Karacagil, Z. (2022), " Çakmak Taşından Üç Boyutlu Yazıcılara: Sanal ve Gerçeklik Bağlamında Sosyal Davranış Pratiklerinin Anlam Dizgesi ". *Uluslararası İnsan Çalışmaları Dergisi*, Cilt 5, Sayı 9, s.284-295.

Karadal, H. ve Erdal Akyüz, N. (2019), "Stratejik İnsan Kaynakları Yönetiminde Yeni Vizyon: Yetenek Yönetimi". *4. International EMI Entrepreneurship & Social Sciences Congress,* s. 1035-1045, İstanbul: Dilkur Akademi.

Karaman, Ö. ve Seyhan, K (2001). Olumlu Ve Olumsuz Yanları İle Özel Güvenlik Hizmetleri, *Polis Bilimleri Dergisi* (149). 149-174.

Keçecioğlu, T. C. Çetin ve B. Çapraz (2005). "Temel Yetkinliklerin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma: Hayes Lemmerz Jantaş ve İnci Exide Akü Örnekleri", XIII. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı, 12-14 Mayıs, İstanbul.

Kılıçkaya, A. ve Zelyurt, H., (2015). Okul Öncesi Programlarında Özel Gereksinimli Bireylerin Yer Alma Durumlarının İncelenmesi (1989-2013). *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 200-212.

Lahiri, A., Bandyopadhyay, S., Adhya, S., Ghosh, S., Goswami, S., Bhattacharya, P. (2013). A Study On Relationship Between Dermatoglyphics And Hypertension. IOSR J Dental Med Sci, 7(6):62–65.

Lewis, E. R. ve R.J. Heckman, (2006). "Talent Mangement: A Critical Review", *Human Resource Mangement Review*, 16, 139-154.

Mercin, L. U. (2005), "İnsan Kaynakları Yönetiminin Eğitim Kurumları Açısından Gerekliliği ve Geliştirme Etkinliği*" Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 4, Sayı 14, 128-144.

Moore, R. T. (1991). *Automatic Fingerprint Identification Systems. In Advances in Fingerprint Technology,* 1st ed.; Lee, H. C.; Gaensslen, R. E., Eds.; Elsevier, NY, 163–191

Morris, M. R., Bjoern, Ch., Ludwar, E. S., Mamo, M. N., Shubrook, J. H. (2016). A New Method To Assess Asymmetry İn Fingerprints Could Be Used As An Early İndicator Of Type 2 Diabetes Mellitus. *J Diab Sci Technol,* 10(4):864–871.

Moses, K.R. (2014). *Automated fingerprint identification system (AFIS).* The Fingerprint Sourcebook.

Öksüz, F.N. (2020), "Yetenek Yönetimi Konusunda Yazılmış Türkçe Makaleler Üzerine Bir Araştırma", *Ekonomi, İşletme ve Yönetim Dergisi*, Cilt 4, Sayı 2, 207-222.

Örücü, E. ve Akyüz, A. N. (2018), " Algılanan Yetenek Yönetimi Uygulamalarının Yenilik Performansı Üzerine Etkisi", *Dumlupınar Üniversite Sosyal Bilimler Dergisi*. 20-36.

Özkan, A., Kayıhan, G., Kaya, S., Öz, Ü. (2016). Farklı spor Branşları ile Uğraşan Beden Eğitimi Öğrencilerinin Kuvvet ve Esnekliklerinin Belirlenmesinde Morfolojik Değişkenlerin Rolü. I*nternational Journal of Sport Culture and Science,* 2(Special Issue 1), 453-459.

Qi, Y., Qiu, M., Jiang, H., & Wang, F. (2022). Extracting Fingerprint Features Using Autoencoder Networks For Gender Classification. *Applied Sciences,* 12(19), 10152.

Patil, V., & Ingle, D. R. (2021). An Association Between Fingerprint Patterns With Blood Group And Lifestyle Based Diseases: A Review. Artificial İntelligence Review, 54, 1803-1839.

Sevim, Y. (1991). Sporda Yetenek Seçimi ve Temel İlkeleri. *Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi*, 2(7), 45-48.

Shivaleela, C., Hanji, C. V., Kumar, G. V. (2013). Utility of dermatoglyphics in Type II diabetes mellitus (T2DM) to assess the risk for IHD: A pilot study. Biomed Res, 24(2):242–244.

Sudha PI, Singh J, Sodhi GS. (2021). The Dermal Ridges as the Infallible Signature of Skin: An Overview. *Indian J Dermatol.* Nov-Dec; 66(6):649-653. doi: 10.4103/ijd.ijd_1123_20.

Şahin, S., Aral, N. (2012), "Aile içi iletişim" . *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, Cilt 1, Sayı 3, s. 55-66.

Teknofest (2022). Öğrencilerin Parmak İzleri İle Çoklu Zekâ Alanları Yetenek ve Kabiliyetleri Arasındaki İlişki Durumunun Araştırılması Projesi, Eğitim Teknolojileri Yarışması, Geçmiş Yıl Raporları, Üniversite Seviyesi Proje Rapor Metni. https://www.teknofest.org/ tr/competitions/ competition/20.

Tetik, S. G. Uçar ve B. Yalçın, (2008). "Örgütlerde İş Tatminini Etkileyen Etmenler ve Emniyet Mensupları ile Yapılan Alan Araştırması". *Verimlilik Dergisi,* Sayı 1, 79-105.

Thompson, B. L. (2003*), Yeni Yöneticinin El Kitabı*. (Çev.: Vedat Diker). İstanbul: Hayat Yayınları,

Tunçer, P. (2013), "Örgütlerde Performans Değerlendirme ve Motivasyon". *Sayıştay Dergisi,* 87-108.

URL -1: Türk Dil Kurumu (E.T.: 21.5.2024).

URL-2: Türk Dil Kurumu (E.T.: 21.5.2024).

URL-3: https://acikders.ankara.edu.tr/(E.T.: 21.5.2024).

URL-4: https://acikders.ankara.edu.tr (E.T.: 21.5.2024).

URL-5: https://www.aa.com.tr (E.T.: 21.5.2024).

URL-6: shgm.gsb.gov.tr (E.T.: 21.5.2024).

URL-7 https://papbil.com/ (E.T.: 01.05.24).

Yavaş, Ö. (2005) Sporun Ekonomi İçindeki Yeri ve Spor Pazarlama: Üç Büyük Spor Kulübünde Uygulamalı Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Edirne: Trakya Üniversitesi.

Yüksel, Ö. (2000). *İnsan Kaynakları Yönetimi.* Ankara: Gazi Kitabevi.

KURUMSAL İLETİŞİM PERSPEKTİFİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

SELİN YILMAZ

EĞİTİM
yayınevi

KURUMSAL İLETİŞİM PERSPEKTİFİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Selin Yılmaz

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6251-28-1
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

KURUMSAL İLETİŞİM PERSPEKTİFİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
Selin Yılmaz
X+158 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-28-1

Bu kitap doktora tezinden türetilmiştir.
Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

VI. KAYNAKÇA

KİTAPLAR

ARGENTI, P. A. (2009). **Corporate Communication**. New York: McGraw-Hill/Irwin.

AKBULUT, D. ve ÇEDİKÇİ ÇEVİK, T. (2021). **Kurumsal İletişimde GüncelYaklaşımlar.** İstanbul: Kriter Yayınları.

AKINCI VURAL, Z. B. ve BAT, M. (2015). **Teoriden Pratiğe Kurumsal İletişim**.İstanbul: İletişim Yayınları.

AZİZ, A. (2018). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri.Ankara: Nobel Yayınları.

BELASEN, A. T. (2008). The Theory and Practice of Corporate Communication: ACompeting Values Perspective. California: Sage Publications.

BOZKURT, İ. (2007). Bütünleşik Pazarlama İletişimi, Halkla İlişkiler TemelliYaklaşım. İstanbul: Mediacat Yayınları.

BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. KILIÇ ÇAKMAK, E., AKGÜN, Ö.K., KARADENIZ, Ş veDEMIREL, F. (2016).**Bilimsel Araştırma Yöntemleri.** Ankara: Pegem Akademi.

ÇAKAR MENGÜ, S. (2017). **Kurumsal İletişim ve Profesyonel Markalar.**İstanbul: Der Yayınları.

CEES VAN RIEL, B.M. (1992). **Principles of Corporate Communication**. Essex,P.E.L.

CEES VAN RIEL, B.M. ve FOMBRUN, C.J. (2007). **Essentials of Corporate Communication.** London and New York: Routledge.

CORNELISSEN, J**. Kurumsal İletişim**. (Ed. Sohodol Bir, Ç ve KarademirlidağSuher, İ.) İstanbul: The Kitap.

DOLPHIN, R. R. (2011). **The Fundamentals of Corporate Communication**. New York: Routledge.

ELKINGTON, J. (2004). **Enter The Triple Bottom Line.** A. Henriques ve J.Richardson (eds.). in: **The Triple Bottom Line: Does it All Add Up?**London: Earth Scan. 1-16.

GLADWIN, T.N., Klause,T.S. and Kennelly, J.K. (1995) **Beyondeco-efficiency:towards socially sustainable business,** Sustainable Development, 3 (1),35–43.

GÜÇDEMİR, Y (2015). Sanal Ortamda İletişim "Bir Halkla İlişkiler Perspektifi"İstanbul: Derin Yayınları.

HAHN, T., PREUSS, L., PINKSE, J. ve FIGGE, F. (2014). Cognitive Frames inCorporate Sustainability: Managerial Sensemaking With Paradoxical andBusiness Case Frames. Academy of Management Review, 39(4), 463-487.

KARASAR, N. (2018). Bilimsel Araştırma Yöntemleri: Kavramlar, İlkerler,Teknikler. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

KLEIN, N. (2015). **İşte Bu Her Şeyi Değiştirir.** İstanbul: Agora Kitaplığı.

KOTLER, P. (2000). **Pazarlama Yönetimi.** İstanbul: Beta Yayınları.

MCLUHAN, M. ve Powers, B. R. (2020). **Global Köy.** İstanbul: Scala Yayıncılık.

MAZZEI, A. (2011). **A Multidisciplinary Approach For a New Understanding ofCorporate Communication**. Institute of Economics and Marketing, IULMUniversity, Milan, Italy. 19,2.

ODABAŞI, Y. ve OYMAN, M. (2019). **Pazarlama İletişimi Yönetimi.** İstanbul:Mediacat.

OKAY, A. ve OKAY, A. (2007). **Halkla İlişkiler ve Medya.** İstanbul: Derin Yayınları.

OKAY, A. (2018). **Kurum Kimliği**. İstanbul: Derin Yayınları.

OKAY, A. ve OKAY, A. (2018). **Halkla İlişkiler Kavram ve Strateji veUygulamaları.** İstanbul: Der Yayınları.

ÖZCAN, H. (2020). **Farklılık Yönetimi ve Kurumsal İletişim**. İstanbul: ÇizgiKitabevi.

PARRIS, T.M. and KATES, R.W. (2003). **Characterizing and MeasuringSustainableDevelopment.** Annual Review of Environment and Resources,Vol. 28 No.1, pp. 559-86

PELTEKOĞLU, F. B. (2001). **Halkla İlişkiler Nedir?** İstanbul: Beta Yayınları.

PODNAR, K. (2014) **Corporate Communication.** 1st edn. Taylor and Francis.

PORTNEY, K. E. (2020). **Sürdürülebilirlik**. İstanbul: Pan Yayıncılık.

SANCAR DEMREN, G. A. (2017). Kurumsal İletişim Bağlamında KurumsalSürdürülebilirlik İletişimi. İstanbul: Beta Yayınları.

SAYDAM, A. (2016). **Sürdürülebilirlik - İletişimin Derin Mavisi.** İstanbul: BoyutYayıncılık.

SAYIMER, İ. (2012). **Sanal Ortamda Halkla İlişkiler.** İstanbul: Beta Yayıncılık.

SINGH, L.C., ve GUPTA, M. (2021). Introduction to Corporate Communication:Case Studies from India (1st ed.). Routledge India.

SULTANOĞLU, B., (2021), Finansal Olmayan Bilginin Raporlama Standartları ve Çerçeveleri Sürdürülebilirlik Raporlamasındaki Son Durum, Gazi Kitapevi, Ankara.

ŞARDAĞI, E. (2023). Paydaş Yaklaşımı Çerçevesinde Sürdürülebilirlik. Ankara:Nobel Bilimsel

TARAKÇI, İ. E. ve GÖKTAŞ, B. (2021). **Dijital Gelecek Dijital Dönüşüm**.İstanbul: Efeakademi Yayınları.

TUTAR, H. YILMAZ, . ERDÖNMEZ, C (2003). **Genel ve Teknik İletişim**, Ankara:Nobel Yayın Dağıtım.

VURAL, Z.B.A. ve BAT, M. (2015**). Teoriden Pratiğe Kurumsal İletişim**.İstanbul: İletişim Yayınları.

World Commission on Environment and Development (WCED). (1987). *OurCommon Future.* Oxford University Press: Oxford, UK.

WELFORD, R.J. (1996). Corporate Environmental Management: Systems andStrategies. Earthscan: London.

WELFORD, R.J. (1997). Hijacking Environmentalism: Corporate Responses toSustainable Development. Earthscan, London.

YENGİN, D. (2017). İletişim Çalışmalarında Araştırma Yöntemleri veUygulamaları. İstanbul: Der Yayınları.

YILDIRIM, G. (2018). **İkna Odaklı Halkla İlişkiler Yazarlığı**. İstanbul: BetaYayıncılık.

ZINK, K. J., STEIMLE, U. ve FISCHER, K. (2008). Human Factors, BusinessExcellence and Corporate Sustainability: Differing Perspectives, JointObjectives. Physica-Verlag HD.

TEZLER

ALACA, S. (2020). "Türkiye'de Kurumsal Sürdürülebilirlik Yaklaşım VeUygulamaları: Bist Sürdürülebilirlik Endeksinde Yer Alan İşletmelere Ait BirİnceleMe". Manisa Celal Bayar Üniveristesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,İşletme Ana Bilim Dalı, Doktora Tezi.

ARMUTLU, İ.İ. (2016). "Halkla İlişkilerin Marka Değerine Etkisi vÖlçümlenmesi". İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Halklalişkiler Anabilim Dalı. Doktora Tezi.

AYDIN, S. (2017). "İletişim Yaklaşımıyla Sürdürülebilirlik Kavramı, Yeşil Kavramıve Yerel-Küresel Yansımaları İle İlgili Bir İnceleme Örneği". İstanbulÜniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Halkla İlişkiler Anabilim Dalı.Yüksek Lisans Tezi.

DİNÇKOL AKYOL, D. (2023). "Kurumsal Sürdürülebilirlik Anlayışı ve Uygulamaları: Türkiye'nin En Değerli Markalarının SürdürülebilirlikRaporlarının İncelenmesi". Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal BilimlerEnstitüsü, İşletme Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.

GEVENOĞLU, N. (2015). "Halkla İlişkiler Perspektifinden KurumsalSürdürülebilirlik Uygulamaları". Marmara Üniversitesi, Sosyal BilimlerEnstitüsü, Halkla İlişkiler Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.

GÖRKEM, Ş. (2013). "Kuram ve Uygulamada Kurumsal İletişim". İstanbulÜniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Halkla İlişkiler Anabilim Dalı.Doktora Tezi.

İNANÇ, M. (2023). "Kurumsal İletişim Bağlamında Birlikte Yaratma Deneyimi:Otel İşletmelerinde Değer Yaratım Süreçlerinin İncelenmesi". Ege Üniversitesi,Sosyal Bilimler Ensitüsü, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı, DoktoraTezi.

İÇEL, G. (2004). "Üniversitelerin Kurumsal İletişim Yönetimi: Anadolu ÜniversitesiÖrnek Olay Çalışması". Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,Reklam ve Halkla İlişkiler Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.

KARAKUŞ, C. (2010). "Kurumsal İletişim Yönetiminde Halkla İlişkilerAjanslarınınYeri. Marmara Üniversitesi", Sosyal Bilimler EnstitüsüHalkla İlişkiler Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.

NEMLİ, E. (2000). "Çevreye Duyarlı İşletmecilik ve Türk Sanayinde Çevre YönetimSistemi Uygulamaları". Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal BilimlerEnstitüsü, Siyasal Bilgiler Fakültesi.

ŞAHİNLİ, S. (2023). "Değişim Yönetimi ve Liderlik Arasındaki İlişkide KurumsalİletişiminAracılık Rolü: İstanbul İli Özel Hastaneler Uygulaması". MarmaraÜniversitesi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi. Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı.Doktora Tezi.

VARCAN BAŞKAYA, A. (2023). "Şirket Sürdürülebilirlik Raporlarında FinansalOlmayan Unsurların Şirket Kârlılığı Üzerinde Etkileri". İstanbul OkanÜniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. İşletme Anabilim Dalı, Muhasebeve Denetim Programı, Doktora Tezi.

YAYLALI, B. (2009). "Sürdürülebilir Kalkinma Sürecinde İklim Değişikliği, DiğerÇevre Sorunlariyla Etkileşimi Ve Türkiye Analizi". Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Çevre Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.

MAKALELER

AHI, P. and SEARCY, C. (2013). "A Comparative Literature Analysis of Definitionsfor Green and Sustainable Supply Chain Management". **Journal of Cleaner Production** 52. P. 329-341.

ALTUN, N., (2018*),* "Finansal Olmayan Bilgilerin Raporlamasında KüreselRaporlama İlkeleri", **Academic Review of Humanities and Social Sciences,**Sayı 1, 31-49.

AYTEKİN, P. (2007). "Yeşil Pazarlama Stratejileri". Celal Bayar Üniversitesi, **Turgutlu Meslek Yüksek Okulu, Sosyal Bilimler** 5/2 Sayı:2.

ASHRAFI, M., MAGNAN, G.A., ADAMS, M. and WALKER, T.R. (2020)."Understanding The Conceptual Evolutionary Path and Theoretical Underpinnings of Corporate Social Responsibility and CorporateSustainability." **Sustainability.**

BELASEN, A. T. and Frank, N. (2011): "A Peek Through the Lens of the Competing Values Framework: What Managers Communicate and How". **Atlantic Journal of Communication,** 18:5, 280-296.

BOZLAĞAN, R. (2010). "Sürdürülebilir Gelişme Düşüncesinin Tarihsel ArkaPlanı". **Journal of Social Policy Conferences,** 0 (50), 1011-1028. Retrievedfromhttps://dergipark.org.tr/tr/pub/iusskd/issue/891/9943

CALLENS, I. AND TYTECA, D. (1995) T"owards indicators of sustainable development for firms—concepts anddefinitions". **Fourth InternationalResearch Conference of the Greening of Industry Network**, Toronto.

CHRISTENSEN, L. T. and CORNELISSEN, J. (2011). "Bridging Corporate and Organizational Communication: Review, Development and a Look to the Future". **Thought Leadership Series. Management Communication Quarterly.** (25/3, 383-414).

CARROLL, A.B. (1991). "The pyramid of corporate social responsibility: Toward" the moral management of organizational stakeholders". **Bus. Horiz.**

COSTANZA, R. AND PATTEN, B.C. (1995), "Defining and Predicting Sustainability". **Ecological Economics**, Vol. 15 No. 3, pp. 192-6.

DYLLICK, T. AND HOCKERTS, K. (2002). "Beyond The Business Case for Corporate Sustainability". **Business Strategy and the Environment,** 11 (2),pp. 130-141

ERTAN, Y. (2018). "Türkiye'de Sürdürülebilirlik Raporlaması" (2005-2017). **Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi,** 11 (3), 463-478.

ERTEKİN, İ. ILGIN, H. Ö. VE ATAMAN YENGİN, D. (2018). "Örgütsel İletişim Kuramları". **The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication – TOJDAC.** Vol. 8 – Issue 2, p. 297-311.

GOODMAN, M. B. (2006). "Corporate Communication Practice and Pedagogy at The Dawn of The New Millennium". **Corporate Communications: An International Journal.** (Vol. 11 No. 3, pp. 196-213).

GEDİK, Y. (2020). "Sosyal, Ekonomik ve Çevresel Boyutlarla Sürdürülebilirlik ve Sürdürülebilir Kalkınma". **International Journal of Economics, Politics, Humanities and Social Sciences.** Vol:3 Issue:3.

GOLOB, U., PODNAR, K. and ZABKAR, V. (2023). "Sustainability Communication". **International Journal of Advertising,** 42:1, 42-51.

HAYATUN N. BURHAN, A., RAHMANTI, W. (2012). "The Impact of Sustainability Reporting on Company Performance", **Journal of Economic, Business and Accountancy Ventura,** V.15, 2, 257-272.

ILLIA, L. AND BALMER, J.M.T. (2012). "Corporate Communication and Corporate Marketing: Their Nature, Histories, Differences and Similarities", **Corporate Communications: An International Journal,** Vol. 17 No. 4, pp. 415-433.

MIHAI, R-L. (2017). "Corporate Communication Management. A Management Approach". **Valahian Journal of Economic Studies,** Volume 8 – Issue 2, p. 103-110.

MOHAMMAD, B. AND ABU BAKAR, H. (2018). "Corporate Communication and Strategic Management: History, Operational Concept and Integration". **Advances in Social Science, Education and Humanities Research (ASSEHR),** volume 186.

MOLDAN, B., JANOUSKOVÁ, S. VE HAK, T. (2012). "How To Understand and Measure Environmental Sustainability: Indicators and Targets". **Ecological Indicators,** Vol:17, 4-13.

MORELLI, J. (2011). "Environmental Sustainability: A Definition for Environmental Professionals". **Journal of Environmental Sustainability**, Vol: 1(1), Article 2, 1-10.

ÖZERHAN, Y. VE SULTANOĞLU, B. (2018). "Sürdürülebilirlik Raporu Kapsamında Çevresel Bilgilerin Raporlanması ve Güvence Denetimi". **Muhasebe ve Denetime BAKIŞ**. Sayı: 53, (55-76).

ÖZMEHMET, E. (2008). "Dünyada ve Türkiye'de Sürdürülebilir Kalkınma Yaklaşımları". Yaşar Üniversitesi, **Dergipark** (1853 – 1876).

PALLEMAERTS, M. (1997). "Stockholm'den Rio'ya Uluslararasi Çevre Hukuku: Geleceğe Doğru Geri Adım Mı?". Ankara Üniversitesi **SBF Dergisi,** 52 (01).

PAŞALI TAŞOĞLU, N., AKBULUT, D. ve ACER, A. (2024). "The Role of Sustainability Statements in Investor Relations: An Analysis of the Annual Reports of Airline Companies". **Journal of Sustainability**. Vol. 16, Issue: 7 (P: 1-24).

PRASAD, M., MISHRA, T. VE BAPAT, V. (2019). "Corporate Social Responsibility and Environmental Sustainability: Evidence From India Using Energy Intensity As An Indicator Of Environmental Sustainability", **IIMB Management Review,** Vol: 31 (4), 374-384.

SHRIVASTAVA, P. AND HART, S. (1995). "Creating Sustainablecorporations", **Business Strategy and the Environment,** 4(3), 154–165.

SIGNITZER, B. AND PREXL, A. (2008). "Corporate Sustainability Communications: Aspects of Theory and Professionalization". **Journal of Public Relations Research,** 20:1-19.

SINICKAS, A. (2008). "Breaking Down Departmental Barriers". **Strategic Communication Management,** C. XII, No: 1, December/January, 11.

SIANO, A., TUCCILLO, C. and Conte, F. (2013). "Ceo Communication in Sustainability Organizations: Activities and Tools". **18 th International Conference on Corporate and Marketing CommunicationAt:** University of Salerno.

SOBHANI, F. A., AMRAN, A. and ZAINUDDIN, Y. (2012). "Sustainability Disclosure in Annual Reports and Websites: A Study of The Banking Industry in Bangladesh". **Journal of Cleaner Production,** 23 (2012)-75-85

STEAD, J.G. and STEAD, W.E. (2008). "Sustainable Strategic Management: An Evolutionary Perspective". **Int. J. Sustainable Strategic Management,** Vol. 1, No. 1. 62-81.

SULTANKHANOVA, G., YANIK, S.S. and AYANOĞLU, Y. (2019). "Sürdürülebilirlik Raporlarina Verilen Güvence Beyanlarinin İçerik Analizi". **Muhasebe ve Denetime BAKIŞ. Sayı:** 58, (25-50).

TIRAŞ, H. HAYRETTİN. (2012). "Sürdürülebilir Kalkınma ve Çevre: Teorik Bir İnceleme". Erciyes Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı. **İİBF Dergisi.**

TOSUN, N. B. (2003). "Kurumsal İletişim Sürecinde Reklamın ve İmaj Yönetiminin Bütünleşik Konumu." T.C. Marmara Üniversitesi, **İ.İ.B.F Dergisi,** Cilt XVIII, Sayı 1.

VAN SOMEREN, T.C.R. (1995) "Sustainable Development and The Firm: Organisational Innovations and Environmental Strategy", **Business Strategy and the Environment.** 4(1), 23–33.

WELFORD, R., YOUNG, W. and YTTERHUS, B. (1998). "Towards Sustainable Production And Consumption: A Literature Review and Conceptual Framework For The Service Sector". University of Huddersfield, UK. **Eco Management and Auditing** 5, 38–56.

WILSON, M. (2003). "Corporate Sustainability: What Is It And Where Does It Come From?", **Ivey Business Journal,** March/April,

https://iveybusinessjournal.com/publication/corporate-sustainability-what-is-it-and-where-does-it-come-from. Erişim Tarihi: 5 Nisan 2023.

WRIGHT, D. K. (1997). "Perceptions of corporate communication as public relations". **Corporate Communications.** (Vol. 2 No. 4, pp. 143-54).

İNTERNET KAYNAKLARI

URL.1. http://www.entegreraporlamatr.org/tr/hakkimizda/biz-kimiz.aspx

IIRC (Erişim Tarihi: 03.01.2024)

URL.2. http://www.entegreraporlamatr.org/tr/entegre-raporlama/entegre-raporlama-nedir.aspx

Entegre Raporlama (Erişim Tarihi: 03.01.2024)

URL.3. https://sustainablefuture.com.tr/cdp-nedir/

CDP (Erişim Tarihi: 03.01.2024)

URL.4. https://www.kureselamaclar.org/

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri. Erişim Tarihi: 01.01.2023.

URL.5. https://www.kureselamaclar.org/amaclar/yoksulluga-son/

Yoksulluğa Son. Erişim Tarihi: 16.04.2023.

URL.6. https://www.kureselamaclar.org/amaclar/acliga-son/

Açlığa Son. Erişim Tarihi: 16.04.2023.
URL.7. https://www.kureselamaclar.org/amaclar/saglik-ve-kaliteli-yasam/
Sağlık ve Kaliteli Yaşam. Erişim Tarihi: 16.04.2023.
URL.8. https://www.kureselamaclar.org/amaclar/nitelikli-egitim/
Nitelikli Eğitim. Erişim Tarihi: 16.04.2023.
URL.9. https://www.kureselamaclar.org/amaclar/toplumsal-cinsiyet-esitligi/
Toplumsal Cinsiyet Eşitliği. Erişim Tarihi: 16.04.2023.
URL.10. https://www.kureselamaclar.org/amaclar/temiz-su-ve-sanitasyon/
Temiz Su ve Santitasyon. Erişim Tarihi: 16.04.2023.
URL.11. https://www.kureselamaclar.org/amaclar/erisilebilir-ve-temiz-enerji/
Erişilebilir ve Temiz Enerji. Erişim Tarihi: 16.04.2023.
URL.12. https://www.kureselamaclar.org/amaclar/insana-yakisir-is-ve-ekonomik-buyume/
İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme. Erişim Tarihi: 16.04.2023.
URL.13. https://www.kureselamaclar.org/amaclar/sanayi-yenilikcilik-ve-altyapi/
Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı. Erişim Tarihi: 16.04.2023.
URL.14. https://www.kureselamaclar.org/amaclar/esitsizliklerin-azaltilmasi/
Eşitsizliklerin Azaltılması. Erişim Tarihi: 16.04.2023.
URL.15.https://www.kureselamaclar.org/amaclar/surdurulebilir-sehirler-ve-topluluklar/
Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar. Erişim Tarihi: 16.04.2023.
URL.16. https://www.kureselamaclar.org/amaclar/sorumlu-uretim-ve-tuketim/
Sorumlu Üretim ve Tüketim, Erişim Tarihi: 16.04.2023.
URL.17. https://www.kureselamaclar.org/amaclar/iklim-eylemi/
İklim Eylemi. Erişim Tarihi: 16.04.2023.
URL.18. https://www.kureselamaclar.org/amaclar/sudaki-yasam/
Sudaki Yaşam. Erişim Tarihi: 16.04.2023.
URL.19. https://www.kureselamaclar.org/amaclar/karasal-yasam/
Karasal Yaşam. Erişim Tarihi: 16.04.2023.
URL.20. https://www.kureselamaclar.org/amaclar/baris-adalet-ve-guclu-kurumlar/
Barış, Adalet ve Güçlü Kurumlar. Erişim Tarihi: 16.04.2023.
URL.21. https://www.kureselamaclar.org/amaclar/amaclar-icin-ortakliklar/
Amaçlar İçin Ortaklıklar. Erişim Tarihi: 16.04.2023.
URL.22.https://sswm.info/sites/default/files/reference_attachments/UN%20WCED%20 1987%20Brundtland%20Report.pdf
Our Common Future. (1987), *Brundlant Raporu*, Erişim Tarihi: 24.04.2023.
URL.23. https://iklim.csb.gov.tr/paris-anlasmasi-i-98587
Paris Antlaşması. Erişim Tarihi: 30.04.2023.
URL.24. https://www.mfa.gov.tr/kyoto-protokolu.tr.mfa
Kyoto Protokolü. (2005) Erişim Tarihi: 11.10.2021.
URL.25 https://www.etuc.org/en/issue/corporate-social-responsibility-csr
Avrupa Komisyonu. Erişim Tarihi: 23.04.2024
URL.26. https://www.globalreporting.org/about-gri/
GRI. Erişim Tarihi: 30.04.2023.
URL.27. https://www.globalreporting.org/about-gri/mission-history/
GRI. Erişim Tarihi: 16.08.2023
URL.28. https://www.ceres.org/about-us
CERES. Erişim Tarihi: 07.09.2023

URL.29. https://www.tellus.org/about
Tellus Enstitüsü. Erişim Tarihi: 07.09.2023
URL.30.https://www.accountability.org/static/6b3863943105f2a5c4d5fc96affb750d/aa1000_accountability_principles_2018.pdf
AA1000 APS. Erişim Tarihi: 07.09.2023
URL.31.https://green-business.ec.europa.eu/eco-management-and-audit-scheme-emas/about-emas_en
EMAS. Erişim Tarihi: 07.09.2023
URL.32. https://www.globalcompactturkiye.org/10-ilke/
UN Global Compact. Erişim Tarihi: 07.09.2023
URL.33. https://www.oecd.org/about/
OECD. Erişim Tarihi: 07.09.2023
URL.34. https://borsaistanbul.com/tr/sayfa/165/bist-surdurulebilirlik-endeksleri
BİST (Erişim Tarihi: 14.12.2023)
URL.35. https://www.borsaistanbul.com/tr/sayfa/472/surdurulebilirlik
BİST (Erişim Tarihi: 14.12.2023)
URL.36. BİST Kılavuzu (Erişim Tarihi: 14.12.2023)
https://www.borsaistanbul.com/data/kilavuzlar/surdurulebilirlik-rehberi.pdf
URL.37.https://www.yesilist.com/sur101-surdurulebilirlik-kavramina-kisa-bir-giris/
Sürdürülebilirlik Kavramının Üç Boyutu Erişim: 30.04.2023.
URL.38. https://ced.csb.gov.tr/ced-uygulamalari-i-82207
ÇED (Erişim Tarihi: 14.12.2023)
URL.39. https://epi.yale.edu/epi-results/2022/component/epi
EPI (Erişim Tarihi: 12.12.2023)
URL.40. https://www.zorlu.com.tr/tr/bizi-taniyin/tarihce
Zorlu Holding – Tarihçe: Erişim: 28.04.2023.
URL.41. https://www.zorlu.com.tr/tr/bizi-taniyin/sayilarla-zorlu
Zorlu Holding: Erişim Tarihi: 28.04.2023.
URL.41. https://www.dogusotomotiv.com.tr/newdogusotomotiv_files/20237311835 8695_Dogus%20%20Otomotiv_ESG_2022_TR.pdf,
Doğuş Holding: Erişim Tarihi: 28.04.2023.
URL.42. https://www.dogusotomotiv.com.tr/newdogusotomotiv_files/20237311835 8695_Dogus%20%20Otomotiv_ESG_2022_TR.pdf,
Doğuş Holding: Erişim Tarihi: 28.04.2023.
URL.43. https://www.eczacibasi.com.tr/
Eczacıbaşı Holding-Yönetim Kurulu: Erişim Tarihi: 28.04.2023.
URL.44. https://www.eczacibasi.com.tr/
Eczacıbaşı Holding-Üst Yönetimi: Erişim Tarihi: 28.04.2023.
URL.45. https://www.eczacibasi.com.tr/
Eczacıbaşı Holding-İş Modeli: Erişim Tarihi: 28.04.2023.
URL.46.https://www.borusan.com/faaliyet/2022/assets/pdf/entegre_faaliyet_raporu.pdf)
Borusan Holding-Organizasyon Şeması: Erişim Tarihi: 28.04.2023.
URL.47. https://www.koc.com.tr/hakkinda/yonetim-kurulu
KOÇ Holding-Yönetim Kurulu: Erişim Tarihi: 28.04.2023.
URL.48. https://www.koc.com.tr/hakkinda/organizasyon-semasi
KOÇ Holding- Organizasyon Şeması: Erişim Tarihi: 28.04.2023.

DİĞER KAYNAKLAR

AKSU, C. (2011). "Sürdürülebilir Kalkınma ve Çevre". Erişim Tarihi: 30.04.2023.
http://geka.gov.tr/Dosyalar/o_19v5e00u1ru61bbncf2qmlcpv8.pdf,

OECD Proceedings, (1997). "Towards Sustainable Transportation." The Vancouver Conference.
https://www.oecd.org/greengrowth/greening-transport/2396815.pdf

UNDP, (1996). "Indicators of Sustainable Development: Guidelines andMethodologies".

KAMU MALİYESİ

ÖĞR. GÖR. DR. A. HALİT GÖRMEZ
ÖĞR. GÖR. HÜSEYİN ALTINTAŞ

2. BASKI

EĞİTİM
yayınevi

KAMU MALİYESİ

Öğr. Gör. Dr. A.Halit Görmez, Öğr. Gör. Hüseyin Altıntaş

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-605-7487 70-4
1. Baskı, Kasım 2020
2. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

KAMU MALİYESİ

Öğr. Gör. Dr. A. Halit Görmez, Öğr. Gör. Hüseyin Altıntaş
XIV+194 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-605-7487 70-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKÇA

TÜĞEN, Kâmil: Devlet Bütçesi, Bassaray Matbaası, İzmir, 2018

ERDEM, Metin, ŞENYÜZ, Doğan, TATLIOĞLU, İsmail: Kamu Maliyesi, Ekin Yayınevi, Bursa, 2011.

PEHLİVAN, Osman: Kamu Maliyesi, Murathan Yayınevi, Trabzon, 2011.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu.

442 Sayılı Köy Kanunu.

5779 Sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun.

5272 Sayılı Belediye Kanunu.

1982 Anayasası.

TÜĞEN, Kâmil: Devlet Bütçesi, Bassaray Matbaası, İzmir, 2018

ERDEM, Metin, ŞENYÜZ, Doğan, TATLIOĞLU, İsmail: Kamu Maliyesi, Ekin Yayınevi, Bursa, 2011.

PEHLİVAN, Osman: Kamu Maliyesi, Murathan Yayınevi, Trabzon, 2011.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu.

442 Sayılı Köy Kanunu.

5779 Sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun.

5272 Sayılı Belediye Kanunu.

1982 Anayasası.

İsmail, Türk, Kamu Maliyesi, Turhan Kitapevi, 2002, Ankara, s.16.

Pehlivan, Osman, Kamu Maliyesi, Celepler Matbaacılık, Trabzon, 2015 s. 28.

Öztürk, Nazım, Kamu Maliyesi, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2013, 36.

Kılıç, Âdem, Kamu Maliyesi, Dizayn Yayıncılık, Ankara, 2005, 10

Oktayer, Nagihan, Kamu Maliyesi, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, 2018, 134)

Uluatam, Özhan, Kamu Maliyesi, İmaj Kitapevi, 7. Baskı, Ankara, 2001,20

Aktan, Coşkun Can, Çağdaş Liberal Düşüncede Politik İktisat, Takav. Mat, Ankara, 1994.

Tekelioğlu, Muammer, İktisadi Düşünceler Tarihi, Çukurova Üniversitesi, Basım evi, Adana 1990, 212.

EKELUND, Robert B. ve Robert D. Tollison, Economics, Boston: Little, Brown c, 1986.

(5018 KMYKK Md. 3)

(Aksoy, Şerafettin, Kamu Bütçesi, Filiz Kitapevi, İstanbul, 1993, s.10)

(Sayar, Nihad.; Kamu Maliyesi, II. Cilt, Bütçe Prensipleri ve Tatbikatı, 5. Baskı, İstanbul, 1974)

(Feyzioğlu, Bedi N.; Nazari, Tatbiki, Mukayeseli Bütçe, 7. Baskı, İstanbul, 1984)

(Torun, Osman Nuri, Devlet Bütçesi Ders Notları (Teksir), Eskişehir, 1968.)

(Burkhead, Jesse; Government Budgeting, Sixth Printing, John Wiley and Sons Inc., New York, 1965.)

AMASYA YÖRESİ
MÜZİKOLOJİ ÇALIŞMALARI

PROF. HALUK YÜCEL

EĞİTİM
yayınevi

AMASYA YÖRESİ MÜZİKOLOJİ ÇALIŞMALARI

Prof. Haluk Yücel

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6251-25-0
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

AMASYA YÖRESİ MÜZİKOLOJİ ÇALIŞMALARI
Prof. Haluk Yücel
X+194 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-25-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyanı siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Adorno, T. W. (2003) "Müzik ve Dil", Çeviren, Bülent Doğan, *Cogito Dergisi*, S.36, ss.320-326

Ataman, A., (2009). Bu Toprağın Sesi – Halk Musikimiz, Yayına Hazırlayan: Süleyman Şenel, İstanbul: Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları.

Büyükyıldız, Z., (2009). Türk Halk Müziği. İstanbul: Papatya Yayıncılık.

Karadeniz, B., (1999), Kömür Gözlüm Türküler, İstanbul: Özgür Yayınları,

Kınık, M. (2011). Bir İletişim Aracı Olarak Türk Halk Müziği ve Türküler, Erciyes İletişim Dergisi "Akademia", Cilt (Volume): 2, Sayı (Number): 1, s.136-150.

Köprülü, F., (1989). Edebiyat Araştırmaları, C.1. İstanbul: Ötüken Yayınevi, Yayın No:189.

Özbek, M., (1994). Folklor ve Türkülerimiz. İstanbul: Ötüken Yayınları.

Özbek, M., (1998). Türk Halk Müziği El Kitabı I Terimler Sözlüğü, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayıncılığı, sf. 194

Öztuna, Y., (2000). Türk Musikisi Kavram ve Terimleri Ansiklopedisi. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayıncılığı.

Sarısözen, M., (1962). Türk Halk Musikisi Usülleri. Ankara: Milli Posta Matbaası.

Soykan, Ö. N. (2012) "Müzik Nedir? Felsefi Bir Araştırma", *Doğu Batı Düşünce Dergisi*, Yıl.15, Sayı:62, Ekim, Ankara

Şenel, S. (1992). Türk Halk Musikisinde 'Uzun Hava' Tanımları ve Bu Tanımlar Etrafında Ortaya Çıkan Problemler. IV. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildiriler C. 3 içinde (287-309). Ankara: Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları.

Tekin, H.S., (2012). Popüler Kültür ve Türkülerimiz, Motif Akademi Halkbilimi Dergisi, (Ocak-Haziran), (Balkan Özel Sayısı-I), s.153-178.

Tümertekin, E., Özgüç, N. (1997). Beşeri Coğrafya İnsan-Kültür- Mekan. İstanbul: Cantay Kitabevi.

Yener, S., (2006). Liseler İçin Müzik Lise 1 Ders Kitab. İstanbul: Ilıcak Matbaacılık

Yücel, H., (2007). Türkiye'de Din ve Dindışı Müziklerinin Karşılıklı Araştırması. İstanbul: Yöntem Yayıncılık.

KAYNAKÇA

Özbakır, B., Sünbüllü, (2010)"Amasya Türküleri" Amasya Belediyesi.

Özbek Mehmet (1994). Folklor ve Türkülerimiz, İstanbul: Ötüken Yayınları.

Öztuna, Y., (2000). Türk Musikisi Kavram ve Terimleri Ansiklopedisi. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayıncılığı.

Tekin, Hatice Selen (2012), "Popüler Kültür ve Türkülerimiz", Motif Akademi Halkbilimi Dergisi, (Ocak-Haziran), (Balkan Özel Sayısı-I), s.153-178.

Yücel, H. (2016). Merzifon'un Kültürel Mirası: Merzifon Türküleri, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt: 9 Sayı: 42, sf. 409-418.

Yücel, H. (2018). Amasya Türkülerinin Söz ve Müzik Unsurları Bakımından İncelenmesi**,** Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Science, Yıl: 5, Sayı: 22, Nisan 2018, s. 372-386.

KAYNAKÇA

Arseven, V. (2004). Vasili öküzcü biyografisi makaleleri ve müzik eserleri. (Yayına Haz. Stephan Bulgar), Ankara: Türksoy.

Artun, E. (2005). Osmaniyede ağıt söyleme geleneği ve osmaniye ağıtları, Karacaoğlan'dan-Bela Bartok'a Dadaloğlu'ndan-Âşık Feymani'ye Osmaniye Kültür Sanat ve Folklor Sempozyumu Bildirileri, Ankara: Matsa Basımevi. 2005, ss.8-34.

Dilçin, C. (1997) . Örneklerle türk şiir bilgisi. Ankara: TDK Yayınları.

Esen, A. Ş. (1997). Anadolu ağıtları, İstanbul: İletişim Yayınları.

Elçin, Ş. (1990). Türkiye türkçesinde ağıtlar, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Görkem, İ. (2003). Ağıtlar, Türk Dünyası Edebiyat Tarihi, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını, s. 452-506.

Kaya, D.(1999). Anonim türk halk şiiri, Ankara: Akçağ Yayınları.

Köprülü, M. F. (2004 a). Edebiyat araştırmaları I, Ankara: Akçağ Yayınları.

Özbek, M. (1998). Türk halk müziği el kitabı terimler sözlüğü, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.

Örnek, S. V. (2000). Türk halkbilimi, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Özdemir, A. Z. (1994). Öyküleriyle ağıtlar, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara: Milli Kütüphane Basımevi.

Say, Ahmet, (2002). Müzik sözlüğü, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Sözer, Vural, (2005). Müzik ansiklopedik sözlük, İstanbul. Remzi Kitapevi.

Şenel, S. (1988). Ağıt, İstanbul: TDV İslâm Ansiklopedisi, I: 472, 473.

Tahtaişleyen, N. (2013). Anadolu Ağıt Geleneklerinin Özellikleri ve Kültürel Süreklilikteki Rolü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi.

Uludağ, S. (1988). *Ağıt*. İstanbul: TDV İslâm Ansiklopedisi, I: 471, 472.

KAYNAKÇA

Akbulut, Ali Cem (2010). "Gazilerovacığı Âşıkları" İstanbul: KaraMavi Yayınları

Günay, Edip (2011). Müzik Sosyolojisi- Sosyolojiden Müzik Kültürüne Bir Bakış. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Heziyeva, Şergiyye (2010). "Tarihi Süreç İçinde Türkiye'de Âşıklık ve Âşıklık Geleneği"

Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi / Journal of Turkish World Studies Cilt: X, Sayı 1, Sayfa:81-89.

Özalp, Nazmi (1986). Türk Musikisi Beste Formları, Ankara: T.R.T Yayınları.

İstanbullu, Serenat (2014). "Niğde Halk Müziği Kültüründe Ali Ercan ve Müziğe Katkıları". Turan Stratejik Araştırmalar Merkezi, Cilt: 6, Sayı: 2: 16-23.

Karasar, Niyazi (2006). Bilimsel Araştırma Yöntemi, Ankara: Nobel Yayın.

Kaya, Doğan (2000). "Edebiyatımızda Âşık Kolları ve Şenlik Kolu". Âşık Şenlik Sempozyum Bildirileri, sf. 143-155, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Özbek, Mehmet. (2009). Türkülerin Dili. İstanbul: Ötüken Yayınları.Özdemir, Erdem (2013). "Âşık ve Ozan Kavramlarının Günümüz Türkiye'sinde Müzikal ve Edebi Yönden Tanımlanması". Akademik Bakış Dergisi Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi Sayı: 34 Ocak – Şubat, Sayı:34, s.1-17.

Sümbüllü, Hasan Tahsin (2015). "Âşıklık Geleneğinde Kullanılan "Makam" Kavramı Üzerine Müzikal Bir Değerlendirme". Rast Müzikoloji Dergisi, Uluslararası Müzikoloji Dergisi Cilt III, s.828-836.

Şahin, Halil İbrahim. (2016). "Âşıklık Geleneğinde Sümmani Tesiri". ZfWT Vol. 8 No. 1, 189-204.

Şenel, Süleyman (1991). "Aşık Musikisi". Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi. (Cilt: 3, Sayfa: 553-556). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.

Yücetoker, İzzet, Bahar, Meral. (2015). "Cumhuriyet Döneminde Şiir ve Müzik: Aşıklık Geleneği". Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Araştırmaları Dergisi, Cilt I / Sayı 1, s.77-96.

Yücel, Haluk (2012). "Âşık Musikisi ve Beste Formları Üzerine Bir İnceleme". Akademik Bakış Dergisi Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi Sayı: 32 Eylül-Ekim, s.1-16.

KAYNAKÇA

Albayrak, N. "Pir Sultan Abdal" maddesi, TDV İslâm Ansiklopedisi, 34. cilt, sf. 277-278, İstanbul, 2007.

Arpaguş, S. "Pîr" maddesi, TDV İslâm Ansiklopedisi, 34. cilt, sf. 272-273, İstanbul, 2007.

Aydın, M, S. *"İnsân-ı Kâmil maddesi*", TDV İslâm Ansiklopedisi, 22. cil sf. 330-331, İstanbul, 2000.

Coşkun, G. Alevilikte Cem Ve Semah'ın Kaynağı Olarak Görülen Miraç Hadisesi Ve Kırklar Cemi, Türk Kültürü Ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi / 103: 187-203, 2022.

Gülmez Mevlüt, "Âşık Ömer Divanı'nda Alevi-Bektaşi İzleri", Türkiyat Araştırmaları Dergisi, S:37, s.285-307, 2015.

Kahramanoğlu, R. & Şahin, F. Hacı Bektaş Veli Felsefesinin Etnopedagojik Açıdan İncelenmesi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Prof. Dr. Fuat Sezgin Özel Sayısı, 41-58. 2019., DOI: 10.32709/akusosbil.597317

Kılavuz, A. S. "Zeynelâbidîn" maddesi, TDV İslâm Ansiklopedisi, 44. cilt, sf. 365-366, İstanbul, 2013.

Ocak, A. Ş. "Balım Sultan" maddesi, TDV İslâm Ansiklopedisi, 5. cilt, sf. 17-18, İstanbul, 1992.

Ocak, A. Ş. "Hacı Bektâş-ı Velî " maddesi, TDV İslâm Ansiklopedisi, 14. cildinde, sf. 455-458 İstanbul, 1996.

Özbakır, B., Sünbüllü. "Amasya Türküleri" Amasya Belediyesi, 2010,

Özcan, H. Hacı Bektaş Veli'nin Eserlerinde Ve Bektaşî Erkânnâmelerinde Dervişin Nitelikleri, Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 7/1 Winter 2012, p.1695-1705, 2012.

TRT Türk Halk Müziği Arşivi

Uludağ, S. "Erenler" maddesi, TDV İslâm Ansiklopedisi, 11. cilt, sf. 294-295, İstanbul, 1995.

Yücel, H. Türkülerde Coğrafi Kimlik: Amasya Türküleri, SSD Journal Internatıonal Conference On Socıal Scıences & Humanıtıes March 05-06, sf. 170-175, ISPEC Yayınevi, ISBN: 978-625-7720-24-3. Ankara, 2021.

KAYNAKÇA

Ak, A. Ş. (2006). "*Avrupa ve Tük İslam Medeniyetinde Müzikle Terapi Tarihi Gelişim ve Uygulamaları",* İstanbul: Ötüken Yayınları.

Akan, N. (2015). " *VII-XIII. Yüzyıllar Arası İslam Felsefesinde Müziğe Genel Bakış: El Kindi, Farabi, İbn Sina*", kalemisi, Cilt 3, Sayı 6, Volume 3, Issue 6.

Altıntaş, A. (1986) *"Eski Türk Tıbbına Bir Bakış"* Tıp Tarihi Araştırmaları, İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fak. Deontoloji Yayınları.

Altınöçek, H. (1998). *Bir İletişim Aracı Olarak Müzik ve Müzikle Tedavi Yöntemleri,* Eskişehir.

Birkan, Z.I. (2014). *"Müzikle Tedavi, Tarihi Gelişmeleri ve Uygulamaları*", Ankara Akupunktur ve Tamamlayıcı Tıp Dergisi.

Can, N. (2004). *"Osmanlı Dönemi Türkçe Müzik Yazmalarında Ünlü Türk Bilgini Fârâbî " Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 24, Sayı2 (2004) 203-215*

Cantay, G. (1992). "*Anadolu Selçuklu ve Osmanlı Darüşşifaları",* Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Sayı 61.

Çoban, A. (2005). "*Müzik Terapi*", Timaş Yayınları, İstanbul.

Çetinkaya, Y. (2001). "*İhvan-ı Safa'da Müzik Düşüncesi*." İstanbul: İnsan Yayınları.

Gençel, Ö. (2006). "Müzikle Tedavi", Kastamonu Eğitim Dergisi Cilt: 14, s.697-706.

Grebene, B. (1978) "*Müzikle Tedavi*, Ankara: Ankara Matbaası

Güvenç R. O. (2002). "*Eski Türklerde Müzik İle Tedavi"*. Türkler. Cilt 3. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 460-467.

Güvenç, R.O. (2005) *"Eski Türklerde Müzikle Tedavi"* Yolculuk Dergisi, Tümata Yayınları, İstanbul.

Güvenç, R. O. (1985). Doğu Türkistan Medeniyet Numuneleri Dergisi sayı 1.

Hatemi H. (1998)."*Darülfünun ve Darüşşifa"*, Dergâh Yayıncılık, İstanbul.

Karlıkaya, E. (1999)." *Anadolu Osmanlı ve Selçuklu Darüşşifaları"*, Oluşum Dergisi, Türk Kütüphaneciler Derneği Edirne Şubesi Yayını, Sayı 27.

Kaygısız, M. (1999). "*Müzik Tarihi, Başlangıcından Günümüze Müziğin Evrimi"*, Kaynak Yayınları, İstanbul.

Konfüçyüs, (1963) ."*Büyük Bilgi ve Müzik Hakkında Notlar"* (Çeviren:M.N.Özerdim) Milli Eğitim Yayınları, Çin Klasikleri No:2, S.19-40.

Küçük, H. (1981). "*Musikinin Ruh Terbiyesindeki Yeri*", Sanat ve Kültürde KÖK, sayı 7

Kolukırık, K. (1999). "*İbn-i Sînâ'da Mûsikî Düşüncesi*", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kayseri.

Ögel, B. (1991). *Türk Kültür Tarihine Giriş*, 9.cilt, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları

Platon, (1985). *Devlet*, Çeviren: S. Eyüoğlu, M.A.Cimcoz, Remzi Kitabevi, İstanbul.

Şengül, E. (2008)." *Kültür Tarihi İçinde Müzikle Tedavi ve Edirne Sultan II. Beyazıd Darüşşifası*", Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans, Edirne.

Sezer, E., Atıcı, E. (2010). "*Selçuklu ve Osmanlılarda Müzikle Tedavi Yapılan Hastaneler*", Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi 36 (1).

Shiloah, A. (1993). "*The Dimension of Music in Islamic and Jewish Culture"*, Norfolk.

Şeşen, R. (1983). " *Selahaddin Zamanında Eyyübiler Devleti"*, Ü.E.F. Yay., İstanbul.

Terzioğlu, A. (1992) *Türk İslam Hastaneleri ve Tababetinin Avrupa'daki Tıbbi Rönesansı Etkilemesinden, Türk Tıbbının Batılılaşmasına*, İstanbul: Hipokrat Yayınları.

Turabi, A.H. (2004). "*İbn Sînâ Mûsikî"*, Litera yay. s. IV. İstanbul.

Turabi, A. H. (2005). "*Gevrekzade Hafız Efendi ve Musiki Risalesi*", Rağbet Yayınları, İstanbul.

Turabi, A. H. (2015).” *Gevrekzade, Müzikle Tedavi ve Amasya Darüşşifa Örneği”,* Çasebe Ofset, Amasya.

Turabi, A.H. (1996). “*el-Kindî'nin Mûsikî Risâleleri”* M.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.

Turhan, S. (1992). ”*Türk Halk Musikisinde Çeşitli Görüşler*”, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Uçan, A., (2000). ”*Geçmişden Günümüze Günümüzden Geleceğe Türk Müzik Kültürü*” ,Müzik Ansikıopedisi,Ankara .

Uludağ, S. (1976). “ *İslam Açısından Musiki ve Sema”*, İrfan Yayınevi, İstanbul.

Ülgen, A.S. (1962). *“Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası*” Vakıflar Dergisi, Ankara: Sayı:5.

Üstüner, A.C. (1998). *Mısır Uygarlığı*, Kültür Bakanlığı Yayınları, İstanbul.

Vural Göher, F. (2015). “ *İslamiyetten Önce Türklerde Kültür ve Müzik*”, Gece Kitaplığı.

KAYNAKÇA

ATAMAN, Adnan (2009). Bu Toprağın Sesi – Halk Musikimiz, Yayına Hazırlayan: Süleyman Şenel, İstanbul: Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları.

AYSOY, Mehmet (2003). Geleneksel Sonrası Toplum Üzerine, İstanbul: Açı Kitapları.

BÜYÜKYILDIZ, Zeki (2009). "Türk Halk Müziği", İstanbul: Papatya Yayıncılık.

CENGİZ Recep (2001). Sosyolojik Bir Olgu Olarak Müzik (Tokat Örneği), Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt 4, Sayı 18. s. 363-378.

EMNALAR Atınç (1998). Tüm Yönleri ile Türk Halk Müziği Nazariyatı, İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi

ERGUN, Pervin (2004). Türk Kültüründe Ağaç Kültü, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları

GÖHER, Feyzan (2010). Türkülerde Motifler, Türk Yurdu Dergisi. Cilt:30 (62) Sayı: 269 (630) s.173-180.

KAPLAN, Ayten (2005). Kültürel Müzikoloji, İstanbul: Önsöz Basım Yayıncılık

KINIK, Mehmet (2011). Bir İletişim Aracı Olarak Türk Halk Müziği ve Türküler, Erciyes İletişim Dergisi "Akademia", Cilt (Volume): 2, Sayı (Number): 1, s.136-150.

KÖPRÜLÜ, Fuat (1989). Edebiyat Araştırmaları, C.1, İstanbul: Ötüken Yayınevi, Yayın No:189.

ÖZBEK Mehmet (1994). Folklor ve Türkülerimiz, İstanbul: Ötüken Yayınları.

TEKİN, Hatice Selen (2012), Popüler Kültür ve Türkülerimiz, Motif Akademi Halkbilimi Dergisi, (Ocak-Haziran), (Balkan Özel Sayısı-I), s.153-178.

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarı, Ankara Radyosu

TÜMERTEKİN, E., Özgüç, N. (1997). Beşeri Coğrafya İnsan-Kültür- Mekan, İstanbul: Cantay Kitabevi.

VURAL, Timur (2013). Türklerde Askeri Müzik Geleneği Tuğ, Nevbet, Mehter, Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları.

VURAL GÖHER, Feyzan (2011). Türk Kültürünün Aynası: Türküler, Uluslararası Newwsa Dergisi, Cilt:6, Sayı:3, s.397-411.

YENER, Sabri (2006). Liseler İçin Müzik Lise 1 Ders Kitabı, İstanbul: Ilıcak Matbaacılık.

KAYNAKÇA

Aslantürk, Z. (1999). Araştırma Metot ve Teknikleri, İstanbul: Marmara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Vakfı Yayınları No:103 (4. Basım).

Akbulut, C. (2010). Gazilerovacığı Âşıkları, İstanbul: KaraMavi.

Bayat, S. (2015). Amasya Merzifon Yöresi Halk Oyunları ve Yemek Kültürü, III. Uluslararası Geçmişten Günümüze Merzifon ve Amasya Yöresi Sempozyumu, 1-660, Merzifon.

Cengiz, R. (2001). Sosyolojik Bir Olgu Olarak Müzik (Tokat Örneği), Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt 4, Sayı 18.

Çerkez, M. (2005). Merzifon'da Türk Devri Mimari Eserleri, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, 2005, Ankara.

Gökçe, B. (2004). Toplumsal Bilimlerde Araştırma, Ankara: Savaş.

Karasar, N. (1994). Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler, Ankara: Araştırma Eğitim Danışmanlık.

Kaptan, S. (1989). Bilimsel Araştırma Teknikleri ve İstatistik Yöntemleri, Ankara: Tekışık.

Kılıcı, A. (2013). Merzifon Kara Mustafa Paşa Külliyesinde Yapılan Onarımlar, Geçmişten Günümüze Merzifon II, Ankara:Altınpost.

Tuncel, M. (2001). Merzifon Bedesteni, Merzifonlu Kara Mustafa Paşa Uluslararası Sempozyumu, s.383-398, Ankara.

Üreten, H. (2013). Amasya Müzesinde Sergilenen İki Buluntu Işığında Roma Döneminde Amaseia, Geçmişten Günümüze Merzifon II, s.185-202, Ankara: Altınpost.

İNTERNET KAYNAKLARI:

http://www.merzifon.bel.tr/ (Ocak.2016)

http://www.csb.gov.tr/iller/amasya/(Ocak.2016)

KAYNAKÇA

Avagyan, A. (2004). Osmanlı İmparatorluğu ve Kemalist Türkiye'nin Devlet-İktidar Sisteminde Çerkesler. İstanbul: Belge Yayınları

Boz, E. (2010). Çerkes Etnik Kimliğinin Yeniden İnşasında Akrabalık, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Ceyhan, D. (2008). Türkiye'de Kültürel Çeşitlilik Olarak Alt Kültürler: Çerkez Ve Manav Alt Kültürleri Arasında Mukayeseli Bir Çalışma, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Demir, G., Bolat, S. (2017). Çerkezler'de Kimlik ve Aidiyet Sosyoloji Konferansları, No: 55 (2017-1) / 1-42DOI: 10.18368/iusoskon.328243.

Durkheim, E. (2016). Sosyolojik yöntemin kuralları (Ö. Doğan, Çev.). Ankara: Doğu Batı.

Gürbüz, R. (2010). El Mızıkası Metodu (Pşıne-Amazırkan), Grafik Baskı Evi, İstanbul.

Netll, B. (2005) The Study of Ethnomusicology, Universtiy of Ilionis Press., USA

Öz, M. (2004). "Merzifon maddesi", TDV İslâm Ansiklopedisi, cilt 29. sf. 243-245, Ankara.

Serdaroğlu, F. Ö., (2018). Merzifon Ve Çevresindeki Halk İnanışları Üzerine Bir Araştırma, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Yücel, H. (2023). Çerkeslerde düğün adetleri ve müzik ritüelleri: Düzce merkez Bataklıçiftlik köyü örneği. *Kesit Akademi Dergisi*, 9 (35), 40-66.

Yücel, H. (2023). Düzce İli Halk Müziği Kültürü, Sonçağ Akademi, Ankara.

İNTERNET KAYNAKÇASI

https://amasya.ktb.gov.tr/TR-59480/merzifon.html (Erişim Tarihi, 11.06.2023)

https://www.facebook.com/notes/murat-yalçın/belgeler-ışığında-çerkesya-neresi-çererkesler kim/263781500330288 (Erişim Tarihi: 21.11.2022)

https://www.facebook.com/187927548011846/photos/pb.100035320221096. 2207520000./16 49177141886872/?type=3 (Erişim Tarihi, 11.07.2023)

https://merzifon.bel.tr/cerkes-kultur-evinin-acilisini-gerceklestirdik (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.facebook.com/photo/?fbid=2566778770126700&set=a.1001961910991140 (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.objektifamasya.com/haber/cerkes-kultur-festivali-renkli-goruntulere-sahne-oldu-38040 (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.facebook.com/photo/?fbid=2546122385525672&set=a.1001961910991140 (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.facebook.com/187927548011846/photos/ pb.100035320221096.-2207520000./2293050054166241/?type=3 (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.facebook.com/photo/?fbid=2293027467501833&set= pb.100035320221096.-2207520000. (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.facebook.com/187927548011846/photos/ pb.100035320221096.-2207520000./2293026560835257/?type=3 (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.facebook.com/187927548011846/photos/ pb.100035320221096.-2207520000./2283240138480566/?type=3 (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

http://www.ozgurcerkes.com/?Syf=18&Hbr=547255&/-Tav%C5%9Fanda%C4%9F%C4%-B1-%C3%87erkes-K%C3%BClt%C3%BCr-Festivali-30-Haziran-2013-Pazar-g%C3%-BCn%C3%BC-yap%C4%B1ld%C4%B1.-En-son-2000-y%C4%B1l%C4%B1nda-%-C3%BC%C3%A7%C3%BCnc%C3%BCs%C3%BC-yap%C4%B1lan-festival-13-y%-C4%B1l-aradan-sonra-tekrar-hayata-ge%C3%A7irild (Erişim Tarihi, 19.07.2023)
http://www.ozgurcerkes.com/?Syf=18&Hbr=547255&/-Tav%C5%9Fanda%C4%9F%C4%-B1-%C3%87erkes-K%C3%BClt%C3%BCr-Festivali-30-Haziran-2013-Pazar-g%C3%-BCn%C3%BC-yap%C4%B1ld%C4%B1.-En-son-2000-y%C4%B1l%C4%B1nda-%-C3%BC%C3%A7%C3%BCnc%C3%BCs%C3%BC-yap%C4%B1lan-festival-13-y%-C4%B1l-aradan-sonra-tekrar-hayata-ge%C3%A7irild (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

KAYNAK KİŞİLER

K.K.1. Vahittin Maden, (72), İlkokul mezunu, Emekli, Merzifon, Görüşme Tarihi 19 Temmuz 2023.

K.K.2. Cemil Orkan, (58), Üniversite mezunu, emekli Merzifon, Görüşme Tarihi 1 Temmuz 2023.

K.K.3. Gösenay Orkan, (89), ilkokul mezunu, Merzifon, Görüşme Tarihi 2 Temmuz 2023.

K.K.4. Fatih İzci, akademisyen, Merzifon, Görüşme Tarihi 2 Temmuz 2023.

K.K.5. İshak Akbay, (45), sanatçı, üniversite, Kayseri, Görüşme Tarihi 20 Temmuz 2023.

K.K.6. Hikmet Hamarat, (70), lise mezunu, emekli, Havza, Görüşme Tarihi 23 Haziran 2023.

K.K.7. Fikriye Hamarat, (64), lise mezunu, emekli, Merzifon, Görüşme Tarihi 23 Haziran 2023.

K.K.8. Yılmaz Dönmez (55), emekli astsubay, Tokat, Görüşme Tarihi 1 Temmuz 2023.

K.K.9. Erdem Çulha, (40), üniversite mezunu, Samsun, Görüşme Tarihi 1 Temmuz 2023.

K.K.10.Volkan Denk, (43), üniversite mezunu, Merzifon, Görüşme Tarihi 2 Temmuz 2023.

K.K.11 Hakan Gümüşdüğme, (44), lise mezunu, Merzifon, Görüşme Tarihi 2 Temmuz 2023.

K.K.12. Mahmut Ekici, (44), üniversite mezunu, Merzifon, Görüşme Tarihi 2 Temmuz 2023.

K.K.13. Yavuz Kara, (44), üniversite mezunu, Merzifon, Görüşme Tarihi 2 Temmuz 2023.

KAYNAKÇA

Akdoğu, O. (1991).” *Türk Musikisi Nazariyatı Dersleri,”* Kültür Bakanlığı Yayınları Ankara.

Akdoğu, O.(2003)., “*Türk Müziği’nde Türler ve Biçimler*”, Ege Üniversitesi Basım Evi İzmir.

Çıpan, M., (2001).” *Güfte İncelemesi Notalar, Gufteler, Şekil Özellikleri, Açıklamalar, Edebiyat ve Mûsıkî Bilgileri.* Konya: S.Ü. Yaşatma ve Geliştirme Vakfı, 2001.

Ezgi, S., (1953). “*Nazarî, Amelî Türk Mûsikîsi”, III*, İstanbul Konservatuarı Neşriyatı, İstanbul

Haşim, Bey, (1864), *Haşim Bey Mecmuâsı,* İstanbul.

Kaçar, G. Y.,(2012). “*Türk Musikisi Üzerine Görüşler (Analiz ve Yorumlar)”,* Maya Akademi, Ankara.

Köprülü, M. F.,(1986). “*Sazşâirleri: Dün ve Bugün*”, *Edebiyat Araştırmaları*, Ankara.

Özalp, M. N., (1992). *”Türk Musikisi Beste Formları*”, T.R.T. Yayınları, 1992, Ankara.

Özcan, N., (1989). “*Vardakosta Ahmed Ağa*”, DV İslâm Ansiklopedisi, cilt 2, sf. 41-42.

Özcan, İ.H. (1995). *“Ferahfezâ Makâmı*” TDV İslâm Ansiklopedisi cilt 12, sf. 356-357.

Özkan, İ. H. (2006). **“***Türk Musikisi Nazariyatı ve Usulleri*”, Ötüken Neşriyat İstanbul.

Özkan, İ. H. (2013)., *“Yürük Semai”* maddesi, DV İslâm Ansiklopedisi, cilt 4, s. 54-55.

Öztuna, Y., (1987). *“Türk Musikisi Teknik ve Tarih*”, Türkpetrol Vakfı Lale Mecmuası, İstanbul.

Reinhard, K. ve Reinhard U.(2002). “*Türkiye’nin Müziği*”, cilt I Sanat Müziği, Çev. Sinemis Sun, Sun Yayınevi.

Şenoğlu, S., (1994*). XVIII. Yüzyıl Bestekârı Vardakosta Ahmed Ağa’nın Türk Musikisindeki Yeri ve Öneme*i, İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Tanrıkorur, C., (2005). Osmanlı Dönemi Türk Musikisi, Dergah Yayınları, Ankara.

Tanrıkorur, C., (1998). *“İslâm Ansiklopedisi*”, “Ağır Semai” maddesi, cilt: 1, 1998.

Tura, Y. (2006). *Tedkîk ü Tahkîk,* Abdülbâkî, Nâsır, Dede, İstanbul: Pan Yayıncılık.

Türkel Oter. S. (2020). “*Edvârlarda Sözlü Mûsikî Form Açıklamaları ve Bu Formlardaki Değişimler Üzerine Araştırma*”, Müzik Kültürüne Dair Çeşitli Görüşler IV., Eğitim Yayınevi, Konya.

Uslu, R., (2001). “*Mehmed Hafid Efendi ve Musiki”,* İstanbul: Pan Yayıncılık.

Uslu, R., (2009). *Saraydaki Kemancı*, İstanbul: İTÜ Yayınları.

Yavaşça, A. (1992). *“Beste Maddesi”*, DV İslâm Ansiklopedisi’nin cilt 5., sf, 543.

Yücel, H., (2013). K*emânî Hızır Ağa ve Tefhîmü’l-Makâmât Fî Tevlîdi’n-Nagamât Çevirisindeki Perdeler,* Akademik Bakış Dergisi, Sayı: 37. Celalabat – Kırgızistan, İktisat Ve Girişimcilik Üniversitesi Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KAYNAKÇA

Akdoğu, O.(1996), Türk Müziği'nde Türler ve Biçimler, 2.Baskı Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir.

Dilçin, C., (1983). Örneklerle Türk Şiir Bilgisi, Türk Dil Kurumu Yayınları: 517, Ankara.

Günay, E., (2006). Müzik Sosyolojisi Sosyolojiden Müzik Kültürüne Bir Bakış, Bağlam Yayıncılık, İstanbul.

Güngör, N., (1990). Sosyokültürel Açıdan Arabesk Müzik. Bilgi Yayınevi, İstanbul.

Kahraman B. (2009). Vahid Mahtumi Divan'ında Görülen Bir Terim: Türkmeniyat, A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi Sayı 39, Erzurum, s.511.

Öztuna, Y. (2000), Türk Musikisi Kavram ve Terimleri Ansiklopedisi, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara.

Şen, Ü. S., (2016). Müzik Estetiği Üzerine, 2. Baskı, Pegem Akademi, Ankara.

Tanrıkorur, C., (1998). Müzik Kimliğimiz Üzerine Düşünceler, Dergâh Yayınları, İstanbul.

TRT Ankara Radyosu Türk Sanat Müziği Arşivi

Uzun, M.,(1997). "Şarkı " maddesi, İslam Ansiklopedisi, Cilt 8, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, ss. 357-359, İstanbul

Yavaşça, A., (2002). Türk Musikisin 'de Kompozisyon ve Beste Biçimleri, Türk Kültürüne Hizmet Vakfı, İstanbul.

Mahmut Oğul ile yapılan görüşme 2016

Mahmut Oğul kişisel web sayfası

yönelik yaptığı akademik çalışmalar kendisinin icracılık dışında disiplinli bir akademik yönünün de olduğunun bir kanıtıdır. Bu çalışma Özgen Gürbüz özelinde müziğe ömrünü adamış ve popüler kültürün etkisiyle gerçek manada tanınmayan tüm Türk Musikisi bestekârlarının tanıtılmasına katkı sağladığı gerçeğinden dolayı önemli olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Özgen Gürbüz ile kişisel görüşme (2021)

KAYNAKÇA

Akbulut, Ali Cem (2010). "Gazilerovacığı Âşıkları" İstanbul: KaraMavi Yayınları.

Heziyeva, Ş. (2010). "Tarihi Süreç İçinde Türkiye'de Âşıklık ve Âşıklık Geleneği" Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi / Journal of Turkish World Studies Cilt: X, Sayı 1, Sayfa:81-89.

Özer, Ş., Topal, M. (2021). Âşıklık Geleneği ve Geleneğin Çerağlarından Amasyalı Âşık Özlemî, Motif Akademi Halkbilimi Dergisi, 2021, Cilt: 14, Sayı: 34, 652-665. Doi Number: 10.12981/Mahder.869864

Şahin, H.İ. (2016). "Âşıklık Geleneğinde Sümmani Tesiri". ZfWT Vol. 8 No. 1, 189-204.

Şenel, S. (1991). "Âşık Mûsikisi". Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi.(Cilt: 3, Sayfa: 553-556). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.

TRT Müzik Dairesi Yayınları THM Repertuarı

Yücel, H., Karakoç; B. T. (2020). Konuları, İçerikleri, Sözel Motifleri ve Sembolleri İle Ordu Türküleri, TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi; ISSN: 1308-8041, e-ISSN: 1309-4033; Yıl: 2020; Cilt: 12, Sayı: 46.

Yücel, H. (2018). Türk Halk Müziğinde Âşıklık Geleneği: Amasya Âşıkları, TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi; ISSN: 1308-8041, e-ISSN: 1309-4033; Yıl: 2018; Cilt: 10/YAZ, Sayı: 39

Yücel, H. (2018). Amasya Türkülerinin Söz ve Müzik Unsurları Bakımından İncelenmesi, Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal Of Social Science, Yıl: 5, Sayı: 22, Nisan 2018, S. 372-386.

Yücel, H. (2012). "Âşık Mûsikisi ve Beste Formları Üzerine Bir İnceleme". Akademik Bakış Dergisi Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi Sayı: 32 Eylül-Ekim, s.1-16.

URL Kaynak

https://www.repertukul.com/Biyografiler--ASIK-MUSA-ASLAN-394,

Erişim Tarihi10.08.2021

ENGELLERİ AŞMAK:

ENGELLİ BAKIM VE REHABİLİTASYONDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

Editörler

Doç. Dr. Hanife Abakay
Ögr. Gör. Dr. Hacer Sönmezer Öcal

EĞİTİM
yayınevi

ENGELLERİ AŞMAK: ENGELLİ BAKIM VE REHABİLİTASYONDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

Editörler: Doç. Dr. Hanife Abakay, Ögr. Gör. Dr. Hacer Sönmezer Öcal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6251-23-6
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

ENGELLERİ AŞMAK: ENGELLİ BAKIM VE REHABİLİTASYONDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR
Editörler: Doç. Dr. Hanife Abakay, Ögr. Gör. Dr. Hacer Sönmezer Öcal
IV+366 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-23-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Engelli ve Yaşlı İstatistik Bülteni: Temmuz 2021.

Alan, E., H.Emery. (1991). Clinical and genetic heterogeneity in spinal muscular atrophy the multiple allele model *Neuromuscular Disorders*;1(4): 307-308.

Antonaci, L., Maria C. P., and Eugenio, M. (2023). New therapies for spinal muscular atrophy: where we stand and what is next." *European Journal of Pediatrics,* 182.7: 2935-2942.

Arbab, M., et al. (2023). Base editing rescue of spinal muscular atrophy in cells and in mice, *Science* 380.6642: eadg6518.

Arnaud, C., et al. (2021). Trends in prevalence and severity of pre/perinatal cerebral palsy among children born preterm from 2004 to 2010: a SCPE collaboration study, *Frontiers in neurology* 12: 624884.

Ashwal, S., Russman, B.S., Blasco, P.A., Miller, G., Sandler, A., Shevell, M., et al. (2004). Practice Parameter: Diagnostic assessment of the child with cerebral palsy: Report of the Quality Standards Subcommittee of the American Academy of Neurology and the Practice Committee of the Child Neurology Society*, Neurology*; 62(6): 851-63.

Basil, T., Darras, U.R., et al. (2017). De Vivo, Genetic Disorders Affecting the Motor Neuron: Spinal Muscular Atrophy, *Swaiman's Pediatric Neurology: Principles and Practice 6th Edition*: 2365-83.

Bax, M., et al. (2005). Proposed definition and classification of cerebral palsy, *Developmental medicine and child neurology,* 47(8): 571-576.

Becker, P.E.(1953). Dystrophia musculorum progressiva. Eine genetische und klinische Untersuchung der Muskeldystrophien. Stuttgart: *Thieme*.

Bladen, C.L., et al. (2015) .*The TREAT-BMD DMD Global Database*: analysis of more than 7,000 Duchenne muscular dystrophy mutations, Human mutation 36(4): 395-402.

Brzustowicz, L.M., Lehner, T., Castilla, L.H. (1990). Genetic mapping of chronic childhood-onset spinal muscular atrophy to chromosome 5q1 1.2-13.3. *Nature*; 344(6266): 540 – 541.

Crisafulli, S., et al. (2020). Global epidemiology of Duchenne muscular dystrophy: an updated systematic review and meta-analysis." *Orphanet journal of rare diseases* 15: 1-20.

Duan, D., et al. (2021). Duchenne muscular dystrophy. *Nature Reviews Disease Primers*: 13(7):1.

Duchenne, G.B.A. (1861). De l'électrisation localisée et son application à la pathologie et à la thérapeutique. 2nd ed. Paris*: Ballière*.

Engelliler hakkında kanun, birinci bölüm tanımlar, kanun numarası: 5378, *yayınlandığı resmî gazete: 07/07/2005*.

Ferizovic, N., et al. (2022). Prognostic indicators of disease progression in Duchenne muscular dystrophy: A literature review and evidence synthesis. PLoS One 17(3): e0265879.

Flanigan, K. (2017). Duchenne and Becker Muscular Dystrophies, *Swaiman's Pediatric Neurology: Principles and Practice 6th Edition*:20482-92.

Freud, S. (1897). Die Infantile Cerebrallahmung. *Wien: K.U.K Hof und Universitats Buchhandler*.

Himmelmann, K., Horber, V., De La, C., Horridge, J., Mejaski-Bosnjak, K., et al. (2017). MRI classification system (MRICS) for children with cerebral palsy: development, reliability, and recommendations. *Developmental Medicine & Child Neurology*; 59(1):57-64.

Hoffmann, J. (1893). Ueber chronische spinale Muskelatrophie im Kindesalter, auf familiärer Basis. *Deutsche Zeitschrift für Nervenheilkunde*; 3(6): 427 – 470.

Ishizaki, M., Kobayashi, M., Adachi, K., Matsumura, T. & Kimura, E. (2018). Female dystrophinopathy: review of current literature. *Neuromuscular Disorders*, 28, 572–581.

Jiang, H., Li, X., Jin, C., Wang, M., Liu, C., Chan, K.C., et al. (2019). Early diagnosis of spastic cerebral palsy in infants with periventricular white matter injury using diffusion tensor imaging. *Am J Neuroradiol*; 40(1):162-8.

Johnston, M. (2020). Cerebral Palsy. In: Kliegman RM, St Geme III JW, Blum NJ, et al. Eds.*Nelson Textbook of Pediatrics, 21st Philadelphia ; Elsevier*; 3168-72.

Little, W. (1862). On the influence of abnormal parturition, difficult labors, and asphyxia neonatorum on the mental and physical condition of the child, especially in relation to deformities. In: Phillips J, Boulton P, editors. Transactions of the Obstetrics Society of London. *Obstetrical Society of London*; 293.

Maclennan, A.H., Lewis, S., Moreno-De-Luca, A., Fahey, M., Leventer, R.J., Mcıntyre, S., et al. (2019). Genetic or Other Causation Should Not Change the Clinical Diagnosis of Cerebral Palsy. *J Child Neurol*; 34(8):472-76.

Malaga, M., et al. (2024). Clinical practice guidelines for the diagnosis and management of Duchenne muscular dystrophy: a scoping review. *Frontiers in Neurology, 14*: 1260610.

Mapelli, C., Ramelli, E. (1970). Familial progressive spinal amyotrophy with limb root distribution and onset in adult life (neurogenic pseudomyopathy of Wohlfart-Kugelberg-Welander). In: Muscle Diseases, *International Congress Series No. 199. Edited by J. N. Walton, N. Canal and G. Scarlato. Amsterdam: Excerpta Medica*, 551-554.

Mercuri, E., et al. (2023). Detecting early signs in Duchenne muscular dystrophy: comprehensive review and diagnostic implications. *Frontiers in Pediatrics,* 11: 1276144.

Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 30471 sayılı *resmî gazete:07/07/2018.*

Minear W. L. (1956). A classification of cerebral palsy. *Pediatrics*;18(5):841-52.

Novak, I., Morgan, C., Adde, L., et al. (2017). Early, accurate diagnosis and early intervention in cerebral palsy: Advances in diagnosis and treatment. *JAMA Pediatr*; 171(9):897-907.

Ohlendieck, K., Swandulla, D. (2021). Complexity of skeletal muscle degeneration: multi-systems pathophysiology and organ crosstalk in dystrophinopathy. *Pflugers Arch*, Dec;473(12):1813-1839.

Osler, W. (1889). The cerebral palsies of children. A clinical study from the infirmary for nervous diseases, *Philadelphia. Philadephia: P. Blakiston, Son & Co*.

Oskoui, Michael I., Kenneth, F. (2017). *Swaiman, Cerebral Palsy, Swaiman's Pediatric Neurology: Principles and Practice 6th Edition*:1660-72.

Ölçülü, C. B., Sarenur G. (2021). Serebral Palside Erken Tanı ve Ayırıcı Tanı." *Turkiye Klinikleri Pediatric Neurology-Special Topics* 2(3): 29-34.

Palisano, R, Rosenbaum, P., Walter, S., et al. (1997). Development and reliability of a system to classify gross motor function in children with cerebral palsy. *Dev Med Child Neurol*;39(4):214-23.

Paul, S., et al. (2022). A review on recent advances of cerebral palsy. *Oxidative medicine and cellular longevity* 2022.1: 2622310.

Peeters, K., Chamova, T., Jordanova, A. (2014). Clinical and genetic diversity of SMN1-negative proximal spinal muscular atrophies. *Brain*; 137:2879.

Prior, T.W., Leach, M.E., Finanger, E. (2020). Spinal Muscular Atrophy. *[updated 2020 Dec 3]. In: Adam MP, Ardinger HH, Pagon RA, Wallace SE, Bean LJH, Gripp KW, Mirzaa GM, Amemiya A, editors. GeneReviews® [Internet]. Seattle (WA): University of Washington, Seattle;* 1993–2022.

Ricci, G., et al. (2022). Therapeutic opportunities and clinical outcome measures in Duchenne muscular dystrophy." *Neurological Sciences* 43.Suppl 2: 625-633.

Rodríguez-Cruz, M., et al. (2020). Natural history of serum enzyme levels in Duchenne muscular dystrophy and implications for clinical practice. *American journal of physical medicine & rehabilitation* 99.12: 1121-1128.

Ryder, S., et al. (2017). The burden, epidemiology, costs and treatment for Duchenne muscular dystrophy: an evidence review. Orphanet *J. Rare Dis*. 12, 79.

Sadowska, M., Sarecka-Hujar, B., Kopyta, I. (2020). Cerebral Palsy: Current Opinions on Definition, Epidemiology, Risk Factors, Classification and Treatment Options. *Neuropsychiatric Disease and Treatment*; 16:1505-18.

Salari, N., et al. (2022). Global prevalence of Duchenne and Becker muscular dystrophy: a systematic review and meta-analysis." *Journal of orthopaedic surgery and research*, 17(1): 96.

Subaşi, İ. Ö., et al. (2023). Prevalence, Incidence, and Surgical Treatment Trends of Cerebral Palsy across Türkiye: A Nationwide Cohort Study. *Children* 10(7): 1182.

T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Çocuk ve Ergen Sağlığı Dairesi Başkanlığı [İnternet]. [Erişim tarihi: 28 Ocak 2023]. *Erişim linki: https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/tarama-programlari/ntp.html?highlight=WyJzbWEiLcJ5ZW5pZg9cdTAxMWZhbiIsInRhcmFtYSJd.*

Werdnig, G. (1891). Zwei frühinfantile hereditäre Fälle von progressiver Muskelatrophie unter dem Bilde der Dystrophie, aber anf neurotischer Grundlage. Archiv für Psychiatrie und *Nervenkrankheiten*;22(2): 437 – 480.

Wijngaarde, C.A., Stam, M., Otto, L.A.M, et al. (2020). Population-based analysis of survival in spinal muscular atrophy. *Neurology*; 94:e1634.

Williams, L. (2020). Spinal muscular atrophy in the age of gene therapy. AACN *Advanced Critical Care* 31(1): 86-91.

KAYNAKÇA

Allen, N.M., lin, J.P., lynch, T., King, M.D. (2014). Status dystonicus: a practice guide, *Dev Med Child Neurol*; 56(2):105-12

Al-Zaidy, S.A., Mendell, J.R. (2019). From clinical Trials to clinical Practice: Practical considerations for gene Replacement Therapy in SMA Type 1. *Pediatr Neurol*; 100:3-11. doi: 10.1016/j.pediatrneurol.2019.06.007.

Buddhe, Sujatha, et al. (2018). Cardiac management of the patient with Duchenne muscular dystrophy, *Pediatrics* 142.Supplement_2: 72-S81.

Clemens, P.R., Rao, V.K., Connolly, A.M., Harper, A.D., Mah, J.K., McDonald, C.M., Smith, E.C., Zaidman, C.M., Nakagawa, T., Hoffman, E.P., et al. (2022). Long-Term Functional Efficacy and Safety of Viltolarsen in Patients with Duchenne Muscular Dystrophy, *J. Neuromuscul. Dis,* doi: 10.3233/JND-220811.

Darras, B.T., Chiriboga, C.A., Iannaccone, S.T., Swoboda, K.J., Montes, J., Mignon, L., et al. (2019). ISIS-396443-cS2/ISIS-396443-cS12 Study groups. Nusinersen in later-onset spinal muscular atrophy: Long-term results from the phase 1/2 studies. *Neurology*;92(21):e2492-e506. doi: 10.1212/WNL.0000000000007527.

Darras, B.T., Masson, R., Mazurkiewicz-Bełdzińska, M., Rose, K., Xiong, H., Zanoteli, E., et al. (2021). FIREFISH Working group. Risdiplam-Treated Infants with Type 1 Spinal Muscular Atrophy versus Historical controls. *N Engl J Med*;385(5):427-35. doi: 10.1056/NEJMoa2102047.

Day, J.W., Finkel, R.S., chiriboga, c.A., Connolly, A.M., Crawford, T.O., Darras, B.T., et al. (2021). Onasemnogene abeparvovec gene therapy for symptomatic infantile-onset spinal muscular atrophy in patients with two copies of SMN2 (STR1VE): an open-label, single-arm, multicentre, phase 3 trial. *Lancet Neurol*; 20(4):284-93. doi: 10.1016/S1474-4422(21)00001-6.

De Vivo, D.c., Bertini, E., Swoboda, K.J., Hwu, W.L., Crawford, T.O., Finkel, R.S., et al. (2019). NURTURE Study group. Nusinersen initiated in infants during the presymptomatic stage of spinal muscular atrophy: Interim efficacy and safety resultsfrom the Phase 2 NURTURE study. *Neuromuscul Disord*;29(11):842-56. doi: 10.1016/j.nmd.2019.09.007.

Elangkovan, N., George, D. (2021). Gene therapy for Duchenne muscular dystrophy." *Journal of neuromuscular diseases* 8.s2: 303-S316.

Eser, G., Haluk, T. (2022). Current outline of exon skipping trials in Duchenne muscular dystrophy, *Genes* 13.7: 1241.

Finkel, R.S., chiriboga, c.A., Vajsar, J., Day, J.W., Montes, J., De Vivo, D.c., et al. (2016). Treatment of infantile-onset spinal muscular atrophy with nusinersen: a phase 2, open-label, dose-escalation study. *Lancet*;388(10063):3017-26. doi: 10.1016/S0140-6736(16)31408-8.

Ghosh, S., et al. (2024). Discovery of Quinazoline and Quinoline-Based Small Molecules as Utrophin Upregulators via AhR Antagonism for the Treatment of Duchenne Muscular Dystrophy." *Journal of Medicinal Chemistry*.

Guglieri, M., et al. (2022). Effect of different corticosteroid dosing regimens on clinical outcomes in boys with Duchenne muscular dystrophy: a randomized clinical trial, *Jama* 327.15: 1456-1468.

Haché, M., Swoboda, K.J., Sethna, N., Farrow-gillespie, A., Khandji, A., Xia, S., et al. (2016). Intrathecal Injections in children With Spinal Muscular Atrophy: Nusinersen clinical Trial Experience. *J child Neurol*;31(7):899-906. doi: 10.1177/0883073815627882

Hua, Y., Sahashi, K., Hung, G., Rigo, F., Passini, M.A., Bennett, c.F., et al. (2010). Antisense correction of SMN2 splicing in the cNS rescues necrosis in a type III SMA mouse model. *Genes Dev*; 24(15):1634-44. doi: 10.1101/gad.1941310.

Hoffman, E., Dang, U., Clemens, P., gordish-Dressman, H., Schwartz, B., Menglegaw, L., et al. (2021). Clinical TRIAL Highlights: O.4 RAINBOWFISH: A study of risdiplam in infants with presymptomatic spinal muscular atrophy (SMA). *Neuromuscular Disord*;31: S48.

Jankovic, J. (2017). Botulinumtoxin: State of teh art. *Mov Disord*; 32(8):1131-8.

Kinali, M., Arechavala-Gomeza, V., Feng, L., Cirak, S., Hunt, D., et al. (2009). Local restoration of dystrophin expression with the morpholino oligomer AVI-4658 in Duchenne muscular dystrophy: A single-blind, placebo-controlled, dose-escalation, proof-of-concept study. *Lancet Neurol*; 8:918–928. doi: 10.1016/S1474-4422(09)70211-X.

Kirschner, J., Darras, B., Farrar, M., Mercuri, E., Chiriboga, C., Kuntz, N., et al. (2022). Interim report on the safety and efficacy of longer-term treatment with nusinersen in later-onset spinal muscular atrophy (SMA): resultsfrom the SHINE study. *Neuromuscular Disorders*; 29: S184. doi: 10.1016/j.nmd.2019.06.514.

Mendell, J.R., Al-Zaidy, S., Shell, R., Arnold, W.D., Rodino-Klapac, L.R., Prior, T.W., et al. (2017). Single-Dose gene-Replacement Therapy for Spinal Muscular Atrophy. *N Engl J Med*; 377(18):1713-22. doi: 10.1056/NEJMoa1706198.

Mendell, J.R., Al-Zaidy, S.A., Lehman, K.J., Mccolly, M., Lowes, L.P., Alfano, L.N., et al. (2021). Five-Year Extension Results of the Phase 1 START Trial of Onasemnogene Abeparvovec in Spinal Muscular Atrophy. *JAMA Neurol*; 78(7):834-41. doi: 10.1001/jamaneurol.2021.1272.

Mercuri, E., Finkel, R.S., Muntoni, F., Wirth, B., Montes, J., Main, M., et al. (2018). SMA care group. Diagnosis and management of spinal muscular atrophy: Part 1: Recommendations for diagnosis, rehabilitation, orthopedic and nutritional care. *Neuromuscul Disord*; 28(2):103-15. doi: 10.1016/j.nmd.2017.11.005.

Mercuri, E., Bönnemann, C.G., Muntoni, F. (2019). Musküler distrofiler. *Lancet Londra*; 394 :2025–2038. doi: 10.1016/S0140-6736(19)32910-1.

Mercuri, E., Muntoni, F., Baranello, G., Masson, R., Boespflug-Tanguy, O., Bruno, C., et al. (2021). STR1VE-EU study group. Onasemnogene abeparvovec gene therapy for symptomatic infantile-onset spinal muscular atrophy type 1 (STR1VE-EU): an open-label, single-arm, multicentre, phase 3 trial. *Lancet Neurol*; 20(10):832-41. doi: 10.1016/S1474-4422(21)00251-9.

Mercuri, E., Deconinck, N., Mazzone, E.S., Nascimento, A., Oskoui, M., Saito, K., et al. (2022). SUNFISH Study group. Safety and efficacy of once-daily risdiplam in type 2 and non-ambulant type 3 spinal muscular atrophy (SUNFISH part 2): a phase 3, double-blind, randomised, placebo-controlled trial. Lancet Neurol. 2022;21(1):42-52. doi: 10.1016/S1474-4422(21)00367-7. Erratum in: Lancet Neurol; 21(2):e2. Erratum in: Lancet Neurol. 2022;21(3):e3. Erratum in: *Lancet Neurol*. 2022;21(5):e5.

Mercuri, E., Osorio, A.N., Muntoni, F., Buccella, F., Desguerre, I., Kirschner, J., Tulinius, M., et al. (2023). Safety and effectiveness of ataluren in patients with nonsense mutation DMD in the STRIDE Registry compared with the CINRG Duchenne Natural History Study (2015-2022): 2022 interim analysis. *J Neurol,* Aug;270(8):3896-3913. doi: 10.1007/s00415-023-11687-1. Epub 2023 Apr 28. Erratum in: *J Neurol*. 2023 Sep;270(9):4583. PMID: 37115359; PMCID: PMC10141820.

Messina, S., Gian L.V. (2018). Clinical management of Duchenne muscular dystrophy: the state of the art, *Neurological Sciences* 39: 1837-1845.

Nahm, N.J., Graham, H.K., Gormley, M.E., Georgiadis, A.G. (2018). Management of hypertonia in cerebral palsy. *Curr opin Pediatr*; 30(1):57-64.

Oskoui, M., Shevell, M.J., Swaimann, K.F. (2018). Cerebral palsy. ın: Swaimann KF, Ashwal S, Ferriero DM, Schor NF, Finkel RS, Gropman Al, Pearl lp, Shevell MJ eds. *Swaiman's Pediatric Neurology 6th ed. Elsevier*; 734-740.

Placzek, R., Sichold, D., Funk, J.F. (2010). Development of treatment concepts for the use of botulinum toxin a in children with cerebral palsy. *Toxins*; 2:2258-2271.

Ratni, H., Ebeling, M., Baird, J., Bendels, S., Bylund, J., Chen, K.S., et al. (2018). Discovery of Risdiplam, a Selective Survival of Motor Neuron-2 (SMN2) gene Splicing Modifier for the Treatment of Spinal MuscularAtrophy (SMA). *J Med chem*; 61: 6501-17. doi: doi: 10.1021/acs.jmedchem.8b00741.

Rice, J., Waugh, M.C. (2009). Pilot study on trihexyphenidyl in the treatment of dystonia in children with cerebral palsy. *J Child Neurol*;24(2):176-82.

Sarepta Therapeutics, Inc.; [(accessed on 8 June 2022)]. Sarepta Therapeutics Announces FDA Approval of AMONDYS 45TM (Casimersen) Injection for the Treatment of Duchenne Muscular Dystrophy (DMD) in Patients Amenable to Skipping Exon 45.

Sayer, C., Lumsden, D.E., Kaminska, M., Lin, J.P. (2017). Clonidine use in the outpatient management of severe secondary dystoni. Eur *J Paediatr Neurol*;21(5):722-9

Sheehan, D.W., et al. (2018). Respiratory management of the patient with Duchenne muscular dystrophy, *Pediatrics* 142.Supplement_2: S62-S71.

Singh, N.N., Howell, M.D., Androphy, E.J., Singh, R.N. (2017). How the discovery of ISS-N1 led to the first medical therapy for spinal muscular atrophy. *Gene Ther*; 24(9):520-6. doi: 10.1038/gt.2017.34.

Stewart, K., Harvey, A., Johnston, M. (2017). A systematic review of scales to measure dystonia and choreoathetosis in children with dyskinetic cerebral palsy. *Dev Med Child Neurol*; 59(8):786-95.

Strauss, K.A., Swoboda, K.J., Farrar, M.A., McMillan, H.J., Parsons, J., Krueger, J.M., et al. (2022). Onasemnogene abeparvovec gene-replacement therapy (gRT) in presymptomatic spinal muscular atrophy (SMA): SPR1NT study update. *Journal of the Neurological Sciences*; 405:268-9. doi: 10.1016/j.jns.2019.10.1317

T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı genel Müdürlüğü Çocuk ve Ergen Sağlığı Dairesi Başkanlığı [İnternet]. [Erişim tarihi: 28 Ocak 2023]. *Erişim linki: https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/tarama-programlari/ntp.html?highlight=WyJzbWEiLcJ5ZW5pZg9cdTAxMWZhbiIsInRhcmFtYSJd*

Trenkle, J., Brugman, J., Peterson, A., Roback, K., Krosschell, K.J. (2021). Filling the gaps in knowledge translation: Physical therapy recommendations for individuals with spinal muscular atrophy compared to standard of care guidelines. *Neuromuscular Disorders*; 31(5):397-408

Verhaart, I.E.C., Robertson, A., Wilson, I.J., Aartsma-Rus, A., Cameron, S., Jones, C.C., et al. (2017). Prevalence, incidence and carrier frequency of 5q-linked spinal muscular atrophy - a literature review. *Orphanet J Rare Dis*;12(1):124. doi: 10.1186/s13023-017-0671-8.

Verrotti, A., Greco, R., Spalice, A., Chiarelli, F., Iannetti, P. (2006). Pharmacotherapy of spasticity in children with cerebral palsy. *Pediatr Neurol*; 34(1):1-6.

KAYNAKÇA

Allam, A. M., & Schwabe, A. L. (2013). *Neuromuscular scoliosis*. *PM&R*, *5*(11), 957-963.

Archer, J. E., Gardner, A. C., Roper, H. P., Chikermane, A. A., & Tatman, A. J. (2016). Duchenne muscular dystrophy: the management of scoliosis. *Journal of Spine Surgery*, *2*(3), 185.

Askin, G. N., Hallett, R., Hare, N., & Webb, J. K. (1997). The outcome of scoliosis surgery in the severely physically handicapped child: an objective and subjective assessment. *Spine, 22*(1), 44-50.

Atta, C. A., Fiest, K. M., Frolkis, A. D., Jette, N., Pringsheim, T., St Germaine-Smith, C., ... & Metcalfe, A. (2016). Global birth prevalence of spina bifida by folic acid fortification status: a systematic review and meta-analysis. *American journal of public health*, *106*(1), e24-e34.

Berven, S., & Bradford, D. S. (2002). *Neuromuscular scoliosis: causes of deformity and principles for evaluation and management.* Paper presented at the Seminars in neurology.

Chen, S., Luo, M., Wang, Y., & Liu, H. (2019). Stopping at sacrum versus nonsacral vertebra in long fusion surgery for adult spinal deformity: meta-analysis of revision with minimum 2-year follow-up. *World Neurosurgery*, *124*, e380-e386.

Cheng, J. C., Castelein, R. M., Chu, W. C., Danielsson, A. J., Dobbs, M. B., Grivas, T. B., . . . Newton, P. O. (2015). Adolescent idiopathic scoliosis. *Nature reviews disease primers, 1*(1), 1-21.

Chua, K., Lau, L. L., Hui, J. H. P., & Lee, E. H. (2017). Neuromuscular scoliosis: how decision making and treatment are different. *Current Orthopaedic Practice*, *28*(1), 3-9.

Choudhry, M. N., Ahmad, Z., & Verma, R. (2016). Adolescent idiopathic scoliosis. *The open orthopaedics journal, 10*, 143.

Cloake, T., & Gardner, A. (2016). The management of scoliosis in children with cerebral palsy: a review. *Journal of Spine Surgery*, *2*(4), 299.

CoTTAlordA, J. (2010). Neuropédiatrie à l'usage de l'orthopédiste: Orthopédie et traumatologie pédiatrique. *Cahiers d'enseignement de la SOFCOT, 99*, 231-250.

Dayer, R., Ouellet, J. A., & Saran, N. (2012). Pelvic fixation for neuromuscular scoliosis deformity correction. *Current reviews in musculoskeletal medicine*, *5*, 91-101.

Dearolf III, W. W., Betz, R. R., Vogel, L. C., Levin, J., Clancy, M., & Steel, H. H. (1990). Scoliosis in pediatric spinal cord-injured patients. *Journal of Pediatric Orthopaedics*, *10*(2), 214-218.

Driscoll, S. W., & Skinner, J. (2008). Musculoskeletal complications of neuromuscular disease in children. *Physical Medicine and Rehabilitation Clinics of North America*, *19*(1), 163-194.

Farrar, M. A., & Kiernan, M. C. (2015). The genetics of spinal muscular atrophy: progress and challenges. *Neurotherapeutics*, *12*(2), 290-302.

Graham, H. K., Rosenbaum, P., Paneth, N., Dan, B., Lin, J. P., Damiano, D. L., ... & Lieber, R. L. (2016). Cerebral palsy. *Nature reviews. Disease primers*, *2*, 15082.

Granata, C., MERLINI, L., MAGNI, E., MARINI, M. L., & STAGNI, S. B. (1989). Spinal muscular atrophy: natural history and orthopaedic treatment of scoliosis. *Spine*, *14*(7), 760-762.

Grivas, T. B., Wade, M. H., Negrini, S., O'Brien, J. P., Maruyama, T., Hawes, M. C., . . . Vasiliadis, E. S. (2007). SOSORT consensus paper: school screening for scoliosis. Where are we today? *Scoliosis, 2*, 1-23.

Halawi, M. J., Lark, R. K., & Fitch, R. D. (2015). Neuromuscular scoliosis: current concepts. *Orthopedics, 38*(6), e452-e456.

Heidt, C., Hollander, K., Wawrzuta, J., Molesworth, C., Willoughby, K., Thomason, P., . . . Graham, H. (2015). The radiological assessment of pelvic obliquity in cerebral palsy and the impact on hip development. *The bone & joint journal, 97*(10), 1435-1440.

Houde, S., Filiatrault, M., Fournier, A., Dubé, J., D'Arcy, S., Bérubé, D., ... & Vanasse, M. (2008). Deflazacort use in Duchenne muscular dystrophy: an 8-year follow-up. *Pediatric neurology*, *38*(3), 200-206.

Hsu, J. D., & Quinlivan, R. (2013). Scoliosis in Duchenne muscular dystrophy (DMD). *Neuromuscular Disorders*, *23*(8), 611-617.

Karkenny, A. J., Magee, L. C., Landrum, M. R., Anari, J. B., Spiegel, D., & Baldwin, K. (2021). The variability of pelvic obliquity measurements in patients with neuromuscular scoliosis. *JBJS Open Access, 6*(1), e20.

Karol, L. A. (2007). Scoliosis in patients with Duchenne muscular dystrophy. *JBJS*, *89*(suppl_1), 155-162.

Kaufmann, P., McDermott, M. P., Darras, B. T., Finkel, R., Kang, P., Oskoui, M., ... & Pediatric Neuromuscular Clinical Research Network for Spinal Muscular Atrophy. (2011). Observational study of spinal muscular atrophy type 2 and 3: functional outcomes over 1 year. *Archives of neurology*, *68*(6), 779-786.

Kerr, T. P., Lin, J. P., Gresty, M. A., Morley, T., & Robb, S. A. (2008). Spinal stability is improved by inducing a lumbar lordosis in boys with Duchenne muscular dystrophy: a pilot study. *Gait & posture*, *28*(1), 108-112.

Kinali, M., Main, M., Eliahoo, J., Messina, S., Knight, R. K., Lehovsky, J., ... & Muntoni, F. (2007). Predictive factors for the development of scoliosis in Duchenne muscular dystrophy. *European Journal of Paediatric Neurology*, *11*(3), 160-166.

Kumar, R., & Singh, S. N. (2003). Spinal dysraphism: trends in northern India. *Pediatric neurosurgery*, *38*(3), 133-145.

Jang, J., Park, Y., Lee, S., Cho, S., Lee, J. C., Hong, S., ... & Ryu, J. S. (2021). The effect of a flexible thoracolumbar brace on neuromuscular scoliosis: A prospective observational study. *Medicine*, *100*(32), e26822.

Lebel, D. E., Corston, J. A., McAdam, L. C., Biggar, W. D., & Alman, B. A. (2013). Glucocorticoid treatment for the prevention of scoliosis in children with Duchenne muscular dystrophy: long-term follow-up. *JBJS*, *95*(12), 1057-1061.

Lonstein, J. E., & Akbarnia, A. (1983). Operative treatment of spinal deformities in patients with cerebral palsy or mental retardation. An analysis of one hundred and seven cases. *JBJS, 65*(1), 43-55.

Loughenbury, P. R., & Tsirikos, A. I. (2022). Current concepts in the treatment of neuromuscular scoliosis: clinical assessment, treatment options, and surgical outcomes. *Bone & Joint Open*, *3*(1), 85-92.

Mackel, C. E., Jada, A., Samdani, A. F., Stephen, J. H., Bennett, J. T., Baaj, A. A., & Hwang, S. W. (2018). A comprehensive review of the diagnosis and management of congenital scoliosis. *Child's Nervous System, 34*, 2155-2171.

Master, D. L., Son-Hing, J. P., Poe-Kochert, C., Armstrong, D. G., & Thompson, G. H. (2011). Risk factors for major complications after surgery for neuromuscular scoliosis. *Spine*, *36*(7), 564-571.

Mehta, J., & Gibson, M. (2003). The treatment of neuromuscular scoliosis. *Current Orthopaedics, 17*(4), 313-321.

Mehta, S., Betz, R., Mulcahey, M. J., McDonald, C., & Vogel, L. (2004). Effect of bracing on paralytic scoliosis secondary to spinal cord injury. *The Journal of Spinal Cord Medicine*, *27*(sup1), S88-S92.

Mesfin, A., Sponseller, P. D., & Leet, A. I. (2012). Spinal muscular atrophy: manifestations and management. *JAAOS-Journal of the American Academy of Orthopaedic Surgeons*, *20*(6), 393-401.

Moe, J. H., & Lonstein, J. E. (1995). Moe's textbook of scoliosis and other spinal deformities. *(No Title)*.

Moon, E. S., Nanda, A., Park, J. O., Moon, S. H., Lee, H. M., Kim, J. Y., ... & Kim, H. S. (2011). Pelvic obliquity in neuromuscular scoliosis: radiologic comparative results of single-stage posterior versus two-stage anterior and posterior approach. *Spine*, *36*(2), 146-152.

Müller, E. B., & Nordwall, A. (1992). Prevalence of scoliosis in children with myelomeningocele in western Sweden. *Spine*, *17*(9), 1097-1102.

Nielsen, E., Andras, L. M., Bellaire, L. L., Fletcher, N. D., Minkara, A., Vitale, M. G., ... & Skaggs, D. L. (2019). Don't you wish you had fused to the pelvis the first time: a comparison of reoperation rate and correction of pelvic obliquity. *Spine*, *44*(8), E465-E469.

Olafsson, Y., Saraste, H., & Al-Dabbagh, Z. (1999). Brace treatment in neuromuscular spine deformity. *Journal of Pediatric Orthopaedics*, *19*(3), 376-379.

Ouellet, J. A., & Arlet, V. (2008). Neuromuscular scoliosis. In *Spinal Disorders: Fundamentals of Diagnosis and Treatment* (pp. 663-692): Springer.

Qiu, Y., Zhu, F., Wang, B., Yu, Y., Zhu, Z. z., Qian, B. p., & Zhu, L. h. (2009). Clinical etiological classification of scoliosis: report of 1289 cases. *Orthopaedic Surgery, 1*(1), 12-16.

Piggott, H. A. R. R. Y. (1980). The natural history of scoliosis in myelodysplasia. *The Journal of Bone & Joint Surgery British Volume*, *62*(1), 54-58.

Robinson, D., Galasko, C. S. B., Delaney, C., Williamson, J. B., & Barrie, J. L. (1995). Scoliosis and lung function in spinal muscular atrophy. *European Spine Journal*, *4*, 268-273.

Rowe, D. E., Bernstein, S. M., Riddick, M. F., Adler, F., Emans, J. B., & Gardner-Bonneau, D. (1997). A meta-analysis of the efficacy of non-operative treatments for idiopathic scoliosis. *JBJS*, *79*(5), 664-74.

Russman, B. S. (2007). Spinal muscular atrophy: clinical classification and disease heterogeneity. *Journal of child neurology*, *22*(8), 946-951.

Sandler, A. D. (2010). Children with spina bifida: key clinical issues. *Pediatric Clinics*, *57*(4), 879-892.

Sarwark, J., & Sarwahi, V. (2007). New strategies and decision making in the management of neuromuscular scoliosis. *Orthopedic Clinics of North America*, *38*(4), 485-496.

Shirley, E., Bejarano, C., Clay, C., Fuzzell, L., Leonard, S., & Wysocki, T. (2015). Helping families make difficult choices: creation and implementation of a decision aid for neuromuscular scoliosis surgery. *Journal of Pediatric Orthopaedics*, *35*(8), 831-837.

Sharma, S., Wu, C., Andersen, T., Wang, Y., Hansen, E. S., & Bünger, C. E. (2013). Prevalence of complications in neuromuscular scoliosis surgery: a literature meta-analysis from the past 15 years. *European Spine Journal*, *22*, 1230-1249.

Schur, M., Andras, L. M., Murgai, R., Siddiqui, A. A., Gonsalves, N. R., Sponseller, P. D., . . . Group, G. S. S. (2019). Pelvic obliquity correction in distraction-based growth friendly implants. *Spine deformity, 7*(6), 985-991.

Schottler, J., Vogel, L. C., & Sturm, P. (2012). Spinal cord injuries in young children: a review of children injured at 5 years of age and younger. *Developmental Medicine & Child Neurology*, *54*(12), 1138-1143.

Tarrant, R. C., Queally, J. M., O'Loughlin, P. F., Sheeran, P., Moore, D. P., & Kiely, P. J. (2016). Preoperative curves of greater magnitude (> 70) in adolescent idiopathic scoliosis are associated with increased surgical complexity, higher cost of surgical treatment and a delayed return to function. *Irish Journal of Medical Science (1971-)*, *185*, 463-471.

Terjesen, T., Lange, J. E., & Steen, H. (2000). Treatment of scoliosis with spinal bracing in quadriplegic cerebral palsy. *Developmental medicine and child neurology*, *42*(7), 448-454.

Toll, B. J., Samdani, A. F., Janjua, M. B., Gandhi, S., Pahys, J. M., & Hwang, S. W. (2018). Perioperative complications and risk factors in neuromuscular scoliosis surgery. *Journal of Neurosurgery: Pediatrics*, *22*(2), 207-213.treatment of spinal deformity in children and adolescents. *Current Orthopaedics*, *20*(6), 430-445.

Tsirikos, A. I., & Baker, A. D. (2006). Spinal muscular atrophy: Classification, aetiology, and

Tsirikos, A. I., Lipton, G., Chang, W. N., Dabney, K. W., & Miller, F. (2008). Surgical correction of scoliosis in pediatric patients with cerebral palsy using the unit rod instrumentation. *Spine*, *33*(10), 1133-1140.

Tsirikos, A. I. (2010). Development and treatment of spinal deformity in patients with cerebral palsy. *Indian journal of orthopaedics, 44*(2), 148-158.

Tsirikos, A. I. (2011). (iv) Development and treatment of spinal deformity in patients with neurological or myopathic conditions. *Orthopaedics and Trauma, 25*(6), 425-434.

Toovey, R., Harvey, A., Johnson, M., Baker, L., & Williams, K. (2017). Outcomes after scoliosis surgery for children with cerebral palsy: a systematic review. *Developmental Medicine & Child Neurology*, *59*(7), 690-698.

Vialle, R., Delecourt, C., & Morin, C. (2006). Surgical treatment of scoliosis with pelvic obliquity in cerebral palsy: the influence of intraoperative traction. *Spine, 31*(13), 1461-1466.

Vialle, R., Thévenin-Lemoine, C., & Mary, P. (2013). Neuromuscular scoliosis. *Orthopaedics & Traumatology: Surgery & Research, 99*(1), S124-S139.

Vogel-Tgetgel, N. D., Kläusler, M., Brunner, R., Camathias, C., & Rutz, E. (2021). Short-term outcome of double-shelled braces in neuromuscular scoliosis. *Archives of orthopaedic and trauma surgery*, 1-8.

Willoughby, K. L., Ang, S. G., Thomason, P., Rutz, E., Shore, B., Buckland, A. J., ... & Graham, H. K. (2022). Epidemiology of scoliosis in cerebral palsy: A population-based study at skeletal maturity. *Journal of Paediatrics and Child Health*, *58*(2), 295-301.

Yaman, O., & Dalbayrak, S. (2014). Idiopathic scoliosis. *Turkish neurosurgery, 24*(5).

Yen, W., Gartenberg, A., & Cho, W. (2021). Pelvic obliquity associated with neuromuscular scoliosis in cerebral palsy: cause and treatment. *Spine deformity, 9*, 1259-1265.

KAYNAKÇA

Ali, M. M., Loretz, L., Shea, A., Poorvu, E., Robinson, W. P., Schanzer, A., Messina, L. M., ve Baril, D. T. (2013). A contemporary comparative analysis of immediate postoperative prosthesis placement following below-knee amputation. *Annals of vascular surgery*, *27*(8), 1146-1153.

Andringa, A., van de Port, I., ve Meijer, J.-W. (2013). Long-term use of a static hand-wrist orthosis in chronic stroke patients: a pilot study. *Stroke research and treatment*, *2013*.

Barrios-Muriel, J., Romero-Sánchez, F., Alonso-Sánchez, F. J., ve Salgado, D. R. (2020). Advances in orthotic and prosthetic manufacturing: a technology review. *Materials*, *13*(2), 295.

Buckley, J. G., O'Driscoll, D., ve Bennett, S. J. (2002). Postural sway and active balance performance in highly active lower-limb amputees. *American journal of physical medicine & rehabilitation*, *81*(1), 13-20.

Chern, J.-S., Chang, H.-S., Lung, C.-W., Wu, C.-Y., ve Tang, S. F. (2013). Static ankle-foot orthosis improves static balance and gait functions in hemiplegic patients after stroke. 2013 35th Annual International Conference of the IEEE Engineering in Medicine and Biology Society (EMBC),

Choo, Y. J., ve Chang, M. C. (2021). Commonly used types and recent development of ankle-foot orthosis: A narrative review. Healthcare,

Cutson, T. M., ve Bongiorni, D. R. (1996). Rehabilitation of the older lower limb amputee: a brief review. *Journal of the American Geriatrics Society*, *44*(11), 1388-1393.

Dall, P., ve Granat, M. (2001). The function of the reciprocal link in paraplegic orthotic gait. *JPO: Journal of Prosthetics and Orthotics*, *13*(1), 10-13.

Dereshgi, H. A., Dal, H., Demir, D., ve Türe, N. F. (2021). Orthoses: A Systematic Review. *Journal of Smart Systems Research*, *2*(2), 135-149.

Devinuwara, K., Dworak-Kula, A., ve O'Connor, R. J. (2018). Rehabilitation and prosthetics post-amputation. *Orthopaedics and Trauma*, *32*(4), 234-240.

Evans, W. E., Hayes, J. P., ve Vermilion, B. D. (1987). Rehabilitation of the bilateral amputee. *Journal of Vascular Surgery*, *5*(4), 589-593.

Gailey, R. (1998). Rehabilitation of a traumatic lower limb amputee. *Physiotherapy Research International*, *3*(4), 239.

Gailey, R. S., Gaunaurd, I. A., Kirk-Sanchez, N. J., Gard, S. A., ve Kristal, A. (2023). The development and reliability testing of the Functional Lower-Limb Amputee Gait Assessment. *Clinical rehabilitation*, *37*(12), 1656-1669.

Garber, S. L., ve Gregorio, T. L. (1990). Upper extremity assistive devices: Assessment of use by spinal cord–injured patients with quadriplegia. *The American Journal of Occupational Therapy*, *44*(2), 126-131.

Grisales, M. P., Espinosa, K., ve Alzate, N. O. (2022). Prosthetic rehabilitation in a bilateral lower limb pediatric amputee: Case report. *Journal of pediatric rehabilitation medicine*, *15*(3), 539-543.

Havenhill, T. G., Toolan, B. C., ve Draganich, L. F. (2005). Effects of a UCBL orthosis and a calcaneal osteotomy on tibiotalar contact characteristics in a cadaver flatfoot model. *Foot & ankle international*, *26*(8), 607-613.

Hofstad, C. J., Weerdesteyn, V., van der Linde, H., Nienhuis, B., Geurts, A. C., ve Duysens, J. (2009). Evidence for bilaterally delayed and decreased obstacle avoidance responses while walking with a lower limb prosthesis. *Clinical neurophysiology*, *120*(5), 1009-1015.

Hovorka, C., ve Acker, D. (2019). Orthotic Treatment Considerations for Arthritis and Overuse Syndromes in the Upper Limb. In *Atlas of Orthoses and Assistive Devices* (pp. 176-197. e172). Elsevier.

Ibuki, A., Bach, T., Rogers, D., ve Bernhardt, J. (2010). The effect of tone-reducing orthotic devices on soleus muscle reflex excitability while standing in patients with spasticity following stroke. *Prosthetics and Orthotics International*, *34*(1), 46-57.

Kelley, C., ve DiBello, T. V. (2007). Orthotic assessment for individuals with postpolio syndrome: a classification system. *JPO: Journal of Prosthetics and Orthotics*, *19*(4), 109-113.

Kelly, B. M., Patel, A. T., ve Dodge, C. (2021). Upper limb orthotic devices. In *Braddom's Physical Medicine and Rehabilitation* (pp. 209-228). Elsevier.

Kent, J., ve Franklyn-Miller, A. (2011). Biomechanical models in the study of lower limb amputee kinematics: a review. *Prosthetics and Orthotics International*, *35*(2), 124-139.

Kobayashi, E., Hiratsuka, K., Haruna, H., Kojima, N., ve Himuro, N. (2022). Efficacy of knee–ankle–foot orthosis on functional mobility and activities of daily living in patients with stroke: A systematic review of case reports. *Journal of Rehabilitation Medicine*, *54*.

Kobayashi, T., Leung, A. K., ve Hutchins, S. W. (2011). Design and effect of ankle-foot orthoses proposed to influence muscle tone: a review. *JPO: Journal of Prosthetics and Orthotics*, *23*(2), 52-57.

Koyuncu, E., Nakipoğlu Yüzer, G., Çam, P., ve Özgirgin, N. (2016). Investigating the status of using lower extremity orthoses recommended to patients with spinal cord injury. *Spinal cord*, *54*(11), 996-1000.

Lee, Y., Her, J. G., Choi, Y., ve Kim, H. (2014). Effect of ankle-foot orthosis on lower limb muscle activities and static balance of stroke patients authors' names. *Journal of physical therapy science*, *26*(2), 179-182.

Morris, C. (2002). A review of the efficacy of lower-limb orthoses used for cerebral palsy. *Developmental medicine and child neurology*, *44*(3), 205-211.

Mulcahey, M. (2008). Upper limb orthoses for the person with spinal cord injury. *AAOS atlas of orthoses and assistive devices. 4th ed. Philadelphia (PA): Mosby/Elsevier*, 203-218.

Najafi, B., Wrobel, J. S., ve Burns, J. (2014). Mechanism of orthotic therapy for the painful cavus foot deformity. *Journal of foot and ankle research*, *7*, 1-9.

Nikolajsen, L., ve Christensen, K. F. (2015). Phantom limb pain. *Nerves and Nerve Injuries*, 23-34.

Ošťádal, M., Lišková, J., HADRABA, D., ve Eckhardt, A. (2017). Possible pathogenetic mechanisms and new therapeutic approaches of pes equinovarus. *Physiological research*, *66*(3).

Ounpuu, S., Bell, K., Davis III, R., ve DeLuca, P. (1996). An evaluation of the posterior leaf spring orthosis using joint kinematics and kinetics. *Journal of Pediatric Orthopaedics*, *16*(3), 378-384.

Patzkowski, J. C., Blanck, R. V., Owens, J. G., Wilken, J. M., Kirk, K. L., Wenke, J. C., Hsu, J. R., ve Consortium, S. T. R. (2012). Comparative effect of orthosis design on functional performance. *JBJS*, *94*(6), 507-515.

Pritchard, K., Edelstein, J., Zubrenic, E., Tsao, L., Pustina, K., Berendsen, M., ve Wafford, E. (2019). Systematic review of orthoses for stroke-induced upper extremity deficits. *Topics in stroke rehabilitation*, *26*(5), 389-398.

Ries, A. J., ve Schwartz, M. H. (2019). Ground reaction and solid ankle–foot orthoses are equivalent for the correction of crouch gait in children with cerebral palsy. *Developmental Medicine & Child Neurology*, *61*(2), 219-225.

Riveras, M., Ravera, E., Ewins, D., Shaheen, A. F., ve Catalfamo-Formento, P. (2020). Minimum toe clearance and tripping probability in people with unilateral transtibial amputation walking on ramps with different prosthetic designs. *Gait & posture*, *81*, 41-48.

Robinson, C., Major, M. J., Kuffel, C., Hines, K., ve Cole, P. (2015). Orthotic management of the neuropathic foot: an interdisciplinary care perspective. *Prosthetics and Orthotics International*, *39*(1), 73-81.

Rogozinski, B. M., Davids, J. R., Davis III, R. B., Jameson, G. G., ve Blackhurst, D. W. (2009). The efficacy of the floor-reaction ankle-foot orthosis in children with cerebral palsy. *JBJS*, *91*(10), 2440-2447.

Rupp, R., Rohm, M., Schneiders, M., Kreilinger, A., ve Müller-Putz, G. R. (2015). Functional rehabilitation of the paralyzed upper extremity after spinal cord injury by noninvasive hybrid neuroprostheses. *Proceedings of the IEEE*, *103*(6), 954-968.

Sahay, P., Prasad, S. K., Anwer, S., Lenka, P., ve Kumar, R. (2014). Efficacy of proprioceptive neuromuscular facilitation techniques versus traditional prosthetic training for improving ambulatory function in transtibial amputees. *Hong Kong Physiotherapy Journal*, *32*(1), 28-34.

Shepherd, C. C., ve Ruzicka, S. H. (1991). Tenodesis brace use by persons with spinal cord injuries. *The American Journal of Occupational Therapy*, *45*(1), 81-83.

Tian, F., Hefzy, M. S., ve Elahinia, M. (2015). State of the art review of Knee–Ankle–Foot orthoses. *Annals of biomedical engineering*, *43*, 427-441.

Totah, D., Menon, M., Jones-Hershinow, C., Barton, K., ve Gates, D. H. (2019). The impact of ankle-foot orthosis stiffness on gait: a systematic literature review. *Gait & posture*, *69*, 101-111.

Tyson, S., Sadeghi-Demneh, E., ve Nester, C. (2013). A systematic review and meta-analysis of the effect of an ankle-foot orthosis on gait biomechanics after stroke. *Clinical rehabilitation*, *27*(10), 879-891.

Uustal, H. (2006). Prosthetics and orthotics. In *Essential Physical Medicine and Rehabilitation* (pp. 101-118). Springer.

Vogel, L. C., ve Lubicky, J. P. (1995). Ambulation with parapodia and reciprocating gait orthoses in pediatric spinal cord injury. *Developmental Medicine & Child Neurology*, *37*(11), 957-964.

Yamane, A. (2017). Orthotic prescription. *Atlas of Orthoses and Assistive Devices E-Book*, 1.

KAYNAKÇA

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı E-Bülteni. (2022). https://www.aile.gov.tr/media/102882/bakanlik_subat_2022_ebulten.pdf, (Erişim Tarihi: 22.05.2024).

Aile Ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (2011). Bakım hizmetleri stratejisi ve eylem planı, https://eyh.aile.gov.tr/yayin-ve-kaynaklar/yayinlar/bakimhizmetleri/bakim-hizmetleri-stratejisi-ve-eylem-plani-2011-%E2%80%93-2013 (Erişim tarihi: 20. 05. 2024).

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, (2016). Engelli Bireylere Yönelik Özel Bakım Merkezleri Yönetmeliği, Merkezde Sunulacak Bakım Hizmetleri. Madde. 2. https://www.aile.gov.tr/eyhgm/mevzuat/ulusal-mevzuat/yonetmelikler/engelli-bireylere-yonelik-ozel-bakim-merkezleri-yonetmeligi/ (Erişim Tarihi: 22.05.2024).

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, (2016). Engelli Bireylere Yönelik Özel Bakım Merkezleri Yönetmeliği, Merkezde Sunulacak Bakım Hizmetleri, Madde. 24/1. https://www.aile.gov.tr/eyhgm/mevzuat/ulusal-mevzuat/yonetmelikler/engelli-bireylere-yonelik-ozel-bakim-merkezleri-yonetmeligi/ (Erişim Tarihi: 22.05.2024).

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, (2016). Engelli Bireylere Yönelik Özel Bakım Merkezleri Yönetmeliği, Madde. 9/1b. https://www.aile.gov.tr/eyhgm/mevzuat/ulusal-mevzuat/yonetmelikler/engelli-bireylere-yonelik-ozel-bakim-merkezleri-yonetmeligi/ (Erişim Tarihi: 22.05.2024).

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, (2016). Engelli Bireylere Yönelik Özel Bakım Merkezleri Yönetmeliği, Madde. 11/1a. https://www.aile.gov.tr/eyhgm/mevzuat/ulusal-mevzuat/yonetmelikler/engelli-bireylere-yonelik-ozel-bakim-merkezleri-yonetmeligi/ (Erişim Tarihi: 22.05.2024).

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, (2016). Engelli Bireylere Yönelik Özel Bakım Merkezleri Yönetmeliği, Madde. 23. https://www.aile.gov.tr/eyhgm/mevzuat/ulusal-mevzuat/yonetmelikler/engelli-bireylere-yonelik-ozel-bakim-merkezleri-yonetmeligi/ (Erişim Tarihi: 22.05.2024).

Alpaydın, Y. ve Canel, A. (2011). Aile Eğitimi Programları Üzerine Notlar. T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü. http://www.aep.gov.tr/wp-content/uploads/2013/03/aep-uzerinenotlar.pdf (Erişim Tarihi: 22.05.2024).

Altuntaş, B. ve Atasü-Topçuoğlu, R. (2016). *Engelli Bakımı: Sosyal Bakım ve Kadın Emeği.* Ankara: Nika Yayınevi.

Arıcı, K. (2015). *Türk Sosyal Güvenlik Hukuku*, Ankara: Gazi Kitabevi.

ASHB (2016). Engelli Bireylere Yönelik Özel Bakım Merkezleri Yönetmeliği. https://kms.kaysis.gov.tr/Home/kurum/24301121 (Erişim Tarihi: 21.05.2024).

ASHB (2022). Engelli ve Yaşlı İstatistik Bülteni Raporu. https://www.aile.gov.tr/media/120191/eyhgm_istatistik_bulteni_eylul2022.pdf (Erişim Tarihi: 21.05.2024).

Aykanat Girgin, B. ve Balcı S. (2015). Fiziksel Engelli Çocuk Ve Ailesinin Evde Bakım Gereksinimi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(2), 305-317.

Bahçekapılı, M. (2016). Biyopsikososyal Açıdan Dinin Engellilik ve Farklı Sağlık Problemleri Üzerindeki Etkisi. *Türkiye Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi,* 1, 19-44.

Bakıma Muhtaç Özürlülere Yönelik Resmî Kurum ve Kuruluşlar Bakım Merkezleri Yönetmeliği, (2006). Madde 2. https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/07/20060730-2.htm (Erişim Tarihi: 22.05.2024).

Doğan, M. (2017). Hastane Örneği Üzerinden Manevî Danışmanlık ve Rehberlik Hizmetlerine Genel Bir Bakış. *Cumhuriyet İlahiyat Dergisi,* 21(2), 1267-1304.

Engelli Bireylere Yönelik Gündüz Hizmet Merkezi Rehberi, Rehberi, (2022). [https://www.aile.gov.tr/media/97638/engelli_bireylere_-yonelik_-gunduz_- hizmet_-merkezi_-rehberi.pdf] (Erişim Tarihi: 22.05.2024).

Ergün, M. (2005). Ayrımcılık ve Özürlüler. *Öz-Veri Dergisi,* 3(2), 377-388.

Genç Y. (2015). Engellilerin Sosyal Sorunları ve Beklentileri. *Sosyal Politika ve Çalışmaları Dergisi,* 35(2), 65-92.

Genç, Y. ve Çat, G. (2013). Engellilerin istihdamı ve sosyal içerme ilişkisi. *Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Akademik İncelemeler Dergisi (Journal of Academic Inquiries)*, 8(1), 331-358.

Gibson, J and O'Connor, R. (2010). Access to Health Care for Disabled People: A Systematic Review. *Social Care and Neurodisability*, 1(3),21-31.

Goreczny, A. J., Bender, E. E., Caruso, G., and Feinstein, C. S. (2011). Attitudes Toward İndividuals With Disabilities: Results of a recent survey and implications of those results. *Research in Developmental Disabilities*, 32 (5), 1596–1609. doi:10.1016/j.ridd.2011.02.005.

Güler, Z. (2015). Özel Politika Gerektiren Grupların İş Yaşamındaki Sağlık ve Güvenlik Riskleri ile Kontrol Tedbirleri. *Çalışma Dünyası Dergisi,* 3(2),117-134.

Harrison, J.A., Thomson, R., Banda, H. T., Mbera, G. B., Gregorius. S., Stenberg, B. and Marshall, T. (2020). Access to Health Care for People with Disabilities in Rural Malawi: What Are The Barriers?. *BMC Public Health*, 20(833), 1-17.

Hayes, A. M., Bulat, J. Disabilities Inclusive Education Systems and Policies Guide for Low- and Middle-Income Countries [Internet]. Research Triangle Park (NC): RTI Press; 2017 Jul. [Box], Characteristics of Inclusive Education. Available from: https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK554622/box/bc/ doi: 10.3768/rtipress.2017.op.0043.1707 (Erişim Tarihi: 21.05.2024).

Işıkhan, V. (2018). Kurumda Çalışan Yaşlı Bakım Elemanlarının Bakım Yükünü Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi,* 29 (1), 1-26.

İçağasıoğlu Çoban, A. (2008). Engellilere Yönelik Hizmetlerin Sunumunda Yaşam Kalitesi Yaklaşımının Önemi. *Ufkun Ötesi Bilim Dergisi*, 8(1-2), 47-58.

Kaçan Softa, H., Uçukoğlu, H. ve Oral, A. (2015). Sağlık Öğrencilerinin Evde Bakım Hizmetlerine Yönelik Görüşleri. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi,* 4(4), 563-573.

Karadağ, G. (2014). Özel Gereksinimi Olan Çocuğa Sahip Ebeveynlerin Yaşadığı Zorluklar ve Çözüm Önerileri. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni,* 13(6), 491 - 494.

Kenzhebayeva, A. ve Boylu, Y. (2018). Engelli Bireylerin Seyahat Engellerinden Etkilenmesinde Psikolojik Faktörlerin Önemi. *Yönetim, Ekonomi ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi,* 2(4), 1-11.

Kıran, İ. ve Güçlü, A. (2022). Türkiye'de Evde Sağlık Hizmetlerinin Değerlendirilmesi, *Selçuk Üniversitesi Akşehir Meslek Yüksekokulu Sosyal Bilimler Dergisi,* 13, 107-114.

Köten, E. ve Erdoğan, B. (2014). *Engelli Gençler, Sosyal Dışlanma ve İnternet.* İstanbul: İstanbul Gelişim Üniversitesi Yayınları.

Limnili, G. ve Özçakar, N. (2013). Evde Sağlık Hizmetlerine Başvuru Özellikleri Ve Beklentiler. *Türk Aile Hekimliği Dergisi,* 17(1), 13-17.

Nazlı, S. (2016). *Aile Danışmanlığı.* Ankara: Anı Yayıncılık.

Ndengeyingoma, A. and Ruel J. (2016). Nurses' Representations of Caring for Intellectually Disabled Patients and Perceived Needs to Ensure Quality Care. *Journal of Clinal Nursing*, 25(21),3199-3208.

Özmen, D. ve Çetinkaya, A. (2012). Engelli Çocuğa Sahip Ailelerin Yaşadığı Sorunlar. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi.* 28(3),35-49.

Öztürk, Y. E., Şentürk, Ş. ve Macit, Y. (2017). Evde Bakım Hizmeti Alan Engelli Bireye Sahip Ailelerin Bakım Verme Yüklerinin Belirlenmesi: Amasya Örneği. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi,* 1(1), 48-67.

Sango, PN. ve Forrester-Jones, R. (2017). Zihinsel ve Gelişimsel Engelli Kişilerin Maneviyatı ve Sosyal Ağları. *Zihinsel ve Gelişimsel Engellilik Dergisi*, 22 , 1–11. doi: 10.3109/13668250.2017.1310820

Senghor, D.B., Diop, O. and Sombié, I. (2017). Analysis of The Impact of Healthcare Support Initiatives for Physically Disabled People on Their Access to Care in the City of Saint-Louis, Senegal. *BMC Health Services Research.* ; 17(2), 59.

Seyyar, A. (2013). *Engelli ve Yaşlı Hizmetlerinde Sosyal Bakım.* İstanbul: Rağbet Yayınları.

Sheafor, B. W. ve Horejsi, C. J. (2016). D. Baran Çiftçi (Ed.). *Sosyal Hizmet Uygulaması Temel Teknikler ve İlkeler.* Ankara: Nika Yayınevi.

UNESCO, Dünya çocuklarının durumu raporu, (2021). https://www.unicefturk.org/yazi/unicef-dunyanin-en-dezavantajlicocuklarini-yoksulluk-egitimsizlik-ve-erken-olumler-bekliyor (Erişim tarihi: 20.05.2024).

Ünal, C. (2012), *Özürlülerin Sosyal Güvenlik Hakları.* İstanbul: Beta Yayıncılık.

Ünal, N. (2009). Zihinsel Engelli Çocukların Annelerinin Çocuk Yetiştirme Tutumları ile Normal Gelişim Gösteren Çocukların Zihinsel Engelli Kardeşlerine Yönelik Davranışlarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ev Ekonomisi (Çocuk Gelişimi ve Eğitimi).

Ünver H. (2016) Ulaşılabilirliğin Tarihi Kentsel Alanın Kimliği ve Yarışabilirliğine Etkisi. *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi* 4(1),144-156.

KAYNAKÇA

Baille, G., Perez, T., Devos, D., Deken, V., Defebvre, L., & Moreau, C. (2018). Early occurrence of inspiratory muscle weakness in Parkinson's disease. *PLoS One, 13*(1), e0190400.

Belli, S., Prince, I., Savio, G., Paracchini, E., Cattaneo, D., Bianchi, M., . . . Balbi, B. (2021). Airway clearance techniques: the right choice for the right patient. *Frontiers in medicine, 8*, 544826.

Black, L. F., & Hyatt, R. E. (1969). Maximal respiratory pressures: normal values and relationship to age and sex. *American review of respiratory disease, 99*(5), 696-702.

Borders, J. C., & Troche, M. S. (2022). Voluntary cough effectiveness and airway clearance in neurodegenerative disease. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research, 65*(2), 431-449.

Chatwin, M., Toussaint, M., Gonçalves, M. R., Sheers, N., Mellies, U., Gonzales-Bermejo, J., . . . Hov, B. (2018). Airway clearance techniques in neuromuscular disorders: a state of the art review. *Respiratory medicine, 136*, 98-110.

Cho, P. S., Birring, S. S., Fletcher, H. V., & Turner, R. D. (2019). Methods of cough assessment. *The Journal of Allergy and Clinical Immunology: In Practice, 7*(6), 1715-1723.

Choi, J. Y., Rha, D.-w., & Park, E. S. (2016). Change in pulmonary function after incentive spirometer exercise in children with spastic cerebral palsy: a randomized controlled study. *Yonsei Medical Journal, 57*(3), 769.

DellaBadia, K., & Tauber, D. (2021). Respiratory concerns in children with medical complexity. *Current Problems in Pediatric and Adolescent Health Care, 51*(9), 101072.

Drakopanagiotakis, F., Bonelis, K., Steiropoulos, P., Tsiptsios, D., Sousanidou, A., Christidi, F., . . . Takou, C.-M. (2024). Pulmonary Function Tests Post-Stroke. Correlation between Lung Function, Severity of Stroke, and Improvement after Respiratory Muscle Training. *Neurology International, 16*(1), 139-161.

Enright, P. L. (2003). The six-minute walk test. *Respiratory care, 48*(8), 783-785.

Ezeugwu, V. E., Olaogun, M., Mbada, C. E., & Adedoyin, R. (2013). Comparative Lung function performance of stroke survivors and age-matched and sex-matched controls. *Physiotherapy Research International, 18*(4), 212-219.

Garcia-Aymerich, J., & Pitta, F. (2014). Promoting regular physical activity in pulmonary rehabilitation. *Clinics in chest medicine, 35*(2), 363-368.

Haisma, J., Van Der Woude, L., Stam, H., Bergen, M., Sluis, T., & Bussmann, J. (2006). Physical capacity in wheelchair-dependent persons with a spinal cord injury: a critical review of the literature. *Spinal cord, 44*(11), 642-652.

Hill, K., Patman, S., & Brooks, D. (2010). Effect of airway clearance techniques in patients experiencing an acute exacerbation of chronic obstructive pulmonary disease: a systematic review. *Chronic respiratory disease, 7*(1), 9-17.

Holland, A. E., Cox, N. S., Houchen-Wolloff, L., Rochester, C. L., Garvey, C., ZuWallack, R., . . . Yawn, B. P. (2021). Defining modern pulmonary rehabilitation. An official American Thoracic Society workshop report. *Annals of the American Thoracic Society, 18*(5), e12-e29.

Janssens, J.-P., Adler, D., Iancu Ferfoglia, R., Poncet, A., Genton Graf, L., Leuchter, I., . . . Héritier Barras, A.-C. (2019). Assessing inspiratory muscle strength for early detection of respiratory failure in motor neuron disease: should we use MIP, SNIP, or both? *Respiration, 98*(2), 114-124.

Kesebir, J., Celik, R. G. G., Zenginler, Y., Yüksel, B., Sen, A., & Akinci, B. (2024). Do proprioceptive neuromuscular facilitation techniques improve respiratory parameters and swallowing in people with multiple sclerosis: A randomized-controlled study. *Multiple Sclerosis and Related Disorders, 85*, 105534.

Kuo, D. Z., Houtrow, A. J., & Disabilities, C. o. C. W. (2016). Recognition and management of medical complexity. *Pediatrics, 138*(6), e20163021.

Lapin, C. D. (2002). Airway physiology, autogenic drainage, and active cycle of breathing. *Respiratory care, 47*(7), 778-785.

Lester, M. K., & Flume, P. A. (2009). Airway-clearance therapy guidelines and implementation. *Respiratory care, 54*(6), 733-753.

Mahon, M., & Kibirige, M. (2004). Patterns of admissions for children with special needs to the paediatric assessment unit. *Archives of Disease in Childhood, 89*(2), 165-169.

McConnell, A. (2013). *Respiratory muscle training: theory and practice*: Elsevier Health Sciences.

Menezes, K. K., Avelino, P. R., Alvarenga, M. T., & Nascimento, L. R. (2024). Inspiratory Training for Improving Respiratory Strength, Pulmonary Function, and Walking in Cerebral Palsy: A Meta-Analysis. *Pediatric Physical Therapy, 36*(2), 207-215.

Myers, T. R. (2007). Positive expiratory pressure and oscillatory positive expiratory pressure therapies. *Respiratory care, 52*(10), 1308-1327.

Nici, L., Singh, S. J., Holland, A. E., & ZuWallack, R. L. (2019). Opportunities and challenges in expanding pulmonary rehabilitation into the home and community. *American journal of respiratory and critical care medicine, 200*(7), 822-827.

Obrusnikova, I., Firkin, C. J., & Farquhar, W. B. (2022). A systematic review and meta-analysis of the effects of aerobic exercise interventions on cardiorespiratory fitness in adults with intellectual disability. *Disability and Health Journal, 15*(1), 101185.

Organization, W. H. (2007). *International Classification of Functioning, Disability, and Health: Children & Youth Version: ICF-CY*: World Health Organization.

Pellegrino, R., Viegi, G., Brusasco, V., Crapo, R. O., Burgos, F., Casaburi, R., . . . Hankinson, J. (2005). Interpretative strategies for lung function tests. *European Respiratory Journal, 26*(5), 948-968.

Proesmans, M. (2016). Respiratory illness in children with disability: a serious problem? *Breathe, 12*(4), e97-e103.

Proesmans, M., Vreys, M., Huenaerts, E., Haest, E., Coremans, S., Vermeulen, F., & Feys, H. (2015). Respiratory morbidity in children with profound intellectual and multiple disability. *Pediatric Pulmonology, 50*(10), 1033-1038.

Reddihough, D., Baikie, G., & Walstab, J. (2001). Cerebral palsy in Victoria, Australia: mortality and causes of death. *Journal of paediatrics and child health, 37*(2), 183-186.

Sales de Campos, P., Olsen, W. L., Wymer, J. P., & Smith, B. K. (2023). Respiratory therapies for amyotrophic lateral sclerosis: a state of the art review. *Chronic respiratory disease, 20*, 14799731231175915.

Seddon, P., & Khan, Y. (2003). Respiratory problems in children with neurological impairment. *Archives of Disease in Childhood, 88*(1), 75-78.

Spruit, M. A., Singh, S. J., Garvey, C., ZuWallack, R., Nici, L., Rochester, C., . . . Man, W. D.-C. (2013). An official American Thoracic Society/European Respiratory Society statement: key concepts and advances in pulmonary rehabilitation. *American journal of respiratory and critical care medicine, 188*(8), e13-e64.

Standley, D. (2016). Respiratory care in people with PMLD and complex physical disability. *PMLD Link, 28*(3), 23-28.

Taiwo, O. A., & Cain, H. C. (2002). Pulmonary impairment and disability. *Clinics in chest medicine, 23*(4), 841-851.

Trollor, J. N., Salomon, C., & Franklin, C. (2016). Prescribing psychotropic drugs to adults with an intellectual disability. *Australian prescriber, 39*(4), 126.

Troosters, T., Gosselink, R., & Decramer, M. (2005). Respiratory muscle assessment. *European respiratory monograph, 31*, 57.

Ubuane, P. O., Animasahun, B. A., Ajiboye, O. A., Kayode-Awe, M. O., Ajayi, O. A., & Njokanma, F. O. (2018). The historical evolution of the six-minute walk test as a measure of functional exercise capacity: a narrative review. *Journal of xiangya medicine, 3*.

Verin, E., Delafosse, C., Straus, C., Morélot-Panzini, C., Avdeev, S., Derenne, J.-P., & Similowski, T. (2001). Effects of muscle group recruitment on sniff transdiaphragmatic pressure and its components. *European journal of applied physiology, 85*, 593-598.

Volsko, T. A. (2013). Airway clearance therapy: finding the evidence. *Respiratory care, 58*(10), 1669-1678.

Watson, K., Egerton, T., Sheers, N., Retica, S., McGaw, R., Clohessy, T., . . . Berlowitz, D. J. (2022). Respiratory muscle training in neuromuscular disease: a systematic review and meta-analysis. *European Respiratory Review, 31*(166).

Woods, A., Gustafson, O., Williams, M., & Stiger, R. (2023). The effects of inspiratory muscle training on inspiratory muscle strength, lung function and quality of life in adults with spinal cord injuries: a systematic review and Meta-analysis. *Disability and Rehabilitation, 45*(17), 2703-2714.

KAYNAKÇA

Artero, S., Touchon, J., ve Ritchie, K. (2001). Disability and mild cognitive impairment: a longitudinal population-based study. *International Journal of Geriatric Psychiatry*, 16(11), 1092-1097.

Barnes, D.E., ve Yaffe, K. (2011). The projected effect of risk factor reduction on Alzheimer's disease prevalence. *The Lancet Neurology*, 10(9), 819-828.

Berlucchi, G. (2011). Brain plasticity and cognitive neurorehabilitation. *Neuropsychological rehabilitation*, 21(5), 560-578.

Berry, R.R., ve Lai, B. (2014). The emerging role of technology in cognitive–behavioral therapy for anxious youth: A review. *Journal of rational-emotive & cognitive-behavior therapy*, 32, 57-66.

Boulos, M.E., Colella, B., Meusel, L.A., Sharma, B., Peter, M.K., Worthington, T., ve Green, R.E. (2024). Feasibility of group telerehabilitation for individuals with chronic acquired brain injury: integrating clinical care and research. *Disability and Rehabilitation*, 46(4), 750-762.

Caeyenberghs, K., Clemente, A., Imms, P., Egan, G., Hocking, D. R., Leemans, A., ve Wilson, P. H. (2018). Evidence for training-dependent structural neuroplasticity in brain-injured patients: a critical review. *Neurorehabilitation and Neural Repair*, 32(2), 99-114.

Cano Porras, D., Sharon, H., Inzelberg, R., Ziv-Ner, Y., Zeilig, G., & Plotnik, M. (2019). Advanced virtual reality-based rehabilitation of balance and gait in clinical practice. *Therapeutic advances in chronic disease*, 10, 2040622319868379.

Cassilhas, R. C., Tufik, S., ve De Mello, M. T. (2016). Physical exercise, neuroplasticity, spatial learning and memory. *Cellular and molecular life sciences*, 73, 975-983.

Cho, H. Y., Kim, K. T., ve Jung, J. H. (2016). Effects of neurofeedback and computer-assisted cognitive rehabilitation on relative brain wave ratios and activities of daily living of stroke patients: A randomized control trial. *Journal of Physical Therapy Science*, 28(7), 2154-2158.

Cogollor, J. M., Rojo-Lacal, J., Hermsdörfer, J., Ferre, M., Waldmeyer, M. T. A., Giachritsis, C., ve Sebastián, J. M. (2018). Evolution of cognitive rehabilitation after stroke from traditional techniques to smart and personalized home-based information and communication technology systems: literature review. *JMIR rehabilitation and assistive technologies*, 5(1), e8548.

Draaisma, L. R., Wessel, M. J., ve Hummel, F. C. (2020). Neurotechnologies as tools for cognitive rehabilitation in stroke patients. *Expert review of neurotherapeutics*, 20(12), 1249-1261.

Frank Lopresti, E., Mihailidis, A., ve Kirsch, N. (2004). Assistive technology for cognitive rehabilitation: State of the art. *Neuropsychological rehabilitation*, 14(1-2), 5-39.

Ge, S., Zhu, Z., Wu, B., ve McConnell, E. S. (2018). Technology-based cognitive training and rehabilitation interventions for individuals with mild cognitive impairment: a systematic review. *BMC geriatrics*, 18, 1-19.

Giggins, O. M., Persson, U. M., ve Caulfield, B. (2013). Biofeedback in rehabilitation. *Journal of neuroengineering and rehabilitation*, 10, 1-11.

Harley, J. P., Allen, C., Braciszewksi, T. L., Cicerone, K. D., Dahlberg, C., ve Evans, S. (1992). Guidelines for cognitive rehabilitation. *Neuro Rehabilitation*, 2, 62–67.

Huebner, E. A., ve Strittmatter, S. M. (2009). Axon regeneration in the peripheral and central nervous systems. *Cell biology of the axon*, 305-360.

Joubert, S., Tannou, T., ve Maquestiaux, F. (2022). Errorless learning in cognitive rehabilitation of Alzheimer's disease and primary progressive aphasia. *Gériatrie et Psychologie Neuropsychiatrie du Vieillissement*, 20(4), 506-514.

Kim, H., Lee, J., Chang, S. M., ve Kim, B. S. (2022). Effects of a cognitive rehabilitation program based on mnemonic skills and memory compensatory strategies for older adults: a pilot study. *Medicine,* 101(31), e29581.

Kusec, A., Velikonja, D., DeMatteo, C., ve Harris, J. E. (2019). Motivation in rehabilitation and acquired brain injury: can theory help us understand it?. *Disability and rehabilitation*, 41(19), 2343-2349.

Lee, J., Yeom, I., Chung, M. L., Kim, Y., Yoo, S., ve Kim, E. (2022). Use of mobile apps for self-care in people with parkinson disease: systematic review. *JMIR mHealth and uHealth*, 10(1), e33944.

Lo Presti, D., Santucci, F., Massaroni, C., Formica, D., Setola, R., ve Schena, E. (2021). A multi-point heart rate monitoring using a soft wearable system based on fiber optic technology. *Scientific reports*, 11(1), 21162.

Lövdén, M., Brehmer, Y., Li, S. C., ve Lindenberger, U. (2012). Training-induced compensation versus magnification of individual differences in memory performance. *Frontiers in human neuroscience*, 6, 141.

Machado, F. R. C., Antunes, P. P., de Moura Souza, J., Levandowski, D. C., ve de Oliveira Jr, A. A. (2014). Virtual reality technology for rehabilitation of cerebral palsy: a literature review. *Temas em Psicologia*, 22(3), 565-577.

Maggio, M. G., De Luca, R., Manuli, A., ve Calabro, R. S. (2020). The five 'W'of cognitive telerehabilitation in the Covid-19 era. *Expert Review of Medical Devices*, 17(6), 473-475.

Manenti, R., Gobbi, E., Baglio, F., Macis, A., Ferrari, C., Pagnoni, I., ... ve Cotelli, M. (2020). Effectiveness of an innovative cognitive treatment and telerehabilitation on subjects with mild cognitive impairment: a multicenter, randomized, active-controlled study. *Frontiers in aging neuroscience*, 12, 585988.

Mendella, P. D., Burton, C. Z., Tasca, G. A., Roy, P., Louis, L. S., ve Twamley, E. W. (2015). Compensatory cognitive training for people with first-episode schizophrenia: results from a pilot randomized controlled trial. *Schizophrenia research*, 162(1-3), 108-111.

Mohamed, A. O., Silva, M. P. D., Courboulay, V., A history of eye gaze tracking. Tech. Rep. 2008: 1-17

Mozelius, P., Ahmad, A., ve Ahlin, K. (2020). The Use of Virtual Reality Applications in Stroke Rehabilitation for Older Adults: *Technology Enhanced Relearning*. In ICT4AWE (pp. 145-155).

Munsell, M., De Oliveira, E., Saxena, S., Godlove, J., ve Kiran, S. (2020). Closing the digital divide in speech, language, and cognitive therapy: cohort study of the factors associated with technology usage for rehabilitation. *Journal of Medical Internet Research*, 22(2), e16286

Negrini, S. (2017). The possibilities and challenges of" rehabilitation 2030: a call for action" by the World Health Organization: a unique opportunity not to be missed. *European Journal of physical and rehabilitation Medicine*, 53(2), 169-172.

Nejati, V. (2022). Principles of cognitive rehabilitation. Elsevier.

Pellegrino, L. D., Peters, M. E., Lyketsos, C. G., ve Marano, C. M. (2013). Depression in cognitive impairment. *Current psychiatry reports*, 15, 1-8.

Péran, P., Nemmi, F., Dutilleul, C., Finamore, L., Caravasso, C. F., Troisi, E., ... ve Grasso, M. G. (2020). Neuroplasticity and brain reorganization associated with positive outcomes of multidisciplinary rehabilitation in progressive multiple sclerosis: a fMRI study. *Multiple Sclerosis and Related Disorders*, 42, 102127.

Pilch A. (2011). Motivational predictors of successful rehabilitation in elderly patients. *Physiotherapy*; 19: 17-25.

Przewoźnik, D. A., Rajtar-Zembaty, A., ve Starowicz-Filip, A. (2015). The influence of cognitive, emotional and social factors on motivation for rehabilitation in patients after stroke. *Neuropsychiatria i Neuropsychologia/Neuropsychiatry and Neuropsychology*, 10(2), 64-68.

Rabinowitz, A. R., Juengst, S. B., ve Bergquist, T. F. (2022). *Mobile Technology for Cognitive Rehabilitation. In Neurorehabilitation Technology* (pp. 549-561). Cham: Springer International Publishing.

Rego, P. A., Rocha, R., Faria, B. M., Reis, L. P., ve Moreira, P. M. (2017). A serious games platform for cognitive rehabilitation with preliminary evaluation. *Journal of medical systems*, 41, 1-15.

Saperstein, A. M., Fiszdon, J. M., ve Bell, M. D. (2011). Intrinsic motivation as a predictor of work outcome after vocational rehabilitation in schizophrenia. *The Journal of nervous and mental disease*, 199(9), 672-677.

Schmitter-Edgecombe, M., ve Dyck, D. G. (2014). Cognitive rehabilitation multi-family group intervention for individuals with mild cognitive impairment and their care-partners. *Journal of the International Neuropsychological Society*, 20(9), 897-908.

Siegert, R. J., ve Levack, W. M. (Eds.). (2014). *Rehabilitation goal setting: theory, practice and evidence*. CRC press.

Siegert, R. J., ve Taylor, W. J. (2004). Theoretical aspects of goal-setting and motivation in rehabilitation. *Disability and rehabilitation*, 26(1), 1-8.

Stevens, C., ve Neville, H. (2006). Neuroplasticity as a double-edged sword: Deaf enhancements and dyslexic deficits in motion processing. *Journal of cognitive neuroscience*, 18(5), 701-714.

Taupin, P. (2006). Adult neurogenesis and neuroplasticity. *Restorative neurology and neuroscience*, 24(1), 9-15.

Thongbupa, S., Harnirattisai, T., & Muengtaweepongsa, S. (2020). The Effects of a Family Participation Program in Cognitive Rehabilitation on the Functional Outcomes among Acute Stroke Patients: Preliminary Analysis. *Science & Technology Asia*, 19-28.

Thornton, K. E., ve Carmody, D. P. (2008). Efficacy of traumatic brain injury rehabilitation: Interventions of QEEG-guided biofeedback, computers, strategies, and medications. *Applied Psychophysiology and Biofeedback*, 33, 101-124.

Twamley, E. W., Burton, C. Z., ve Vella, L. (2011). Compensatory cognitive training for psychosis: who benefits? Who stays in treatment?. *Schizophrenia bulletin*, 37(2), S55-S62.

Twamley, E. W., Thomas, K. R., Gregory, A. M., Jak, A. J., Bondi, M. W., Delis, D. C., ve Lohr, J. B. (2015). CogSMART compensatory cognitive training for traumatic brain injury: effects over 1 year. The *Journal of Head Trauma Rehabilitation*, 30(6), 391-401.

Warraich, Z., ve Kleim, J. A. (2010). Neural plasticity: the biological substrate for neurorehabilitation. *Pm&r*, 2(12), 208-219.

Wu, R., Li, A., Xue, C., Chai, J., Qiang, Y., Zhao, J., ve Wang, L. (2023). Screening for mild cognitive impairment with speech interaction based on virtual reality and wearable devices. *Brain Sciences*, 13(8), 1222.

KAYNAKÇA

Agarwal, A., ve Verma, I. (2012). Cerebral Palsy in Children: An Overview. *Journal of clinical orthopaedics and trauma*, 3(2), 77–81. https://doi.org/10.1016/j.jcot.2012.09.001

Aisen, M. L., Kerkovich, D., Mast, J., Mulroy, S., Wren, T. A., Kay, R. M., ve Rethlefsen, S. A. (2011). Cerebral Palsy: Clinical Care and Neurological Rehabilitation. *The Lancet. Neurology*, 10(9), 844–852. https://doi.org/10.1016/S1474-4422(11)70176-4

Amelio, E., ve Manganotti, P. (2010). Effect of Shock Wave Stimulation on Hypertonic Plantar Flexor Muscles in Patients with Cerebral Palsy: A Placebo-Controlled Study. *Journal of rehabilitation medicine*, 42(4), 339–343. https://doi.org/10.2340/16501977-0522

Arslan, C., Ünsal, E., Sezer, K. Ş., & Tarakcı, D. (2020). Serebral Palsili Çocuklarda Yapılandırılmış Nörogelişimsel Tedavi ve Duyu Bütünleme Yaklaşımlarının Oturma Dengesi Üzerine Etkisinin Araştırılması. *Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(2), 107-116.

Arslan, S. S., Ilgaz, F., Demir, N., & Karaduman, A. A. (2017). Yutma Bozukluğu Olan Serebral Palsili Çocuklarda Büyüme Yetersizliği ve Beslenme Şeklinin Ebeveynlerin Kaygı Durumu Üzerindeki Etkisi. *Beslenme ve Diyet Dergisi*, 45(1), 28-34.

Beckers, L. W., Schnackers, M. L., Janssen-Potten, Y. J., Kleijnen, J., & Steenbergen, B. (2017). Feasibility and Effect of Home-Based Therapy Programmes for Children with Cerebral Palsy: A Protocol for A Systematic Review. *BMJ open,* 7(2), e013687. https://doi.org/10.1136/bmjopen-2016-013687

Brennan, D., Tindall, L., Theodoros, D., Brown, J., Campbell, M., Christiana, D., Smith, D., Cason, J., & Lee, A. (2010). A Blueprint for Telerehabilitation Guidelines. *International journal of telerehabilitation*, 2(2), 31–34. https://doi.org/10.5195/ijt.2010.6063

Brændvik, S. M., Roeleveld, K., Andersen, G. L., Raftemo, A. E., Ramstad, K., Majkic-Tajsic, J., Lamvik, T., Lund, B., Follestad, T., ve Vik, T. (2017). The WE-Study: Does Botulinum Toxin A Make Walking Easier in Children with Cerebral Palsy?: Study Protocol for A Randomized Controlled Trial. *Trials*, 18(1), 58. https://doi.org/10.1186/s13063-016-1772-8

Bursalı, A., ve Güngör, S. (2021). Serebral Palsi ve Aile (Anne, Kıdemli Ortopedi ve Travmatoloji Uzmanı ile Psikolog Gözüyle Serebral Palsi). *TOTBİD Dergisi*, 20: 362–365. https://doi.org/10.14292/totbid.dergisi.2021.60

Büyükavcı, R., Büyükavcı M.A., ve Aktürk, S. Çocuklar İçin Özel Gereksinim Raporunda Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Hekiminin Rolü. *Anadolu Klin*. 2022;27(3):275-80. https://doi.org/10.21673/anadoluklin.1080152

Chen, K., Ren, Y., Gaebler-Spira, D., ve Zhang, L. Q. (2014). Home-Based Tele-Assisted Robotic Rehabilitation of Joint İmpairments in Children with Cerebral Palsy. *Annual International Conference of the IEEE Engineering in Medicine and Biology Society. IEEE Engineering in Medicine and Biology Society. Annual International Conference*, 2014, 5288–5291. https://doi.org/10.1109/EMBC.2014.6944819

Chicoine, M. R., Park, T. S., ve Kaufman, B. A. (1997). Selective Dorsal Rhizotomy and Rates of Orthopedic Surgery in Children with Spastic Cerebral Palsy. *Journal of neurosurgery*, 86(1), 34–39. https://doi.org/10.3171/jns.1997.86.1.0034

Damiano, D. L., ve Longo, E. (2021). Early İntervention Evidence for İnfants with or at Risk for Cerebral Palsy: An Overview of Systematic Reviews. *Developmental medicine and child neurology*, 63(7), 771–784. https://doi.org/10.1111/dmcn.14855

Demers, M., Martinie, O., Winstein, C., ve Robert, M. T. (2020). Active Video Games and Low-Cost Virtual Reality: An Ideal Therapeutic Modality for Children with Physical Disabilities During A Global Pandemic. *Frontiers in neurology*, 11, 601898. https://doi.org/10.3389/fneur.2020.601898

Elkamil AI, Andersen GL, Skranes J, Lamvik T., ve Vik T. Botulinum Neurotoxin Treatment in Children with Cerebral Palsy: A Population-Based Study in Norway. *Eur J Paediatr Neurol*. 2012;16(5):522–527. doi: 10.1016/j.ejpn.2012.01.008.

Erhan, B., & Turna, I. F. (2019). Serebral Palside Spastisite Yönetimi. *Turkiye Klinikleri Physical Medicine Rehabilitation-Special Topics,* 12(2), 41-47.

Gibson, N., Blackmore, A. M., Chang, A. B., Cooper, M. S., Jaffe, A., Kong, W. R., Langdon, K., Moshovis, L., Pavleski, K., ve Wilson, A. C. (2021). Prevention and Management of Respiratory Disease in Young People with Cerebral Palsy: Consensus Statement. *Developmental medicine and child neurology*, 63(2), 172–182. https://doi.org/10.1111/dmcn.14640

Golomb, M. R., McDonald, B. C., Warden, S. J., Yonkman, J., Saykin, A. J., Shirley, B., Huber, M., Rabin, B., Abdelbaky, M., Nwosu, M. E., Barkat-Masih, M., ve Burdea, G. C. (2010). In-Home Virtual Reality Videogame Telerehabilitation in Adolescents with Hemiplegic Cerebral Palsy. *Archives of physical medicine and rehabilitation,* 91(1), 1–8.e1. https://doi.org/10.1016/j.apmr.2009.08.153

Graham, D., Paget, S. P., ve Wimalasundera, N. (2019). Current Thinking in the Health Care Management of Children with Cerebral Palsy. *Medical Journal of Australia*, 210(3), 129-135.

Graham, H. K., Rosenbaum, P., Paneth, N., Dan, B., Lin, J. P., Damiano, D. L., Becher, J. G., Gaebler-Spira, D., Colver, A., Reddihough, D. S., Crompton, K. E., & Lieber, R. L. (2016). Cerebral Palsy. *Nature reviews*. *Disease primers*, 2, 15082. https://doi.org/10.1038/nrdp.2015.82

Gulati, S., & Sondhi, V. (2018). Cerebral Palsy: An Overview. *Indian journal of pediatrics*, 85(11), 1006–1016. https://doi.org/10.1007/s12098-017-2475-1

Gül Uçar, Ş. (2024). Serebral Palsili Çocuklarda Yoga Egzersizlerinin Fiziksel Uygunluğa ve Günlük Yaşam Aktivitelerindeki Fonksiyonel Bağımsızlığa Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep: Hasan Kalyoncu Üniversitesi

Günay, H. (2018). Serebral Palside Ortopedik Klinik Bakı ve Testler. *TOTBİD Dergisi*, 17:446–452. https://doi.org/10.14292/totbid.dergisi.2018.58

Hareb, F., Bertoncelli, C. M., Rosello, O., Rampal, V., & Solla, F. (2020). Botulinum Toxin in Children with Cerebral Palsy: An Update. *Neuropediatrics*, 51(1), 1–5. https://doi.org/10.1055/s-0039-1694988

Ivanova E., Krause A., Schalicke M., Schellhardt F., Jankowski N., Achner J., Schmidt H., Joebges M., Kruger J. Let's Do This Together: Bi-Manu-Interact, A Novel Device for Studying Human Haptic İnteractive Behavior. *IEEE Int. Conf. Rehabil. Robot*. 2017;2017:708–713. doi: 10.1109/icorr.2017.8009331.

Kayıran, M.E. (2023). Serebral Palsili Çocuklarda Aile Eğitiminin Çocuklarda Fonksiyonel Düzey ve Aktivite Seviyesi ile Aileler Üzerine Etkisi. Doktora Tezi. Gaziantep: Hasan Kalyoncu Üniversitesi.

Koman, L. A., Smith, B. P., Williams, R., Richardson, R., Naughton, M., Griffin, L., & Evans, P. (2013). Upper Extremity Spasticity in Children with Cerebral Palsy: A Randomized, Double-Blind, Placebo-Controlled Study Of The Short-Term Outcomes Of Treatment With Botulinum A Toxin. *The Journal of hand surgery*, 38(3), 435–46.e1. https://doi.org/10.1016/j.jhsa.2012.12.019

Levac, D., Rivard, L., & Missiuna, C. (2012). Defining The Active İngredients of İnteractive Computer Play İnterventions for Children with Neuromotor İmpairments: A Scoping Review. *Research in developmental disabilities,* 33(1), 214–223. https://doi.org/10.1016/j.ridd.2011.09.007

Lin, Y., Wang, G., & Wang, B. (2018). Rehabilitation Treatment Of Spastic Cerebral Palsy With Radial Extracorporeal Shock Wave Therapy And Rehabilitation Therapy. *Medicine,* 97(51), e13828. https://doi.org/10.1097/MD.0000000000013828

Liu, S. S., Richman, J. M., Thirlby, R. C., & Wu, C. L. (2006). Efficacy Of Continuous Wound Catheters Delivering Local Anesthetic For Postoperative Analgesia: A Quantitative And Qualitative Systematic Review Of Randomized Controlled Trials. *Journal of the American College of Surgeons*, 203(6), 914–932. https://doi.org/10.1016/j.jamcollsurg.2006.08.007

Llamas-Ramos, R., Sánchez-González, J. L., & Llamas-Ramos, I. (2022). Robotic Systems for the Physiotherapy Treatment of Children with Cerebral Palsy: A Systematic Review. *International journal of environmental research and public health*, 19(9), 5116. https://doi.org/10.3390/ijerph19095116

Makki, D., Duodu, J., & Nixon, M. (2014). Prevalence and Pattern Of Upper Limb İnvolvement İn Cerebral Palsy. *Journal of children's orthopaedics,* 8(3), 215–219. https://doi.org/10.1007/s11832-014-0593-0

Marchal-Crespo L., Reinkensmeyer D.J. Review of Control Strategies For Robotic Movement Training After Neurologic İnjury. *J. Neuroeng. Rehabil*. 2009;6:20. doi: 10.1186/1743-0003-6-20.

Marrades-Caballero, E., Santonja-Medina, C. S., Sanz-Mengibar, J. M., & Santonja-Medina, F. (2018). Neurologic Music Therapy in Upper-Limb Rehabilitation in Children with Severe Bilateral Cerebral Palsy: A Randomized Controlled Trial. *European journal of physical and rehabilitation medicine*, 54(6), 866–872. https://doi.org/10.23736/S1973-9087.18.04996-1

Meneses Castaño, C., Penagos, P., & Yamile Jaramillo, B. (2023). Efectividad De La Tecnología Robótica Y La Realidad Virtual Para La Rehabilitación De La Función Motora En La Parálisis Cerebral. Revisión Sistemática [Effectiveness Of Robotic Technology And Virtual Reality For The Rehabilitation Of Motor Function İn Cerebral Palsy. Systematic Review]. *Rehabilitacion,* 57(3), 100752. https://doi.org/10.1016/j.rh.2022.07.001

Milcan, A. Serebral Palside Omurganın Tutulmasının Cerrahi Tedavisi. Milcan A, editör. Serebral Palside Ortopedik Yaklaşımlar. 1. Baskı. Ankara: *Türkiye Klinikleri;* 2023. s.35-9.

Moll, F., Kessel, A., Bonetto, A., Stresow, J., Herten, M., Dudda, M., & Adermann, J. (2022). Use of Robot-Assisted Gait Training in Pediatric Patients with Cerebral Palsy in an Inpatient Setting-A Randomized Controlled Trial. *Sensors (Basel, Switzerland),* 22(24), 9946. https://doi.org/10.3390/s22249946

Multani, I., Manji, J., Hastings-Ison, T., Khot, A., & Graham, K. (2019). Botulinum Toxin in the Management of Children with Cerebral Palsy. *Paediatric drugs*, 21(4), 261–281. https://doi.org/10.1007/s40272-019-00344-8

Muthusamy, K., Recktenwall, S. M., Friesen, R. M., Zuk, J., Gralla, J., Miller, N. H., Galinkin, J. L., & Chang, F. M. (2010). Effectiveness of An Anesthetic Continuous-İnfusion Device in Children with Cerebral Palsy Undergoing Orthopaedic Surgery. *Journal of pediatric orthopedics*, 30(8), 840–845. https://doi.org/10.1097/BPO.0b013e3181f59f53

Nilsson, S., Johansson, G., Enskär, K., & Himmelmann, K. (2011). Massage Therapy İn Post-Operative Rehabilitation of Children and Adolescents With Cerebral Palsy - A Pilot Study. *Complementary therapies in clinical practice,* 17(3), 127–131. https://doi.org/10.1016/j.ctcp.2010.11.003

Nolan, J., Chalkiadis, G. A., Low, J., Olesch, C. A., & Brown, T. C. (2000). Anaesthesia and Pain Management in Cerebral Palsy. *Anaesthesia,* 55(1), 32–41. https://doi.org/10.1046/j.1365-2044.2000.01065.x

O'Shea T. M. (2008). Diagnosis, Treatment, and Prevention of Cerebral Palsy. *Clinical obstetrics and gynecology*, 51(4), 816–828. https://doi.org/10.1097/GRF.0b013e3181870ba7

Öztuna FV, Göçer A. Serebral palsi cerrahisinde genel prensipler ve zamanlama. Milcan A, editör. Serebral Palside Ortopedik Yaklaşımlar. 1. Baskı. Ankara: *Türkiye Klinikleri*; 2023. p.27-34.

Palisano, R., Rosenbaum, P., Walter, S., Russell, D., Wood, E., & Galuppi, B. (1997). Development and Reliability of A System To Classify Gross Motor Function in Children with Cerebral Palsy. *Developmental medicine and child neurology*, 39(4), 214–223. https://doi.org/10.1111/j.1469-8749.1997.tb07414.x

Park, E. S., Rha, D. W., Shin, J. S., Kim, S., & Jung, S. (2014). Effects of Hippotherapy on Gross Motor Function and Functional Performance of Children with Cerebral Palsy. *Yonsei medical journal,* 55(6), 1736–1742. https://doi.org/10.3349/ymj.2014.55.6.1736

Patel, D. R., Neelakantan, M., Pandher, K., & Merrick, J. (2020). Cerebral Palsy in Children: A Clinical Overview. *Translational pediatrics*, 9(Suppl 1), S125–S135. https://doi.org/10.21037/tp.2020.01.01

Paul, S., Nahar, A., Bhagawati, M., & Kunwar, A. J. (2022). A Review on Recent Advances of Cerebral Palsy. *Oxidative medicine and cellular longevity,* 2022, 2622310. https://doi.org/10.1155/2022/2622310

Persson-Bunke, M., Hägglund, G., Lauge-Pedersen, H., Wagner, P., & Westbom, L. (2012). Scoliosis in A Total Population of Children with Cerebral Palsy. *Spine,* 37(12), E708–E713. https://doi.org/10.1097/BRS.0b013e318246a962

Rauch, A., Cieza, A., & Stucki, G. (2008). How To Apply The International Classification Of Functioning, Disability And Health (ICF) For Rehabilitation Management İn Clinical Practice. *European journal of physical and rehabilitation medicine*, 44(3), 329-342.

Rebelo, F., Mansur, I. R., Miglioli, T. C., Meio, M. D. B., & Junior, S. C. G. (2022). Dietary and Nutritional İnterventions İn Children With Cerebral Palsy: A Systematic Literature Review. *PloS one*, 17(7), e0271993. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0271993

Ren, K., Gong, X. M., Zhang, R., & Chen, X. H. (2016). Effects of Virtual Reality Training on Limb Movement in Children with Spastic Diplegia Cerebral Palsy. *Zhongguo Dang dai er ke za zhi= Chinese Journal of Contemporary Pediatrics*, 18(10), 975-979. https://doi.org/10.7499/j.issn.1008-8830.2016.10.011

Reyes, F., Niedzwecki, C., & Gaebler-Spira, D. (2020). Technological Advancements in Cerebral Palsy Rehabilitation. *Physical medicine and rehabilitation clinics of North America*, 31(1), 117–129. https://doi.org/10.1016/j.pmr.2019.09.002

Richards, C. L., & Malouin, F. (2013). Cerebral Palsy: Definition, Assessment and Rehabilitation. *Handbook of clinical neurology*, 111, 183–195. https://doi.org/10.1016/B978-0-444-52891-9.00018-X

Rodríguez Mariblanca, M., & Cano de la Cuerda, R. (2021). Mobile Applications İn Children With Cerebral Palsy. Aplicaciones Móviles En La Parálisis Cerebral İnfantil. *Neurologia,* 36(2), 135–148. https://doi.org/10.1016/j.nrl.2017.09.018

Saquetto, M., Carvalho, V., Silva, C., Conceição, C., & Gomes-Neto, M. (2015). The Effects Of Whole Body Vibration On Mobility And Balance İn Children With Cerebral Palsy: A Systematic Review With Meta-Analysis. *Journal of musculoskeletal & neuronal interactions*, 15(2), 137–144.

Samijn, B., Van Laecke, E., Renson, C., Hoebeke, P., Plasschaert, F., Vande Walle, J., & Van den Broeck, C. (2017). Lower urinary tract symptoms and urodynamic findings in children and adults with cerebral palsy: a systematic review. *Neurourology and urodynamics*, 36(3), 541-549.

Samijn, B., Van den Broeck, C., Plasschaert, F., Pascal, A., Deschepper, E., Hoebeke, P., & Van Laecke, E. (2022). Incontinence Training İn Children With Cerebral Palsy: A Prospective Controlled Trial. *Journal of pediatric urology*, 18(4), 447.e1–447.e9. https://doi.org/10.1016/j.jpurol.2022.05.014

Sandella, D. E., O'Brien, L. M., Shank, L. K., & Warschausky, S. A. (2011). Sleep and Quality Of Life İn Children With Cerebral Palsy. *Sleep medicine,* 12(3), 252–256. https://doi.org/10.1016/j.sleep.2010.07.019

Saygı, E. K., & Eren, B. (2013). Pediatrik Rehabilitasyonda Zorunlu Kullanım Hareket Terapisinin Yeri Nedir?. *Journal of Physical Medicine & Rehabilitation Sciences*, 16(3).

Sel, S. A., Günel, M. K., Erdem, S., & Tunçdemir, M. (2023). Effects of Telerehabilitation-Based Structured Home Program on Activity, Participation and Goal Achievement in Preschool Children with Cerebral Palsy: A Triple-Blinded Randomized Controlled Trial. *Children (Basel, Switzerland)*, 10(3), 424. https://doi.org/10.3390/children10030424

Seniorou, M., Thompson, N., Harrington, M., & Theologis, T. (2007). Recovery of Muscle Strength Following Multi-Level Orthopaedic Surgery İn Diplegic Cerebral Palsy. *Gait & posture*, 26(4), 475–481. https://doi.org/10.1016/j.gaitpost.2007.07.008

Serdaroğlu, A., Cansu, A., Ozkan, S., & Tezcan, S. (2006). Prevalence Of Cerebral Palsy İn Turkish Children Between The Ages of 2 and 16 Years. *Developmental Medicine and Child Neurology*, 48(6), 413–416. https://doi.org/10.1017/S0012162206000910

Simard-Tremblay, E., Constantin, E., Gruber, R., Brouillette, R. T., & Shevell, M. (2011). Sleep in Children with Cerebral Palsy: A Review. *Journal of child neurology*, 26(10), 1303–1310. https://doi.org/10.1177/0883073811408902

Sohn, M. K., Cho, K. H., Kim, Y. J., & Hwang, S. L. (2011). Spasticity and Electrophysiologic Changes After Extracorporeal Shock Wave Therapy on Gastrocnemius. *Annals of rehabilitation medicine*, 35(5), 599–604. https://doi.org/10.5535/arm.2011.35.5.599

Ungureanu, A., Rusu, L., Rusu, M. R., & Marin, M. I. (2022). Balance Rehabilitation Approach by Bobath and Vojta Methods in Cerebral Palsy: A Pilot Study. *Children (Basel, Switzerland),* 9(10), 1481. https://doi.org/10.3390/children9101481

Uzuner, M. E. (2016). Serebral palsililerde aquaterapinin ince–kaba motor becerilerine ve yaşam kalitelerine etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.

Valdés, B. A., Glegg, S. M. N., Lambert-Shirzad, N., Schneider, A. N., Marr, J., Bernard, R., Lohse, K., Hoens, A. M., & Van der Loos, H. F. M. (2018). Application of Commercial Games for Home-Based Rehabilitation for People with Hemiparesis: Challenges and Lessons Learned. *Games for health journal,* 7(3), 197–207. https://doi.org/10.1089/g4h.2017.0137

Verschuren, O., Peterson, M. D., Balemans, A. C., & Hurvitz, E. A. (2016). Exercise and Physical Activity Recommendations for People with Cerebral Palsy. *Developmental medicine and child neurology,* 58(8), 798–808. https://doi.org/10.1111/dmcn.13053

Vitrikas, K., Dalton, H., & Breish, D. (2020). Cerebral Palsy: An Overview. *American family physician,* 101(4), 213–220.

Weiss PL, Kizony R, Feintuch U, Rand D, Katz N. Virtual reality applications in neurorehabilitation. In: Selzer ME, Cohen FH, Gage FH, Clarke S, eds. Textbook of Neural Repair and Rehabilitation. Cambridge, England: Cambridge University Press; 2006:198–218. https://doi.org/10.1017/CBO9780511545078.015

Weiss, P. L., Rand, D., Katz, N., & Kizony, R. (2004). Video Capture Virtual Reality As A Flexible and Effective Rehabilitation Tool. *Journal of neuroengineering and rehabilitation*, 1(1), 12. https://doi.org/10.1186/1743-0003-1-12

Wong, C., Pedersen, S. A., Kristensen, B. B., Gosvig, K., & Sonne-Holm, S. (2015). The Effect of Botulinum Toxin A Injections in the Spine Muscles for Cerebral Palsy Scoliosis, Examined in a Prospective, Randomized Triple-blinded Study. *Spine,* 40(23), E1205–E1211. https://doi.org/10.1097/BRS.0000000000001049.

KAYNAKÇA

Aboussouan, L.S. (2009). Mechanisms of exercise limitation and pulmonary rehabilitation for patients with neuromuscular disease. *Chron Respir Dis*, 6 (4), 231-49.

Abresch, R.T., Carter, G.T., Han, J.J., McDonald, C.M. (2012). Exercise in neuromuscular diseases. *Phys Med Rehabil Clin N Am*, 23,653–673.

Abresch, R.T., Han, J.J., Carter, G.T. (2009). Rehabilitation management of neuromuscular disease: the role of exercise training. *Journal of clinical neuromuscular disease*, 11(1),7-21.

Aksu, S., Karakaya, İ., Karakaya, M.vd. (2003). Combined Physiotherapy Program Results on Musculoskeletal Pain in Neuromuscular Diseases. *The Pain Clinic*,15(3), 287-291.

Ambrosino, N., Carpene, N.,Gherardi, M. (2009). Chronic Respiratory Care for Neuromuscular Diseases in Adults. *European Respiratory Journal*, 34 (2), 444-451.

Andersson, P.B., Rando, T.A. (1999). Neuromuscular disorders of childhood. *Curr Opin Pediatr*, 11, 497-503.

Armutlu, K. Keser, İ., Korkmaz, N., Akbıyık, D.İ., Sümbüloğlu, V., Güney, Z., vd.(2007). Psychometric study of Turkish version of Fatigue Impact Scale in multiple sclerosis patients. *Journal of the neurological sciences*, 255(1-2),64-8.

Bushby, K., Finkel, R., Birnkrant, D.J., et al. (2010). Diagnosis and management of Duchenne muscular dystrophy, part 1: diagnosis, and pharmacological and psychosocial management. *Lancet Neurol*, 9, 77-93.

Campbell, S.K., Vander, Linden, D.W., Palisano, R.J.(2006). Physical Therapy for Children. Muscular dystrophy and Spinal muscular dystrophy. *Saunders Elsevier*, 2(15), 428-435.

Carter, G.T., Han, J.J., Abresch, R.T., Jensen, M.P. (2007). The importance of assessing quality of life in patients with neuromuscular disorders. *American Journal of Hospice and Palliative Medicine®,* 23(6),493-7.

Choudhury, M.Z.B., Tsirikos, A.I., Millner, P.A. (2017). Neuromuscular scoliosis: clinical presentation, types of deformity, assessment and principles of treatment. *Orthopaedics and Trauma,* 31(6),350-6.

Cider, A., Carlsson, S., Arvidsson, C., Andersson, B., Stibrant, Sunnerhagen, K. (2006). Reliability of clinical muscular endurance tests in patients with chronic heart failure. *European Journal of Cardiovascular Nursing,* 5(2):122-6.

Emery, A.E. (2002). The muscular dystrophies. *The Lancet*, 359(9307),687-95.

Feldman, E.L. (2014). Atlas of neuromuscular diseases: A Practical Guideline In: Burns TM. *Springer*, 380-99.

Finder, J.D., Birnkrant, D., Carl, J., Farber, H.J., Gozal, D., Iannaccone, S.T., et al. (2004). American Thoracic Society. Respiratory care of the patient with Duchenne muscular dystrophy: ATS Consensus Statement. *American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine*, 170, 4,456-65.

Fowler, W.M., Abresch, R.T., Kimler, D.D. (2005). Measurements of function in neuromuscular diseases, http://disability.ucdavis.edu/rrtc/publications/research_summaries/measurem nts_ function.

Gerovasili, V., Stefanidis, K., Vitzilaios, K., et al. (2009). Electrical muscle stimulation preserves the muscle mass of critically ill patients: a randomized study. *Crit Care*, 13(5),161.

Jensen, M.P., Abresch, R.T., Carter, G.T., et al. (2005). Chronic pain in persons with neuromuscular disease. *Archieves of Physical Medicine and Rehabilitation*, 86, 1155–1163.

Johnson, L.B., Florence, J.M., Abresch, R.T. (2012). Physical therapy evaluation and management in neuromuscular diseases. *Phys Med Rehabil Clin N Am*, 23,633-51.

Kartaloğlu, Z.,Okutan, O.S. (2012) Nöromusküler Hastalıklardaki Solunumsal Problemlere Güncel Yaklaşım. *Tuberk Toraks*, 60 (3), 279-290.

Louis E.D., Mayer S.A., Nodle J. M. (2022). *Merritt's Neurology fourteenth edition*, Philadelphia : Wolters Kluwer.

Maffiuletti, N.A. (2010). Physiological and methodological considerations for the use of neuromuscular electrical stimulation. *Eur J Appl Physiol*, 110(2),223–234.

McDonald, C.M. (2012). Clinical approach to the diagnostic evaluation of hereditary and acquired neuromuscular diseases. *Physical Medicine & Rehabilitation Clinics of North America*, 23(3),495-563.

McDonald, C.M. (2002). Physical activity, health impairments and disability in neuromuscular disease. American Journal of Physical Medicine and Rehabilitation, 81,108-120.

Mehta, S. (2006) Neuromuscular Disease Causing Acute Respiratory Failure. *Respiratory Care*, 51 (9), 1016-1023.

Nigro, V., Savarese M. (2014). Genetic basis of limb-girdle muscular dystrophies: the 2014 update. *Acta Myol*, 33(1), 1-12.

Pearson, O.R., Busse, M.E., Van-Deursen, R.W.M., et al. (2004). Quantification of walking mobility in neurological disorders. *Quarterly Journal of Medicine*, 97, 463–475.

Pieterse, A., Luttikhold, T., de, Laat, K., Bloem, B., Van, Engelen, B., Munneke, M. (2006). Falls in patients with neuromuscular disorders. *Journal of the neurological sciences*, 251(1-2),87-90.

Porth, C. (2011). *Essentials of pathophysiology: concepts of altered health states:* Lippincott Williams & Wilkins.

Rijken, N., van, Engelen, B., de, Rooy, J., Geurts, A., Weerdesteyn, V. (2015). Trunk muscle weakness is most critical for the loss of balance control in patients with facioscapulohumeral muscular dystrophy. Balance and gait in facioscapulohumeral muscular dystrophy, 29(8),47.

Rozman, M.B., Anton, Z.J. (2001). Evaluation of the strength of elbow flexors in patients with neuromuscular diseases. *Journal of medical engineering & technology*, 25(6),235-9.

Serdaroglu, P.D.F. (2004). *Kas ve Nöromüsküler Kavşak Hastalıkları*. Istanbul: Nobel Tıp Kitapevleri.

Sheikh, A.M., Vissing, J.(2019). Exercise therapy for muscle and lower motor neuron diseases. *Acta Myol,* 1,38(4),215-232.

Skalsky, A.J., McDonald, C.M. (2012). Prevention and management of limb contractures in neuromuscular diseases. *Physical Medicine and Rehabilitation Clinics*, 23(3),675-87.

Susmann, M. (2002). Duchenne Muscular Dystrophy. *J Am Acad Surg,*10, 138-51.

Tunca, Yılmaz, Ö., Karaduman, A. (2010). Nöromusküler Hastalıklarda Fizyoterapi Yaklaşımları. *Türkiye Klinikleri Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Özel Dergisi*, 3(3),26-33.

Yang, M.L., Finkel, R.S. (2010). Overview of pediatric neuromuscular disordes and related pulmonary issues: diagnostic and therapeutic considerations. *Pediatric Respiratory Reviews*, 11, 9-17.

KAYNAKÇA

Ahlskog, J.E., Geda, Y.E., Graff-Radford, N.R., Petersen, R.C. (2011). Physical exercise as a preventive or disease-modifying treatment of dementia and brain aging. *In Mayo Clinic Proceedings*, 86, 9, 876-884.

Alberts, J.L., Rosenfeldt, A.B. (2020). The universal prescription for Parkinson's disease: exercise. *Journal of Parkinson's disease*, 10(1), 21.

Altun, İ.G., Kırbaş, D., Altun, D.U., Soysal, A., Sütlaş, P. N., Kuşçu, D.Y., vd. (2015). Relaps ve Remisyonla Seyreden Multipl Skleroz Olgularında Kognitif Rehabilitasyonun Etkileri.

Amara, A.W., Memon, A.A. (2018). Effects of exercise on non-motor symptoms in Parkinson's disease. *Clinical therapeutics*, 40(1), 8-15.

American Psychiatric Association. (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders: *DSM-5. Arlington,* VA.

Anstey, K.J., Lipnicki, D.M., Low, L.F. (2008). Cholesterol as a risk factor for dementia and cognitive decline: a systematic review of prospective studies with metaanalysis. *The American journal of geriatric psychiatry*, 16(5), 343-354.

Anstey, K.J., Mack, H.A., Cherbuin, N. (2009). Alcohol consumption as a risk factor for dementia and cognitive decline: meta-analysis of prospective studies. *The American journal of Geriatric psychiatry*, 17(7), 542-555.

Ardıç, F. (2014). Egzersiz reçetesi. *Turkish Journal of Physical Medicine and Rehabilitation*, 60(2).

Armstrong, M.J., Okun, M.S. (2020). Diagnosis and treatment of Parkinson disease: a review. *Jama*, 323(6),548-60.

Arthur, K.C., Calvo, A., Price, T.R., Geiger, J.T., Chio, A., Traynor, B.J. (2016). Projected increase in amyotrophic lateral sclerosis from 2015 to 2040. *Nature communications*, 7 (1), 12408.

Ascherio, A., Schwarzschild, M.A. (2016). The epidemiology of Parkinson's disease: risk factors and prevention. *Lancet Neurol*, 15(12),1257–72.

Balestrino, R., Schapira, A.H.V. (2020). Parkinson disease. *Eur J Neurol*, 27(1):2742.

Barnes, D.E., Yaffe, K., Byers, A.L., McCormick, M., Schaefer, C., Whitmer, R.A. (2012). Midlife vs late-life depressive symptoms and risk of dementia: differential effects for Alzheimer disease and vascular dementia. *Archives of general psychiatry*, 69(5), 493-498.

Belbasis, L., Bellou, V., Evangelou, E., Ioannidis, J.P., Tzoulaki, I. (2015). Environmental risk factors and multiple sclerosis: an umbrella review of systematic reviews and meta-analyses. *The Lancet Neurology*, 14(3).

Bergamaschi, R., Crivelli, P., Rezzani, C., Patti, F., Solaro, C., Rossi, P., vd. (2008). The DYMUS questionnaire for the assessment of dysphagia in multiple sclerosis. *J Neuro Sci*, 269:49-53.

Binetti, G, Pasquier, F, Cappa, S.F. (2012). Non-Alzheimer degenerative dementias. Ed: Boller, F, Cappa, S, *Aging and Dementia Handbook of Neuropsychology*, 6:275310. Elsevier, Amsterdam.

Boehme, A.K., vd. (2014). Racial and gender differences in stroke severity, outcomes, and treatment in patients with acute ischemic stroke. *Journal of Stroke and Cerebrovascular Diseases*, 23(4), 255-261.

Bouhassira, D., vd. (2008). Prevalence of chronic pain with neuropathic characteristics in the general population. *Pain*, 136(3), 380-387.

Campbell, E., Coulter, E.H., Mattison, P.G., Miller, L., McFadyen, A., Paul, L. (2016). Physiotherapy Rehabilitation for People With Progressive Multiple Sclerosis: A Systematic Review. *Arch Phys Med Rehabil*, 97(1), 141-151.e143.

Cataldo, J.K., Prochaska, J.J., Glantz, S.A. (2010). Cigarette smoking is a risk factor for Alzheimer's Disease: an analysis controlling for tobacco industry affiliation. *Journal of Alzheimer's disease*, 19(2), 465-480.

Cavalli, E., vd. (2019). The neuropathic pain: An overview of the current treatment and future therapeutic approaches. *Int J Immunopathol Pharmacol*, 3.

Choi, H., Cho K.H., Jin, C., Lee, J., Kim, T.H., Jung, W.S., vd. (2020). Exercise therapies for Parkinson's disease: a systematic review and meta-analysis. *Parkinson's Disease*.

Dighriri, I.M., Aldalbahi, A.A., Albeladi, F., Tahiri, A.A., vd. (2023). An Overview of the History, Pathophysiology, and Pharmacological Interventions of Multiple Sclerosis. *Cureus,* https://doi.org/10.7759/cureus.33242

Diniz, B.S., Butters, M.A., Albert, S.M., Dew, M.A., Reynolds, C.F. (2013). Late-life depression and risk of vascular dementia and Alzheimer's disease: systematic review and meta-analysis of community-based cohort studies. *The British Journal of Psychiatry*, 202(5), 329-335.

Dobkin, B.H. (2004). Strategies for stroke rehabilitation. *The Lancet Neurology*, 3(9), 528-536.

Dobson, R., Giovannoni, G. (2019). Multiple sclerosis–a review. *European journal of neurology*, 26(1), 27-40.

Elder, G.J., Colloby, S.J., Firbank, M.J., McKeith, I.G., Taylor, J.P. (2019). Consecutive sessions of transcranial direct current stimulation do not remediate visual hallucinations in Lewy body dementia: a randomised controlled trial. *Alzheimer's research & therapy*, 11(1), 1-13.

Emre, M. (2009). Classification and diagnosis of dementia: a mechanism-based approach. *European journal of neurology*, 16(2), 168-173.

Esenwa, C., J. Gutierrez. (2015). Secondary stroke prevention: challenges and solutions. *Vascular health and risk management*, 437-450.

Evans, D.A., Bennett, D.A., Wilson, R.S., Bienias, J.L., Morris, M.C., Scherr, P. A., vd. (2003). Incidence of Alzheimer disease in a biracial urban community: relation to apolipoprotein E allele status. *Archives of neurology*, 60(2), 185-189.

F, Picelli, A., Tocco, P., Federico, A., Roncari, L., Smania, N., vd. (2016). Pathophysiology of Motor Dysfunction in Parkinson's Disease as the Rationale for Drug Treatment and Rehabilitation. *Parkinsons Dis,* 1–18.

Feigin, V.L., vd. (2003). Stroke epidemiology: a review of population-based studies of incidence, prevalence, and case-fatality in the late 20th century. *The lancet neurology*, 2(1), 43-53.

Finnerup, N.B., vd. (2016). Neuropathic pain: an updated grading system for research and clinical practice. *Pain,* 157(8), 1599-1606.

Fontana, A., Marin, B., Luna, J., Beghi, E., Logroscino, G., Boumédiene, F., vd. (2021). Time-trend evolution and determinants of sex ratio in Amyotrophic Lateral Sclerosis: a doseresponse meta-analysis. *Journal of Neurology*, 268, 2973-2984.

Fox, S.H., Katzenschlager, R., Lim, S.Y., Barton, B., De Bie, R.M., Seppi, K., vd.(2018). International Parkinson and movement disorder society evidence-based medicine review: update on treatments for the motor symptoms of Parkinson's disease. *Movement Disorders,* 33(8),1248-66.

Fratiglioni, L., Paillard-Borg, S., Winblad, B. (2004). An active and socially integrated lifestyle in late life might protect against dementia. *The Lancet Neurology*, 3(6), 343-353.

Gardner, R. C., Yaffe, K. (2014). Traumatic brain injury may increase risk of young onset dementia. *Annals of neurology*, 75(3), 339.

Gelfand, J.M. (2014). Multiple sclerosis: diagnosis, differential diagnosis, and clinical presentation. *Handb Clin Neurol*, 122, 269-90.

Gilhus, N.E. (2016). Myasthenia Gravis. *New England Journal of Medicine*, 375(26),2570-81. 88

Goutman, S.A., Hardiman, O., Al-Chalabi, A., Chió, A., Savelieff, M.G., Kiernan, M.C., Feldman, E. L. (2022). Recent advances in the diagnosis and prognosis of amyotrophic lateral sclerosis. *The Lancet Neurology.*

Guan, J.W., Huang, C.Q., Li, Y.H., Wan, C.M., You, C., Wang, Z.R., Liu, Q. X. (2011). No association between hypertension and risk for Alzheimer's disease: a meta-analysis of longitudinal studies. *Journal of Alzheimer's Disease,* 27(4), 799-807.

Gustafson, D.R., Bäckman, K., Joas, E., Waern, M., Östling, S., Guo, X., Skoog, I. (2012). 37 years of body mass index and dementia: Observations from the prospective population study of women in Gothenburg, Sweden. *Journal of Alzheimer's disease*, 28(1), 163-171.

Haider, A., Spurling, B. C., Sánchez-Manso, J.C. (2020). Lewy body dementia. *In StatPearls* [Internet]. StatPearls Publishing.

Hanson, J.C., Lippa, C.F. (2009). Lewy body dementia. *International review of neurobiology*, 84, 215-228.

Health, W.H.O.D.o.M., vd. (2005). Mental health atlas 2005: World Health Organization.

Hoffmann, S., Ramm, J., Grittner, U., Kohler, S., Siedler, J., Meisel, A. (2016). Fatigue in myasthenia gravis: risk factors and impact on quality of life. *Brain and behavior*, 6(10),e00538.

Holland, A.E., Hill, C.J., Jones, A.Y., McDonald, C.F. (2012). Breathing exercises for chronic obstructive pulmonary disease. *Cochrane Database of Systematic Reviews* , (10).

İstatistikleri, T.A. (2019). Available online: https://data. tuik. gov. tr/Bulten, Index.

Jagadeesan, A.J., Murugesan, R., Vimala, Devi, S., vd. (2017). Current trends in etiology, prognosis and therapeutic aspects of Parkinson's disease: a review. *Acta Biomed*, 88(3),249–62.

Jayam, Trouth, A., Dabi, A., Solieman, N., Kurukumbi, M., Kalyanam, J. (2012). Myasthenia gravis: a review. *Autoimmune diseases*, 2012.

Jefferson, A.L., Gibbons, L.E., Rentz, D.M., Carvalho, J.O., Manly, J., Bennett, D.A., Jones, R.N. (2011). A life course model of cognitive activities, socioeconomic status, education, reading ability, and cognition. *Journal of the American Geriatrics Society*, 59(8), 1403-1411.

Jensen, T.S., vd. (2001). The clinical picture of neuropathic pain. *Eur J Pharmacol*, 429(1-3), 1-11.

Ju, Y.E.S., Lucey, B.P., Holtzman, D.M. (2014). Sleep and Alzheimer disease pathology—a bidirectional relationship. *Nature reviews Neurology*, 10(2), 115-119.

Karaduman, A., S.A. Yıldırım, Ö.T. Yılmaz. (2013). İnme sonrası fizyoterapi ve rehabilitasyon. Nörolojik Rehabilitasyon Içinde: *Kardiopulmoner Rehabilitasyon*, 1, 15-17.

Kinsella, J., vd. (2013). Platelet activation, function, and reactivity in atherosclerotic carotid artery stenosis: a systematic review of the literature. *International Journal of Stroke*, 8(6), 451-464.

Kivipelto, M., Solomon, A. (2006). Cholesterol as a risk factor for Alzheimer's disease–epidemiological evidence. *Acta Neurologica Scandinavica*, 114, 50-57.

Kukull, W.A., Higdon, R., Bowen, J.D., McCormick, W.C., Teri, L., Schellenberg, G. D., Larson, E.B. (2002). Dementia and Alzheimer disease incidence: a prospective cohort study. *Archives of neurology*, 59(11), 1737-1746.

Lambert, M.A., Bickel, H., Prince, M., Fratiglioni, L., Von Strauss, E., Frydecka, D.,Reynish, E.L. (2014). Estimating the burden of early onset dementia; systematic review of disease prevalence. *European journal of neurology*, 21(4), 563-569.

Lang, C.E., vd. (2013). Assessment of upper extremity impairment, function, and activity after stroke: foundations for clinical decision making. *Journal of Hand Therapy*, 26(2), 104-115.

Lassmann, H. (2018). Multiple sclerosis pathology. In Cold Spring Harbor Perspectives in Medicine, 8(3), *Cold Spring Harbor Laboratory Press*. https://doi.org/10.1101/cshperspect.a028936

Launer, L.J., Andersen, K., Dewey, M., Letenneur, L., Ott, A., Amaducci, L. A.,Hofman, A. (1999). Rates and risk factors for dementia and Alzheimer's disease: results from EURODEM pooled analyses. *Neurology*, 52(1), 78-78.

Lee, A., Gilbert, R.M. (2016). Epidemiology of Parkinson Disease. *Neurol Clin*, 34(4),955–65.

Lee, Y., Back, J.H., Kim, J., Kim, S.H., Na, D.L., Cheong, H.K., Kim, Y.G. (2010). Systematic review of health behavioral risks and cognitive health in older adults. *International psychogeriatrics*, 22(2), 174-187.

Lourida, I., Soni, M., Thompson-Coon, J., Purandare, N., Lang, I.A., Ukoumunne, O.C., Llewellyn, D. J. (2013). Mediterranean diet, cognitive function, and dementia: a systematic review. *Epidemiology,* 479-489.

Lublin, F.D., Reingold, S.C., Cohen, J.A., Cutter, G.R., Soelberg Sørensen, P., Alan Thompson, Dms. J., Wolinsky, J.S., Balcer, L.J., Brenda Banwell, M., Barkhof, F., Bebo, B., Calabresi, P.A., Clanet, M., Comi, G., Fox, R.J., Freedman, M.S., Goodman, A.D., Inglese, M., Kappos, L., Polman, C.H. (2014). Vıews & Revıews Defining the clinical course of multiple sclerosis *The 2013 revisions*.

Mahad, D., Trapp, B., Neurology, H. L.T. L., (2015). Pathological mechanisms in progressive multiple sclerosis. Thelancet.ComDH Mahad, BD Trapp, H LassmannThe Lancet Neurology, *The lancet*. Com. Retrieved.

Marin, B., Fontana, A., Arcuti, S., Copetti, M., Boumédiene, F., Couratier, P. vd. (2018). Age-specific ALS incidence: a dose–response meta-analysis. *European journal of epidemiology*, 33, 621-634.

Martin, M., Clare, L., Altgassen, A.M., Cameron, M.H., Zehnder, F. (2011). Cognition-based interventions for healthy older people and people with mild cognitive impairment. Cochrane database of systematic reviews, (1).

Masrori, P., Van Damme, P. (2020). Amyotrophic lateral sclerosis: a clinical review. *European journal of neurology*, 27 (10), 1918-1929.

Mehta, P., Antao, V., Kaye, W., Sanchez, M., Williamson, D., Bryan, L. vd. (2014). Prevalence of amyotrophic lateral sclerosis—United States, 2010–2011. Morbidity and Mortality Weekly Report: *Surveillance Summaries*, 63 (7), 1-13.

Mehta, P., Kaye, W., Raymond, J., Punjani, R., Larson, T., Cohen, J. vd. (2018). Prevalence of amyotrophic lateral sclerosis—United States, 2015. *Morbidity and Mortality Weekly Report*, 67 (46), 1285.

Merjane, J., Chung, R., Patani, R., Lisowski, L. (2023). Molecular mechanisms of amyotrophic lateral sclerosis as broad therapeutic targets for gene therapy applications utilizing adenoassociated viral vectors. *Medicinal Research Reviews*.

Moisset, X., vd. (2020). Pharmacological and non-pharmacological treatments for neuropathic pain: Systematic review and French recommendations. *Rev Neurol (Paris),* 176(5), 325-352.

Montuschi, A., Iazzolino, B., Calvo, A., Moglia, C., Lopiano, L., Restagno, G. vd. (2015). Cognitive correlates in amyotrophic lateral sclerosis: a population-based study in Italy. *Journal of Neurology, Neurosurgery & Psychiatry*, 86 (2), 168-173.

Morgante, L., Hartley, G., Lowden, D., Namey, M., LaRocca, T., Shilling, J. (2006). Decision making in multiple sclerosis: theory to practice. *International Journal of MS Care*, 8(4), 113-120.

Morris, M.C., Tangney, C.C., Wang, Y., Sacks, F.M., Bennett, D.A., Aggarwal, N.T. (2015). MIND diet associated with reduced incidence of Alzheimer's disease. *Alzheimer's & Dementia*, 11(9), 1007-1014.

Murphy, N.A., Arthur, K.C., Tienari, P.J., Houlden, H., Chiò, A., Traynor, B.J. (2017). Agerelated penetrance of the C9orf72 repeat expansion. *Scientific Reports*, 7 (1), 1-7.

Nicolle, M.W. (2016). Myasthenia gravis and Lambert-Eaton myasthenic syndrome. Continuum: Lifelong Learning in Neurology, 22,6, Muscle and Neuromuscular Junction Disorders), 1978-2005.

Oh, J., Vidal-Jordana, A., Montalban, X. (2018). Multiple sclerosis: clinical aspects. *Current opinion in neurology*, 31(6), 752-759

Ortega-Hombrados, L., Molina-Torres, G., Galán-Mercant, A., Sánchez-Guerrero, E., GonzálezSánchez, M., Ruiz-Muñoz, M. (2021). Systematic review of therapeutic physical exercise in patients with amyotrophic lateral sclerosis over time. *International journal of environmental research and public health*, 18 (3), 1074.

Ownby, R. L., Crocco, E., Acevedo, A., John, V., Loewenstein, D. (2006). Depression and risk for Alzheimer disease: systematic review, meta-analysis, and metaregression analysis. *Archives of general psychiatry*, 63(5), 530-538.

Özge, A. (2019). Demans Tanısını Erkenden Koymak Mümkün Mü? Terminolojide ve Tanıda Ne Değişti?. İçinde: Sağlık Kurulunda Demans, Eds: Keskin A.O., Uysal, A., Özge, A., Yener, G., Kırbaş, D. *Galenos Yayınevi*, İstanbul, 17-27

Özkan, T., Ünlüer, N.Ö. (2022). Multipl Skleroz hastalarında aerobik eğitim ile kombine gövde stabilizasyon eğitiminin denge, alt ekstremite kas kuvveti ve kor stabilite üzerine etkilerinin incelenmesi: randomize kontrollü bir çalışma. *Journal of Exercise Therapy and Rehabilitation*, 9(1), 20-29.

Peters, R., Peters, J., Warner, J., Beckett, N., Bulpitt, C. (2008). Alcohol, dementia and cognitive decline in the elderly: a systematic review. *Age and ageing,* 37(5), 505512.

Petzinger, G.M., Holschneider, D.P., Fisher, B.E., McEwen, S., Kintz, N., Halliday, M., vd. (2015). The effects of exercise on dopamine neurotransmission in Parkinson's disease: targeting neuroplasticity to modulate basal ganglia circuitry. Brain plasticity, 1(1), 29-39.

Plassman, B.L., Williams Jr, J.W., Burke, J.R., Holsinger, T., Benjamin, S. (2010). Systematic review: factors associated with risk for and possible prevention of cognitive decline in later life. *Annals of internal medicine,* 153(3), 182-193.

Psaltopoulou, T., Sergentanis, T.N., Panagiotakos, D.B., Sergentanis, I.N., Kosti, R., Scarmeas, N. (2013). Mediterranean diet, stroke, cognitive impairment, and depression: a meta-analysis. *Annals of neurology*, 74(4), 580-591.

Ramagopalan, S.V., Dobson, R., Meier, U.C., Giovannoni, G. (2010). Multiple sclerosis: risk factors, prodromes, and potential causal pathways. *In The Lancet Neurology*, 9, Issue https://doi.org/10.1016/S1474-4422(10)70094-6

Ro, L.S., K.H. (2005). Chang, Neuropathic pain: mechanisms and treatments. *Chang Gung Med J*, 28(9), 597-605.

Roberts, R.O., Knopman, D.S., Cha, R.H., Mielke, M.M., Pankratz, V.S., Boeve, B.F., Lowe, V.J. (2014). Diabetes and elevated hemoglobin A1c levels are associated with brain hypometabolism but not amyloid accumulation. *Journal of Nuclear Medicine*, 55(5), 759-764.

Roman, C., K. Menning (2017). Treatment and disease management of multiple sclerosis patients: A review for nurse practitioners. *Journal of the American Association of Nurse Practitioners,* 29(10), 629-638.

Saver, J.L. (2006). Time is brain—quantified. *Stroke*, 37(1), 263-266.

Scholz, J., vd. (2019). The IASP classification of chronic pain for ICD-11: chronic neuropathic pain. *Pain*, 160(1), 53-59.

Shah, K., Qureshi, S.U., Johnson, M., Parikh, N., Schulz, P.E., Kunik, M.E. (2009). Does use of antihypertensive drugs affect the incidence or progression of dementia? A systematic review. *The American journal of geriatric pharmacotherapy,* 7(5), 250-261.

Sharp, S. I., Aarsland, D., Day, S., Sønnesyn, H., Alzheimer's Society Vascular Dementia Systematic Review Group, Ballard, C. (2011). Hypertension is a potential risk factor for vascular dementia: systematic review. *International journal of geriatric psychiatry*, 26(7), 661-669.

Smith, P.J., Blumenthal, J.A., Hoffman, B.M., Cooper, H., Strauman, T.A., WelshBohmer, K., Sherwood, A. (2010). Aerobic exercise and neurocognitive performance: a meta-analytic review of randomized controlled trials. *Psychosomatic medicine*, 72(3), 239.

Soares-Miranda, L., vd. (2016). Physical activity and risk of coronary heart disease and stroke in older adults: the cardiovascular health study. *Circulation*, 133(2), 147-155.

Sterniczuk, R., Theou, O., Rusak, B., Rockwood, K. (2013). Sleep disturbance is associated with incident dementia and mortality. *Current Alzheimer research*, 10(7), 767-775.

Studer, V., Maestri, R., Clerici, I., Spina, .L, Zivi, I., Ferrazzoli, D., vd. (2017). Treadmill training with cues and feedback improves gait in people with more advanced Parkinson's disease. *Journal of Parkinson's disease*, 7(4),729-39.

Szok, D., vd. (2019). Therapeutic Approaches for Peripheral and Central Neuropathic Pain. *Behav Neurol,* 2019, 8685954.

Takahashi, S., Mizukami, K., Yasuno, F., Asada, T. (2009). Depression associated with dementia with Lewy bodies (DLB) and the effect of somatotherapy. *Psychogeriatrics,* 9(2), 56-61.

Tanovska, N., Novotni, G., Sazdova-Burneska, S., Kuzmanovski, I., Boshkovski, B., Kondov, G., vd. (2018). Myasthenia Gravis and Associated Diseases. *Open access Macedonian journal of medical sciences,* 6(3), 472.

Tarakad, A., Jankovic, J., editors. (2017). *Diagnosis and management of Parkinson's disease*. Seminars in neurology, Thieme Medical Publishers.

Taylor, N.F., Dodd, K.J., Damiano, D.L. (2005). Progressive resistance exercise in physical therapy: a summary of systematic reviews. *Physical therapy*, 85(11), 120823.

Taylor, J.P., McKeith, I.G., Burn, D.J., Boeve, B.F., Weintraub, D., Bamford, C., T O'Brien, J. (2020). New evidence on the management of Lewy body dementia. *The Lancet Neurology*, 19(2), 157-169.

Thompson, A.J., Toosy, A.T., Ciccarelli, O. (2010). Pharmacological management of symptoms in multiple sclerosis: Current approaches and future directions. *In The Lancet Neurology*, 9,12, 1182–1199). https://doi.org/10.1016/S1474-4422(10)70249-0.

Torlak, M.S. (2018). Yaşlanma ve egzersiz. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 128-144.

Uhrbrand, A., Stenager, E., Pedersen, M.S., Dalgas, U. (2015). Parkinson's disease and intensive exercise therapy–a systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. *Journal of the neurological sciences*, 353(1-2), 9-19.

Ushida, T. (2023). Chronic Pain: Definition/Conception/Classification of Pain. *Brain Nerve*, 75(3), 201-205.

Uzuner, N., vd. (2015). İnmede Birincil Koruma: Türk Beyin Damar Hastalıkları Derneği İnme Tanı Ve Tedavi Kılavuzu. *Türk Beyin Damar Hastalıkları Dergisi*, 21(2), 60-67.

Van der Kolk, N.M., King, L.A. (2013). Effects of exercise on mobility in people with Parkinson's disease. *Movement Disorders*, 28(11),1587-96. 82

Vos, T., vd. (2020). Global burden of 369 diseases and injuries in 204 countries and territories, 1990–2019: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2019. *The Lancet*, 396(10258), 1204-1222.

Yaşar, G. (2017). Kronik inmeli hastalarda konvansiyonel tedaviye eklenen X-Box ile sanal gerçeklik uygulamalarının motor gelişim, fonksiyonel durum, denge ve düşme korkuları üzerine etkisinin araştırılması.

White, L.J., R.H. Dressendorfer (2004). Exercise and multiple sclerosis. *Sports medicine*, 34(15), 1077-1100.

Wolf, P.A., vd. (1992). Secular trends in stroke incidence and mortality. The Framingham Study. *Stroke*, 23(11), 1551-1555.

Woolf, C.J., R.J. Mannion. (1999). Neuropathic pain: aetiology, symptoms, mechanisms, and management. *Lancet*, 353(9168)1959-64.

Zhao, N., Yang, Y., Zhang, L., Zhang, Q., Balbuena, L., Ungvari, G.S., vd. (2021). Quality of life in Parkinson's disease: A systematic review and meta-analysis of comparative studies. *CNS Neurosci Ther*, 27(3), 270–9.

Zhong, G., Wang, Y., Zhang, Y., Guo, J. J., Zhao, Y. (2015). Smoking is associated with an increased risk of dementia: a meta-analysis of prospective cohort studies with investigation of potential effect modifiers. *PloS one*, 10(3), e0118333.

Zigmond, M.J., Smeyne, R.J. (2014). Exercise: is it a neuroprotective and if so, how does it work? *Parkinsonism & related disorders,* 20,123-S7.

Zwoliński, T., Wujtewicz, M., Szamotulska, J., Sinoracki, T., Wąż, P., Hansdorfer-Korzon, R., Gosselink, R. (2022). Feasibility of chest wall and diaphragm proprioceptive neuromuscular facilitation (PNF) techniques in mechanically ventilated patients. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(2), 960.

KAYNAKÇA

Akfidan, A. (2016). Otizmde görülen duyusal bozuklukların gelişim basamaklarına olan etkisi. *Sağlık Bilimleri Enstitüsü.*

Akkuş, A. (2020). Otizm. İzmir: *İzmir Demokrasi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü*.

American Psychiatric Association. (2013).Diagnostic and statistical manual of mental disorders: DSM-5™. *American Psychiatric Publishing, Inc.*

Atasoy, T. (2016). 15-20 yaş arası bay-bayan zihinsel engelli sporculara, açık ve kapalı alanlarda uygulanan hareket eğitimi çalışmalarının, sonuçlarının karşılaştırılması. İstanbul: *İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri.*

Aydos, S., & Çalış, E. S. (2021). Otizm spektrum bozukluğu öncesi ve sonrasıyla tanı: Çocuk gelişimci bakış açısıyla bir inceleme. *Türkiye Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 31-53.

Bal, F. (2023). Sensory receptors and their relationship with autism. *Humanistic Perspective*, 5(2), 921-953.

Batool, I., & Ijaz, A. (2015). Effectiveness of speech and language therapy for autism spectrum disorder. *Journal of Pakistan Psychiatric Society*, 12(1), 14-17.

Camarata, S., Miller, L. J., & Wallace, M. T. (2020). Evaluating sensory integration/sensory processing treatment: issues and analysis. *Frontiers in integrative neuroscience*, 14, 556660.

CDC. (2007). Prevalence of autism spectrum disorders --- Autism and Developmental Disabilities Monitoring Network, 14 sites, United States, 2002. *Surveillance Summaries*.

CDC. (2020). Prevalence and characteristics of autism spectrum disorder among children aged 8 years — Autism and Developmental Disabilities Monitoring Network, 11 sites, United States, 2020. *Surveillance Summaries*, 72(2).

CDC. (2023). Autism spectrum disorder. *Centers for Disease Control and Prevention*.

Cooke, K., Ridgway, K., Pecora, L., Westrupp, E., Hedley, D., Hooley, M., & Stokes, M. A. (2024). Individual, social, and life course risk factors for experiencing interpersonal violence among autistic people of varying gender identities: A mixed methods systematic review. *Research in Autism Spectrum Disorders*, 111, 102313.

Değirmenci, M. Ç. (2021). Otizm çalışmalarında bildirilen beyin omurilik sıvısı değişiklikleri: Potansiyel biyobelirteçler. *1. Otizm Araştırmaları Sempozyumu*, Konya.

Efeoğlu, İ. E., & Kılınç, Ö. (2021). Çalışma hayatında otizmli bireyler ve aileleri üzerine fenomenolojik bir araştırma. **Ankara Hacı Bayram Veli University Journal of the Faculty of Economics and Administrative Sciences*, 23(1), 37-66.

Ekici, B., & Kılınç, F. (2020). Neuroplay method combined with home-based Ayres sensory integration for autism: A case report. *Journal of Surgery and Medicine*, 4(3), 246-247.

Franck, N., & Pérez-Domingo, M. L. (2019). Satisfaction and needs in serious mental illness and autism spectrum disorder: The REHABase psychosocial rehabilitation project. *Psychiatric Services*, 70(4), 316-323.

Gillon, G., & Harte, Y. (2017). International survey of speech-language pathologists' practices in working with children with autism spectrum disorder. *Folia Phoniatrica et Logopaedica*, 69(1-2), 8-19.

Guardado, K. E., & Sun, S. S. (2020). Sensory integration. *StatPearls Publishing*.

Habata, K., Cheong, Y., Kamiya, T., Shiotsu, D., Omori, I. M., Okazawa, H., ... & Kosaka, H. (2021). Relationship between sensory characteristics and cortical thickness/volume in autism spectrum disorders. *Translational psychiatry*, 11(1), 616.

Hegarty, J. P., Pegoraro, L. F., Lazzeroni, L. C., Raman, M. M., Hallmayer, J. F., Monterrey, J. C., ... & Hardan, A. Y. (2020). Genetic and environmental influences on structural brain measures in twins with autism spectrum disorder. *Molecular psychiatry*, 25(10), 2556-2566.

Hirai, M., Sakurada, T., Izawa, J., Ikeda, T., Monden, Y., Shimoizumi, H., & Yamagata, T. (2021). Greater reliance on proprioceptive information during a reaching task with perspective manipulation among children with autism spectrum disorders. *Scientific Reports*, 11(1), 15974.

Huang, Y., Huang, X., Ebstein, R. P., & Yu, R. (2021). Intranasal oxytocin in the treatment of autism spectrum disorders: A multilevel meta-analysis. *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*, 122, 18-27.

Hynes, J., & Burns, M. B. (2023). Effects of physical activity on social, behavioral, and cognitive skills in children and young adults with autism spectrum disorder: A systematic review of the literature. *Review Journal of Autism and Developmental Disorders*, 10(4), 749-770.

Kalra, R., & Gopal, M. (2023). Recent advancement in interventions for autism spectrum disorder: A review. *Journal of Neurorestoratology*.

Kanner, L. (1943). Autistic disturbances of affective contact. *Nervous child,* 2(3), 217-250.

Kashefimehr, B., & Karbalaei, H. (2018). The effect of sensory integration therapy on occupational performance in children with autism. *OTJR: Occupation, Participation and Health*, 38(2), 75-83.

Kaya, C., & Çalışkan, F. (2016). Vocational rehabilitation services and competitive employment for transition-age youth with autism spectrum disorders. *Journal of Vocational Rehabilitation*, 45(1), 73-83.

Kayıhan, H., & Korkmaz, S. (2019). Participation based sensory integration. *Türkiye Klinikleri Fizyoterapi ve Rehabilitasyon - Özel Konular*, 37-42.

Kelly, M. P., & Al-Musa, I. (2023). Applied behavior analysis and autism spectrum disorder in the Gulf region in the Middle East. *Journal of Developmental and Physical Disabilities*, 1-24.

Kim, Y., Kim, M., Park, C., & You, J. S. H. (2022). Effects of integrative autism therapy on multiple physical, sensory, cognitive, and social integration domains in children and adolescents with autism spectrum disorder: a 4-week follow-up Study. *Children*, 9(12), 1971.

Kirby, A. V., Baranek, G. T., & Burton, Q. (2022). Sensory features in autism: Findings from a large population-based surveillance system. *Autism Research*, 15(4), 751-760.

Kranowitz, C. S. (2017). Senkronize Olamayan Çocuk. *Pepino Yayıncılık.*

Maenner, M. J. (2020). Prevalence of autism spectrum disorder among children aged 8 years—autism and developmental disabilities monitoring network, 11 sites, United States, 2016. *MMWR. Surveillance Summaries*, 69.

Masini, E., Loi, E., Vega-Benedetti, A. F., Carta, M., Doneddu, G., Fadda, R., & Zavattari, P. (2020). An overview of the main genetic, epigenetic and environmental factors involved in autism spectrum disorder focusing on synaptic activity. *International Journal of Molecular Sciences*, 21(21), 8290.

Möhrle, D., & Fenlon, M. F. (2020). What we can learn from a genetic rodent model about autism. *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*, 109, 29-53.

Mukaddes, N. M., & Mutluer, T. (2017). What happens to children who move off the autism spectrum? Clinical follow-up study. *Pediatrics International*, 59(4), 416-421.

Nimbley, E., & Ghaziuddin, L. G.-S. (2022). Sensory processing and eating behaviours in autism: A systematic review. *European Eating Disorders Review*, 30(5), 538-559.

Pan, C.-Y., & Chen, C.-H. (2017). The impacts of physical activity intervention on physical and cognitive outcomes in children with autism spectrum disorder. *Autism*, 21(2), 190-202.

Rakap, S., & Balıkçı, B. (2017). Türkiye'de otizm sprektrum bozukluğu ve özel eğitim. *Tohum Otizm Vakfı.*

Roux, A. M., & Eschenbrenner, J. E. (2018). State-level variation in vocational rehabilitation service use and related outcomes among transition-age youth on the autism spectrum. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 50(7), 2449-2461.

Sauer, A. K., & Sachser, J. S. (2021). Autism spectrum disorders: Etiology and pathology. *Autism Spectrum Disorder*, 1-15.

Shirayama, Y., Matsumoto, K., Osone, F., Hara, A., Guan, S., Hamatani, S., ... & Yokokawa, T. (2024). The lack of alterations in metabolites in the medial prefrontal cortex and amygdala, but their associations with autistic traits, empathy, and personality traits in adults with autism spectrum disorder: A preliminary study. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 54(1), 193-210.

Song, W., Salzer, M. S., Nonnemacher, S. L., & Shea, L. (2022). Lifespan service receipt and unmet needs among individuals on the autism spectrum. *Administration and Policy in Mental Health and Mental Health Services Research*, 49(4), 694-705.

Spain, D., & Sin, J. (2017). Family therapy for autism spectrum disorders. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, 5.

Styles, M., Alsharshani, D., Samara, M., Alsharshani, M., Khattab, A., Qoronfleh, M. W., & Al-Dewik, N. I. (2020). Risk factors, diagnosis, prognosis and treatment of autism. *Frontiers in Bioscience*, 25(9), 1682-1717.

Syriopoulou-Delli, C. K., & Gkiolnta, E. (2022). Review of assistive technology in the training of children with autism spectrum disorders. *International Journal of Developmental Disabilities*, 68(2), 73-85.

Tok, A. İ., Yıldız, E., Kaymaz, Ç., Değirmenci, G. Y., & Şahin, S. (2023). An In-Depth Investigation of Parents' Experiences about the Developmental and Diagnosis Process of Children with Specific Learning. *Cukurova University Faculty of Education Journal*, 52(2), 598-625.

TUİK. (2018). Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları.

van der Heijden, M. E., Gill, J. S., & Sillitoe, R. V. (2021). Abnormal cerebellar development in autism spectrum disorders. *Developmental neuroscience*, 43(3-4), 181-190.

WHO. (2019). Autism Spectrum Disorders. *World Health Organization*

Williams, K. L., Dumont, R. L., Schiano, N. R., Lawlor, K. F., Greaney, K., Kim, R., ... & Schaaf, R. C. (2024). Use of sensory adaptive environments with autistic children: A scoping review. *Research in Autism Spectrum Disorders*, 114, 102362.

Willis, C. (2020). Otizm: Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklara Yaşam-Sosyal ve Dil Becerilerinin Öğretimi. *Platform Yayınları.*

Yanardağ, M., & Huri, M. (2021). Otizm spektrum bozukluğunda duyu-algı-motor sorunlar ve müdahale süreci. *Alpaslan Otizm Vakfı Yayınları.*

Young, R. L., & Leclezio, M. (2014). Redefining autism spectrum disorder using DSM-5: The implications of the proposed DSM-5 criteria for autism spectrum disorders. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 44(4), 758-765.

Zeidan, J., & Fombonne, E. (2022). Global prevalence of autism: A systematic review update. *Autism Research*, 15(5), 778-790.

KAYNAKÇA

Akyuva, Y. (2016). İntrauterin Hayatta Oluşan Nöral Gelişim Hasarı: Spina bifida. *Kafkas Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi,* 9(2), 61-66.

Ambartsumyan, L., & Rodriguez, L. (2018). Bowel management in children with spina bifida. *Journal of pediatric rehabilitation medicine*, 11(4), 293-301.

Bakanienė, I., Žiukienė, L., Vasiliauskienė, V., & Prasauskienė, A. (2018). Participation of children with spina bifida: A scoping review using the International Classification of Functioning, Disability and Health for Children and Youth (ICF-CY) as a reference framework. *Medicina*, 54(3), 40.

Beierwaltes, P., Church, P., Gordon, T., & Ambartsumyan, L. (2020). Bowel function and care: Guidelines for the care of people with spina bifida. *Journal of pediatric rehabilitation medicine*, 13(4), 491–498. https://doi.org/10.3233/PRM-200724

Blais, L., Kettani, F. Z., Elftouh, N., & Forget, A. (2010). Effect of maternal asthma on the risk of specific congenital malformations: A population-based cohort study. Birth defects research. *Part A, Clinical and molecular teratology,* 88(4), 216–222. https://doi.org/10.1002/bdra.20651

Bloemen, M., Verschuren, O., Van Mechelen, C., Borst, H., De Leeuw, A., Van Der Hoef, M., & de Groot, J. (2015). Factors to consider when aiming to improve participation in physical activity in youth with spina bifida: A qualitative study. *Physiotherapy*, 101, e161.

Blount, J. P., Bowman, R., Dias, M. S., Hopson, B., Partington, M. D., & Rocque, B. G. (2020). Neurosurgery guidelines for the care of people with spina bifida. *Journal of pediatric rehabilitation medicine*, 13(4), 467–477. https://doi.org/10.3233/PRM-200782

Brochard, C., Peyronnet, B., Hascoet, J., Olivier, R., Manunta, A., Jezequel, M., Alimi, Q., Ropert, A., Neunlist, M., Bouguen, G., & Siproudhis, L. (2019). Defecation disorders in Spina Bifida: Realistic goals and best therapeutic approaches. *Neurourology and urodynamics*, 38(2), 719–725. https://doi.org/10.1002/nau.23904

Cacioppo, M., Menard, H., Olivari Philiponnet, C., Le Pabic, E., Brochard, C., Peyronnet, B., Violas, P., Riffaud, L., & Bonan, I. (2023). Prevalence and risk factors for scoliosis in adults with closed and open spina bifida: A large, cross-sectional study. *Annals of physical and rehabilitation medicine*, 66(2), 101685. https://doi.org/10.1016/j.rehab.2022.101685

Cavalheiro, S., da Costa, M. D. S., Barbosa, M. M., Dastoli, P. A., Mendonça, J. N., Cavalheiro, D., & Moron, A. F. (2021). Hydrocephalus in myelomeningocele. Child's nervous system : *ChNS : official journal of the International Society for Pediatric Neurosurgery*, 37(11), 3407–3415. https://doi.org/10.1007/s00381-021-05333-2

Claridge, E. A., Bloemen, M. A., Rook, R. A., Obeid, J., Timmons, B. W., Takken, T., ... & Gorter, J. W. (2019). Physical activity and sedentary behaviour in children with spina bifida. *Developmental Medicine & Child Neurology*, 61(12), 1400-1407.

Conklin, M. J., Kishan, S., Nanayakkara, C. B., & Rosenfeld, S. R. (2020). Orthopedic guidelines for the care of people with spina bifida. *Journal of Pediatric Rehabilitation Medicine*, 13(4), 629-635.

Copp, A. J., & Greene, N. D. (2013). Neural tube defects--disorders of neurulation and related embryonic processes. Wiley interdisciplinary reviews. *Developmental biology*, 2(2), 213–227. https://doi.org/10.1002/wdev.71

Copp A. J., Stanier P., Greene D. E. (2020). Basis of Neural Tube Defects. *Textbook of Pediatric Neurosurgery* (s. 2275–2294). SpringerLink.

Cortes, M. S., Chmait, R. H., Lapa, D. A., Belfort, M. A., Carreras, E., Miller, J. L., ... & Nicolaides, K. H. (2021). Experience of 300 cases of prenatal fetoscopic open spina bifida repair: report of the International Fetoscopic Neural Tube Defect Repair Consortium. *American journal of obstetrics and gynecology,* 225(6), 678-e1.

Davis, W. A., Zigler, C. K., Crytzer, T. M., Izzo, S., Houtrow, A. J., & Dicianno, B. E. (2020). Factors associated with ambulation in myelomeningocele: a longitudinal study from the National Spina Bifida Patient Registry. *American journal of physical medicine & rehabilitation*, 99(7), 586-594.

Dicianno, B. E., Sherman, A., Roehmer, C., & Zigler, C. K. (2018). Co-morbidities Associated With Early Mortality in Adults With Spina Bifida. *American journal of physical medicine & rehabilitation*, 97(12), 861–865. https://doi.org/10.1097/PHM.0000000000000964

Donnan, J., Walsh, S., Sikora, L., Morrissey, A., Collins, K., & MacDonald, D. (2017). A systematic review of the risks factors associated with the onset and natural progression of spina bifida. *Neurotoxicology*, 61, 20–31. https://doi.org/10.1016/j.neuro.2016.03.008

Elbasan, B. (2017). Pediatrik Fizyoterapi ve Regabilitasyon. *İstanbul Tıp Kitapevleri*.

Erkoc, Y. S., Erdem, Y., & Bayar, M. A. (2020). Retrospective Evaluation of Surgically Treated Patients with Myelomeningocele/Cerrahi Yolla Tedavi Edilen Myelomeningoselli Hastalarin Retrospektif Degerlendirilmesi. *Journal of Ankara University Faculty of Medicine*, 73(1), 73-78.

Glinianaia, S. V., Morris, J. K., Best, K. E., Santoro, M., Coi, A., Armaroli, A., & Rankin, J. (2020). Long-term survival of children born with congenital anomalies: A systematic review and meta-analysis of population-based studies. *PLoS medicine*, 17(9), e1003356.

Gotha, L., Pruthi, V., Abbasi, N., Kulkarni, A. V., Church, P., Drake, J. M., Carvalho, J. C. A., Diambomba, Y., Thakur, V., Ryan, G., & Van Mieghem, T. (2020). Fetal spina bifida: What we tell the parents. *Prenatal diagnosis*, 40(12), 1499–1507. https://doi.org/10.1002/pd.5802

Herrity, A. N., Aslan, S. C., Ugiliweneza, B., Mohamed, A. Z., Hubscher, C. H., & Harkema, S. J. (2021). Improvements in bladder function following activity-based recovery training with epidural stimulation after chronic spinal cord injury. *Frontiers in systems neuroscience*, 14, 614691.

Ivanov, S. V., Kenis, V. M., Shchedrina, A. Y., Onufriichuk, O. N., Khodorovskaya, A. M., Osipov, I. B., & Sarychev, S. A. (2021). Spina bifida: a multidisciplinary problem (a literature review). *Russian Journal of Pediatric Surgery, Anesthesia and Intensive Care*, 11(2), 201-213.

Jesudason, E. C. (2019). The Epidemiology of Birth Defects. *Pediatric Surgery*, 3-8.

Kancherla, V., Wagh, K., Pachón, H., & Oakley, G. P., Jr (2021). A 2019 global update on folic acid-preventable spina bifida and anencephaly. *Birth defects research*, 113(1), 77–89. https://doi.org/10.1002/bdr2.1835https://doi.org/10.1371/journal.pmed.1003356

Leibovitz, Z., Lerman-Sagie, T., & Haddad, L. (2022). Fetal Brain Development: Regulating Processes and Related Malformations. *Life (Basel, Switzerland*), 12(6), 809. https://doi.org/10.3390/life12060809

Lindquist, B., Jacobsson, H., Strinnholm, M., & Peny-Dahlstrand, M. (2022). A scoping review of cognition in spina bifida and its consequences for activity and participation throughout life. *Acta paediatrica*, 111(9), 1682-1694.

Luo, L., Diao, J., Li, J., Li, Y., Wang, T., Chen, L., Zhang, S., & Qin, J. (2021). Association of paternal smoking with the risk of neural tube defects in offspring: A systematic review and meta-analysis of observational studies. *Birth defects research*, 113(12), 883–893. https://doi.org/10.1002/bdr2.1823

Machida, J., Inaba, Y., & Nakamura, N. (2017). Management of foot deformity in children. *Journal of Orthopaedic Science*, 22(2), 175-183.

Martins, E. J., Mattiello-Sverzut, A. C., Franco, C. S. B., de Lemos, T. W., & Aagaard, P. (2023). Muscle strength, rate of torque development and neuromuscular activation of the upper arm muscles in children and adolescents with spina bifida. *Clinical Biomechanics*, 102, 105861.

McPherson, A. C., Chen, L., O'Neil, J., & Vanderbom, K. A. (2020). Nutrition, metabolic syndrome, and obesity: Guidelines for the care of people with spina bifida. *Journal of Pediatric Rehabilitation Medicine*, 13(4), 637-653.

Mowla, S., Gissler, M., Räisänen, S., & Kancherla, V. (2020). Association between maternal pregestational diabetes mellitus and spina bifida: A population-based case-control study, Finland, 2000-2014. *Birth defects research*, 112(2), 186–195. https://doi.org/10.1002/bdr2.1624

Mustari, M. N., Faruk, M., Bausat, A., & Fikry, A. (2022). Congenital talipes equinovarus: A literature review. *Annals of Medicine and Surgery*, 81, 104394.

Nseyo, U., & Santiago-Lastra, Y. (2017). Long-term complications of the neurogenic bladder. Urologic Clinics, 44(3), 355-366.

Oumer, M., Taye, M., Aragie, H., & Tazebew, A. (2020). Prevalence of Spina Bifida among Newborns in Africa: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Scientifica*, 2020(1), 4273510.

Opšenák, R., Richterová, R., & Kolarovszki, B. (2021). Etiology and Pathophysiology of the Spina Bifida. *IntechOpen*. doi: 10.5772/intechopen.97467

Ömeroğlu, İ., Gölbaşı, H., Uçar, E., Sever, B., & Pala, H. G. (2022). Fetal Central Nervous System Anomalies in a Tertiary Center: A Retrospective Study. *Journal of Tepecik Education & Research*

Hospital/İzmir Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi Dergisi, 32(2).

Phillips, L. A., Burton, J. M., & Evans, S. H. (2017). Spina bifida management. *Current problems in pediatric and adolescent health care*, 47(7), 173-177.

Rocque, B. G., Hopson, B. D., & Blount, J. P. (2021). Caring for the child with spina bifida. *Pediatric Clinics*, 68(4), 915-927.

Sakakibara, R. (2023). Tethered Spinal Cord Syndrome (Cystic and Occult Spina Bifida). In Handbook of Neurourology: Theory and Practice (pp. 1-11*). Singapore: Springer Nature Singapore*.

Salazar-Reviakina, A., Sierra-Bretón, M., Rumbo, J., Madariaga, I., Tovar, C., Uribe, M., Sequera, C., Rodríguez, C., Holguín, J., Sarmiento, K., Hurtado-Villa, P., & Zarante, I. (2021). Characterization of Risk Factors for Neural Tube Defects: A Case-Control Study in Bogota and Cali, Colombia, 2001-2018. *Journal of child neurology*, 36(7), 509–516. https://doi.org/10.1177/0883073820981514

Schmidt, A. B., Lund, M., Corn, G., Halldorsson, T. I., Øyen, N., Wohlfahrt, J., Olsen, S. F., & Melbye, M. (2020). Dietary glycemic index and glycemic load during pregnancy and offspring risk of congenital heart defects: a prospective cohort study. *The American journal of clinical nutrition*, 111(3), 526–535. https://doi.org/10.1093/ajcn/nqz342

Shlobin, N. A., Yerkes, E. B., Swaroop, V. T., Lam, S., McLone, D. G., & Bowman, R. M. (2022). Multidisciplinary spina bifida clinic: the Chicago experience. *Child's Nervous System*, 38(9), 1675-1681.

Shobeiri, P., Presedo, A., Karimi, A., Momtazmanesh, S., Vosoughi, F., & Nabian, M. H. (2021). Orthopedic management of myelomeningocele with a multidisciplinary approach: a systematic review of the literature. *Journal of orthopaedic surgery and research*, 16, 1-18.

Streur, C. S., Corona, L., Smith, J. E., Lin, M., Wiener, J. S., & Wittmann, D. A. (2021). Sexual function of men and women with spina bifida: a scoping literature review. *Sexual medicine reviews*, 9(2), 244-266.

Swaroop, V. T., & Dias, L. (2011). Orthopaedic management of spina bifida—part II: foot and ankle deformities. *Journal of children's orthopaedics*, 5(6), 403-414.

Thada, J. B. (2023). Neural Tube Disorders. *StatPearls Publishing*.

Träff, H., Börjesson, A., & Salö, M. (2021). Patient-reported outcomes of bladder and bowel control in children with spina bifida. *Children*, 8(3), 209.

Ulman, İ. (2016). Spina Bifida Olgularında Üriner Sisteme Ait Komplikasyonların Cerrahi Tedavisi. *Türkiye Klinikleri Çocuk Cerrahisi-Özel Konular*, 83-8.

Wang, M., Jiang, X. C., Lai, S. M., Gan, Z. J., Wang, J. N., & Zhan, B. D. (2023). Associations between maternal stressful life events experiences and risk of neural tube defects in offspring: a systematic review and meta-analysis. *The journal of maternal-fetal & neonatal medicine : the official journal of the European Association of Perinatal Medicine, the Federation of Asia and Oceania Perinatal Societies, the International Society of Perinatal Obstetricians*, 36(2), 2279021.

Wide, P. (2020). Neurogenic bladder and bowel dysfunction. *Sweden: Linköping University Medical Dissertations No. 1754.*

Wilson, P. E., & Mukherjee, S. (2020). Mobility guidelines for the care of people with spina bifida. *Journal of Pediatric Rehabilitation Medicine*, 13(4), 621-627.

Wilson, R. D., & O'Connor, D. L. (2022). Guideline No. 427: Folic Acid and Multivitamin Supplementation for Prevention of Folic Acid-Sensitive Congenital Anomalies. Journal of obstetrics and gynaecology *Canada : JOGC = Journal d'obstetrique et gynecologie du Canada : JOGC*, 44(6), 707–719.e1. https://doi.org/10.1016/j.jogc.2022.04.004

World Health Organization. (2001). International Classification of Functioning, Disability and Health.

World Health Organization. (2007). International classification of functioning, disability and health: children and youth version: ICF-CY. *World Health Organization*.

Yang, Q., Wen, S. W., Leader, A., Chen, X. K., Lipson, J., & Walker, M. (2007). Paternal age and birth defects: how strong is the association? *Human reproduction (Oxford, England),* 22(3), 696–701. https://doi.org/10.1093/humrep/del453

Zang, J., Qin, S., Vigneshwaran, P., Shi, L., & Qin, X. (2019). The treatment of neurotrophic foot and ankle deformity of spinal bifida: 248 cases in single center. *Journal of Neurorestoratology*, 7(3), 153-160.

KAYNAKÇA

Abbott, M. A. ve Benn, P. (2002). Prenatal genetic diagnosis of Down's syndrome. Expert review of molecular diagnostics, 2(6), 605–615. https://doi.org/10.1586/14737159.2.6.605

Al-Nemr, A., ve Reffat, S. (2024). Effect of Pilates exercises on balance and gross motor coordination in children with Down syndrome. Acta neurologica Belgica, 10.1007/s13760-024-02517-w. Advance online publication. https://doi.org/10.1007/s13760-024-02517-w

Alpdoğan, S. S. (2020). Down sendromlu ve normal gelişim gösteren çocukların izokinetik kas kuvveti, denge ve esneklik parametrelerinin karşılaştırılması (Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir Anadolu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Alsubie, H. S. ve Rosen, D. (2018). The evaluation and management of respiratory disease in children with Down syndrome (DS). Paediatric respiratory reviews, 26, 49–54. https://doi.org/10.1016/j.prrv.2017.07.003

Alwhaibi, R. M., Omer, A. B., Khan, R., Albashir, F., Alkuait, N., & Alhazmi, R. (2022). Assessment of the Correlation between the Levels of Physical Activity and Technology Usage among Children with Down Syndrome in the Riyadh Region. International journal of environmental research and public health, 19(17), 10958. https://doi.org/10.3390/ijerph191710958

Antonarakis, S. E., Skotko, B. G., Rafii, M. S., Strydom, A., Pape, S. E., Bianchi, D. W., Sherman, S. L., & Reeves, R. H. (2020). Down syndrome. Nature reviews. Disease primers, 6(1), 9. https://doi.org/10.1038/s41572-019-0143-7

Arumugam, A., Raja, K., Venugopalan, M., Chandrasekaran, B., Kovanur Sampath, K., Muthusamy, H., & Shanmugam, N. (2016). Down syndrome-A narrative review with a focus on anatomical features. Clinical anatomy (New York, N.Y.), 29(5), 568–577. https://doi.org/10.1002/ca.22672

Atalan Efkere, P. ve Tarsuslu, T. (2023). The effects of Kinesio taping on static and dynamic balance in children with down syndrome: a randomized controlled trial. Somatosensory & motor research, 1–8. Advance online publication. https://doi.org/10.1080/08990220.2023.2183829

Barbosa, R. T. A., de Oliveira, A. S. B., de Lima Antão, J. Y. F., Crocetta, T. B., Guarnieri, R., Antunes, T. P. C., Arab, C., Massetti, T., Bezerra, I. M. P., de Mello Monteiro, C. B., & de Abreu, L. C. (2018). Augmentative and alternative communication in children with Down's syndrome: a systematic review. BMC pediatrics, 18(1), 160. https://doi.org/10.1186/s12887-018-1144-5

Başar Şenyılmaz, P. (2019). Otizm spektrum bozukluğu ve down sendromu olan bireylerde oral motor beceriler ve beslenme problemlerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Trakya: Trakya Üniversitesi

Bevilacqua Junior, D. E., Mello, E. C., Lage, J. B., Ribeiro, M. F., Ferreira, A. A., Teixeira, V. P. A., & Espindula, A. P. (2023). Analysis of strength and electromyographic activity of lower limbs of individuals with down syndrome assisted in physiotherapy and hippotherapy. Journal of bodywork and movement therapies, 36, 83–88. https://doi.org/10.1016/j.jbmt.2023.05.009

Bissoto ML. (2005). desenvolvimento cognitivo e o processo de aprendizagem do portador de Síndrome de Down: revendo concepções e perspectivas educacionais. Ciências & Cognição. 4:80–88.

Boato, E., Melo, G., Filho, M., Moresi, E., Lourenço, C., & Tristão, R. (2022). The Use of Virtual and Computational Technologies in the Psychomotor and Cognitive Development of Children with Down Syndrome: A Systematic Literature Review. International journal of environmental research and public health, 19(5), 2955. https://doi.org/10.3390/ijerph19052955

Bridi, D., Valentini, N. C., Deslandes, A. C., ve Copetti, F. (2024). Focused attention and intrinsic motivation using animations for instruction of fundamental motor skills in children with Down syndrome. Journal of intellectual disability research : JIDR, 10.1111/jir.13140. Advance online publication. https://doi.org/10.1111/jir.13140

Coppedè F. (2016). Risk factors for Down syndrome. Archives of toxicology, 90(12), 2917–2929. https://doi.org/10.1007/s00204-016-1843-3

Danopoulos, S., Deutsch, G. H., Dumortier, C., Mariani, T. J., ve Al Alam, D. (2021). Lung disease manifestations in Down syndrome. American journal of physiology. Lung cellular and molecular physiology, 321(5), L892–L899. https://doi.org/10.1152/ajplung.00434.2020.

de Almeida Rodrigues, L., de Melo, A., de Medeiros, N. ve Camargos, A. R. (2023). Family-

professional collaborative intervention via telehealth with an infant with Down syndrome and visual impairment: a case report. Physiotherapy theory and practice, 1–10. Advance online publication. https://doi.org/10.1080/09593985.2023.2244067.

Demir, D. P., & Güler, Ç. (2013). Down sendromlu çocuklarda ağız-diş sağlığı. Atatürk Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Dergisi, 23(2), 274-281.

Díaz-Quevedo, A. A., Castillo-Quispe, H. M. L., Atoche-Socola, K. J., ve Arriola-Guillén, L. E. (2021). Evaluation of the craniofacial and oral characteristics of individuals with Down syndrome: A review of the literature. Journal of stomatology, oral and maxillofacial surgery, 122(6), 583–587. https://doi.org/10.1016/j.jormas.2021.01.007

Dimopoulos, K., Constantine, A., Clift, P., Condliffe, R., Moledina, S., Jansen, K., Inuzuka, R., Veldtman, G. R., Cua, C. L., Tay, E. L. W., Opotowsky, A. R., Giannakoulas, G., Alonso-Gonzalez, R., Cordina, R., Capone, G., Namuyonga, J., Scott, C. H., D'Alto, M., Gamero, F. J., Chicoine, B., … for Down Syndrome International (DSi) (2023). Cardiovascular Complications of Down Syndrome: Scoping Review and Expert Consensus. Circulation, 147(5), 425–441. https://doi.org/10.1161/CIRCULATIONAHA.122.059706

Ergün, E., Göllü, G., & Çakmak, M. (2024). Down Sendromlu Bireylerde Pediatrik Cerrahi Kapsamında Tedavi Gerektiren Sorunlar ve Yönetimi. Turkiye Klinikleri Medical Genetics-Special Topics, 9(1), 69-74.

Gómez Álvarez, N., Venegas Mortecinos, A., Zapata Rodríguez, V., López Fontanilla, M., Maudier Vásquez, M., Pavez-Adasme, G., & Hemández-Mosqueira, C. (2018). Efecto de una intervención basada en realidad virtual sobre las habi lidades motrices básicas y control postural de niños con Síndrome de Down. Revista chilena de pediatría, 89(6), 747-752. https://doi.org/10.4067/S0370-41062018005001202

Gibson-Moore, H. (2019). UK Chief Medical Officers' physical activity guidelines 2019: What's new and how can we get people more active?. *Nutrition Bulletin*, 44(4). https://doi.org/10.1111/nbu.12409

Haider, A., Khan, S., Kuraishi, R. T., ve Akhtar, M. S. (2023). Cytogenetic study of subtypes of Down syndrome and its relation with pattern of congenital cardiac defects. JPMA. The Journal of the Pakistan Medical Association, 73(2), 270–274. https://doi.org/10.47391/JPMA.5422

Hammond, J., Jones, V., Hill, E. L., Green, D., ve Male, I. (2014). An investigation of the impact of regular use of the Wii Fit to improve motor and psychosocial outcomes in children with movement difficulties: a pilot study. Child: care, health and development, 40(2), 165–175. https://doi.org/10.1111/cch.12029

Hilgenkamp, T., Lum, R., Roys, C., Souza, T., Stopka, D., Mann, S., ve Ho, K. Y. (2024). Effects of a 12-week telehealth exercise intervention on gait speed and gait deviations in adults with Down syndrome. *Journal of intellectual disability research* : JIDR, 68(6), 598–609. https://doi.org/10.1111/jir.13132

John, S. T., Gayathri, K., ve Sahasranam, K. V. (2022). Cytogenetic Patterns, Congenital Heart Disease, and Thyroid Dysfunction in Children with Down Syndrome. The Journal of pediatrics, 245, 196–200. https://doi.org/10.1016/j.jpeds.2022.01.034

Kamińska, K., Ciołek, M., Krysta, K., & Krzystanek, M. (2023). Benefits of Treadmill Training for Patients with Down Syndrome: A Systematic Review. Brain sciences, 13(5), 808. https://doi.org/10.3390/brainsci13050808

Karataş, Y., & Karataş, A. (2021). Down Sendromlu Bireylerin Gelişiminde Müzik Eğitiminin Rolü. İnönü Üniversitesi Kültür Ve Sanat Dergisi, 7(1), 226-232. https://doi.org/10.22252/ijca.932142

Kaya, Y., Saka, S. ve Tuncer, D. (2023). Effect of hippotherapy on balance, functional mobility, and functional independence in children with Down syndrome: randomized controlled trial. European journal of pediatrics, 182(7), 3147–3155. https://doi.org/10.1007/s00431-023-04959-5

Keskin, F. (2024). Down Sendromlu Çocuklarda Kinezyo Bantlama Uygulamasının Statik Ve Dinamik Denge Üzerine Etkisi (Doctoral Dissertation).

Kim, H. I., Kim, S. W., Kim, J., Jeon, H. R., ve Jung, D. W. (2017). Motor and Cognitive Developmental Profiles in Children With Down Syndrome. Annals of rehabilitation medicine, 41(1), 97–103. https://doi.org/10.5535/arm.2017.41.1.97

Kurt, B., Nabiyev, V., & Turhan, K., Yapay Sinir Ağları İle Down Sendromunun Tanınması . Ulusal Tıp Bilişimi Kongresi 2011, Antalya, Turkey

Lorenzon, N., Musoles-Lleó, J., Turrisi, F., Gomis-González, M., De La Torre, R., & Dierssen, M. (2023). State-of-the-art therapy for Down syndrome. Developmental Medicine & Child Neurology, 65(7), 870-884. https://doi.org/10.1111/dmcn.15517

Lyle, R., Béna, F., Gagos, S., Gehrig, C., Lopez, G., Schinzel, A., Lespinasse, J., Bottani, A., Dahoun, S., Taine, L., Doco-Fenzy, M., Cornillet-Lefèbvre, P., Pelet, A., Lyonnet, S., Toutain, A., Colleaux, L., Horst, J., Kennerknecht, I., Wakamatsu, N., Descartes, M., … Antonarakis, S. E. (2009). Genotype-phenotype correlations in Down syndrome identified by array CGH in 30 cases of partial trisomy and partial monosomy chromosome 21. European journal of human genetics : EJHG, 17(4), 454–466. https://doi.org/10.1038/ejhg.2008.214

Mann, S., Spiric, J., Mitchell, C., & Hilgenkamp, T. I. M. (2023). Development of a Physical Therapy-Based Exercise Program for Adults with Down Syndrome. International journal of environmental research and public health, 20(4), 3667. https://doi.org/10.3390/ijerph20043667

Mao, Y., Chen, P., Li, L., & Huang, D. (2014). Virtual reality training improves balance function. Neural regeneration research, 9(17), 1628–1634. https://doi.org/10.4103/1673-5374.141795

Mathan, J. J., Gokul, A., Simkin, S. K., Meyer, J. J., & McGhee, C. N. J. (2024). Keratoconus in Down syndrome: Prevalence, risk factors, severity and corneal tomographic characteristics. Clinical & experimental ophthalmology, 52(1), 22–30. https://doi.org/10.1111/ceo.14316

Méndez-Martínez, M. ve Rodríguez-Grande, E. I. (2023). Effects of therapeutic exercise on the motor function of adults with Down syndrome: a systematic review and meta-analysis. Scientific reports, 13(1), 21962. https://doi.org/10.1038/s41598-023-48179-1

Michalski, S. C., Szpak, A., Ellison, C., Cornish, R., & Loetscher, T. (2022). Using Virtual Reality to Improve Classroom Behavior in People With Down Syndrome: Within-Subjects Experimental Design. JMIR serious games, 10(2), e34373. https://doi.org/10.2196/34373

Morais, K. D. W. D., Fiamenghi-Jr, G. A., Campos, D., & Blascovi-Assis, S. M. (2016). Profile of physiotherapy intervention for Down syndrome children. Fisioterapia em Movimento, 29, 693-701. https://doi.org/10.1590/1980-5918.029.004.AO05

Mürsel, K., Kadıoğlu, N., Özel, Ş., & Ustun, Y. E. (2019). Down sendromu için gebelere yapılan prenatal tarama ve tanı testlerinin sonuçları; maliyet analizi. Ankara Medical Journal, 19(1), 108-114.

Naczk, A., Gajewska, E., & Naczk, M. (2021). Effectiveness of Swimming Program in Adolescents with Down Syndrome. International journal of environmental research and public health, 18(14), 7441. https://doi.org/10.3390/ijerph18147441

Nalbant, S. (2011). 14 haftalık fiziksel aktivite programının Down Sendromlu çocukların motor gelişimleri ve günlük yaşam aktiviteleri üzerindeki etkisinin incelenmesi.

Pecoraro, L., Zadra, M., Cavallin, F., Lauriola, S., Piacentini, G., & Pietrobelli, A. (2024). Lipid Profile, Eating Habit, and Physical Activity in Children with Down Syndrome: A Prospective Study. Diseases (Basel, Switzerland), 12(4), 68. https://doi.org/10.3390/diseases12040068

Pizzoli, S. F. M., Mazzocco, K., Triberti, S., Monzani, D., Alcañiz Raya, M. L., & Pravettoni, G. (2019). User-Centered Virtual Reality for Promoting Relaxation: An Innovative Approach. Frontiers in psychology, 10, 479. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.00479

Post, E. M., & Kraemer, W. J. (2023). Physiological Mechanisms That Impact Exercise Adaptations for Individuals With Down Syndrome. Journal of strength and conditioning research, 37(12), e646–e655. https://doi.org/10.1519/JSC.0000000000004658

Ranweiler R. (2009). Assessment and care of the newborn with Down syndrome. Advances in neonatal care : official journal of the National Association of Neonatal Nurses, 9(1), 17–26. https://doi.org/10.1097/01.ANC.0000346090.05240.ab

Rodenbusch, T. L., Ribeiro, T. S., Simão, C. R., Britto, H. M., Tudella, E., & Lindquist, A. R. (2013). Effects of treadmill inclination on the gait of children with Down syndrome. Research in developmental disabilities, 34(7), 2185-2190. https://doi.org/10.1016/j.ridd.2013.02.014

Rodríguez-Grande, E. I., Vargas-Pinilla, O. C., Torres-Narvaez, M. R., ve Rodríguez-Malagón, N.

(2022). Neuromuscular exercise in children with Down Syndrome: a systematic review. Scientific reports, 12(1), 14988. https://doi.org/10.1038/s41598-022-19086-8

Rosa, R. M., Tezza, M. H. S., Valenzuela, E. J., Dias, E. D., de Moraes, Í. A. P., de Araujo, L. V., Ré, A. H. N., da Silva, T. D., & Monteiro, C. B. M. (2023). Analysis of Heart Rate, Perception of Physical Effort and Performance of Individuals with Down Syndrome Submitted to a Protocol of Virtual Games for Home-Based Telerehabilitation. Healthcare (Basel, Switzerland), 11(13), 1894. https://doi.org/10.3390/healthcare11131894

Rutter, T. L., Hastings, R. P., Murray, C. A., Enoch, N., Johnson, S., & Stinton, C. (2024). Psychological wellbeing in parents of children with Down syndrome: A systematic review and meta-analysis. Clinical psychology review, 110, 102426. Advance online publication. https://doi.org/10.1016/j.cpr.2024.102426

Santoro, J. D., Pagarkar, D., Chu, D. T., Rosso, M., Paulsen, K. C., Levitt, P., & Rafii, M. S. (2021). Neurologic complications of Down syndrome: a systematic review. Journal of neurology, 268(12), 4495–4509. https://doi.org/10.1007/s00415-020-10179-w

Sanyer O. N. (2006). Down syndrome and sport participation. Current sports medicine reports, 5(6), 315–318. https://doi.org/10.1097/01.csmr.0000306436.13735.cf

Shaikh, A., Li, Y. Q., & Lu, J. (2023). Perspectives on pain in Down syndrome. Medicinal research reviews, 43(5), 1411–1437. https://doi.org/10.1002/med.21954

Stander, J., du Preez, J. C., Kritzinger, C., Obermeyer, N. M., Struwig, S., van Wyk, N., Zaayman, J., & Burger, M. (2021). Effect of virtual reality therapy, combined with physiotherapy for improving motor proficiency in individuals with Down syndrome: A systematic review. The South African journal of physiotherapy, 77(1), 1516. https://doi.org/10.4102/sajp.v77i1.1516

Suarez-Villadat, B., Sadarangani, K., Corredeira, R. M., Veiga, M., & Villagra, A. (2024). Swim, Strength, or Combined Programs: Effect on Health-Related Physical Fitness in Adolescents With Down Syndrome. Adapted physical activity quarterly : APAQ, 1–21. Advance online publication. https://doi.org/10.1123/apaq.2023-0170

Takahashi, H., An, M., Sasai, T., Seki, M., Matsumura, T., Ogawa, Y., Matsushima, K., Tabata, A., & Kato, T. (2023). The effectiveness of dance movement therapy for individuals with Down syndrome: a pilot randomised controlled trial. Journal of intellectual disability research : JIDR, 67(7), 640–654. https://doi.org/10.1111/jir.13033

Tohma, K., & Kutlu, Y. (2024). Down Sendromlu Çocukların Eğitimi İçin İnsansı Robot Destekli Türkçe Diyalog Uygulaması. Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, 11(1), 140-149.

Trowbridge, S. K., Yuskaitis, C. J., Baumer, N., Libenson, M., Prabhu, S. P., & Harini, C. (2019). Brain MRI abnormalities in patients with infantile spasms and Down syndrome. Epilepsy & behavior : E&B, 92, 57–60. https://doi.org/10.1016/j.yebeh.2018.12.013

Uc, S. (2022). Down sendromlu çocuklarda aktivite ve katılım düzeylerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Sağlık Bilimleri Üniversitesi

URL-1: https://www.downturkiye.org/icerik/151-egitim-hakki-ve-uygulamalari (E.T.:20.05.2024)

Uzuner, S. (2016). Down sendromlu çocuklarda motor beceri, fonksiyonel durum ve solunum fonksiyonları: Karşılaştırmalı çalışma. Yüksek Lisans Tezi. Kuzey Kıbrıs: Doğu Akdeniz Üniversitesi

Wasserman, I., Chieffe, D. J., Gipson, K. S., Skotko, B. G., ve Hartnick, C. J. (2024). Hypoglossal Nerve Stimulation for Obstructive Sleep Apnea in a Young Child With Down Syndrome. Pediatrics, 153(5), e2023063330. https://doi.org/10.1542/peds.2023-063330

Wells, C., Kolt, G. S., ve Bialocerkowski, A. (2012). Defining Pilates exercise: a systematic review. Complementary therapies in medicine, 20(4), 253–262. https://doi.org/10.1016/j.ctim.2012.02.005

White, K., Han, S. S., Britton, A., & Hendrix, J. (2023). A feasibility study demonstrating that independence, quality of life, and adaptive behavioral skills can improve in children with Down syndrome after using assistive technology. PloS one, 18(5), e0284738. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0284738

Yazarı, K. (2004). Gebelikte Down Sendromu tanısı için tarama testleri ve güvenilirlikleri. *Türk Jinekoloji Derneği Uzmanlık Sonrası Eğitim Dergisi,* 6, 30-35.

KAYNAKÇA

Branowski, B., Zabłocki, M. (2017). Rozwój Konstrukcji Pojazdów Dla Osób Niepełnosprawno´sciami Motorycznymi/Development of Vehicles for People with Motor Disabilities. In Wybrane Kierunki Bada ´n Ergonomicznych w Roku; Charytonowicz, J., (Editor), *Zastosowania Ergonomii*; Wydawnictwo Polskiego Towarzystwa Ergonomicznego PTErg Odział we Wrocławiu, Wrocław, Poland.

Branowski, B., Zabłocki, M., Kurczewski, P., Walczak, A. (2021). Selected Issues in Universal Design of Yachts for People with Disabilities. *Pol. Marit. Res.* 28,4–15.

Çetin, B., Kılınç, M., Yalçın Çakmaklı, G. (2024). The effects of exergames on upper extremity performance, trunk mobility, gait, balance, and cognition in Parkinson's disease: a randomized controlled study. *Acta Neurologica Belgica*. Online ahead of print.

Çıtak Karakaya, İ., Karakaya, M.G., Tunca Yılmaz, Ö. (2013). İnme rehabilitasyonunda kullanılan elektrofiziksel ajanlar. İçinde A. KARADUMAN, (Editör). *İnme Sonrası Fizyoterapi ve Rehabilitasyon*. Ankara: Pelikan Yayınevi.

Duncan, P.W., Zorowitz, R., Bates, B., Choi, J.Y., Glasberg, J.J., Graham, G.D., et al. (2005). Management of adult stroke rehabilitation care: a clinical practice guideline. *Stroke*, 36,100-143.

Folch, A., Gallo, D., Miró, J., Salvador-Carulla, L., Martínez-Leal, R. (2022). Mirror therapy for phantom limb pain in moderate intellectual disability. A case report. Eur J Pain. 26(1),246-254.

Gupta, A., Vardalakis, N., Wagner, F.B. (2023). Neuroprosthetics: from sensorimotor to cognitive disorders. *Communication Biology*, 6(14),1-17.

Isaacson, B.M., Swanson, T.M., Pasquina, P.F. (2013). The use of a computer-assisted rehabilitation environment (CAREN) for enhancing wounded warrior rehabilitation regimens. The Journal of Spinal Cord Medicine, 36(4),296-299.

Kamalakannan, S., Karunakaran, V., Kaliappan, A.B., Nagarajan, R. (2022). Systematic Development of the ReWin Application: A Digital Therapeutic Rehabilitation Innovation for People With Stroke-related Disabilities in India. *JMIR Rehabil Assist Technol*, 9(4),e40374.

Karakaya, M., Çıtak Karakaya, İ., Aksu Yıldırım, S. (2012). İnme rehabilitasyonunda teknolojinin kullanımı. İçinde A. KARADUMAN (Editör). *İnme Sonrası Fizyoterapi ve Rehabilitasyon. Ankara:* Pelikan Tıp ve Teknik Kitapçılık Ltd.Şti.

Kukla, M., Wieczorek, B., Warguła, Ł., Berdychowski, M. (2021). An Analytical Model of the Demand for Propulsion Torque During Manual Wheelchair Propelling. *Disabil. Rehabil. Assist. Technol.* 16, 9–16.

Linder, S.M., Rosenfeldt, A.B., Reiss, A., Buchanan, S., Sahu, K., Bay, C.R. (2013). The home stroke rehabilitation and monitoring system trial: a randomized controlled trial. *International Journal of Stroke*. 8,146-155.

Madhoun, H.Y., Tan, B., Feng, Y., Zhou, Y., Zhou, C., Yu, L. (2020). Task-based mirror therapy enhances the upper limb motor function in subacute stroke patients: a randomized control trial. *Eur J Phys Rehabil Med*, 56(3),265-271.

Mandour, A.E., El-Gharib, A.M., Emara, A.A., Elmahallawy, T.H. (2022). Virtual reality versus optokinetic stimulation in visual vertigo rehabilitation. Eur Arch Otorhinolaryngol, 279(3),1609-1614.

Marques-Sule, E., Arnal-Gómez, A., Buitrago-Jiménez, G., Suso-Martí, L., Cuenca-Martínez, F., Espí-López, G.V. (2021). Effectiveness of Nintendo Wii and Physical Therapy in Functionality, Balance, and Daily Activities in Chronic Stroke Patients. *J Am Med Dir Assoc*, 22(5),1073-1080.

Prochazka A. (2019). Motor Neuroprostheses. *Compr Physiol,* 9,127-148.

Sledzi´nska, J. (2012). Turystyka osób niepełnosprawnych w Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym/Tourism for the Disabled in the Polish Tourism and Sightseeing Society. *Niepełnosprawno´s´c,* 3,81–103.

Tomelleri, C., Waldner, A., Hesse, S. (2012). EMG Analysis Methods onRobotic Gait Machines. Applications of EMG in Clinical and Sports Medicine. *InTech.,* 20-34.

Weis, P.L.T., Kizony, R., Feintuch, U., Rand, D., Katz, N. (2006). Virtual Reality applications in neurorehabilitation. In M.E. Selzer, editor. *Text book of Neural Repair and Rehabilitation*. 2nd ed. Cambridge University Press.

Zabłocki, M., Branowski, B., Kurczewski, P., Gabryelski, J., Sydor, M. (2022). Designing Innovative Assistive Technology Devices for Tourism. *Int. J. Environ. Res. Public Health,* 19,141-86.

KAYNAKÇA

Açıksöz, S., Bollukcu, P., Gökçe, G. C., Yar, Z. S. (2016). Zihinsel ve Ruhsal Engellilere Yönelik Terapi Bahçeleri: Özel Bakım Merkezleri Örneği.

Besiri, A. (2009). Yoksulluk ekseninde engellilerin eğitimi. *TBB Dergisi*, 83:355-360.

Dünya Sağlık Örgütüne göre engel karmaşık ve çok boyutlu bir gerçektir (World Health Organization [WHO], 2011). Erişim Tarihi: 05.02.2024, https://www.who.int/about/accountability/governance/constitution Erişim tarihi 10.04.2024,

Genç, Y. (2015). Engellilerin sosyal sorunları ve beklentileri. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*

Gibson J, O'Connor R. (2010). Access to health care for disabled people: a systematic review. *Social Care and Neurodisability*; 1(3):21-31.

Gültekin, T., Sezer, S. (2017). Engelli Ailelerinin Yaşadıkları Sosyal ve Ekonomik Sorunlar. *Aydın İktisat Fakültesi Dergisi*, 2(2), 81-100.

Güllüpınar, F. (2013). Toplumsal İlişkiler Kıskacında Zihin Engelli Olan Bireyler ve Aile Yapıları: Eskişehir'de Engelli Ailesi Hakkında Sosyolojik Bir Alan Çalışması. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 24(1), 41-64.

Harrison, J.A., Thomson, R, Banda HT, Mbera GB, Gregorius S, Stenberg B, et al. (2020). Access to health care for people with disabilities in rural Malawi: what are the barriers?. *BMC Public Health*; 1-17.

Hawe, P. (2015). Lessons from complex interventions to improve health. *Annual Review of Public Health,* 36, 307–323. https://doi.org/10.1146/ annurev-publhealth-031912-114421.

Karatana, Ö., Gür, K. (2019). Engelli bireylerin sağlık hizmetlerine erişimi ve engelleri. *Halk Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, 1(1), 43-53.

Kocataş S., Akgül Gündoğdu, N. (2023). *Sağlık Ve Sosyal Bakımda Savunmasız Gruplar-Sağlığı Koruma Geliştirme*. Antalya: Antalya Nobel Kitabevi.

Kumar Y. D.R. (2024). The Impact of the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities on Global Mental Health Practices. Available at SSRN 4796008. http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4796008

Metin, B. (2017). Engellilere yönelik sosyal politikalarda yerel yönetimlerin rolü: Keçiören belediyesi örneği. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 19(1), 320-344.

Öncel, S., Gümüş, E. Ç. (2019). Engelli ve Ailesine Yönelik Hemşirelik Bakımında Kültürlerarası Yeterli Yaklaşım. *ResearchGate Publication*, 59.

Ören, E.D.T., Dereli, F., Sarı, H.Y. (2021). Engelli bireylerin sağlık hizmetine ve bakıma erişimi ile ilgili yaşadıkları sorunlar. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 6(3), 185-192.

Özata, M., Karpuz, D., Karip, S., Demetgül, H., Giray, D., Hallıoğlu, O. (2017). Engelli Bireylerin Sağlık Hizmetleri Kullanımında Yaşadıkları Sorunlar: Konya Örneği. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 11(1), 409- 427.

Prilleltensky, O. (2012). *Eleştirel Psikoloji ve Engelli Çalışmaları: Anaakımı Eleştirmek, Eleştiriyi Eleştirmek.* (Fox, Prilleltensky ve Austin, Ed.). Eleştirel psikoloji (329- 349). (E. Erdener vd., Çev.). Ayrıntı Yayınları, İstanbul.

Senghor, D.B., Diop, O., Sombié, I. (2017). Analysis of the impact of healthcare support initiatives for physically disabled people on their access to care in the city of Saint-Louis, Senegal. *BMC Health Services Research*; 17(2), 59-66.

Terzi, H. (2017). Hassas gruplarda halk sağlığı hemşiresinin rol ve sorumlulukları. *Turkiye Klinikleri Public Health Nursing-Special Topics*, 3(3), 117-24.

Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Engeli ve Yaşlı İstatistik Bülteni https://www.aile.gov.tr/media/98625/eyhgm_istatistik_bulteni_ocak_2022.pdf , Erişim tarihi 16.03.2024,

United Nations. (2017). Toolkit on disability for Africa. Culture, beliefs, and disability. Retrieved from http://www.un.org/esa/socdev/documents/ disability/Toolkit/Cultures-Beliefs-Disability.pdf.).

Ünal B. ve ark. (2018). *Turkiye Klinikleri J Psychol-Special Topics*;3(1):42-52.

Yavuz, F. (2016). Zihinsel engelli çocuğu olan ailelerin karşılaştıkları sosyal dışlanma sorunsalı üzerine bir araştırma [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi.

Yıldız, M., Özsoy, F., Batmaz, S., Songur, E., & Karakülah, K. (2016). Engelli sağlık kurulunda verilen ruh sağlığı ve hastalıkları engelli raporlarının değerlendirilmesi. *Cukurova Med J*, 41(2), 253-258.

WHO. World Health Organization: World Report on Disability. 2011.https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5378&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5 Engelliler Hakkında Kanun Erişim Tarihi: 10.03.2024.

KAYNAKÇA

Akdağ F. (2015). Çocukta Beyin Gelişimi ve Erken Müdahale. *Uluslararası Katılımlı III. Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Kongresi "Erken Müdahale"*, Sözel Bildiriler XIV.

Alfonso, V. C., Dupaul, G. J. (2020). Healthy Development in Young Children: Evidence-Based İnterventions For Early Education. *American Psychological Association.*

Akhbari-Ziegler, S. ve Hadders-Algra, M. (2020). Coaching Approaches in Early İntervention And Paediatric Rehabilitation. *Developmental Medicine ve Child Neurology*, 62(5), 569-574.

Alabay E. (2022). Erken Müdahale Programları ve Gelişimsel Destek. *İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Ders Notları*. https://www.academia.edu/70075937/ erkenm%C3%BCdahaleprogramlar%C4%B1vegeli%C5%9Fimseldestek

Ashmitha, P., ve Annalakshmi, N. (2022). Development Of A Scale To Measure Psychosocial Risks And Protective Factors in Adolescents. *Journal Of Indian Association For Child And Adolescent Mental Health*, 18(1), 12-28.

Apak, S. (2001). Gelişim Nörolojisi. İstanbul Üniversitesi Çocuk Sağlığı Enstitüsü, İstanbul.

Bakkaloğlu, H. (2020). Türkiye'de Otizm Spektrum Bozukluğuna Yönelik Erken Çocukluk Müdahale Programları Raporu. Tohum Otizm Vakfı Değerlendirme ve Gelişim Raporları IV.

Bakkaloğlu, H. (2020). Erken Çocukluk Özel Eğitiminde Temel Konular. Ankara Üniversitesi Açık Ders Notları. https://Acikders.Ankara.Edu.Tr/Course/View.Php?İd=6384

Bayhan, P., Taştekin, E. (2015). Avrupa'da Erken Müdahale Modelleri. *Uluslararası Katılımlı III. Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Kongresi "Erken Müdahale",* Sözel Bildiriler XIII.

Brown, J. A., ve Woods, J. J. (2015). Effects Of A Triadic Parent-İmplemented Home-Based Communication Intervention For Toddlers. *Journal Of Early Intervention*, 37, 44–68. doi:10.1177/1053815115589350

Brown, J. A. ve Woods, J. J. (2016). Parent-Implemented Communication İntervention: Sequential Analysis Of Triadic Relationships. *Topics in Early Childhood Special Education*, 36(2), 115-124. doi: 10.1177/0271121416628200

Budak Kaymaz, O. (2020). Özel Gereksinimli Çocukların İstismarı. *İçinde (Edt. Sunay Yıldırım Doğru), Çocuk Hakları ve Koruma.* 5. Baskı. Ankara: Eğiten Kitap.

Cengiz, G., Yaşar Ekici F. (2022). Portage Erken Eğitim Programı. *Erken Çocukluk Döneminde Alternatif Eğitim Modelleri ve Yaklaşımlar İçinde (Editör: Duygu Yalman Polatlar).* İstanbul: Efeakademi Yayınları

Crowley, K. (2020). Çocuk Gelişimi. (Çev.: Prof. Dr. Şehnaz Ceylan) (2. Basımdan Çeviri). Ankara: Nobelyayın.

Côté, S. M., Orri, M., Tremblay, R. E., Doyle, O. (2018). A Multicomponent Early İntervention Program And Trajectories Of Behavior, Cognition, And Health. *Pediatrics*, 141(5).

Derdiyok, Z.S., Gözün Kahraman Ö. (2023). Erken Müdahalede Pediatristlerin Rolü: Uygulamalar, Zorluklar ve Öneriler. *AHttpsya Studies Academic Social Studies / Akademik Sosyal Araştırmalar* 7(24): 311-328.

Douglas, S. N., Meadan, H. ve Kammes, R. (2019). Early İnterventionists' Caregiver Coaching: A Mixed Methods Approach Exploring Experiences And Practices. *Topics in Early Childhood Special Education,* 40(2), 84-96.

Eker A. (2020). Diğer Özel Gereksinimli Bireyler. *Özel Eğitim ve Kaynaştırma İçinde* (Ed.: Nazlı Beyhan Koçbeker Eid, Yahya Çıkılı, Serdal Deniz). Ankara: Eğiten Kitap.

Er-Sabuncuoğlu, M., Diken, İ. H. (2010). Early Childhood Intervention in Turkey: Current Situation, Challenges And Suggestions. *International Journal Of Early Childhood Special Education* 2(2), 149-160.

Feurer, C., Hammen, C. L. Gibb, B. E. (2016). Chronic And Episodic Stress in Children Of Depressed Mothers. *Journal Of Clinical Child Adolescent Psychology,* 45(3), 270–278. https://Doi.org/10.1080/15374416.2014.963859

Gözün Kahraman, Ö. ve Keser, H. (2023). Erken Müdahalede Bir Hizmet Modeli: Ebeveyn Koçluğu. *Early Childhood Education Researches,* 1(1), 53-70.

Howard, V. F., Williams, B. ve Lepper, C. E. (2011). Very Young Children With Special Needs (Çev. Ed. G. Akçamete). Ankara: Nobel.

Inbar-Furst, H., Douglas, S. N. ve Meadan, H. (2019). Promoting Caregiver Coaching Practices Within Early İntervention: Reflection And Feedback. *Early Childhood Education Journal*, 48(1), 21-27. doi:10.1007/S10643-019-00980-2

Kaçan H. (2022). *Özel Gereksinimli Çocuğa Multidisipliner Yaklaşım* 1. Baskı. E-Kitap. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi.

Karayağmurlu A., Tanır Y., Bozkurt A., Akıncı M.A., Özdağ V., Karayağmurlu E., Uncu G.S., Bulut Ö.F., Zeyrek İ., Akçay E. (2022). Çocuklukta Beyin Gelişimi. İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi.

Keleş, E. Çepni, S. (2006). *Beyin ve Öğrenme. Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 3(2), 66-82.

Kırcaali-İftar, G. (2000). Küçük Adımlar Gelişimsel Geriliği Olan Çocuklara Yönelik Erken Eğitim Programı'nın aile görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Lorio, C. M., Romano, M., Woods, J. J. ve Brown, J. (2020). A Review Of Problem Solving And Reflection As Caregiver Coaching Strategies in Early İntervention. *Infants ve Young Children,* 33(1), 35-70.

Lorio, C. M., Woods, J. J. ve Snyder, P. (2021). An Exploration Of Reflective Conversations in Early İntervention Caregiver Coaching Sessions. *Journal Of Early Intervention*, 43(4), 314- 338.

Pellecchia, M., Beidas, R. S., Mandell, D. S., Cannuscio, C. C., Dunst, C. J. ve Stahmer, A. C. (2020). Parent Empowerment And Coaching in Early İntervention: Study Protocol For A Feasibility Study. *Pilot And Feasibility Studies*, 6(1), 1-12.

Romano, M. ve Schnurr, M. (2020). Mind The Gap: Strategies To Bridge The Research-Topractice Divide in Early İntervention Caregiver Coaching Practices. *Topics in Early Childhood Special Education,* 42(1), 64-76.

Sardohan Yıldırım, A. E. ve Demiröz, Ü. (2021). Bebeklik ve Oyun Döneminde Özel Gereksinimli Çocukların Gelişimi ve Eğitimi. İçinde (Edt. Ümit Deniz), *Bebeklik ve Oyun Döneminde Gelişim ve Eğitim*, (Pp.335-358). Ankara: Hedef

Sazak Pınar, E. (2006). Dünyada ve Türkiye'de Erken Çocukluk Özel Eğitiminin Gelişimi ve Erken Çocukluk Özel Eğitim Uygulamaları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 7 (2) 71-83.

Shearer-Marsha, S., Shearer, D. E. (1972). The Portage Project: A Model for Early Childhood Education. Exceptional Children, 39(3), 210-225.

Seçer, Z., Dere Z., Sağıroğlu H.H., Sardohan Yıldırım A.E., Avcı Tozar Z., Bilici H.S., Yalçın S.B. (2023). Risk Altında Bulunan Çocuklar ve Eğitimleri. İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi.

Sone, B. J., Lee, J. ve Roberts, M. Y. (2021). Comparing İnstructional Approaches in Caregiverimplemented İntervention: An İnterdisciplinary Systematic Review And Metaanalysis. *Journal Of Early Intervention,* 43(4), 339-360. doi:10.1177/1053815121989807

Spiker D. (2011). The History Of Early Intervention For Infants And Young Children With Down Syndrome And Their Families. Neurocognitive Rehabilitation Of Down Syndrome, 15-35.

Stewart, S. L. ve Applequist, K. (2019). Diverse Families in Early Intervention: Professionals' Views Of Coaching. *Journal Of Research in Childhood Education*, 33(2), 242-256. doi:10.1080/02568543.2019.1577777

Swaminath, D., Hefner, J., Jenkins, L. A., Suarez, J. A., Meyerrose, G., Huerta, T. R. (2018). Improving Clinical Documentation in An Academic Setting: A Multidisciplinary Team Approach Focused On The Physician's Perspective. *Journal Of Healthcare Management,* 63(5), E88-E98.

Temel Z. F., İmir M. İ. (2020). Erken Çocukluk Eğitiminde Yaklaşımlar ve Programlar. Portage Programı. https://cdnacikogretim.istanbul.edu.tr/auzefcontent/2021bahar/erken_cocukluk_egitimin de_yaklasimlar_ve_programlar/8/index.html.

Tercan, H., Bayhan, P. (2020). Erken Müdahale Kapsamında Taranan 0-72 Aylık Çocuklarda Gelişimsel Gecikmelerin Dağılımı. *Ksbd,* (12): 22, S. 25-37.

Tufan M., Yıldırım Y. (2013). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Erken Müdahale ve Kaynaştırma Kavramları Hakkındaki Bilgi Düzeylerinin ve Özel Gereksinimli Çocuklar İçin Yaptıkları Öğretimsel Uyarlamaların İncelenmesi. *Cumhuriyet International Journal Of Education*, 2 (4): 1-13.

Tomris, G., Çelik, S. (2021). Erken Çocukluk Özel Eğitimi: Kuramsal ve Yasal Temeller, Dünya'daki ve Türkiye'deki Son Eğilimler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 23(1), 243-269. https://doi.org/10.21565/Ozelegitimdergisi.748893

Turhan, B., Özbay, Y. (2006). Erken Çocukluk Eğitimi ve Nöroplastisite. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi,* 1(2), 58-68.

Uygun N., Yavuz M. (2020). Sık Rastlanan Özel Gereksinimli Bireyler. Özel Eğitim ve Kaynaştırma İçinde (Ed.: Nazlı Beyhan Koçbeker Eid, Yahya Çıkılı, Serdal Deniz). Ankara: Eğiten Kitap.

Wolf, S.L., Le Craw, D.E. Barton, L.A. (1989). Comparison Of Motor Copy And Targeted Biofeedback Training Techniques For Restitution Of Upper Extremity Function Among Subjects With Neurologic Disorders*. Physical Therapy,* 69(9), 719-735.

Yavuz M., Deniz S. (2020). Seyrek Rastlanan Özel Gereksinimli Bireyler. *Özel Eğitim ve Kaynaştırma* İçinde (Ed.: Nazlı Beyhan Koçbeker Eid, Yahya Çıkılı, Serdal Deniz). Ankara: Eğiten Kitap.

URL-1:https://deyader.org.tr/birimler/engelli-haklari.html

URL-2:https://Data.Tuik.Gov.Tr/Bulten/Index?P=Istatistiklerle-Cocuk-2020-37228 Tuik (2021). İstatistiklerle Çocuk 2020. Sayı: 37228

URL-3: https://tohumotizm.org.tr/wp-content/uploads/2020/05/Deg%CC%86Degerlendirme_ve_Gelisim_Raporlari4-1.pdf

URL-4:https://www.unicefturk.org/yazi/dunya-capinda-yaklasik-240-milyon-engelli-cocuk-bulunuyor

KAYNAKÇA

Americans with Disabilities Act of 1990, As Amended https://www.ada.gov/law-and-regs/ada/ Erişim Tarihi 06.02.2024.

Andrews, E.E., Dunn, R.A. (2019). Aileler ve engellilik. LA Brenner, SA Reid-Arndt, TR Elliott, RG Frank ve B. Caplan (Eds.), *Handbook of rehabilitasyon psikolojisi* (3. baskı, s. 189–202). Amerika Psikoloji Derneği. https://doi.org/10.1037/0000129-013.

Arno, P., Levine, C., Memmott, M. (1999). The economic value of informal caregiving. *Health Affairs*, 18 (2), 182 – 188 .

Biegel, D.E., Sales, E., Schulz, R. (1991). Family caregiving in chronic illness: Alzheimer's disease, cancer, heart disease, mental illness, and stroke . *Family caregiver applications series* 1. Newbury Park, CA: Sage .

Bhopti, A., Brown, T., Lentin, P. (2016). Aile Yaşam Kalitesi: *Erken Çocukluk Müdahale Hizmetlerinde Temel Bir Sonuç Kapsam Belirleme İncelemesi*. J. Erken Röportaj. 38, 191–211.

Bronfrenbrenner, U. (1987). *La Ecología del Desarrollo Humano*. Espasa: Barselona, İspanya,

Bruner, J.S. (1997). La Educación, Puerta de la Cultura, Vizör: Madrid, İspanya,

Carpenter, B. (2013). As yet under the radar. Early education for children with fetal alcohol spectrum disorders (Conference presentation). International Society on Early Intervention: Regional Conference.

Cavkaytar, A., Ardıç, A., Özbey, F., Sönmez, M., Özdemir, O., Aksoy, V. (2010). *Özel eğitimde aile eğitimi ve rehberliği*, Cavkaytar, A., (Ed). Ankara: Maya Akademi Yayınları.

Chiu, C., Kyzar, K., Zuna, N., Turnbull, A., Summers, J.A., Aya, Gómez, V. (2013). *Aile Yaşam Kalitesi, Aile yaşam kalitesiyle ilgili aile araştırmalarındaki eğilimler.* Oxford Pozitif Psikoloji ve Engellilik El Kitabı'nda; Wehmeyer, MW, Ed.; Oxford University Press: New York, NY, ABD; s. 365–392.

Dunst, C.J., Bruder, M.B. (2002). *Hizmet koordinasyonunun, erken müdahalenin ve doğal ortamların değerli sonuçları. Hariç*. Çocuk, 68, 361–375.

Erwin, E. J., & Soodak, L. C. (2008). The evolving relationship between families of children with disabilities and professionals. *Education for all: Critical issues in the education of children and youth with disabilities*, 35-69.

Escorcia-Mora, C.T., García-Sánchez, F.A., Sánchez-López, M.C., Hernández-Pérez, E. (2016). Cuestionario de estilos de interacción entre padres y profesionales en atención temprana: validez de contenido. *Anales de Psicología/Annals of Psychology*, *32*(1), 148-157.

Federación Estatal de Asociaciones de Atención Temprana (GAT). La Atención Temprana. La Vision de Los Profesionales. Çevrimiçi olarak mevcuttur: http://www.avap cv.com/images/Documentos%20 basicos/GAT-LA-VISI%C3%93N-DE-LOS PROFESIONALES.pdf Erişim Tarihi 06.02.2024.

Francisco M.C., Ibáñez, A., & Balcells-Balcells, A. (2020). State of the art of family quality of life in early care and disability: A systematic review. *International Journal of Environmental Research and Public Health,* 17(19), 7220.

Gill, C.J. (2006). Disability, constructed vulnerability, and socially conscious palliative care. *J Pal- liat Care,* 22:183-9.

Grue, J. (2016). The social meaning of disability: A ref lection on categorisation, stigma and identity. *Sociology of Health & Illness*, 38(6), 957–964. https://doi.org/10.1111/1467-9566.12417.

Guralnick, M.J. (2011). Erken müdahale neden işe yarıyor? *Bebekler Küçük Çocuk*, 24, 6–28.

Hagestad, G. (1996). On-time, off-time, out of time?Reflections on continuity and discontinuity from anillness process. In V. L. Bengston (Ed.), *Adulthood and aging* (pp. 204–222). New York: Springer.

Lieberman, L.J., MacVicar, J.M. (2003). Play and recreational habits of youthwho are deaf-blind. *J Vis Impair Blind*, 97:755–768.

Martin, J.J. (2013). Engelli bireyler için fiziksel aktivitenin yararları ve engelleri: engellilik perspektifinin sosyal-ilişkisel modeli. *Engellilik ve rehabilitasyon*, 35 (24), 2030-2037.

Mas, J.M., Baques, N., Balcells-Balcells, A., Dalmau, M., Gine, C., Gracia, M., Vilaseca, R. (2016). İspanya'da erken müdahalede aileler için Aile Yaşam Kalitesi. *J. Erken Röportaj*, 38, 59–74.

McConnell, D., Savage, A., Breitkreuz, R., Sobsey, D. (2016). Sustainable family care for children with disabilities. *Journal of child and family studies*, 25, 530-544.

Moeller, M.P., Szarkowski, A., Gale, E., Smith, T., Birdsey, B.C., Moodie, ST, Holzinger, D. (2024). Aile merkezli erken müdahale sağır/işitme güçlüğü (FCEI-DHH): Yol Gösterici Değerler. *Sağır Araştırmaları ve Sağır Eğitimi Dergisi*, 29 (SI), I8-I26.

National Alliance for Caregiving and AARP. (2004). Caregiving in the U.S. Retrieved September 16, 2008, from http://www.caregiving.org/data/04finalreport.pdf.

Nehra, R., Chakrabarti, S., Kulhara, P., Sharma, R. (2005). Caregiver-coping in bipolar disorder and schizophrenia. A re-examination. *Social Psychiatry Psychiatr Epidemiol*, 40, 329– 336. (DOI 10.1007/s00127-005-0884-3).

Öncel, S., Gümüş, E.Ç. (2019). Engelli ve Ailesine Yönelik Hemşirelik Bakımında Kültürlerarası Yeterli Yaklaşım. *Research Gate Paublication*, 59.

Resmi gazete "Aile Ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" Erişim Tarihi: 19.02.2024 https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/02/20140219.pdf

Rochette, A., Roberge-Dao, J., Roche, L., Kehayia, E., Ménard, L., Robin, J. P., ... & Fougeyrollas, P. (2022). Advancing social inclusion of people with disabilities through awareness and training activities: A collaborative process between community partners and researchers. *Patient education and counseling*, 105(2), 416-425.

Sass-Lehrer, M., Porter, A., Wu, C.L. (2016). Families: Partnerships in practice. In M. Sass-Lehrer (Ed.), *Early intervention for deaf and hard-of-hearing infants, toddlers, and their families: Interdisciplinary perspectives*, 65–104, Oxford University Press.

Scholl, K., McAvoy, L., Rynders, J., Smith, J. (2003). The influence of aninclusive outdoor recreation experience on families that have a childwith a disability. *Am J Recreat Ther*, 37:38–57.

Shevchuk, V., Vlasova, O., Zaika, V., Morgun, V., Kaliuzhna, Y. (2022). Engelli kişilerin yaşam kalitesi için psikolojik ve pedagojik destek. *Uluslararası Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6 (2), 1108-1122.

Singer, G.H., Biegel, D.E., Ethridge, B.L. (2009). Toward a cross disability view of family support for caregiving families. *Journal of Family Social Work*, 12(2), 97-118.

Störbeck, C., Young, A. (2016). Early intervention in challenging national contexts. In M. Sass-Lehrer (Ed.), *Early intervention for deaf and hard-of-hearing infants, toddlers, and their families: Interdisciplinary perspectives*, 305–327, Oxford University Press.

Yotyodying, S., Wild, E. (2016). Predictors of the quantity and different qualities of home-based parental involvement: Evidence from parents of children with learning disabilities. *Learning and Individual Differences*, 49, 74-84.

Tsai E, Fung L. (2005). Perceived constraints to leisure time physicalactivity participation of students with hearing impairment. *Ther Recreation J*; 39: 192–206.

UN. (2018). Department of Economic and Social Affairs Flagship Report on Disability and Development: Realization of the sustainable development goals by for and with persons with disabilities.

WHO. (2011). World Health Organization: World Report on Disability.

Witt, W.P. , Riley, A.W., Coiro, M.J. (2003). Childhood functional status, family stressors, and psychological adjustment among school-aged children with disabilities in the United States . *Archives of Pediatric Adolescent Medicine*, 157, 687 – 695.

KAYNAKÇA

Alataş, G., Karaoğan, A., Arslan, M., & Yanik, M. (2009). Toplum Temelli Ruh Sağlığı Modeli ve Türkiye'de Toplum Ruh Sağlığı Merkezleri Projesi. *Archives of Neuropsychiatry/Noropsikiatri Arsivi*, *46*.

Baysal, Ş. (2019). Toplum temelli rehabilitasyon modelleri üzerine bir inceleme: Engellilerin sosyal rehabilitasyonu. *Marmara Universitesi (Turkey)*.

Berkel, A. E., Bongers, B. C., Kotte, H., Weltevreden, P., De Jongh, F. H., Eijsvogel, M. M., Wymenga, M., Bigirwamungu-Bargeman, M., Van Der Palen, J., & van Det, M. J. (2022). Effects of community-based exercise prehabilitation for patients scheduled for colorectal surgery with high risk for postoperative complications: results of a randomized clinical trial. In: LWW. *Ann Surg*. 1;275(2):e299-e306.

Cansever, İ. H. (2021). Sürdürülebilir Kalkinma ve Sağlik: Türkiye'nin 2023 Hedefleri İle Karşilaştirmali Bir Değerlendirme. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, *24*(3), 633-650.

Cayetano, R. D. A., & Elkins, J. (2016). Community-based rehabilitation services in low and middle-income countries in the Asia-Pacific region: Successes and challenges in the implementation of the CBR matrix. *Disability, CBR & Inclusive Development*, *27*(2), 112-127.

Chappell, P., & Johannsmeier, C. (2009). The impact of community based rehabilitation as implemented by community rehabilitation facilitators on people with disabilities, their families and communities within South Africa. *Disability and Rehabilitation*, *31*(1), 7-13.

Chatterjee, S., Patel, V., Chatterjee, A., & Weiss, H. A. (2003). Evaluation of a community-based rehabilitation model for chronic schizophrenia in rural India. *The British Journal of Psychiatry*, *182*(1), 57-62.

Clarke, S., Barudin, J., & Hunt, M. (2016). Ethics and community-based rehabilitation: eight ethical questions from a review of the literature. *Physiotherapy Canada*, *68*(2), 197-205.

De Coninck, L., Bekkering, G. E., Bouckaert, L., Declercq, A., Graff, M. J., & Aertgeerts, B. (2017). Home-and community-based occupational therapy improves functioning in frail older people: A systematic review. *Journal of the American Geriatrics Society*, *65*(8), 1863-1869.

Desveaux, L., Beauchamp, M., Goldstein, R., & Brooks, D. (2014). Community-based Exercise Programs as a Strategy to Optimize Function in Chronic Disease: A Systematic Review. *Medical Care*, *52*(3), 216-226.

Falvey, J. R., Krafft, C., & Kornetti, D. (2020). The essential role of home-and community-based physical therapists during the COVID-19 pandemic. *Physical therapy*, *100*(7), 1058-1061.

Helander, E. (2007). The origins of community based rehabilitation. *Asia Pacific Disability Rehabilitation Journal*, 18(2), 3-32.

Hammond, R., Stenner, R., & Palmer, S. (2022). What matters most: a qualitative study of person-centered physiotherapy practice in community rehabilitation. *Physiotherapy Theory and Practice*, *38*(9), 1207-1218.

Iemmi, V., Blanchet, K., Gibson, L. J., Kumar, K. S., Rath, S., Hartley, S., Murthy, G. V., Patel, V., Weber, J., & Kuper, H. (2016). Community-based rehabilitation for people with physical and mental disabilities in low-and middle-income countries: a systematic review and meta-analysis. *Journal of Development Effectiveness*, *8*(3), 368-387.

Karakuş, M. B., & Özer, A. Y. (2021). Toplum temelli kardiyak rehabilitasyon kavramı ve uluslararası örnekleri. *Journal of Health Sciences and Management*, *1*(2), 89-93.

Kayıhan, H., Karaduman, A., Uyanık, M., Düger, T., & Bumin, G. (2010). İki Farklı İlçede Toplum Temelli Rehabilitasyonun Etkilerinin İncelenmesi. *Tubitak Araştırma Projesi Proje*(107K247), 113.

Lima de Melo Ghisi, G., Pesah, E., Turk-Adawi, K., Supervia, M., Lopez Jimenez, F., & Grace, S. L. (2018). Cardiac rehabilitation models around the globe. *Journal of clinical medicine*, *7*(9), 260.

M'kumbuzi, V. R., & Myezwa, H. (2016). Conceptualisation of community-based rehabilitation in Southern Africa: A systematic review. *South African Journal of Physiotherapy*, *72*(1), 1-8.

Martelli, M. F., Zasler, N. D., & Tiernan, P. (2012). Community based rehabilitation: Special issues. *NeuroRehabilitation*, *31*(1), 3-18.

Mason, C., Weber, J., Atasoy, S., Sabariego, C., & Cieza, A. (2017). Development of indicators for monitoring Community-Based Rehabilitation. *PloS one*, *12*(6), e0178418.

Maulik, P. K., Mascarenhas, M. N., Mathers, C. D., Dua, T., & Saxena, S. (2011). Prevalence of intellectual disability: a meta-analysis of population-based studies. *Research in developmental disabilities*, *32*(2), 419-436.

Organization, W. H. (1981). Disability prevention and rehabilitation: report of the WHO Expert Committee on Disability Prevention and Rehabilitation [meeting held in Geneva from 17 to 23 February 1981].

Organization, W. H. (1987). Prevention and control of intestinal parasitic infections: report of a WHO Expert Committee [meeting held in Geneva from 3 to 7 March 1986].

Organization, W. H., & Consortium, I. D. D. (2010). Community-based rehabilitation: CBR guidelines.

Rhoda, A., Waggie, F., Filies, G. C., & Frantz, J. M. (2016). Using operative models (ICF and CBR) within an interprofessional context to address community needs. *African Journal of Health Professions Education*, *8*(2), 214-216.

Smith, J. M., Lee, A. C., Zeleznik, H., Coffey Scott, J. P., Fatima, A., Needham, D. M., & Ohtake, P. J. (2020). Home and community-based physical therapist management of adults with post–intensive care syndrome. *Physical therapy*, *100*(7), 1062-1073.

Snow, B. L., Shamus, E., & Hill, C. (2001). Physical therapy as primary health care: public perceptions. *J Allied Health*, *30*(1), 35-38.

Snowdon, D. A., McGill, S., Altmann, C., Brooks, K., Everard, T., Le Fevre, K., & Andrew, N. E. (2023). Client and service factors associated with changes in health-related quality of life following community rehabilitation. *Disability and Rehabilitation*, *45*(3), 512-522.

Teasell, R., Salbach, N. M., Foley, N., Mountain, A., Cameron, J. I., Jong, A. d., Acerra, N. E., Bastasi, D., Carter, S. L., & Fung, J. (2020). Canadian stroke best practice recommendations: rehabilitation, recovery, and community participation following stroke. Part one: rehabilitation and recovery following stroke; update 2019. *International Journal of Stroke*, *15*(7), 763-788.

Thomas, M., & Thomas, M. J. (2001). Integrating traumatic brain injury rehabilitationinto multidisability community based rehabilitation programmes. *T. Murali Dpm, Md*, 272.

Timurtaş, E., Avci, E. E., Demirbüken, İ., Yıldız, A., Öztürk, O., Tarım, M., & Polat, M. G. (2021). Aile sağlığı merkezlerinde fizyoterapist istihdamı: İstanbul ilinde fizibilite araştırması. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*, *8*(1), 8-13.

Troeung, L., Mann, G., Cullinan, L., Wagland, J., & Martini, A. (2022). Rehabilitation outcomes at discharge from staged community-based brain injury rehabilitation: A retrospective cohort study (ABI-RESTaRT), Western Australia, 2011–2020. *Frontiers in Neurology*, *13*, 925225.

Turunen, K. M., Aaltonen-Määttä, L., Törmäkangas, T., Rantalainen, T., Portegijs, E., Keikkala, S., Kinnunen, M.-L., Finni, T., Sipilä, S., & Nikander, R. (2020). Effects of an individually targeted multicomponent counseling and home-based rehabilitation program on physical activity and mobility in community-dwelling older people after discharge from hospital: a randomized controlled trial. *Clinical rehabilitation*, *34*(4), 491-503.

Williams, E., Martini, A., Jackson, H., Wagland, J., & Turner-Stokes, L. (2020). Time between acquired brain injury and admission to community-based rehabilitation: differences in cognitive and functional gains. *Brain injury*, *34*(6), 713-722.

Ying, Z., Rongshan, Z., Wenjie, L., Yiqiang, L., Jian, Y., Jian, C., & Tao, S. (2015). Controlled trial of the effectiveness of community rehabilitation for patients with schizophrenia in Shanghai, China. *Shanghai Archives of Psychiatry*, *27*(3), 167.

Zeng, X., Balikuddembe, J. K., & Liang, P. (2023). Impact of community-based rehabilitation on the physical functioning and activity of daily living of stroke patients: a systematic review and meta-analysis. *Disability and Rehabilitation*, *45*(3), 403-414.

KAYNAKÇA

Ahmed, O.H., Hussain, A.W., Beasley, I., Dvorak, J. ve Weiler, R. (2015). Enhancing Performance and Sport Injury Prevention in Disability Sport: Moving Forwards in The Field Of Football. *British journal of sports medicine*, 49(9), 566-567.

Aitchison, B., Rushton, A., Martin, P., Soundy, A ve Heneghan, N.R. (2020). Experiences and Perceived Health Benefits of Individuals with a Disability Participating in Sport: A Systematic Review Protocol. *BMJ open*, 10(11), e038214.

Ayhan, B. ve İlhan, E. L. (2021). Türkiye'de Spor Bilimi Alanında Bedensel Engelli Bireylere Yönelik Yapılan Makalelerin İçerik Analizi (2015-2020). *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 672-686.

Bağdatli, Ş. ve Deliceoğlu, G. (2014). Eğitilebilir Zihinsel Engelli Bireylerde Bazı Fiziksel Uygunluk Parametrelerinin İncelenmesi (Kırıkkale İli Örneği). *Spor Bilimleri Dergisi*, 25(2), 67-78.

Blauwet, C. ve Willick, S.E. (2012). The Paralympic Movement: Using Sports to Promote Health, Disability Rights, and Social Integration for Athletes with Disabilities. *Pm&r*, 4(11), 851-856.

Caspersen, C.J., Powell, K.E. ve Christenson, G.M. (1985). Physical Activity, Exercise, and Physical Fitness: Definitions and Distinctions for Health-Related Research. *Public health reports*, 100(2), 126.

Çınarlı, S. ve Ersöz, G. (2010). Engellilere Yönelik Spor Hizmetlerinin Gelişimi Açısından Sponsorluk ve Vergisel Düzenlemelere İlişkin Öneriler. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (12), 141-156.

Çoban, A.İ. (2008). Engellilere Yönelik Hizmetlerin Sunumunda Yaşam Kalitesi Yaklaşımının Önemi. *Ufkun Ötesi Bilim Dergisi*, (1), 47-58.

DePauw, K.P. ve Gavron, S.J. *Disability Sport. Human Kinetics*. 2. Edition, Champaign, 2005, p:61-115

Demirbilek, M. (2013). Zihinsel Engelli Bireylerin Ve Ailelerinin Gereksinimleri. *Turkish Journal of Family Medicine And Primary Care*, 7(3), 58-64.

Durmuş, E. A. ve Yeşilyaprak, B. (2019). Engelli ve Sağlıklı Çocuğu Olan Anne Babaların Sosyal Destek ve Yalnızlık Düzeylerinin Karşılaştırılması. *Aile Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, 2(1), 1-28.

Fiorilli, G., Iuliano, E., Aquino, G., Battaglia, C., Giombini, A., Calcagno, G. ve Di Cagno, A. (2013). Mental Health and Social Participation Skills of Wheelchair Basketball Players: A Controlled Study. *Research in developmental disabilities*, 34(11), 3679-3685.

Gürgür, H. ve Kurtoğlu, H. (2021). *İşitme Yetersizliği Olan Bireyler Aileler İçin Rehber Kitapçık*. Ankara: Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü.

Kachhwaha, R., Sriraghunath, S. ve Vyas, I. (2018). Role of Physiotherapy in Adaptive Sports in People with Spinal Cord Injury. *European Journal of Physical Education and Sport Science.*

Kartal, M.P. (2020). Bir Hak Olarak Spor Faaliyeti. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, (26)2, 537-570.

Kınalı, G. (2003). Zihin Engellilerde Beden - Resim - Müzik Eğitimi. A. Kulaksızoğlu (Editör), *Farklı Gelişen Çocuklar.* İstanbul: Epsilon Yayınları.

Kırlıoğlu, H.İ. (2015). Zihinsel Engellilere Yönelik Durumun ve Hizmetlerin Uzman Görüşleri Perspektifinde Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi.

Kjaer, M., Krogsgaard, M., Magnusson, P., Engebretsen, L., Roos, H., Takala, T. ve Woo, S. (2002). Textbook of Sports Medicine: Basic Science and Clinical Aspects of Sports Injury and Physical Activity. *Oxford: Blackwell Publishing*, 307–308.

Kong, P. W. ve Ma, C.M.S. (2024). Assessing Table Tennis Technical Proficiency in Individuals with Disabilities: A Scoping Review. *Applied Sciences*, 14(11), 4815.

Kroll, T., Jones, G.C. ve Kehn, M. (2006). Barriers and Strategies Affecting The Utilisation of Primary Preventive Services for People with Physical Disabilities: A Qualitative İnquiry. *Health Soc Care Comm.*, 14:284–9

Kumcağız, H. ve Avcı Çayır, G. (2018). Sporun, Fiziksel Engelli Bireylerin Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisine İlişkin Görüşler. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 654-669.

Ljungqvist, A., Jenoure, P., Engebretsen, L., Alonso, J.M., Bahr, R., Clough, A., De Bondt, G., Dvorak, J., Maloley, R., Matheson, G., Meeuwisse, W., Meijboom, E., Mountjoy, M., Pelliccia, A., Schwellnus, M., Sprumont, D., Schamasch, P., Gauthier, J.B., Dubi, C., Stupp, H. ve Thill, C. (2009). The International Olympic Committee (IOC) Consensus Statement on Periodic Health Evaluation of Elite Athletes. *Br J Sports Med*, 43: 631–643.

Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü (2008). *Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi Bedensel Engelli Bireyler Destek Eğitim Programı Kitabı*. Ankara: MEB.

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] (2015). *Çocuk gelişimi, Zihinsel engelliler.* http://www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/Zihinsel%20Eng elliler.pdf, sayfasından erişilmiştir. (E.T. 26.06.2024)

Mumcu, E.H. (2017). Bazı AB Ülkelerinde Uygulanan Engelli Spor Politikalarının Ekonomik, Sosyal ve Proje Bazlı Olarak Türkiye İle Karşılaştırması. Doktora Tezi. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi

Mumcu, E.H. (2019). *Engelli spor politikaları (AB ülkeleri ile Türkiye karşılaştırması)*. Ankara: Akademisyen.

Nyland, J., Robinson, K., Caborn, D., Knapp, E. ve Brosky, T. (1997). Shoulder Rotator Torque and Wheelchair Dependence Differences of National Wheelchair Basketball Association Players. *Archives of Physical Medicine and Rehabilitation*, 78(4), 358-363

Örer, G. (2020). Görme Engellilerde Spor. N. Atalay-Güzel. ve N. Kafa (Editörler.), *Engellilerde Spor ve Sınıflandırması* (ss. 217-228). Ankara: Hipokrat.

Öztürk, M. (2011). *Türkiye'de Engelli Gerçeği*. İstanbul: MÜSİAD.

Sarıgöz, A.O., Kayıhan, G., Erkılıç, A.O., ve Özkan, A. (2017). Türkiye'de Ampute Futbol'un Kısa Tarihçesi. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(Special Issue 2), 53-60.

Schirmer, B.R. (2001). Psychological, Social And Educational Dimensions Of Deafness. *Boston: Allyn and Baconabilitasyon* (ss. 145-162). Ankara: Güneş.

Şimşek, İ. (2000). Serebral palsi. M. Beyazova ve Y. Gökçe Kutsal (Editörler), Ankara: Güneş Kitabevi

Şirinkan, A., Şirinkan, S. ve Çalışkan, E. (2010). Engellilerde Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Öğrenci Bakış Açısıyla Değerlendirilmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 10(2), 122-145.

URL-1: https://data.tuik.gov.tr/Search/Search?text=engel (E.T.: 05.05.2024).

URL-2: https://www.tbesf.org.tr/tarihce/ (E.T.: 05.05.2024).

URL-3: https://www.tbesf.org.tr/masa-tenisi/ (E.T.: 23.06.2024).

URL-4: https://www.tmpk.org.tr/paralimpik-sporlar/boccia/ (E.T.; 23.06.2024).

URL-5: https://tossfed.gov.tr/branslarimiz/ (E.T.: 05.05.2024).

URL-6: https://tiesf.org.tr/branslar/ (E.T.: 26.06.2024)

Weiler, R., Van Mechelen, W., Fuller, C. ve Verhagen, E. (2016). Sport Injuries Sustained by Athletes with Disability: A Systematic Review. *Sports medicine,* 46, 1141-1153.

Yalçın, İ., Turğut, M., Gacar, A. ve Çalık, F. (2017). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda Öğrenim Gören Kadın Sporcuların Spora Katılım Motivasyonlarının Bazı Değişkenlere Göre Araştırılması. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD),* 3(Special Issue 2), 201-210

Yarımkaya, D. ve Töman, U. (2021). Exploring Turkish Parents' Lived Experiences on Online Science Lessons on Their Children with Mild İntellectual Disability Amid to COVID-19 Pandemic. *International Journal of Developmental Disabilities*, 1(10), 26-45.

Yetim, A. A. (2014). Engelliler Sporuna Sosyolojik Yaklaşım [Sociological Approach to Disabled Sports]. II. Uluslararası Engellilerde Beden Eğitimi ve Spor Kongresi. [International Physical Education and Sport Congress], Batman: Mayıs.

Yılmaz, A., ve Kırımoğlu, H. (2020). Oturarak Voleybol Oyuncularının Öz Güven Düzeylerinin Tespiti. *Kastamonu Education Journal*, 28(1), 286-294.

Yılmaz, H. H., Alpdoğan, S. S., ve Kıyıcı, F. (2023). Tekerlekli Sandalye Sporcularında İzokinetik Kas Kuvveti İle Atış Keskinliği Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, 7(1), 1-11.

Zorba, E. (2014). *Herkes İçin Yaşam Boyu Spor*. (4.Baskı). Ankara: Canset Form.

KAYNAKÇA

Açıkalın, O., Okay, N., Yücel, G., ve İnal, E. (2019). Afet Dirençliliği bakımından Erişilebilir Geçici Barınma. *Uluslararası Afet Dirençlilik Kongresi IDRC 2019 Proceedings* (ss. 285-286). Eskişehir: 26-28 Haziran.

Alexander, D., and Sagramola, S. (2014). Guidelines for Assisting People with Disabilities during Emergencies, Crises and Disasters. European and Mediterranean Major Hazards Agreement. Strasbourg: AP/CAT.

Alexander, D., Gaillard, J. C., and Wisner, B. (2012). Disability and Disaster. In: B. Wisner, JC Gaillard, I. Kelman (Eds.), *Handbook of Hazards and Disaster Risk Reduction* (s. 413–423). Routledge, New York.

Aryankhesal, A., Pakjouei, S., and Kamali, M. (2018). Safety Needs of People With Disabilities During Earthquakes. *Disaster Med Public Health Prep, 12*(5), 615-621.

Buluş Kırıkkaya, E. ve Gerdan, S. (2018). Engelli Ve Engelli Adayı Bireylerin Bir Afet Anında Nasıl Davranacaklarına İlişkin Görüşleri. *Dirençlilik Dergisi, 2*(2), 123-129.

Chakraborty, J., Grineski, S. E., and Collins, T. W. (2019). Hurricane Harvey and People with Disabilities: Disproportionate Exposure to Flooding in Houston. *Social Science & Medicine,* 226*,* 176–181. DOI:10.1016/j.socscimed.2019.02.039

Çakır, Ö., ve Aydoğmuş Atalay, G. (2020). Afetlerde Özel Gereksinimli Grup Olarak Yaşlılar. *Dirençlilik Dergisi, 4*(1), 169-186.

Demiröz Yıldırım, S. (2022). Bütünleşik Afet Yönetimindeki Ortopedik Engelli Bireyler: Afette Deneyimi Ve Öğrenilmiş Günler (Doktora Tezi). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Ergünay, O. (2008). Afet Yönetiminde Kurumsal Yapılanma ve Mevzuat Nedir? Nasıl Olmalıdır?. İstanbul Depremini Beklerken Sorunlar ve Çözümler Bildiriler Kitabı (ss. 97-108). İstanbul.

Ergünay, O. (2009). Doğal Afetler ve Sürdürülebilir Kalkınma. In Deprem Sempozyumu 11-12 Kasım 2009 (ss. 1-11). Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

Genç, Y., ve Çat, G. (2013). Employment of Disabled People and Social Inclusion Relationship. *Journal of Academic Inquiries, 8*(1), 363-393.

Hay, K., and Pascoe, K. M. (2019). Disabled People and Disaster Management in New Zealand: Examining Online Media Messages. *Disability & Society, 34*(2), 253–275. DOI:10.1080/09687599.2018.1545114.

Huang, J. S., and Lien, Y. N. (2012). Challenges of Emergency Communication Network for Disaster Response. In *2012 IEEE International Conference on Communication Systems* (ss. 528-532). Singapore: IEEE.

Kadıoğlu, M. (2011). *Afet Yönetimi: Beklenmeyeni Beklemek, En Kötüsünü Yönetmek* (1. Baskı). İstanbul: Marmara Belediyeler Birliği Yayınları.

King, J., Edwards, N., Watling, H., and Hair, S. (2019). Barriers to Disability-İnclusive Disaster Management in The Solomon Islands: Perspectives of People With Disability. *International Journal of Disaster Risk Reduction, 34*, 459–466. DOI: 10.1016/j.ijdrr.2018.12.017

Kurnaz, E. (2018). Afet ve Acil Durumlarda Özel Gereksinimli Bireylere Sunulacak Hizmetler. In O. Kurt (Ed.), *Özel Gereksinimli Bireyler İçin Afet Yönetimi* (189-207). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Basımevi.

Landry, M. D., Sheppard, P. S., Leung, K., Retis, C., Salvador, E. C., and Raman, S. R. (2016). The 2015 Nepal Earthquake(s): Lessons Learned From the Disability and Rehabilitation Sector's Preparation for, and Response to, Natural Disasters. *Physical Therapy, 96*(11), 1714-1723.

Lichterman, J. D. (2000). A Community as Resource: Strategy for Disaster Response. *Public Health Reports, 115*(2-3), 262-265.

Nateghi-A, F. (2000). Disaster mitigation strategies in Tehran, Iran. *Disaster Prevention and Management: An International Journal, 9*(3), 205-212.

Okay, N., ve İnal, E. (2019). Kırılganlıktan Kapasite Geliştirmeye. *Resilience, 3*(1), 85-99. DOI:10.32569/resilience.570286

Rovins, J. E., Wilson, T. M., Hayes, J., Jensen, S. J., Dohaney, J., Mitchell, J., and Davies, D. M. (2015). Risk Assessment Handbook. GNS Science Miscellaneous Series, 84, 71.

Saygılı, S. (2011). "Yaşlı Kimdir?". *Somuncu Baba Dergisi*, Sayı 134, 67-68.

Stough, L. M., and Kang, D. (2015). Afet Riskinin Azaltılması ve Engelli Kişiler için Sendai Çerçevesi. *International Journal of Disaster Risk Science, 6*, 140–149. DOI:10.1007/s13753-015-0051-8

Stough, L. M., and Kelman, I. (2018). People with disabilities and disasters. In H. Rodriguez, J. Trainor, & W. Donner (Eds.), *Handbook of Disaster Research* (2nd ed. pp. 225-242). Cham, Switzerland: Springer.

Tonak, H. A., ve Kitiş, A. (2020). Deprem ve Yangın Afetlerinde Engelli: Anlatımsal Bir Derleme. *Ergoterapi ve Rehabilitasyon Dergisi, 8*(1), 77-84.

URL-1: TDK. (2022). Engelliler Hakkında Kanun (No. 6462). Mevzuat.gov.tr. https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5378-20130425.pdf Erişim tarihi: 28 Mayıs 2024.

URL-2: World Health Organization. (2011). Dünya Engellilik Raporu. Ankara: Anı Grup Matbaa. Erişim tarihi: 28 Mayıs 2024.

URL-3: UN (United Nations). (2006). Convention on the rights of persons with disabilities. Erişim adresi: https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-personswith-disabilities. Erişim tarihi: 28 Mayıs 2024.

URL-4: UNISDR (United Nations International Strategy for Disaster Reduction). (2015). Sendai framework for disaster risk reduction 2015–2030. Erişim adresi: https://www.undrr.org/publication/sendai-framework-disasterrisk-reduction-2015-2030. Erişim tarihi: 29 Mayıs 2024.

URL-4: UNISDR. (2014). Yaşamak ile sakatlık ve felaketler. Cenevre: Birleşik Milletler Afet Riskini Azaltma Ofisi. Erişim tarihi: 29 Mayıs 2024.

URL-5: AFAD - Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı. (2011). Engelliler İçin Depremde İlk 72 Saat. Kadıoğlu, M. (Ed.). İstanbul: AFAD. Erişim tarihi: 29 Mayıs 2024.

URL-6: UNISDR. (2015). The Sendai framework for disaster risk reduction 2015–2030. United Nations Office for Disaster Risk Reduction, Geneva. Erişim adresi: http://www.preventionweb.net/files/43291_sendaiframeworkfordrren.pdf Erişim tarihi: 29 Mayıs 2024.

URL-7: UNISDR. (2017). The Sendai framework for disaster risk reduction 2015–2030. Terminology on Disaster Risk Reduction. Erişim adresi: https://www.unisdr.org/we/inform/terminology Erişim tarihi: 30 Mayıs 2024.

URL-8: Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP) https://www.afad.gov.tr/turkiye-afet-mudahale-plani Erişim tarihi: 30 Mayıs 2024.

URL-9: FEMA. (2018-2022). Strategic Plan. Erişim adresi: http://www.fema.gov/strategic-plan Erişim tarihi: 30 Mayıs 2024.

URL-10: UNISDR (United Nations International Strategy for Disaster Reduction). (2005). Hyogo framework for 2005–2015: Building the resilience of nations and communities to disasters. [PDF]. Erişim adresi: https://www.unisdr.org/2005/wcdr/intergover/official-doc/L-docs/Hyogo-framework-foraction-english.pdf. Erişim tarihi: 30 Mayıs 2024.

Varol, N., ve Kaya, C. M. (2018). Afet Risk Yönetiminde Transdisipliner Yaklaşım. *Afet ve Risk Dergisi, 1*(1), 18.

Yılmaz, K., Balun, B., ve Erbay, G. (2019). Sürdürülebilir Bir Yönetim Paradigması: Ortopedik Engelli Bireylerin Afetlere Hazırlık Seviyeleri. *Dirençlilik Dergisi, 3*(1), 1-24.

KAYNAKÇA

Alsancak, F., Kutlu, İ. (2020). Çifte mağduriyetin özneleri olarak engelli mültecilere ilişkin bir inceleme. *Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi,* 590–598.

Arslan, T., Keten H.S., Akbayram, H.T. (2023). Türkiye'de Suriyeli İntiharları. *II. Uluslararası Göç Çalışmaları Sempozyumu Özet Kitabı.* Sy: 280-282.

Barros, M. A. ve Nogueira, A. J. A. (2018). Public Policies, Sovereignty And The Right Of Asylum For People With Disabilities: An Analysis From The Constructivist Perspective*. Sociol Int J*, 2(6), 769-777.

Barut K., Ktene H.S. (2023). Türkiye'de Göçmen Ve Mülteci Sağlığı Alanında Yapılan Tıpta Uzmanlık Tezlerinin Bilimsel Makale Olarak Yayınlanma Durumu. *II. Uluslararası Göç Çalışmaları Sempozyumu Özet Kitabı.* Sy: 114-117.

Bayrak S., Solak Y., Oğuzkan S.B. (2023). Suriyeli Sığınmacıların Bulaşıcı Hastalıklar Açısından Risk Değerlendirmesi*. II. Uluslararası Göç Çalışmaları Sempozyumu Özet Kitabı.* Sy: 174-175.

Bucak, Ç. ve Türkcan B. (2021). Küresel Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Kapsamında Çocuk Göçmenler ve COVID-19 Pandemisinin Çocuk Göçmenler Üzerindeki Etkileri. *Aurum Sosyal Bilimler Dergisi,* 6 (2), 153-170.

Çappar, Y., ve Dönmez, A. (2024). Göçmenlerde Oluşabilecek Riskler Ve Buna Yönelik Toplum Ruh Sağlığı Hemşiresinin Görevleri. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi,* 40(1), 147-153. https://doi.org/10.53490/egehemsire.1071113

Demir F.E. (2023). Özel Eğitim Öğretmenlerinin Suriyeli Özel Gereksinimli Bireylerin Eğitimlerine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi: Nitel Bir Çalışma. *II. Uluslararası Göç Çalışmaları Sempozyumu Özet Kitabı.* Sy: 177-178.

Dirlik H., Teze S. (2023). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Göçmen Çocuklarla İlgili Görüş Ve Önerileri: Pilot Çalışma. *II. Uluslararası Göç Çalışmaları Sempozyumu Özet Kitabı.* Sy: 350-351

Erdoğan M. (2021). Suriyeliler Barometresi 2020 Suriyelilerle Uyum içinde Yaşamın Çerçevesi. Ankara: Eğiten Kitap Yayıncılık.

Ersoy, A.F., Turan, N. (2019). Sığınmacı ve göçmen öğrencilerde sosyal dışlanma ve çeteleşme. *Third Sector Social Economic Review,* 54 (2) 828-840.

Gencer T.E. (2017). Göç ve Eğitim İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme: Suriyeli Çocukların Eğitim Gereksinimi Ve Okullaşma Süreçlerinde Karşılaştıkları Güçlükler. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* (10) 54: 838-851. http://dx.doi.org/10.17719/jisr.

Genç Y., Aynacı C. (2022). Savaşın Yıkamadıkları: Engelli Göçmenler ve Sosyal Hizmet. *Göçmen Refahı ve Disiplinlerarası Bakış* (içinde) Editör: Dr. Dilara Ustabaşı Gündüz. (1. Basım). Eğitim Yayınevi: Konya.

Güneş Aslan, G., Güngör, F. (2019). Suriyeli Sığınmacıların Türkiye'ye Göç Sonrası Yaşadığı Sorunlar: İstanbul Örneği. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 11(18): 1602-1632.

Hatipoglu, M.S. (2022). Educational services provided to immigrant children with special needs: comparison of the USA and Turkey*. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(1), 395-421.

Jørgensen, C, Dobson, G., Perry, T. (2021), Supporting migrant children with special educational needs: What information do schools need and how can it be collected? University of Birmingham.

Karayel, A., Kutluoğlu, H. (2018). *"Savaşın Engellileri: Engelli Yaşama Mahkûm Edilen Suriyeliler",* Gözlem-Saha 12, İNSAMER. (78) Humanitarian and Social Research Center (INSAMER) - Academia.edu

Kaya, M. (2017). Türkiye'deki Savaş Mağduru Engelli Suriyeli Mültecilerin Toplumsal Hayata Adaptasyon Süreçleri: Özel Ve Kamusal Alan Engelleri. *Diyalektolog Ulusal Sosyal Bilimler Dergisi*, 16: 127-144. DOI: 10.22464/diyalektolog.160

Malecki, C.K., Demaray, M.K., Smith, T.J., ve Emmons, J. (2020). Disability, poverty, and other risk factors associated with involvement in bullying behaviors. *Journal of School Psychology,* 78, 115-132.

Özçevik Subaşı, D. (2023). Engelli Çocukların İstismarı ve İhmali: Tanılamada Hemşirenin Rolü. *ASHD* 21(2):29-39.

Özlü, Z., Üzüm, İ.H. (2023). Salgın Hastalık Dönemlerinde Karadeniz Liman Kentlerine Göç Eden Muhacirlere Yönelik Genel Sıhhî Tedbirler (19. Yüzyıl Sonu-20. Yüzyıl Başları). *II. Uluslararası Göç Çalışmaları Sempozyumu Özet Kitabı.* Sy: 57-58.

Sever, H., Bek, M. (2023). Suriye Güvenli Bölge'de Geliştirilen Sosyal Hizmet Modelleri: Cerablus Örneği. *II. Uluslararası Göç Çalışmaları Sempozyumu Özet Kitabı.* Sy: 13-15.

Taşkın, D. (2018). Sığınmacılar ve Geçici Koruma Altındaki Engelli Suriyeliler ile Engelli Iraklılar: Türkiye'de Sağlık ve Rehabilitasyon Hizmetlerine Erişimlerindeki Sorunları ve Çözüm Önerileri. *Yüksek Lisans Tezi*, Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Sağlık Yönetimi, Ankara.

Temple, J.B., Kelaher, M., ve Williams, R. (2018). Discrimination and avoidance due to disability in Australia: evidence from a national cross-sectional survey. *BMC Public Health,* 18(1), 1-13.

Türkiye İnsan Ticaretiyle Mücadele Yıllık Raporu (2020). İç İşleri Baskanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, Yayın No: 61. Ankara.

URL-1 : Dünya-Engellilik-Raporu-2011.pdf (engellilerkonfederasyonu.org.tr)

URL-2 : Türkiye'de Yaşam Rehberi (goc.gov.tr).

URL-3: multeciler-dernegi-faaliyet-raporu-2022.pdf

URL-4: Dünya çapında yaklaşık 240 milyon engelli çocuk bulunuyor - UNICEF | her çocuk için (unicefturk.org)

URL-5: 80 babies of non-English speaking patients have died or been harmed due to language barriers in the NHS: Medics 'relying on Google Translate' due to lack of interpreters | Daily Mail Online

URL-6: KAYIP NESLİN EŞİĞİNDE (stgm.org.tr)

URL-7: Türkiye'deki Suriyeli Sayısı Mayıs 2024 – Mülteciler ve Sığınmacılar Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği (multeciler.org.tr)

URL-8: Türkiye'de Okullaşma Oranı - 25 Mayıs 2024 (okulbilgilendirme.com)

Ustabaşı Gündüz, D., Çiftçi H.K. (2021). Yerel Yönetimlerin Göçmenlere Yönelik Sosyal Hizmet Uygulamalarının Karşılaştırılması: G20 Ülkeleri ve Türkiye. *Göç Araştırmaları Dergisi,* 7(1): 10-58.

Yalçın, H. (2022). Göçmen Çocuklar ve Karşılaştıkları Riskler. *Göçmen Refahı ve Disiplinlerarası Bakış* (içinde) Editör: Dr. Dilara USTABAŞI GÜNDÜZ. (1. Basım). Eğitim Yayınevi: Konya.

Yolun M. (2023). Göç Olgusunun Salgın Hastalıkların Ortaya Çıkışındaki Rolü. *II. Uluslararası Göç Çalışmaları Sempozyumu Özet Kitabı.* Sy: 63-64.

You, D., Lindt, N., Allen, R., Hansen, C., Beise, J. ve Blume, S. (2020). Migrant and Displaced Children in the Age of COVID-19: How the Pandemic is Impacting Them and What Can We Do to Help. *Migration Policy Practice.* 10(2): 32-39.

Yüksel, A., ve Uyanık, Y. (2022). Dezavantajlılığın Bir Adım Ötesi: Engelli Çocuk Sahibi Kadınların Yaşadıkları Güçlükler ve Sosyal Politika Önerileri. *KADEM Kadın Araştırmaları Dergisi,* 8(2), 183-229. https://doi.org/10.21798/kadem.2022.116

KOVİD-19 SALGIN

SÜRECİNİN BELGESEL SİNEMADA TEMSİLİ

DR. SALİH OCAKOĞLU

EĞİTİM
yayınevi

KOVİD-19 SALGIN SÜRECİNİN BELGESEL SİNEMADA TEMSİLİ

Dr. Salih Ocakoğlu

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-56-1
1. Baskı, Haziran 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

KOVİD-19 SALGIN SÜRECİNİN BELGESEL SİNEMADA TEMSİLİ
Dr. Salih Ocakoğlu
VI+222 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-56-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçı

KAYNAKÇA

Çakaroz, E. (2008). Belgesek Sinemanın Tarihsel Süreç İçerisinde Geçirdiği Değişim ve Bu Değişim Sonucu Olarak Televizyondaki Belgesele Dayalı Melez Program Türleri. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çoban, B. (2003). Söylem, İdeoloji ve Eylem: İktidar ve Muhalefet Arasındaki Mücadeleyi Çözümleme Denemesi. B. Çoban içinde, *Söylem ve İdeoloji.* İstanbul : Su Yayınları.

Özdem, Ö. (2009). Dijital İletişim Çağında Belgesel Sinemada Yükseliş ve/veya Kriz. *İletişim Araştırmaları*, 111-135.

Özdemir, Ö. M. (2005). Dünyayı Keşfetmek Üstüne: Dokü-Safariler Seyr-i Alem. *Sanat Dünyamız*(94).

Özon, N. (1962). Belge Film Çalışmaları. *Türk Dili Dergisi*(128).

Öztürk, G. (2014). Belgesel Filmin Anlatı Yapısının Mecraya Bağlı Değşimi. Ö. İpek içinde, *Tanıklıklar Sineması: Belgesel Sinema Üzerine* (s. 108-133). İstanbul: Agora Kitaplığı.

17 Ağustos Depremi: 1999 ve sonrasında neler yaşandı, kaç kişi hayatını kaybetti? (2021, 2021 2021). www..bbc.com: https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-49322860 adresinden alındı

(2018, 5 8). Kamera Arkası: http://www.kameraarkasi.org/belgesel/makaleler/robertflaherty.html [14/07/2015] adresinden alındı

Abisel, N. (1974). *Ladik Belgeseli bir Uygulama Örneği.* Anakara : AÜSBF Yayınları.

Abisel, N. (1995). *Popüler Sinema Ve Türler.* İstanbul: ALAN YAYINCILIK.

Abisel, N. (2010). *Sessiz Sinema.* İstanbul: De Ki Yayınevi.

Adalı, B. (1986). *Belgesel Sinema, Belgesel Sinemanın Doğuşu, İngiliz Belgesel Okulu ve Türk Belgesel Sineması.* İstanbul: Hill Yayınları.

Adanır, O. (2003). *Sinemada Anlam ve Anlatım.* İstanbul: Alfa Yayınları.

Adorno, T. (2007). *Kültür Endüstrisi.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Akbulut, N. T. (2009). Belgesel Gerçekliği Yeniden Kurar. N. Pempecioğlu içinde, *Belgesel Film Üstüne Yazılar* (s. 84-86). Ankara: Nobel Yayınevi.

Allan, R. (1989). Bursting bubbles: “Soap opera” audiences and the limits of genre”. H. B.-M. Ellen Seiter içinde, *Remote Control: Television, Audiences and Cultural Power* (s. 44-55). Londra: Routledge.

Alp, K. Ö. (2013). Sanatın Temsili Ve Postmodern Sanatta Temsil. *Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Hakemli Dergisi*, 40-61.

Altman, R. (1999). *Film/Genre.* London: BFI Publishing.

Altun, A. (2019). Belgesel Sinemada Kamera Karşısında Bireyin Durumu. *Birey ve Toplum*, 19-47.

Andrew, D. (2010). *Sinema Kuramları.* İstanbul : Doruk Yayınları.

Aristoteles. (2011). *Poetika.* İstanbul : Say Yayınları.

Arnheim, R. (2010). *Sanat Olarak Sinema.* (R. Ü. Tamdoğan, Çev.) İstanbul: Hil Yayınları.

Atabey, M. (2005). Belgesel FİIm Yapımında Yeni Yönelimler ve Melez Formlar. *Yeni Düşünceler* , 217-227.

Aydede, C. (2001). *Teorik ve Uygulamalı Halkla İlişkier Kampanyaları.* Ankara: MediaCat Kitapları.

Aylin Pira, Ç. S. (2020). *Kriz Yönetimi.* İstanbul: İletişim Yayınları .

Büker, S. (1985). *Sinema Dili Üzerine Yazılar.* istanbul: Dost Kitabevi.

Büker, S. (2012). *Sinemada Anlam Yaratma.* Hayalperest Yayınevi.

Büker, S. (2012). *Sinemada Anlam Yaratma.* İstanbul: Hayalperest Yayınevi.

Bakhtin, M. (1981). Forms of Time and of the Chronotope in the Novel. M. Holquist içinde, *The Dialogic Imagination: Four Essays* (s. 84-259). Austin: U of Texas P.

Bakhtin, M. (1994). The Problem of Speech Genres. M. Holquist içinde, *M.M. Bakhtin Speech Genres and Other Late Essays* (s. 60-102). Texas.

Bamouw, E. (1983). *Documentary: A History of The Non-Fiction Film.* New York: Oxford University Press.

Barsam, R. (1973). *Non-Fiction Film: A Critical History* . Bloomington: Indiana University Press.

Baudrillard, J. (1992). *Gerçeğin Yerini Alan Simülakrlar.* Gzmir: İzmir G.S. F. Yayınları.

Baudrillard, J. (2003). *Simülakrlar ve Simülasyon.* İstanbul: Doğu Batı Yayınları.

Bazin, A. (2005). *What is Cinema?* Los Angeles: University of California Press.

Bazin, A. (2011). *Sinema Nedir.* (İ. Şener, Çev.) istanbul, Doruk Yayınları.

Beattie, K. (2004). *Documentary Screens, Nonfiction Film and Television.* Palgrave Macmillan.

Benjamin, W. (2008). *Pasajlar.* İStanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Bluem, W. A. (1965). *Documentary in American Television.* Newyork: Hasting House.

Bordwell, D. (1989). *Making Meaning: Inference and Rhetoric in the Interpretation of Cinema.* Cambridge: Harvard University Press.

Bordwell, D., & Thompson, K. (2012). *Film Sanatı.* İstanbul: De Ki Yayınları.

Brown, B. (2014). *Sinematografi: Kuram Ve Uygulama.* İstanbul: Hil Yayınları.

Brown, L. (1992). *Encyclopedia of Television.* New York.

Buckland, W. (2013). *Sinemayı Anlamak.* İstanbul: Optimist Kitap.

Buscombe, E. (1970). The Idea of Genre in the American Cinema. *Asian Visual Cultere*, 33-45.

Butler, A. (2011). *Film Çalışmaları.* İstanvul: Kalkedon Yayınları.

Cereci, S. (1997). *Belgesel Film.* İstanbul, Çemberlitaş: Şule Yayınları.

Cevizci, A. (2002). *Paradigma Felsefe Sözlüğü.* İstanbul: Paradigma Yayınları.

Cevizci, A. (2012). *Felsefe Tarihi.* İstanbul: Say Yayınları.

Cevizci, A. (2014). *Felsefe Sözlüğü.* İstanbul: Say Yayınları.

Chanan, M. (2007). *Politics of Documentary* . London: British Film Institute.

Chandler, D. (2016). Tür Kuramına Giriş. *Edebiyat Eleştirisi Dergisi*, 110-151.

Conti, F. (1997). *Rönesans Sanatını Tanıyalım* . İstanbul: İnkilap Kitabevi.

Corbin, J., & Strauss, A. (2015). *Basics of Qualitative Research: Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory.* New Delhi: SAGE Publications.

Corner, J. (tarih yok). Documentary in a Post-Documentary Culture? A note on Forms and Their Functions.

Dünyevi Zevkler Bahçesi. (2021, 11 03). Sanata Başla: https://www.sanatabasla.com/2013/11/dunyevi-zevkler-bahcesi-garden-of-earthly-delights-bosch/ adresinden alındı

Demoğlu, E. (2014). *Düş İle Gerçek Arasında: Sahte-Belgesel.* İstanbul: Doğıu Kitabevi.

Derman, İ. (2009). *Fotoğraf ve Gerçeklik.* İstanbul: Hayalbaz.

Derrida, J. (1981). The Law of Genre. W. J. Mitchell içinde, *On Narrative.* Chicago: University of Chicago Press.

Derrida, J. (1992). The Law of Genre. *Acts of Literature*, 221-252.

Dickinson, T. (1986). *Sinemanın Evrimi.* İstanbul: Çizgi Yayınları.

Dinçer, Ö. (2013). *Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası.* İstanbul: Alfa Yayınları.

Dovey, J. (2000). *Freakshow: First Person Media and Factual Television.* London: Sterling: Pluto Pres.

Doğan, M. (1975). *Cahiers Philosophiques.*

Ekinci, B. T. (2016). Belgeselde Canlandırma ve Gerçekçilik Sorunu. *Akdeniz İletişim Dergisi*, 11-33.

Elsaesser, T., & Buckland, W. (2002). *Studying Contemporary American Film: A Guide to Movie Analysis.* London: Oxford University Press.

Erbaş, H. (1992). Sosyolojide Fenomoloji. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakülktesi Felsefe Bölümü Dergisi, 14*.

Erdin, H. (2014). Belgesel Sinemanın Doğası Üzerine . Ö. İpek içinde, *Tanıklıklar Sineması* (s. 35-74). İStanbul: Agora.

Erika Balsom, H. P. (2016). *Documentary Across Disciplines.* Cambridge: Mit Press.

Erkman, F. (2016). *Göstergebilime Giriş.* İstanbul: Bilge Kültür Sanat.

Ersümer, A. O. (2013). *Klasik Anlatı Sineması.* İstanbul: Hayalperest Yayınevi.

Fischer, E. (2012). *Sanatın Gerekliliği.* İstanbul: Sözcükler.

Fishelov, D. (1993). *Metaphors of Genre: The Role of Analogies in genre Theory.* Pennsylvania: The Pennsylvania UP.

Foucault, M. (2017). *Kelimeler ve Şeyler.* İstanbul : İmge Kitabevi.

Fukuyama, F. (2016). *Tarihin Sonu ve Son İnsan.* İstanbul: Profil Kitap.

Fursich, E. (2003). Between credibilty and commodification: Nonfiction Entertainment As a Global Media Genre. *International Journal of Cultural Studies*, 131-153.

Gündeş, S. (1991). *Belgesel Filmin Yapısal Gelişimi.* İstanbul: Der Yayınları.

Gündeş, S. (1998). *Belgesel Filmin Yapısal Gelişimi Türkiye'ye Yansıması.* İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.

Gündeş, S. (1998). *Belgesel Filmin Yapısal Gelişiminin Türkiye'ye Yansıması* . İstanbul: Alfa.

Gerrig, R. (1994). *Experience Narrative Worlds: On The Psychological Activities of Reading.* New Haven: Yale University Press.

Gilles Deleuze, F. G. (2012). *Anti Ödipus : Kapitalizm ve Şizofreni 1.* İstanbul: Bilim Ve Sosyalizm Yayınları.

Glaser, B. (1978). *Theoretical Sensitivity.* San Francisco: The Sociology Press.

Glaser, B., & Strauss, A. (2000). *Discovery of Grounded Theory Strategies for Qualitative Research.* Routledge.

Godmillow, J. (2008, 3 3). How Real İs The Reality İn Documentary Film? (A.-L. Shapiro, Röportaj Yapan)

Gombrich, E. (2020). *Sanatın Öyküsü.* İstanbul: Remzi Kitabevi .

Grierson, J. (1968). Belge Filmin Baş İlkeleri. *Türk Dili Özel Sayısı*, 343-347.

Guynn, W. H. (1986). *Toward a Reexamination of the Documentary Film: Theory and Text.* Michigan: Michigan University Press.

Hall, S. (1999). İdeolojinin Yeniden Keşfi: Medya Çalışmalarında Baskı Altında Tutulanın Geri Dönüşü. M. Küçük içinde, *Medya İktidar İdeoloji.* İstanbul: Ark Yayınevi.

Hançerlioğlu, O. (2002). *Felsefe Sözlüğü Cilt 1.* İstanbul : Remzi Kitabevi.

Hardy, F. (1966). *Grierson on Documentary.* London: Collins.

Heidegger, M. (1980). *Holzwege.*

Hemer, J. (2011). A Snapshot on Crowdfunding. Working Papers "Firms and Region". *Working Papers Firms and Regio*.

Henderson, B. (1985). *Sinema Kuramları.* (S. Büker, & O. Onaran, Dü) Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.

Hill, A. (2005). *Reality TV: Audiences and Papular Factual Television.* USA: Routledge.

Işıkman, N. G. (2014). Belgesel Sinemada Temsil ve Türkiye Örneği Üzerinden Çözümlenmesi. Ö. İpek içinde, *Tanıklıklar Sineması* (s. 75-108). İstanbul: Agora Kitaplığı.

Ivens, J. (1968, ocak). İnsanı Göstermek. *Türk Dil Kurumu Sinema Özel Sayısı*(196).

Jacobs, L. (1979). *The Documentary Tradation.* New York: W.W. Norton&Co.

Jauss, H. (1989). Theory of Genres and Medieval Literature. *Toward an Aesthetic of Reception*, 76-109.

Jenks, C. (1995). The Centrality of The Eye İn Western Culture. C. Jenks içinde, *Visual Culture.* Lobdra: Routledge.

Köylü, D. (2014). Belgesel Sinemanın Ortaya Çıkışı ve Belgesel Sinemada İlk Eğilimler. Ö. İpek içinde, *Tanıklıklar Sineması* (s. 3-33). İstanbul: Agora Kitabevi.

Kabadayı, L. (2013). *Film Eleştirisi, Kuramsal Çerçeve ve Sinemamızdan Örnek Çözümlemeler.* İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Kadıbeşegil, S. (2002). *Kriz Geliyorum Der.* İstanbul: MediaCat Yayınları.

Kakınç, T. (1963). *Ünlü Sinema Rejisörleri.* İstanbul: EGF Yayınları.

Kantar, D. (2004). Tür Üzerine Kavramsal Bir Tanımlama Denemesi. *Dil Dergisi*, 7-18.

Keskiner, A. (1981). *Around Anatolia Through Ages.* İstanbul: Çiçek Film.

Kilborn, R. (2005). Mixing and Matching: the Hybridising Impulse in Today's Factual Television Programming. J. Strong içinde, *Genre Matters: Theory and Criticism.* Bristol: Intellect Books.

Konisberg, I. (1987). *The Complete Film Dictionary.* Londra: Bloomsbury.

Kracauer, S. (1960). *Theory of Film: Redemption of Physical Reality.* New York: Oxford University Press.

Kracauer, S. (2014). *Tarih Sondan Bir Önceki Şeyler.* (T. Birkan, Çev.) İstanbul: Metis Yayıncılık.

Kutay, U. (2006, ocak 19). kAMERA-GERÇEK İLİŞKİSİ VE BELGESEL SİNEMADA GERÇEK. İzmir, Buca, Türkiye.

Leppert, R. (2002). *Sanatta Anlamın Görüntüsü.* İstanbuıl: Ayrıntı Yayınları.

Levin, G. R. (1971). *Documentary Explorations.* New York.

Lippmann, W. (1965). *Public Opinion.* New York: Free Press.

Lukacs, G. (1971). *The Theory of the Novel.* Cambridge: The M.I.T. Press.

Manuel, R. (1944). *Film.* London: Pelican Books.

Martin Kemp. (1992). *The Science of Art.* Yale University Press.

McCann, R. D. (1973). *The people's films; A political history of U.S. Government motion pictures.* New York: Hastings House.

Mclane, B. (2005). *A New History of Documentary Film.* New York: Continuum.

McLane, B. (2012). *A New History of Documentary Film.* New York: Continuum International Publishing Group.

Metz, C. (2012). *Sinemada Anlam Üstüne Denemeler.* İstanbul: Hayalperest Yayınevi.

Millerson, G. (2007). *Sinema ve Televizyon İçin Aydınlatma Tekniği.* İstanbul: Es Yayınları.

Monaco, J. (2002). *Bir Film Nasıl Okunur.* Oğlak Yayınları.

Monaco, J. (2022). *Bir Film Nasıl Okunur?* İstanbul: Alfa Yayınları.

Monovich, L. (tarih yok). "İmage Future". Animation. 25-44.

Moran, B. (2004). *Edebiyat Kuramları ve Eleştiri.* İstanbul: İletişim Yayıncılık.

Murch, W. (2007). *Göz Kırparken Film Kurgusuna Bir Bakış Açısı.* İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Musser. (2008). Cinema verite. G. N. Smith içinde, *Dünya Sinema Tarihi* (s. 598-605). İstanbul: Kabalcı.

Mutlu, E. (1991). *Televizyonu Anlamak.* Ankara : Gündoğan Yayınları.

Neale, S. (1980). Genre. S. B.-B. Tony Bennett içinde, *Popular Television and Film.* Londra.

Nichols, B. (2017). *Belgesel Sinemaya Giriş.* (D. Eruçman, Çev.) İstabul, Sarıyer, Türkiye: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.

Nochimson, M. (2013). *Bir Dünya Sinema.* (Ö. Yaren, Çev.) Ankara: Deki Yayınevi.

Okan, A. (2005). Türkiye'de Belgesel Sinema ve Süha Arın (Sanatın ve Bilimin Kesiştiği Noktada Bir Belgesel Sinemacı). Erzurum: Atatür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo-TV-Sinema ABD. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Oldenborgh, L. v. (2007). Performing the Real. D. Sutton, & S. Brind içinde, *The State of The Real, Aesthetic in The Digital Age* (s. 62-72). London: Tauris.

Onaran, A. Ş. (1986). *Sinemaya Giriş.* İstanbul: Filiz Kitabevi.

Ong, W. (2014). *Sözlü ve Yazılı Kültür.* İstanbul: Metis Yayınları.

Oskay, Ü. (1997). Belgesel Sinema, Ampirik Algılama ve Büyük Balık Küşük Balığı Yer Dedirten Globelleşmenin Kültürü. N. Sönmezcan içinde, *Belgesel Sinema Üzerine.* İstanbul: Tayf Basım.

Panofsky, E. (1995). *İkonografi ve ikonoloji : Renaissance Sanatının İncelenmesine Giriş.* Afa Yayınları.

Parkan, M. (1993). *Sinema Estetiği ve Godard.* İzmir : İleri Kitabevi.

Parsa, S. (1986). *Belgesel SİnemaveGerçeklik.* İzmir.

Parsa, S. (1988, Şubat). Belgesel Sinemada Çağdaş Eğilim: Cinema Verite. *Düşünceler Dergisi*, s. 2-44.

Pfallzgraff, R. L. (1997). *uture Use of Military Power, Security Studies for the 21 st Century.* Virginia: Brasney's Inc.

Platon. (2016). *Devlet.* İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.

Ponitzer, P. (2018). *Bakış ve Ses.* İstanbul: Metis Yayıncılık.

Roger Manvell. (1968). The Cinéma. *Türk Dili Aylık Kültür Edebiyat Dergisi Sinema Özel Sayısı*, 196.

Rombes, N. (2023, 01 28). *Avant-Garde Realism.* https://journals.uvic.ca/index.php/ctheory/article/view/14689: https://journals.uvic.ca/index.php/ctheory/article/view/14689 adresinden alındı

Roscoue, J., & Hight, C. (2011). *Faking It: Mock-Documentary and the Subversion of Factuality.* Manchester: Manchester University Press.

Rosen, P. (2001). *Change Mummified: Cinema, Historicity, Theory.* Minneapolis: Univ Of Minnesota Press.

Rotha, P. (1995). *Belgesel Sinema.* İstanbul: Sisem Yayıncılık.

Ruby, J. (2000). *Picturing Culture: Explorations of Film and Anthroplogy.* University of Chicago Press.

Sözen, M. (2017). Anlatımsal Bir Öğe Olarak Sinemada Ses Efektleri: Tanımlamalar, Filmler Çözümlemeler. *Akademik Bakış Dergisi*, 477-503.

Sözen, M. (2017). Anlatımsal Bir Öğe Olarak Sinemada Ses Efektleri: Tanımlamalar, Filmler, Çözümlemeler. *AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ*, 477-503.

Salman, S. (2020). Belgesel Türünde Katılımcı Biçem. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 394-403.

Saunders, D. (2014). *Belgesel.* istanbul: Kolektif Kitap.

Saunders, D. (2018). *Belgesel.* İstanbul: Kolektif.

Seale, C. (1999). *The Quality of Qualitative Research.* London: Sage Publication.

Sergi, G. (2006). In Defense of Vulgarity: The Place of Sound Effects in the Cinema. *An Online Journal of Film Studies*, 1-13.

Seyide Parsa, A. Ç. (2000). *Belgesel Film Yapım Teknikleri.* İzmir : Punto Yayıncılık.

Sontag, S. (2001). *Against İnterpration and Essays.*

Soykan, Ö. N. (2013, haziran). Sanat ve Hakikat. *Beytulhikme An International Journal of Philosophy*, 140-150.

Stam, R. (2000). *Film Theory.* Oxford: Blackwell.

Stam, R. (2014). *Sinema Teorisine Giriş.* İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Susam, A. (2015). *Toplumsal Bellek ve Belgesel Sinema.* İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Swallow, N. (1973). *Televizyonun Gerçek Gücü.* (A. Usluata, Çev.) İstanbul: İstanbul Reklam Yayınları.

Swingewood, A. (1996). *Kitle Kültürü Efsanesi.* Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Tükel, U. (2005). *Resmin Dili İkonografiden Göstergebilime.* İstanbul : Homer Yayınları.

Türk Dil Kurumu Sözlükleri. (2019, 11 9). 11 9, 2019 tarihinde https://sozluk.gov.tr/: https://sozluk.gov.tr/ adresinden alındı

Talbot, D. (1972). *Film, An Antology.* California: Sixth Printing edition .

Tarihin en büyük felaketlerinden: 34 yıl sonra Bhopal Faciası. (2021, 2021 2021). www.cnnturk.com: https://www.cnnturk.com/dunya/34-yil-sonra-bhopal-faciasi?page=4 adresinden alındı

Tağ, Ş. (2003). Belgesel Sinema ve Türleri. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Thompson, D. B.-K. (2012). *Film Sanatı.* İstanbul: Deki Yayınevi.

Todorov, T. (1993). *Genres in Discourse.* New York: Cambridge UP.

Tokatlı, A. (1973). *Ansiklopedik Felsefe Sözlüğü.* Ankara: Bilgi Yayınları.

Torun, H. (2019). BELGESEL SİNEMA DİLİ VE SAVAŞ. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, 143-158.

Tourn, L. (2012). Epistemofolia, Amor Del Saber Y pasıon De La Ignorancia. 30-80.

Tudor, A. (1974). *Image and Influence: Studies in the Sociology of Film.* Londra: George Allen & Unwin.

Turim, M. (1989). *Flashbacks in Film: Memory and History.* Newyork: Routledge.

Tzvetan Todorov, B. F. (2005). *Sanatda Bireyin Doğuşu.* İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Ulaş, S. E. (2002). *Felsefe Sözlüğü.* Bilim Sanat Yayınları.

Ulutak, N. (1988). Belgesel Sinemanın Temel Özellikleri ve Tarih Felsefesi Açısından Belgesel Sinemada Gerçeklik . Eskişehir: Anadolu Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Uluyağcı, C. (2006). SİNEMADA ANLAMIN OLUŞMA SÜRECİNE BİR ÖRNEK: NERDESİN FİRUZE. *Selçuk İletişim Dergisi*, 222-233.

Vertov, D. (2005). Sinema-Göz. U. K.-Ş. Erdoğan içinde, *Görüntünün Darbesi Manifestolar* (N. Sönmez, Ş. Erdoğan, & A. Sivas, Çev.). İstanbul: Es Yayınları.

Weber, A. (2015). *Felsefe Tarihi.* İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Williams, L. (1993). Mirrors without Memories: Truth, History, and the New Documentary. *Film Quarterly*, 9-21.

Wollen, P. (2004). *Sinemada Göstergeler ve Anlam.* Metis Yayınları.

Wolper, D. L. (2007). Belgesel: Sadece Bilgilendirme, Eğlendir ve Bilgilendir. M. Tobias içinde, *Belgesel Film Yapım Sanatı* (s. 335-338). İstanbul: Kolaj Kitaplığı.

Wolverton, M. (1983). *How to Make Documaentaries for Video, Radio, Film.* Texas: Gulf Publishing Company.

Yücel, T. (1979). *Anlatı Yerlemleri: Kişi, Süre, Uzam.* İstanbul: Ada Yayınları.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Sosyal Bİlimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* . Ankara : Şeçkin.

Zeren, V. O. (2019). Çağdaş Sanatta Gerçeklik Temsili Sorunsalı ve Metadram. *Journal of Arts*, 77-94.

UYGULAMAYA YÖNELİK
BAĞIMSIZ DENETİM
ÇALIŞMA KAĞITLARIYLA HAZIRLANMIŞ

DOÇ. DR. GÜLER FERHAN ÜNAL UYAR
SMMM CANER TIĞCI

EĞİTİM
yayınevi

UYGULAMAYA YÖNELİK BAĞIMSIZ DENETİM ÇALIŞMA KAĞITLARIYLA HAZIRLANMIŞ

Doç. Dr. Güler Ferhan Ünal Uyar, SMMM Caner Tığcı

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Ayşe Yalçınkaya

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-22-9
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

UYGULAMAYA YÖNELİK BAĞIMSIZ DENETİM ÇALIŞMA KAĞITLARIYLA HAZIRLANMIŞ
Doç. Dr. Güler Ferhan Ünal Uyar, SMMM Caner Tığcı
783 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-22-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

American Institute of Certified Public Accountants (AICPA), Statement on Auditing Standards (SAS) 1: Generally Accepted Auditing Standards.

American Institute of Certified Public Accountants (AICPA), Statement on Auditing Standards (SAS) 56: Analytical Procedures.

American Institute of Certified Public Accountants (AICPA), Statement on Auditing Standards (SAS) 115: Communicating Internal Control Related Matters Identified in an Audit.

AKDOĞAN, N. ve MULUK, F. Z. (2019). "Bağımsız Denetim Standartları Kapsamında Grup Şirketlerinin Önemlilik Düzeylerinin Belirlenmesi, Kullanılan Yöntemlerin İncelenmesi ve Bayesian Modeli Uygulamasının Değerlendirilmesi", Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 21 (3), 704-732.

Bağımsız Denetim Yönetmeliği, Resmi Gazete Tarihi: 26.12.2012, Resmi Gazete Sayısı: 28509.

BAKAN, S. ve DURSUN, A. (2020). "Bilgisayar Destekli Denetim Tekniklerinin Denetim Riskine Etkileri: İstanbul'da Faaliyet Gösteren Bağımsız Denetim Kuruluşlarında Bir Uygulama", Muhasebe ve Denetime Bakış, 61.

Bozkurt, N. (2006). Muhasebe Denetimi, Alfa Yayınları, 4. Basım, İstanbul.

Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO), Internal Control — Integrated Framework Executive Summary, 3.

Deha Eğitim Kurumları (2023). KGK Bağımsız Denetçilik Sınavı-DENETİM, Deha Yayınları.

DELİKANLI, İ.U. (2011). "Finansal Düzenlemelerin İlke Bazlı Ya Da Kural Bazlı Olmasının Finansal Raporların Denetim Sürecine Etkisi", Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 66 (2).

DEMİR, B. ve TUNCEZ, H. A. (ED.). (2008). Muhasebe Denetimi, Lisans Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul.

DÖNMEZ, A. ve ERSOY, A. (2011). "Bağımsız Denetim Sürecinde Analitik İnceleme Prosedürleri: Türkiye'de SPK'dan Yetki Almış Denetim Firmaları Üzerine Bir Araştırma", Bilig Dergisi, (56).

ERDOĞAN, M. (2006). Denetim Kavramsal ve Teknolojik Yapı, Maliye ve Hukuk Yayınları, Ankara.

ERDOĞAN, S. (2015). Bağımsız Denetim Mesleğinin Doğal Sınırlamaları, Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (5), 1-12.

GÖNEN, S. (2016). "Bağımsız Denetimde Çalışma Kâğıtlarının 230 No'lu Türkiye Denetim Standardı Açısından İncelenmesi", İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 5 (7), 1792-1808.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, BDS 200- Bağımsız Denetçinin Genel Amaçları ve Bağımsız Denetimin Bağımsız Denetim Standartlarına Uygun Olarak Yürütülmesi Standardı.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, BDS 210- Bağımsız Denetim Sözleşmesinin Şartları Üzerinde Anlaşmaya Varılması Standardı.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, BDS 220- Finansal Tabloların Bağımsız Denetiminde Kalite Kontrol Standardı.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, BDS 265- İç Kontrol Eksikliklerinin Üst Yönetimden Sorumlu Olanlara ve Yönetime Bildirilmesi Standardı.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, BDS 520- Analitik Prosedürler Standardı.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, BDS 530- Bağımsız Denetimde Örnekleme Standardı.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, BDS 580-Yazılı Beyanlar Standardı.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, BDS 700- Finansal Tablolara İlişkin Görüş Oluşturma ve Raporlama Standardı.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, BDS 701- Kilit Denetim Konularının Bağımsız Denetçi Raporunda Bildirilmesi Standardı.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, BDS 705- Olumlu Görüş Dışında Bir Görüş Verilmesi Standardı.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, Kalite Kontrol Standardı 1: Finansal Tabloların Bağımsız Denetim ve Sınırlı Bağımsız Denetimleri ile Diğer Güvence Denetimleri ve İlgili Hizmetleri Yürüten Bağımsız Denetim Kuruluşları ve Bağımsız Denetçiler İçin Kalite Kontrol.

Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK), Türkiye Denetim Standartlarına İlişkin Genel Bilgi Notu.

Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, TMS 1- Finansal Tabloların Sunuluşu Standardı.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, TMS 2-Stoklar Standardı.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, TMS 16- Maddi Duran Varlıklar Standardı.

Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, TMS 38-Maddi Olmayan Duran Varlıklar Standardı.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, TFRS 9- Finansal Araçlar Standardı.

Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, Bağımsız Denetçi Mühür Tebliği.

KARDEŞ SELİMOĞLU, S., ÖZBİRECİKLİ, M., UZAY, Ş. ve UYAR, S. (2015). Türkiye Denetim Standartlarıyla Uyumlaştırılmış Bağımsız Denetim, TÜRMOB Yayınları, Yayın No: 479, 1. Baskı, Ankara.

Kısakürek, M. ve Demir, M. (2006). "Nakit Akım Tablosunun Hazırlanmasında Direkt-Endirekt Yöntem Tartışması", Muhasebe ve Finansman Dergisi (MUFAD), 30, 201-209.

Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği (MSUGT), Resmi Gazete Tarihi: 26 Aralık 1992, Sayı: 21442.

SAĞLAM, N., UYAR, S. ve YOLCU, M. (2020). Bağımsız Denetim Uygulama Rehberi, MuhasebeTr Yayınları, Ankara.

SAĞLAR, J. ve AKÇALI, G. (2018). "Analitik İnceleme Prosedürlerinin Bağımsız Denetim Sürecine Etkisi", Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2 (1).

USUL, H. (2013). Türkiye Finansal Raporlama Standartları Uygulamalı Bağımsız Denetim, Detay Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara.

DİJİTAL EĞİTİM II

Editör
Doç. Dr. İbrahim Halil Yurdakal

EĞİTİM
yayınevi

DİJİTAL EĞİTİM II

Editör: Doç. Dr. İbrahim Halil Yurdakal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-14-4
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

DİJİTAL EĞİTİM II
Editör: Doç. Dr. İbrahim Halil Yurdakal
VI+228 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-14-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akbaş, C. (2018). *Öğretmenlerin yenilenmiş öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri çerçevesinde algılanan yeterlilik düzeylerinin belirlenmesi*. Yüksek lisans tezi, Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akman, A. (2017). *Sınıf öğretmenlerinin değişime direnç nedenlerinin incelenmesi.* Yüksek lisans tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ardiny, H., Khanmirza, E. (2018). The role of AR and VR technologies in education developments: opportunities and challenges. In *2018 6th rsi international conference on robotics and mechatronics (icrom)* (pp. 482-487). IEEE.

Aşık, F., Yıldız, A., Kılınç, S., Aytekin, N., Adalı, R., Kurnaz, K. (2023). Yapay Zekânın Eğitime Etkileri. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, *10*(98), 2100–2107. https://doi.org/10.5281/zenodo.8307107

Bozkurt, A., Hamutoğlu, N. B., Kaban, A. L., Taşçı, G., Aykul, M. (2021). Dijital bilgi çağı: Dijital toplum, dijital dönüşüm, dijital eğitim ve dijital yeterlilikler. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, *7*(2), 35-63.

Çapar, D. (2024). Eğitimde dijital dönüşüm. Karataş, S. (Ed.), *Eğitim bilimleri alanında uluslararası araştırmalar XXIII*, 35 (1.baskı, s.35-53). Eğitim Yayınevi.

Çetinkaya, L., Keser, H. (2014). Öğretmen ve öğrencilerin tablet bilgisayar kullanımında yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, *4*(1), 13-34.

Dancsa, D., Štempeľová, I., Takáč, O., Annuš, N. (2023). Digital tools in education. *Journal of Advanced Natural Sciences and Engineering Researches*, *7*(4), 289-294.

Erdem, A. R. (2011). Eğitim fakültelerinde uygulanan öğretmen yetiştirme programlarının felsefesi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (9), 89-97.

Gelibolu, M. F. (2013). Eğitsel dijital oyunların teknolojisi, türleri, sınıflandırılması, derecelendirilmesi ve eğitimde kullanılabilme potansiyeli. Ocak, M. A. (Ed.), *Eğitsel dijital oyunlar kuram, tasarım ve uygulama* (1.baskı, s.70-104). Pegem Akademi.

Genova, M. M. (2019). 21st century language classroom with digital tools and resources. *Industry 4.0*, *4*(3), 142-145.

MEB (2017). *Öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri*. Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü.

MEB (2013). Millî eğitim bakanlığı ortaöğretim kurumları yönetmeliği. *Resmî Gazete tarih 07.09.2013 Sayı: 28758*

Kandemir, A., Sezgin Nartgün, Ş. (2022). Öğretmenlerin uzaktan eğitim yorgunluğu. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi, 14*(27), 424-449. https://doi.org/10.38155/ksbd.1074213

Kasim, N. N. M., Khalid, F. (2016). Choosing the right learning management system (LMS) for the higher education institution context: A systematic review. *International Journal of Emerging Technologies in Learning*, *11*(6).

Kaymaz, A. (2021). Uzaktan eğitim sürecinde değişen iş yükü ve etkilerine ilişkin öğretmen görüşleri. *Uluslararası Liderlik Eğitimi Dergisi, I*(I), 71-85.

Kocaman Karoğlu, A., Bal, K., Çimşir, E. (2020). Toplum 5.0 sürecinde Türkiye'de eğitimde dijital dönüşüm. *Üniversite araştırmaları dergisi*, *3*(3), 147-158.

Koehler M. J., Mishra, P. (2008). *Handbook of technological pedagogical content knowledge (TPCK) for educators.* Routledge.

Kuzgun, H., Özdinç, F. (2017). Okul Öncesi Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 10*(-ERTE Özel Sayısı), 83-102. https://doi.org/10.12780/usaksosbil.373856

Metin, E. (2018). Eğitimde teknoloji kullanımında öğretmen eğitimi: bir durum çalışması. *Journal of STEAM Education, 1*(1), 79-103.

Parlak, B. (2017). Dijital çağda eğitim: Olanaklar ve uygulamalar üzerine bir analiz. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *22*(Kayfor 15 Özel Sayısı), 1741-1759.

Ribble, M. (2015). *Digital citizenship in schools: Nine elements all students should know (third edition)*. International Society for technology in Education.

Robinson, J., Dusenberry, L., Hutter, L., Lawrence, H., Frazee, A., & Burnett, R. E. (2019). State of the field: Teaching with digital tools in the writing and communication classroom. *Computers and Composition*, *54*, 102511.

Schmidt, D. A., Baran, E., Thompson, A. D., Mishra, P., Koehler, M. J., & Shin, T. S. (2009). Technological Pedagogical Content Knowledge (TPACK): The Development and Validation of an Assessment Instrument for Preservice Teachers. *Journal of Research on Technology in Education, 42(2)*, 123–149. https://doi.org/10.1080/15391523.2009.10782544

Taşkıran, A. (2017). Dijital çağda yükseköğretim. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, *3*(1), 96-109.

Toker, T., Akgün, E., Cömert, Z., Edip, S. (2021). Eğitimciler için dijital yeterlilik ölçeği: uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Milli Eğitim Dergisi, 50*(230), 301-328. https://doi.org/10.37669/milliegitim.801607

Yavuz, Ö. Ç., Taş, K., & Çağlar, B. (2023). Türkiye'de yönetim bilişim sistemleri disiplinine genel bakış. *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi, 13*(25), 73-94.

KAYNAKÇA

Barber, M., & Mourshed, M. (2007). *How the world's best-performing schools come out on top*. London: McKinsey & Company.

http://www.smhc-cpre.org/wpcontent/uploads/2008/07/how-the-worlds-best-performing-school-systems-come-outon-top-sept-072.pdf

Çelebi, E. (2024). Teachers' and parents' views on the psychosocial effects of children's technology addiction. *Current Perspectives in Social Sciences, 7*(1), 53-60. doi:10.5152/JSSI.2023.227520859

Dinç, M. (2017). Dijital dönüşüm ve toplumsal etkileri. *Dijital Dönüşüm ve Toplumsal Etkileri Konferansı*, İstanbul Aydın Üniversitesi..

Ercan, F. Z. (2021). Teknoloji bağımlılığı. A. Soykan (Ed.), *Davranışsal boyutlarıyla sağlık.* Nobel Akademik Yayıncılık.

Harvey, A. (2016). What technology addiction means for educators. LinkedIn. https://www.linkedin.com/pulse/what-technology-addiction-means-educators-alanna-harvey/

He, S., & Chen, I.-H. (2024). Internet addiction among teachers: A systematic review. *Environment and Social Psychology, 9*(6). https://doi.org/10.54517/esp.v9i6.2513

Karafil, B. ve Uyar, A. (2023). Exploring the relationship between digital addiction and online learning readiness levels of university students. *Journal of Educational Technology & Online Learning, 6*(3), 647-664.

Kesici, A., & Tunç, N. F. (2018). The Development of the Digital Addiction Scale for the University Students: Reliability and Validity Study. Universal Journal of Educational Research, 6(1), 91–98.

Raj, S. (2021). Role of schools in management of "tech addiction" in children and adolescents during the pandemic. *Indian Journal of Social Psychiatry 37*(3), 257-259. doi: 10.4103/ijsp.ijsp_235_21

Yaman, M. S. (2021). Technology addiction in physical education and sports teacher candidates. *Turkish Online Journal of Educational Technology - TOJET, 20*(3), 85-91.

KAYNAKÇA

Akçin, İ. (2023). Sınıf Öğretmenlerinin Kodlama ve Robotik Algılarının Metafor Analizi Yöntemi ile Belirlenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Alaylı, A. (2021). STEM (FeTeMM) Yaklaşımında Robotik Uygulamaların (Arduino) Kullanımına Yönelik Fen Öğretmen Eğitimi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Edirne: Trakya Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü

Aslan, D., Dağaynası, S., & Ceylan, M. (2024). Technology and geometry: Fostering young children's geometrical concepts through a research-based robotic coding program. *Education and Information Technologies*, 1-23. https://doi.org/10.1007/s10639-024-12747-3

Atila, G., Şahin, D. & Salar, R. (2023). Ortaokul öğrencilerinin temel düzey robotik kodlama eğitimi hakkında görüşleri. (*Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi UEAD), 7*(2), 124-143. https://doi.org/10.32960/uead.1264523

Aybek, E.C. (2019). Verilerin analizi ve değerlendirilmesi. K.Yılmaz ve R.S.Arık. *Eğitimde araştırma yöntemleri* içinde (161-183). Ankara:PEGEM Akademi Yayıncılık

Bozkurt-Polat, E. & Ulutaş, İ. (2023). Okul öncesi öğretmen adaylarının robotik kodlamaya ilişkin görüşleri. *TEBD, 21*(1): 22-48. https://doi.org/10.37217/tebd.1132740

Canbeldek, M., (2020). *Erken çocukluk eğitiminde üreten çocuklar kodlama ve robotik eğitim programının etkilerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi,.

Carlisle, R. (2013). *FIRST Robotics: Turning Inspiration into Innovation*. Springer Science & Business Media.

Chalmers, C. (2018). Robotics and computational thinking in primary school. *International Journal of Child-Computer Interaction,* 17: 93-100. https://doi.org/10.1016/j.ijcci.2018.06.005

Çakır, R., Korkmaz, Ö., İdil, Ö., & Uğur Erdoğmuş, F. (2021). The effect of robotic coding education on preschoolers' problem solving and creative thinking skills. *Thinking Skills and Creativity,* 40, 100812. https://doi.org/10.1016/j.tsc.2021.100812

Çevik, M., & Çelik, S. (2020). The effects of robotics training on children's spatial ability and attitude towards STEM. *Education and Information Technologies, 25*(1), 4481-4496. https://doi.org/10.1007/s12369-020-00646-9

Dogan, A., & Uluay, G. (2021). Pre-Service Science Teachers' Experiences with Robotic Intervention Process. *International Journal of Curriculum and Instruction, 13*(3), 2000-2025. https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1312228.pdf

Eskici, G. Y., Mercan, S., & Hakverdi, F. (2020). Robotik kodlama eğitiminden yansımalar: zihinsel imajlar. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9*(1), 30-64. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1135271

Fegely, A., & Tang, H. (2022). Learning programming through robots: The effects of educational robotics on pre-service teachers' programming comprehension and motivation. *Educational Technology Research and Development, 70*(6): 2211-2234. https://doi.org/10.1007/s11423-022-10174-0

Gezgin, D. M., Azaz, E., & Atabay, E. (2022). Ortaokul öğrencilerinin robotik ve kodlama eğitimi başarılarına iş birlikli öğrenme tututmu, problem çözme becerisi algısı ve kişilik tiplerinin etkisi: Bir nedensel karşılaştırma araştırması. *Journal of Instructional Technologies and Teacher Education, 11*(2), 28-42. https://doi.org/10.51960/jitte.1165083

Gökçe, H., Gökçe, Z., Bektas, O., Saylan Kırmızıgül, A. (2024). Robotic Coding Perceptions of Middle School Students. *Journal of Education and Future,* (25), 31-44. https://doi.org/10.30786/jef.1274671

Güleryüz, H. (2022). Robotic Coding Attitudes and Opinions of Pre-service Teachers about Robotic Coding Applications with Tinkercad. *Acta Scientific Computer Science, 4*(12),114-120. https://www.actascientific.com/ASCS/pdf/ASCS-04-0367.pdf

Haymana, İ., & Özalp, D. (2020). Robotik ve kodlama eğitiminin ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin yaratıcı düşünme becerilerine etkisi. *İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6*(2), 247-274. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1384157

Kanmaz, T. (2023). Robotik Kodlama Destekli Eğitim Programının 60-72 aylık Çocukların Problem Çözme Becerilerine ve Akran İlişkilerine Etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Kaya, A.B. (2023). Oyunlaştırılmış Çevrimiçi Kodlama, Robotik ve Üç Boyutlu Tasarım Eğitimi Üzerine Bir Eylem Araştırması. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Kazakoff, E. R., Sullivan, A., & Bers, M. U. (2018). The effect of a classroom-based intensive robotics and coding workshop on sequencing ability in early childhood. *Early Childhood Education Journal, 46*(5), 509-517.

Kılıçkıran, H., Korkmaz, Ö., & Çakır, R. (2020). Robotik Kodlama Eğitiminin Üstün Yetenekli Öğrencilere Katkısı. *Turkish Journal of Primary Education, 5*(1), 1-15. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1159839

Liu, X., Gu, J., & Zhao, L. (2023). Promoting primary school students' creativity via reverse engineering pedagogy in robotics education. *Thinking Skills and Creativity,* 49, 101339. https://doi.org/10.1016/j.tsc.2023.101339

Misirli, A., & Komis, V. (2023). Computational thinking in early childhood education: The impact of programming a tangible robot on developing debugging knowledge. *Early Childhood Research Quarterly*, 65, 139-158. https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2023.05.014

OECD, 2008(2024, 16 Nisan). 21st Century Skills: How can you prepare students for the new Global Economy?. https://www.oecd.org/site/educeri21st/40756908.pdf

Ramazanoğlu, M. (2021). Robotik kodlama uygulamalarının ortaokul öğrencilerinin bilgisayara yönelik tutumlarına ve bilgi işlemsel düşünme becerisine yönelik öz yeterlilik algılarına etkisi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 25*(1), 163-174. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1101111

Resnick, M., Martin, F., Sargent, R., & Silverman, B. (1996). Programmable bricks: Toys to think with. *IBM Systems Journal, 35*(3.4), 443-452 https://doi.org/10.1147/sj.353.0443

Sayın, Z. ve Seferoğlu, S. S. (2016). Yeni bir 21. yüzyıl becerisi olarak kodlama eğitimi ve kodlamanın. Eğitim politikalarına etkisi. Akademik Bilişim Konferansı. http://yunus.hacettepe.edu.tr/~Sadi/yayin/AB16_Sayin-Seferoglu_Kodlama.pdf

Soypak, B., & Eskici, M. (2023). Lise-ortaokul matematik, fen derslerinde robotik kodlama uygulamalarına yönelik araştırmaların incelenmesi: Bir içerik analizi çalışması. *Fen Matematik Girişimcilik ve Teknoloji Eğitimi Dergisi, 6*(3), 214-229. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/3216445

Stager, G. S. (2016). Seymour Papert (1928–2016). *Nature*, *537*(7620), 308-308. https://doi.org/10.1038/537308a

Şimşek, K. (2019). Fen Bilimleri Dersi Madde ve Isı Ünitesinde Robotik Kodlama Uygulamalarının 6. Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarı ve Bilimsel Süreç Becerileri Üzerine Etkisinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Turan, S., Aydoğdu, F. (2020). Kodlama ve robotik eğitimin okul öncesi çocukların bilimsel süreç becerilerine etkisi. *Education and Information Technologies, 25,* 4353–4363.https://doi.org/10.1007/s10639-020-10178-4

Yayla Eskici, G., Mercan, S., & Hakverdi, F. (2020). Robotik Kodlama Eğitiminden Yansımalar: Zihinsel İmajlar. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9*(1), 30-64. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1135271

Yurttaş, Ş. (2021). Grupla mühendislik tasarım temelli robotik uygulamalarının öğrencilerin günlük yaşama dayalı problem çözme becerileri ve motivasyonu üzerindeki etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bursa: Uludag Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Zurnacı, B., & Turan, Z. (2022). Türkiye'de okul öncesinde kodlama eğitimine ilişkin yapılan çalışmaların incelenmesi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi, 5*(1), 258-286. https://doi.org/10.33400/kuje.1062803

KAYNAKÇA

Abdüsselam, Z. (2022). Fen öğretiminde artırılmış ve sanal gerçeklik teknolojilerinin ışık mikroskobu kullanımına etkisi. Doktora Tezi. Ankara:Hacettepe Üniversitesi.

Akkuş, İ. ve Özhan, U. (2017). Augmented reality applications in mathematics and geometry education. *Inonu University Journal of the Graduate School of Education,* 4(8), 21-23.

Anwar, M. S., Ullah, I., Ahmad, S., Choı, A., Ahmad, S., Wang, J. & Aurangzeb, K. (2024). Immersive Learning and AR/VR-Based Education. (Eds: A.A. Abd El-Latif, Y. Maleh, M. A. El-Affendi &S. Ahmad). *Cybersecurity management in education technologies risks and countermeasures for advancements in E-learning.* (pp:10-11). CRC Press.

Aslan R. ve Erdoğan S. (2017). 21. yüzyılda hekimlik eğitimi: sanal gerçeklik, artırılmış gerçeklik, hologram. *Kocatepe Vet J*. 10(3), 204-212.

Aydan, F. (2024). Türkiye'deki fen eğitiminde artırılmış gerçeklik üzerine yapılan çalışmaların analizi. Yüksek Lisans Tezi. Manisa: Manisa Celal Bayar Üniversitesi.

Aydın, A. (2021). Sanal gerçeklik ve artırılmış gerçeklik. (Editör: T.Talan). *Eğitimde dijitalleşme ve yeni yaklaşımlar* (içinden: 14-16) İstanbul: Efe Akademik Yayıncılık.

Bayram, S. (1999). Eğitimde sanal gerçeklik uygulamaları. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, Sayı,* 11, 49-54.

Bhanu Prasad, P., Padmaja, N., Satish Kumar, B. & Aravind, A. (2022). Industry 4.0: Augmented and Virtual Reality in Education. (Eds. P. Kaliraj& T. Devi). *Innovating with Augmented Reality Applications in Education and Industry* (pp:30-31-32-33,43). CRC Press is an imprint of Taylor & Francis Group, LLC

Billinghurst, M., Kato, H., & Poupyrev, I. (2001). *The MagicBook: a transitional AR inteface. Computers & Graphics,* 25(5), 745-753.

Billinghurst, M., & Henrysson, A. (2009). *Mobile architectural augmented reality*. (X. Wang, & M. Schnabel, Eds.) Mixed Reality In Architecture, Design And Construction, 3, 93-104.

Bingöl, B. (2018). Yeni bir yaşam biçimi: Artırılmış Gerçeklik (AG). *Etkileşim* (1), 44-55. https://doi.org/10.32739/etkilesim.2018.1.8.

Buztepe, S. ve Çapık, C. (2024). Sanal gerçeklik ve sağlık alanında kullanımının önemi. *YOBÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi,* 5(1), 115-124.

Carmigniani, J. & Furht, B. (2011). Augmented Reality: An Overview. (Eds: B. Furht). *Handbook of Augmented Reality* (pp:3). Springer New York Dordrecht Heidelberg London.

Cesur, M. (2024). Okul öncesi fen eğitiminde Güneş, Dünya ve Ay'ın fiziksel yapılarının öğretiminde artırılmış gerçeklik uygulamalarının katkısı. Yüksek Lisans Tezi. Kars: Kafkas Üniversitesi.

Chhabhaiya, N., Patle, B. & Bhojane, P. (2023). Virtual and augmented reality applications:A Broader Perspective Review. *Journal of Data Science and Intelligent Systems* 0(0), 1-13.

Çavaş, B., Huyugüzel Çavaş, P. ve Taşkın Can, B. (2004). Eğitimde sanal gerçeklik. *The Turkish Online Journal of Educational Technology, 3*(4), 110-116.

Çetinkaya, H.H. ve Akçay, M. (2013). Eğitim ortamlarında arttırılmış gerçeklik uygulamaları. Akademik Bilişim 2013 – *XV. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri 23-25 Ocak 2013-Akdeniz Üniversitesi*, Antalya.

Çiloğlu, T., Yılmaz, Ö., Yılmaz, A ve Karaoğlan, F. (2021). Eğitimde artırılmış gerçeklik konulu makalelerin incelenmesi. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi,* 3(2), 147-158.

Çokçalışkan, H. (2024). Artırılmış gerçeklik uygulamalı ders tasarımının öğrencilerin uzamsal yetenekleri üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Demirci, Ş. (2018). Sağlık hizmetlerinde sanal gerçeklik teknolojileri. *İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Dergisi,* 6(1), 35-46.

Doğan, D., Erol, T. ve Mendi, A. F. (2021). Sağlık alanında karma gerçeklik. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi,* (29), 11-18.

Erbaş, Ç. ve Demirer, V. (2015). Eğitimde artırılmış gerçeklik uygulamaları: Google Glass Örneği. *Journal of Instructional Technologies and Teacher Education,* 3(2), 8-16.

Eren, B. (2024). *Reklam ve pazarlama uygulamalarında artırılmış gerçeklik teknolojisinin yeri*. Yüksek Lisans Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi.

Ertel, R., Karakaş, O. ve Doğru, Y. B. (2017). Pokemon Go oyunu bağımlılığını destekleyen bileşenlerin kalitatif incelenmesi. *AJIT-E: Academic Journal of Information Technology,* 8(30), 271-289.

Göçer, A. ve Kurt, A. (2020). Betimleyici yazma becerisinin geliştirilmesinde artırılmış gerçeklik uygulaması Quiver'in Kullanılması. *International Journal of Field Education,* 6(2), 46-63.

Gökçearslan, A. (2016). Artırılmış gerçeklik uygulamaları ve grafik tasarım alanına yansımalar. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic,* 11(21), 697-708.

İçten, T. ve Bal, G. (2017). Artırılmış gerçeklik üzerine son gelişmelerin ve uygulamaların incelenmesi. *Gazi University Journal of Science Part C: Design and Technology,* 5(2), 111-136.

Kaleci, D., Demirel, T.D ve Akkuş, İ. (2016). Örnek bir artırılmış gerçeklik uygulaması tasarımı. *February 2016-Akademik Bilişim Conference* 2016 DOI:10.13140/RG.2.1.2627.8165.

Kaufmann, H. (2004). *Geometry education with augmented reality*. (Ph.D. Thesis). Vienna: Vienna University of Technology.

Kaur, G. (2023). Supplementing the Markerless AR with machine learning: methods and approaches. (Eds: S. Badotra, S. Tanwar, A. Rana, N. Sindhwani ve R. Kannan). *Handbook of Augmented and Virtual Reality.* (pp.4-5, 11). Walter de Gruyter GmbH, Berlin/Boston.

Kılıç, T. (2018). İç mekân tasarımında kullanılan mobil artırılmış gerçeklik uygulamalarına ilişkin bir inceleme. *Mimarlık ve Yaşam,* 3(2), 169-187. https://doi.org/10.26835/my.441483.

Kılıç Avan, Ş. (2024). Artırılmış gerçeklik temelli uygulamaların dinleme/izleme becerisi üzerine etkisi. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Koyun, A., Budak, H. ve Çankaya, İ.A. (2018). Artırılmış gerçekliğin sanal sınıf ortamlarında kullanılması noktasında öğrenci görüşleri. *Türkiye Bilişim Vakfı Bilgisayar Bilimleri ve Mühendisliği Dergisi,* 11(2), 20-29.

Künüçen, H. H. ve Samur, S. (2021). Dijital çağın gerçeklikleri sanal, artırılmış, karma ve genişletilmiş gerçeklikler üzerine bir değerlendirme. *Yeni Medya, 2021*(11), 38-62.

Kütükcü, G.N. (2019). *Artırılmış gerçeklik uygulamasının müşteriler üzerindeki etkisi.* Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Bilişim Enstitüsü.

Lee, K. (2012). Augmented reality in education and training. Techtrends, 56(2), 13–21. https://doi.org/10.1007/s11528-012-0559-3.

Lissa, M. & Bhuvaneswari,V. (2022). Augmented Reality. (Eds. P. Kaliraj& T. Devi). *Innovating with Augmented Reality Applications in Education and Industry* (pp:4, 13). CRC Press is an imprint of Taylor & Francis Group, LLC

Martín-Gutiérrez, J., Mora, C. E., Añorbe-Díaz, B. & González-Marrero, A. (2017). Virtual technologies trends in education. *EURASIA Journal of Mathematics, Science and Technology Education,* 13(2), 469-486.

Milgram, P. & Kishino, F. (1994). A taxonomy of mixed reality visual displays. *IEICE Transactions on Information Systems, 77*(12), 1-15

Özaltun, G. ve Kahraman, M. E. (2024). Artırılmış Gerçeklik (AG) Teknolojisinin Tasarım Eğitiminde Etkileşimli Öğrenmeye Katkısı. *Art-E Sanat Dergisi,* 16(32), 669-700. https://doi.org/10.21602/sduarte.1367153.

Özdemir, O., Erbaş, D., & Yücesoy-Özkan, Ş. (2019). Özel eğitimde sanal gerçeklik uygulamaları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi,* 20(2), 395-420.

Özeren, S ve Top, E. (2023). The effects of augmented reality applications on the academic achievement and motivation of secondary school students. *Malaysian Online Journal of Educational Technology,* 11(1), 25-40. http://dx.doi.org/10.52380/mojet.2023.11.1.425.

Palancı, A. ve Turan, Z. (2021). How does the use of the augmente reality technology in mathematics education affect learning processes?:*A systematic review. International Journal of Curriculum and Instructional Studies, 11*(1), 89-110.

Papanastasiou, G., Drigas, A., Skianis, C., Lytras, M., & Papanastasiou, E. (2019). Virtual and augmented reality effects on K-12, higher and tertiary education students' twenty-first century skills. *Virtual Reality,* 23(4), 425-436. https://doi.org/10.1007/s10055-018-0363-2.

Sancar, R. ve Atal, D. (2023). Eğitimde sanal gerçeklik teknolojisi: Türkiye'deki eğilimin belirlenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi,* 24(2), 1253-1284.

Sing, A. (2023). Augmented Reality and its use in the field of civil engineering. (Eds: S. Badotra, S. Tanwar, A. Rana, N. Sindhwani ve R. Kannan). *Handbook of Augmented and Virtual Reality*. (pp.126). Walter de Gruyter GmbH, Berlin/Boston.

Singaravelu, G. (2022). Augmented Reality: A Boon for the Teaching and Learning Process. (Eds. P. Kaliraj& T. Devi). *Innovating with Augmented Reality Applications in Education and Industry* (pp:75-76, 80, 87-88). CRC Press is an imprint of Taylor & Francis Group, LLC

Sivakumar, R. (2014). Google Glass in education. *Conflux Journal of Education,* 2(2), 27-31. July 2014 27. Retrieved from: http://www.cjoe.naspublishers.com/.

Sözer, N. Ve Satıcı, B. (2022). Artırılmış gerçeklik teknolojisinin mimarlık sektörüne katkıları. *Journal of Technology and Applied Sciences* 4(2), 109-119.

Sünger, İ. Ve Çankaya, S. (2019). Augmented reality: historical development and area of usage. *Journal of Educational Technology and Online Learning,* 2(3), 118-133.

Şentürk, M. (2018). Mobil artırılmış gerçeklik uygulamalarının yedinci sınıf güneş sistemi ve ötesi ünitesinde kullanılmasının öğrencilerin akademik başarı, motivasyon, fene ve teknolojiye yönelik tutumlarına etkisinin Solomon dört gruplu modelle incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.

Şihman, S. (2024). Hayat Bilgisi dersinin artırılmış gerçeklik teknolojisi ve üretken öğrenme stratejisiyle zenginleştirilmesinin öğrenme çıktılarına etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Erzurum:Atatürk Üniversitesi.

Şimşek, B. (2023). Kültürel mirasın korunmasında ve tanıtımında artırılmış ve sanal gerçeklik kullanımı. Yüksek Lisans Tezi. Kırklareli: Kırklareli Üniversitesi.

Tachi, S. (2013). From 3D to VR and further to Telexistence. *23rd International Conference on Artificial Reality and Telexistence (ICAT)*}, {https://api.semanticscholar.org/CorpusID:21376168}

Tanrıverdi, B. (2022). Artırılmış gerçeklik teknolojisi ile desteklenmiş kitap okumanın okul öncesi dönemdeki çocukların dil gelişimine etkisi (Durum Çalışması). Tezsiz Yüksek Lisans Projesi. Denizli:Pamukkale Üniversitesi.

Tartan, Ş. (2024). Ambalaj tasarımında artırılmış gerçeklik uygulamaları: Blıppar studio örneği. Yüksek Lisans Tezi. Konya:Selçuk Üniversitesi.

Taxén, G. & Naeve, A. (2001). CyberMath: a shared virtual environment for mathematics exploration. CID, Centre for User Oriented IT Design, NADA, Deptartment of Numerical Analysis and Computer Science, KTH (Royal Institute of Technology), Stockhom, Sweden

Tomi, A., & Rambli, D. R. A. (2013). An interactive mobile augmented reality magical playbook: Learning number with the thirsty crow. *Procedia Computer Science,* 25, 123–130. https://doi.org/10.1016/j.procs.2013.11.015.

Uysal, F. ve D. Özdemir, D. (2024). İlkokul 3. sınıf öğrencilerine yönelik artırılmış gerçeklik teknolojisi ile ingilizce eğitimi için mobil oyun uygulaması. *Journal of Estudam Information,* 5 (1), 12-18, 2024, Doi: 10.53608/Estudambilisim.1307619.

Zari, G., Condino, S., Cutolo, F.&Ferrari, V. (2023). Magic Leap 1 versus Microsoft HoloLens 2 for the Visualization of 3D Content Obtained from Radiological Images. *Sensors 2023*, 23, 3040, 1-12. https://doi.org/ 10.3390/s23063040

Zeybek, O. (2017). Mobile applications encourage the use of open and green spaces: Sample of Pokemon Go*. Inonu University Journal of Arts and Design,* 7(15), 99-113.

Wibowo, F.C. (2023). Effects of Augmented Reality Integration (ARI) based Model Physics Independent Learning (MPIL) for facilitating 21st-Century Skills (21-CS). *Journal of Technology and Science Education,* 13(1), 178-192. https://doi.org/10.3926/jotse.1800.

Vertucci, R., D'Onofrio, S., Ricciardi, S. & De Nino, M. (2023). History of Augmented Reality. (Eds. Andrew Yeh Ching Nee& Soh Khim Ong). *Springer Handbook of Augmented Reality* (pp:40-43). Springer Nature Switzerland AG. https://doi.org/10.1007/978-3-030-67822-7.

Yuen, S. C.-Y., Yaoyuneyong, G., & Johnson, E. (2011). Augmented reality: An overview and five directions for AR in education. *Journal of Educational Technology Development and Exchange,* 4(1), 119–140. https://doi.org/10.18785/jetde.0401.10

KAYNAKÇA

Abdelrazek, S., El-Bakry, HM., Mastorakis, NE., Abd El-Razek, SM., Abd El- Wahed, WF., & Mastorakis, N. (2010). Collaborative virtual environment model for medical e-learning. In: *Proceedings of the 9th WSEAS International Conference on Applied Computer and Applied Computational Science*; April 11–13 2010; Hangzhaou, China. p. 191–195.

Ahmed, M., Sherwani, Y., Al-Jibury, O., Najim, M., Rabee, R., & Ashraf, M. (2015). Gamification in medical education. *Med Educ Online*. 20(1):19–21.

Belcher, A. R., Hall, B. M., Kelley, K., & Pressey, K. L. (2015). An analysis of faculty promotion of critical thinking and peer interaction within threaded discussions. *Online Learning Journal*, (4), 37–44. https://doi.org/10.24059/olj.v19i4.544.

Benshoff, JM. & Gibbons, MM. (2011). Bringing life to e-learning: Incorporating a synchronous approach to online teaching in counselor education. *Prof Couns*. 1(1):21–28.

Berry, S. (2019). Teaching to connect: community-building strategies for the virtual classroom. *Online Learn J.* 23(1):164–183.

Bower, M., Dalgarno, B., Kennedy, GE., Lee, MJW., & Kenney, J. (2015). Design and implementation factors in blended synchronous learning envi- ronments: outcomes from a cross-case analysis. *Comput Educ*. 86: 1–17.

Bowers, J., & Kumar, P. (2015). Students' perceptions of teaching and social presence: A comparative analysis of face-to-face and online learning environments. *International Journal of Web-Based Learning and Teaching Technologies (IJWLTT)*, 10(1), 27–44.

Britt, RC., Hildreth, AN,, Acker, SN., Mouawad, NJ., Mammen, J., & Moalem, J. (2017). Speed mentoring: an innovative method to meet the needs of the young surgeon. *J Surg Educ*. 74(6):1007–1011.

Brown B, Schroeder M, Eaton SE. 2016. Designing synchronous online interactions and discussions. Paper published in proceedings of the IDEAS: Designing for Innovation; May 5–6, 2016; Calgary, Alberta, Canada. 51–60.

Chu, T. L. (A.). (2020). Applying positive psychology to foster student engagement and classroom community amid the COVID-19 pandemic and beyond. *Scholarship of Teaching and Learning in Psycholo*gy, 8(2), 154-163.

Clark, D. (2015, February 24). 14 activities that increase student engagement during reading instruction. *Reading Horizons*. https://www.readinghorizons.com/blog/14-classroom- activities-that-increase-student-engagement

Coates, H. (2007). A model of online and general campus-based student engagement. *Assess Eval High Educ*. 32(2):121–141.

Cox, J. (2014, October 22). Classroom games: How to use word splash. Teach Hub. https://www.teachhub.com/classroom- activities/2014/10/classroom-games-how-to-use-word-splash/

Davoudi, A. H. M., & Mahinpo, B. (2012). Kagan cooperative learning model: The bridge to foreign language learning in the third millennium. *Theory and Practice in Language Studie*s, 2(6), 1134–1140.

Do, J. (2018). *Understanding instructor's synchronous online course design activity* [dissertation]. Knoxville (TN): University of Tennessee.

Finkelstein, J. (2006). *Learning in real time: synchronous teaching and learning online (Vol. 5)*. Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons

Gao, L., Peranson, J., Nyhof-Young, J., Kapoor, E., & Rezmovitz, J. (2019). The role of "improv" in health professional learning: A scoping review. *Med Teach*. 41(5):561–568.

Garrison, D. R., Anderson, T., & Archer, W. (1999). Critical inquiry in a text-based environment: Computer conferencing in higher education. *The Internet and Higher Education*, 2(2-3), 87−105.

Hampton, D. & Pearce, PF. (2016). Student engagement in online nursing courses. *Nurse Educ*. 41(6):294–298.

Hoffmann-Longtin, K., Rossing, JP., & Weinstein, E. (2018). Twelve tips for using applied improvisation in medical education. *Med Teach*. 40(4):351–356.

Kuo, CL., & Chuang, YH. 2018. Kahoot: applications and effects in education. *J Nurs*. 65(6):13–19.

Lekwa, AJ., Reddy, LA., & Shernoff, ES.(2019). Measuring teacher practices and student academic engagement: A convergent validity study. *Sch Psychol Q*. 34(1):109–118.

Luo, L., Cheng, X., Wang, S., Zhang, J., Zhu, W., Yang, J., & Liu P. (2017). Blended learning with Moodle in medical statistics: an assessment of know- ledge, attitudes and practices relating to e-learning. *BMC Med Educ*. 17(1):170.

Ma, Z., Wang, J., Wang, Q., Kong, L., Wu, Y., & Yang, H. (2017). Verifying causal relationships among the presences of the Community of Inquiry framework in the Chinese context. T*he International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 18(6).

McBrien, JL., Jones, P., & Cheng, R. 2009. Virtual spaces: Employing a syn- chronous online classroom to facilitate student engagement in online learning. *Int Rev Res Open Distance Learn*. 10(3):1–17.

Nagro, S. A., Fraser, D. W., & Hooks, S. D. (2018). Lesson planning with engagement in mind: Proactive classroom management strategies for curriculum instruction. *Intervention in School and Clinic*, 54(3), 131–140.

Nagro, S. A., Hooks, S. D., Fraser, D. W., & Cornelius, K. E. (2019). Whole-group response strategies to promote student engagement in inclusive classrooms. *Teaching Exceptional Children*, 48(5), 243–249.

Pacheco, E. (2020). Twelve Tips for online live classes. *Med Ed Publish*. 9(1):250.

Pelz, B., Horton, W., Upport, S., Horton, W., Jones, A., & Issroff, K. (2004). Three principles of effective online pedagogy. *JALN*. 8(3):33–46.

Pimmer, C., Brühlmann, F., Odetola, TD., Dipeolu, O., Grohbiel, U., &Ajuwon, AJ. (2018). Instant messaging and nursing students' clinical learning experience. *Nurse Educ Today*. 64:119–124.

Raes, A., Vanneste, P., Pieters, M., Windey, I., Van Den Noortgate, W.,& Depaepe, F. (2020). Learning and instruction in the hybrid virtual classroom: an investigation of students' engagement and the effect of quizzes. *Comput Educ*. 143:103682.

Sinatra, GM., Heddy, BC., & Lombardi, D. 2015. The challenges of defining and measuring student engagement. *Sci Educ Psychol*. 50(1):1–18.

Staake, J. (2021, January 22). Padlet for teachers: The best tips, tricks, and ideas for your classroom. *We Are Teachers.* https://www.weareteachers.com/padlet-for-teachers/

Terada, Y. (2019, March 14). The science of drawing and memory. *Edutopia*. https://www.edutopia.org/article/science-drawing- and-memory

Trowler, V. (2010). Student engagement literature review. *High Educ*. 11(1):1–15.

van Gaalen, AEJ., Brouwer, J., Schonrock-Adema, J., Bouwkamp-Timmer, T., Jaarsma, ADC., &Georgiadis, JR.. (2020). Gamification of health professions education: a systematic review. *Adv Health Sci Educ Theory Pract*. 26(2):683-711.

Wiederhold, BK.(2020). Connecting through technology during the cor- onavirus disease 2019 pandemic: avoiding "ZOOM FATIGUE". *Cyberpsychol Behav Soc Netw*. 23(7):437–438.

Wormald, BW., Schoeman, S., Somasunderam, A.,& Penn, M. (2009). Assessment drives learning: an unavoidable truth? *Anat Sci Educ*. 2(5):199–204.

KAYNAKÇA

Ahmad, M. (2019). Categorizing game design elements into educational game design fundamentals. In I. Deliyannis (Edt.), *Game design and intelligent interaction*. IntechOpen.

Akgün, E., Nuhoğlu, P., Tüzün, H., Kaya, G. ve Çınar, M. (2011). Bir eğitsel oyun tasarımı modelinin geliştirilmesi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama, 1*(1), 41-61.

Akıllı, G. K. and Çağıltay, K. (2006). An instructional design/development model for the creation of game-like learning environments: The FIDGE model. In M. Pivec (Edt.), *Affective and Emotional Aspects of Human-Computer Interaction: Game-Based and Innovative Learning*, (pp. 93-112). IOS Press.

Aksoy, N. C. (2013). Eğitsel dijital oyunlarda tasarım süreci. M. A. Ocak (Ed.), *Eğitsel oyunlar kuram, tasarım ve uygulama* içinde (ss.137-160). Pegem Akademi Yayıncılık.

Amato, E. A. (2007). *Vers une instrumentalisation communicationnelle des jeux vidéo: quelles formes de séduction idéologique ou publicitaire*.? Colloque international EUTIC 2007: "Enjeux et usages des TIC", 7-10 novembre 2007. http://www.omnsh.org/article.php3?id_article=134.

Amory, A. and Seagram, R. (2003). Educational game models: Conceptualization and evaluation. *South African Journal of Higher Education,17*(2), 206-217.

Amory, A. (2007). Game object model version II: a theoretical framework for educational game development. *Educational Technology Research and Development, 55,* 51-77.

Annetta, L. A. (2010). The "I's" have it: A framework for serious educational game design. *Review of General Psychology*, *14*(2), 105-113.

Ball, C., Huang, K.-T., Cotten, S. R. and Rikard, R. V. (2020). Gaming the SySTEM: The relationship between video games and the digital and STEM divides. *Games and Culture, 15*(5), 501–528. https://doi.org/10.1177/1555412018812513

Caserman, P., Hoffmann K., Müller, P, Schaub, M., Straßburg, K., Wiemeyer, J., Bruder. R. and Göbel, S. (2020). Quality criteria for serious games: serious part, game part, and balance. *JMIR Serious Games, 8(*3), Article e19037.

Clark, D. B., Tanner-Smith, E. E. and Killingsworth, S. S. (2016). Digital games, design, and learning: A systematic review and meta-analysis. *Review of Educational Research, 86*(1), 79–122. https://doi.org/10.3102/0034654315582065

De Moraes Sarmento Rego, I. (2015). Mobile language learning: How gamificationimproves the experience. In Y. Zang (Edt.), *Handbook of Mobile Teaching and Learning*, (pp. 705–720). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-642-54146-9_76

De Lope, R. P., Medina-Medina, N., Soldado, R. M., García, A. M. ve Gutiérrez-Vela, F. L. (2017, September). Designing educational games: Key elements and methodological approach. In *2017 9th International Conference on Virtual Worlds and Games for Serious Applications (VS-Games)* (pp. 63-70). IEEE.

Dondlinger, M. J. (2007). Educational video game design: A review of the literature. *Journal of Applied Educational Technology. 4*(1), 21-31.

Emel'yanenko, V. D., Vetoshko, A. N., Malinnikov, S. G., Malashenko, I. V. ve Vetoshko, L. I. (2016). Man's values and ideologies as a basis of gamification. *International Journal ofEnvironmental and Science Education, 11*(18), 12576–12592.

Garris, R., Ahlers, R. and Driskell, J. E. (2002). Games, motivation, and learning: A research and practice model. *Simulation & Gaming, 33*(5), 441-467.

Hwang, G.J., Sung, H.Y., Hung, C.M., Huang, I., Tsai, C.C. (2012). Development of a personalized educational computer game based on learners' learning styles. *Educ. Technol. Res. Develop, 60*(4),623-638.

Hwang, G.J., Yang, L.H. and Wang, S.Y. (2013). A concept map-embedded educational computer game for improving learners' learning performance in natural science courses. *Comput. Educ. 69*(1),121-130.

Ishak, S. A., Din, R. and Hasran, U. A. (2021). Defining digital game-based learning for science, technology, engineering, and mathematics: A new perspective on design and developmental research. *Journal of Medical Internet Research, 23*(2), e20537. https://doi.org/10.2196/20537

Keller, D. (2008). Tune-up for trainers: Help employees stay on top of their game. *Medical Laboratory Observer*, *40*(6), 40–43. Retrieved from https://search-proquest-com.contentproxy.phoenix.edu/docview/223358075?accountid=35812

Kiili, K. (2005). Digital game-based learning: Towards an experiential gaming model. *Internet and Higher Education, 8,* 18-20.

Korkusuz, M. E. ve Karamete, A. (2013). Educational game development models. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi, 7*(2), 78-109.

Lameras, P., Arnab, S., Dunwell, I., Stewart, C., Clarke, S. and Petridis, P. (2017). Essential features of serious games design in higher education: Linking learning attributes to game mechanics. *British Journal of Educational Technology, 48*(4), 972–994. https://doi.org/10.1111/bjet.12467

Maheu-Cadotte, M.-A., Cossette, S., Dube, V., Fontaine, G., Mailhot, T., Lavoie, P., Cournoyer, A., Balli, F. and Mathieu-Dupuis, G. (2018). Effectiveness of serious games and impact of design elements on engagement and educational outcomes in healthcare professionals and students: A systematic review and meta analysis protocol. *British Medical Journal Open, 8*(3), e019871. https://doi.org/10.1136/bmjopen-2017-019871

Malliarakis, C., Satratzemi, M. and Xinogalos, S. (2014). Designing educational games for computer programming: A holistic framework. *Electronic Journal of e-Learning*, *12*(3), 281-298.

Manesis, D. (2020). Digital games in primary education. In I. Deliyannis (Edt.), *Game design and intelligent interaction*. IntechOpen.

Mayer, R. E. (2015). On the need for research evidence to guide the design of computer games for learning. *Educational Psychologist, 50*(4), 349–353. https://doi.org/10.1080/00461520.2015.1133307

Montenegro Rueda, M., & Cerero, J. F. (2021). Use of digital game in inclusive education: a systematic review. In C. B. Videla, C. B. Bravo, E. L. Meneses and A. L. de la Rosa (Edt.), *Teaching in social sciences: learning centred in the student with ICTS.-(Collection Innovation in Social Sciences)* (pp. 113-123). Dykinson, S.L. https://doi.org/10.2307/j.ctv20hcv1n

Mouaheb, H., Fahli, A., Moussetad, M. and Eljamali, S. (2012). The serious game: what educational benefits?. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *46*, 5502-5508.

Nkonyane, V. A. and Van Wyk, M. M. (2015). Post graduate certificate of education student teachers' views of economics games as an interactive classroom technique. *International Journal of Educational Sciences, 8(*2), 427–434.

Özkan, Z. ve Samur, Y. (2017). Oyunlaştırma yönteminin öğrencilerin motivasyonları üzerine etkisi. *Ege Eğitim Dergisi, 18*(2), 857-886. https://doi.org/10.12984/egeefd.314801

Poulsen M. (2011). Learning by producing. In: M. Poulsen and E. Kober (Edt.) *The gameit handbook: A framework of game-based learning pedagogy* (pp. 87-103). Oslo, Norway: Play Consulting.

Prensky, M. (2001). *Fun, play and games: What makes games engaging. In Digital Game-Based Learning*. New York: McGraw-Hill.

Prensky, M. (2003). Digital game-based learning. *Computers in Entertainment, 1*(1), 21–21. https://doi.org/10.1145/950566.950596

Ragni, B., Toto, G. A., di Furia, M., Lavanga, A. and Limone, P. (2023, May). The use of Digital Game-Based Learning (DGBL) in teachers' training: a scoping review. *Frontiers in Education, 8*, Article 1092022.

Ribeiro, L. O. M., Timm, M. I. and Zaro, M. A. (2006). Modificações em jogos digitais e seu uso potencial como tecnologia educacional para o ensino de engenharia. *Revista Novas Tecnologias na Educação*, *4*(1). 1-11.

Shi, Y. R. and Shih, J. L. (2015). Game factors and game-based learning design model. *International Journal of Computer Games Technology, 2015*(1), Article 549684. DOI: 10.1155/2015/549684

Shute, V. J. and Ke, F. (2012). Games, learning, and assessment. In D. Ifenthaler, D. Eseryel & X. Ge (Edt.), *Assessment in game-based learning: Foundations, innovations, and perspectives* (pp. 43-58). New York: Springer.

Song, M. and Zhang, S. (2008). EFM: A model for educational game design. In Z. Pan, X. Zhang, A. El Rhalibi, W. Woo, and Y. Li, (eds) *Technologies for E-Learning and Digital Entertainment. Edutainment* 2008. Lecture Notes in Computer Science, 5093. Springer, Berlin, Heidelberg. https://doi.org/10.1007/978-3-540-69736-7_54

Tobias, S., Fletcher, J. D., Dai, D. Y. and Wind, A. P. (2011). Review of research on computer games. In S. Tobias & J. D. Fletcher (Eds.), *Computer games and instruction* (pp. 127–221). IAP Information Age Publishing.

Trybus, J. (2014). *Game-based learning: What it is, why it works, and where it's going.* Retrieved from www.simcoachgames.com/pdfs/WP-Trybus-Game-based-learning.pdf

Valentová, M. and Brečka, P. (2023). Assessment of digital games in technology education. *International Journal of Engineering Pedagogy, 13*(2). 36–63. https://doi.org/10.3991/ijep.v13i2.35971

Wang, Y. H. (2020). Exploring the effects of designing a role-playing game with single and peer mode for campus learning. *Educational Technology Research and Development, 68*(3), 1275–1299. https://doi.org/10.1007/s11423-019-09726-8

Uluyol, Ç. (2013). Eğitsel dijital oyunların değerlendirilmesi. M. A. Ocak (Ed.), *Eğitsel oyunlar kuram, tasarım ve uygulama* içinde (ss.273-287). Pegem Akademi Yayıncılık.

Yusof, N. and Rias, R. M. (2006). Serious games in psychotherapy: a comparative analysis of game design models. *ARPN Journal of Engineering and Applied Sciences, 10*(3), 1288-1294.

Zin, N. A. M., Jaafar, A. and Yue, W. S. (2009). Digital game-based learning (DGBL) model and development methodology for teaching history. *WSEAS Transactions on Computers, 8*(2), 322-

KAYNAKÇA

Aditya, D. K., Kusmayanti, I. N., Hendryanti, R., & Alam, P. F. (2021). Digital board game design for an English vocabulary learning tool while learning from home. *Dynamics of Industrial Revolution 4.0: Digital Technology Transformation and Cultural Evolution*, 167-171.

Akib, E., & Ma'ruf, A. (2018). The use of spotify application to improve students ability in listening through english song: A Pre-Experimental Research. *Journal of Computer Interaction in Education*, *1*(2), 120-131.

Alabbad, A. M., & Huwamel, H. S. B. (2020). The effect of using Padlet as a vocabulary knowledge enhancement application on Saudi EFL female learners, and their attitudes toward its value in learning. Arab World English Journal, 6, 356–377. https://doi.org/10.24093/awej/call6.24

Al-shaboul, I. A., Kalsoom, T., Alshraah, S. M., & Khasawneh, M. A. S. (2023). Students' Perceptions on the Effects of Blogging Sites in Enhancing their Motivation for Foreign Languages Writing and Reading Proficiency. *Migration Letters*, *20*(S12), 157-168.

Alyaz, Y., & Demiryay, N. (2023). Yabancı Dil Öğrenimi ve Öğretiminde Sanal Gerçeklik Uygulamaları. *Diyalog Interkulturelle Zeitschrift Für Germanistik*, *11*(1), 107-127.

Arslan, M., & Adem, E. (2010). Yabancılara Türkçe öğretiminde görsel ve işitsel araçların etkin kullanımı. *Dil dergisi*, (147), 63-86.

Aryana, S., & Apsari, Y. (2018). Analysing Teacherâ€™ s Difficulties In Teaching Listening. *Eltin Journal: Journal of English Language Teaching in Indonesia*, *6*(2), 100-106.

Ayedoun, E., Hayashi, Y., & Seta, K. (2020). Toward personalized scaffolding and fading of motivational support in L2 learner-dialogue agent interactions: An exploratory study. *IEEE Transactions on Learning Technologies*, *13*(3), 604–616. https://doi.org/10.1109/TLT.2020.2989776

Azzahra, S. S. (2022). The influence of using Elllo application toward students' listening skill at the second semester of eleventh-grade of man 1 bandar lampung in academic year 2021/2022 (Doctoral dissertation, UIN RADEN INTAN LAMPUNG).

Bakar, N. A., & Nosratirad, E. (2013). Sustaining vocabulary acquisition through computer game: A case study. *Asian Social Science*, *9*(5), 235.

Balaman, S. (2018). Digital storytelling: A multimodal narrative writing genre. *Journal of Language and Linguistic Studies*, *14*(3), 202-212.

Banditvilai, C. (2020). Developing Students' Vocabulary and Reading Comprehension Through Reading English Newspapers. *language learning*, *1*(1).

Barrot, J. S. (2023). ChatGPT as a language learning tool: An emerging technology report. *Technology, Knowledge and Learning*, 1-6.

Blyth, Carl (2017): Immersive technologies and language learning. *Foreign Language Annals*, 51, 225-232.

Bumgarner, B. L. (2012). *Digital storytelling in writing: A case study of student teacher attitudes toward teaching with technology*. University of Missouri-Columbia.

Castillo, M., & Vásconez, S. (2020). Reinforcing Reading and Listening Skills Through Augmented Reality in Undergraduate Basic Users of English [Oral Presentation]. In *Second International Virtual TESOL Conference*.

Chen, C., & Yuan, Y. (2023). Effectiveness of virtual reality on Chinese as a second language vocabulary learning: Perceptions from international students. *Computer Assisted Language Learning*, 1-29.

Chen, H. H. J., Yang, C. T. Y., & Lai, K. K. W. (2023). Investigating college EFL learners' perceptions toward the use of Google Assistant for foreign language learning. *Interactive Learning Environments*, *31*(3), 1335-1350. https://doi.org/10.1080/10494820.2020.1833043

Chen, H. H. J., Yang, C. T. Y., & Lai, K. K. W. (2023). Investigating college EFL learners' perceptions toward the use of Google Assistant for foreign language learning. *Interactive Learning Environments*, *31*(3), 1335-1350.

Chen, H. L., Vicki Widarso, G., & Sutrisno, H. (2020). A chatbot for learning Chinese: Learning achievement and technology acceptance. *Journal of Educational Computing Research*, *58*(6), 1161–1189. https://doi.org/10.1177/0735633120929622

Chen, R., & Zhao, H. (2024). ChatGPT in Creative Writing Courses in Chinese Universities: Application and Research. In *2024 12th International Conference on Information and Education Technology (ICIET)* (pp. 243-247). IEEE.

Chien, Y. C., Wu, T. T., Lai, C. H., & Huang, Y. M. (2022). Investigation of the influence of artificial intelligence markup language-based LINE ChatBot in contextual English learning. *Frontiers in Psychology*, *13*, 785752.

Çakır, İ. (2018). Is listening instruction neglected intentionaly or incidentaly in foreign language teaching contexts?. *Journal of Language and Linguistic Studies*, *14*(2), 154-172.

Damavandi, Z. M., Hassaskhah, J., & Zafarghandi, A. M. (2018). The Effects of Computer Assisted Mediating Prompts on EFL Learners' Writing Ability. *International Journal of Education and Literacy Studies*, *6*(1), 64-71.

Datko, J. (2014). Teaching listening using multimedia. *EAN 9788055807300*, *26*.

Demirci, N., & Altinay, Y. B. (2021). The effects of creative writing activities made with Web 2.0 tools on the writing attitude and creative writing skills of grade 4 students. *International Journal of Scientific and Technological Research*, *7*(4), 7-19.

Di Bona, E. (2017). Listening to the Space of Music. *Rivista di estetica*, (66), 93-105.

Dizon, G. (2020). Evaluating intelligent personal assistants for L2 listening and speaking development. *Language Learning & Technology, 24*(1), 16–26. http:// hdl. handle. net/ 10125/ 44705

Ebadi, S., & Ashrafabadi, F. (2022). An exploration into the impact of augmented reality on EFL learners' Reading comprehension. *Education and Information Technologies*, *27*(7), 9745-9765.

Ebadi, S., Gholami, M., & Vakili, S. (2023). Investigating the effects of using Grammarly in EFL writing: the case of articles. *Computers in the Schools*, *40*(1), 85-105.

Erarslan, A., & Asmalı, M. (2021). Video İzlemenin Yabancı Dil Öğrenme Sürecinde Dinleme Becerisi ve Kelime Öğrenme Üzerine Etkileri.

Ericsson, E., Sofkova Hashemi, S., & Lundin, J. (2023). Fun and frustrating: Students' perspectives on practising speaking English with virtual humans. *Cogent Education*, *10*(1), 2170088. https://doi.org/10.1080/2331186X.2023.2170088

Fitria, T. N. (2022). Using TED Talks in english language teaching (ELT): Supplemental resources for english language teaching (ELT). *SOSMANIORA: Jurnal Ilmu Sosial dan Humaniora*, *1*(1), 36-43.

Fryer, L.K., & Carpenter, R. (2006). Bots as language learning tools. *Language Learning & Technology*, *10*(3), 8-14.

Gilmore, A. (2007). Authentic materials and authenticity in foreign language learning. *Language teaching*, *40*(2), 97-118.

Gökçe, D. (2022). A Review on Developing English Listening Skills Through Multimedia and Video Tools. *ELT Research Journal*, *11*(2), 193-212.

Guo, K., Wang, J., & Chu, S. K. W. (2022). Using chatbots to scaffold EFL students' argumentative writing. *Assessing Writing*, *54*, 100666.

Harmer, J. 2007. The Practice of English Language Teaching. Edinburg: Pearson Education Ltd.

Hava, K. (2021). Exploring the role of digital storytelling in student motivation and satisfaction in EFL education. *Computer Assisted Language Learning*, *34*(7), 958-978.

Helwa, S. A. H. A. (2019). Using Mobile Augmented Reality (MAR) Applications to Improve Students Teachers' EFL Descriptive Writing Skills and Motivation Towards English Language. 64 (64), 66-135.

Hidayat, L. E., & Praseno, M. D. (2021). Improving studentsâ€™ writing participation and achievement in an Edpuzzle-Assisted Flipped Classroom. *EDUCAFL: Journal on Education of English as Foreign Language*, *4*(1), 1-8.

Hong, W. C. H. (2023). The impact of ChatGPT on foreign language teaching and learning: Opportunities in education and research. *Journal of Educational Technology and Innovation*, *5*(1).

Hsu, H. C. (2019). Wiki-mediated collaboration and its association with L2 writing development: An exploratory study. *Computer Assisted Language Learning*, *32*(8), 945-967.

Hsu, L. (2022). To CALL or not to CALL: empirical evidence from neuroscience. *Computer Assisted Language Learning*, *35*(4), 792–815. https://doi.org/10.1080/09588221.2020.1750429

Hye, Y., & Kyung, W. (2015). Effects of shadowing using TED on EFL learners' listening skills. *Multimedia-Assisted Language Learning*, *18*(3), 257-276.

Ivanda, A. F., Anindya, H. R., Rahmawati, M., & Sunengsih, N. (2024). Exploring Listening Skills and Motivation for Autonomous Learning with TED Talks: Does It Have an Effect?. *IDEAS: Journal on English Language Teaching and Learning, Linguistics and Literature*, *12*(1), 441-457.

Jakes, D. S., & Brennan, J. (2005). Digital storytelling, visual literacy and 21st century skills. In *Online Proceedings of the Tech Forum New York* (Vol. 3).

Jehma, H., & Akaraphattanawong, A. (2023). VRChat as a virtual learning platform for enhancing English listening skills. *International Journal of Information and Education Technology*, *13*(5), 813-817.

Jeon, J. (2023). Chatbot-assisted dynamic assessment (CA-DA) for L2 vocabulary learning and diagnosis. *Computer Assisted Language Learning*, *36*(7), 1338-1364.

Jeon, J., & Lee, S. (2024). Can learners benefit from chatbots instead of humans? A systematic review of human-chatbot comparison research in language education. *Education and Information Technologies*, 1-32.

Junaidi, J., Hamuddin, B., Julita, K., Rahman, F., & Derin, T. (2020). Artificial Intelligence in EFL Context: Rising Students' Speaking Performance with Lyra Virtual Assistance. *International Journal of Advanced Science and Technology*, *29*(5), 6735–6741. Retrieved from http://sersc.org/journals/index.php/IJAST/article/view/17726

Kamalitdinovna, D. N. (2021). Teaching listening skills with online digital tools. *Mental Enlightenment Scientific-Methodological Journal*, 30-39.

Kao, G. Y.-M., Tsai, C., Liu, C.-Y., & Yang, C.-H. (2016). The effects of high/low interactive electronic storybooks on elementary school students' reading motivation, story comprehension and chromatics concepts. Computers & Education, 100, 56–70. https://doi.org/10.1016/j.compedu.2016.04.013

Karacan, C. G., & Akoglu, K. (2021). Educational augmented reality technology for language learning and teaching: A comprehensive review. *Shanlax International Journal of Education*, *9*(2), 68-79.

Karakaş, A. (2023). Supporting the Teaching of Global Englishes Language Teaching (GELT) Through Voki. *RELC Journal*, 00336882231199515.

Kaynar, N. (2019). The Effects of Original and Interactive Video Exercises on Students' English Listening Practices. Bahcesehir University. Institute of Educational Sciences . Unpublished Master's Thesis. İstanbul .

Kervin, L., & Mantei, J. (2017). Young children creating multimodal stories in their home, school and digital spaces. In *Understanding and Supporting Young Writers from Birth to 8* (pp. 212-226). Routledge.

Kieu, D. N. T. (2021). Effects of Voki-supported self-practice on high school students' English speaking performance. *CTU Journal of Innovation and Sustainable Development*, *13*(3), 39-47.

Kim, N. Y. (2018a). Chatbots and Korean EFL Students' English Vocabulary Learning. *Journal of Digital Convergence*, *16*(2).

Kim, N. Y. (2018b). A Study on Chatbots for Developing Korean College Students' English Listening and Reading Skills. *Journal of Digital Convergence*, *16*(8).

Koç, F. Ş. (2024). The development of listening and speaking skills in EFL via an artificially intelligent chatbot application: A quasi-experimental design study.

Koç, Ö., Altun, E., & Yüksel, H. G. (2022). Writing an expository text using augmented reality: Students' performance and perceptions. *Education and Information Technologies*, *27*(1), 845-866.

Le, H. H., & Luong, T. D. (2023). Using Flashcard-Based Techniques to Improve Students' Vocabulary Retention. *Vietnam Journal of Education*, 313-325.

Li, J., Xie, H., Li, D., & Lu, X. (2020). Effects of an AI-based speech recognition system on improving EFL learners' pronunciation. Computers & Education, 156, 103952

Lin, C.J., & Mubarok, H. (2021). Learning Analytics for investigating the mind map-guided AI chatbot approach in an EFL flipped speaking classroom. *Educational Technology & Society*, *24*(4), 16–35. https://doi.org/10.2307/48629242

Lisitsina, T., Pastushkova, M., Putistina, O., & Lobovskaya, T. (2020). Online newspapers in teaching reading in the English classroom at high school. *International Journal of Innovation and Learning*, *28*(1), 119-138.

Liu, C. C., Liao, M. G., Chang, C. H., & Lin, H. M. (2022). An analysis of children'interaction with an AI chatbot and its impact on their interest in reading. *Computers & Education*, *189*, 104576.

Liu, M., Ren, Y., Nyagoga, L. M., Stonier, F., Wu, Z., & Yu, L. (2023). Future of education in the era of generative artificial intelligence: Consensus among Chinese scholars on applications of ChatGPT in schools. *Future in Educational Research*, *1*(1), 72-101.

Ma, Q. (2020). Examining the role of inter-group peer online feedback on wiki writing in an EAP context. *Computer Assisted Language Learning*, *33*(3), 197-216.

Marzuki, Widiati, U., Rusdin, D., Darwin, & Indrawati, I. (2023). The impact of AI writing tools on the content and organization of students' writing: EFL teachers' perspective. *Cogent Education*, *10*(2), 2236469.

Meisa, R. (2023). Integrating Spotify in Teaching English Listening Skills: Exploring The Benefits and Challenges. *Journal of English as a Foreign Language Education (JEFLE)*, *4*(2), 126-135.

Meisarah, F., Octiva, C. S., Sucipto, P. A., Satyaninrum, I. R., & Bakri, A. A. (2023). Improving Student Text Writing Ability by Utilizing the Use of Augmented Reality Feature. *Jurnal Sistim Informasi dan Teknologi*, 129-134.

Meri-Yilan, S. (2019). A constructivist desktop virtual reality-based approach to learning in a higher education institution. In *Emerging technologies in virtual learning environments* (pp. 258-283). IGI Global.

Mohamad, M., Rashid, N., & Wan, M. W. M. (2017, March). The advantages and disadvantages of E-dictionaries to enhance vocabulary learning of ESL learners. In *Asian Conference on Education & International Development 2017 Official Conference Proceedings.http://papers.iafor.org/wpcontent/uploads/papers/aceid2017/ACEID2017_34731.pdf*.

Mohammed, M., Hazairin, N. A., Al-Zubaidi, S., AK, S., Mustapha, S., & Yusuf, E. (2020). Toward a novel design for coronavirus detection and diagnosis system using IoT based drone technology. *International Journal of Psychosocial Rehabilitation*, *24*(7), 2287-2295.

Moir, J., & Nation, P. 12 Vocabulary and good language learners. *Lessons from Good Language Learners*, 159.

Nagata, R., Hagiwara, M., Hanawa, K., & Mita, M. (2023, September). A Report on FCG GenChal 2022: Shared Task on Feedback Comment Generation for Language Learners. In *Proceedings of the 16th International Natural Language Generation Conference: Generation Challenges* (pp. 45-52).

Nam, J. (2010). Linking research and practice: Effective strategies for teaching vocabulary in the ESL classroom. *TESL Canada Journal*, 127-127.

Nguyen, L. Q., & Van Le, H. (2023). The Role of Quizlet Learning Tool in Learners' Lexical Retention: A Quasi-Experimental Study. *International Journal of Emerging Technologies in Learning (Online)*, *18*(3), 38.

Nunan, D. (1998). Approaches to teaching listening in language classroom. In proceedings of the 1997 Korea TESOL Conference. Taejon, Korea: KOTESOL.

Pham, A. (2022). University students' perceptions on the use of Quizlet in learning vocabulary. *International Journal of Emerging Technologies in Learning (iJET)*, *17*(7), 54-63.

Polat, M., & Eristi, B. (2019). The effects of authentic video materials on foreign language listening skill development and listening anxiety at different levels of English proficiency. *International Journal of Contemporary Educational Research*, *6*(1), 135-154.

Rahimi, M., & Fathi, J. (2022). Exploring the impact of wiki-mediated collaborative writing on EFL students' writing performance, writing self-regulation, and writing self-efficacy: a mixed methods study. *Computer Assisted Language Learning*, *35*(9), 2627-2674.

Rahman, N. A. B. A. (2023, November). Using technology to teach speaking skills during COVID-19 outbreak in 21st century classroom. In *AIP Conference Proceedings* (Vol. 2739, No. 1). AIP Publishing.

Rahmania, A. H., & Mandasari, B. (2021). Students' perception towards the use of joox application to improve students' pronunciation.*Journal of English Language Teaching and Learning*, *2*(1), 39-44.

Ruan, S., Jiang, L., Xu, Q., Liu, Z., Davis, G. M., Brunskill, E., & Landay, J. A. (2021, April). Englishbot: An ai-powered conversational system for second language learning. In *26th international conference on intelligent user interfaces* (pp. 434-444).

Rusmiyanto, R., Huriati, N., Fitriani, N., Tyas, N. K., Rofi'i, A., & Sari, M. N. (2023). The role of artificial intelligence (AI) in developing English language learner's communication skills. *Journal on Education*, *6*(1), 750-757.

Santos, M. E. C., Lübke, A. I. W., Taketomi, T., Yamamoto, G., Rodrigo, M. M. T., Sandor, C., & Kato, H. (2016). Augmented reality as multimedia: the case for situated vocabulary learning. *Research and Practice in Technology Enhanced Learning*, *11*, 1-23.

Sarıca-Çıralı, H., & Koçak-Usluel, Y. (2016). Digital storytelling in the educational context: A rubric development study. *Educational Technology Theory and Practice*, *6*(2), 65–84.

Sari, M. N. (2023). Students'abılıty and dıfficultıes ın constructıng condıtıonal sentence type ıı at sman 10 kerıncı jambı. *Dharmas Education Journal (DE_Journal)*, *4*(1), 23-32.

Saunders, J. M. (2014). Where writing happens: Elevating student writing and developing voice through digital storytelling. *Teaching/Writing: The Journal of Writing Teacher Education*, *3*(1), 8.

Sembiring, H. T. R., & Katemba, C. V. (2023). The use of YouTube English educational videos in improving listening comprehension. *Journey: Journal of English Language and Pedagogy*, *6*(1), 161-170.

Soriano De La Cruz, A. K. (2023). *Tthe use of interactive website Elllo to improve listening skills in students from 9th basic grade* (Master's thesis, La Libertad: Universidad Estatal Península de Santa Elena, 2023.).

Stanley, G. (2013). Language learning with technology: Ideas for integrating technology in the classroom. Cambridge University Press.

Stefancik, R., & Stradiotová, E. (2020). Using Web 2.0 tool podcast in teaching foreign languages. *Advanced Education*, *14*, 46-55.

Sung, M.-C. (2020). Pre-service primary English teachers' AI chatbots. *Language Research*, *56*(1), 97–115. https://doi.org/10.30961/lr.2020.56.1.97

Sylvester, R., & Greenidge, W. L. (2009). Digital storytelling: Extending the potential for struggling writers. *The reading teacher*, *63*(4), 284-295.

Şimşek, B., & Direkçi, B. (2023). The effects of augmented reality storybooks on student's reading comprehension. *British Journal of Educational Technology*, *54*(3), 754-772.

Tabieh, A. A., Al-Hileh, M. M., Abu Afifa, H. M., & Abuzagha, H. Y. (2021). The Effect of Using Digital Storytelling on Developing Active Listening and Creative Thinking Skills. *European Journal of Educational Research*, *10*(1), 13-21.

Tahmina, T. (2023). Students' perception of the use of YouTube in English language learning. *Journal of Languages and Language Teaching*, *11*(1), 151-159.

Tai, T. Y., & Chen, H. H. J. (2020). The impact of Google Assistant on adolescent EFL learners' willingness to communicate. *Interactive Learning Environments*. *31*(3), 1485-1502. https://doi.org/10.1080/10494820.2020.1841801

Takaesu, A. (2017). TED talks as an extensive listening resource for EAP students. *Asian-Focused ELT research and practice: Voices from the far edge*, *108*, 2017204.

Talia, K. F. (2021). The use of elllo website in teaching and learning listening. In *NEELLS Proceeding: National English Education, Language, and Literature Seminar* (pp. 28-32).

Tambunan, A. R. S., Andayani, W., Sari, W. S., & Lubis, F. K. (2022). Investigating EFL students' linguistic problems using Grammarly as automated writing evaluation feedback. *Indonesian Journal of Applied Linguistics*, *12*(1), 16-27.

Tanrıkulu, F. (2022). Students' perceptions about the effects of collaborative digital storytelling on writing skills. *Computer Assisted Language Learning*, *35*(5-6), 1090-1105.

Thorpe, S. J. (2016). Online facilitator competencies for group facilitators. *Group Facilitation: A Research & Applications Journal*, *13*.

Tilwani, S. A., Vadivel, B., Uribe-Hernández, Y. C., Wekke, I. S., & Haidari, M. M. F. (2022). The impact of using TED talks as a learning instrument on enhancing Indonesian EFL learners' listening skill. *Education Research International*, *2022*(1), 8036363.

Topsakal, O., & Topsakal, E. (2022). Framework for a foreign language teaching software for children utilizing AR, voicebots and ChatGPT (large language models). *The Journal of Cognitive Systems*, *7*(2), 33-38.

Torres Álvarez, M. I. (2022). *Quizlet and English language vocabulary* (Bachelor's thesis, Carrera de Pedagogía de los Idiomas Nacionales y extranjeros).

Vázquez-Cano, E., Mengual-Andrés, S., & López-Meneses, E. (2021). Chatbot to improve learning punctuation in Spanish and to enhance open and flexible learning environments. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, *18*, 1-20.

Wang, T. K., Huang, J., Liao, P. C., & Piao, Y. (2018). Does augmented reality effectively foster visual learning process in construction? An eye-tracking study in steel installation. *Advances in Civil Engineering*, *2018*(1), 2472167.

Xu, R. (2024). Research on Learner Needs Analysis and Listening Activities. *Journal of Contemporary Educational Research*, *8*(4), 247-254.

Yang, L. M. (2023). Application and Research on Foreign Language Teaching in the Context of Digital Transformation. In *SHS Web of Conferences* (Vol. 159, p. 01011). EDP Sciences.

Yangın Ekşi, G. & Yılmaz Yakışık, B. (2016). Practical Applications of CALL. Current Trends in ELT, ed. Yaman, İ., Ekmekçi, E., Şenel, M. (1.baskı, s. 118-151). Nüans Publishing.

Ye, Y., Deng, J., & Liu, X. (2021). The Effect of Oral Practice via Chatbot on Students' Oral English Accuracy. In *Emerging Technologies for Education: 6th International Symposium, SETE 2021, Zhuhai, China, November 11–12, 2021, Revised Selected Papers* (pp. 344–354). Cham: Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-92836-0_30

Yeşilbağ, S., & Korkmaz, Ö. (2021). The effect of Voki application on students' academic achievements and attitudes towards English course. *Education and Information Technologies*, *26*(1), 465-487.

Yilmaz, R. M., & Goktas, Y. (2017). Using augmented reality technology in storytelling activities: examining elementary students' narrative skill and creativity. *Virtual Reality*, *21*, 75-89.

Yurko, N., & Styfanyshyn, I. (2020). Listening skills in learning a language: the importance, benefits and means of enhancement. *Publishing house «European Scientific Platform»*, 38-46.

Yuyun, I., & Simamora, F. Y. (2021). The Use of Youtube to Support Efl Students' Listening Skills. *English Linguistics and Language Teaching Research Journal*, *2*(2), 1-12.

Zainurrahman, Z., & Rodliyah, R. S. (2024). Examining bing ai as a solution to efl writing feedback challenges. *project (Professional Journal of English Education)*, *7*(2), 459-468.

Zeng, Z., & Wang, X. (2022). [Retracted] Effectiveness Analysis of English Newspaper Reading Teaching Based on Deep Learning from the Perspective of Online and Offline Hybrid Teaching. *Computational and Mathematical Methods in Medicine*, *2022*(1), 4065527.

Zhang, G., Gong, J., Li, Y., Sun, J., Xu, B., Zhang, D., & Yin, B. (2020). An efficient flood dynamic visualization approach based on 3D printing and augmented reality. *International Journal of Digital Earth*, *13*(11), 1302-1320.

KAYNAKÇA

Akgül, M. ve Hekimoğlu Toprak, H. (2019). Sosyal Ağlarda Mahremiyetin Dönüşümü: İnstagram Örneği. *AJIT-e: Academic Journal of Information Technology*, 10 (38), 75-114.

Argon, T. (2015). Eğitim Kurumlarında İnsan Kaynakları Yönetimi İşlevlerinin Uygulanabilirliğine İlişkin Eğitim Çalışanlarının Görüşleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 11(3), 851-869.

Atmaca, T. (2020). Öğretmenlerin Toplumsal Saygınlık ve İmajlarına Olumsuz Etki Eden Faktörlerin İncelenmesi. *Yaşadıkça Eğitim*, 34(1), 152-167.

Avcı, F. (2020). Öğretmenlerin Sosyal Medya Kullanımları ve Sosyal Medya Kavramına İlişkin Metaforik Algıları. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD*), 6 (2), 769-788.

Aytaç, Y. (2023). Öğretmenlerin Gözünden Öğretmenlik Mesleğinin Toplumdaki Yeri, *International Academic Social Resources Journal*, 8(52), 3278-3287.

Bayram, G. (2009). Öğretmenlerin İstihdam Biçimi Farklılıkları ve Yarattığı Sorunlar: Ankara'da Çalışan Sözleşmeli ve Ücretli Öğretmenlerin Görüşlerine Dayalı Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Bozbayındır, F. (2019). Öğretmenlik Mesleğinin Statüsünü Etkileyen Unsurların Öğretmen Görüşleri Temelinde İncelenmesi*. Electronic Journal of Social Sciences*, 18(72), 2076-2104.

Bozkurt, E. ve Kutlu, H. (2021). Öğretmenlik Mesleğinin İmajı: Toplumsal Algı, Mesleğin Doğası, Saygınlık ve Gelecekteki Durumuna İlişkin Deneyimler. *Uygulamada Eğitim ve Yönetim Bilimleri Dergisi,* 1(2), 114-142.

Cansız, H., O. (2019). Öğretmenlerin Mesleki İmajlarının İş Doyumlarına Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.

Carpenter, J. P., & Harvey, S. (2019). There's No Referee on Social Media: Challenges in Educator Professional Social Media Use. *Teaching and Teacher Education,* 86, 102904.

Carpenter, J. P., Shelton, C. S., & Schroeder, S. E. (2022). The Education İnfluencer: A New Player in the Educator Professional Landscape. *Journal of Research on Technology in Education,* 1-16.

Creswell, J. W. (2017). *Araştırma Deseni: Nitel, Nicel ve Karma Yöntem Yaklaşımları [Research Desingn: Qualitative, Quantitative and Mixed Methods Approaches]* (çev. S. B. Demir). Ankara: Eğiten Kitap.

Çetin, S. ve Demirkasımoğlu, N. (2015). Öğretmen ve Yöneticilerin Etik ve Etik Dışı Davranışlarının Basına Yansımaları. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 16 (34), 95-110.

Demir, S. B. ve Almalı, H. (2020). Öğretmenler Ne Yapıyor Ki!: Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Öğretmenlik Mesleğinin İtibarı Üzerinde Etkili Olan Faktörler. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 22(1), 1-17.

Duran, E. ve Bayar, A. (2020). Öğretmenlerin Sosyal Medya Kullanımına İlişkin Görüşleri. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24, 425-448.

Erden, M. (2005). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. İstanbul: Epsilon Yayınları.

Erişir, R. M., ve Erişir, D. (2018). Yeni Medya ve Çocuk: Instagram Özelinde "Sharenting" ("Paylaşanababalık") Örneği. *New Media*, (5), 50-64.

Ertan Kantos, Z. (2021). Öğretmenlik Mesleğinin İtibarı ile İlgili Öğretmen Görüşleri. *e- Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 8, 682-703.

İnan, Ö. (2021). Öğretmenlerin Psikolojik Sermaye Düzeyleri ile Sosyal Medya Kullanımları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Kastamonu: Kastamonu Üniversitesi.

İren, F. (2019). Sosyal Medyadaki Yeni Kanaat Önderlerinin (Fenomenlerin) Gençler Üzerindeki Etkileri. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Göker, S. D. ve Gündüz, Y. (2017). Dünya Ölçeğinde Öğretmenlerin Saygınlık Statüsü ve Özlük Hakları. *Milli Eğitim*, 213, 177-196.

Karakaya, N. K. (2019). Investigation of Social Media Presence of Early Childhood Educators. Master's thesis, Ankara: Middle East Technical University.

Karataş, D. ve Gül, İ. (2023). Öğretmenlerin İş Yerinde Sosyal Medya Kullanmalarına Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi. *Türkiye Eğitim Dergisi,* 8 (1), 50-65.

Kıran A. B., Durmuş, E. Sucu N. N. (2019). Öğretmenlik Mesleğinin İtibar Kaybı Nedenleri Üzerine Bir İnceleme. *Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 8-13.

Kıyak, Ç. (2022). Öğretmenlerin Meslek Statü Algıları İle İşteki Mutlulukları Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Kızıltaş, Y. (2023). A Modern Problem Faced by Primary School Students in Disadvantaged Regions: The Teacher İnfluencer. *International Online Journal of Primary Education (IOJPE),* 12(2), 152-167.

Kök, A. (2019). Sosyal Medya Kullanımının Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Gelişimlerine Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi (Tokat İl Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi

Öztürk, Ş., Çiftçi, S., Doğan, G. Acar ve Bilgin, A. (2016). *Sınıf Öğretmenlerinin Hayatında Sosyal Medyanın Yeri.* 15. Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu, Muğla.

Paula, L. & Prizevoite, I. (2019). The Status of The Teaching Profession in Latvia: Views of the Teachers. *Problems of Education in the 21st Century,* 77(1), 126-142.

Pişkin, Z. & Parlar, H. (2021). Toplumsal Statü ve Algı Açısından Öğretmenlik Mesleğinin İncelenmesi. *Akademik Platform Eğitim ve Değişim Dergisi,* 4 (1), 1-28.

Saban, A. ve Ersoy, A. (2016). *Eğitimde nitel araştırma desenleri*. Ankara: Anı Yayınları.

Serin, H. (2019). Sosyal Medyada Çocuk Hakları İhlalleri: Ebeveynler ve Öğretmenler Farkında Mı? *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 1-27.

Shelton, C., Schroeder, S., & Curcio, R. (2020). Instagramming Their Hearts Out: What Do Edu-İnfluencers Share on Instagram? *Contemporary Issues in Technology and Teacher Education*, 20(3), 529–554.

Smak, M. & Walczak, D. (2017). The Prestige of the Teaching Prefession in the Perception of Teachers and Former Teachers. *EDUKACJA*, 22-40.

Sönmez, V. ve Alacapınar, F. G. (2019). *Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Sunar, L. (2020). Türkiye'de Mesleki İtibar: Dönüşen Çalışma Hayatı ve Mesleklerin Sosyal Konumu. *Journal of Economy Culture and Society,* Özel Sayı, 29-58.

Ünal, A. T. (2020). *Sosyal Medya: Etkileri, Bağımlılığı, Ölçülmesi.* İstanbul: Der Kitabevi.

Ünsal, S. ve Bağçeci, B. (2016). Öğretmenlerin Mesleki İmajlarına İlişkin Görüşleri Ve Mesleki İmaja Etki Eden Faktörler. *Journal of Human Sciences*, 13(3), 3905-3926.

Ünsal, S. (2018). Türkiye'de Öğretmenlik Mesleğinin Statüsüne İlişkin Bir Pareto Analizi. *Sakarya University Journal of Education,* 8(2), 111-130.

Willis, A., Grainger P., Thiele, C., Simon, S., Menzies, S. & Dwyer, R. (2023). The Benefits and Pitfalls of Social Media for Teachers' Agency and Wellbeing, *Technology, Pedagogy and Education*,

Yazıcı, E. S. (2022). Öğretmenlerin Mesleki İmaj Algıları, Motivasyonları Ve Örgütsel Bağlılıkları Arasındaki İlişkiler. Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi.

Yıldırım, K. (2010). Nitel Araştırmalarda Niteliği Artırma. *İlköğretim Online*, 9(1). 79-92.

Zafer, C. (2021). *Sosyal Medya Ve Toplum.* İstanbul: Literatür Yayınları.

KAYNAKÇA

Arpaci, I., & Sevinc, K. (2022). Development of the cybersecurity scale (CS-S): Evidence of validity and reliability. *Information Development*, *38*(2), 218-226.

Ayanwale, M.A., Sanusi, I.T., Molefi, R.R. et al. A Structural Equation Approach and Modelling of Pre-service Teachers' Perspectives of Cybersecurity Education. *Educ Inf Technol* 29, 3699–3727 (2024). https://doi.org/10.1007/s10639-023-11973-5

Karacı, A., Akyüz, H. İ, & Bilgici, G. (2017). Investigation of cyber security behaviors of university students.*Kastamonu Education Journal*, 25(6), 2079–2094.

Karagozlu, D. (2020). Determination of cyber security ensuring behaviours of pre-service teachers. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 15(6), 1698–1706. https:// doi. org/ 10. 18844/ cjes. v15i6. 5327

Kemper, G. (2019). Improving employees' cyber security awareness. *Computer Fraud and Security*, 2019(8), 11–14. https:// doi. org/ 10. 1016/ S1361- 3723(19) 30085-5

Mourning, C., Chenji, H., Hallman-Thrasher, A., Kaya, S., Abukamail, N., Juedes, D., & Karanth, A. (2023). Reflections of Cybersecurity Workshop for K-12 Teachers. İçinde *Proceedings of the 54th ACM Technical Symposium on Computer Science Education* V. 1 (pp. 987-993).

Rahman, N. A. A., Sairi, I. H., Zizi, N. A. M., & Khalid, F. (2020). The importance of cybersecurity education in school. *International Journal of Information and Education Technology*, 10(5), 378–382. https:// doi. org/ 10. 18178/ ijiet. 2020. 10.5. 1393

Yigit, M. F., & Seferoğlu, S. S. (2019). Investigating Students ' Cyber Security Behaviors in Relation to Big Five Personality Traits and Other Various Variables. *Mersin University Journal of the Faculty of Education*, 15(1), 186–215.

Zwilling, M., Klien, G., Lesjak, D., Wiechetek, Ł., Cetin, F., & Basim, H. N. (2022). Cyber security awareness, knowledge and behavior: A comparative study. *Journal of Computer Information Systems*, 62(1), 82-97.

KAYNAKÇA

Ataş, H. Ve Gündüz, S. (2020). Yükseköğretimde Dijital Dönüşüm. İ. E. Çelik (Ed.), *Dijital Dönüşüm: Ekonomik ve Toplumsal Boyutlarıyla* içinde (s. 209-238). Gazi Kitabevi.

Başokçu, T. O. (2023). Ölçme süreç ve sonuçlarının nitelikleri: Ölçme hatası, güvenirlik, geçerlik ve kullanışlılık. N. Doğan (Ed.), *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* içinde (s. 31-74). Pegem Akademi.

Başol, G. (2019). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* (6. Baskı). Pegem Akademi.

Bilgin, D. ve Bekiroğlu, N. (2021). Ortaokul Türkçe dersinde bulmaca ile kavram öğretiminin öğrenci başarısına etkisi. *Journal of International Social Research,* 14(76), 485-495.

Bozdoğan, K. (2020). Sosyal bilgiler dersinde milli kültür ögelerinin öğretimine ilişkin kavram bulmacalarının kullanımı. *Journal of International Social Research,* 13(70), 692-702.

Bransford, J. D., Brown, A. L., Cocking, R. R. (2000). *How People Learn: Brain, Mind, Experience, and School.* National Academies Press.

Çekiç, U. (2010). *Uzaktan Eğitim Sistemi Tasarımı* (Tez No. 254989) [Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Çetin, E. (2021). Uzaktan eğitimde ölçme ve değerlendirme. B. Karabulut Coşkun ve A. Yılmaz (Ed.), *Uzaktan eğitimde ölçme değerlendirmede yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri* içinde (s. 253-270). Pegem Akademi.

Çıkrıkçı, R. N. (2022). Ölçmede güvenilirlik. R. N. Çıkrıkçı (Ed.), *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* içinde (s. 69-90). Anı.

Doğan, N. (2023). Temel kavramlar. N. Doğan (Ed.), *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* içinde (s. 2-30). Pegem Akademi.

Et, E. ve Çağlayan Dilber, N. (2022). Karikatürle yazma çalışmalarının ortaokul öğrencilerinin yaratıcı yazma başarısına etkisi. *Ana Dili Eğitimi Dergis*i, *10*(2), 291-308.

Göçer, A. (2018). *Süreç ve sonuç değerlendirme yöntem ve araçlarıyla Türkçe öğretiminde ölçme ve değerlendirme* (2. Baskı). Pegem Akademi.

Gronlund, N. E. (1998). *Assessment of student achievement*. Allyn & Bacon Publishing.

Gülbahar, Y. (2022). *E-Öğrenme.* Pegem Akademi.

Güler, N. (2019). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* (14. Baskı). Pegem Akademi.

MEB (2019). *Türkçe dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar)*. Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi. https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/20195716392253-02-T%C3%BCrk%C3%A7e%20%C3%96%C4%9Fretim%20Program%C4%B1%202019.pdf

Kurnaz, M. ve Pektaş, M. (2013). Fen ve teknoloji öğretmenlerinin ölçme-değerlendirmede kavram haritası kullanım durumları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 9(1), 1-10.

Morrison, G. R., Ross, S. M., Kemp, J. E., & Kalman, H. K. (2011). *Designing effective instruction.* John Wiley & Sons.

Özer-Özkan, Y. (2022). Ölçme ve değerlendirme ile ilgili temel kavramlar. B. Çetin (Ed.), *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* içinde (s. 1-22). Anı.

Özkaya, P. G. (2020). Dijital öykülerin Türkçe dil becerilerinin gelişimine etkisi: Bir meta analiz çalışması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, *8*(4), 1386-1405.

Öztürk, I. ve Özkaya, P. G. (2023). Dil becerilerinin gelişiminde oyunlaştırmanın kullanımı: Bir bibliyometrik analiz çalışması. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (36), 93-120.

Öztürk, J. ve Ömeroğlu, A. F. (2015). Dil bilgisi öğretiminde kavram haritalarının kullanımı. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *12*(31), 69-86.

Tekin, E. ve İlhan, G. O. (2021). Çizgi romanların yabancı dil öğretiminde kullanımı üzerine bir inceleme. *Anasay, 17*, 105-124.

Topaloğlu, M. (2020). Eğitimde dijital dönüşüm: Mobil öğrenmenin mental iyi oluş düzeyi açısından incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *22*(1), 65-78.

Torun, N. K. (2022). Eğitimde dijital dönüşüm çözümü olarak artırılmış gerçeklik ve uygulamaları (aplikasyonları). T. Tunacan ve L. Çallı (Ed.), *Dijital etkileşimler: Sektörel yansımaları II* içinde (s. 83-105). Gazi Kitabevi.

Turan, M. ve Boyraz, Z. (2004). Öğretim materyali olarak kavram haritaları. *Fırat Üniversitesi Doğu Anadolu Araştırmaları*, *3*(1), 123-128.

Turgut, M. F. ve Baykul, Y. (2019). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* (8 Baskı). Pegem Akademi.

Yaşar, M. (2020). Ölçme ve değerlendirme ile ilgili temel kavramlar. S. Tekindal (Ed.), *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* içinde (s. 9-40). Pegem Akademi.

KAYNAKÇA

AGF (2019). *Digital change and its impact on families.* https://www.ag-familie.de/media/docs19/AGF_Discussion_paper_digiitalisation_family_Nov2019.pdf

Avrupa Konseyi, (2016). Avrupa Konseyi Çocuk Hakları Stratejisi 2016-2021 (2016). Erişim: http://cocukhizmetleri.aile.gov.tr/data/5422b041369dc316585c0d87/Avrupa%20Konse yi%20Cocuk%20Haklari%20Strateji%20Belgesi.pdf.

Bostancı, M. (2023). Dijital Dünyada Ebeveynlik. *TRT Akademi*, *8*(19), 982-991.

Eklund, L. ve Helmersson Bergmark, K. (2013). Parental mediation of digital gaming and internet use. *The 8th International Conference on the Foundations of Digital Games*, 63-70.

Ferah, N. (2023). Dijital ebeveynlikte dini tutumlar üzerine nitel bir araştırma. *Eskiyeni, 49,* 393-416.

Fidan, A. ve Seferoğlu, S.S. (2020). Çevrimiçi ortamlar ve dijital ebeveynlik: Yaklaşımlar, sorunlar ve önerilen çözümlerin incelenmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9*(2), 352-372.

Goodwin, K. (2018). *Dijital dünyada çocuk büyütmek- teknolojiyi doğru kullanmanın yolları.* (T. Er, Çev. Ed.). İstanbul: Aganta Kitap Yayınevi.

Güleç, N. (2019). *Kritik ve analitik düşünme perspektifinde dijital medya okuryazarlığı.* http://www.kadinveaile.com/kritik-ve-analitik-dusunme-perspektifinde-dijital-medya-okuryazarligi-2

Homayoun, A. (2017). *Social media wellness: Helping tweens and teens thrive in an unbalanced digital world*. Corwin Press.

Janice, R. ve Elizabeth, M. (2019). *Digital citizenship education handbook: Being online-well-being online-rights online.* Council of Europe.

Karaboğa, M.T. (2019). Dijital medya okuryazarlığında anne ve baba eğitimi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 14*(20), 2040-2073. https://doi.org/10.26466/opus.601942

Kulaksız, T. ve Toran, M. (2023). 3-6 yaş çocuğu olan ebeveynlerin dijital ebeveynlik farkındalıkları üzerindeki demografik etkilerin incelenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 20*(2), 550-570. https://doi.org/10.33711/yyuefd.1286859

Kurtoğlu Erden, M. ve Uslupehlivan, E. (2021). Dijital çağda değişen ebeveynlik rolleri: teknoloji kullanımında anne babalar rehber mi engel mi olmalı? *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 21*(51), 447-474. Doi: 10.21560/Spcd.Vi.671929

Kutscher, N. (2023). Positionings, challenges, and ambivalences in children's and parents' perspectives in digitalized familial contexts. N. Dethloff, K. Kaesling and L. Specht-Riemenschneider (Eds.). In *Families and new media: Comparative perspectives on digital transformations in law and society*, 59-72. Wiesbaden: Springer Fachmedien Wiesbaden.

Lahikainen, A. ve Arminen , I. (2017). Family, media, and the digitalization of childhood. A. R. Lahikainen , T Mälkiä ve K Repo (Eds). In *Media, Family Interaction and the Digitalization of Childhood*. Edward Elgar. https://doi.org/10.4337/9781785366673.00022

Lim, S.S. (2016). Through the tablet glass. Transcendent parenting in an era of mobile media and cloud computing. *Journal of Children and Media, 10* (1), 21-29.

Livingstone, S. Ve Haddon, L. (Eds.). (2009). *Kids online: Opportunities and risks for children.* Policy press.

Lou, S. J., Shih, R. C., Liu, H. T., Guo, Y. C. ve Tseng, K. H. (2010). The Influences of the sixth graders' parents' ınternet literacy and parenting style on ınternet parenting. *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, *9*(4), 173-184.

Manap, A. ve Durmuş, E. (2021). Dijital ebeveynlik farkındalığının aile içi roller ve çocukta internet bağımlılığına göre incelenmesi. *e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi, 12*(1), 141-156.

McCormack, A. (2017). *Keeping your child safe on social media: Five easy steps.* Orpen Press.

Milovidov, E. (2020). *Parenting ın the digital age positive parenting strategies for different scenarios*. Council of Europe, France.

Nikken, P. ve Schols, M. (2015). How and why parents guide the media use of young children. *Journal of Child and Family Studies 24 (*11), 3423–3435. https://doi.org/10.1007/s10826-015-0144-4

Burns, T. ve Gottschalk, F. (Eds.) (2019). *Educating 21st century children: Emotional well-being in the digital age*, Educational Research and Innovation, OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/b7f33425-en

OECD (2023). *Empowering young children in the digital age.* Starting Strong, OECD Publishing, Paris. https://doi.org/10.1787/50967622-en

OFCOM. (2022). *Children and parents: Media use and attitudes report*. https://www.ofcom.org.uk/__data/assets/pdf_file/0024/234609/childrens-media-use and-attitudes-report-2022.pdf

Öztürk, E. ve Derin, G. (2022). Dijital ebeveynlik ve dijital istismar. *Sciences*, *20*, 23.

Richardson, J., Milovidov, E. ve Schmalzried, M. (2017). *Internet literacy handbook*. Council of Europe, France.

Riley, N. S. (2018). *Be the parent, please: Stop banning seesaws and start banning Snapchat: strategies for solving the real parenting problems.* West Conshohocken, PA: Templeton Press.

Rode, J. A. (2009). Digital parenting: Designing children's safety. In *Proceedings of the 23rd British HCI Group Annual Conference on People and Computers: Celebrating People and Technology (BCS-HCI '09),* 244-251

Romer, D., Bushman, B. J. ve Rich, M. (2023). Media influences on children and advice for parents to reduce harmful exposure to firearm violence in media. *Pediatric Clinics*, *70*(6), 1217-1224.

Rosen, L. D., Cheever, N. A. ve Carrier, L. M. (2008). The association of parenting style and child age with parental limit setting and adolescent MySpace behavior. *Journal of Applied Developmental Psychology, 29*(6), 459-471.

Siibak, A. (2019). Digital parenting and the datafied child in Educating 21st century children: Emotional well-being in the digital age. Paris: OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/313a9b21-en.

Thimm, C. (2023). Mediatized families: Digital parenting on social media. N. Dethloff, K. Kaesling and L. Specht-Riemenschneider (Eds.). In *Families and new media: Comparative perspectives on digital transformations in Law and Society*, 33-57. Wiesbaden: Springer Fachmedien Wiesbaden.

TÜİK (2023). *Hanehalkı bilişim teknolojileri (bt) kullanım araştırması.* https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2023-49407

Valkenburg, P. M. ve Piotrowski, J. T. (2017). *Plugged in: How media attract and affect youth.* Yale University Press.

Whitty, M. T. (2013). The Internet and its implications for children, parents and family relationships. A. Abela and J. Walker (Eds) *Contemporary Issues in Family Studies: Global Perspectives on Partnerships, Parenting and Support in a Changing World,* 262-274.

Yay, M. (2019). *Dijital ebeveynlik.* İstanbul: Yeşilay Yayınları.

Yazıcı, Z. N. (2021). E-dünya'da yeni bir rol: Dijital annelik. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Kadın ve Aile Araştırmaları Dergisi, 1*(2), 115-132.

Yıldırım, Y. (2018). 21. yüzyıl anne-babalarının başucu kitabı: Dijital kültürde çocuk yetiştirmek. Nisan Kitabevi.

Yurdakul, I. K., Dönmez, O., Yaman, F. ve Odabaşı, H. F. (2013). Dijital ebeveynlik ve değişen roller. *Gaziantep University Journal of Social Sciences, 12*(4), 883-896.

TEKNO-GİRİŞİMCİLİK

EDİTÖR: DR. EROL TEKİN

EĞİTİM
yayınevi

TEKNO-GİRİŞİMCİLİK

Editör: Dr. Erol Tekin

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-89-9
1. Baskı, Haziran 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

TEKNO-GİRİŞİMCİLİK
Editör: Dr. Erol Tekin
XVI+432 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-89-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Abrams, R. M., & Kleiner, E. (2003). *The successful business plan: secrets & strategies*. The Planning Shop.

Arnould, E.J., & Wallendorf, M. (1994). *Market-oriented ethnography: Interpretation building and marketing strategy formulation*. Journal of Marketing Research.

Ashton, K. (2009). That 'internet of things' thing. *RFID Journal*, *22*(7), 97-114.

Bernanke, B. (2015). *The Courage to Act: A Memoir of a Crisis and Its Aftermath.* W.W. Norton & Company.

Blank, S. (2013). Why the Lean Start-Up Changes Everything. *Harvard Business Review.* https://hbr.org/2013/05/why-the-lean-start-up-changes-everything, Erişim Tarihi: 15.03.2024

Brigham, E. F., & Houston, J. F. (2019). *Fundamentals of financial management*. Cengage Learning.

Brown, T., & Katz, B. (2011). Change by design. *Journal of product innovation management, 28*(3), 381-383.

Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies. W.W. Norton & Company.

Catalini, C., & Gans, J. S. (2017). Some Simple Economics of the Blockchain. *MIT Sloan Research Paper* No. 5191-16.

Chaffey, D., & Ellis-Chadwick, F. (2019). *Digital Marketing*. Pearson Education.

Chesbrough, H. (2006). *Open business models: How to thrive in the new innovation landscape.* Harvard Business Press.

Christensen, C.M., Hall, T., Dillon, K., & Duncan, D.S. (2016). *Competing Against Luck: The Story of Innovation and Customer Choice*. Harper Business.

Dean, T.J. & McMullen, J.S. (2007). Toward a Theory of Sustainable Entrepreneurship: Reducing Environmental Degradation through Entrepreneurial Action. *Journal of Business Venturing*, 22(1), 50-76.

Drucker, P. (2014). *Innovation and entrepreneurship.* Routledge.

Eberle, B. (1996). *SCAMPER: Creative Games and Activities for Imagination Development*. Prufrock Press Inc.

Furr, N., & Dyer, J. (2014). *The Innovator's Method: Bringing the Lean Start-Up into Your Organization*. Harvard Business Review Press.

Gates, B. (2020). *How the pandemic will shape the near future, gatesnotes*, The Blog of Bill Gates.

Heizer, J., Render, B., & Munson, C. (2014). *Operations Management: Sustainability and Supply Chain Management.* Upper Saddle River, NJ: Pearson.

Horngren, C. T., Sundem, G. L., Stratton, W. O., Burgstahler, D., & Schatzberg, J. (2017). *Introduction to Management Accounting.* Upper Saddle River, NJ: Pearson.

Kagermann, H., Wahlster, W., & Helbig, J. (2013). *Recommendations for Implementing the Strategic Initiative Industrie 4.0*. Federal Ministry of Education and Research.

Kotler, P., & Keller, K. L. (2016). *Marketing Management*. Pearson Education.

Maurya, A. (2012). *Running Lean: Iterate from Plan A to a Plan That Works*. O'Reilly Media.

Mayer-Schönberger, V., & Cukier, K. (2013). *Big data: A revolution that will transform how we live, work, and think*. Houghton Mifflin Harcourt.

Michalko, M. (2006). *Thinkertoys: A handbook of creative-thinking techniques*. 2nd ed. Ten Speed Press.

Nambisan, S. (2017). Digital Entrepreneurship: Toward a Digital Technology Perspective of Entrepreneurship. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 41(6), 1029-1055.

Nielsen, J. (1994). *Usability Engineering.* Academic Press.

Osborn, A.F. (1963). *Applied Imagination: Principles and Procedures of Creative Problem-Solving*. Creative Education Foundation Press.

Osterwalder, A., & Pigneur, Y. (2010). Business model generation: A handbook for visionaries, game changers, and challengers. Hoboken, NJ: Wiley.

Porter, M.E. (1985). *Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance*. Free Press.

Ries, E. (2011). The lean startup: How today's entrepreneurs use continuous ınnovation to create radically successful businesses. New York, NY: Crown Business.

Rohrbach, B. (1969). Kreativ nach Regeln – Methode 635, eine neue Technik zum Lösen von Problemen. *Absatzwirtschaft*, 12, 73-75.

Rother, M. (2010). *Toyota Kata: Managing people for ımprovement, adaptiveness, and superior results*. McGraw-Hill Education.

Russell, S., & Norvig, P. (2016). *Artificial intelligence: A modern approach.* Pearson Education.

Schumpeter, J.A. (1942). *Capitalism, Socialism and Democracy*. Harper & Brothers.

Schwab, K. (2017). *The Fourth Industrial Revolution*. Crown Business.

Shiller, R.J. (2017). *Narrative economics: How stories go viral and drive major economic events.* Princeton University Press.

Slack, N., Brandon-Jones, A., & Johnston, R. (2019). *Operations Management.* Pearson Education.

Smith, A. (2020). *Digital marketing strategies*. Wiley.

Tapscott, D., & Tapscott, A. (2016). *Blockchain revolution: How the technology behind bitcoin ıs changing money, business, and the world.* Penguin Books.

Ulwick, A.W. (2005). *What customers want: Using outcome-driven ınnovation to create breakthrough products and services.* McGraw-Hill Education.

KAYNAKÇA

Abreu, M. ve Grinevich, V. (2013). The Nature of Academic Entrepreneurship in The UK: Widening The Focus on Entrepreneurial Activities. *Research Policy,* 42(2), 408–422.

Aldridge, T. T., D. Audretsch, S. Desai. ve Nadella, V. (2014). Scientist Entrepreneurship Across Scientific Fields. *The Journal of Technology Transfer,* 39(6), 819–835.

Badzińska, E. (2016). The Concept of Technological Entrepreneurship: The Example of Business Implementation. *Entrepreneurial Business and Economics Review*, 4(3), 57-72.

Cantu-Ortiz, F. J., Galeano, N., Mora-Castro, P. ve Fangmeyer Jr, J. (2017). Spreading Academic Entrepreneurship: Made in Mexico. *Business Horizons*, 60(4), 541-550.

Colyvas, J.A. ve Powell, W.W. (2007). *From Vulnerable to Venerated: The Institutionalization of Academic Entrepreneurship in the Life Sciences*. Ruef, M. and Lounsbury, M. (Ed.) The Sociology of Entrepreneurship (Research in the Sociology of Organizations, Vol. 25), Emerald Group Publishing Limited, Bingley, 219-259.

Dahlstrand, L. Å. (2007). Technology-based Entrepreneurship and Regional Development: The Case of Sweden. *European Business Review*, 19(5), 373-386.

Etzkowitz, H. (2008). *The Triple Helix. University-Industry-Government in Action*. New York, NY: Routledge Taylor & Francis Group.

Fini, R., Grimaldi, R., Santoni, S. ve Sobrero, M. (2011). *Complements or Substitutes? The Role of Universities and Local Context in Supporting the Creation of Academic Spin-offs*. ERPN: Theory of the Firm (Sub-Topic).

Grimaldi., R., Kenney, M., Siegel, D. S. ve Wright, M. (2011). 30 Years After Bayh–Dole: Reassessing Academic Entrepreneurship, *Research Policy*, 40(8), 1045-1057.

Guindalini,, C., Verreynne,, M. ve Kastelle, T. (2021). Taking Scientific İnventions To Market: Mapping The Academic Entrepreneurship Ecosystem, *Technological Forecasting and Social Change*, 173(2), 121144.

Khefacha, I., ve Belkacem, L. (2016). Technology-based Ventures and Sustainable Development: Cointegrating and Causal Relationships with a Panel Data Approach. *Journal of International Trade & Economic Development,* 25(2), 192–212.

Kutzhanova, N., Lyons, T.S. ve Lichtenstein, G.A., (2009). Skills-based Development of Entrepreneurs and The Role of Personal and Peer Group Coaching in Enterprise Development, *Economic Development Quarterly,* 23(3), 193–210.

Lavryk, A., (2013). Business Coaching. *Development Management*. (18), 141–142.

Link, A., Siegel, D. ve Bozeman, B., (2007). An Empirical Analysis Of The Propensity Of Academics To Engage İn İnformal University Technology Transfer, *Industrial and Corporate Change*, 16 (4). 641-655.

Pilegaard,M, Moroz, P,W. ve Neergaard, H. (2010). An Auto-ethnographic Perspective on Academic Entrepreneurship: Implications for Research in the Social Sciences and Humanities, *Academy of Management Perspectives*, 46-61.

Prodan, I. (2007). *A Model of Technological Entrepreneurship* (s. 26-38). Cheltenham, UK, Northampton, MA, USA: Edward Elgar Publishing.

Rosha, A., (2013). The Similarities and Differences between Coaching and Other Targeted Interventions. *Economics and Business*. 24, 119–126.

Schmitz, A., D. Urbano, G. A. Dandolini, J. A. de Souza, ve M. Guerrero., (2017). Innovation And Entrepreneurship İn The Academic Setting: A Systematic Literature Review. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 13 (2): 369–95.

Shane, S. (2004). *Academic Entrepreneurship: University Spinoffs and Wealth Creation*. Cheltenham, UK: Edward Elgar.

Shane, S., (2000). Prior Knowledge and the Discovery of Entrepreneurial Opportunities. *Organization Science.* 11 (4), 448–469.

Sieg, P., Posadzińska, I., ve Jóźwiak, M. (2023). Academic Entrepreneurship as a Source of Innovation for Sustainable Development. *Technological Forecasting and Social Change*, 194, 122695.

Stuart, T. E., ve Ding, W. W. (2006). When Do Scientists Become Entrepreneurs? The Social Structural Antecedents of Commercial Activity in the Academic Life Sciences. *American Journal of Sociology*, 112(1), 97-144.

Venkataraman, S., MacMillan, I. C., ve McGrath, R. G. (1990). *Progress in Research on Corporate Venturing.* Wharton School of the University of Pennsylvania, Snider Entrepreneurial Center

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (2022). Akademik Girişimlerin Değerlendirilmesi: Mevcut Durum ve Öneriler. https://verimlilikkutuphanesi.sanayi.gov.tr/Library/ShowPDF/1290., Erişim tarihi: 18.04.2024.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (2024). İstatistiki Bilgiler. https://www.sanayi.gov.tr/istatistikler/istatistiki-bilgiler/mi0203011501., Erişim tarihi: 18.04.2024.

Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2023). On İkinci Kalkınma Planı 2024-2028. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/12/On-Ikinci-Kalkinma-Plani_2024-2028_11122023.pdf., Erişim tarihi: 20.04.2024.

TÜBİTAK (2023). 2022 Yılı Girişimci ve Yenilikçi Üniversite Endeksi Sonuçları. https://www.tubitak.gov.tr/sites/default/files/gostergebazliveri_tablo.pdf., Erişim tarihi: 20.04.2024.

KAYNAKÇA

Agustina, T. S. (2011). Peran Inkubator Bisnis Perguruan Tinggi Dalam Meminimalkan Resiko Kegagalan Bagi Wirausaha Baru Pada Tahap Awal (Start-up). Majalah Ekonomi Universitas Airlangga, 21(1), 64-74.

Aktaş, Ü. N., Giderler, M. E. & Akdeve, E. (2023). Sivil toplum sektöründe yeni örgütlenme modeli: sosyal girişimcilik. Öneri Dergisi, 18(60), 561-581.

Ayaz, B. & Çengel, M. (2019). Teknopark Yönetici Şirketi İçerisinde Yer Alan Teknoloji Transfer Ofislerinin Kuluçka Merkezi İşlevselliğini Artırmaya Yönelik Bir Çalışma. 3. Uluslararası Bölgesel Kalkınma ve Üniversitelerin Rolü Sempozyumu, 429-435, Balıkesir.

Azizağaoğlu, A. (2019). Girişimci Pazarlama: Pazarlamaya Proaktif ve İnovatif Bir Yaklaşım. International Journal of Management Economics and Business, 15(1), 0–0. https://doi.org/10.17130/ijmeb.2019149870

BM (2023). Sürdürülebilir Kalkınma İçin Küresel Amaçlar. https://www.kureselamaclar.org/, Erişim tarihi: 26.04.2024.

Çengel, M., & Binark, A. K. (2019). Proje yönetim bileşenleri bağlamında teknoloji transfer ofislerinin girişimcilik ve şirketleşmeye etkisinin incelenmesi. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 1(3), 28-34.Garcia-Jurado, Perez-Barea ve Nova, 2021,

Gedik, Y. (2020). Kurumsal sosyal sorumluluk: tanımları, tarihi, teorileri, boyutları ve avantajları üzerine kuramsal bir çerçeve. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 3(2), 265-304.

Ionitã, D. (2012). Entrepreneurial Marketing: A New Approach for Challenging Times. Management & Marketing, 7(1), 131–150.

İlter, B., & Kandemir, T. (2019). Girişimcilik faaliyetlerinde teknoparkların önemi: Afyon-Uşak Zafer Teknoloji Geliştirme Bölgesi örneği. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 21(4), 1216-1229.

Kubaş, A., & Özmen, N. B. (2020). Girişimcilik ve Teknopark. Balkan and Near Eastern Journal of Social Sciences, 6(4), 104-109.

Miynat, M. & Gülden, O. (2016). Türkiye'de Kuluçka Merkezlerinin Gelişimi ve Sağlanan Destekler. 7th International Congress on Entrepreneurship, 627-637, Bişkek.

Nurasiyah, A. & Istiqomah, N. (2017). An Analysis of Business Incubator Performance in the Partnership of Tenant Business (A Case Study About Technological Business Incubator of Solo Technopark). The 4th Sebelas Maret International Conference on Business, Economics and Social Sciences, Solo.

Özdoğan, B. (2016). Girişimciliğin Desteği Olarak Üniversite Kuluçka Merkezleri, Türkiye Perspektifi. 2nd International Congress on Economics and Business, 115-124, Sarajevo.

Panggabean, R. (2016). Profil Inkubator Dalam Penciptaan Wirausaha Bar. https://www.scribd.com/document/95957872/1-Jurnal-Profil-Inkubator, Erişim tarihi: 17.04.2024

Sahban, M. A., Kumar, D. M. & Liba, S. (2014). Instrument development of business incubation center, International Journal of Applied Business and Economic Research, 12(3), 729-757.

Sunman, H. (1989). "Introduction: A Europaen Theme", The Role of Science Parks In The Promotion Of Innovation and The Transfer Of Technology, United Kingdom Science Park Association. Aktaran: Babacan, M., 1995, Dünyada ve Türkiye'de Teknoparklar, Asil Ofset Matbaası, İzmir, ss.3, 4.

URL 1: https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.4691.pdf (Erişim: 25. 04.2024)

URL 2: https://teknopark.sanayi.gov.tr/Home/Index) (Erişim: 25. 04.2024)

Vural, A. B., & Kırıkçı, S. (2020). Kurumsal Sosyal Sorumluluk Projelerinin Bölgesel Kalkınmadaki Rolü: Türkiye'de Uygulanan Projelere Yönelik Çoklu Örnek Olay Analizi. Global Media Journal, 10(20), 365-393.

KAYNAKÇA

Akkaya, B. (2018). *Teknogirişim firmalarındaki yöneticilerin liderlik tiplerinin firmaların örgütsel çevikliğine etkisi: Teknopark firmaları üzerine bir ara*ştırma. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Akkaya, E. & Arıca, F. (2023). Teknoloji tabanlı girişimcilik ve Türkiye'deki uygulamaları. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 18 (2), 33-45.

Azizağaoğlu, A. (2019). Girişimci pazarlama: Pazarlamaya proaktif ve inovatif bir yaklaşım. Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 15 (1), 276-288.

Dal, N. E. & Dal, V. (2016). Girişimci pazarlama: Kavramsal bir çalışma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8 (14), 42-63.

Devran, B. B. (2023). *Girişimci pazarlamanın inovasyon çiftustalığı üzerine etkisi: Pazar türbülansı ve teknoloji türbülansının düzenleyici rolü*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çanakkale.

Erdal, M. (2001). Yeni ekonomide teknik kökenli girişimcinin rolü. *Öneri*, 15 (4), 109-113.

Gedik, Y. (2023). Girişimci pazarlama: Boyutları, avantajları, zorlukları ve stratejileri üzerine kavramsal bir çerçeve. *İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15 (3), 286-311.

Hamşioğlu, A. B. (2006). *Değişen iş dünyasında girişimci pazarlama: Türk ilaç sanayii uygulamalarının ve birleştirici bir model çalışmasının değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.

Hamşioğlu, A. B. (2018). Pazarlamada paradigmik değişim -girişimci pazarlama davranışlarının belirlenmesi ve girişimci yönlülüğün rolü: Bir araştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10 (24), 199-222.

İnce, M. (2023). *Girişimci pazarlama ve pazarlama bilgi sistemlerinin pazarlama kararları üzerindeki etkisi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Karabük.

Kayışkan, D. (2021). Girişimsel pazarlama boyutları üzerine literatür incelemesi: Boyutların karşılaştırılması. *Journal of Business in the Digital Age*, 4 (2), 129-137.

Kayışkan, D. ve Özgül, E. (2021). KOBİ'lerde girişimsel pazarlama boyutlarının incelenmesine yönelik İzmir ilinde bir araştırma. *Girişimcilik ve İnovasyon Yönetimi Dergisi*, 10 (2), 23-46.

Kılıçer, T. (2011). *KOBİ'lerin girişimci pazarlama yaklaşımı, yenilik yaratma çabaları, performansları ve sahip yöneticilerinin girişimcilik tutumları açısından profilleri*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Koçak, A. (2003). Pazarlama ile girişimcilik arasındaki ilişki: Girişimci pazarlama. Pazarlama ve *İletişim Kültürü Dergisi,* (Pİ), 5 (5), 48-53.

Morris, H. M., Minet, S. & Raymond W. L. (2002). Entrepreneurial marketing:A construct for integrating emerging entrepreneurship and marketing perspectives, *Journal of Marketing Theory and Practice*, Fall, 1-19.

Naktiyok, A. (2004). *İç girişimcilik*. İstanbul: Beta Yayınları.

Osiri, J. K. (2013). Entrepreneurial marketing: Activating the four P'S of marketing strategy in entrepreneurship. *Entrepreneurial Executive*. 18, 1-6.

Özalpman, E. (2018). *Girişimci pazarlama: İstanbul Maslak Şişli bölgesi KOBİ'ler üzerine bir uygulama*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Özbölük, T. (2018). Dijital çağda girişimci pazarlama. *Turkish Journal of Marketing*, 3 (3), 223-237.

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (2024). *Teknogirişim stratejisi 2024*. https://sanayi.gov.tr/assets/pdf/plan-program/TeknogirisimStratejisi.pdf, Erişim tarihi: 01.03.2024.

Tekin, D. (2018). *Tekno-girişimlerde girişimci pazarlama, girişimcilik eğilimi ve işletme performansı ilişkisi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Torun, M. T. (2021). *Sürdürülebilir rekabet üstünlüğü açısından girişimci pazarlama ve yenilik türleri: KOBİ'ler üzerinde bir uygulama*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun.

Torun, M. T. & Yılmaz, M. K. (2021). Girişimci pazarlamanın yenilik türleri ve sürdürülebilir rekabet üstünlüğü üzerindeki etkileri: KOBİ'ler üzerinde bir uygumala. *Girişimcilik ve İnovasyon Yönetimi Dergisi*, 10 (1), 81-110.

Turgut, E. (2019). *Girişimcilik sürecinde pazarlama ve satış aktivitelerinin etkileri ve önemi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Uğur, U., Aydın, E. & Uğur, S. (2019). Girişimci pazarlama boyutları ve firma performansı arasındaki ilişki ve etik liderlik tarzlarının moderatör etkisi. *Turkish Studies: Economics, Finance, Politics*, 14 (3), 1071-1091.

KAYNAKÇA

Aaker, D. A. (1991). *Managing Brand Equity: Capitalizing on the Value of a Brand Name*. The Free Press, Macmillan Inc., New York, USA.

Aaker, D. A. (1992). *Management des Maerkenwerts*. Campus-Verleg, Frankfurt.

Aaker, D. A. (1995). *Strategic Market Management*. New York: John Wiley & Sons, Inc, USA.

Aaker, D. A. (1996). *Building Strong Brands*, The Free Press, Macmillan Inc. New York, USA.

Ağca, V. (2005). Girişimcilik, Girişimcilik Yaklaşımları Ve Girişimsel Süreç: Kavramsal Bir Çerçeve. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(1), 149–168.

Akyol, M. (2010). *Marka İletişim Aracı Olarak Oyunreklam: Marka Farkındalığı Oluşturma Rolü Üzerine Bir Çalışma*. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Atılgan, E. (2005). *Marka Değeri Belirleyicilerinin Uluslararası Analizi*. Doktora Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.

Bailetti, T. (2012). Technology Entrepreneurship: Overview, Definition, and Distinctive Aspects. *Technology Innovation Management Revie*w, https://doi.org/10.22215/timreview/520

Bakırtaş, H. & Tekinşen, A. (2006). E-Ticaretin Girişimcilik Üzerindeki Etkileri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16, 125–138.

Baldauf, A., Cravens, K., S. & Binder, G., (2003). Performance Consequences Of Brand Equity Management: Evidence From Organizations In The Value Chain, *Journal of Product & Brand Management*, 12, 4, 220 – 236.

Başçı, E. S. (2009). *Marka Değerinin Tespiti ve İMKB'de Uygulama*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Bayram, B. Ç. (2016) *Tüketici Temelli Marka Değeri Yaratmada En Rasyonel Stratejinin Analitik Hiyerarşi Prosesi Yardımıyla Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma: Panel Mobilya Sektörü Ve Batı Karadeniz Bölgesi Örneği*, Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Orman Endüstri Mühendisliği Anabilim Dalı, Trabzon.

Brand Fnance (2023). *Türkiye'nin En Değerli Ve En Güçlü Markaları Raporu*. Haziran.

Bulsara, H. P., Gandhi, S., & Porey, P. D. (2009). Techno-innovation to Techno-entrepreneurship through Technology Business Incubation in India: An Exploratory Study. *Journal of Innovation and Entrepreneurship*, 3(1), 55–77.

Candan, H. (2011). Osmanlı'dan Günümüze Türk Topraklarında Girişimcilik Serüvenine Dair Bir Değerlendirme. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(2), 157–174.

Chaudhuri, A., (1999). Does Brand Loyalty Mediate Brand Equity Outcomes?, *Journal Of Marketing Theory & Practice*, 7(2), 136-147.

Christopher, M. (1996). From Brand Values to Customer Value, Journal of Marketing Practice: *Applied Marketing Science*, 2, 1, 55-66.

Cobb-Walgren, C., J., Ruble, C., A. & Donthu, N., (1995). Brand Equity, Brand Preference, and Purchase Intent, Journal of Advertising, 24, 3, 25-40.

Cravens, K., S. & Guilding, C., (2001). Brand Value Accounting: An International Comparison Of Perceived Managerial Implications, Journal of International Accounting, *Auditing and Taxation*, 10, 107-221.

Czinkota, R., M. (2000). *Marketing-Best Practices*, The Dryden Press.

Davis, S. (2002). Brand Asset Management 2: How Businesses Can Profit From The Power Of Brand, *Journal of Consumer Marketing*, 19(4), 351 - 358.

Doyle, P. (2003). *Değer Temelli Pazarlama: Şirketinizi Büyütmek ve Hissedar Değeri Yaratmak İçin Pazarlama Stratejileri*, Çev. Gülfidan Barış, Kapital Medya Hizmetleri A.Ş., İstanbul.

Durukan, T. (2006). Dünden Bugüne Girişimcilik Ve 21. Yüzyılda Girişimciliğin Önemi. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 25.

Durukan, T. & Kartal, C. (2008). Küresel Ekonomilerde Markanın Finansal Değeri Nasıl Belirlenir? Küresel İşletmelerin Marka Değerlemesine Yönelik Kavramsal Bir Çalışma, *Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi*, 1, 1,25–32.

Fernandez, P. (2001). *Valuation Of Brands And Intellectual Capital*, Research Paper. http://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/pdfiles/articles/brandvaluationmethods .pdf 03 Mart 2016.

Güllülü, U., Erciş, A., Ünal, S., Bilgili, B. & Gödekmerdan, L., N., (2008). *Sigorta Hizmetlerinde Marka Değeri ve Marka Güveni*, Detay Yayıncılık, Ankara.

Gülsoy, T., (1999). *Reklam Terimleri ve Kavramları Sözlüğü*, Adam Yayınları, İstanbul.

İnce, F. (2018). Z Kuşağının Girişimcilik Eğilimi: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. *Pamukkale University Journal of Social Sciences Institute*. https://doi.org/10.30794/pausbed.424969

Işık, N., Işık, H. B., & Kılınç, E. C. (2015). Girişimcilik ve İnovasyon İlişkisi: Teorik Bir Değerlendirme. *Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 1(2), Article 2.

Kapferer, J., N., (1992). *Strategic Brand Management: New Approaches to Creating and Evaluating Brand Equity*, Maxwell Macmillian, Inc., New York.

Kapferer, J., N., (1994). *Strategic Brand Management*, The Free Pres, USA.

Kaya, Y., (2002). *Marka Değerleme Metotları ve Bu Metotların Kullanımında Sermaye Piyasası Mevzuatı Açısından Çıkabilecek Sorunlar*, Yeterlik Etüdü Sermaye Piyasası Denetleme Kurulu Dairesi, İstanbul.

Keller, K., L., (1993). Conceptualizing, Measuring and Managing Customer Based Brand Equity, *Journal of Marketing*, 57, 1-22.

Keller, K., L., (2003). Brand Synthesis: The Multidimensionality of Brand Knowledge, *Journal of Consumer Research*, 29, 4, 595- 600.

Kim, H., Kim, W. & An J., A., 2003, The Effect Of Consumer-Based Brand Equity On Firms' Financial Performance, *Journal of Consumer Marketing*, 20(4), 335-51.

Kotler, P., (2000). *Marketing Management*, Millennium Edition, Prentice Hall, International Inc., Boston, USA.

Lindemann, J., (2003). *Brand and Brands*, Chapter: Brand Valuation, The Economist in Association With Profile Boks Ltd., The Economist Newspaper Ltd.

Mackay, M., M., (2001). Evaluation Of Brand Equity Measures: Further Empirical Results, *Journal of Product & Brand Management*, 10, 1, 38-51.

Motameni, R. & Shahrokhi, M., (1998), Brand Equity Valuation: A Global Perspective, *Journal Of Product & Brand Management,* 7, 4, 275-291.

Myers, C., A., 2003. Managing Brand Equity: A Look at the Impact of Attributes. *Journal of Product & Brand Management*, 12, 1, 39-51.

Nichols, S. P., & Armstrong, N. E. (2003). Engineering entrepreneurship: Does entrepreneurship have a role in engineering education?. *IEEE Antennas and Propagation Magazine*, 45(1), 134-138.

Özcan, P. M., & Tepekule, U. (2016). *Girişimciliğin Yeni Yüzü: Teknogirişim Ve Kamusal Destekler*. 2nd International Congress On Economics And Business, Bosnia and Herzegovina.

Pitta, D., A. & Katsanis, L., P., (1995). Understanding Brand Equity for Successful Brand Extension, *Journal of Consumer Marketing*, 12(4), 51-64.

Prasad, K. & Dev, C., S., (2000). Managing Hotel Brand Equity: A Customer-Centric Framework for Assessing Performance, *Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly*, 41, 3, 22–31.

Randall, G., (2005). *Markalaştırma*, çev: Elif Özsayar, (birinci baskı), Rota Yayınları. İstanbul.

Roggio, D., R., (2006). *Three Essays Exploring Consumers Relationships with Brands and the Implications for Brand Equity*, Degree of Doctor of Philosophy, Ohio State University, USA.

Schumpeter, J. A. (1947). The Creative Response in Economic History, *The Journal of Economic History*, 7(2), 149-159

Simon, C., J. & Sullivan, M., W., 1993, The Measurement And Determinants of Brand Equity: A Financial Approach, *Marketing Science,* 12, 1, 28-53.

Tajeddini, K., & Mueller, S. L. (2009). Entrepreneurial characteristics in Switzerland and the UK: A comparative study of techno-entrepreneurs. *Journal of International Entrepreneurship*, 7(1), 1–25. https://doi.org/10.1007/s10843-008-0028-4

Tekin, E. (2018). *Girişimcilik Ve İnovasyon İlişkisi Üzerine Bir Araştırma*. 6th International Congress of Social Sciences China to Adriatic.

Tekin, D. (2018). *Tekno-Girişimlerde Girişimci Pazarlama, Girişimcilik Eğilimi Ve İşletme Performansı İlişkisi*. https://www.proquest.com/docview/2606864734?pq-origsite=gscholar&fromopenview=true&sourcetype=Dissertations%20&%20Theses

URL 1 (2023). https://istanbulticaretgazetesi.com/tr/dunyanin-en-degerli-markasi-bu-yil-itibariyla-amazon-oldu. Erişim Tarihi: 01.05.2024.

Uztuğ, F. (2003). *Markan Kadar Konuş: Marka İletişim Stratejileri*, MediaCat Yayınları, İstanbul.

Wood, L. (2000). Brands and Brand Equity: Definition and Management, *Management Decision*, 38, 9, 662-669.

Yoo, B. and Donthu, N., (2001). Developing and Validating A Multidimensional Consumer- Based Brand Equity Scale, *Journal of Business Research*, 52(1), 1-14.

Yüce, A., (2010). *Bütünleyici Bir Model İle Marka Değeri Ölçümü*, Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Zahra, S. (1996). Governance, Ownership, And Corporate Entrepreneurship: The Moderating İmpact Of İndustry Technological Opportunities, *Academy of Management Journal*, 39(6), 1713–1735.

Zeytin, H., İ., (2005). *Halkla İlişkilerin Marka Değerine Katkısı ve Marka İlişkilerinde Marka Değeri Ölçümü*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, İstanbul.

KAYNAKÇA

Akgün, A. E., ve Güner, M. (2022) "Türkiye'de Teknoparkların Gelişimi ve Önemi." (*Millî Teknoloji Hamlesi: Toplumsal Yansımaları ve Türkiye'nin Geleceği*) Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, 2022. http://dx.doi.org/10.53478/tuba.978-625-8352-16-0.ch12.

Ariteknokent (2020). Teknokent Firmalarımız Bilişim 500 Listesi'nde. https://blog.ariteknokent.com.tr/teknokent-firmalarimiz-bilisim-500-listesinde/ (erişim tarihi 15.02.2023)

Böyükaslan, H. D., & Özkara, B. (2022). The Emergence Of Technoparks As A New Organızatıonal Form: A Study From The Perspectıve Of Coevolutıon. Ege Academic Review, 22(4), 425-444. Https://Doi.Org/10.21121/Eab.988235

Cebecioğlu, R. (2021). Dumlupınar Tasarım Teknokent küllerinden yeniden doğdu. https://www.ekonomim.com/sektorler/teknoloji/dumlupinar-tasarim-teknokent-kullerinden-yeniden-dogdu-haberi-641544 (Erişim tarihi 15.02.2023)

Ekmekçi, U. (2020). Teknoparkların Dönüşen Dünyaya Geçiş Stratejileri, Çalıştay Değerlendirme Raporu, chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.sistemglobal.com.tr/wp-content/uploads/2020/10/Teknoparklarin-Donusen-Dunyaya-Gecis-Stratejileri-Calistay-Rapor-Kitapcigi.pdf (Erişim tarihi 15.02.2023)

İmer, S.T. & M.K. Öktem & O.T. Kaskatı (2021), "Türkiye'nin Kalkınmasında Bir Adım Olarak Teknoparkların Etkin İşleyişi", Sosyoekonomi, 29(48), 407-426.

İtucekirdek. İtü Arı Teknokent, 8 Start-Up Teknoloji Şirketini, Abd'de Globalleştirecek, https://itucekirdek.com/haberler/itu-ari-teknokent-8-start-up-teknoloji-sirketini-abdde-globallestirecek/ (Erişim tarihi 15.02.2023)

Kalkınma Ajansları Genel müdürlüğü (2023). Tgb'lerdeki Girişimlere Yönelik Teşvikler Detaylı Bilgi Formu, chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.yatirimadestek.gov.tr/pdf/assets/upload/dosyalar/detay_teknoloji_gelistirme_bolgeleri_destegi.pdf (Erişim tarihi 15.02.2023)

Rios-Ramirez, A. (2019). Techno parks, innovation, and entrepreneurial ecosystems. In Innovation and Entrepreneurship: A New Mindset for Emerging Markets. Emerald Publishing Limited.

Öztürk, G. (2022). Bilişim Sektöründe Faaliyet Gösteren Kobiler Açısından Teknoparkların Önemi Ve Bir Araştırma: Sakarya Teknokent Örneği Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi İşletme Enstitüsü, Sakarya

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, (2023). Ar-Ge Teşvikleri Genel Müdürlüğü Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Sunumu, chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://ankaraka.org.tr/sites/default/files/article-documents/Sanayi%20ve%20Teknoloji%20Bakanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1-%20Teknoloji%20Geli%C5%9Ftirme%20B%C3%B6lgeleri%20Sunumu_0.pdf (erişim tarihi 15.02.2023)

Siegel, D. S., Westhead, P., & Wright, M. (2003). Science parks and the performance of new technology-based firms: a review of recent UK evidence and an agenda forfuture research. Small business economics, 20(2), 177-184.

Tepe, A. ve Eker, B. (2018). The Impact Of Technoparks On The Economy, 3rdInternational Conference on Quality of Life November2018, Center for Quality, Faculty of Engineering, University of Kragujevac

Tuvay,B. ve Pehlivan, A. S. (2022). Teknokentin ihracat yıldızları, https://www.ekonomist.com.tr/kapak-konusu/teknokentin-ihracat-yildizlari-1774 (Erişim tarihi 15.02.2023)

Ulutaş, F. (2020). Teknoloji Geliştirme Bölgelerinin Ülke Ekonomisine Etkisi: Adü Teknokent Firma Yöneticilerinin Algıları Üzerine Bir Değerlendirme. Yüksek Lisans Tezi. AYDIN Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.

www.invest.gov.tr (2023)Welcome To The Turkısh Startup Ecosystem. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.invest.gov.tr/en/library/publications/lists/investpublications/the-state-of-turkish-startup-ecosystem.pdf (Erişim tarihi 15.02.2023)

www.antalyateknokent.com. Fark Yaratan Firmalar. https://www.antalyateknokent.com.tr/tr/fark-yaratan-firmalar (Erişim tarihi 15.02.2023)

www.yenisafak.com (2018). Türk teknoloji şirketleri sınırları aşıyor www.yenisafak.com/ekonomi/turk-teknoloji-sirketleri-sinirlari-asiyor-3394557, (erişim tarihi 15.02.2023)

www.sanayi.gov.tr Faaliyet Raporları, https://www.sanayi.gov.tr/plan-program-raporlar-ve-yayinlar/faaliyet-raporlari (Erişim tarihi 15.02.2023)

KAYNAKÇA

Aadharshila, (2021). *Digital Marketing Process in Today's World.* https://aadharshila.com/digital-marketing-process/ Erişim Tarihi: 04.03.2024.

Alexander, L. (2024). *Online Marketing: The Who, What, Why, & How of Digital Marketing.* https://blog.hubspot.com/marketing/what-is-digital-marketing Erişim Tarihi: 12.04.2024.

Barbosa, B., Saura, J. R., & Bennett, D. (2024). How do entrepreneurs perform digital marketing across the customer journey? A review and discussion of the main uses. *The Journal of Technology Transfer*, 49(1), 69-103.

Bitner, M., Booms, B. & Tetrault, M.S. (1990). The Service Encounter: Diagnosing Favourable and Unfavourable Incidents. *Journal of Marketing,* 54 (1), 71–84.

Brint Marketing Solutions, (2024). *How to Measure the Effectiveness of Digital Marketing Campaigns.* https://www.linkedin.com/pulse/how-measure-effectiveness-digital-marketing-jravf/ Erişim Tarihi: 23.04.2024.

Buran, N., & Çalapkulu, Ç. (2023). Dijital Pazarlama Bileşenlerinde Duygusal Zeka ve Big Datanın Önemi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi,* 7(13), 138-154. https://doi.org/10.55830/tje.1276798.

Chaffey, D., & Ellis-Chadwick, F. (2019). *Digital Marketing: Strategy, Implementation and Practice*. Pearson UK.

Cho, Y., & Fjermestad, J. (2006). Electronic Customer Relationship Management, chapter 3: Using Electronic Customer Relationship Management to Maximize/Minimize Customer Satisfaction/Dissatisfaction. ME Sharpe, 34-50.

Chris, A. (2023). *Digital Marketing for Startups (Complete Guide).* https://www.reliablesoft.net/digital-marketing-for-startups/ Erişim Tarihi: 01.04.2024.

Concannon, L., (2023). *How To Measure the Effectiveness of a Digital Marketing Campaign.* https://www.meltwater.com/en/blog/measuring-digital-marketing-campaigns Erişim Tarihi: 27.02.2024.

Constantinides, E. (2002). The 4S Web-marketing Mix Model. *Electronic Commerce Research and Applications*, 1(1), 57-76.

Çevik Tekin, İ., & Küsbeci, P. (2021). Dijital Dönüşüm Sürecinde Yükselen Bir Değer: Dijital Girişimcilik. *Stratejik Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 81-102.

Felicetti, A. M., Corvello, V., & Ammirato, S. (2023). Digital innovation in entrepreneurial firms: a systematic literature review. *Review of Managerial Science*, 1-48.

Fidan, K., & Yıldırım, F. (2021). Dijital Pazarlama Stratejileri Üzerine Nitel Bir Araştırma. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi,* 4(8), 137-150.

Gibson, K. (2024). *7 Marketing KPIs You Should Know & How to Measure Them.* https://online.hbs.edu/blog/post/marketing-kpis Erişim Tarihi: 03.03.2024.

Develi, E. İ. (2021). İnternette ya da Çevrimiçi Pazarlamada Yeni Bir Kavram: Bağlı Kuruluş (Satış Ortaklığı) Pazarlaması ve Türkiye Pazarından Bazı Örnekler. *OPUS International Journal of Society Researches,* 18(44), 8298-8332. https://doi.org/10.26466/opus.913655.

Hollensen, S. (2020). *Marketing Management: A Relationship Approach.* Pearson Education Limited.

Jamaludin, A., Huridi, M. M. H., & Hashim, M. R. A. (2018). The Relationship between E-Marketing Strategy and Competitive Advantage: A Conceptual Framework. I*nternational Journal of Managerial Studies and Research (IJMSR)*, 6(12), 19-25.

Kalpaklıoğlu, N. & Toros, N. (2011). Viral marketing tecniques within online social network. *Journal of Yasar University* 2011 24(6) 4112-4129.

Kalyanam, K., & McIntyre, S. (2002). The e-marketing mix: a contribution of the e-tailing wars. *Journal of the academy of marketing science*, 30(4), 487-499.

Kapoor, A., & Kansal, S. (2021). *Digital Marketing: Concepts, Strategies, and Challenges.* Springer.

Kemp, S. (2024). *Digital 2024.* https://wearesocial.com/uk/blog/2024/01/digital-2024/ Erişim Tarihi: 22.04.2024.

Kotler, P., & Armstrong, G. (2010). *Principles of Marketing.* Pearson Education, Inc., Upper Saddle River, New Jersey.

Kotler, P., & Keller, K. L. (2016). *Marketing Management.* Pearson.

Kozanoğlu K. (2019). *Pazarlamada Dijitalleşme.* https://www.linkedin.com/pulse/pazarlamada-dijitalle%C5%9Fme-kaankozano%C4%9Flu/?originalSubdomain=tr Erişim Tarihi: 07.04.2024.

Kreiterling, C. (2023). Digital innovation and entrepreneurship: a review of challenges in competitive markets. *Journal of Innovation and Entrepreneurship,* 12, 49 https://doi.org/10.1186/s13731-023-00320-0.

Mammadova, R. (2023). Marketing In Higher Education Institutions: Traditional And Digital Marketing. *Kadim Akademi Sbd,* 7(1), 51-64.

Mandelbaum, P. (2022). *The 11 Most Important Digital Marketing KPIs: A Guide.* https://www.customerengagementinsider.com/marketing/articles/the-11-most-important-digital-marketing-kpis-a-guide Erişim Tarihi: 25.04.2024.

Manley, B. (2023). *6 Most Common Mistakes in Digital Marketing Campaigns (+How to Fix Them)*. https://brewinteractive.com/digital-marketing-mistakes/ Erişim Tarihi: 21.03.2024.

Maniyar, P. (2023). *5 Common Mistakes Every Marketer Should Avoid in E-Commerce Marketing.* https://www.linkedin.com/pulse/5-common-mistakes-every-marketer-should-avoid-prem-maniyar/ Erişim Tarihi: 19.03.2024.

Miralta, A. (2023). *Digital marketing mistakes.* https://www.ekeria.com/en/blog/digital-marketing-mistakes Erişim Tarihi: 19.04.2024.

Mosey, S., Guerrero, M. & Greenman, A. (2017).Technology entrepreneurship research opportunities: insights from across Europe. *The Journal of Technology Transfer,* 42, 1–9 https://doi.org/10.1007/s10961-015-9462-3 .

Nalbant, K. G., & Aydın, S. (2023). Development and Transformation in Digital Marketing and Branding with Artificial Intelligence and Digital Technologies Dynamics in the Metaverse Universe. *Journal of Metaverse*, 3(1), 9-18. https://doi.org/10.57019/jmv.1148015.

Novak, J. & Aditham, K., (2024). *What Is Digital Marketing? Types, Strategies & Best Practices*. https://www.forbes.com/advisor/business/what-is-digital-marketing/ Erişim Tarihi: 14.03.2024.

Oyeyemi, O. P., Kess-Momoh, A. J., Omotoye, G. B., Bello, B. G., Tula, S. T., & Daraojimba, A. I. (2024). Entrepreneurship in the digital age: A comprehensive review of start-up success factors and technological impact. *International Journal of Science and Research Archive*, 11(01), 182–191.

Palombini, A., (2022). *21 Most Important Digital Marketing KPIs You Should be Tracking in 2022.* https://tietalent.com/en/blog/59/21-most-important-digital-marketing-kp-is-you-should-be-tracking-in-2022 Erişim Tarihi: 25.02.2024.

Patrício, L.D., & Fernandes, C. (2023). Technology Entrepreneurship and Innovation: A Systematic Literature Review. In: Guarda, T., Fernandes, C., Augusto, M.F. (eds) Technology, Business, Innovation, and Entrepreneurship in *Industry 4.0. EAI/Springer Innovations in Communication and Computing.* Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-17960-0_13 .

Polat, M. (2023). *Lokasyon Bazlı Pazarlama Nedir? Nasıl Yapılır?.* https://www.linkedin.com/pulse/lokasyon-bazl%C4%B1-pazarlama-nedir-nas%C4%B1l-yap%C4%B1l%C4%B1r-mert-polat/ Erişim Tarihi: 15.02.2024.

Ryan, D. (2020). *Understanding Digital Marketing: Marketing Strategies for Engaging the Digital Generation*. Kogan Page.

Sakraida, L., (2024). *How to Measure the Success of an eCommerce Marketing Campaign.* https://www.yotpo.com/blog/marketing-campaign-measurement/ Erişim Tarihi: 03.01.2024.

Satalkina, L., & Steiner, G. (2020). Digital entrepreneurship and its role in innovation systems: A systematic literature review as a basis for future research avenues for sustainable transitions. *Sustainability*, 12(7), 2764.

Setpal, Y. (2022). *The Digital Marketing Process.* https://marketingsenpai.com/digital-marketing-process/ Erişim Tarihi: 17.02. 2024.

Shahverdiyev, R. (2017). *Dijital Pazarlamanın Adımları.* http://www.pazarlamamakaleleri.com/tag/rafig-shahverdiyev/ Erişim Tarihi: 24. 04. 2024.

Sharma, L. (2024). *Digital Marketing for Startups: The Strategies to Use in 2024.* https://shanebarker.com/blog/best-digital-marketing-strategies-for-startups/ Erişim Tarihi: 07.03.2024.

Smith, P. R., & Taylor, J. (2020). *Marketing Communications: An Integrated Approach.* Routledge.

Strauss, J. & Frost, R. (2021). *E-Marketing*. Routledge.

The Digital Cellar, (2024). *11 Challenges In The New Digital Marketing Era.* https://thedigitalcellar.com/blog/digital-marketing-101/digital-marketing-challenges/ Erişim Tarihi: 12.03.2024.

Türk, B. (2023). Digital Twin Technology and Digital Entrepreneurs: On the Trail of Digital Transformation Towards A Sustainable Future. *European Journal of Managerial Research* (EUJMR), 7(13), 86-100.

Vynogradova, O., & Drokina, N. (2020). The structure of an integrated internet marketing complex, based on the marketing-mix concept. *Acta Scientiarum Polonorum. Oeconomia,* 19(3), 117-126.

Webclincher, (2018). *Digital Marketing Process–Step By Step Process Flow.* https://www.webclincher.com/digital-marketing-process/ Erişim Tarihi: 12.04.2024.

Weller, J. (2023). *How to Measure Marketing Campaign Effectiveness: Metrics and Trends.* https://www.smartsheet.com/content/campaign-measurement Erişim Tarihi: 11.03.2024.

Young Entrepreneur Council, (2022). *13 Major Problems Entrepreneurs Face in Digital Marketing.* https://builtin.com/articles/digital-marketing-problems Erişim Tarihi: 01.03.2024.

Yurdakul, M., & Kiracı, H. (2008). Sanal Pazarlama Karması Bileşimi. *Suleyman Demirel University Journal Of Faculty Of Economics & Administrative Sciences,* 13(2).

KAYNAKÇA

Agarwal, H. (2022). *Top 5 E-Commerce Cybersecurity Trends For 2022 That You Need To Know.* https://www.appknox.com/blog/top-5-e-commerce-cybersecurity-trends-for-2022 Erişim Tarihi: 01.03.2024.

Almarabeth, T. & Majdalawi, Y. (2019). Cloud Computing of E-Commerce, *Modern Applied Science*, 13(1), 27-35.

Andeka, Z. N. P., & Indrawan, B. (2021). The Role of E-Commerce in the Success of Small and Medium Enterprises. *Journal of Business and Behavioural Entrepreneurship*, *5*(2), 13-19.

Berg, N., & Knights, M. (2021). *Amazon: How the world's most relentless retailer will continue to revolutionize commerce.* Kogan Page Publishers.

Bilecen, S.(2024). https://www.btsoekonomi.com/haber-detay/gelecek-e-ticaret Erişim Tarihi: 05.02.2024.

Booms, B.H. & Bitner, M.J. (1981). Marketing strategies and organizational structures for service firms, in *Marketing of Services*. Donnelly, JH and George, WR (Eds) Chicago: American Marketing Association, pp 47–51.

Brahma, A. & Dutta, R. (2020). Role of social media and e-commerce for business entrepreneurship. *International Journal of Scientific Research in Computer Science, Engineering and Information Technology*, 01-18.

Çetinkaya, S. (2024). *E-Ticaret Modelleri Nelerdir? En Avantajlı E-Ticaret İş Modeli Hangisidir?* https://www.ideasoft.com.tr/e-ticaret-modelleri-nelerdir-en-avantajli-e-ticaret-is-modeli-hangisidir/ Erişim Tarihi: 02.03.2024.

Chaffey, D. (2007). *E-business and E-commerce Management: Strategy, Implementation and Practic*e. Pearson Education.

Chaffey, D. & Ellis-Chadwick, F. (2019). *Dijital Pazarlama: Strateji, Uygulama ve Uygulama.* Pearson İngiltere.

Chen, J.V., et al. (2020). E-commerce and Cybersecurity. *Computers & Security*, 92, 101735.

Daniel, D. (2022). Basic Operating Principles of an E-Commerce System. In: E-Commerce. *Advanced Studies in E-Commerce.* Springer, Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-19-6438-1_5

Dadhich, R. (2023). *How to Stay Updated on the Latest Digital Marketing Trends?* https://www.tutorialspoint.com/how-to-stay-updated-on-the-latest-digital-marketing-trends Erişim Tarihi: 05.03.2024.

Dilmegani C. (2024). *Top 10+ eCommerce Technologies (2024): Use Cases & Examples.* https://research.aimultiple.com/ecommerce-technology/ Erişim Tarihi: 23.03.2024.

Dong, Y., Tang, J., & Zhang, Z. (2022). Integrated Machine Learning Approaches for E-commerce Customer Behavior Prediction. In 2022 7th International Conference on Financial Innovation and Economic Development (ICFIED 2022) (pp. 1008-1015). Atlantis Press.

Dwivedi, Y.K., et al. (2019). E-commerce and Entrepreneurial Innovation. *Journal of Business Research*, 98, 325-333.

Gedik, Y. (2021). E-Ticaret: Teorik bir çerçeve. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 12(1), 184-198.

Gibbons, M. (2024). *How to Keep up With Marketing Trends: 16 Pro Tips.* https://www.webfx.com/blog/marketing/how-to-keep-up-with-marketing-trends/ Erişim Tarihi: 17.02.2024.

Greener, J. (2020). *The 23 Most Important Ecommerce KPIs for Tracking & Growing Sales.* https://databox.com/ecommerce-kpis Erişim Tarihi: 04.03.2024.

Güvenç, S. (2024). *2023 Yılının E-Ticaret İstatistikleri: Türkiye'de Neler Değişti?* https://www.mobildev.com/blog/2023-yilinin-e-ticaret-istatistikleri-turkiye-de-neler-degisti Erişim Tarihi: 09.03.2024.

Hayes, M. (2024). *70+ Ecommerce KPIs for Tracking Business Success.* https://www.shopify.com/blog/7365564-32-key-performance-indicators-kpis-for-ecommerce# Erişim Tarihi: 04.04.2024.

Hemann, C. & Burbary, K. (2018). *Digital Marketing Analytics.* Pearson.

Hollensen, S. (2020). Glocalization: Companies search for the right balance between globalization and localization. In *Handbook on cross-cultural marketing* (pp. 20-36). Edward Elgar Publishing.

Ismaıl, Y. (2020). E-commerce in the World Trade Organization:History and latest developments in the negotiations under the Joint Statement, International Institute for Sustainable Development and CUTS International, Geneva, 1-29

Kalyanam, K. & McIntyre, S. (2002). The e-marketing mix: a contribution of the e-tailing wars. *Journal of the academy of marketing science,* 30(4), 487-499.

Kapoor, A., & Kansal, S. (2021). *Digital Marketing: Concepts, Strategies, and Challenges.* Springer.

Karaman, A. (2020). *E-Ticaret için 26 Anahtar Performans Göstergesi (KPI).* https://www.ayhankaraman.com/e-ticaret-icin-26-anahtar-performans-gostergesi-kpi/ Erişim Tarihi: 05.03.2024.

Kazinik, B. (2024). *The History of eCommerce-How it All Started.* https://www.mayple.com/blog/history-of-ecommerce Erişim Tarihi: 02.02.2024.

Khurana, A. (2019). *E-Commerce Basics.* https://www.thebalancemoney.com/let-s-ask-the-basic-question-what-is-ecommerce-1141599 Erişim Tarihi: 23.04.2024.

Kotlyarov, I. D. (2012). Trends in the Evolution of E-commerce. *Internet marketing*, 4(70), 252-258.

Kotler, P., & Keller, K. L. (2016). *Marketing Management.* Pearson.

Kösebey, T. (2018). *E-ticaret Modellerinin Sınıflandırılması.* https://www.eurosoft.com.tr/e-ticaret-modelleri-b2b-b2e-b2g-b2c-c2c-c2g-m2m.html Erişim Tarihi: 17.04.2024.

Kumar, A., et al. (2021). Big Data Analytics in E-commerce. *International Journal of Information Management*, 57, 102267.

Jobanputra K., (2023). *E-Commerce Evolution: Predictions And Trends Shaping The Future.* https://www.forbes.com/sites/forbesbusinesscouncil/2023/12/29/e-commerce-evolution-predictions-andtrendsshapingthefuture/?sh=7f09bbe57c6d#:~:text=ECommerce%20Evolution%3A%20Predictions%20And%20Trends%20Shaping%20The%20Future,...%208%208.%20Data%20Privacy%20And%20Security%20 Erişim Tarihi: 12.03.2024.

Law,T. (2023). *Key Performance Indicators (KPIS): 6 Crucial Ones for Ecommerce.* https://www.oberlo.com/blog/key-performance-indicators-kpis#:~:text=6%20essential%20KPIs%20to%20track%20for%20your%20ecommerce,%28CLV%29%20...%206%206.%20Net%20profit%20margin%20 Erişim Tarihi: 18.04.2024.

Lawlor J. (2024). *5 Ways to Stay on Top of Marketing Trends.* https://www.digital.ink/blog/marketing-trends/ Erişim Tarihi: 15.03.2024.

Laudon, K. C., & Traver, C. G. (2016). *E-commerce 2016: Business, Technology, Society.* Pearson.

Lee, J., & Lehto, X. (2010). E-personalization and online privacy features: the case with travel websites. *Journal of Management and Marketing Research*, 4, 1.

Liang, T.P., et al. (2019). E-commerce and Technological Innovation. *MIS Quarterly,* 43(2), 667-685.

Lopienski K. (2023). *Ecommerce Operations 101: What Ecommerce Operations Managers Need to Know*. https://www.shipbob.com/blog/ecommerce-operations/ Erişim Tarihi: 11.02.2024.

Lovelock, C. H. & Wirtz, J. (2007). *Services Marketing-People, Technology, Strategy*, 6th ed., Upper Saddle River.

Lynch, D. (2020). *Which Ecommerce Metrics and KPIs You Should Measure (And Why They're Important).* https://www.bigcommerce.com/blog/ecommerce-metrics/#what-is-a-metric Erişim Tarihi: 14.03.2024.

Marfice, C. (2020). *The Evolution of Ecommerce [10-50 Years] [Timeline]* https://www.plytix.com/blog/evolution-of-ecommerce-timeline Erişim Tarihi: 15.03.2024.

Manya G. (2023). The Impact Of E-Commerce On Traditional Retail: A Comprehensive Analysis Of Economic, Social, And Policy Dimensions. *International Journal of Adv. Res.* 11 (Nov). 285-288] (ISSN 2320-5407). www.journalijar.com

McCarthy, J.J. & Jerome, E. (1964). *Temel Pazarlama. Yönetsel Bir Yaklaşım*. Illinois: Irwin.

Moons, D. (2022). *40+ Ecommerce Metrics Benchmarks.* https://www.storegrowers.com/ecommerce-metrics-benchmarks/ Erişim Tarihi: 17.03.2024.

Morris A. (2023). *What is eCommerce Digital Marketing? Types, Importance and Benefits.* https://6amtech.com/blog/digital-marketing-for-ecommerce-business/ Erişim Tarihi: 21.02.2024.

Nacar, R., & Özdemir, K. (2021). E-Ticaret Pazaryeri Web Sitelerinin Dinamikleri: Covid-19 Pandemi Sürecindeki Değişim. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi,* 16(1), 205-226. https://doi.org/10.17153/oguiibf.867263

North Rose Technologies LLP (2023). https://www.linkedin.com/pulse/role-digital-marketing-e-commerce-success-unveiling/ Erişim Tarihi: 18.03.2024.

Patrício, L.D., & Fernandes, C. (2023). Technology Entrepreneurship and Innovation: A Systematic Literature Review. In: Guarda, T., Fernandes, C., Augusto, M.F. (eds) Technology, Business, Innovation, and Entrepreneurship in *Industry 4.0. EAI/Springer Innovations in Communication and Computing.* Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-17960-0_13

Qin, D.Z., Shuai, Q., Wang, G., Zhang, P., Cao, M. & Chen, M. (2022). *E-Ticaret: Kavramlar, İlkeler ve Uygulama.* Springer.

Rahayu, R., & Day, J. (2017). E-commerce adoption by SMEs in developing countries: evidence from Indonesia. *Eurasian Business Review,* 7, 25-41.

Redondo-Rodríguez, L., Yábar, D. C. P. B., & Díaz-Garrido, E. (2023). Impact of technological innovation on digital entrepreneurship and the effects on the economy. *International Entrepreneurship and Management Journal,* 19(3), 1501-1526.

Ryan, D. (2020). *Understanding Digital Marketing: Marketing Strategies for Engaging the Digital Generation.* Kogan Page.

Sebora, T. C., Lee, S. M., & Sukasame, N. (2009). Critical success factors for e-commerce entrepreneurship: an empirical study of Thailand. *Small Business Economics*, *32*, 303-316.

Shim, S., Pendyala , V., Sundaram , M. & GAO, J. (2000). Business-to-Business E-Commerce Frameworks, *Computer*, 33(10), 40-47.

Štefanović, D. (2023). *Expert-Recommended eCommerce KPIs: The Essential Guide to Tracking Performance in 2023.* https://databox.com/ecommerce-kpis Erişim Tarihi: 17.03.2024.

Strauss, J., & Frost, R. (2021). *E-Marketing.* Routledge.

Statista. (2021). *Küresel E-ticaret Pazarı*. https://www.statista.com Erişim Tarihi: 17.04.2024.

Taher, G. (2021). E-Commerce: Advantages and Limitations. *International Journal ofAcademic Research in Accounting Finance and Management Sciences*, 11(1), 153-165.

Tajvidi, M., et al. (2020). E-commerce and Business Model Innovation. *Technological Forecasting and Social Change,* 150, 119761.

Turban, E., King, D., Lee, J., Liang, T.-P. & Turban, D. (2018). *Elektronik Ticaret 2018: Yönetimsel ve sosyal ağlar perspektifi.* Springer.

Uludağ, A. (2016). *E-ticaret için 60 Anahtar Performans Göstergesi (KPI).* https://adnanuludag.net/e-ticaret-icin-60-anahtar-performans-gostergesi-kpi/ Erişim Tarihi: 27.02.2024.

Wahee, S. J., & Bhardwaj, B. R. (2015, March). Role of Ecommerce in enhancing Cyber entrepreneurship in India: Implications through caselets. In *2015 2nd International Conference on Computing for Sustainable Global Development (INDIACom)* (pp. 2146-2153). IEEE.

Wirtz, B.W. & Wirtz. (2021). *Dijital İşletme ve Elektronik Ticaret*. Cham: Springer Uluslararası Yayıncılık.

Xu, Y., et al. (2018). E-commerce and Competitive Strategy. *Information & Management,* 55(5), 568-581.

Yoo, B., et al. (2021). E-commerce and Strategic Partnerships. *Journal of Business Venturing,* 36(1), 105-123.

KAYNAKÇA

Akemo, A. (2023). Impact of Competitive Strategies on Market Entry and Growth in Emerging Economies in Japan, *International Journal of Strategic Management,* 2(2), 1-11.

Azizağaoğlu, A. (2019). Girişimci Pazarlama: Pazarlamaya Proaktif ve İnovatif Bir Yaklaşım. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 15(1), 276-288.

Bahçecik, D. & Talebi, N. (2020). Yeşil Pazarlama: İşletmelerin Yeşil Pazarlamaya Yönelme Nedenleri, *ABMYO Dergisi*, 15(59), 223-247.

Balasubramanian, A.J. (2023). Transaction cost and Opportunity identification for Startups!, https://www.linkedin.com/pulse/transaction-cost-opportunity-identification-startups-ajb- Erişim Tarihi: 14.02.2024.

Cansız, M. & Ulusoy, M. D. (2017). Yenilik Kümelerinde Girişimciliğin Kaynakları Olarak Yerleşik Firmaların Rolünün Sosyolojik Analizi: Türkiye Örneği, *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (26), 69-92.

Coşkun, R. & Çitçi, U. S. (2008). *Doğuştan Küresel Firmalar (Born Globals): Örnek Olaylar*, VI. Uluslararası Türk Dünyası Sosyal Bilimler Kongresi, 25-28 Mayıs 2008, Kırgizistan.

Divrik, B. & Baykal, E. (2022). Uluslararası İşletmecilik Teorilerine Kavramsal Bir Bakış (Derleme), *Alanya Akademik Bakış Dergisi*, 6(1), 1843-1868.

Güğerçin, S. & Onan, G. (2021). Digital Entrepreneurship: A Literature Review, *International European Journal of Managerial ResearchDergisi,* 5(9) 291-305.

https://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/detay/8807/kobi-tanimi-guncellendi#:~:text=Buna%20g%C3%B6re%3B%20250%20ki%C5%9Fiden%20az,%C3%BCst%20limit%2C%20250%20milyon%20lirayd%C4%B1. Erişim Tarihi: 16.02.2024

https://www.pwc.com.tr/tr/Hizmetlerimiz/vergi/vergi-yayinlari/pdf/turkiyedeki-kobilerin-e-ticaret-gorunumu.pdf Erişim Tarihi: 16.02.2024

https://incturkiye.com/makaleler/rekabeti-birlikte-sekillendirmek-kurumsal-sirket-startup-isbirlikleri Erişim Tarihi: 23.02.2024

https://www.quora.com/Entrepreneurship/What-is-the-proper-definition-of-a-startup/answer/Dave-McClure Erişim Tarihi: 16.02.2024

Kalra, P. (2023). Foreign market entry strategies: A comparative Analysis, *Asian Journal of Management and Commerce*, 4(1), 276-281.

Kaggwa, S., Akinoso, A., Dawodu, S. O., Uwaoma. P. U., Akindote, O. J. & Osawaru. S. E. (2023). Entrepreneurial Strategies for AI Startups: Navigating Market and Investment Challenges, *International Journal of Management & Entrepreneurship Research*, 5(12).

Koch, M. (2017). Tech Start-up Internationalisation *Development of an internationalisation model for born global web-based tech start-ups from European start-up hubs*, Degree Project in Information and Communication Technology, Second Cycle, 30 Credits Stockholm Sweden, https://kth.diva-portal.org/smash/get/diva2:1130444/FULLTEXT01.pdf Erişim Tarihi: 18.02.2024.

Krishnan, S. Navaneetha; L. S. Ganesh, & C. Rajendran (2020). *Characterizing and Distinguishing 'Innovative Start-ups' Among Micro, Small and Medium Enterprises (MSME)*, Conference Paper, New Business Ventures, p. 1–32.

Kurtaran, A., (t.y). Doğrudan Yabancı Yatırım Kararları ve Belirleyicileri, https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/32072 Erişim Tarihi: 18.02.2024.

Monteiro, D. F. A., Gazaro dos Santos A. A., Costa C. V. P. & Zen A. C. (2023). Why startups fail in emerging entrepreneurial ecosystems?, *REGEPE Entrepreneurship and Small Business Journal*, 12(3), 1-12.

Mintardjo, C. (2019). *Technopreneur Intention To Build A New Startup: The Beginning Of Fintech Startup*, 5th Indonesian Finance Association Conference, https://www.academia.edu/44111780/Technopreneur_Intention_To_Build_A_New_Startup_The_Beginning_Of_Fintech_Startup Erişim Tarihi: 14.02.2024.

Murray, G. (2000). The International Market Entry Choices of Start-Up Companies in High-Technology Industries, *Journal of International Marketing*, 8(2), 33-62.

Polesello, D., Mohamed, A. & Öarianne, H. (2013).Determinants of International Entry Mode Choice: A Case Study of A Brazilian Multintional, *BASE – Revista de Administração e Contabilidade da Unisinos,* 10 (2), 181-194.

Rantanen, A. (2019). *Internationalization Process of Finnish Based Startups and SMEs in Emerging China: Motives and Entry Strategies*, Oulu Business School, Master's Thesis, October.

Rasińska, K. (2022). *Startup ecosystem in emerging economies:the case of India*. Bachelor's thesis under scientific supervision of PhD Anna Masłoń-Oracz written in Institute of Management, Warsaw.

Shah, R. (2019). Difference between startup and small business, GAP Interdisciplinarities, *An International Peer-Reviewed Open Access Journal of Interdisciplinary Studies*, 2(1), 251-254.

Sledzik, K. (2015). Schumpeter's view on innovation and entrepreneurship, *SSRN Electronic Journal*, 89-95.

Stisager, N. L. & Michaeler, T. (2015). *Business Models and Internationalization Speed, Thesis for the Degree of Master of Science In International Business Economics*, The Faculty of Social Sciences Administration of Studies, Aalborg University.

Tekin, D. (2018). *Tekno-Girişimlerde Girişimci Pazarlama, Girişimcilik Eğilimi ve İşletme Performansı İlişkisi*, Eskişehir Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Pazarlama ABD, Doktora Tezi.

Tekin, E. (2021). Türkiye'de Start-up Ekosistemi Üzerine Bir Değerlendirme. *International Academic Journal. [Econder]*, 5(1), 33/48.

Ulaş, D. (2009). Küreselleşme Sürecinde Dışa Açılma Stratejileri, Nobel Yayınevi, Nisan, Ankara.

Wan, L. Guido, O., Marco, S., Carmela, D. M. & Guido, N. (2019). Entry modes in reshoring strategies: An empirical analysis, *Journal of Purchasing and Supply Management*, 25.

Wittkop, A., Zulauf. K, & Wagner, R. (2018). How Digitalization Changes the Internationalization of Entrepreneurial Firms: Theoretical Considerations and Empirical Evidence, *Management Dynamics in the Knowledge Economy,* 6(2), 193-207.

KAYNAKÇA

Al_Kasasbeh, O., Khasawneh, O., & Alzghoul, A. (2023). The real effects of fintech on the global financial system. International Journal of Professional Business Review, 8(3), e01725-e01725.

Alkın, M. C. (2006). Liderlik özellik ve davranışlarının belirlenmesi ve konuyla ilgili olarak yapılan bir araştırma (Master's thesis, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Birçek, A. (2008). Girişimci kişilik özelliklerinin liderlik bağlamında incelenmesi (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Buckley, R. P., Arner, D. W., Zetzsche, D. A., & Selga, E. (2019). The dark side of digital financial transformation: The new risks of fintech and the rise of techrisk. UNSW Law Research Paper, (19-89).

Çöğürcü, İ. (2016). İktisadi doktrinlerde geçmişten günümüze girişimciliğin önemi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (35), 65-80.

Fung, D. W., Lee, W. Y., Yeh, J. J., & Yuen, F. L. (2020). Friend or foe: The divergent effects of FinTech on financial stability. Emerging Markets Review, 45, 100727.

Gomber, P., Kauffman, R. J., Parker, C., & Weber, B. W. (2018). Financial information systems and the fintech revolution. Journal of Management Information Systems, 35(1), 12-18.

İşcan, Ö. F., & Kaygın, E. (2011). Potansiyel girişimciler olarak üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik bir araştırma. Organizasyon ve yönetim bilimleri dergisi, 3(2), 275-286.

Khasawneh, O., & Alzghoul, A. (2023). The Real Effects of Fintech on the Global Financial System. International Journal of Professional Business Review: Int. J. Prof. Bus. Rev., 8(3), 1.

Magnuson, W. (2018). Regulating fintech. Vand. L. Rev., 71, 1167.

Miftari, F., Shabani, L., & Hashani, M. (2024). Does fintech affect financial inclusion in Balkan region countries? [Special issue]. Journal of Governance & Regulation, 13(1), 388–395

Musabegovic, I., Özer, M., Djukovic, S., & Jovanovic, S. (2019). Influence of financial technology (FinTech) on financial industry. Економика пољопривреде, 66(4), 1003-1021.

Ozturk, I., & Ullah, S. (2022). Does digital financial inclusion matter for economic growth and environmental sustainability in OBRI economies? An empirical analysis. Resources, Conservation And Recycling, 185, 106489

Özdevecioğlu, M., & Karaca, M. (2015). Girişimcilik girişimci kişilik kavram ve uygulama. Eğitim Yayınevi.

Pantielieieva, N., Krynytsia, S., Khutorna, M., & Potapenko, L. (2018, October). FinTech, transformation of financial intermediation and financial stability. In 2018 International Scientific-Practical Conference Problems of Infocommunications. Science and Technology (PIC S&T) (pp. 553-559). IEEE.

Sönmez, A., Arıker, Ç., & Toksoy, A. (2016). Dünya'da ve Türkiye'de sosyal girişimciliğin gelişimi. Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi, 17(37 Girişimcilik Özel Sayısı), 102-121.

Teigland, R., Siri, S., Larsson, A., Puertas, A. M., & Bogusz, C. I. (2018). Introduction: FinTech and shifting financial system institutions. In The Rise and Development of FinTech (pp. 1-18). Routledge.

Temizel, F (2015) Finansal Dışlanmaya Bakış, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi / Dumlupınar University Journal of Social Sciences 44. Sayı Nisan 2015 / Number 44 April 2015

Vives, X. (2017). The impact of FinTech on banking. European Economy, (2), 97-105.

Yüceol, N. (2018). Girişimcilik eğitimi alan kişilerin girişimci kişilik özellikleri ve girişimcilik eğilimi arasındaki ilişki üzerine bir araştırma (Master's thesis, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

KAYNAKÇA

Bozkurt, Ö. Ç., Kalkan, A., Koyuncu, O., & Alparslan, A. M. (2012). Türkiye'de girişimciliğin gelişimi: Girişimciler üzerinde nitel bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (15), 229-247.

Brooks, O.J., (1986). Economic development through entrepreneurship: incubators and the incubation process. *Economic Development Review* 4 (2), s. 1.

Colombo, M.G. & Delmastro, M., (2002). How effective are technology incubators?: Evidence from Italy. *Research Policy* 31 (7), 1103–1122.

Durukan, T. (2006). Dünden Bugüne Girişimcilik ve 21. Yüzyılda Girişimciliğin Önemi. *Girişimcilik ve kalkınma dergisi*, 25.

Erdolu, Ş. E. (2022). Investigating interactions in an entrepreneurial ecosystem: The case of Individual Young Entrepreneurship (BiGG) Support Program in Turkey (Master's thesis, Middle East Technical University).

Özkul, G., & Dulupçu, M. A. (2007). Kişisel gelişimin girişimci tipleri üzerine etkisi: Antalya-Isparta illerinde bir inceleme. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 2(2), 67-92.

Sakarya, Ş., & İlkdoğan, S. (2023). Türkiye'de Startup Yatırımları ve Finansmanı. *Bucak İşletme Fakültesi Dergisi*, 6(2), 146-171.

Şahan, Ö., & Saraç, Ö. (2022). Türkiye'nin Genç Nüfus Avantajı, Genç İşsizlik Sorunu ve Genç Girişimci Destekleri. Vergi Raporu, (268).

TÜBİTAK BiGG Yatırım, (2024). https://www.tubitak.gov.tr/tr/destekler/sanayi/ulusal-destek-programlari/icerik-1812-yatirim-tabanli-girisimcilik-destek-programi-bigg-yatirim, Erişim tarihi: 31.03.2024.

URL-1 (2024). https://www.sanayi.gov.tr/plan-program-raporlar-ve-yayinlar/faaliyet-raporlari/mu1607011626., Erişim tarihi: 31.03.2024.

URL-2 (2024). https://www.etu.edu.tr/tr/bolum/uluslararasi-girisimcilik/haber/bigg-garaj-projesi-egitimleri-devam-ediyor, Erişim tarihi: 31.03.2024.

URL-3 (2024). https://tubitak.gov.tr/sites/default/files/18842/tubitak_2022_yili_faaliyet_raporu.pdf, Erişim tarihi: 31.03.2024.

URL-4 (2024). https://www.tubitak.gov.tr/sites/default/files/21566/destek_almaya_hak_kazanan_uygulayici_kuruluslarin_listesi_0.pdf, Erişim tarihi: 31.03.2024.

URL-5 (2024). https://www.tubitak.gov.tr/tr/destekler/sanayi/ulusal-destek-programlari/icerik-1812-yatirim-tabanli-girisimcilik-destek-programi-bigg-yatirim, Erişim tarihi: 31.03.2024.

URL-6 (2024). https://tubitak.gov.tr/sites/default/files/3653/228tubitak_1507-_kobi_ar-ge_baslangic_destek_programi_uygulama_esaslari.pdf, Erişim tarihi: 01.04.2024.

URL-7 (2024). https://www.tubitak.gov.tr/tr/destekler/sanayi/ulusal-destek-programlari/1507/icerik-destek-kapsami, Erişim tarihi: 04.04.2024.

URL-8 (2024). https://www.tubitak.gov.tr/sites/default/files/21566/1812-2024-1_cagri_duyurusu_240118.pdf, Erişim tarihi: 10.04.2024.

URL-9 (2024). https://tubitak.gov.tr/tr/destekler/sanayi/ulusal-destek-programlari/1812/icerik-onemli-hususlar, Erişim tarihi: 18.04.2024.

URL-10 (2024). https://www.tubitak.gov.tr/sites/default/files/1812_uygulama_esaslari.pdf, Erişim tarihi: 22.04.2024.

KAYNAKÇA

Angel Capital Association (ACA) (2024). *What is an angel investor?*. https://www.angelcapitalassociation.org/faqs/#What_is_an_angel_investor_, Erişim tarihi: 02.03.2024.

Aydın, S. (2023). Girişimciliğin finansmanında kullanılan melek yatırımcılığın dünü, bugünü ve geleceği. S. Evci ve İ. Kefe (Edt.), *Muhasebe ve finans araştırmaları* içinde (ss. 127-144). Ankara: Gazi Kitabevi.

Barringer, B. R. ve Ireland, R. D. (2010). *Entrepreneurship: successfully launching new ventures*. United Kingdom: Pearson Education Limited.

Bayar, Y. (2012). Girişimcilik finansmanında risk sermayesi ve melek finansmanı. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*. *7*(2), 133-144.

Bingöl, G. & Türkmen, S. Y. (2016). Girişimciliğin finansmanında melek sermaye ve Türkiye uygulaması. *Öneri Dergisi*, *12*(45), 357-373.

Caselli, S. ve Negri, G. (2021). *Private equity and venture capital in Europe: markets, techniques, and deals*. Academic Press.

Cumming, D., & Zhang, M. (2019). Angel investors around the world. *Journal of International Business Studies*, *50*, 692-719.

Denis, D. J. (2004). Entrepreneurial finance: an overview of the issues and evidence. *Journal of corporate finance*, *10*(2), 301-326.

Drover, W., Busenitz, L., Matusik, S., Townsend, D., Anglin, A. ve Dushnitsky, G. (2017). A review and road map of entrepreneurial equity financing research: Venture capital, corporate venture capital, angel investment, crowdfunding, and accelerators. *Journal of management*, *43*(6), 1820-1853.

EBAN (2016). *EBAN Statistics Compendium 2016*. https://www.eban.org/wp-content/uploads/2017/11/Statistics-Compendium-2016-Final-Version.pdf, Erişim tarihi: 14.03.2024.

EBAN (2019). *EBAN Statistics Compendium 2019*. https://www.eban.org/wp-content/uploads/2020/12/EBAN-Statistics-Compendium-2019.pdf, Erişim tarihi: 14.03.2024.

EBAN (2022). *Annual Statistics Compendium 2022*. https://www.eban.org/?s=EBAN+Annual+Statistics+Compendium, Erişim tarihi: 14.03.2024.

EBAN (2024). *Angel investing explained*. https://www.eban.org/angel-investing-explained/, Erişim tarihi: 02.03.2024.

Er, B., Şahin, Y. E. ve Mutlu, M. (2015). Girişimciler için alternatif finansman kaynakları: Mevcut durum ve öneriler. *Uluslararası Ekonomi ve Yenilik Dergisi*, *1*(1), 31-54.

Ertürk, H. ve Sayılgan, G. (2014). Girişim sermayesi fonları ve bu fonların geliştirilmesinde kamunun rolü. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, *43*(2). 293-318.

Friesendorf, C. ve Haschemi, N. J. M. (2023). *Private Equity in Germany: Venture Capital for Digital Platform Start-ups*. Cham: Springer Nature.

Gallo, S. ve Verdoliva, V. (2022). *Private equity and venture capital*. Cham: Springer.

Gregson, G. (2014). *Financing new ventures: An entrepreneur's guide to business angel investment*. New York: Business Expert Press.

Kerr, W. R., Lerner, J. ve Schoar, A. (2014). The consequences of entrepreneurial finance: Evidence from angel financings. *The Review of Financial Studies*, *27*(1), 20-55.

Knickerbocker, K. (2022). *What is private equity and how does it work?*. https://pitchbook.com/blog/what-is-private-equity, Erişim tarihi: 07.03.2024.

Külahcı, M. F. (2015). Girişim sermayesi ve firma performansı. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Mason, C. M. ve Harrison, R. T. (2008). Measuring business angel investment activity in the United Kingdom: a review of potential data sources. *Venture capital*, *10*(4), 309-330.

McKaskill, T. (2009). *raising Angel & venture capital finance*. Melbourne: Breakthrough Publications.

OECD (2011). *Financing high-growth firms: The role of angel ınvestors*. Paris: OECD Publishing.

OECD (2017), *Entrepreneurship at a Glance 2017*. Paris: OECD Publishing.

Owers, J. E. ve Sergi, B. S. (2019). The evolution of financing entrepreneurship. In *Entrepreneurship and Development in the 21st Century* (pp. 161-170). Emerald Publishing Limited.

Perktaş, E. ve Uçar, M. (2015). Girişimcilik ve girişimin finansmanında melek yatırımcı ve uygulama alanları. *Route Educational and Social Science Journal*, *2*(1), 90-102.

PitchBook (2024). *The 2023 annual PE first look*. https://pitchbook.com/news/reports/2023-annual-global-pe-first-look, Erişim tarihi: 14.03.2024.

Sakarya, Ş. ve İlkdoğan, S. (2023). Türkiye'de startup yatırımları ve finansmanı. *Bucak İşletme Fakültesi Dergisi*, *6*(2), 146-171.

Seifert, R. W., Leleux, B., & Tucci, C. L. (2008). *Nurturing science-based ventures: an international case perspective*, London: Springer.

Smith, J. K., & Smith, R. L. (2019). *Entrepreneurial finance: Venture capital, deal structure & valuation*. California: Stanford University Press.

Sohl, J. (2023). The angel market in 2022: The rising ımpact of women angels. Center for Venture Research.

SPK (2024). *Girişim sermayesi yatırım ortaklıkları*. Ankara: Yatırımcı Bilgilendirme Kitapçıkları.

Startups.watch (2020). *Turkish startup ecosystem: Year in review 2020*. https://startups.watch/reports, Erişim tarihi: 16.03.2024.

Startups.watch (2024). *Turkish startup ecosystem: Year in review 2023*. https://startups.watch/reports, Erişim tarihi: 16.03.2024.

Statista (2024). *Private equity worldwide - statistics & facts*. https://www.statista.com/topics/1454/private-equity/#topicOverview, Erişim tarihi: 21.03.2024.

Swanson, L. A. (2017). *Entrepreneurship and ınnovation toolkit*. Pressbooks.

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı (2023). *Bireysel katılım sermayesi hakkında yönetmelik*. https://www.hmb.gov.tr/finansal-piyasalar-ve-kambiyo-mevzuat, Erişim tarihi: 02.03.2024.

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı (2024). *Bireysel katılım sermayesi sistemi ilerleme raporu 2023*. https://ms.hmb.gov.tr/uploads/2024/01/BKS-ILERLEME-RAPORU-4.-CEYREK.pdf, Erişim tarihi: 16.03.2024.

The British Private Equity & Venture Capital Association (BVCA) (2024). *What is private equity?*. https://www.bvca.co.uk/Our-Industry/Private-Equity, Erişim tarihi: 01.03.2024.

Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (2012). *Girişim sermayesi: Türkiye için çıkarımlar ve öneriler*. Ankara: TTGV.

Van Osnabrugge, M. (2000). A comparison of business angel and venture capitalist investment procedures: an agency theory-based analysis. *Venture Capital: An international journal of entrepreneurial finance*, *2*(2), 91-109.

KAYNAKÇA

Adner, R. (2006). Match your innovation strategy to your innovation ecosystem. *Harvard business review*, 84(4), 98

Anshari, M., Almunawar, M. N., Lim, S. A., & Al-Mudimigh, A. (2019). Customer relationship management and big data enabled: Personalization & customization of services. Applied Computing and Informatics, 15(2), 94-101.Bailetti, T. (2012). Technology entrepreneurship: overview, definition, and distinctive aspects. *Technology innovation management review*, 2(2).

Bailetti, T. (2012). Technology entrepreneurship: overview, definition, and distinctive aspects. *Technology innovation management review*, 2(2).

Bethi, S. K., & Deshmukh, S. S. (2023). Challenges and Opportunities for Agri-Tech Startups in Developing Economies. *International Journal of Agriculture Sciences*, ISSN, 0975-3710.

Beverungen, D., Müller, O., Matzner, M., Mendling, J., & Vom Brocke, J. (2019). Conceptualizing smart service systems. *Electronic Markets*, 29, 7-18.

Böhm, M., Galic, G., Olenberger, C., Siegert, M., Sperling, A., Zyprian, F., & Krcmar, H. (2018). Digitale Transformation am Beispiel von FinTechs. In G. Owald, H. Krcmar (Ed.), *Digitale Transformation* (s. 147-165). Wiesbaden: Springer Gabler.

Burmeister, C., Lüttgens, D., & Piller, F. T. (2016). Business model innovation for Industrie 4.0: why the "Industrial Internet" mandates a new perspective on innovation. *Die Unternehmung*, 70(2), 124-152.

Castells, M. (2011). *The rise of the network society*. John wiley & sons.

Chakraborty, I., Ilavarasan, P. V., & Edirippulige, S. (2021). Health-tech startups in healthcare service delivery: A scoping review. *Social science & medicine*, 278, 113949.

Chen, J., Sun, J., & Wang, G. (2022). From unmanned systems to autonomous intelligent systems. *Engineering*, 12, 16-19.

Chowdhury, S., Haftor, D., & Pashkevich, N. (2018). Smart product-service systems (smart PSS) in industrial firms: a literature review. *Procedia Cirp*, 73, 26-31.

Deloitte (2024). An evolving world of digital goods and services. https://www2.deloitte.com/us/en/insights/industry/retail-distribution/consumer-behavior-trends-state-of-the-consumer-tracker/consumer-digital-spending-trends.html Erişim: 24.03.2024

Elibol, H., & Kesici, B. (2004). Çağdaş işletmecilik açisindan elektronik ticaret. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (11), 303-329.

Giones, F., & Brem, A. (2017). Digital technology entrepreneurship: A definition and research agenda. *Technology innovation management review*, 7(5).

Haenlein, M., & Kaplan, A. (2019). A brief history of artificial intelligence: On the past, present, and future of artificial intelligence. *California management review*, 61(4), 5-14.

Hänisch, T. (2017). Grundlagen Industrie 4.0. *Industrie 4.0: Wie cyber-physische Systeme die Arbeitswelt verändern*, Springer Gabler, 9-31.

Hardill, I., & Green, A. (2003). Remote working—altering the spatial contours of work and home in the new economy. *New Technology, Work and Employment*, 18(3), 212-222.

Jawad, M., Naz, M., & Maroof, Z. (2021). Era of digital revolution: Digital entrepreneurship and digital transformation in emerging economies. *Business Strategy & Development*, 4(3), 220-228.

Klein, M. (2020). İşletmelerin dijital dönüşüm senaryolari-kavramsal bir model önerisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(74), 997-1019.

Koca, D. (2020). Sanayi devrimlerinin tarihsel arka planı ve işgücü becerileri üzerindeki yansımaları. *OPUS International Journal of Society Researches*, 16(31), 4531-4558.

Kollmann, T., Kleine-Stegemann, L., de Cruppe, K., & Strauss, C. (2022). Eras of digital entrepreneurship: connecting the past, present, and future. In *Handbook of Digital Entrepreneurship* (pp. 49-73). Edward Elgar Publishing.

Kraus, S., Palmer, C., Kailer, N., Kallinger, F. L., & Spitzer, J. (2019). Digital entrepreneurship: A research agenda on new business models for the twenty-first century. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 25(2), 353-375.

Leimeister, J. M., Österle, H., & Alter, S. (2014). Digital services for consumers. *Electronic Markets*, 24, 255-258.

Leminen, S., Rajahonka, M., Westerlund, M., & Siuruainen, R. (2015). Ecosystem business models for the Internet of things. *Internet of Things Finland*, 10-13.

Mitra, S., Kumar, H., Gupta, M. P., & Bhattacharya, J. (2023). Entrepreneurship in smart cities: elements of start-up ecosystem. *Journal of Science and Technology Policy Management*, 14(3), 592-611.

Nambisan, S. (2017). Digital entrepreneurship: Toward a digital technology perspective of entrepreneurship. *Entrepreneurship theory and practice*, 41(6), 1029-1055.

Nunes, M. L., Pereira, A. C., & Alves, A. C. (2017). Smart products development approaches for Industry 4.0. *Procedia manufacturing*, 13, 1215-1222.

Ofek, E., & Richardson, M. (2003). Dotcom mania: The rise and fall of internet stock prices. the *Journal of Finance*, 58(3), 1113-1137.

Örnek, A. S., & Danyal, Y. (2015). Increased importance of entrepreneurship from entrepreneurship to techno-entrepreneurship (startup): provided supports and conveniences to techno-entrepreneurs in Turkey. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 195, 1146-1155.

Pfau, W., & Rimpp, P. (2021). AI-enhanced business models for digital entrepreneurship. *Digital Entrepreneurship: Impact on Business and Society*, 121-140.

Porter, M. E., & Heppelmann, J. E. (2015). How smart, connected products are transforming competition. *Harvard business review*, 92(11), 64-88.

Ribeiro, J., Lima, R., Eckhardt, T., & Paiva, S. (2021). Robotic process automation and artificial intelligence in industry 4.0–a literature review. *Procedia Computer Science*, 181, 51-58.

Roja, A., & Năstase, M. (2014, November). Technology entrepreneurship and entrepreneurial strategies. In *Proceedings of the 8th International Management Conference*, Bucharest, Romania (pp. 6-7).

Sahut, J. M., Iandoli, L., & Teulon, F. (2021). The age of digital entrepreneurship. *Small Business Economics,* 56, 1159-1169.

Savić, D. (2019). From Digitization, Through Digitalization, to Digital Transformation. *Online Searcher*, 43(1), 36-39.

Siegel, D. S., & Renko, M. (2012). The role of market and technological knowledge in recognizing entrepreneurial opportunities. *Management Decision*, 50(5), 797-816.

Sharma, A., & Singh, B. J. (2020). Evolution of industrial revolutions: A review. International *Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering*, 9(11), 66-73.

Shin, J. (2014). New business model creation through the triple helix of young entrepreneurs, SNSs, and smart devices. *International Journal of Technology Management*, 66(4), 302-318.

Spigel, B., & Harrison, R. (2018). Toward a process theory of entrepreneurial ecosystems. *Strategic entrepreneurship journal*, 12(1), 151-168.

Stelzer, D. (2004). Produktion digitaler Güter. In A. Brassler, H. Corsten (Ed.), *Entwicklungen im Produktionsmanagement* (s. 233-250). München.

Von Briel, F., Selander, L., Hukal, P., Lehmann, J., Rothe, H., Fürstenau, D., ... & Wurm, B. (2021). Researching digital entrepreneurship: Current issues and suggestions for future directions. *Communications of the Association for Information Systems*, 48, 284-304.

Zaheer H., Breyer Y., Dumay J. (2019) Digital entrepreneurship: an interdisciplinary structured literature review and research agenda. *Technol Forecast Soc Change*. https://doi.org/10.1016/ j.techfore.2019.119735

Zahra, S. A., Liu, W., & Si, S. (2023). How digital technology promotes entrepreneurship in ecosystems. *Technovation*, 119, 102457.

KAYNAKÇA

Arents, J., Abolins, V., Judvaitis, J., Vismanis, O., Oraby, A., & Ozols, K. (2021). Human–robot collaboration trends and safety aspects: A systematic review. *Journal of Sensor and Actuator Networks*, 10(3), 48, 1-17.

Bogue, R. (2017). Detecting humans in the robot workspace. *Industrial Robot: An International Journal*, 44(6), 689-694.

Buerkle, A., Eaton, W., Al-Yacoub, A., Zimmer, M., Kinnell, P., Henshaw, M., ... & Lohse, N. (2023). Towards industrial robots as a service (IRaaS): Flexibility, usability, safety and business models. *Robotics and Computer-Integrated Manufacturing*, 81, 1-20.

Chen, Y., Cheng, L., & Lee, C. C. (2022). How does the use of industrial robots affect the ecological footprint? International evidence. *Ecological Economics*, 198, 1-15.

Colgate, J.E. & Peshkin, M.A. (1999), Patent No. 5952796. United States of America.

Cui, G., Li, B., Tian, W., Liao, W., & Zhao, W. (2022). Dynamic modeling and vibration prediction of an industrial robot in manufacturing. *Applied Mathematical Modelling*, 105, 114-136.

Demirtas, S., Cankurt, T., & Samur, E. (2022). Development and implementation of a collaborative workspace for industrial robots utilizing a practical path adaptation algorithm and augmented reality. *Mechatronics*, 84, 1-10.

Deniz, C. (2023). A robust and simple collision avoidance approach for pick and place robot applications. Industrial Robot: the international journal of robotics research and application. *Industrial Robot*, 50(5), 841-847.

Dobra, Z., & Dhir, K. S. (2020). Technology jump in the industry: human–robot cooperation in production. *Industrial Robot: the international journal of robotics research and application*, 47(5), 757-775.

D'Souza, F., Costa, J., & Pires, J. N. (2020). Development of a solution for adding a collaborative robot to an industrial AGV. *Industrial Robot: the international journal of robotics research and application*, 47(5), 723-735.

Du, L., & Lin, W. (2022). Does the application of industrial robots overcome the Solow paradox? Evidence from China. *Technology in Society*, 68, 1-14.

Duan, D., Chen, S., Feng, Z., & Li, J. (2023). Industrial robots and firm productivity. *Structural Change and Economic Dynamics*, 67, 388-406.

Dui, H., Xu, H., Zhang, L., & Wang, J. (2023). Cost-based preventive maintenance of industrial robot system. *Reliability Engineering & System Safety*, 240, 1-11.

Dzedzickis, A., Subačiūtė-Žemaitienė, J., Šutinys, E., Samukaitė-Bubnienė, U., & Bučinskas, V. (2021). Advanced applications of industrial robotics: New trends and possibilities. *Applied Sciences*, 12(1), 1-25.

El-Meligy, M. A., Mahmoud, H. A., Sarhan, N., & Awwad, E. M. (2023). A configurable process control method for robotic system-based industrial service improvements. *Journal of Engineering Research*. https://doi.org/10.1016/j.jer.2023.11.009

Evjemo, L. D., Gjerstad, T., Grøtli, E. I., & Sziebig, G. (2020). Trends in smart manufacturing: Role of humans and industrial robots in smart factories. *Current Robotics Reports*, 1, 35-41.

Franklin, C. S., Dominguez, E. G., Fryman, J. D., & Lewandowski, M. L. (2020). Collaborative robotics: New era of human–robot cooperation in the workplace. *Journal of Safety Research*, 74, 153-160.

He, Y., Zhao, C., Zhou, X., & Shen, W. (2024). MJAR: A novel joint generalization-based diagnosis method for industrial robots with compound faults. *Robotics and Computer-Integrated Manufacturing*, 86, https://doi.org/10.1016/j.rcim.2023.102668

Hentout, A., Aouache, M., Maoudj, A., & Akli, I. (2019). Human–robot interaction in industrial collaborative robotics: a literature review of the decade 2008–2017. *Advanced Robotics*, 33(15-16), 764-799.

Kolbeinsson, A., Lagerstedt, E., & Lindblom, J. (2019). Foundation for a classification of collaboration levels for human-robot cooperation in manufacturing. *Production & Manufacturing Research*, 7(1), 448-471.

Li, Y., Zhang, Y., Pan, A., Han, M., & Veglianti, E. (2022). Carbon emission reduction effects of industrial robot applications: Heterogeneity characteristics and influencing mechanisms. *Technology in Society*, 70, 1-12.

Liu, B., Yang, X., & Zhang, J. (2024). Nonlinear effect of industrial robot applications on carbon emissions: Evidence from China. *Environmental Impact Assessment Review*, 104, 1-12.

Long, P., Chevallereau, C., Chablat, D., & Girin, A. (2017). An industrial security system for human-robot coexistence. *Industrial Robot: An International Journal*, 45(2), 220-226.

Luo, H., & Qiao, H. (2023). Exploring the impact of industrial robots on firm innovation under circular economy umbrella: a human capital perspective. *Management Decision*. https://doi.org/10.1108/MD-02-2023-0285

Merlo, F., Vazzoler, G., & Berselli, G. (2023). Eco-programming of industrial robots for sustainable manufacturing via dynamic time scaling of trajectories. *Robotics and Computer-Integrated Manufacturing*, 79, 1-13.

Molitor, M., & Renkema, M. (2022). Human-Robot Collaboration in a Smart Industry Context: Does HRM Matter?. In Smart Industry–Better Management (105-123). *Emerald Publishing Limited*.

Pan, L., Bao, G., Xu, F., & Zhang, L. (2018). Adaptive robust sliding mode trajectory tracking control for 6 degree-of-freedom industrial assembly robot with disturbances. *Assembly Automation*, 38(3), 259-267.

Pellegrinelli, S., Moro, F. L., Pedrocchi, N., Tosatti, L. M., & Tolio, T. (2016). A probabilistic approach to workspace sharing for human–robot cooperation in assembly tasks. *CIRP Annals*, 65(1), 57-60.

Shamout, M., Ben-Abdallah, R., Alshurideh, M., Alzoubi, H., Kurdi, B. A., & Hamadneh, S. (2022). A conceptual model for the adoption of autonomous robots in supply chain and logistics industry. *Uncertain Supply Chain Management*, 10(2), 577-592.

Škulj, G., Vrabič, R., & Podržaj, P. (2021). A wearable imu system for flexible teleoperation of a collaborative industrial robot. *Sensors*, 21(17), 1-19.

Soori, M., Arezoo, B., & Dastres, R. (2023). Optimization of Energy Consumption in Industrial Robots, A Review. *Cognitive Robotics*. https://doi.org/10.1016/j.cogr.2023.05.003

Stuhlenmiller, F., Weyand, S., Jungblut, J., Schebek, L., Clever, D., & Rinderknecht, S. (2021). Impact of cycle time and payload of an industrial robot on resource efficiency. *Robotics,* 10(1), 33, 1-18.

Wang, E. Z., Lee, C. C., & Li, Y. (2022). Assessing the impact of industrial robots on manufacturing energy intensity in 38 countries. *Energy Economics*, 105, 1-14.

Wang, J., Wang, W., Liu, Y., & Wu, H. (2023a). Can industrial robots reduce carbon emissions? Based on the perspective of energy rebound effect and labor factor flow in China. *Technology in Society*, 72, 1-12.

Wang, Q., Li, Y., & Li, R. (2023b). Do industrial robots reduce carbon intensity? The role of natural resource rents and corruption control. *Environmental Science and Pollution Research*, 30(49), 1-19.

Wu, M., Yeong, C. F., Su, E. L. M., Holderbaum, W., & Yang, C. (2023). A review on energy efficiency in autonomous mobile robots. *Robotic Intelligence and Automation*, 43(6), 648-668.

Yang, C., Wang, J., Mi, L., Liu, X., Xia, Y., Li, Y., ... & Teng, Q. (2017). A four-point measurement model for evaluating the pose of industrial robot and its influence factor analysis. *Industrial Robot: An International Journal*, 44(3), 343-352.

Yu, L., Wang, Y., Wei, X., & Zeng, C. (2023). Towards low-carbon development: The role of industrial robots in decarbonization in Chinese cities. *Journal of Environmental Management*, 330, 1-10.

Zhang, F., Zhang, Q., & Wu, H. (2023). Robot adoption and export performance: evidence from Chinese industrial firms. *Journal of Manufacturing Technology Management*. 34(6), 896-916.

Zhong, H., Zhang, X., Chan, K. C., & Yan, C. (2023). Industrial Robots and Firm Innovation: Big Data Evidence from China. *Journal of Accounting Literature*. http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4378596

KAYNAKÇA

Acar, O. (2020). *Yapay zekâ fırsat mı yoksa tehdit mi?*. İstanbul: Kriter Yayınevi.

Alpaydın, E. (2013). *Yapay öğrenme*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.

Arslan, K. (2020). Eğitimde yapay zekâ ve uygulamaları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(1), 71-88.

Atalay, M., ve Çelik, E. (2017). Büyük veri analizinde yapay zekâ ve makine öğrenmesi uygulamalari-artificial intelligence and machine learning applications in big data analysis. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(22), 155-172.

Bayındır, E. (2023). Eğitim alanında yapılan yapay zekâ çalışmalarının sosyal ağ analizi ile incelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Bahçeşehir Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Bayuk, M. N., ve Demir, B. N. (2019). Endüstri 4.0 kapsamında yapay zekâ ve pazarlamanın geleceği. *International Journal Of Social, Humanities And Administrative Sciences*, 5(19), 781-799.

Chalmers, D., MacKenzie, N.G., ve Carter, S. (2020). Artificial intelligence and entrepreneurship: implications for venture creation in the fourth ındustrial revolution. *Entrepreneurship Theory and Practice,* 45(5) 1028–1053.

Coşkun, F., ve Gülleroğlu, H. D. (2021). Yapay zekânın tarih içindeki gelişimi ve eğitimde kullanılması. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, *54*(3), 947-966.

Davenport, T., ve Ronanki, R. (2018). Artificial intelligence for the real world. *Harvard business review,* 96(1), 108–116.

Dick, S. (2019). Artificial intelligence. *Harvard Data Science Review*, 1(1), 1-8.

Ekinci, G. (2022). Dijital teknolojiler, yapay zekâ, girişimcilik ve inovasyon yayınları bibliyometrik analizi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (55), 163-188.

Gaspar, R., Pedro, C., Panagiotopoulos, P., ve Seibt, B. (2016). Beyond positive or negative: Qualitative sentiment analysis of social media reactions to unexpected stressful events. *Computers in Human Behavior, 56*, 179–191.

Goodfellow, I., Bengio, Y., ve Courville, A.,(2018). *Derin Öğrenme*. Buzdağı Yayınevi, Ankara.

Hürriyet (2024). *Üniversitelere yapay zekâ temelli bölümler kuruluyor.* https://www.hurriyet.com.tr/egitim/universitelere-yapay-zekâ-temelli-bolumler-kuruluyor-42452077., Erişim tarihi:14.05.2024.

Kagermann, H., Wahlster, W., ve Helbig, J. (2013). *Recommendations for ımplementing the strategic ınitiative ındustrie 4.0: Final report of the ındustrie 4.0 working group.* Frankfurt: Acatech .

Keskin, E. K. (2023). Yapay zekâ sohbet robotu chatgpt ve Türkiye internet gündeminde oluşturduğu temalar. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 7(2), 114-131.

Kinicki, A., ve Soignet, D.B. (2022). *Management: A Practical Introduction*. New York: 10th ed. McGraw Hill.

Kordon, A. (2009). *Applying Computational Intelligence: How to Create Value*. Springer Science & Business Media.

Kurbanoğlu, S. (1992). Uzman Sistemler, *Türk Kütüphaneciliği*, 6 (4), 189–193.

Kutlusoy, Z. (2019). Felsefe açısından yapay zekâ. G. Telli (Ed.), *Yapay zekâ ve gelecek* içinde (ss. 25-43). İstanbul: Doğu Kitapevi.

Küçükali, R., ve Coşkun, H. C. (2021). Eğitimde dijitalleşme ve yapay zekânın okul yöneticiliğindeki yeri. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama*, 4(2), 124-135.

LeCun, Y., Bengio, Y., ve Hinton, G. (2015). Deep learning. Nature. 521(7553), 436-444.

Li, H., Ota, K., ve Dong, M. (2018). Learning IoT in edge: Deep learning for the Internet of things with edge computing. *IEEE Network*, 32(1), 96-101.

McCarthy, J. (2007). What is artificial intelligence.

Mitchell, M. (2019). Artificial intelligence: A guide for thinking humans. New York, Penguin UK.

Mutlu, T., (2023). Yapay zekâ ve girişimcilik. Yeni dünyada girişimcilik (pp.1-18), Ankara: Gazi Kitabevi.

Nambisan, S. (2017). Digital entrepreneurship: toward a digital technology perspective of entrepreneurship. *Entrepreneurship Theory and Practice,* 41(6), 1029-1055.

OECD. (2018). *Private equity investment in artificial intelligence*. OECDo.

Öztürk, K., ve Şahin, M. E. (2018). Yapay sinir ağları ve yapay zekâ'ya genel bir bakış. *Takvim-i Vekayi*, 6(2), 25-36.

Para (2024). Yerli yapay zekâ şirketleri -1- https://www.paradergi.com.tr/teknoloji/2024/01/29/yerli-yapay-zekâ-sirketleri-1., Erişim tarihi:14.05.2024.

Popenici, S. A. D., ve Kerr, S. (2017). Exploring the impact of artificial intelligence on teaching and learning in higher education. *Research and Practice in Technology Enhanced Learning*, 12(1).

Purdy, M., ve Daugherty, P. (2016). Why artificial intelligence is the future of growth. Remarks at AI now: the social and economic implications of artificial intelligence technologies in the near term, 1–72.

Schultz, D. P., ve Ellen-Schultz, S. (2007). *Modern psikoloji tarihi* (Y. Aslay, çev.). İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Shane, S. (2000). Prior knowledge and the discovery of entrepreneurial opportunities. *Organization Science*, 11(4), 448–469.

Shane, S., ve Venkataraman, S. (2000). The promise of entrepreneurship as a field of research. *Academy of Management Review, 25*(1), 217–226.

Soylu, A. (2018). Endüstri 4.0 ve girişimcilikte yeni yaklaşımlar. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (32), 43-57.

Şeker, A., Diri, B., ve Balık, H. H. (2017). Derin öğrenme yöntemleri ve uygulamaları hakkında bir inceleme. *Gazi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 3(3), 47-64.

Taş, H. Y. (2018). Dördüncü sanayi devrimi'nin (endüstri 4.0) çalışma hayatına ve istihdama muhtemel etkileri. *OPUS International Journal of Society Researches*, 9(16), 1817-1836.

Tonga, M. Y., ve Tonga, M. (2022). Endüstri 4.0'a genel bir bakış: Sanayinin geleceği. *GÜ İslahiye İİBF Uluslararası E-Dergi*, *6*(6), 40-60.

Troise, C., Ben-Hafaïedh, C., Tan, M., ve Yablonsky, S. A. (2022). Guest editorial: new technologies and entrepreneurship: exploring entrepreneurial behavior in the digital transformation era. *International Journal of Entrepreneural Behavior & Research,* 28(5), 1129-1137.

Trt Haber (2024). *Yerli ve milli yapay zekâ asistanı göreve hazır.* https://www.trthaber.com/haber/bilim-teknoloji/yerli-ve-milli-yapay-zekâ-asistani-goreve-hazir-829372.html., Erişim tarihi:14.05.2024.

Turing, A. M. (1950). Computing machinery and intelligence. *Mind, LIX No.* 236, 433.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (2021). *Ulusal yapay zekâ stratejisi 2021-2025*. https://cbddo.gov.tr/SharedFolderServer/Genel/File/TR-UlusalYZStratejisi2021-2025.pdf., Erişim tarihi:14.05.2024.

Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı (2023). *FEYZA (Fırsatları Artıran Eğitimde Yapay Zekâ) Projesi.* https://dogm.meb.gov.tr/www/feyza-firsatlari-artiran-egitimde-yapay-zek-projesi/icerik/2050., Erişim tarihi:14.05.2024.

Türkiye Yapay Zekâ İnisiyatifi (2023). *TRAI nedir?.* https://turkiye.ai/hakkimizda/., Erişim tarihi:14.05.2024.

Upadhyay, N., Upadhyay, S., ve Dwived, Y. K. (2022). Theorizing artificial intelligence acceptance and digital entrepreneurship model. *Internatonal Journal of Entrepreneurial Behavor & Research,* 28(5), 1138-1166.

Van Burg, E., ve Romme, A. G. L. (2014). Creating the future together: toward a framework for research synthesis in entrepreneurship. *Entrepreneurship Theory and Practice,* 38(2), 369-397.

Webrazzi (2017). *Türkiye'deki yapay zekâ girişimleri neler yapıyor ve neler yapabilir?.* https://webrazzi.com/2017/09/18/yapay-zekâ-girisimleri/., Erişim tarihi:14.05.2024.

Yapay Zekâ Politikaları Derneği (2024). Biz kimiz?. https://aipaturkey.org/hakkimizda., Erişim tarihi:14.05.2024.

Yıldız, C. K. (2023). Uluslararası alanda artan yapay zekâ rekabeti ve Türkiye'de sürdürülen yapay zekâ çalışmaları. *UPA Strategic Affairs*, 4(1), 4-22.

Zeide, E. (2019). Artificial intelligence in higher education: Applications, promise and perils, and ethical questions. *Educause Review*, 54(3).

KAYNAKÇA

Azuma, R. T. (1997). A survey of augmented reality. *Presence: Teleoperators ve Virtual Environments*, *6*(4), 355-385.

Azuma, R., Baillot, Y., Behringer, R., Feiner, S., Julier, S. & MacIntyre, B. (2001). Recent advances in augmented reality. *IEEE Computer Graphics and Applications*, *21*(6), 34-47.

Billinghurst, M., Clark, A. & Lee, G. (2015). A survey of augmented reality. *Foundations and Trends in Human-Computer Interaction, 8*(2-3), 73-272.

Burdea, G. C. & Coiffet, P. (2003). *Virtual reality technology*. John Wiley ve Sons.

Carmigniani, J. ve Furht, B. (2011). *Augmented reality: an overview*. *In Handbook of Augmented Reality*. Springer, 3-46.

Carmigniani, J., Furht, B., Anisetti, M., Ceravolo, P., Damiani, E., & Ivkovic, M. (2011). Augmented reality technologies, systems and applications. *Multimedia Tools and Applications*, *51*(1), 341-377.

Caudell, T. P. & Mizell, D. W. (1992). Augmented reality: An application of heads-up display technology to manual manufacturing processes. *In Proceedings of the Twenty-Fifth Hawaii International Conference on System Sciences. 2,* 659-669.

De Crescenzio, F., Fantini, M., Persiani, F., Di Stefano, L., Azzari, P. & Salti, S. (2011). Augmented reality for aircraft maintenance training and operations support. *IEEE Computer Graphics and Applications*, *31*(1), 96-101.

Dörner, R., Broll, W. & Grimm, P. (2013). *Virtual and augmented reality (VR/AR): Fundamentals and applications*. Springer Science ve Business Media.

Gavish, N., Gutiérrez, T., Webel, S., Rodríguez, J., & Peveri, M. (2015). Evaluating virtual reality and augmented reality training for industrial maintenance and assembly tasks. *Interactive Learning Environments*, *23*(6), 778-798.

Gebhardt, M., Huber, S., Schwerdtfeger, B. & Reif, R. (2014). Augmented reality for maintenance of manufacturing plants. *In 2014 IEEE International Symposium on Mixed and Augmented Reality*, 267-268.

Gomes de Sá, A. & Zachmann, G. (1999). Virtual reality as a tool for verification of assembly and maintenance processes. *Computers ve Graphics*, *23*(3), 389-403.

Hays, R. T., Jacobs, J. W., Prince, C. & Salas, E. (1992). Flight simulator training effectiveness: A meta-analysis. *Military Psychology, 4*(2), 63-74.

Henderson, S. & Feiner, S. (2011). Exploring the benefits of augmented reality documentation for maintenance and repair. *IEEE Transactions on Visualization and Computer Graphics, 17*(10), 1355-1368.

Jung, T., tom Dieck, M. C., Lee, H., & Chung, N. (2016). Effects of virtual reality and augmented reality on visitor experiences in museum. In *Information and communication technologies in tourism 2016: Proceedings of the international conference in Bilbao, Spain, February 2-5, 2016*. Springer International Publishing, 621-635.

Khor, W. S., Baker, B., Amin, K., Chan, A., Patel, K. & Wong, J. (2016). Augmented and virtual reality in surgery-the digital surgical environment: Applications, limitations and legal pitfalls. *Annals of Translational Medicine*, *4*(23), 454.

Kipper, G. & Rampolla, J. (2012). *Augmented reality: An emerging technologies guide to AR*. Elsevier.

Kiyokawa, K., Takemura, H. & Yokoya, N. (2002). Seamless Design for 3D object creation. *IEEE Multimedia*, *9*(1), 22-33.

LaViola, J. J. (2000). A discussion of cybersickness in virtual environments. *ACM SIGCHI Bulletin, 32*(1), 47-56.

Lemley, M. A. & Volokh, E. (2017). Law, virtual reality, and augmented reality. *University of Pennsylvania Law Review, 166*(5), 1051-1134.

Mann, S. & Smith, S. (2017). *Augmented reality and the surveillance society*. In The Palgrave Handbook of Posthumanism in Film and Television. Palgrave Macmillan, 297-307.

McReynolds, E., Hubbard, S., Lau, T., Saraf, A., Cakmak, M. & Roesner, F. (2017). Toys that listen: A study of parents, children, and internet-connected toys. In *Proceedings of the 2017 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems*, 5197-5207.

Milgram, P. & Kishino, F. (1994). A taxonomy of mixed reality visual displays. *IEICE TRANSACTIONS on Information and Systems, 77*(12), 1321-1329.

Mistry, P. (2015). The privacy implications of augmented reality. *Michigan Telecommunications and Technology Law Review, 22*, 197-227.

Olsson, T. & Salo, M. (2011). Online user survey on current mobile augmented reality applications. *In 2011 10th IEEE International Symposium on Mixed and Augmented Reality*, 75-84. IEEE.

Ong, S. K. & Nee, A. Y. C. (2013). *Virtual and augmented reality applications in manufacturing.* Springer Science ve Business Media.

Paelke, V. (2014). Augmented reality in the smart factory: Supporting workers in an industry 4.0. environment. *In 2014 IEEE Emerging Technology and Factory Automation (ETFA)*, 1-4. IEEE.

Pantano, E. & Servidio, R. (2012). Modeling innovative points of sale through virtual and immersive technologies. *Journal of Retailing and Consumer Services, 19*(3), 279-286.

Papagiannis, H. (2017). *Augmented Human: How Technology is Shaping the New Reality*. O'Reilly Media, Inc.

Poushneh, A. & Vasquez-Parraga, A. Z. (2017). Discernible impact of augmented reality on retail customer's experience, satisfaction and willingness to buy. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 34, 229-234.

Rauschnabel, P. A., Felix, R. & Hinsch, C. (2019). A framework for designing augmented reality marketing. *Journal of Interactive Marketing, 45*, 101-118.

Roesner, F., Kohno, T. & Molnar, D. (2014). Security and privacy for augmented reality systems. *Communications of the ACM, 57*(4), 88-96.

Schwerdtfeger, B., Reif, R., Gunthner, W. A., Klinker, G., Hamacher, D., Schilling, K., ... & Deml, B. (2013). Pick-by-vision: There is something to pick at the end of the augmented tunnel. *Virtual Reality, 17*(2), 107-120.

Sherman, W. R. ve Craig, A. B. (2003*). Understanding virtual reality: Interface, application, and design.* Morgan Kaufmann.

Slater, M. & Sanchez-Vives, M. V. (2016). Enhancing our lives with immersive virtual reality. *Frontiers in Robotics and AI, 3*, 74.

Stanney, K. M., Kennedy, R. S. & Drexler, J. M. (1997). Cybersickness is not simulator sickness. *In Proceedings of the Human Factors and Ergonomics Society Annual Meeting*, 41(2), 1138-1142.

Starner, T. (2013). Project Glass: An extension of the self. *IEEE Pervasive Computing, 12*(2), 14-16.

Sutherland, I. E. (1968). A head-mounted three dimensional display. In *Proceedings of the December 9-11, 1968, fall joint computer conference, part I*, 757-764.

Tussyadiah, I. P., Wang, D., Jung, T. H. & tom Dieck, M. C. (2018). Virtual reality, presence, and attitude change: Empirical evidence from tourism. *Tourism Management, 66,* 140-154.

Wagner, I., Broll, W., Jacucci, G., Kuutii, K., McCall, R., Morrison, A., ... & Terrin, J. J. (2018). On the role of presence in mixed reality. *Presence: Teleoperators and Virtual Environments, 18*(4), 249-276.

Wang, X., Ong, S. K. & Nee, A. Y. C. (2016). A comprehensive survey of augmented reality assembly research. *Advances in Manufacturing, 4*(1), 1-22.

Yim, M. Y. C., Chu, S. C. & Sauer, P. L. (2017). Is augmented reality technology an effective tool for e-commerce? An interactivity and vividness perspective. *Journal of Interactive Marketing*, 39, 89-103.

Zhou, F., Duh, H. B. L. & Billinghurst, M. (2008). Trends in augmented reality tracking, interaction and display: A review of ten years of ISMAR. *In 2008 7th IEEE/ACM International Symposium on Mixed and Augmented Reality*, 193-202. IEEE.

KAYNAKÇA

Alansari Z, Anuar NB, Kamsin A, Soomro S, Belgaum MR, Miraz MH, et al., editors. (2018). Challenges of internet of things and big data integration. Emerging Technologies in Computing: First International Conference, iCETiC 2018, London, UK, August 23–24, 2018, Proceedings 1; 2018: Springer.

Albouq SS, Abi Sen AA, Almashf N, Yamin M, Alshanqiti A, & Bahbouh NM. (2022). A survey of interoperability challenges and solutions for dealing with them in IoT environment. *IEEE Access*, 10, 36416-28.

Ali ZH, & Ali HA. (2021). Towards sustainable smart IoT applications architectural elements and design: opportunities, challenges, and open directions. *The Journal of Supercomputing*, 77, 5668-725.

Andronie M, Lăzăroiu G, Iatagan M, Uță C, Ștefănescu R, & Cocoșatu M. (2021). Artificial intelligence-based decision-making algorithms, internet of things sensing networks, and deep learning-assisted smart process management in cyber-physical production systems. *Electronics*, 10(20), 2497.

Bansal R, Obaid AJ, Gupta A, Singh R, & Pramanik S, editors. (2021).Impact of big data on digital transformation in 5G era. Journal of Physics: Conference Series; 2021: IOP Publishing.

Breslow M. (2005). The eICU solution: a technology-enabled care paradigm for ICU performance. Proctor P. R. DWC, Jerome H. G. ve Gray F. (Edt.), *Building a Better Delivery System: A New Engineering/Health Care Partnership* '.içinde (ss. 209-14). Washington, D.C., United States: National Academies Press

Brown AS. (2016). Manufacturing Gets Smart. *Mechanical Engineering*, 138(09), 34-9.

Brzeziński J, & Ocicka B. (2015). Role of logistics providers in resilient supply chains. *Logistyka*, 3, 5605--8.

Bumann J, Peter M. (2019). Action fields of digital transformation–a review and comparative analysis of digital transformation maturity models and frameworks. *Digitalisierung und andere Innovationsformen im Management Innovation und Unternehmertum*, 2, 13-40.

Cham T-H, Cheah J-H, Memon MA, Fam K-S, & László J. (2022). Digitalization and its impact on contemporary marketing strategies and practices. *Journal of Marketing Analytics*, 10(2), 103-5.

Coustasse A, Deslich S, Bailey D, Hairston A, & Paul D. (2014). A business case for tele-intensive care units. *The Permanente Journal*, 18(4), 76.

Dhasarathy A, Gill I, Khan N, Sekar S, & Van Kuiken S. (2020). How to become 'tech forward': A technology-transformation approach that works. *J McKinsey Company*, 7.

DHL (2019). *DHL Adds Latest Ai Advancements to The Resilience360 Platform*. https://www.dhl.com/global-en/home/press/press-archive/2019/dhl-adds-latest-ai-advancements-to-the-resilience360-platform.html, Erişim tarihi: 12.12.2023

Egodawele M, Sedera D, & Bui V. A (2022). Systematic Review of Digital Transformation Literature (2013-2021) and the development of an overarching apriori model to guide future research. arXiv 2022, arXiv:221203867 2022. https://doi.org/10.48550/arXiv.2212.03867.

Farahani B, Firouzi F, & Chakrabarty K. (2020). Healthcare iot. *Intelligent Internet of Things: From Device to Fog Cloud*, 515-45.

Gurzhii A, Islam AN, Haque AB, & Marella V. (2022). Blockchain enabled digital transformation: a systematic literature review. *IEEE Access*, 10, 79584-605.

Hiddleson C, Buchman T, & Coiera E. (2019). Turning "Night into Day": Challenges, Strategies, and Effectiveness of Re-engineering the Workflow to Enable Continuous Electronic Intensive Care Unit Collaboration Between Australia and US. Kai Zheng JW, Thomas G. Kannampallil ve Vimla L. Patel (Edt.), *Cognitive Informatics* '.içinde (ss. 281-7). USA: Springer Nature.Springer Nature

Higberg R, & Larsson G. (2016). Realisering av Industry 4.0 genom RFID: Implementering av RFID i intern logistik på Bosch Rexroth Mellansel: Independent thesis Advanced level; 2016.

Holmström J. (2022). From AI to digital transformation: The AI readiness framework. *Business Horizons*, 65(3), 329-39.

Hoonakker PL, & Carayon P. (2018). Work system barriers and strategies reported by Tele-intensive care unit nurses: a case study. *Critical care nursing clinics of North America*, 30(2), 259-71.

IBM (2021). *Defining Digital Transformation*. https://www.ibm.com/topics/digital-transformation, Erişim tarihi: 11.12.2023

Janković J. Primjena koncepta Interneta poštanskih stvari u dostavi pošiljaka. Zagreb: University of Zagreb; 2022.

Karimi K, Atkinson GJWP, & FreeScale, ARM. (2013). What the Internet of Things (IoT) needs to become a reality. 1-16.

Kim T-h, Ramos C, & Mohammed S. (2017). Smart city and IoT. *Future Generation Computer Systems*, 76, 159-62.

Kotis K, & Katasonov A. (2012). An iot-ontology for the representation of interconnected, clustered and aligned smart entities. (Edt.), *Technical report* '. Finland: VTT Technical Research Center

Kraus S, Jones P, Kailer N, Weinmann A, Chaparro-Banegas N, & Roig-Tierno N. (2021). Digital transformation: An overview of the current state of the art of research. *Sage Open*, 11(3), 21582440211047576.

Kumar G, Falk DM, Bonello RS, Kahn JM, Perencevich E, & Cram P. (2013). The costs of critical care telemedicine programs: a systematic review and analysis. *Chest*, 143(1), 19-29.

Leong JR, Sirio CA, & Rotondi AJ. (2005). eICU program favorably affects clinical and economic outcomes. *BioMed Central Crit Care*, 9, E22.

Li K, Cui Y, Li W, Lv T, Yuan X, & Li S, et al. (2022). When internet of things meets metaverse: Convergence of physical and cyber worlds. *IEEE Internet of Things Journal*, 10(5), 4148-73.

Li S. (2021). How Does Digital Transformation Improve Customer Experience? R. PMvM (Edt.), *The Palgrave Handbook of FinTech Blockchain* '.içinde (ss. 473-502). Palgrave Macmillan, Cham

Lynn T, Endo PT, Ribeiro AMN, Barbosa GB, & Rosati P. (2020). The internet of things: definitions, key concepts, and reference architectures. *The Cloud-To-Thing Continuum: Opportunities Challenges in Cloud, Fog Edge Computing*, 1-22.

Macaulay J, Buckalew L, & Chung G. (2015). Internet of things in logistics. DHL. *Trend Research Cisco Consulting Services A collaborative report by DHL Cisco on implications use cases for the logistics industry*,

Madakam S, Lake V, Lake V, & Lake V. (2015). Internet of Things (IoT): A literature review. *Journal of Computer Communications*, 3(05), 164.

Mohamed Hashim MA, & Tlemsani I, Matthews R. (2021). Higher education strategy in digital transformation. *Education Information Technologies*, 1-25.

Nadkarni S, & Prügl R. (2021). Digital transformation: a review, synthesis and opportunities for future research. *Management Review Quarterly*, 71, 233-341.

Pflaum AA, & Gölzer P. (2018). The IoT and digital transformation: toward the data-driven enterprise. *IEEE pervasive computing*, 17(1), 87-91.

Philips (2017). *Philips eICU*. https://www.usa.philips.com/healthcare/resources/landing/teleicu, Erişim tarihi: 12.12.2023

Rêgo BS, Jayantilal S, Ferreira JJ, & Carayannis EG. (2021). Digital transformation and strategic management: A systematic review of the literature. *Journal of the Knowledge Economy*, 1-28.

Relations DPDGAM (2017). *DHL Supply Watch: Machine Learning to Mitigate Supplier Risks*. https://www.businesswire.com/news/home/20170524005934/en/DHL-Supply-Watch-Machine-Learning-to-Mitigate-Supplier-Risks, Erişim tarihi: 12.12.2023

Ries M. (2009). Tele-ICU: a new paradigm in critical care. *International Anesthesiology Clinics*, 47(1), 153-70.

Schwertner K. (2017). Digital transformation of business. *Trakia Journal of Sciences*, 15(1), 388-93.

Shehade M, & Stylianou-Lambert T, editors. (2020). Revisiting authenticity in the age of the digital transformation of cultural tourism. Cultural and Tourism Innovation in the Digital Era: Sixth International IACuDiT Conference; 2020; Athens: Springer.

Siebel TM (2019). *Digital transformation: survive and thrive in an era of mass extinction*. New York: RosettaBooks

Tao F, Zuo Y, Da Xu L, & Zhang L. (2014). IoT-based intelligent perception and access of manufacturing resource toward cloud manufacturing. *IEEE transactions on industrial informatics*, 10(2), 1547-57.

Tarkoma S, & Ailisto H. (2013). The internet of things program: the finnish perspective. *IEEE Communications Magazine*, 51(3), 10-1.

Tarkoma S, & Katasonov A. (2011). Internet of things strategic research agenda. *Finnish Strategic Centre for Science, Technology Innovation*, 1.

Westerman G, Bonnet D, & McAfee A (2014). *Leading digital: Turning technology into business transformation*. USA: Harvard Business Press

Xu J, Gu B, & Tian G. (2022). Review of agricultural IoT technology. *Artificial Intelligence in Agriculture*, 6, 10-22.

Young LB, Chan PS, & Cram P. (2011). Staff acceptance of tele-ICU coverage: a systematic review. *Chest*, 139(2), 279-88.

KAYNAKÇA

Akçay, E. ve Tıngör, Ö. (2021). Biyoteknoloji çağında insan ve etik: Crıspr teknolojisinin birey, aile ve toplum açısından değerlendirilmesi. *Düşünce ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, (4),31-54.

Akkaya, A. ve Pazarlıoğlu, N. (2012). 21.Yüzyılın anahtar teknolojisi: Beyaz biyoteknoloji. *Kırıkkale Üniversitesi Bilimde Gelişmeler Dergisi*, 1(1), 22-33.

Avcı, T. B. (2019). Biyoteknolojinin renkleri. *Biyoteknoloji ve Yaşam Bilimleri Gazetesi*. https://www.biomedya.com/biyoteknolojinin-renkleri. Erişim tarihi: 12.03.2024

Bayramoğlu, Z., Ağızan, K. ve Tekin, M. (2018). Türkiye'de biyoekonomi girişimciliğinin tarımdaki önemi. *KSÜ Tarım Doğa Dergisi,* (21), 227-236.

Dikilitaş, M. T. (2020). Biyoteknoloji Nedir? Biyoteknoloji Tipleri ve Çalışmaları. *Teknoloji Nedir*. https://teknoloji.org/biyoteknoloji-nedir-biyoteknoloji-tipleri-ve-calismalari/ Erişim tarihi: 26.02.2024.

Dora, D. D. (2020). Biyoteknoloji. *Biyoteknolojik İlaçlar*. https://biyoteknolojikilaclar.net/biyoteknoloji.php Erişim Tarihi:12.03.2024.

Ergül, V. ve Çakır, S. (2023). Nanoteknoloji'nin sektörel uygulamaları. *Savunma Bilimleri Dergisi*, 43(1), 1-22.

Fontes, M. (2007). Technological entrepreneurship and capability building in biotechnology. *Technology Analysis & Strategic Management*, 19(3), 351-367.

Gartland. K. M. A. ve Gartland J. S. (2018). Opportunities in biotechnology. *Journal of Biotechnology,* 282, 38–45.

Gül, Ü. D. (2014). Sağlık alanında biyoteknolojik uygulamalar: Kırmızı biyoteknoloji. *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 1(1).

Kafarski, P. (2012). Rainbow code of biotechnology. *Chemik*, 66(8), 811-816.

Kanwugu, O., Ivantsova, M. ve Chidumaga, K. (2018). Gold biotechnology: Development and advancements. *AIP Conference Proceedings*, (1), 020034.

Kılıç, S. (2006). Biyolojik silahlar ve biyoterörizm. *Türk Hijyen ve Deneysel Biyoloji Dergisi,* 63(1,2,3),1-20.

Kiremitçi, İ. (2014). Küresel boyutta biyolojik terör tehdidi. *Savunma Bilimleri Dergisi*, 27-58.

Koçdor, H. (2022). Geçmişten günümüze biyoteknoloji. Koçdor, H., Pabuççuoğlu, A., Zihnioğlu, F., ve Sağın, F., (edt). *Sağlık Biyoteknolojisi*, (ss.1-10). 1. Baskı. Türkiye Klinikleri: Ankara.

Kolarova, T. (2014). The attitude of 17–18 years old students to socio-ethical ıssues of genetic engineering. *Biotechnology & Biotechnological Equipment*, 23(1), 58-62.

Oğuz, C. S. (2020). Denizlerden İnsanlık İçin Yeni Çareler: Mavi Biyoteknoloji. https://kalkinmaguncesi.izka.org.tr/index.php/2020/07/22/denizlerden-insanlik-icin-yeni-careler-mavi-biyoteknoloji/, Erişim tarihi: 05.03.2024.

Oğuz, S. C. (2020). Denizlerden İnsanlık İçin Yeni Çareler: Mavi Biyoteknoloji. *İzmir Kalkınma Ajansı*. https://kalkinmaguncesi.izka.org.tr/index.php/2020/07/22/denizlerden-insanlik-icin-yeni-careler-mavi-biyoteknoloji/. Erişim Tarihi:12.03.2024

Özer, Y. (2019). Nanoteknoloji'nin askeri uygulamaları üzerine bir değerlendirme. *Güvenlik Bilimleri Dergisi,* 33-52.

Prabha, S. P., Nagappan, S., Rathna, R., Viveka, R., ve Nakkeeran, E. (2020). Blue biotechnology: A vision for future marine biorefineries technology. *Refining Biomass Residues for Sustainable Energy and Bioproducts Technology, Advances, Life Cycle Assessment, and Economics*. 463-480.

Sanayi ve Teknoloji Politikaları (2022). *Akıllı Yaşam ve Sağlık Ürün ve Teknolojileri Yol Haritası.* www.sanayi.gov.tr, Erişim tarihi:26.02.2024.

Seyhan, N. (2022). Türkiye'de biyoteknoloji girişimciliği önündeki engellerin SWARA yöntemi ile ağırlıklandırılması. *European Journal of Science and Technology*, (43), 136-141.

Stalk, G., ve Hout, T.M. (1990). Competing against time: How time-based competition is reshaping global markets. Free Press, New York.

Tunçgenç, M. (2014). *Dünyada ve Türkiye'de biyoteknoloji sanayisine bakış*. https://www.kmo.org.tr/resimler/ekler/ca7e7dc5e6daaf6_ek.pdf. Erişim Tarihi:12.03.2024.

Türkiye Biyoteknoloji Stratejisi ve Eylem Planı, 2015- 2018 Raporu. http://www.sp.gov.tr/tr/temel-belge/s/123/Turkiye+Biyoteknoloji+Stratejisi+ve+Eylem+Plani+_2015-2018 Erişim tarihi: 11.03.2024.

Türkiye İstatistik Kurumu (2020). *Biyoteknoloji İstatistikleri, Biyoteknolojik Ar-Ge faaliyetleri ve biyoteknoloji ürünlerinin ticarileştirilmesi önündeki engellere göre girişim sayısı.* https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Biotechnology-Statistics-2019-33822. Erişim tarihi: 12.03.2024.

URL-1. Çölleşmeye karşı dev kumtaşı duvarlar. *Mimarlık Gündemi.* https://mimdap.org/2009/05/collethmeye-karthy-acylan-savathta-dev-kumtathy-duvarlar/. Tarihi:12.03.2024

URL-2. Endüstriyel Üretimde Organizma Çağı: Biyoteknoloji Ne Anlama Geliyor*? SOCAR Türkiye Blog*. https://www.socar.com.tr/blog/arge-ve-inovasyon/endustriyel-biyoteknoloji. Erişim Tarihi: 11.03.2024.

Usluca, S., Öztaş, D., Çarhan, A., ve Ateş, A. (2022). Biyoterörizm tehditi. Ş. Türkoğlu (Edt), *Biyoloji Alanında Teorik ve Uygulamalı Akademik Çalışmalar.* İksad Yayınevi, Ankara.

Üstün, Ç. ve Demirci, N. (2016). Biyoteknoloji, tıp ve etik. *Ege Tıp Dergisi*. 55(3), 158-162.

Willis, P. (2020). Altın pirinç. *Bilim İletişim Platformu*. https://gelecekbilimde.net/altin-pirinc/ Erişim Tarihi:12.03.2024.

Yardımcı, A. (2012). Ekonomik forum. https://haber.tobb.org.tr/ekonomikforum/2012/04/042-044.pdf. Erişim tarihi: 12.03.2024.

KAYNAKÇA

Akkaya, B. (2018). Teknogirişim firmalarındaki yöneticilerin liderlik tiplerinin firmaların örgütsel çevikliğine etkisi: Teknopark firmaları üzerine bir araştırma. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü-İşletme Anabilim Dalı, Yayımlanmamış Doktora Tezi.*

Ateş, M. (2003). Fikir ve sanat eserleri üzerindeki hakların kapsamı ve sınırlandırılması, 1. Baskı, Ankara: Yayıncılık.

Bailetti, T. (2012). Technology entrepreneurship: Overview, definition, and distinctive aspects. *Technology Innovation Management Review*, 5-12.

Beckman, C. M., Eisenhardt, K., Kotha, S., Meyer, A., & Rajagopalan, N. (2012). Technology entrepreneurship. *Strategic Entrepreneurship Journal,* 6(2), 89–93.

Erdal, M. (2001). Yeni ekonomide teknik kökenli girişimcinin rolü. *Öneri Dergisi,* 4 (15), 109-113.

Helvacıoğlu, A. D., Eraslan, İ. H., & Bulu, M. (2004). Dijitalleşen dünyada fikrî mülkiyet haklarının ülkeler açısından küresel rekabet avantajı oluşturmadaki yeri. *Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi*, 485-493.

Ismail, N. (2017). Promoting university's innovation through intellectual property rights: a Malaysian perspective. *20th International Sientific Conference "Economic and Social Development", Prague, 27-28 April 2017,* 174-183.

Mastar Özcan & Tepekule, U. (2016). Girişimciliğin yeni yüzü: Teknogirişim ve kamusal destekler. *2 nd International Congress On Economics And Business, Bosnia and Herzegovina,* 751-763.

Mohammadi, S., Momayez, A. & Rahbar, F. (2014). A conceptual model in techno-entrepreneurship services for people with disability in urban management of Tehran. *World of Sciences Journal,* 2(2), 38-47.

Nirban, S., & Sharma, R. P. (2022). Growth of intellectual property rights and their impact on developing countries. *Indian Journal of Law and Legal Research,* 4 (4), 1-10.

Parlakyıldız, F. M. & Güvel, E. A. (2015). Fikri mülkiyet hakları ve bu hakları korumanın ekonomik önemi. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 8 (4), 29-39.

Patent Raporu (2024). Türkiye'nin Patent Raporu-2023. https://www.patentraporu.com/turkiyenin-patent-raporu-2023, Erişim Tarihi: 18.04.2024.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (2024). Teknoloji Geliştirme Bölgeleri İstatistikleri-Nisan 2024. https://www.sanayi.gov.tr/assets/pdf/istatistik/TGBIstatistikiBilgiler2024V4.pdf, Erişim Tarihi: 20.05.2024.

Suluk, C., Karasu, R. & Nal, T. (2023). *Fikri mülkiyet hukuku.* 7. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Tatar, D. B. (2014). *Mülkiyet ve fikri mülkiyetin felsefi temelleri.* Ankara: Astana Yayınları.

Tekin, D. (2018). Tekno-girişimlerde girişimci pazarlama, girişimcilik eğilimi ve işletme performansı ilişkisi. *Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü-Pazarlama Anabilim Dalı, Yayımlanmamış Doktora Tezi.*

Tekin, E. (2022). *Girişimcilik ve sosyal sermaye.* 2. Baskı, Konya: Eğitim Yayınevi.

Tekinalp, Ü. (1999). *Fikrî mülkiyet hukuku.* İstanbul: Beta Basım.

URL 1 (t.y.). https://www.wipo.int/pct/en/, Erişim Tarihi: 19.05.2024.

WIPO (2023). https://www.wipo.int/pressroom/en/articles/2023/article_0002.html Erişim Tarihi: 19.04.2024

WIPO (2024). https://www.wipo.int/pressroom/en/articles/2024/article_0002.html, Erişim Tarihi: 19.04.2024.

KAYNAKÇA

BCG & Hello Tomorrow (2019). *The dawn of the deep tech ecosystem*. https://media-publications.bcg.com/BCG-The-Dawn-of-the-Deep-Tech-Ecosystem-Mar-2019.pdf, Erişim Tarihi: 23.03.2024.

Cicada Innovations (2020). *Australia's deeptech opportunity: ınsights from the cicada ınnovations journey*. Alpha Beta: Australia.

Duran, C., Üzenç, G., Keskik, B. & Yekeler, U. (2021). Derin teknolojiye derinlemesine bakış: Türkiye'de ve dünyada derin teknoloji girişimciliği. https://www.istka.org.tr/media/132496/derin-teknolojiye-derinlemesine-bak%C4%B1%C5%9F-t%C3%BCrkiye-de-ve-d%C3%BCnyada-derin-teknoloji-giri%C5%9Fimcili%C4%9Fi.pdf, Erişim Tarihi: 05.04.2024.

European Startups (2021). *The year of Deep Tech 2021*. https://dealroom.co/uploaded/2021/04/EUST-Dealroom-Sifted-Deep-Tech-Jan-2021.pdf, Erişim Tarihi: 10.04.2024.

El Ghak, T., Gdairia, A. & Abassi, B. (2020). High-tech entrepreneurship and total

factor productivity: The case of innovation-driven economies. *Journal of the Knowledge*

Economy, 1-35.

GlobelIndex (2024). Piyasa değerine göre dünyanın en değerli 10 şirketi 2024. https://tr.al-ain.com/article/piyasa-de-erine-g-re-d-nyan-n-en-de-erli-10-irketi-2024, Erişim Tarihi: 15.04.2024.

Gourévitch, A., de Brabandere, L., Coulin, A.-D., Doutrepont, T., Jean, A. & Wille, T. (2020). *The deep tech mission log book*. The Boston Consulting Group.

Hello Tomorrow Türkiye (2022). *Deep tech nedir?*. https://www.hello-tomorrow.org.tr/deep-tech-nedir/, Erişim Tarihi: 03.04.2024.

Jacobs, S., Franzeskides, C., Leitner, L., Autret, N. & Chiavarini, L. (2023). *The 2023 european deep tech report*. https://dealroom.co/uploaded/2023/09/The-European-Deep-Tech-Report-2023.pdf, Erişim Tarihi: 05.04.2024.

Kılıç, A. S. & Duran, C. (2021). Derin teknoloji girişim kategorileri arasındaki benzerlik ve farklılıkların analizi: Türkiye örneği. *Journal of Entrepreneurship and Innovation Management*, 10(2), 87-109.

Portincaso, M., Gourévitch, A., Gross-Selbeck, S. & Reichert, T. (2020). *How deep tech can help shape the new reality*. The Boston Consulting Group.

SGI (2019). Deeptech Investments: Realising the potential. https://www.sginnovate.com/event/deep-tech-investments-realising-potential, Erişim Tarihi: 05.04.2024.

Startup Genome & GEN (2020). The Global Startup Ecosystem Report 2020. https://startupgenome.com/reports/gser2020, 20.04.2024.

Timur, E. (2022). Derin teknoloji girişimciliği nedir?. https://teknoloji.org/derin-teknoloji-girisimciligi-nedir/, Erişim Tarihi: 03.04.2024.

URL 1 (2020). *DeepTech Investing Report 2020*. https://differentfunds.com/deeptech-investing/, Erişim Tarihi: 23.03.2024.

URL 2 (2024). Teknoloji geliştirme bölgeleri. https://www.sanayi.gov.tr/istatistikler/istatistiki-bilgiler/mi0203011501, Erişim Tarihi: 25.04.2024.

URL 3 (t.y). https://www.invest.gov.tr/tr/sectors/sayfalar/financial-investments-startups.aspx, Erişim Tarihi: 25.04.2024.

Ye, W. (2023). *Deep tech series vol. 1: Harnessing deep tech for global development*. https://www.undp.org/policy-centre/singapore/blog/deep-tech-series-vol-1-harnessing-deep-tech-global-development, Erişim Tarihi: 05.04.2024.

KAYNAKÇA

Ballı, A. (2019).” Sürdürülebilirlik, Sürdürülebilir Girişimcilik ve Türkiye’de Sürdürülebilir Girişimcilik”, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt.11 Sayı.29, Eylül.

Bailetti, T. (2012).” Technology Entrepreneurship: Overview, Definition, and Distinctive Aspects”, *Technology Innovation Management Review,* February, p.5-12.

Bashir, M., Alfalih, A., & Pradhan, S. (2022). “Sustainable business model innovation: Scale development, validation and proof of performance”, *Journal of Innovation & Knowledge*, 7 (2022) 100243, p.1-11.

Calik E. & Bardudeen F. (2016). *A measurement scale to evaluate sustainable innovation performance in manufacturing organizations*, 13th Global Conference on Sustainable Manufacturing - Decoupling Growth from Resource Use, Procedia CIRP 40 (2016) 449 – 454.

Dantas, R. M., Ilyas, A., & Rita, J. X. (2022). *Circular entrepreneurship in emerging markets through the lens of sustainability, Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, ISSN 2199-8531, MDPI, Basel, Vol. 8, Iss. 4, pp. 1-15, https://doi.org/10.3390/joitmc8040211.

Güngör, N. (2023). Sürdürülebilirlik Raporlarında Döngüsel Ekonomi: Borsa İstanbul’da Bir Araştırma, *Denetim ve Güvence Hizmetleri Dergisi*, 2023, 3(1), s.36-47.

Horne, J., Fichter, K. (2022). “Growing for sustainability: Enablers for the growth of impact startups – A conceptual framework, taxonomy, and systematic literature review”, *Journal of Cleaner Production* 349, 131163, p.1-16.

Karadeniz, E. (2021). *Şirketlerin Sürdürülebilirlik Anlayışlarının Kurumsal İtibara Etkisi (Türk İspanyol Markalarının Karşılaştırmalı Bir analizi)*, İstanbul üniversitesi SBE Halkla İlişkiler ve Tanıtım ABD Y. Lisans Tezi. İstanbul.

Koçan A., Gültekin, D. G. & Baştuğ, M. (2019). *Yeni Ekonomi ve İş Modelleri: Döngüsel Ekonomi ve Paylaşım Ekonomileri*, Uluslararası Ekonomi Araştırmaları ve Finansal Piyasalar Kongresi 7-8-9 November 2019 – Gaziantep.

Kosmopoulos, P. (2024)., Chapter 10 - *The way forward for sustainable development*, Planning and Management of Solar Power from Space p. 173-189, https://doi.org/10.1016/B978-0-12-823390-0.00001-6.

Köse, Ş. G. (2016). Açık İnovasyon ve Örneklerle Açık İnovasyon Kullanımı, *İstanbul Sosyal Bilimler Dergisi*, fall, issue 14, s.13-24.

Kelly A., Nunes, S., Morioka, S N., & Bolis I. (2022), “Challenges of business models for sustainability in startups”, *RAUSP Management Journal,* Vol. 57 No. 4, 2022 pp. 382-400 Emerald Publishing Limited 2531-0488 DOI 10.1108/RAUSP-10-2021-0216.

Nakıboğu, G., & Bulgurcu, B. (2017). “İşletmelerin Çevresel sürdürülebilirlik Göstergelerine Yönelik Farklı Bir Değerlendirme: Modifiye Edilmiş Dijital Mantık (MDL), *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, (16. UİK Özel Sayısı):709-728 ISSN 1307-9832.

Opstal, W. V., & Borms, L. (2023). “Startups and circular economy strategies: Profile differences, barriers and enabler”s, *Journal of Cleaner Production,* 396, pstal). Contents lists available at ScienceDirect Journal of Cleaner Production journal homepage: www.elsevier.com/locate/jclepro https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2023.136510 , p.1-19.

Roomi, M. A., Saiz-Alvarez, J. & Coduras, A. (2021). *Measuring Sustainable Entrepreneurship and Eco-Innovation: A Methodological Proposal for the Global Entrepreneurship Monitor (GEM)*, Sustainability 2021, 13, 4056. https://doi.org/10.3390/su13074056

Türkmen Ay, M. & Kılıç, F. (2020). “Sürdürülebilir Kalkınma Anlayışına Yönelik Döngüsel Ekonomi Modeli”, *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 55(4), s.2538-2556

Veral Sapmaz, E. (2021). Döngüsel Ekonomi: Engeller, Stratejiler ve İş Modelleri, *Ankara Üniversitesi Çevrebilimleri Dergisi,* 8(1), 7-18 (2021).

https://sustainablefuture.com.tr/dongusel_ekonomi_nedir/ Erişim Tarihi: 10.03.2024

https://www.tondo.tech/en/circular-economy/what-is-circular-economy Erişim Tarihi: 10.03.2024

https://www.ekoiq.com/dongusel-ekonomi-bir-sistem-inovasyonudur/ Erişim Tarihi: 11.03.2024.

https://turkonfed.org/tr/detay/2300/toplumun-gelecegine-katki-saglayan-start-uplar-surdurulebilir-buyume-programi-ile-desteklendi Erişim Tarihi: 16.03.2024

https://www.grantthornton.global/en/insights/articles/mandatory-sustainability-reporting-for-large-companies/ Erişim Tarihi: 16.03.2024

https://www.sciencedirect.com/topics/engineering/economic-sustainability, Erişim Tarihi:24.03.2024

https://yesilbuyume.org/ab-kurumsal-surdurulebilirlik/ Erişim Tarihi: 24.03.2024

KAYNAKÇA

URL 1 (2023). *Online Butik Örnek İş Planı/Kanvas İş Modeli*. https://lonca.co/tr/blog/ornek-is-plani, Erişim Tarihi: 25.04.2024.

URL 2 (2019). *İş Fikri ve İş Modeli Kavramları*. https://www.iienstitu.com/blog/is-fikri-ve-is-modeli-kavramlari, Erişim Tarihi: 25.04.2024.

URL 3 (2024). *Girişimciler İçin Bir Rehber: Business Model Canvas Nedir?*. https://seldadogancan.com/girisimciler-icin-bir-rehber-business-model-canvas-nedir/, Erişim Tarihi: 25.04.2024.

URL 4 (2016). 3 Yeni Örnek Kanvas. https://medium.com/ciz-io-s%C3%BCr%C3%BCm-notlar%C4%B1/3-yeni-%C3%B6rnek-kanvas-ekledik-67e6fcad49eb, Erişim Tarihi: 25.04.2024.

Karaca, T. (2015). *İş Modelinden İş Planına Geçerken*. https://www.slideshare.net/tufank/modelinden-planna-keerken, Erişim Tarihi: 25.04.2024.

Osterwalder, A. & Pigneur, Y. (2009). *Business Model Generation*. https://www.speedytemplate.com/forms/business-model-template-3.pdf , Erişim Tarihi: 25.04.2024.

KAYNAKÇA

Altındağ, A. (2017). *Peak Games, Küresel Büyümesini Sürdürüyor*. https://www.maxihaber.net/peak-games-kuresel-buyumesini-surduruyor/, Erişim Tarihi: 06.03.2024.

Aydın, O. (2018). *Türkiye'nin Başarı Hikayesi ile Örnek Olan Girişimlerinden Insider!.* https://moblobi.com/internet/tum-roportajlar/insider-roportaj-2/, Erişim tarihi: 28.04.2024.

BBC (2020). *Peak Games: 1,8 milyar dolara ABD'li Zynga'ya satılan Türk oyun şirketi hakkında bilinenler.* https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-52884384, Erişim tarihi: 06.03.2024.

BBC, (2024). *Getir İngiltere, Almanya, Hollanda ve ABD pazarlarından çekildiğini açıkladı.* https://www.bbc.com/turkce/articles/cz5d1r7l5xno, Erişim tarihi: 01.05.2024.

Beydilli, A. (2022). *Trendyol'un Kurucusu Demet Mutlu'nun Başarı Hikayesi.* https://girisimcikadinlar.com.tr/trendyolun-kurucusu-demet-mutlunun-basari-hikayesi/, Erişim tarihi: 27.04.2024.

BTM (2020). *Türkiye'nin İlk Unicorn'u Peak Games'in Tecrübelerle Bezenmiş Başarı Hikayesi,* https://btm.istanbul/blog/turkiyenin-ilk-unicornu-peak-gamesin-tecrubelerle-bezenmis-basari-hikayesi, Erişim Tarihi: 06.03.2024.

BTM (2021a). *Getir Nasıl Unicorn Oldu?*. https://btm.istanbul/blog/getir-nasil-unicorn-oldu, Erişim tarihi: 04.04.2024.

BTM (2021b). *Türkiye'nin En Hızlı Unicorn Olan Şirketi: Dream Games*. https://btm.istanbul/blog/turkiyenin-en-hizli-unicorn-olan-sirketi-dream-games, Erişim tarihi: 22.04.2024.

Bulut, S. (t.y.). *Peak Games'in başarısı bize ne anlatıyor?.* https://www.milliyet.com.tr/molatik/galeri/peak-gamesin-basarisi-bize-ne-anlatiyor-85687/1, Erişim tarihi: 06.03.2024.

Canbaz, B. (2020). *İlklerin Uygulaması Getir'in Hikayesi*. https://www.pazarlamasyon.com/ilklerin-uygulamasi-getirin-hikayesi, Erişim tarihi: 04.04.2024.

Canbaz, B. (2020). *Türkiye'nin İlk Unicorn'u Olan Peak Games'in Başarı Dolu Hikâyesi.* https://www.pazarlamasyon.com/turkiyenin-ilk-unicornu-olan-peak-gamesin-basari-dolu-hikayesi, Erişim tarihi: 06.03.2024.

Cici, G. (2023). E-Ticaret Devi Hepsiburada'nın *Bir Apartman Dairesinde Başlayan Kuruluş Hikâyesi: Arkasında Kadın Gücü Var!* https://www.webtekno.com/hepsiburada-kurulus-hikayesi-h137723.html, Erişim tarihi: 27.04.2024.

Crunchbase (2024). *Peak Games.* https://www.crunchbase.com/organization/peak-game, Erişim tarihi: 06.03.2024.

Çalışkan, N. (2019). *Bir gecede Türkiye'ye damgasını vuran Peak hakkında bilmeniz gereken 13 şey.* https://www.haberturk.com/turkiye-ye-damgasini-vuran-peak-games-hakkinda-bilmeniz-gereken-13-sey-2377831-teknoloji, Erişim tarihi: 06.03.2024.

Çil, İ., Pınar, D., Araslı, A., Kurt, S. ve Topcan, A. (2023). E-Ticaret Operasyon Merkezinde 5S ile Yalın ve Sürdürülebilir Depo Oluşturma: Trendyol'da Bir Örnek Olay İncelemesi. *International Journal of Behavior, Sustainability and Management,* 10(19), 1-20.

Çotuk, T. (2018). *Türkiye'nin Yükselen Şirketi Insider, 11 Milyon Dolarlık Yatırım Aldı.* https://pazarlamaturkiye.com/turkiyenin-yukselen-sirketi-insider-11-milyon-dolarlik-yatirim-aldi/, Erişim tarihi: 28.04.2024.

Dal, N. E. ve Şahin, Ö. (2018). Elektronik ticarette güven oluşturan faktörlerin satınalma niyeti ile ilişkisi: Trendyol alışveriş sitesi müşterileri ile bir araştırma. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi,* 5(12), 240-259.

Demir, M. (2022). *Şimdi yeni Insider'lar çıkarmak istiyoruz.* https://fastcompany.com.tr/calisma-hayati/simdi-yeni-insiderlar-cikarmak-istiyoruz/, Erişim tarihi: 28.04.2024.

Durna, S. ve Aksoy, A. (2023). E-Ticaret Web Sitesi Kullanılabilirliğinin Tüketici Satın Alma Niyetine Etkisi: Hepsiburada.com Örneği, *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 25(2), 408-431.

Endeavor (2021). *Peak Games.* https://endeavor.org.tr/girisimcilerimiz/peak-games/, Erişim tarihi: 06.03.2024.

Erdoğan, R. T. (2023). Ön Söz. T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (Edt.), *Teknogirişim Stratejisi* içinde (ss. 5-5).

Eryılmaz, S. (2022). *Tüm televizyonlar hacklendi sanılmıştı! Peak Games'in olaylı reklam filmi için mahkeme kararını verdi.* https://finans.mynet.com/haber/detay/ekonomi/tum-televizyonlar-hacklendi-sanilmisti-peak-games-in-olayli-reklam-filmi-icin-mahkeme-kararini-verdi/439107/, Erişim tarihi: 06.03.2024.

Esquire (2020). *Dünden Bugüne Peak Games.* https://www.esquire.com.tr/ilginc/info/2020/07/04/dunden-bugune-peak-games, Erişim tarihi: 06.03.2024.

Garanti BBVA (2017). *2017 Yılı Türkiye'nin Kadın Girişimcisi Hande Çilingir.* https://www.garantibbvakadingirisimci.com/basari-hikayeleri/hande-cilingir, Erişim tarihi: 28.04.2024.

Getir (2024). *Hakkımızda.* https://getir.com/hakkimizda/, Erişim tarihi: 04.04.2024

Girişim Haber (2018). *Türkiye'nin Yazılım Alanındaki İlk Unicorn'u Insider Oldu!,* https://www.girisimhaber.com/post/2022/03/01/Turkiyenin-Yazilim-Alanindaki-Ilk-Unicornu-Insider-Oldu.aspx, Erişim tarihi: 28.04.2024.

Habertürk (2024). *Getir Avrupa ve ABD'den çıktı.* https://m.haberturk.com/getir-avrupa-ve-abd-den-cikti-3681735-teknoloji, Erişim tarihi: 01.05.2024.

Hepsiburada (2022). *2022 Sürdürülebilirlik Raporu*. https://kurumsal.hepsiburada.com/uploads/HB22_Surd_TR1705.pdf, Erişim tarihi: 27.04.2024.

InBusiness (2021). *Getir, Avrupa'dan sonra ABD'ye demir attı.* https://www.inbusiness.com.tr/sektorler/tarim-gida-perakende/2021/11/12/getir-avrupadan-sonra-abdye-demir-atti, Erişim tarihi: 04.04.2024.

İçözü, T. (2022). *Unicorn olan Insider'ın kurucularından Hande Çilingir, Arda Kutsal'ın konuğu oldu.* https://webrazzi.com/2022/03/08/unicorn-olan-insider-in-kurucularindan-hande-cilingir-arda-kutsal-in-konugu/, Erişim tarihi: 29.04.2024.

İHA (2024). *Hepsiburada, drone ile teslimatı test ediyor.* https://www.iha.com.tr/istanbul-haberleri/hepsiburada-drone-ile-teslimati-test-ediyor-77617874, Erişim tarihi: 27.04.2024.

İnan, B. (2020). *Peak Games nasıl satıldı? Zynga açıkladı.* https://shiftdelete.net/peak-games-nasil-1-8-milyar-dolara-satildi-zynga-acikladi, Erişim tarihi: 06.03.2024.

İyibozkurt, E. B. (2021). *Getir'in Hikâyesi.* https://biyibozkurt.medium.com/getirin-hikayesi-699b979227a6, Erişim tarihi: 04.04.2024.

Kazancı, E. (2021). *Türkiye girişimcilik ekosistemi ve bir başarı hikâyesi: GETİR.* https://www.bloomberght.com/yorum/ersoy-erkazanci/2288583-turkiye-girisimcilik-ekosistemi-ve-bir-basari-hikyesi-getir, Erişim tarihi: 04.04.2024.

Kobitek (t.y.). *Türk şirketi Peak Games Dünyanın en büyük beşinci sosyal oyun şirketi haline geldi.* https://kobitek.com/turk_sirketi_peak_games_dunyanin_en_buyuk_besinci_sosyal_oyun_sirketi_haline_geldi, Erişim tarihi: 06.03.2024.

Koca, A. A. (2012). *Ortadoğu'da büyüyen Peak Games Kammelna'yı satın aldı.* https://webrazzi.com/2012/02/21/peak-games-kammelna/, Erişim Tarihi: 06.03.2024.

Menteş, N. (2023). *Insider: Ben bir şeyler başarabilirim.* https://www.gzt.com/genc-motto/insider-ben-bir-seyler-basarabilirim-3757598, Erişim tarihi: 28.04.2024.

Milliyet (2021). *Papara Nedir, Nasıl Kullanılır? Papara Ne İşe Yarar, Hangi Bankaya Aittir?.* https://www.milliyet.com.tr/egitim/papara-nedir-nasil-kullanilir-papara-ne-ise-yarar-hangi-bankaya-aittir-6512749, Erişim tarihi: 29.04.2024.

Mumay, C. (2020). *Her şey Moda'da bir apartmanda başladı....* https://www.sozcu.com.tr/peak-gamesin-basarisi-nasil-ortaya-cikti-wp5849986, Erişim tarihi: 06.03.2024.

Mynet (2019). *Peak Games nedir? Ne iş yapar?.* https://www.mynet.com/peak-games-nedir-ne-is-yapar-190101141324, Erişim tarihi: 06.03.2024.

Öztürk, S. B. (2022). *"Z Kuşağı Gibi Biz de Sınır Tanımıyoruz, Özgürüz ve Deneyime Önem Veriyoruz".* https://hbrturkiye.com/roportaj/z-kusagi-gibi-biz-de-sinir-tanimiyoruz-ozguruz-ve-deneyime-onem-veriyoruz, Erişim tarihi: 29.04.2024.

Papara (2023). *Papara'ya hoş geldin Rebellion!.* https://blog.papara.com/paparaya-hos-geldin-rebellion/, Erişim tarihi: 29.04.2024.

Papara (2024). *Banka değiliz, Papara'yız; sizin için buradayız*. https://www.papara.com/about-us, Erişim tarihi: 29.04.2024.

Papuççiyan, A. (2018). *Reklamında Ryan Reynolds'u oynatan Peak Games'ten 400 milyon dolarlık pazarlama bütçesi.* https://webrazzi.com/2018/07/24/reklaminda-ryan-reynoldsu-oynatan-peak-gamesten-400-milyon-dolarlik-pazarlama-butcesi/, Erişim tarihi: 06.03.2024.

Peak (2024). *How We Work.* https://peak.com/how-we-work. Erişim tarihi: 07.03.2024.

Sabah (2022). *Hepsiburada Smart by MIMEX açılıyor.* https://www.sabah.com.tr/ekonomi/hepsiburada-smart-by-mimex-aciliyor-6151131, Erişim tarihi: 27.04.2024.

Salur, N. (2019). *"Getir'in birincil sattığı şey ürün değil zamandır.".* https://www.youtube.com/watch?v=n0fSviC6gIU, Erişim tarihi: 04.04.2024.

Startupnedir (2020). *Peak Games 1.8 Milyar Dolar Yatırım ile Türkiye'nin İlk Unicorn'u Oldu!.* https://www.startupnedir.com/peak-games-1-8-milyar-dolar-yatirim-ile-turkiyenin-ilk-unicornu-oldu/, Erişim tarihi: 06.03.2024.

Taş, S. (2022). *Insider Nasıl Unicorn Oldu?.* https://www.girisimhaberleri.com/insider-nasil-unicorn-oldu/, Erişim tarihi: 28.04.2024.

The Brand Planet (2021). *Getir'in aldığı yeni yatırım 1,1 milyar doları aşarak rekor kırdı*. https://www.thebrandplanet.com/post/getir-in-aldigi-yeni-yatirim-1-1-milyar-dolar%C4%B1-asarak-rekor-kirdi, Erişim tarihi: 04.04.2024.

Trendyol (2024). *Biz kimiz.* https://www.trendyol.com/whoweare, Erişim tarihi: 27.04.2024.

TRT Haber (2020). *Zynga, Türk oyun şirketi Peak Games'i 1,8 milyar dolara satın alıyor.* https://www.trthaber.com/haber/ekonomi/zynga-turk-oyun-sirketi-peak-gamesi-18-milyar-dolara-satin-aliyor-488862.html, Erişim tarihi: 06.03.2024.

Turcorn.gov.tr (2024). *Turcorn 100 Programı Nedir?* https://turcorn.gov.tr/, Erişim tarihi: 30.04.2024.

Türk, Y. (2023). *Hepsiburada Premium'da sepet tutarından bağımsız tüm alışverişlerde kargo bedava*. https://www.aa.com.tr/tr/sirkethaberleri/teknoloji/hepsiburada-premium-da-sepet-tutarindan-bagimsiz-tum-alisverislerde-kargo-bedava/679769, Erişim tarihi: 27.04.2024

Varank, M. (2020). *İlk Türk unicorn yani Turcorn hayırlı olsun. Türkiyedeki girişimcilik ekosistemi açısından çok önemli bir gelişme.* https://twitter.com/varank/status/1267428375473381376, Erişim tarihi: 06.03.2024.

Yavuz, H. M. (2023). *Trendyol'un 3 Metrelik Bir Masada Kurulup Devasa Bir Şirkete Dönüşmesinin Örnek Alınacak Hikâyesi.* https://www.webtekno.com/trendyol-kurulma-hikayesi-h138323.html, Erişim tarihi: 27.04.2024.

Yavuz, P. (2021). *Papara nedir, sahibi ve ortakları kim? Papara kimin?.* https://www.tgrthaber.com/aktuel/papara-nedir-sahibi-ve-ortaklari-kim-papara-kimin-2800971, Erişim tarihi: 29.04.2021.

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE SANAT VE YARATICILIK

EDİTÖR: **SEDA ATA**

EĞİTİM
yayınevi

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE SANAT VE YARATICILIK

Editör: Seda Ata

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-99-8
1. Baskı, Haziran 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE SANAT VE YARATICILIK
Editör: Seda Ata
VI+112 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-99-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aldous, C. R. (2007). Creativity, problem solving and innovative science: Insights from history, cognitive psychology and neuroscience. *International Education Journal, 8*(2), 176-186.

Aktan, D. (2018). *Okul öncesi eğitimde yaratıcılık ve geliştirilmesi*. Ankara: Eğiten.

Andreasen, N. C. (2015). *Yaratıcı beyin dehanın nörobilimi*. (Çev. K. Güney). Ankara: Akılçelen Kitapları.

Argun, Y. (2012). *Okul öncesi dönemde yaratıcılık ve eğitimi*. Ankara: Anı.

Artut, K. (2010). *Okul öncesinde resim eğitimi*. Ankara: Anı.

Aşıkoğlu- Aydemir, D. (2018). *Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık düzeyleri ile 60-72 aylık çocukların fen öğrenimi arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur.

Averill, J. R., Chon, K. K. ve Hahn, D. W. (2001). Emotions and creativity, East and West. *Asian Journal of Social Psychology,* 4, 165-183.

Bayındır, N. (2013). *Çocuklarda yaratıcılık ve geliştirilmesi*. Ankara: Eğiten.

Bee, H. ve Boyd, D. (2009). *Çocuk gelişim psikolojisi*. (Çev. O. Gündüz). İstanbul: Kaknüs.

Çetin, Z. ve Koyuncuoğlu, B. (2013). *İz bırakmak: Çocuk, sanat ve yaratıcılık.* Ankara: Vize.

Edwards, L. C. (2006). *The creative arts: A process approach for teachers and children*. New Jersey: Pearson.

Fenson, L., Dale, P. S., Reznick, J. S., Bates, E., Thal, D. J. , Pethick, S. J., Tomasello, M., Mervis, C. B. ve Stiles, J. (1994). Variability in early communicative development. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 59(4), 1-185.

Fisher, R. (1995). *Teaching children to think*. United Kingdom: Nelson Thomes.

Goleman, D. (2019). *Duygusal zekâ neden IQ'dan daha önemlidir?* (Çev. B. Seçkin Yüksel). İstanbul: Varlık.

Johnson, A. P. (2014). Creativity and intuition. *Journal of Gifted Education and Creativity, 2(*2), 9-21.

Koster, J. B. (2001). *Growing artists: Teaching art to young children*. United States of America: Delmar.

Kuru- Turaşlı, N. (2014). Yaratıcılıkta temel kavramlar ve yaratıcılığın doğasını anlamak. E Çelebi-Öncü (Ed.). *Erken çocukluk döneminde yaratıcılık ve geliştirilmesi* içinde (s. 2-14). Ankara: Pegem Akademi.

Okutan, N. Ş. (2012). *Karma ve izole yaş gruplarında verilen okul öncesi eğitiminin 4-6 yaş grubu çocuklarının gelişim özellikleri ve yaratıcılık performanslarına etkisinin incelenmesi.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.

Ömeroğlu, E., ve Turla, A. (2001). Okulöncesi dönemde yaratıcılık eğitimi ve desteklenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, *151*, 49-53.

Özcan, D. (2014). Uygur halk destanlarında bir simge olarak renkler: karalık, aklık. *Uluslararası Uygur Araştırmaları Dergisi,* 4, 89-97.

Özdemir-Beceren, B. ve Ünsal, F. Ö. (2017). Yaratıcılıkta zihinsel süreçler. E. Çelebi Öncü (Ed.). *Yaratıcılığın keşfi* içinde (s. 33-49). Ankara: Hedef.

Öztürk, B. ve Kısaç, İ. (2015). Bilgiyi işleme modeli. B. Yeşilyaprak (Ed.). *Eğitim psikolojisi: gelişim-öğrenme-öğretim* içinde (s. 303-335). Ankara: Pegem Akademi.

Shibles, W. (1974). The metaphorical method. *Journal of Aesthetic Education*, *8*(2), 25-36.

Sadler-Smith, E. (2015) Wallas' four-stage model of the creative process: More than meets the eye? *Creativity Research Journal*, *27*(4), 342-352.

Senemoğlu, N. (2015). *Gelişim, öğrenme ve öğretim*. Ankara: Yargı.

Smith, E. E. ve Kosslyn, S. M. (2014). *Bilişsel psikoloji: Zihin ve beyin*. (Çev. Ed. Muzaffer Şahin). Ankara: Nobel.

Türk Dil Kurumu (2020). Güncel Türkçe sözlük. Erişim adresi: https://sozluk.gov.tr/

Üstel, İ. (1996). Yaratıcı düşünce üzerine çeşitlemeler. *Bilim ve Teknik Dergisi*, 348. TÜBİTAK, Ankara.

Üstündağ, T. (2011). *Yaratıcılığa yolculuk*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Wadsworth, B. (2015). J. *Piaget'in duyusşal ve bilişsel gelişim kuramı*. (Çev. Ed. Z. Selçuk). Ankara: Pegem Akademi.

Woolfolk-Hoy, A. (2015). *Eğitim psikolojisi*. (Çev. D. Özen). İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Yazar, A. (2007). *1914-2006 okul öncesi eğitim programlarında yaratıcılığın incelenmesi.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Yıldız Bıçakçı, M. ve Aral, N.(2009). Dil gelişimi. N. Aral ve T. Duman (Ed.). *Eğitim psikolojisi* içinde (s. 115-130). İstanbul: Kriter Yayınevi

Yıldız, F. Ü. ve Şener, T. (2016). *Okul öncesi dönemde yaratıcılık eğitimi ve yaratıcı etkinliklerde kullanmak için materyal hazırlama*. Ankara: Nobel.

KAYNAKÇA

Artut, K. (2013). *Sanat eğitimi: Kuramları ve yöntemleri*. Ankara: Anı.

Bouza-Koster, J. (2001). *Growing artists: Teaching arts to young children.* United States of America: Delmar.

Fox, J. E. ve Schirrmacher, R. (2014). *Çocuklarda sanat ve yaratıcılığın gelişimi.* (Çev. Ed. N. Aral ve G. Duman). Ankara: Nobel.

Gardner, H. (1991). *The unschooled mind*. New York: Basic Books.

Goodenough, F. L. (1975). *Measurement of of intelligence by drawings*. New York: Arno Press.

Kellogg, R. (1969). *Analyzing children's arts*. Palo Alto, CA. Mayfield Publishing.

Lansing, K. M. (1966). The research of Jean Piaget and its implications for art education in the elementary school. *Studies in Art Education, 7*(2), 33-42.

Lowenfeld, V. (1957). *Creative and mental growth*. Canada: Macmillan.

Lowenfeld, V. ve Brittain, W. L. (1987). *Creative and mental growth*. New York: Macmillan.

Piaget, J. (1967). *The child's conception of space*. New York: Routledge and Kegan Paul.

KAYNAKLAR

Eckhoff, A. (2011). The importance of art viewing experiences in early childhood visual arts: The exploration of a master art teacher's strategies for meaningful early arts experiences. *Early Childhood Education Journal, 39*(2), 119-126.

Dickenson, N. J. (2017). *Art education: how the visual arts are critical in student social-emotional development.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Bethel University.

Freeman, N. H. (2000). *Strategies of Representation in Young Children: Analysis of Spatial Skills and Drawing Processes.* Academic Press.

Gussak, D. E., & Rosal, M. L. (2016). *The Wiley Handbook of Art Therapy*. Wiley-Blackwell.

Jalongo, M. R. (1999). How we respond to the artistry of children: Ten barriers to overcome. *Early Childhood Education Journal, 26*(4), 205-208.

Lowenfeld, V., & Brittain, W. L. (1987). *Creative and Mental Growth.* Macmillan.

McLennan, D. M. P. (2010). Process or product? The argument for aesthetic exploration in the early years. *Early Childhood Education Journal, 38*, 81–85.

MEB (2024). *T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü Okul Öncesi Eğitim Programı*. https://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/guncellenenokuloncesiegitimprogrami.pdf

Schirrmacher, R. (2006). *Art and Creative Development for Young Children*. Cengage Learning. *https://anyflip.com/eobsk/mwov/basic*

Rumble, H. F., Jindal-Snape, D. & Ross, J. (2024). Visual arts participation and young children's social emotional wellbeing: a scoping review. *Education 3-13, 1(*16). https://doi.org/10.1080/03004279.2024.2304790

Ulutaş, İ. ve Ersoy, Ö. (2004). Okul öncesi dönemde sanat eğitimi. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 12*(1). https://openaccess.mku.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12483/762/Oztas, Haydar 2004.pdf?sequence=1&isAllowed=y#page=3

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Kitabevi.

KAYNAKÇA

Aktan, Z. D., (2015). *Okul öncesi eğitimde yaratıcılık ve geliştirilmesi*. Ankara: Eğiten Kitap.

Albert, R. S., ve Runco, M. A. (1999). A history of research on creativity. R. J. Sternberg (Ed.), Handbook of creativity (s. 16–31). Cambridge: Cambridge University Press.

Csikszentmihalyi, M. (1996). *Creativity: Flow and the psychology of discovery and invention*. New York: Harper Collins.

Çalık, M. ve Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri. *Eğitim ve Bilim*. 39 (174), s. 33-38. doı: 10.15390/EB.2014.3412

Kampylis, P., Berki, E., Saariluoma, P. (2009). In-service and prospective teachers' conceptions of creativity. *Thinking Skills and Creativity*. 4 (1), 15-29, doi: https://doi.org/10.1016/j.tsc.2008.10.001.

Karasar, N. (2006). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler* (16. baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Karlıdağ, İ. (2018). Türkiye'de okul öncesi eğitimde yaratıcılık alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Social Sciences Studies Journal (SSSJournal),* 4 (14), s. 456-462. doı:10.26449/sssj.365

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2013). Okul Öncesi Eğitim Programı. https://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=652 (E.T.: 17.06.2024).

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2024). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı. https://cdn.eba.gov.tr/icerik/GorusOneri/2024ProgramlarOnayli/2024programokuloncesiOnayliKod.pdf (E.T.: 17.06.2024).

Rouquette, M. L. (1992). *Yaratıcılık*. (I. Gürbüz, Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları. (1989).

San, İ. (1985). *Sanat ve eğitim yaratıcılık- sanat sorunları, kuramları ve eleştirisi- eğitimle ilişkiler*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Yayınları.

San, İ. (2004). *Sanat ve eğitim*. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Sungur, N. (1992). *Yaratıcı düşünce*. İstanbul: Özgür Yayın- Dağıtım.

Ünal, G. (2020). *Çocuklarda yaratıcılık*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Winnicott, D. W. (2010). *Oyun ve gerçeklik*. (T. Birkan, Çev.). İstanbul: Metis Yayınları. (1971).

Yıldırım, A., ve Şimsek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. baskı). Seçkin Yayınları.

KAYNAKÇA

Beghetto, R. A., & Kaufman, J. C. (2014). Classroom contexts for creativity. *High Ability Studies*, *25*(1), 53-69.

Davies, D., Jindal-Snape, D., Collier, C., Digby, R., Hay, P., & Howe, A. (2012).Creative learning environments in education: A systematic literature review. *Thinking Skills and Creativity*, 8, 80–91.

Erbil Kaya, Ö., M. ve Kimzan, İ. (2016). Okul öncesi eğitimde planlama ve değerlendirme. Ö.M. Erbil Kaya (Ed.), *Kurum uygulamaları içinde*. (79-108 ss.) Eskişehir: Açık Öğretim Yayınları.

Gardner, H. (1983). *Frames of mind: The theory of multiple intelligences*. New York, NY: Basic Books.

Gültekin, M. (2005). Öğretim etkinliklerinin planlanması, *Öğretimde planlama ve değerlendirme içinde* (s.191-205) M. Gültekin (Ed) Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Hertzog, N. (1995). Investigating the nature of open-ended activities. Yayımlanmamış Doktora Tezi, University of Illinois, Champaign-Urbana.

Isenberg, J. P., & Jalongo, M. R. (1997). *Creative expression and play in early childhood*. Merrill.

Kostelnik, M., J., Soderman, K., A., Whirren, A.,P. Ve Rupiper, M., L. (2019). *Gelişime uygun eğitim programı erken çocukluk eğitiminde en iyi uygulamalar.* (E. Ahmetoğlu ve İ. H. Acar Çev.). Ankara: Nobel Yayıncılık.

MEB (2013). *Okul öncesi eğitim programı.* 20 Şubat 2020 tarihinde http://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooprogram.pdf sayfasından erişilmiştir.

Robinson, K. (2003). *Yaratıcılık aklın sınırlarını aşmak.* (Çev. Nihal Koldaş). İstanbul: Kitap Yayınevi.

Senemoğlu, N. (2015). *Gelişim ve öğrenme*. Ankara: Gazi Kitapevi.

Yıldırım, A. (2014). Yaratıcılığa dayalı eğitim programı oluşturma. E. Çelebi Öncü- İ. Ulutaş (Ed.), *Her Yönüyle Okul Öncesi Eğitim 2 içinde* (116-129 ss.), Hedef CS Basın Yayın. Ankara.

İHRACAT ODAKLI LOJİSTİK AĞ TASARIMI

OTOMOTİV SEKTÖRÜ ÜZERİNE BİR UYGULAMA

DR. BİLAL ŞEKER

EĞİTİM
yayınevi

İHRACAT ODAKLI LOJİSTİK AĞ TASARIMI: OTOMOTİV SEKTÖRÜ ÜZERİNE BİR UYGULAMA

Dr. Bilal Şeker

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

E-ISBN: 978-625-6658-97-4
1. Baskı, Haziran 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
İHRACAT ODAKLI LOJİSTİK AĞ TASARIMI: OTOMOTİV SEKTÖRÜ ÜZERİNE BİR UYGULAMA
Dr. Bilal Şeker
VI+128 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-6658-97-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Abrahamsson, M., & Aransson, H. (2007). Measuring Logistics Structure. *International Journal of Logistics: Research and Applications*, 263-284.

Açık, A., & Başer, S. (2017). Economies of Scale in Seaborne Coal Transportation: A Case Study of İsdemir Port. *Journal of Transportation and Logistics*, 12-20.

Afshari, H., Sharafi, M., ElMekkawy, T., & Peng, Q. (2014). Optimizing Multi-objective Dynamic Facility Location Decisions within Green Distribution Network Design. *Procedia CIRP*, 675-679.

Allen, B. (1997). The Logistics Revolution and Transportation. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 106-116.

Arabacı, H., & Yücel, D. (2020). Lojistik Sektörünün Ekonomik Büyümeye Etkisi. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 78-84.

Barutçuoğlu, A., Demirtaş, D., Dilan, B., Düzgün, R., Köksalan, M., & Savaşaneril, S. (2009). Bir Otomotov Firması İçin Araç Sevkiyatı veDağıtım Merkezi Yer Seçimi Problemi . *Endüstri Mühendisliði Dergisi*, 4-16.

Başguğ, A. K., & Evlimoğlu, E. (2020). Otomotiv Sektörünün Türkiye Ekonomisini Makroekonomik Olarak Etkileme Mekanizmaları ve Sektöre Yönelik Bir Analiz. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 134-154.

Bensassi, S., Ramos, L., Zarzoso, I., & Burguet, C. (2015, Mart Perşembe). Relationship between logistics infrastructure and trade: Evidence from Spanish regional exports,. *Volume 72 ISSN 0965-8564*,, s. Pages 47-61.

BERA. (2014, Şubat Pzartesi). Business & Economics Research Advisor Automobile History: https://www.loc.gov/rr/business/BERA/issue2/history.html adresinden alındı

Bozkurt, C., & Mermertaş, F. (2019). Türkiye ve G8 Ülkelerinin Lojistik Performans Endeksine Göre Karşılaştırılması. *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi* , 107-118.

Bozma, G., Başar, S. İ., & Aydın, S. (2017). Lojistik Performansının Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisi . *The International New Issues in Social Sciences*, 401 - 414.

Bozyiğit, S. (2016). Türkiye'deki Lojistikle İlgili Lisans Bölümlerinin Ders Programları Üzerine Bir İnceleme. *Journal of Yasar University*, 133-149.

Bris, M. (2010). Transshipment Model In The Function Of Cost Minimization In A Logistics System. *Interdisciplinary Management Research*, 48-59.

Brownwestlogistics. (2021, December 2). Benefits of Using Distribution Centers: https://brownwestlogistics.com/blog/benefits-of-using-distribution-centers adresinden alındı

Carlino, G. A. (1978). *Economies of Scale in Manufacturing Location.* Boston: Martinus Nijholf Social Science Division.

Carlogos. (2020, Şubat Pazartesi). The Largest Car Companies in the World (New): https://www.carlogos.org/reviews/largest-car-companies.html adresinden alındı

Chen, G., Wu, X., Li, J., & Guo, H. (2020). Green Vehicle Routing and Scheduling Optimization of Ship Steel Distribution Center Based on Improved Intelligent Water Drop Algorithms. *Mathematical Problems in Engineering*, 13.

Chou, S.-Y., & Chang, Y.-H. (2008). A decision support system for supplier selection based on a strategy-aligned fuzzy SMART approach. *Expert Systems with Applications*, 2241-2253.

ÇORLUTSO. (2021, Şubat Salı). Çorlu Ticaret ve Sanayi Odası 2020 Otomotiv Sektör Raporu: https://www.corlutso.org.tr/uploads/docs/otomotiv_sektor_raporu2020.pdf adresinden alındı

CSBB. (2021, Ocak Cumartesi). *Dünya Ekonomisinde Son Gelişmeler Bülteni 2020*. Cumhurbaşkanlığı Strateji Bütçe Başkalığı: https://www.sbb.gov.tr adresinden alındı

Davidson, H. W. (1979). Factor Endowment, Innovation and International Trade Theory. *International Review for Social Sicience*, 764-774.

Demir, Ö. (2010, Mayıs 14). Bir Otomotiv Firmasının İhracat Dağıtım Merkezinde Milkrun Sisteminin Kurulması. Kocaeli, Kocaeli Üniversitesi-Fen Bilimleri Enstitüsü, Türkiye.

Demirdöğen, O., Erdal, H., & Kul, S. (2017). ağıtım Merkezi Yer Seçimi Problemine Stokastik Bir Model Önerisi: Tra Bölgesinde Bir Uygulama. *Ataturk University Journal of Economics & Administrative Sciences*, 1-11.

Demirer, Ö. (2021, Mayıs Salı). *Hitit Üniversitesi Dosyalar Metaryaller Bölümü.* Üretim/İşlemler Yönetimiİ / Kuruluş Yeri Seçimi: http://web.hitit.edu.tr/dosyalar/materyaller/omurdemirer-hititedutr_27903_15122019_1P8A.pdf adresinden alındı

DTÖ. (2021, Ocak 4). *Uluslar Arası Ticaret İstatistikleri*. Dünya Ticaret Örgütü: https://www.wto.org/english/news_e/news20_e/stat_18dec20_e.htm adresinden alındı

Ekonomi Bakanlığı. (2016, Mart Pazartesi). Otomotiv Yan Sanayi Sektör Raporu: https://www.orhangazitso.org.tr/webFiles/1488897381.pdf adresinden alındı

Emirkadı, Ö., & Balcı, H. (2018). Lojistik Sektörü ve Türkiye Dış Ticaretine Etkileri. *Journal of Institute of Economics Development and Social Research*, 123-132.

Erdoğan, G. (2021, December 2). *VRP Spreadsheet Solver.* Bath University People: https://people.bath.ac.uk/ge277/vrp-spreadsheet-solver/ adresinden alındı

Erhan , I. (2009, Temmuz 1). Türkiye'de Lojistik Hizmetlerinin Gelişiminin İhracat Odaklı Büyümeye Etkileri. *Yüksek Lisans Tezi*. Aydın, Aydın, Türkiye: Adnan Menderes Üniversitesi.

Eurodecision. (2022, Nisan 1). Logistics network design: https://www.eurodecision.eu/offers/logistics-supply-chain-optimization adresinden alındı

Finans Ajans. (2021, Ocak Pazar). Finans Ajans: https://www.finansajans.com/dunyanin-en-cok-ihracat-yapan-ulkeleri-2020-h26891.html adresinden alındı

Glick, E. (2021, Eylül 1). Supply Chain Network Challenges And Benefits: https://geodis.com/us/blog/logistics-solutions/supply-chain-network-challenges-and-benefits-impact-good-network-location adresinden alındı

Göçer, A., Peynirci, Ö., & Semiz, M. (2021). Logistics performance index-driven policy development: An application to Turkey. *Transport Policy, ScienceDirect*, https://doi.org/10.1016/j.tranpol.2021.03.007.

Görçün, Ö. F., & Görçün, O. (2018). Lojistik Maliyetler Çerçevesinde Karadeniz Limanlarının Multimodal Taşımacılığa Uygunluklarının Analizi. *International Journal of Economic and Administrative Studies*, 65-80.

Güler, A. (2020). *UTİKAD Lojistik Sektör Raporu 2019.* İstanbul: Uluslararası Taşımacılık ve Lojistik Hizmet Üretenleri Derneği.

Gülsun, B., & Eryaman, B. (2018). Lojistikte Taşıma Şekillerinin Belirlenmesi: Bir Kombine Taşımacılık Örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Dergisi*, 37-51.

Helpman, E. (1981). lnternational Trade in the Presence of Product Differentiation Economies of Scale and Monopo|istic Competition. *Journat of tnternational Economics*.

Holzapfel, A., Kuhn, H., & Sternbeck, M. G. (2018). Product allocation to different types of distribution center in retail logistics networks. *European Journal of Operational Research*, 948-966.

Hompel, M., & Schmidt, T. (2014). *Warehouse Management Autumation an Organization of Wherehouse Systems.* İstanbul: Nobel Akademik Yayıncılık.

İncekara, B. (2020). Türkiye'de Lojistik ve Ulaştırma Harcamaları ve İhracat İlişkisinin ekonometrik Analizi. *Journal of Economics Finance and Accounting*, 166 - 172.

Ingsih, I. S., Arifin, M. Z., & Wicaksono, A. (2018). North Jamrud Terminal Warehouse Performance by The Effect of Halal Logistics Issue. *Civil and Environmental Science* , 41-51.

Jrcded. (2021, February 2). Benefits of Warehouse Consolidation : https://www.jrcded.com/benefits-of-warehouse-consolidation/ adresinden alındı

Kalinowski, N. (2016). Warehouse Location Strategy: How Can Organizations Determine The Ideal Warehouse Locationa Strategy To Optimize Business Result. *Warehouse Location Strategy* (s. 1-51). Wisconsin- USA: University of Wisconsin.

Kalkınma Bakanlığı. (2018, Mart Pazar). On Birinci Kalkınma Planı-Otomotiv Sanayi Çalışma Grubu Sektör Raporu: https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2020/04/OtomotivSanayiiCalismaGrubuRaporu.pdf adresinden alındı

Kara, M., Tayfur, L., & Basık, H. (2009). Mustafa Kemal University Journal of Social Sciences Institute. *Küresel Ticarette Lojistik Üslerin Önemi ve Türkiye*, 69-84.

Karakış, İ. (2014, March 2). *İTÜ Akademik Açık Arşiv* . Polen: https://polen.itu.edu.tr/handle/11527/5947 adresinden alındı

Karakuş, C. B., Topal, A., & Ulutaş, A. (2020). Location selection for logistics center with fuzzy SWARA and CoCoSo methods. *Journal of Intelligent & Fuzzy Systems*, 4693 – 4709.

Kargari, M., & Sepehri, M. M. (2012). Stores clustering using a data mining approach for distributing automotive spare-parts to reduce transportation costs. *Expert Systems with Applications*, 4740-4748.

Kaya, A., Yıldır, C., Ağıralan, İ., & Çebi, F. (2016). Yedek Parça Dağıtım Planlamasına Yönelik Model Tasarımı ve Bir Uygulama. *Ege Academic Review*, 21-29.

Keesing, D. B. (1968). Labor Skills on the Structure of Trade in Manufactures. *The Open Economy Essays on International Trade and Finance, Peter B. Kenen ve Roger Lawrence (ed)*, 5-6.

Kiesmüller, G., Kok, A., & Fransoo, J. (2005). Transportation mode selection with positive manufacturing lead time. *Logistics and Transportation Review*, 511-530.

Koçak, D. R. (2020). Lojistiğin Tarihsel Gelişimi: Askeri Gereksinimden İşletme Lojistiğine ve Tedarik Zinciri Yönetimine Evrilme Süreci. *Journal of Yasar University*, 246-258.

KPGM. (2019, Mart Çarşamba). Otomotiv Sektörel Bakış Raporu: https://home.kpmg/tr/tr/home/gorusler/2019/04/sektorel-bakis-2019-otomotiv.html adresinden alındı

Kurgan, N. (2022, Ağustos 1). MAK 404-Üretim Yönetimi ve Organizasyon Makine Mühendisliği 6.Hafta Ders Notları. Samsun, Türkiye.

Lang, N. T. (2006). The LatentAbsolute Advantage Of The Comparative Advantage In Theories Of International Trade. *International Business & Economics Research Journal*, 27-30.

Leirião, L., Debone, D., Pauliquevis, T., Évora do Rosário, N., & El Khouri Miraglia, S. (2020). Environmental and public health effects of vehicle emissions in a large metropolis: Case study of a truck driver strike in Sao Paulo, Brazil. *Atmospheric Pollution Research*, 24-31.

Liang, L., & Chen, L. (2008). A fuzzy quantified SWOT procedure for environmental evaluation of an international distribution center. *Information Sciences*, 531-549.

Linder, B. (1961). An Essay on Trade and Transformation. *Stockholm*.

Lojiyol. (2020, Ocak Cumartesi). Lojistikte en önemli sorunlar: "Stratejik plan eksikliği ve fiyat odaklı rekabet": https://www.lojiyol.com/lojistikte-en-onemli-sorunlar-stratejik-plan-eksikligi-ve-fiyat-odakli-rekabet/ adresinden alındı

Lopienski, K. (2020, August 14). *shipbob*. A Guide to Inbound and Outbound Logistics Processes: https://www.shipbob.com/blog/inbound-and-outbound-logistic adresinden alındı

Mao, Z., Huang, D., Fang, K., Wang, C., & Lu, D. (2020). Milk-run routing problem with progress-lane in the collection of automobile parts. *Annals of Operations Research*, 657–684.

Markusen, J. R., & Maskus, K. E. (2011). *International Trade: Theory and Evidence* . USA: Department of Economics University of Colorado, Boulder.

Mei, H., Jingshuai, Y., Teng, M., Xiuli, L., & Ting, W. (2017). The Modeling of Milk-run Vehicle Routing Problem Based on Improved C-W Algorithm that Joined Time Window. *Transportation Research Procedia*, 716-728.

Meller, R. (2015, March 5). *Supply Chain News*. Order Fulfillment as a Competitive Advantage: https://www.supplychain247.com/article/order_fulfillment_as_a_competitive_advantage adresinden alındı

Mevzuat. (2021, Mart Salı). Mevzuat.Net Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu (GTİP): https://www.mevzuat.net/fayda/gtip-nedir-nasil-tespit-edilir.asp adresinden alındı

Migiro, G. (2018, Mayıs 22). *10 Of The World's Most Traded Goods*. worldatlas.com: https://www.worldatlas.com/articles/10-of-the-world-s-most-traded-goods.html adresinden alındı

Mikic, M. (1998). *International Trade.* New York: St.Martin's Press.

Mutlu, A., Kayıkçı, Y., & Çatay, B. (2018). Deniz-demir yolu uluslararası kombine yük taşımacılığı operasyonları için karar destek sistemi. *7. Ulusal Lojistik ve Tedarik Zinciri Kongresi* (s. 1-8). Bursa: Sabancı Universitesi.

Niu, Y., Yang, Z., Chen, P., & Xiao, J. (2018). A Hybrid Tabu Search Algorithm for a Real-World Open Vehicle Routing Problem Involving Fuel Consumption Constraints. *https://doi.org/10.1155/2018/5754908*, 12.

OEC. (2021, Ocak Salı). Observatory of Economic Complexity: https://oec.world/en/profile/country/tur adresinden alındı

Ofluoğlu, N., Kalaycı, C., Artan, S., & Bal, H. (2018, Mart Salı). Lojistik Performansındaki Gelişmelerin Uluslararası Ticaret Üzerindeki Etkileri: AB ve MENA Ülkeleri Örneği. *GÜSBEED, Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 2.

OICA. (2021, Şubat Cumartesi). International Organization of Motor Vehicle Manufacturers Sales Statistics: https://www.oica.net/category/sales-statistics/ adresinden alındı

Onnela, N. (2015). Determining the Optimal Distribution Center Location. *Tampere University of Technology*, 1-89.

OSD. (2020, ARALIK Pazartesi). Otomotiv Sanayi Otomotiv Sektörü Aylık Değerlendirme Raporu: http://www.osd.org.tr/sites/1/upload/files/12-2020_OSD_Aylik_Degerlendirme_Raporu-5527.pdf adresinden alındı

OSD. (2020). *Otomotiv Sanayii Genel ve İstatistik Bülteni General and Statistical Information Bulletin Of Automotive Manufacturers.* İstanbul: OSD.

Özceylan, A., & Tanyaş, M. (2021). Geleneksel Olmayan Yenilikçi Depo Yerleşim Tipleri ve Tasarımları Üzerine Bir Araştırma. *Journal of Transportation and Logistics*, 197-216.

Öztürkoğlu, Ö., & Hoşer, D. (2018). A new warehouse design problem and a proposed polynomial-time optimal order picking algorithm. *Journal of the Faculty of Engineering and Architecture of Gazi University*, 1569-1588.

Pham, L. (2021, May 5). *What is Crosdocking: Advantages and Disadvantages*. Magenest: https://magenest.com/en/cross-docking/ adresinden alındı

Popkova, E. G., & Sukhodolov, Y. A. (2017). *Foreign Trade as a Factor of Economic Growth.* Switzerland: Springer International Publishing.

Rizzi, S. (2009, Nisan 3). Encyclopedia of Database Systems: What-If Analysis: https://link.springer.com/referenceworkentry adresinden alındı

Ruffin, R. (2002). David Ricardo's Discovery of Comparative Advantage. *History of Political Economy*, 727-748.

Sanayi Bakanlığı. (2020, Mart Pazartesi). Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Sanayi ve Verimlilik Genel Müdürlüğü 2020 Otomotiv Sektör Raporu: https://www.sanayi.gov.tr/plan-program-raporlar-ve-yayinlar/sektor-raporlari/mu2007011621 adresinden alındı

Sayın, A. A., & Maden, M. (2020). Otomotiv Yedek Parça Firmasında Depo Tasarımı Faaliyetlerinin İşletme Verimliliğine Etkisi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 91-109.

Sharma, P., & Phanden, R. (2012). Analysis of site selection based on factors rating. *International Journal of Emerging trends in Engineering and Development*, 616-622.

Sipahioğlu, A., & Altın, İ. (2019). A mathematical model for in-plant Milk-Run routing. *Pamukkale University Journal of Engineering Sciences*, 1050-1055.

Sodersten , B., & Reed, G. (1994, s.83). *International Economics.* New York: St. Martin's Press, 3rd Ed.

Soyaslan, M., Közkurt, C., & Fenercioğlu, A. (2015). Otomatik Depolama ve Boşaltma Sistemleri (ODBS): Depo Kurulumu ve Performans Çalışmaları Üzerine Literatür İncelemesi. *APJES III-III* , 08-26.

Statista. (2020, Ağustos Salı). Global logistics market size by region 2018: https://www.statista.com/statistics/1069868/total-global-logistics-market-size-region/ adresinden alındı

Stevens, G. C. (1990). Successful Supply-Chain Management. *Management Decision*, Vol-28.

Su, D., Cong, W., & Jiang, K. (2020). Research on Ecological Driving Strategy of Urban Road Vehicles under Vehicle-road Collaborative Environment. *Materials Science and Engineering*, 1-5.

Sunol, H. (2021, March 2). *Consolidation Warehouse – Its Meaning, Benefits, and Drawbacks*. articles.cyzerg.com: https://articles.cyzerg.com/consolidation-warehouse-meaning-benefits-and-drawbacks adresinden alındı

Şaşmaz, M. Ü., & Karamıklı, A. (2018). Türkiye'de İhracatı Teşvik Uygulamaları ve İhracat Potansiyelinin Artırılmasına Yönelik Değerlendirmeler. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 2837-2867.

Şeker, B. (2016). Taşımacılığın Yeni Trendi Intermodal Sisteminin Türkiyedeki Konumu ve Türk Ototmotiv Sektöründe Uygulanışı. *Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 86-102.

Tang, C., & Abosedra, S. (2019, Mart Cuma). Logistics performance, exports, and growth: Evidence from Asian economies. *Research in Transportation Economics*, 2-9.

Tanyaş, M. (2014, July 13). *İstanbul Lojistik Sektör Analiz Raporu.* Utikat Bilgi Bankası: https://www.utikad.org.tr/images/BilgiBankasi/lojistiksektoranalizi2015-6951.pdf adresinden alındı

Tanyaş, M. (2014). *İstanbul Lojistik Sektör Analiz Raporu.* İstanbul: Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği.

Tanyaş, M. (2021, December 2). *Türkiye Lojistik Sektörü 2020 ve 2021*. Yeşil Lojistikçiler: https://www.yesillojistikciler.com/lojistik/turkiye-lojistik-sektoru-2020-ve-2021/18490 adresinden alındı

Tanyaş, M., & Baskak, M. (2012). Farklı Açılardan Depoların Sınıflandırılması. *Ulusal Lojisitk ve Tedarik Zinciri Kongresi*, 1-9.

Tanyaş, M., & İris, Ç. (2011). Analysis of Turkish Logistics Sector and Solutions Selection to Emerging Problems Regarding Criteria Listed in Logistics Performance Index (LPI). *International Journal of Business and Management Studies*, 93-102.

Tanyaş, M; Akoğlu, N. (2021). *Lojistiğe Giriş Lojistikte Temel Kavramlar ve Lojistiğin Tarihsel Gelişimi* (s. 1-30). içinde İstanbul: Lojisitk Derneg,.

Terazi, E. (2011). Avrupa Birliği'nde ve Türkiye'de Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları. *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Avrupa Birliği Anabilim Dalı Doktora Tezi*, 1-248.

The World Bank. (2021, Nisan Perşembe). LPI: https://lpi.worldbank.org/about adresinden alındı

Ticaret Bakanlığı. (2020, Ocak Cumartesi). Dış Ticaret Verileri: https://ticaret.gov.tr/istatistikler/bakanlik-istatistikleri/gumruk-istatistikleri/dis-ticaret-verileri adresinden alındı

Ticaret Bakanlığı. (2020, Mart Çarşamba). Otomotiv Sektör Raporu: https://ticaret.gov.tr/data/5b87000813b8761450e18d7b/Oto_Ana-Yan_Sanayi.pdf adresinden alındı

Ticaret Bakanlığı. (2021, Şubat Salı). İllere Göre İhracat Raporu: https://ticaret.gov.tr/istatistikler/dis-ticaret-istatistikleri/dis-ticaret-istatistikleri-tuik-gts-2020-2021-ocak-ayi/illere-gore-dis-ticaret adresinden alındı

TİM. (2019, Mayıs 2). Dünya Mal İhracatı İlk Çeyrekte Geriledi: https://www.tim.org.tr/tr/kose-yazarlari-can-fuat-gurlesel-dunya-mal-ihracati-ilk-ceyrekte-geriledi adresinden alındı

TİM. (2020). *Türkiye İhracatçılar Meclisi 2020 İhracat Raporu.* https://www.tim.org.tr/files/downloads/Strateji_Raporlari/%C4%B0hracat%202020%20Raporu.pdf: Türkiye İhracatçılar Meclisi.

TİM. (2021, Şubat Çarşamba). Türkiye İhracatçılar Meclisi İllere Göre İhracat Rakamları : https://tim.org.tr/tr/ihracat-rakamlari adresinden alındı

Trademap. (2020, Temmuz 2). *International Trade Centre*. Trade statistics for international business development: https://www.trademap.org/Index.aspx adresinden alındı

Tunç, H., & Kaya, M. (2016, Cilt: 7, Sayı: 14 Perşembe). Türkiye'de Lojistik Sektör Raporunun Gelişmesinde Dış Ticaretin Rolü Üzerine Bir Nedensellik Analizi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, s. 58-65.

Tuzkaya, U., & Şahin, S. (2019). Spare Part Supply Chain Design in Automotive Industry. *8. Ulusal Lojsitik ve Tedarik Zinciri Kongresi* (s. 177-189). Niğde: Yıldız Teknik Üniversitesi.

UKEssays. (2018, Kasım 1). Logistics network design: https://www.ukessays.com/essays/design/logistics-network-design.php adresinden alındı

ULAKBİM. (2022, March 1). Cahit Arf Bilgi Merkezi: https://cabim.ulakbim.gov.tr/bibliyometrik-analiz/bibliyometrik-analiz-sikca-sorulan-sorular/ adresinden alındı

UTİKAD. (2017, Haziran Cumartesi). Lojistik Sektörünün Temel Sorunu: Nitelikli ve Eğitimli Personel: https://www.utikad.org.tr/Detay/Sektor-Haberleri/15111/lojistik-sektorunun-temel-sorunu:-nitelikli-ve-egitimli-personel adresinden alındı

UTİKAD. (2018, Ağustos 1). LOJİSTİK PERFORMANS ENDEKSİ 2018 VE TÜRKİYE: https://www.utikad.org.tr/Detay/Sektor-Haberleri/23460/lojistik-performans-endeksi-2018-ve-turkiye adresinden alındı

UTİKAD. (2018, March 26). İhracatta Kilogram Değeri: https://www.utikad.org.tr/Detay/Sektor-Haberleri/21010/ihracatta-kilogram-degeri-1-28-dolar adresinden alındı

UTİKAD. (2020, Ocak Çarşamba). Lojistik Sektör Raporu: https://www.utikad.org.tr/Detay/Sektor-Haberleri/26735/utikad-lojistik-sektoru-raporu-2019-da-dikkat-ceken-analizler-yer-aldi adresinden alındı

UTİKAD. (2021, July 13). *Gmrük TV*. Gümrük Haberler: https://www.gumruktv.com.tr/5-yilda-lojistik-sektorunun-buyuklugu-15-trilyon-dolari-asacak adresinden alındı

Vernon, R. (1966). lnternational lnvestment and lnternational Trade in the Product Cycle. *Quarterly Journal of Economics*, 190-207.

WTEx. (2021, Şubat Cumartesi). World's Top Exports, Car Exports by Country: http://www.worldstopexports.com/car-exports-country/#:~:text=The%20%24758.4%20billion%20in%20total,exported%20car%20purchased%20in%202018. adresinden alındı

Yang, M., & Zhenping, L. (2016). Study on Location of Wuhan Steel Logistics Distribution Center. *Open Journal of Applied Sciences*, 6.

Yavan, N. (2022, Eylül 2). *Sanayi Coğrafyası.* Sanayinin Yer Seçimini Belirleyen Faktörler: https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php adresinden alındı

Yun, W. (2003). Logistics distribution center allocation model and elicitation algorithm. *Journal of Traffic and Transportation Engineering*.

Zhou, L., Zhang, G., & Liu, W. (2017). A new method for the selection of distribution centre locations. *IMA Journal of Management Mathematics*, 421–436.

Sağlık Yönetimine Giriş

Kitap Editörleri

Sharon B. Buchbinder, Hemşire, PhD
Profesör ve Program Koordinatörü
Sağlık Yönetiminde Yüksek Lisans
Lisansüstü ve Mesleki Çalışmalar Okulu
Stevenson Üniversitesi
Owings Mills, MD

Nancy H. Shanks, PhD
Profesör
Sağlık Meslekleri Daire Başkanlığı
Sağlık Yönetimi Programı
Denver Metropolitan Eyalet Koleji
Denver, CO

İkinci Baskıdan Çeviri

Çevirmenler

Demet Akarçay Ulutaş, Dr.,
Doçent
KTO Karatay Üniversitesi,
İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi,
Sosyal Hizmet Bölümü, Konya

Recep Yücel, Dr.,
Profesör
Kırıkkale Üniversitesi,
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,
İşletme Bölümü, Kırıkkale

Şebnem Yücel, Dr.,
Profesör
Selçuk Üniversitesi,
Sağlık Bilimleri Fakültesi,
Sağlık Yönetimi Bölümü, Konya

EĞİTİM yayınevi

SAĞLIK YÖNETİMİNE GİRİŞ

Kitap Editörleri: Sharon B. Buchbinder, Nancy H. Shanks
Çevirmenler: Doç. Dr. Demet Akarçay Ulutaş, Prof. Dr. Recep Yücel, Prof. Dr. Şebnem Yücel

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-74-5
1. Baskı, Haziran 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

SAĞLIK YÖNETİMİNE GİRİŞ
Kitap Editörleri: Sharon B. Buchbinder, Nancy H. Shanks
Çevirmenler: Doç. Dr. Demet Akarçay Ulutaş, Prof. Dr. Recep Yücel, Prof. Dr. Şebnem Yücel
XIV+432 s., 205x250 mm
Kaynakça var, dizin var.
ISBN: 978-625-6658-74-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKLAR

Agency for Healthcare Research and Quality (AHRQ). (n.d.). Never events. Retrieved from http:// www.psnet.ahrq.gov/primer.aspx?primerID=3

Becker, B. E., Huselid, M. A., & Ulrich, D. (2001). The HR scorecard: Linking people, strategy, and performance. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Boblitz, M., & Thompson, J. M. (2005, October). Assessing the feasibility of developing centers of excellence: Six initial steps. Healthcare Financial Management, 59, 72–84.

Broscio, M., & Scherer, J. (2003). Building job security: Strategies for becoming a highly valued contributor. Journal of Healthcare Management, 48, 147–151.

Buchbinder, S. B., & Thompson, J. M. (2010). Career opportunities in health care management: Perspectives from the field. Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Bureau of Labor Statistics. (2010). Occupational outlook handbook 2010–11 edition. Retrieved from www.bls.gov/oco/ocos014.htm

Burt, T. (2005). Leadership development as a corporate strategy: Using talent reviews to improve senior management. Healthcare Executive, 20, 14–18.

Curtright, J. W., Stolp-Smith, S. C., & Edell, E. S. (2000). Strategic management: Development of a performance measurement system at the Mayo Clinic. Journal of Healthcare Management, 45, 58–68.

Duffy, J. R., & Lemieux, K. G. (1995, Fall). A cardiac service line approach to patient-centered care. Nursing Administration Quarterly, 20, 12–23.

Finley, F. R., Ivanitskaya, L. V., & Kennedy, M. H. (2007). Mentoring junior healthcare administrators: A description of mentoring practices in 127 U.S. hospitals. Journal of Healthcare Management, 52, 260–270.

Ginter, P. M., Swayne, L. E., & Duncan, W. J. (2002). Strategic management of healthcare organizations (4th ed.). Malden, MA: Blackwell.

Griffith, J. R. (2000). Championship management for healthcare organizations. Journal of Healthcare Management, 45, 17–31.

Griffith, J. R. (2009). Finding the frontier of hospital management. Journal of Healthcare Management, 54(1), 57–73.

Huselid, M. A., Beatty, R. W., & Becker, B. E. (2005, December). "A players" or "A" positions? The strategic logic of workforce management. Harvard Business Review, 83, 100–117.

Katz, R. L. (1974). Skills of an effective administrator. Harvard Business Review, 52, 90–102.

Kubica, A. J. (2008). Transitioning middle managers. Healthcare Executive, 23, 58–60.

Lombardi, D. M., & Schermerhorn, J. R. (2007). Healthcare management. Hoboken, NJ: John Wiley.

Longest, B. B., Rakich, J. S., & Darr, K. (2000). Managing health services organizations and systems. Baltimore, MD: Health Professions Press.

McAlearney, A. S. (2010). Executive leadership development in U.S. health systems. Journal of Healthcare Management, 55(3), 206–224.

Pieper, S. K. (2005). Reading the right signals: How to strategically manage with scorecards. Healthcare Executive, 20, 9–14.

Rollins, G. (2003). Succession planning: Laying the foundation for smooth transitions and effective leaders. Healthcare Executive, 18, 14–18.

Ross, A., Wenzel, F. J., & Mitlyng, J. W. (2002). Leadership for the future: Core competencies in health care. Chicago, IL: Health Administration Press/AUPHA Press.

Studer, Q. (2003). Hardwiring excellence. Gulf Breeze, FL: Fire Starter.

Thompson, J. M. (2007). Health services administration. In S. Chisolm (Ed.), The health professions: Trends and opportunities in U.S. health care (pp. 357–372). Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

KAYNAKLAR

American College of Healthcare Executives. (2009). Annual report and reference guide.

Atchison, T. A. (2003). Followership: A practical guide to aligning leaders and followers. Chicago, IL: Health Administration Press.

Baldrige National Quality Program. (2009). 2009–2010 Health care criteria for performance excellence. Retrieved from http://www.baldrige.nist.gov/PDF_files/2009_2010_HealthCare_Criteria.pdf

Brown, J. A., & Gardner, W. L. (2007). Effective modeling of authentic leadership. Academic Exchange Quarterly, 11(2), 56–60.

Chait, R., Ryan, W., & Taylor, B. (2005). Governance as leadership. Hoboken, NJ: Wiley.

Dolan, T. C. (2009). Cultural competency and diversity. Healthcare Executive, 24(6), 6.

Dye, C. F. (2010). Leadership in healthcare: Essential values and skills (2nd ed.). Chicago, IL: Health Administration Press.

Dye, C. F., & Garman, A. N. (2006). Exceptional leadership: 16 critical competencies for healthcare executives. Chicago, IL: Health Administration Press.

Freshman, B., & Rubino, L. (2002). Emotional intelligence: A core competency for health care administrators. The Health Care Manager, 20, 1–9.

Garman, A., & Dye, C. (2009). The healthcare c-suite: Leadership development at the top. Chicago, IL: Health Administration Press.

Gautam, K. (2005). Transforming hospital board meetings: Guidelines for comprehensive change. Hospital Topics: Research and Perspectives on Healthcare, 83(3), 25–31.

George, B., & Sims, P. (2007). True north: Discover your authentic leadership. San Francisco, CA: JosseyBass.

Goffee, R., & Jones, G. (2000, September). Why should anyone be led by you? Harvard Business Review, 62–70.

Goleman, D. (1998, December). What makes a leader? Harvard Business Review, 93–102.

Heifetz, R., Grashow, A., & Linsky, M. (2009, July–August). Leadership in a (permanent) crisis. Harvard Business Review. Retrieved from http://hbr.org/2009/07/leadership-in-a-permanent-crisis/ar/1

Hilberman, D. (Ed.). (2005, June). Final report: Pedagogy enhancement project on leadership skills for healthcare management. The 2004 ACHE-AUPHA Pedagogy Enhancement Work Group. Association of University Programs in Health Administration.

Hutton, D., & Moulton, S. (2004). Behavioral competencies for health care leaders. Best of H&HN OnLine. American Hospital Association, 15–18. The Joint Commission. (2010). Hospital accreditation standards. Oakbrook Terrace, IL: Author.

Kouzes, J. M., & Posner, B. Z. (1995). The leadership challenge: How to keep getting extraordinary things done in organizations. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Ledlow, G. R., & Coppola, M. N. (2011). Leadership for health professionals. Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Lee, T. H. (2010, April). Turning doctors into leaders. Harvard Business Review, 88(4), 50–58.

Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. Psychological Review, 50, 370–396.

McConnell, C. (2003). Accepting leadership responsibility: Preparing yourself to lead honestly, humanely, and effectively. The Health Care Manager, 22(4), 361–374.

Northouse, P. (2009). Introduction to leadership concepts and practice. Thousand Oaks, CA: Sage. Northouse, P. (2010). Leadership: Theory and practice (5th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.

Parks, S. (2005). Leadership can be taught: A bold approach for a complex world. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Rath, T., & Conchie, B. (2008). Strengths-based leadership: Great leaders, teams, and why people follow. New York, NY: Gallup Press.

Shewchuk, R., O'Connor, S., & Fine, D. (2005). Building an understanding of the competencies needed for health administration practice. Journal of Healthcare Management, 50(1), 32–47.

Sibbet, D. (1997, September/October). 75 years of management ideas and practice 1922–1997. Harvard Business Review Supplement.

Strack, G., & Fottler, M. (2002). Spirituality and effective leadership in healthcare: Is there a connection? Frontiers of Health Services Management, 18(4), 3–18.

Studer, Q. (2008). Results that last: Hardwiring behaviors that will take your company to the top. Hoboken, NJ: Wiley.

Studer, Q. (2009). Straight A leadership: Alignment, action, accountability. Gulf Breeze, FL: Fire Starter Publishing.

Sukin, D. (2009). Leadership in challenging times: It starts with passion. Frontiers of Health Services Management, 26(2), 3–8.

Swearingen, S., & Liberman, A. (2004). Nursing leadership: Serving those who serve others. The Health Care Manager, 23(2), 100–109.

Walumbwa, F., Avolio, B., Gardner, W., Wernsing, T., & Peterson, S. (2008). Authentic leadership: Development and validation of a theory-based measure. Journal of Management, 34(1), 89–126.

Warden, G. (1999). Leadership diversity. Journal of Healthcare Management, 44(6), 421–422.

Wolf, E. (2004). Spiritual leadership: A new model. Healthcare Executive, 19(2), 22–25.

Araştırmak için internet siteleri

National Center for Healthcare Leadership:	www.nchl.org
Health Leadership Council:	www.hlc.org
National Public Health Leadership Institute:	www.phli.org
World Health Organization Leadership Service:	www.who.int/health_leadership
Health Leaders Media:	www.healthleaders.com
Institute for Diversity of Health Management:	www.diversityconnection.org
Healthcare Leadership Alliance Competency Directory:	www.healthcareleadershipalliance.org/
Coach John Wooden's Pyramid of Success:	www.coachwooden.com.

KAYNAKLAR

Adams, J. S. (1963, November). Towards an understanding of inequity. Journal of Abnormal and Social Psychology, 67(5), 422–436.

Alderfer, C. P. (1972). Existence, relatedness and growth: Human needs in organizational settings. New York, NY: Free Press.

American Hospital Association (AHA). (2010, January). Workforce 2015: Strategy trumps shortage. Retrieved from http://www.healthcareworkforce.org

Atchison, T. A. (2003). Exposing the myths of employee satisfaction. Healthcare Executive, 17(3), 20.

Buckingham, M. (2005). What great managers do. Harvard Business Review, 3(3), 70–79.

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2009, December). Employment projections: 2008–2018. Retrieved from http://www.bls.gov/news.release/ecopro.toc.htm

Deci, E., & Ryan, R. (1985). Intrinsic motivation and self-determination in human behavior. New York, NY: Plenum Press.

Gallup, Inc. (2010). Employee engagement. Retrieved from http://www.gallup.com

Hallowell, E. M. (2005). Overloaded circuits: Why smart people underperform. Harvard Business Review, 83(1), 54–62.

Hammill, G. (2005). Mixing and managing four generations of employees. FDU Magazine Online. Retrieved from http://www.fdu.edu/newspubs/magazine/05ws/generations.htm

Health Resources and Services Administration (HRSA). (n.d.). Health workforce studies. Retrieved from http://bhpr.hrsa.gov/healthworkforce/default.htm

Herzberg, F. (2003). One more time: How do you motivate employees? Harvard Business Review, 81(1), 86–96.

Levoy, B. (2007). 222 secrets of hiring, managing, and retaining great employees in healthcare practices. Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Locke, E. A., & Latham, G. P. (1990). A theory of goal setting and task performance. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Manion, J. (2005). From management to leadership. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Manion, J. (2009). The engaged workforce: proven strategies to build a positive health care workplace. Chicago, IL: Health Forum, Inc.

Manville, B., & Ober, J. (2003). Beyond empowerment: Building a company of citizens. Harvard Business Review, 81(1), 48–53.

Maslow, A. H. (1954). Motivation and personality. New York, NY: Harper & Row.

McClelland, D. C. (1985). Human motivation. Glenview, IL: Scott, Foresman.

Morse, G. (2003). Why we misread motives. Harvard Business Review, 81(1), 18.

Nicholson, N. (2003). How to motivate your problem people. Harvard Business Review, 81(1), 57–65.

Ouchi, W. G. (1981). Theory Z. Reading, MA: Addison-Wesley.

Santamour, B. (2009). Inspired staff can see you through hard times. Hospitals & Health Networks, 83(3), 10.

Scott, C., & Jaffe, D. (1991). Empowerment: A practical guide for success. Los Altos, CA: Crisp.

Skinner, B. F. (1953). Science and human behavior. New York, NY: Macmillan.

Sperry, L. (2003). Becoming an effective health care manager. Baltimore, MD: Health Professions Press.

Studer, Q. (2003). Hardwiring excellence. Gulf Stream, FL: Fire Starter Publishing.

Vroom, V. H. (1964). Work and motivation. New York, NY: Wiley.

KAYNAKLAR

Bandura, A. (1977). Selfefficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. Psychological Review, 84, 191–215.

Bazerman, M. (1998). Judgment in managerial decision-making (4th ed.). New York, NY: Wiley.

Croskerry, P. (2002). Achieving quality in clinical decision making: Cognitive strategies and detection of bias. Academic Emergency Medicine, 9, 1184–1204.

Croskerry, P. (2003). The importance of cognitive errors in diagnosis and strategies to minimize them. Academic Medicine, 78, 775–780.

Daft, R. L. (1992). Organization theory and design. St. Paul, MN: West.

Das T. K., & Teng, B. S. (1999). Cognitive biases and strategic decision processes: An integrative perspective. Journal of Management Studies, 36(6), 757–778.

EasterbySmith, M., Crossan, M., & Nicolini, D. (2000). Organizational learning: Debates past, present and future. Journal of Management Studies, 37(6), 783–795.

Elsbach, K. D., Barr, P. S., & Hargadon, A. B. (2005). Identifying situated cognition in organizations. Organization science, 16(4), 422–433.

Fiske, S. T., & Taylor, S. E. (1984). Social cognition. New York, NY: Random House.

Goffman, E. (1974). Frame analysis: An essay on the organization of experience. London, UK: Harper and Row.

Groopman, J. (2007). How doctors think. Boston, MA: Houghton Mifflin.

Hall, J. A., Epstein, A. M., DeCiantis, M. L., & McNeil, B. J. (1993). Physicians' liking for their patients: More evidence for the role of affect in medical care. Health Psychology, 12, 140–146.

Hall, J. A., Horgan, T. G., Stein, T. S., & Roter, D. L. (2002). Liking in the physician–patient relationship. Patient Education and Counseling, 48, 69–77.

Heil, G., Bennis, W., & Stephens, D. C. (2000). Douglas McGregor, revisited. New York, NY: Wiley. Huff, A. S.,

Huff, J. O., & Barr, P. S. (2000). When firms change direction. New York, NY: Oxford University Press.

Huselid, M. A. (1995). The impact of human resources management practices on turnover, productivity, and corporate financial performance. Academy of Management Journal, 38, 645.

Korte, R. E. (2003). Biases in decision making and implications for human resource development. Advances in Developing Human Resources, 5(4), 440–457.

McGregor, D. (1967). The professional manager. New York, NY: McGrawHill.

Pfeffer, J. (1998). The human equation. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Pfeffer, J. (2005). Changing mental models: HR's most important task. Human Resource Management, 44, 123–128.

Robbins, S. P. (2003). Essentials of organizational behavior. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Schein, E. H. (1988). Process consultation. Reading, MA: AddisonWesley.

Scott, W. R. (1992). Organizations: Rational, natural, and open systems (3rd ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Senge, P. M. (1990). The fifth discipline. New York, NY: CurrencyDoubleday.

Shortell, S. M., & Kaluzny, A. D. (2000). Health care management (4th ed.). New York, NY: Thomson Learning.

Singer, S. J., Falwell, A., Gaba, D. M., & Baker, L. C. (2008). Patient safety climate in US hospitals. Medical Care, 46, 1149–1156.

Spender, J.C. (1998). The dynamics of individual and organizational knowledge. In C. Eden & J.C. Spender (Eds.), Managerial and organizational cognition. London, UK: Sage.

Street, R. L., Gordon, H., & Haidet, P. (2007). Physicians' communication and perceptions of patients: Is it how they look, how they talk, or is it just the doctor? Social Science & Medicine, 65, 586–598.

Torbert, B., & Associates. (2004). Action inquiry. San Francisco, CA: BerrettKohler.

Vroom, V. (1964). Work and motivation. New York, NY: Wiley.

Weick, K. E. (1969). The social psychology of organizing. Reading, MA: AddisonWesley.

Weick, K. E. (1995). Sensemaking in organizations. Thousand Oaks, CA: Sage.

Weick, K. E., Sutcliff, K. M., & Obstfeld, D. (2005). Organizing and the process of sensemaking. Organization Science, 16(4), 409–420.

Whetten, D. A., & Cameron, K. S. (1998). Developing management skills. Reading, MA: AddisonWesley.

Whitehouse, P. (2008). The myth of Alzheimer's. New York, NY: St. Martin's Press.

Bu bölümle ilgili Bölüm 17'deki vaka örnekleri şunlardır;

- İki rakip hastanenin birleşmesi–bkz. s. 359
- Kültürel Olarak Farkında mıyız Yoksa Değil miyiz?–bkz. s. 387

Ek vaka örnekleri, rol canlandırma senaryoları, video linkleri, web siteleri ve diğer bilgi kaynakları online Eğitici Gereçlerinde de bulunmaktadır.

KAYNAKLAR

Begun, J., & Kaissi, A. (2005). An exploratory study of healthcare strategic planning in two metropolitan areas. *Journal of Healthcare Management, 50*(4), 264–274.

Porter, M. (1998). *On competition*. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Okuma Önerileri

Bossidy, L., & Charan, R. (2004). Execution: The discipline of getting things done. AFP Exchange, 24(1), 26–30.

Brandenburger, A., & Nalebuff, B. (1995). The right game: Use game theory to shape strategy. Harvard Business Review, 73(4), 57–71.

Collins, J. (2001). Good to great: Why some companies make the leap . . . and others don't. New York, NY: Harper Business.

Ginter, P., Swayne, L., & Duncan, W. J. (2002). Strategic management of healthcare organizations (4th ed.). Malden, MA: Blackwell.

Jennings, M. (Ed.). (2000). Health care strategy for uncertain times. San Francisco, CA: Jossey-Bass/AHA Press Series.

Kaplan, R., & Norton, D. (1996). The balanced scorecard: Translating strategy into action. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Kaplan, R., & Norton, D. (2005). The balanced scorecard: Measures that drive performance. Harvard Business Review, 83(7), 172.

Prahalad, C. K., & Ramaswamy, V. (2004). The future of competition: Co-creating unique value with customers. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Senge, P., Kleiner, A., Roberts, C., Ross, R. B., Roth, G., & Smith, B. J. (1994). The fifth discipline fieldbook: Strategies and tools for building a learning organization. New York, NY: Doubleday. Zuckerman, A. (2005). Creating competitive advantage: Product development. Healthcare Financial Management, 59(6), 110–113.

Ek Kaynaklar

Sg2 Health Care Intelligence: www.sg2.com

Thomson Reuters: http://thomsonreuters.com/products_services/healthcare/

Data Bay Resources: www.databayresources.com

The Advisory Board Company: www.advisoryboardcompany.com

Bu bölümle ilgili Bölüm 17'deki vaka örnekleri şunlardır;

- All Children's Pediatrics- Zamanla Yaşanan Değişim–bkz. s. 348

Ek vaka örnekleri, rol canlandırma senaryoları, video linkleri, web siteleri ve diğer bilgi kaynakları online Eğitici Gereçlerinde de bulunmaktadır.

KAYNAKLAR

American Marketing Association (AMA). (2007). *About AMA*. Retrieved from http://www.marketingpower.com/AboutAMA/Pages/DefinitionofMarketing.aspx

Andreasen, A. (1995). *Marketing social change: Changing behavior to promote health, social developement and the environmen*t. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Bendycki, N. A. (2010). What do consumers want? *Journal of Health Care Marketing, 30*(1), 3.

Berkowitz, E. (2011). *Essentials of health care marketing* (3rd ed.). Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Cheng, H., Kotler, P., & Lee, R. (2011). *Social marketing for public health: Global trends and success stories.* Sudbury, MA: Jones & Barlett.

Clarke, R. (2010). Marketing health care services. In L. Wolper, *Health care administration: Planning, implementing, and managing organized delivery systems* (4th ed.). Sudbury, MA: Jones & Barlett.

Drucker, P. (1954). *The practice of management*. New York, NY: Harper and Row.

Drucker, P. (1974). *Management*. New York, NY: Harper and Row.

Evans, W. D. (2006). How social marketing works in health care. *British Medical Journal, 332*(7551), 1207–1210.

Glenn, R. (2010). Growth in a parched economy: The Henry Ford system's success story. *Journal of Marketing*, *30*(2), 10–13.

Hawkins, D., & Mothersbaugh, D. (2010). *Consumer behavior: Building marketing strategy* (11th ed.). Boston, MA: McGraw-Hill/Irwin.

Herzlinger, R. (2002). Let's put consumers in charge of health care. *Harvard Business Review, 80*(7), 44–55.

Herzlinger, R. (2004). *Consumer-driven health care: Implications for providers, payers, and policy makers*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Hoyer, D., & MacInnis, D. (2008). *Consumer behavior* (5th ed.). Mason, OH: South-Western Cengage-Learning.

Keith, J. (1985). Marketing health care: What the recent literature is telling us. In P. D. Cooper, *Health care marketing: Issues and trends* (2nd ed., pp. 13–26). Rockville, MD: Aspen Systems Corporation.

Kessler, D. A. (2009). *The end of overeating: Taking control of the insatiable American appetite.* Emmaus, PA: Rodale Press.

Kotler, P., & Andreasen, A. (1996). *Strategic marketing for nonprofit marketing* (5th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Kotler, P., & Keller, K. (2009). *Marketing management*. Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall.

Kotler, P., & Lee, N. (2008). *Social marketing: Influencing behaviors for good*. Thousand Oaks, CA: Sage.

Kotler, P., & Levy, J. J. (1969). Broadening the concept of marketing. *Journal of Marketing*, *33*(1), 10–15.

Kotler, P., Roberto, N., & Lee, N. (2002). *Social marketing: Improving the quality of life.* Thousand Oaks, CA: Sage.

Kotler, P., Shalowitz, J., & Stevens, R. (2008). *Strategic marketing for health care organizations: Building a customer-driven health system*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Kotler, P., & Zaltman, G. (1971). Social marketing: An approach to planned social change. *Journal of Marketing*, *35*(3), 3–12.

Laurence, J. N., & Kash, B. A. (2010). Marketing in the long-term care continuum. *Health Marketing Quarterly*, *27*(2), 145–154.

MacStravic, R. S. (1990). The end of health care marketing? *Health Marketing Quarterly*, *7*(1–2), 3–12.

Porter, M., & Teisberg, E. (2006). *Redefining health care: Creating value-based competition on results*. Cambridge, MA: Harvard Business School Press.

Pride, W., & Ferrell, O. (2009). *Foundations of marketing.* Boston, MA: Houghton Mifflin.

Robinson, L. M., & Cooper, D. P. (1980–1981). Roadblocks to hospital marketing. *Journal of Health Care Marketing*, *1*(1), 18–24.

Susan G. Komen for the Cure. (n.d.). *About us*. Retrieved from http://ww5.komen.org/AboutUs/MediaCenter.html

Thomas, R. K. (2005). *Marketing health services*. Chicago, IL: Health Administration Press.

Wolff, L. S., Massett, H. A., Maibach, E. W., Weber, D., Hassmiller, S., & Mockenhaupt, R. E. (2010). Validating a health consumer segmentation model: Behavioral and attitudinal differences in disease prevention–related practices. *Journal of Health Communication*, *15*(2), 167–188.90868_

KAYNAKLAR

Baldrige National Quality Program at the National Institute of Standards and Technology (2009–2010). Baldrige National Quality Program Criteria for Performance Excellence. Retrieved from http://www.baldrige.nist.gov/PDF_files/2009_2010_Business_Nonprofit_Criteria.pdf

Chassin, M. R. (1997). Assessing strategies for quality improvement. Health Affairs, 16(3), 151–161.

Cooper, M. R. (2004). Quality assurance and improvement. In L. F. Wolper (Ed.), Health care administration: Planning, implementing, and managing organized delivery systems (4th ed., p. 827). Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Deming, W. E. (2000). Out of the Crisis. Cambridge, MA: MIT Press.

Donabedian, A. (1966). Evaluating the quality of medical care. Milbank Memorial Fund Quarterly, 44, 194–196.

Donabedian, A. (1986). Quality assurance in our health care system. Quality Assurance, 1(1), 6–12.

Dunn, P., & Santamour, B. (2003). How health care won its first Baldrige. Hospitals and Health Networks, 77(9), 67–74.

Fonarow, G. C. (2005). Practical considerations of beta-blockade in the management of the post-myocardial infarction patient. American Heart Journal, 149(6), 984–993.

Gandhi, T. K., Weingart, S. N., Borus, J., Seger, A. C., Peterson, J., Burdick, E., . . . Bates, D. (2003). Adverse drug events in ambulatory care. New England Journal of Medicine, 348(16), 1556.

Gonzales, R., Steiner, J. F., & Sande, M. A. (1997). Antibiotic prescribing for adults with colds, upper respiratory tract infections and bronchitis by ambulatory care physicians. Journal of the American

Medical Association, 278, 901–904.

Institute of Medicine. (1990). Medicare: A strategy for quality assurance. Washington, DC: National Academies Press.

Institute of Medicine. (2001). Crossing the quality chasm: A new health system for the 21st Century. Washington, DC: National Academies Press.

Juran, J. M., Gryna, F. M., & Bingham, J. (1974). Quality control handbook. New York, NY: McGrawHill.

Kohn, J. T., Corrigan, J. M., & Donaldson, M. S. (Eds.). (2000). To err is human: Building a safer health care system. Washington, DC: National Academies Press.

Kolesar, P. J. (1993). The relevance of research on statistical process control to the total quality movement. Journal of Engineering and Technology Management, 10(4), 317–338.

Marley, K. A., Collier, D. A., & Goldstein, S. M. (2004). The role of clinical and process quality in achieving patient satisfaction in hospitals. Decision Sciences, 35(3), 349–369.

Nicholls, S. J., McElduff, P., Dobson, A. J., Jamrozik, K. D., Hobbs, M. S. T., & Leitch, J. W. (2001). Underuse of beta-blockers following myocardial infarction: A tale of two cities. Internal Medicine Journal, 31(7), 391–396.

Ryan, M. J. (2004). Achieving and sustaining quality in healthcare. Frontiers of Health Services Management, 20(3), 3–11.

Scalise, D. (2001). Six Sigma: The quest for quality. Hospitals and Health Networks, 75(12), 41–45.

Shewhart, W. A. (1931). Economic control of quality of manufactured product. New York, NY: Van Nostrand.

Shewhart, W. A. (1939). Statistical method from the viewpoint of quality control. Washington, DC: The Graduate School of the Department of Agriculture.

Six Sigma Online. (n.d.). How does Six Sigma work? Retrieved from http://www.sixsigmaonline.org/ index.html

Solberg, L. I., Hurley, J. S., Roberts, M. H., Nelson, W. W., Frost, F. J., Crain, A. L., . . . Young, L. R. (2004). Measuring patient safety in ambulatory care: Potential for identifying medical group drug-drug interaction rates using claims data. American Journal of Managed Care, 10(11 Pt 1), 753–759.

Soumerai, S. B., McLaughlin, T. J., Spiegelman, D., Hertzmark, E., Thibault, G., & Goldman, L. (1997). Adverse outcomes of underuse of beta-blockers in elderly survivors of acute myocardial infarction. Journal of the American Medical Association, 277(2), 115–121.

Steinberg, I. (2000). Clinical choices of antibiotics: Judging judicious use. The American Journal of Managed Care, 6(23 Supplement), s1178–s1188.

Wennberg, J. E. (2002). Unwarranted variation in healthcare delivery: Implications for academic medical centres. British Medical Journal, 325, 961–964.

KAYNAKLAR

Bartlett, B. (2009, July 3). Health care: Costs and reform. Forbes magazine. Retrieved from http://www.forbes.com/2009/07/02/health-care-costs-opinions-columnists-reform.html

Centers for Medicare and Medicaid Services (CMS). (1996). Health Insurance Portability and Accountability Act of 1996. Retrieved from http://www.cms.gov/HIPAAGenInfo/01_Overview.asp

Centers for Medicare and Medicaid Services (CMS). (2009). American Recovery and Reinvestment Act of 2009, HITECH. Retrieved from http://www.cms.gov/Recovery/Downloads/CMS-2009-0117- 0002.pdf

Employees fired after snooping in news anchor's medical records. (2008, December 16). Healthcare Auditing Weekly. Retrieved from https://www.hcpro.com/CCP-225052-1685/Employees-fired-aftersnooping-in-news-anchors-medical-records.html.

Garets, D., & Davis, M. (2006). Electronic medical records vs. electronic health records: Yes, there is a difference. A HIMSS Analytics white paper. Retrieved from http://www.himssanalytics.org/docs/ WP_EMR_EHR.pdf

Health Care Auditing Weekly. (2008, December 16). Employees fired after snooping in news anchor's medical records. Retrieved from http://www.hcpro.com

HIMSS. (n.d.). About HIMSS. Retrieved from http://www.himss.org/ASP/aboutHIMSSHOme.asp

HIMSS Analytics. (2010). The EMR Adoption Model. Retrieved from http://www.himssanalytics.org/ docs/HA_ARRA_100509.pdf

Hospitals & Health Networks (H&HN). (2010, January 9). IT challenges in physician practice management.

Institute of Medicine. (2001). Crossing the quality chasm: A new health system for the 21st century. Washington, DC: National Academies Press.

Kohn, J. T., Corrigan, J. M., & Donaldson, M. S. (Eds.). (2000). To err is human: Building a safer health system. Washington, DC: National Academies Press.

Liebhaber, A., & Grossman, J. M. (2007, August). Physicians moving to mid-sized, single-specialty practices. Center for Studying Health System Change, Tracking Report No. 18. Retrieved from http://www.hschange.com/CONTENT/941/#ib1

Mathews, A. (2010, March 2). Beep! It's your medicine nagging you. Wall Street Journal, D1.

McGee, M. K. (2010, March 10). Kaiser Permanente finishes EMR rollout. Information Week. Retrieved from http://www.informationweek.com

Miller, R., & Sim, I. (2004). Physicians' use of electronic medical records: Barriers and solutions. Health Affairs, 23(2), 166–126. doi: 10,1377/hlthaff,23.2.226

Mohamoud, S., Byrne, C., & Samarth, A. (2009, October). Implementation of health information technology in long-term care settings: Finding from the AHRQ health IT portfolio. Prepared by the AHRQ National Resource Center for Health IT under Contract No. 290-04-0016. AHRQ Publication No. 08-0087-EF. Rockville MD: Agency for Healthcare Research and Quality. Retrieved from http://healthit.ahrq.gov/portal/server.pt/document/907434/08-0087-ef_pdf?qid=32690600&rank=1

SK&A. (2010). Physician office usage of electronic medical records software. Irvine, CA: Author.

U.S. Department of Health and Human Services. (2003). Summary of the HIPAA privacy rule. Office for Civil Rights Privacy Brief. Retrieved from http://www.hhs.gov/ocr/privacy/hipaa/understanding/ summary/privacysummary.pdf

Zands, D. (2008, July). Challenges in healthcare communications: How technology can increase efficiency, safety, and satisfaction. Cisco Internet Business Solutions Group (IBSG) White Paper. Retrieved from http://www.cisco.com/web/about/ac79/docs/wp/Communication_Healthcare_ WP_0724FINAL.pdf.

Bu bölümle ilgili Bölüm 17'deki vaka örnekleri şunlardır;

- Küçük Bir Klinik, Sağlık Sigortası Sorunlarıyla Yüzleşiyor–bkz. s. 392

Ek vaka örnekleri, rol canlandırma senaryoları, video linkleri, web siteleri ve diğer bilgi kaynakları online Eğitici Gereçlerinde de bulunmaktadır.

KAYNAKLAR

Abel, P. (1998, April). 1997 Colorado health source book: Insurance, access & expenditures. Denver: Colorado Coalition for Health Care Access and Coalition for the Medically Underserved.

Abelson, R. (2010, July 23). For insurers, fight is now over details. New York Times. Retrieved from http://www.nytimes.com/2010/07/24/business/24insure.html

Altman, D. (2010). When premiums go up 39%. Retrieved from http://www.kff.org/ pullingittogether/031010_altman.cfm

Bernstein, J. (2009, August). Impact of the economy on health care. Retrieved from http://www .academyhealth.org/files/HCFO/findings0809.pdf

Boards of Trustees, Federal Hospital Insurance and Federal Supplementary Medical Insurance Trust Funds. (2009, May 12). 2009 annual report of the boards of trustees of the federal hospital insurance and federal supplementary medical insurance trust funds. Washington, DC: Author. Retrieved from http://www.phrma.org/files/attachments/2009MedicareTrusteesReport.pdf

Centers for Medicare & Medicaid Services (CMS). (2009). CMS financial report. Baltimore, MD: Author. Retrieved from http://www.cms.gov/CFOReport/Downloads/2009_CMS_Financial_ Report.pdf

Centers for Medicare & Medicaid Services (CMS). (2010a, January). National health expenditure projections 2009–2019. Retrieved from https://www.cms.gov/NationalHealthExpendData/downloads/ proj2009.pdf

Centers for Medicare & Medicaid Services (CMS). (2010b). Medicare & you. Retrieved from http:// www.medicare.gov/publications/pubs/pdf/10050.pdf

Chernew, M. E., Hirth R. A., & Cutler, D. M. (2009, September/October). Increased spending on health care: Long-term implications for the nation. Health Affairs, 28(5), 1253–1255.

Congressional Budget Office (CBO). (2007). The health care system for veterans: An interim report. Retrieved from http://www.cbo.gov/ftpdocs/88xx/doc8892/12-21-VA_Healthcare.pdf

Congressional Budget Office (CBO). (2009, March 24). CBO's March 2009 baseline: MEDICARE. Retrieved from http://www.cbo.gov/budget/factsheets/2009b/medicare.pdf

DeNavas-Walt, C., Proctor, B. D., & Smith, J. C. (2009, September). Income, poverty, and health insurance coverage in the United States: 2008. Current Population Reports. U.S. Census Bureau. Washington, DC: U.S. Government Printing Office, 60–236 (RV). Retrieved from http://www .census.gov/prod/2009pubs/p60-236.pdf

Hartman, M., Martin, A., Nuccio, O., Catlin, A., & the National Health Expenditures Accounts Team. (2010, January). Health Spending Growth at a Historic Low in 2008. Health Affairs, 20(1), 147–155.

Helms, R. B. (2009, November). Medicaid: The forgotten issue in health reform. Washington, DC: American Enterprise Institute for Public Policy Research. Retrieved from http://www.aei.org/ outlook/100087

Hurley, R. E., Strunk, B. C., & White, J. S. (2004, March/April). The puzzling popularity of the PPO. Health Affairs, 23(2), 56–68.

Iglehart, J. K. (2010a, May). The end of the beginning: Enactment of health reform. Health Affairs, 29(5), 758–759.

Iglehart, J. K. (2010b, January). Long-term care legislation at long last? Health Affairs, 29(1), 8–9.

Iglehart, J. K. (2010c, February). Medicaid expansion offers solutions, challenges. Health Affairs, 29(2), 230–232.

Kaiser Commission on Medicaid and the Uninsured. (2006, February). Deficit Reduction Act of 2005: Implications for Medicaid. Washington, DC: Author. Retrieved from http://www.kff.org/medicaid/ upload/7465.pdf

Kaiser Commission on Medicaid and the Uninsured. (2010a). State Medicaid agencies prepare for health care reform while continuing to face challenges from the recession. Washington, DC: Author. Retrieved from http://www.kff.org/medicaid/upload/8091.pdf

Kaiser Commission on Medicaid and the Uninsured. (2010b). Medicaid's continuing crunch in a recession: A mid-year update for state FY 2010 and preview for FY 2011. Washington, DC: Author. Retrieved from http://www.kff.org/medicaid/upload/8049.pdf

Kaiser Commission on Medicaid and the Uninsured. (2010c, July). Expanding Medicaid to lowincome childless adults under health reform: Key lessons from state experiences. Washington, DC: Author. Retrieved from http://www.kff.org/medicaid/upload/8087.pdf

Kaiser Commission on Medicaid and the Uninsured. (n.d.). Myths about the uninsured. Washington, DC: Author.

Kaiser Family Foundation. (2006, January). The public, managed care, and consumer protections. Menlo Park, CA: Author. Retrieved from http://www.kff.org/spotlight/managedcare/upload/Spotlight_ Jan06_ManagedCare.pdf

Kaiser Family Foundation. (2010a). Medicare: A primer 2010. Menlo Park, CA: Author. Retrieved from http://www.kff.org/medicare/upload/7615-03.pdf

Kaiser Family Foundation. (2010b). Medicaid: A primer 2010. Menlo Park, CA: Author. Retrieved from http://www.kff.org/medicaid/upload/7334-04.pdf

Kaiser Family Foundation. (2010c, June 18). Summary of new health reform law. Menlo Park, CA: Author. Retrieved from http://www.kff.org/healthreform/upload/8061.pdf

Kaiser Family Foundation. (2010d, June 18). Health reform implementation timeline. Menlo Park, CA: Author. Retrieved from http://www.kff.org/healthreform/upload/8060.pdf

Kaiser Family Foundation and the Health Research and Educational Trust. (2009a). Survey of employer health benefits 2009. Menlo Park, CA: Author.

Kaiser Family Foundation and the Health Research and Educational Trust. (2009b). Employer health benefits 2009 summary of findings. Menlo Park, CA: Author.

Kongstvedt, P. R. (2007). Essentials of managed health care. Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Levit, K. R., Lazenby, H. C., Braden, B. R., Cowan, C. A., Sensenig, A. L., McDonnell, P. A., et al. (1997, Fall). National health expenditures, 1996. Health Care Financing Review, 19, 161–200.

Luo, M. (2010, March 26). Some states find burdens in health law. New York Times. Retrieved from http://www.nytimes.com/2010/03/27/health/policy/27impact.html?scp=1&sq=states+find+burdens+in+health+law&st=nyt

Miller, T. P. (2010, June). Health reform: Only a cease-fire in a political hundred years' war. Health Affairs, 29(6), 1101–1105.

National Center for Veterans Analysis and Statistics. (2010, April 28). VA benefits & health care utilization. Retrieved from http://www1.va.gov/VETDATA/Pocket-Card/4X6_spring10_ sharepoint.pdf

National Governors Association and National Association of State Budget Officers. (2010, June). The fiscal survey of states. Washington, DC: National Association of State Budget Officers. Retrieved from http://www.nga.org/Files/pdf/FSS1006.PDF

Office of the Secretary of Defense. (n.d.). Health affairs senior leaders briefing.

Oliver, A. (2007). The Veterans Health Administration: An American success story. The Milbank Quarterly, 85(1), 5–35.

Pozgar, G. (2007). Legal aspects of health care administration. Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Purcell, P., & Staman, J. (2009, May 19). Summary of the Employee Retirement Income Security Act (ERISA). Washington, DC: Congressional Research Service. Retrieved from http://aging.senate.gov/crs/pension7.pdf

Rowland, D., Lyons, B., Salganicoff, A., & Long, P. (1994, Spring). A profile of the uninsured in America. Health Affairs, 13(2), 283–289.

Sack, K. (2010, July 27). Texas battles health law even as it follows it. New York Times. Retrieved from http://www.nytimes.com/2010/07/28/health/policy/28texas.html?scp=9&sq=kevin%20sack&st=cse

Schwartz, J. (2010, August 2). Virginia suit against health care law moves forward. New York Times. Retrieved from http://www.nytimes.com/2010/08/03/us/03virginia.html?scp=1&sq=virginia%20suit&st=cse

Span, P. (2010a, April 29). Details on the Class Act. New York Times. Retrieved from http://newoldage .blogs.nytimes.com/2010/04/29/details-on-the-class-act/

Span, P. (2010b, May 3). Details on the Class Act, pt. 2. New York Times. Retrieved from http:// newoldage.blogs.nytimes.com/2010/05/03/details-on-the-class-act-pt-2/

Span, P. (2010c, May 3). Parsing the new law on long-term care. New York Times. Retrieved from http://www.nytimes.com/2010/05/04/health/policy/04land.html?_r=1&ref=the_new_landscape

Starr, P. (1982). The social transformation of American medicine. New York, NY: Basic Books.

TRICARE. (2007). Anytime, anywhere, keeping warfighters ready, for life: 2007 TRICARE stakeholders report. Falls Church, VA: TRICARE Management Activity. Retrieved from http://www.tricare.mil/stakeholders/downloads/stakeholders_2007.pdf

TRICARE. (2008). Caring for America's heroes: 2008 MHS stakeholders' report. Falls Church, VA:

TRICARE Management Activity. Retrieved from http://www.tricare.mil/stakeholders/2007/ downloads/stakeholders_2008.pdf

TRICARE. (2010a). Sharing knowledge: Achieving breakthrough performance: 2010 MHS stakeholders' report. Falls Church, VA: TRICARE Management Activity. Retrieved from http://www.tricare.mil/stakeholders/downloads/2010stakeholders-final.pdf

TRICARE. (2010b). TRICARE for life. Retrieved from http://www.military.com/benefits/tricare/tricare-for-life/tricare-for-life-and-dual-eligibility

Truffer, C. J., Keehan, S., Smith, S., Cylus, J., Sisko, A., Poisal, J. A., et al. (2010, March). Health spending projections through 2010: The recession's impact continues. Health Affairs, 29(3), 522–529.

Truffer, C. J., Klemm, J. D., Hoffman, E. D., & Wolfe, C. J. (2008, October). 2008 actuarial report on the financial outlook for Medicaid. Washington, DC: CMS. Retrieved from http://www.centerforselfdetermination.com/docs/MedicaidReport2008.pdf

U.S. Census Bureau. (2009). Health Insurance Historical Tables. Retrieved from http://www.census.gov/hhes/www/hlthins/data/historical/original.html

U.S. Department of Veterans Affairs. (2009a, January). Facts about the Department of Veterans Affairs. Retrieved from http://www1.va.gov/opa/publications/factsheets/fs_department_of_veterans_ affairs.pdf

U.S. Department of Veterans Affairs. (2009b, September 15). All enrollment priority groups. Retrieved from http://www4.va.gov/healtheligibility/eligibility/PriorityGroupsAll.asp

U.S. Department of Veterans Affairs, Health Administration Center. (2009, June). Fact sheet 01-06: The spina bifida health care program. Retrieved from http://www4.va.gov/hac/factsheets/spina/FactSheet01-06.pdf

U.S. Department of Veterans Affairs, Veterans Health Administration Office of Quality and Performance. (2005). VA's performance compared to non-VA. Retrieved from the VA Intranet website.

Wachino, V. (2007, June). The new Medicaid integrity program: Issues and challenges in ensuring program integrity in Medicaid—Executive summary. Menlo Park, CA: Kaiser Family Foundation. Retrieved from http://www.kff.org/medicaid/upload/7650ES.pdf

Wilensky, G. R. (2006, January/February). Consumer-driven health plans: Early evidence and potential impact on hospitals. *Health Affairs*, 25(1), 174–185.

KAYNAKLAR

American Hospital Association (AHA). (1990). Role and functions of the hospital governing board. Chicago, IL: Author.

American Hospital Association (AHA). (2005, November). Uncompensated hospital care cost fact sheet. Retrieved from http://www.aha.org/ahapolicyforum/resources/content/0511UncompensatedCareFactSheet.pdf

American Medical Association (AMA). (2010). Current procedural terminology (CPT). Retrieved from http://www.ama-assn.org/ama/pub/physician-resources/solutions-managing-your-practice/codingbilling-insurance/cpt.shtml

Berger, S. (2002). Fundamentals of health care financial management: A practical guide to fiscal issues and activities (2nd ed.). San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Berman, H. J., Weeks, L. E., & Kukla, S. F. (1986). The financial management of hospitals (6th ed.). Chicago, IL: Health Administration Press.

Gapenski, L. C. (2003). Understanding healthcare financial management (4th ed.). Chicago, IL: Health Administration Press.

Gapenski, L. C. (2009). Fundamentals of health care finance. Chicago: Health Administration Press.

Himmelstein, D. U., Warren, E., Thorne, D., & Woolhandler, S. (2005, February). Market watch: Illness and injury as contributors to bankruptcy. Health Affairs, 10(W5), 63–73, Web exclusive.

Ledue, C. (2010, April 23). Healthcare executives believe reform will negatively affect facilities. Healthcare Finance News. Retrieved from http://www.healthcarefinancenews.com/news/healthcareexecutives-believe-reform-will-negatively-affect-facilities

McLean, R. A. (1997). Financial management in health care organizations. Clifton Park, NY: Thomson Delmar Learning.

McLean, R. A. (2003). Financial management in health care organizations (2nd ed.). Clifton Park, NY: Thomson Delmar Learning.

Nowicki, M. (2004). The financial management of hospitals and healthcare organizations (3rd ed.). Chicago, IL: Health Administration Press.

Pohly, P. (2005). Glossary of terms in managed health care. Pam Pohly's net guide, 1997–2005. Retrieved from http://www.pohly.com/terms.html

Sachdeva, K. S., & Gitman, L. J. (1981). Accounts receivable decisions in a capital budgeting framework, Financial Management, 10(4), 45–49.

Shafrin, J. (2010, June 30). Center for Medicare and Medicaid innovation. Healthcare Economist.

Retrieved from http://healthcare-economist.com/2010/06/30/center-for-medicare-and-medicaidinnovation/

Zelman, W. N., McCue, M. J., Millikan, A. R., & Glick, N. D. (2003). Financial management of healthcare organizations: An introduction to fundamental tools, concepts and applications (2nd ed.). Malden, MA: Blackwell.

KAYNAKLAR

Accreditation Council for Continuing Medical Education (ACCME). (2010a). Board of directors. Retrieved from http://www.accme.org/index.cfm/fa/about.directors.cfm

Accreditation Council for Continuing Medical Education (ACCME). (2010b). Recognition requirements. Retrieved from http://www.accme.org/index.cfm/fa/RecognitionRequirements.home/RecognitionRequirements.cfm

Accreditation Council for Graduate Medical Education (ACGME). (2010a). ACGME fact sheet. Retrieved from http://www.acgme.org/acWebsite/newsRoom/ACGMEfactsheet.pdf

Accreditation Council for Graduate Medical Education (ACGME). (2010b). Common program requirements effective: July 1, 2011. Retrieved from http://acgme-2010standards.org/pdf/ Common_Program_Requirements_07012011.pdf

AFT Healthcare. (2002). Empty hallways: The hidden shortage of healthcare workers. Retrieved from http://www.aft.org/pdfs/healthcare/staffing/Empty-Hallways.pdf

Aiken, L. H., Buchan, J., Sochalski, J., Nichols, B., & Powell, M. (2004, May/June).Trends in international nurse migration. Health Affairs, 23(3), 69–77.

Aiken, L. H., Clarke, S. P., Cheung, R. B., Sloane, D. M., & Silber, J. H. (2003). Educational levels of hospital nurses and surgical patient mortality. Journal of the American Medical Association, 290 (12), 1617–1623.

Aiken, L. H., Clarke, S. P., Sloane, D. M., Sochalski, J., & Silber, J. H. (2002). Hospital nurse staffing and patient mortality, nurse burnout, and job dissatisfaction. Journal of the American Medical Association, 288 (16), 1987–1993.

American Academy of Family Practice (AAFP). (2010). Hospital priviliging. Retrieved from http://www.aafp.org/online/en/home/practicemgt/privileges.html

American Academy of Nurse Practitioners (AANP). (2010). What is a nurse practitioner? Retrieved from http://www.aanp.org/NR/rdonlyres/A1D9B4BD-AC5E-45BF-9EB0-DEFCA1123204/4271/FAQsWhatisanNP83110.pdf

American Academy of Physician Assistants (AAPA). (2009). National physician assistant census report. Retrieved from http://www.aapa.org/images/stories/Data_2009/National_Final_with_Graphics.pdf

American Academy of Physician Assistants (AAPA). (2010a). Our history. Retrieved from http://www.aapa.org/about-pas/our-history

American Academy of Physician Assistants (AAPA). (2010b). Becoming a physician assistant. Retrieved from http://www.aapa.org/about-pas/becoming-a-physician-assistant

American Association for Respiratory Care (AARC). (2010). State licensure. Retrieved from http://www.aarc.org/advocacy/state/licensure_matrix.html#matrix

American Association of Colleges of Nursing (AACN). (2002, January). Hallmarks of the Professional nursing practice environment. AACN white paper. Retrieved from http://www.aacn.nche.edu/ Publications/positions/hallmarks.htm

American Association of Colleges of Nursing (AACN). (2005, June). Faculty shortages in baccalaureate and graduate nursing programs: Scope of the problem and strategies for expanding the supply. AACN white paper. Retrieved from http://www.aacn.nche.edu/Publications/WhitePapers/ FacultyShortages.htm

American Association of Nurse Anesthetists (AANA). (2010). Certified registered nurse anesthetists (CRNAs) at a glance. Retrieved from http://www.aana.com/ataglance.aspx

American Board of Medical Specialists (ABMS). (2010a). What board certification means. Retrieved from http://www.abms.org/About_Board_Certification/means.aspx

American Board of Medical Specialists (ABMS). (2010b). About ABMS maintenance of certification. Retrieved from http://www.abms.org/Maintenance_of_Certification/

American College of Nurse-Midwives (ACNM). (2010a). Essential facts about midwives. Retrieved from http://www.midwife.org/Essential-Facts-about-Midwives

American College of Nurse-Midwives (ACNM). (2010b). Mandatory degree requirements for entry into midwifery practice. Retrieved from http://www.midwife.org/siteFiles/position/Mandatory_Degree_Req_for_Entry_Midwifery_Practice_7_09.pdf

American Medical Association (AMA). (2005). Conflict of interest guidelines for organized medical staffs. Retrieved from http://www.ama-assn.org/ama1/pub/upload/mm/395/coiguidelines111805.pdf

American Medical Association (AMA). (2010). Resident work conditions. Retrieved from http://www. ama-assn.org/ama/pub/about-ama/our-people/member-groups-sections/medical-student-section/advocacy-policy/resident-work-conditions.page?

American Nurses Credentialing Center (ANCC). (2010a). ANCC magnet recognition program. Retrieved from http://www.nursecredentialing.org/Magnet.aspx

American Nursing Credentialing Center (ANCC). (2010b). ANCC nurse certification. Retrieved from http://www.nursecredentialing.org/certification.aspx#

Annotated Code of Maryland (COMAR). (2010). Licensure: Qualifications for initial licensure. Retrieved from http://www.dsd.state.md.us/comar/comarhtml/10/10.32.01.03.htm

Association of American Medical Colleges (AAMC). (2006a, June). AAMC statement on physician workforce.

Association of American Medical Colleges (AAMC). (2006b, February). Questions and answers about AAMC's new physician workforce position.

Association of American Medical Colleges (AAMC). (2010). Making the decision to study medicine. Retrieved from https://www.aamc.org/students/considering/exploring_medical/

Baker, D. P., Salas, E., King, H., Battles, J., & Barach, P. (2005, April). The role of teamwork in the professional education of physicians: Current status and assessment recommendations. Journal on Quality and Patient Safety, 31(4), 185–202.

Bell, J. (2005, October 16). Symptoms of a doctor shortage: Growing population, physicians' desire to cut work weeks add up to a deficit. Baltimore Sun, 1, 6A.

Biviano, M., & Makarehchi, F. (2002, April 25). Globalization and the physician workforce in the United States. Sixth International Medical Workforce Conference, Ottawa, Ontario, Canada, April 25, 2002.

Blumenthal, D. (2003). Toil and trouble? Growing the physician supply. Health Affairs, 22 (4), 85–87.

Boswell, S., Lowry, L. W., & Wilhoit, K. (2004). New nurses' perceptions of nursing practice and quality patient care. Journal of Nursing Care Quality, 19(1), 76–81.

Brotherton, S. E., Rockey, P. H., & Etzel, S. (2005). US graduate medical education, 2004–2005: Trends in primary care specialties. Journal of the American Medical Association, 294, 1075–1082.

Buchbinder, S. B., Alt, P. M., Eskow, K., Forbes, W., Hester, E., Struck, M., & Taylor, D. (2005). Creating learning prisms with an interdisciplinary case study workshop. Innovative Higher Education, 29(4), 257–274.

Buchbinder, S. B., Wilson, M. H., Melick, C. F., & Powe, N. R. (2001). Primary care physician job satisfaction and turnover. American Journal of Managed Care, 7(7), 701–713.

Bureau of Health Professions (BHPr). (2003, Spring). Changing demographics: Implications for physicians, nurses and other health workers. U.S. Department of Health and Human Services, Health Resources and Services Administration, Bureau of Health Professions, National Center for Health Workforce Analysis. Retrieved from http://bhpr.hrsa.gov/healthworkforce/reports/changingdemo/default.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010a). Career guide to industries, 2010–2011 edition, healthcare. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/cg/cgs035.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010b). Registered nurses. U.S. Department of Labor, career guide to industries, 2010–2011 edition. Retrieved http://www.bls.gov/oco/ocos083.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010c). Physicians and surgeons. Occupational Outlook Handbook, 2010–11 edition. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/ocos074.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010d). Licensed practical and licensed vocational nurses. Occupational outlook handbook, 2010–11 edition. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/ocos102.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010e). Nursing and psychiatric aides. Occupational outlook handbook, 2010–11 edition. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/ocos165.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010f). Home health aides and personal and home care aides. Occupational outlook handbook, 2010–11 edition. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/ocos326.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010g). Physician assistants. Occupational outlook handbook, 2010–11 edition. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/ocos081.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010h). Radiologic technologists and technicians. Occupational Outlook handbook, 2010–11 edition. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/ocos105.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010i). Clinical laboratory technologists and technicians. Occupational outlook handbook, 2010–11 edition. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/ ocos096.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010j). Respiratory therapists. Occupational outlook handbook, 2010–11 edition. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/ocos321.htm

Butcher, L. (2008, July). Many changes in store as physicians become employees. Retrieved from http:// www.managedcaremag.com/archives/0807/0807.physicians.html

Cejka Search & American Medical Group Association (AMGA). (2007). 2007 physician retention survey: Supplemental edition.

Christian, S., Dower, C., & O'Neil, E. (2007). Overview of nurse practitioner scopes of practice in the United States: Discussion. San Francisco: Center for the Health Professions, University of California, San Francisco. Retrieved from http://www.acnpweb.org/files/public/UCSF_Discussion_2007.pdf

Commission on Accreditation of Allied Health Education Programs (CAAHEP). (2010). About CAAHEP. Retrieved from http://caahep.org/Content.aspx?ID=63

Commission on Collegiate Nursing Education (CCNE). (2008, April). Standards for accreditation of postbaccalaureate nurse residency programs. Retrieved from http://www.aacn.nche.edu/accreditation/pdf/resstandards08.pdf

Commission on Collegiate Nursing Education (CCNE). (2009, April 23). Procedures for accreditation of post-baccalaureate nurse residency programs. Retrieved from http://www.aacn.nche.edu/accreditation/pdf/ProceduresResidency.pdf

Commission on Graduates of Foreign Nursing Schools (CGFNS). (2010). The certification program. Retrieved from http://www.cgfns.org/sections/programs/cp/

Cooper, R. A. (2002). There's a shortage of specialists. Is anyone listening? Academic Medicine, 77, 761–766.

Cooper, R. A. (2003). Medical schools and their applicants: An analysis. Health Affairs, 22(4), 71–84.

Cooper, R. A., & Aiken, L. H. (2001). Human inputs: The health care workforce and medical markets. Journal of Health Politics, Policy and Law, 26, 925–938.

Department for Professional Employees AFL-CIO (DPEAFLCIO). (2010). Fact Sheet: The costs and benefits of safe staffing ratios. Retrieved from http://dpeaflcio.org/pdf/DPE-fs_2010_staffratio.pdf

Donabedian, A. (2005). Evaluating the quality of medical care. The Milbank Quarterly, 83(4), 691–729.

Dracup, K., & Morris, P. E. (2007, July). Nurse residency programs: Preparing for the next shift. American Journal of Critical Care, 16 (4): 328–330.

Drazen, J. M., de Leeuw, P. W., Laine, C., Mulrow, C., DeAngelis, C., Frizelle, F. A., et al. (2010). Toward more uniform conflict disclosures — the updated ICMJE conflict of interest reporting Form. New England Journal of Medicine, 363, 188–189.

Dulisse, B., & Cromwell, J. (2010, August). No harm found when nurse anesthetists work without supervision by physicians. Health Affairs, 29(8), 1469–1475.

Educational Commission for Foreign Medical Graduates (ECFMG). (2010). International credentials services. Retrieved from http://www.ecfmg.org/eics/index.html

Eiler, M. A. (2006). Helping doctors help patients for 100 years: Happy birthday AMA physician masterfile. AMA Physician Credentialing Solutions, 9(2).

Federation of State Medical Boards (FSMB). (2010). Criminal background checks: Overview by state. Retrieved from http://www.fsmb.org/pdf/grpol_criminal_background_checks.pdf

Frontier Nursing Service (FNS). (2010). Frontier nursing service. Retrieved from http://www.midwives.org/whoweare/fnshistory.shtm

Government Accounting Office (GAO). (2010, January). VA health care: Improved oversight and compliance needed for physician credentialing and privileging processes. Report number GAO-10-26. Washington, DC: Author. Retrieved from http://www.gao.gov/new.items/d1026.pdf

Hagopian, A., Thompson, M. J., Kaltenbach, E., & Hart, L. G. (2003). Health departments' use of international medical graduates in physician shortage areas. Health Affairs, 22(5), 241–249.

Hallock, J. A., Seeling, S. S., & Norcini J. J. (2003). The international medical graduate pipeline. Health Affairs, 22(4), 64–96.

Health Resources and Services Administration (HRSA). (2003, Spring). Changing demographics: Implications for physicians, nurses and other health workers. U.S. Department of Health and Human Services, Health Resources and Services Administration, Bureau of Health Professions, National Center for Health Workforce Analysis.

Health Resources and Services Administration (HRSA). (2004). The registered nurse population: Findings from the March 2004 national sample survey of registered nurses.

Health Resources and Services Administration (HRSA). (2010, March). The registered nurse population: Initial findings from the 2008 national sample survey of registered nurses.

Herdrich, B., & Lindsay, A. (2006). Nurse residency programs: Redesigning the transition into practice. Journal for Nurses in Staff Development, 22(2), 55–62.

Iglehart, J. K. (2010). The ACGME's final duty-hour standards—Special PGY-1 limits and strategic napping. New England Journal of Medicine. Retrieved from http://www.nejm.org/doi/pdf/10.1056/NEJMp1010613

Isaacs, S. L., Jellinek, P. S., & Ray, W. L. (2009). The independent physician—going, going… New England Journal of Medicine. 360, 655–657.

The Joint Commission. (2002). Health care at the crossroads: Strategies for addressing the evolving nursing crisis. Retrieved from http://www.jointcommission.org/assets/1/18/health_care_at_the_crossroads.pdf

The Joint Commission. (2008, July 9). Behaviors that undermine a culture of safety. Sentinel Event Alert, Issue 40. Retrieved from http://www.jointcommission.org/sentinel_event_alert_issue_40_behaviors_that_undermine_a_culture_of_safety/

The Joint Commission. (2009). The Joint Commission guide to improving staff communication (2nd ed.). Oak Brook, IL: Joint Commission Resources.

The Joint Commission. (2010). Sentinel events. Retrieved from http://www.jointcommission.org/ sentinel_event.aspx

Jones, C., & Gates, M. (September 30, 2007). The costs and benefits of nurse turnover: A business case for nurse retention. OJIN: The Online Journal of Issues in Nursing. 12(3), Manuscript 4. Retrieved from http://www.nursingworld.org/MainMenuCategories/ANAMarketplace/ANAPeriodicals/ OJIN/TableofContents/Volume122007/No3Sept07/NurseRetention.aspx

Kennedy, B. R. (2005, December). Stress and burnout of nursing staff working with geriatric clients in long-term care. Journal of Nursing Scholarship, 37(4), 381–382.

Kimball, B., & O'Neil, E. (2002, April). Health care's human crisis: The American nursing shortage. Retrieved from http://www.rwjf.org/files/publications/other/NursingReport.pdf

Landers, S. H. (2010). Why health care is going home. New England Journal of Medicine, 363(18), 1690–1691.

Laschinger, H. K. S., & Finegan, J. (2005). Using empowerment to build trust and respect in the workplace: A strategy for addressing the nursing shortage. Nursing Economic$, 23(1), 6–13.

Levinson, W., Lesser, C. S., & Epstein, R. M. (2010). Developing physician communication skills for patient-centered care. Health Affairs, 29(7), 1310–1316.

Locke, E. A. (1983). The nature and causes of job satisfaction. In M. Dunnette (Ed.), Handbook of industrial and organizational psychology (pp. 297–1349). New York, NY: John Wiley & Sons.

Maslach, C. (2003, October). Job burnout: New directions in research and intervention. Current Directions in Psychological Science, 12(5), 189–190.

McMahon, G. T. (2004). Coming to America: International medical graduates in the United States. New England Journal of Medicine, 350, 2435–2437.

Mechanic, D. (2010). Replicating high-quality medical care organizations. Journal of the American Medical Association, 303(6), 555–556.

Medstar Health. (2010). Conflict of interest corporate policy. Retrieved from http://www.medstarhealth.org/documents/conflict_of_interest_policy.pdf

Mick, S. S., & Lee, S. D. (1999a). International and US medical graduates in US cities. Journal of Urban Health: Bulletin of the New York Academy of Medicine, 76(4), 481–496.

Mick, S. S., & Lee, S. D. (1999b). Are there need-based geographical differences between International Medical Graduates and US Medical Graduates in rural US counties? The Journal of Rural Health, Winter, 15(1), 26–43.

Mick, S. S., Lee, S. D., & Wodchis, W. P. (2000). Variations in geographical distribution of foreign and domestically trained physicians in the United States: "Safety nets" or "surplus exacerbation." Social Science & Medicine, 50, 185–202.

Mullan, F. (2005). The metrics of the physician brain drain. New England Journal of Medicine, 353, 1810–1818.

Nadzman, D. M. (2009). Nurses' role in communication and patient safety. Journal of Nursing Care Quality, 24(3), 184–188.

National Accrediting Agency for Clinical Laboratory Sciences (NAACLS). (2010). Programs. Retrieved from http://www.naacls.org/program-center/

National Board for Respiratory Care (NBRC). (2010). Examinations. Retrieved from http://www.nbrc.org/examinations/rrt/tabid/60/default.aspx

National Commission on Certification of Physician Assistants (NCCPA). (2010a). Continuing medical education. Retrieved from http://www.nccpa.net/ContinuingMedicalEducation.aspx

National Commission on Certification of Physician Assistants (NCCPA). (2010b). PA facts. Retrieved from http://www.nccpa.net/PDFs/PAfacts.pdf

National Commission on Nursing (NCN). (1983). Summary report and recommendations. Chicago, IL: Hospital Research and Educational Trust.

National Council of State Boards of Nursing (NCSBN). (2008, December). State information regarding criminal background checks. Retrieved from https://www.ncsbn.org/CBC_SxS.pdf

National Council of State Boards of Nursing (NCSBN). (2010a). About NCSBN. Retrieved from https://www.ncsbn.org/about.htm

National Council of State Boards of Nursing (NCSBN). (2010b). Nursing practice, licensure and certification. Retrieved from https://www.ncsbn.org/1427.htm

National Council of State Boards of Nursing (NCSBN). (2010c). Quarterly examination statistics: Volume, pass rates & first-time internationally educated candidates' countries. Retrieved from https://www.ncsbn.org/NCLEX_Stats_2010.pdf

National Institutes of Health (NIH). (2010a). Frequently asked questions. Retrieved from http://www.nih.gov/news/calendar/calendarfaq.htm#cmecredit

National Institutes of Health (NIH). (2010b). Financial conflict of interest. Retrieved from http://grants.nih.gov/grants/policy/coi/

National Practitioner Data Bank (NPDB). (2010). National practitioner data bank: About us. Retrieved from http://www.npdb-hipdb.com/topNavigation/aboutUs.jsp

National Residency Matching Program (NRMP). (2010). How the NRMP process works. Retrieved from http://www.nrmp.org/about_nrmp/how.html

Norcini, J. J., Boulet, J. R., Dauphinee, W. D., Opalek, A., Krantz, I. D., & Anderson, S. T. (2010). Evaluating the quality of care provided by graduates of international medical schools. Health Affairs, 28(8), 1461–1468.

O'Reilly, K. B. (2010, March 29). New medical schools open, but physician shortage concerns persist. American Medical News. Retrieved from http://www.ama-assn.org/amednews/2010/03/29/prl20329.htm

Polsky, D., Kletke, P. R., Wozniak, G. D., & Escarce, J. (2002). Initial practice locations of international medical graduates. HSR: Health Services Research, 37, 907–928.

Ross, J. S., Lackner, J. E., Lurie, P., Gross, C. P., Wolfe, S., & Krumholz, H. M. (2007). Pharmaceutical company payments to physicians: early experiences with disclosure laws in Vermont and Minnesota. Journal of the American Medical Association, 297(11), 1216–1223.

Seavey, D. (2004, October). The cost of frontline turnover in long-term care. Retrieved from http://www.directcareclearinghouse.org/download/TOCostReport.pdf

Sexton, J. B., Thomas, E. J., & Helmreich, R. L. (2000). Error, stress, and teamwork in medicine and aviation: Cross sectional surveys. British Medical Journal, 320, 745–749.

Smart, D. R. (2010). Physician characteristics and distribution in the US. Chicago, IL: AMA Press.

Spatz, D. (2006, March 16). Where have all the doctors gone? Doctors, administrators have varied view of turnover causes. The Dallas Chronicle.

Steiger, D. O., Auerbach, D. I., & Buerhaus, P. I. (2000). Expanding career opportunities for women and the declining interest in nursing as a career. Nursing Economic$, 18(5), 230–236.

Steiger, D. O., Auerbach, D. I., & Buerhaus, P. I. (2009). Comparison of physician workforce estimates and supply projections. Journal of the American Medical Association, 302(15), 1674–1680.

Steiger, D. O., Auerbach, D. I., & Buerhaus, P. I. (2010). Trends in the work hours of physicians in the United States. Journal of the American Medical Association, 303(8), 747–753.

Sweeney, E. (2010, September 30). Teaching nurses for over 100 years: Brockton Hospital school is the last of its kind in Mass. Boston Globe. Retrieved from http://www.boston.com/news/local/articles/2010/09/30/brockton_hospital_school_of_nursing_is_the_last_of_its_kind/

Tamblyn, R., Abrahamowicz, M., Brailovsky, C., Grand'Maison, P., Lescop, J., Norcini, J., et al. (1998). Association between licensing examination scores and resource use and quality of care in primary care practice. Journal of the American Medical Association, 280(11), 989–996.

Towson University. (2010). Department of nursing: Nursing basic program. Retrieved from http://www.towson.edu/nursing/undergraduate/basic/index.asp

Weber, D. O. (2004, September-October). Poll results: Doctors' disruptive behavior disturbs physician leaders. The Physician Executive, 30(5), 6–14.

Whelan, G. P., Gary, N. E., Kostis, J., Boutlet, J. R., & Hallock, J. A. (2000). The changing pool of international medical graduates seeking certification training in US graduate medical education programs. Journal of the American Medical Association, 288, 1079–1084.

Williams, T., Sims, J., Burkhead, C., & Ward, P. M. (2002). The creation, implementation, and evaluation of a nurse residency program through a shared leadership model in the intensive care setting. Dimensions of Critical Care Nursing, 21(4), 154–161.

7. HSO'ların çalışan ilişkileri ve katılım çabalarının önemini tanımlayınız ve bu faaliyetlerden bazı örnekler veriniz.

Bu bölümle ilgili Bölüm 17'deki vaka örnekleri şunlardır;

- İlgisiz Çalışan Vakası—bkz. s. 331
- Seni Seviyorum…Sonsuza Kadar—bkz. s. 338
- Kabus Gibi Bir İş Görüşmesi—bkz. s. 389
- Orta Düzey Yönetici için İşe Alım Zorluğu—bkz. s. 403
- Diyabet Kliniğinde Cinsel Taciz—bkz. s. 364
- River Oaks Devlet Hastanesi'nde Personel İstihdamı: İki Kez Ölç, Bir Kez Kes—bkz. s. 376
- Böylesi Güzel Genç Bir Adam—bkz. s. 344
- Kavgacı tip—bkz. s. 334
- İki Rakip Hastanenin Birleşmesi—bkz. s. 359

Ek vaka örnekleri, rol canlandırma senaryoları, video linkleri, web siteleri ve diğer bilgi kaynakları online Eğitici Gereçlerinde de bulunmaktadır.

KAYNAKLAR

Angermeier, I., Dunford, B. B., Boss, A. D., & Boss, R. W. (2009). The impact of participative management perceptions on customer service, medical errors, burnout, and turnover intentions. Journal of Healthcare Management, 54(2), 127–142.

Becker, B. E., Huselid, M. A., & Ulrich, D. (2001). The HR scorecard. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Beer, M., & Cannon, M. D. (2004, Spring). Promise and peril in implementing pay-for-performance. Human Resources Management, 43(1), 3–48.

Beer, M., & Katz, N. (2003). Do incentives work? The perceptions of a worldwide sample of senior executives. Human Resource Planning, 26(3), 30–44.

Blair, B. (1985). Hospital employee assistance programs. Chicago, IL: American Hospital Publishing, Inc.

Bonner, S. E., & Sprinkle, G. B. (2002). The effects of monetary incentives on effort and task performance: Theories, evidence and a framework for research. Accounting, Organizations and Society, 27, 303–345.

Bureau of Labor Statistics. (2010). Employment and wage estimates and projections between 2008 and 2018. Retrieved from http://www.bls.gov/emp/ep_projections_methods.htm

Burt, T. (2005, November/December). Leadership development as corporate strategy: Using talent reviews to improve senior management. Healthcare Executive, 20(6), 14–18.

Busse, R. C. (2005). Your rights at work. Naperville, IL: Sphinx Publishing.

Butler, T., & Waldroop, J. (2005). Job sculpting: The art of retaining your best people. In Harvard Business Review on appraising employee performance (pp. 111–136). Boston, MA: Harvard Business School Press.

Carrier, C. (1998, June). Employee creativity and suggestion programs: An empirical study. Creativity and Innovation Management, 7(2), 162–172.

Cooper, C. D., & Kurland, N. B. (2002). Telecommuting, professional isolation, and employee development in

public and private organizations. Journal of Organizational Behavior, 23, 511–532.

Corwin, V., Lawrence, T. R. B., & Frost, P. J. (2001, July/August). Five successful strategies of successful part-time work. Harvard Business Review, 121–127.

Deshpande, S. P. (2002). The impact of union elections on human resources management practices in hospitals. Health Care Manager, 20(4), 27–35.

Deshpande, S. P. (2003). Labor relations strategies and tactics in hospital elections. Health Care Manager, 22(1), 52–55.

Edmondson, A., Bohmer, R., & Pisano, G. (2004). Speeding up team learning. In Harvard Business Review on teams that succeed (pp. 77–97). Boston, MA: Harvard Business School Press.

Fairbank, J. F., Spangler, W. E., & Williams, S. D. (2003, September/October). Motivating creativity through a computer-mediated employee suggestion management system. Behavior and Information Technology, 22(5), 305–314.

Foster, C., & Godkin, L. (1998, Winter). Employment selection in health care: The case for structured interviewing. Health Care Management Review, 23(1), 46–51.

Fottler, M. D., Ford, R. C., & Heaton, C. (2002). Achieving service excellence: Strategies for healthcare. Chicago, IL: Health Administration Press.

Galford, R. (1998, March/April). Why doesn't this HR department get any respect? Harvard Business Review, 76(2), 24–32.

Garman, A. N., Tyler, J. L., & Darnall, J. S. (2004, September/October). Development and validation of a 360-degree-feedback instrument for healthcare administrators. Journal of Healthcare Management, 49(5), 307–322.

Gering, J., & Conner, J. (2002, November). A strategic approach to employee retention. Healthcare Financial Management, 56(11), 40–44.

Gibson, V. M. (1995, February). The new employee reward system. Management Review, 84(2), 13–18.

Ginter, P. M., Swayne, L. E., & Duncan, W. J. (2002). Strategic management of health care organizations (4th ed.). Malden, MA: Blackwell.

Gomez-Mejia, L. R., Welbourne, T. M., & Wiseman, R. M. (2000). The role of risk sharing and risk taking under gainsharing. Academy of Management Review, 25(3), 492–507.

Griffith, J. R. (2000, January/February). Championship management for healthcare organizations. Journal of Healthcare Management, 45(1), 17–31.

Griffith, J. R., & White, K. R. (2002). The well-managed healthcare organization (5th ed.). Chicago, IL: Health Administration Press/AUPHA Press.

Healthcare Financial Management Association (HFMA). (2001, August). More healthcare organizations using quality measures to reward executives. Healthcare Financial Management Association, 55(8), 22–25.

Hernandez, S. R., Fottler, M. D., & Joiner, C. L. (1998). Integrating management and human resources. In M. D. Fottler, S. R. Hernandez, & C. L. Joiner (Eds.), Essentials of human resources management in health services organizations. Albany, NY: Delmar Publishers.

Hill, E. J., Miller, B. C.,Weiner, S. P., & Colihan, J. (1998). Influences of the virtual office on aspects of work and work/life balance. Personnel Psychology, 51, 667–683.

Hoffman, P. B. (2005, November/December). Confronting management incompetence. Healthcare Executive, 20(6), 28–30.

Holley, W. H. Jr., Jennings, K. M., & Wolters, R. S. (2001). The labor relations process (7th ed.). Orlando, FL: Harcourt College Publishers.

Howard, J. C., & Szczerbacki, D. (1998). Employee assistance programs in the hospital industry. Health Care Management Review, 13(2), 73–79.

Huselid, M. A. (1995). The impact of human resource management practices on turnover, productivity, and corporate financial performance. Academy of Management Journal, 38(3), 635–672.

Huselid, M. A., Beatty, R. W., & Becker, B. E. (2005, December). "A players" or "a positions"? The logic of workforce management. Harvard Business Review, 110–117.

Izzo, J. B., & Withers, P. (2002). Winning employee-retention strategies for today's healthcare organizations. Healthcare Financial Management, 56(6), 52–57.

Jenks, J. M., & Zevnik, B. L. P. (1993). Employee benefits. New York, NY: Collier Books/Macmillan Publishing Company.

Joiner, C. L., Jones, K. N., & Dye, C. F. (1998). Compensation management. In M. D. Fottler, S. R. Hernandez, & C. L. Joiner (Eds.), Essentials of human resources management in health services organizations. Albany, NY: Delmar Publishers.

Kaiser Family Foundation. (2010). Summary of new health reform law. Retrieved from www.kff.org/ healthreform/ upload/8061.pdf

Kim, D.-O. (2005, July). The benefits and costs of employee suggestions under gainsharing. Industrial and Labor Relations Review, 58(4), 631–652.

Kirkpatrick, D. L. (2006). Improving employee performance through appraisal and coaching (2nd ed.). New York, NY: American Management Association/AMACOM.

Konrad, A. M., & Mangel, R. (2000). The impact of work-life programs on firm productivity. Strategic Management Journal, 21, 1225–1237.

Kossek, E. E., Barber, A. E., & Winters, D. (1999, Spring). Using flexible schedules in the managerial world: The power of peers. Human Resource Management, 38(1), 33–46.

Kurland, N. B., & Bailey, D. E. (1999, Autumn). Telework: The advantages and challenges of working here, there, anywhere and anytime. Organizational Dynamics, 28(2), 53–67.

Lehr, R. I., McLean, R. A., & Smith, G. L. (1998). The legal and economic environment. In M. D.

Fottler, S. R. Hernandez, & C. L. Joiner (Eds.), Essentials of human resources management in health services organizations. Albany, NY: Delmar Publishers.

Liberman, A., & Rotarius, T. (2000, June). Pre-employment decision-trees: Jobs applicant self-election. The Health Care Manager, 18(4), 48–54.

Longest, B. B., Rakich, J. S., & Darr, K. (2000). Managing health services organizations and systems. Baltimore, MD: Health Professions Press.

Luthans, F., & Stajkovic, A. D. (1999, May). Reinforce for performance: The need to go beyond pay and even rewards. The Academy of Management Executive, 13(2), 49–57.

Malvey, D. (2010). Unionization in healthcare—background and trends. Journal of Healthcare Management, 55(3), 154–157.

McAlearney, A. S. (2010). Executive leadership development in U.S. health systems. Journal of Healthcare Management, 55(3), 206–224.

Metzger, N. (2004). Human resources management in organized delivery systems. In L. F. Wolper (Ed.), Health care administration (4th ed.). Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Osterman, P. (1995). Work/family programs and the employment relationship. Administrative Science Quarterly, 40, 681–700.

Peiperl, M. A. (2005). Getting 360-degree feedback right. In Appraising employee performance (pp. 69–109). Boston, MA: Harvard Business School Press.

Perry-Smith, J. E., & Blum, T. C. (2000). Work-family human resource bundles and perceived organizational performance. Academy of Management Journal, 43(6), 1007–1117.

Pfeffer, J. (1998). The human equation. Boston, MA: Harvard Business School Press.

KAYNAKLAR

Alexander, J. A., Lichtenstein, R., Jinnett, K., Wells, R., Zazzali, J., & Liu, D. (2005). Cross-functional team processes and patient functional improvement. Health Services Research, 40(5), 1335–1355.

Amos, M. A., Hu, J., & Herrick, C. A. (2005, January/February). The impact of team building on communication and job satisfaction of nursing staff. Journal for Nurses in Staff Development, 21(1),10–16.

Angermeier, I., Dunford, B. B., Boss, A. D., & Boss, R. W. (2009). The impact of participative management perceptions on customer service, medical errors, burnout, and turnover intentions. Journal of Healthcare Management, 54(2), 127–141.

Baker, D. P., Salas, E., King, H., Battles, J., & Barach, P. (2005, April). The role of teamwork in the professional education of physicians: Current status and assessment recommendations. Journal on Quality and Patient Safety, 31(4), 185–202.

Ball, M. J. (2005, October 25). Culture of safety. Advance for Nurses, 7(23), 31–32.

Buchbinder, S. B. (2009a, September 17). Can we tame the wicked problems in health care? Retrieved from http://portfolio.jblearning.com/health/2009/9/9/can-we-tame-wicked-problems-inhealth-care.html

Buchbinder, S. B. (2009b, November 23). Infectious leadership. Retrieved from http://portfolio.jblearning.com/health/2009/11/23/infectious-leadership.html

Buchbinder, S. B. (2009c, July 29). Emotional intelligence and leadership. Retrieved from http://portfolio.jblearning.com/health/2009/7/29/emotional-intelligence-and-leadership.html

Buchbinder, S. B., Alt, P. M., Eskow, K., Forbes, W., Hester, E., Struck, M., & Taylor, D. (2005). Creating learning prisms with an interdisciplinary case study workshop. Innovative Higher Education, 29(4), 257–274.

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010). Medical and health services managers. Occupational outlook handbook, 2010–11 edition. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/ocos014.htm

Cherniss, C. (2010). Emotional intelligence: New insights and further clarifications. Industrial and Organizational Psychology, 3, 183–191.

Conklin, J. (2008). Wicked problems and social complexity. Retrieved from http://www.cognexus.org/wpf/wickedproblems.pdf

Consortium on Research for Emotional Intelligence in Organizations. (2009). The emotional competence framework. Retrieved from http://www.eiconsortium.org/reports/emotional_competence_framework.html

Department for Professional Employees AFL-CIO (DPEAFLCIO). (2010). Fact sheet: The costs and benefits of safe staffing ratios. Retrieved from http://dpeaflcio.org/pdf/DPE-fs_2010_ staffratio.pdf

Doherty, R. W., Orimoto, L., Singelis, T. M., Hatfield, E., & Hebb, J. (1995). Emotional contagion: Gender and occupational differences. Psychology of Women Quarterly, 19, 355–371.

Donahue, M. P. (1985). Nursing: The finest art: An illustrated history. St. Louis, MO: CV Mosby.

Dreachslin, J. L., Hunt, P. L., & Sprainer, E. (1999). Communication patterns and group composition: Implications for patient-centered care team effectiveness. Journal of Healthcare Management, 44(4), 252–268.

Drinka, T. J. K., & Clark, P. G. (2000). Health care teamwork: Interdisciplinary practice and teaching. Westport, CT: Auburn House.

Edwards, N., Marshall, M., McLellan, A., & Abbasi, K. (2003, March 22). Doctors and managers: A problem without a solution? British Medical Journal, 326(7390), 609–610.

Eisenhardt, K. M., Kahwajy, J. L., & Bourgeois, L. F. (1997). How management teams can have a good fight. Harvard Business Review, 75(5), 77–85.

Flexner, A. (1910). Medical education in the United States and Canada. New York, NY: Carnegie Foundation for the Advancement of Teaching.

Goleman, D. (1998, December). What makes a leader? Harvard Business Review, 93–102.

Goleman, D. (2006). Social intelligence. New York, NY: Bantam Books.

Grumbach, K., & Bodenheimer, T. (2004). Can primary health care teams improve primary care practice? Journal of the American Medical Association, 291(10), 1246–1251.

Harmon, J., Scotti, D. J., Behson, S., Petzel, R., Neuman, J. H., & Keashly, L. (2003, November/ December). Effects of high-involvement work systems on employee satisfaction and service costs in veterans healthcare. Journal of Healthcare Management, 48(6), 393–406.

Hatfield, E., Cacioppo, J. L., & Rapson, R. L. (1993). Emotional contagion. Current Directions in Psychological Sciences, 2, 96–99.

Health Resources and Services Administration (HRSA). (2003, Spring). Changing demographics: Implications for physicians, nurses and other health workers. U.S. Department of Health and Human Services, Health Resources and Services Administration, Bureau of Health Professions, National Center for Health Workforce Analysis.

Health Resources and Services Administration (HRSA). (2004). The registered nurse population: Findings from the March 2004 national sample survey of registered nurses.

Health Resources and Services Administration (HRSA). (2010, March). The registered nurse population: Initial findings from the 2008 national sample survey of registered nurses.

Iacoboni, M., & Dapretto, M. (2006). The mirror neuron system and the consequences of its dysfunction. Nature Reviews: Neuroscience, 7, 942–951.

Institute for Healthcare Improvement. (2004). Transforming care at the bedside. Retrieved from http://www.ihi.org/IHI/Results/WhitePapers/TransformingCareattheBedsideWhitePaper.htm

Institute of Medicine. (2001). Crossing the quality chasm: A new health system for the 21st century. Washington, DC: National Academies Press.

Jain, A. K., Thompson, J. M., Chaudry, J., McKenzie, S., & Schwartz, R. W. (2008). Highperformance teams for current and future physician leaders: An introduction. Journal of Surgical Education, 65(2), 145–150.

Jones, C., & Gates, M. (September 30, 2007). The costs and benefits of nurse turnover: A business case for nurse retention. OJIN: The Online Journal of Issues in Nursing, 12(3). Retrieved from DOI:10.3912/OJIN.Vol12No03Man04

Kanter, R. M. (2004). Confidence: How winning streaks and losing streaks begin and end. New York, NY: Crown Books.

Katzenbach, J. R., & Smith, D. K. (2004). The discipline of teams. In Teams that succeed. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Koeck, C. (1998, November 7). Time for organizational development in healthcare organisations: Improving quality for patients means changing the organisation. British Medical Journal, 317(7168), 1267–1268. Retrieved from http://www.pubmedcentral.nih.gov/articlerender.fcgi?artid=1114203

Laird, J. D., & Bresler, C. (1992). The process of emotional feeling: A self-perception theory. In M. Clark (Ed.), Review of Personality and Social Psychology (Vol. 13). Newbury Park, CA: Sage. As cited by Hatfield, E., Cacioppo, J. L., & Rapson, R. L. (1993). Emotional contagion. Current Directions in Psychological Sciences, 2, 96–99.

Laschinger, H. K. S., & Finegan, J. (2005). Using empowerment to build trust and respect in the workplace: A strategy for addressing the nursing shortage. Nursing Economic$, 23(1), 6–13.

Leggat, S. G. (2007). Teaching and learning teamwork: Competency requirements for healthcare managers. The Journal of Health Administration Education, 24(2), 135–149.

Liedtka, J. M., Whitten, E., & Sorrells-Jones, J. (1998). Enhancing care delivery through cross-disciplinary collaboration: A case study. Journal of Healthcare Management, 43(2), 185–206.

Lucente, B., Rea, M. R., Vorce, S. H., & Yancey, T. (1995). Redesigning care delivery in the community hospital. Nursing Economics, 13(4), 242–247.

Maginn, M. (1995). Effective teamwork. West Des Moines, IA: American Media Publishing.

McLaughlin, C. P. (2004). West Florida Regional Medical Center. In J. S. Rakich, B. B. Longest, & K. Darr. Case in health services management (4th ed.). Baltimore, MD: Health Professions Press, Inc.

Mickan, S. M. (2005). Evaluating the effectiveness of health care teams. Australian Health Review, 29(2), 211–217.

Nance, J. (2008). Why hospitals should fly. Bozeman, MT: Second River Healthcare Press.

Neily, J., Mills, P. D., Young-Xu, Y., Careney, B. T., West, P., Berger, D. H., et al. (2010). Association between implementation of a medical team training program and surgical mortality. Journal of the American Medical Association, 304(15), 1693–1700.

Pronovost, P. J., & Freischlag, J. A. (2010). Improving teamwork to reduce surgical mortality. Journal of the American Medical Association, 304(15), 1721–1722.

Quinlan, E., & Robertson, S. (2010). Mutual understanding in multi-disciplinary primary health care teams. Journal of Interprofessional Care, 24(5), 565–578.

Rideout, C. A., & Richardson, S. A. (1989, May). A teambuilding model: Appreciating differences using the Myers-Briggs Type Indicator with developmental theory. Journal of Counseling and Development, 67(9), 529–533.

Rittel, H., & Webber, M. (1973). Dilemmas in a general theory of planning. Policy Sciences, 4, 155–169. In N. Cross (Ed.). (1984). Developments in design methodology (pp. 135–144). Chichester, UK: Wiley & Sons.

Rizzolatti, G., & Craighero, L. (2004). The mirror-neuron system. Annual Review of Neuroscience, 27, 169–192.

Roblin, D. W., Vogt, T. M., & Fireman, B. (2003, January–March). Primary health care teams: Opportunities and challenges in evaluation of service delivery innovations. J Ambulatory Care Management, 26(1), 22–35.

Ruddy, G., & Rhee, K. (2005). Transdisciplinary teams in primary care for the underserved: A literature review. Journal of Health Care for the Poor and Underserved, 16, 248–256.

Scott, G. (2009). Teamwork. Healthcare Executive, 24(2), 46–47.

Sexton, J. B., Thomas, E. J., & Helmreich, R. L. (2000). Error, stress, and teamwork in medicine and aviation: Cross sectional surveys. British Medical Journal, 320, 745–749.

Sherman, J. (2006, March/April). Patient safety: Engaging medical staff. Healthcare Executive, 21(2), 20–23.

Society for Neuroscience. (2008, November). Mirror neurons. Brain Briefings. Retrieved from http:// www.sfn.org/index.cfm?pagename=brainBriefings_MirrorNeurons

Stefl, M. (2008). Common competencies for all healthcare managers: The healthcare leadership alliance model. Journal of Healthcare Management, 53(6), 360–374.

Thompson, J. M. (2010). Collaboration in health care marketing and business development. In B.

Freshman, L. Rubino, & Y. Reid Chassiakos (Eds.), Collaboration across the disciplines in health care. Sudbury, MA: Jones and Bartlett.

Tompkins, C., & Orwat, J. (2010). A randomized trial of telemonitoring heart failure patients, Journal of Healthcare Management, 55(5), 312–323.

Totterdell, P., Kellett, S., Teuchmann, K., & Briner, R. B. (1998). Evidence of mood linkage in work groups. Journal of Personality and Social Psychology, 74, 1504–1515.

Tuckman, B. W. (1965). Developmental sequence in small groups. Psychological Bulletin, 63, 384–399. Reprinted in Group Facilitation: A Research and Applications Journal - Number 3, Spring 2001. Retrieved from http://dennislearningcenter.osu.edu/references/GROUP%20DEV%20ARTICLE.doc

University of Chicago, School of Social Service Administration, Chicago, IL, The Graduate Program in Health Administration and Policy. (n.d.). About GPHAP. Retrieved from http://gphap.uchicago.edu/aboutgphap.shtml

Weber, D. O. (2004, September–October). Poll results: Doctors' disruptive behavior disturbs physician leaders. The Physician Executive, 30(5), 6–14.

Wideman, M. (2003). Project teamwork, personality profiles and the population at large: Do we have enough of the right kind of people? Retrieved from www.maxwideman.com/papers/profiles/profiles.pdf

KAYNAKLAR

Agency for Healthcare Research and Quality (AHRQ). (2003). AHRQ policy on the inclusion of priority populations in research. Retrieved from http://grants.nih.gov/grants/guide/notice-files/not-hs-03010.html

American Hospital Association (AHA). (2004). Strategies for leadership: Does your hospital reflect the community it serves? A diversity and cultural proficiency assessment tool for leaders. Retrieved from http://www.aha.org/aha/content/2004/pdf/diversitytool.pdf

American Medical Association (AMA). (2010). C-CAT patient centered communication: Organizational assessment resources. Retrieved from http://www.ama-assn.org/ama/pub/physician-resources/medical-ethics/the-ethical-force-program/patient-centered-communication/organizational-assessment- resources.shtml

American Medical Association (AMA). (n.d.). Office guide to communicating with limited English proficient patients (2nd ed.). Retrieved from http://www.ama-assn.org/ama1/pub/upload/mm/433/ lep_booklet.pdf

American Public Health Association (APHA). (2010). Advocacy and policy: Eliminating health disparities. Retrieved from http://www.apha.org/advocacy/priorities/issues/disparities/

Andrulis, D., Delbanco, T., Avakan, L., & Shaw-Taylor, Y. (n.d.). Conducting a cultural competence selfassessment. Retrieved from http://www.consumerstar.org/pubs/Culturalcompselfassess.pdf

Armada, A. A., & Hubbard, M. F. (2010). Diversity in health care: Time to get real! Frontiers of Health Services Management 26(3), 3–17.

Betancourt, J. R., Green, A. R., Carrillo, J. E., & Ananeh-Firempong, O. (2003). Defining cultural competence: A practical framework for addressing racial/ethnic disparities in health and healthcare. Public Health Reports, 118(4), 293–302.

Carter-Pokras, O., & Baquet, C. (2002). What is a health disparity? Public Health Reports, 117(5), 426–434.

Center for Cross-Cultural Health. (2010). Community engagement. Minneapolis, MN: Center for CrossCultural Health.

Cohen, J. J., Gabriel, B. A., & Terrell, C. (2002). The case for diversity in the healthcare workforce. Health Affairs, 21(5), 90–102.

Cordova, R. D., Beaudin, C. L., & Iwanabe, K. E. (2010). Addressing diversity and moving toward equity in hospital care. Frontiers of Health Services Management, 26(3), 19–34.

Cross, T. L., Bazron, B. J., Dennis, K. W., & Isaacs, M. R. (1989). Towards a culturally competent system of care (Vol. 1). Washington, DC: CASSP Technical Assistance Center, Georgetown University Child Development Center.

Curtis, E. F., Dreachslin, J. L., & Sinioris, M. (2007). Diversity and cultural competence training in health care organizations: Hallmarks of success. Health Care Manager, 26(3), 255–262.

Dreachslin, J. L. (2007). Diversity management and cultural competence: Research, practice, and the business case. Journal of Healthcare Management, 52(2), 79–86.

Freudenberg, N., & Olden, K. (2010). Finding synergy: Reducing disparities in health by modifying multiple determinants. American Journal of Public Health, 100(Supp 1), S25–S29.

Gozu, A., Beach, M. C., Price, E. G., Gary, T. L., Robinson, K., Palacio, A., et al. (2007). Self-administered instruments to measure cultural competence of health professionals: A systematic review. Teaching and Learning in Medicine,19(2), 180–190.

Grey, M. A., Yehieli, M., & Rodriguez-Kurtovic, N. (2006). Bridging the language divide: A pocket guide to working effectively with interpreters in health care settings. Cedar Rapids: University of Northern Iowa.

Hammer, M. R., Bennett, M. J., & Wiseman, R. (2003). The Intercultural Development Inventory: A measure of intercultural sensitivity. International Journal of Intercultural Relations, 27(4), 421–443.

Health Resources and Services Administration (HRSA). (1995). Shortage designation: Medically underserved areas and populations. Retrieved from http://bhpr.hrsa.gov/shortage/muaps/index.html

Hobbs, F., & Stoop, N. (2002). Demographic trends in the 20th century. U.S. Census Bureau, Census 2000. Special Reports, Series CENSR-4. Washington, DC: U.S. Government Printing Office.

Institute for Diversity in Health Management. (2008). About the institute. Retrieved fromhttp://www.diversityconnection.org/diversityconnection_app/about-us/About-the-Institute.jsp

Manager's Electronic Resource Center. (n.d.). The provider's guide to quality and culture. Retrieved from http://erc.msh.org/mainpage.cfm?file=1.0.htm&module=provider&language=English

Martin, C. (2007). Reducing racial and ethnic disparities: A quality improvement initiative in Medicaid managed care toolkit. Hamilton, NJ: Center for Health Care Strategies, Inc. Retrieved from http:// www.rwjf.org/files/research/racialethnichealthdisparities.pdf

McDaniel, G. (2000). Cultural competency: A new standard of care. Advance for Medical Laboratory Professionals. Retrieved from http://laboratorian.advanceweb.com/Article/Cultural-CompetencyA-New-Standard-of Care.aspx

National Center for Cultural Competence. (n.d.). Cultural competence: Definition and conceptual framework. Retrieved from http://nccc.georgetown.edu/foundations/frameworks.html

National Committee for Quality Assurance (NCQA). (2010). About NCQA. Retrieved from http:// www.ncqa.org/tabid/675/Default.aspx

National Institutes of Health (NIH). (2006). Fact sheet: Health disparities. Bethesda, MD: National Institutes of Health.

National Institutes of Health (NIH). (2010).

National Institutes of Health statement of organization, functions, and delegations of authority. Retrieved from http://www.federalregister.gov/ articles/2010/09/13/2010-22666/national-institutes-of-health-statement-of-organization- functions-and-delegations-of-authority National Institutes of Health (NIH). (n.d.). NIH health disparities strategic plan, fiscal years 2004–2008. Retrieved from http://www.nimhd.nih.gov/about_ncmhd/Strategic%20Plan%20FY%2020042008%20vol%201.pdf

O'Brien, R. L., Kosoko-Lasaki, O., Cook, C. T., Kissell, J., Peak, F., & Williams, E. H. (2006). Self- assessment of cultural attitudes and competence of clinical investigators to enhance recruitment and participation of minority populations in research. Journal of the National Medical Association, 98(5), 674–682.

Office of Disease Prevention and Health Promotion. (2005). Healthy People 2010: The cornerstone for prevention. Retrieved from: http://www.healthypeople.gov/Publications/Cornerstone.pdf

Office of Minority Health. (2001). National standards for culturally and linguistically appropriate services in health care. Retrieved from http://minorityhealth.hhs.gov/assets/pdf/checked/ executive.pdf

Office of Minority Health. (2005). What is cultural competency? Retrieved from http://minorityhealth .hhs.gov/templates/browse.aspx?lvl=2&lvlID=11

Rashid, J. R., Spengler, R. F., Wagner, R. M., Skillen, E. L., Mays, R. A., Heurtin-Roberts, S., et al. (2009). Eliminating health disparities through transdisciplinary research, cross-agency collaboration, and public participation. American Journal of Public Health, 99(11), 1956–1961.

Rodgers, D. (2008). Five approaches to community engagement. Minneapolis, MN: Center for CrossCultural Health.

Rose, P. R. (2011). Cultural competency: For health administration and public health. Sudbury, MA: Jones and Bartlett. Suicide Prevention Resource Center. (n.d.).

Suicide among American Indians/Alaska Natives. Retrieved from http://www.sprc.org/library/ai.an.facts.pdf

Thomas, M., & James, C. (2009). The role of health coverage for communities of color. Kaiser Family Foundation Issue Brief. Retrieved from http://www.kff.org/healthreform/upload/8017.pdf

U.S. Census Bureau. (2008). An older and more diverse nation by midcentury. U.S. Census Bureau News August 14, 2008. Retrieved from http://www.census.gov/newsroom/releases/archives/ population/cb08-123.html

Weil, P. (2009). A racial/ethnic comparison of career attainments in healthcare management: By taking action, healthcare executives can help narrow the gaps. Healthcare Executive, 24(6), 22–31.

İncelemek için Ek Web Siteleri

Agency for Healthcare Research and Quality www.ahrq.gov
Healthy People 2010 www.healthypeople.gov
Institute for Diversity in Health Management www.diversityconnection.org/
The Joint Commission www.jointcommission.org
Manager's Electronic Resource Center http://erc.msh.org/
National Center for Cultural Competence http://nccc.georgetown.edu/
National Center for Healthcare Leadership www.nchl.org
National Committee for Quality Assurance www.ncqa.org
Office of Minority Health www.omhrc.gov

Ve araştırılabilecek anahtar kelimeler:

Sağlıkta eşitsizlik, kültürel yetkinlik, kültürel yeterlilik, kültürler arası duyarlılık, iş gücü çeşitliliği, CLAS standartları

KAYNAKLAR

Bishop, T. F., Federman, A. D., & Keyhani, S. (2010). Physicians' views on defensive medicine: A national survey. *Arch Intern Med, 170*(12), 1081–1083.

Callahan, D., & Jennings, B. (2002). Ethics and public health: Forging a strong relationship. *American Journal of Public Health*, *92*(2), 169–176.

Conigliaro, M. (2005). Abstract appeal: *The Terri Schiavo Information Page.* Retrieved from http://abstractappeal.com/schiavo/infopage.html

Dresser, R. (2004). Schiavo: A hard case makes questionable law. *Hastings Center Report, 34*(2), 8–9.

Gifis, S. H. (1996). *Barron's law dictionary*. Hauppauge, NY: Barron's Educational Series.

Kaiser Family Foundation. (2005). *Medical malpractice law in the United States*. The Henry J. Kaiser Family Foundation Online. Retrieved from http://www.kff.org/insurance/upload/Medical-Malpractice- Law-in-the-United-States Report.pdf

Kaiser Health News. (2010). *Health law having affects on managed-care firms, medical suppliers*. Retrieved from http://www.kaiserhealthnews.org/Daily Reports/2010/May/28/Health-Overhaul-and- Business.aspx

National Archives. (n.d.). United States Constitution. Retrieved from http://www.archives.gov/exhibits/charters/constitution.html

Perry, F. (2002). *The tracks we leave: Ethics in healthcare management*. Chicago, IL: Health Administration Press.

Pozgar, G. D. (2007). *Legal aspects of health care administration* (10th ed.). Sudbury, MA: Jones and Bartlett.

Pozgar, G. D. (2010). *Legal and ethical issues for health professionals* (2nd ed.). Sudbury, MA: Jones and Bartlett.

Shi, L., & Singh, D. A. (2008). *Delivering health care in America* (4th ed.). Sudbury, MA: Jones and Bartlett.

Sorrel, A. L. (June 7, 2010). Health reform has liability insurers looking at tort alternatives. *American Medical News Online*. Retrieved from http://www.ama assn.org/amednews/2010/06/07/prl20607.htm

Stein, R. (2006, January 30). Health workers' choice debated: Proposals back right not to treat. *Washington Post*, A01.

U.S. Department of Health and Human Services (DHHS). (2003). Fact sheet: Protecting the privacy of patient's health information. Retrieved from http://www.hhs.gov/news/facts/privacy.html

Wickline v. California. 192 Cal. App. 3d 1630, 1636, 239 Cal Rptr 810 (2d Dist. 1986). 90868_

KAYNAKLAR

Balanced Budget Act of 1997 (HR 2015) (Public Law 105-33). Title IV, Subtitle D, Chapter 1, Section 4304 (b) (2).

Blesch, G. (2010). Targeting fraud. *Modern Health Care*. Retrieved from http://www.modernhealthcare .com/article/20100621/MAGAZINE/100619919

Centers for Medicare & Medicaid Services (CMS). (2009). *Recovery audit contractor overview*. Retrieved from http://www.cms.gov/RAC/

Cleverley, W. O., & Cameron, A. E. (2007). *Essentials of health care finance* (6th ed.). Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Committee of Sponsoring Organizations (COSO) of the Treadway Commission. (2010). *Internal controlintegrated framework*. Retrieved from http://www.coso.org/IC-IntegratedFramework-summary .htm

Department of Justice (DOJ). (2003, November). *Memorandum 613:11-10-03.* Retrieved from http:// www.justice.gov/opa/pr/2003/November/03_civ_613.htm

Furrow, B. R., Greaney, T. L., Johnson, S. H., Jost, T. S., & Schwartz, R. L. (2004). *Health law: Cases, materials and problems* (5th ed.). St. Paul, MN: Thomson-West.

Kinkade, W. A. (2000). *Anti-kickback act safe harbor provisions finalized*. Retrieved from http://library .findlaw.com/2000/Dec/8/126843.html

Lexology. (2010). *The fraud-and-abuse provisions of the health care reform act*. Retrieved from http:// www.lexology.com/library/detail.aspx?g=1a1ece1c-87bf-41c4-b4c7-65adc56b3d67

Manning, W. L. (1996). *Summary of the Medicare and Medicaid Patient Protection Act of 1987 (42 U.S.C. 1320a-7b)*. Retrieved from http://www.netreach.net/~wmanning/fasumm.htm

Office of Inspector General (OIG). (1999). *Federal anti-kickback law and regulatory safe harbor*. Retrieved from http://oig.hhs.gov/fraud/docs/safeharborregulations/safefs.htm

Office of Inspector General (OIG). (2004). *An integrated approach to corporate compliance.* Retrieved from http://www.oig.hhs.gov/fraud/docs/complianceguidance/Tab%204E%20Appendx-Final.pdf

Office of Inspector General (OIG). (2006). *Prescription drug plan sponsors' compliance plan.* Retrieved from http://oig.hhs.gov/oei/reports/oei-03-06-00100.pdf

Omdahl, D. J., & Warmack, P. (2009). *Surviving a RAC attack: Strategies to reduce financial risk*. Retrieved from http://www.beaconhealth.org/pdfs/mz80607_summer_ac_brochure_web_3.pdf

Pozgar, G. D. (2007). *Legal aspects of health care administration* (10th ed.). Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Title 31 United States Code (31 USC). 31 U.S.C. §§ 3729 (7) et seq. (1986a).

Title 31 United States Code (31 USC). 31 U.S.C. §3730 (d1) (1986b).

Title 42 United States Code (42 USC). 42 U.S.C. 1320a-7b, 1903m; Title 42 Consolidated Federal Registry (CFR) § 1001.952 (1987a).

Title 42 United States Code (42 USC). 42 U.S.C. CFR 489.24 and 42 CFR 413.65. (1987b).

e-İŞLETMELERDE MUHASEBE BİLGİ SİSTEMİ

İÇ KONTROL İLİŞKİSİ

Dr. Mustafa Gül

EĞİTİM
yayınevi

E-İŞLETMELERDE MUHASEBE BİLGİ SİSTEMİ-İÇ KONTROL İLİŞKİSİ
Dr. Mustafa Gül

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-83-7
1. Baskı, Haziran 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
E-İŞLETMELERDE MUHASEBE BİLGİ SİSTEMİ-İÇ KONTROL İLİŞKİSİ
Dr. Mustafa Gül
XII+178 s., 165x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-83-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKÇA

Akın, H.B. (2001). *Yeni ekonomi strateji, rekabet, teknoloji yönetimi*. Birinci Basım. Konya: Çizgi Kitapevi.

Aksoy, T. (2007). *Basel II ve İç Kontrol.* Ankara: Ankara SMMM Odası Yayın no: 53.

Alabay, M.N. (2008). *CRM rekabet stratejisi olarak müşteri ilişkileri yönetimi*. Ankara: İlke Yayınevi.

Atkinson, R.D. and Court, R. (1998) The New Economy lndex, Progressive Policy Institute Technology, Innovation and New Economy Project http://dicppi.org Erişim Tarihi: 31.10.2000: 7.

Bagranoff, N.A., Simkin, M.G., Norman, C.S., (2010). *Core concepts of accounting ınformation systems* N.J.: John Wiley and Sons Inc.

Bozkurt, N. (2000). Muhasebe denetimi. (3. Baskı). İstanbul: Alfa.

Cangemi, M., Singleton.T., (2003). Managing the audit function:a corporate audit department procedures guide, N.J. 3rd edition, John Wiley & Sons Inc.

Combe, C. (2006). Introduction to e-business management and strategy. Oxford: Elsevier.

Çağıl, G. ve Ergün, K. (2008). Geleneksel işletme anlayışından e-işletme anlayışına geçişte yaşanan problemler. Akademik Bilişim Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, 30 Ocak - 01 şubat, 545-553.

Çömlekçi, F. (2001). Muhasebe denetimi. Birlik Ofset: Eskişehir.

Deshmukh, A. (2006). Digital accounting: the effects of the internet and erp on accounting. Hershey: IRM Press.

Doğantimur, F. (2009). ISO 27001 Standardı çerçevesinde kurumsal bilgi güvenliği. Yayınlanmamış Mesleki Yeterlik Tezi. Ankara: T.C. Maliye Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı.

Doyrangöl, N. (2002) İşletme çevresindeki olumsuz gelişmeler karşısında iç denetimin yeri ve önemi. Mali Çözüm, 60, 35.

Erdoğan, M. ve Erdoğan, N. (1996). Muhasebede bilgisayar kullanımı. Eskişehir: Boyut

Matbaacılık.

Erdoğan, M. (2006). Denetim kavramsal ve teknolojik yapı. (3. Baskı). Ankara: Maliye ve Hukuk Yayınları.

Erkuş, H. (2008). XBRL genişletilebilir işletme raporlama dili. Ankara: Gazi Kitabevi.

Gelinas, Jr. Ulric J., Richard B. Dull (2008). Accounting information systems, Seventh Edition, Thomson: USA.

Glover, S.M. vd. (2003). e-business: principles and strategies for accountants. Second Ed. New Jersey: Prentice Hall.

Gökçen, H. (2007). Yönetim bilgi sistemleri. Ankara: Palme Yayıncılık.

Güredin, E. (2000). Denetim. (10. Baskı). İstanbul: Beta.

Gürsoy, M. (2005). Elektronik iş ve elektronik iş uygulayan işletmelerin karşılaştığı sorunlar. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Haag, S. vd. (2007). Management information systems for the information age. (6th ed.) Boston: McGraw-Hill/Irwin.

Hall, J.A. (2011). Accounting information systems. (Seventh Edition). OH. USA: South Western.

Hurt, R.L. (2008) Accounting information systems New York: McGrew-Hill Kağnıcıoğlu, H. Ed .Sevim, A. (2009). Kurumsal kaynak planlaması. T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2003: Eskişehir.

Kalakota, R. Ve Robinson, M. (2001) e-business 2.0 roadmap for success. (Second Edition). Addison-Wesley: NJ.

Kepekçi, C. (1982). İşletmelerde İç Kontrol Sisteminin Etkinliğini Sağlamada İç Denetimin Rolü. Eskişehir: Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayınları No:251/171.

Kepekçi, C. (2000) Bağımsız denetim. (4. Baskı). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Kırcova, İ. (2001). İşletmelerarası elektronik ticaret. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayın No: 2001-32. Mega Ajans Reklamcılık Matbaacılık Fuar Hizmetleri Ltd. şti.

Laudon, K. and Laudon, J. (2009). Essentials of management information sytems. 8th ed. Upper Saddle River, N.J.: Pearson/Prentice Hall.

O'Brien, J. and Marakas, G. (2008). Management information systems. 8th ed. Boston: Mc.Graw-Hill Irwin.

Özgüler, V.C. (2003). Yeni ekonomi anlayışı kapsamında gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler: türkiye örneği. Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları; No. 1479, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayınları; No. 179.

Özmen, ş. (2009). Ağ ekonomisinde yeni ticaret yolu e-ticaret. 3. Baskı. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları 32, Bilgi İletişim Grubu Yayıncılık Müzik Yapım ve Haber Ajansı Ltd. şti.

Sawyer, B. Vd. (2000). Web'de mağaza açmak, (Çev. Cahit Akın) 1.Bs. İstanbul: Alfa Yayınları

Sawyer, L. B.. Dittenhofer, M.Scheiner, H. James, Savvyers. (2003). Internal Auditing:The Practice of Modern Internal Auditing, 5.th Edition, Florida, HA.

Sevim, A. ve Gül, M. (2008). Muhasebe eğitiminde bütünleşik bilgi sistemi yaklaşımı ile erp yazılımlarının kullanılması ve Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi örneği. XXVII Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu.

Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, No:1808.

Sevim, A. (2009). Dijital muhasebe. Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları

Yayın No:1903.

Sevim, A. Ed. (2009). Kurumsal kaynak planlaması. Eskişehir: T.C. Anadolu

Üniversitesi Yayını No:2003.

Sürmeli, F. (1996). Muhasebe bilgi sistemi. Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi

Eğitim, Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı yayınları NO: 115.

Şahin, M. Ed. (2009). Yönetim bilgi sistemi. Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayın No: 1913.

Şahin, T. (2010). Elektronik ticaretin yeni yüzü: e-çarşı ve vergi denetimi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi

Tapscott, D. (1996). The digital economy. New York: Mc Graw-Hill.

Tapscott, D. (1998). Dijital ekonomi. (Çev. Ece Koç), Koç Sistem. İstanbul

Turner, L.D. ve Andrea B. Weickgenannt (2009). Accounting information systems the controls and processes N.J.: Wiley

Yahyagil, M.Y. (2001). KOBİ'lerde bilgisayar teknolojileri uygulamaları. İstanbul:

İstanbul Ticaret Odası Yayın No:2001-26. Su Matbaacılık Ltd. şti.

Yılancı, F.M. (2006). İç denetim Türkiye'nin 500 büyük sanayi işletmesi üzerine bir araştırma. (2. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Yumuşak, İ. vd., (2009). Küreselleşme sürecinde yeni ekonomi ve iktisat politikaları. 1. Basım. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

İnternet Kaynakları

http://www.ab.org.tr/ab06/bildiri/98.doc E.T.: 15.04.2010

http://www.aicpa.org/pubs/cpaltr/may2002/supps/audit6.htm E.T.:11.12.2009

http://www.ccbn.com/pdfs/XBRL 09 02.pdf

www.netsis.com.tr E.T.: 03.02.2007

www.xl2.org E.T.: 10.06.2008

www.logo.com.tr

http://www.vpnnedir.org/ et: 10.07.2012

http://www.e-ticaretmerkezi.net/eticaretteguvenlik.php Et: 01.03.2011
http://csirt.ulakbim.gov.tr/dokumanlar/bilgisayaraglarindaguvenlikpolitikalarininuygulanmasi.pdf E.T. 10.07.2012
www.deloitte.com E.T.:05.01.2008
www.xl2.org Erişim Tarihi: 10.06.2008
http://www.aicpa.org/pubs/cpaltr/may2002/supps/audit6.htm E.T.:11.12.2009
http://www.aicpa.org/pubs/cpaltr/may2002/supps/audit6.htm E.T.: 11.12.2009
http://www.ab.org.tr/ab06/bildiri/98.doc E.T.:15.04.2010
http://www.setsoftware.com E.T: 15.01.2008
www.netsis.com.tr E.T.: 03.02.2007
www.deloitte.com E.T.:05.01.2008
http://www.denetci.net/ziliski.htm E.T.: 20.07.2011
http://www.uekae.tubitak.gov.tr/uekae_content_files/EtkinlikWeb/SosyalMuhendislikS aldirilari.pdf E.T.:05.01.2012
http://www.bilgiguvenligi.gov.tr/dokuman-yukle/bgys/uekae-bgys0013-iso-iec-27001denetim-listesi/download.html E.T.: 01.07.2012
http://www.vpnnedir.org ET: 10.07.2012
http://www.kykonline.com/e-haftasi/eticaret.htm ET: 10.11.2003
http://www.e-ticaretmerkezi.net/eticaretteguvenlik.php ET: 01.03.2011
http://www.pwc.com/tr_TR/tr/assets/about/events/training/icdenetim.pdf E.T.15.07.2011

KAYNAK TÜKETİM MUHASEBESİ VE YAPAY SİNİR AĞLARININ MOBİLYA SEKTÖRÜNDE UYGULANMASI İNEGÖL ÖRNEĞİ

DR. ÖZGE ACUN KILIÇ
PROF. DR. VESİLE ÖMÜRBEK

EĞİTİM
yayınevi

KAYNAK TÜKETİM MUHASEBESİ VE YAPAY SİNİR AĞLARININ MOBİLYA SEKTÖRÜNDE UYGULANMASI: İNEGÖL ÖRNEĞİ

Dr. Özge Acun Kılıç, Prof. Dr. Vesile Ömürbek

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-88-2
1. Baskı, Haziran 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

KAYNAK TÜKETİM MUHASEBESİ VE YAPAY SİNİR AĞLARININ MOBİLYA SEKTÖRÜNDE UYGULANMASI: İNEGÖL ÖRNEĞİ
Dr. Özge Acun Kılıç, Prof. Dr. Vesile Ömürbek
VI+170 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-88-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Abbas, K., ve Osama, W. (2014). "Cost Systems Adoption in Egyptian Manufacturing Firms: Competitive Study between ABC and RCA Systems". *Sibiu, Romania: 21st International Economic Conference – IECS, May 16-17,* 1-7.

Abdelkareem, M. A vd., (2022). "Progress Of Artificial Neural Networks Applications In Hydrogen Production". *Chemical Engineering Research and Design,* 182, 66-86.

Ağyar, Z. (2015). "Yapay Sinir Ağlarının Kullanım Alanları ve Bir Uygulama". *Mühendis ve Makine,* 56(662), 22-23.

Ahmed, S. A. ve Moosa, M. (2011). "Application of Resource Consumption Accounting (RCA) in an Educational Institute". *Pakistan Bussiness Review,* 12(4), 755-775.

Aker, Y., ve Karavardar, A. (2022). "Türkiye'Deki Kobilerin Finansal Başarılı Ve Başarısız Olma Durumlarının Altman, Springate Ve Yapay Sinir Ağları Modeli İle Tahmin Edilebilirliği". *Mali Çözüm Dergisi,* (32), 151-169.

Aksu, İ. (2013). "Kaynak Tüketimine Dayalı Muhasebe: Bir Örnek Uygulama". *E-Journal of New World Sciences Academy,* 8(4), 165-182.

Aksu, İ., ve Oral, T. (2017). "Birbirini Tamamlayan Yöntemler Olarak Toplam Kalite Yönetimi ve Mamul Yaşam Seyri Maliyetlemesi". *İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi,* 6(2), 96-107.

Aktaş, R. (2013). "Yeni Bir Maliyet ve Yönetim Muhasebesi Yöntemi Olarak Kaynak Tüketim Muhasebesi". *Muhasebe ve Finans Dergisi* (58), 55-76.

Alagöz, A. (2006). "Stratejik Maliyet Ve Kar Planlama Aracı Olarak Hedef Maliyet Yönetimi". *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 15, 61-83.

Alataş, A., ve Aktaş, H. (2022). "*Kaynak Tüketim Muhasebesi".* Ankara: İKSAD Yayın Evi.

Al-Dhubaibi, A. A. (2021). "Optimizing The Value Of Activity Based Costing System: The Role Of Successful Implementation". *Management Science Letters,* 11(1), 179-186.

Al-hosban, A., Alsharairi, M., ve Al-Tarawneh, I. (2023). "The Effect Of Using The Target Cost On Reducing Costs In The Tourism Companies In Aqaba Special Economic Zone Authority". *Journal of Sustainable Finance & Investment,* 13(1), 194-209.

Al-Qady, A. A. (2013). "Improving the cost planning process: RCA approach, a case study". Unpublished M.Sc. Thesis, Fac. of Commerce, Tanta University,

Al-Qady, M., ve El-Helbawy, S. (2016). "Integrating Target Costing and Resource Consumption Accounting". *Jamar,* 14(1), 39-54.

Altınbay, A. (2006). "Etkin Bir Maliyet Yönetim Sistemi Olarak Hedef Maliyetleme Sistemi ve TMMT Uygulaması". *Dumlupınar Üniveritesi Sosyal Bilimler Dergisi,* (16), 141-164.

Altunışık, R., Özdemir, Ş., ve Torlak, Ö. (2011). "*Pazarlamaya Giriş".* Sakarya, Sakarya Kitabevi.

Annappa, C. M., ve Panditrao, K. S. (2012). "Application of Value Engineering for Cost Reduction – A Case Study of Unıversal Testing Machine". *International Journal of Advances in Engineering & Technology,* 4(1), 618-629.

Ansari, S. L., ve Bell, J. (2009). "*Target Costing: The Next Frontierin Strategic Cost Management".* Mountain Valley.

Ansari, S., Bell, J., ve Okano, H. (2007). "Target Costing: Uncharted Research Territory". *Handbook of Management Accounting Research,* 2, 507-530.

Ansari, S., Bell, J., ve Swenson, D. (2009). "Strategies for Training in Target Costing". *Cost Management,* 23(3), 18-26.

Arı, A., ve Berberler, M. E. (2017). "Yapay Sinir Ağları ile Tahmin ve Sınıflandırma Problemlerinin Çözümü İçin Arayüz Tasarımı". *ACTA INFOLOGICA,* 1-2, 55-73.

Arı, M., ve Bayram, G. (2018). "Çevresel Maliyet Yönetiminin Ürün Yaşam Seyri Maliyetleme Açısından İncelenmesi". *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(2), 336-253.

Asilkan, Ö., ve Irmak, S. (2009). "İkinci El Otomobillerin Gelecekteki Fiyatlarının Yapay Sinir Ağları İle Tahmin Edilmesi". *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 14(2), 375-391.

Ataseven, B. (2012). "Yapay Sinir Ağları İle Öngörü Modellemesi". *Öneri,* 10(39), 101-115.

Bağdat, A., ve Can, A. V. (2023). "Esnek Üretim Sisteminde Grup Teknolojisi Kullanılarak Faaliyet Tabanlı Maliyetleme Yöntemi ile Birim Maliyetlerin Hesaplanması". *Muhasebe ve Denetime Bakış,* (68), 201-226.

Basık, F. O. (2012). "*Rekabet Stratejisinde Maliyet Yönetimi".* İstanbul, Türkmen Kitabevi.

Bayou, M. E. (1998). "Three Routes for Target Costing". *Managerial Finance,* 24(1), 28-45.

Bekçi, İ., ve Negiz, N. (2011), " Faaliyet Tabanlı Maliyetleme Yönteminin İnşaat Taahhüt İşletmelerinde Uygulanması". *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 2(30), 119-136.

Benjamin, L., ve Simon, T. (2003). "A Planning and Control Model Based on RCA Principles". *Cost Management,* 17(4), 20-27.

Berger, A. (1997). "Continuous Improvement And Kaizen: Standardization And Organizational Designs". *Integrated Manufacturing Systems,* 8(2), 110-117.

Berikol, B. Z., ve Güner, M. F. (2016). "Faaliyet Tabanlı Maliyetleme Ve Süreye Dayalı Faaliyet Tabanlı Maliyetleme Yöntemleri". *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi,* 12(12), 461-473.

Bilski, J., Kowalczyk, B., Marchlewska, A., ve Zurada, J. M. (2020). "Local Levenberg-Marquardt Algorithm Forlearning Feedforwad Neural Networks". *JAISCR,* 10(4), 299-316.

Bozdemir, E., ve Orhan, M. S. (2011). "Maliyet Kontrol Aracı Olarak Hedef Maliyetleme Yönteminin Türk Otomotiv Sanayinde Uygulanabilirlik Düzeyinin İncelenmesi". *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 25(2), 163- 179.

Cakar, T. (2017). "Otomotiv Endüstrisinde Yapay Sinir Ağı Kullanarak Maliyet Tahmin Modeli Geliştirme". *Karaelmas Fen ve Mühendislik Dergisi,* 7(1), 237-249.

Cengiz, E. (2012). "Gelişmiş Bir Maliyetleme Yaklaşımı Olarak Kaynak Tüketimi Muhasebesi". *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi,* 14(1), 215-233.

Chen, Y., vd.,(2020). "A Review of the Artificial Neural Network Models for Water Quality Prediction". *Applied Sciences,* 10(17), 1-49.

Choy, K., Lee, W., ve Lo, V. (2003). "Design Of An Intelligent Supplier Relationship Management System: A Hybrid Case Based Neural Network Approach". *Expert Systems with Applications*, 24, 225-237.

Cilimkovic, M. (2015). "Neural Networks And Back Propagation Algorithm". *Institute of Technology Blanchardstown,* 15(1), 1-12.

Civelek, M. (1997). "*Maliyet Muhasebesi".* Kayseri, Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi Yayınları.

Cooper, R., ve Kaplan, R. S. (1999). "*The Design of Cost Management Systems".* Prentice Hall, Upper Saddle Rive.

Cooper, R., ve Slagmulder, R. (2017). "*Target Costing and Value Engineering"* . New York, Routledge .

Dobrucalı, E., ve Demir, İ. H. (2022). "Bina Maliyetinin Tahmini İçin Gen İfadeli Programlama Ve Yapay Sinir Ağları Tekniklerinin Karşılaştırılması". *Uluslararası Hakemli Mühendislik Ve Fen Bilimleri Dergisi,* (16), 14-32.

Eğrioğlu, E., Yolcu, U., ve Baş, E. (2020). "*Yapay Sinir Ağları Öngörü ve Tahmin Uygulamaları".* Anakara, Atlas Akademik Basım Yayın Dağıtım.

Eken, T., ve Aksu, İ. (2023). "*Stratejik Yönetim Muhasebesi Aracı Olarak Kaynak Tüketim Muhasebesinin Turizm İşletmelerinde Kullanılması".* İstanbul, Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Ellram, L. M. (2006). "The Implementation of Target Costing in the United States: Theory Versus Practice". *Journal of Supply Chain Management,* 42(1), 13-26.

Elmas, Ç. (2003). "*Yapay Sinir Ağları (Kuram, Mimari, Eğitim, Uygulama)".* Ankara, Seçkin Yayıncılık.

Erilli, N. A., vd., (2010). "Türkiye'De Enflasyonun İleri Ve Geri Beslemeli Yapay Sinir Ağlarının Melez Yaklaşımı İle Öngörüsü". *Doğuş Üniversitesi Dergisi,* 11(1), 42-55.

Erkuş, H., Aksu, İ., ve Turan, E. (2014). "Kaynak Tüketim Muhasebesinin Diğer Maliyet Sistemleri İle Karşılaştırılması". *Journal of Accounting and Taxation Studies,* 7(2), 15-36.

Erler, M., ve Şeref Sağıroğlu, E. B. (2003). "*Mühendislikte Yapay Zekâ Uygulamaları-I:Yapay Sinir Ağları".* Kayseri, Ufuk Kitap Kırtasiye Yayıncılık.

Es, H. A., Kalender, F. Y., ve Hamzaçebi, C. (2014). "Yapay Sinir Ağları İle Türkiye Net Enerji Talep Tahmini". *Gazi Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Dergisi,* 29(3), 495-504.

Everaert, P., ve Bruggeman, W. (2007). "Time-Driven Activity-Based Costing: Exploring The Underlying Model". *Journal of cost management,* 21(2), 16-20.

Grasso, L. (2007). "Obstacles to Lean Accountancy Sustainable Integration". *Lean Accounting: Bes Practices for S*, 177-207.

Grasso, L. P. (2005). "Are ABC and RCA Accounting Systems Compatible with Lean Management?". *Management Accountıng Quarterly*, 7(1), 12-27.

Gurowka, J., ve Lawson, R. A. (2007). "Selecting the Right Costing Tool for Your Business Needs". *Journal of Corporate Accounting & Finance,* 18(3), 21-27.

Gümüş, Y. (2012). "*Lojistik Faaliyetler ve Maliyetler".* Ankara, Gazi Kitabevi.

Gürdal, K. (2007). "*Maliyet Yönetiminde Güncel Yaklaşımlar".* Ankara, Siyasal Kitabevi.

Haftacı, V. (2015). "*Yönetim Muhasebesi".* Kocaeli, Umuttepe Yayınları.

Hamzaçebi, C. (2021). "*Matlab Uygulamalı Yapay Sinir Ağları".* Ankara, Seçkin Akademik ve Mesleki Yayınlar.

Hilton, R. W., Maher, M. W., ve Selto, F. H. (2003). "*Cost Management: Strategies for Business Decisions".* New York, McGraw-Hill.

Ibusuki, U., ve Kaminski, P. C. (2007). "Product Development Process With Focus On Value Engineering And Target-Costing: A Case Study in an Automotive Company". *International Journal of Production Economics,* 105(2), 459-474.

Illah, A. (2023). "*Analısıs Penerapan Target Costıng Studı Kasus Pada Umkm Batık Sarı Kenongo Lıntang* (Cilt PhD Thesis)". Oleh, Universitas Islam Negeri Maulana Malik Ibrahim.

Inanlou, I., Hassanzadeh, M., ve Khodabakhshi, N. (2014). "Evaluating the Cost Resources Consumed in the Main Activity of Iran Khodro". *Singaporean Journal of Business Economics and Management Studies,* 2(12), 199-204.

Isa, N. A., vd., (2006). "Predicting Quality of River's Water Based on Algae Composition Using Artificial Neural Network". *4th IEEE International Conference on Industrial Informatics*, New York: Institute of Electrical and Electronics Engineers, 1340-1345.

Jim, G., ve Lawson, R. A. (2007). "Selecting The Right Costing Tool For Your Business Needs". *Journal of Corporate Accounting & Finance,* 18(3), 21-27.

Johnson, T. H. (1992). "It's Time to Stop Overselling Activity Based Costing". *Management Accounting,* 74(3).

Juan, N. P., ve Valdecantos, V. N. (2022). "Review Of The Application Of Artificial Neural Networks In Ocean Engineering". *Ocean Engineering,* 259, 1-13.

Kaplan, R. S., ve Anderson, S. R. (2003). "Time-Driven Activity-Based Costing". *Available at SSRN* 485443, 1-18.

Kara, F., ve Aytekin, S. (2023). "Zamana Dayalı Faaliyet Tabanlı Maliyetleme Yönteminin Bir Üniversite Hastanesinde Uygulanması". *Management and Political Sciences Review,* 5(1), 81-103.

Karacan, S., ve Kaya, M. (2011). "*Lojistik Faaliyetlerde Maliyetleme".* Kocaeli, Umuttepe Yayınları.

Karahan, M. (2018). "Hedef Maliyetleme: Halı İşletmesinde Bir Uygulama". *Eloktronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 17(65), 362-378.

Kaya, G. A. (2010). "Hedef Maliyetleme". *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 20(1), 313-332.

Kefe, İ., ve Tanış, V. N. (2020). "Alman Maliyet Muhasebesi Sisteminin Genel Çerçevesi". *Ida Academica,* 3(1), 1-19.

Kekeç, H. M. (2022). "Kaizen Maliyetleme". Editör: A. Aktar, ve G. Kırpık *Çağdaş Maliyet Yönetim Teknikleri ve Uygulamaları*, 189-207, İstanbul, Efe Akademi Yayınları

Kim, I.-w., Ansari, S., Bell, J., ve Swenson, D. (2002). "Target Costing Practices in the United States". *Controlling,* 14(11), 607-614.

Konakoğlu, B. (2020). "Çok Katmanlı Algılayıcı Yapay Sinir Ağı ile Jeodezik Elipsoidal Koordinatların (φ, λ, h) 3 Boyutlu Global Kartezyen Koordinatlara (X, Y, Z) Dönüşümü". *Gümüşhane Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi,* 10(3), 702-710.

Kongmanila, X., ve Takahashi, Y. (2009). "Inter-Firm Cooperation and Firm Performance: An Empirical Study of the Lao Garment Industry Cluster". *International Journal of Business and Management,* 4(5), 1-239.

Kotler, P., ve Keller, K. L. (2011). "*Marketing Management".* Pearson.

Köse, T. (2002). "Ürün Maliyetlerine Göre Karar Alma Araçları: Ürün Yaşam Seyri Maliyetlemesi: Hedef Maliyetleme Ve Kaizen Maliyetleme". *Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 3(2), 77-104.

Köse, T., ve Ağdeniz, Ş. (2015). "Kaynak Tüketim Muhasebesinde Kapasite Maliyet Yönetimi". *Muhasebe ve Denetime Bakış*, 51-74.

Krumwiede, K., ve Suessmair, A. (2008). "A Closer Look at German Cost Accounting Methods". *Management Accounting Quarterly*, 10(1), 37-50.

Kurtlu, A. E. (2016). "Kaynak Tüketim Muhasebesi: Silah Fabrikası Örneği". *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 9(3), 1-14.

Kurtlu, A., ve Çakır, Ş. (2019). "Konaklama İşletmelerinde Maliyet Minimizasyonu Sağlamada Kaizen Maliyetlemenin Rolü". *Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi,* 2(1), 93-110.

Kutay, N., ve Akkaya, C. (2000). "Stratejik Maliyet Yönetimi Aracı Olarak Hedef Maliyetleme". *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 15(2), 1-15.

Kutlu, B., ve Badur, B. (2009). "Yapay Sinir Ağları ile Borsa Endeksi Tahmini". *Yönetim Dergisi,* 20(63), 25-40.

Li, E. Y. (1994). "Applications Artificial Neural Networks And Their Business Applications". *Information & Management,* 27, 303-313.

Lindholm, A. S. (2005). "Present and Future of Life Cycle Costing: Reflections from Finnish Companies". *The Finnish Journal of Business Economics,* 2(5), 282-292.

Lindholm, A., ve Suomala, P. (2007). "Learning by Costing Sharpening Cost Image Throug Life Cycle Costing?". *International Journal of Productivity and Performance Management*, 56(8), 651-672.

Liu, S., vd., (2012). "Prediction of Dissolved Oxygen Content in Aquaculture of Hyriopsis Cumingii Using Elman Neural Network". *IFIP Adv. Inf. Commun. Technol.*, 508-518. Beijing, China.

Loke, E., E. A., Jacobsen, P., F. N., ve Almeida, M. d. (1997). "Artificial Neural Networks As A Tool In Urban Storm Drainage". *Water Science and Technology,* 36(8-9), 101-109.

Maknun, M., Pramukti, A., ve Pelu, M. F. (2013). "Evaluasi Peran Target Costing dalam Manajemen Biaya Produksi (Studi Kasus CV GRV Interior)". *Journal of Management & Business,* 6(2), 465-478.

Matarneh, G. F., ve El-Dalabeeh, A.-R. K. (2016). "The Role of Target Costing in Reducing Costs and Developing Products in the Jordanian Public Shareholding Industrial Companies". *International Journal of Academic Research in Accounting, Finance and Management Sciences,* 6(4), 301-312.

Merwe, V. D., Antan, ve Keys, D. E. (2002). "The Case for Resource Consumption Accounting". *Strategic Finance,* 83(10), 31-36.

Monden, Y., ve Hamada, K. (1991). "Target Costing and Kaizen Costing in Japanese Automobile Companies". *Journal of Management Accounting Research,* 3(1), 16-34.

Mucuk, İ. (1997). "*Pazarlama İlkeleri*". İstanbul, Türkmen Kitapevi.

Okutmuş, E. (2019). "Ürün Yaşam Dönemi Maliyetleme Yönteminin İncelenmesi: Bir Vaka Analizi". *İşletme Araştırmaları Dergisi,* 11(1), 216-226.

Okutmuş, E., ve Ergül, A. (2015). "Konaklama İşletmelerinde Hedef Maliyetleme, Değer Analizi ve Kaizen Maliyetleme Yöntemlerinin Birlikte Uygulanabilirliğine İlişkin Bir Araştırma". *Muhasebe ve Finansman Dergisi,* 65, 97-116.

Omotayo, T.,vd., (2020). "AHP-Systems Thinking Analyses for Kaizen Costing Implementation in the Construction Industry". *Building,* 10(12), 1-24.

Orhan, S., ve Bozdemir, E. (2009). "Üretim İşletmelerinde Atıl Kapasite Maliyetleri, Muhasebeleştirilmesi ve Örnek Bir Uygulama". *Muhasebe ve Finans,* 43, 54-64.

Ömürbek, V., Akçakanat, Ö., ve Aksoy, E. (2019). "Aktif Büyüklüklerine Göre Değerlendirilen Büyük Ölçekli Bankaların Yapay Sinir Ağları İle Kârlılıklarının Öngörüsü". *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 33(2), 451-466.

Özçelik, H. Ve Yağmurlu, N. (2019), "Bist İmalat Sanayinde Stratejik Maliyet Yönetimi Uygulama Düzeylerinin Tesbiti Üzerine Bir Araştırma", *Uluslararası Muhasebe ve Finans Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 13-29.

Öztemel, E. (2012). "*Yapay Sinir Ağları".* İstanbul, Papatya Yayıncılık.

Öztürk, K., ve Şahin, M. E. (2018). "Yapay Sinir Ağları ve Yapay Zekâ'ya Genel Bir Bakış". *Takvim-i Vekayi,* 6(2), 25-36.

Özyapıcı, H. (2015). "Sağlık Kurumlarında Fiyatlandırma Kararları İçin Maliyet Analizi Sağlayan Yeni Bir Maliyetleme Yaklaşımı: Kaynak Tüketim Muhasebesi". *Sağlık Akademisyenleri Dergisi,* 2(1), 22-26.

Özyürek, H., ve Dinç, Y. (2014). "Son Yıllarda Maliyet Dağıtımında Kullanılan Yöntemler Ve Zamana Dayalı Faaliyet Tabanlı Maliyetleme Olay Çalışması". *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 15(1), 345-364.

Paksoy, Ö. B. (2021a). "*Zamana Dayalı Faaliyet Tabanlı Maliyetleme ve Kaynak Tüketim Muhasebesi Yöntemlerinin Karşılaştırılması".* Konya, Eğitim Yayınevi.

Paksoy, Ö. B. (2021b). "Zamana Dayalı Faaliyete Tabanlı Maliyetleme ve Kaynak Tüketim Muhasebesi Yöntemlerinin Karşılaştırılması: Bir Tekstil İşletmesinde Uygulama". Konya, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Muhasebe- Finansman Bilim Dalı, Doktora Tezi.

Pazarçeviren, S. Y., ve Celayir, D. (2019). "Ürün Yaşam Seyri Maliyetleme ve Bir Model Önerisi". *Busıness & Management Studies:An International Journal,* 7(5), 2636-2655.

Perkins, D., ve Stovall, O. S. (2011). "Resource Consumption Accounting- Where Does It Fit". *The Journal of Applied Business Research*, 27(5), 41-52.

Puvanasvaran, A. P., Kerk, R. S., ve Ismail, A. R. (2010). "A Case Study of Kaizen Implementation in SMI". *Proceedings of the National Conference in Mechanical Engineering Research and Postgraduate Studies*, 374-392. Pahang, Malaysia.

Quesado, P., ve Silva, R. (2021). "Activity-Based Costing (ABC) and Its Implication for Open Innovation". *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity,* 7(41), 1-21.

Rahimi, M., Sheybani, Z., ve Abed, F. (2014). "Resource Consumption Accounting: A New Approach to Management Accounting". *Management and Administrative Sciences Review,* 3(4), 532-539.

Ricker, D. T. (2000). "Value engineering for steel construction". *Modern Steel Construction,* 40(4), 25-38.

Rödger, J.-M., Kjær, L. L., ve Pagoropoulos, A. (2018). "Life Cycle Costing: An Introduction". *Life cycle assessment: Theory and practice*, 373-399.

Sağıroğlu, Ş., Beşdok, E., ve Erler, M. (2003). "*Mühendislikte Yapay Zeka Uygulamaları 1 / Yapay Sinir Ağları".* Kayseri, Ufuk Kitapevi.

Sail, G. (2021). "*Yapay Sinir Ağları Yöntemiyle Pay Senedi Fiyatlarının Tahmini Ve Bu Tahminler Üzerinde Davranışsal Finans Yaklaşımlarının Test Edilmesi".* İstanbul, Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı İşletme Yönetimi Bilim Dalı, Doktora Tezi.

Sani, A. A., ve Allahverdizadeh, M. (2012). "Target and Kaizen Costing". *World Academy of Science, Engineering and Technology International Journal of Mechanical and Industrial Engineering*, 6(2), 171-177.

Savcı, M. (2019). "Değer Yaratmayan Faaliyetlerin Azaltılmasında Kaizen Maliyetleme Sisteminin Etkisi". *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 8(1), 308-325.

Seo, I. w., Yun, S. H., ve Choi, S. Y. (2016). "Forecasting Water Quality Parameters by ANN Model using Preprocessing Technique at The Downstream of Cheongpyeong Dam". *Procedia Engineering,* 154, 1110-1115.

Shank, J. K., ve Fisher, J. (1999). "Case Study: Target Costing As A Strategic Tool". *MIT Sloan Management Review,* 41(1), 73-82.

Sharman, P. A., ve Vikas, K. (2004). Lessons from German Cost Accounting. *Strategic Finance, December*, 28-35.

Slagmulder, R., & Cooper, R. (2003). "Strategic Cost Management: Expanding Scope and Boundaries". *Journal of Cost Management,* 17(1), 23-30.

Sözen, M. (2017). "Kaynak Tüketim Muhasebesinin Gelişim Süreci, Maliyet Avantajları Ve Teorik Bir Uygulama". *Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 10(2), 229-255.

Şakrak, M. (1997). "*Maliyet Yönetimi - Maliyet ve Yönetim Muhasebesinde Yeni Yaklaşımlar".* İstanbul, Yasa Yayınları.

Şen, Z. (2004). "*Yapay Sinir Ağları İlkeleri".* İstanbul, Su Vakfı Yayınları.

Şentürk, F. (2015). "Bir Strateji Maliyet Yönetim Yaklaşımı Olarak Hedef Maliyetleme ve Uygulanabilirliği". *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 15(2), 99-134.

Tanış, İ. F., ve Demircioğlu, E. N. (2017). "Kaynak Tüketim Muhasebesi ve Önemi". *Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 21(2), 175-187.

Terzi, A. (2017). "*Hedef Maliyetleme, Değer Mühendisliği Ve Kaizen Maliyetleme Yöntemlerinin Çay İşletmelerinde Birlikte Uygulanabilirliğinin Araştırılması".* Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Erzurum.

Titiz, İ. Ve Altunay, M.A. (2012). " Çağdaş Maliyetleme Sistemlerinden Faaliyet Tabanlı Maliyetleme Sistemi ve Bir Tekstil İşletmesi Uygulanması". Muhasebe ve Finansman Dergisi, 55, 91-112.

Topal, B., Yolci, M., ve Erden, B. (2023). "Süt Ürünleri İşletmelerinde Faaliyet Tabanlı Maliyetleme Sistemi: Ardahan İlinde Bir Uygulama". *Journal of Academic Value Studies,* 9(2), 125-137.

Tse, M. S., ve Gong, M. Z. (2009). "Recognition of Idle Resources in Time-Driven Activity-Based Costing and Resource Consumption Accounting Models". *Journal of Applied Management Accounting Research*, 7(2), 41-54.

Tutkavul, K. (2016). "İşletmelerin Sürdürülebilir Rekabet Gücü ve Rekabet Üstünlüğü Sağlamada Verecekleri Stratejik Kararların Kaynak Tüketim Muhasebesi Modeliyle Doğrulanmasına Yönelik Amprik Bir Çalışma". Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilimdalı, Doktora Tezi, Küyahya.

Tutkavul, K. (2016). "*Sürdürülebilir Rekabet Üstünlüğü Sağlamada Kaynak Tabanlı Yaklaşım Ve Kaynak Tüketim Muhasebesi Modeli".* Ankara, Gazi Kitabevi.

Uğur, L. O., Baykan, U. N., ve Korkmaz, S. (2011). "Yığma Konutların Maliyet Tahmininde Yapay Sinir Ağlarının (YSA) Kullanılması". *6. İnşaat Yönetimi Kongresi 25-26-27 Kasım* Bursa, 223-234.

Uysal, Z. (2023). "*Demir Çelik İşletmesinde Satış Miktarını Etkileyen Faktörlerin Yapay Sinir Ağları İle İncelenmesi: Türkiye'De Bir Uygulama".* Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Zongultak.

Vasile, E., ve Croıtoru, I. (2013). "Target Cost – Tool For Planning, Managing And Controlling Costs". *Romanian Journal of Economies/Institute of National Economy,* 36(1), 114-127.

Venkatesh, J. (2007). "An Introduction To Total Productive Maintenance (Tpm)". *The Plant Maintenance Resource Center*, 3-20.

Walker, O. C., vd., (2003). *"Marketing Strategy, A Decision-Focused Approach"* (Cilt 4th Edition). McGraw-Hill.

Webber, S., ve Clinton, B. D. (2004). "Resource Consumption Accounting Applied: The Clopay Case". *Management Accounting Quarterly,* 6(1), 1-14.

White, L. (2009). "Resource Consumption Accounting: Manager-Focused Management Accounting". *The Journal of Corporate Accounting & Finance*, 63-77.

Williamson, A. (1997). "Target and Kaizen Costing". *Manufacturing Engineer,* 76(1), 22-24.

Woodward, D. G. (1997). "Life Cycle Costing- Theory, Information Acquisition and Application". I*nternattonal Journal of Project Management,* 15(6), 335-344.

Yalçın, S. (2009). "Ürün Tasarım ve Ürün Hayat Seyrinde Maliyetlerin Stratejik Yönetimi". *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 23*.

Yijuan, L., ve Ting, W. (2017). "Management Accounting Tools and Application Cases - Resource Consumption Accounting Method and Application". *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 121, 408-414.

Yılmaz, B. (2019). "Maliyet Fonksiyonun Belirlenmesinde Yapay Sinir Ağı Modellerinin Kullanımı". *Muhasebe ve Finans Dergisi* (Özel Sayı), 329-344.

Yılmaz, B., ve Özdemir, S. (2023). "Bankaların Maliyet Hesaplamalarında Kaynak Tüketim Muhasebesi Yöntemi: Pandemi Döneminde Bir Uygulama". *Muhasebe ve Finans,* 97, 13-28.

Yılmaz, M., Coşkun, A., ve Yılmaz, Ş. (2013). "A Comparison and an Implementation of Time Driven Activity Based Costing and Activity Based Costing Methods in Private Schools". *International Conference on Economic and Social Studies.* (I. B. University, Dü.) Sarajevo, BosnaHersek: ISSN 978-9958-834-23-3,.

Yılmaz, R., ve Arı, M. (2011). "Ürün Yaşam Seyri Maliyet Analizi ve Ürün Yaşam Seyri Maliyetleme Yaklaşımları İçin Durum Değerlendirmesi ve Kavramsal Çözümleme İhtiyacı". *Muhasebe ve Finans Dergisi,* 49, 75-88.

Yükçü, S. (2007). "*Yöneticiler İçin Muhasebe: Yönetim Muhasebesi".* İzmir.

Yükçü, S. (2015). "*Yönetim Açısından Maliyet Muhasebesi".* İzmir, Altın Nokta.

Yükçü, S., ve Gönen, S. (2008). "Tedarik Zinciri Yönetimi İle Hedef Maliyetlemenin Birlikte Uygulanabilirliği". *Muhasebe ve Finansman Dergisi,* 40, 71-83.

Yükselen, C. (2013). "*Pazarlama / İlkeler-Yönetim-Örnek Olaylar"*. Ankara, Detay Yayıncılık.

Zare, A., Bayat, V., ve Daneshkare, A. (2011). "Forecasting Nitrate Concentration in Groundwater Using Artificial Neural Network And Linear Regression Models". *International Agrophysics,* 25, 187-192.

Zhang, X., Mao, X., ve AbouRizk, S. M. (2009). "Developing a Knowledge Management System for Improved Value Engineering Practices in the Construction Industry". *Automation in Construction,* 18, 777-78.

VERİTABANI YÖNETİM SİSTEMLERİNİN İNCELENMESİ
YBO ÖRNEĞİ

Yazarlar
Doç. Dr. Fatih Çağatay Baz
Ayhan Yıldırım

EĞİTİM
yayınevi

VERİTABANI YÖNETİM SİSTEMLERİNİN İNCELENMESİ: YBO ÖRNEĞİ

Doç. Dr. Fatih Çağatay Baz, Ayhan Yıldırım

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-92-9
1. Baskı, Haziran 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
VERİTABANI YÖNETİM SİSTEMLERİNİN İNCELENMESİ: YBO ÖRNEĞİ
Doç. Dr. Fatih Çağatay Baz, Ayhan Yıldırım
XIV+120 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-92-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçı

KAYNAKÇA

Barutçugil, İ. (2002). *Bilgi Yönetimi.* İstanbul: Kariyer Yayıncılık.

Başar, M. S., & Aslay, F. Y. (2011). Veri Tabanı Pazarlama: Çok Katlı Tekstil Mağazaları için Geliştirilen Örnek Bir Pazarlama Veri Tabanı. Social Sciences, 6(3), 332-345.

Ceyhan, E. (2006). Veri Tabanlı Pazarlama Ve Karayoluyla Yolcu Taşımacılığı Yapan Firmalarda Bir Uygulama. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çayır, S., Güneş, A., & Bük, O. (2006). *Türkiye'deki Kamu Kurumlarında Bilişim Teknolojileri Yönetişimi.* İstanbul Teknik Üniversitesi, Bilgi İşlem Daire Başkanlığı.

Çayır, S., Güneş, A., & Bük, O. (2020, 12 23). *Akademik Bilişim konferansları.* https://ab.org.tr/ab08/bildiri/62.pdf adresinden alındı

Çetinkaya, M., & Gelişli, Y. (2014). Yatılı İlköğretim Bölge Okulu Öğrencilerinin Yatılı İlköğretim Bölge Okullarının İşleyişine İlişkin Görüşleri. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1-8.

Dağlı, A., & Gündüz, H. (2008). Yatılı İlköğretim Bölge Okullarında Görev Yapan Yönetici Ve Öğretmenlerin Tükenmişlik Düzeyleri (Diyarbakır İli Örneği). *D.Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12-35.

Demirağ, A. (2010). E-Dönüşüm Sürecinde Veritabanı Yönetim Sistemleri ve Veri Ambarları; Üniversite Öğrenci Veritabanı Yönetim Sistemi'nin Kullanıcı ve Sosyal Boyutları Üzerine Bir Araştırma. *Yaynlanmış Doktora Tezi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Doğan, K., & Arslantekin, S. (2016). Büyük Veri: Önemi, Yapısı Ve Günümüzdeki Durum. *DTCF Dergisi*, 15-36.

Durucasu, H., & Lezki, Ş. (2018). *Sistem Analizi ve Tasarımı.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Hepkul, A., & Kağnıcıoğlu, H. (1992). Veri Tabanlı Pazarlamanın Tasarım Süreci. Pazarlama Dünyası. 27-33.

Kandur, H. (2011). *Türkiye'de Kamu Kurumlarında Elektronik Belge Yönetimi: Mevcut Durum Analizi ve Farkındalığın Artırılması Çalışmaları.* İstanbul: Bilgi Dünyası.

Karaburun, A. (2006, Ocak). Veri Tabanı Yönetim Sistemlerinde Mekansal Verilerin Çok Kullanıcılı Ortamda Depolanması ve Özgeçmişlerin İncelenmesi. *Yayınlanmış Doktora Tezi*. İstanbul Teknik Üniversitesi - Fen Bilimleri Üniversitesi.

Kurt, U., & Sezek, F. (2018). Yatılı Bölge Ortaokullarındaki Öğrencilerin Fiziki Mekân Memnuniyetlerine Yönelik Ölçek Geliştirme Çalışması. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 42-57.

MEB. (1739). *Milli Eğitim Temel Kanunu.* Erişim: http://mevzuat.meb.gov.tr.

MEB. (1973). 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu.

MEB. (1982). *Okul Pansiyonlar Kanunu.* Erişim: http://www.meb.gov.tr/mevzuat/.

MEB. (2005). *Okul Pansiyonlarının Etkiliğinin Değerlendirilmesi.* Ankara: MEB Yayımlar Dairesi Başkanlığı. Aralık 20, 2020 tarihinde http://www.meb.gov.tr/egitim-raporlar%C4%B1/duyuru/6560 adresinden alındı

MEB. (2008). *Yatılı İlköğretim Bölge Okulları Yönetici Kılavuzu.* Ankara.

MEB. (2016). *Milli Eğitim Bakanlığı Parasız Yatılılık ve Bursluluk Yönetmeliği.* Ankara: Erişim: www.meb.gov.tr/mevzuat.

MEB. (2016). *Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Resmi Okullarda Yatılılık, Bursluluk, Sosyal Yardımlar ve Okul Pansiyonları Yönetmeliği.* Erişim: http://www.meb.gov.tr/mevzuat/.

MEB. *2019 - 2023 Stratejik Planı.* http://sgb.meb.gov.tr/www/dokumanlar/icerik/30 adresinden alındı

MEB. (2019). *2019 Yılı İdare Faaliyet Raporu.* Aralık 20, 2020 tarihinde http://sgb.meb.gov.tr/www/meb-2019-idare-faaliyet-raporu-yayinlanmistir/icerik/388 adresinden alındı

MEB. (2020). *2020 Yılı İdare Faaliyet Raporu.* Ankara: MEB.

MEB. (2020, Aralık 20). *Kurum Listesi*. https://mebbis.meb.gov.tr/KurumListesi.aspx adresinden alındı

MEB. (2021). *Milli Eğitim İstatistikleri.* Ankara: http://sgb.meb.gov.tr/www/resmi-istatistikler/icerik/64.

MEB. (2021). *2021 Yılı İdare Faaliyet Raporu.* Ankara: MEB.

MEB. *2023 Eğitim Vizyonu.* http://2023vizyonu.meb.gov.tr/doc/2023_EGITIM_VIZYONU.pdf adresinden alındı

MEB. (222). *İlköğretim ve Eğitim Kanunu.* Erişim: http://www.meb.gov.tr/mevzuat/.

MEB. (2698). *MEB Okul Pansiyonlar Kanunu.* Erişim: http://www.meb.gov.tr/mevzuat/.

(tarih yok). *On Birinci Kalkınma Planı (2019 - 2023).* https://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari/ adresinden alındı

Mucuk, İ. (2001). Pazarlama İlkeleri, 13. Basım, Türkmen Kitabevi, İstanbul, 2001, ss.172-173.

Önder, E. (2005). Yönetim Bilişim Sistemleri Kapsamında Web Tabanlı İlişkisel Veritabanı Yönetim Sistemleri ve Bir Uygulama. *Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Özarslan, Y. (2008). Uzaktan Eğitim Uygulamaları için Açık Kaynak Kodlu Öğrenme Yönetim Sistemleri. *inet-tr'08 - XIII. Türkiye'de İnternet Konferansı* (s. 55-60). Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi.

Özbilgin, İ. G. (2015). Kamuda Büyük Veri ve Uygulamaları. *AB2015 Akademik Bilişim Konferansı*, (s. 31).

Özden, T., & Çalış, H. (2019). Kamu Kurumlarında Veri Tabanı Yönetim Denetimi. *Denetişim*, 41-53.

Phaal, R., Probert, D., & Çetindamar, D. (2013). *Teknoloji Yönetimi Faaliyetleri ve Araçları.* Ankara: Eflatun Basım Dağıtım Yayıncılık Dan. Yat. ve Tlc. Ltd. Ştl.

Sebetci, Ö. (2018). *Bilgi Teknolojileri ve yönetim Bilişim sistemleri.* İstanbul: KODLAB.

Sevinç, İ. (2007). Kamu Kurumlarında Bilgi Teknolojileri Kullanımı Ve Bunların Çalışanların Fiziksel Ve Psikolojik Durumlarına Etkileri. *Journal of Knowledge Economy & Knowledge Management 2007*, 21-31.

Sönmez, H., & Aydın, S. (2016). *Veritabanı Sİstemleri.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Basım Evi.

Süt, G. (2013). Bilgi Ve Belge Merkezlerinde Veri Tabanı Yönetimi. *Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul.

Şahin, A. (2004). Kriz Yönetimi Stratejileri ve Türkiye Bilişim Sektörü Örneği. Yönetim Bilimleri Dergisi, 5(1), 107-130.

Tellan, T. (2016). TBD 33. Ulusal Bilişim Kurultayı. Ankara: Türkiye Bilişiim Derneği.

Türk Dil Kurumu Başkanlığı. (2020). *Bilgi Güvenliği Belgesi.*

Uluhan, K., & Sezek, F. (2018). Yatılı Bölge Ortaokullarındaki Öğrencilerin Eğitim Hayatı Beklentileri Ve Fiziki Mekân Memnuniyetlerinin Cinsiyet Açısından İncelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 157-171.

Ülker, İ. (2015). Milli Eğitim Bakanlığı Doküman Yönetim Sistemi'nin (DYS) Önemi ve Kullanıcı Geeksinimlerini Karşılama Düzeyi. *Kurumsal Belleklerin Geleceği*, 277-286.

Ünal, A., & Üreyen, S. (2019). Müdür Yardımcılarının Gözüyle Ortaöğretim Öğrenci Pansiyonlarında Yaşanan Sorunlar (Karaman İli Örneği). *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(3):2308-2335.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin.

Yıldırım, İ. (1999). Veri Tabanı Yönetim sistemi. *Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitiüsü.

Yılmaz, A. (2012). Yatılı İlköğretim Bölge Okulları Sorunlarının Öğrenci Algılarına Göre Değerlendirilmesi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 659-679.

YÖNETMELİĞİ, M. P. https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=20169487&MevzuatTur=3&MevzuatTertip=5 adresinden alındı

KÂR YÖNETİMİ

UYGULAMALARINA İLİŞKİN BİLGİLER, DENETÇİ GÖRÜŞÜ İLE DENETÇİ ROTASYONU ARASINDAKİ İLİŞKİ

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet AKGEMCİ
Prof. Dr. Aydın KARAPINAR

EĞİTİM
yayınevi

KÂR YÖNETİMİ UYGULAMALARINA İLİŞKİN BİLGİLER, DENETÇİ GÖRÜŞÜ İLE DENETÇİ ROTASYONU ARASINDAKİ İLİŞKİ

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Akgemci, Prof. Dr. Aydın Karapınar

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Tasarım Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6613-87-4
1. Baskı, Şubat 2024
2. Baskı, Haziran 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

KÂR YÖNETİMİ UYGULAMALARINA İLİŞKİN BİLGİLER, DENETÇİ GÖRÜŞÜ İLE DENETÇİ ROTASYONU ARASINDAKİ İLİŞKİ
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Akgemci, Prof. Dr. Aydın Karapınar
VI+100 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6613-87-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

7. KAYNAKÇA

Abdı R., (2016), Denetim Kalitesinin Tahakkukların Güvenilirliği Üzerindeki Etkisi: Borsa İstanbul Üzerine Bir Uygulama, Doktora Tezi, *Erzurum Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum*.

Akçay A.,(2017),"Bağımsız Dış Denetim Kalitesinin Kar Yönetimi Üzerindeki Etkisi BİST'de İşlem Gören İşletmeler Üzerinde Araştırma,Doktora Tezi, *Dicle Üniversitesi, Diyarbakır*.

Akdoğan, N. ve Sevilengül, O. (2007). *Tekdüzen Muhasebe Sistemi Uygulaması* (Onikinici Baskı) Ankara: Gazi Kitabevi,

Akgemci, A., & Karapınar, A. (2021). Sorumlu Ortak Başdenetçi Rotasyonunun Kar Yönetimi Uygulamaları Üzerindeki Etkisi: İmalat Sektöründe Bir Uygulama. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 11(1), 143-163.

Akkuş, Z., ve Çelik, M. Y. (2004). Lojistik Regresyon Ve Diskriminant Analizi Yöntemlerinde Önemli Ölçütler. VII. Ulusal Biyoistatistik Kongresinde sunulan bildiri. Mersin Üniversitesi, *Tıp Fakültesi, Biyoistatistik Anabilim Dalı, Mersin.*

Akyüz, A. (2002). Enron Skandalı Ve Sermaye Piyasaları. *İktisat İşletme ve Finans*, 17(192), 7-13.

Al-Thuneibat, A. A., Issa, R. T. I. A., Baker, R. A. A. (2011). Do audit tenure and firm size contribute to audit quality? Empirical evidence from Jordan. *Managerial Auditing Journal*, 26 (4), 317-334.

AICPA, (2011). Request for public comment: Concept release on auditor ındependence and audit firm rotation. https://pcaobus.org/Rulemaking/Docket037/413_AICPA.pdf Erişim tarihi: 10/10/2019

American Institute of Certified Public Accountants (AICPA). (1978). The Comission on auditors responsibilities: Report, conclusions and recommendation, New York: AICPA.

Artunç, B. (2002). *Özel Amaçlı Varlıklar (Special Purpose Entities) ve Bilanço Dışı Muhasebeleştirme Yöntemi Olarak Kullanımları*. Ankara.

Aschauer, E. and Quick, R. (2018), Mandatory Audit Firm Rotation And Prohibition Of Auditor-Provided Tax Services – Evidence From İnvestment Consultants' Perceptions, *International Journal Of Auditing,* 22 (2), 1-19,

Ashari, N., Koh, H. C., Tan, S. L., and Wong, W. H. (1994). Factors Affecting Income Smoothing Among Listed Companies in Singapore*, Accounting and Business Research*, 24(96), 291-301

Atasoy, D. (2001). Lojistik regresyon analizinin incelenmesi ve bir uygulaması.

Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, *Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.*

Atıcı, R., & Memiş, M. Ü. (2022). Denetçi Rotasyonunun Bağımsız Denetim Kalitesi Üzerine Etkisi: Borsa İstanbul'da Bir Uygulama. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 24(4), 852-880.

Aussenegg, W. P., Inwinkl, P., and Schneider, G. (2008). Earnings Management and Local vs International Accounting Standards of Eurepean Public Firms. *Working Paper, Vienna University*.

Ayarlıoğlu, M.A., (2007), Kar Yönetimi Uygulamaları Ve İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda Test Edilmesi, Doktora Tezi, *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*,Ankara.

Azizkhani, M., Daghani, R., & Shailer, G. (2018). Audit Firm Tenure And Audit Quality İn A Constrained Market. *International Journal of Accounting*, 53(3), 167–182.

Bamber, E.M. and Iyer, V.M. (2007), Auditors' İdentification With Their Clients And İts Effect On Auditors' Objectivity*, Auditing: A Journal Of Practice And Theory*, 26 (2),1-24

Bartov, E. (1993). The Timing of of Asset Sales and Earnings Manipulation. *The Accounting Review,* 68(4), 840-855.

Bartov, E., - D. Cohen. (2007), Mechanisms To Meet/Beat Analyst Earnings Expectations in The Pre- And Post Sarbanes Oxley Eras, *Working paper, New York University.*

Basu, S., (1997). The Conservatism Principle and The Asymmetric Timeliness off Earnings, *Journal of Accounting and Economics,* (24),3-37.

Baydemir, M. B. (2014). Lojistik Regresyon Analizi Üzerine Bir İnceleme, *Master's thesis, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.*

Bayırlı, R., (2006). Yaratıcı Muhasebe, Etik, Firma Değeri Ve Örnek Bir Uygulama, Doktora Tezi, *Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.*

Beasley, M. S., Carcello, J. V. and Hermanson, D. R. (1999). Fraudulent financial reporting 1987-1997: An Analysis Of U.S. Public Companies, *Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission. Jersey City, NJ: AICPA*.

Becker, C.L., DeFond, M.L., Jiambalvo, J., ve Subramanyam, K.R. (1998). The Effect Of Audit Quality On Earnings Management. *Contemporary Accounting Research*. (15)1, 1-24

Beneısh, M., Daniel, (2001), Earnings management: A perspective, *Managerial Finance*, 27 (12), 3-17.

Beneish, M.D. (1999). The Detection of Earnings Manipulation . *Financial*

Analysts Journal. 55(5), 24-36.

Benesih, M.D. (1997). Detecting GAAP Violation: Implications for Assessing Earnings Management Among Firms With Extreme Financial Performance, *Journal of Accounting and Public Policy*. ,16(3) 271-309.

Bergstresser, D. ve Philippon, T. (2006). "CEO Incentives and Earnings Management" *Journal of Financial Economics*, (80) ,527-528.

Bratten, B., Causholli, M. and Omer, T.C. (2019), Audit Firm Tenure, Bank Complexity, And Financial Reporting Quality, *Contemporary Accounting Research*, 36 (1), 295-325,

Brown, L. D. and Caylor, M. L. (2006). "Corporate Governance and Firm Valuation",*Journal of Accounting and Public Policy*, 25(4), 409-434.

Burgstahler, D. and Dichev, I. (1997). Earnings Management to Avoid Earnings Decreases and Losses, *Journal of Accounting and Economics.* 24(1), 99-126.

Burgstahler, D. and Dichew, I. (1998). Incentives to Manage Earnings to Avoid Earnings Decreases and Losses: Evidence from Quarterly Earnings,*Working Paper*, University of Washington.

Burnett, B. M., Cripe, B. M., Martin, G. W., and McAllister, B. P. (2012). Audit Quality and the Trade-Off between Accretive Stock Repurchases and Accrual-Based Earnings Management,*The Accounting Review,* 87(6), 1861-1884.

Bushee, B. J. (1998). The Influence of Institutional Investors on Myopic R&D Investment Behavior, *Accounting Review*, 73(3), 305-333.

Bushman, R. M. and Piotroski, J. D. (2006). Financial Reporting Incentives for Conservative Accounting: The Influence of Legal and Political Institutions, *Journal of Accounting and Economics*, 42(1), 107-148.

Cahan, S.F. (1992). The Effect of Antitrust Investigations on Discretionary Accruals: A Refined Test of The Political-Cost Hypothesis,*The Accounting Review,* 67(1) 77-95.

Cameran, M., A. Prencipe, M. Trombetta (2016), Mandatory Audit Firm Rotation and Audit Quality, *European Accounting Review*, 25(1), 35-58.

Cameran, M., Francis, J.R., Marra, A., & Pettinicchio, A. (2015). Are There Adverse Consequences Of Mandatory Auditor Rotation? Evidence From The Italian Experience, Auditing . *A Journal of Practice & Theory American Accounting Association,* 34(1) 1–24,

Can, A. V. (2010), Krizin Muhasebesi ve Muhasebenin Krizi, *Mali Çözüm Dergisi*, (97), 21-49.

Canbulut, G. (2008) Finansal Bilgi Manipülasyonu ve Örnek Bir Uygulama, İzmir: *Dokuz Eylül Üniversitesi SBE Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.*

Carcello, J. V., Nagy, A. L. (2004). Audit Firm Tenure And Fraudulent Financial

Reporting, *Auditing: A Journal of Practice & Theory,* 23(2), 55–69.

Carey, P & Simnett, R. (2006). Audit Partner Tenure And Audit Quality, *The Accounting Review*, 81 (3), 653-676

Casterella, J., Knechel, W.R., & Walker, P.L. (2002). The Relationship of Audit Failures and Auditor Tenure. *Working Paper. University of Florida. USA*

Cengiz, S. (2015),Yaratıcı Muhasebe Kapsamında Manipülasyona Uğramış Verilerin Finansal Tablolardaki Gerçek Durumu Engellemesi Ve Bağımsız Denetimin Kalitesine Etkisinin İncelenmesi, *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale*.

Chi, W., Huang H., Liao Y. , Xie H. (2009). Mandatory audit partner rotation, audit quality, and market perception: Evidence from Taiwan, *Contemporary Accounting Research* ,26(2), 359–391.

Choi, J., Lim, H. & Mali, D. (2017), Mandatory audit firm rotation and Bıg4 effect on audit quality: Evidence from South Korea, *Asian Academy of Management Journal of Accounting & Finance*, 13(1), 1-40.

Chu, L., Simunic, D.A., Ye, M. and Zhang, P. (2018), Transaction Costs And Competition Among Audit Firms İn Local Markets, *Journal Of Accounting And Economics*, 65(1), 129-147.

Cicovic, T. ve Dhanoa, S. (2016). Audit Firm Rotation Could The Concept Enhance An Auditor's İndependence?, *Yüksek lisans tezi, Uppsala University, Uppsala*.

Cohen D.,Dey A.,Lys T.(2008). Real and Accural Based Earnings Manegement in the Pre and Post Sarbanes Oxley Periods *The Accounting Rewiew*, , 83(3), 757-787

Cohen, D. A. ve Zarowin, P. (2010). Accrual-based and Real Earnings Management Activities around Seasoned Equity Offerings. *Journal of Accounting and Economics*, 50(1), 2-19.

Collins, Jh & Shackelford, Da & Wahlen, Jm, (1995)"Bank Differences In The Coordination Of Regulatory Capital, Earnings, And Taxes," *Journal of Accounting Research, Wiley Blackwell*, 33(2), 263-291.

Copeland, R.M., (1968), Income smoothing, Journal of Accounting Research Empirical Research in Accounting, *Selected Studies 6 (Supplement*), 101-116.

Cowle, E. N., Decker, R. P., & Rowe, S. P. (2023). Retain or Rotate: The Association Between Frequent Auditor Switching and Audit Quality. *Accounting Horizons*, 1-23.

Çetin M. ve Ecevit E. ,(2010), Sağlık Harcamalarının Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisi: Oecd Ülkeleri Üzerine Bir Panel Regresyon Analizi,

Doğuş Üniversitesi Dergisi, 11 (2) , 166-182

Çıtak,N.(2007),"Hileli Mali Raporlamada Yaratıcı Muhasebe ve Bir Uygulama", Doktora Tezi,*Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,İstanbul*

Çokluk, Ö. (2010). Lojistik Regresyon Analizi: Kavram Ve Uygulama. *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Bilimleri,* 10(3), 1357-1407.

Dai, L., & Ngo, P. (2021). Political uncertainty and accounting conservatism. *European Accounting Review,* 30(2), 277-307.

Daniels, B. W. and Booker, Q. (2009). Loan officers' reaction to audit rotation. *Journal of Behavioral Studies in Business*, 1(1), 1-13.

Davis, L. R., Soo, B. S., Trompeter, G. M. (2009). Auditor Tenure And The Ability To Meet Or Beat Earnings Forecasts. *Contemporary Accounting Research*, 26(2), 517–548

Davis, L.R., Soo, B., & Trompeter, G. (2003). Auditor Tenure, Auditor Independence and Earnings Management. *Working Paper. Boston College*

Dayanandan, A., & Kuntluru, S. (2023). Mandatory Auditor Rotation And Audit Quality. *International Journal of Accounting & Information Management,* 31(4), 585-599.

Dechow, P. (1994). Accounting Earnings and Cash Flows as Measures of Firm Performance: The Role of Accounting Acrruals. *Journal of Accounting and Economics*, 18 (1), 3-42.

Dechow, P. and Sloan, R. G. (1991). Executive Incentives and the Horizon Problem: An Empirical Investigations, *Journal of Accounting and Economics*, 14(1), 51- 89.

Dechow, P., Kothari, S. P., & Watts, R. L. (1998). The Relation between Earnings and Cash Flows. *Journal of Accounting and Economics*, (25), 133-168

Dechow, P.M. & Skinner, D.J. (2000). Earnings Management: Reconciling The Views of Accounitng Academics, Practitioners and Regulators. *Accounting Horizons*. ,14(2), 235-250.

Defond, M.L. ve Francıs, J.R. (2005). Audit research after Sarbanes-Oxley., Auditing: *A Journal of Practice & Theory,* (24),5-30.

Deıs, D. R Ve G. A. Gıroux (1992), Determinants of Audit Quality in the Public Sector, *The Accounting Review,* 67(3), (462-479).

Demir F. (2021) Varlık Yönetim Şirketlerinin Kar Yönetimi Uygulamalarına İlişkin Bir Analiz, (Yayımlanmamış doktora Tezi), *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,İstanbul*.

Demir, M., Arslan, Ö. (2015) Banka Ticari Kredi Yetkililerinin Bakış Açılarıyla Finansal Tablo Manipülasyonları: Sivas İlinde Bir Araştırma, *BDDK*

Bankacılık ve Finansal Piyasalar Dergisi, 9(1), 55-58.

Demirkan, A. (2016). Bağımsız Denetim Kuruluşlarında Şeffaflık Raporları , *Muhasebe ve Denetim Dünyası Dergisi,* . 1(1), 43-54.

Doğan, A. (2016). Bağımsız Denetimde Zorunlu Rotasyon, *Muhasebe ve Denetim Dünyası*, 1(1), 1-22.

Dordzhieva, A. (2022). Disciplining Role Of Auditor Tenure And Mandatory Auditor Rotation. *The Accounting Review,* 97(2), 161-182.

Duman, Haluk, (2010) Kamunun Aydınlatılması İlkesi Kapsamında Kazanç Yönetimi Uygulamalarının Finansal Raporlama Kalitesi ve Şirket Performansı Üzerine Etkisi: İMKB' de Bir Uygulama, (Doktora Tezi), *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı Muhasebe ve Finansman Bilim Dalı, Konya.*

Ebimobowei, A. ve Keretu, O.J. (2011). Mandatory rotation of auditors on audit quality, costs and independence in South-South, Nigeria. *International Business Management*, 5(3), 166-172.

Çalışkan, E., Nemli , Başak, Turan, İçke, (2009), "Kurumsal Yönetim Uygulamalarının Türk Bankacılık Sektöründeki Durumu", *İstanbul ÜniversitesiİktisatFakültesi Mecmuası*, 59 (2), 121-154

Çetenak E.H.(2012), "İşletme Grubu İlişkisinin Firma Performansına Etkisi: İmkb'de Bir Uygulama*" Doktora Tezi, ADANA*,

Ewert, R. and Wagenhofer, A. (2005). Economic Effects of Tightening Accounting Standards to Restrict Earnings Management. *Accounting Review*, 80(4), 1101- 1125.

Fargher, N., Lee, H. Y., & Mande, V. (2008). The Effect Of Audit Partner Tenure On Client Managers' Accounting Discretion. *Managerial Auditing Journal*, 23(2), 161-186.

Fathi, E., & Rashed, A. S. (2021). Exploring The İmpact Of Mandatory Audit Firm Rotation On Audit Quality: An Empirical Study. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal,* 25(6), 1-18.

Feltham, G. ve Ohlson, J., (1995). Valuation and Clean Surplus Accounting for Operating and Financial Activities, *Contemporary Accounting Research*. 11(2),689-731

Firth, M., Rui, O.M , Xi Wu (2012). How do various forms of auditor rotation affect audit quality? Evidence from China*. The International Journal of Accounting*, 47, 109–138.

Friedrich, C., Pappert, N., & Quick, R. (2023). The Anticipation of Mandatory Audit Firm Rotation and Audit Quality. *Journal of International Accounting Research*, 22(1), 59-81.

Gates, Sandra K., Lowe, Jordan D., Reckers, Philip M., (2006), Restoring Public Confidence in Capital Markets through Auditor Rotation, *Managerial Auditing Journal*, 22(1), 5-17.

Geiger, M. A., Raghunandan, K. (2002) ,Auditor Tenure And Audit Reporting Failures., *Audıtıng: A Journal Of Practice & Theory*, 21(1), 67-78.

Ghosh, A. , Moon, D.C. (2005). Audit Tenure And Perceptions Of Audit Quality,*The Accounting Review,* 80(2), 585- 612.

Gipper, B., Hail, L., & Leuz, C. (2021). On The Economics Of Mandatory Audit Partner Rotation And Tenure: Evidence From PCAOB Data. *The Accounting Review*, 96(2), 303-331.

Godfrey, J.M., Jones, K.L., (1999), Political cost influences on income smoothing via extraordinary item classification, *Accounting and Finance*, 39(3), 229-254.

Godwin, N. H., Key, K. G., & Sawyer, R. S. (2000). Financial Accounting Choice And Earnings Management. *Journal of Accounting Education*, 18(4), 369-376.

Gönen, S. ve Rasgen, M. (2016), Bağımsız Denetimde Zorunlu Denetçi Rotasyonu,*İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5 (7), 1815-1817

Graham, R. J., Campbell, R. H., Rajgopal, S. (2005). The Economic Implications of Corporate Financial Reporting. *Journal of Accounting and Economics*, (40), 3- 73.

Greene, W. H. (2003). *Econometric Analysis*. Pearson Education India.

Guay, W. R., Kothari, S. P., & Watts, R. L. (1996). A market-based evaluation of discretionary accrual models. *Journal of accounting research*, (34) 83-105.

Gujaratı, N., Damodar, (2003*), Basic Econometrics,* McGraw Hill Higher Education, United States.

Gul F. A., Jaggi B. L., Krishnan G. V. (2007). Auditor independence: Evidence on the joint effects of auditor tenure and nonaudit fees. Auditing: *A Journal of Practice & Theory*, 26(2), 117-142.

Gunny Katherine (2005) What Are the Consequences of Real Earnings Management? /Gunny_paper.pdf, Erişim Tarihi: 16.09.2023.

Gunny, Katherine A. (2010),The Realtion Between Earnings Management Using Real Activities Manipulation and Future Perfomance: Evidence from Meeting Earnings Benchmark, *Contemporary Accounting Research.* 27(3), 855-888.

Gürol B. ve Tüysüzoğlu T.,(2018), Empirical Analysis of Mandatory Audit Firm and Engagement Partner Rotation Practices of BIST 100 Firms, *Journal of*

Current Researches on Business and Economics, 8(1), 105-118

Haftacı, V. (2014) *Muhasebe Denetimi*,, 3.b Umuttepe Yayınları, Yayın No:50, Kocaeli

Hamilton, J., Ruddock, C., Stokes, D., & Taylor, S. (2005). Audit Partner Rotation, Earnings Quality And Earnings Conservatism*, SSRN Electronic Journal*, 1-37.

Healy, P.M. (1985). The Effect of Bonus Schemes on Accounting Decisions*, Journal of Accounting and Economics*., 7 (1-3), 48-107.

Healy, P.M., Wahlen, J.M. (1999). A Review of The Earnings Management Literature and Its Implications for Standard Setting, *Accounting Horizons.,*13(4), 365-383.

Herrmann, T., Inoue, T., Thomas, W. B. (2003). The Sale of Assets to Manage Earnings in Japan. *Journal of Accounting Reseacrh,* 41(1), 89-108.

Holthausen, R. W., Larcker, D. F., & Sloan, R. G. (1995). Annual bonus schemes and the manipulation of earnings*. Journal of accounting and economics*, 19(1), 29-74.

Horton J., Lıvne G. , Pettınıcchıo A.,(2020) ,Empirical Evidence On Audit Quality Under A Dual Mandatory Auditor Rotation Rule, *European Accounting Review*,1-30, Doı: 10.1080/09638180.2020.1747513

Hoti, A., & Perjuci, E. (2024). The İnterplay Between Auditor Rotation And Audit Opinions: Evidence From Republic Of Kosovo. *Multidisciplinary Science Journal*, 6(4), 2024044-2024044.

Hribar, P., Jenkis, N. T., Johson, W. B. (2006). Stock Repurchases As An Earnings Management Device. *Journal of Accounting and Economics*, 41(1), 3-27.

https://www.justice.gov/archive/atr/public/press_releases/2007/ E.Tarihi 22.01.2023

https://www.sec.gov/reportspubs/annual-reports/aboutannrep (E.Tarihi:17.01.2024).

İnal, M. E., Topuz, D., & Okyay, U. Ç. A. N. (2006). Doğrusal Olasılık Ve Logit Modelleri İle Parametre Tahmini. *Sosyoekonomi*, 3(3), s,48-72.

Jackson, A.B., Moldrich, M. , Roebuck, P. (2008) Mandatory Audit Firm Rotation And Audit Quality, *Managerial Auditing Journal*,23(5),420-437.

Jenkıns, D. S., Vermeer, Thomas, (2013), "Audit Firm Rotation and Audit Quality: Evidence from Academic Research", Accounting Research Journal, 26(1), 75- 84.

Jeong, S.W. & Rho, J. (2004). Big Six Auditors and Audit Quality: The Korean Evidence. *The International Journal of Accounting.* (39), 175-196.

Kang, M., Kim, S., & Lee, H. Y. (2023). The Joint Effects Of Partner Rotation And Allocation Of Audit Hours On Audit Quality. *Managerial Auditing Journal*, 38(6), 947-971.

Kara, S., & Toraman, A., M. (2023). Kazanç Yönetiminde Karma ve Tahakkuk Modellerinin Karşılaştırılması ve Bir Uygulama, *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi* (68), 127-152.

Karaaslan D. (2019), Denetim Kalitesi Ve Rotasyon: Ülkemizde Algılanması,*Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.*

Kaval, H. (2008). *Muhasebe Denetimi*, Gazi Kitabevi, 3. Baskı, Ankara.

Kesimli , İ. (2015) Türk Bağımsız Denetim Firmalarının Uluslararası Kalite Kontrol Standardı Açısından İncelenmesi, *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne* .

Keskin Benli, Y. Küçükkocaoğlu G. Küçüksözen C. (2009),Finansal Bilgi Manipülasyonunun Tespitinde Yapay Sinir Ağı Modelinin Kullanımı *, İMKB Dergisi*, (36), 1-31.

KGK "Bağımsız denetim yönetmeliği" 26.12.2012.

Kızıl, C., Çelik, İ., Akman, V., Şener, S. (2016) Yaratıcı Muhasebe Yöntemleri ve Finansal Bilgilerin Manipülasyonu: Profesyonel Muhasebe Meslek Mensupları Üzerinde Örnek Bir Uygulama, *BUSBD*, 9(1), 1-18.

Kim, J.B. , Yii C.H. (2009). Does Auditor Designation By The Regulatory Authority İmprove Audit Quality?, *Evidence from Korea. Journal of Accounting and Public Policy*, 28 (3), 207-230

Kim, H., Lee, H. , Lee J.E. (2015). Mandatory Audit Firm Rotation And Audit Quality. *The Journal of Applied Business Research* ,31(3), 1089-2008.

Knechel, W.R. , Vanstraelen, A. (2007) ,The Relationship between Auditor Tenure and Audit Quality Implied by Going Concern Opinions, *AUDITING: A Journal of Practice & Theory*, 26(1), 113-131.

Kurşunel, F., Büyükşalvarcı, A., & Alkan, A. T. (2005). İşletmelerde Kazanç Yönetimi Uygulamalarının Arkaplanı. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 8(1-2), 171-188.

Kutay Erşen, Z. (2010). Tms 11: İnşaat Sözleşmeleri Standardı ve Uygulaması Yüksek Lisans Tezi, *Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.*

Küçükkocaoğlu, G. ve Küçüksözen C. (2005), Gerçeğe Aykırı Finansal Tabloların Ortaya Çıkarılması: İMKB Şirketleri Üzerine Ampirik Bir Çalışma, *MUFAD Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 28, 160-171.

Küçüksözen, C. (2004). Finansal Bilgi Manipülasyonu: Nedenleri, Yöntemleri, Amaçları, Teknikleri, Sonuçları ve İMKB Şirketleri Üzerine Bir Uygulama. Doktora Tezi. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.* Ankara.

Kürklü E.,(2019) "Bağımsız Denetimde Gönüllü Rotasyonu Etkileyen Faktörler: Bıst Şirketleri Üzerine Bir Araştırma", Yayınlanmamış Doktora Tezi ,*Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*

Kwon, S. Y., Lim, Y., Simnett, R. (2011). Mandatory Audit Firm Rotation And Audit Quality: Evidence From The Korean Audit Market. *Working Paper*, *Kessington, NSW: University of New South Wales, SSRN eLibrary.*

Lantua, M., Ertman, P., & Loft, A. (2012). Could Mandatory Audit Firm Rotation İmprove Audit Quality. *Lund University School of Economics and Management*.

Leensen, M. (2016). Audit Firm Rotation, Social Ties And Audit Quality. *Yüksek Lisans Tezi, Radboud Universiteit, Nijmegen.*

Leuz, C., Nanda, D., Wysocki, P. (2003) Earnings Management and Investor Protection: An International Comparison , *Journal of Financial Economics*, 69(1), 505- 527.

Levitt, A.. (1998), *The Number Gam*e, Speech at New York University, htpp:// www.sec.gov/news/speeches/spch220.txt.

Mali, D. and Lim, H.J. (2018), Conservative Reporting And The İncremental Effect Of Mandatory Audit Firm Rotation Policy: A Comparative Analysis Of Audit Partner Rotation Vs Audit Firm Rotation İn South Korea, *Australian Accounting Review*, 28 (3), 446-463.

Manry, D.L., Mock, T.J. ve Turner, J.L. (2008). Does İncreased Audit Partner Tenure Reduce Audit Quality*?, Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 23, (4), 553 – 572.

Markarian, G. (2005). Analyst Forecasts, Earnings Management and Insider Trading Patterns. Doctoral Dissertation*. Case Western University*,

Mashayekhi B.,Fayyazi M. ve Sefati P.,(2018), A Study on the Relation between Auditor Rotation and Audit Quality in Iranian Firms , *World Academy of Science, Engineering and Technology International Journal of Economics and Management Engineering*,12(12),1636-1639.

McKee, T.E. (2005). *Earnings Management: An Executive Perspective*. Texere. An İmprint of Thomson/South-Western. A Part of The Thomson Corporation. USA.

McNichols, M. F. (2002). Discussion of the Quality of Accruals and Earnings: The Role of Accrual Estimation Errors. *Accounting Review*, (77), 61–69.

McNichols, M.F. & Wilson, G.P. (1988). Evidence of Earnings Management

From The Provision for Bad Debts. *Journal of Accounting Research*.(26), 1-31.

McNichols, M.F. (2000). Research Design Issues in Earnings Management Studies, *Journal of Accounting and Public Policy.* (19), 313-345.

Memiş, M. Ü. Çetenak, E. H. (2012), Kurumsal Yönetimin Kazanç Yönetimi Uygulamaları Üzerine Etkisi: İmkb'de İşlem Gören Şirketler Üzerine Uygulama, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(21), 205-224.

Mertler, C. A., & Vannatta, R. A. (2005). Advanced And Multivariate Statistical Methods: Practical Application And İnterpretation (3rd Ed.). Glendale, *CA: Pyrczak Publishing.*

Mohrmann, U. (2017). What Are The Drivers Of Audit Quality After An Auditor Change? Evidence From Voluntary And Mandatory Auditor Switches. (August 16, 2017 Available at, SSRN: https://ssrn.com/abstract=2589486 or http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2589486. Date of access: 18/09/2019

Monroe G. , Hossaın S. (2013). Does Audıt Qualıty İmprove After The İmplementatıon Of Mandatory Audıt Partner Rotatıon? Australia,. *Accounting and Management Information Systems*,12(2), 263–279.

Moyer, S.E. (1990). Capital Adequacy Ratio Regulations and Accounting Choices in Commercial Banks. *Journal of Accounting and Economics*. 13(2), 123-154.

Mulford, C.W. & Comiskey, E.E. (2002). *The Financial Numbers Game, Detecting Creative Accounting Practices.* John Wiley ve Sons, Inc. USA.

Myers, J. N., Myers, L. A. , Omer, T. C. (2003). Exploring The Term Of The Auditor- Client Relationship And The Quality Of Earnings: A Case For Mandatory Auditor Rotation . *The Accounting Review* ,78 (3), 779– 799.

Myers, J. N., Myers, L. A., and Skinner, D. (2007). Earnings Momentum and Earnings Management. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 22(2), 249-284.

Narayanaswamy, R. and Raghunandan K. (2019). The Effect of Mandatory Audit Firm Rotation on Audit Quality, Audit Fees and Audit Market Concentration: Evidence from India.*IIM Bangalore Research Paper No. 582 https://ssrn.com/abstract=3360256 or http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3360256*

Neill John D., Pourciau S, Schaefer T(1995),Accounting Method Choice and IPO Valuation, *Accounting Horizons,* 9,(3), 68-80.

Nicolaescu, Eugen (2014). The Effect of Audit Firm Rotation on Earnings Quality?, *Economics, Management, and Financial Market,* 9(1), 148-153.

Nobakt Y. (2018).Tahakkuk ve İşlem Esaslı Kâr Yönetiminin Firma Değeri

Üzerine Etkisi: Tahran Borsası'na Kayıtlı Firmalar Üzerine Bir Araştırma, *Yayınlanmamış Doktota Tezi Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.*

İskenderoğlu, Ö., (2012), "Beta Katsayılarının Tahmini: İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Üzerine Bir Uygulama", Ege Akademik Bakış Dergisi, Cilt: 12 (1), s.69-78

Ocak, M. (2013). Kurumsal Yönetişim Bileşenlerinin Tahakkuk ve İşlem Esaslı Kar Yönetimi Üzerindeki Etkileri ve Bir Uygulama,Doktora Tezi, . *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,İstanbul*.

Ocak, M. (2016). Kâr Yönetimi, Bağımsız Denetim Görüşü Ve Denetim Firması Değişimi Arasındaki İlişkiler: Borsa İstanbul İmalat Sektörüne Yönelik Bir Araştırma. *Business and Economics Research Journal,* 7(3), 89-110.

Omri M.A ve Abdenneb A.B., (2014), Audit Firm Rotation And Audit Quality: Case Of The Listed Tunisian Firms , *International Journal of Economics and Business Research (IJEBR*), 8(3), 245-257.

Onwuchekwa, J., Erah, D., and Izedonmi, F. (2012). Mandatory Audit Rotation and Audit Independence: Survey of Southern Nigeria. *Research Journal of Finance* 3(7),78– 86.

Ömürbek V. ve Öztürk M.S,(2013),Muhasebe Politikaları Ve Tahminlerindeki Değişikliklerle İlgili İmkb 100 Şirketlerinde Bir İnceleme , *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*,(3),1-15

Önder ,Ş. (2012) , İşletmelerin Kar Yönetimi Uygulamalarında Kurumsal Yönetim Yapılarının Etkisi: İmkb Üzerine Bir Uygulama, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya*.

Örten, R., Kaval, H., ve Karapınar, A. (2015) *Türkiye Mulasabe-Finansal Raporlama Standartları, Uygulama ve Yorumları* (Gözden Geçirilmiş 8. Baskı). Ankara, Gazi Kitabevi

Özbirecikli, M. (2006). Bağımsız Denetçinin Müşteri Firmanın Yolsuzluk Eylemi Karşısındaki Tutumu: Şirket Yolsuzluk Vakaları ve Yasal Düzenlemeler Çerçevesinde Bir İnceleme. *Muhasebe ve Denetime Bakış.* 5(18), 9- 13.

Özcan, M. (2007), Kar Yönetimi Uygulamalarına İlişkin Etik Yargı Farklılıkları, Kocaeli: Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Doktora Tezi.

Özden Altuk, V. E. (2013). Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının Kar Yönetimine Etkisi: Bağımsız Denetçilerin Algısı Üzerine Bir Araştırma, *Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.*

Özger S. ve Tuğay O., (2020), Bağımsız Denetimde Zorunlu Rotasyonun Denetçi Bağımsızlığı ve Denetim Kalitesine Etkisi ve Rotasyon ile Denetim

Kalitesi Arasındaki İlişkide Denetçi Bağımsızlığının Aracılık Rolü: Bağımsız Denetçilerin Algılarına Yönelik Bir Araştırma , *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (87), 33-52

Pazarlıoğlu, V., Gürler, Ö.K. (2007). Telekomünikasyon Yatırımları ve Ekonomik Büyüme: Panel Veri Yaklaşımı., *Finans, Politik-Ekonomik Yorumlar*, 44(508), 35-43.

Polychronidou P. , Drogalas G. Ve Tampakoudis I.,(2020), Mandatory Rotation Of Audit Firms And Auditors İn Greece, *International Journal of Disclosure and Governance* (17),141–154

Postma, E. (2016), The Effects of Audit Firm Rotation on Audit Quality: Does Audit Firm Rotation Improve Audit Quality? , *Yüksek Lisans Tezi, MSc in Business Administration - Financial Management, Universiteit Twente.*

Pourciau, S., (1993), Earnings management and nonroutine executive changes*, Journal of Accounting and Economics,* (16) 317-336.

Qin, Y., & Xiao, H. (2024). The Mandatory Audit Partner Rotation Policy And Cost Of Debt. *Journal of Accounting and Public Policy*, (44), 107182.

Raiborn, C., Schorg, C.A. and Massoud, M. (2006). Should Auditor Rotation Be Mandatory? , *The Journal of Corporate Accounting and Finance*, 17(4), 37-49

Rannen, J. ve Yaari V., (2008), Earningis Management Emerging Insights In Theory, Practice And Research, *Springer Science Business Media, New York*, United States of America .

Roychowdhury, S. (2006). Earnings Management Through Real Activities Manipülation.,*Journal of Accounting and Economics*, (42), 335-370.

Ruiz-Barbadillo, E., Gomez-Aguilar, N., Carrera, N. (2009), Does mandatory audit firm rotation enhance auditor independence?, *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 28(1), 113-135.

Sakin, T. (2015). "Denetçi Rotasyonu Ve Türkiye Uygulaması": Muhasebe enstiüsü seçmeler 2İstanbul *Üniversitesi Yayınları: İstanbul. http://muhasebe.istanbul.edu.tr/wpcontent/ uploads/2014/01/Se%C3%A7meler-015.pdf.*

Salehi, M., Zimon, G., Tarighi, H., & Gholamzadeh, J. (2022). The effect of mandatory audit firm rotation on earnings management and audit fees: evidence from Iran. *Journal of Risk and Financial Management,* 15(3), 102.

Salleh, K. ve Jasmani, H. (2014). Audit Rotation And Audit Report: Empirical Evidence From Malaysian Plcs Over The Period Of Ten Years . *Procedia Social and Behavioral Sciences*, (145), 40-50.

Saltoğlu, M. (2003) Yaratıcı Muhasebe Özel Amaçlı Şirketlerin Rolü ve Enron Örneği,*Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi,* (10), 107-116.

Schipper, K. (1989). Commentary on Earnings Management. *Accounting Horizons*, (3), 91-102.

Seven, Z. (1997). Değişken Seçimi Yöntemi Olarak Adimsal Lojistik Regresyon İle Adımsal Diskiriminant Analizinin Karşılaştırılması. *Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.*

Sıregar, Sylvia V., Amarullah, Fitriany, Wıbowa, Arie, Anggraıta, Viska, (2012), Audit Tenure, Auditor Rotation, And Audit Quality: The Case Of Indonesia , *Asian Journal Of Business And Accounting*, 5(1),55-74.

Sing, T. S., Mei, P. Y., & Nair, R. K. (2019,). Implementation of Mandatory Auditor Rotation On Audit Quality Among Non-Listed Companies In Malaysia: Auditor's Perspective. *In Proceedings of the 2019 2nd International Conference on E-Business, Information Management and Computer Science* 1-6).

Sloan, R. G. (1996). Do Stock Prices Fully Impound Information in Accruals about Future Earnings?, *The Accounting Review,* (73), 289-315.

Spathis, C. (2002)." Detecting False Financial Statements Using Published Data: Some

Evidence From Greece". Managerial Auditing Journal, (17)4 2 179-191.

SPK, Seri X, No: 22. (2006). Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Standartları Hakkında Tebliğ.

SPK, Seri X, No: 25. (2009). Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Standartları Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ.

SPK, Seri X, No: 25. (2011). Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Standartları Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ.

St.Pierre, K.ve Anderson, J. (1984) An Analysis Of Factors Associated With Lawsuits Against Public Accountants. *The Accounting Review* (65) 242-63.

Stefaniak, C.M., Robertson, J.C. and Houston, R.W. (2009), The Causes And Consequences Of Auditor Switching: A Review Of The Literature, *Journal Of Accounting Literature*, (28), 47-121.

Stolowy, H. , Breton, G. (2000). A review of Accounts Manipulations. Paper for The 23. *Annual Congress of European Accounting Association.* 1-66

Sulistyo K.D. , Damai N. , Karin J. , Soegeng S. ,(2019) ,Auditor Rotations And Audit Quality : A Perspective From Cumulative Number Of Audit Partner And Audit Firm Rotations , *Asian Review of Accounting,* 27 (4) , 639-660.

Şavlı, T. (2016). Türkiye'de Bağımsız Denetimde Rotasyon: Düzenlemeler,

Uygulamalar Ve Öneriler ,*Mali Çözüm Dergisi*,(134), 37-58.

Şenyiğit B. ve Zeytinoğlu, E. (2014). Zorunlu Denetçi Rotasyonunun Denetim Kalitesi Üzerindeki Etkileri: Literatür Araştırması, *İ. Ü. İşletme Fakültesi İşletme İktisadı Enstitüsü Yönetim Dergisi*, 25(77), 79-98.

T.C. Resmi Gazete (2 Kasım 2002. Sayı: 24924). Seri: X, No: 19 Sayılı Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ. http://www.resmigazete.gov.tr.

Tabachnick, B. G., Fidell, L. S. (1996). *Using Multivariate Statistics* (3rd ed.). New York, USA: HarperCollins College Publishers.

Tarhan Mengi, B., (2013). *Hileli Finansal Raporlama*, İstanbul:Beta Yayınları, Ekim

Tekin B. ve Gör Y. ,(2018) ,Şirketlerde Kar Payı Dağıtım Kararı İle Muhasebede Muhafazakârlık Kavramı Arasındaki İlişkinin Analizi: Bıst100 Örneği , *Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*,5(9), 47-58.

Tekin, E. ,(2017) ,"2010-2014 Yılları Arasında Türkiye'de Halka Açık Şirketlerde Manipülasyon Üzerine Beneısh Modeli İle Ampirik Çalışma" , *Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara*

Tepalagul, N. and Lin, L. (2015), Auditor İndependence And Audit Quality: A Literature Review, *Journal Of Accounting, Auditing And Finance,* 30 (1), 101- 121.

TMS 11: İnşaat Sözleşmeleri Standardı

TMS 16: Maddi Duran Varlık Standardı

TMS 2: Stoklar Standardı

TMS 23: Borçlanma Maliyetleri Standardı

TMS 32: Finansal Araçlar Sunum Standardı

TMS 36: Varlıklarda Değer Düşüklüğü Standardı

TMS 37: Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar Standardı

TMS 38: Maddi Olmayan Duran Varlık Standardı

TMS 39: Finansal Araçlar Muhasebeleştirme ve Ölçme Standardı

TMS 8: Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar Standardı.

TMS Kavramsal Çerçeve.

Tuan K. , Besen R. , Saygı A.,(2019b), Bağımsız Denetimde Kalite Göstergeleri: Literatür İncelemesi, *Çukurova Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi*,23(2),211-227

Tuan K.,Memiş M.,Kaygusuz F., Chegini Z.(2020) ,Audıt Report Delay And Audıt Fırm Rotatıon In Turkey, *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*,

29(1), 29-41

Tuan, K. (2015). Bağımsız Denetimde Rotasyon Uygulaması: Sistemin Artıları-Eksileri Üzerine Tartışmalar. *The Journal of Academic Social Science*, 3(16), 291-309.

Tuan, K. (2019a) , Bağımsız Denetim Firma Rotasyonu Ve Denetim Kalitesi ,*Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* ,37(4) . 703-719

Usul, H., Bekçi i. ve Kahraman K.(2002). Denetim Raporunun Bireysel Yatırımcı Kararına Etkileri *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi MÖDAV*, 4(4),s:111-121

Walker, P.L., Lewis, B.L., & Castarella, lR. (2001). Mandatory Auditor Rotation: Arguments And Current Evidence. *Accounting Enquiries*, 10(2), 209-242.

Wang L., Zhu L.,(2018), State Ownership, Auditor Rotation and Audit Quality , *Education and Economic Development of Modern Society* ,(205),1169-1174.

Wang, K. J. ve Tuttle, B. M. (2008). The İmpact Of Auditor Rotation On Auditor–Client Negotiation. *Accounting, Organizations and Society* , 34(2), 222-243.

Watts, R. L. (2003). Conservatism in Accounting Part I: Explanations and Implications, *Accounting Horizons,* 17(3), 207-229.

Watts, R. L., Zimmmerman, J. L. (1978). Towards a Positive Theory of the Determination of Accountin Standards. *The Accounting Review*, 53(1), 110-134.

Widyaningsih I. A. , Harymawan I., Mardijuwono A. W. , E Ayuningtyas E. S. ve Larasati D. A. ,(2019), Audit Firm Rotation And Audit Quality: Comparison Before Vs After The Elimination Of Audit Firm Rotation Regulations İn Indonesia, *Cogent Business & Management*, 6(1), 1-15

Wolk, H.I., Dodd, J. ve Rozycki, J., (2013),Theory Accounting, Conceptual Issues in Political and Economic Enviroment," Edition & United States of America, Sega Publications

Wysocki, P. D. (2008). Assessing Earnings and Accruals Quality: U. S. and nternational Evidence. *Working Paper*, *The Massachusetts Institute of Technology*

Y.Woody Wu, (1997), Management Buyouts and Earnings Management, *Journal of Accounting, Auditing&Finance,*12(2), 373-389.

Yalçın N.,(2018a), Zorunlu Denetim Firması Rotasyonun Bağımsız Denetim Kalitesine Etkisi : Borsa İstanbul' Da Bir Uygulama. *Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi ,Osmaniye*

Yalçın, N. (2018b), Zorunlu Rotasyonun Bağımsız Denetim Kalitesi Üzerine

Etkisi: Literatür Değerlendirmesi, *Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* , 1(2),1-21

Yaşar A. ve Yalçın N. (2018). The Effect Of Voluntary Audıt Fırm Swıtch On Audıt Qualıty, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi,*Özel sayı,678-700

Yaşar, A. (2011). Bağımsız Dış Denetim Kalitesinin Kâr Yönetimi Üzerine Etkisi: İMKB'de Kayıtlı İşletmeler Üzerine Bir Uygulama. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü , Yayınlanmamış Doktora Tezi. Adana*

Yaşar, A. (2015). Olumsuz Denetim Görüşü ve Bağımsız Denetçi Değişikliği Arasındaki İlişki: Borsa İstanbul Sanayi Şirketleri Üzerine Bir Uygulama. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (65), 81-96.

Yaşar, A. (2016a). *Bağımsız Denetim Kuruluşu Değişikliklerini Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma*, Akademisyen Kitabevi, Ankara.

Yaşar,A. (2016b) "Zorunlu Bağımsız Denetim Firması ve Sorumlu Ortak Başdenetçi Rotasyonu Üzerine Uluslararası Tartışmalar: Literatür Değerlendirmesi", Journal of Accounting, *Finance and Auditing Studies,* 2(3), 200-231

Yörük, N., Ebubekir, D. (2009) *Finansal Bilgi Manipülasyonu ve Finansal Bilgi Manipülasyonunun Belirlenmesine Yönelik İMKB'de Bir Uygulama*, Detay Yayıncılık Ankara.

Yurdakul, H., (2014), Kar Yönetimi Ve Borsa İstanbul Şirketleri Üzerine Ampirik Bir Çalışma, (Yayımlanmamış doktora Tezi), *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü ,Ankara.*

Zhang, X., Yan, H., Hu, F., Wang, H., & Li, X. (2022). Effect of auditor rotation violation on audit opinions and audit fees: Evidence from China. *Research in International Business and Finance*, (62),101517

MEDYA VE BİTCOİN'İN DANSI

BİTCOİN DÜŞECEK Mİ? YÜKSELECEK Mİ?

DR. TAYLAN YİĞİT KANDEMİR

EĞİTİM
yayınevi

Bitcoin Düşecek mi? Yükselecek mi? MEDYA VE BİTCOİN'İN DANSI
Dr. Taylan Yiğit Kandemir

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-90-5
1. Baskı, Haziran 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

Bitcoin Düşecek mi? Yükselecek mi? MEDYA VE BİTCOİN'İN DANSI
Dr. Taylan Yiğit Kandemir
X+138 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-90-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Ackland, R. (2013). Web Social Science:Concepts,Data and Tools for Social Scientists in the Digital Age. London: Sage.

Agbedo , C., ve Celına Krısagbedo, E. (2014). Lyıng Honestly For Government: Lınguıstıc Manıpulatıon As Dısınformatıon Strategy In Nıgerıa. Innovare Journal of SocialSciences, 2(4).

Aksoy, İ., ve Can, C. (2016). Hegemonya ve Karşı-Hegemonik Sızıntılar: Yeni Bir Kavramsallaştırma Denemesi. Pesa Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2(3).

Akyüz, S. S. (2021). Yeni Toplumsal Hareketlerde Sosyal Medya ve Manşpülatif Haberlerin Etkisi Boğaziçi Protestoları Örneği. E. S. Akyüz içinde, Enformasyon Çağı. Eğitim Yayınevi.

Alemdar, K. ve Uzun, R. (2019). Herkes İçin Gazetecilik. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Althusser, L. (2014). İdeoloji Ve Devletin İdeolojik Aygıtları . İstanbul: İthaki yayınları.

Arolat, O. S. (2007). Ekonomi Basınında Tarihsel Gelişme Ve Yerel Basında Ekonomik Haberler. E. S. Gezgin içinde, Türkiyede Yerel Basın (s. 261-269). İstanbul: İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları.

Arslan, S. (2021). Haber Kurgusunda İdeoloji ve Hegemonya. İstanbul: Toplumsal Kitap.

Aşkın, A. C. (2014). Dezenformasyonun Küreselleşmesi ve Bir Örnek Olarak Batı Basınında Nato'nun Kosova Harekâtı. İstanbul : İstanbul Üniversitesi Yüksel Lisans Tezi.

Aşkın, A. C. (2017). Eleştirel Ekonomi Politik Yaklaşım Çerçevesinde Sosyal Medya ve Dijital Emek. IBANESS Congress Series, (s. 31-32).

Ateş, A. (2022). Dezenformasyonla Mücadele: Kavramlar ve Kuramlar. Gaziantep University Journal of Social Sciences, 21(3).

Ateş, B. A. (2016). Kripto Para Birimleri Bitcoin ve Muhasebesi. Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7(1), 349-366.

Ateş, N. (2008). Türkiye'de Ekonomi Gazeteciliği Dünya Gazetesi Örneği. Selçuk Üni. Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Bölümü Yüksel Lisans Tezi.

Atik, M., ve Köse, Y. (2021). Kripto Para, Para mıdır Döngüsünde Kabul Edilebilirlik Üzerine Ampirik Bir Uygulama. Bartın Üniversitesi İkrisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 12(23).

Ayaz, F. (2019). Online Sağlık Haberciliğinin Magazinsel Boyutu. Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi, 20(44), 37-50.

Aziz, A. (2006). Dunya da ve Türkiye'de İletisim Araştırmaları. Kültür ve İletişim Dergisi.

Bakan, S., ve Tuncel, G. (2012). Küreselleşmenin Ulus Devlet Üzerindeki Etkisi. Birey ev Toplum, 2(3), 51-65.

Barthes, R. (1979). Göstergebilimin İlkeleri. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Başbuğ, B. ve Lokmanoğlu, E. (2021). Yeni Dünya Düzeninde Kripto Para Reklamcılığı:Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme. M. L. Emek İçinde, E-Ticaret Ve Kripto Para. İksad Yayınları.

Bayraktaroğlu, A., ve Uğur, U. (2011). Televizyon Haberciliğinde Magazinleşme Olgusu. Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi(7).

Beldad , A., Jong, M., Steehouder, M. (2011). I trust not therefore it must be risky: Determinants of the perceived risks of disclosing personal data for e-government transactions. Computers in Human Behavior, 27(6), 2233-2242.

Binark, M. (2015). Yeni Medya Çalışmalarında Araştırma Yöntem ve Teknikleri. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Büyükbakkal, A. C. (2020). Gazetecilik Türleri. İstanbul: http://auzefkitap.istanbul.edu.tr/kitap/gazetecilik_ue/gazetecilikturleri.pdf.

Büyükbakkal, G. N. (2020). Ekonomi ve Basın. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Ceylan, H. S. (2008). İletişim Teknolojilerinin Günlük Ekonomi Gazetelerine Etkileri. İstanbul: Marmara Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi.

Çakmak, F. (2019). Medya da Dezenformasyon Sorunsalı ve Manipülasyonun Gücü: İdeoloji ve Söylem Açısından Seçim Haberlerinin Siyasal İletişimdeki Rolü. Selçuk İletişim Dergisi.

Çarkacıoğlu, D. A. (2016). Kripto-Para Bitcoin. Ankara : Sermaye Piyasası Kurulu.

Çatlı, M. ve Şimşek, S. (2021). Dijital Para Ve Egemenlik. TAAD, 12(48), 151-184.

Çetinkaya, A. (2020). Magazin Haberciliğinin Yeni Platformu:Instagram. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 8(1), 104-132.

Değerli, A. S. (2021). Göstergebilimsel Çözümleme Yöntemi ile Sosyal Ağ Konulu Afişlerin İncelenmesi. Asya Studies, 5(18), 179-188.

Demir, S. (2009). Göstergebilim, Umberto Eco ve Yapıtları Bağlamında Göstergebilime Katkıları . İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İletişim Fakültesi Gazetecilik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

Demirok, M. (2022). Haber Ve Reklam Etiği Bağlamında Gazetelerde Yer Alan Ekonomi Haberlerinin İncelenmesi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi.

Diken Gazetesi, (2023, 06 12). https://www.diken.com.tr/binance-Bitcoin-cekme-islemini-10-saatte-iki-kez-durdurdu/

Diken Gazetesi, (2023, 04 18). https://www.diken.com.tr/Bitcoin'in-donusu-kriptoda-yeni-ralliler-gorulebilir-mi/

Diken Gazetesi, (2023, 01 10). https://www.diken.com.tr/altin-borsa-dolar-ve-Bitcoin-icin-2023-senaryolari/

Diken Gazetesi, (2022, 04 25) https://www.diken.com.tr/Bitcoinde-nasdaq-ve-fed-etkisiyle-dusus-suruyor/

Dursun, Ç. (2005). Haber ve Habercilik Üzerine Düşünmek. S. Alankuş içinde, Gazetecilik ve Habercilik (s. 69-91). İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.

Duvar Gazetesi (2022, 04 28). https://www.gazeteduvar.com.tr/kripto-paralari-nasil-bir-gelecek-bekliyor-haber-1562220 adresinden alındı

Duvar Gazetesi. (2022, 12 13). https://www.diken.com.tr/goldman-sachsa-gore-portfoy-cesitlendirmek-icin-altin-Bitcoin'den-daha-iyi/ adresinden alındı

Düzeli, C. (1983). , "Ekonomi Basınının Gelişimi", Basında Ekonomi ve Ekonomi Basını 1983 yılı III. Seminer Tutanakları. Eskişehir: Hürriyet Vakfı Eğitim Yayınları No:5.

Elmas, B. ve Aydın, S. (2021). Geçmişten Günümüze Paranın Tarihi:Fiziki Paradan Kripto Paraya. Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi, 253-264.

Erdoğan , İ. ve Alemdar, K. (2010). Öteki Kuram. İstanbul: Erk Yayınları.

Erdoğan, İ. (2001). Kitle İletişimi Örneğiyle Marksist Siyasal Ekonomi. Praxis, 276-313.

Erdoğan, İ. (2007). Türkkiye'de Gazetecilik ve Bilim İleitşimi Yapısal Özellikler Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Ankara: G. Ü. İletişim Araştırmaları Merkezi.

Ergül, Z. İ. (2019). Ekonomi haberciliğinde haber üretim sürecini etkileyen faktörler (İzmir ili örneği üzerine bir araştırma) . İzmir: Yüksel Lisans Tezi.

Ertek, T. (2008). Mikroekonomiye Giriş. İstanbul: Beta.

European Central Bank. (2012). https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/18418/881640BRI0Box30WLEDGENOTES0Jan02014.pdf?sequence=1&isAllowed=y adresinden alındı

Fiske, J. (2003). İletişim Çalışmalarına Giriş. Ankara: Bilim ve Sanat.

Fuchs, C. (2015). Dijital Emek ve Karl Marx. İstanbul: Notabane Yayınları.

Fuchs, C. (2021). Dijital Kapitalizm çağında Marx'ı Yeniden Okumak. Notabene Yayınları.

Gadimov, J. (2015). Herman ve Chomsky'nin Propaganda Modeli:Rızanın İmalatı:Kitle Medyasının Ekonomi Politiği. İlef Dergisi, 2(2), 215-266.

Gılpın, R. (2013). Uluslararası İlişkilerin Ekonomi Politiği. Ankara: Kripto.

Girgin, A. (2012). Haber. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 0(10).

Gönenç, A. Y. (2002). Medya ve Haber. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi(14).

Gramsci, A. (1986). Hapishane Defterleri. İstanbul: Onur Yayınları.

Grinberg, R. (2012). Bitcoin: An Innovative Alternative Digital Currency. 4 HastingsS ci.&Tech., 159.

Güleç, T. ve Aktaş, H. (2019). Kriptopara Birimleri Piyasasında Pump&Dump Manipulasyonlarının İki Aşamalı Analizi. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 33(3).

Güler, B. (2019). Antonio Gramsci'de Hegemonya Kavramı Ve Günümüz Siyaset Felsefesine Etkisi. T. C.Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe Ana Bilim Dalı Yükseklisans Tezi, 111.

Güler, M. (2018). Bir manipülasyon aracı olarak rızanın imalatı. Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi, 3(5), 75-101.

Gültekin , Y., ve Bulut, Y. (2016). Bitcoin Ekonomisi: Bitcoin Eko-Sisteminden Doğan Yeni Sektörler ve Analizi. Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,, 3(3), 82-92.

Han, B.-C. (2022). Psikopolitika. İstanbul: Metis Yayınları.

Harari, Y. N. (2016). Homo Deus-Yarının Kısa Bir Tarihi. İstanbul: Kolektif Kitap.

Herrera, E. (20223). Cryptocurrency: The Capitalist's Dream or Nightmare?

Hirst, M. (2018). The Political Economy of Fake News. Arjantin.

Hook, A.ve Fitzgerald, S. (1992). Chapman and Salonulnc. New York.

Ingves, S. (2017). "Do We Need an E-Krona?" Speech to Swedish House of Finance, . Speech to Swedish House of Finance,.

John Hohenberg. (1973). The Professsional Journalist. Holt: New York.

Kartal, E. (2022, 11 22). Makro Ekonomi Haberciliği. 06 2023 tarihinde Sınırkent: https://www.sinirkent.com/makaleler/makro-ekonomi-haberciligi/637c70f39933e12120ac359a adresinden alındı

Kayal , P.ve Rohilla, P. (2021). Bitcoin in the economics and fnance literature: a survey. SN Business&Economics.

Keskin, M. (2020). ,Merkez Bankası ve Hazine. Astana Yayınları.

Kılıçarslan, Y. (2012). Temel Kavramlar ve Tüketici Davranışı. Y. Kılıçarslan, & E. Esen içinde, İktisada Giriş (s. 2-27). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Kösem İşık, C. (2023). Bilişim İletişim Teknolojileri ve Bir Etkileşim Biçimi Olarak Öznellik. Maltepe Üniversitesi İletişim Bilimleri Doktora Tezi.

Kripto Para Araştırma Raporu Sektörel Araştırma Ve Strateji Geliştirme Dairesi. Ankara: Bilgi Teknolojileri Ve İletişim Kurumu. (2020,07.07). https://www.btk.gov.tr/uploads/pages/arastirma-raporlari/kripto-para-raporu-5f11dfe709c25.pdf

Kshetri , N.ve Voas, J. (2017). The Economics of "Fake News". IEEE IT Professional, 19(6).

Kuyucu, M. (2013). Türkiye'de Çapraz Medya Sahipliği: Medya Ekonomisine Olumsuz Etkileri Ve Bu Etkilerin Önlenmesine Yönelik Öneriler. Selçuk İletişim Dergisi, 8(1), 144-163.

Lazzarato, M. (2013). Immaterial labor. https://www.e-flux.com/legacy/2013/05/2.-Maurizio-Lazzarato-Immaterial-Labor.pdf?b8c429 adresinden alındı

Luitel, G. R. (2016). Radio News Reporting and Sourcing: A Case of Nepal. https://www.academia.edu/44648547/Radio_News_Reporting_and_Sourcing_A_Case_of_Nepal_71_Crosscurrents_Volume.

Marchı, L. D. (2021). Financial capital goes to heaven: Bitcoin,. Matrızes, 205-227.

Marx, K. (1979). Grundrisse. İstanbul: Birikim Yayınları.

Fuchs, C. (2021). Dijital Kapitalizm Çağında Marx'ı Yeniden Okumak (Çev. Diyar Saraçoğlu). NotaBene: İstanbul.

MEB. (2014). Ekonomi Haberciliği. Ankara.

Meiklejohn, S., Marjori , P., Grant , J., Kirill , L., Damon , M., Geoffrey M. , V., Stefan , S. (2013). A Fistful of Bitcoins: Characterizing Payments Among Men with No Names., (s. 127-140).

Merriam , S. (2015). Nitel Araştırma. Ankara: Nobel.

Mosco, V.ve Fuch, C. (2014). Medya, Meta ve Sermaye Birikimi Marx Geri Döndü. Ankara: Nota Bene Yayınları.

Mutlu, T. (2021). https://www.pratolye.com/nazi-almanyasi-ve-bir-kitle-iletisim-araci-olan-radyonun-propaganda-amacli-kullanimi adresinden alındı

Ntv Haber Sitesi, (2022, Mart 10). www.ntv.com.tr. www.ntv.com.tr: (https://www.ntv.com.tr/ntvpara/kripto-para/Bitcoin-ethereum-ve-altcoinlerde-son-durum-ne-10-mart-2022-btc-dogecoin-ve-xrp-kac-dolar-tl-oldu,R8lPX2AvPk6VwaTB7sqf0Q) adresinden alındı

Chomsky N, Herman E. S. (2006). Rıza"nın İmalatı.(Çeviren: Ender Abadoğlu). İstanbul: Aram Yayıncılık.

Ohlsson, H. S. (2019). Media Ownership and Journalism. Journalism Studies, Mass Communication, Media and Communication Policy Oxford Research Encyclopedia of Communication, 1-2.

Okkay, İ. (2020). Dijital Gözetim Çerçevesinde Kişiselleştirilmiş Reklamlar. Uluslararsı Toplum ve Araştırma Dergisi, 10(16).

Orhan, O. ve Erdoğan, S. (2010). İktisada Giriş . Ankara: Palme Yaıncılık.

O'Shea, L. (2021). Geleceğin Tarihleri. İstanbul: Metis Yayınları.

Özbaşı, M. Y. (2019). Elektronik Para Ve Sanal Para:Bitcoin Geleceğin Para Birimi Olabilir Mi? İşletme Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 85-104.

Özçetin, B. (2019). Kitle İletişim Kuramları Kavramlar Okullar Modeller. İstanbul: İletişim.

Paşalı Taşoğlu, N., Dondurucu, Z., Koca, İ. (2021). Kripto Para Borsasına Yönelik Araştırmaların Finansal Halkla İlişkiler Yaklaşımı Bağlamında Analizi. Nternatıonal Blockchaın And Cryptocurrency Conference. Ankara.

Perkins, D. W. (2020). Cryptocurrency: The Economics of Money and Selected Policy Issues. Amerikan Bilim İnsanları Federasyonu.

Pirinççi, A. E. (2018). Yeni Dünya Düzeninde Sanal Para Bitcoin'in Değerlendirilmesi. International Journal of Economics Politics Humanities and Social Sciences, 45.

Rifat, M. (2009). Göstergebilimin ABC'Sİ. İstanbul: Say Yayınları.

Riskos, K., Dekoulou, P.-E., & Tsourvakas, G. (2019). User interactivity in online newspapers: Exploring the relationship between content features and user response. Newspaper Research Journal, 40(2).

Rodeck, D. (2023, 06 23). Understanding Blockchain Technology. https://www.forbes.com/advisor/investing/cryptocurrency/what-is-blockchain/ adresinden alındı

Sabah Gazetesi. (2022, 03 1). https://www.sabah.com.tr/finans/kripto-para/rus-milyarderler-kripto-paralara-yoneliyor-5890335 adresinden alındı

Sabah Gazetesi. (2023, 05 02). https://www.sabah.com.tr/finans/kripto-para/Bitcoin-2023te-en-cok-yukselen-varlik-oldu-6456748 adresinden alındı

Sabah Gazetesi. (2023, 04 11). https://www.sabah.com.tr/finans/kripto-para/Bitcoin-fiyati-haziran-2022den-bu-yana-ilk-kez-30-bin-dolari-gecti-6430151 adresinden alındı

Sabah Gazetesi. (2023, 01 01). https://www.sabah.com.tr/finans/kripto-para/scaramucciye-gore-Bitcoin-fiyati-50-100-bin-dolar-seviyesine-yukselecek-6318530 adresinden alındı

Sabah Gazetesi. (2023, 03 9). https://www.sabah.com.tr/yasam/elon-musktan-Bitcoin-ile-ilgili-sifreli-mesaj-twitterdan-paylasti-5901379 adresinden alındı

Saussure, F. d. (1988). Genel Dilbilim Dersleri. İstanbul: Multilingual.

Sebastiana Viphindrartin, N. R. (2020). N. R. Sebastiana Viphindrartin içinde, The Theory Of

Transformation Of Money (s. 19). Singapur: BookRix.

Sert, T. (2019). Sorularla Blockchain. İstanbul: Türkiye Bilişim Vakfı.

Sjøvaag, H., & Ohlsson, J. (2019). Media ownership and journalism. Oxford University Press.

Smit, E., Noort, G., & Voorveld, H. (2014). Understanding online behavioural advertising: User knowledge, privacy concerns and online coping behaviour in Europe. Computers in Human Behavior.

Şimşek, I. (2020). Anaakım Medyanın Ekonomi Haberlerini Üretme Sürecinde İktidarı Sunma Biçimine Yönelik Ekonomi Politik Bir Analiz. İstanbul: Marma Üniversitesi Doktora Tezi.

Taş, O. (2014). Gazeteciliğin Doğuşu: Eleştirel Bir Tarih Yazımına Doğru. Mülkiye Dergisi, 29-66.

Temiztürk, H. ((Belirsiz)). Televizyon Haberciliği. Erzurum: Erzurum Atatürk Üniversitesi Yayınları.

Temiztürk, H. (2003). Batılı Ülkelerde Radyo Televizyon Yayınlarının Denetimi ve Denetleyici Kurullar. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi|(26).

Tokgöz, O. (1981). Temel Gazetecilik. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.

Topsakal, T. (2018). Tüketim Toplumu Bağlamında Yeni Medya da Haber Olgusu ve Haberin Metalaşması. İstanbul Üniversitesi Gazetecilik Bölümü Doktora Tezi, s.199.

Uçak, O. (2019). Haber Uygulamaları. Konya: Eğitim Yayınevi.

Vigna , P., J.Casey, M. (2020). Kriptopara Çağı. Ankara: Buzdağı.

www.investing.com. (2022, 10 12).

Yalvaç, M. (2020). Medya'da anlam inşası Bitcoin Örneği. Gaziantep Üniversitesi Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Yaylagül, L. (2006). Kitle İletişim Kuramları Egemen ve Eleştirel Yaklaşımlar. Ankara: Dipnot Yayınları.

Yaylagül, L. (2014). Kitle İletişim Kuramları. İstanbul: Dipnot Yayınları.

Yeni Akit Gazetesi. (2023, 02 15). https://www.yeniakit.com.tr/haber/unlu-ekonomi-yazari-uyardi-dolara-guven-sifirlanacak-Bitcoin-500-bin-dolar-olacak-1733532.html adresinden alındı

Yıldırım, M. (2019). Blok Zincir Teknolojisi, Kripto Paralar ve Ülkelerin Kripto Paralara Yaklaşımları. Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10(20).

Yoloğlu, N. (2021). Aktüel Enformasyonun Yeni Yol Haritası: Dezenformasyon. S. S. Akyüz içinde, Dezenformasyon Çağı (s. 1-24). İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Yüksel, A. E. (2015). Elektronik Para, Sanal Para, Bıtcoın Ve Lınden Doları'na Hukuki Bir Bakış. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt 73, Sayı 2, sf 173- 220, .

Yüksel, E. (1999). Türkiye'de Ekonomi Basını Gündemi ve Siyasal Gündem İlişkisi. Eskişehir anadolu Üniversitesi Basın ve Yayımcılık Anabilim Dalı Doktora Tezi, 167-168.

Yüksel, E. (2000). Ekonomi Haberciliğinin Kamusal Görevleri. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi.

Zubritski , Mitropolski , Kerov. (1980). İlkel Topluluk, Köleci Toplum, Feodal Toplum. İstanbul: Sol Yayınları.

https://tr.b2press.com/haber-siteleri

https://tr.tradingview.com/

https://datasociety.net/research/media-manipulation/

Editör:
Doç. Dr. Abdurrahman Çalık

Yönetimde Çağdaş Yaklaşımlar II

EĞİTİM
yayınevi

YÖNETİMDE ÇAĞDAŞ YAKLAŞIMLAR II

Editör: Doç. Dr. Abdurrahman Çalık

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-86-8
1. Baskı, Mayıs 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

YÖNETİMDE ÇAĞDAŞ YAKLAŞIMLAR II
Editör: Doç. Dr. Abdurrahman Çalık
VI+136 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-86-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Aksu, N. (2008). Örgüt kültürü bağlamında farklılıkların yönetimi ve bir uygulama. [Doktora Tezi], Uludağ Üniversitesi.

Alp, L. (2014). Dezavantajlı grupların istihdama katılmaları: G20 ülkelerindeki başarılı uygulamalar. [Uzmanlık Tezi], Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı.

Ashkanasy, N. M. & Hartel, C.E.J. & Daus, C. S. (2002). Diversity and emotion: The new frontiers in organizational behavior research. Journal of Management, 28(3), 307-338.

Bleijenbergh, I., Peters, P., & Poutsma, E. (2010). Diversity management beyond the business case. Equality, Diversity and Inclusion: An International Journal, 29(5), 413-421.

Boxenbaum, E. (2006). Lost in translation: The making of Danish diversity management. American Behavioral Scientist, 49(7), 939-948.

Cooke, A. L. (1999). Oppression and the workplace: A framework for understanding. Diversity Factor, 8(1), 6-11.

Cox, T. & Blake, S. (1991). Managing cultural diversity: Implications for organizational competitiveness. Academy of Management Executive, 5(3), 45-57.

Cox, T. (1993). Cultural diversity in organizations: Theory, research and practice. Berrett-Koehler Publishers.

Çakar, H. (2020). Farklılıkların yönetimi algısı ve çalışan sesi: Türkiye'deki akademisyenler üzerine bir araştırma. [Doktora Tezi], Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Çevik, C. & Özkul, B. (2022). Çalışma yaşamında dezavantajlı gruplar ve eşitsizlikler. İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 7(3), 611-618.

Dass, P., & Parker, B. (1999). Strategies for managing human resuorces diversity: From resistance to learning. Academy Of Management Executive, 13(2), 68-80.

Demirel, Y., & Özbezek, B. D. (2016). Örgütlerde zenginliğin kaynağı olarak farklılıkların yönetimi: Kavramsal bir inceleme. Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7(1), 1-28.

Erdur, D. A. (2016). Yönetim bilgisinin çokuluslu örgütler yoluyla yayılımı: Farklılıkların yönetimi uygulamaları örneği. [Doktora Tezi], Uludağ Üniversitesi.

Ferner, A., Almond, P., & Colling, T. (2005). Institutional theory and the cross-national transfer of employment policy: The case of 'workforce diversity' in US multinationals. Journal of International Business Studies, 36, 304-321.

Gilbert, J. A., Stead, B. A., & Ivancevich, J. M. (1999). Diversity management: A new organizational paradigm. Journal of business ethics, 21, 61-76.

Harrison, D. A., Price, K. H., & Bell, M. P. (1998). Beyond relational demography: time and the effects of surface and deep level diversity on work group cohesion. Academy of Management Journal, 41(1), 96–107.

Heres, L., & Benschop, Y. (2010). Taming diversity: an exploratory study on the travel of a management fashion. Equality, Diversity and Inclusion: An International Journal, 29(5), 436-457.

Hubbard, E. E. (2004). The manager's pocket guide to diversity management. HRD Press, Inc

Ivancevich, J. M., & Gilbert, J. A. (2000). Diversity management: Time for a new approach. Public Personnel Management, 29(1), 75-92.

Jonsen, K., Maznevski, M.L. & Schneider, S.C. (2011). Diversity and its not so diverse literature: An international perspective. International Journal of Cross Cultural Management, 11(1), 35-62.

Kelly, E., & Dobbin, F. (1998). How affirmative action became diversity management: Employer response to antidiscrimination law, 1961 to 1996. American Behavioral Scientist, 41(7), 960-984.

Klarsfeld, A. (2009). The diffusion of diversity management: The case of France. Scandinavian Journal of Management, 25(4), 363-373.

Köksalan, N. (2019). Farklılıkların yönetimi. Meriç Uluslararası Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Dergisi, 3(6), 51-66.

Köllen, T. (2021). Diversity management: A critical review and agenda for the future. Journal of Management Inquiry, 30(3), 259-272.

Litvin, D. R. (1997). The discourse of diversity: From biology to management. Organization, 4(2), 187-209.

Loden, M. & Rosener J. B. (1991). Workforce America. Managing employee diversity as a vital resource. McGraw-Hill.

Lorbiecki, A., & Jack, G. (2000). Critical turns in the evolution of diversity management. British Journal of Management, 11, S17-S31.

Mannix, E., & Neale, M. A. (2005). What differences make a difference? The promise and reality of diverse teams in organizations. Psychological science in the public interest, 6(2), 31-55.

Mazur, B. (2010). Cultural diversity in organisational theory and practice. Journal of Intercultural Management, 2(2), 5-15.

McGrath, J. E., Berdahl, J. L. & Arrow, H. (1995). Traits, expectations, culture, and clout: The dynamics of diversity in work groups. S. E. Jackson & M. N. Ruderman (Ed). Diversity in work teams: Research paradigms for a changing workplace içinde (ss. 17-45). American Psychological Association.

Milliken, F. J., & Martins, L. L. (1996). Searching for common threads: Understanding the multiple effects of diversity in organizational groups. Academy of management review, 21(2), 402-433.

Nishii, L. H., & Özbilgin, M. F. (2007). Global diversity management: towards a conceptual framework. International Journal of Human Resource Management, 18(11), 1883-1894.

Nkomo, S. & Stewart, M. (2006). Diverse identities in organizations. S. R. Clegg, C. Hardy, T. B. Lawrance ve W. R. Nord (Eds). Sage Handbook of Organization Studies içinde (ss. 520-540) 2nd ed. Sage.

Nkomo, S., & Hoobler, J. M. (2014). A historical perspective on diversity ideologies in the United States: Reflections on human resource management research and practice. Human Resource Management Review, 24(3), 245-257.

Omanoviç, V. (2009). Diversity and its management as a dialectical process: Encountering Sweden and the US. Scandinavian journal of management, 25(4), 352-362.

Özkaya, M. O., Özbilgin, M., & Şengül, C. M. (2008). Türkiye'de farklılıkların yönetimi: Türk ve yabancı ortaklı şirket örnekleri. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 19, 359-374.

Sürgevil, O., & Budak, G. (2008). İşletmelerin farklılıkların yönetimi anlayışına yaklaşım tarzlarının saptanmasına yönelik bir araştırma. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10(4), 65-96.

Syed, J., & Özbilgin, M. (2009). A relational framework for international transfer of diversity management practices. The International Journal of Human Resource Management, 20(12), 2435-2453.

Tatlı, A. (2011). A multi-layered exploration of the diversity management field: Diversity discourses, practices and practitioners in the UK. British Journal of Management, 22(2), 238-253.

Tatlı, A., & Özbilgin, M. F. (2009). Understanding diversity managers' role in organizational change: Towards a conceptual framework. Canadian Journal of Administrative Sciences, 26(3), 244-258.

Thomas, D.A., & Ely, R.J. (1996). Making differences matter: A new paradigm for managing diversity. Harvard Business Review, 74(5), 79-90.

Thomas, R. (1990). From affirmative action to affirming diversity. Harvard business review, 68(2), 107-117.

Thomas, R. (1991). Beyond race and gender: Unleashing the power of your total workforce by managing diversity. Amacom, American Management Association.

Thomas, R. (1996). Redefining diversity auther of beyond race and gender. Amacom, American Management Association. In Library of Congress Cataloging-in Publication Data.

Tozkoparan, G., & Vatansever, Ç. (2011). Farklılıkların yönetimi: İnsan kaynakları yöneticilerinin farklılık algısı üzerine bir odak grup çalışması. Akdeniz İİBF Dergisi, 11(21), 89-109.

Williams, K.Y., & O'Reilly C.A. (1998). Demography and diversity in organizations: A review of 40 years of research. Research in organizational behavior, 20, 77-140.

Yılmaz, M. (2023). Ulusal kültür boyutlarının farklılıkların yönetimi üzerindeki etkisinde kültürel zekânın aracılık rolü: Türkiye ve İngiltere karşılaştırması. [Doktora Tezi], İstanbul Üniversitesi.

Zanoni, P., Janssens, M., Benschop, Y., & Nkomo, S. (2010). Unpacking diversity, grasping inequality: Rethinking difference through critical perspectives. Organization, 17(1), 9-29.

KAYNAKÇA

Adiyaman, D., & Meier, L.L. (2022). Short-term effects of experienced and observed incivility on mood and self-esteem. Work Stress, 36, 133-146. doi: 10.1080/02678373.2021.1976880

Akella, D., & Eid, N. (2020). An institutional perspective on workplace incivility: Case studies from academia. *Qualitative Research in Organizations and Management: An International Journal*, ahead-of-print(ahead-of-print). doi:10.1108/qrom-11-2019-1853

Akella, D., & Lewis, V.J. (2019). The modern face of workplace incivility. *Organization Management Journal*, 1-6. doi:10.1080/15416518.2019.1604202

Alexander-Snow, M. (2004). Dynamics of gender, ethnicity, and race in understanding classroom incivility. *New Directions for Teaching and Learning, 2004*(99), 21-31. doi:10.1002/tl.155

Andersson, L.M., & Pearson, C.M. (1999). Tit for tat? The spiraling effect of incivility in the workplace. *Academy of Management Review, 24*(3), 452-471. doi:10.2307/259136

Arasli, H., Hejraty Namin, B., & Abubakar, A.M. (2018). Workplace incivility as a moderator of the relationships between polychronicity and job outcomes. *International Journal of Contemporary Hospitality Management, 30*(3), 1245-1272. doi:10.1108/ijchm-12-2016-0655

Bandura, A., & Walters, R.H. (1977). *Social Learning Theory* (Vol. 1). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Bartlett, J.E., Bartlett, M.E., & Reio, T.G.J. (2008). Workplace incivility: Worker and organizational antecedents and outcomes. Online Submission, (2001).

Baruch, Y., Prouska, R., Ollier-Malaterre, A., & Bunk, J. (2017). Swearing at work: The mixed outcomes of profanity. *Journal Of Managerial Psychology, 32*(2), 149-162. doi:10.1108/jmp-04-2016-0102

Beattie, L., & Griffin, B. (2014). Day-level fluctuations in stress and engagement in response to workplace incivility: A diary study. *Work and Stress, 28*(2), 124-142. https://doi.org/10.1080/02678373.2014.898712.

Berger, B.A. (2000). Incivility. *American Journal of Pharmaceutical Education*, 64, 445-450.

Berthod, O. (2016). "Institutional theory of organizations". Farazmand, A. (Ed.), *Global Encyclopedia of Public Administration, Public Policy and Governance.* Springer Nature Switzerland AG, Cham, pp. 1-5.

Bibi, Z., Karim, J., & Din, S. (2013). Workplace incivility and counterproductive work behavior: Moderating role of emotional intelligence. *Pakistan Journal of Psychological Research, 28*(2), 317-334.

Bowler, L., Knobel, C., & Mattern, E. (2015). From cyberbullying to well-being: A narrative based participatory approach to values-oriented design for social media. *Journal of the Association for Information Science & Technology, 66*(6), 1274-1293. https://doi-org.proxy1.ncu.edu/10.1002/asi.23270

Coe, K., Kenski, K., & Rains, S.A. (2014). Online and uncivil? Patterns and determinants of incivility in newspaper website comments. *Journal of Communication, 64*(4), 658–679. https://doi.org/10.1111/jcom.12104

Cohen, A. (2016). Are they among us? A conceptual framework of the relationship between the dark triad personality and counterproductive work behaviors (CWBs). *Human Resource Management Review, 26*(1), 69-85. https://doi.org/10.1016/j.hrmr.2015.07.003

Cortina, L.M. (2008). Unseen injustice: Incivility as modern discrimination in organizations. *Academy of Management Review, 33*(1), 55-75. doi:10.5465/amr.2008.27745097

Cortina, L.M., Kabat-Farr, D., Magley, V.J., & Nelson, K. (2017). Researching rudeness: The past, present, and future of the science of incivility. *Journal of Occupational Health Psychology, 22*(3), 299-313. https://dx.doi.org/10.1037/ocp0000089

Cortina, L.M., Magley, V.J., Williams, J.H., & Langhout, R.D. (2001). Incivility in the workplace: Incidence and impact. Journal of Occupational Health Psychology, 6(1), 64-80. https://doi.org/10.1037/1076-8998.6.1.64

Estes, B., & Wang, J. (2008). Workplace incivility: Impacts on individual and organizational performance. *Human Resource Development Review, 7*(2), 218-240. https://doi.org/10.1177/1534484308315565

Faith, K. E. (2013). The role of values-based leadership in sustaining a culture of caring. *Healthcare Management Forum, 26*(1,) 6-10. https://doiorg.proxy1.ncu.edu/10.1016/j.hcmf.2012.07.001

Farley, S., Coyne, I., Axtell, C., & Sprigg, C. (2016). Design, development and validation of a workplace cyberbullying measure, the WCM. *Work & Stress, 30*(4), 293-317. https://doi-org.proxy1.ncu.edu/10.1080/02678373.2016.1255998

Felblinger, D.M. (2008). Incivility and bullying in the workplace and nurses' shame responses. *Journal of Obstetric, Gynecologic, & Neonatal Nursing, 37*(2), 234-242. doi:10.1111/j.1552-6909.2008.00227.x

Ferguson, M. (2012). You cannot leave it at the office: Spillover and crossover of coworker incivility. *Journal of Organizational Behavior, 33(*4), 571-588. https://doi.org/10.1002/job.774

Ferris, D.L., Chen, M., & Lim, S. (2017). Comparing and contrasting workplace ostracism and incivility. *Annual Review of Organizational Psychology & Organizational Behavior, 4*(3), 315-338. https://doi-org.proxy1.ncu.edu/10.1146/annurev-orgpsych-032516-113223

Foulk, T., Woolum, A., & Erez, A. (2016). Catching rudeness is like catching a cold: The contagion effects of low-intensity negative behaviors. *Journal of Applied Psychology, 101*(1), 50-67. doi:10.1037/apl0000037

Freedman, S., & Vreven, D. (2016). Workplace incivility and bullying in the library: Perception or reality? *College & Research Libraries, 77*(6), 727-748. http://dx.doi.org.proxy1.ncu.edu/10.5860/crl.77.6.727

Gabriel, A.S., Butts, M.M., Yuan, Z., Rosen, R.L., & Sliter, M.T. (2018). Further understanding incivility in the workplace: The effects of gender, agency, and communion. *Journal of Applied Psychology, 103*(4), 362-382. doi:10.1037/apl0000289

Ganesh, S., & Zoller, H.M. (2012), "Dialogue, activism, and democratic social change". *Communication Theory, 22*(1), 66-91. doi: 10.1111/j.1468-2885.2011.01396.x.

Geldart, S., Langlois, L., Shannon, H.S., Cortina, L.M., Griffith, L., & Haines, T. (2018). Workplace incivility, psychological distress, and the protective effect of co-worker support. *Int. J. Workplace Health Manag.* 11, 96-110. doi: 10.1108/IJWHM-07-2017-0051

Gervais, B.T. (2014). Following the news? Reception of uncivil partisan media and the use of incivility in political expression. *Political Communication 31*(4), 564-583. https://doi-org.proxy1.ncu.edu/10.1080/10584609.2013.852640

Ghosh, R., Reio, T.G., Jr, & Bang, H. (2013). Reducing turnover intent: Supervisor and co-worker incivility and socialization-related learning. *Human Resource Development International, 16*(2), 169-185. https://doi.org/10.1080/13678868.2012.756199

Greenway, L. (2014). Trash talking. *Cricketeer, 11*(4), 20-21.

Gregoire, T.K., Propp, J., & Poertner, J. (1998). The supervisor's role in the transfer of training. *Administration in Social Work*, 22, 1-18. https://doi.org/10.1300/J147v22n01_01

Guay, S., Goncalves, J., & Jarvis, J. (2014). Verbal violence in the workplace according to victims' sex—A systematic review of the literature. *Aggression and Violent Behavior, 19*(5), 572-578. https://doi.org/10.1016/j.avb.2014.08.001

Hershcovis, M.S. (2011). ―Incivility, social undermining, bullying… oh my!‖: A call to reconcile constructs within workplace aggression research. *Journal of Organizational Behavior, 32*(3), 499-519. http://dx.doi.org/10.1002/job.689

Hershcovis, M.S., Cameron, A., Gervais, L., & Bozeman, J. (2018). The effects of confrontation and avoidance coping in response to workplace incivility. *Journal Of Occupational Health Psychology, 23*(2), 163-174. doi:10.1037/ocp0000078

Higgins, T., & Tykocinski, O. (1992). Seff-discrepancies and biographical memory: Personality and cognition at the level of psychological situation. *Personality and Social Psychology Bulletin, 18*(5), 527-535. doi:10.1177/0146167292185002

Hobfoll, S.E. (1989). Conservation of resources. A new attempt at conceptualizing stress. *The American psychologist, 44*(3), 513-524. https://doi.org/10.1037//0003-066x.44.3.513

Hoffman, R.L. & Chunta, K. (2015). Workplace incivility: Promoting zero tolerance in nursing. *Journal of Radiology Nursing, 34*(4), 222-227. doi:10.1016/j.jradnu.2015.09.004

Holm, K., Torkelson, E., & Backström, M. (2015). Models of workplace incivility: The relationships to instigated incivility and negative outcomes. *BioMed Research International, 11*(1), 1-10. https://doi.org/10.1155/2015/920239

Isaacs, W.N. (1993). "Taking flight: dialogue, collective thinking, and organizational learning". *Organizational Dynamics, 22*(2), 24-39. doi: 10.1016/0090-2616(93)90051-2.

Jelavić, S.R., Aleksić, A., & Braje, I.N. (2021). Behind the curtain: Workplace ıncivility—ındividual actors in cultural settings. *Sustainability, 13*(3), 1249. doi:10.3390/su13031249

Hornstein, H. (2003). Workplace incivility: An unavoidable product of human nature and organizational nurturing. Ivey Business Journal, 68(2), 1-7.

Kabat-Farr, D., Cortina, L.M., Marchiondo, L.A. (2018). The emotional aftermath of incivility: Anger, guilt, and the role of organizational commitment. *International Journal of Stress Management, 25*(2), 109-128. https://doi-orgproxy1.ncu.edu/10.1037/str0000045

Koon, V.-Y., & Pun, P.-Y. (2017). The mediating role of emotional exhaustion and job satisfaction on the relationship between job demands and instigated workplace incivility. *The Journal of Applied Behavioral Science, 54*(2), 187-207. https://doi.org/10.1177/0021886317749163

Kunkel, D., & Davidson, D. (2014). Taking the good with the bad: Measuring civility and incivility. Journal Of Organizational Culture, *Communications & Conflict, 18*(1), 215-232.

Laschinger, H.K., Wong, C.A., Cummings, G.G., & Grau, A.L. (2014). Resonant leadership and workplace empowerment: The value of positive organizational cultures in reducing workplace incivility. *Nursing Economics, 32*(1), 5-16.

Leiter, M P., Day, A., & Price, L. (2015). Attachment styles at work: Measurement, collegial relationships, and burnout. *Burnout Research, 2*(1), 25-35. doi:10.1016/j.burn.2015.02.003

Lewis, P.S., & Malecha, A. (2011). The impact of workplace incivility on the work environment, manager skill, and productivity. *Journal of Nursing Administration, 41*(1), 41-47. https://doi.org/10.1097/NNA.0b013 e3182002a4c

Liao, Z., Yam, K.C., Johnson, R.E., Liu, W., & Song, Z. (2018). Cleansing my abuse: A reparative response model of perpetrating abusive supervisor behavior. *Journal of Applied Psychology, 103*(9), 1039-1056. https://doi.org/10.1037/apl0000319

Lim, S., & Cortina, L.M. (2005). Interpersonal mistreatment in the workplace: The interface and impact of general incivility and sexual harassment. *Journal of Applied Psychology, 90*(3), 483-496. doi:10.1037/0021-9010.90.3.483

Lim, S., & Lee, A. (2011). Work and nonwork outcomes of workplace incivility: Does family support help? *J. Occup. Health Psychol.* 16, 95-111. doi: 10.1037/a0021726

Lim, S., Cortina, L.M., & Magley, V.J. (2008). Personal and workgroup incivility: Impact on work and health outcomes. *Journal of Applied Psychology, 93*(1), 95-107. https://doi.org/10.1037/0021-9010.93.1.95

Lindebaum, D., & Geddes, D. (2015). The place and role of (moral) anger in organizational behavior studies. *Journal of Organizational Behavior, 37*(5), 738-757. doi:10.1002/job.2065

Marco, D.D., Hoel, H., Arenas, A., & Munduate, L. (2018). Workplace incivility as modern sexual prejudice. *Journal of Interpersonal Violence, 33*(12), 1978-2004. https://doi.org/10.1177/0886260515621083

Marks, J. (2017). Incivility in America. How crude, rude and obnoxious behavior has replaced good manners and why that hurts our politics and culture. U.S. News & World Report.

Mazuritsky, S. (2018). Perceptions of Workplace Incivility Based on Personality Characteristics: A Replication. Master's Thesis. The University of Guelph, Guelph, ON, Canada.

Meier, L.L., & Semmer, N.K. (2013). Lack of reciprocity, narcissism, anger, and instigated workplace incivility: A moderated mediation model. *European Journal of Work and Organizational Psychology, 22*(4), 461-475. doi:10.1080/1359432x.2012.654605

Meyer, A.D., Gaba, V., & Colwell, K.A. (2005). "Organizing far from equilibrium: Nonlinear change in organizational field". *Organization Science, 16*(5), 456-473. http://dx.doi.org/10.1287/orsc.1050.0135

Miner, K.N., Diaz, I., Wooderson, R.L., McDonald, J.N., Smittick, A.L., & Lomelli, L.C. (2018). Identifying theoretical speedbumps and alternative routes for future research. *Journal Of Occupational Health Psychology, 23*(3), 320-337. doi:10.1037/ocp0000093

Miner, K.N., Settles, I.H., Pratt-Hyatt, J.S., & Brady, C.C. (2012). Experiencing incivility in organizations: The buffering effects of emotional and organizational support. *Journal of Applied Social Psychology, 42*(2), 340-372. http://dx.doi.org/10.1111/j.1559-1816.2011.00891.x

Montgomery, K., Kane, K., & Vance, C.M. (2004). Accounting for differences in norms of respect: A study of assessments of incivility through the lenses of race and gender. *Group & Organization Management, 29*(2), 248-268. https://doi.org/10.1177/1059601103252105

Naseer, S., Raja, U., & Donia, M.B.L. (2016). Effect of perceived politics and perceived support on bullying and emotional exhaustion: The moderating role of type A personality. *The Journal of Psychology, 150*(5), 606-624. doi: 10.1080/00223980.2016.1154809

Neuman, J., & Baron, R. (1998). Workplace violence and workplace aggression: Evidence concerning specific forms, potential causes, and preferred targets. *Journal of Management*, 24, 391-419. https://doi.org/10.1177/014920639802400305

Ng, T.W.H., Lam, S.S.K., & Feldman, D.C. (2016). Organizational citizenship behavior and counterproductive work behavior: Do males and females differ? Journal of Vocational Behavior, 93, 11-32. doi://doi-org.proxy1.ncu.edu/10.1016/j.jvb.2015.12.005

Oz, M., Zheng, P., & Chen, G.M. (2018). Twitter versus Facebook: Comparing incivility, impoliteness, and deliberative attributes. *New Media & Society, 20*(9), 3400-3419. https://doi.org/10.1177/1461444817749516

Pearson, C., & Porath, C. (2009). *The Cost of Bad Behavior: How Incivility Ruins Your Business and What You Can Do About It.* Portfolio Hardcover.

Pearson, C.M., & Porath, C.L. (2005). On the nature, consequences and remedies of workplace incivility: No time for "nice"? Think again. *Academy of Management Perspectives, 19*(1), 7-18. doi:10.5465/ame.2005.15841946

Pearson, C.M., Andersson, L.M., & Porath, C.L. (2000). Assessing and attacking workplace incivility. *Organizational Dynamics*, 29, 123-137. doi: 10.1016/s0090-2616(00)00019-x

Pearson, C.M., Andersson, L.M., & Porath, C.L. (2005). Workplace incivility. In S. Fox & P. E. Spector (Eds.), *Counterproductive work behavior: Investigations of actors and targets* (pp. 177–200). American Psychological Association. https://doi.org/10.1037/10893-008

Pearson, C.M., Andersson, L.M., & Wegner, J.W. (2001). When workers flout convention: A study of workplace incivility. *Human Relations, 54*(11), 1387-1419. doi:10.1177/00187267015411001

Penney, L.M., & Spector, P.E. (2005). Job stress, incivility, and counterproductive work behavior (CWB): The moderating role of negative affectivity. *Journal of Organizational Behavior, 26*(7), 777-796. https://psycnet.apa.org/doi/10.1002/job.336

Peters, A.B. (2015). The concept of incivility: A case study. *Teaching and Learning in Nursing, 10*(4), 156-160. https://doi.org/10.1016/j.teln.2015.06.002

Porath, C., & Pearson, C. (2013). The price of incivility. Harvard business review, 91(1-2), 115-121.

Porath, C.L., & Erez, A. (2007). Does rudeness really matter? The effects of rudeness on task performance and helpfulness. Academy of Management Journal, 50(5), 1181-1197. https://doi.org/10.2307/20159919

Porath, C.L., & Pearson, C.M. (2012). Emotional and behavioral responses to workplace incivility and the impact of hierarchical status. *Journal of Applied Psychology, 42*(1), 326-357. https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2012.01020.x.

Posey, C., Roberts, T.L., & Lowry, P.B. (2015). The impact of organizational commitment on insiders' motivation to protect organizational information assets. *Journal of Management Information Systems, 32*(4), 179-214. doi:10.1080/07421222.2015.1138374

Powell, W., & Rerup, C. (2017). Opening the Black Box: The Microfoundations of Institutions. Greenwood, R., Oliver, C., Lawrence, T. and Meyer, R.E. (Eds), *In book: The SAGE Handbook of Organizational Institutionalism* (2nd edition) (pp.311-337), Sage Publications, London, UK.

Reio, T.G., & Ghosh, R. (2009). Antecedents and outcomes of workplace incivility: Implications for human resource development research and practice. *Human Resource Development Quarterly, 20*(3), 237-264. https://doi.org/10.1002/hrdq.20020

Rinke, E.M., Wessler, H., Löb, C., & Weinmann, C. (2013). Deliberative qualities of generic news frames: Assessing the democratic value of strategic game and contestation framing in election campaign coverage. *Political Communication, 30*(3), 474-494. doi:10.1080/10584609.2012.737432

Robinson, S.L., Wang, W., & Kiewitz, C. (2014). Coworkers behaving badly: The ımpact of coworker deviant behavior upon ındividual employees. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior, 1*(1), 123-143. doi:10.1146/annurev-orgpsych-031413-091225

Ryan, M. (2016). Besting the workplace bully. *Reference & User Services Quarterly, 55*(4), 267-269. http://dx.doi.org/10.5860/rusq.55n4.267

Salin, D. (2003). Ways of explaining workplace bullying: A review of enabling, motivating and precipitating structures and processes in the work environment. *Human Relations, 56*(10), 1213-1232. doi:10.1177/00187267035610003

Samnani, A.-K., & Singh, P. (2016). Workplace bullying: Considering the interaction between individual and work environment. *Journal of Business Ethics, 139*(3), 537-549. https://psycnet.apa.org/doi/10.1007/s10551-015-2653-x

Scheff, S. (2017). Shame nation: The rise of incivility in America. The Huffington Post.

Schilpzand, P., De Pater, I.E., & Erez, A. (2016). Workplace incivility: A review of the literature and agenda for future research. *Journal of Organizational Behavior, 1*(37), 57-88. doi:10.1002/job.1976

Shandwick, W., & Tate, P. (2017). Civility in America vii: The state of civility. KRC Research, 1-22.

Sharma, P.N. (2018). Moving beyond the employee: The role of the organizational context in leader workplace aggression. *The Leadership Quarterly, 29*(1), 203-221. https://doi-org.proxy1.ncu.edu/10.1016/j.leaqua.2017.12.002

Sherrod, J.T., & Lewallen, L.P. (2021). Workplace incivility and its effects on the physical and psychological health of nursing faculty. *Nurs. Educ. Perspect.* 42, 278-284. doi: 10.1097/01.NEP.0000000000000839

Sliter, M., Sliter, K., & Jex, S. (2012). The employee as a punching bag: The effect of multiple sources of incivility on employee withdrawal behavior and sales performance. *Journal of Organizational Behavior, 33*(1), 121-139. https://doi.org/10.1002/job.767

Sliter, M.T., Jex, S., Wolford, K.A., & McInnerney, J. (2010). The relationship between customer incivility and stress, burnout and performance: Emotional labor as a moderator. *Journal of Occupational Health Psychology,* 15, 468-481. http://dx.doi.org/10.1108/JCHRM-03-2017-0005

Sood, S., & Kour, D. (2022). Perceived workplace incivility and psychological well-being in higher education teachers: a multigroup analysis. *Int. J. Workplace Health Manag.* 16, 20-37. doi: 10.1108/IJWHM-03-2021 0048

Torkelson, E., Holm, K., Backstrom, M., & Schad, E. (2016). Factors contributing to the penetration of workplace incivility: The importance of organizational aspects and experiencing incivility from others. *Work & Stress, 30*(2), 115-131. https://doi.org/10.1080%2F02678373.2016.1175524

Vahle-Hinz, T. (2019). Little things matter: A daily diary study of the within-person relationship between workplace incivility and work-related rumination. *Ind. Health*, 57, 676-690. doi: 10.2486/indhealth.2018-0186

Vickers, M.H. (2006). Writing what's relevant: Workplace incivility in public administration-A wolf in sheep's clothing. *Administrative Theory & Praxis, 28*(1), 69-88. https://doi.org/10.1080/10841806.2006.11029525

Weiss, H.M., & Cropanzano, R. (1996). Affective events theory: A Theoretical discussion of the structure, causes and consequences of affective experiences at work. In B. M. Staw, & L. L. Cummings (Eds.), *Research in organizational behavior: An annual series of analytical essays and critical reviews* (pp. 1-74). Greenwich, CT: JAI Press.

Wu, L.-Z., Birtch, T.A., & Zhang, H. (2018). Perceptions of negative workplace gossip: A selfconsistency theory framework. *Journal of Management, 44*(5), 1873-1898. ttps://doi.org/10.1177/0149206316632057

Wu, X., Kwan, H.K., Wu, L.-Z., & Ma, J. (2018). The effect of workplace negative gossip on employee proactive behavior in China: The moderating role of traditionality. *Journal of Business Ethics, 148*(4), 801-815. https://psycnet.apa.org/doi/10.1007/s10551-015-3006-5

Xenakis, C. (2018, October 1). Incivility in the public square and in the American church [Web log post]. https://carducc.wordpress.com/2018/10/01/incivility-in-thepublic-square-and-in-the-american-church/

Yang, L.-Q., & Caughlin, D.E. (2017). Aggression-preventive supervisor behavior: Implications for workplace climate and employee outcomes. *Journal of Occupational Health Psychology, 22*(1), 1-18. https://doi.org/10.1037/a0040148

Yeung, A., & Griffin, B. (2008). Workplace incivility: Does it matter in Asia? *People and Strategy, 31*(3), 14-19.

Yip, J.A., Schweitzer, M.E., & Nurohamed, S. (2018). Trash-talking: Competitive incivility motivates rivalry, performance, and unethical behavior. *Organizational Health and Human Decision Processes, 14*(4), 125-144. https://doi.org/10.1016/j.obhdp.2017.06.002

Zhou, Z. (2014). Effects of workplace incivility on Nurses' emotions, well-being, and behaviors: A Longitudinal study (University of South Florida). https://scholarcommons.usf.edu/etd

Zhou, Z.E., Yan, Y., Che, X.X., & Meier, L.L. (2015). Effect of workplace incivility on end-of-work negative affect: Examining individual and organizational moderators in a daily diary study. *Journal of Occupational Health Psychology, 20*(1), 117-130. https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/a0038167

KAYNAKLAR

Anandarajan, M., Devine, P. and Simmers, C. (2004). A Multidimensional Scaling Approach to Personal Web Usage ın The Workplace. In M. Anandarajan & C. Simmers (Eds.), *Personal Web Usage ın The Workplace: A Guide To Effective Human Resource Management*. Hershey, PA: Information Science Publishing.

Blanchard, Anita L. and Christine A. Henle (2008), "Correlates of Different Forms of Cyberloafing: the Role of Norms and External Locus of control", *Computers in Human Behavior*, Vol.24, pp.1067-1084.

Blau, G., Yang, Y. and Ward-Cook, K. (2006). Testing a Measure of Cyberloafing, *Journal of Allied Health*, 35 (1): 9-17.

Burleson, J., and Greenbaum, B. E. (2019). When spheres collide: A Refocused Research Framework for Personal Use of Technology at Work. *Communications of the Association for Information Systems*, *45*(23), 411-432 https://doi.org/10.17705/1CAIS.04523

Garrett, K. R. and, Danziger N. J. (2008), "Disaffection or Expected Outcomes: Understanding Personal Internet use During Work", *Journal of Computer-Mediated Communication*, Vol.13, pp. 937–958.

Hu, Y., Chen, Y., & Ye, M. (2021). Eager to Belong: Social Cyberloafing As A Coping Response to Workplace Ostracism. *Current Psychology*, 1-10. https://doi.org/10.1007/s12144-021-01690-y

Huma, Z., Hussain, S., Thurasamy, R., & Malik, M. I. (2017). Determinants of cyberloafing: A comparative study of a public and private sector organization. *Internet Research*. *27(*1), 97-117. https://doi.org/10.1108/IntR-12-2014-0317

Jandaghi, G., Alvani, S.M., Matin, H.Z., and Kozekanan, S.F. (2015). Cyberloafing Management in Organizations. *Iranian Journal of Management Studies*, 8, 335-349.

Jinnan W., Wenjuan M., Lin L. and Joseph U.,C. (2020). "The Bright and Dark Sides of Social Cyberloafing: Effects on Employee Mental Health in China." *Journal of Business Research* 112: 56– 64. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2020.02.043.

Kamins, A. (1995) *Cyber-Loafing: Does Employee Time Online Add up to Net Losses*. New York Daily News.

Keser, H., Kavuk, M. and Numanoglu, G. (2016). The Relationship Between Cyber-Loafing and Internet Addiction. *Cypriot Journal Of Educational Sciences*, 11(1), 37-42. Doi: 10.18844/cjes.v11i1.431.

Koay, K.-Y. and Soh, P.C.-H. (2018), "Should Cyberloafing Be Allowed ın The Workplace?", *Human Resource Management International Digest*, Vol. 26 No. 7, pp. 4-6. https://doi.org/10.1108/HRMID-05-2018-0107

Lim, P. K., K. Y. Koay, and W. Y. Chong. (2021). "The Effects of Abusive Supervision, Emotional Exhaustion and Organizational Commitment on Cyberloafing: *A Moderated-Mediation Examination." Internet Research* 31 (2): 497–518. https://doi.org/10.1108/INTR-03-2020-0165.

Lim, V. (2002). "The IT Way of Loafing on The Job: Cyberloafing, Neutralizing and Organisational Justice". *Journal of Organisational Behaviour,* 23(5), 675-694.

Lim, V. K., and Teo, T. S. (2022). Cyberloafing: A review and research agenda. *Applied Psychology*, 1–44. https://doi.org/10.1111/apps.12452

Modzelewski P (2020) Fomo (fear of missing out)–an Educational and Behavioral Problem ın Times of New Communication Forms. *Konteksty Pedagogiczne*, 14:215-232.

Ozler, D. E., and Polat, G. (2012). Cyberloafıng Phenomenon In Organızatıons: Determınants and Impacts. *International Journal of E-Business and E-Government Studies*, 4(2), 1-15.

Özcan, H. M., and Koç, U. (2023). The Role of Fear of Mıssıng Out (FoMO) In The Relatıonshıp Between Personalıty Traıts and Cyberloafıng. *Ege Academic Review*, 23(1), 11-26. https://doi.org/10.21121/eab.987487

Rogers, A.P. and Barber, L.K. (2019). Addressing Fomo and Telepressure Among University Students: Could A Technology İntervention Help With Social Media Use and Sleep Disruption? *Computers in Human Behavior,* 93, 192-199.

Stanton, J. M. (2002), "Company Profile of the Frequent Internet User", *Communications of the ACM*, Vol.45, No.1, pp.55-59.

Tekin, M. (2018). *Akıllı Bilgi Çağı*, Konya: Günay Ofset.

Venkatesh, V., Cheung, C., Davis, F. and Lee, Z. (2023). Cyberslacking in the Workplace: Antecedents and Effects on Job Performance. *MIS Quarterly* 47 (1): 281–316. https://doi.org/10.25300/MISQ/2022/14985.

Weatherbee, T. G. (2010), "Counterproductive Use of Technology at Work: Information and Communications Technologies and Cyberdeviancy", *Human Resource Management Review*, Vol.20, pp. 35-44.

Wong, G. Y. L., Kwok, W. C. R., Zhang, S., Lai, H. C. G. and Cheung F. C. J. (2023)."Mutually Complementary Effects of Cyberloafing and Cyber-Life-Interruption on Employee Exhaustion." *Information & Management* 60 (2): 103752. https://doi.org/10.1016/j.im.2022.103752.

Wu, J., Mei, W., Liu, L. and Ugrin, J.C. (2020), "The Bright And Dark Sides Of Social Cyberloafing: Effects On Employee Mental Health ın China", *Journal of Business Research*, Vol. 112, pp. 56-64.

Yalçın, Y. Y. ve Arık, Ö. (2020). Sanal Kaytarma. Çelik A. vd. (Editör) *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi*, 589-596, Konya: Eğitim Yayınevi.

KAYNAKÇA

Akbulut, V. (2021). Ortaokul ve Lise Öğrencilerinin Dönüşümsel Liderlik Algıları, Beden Eğitimi Dersi Yatkınlıkları ve Motivasyonlarının Karma Yöntem Aracılığıyla İncelenmesi. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. Trabzon: Trabzon Üniversitesi.

Arar T., Çetiner N. Ve Yurdakul G. (2023). Quiet Muittin: Bildin a Comprehensive Theoretical Framework. *Jurnal of Akademice Researches and Studies*;15(28):122-138.

Arnet, E. (2022). The Ethics of Quiet Quitting, The Prindle Institute, https://www.prindleinstitute.org/2022/09/the-ethics-of-quiet-quitting/ (E.T.: 27.04.2024

Bradbury, M. D., Martin, M., and Yokley-Krige, E. (2022). He Sutay Interview: A Tol For Retention. *Review of Public Personnel Administration*, 42(4), 789-794.

Callahan, C. (2022). WTF is Quiet Quitting (and why is Gen Z doing it), Worklife, https://www.worklife.news/culture/quiet-quitting/ (E. T.: 22.10.2022)

Chavarin G. (2023). Re-Framing Quiet Quitting: An Opportunity For Employers to İmprove the Workplace, https://www.modernhealth.com/post/what-is-quiet-quitting / (E. T.: 19.05.2024).

Cholteeva Y. (2023). 'Quiet Quitting': How Should HR Manage it?, https://www.peoplemanagement.co.uk/article/1795213/quiet-quitting-hr-manage-it/ (E. T.: 10.05.2024).

Cuadra, D. (2022). 'A silent protest': CPO at Headspace Health Explains Why Workers Are 'Quiet Quitting', Benefit News, https://www.benefitnews.com/news/cpo-at-headspace-health-on-quiet-quitting/ (E.T.: 18.05.2024)

Çalışkan, K. (2023). Sessiz İstifa: Sonun Başlangıcı Mı Yeniden Diriliş Mi?. *Jurnal of Organizational Behavior Review*, 5(2), 190-204.

Çimen, A. İ., ve Yılmaz, T. (2023). Sessiz İstifa Ne Kadar Sessiz. *Sakarya Üniversitesi İşletme Enstitüsü Dergisi,* 5(1), 27-33.

Dawson, J. and Ozick, C. (2022). Gratitude: A Building Block for the Culture of Appreciation. The School of Positive Psychology, https://www.positivepsych.edu.sg/gratitude-culture-appreciation/ (E.T.: 12.05.2024).

Elgan, M. (2022). It's Time to Quit Quitting on The Quiet Quitters, *Computer World*, https://www.computerworld.com/article/3673096/its-time-to-quit-quitting-on-the-quiet-quitters.html/ (E. T.: 05.05.2024).

Ellis, L. and Yang, A. (2022). If Your Co-Workers Are 'Quiet Quitting,' Here's What That Means. *The Wall Street Jurnal*, https://www.wsj.com/articles/if-your-gen-z-co-workers-are-quiet-quitting-heres-what-that-means-11660260608/ (E. T.: 26.04.2024).

Formica, S., and Sfodera, F. (2022). The Great Resignation and Quiet Quitting Paradigm Shifts: An Overview of Current Situation and Future Research Directions. *Jurnal of Hospitality Marketing & Management*, 31(8), 899-907.

Fresh H. (2022). What is Quiet Quitting? Where Did It Originate From? Know Everything About the Practice That is Changing the Dynamics of Workplace. https://freshheadline.com/what-is-quiet-quitting-where-did-it-originate-from-know-everything-about-the-practice-that-is-changing-the-dynamics-of-workplace/210489/ (E. T.: 18.05.2024).

Güler, M. (2023). Çalışma Kültüründe Yeni Bir Kavram: Sessiz İstifa. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 32(1), 247-261.

Günay M. (2023). Sessiz İstifa Etkisi Artıyor, https://www.cumhuriyet.com.tr/ekonomi/sessiz-istifanin-etkisi-artiyor-2020275/ (E. T.: 04.05.2024).

Harter, J. (2022). Is Quiet Quitting Real? Gallup: https://www.gallup.com/workplace/398306/quiet-quitting-real.aspx/ (E. T.: 13.05.2024).

Hetler, A. (2022). Quiet Quitting Explained: Everything You Need to Know, Techtarget, https://www.techtarget.com/whatis/feature/Quiet-quitting-explained-Everything-you-need-to-know/(E. T.: 07.05.2024).

Hitt, T. (2022). The Libertarian Who Supposedly Coined "Quiet Quitting", Gawker.com, https://www.gawker.com/news/the-libertarian-who-supposedly-coined-quiet-quitting/ (E. T.: 12.05.2024).

Karayaman, S. (2023). *Kuşak teorisi bağlamında sessiz istifa*. C. Duran (Ed.) *Sessiz istifa içinde* (62-85). Konya. Eğitim Yayınevi.

Kelly, J. (2022). How Both Managers And Workers Can Combat 'Quiet Quitting', Forbes, https://www.forbes.com/sites/jackkelly/2022/08/22/how-both-managers-and-workers-can-combat-quiet-quitting/?sh=2b5af2dc466d/ (E. T.: 12.05.2024).

Kızıldağ, D. (2019). Z Kuşağı Hangi Beklentilerle İş Yaşamına Giriyor? Seçme ve Yerleştirme Sürecine İlişkin Bir Değerlendirme. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C-IASOS Özel Sayısı, 32-46.

Klotz, A. C. and Bolino, M. C. (2022). When Quiet Quitting İs Worse Than The Real Thing. Harvard Business Review, Managing Employees: https://hbr.org/2022/09/when-quiet-quitting-is-worse-than-the-real-thing/ (E. T.: 2.05.2024).

Kolev, G. (2022). What is "Quietquitting" (Andshouldyoujointhe Trend). https://officetopics.com/what-is-quiet-quitting/ (E. T.: 27.04.2024).

Lin, L., and Gullotta, D. (2021). Disarticulating Gingnian: Chinese Youth Beyond'rising Tides' and 'Lying Flat', *Made in China Jurnal*, 6(3), 20-30.

Mahand, T., and Cam, C. (2023). Quiet Quitting-Causes and Opportunities. *Business and Management Researches*, 1(12), 8-18.

Mamona, S. (2022). 'Quiet Quitting' is TikTok's Antidote to Generation Burnout – But it Only Works For the Privileged. https://www.glamourmagazine.co.uk/article/quiet-quitting-is-a-privilege/ (E.T.: 12.05. 2024).

Masterson, V. (2022). What is Quiet Quitting? WeForum: https://www.weforum.org/agenda /2022/09 /tiktok-quiet-quitting-explained/ (E. T.: 12.05.2024).

McGregor, G. (2022). Before "Quiet Quitting" in the U.S., There Was "Lying Flat" in China. How the Anti-Work Movement Swept the World's Two Largest Economies, Fortune, (E. T.: 12.05.2024).

Pelc, C. (2022). Can Overwork Kill You? Medical News Today: / (E. T.: 18.05.2024).

Power, D. J., and Phillips-Wren, G. (2011). Impact of Social Media and Web 2.0 on Decision-Making. *Jurnal of Decision Systems*, 20(3), 249-261, p. 254.

Thapa, A. (2022). How 'Quiet Quitting' Became the Next Phase of the Great Resignation. CNBC: https://www.cnbc.com/2022/09/02/how-quiet-quitting-became-the-next-phase-of-the-great-resignation. html/ (E. T.: 20.04.2024).

Tong, G. C. (2022). Is "Quiet Quitting" a Good Idea ? Here's What Workplace Experts Say. CNBC: https://www.cnbc.com/2022/08/30/is-quiet-quitting-a-good-idea-heres-what-workplace-experts-say.html/ (E. T.: 21.04.2024).

Urban Legal Recruiment (2022). Is Quiet Quitting Just Another Word for Disengagement, https://www.urbanlegal.ca/weekly-insights.html?nID=46/ (E. T.: 21.04.2024).

Ward, M. (2022). Quiet Quitting Marginalized Backgrounds Minorities Diversity. Business Insider: https://www.businessinsider.com/quiet-quitting-marginalized-backgrounds-minorities-diversity-2022-9/ (E. T.: 23.05.2024).

Yıkılmaz, İ. (2022). Quiet quitting: A conceptual İnvestigation. Anadolu 10th International Conference On Social Science (581-591). Diyarbakır: 15-16 Ekim 2022.

Yıldız, D. (2023). Örgütlerde İşgören ve İşverenlerin Güncel Sorunu: Sessiz İstifa. *Social Sciences Research Jurnal*, 12 (6), 795-802.

Yıldız, S. ve Özmenekşe, Y. O. (2022), "Kaçınılmaz Son: Sessiz İstifa", *Al Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (4), 14-24.

Zaw, P., ve Takahashi, Y. (2022). Effect of Transformational Leadership on Contextual Performance Mediated by Work Engagement and Moderated by Mindful Awareness. Merits, 2(4), 241-257.

KAYNAKÇA

Abu-Saifan, S. (2012). Social entrepreneurship: Definition and boundaries. *Technology innovation management review*, *2*(2).

Alvord, S. H., Brown, L. D., & Letts, C. W. (2004). Social Entrepreneurship and Societal Transformation: An Exploratory Study. *The Journal of Applied Behavioral Science*, *40*(3), 260-282. https://doi.org/10.1177/0021886304266847

Austin, J., Stevenson, H., & Wei–Skillern, J. (2006). Social and Commercial Entrepreneurship: Same, Different, or Both? *Entrepreneurship Theory and Practice*, *30*(1), 1-22. https://doi.org/10.1111/j.1540-6520.2006.00107.x

Barber, K. (1998). The Canadian oxford dictionary.

Bornstein, D. (2007). *How to change the world: Social entrepreneurs and the power of new ideas*. Oxford University Press.

Bornstein, D., & Davis, S. (2010). *Social entrepreneurship: What everyone needs to know®*. Oxford University Press.

Borzaga, C., & Defourny, J. (2004). *The emergence of social enterprise* (C. 4). Psychology Press.

Cantillon, R. (1755). *Essai sur la nature du commerce en général*.

Cukier, W., Trenholm, S., Carl, D., & Gekas, G. (2011). Social entrepreneurship: A content analysis. *Journal of Strategic Innovation and Sustainability*, *7*(1), 99-119.

Cunningham, J. B., & Lischeron, J. (1991). Defining entrepreneurship. *Journal of small business management*, *29*(1).

Dacin, M. T., Dacin, P. A., & Tracey, P. (2011). Social Entrepreneurship: A Critique and Future Directions. *Organization Science*, *22*(5), 1203-1213. https://doi.org/10.1287/orsc.1100.0620

Dart, R. (2004). The legitimacy of social enterprise. *Nonprofit Management and Leadership*, *14*(4), 411-424. https://doi.org/10.1002/nml.43

Dees, J. G. (1998). *The meaning of social entrepreneurship*. Kauffman Center for Entrepreneurial Leadership.

Dees, J. G. (2007). Taking social entrepreneurship seriously. *society-new brunswıick*, *44*(3), 24.

Dees, J. G., & Anderson, B. B. (2002). For-profit social ventures. *International Journal of Entrepreneurship Education*, *2*(1), 1-13.

Drucker, P., & Maciariello, J. (2014). *Innovation and entrepreneurship*. Routledge.

Gönül, F., & Yaşar, M. E. (2023). Üniversite Öğrencilerinin Öz Yeterlilik ve İşsizlik Kaygılarının Girişimcilik Niyeti Üzerindeki Etkisi. *Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *7*(2), 85-101.

Gupta, P., Chauhan, S., Paul, J., & Jaiswal, M. P. (2020). Social entrepreneurship research: A review and future research agenda. *Journal of business research*, *113*, 209-229.

Gümül, F., Çalık, A., & Halit, K. (2017). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini incelemeye yönelik bir araştırma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *19*(2), 91-107.

Haugh, H. (2005). A research agenda for social entrepreneurship. *Social enterprise journal*, *1*(1), 1-12.

Hébert, R. F., & Link, A. N. (1989). In search of the meaning of entrepreneurship. *Small business economics*, *1*, 39-49.

Howorth, C., Smith, S. M., & Parkinson, C. (2012). Social Learning and Social Entrepreneurship Education. *Academy of Management Learning & Education*, *11*(3), 371-389. https://doi.org/10.5465/amle.2011.0022

Https://www.toms.com/us/impact.html. (t.y.). https://www.toms.com/us/impact.html(E.T.: 14.04.2024)

Kickul, J., & Lyons, T. S. (2020). *Understanding social entrepreneurship: The relentless pursuit of mission in an ever changing world*. Routledge.

Kümbül, G. B. (2011). Yoksullukla mücadelede sosyal girişimcilik: Ashoka üyelerinden sosyal yenilikçi örnek uygulamalar. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *13*(3), 79-111.

Lepoutre, J., Justo, R., Terjesen, S., & Bosma, N. (2013). Designing a global standardized methodology for measuring social entrepreneurship activity: The Global Entrepreneurship Monitor social entrepreneurship study. *Small Business Economics*, *40*(3), 693-714. https://doi.org/10.1007/s11187-011-9398-4

Light, P. C. (2006). Reshaping social entrepreneurship. *Stanford Social Innovation Review*, *4*(3), 47-51.

Mair, J., & Marti, I. (2006). Social entrepreneurship research: A source of explanation, prediction, and delight. *Journal of world business*, *41*(1), 36-44.

Mair, J., & Noboa, E. (2003). *Social entrepreneurship: How intentions to create a social enterprise get formed*. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=462283

Martin, R. L., & Osberg, S. (2007). *Social entrepreneurship: The case for definition*. Stanford social innovation review Stanford.

Murphy, P. J., Liao, J., & Welsch, H. P. (2006). A conceptual history of entrepreneurial thought. *Journal of management history*, *12*(1), 12-35.

Noruzi, M. R., Westover, J. H., & Rahimi, G. R. (2010). An exploration of social entrepreneurship in the entrepreneurship era. *Asian Social Science*, *6*(6), 3.

Özdevecioğlu, M., & Cingöz, A. (2009). Sosyal girişimcilik ve sosyal girişimciler: Teorik çerçeve. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *32*, 81-95.

Parkinson, C., & Howorth, C. (2008). The language of social entrepreneurs. *Entrepreneurship & Regional Development*, *20*(3), 285-309. https://doi.org/10.1080/08985620701800507

Peredo, A. M., & McLean, M. (2006). Social entrepreneurship: A critical review of the concept. *Journal of world business*, *41*(1), 56-65.

Portales, L. (2019). *Social Innovation and Social Entrepreneurship: Fundamentals, Concepts, and Tools*. Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-13456-3

Prabhu, G. N. (1999). Social entrepreneurial leadership. *Career development international*, *4*(3), 140-145.

Rey-Martí, A., Ribeiro-Soriano, D., & Palacios-Marqués, D. (2016). A bibliometric analysis of social entrepreneurship. *Journal of business research*, *69*(5), 1651-1655.

Roberts, D., & Woods, C. (2005). Changing the world on a shoestring: The concept of social entrepreneurship. *University of Auckland business review*, *7*(1), 45-51.

Santos, F. M. (2012). A positive theory of social entrepreneurship. *Journal of business ethics*, *111*(3), 335-351.

Seelos, C., & Mair, J. (2005). Social entrepreneurship: Creating new business models to serve the poor. *Business horizons*, *48*(3), 241-246.

Smith, W., & Darko, E. (2014). Social enterprise: Constraints and opportunities–evidence from Vietnam and Kenya. *ODI. www. odi. org/publications/8303-social-enterprise-constraintsopportunities-evidence-vietnam-kenya*. https://cdn.odi.org/media/documents/8877.pdf

Sud, M., VanSandt, C. V., & Baugous, A. M. (2009). Social entrepreneurship: The role of institutions. *Journal of business ethics*, *85*, 201-216.

Sullivan Mort, G., Weerawardena, J., & Carnegie, K. (2003). Social entrepreneurship: Towards conceptualisation. *International Journal of Nonprofit and Voluntary Sector Marketing*, *8*(1), 76-88. https://doi.org/10.1002/nvsm.202

Swanson, L. A., & Di Zhang, D. (2010). The Social Entrepreneurship Zone. *Journal of Nonprofit & Public Sector Marketing*, *22*(2), 71-88. https://doi.org/10.1080/10495140903550726

Tan, W.-L., Williams, J., & Tan, T.-M. (2005). Defining the 'social'in 'social entrepreneurship': Altruism and entrepreneurship. *The International Entrepreneurship and Management Journal*, *1*, 353-365.

Thompson, J. L. (2002). The world of the social entrepreneur. *International journal of public sector management*, *15*(5), 412-431.

Vasi, I. B. (2009). New heroes, old theories? Toward a sociological perspective on social entrepreneurship. *An introduction to social entrepreneurship*, 155-173.

KAYNAKÇA

AlTaweel, I. R., ve Al-Hawary, S. I. (2021). The Mediating Role of Innovation Capability on The Relationship Between Strategic Agility and Organizational Performance. *Sustainability*, 13(14), 7564.

Alyahya, M., Aliedan, M., Agag, G., ve Abdelmoety, Z. H. (2023). Understanding the Relationship Between Big Data Analytics Capabilities and Sustainable Performance: The Role of Strategic Agility and Firm Creativity. *Sustainability*, 15(9), 7623.

Arokodare, A, M., Asikhia, U, O., Makinde, ve O, G. (2019). Strategic Agility and Firm Performance: The Moderating Role of Organisational Culture. *Business Management Dynamics*, 9(3),1–12.

Arokodare, M.A., ve Asikhia, O.U. (2020). Strategic Agility: Achieving Superior Organizational Performance through Strategic Foresight. *Global Journal of Business and Management*, 20(A3), 7-16.

Arokodare, M.A. (2021). Do Strategic Agility Measures Affect Overall Firm Performance of Oil and Gas Industry? An Empirical Investigation. *European Journal of Business and Management*, 13(3), 31-42.

Arıcı, T., ve Gök, M. S. (2023). Examining Environmental Turbulence Intensity: A Strategic Agility and Innovativeness Approach on Firm Performance in Environmental Turbulence Situations. *Sustainability*, 15(6), 5364.

Atieno, O.J., ve Senaji, T.A. (2017). Relationship Between Strategic Agility and Organization Performance. *Africa International Journal of Management Education and Governance*, 2(3), 73-79.

Backhouse, C. J., ve Burns, N. D. (1999). Agile Value Chains for Manufacturing – Implications For Performance Measures. *International Journal of Agile Management Systems*, 1(2), 76–82.

Balzano, M., ve Bortoluzzi, G. (2024). The Historical Roots of Strategic Agility, Strategic *Agility in Dynamic Business Environments* içinde (Ed. Marco Balzano & Guido Bortoluzzi), Springer.

Bayus, B. L. (1994). Are Product Life Cycles Really Getting Shorter? *Journal of Product Innovation Management*, 11(4), 300–308.

Bessant, J., Francis, D., Meredith, S., Kaplinsky, R., ve Brown, S. (2001). Developing Manufacturing Agility in Smes. *International Journal of Technology Management*, 22(1-3), 28-28.

Boisot, M. H. (1998). *Knowledge Assets: Securing Competitive Advantage in The Information Economy*, Oxford University Press: Oxford.

Brannen, M. Y., ve Doz, Y. L. (2012). Corporate Languages and Strategic Agility: Trapped in Your Jargon or Lost in Translation? *California Management Review*, 54(3), 77–97.

Burgess, T. F. (1994). Making the Leap to Agility: Defining and Achieving Agile Manufacturingthrough Business Process Redesign and Business Network Redesign. *International Journal of Operations & Production Management*, 14(11), 23-34.

Clauss, T., Abebe, M., Tangpong, C., ve Hock, M. (2021). Strategic Agility, Business Model Innovation, and Firm Performance: An Empirical Investigation. *IEEE Transactions on Engineering Management*, 68(3), 767–784.

Czinkota, M. R., Knight, G., Liesch, P. W., ve Steen, J. (2010). Terrorism and International Business: A Research Agenda. *Journal of International Business Studies*, 41(5), 826–843.

Doz, Y., ve Kosonen, M. (2008). The Dynamics of Strategic Agility: Nokia's Rollercoaster Experience. *California Management Review*, 50(3), 95–118.

Elali, W. (2021). The Importance Of Strategic Agility to Business Survival During Corona Crisis and Beyond. *International Journal of Business Ethics and Governance*, 4(2) 1–8.

Fernandez, Z., ve Nieto, M. J. (2006). The Internet: Competitive Strategy and Boundaries of the Firm. *International Journal of Technology Management*, 35(1/2/3/4), 182.

Fitzgerald, R. (Ed.). (1994). *The Competitive Advantages of Far Eastern Business*, Psychology Press.

Gerald, E., Obianuju, A., ve Chukwunonso, N. (2020). Strategic Agility and Performance of Small and Medium Enterprises in the Phase of Covid-19 Pandemic. *International Journal of Financial, Accounting, and Management*, 2(1), 41–50.

Goldman, S. L., Nagel, R. N., ve Preiss, K. (1995). *Agile Competitors and Virtual Organizations: Strategies for Enriching the Customer (Vol. 8)*. New York: Van Nostrand Reinhold.

Gurkov, I., Goldberg|, A., ve Saidov, Z. (2017). Strategic Agility and Persistence: HEM's Entry into The Russian Market of Expendable Materials For Clinical Laboratories. *Global Business and Organizational Excellence*, 36(5), 12–19.

Haider, S. A., ve Kayani, U. N. (2020). The Impact of Customer Knowledge Management Capability On Project Performance-Mediating Role of Strategic Agility. *Journal of Knowledge Management*, 25(2), 298–312.

Halalmeh, M. (2021). The Impact of Strategic Agility On Employees' Performance in Commercial Banks in Jordan. *Management Science Letters*, 11(5), 1521–1526.

Huang, C., ve Nof, S. Y. (1999). Enterprise Agility: A View from The PRISM Lab. *International Journal of Agile Management Systems*, 1(1), 51–60.

Jain, S. C., ve Grosse, R. (2009). Impact of Terrorism and Security Measures On Global Business Transactions: Some International Business Guidelines. *Journal of Transnational Management*, 14(1), 42–73.

Junni, P., Sarala, R. M., Tarba, S. Y., ve Weber, Y. (2015). The Role of Strategic Agility in Acquisitions. *British Journal of Management*, 26(4), 596–616.

Khraim, H. (2022). The Influence of Technological Innovative Capabilities on Firm Performance: Moderating Effect of Strategic Agility. *Problems and Perspectives in Management*, 20(2), 459–470.

Kudrle, R. T. (2006). The Globalization of Competition Policy, *Transformations In Global Governance: Implications for Multinationals and Other Stakeholders (Ed. Sushil Vachani)* içinde, Edward Elgar Publishing.

Lewis, M. W., Andriopoulos, C., ve Smith, W. K. (2014). Paradoxical Leadership to Enable Strategic Agility. *California Management Review*, 56(3), 58–77.

Lungu, M. F. (2020). The Influence of Strategic Agility on Firm Performance. *Proceedings of the International Conference on Business Excellence*, 14(1), 102–110.

Lyn Chan, J. I., ve Muthuveloo, R. (2021). Antecedents and Influence of Strategic Agility on Organizational Performance of Private Higher Education Institutions in Malaysia. *Studies in Higher Education*, 46(8), 1726–1739.

Nejatian, M., Zarei, M. H., Rajabzadeh, A., Azar, A., ve Khadivar, A. (2019). Paving the Path Toward Strategic Agility: A Methodological Perspective and An Empirical Investigation. *Journal of Enterprise Information Management*, 32(4), 538–562.

Nurjaman, R., Rahayu, A., Wibowo, L., ve Widjajani, W. (2021a). The Role of Strategic Agility Towards the Firm Performance of Logistics Service Providers in Indonesia. *Management Science Letters*, 11(3), 965–974.

Nurjaman, R., Rahayu, A., Wibowo, L. A., Widjajani, ve Mujiarto. (2021b). The Relationship Between Strategic Agility and Resource Base View of the Firm Performance in Manufacturing Industry: The Research Framework. *Journal of Physics: Conference Series*, 1764(1).

Ofoegbu, O. E., ve Akanbi, P. A. (2012). The Influence of Strategic Agility on the Perceived Performance of Manufacturing Firms in Nigeria. *International Business & Economics Research Journal (IBER)*, 11(2), 153–160.

Olaleye, B., Anifowose, O., Efuntade, A., ve Arije, B. (2021). The Role of Innovation and Strategic Agility on Firms' Resilience: A Case Study of Tertiary Institutions in Nigeria. *Management Science Letters*, 11(1), 297–304.

Prater, E., Biehl, M., ve Smith, M. A. (2001). International Supply Chain Agility-Tradeoffs Between Flexibility and Uncertainty. *International Journal of Operations & Production Management*, 21(5/6), 823-839.

Reed, J. H. (2020). Strategic Agility and the Effects of Firm Age and Environmental Turbulence. *Journal of Strategy and Management*, 14(2), 129–149.

Reed, J. (2021). Strategic Agility in The SME: Use It Before You Lose It. *Journal of Small Business Strategy*, 31(3), 33–46.

Roth, A. V. (1996). Achieving Strategic Agility Through Economies of Knowledge. *Planning Review*, 24(2), 30–36.

Shafer, R. A., Dyer, L., Kilty, J., Amos, J., ve Ericksen, J. (2001). Crafting a Human Resource Strategy to Foster Organizational Agility: A Case Study. *Human Resource Management*, 40(3), 197–211.

Sull, D. (2009). How to Thrive in Turbulent Markets, *Harvard Business Review*, 87(2), 78-88.

Suradi, S., Mahrinasari MS, M. M., ve Hasnawati, S. (2020). The Mediating Effect of Strategic Agility in The Relationship of Supply Chain Management Activities and Firm Performance of the Textile Industry of Indonesia. *International Journal of Supply Chain Management*, 9(3), 649–656.

Tallon, P. P., ve Pinsonneault, A. (2011). Competing Perspectives on the Link Between Strategic Information Technology Alignment and Organizational Agility: Insights From a Mediation Model. *Management Information System Quarterly*, 35(2), 463-486.

Teece, D. J., Pisano, G., ve Shuen, A. (1997). Dynamic Capabilities and Strategic Management. *Strategic Management Journal*, 18(7), 509–533.

Teoh, A. P., Lee, K. Y., ve Muthuveloo, R. (2017). The Impact of Enterprise Risk Management, Strategic Agility, and Quality of Internal Audit Function on Firm Performance. *International Review of Management and Marketing*, 7(1), 222-229.

Tripsas, M. (2008). Customer Preference Discontinuities: A Trigger for Radical Technological Change. *Managerial and decision economics*, 29(2-3), 79-97.

Vagnoni, E., ve Khoddami, S. (2016). Designing Competitivity Activity Model Through the Strategic Agility Approach in a Turbulent Environment. *Foresight*, 18(6), 625–648.

Vrontis, D., Belas, J., Thrassou, A., Santoro, G., ve Christofi, M. (2023). Strategic Agility, Openness and Performance: A Mixed Method Comparative Analysis of Firms Operating in Developed and Emerging Markets. *Review of Managerial Science*, 17(4), 1365–1398.

Wang, F., ve Zhang, X. P. S. (2015). The Role of The Internet in Changing Industry Competition. *Information & Management*, 52(1), 71-81.

Weber, Y., ve Tarba, S. Y. (2014). Strategic Agility: A State of the Art Introduction to the Special Section on Strategic Agility. *California Management Review*, 56(3), 5-12.

Widjajani, ve Nurjaman, R. (2020). The Framework Of Strategic Agility in Small and Medium Enterprise. *Journal of Physics: Conference Series*, 1477(5), 052034.

KAYNAKÇA

Abu-Goukh. M.E., Ibraheem G.M ve Goukh, H.M.E.A. (2013). Engineering Education for Sustainability and Economic Growth in Developing Countries (the Sudanese Case). *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 102, 421 – 431.

Addai, K., Serener, B. ve Kirikkaleli, D. (2023). Can environmental sustainability be decoupled from economic growth? Empirical evidence from Eastern Europe using the common correlated effect mean group test. *Regional Sustainability*, 4, 68 – 80.

Ahmad, M. ve Wu, Y. (2022). Combined role of green productivity growth, economic globalization, and eco-innovation in achieving ecological sustainability for OECD economies. *Journal of Environmental Management*, 302, 1 - 13.

Ahmad, P., Yusof, F. ve Abdullah, F. (2013). Local Economic Growth and Community Sustainability. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 101, 437 – 444.

Al-Emran, M. (2023). Beyond technology acceptance: Development and evaluation of technology-environmental, economic, and social sustainability theory. *Technology in Society,* 75, 1 – 11.

Albornoz-Mendoza, L. ve Mainar-Causapé, A. J. (2019). Analysis of the social and environmental economic sustainability in the territory of Yucatan (Mexico). *Papers in Regional Science*, 98, 1215 – 1238.

Aras, G. ve Sarıoğlu, G. U. (2015). *Kurumsal Raporlamada Yeni Dönem: Entegre Raporlama*. TÜSİAD. İstanbul.

Baajike, F. B., Ntsiful, E., Afriyie, A. B. ve Oteng-Abayie E. F. (2022). The effects of economic growth, trade liberalization, and financial development on environmental sustainability in West Africa. The role of institutions. *Research in Globalization*, 5, 1 – 12.

Dai, Y., Ding, Y., Fu, S., Zhang, L., Cheng, J. ve Zhu D. (2024). Analyzing the impact of natural capital on socio- economic objectives under the framework of sustainable development goals. *Environmental Impact Assessment Review*, 104, 1 – 11.

Ding, Y., Geng, X., Wang, P. ve Chen W. Q. (2021). How material stocks sustain economic growth: Evidence from provincial steel use in China. *Resources, Conservation & Recycling*, 171, 1 – 9.

Doğan, B., Balsalobre-Lorente, D. ve Nasir, M. A. (2020). European commitment to COP21 and the role of energy consumption, FDI, trade and economic complexity in sustaining economic growth. *Journal of Environmental Management*, 273, 1 – 13.

Du, M., Zhao, M. ve Fu, Y. (2020). Revisiting urban sustainability from access to jobs: Assessment of economic gain versus loss of social equity. *Environmental Impact Assessment Review*, 85, 1 – 12.

Ergün, T. ve Çobanoğlu, N. (2012). Sürdürülebilir Kalkınma ve Çevre Etiği. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 3(1), 97 - 123.

Galanis, A., Botzoris, G., Siapos, A., Eliou, N. ve Profillidis, V. (2017). Economic crisis and promotion of sustainable transportation: A case survey in the city of Volos, Greece. *Transportation Research Procedia*, 24, 241 – 249.

Gonzalez, L. R. ve Gale F. (2023). Sustainability as economic value pluralism: Implications for urban politics and policy. *Cities*, 134, 1 – 5.

Grodach, C. (2011). Barriers to sustainable economic development: The Dallas–Fort Worth experience. *Cities*, 28, 300 – 309.

Gyamfi, A. B., Agozie, D. Q., Musah, M., Onifade, S. T. ve Prusty S. (2023). The synergistic roles of green openness and economic complexity in environmental sustainability of Europe's largest economy: Implications for technology-intensive and environmentally friendly products. *Environmental Impact Assessment Review*, 102, 1 – 14.

Hamann, K. R. S., Bertel, M. P., Ryszawska, B., Lurger, B., Szymanski, P., Rozwadowska, M., Goedkoop, F., Jans, L., Perlaviciute, G., Masson, T., Fritsche, I., Favaro, T., Hofer, A., Eisenberger, I., Gutschi, C., Grosche, C., Held, J., Athenstaedt, U. ve Corcoran, K. (2023). An interdisciplinary understanding of energy citizenship: Integrating psychological, legal, and economic perspectives on a citizen-centred sustainable energy transition. *Energy Research & Social Science,* 97, 1-18

Hillman, B., Douglas, E. M. ve Terkla D. (2012). An analysis of the allocation of Yakima River water in terms of sustainability and economic efficiency. *Journal of Environmental Management*, 103, 102-112.

Jayasiri, M. M. J. G. C. N., Dayawansa, N. D. K., Ingold, K. ve Yadav, S. (2024). Are rice systems sustainable in Sri Lanka? - A case of Deduru Oya reservoir irrigation scheme. *Environmental Impact Assessment Review*, 106, 1 – 13.

Jiang, Y., Tian, S., Xu, Z., Gao, L., Xiao, L., Chen, S., Xu, K., Chang, J., Luo, Z. ve Shi, Z. (2022). Decoupling environmental impact from economic growth to achieve Sustainable Development Goals in China. *Journal of Environmental Management*, 312, 1 – 9.

Kirikkaleli, D., Sofuoglu, E., Abbasi, K. R. ve Addai, K. (2023). Economic complexity and environmental sustainability in eastern European economy: Evidence from novel Fourier approach. *Regional Sustainability*, 4, 349 – 358.

Kumar, P. ve Datta, S. K. (2021). Interdependence between environmental performance and economic growth with a policy approach towards sustainability: Evidence from panel data. *Current Research in Environmental Sustainability,* 3, 1 – 11.

Lucendo-Monedero, A. L., Ruiz-Rodríguez, F. ve Gonzalez-Relano, R. (2023). The information society and socio-economic sustainability in european regions. Spatio-temporal changes between 2011 and 2020. *Technology in Society,* 75, 1 – 15.

McDermott, C. C. (2009). Corporate Agenda 21: a unified global approach to CSR and sustainability. *Corporate Communications: An International Journal*, 14(3), 286 - 302.

Nepal, R., Paija, N., Tyagi, B. ve Harvie, C. (2021). Energy security, economic growth and environmental sustainability in India: Does FDI and trade openness play a role?. *Journal of Environmental Management,* 281, 1 – 12.

Niu, B., Mu, Z., Chen, L. ve Lee C. K.M. (2019). Coordinate the economic and environmental sustainability via procurement outsourcing in a co-opetitive supply chain. *Resources, Conservation & Recycling*, 146, 17 – 27.

Raihan, A. ve Tuspekova, A. (2022). Role of economic growth, renewable energy, and technological innovation to achieve environmental sustainability in Kazakhstan. *Current Research in Environmental Sustainability*, 4, 1-10.

Rasmussen, L. V., Bierbaum, R., Oldekop, J. A. ve Agrawal, A. (2017). Bridging the practitioner-researcher divide: Indicators to track environmental, economic, and sociocultural sustainability of agricultural commodity production. *Global Environmental Change*, 42, 33 – 46.

Sampaio, C., Macedo, E., Coelho, M. C. ve Bandeira, J. M. (2020). Economic and environmental analysis of measures from a Sustainability Urban Mobility Plan – Application to a small sized city. *Transportation Research Procedia*, 48, 2580 – 2588.

Shahmoradi, S., Abtahi, S. M. ve Guimaraes, P. (2023). Pedestrian street and its effect on economic sustainability of a historical Middle Eastern city: The case of Chaharbagh Abbasi in Isfahan, Iran. *Geography and Sustainability*, 4, 188 – 199.

Wanga, J. Y. T., Ehrgott, M., Dirks, K. N. ve Gupta, A. (2014). A bilevel multi-objective road pricing model for economic, environmental and health sustainability. *Transportation Research Procedia*, 3, 393 – 402.

KAYNAKÇA

Amrutha, V. N., & Geetha, S. N. (2020). A systematic review on greenhuman resource management: Implications for social sustainability. *Journal of Cleaner Production*, 247, 119131.

Adı, N., Mulyadı, M., Setini, M., & Astawa, N. D. (2021). Green Employee Empowerment? Driving And Inhibiting Factors For Green Employee Performance. *The Journal Of Asian Finance, Economics And Business*, 8(5), 293-302.

Acar, S.(2022). Örgütlerde Yeşil İnsan Kaynakları Yönetiminin Önemi. İksad Yayınevi. Ankara.

Alanlı, A. (2022). Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamalarının Kamu Bankaları Özelinde Değerlendirilmesi. *International Journal of Economics, Politics, Humanities & Social Sciences*, 5(4), 110-124.

Ahmad, S. (2015) Green Human Resource Management: Policies and practices, *Cogent Business & Management,* 2:1, 1030817.

Amjad F, Abbas W, Zia-Ur-Rehman M, Baig SA, Hashim M, Khan A, Rehman HU (2021) Efect of green human resource management practices on organizational sustainability: the mediating role of environmental and employee performance. *Environmental Science and Pollution Research,* 28(22), 28191–28206.

Baş, D., Kesen, M. (2024). Yeşil İnsan Kaynakları Uygulamalarının Örgütsel Özdeşleşme ve Örgütsel Bağlılık Üzerindeki Etkisi. *Alanya Akademik Bakış Dergisi*, 8(1), 174-194.

Chowdhury, R.S., Sanju, L.N., & Asaduzzaman, M.K.A. (2017). Green HRM practices as a means of promoting CSR: Suggestions for garments industry in Bangladesh. *Global Journals Inc*, 17(6), 28-35.

Coşkun, F., Ö. (2022). Çevre Tutkusunun, Yeşil Dönüştürücü Liderliğin ve Yeşil Örgüt İkliminin Çevreci Çalışan Davranışları Üzerine Etkisi. *Journal of Politics, Economy and Management*, 5(1),1-16.

Deshwal, P. (2015). Green HRM: An organizatonal strategy of greening people. *International Journal of Applied Research,* 176-180.

Uslu Demir, Y., Kedikli, E. (2017). Sürdürülebilirlik Kapsamında Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimine Genel Bir Bakış. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi*, 52(3), 66-81.

Uslu, Y., Altun, U.,Yılmaz, E. (2022). Sağlık İşletmeleri Açısından Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi İşlevlerinin Bulanık AHS Yöntemi İle Değerlendirilmesi. *Yönetim ve Ekonomi*, 29(3), 603-621.

Hosain, S., Rahman, M.D. (2016). Green human resource management: A theoretical overview. *IOSR J. Bus. Manag. (IOSR-JBM)*, *18*, 54–59.

Kavgacı, Y., Erkmen, T. (2021). Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamalarının Kurumsal Sosyal Sorumluluktaki Rolü. *Bmij*, 9(3), 794-821.

Kenar, G., Ceyhan, S. (2021). Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamaları İşe Adanmışlığın Öncülü Olabilir mi? *Parion Akademik Bakış Dergisi*, 1(1), 65-80.

Kesen, M., Öselmiş, M. (2021). Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi Ölçeği (Yikyö): Türkçe'ye Uyarlama, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 17(4), 1231-1256.

Korkmaz, M., Gültekin, Z. (2023). "Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi" Başlıklı Çalışmaların Web of Science Veri Tabanına Dayalı Bibliyometrik Analizi. *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 9(20), 461-482.

Labella-Ferna´ndez, A., & Martı´nez-del-Rı´o, J. (2020). Green human resource management. In W. L. Filho, A. M. Azul, L. Brandli, P. G. O¨zuyar & T. Wall (Eds.), Responsible consumption and production, encyclopedia of the UN sustainable development goals (1–12). Springer

Mousa, S. K., ve Othman, M. (2020). The impact of green human resource management practices on sustainable performance in healthcare organisations: A conceptual framework. *Journal of Cleaner Production,* 243, 118595

Sağbaş, M., Erdoğan, A.F., Sundu, M. (2022). Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi: Sistematik İçerik Analizi Yöntemi İle Alan Yazının İncelenmesi. *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 5(3), 236-257.

Sarıyıldız, Y.A. (2021). Sağlık Kurumlarında Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi ve Uygulamaları. *Sakarya Üniversitesi İşletme Enstitüsü Dergisi,* 3(1), 155-159.

Oncer, Z.A. (2019). Örgütlerde Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamaları. *İş ve İnsan Dergisi*, 6(2), 199-208.

Opatha, H. H., ve Arulrajah, A. A. (2014). Green human resource management: Simplified general reflections. *International Business Research*, 7(8), 101-112.

Öner, M. (2021). Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi Sistemine İlişkin Kritik Başarı Faktörlerinin Dematel Yöntemiyle Analizi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.

Özalp, Ö., Erbaşı A. (2021). Yeşil Örgüt İklimi Algısının Yeşil Örgütsel Davranış Üzerine Etkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 22(1), 43-73.

Tekin, E., Doğan, A. (2022). Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi. *Küresel Sistemde Yeşil Yönetim*. (41-74) Ankara: Gazi Kitabevi.

Turan, İ., Sundu, M. (2021). Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi Ölçeği'ni Türkçeye Uyarlama Çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(78), 731-744.

Yavuz, N. (2020). Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi ve Yeşil İş Yetkinliklerinin İçerik Analizi Yöntemi İle Değerlendirilmesi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 12(3), 2669-2681.

Yolvermez, B. (2023). Kariyerin Geleceği: Yeşil Kariyer. *Medeniyet Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 89-107.

MUHASEBE VE DENETİMDE
GÜNCEL KONULAR

Editör
Doç. Dr. Aysel Öztürkçü Akçay

EĞİTİM
yayınevi

MUHASEBE VE DENETİMDE GÜNCEL KONULAR

Editör: Doç. Dr. Aysel Öztürkçü Akçay

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-85-1
1. Baskı, Mayıs 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

MUHASEBE VE DENETİMDE GÜNCEL KONULAR
Editör: Doç. Dr. Aysel Öztürkçü Akçay
VI+124 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-85-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan biz olun
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akarçay, V. (1980). *Türkiye'de Devlet Muhasebesi ve Uygulaması*. İstanbul: Samet Matbaası.

Akmut, Ö. (1973). *Türkiye Devlet Muhasebesi*. Ankara, Atatürk Üniversitesi Yayınları.

Al-Awad, A. M. A. W. (2019). *Güncellenmiş GFS Sisteminin Uygulamaları Çerçevesinde Devlet Muhasebesinin Temelleri*. Irak Kerbela: Dar Al-Kutub kitabevi.

Coşan, M. H. (1980). *Devlet Muhasebesi*. Ankara: Yeni Uğur Matbaası.

Çetinkaya, Ö. (2004). Devlet Muhasebesi Alanındaki Gelişmeler ve Türkiye'de Yapılan Çalışmaların Değerlendirilmesi. İ*stanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Maliye Araştırma Merkezi Konferansları,* 46, 83-98.

Çetinkaya, Ö. ve Yıldırım Z. (2006). *Devlet Muhasebesi: Teori ve Uygulama*. (2. Basım). Bursa: Ekin Kitabevi.

Çetiner, E., Söyler, İ., & Çolak, B. (2011). *Devlet Muhasebesi (Teori, Bütçeleme İşlemleri ve Muhasebe Kayıtları)*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Çolak, H. B. ve Dağ. (2009). *Ö. Mahalli İdareler Muhasebesi*, Ankara: GMD Yayınları.

Dinç, E. ve Kaya, U. (2006). Muhasebe Meslek Mensuplarının Meslek Ahlakı Kuralları Açısından Hizmet Satın Alanlar Tarafından Algılanma Biçimi Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, 5(17), 139-151.

Dean, Peter N., (1996). Government Accounting in Developing Countries. Policy Studies and Developing Nations, A Multi-Volume Treatise Volume: 3, Edited by Stuart S. Nagel, JAS Press Inc. s. 265-283.

Gazioğlu, P. (2007). Nakit Esaslı ve Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesi Sistemlerinin Karşılaştırılması ve Türkiye Uygulaması, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Giray, A. (1998). *Milli Muhasebe ve Devlet Muhasebesi*. (3. Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.

Gökçen, G. (2003). *Devlet Muhasebesi: Teori Uygulamalar ve Öneri*. Ankara: Türkmen Kitabevi

Güler, M. S. ve Gülçiçek, M. (2006). Ülkemizde Devlet Muhasebesinin Tarihi Gelişimi. *Kamu Hesaplarına Uzman Bakış Dergisi*, 1, 55-71.

Güvemli, O. (2000). Türk Devletleri Muhasebe Tarihi, Osmanlı İmparatorluğu'na Kadar-1. Cilt. İstanbul: *İstanbul Y.M.M. Odası Yayını*.

Güvemli, O. (1995). *Türk Devletleri Muhasebe Tarihi, Osmanlı İmparatorluğu'na Kadar (Cilt I)*. İstanbul: Avcıol Matbaası.

Karaarslan, E. (2004). Ülkemizde Devlet Muhasebesinin Serüveni. 3 Orta Vadeli Harcama Sistemi (Çok Yıllı Bütçeleme) ve Türkiye'de Uygulanabilirliği, 37.

Karaarslan, E. (2004). Ülkemizde Devlet Muhasebesinin Serüveni. *Sayıştay Dergisi*, 54, 37-76.

Karaarslan, E. (2005). Devlet Muhasebesi Olgusu ve Ülkemizde Devlet Muhasebesi Standartları. *Ankara: TÜRMOB Yayınları.*

Karaarslan, E., Bakanlığı, M. ve Başkontrolörü, M. (2006). *Kamu Mali Yönetimi ve Mali Raporlama*. Kamu Mali Yönetiminde Stratejik Planlama ve Performans Esaslı Bütçeleme, 125.

Kerimoğlu, B. (2006). *Tahakkuk Esaslı Muhasebe Sisteminin Mali Saydamlık ve Hesap Verme Sorumluluğuna Katkıları*. Coşkun Can Aktan (Ed.), Kamu Mali Yönetiminde Stratejik Planlama ve Performans Esaslı Bütçeleme içinde Ankara: Seçkin Yayıncılık.

ÖZ, A. E. (2007). Devlet Muhasebesi ile İlgili Yeni Yasal Düzenlemeler ve Tekdüzen Muhasebe Sistemi ile Uyumlaştırma Çalışmalarının İncelenmesi ve Değerlendirilmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Serçemeli, M. (2010). Devlet Muhasebesi Kavramı, Türkiye'deki İşleyişi ve Erzurum Defterdarlığı, Narman Mal Müdürlüğü'nde Bir Uygulama, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Sipahi, B., Yanık, S. ve Topal, C. (2007). *Devlet Muhasebesi-5018 Sayılı Kanun Çerçevesinde Genel Bütçeli Kamu İdarelerine Yönelik*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Şahin, İ. (1982). Devlet Muhasebesi Ders Notları, Bolu, *Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayınları.*

Yalçın, Z. ve Susmuş, T. (2020). *TMS/TFRS Standartlarının Oluşmasında Etkili Olan Muhasebe Unsurlarının Tarihsel Gelişimi ve Bazı Standartların Uygulanmasına Yönelik Örnek Çözümler*. Konya. Eğitim Yayınevi.

KAYNAKÇA

Akın, O. ve Onat, K. (2015). Muhasebe Meslek Mensuplarının Adli Muhasebecilik Kavramına Bakış Açılarının Değerlendirilmesi. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, Cilt 8, Sayı: 1, 33-51.

Al, A. (2014). Adli Muhasebe ve Karar Alma Arasındaki İlişkilerin Finansal Kararlar Açısından Değerlendirilmesi. *Mali Çözüm Dergisi*, İSMMMO, Sayı: 125, 95-124.

Bozkurt, N. (2000). Muhasebe ve Denetim Mesleğinde Yeni Bir Alan: Adli Muhasebecilik. *Yaklaşım Dergisi*, Yıl 8, Sayı 94, 56-61.

Boztepe, E. (2023). Adli Muhasebe Standartları: Karşılaştırmalı Bir Analiz ve Uluslararası Uyum İçin Öneriler. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 41, 232-248.

Büyüköztürk, Ş. (2018). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Pegem Atıf İndeksi, 1-214.

Crumbley, D. L. (2001). New Technologies Effect on Forensic Auditing. Fifteenth An-nual International Financial Management Conference. April 2 to April 6. Miami, Flori-da. 202-212.

Karacan, S. (2012). Hukuk İle Muhasebenin Kesişme Noktası: Adli Muhasebe. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, Yıl 4, Sayı 8, 105-128.

Katı, M. (2022). Güncel Finans, Bankacılık ve Sigortacılık Çalışmaları,Editör:Ali Kahramanoğlu,*Adli Muhasebe*, İstanbul: Efe Akademi Yayınları.

Mert, İ. (2022). Investigation Techniques, Methods, Types, and Increasing Impact of Forensic Accounting in Digital Period. *Maliye ve Finans Yazıları [Journal of Finance Letters],* 36(118), 13-32.

Oberholzer, C. (2002).Quality Management In Forensic Accounting, MBA Thesis, The Gordon Institute Of Business Science, University of Pretoria.

Oseni, A. (2017). Forensic Accounting and Financial Fraud in Nigeria: Problems and Prospects. *Journal of Accounting and Financial Management*, 3(1), 23-33.

Özcan, A. (2019). Analyzing The Impact of Forensic Accounting on the Detection of Financial Information Manipulation. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(2), 1744-1760.

Özer,C ve Esmeray, A. Muhasebe Meslek Mensuplarının Adli Muhasebeciliğe İlişkin Farkındalık ve Algı Düzeylerinin Farklılıkları. *İşletme Araştırmaları Dergisi*,2021,13 (4),3712-3727

Pehlivan, A. (2023). *Adli Muhasebe Eğitimi ve Türkiye'de Adli Muhasebe Eğitiminin Geliştirilmesine Yönelik Bir Araştırma*. Trabzon: Celepler Matbaacılık Yayın ve Dağıtım.

Ramaswamy, V. (2007). New Frontiers: Training Forensic Accountants Within The Accounting Program. *Journal of College Teaching Learning*, Vol 4, Iss 9, 31–38.

Şenel,S.A. ve Atmaca,P. (2018). Muhasebe Meslek Mensuplarının (Smmm) Adli Muhasebe Mesleğine Bakış Açılarının Analizi: Sivas Örneği. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl: 6, Sayı: 76, Ağustos 2018, 272-291

Şentürk, F. ve Kasap M. (2013). Beyaz Yaka Suçları ve Finansal Yolsuzluklar. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 3, Sayı 2, 143-167.

Taştan, H. (2018). *Adli Muhasebe*. İstanbul: Okan Üniversitesi Yayınları.

Toraman, C., Abdioğlu H. ve İşgüden B. (2009). Aklama Suçunun Önlenmesine Yönelik Çabalar: Adli Muhasebecilik Mesleği ve Uygulamaları. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, Cilt 6, Sayı 1, 17-55.

KAYNAKÇA

Akın, M. Ş., Demir, E. (2021). Türkiye'deki Yatırımcılar ile Finansal Okuryazarlık Üzerine Etnografik Araştırma. *Uluslararası Muhasebe ve Finans Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 46-62.

Aydın, N., Başar, M., Coşkun, M. (2015). *Finansal Yönetim*, Yenilenmiş 2. Baskı. Ankara: Detay Yayıncılık.

Aykaç Alp, E. (2024). Tasarruf. *Tubitak Bilim ve Toplum Başkanlığı Popüler Bilim Yayınları Sosyal Bilimler Ansiklopedisi.* https://ansiklopedi.tubitak.gov.tr/ansiklopedi/tasarruf. (E.T.:26.03.2024).

Baker, D. W. (2006). The Meaning and Measure of Health Literacy. *Journal of General Internal Medicine*, 21 (8): 878–883

Doğan, M., (2019). Türkiye Finansal Okuryazarlık Araştırması, *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 54(4), 1602-1620

Doğan, M., Faikoğlu, S. (2016). *Davranışsal Finans ve Finansal Okuryazarlık*. Ekin Yayınevi.

Eğilmez, M. (2023). Enflasyon Nedir, Nasıl Ölçülür, Kaynakları ve Çeşitleri Nelerdir? https://tr.investing.com/analysis/enflasyon-nedir-nasl-lculur-kaynaklar-ve-esitleri-nelerdir-200487440. (E.T.:26.03.2024).

Emmons, W. (2005). *Consumer-Finance Myths and Other Obstacles to Financial Literacy*. St. Louis University Public Law Review,24: 335–362

Ertaş, F.C. (2015), *Yönetim Muhasebesi*, İstanbul: Beta.

Financial Literacy around the World: Insıghts From The S&P Global Fınlıt Survey (2014). https://gflec.org/wp-content/uploads/2015/11/Finlit_paper_16_F2_singles.pdf (E.T.:29.03.2024).

FODER (2024). Foder Hakkında. https://www.fo-der.org/foder-hakkinda/#:~:text=Finansal%20Okuryazarl%C4%B1k%20ve%20Eri%C5%9Fim%20Derne%C4%9Fi%20(FODER)%2C%20finansal%20bilincin%20art%C4%B1r%C4%B1lmas%C4%B1,olma%20hedefiyle%202012%20y%C4%B1l%C4%B1nda%20kurulmu%C5%9Ftur. (E.T.:02.04.2024).

Gedik, A. (2021). Enflasyon ve Faiz Oranı İlişkisi: Fisher Hipotezinin Türkiye İçin Geçerliliği. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi* (27).

Güler, E. (2015). Hane halkının Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma: Sakarya İli Örneği (Doctoral dissertation, Sakarya Universitesi (Turkey).

Huston, S. J. (2010). Measuring Financial Literacy. *Journal of Consumer Affairs*, *44*(2), 296-316.

Jones, M., Luu, T. J.ve Samuel, B. (2023). Measuring Crypto Literacy.

Karyağdı, N. G. (2018). Finansal Okuryazarlık ve Farkındalığının Belirlenmesine Yönelik Bitlis Eren Üniversitesi SBMYO Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. *İşletme Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 110-126.

Kurudayıoğlu, M. ve Tüzel, A. G. M. S. (2010). 21. Yüzyıl Okuryazarlık Türleri, Değişen Metin Algısı ve Türkçe Eğitimi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (28).

Özel, H. A. (2012). Ekonomik Büyümenin Teorik Temelleri. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2*(1), 63-72.

Potter, James (2005), *Media Literacy*, Third Eddition, CA: Sage Publications.

Remund, D. L. (2010). Financial Literacy Explicated: The Case for A Clearer Definition in an Increasingly Complex Economy. *Journal of Consumer Affairs*, 44(2), 276-295.

Sarıkovanlık, V. (2022). Paranın Zaman Değeri. Tubitak Bilim ve Toplum Başkanlığı Popüler Bilim Yayınları Sosyal Bilimler Ansiklopedisi. https://ansiklopedi.tubitak.gov.tr/ansiklopedi/paranin_zaman_degeri. (E.T.:26.03.2024).

SPK (2015). 2015 Yılı İkinci Türkiye Finansal Okuryazarlık Araştırması. https://spk.gov.tr/data/61e20f091b41c61238835f4d/f0b0f4f3bb0ae1d89765fc75e..5667b5e.pdf. (E.T.:02.04.2024).

Şahin, M., Barış, S. (2017). Finansal Okuryazarlık ve Tasarruf Davranışları: Kamu Çalışanları Üzerine Bir İnceleme. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 7*(2), 77-103.

Şarlak, Z. (2011). Finansal Okuryazarlık. Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. https://www.aile.gov.tr/media/92211/03_02_finansal-okuryazarlik.pdf. E.T.(05.03.2024).

TCMB(2004). Enflasyon. https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/b62e1fb7-ebc1-4922-99dc-b3ba23320b9f/enflasyon.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROO. E.T. (21.03.2024)

Tripathi, S. (2023). Does Financial Literacy Affect Stock Market Participation? Evidence from India. *The Journal of Wealth Management, 25*(4), 61-70.

TUİK(2024).https://www.tuik.gov.tr/Kurumsal/Konu_Detay?konu=1#:~:text=Fiyatlar%20genel%20d%C3%BCzeyi%2C%20piyasada%20al%C4%B1m,ay%20veya%20y%C4%B1ldaki)%20ortalama%20fiyatlar%C4%B1d%C4%B1r. (E.T.:02.04.2024).

Tuman, M. (1994), Word Perfect: Literacy in Computer Age, Falmer, London &Philadelphia.

Turan İçke, B. (2017). *Finansal Okuryazarlık*. Beta Yayınevi

Türkiye Bankalar Birliği (2024). Türkiye' de Finansal Okuryazarlık. https://foy.tbb.org.tr/turkiye-de-foy (E.T.:02.04.2024).

URL-1: http://unesco.org.tr/dokumanlar/egitim/okuryazarlik.pdf

Wecker, C., Kohnle, C. ve Fischer, F. (2007). Computer Literacy and InquiryLearning: When Geeks Learn Less.Journal of Computer Assisted Learning, 23 (2): 133–144.

.

KAYNAKÇA

Akatak, A. (2021). Adli Muhasebe Kapsamında Hilelerin İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma. Doktora Tezi Diyarbakır: Dicle Üniversitesi.

Akinbowale, O. E., Zerihun, M. F. ve Klingelhöfer, H. E. (2021). The Integration of Forensic Accounting and the Management Control System as Tools for Combating Cyberfraud. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal, 25*(2).

Aktaş, H., ve Kuloğlu, G. (2008). Adli muhasebe ve Adli Muhasebecilik Mesleği. *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*(25), s. 102-113.

Akyel, N. (2009). Adli Muhasebecilik ve Türkiye'de Uygulanabilmesi İçin Altyapı Bileşenlerinin Mevcut Durumu, Değerlendirilmesi ve Öneriler. Doktora Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi.

Akyürek, M. (2023). Sigorta hilelerinin Tespitinde Adli Muhasebenin Önemi: Sigorta Sektörüne Yönelik Bir Araştırma. Doktora Tezi. Zonguldak: Karabük Üniversitesi.

Alabdullah, T. T., Alfadhl, M. M., Yahya, S. ve Rabi, A. M. (2014). The Role of Forensic Accounting in Reducing Financial Corruption: A Study in Iraq. *International Journal of Business and Management, 9*(1), s. 26-34.

Altunay, M. A. (2014). Türkiye'deki Adli Muhasebeciliğin Hakimlerin ve Avukatların Bakış Açıları Bağlamında Analizi. Doktora Tezi. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi.

Apostolou, B., Hassell, J.ve S.A., W. (2000). Forensic Expert Classification of Management Fraud Risk Factors. *Journal of Forensic Accounting, 1*, s. 181-192.

Aydın, H. (2018). Adli Muhasebe İle İlgili Dünyadaki Uygulamalar ve Türkiye'de Uygulanabilirliğinin Araştırılması. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi.

Bhasin, M. (2016). Contribution of Forensic Accounting to Corporate Governance: An Exploratory Study of an Asian Country. *International Business Management, 10*(4), s. 479-492.

Bologna, G. J. ve Lindquist, R. J. (1987). *Fraud Auditing and Forensic Accounting: New Tools and Techniques.* Willey.

Cedimağar, İ. T. (2023). Adli Muhasebeciliğin Meslek Mensupları Yönünden Farkındalığının Ölçülmesi ve Bir Uygulama. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi.

Chariri, A. (2007). The Relevance of Forensıc Accounting in Detecting Financial Frauds. *urnal Organisasi dan Manajemen, 3*(2), s. 81-88.

Coşkun, A. (2013). Adli Muhasebede Farkındalık; Türkiye'deki Bağımsız Denetim Şirketleri Üzerine Bir Araştırma. Doktora Tezi. Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi.

Daraojimba, R. E., Farayola, O. A., Olatoye, F. O., Mhlongo, N. ve Oke, T. T. (2023). Forensic Accounting In The Digital Age: A U.S. Perspective: Scrutinizing Methods And Challenges In Digital Financial Fraud Prevention. *Finance & Accounting Research Journal, 5*(11), s. 342-360.

Desi, A., Akintoye, R. I. ve Aguguom, T. A. (2023). Forensic Accounting, a Veritable Financial Tool for Qualitative Financial Reporting Systems in the 21st Century. *International Journal of Professional Business Review, 8*(6), s. 01-0.

Dhar, P. ve Sarkar, A. (2010). Forensic Accounting: An Accountant's Vision. *Vidyasagar University Journal of Commerce, 15*(3), s. 93-104.

Dhar, P. ve Sarkar, A. (2010). Forensic Accounting: An Accountant's Vision. *Vidyasagar Universi ty Journal of Commerce, 15*.

DiGabriele, J. A. (2009). Implications of Regulatory Prescriptions and Audit Standards on The Evolution of Forensic Accounting in The Audit Process. *Journal of Applied Accounting Research, 10*(2), s. 109-121.

Gray, O. R. ve Moussalli, S. D. (2006). Forensic Accounting and Auditing United Again: A Historical Perspective. *Journal of Business Issues 15*(2), s. 15-25.

Gray, O. R. ve Moussalli, S. D. (2006). Forensic Accounting and Auditing United Again: A Historical Perspective. *Journal of Business Isues*(2), s. 15-24.

Gupta, S. (2022). Forensic Accounting: Innovative Tool for Corporate Sector. *Journal of Global Economy, 18*(1), s. 43-52.

Gülten, S. (2010). Adli Muhasebe Kavramı ve Adli Müşavirlik Mesleği. *Ankara Barosu Dergisi, 68*(3), s. 311-319.

Ibadin, P. (2012). Forensic Accounting and Financial Crimes: Adopting the Inference, Relevance and Logic Solution Approach. *African Research Review, 6*(4), s. 125-139.

Issa, M. I. (2017). Awareness of Forensic Accounting Services in Turkey And Comparison With USA. Doktora Tezi. İstanbul: Okan Üniversitesi.

İşgüden Kılıç, B. (2020). The Effects of Big Data on Forensic Accounting Practices and Education. S. Grima, E. Boztepe, & P. j. Baldacchino içinde, *Contemporary Issues in Audit Management and Forensic Accounting.* UK: Emerald Publishing.

Kasum, A.S. (2009). The Relevance of Forensic Accounting to Financial Crimes in Private and Public Sectors of Third World Economies: A Study from Nigeria. *Proceedings of The 1st International Conference on Governance Fraud Ethics and Social Responsibility.* Edirne.

Katı, M. (2021). Adli Muhasebe Kapsamında Muhasebe Hata ve Hilelerinin Tespitine Yönelik Bir Çalışma. Doktora Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.

Keshi, N. (2010). Forensic Accounting İssues in Accountancy and Audit Practice. *ICAN Students' Journal, 14*(1), s. 8-12.

Kuloğlu, G. (2007). Adli Muhasebe Kapsamında Kredi Kartı Dolandırıcılıkları ve Türkiye Örneği. Doktora Tezi. Manisa: Celal Bayar Üniversitesi.

Meriç, A. (2015). Türkiye'de Bilirkişilik Müessesesi Bağlamında Adli Muhasebe ile İlgili Bir Araştırma. Doktora. Malatya: İnönü Üniversitesi.

Modugu, K. P. ve Anyaduba, J. O. (2013). Forensic Accounting and Financial Fraud in Nigeria: An Empirical Approach. *International Journal of Business and Social Science, 4*(7), s. 281-289.

Nataša Simeunović, G. G. (2016). Forensic Accounting in the Fraud Auditing Case. *The European Journal of Applied Economics, 13*(2), s. 45-56.

Nursansiwi, D. A. (2024). The Role of Forensic Accounting in Detecting Financial Frauds. *Accounting Studies and Tax Journal, 1*(1), s. 111-116.

Oberholzer, C. (2002). Quality Management in Forensic Accounting. *Gordon Institute of Business Science*.

Ogunode, O., & Dada, S. O. (2022). Fraud Prevention Strategies: An Integrative Approach on the Role of Forensic Accounting. *Archives of Business Research, 10*(7), s. 34-50.

Ozli, P. K. (2015). Forensic Accounting and Fraud: A Review of Literature and Policy. *International Journal of Accounting and Economics Studies, 3*(1), s. 63-68.

Özcan, A. (2014). The Impact of Forensic Accounting on İnvestigating and Preventing the Financial nIformation Manipulation. Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Özdemir, M. (2017). Vergi Davalarında Adli Muhasebenin Öneminin Uygulamalı Bir Analizi. Doktora Tezi. Karabük: Karabük Üniversitesi.

Öztürk, M. S. ve Usul, H. (2020). Detection of Accounting Frauds Using the Rule-Based Expert Systems within the Scope of Forensic Accounting. S. Grima, E. Boztepe, & P. J. Baldacchino içinde, *Contemporary Issues in Audit Management and Forensic Accounting.* UK: Emerald Publishing.

Pehlivan, A. (2010). Adli Muhasebe Eğitimi ve Türkiye'de Adli Muhasebe Eğitiminin Geliştirilmesine Yönelik Bir Araştırma . Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Polycrap, S. U. (2019). The Role of Forensic Accounting in Detecting Economic Crimes. *Research Journal of Finance and Accounting, 10*(16), s. 98-107.

Ramaswamy, V. (2007). New Frontiers: Training Forensic Accountants within the Accounting Program. *Journal of College Teaching & Learning, 4*(9), s. 31-38.

Rezaee, Z. ve Burton, E. J. (1997). Forensic Accounting Education: Insights from Academicians and Certified Fraud Examiner Practitioners. *Managerial Auditing Journal, 12*(9).

Rezaee, Z., Crumbley, D. L. ve Elmore, R. C. (2004). Forensic Accounting Education: A Survey of Academicians and Practitioners. *Advances in Accounting Education Teaching and Curriculum Innovations, 6*, s. 193-231.

Seda, M. ve Peterson, B. K. (2008). The Emergence of Forensic Accounting Programs in Higher Education. *Management Accounting Querterly, 9*(3), s. 15-23.

Singleton, J. A. (2010). *Fraud auditing and forensic accounting.* England: Wiley Corporate F&A.

Thornhill, W. (1994). *Forensic Accounting: How to Investigate Financial Fraud. : Irwin.* New York: Irwin Professional Publishing.

Tugas, F. C. (2012). Exploring a New Element of Fraud: A Study on Selected Financial Accounting Fraud Cases in the World. *American International Journal of Contemporary Research, 2*(6), s. 112-121.

Williams, J. W. (2014). The Private Eyes of Corporate Culture: The Forensic Accounting and Corporate Investigation Industry and the Production of Corporate Financial Security. K. Walby, & R. K. Lippert içinde, *Corporate Security in the 21st Century* (s. 56-77). Palgrave Macmillan.

Yanga, C.-H. ve Leeb, K.-C. (2020). Developing A Strategy Map for Forensic Accounting with Fraud Risk Management: An Integrated Balanced Scorecard-Based Decision Model. *Evaluation and Program Planning* , s. 1-10.

Young, M. ve Cuomo, M. (2002). *Accounting Irregularities and Financial Fraud: A Corporate Governance Guide.* Harcourt Brace Professional Pub.

Yücel, E. (2011). Adli Muhasebecilik Mesleği ve Türkiye'deki Gelişme Potansiyeline Yönelik Bir Araştırma. Doktora Tezi. Bursa: Ulıdağ Üniversitesi.

KAYNAKÇA

Ağırbaş, İ. (2020). *Sağlık Kurumlarında Finansal Yönetim ve Maliyet Analizi.* 2. Baskı, Ankara: Siyasal Kitabevi.

Akdiş, M. Küreselleşmenin Finansal Piyasalar Üzerindeki Etkileri ve Türkiye Finansal Krizler-Beklentiler, 2001. http://www.geocities.ws/ceteris_tr2/m_akdis.htm (E.T.: 28.03.2024)

Akdoğan, N. ve Tenker, N. (1983). *Finansal Tablolar Ve Analizi*. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Akgüç, Ö. (2011). *Mali Tablolar Analizi.* 14. Baskı, İstanbul: Avcıol Basım Yayın.

Akyüz, Y., Genç, E. ve Erem, I. (2013). Finansal Oranlar Arasındaki İlişkinin Faktör Analizi İle İncelenmesi: Aracı Kurumlar Üzerinde Bir Uygulama. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (37), 85-96.

Alweshahi, A. K. D. (2023). *Covıd-19 Salgınının Firmaların Finansal Performansına Etkisi: "Sektörel Bir Karşılaştırma".* Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Atağan, G., Kaplanoğlu, E., İçerli, Y. ve Yükçü, C. (2017). *Mali Tablolar Eğitimi.* (S. Yükçü, Ed.) İzmir: Kitapana Yayınevi.

Aydemir, C. ve Kaya, M. (2007). Küreselleşme kavramı ve ekonomik yönü. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 6*(20), 260-282.

Aydın, N. (2018). Finansal Analiz, (Ed. Sevil, G. Başar, M) içinde *Finansal Yönetim I*, (89-118), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.

Aydın, N., Başar, M. ve Çoşkun, M. (2007). *Finansal Yönetim.* 2. Baskı, Eskişehir: Detay Yayıncılık.

Bayazıtlı, E., Kaderli, Y., & Gürel, E. (2008). Kâr Payı Dağıtma Duyurularının Firmaların Hisse Senedi Getirilerine Etkisi: İMKB'ye Kayıtlı, Taş ve Toprağa Dayalı Sanayide Faaliyet Gösteren Bazı Firmalar Üzerinde Bir Olay Etüdü Çalışması. *Muhasebe ve Denetime Bakış,* (26), 1-16.

Berk, N. (2010). *Finansal Yönetim.* 10. Baskı, İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Bhunia, A., Mukhuti, S. ve Roy, G. (2011). India Current Research. *Journal of Social Sciences 3*(3), 269-275

Bulut, T. (2017). Organize Sanayi Bölgeleri (OSB'ler) Tüzel Kişiliklerinin Finansal Performans Analizine Yönelik Endeks Önerisi: Bulut Performans Endeksi. *Verimlilik Dergisi,* (3), 29-57.

Chambers, N. (2009). *Firma Değerlemesi.* İstanbul: Beta Basım A.Ş.

Costea, C. D., & Hostıuc, F. (2009). The Liquidity Ratios And Their Significance in The Financial Equilibrium Of The Firms. *The USV Annals of Economics and Public Administration, 9*(1), 252-261.

Coşkun-Erdoğan, Y. (2023). Otomotiv Sektöründe Dupont Yöntemiyle Finansal Performans Değerlendirmesi: BIST Örneği. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 10*(2), 582-608.

Çabuk, A. (2013). Finansal Analiz Teknikleri. Önce, S. (Ed), *Finansal Tablolar Analizi* İçinde (46-79), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.

Çetin, A. A. (2019). Bir Tekstil İşletmesinin Mali Tablolarının Finansal Analizinde Oran Analizi. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi, 5*(2), 90-102.

Dagtas, S. ve Secme, O. (2023). Kovid Döneminde Firmaların Sürdürülebilirlik Endeksinde Yer Almalarının Finansal Performanslarına Etkisi: Otomotiv Sektörü Üzerine Bir Araştırma. *PressAcademia Procedia, 16*(1), 39-43.

Daryanto, W. M., Sari, L. P. ve Yurisafira, O. D. (2016). Fınancıal Performance Analysıs And Evaluatıon Of Automotıve Industry In Indonesıa: Case Study Of Pt Astra Internatıonal For The Perıod Of 2016-2020. *Southeast Asıa, 2017*(2018), 167-175.

Dayı, F. (2013). *Sağlık İşletmelerinde Uygulamalı Finansal Analiz.* Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Delice, G. (2003). Finansal Krizler: Teorik ve Tarihsel Bir Perspektif. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 20, 57-81.

Durmaz, M. (2017). *Borsa İstanbul'da İşlem Gören Konaklama İşletmelerinde Finansal Performansı Belirleyen Faktörler: Panel Veri Analizi*. Yüksek Lisans Tezi Antalya: Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Düzakın, H. G. (2014). *İşletme Finansmanı*. 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Erdemir, N. K. (2019). Finansal Analiz Teknikleri. F. Karasioğlu ve N. K. Erdemir (Ed.), *Mali Tablolar Analizi* içinde (ss. 29-65). Konya: Eğitim Yayınevi.

Erkekoğlu, H. ve bilgili, E. (2005). Parasal Krizlerin Tahmin Edilmesi: Teori ve Uygulama. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 24, 15-36.

Erokyar, E. (2008). *İşletmelerde Karlılık ve Karlılığı Etkileyen Faktörler*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gerni, C., Emsen, Ö. S. ve Değer, M. K. (2005). Erken Uyarı Sistemleri Yoluyla Türkiye'deki Ekonomik Krizlerin Analizi. *Istanbul University Econometrics and Statistics e-Journal,* (2), 39-62.

Göğebakan, H. (2019). *BİST100'de İşlem Gören Enerji Sektörü İşletmeleri'nin Finansal Analiz Oranları İle Performans Tespiti*. Yüksek Lisans Tezi. Aydın: Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gümüş, U. T., & Bolel, N. (2017). Rasyo Analizleri İle Finansal Performansın Ölçülmesi: Borsa İstanbul'da Faaliyet Gösteren Havayolu Şirketleri'nde Bir Uygulama. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4*(2), 87- 96.

Günay, S. G. (2019). *İşletme Finansmanı.* Ankara: Gazi Kitabevi.

Gündoğdu, A. (2018). *Finansal Yönetim Temel Teoriler ve Açıklamalı Örnekler*. 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Gürel, E. (2011). Kâr Payı Verimi Üzerine Bir Literatür Taraması. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi, 4*(3), 29-50.

Karadeniz, E. ve Kahiloğulları, S. (2014). Borsa İstanbul'da işlem gören spor şirketlerinin finansal performansının oran yöntemiyle analizi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 23*(2), 129-144.

Karasioğlu, F. ve Erdemir, N. K. (2019). *Mâli Tablolar Analizi.* Konya: Eğitim Yayınevi.

Kaygusuz, S. Y. (2018). *Mali Tablolar Analizi Excel Uygulamalı***.** Bursa: Dora Yayıncılık.

Kızıl, C. (2023). Otomotiv Sektöründe Finansal Performansın Oran Yöntemiyle Analizi: Karsan ve Ford Otosan Karşılaştırması (2017-2021 Dönemi). *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14*(1), 255-275.

Kızıl, C. ve Aslan, T. (2019). Finansal Performansın Rasyo Yöntemiyle Analizi: Borsa İstanbul'da (BİST'de) İşlem Gören Havayolu Şirketleri Üzerine Bir Uygulama. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8*(2), 1778-1799.

Kızıl, C., Kahve, F. ve Aydınyılmaz, O. (2013). *Muhasebe ve Finans Perspektifinden Renault-Nissan Birleşmesi İle Daimler Stratejik Ortaklığı*, İstanbul: Derin Yayınları.

Kurt, Y. (2022). İhtiyatlılık İlkesi ile Likidite Oranları Arasındaki İlişki: BIST Uygulaması. *Journal of Accounting and Taxation Studies, 15*(3), 509-528.

Ningrum, L. A. ve Saryadi, Purbawati D. (2022). Comparative Analysis of Financial Performance Before and During the Covid-19 Pandemic Period 2018-2021 (Subsector Automotive and Component Companies Listed on Idx). *Journal of Economics, Finance and Management Studies, 5*(12), 3682-3687.

Nur, T. (2016). *Sahiplik Yapısının Sermaye Yapısı ve Kar Payı Dağıtım Kararlarına Etkisi: Borsa İstanbul 30 Endeksi'ndeki Firmalar Üzerine Bir Uygulama.* Yüksek Lisans Tezi, Mersin: Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Okka, O. (2006). *İşletme Finansmanı.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Öztürk, K. (2015). *Kredi Politikası ve Değerlendirmesi.* Ankara: Siyasal Kitabevi.

Öztürk, V. (2018). *Muhasebe.* Ankara: Astana Yayınları.

Peker, İ. ve Baki, B. (2015). Gri İlişkisel Analiz Yöntemiyle Türk Sigortacılık Sektöründe Performans Ölçümü. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi,* (7), 1-18.

Savcı, M. (2017). *Mali Tablolar Analizi.* 7. Baskı, Bursa: Ekin.

Strong, R. A. (2004). *Practical Investment Management.* Maine; Thomson South-Western.

Sümer, H., & Peker, A. (2013). Bilançolarda Cari Oranın Önemi ve Hesaplanması. *Journal of Accounting and Taxation Studies, 6*(1), 47-62.

Tetik, N. (2019). *Mali Tablolar Analizine Giriş***.** Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açıköğetim Fakülte Kitabevi.

Topak, M. S. (2019). *Finansal Tablolar Analizi.* İstanbul: İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi.

Toroslu, M. V. ve Durmuş, C. N. (2020). *Finansal Tablolar Analizi.* 5. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Tunçez, H. A. (2019). *TMS/TFRS ile Uyumlu Finansal Tablolar Analizi.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yaman, S. Korkmaz, T. (2023). Otomotiv sektörü finansal analizi. (Ed. Kılıç, Y. Buğan, M. F. Bayrakdaroğlu, A.) *Borsa İstanbul'da Finansal Analiz Uygulamaları Sektörler Bazında İncelemeler-I (2018-2022)* içinde, Gaziantep: Özgür Yayınları.

Yenisu, E. (2019). Finansal Tabloların Oran Analizi İle İncelenmesi: Adese Örneği. *Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (ASED), 3*(1), 19-45.

Yükseltürk, O. (2006). *İşletmelerde Kârı Yüksek Gösterme Yöntemleri ve Türkiye'de Hisse Senetlerinin Halka Arzı Öncesi Kârı Yüksek Gösterme Eğilimleri*. Doktora Tezi. İstanbul: T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yurdakul, M. ve İç, Y. (2003). Türk Otomotiv Firmalarının Performans Ölçümü ve Analizine Yönelik Topsıs Yöntemini Kullanan Bir Örnek Çalışma. *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi, 18*(1), 1-18.

KAYNAKÇA

Abhishek N., Suraj, N., Rahiman, H.U., Nawaz, N., Kodikal, R., Kulal, A. ve Raj, K. (2024). Digital Transformation in Accounting: Elevating Effectiveness Across Accounting, Auditing, Reporting and Regulatory Compliance, *Journal of Accounting & Organizational Change*, Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print. https://doi.org/10.1108/JAOC-01-2024-0039

Akdoğan, N. ve Akdoğan, M. U. (2018). Büyük Veri – Bilişim Teknolojisindeki Gelişmelerin Muhasebe Uygulamalarına ve Muhasebe Mesleğine Etkisi, *Muhasebe ve Denetime Bakış*, 55, s.1-14.

Aslantaş Ateş, B. ve Akçeşme, C. (2020). D*ijitalleşme ve Muhasebe Süreci.* Yavuz Demirdöğen (Editör), Dijital Dönüşüm ve Finansal Teknolojilere Yansımaları içinde (183-202), Nobel Bilimsel Eserler, Ankara.

Aws, Dijital Dönüşüm Nedir? https://aws.amazon.com/tr/what-is/digital-transformation/#:~:text=%22Dijital%20d%C3%B6n%C3%BC%C5%9F%C3%BCm%22%20terimi%2C%20s%C3%BCrekli,ve%20s%C3%BCre%C3%A7lerin%20uygulanmas%C4%B1%20anlam%C4%B1na%20gelir. (Erişim Tarihi: 25.04.2024)

Costa, I., Riccotta, R., Montini, P., Stefani, E., de Souza Goes, R., Gaspar, M.A., Martins, F.S., Fernandes, A.A., Machado, C., Loçano, R.; et al. (2022). The Degree of Contribution of Digital Transformation Technology on Company Sustainability Areas. *Sustainability*, 14(462), 1-27, https:// doi.org/10.3390/su14010462.

Fang, O., Yu, N. ve Xu, H. (2023) Governance Effects of Digital Transformation: From the Perspective of Accounting Quality, *China Journal of Accounting Studies*, 11(1), s.77-107.

Feroz, A.K., Zo, H. ve Chiravuri, A. (2021). Digital Transformation and Environmental Sustainability: A Review and Research Agenda. Sustainability, 13(1530), 1-20. https:// doi.org/10.3390/su13031530.

Gök, İ.Y., Gökşen, H. (2020). Bankaların Sürdürülebilirlik Endeksine Dahil Edilmelerinin Hisse Senedi Getirileri Üzerindeki Etkisi, *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 11(26), s.89-106.

Izzo, M. F., Fasan, M. ve Tiscini, R. (2021). The Role of Digital Transformation in Enabling Continuous Accounting and the Effects on Intellectual Capital: The Case of Oracle, *Meditari Accountancy Research*, 30(4), s.1007-1026.

JieWei, W., JianQiang, C., Li, L., YuZheng, L., Zhenhong, GU., ve Loang, O. K. (2023). The Impact of Digital Transformation on Financial Reporting and Analysis in the Accounting Industry. *International Journal of Accounting, Finance and Business (IJAFB),* 8(50), s.290 -309.

Kucherenko, T., Anishchenko, H., Melnyk, L. ve Glinkowska-Krauze, B. A. (2021). Accounting Information System under the Digital Transformation. Oblìk ì finansi, 4(94), s.23-29. https://doi.org/10.33146/2307-9878-2021-4(94)-23-29.

Kurniawarman, D. (2024). Digital Transformation for Sustainability Business Analysis with Global Reporting Index (GRI) Standard (Case Study at Pt Datascrip), *Jurnal Penelitian Ilmu Manajemen (JPIM),* 9(1), s.22-29.

Machado, M. ve Hatakeyama, K. (2023). Digital Transformation as an Enabler of Sustainability in Supply Chain and Logistics: Evidence from the Field, 2023 Portland International Conference on Management of Engineering and Technology (PICMET), Monterrey, Mexico, 23-27 July 2023.

Nishant. R., Kennedy, M. ve Corbett, J. (2020). Artificial Intelligence for Sustainability: Challenges, Opportunities, and Research Agenda, *International Journal of Information Management*, 53, s.1-13.

Özmen, A. Karako., M. ve Yeşildağ, E. (2020). Sürdürülebilirlik Raporlaması: BIST Sürdürülebilirlik Endeksinde Yer Alan Şirketler Üzerine Bir Uygulama, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 63, s.153-174.

Tekbaş, İ. (2019). *Muhasebenin dijital Dönüşümü ve Mali Mühendislik*, 2. Baskı. Ceres Yayınları, İstanbul.

Türkiye'de Dijital Dönüşüm ve Okuryazarlık (2022). Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, https://www.btk.gov.tr/uploads/pages/arastirma-raporlari/tu-rkiyede-dijital-do-nu-s-u-m-ve-dijital-okuryazarlik.pdf (Erişim Tarihi: 25.04.2024)

Vial, G. (2019). Understanding Digital Transformation: A Review and a Research Agenda, *The Journal of Strategic Information Systems*, 28(2), s.118-144.

KAYNAKÇA

Akpınar, S. (2009). *Girişimciliğin Temel Bilgileri*. Kocaeli: Umuttepe Yayınları.

Atsan, N. ve Erdoğan, E. (2015). Girişimciler İçin Alternatif Bir Finansman Yöntemi: Kitlesel Fonlama (Crowdfunding), *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 10(1), 297- 320.

Arıkboğa, F. Ş. (2003). *Entelektüel Sermaye*. İstanbul: Derin Yayınları.

Benjamin, M. S. ve Margulis, J. (2005). *Angel Capital: How to Raise Early-Stage Private Equity Financing.* New Jersey Published simultaneously in Canada: John Wiley & Sons, Inc.

Bingöl, G. ve Türkmen, S. Y. (2016). Girişimciliğin Finansmanında Melek Sermaye Ve Türkiye Uygulaması. *Öneri Dergisi*, 12(45), 357-373.

Bontis N., C. W. Choo (2001). *The Strategic Management of Intellectual Capital and Organizational Knowledge.* New York: Oxford University Press.

Bontis N. (2002). *World Congress on Intellectual Capital Readings*. Boston: Butterworth-Heinemann/ KMCI Press.

Branscomb, Lewis M. ve Philip Auerswald (2002). Between Invention and Innovation: An Analysis of Funding for Early-Stage Technology Development, Prepared for Economic Assessment Office, Advanced Technology Program, National Institute of Standards and Technology.

Çıkrıkçı M., Daştan A. (2002) Entelektüel Sermayenin Temel Finansal Tablolar Aracılığıyla Sunulması, *Bankacılar Dergisi*, Sayı 43

Duffy, J. (2000). Measuring Customer Capital, *Strategy&Leadership*, 25(5).

Emrem, A. E. (2004). Entelektüel Sermaye ve Bileşenlerinin Kavramsal Analizi. *ISGUC* The Journal of Industrial Relations and Human Resources, *6*(1).

Edvinsson, L. (1997). Developing Intellectual Capital at Skandia. Long Range Planning, 30(3), 320-373.

Edvinsson L (2000). Some Perspectives on Intangibles and Intellectual Capital 2000. *Journal of Intellectual Capital,* 1(1), 2000.

Emrem E (2003). Entelektüel Sermaye ve Bileşenlerinin Kavramsal Analizi. *İş, Güç, Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 1(6), 2003.

Erzioni, A. (1988). *The Moral Dimension. Towards a New Economics* (The Free Press, New York).

Ganti, A. (2019). *Angel İnvestor*. Investopedia Web Site: https://www.investopedia.com/terms/a/ angelinvestor.asp

Güney, S. (2008). *Girişimcilik Temel Kavramlar ve Bazı Güncel Konular*, Siyasal Kitabevi.

Görmüş, A. Ş. (2009). Entelektüel Sermaye ve İnsan Kaynakları Yönetiminin Artan Önemi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(1), 57-75.

Grafström, Gottfried, Edvinsson, Leif, Accounting for Minds, Larsherberts Offset, Sweden.

Hindle, Kevin ve Leo Lee (2002). An Exploratory Investigation of Informal Venture Capitalists in Singapore. *Venture Capital*, 4(2), 169-181.

Itami, H., (1987). *Mobilizing Invisible Assets*. Harvard University Press‖. Cambridge, MA

Kantar, E. (2008). Kobi'ler ve Girişimciler İçin Alternatif Sermaye ve Fon Kaynakları: Girişim Sermayesi ve Melek Yatırımcı (Deri Sektöründe Bir Uygulama). Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Koçel, T. (1998). *İşletme Yöneticiliği*. Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş. İstanbul.

Küçük, O. (2007). *Girişimcilik ve Küçük İşletme Yönetimi*. İstanbul: Seçkin Kitabevi.

Landström, H. (1998) Informal Investors as Entrepreneurs, Technovati"on, 18 (5), 321-333.Mayfield,

Osnabrugge, Mark V. (2000). A Comparison of Business Angel and Venture Capitalist Investment Procedures: An Agency Theory-Based Analysis. *Venture Capital*, 2 (2), 91-109.

Osnabrugge, Mark V., ve Robert J. R. (2000). Angel Investing: Matching Start-up Funds with Start-up Companies. The Guide for Entrepreneurs Individual Investors and Venture Capitalist (San Francisco: Jossey-Bass).

Özdoğan, O. N. (2001). Alternatif Bir Finansman Aracı Olarak Angel Finanslama ve Kuşadası'nda Faaliyet Gösteren KOBİ'lerin Finanslama Yönelimleri, I. Orta Anadolu Kongresi: KOBİ'lerin Finansman ve Pazarlama Sorunları, Nevşehir, 151-164.

Perktaş, E., ve Uçar, M. (2015). Girişimcilik ve Girişimin Finansmanında Melek Yatırımcı ve Uygulama Alanları, *Route Educational and Social Science Journal*, 2 (1).

Prowse, Stephen (1998), Angel Investors and the Market for Angel Investments. *Journal of Banking & Finance*, 22 (6-8): 785-792.

Smith, Donald J., Colin M. Mason ve Richard T. H. (2010). Angel Investment Decision Making As a Learning Process, Research Paper, Hunter Centre For Entrepreneurship,University of Strathclyde Business School.

Stewart T. A. (1991). Brainpower. Fortune, Cilt: 123, Sayı 11, 1991.

Stewart T. A. (1997). *Entelektüel Sermaye: Kuruluşların Yeni Zenginliği*. MESS Yayın No: 258, (Çev: Nurettin ELHUSEYNİ), İstanbul, 1997.

Sudek, R. (2007). Angel Investment Criteria, *Journal of Small Business Strategy*,17(2): 89- 103.

Sullivan, Mary K. ve Alex Miller (1996). Segmenting the Informal Venture Capital Market: Economic, Hedonistic and Altruistic Investors, *Journal of Business Research*, 36 (1), 25-35.

Suyadal, M. (2019). Entelektüel Sermaye, Finansal Performans ve Makroekonomik Faktörler: Dünya Bankaları Üzerine Ampirik Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Teece, D. (2000). *Managing Intellectual Capital*, Oxford University Press, New York.

Tseng C. Ve Y. J. Goo (2005). Intellectual Capital and Corporate Value in an Emerging Economy: Emperical Study of Taiwanese Manufacturers. *R&D Management*, Cilt: 35, Sayı:2, 2005.

Uluyol, O. (2008). Girişimcilikte Alternatif Bir Finansman Modeli Olarak Melek Finansman Yöntemi.

URL 1: Bilmedik F., Entelektüel Sermaye, http://danismend.com/kategori/altkategori/entellektuel-sermaye/ (12.12.2019)

URL 2 https://www.isarder.org/

William (2000). What is Informal Venture Capital and Who are Angels? Kansas Economic Report, Spring 2000, 28, Wichita State University, Wichita, Kansas.

Wiltbank, R., Read, S., Dew, N. ve Sarasvathy, S. D. (2009). Prediction and control under uncertainty: Outcomes in angel investing. *Journal of Business Venturing, 24*(2), 116-133.

Vanacker, T., Collewaert, V.ve Paeleman, V. (2013). The Relationship between Slack Resources and the Performance of Entrepreneurial Firms: The Role of Venture Capital and Angel Investors, *Journal of Management Studies*, 50 (6).

Vance, D. E. (2005), Raising Capital (Camden, New Jersey: Springer Press)

Yereli, N. ve Gerşil G. (2005). Entelektüel Sermayeyi Ölçme ve Raporlama Yöntemleri, *Yönetim ve Ekonomi*, 12(2), 17-29.

Zachary, R.,ve Mishra, C. S. (2013). Research on angel investments: the intersection of equity investments and entrepreneurship. *Entrepreneurship Research Journal, 3*(2), 160-170.

EDİTÖR: **PROF. DR. H. MUSTAFA PAKSOY**

ŞİRKETLERİN BİRLEŞME VE DEVRALINMASININ

YÖNETİM VE ÖRGÜTSEL

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

YAZAR: **GÖKÇE SULTAN TAŞLIYAN**

EĞİTİM
yayınevi

ŞİRKETLERİN BİRLEŞME VE DEVRALINMASININ YÖNETİM VE ÖRGÜTSEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yazar: Gökçe Sultan Taşlıyan
Editör: Prof. Dr. H. Mustafa Paksoy

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

E-ISBN: 978-625-6658-87-5
1. Baskı, Mayıs 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

ŞİRKETLERİN BİRLEŞME VE DEVRALINMASININ YÖNETİM VE ÖRGÜTSEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ
Yazar: Gökçe Sultan Taşlıyan
Editör: Prof. Dr. H. Mustafa Paksoy
VII+106 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-6658-87-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Akdoğdu, E. ,2011, "Türkiye'de 1988-2008 Dönemindeki Firma Birleşmeleri, Birleşme Dalgaları ve Genel Tablo", Muhasebe ve Finansman Dergisi, Ekim, 52: 137-152.

Alexandridis, G., Mavis, C.P. & Travlos, N.G., 2011, How Have M&As Changed? Evidence From The Sixth Merger Wave, European Journal of Finance, (18), 663-688.

Altuğ, O. ,1998, Finansal Yönetim, Marmara Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1998.

Appleton, A. F., 2006, Sustainability: A practitioner's relection. Technology in Society, 28, s. 3-18.

Avcı U., Topaloğlu C., 2009, Hiyerarşik Kademelere Göre Liderlik

Davranışlarını Algılama Farklılıkları: Otel Çalışanları Üzerinde Bir Araştırma,KMU İİBF Dergisi Yıl:11 Sayı:16, 3

Chandler Jr., Alfred D., 1991, "Corporate Strategy and Structure: Some Current Considerations" Society, Vol. 35, 347-350.

Demirbağ A. , 2005, Şirket Birleşme Ve Devralmalarında İnsan Kaynaklarının Rolleri, 5-15.

Depamphilis D., 2011, Mergers and Acquisitions Basics, Academic Press Elsevier, USA 27-29

Doane, D. ve MacGillivray, A., 2001, Economic Sustainability The Business Of Staying In Business, New Economics Foundation, 1-52.

Dyllick T., Hockerts K. , 2002, "Beyond the Case for Corporate Sustainability" Business Strategy and the Environment, (2002) ,11:130-141.

Erdem T., 2012, Şirket Birleşmelerinin Vergisel Boyutu, Vergi Sorunları Dergisi, Haziran 2012, Sayı 285.

Erkan, G. , 2003, Şirket Birleşmelerinin Muhasebeleştirilmesi ve Bir Uygulama, s. 49-100

Ferdig M. A., 2007, Sustainability Leadership: Co-creating a Sustainable Future, Journal of Change Management, 7(1), 25-35.

Gedik Y., 2020, Sosyal, Ekonomik Ve Çevresel Boyutlarla Sürdürülebilirlik Ve Sürdürülebilir Kalkınma, International Journal of Economics, Politics, Humanities & Social Science, Vol: 3 Issue: 3, s. 207-208

Goel, A.M., Thakor, A.V., 2009, Do Envious Ceos Cause Merger Waves?, Review of Finan- cial Studies, 2(23), 487-517.

Göktürk K. , 2013, Türk Ticaret Kanununa Göre Ticaret Şirketlerinin Birleşme Süreci ve Bazı Sorunlar, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C.XVII, Sa.1-2.

Hahn T., Scheermesser M., 2006, "Approaches to Corporate Sustainability Among German Companies", Corporate Social Responsibility and Environmental Management

Hargreaves A. , Fink D. , 2003, The Seven Principles of Sustainable Leadership,3

Harperin, M., & Bell, S. J., 1992. Research guide to corporate acquisitions, mergers, and other restructuring. Westport, CT: Greenwood.

Kleinert J., Klodt H. , 2002, "Causes And Consequences of Merger Waves",

Kiel Woring Papers, No: 1092, 1-28.

Koçel, T., 2011, İşletme Yöneticiliği, 13. Baskı, İstanbul: Beta Basım Yayın, s.569

Köktürk S. M., Kont O. Ş., 2004, Şirket Birleşmeleri, "Birleşme ve Satın Almalarda İnsan Kaynakları ve Pazarlama Sorunları", Alfa Yayınları, İstanbul, 563

Konak F., Çıtak L., 2018, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl: 8 Sayı: 16, 193-196

KPMG, 2011, A New Dawn: Good Deals In Challenging Times, https://www.kpmg.com/KY/en/IssuesAndInsights/ArticlesPublications/PublishingI mages/a-new-dawn-publication.pdf (16.09.2015).

Kuşat N., 2012, Sürdürülebilir İşletmeler İçin Kurumsal Sürdürülebilirlik Ve İçsel Unsurları, Afyon Kocatepe Üniversitesi, İibf Dergisi C.XIV, S II, 228-230

Littig, B. ve Griebler, E., 2005, Social Sustainability: A Catchword between Political Pragmatism and Social Theory, International Journal for Sustainable Development, 8(1/2), s. 65-79.

Marım Y., 2021, Sürdürülebilirlik Kavramı Bağlamında Türk Eğitim Sistemine Eleştirel Bir Bakış, Eurosian Conference on Language and Social Science, Şubat 2021, s. 628-640

Mısırdalı Yangil F. ,2016, Sosyal Bilimler Dergisi Sayı:48 , 137-139

Mitchell,M.L., Mulherin J.H., 1996, "The Impact of Industry Shocks On Takeover and Restructu- ring Activity", Journal Of Financial Economics, Elsevier, 41(2), 193-229.

Morelli, J., 2011, Environmental Sustainability: A Definition for Environmental Professionals, Journal of Environmental Sustainability, Vol: 1(1), Article 2, 1-10.

Overman S., 1999, Learning Your M&ABC's, HR Focus, vol.76, no.8, s.7.

Oxford Dictionary of Business, 1996. 2nd Edition, Oxford Universty Pres, 233.

Pernsteiner, H., 2004, Şirket Birleşmeleri, "İşletme Bilimi Literatüründe Birleşme Kavramı", Alfa Yayınları, İstanbul, 594-595.

Prasad, M., Mishra, T. ve Bapat, V. , 2019, Corporate Social Responsibility And Environmental Sustainability: Evidence From India Using Energy Intensity As An Indicator Of Environmental Sustainability, IIMB Management Review, Vol: 31 (4), 374-384.

Pritchett, P., 1997. After the Merger, McGraw Hill, New York, 5, 6, 17 ve 24.

Ravenscraft, D.J., 1987, "The 1980s Merger Wave: An Industrial Organization Perspective", The Mer- ger Boom, Federal Reserve Bank of Boston, 17-37.

Ross, S. A., Westerfield, R. W., & Jordan, B. D., 1995. Fundamentals of corporate finance. Burr Ridge, IL: Irwin.

Saka E., 2008, Şirket Birleşmelerinin Çalışanlar Üzerindeki Etkileri ve Bu Süreçte İnsan Kaynakları Yönetiminin Önemi ve Bankacılık Sektöründe Bir Araştırma, 44-47

Šimanskienė L., Župerkienė E., 2014, Sustainable Leadership: The New Challenge for Organizations. Forum Scientiae Oeconomia, 2(1), 81-93.

Sudarsanam S., 2003, Creating Value Through Mergers and Acquisitions: The Challenges, Prentice Hall, Harlow England, 299-341

Şahin, A., Temizel, H., Örselli, E., 2004, Bankacılık sektöründe çalışan yöneticilerin kendi liderlik tarzlarını algılayış biçimleri ile çalışanların yöneticilerinin liderlik tarzlarını algılayış biçimlerine yönelik uygulamalı bir çalışma. 3. Ulusal Bilgi, ekonomi ve yönetim kongresi bildiri kitabı. Sözkesen matbaacılık, Eskişehir, 657-665.

Şahin, O.N., 2016, Türkiye'deki Şirket Birleşmeleri Verilerinin Yıllar İtibariyle Analizi Ve Dünya Geneli, Abd, Ab Ve Asya-Pasifik Verileri İle Karşılaştırması, Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi Cilt: 8, Sayı: 15, 240-260

Şen, H., Kaya, A., Alpaslan B., (2018), Sürdürülebilirlik Üzerine Tarihsel ve Güncel Bir Perspektif, Ekonomik Yaklaşım, 29 (107) : 1-47

Tarakçı, H. ,1996, Gelir Kurumlar ve Katma Değer Vergisi Kanununa Göre Mükellefiyetin Sona Ermesi ve Kurumlaşma, Değişim Yayınları, İstanbul.

Tokgöz N., Önce S., 2009, "Şirket Sürdürülebilirliği: Geleneksel Yönetim Anlayışına Alternatif", Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi, C.XI, S.I, 249-272.

Uçanok B., Bakanay H., Milli E., 2008, Satın Alma ve Şirket Birleşmeleri Sürecinde, İç İletişim ve Örgütsel Bağlılığın, Kişi-Kurum Uyumu ve Kültür Çatışması Üzerindeki Etkileri, Marmara İletişim Dergisi, 13, 234

U.S Department Of Energy, 2020, Environmental Sustainability, https://www.energy.gov/lm/listings/environmental-sustainability Erişim Tarihi: 08.09.2023

Wayne H.ve diğ. , 1986, Management Concepts and Practices, Boston: Allyn and Bacon,

Yavuz, V. Alpagut, 2010, "Sürdürülebilirlik Kavramı ve İşletmeler Açısından Sürdürülebilir Üretim Stratejileri", Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C:7, Sayı 14,63-86.

HÜSEYİN SADETTİN AREL

VE

"BİR MUSİKİ MASALI"

Dr. Orkun Zafer Özgelen

EĞİTİM
yayınevi

HÜSEYİN SADEDDİN AREL VE BİR MUSİKİ MASALI

Yazar: Dr. Orkun Zafer Özgelen
Editör: Doğukan Uzun

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Mustafa Utku Cömert

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

ISBN: 978-625-6658-71-4
1. Baskı, Nisan 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

HÜSEYİN SADEDDİN AREL VE BİR MUSİKİ MASALI
Dr. Orkun Zafer Özgelen
XVI+58 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-71-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçı

KAYNAKLAR

Arel, Hüseyin, Sadettin, 1948, *Musiki Mecmuası*, Sayı: 1,2,3,4,5,6,7,8: İstanbul.

Arel, Hüseyin, Sadettin, 1986, *Türk Musikisi Nazariyatı Dersleri*, Kültür Bakanlığı Yayınları: Ankara.

Baysal, Ozan, 2014, *Aristoksenos'un Müzik Bilim Anlayışı*, Akademik Bakış Dergisi, Sayı: 46.

Budak, Ali, 2002, *Batılılaşma Sürecinde Çok Yönlü Bir Osmanlı Aydını: Münif Paşa*, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: İstanbul.

Dağtaşoğlu, Ahmet, Emre, 2007, *Platon'da Yöntem Sorunu*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: İstanbul.

Hakkı, İsmail, 1926, *Türk Musikisi, Nota, Usul, Makamat ve Solfej Metodu,* İskender Kutmanı Müzik Evi: İstanbul.

Öztürk, Okan, Murat, 2020, Türk Müziğinde Yekta, Ezgi ve Arel Teorilerinin Pozitivist İnşası: Kısa Fakat Eleştirel Bir Tarihçe, EJMD, (16).

Sezikli, Ubeydullah, Risale-i Musiki-Kırşehirli Yusuf bin Nizameddin, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları: Ankara.

Uygun, Nuri, Mehmet, 1996, *Safiyüddin Abdülmü'min ve Kitabü'l Edvarı*, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: İstanbul.

TÜRK MÛSİKÎSİ TARİHÎ TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ

MEHMET TIRAŞCI

EĞİTİM
yayınevi

TÜRK MÛSİKÎSİ TARİHÎ TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ
MEHMET TIRAŞCI

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-605-70056-6-3
1. Baskı, Kasım 2020

Baskı Cilt
Bulut Dijital Matbaa Sanayi Ticaret Limited Şirketi
Musalla Bağları Mah. İnciköy Sok. 1/A
Selçuklu / KONYA
Matbaa Sertifika No: 48120

Kütüphane Kimlik Kartı
TÜRK MÛSİKÎSİ TARİHÎ TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ
MEHMET TIRAŞCI
115 s., 165x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-605-70056-6-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi
Eğitim Yayınevi
Rampalı İş Merkezi Kat: 1 No: 121
Tel: (0332) 351 92 85 • Meram/KONYA
E-mail: bilgi@egitimyayinevi.com

kitapmatik
internetteki kitapçınız
kitapmatik.com.tr

KAYNAKÇA

Akbaş, İsmail, *Ebu'l-Ferec Isfahânî'nin Kitâbü'l-Eğânî İsimli Eseri ve Bu Eserde Geçen Müzik Terimleri,* Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2019.

Akdoğan, Bayram, *Fethullah Şirvânî ve Mûsikî Risâlesi,* Bilge Ajans, Ankara 2009.

Altundağ, Ayşe, *Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi'nde Türk Mûsikîsi İle Alakalı Bilgiler*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2005.

Arısoy, Mithat, *Seydî'nin el-Matla' Adlı Eseri Üzerine Bir Çalışma,* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1988.

Arpaguş, Faysal, *Ma'lûmât Mecmuası'nın 1-500 Sayılarında Yer Alan Türk Mûsikîsi İle İlgili Makaleler*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2004.

Arslan, Fazlı, *Safiyyüddîn-i Urmevî ve Şerefiyye Risâlesi,* AKM Yayınları, Ankara 2007.

_____; *İslam Medeniyetinde Mûsikî,* Beyan Yayınları, İstanbul 2015.

Ayverdi, İlhan, *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*, Kubbealtı Yayınları, İstanbul 2010.

Bardakçı, Murat, *Maragalı Abdülkadir,* Pan Yayıncılık, İstanbul 1986.

_____; "Derviş es-Seyyid Mehmed Emin'in Tanbur Perdeleri Risâlesi", *Musikişinas,* 2000, sa. 4, s. 6-39.

_____; *Ahmed Oğlu Şükrullah.* Pan Yayıncılık, İstanbul 2012.

Başer, Fatma Adile, *Türk Mûsikîsinde Abdulbâki Nâsır Dede*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 1996.

Bedr-i Dilşad, *Muradnâme,* tsz, Milli Kütüphane Fahri Bilge Kolleksiyonu Nu. 70.

Can, M. Cihat, *XV. Yüzyıl Türk Mûsikîsi Nazariyatı,* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 2001.

Cevher, M. Hakan, *Ali Ufkî Bey ve Hâzâ Mecmûa-i Sâz ü Söz,* Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İzmir 1995.

Çakır, *Ahmet, Alişah bin Hacı Büke'nin (?-1500) Mukaddimetü'l-Usûl Adlı Eseri*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 1999.

Devellioğlu, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat,* Aydın Kitapevi, Ankara 2017.

Dinçil, Cem, *Yeni Tarama Sözlüğü,* Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1983.

Doğrusöz, Nilgün, *Harirî bin Muhammed'in Kırşehrî Edvârı Üzerine Bir İnceleme,* İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 2000.

_____; *Mûsikî Risâleleri (Ankara Milli Kütüphane 131 Numaralı Yazma),* Bilim Kültür ve Sanat Derneği Yayınları, İstanbul 2012.

Durmaz, Canan, *Türk Müziğinde Terminoloji*, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1995.

Düzenli, Pehlul, *İslam Kültür Tarihinde Mûsikî,* Kayıhan Yayınları, İstanbul 2014.

Ekinci, M. Uğur, *Kevserî Mecmuası,* Pan Yayıncılık, İstanbul 2016.

Elçin, Şükrü, *Ali Ufkî, Hayatı, Eserleri ve Mecmûa-i Sâz ü Söz,* Kültür Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1976.

Farabî, *Kitâbü'l-Mûsikâ'l-Kebîr (thk: Gattâs Abdulmelik el-Haşşâbe, Ahmed Mahmûd el-Hıfnî),* Dârü'l-Kitâbi'l-Arabî, Kahire 1967.

Farmer, Henry George, *A History Of Arabian Music,* Burleigh Press, London 1929.

_____; *The Sources of Arabian Music,* E. J. Brill, Leiden 1965.

Fârukî, Lois Ibsen, *An Annotated Glossary of Arabic Musical Terms,* Greenwoods Press, Londra 1981.

Güray, Cenk, *Bin Yılın Mirası Makamı Var Eden Döngü: Edvar Geleneği,* Pan Yayıncılık, İstanbul 2011.

İlhan Harmancı, Ayşe Başak*, Klasik Türk Mûsikîsi'nde İkâ' Kavramı*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 2011.

Kalender, Ruhi, *XV. Yüzyılda Türk-İslam Mûsikî Kuramı (Nazariyatı) ve Zeynü'l-Elhân fî İlmi't-Te'lîf ve'l-Evzân,* Ankara Üniversitesi Doktora Tezi, Ankara 1982.

Kamiloğlu, Ramazan, *Şehrî Kırşehrî el-Mevlevî Yusuf ibn Nizameddin İbn Yusuf Rûmî'nin Risâle-i Mûsikîsi'nin Transkribe ve Değerlendirilmesi,* İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tez, Malatya 1998.

Kanar, Mehmet, *Farsça-Türkçe Sözlük*, Say Yayınları, İstanbul 2015.

Kanık, M. Zinnur, *Mahmud Bin Abdülaziz'in "Makâsidü'l-Edvâr" Adlı Eseri,* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 2011.

Karabaşoğlu, Cemal, *Abdülkadir-i Meragî'nin Makâsidü'l-Elhân Adlı Eseri,* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 2010.

Karadeniz, M. Ekrem, *Türk Mûsikîsinin Nazariye ve Esasları,* İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2012.

Karaduman, İrfan, *İlm-i Edvâr-ı Mûsikî,* Asitan Kitap, Ankara 2014.

Kaygusuz, Nermin, *İsmail Hakkı Bey ve Mûsikî Tekâmül Dersleri,* İTÜ Vakfı Yayınları, İstanbul 2006.

Keykâvus, *Kabusnâme (Çev: Mercimek Ahmed, Haz: Orhan Şaik Gökyay),* Kabalcı Yayınevi, İstanbul 2006.

Kitâbü fî Ma'rifeti'l-Engâm ve'l-Hünûk ve't-Tarab fi'l-İsnâ 'Aşar ve's-Sitte, Topkapı Sarayı Müzesi III. Ahmed Kütüphânesi Arapça Yazmalar Bölümü A. 2130, s. 2-47.

Kitâbü Keşfü'l-Hümûm ve'l-Kürab fî Şerhi Âleti't-Tarab, Topkapı Sarayı Müzesi III. Ahmed Kütüphanesi Yazma Eserler Bölümü. Nu. 3465.

Koç, Ferdi, *Abdülaziz b. Abdülkâdir Meragî ve "Nekâvetü'l-Edvâr" İsimli Eserinin XV. Yüzyıl Mûsikî Nazariyatındaki Yeri,* Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara 2010

Kolukırık, Kubilay, *Abdülkâdir Merâğî ve Şerhü'l-Edvâr'ı*, AKM Yayınları, Ankara 2009.

Konuk, Ahmet Avni, *Fihrist-i Makâmât,* Nota Yayıncılık, İstanbul 2007.

Kurban, Gülzâdem, *Tevârîh-i Mûsikiyyûn (İnceleme-Metin-İndeks),* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisan Tezi, İstanbul 1990.

Kutluğ, Yakup Fikret, *Türk Mûsikîsinde Makamlar,* Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2000.

Levendoğlu Yılmaz, N. Oya, *XIII. Yüzyıldan Günümüze Kadar Varlığını Sürdüren Makamlar ve Değişim Çizgileri,* Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara 2002.

Mahfûz, Hüseyin Ali, *Kâmûsu'l-Mûsîki'l-Arabî,* Dâru'l-Hürriyye, Bağdat 1977.

Mu'cemü'l-Vasıt, Mektebetü'ş-Şürûku'd-Devliyye, Kahire 2005.

Mutçalı, Serdar, *Arapça-Türkçe Sözlük,* Dağarcık Yayınları, İstanbul 1995.

Ögel, Bahaeddin, *Türk Kültür Tarihine Giriş,* Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1987.

Öncel, Mehmet, *XI. Yüzyıl Mûsikî Nazariyatı İbn Zeyle'nin el-Kâfî fi'l-Mûsîkâ'sı,* Endülüs Yayınları, İstanbul 2018.

_____; *Hasan b. Ahmed b. Ali el-Katib'in Kemâlü Edebi'l-Ğınâ Adlı Eseri,* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 2017.

Özçimi, M. Sadrettin, *Hızır bin Abdullah ve Kitâbü'l-Edvâr,* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1989.

Özkan, İsmail Hakkı, *Türk Mûsikîsi Nazariyatı ve Usûlleri, Kudüm Velveleleri,* Ötüken Yayınları, İstanbul 2006.

Öztuna, Yılmaz, *Büyük Türk Mûsikîsi Ansiklopedisi,* Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1990.

_____*; Türk Mûsikîsi Kavram ve Terimleri Ansiklopedisi,* AKM Yayınları, Ankara 2000.

Pakalın, Mehmet Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1970.

Popescu-Judetz, Eugenia, *Prens Dimitrie Cantemir (Çev: Selçuk Alimdar),* Pan Yayıncılık, İstanbul 2000.

_____; *Tanbûrî Küçük Artin,* Pan Yayıncılık, İstanbul 2002.

Pekşen, Ahmet, *Zeynü'l-Elhân İsimli Eserin Metin ve Sözlük Çalışması (Lâdikli Mehmed Çelebi),* İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2002.

Racy, A. J., *Arap Dünyasına Müzik, Tarab Kültürü ve Sanatı,* Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2007.

Rızvanoğlu, M. İsmail, *Fârâbî'de İkâ' Teorisi*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 2007.

Sevinç, Muhammet, *İbnü't-Tahhân'ın Hâvi'l-Fünûn ve Selveti'l-Mahzûn Adlı Mûsikî Eseri (Tahkik ve İnceleme),* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 2020.

Sezikli, Ubeyd, *Kırşehirli Nizameddin İbn Yusuf'un Risâle-i Mûsikî Adlı Eseri,* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2000.

_____; *Abdülkadir Meragî ve Câmiu'l-Elhân'ı,* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 2007.

Shiloah, Amnon, *The Theory of Music In Arabic Writtings (c. 900-1900),* G. Henle Verlag, München 1979.

Şemseddin Samî, *Kâmûs-i Türkî,* Çağrı Yayınları, İstanbul 2010.

Tekin, Abdülkadir, *Türk Mûsikîsinde Nağmeler ve Makamlar,* Büyüyenay Yayınları, İstanbul 2015.

Tekin, Erhan, *Safedî'nin Müzik Teorisinin İncelenmesi,* İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2007.

Tekin, Hakkı, *Lâdikli Mehmed Çelebi ve er-Risâletü'l-Fethiyye'si,* Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Niğde 1999.

Tıraşcı, Mehmet, *Kitâbü Keşfi'l-Humûm ve'l-Kürab fî Şerhi Âleti't-Tarab İsimli Anonim Mûsikî Eseri,* AKM Yayınları, Ankara 2018.

_____; "İbrahim Edhem Efendi'nin Netayic-i Mûsikâr İsimli Risâlesi", *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2015, sa. 15, s. 175-194.

_____; *Türk Mûsikîsi Nazariyatı Tarihi,* Kayıhan Yayınları, İstanbul 2017.

Tirevî, Kadızâde Mehmed, *Risâle-i Mûsikî,* Kastamonu İl Halk Kütüphanesi Yazma Eserler Bölümü Nu. 222.

Tura, Yalçın, *İnceleme ve Gerçeği Araştırma (Tedkîk ü Tahkîk),* Pan Yayıncılık, İstanbul 2006.

_____; *Mûsikîyi Harflerle Tespit ve İcrası Kitabı,* Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2001.

_____; *Türk Mûsikîsinin Meseleleri,* Pan Yayıncılık, İstanbul 1988.

Turabî, Ahmet Hakkı, *Kindî'nin Mûsikî Risâleleri*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1996.

_____; *Mûsikî – İbn Sînâ*, Litera Yayıncılık, İstanbul 2004.

_____; "İlk Dönem İslam Dünyasında Mûsikî Çalışmalarına Bir Bakış" *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,* 1995-1997, sa.13-15, s. 225-248.

Tüfekçioğlu, Seda, *XV. Yüzyıl Edvâr Kitaplarında Enstrümanlar*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 2015.

Türkçe Sözlük, *Türk Dil Kurumu Yayınları,* Ankara 2011.

Uçan, Ali, *Geçmişten Günümüze Günümüzden Geleceğe Türk Müzik Kültürü,* Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara 2000.

Uslu, Recep, "X. YY`da Ansiklopedi Bilgini Harizmî ve Eserindeki Musiki Bilgileri", *Mûsikî Mecmuası,* 2001, sa. 471, s. 64-67.

_____; *Mehmed Hafid Efendi ve Mûsikî,* Pan Yayıncılık, İstanbul 2001.

_____; *Merâgî'nin Son Müzik Eseri Zevâid-i Fevâid-i Aşere*, AKM Yayınları, Ankara 2018.

_____; *Merâgî'den II. Murad'a Müziğin Maksatları Makâsıdu'l-Elhân*, AKM Yayınları, Ankara 2015.

Uygun, Mehmet Nuri, *Tirevî'nin Mûsikî Risâlesi*, Dört Mevsim Kitap, İstanbul 2016.

_____; *Safiyyüddîn Abdülmü'mîn Urmevî ve Kitâbü'l-Edvâr'ı,* Kubbealtı Neşriyâtı, İstanbul 1999.

Uz, Kazım, *Mûsikî Istılâhatı,* Küğ Yayını, Ankara 1964.

Yahşî, Turgut, *Mufaddal b. Seleme'nin Kitâbü'l-Melâhî ve Esmâihâ Adlı Eserinin İncelenmesi,* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2013.

Yalçın, Gökhan, *Hâşim Bey Mecmuası,* AKM Yayınları, Ankara 2016.

Yardım, Süleyman, *Tarih Boyunca Türk Askeri Müziğinde Kullanılan Sazlar*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Konya 2010.

Yekta, Rauf, *Türk Mûsikîsi Nazariyatı*, Mahmut Bey Matbaası, İstanbul 1924.

_____; *Türk Mûsikîsi,* Pan Yayıncılık, İstanbul 1986.

Yıldız, Kürşat, *Tercüme-i Risâle-i Mûsikî ve İlm-i Edvâr-ı Mûsikî, Çeviri Yazı, İnceleme – Karşılaştırma,* Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Sakarya 2010.

Yıldız, Zeynep, *Hasan Kaşanî'nin Kenzü't-Tuhaf Adlı Eseri,* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2011.

KİŞİSEL VERİ GÜVENLİĞİ VE
SOSYAL AĞLAR

Dr. Öğr. Üyesi Cansu Arısoy Gedik

EĞİTİM
yayınevi

KİŞİSEL VERİ GÜVENLİĞİ VE SOSYAL AĞLAR

Dr. Öğr. Üyesi Cansu Arısoy Gedik

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-79-0
1. Baskı, Mayıs 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

KİŞİSEL VERİ GÜVENLİĞİ VE SOSYAL AĞLAR
Dr. Öğr. Üyesi Cansu Arısoy Gedik
X+194 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-79-0

Bu kitap Prof. Dr. Füsun Alver danışmanlığında yazılmış olan doktora tezinden üretilmiştir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKÇA

Abbate, J. (1999). *Inventing the Internet*. Cambridge, Mass: MIT Press.

Akçay, G. Z. (2021). Manuel Castells ile İnternet Galaksisi'nde Bir Yolculuk: Siyaset, Ekonomi ve İletişim. *Yeni Medya*. Sonbahar, sayı 11, 158-173.

Akıncı, A. N. (2019). Büyük Veri Uygulamalarında Kişisel Veri Mahremiyet. Sektörler ve Kamu Yatırımları Genel Müdürlüğü Uzmanlık Tezi.

Aktan, C. C. ve Tunç, M. (1998). Bilgi Toplumu ve Türkiye. *Yeni Türkiye Dergisi 4* (19): 118–134.

Aktan, C. C. & Vural, İ. Y. (2016). Bilgi Toplumu, Yeni Temel Teknolojiler ve Yeni Ekonomi. *Yeni Türkiye Bilim ve Teknoloji Özel Sayısı 1*(88): 1-37.

Aktaş, C. (2007). Enformasyon Toplumu Bağlamında Türkiye. *Selçuk İletişim*, *4* (4): 181-193.

Akturan, U. (2015). Modern Tüketimin Tarihçesi: Püritenlikten Dijital Çağa Tüketimin İdeolojisi. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar 52*(610): 35-45.

Al Aghbari, Z. (2015) Mining Big Data - Challenges and Opportunities. *ICEIS 2015 - 17th International Conference on Enterprise Information Systems*, 1-7.

Albrow, M. (1996). *The Global Age: State and Society Beyond Modernity*. Cambridge: Polity Press.

Albrow, M. & King, E. (1990). *Globalization, Knowledge and Society*. Londra: Sage.

Alden, D.L., Steenkamp, J.E. M. ve Batra, R. (1999) Brand positioning through advertising in Asia, North America, and Europe: The role of global consumer culture. *Journal of Marketing*, Ocak, 75–87.

Alver, F. (2004). Neil Postman'ın çocukluğun yok oluşu sürecinde iletişim teknolojisi eleştirisinin eleştirisi. *İletişim Araştırmaları 2*(2): 129-141.

Alver, F. (2011a). *Gazetecilik bilimi ve kuramları: gazetecilik kuram tasarımlarını Türkiye'deki gazetecilik sistemi ve uygulamalarıyla sınama denemesi*. İstanbul: Kalkedon.

Alver, F. (2011b). Eleştirel Kuram Perspektifinden İlk Etkin Alımlayıcı Çalışmaları ve Medya Pedagojisi Çalışmalarına Etkisi. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, Haziran, *15*, 49-72.

Alver, F. (2011c). Basında Siyasal Liderlerin ve Köşe Yazarlarının Sosyal Haklara İlişkin İletilerinin Analizi. *Sosyal Haklar Uluslararası Sempozyumu*, 289-338.

Anant, V., Donchak, L., Kaplan, J., Soller, H. (2020) *The consumer-data opportunity and the privacy imperative*. (Erişim Tarihi: 18.11.2021) https://www.mckinsey.com/business-functions/risk-and-resilience/our- insights/the-consumer-data-opportunity-and-the-privacy-imperative

Ansart, P. (1990). *Les sociologies contemporaines*. Paris: Le Seuil.

Appadurai, A. (1990). Disjuncture and Difference in the Global Economy, *Theory, Culture and Society*. *7*(2–3), 295–310.

Arvidson, A. (2016). Facebook and Finance: On the Social Logic of the Derivative. *Theory Culture and Society*, *33*(6), 3-23.

Aydoğan, A. (2016). Enformasyon ve İletişim Hizmetleri: Kamusal Faydayı Yenide Düşünmek. Funda Başaran ve Haluk Geray (Ed.), *İletişim Ağlarında Yeni Hizmetler* içinde (s. 8-18). Ankara: Ütopya Yayınları.

Ayres, I. ve J. Braithwaite (1992). *Responsive regulation: transcending the dderegulation debate*. Oxford: Oxford University Press.

Babaoğul, M. & Bener, Ö. (2010). Yeni Teknolojiler ve Tüketici Etkileşimi. Müberra Babaoğul ve Arzu Şener (Ed.) *Tüketici Yazıları II içinde* (s.103-116). Hacettepe Üniversitesi TÜPADEM.

Baldini, M. (2000). İletişim Tarihi. G. Batuş (Çev.) İstanbul: Avcıol Basım Yayın.

Bansal, D. (2017). Globalisation of consumer Culture: An Empirical Survey of Consumers in Delhi. *Business Analyst*. *38*(1), 213- 239.

Beck, U., Giddens A. ve Lash, S. (1994). *Reflexive modernization: politics, tradition and aesthetics in the modern social order*. Cambridge: Polity Press.

Beck, U. (1999). *World risk society*. Cambridge: Polity Press.

Beck, U. ve Sznaider, N. (2006). Unpacking Cosmopolitanism for the Social Sciences: A Research Agenda. *The British Journal of Sociology*, *57*(1), 1-23.

Beck, U. (2006). Living in the World Risk Society. *Economy and Society, 35*(3), 329-345.

Beck, U. (2011). Risk Toplumu: Başka Bir Modernliğe Doğru. K. Özdoğan ve B. Doğan (Çev.). İstanbul: İthaki Yayınları.

Bilton, T., Bonnett, K., Jones, P., Lawson, T., Skinner, D., Stanworth, M., Wester, A. (2009). Sosyoloji. Kemal İnal (Çev.). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Blue, J., Condell, J. & Lunney, T. (2018). Digital Footprints: Your Unique Identity. *British Human Computer Interaction Conference,*1-5.

Bourdieu, P. (1977). *Outline of a theory of practice*. Cambridge: Cambridge University Press.

Bourdieu, P. (1979). *La distinction*. *Critique sociale du jugement*. Paris: Minuit. Bourdieu, P. (1984a). *Questions de sociology*. Paris: Editions de Minuit.

Bourdieu, P. (1984b). *Distinction: A social critique of the judgement of taste*. Harvard University Press.

Bourdieu, P. (1986). The forms of capital. J. G. Richardson (Ed.) *Handbook of theory and research for the sociology of education* içinde (s. 241-258). New York: Greenwood Press.

Bourdieu, P. (1990). In Other Words: Essays Towards a Reflexive Sociology. M. Adamson (Çev.). Stanford: Stanford University Press.

Bourdieu, P. (1993). *The field of cultural production: essays on art and literature*. USA: Columbia University Press.

Bourdieu, P. (1995). Pratik Nedenler. H. Tufan (Çev.). İstanbul: Kesit.

Bourdieu, P. (1997). Televizyon Üzerine. T. Ilgaz (Çev.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Bourdieu, P. (2005). The Political Field, the Social Science Field, and the Journalistic Field. R. Benson and E. Neveu (Ed.), *Bourdieu and the Journalistic Field* içinde (s. 29-47). UK: Cambridge: Polity Press.

Bourdieu, P. (2010). Vive la crise!: Sosyal Bilimlerde Hetorodoksi İçin G. Çeğin,

A. Arlı ve U. Tatlıcan (Çev.), *Ocak ve Zanaat Pierre Bourdieu Derlemesi*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Bourdieu, P. (2014). Simgesel Sermaye ve Toplumsal Sınıflar. *Pierre Bourdieu*. *Cogito.* 76, Bahar, 5-52. Yapı Kredi Yayınları.

Bourdieu, P. (2017). Ayrım: Beğeni Yargısının Toplumsal Eleştirisi. D. Fırat ve G. Berkkurt (Çev.). Ankara: Heretik Yayınları.

Bourdieu, P., & Chartier, R. (2014). Sosyolog ve Tarihçi. Z. Karaca (Çev.). İstanbul: Açılım Kitap.

Bourdieu, P. ve Wacquant, L. (1992). *An Invitation to Reflexive Sociology*. Chicago: The University of Chicago Press.

Bourdieu, P. ve Wacquant, L. (2007). *Düşünümsel bir antropoloji için cevaplar*. N. Ökten (Çev.), İstanbul: İletişim Yayınları

Braf, E. (2002). Knowledge or Information. K. Liu, R.J. Clarke, P.B. Andersen,

R.K. Stamper, ES Abou-Zeid, ES. (Ed.) *Organizational Semiotics. IFIP-The International Federation for Information Processing* içinde (71-90.).

Brecht, B. (1932 [1967]). Theory of Radio. *Gesammelte Werke, 3*, 129-134. Frankfurt am Main: Suhrkamp-Verlag.

Bryant, R. E., Katz, R.H., Lazowska, E.D. (2008). Big-Data Computing: Creating Revolutionary Breakthroughs in Commerce. *Science and Society*, 1-15.

Bulao, J. (2021). How much data is created every day in 2021? (Erişim Tarihi: 18.11.2021) https://techjury.net/blog/how-much-data-is-created-every-day/#gref

Campbell-Kelly, M. ve Garcia-Swartz, D. (2005). The History of the Internet: The Missing Narratives. *Journal of Information Technology*, *28*(1), 18-33.

Canpolat, E. (2012). Hürriyet A.Ş. Örneğinde Yeni Medya Sektörü ve Çokuluslaşma Pratiklerinin Temel Eğilimleri. *Selçuk İletişim*, *7*(3), 173-190.

Carré, P. A. (1993). From the telegraph to the telex: a history of technology, early networks and issues in France in the 19th and 20th centuries. *FLUX Cahiers scientifiques internationaux Réseaux et Territoires*, 11, 17-31.

Castells, M. (2001). *The information age: economy, society and culture, end of millenium*. New York: Blackwell Publishers.

Castells, M. ve Himanen, P. (2002). The information society and the welfare state: the Finnish model. Oxford University Press.

Castells, M. (2004). Enformasyon Teknolojisi ve Küresel Kapitalizm. M. Armağan (Der.), Ş. Yalçın (Çev.) *Küresel Kuşatma Karşısında İnsan* içinde (s. 139-175). İstanbul: Ufuk Kitap Yayınları.

Castells, M. (2007). An Introduction to the Information Age. *City*, *(2)*7, 6-16.

Castells, M. (2008). Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum ve Kültür Cilt 1: Ağ Toplumunun Yükselişi. E. Kılıç (Çev.). İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Castells, M. (2020). İnternet Galaksisi İnternet, İş Dünyası ve Toplum Üzerine Düşünceler (T. Asrak Hasdemir, Yay. Haz.). E. Öztürk vd., (Çev.). Phoenix Yayınevi.

Castañeda, A., Javier, F., Martínez, T. (2007). The Dimensionality of Customer Privacy Concern on the Internet. *Online Information Review*, *31*(4), 420-439

Charette, R.N. (2003). Changing The Definition of Risk-Why Risk It?. Edmund

H. Conrow (Ed.), *Effective Risk Management: Some Key To Success* içinde (s. 435- 452). Virginia: American Institute of Aeronautics and Astronautics.

Che, D., Safran, M., Peng, Z. (2013). From Big Data to Big Data Mining: Challenges, Issues, and Opportunities. *DASFAA Workshops, LNCS 7827*, 1–15.

Chernilo, D. (2021). One globalisation or many? risk society in the age of the Anthropocene. *Journal of Sociology*, *57*(1), 12–26.

CIGI (2017). CIGI-Ipsos global survey on internet security and trust, Centre for International Governance Innovation. (Erişim tarihi: 01.01.2023) www.cigionline.org/internet-survey

Civic Consulting (2011). Consumer market study on the functioning of e- commerce and Internet marketing and selling techniques in the retail of goods. *Civic Consulting Survey, Final Report: Part 1: Synthesis* Report. Civic Consulting (Erişim tarihi: 01.01.2023) www.civic-consulting.de/reports/study_ecommerce_goods_en.pdf

Cleveland, M. ve Laroche, M. (2007). Acculturaton to the Consumer Culture: Scale Development and Research Paradigm, *Journal of Business Research*, 60, 249-259.

Cluley, R. ve Brown, S. D. (2015). The Dividualised Consumer: Sketching the New Mask of the Consumer. *Journal of Marketing Management*, *31*(1–2), 107- 122.

Coupland, D. (2011). *Why McLuhan's chilling vision still matters today*. (Erişim tarihi: 18.11.2021)https://www.theguardian.com/commentisfree/2011/jul/20/marshall-mcluhan-chilling-vision

Cova, B. ve Dalli, D. (2009). Working Consumers: the Next step in Marketing Theory? *Marketing Theory*, *9*(3), 315-33.

Çağlar, Ş. (2016). Life-Style Journalism. *Journal of Teaching and Education*, *5*(1), 275–286.

Çelik, H. (2020). Yeni Medyayı Bourdieu Açısından Okumak. *İstanbul Arel Üniversitesi İletişim Çalışmaları Dergis*i, *8*(18), 10-24

Çuhacı, A. (2007). Ulrich Beck'in Risk Toplumu Kuramı. *Sosyoloji Dergisi*, *3*(14), 129-157.

Dahrendorf, R. (1959). *Class and class conflict in industrial society*. Stanford: Stanford University Press.

Data and Marketing Association (2018). *Data privacy: what the consumer really thinks*. (Erişim tarihi: 01.01.2023)

https://dma.org.uk/uploads/misc/5a857c4fdf846-data-privacy---what-the- consumer-really-thinks-final_5a857c4fdf799.pdf

Debord, G. (2018). *Gösteri toplumu*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Digital Information World (2021). 1 of 4 netizen are using online biometrics authentication in some capacity. (Erişim tarihi: 18.11.2023) https://www.digitalinformationworld.com/2021/11/1-in-4-of-netizen-are-using- online.html

Deloitte Digital ve TÜSİAD (2022). E-ticaretin öne çıkan başarısı, tüketici davranışlarında değişim ve dijitalleşme. S: 1-19. (Erişim tariihi 01.01.2023)

https://www.eticaretraporu.org/wp-content/uploads/2022/02/dd-tusiad-eticaret- raporu-sunum-2022.pdf

Demirel, D. (2013) Max Weber'in Sosyoloji Kuramı. *Turkish Studies- International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, *8*(12), 361-369.

Dinç, B. (2018). Dijitalleşmenin Tüketici Alışkanlıklarına Etkisi. *Ekonomistler Platformu*, 1-17.

Drucker, P. F. (1991). The Coming of the New Organization, W. G. MacGowan (Ed.) *Revolution in Real Time* içinde. Boston: Harvard Business Review.

Drucker, P. F. (1993). *Post-capitalist society*. New York: Harper Business. Durkheim, E. (1933). *The division of labor in society*. New York: Macmillan. Elmaleh-Riel, S. (2017). What is Drip Pricing? (Erişim tarihi: 01.01.2023) https://medium.com/@stephane_elmaleh_riel/what-is-drip-pricing-76d8201c6dfd

Enzensberger, H. M. (1970). Constituents of a Theory of the Media. N. Wardrip- Fruin, N. Montfort (Ed. 2003), *The New Media Reader* içinde (s. 261-275). The MIT Press.

Enzensberger, H. M. (1982). *Critical Essays*. The Continuum Publishing Company: New York. (Erişim tarihi: 01.01.2023)

https://monoskop.org/images/f/fe/Enzensberger_Hans_Magnus_Critical_Essays. pdf

Erdem, N. (2014). Tüketime dayalı bilinç endüstrisi ve reklam bağlamında bir dijital reklam okuryazarlığı eğitim modeli önerisi. Tez çalışması. T.C. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İletişim Bilimleri Anabilim Dalı, Kocaeli.

Erkan, H. (1998). *Bilgi toplumu ve ekonomik gelişme*. (Bilim Dizisi). Ankara: Türkiye İş Bankası Yayınları.

Esgin, A. (2013) İmal Edilmiş Belirsizlikler Çağının Sosyolojik Yönelimi: Ulrich Beck ve Anthony Giddens Kaynaklı "Risk Toplumu" Tartışmaları. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*. *12*(3), 683-696.

European Commission (2014). DJ Justice guidance document (Consumer Rights Directive). (Erişim tarihi: 01.01.2023) https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/crd_guidance_en_0.pdf

Ferréol, G. ve Noreck, J. P. (2003). *Introduction à la Sociologie*. Paris: A. Colin.

Figueiredo, B. ve Scaraboto, D. (2016) The systemic creation of value through circulation in collaborative consumer networks. *Journal of Consumer Research*, *43*(4), 509-533.

Finn, E. (2017). *What algorithms want*. Cambridge: MIT Press.

Frank, A. G. (1998). *Re-Orient: global economy in the Asian age*. Berkeley: University of California Press.

Furedi, F. (1998). *Korku kültürü: risk almamanın riskleri*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Furedi, F. (2007). The only thing we have to fear is the 'culture of fear' itself: How human thought and action are being stifled by a regime of uncertainty. (Erişim tarihi:

18.11.2023) https://www.spiked-online.com/2007/04/04/the-only-thing- we-have-to-fear-is-the-culture-of-fear-itself/

Friedman, T. (2000). Küreselleşmenin Geleceği/Lexus ve Zeytin Ağacı. E. Özsayar (Çev.). İstanbul: Boyner Holding Yayınları.

Galloway, S. (2017). *The four. The hidden DNA of Amazon, Apple, Facebook and Google.* Londra: Bantam Press.

Garland, D. (2003). The Rise of Risk, Richard V. Ericson ve Aaron Doyle (Ed.) *Risk and Morality* içinde. Toronto: University of Toronto Press.

Gefen, D. ve Straub, D. (2004). Consumer trust in B2C e-commerce and the importance of social presence: Experiments in e-products and e-services. *Omega: The International Journal of Management Science*, *32*(6), 407-424. https://doi.org/10.1016/j.omega.2004.01.006.

Geray, H. (2005a). İletişim Ağları ve Masaüstü Sömürgecilik. Funda Başaran ve Haluk Geray (Ed.), *İletişim Ağlarının Ekonomisi* içinde (s. 179-204). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Geray, H. (2005b). Telekomünikasyon Ekonomisi. Funda Başaran ve Haluk Geray (Ed.), *İletişim Ağlarının Ekonomisi* içinde (s. 75-106). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Giddens, A. (1976). *New rules of sociological method: a positive critique of interpretative sociologies.* London: Hutchinson.

Giddens, A. (1979). *Central problems in social theory: action, structure and contradiction in social analysis*. London: Macmillan.

Giddens, A. (1986). *The constitution of society: outline of the theory of structuration*. University of California Press.

Giddens, A. (1991). *Modernity and self identity*. Cambridge Polity Press. Giddens, A. (1996). *The consequences of modernity*. Cambridge: Polity Press.

Giddens, A. (1998). Modernliğin Sonuçları. E. Kuşdil (Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları. Giddens, A. (1999). İleri Toplumların Sınıf Yapısı. Ö. Baldık (Çev.). İstanbul: Birey Yayıncılık.

Giddens, A. (1999b). Toplumun Kuruluşu. H. Özel (Çev.). Ankara: Bilim ve Sanat

Giddens, A. (2000a). Tarihsel Materyalizmin Çağdaş Eleştirisi. Ü. Tatlıcan (Çev.). İstanbul: Paradigma.

Giddens, A. (2000b). *Elimizden kaçıp giden dünya: küreselleşme hayatımızı nasıl yeniden şekillendiriyor.* İstanbul: Alfa Yayınları.

Giddens, A. (2001). Siyaset, Sosyoloji ve Toplumsal Teori. T. Birkan (Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.

Giddens, A. (2002). Hermeneutik ve Sosyal Teori. Retorik, Hermeneutik ve Sosyal Bilimler. H. Arslan (Çev.). İstanbul: Paradigma.

Giddens, A. (2003). Sosyolojik Yöntemin Yeni Kuralları: Yorumcu Sosyolojinin Pozitif Eleştirisi. Ü. Tatlıcan ve B. Balkız (Çev.). İstanbul: Paradigma Yayıncılık.

Giddens, A. (2004). Manuel Castells'in Ağ Toplumunun Yükselişi Üzerine, Küresel Kuşatma Karşısında İnsan Mustafa Armağan (Ed.). Ş. Yalçın (Çev.), s.177-182). İstanbul: Ufuk Kitap Yayınları.

Giddens, A. (2005). Sosyal Teorinin Temel Problemleri. Sosyal Analizde Eylem, Yapı ve Çelişki. Ü. Tatlıcan (Çev.) İstanbul: Paradigma Yayıncılık.

Giddens, A. (2008). Ulus Devlet ve Şiddet. C. Atay (Çev.). İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Giddens, A. (2009). *Sağ ve solun ötesinde, radikal politikaların geleceği*. İstanbul: Metis Yayınları.

Giddens, A. (2010). *Modernite ve bireysel kimlik: geç modern çağda benlik ve toplum*. Say Yayınları.

Giddens, A. (2011). *Runaway world: how globalization is reshaping our lives*. London: Profile Books.

Giddens, A. (2012). *Sosyoloji*, (Haz. Cemal Güzel) İstanbul: Kırmızı Yayınları.

Giddens, A. (2016). Sosyoloji-Kısa Fakat Eleştirel Bir Giriş. Ü. Yıldız Battal (Çev.). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Giddens, A. ve Pierson, C. (2001) Modernliği Anlamlandırmak, Anthony Giddens'la Söyleşiler. S. Uyurkulak ve M. Sağlam (Çev.). İstanbul: Alfa Yayınları.

Gillies, J. ve Cailliau, R. (2000). *How the Web was born: the story of the world wide web*. Oxford: Oxford University Press.

Goby, V. P. (2006). Online Purchases in an Infocomm Sophisticated Society. *CyberPsychology & Behavior*, *9*(4), 423-431.

Godin, B. (2016). Technological innovation: on the origins and development of an inclusive concept. *Technology and Culture*, *57*(3), 527-556.

Gottmann, J. (1961). *Megalopolis. The urbanized northeastern seaboard of the United States*. New York: The Twentieth Century Fund.

Grossman, L. (2006). You. Yes, You Are TIME's Person of the Year. *TIME,* Aralık, 168(27/28) (Erişim tarihi 18.11.2023) http://content.time.com/time/magazine/article/0,9171,1570810,00.html

Gunn, G. C. (2003). *First globalization: the eurasian exchange, 1500-1800*. Lanham, MD, Rowman & Littlefield.

Gurung, A & Raja, M. (2016). Online Privacy and Security Concerns of Consumers. *Information and Computer Security*, *24*(4), 1-21.

Guzelian, C. P. (2004). Liability and Fear. *Stanford Public Law and Legal Theory Working Paper Series*. Stanford, CA: Stanford Law School.

Gümüş, F. (2018). Mimarlık-teknoloji ve Alvin Toffle. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Gündüz, U. (2012). Kültür, Bilinç ve Eğlence Endüstrisi Kavramları Işığında Çizgi Romana Farklı Yaklaşımlar. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, *0*(21), 127-133.

Gürbilek, N. (2001). *Vitrinde yaşamak*. İstanbul: Metis Yayınları.

Habertürk (2021). İşte GAFAM'ın toplam değeri, yıllık geliri ve kârı (Erişim tarihi: 18.03.2021) https://www.haberturk.com/gafam-nedir-ne-kadar-buyuk- haberler-2989259-teknoloji

Hall, P. G. (1995). Towards a General Urban Theory. *Cities in Competition: Productive And Sustainable Cities For The 21. Century* John Brotchie (Ed.), Melbourne Longman Australia.

Hauben, R. (2002). The International Origins of the Internet and the Emergence of the Netizen: Is the Early Vision Still Viable? *Strasbourg, "Semaine Européenne"*. (Erişim tarihi: 18.11.2021)

http://noemalab.eu/wp-content/uploads/2011/08/hauben_netizen.pdf

Held, D. ve McGrew, A. (1993). Globalization and the liberal democratic state. *Government and Opposition, 28*(2), 261–85.

Higgs, K. (2021). A brief history of consumer culture. *The MIT Press Reader*. (Erişim tarihi: 12 Mayıs 2022) https://thereader.mitpress.mit.edu/a-brief-history- of-consumer-culture/

Hitchens, C. (1998). The Consciousness Industry: A Symposium. *Salmagundi.* No. 118/119, Yaz-Bahar, 106-190.

Hobson, J. M. (2004). *The Eastern origins of Western civilisation*. Cambridge University Press.

Hopkins, A. G. (2002) *Globalization in world history.* London: Pimlico.

Hurst, C. E. (2007). *Social inequality: forms, causes, and consequences*. Boston MA: Allyn and Bacon.

Internet Society (2014). Digital footprints an internet society reference framework. Ocak, 1-22. (Erişim Tarihi: 10.03.2022) https://www.internetsociety.org/wp- content/uploads/2017/08/Digital20Footprints20- 20An20Internet20Society20Reference20Framework.pdf

Jansiz, A. (2014). The Ideology Of Consumption: The Challenges Facing A Consumerist Society, *Journal Of Politics and Law,* 7, 1, 77-84.

https://www.apa.org/international/global-insights/global-consumer

Jarvis, D. (2007) Risk, Globalisation and the State: A Critical Appraisal of Ulrich Beck and the World Risk Society Thesis. *Global Society*, *21*(1), Ocak.

Kahraman, E. Ö. (2018). Yeni Toplum ve Kitlesel Tüketim. *FLSF (Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi)*, Bahar, 25, 383-400.

Karvalics, Z. L. (2007). Information Society - what is it exactly? (The meaning, history and conceptual framework of an expression), 3-26.

Kaya, S. (2017). Guy Debord'un Gösteri Toplumu Adlı Çalışması Bağlamında Mekân ve Modanın Tüketim Unsuru Olarak İncelenmesi. *Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, *6*(3), 818-830.

Kellner, D. (2013). Kültür Endüstrisi. M. Açıkgöz (Çev.). *Felsefelogos*, 171-179.

Kirchner, K., & Razmerita, L., & Sudzina, F. (2009). New Forms of Interaction and Knowledge Sharing on Web 2.0. Miltiadis Lytras, & Ernesto Damiani, Ernesto & Patricia Pablos (Ed.) *Web 2.0: The Business Model* içinde (s: 1-16). Springer.

Kişisel Verileri Koruma Kurumu (t.y.). *Kişisel veriler*. (Erişim Tarihi: 10 Mayıs 2022) https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/2050/Kisisel-Veriler

Kleinrock, L. (2010). An early History of the Internet. History of Communications. *IEEE Communications Magazine*, 48, 8, 26-36.

Kovacevic, B. ve Kovacevic, I. (2017). Sociology of Global Risk Society (Anthony Giddens and Ulrich Beck). *European defendology center for scientific, political, economic, social, safety, sociological and criminological research, Banja Luka*.

Kurbalija, J. (2013). Diplomacy and the invention of telephony and wireless communication. *Webinar Özeti*, 1-16.

Laaksonen, S. M. (2017). Hybrid Narratives: Organizational Reputation in the Hybrid Media System, *Prepared for the University of Helsinki. Publications of the Faculty of Social Sciences*, cilt. 1017.

Lammi, M. ve Pantzar, M. (2019). The Data Economy: How Technological Change Has Altered the Role of the Citizen-Consumer. *Technology in Society*, 59, 1-8.

Lanier, J. (2013). *Who owns the future?* Simon & Schuster.

Langlois, N. R. (1985). From the Knowledge of Economics to the Economics of Knowledge: Fritz Machlup on Methodology and on the "Knowledge Society". *Research in the History of Economic Thought and Methodology*, cilt: 3.

Layder, D. (2010). Sosyal Teoriye Giriş. Ü. Tatlıcan (Çev.). İstanbul: Küre Yayınları.

Lehdonvirta V. ve Ernkvist M. (2011). *Knowledge map of the virtual economy*. Washington DC: World Bank.

Lenski, G. (1966). *Power and privilege: A theory of social stratification*. University of North Carolina Press.

Linoff, G. S. & Berry Michael J. A. (2004). *Data mining techniques: for marketing, sales, and customer relationship management*. Wiley Publishing Inc.

López, J. ve Scott, J. (2000). *Social structure*. Philadelphia: Open University Press.

Maclachlan, F. (2016). Max Weber within the Methodenstreit. *Cambridge Journal of Economics*, *41*(4), 1161–1175.

Marincic, A. ve Civric, Z. (2007). Nikola Tesla's Contributions to Radio Developments. *Conference: Heinrich Hertz (1857-1894) and the Development of Communication*. Ekim, 377-395.

Masuda, Y. (1980). The information society as a post-industrial society, The World Future Society, Tokyo, IIS, Washington D. C.

Mazıcı, E. T. & Can, E. N. (2021). Postmodern Tüketim ve Dijital Ortama Yansımaları: Netflix Üzerine Bir Değerlendirme. *Selçuk İletişim Dergisi*, 14, 2, 832-858.

Mccraken, G. (1986). The History of Consumption: A Literature Review and Consumer Guide. *Journal of Consumer Policy*, *10*(1), 139-166.

McLuhan, M. (1962). *The Gutenberg Galaxy: the making of typographic man*. Toronto: University of Toronto Press.

Michałowska, M. & Danielak, W. (2015). The Impact of Globalization on Consumer Behavior in Lubuskie Province in the Light of the Research. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, 55*(4), 135-146.

Miles, S. (1998). *Consumerism – as a way of life*. Londra: Sage.

Moazed, A. ve Johnson, N. (2016). *Modern monopolies: what it takes to dominate the 21st century economy*. New York: St. Martin's Press.

Mohammed, R. (2017). *How retailers use personalized prices to test what you're willing to pay*. Harvard Business Review. (Erişim tarihi: 01.01.2023) https://bit.ly/2qWuYjh

Morrison, J. C. (2006). Marshall McLuhan: The modern Janus. C. M. K. Lum (Ed.), *Perspectives on Culture, Technology and Communication: The Media Ecology Tradition* içinde (s. 163-200) Cresskill, NJ: Hampton Press.

Nafus, D. (2014) Stuck data, dead data, and disloyal data: the stops and starts in making numbers into social practices. *Distinktion*, *15*(2), 208-222.

Nielsen (2014). *The digital consumer*. (Erişim Tarihi: 18.11.2021)

https://www.nielsen.com/wp-content/uploads/sites/3/2019/04/the-digital- consumer-report-feb-2014.pdf

OECD (2009). Consumer education: Policy recommendations of the OECD'S Committee on Consumer Policy. *DSTI/CP(2009)5/FINAL*, Paris: OECD. (Erişim tarihi: 01.01.2023) www.oecd.org/sti/consumer/44110333.pdf.

OECD (2010). *Consumer policy toolkit*. OECD Publishing. http://dx.doi.org/10.1787/9789264079663-en

OECD (2017). Digital Economy Outlook.

https://www.oecd.org/digital/oecd-digital-economy-outlook-2017- 9789264276284-en.htm

OECD (2018). Toolkit for Protecting Digital Consumers: A Resource for G20 Policy Makers. Mayıs, 3-96. (Erişim tarihi: 01.01.2023) https://www.oecd.org/digital/consumer/toolkit-for-protecting-digital- consumers.pdf

OECD (2020). E-commerce in the time of COVID-19. (Erişim Tarihi: 18 Kasım 2021) https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/e-commerce-in-the- time-of-covid-19-3a-2b78e8/

OFT (2013). Price comparison websites: Trust, choice and consumer empowerment in online markets. Office of Fair Trading.

Ong, W. (2014). Sözlü ve Yazılı Kültür Sözün Teknolojikleşmesi. S. Postacıoğlu Banon (Çev.). 5.Basım. İstanbul: Metis Yayınları.

Orwell, G. (2006). Bin Dokuz Yüz Seksen Dört. N. Akgören (Çev.). İstanbul: Can Sanat Yayınları.

O'Brien, J. A. (1996). *Management information systems*. Chicago: Irwin.

O'Reilly, T. (2017). *WTF. What's the future and why it's up to us*. Harper Collins, New York.

Osterhammel, J. ve Petersson, N. P. (2005). *Globalization. A short history*. Princeton: University Press.

Özlem, D. (2001). *Max Weber'de bilim ve sosyoloji*. İstanbul: İnkilap Yayınları.

Papuççiyan, A. (2020). Türkiye'nin en çok ziyaret edilen 20 web sitesi. (Erişim tarihi: 18.11.2020) https://webrazzi.com/2020/05/12/turkiye-nin-en-cok-ziyaret- edilen-20-web-sitesi/

Parker-Rees, R. ve Willan, J. (2006). *Early years education: major themes in education*. London: Routledge.

Pegrum, M. (2010). 'I Link, Therefore I Am': network literacy as a core digital literacy. *E–Learning and Digital Media, 7*(4), 346-354.

Pieper, S. (2017). *What is the difference between data, information and knowledge?* Artegic. (Erişim tarihi: 01.01.2023) https://www.artegic.com/blog/difference-data-information-knowledge/

Phelps, J., Nowak, G. ve Ferrell, E. (2000.) Privacy concerns and consumer willingness to provide personal information. *Journal of Public Policy and Marketing, 19*(1), 27-41.

Piatetsky-Shapiro, G. & Fawley, W. J. (1991). *Knowledge discovery in databases*. AAAI/MIT Press.

Pieterse, J. N. (2012). Periodizing Globalization: Histories of Globalization. *New Global Studies*, January, 1-25.

Postman, N. (1995). *Çocukluğun yok oluşu*. Ankara: İmge Kitabevi.

Rajagopal, R. (2013). *Managing social media and consumerism: the grapevine effect in competitive markets*. Palgrave Macmillan.

Ramstedt, O. (1992) "Risiko", Historisches Wörterbuch der Philosophie. Bd. 8: 1045'den akt. Aykut Çelebi, "Risk ve Olumsallık: Sosyal Teori-Sosyal Felsefe İlişkisini Anlamaya Yönelik iki Anahtar Kavram", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 56-1, 2001.

Rekabet Kurumu (2022). Trendyol Hakkında Yürütülen Soruşturma Kapsamında Ara Karar Alındı. (Erişim tarihi: 01.01.2023) https://www.rekabet.gov.tr/tr/Guncel/trendyol-hakkinda-yurutulen-sorusturma-k- 3e066a5f9fe8ec11a2240050568595ba

Reich, S. (1998). What is Globalization? Four Possible Answers. *Working Paper #261* – Aralık, 3-23.

Ritzer, G. (2011). Toplumun McDonaldlaştırılması: Çağdaş Toplum Yaşamının Değişen Karakteri Üzerine Bir İnceleme. Ş. Süer Kaya (Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Ritzer, G. (2013). Sosyoloji Kuramları. H. Hülür (Çev.). Ankara: De Ki Basım Yayın.

Rifkin, J. (2014). *The zero marginal cost society: the internet of things, the collaborative commons, and the eclipse of capitalism*. New York: Palgrave Macmillan.

Rose, P. (2019). *Understanding new media & McLuhan misunderstood* (review).

Rosenfeld, K. N. (2015). *Digital online culture, identity, and schooling in the twenty-first century*. Londra: Palgrave Macmillan.

Ruckenstein, M. ve Schüll, N. (2017). The Datafication of Health. *Annual Review of Anthropology*, *46*(1), 261-278.

Sassatelli, R. (t.y.). Historical Development of Consumer Societies. *Social and Economic Development*, cilt: 7.

Saygın, A. U. (2016) Anthony Giddens'ın Sosyolojisinde Modernliğin Boyutları. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi (AKAR)*, *1*(2), 69-80.

Schmidt, E., Rosenberg, J., Eagle, A. (2017). *How Google works*. New York: Grand Central Publishing.

Scholte, J. A. (1995). Globalisation and Modernity. *International Studies Association Convention*, San Diego, 15–20 Nisan.

Scholte, J. A. (2002). What Is Globalization? The Definitional Issue – Again. *CSGR Working Paper, 109*(02), 1-34.

Sironi, P. (2016). *FinTech innovation: from robo-advisors to goal based investing and gamification*. Chichester: Wiley Finance Series.

Simakova, E. ve Neylan, D. (2008). Marketing Mobile Futures: Assembling Constituencies and Creating Compelling Stories for an Emerging Technology. *Marketing Theory*, *8*(1), 91-116.

Sever, H. ve Oğuz, B. (2002). Veri tabanlarında bilgi keşfine formal bir yaklaşım, Kısım 1: Eşleştirme sorguları ve algoritmalar. *Bilgi Dünyası*, *3*(2), 173-204.

Simmel, G. (1895). The Problem of Sociology. *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, cilt: 6, Kasım.

Slattery, M. (2008). Sosyolojide Temel Fikirler. U. Tatlıcan & G. Demiriz (Çev.). İstanbul: Sentez Yayıncılık.

Statista, (2022). *Digital advertising spending worldwide fom 2019 to 2024.* (Erişim Tarihi: 17 Mart 2022) https://www.statista.com/statistics/237974/online- advertising-spending-worldwide/

Stearns, P. N. (2006). *Consumerism in world history: The global transformation of desire*. Londra: Routledge.

Stearns, P. N. (2010) *Globalization in world history*. London: Routledge.

Steger, M. B. (2003). *Globalization: a very short introduction*. Oxford University Press.

Stobart, J. (2010). A history of shopping: the missing link between retail and consumer revolutions. *Journal of Historical Research in Marketing*, *2*(3), 342-349.

Strate, L. (2016). *Marshall McLuhan and media ecology*. Kaifeng: Henan University Press.

Suzuki, K. (ty.) Welcome to the world of "netizens". (Erişim Tarihi: 18 Kasım 2021) http://www.gsis.kumamoto-u.ac.jp/ksuzuki/resume/addresses/a30727.pdf

Swan, M. (2015). *Blockchain: blueprint for a new economy*. O'Reilly Media.

Swartz, D. (1997). *Culture and power: the sociology of Pierre Bourdieu*. Chicago: The University of Chicago Press.

Swartz, D. (2002). The Sociology of Habit: The Perspective of Pierre Bourdieu. *The Occupational Therapy Journal of Research*. Kış, *22*, 61-69.

Swartz, D. (2013). Kültür ve İktidar: Pierre Bourdieu'nün Sosyolojisi. E. Gen (Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları.

Şahin, S. B. (2020). Medya Çalışmalarında Medyumu İncelemek İçin Yeni Bir Yöntem: Medya Arkeolojisi. *Global Media Journal TR Edition*, *10*(20), 67-86.

T.C. İstanbul Valiliği (2020). İstanbul'un sosyo-ekonomik analizi. İstanbul Valiliği Açık Kapı Şube Müdürlüğü. (Erişim tarihi: 01.01.2023) http://istanbul.gov.tr/kurumlar/istanbul.gov.tr/IstanbulSosyoEkonomikAnaliz.pdf

Toffler, A. (2008). *Üçüncü dalga*. İstanbul: Koridor Yayıncılık.

Trentmann, F. (2004). Beyond Consumerism: New Historical Perspectives on Consumption. *Journal of Contemporary History*, *39*(3), 373–401.

Turban, E., Mclean, E., & Wetherbe, J. (1999). *Information technology for management. Making connections for strategic advantage*. New York: John Wiley & Sons Inc.

Turner, J. H. (1986). Review on the Constitution of Society: Outline of the Theory of Structuration. *American Journal of Sociology*, *91*(4), 969-977.

Türkiye İstatistik Kurumu (2021). *Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçları,* 2020. (Erişim tarihi 18.11.2022)

https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuclari-2020-37210

Türkiye İstatistik Kurumu (2022). *Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçları, 2021.* (Erişim tarihi 18.11.2022) https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=45500#:~:text=%C4%B0stanbul'un%20n

%C3%BCfusu%2C%20bir%20%C3%B6nceki,840%20bin%20900%20ki%C5%9Fi%20oldu

Türkiye İstatistik Kurumu (2022). *Hanehalkı bilişim teknolojileri (BT) kullanım araştırması, 2022*. (Erişim tarihi 18.11.2022) https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)- Kullanim-Arastirmasi-2022- 45587#:~:text=T%C3%9C%C4%B0K%20Kurumsal&text=Hanehalk%C4%B1

%20bili%C5%9Fim%20teknolojileri%20kullan%C4%B1m%20ara%C5%9Ft%C4%B1rmas%C4%B1,%92%2C0%20olarak%20ger%C3%A7ekle%C5%9Fti.

The Office of the Data Protection Authority (2019). *A brief history of 2,000+ years of privacy*. (Erişim Tarihi: 17 Mart 2022) https://www.odpa.gg/news/news- article/?id=a6ff8843-a322-eb11-a813-000d3a2012fa

The Open University (2020). *Developing a good digital footprint*. (Erişim Tarihi: 22 Mayıs 2022)

https://www.open.ac.uk/libraryservices/beingdigital/accessible/accessible-pdf-62- developing-a-good-digital-footprint.pdf

Topol, E. (2012). *The Creative Destruction of Medicine. How the Digital Revolution Will Create Better Health Care*. New York: Basic Books.

Tönnies, F. (1887). *Gemeinschaft und gesellschaft*. Kessinger Publishing, LLC.

Turğuter Açık, E. (2016). Yöntem Tartışmaları'nın Sosyal Bilimlere P. Bourdieu ve A. Giddens Üzerinden Yansıması. *MSKU Eğitim Fakültesi Dergisi, 3*, 9-17.

Turğuter Açık, E. ve Evren Karaca, M. (2019). Sosyal Teoride Dualiteleri Aşma Çabası: Giddens, Bourdieu, Layder. *Universal Journal of History and Culture*, *1*(1), 33-45.

Ulukan, G. (2022). *Mobil ticaretin 2022'de 430 milyar doları, 2025'te ise 710 milyar doları aşması bekleniyor*. (Erişim tarihi: 18.11.2022) https://webrazzi.com/2022/09/19/mobil-ticaretin-2022de-430-milyar-dolari- 2025te-ise-710-milyar-dolari-asmasi-bekleniyor/

UNCTAD (2015). Information economy report: unlocking the potential of e- commerce for developing countries. United Nations, New York and Geneva. (Erişim tarihi: 18.11.2022) http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/ier2015_en.pdf

UNCTAD (2017). *Consumer protection in electronic commerce*. United Nations Conference on Trade and Development, Geneva. (Erişim tarihi: 18.11.2022)

http://unctad.org/meetings/en/SessionalDocuments/cicplpd7_en.pdf

Ural, T. (2008). Çok Uluslu İşletmelerin Tutundurma Faaliyetleri ve Kitle İletişim Araçlarının Küresel Tüketici Kültürü Üzerine Etkisi. *H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *26*(2), 257-274.

Ünal, A. Z. (2017). Bourdieu'nün Tabakalaşma Teorisi Bağlamında Üst Sınıftan Alt Sınıfa Doğru Hayat Tarzı Tahakkümü. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *10*(49), 380-388.

Ünal, C. ve Kiçir, İ. (2020). İzleyici Metalaşması Kavramı Bağlamında Dijital Reklamcılıkta Reklam Engelleyiciler. Seyfi Kılıç (Ed.). *İletişim Çalışmalarında Dijital Yerliler* içinde (s. 209-247). Nobel Akademik Yayıncılık.

Yıldırım, E. (1999). Anthony Giddens'ın Yapılanma Teorisi. *Bilgi. (5. Ulusal Sosyal Bilimler Kongresi, 12-14 Kasım 1997, ODTÜ, Ankara), s. 25-44.*

Yılmaz, M. (2009). Enformasyon ve Bilgi Kavramları Bağlamında Enformasyon Yönetimi ve Bilgi Yönetimi. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, *49*(1),95-118.

Yoneji, M. (1990). *Managing in the information society: releasing synergy Japanese style*. Oxford, UK: Basil Blackwell.

Wacquant, L. (2010). Pierre Bourdieu: Hayatı, Eserleri ve Entelektüel Gelişimi. G. Çeğin, A. Arlı ve U. Tatlıcan (Çev.). *Ocak ve Zanaat Pierre Bourdieu Derlemesi*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Wachter, R. (2015). *The digital doctor. Hope, hype, and harm at the dawn of medicine's computer age*. New York: McGraw Hill.

Warde, A. (1994). Consumption, Identity-Formation and Uncertainty. *Sociology*, *28*(4), 877-898.

We Are Social (2022). Digital 2022: Another Year of Bumper Growth. (Erişim tarihi: 28.11.2022) https://wearesocial.com/uk/blog/2022/01/digital-2022- another-year-of-bumper-growth-2/

Weber, M. ([1908], 2012). The Theory of Marginal Utility and the Fundamental Law of Psychophysics. H. H. Brunn (Çev.). *Max Weber: Collected Methodological Writings*. Londra: Routledge.

Weber, M. (2012). *Ekonomi ve Toplum*, I. Cilt. L. Boyacı (Çev.). İstanbul: Yarın Yayınları.

Weiss, H. (2008). Bei Serena ist jeden Freitag Facebook-Tag. *Computerzeitung,* 12-14.

Wolf, D. (2003). Foreword. Anton A. Huurdeman (Ed.). *The worldwide history of telecommunications* içinde (s: xv-xvii). John Wiley & Sons, Inc.

Yüksek, D. A. (2018). Evaluating the Importance of Social Capital for the Conversion of the Forms of Capital: A Critical Approach to the Bourdieusian Model, *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, *17*(3),1090-1106.

Zillien, N. & Hargittai, E. (2009) Digital Distinction: Status-Specific Types of Internet Usage. *Social Science Quarterly*, *90*(2), 274-291.

Zherebin, V. M., Ermakova, N. A., & Makhrova, O. N. (2010). Consumption in the information society. *Russian Education and Society*, *52*(3), 54-71.

Zukin, S. & Maguire, J. S. (2004). Consumers and Consumption. *Annual Review of Sociology*, *30*, 173-197.

Zwick, D., Bonsu, S. K., ve Darmody, A. (2008) Putting Consumers to Work. 'Co- creation' and New Marketing Govern-mentality. *Journal of Consumer Culture*, *8*(2), 163-196.

Cumhuriyetin 100. Yılında

ÇEVRE VE TOPLUM

ENDİŞE DE VAR, UMUT DA

Editörler

Ali Ekber Gülersoy

Gazanfer Kaya

Aziz Şeker

EĞİTİM
yayınevi

CUMHURİYETİN 100. YILINDA ÇEVRE VE TOPLUM

ENDİŞE DE VAR, UMUT DA

Editörler: Ali Ekber Gülersoy, Gazanfer Kaya, Aziz Şeker

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-76-9
1. Baskı, Mayıs 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

CUMHURİYETİN 100. YILINDA ÇEVRE VE TOPLUM

ENDİŞE DE VAR, UMUT DA

Editörler: Ali Ekber Gülersoy, Gazanfer Kaya, Aziz Şeker
VIII+646 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-76-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Attfield, R. (2003). *Environmental ethics*. Cambridge: Polity Press.

Barkow, J. H. (2000). Davranış Kuralları ve Evrimin Davranışı. J. P. Changeux (Ed.). (Çev. N. Acar). *Etiğin Doğal Kökenleri* (ss. 95-113). İstanbul: Mavi Ada Yayınları.

Billington, R. (2011). *Felsefeyi Yaşamak, Ahlak Düşüncesine Giriş*. (Çev. A. Yılmaz). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Birnie, P. W. ve Boyle, A. E. (1992). *International law and the environment*. Oxford: Oxford University Press.

Bosselman, K. (2001). Human Rights and the Environment: Redefining Fundamental Principles?. G. Brendan and N. Low (Ed.). *Governing for the environment, Global Problems, Ethics and Democracy* (pp. 118-134). UK-New York: Palgrave Macmillan.

Bullard, R. D. (2008). Overcoming Racisim in Environmental Decision Making. L. P. Pojman and P. Pojman (Ed.). *Environmental ethics, readings in theory and application* (pp. 644-659). USA: Wadsworth Cengage Learning.

Cevizci, A. (2019). *Felsefeye Giriş*. Ankara: Say Yayınları.

Curry, P. (2011). *Ecological Ethics. An Introduction*. UK-USA: Polity Press.

Callicott, J. B. (2008). The Conceptual Foundations of the Land Ethics. L. P. Pojman and P. Pojman (Ed.). *Environmental ethics, readings in theory and application* (pp. 173-185). USA: Wadsworth Cengage Learning.

Des Jardins J. R. (2006). *Çevre Etiği, Çevre Felsefesine Giriş.* (Çev. R. Keleş). Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.

Devall, G. ve B. Sessions (1985). *Deep ecology*. Utah: Gibbs M. Smith Inc.

Dryzek, J. S. (2005). *The politcs of the Earth*. Offord: Oxford University Press.

Dubos, R. (1973). "*Theory of earth", western man and environmental ethics: attitudes, towards nature and technology,* Massachusetts: Addison-Wesley.

Ehresman, T. ve Stevis D. (2011). International Environmental and Ecological Justice. G. Kütting (Ed.). *Global environmental politics, conceptsi theories, and case studies* (pp. 87-104). London-New York: Routledge.

Feldman, F. (2023*). Etik Nedir?* (Çev. F. B. Aydar). Ankara: Fol Yayınları.

Harris, P. G. (2011a). Introduction: cosmopolitanism and climate change policy. P. G. Harris (Ed.). *Ethics and global environmental policy, cosmopolitan conceptions of climate change* (pp. 1-19). UK-USA: Edward Elgar Publishing.

Harris, P. G. (2011b). Cosmopolitan diplomacy and the climate change regime: moving beyond international doctrine. *Ethics and global environmental policy, cosmopolitan conceptions of climate change* (pp. 175-199). UK-USA: Edward Elgar Publishing.

Irwin, C. (2000). Doğalcı Etikler ve Grup Çatışmasının Denetlenmesi. J. P. Changeux (Ed.). (Çev. N. Acar). *Etiğin Doğal Kökenleri* (pp. 245-288). İstanbul: Mavi Ada Yayınları.

Leopold, A. (2013). *Bir Kum Yöresi Almanağı.* (Çev. U. Özdağ). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.

Murdy, W. H. (1975). Anthropocentrism: A modern version*. Science*, *187*(4182), 1168-1172.

Naess, A. (1974). *Derin Ekoloji*. İzmir: Ege Yayıncılık.

Nash, R. F. ((1989). *The rights of nature: A History of Environmental Ethics,* Wisconsin: The University of Wisconsin Press.

Özer, M. (2017). *Doğa Etiği*. Ankara: İmge Kitabevi.

Özlem, D. (2004). *Etik-Ahlak Felsefesi*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.

Passmore, J. (1974). *Man's responsibility for nature: ecological problems and western traditions.* New York: Charles Scribners.

Pojman, L. P. ve Pojman P. (2008). *Environmental ethics, readings in theory and application*, L. P. Pojman and P. Pojman (Ed.). (pp 4-8), USA: Wadsworth Cengage Learning.

Postiglione, A. (2001). An International Court of the Environment. B. Gleeson ve N. Low (Ed.). *Governing for the environment, global problemsi ethics and democracy*. (pp. 211-220). UK-New York: Palgrave Macmillan.

Regan, T. (1982). *Case for animals*. Berkeley ve Los Angeles: University of California Press.

Schweitzer, A. (2008). Reverence for Life, *Environmental ethics, readings in theory and application.* L. P. Pojman and P. Pojman (Ed.). (pp. 131-138), USA: Wadsworth Cengage Learning.

Singer, P. (2005). *Hayvan Özgürleşmesi*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Stone, C. (2002). Should Trees Have Standing? Toward Legal Rights for Natural Objects. D. Schimidte ve E. Willott (Ed.). *Environmental ethics, what really matters? What really works?* (pp. 46-50). Oxford: Oxford University Press.

Taylor, P. W. (2011). *Respect for nature, a theory of environmental ethics.* USA: Princeton University Press.

Taylor, P. W. (2008). Biocentric Egalitarianism, *Environmental ethics, readings in theory and application.* L. P. Pojman and P. Pojman (Ed.). (pp. 139-154). USA: Wadsworth Cengage Learning.

Thompson, J. (2001). Planetary Citizenship: The Definition and Defence of an Ideal. B. Gleeson and N. Low (Ed.). *Governing for the Environment, Global Problemsi Ethics and Democracy* (pp. 135-146). UK-New York: Palgrave Macmillan.

İLERİ OKUMA LİSTESİ

Gülersoy, A. E. ve Dursun, E. (2023). *Çevre Etiği Yaklaşımları ve Akımları*. Ankara: İksad Yayınevi.

Keleş, R. (1997). *İnsan Çevre Toplum*. R. Keleş (Ed.). Ankara: İmge Kitabevi.

Özsoy N. K. (2020). Antroposentrik Küresel Çevre Politikalarının Ekosentrik Çevre Etiği Görüşü Çerçevesinde Değerlendirilmesi, *Alternatif Politika*, *12*(1), 20-49.

Rainer, P., K. Vromans ve G. Y. Işıldar (2010). *Çevre Korumada Etik Yaklaşımlar*. Ankara: Efil Yayınevi.

Akalın, M. (2002). *Çevre Etiği: Çevre Felsefesi Yaklaşımları*. Ankara: İksad Yayınevi.

KAYNAKÇA

Abbas, M. Y. and Singh, R. (2014). A Survey of Environmental Awareness, Attitude, and Participation Amongst University Students: A Case Study. *International Journal of Science and Research*, *3*(5), 1755-1760.

Akyüz, E. (2019). Çevre Sorunlari ve İnsan Haklari Ilişkisi. *The Journal of Academic Social Science*, *15*(15), 427-436.

Alkış, S. and Oğuzoğlu, Y. (2005). Ülkemiz Koşullarında Tarihi Çevre Eğitiminin Önemini Ve Gerekliliğini Arttıran Etkenler. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *18*(2), 347-361.

Anderson, K. J. and Jetz, W. (2005). The Broad-Scale Ecology of Energy Expenditure of Endotherms. *Ecology Letters*, *8*(3), 310-318.

Aydın, N. ve Göze Kaya, D. (2022). Çevre Sorunları ve Çözüm Arayışları. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, 14*(2), 197-215.

Babich, H. and Lighthart, B. (1974). Air Pollution and Microbial Ecology. *Critical Reviews in Environmental Science and Technology*, *4*(1-4), 353-421.

Barca, S. (2011). Energy, Property, And the Industrial Revolution Narrative. *Ecological Economics*, *70*(7), 1309-1315.

Batty, L. C. and Hallberg, K. B. (Eds.). (2010). *Ecology of Industrial Pollution*. Cambridge University Press.

Bell, J. N. B. and Treshow, M. (2002). *Air Pollution and Plant Life*. John Wiley & Sons.

Begon, M., Harper, J. L. and Townsend, C. R. (1986). *Ecology. Individuals, Populations and Communities*. Blackwell Scientific Publications.

Birsen, N. and Kadyrzhanov, K. K. (2003). *Environmental Protection Against Radioactive Pollution*. Springer Science & Business Media.

Bogner, F. X. and Wiseman, M. (2004). Outdoor Ecology Education And Pupils' Environmental Perception In Preservation And Utilisation. *Science Education International*, *15*(1), 27-48.

Boyacı, M. and Karaturhan, B. (2003). Ekolojik Üretimde Tarımsal Yayım Faaliyetleri Üzerine Bir Araştırma. *Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, *40*(3), 113-120.

Bozkurt, I., Foster, V. and Steinbuks, J. (2010). Energy Resources and Their Effects On Environment. *WSEAS Transactions on Environment and Development*, *6*(5), 327-334.

Bradley, C. A. and Altizer, S. (2007). Urbanization and the Ecology Of Wildlife Diseases. *Trends İn Ecology & Evolution*, *22*(2), 95-102.

Buzzelli, M. (2008). A Political Ecology of Scale in Urban Air Pollution Monitoring. *Transactions of the Institute of British Geographers*, *33*(4), 502-517.

Campbell, B. (2017). *Human ecology: The story of our place in nature from prehistory to the present*. Routledge.

Caney, S. (2015). *Climate change*. In *The Routledge handbook of global ethics* (pp. 384-398). Routledge.

Cebada, J. D. P. (2016). Mining Corporations and Air Pollution Science Before The Age of Ecology. *Ecological Economics*, (*123)*, 77-83.

Christensen, N. L., Bartuska, A. M., Brown, J. H., Carpenter, S., d'Antonio, C., Francis, R. and Woodmansee, R. G. (1996). The report of the Ecological Society of America Committee on the Scientific Basis for Ecosystem Management. *Ecological applications*, *6*(3), 665-691.

Cihanalp, C. (2019). Derin Ekoloji ve Tarım. *Akademia Doğa ve İnsan Bilimleri Dergisi*, *5*(1), 35-45

Çepel, N. (2003). *Ekolojik Sorunlar ve Çözümleri*. Ankara: TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları.

Daly, H. E. and Townsend, K. N. (1992). *Valuing The Earth: Economics, Ecology, Ethics*. MIT Press.

Danielraja, R. (2019). A Study of Environmental Awareness of Students at Higher Secondary Level. *Shanlax International Journal of Education*, *7*(3), 6-10.

Danylova, T. and Salata, G. (2018). The Ecological Imperative and Human Nature: A New Perspective on Ecological Education. *Interdisciplinary Studies of Complex Systems (12)*, 17-24.

Del Mar, D. P. (2014). *Environmentalism*. Routledge.

Desrochers, P. (2005). Learning From History or From Nature or Both? Recycling Networks and Their Metaphors in Early Industrialisation. *Progress in Industrial Ecology, an International Journal*, *2*(1), 19-34.

Dinç, M. and Özkaya A. (2007). *Çevre Bilimi Ders Kitabı*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Doğanay, H. and Coşkun, O. (2015). *Tarım Coğrafyası*. Ankara: Pegem Akademi.

Dugan, P. (2012). *Biochemical Ecology of Water Pollution*. Springer Science & Business Media.

Eccleston, C. H. (2010). *Global Environmental Policy: Concepts, Principles, and Practice.* Taylor&Francis.

Eddy, M. D. (2008). *The Language of Mineralogy: John Walker, Chemistry and the Edinburgh Medical School.* Taylor & Francis.

Erdem, Ü. (2000). *Çevre Bilimi-Sürdürülebilir Dünya*. Çeviri Kitabı, Çevirenler: Doğan F, Erdem Ü, Henden E, Onoğur, E., Öztürk, M., Türkan, İ., Nurlu, E., Sunlu, U., Ege Üniversitesi Çevre Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayın No: 1, 1. Baskı, İzmir.

Eryilmaz, G. A., & Kılıç, O. (2018). Türkiye'de Sürdürülebilir Tarım ve İyi Tarım Uygulamaları. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Tarım ve Doğa Dergisi*, *21*(4), 624-631.

Farina, A. (2013). *Soundscape Ecology: Principles, Patterns, Methods and Applications*. Springer Science & Business Media.

Feinsinger, P., Margutti, L. and Oviedo, R. D. (1997). School Yards And Nature Trails: Ecology Education Outside The University. *Trends in Ecology & Evolution*, *12*(3), 115-120.

Francis, C. D., Kleist, N. J., Ortega, C. P. and Cruz, A. (2012). Noise Pollution Alters Ecological Services: Enhanced Pollination and Disrupted Seed Dispersal. *Proceedings of the Royal Society B: Biological Sciences*, *279*(1739), 2727-2735.

Freedman, B. (1995). *Environmental Ecology: The Ecological Effects of Pollution, Disturbance, and Other Stresses*. Elsevier.

Giddens, A. (2022). Industrialization, Ecology, and The Development of Life Politics. In *Ecology, World Resources and the Quality of Social Life* (pp. 1-10). Routledge.

Goudie, A. S. (2018). *Human Impact on The Natural Environment*. John Wiley & Sons.

Griffen, B. D. and Drake, J. M. (2008). A Review of Extinction in Experimental Populations. *Journal of Animal Ecology*, *77*(6), 1274-1287.

Griffin, E. (2013). *The Victorian World*. Routledge.

Grove, R. H. (1992). Origins of Western Environmentalism. *Scientific American*, *267*(1), 42-47.

Guha, R. (2014). *Environmentalism: A Global History*. Penguin UK.

Gülersoy A. E. (2022). "Çevre Hızla Kirleniyordu: Biirnciliği Kentlere Verdiler". G. Kaya ve A. Şeker (Ed.).. *Dert Yükü Mekânlar-Kentlerin Sosyal Sorunları (*ss.129-167). Ankara: Nika Yayınevi.

Gülersoy, A. E., Yener, H., Turgut, T., Özşahin, D. M., Açıkgöz, D.A. (2021). Kaos Çağında İdeal Bir Çevre Eğitimi Politikası İçin Bazı Öneriler. *Turkish Studies*, *16*(5).

Haase, D., Kabisch, S., Haase, A., Andersson, E., Banzhaf, E., Baró, F. and Wolff, M. (2017). Greening Cities–To Be Socially Inclusive? About The Alleged Paradox of Society And Ecology In Cities. *Habitat international, (64)*, 41-48.

Hall, C. A. and McWhirter, T. (2023). Maximum Power in Evolution, Ecology and Economics. *Philosophical Transactions of the Royal Society A*, *381*(2256).

Hao, Y. and Zhang, B. (2023). Financial Technology, Industrial Ecology and Energy Efficiency. *Environmental Science and Pollution Research*, *30*(45), 100526-100538.

Hardersen, S. (2000). The Role of Behavioural Ecology of Damselflies in The Use of Fluctuating Asymmetry as a Bioindicator of Water Pollution. *Ecological Entomology*, *25*(1), 45-53.

Haq, G. and Paul, A. (2013). *Environmentalism Since 1945*. Routledge.

Hatra, G. (2018). Radioactive Pollution: An Overview. *The Holistic Approach to Environment*, *8*(2), 48-65.

Hawley, A. H. (2017). *Ecology and human ecology*. Routledge.

İklim Haber (2023). Fosil Yakıt Kaynaklı Karbondioksit Emisyonları 2023'te Rekor Seviyeye Çıktı, https://www.iklimhaber.org/fosil-yakit-kaynakli-karbondioksit-emisyonlari-2023te-rekor-seviyeye-cikti/ Erişim Tarihi: 05.03.2024

Karabal, M. (2022). Eko-Anksiyete İle Başa Çikmada Çevre Eğitiminin Rolü. *Eğitim Bilimleri Alaninda Uluslararasi Araştirmalar I*, 5.

Karaca, E. O. (2019). *Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarinin Çevre Bilimi Dersine Yönelik Görüşleri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kırşehir: Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Karataş, A. (2014). Toplumda Çevre Bilincinin Yayginlaştirilmasinda Sivil Toplum Kuruluşlarinin Rolü: Türkiye Örneği. *Electronic Turkish Studies*, *9*(2).

Kayan, A. (2018). Çevre Sorunlarına Eğitimle Farkındalık Oluşturma. *Journal Of Awareness*, 481-496.

Keleş, R. ve Hamamcı C. (1997) *Çevrebilim Ders Kitabı*. Ankara: İmge Kitabevi.

Kızıl, M. (2012). *Çevre Bilimi Dersinin Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarinin Çevre Bilgisi ve Çevreye Karşi Tutumlarina Olan Etkisinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Niğde: Niğde Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Krupa, S. V. (1997). *Air Pollution, People, and Plants: An İntroduction*. Paul, Minnesota, USA: APS Press.

Kureethadam, J. (2014). *Creation in Crisis: Science, Ethics, Theology*. New York: Orbis Books.

Liu, D. (2021). Value Evaluation System of Ecological Environment Damage Compensation Caused by Air Pollution. *Environmental Technology & Innovation*, (*22)*, 101473.

Longcore, T. and Rich, C. (2004). Ecological Light Pollution. *Frontiers in Ecology and the Environment*, *2*(4), 191-198.

Magurran, A. E., and McGill, B. J. (2011). Biological diversity. *Frontiers in*.

McCormick, J. (2013). *Acid Earth: The Global Threat of Acid Pollution*. Routledge.

McDonnell, M. J. and Hahs, A. K. (2009). Comparative Ecology of Cities and Towns: Past, Present and Future. *Ecology Of Cities and Towns: A Comparative Approach*, 71-89.

McMahon, T. A., Rohr, J. R. and Bernal, X. E. (2017). Light And Noise Pollution Interact to Disrupt Interspecific Interactions. *Ecology*, *98*(5), 1290-1299.

Mert, M. (2006). *Lise Öğrencilerinin Çevre Eğitimi ve Katı Atıklar Konusundaki Bilinç Düzeylerinin Saptanması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Meydan, S. G. (2013). Kent Planlama Sürecinde Çevre Bilinci ve Kentsel Rant İlişkisi. *Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi*, (1), 175-179.

Miller, G. T. (1991). *Environmental Science: Sustaining the Earth*. Wadsworth Publishing Company, Belmont, CA.

Mirsal, I. A. (2008). *Soil Pollution*. Berlin: Springer.

Morley, N. J. (2012). The Effects of Radioactive Pollution on The Dynamics of Infectious Diseases in Wildlife. *Journal of Environmental Radioactivity*, (*106)*, 81-97.

Niemelä, J. (1999). Ecology and Urban Planning. *Biodiversity & Conservation*, (*8)*, 119-131.

Nowak, D. J. (2019). The Atmospheric System: Air Quality And Greenhouse Gases. *Understanding Urban Ecology: An Interdisciplinary Systems Approach*, 175-199.

Odum, H. T. (2013). *Ecological Vignettes*. Routledge.

Odum, E. P., and Barrett, G. W. (2005). *Fundamentals of Ecology*. Belmont: Thomson Brooks/Cole.

O'Riordan, T. (2013). *New Models in Geography*. Routledge.

Özkan, K. E. (2017). *Sürdürülebilir kalkınma bağlamında çevre sorunlarının önemi: Türkiye ve AB karşılaştırması.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bilecik: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Passmore, J. (2017). Environmentalism. *A Companion to Contemporary Political Philosophy*, 572-592.

Parris, K. M. (2015). Ecological Impacts of Road Noise and Options For Mitigation. *Handbook of Road Ecology*, 151-158.

Pata, U. K. (2021). Linking renewable energy, globalization, agriculture, CO2 emissions and ecological footprint in BRIC countries: A sustainability perspective. *Renewable Energy*, *173*, 197-208.

Pepper, D. (2005). Utopianism and Environmentalism. *Environmental Politics*, *14*(1), 3-22.

Pepper, D. (2019). *The Roots of Modern Environmentalism*. Routledge.

Pickett, S. T., Cadenasso, M. L., Childers, D. L., McDonnell, M. J. and Zhou, W. (2016). Evolution And Future Of Urban Ecological Science: Ecology in, of, and for the City. *Ecosystem health and Sustainability*, *2*(7).

Pope, R. and Wu, J. (2014). Characterizing Air Pollution Patterns on Multiple Time Scales in Urban Areas: A Landscape Ecological Approach. *Urban Ecosystems*, (*17)*, 855-874.

Sayan, Y. (2009). Türk Kültür Mirasının Korunması ve Tarihi Çevre Bilinci Üzerine. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, *9*(1), 157-160.

Scheffer, V. B. (2013). *The Shaping of Environmentalism in America*. University of Washington Press.

Seddon, P. J. (2017). The Ecology of De-extinction. *Functional Ecology*, *31*(5), 992-995.

Sezen, J. (2017). Türkiye ve dünyada korunan alanlara yönelik çevre bilincinin önemi. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi (IBAD)*, *2*(2), 165-177.

Sezik, M. (2022). Türkiye'deki Sivil Toplum Kuruluşlarının Ekoloji ve Biyoçeşitliliğin Korunmasındaki Rolleri. *R&S-Research Studies Anatolia Journal*, *5*(4), 588-610.

Simberloff, D. (1993). The Ecology of Extinction. *Acta Palaeontologica Polonica*, *38*(3-4), 159-174.

Smiet, A. C. (1992). Forest Ecology on Java: Human Impact and Vegetation of Montane Forest. *Journal of Tropical Ecology*, *8*(2), 129-152.

Soga, M. and Gaston, K. J. (2020). The Ecology of Human–Nature Interactions. *Proceedings of the Royal Society B*, *287*(1918), 20191882.

Suh, S. (2005). Theory of Materials and Energy Flow Analysis in Ecology and Economics. *Ecological Modelling*, *189*(3-4), 251-269.

Şimşekli, Y. (2015). An İmplementation to Raise Environmental Awareness of Elementary Education Students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *191*, 222-226.

Tanrıvermiş, H. ve Mülayim, Z.G. (1997). Sanayinin Neden Olduğu Çevre Kirliliğinin Tarıma Verdiği Zararların Değerinin Biçilmesi: Samsun Gübre (TÜGSAS) ve Karadeniz Bakır (KBI) Sanayileri Örneği. *Turkish Journal of Agriculture and Forestry, (23)*, 337–345.

Taylor, G. E., Johnson, D. W. and Andersen, C. P. (1994). Air Pollution and Forest Ecosystems: A Regional to Global Perspective. *Ecological Applications*, *4*(4), 662-689.

Tripathi, A. K. and Pandey, S. N. (2009). *Water Pollution*. APH Publishing.

Türk Dil Kurumu (2023). Erişim adresi: https://sozluk.gov.tr/?ara=ekoloji, Erişim Tarihi: 16.11.2023

Uşak, M. (2007). *Çevre Bilimi Ders Kitabı*. Aydoğdu M., (Ed.) Ankara: Anı Yayıncılık.

Ünlü, H. (1998). Çevre Bilinci Halkın Katılımı. *Çevre Koruma Dergisi 20. Yıl Özel Sayısı*, 8.

Webb, A. E. and Leighton, L. R. (2011). Exploring the Ecological Dynamics of Extinction. *Quantifying the Evolution of Early Life: Numerical Approaches to the Evaluation of Fossils and Ancient Ecosystems*, 185-220.

World Wildlife Fund, (2001). *World Wildlife Fund WWF.* United States.

World Wildlife Fund, (2023). *World Wildlife Fund WWF.* United States.

Wu, J. (2008). *Ecology, Planning, and Management of Urban Forests: İnternational Perspectives*. New York, NY: Springer New York.

Yates, T. (2020) *Evolution: Education and Outreach*. (Master Thesis), University of Oklahoma, Oklahoma.

York, R. and Rosa, E. A. (2012). Choking on Modernity: A Human Ecology of Air Pollution. *Social Problems*, *59*(2), 282-300.

Zipperer, W. C. and Pickett, S. T. (2012). Urban Ecology: Patterns of Population Growth and Ecological Effects. *Encyclopedia of Life Sciences.*

KAYNAKÇA

Aguilar Castellanos, Á. (2016). *The Story of Eco and Logy*, Santander: Independently published.

Arı, Y. (2017). Çevresel Determinizmden Politik Ekolojiye: Son 100 yılda Dünya'da ve Türkiye'de İnsan-Çevre Coğrafyasındaki Yaklaşımlar. *Doğu Coğrafya Dergisi,* 22(37), 1-34.

Arı, Y. (2022). Coğrafyanın Tanımı, Kapsamı ve Neden Coğrafya. R. Sever (Ed.). *Eğitimde Coğrafya Okuryazarlığı-I* (ss. 90-109). Ankara: Pegem Yayıncılık.

Arı, Y. ve Kaya, İ. (2014). *Coğrafya Araştırma Yöntemleri*. Balıkesir: Coğrafyacılar Derneği Yayınları.

Artvinli, E. ve Değirmenci, Y. (2021). *Uygulama Örnekleriyle Coğrafya Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar I-II*. Ankara: Nobel Yayınevi.

Atalay, İ. (1998). *Genel Fiziki Coğrafya*. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.

Atalay, İ. (2007). *Genel Coğrafya*. İzmir: Meta Basım.

Atalay, İ. (2008). *Ekosistem Ekolojisi ve Coğrafyası*. Cilt 1, İzmir: Meta Basım.

Atalay, İ. (2013). *Açıklamalı Türkçe-İngilizce Doğa Bilimleri Sözlüğü: Biyoloji, Coğrafya, Ekoloji, Jeoloji, Orman ve Toprak*. İzmir: Meta Basım.

Baysan, S., Dilek, A., ve Öztürk, A. A. (2021). Türkiye'de Şeker Endüstrisi: Politik Ekoloji Açısından Mevcut Durum, Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Ege Coğrafya Dergisi*, 30(2), 225-246.

Bekaroğlu, E. ve Yavan, N. (2018). Türk Coğrafyacılığında Dört Gelenek: Ampirik Bir Analiz. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (37): 79-93.

Bilgili, M. (2020). Coğrafyada Mekân Felsefesi Üzerine Yaklaşımlar. *lnternational Journal of Geography and Geography Education, (41),* 88-102.

Bjornerud, M. (2020). *Yeryüzünün Zamanı: Jeolog Gibi Düşünerek Dünyayı Kurtarabilir miyiz?* (Çev. R. Gürdilek), İstanbul: Metis Yayınları.

Çakır, M., Gümüşçü, O. ve B. Taş (2020). Politik Ekoloji. *Coğrafya Dergisi*, (41), 241-254.

Çelik, M. A, Gülersoy, A. E., İdem, Ş. ve Dedeoğlu, Ç. (2017). Yerelden küresele evrilen ekolojik krizin psiko-sosyal ve politik ekolojik açılardan irdelenmesi. *FLSF (Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi),* (23): 105-121.

Çepel, N. (1992). *Doğa, Çevre, Ekoloji ve İnsanlığın Ekolojik Sorunları.* İstanbul: Altın Kitaplar Yayınları.

Dal, N. ve Baysan, S. (2007). Kuşadası'nda Kıyı Kullanımı ve Turizmin Mekânsal Etkileri Konusunda Yerel Halkın Tutumları. *Ege Coğrafya Dergisi*, *16*(1-2), 69-85.

De Blij, H. (2019). *Coğrafya Neden Önemlidir: Hiç Olmadığı Kadar.* (Çev. F. Yavaş ve B. Kaya). Ankara: Hece Yayınları.

Doğanay, H. (2017). *Coğrafya Bilim Alanları Sözlüğü*. N. T. Altaş (Ed.). Ankara: Pegem Akademi.

Doğanay, H. ve Sever, R. (2022). *Genel ve Fiziki Coğrafya.* Ankara: Pegem Akademi.

Erer, S. 1992. *Coğrafî Ekolojide Çevre Sorunları Bozulma (Degradasyon) Aşamaları ve Önlemler.* No: 3709, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Erinç, S. (1973). Türkiye: İnsan ve Ortam. *İstanbul Üniversitesi Coğrafya Enstitüsü Dergisi,* 18-19, 1-33.

Erinç, S. (1984a). Ekolojide Değişik Yaklaşımlar. *İstanbul Üniversitesi Deniz Bilimleri ve Coğrafya Enstitüsü Bülteni*, 1984, *1*(1). 77-90.

Erinç, S. (1984b). *Ortam Ekolojisi ve Degradasyonal Ekosistem Değişiklikleri.* No: 3213. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Erkal, T. ve Taş, B. (2022). *Değişen Yeryüzü ve İnsanın Etkisi: Bir Uygulamalı Jeomorfoloji Yaklaşımı.* Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Erten, S. (2006), Çevre Eğitimi ve Çevre Bilinci Nedir, Çevre Eğitimi Nasıl Olmalıdır? *Çevre ve İnsan Dergisi*, 65(66): 2006/25.

Garipağaoğlu, N. (2020). Çevre Sorunlarına Türk Coğrafyacıların Yaklaşımları ve Bu Alanda Yapılmış Olan Çalışmalar. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi,* 18(35), 5-45.

Girgin, M. ve Gülersoy, A. E. (2017). Coğrafya'da İndirgemecilik Sorunu. *Doğu Coğrafya Dergisi,* 22(37), 135-146.

Güler, B. (2019). Doğayla Uyumlu Sürdürülebilir Bir Toplum, N. Özgen ve M. Kahyaoğlu (Ed.). *Sürdürülebilir Kalkınma* (ss. 198-213). Ankara: Pegem Yayınevi.

Gülersoy, A. E. (2019). İnsan-Doğa İlişkiselliğinde Sürdürülebilirliğin Yeniden Düşünülmesi, N. Özgen ve M. Kahyaoğlu *Sürdürülebilir Kalkınma* (ss. 302-332). Ankara: Pegem Yayınevi.

Gülersoy, A. E. ve Dursun, E. (2023). *Çevre Etiği Yaklaşımları ve Akımları*. Ankara: İksad Yayınları.

Gülersoy, A. E. ve Kaya, G. (2022). Seferihisar İlçesi'ndeki Sürdürülebilir Kentleşme Dinamikleri ve Çevre Sorunlarına Dünden Bugüne Bakarken, Yarını Unutmamak. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24(Özel Sayı): 171-216.

Gülersoy, A. E., Gümüş, N., Sönmez, M. E. ve Gündüzoğlu, G. (2015). Relations Between the Land Use and Land Capability Classification in Küçük Menderes River Basin. *Journal of Environmental Biology*, 36(1), 17-26.

Gümüşçü, O. ve Balcıoğulları, A. (2005*). Coğrafyaya Giriş*. Ankara: Bilge Yayınları.

Güney, E. (2004a). *Çevre Sorunları*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Güney, E. (2004b). *Genel Ortam Kirlenmesi*. Bursa: Ezgi Kitabevi.

Güney, E. (2004c). *Çevre Sorunları Coğrafyası*. Ankara: Gündüz Eğitim Yayınları.

Heffron, S. G. ve Downs, R. M. (2012). *Geography for Life: National Geography Standards,* Geography Education National Implementation Project (GENIP). Washington: National Council for Geography Education.

Henderson, J. (2019). What is Geography? D. Dorrell ve J. P. Henderson (eds). *Introduction to Human Geography,* GALILEO, University System of Georgia, GALILEO Open Learning Materials. https://opentext.wsu.edu/introtohumangeography/chapter/1-2-what-is-geography/. Erişim Tarihi: 24.12.2023.

Holloway, J. (2015). Teaching the Six Essential Elements of Geography with Quality Children's Literature. *The Geography Teacher*, *12*(1), 1-6.

İzbırak, R. (1992). *Coğrafya Terimleri Sözlüğü*, Öğretmen Kitapları Dizisi, 157. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Karadağ, A. ve Koçman, A. (2007). Coğrafi çevre bileşenlerinin kentsel gelişim süreci üzerine etkileri: Ödemiş (İzmir) örneği. *Ege Coğrafya Dergisi*, 16(1-2), 3-16.

Kartal, H. B. ve Kartal, A. N. (2020). İnsan ve Doğa İlişkisi Üzerine Bir Deneme: 1960 ve 1970'lerde Çevrecilik Yaklaşımları. *Kent Akademisi*, 13(4), 761-770.

Kayan, İ. (1982). Anadolu Doğal Ortamında İnsan-Çevre İlişkileri. *Bilim ve Teknik*, 176, 13-15.

Keleş, R. (2023). Dünyada ve Türkiye'de Çevre Politikaları ve Sürdürülebilir Kalkınma. *Çevre, Şehir ve İklim Dergisi*, 1(3), 24-30.

Kocalar, O. ve Demir, Ş. (2021). Sürdürülebilir Coğrafi Planlama Nasıl Olmalıdır? M. Doğan, M. Köse ve F. Ayhan (Ed.). *Coğrafi Planlama,* (ss. 295-316). Ankara: Pegem Yayınevi.

Koçman, A. (2023), Coğrafya Araştırmalarında Doğal Çevre Bileşenlerinin Analizi Üzerine Genel Bir Değerlendirme. *Ege Coğrafya Dergisi*, 32(Cumhuriyet'in 100. Yılı Özel Sayısı), 69-75.

Lacoste, Y. (2014). *Coğrafya Her Şeyden Önce Savaş Yapmaya Yarar*. (Çev. S. Sezer). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Lepage, C. (2021). *Başka Türlü Yaşamak*. (Çev. R. Keleş ve C. U. Çiner), Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.

Moseley, W. G., Perramond, E., Hapke, H. M ve Laris, P. (2014). *An Introduction to Human Environment Geography: Local Dynamics and Global Processes*. Sussex: Wiley Blackwell.

Öner, G. (2018). Yerel Coğrafya ve Öğretim. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, *5*(9), 105-129.

Özdemir, T. (1997). Coğrafya Terimine Etimolojik Bir Yaklaşım ve Ötesi. *Doğu Coğrafya Dergisi, 3*(2), 219-226.

Özey, R. (2001). *Günümüz Dünya Sorunları.* İstanbul: Aktif Yayınevi.

Özey, R. ve Demirci, A. (2008). *Coğrafya Öğretiminde Yöntem ve Yaklaşımlar.* İstanbul: Aktif Yayınevi.

Özgen, N. (2010). Bilim Olarak Coğrafya ve Evrimsel Paradigmaları. *Ege Coğrafya Dergisi*, 19(2), 1-25.

Özgen, N. (2016a). Beşerî Coğrafyada Araştırma Yöntemleri ve Teknikler. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Özgen, N. (2016b). Nitel araştırmalarda verilerin toplanması ve analizi. *Beşerî coğrafyada araştırma yöntemleri ve teknikler*. (ss. 157-198). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Özgen, N. (2019). Sürdürülebilirlik Kavramı ve Kullanım Alanları. N. Özgen ve M. Kahyaoğlu *Sürdürülebilir Kalkınma.* (ss. 2-37). Ankara: Pegem Yayınevi.

Özgen, N. ve Güngördü, S. (2018). Anarşist Coğrafya Paradigması Üzerine Kısa Bir Değerlendirme. A. Meydan (Ed.). *I^st^ International Geography Education Symposium IGES 2018, I. Uluslararası Coğrafya Eğitimi Sempozyumu Tam Metin Bildiri Kitabı.* (ss. 185-200). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi.

Öztürk, K. (2022). Küresel İklim Değişikliği ve Türkiye'ye Olası Etkileri. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 22(1), 47-65.

Özüpekçe, S. (2019). Ekoloji-Küresel Çevre Sorunları ve Sürdürülebilirlik. N. Özgen ve M. Kahyaoğlu (Ed). *Sürdürülebilir Kalkınma.* (ss. 170-197) Ankara: Pegem Yayınevi.

Pattison, W. D. (2003). Coğrafyanın Dört Geleneği. (Çev. Y. Arı). *Ege Coğrafya Dergisi*, (12), 119-125.

Phillips, A. (1995). *Philip's Geography Dictionary*. London: Reed International Books Limited.

Şeker, A. ve Özder, M. H. (2021). Ekolojik Kriz ve Pandeminin Sosyoekonomik Boyutu. Ankara: Gece Kitaplığı.

Tekiroğlu, A. ve Hayır-Kanat, M. (2021). Çevre Etiği Farkındalığı ve Sürdürülebilir Çevre Tutumu Arasındaki İlişki. *Ulakbilge*, 59: 630–645.

Türkeş, M., Sümer, U. M. ve Çetiner, G. (2000). Küresel İklim Değişikliği ve Olası Etkileri. *Çevre Bakanlığı, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Seminer Notları* (13 Nisan 2000, İstanbul Sanayi Odası), (ss. 7-24). Ankara: ÇKÖK Gn. Md.

Ünal, S., Mançuhan, E. ve Sayar, A. A. (2001). *Çevre: Bilinci, Bilgisi ve Eğitimi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayını.

Üstün, B. (2021). *Doğayı, Emeği, Yaşamı Korumak: Ekoloji. Politik Yazılar*, İstanbul: İletişim Yayınları.

WCED (World Commission on Environment and Development). (1987), *Our Common Future (Ortak Geleceğimiz)*. Oslo. https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/5987our-common-future.pdf. Erişim Tarihi: 24.01.2024.

Whitehead, M. (2014). *Environmental Transformations: A Geography of the Anthropocene*. New York: Routledge.

Wulf, A. (2017). *Doğanın Keşfi Alexander von Humboldt'un Yeni Dünyası*. (Çev. E. Ataseven). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

KAYNAKÇA

Beck, U. (1992). *Risk Society: Toward a New Modernity***.** Thousand Oaks, CA, Sage.

Canan, P. (1996). Bringing Nature Back in: The Challenge of Environmental Sociology. *Sociological Inquiry*, *66*(1), 29-37.

Catton, William R. and R. Dunlap. (1978). Environmental Sociology: A New Paradigm. *The American Sociologist*, 13, 41-49.

Catton, William R. and R. Dunlap. (1980). A New Ecological Paradigm for Post-Exuberant Sociology. *American Behavioral Scientist*, *24*(1), 15-47.

Catton, William R. Dunlap. (1982). *Overshoot: The Ecological Basis of Revolutionary Change*. University of Illinois Press, Urbana.

Dunlap, Riley E. and William R. Catton, Jr. (1994). Struggling with Human Exemptionalism: The Rise, Decline and Revitalization of Environmental Sociology. *The American Sociologist*, Spring, 5-30.

Dunlap, Riley E. and Kent D. Van L. (1978). The 'New Environmental Paradigm. *The Journal of Environmental Education*, *(9),* 10-19.

Dunlap, Riley E. and Kent Van Liere. (1984). Commitment to the Dominant Social Paradigm and Concern for Environmental Quality. *Social Science Quarterly, 65*(4), 1013-28.

Eckersley, R. (1992). *Environmentalism and Political Theory*. State University of New York Press, New York.

Eder, K. (1996). *The Social Construction of Nature: A Sociology of Ecological Enlightenment,* Sage Publication, London.

French, H. (1997). Learning from the Ozone Experience. L. Brown, C. Şavin and H. French (Ed.). *State of the World 1997*. W. W. Norton & Company, New York.

Giddens, A. (1990). *The Consequences of Modernity.* Cambridge: Polity Press.

Giddens, A. (1991). *Modernity and Self-Identity in the Late Modern* Age. Cambridge: Polity Press.

Goldblatt, D. (1996). *Social Theory and the Environment*. Westview Press.

Gould, Kenneth A, Adam S. Weinberg, and Allan S. (1993). Legitimating Importance: Pyrrhic Victories of the Modern Environmental Movement. *Qualitative Sociology, 16*(3), 207-245.

Hannigan, John A. (1995). *Environmental Sociology: A Social Constructionist Perspective.* Routledge, London and New York.

Harper, Charles L. (1996). *Environment and Society: Human Perspectives on Environmental Issues,* Printice Hill, New Jersey.

Inglehart, R. (1995). Changing Values, Economic Development and Political Change*. International Social Science Journal, (145)*, 379-403.

Irwin, A. (1995). *Citizen Science: A Study of People, Experience, and Sustainable Development.* Routledge, London.

Kolbert, E. (2019). *Altıncı Yok Oluş: İnsan Kendi Yarattığı Yok Oluşan Kurbanı mı Olacak,* Okuyan Us Yayın, İstanbul

Kuhn, T. (1970). *The Structure of Scientific Revolutions.* The University of Chicago Press, Chicago.

Laska, Shirley B. (1993). Environmental Sociology the State of the Discipline. *Social Forces, 72*(1), 1-17.

Lenski, Gerhard E. (1988). Rethinking Macrosociological Theory. *American Sociological Review, 5),* 163-171.

Lenski, Gerhard E. (1966). *Power Privilege: A Theory of Social Stratification***.** McGraw-Hill Book Company, New York.

Lovelock, J. (1991). The Gaia Hypothesis. A. Dobson (Ed.). *The Green Reader: Essays Toward a Sustainable Society*. Mercury House Incorporated, San Francisco.

Macnaghten, Philard and J. Urry. (1995). Toward a Sociology of Nature. *Sociology*, *29*(2), 203-20.

Milbrath, Lester W. (1984). *Environmentalists: Vanguard for New Society.* State University of NewYork Press, Albany.

Park, Chris C. (1987). *Acid Rain: Rhetoric and Reality*. Methuen, London and New York.

Pierce, John C. (1997). The Hidden Layer of Political Culture: A Comment on 'Postmaterialist Values and the Environment: A Critique and Reappraisal. *Social Science Quarterly*, *78*(1), 30-35.

Szerszyski, B. (1996). On Knowing What to do: Environmentalism and the Modern Problematic. S. Lash, B. Szerszyski, and B. Wyne. (Eds). *Risk, Environment and Modernity: Toward a New Ecology.* Sage Publications, London.

Tuna, M. (1998). *Environmentalism: An Empirical Test of Multi-Effects on Environmental Attitudes in more and Less Developed Countries,* Unpublished Dissertation, Mississippi State University, USA.

Tuna, M. (2002). *Globalization of Environmentalism: World Environmentalism System,* Paper presented at the XV. World Congress of Sociology, Brisbane, Australia.

Tuna, M. (2006). *Türkiye'de Çevrecilik: Türkiye'de Çevreye İlişkin Toplumsal Eğilimler,* Nobel Yayın, Ankara.

Tuna, M. (2012). *Çevre Sosyolojisi.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayını, Eskişehir.

Tuna, M. (2004a). Public Environmental Attitudes in Turkey. C. Phillips (Ed.). *Environmental Justice and Global Citizenship* (pp. 11-20). The Inter-Disciplinary Press, Oxford,

Tuna, M. (2004b). An Investigation on the Environmental Awereness of Primary School Students in Turkey. C. Phillips (Ed.). *Environmental Justice and Global Citizenship* (pp. 85-94.). The Inter-Disciplinary Press, Oxford,

Üstün, A. (2023). Turkey's New Nationally Determined Contribution: Stagnation or Breakthrough? *İdealkent*, *15*(41), 437-463.

Yearly, S. (1994). Social Movement and Environmental Change. M. Redclift and T. Benton (Eds). *Social Theory and the Global Environment.* Routledge, London.

KAYNAKÇA

Akalın, M. (2014). İklim Değİşİkliğİnİn Tarım Üzerindeki Etkileri: Bu Etkileri Gidermeye Yönelik Uyum ve Azaltım Stratejileri. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *(2)*, 351-377.

Arı, E. and Yılmaz, V. (2016). A proposed structural model for housewives' recycling behavior: A case study from Turkey. *Ecological Economics*, *129*, 132-142.

Attademo, L. ve Bernardini, F. (2017). Air pollution and urbanicity: common risk factors for dementia and schizophrenia? *The Lancet Planetary Health*, *1*(3), 90-91.

Aydın, E., Bağcı, S. C. and Keleşoglu, İ. (2022). Love for the globe but also the country matter for the environment: Links between nationalistic, patriotic, global identification and pro-environmentalism. *Journal of Environmental Psychology*, *80,* 101755.

Aygün, A. (2021). *Impacts of climate change on tourism sector in Turkey: Challenges and future prospects*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.

Baier, M., Kals, E. and Müller, M. M. (2013). Ecological belief in a just world. *Social Justice Research, (26),* 272-300.

Balaban, O., Özgür, B. and Sakar, B. (2021). *İklim Değişikliği, Göç ve Yerel Yönetimler. Yerel Yönetimler ve Göç Dizisi II*. https://www.reslogproject.org/kitaplar/. Erişim Tarihi: 25.11.2023).

Bamberg, S., Rees, J. H. and Schulte, M. (2018). Environmental protection through societal change: What psychology knows about collective climate action-and what it needs to find out. S. Clayton and C. Manning (Ed.). *Psychology and climate change: Human perceptions, impacts, and responses* (pp. 185-213). Elsevier Academic Press.

Blake, J. (1999). Overcoming the 'value-action gap' in environmental policy: Tensions between national policy and local experience. *Local Environment*, *4*(3), 257-278.

Blankenberg, A.-K. and Alhusen, H. (2019). On the determinants of pro-environmental behavior: A literature review and guide for the empirical economist. *SSRN Electronic Journal*, 1-28.

Brunswik, E. (1939). The conceptual focus of some psychological systems. *Journal of Unified*

Science (Erkenntnis), *8*, 36-49.

Brunswik, E. (1943). Organismic achievement and environmental probability. *Psychological*

Review, 50(3), 255-272.

Budziszewska, M. and Jonsson, S. E. (2022). Talking about climate change and eco-anxiety in psychotherapy: A qualitative analysis of patients' experiences. *Psychotherapy*, *59*(4), 606-615.

Cankardaş, S. and Sofuoğlu, Z. (2021). İklim Değişikliği ve Birey Üzerindeki Etkilerinin Gözden

Geçirilmesi. *Nesne*, *9*(19), 139-146.

Cebeci, F., Karaman, M., Öztürk, A. F., Uzun, K., Altın, O., Arıcı, A. and Artan, T. (2022). İklim Değişikliği Anksiyetesi Ölçeği'nin Türkçe Uyarlaması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Ufkun Ötesi Bilim Dergisi*, *22*(1), 20-42.

Chen, H., Goldberg, M. S. and Villeneuve, P. J. (2008). A systematic review of the relation between long-term exposure to ambient air pollution and chronic diseases. *Reviews on Environmental Health*, *23*(4), 243-297.

Clayton, S. D. and Saunders, C. D. (2012). Introduction: Environmental and conservation psychology. S. D. Clayton (Ed.). *The Oxford handbook of environmental and conservation psychology* (pp. 1-7). Oxford University Press.

Clayton, S., Kals, E. and Feygina, I. (2016). Justice and environmental sustainability. C. Sabbagh ve M. Schmitt (Ed.). *Handbook of social justice theory and research* (pp. 369-386). Springer.

Clayton, S., Manning, C. M. and Hill, A. N. (2021). Mental health and our changing climate: Impacts, inequities, responses. *American Psychological Association, Climate for Health ve ecoAmerica*. https://www.apa.org/news/press/releases/mental-health-climate-change.pdf. Erişim Tarihi: 25.11.2023.

Climate Psychology Alliance (2020). The Handbook of Climate Psychology. https://www.climatepsychologyalliance.org/images/files/handbookofclimatepsychology.pdf .

Cunsolo, A. and Ellis, N. R. (2018). Ecological grief as a mental health response to climate change-related loss. *Nature Climate Change*, *8*(4), 275-281.

Çarkoğlu, A. and Kentmen-Çin, Ç. (2015). Economic development, environmental justice, and pro-environmental behavior. *Environmental Politics*, *24*(4), 575-597.

Çatı, K. and Öcel, Y. (2019). The effect of environmentalist consciousness level on environmentalist behavior within the framework of green marketing activities: The case of Düzce province. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, *18*(4), 1412-1431.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (t. y.). Bu Dünya Bizim Tek Yuvamız. https://iklim.gov.tr/bu-dunya-bizim-tek-yuvamiz-video-galeri. Erişim Tarihi: 25.11.2023.

Demir, A. (2009). Küresel Iklim Değişikliğinin Biyolojik Çeşitlilik ve Ekosistem Kaynakları Üzerine Etkisi. *Ankara Üniversitesi Çevrebilimleri Dergisi*, *1*(2), 37-54.

Dinç, S. and Erdoğan, E. (2023). Adaptation, validity and reliability of the climate anxiety scale to Turkish: A sample of healthcare professionals. *Journal of Nursology*, *26*(2), 206-211.

Doherty, T. J. (2018). Individual impacts and resilience. S. Clayton and C. Manning (Ed.). *Psychology and climate change: Human perceptions, impacts, and responses* (pp. 245-266). Elsevier Academic Press.

Elzohairy, N. W., Fatah, N. K. A. and Khedr, M. A. (2024). Effectiveness of psycho-educational program on climate change distress and risk perception among older adults. *Geriatric Nursing*, *55*, 35-43.

Ergenekon Arslan, A. (2022). Yenilenebilir Enerji Kaynakları Kullanımında Çevresel Motivasyonlar ve Ahlaki Normun Rolü: Bilecik Örneği. *Alanya Akademik Bakış*, *6*(3), 2775-2808.

Eştürk, Ö. and Başaran Tormuş, N. (2022). Türkiye'de Iklim Değişikliği ve Inşaat Sektörü: Paris İklim Antlaşması. *VI. Anadolu International Conference on Economics*.

Fullilove, M. T. (1996). Psychiatric implications of displacement: Contributions from the psychology of place. *The American Journal of Psychiatry, 153*(12), 1516-1523.

Gezer, M. and İlhan, M. (2021). İklim Değişikliği Endişesi Ölçeği: Türkçeye Uyarlama Çalışması. *Ege Coğrafya Dergisi*, *30*(1), 195-204.

Gürer, İ. and Uçar, İ (2021). The inventory of flood disasters in Turkey. *5th International Environmental Conference "Impact of Climate Change, Water and Energy on Sustainable Environmental Resources Management" (CWESM-2021)*.

Gifford, R. (2011). The dragons of inaction: Psychological barriers that limit climate change mitigation and adaptation. *American Psychologist*, *66*(4), 290-302.

Gifford, R. and Nilsson, A. (2014). Personal and social factors that influence pro-environmental concern and behaviour: A review. *International Journal of Psychology*, *49*(3), 141-157.

Gökten, M. (1985). *Kentsel Alanların Algılanması ve Kentsel Imajlar (Izmir Kentine Ilişkin Bir Psikolojik Haritalama Çalişması)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İzmir: Ege Üniversitesi.

Gökten, M. (1991). *Toplu Konutlarda Insan-Mekân Ilişkileri.* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İzmir: Ege Üniversitesi.

Göregenli, M. (2010). *Çevre Psikolojisi: İnsan Mekân Ilişkileri*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Groot, I. de. (1967). Trends in public attitudes toward air Pollution. *Journal of the Air*

Pollution Control Association, *17*(10), 679-681.

Griffiths, I. D. and Langdon, F. J. (1968). Subjective response to road traffic noise. *Journal of Sound and Vibration*, *8*(1), 16-32.

Gürkaynak, İ. (1988). Çevresel Psikoloji: Doğası, Tarihçesi ve Yöntemleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 21*(1), 1-9.

Fu, L., Zhang, Y., Xiong, X. and Bai, Y. (2018). Pro-environmental awareness and behaviors on campus: Evidence from Tianjin, China. *EURASIA Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, *14*(1), 427-445.

Haddaway, N. R. and Duggan, J. (2023). 'Safe spaces' and community building for climate scientists, exploring emotions through a case study. *Global Environmental Psychology,* 1, e11347.

Hallegatte, S., Vogt-Schilb, A., Rozenberg, J., Bangalore, M. and Beaudet, C. (2020). From poverty to disaster and back: A review of the literature. *Economics of Disasters and Climate Change*, *4*(1), 223-247.

Hamilton, J. M., Maddison, D. J. and Tol, R. S. J. (2005). Climate change and international tourism: A simulation study. *Global Environmental Change*, *15*(3), 253-266.

Hayes, K., Blashki, G., Wiseman, J., Burke, S. and Reifels, L. (2018). Climate change and mental health: risks, impacts and priority actions. *International Journal of Mental Health Systems*, *12,* 28.

Hein, L., Metzger, M. J. and Moreno, A. (2009). Potential impacts of climate change on tourism; a case study for Spain. *Current Opinion in Environmental Sustainability*, *1*(2), 170-178.

Hines, J. M., Hungerford, H. R. and Tomera, A. N. (1987). Analysis and synthesis of research on responsible pro-environmental behavior: a meta-analysis. *The Journal of Environmental Education*, *18*(2), 1-8.

Intergovernmental Panel on Climate Change (2022). *Climate change 2022: Impacts, adaptation and vulnerability*. https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg2/. Erişim Tarihi: 01.10.2023.

Islam, S. N. and Winkel, J. (2017). Climate change and social inequality. DESA Working Paper, No. 152. https://www.un.org/esa/desa/papers/2017/wp152_2017.pdf. Erişim Tarihi: 25.11.2023.

İklim Haber ve Konda (2023). Türkiye'de İKlim DeğIşIkliğI Algısı ve Enerji Tercihleri 2022. https://www.iklimhaber.org/wp-content/uploads/2023/05/Iklim-Haber-Konda-Arastirma 2022.pdf Erişim Tarihi: 10.12.2023.

Kandemir, F. (2020). İçsel Dinî Motivasyon Bağlamında Dindarlık ve Çevre Ilişkisi Üzerine Ilişkisel Bir Araştırma. *Mesned İlahiyat Araştırmaları Dergisi*, *11*(1), 287-305.

Karayeğen, G. (2015). *Çevreci Tutum ve Davranişlar: Sosyal Baskinlik Yönelimi, Yetkecilik ve Ahlak Açisindan Bir Değerlendirme*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi.

Karp, D. G. (1996). Values and their effect on pro-environmental behavior. *Environment and Behavior, 28*(1), 111-133.

Keighley, E. C. (1966). The determination of acceptability criteria for office noise. *Journal of Sound and Vibration*, *4*(1), 73-87.

Khan, A., Plana-Ripoll, O., Antonsen, S., Brandt, J., Geels, C., Landecker, H., Sullivan, P. F. and Rzhetsky, A. (2019). Environmental pollution is associated with increased risk of psychiatric disorders in the US and Denmark. *PLOS Biology*, *17*(8), 1-28.

Kıral Uçar, G. (2020). Değer Yönelimleri ve Çevre Yanlısı Davranışlar. *Uludağ Üniversitesi Fen- Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *21*(39), 801-822.

Kıral Uçar, G., Baier, M., Müller, M. M. and Kals, E. (2021). Ekolojik Adil Dünya Inanci: Türkiye'deki Bir Örneklemde Bir Çapraz-Geçerleme Çalişmasi. *Psikoloji Çalışmaları / Studies in Psychology*, *41*(1), 143-166.

Kıral Uçar, G., Gezici Yalçın, M. and Özdemir, G. (2019). Iklim Değişikliği Inkârinin Sosyal Baskinlik Yönelimi ve Ekolojik Adil Dünya Inancı Ile Ilişkisi. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *20*(37), 739-764.

Kıral Uçar, G., Gezici Yalçın, M., Özdemir Planalı, G. and Reese, G. (2023a). Social identities, climate change denial, and efficacy beliefs as predictors of pro-environmental engagements. *Journal of Environmental Psychology*, (*91)*, 102144.

Kıral Uçar, G. and Hasta, D. (Ed.) (2020). *Çevre Psikolojisi: İnsan-Doğa Etkileşimi ve Çevre Davranışı*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Kıral Uçar, G., Kaynak Malatyalı, M. and Kaynak, B. D. (2023b). Social and ecological dominance orientations, climate change denial, and pro-environmental behavior. *Global Environmental Psychology*.

Kıral Uçar, G., Kaynak Malatyalı, M., Özdemir Planalı, G. and Kanık, B. (2023c). Personality and pro-environmental engagements: The role of the Dark Triad, the Light Triad, and value orientations. *Personality and Individual Differences*, *203*, 112036.

Kızmaz, Z. (2021). İklim Değişikliğinin Kırsal Alandaki Etkisi Ve Alternatif Arayışlar: Sosyolojik Bir Yaklaşım. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *31*(1), 431-459.

Kiracı, H. (2009). *Tüketicilerin Bireysel Değerlerinin Sürdürülebilir Tüketim Davranışıyla Ilişkisi ve Sınıf Öğretmenleri Üzerinde Bir Araştırma.* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). *Kütahya:* Dumlupınar Üniversitesi.

Kam, K., Leung, Angele K. Y. and Clayton, S. (2021). Research on climate change in social psychology publications: A systematic review. *Asian Journal of Social Psychology*, *24*(2), 117-143.

Klöckner, C. A. (2015). What is environmental communication and why is it important? C. A. Klöckner (Ed.) *The psychology of pro-environmental communication* (pp. 3-19). Palgrave Macmillan UK.

Koçak, E. ve Özkan Tektaş, Ö. (2022). Bireysel tüketicilerin hane içi enerji tasarrufu davranışlarına etki eden faktörlerin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *40*(1), 121-143.

Kollmuss, A. ve Agyeman, J. (2002). Mind the Gap: Why do people act environmentally and what are the barriers to pro-environmental behavior? *Environmental Education Research*, *8*(3), 239-260.

Langdon, F. J. (1965). A study of annoyance caused by noise in automatic data processing offices. *Building Science*, *1*(1), 69-78.

Lange, F. and Dewitte, S. (2019). Measuring pro-environmental behavior: Review and recommendations. *Journal of Environmental Psychology*, *63* (April), 92-100.

Loy, L. S., Reese, G. and Spence, A. (2022). Facing a common human fate: Relating global identity and climate change mitigation. *Political Psychology, 43*(3), 563-581.

Mathers-Jones, J. and Todd, J. (2023). Ecological anxiety and pro-environmental behaviour: The role of attention. *Journal of Anxiety Disorders*, *98,* 102745.

McAuliffe, M. ve A. Triandafyllidou (Ed.). 2021. *World Migration Report 2022*. International

Organization for Migration (IOM), Geneva.

Milfont, T. L., Osborne, D., Yogeeswaran, K. and Sibley, C. G. (2020). The role of national identity in collective pro-environmental action. *Journal of Environmental Psychology, 72*, 101522.

Morval, J. (1985). *Çevre Psikolojisine Giriş*. (Çev. N. Bilgin). İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.

Nickerson, R. S. (2002). *Psychology and environmental change.* Lawrence Erlbaum Associates, Inc.: Mahwah, New Jersey.

Nolan, J. M., Schultz, P. W., Cialdini, R. B., Goldstein, N. J. and Griskevicius, V. (2008). Normative social influence is underdetected. *Personality and Social Psychology Bulletin*, *34*(7), 913-923.

Ogunbode, C. A., Doran, R., Hanss, D., Ojala, M., Salmela-Aro, K., van den Broek, K. L., Bhullar, N., Aquino, S. D., Marot, T., Schermer, J. A., Wlodarczyk, A., Lu, S., Jiang, F., Maran, D. A., Yadav, R., Ardi, R., Chegeni, R., Ghanbarian, E., Zand, S., … Karasu, M. (2022). Climate anxiety, wellbeing and pro-environmental action: correlates of negative emotional responses to climate change in 32 countries. *Journal of Environmental Psychology*, *84*, 101887.

Opotow, S. and Clayton, S. (1994). Green justice: Conceptions of fairness and the natural world. *Journal of Social Issues, 50*(3), 1-11.

Öniz, C. and Gedik, S. (2023). Çevre Eğitiminin Güdüsel Satın Alma ve Çevre Tutumu Üzerine Etkileri. *Uluslararası Akademik Birikim Dergisi*, 6(2), 266-280.

Özdemir, N. and Kazancı Sunaoğlu, Ş. (2023). Karanlık Üçlü Kişilik Özelliklerinin Sürdürülebilir Tüketim Davranışına Etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 56,* 377-397.

Özdemir, Ö. (2013). *Sürdürülebilir Tüketim Davranişlarinda Kişisel Değerlerin Rolü:Kadin Öğretim Elemanlarinin Giysi Elden Çikarma Davranişlari Üzerine Bir Araştirma.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*.* Adana*:* Çukurova Üniversitesi.

Paylan, M. E. (2013). *Çevreye Duyarlı Satın Alma Davranışını Belirleyen Etkenler Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma.* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Kayseri: Erciyes Üniversitesi.

Pong, V. and Tam, K.-P. (2023). Relationship between global identity and pro-environmental behavior and environmental concern: a systematic review. *Frontiers in Psychology*, *14*, 1033564

Rees, J. H. and Bamberg, S. (2014). Climate protection needs societal change: Determinants of intention to participate in collective climate action. *European Journal of Social Psychology*, *44*(5), 466-473.

Reese, G. (2016). Common human identity and the path to global climate justice. *Climatic Change, 134*, 521-531.

Reese, G. and Jacob, L. (2015). Principles of environmental justice and pro-environmental action: A two-step process model of moral anger and responsibility to act. *Environmental Science & Policy*, (*51)*, 88-94.

Ridley, M., Rao, G., Schilbach, F. and Patel, V. (2020). Poverty, depression, and anxiety: Causal evidence and mechanisms. *Science*, *370,* 6522.

Rubonis, A. V. and Bickman, L. (1991). Psychological impairment in the wake of disaster: The Disaster-psychopathology relationship. *Psychological Bulletin, 109*(3), 384-399.

Salomon, E., Preston, J. L. and Tannenbaum, M. B. (2017). Climate change helplessness and the (de)moralization of individual energy behavior. *Journal of Experimental Psychology: Applied*, *23*(1), 15-28.

Schultz, T. and Fielding, K. (2014). The common in-group identity model enhances communication about recycled water. *Journal of Environmental Psychology*, *40*, 296-305.

Schultz, P. W., Gouveia, V. v., Cameron, L. D., Tankha, G., Schmuck, P. and Franěk, M. (2005). Values and their relationship to environmental concern and conservation behavior. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, *36*(4), 457-475.

Soutter, A. R. B., Bates, T. C. and Mõttus, R. (2020). Big Five and HEXACO personality traits, proenvironmental attitudes, and behaviors: A meta-analysis. *Perspectives on Psychological Science*, *15*(4), 913-941.

Steg, L., van den Berg, A. E. and de Groot, J. I. M. (Ed.). (2013). *Environmental psychology: An introduction.* BPS Blackwell.

Steg, L. and Vlek, C. (2009). Encouraging pro-environmental behaviour: An integrative review and research agenda. *Journal of Environmental Psychology*, *29*(3), 309-317.

Tarım ve Orman Bakanlığı (t. y.). Su Vatandır. https://www.tarimtv.gov.tr/tr/video-detay/su-vatandir-14298. Erişim Tarihi: 25.11.2023.

Terzi, D., Kalmaç, M. ve Cankardaş, S. (2022). Üniversite Öğrencilerinin Çevreci Davranışlarını Etkileyen Faktörler. *İzmir Democracy University Social Sciences Journal*, *5*(2), 115-129.

The World Bank Group (2022). Türkiye: Country climate and development report. https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/37521. Erişim Tarihi: 01.12.2023.

Turan, E. S. (2018). Türkiye'nin Iklim Değişikliğine Bağlı Kuraklık Durumu. *Doğal Afetler ve Çevre Dergisi*, *4*(1), 63-69.

Türkarslan, K. K., Kozak, E. D. and Yıldırım, J. C. (2023). Psychometric properties of the Hogg Eco- Anxiety Scale (HEAS-13) and the prediction of pro-environmental behavior. *Journal of Environmental Psychology*, *92,* 102147.

Türkeş, M. (2012). Türkiye'de Gözlenen ve Öngörülen Iklim Değişikliği, Kuraklık ve Çölleşme. *Ankara Üniversitesi Çevrebilimleri Dergisi*, *4*(2), 1-32.

Türkeş, M. (2020). Climate and drought in Turkey. Harmancıoğlu, N. B. and Altınbilek, D. (Ed.). *Water Resources of Turkey* (pp. 85-125). Springer.

Türk-İş (2024). Türk-İş Nisan 2024 Açlık ve Yoksulluk Sınırı. https://www.turkis.org.tr/turk-is-nisan-2024-aclik-ve-yoksulluk-siniri/. Erişim Tarihi: 30.04.2024.

Türkiye İstatistik Kurumu (2022). Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2021. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuclari-2021-45500. Erişim Tarihi: 25.11.2023.

Udall, A. M., Groot, J. de and Shankar, A. (2021). How I See Me – A Meta-Analysis Investigating the Association between Identities and Pro-Environmental Behaviour. *Frontiers in Psychology*, 12. 582421

Yaşaroğlu, C. (Ed.) (2020). *Çevre Psikolojsiine Giriş*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Yavuz, K. and Çelik, A. (2023). Exploring the intersectıon of climate change and social policy in Türkiye: Challenges and opportunities for a sustainable future. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, *21*(1), 244-265.

Yuriev, A., Boiral, O., Francoeur, V. and Paillé, P. (2018). Overcoming the barriers to pro-environmental behaviors in the workplace: A systematic review. *Journal of Cleaner Production*, *182*, 379-394.

Yücel Işıldar, G. and Yıldırım, F. (2008). The effectiveness of environmental education on environmentally-sensitive behaviors. *Eğitim ve Bilim*, *33*(148), 13-27.

Watts, N., Adger, W. N., Agnolucci, P., Blackstock, J., Byass, P., Cai, W., Chaytor, S., Colbourn, T., Collins, M., Cooper, A., Cox, P. M., Depledge, J., Drummond, P., Ekins, P., Galaz, V., Grace, D., Graham, H., Grubb, M., Haines, A., … Costello, A. (2015). Health and climate change: policy responses to protect public health. *The Lancet*, *386* (10006), 1861-1914.

World Health Organization (2008). *Policies and practices for mental health in Europe:Meeting the challenges*.http://www.euro.who.int/en/publications/abstracts/policies-and-practices-for-mental-health-in-europe.-meeting-the-challenges. Erişim Tarihi: 25.11.2023.

İLERİ OKUMA ÖNERİLERİ

Clayton, S., Manning, C. M. and Hill, A. N. (2021). Mental health and our changing climate: Impacts, inequities, responses. *American Psychological Association, Climate for Health ve ecoAmerica*. https://www.apa.org/news/press/releases/mental-health-climate-change.pdf.

Clayton, S. D. and Saunders, C. D. (2012). Introduction: Environmental and conservation psychology.

S. D. Clayton (Ed.). *The Oxford handbook of environmental and conservation psychology* (pp. 1-7). Oxford University Press.

Gifford, R. (2011). The dragons of inaction: Psychological barriers that limit climate change mitigation and adaptation. *American Psychologist*, *66*(4), 290-302.

Gifford, R. and Nilsson, A. (2014). Personal and social factors that influence pro-environmental concern and behaviour: A review. *International Journal of Psychology*, n/a-n/a.

Kıral Uçar, G. and Hasta, D. (Ed.) (2020). *Çevre Psikolojisi: İnsan-Doğa Etkileşimi ve Çevre Davranışı*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Steg, L., van den Berg, A. E. and de Groot, J. I. M. (Ed.). (2013). *Environmental psychology: An introduction.* BPS Blackwell.

KAYNAKÇA

Akyıldız, B. (2008). Çevresel Etkinlik Analizi: Kuznets Eğrisi Yaklaşımı. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ansal, H. (2004). *Geçmiş ve Gelecekte Ekonomik Gelişmede Teknolojinin Rolü*. Ankara: Kozan Ofset.

Ansiklopedik Çevre Sözlüğü. (2001). *Kalkınma.* Ankara: Türkiye Çevre Vakfı Yayınları.

Atomicarchive (2023). Major Nuclear Reactor Incidents. https://www.atomicarchive.com/almanac/ accidents/accidents.html. Erişim Tarihi: 29.12.2023.

Atmiş, E., Tolunay, D., Erdönmez, C. (2023). "Orman Yangınlarının Sayısal Analizi", A. Kavgacı, M. A. Başaran (Ed.). *Orman Yangınları* (ss. 22-45). Ankara: Kuban Matbaacılık Yayıncılık.

Başar, S. (2018). *Sürdürülebilir Kalkınma ve Çevre*. Erzurum: Fenomen Yayıncılık.

Başkaya, F. (2020). *Kalkınmanın İktisadi Yükselişi ve Düşüşü*. Ankara: İmge Yayınları.

BBC. (2021). *Türkiye'de Çevre Sorunlarının Çözümünün Önündeki 4 Engel.* https://www.bbc.com/ turkce/haberler-turkiye-57365058. Erişim Tarihi: 15.12.2023.

Bener, Ö., Babaoğul, M. (2008). Sürdürülebilir Tüketim Davranışı ve Çevre Bilinci Oluşturmada Bir Araç Olarak Tüketici Eğitimi. *Hacettepe Üniversitesi Sosyolojik Araştırmalar E-Dergisi,* 1-10.

Birgün (2017). *Kazdağı'na Siyanür Projesinden Vazgeçin*. https://www.birgun.net/ haber/kazdagi-na-siyanur-projesinden-vazgecin-187859. Erişim Tarihi 15.12.2023.

Birleşmiş Milletler (BM) Türkiye. (2023). *Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları*. https://turkiye.un.Org/tr/ sdgs. ErişimTarihi: 01.12.2023.

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği Ofisi. (2021). *Yoksulluk*. https://www.ohchr.org/ en/poverty. Erişim Tarihi: 15.12.2023.

Bookchin, M. (1996). *Ekolojik Bir Topluma Doğru*. (Çev. A. Yılmaz). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Bookchin, M. (2017). *Modern Kriz.* (Çev. A. Yılmaz). İstanbul: Sümer Yayıncılık.

Brecher, J. (2020). *İklim Direnişi: Bir Hayatta Kalma Stratejisi*. İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi.

Bulut, E., Avcu, N. ve Yayla, N. (2022). Çevre Kirliliği ve Kalkınma İlişkisi: AB Ülkeleri İçin Ekonometrik Bir Analiz. N.Ö. Beşer- Ş. Yazgan (Ed.). *Çevre, Enerji ve Sürdürülebilirlik: Ekonomik Bir Değerlendirme* (ss. 1-19). Ankara: Gazi Kitapevi.

Burgenmeier, B. (2005). *Economie du developpement*. Buruxelles: De Boeck.

Chomsky, N. ve Polk, L. (2012). *Nükleer Savaş ve Çevre Felaketi*. (Çev. M. E. Keskin). İstanbul: İnkılap Kitabevi.

Consultation For People's Republic Of China. (2019). *Çin'de Gündem Hava Kirliliği ve Su Kirliliği.* https://www.cinkonsoloslugu.com/cin-de-gundem-hava-kirliliigi-ve-su-kirli ligi/ ErişimTarihi: 05.12.2023.

Çepik, B. (2015). *Sürdürülebilir Kalkınma Çerçevesinde Türkiye'de Yenilenebilir Enerji Politikaları*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Demokrasi İçin Birlik. (2019). *Suyunuza Biraz Siyanür Alır Mısınız?* https://demokrasiicinbirlik. com/2019/07/29/suyunuza-biraz-siyanur-alirmisiniz/. Erişim Tarihi 15.12.2023.

Destek, M. A. (2019). Hedefler Arası Uyum ve Çatışmalarıyla-Sürdürülebilir Kalkınma. Bursa: Ekin Basın Yayın Dağıtım.

Dışişleri Bakanlığı. (2023). *Kyoto Protokolü*. https://www.mfa.gov.tr/kyoto-protokolu.tr.mfa. Erişim: 01.12.2023.

Dinç, M. ve Beşer, M. (2022). Havayolu Taşımacılığının Co_2 Emisyonu Üzerindeki Asimetrik Etkisi: Seçilmiş Ülkeler Örneği. N. Ö. Beşer- Ş. Yazgan (Ed.). *Çevre, Enerji ve Sürdürülebilirlik: Ekonomik Bir Değerlendirme* (ss. 102-114). Ankara: Gazi Kitapevi.

Doğrulukpayı. (2021). *Türkiye Gelir Dağılımında Dünyanın En Eşitsiz Ülkelerinden*. https://www.dogrulukpayi.com/bulten/turkiye-gelir-dagilimda-dunyanin-en-esitsiz-ulkelerinden-biri. Erişim Tarihi: 15.12.2023.

Earth.Org. (2023). *15 Biggest environmental problems of 2023*. https://earth.org/the-biggest-environmental-problems-of-our-lifetime/. Erişim Tarihi: 21.12.2023.

Ekoiq. (2023). *Akbelen'de Zeytin Hasadına Dinamit Sesleri Eklendi*. https://www.ekoiq.com/ akbelende-zeytin-hasadina-dinamit-sesleri-eklendi/. Erişim Tarihi: 15.12.2023.

Ekolojibirliği. (2019). *Türkiye'de Son 50 Yılda 36 Göl Kurudu.* https://ekoloji birligi.org/turkiyede-son-50-yilda-36-gol-kurudu/. Erişim Tarihi: 02.12.2023.

Emmott, S. (2014). *10 Milyar*. (Çev. C.E. Topaktaş). İstanbul: NTV Yayınları.

EPDK. (2012). *Elektrik Piyasası Sektör Raporu 2011.* https://www.epdk.gov.tr/ Detay/Icerik/3-0-24/elektrikyillik-sektor-raporu. Erişim Tarihi: 01.12.2023.

EPDK. (2022). *Elektrik Piyasası 2022 Yılı Piyasa Gelişim Raporu 2022.* https://www.epdk.gov.tr/ Detay/Icerik/3-0-24/ elektrikyillik-sektor-raporu. Erişim Tarihi: 01.12.2023.

Globalforestwatch. (2023). *Cocoa deforestation risk assessment*. https://data.global forestwatch.org/ documents/gfw::cocoa-deforestation-risk-assessment/about. Erişim Tarihi: 26.12.2023.

Gülersoy, A.E. (2014). Yanlış Arazi Kullanımı. *Elektronik Sosyal Bilgiler Eğitimi Dergisi. 1(*2), 49-128.

Gülersoy, A.E. (2013). Marmara Gölü yakın çevresindeki arazi kullanım faaliyetlerinin zamansal değişimi (1975-2011) ve göl ekosistemine etkileri. *Türk Coğrafya Dergisi,* 61, 31-44

Güzel, A. E. ve Okumuş, İ. (2019). Geçiş Ekonomilerinde Küreselleşme ve Çevre Kirliliği İlişkisi: Panel Veri Analizi. A. Destek (Ed.). *Hedefler Arası Uyum ve Çatışmalarıyla Sürdürülebilir Kalkınma* (ss. 23-28). Bursa: Ekin Yayınevi.

Harvey, D. (2013). *Sosyal Adalet ve Şehir*. (Çev. M. Moralı). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Hekimci, F. (2018). Tüketici Hakları ve Sürdürülebilir Tüketim. F. Hekimci (Ed.). *Sürdürülebilirliğin Tüketim Boyutu* (ss. 11-40). Ankara: Elma Tek. Bas. Matbaacılık.

IMF. (2023). *Kişi Başına GSYİH (2023)*. https://www.imf.org/external/datamapper/ NGDPDPC@ WEO/OEMDC/ADVEC/ WEOWORLD. Erişim Tarihi: 19.12.2023.

İlhan, A. (2019). Teknolojik Gelişmeler, Tüketim Alışkanlıkları ve Çevre. N. Özgen-M. Kahyaoğlu (Ed.). *Sürdürülebilir Kalkınma* (ss. 245-264). Ankara: Pegem Akademi.

ILO Kitap. (2021). *Dünya'da ve Türkiye'de Çalışma Yaşamında Kadın*. https://dspace.ceid. org.tr/xmlui/bitstream/ handle/1/1913/ILO-Kitap.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Erişim Tarihi: 18.12.2023.

İnsamer. (2014). *Dünyada ve Türkiye'de Açlık Sorunu*. https://insamer.com/tr/dunyada-ve-turkiyede-aclik. Erişim Tarihi: 18.12.2023.

İnsamer. (2016). *Küresel Adaletsizlik, Dünya Yoksulluk ve Eşitsizlik Raporu*. https://insamer. com/tr/kuresel-adaletsizlik-dunya-yoksulluk-ve-esitsizlik-raporu_389.html. Erişim Tarihi: 15.12.2023.

Kaplan, A. (1999). *Küresel Çevre Sorunları ve Politikaları*. Ankara: Mülkiyeliler Birliği Vakfı Yayınları.

Karalar, R. ve Kiracı, H. (2011). Çevresel Sorunlara Karşı Bir Çözüm Önerisi Olarak Sürdürülebilir Tüketim Düşüncesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *30*, 63-76.

Klaus-Peter S. (1994). Meke Gölü Kratersee nahe Karapınar. https://commons.wikimedia.org /w/index.php?curid=32044418. Erişim Tarihi: 12.12.2023.

Koçak, E. (2014). Türkiye'de Çevresel Kuznets Eğrisi Hipotezinin Geçerliliği: ARDL Sınır Testi Yaklaşımı. İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi, *2*(3), 62-73.

Kuyucuklu, N. (1998). *Doğal Kaynaklar ve Çevre Ekonomisi*. İstanbul: Filiz Kitabevi.

Meadowcroft, J. (1997). Planning, democracy and the challenge of sustainable development. *International Political Science Review*, *18*(2), 167-190.

Micklin, P. (2007). The Aral sea disaster. *Annual Review of Earth and Planetary Sciences*, *35*(1), 47-72.

Miletli, A. (2015). *Nazar boncuğu Meke gölü*. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Nazar_boncu %C4%9Fu_meke.jpg. Erişim Tarihi: 15.12.2023.

Mutioğlu Özkesen, M. (2022). *Toprakları Kapatmak-Kamu Arazilerinin Özelleştirilmesi*. İstanbul: İletişim yayınları.

Nasa-Earthdata. (2021). *Aral Gölü 2001-2021*. https://www.earthdata.nasa.gov/worldview/ Worldview-image-archive/aral-sea-kazakhstan-and-uzbekistan. Erişim Tarihi: 02.12.2023.

OXFAM. (2021). The hunger virus multiplies. https://www.oxfam.org/en/research/hunger-virus-multiplies-deadly-recipe-conflict-covid-19-and-climate-accelerate-world. Erişim Tarihi: 18.12.2023.

OXFAM. (2023). Survival of the richest. https://www.oxfam.org/en/research/survival-richest Erişim Tarihi: 18.12.2023.

Ozankaya, Ö. (1995). *Toplumbilim Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Cem Yayınevi.

Özbakır, N. S. (2016). *Birleşmiş Milletler Kalkınma Hedefleri ve 2023 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri*. İzmir: İzmir Ticaret Odası.

Özgen, N. (2011). Preservation of historical town of Hasankeyf within the scope of sustainable tourism. R. Efe, M. Öztürk, İ. Atalay (Ed.). Natural environment and culture in the mediterranean region II (pp.195-213). Cambridge Scholars Publishing.

Özgen, N., Karadoğan, S. (2013). Mekânsal Etkileri Bakımından Hidroelektrik Santrallerin (Hes) Swot Analizine Göre İncelenmesi: Alkumru ve Kirazlı Barajları Örneği (Siirt). *Coğrafya Dergisi*, *26,* 21-45.

Özgen, N. (2018). Doğa ve Toplum. N. Özgen (Ed.). *Sosyal Coğrafya* (ss. 1-54). Ankara: Pegem Akademi.

Özgen, N., Ege, S.C. (2018). Kapitalizmin Ekolojik Krizleri Üzerine Bir Okuma: Turizm Faaliyetleri Örneği, *II. Uluslararası Batı Asya Turizm Araştırmaları Kongresi,* 661-685.

Özgen, N. (2019). Sürdürülebilirlik Kavramı ve Kullanım Alanları. N. Özgen-M. Kahyaoğlu (Ed.). *Sürdürülebilir Kalkınma* (ss.1-37). Ankara: Pegem Akademi.

Pearce, D., Marcandya, A. (1998). *Yeşil Ekonomi İçin Mavi Kitap*. (Çev. T. Kafaoğlu). İstanbul: İntermedya Yayınları.

Polat, H. (2011). Türkiye Ekonomisinde İmalat Sanayi. *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *30,* 24-39.

Portney, K. E. (2017). *Sürdürülebilirlik*. (Çev. A. Bucak). İstanbul: Pan Yayıncılık.

Rafferty, J. P. and Leong, E. (2023). "6 lakes that are drying up". *Encyclopedia Britannica*, https:// www.britannica.com/list/7-lakes-that-are-drying-up. Erişim Tarihi: 03.12.2023.

Ratiu, D. (2013). Creative cities and/or sustainable cities: Discourses and practices. *City. Culture and Society*, *(4)*, 125-135.

Saatçi, M., Dumrul, Y. (2011). "Çevre Kirliliği ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Çevresel Kuznets Eğrisinin Türk Ekonomisi İçin Yapısal Kırılmalı Eş-Bütünleşme Yöntemiyle Tahmini", Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 37, 65-86.

Savaş, V. (1986). *Kalkınma Ekonomisi*. İstanbul: Beta Yayınları.

Semtrio. (2023). *Temiz Enerji Nedir?* https://www.semtrio.com/blog/temiz-enerji-nedir Erişim Tarihi: 16.12.2023.

Sönmezışık, S. (2019). *Kaz Dağları Enkaz Olmasın!* https://ekolojibirligi.org/wpcon tent/uploads/2019/12/ salih_s%C3%B6nmez%C4%B1%C5%9F%C4%B1k.pdf. Erişim Tarihi: 21.12.2023.

Sönmezoğlu, F., Erler-Bayır, B. (2012). Çevre sorunlarına ilişkin uluslararası rejimler. *İ.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, *(47),* 247-289.

Strateji ve Bütçe Başkanlığı, (2019). *Sürdürülebilir kalkınma amaçları değerlendirme raporu*. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2020/03/SurdurulebilirKalkinma-Amaclari-Degerlendirme Raporu_13_12_2019-WEB.pdf. Erişim Tarihi: 15.12.2023.

Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2023). *Kalkınma Planları*. https://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari/. Erişim Tarihi: 02.12.2023.

Şeker, A. (2017). Adalet Olgusu ve Sosyal Refahın Gelişimine Yönelik Sosyolojik ve Tarihsel Bir Çözümleme, Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, *7*(1), 282-301.

TEMA. (2022). Türkiye Maden Ruhsatlarının Tehdidi Altında: 24 İlde 20 Bine Yakın Maden Ruhsatı. https://www.tema.org.tr/basin-odasi/basin-bultenleri/turkiye-maden-ruhsatlarinin-tehdidi-altinda. Erişim Tarihi: 29.12.2023.

Temizhavahakkı. (2023). Kara Rapor 2022: Türkiye'nin Tüm İlleri Kirli Hava Soluyor! https://www.temizhavahakki.org/kararapor2022/ Erişim Tarihi: 15.12.2023.

Termiksiz Gelecek. (2023). *Temiz Hava Hakkı.* https://www.termiksiz gelecek.org/temiz-hava-hakki-platformunun-pm25-raporu. Erişim: 20.12.2023.

The Online Etymology Dictionary. (2023). *Sürdürülebilirlik,* https://www.etymonline.com/. Erişim Tarihi: 29 Kasım 2023.

Tıraş, H. H. (2012). Sürdürülebilir Kalkınma ve Çevre: Teorik Bir İnceleme. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İİBF Dergisi*, *2*, 57-73.

Toraks. (2017). *Nefesimiz Tükenmeden*. https://toraks.org.tr/site/sf/books/pre_migration/6967c7a4580 75c89ecd87ab1ed5e2c483b8914c151f037ccdedb70d8bcd3c56f.pdf. Erişim Tarihi: 15.12.2023.

Toraks. (2023). *Türk Toraks Derneği Uyarıyor*. https://www.toraks.org.tr/. Erişim Tarih: 0212.2023.

TÜİK. (2021a). *Sera Gazı Emisyon İstatistikleri 1990-2021*, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/In dex?p=Sera-Gazi-Emisyon-Istatistikleri-1990-2021-49672&dil=1. Erişim Tarihi: 02.12.2023.

TÜİK. (2021b). *Cinsiyet ve Eğitim Durumuna Göre İşgücüne Katılma Oranı.* https://data.tuik. gov.tr/Bulten/Index?p=%C4%B0statistiklerle-Kad%C4%B1n-2022. Erişim Tarihi: 02.12.2023.

TÜİK. (2022). *İl Bazında Gayrisafi Yurt İçi Hasıla*, *2021*. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Il-Bazinda-Gayrisafi-Yurt-Ici-Hasila-2021-45619. Erişim Tarihi: 21.12.2023.

TÜİK. (2023). *Dünya Nüfus Günü. 2023*. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Dunya-Nufus-Gunu-2023-49688. Erişim Tarihi: 01.12.2023..

TÜBİTAK. (2016). *Yeni Sanayi Devrimi Akıllı Üretim Sistemleri. Teknoloji Yol Haritası*. https://www.tubitak.gov.tr/sites/default/files/akilli_uretim_sistemleri_tyh_v27aralik2016.pdf. Erişim Tarihi: 12.12.2023.

Tümertekin, E., Özgüç, N. (2005). *Ekonomik Coğrafya: Kalkınma ve Küreselleşme*. İstanbul: Çantay Kitabevi.

Türkiye Milli Kooperatifler Birliği, (2016). Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri. http://www.turkey.coop/haberdetay/zırveye-ucretsız-katı-labilme-sansı-29-agustos-2016-son-gun-/175. Erişim Tarihi: 11.12.2023.

TÜSİAD. (2016). Türkiye'nin Küresel Rekabetçiliği İçin Bir Gereklilik Olarak Sanayi 4.0 Gelişmekte Olan Ekonomi Perspektifi, Ankara, 3, 1-64.

UNDP Türkiye. (2021). *Küresel Amaçlar-Yoksulluğa Son*. https://www.kureselamaclar.org/amaclar/ yoksulluga-son/. Erişim Tarihi: 15.12.2023.

UNEP (BM Çevre Programı). (2023). *Toplam İnsan Kaynaklı Sera Gazı Emisyonları*, 1990-2022. https://www.unep.org/resources/emissions-gap-report. Erişim Tarihi: 02.12.2023.

UNEPFİ. (2022). *Deforestation risk identification and assessment*. https://www.unepfi.org/ wordpress/ wpcontent/ uploads/2022/10/Deforestation-Risks-Module-2-Complemen tary-Materials.pdf. Erişim Tarihi: 12.12.2023.

UNFPA. (2023). *Dünya Nüfusu 15 Kasım 2022'de 8 Milyar Nüfusa Ulaşacak*. https://turkiye. unfpa.org/tr/dunya-nufus-gunu-2022-bb. Erişim Tarihi: 17.12.2023.

United Nations (1987). *Report of the world commission on environment and development: Our common future*. http://www.un-documents.net/our-common-future.pdf. Erişim Tarihi: 13.12.2023.

WCED. (1987). *Report of the world commission on environment and development: Our common future.* https://sustainabledevelopment.un.org/content/documen ts/5987our-common future.pdf. Erişim Tarihi: 02.12.2023.

WHO. (2023a). *End preventable deaths of newborns and children under 5 years of age*. https://www.who.int/data/gho/data/themes/topics/sdg-target-3_2-newborn-and-child-mortality Erişim Tarihi: 01.12.2023.

WHO. (2023b). *Mortality from environmental pollution*. https://www.who.int/data/gho/ data/themes/topics/sdg-target-3_9-mortality-from-environmental-pollution. Erişim Tarihi: 16.12.2023.

World Bank. (2017). *Shaping sustainable consumption and production, Agenda in Turkey: A study on economic instruments to support*, SDG 12, Document of the World Bank.

World Food Programme. (2022). *Global food crisis*, https://www.wfp.org/emergencies/ global-food-crisis. Erişim Tarihi: 26.12.2023.

World Inequality Database (2022). *Global income and wealth inequality*. https://wir2022.wid.world/ wwwsite/uploads/2021/12/Summary_WorldInequalityReport2022_Turkish.pdf. Erişim Tarihi: 26.12.2023.

Widianto, H. and Noerwidi, S. (2023). The emergence and distribution of early modern human in Indonesia. *L'Anthropologie.* 127 (3), https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0003552123 00047X. Erişim Tarihi: 12.02.2024.

Worldometers. (2023). *Dünyadan Veriler.* https://www.worldometers.info/tr/. Erişim Tarihi: 02.12.2023.

Yılmaz, A. (2014). Uluslararası Göç: Çeşitleri Nedenleri ve Etkileri. *Electronic Turkish Studies*, *9*(2), 1685-1704.

KAYNAKÇA

Atış, E. (2006). *Tarım ve Çevre.* F. Yavuz (Ed.). *Türkiye'de Tarım* (ss. 163-179). Ankara: TKİB Strateji Geliştirme Başkanlığı.

Atış, E., Miran, B., Ceyhan, V., Salalı, H. E., Hasdemir, M., Akyüz, Y., Türkten, H., Yıldırım, Ç. ve Güngör, F. (2016). *Türkiye'de Tarım-Çevre Politikalarının Çevre Amaçlı Tarımsal Alanların Korunması (ÇATAK) Uygulamaları Çerçevesinde Değerlendirilmesi*, Proje No: TAGEM/14/AR-GE/64, GTHB Araştırma - Geliştirme Destek Programı Proje Sonuç Raporu. İzmir.

Atış, E. ve Salalı, H. E. (2006). *AB'de Uygulanan Tarım-Çevre Politikalarının Türkiye Açısından Değerlendirilmesi*, *Türkiye VII. Tarım Ekonomisi Kongresi* 13-15 Eylül 2006, Antalya, Cilt I, 506-515.

Baldock, D., Dwyer, J. and Vinas, J. M. S. (2002). *Environmental Integration and the Cap: A Report to the European Commission*. DG Agriculture, IEEP September 2002. 113 p.

Claassen, R., Hansen, L. R., Peters, M., Breneman, V., Weinberg, M., Cattaneo, A. Feather, P. Gadsby, D., Hellerstein, D., Hopkins, J., Johnston, P., Morehart, M. and Smith, M. (2001). *Agri-Environmental Policy at the Crossroads: Guideposts on a Changing Landscape*, Agricultural Economic Report No: 794, Economic Research Service USDA, Washington. 67p.

ÇŞİDB, (2023). *Ülkemizin COP28'de Katıldığı Girişimler*. 12 Aralık 2023. https://iklim.gov.tr/ulkemizin-cop28de-katildigi-girisimler-haber-4196.

EC, (2019). *The European Green Deal. Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council*, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Brussels, 11.12.2019. COM(2019) 640 final.

EC, (2022). *IPARD III Programme 2021-27 of Türkiye*. EC Fact Sheet. https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/979c9429-972f-445c-b369-d6ffc372b44c_en?filename=ipard-III-programme-turkiye-2021-27_en.pdf.

Faichuk, O., Voliak, L., Hutsol, T., Glowacki, S., Pantsyr, Y., Slobodian, S., Szela¸ g-Sikora, A. and Gródek-Szostak, Z. (2022). European Green Deal: Threats Assessment for Agri-Food Exporting Countries to the EU. *Sustainability*, 2022, 14, 3712.

FAO, (2023). *World Food and Agriculture – Statistical Yearbook 2023*. Rome.

Just, R. E. and Antle, J. M. (1990). Interactions Between Agricultural and Environmental Policies: A Conceptual Framework. *American Economic Review*, *80*(2), 197-202.

Karacan, A. R. ve Atış, E. (2020). *Çevre Ekonomisi ve Politikası: Ekonomi, Politika, Uluslararası ve Ulusal Çevre Koruma Girişimleri*. İzmir: E.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fak. Yayın No: 6.

Lankoskia, J. and Thiem, A., (2020). Linkages between agricultural policies, productivity and environmental sustainability, *Ecological Economics*, *178*(2020), 1-9.

Lutz, E. and Young, M. (1992). Integration of Environmental Concerns into Agricultural Policies of Industrial and Developing Countries. *World Development*, *20*(2), 241-253.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, (MLNV), (2023). EUROPE: TURKİYE, Türkiye's *Progress in Sustainable Agriculture*, Agrospecials Editie 9, Jaargang 5, Nederland, https://magazines.rijksoverheid.nl/lnv/agrospecials/2023/01/turkiye

Narin, M., (2023). Ekonominin İhmal Edilmiş Çocuğu Tarım Sektörü: Türkiye'de 1923-2023 Dönemi Tarım Politik. *Teoriden Pratiğe Ekonomi Politikaları ve Dönüşümü II (Economic Policies and Transformation from Theory to Practice II)* (ss. 161-186). Gaziantep: Özgür Yayınları.

OECD (2010). *Linkages between Agricultural Policies and Environmental Effects: Using the OECD Stylised Agri-environmental Policy Impact Model*, OECD Publishing.

OECD (2022). *Reforming Agricultural Policies for Climate Change Mitigation in Agricultural Policy Monitoring and Evaluation 2022: Reforming Agricultural Policies for Climate Change Mitigation,* OECD Publishing, Paris.

OECD, (2023). *Agricultural Policy Monitoring and Evaluation 2023: Adapting Agriculture to Climate Change*, OECD Publishing, Paris.

RG, (2023). *2023 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemeler ve 2024 Yılında Uygulanacak Sertifikalı Tohum Kullanım Desteğine İlişkin Karar*, RG Sayı: 32310, 15 Eylül Cuma. https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/09/20230915-3.pdf.

SBB, (2023). *2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri ve Beklentiler Raporu,* https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/07/2023-Merkezi-Yonetim-Butce-Gerceklesmeleri-ve-Beklentiler-Raporu_31072023.pdf .

Sterly, S., Jongeneel, R., Pabst, H., Silvis, H., Connor, J., Freshwater, D., Shobayashi, M., Kinoshita, Y., Van Kooten, C. and Zorn, A., (2018). *Research for AGRI Committee - A comparative Analysis of Global Agricultural Policies: Lessons for the Future CAP*, European Parliament, Policy Department for Structural and Cohesion Policies, Brussels.

Ticaret Bakanlığı, (2021). *Yeşil Mutabakat Eylem Planı 2021*.

TOB, (2021). *Sürdürülebilir Gıda Sistemlerine Doğru Ulusal Yol Haritası*. Şubat 2021.

TOB, (2023). *Bitkisel Üretim Verileri*. https://www.tarimorman.gov.tr/sgb/Belgeler/SagMenuVeriler/BUGEM.pdf

TÜİK, (2023a). *İstatistiklerle Türkiye 2022*, Yayın No: 4695, Ankara.

TÜİK, (2023b). *Sera Gazı Emisyon İstatistikleri*, 1990-2021. TÜİK Haber Bülteni Sayı: 49672, 29 Mart 2023.

Willer, H., Schlatter, B., Trávníček, J., (2023). *The World of Organic Agriculture. Statistics and Emerging Trends 2023*. Research Institute of Organic Agriculture FiBL, Frick, and IFOAM – Organics International, Bonn. Online Version 2 of February 23, 2023.

Yavuz, F. (2021). *Türkiye'de Tarım Politikaları ve Geleceği,* Tarım Politikası Ders Notları, https://avesis.atauni.edu.tr/fyavuz/dokumanlar.

Yavuz, F. ve Şerif, D. (2019) *Türkiye Tarımına Yeniden Bakış*. İstanbul: SETA Yayınları.

KAYNAKÇA

Akdur, R. (2005). Avrupa Birliği ve Türkiye'de Çevre Koruma Politikaları. Türkiye'nin Avrupa Birliğine Uyumu. Ankara Üniversitesi Avrupa Topluluğu Araştırma ve Uygulama Merkezi Araştırma Dizisi.

Aytuğ K, H. (2014). Sürdürülebilir Su Kullanımı Açısından Avrupa Birliği Çevre Politikalarına Türkiye'nin Uyumu. Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, *10*(10), 1-18.

Barnex N. (2016). "Linking ecosystem services and water security – SDGs offer a new opportunity for integration" PERSPECTIVES PAPER GWP Technical Committee member. www.gwp.org www.gwptoolbox.org December 2016

Becker, M. L. (2005). Globalization, ecological security, and the sustainability of human societies. https://www.unh.edu/sites/www.unh.edu/files/departments/discovery_program/ PDF/becker.pdf.

Bilal, M., Usman, M., Nadeem, M. and Shah, S. A. R. (2023). Water Security and Environmental Impact Assessment: A Study for Developing Economies. *Environ. Sci. Proc*. 25(1), 1-6.

Bilen Ö. (2009). *Türkiye'nin Su Gündemi. Su Yönetimi ve AB Su Politikaları*. Ankara: DSİ Genel Müdürlüğü.

ÇEVRE RAPORU (2023). Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu (2022 yılı verileriyle). Ankara-2023 Yayın No: 56. Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü Çevre Envanteri Ve Bilgi Yönetimi Dairesi Başkanlığı Ankara

Çorba, Selin; (2021). Gelecekteki Tehlike: Su Kıtlığı. TÜBİTAK Bilim Genç, (22 Mart 2021), https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/gelecekteki-tehlike-su-kitligi.

Dagny Aurich, Owen Miles and Emma L. Schymanski. (2021). Historical Exposomics and High Resolution Mass Spektrometre. Published by Oxford University Press. Available at file:///C:/Users/User/Downloads/Historical_Exposomics_And_High_Resolution_Mass_Spe.pdf.

Eğerci, P. (2006). Türkiye'nin Avrupa Birliği Su Politikasına Uyum Durumunun Kuramsal ve Yasal Çerçeve Açısından İncelenmesi ve İleriye Yönelik Öneriler. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Erdem, E. İ. (2016). İnsani Güvenlik Kavramı Bağlamında Çevre Güvenliği. *Gazi Akademik Bakış, 10*(19), 255-281.

Ergül, N. (2012). Yeni Güvenlik Anlayışı Kapsamında Birleşmiş Milletler'in Rolü ve Uygulamaları. A, Sandıklı (Ed.). *Teoriler Işığında Güvenlik Savaş Barış ve Çatışma Çözümleri* (ss. 165-210). İstanbul: Bilgesam Yayınları.

Glenn, J. C. and Gordon, T. J. (2000). United Nations University. The Millennium Project & *American Council for the United Nations University. State of the Future at the Millennium.* Washington, DC: American Council for the United Nations University.

Guthrie, P. (2010). *Global water security-an engineering perspective.* The Royal Academy of Engineering, London

badullayeva J, Jumaniyazova K, Azimzadeh S, Canıgür S. ve, Esen F, (2019). Çevre Kirliliğinin İnsan Sağlığı Üzerindeki Etkileri. *Türk Tıp Öğrencileri Araştırma Dergisi*, *1*(3), 52-58.

Karadağ, A. A. (2006). "Avrupa Birliği Su Politikaları Çerçevesinde Türkiye'deki Su Kaynakları Yönetiminin Değerlendirilmesi", TMMOB Su Politikaları Kongresi, Ankara, 210-219.

Kaypak, Ş. (2013). Çevresel Güvenlik ve Sınır aşan Çevre Suçları. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 38, 11-22.

Keleş, R. (2015). *100 Soruda Çevre, Çevre Sorunları ve Çevre Politikaları*. İzmir: Yakın Kitabevi Yayınları.

Kocatepe, D. (2018). Güvenlik Çalışmalarında Çevre Güvenliği Sorunsalı. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 9*(17), 335-358.

Körbalta, H. (2019). Türkiye'de Yerel Su Güvenliği. *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, *8*(1), 55-84.

Kirchner, A. (2015). Environmental Security. Fourth UNEP Global Training.

Martinovsky, P. (2011). Environmental Security and Clasical Typology of Security Studies. Dapat dikases pada http://www.populationprotection. eu/attachments/039_vol3n2_martinovsky_eng. Pdf.

Menteşe, S. (2020). Çevre ve Güvenlik İlişkisi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research, 7*(52), 969-977.

Pereira, J. C. (2015). Environmental İssues and İnternational Relations, a New Global (dis) Order-the Role of International Relations in Promoting a Concerted İnternational System. *Revista Brasileira de Política Internacional, 58*(1), 191-209.

SU-EN (2022). Büyükşehir Su ve Kanalizasyon İdareleri arasında Mukayeseli Performans Değerlendirmesi (Faz 3), İstanbul

TEMA (2021). "Su Bütçesi", https://sutema.org/mavi-gezegen/su-butcesi.3.aspx. Erişim Tarihi: 14.10.2021.

TÜBİTAK-MAM. (2010). *Havza Koruma Eylem Planlarının Hazırlanması Projesi Büyük Menderes Havzası*. Kocaeli, Gebze.

USGS, (2019). "How much water is there on, in, and above the Earth?", https://www.usgs.gov/special-topic/water-science-school/science/how-much-water-there-earth?qt-science_center_objects=0#qt-science_center_objects.November13.

UN (2013). United Nations, "Water scarcity", UN-Water factsheet on water securityhttps://www.un.org/waterforlifedecade/scarcity.shtml

UN (2012). *World Water Development Report 4. World Water Assessment Programme.* (WWAP), March 2012. Water scarcity | International Decade for Action 'Water for Life' 2005-2015 (un.org)

WWAP (2015). *Water for a Sustainable World. The United Nations World Water Assessment Programme*. UNESCO, Paris.

Karadağ, A. A. (2006) "Avrupa Birliği Su Politikaları Çerçevesinde Türkiye'deki Su Kaynakları Yönetiminin Değerlendirilmesi", TMMOB Su Politikaları Kongresi, Ankara, 210-219.

http://www.who.int.

http://www.unwater.org.

KAYNAKÇA

Budak, S. (2010). Türkiye'de Çevre Değerlerinin Korunmasında Bir Kamu Örgütlenmesi: Çevre ve Orman Bakanlığı. A. H. Aydın, İ. E. Taş, M. Kılıç, Z. Gül (Ed.), *Küreselleşme Karşısında Kamu Yönetimi ve Hizmeti* (ss. 283-301**)** Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi.

Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (2022). Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın Tarihçesi. https://csb.gov.tr/tarihcemiz-i-7012. Erişim Tarihi: 22.03.2022.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (2019). *Çevresel Etki Değerlendirmesi İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü Teknik Faaliyet Raporu: 2019*. Ankara: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı.

Erim, R. (2016). Türkiye'de Yasama, Yürütme ve Yargının Çevre Yaklaşımları. R. Keleş (Ed.). *İnsan, Çevre, Toplum* (ss. 343-360). Ankara: İmge Kitabevi.

Ertan, B. (1991). Çevre Bakanlığı Üzerine. *Çevre ve Mühendis, 1*(4), 7-9.

Keleş, R., Hamamcı, C. ve Çoban A. (2012). *Çevre Politikası*. Ankara: İmge Kitabevi.

Resmî Gazete. 12.8.1978, Sayı: 16375, *Başbakanlık Çevre Örgütünün Kurulmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı*.

Resmî Gazete. 09.11.1989, S. 20337, *Çevre Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname*.

Resmî Gazete. 18.06.1984, S. 18435, *Çevre Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname*.

Resmî Gazete. 21.8.1991, S. 20967, *Çevre Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname*.

Resmî Gazete. 8.5.2003, S: 25102, *Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun*.

Resmî Gazete. 4.7.2011, S: 27984, *Çevre Şehircilik Bakanlığımım Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname*.

Resmî Gazete. 8.6.2011, S: 27958-Mükerrer, *Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname*.

Resmî Gazete. 29.10.2021 S: 31643, *Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi*.

Somersan, S. (1993). *Türkiye'de Çevre ve Siyaset*. Ankara: Metis Yayınları.

Talu, N. (2003). Kamu Yönetiminde Kurumsal Reform İhtiyacı. *Çevre ve Mühendis, (23-24),* 50-58.

TMMOB. (2011). *AKP'nin KHK'leri ve TMMOB*. Ankara: Mattek Matbaacılık.

KAYNAKÇA

Akyıl, A. ve Sağır, H. (2022). Yerel Yönetimler ve İklim Değişikliği Politikaları. E. Ç. Zengin (Ed.). *Güncel Gelişmelerle Yerel ve Kentsel Siyaset* (ss. 195-221). Ankara: Nobel Yayınları.

Alıca, S. S. G. (2018). Yerel Yönetimler ve Çevre. *Emek Araştırma Dergisi, 3*(2), 9-21.

Çadırcı, M. (1970). Türkiye'de Muhtarlık Teşkilatının Kurulması Üzerine. *Belleten*, XXXIV/135.

Çilkaya, M. ve Metin B. (2023). Yerel Yönetimlerin Sosyal Politika Uygulamaları. E. Ç. Zengin (Ed.). *Kent ve Çevre Politikaları Ekseninde Yerel Yönetimler* (ss. 197-225). Ankara: Nobel Yayınları.

Ekinci, E. (2022). Yerel Demokrasi ve Kentsel Yönetişim. E. Ç. Zengin (Ed.). *Güncel Gelişmelerle Yerel ve Kentsel Siyaset* (ss. 69-85). Ankara: Nobel Yayınları.

Erkek, S. (2022). Yerel Yönetimlerde Teknoloji Kullanımı. E. Ç. Zengin (Ed.). *Güncel Gelişmelerle Yerel ve Kentsel Siyaset* (ss. 51-68). Ankara: Nobel Yayınları.

Ertan, B. (2002). Yerel Yönetim Kavramı. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, *TODAİE*, *11*(1), 22-30.

Ertan, K. ve Ertan B. (2013). Avrupa Konseyi Yerel Yönetimler Özerklik Şartı ve Yerel Özerklik. *Beşinci Ulusal Yerel Yönetimler Sempozyumu, Merkezi Yönetim Yerel Yönetim İlişkileri: Özerklik* (ss. 293-324). 21-23 Kasım 2011, Ankara: Türkiye Belediyeler Birliği.

Ertan, K. A. (2014). *Kent ve Kentli Hakları*. Ankara: TODAİE Yayınları.

Geray, C. (1998). Yerel Yönetimler ve Çevre. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 7(3), 57-64.

Keleş R. ve Gençkaya Ö. F. (2022). *Yerel Yönetimlerde Etik Mevzuatı ve Uygulaması*. İstanbul: Marmara Belediyeler Birliği Kültür Yayınları.

Keleş R. ve Mengi A. (2021). *Kent Hukuku.* Ankara: İmge Kitabevi.

Keleş R. (2016). *Yerinden Yönetim ve Siyaset*. İstanbul: Cem Yayınevi.

Ortaylı, İ. (1985). *Tanzimattan Günümüze Yerel Yönetim Geleneği*. İstanbul: Hil Yayın.

Ortaylı, İ. (2016). *Osmanlıya Bakmak, Osmanlı Çağdaşlaşması*. İstanbul: İnkilap Kitabevi.

Soysal, M. (1967). *Local government in Turkey,* Ankara: A Publication of Institute of Public Administration for Turkey and Middle East.

Tekeli, İ. (2016). *Dünya'da ve Türkiye'de Kent-Kır Karşıtlığı Yok Olurken Yerleşmeler İçin Temsil Sorunları ve Strateji Önerileri*. Ankara: İdealkentYayınları.

Türköz, Ş. (2022). Kent Güvenliğinde Yerel İmkanlar. E. Ç. Zengin (Ed.). *Güncel gelişmelerle Yerel ve Kentsel Siyaset* (ss. 127-153). Ankara: Nobel Yayınları.

İnternet Kaynakları

https://digitallibrary.un.org, Erişim Tarihi: 02.12.2023.

http://www.mfa.gov.tr)/yerel-gundem-21.tr.mfa, Erişim Tarihi: 13.11.2023.

İLERİ OKUMA ÖNERİLERİ

Erten, M. (1995). *Yerel Yönetimler ve Çevre*. İstanbul: Toplumsal Dönüşüm Yayınları.

Gözler, K. (2018). *Mahalli İdareler Hukuku*. Bursa: Ekin Kitabevi Yayınları.

Orhan, G. (2014). *Türkiye'de Yerel Yönetimler ve Çevre*. Bursa: Ezgi Kitabevi.

Önder, Ö. ve M. Yaman (2018). Çevre ve Etik Açısından Sürdürülebilir Kalkınma. Ü. Aydın ve G. Güreşçi (Ed.). *Makro Gelişme Dinamiklerinin Mikro Temelleri.* Kütahya: Academia Yayınevi.

Keleş, R., C. Hamamcı ve A. Çoban (2015). *Çevre Politikası*. Ankara: İmge Kitabevi.

Keleş, R. ve H. Kuran (Ed.) (2023). *Türkiye'de Kent ve Çevre Yönetimi*. İstanbul: Nika Yayınevi.

KAYNAKÇA

Algan, N. (1990). Uluslararası İlişkiler ve Çevre. *Mülkiyeliler Birliği Dergisi*, *120,* 44-46.

Akdemir, Ö. (2019). *Doğa ve Direniş Öyküleri*. İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi.

Arts, B. (2006). Non-state actors in global environmental governance: New arrangements beyond the state. *New modes of governance in the global system: Exploring publicness, delegation and inclusiveness*, 177-200.

Aygün, B. ve Şakacı, B. K. (2007). Türkiye'de Çevreye Doğrudan Odaklı Çevreci Hareketler ve Çevresel Yaklaşımları Üzerine Bir Deneme. *ICANAS (International Congress of Asian and North African Studies,* 139-162.

Bäckstrand, K. (2008). Accountability of networked climate governance: The rise of transnational climate partnerships. *Global environmental politics*, *8*(3), 74-102.

Baykal, H. ve Baykal, T. (2008). Küreselleşen Dünya'da Çevre Sorunları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *5*(9), 1-17.

Betsill, M. (2015). NGOs. In *Research handbook on climate governance* (pp. 251-261). Edward Elgar Publishing.

Betsill, M. M. and Corell, E. (2001). NGO influence in international environmental negotiations: a framework for analysis. *Global environmental politics*, *1*(4), 65-85.

Bulkeley, H., Edwards, G. A. and Fuller, S. (2014). Contesting climate justice in the city: Examining politics and practice in urban climate change experiments. *Global Environmental Change*, *25*, 31-40.

Cohen, J. L. and Arato, A. (1994). *Civil Society and Political Theory*. MIT Press.

Çımrın, F. K. (2015). Bergama Köylü Hareketinin Dünü ve Bugünü. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *14*(53), 310-317.

Dinçel, D. (2019). Türkiye'de Sivil Toplum Kuruluşlarının Çevre İdeolojileri ve Çevre Eğitimi Programları. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Dowie, M. (1995). *Losing ground: American environmentalism at the close of the twentieth century*. mit Press.

Duru, B. (1995). *Çevre Bilincinin Gelişim Sürecinde Türkiye'de Gönüllü Çevre Kuruluşları*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Dünya Doğayı Koruma Vakfı https://www.wwf.org.tr Erişim Tarihi: 10.01.2024.

Emirbayer, M. and Sheller, M. (1999). Publics in history. *Theory and society*, *27*(6), 727-779.

Erçandırlı, Y. (2019). Antroposen Çağında Marx ve Eko-Marksizm (ler): Toplum-Doğa İlişkisinin Diyalektiği. *Praksis*, *50*(2), 179-203.

Eryılmaz, Ç. ve Akman, F. (2016). Kolektif Bir Çevre Hareketi Olarak Artvin'de Maden Karşıtı Direniş. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *(25),* 17-33.

Fisher, D. R. and Galli, A. M. (2015). Civil society. In *Research handbook on climate governance* (pp. 297-308). Edward Elgar Publishing.

Gülersoy, A. ve Dursun, E. (2023). *Çevre Etiği Yaklaşımları ve Akımları* (ss. 1-100). Ankara: İksad Yayınevi.

Heper, M., Yıldırım, S. (2011). Revisiting civil society in Turkey. *Southeast European and Black Sea Studies*, *11*(1), 1-18.

Hickling, J. (2021). The Vera Causa of Endangered Species Legislation: Alfred Newton and the Wild Bird Preservation Acts, 1869-1894. *Journal of the History of Biology*, *54*(2), 275-309.

Kaldor, M. (2003). The idea of global civil society. *International affairs*, *79*(3), 583-593.

Keleş, R. ve Hamamcı, C. (1998). *Çevrebilim*. Ankara: İmge Kitabevi.

Keyman, E. F. and İçduygu, A. (2003). Globalization, civil society and citizenship in Turkey: Actors, boundaries and discourses. *Citizenship Studies*, *7*(2), 219-234.

Lewis, D., Kanji, N. and Themudo, N. S. (2020). *Non-governmental organizations and development*. Routledge.

Matejova, M., Parker, S. and Dauvergne, P. (2018). The politics of repressing environmentalists as agents of foreign influence. *Australian Journal of International Affairs*, *72*(2), 145-162.

Mazlum, S. C. (2007). Yerel Politikadan Yeryüzü Politikasına: Küresel Çevre Yönetiminde Çevre Örgütleri. *Sivil Toplum: Düşünce & Araştırma Dergisi*, *5*(20), 91-108.

McCormick, J. (1991). *Reclaiming Paradise: the Global Environmental Movement* (Vol. 660). Indiana University Press.

Özen, H. (2009). Located Locally, Disseminated Nationally: The Bergama Movement. *Environmental Politics*, *18*(3), 408-423.

Paker, H., (2012). Çevre Rejimleri ve Türkiye'de Sivil Toplum Örgütlerinin Rolü: Akdeniz'de Sürdürülebilirlik. *Marmara Avrupa Araştırmaları Dergisi*, *20*(1), 151-175.

Paris Agreement (2015). United Nations Framework Convention on Climate Change, Paris, France, Dec. 12, 2015.

Rootes, C., Saunders, C., Diani, M., Rambaldo, E., Kousis, M., Doherty, B., Plows, A., Wall, D., Franquemagne, G., Garavan, M., Della Porta, D. and Piazza, G., (2007). Acting locally: local environmental mobilisations and campaigns, *Environmental Politics, 16*(5), 722-882.

Rootes, C. (2014). Environmental Movements: From the Local to the Global. *Environmental Movements: Local, National, and Global. New York: Routledge*, 1-17.

Savaşan, Z. (2021). Çevre Hakları: İnsan Hakları Kuralları ile Korunmadan Asli Korumaya. Z. Savaşan, Ç. Söker ve F. H. Yılmaz (Ed.). *Çevre Hukuku ve Politikaları-Kavramlar, Teoriler ve Tartışmalar* (ss. 49-82). Ankara: Seçkin Yayınevi.

Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü 2022 Yılı İstatistikleri. https://www.siviltoplum.gov.tr/derneklerin-faaliyet-alanlarina-gore-dagilimi.

Thiele, L. P. (1999). *Environmentalism for a new millennium: the challenge of coevolution*. Oxford University Press.

Tuna, M. (2006). *Türkiye'de Çevrecilik: Türkiye'de Çevreye İlişkin Toplumsal Eğilimler*. Ankara: Nobel Yayınevi.

UN Environment Annual Report (2018). https://www.unep.org/resources/un-environment-2018-annual-report Erişim Tarihi: 20.02.2024.

YADA (Yaşama Dair Vakıf). *Verilerle Sivil Toplum Kuruluşları 2015 Raporu.* https://www.raporlar.org/verilerlestklar/. Erişim Tarihi: 12.01.2024.

Yoshikawa, S. (2020). *William Wordsworth and Modern Travel: Railways, Motorcars and the Lake District, 1830-1940*. Oxford University Press.

İLERİ OKUMA ÖNERİLERİ

Aksu, C., Korkut, R. (2021). *Ekoloji Almanağı (2005-2016)* (Vol. 153). İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi.

Aksu, C., Erensü, S. ve Evren, E. (Eds.). (2016). *Sudan Sebepler: Türkiye'de Neoliberal Su-Enerji Politikaları ve Direnişler*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Tekeli, İ. (2016). *Dünya'da ve Türkiye'de Kent-Kır Karşıtlığı Yok Olurken Yerleşmeler İçin Temsil Sorunları ve Strateji Önerileri*. Ankara: İdealkent Yayınları

Tilly, C. and Wood, L. J. (2015). *Social Movements, 1768-2012*. Routledge.

KAYNAKÇA

Auta, H. S., Emenike, C. U. and Fauziah, S. H. (2017). Distribution and Importance of Microplastics in the Marine Environment: A Review of the Sources, Fate, Effects, and Potential Solutions. *Environ Int, 102*, 165-176.

Araújo da Silva, F., Feldberg, E., Moura Carvalho, N.D., Hernández Rangel, S.M., Schneider, C.H., Carvalho-Zilse, G.A. (2019). Effects of environmental pollution on the rDNAomics of Amazonian fish. *Environ.Pollution. 252*, 180-187.

Barboza, L., Cózar, A., Gimenez, B., Barros, T., Kershaw, P., Guilhermino, L. and Sheppard, C. (2019). Macroplastics Pollution in the Marine Environment. *World Seas: an Environmental Evaluation, Vol Iii: Ecological Issues and Environmental Impacts, 2nd Edition*, 305-328.

Barnes, S. (2019). Understanding Plastics Pollution: The Role of Economic Development and Technological Research. *Environmental Pollution, 249*, 812-821.

Boschi, N. (1999). Defining an Educational Framework for Indoor Air Sciences Education. In N. Boschi (Ed.). *Education and Training in Indoor Air Sciences* (pp. 3-6). Dordrecht: Springer Netherlands.

Britannica, T. Editors of Encyclopaedia and Riley, Patrick (2022). What Are the Different Types of Pollution. Encyclopedia Britannica. https://www.britannica.com/story/different-types-of-pollution. Erişim Tarihi: 07.01.2024.

Burroughs Peña, M. S. and Rollins, A. (2017). Environmental Exposures and Cardiovascular Disease: A Challenge for Health and Development in Low- and Middle-Income Countries. *Cardiol Clin, 35*(1), 71-86.

Cheung, K., Daher, N., Kam, W., Shafer, M., Ning, Z., Schauer, J. and Sioutas, C. (2011). Spatial and temporal variation of chemical composition and mass closure of ambient coarse particulate matter (PM_{10-2.5}) in the Los Angeles area. *Atmospheric Environment, 45*(16), 2651-2662.

Ewuzie, U., Nnorom, I. C. and Eze, S. O. (2020). Lithium in drinking water sources in rural and urban communities in Southeastern Nigeria. *Chemosphere, 245*, 125593.

FAO and UNEP. 2021. Global Assessment of Soil Pollution: Report. Rome. https://www.fao.org/3/cb4894en/online/src/html/copyright.html. Erişim Tarihi: 23.01.2023.

Feng, Y., Wang, J., Bai, Z. and Reading, L. (2019). Effects of Surface Coal Mining and Land Reclamation on Soil Properties: A Review. *Earth-Science Reviews, 191*, 12-25.

Fuller, R., Landrigan, P., Balakrishnan, K., Bathan, G., Bose-O'Reilly, S., Brauer, M., Yan, C. (2022). Pollution and Health: A Progress Update. *Lancet Planetary Health, 6*(6), 535-547.

Gacal, F., Gierens, R., Jensen, G., Myllyvyrta, L., Stauer, A., Zander E., Jansen, G.K. (Ed.), Casey Z.(Ed.). (Ocak 2022). "Kronik Kömürü İyileştirmek: 2030 Kömürden Çıkışın Türkiye İçin Sağlık Faydaları." Sağlık ve Çevre Birliği (HEAL). https://www.env-health.org/curing-chronic-coal-turkey/

Heal, M., Kumar, P. and Harrison, R. (2012). Particles, Air Quality, Policy and Health. *Chemical Society Reviews, 41*(19), 6606-6630.

Hill, M. K. (2010). Understanding Pollution. In *Understanding Environmental Pollution* (pp. 1-33). Cambridge: Cambridge University Press.

IARC Working Group on the Evaluation of Carcinogenic Risks to Humans. Outdoor Air Pollution. Lyon (FR): International Agency for Research on Cancer; 2016. (IARC Monographs on the Evaluation of Carcinogenic Risks to Humans, No. 109.) https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK368029/. Erişim Tarihi: 23.01.2024.

Kan, H., Chen, R. and Tong, S. (2012). Ambient air Pollution, Climate Change, and Population Health in China. *Environ Int, (42)*, 10-19.

Kappos, A. D., Bruckmann, P., Eikmann, T., Englert, N., Heinrich, U., Höppe, P.,.Wichmann, H. E. (2004). Health Effects of Particles in Ambient Air. *Int J Hyg Environ Health, 207*(4), 399-407.

Kelishadi, R. and Poursafa, P. (2010). Air Pollution and Non-Respiratory Health Hazards for Children. *Arch Med Sci, 6*(4), 483-495.

Kjellstrom, T., Lodh, M., McMichael, T., Ranmuthugala, G., Shrestha, R., Kingsland, S., Musgrove, P. (2006). Air and Water Pollution: Burden and Strategies for Control. *Disease Control Priorities in Developing Countries, 2nd Edition*, 817-832.

Landrigan, P., Fuller, R. and Acosta, N. (2018). The Lancet Commission on pollution and health (vol 391, pg 463, 2018). *Lancet, 391*(10119), 430-430.

Landrigan, P. J., Stegeman, J. J., Fleming, L. E., Allemand, D., Anderson, D. M., Backer, L. C., Rampal, P. (2020). Human Health and Ocean Pollution. *Ann Glob Health, 86*(1), 151.

Lucia Bonavigo and Massimo Zucchetti and Hysen, M. (2009). Water radioactive pollution and related environmental aspects. *Journal of International Environmental Application and Science, 4*, 357-363.

Maipa, V., Alamanos, E., Bezirtzoglou, E. (2001). Seasonal fluctuation of bacterial indicators in coastal waters. *Microbial Ecology in Health and Disease, 13*(3), 143-146.

Manisalidis, I., Stavropoulou, E., Stavropoulos, A. and Bezirtzoglou, E. (2020). Environmental and Health Impacts of Air Pollution: A Review. *Front Public Health, 8*, 14.

MIT Mission 2016, The Future of Strategic Natural Resources, Environmental Risks of Mining. https://web.mit.edu/12.000/www/m2016/finalwebsite/problems/mining.html. Erişim Tarihi: 24 Ocak 2024.

Muralikrishna, I. and Manickam, V. (2017). Analytical Methods for Monitoring Environmental Pollution. *Environmental Management: Science and Engineering For Industry*, 495-570.

Nahar, N., Mahiuddin, S. and Hossain, Z. (2021). The Severity of Environmental Pollution in the Developing Countries and Its Remedial Measures. *Earth, 2*(1), 124-139.

OECD Environmental Performance Reviews: Turkey: 2019. http://oe.cd/epr-turkey. Erişim Tarihi: 07.01.2024

Pathak, R., Wang, T., Ho, K. and Lee, S. (2011). Characteristics of summertime PM_{2.5} organic and elemental carbon in four major Chinese cities: Implications of high acidity for water-soluble organic carbon (WSOC). *Atmospheric Environment, 45*(2), 318-325.

Radoslava, K. (2016). Agriculture and Its Impact on Land-Use, Environment, and Ecosystem Services. In A. Amjad (Ed.), *Landscape Ecology* (pp. Ch. 1). Rijeka: IntechOpen.

Rasheed, T., Bilal, M., Nabeel, F., Adeel, M. and Iqbal, H. (2019). Environmentally-Related Contaminants of High Concern: Potential Sources And Analytical Modalities For Detection, Quantification, And Treatment. *Environment International, 122*, 52-66.

Rhind, S. (2009). Anthropogenic Pollutants: A Threat to Ecosystem Sustainability? *Philosophical Transactions of the Royal Society B-Biological Sciences, 364*(1534), 3391-3401.

Schraufnagel, D. E., Balmes, J. R., Cowl, C. T., De Matteis, S., Jung, S. H., Mortimer, K., Wuebbles, D. J. (2019). Air Pollution and Noncommunicable Diseases: A Review by the Forum of International Respiratory Societies' Environmental Committee, Part 1: The Damaging Effects of Air Pollution. *Chest, 155*(2), 409-416.

Song, L., Zhang, B., Liu, B., Wu, M., Zhang, L., Wang, L., Wang, Y. (2019). Effects of Maternal Exposure to Ambient air Pollution on Newborn Telomere Length. *Environ Int, 128*, 254-260.

Stansfeld, S. A. (2015). Noise Effects on Health in the Context of Air Pollution Exposure. *Int J Environ Res Public Health, 12*(10), 12735-12760.

Temiz Hava Hakkı Platformu, Kara Rapor (2022). Ed. Nilay Dirim. https://www.temizhavahakki.org/kararapor2022/ Erişim Tarihi: 21.02.2024

Tsiamis, D. A., Torres, M. and Castaldi, M. J. (2018). Role of Plastics in Decoupling Municipal Solid Waste and Economic Growth in the U.S. *Waste Manag, 77*, 147-155.

Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Raporu (2023). Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı. Ankara 2023. https://ced.csb.gov.tr/turkiye-cevre-sorunlari-ve-oncelikleri-raporu-i-82679. Erişim tarihi: 21.02.2024.

Ukaogo, P. O., Ewuzie, U. and Onwuka, C. V. (2020). 21 - Environmental Pollution: Causes, Effects, and the Remedies. In P. Chowdhary, A. Raj, D. Verma and Y. Akhter (Eds.), *Microorganisms for Sustainable Environment and Health* (pp. 419-429): Elsevier.

Vallero, D., Vallero, D. and Letcher, T. (2011). Land Pollution. *Waste: a Handbook For Management*, 445-466.

Walker, T.R., Adebambo, O., Del Aguila Feijoo, M.C., Elhaimer, E., Hossain, T., Edwards, S.J., et al., 2019. Environmental effects of marine transportation. In: Sheppard, C. (Ed.), *World Seas: An Environmental Evaluation*. Academic Press, pp. 505-530.

Warren-Vega, W. M., Campos-Rodríguez, A., Zárate-Guzmán, A. I., and Romero-Cano, L. A. (2023). A Current Review of Water Pollutants in American Continent: Trends and Perspectives in Detection, Health Risks, and Treatment Technologies. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 20*(5).

WHO Air Pollution. WHO. https://www.who.int/health-topics/air-pollution#tab=tab_1. Erişim Tarihi: 22.01.2024.

WHO Preventing Disease Through Healthy Environments: Towards an Estimate of the Environmental Burden of Disease. 1106 p. https://www.who.int/quantifying_ehimpacts/ publications/preventingdisease.pdf. Erişim Tarihi: 10.12.2023.

Wilson, W. and Suh, H. (1997). Fine particles and coarse particles: Concentration Relationships Relevant to Epidemiologic Studies. *Journal of the Air & Waste Management Association, 47*(12), 1238-1249.

Xiong, W., Ni, P., Chen, Y., Gao, Y., Li, S., Zhan, A., 2019. Biological consequences of environmental pollution in running water ecosystems: a case study in zooplankton. *Environ. Pollut. (252),* 1483-1490.

Zhang, L., Yang, Y., Li, Y., Qian, Z. M., Xiao, W., Wang, X. and Lin, H. (2019). Short-term and long-term effects of PM. *Sci Total Environ, (688)*, 136-142.

Zwolak, A., Sarzynska, M., Szpyrka, E. and Stawarczyk, K. (2019). Sources of Soil Pollution by Heavy Metals and Their Accumulation in Vegetables: A Review. *Water Air and Soil Pollution, 230*(7).

İLERİ OKUMA ÖNERİLERİ

Hill, M. (2020). *Understanding Environmental Pollution* (4th ed.). Cambridge: Cambridge University Press.

Çağlayan, S. D., Balkız, Ö., Arslantaş, F., Sanalan, K. C., Lise, Y. ve Zeydanlı, U. (2020). *Şehir Planlama Aracı Olarak Ekosistem Hizmetleri: Çankaya İlçesi Örneği.* Ankara, Doğa Koruma Merkezi.

Pamukçu Albers, P., Lise, Y. ve Özdemir, E. (2018). *İklim Değişikliği ile Mücadelede Orman Karbon Standardı Uygulama Projesi: Ulusal Ağaçlandırma Karbonu Standardı Önerisi.* Doğa Koruma Merkezi ve Orman Genel Müdürlüğü, Ankara.

İbadullayeva, J., Jumaniyazova, K., Azimzadeh, S., Canıgür, S., vd. (2019). *Çevre Kirliliğinin İnsan Sağlığı Üzerindeki Etkileri.* Türk Tıp Öğrencileri Araştırma Dergisi, *1*(3), 52-58.

OECD Environmental Performance Reviews: Turkey: 2019, http://oe.cd/epr-turkey.

KAYNAKÇA

Atık Yönetimi Yönetmeliği (2015, 2 Nisan), Resmî Gazete, 29314.

Bayhan, Y. (2016). *Katı Atık Depolama Sahalarında Sızıntı Sularının Oluşumu, Özellikleri ve Yeraltı Sularına Etkilerin Araştırılması.* Kastamonu Üniversitesi Mühendislik ve Fen Bilimleri Dergisi, *1*(2), 53-59.

Belediye Kanunu, (2005, 3 Temmuz), Resmî Gazete, 25874.

Chung, S. S. and Lo, C. W. H. (2008). Local Waste Management Constraints and Waste Administrators in China, Journal of Waste Management, 28, 272-281.

Cyristalclear (2007). Compost site in Germany, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Compost_site_germany.JPG, Erişim Tarihi: 07.03.2024.

Çevre Kanunu, (1983, 9 Ağustos). Resmî Gazete, 18132.

ÇŞB, (2019). Ulusal Atık Yönetimi ve Eylem Planı 2023, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, https://webdosya.csb.gov.tr/db/cygm/haberler/ulusal_at-k_yonet-m--eylem_plan--20180328154824.pdf, Erişim Tarihi: 06.03.2024.

Gidara Energy (2024). Patentli HTW Gazifikasyon Tesisi. https://www.gidara-energy.com/advanced-methanol-amsterdam, Erişim Tarihi: 07.03.2024.

Glawel, U., Visvanathan, C. and Alamgir, M. (2015). Solid Waste Management in Least Developed Asian Countries: A Comparative Analysis. https://www.semanticscholar.org/paper/Solid-Waste-Management-in-Least-Developed-Asian-%E2%80%93-A-Glawe-Visvanathan/b9562d4ec8e256dc75e14a13c9df898c8ee3682b, Erişim Tarihi: 01.03.2024.

Ghosh, S., Hasan, S. E. (2009). Sanitary Landfill. Envıronmental and Engıneerıng Geology – Vol. III. Encyclopedia of Life Support Systems (EOLSS), https://kipdf.com/environmental-and-engineering-geology-vol-iii-sanitary-landfill-suman-ghosh-syed_5ae154ed7f8b9a2b998b459c.html, Erişim Tarihi: 01.03.2024.

Gökşin İnşaat. (2024). Afyonkarahisar Katı atık Düzenli Depolama Tesisi İnşaatı. https://www.goksin.com.tr/afyonkarahisar-kati-atik-duzenli-depolama-tesisi-insaati, Erişim Tarihi: 08.03.2024.

Gül M., Yaman K. (2021). Türkiye'de Atık Yönetimi ve Sıfır Atık Projesinin Değerlendirilmesi: Ankara Örneği *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 35*(4), 1267-1296.

IStock by Gotty Images (2024). Process flow of Solid Waste Management is strategic approach to sustainable management of solid wastes such as collection, transportation, recovery, processing and disposal. Diagram elements vector. https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/process-flow-of-solid-waste-management-is-strategic-approach-to-sustainable-gm1410293922-460547598. Erişim tarihi: 28.02.2024

Hamer, G. (2003). Solid waste treatment and disposal: effects on public health and environmental safety. *Biotechnology Advances, 22*(1-2), 71-79.

Karpuzcu, M. (2007). *Çevre Kirlenmesi ve Kontrolü.* İstanbul: Kubbealtı Yayınevi.

Kayode, A. M. and Omole, F. K. (2011). Some Socio-Economic Factors Affecting Solid Wastes Generation and Disposal in Ibadan Metropolis, Nigeria. *Journal of Environmental Issues and Agriculture in Developing Countries*, 3, 55-64.

Kaza, S., Yao, L., Bhada-Tata, P. and Woerden, F. V. (2018). What a Waste 2.0 A Global Snapshot of Solid Waste Management to 2050, Washington: World Bank Group Urban Development Series.

Kaza, S., Shrikanth, S., Chaudharry, S. (2021). More Growth, Less Garbage. Washington: World Bank Group Urban Development Series.

Kraemer, T., Gamble, S (2014). Integrating Anaerobic Digestion With Composting. https://www.biocycle.net/integrating-anaerobic-digestion-with-composting/ Erişim tarihi : 28.02.2024

Miller, G. Tyler, Jr (2014). Living in the Environment. 15th ed. Toronto, ON: Nelson Education,

Moghadam, M. R. A., Mokhtarani, N. and Mokhtarani, B. (2009). Municipal Solid Waste Management in Rasht City, Iran. *Waste Management,* 29, 485-489.

Moustakas, K., Loizidou,M. (2010). Solid waste management through the application of thermal methods. Waste management. S. Kumar (Ed.). InTech

Pipatti, R., Silva Alves R. W., Gao Q, López Cabrera, C., Mareckova, K., Oonk, H., Scheehle E., et al.(2006). Biological treatment of Solid Waste, 2006 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories Hayama, Japan: Published by the Institute for Global Environmental Strategies (IGES).

Resmî Gazete (2019). *Sıfır Atık Yönetmeliği.* Resmî Gazete, 30829.

Sharholy, M., Ahmad, K., Mahmood, G. and Trivedi, R. C. (2008), Municipal Solid Waste Management in Indian Cities-A Review. *Waste Management,* 28, 459-467.

Sujauddin, M., Huda, S. M. S. and Hoque, A. T. M. R. (2008). Household Solid Waste Characteristics and Management in Chittagong, Bangladesh. *Waste Management,* 28, 1688-1695.

Tchobanoglous, G. Theisen H. and Vigil, S. A. (1993a). Sources, types and composition of solid wastes. Integrated Solid Waste Management, New York: McGraw-Hill Higher Education, ISBN-10: 0070632383.

Tchobanoglous, G. Theisen H., Vigil, S. A. (1993b). Thermal conversion Technologies. Integrated Solid Waste Management, New York: McGraw-Hill Higher Education.

T. C. Anayasası, (1982, 20 Ekim), Resmî Gazete, 17844.

Thanh, N. P., Matsui, Y. and Fujiwara, T. (2010). Household Solid Waste Generation and Characteristic in a Mekong Delta City, Vietnam. *Journal of Environmental Management,* 91, 2307-2321.

TTGrup (2024). Piroliz Tesisi FORTANA, https://ttgroupworld.com/tr/fortan-atik-isleme-tesisi/, Erişim Tarihi: 10.03.2024.

Türkiye İstatistik Kurumu (2023). Atık istatistikleri 2022, Haber Bülteni, Sayı:49570, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Atik-Istatistikleri-2022-49570, Erişim Tarihi: 03.03.2024.

Unearthed (2024). UK Waste İncinerators Three Times More Likely to be in Poorer Areas. https://unearthed.greenpeace.org/2020/07/31/waste-incinerators-deprivation-map-recycling/, Erişim Tarihi: 07.03.2024.

Vanguilder, C. (2018). Hazardous Waste Management: An Introduction. Mercury Learning and Information Publishing.

Worldbank (2022). Solid Waste Management, A Brief from Web Page. https://www.worldbank.org/en/topic/urbandevelopment/brief/solid-waste-management, Erişim Tarihi: 27.02.2024.

Yukalang, N., Clarke, B. and Ross, K. (2017). Barriers to Effective Municipal Solid Waste Management in a Rapidly Urbanizing Area in Thailand. International Journal of Environmental Research and Public Health, 14, 9-14.

Zhuang, Y., Wu, S. W., Wang, Y. L., Wu, W. Z. and Chen, Y. X. (2008), Source Separation of Household Waste: A case study in China, Waste Management, 28, 2022-2030.

KAYNAKÇA

Altıparmak, Ö. (2022). *Doğa Mücadelesi ve Hak İhlallerinde Birleşmiş Milletler Özel Prosedürlere Başvuru Rehberi.* Doğa Derneği. https://www.dogadernegi.org/wp-content/uploads/2022/05/doga-bm-ozel-prosedurler-rehber-1.pdf. (Erişim Tarihi: 20.10.2023).

Atabey, E. (2023). *Madencilik ve Çevre.* İstanbul: Sarmal Kitabevi.

Atabey, E. ve Karadeniz, M. (2019). Altın madenciliğinde kullanılan siyanürü anlama. https://www.herkesebilimteknoloji.com/haberler/saglik/altin-madenciliginde-kullanilan-siyanuru-anlamak (Erişim: 7.11.2023).

Atabey, E. (2021). *Elementler ve Sağlık*. İstanbul: Sarmal Kitabevi.

Atabey, E. (2018). *Suyun Hikayesi*. İstanbul: Asi Kitap.

Atabey, E. (2017). *Mineral Dusts and Health.* Lambert Academic Publishing. Düsseldorf-Germany.

Atabey, E. (2015). *Elementler ve Sağlığa Etkileri.* Hacettepe Üniversitesi Mezotelyoma ve Medikal Jeoloji Uygulamave Araştırm Merkezi Yayın No: 1.

Atabey, E. (2013a). *Nevşehir İli Tıbbi Jeolojik Unsurları ve Halk Sağlığı.* Nevşehir Belediyesi Yayınları.

Atabey, E. (2013b). *Türkiye'de Doğal Radyasyon Kaynakları ve Tıbbi Jeolojik Etkileri*. Ankara: MTA Yerbilimleri ve Kültür Serisi-10.

Atabey, E. (2010). *Türkiye'de İnsan Kaynaklı Unsurlar ve Çevresel Etkileri.* Ankara: MTA Yerbilimleri ve Kültür Serisi: 7.

Atabey, E. (2009a). *Türkiye'de Asbest, Eriyonit, Kuvars ve Diğer Mineral Tozları ve Etkileri.* Ankara*:* MTA Yerbilimleri ve Kültür Serisi: 6.

Atabey, E. (2009b). *Arsenik ve Etkileri*. Ankara: MTA, Yerbilimleri ve Kültür Serisi: 3.

Atabey, E. (2005). *Tıbbi Jeoloji.* TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası yayınları: 88.

Atabey, E. (1989). Madencilik Sektörünün Türkiye Ekonomisi İçindeki Yeri Ve Sorunları. TODAİE Yüksek Lisans Tezi.

Barış Y. İ. ve Atabey, E. (2009). *Türkiye'de Mesleksel ve Çevresel Hastalıklar.* Köseleciler 1933, Bursa: Magic Digital Center.

Dilek, S. (2009). *Maden-Madencilik, Altın ve Çevre.* TMMOB Maden Mühendisleri Odası, Politikaları Simpozyumu.20-21 Şubat, 2009.

Duman, İ. (2010). *Türkiye'de Madencilik ve Yarattığı Çevre Sorunları.* https://ekolojibirligi.org/turkiyede-madencilik-ve-yarattigi-cevre-sorunlari/ (Erişim Tarihi: 21.10.2023).

ETKB. (2019). https://www.etkb.gov.tr

ETKB. (2022). https://www.etkb.gov.tr

https://www.mta.gov.tr

https://www.mapeg.gov.tr

IPCC. (2022).Summary for Policymakers. In: Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability. Contribution of Working Group II to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [Ed. Hans-O. Pörtner, et al.) WWAP UNESCO

Kantarcı, D. (2015). *Açık Taş Ocağı İşletmesinin Çevreye Etkileri Ve Sürdürülebilirliği*. 7. Ulusal Kırmataş Sempozyumu Bildiriler Kitabı.

Karadeniz, M. (1996). *Cevher Zenginleştirme Tesis Artıkları, Çevreye Etkileri Önlemler.* İstanbul Ofset Basım Yayın San.

Karadeniz, M. (2008). *Sülfürlü Madenlerin Sorunu Asit Maden Drenajı ve Çözümü.*

TMMOB Maden Mühendisleri Odası,

MAPEG. (2023). *Maden İstatistikleri.* https://www.mapeg.gov.tr (Erişim Tarihi: 20.10.2023).

Resmi Gazete. 15 Temmuz 2015, Sayı: 29417. Maden Atıkları Yönetmeliği

Resmi Gazete. 3213 sayı 15/6/1985 Maden Kanunu.

Resmi Gazete. 21 Eylül 2017. Sayı: 30187. Maden Yönetmeliği

Resmi Gazete 7.2.1939 tarih 3573 Sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanun

Resmî Gazete. Tarihi: 25.01.2013, Sayısı: 28539. Asbestle Çalışmalarda Sağlık ve

Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik

Resmî Gazete. Tarihi: 05.11.2013, Sayı: 28812. Tozla Mücadele Yönetmeliği

Resmi Gazete. 9.11.1982. 17863 sayı. T.C. Anayasası.

Resmi Gazete 28.10.2012. *İçme-Kullanma Suyu Havzalarının Korunmasına Dair Yönetmelik.*

Resmi Gazete *11.8.1983 tarih 2872 sayılı Çevre Kanunu*

Resmi Gazete: 12.10.2004 tarih, 25611 sayı. Türk Ceza Kanunu

Sezener, A. (2014). *İşletme İçin Sosyal Onay, Paydaş Katılımının Önemi.*Madencilik Türkiye, 116-118.

Tamzok, N. (2019). *Türkiye Madencilik Sektörü İçin Bir Politika Çerçevesi. Madencilik Politikaları Çalıştayı.* TMMOB Maden Mühendisleri Odası, 20 Aralık 2019, Ankara.

Yıldız, N. (2022). *Türkiye'de Madencilik.* Ortak Akıl Politika Geliştirme.

KAYNAKÇA

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (2016). *Sektörel Atık Kılavuzları*. https://shorturl.at/PVWZ1, Erişim Tarihi: 30.01.2024.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı. *E-ÇED*. https://eced-duyuru.csb.gov.tr/, Erişim Tarihi: 30.01.2024,

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO), 2007. https://www.emo.org.tr/ekler/dc375089b790ef9_ek.pdf.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (2022). *EPDK Sektör Raporu*. https://shorturl.at/owJNQ, Erişim Tarihi: 30.01.2024.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (2022). *Enerji.* https://enerji.gov.tr/bilgi-merkezi-enerji, Erişim Tarihi: 30.01.2024.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (2022). *REPA*. https://repa.enerji.gov.tr, Erişim Tarihi: 30.01.2024.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (2022). *GEPA*. https://gepa.enerji.gov.tr, Erişim Tarihi: 30.01.2024.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (2022). *BEPA*. https://bepa.enerji.gov.tr, Erişim Tarihi: 30.01.2024.

MTA Genel Müdürlüğü, Enerji Haritaları, Erişim Tarihi: 30.01.2024. https://www.mta.gov.tr/v3.0/hizmetler/jeotermal-harita

MTA (2010). Türkiye Linyit Envanteri, Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü Envanter Serisi, Ankara.

Ormancılık Sektör Faaliyetleri Raporu, 2019. https://www.ogm.gov.tr/tr/e-kutuphane-sitesi/FaaliyetRaporu.pdf.

Saner S.H. (2015). *Türkiye'de Güneş Enerjisi Santrallerinin Yer Seçimi ve Çevresel Etkileri: Karapınar ve Karaman Enerji İhtisas Endüstri Bölgeleri Örneklerinin Değerlendirilmesi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları.

Saygılı R. (2014). www.coğrafyaharita.com. http://cografyaharita.com/turkiye_enerji_haritalari.html, Erişim Tarihi: 30.01.2024.

Saygılı R. (2018). www.coğrafyaharita.com. http://cografyaharita.com/turkiye_enerji_haritalari.html. Erişim Tarihi: 30.01.2024.

Su Politikaları Derneği, 2021. https://supolitikalaridernegi.org/2021/12/27/termik-santrallarda-su-kullanimi/#_ftn1.

KAYNAKÇA

Ali, E., et al. (2022). *Cross-Chapter Paper 4: Mediterranean Region. In: Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability. Contribution of Working Group II to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*. H.-O. Pörtner, et al., (Eds.). Cambridge University Press, Cambridge, UK and New York, NY, USA, pp. 2233–2272.

An, N. vd., (2023). *İklim Değişikliği ve Tarım Dünyasının Geleceği*. N. An, T. Turp, L. Kurnaz ve M. Türkeş (Ed). İstanbul: TARIM-İŞ Sendikası Yayınları.

Bartsch, S., et al., (2020). Impact of precipitation, air temperature and abiotic emissions on gross primary production in Mediterranean ecosystems in Europe. *Eur. J. Forest Res.,* 139(1), 111-126.

Blöschl, G., et al., (2019). Changing climate both increases and decreases European river floods. *Nature*, 573(7772), 108-111.

Cherif, S., et al., (2020). *Drivers of change. In: Climate and Environmental Change in the Mediterranean Basin – Current Situation and Risks for the Future. First Mediterranean Assessment Report.* Cramer, W., J. Guiot and K. Marini (Eds.). Union for the Mediterranean, Plan Bleu, UNEP/MAP, Marseille, France, pp. 59-180.

Çağlak, S. ve Türkeş, M. (2022). Yeni Bir Yaklaşımla Termal Konfor Koşullarının Günümüzde ve Gelecek İklim Koşullarındaki Mekânsal Dağılışının Analizi; Bolu Kenti Örneği. *Coğrafi Bilimler Dergisi/ Turkish Journal of Geographical Sciences*, *20*(2), 338-358.

Çağlak, S. and Türkeş, M. (2023). Spatial distribution and future projections of thermal comfort conditions during the hot period of the year in Diyarbakır City, Southeastern Turkey. *Sustainability, Open Access*, *15*(13), 10473.

Caloiero, T., S. Veltri, P. Caloiero and F. Frustaci, (2018). Drought analysis in Europe and in the Mediterranean Basin using the Standardized Precipitation Index. *Water*, *10* (8),

Carosi, A., L. Ghetti and M. Lorenzoni. (2021). The role of climate changes in the spread of freshwater fishes: implications for alien cool and warm-water species in a Mediterranean Basin. *Water, 13*(3), 347.

Corrales, X., et al., (2017). Hindcasting the dynamics of an Eastern Mediterranean marine ecosystem under the impacts of multiple stressors. *Mar. Ecol. Prog. Ser.,* 580, 17-36.

Corrales, X., et al., (2018). Future scenarios of marine resources and ecosystem conditions in the Eastern Mediterranean under the impacts of fishing, alien species and sea warming. *Sci. Rep., 8*(1), 14284.

Crutzen, P. J. and Stoermer, E.F. (2000). The "Anthropocene". *Global Change Newsletter*, 41, 17.

Di Lena, B., O. Silvestroni, V. Lanari and A. Palliotti. (2018). Climate change effects on cv. Montepulciano in some wine-growing areas of the Abruzzi region (Italy). *Theor. Appl. Climatol.*

Doblas-Reyes, F. J., et al. (2021). *Linking Global to Regional Climate Change. In: Climate Change 2021: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*. Masson-Delmotte et al. (Eds.). Cambridge University Press. In Press.

Erlat, E., Türkeş, M. and Güler, H. (2022). Analysis of long-term trends and variations in extreme high air temperatures in May over Turkey and a record-breaking heatwave event of May 2020. *International Journal of Climatology*. *42*(16), 9319-9343.

Erlat, E., Türkeş, M. and Aydin, F. (2021). Observed changes and trends in heatwave characteristics in Turkey since 1950. *Theoretical and Applied Climatology*, 145,137-157.

Fortibuoni, T., et al. (2015). Climate impact on Italian fisheries (Mediterranean Sea). Reg. Environ. *Change, 15*(5), 931-937.

Friedlingstein, P., O'Sullivan, M., Jones, M. W., et al. (2022). Global Carbon Budget 2022. *Earth Syst. Sci. Data,* 14, 4811-4900.

Frihy, O.E.S., E.A. Deabes, S.M. Shereet and F.A. Abdalla. (2010). Alexandria-Nile Delta coast, Egypt: update and future projection of relative sea-level rise. *Environ. Earth Sci., 61*(2), 253-273.

Giorgi, F., et al. (2014). Changes in extremes and hydroclimatic regimes in the CREMA ensemble projections. *Clim. Change*, *125*(1), 39-51.

Givan, O., D. Edelist, O. Sonin and J. Belmaker. (2018). Thermal affinity as the dominant factor changing

Mediterranean fish abundances. *Glob. Change Biol., 24*(1), E80-E89.

Gutiérrez, J. M., et al. (2021). *Atlas. In: Climate Change 2021: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*. Masson-Delmotte et al. (Eds.). Cambridge University Press. In Press.

Harris, I., P.D. Jones, T.J. Osborn and D.H. Lister. (2014). Updated high-resolution grids of monthly climatic observations – the CRU TS3.10 dataset. *Int. J. Climatol., 34*(3), 623-642.

Hertig, E. and Y. Tramblay. (2017). Regional downscaling of Mediterranean droughts under past and future climatic conditions. Glob. Planet. *Change,* 151, 36-48.

Hoegh-Guldberg, O., et al. (2018). *Impacts of 1.5°C Global Warming on Natural and Human Systems. In: Global Warming of 1.5°C. An IPCC Special Report on the Impacts of Global Warming of 1.5°C …* Masson-Delmotte et al. (Eds.).

Garcia-Mozo, H., J. Oteros and C. Galan. (2015). Phenological changes in olive (Olea europaea L.) reproductive cycle in southern Spain due to climate change. Ann. Agric. *Environ. Med.,* 22(3), 421-428.

IPCC. 2007. Climate Change (2007). *The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Fourth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC)*. Solomon, et al. (Eds.). Cambridge University Press, Cambridge and New York.

IPCC. 2021. Climate Change (2021). *The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Chang.*

Masson-Delmotte, V., et al., (Eds.). Cambridge University Press, Cambridge, United Kingdom and New York, NY, USA, 2391 pp.

IPCC. 2022. Climate Change (2022). *Impacts, Adaptation and Vulnerability. Contribution of Working Group II to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*. H.-O. Pörtner, et al., (Eds.). Cambridge University Press. Cambridge University Press, Cambridge, UK and New York, NY, USA, 3056 pp.

Lionello, P. and L. Scarascia. (2018). The relation between climate change in the Mediterranean region and global warming. Reg. *Environ. Change, 18*(5), 1481-1493.

Lionello, P. and L. Scarascia. (2020). The relation of climate extremes with global warming in the Mediterranean region and its north versus south contrast. *Reg*. *Environ. Change*, *20*(1), 31.

Llasat, M.C., et al. (2016). Trends in flash flood events versus convective precipitation in the Mediterranean region: The case of Catalonia. J. Hydrol. *Reg. Stud*., 541, 24-37.

Mariotti, A., Y. Pan, N. Zeng and A. Alessandri (2015). Long-term climate change in the Mediterranean region in the midst of decadal variability. *Clim. Dyn., 44*(5), 1437-1456.

Mirzabaev, A., J. Wu, J. Evans, F. García-Oliva, I.A.G. Hussein, M.H. Iqbal, J. Kimutai, T. Knowles, F. Meza, D. Nedjraoui, F. Tena, M. Türkeş, R.J. Vázquez, M. Weltz. (2019). *Desertification. In: Climate Change and Land: an IPCC special report on climate change, desertification, land degradation, sustainable land management, food security, and greenhouse gas fluxes in terrestrial ecosystems*. P.R. Shukla, et al., (Eds.).

Ortas, I. and R. Lal. (2013). *Food security and climate change in West Asia and North Africa. In: Climate Change and Food Security in West Asia and North Africa*. Sivakumar, M.V.K., R. Lal, R. Selvaraju and I. Hamdan (Eds.). Springer, Dordrecht, Netherlands, Heidelberg, Germany, New York, NY, USA and London, UK, pp. 423.

Ranasinghe, R., et al. (2021). *Climate Change Information for Regional Impact and for Risk Assessment. In: Climate Change 2021: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*. Masson-Delmotte et al. (Eds.). Cambridge University Press. In Press.

Raucoules, D., et al. (2008). Ground deformation detection of the greater area of Thessaloniki (Northern Greece) using radar interferometry techniques. *Nat. Hazards Earth Syst. Sci*., *8*(4), 779-788.

Richardson, K., et al. (2023). Earth beyond six of nine planetary boundaries. *Science Advances*, *9*(37), 4-16.

Rockström, J., et.al. (2009a). A safe operating space for humanity. *Nature*, 461, 472-475.

Rockström, J., et.al. (2009b). Planetary boundaries: exploring the safe operating space for humanity. *Ecology and Society*, *14*(2), 32.

Seneviratne, S.I., et al. (2012). Changes in climate extremes and their impacts on the natural physical environment. In: Managing the Risks of Extreme Events and Disasters to Advance Climate Change Adaptation. Field, C.B., et al. (Eds.). *A Special Report of Working Groups I and II of the Intergovernmental Panel on ClimateChange (IPCC*) (pp.109-230). Cambridge University Press, Cambridge, UK, and New York, NY, USA.

Steffen, W., et.al. (2015). Planetary boundaries: Guiding human development on a changing planet. *Science,* 347: 736, 1259855.

Stern, N. (2006). *The economics of climate change: the Stern review (online).* London, UK: HM Treasury. See. https://webarchive.nationalarchives.gov.uk/ukgwa/+/http:/www.hm-treasury.gov.uk/independent_reviews/stern_review_economics_climate_change/stern_review_report.cfm.

Tramblay, Y., et al. A. Koutroulis, L. Samaniego, S. M.Vicente-Serrano, F. Volaire, A. Boone, M. Le Page, M. C. Llasat, C. Albergel, S. Burak, M. Cailleret, K. C. Kalin, H. Davi, J. L. Dupuy, P. Greve, M. Grillakis, L. Hanich, L. Jarlan, N. M. StPaul, J. M. Vilalta, F. Mouillot, D. P. Velazquez, P. Q. Seguí, D. Renard, M. Turco, M. Türkeş, R. Trigo, J. P. Vidal, A. Vilagrosa, M. Zribi, J. Polcher. (2020). Challenges for drought assessment in the Mediterranean region under future climate scenarios. *Earth-Science Reviews*, 210, 103348.

Turco, M., et al. (2016). Decreasing fires in Mediterranean Europe. *Plos One*, *11*(3), e150663.

Turkes, M., Turp, M. T., An, N., Ozturk, T., and Kurnaz, M. L. (2020). Impacts of Climate Change on Precipitation Climatology and Variability in Turkey, Chapter 14. In Harmancioglu, N. B., Altinbilek, D. (Eds.). *Water Resources of Turkey. World Water Resources*, vol 2. Springer, Cham, pp 467-491.

Türkeş, M. (2013a). Türkiye'de Gözlenen ve Öngörülen İklim Değişikliği, Kuraklık Ve Çölleşme. *Ankara University Journal of Environmental Sciences 4*(2), 1-32.

Türkeş, M. (2013b). *İklim Verileri Kullanılarak Türkiye'nin Çölleşme Haritası Dokümanı Hazırlanması Raporu*. Ankara: T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü Yayını.

Türkeş, M. (2017). Türkiye'nin Iklimsel Değişkenlik ve Sosyo-Ekolojik Göstergeler Açısından Kuraklıktan Etkilenebilirlik ve Risk Çözümlemesi. *Ege Coğrafya Dergisi, 26*(2), 47-70.

Türkeş, M. (2020). İklim Değişikliğinin Fiziksel Bilim Temeli -II: Dünyada ve Türkiye'de Gözlenen ve Öngörülen İklim Değişiklikleri ve Değişkenliği. *Toplum ve Hekim, 35*(1), 3-31.

Türkeş, M. (2021). Sera Gazları, Kuvvetlenen Sera Etkisi ve Küresel İklim Değişikliği. *İktisat ve Toplum,* 129, 4-17.

Türkeş, M. (2022a). İklim Diplomasisi ve İklim Değişikliğinin Ekonomi Politiği. *Bilim ve Ütopya*, 332, 31-45.

Türkeş, M. (2022b). Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli'nin (IPCC) Yeni Yayımlanan İklim Değişikliğinin Etkileri, Uyum ve Etkilenebilirlik Raporu Bize Neler Söylüyor? *Dirençlilik Dergisi, 6*(1), 197-207.

Türkeş, M. (2023a). Küresel İklim Değişikliği: Nedenleri, Sonuçları ve İklim Diplomasisi. Çevre Diplomasisi ve Türkiye (Çok yazarlı ve Editörlü kitap). *Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. Yılına Armağan* (ss. 281-342) Ankara: İmge Kitabevi.

Türkeş, M. (2023b). El Niño'nun 2023'teki Beklenen Geri Dönüşünün Atmosferik Nedenleri Ve Tarımsal Etki Değerlendirmesi. *EKOIQ*, 14-21. https://www.ekoiq.com/el-nino-okyanus-atmosfer-olayinin-2023teki-beklenen-geri-donusunun-klimatolojik-atmosferik-nedenleri-ve-tarimsal-etki-degerlendirmesi/

Türkeş, M. and Erlat, E. (2018). Variability and trends in record air temperature events of Turkey and their associations with atmospheric oscillations and anomalous circulation patterns. *International Journal of Climatology,* 38, 5182-5204.

Türkeş, M. ve Tolunay, D. (2023). İklim Değişikliği ve Orman Yangınları. Kavgacı, A., Başaran, M. (Ed). *Orman Yangınları* (ss. 46-73). Ankara: Türkiye Ormancılar Derneği Yayını.

Türkeş, M., Öztaş, T., Tercan, E., Erpul, G., Karagöz, A., Dengiz, O., Doğan, O., Şahin, K. And Avcıoğlu, B. (2020). Desertification vulnerability and risk assessment for Turkey via an Analytical Hierarchy Process model. *Land Degradationa Development*, *31*(2), 205-214.

UNCCD. (1995). *The United Nations Convention to Combat Desertification in those Countries Experiencing Serious Drought and/or Desertification, Particularly in Africa, Text with Annexes*, United Nations Environment Programme (UNEP): Geneva.

UN Water. (2021). *Water Facts – Scarcity*. https://www.unwater.org/water-facts/scarcity/

URL-1: https://www.climate.gov/news-features/understanding-climate/climate-change-atmospheric-carbon-dioxide

URL-2: https://climate.copernicus.eu/global-climate-highlights-2023; Erişim Tarihi: 10.01.2024.

URL-3: https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg1/chapter/summary-for-policymakers/

URL-4: https://www.worldwildlife.org/species/pangolin

URL-5: https://www. worldwildlife.org/pages/living-planet-report-2022

URL-6: https://earth.org/the-biggest-environmental-problems-of-our-lifetime/

URL-7: https://earth.org/top-environmental-issues-us/

URL-8: https://www.nationalgeographic.com/environment/article/plastic-pollution

URL-9: https://www.wwf.org.tr/?7800/wwf-akdeniz-plastik-raporunu-yayimladi-akdenize-en-cok-plastik-turkiyeden

URL-10: https://www.eea.europa.eu/tr/isaretler/aca-isaretler-2020/infografik/plastik-kirliligi/view

URL-11: https://www.ormancilardernegi.org/dosyalar/files/tod_ormansizlasma_web.pdf

URL-12: Ormancılık İstatistikleri (2022). https://www.ogm.gov.tr/tr/e-kutuphane/resmi-istatistikler

URL-13: https://www.wto.org/english/tratop_e/rulesneg_e/fish_e/fish_e.htm

URL-14: https://www.un.org/en/observances/desertification-day, Erişim Tarihi:15.06.2022.

URL-15: https://www.un.org/en/observances/desertification-day, Erişim Tarihi: 15.06.2022.

URL-16: Türkeş, M. (2022). https://yesilgazete.org/17-haziran-dunya-collesme-ve-kuraklikla-savasim-gunu-kurakliktan-birlikte-yukselmek/

URL-17: https://www.unccd.int/resources/publications/drought-numbers, Erişim Tarihi: 15.06.2022.

URL-18: https://www.unccd.int/sites/default/files/ 2022-5/Drought_in_Numbers_%28English

%29.pdf, Erişim Tarihi: 15.06.2022.

URL-19: https://www.tmo.gov.tr/Upload/Document/istatistikler/tablolar/1bugdayeuva.pdf

URL-20: https://climate.copernicus.eu/copernicus-2024-world-experienced-warmest-january-

record, Erişim Tarihi: 15.02.2022.

URL-21: Türkeş, M. (2022). https://yesilgazete.org/cop27nin-baslica-sonuclarinin-elestirel-bilimsel-bir-biresimi/

URL-22: Türkeş, M. (2022). https://yesilgazete.org/cop27-paris-antlasmasinin-1-5-2-derece-hedefi-yuzyilin-sonuna-ya-da-bir-baska-yuzyila-kaldi/

URL-23: Türkeş, M. (2023). https://yesilgazete.org/cop28in-baslica-sonuclari-ve-kisa-sentezi/

URL-24: Türkeş, M. (2025). https://gazetebilim.com.tr/cop28-sona-erdi-turkiye-daha-iyisini-yapabilirdi-

URL-25: Türkeş, M. (2022). https://yesilgazete.org/2022-stockholm-50-konferansindan-oneriler/, erişim 15 Şubat 2024.

URL-26: Türkeş, M. (2022). https://yesilgazete.org/5-haziran-dunya-cevre-gununde-tek-dunya-ve-hizlanan-iklim-degisikligi/, Erişim Tarihi: 05.06.2022.

URL-27: Türkeş, M. (2022). https://www.stockholm50.global/presidents-final-remarks-plenary-key-recommendations-accelerating-action-towards-healthy-planet, Erişim Tarihi: 30.06.2022.

Vautard, R., et al. 2014. The European climate under a 2°C global warming. *Environ. Res. Lett*., *9*(3), 34011-34006.

Vicente-Serrano, S.M., et al. (2019). Climate, irrigation, and land cover change explain streamflow trends in countries bordering the Northeast Atlantic. *Geophys. Res. Lett., 46*(19), 10821-10833.

Vicente-Serrano, S.M., et al. (2021). Long-term variability and trends in meteorological droughts in Western Europe (1851-2018). *Int. J. Climatol., 41*(S1), E690-E717.

WMO. (2021). Drought report calls for new management approach. https://public.wmo.int/en/media/news/drought-report-calls-new-management-approach

Zinzi, M. and E. Carnielo. (2017). Impact of urban temperatures on energy performance and thermal comfort in residential buildings. The case of Rome, Italy. *Energy Build.,* 157, 20-29.

Zittis, G., P. Hadjinicolaou, M. Fnais and J. Lelieveld. (2016). Projected changes in heat wave characteristics in the eastern Mediterranean and the Middle East. Reg. *Environ. Change, 16*(7), 1863-1876.

KAYNAKÇA

Akoğlu, H. (2003) "Afet Kavramı ve Meteorolojik Afetlerin Sosyal Yaşama Etkileri" *III. Atmosfer Bilimleri Sempozyumu Bildiri Kitabı,* İstanbul, 19-21 Mart 2003.

Ansal, A. (1999). Depremler, Yapılar ve İnsanlar. *İstanbul Dergisi,* 31, 31-41.

Atabey, E. (2002). https://www.herkesebilimteknoloji.com/haberler/surdurulebilirlik/ilic-altin-madeni-bir-baia-mare-bir-norilsk-olmasin#google_vignette Erişim Tarihi: 06 04. 2024.

Atabey, E. (2023). Kemaliye ve İliç'te Madencilik Faaliyetlerinin Çevresel Etkileri, https://www.researchgate.net/publication/378215959_kemaliye_ve_ilic'de_madencilik_faaliyetlerinin_cevresel_etkileri, Erişim Tarihi: 06 04. 2024.

Atabey, E. (2024). https://www.bodrumguncelhaber.com/ilic-altin-madeni-cevre-felaketi/, Erişim Tarihi: 06 04. 2024.

Bahadır, H., & Uçku, R. (2018). Uluslararası Acil Durum Veri Tabanına Göre Türkiye Cumhuriyeti Tarihindeki Afetler. *Doğal Afetler ve Çevre Dergisi*, s. 28-33.

Balamir, M. (2002). Kentsel Risk Yönetimi ve Kentlerin Depreme Hazırlanması. *Kentlerin Depreme Hazırlanması ve İstanbul Gerçeği Sempozyumu* (ss. 17-36). İstanbul: TMMOB Mimarlar Odası Yayını, 8-9 Şubat 2002.

Balamir, M., P. Gülkan, A. Yakut, (2003). *Afet Yönetiminin Stratejik İlkeleri: Türkiye ve Dünyadaki Politikalara Genel Bakış*, Ankara, ODTÜ Afet Yönetimi Uygulama ve Araştırma Merkezi.

Balamir, M. (2007a). Küresel Gelişmeler, Neoliberal Politikalar, Risk Toplumu ve Planlama.TMMOB Şehir Plancıları Odası *8 Kasım Dünya Şehircilik Günü 31. Kolokyumu, Planlama Meslek Alanı Geçmişten Geleceğe, Bildiriler Kitabı*, Ankara, 7-9 Kasım 2007.

Balamir, M. (2007b). Afet Politikası, Risk ve Planlama. *TMMOB Afet Sempozyumu Bildiriler Kitabı,* Ankara, 5-7 Aralık 2007.

Bayındırlık ve İskân Bakanlığı (2000). *Kanunlar, Yönetmelikler ve Kararnameler*. Ankara: BİB, Afet İşleri Genel Müdürlüğü.

Bilik, Mehmet. (2020). Tarihsel Süreçte Depremler ve Başa Çıkma Pratikleri. *Journal of International Social Research*. 13. 721-728. 10.17719/jisr.2020.3991.

Bozkurt, Ö., Ergun, T. ve Sezen, S. (Ed.). (1998). *Kamu Yönetimi Sözlüğü*. Ankara: TODAİE Yayınları

Çankaya, Ş ve Esmeray, E. (2019), Doğal Afetler, Çevresel Etkileri ve Alınabilecek Önlemler, International Science and Engineering Application, https://indexive.com/uploads/papers/pap_indexive15942890062147483647.pdf, Erişim Tarihi: 30.03.2024.

Demir, Ö. M. Acar. (1997). *Sosyal Bilimler Sözlüğü*. Ankara, Vadi Yayınları.

Develioğlu, F. (1978). Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lügat, Doğuş Ltd. Şti. Matbaası, Ankara

Dindar, E. (2023). Deprem ve Çevresel Etkileri. https://www.btsoekonomi.com/haber-detay/deprem-ve-cevresel-etkileri-1

Dönertaş, Aslı S. (2006). *Afet Yönetimi Kapsamında Güvenli Yerleşim Yerlerinin Tasarımı İçin Kentsel Tasarım Standartları Geliştirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Eren H. N. Gözaydın vd., (haz.), (l988) *Türkçe Sözlük* 1. Cilt, Türk Dil Kurumu Yayınları, Yayın No:549, Ankara, l988.

Ergünay, O. (2006). "Afet Yönetimi Nedir? Nasıl Olmalıdır?" Erzincan ve Dinar Deneyimleri Işığında Türkiye'nin Deprem Sorunlarına Çözüm Arayışları, TÜBİTAK Deprem Sempozyumu Bildiriler Kitabı. 15-16 Şubat 1996, s.263-272.

Ergünay, O. (2007). Türkiye'nin Afet Profili. TMMOB Afet Sempozyumu Bildiriler Kitabı, 5-7 Aralık 2007, Ankara İMO Kongre ve Kültür Merkezi, 1-14.

Ergünay, O. (2009). *Afet Yönetimi: Genel İlkeler, Tanımlar, Kavramlar*. Ankara: Afet İşleri Genel Müdürlüğü.

Erkal, T. ve Değerliyurt, M. (2009). Türkiye'de Afet Yönetimi (Disaster Management of Turkey). *Doğu Coğrafya Dergisi*, 14(22), 147-164.

Erkan, E. A. (2010). *Afet Yönetiminde Risk Azaltma ve Türkiyede Yaşanan Sorunlar*. Ankara: Devlet Planlama Teşkilat, s.16.

Ertürkmen C. 2006. *Afet Yönetimi,* Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi ve Siyaset Anabilim Dalı, Ankara

FEMA, (2007). Public assistance – Debris management guide 260.

Gigliotti R. and R, Jason. (1991). *Emergency Planning For Minimum Protection*, USA; Boston Butterworth-Heinemann.

Genç, F.N. (2005). *Türkiye'de Doğal Yıkım Olayları Sonrası Kent Yenileme Uygulamaları; 1999 Marmara Depremi Örneği*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara, Gazi Üniversitesi.

Genç, F. N. (2009). Kriz Yönetimi ve Kamu Yönetiminde Uygulanabilirliği. *Verimlilik Dergisi*(4), 7, 22.

Hançerlioğlu, O. (1993). *Felsefe Ansiklopedisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi Yayınları.

İngilizce- Türkçe Redhouse Sözlüğü. (1997). İstanbul: SFV Matbaacılık ve Yayıncılık.

Kadıoğlu, M. (2006). *Afetlerde Psiko-Sosyal Hizmetler Paneli*, 16-17 Ağustos Düzce.

Kadıoğlu, M. (2003). *Kentsel Yerleşmelerde Riski Artıran Faktörler ve Tali Tehlikeler. Kentlerin Depreme Hazırlanması ve İstanbul Gerçeği*. İstanbul: TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi Yayını.

Kanlı, İ. B., Ünal, Y. (2004). Üst Düzey Planlama Sistemi ve Afet Yönetimi İlişkileri, *İTÜ Dergisi / A: Mimarlık Planlama Tasarım*, 3 (1), 103-112. -

Keleş, R. (2021). *Kentbilim Terimleri Sözlüğü*. Ankara: İmge Yayınevi.

Keleş, R. ve Hamamcı, C. (2002). *Çevrebilim.* Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.

Kırış, R. ve Toprak, S. (2007) ''İklim Değişikliğinde Ormanların Rolü'' Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi, 379-384.

Kreimer, A. (1990). Lessons Learned From Emerging Leading, The World Bank Environmental Department Divisional Working Paper No: 1990:15.

Levitt, Alan M. (1997). *Disaster Planning and Recovery*. USA: John Wiley and Sons, Inc.

Metro Collins Cobuild Essential Dictionary, İstanbul: Metro Kitap Yayın Pazarlama İthalat ve Ihracat San. ve Tıc. A. Ş., 1994.

Lindell, M.K. and Prater, C.S. (2003) Assessing Community Impacts of Natural Disasters. *Natural Hazards Review*, 4, 176-185. https://doi.org/10.1061/(ASCE)1527-6988(2003)4:4(176)

Özey, R. (2006). *Afetler Coğrafyası*. İstanbul: Aktif Yayınları.

Sabırsız., E. ve Şöhret, M. (2024). 6 Şubat Depremlerinin Türkiye Ekonomisi Üzerindeki Makroekonomik, Sosyal ve Çevresel Etkileri. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, Deprem Özel Sayısı, 15 (1), 571-597.

Shaluf, İ., M. vd., (2003). A Review of Disaster and Crisis. Didaster Prevention and Management, 12(1), 24-32

Shaw, R. (2006). Indian Ocean tsunami and aftermath: need for environment-disaster synergy in the reconstruction process. *Disaster Prevention and Management*, *7*(1), 5-20.

Şirin, H. (2023) *Afetlerde Atık Yönetimi*, https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/cevre-sagligi-db/Haberler/Afetlerde_Cevre_Sagligi_Egitimi_27-28_Ekim_2023/Afetlerde_Atik_Yonetimi_Doc._Dr._Hulya_SIRIN.pdf

T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, (2023). 2023 Kahramanmaraş ve Hatay depremleri raporu. raporu. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/03/2023-kahramanmarasve-hatay-depremleri-raporu.pdf, Erişim: 06 04. 2024.

Temiz, S. (1998). Afet-Afet Türleri ve Afette Karşılaşılan Sorunlar. *Sivil Savunma Dergisi*, Y.40, 151(40), s.24-25.

Tercan B. (2019). *Türkiye'de Afet ve Yeniden Yerleştirme (İskân) Politikaları: Doğubayazıt Depremi Örneği*, Palme Yayınevi, Ankara

UKKDF (Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu), (2001). *Riskin Azaltılması Afetlere Hazırlık ve Müdahale Eğitimi Programı*. Ankara: Yorum Matbaacılık.

UN World Population Prospects, 2019 (Birleşmiş Milletler (BM) 2019 yılı Dünya Nüfus Beklentileri Raporu) https://population.un.org/wpp/Publications/Files/WPP2019_Highlights.pdf Erişim Tarihi: 06 04. 2024.

Webster's Ninth New Collegiate Dictionary, USA: Merriam - Webster inc., (1990).; Ernest Zebrowski, JR., Perils Of A Restless Planet Scientific Perspectives On Natural Disasters, Cambridge: Cambridge University Press, 1997.

Webster's Third New International Dictionary. (1981). Merriam-Webster Inc., Springfield-Massachusetts.

Yahmed, S. B. (1994). Popilation Growth and Disasters. *World Health*, *94*(47), 26-27.

Yavaş, H. (2001). Doğal Afet Yönetimi ve Yerel Gündem 21 Çalışmaları Kapsamında İzmir'de Deprem Riski. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. *3*(3), 118-138.

Yazan, A. (2023). Deprem Bölgesinde Güvenli Suya Erişim Ne Durumda. https://www.bbc.com/turkce/articles/c9r04yw6qn2o?, Erişim Tarihi: 22.03.2023.

Yılmaz, A. (2003). *Türk Kamu Yönetiminin Sorun Alanlarından Biri Olarak Afet Yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

KAYNAKÇA

Abrahamson, M. (2023). *Kent Sosyolojisi-Küresel Bir Giriş.* (Çev. T. Kara). İstanbul: Küre Yayınları.

Ağacan, İ. (2014). *Çevre Kirliliği Sorunları İle Mücadelelerde Türkiye'de Uygulanan Çevre Vergileri ve Çevre Vergisi Bilinci.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akın, G. (2009). *Ekoloji-Çevrebilim ve Çevre Sorunları.* Ankara: Tiydem Yayıncılık.

Akkol, M. L. (2019). Kentleşme ve Çevre Sorunları. A. Arslan, B. Akhan ve G. Sayılow (Ed.). *Sağlık Toplum Bilim* (36-42). Çanakkale: Paradigma Akademi.

Aksu Kocatürk, G. (2014). Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda Çevreye İlişkin Düzenlemelerin Politik Kaynakları. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 5*(2), 2-13.

Balanuye, Ç. ve Halıcı, E. (2006). Sürdürülebilir Beyin Göçü ve Bilişim "Felsefi Bir Perspektif". *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *18*(5), 22-29.

Bälteanu D. ve Dogaru, D. (2011). "Geographıcal Perspectıves On Human-Envıronment Relationships And Anthropıc Pressure Indıcators", *Rev. Roum. Géogr./Rom. Journ. Geogr, 55*(2), 1-12.

Boratav, K. (2009). *Türkiye İktisat Tarihi.* Ankara: İmge Kitabevi.

BP. (2021). Statistical Review of World Energy. https://www.bp.com/en/global/corporate/energy-economics/statistical-review-of-world-energy.html. Erişim Tarihi: 12.10.2023.

Calhoun, C. (2002). *Dictionary of the Social Sciences*. New York: Oxford University Press.

Çan, F. M. (2013). *Kentleşme, Sanayileşme ve Kalkınma Etkileşimi.* T.C. Fırat Kalkınma Ajansı, 1-11.

Çiftçioğlu, H. (2022). *Kentsel Çevre Sorunlarının Çözümünde Büyükşehir Belediyelerinin Etkinliği: İzmir, Adana, Kayseri, Diyarbakır ve Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyelerinin Etkinliği ile İlgili Bir Araştırma.* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı.

Davis, M. (2007). *Gecekondu Gezegeni.* (Çev. G. Koca). İstanbul: Metis Yayıncılık.

Doğan, M. (2013). Türkiye Sanayileşme Sürecine Genel Bir Bakış (A General Outlook On The Industrialization Process Of Turkey). *Marmara Coğrafya Dergisi* 28, 211-231.

Döker, M. F. (2012). *İstanbul Kentsel Büyüme Sürecinin Belirlenmesi, İzlenmesi ve Modellenmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Dülger, İ. (2018). Toxic Effects of Neonicotinoid İnsecticides on Non-target Organisms. *MCBÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 16*(1/2), 187-196.

Dülger, İ. (2023). *Çevre Eğitimi Derslerinin Doğa Bilimleri Öğretmen Adaylarının Çevresel Tutum ve Çevresel Risk Algılarının Gelişimi Üzerindeki Etkileri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Erdoğan, İ. ve Ejder, N. (1997). *Çevre Sorunları-Nedenler Çözümler/Egemen ve Marksist Anlayışın Nitelikleri Üzerine.* İstanbul: Doruk Yayımcılık.

Erkan, R. (2010). *Kentleşme ve Sosyal Değişme.* Ankara: Bilim Adamı Yayınları.

Ertürk, R. (2017). İlkokul Öğrencilerinin Çevre Sorunları ve Çevre Eğitimine Yönelik Algıları. *İnönü University Journal of the Faculty of Education*, *18*(3), 12-24.

Gana, A. J. and Toba, A. P. (2015). Environmental Pollution and Sustainability. *Journal of Research in Environmental Science and Toxicology, 4*(1), 1-9.

Gilbert, R., Stevenson, D., Girardet, H. and Stern, R. (1996). *Making Cities Work. The Role of the Local Authorities in the Urban Environmen*t. Earthscan, London, 3-22.

Goswami, P. (2021). Impact of İndustrialization on Environment, https://www.researchgate.net/publication/351599623. Erişim Tarihi: 10.10.2023.

Guha, R. (2000). *Environmentalism: A Global History.* Longman, USA.

Gupta, A. (1993). *Üçüncü Dünya Ülkelerinde Çevre ve Kalkınma.* (Çev. Ş. Alpagut). İstanbul: Kabalcı Yayınları.

Gülersoy, A. E. (2022). *Türkiye'de Çevre Hızla Kirleniyordu: Birinciliği Kentlere Verdiler.* G. Kaya ve A. Şeker (Ed.). *Dert Yükü Mekânlar-Kentlerin Sosyal Sorunları* (131-169). Ankara: Nika Yayınevi.

Gülersoy, A. E., Dülger, İ., Dursun, E., Ay, D. ve Duyal, D. (2020). Nasıl Bir Çevre Eğitimi? Çağdaş Yaklaşımlar Çerçevesinde Bazı Öneriler. *Turkish Studies, 15*(5), 2357-2398.

Gümüş, Y. (2015). Geçmişten Geleceğe Türkiye'nin Sanayileşmesi. *Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar,* 603, 113-118.

Hayta, Y. (2016). Kent Kavramı. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5*(2), 165-184.

Hobsbawm, E. J. (2008). *Sanayi ve İmparatorluk.* (Çev. A. Ersoy). Ankara: Dost Kitabevi.

Işık, Ş. (2005). Türkiye'de Kentleşme ve Kentleşme Modelleri. *Ege Coğrafya Dergisi, 14*(1-2), 57-71.

İçyer, A. (2010). *Marka Kent Oluşturma Açısından Stratejik Kent Yönetimi.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karaman: Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

İleri, R. (1998). Çevre Eğitimi ve Katılımın Sağlanması. *Ekoloji Dergisi, 7*(28), 3-9.

Karaca, C. (2019). *Çevre ve Kentleşme Politikası.* Bursa: Ekin Yayınevi.

Karataş, A., (2021). Çevre Sorunları ve Kovid-19 Pandemisi Arasındaki İlişki, M. Özçalık (Ed.). *Çevre Sorunları* (3-30), Ankara: İksad Yayınevi.

Kaya, G. ve Gülersoy, A. E. (2023). Türkiye'de İç Göç. G. Kaya (Ed.). *Cumhuriyetin Göçlerle Dolu 100. Yılı-100 Başlıkta Göç Yazıları* (27-40). İzmir: Cem Yayınevi.

Keleş, R. ve Hamamcı, C. (2005). *Çevre Politikası.* Ankara: İmge Kitabevi

Kışlalıoğlu, M. ve Berkes, F. (2007). *Çevre ve Ekoloji.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Koca, D. (2020). Sanayi Devrimlerinin Tarihsel Arka Planı ve İşgücü Becerileri Üzerindeki Yansımaları. *OPUS International Journal of Society Researches, 16*(31), 4531-4558.

Koç, E., Şenel, M. C. ve Kaya, K. (2018). Türkiye'de Sanayi Sektörünün Genel

Durumu-Sanayi Ciro Endeksi. *Mühendis ve Makine Dergisi, 59*(692), 17-34.

Majeed, M. T. and Tauqir, A. (2020). Effects of Urbanization, Industrialization, Economic Growth, Energy Consumption, Financial Development on Carbon Emissions: An Extended STIRPAT Model for Heterogeneous İncome Groups. *Pak J Commer Soc Sci 14*(3), 652-681.

Mcgranahan, G. and Satterthwaite, D. (2014). *Urbanisation concepts and trends.* IIED Working Paper. London: pubIIED.

Mooney, G. (2014). *Ulusların Sağlığı-Yeni Bir Ekonomi Politiğe Doğru.* İstanbul: Yordam Kitap.

Morrison, W. M. (2018). *China's Economic Rise: History, Trends, Challenges, and Implications for the United States*. Congressional Report Service.

Öktem, M. (2003). *Kent, Çevre ve Globalleşme.* Bursa: Alfa Kitabevi.

Özer, İ. (2004). *Kentleşme, Kentlileşme ve Kentsel Değişme*. Bursa: Ekin Kitapevi.

Öztuna. B. (2019). *Toplum 5.0 Süper Akıllı Toplum.* Ankara: Ekin Yayınları.

Pereira, A. C. and Romero, F. (2017). A Review of the Meanings and the İmplications of the Industry 4.0 Concept. *Procedia Manufacturing,* 13*,* 1206-1214.

Roth, C. E. (1992). Environmental Literacy: Its Roots, Evolution and Directions in the 1990s. *Columbus, OH: ERIC Clearing house for Science, Mathematics, and Environmental Education.*

Schwab, K. (2019). *Dördüncü Sanayi Devrimini Şekillendirmek.* (Çev. N. Özata). İstanbul: Optimist Yayınları.

Şimşek, T. ve Bursal, M. (2019). Türkiye'de Ekolojik Ayak İzi ve Biyokapasite Arasındaki İlişki: Bootstrap Rolling Window Nedensellik Testi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi,* Ekim 2019 Özel Sayısı, 452-465.

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. (2018). *İllere Göre Tehlikeli Atık Miktarı Dağılımı Haritası*. https://webdosya.csb.gov.tr/db/ced/haberler/2018-yili--8230-20200318150853.jpg. Erişim Tarihi: 01 Temmuz 2021.

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. (2023). Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu (2022 Yılı Verileriyle). Ankara: Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü.

Tekeli, İ. (1998). Türkiye'de Cumhuriyet Döneminde Kentsel Gelişme ve Kent Planlaması. Y. Sey (Ed). *75 Yılda Değişen Kent ve Mimarlık* (1-24). İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.

Tekeli, İ. ve Ataöv, A. (2017). *Sürdürülebilir Toplum ve Yapılı Çevre.* İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Tezkızan, S. (2009). *Gebze-Dilovası Arasında Sanayi Faaliyetlerinin Gelişimi ve Çevreye Olan Etkileri*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Thorns, David C. (2004). *Kentlerin Dönüşümü Kent Teorisi ve Kentsel Yaşam. (E. Nal ve H. Nal).* İstanbul: Soyak Yayınları.

TÜİK. (2008). *İstatistik Göstergeler 1923-2007.* Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu Yayını.

TÜİK. (2024). *Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2023.* https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuclari-2023-49684, Erişim Tarihi: 12 Mart 2024.

Türk, M., (2013). Çevre Bilinci "Kanuni Zorunluluktan Sosyal Sorumluluğa". Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Türküm, A. S. (1998). Çağdaş Toplumda Çevre Sorunları ve Çevre Bilinci. *Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Çağdaş Yaşam Çağdaş İnsan Dergisi, 200,* 165-181.

Uttara S., Bhuvandas N. ve Aggarwal V. (2012). Impacts of Urbanisation on Environment. *Intaernational Journal of Research in Engineering and Applied Sciences, 2*-2, 1637-1645.

WWF Türkiye Dünya Doğayı Koruma Vakfı. (2012). *Türkiye'nin Ekolojik Ayak İzi Raporu 2012.* Türkiye Dünya Doğayı Koruma Vakfı.

Xue, J. (2012). Growth and Inequality in China. Jinjun Xue (Ed.). Growth with Inequality: An International Comparison on Income Distribution Japan: World Scientific Publishing Company.

Yağmur, M. H. ve Karakaya, G. (2018). Çin Sanayi Sektörünün Yapısal Değişimi: Gelişmekte Olan Ülkeler İçin Dersler. *Maliye ve Finans Yazıları,* 110, 161-174.

Yılmaz, M., Emanet Beba, H., Dinç, U., Ünal, Z. F., Toros, H. ve Öztürk, Z. (2020a). Dilovası Hava Kalitesinin Ulusal Mevzuata Göre Değerlendirilmesi. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 9, 703-714.

Yılmaz, M., Toros, H., İncecik, S., Öztürk, Z., Kirkil, G., Öztaş, D., Akçay, M., Dinç, U., Gültekin, M., Emanet Beba, H. ve Arslantaş O. A. (2020b). Dilovası Hava Kirliliğinin Trafik Emisyonları Açısından Değerlendirilmesi. *Ulusal Çevre Bilimleri Araştırma Dergisi*, *3*(1), 43-51.

Yücel, S. ve Morgil, F. İ. (1998). Yüksek Öğretimde Çevre Olgusunun Araştırılması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 14, 84-91.

KAYNAKÇA

Aslan, M. (2019). Kent ve Ekoloji. M. A. Özer (Ed.). *Kent vE…* (ss. 105-138). Ankara: Gazi Kitabevi.

Bodur, S. ve Kucur, R. (1994). Görüntü Kirliliği Üzerine. *Çevre Dergisi,* 12, 50-51.

Demirarslan, K. O. (2016). Kentlerde Yeni Yerleşim Alanlarının Gelişimi ve Katı Atık Sorunu: İzmit-Yahyakaptan Mahallesi Örneği. *Doğal Afetler ve Çevre Dergisi, 2*(2), 108-120.

Dündar, E. ve Kaya, G. (2022). Eski Bir Gecekondu Mahallesindeki Dönüşüm Dinamikleri ve Çelişkiler (Buca İlçesi Kuruçeşme Mahallesi Örneği). *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 24*(1), 301-328.

Erik, S. (2015). Kentsel Dönüşüm ve Çevre. http://www.sadikerik.com/prof-dr-sadik-erik-makaleler/103-kentsel-donusum-ve-cevre.html, Erişim Tarihi: 15.02.2015.

Erman, T. (2022). Gecekonduyu Anlamak: İyisiyle Kötüsüyle Gecekondu Yaşamı. G. Kaya ve A. Şeker (Ed.). *Dert Yükü Mekanlar-Kentlerin Sosyal Sorunları* (ss. 41-60). Ankara: Nika Yayınevi.

Evrensel Gazetesi (2022). Kentsel Dönüşüm ve Çevre Sağlığı. https://www.evrensel.net/haber/472315/kentsel-donusum-ve-cevre-sagligi, Erişim Tarihi: 16.10.2022.

Gülersoy, A. E. ve Kaya, G. (2022). Seferihisar İlçesi'ndeki Sürdürülebilir Kentleşme Dinamikleri ve Çevre Sorunlarına Dünden Bugüne Bakarken, Yarını Unutmamak. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 24, 171-216.

Güllü, G. (2022). İstanbul'da Kentsel Dönüşüm, İnşaat ve Yıkıntı Atıkları. *Cihannüma Teknoloji Fen ve Mühendislik Bilimleri Akademisi Dergisi, 1(1), 39-72.*

Karademir, M. (2018). *Kentsel Dönüşüm Kaynaklı Çevresel Kirlilik Analizi İle İnşaat Ve Yıkıntı Atıklarının Taşınımı, Geri Kazanımı Ve Bertarafının Planlanması: İstanbul Kadıköy İlçesi Örneği.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Karakurt Tosun, E. (2017). Sürdürülebilirlik Bağlamında Ekolojik Kent Söylemi. *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17*(4), 169-189.

Kaya, G. (2014). *Kentleşmenin Toplumsal Boyutları-Adıyaman Örneği*. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Kaya, G. ve Gülersoy, A. E. (2023). Türkiye'de İç Göç. (G. Kaya (Ed.). *Cumhuriyetin Göçlerle Dolu 100 Yılı-100 Başlıkta Göç Yazıları* (ss. 27-40). İzmir: Cem Yayınevi.

Keleş, R. (2019). *100 Soruda Çevre, Çevre Sorunları ve Çevre Politikaları.* İzmir. Yakın Kitabevi.

Keleş, R. (2022). Rant ve Kentsel Dönüşüm. R. Keleş vd. (Ed.). *Kentsel Dönüşümden Kentsel Ranta* (ss. 21-52). Ankara: İmge Kitabevi.

Karatepe, Ş. (2022). Kentsel Görüntü Kirliliğinin Hukuki Boyutu. *İdealkent Dergisi, 37(13), 1053-1059.*

Mevzuat.gov.tr (2012). *Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun. https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=6306&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5.*

Türkün, A. (2022). Dar Gelirli Kesimlerin Yaşam Alanlarında Kentsel Dönüşüm Uygulamaları. G. Kaya ve A. Şeker (Ed.). *Dert Yükü Mekanlar-Kentlerin Sosyal Sorunları* (ss. 61-84). Ankara: Nika Yayınevi.

Uzun, N. (2022). Kentte Seçkinleştirmenin İstanbul Halleri. G. Kaya ve A. Şeker (Ed.). *Dert Yükü Mekanlar-Kentlerin Sosyal Sorunları* (ss. 85-106). Ankara: Nika Yayınevi.

Uzun, N. (2023). Göç, Konut ve Kentsel Dönüşüm. G. Kaya (Ed.). *Cumhuriyetin Göçlerle Dolu 100 Yılı-100 Başlıkta Göç Yazıları* (ss. 111-118). İzmir: Cem Yayınevi.

Yaman, F. T. ve Şahinbaş, U. (2017). Türkiye'de Kentsel Dönüşüm. *ABMYO Dergisi,* 47, 53-77.

Yılmaz, A. (2013). Kentsel Dönüşümün ve Çevresel Etkilerinin Denetimi. https://www.jmo.org.tr/resimler/ekler/d015632319188af_ek.doc.

KAYNAKÇA

Akkol, M. L. (2019), "Kentleşme ve Çevre Sorunları," içinde *Sağlık-Toplum-Bilim IV*, Çanakkale: Paradigma Akademi: 63-82.

Alcamo J., Vuuren D., Ringler C., Cramer W., Masui T., Alder J. ve Schulze K., (2005). Changes in Nature's Balance Sheet: Model-based Estimates of Future Worldwide Ecosystem Services, *Ecology and Society*, *10*(2).

Aşar, H. (2016). Yaşam Sandalı Etiği. *FLSF (Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi), 22,* 185-205.

Atabey, S., Gürdoğan, A. ve Yokaş, İ. (2016). Organik Tarım Tabanlı Eko-Turizm Uygulamalarının Değerlendirilmesi: Çandır Köyü Örneği. *Social Sciences (NWSA), 11*(4),

270-287.

Aysevener, K. (2015). *İnsan ve Doğa İlişkisi Üzerine*. (http://dunyalilar.org/insan-ve-doga-

iliskisi-uzerine-2.html/) son erişim: 04.02.2024.

Baudrillard, J. (2008). *Tüketim Toplumu* (Çev. H. Deliceçaylı ve F. Keskin). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Bauman, Z. (2002). Modernite Postmodernite ve Etik. *Doğu Batı Düşünce Dergisi*, Sayı:19

Blanc, J. and Kledal, P. R. (2012). The Brazilian Organic Food Sector: Prospects and Constraints of Facilitating The Inclusion of Smallholders. *Journal of Rural Studies* 28:142-154.

BM Nüfus Fonu, Report of the International Conference on Population and Development.

(1994). UN Doc. A/CONF.171/13, par. 10.7.

BM (2023), *Dünya Nüfusu Verileri*. Erişim Tarihi: 26 Aralık 2023. https://population.un.org/wpp/Download/Standard/Population/)

Carpenter, D. (2003). An Investigation Into The Transition From Technological to Ecological Rice Farming Among Resource Poor Farmers From The Philippine Island of Bohol. *Agriculture and Human Values,* 20, 165-77.

Ceylan, L. (2010), İstanbul'daki Atıkların Çevre Sorunları Açısından Değerlendirilmesi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi (Yayımlanmamış).

Chosmky, N. (2015). *Geleceği Kurgulamak*. (Çev. G. Fırat). İstanbul: İnkilap Yayınları.

Cisilino, F., Bodini A. and Zanoli, A. (2019). Rural Development Programs' Impact On Environment: An Ex-Post Evaluation Of Organic Faming. *Land Use Policy,* 85, 454-462.

Cobb, D., Feber, R., Hopkins, A., Stockdale, L., O'Riordan, T., Clements, B., Firbank, L., Goulding, K., Jarvis, S. and Macdonald, D. (1999). Integrating The Environmental and Economic Consequences of Converting to Organic Agriculture: Evidence From A Case Study. *Land Use Policy,* 16, 207-221.

Crandfield, J., Henson, S. and Holliday, J. (2010). The Motives, Benefits, and Problems of Conversion to Organic Production. *Agriculture and Human Values*, 27, 291-306.

Dağ, V. ve Mansuroğlu, S. (2017). Korunan Alanlarda Çevre Sorunlarının Değerlendirilmesi: Pamukkale Özel Çevre Koruma Bölgesi. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, Cilt: 18, Sayı:2, Sayfa:109-120, ISSN:2146-1880, e-ISSN: 2146-698X.

Demirarslan, K. O. ve Demirarslan, D. (2018), Sanayileşme, Kentleşme ve Çevre İlişkisi: Kocaeli İli Örneği. *Sürdürülebilir Mühendislik Uygulamaları Ve Teknolojik Gelişmeler Dergisi*, 1(1), 29-43.

Deniz, M. (2011). Sanayileşme Perspektifinde Kentleşme ve Çevre İlişkisi. *Coğrafya Dergisi* (*19*), 95-105.

Des Jardins, J. (2006). *Çevre Etiği: Çevre Felsefesine Giriş*. (Çev. R. Keleş). Ankara: İmge Kitabevi.

Dietz, T., Rosa, E.A. and York, R. (2007). Driving The Human Ecological Footprint. *Frontiers in Ecology and the Environment*, *5*(1), 13-18.

Doğan, M. (2013). Geçmişten Günümüze İstanbul'da Sanayileşme Süreci ve Son 10 Yıllık Gelişimi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (27), 511-550.

Drucker P. F. (1993). *Kapitalist Ötesi Toplum*. (Çev. B. Çorakçı), İstanbul: İnkılap Kitapevi.

Duram, L. A. (2000). Agents' Perceptions of Structure: How Illinois Organic Farmers View Political, Economic, Social, And Ecological Factors. *Agriculture and Human Values, 17*, 35-48.

Erdoğan, Ü., Erdoğan, Y., Çakmakçı, R. ve Turan, M. (2014). Organic Farming and Sustainable Rural Development: Çoruh Valley. *IFOAM Organic World Congress 2014*, "Building Organic Bridges," October. http://orgprints.org/24895/1/PT_24895_MTuran.pdf

Ergün, A. (2008), *Sivas Şehrinde Kentleşme Ve Sanayileşmeye Bağlı Çevre Sorunları*, (Master tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Ertan, K. A. (1998). Çevre Etiği, *Amme İdaresi Dergisi*, 31(1), 125-139.

Ewing, B., Moore, D., Goldfinger, S., Oursler, A., Reed, A. and Wackernagel, M. (2010). *Ecological footprint atlas*. Oakland: Global Footprint Network

Fan, S. ve Stark, O. (2008). Rural-to-Urban Migration, Human Capital and Agglomeration, *Journal of Economic Behavior & Organization*, 68, 234-247.

Febles-Gonzalez, J. M., Tolon-Becerra, A., Lastra-Bravo, X. and Acosta-Valdes, X. (2011). Cuban Agricultural Policy in The Last 25 Years. From Conventional to Organic Agriculture. Land Use Policy, 28, 723-35.

Genç, F. N. (2007a). Doğal Afet Riskleri ve Türkiye'de Kentleşme, T*MMOB Afet Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, 381-406.

Genç, F. N. (2007b). Türkiye'de Kentleşme ve Doğal Afet Riskleri İle İlişkisi, *TMMOB Afet Sempozyumu*, 349-358.

GFN, (2019). *Ecological Footprint explorer*, https://data.footprintnetwork.org/#/, Erişim Tarihi 04.02.2024.

Gülersoy, A. E. (2022). Türkiye'de Çevre Hızla Kirleniyordu: Birinciliği Kentlere Verdiler. G. Kaya ve A. Şeker (Ed.). Dert Yükü Mekânlar-Kentlerin Sosyal Sorunları (ss. 131-169). Ankara: Nika Yayınevi.

Gülersoy, A.E ve Dursun, E. (2023). Çevre Etiği Yaklaşımları ve Akımları, Ankara: Iksad Publications.

Gülsaran, Ö. (1990), *Kentleşme ve Çevre Sorunları Karşısında Gebze Organize Sanayi Bölgesinin Kurulması* (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Hardin, G. (2001). *Living on a Lifeboat A reprint from BioScience*, October 1974-The Social Contract, Volume 12, Number 1.

Hunter L. M., White M. J., Little J. S., Sutton J. (2003). Environmental Hazards, Migration, and Race. *Population & Environment*, *25*(1), 23-39.

IOM, (2008). Migration and Climate Change, IOM Migration Research Series, No: 31, *International Organization for Migration*, Geneva, pp. 1-60.

IPCC, Climate Change (2007). Impacts, Adaptation And Vulnerability, Contribution of Working Group II to the *Fourth Assessment Report*, Cambridge University Press, UK, 2007.

IPCC, Climate Change (2013). The Physical Science Basis, Working Group I Contribution to the *Fifth Assessment Report*, Cambridge University Press, UK, 2013.

İpek, S. ve Yaşar Çil, G. (2010). Uluslararası Ticari Boyutuyla Organik Tarım ve Devlet Destekleri. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 5*(1), 135-162.

Karakaş, A., ve Güngör, H. Y. (2015). Turizm Faaliyetlerinin Çevreye Etkisi. *Güneydoğu Anadolu Bölgesi Çevre Sorunları Sempozyumu*, 24-25.

Kaypak, Ş., ve Yılmaz, V. (2016). Hatay Büyükşehir Yapılanma Sonrasında Çevre Sorunlarına Yaklaşım ve Çevre Düzenlemeleri. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *5*(1), 25-50.

Keleş, R. Hamamcı C. ve Çoban, A. (2015). *Çevre Politikası*. Ankara: İmge Kitabevi.

Kings, D. and Ilbery, B. (2010). The Environmental Belief Systems of Organic and Conventional Farmers: Evidence From Central-Southern England. *Journal of Rural Studies,* 26, 437-448.

Kipfer, S. (2002). Urbanization, everyday life and the survival of capitalism: Lefebvre, Gramsci and the problematic of hegemony. *Capitalism Nature Socialism, 13(2),* 117-149.

Knickel, K., Redman, M., Darnhofer, I., Ashkenazy, A., Calvão Chebach, T., Šumane, S., Tisenkopfs, T., Zemeckis, R., Atkociuniene, V., Rivera, M., Strauss, A., Kristensen, L. S., de Schiller, S., Koopmans, M. E., and Rogge, E. (2018). Between Aspirations And Reality: Making Farming, Food Systems And Rural Areas More Resilient, Sustainable And Equitable. *Journal of Rural Studies* 59, 197-210.

Kurt, A. (2019), *Türkiye'de Kentleşme ve Çevre Sorunları Alanında Hazırlanmış Kayıtlı Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik İncelemesi* (Master tezi, Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Laczko F., and Piguet E. (2014). Regional Perspectives on Migration, the Environment and Climate Change, *in* People on the Move in *a Changing Climate The Regional Impact ofEnvironmental Change on Migration* (ss. 1-20). E. Piguets, and F. Laczko (Eds.). Springer, Dordrecht.

Marsden, T., Banks, J. and Bristow, G. (2002). The Social Management of Rural Nature: Understanding Agrarian-Based Rural Development, *Environmental and Planning A* 34, 809-825.

Marshall, A. (2000). Sustaining Sustainable Agriculture: The Rise and Fall of The Fund for Rural America. *Agriculture and Human Values,* 17, 267-277.

Mayer, B., and Cournil C. (2016), Climate Change, Migration and Human Rights: Towards Group-Specific Protection? Climate Change And Human Rights, an International and Comparative Law Perspective, Editörler Ottavio Quirico ve Mouloud Boumghar, 173-188. Routhledge.

Meng, F., Qiao, Y. Wu, W., Smith, P. and Scott, S. (2017). Environmental Impacts And Production Performances Of Organic Agriculture in China: A Monetary Valuation. *Journal of Environmental Management*, 188, 49-57.

Mutlu, A. (2016). Ekoloji Düşüncesinin ve Çevre Korumacılığın Ortaya Çıkışı Ders Notları (http://slideplayer.biz.tr/slide/2931794/) Erişim Tarihi: 04.02.2024.

Ölgen, M. K., Erdal, Ü. ve Sökmen, Ö. (2009). Turgutlu-Salihli Arasında Organik Tarım Faaliyetlerinin Toprak Üzerindeki Tekiler, *Ege Coğrafya Dergisi*, 18(1-2), 17-30.

Özgen, Ö. ve Karabacak, Z. İ. (2013). Tüketim Mekânlarının Dönüşümünde Görsel İletişimin Rolü: Küresel Kahve Dükkânları, *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi.* 37, 121-149.

Pagani, M., Johnson, T.G. and Vittuari, M. (2017). Energy input in conventional and organic paddy rice production in Missouri and Italy: A comparative case study. *Journal of Environmental Management* 188, 173-182.

Papadopoulos, S., Karelakis, C., Zafeiriou, E. and Koutroumanidis, T. (2015). Going Sustainable Or Conventional? Evaluating The Cap's Impacts On The Implementation Of Sustainable Forms Of Agriculture in Greece. *Land Use Policy,* 47, 90-97.

Robbins, P. (2012). Political Ecology: A Critical Introduction (2nd ed). New York, NY: John Wiley & Sons, Ltd.

Smith, E. and Marsden, T. (2004). Exploring The 'Limits to Growth' in UK Organics: Beyond The Statistical Image. *Journal of Rural Studies*, 20, 345-357.

Stern, N. (2006). *The Economics Of Climate Change: the Stern Review*, Cambridge University Press, Cambridge.

Suh, J. (2015). Communitarian Cooperative Organic Rice Farming in Hongdong District South Korea. *Journal of Rural Studies*, 37, 29-37.

Sungur, S. (2011). Tüketimin Küreselleşmesi ve Tüketim Tapınakları: Postmodern Panayır Yerlerinde Alışveriş, *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, 14, 7-34.

Şahin S. (2010). *Geçmiş Günümüz ve Gelecekte Nüfus Gerçeği*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Tuomisto, H.L., Hodge, I.D., Riordan, P.ve Macdonald D.W. (2012). Does Organic Farming Reduce Environmental Impacts? A Meta-Analysis of European Research. *Journal of Environmental Management,* 112, 309-320.

Turhan, Ş. (2005). Tarımda Sürdürülebilirlik ve Organik Tarım. *Tarım Ekonomisi Dergisi, 11*(1), 13-24.

TÜİK (2023). Türkiye İstatistik Kurumu, Nüfus Verileri Veritabanı.

Türkay, O. ve Saraç, Ö. (2019), Altyapı, Üstyapı ve Çevre Sorunlarının Turist Şikayetleri Kapsamında Değerlendirilmesi ve Yerel Yönetimlerin Çözüm Potansiyeli: Antalya Örneği. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi,* 10(Ek Sayı), 98-110.

Türküm, A. S. (1998), Çağdaş Toplumda Çevre Sorunları ve Çevre Bilinci. *Çağdaş Yaşam Çağdaş İnsan. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi İlköğretim Öğretmenliği Lisans Tamamlama Programı Yayını*, Eskişehir, 165, 181.

UN, World Population Prospects. (2022). *Summary of Results, Department of Economic and Social Affairs,* UN DESA/POP/2022/TR/NO. 3, 2022.

UNHCR. (1993). *The State of The World's Refugees, The Challenge of Protection,* Penguin Books, New York.

URL 1: https://www.copernicus.eu/en/news/news/observer-2023-year-earth-observation milestones.

URL 2: https://www.worldometers.info/world-population/#top20.

Ülken, H. Z. (2010). *Aşk Ahlakı*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Vaarst, M. (2010). Organic Farming As A Development Strategy: Who Are Interested and Who Are Not? *Journal of Sustainable Development*, *3*(1), 38-50.

Vasile, A. J., Popescu, C., Ion, R. A., and Dobre, I. (2015). From conventional to organic in Romanian agriculture–Impact assessment of a land use changing paradigm. *Land Use Policy*, *46*, 258-266.

Vos, T. (2000). Visions of The Middle Landscape: Organic Farming And The Politics of Nature. *Agriculture and Human Values,* 17, 245-256.

WHO. (2017). *Preventing noncommunicable diseases (NCDs) by reducing environmental risk factors.* Geneva: World Health Organization (WHO). https://www.who.int/quantifying_ehimpacts/publications/preventing-ncds/en/

WWF. (2012). *Yaşayan Gezegen Raporu*, Özel Basım, RIO+20 Yolunda, (https://wwftr.awsassets.panda.org/downloads/rio20.pdf?1414/yasayangezegenraporu2012ri20yolunda) Erişim Tarihi: 04.01.2024.

WWF. (2022). *Yaşayan Gezegen Raporu*, Daha Pozitif, Bir Toplum Yaratmak, (https://wwftr.awsassets.panda.org/downloads/lpr_2022_tr_kck_.pdf?12800/Yasayan Gezegen-Raporu-2022), Erişim Tarihi: 04.01.2024.

Yıldız, S.G.M. (2017). Ekolojik Ütopyalar. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, I* (1): 1-15.

Yüksel D. (2010). Karma Kullanımlı Yapılarda Kamuya Açık Mekânların İrdelenmesi: İstanbul'dan Güncel Örnekler. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). *İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.*

KAYNAKÇA

Abbas, F., Kigadye, E., Mohamed, F., Khamis M., Mbaraka J., Sarbentez N., Al- Mafazy A. and Monroe A. (2023). Socio-Demographic Trends in Malaria Knowledge and Implications for Behaviour Change Interventions in Zanzibar, *Malaria Journal, 22*(39), 1-22.

Akdağ, A. (2011). *İklim Değişikliği Depresyonu Tetikliyor*. Sabah Newspaper. Erişim adresi: https://www.sabah.com.tr/yasam/iklim-degisikligi-depresyonu-tetikliyor-1797140. Erişim Tarihi: 12.11.2023.

Al, B., Bogan, M., Zengin, S., Sabak, M., Kul, S., Oktay, M. M., Bayram, H. and Vuruskan, E. (2018). Effects of Dust Storms and Climatological Factors on Mortality and Morbidity of Cardiovascular Diseases Admitted to ED, *Emergency Medicine International*, 3758506, 1-7.

Al-Kindi, S. G., Brook, R. D., Biswal, S. and Rajagopalan, S. (2020). Environmental Determinants of Cardiovascular Disease: Lessons Learned from Air Pollution, *Nature Reviews Cardiology, 17*(10), 656-672.

Anderson, D. M., Cembella, A. D. and Hallegraeff, G. M. (2012). Progress in Understanding Harmful Algal Blooms: Paradigm Shifts and New Technologies for Research, Monitoring, and Management, *Annual Review of Marine Science*, *4*(1), 143-176.

Bailey, R. (2011). *Growing A Better Future: Food Justice in A Resource-Constrained World*. Oxford, U.K.: Oxfam. Retrieved from https://www.oxfam.org/en/growing-better-future.

Bayram, H. and Öztürk, A. B. (2021). Global Climate Change, Desertification, and Its Consequences in Turkey and The Middle East, *Climate Change and Global Public Health*, 445-458.

Bender, M. A., Knutson, T. R., Tuleya, R. E., Sirutis, J. J., Vecchi, G. A., Garner, S. T. and Held, I.M. (2010). Modeled Impact of Anthropogenic Warming on The Frequency of Intense Atlantic Hurricanes, *Science*, *327*(5964), 454-458.

Bhandari, D., Bi, P., Sherchand, J. B., Dhimal, M. and Hanson-Easey, S. (2020). Assessing The Effect of Climate Factors on Childhood Diarrhoea Burden in Kathmandu, Nepal, *International Journal of Hygiene and Environmental Health*, *223*(1), 199-206.

Birinci, S., Yilmaz, F. and Malhan, S. (2023). Investigation of Short-Term Health Effects of Air Pollution in Türkiye with E-Nabız Sensor Data, *Eurasian Journal of Medical Investigation*, *7*(3), 259-266.

Booth, M. (2018). Climate Change and the Neglected Tropical Diseases, *Advances in Parasitology*, 100, 39-126.

Briggs, D. (1999). *Environmental Health Indicators: Framework and Methodologies*. World Health Organization, Erişim adresi: http://whqlibdoc.who.int/hq/1999/WHO_SDE_OEH_99.10. pdf. Erişim tarihi: 11 Aralık 2023.

Brimblecombe, P. (1988). *The Big Smoke: A History of Air Pollution in London Since Medieval Times.* London: Routledge.

Caminade, C., McIntyre, K. M. and Jones, A. E. (2019). Impact of Recent and Future Climate Change on Vector-Borne Diseases, *Annals of New York Academy of Sciences*, *1436*(1), 157-173.

Can, G., Sahin, Ü., Sayılı, U., Dubé, M., Kara, B., Acar, H. C., Inan, B., Sayman, Ö. A., Lebel, G., Bustinze, R., Küçükali, H., Güven, U. and Gosselin, P. (2019). Excess Mortality in Istanbul during Extreme Heat Waves between 2013 and 2017. *International Journal of Environment Research and Public Health*, *16*(22), 43-48.

Cantor, N. (2001). *In The Wake of the Plague: The Black Death and The World It Made*. New York: Free Press.

Carson, R. (1964). *Silent Spring* (Anniversary ed.). Boston: Houghton Mifflin.

Centre for Research on the Epidemiology of Disasters. (2015). *The Human Cost of Natural Disasters: A Global Perspective*. Université Catholique de Louvain: Erişim adresi: http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/P AND _report. pdf. Erişim tarihi: 21 Aralık 2023.

Chakraborty, S. and Newton, A.C. (2011). Climate Change, Plant Diseases and Food Security: An Overview, *Plant Pathology*, *60*, 2-14.

Checkley, W., Epstein, L. D., Gilman, R. H., Figueroa, D., Cama, R. I., Patz, J. A. and Black, R. E. (2000). Effects of El Niño and Ambient Temperature on Hospital Admissions for Diarrhoeal Diseases in Peruvian Children, *Lancet, 355* (9202), 442-450.

Chen, J., Fang, J., Zhang, Y., Xu, Z., Byun, H. M., Li, P. H., Deng, F., Guo X., Guo, L. and Wu, S. (2021). Associations of Adverse Pregnancy Outcomes with High Ambient Air Pollution Exposure: Results from the Project ELEFANT, *Science of the Total Environment*, 761,143218.

Chevalier, V., Courtin, F., Guis, H., Tran, A. and Vial, L. (2016). Climate Change and Vector-Borne Diseases. *Climate Change and Agriculture Worldwide*, 97-108.

Chu, E.W., Karr, J. R. (2013). Environmental Impact, Concept and Measurement of. *Encyclopedia of Biodiversity,* :278–96.

Costa, L.G., Cole, T. B., Dao, K., Chang, Y.C., Coburn, J. and Garrick, J. M. (2020). Effects of Air Pollution on The Nervous System and Its Possible Role in Neurodevelopmental and Neurodegenerative Disorders. *Pharmacology & therapeutics*, *210*(107523), 1-18.

Curriero, F. P., Patz J., Rose, J. B. and Lele, S. R. (2001). The Association Between Extreme Precipitation and Waterborne Disease Outbreaks in The United States, 1948-1994. *American Journal of Public Health, 91*(8), 1194-1199.

Cusack, L., de Crespigny, C. and Athanasos, P. (2011). Heatwaves and Their Impact on People with Alcohol, Drug and Mental Health Conditions: A Discussion Paper on Clinical Practice Considerations. *Journal of Advanced Nursing*, *67*(4), 915-922.

Çapraz, O., Deniz, A. and Dogan, N. (2017). Effects of Air Pollution on Respiratory Hospital Admissions in Istanbul, Turkey, 2013 to 2015. *Chemosphere*, *181*, 544-550.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, (2023). *Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu*. 1-121. Erişim adresi: https://webdosya.csb.gov.tr/ db/ced/icerikler/turk-ye-cevre-sorunlari-ve-oncel-kler_2022_3_ver3. logoduzenlendi-20230901135641.pdf. Erişim Tarihi: 15.12.2023.

Demirbilek, H. and Mercan, Y. (2023). Long-Term Effects of Air Pollutants on Deaths in A Semi-Urban City in Northwestern Turkey: A Time Series Analysis. *International Journal of Environmental Health Research*, *3),* 1-11.

Detroit, M.I. (2018). *Environmental Health Sourcebook*. United States: Omnigraphics.

Douglas, K. O., Payne, K., Sabino-Santos, G. Jr. and Agard J. (2021). Influence of Climatic Factors on Human Hantavirus Infections in Latin America and the Caribbean: A Systematic Review. *Pathogens*, *11*(1), 15.

El-Fadel, M., Ghanimeh, S., Maroun, R. and Alameddine, I. (2012). Climate Change and Temperature Rise: Implications on Food- and Water-Borne Diseases. *Science of The Total Environment*, 437, 15-21.

Elias, E. H., Flynn R., Idowu O. J., Reyes J., Sanogo S., Schutte, B. J., Smith, R., Steele, C. and Sutherland, C. (2019). Crop Vulnerability to Weather and Climate Risk: Analysis of Interacting Systems and Adaptation Efficacy for Sustainable Crop Production. *Sustainability*, *11*(23), 6619.

Food and Agriculture Organization of the United Nations (2023). *The State of Food Insecurity in The World 2023: The Multiple Dimensions of Food Security*. Rome: Author.

Forster, P. M., Smith, C. J., Walsh, T., Lamb, W. F., Lamboll, R., Hauser, M. and Zhai, P. (2023). Indicators of Global Climate Change 2022: Annual Update of Large-Scale Indicators of the State of the Climate System and Human Influence. *Earth System Science Data*, *15*(6), 2295-2327.

Frumkin, H. (Ed.) (2016). *Environmental Health: From Global to Local*. New York: John Wiley & Sons.

Gao, J., Cheng, Q., Duan, J., Xu, Z., Bai, L., Zhang., Y, Zhang, H., Wang, S., Zhang Z. and Su, H. (2019). Ambient Temperature, Sunlight Duration, and Suicide: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Science of the Total Environment*, *646*,1021–9.

Glass, G. E., Cheek, J. E., Patz, J. A., Shields, T. M., Doyle, T. J., Thoroughman, D. A., Hunt D. K., Enscore, R. E., Gage, K. L., Irland, C., Peters, C. J. and Bryan, R. (2000). Using Remotely Sensed Data to Identify Areas of Risk for Hantavirus Pulmonary Syndrome. *Emerging Infectious Diseases*, *63*(3), 238–247.

Goarant, C. (2016). Leptospirosis: Risk Factors and Management Challenges in Developing Countries. *Research and Reports in Tropical Medicine*, *28*(7), 49-62.

Hayes, R. B., Lim, C., Zhang, Y., Cromar, K., Shao, Y., Reynolds, H. R., Silverman, D. T., Jones, R. R., Park, Y., Jerrett, M., Ahn, J. and Thurston, G. D. (2020). PM 2.5 Air Pollution and Cause-Specific Cardiovascular Disease Mortality. *International Journal of Epidemiology*, *49*(1), 25-35.

Hellberg, R. S. and Chu, E. (2015). Effects of Climate Change on the Persistence and Dispersal of Foodborne Bacterial Pathogens In The Outdoor Environment: A review. *Critical Reviews in Microbiology*, *42*(4), 548-72.

Herlihy, D. and Cohn, S.K. (1997). *The Black Death and The Transformation of the West*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Hrudey S. E., Payment, P., Huck, P. M., Gillham, R. W. and Hrudey E. J. (2003). A Fatal Waterborne Disease Epidemic in Walkerton, Ontario: Comparison with Other Waterborne Outbreaks in The Developed World. *Water Science & Technology*, *47*(3), 7-14.

Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) (2007). *Climate Change 2007: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Fourth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*. Cambridge University Press, Cambridge, United Kingdom and New York, NY, USA.

Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) (2013). *Climate change 2013: The physical science basis in Contribution of Working Group I to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change.* New York: Cambridge University Press.

Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) (2022). *Climate change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability. Working Group II Conribution to the Sixth Assessment Report of the Intergovermental Panel on Climate Change.* New York: Cambridge University Press.

Kahraman, S. ve Şenol, P. (2018). İklim Değişikliği: Küresel, Bölgesel ve Kentsel Etkileri. *Akademia Sosyal Bilimler Dergisi*, *1,*, 353-370.

Kelly, J. (2005). *The Great Mortality: An Intimate History of the Black Death, The Most Devastating Plague of All Time*. New York: HarperCollins.

Keya, T.A., Leela, A., Habib, N., Rashid, M. and Bakthavatchalam, P. (2023). Mental Health Disorders Due to Disaster Exposure: A Systematic Review and Meta-Analysis, *Cureus*, *15*(4), 1-13.

Kilbourne, E. M. (2008). Temperature and Health, In Rosenau, M. (Ed). *Last Public Health and Preventive Medicine* (pp. 725-734), New York: McGraw-Hill Medical.

Kilpatrick, A. M., Dobson, A. D. M., Levi, T., Salkeld, D. J., Swei, A., Ginsberg, H. S., Kjemtrup, A., Padgett, K. A., Jensen, P. M., Fish, D., Ogden, N. H. and Diuk-Wasser, M. A. (2017). Lyme Disease Ecology in A Changing World: Consensus, Uncertainty and Critical Gaps for Improving Control. *Philosophical Transactions of The Royal Society of London. Series B, Biological Sciences*, *72*(1722), 20160117.

Kim, Y., Kim, H., Gasparrini, A., Armstrong, B., Honda, Y. and Chung, Y. (2019). Suicide and Ambient Temperature: A Multi-Country Multi-City Study. *Environmental Health Perspectives*, *127*(11), 117007.

KONDA (2022). *Türkiye'de İklim Değişikliği Algısı ve Enerji Tercihleri 2022*, https://www.iklimhaber.org/wpcontent/uploads/2023/05/Iklim-Haber-Konda-Arastirma-2022.pdf, Erişim Tarihi: 07.02.2024

Lead, C. O., Lead, I. C. P., Farquhar, G. D., Fasham, M. J. R., Goulden, M. L., Heimann, M. and Rojas, A. R. (2018). *The Carbon Cycle and Atmospheric Carbon Dioxide.* Climate Change 2001: The Scientific Basis.

Lerner, H. and Berg, C. (2017). A Comparison of Three Holistic Approaches to Health: One Health, Ecohealth, and Planetary Health. *Frontiers in Veterinary Science*, *4*(163), 1-7.

Li, X., Stringer, L.C. and Dallimer, M. (2022). The Impacts of Urbanisation and Climate Change on The Urban Thermal Environment in Africa. *Climate*, *10*(11), 164.

Lim, A. Y., Cheong, H. K., Chung, Y., Sim, K. and Kim J. H. (2021). Mosquito Abundance in Relation to Extremely High Temperatures in Urban and Rural Areas of Incheon Metropolitan City, South Korea from 2015 to 2020: An Observational Study. *Parasites Vectors*, *14*(1), 559.

Lloyd, S. J., Sari Kovats, R. and Chalabi, Z. (2011). Climate Change, Crop Yields, and Undernutrition: Development of A Model to Quantify the Impact of Climate Scenarios on Child Undernutrition. *Environmental Health Perspectives*, *119*(12), 1817–1823.

Lorentzen, H. F., Benfield, T., Stisen, S. and Rahbek, C. (2020). COVID-19 is Possibly a Consequence of the Anthropogenic Biodiversity Crisis and Climate Changes. *Danish Medical Journal*, 67(5), 1-5.

Makwana, N. (2019). Disaster and Its Impact on Mental Health: A Narrative Review. *Journal of Family Medicine and Primary Care, 8*(10): 3090-3095.

McCarthy, J., Canziani, O. F., Leary, N. A., Dokken, D. J. and White, K. S. (Eds.). (2001). *Climate Change 2001: Impacts, Adaptation, and Vulnerability, Contribution of Working Group II to the Third Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change.* New York: Cambridge University Press.

McMichael, A. J. (2013). Globalization, Climate Change, and Human Health. *New England Journal of Medicine*, *369*(1), 96.

Metintas, S. and Kurt, E. (2010). Geo- Climate Effects on Asthma and Allergic Diseases in Adults in Turkey: Results of PARFAIT Study. *International Journal of Environmental Health Research*, *20*(3), 189-199.

Mirzabaev, A., Olsson, L., Kerr, R. B., Pradhan, P., Ferre, M. G. R. and Lotze-Campen, H. (2023). Climate Change and Food Systems, in: von Braun, J., Afsana, K., Fresco, L.O., Hassan, M.H.A. (Eds) *Science and Innovations for Food Systems Transformation*. Springer, 511-528.

Mollazade, S. and Sahinalp, M. S. (2019). The Effect of Climatic Characteristics on Learning and Teaching Performance of Students and Teachers at High Schools: A Case 65 Study of Sanlıurfa, *Turkish Studies Social Sciences*, *14*(6), 3245-3261.

Mordecai, E. A., Ryan, S. J., Caldwell, J. M., Shah, M. M. and LaBeaud, A. D. (2020). Climate Change Could Shift Disease Burden from Malaria to Arboviruses in Africa. *Lancet Planet Health. 4*(9), 416-423.

Mudway, I. S., Kelly, F. J. and Holgate, S. T. (2020). Oxidative Stress in Air Pollution Research. *Free Radical Biology & Medicine*, 151, 2-6.

Myers, S. S., Zanobetti, A., Kloog, I., Huybers, P., Leakey, A. D., Bloom, A. J. and Usui, Y. (2014). Increasing CO_2 Threatens Human Nutrition. *Nature*, *510*(7503), 139-142.

National Centers for Environmental Information (2024). January 2024 Global Climate Report. Erişim Adresi: https://www.ncei.noaa.gov/access/monitoring/monthly-report/global/202401. Erişim Tarihi: 01.02.2024

Neira, M., Erguler, K., Ahmady-Birgani, H., Al-Hmoud, N. D., Fears, R., Gogos, C. and Christophides, G. (2023). Climate Change and Human Health in The Eastern Mediterranean and Middle East: Literature Review, Research Priorities and Policy Suggestions. *Environmental Research, 216*(114537), 1-23.

Nelson, G. C., Rosegrant, M. W., Koo, J., Robertson, R. D., Sulser, T., Zhu, T. and Lee, D. R. (2009). *Climate Change: Impact on Agriculture and Costs of Adaptation.* Washington, DC: International Food Policy Research Institute. http://www.ifpri.org/publication/climate-change-impact-agricultureand-costs-adaptat ion.

Newnham, E. A., Mergelsberg, E. L., Chen, Y., Kim, Y., Gibbs, L., Dzidic, P. L., Dasilva, M. I., Chan, E. Y. Y., Shimomura, K., Narita, Z., Huang, Z. and Leaning, J. (2022). Long Term Mental Health Trajectories After Disasters and Pandemics: A Multilingual Systematic Review of Prevalence, Risk and Protective Factors. *Clinical Psychology Review*, *97*, 1-15.

Ngeleja, R. C., Luboobi, L. S. and Nkansah-Gyekye, Y. (2017). The Effect of Seasonal Weather Variation on The Dynamics of the Plague Disease. *International Journal of Mathematics and Mathematical Sciences*, *1*, 1-25.

Nissan, H., Ukawuba, I. and Thomson, M. (2021). Climate-Proofing A Malaria Eradication Strategy. *Malaria Journal, 20*(1), 190.

Ogden, N. H., Maarouf, A., Barker, I. K., Bigras-Poulin, M., Lindsay, L. R., Morshed, O' Callaghan, C. J., Ramay, F. Walter-Toewes, D. and Charron, D. F. (2006). Climate Change and The Potential for Range Expansion of the Lyme Disease Vector Ixodes Scapularis in Canada. *International Journal for Parasitology*, *36*(1), 63-70.

Orhan, G. (2013). Türkiye'de Çevre Politikaları: Değişen Söylemler, Değişmeyen Öncelikler. *Memleket Siyaset Yönetim, 8*(19-20), 1-24.

Ostfeld, R. S. and Brunner, J.L. (2015), Climate Change and Ixodes Tick-Borne Diseases of Humans. *Philosophical Transactions of the Royal Society of London. Series B: Biological Sciences*, *370*(1665), 1-11.

Page, L. A., Hajat, S., Kovats, R. S. and Howard, L.M. (2012). Temperature-Related Deaths in People with Psychosis, Dementia and Substance Misuse. *The British Journal of Psychiatry*, *200*(6), 485-490.

Palinkas, L. A. and Wong, M. (2020). Global Climate Change and Mental Health. *Current Opinion in Psychology*, 32, 12-16.

Patz, J. A. and Hahn M. B. (2013). Climate Change and Human Health: A One Health Approach. in J. S. Mackenzie, M. Jeggo, P. Daszak, & J. A. Richt (Eds.). *One Health: The Human-Animal-Environment Interfaces in Emerging Infectious Diseases: Food Safety and Security, And International and National Plans for Implementation of One Health Activities*, 141-171.

Porter, J. R., Xie, L., Challinor, A. J., Cochrane, K., Howden, M., Iqbal, M. M. and Travasso, M. I. (2014). Food Security and Food Production Systems in C. B. Field, V. R. Barros, D. J. Dokken, K. J. Mach, M. D. Mastrandrea, T. E. Bilir, L. L. White (Eds.), *Climate Change 2014: Impacts, Adaptation and Vulnerability. Part A: Global and Sectoral Aspects. Contribution of Working Group II to The Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change* (pp. 485-533), New York: Cambridge University Press.

Pörtner, H., Roberts, D. C., Parmesan, C., Adams, H., Adelekan, I. and Weyer, N. (2022). *IPCC 2022: Technical Summary, Working Group II Impacts, Adaptation and Vulnerability. Intergovernmental Panel on Climate Change*, 37-118.

Rea, W. J. (1992-1998). *Chemical Sensitivity (4 vols.*). Boca Raton, FL: Lewis

Rocklöv, J. and Dubrow, R. (2020). Climate Change: An Enduring Challenge for Vector-Borne Disease Prevention and Control. *Nature Immunology*, *21*(5), 479-483.

Rodrigues, S. D., Ueda, R. M., Barreto, A. C., Zanini, R. R. and Souza, A. M. (2021). How Atmospheric Pollutants Impact the Development of Chronic Obstructive Pulmonary Disease and Lung Cancer: A Var-Based Model, *Environmental Pollution*, (275), 1-10.

Rosen, G. (1993). *A History of Public Health (Exp. ed.*). Baltimore: Johns Hopkins University Press. (First edition published 1958).

Rosenberg, C. (1962). *The Cholera Years: The United States in 1832, 1849, and 1866.* Chicago: University of Chicago Press.

Sağlık Bakanlığı. (2015), *İklim Değişikliğinin Sağlık Üzerine Olumsuz Etkilerinin Azaltılması Ulusal Programı ve Eylem Planı.* Türkiye Halk Sağlığı Kurumu. https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/cevre-sagligi-db/Dokumanlar/Sunum lar/Iklim_Degisikl igi_Eylem_Plani.pdf.

Santos, U. D. P., Arbex, M. A., Braga, A. L. F., Mizutani, R .F., Cançado, J. E. D., Terra-Filho, M. and Chatkin, J. M. (2021). Environmental Air Pollution: Respiratory Effects. *Jornal Brasileiro de Pneumologia*, *47*(1), 1-13.

Schmeltz, M. T. and Gamble, J. L. (2017). Risk Characterization of Hospitalizations for Mental Illness and/or Behavioral Disorders with Concurrent Heat-Related Illness. *PLoS One*, *12*(10), 1-15.

Schmid B. V., Büntgen, U., Easterday W. R., Ginzler, C., Walløe, L., Bramanti, B. and Stenseth, N. C. (2015). Climate-Driven Introduction of the Black Death and Successive Plague Reintroductions into Europe. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*. *112*(10), 3020-5.

Schuster, C. J., Ellis, A. G., Robertson, W. J., Charron, D. F., Aramini, J. J., Marshall, B. J. and Medeiros, D. T. (2005). Infectious Disease Outbreaks Related to Drinking Water in Canada, 1974-2001. *Canadian Journal of Public Health*, *96*(4), 254-258.

Sezgin, S. (2024). Türkiye'de Vatandaşların İklim Değişikliği Anksiyetesinin Değerlendirilmesi. *Kent Akademisi*, *17*(1), 1-21.

Shackleton, D., Memon, F. A., Nichols, G., Phalkey, R. and Chen, A. S. (2023). Mechanisms of Cholera Transmission Via Environment in India and Bangladesh: State of The Science Review. *Reviews on Environmental Health*, 1-17.

Shoib, S., Hussaini, S. S., Armiya'u, A. Y. U., Saeed, F., Őri, D., Roza, T. H. and Chandradasa, M. (2023). Prevention of Suicides Associated with Global Warming: Perspectives from Early Career Psychiatrists. *Frontiers in Psychiatry*, *14*,1-7.

Sillmann, J., Aunan, K., Emberson, L., Büker, P., Van Oort, B., O'Neill, C. and Brisebois, A. (2021). Combined Impacts of Climate and Air Pollution on Human Health and Agricultural Productivity. *Environmental Research Letters*, *16*(9), 093004.

Singh, N., Singh, S., and Mall, R. K. (2020). Urban Ecology and Human Health: Implications of Urban Heat Island, Air Pollution and Climate Change Nexus (pp. 317-334) in *Urban Ecology*, Elsevier.

Sullivan, R. (2004). *Rats: Observations on The History and Habitat of the City's Most Unwanted Inhabitants*. New York: Bloomsbury.

Şeker, M., Koyuncu, I. and Oztürk, I. (2020). *The Report on Climate Change and Public Health in Turkey.* The Turkish Academy of Sciences, Ankara, Turkey.

Talapko J., Škrlec I., Alebić T., Jukić M., and Včev, A. (2019). Malaria: The Past and the Present. *Microorganisms*, *7*(6), 179.

Tarr, J. A. (1996). *The Search for The Ultimate Sink: Urban Pollution in Historical Perspective.* Akron, OH: University of Akron Press.

Tarr, J. A. (2002). Industrial Waste Disposal in The United States as A Historical Problem. *Ambix*, *49*(1), 4-20.

Temiz Hava Hakkı Platformu. (2023). *Kara Rapor 2022: Hava Kirliliği ve Sağlık Etkileri*. https://www.temizhavahakki.com/wp-content/uploads/2022/09/Kara-Rapor-2022-Son27082022 .pdf, Erişim Tarihi: 18.07.2023.

Thiery, W., Lange, S., Rogelj, J., Schleussner, C.F., Gudmundsson, L., Seneviratne, S. I. and Wada, Y. (2021). Intergenerational Inequities in Exposure to Climate Extremes. *Science*, *374*(6564), 158-160.

Törmälehto, S., Svirskis, T., Partonen, T., Isometsä, E., Pirkola, S., Virtanen, M. and Sund R. (2022). Seasonal Effects on Hospitalizations Due to Mood and Psychotic Disorders: A Nationwide 31-Year Register Study. *Clinical Epidemiology*, *14*, 1177-1191.

Vinck, P. (Ed.) (2013). *World Disasters Report: Focus on Technology and the Future of Humanitarian Actio*n. International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies.

Waltner-Toews, D. (2009). Food, Global Environmental Change and Health: Ecohealth to The Rescue? *McGill Journal of Medicine: MJM*, *12*(1), 85.

Weinberger, K. R., Kirwa, K., Eliot, M. N., Gold, J., Suh, H. H. and Wellenius, G. A. (2018). Projected Changes in Temperature-Related Morbidity and Mortality in Southern New England. *Epidemiology*, *29*(4), 473-481.

Wilson, E. O. (1984). *Biophilia: The Human Bond with Other Species*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

WIN International. (2019). Win World Survey: Data Show High Levels of Concern for Climate Change, https://winmr.com/win-world-survey-data-show-high-levels-of-concern-in-climate-change/, Erişim Tarihi: 04.02.2024.

World Health Organization (1948). *WHO Constitution*. Geneva.

World Health Organization (2019). *Regional Plan of Action for the WHO Global Strategy on Health, Environment and Climate Change (No. SEA/RC72/10).* Regional Office for South-East Asia.

World Health Organization (2020). *Fact Sheet: Vector-Borne Diseases.* Geneva.

World Health Organization (2022a). *Fact Sheet: Mental Disorders.* Geneva.

World Health Organization. (2022b). Health and Climate Change: Country Profile 2022: Turkey, In *Health and climate change: country profile 2022: Turkey*.

World Health Organization (2023). *Climate Change. Fact Sheet*. Geneva.

World Meteorological Organization (2023). *State of Climate Services: Health* - WMO Library.

Wu, X, Lu, Y., Zhou, S., Chen, L. and Xu B. (2016). Impact of Climate Change on Human Infectious Diseases: Empirical Evidence and Human Adaptation. *Environmental International,* 86, 14-23.

Yassi, A., Kjellström, T., deKok, T., and Guidotti, T. (1998). *Basic Environmental Health. Preliminary Version, WHO/United Nations Environment Programme, UNEP/UNESCO/Council of Rectors of European Universities, CRE.* Geneva.

Yılmaz, F. (2020). *Yaşam Seyri Perspektifinden Sağlıkta Eşitsizlikler*. Ankara: Nobel Yayınevi.

Zinsser, H. (1935). *Rats, Lice and History: Being A Study in Biography, Which, After Twelve Preliminary Chapters Indispensable for The Preparation of the Lay Reader, Deals with The Life History Of Typhus Fever*. Boston: Little, Brown.

Ziska, L. H. and McConnell, L. L. (2015). Climate Change, Carbon Dioxide, And Pest Biology: Monitor, Mitigate, Manage. *Journal of Agricultural and Food Chemistry*. *64*(1), 6-12.

KAYNAKÇA

Akoğlan Kozak, M., Evren, S. ve Çakır, O. (2013). Tarihsel Süreç İçinde Turizm Paradigması. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 24*(1), 7-22.

Adie, B.A., Falk, M. and Savioli, M. (2019). Overtourism as a perceived threat to cultural heritage in Europe. *Current Issues in Tourism*, 1-5.

Ajanovic, E. ve Çizel, B. (2015). UNESCO Yaratıcı Kentler Ağı İle Antalya Kentinin Değerlendirilmesi. *Mediterranean Journal of Humanities*, 1-16.

Ayazlar, R. A. (2018). Paylaşım Ekonomisi ve Turizm Endüstrisine Yansımaları. *Gaziantep University Journal of Social Sciences, 17*(3), 1186-1202.

Alexis, P. (2017). Over-tourism and anti-tourist sentiment: An exploratory analysis and discussion. *Ovidius University Annals, Economic Sciences Series, 17*(2), 288-293.

Baykal, F., Emekli, G., Oğan, O. (2023). Türkiye Turizminin Son Elli Yılı (1973-2022): Politikalar, Stratejiler ve Krizler Bağlamında Yabancı Turist Talebinin Değerlendirilmesi. Ege Coğrafya Dergisi, 32(Cumhuriyet'in 100. Yılı Özel Sayısı), 47-68.

Butler, R.W. (1980). The concept of the tourist area life-cycle of evolution: Implications for management of resources. *Canadian Geographer, 24*(1), 5-12.

Butler, W. R. (2004). Geographical research on tourism, recreation and leisure: Origins, eras and directions. *Tourism Geographies, 6*(2), 143-62.

Butler, R. (2014). Coastal tourist resorts: History, development and models. *ACE: Archit. City Environ. Arquitectura, Ciudad y Entorno, 9*(25), 203-228.

Catton, R. and Dunlap, R. (1978). Environmental sociology: A new paradigm. *The American Sociologist, 13*, 41-49.

Catton, William R. and Riley Dunlap. (1980). A new ecological paradigm for post-exuberant sociology. *American Behavioral Scientist*, *24*(1), 15-47.

Cuadrado-Ciuraneta, S., Durà-Guimerà, A. and Salvati, L. (2017). Not only tourism: Unravelling suburbanization, second-home expansion and "rural" sprawl in Catalonia, Spain. *Urban Geography, 38*(1), 66-89.

Çevre Mühendisliği (2024). Çevre Terimleri Sözlüğü, https://www.cevremuhendisligi.org/index.php/sozluk/385-c4, Erişim Tarihi: 26.02.2024

Çokgezen, J. (2007). Avrupa Birliği Çevre Politikası ve Türkiye. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 23*(2), 91-115.

Demir, E. ve Emekli G. (2017). Web 1.0'dan Web 2.0'a Geçişin Turizm Coğrafyası Üzerine Yansımaları: İzmir Örneği. *Türk Coğrafya Kurumu 75. Yıl Uluslararası Kongresi* 8-10 Kasım 2017, Ankara, Türkiye.

Demir, E. and Emekli, G. (2019). Geographical distribution of modern and postmodern accommodation supply: A case study of İzmir (Turkey). *Ege Coğrafya Dergisi*, *28*(1), 33-50.

Dredge, D., and Gyimóthy, S. (2017). Collaborative economy and tourism: In Dredge, D. & Gyimóthy, S. (Eds.). *Collaborative economy and tourism: Perspectives, politics, policies and prospects* (pp.1-12). Springer.

Dural, G. ve Köseoğlu, E. (2017). Destinasyon Tercihinde Kentsel Kimliğin Etkisi: Sakin Şehir Göynük Örneği. *4. Disiplinlerarası Turizm Araştırmaları Kongresi* (Kuşadası-Aydın) Bildiri Kitabı. Ankara: İstanbul Üniversitesi Anatolia Turizm Akademisi (ss. 63-78).

Duyar, M. ve Bayram, M. (2019). Aşırı Turizm ve Turizm Korkusu: Yerel Halk ve Turizm İlişkisinin Evrimi. *International Journal of Geography and Geography Education* (IGGE), 40, 347-362.

Emekli, G. (2002). *Turizm Eğitiminde Coğrafya ve Turizm Coğrafyasının Önemi*. T.C. Turizm Bakanlığı Turizm Eğitimi Şurası, Ankara.

Emekli G., İbrahimov A. ve Soykan F. (2006). Turizmde Küreselleşmeye Coğrafi Yaklaşımlar ve Türkiye. *Ege Coğrafya Dergisi*, *15,* 1-16.

Emekli, G. (2021). Coğrafya, Turizm, Kültür İlişkilerinin Turizm Coğrafyasına Yansımaları ve Kültürel Turizm. *Ege Coğrafya Dergisi, 30*(2), 405-428.

Goodwin, H. (2017). The challenge of overtourism. Responsible tourism partnership (Working Paper, 4 Ekim). http://haroldgoodwin.info/pubs/RTP'WP4Overtourism01'2017.pdf. Erişim Tarihi: 21.03.2019.

Hall, C. M. (2015). On the mobility of tourism mobilities. *Current Issues in Tourism*, *18*(1), 7-10.

İlhan, Ö. A. (2021). The rise of digitalization in the tourism ındustry during covid-19: Cyber space, destinations, and tourist experiences. *In Handbook of research on the impacts and implications of Covid-19 on the tourism industry*. (pp. 843-862). IGI Global.

Kahraman, N. ve Türkay, O. (2014). *Turizm ve Çevre*. Ankara Detay Yayıncılık.

Kara, T. (2013). *Sosyal Medya Endüstrisi: İnsan, Toplum, Ekonomi*. İstanbul: Beta Basım.

Kervankıran, İ., Çuhadar, M. ve Aksoy, S. I. (2022). Turizm Planlarına Politik Ekolojinin Penceresinden Bakmak. *Journal of Gastronomy, Hospitality and Travel*, *5*(1), 366-380.

Kurdoğlu, O. (2007). Dünyada Doğayı Koruma Hareketinin Tarihsel Gelişimi ve Güncel Boyutu. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 8*(1), 59-76.

Küçük, M., Yenilmez Arpa, N. ve Özmen, S. (2004). Türkiye'de Doğa Koruma Çalışmaları, Kaynak Değerlerini Etkileyen Faktörler ve Ekoturizm. *II. Uluslararası Turizm Çevre ve Kültür Sempozyumu* (ss. 127-142). İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları.

Milano, C., Novellı, M. and Cheer, J. M. (2019). Overtourism and degrowth: A social movements perspective. *Journal of Sustainable Tourism, 27*(12), 1857-1875

Nemli, E. (2001). Çevreye Duyarlı Yönetim Anlayışı. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi,* 23-24, 211-224.

Oğan, O., ve Emekli, G. (2022). COVID-19 İle Değişen Müze Deneyimlerinin Turizm Coğrafyası Yaklaşımıyla Değerlendirilmesi: Dünya'dan ve Türkiye'den Örnekler. *Ege Coğrafya Dergisi*, 31(2), 337-353.

Özçağlar, A. (2003). Türkiye'de Yapılan Bölge Ayrımları Ve Bölge Planlama Üzerindeki Etkileri. *Coğrafî Bilimler Dergisi, 1*(1), 3-18.

Richards, G. and Raymond, C. (2000). 'Creative tourism'. *ATLAS News*, *(23),* 16-20.

Richards, G. (2018). The creative economy, entertainment and performance. In C. Cooper, S. Volo, W. C. Gartner and N. Scott (Eds.). *SAGE Handbook of tourism management: Applications of theories andconcepts to tourism.* (Vol. 2, pp. 315-327). Sage.

Sezen, J. (2017). Türkiye ve Dünyada Korunan Alanlara Yönelik Çevre Bilincinin Önemi. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, *2* (2), 165-177.

Tuna, M., (2002) Globalization of environmentalism: World environmentalism system. *XV. World Congress of Sociology*, Brisbane, Australia.

Tuna, M. (2006). *Türkiye'de Çevrecilik: Türkiye'de Çevreye İlişkin Toplumsal Eğilimler.* Ankara: Nobel Yayınları.

Tümertekin, E. ve Özgüç, N. (2016). *Beşerî Coğrafya, İnsan Kültür Mekân*. İstanbul: Çantay Yayınevi.

TÜRSAB, (2019). Turizm Sektörü Dijitalleşme Yol Haritası. *Seyahat Acentaları Dijital Dönüşüm Raporu*.

Uluçeçen, T., (2011). Özel İlgi Turizmi: Kapsamı, Çeşitleri ve Türkiye'de Uygulanabilirliği. (Uzmanlık Tezi). Ankara

Urry, J. (2009). *Turist Bakışı*. (Çev. E. Tataroğlu ve İ. Yıldız). İstanbul: Bilgesu Yayıncılık.

Urry, J. (2015). *Mekânları Tüketmek*. (Çev. R. G. Öğdül). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

UNWTO. (2020). *International tourism trends report*. World Tourism Organisation. 2020 edition, Madrid.

Ünüvar, Ş. ve Celiloğlu, F. K. (2016). "Sürdürülebilir Turizm ve Yeşil Pazarlama". Akgöz, E. (Ed.). *Turizm Paradigmaları* (ss. 41-61). Ankara: Detay Yayıncılık.

Williams, S. and Lew, A. A. (2015). *Tourism geography. Critical understandings of place*, *space and experience*. Routledge: London.

Yeşil, M. (2016). Doğa Koruma Yaklaşımlarındaki Değişimlerin Dünyada ve Türkiye'deki Tarihsel Süreci. *Türk Tarım-Gıda Bilim ve Teknoloji Dergisi*, *4*(10), 867-876.

Yücel, M., ve Babuş, D. (2005). Doğa Korumanın Tarihçesi ve Türkiye'deki Gelişmeler. *Doğu Akdeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğü DOA Dergisi*, *(11)*, 151-175.

Zoğal, V. ve Emekli, G. (2017). Yaratıcı Turizme Kavramsal ve Coğrafi Bir Yaklaşım. *Ege Coğrafya Dergisi, 26*(1), 21-34.

Zoğal, V. ve Emekli, G. (2020). Türkiye'de COVID-19 Salgını Sürecinde İkinci Konutların Değişen Anlamları. *International Journal of Geography and Geography Education (IGGE), 42*(35), 168-181.

Zoğal, V. (2023). *Kısa Süreli Konut Kiralamalarının Mekânsal Özellikleri ve Etkileri: Muğla'da Airbnb Örneği*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KAYNAKÇA

Aktaş, D. (2022). Teknoloji İçin Çevre, Çevre İçin Teknoloji: Enerji Sektöründe Blok Zinciri Uygulamaları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *24*(Özel Sayı), 267-285.

Artar, O. ve Yeşiltaş, C. (2021). Ekonomideki Dijital Dönüşüm ve Istihdam Üzerindeki Etkisi. *Working Paper Series Dergisi, 2*(1), 43-52.

Balli, A. (2022). Türkiye'de Dijital Dönüşüm ve Girişimcilik. *Third Sector Social Economic Review, 57*(1), 251-279.

Bayraç, H. N. ve Doğan, E. (2018). Teknoloji Yoksulluğu ve Türkiye'de İhracatın İthalata Olan Bağımlılığı. *International Journal of Social Inquiry*, *11*(1), 17-42.

BM DESA 2022 Dünya Nüfus Beklentileri Revizyonu, https://www.un.org/development/desa/pd/sites/www.un.org.development.desa.pd/files/wpp2022_summary_of_results. pdf

Budak, T. (2018). *Dijital Ekonominin Vergilendirilmesi.* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Commoner, B. (1971). *The Closing Circle: Nature, Man, and Technology*. Knopf.

Doğru, B. N. ve Meçik, O. (2018). Türkiye'de Endüstri 4.0'ın İşgücü Piyasasına Etkileri: Firma Beklentileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 23,* 1581-1606.

Ektiricioğlu, C., Arslantaş, H. ve Yüksel, R. (2020). Ergenlerde Çağın Hastalığı: Teknoloji Bağımlılığı. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, *29*(1), 51-64.

Hari, J., (2023). *Çalınan Dikkat Neden Odaklanamıyoruz?* (Çev. B. E. Aksoy). İstanbul: Metis Yayınları.

Koyuncu, N. ve Akpolat, O. (2023). Sürdürülebilirlik Açısından Teknoloji, Çevre ve İnsan Etkileşimi. *Ulusal Çevre Bilimleri Araştırma Dergisi*, *6*(1), 46-60.

Liu, J., Liu, L., Qian, Y. ve Song, S. (2022). The Effect of Artificial İntelligence on Carbon İntensity: Evidence from China's İndustrial Sector. *Socio-Economic Planning Sciences*, *83*, 101002.

Lu, A., Williams III, R. O. and Maniruzzaman, M. (2023). 3D Printing of Biologics—What has been Accomplished to Date?. *Drug Discovery Today*, 103823.

Mills, M. P. (2020). Mines, Minerals, and "Green" Energy: A Reality Check. Manhattan Institute. July 2020. https://manhattan.institute/article/mines-minerals-and-green-energy-a-reality-check.

Nishant, R., Kennedy, M. and Corbett, J. (2020). Artificial İntelligence for Sustainability: Challenges, Opportunities, and a Research Agenda. *International Journal of Information Management*, *53*, 102104.

Noble, D. (1984) *Forces of Production*. New York: Alfred A. Knopf.

Notara, V., Vagka, E., Gnardellis, C. and Lagiou, A. (2021). The Emerging Phenomenon of Nomophobia in Young Adults: A Systematic Review Study. *Addiction & Health*, *13*(2), 120.

Oğul, B. (2022). Türkiye'de Çevresel Teknolojik Inovasyonlar Ekolojik Ayak Izini Azaltıyor mu? ARDL Sınır Testi Analizi. *İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, (INIJOSS), 11*(2) 409-427.

Ökmen, M. (1996). Teknoloji, Tüketim ve Çevre Sorunları. *Çevre Dergisi, 19*, 4-7.

Özdoğan, O. (2017). *Endüstri 4.0 Dördüncü Sanayi Devrimi ve Endüstriyel Dönüşümün Anahtarları.* İstanbul: Pusula Yayıncılık A.Ş.

Prensky, M. (2009). Homo Sapiens Digital: From Digital İmmigrants and Digital Natives to Digital Wisdom. *Innovate: Journal of Online Education*, *5*(3).

Rawolle, J. and Hess, T. (2000). New Digital Media and Devices: An Analysis for the Media İndustry. *International Journal on Media Management*, *2*(2), 89-99.

Rindfleisch, A. (2020). The Second Digital Revolution. *Marketing Letters*, *31*, 13-17.

Saçlı, A. (2023). Çevre ve Teknoloji. *Uluslararası Akademik Birikim Dergisi*, *6*(5).

Saka, E. (2019). Türkiye'de internet. Türkiye İnternet Tarihi. Istanbul: Alternatif Bilişim Derneği, 4-71.

Sarkar, I. (2022) Goyal's Target CUET (UG) 2022 Section II - Environmental Studies. Islamabad: Goyal Brothers Prakashan.

Schumacher (1973). *Small is Beatiful*. New York: Harper and Row.

Schwab, K. (2016). *Dördüncü Sanayi Devrimi*. Optimist Yayın Grubu.

Sheeran, K. (2008). Limitations of Integrated Assessment Models of Climate Change. *City*, *1500*, 20686-3001.

Tanhan, F., Özok, H. İ. and Tayiz, V. (2022). Fear of Missing out (FoMO): A Current Review. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, *14*(1), 74-85.

Taymaz, E. (2018). *Dijital Teknolojiler ve Ekonomik Büyüme Dijital Teknoloji Sektörlerinde Türkiye'nin Konumu, Fırsatları, Seçenekleri.* İstanbul: Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (TÜSİAD).

Tiryakioğlu, M. (2011). Teknoloji Transferi, Teknoloji Yoksulluğu mu?. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, *66*(02), 169-199.

Toprak, D. (2006). Sürdürülebilir Kalkınma Çerçevesinde Çevre Politikaları ve Mali Araçlar. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2*(4), 146-169.

Tugtekin, U., Barut Tugtekin, E., Kurt, A. A. and Demir, K. (2020). Associations Between Fear of Missing out, Problematic Smartphone use, and Social Networking Services Fatigue Among Young Adults. *Social Media+ Society*, *6*(4), 2056305120963760.

Türkçe Sözlük (2005). Ankara: TDK Yayınları.

UN, (2019). World Urbanization Prospects 2018: Highlights, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (ST/ESA/SER.A/421).

Zehner, O. (2011). Unintended Consequences. P. Robbins, D. Mulvaney and J. Geoffrey Golson (Ed.). *In Green Technology*, (427-432). London: Sage.

Zhang, C. and Lu, Y. (2021). Study on Artificial İntelligence: The State of the Art and Future Prospects. *Journal of Industrial Information Integration*, *23*, 100224.

KAYNAKÇA

Adak, N. (2010). Geçmişten Bugüne Çevreye Sosyolojik Yaklaşım. *Ege Akademik Bakış, 10*(1), 371-382.

Akman Yüceil, B. (2018). *Türkiye'de Ulusal Basında Çevre Haberciliği Üzerine Eleştirel Bir İnceleme*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Anderson, A. (2014). *Media, Environment and the Network Society.* Palgrave Macmillan.

Andı, S. (2020). How People Access News about Climate Change In: Newman, N., Fletcher, R., Schulz, A., Andı, S., Nielsen, R. K., 2020. Reuters Institute Digital News Report 2020.

Ay, Y. Z. (2010). Çevrenin Haber Değeriyle Yaşamsal Mücadelesi. *1. Ulusal İletişim Ortamlarında Çevre Etkileşimi Sempozyumu,* 1 Mayıs 2010. İstanbul.

Barkemeyer, R., Figge, F., Hoepner, A., Holt, D., Kraak, J. M. and Yu, P. S. (2017). Media coverage of climate change: an international comparison. *Environment and Planning C: Politics and Space, 35*(6), 1029-1054.

Basmacı, G. (2021). Çevre Gazeteciliği Bağlamında Termik Santrallerle İlgili Haberlerin İncelenmesi. *Selçuk İletişim Dergisi, 14*(3), 1213-1258.

Bilton, T. vd. (2008). *Sosyoloji.* (Çev. K. İnal). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Cox, R. (2010). *Environmental Communication and the Public Sphere.* Second Edition. SAGE Publications, Inc.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (2012). *Türkiye Cumhuriyeti İklim Değişikliği Eylem Planı 2011-2023.* Ankara: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı.

Davulcu, E. (2019). Siyasallaşan Çevre Hareketleri ve Alternatif Medya: Yeşil Gazete Üzerinden Bir Değerlendirme. *Turkish Studies-Social Sciences, 14*(3), 427-446.

Demirel, S. D. (2019). Türkiye'de Yazılı Basında Çıkan Çevre Haberleri Üzerine Bir Değerlendirme. *Turkish Studies Social Sciences, 14*, 93-104.

Dunlap, R. E. and Marshall, B. K. (2007). Environmental Sociology. In C. D. Bryant & D. L. Peck (Eds.). *21st Century Sociology: A Reference Handbook* (Vol. 2, pp. 329-340). Thousand Oaks, CA: Sage.

Gökçam, B. N. (2020). "Küresel Isınma Hakkında Medya Ne Kadar Etkili Çağrışım Yapıyor?", O. Uçak (Ed.). *Gazetecilikte Medya Araştırmaları Üzerine Makaleler* (ss. 7-26). İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi Yayınları.

Gökçe, N. (2009). Çevre Eğitiminde Gazetelerden Yararlanma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2*(6), 251-265.

Hase, H., MahL, D., Mike S. Schafer, M. S., Tobias R. Keller, T. R. (2021). Climate Change in News Media Across the Globe: An Automated Analysis of issue Attention and Themes in Climate Change Coverage in 10 Countries (2006-2018). *Global Environmental Change,* 70, 102353.

Kasapoğlu, A. ve Odabaş, Y. (2009). Sosyolojik Açıdan Teknoloji Odağında Güncel Sorunların Yorumlanması. *Elektrik Mühendisliği Dergisi*, *436*, 31-33.

Kaul, V. (2017). Environmental Crisis and the Role of Media. *International Journal of Trend in Scientific Research and Development, 1*(4), 684-697.

Kaya, F. (2017). *Yeşil Paylaşım: Yeşil Markalar Sosyal Medyayı Nasıl Kullanıyor? (*Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kleinberga, V. (2022). Global, Not Yet Local: Media Coverage of Climate Change and Environment Related Challenges in Latvia. *Information & Media, 93*, 8-25.

Konak, N. (2010). Çevre Sosyolojisi: Kavramsal ve Teorik Gelişmeler. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 24*, 271-283

Konda (2021). *İklim Değişikliği Algısı Raporu. Aralık 2021.*

Kunelius, R., Roosvall, A. (2021). Media and the Climate Crisis. *Nordic Journal of Media Studies, 3*(1), 1-19.

Lewis, J. and Boyce, T. (2009). "Climate Change and the Media: The Scale of Challenge", J. Lewis and T. Boyce (Eds.). *Climate Change and the Media* (pp. 3-16). New York: Peter Lang

Loll, L., Schmatz, N., von Lonski, L., Cremer, L. D. and Richter, M. H. (2023). The İnfluence of Climate Crisis-Related Media Reporting on the Eco-anxiety of İndividuals. *Interdisciplinary Journal of Environmental and Science Education, 19*(2), 1-11.

Luedecke, G., Boykoff, M. T. (2017). Environment and the Media. The International Encyclopedia of Geography. Edited by Douglas Richardson, Noel Castree, Michael F. Goodchild, Audrey Kobayashi, Weidong Liu, and Richard A. Marston. 2017 John Wiley & Sons, Ltd. Published.

Macionis, J. J. (2001). *Sosyoloji.* (Çev. Edi. V. Akan). Ankara: Nobel Akademik.

Magno, F. A. (1996) Media and Environmental Change, Peace Review: *A Journal of Social Justice, 8*(1), 41-47.

Moy, P., Tewksbury, D., Rinke, E. M. (2016). "Agenda-Setting, Priming, and Framing", Klaus Bruhn Jensen and Robert T. Craig (Eds). *The International Encyclopedia of Communication Theory and Philosophy* (pp. 1-13). JohnWiley & Sons, Inc.

Newman, N., Fletcher, R., Schulz, A., Andı, S. & Nielsen, R. K. (2020). *Reuters Institute Digital News Report 2020.*

Özay, S., Mustafa, S. N. (2022). İklim Krizine Türk Medyası Çerçevesinden Bakmak. *İnsan&İnsan*, *9*(33), 97-112.

Şahin, Ü. ve Üzelgün, M. A. (2016). *İklim Değişikliği ve Medya*. İstanbul Politikalar Merkezi-Sabancı Üniversitesi-Stiftung Mercator Girişimi.

Tekin Çelik, P., Hepkon, Z. (2022). İklim Değişikliği ve Medya: Greta Thunberg'in "Yılın İnsanı" Seçilmesinin Ana Akım Medyada Ele Alınışının Analizi. *Etkileşim, (10)*, 32-51.

Uzunçıbuk, L. (2021). Medyanın Sürdürülebilir Kalkınmada Çevre Sorunlarının Çözümündeki Önemi ve Rolü. *Journal of Awareness, 6*(2), 169-177.

Yoğurtçu, G. (2021). Çevre Etiği Bağlamında Medyanın Çevre Sorunlarına Yönelik Sorumluluğu: Kırgızistan Gazeteleri Örneği. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *10*(2), 1151-1167.

KAYNAKÇA

Agassiz, L. (2023*). Berkeley, CA: UC Museum of Paleontology*. https://ucmp.berkeley.edu/history/agassiz.html.

Akçay, İ. (2006). *Farklı Ülkelerde Okul Öncesi Öğrencilerine Yönelik Çevre Eğitimi.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Alagöz, B. (2010). Çevre Eğitimine Farklı Bir Yaklaşım: Sosyal-Ekolojik Sistemler. *e-Journal of New World Sciences Academy. 5*(4), 75-86.

Arslan, A. (2022). Erken Çocukluk Döneminde Çocuğun Gelişiminin Desteklenmesinde Aile, *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 11*(4), 1676-1684.

Atasoy, E. (2005). *Çevre İçi Eğitim: İlköğretim Öğrencilerinin Çevresel Tutum Ve Çevre Bilgisi Üzerine Bir Çalışma.* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bakırcı, H. ve Artun, H. (2011). Farklı Ülkelerin Çevre Eğitimi Politikalarını Karşılaştırmaya Yönelik Bir Durum Çalışması. *Electronic Journal of Social Sciences*, *10*(37), 202-223.

Benzer, E. (2010). *Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımıyla Hazırlanan Çevre Eğitimi Dersinin Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Çevre Okuryazarlığına Etkisi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Britannica (2010). *Liberty Hyde Bailey*. https://www.britannica.com/biography/Liberty-Hyde-Bailey.

Comstock, A. B. (2010). *Handbook of nature study*. https://archive.org/details/handbookofnature002506mbp/page/n9/mode/2up

Cronon, W. (2017). *Nurturing nature: the child in the garden*. https://www.williamcronon.net/courses/460/handouts/460_handout_13_child_in_the_garden.html

Çabuk, B. (2019). Çevre Eğitimi. D. Kahriman Pamuk (Ed.). *Erken Çocukluk Döneminde Çevre Eğitimi ve Sürdürülebilirlik* (ss. 1-49). Ankara: Anı Yayıncılık.

Çağlar, Y. (1995). *Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Doğal Çevre.* İlköğretim Kurumlarında Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Sorunları. *Türk Eğitim Derneği (TED) 13. Öğretim Toplantısı*. Ankara: Şafak Matbaası.

Çelikbaş, A. (2016). *Sürdürülebilirliği Temel Alan Çevre Eğitiminin Ortaokul Öğrencilerinin Çevresel Davranışlarına ve Sürdürülebilir Çevre Tutumlarına Etkisi.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin: Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Çetin, O. (2018). Çevre Eğitimi Yaklaşımları. R. Sever ve E. Yalçınkaya (Ed.). *Çevre Eğitimi* (ss. 164-193). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Dedeler, P. (2004). *Avrupa Birliği'nde Çevresel Kamuoyu Bilinci ve Çevre Eğitimi.* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Demir, E. ve Yalçın, H. (2014). Türkiye'de Çevre Eğitimi. *Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi 7*(2), 07-18.

Department of Education (Northern Ireland) (2001). *Department for education and employment and office for education departmental report* (DFEE). https://www.gov.uk/government/publications/department-for-education-and-employmentand-office-for-standards-in-education-departmental-report.

Erol, G. H. (2005). *Sınıf Öğretmenliği İkinci Sınıf Öğrencilerinin Çevre ve Çevre Sorunlarına Yönelik Tutumları.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Denizli: Pamukkale Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Erten, S. (2003). 5. Sınıf Öğrencilerinde "Çöplerin Azaltılması" Bilincinin Kazandırılmasına Yönelik Bir Öğretim Modeli. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 94-103.

Gronemeyer, M. (1987). *Ecological education a failing practice? or is the ecological movement an educational movement?*". W. Leirman and L. Kulich (Ed.). Adult Education and the Challenges of the 1990s. (pp. 70-83). New York: CroomHelm.

Güçlü, N. ve Bayrakçı, M. (2004). Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Sistemi Ve Hiçbir Çocuğun Eğitimsiz Kalmaması Reformu. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 5*(2), 51-64.

Gülersoy, A. E., Dülger, İ., Dursun, E., Ay, D. ve Duyal, D. (2020). Nasıl Bir Çevre Eğitimi? Çağdaş Yaklaşımlar Çerçevesinde Bazı Öneriler. *Turkish Studies, 15*(5), 2357-2398.

Gülersoy, A. E., Yener, H., Turgut, T., Özşahin, D. M. ve Açıkgöz, D. A. (2021). Kaos Çağında İdeal Bir Çevre Eğitimi Politikası İçin Bazı Öneriler. *Turkish Studies, 16*(5), 1495-1552.

Gülersoy, A. E., (2022). *Altıncı Yok Oluş Eşiğinde Çevresel Bilincin (Farkındalığın) Dört Düzeyine Genel Bir Bakış*. *IV. Uluslararası Coğrafya Eğitimi Kongresi (UCEK) 2022 (7-9 Ekim 2022)*. (pp. 436-447). Karabük, Türkiye.

Gülersoy, Ö. ve Gülersoy, A. E., (2022). Öğretmenliği Seç Sen! Tatili Bol Meslektir. *geoCED*, 15, 1-5. http://www.geoced.org/wp-content/uploads/2022/09/OGRETMENLIGI-SEC-SEN-.pdf.

Gülersoy, A. E., ve Dursun, E. (2023). *Çevre Etiği Yaklaşımları ve Akımları*. Ankara: İksad Yayınevi.

Gürkaynak, İ. (1993). *Kadın-Aile, Çevre.* Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

Howard, E. (2019). *Yarının Bahçe Kentleri*. (Çev. V. Atmaca.). İstanbul: Daimon Yayınları.

Hungerford, H. R., ve Peyton, R. B. (1994). Procedures for developing an environmental education curriculum (Revised): A discussion guide for UNESCO traning seminars on environmental education, UNESCO-UNEP International environmental education programme, environmental education series 22. http://unesdoc.unesco.org/images/0013/0013454eo.pdf.

Jeronen, E., Jeronen, J. and Raustia, H. (2009). Environmental education in Finland-A Case Study of Environmental Education in Nature Schools. *International Journal of Environmental and Science Education, 4*(1), 1-23.

Kabaklı, A. (1998). Tarih Boyunca Türklerde Çevre Koruma. *Çevre ve İnsan Dergisi,* 8, 38-39.

Kahn, R. (2010). *Critical pedagogy, ecoliteracy & planetarycrisis*. New York: Peter Lang Publishing.

Kalindi, B. (2014). Learning engagement and environmental education for sustainability. *Primary & Middle Years Educator*, *12*(2), 14–23.

Karataş, A. ve Karabağ, Ö. (2013). Cittaslow Hareketinde Çevre Eğitiminin Önemi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16*(29), 1-21.

Kaya, N., Çobanoğlu, M., ve Artvinli, E. (2011). Sürdürülebilir Kalkınma İçin Türkiye'de ve Dünyada Çevre Eğitimi Çalışmaları. 6. *Ulusal Coğrafya Sempozyumu*, *3*(5), 407-417.

Kesicioğlu, O. S. ve Alisinanoğlu, F. (2009). 60-72 Aylık Çocukların Çevreye Karşı Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 10*(3), 37-48.

Krasny, M. E. ve Tidball, K. G. (2008). Application of resilience theory to education for sustainable development. *A paper presented at the Stockholm Resilience Conference.*

MEB (2013). *Ortaöğretim 9. ve 12. Sınıf Biyoloji Dersi Öğretim Programı.* Ankara: MEB Yayınları.

MEB (1996). XV. Millî Eğitim Şûrası, Erişim Adresi: https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/29165430_15_sura.pdf

MEGSB, (1998). *İlkokul Programı.* İstanbul: MEB Basımevi.

Milliyet Gazetesi (2004). *Gediz Nehri ve İzmir Körfezi*. https://www.milliyet.com.tr/ege/gediz-nehri-ve-izmir-korfezi-339865

Mutlu Karanfil, B. (2022). *Portfolyoya Dayanan Aile Katılımlı Çevre Eğitiminin 5. Sınıf Öğrencilerinin Çevreye Yönelik Farkındalıklarına Etkisinin İncelenmesi.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Edirne: Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Nagel, C. M. (2005). *Queensland and sask middle year students' experience of environmental education: an analysis of conceptions*. A thesis, Queensland University of Technology.

Nazlıoğlu, M. (1991). *Sürdürülebilir Kalkınma Açısından Kadın ve Çevre. Sürdürülebilir Kalkınma El Kitabı.* Ankara: Türkiye Çevre Sorunları Vakfı Yayını.

North American Association for Environmental Education (2023). *NAAEE.* https://naaee.org/about

Okur, E. (2012). *Sınıf Dışı Deneyimsel Öğretim: Ekoloji Uygulaması.* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Çanakkale: Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Öner, F. ve Arslan, M. (2005). Çevre Bilincinin Gelişimi, Okullarımızda Etkili Çevre Eğitimi ve Gelişmiş Bazı Ülkelerden Örnekler. Çoksevim, B. ve Ceyhan, O. (Ed.). *I. Ulusal Erciyes Sempozyumu Bildiriler Kitabı* (ss. 252-263). 23-25 Ekim 2003, Kayseri: Kayseri Valiliği Çevre Koruma Vakfı.

Öz, E. (1989. Dünya'da ve Türkiye'de Ekoloji Hareketinin Gelişimi-Çevre Koruma Derneklerinden Siyasi Partilere. *Türkiye Günlüğü Dergisi,* 3, 31-42.

Özdemir, O. (2007). Yeni Bir Çevre Eğitimi Perspektifi. Sürdürülebilir Gelişme Amaçlı Eğitim. *Eğitim ve Bilim Dergisi,* 145, 23-39.

Özdemir, O. (2010). Doğa Deneyimine Dayalı Çevre Eğitiminin İlköğretim Öğrencilerinin Çevrelerine Yönelik Algı ve Davranışlarına Etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 27, 125-138.

Palmer, J. A. (2003). *Environmental education in the 21 st century, theory, prractice, progress and promise.* New York, USA: Routledge.

Resmî Gazete (1995). Erişim Adresi: https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/22354_1.pdf

Roth, C. E. (1992). Environmental literacy: ıts roots, evolution and directions in the 1990s. *Columbus, OH: ERIC Clearing house for Science, Mathematics, and Environmental Education.*

Rousseau, J. J. (2011). *Emile ya da Eğitim Üzerine*. (Çev. Y. Avunç). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Senemoğlu, N. (2010). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya.* Ankara: Pegem Akademi.

Seventh World Environmental Education Congress (WEEC7) (2013a). *Environmental education and issues in cities and rural areas: seeking greater harmony.* Erişim adresi: https://www.weec2013.org/index.php?lang=en.

Seventh World Environmental Education Congress (WEEC7) (2013b). *Nairobi, Kenya: United nations environment programme*. Erişim adresi: https://wedocs.unep.org/handle/20.500.11822/12206.

Stapp, W. B., Bennett, D., Bryan, W., Fulton, J., MacGregor, J., Nowak, P. and Havlick, S. (1969). The concept of environmental education. *Journal of environmental education, 1*(1), 30-31.

Swan, J. (1969). The challenge of environmental education. *The Phi Delta Kappan*, *51*(1), 26-28.

Talim ve Terbiye Kurulu (2015). *2015 yılı Talim Terbiye Kurulu kararları.* Erişim adresi: https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_02/21170711_fihrist_2015.pdf.

Talim ve Terbiye Kurulu (2022). *Çevre Eğitimi ve İklim Değişikliği Dersi Öğretim Programı*. Erişim adresi: https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/202244102710628-2022-10-cevre-egitimi-iklim-degisikligi-ogretim-programi-web.pdf.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (2011). TBMM. Erişim adresi: https://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa_2011.pdf.

Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı. (2004). *Türkiye Çevre Atlası.* Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı Yayınları.

Ural, S. (1995). *Çocuk Kitaplarında Çevre*. Ankara: Türkiye Çevre Vakfı Yayınları.

Ünal, S. ve Dımışkı, E. (1999). UNESCO-UNEP Himayesinde Çevre Eğitiminin Gelişimi ve Türkiye'de Ortaöğretim Çevre Eğitimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 16(*17), 42-154

Ünlü, H. (1992). Çevre Bilinci Halkın Katılımı. *Çevre Koruma*, *20. Yıl Özel Sayısı*, 8.

Yıldırım, U. ve Budak, S. (2012). AB Tam Üyelik Sürecinde Türkiye'nin Çevre Politikasındaki Değişmeler. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7(*13), 173-191.

Yılmaz, İ. (2016). *Türkiye'de İlkokul Programlarında Çevre Eğitimi ve İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Tiflis Konferansı Çevre Eğitimi Amaçlarına Ulaşma Düzeyi.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Edirne: Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KAYNAKÇA

Akarsu, B. (1994). İnsan ve Çevre. *Cogito Dergisi,* 2, 27-30.

Antmen, A. (2021). *20. Yüzyıl Batı Sanatında Akımlar.* İstanbul: Sel Yayıncılık.

Brown, A. (2014). *Güncel Sanat ve Ekoloji*. (Çev. E. Gözg ve Y. Adam). İstanbul: Lal Yayınları.

Demircan, H. (2021). İz Fosiller ve Leonardo da Vinci.*Mavi Gezegen Dergisi*, 29, 29-34.

Fineberg,J. (2014). *1940'tan Günümüze Sanat.* (Çev. S. Atay Eskier ve G. Erinç Yılmaz). İzmir: Karakalem Yayınları Kitapevi.

Guattari, F.(1990). *Üç Ekoloji.* (Çev. Ali Akay). Hil Yayınları.

Pallemaerts, M. (1997). Stockholm'den Rio'ya Uluslararası Çevre Hukuku: Geleceğe Doğru Geri Adım mı?, 52(1), 613-623.

Ponting, C. (2000). *Dünyanın Yeşil Tarihi: Çevre ve Uygarlıkların Çöküş*. (Çev. A. Başçı Sander), İstanbul: Sabancı Üniversitesi.

Renner, R. G. (2000). *Edward Hopper*, Taschen.

Sezgin, E. (2022). *Sanat ve Ekoloji: Sanat, Yaşam.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Tansuğ, S.(2003). *Çağdaş Türk Sanatı.* İstanbul: Remzi Kitapevi.

Tolon, C. (2011). *Canan Tolon*. (Çev. L. Çolakoğlu ve A. Latifoğlu Doğan). İstanbul: Finansbank Yayınları.

Whitham, G. ve Pooke, G. (2013). Çağdaş Sanatı Anlamak. (Çev. T. Göbekçin). Optimis Yayınları.

Wilson, M. (2015). *Çağdaş Sanat Nasıl Okunur.* (Çev. F. Candil Erdoğan). İstanbul: Hayalperest Yayınevi.

https://www.artfulliving.com.tr/sanat/mali-uysal-ile-bugunu-dunu-ve-yarini-uzerine-i-1071.

https:// http://www.canantolon.com/Publications/PublCATALOG-SPREAD.pdf,Erişim Tarihi: 22.02.2024.

http://www.canantolon.com/EXHIBITIONS/ExhibitionColonies/coloniesExhib2.html.%20Eri%C5%9Fim. SergiKataloğu, Erişim Tarihi: 10.02.2024.

https://bienal.iksv.org/tr/16-istanbul-bienali/sanatcilar, Erişim Tarihi: 14.01.2024.

https://bienal.iksv.org/tr/sanatcilar/ozan-atalan, Erişim Tarihi: 21.02.2024.

https://bienal.iksv.org/tr/sanatcilar/muge-yilmaz, Erişim Tarihi: 21.02.2024.

https://bienal.iksv.org/tr/sanatcilar/deniz-aktas-2, Erişim Tarihi: 19.02.2024.

https://bienal.iksv.org/tr/sanatcilar/elmas-deniz, Erişim Tarihi: 22.02.2024.

https://upcycleistanbul.com.tr/sanatcilar/mehmet-kavukcu/, Erişim Tarihi: 22.02.2024.

GÖRSEL KAYNAKÇA

Görsel 1. https://www.edwardhopper.net/gas.jsp, Erişim Tarihi: 13.02.2024.

Görsel 2. https://www.deseret.com/2017/10/5/20620927/the-great-salt-lake-s-spiral-jetty-is-a-symbol-of-utah-s-magnificent-history, Erişim Tarihi: 11.12.2023.

Görsel 3. https://melchin.org/oeuvre/revival-field/, Erişim Tarihi: 14.12.2023.

Görsel 4. https://nicoledextras.com/portfolio/social-typography/views/, Erişim Tarihi: 14.12.2023.

Görsel 5. https://sanatkaravani.com/cagdas-turk-resim-tarihi-gelisimi-ressamlar-ve-eserleri/, Erişim Tarihi: 13.03.2024.

Görsel 6. https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Halil_Pa%C5%9Fa, Erişim Tarihi: 13.03.2024.

Görsel 7. Bayraktar, İ., Şerifoğlu.Ö. F., *Şeker Ahmet Paşa*,TBMM Milli Saraylar, İstanbul, s.134.

Görsel 8. Bayraktar, İ., Şerifoğlu.Ö. F., *Şeker Ahmet Paşa*, TBMM Milli Saraylar, İstanbul, s.138.

Görsel 9. https://biboyabifirca.blogspot.com/2017/11/nazmi-ziya-guran-hayat-eserleri.html, Erişim Tarihi: 14.01.2024.

Görsel 10. http://www.sanatteorisi.com/?sayfa=Galeri&icerik=Goster&id=2886&t=turk-topculari-topcu-mevzi-alirken&syfno=2#myImg, Erişim Tarihi:13.03.2024.

Görsel 11. https://arhm.ktb.gov.tr/artworks/detail/23/son-mermi, Erişim Tarihi:14.01.2024.

Görsel 12. https://www.kulturportali.gov.tr/portal/halil-dikmen, Erişim Tarihi: 13.03.2024.

Görsel 13. https://artam.com/makaleler/konular-konuklar/cevat-derelinin-incelikli-manzaralari, Erişim Tarihi: 13.03.2024.

Görsel 14. https://arsizsanat.com/bakis-acisi-nurullah-berk/, Erişim Tarihi: 14.01.2024.

Görsel 15. https://www.mehmetaliuysal.com/2023/10/21/skin-series/, Erişim Tarihi: 13.02.2024.

Görsel 16. https://upcycleistanbul.com.tr/sanatcilar/mehmet-kavukcu/, Erişim Tarihi: 22.02.24.

Görsel 17. https://www.leblebitozu.com/anadolu-kadin-portreleriyle-taninan-nuri-iyemin-16-eseri/, Erişim Tarihi: 13.02.2024.

Görsel 18. Günsür, N., *Nedim Günsür Retrospektif Sergisi*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.

Görsel 19. https://www.sanatkarnavali.com/nazim-hikmetden-ibrahim-balabanin-bahar-tablosu-uzerine-siir/, Erişim Tarihi: 13.02.2024.

Görsel 20. https://resimbiterken.wordpress.com/2014/04/21/jean-francois-milletin-the-gleaners-eseri/, Erişim Tarihi: 13.02.2024.

Görsel 21. https://nesetgunal.org/tr/portfolio/baslica-yagli-boya-eserleri/#top, Erişim Tarihi: 13.02.2024.

Görsel 22. https://www.istanbulmodern.org/koleksiyon/madenci, Erişim Tarihi: 13.02.2024.

Görsel 23. https://bienal.iksv.org/tr/sanatcilar/ozan-atalan, Erişim Tarihi: 14.01.2024.

Görsel 24. https://bienal.iksv.org/tr/sanatcilar/ozan-atalan, Erişim Tarihi: 14.01.2024.

Görsel 25. https://bienal.iksv.org/tr/sanatcilar/muge-yilmaz, Erişim Tarihi: 14.01.2024.

KAYNAKÇA

Akın, B. (2018). Kültürel Bellek ve Müzik. *Eurasian Journal of Music and Dance,* 13, 101-117.

Allen, A. S. (2012). Ecomusicology: Bridging the Sciences, Arts, and Humanities. *Environmental Leadership: A Reference Handbook,* 2, 373-381.

Allen, A. S. (2013). Ecomusicology. *Grove Dictionary of American Music*, 2nd ed., Oxford University Press. https://libres.uncg.edu/ir/uncg/f/A_Allen_Ecomusicology_2013.pdf, Erişim Tarihi: 2 Mart 2014.

Baynes, K. (2008). *Toplumda Sanat.* (Çev. Y. Atılgan). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Boğaziçi Üniversitesi Çevre Kulübü (2012). *Etkinliklerimiz: Greenfest.* http://bucek.bogazici.edu.tr/services.html#greenfest. Erişim Tarihi: 15 Şubat 2024.

Çilden, Ş. (2001). Müzik, Çocuk Gelişimi ve Öğrenme. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21*(1), 1-8.

Çuhadar, C. H. (2008). Müzik ve Beyin. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17*(2): 67-76.

Dağdeviren, M. (2022). Müziksel Öğelerin Kültürel Kimlik Oluşturmadaki Rolünün Etnomüzikolojik Yansımaları. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 48, 365-382.

Davis, M. (2007). *Gecekondu Gezegeni.* (Çev. G. Koca). İstanbul: Metis Yayıncılık.

Dündar, E. (2023). Göç ve Müzik. G. Kaya (Ed.). *Cumhuriyetin Göçlerle Dolu 100 Yılı-100 Başlıkta Göç Yazıları* (ss. 835-844). İzmir: Cem Yayınevi.

Edman, I. (1966). *Sanat ve İnsan: Estetiğe Giriş* (Çev. T. Oğuzkan). İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Episodedergi.com (2020). *'25 Litre: Suyun Peşinde' National Geographic Ekranlarında.* https://episodedergi.com/tr/25-litre-suyun-pesinde-national-geographic-ekranlarinda/, Erişim Tarihi: 02.03.2024.

Erkal, S., Şafak, Ş. ve Yertutan, C. (2011). Sürdürülebilir Kalkınma ve Çevre Bilincinin Oluşturulmasında Ailenin Rolü. *Sosyoekonomi, 14*(14), 145-158.

Eskioğlu, I. (2003). *Müzik Eğitiminin Çocuk Gelişimi Üzerindeki Etkileri.* Cumhuriyetin 80. Yılında Müzik Eğitimi Sempozyumu, Yayınlanmış Bildiriler, 116-123.

Falassi, A. (1987). Festival: Definition and Morphology. *Time Out of Time: Essays on the Festiva*l, 1-10.

Fisher, E. (1974). *Sanatın Gerekliliği.* (Çev. C. Çapan). İstanbul: Konuk Yayınları.

Gazete Duvar (2023). *Kazdağı EKOFEST 2023 İptal Edildi.* https://www.gazeteduvar.com.tr/kazdagi-ekofest-2023-iptal-edildi-haber-1624374, Erişim Tarihi: 23.02.2024.

Gezgin, D. (2019). *Fen Etkinliklerinin Okul Öncesi Dönem Çocuklarında Çevre Bilinci Kazandırılmasına Etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Aksaray: Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Greenpeace.org (2021). *If I can't Dance, I Don't Want Your Revolution! 50 Years of Greenpeace and Music.* https://www.greenpeace.org/international/story/50469/50-years-of-greenpeace-and-music/, Erişim Tarihi: 10.01.2024.

Greenpeace.org.uk (2021). *Greenpeace's Greatest Hits: 50 Years of Working With Music's Biggest Icons*. https://www.greenpeace.org.uk/news/greenpeaces-greatest-hits-50-years-of-working-with-musics-biggest-icons/, Erişim Tarihi: 02.03.2024.

Gülay, H. ve Öznacar, M. D. (2010). *Okul Öncesi Dönem Çocukları İçin Çevre Eğitimi Etkinlikleri*. Ankara: Pegem Akademi.

Gülersoy, A. E., Dülger, İ., Dursun, E., Ay, D. & Duyal, D. (2020). Nasıl Bir Çevre Eğitimi? Çağdaş Yaklaşımlar Çerçevesinde Bazı Öneriler. *Turkish Studies, 15*(5), 2357-2398.

Gülersoy, A. E., Yener, H., Turgut, T., Özşahin, D. M. ve Açıkgöz, D. A. (2021). Kaos Çağında İdeal Bir Çevre Eğitimi Politikası İçin Bazı Öneriler. *Turkish Studies, 16*(5), 1495-1552.

Güvenç, G. (2020). Posthümanizm ve Ekosentrizm: Eko-Hardcore Müzikte Çevre Bilinci. *International Journal of Social Science, 3*(2), 47-58.

Habertürk.com (2008). *Tarkan Herkesi Uyan'dıracak*. https://www.haberturk.com/haber/haber/90002-tarkan-herkesi-uyandiracak, Erişim Tarihi: 24.02.2024.

Hallam, S. (2010). The Power of Music: Its Impact on the Intellectual, Social and Personal Development of Children and Young People. *International Journal Of Music Education, 28*(3), 269-289.

Hyde, K. L., Lerch, J., Norton, A., Forgeard, M., Winner, E. and Evans, A. C. and Schlaug, G. (2009). Musical Training Shapes Structural Brain Development. *Journal of Neuroscience, 29*(10), 3019-3025.

Kabataş, M. (2017a). Çocuk Gelişimi Açısından Müzik Eğitiminin Çocuğa Kazanımları. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19*(2), 153-164.

Kabataş, M. (2017b). Çocuğun Motor, Algısal, Sosyal, Duygusal, Bilişsel ve Dil Gelişimi Dönemlerinde Müziğin Önemi. *The Journal of International Educational Sciences*, *4*(11), 192-202.

Kandinski, V. (1993). *Sanatta Zihinsellik Üzerine.* (Çev. T. Turan). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Kaya, S. ve Ayan, B. E. (2016). Okul Öncesinde Müzik ve Hareketin Öğrenme Üzerindeki Etkisi. *Journal of Education Faculty, 18*(1), 463-480.

Kılınçer, Z. ve Sönmez, B. M. (2013). 'Kültürel Kimlik' ve 'Kültürel Adaptasyon' Kavramları Çerçevesinde Malatya Romanlarının Müzik Pratikleri. *Folklor/Edebiyat, 19*(74), 9-45.

Kuzu, T. (2008). Aytül Akal'ın Masallarıyla Çocukta Çevre Bilinci Geliştirme. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 19, 327-339.

Laing, J., Mair, J. and Frost, W. (2017). Selling Sustainability and the Green Economy: A Case Study of Ecofest, New Zealand. In *Exhibitions, Trade Fairs and Industrial Events* (pp. 197-211). Routledge.

Lynton, N. (1982). *Modern Sanatın Öyküsü.* (Çev. C. Çapan ve S. Öziş) İstanbul: Remzi Kitabevi Yayınları.

Manap, Ç. (2022). Almanya'daki Türk İşçiler Örneğinde Göç Anlatısının Bir Aracı Olarak Müzik. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 57, 234-244.

Michael Jackson (2009). *Michael Jackson - Earth Song (Official Video)*. Youtube. https://www.youtube.com/watch?v=XAi3VTSdTxU, Erişim Tarihi: 03.03.2024.

Milli Eğitim Bakanlığı (2018). *Müzik Dersi Öğretim Planı.* https://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=357 Erişim Tarihi: 03.03.2024.

Oyan, S. ve Sağlamtimur, B. (2016). Müziğin İnsanlar ve Çeşitli Canlılar Üzerine Etkilerinin Değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi, 2*(1), 77-82.

Özbey, E. (2010). *Okul Öncesi 6 Yaş Grubu Çocuklarının Öğrenme Performanslarının Artırılmasında Müzik Eğitiminin Bilişsel Süreçlerde Etkisinin İncelenmesi.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.

Özdemir, U. (2019). Ekoeleştirel ve Doğakültürel Bir Müzikoloji Yaklaşımı Olarak Ekomüzikoloji. *Konservatoryum, 6*(2), 117-137.

Read, H. (1974). *Sanatın Anlamı* (Çev. G. İnal ve N. Asgari). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Read, H. (1981). *Sanat ve Toplum* (Çev. S. Mülayim). Ankara: Ümran Yayınları.

Peretz, I. (2006). The Nature of Music From a Biological Perspective. *Cognition, 100*(1), 1-32.

Polat, S. (2020). Kültürün Dinamik Öğeleri Olarak Sanat ve Müzik. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 9*(2), 1757-1771.

Sağır, A. ve Öztürk, B. (2015). Sosyolojik Bağlamda Müzik ve Kimlik: Karabük Üniversitesi Örneği. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8*(2), 121-154.

Schlaug, G., Norton, A., Overy, K. and Winner, E. (2005). Effects of Music Training on the Child's Brain and Cognitive Development. *Annals of the New York Academy of Sciences, 1060*(1), 219-230.

Seferihisar Belediyesi (2013). *"Megahemşehri" Tarkan Seferihisar'ı Salladı*. https://seferihisar.bel.tr/megahemsehri-tarkan-seferihisar-sallad/, Erişim Tarihi: 21.01. 2023.

Sena, C. (1972). *Estetik: Sanat ve Güzelliğin Felsefesi*. İstanbul: Remzi Kitabevi Yayınları.

Sezer, B. (1993). *Müzik ve Batıcılaşma*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

Sungurtekin, Ş. (2001). "Uygulamalı Çevre Eğitimi Projesi" Kapsamında Ana ve İlköğretim Okullarında "Müzik Yoluyla Çevre Eğitimi". *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 14*(1), 167-178.

Tarkan (01.05.2012). *Tarkan – Uyan* (Video). Youtube. https://www.youtube.com/watch?v=WNNYhEKG4AE . Erişim Tarihi: 02.03.2024.

Tarkan (04.05.2018). *Uyan – Çoğalmak* (Video). Youtube. https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=Oe1VpAVPw28 . Erişim Tarihi: 02.03.2024.

Tekin, E. (2021). Uygulamalı Etnomüzikoloji Bağlamında Göç ve Müzik Olgusu. M. A. Kirman ve İ. Dölek (Ed.). *Göç ve Kültür: Disiplinlerarası Bir Yaklaşım* (ss. 195-216). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Tema.org.tr (2018). *Sanatçılar TEMA Vakfı İçin Sahnede.* https://www.tema.org.tr/basin-odasi/basin-bultenleri/sanatcilar-tema-vakfi-icin-sahnede, Erişim Tarihi: 02.03.2024.

Tema.org.tr (2019). *Sanatçılar Sezen Aksu Şarkılarını Çocuklar ve Doğa İçin Söyledi.* https://www.tema.org.tr/basin-odasi/basin-bultenleri/umut-yeserten-sarkilar, Erişim Tarihi: 02.03.2024.

Tema.org.tr (2022). *Buray'dan TEMA Vakfı'na 30'uncu Yıl Armağanı: Dur Diyen Yok Mu?* https://www.tema.org.tr/tema-buray, Erişim Tarihi: 02.03.2024.

Tema Vakfı (2022). *Buray – Yok mu? (Ofiicial Video).* (Video). Youtube. https://www.youtube.com/watch?v=_gSV1Ew3UC8 , Erişim Tarihi: 02.03.2024.

Turan, M. (2001). Yeni Kimlik Mekânları ve Türkülerin Değişen İklimi. *Toplumbilim,* 12, 29-32.

Yalım, F. ve Kurban, S. (2013). Kentlerde Çevre Bilincinin Oluşturulması Sürecinde Bir Halkla İlişkiler Aracı Olarak Festivallerden Yararlanılması: İstanbul Ecofest'e Katılanlar Üzerine Bir Araştırma. *Selçuk İletişim, 7*(4), 81-93.

Yıldız, G. (2002). *Müzik Öğretimi.* Ankara: Anı Yayıncılık.

Yoleri, S. (2012). Çocuk ve Çevre: Okul Öncesi Çocuklar Arasında Çevre Bilinci Oluşturma. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi,* 34, 100-111.

İLERİ OKUMA ÖNERİLERİ

Connell, J. and Gibson, C. (2003). *Sound Tracks: Popular Music, Identity, and Place* (Vol. 17). London: Psychology Press.

Fisher, E. (1974). *Sanatın Gerekliliği* (Çev. C. Çapan). İstanbul: Konuk Yayınları.

Pedelty, M. (2011). *Ecomusicology: Rock, Folk, and the Environment.* Philadelphia: Temple University Press.

Plumwood, V. (2002). *Feminism and the Mastery of Nature.* Oxfordshire: Routledge

Schafer, R. M. (1993). *The Soundscape: Our Sonic Environment and the Tuning of the World*. New York City: Simon and Schuster.

KAYNAKÇA

Abiç T. ve Doğan A. (2022). Orhan Pamuk'un Romanlarında Ekoeleştirel Bir Bakış. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 9, 403-411.

Ahmet Arif (1997). *Hasretinden Prangalar Eskittim.* İstanbul: Cem Yayınevi.

Aslan, O. (2022). Ekoeleştirel Perspektiften İklim Krizini Yeniden Okumak: Yaşar Kemal Edebiyatında Yer Alan İnsan-Doğa İkiliğinin Güncel İklim Anlatısındaki Yeri. *Reflektif Sosyal Bilimler Dergisi*, *3*(3), 487-507.

Altun, D. (2023). Murray Bookchin'de Doğa-Toplum Dikotomisine Karşı Sosyal Ekoloji. *Özne Felsefe Bilim ve Sanat Yazıları Dergisi*, 38, 445-455.

Atasever, M. (2021). Karaca Oğlan Üzerine Ekoeleştirel Bir Okuma. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *Özel Sayı,* 138-156.

Ayaz, H. (2014). Çevreci Eleştiri Üzerine Genel Bir Değerlendirme. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, *3*(1), 278-292.

Beck, U. (2014). *Risk Toplumu. Başka Bir Modernliğe Doğru*. (Çev. K. Özdoğan ve B. Doğan). İstanbul: İthaki Yayınları.

Cahit Sıtkı Tarancı (2004). *Otuz Beş Yaş.* A. Bezirci. (Ed). İstanbul: Can Yayınları.

Chambers, I. (2014). *Göç, Kültür, Kimlik*. (Çev. İ. Türkmen ve M. Beşikçi). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Doğan, S. (2017). Ekoeleştiri ve Buket Uzuner'in Romanları. *Kesit Akademi Dergisi*, *3*(11), 673-692.

Eagleton, T. (2017). *Hayatın Anlamı*. (Çev. K. Tunca). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Erdönmez, C. (2020). Yanan Ormanlarda 50 Gün: Yaşar Kemal'in Gözleminden Ormancılık Dersleri. *Bartın Ormancılık Fakültesi Dergisi*, *22*(2), 614-632.

Ergin, M. ve Dolcerocca, Ö. N. (2016). *Edebiyata Ekoeleştirel Yaklaşımlar: Ekoşiir ve Elif Sofya*. SEFAD, 36, 297-314.

Eryılmaz, Ç. (2018). Tolkien'in Yüzüklerin Efendisi Eserinin Çevreci Analizi: Yıkıcı Endüstriye Karşı Kır Yaşamı. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *16*(1-2), 93-118.

Fischer, E. (1993). *Sanatın Gerekliliği*. (Çev. C. Çapan). İstanbul: V Yayınları.

Giddens, A. (2013). *Sosyoloji*. (Çev. H. Özel ve A. Sönmez vd). İstanbul: Kırmızı Yayınları.

Görkem, İ. (2005). *Yeni Bilgiler Işığında Dadaloğlu Bütün Şiirleri*. İstanbul: E Yayınları.

Gülersoy, A. E. (2016). Mekân-İnsan Etkileşimi Çerçevesinde Aşık Mahzuni Şerif Şiirlerinde Coğrafi Unsurlar. T. Çetin ve A. Meydan (Ed.). *Türk Kültüründe Coğrafya II* (ss. 195-230). Ankara: Pegem Akademi.

Gülersoy, A. E. ve Dursun, E. (2023). *Çevre Etiği Yaklaşımları ve Akımları*. Ankara: İksad Yayınevi.

Gürbüz, A. (2022). Yaşar Kemal'in "Binboğalar Efsanesi" Romanına Ekoeleştirel Bir Yaklaşım. *Edebi Eleştiri Dergisi*, *6*(2), 1-14.

Halikarnas Balıkçısı. (1991). *Ege'den Denize Bırakılmış Bir Çiçek*. Ş. Gökovalı (Ed.). Ankara: Bilgi Yayınevi.

Harari, Yuval N. (2018). *21. Yüzyıl İçin 21 Ders.* (Çev. S. Siral). İstanbul: Kolektif Yayınları.

İsmailova, C. ve Altıok, E. (2021). Cengiz Aytmatov'un "Toprak Ana" Eserinin "Ekoeleştiri" Bağlamında İncelenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, *10*(29), 1601-1609.

Kabak, T. (2018). Dadaloğlu'nun Şiirlerine Ekoeleştirel Bir Yaklaşım. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi, 11*(21), 36-47.

Lefebvre, H. (2020). *Şehir Hakkı*. (Çev. I. Ergün). İstanbul: Sel Yayınları.

Lekesizalın, F. (2021). Ekonomik ve Toplumsal Dönüşüm: "Para Ağı" ve Edebiyat. A. Şeker ve E. Özcan (Ed). *Edebiyat Sosyolojisini Güncel Kılmak. Temel Yaklaşımlar, Toplumsal-Politik Dönüşümler, İncelemeler* (ss. 89-106). Ankara: Nika Yayınları.

Maalouf, A. (2017). *Çivisi Çıkmış Dünya. Uygarlıklarımız Tükendiğinde.* (Çev. O. Türkay). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Maalouf, A. (2020). *Uygarlıkların Batışı.* (Çev. A. Berktay). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Nâzım Hikmet Ran (1994). *Kuvâyi Milliye.* İstanbul: Adam Yayınları.

Özdağ, U. (2019). Yaşar Kemal'de Deniz Etiği. S. Seza Yılancıoğlu (Ed.). *Yaşar Kemal: İnsanı, Toplumu, Dünyayı Kucaklamak* (ss. 103-113). İstanbul: Literatür Yayınları.

Parla, J. (2003). *Don Kişot'tan Bugüne Roman*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Ritzer, G. (2011). *Küresel Dünya*. (Çev. M. Pekdemir). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Saatçıoğlu, E. (2016). Halikarnas Balıkçısı'nın Aganta Burina Burinata Romanını Ekoeleştirel Bakışla Okumak. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *14*(1), 581-600.

Sazyek, H. ve Sürücü, Y. (2018). Cahit Külebi'nin Şiirlerine Ekoeleştiri Çerçevesinden Bakmak. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 36, 25-38.

Serin, N. (2022). Özgür Balpınar'ın Eserlerine Ekoeleştirel Bir Yaklaşım. *Türbilig Dergisi*, 44, 135-152.

Sezer, A. ve Yiğitoğlu, M. (2019). Âşık Veysel'in Şiirlerine Ekoeleştiri Bağlamında Bir Yaklaşım. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 14, 568-579.

Steinbeck, J. (2019). *Gazap Üzümleri*. (Çev. B. Dişbudak). İstanbul: Sel Yayıncılık.

Şen-Sönmez, Ü. (2021). Türk Edebiyatında Ekolojik Kriz ve Ekoyazın. M. A. Çelik ve B. Görentaş (Ed). *Ekolojik Kriz. Nedenler, Tepkiler ve Adaptasyon* (ss. 103-127). İstanbul: Kriter Yayınları.

Tekalp, S. (2021). Ecocriticism and Translation: A Descriptive Study on Elif Shafak's *Bit Palas*. *Çeviribilim ve Uygulamaları Dergisi*, 30, 151-164.

Topcu, T. ve Polat, N. H. (2018). Çevre Sorunlarına Mitlerin Işığında Çözüm Önerileri. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 44, 169-192.

Turna, M. (2023). Ekoeleştiri Çerçevesinden Ahmet Muhip Dıranas'ın Eserleri. *Littera Turca, Littera Turca Journal of Turkish Language and Literature*, *9*(1), 193-213.

Yaşar Kemal (1999). *Bu Diyar Baştan Başa 2. Yanan Ormanlarda Elli Gün*. İstanbul: Adam Yayınları.

Yaşar Kemal (2010). *Bugünlerde Bahar İndi*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Yavuz, Y. (2019). Edebiyat ve Ekoeleştiri: Latife Tekin'in Manves City ve Sürüklenme adlı Romanları. *Edebi Eleştiri Dergisi*, *Eleştiri Kuramları Özel Sayısı*, *3*(3), 245-259.

Yavuz, M. (2023). *Türk Kültüründe Ekoeleştirel Bakışın Temel Kaynakları ve Yaşar Kemal*. Ankara: Akademisyen Kitabevi.

Zaman, S. (2000). *Mahzuni Şerif Yaşamı, Dünya Görüşü, Şiirleri*. Ankara: Toros Matbaacılık.

KAYNAKÇA

Akad, L. (2004). *Işıkla Karanlık Arasında*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Altıparmak, B. ve Oktan, A. (2016). Kentsel Sürdürebilirlik ve Türk Sinemasına Yansımaları: Entelköy Efeköy'e Karşı Filmi. *Tarih Okulu Dergisi,* 25, 1012-1035.

Arslan, S. (2022). *Türkiye'de Sinemanın Tarihi Başlangıcından Günümüze.* İstanbul: Kronik Kitap.

Becerikli, R. ve Dönmez, A. (2020). Koca Dünya (2016) Filminin Toplumsal Ekoloji Bağlamında Çözümlenmesi. *SineFilozofi Dergisi Özel Sayı, 2,* 183-200.

Bookchin, M. (2013). *Toplumu Yeniden Kurmak.* (Çev. K. Şahin). İstanbul: Sümer Yayıncılık.

Cerrahoğlu, Z. (2021). Doğaya Dönüş Temasının Ekolojik Karşılıkları: Koca Dünya (2016) ve Yuva (2018) Filmleriyle İnsan-Doğa İlişkisi Üzerine Düşünmek, *SineFilozofi Dergisi*, *Özel Sayı,* 3, 491-514.

Civan, C. (2010). Bal'ın Katmanları: Zaman, Deneyim ve Şiir. A. Pay (Ed.). *Yönetmen Sineması: Semih Kaplanoğlu* (ss. 71-84). İstanbul: Küre Yayınları.

Coşkun, E. (2009). *Türk Sinemasında Akım Araştırması.* Ankara: Phoenix Yayınevi.

Çelik, A ve Abuşoğlu, H. Ö. (2022). Paul Lafargue'ın "Tembellik Hakkı" Kavramı Bağlamında Mandıra Filozofu (2014) Filmi Analizi, *Sanat ve İnsan Dergisi*, 6 (1), 16-28

Diken, B., Gilloch, G. ve Hammond, C. (2018). *Nuri Bilge Ceylan Sineması Türkiyeli Bir Sinemacının Küresel Hayal Gücü.* İstanbul: Metis Yayınları.

Esen, Ş. K. (2010). *Türk Sinemasının Kilometre Taşları Dönemler ve Yönetmenler.* İstanbul: Agora Yayınları.

Esen, T. (2016, 25 Kasım). *Filmlerimdeki Doğa Sadece Bir Hayal Mekânı*, 02.03.2024 tarihinde Agos, https://www.agos.com.tr/tr/yazi/17115/filmlerimdeki-doga-sadece-bir-hayal-mekni. Erişim Tarihi, 05.03.2024.

Gevgili, A. (1989). *Çağını Sorgulayan Sinema.* İstanbul: Bağlam Yayınları.

Güngör, A. C. (2012). Türk sinemasında Çevre Sorunlarının Toplumsal ve İdeolojik Boyutta Ele alınmasının Filmlere Yansımaları. *Akademik Bakış,* 33, 1-13.

Oğuzcan, D. (2020). Bağımsız Türk Sinemasında Derin Ekoloji Felsefesi: Koca Dünya (2016) Filmi Üzerine Bir İnceleme, *SineFilozofi Dergisi, Özel Sayı, 2,* 164-182.

Onaran, A. Ş. (1990). *Lütfi Ö. Akad.* İstanbul: Afa Yayınları.

Onaran, A. Ş. (1994). *Türk Sineması I (1. Cilt).* Ankara: Kitle Yayınları.

Özgen, K. (2020). Suha Arın Filmografyasında aykırı Bir Belgesel Tahtacı Fatma (1979): Sinematografik Analiz. *Etkileşim,* 5, 170-185.

Özön, N. (1985). *Sinema Uygulayımı, Sanatı, Tarihi.* İstanbul: Hil Yayınları

Sayrak, İ. (2019). Reha Erdem Sinemasına Ekoeleştirel Açıdan Bir Bakış; Doğa ve Kültür Dikotomisinin Çözümlemesi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo Televizyon Sinema Anabilim Dalı Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Seçkiner, S. (2014). *Derviş Zaim Üzerine Notlar.* Ankara: Efil Yayınları.

Suner, A. (2006). *Hayalet Ev Yeni Türkiye Sinemasında Aidiyet, Kimlik ve Beden.* İstanbul: Metis Yayınları.

Tanrıver, Z. (2022). Doğu Karadeniz'de Çekilen 2000 Sonrası Bağımsız Türk Filmlerinde Doğa ve İnsan İlişkisi, Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sinema ve Televizyon Anabilim Dalı Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Turan, S. (2022). Derviş Zaim Filmlerinin Ekoeleştirel Yaklaşımla İncelenmesi: Devir, Balık ve Rüya. *İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi- İAÜD*, 199-223.

Türkavcı, E. (2022). Maganda Lümpenin Dönüşümü: Recep İvedik 7 Filminde Hiciv Denemesi ve Samimiyet. H. Arapgirlioğlu içinde, *Güzel Sanatlar Alanında Uluslararası Araştırmalar* (ss. 35-57). İzmir: Serüven Yayınevi.

Yalçın, A. (2019). Semih Kaplanoğlu'nun, Yumurta (2007), Süt (2008) ve Bal (2010) Üçlemesinde Minimalizm. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi,* 48, 442-477.

KOSOVA YAZILI BASINI TAN (1969-1999) VE YENİ DÖNEM GAZETESİ'NDE (1999-2008) KOSOVA TÜRKLERİ

Yazar
Doç. Dr. Ayşe Çatalcalı Ceylan

Editör ve Yazarlar
Doç. Dr. Elsev Brina Lopar
Doç. Dr. Tolga Çelik
Dr. Öğretim Üyesi Soner Yağlı

EĞİTİM
yayınevi

KOSOVA YAZILI BASINI

TAN (1969-1999) VE YENİ DÖNEM GAZETESİ'NDE (1999-2008) KOSOVA TÜRKLERİ

Yazar: Doç. Dr. Ayşe Çatalcalı Ceylan
Editör ve Yazarlar: Doç. Dr. Elsev Brina Lopar Doç. Dr. Tolga Çelik Dr. Öğretim Üyesi Soner Yağlı

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-80-6
1. Baskı, Mayıs 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

KOSOVA YAZILI BASINI

TAN (1969-1999) VE YENİ DÖNEM GAZETESİ'NDE (1999-2008) KOSOVA TÜRKLERİ
Yazar: Doç. Dr. Ayşe Çatalcalı Ceylan
Editör ve Yazarlar: Doç. Dr. Elsev Brina Lopar Doç. Dr. Tolga Çelik Dr. Öğretim Üyesi Soner Yağlı
VIII+217 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-80-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun kitapmatik internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

(…/.), Kosova Edebiyatçıları ve Sanatçıları- Kaynak: Türk Yazarlar Derneği Yayınları, No:1, Prizren, 1996, Biyografi.net. https://www.biyografi.net/MAKALE.asp?HABERID=164 adresinden alınmıştır. Erişim Tarihi:11-03-2022

Adalı, E., (2012). Doğal Dil İşleme. Türkiye Bilişim Vakfı Bilgisayar Bilimleri ve Mühendisliği Dergisi, 5 (2).

Ağcasulu, H. (2018). Sosyal Bilimlerde İlişkileri İnceleyen Bir Yöntem: Sosyal Ağ Analizi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1915-1933.

Ağcasulu, H. (2019). Sosyal Bilimlerde Ağ Yaklaşımının Gelişimi ve Mikro Ağ Kuramları. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 18 (72). 2036-2049. DOI: 10.17755/esosder.514495.

Akat, A. (2008), Doğu Karadeniz Bölgesinde Kültürel Temsil Alanları ve (B)ağ oluşumları. Müzikte temsil ve Müziksel Temsil (2. Cilt), 6-11.

Aksu, F. (2010). Kosova Krizinde Türkiye'nin Dış Politikası. Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 3(1). 51-89.

Anderson, K. Ve Jack, D. C. (1998). "Learning To Listen: Interview Techniques And Analyses". The Oral History Reader. Editörler: Perks, R. ve Thomson, A. (Ed). New York: Routledge.

Atalay, O. (2021), Kosova Seçimleri Arefesinde Türk Partileri | Stratejik Düşünce Enstitüsü. https://www.sde.org.tr/analiz/Kosova-secimleri-arefesinde-turk-partileri-analizi-21001 adresinden alınmıştır. Erişim Tarihi:11-03-2022.

Aydın, Ş. ve Şentürk, M. (2022). Asamblaj Kavramı ile Aktör-Ağ Teorisi Arasındaki Bağlantıların İncelenmesi: Asamblaj Kentçiliği. TESAM Akademi Dergisi, 9 (1), 289-315. DOI: 10.30626/tesamakademi.1022695.

Aydın, U. (2001). Organik Medyanın Kosova Maceraları. Marmara İletişim Dergisi, 11(11). 261-274.

Ayyıldız, A. A. (2022). Kadınlaşan Göç Olgusunda Ağbağların ve Sosyal Sermayenin Sosyal Uyum Üzerindeki Etkisi. Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Çalışmaları Dergisi, 3 (2), 304-325.

Bakioğlu, A. ve Banoğlu, K. (2013). Öğretmenlikte Kariyer Basamakları Uygulamasına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Metaforlar ve Sosyal Ağ Analizi Yöntemiyle İncelenmesi. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 37 (37), 28-55.

Balay, B. & Ocak, E. (2006). Sözlü Tarih Çalışmalarında Video Teknolojisinin Kullanılması. A. İlyasoğlu & G. Kayacan (Ed.), Kuşaklar, Deneyimler, Tanıklıklar Türkiye'de Sözlü Tarih Çalışmaları Konferansı, İstanbul: Tarih Vakfı, 263-272.

Baltacı, A. (2018), Nitel Araştırmalarda Örnekleme Yöntemleri ve Örnek Hacmi Sorunsalı Üzerine Kavramsal Bir İnceleme. Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7 (1), 231-274. Erişim: https://dergipark.org.tr/tr/pub/bitlissos/issue/38061/399955.

Bozkurt, G.S. (2010). Tito Sonrası Dönemde Eski Yugoslavya Bölgesindeki Türler ve Müslümanlar. Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi, 10(2). 51-95.

Caunce, S. (2001). Sözlü tarih ve Yerel Tarihçi. Bilmez B.C. ve Yalçınkaya A. (Çev). , İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Caunce, S. (2001). Sözlü Tarih ve Yerel Tarihçi. İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.

Ceyhan, A. İ. ve Özmen Akalın, F. A. (2021). Ağ Toplumu ve Hipermodernite Açısından Yeni Sosyal Medya Platformu Clubhouse'un Kısa Analizi. İstanbul Kent Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi, 2 (2), 144-155.

Çeliksoy, E. (2018). Türkiye'de Kamu Politikası Oluşturma Sürecinde Yer Alan Reformların Ağbağ Analizi. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, (52), 197-212. DOI: 10.18070/erciyesiibd.394793.

Danacıoğlu, E. (2001). Geçmişin İzleri-Yanı başımızdaki Tarih İçin Bir Kılavuz. No:125. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Demir, Y. ve Ayhan, B. (2020). Sosyal Medyanın Gündem Belirleyicileri: Twitter'da Gündem Belirleme Süreci Üzerine Bir Sosyal Ağ Analizi. İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, 2020 (51), 1-19.

Doğan, H. A. (2010). Çevrimiçi öğrenme topluluklarının sosyal ağ analizi: bir öğretmen forumu örneği. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Anadolu Üniversitesi.

Durmuş, S. ve Ekşi, A. (2021). Türkiye Afet Müdahale Planında Kurumsal Etkileşimin Ağbağ Analizi ile Değerlendirilmesi. Hastane Öncesi Dergisi, 6 (3), 307-322. DOI: 10.54409/hod.903397.

Elmas, N. (2014). Kosovalı Türkler: Dilleri ve Kültürleri. Bilig, (70), 131-152.

Eren, Z ve Arık, S. (2021), Örgütsel öğrenme ağları ve öğretmenlerin profesyonel öğrenme ağlarının analizi. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 10(3), 100-124.

Eren, Z. (2018b). Bağlantıcılık Teorisi ve Öğretmen Adaylarının Öğrenme Ağlarının Sosyal Ağ Analizi. Turkish Studies Educational Sciences, 13 (19), 717-753.

Eren, Z. (2018'a). Biçimsel ve Biçimsel Olmayan Örgüt Yapılarının Sosyal Ağ Analizi: Öneri ve Güven Ağları Örneği. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 34(4), 1121-1142. DOİ:10.16986/HUJE.2018041879.

Eren, Z. (2019). Eğitim Yönetimi Araştırmalarında Ortak Yazarlık Sosyal Ağı Üzerinden Akademik İş birliği. Bilimsel Araştırma Projesi. Sinop Üniversitesi.

Eren, Z. (2020). Bilim Sanat Merkezi Yöneticilerinin Bağlamsal Performansının Sosyal Ağ Analizi Yaklaşımı ile Değerlendirilmesi. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7(1), 50-73.

Eren, Z. ve Kıral, E. (2018). Sosyal ağ analizi ve eğitim araştırmalarında kullanımı. Eğitimden kareler. Ankara: EYUDER Yayınları, 308-353.

Gündüz, A. ve Ertong Attar, G. (2020). Aktör İlişkilerağı, Sağlık-Hastalık ve Suç: Şahsiyet Dizisi Üzerinden Bir Tartışma. İnsan ve İnsan, 7 (24), 127-153. DOI: 10.29224/İnsanveinsan.578514.

Kobak, K. (2022). #Tiktokkapansın Hareketi: Twitter'da Sosyal Ağ Analizi. Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 11(1), 309-319.

Kosova Türkleri- Vikipedi. https://tr.wikipedia.org/wiki/Kosova_T%C3%BCrkleri adresinden alınmıştır. Erişim Tarihi: 12-03-2023.

Muzbeg, E. (2023). Sırbistan Engeli Kosova bağımsızlığına gölge düşürüyor. https://yenibalkan.com/tr/gundem/esin-Muzbeg-sirbistan-engeli-kosova-bagimsizligina-golge-dusuruyor adresinden alınmıştır. Erişim Tarihi: 20-02-2023.

Muzbeg, İ. (2022). Balkan Coğrafyası Balkan İnsanının Yazgısıdır, https://www.necladursun.com/kosovali-iskender-Muzbeg-balkan-cografyasi-balkan-insaninin-yazgisidir adresinden alınmıştır. Erişim Tarihi: 13-03-2022.

Neuman, W. L. (2014). Toplumsal Araştırma Yöntemleri, Nitel ve Nicel Yaklaşımlar (2. Cilt). Ankara: Siyasal.

Neuman, W.L. (2014). Toplumsal Araştırma Yöntemleri, Nitel ve Nicel Yaklaşımlar. Akkaya Ö. (Çev). Cilt.2, Ankara: Siyasal Kitabevi.

Odabaş, Z. (2010). Sürdürülebilir Afet Yönetimi ve Kadın, Ankara: Ankara Üniversitesi Rektörlüğü Yayınları: 256.

Okumuş, S. (2015). Kosova'da Yayınlanan Türkçe Gazete ve Dergiler. Yeni Türkiye, Rumeli Balkanlar Özel Sayısı, V(70). 6254-6274.

Okumuş, S. (2017). Yüzyıllık Yalnızlık: İmparatorluktan Azınlığa Kosova'da Türkler Karadeniz Araştırmaları, XIV(54). 1-18.

Okumuş, S., (2015 b). "Kosova'da Türkçe Yayınlanan Bir Gazete: Tan", Balkan Araştırma Enstitüsü Dergisi, 4 (1), 85-107.

Okumuş, S., Kosova'da Yayınlanan Türkçe Gazete ve Dergiler, http://www.salihokumus.com/makaledetay.asp?MakID=13&Kosovada-Yayinlanan-Turkce-Gazete-ve-Dergiler-i.html Adresinden alınmıştır. (Kişisel Web Sitesi). Erişim tarihi: 21-03-2023.

Okumuş, S.& Demir, H.H.& Çoban, M. (2013). Kosova'da Yayımlanan Türkçe Gazete ve Dergiler. U.D.E.K. Uluslararası Dil ve Edebiyat Çalışmaları Konferansı 'Balkanlarda Türkçe', 2: 252-267.

Özbek E. & Telliel Y. D. (2006). 68'li Olmak: Hatırlamak ve Aidiyet. A. İlyasoğlu & G. Kayacan (Ed). Kuşaklar, Deneyimler, Tanıklıklar Türkiye'de Sözlü Tarih Çalışmaları Konferansı, İstanbul: Tarih Vakfı, 245-260.

Özmen, M. (2019). Sosyo-Materyal Bir Yapı Olarak Pazar: Pazarın Bilim-Teknoloji- Toplum İncelemeleri Bakış Açısıyla İncelenmesi Pazarlama Teorisi ve Uygulamaları Dergisi, 5 (2), 303-338.

Paköz, A. E. (2020). Aktör Ağ Teorisi ile Vernakülere Bakmak. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7, 9–15

Sağır, A. ve Sağır, M. (2021). Avangard Bir Mabed Olarak Çamlıca Camisi'nin Aktör Ağ Teorisi Bağlamında Çerçevelemesi. OPUS International Journal of Society Researches, 18 (44), 8333-8361. DOI: 10.26466/opus.932364.

Scheuren, F. (2004). What İs A Survey. http://Www.Amstat.Org/Sections/Srms/Pamphlet.Pdf adresinden alınmıştır. Erişim Tarihi: 01.12.2019

Sözlü Tarih Araştırmacıları İçin Pratik El Kılavuzu. (2006). İstanbul: Bilim ve Sanat Vakfı, İstanbul.

Şendur, Atabek, G. (2021). Gündelik Yaşamda Medya Teknolojileri Anlatıları ve Toplumsal Değişim: İzmir Örneği. Ankara: TÜBİTAK Projesi

Tacoğlu, T. P. (2008). Bağımsızlık Öncesi Süreçte Kosova'daki Türk Topluluğu'nun İncelenmesi. Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 25(1). 219-252.

Thompson, P.R. (1999). Geçmişin Sesi: Sözlü Tarih. Layıkel Ş. (Çev)., İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Tokmak, Elif, (2010). Yugoslavya'nın Dağılma Süreci'nde Kosova Sorunu ve Kosova Basını, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi S.B.E., İstanbul.

Toplumsal Değişme Nedir, Özellikleri Nelerdir? Toplumsal Değişime, 9 Mart 2022, https://www.milliyet.com.tr/egitim/toplumsal-degisme-nedir-ozellikleri-nelerdir-toplumsal-degisime-ornekler-nelerdir-6715039 adresinden alınmıştır. Erişim Tarihi: 21-03-2022.

Tütüncü, G. (2022). Tarih Araştırmalarında Sözlü Tarih Yöntemi ve Çevrimiçi Tarih Arşivlerinden Örnekler. Dokuz Eylül Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 9(2). 135-173.

Ural, S. (2014). Balkanlarda Aşırı Milliyetçiliğin Gölgesinde Kosova ve Bağımsızlık. Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5(1). 149-180.

Yağcılar, Mahir, "Kosova Türkleri", Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi, (2008). https://tasam.org/tr-TR/Icerik/3733/Kosova_turkleri adresinden alınmıştır. Erişim Tarihi: 11-05-2022

Yerasimos, S. (1994). Milliyetler ve Sınırlar: Balkanlar, Kafkasya ve Ortadoğu. Tekeli Ş (Çev)., İstanbul: İletişim Yayınları.

Yow, V. R. (2005). Recording Oral History: A Guide For The Humanities And Social Sciences. Walnut Creek, Ca: Altamira Press.

Yurtdışı Türkler ve Akrabalar Topluluklar Başkanlığı, (2022). Kosovalı Türklerin Yükselen Sesi: Tan Gazetesi. https://www.ytb.gov.tr/haberler/Kosovali-turklerin-yukselen-sesi-tan-gazetesi-573 adresinden alınmıştır. Erişim Tarihi: 03-08-2022.

Zengin, M. ve Topsakal, C. (2008). "Kosova Eğitim Sistemi ve Türkiye Eğitim Sistemi ile Karşılaştırılması". Karadeniz Araştırmaları, 18, 107-1.

YAZILI BASINDA
DERGİCİLİK

DOÇ. DR. AYŞE ÇATALCALI CEYLAN

EĞİTİM
yayınevi

YAZILI BASINDA DERGİCİLİK

Doç. Dr. Ayşe Çatalcalı Ceylan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-82-0
1. Baskı, Mayıs 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

YAZILI BASINDA DERGİCİLİK
Doç. Dr. Ayşe Çatalcalı Ceylan
X+156 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-82-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

ATILGAN, S., (1999), **Basın İşletmeciliği,** İstanbul: Beta Yayınları.

AYCAN, M., (2013), **"Spor Dergilerinde Yaratılan Kalıpyargılar Ve Kimlik: Four For Two Ve Futbol Extra Dergileri Üzerine Bir Araştırma",** Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü Bitirme Tezi, Danışman: Ayşe Çatalcalı, İzmir, S.79.

AYDEMİR E., (2012), **Çevrimiçi Bulmaca Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarısına ve Öğrenmenin Kalıcılığına Etkisi,** Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.VI-VII

AYTAÇ, Ö., (2006). **Tüketimcilik ve Metalaşma Kıskacında Boş Zaman.** Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 11(1): 28.

BAUDRILLARD, J., (1997). **Tüketim Toplumu**. Çev. Hazal Deliceçaylı & Ferda Keskin, İstanbul: Ayrıntı Yay.

BÜLBÜL, A. R., (2001) **Haberin Anatomisi ve Temel Yaklaşımlar,** Ankara: Nobel.

CİNAN S., (2010), **Sudoku Bulmacasında Zihinsel Adımlar: Hariç Tutma ve Dahil Tutma Taktikleri,** Türk Psikoloji Dergisi, Aralık 2010, 25 (66), 42-52.

ÇAKIR, E., (2013), **Akademik Dünyanın Kentsel İmgelerinden Mitolojik Simgelerine Üniversite Logoları,** Milli Folklor Dergisi, Sayı: 25: 97, 53-69.

ÇAKMAK, M. M., (2013) **Belediye Logoları Hakkında Bazı Düşünceler,** Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XVII, Sa. 1-2, 1315-1326.

ÇAMDERELİ, M ve GÜRER, M., (2008), **Futbolda Görsel Kimlik Öğesi olarak Kulüp Armaları,** İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, Sayı: 26, Kış-Bahar, s. 135-168

ÇATALCALI, A. ve ÖNÜR, N., (2001) **"Cumhuriyet Kadınının İnşasında Dergilerin Önemi".** Medyanın Manipülasyon Gücü Sempozyumu, Eskişehir: Anadolu Üniv. 11-13 Nisan 2001.

ÇATALCALI, A., (2005), **Masal Dünyasında Gündelik Yaşamın Temsili: Dünya Masalları ve Türk Masallarının Karşılaştırmalı Anlambilimsel Çözümlemesi",** İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi, 2. Uluslararası Çocuk ve İletişim Kongresi: İletişimin Çocuğa Etkisi, 4-6 Nisan 2005, 1(1), 959-976.

ÇATALCALI, A., (2005). **"Amerikan National Geographic Kids Dergisi Örneğinde, Küresel Coğrafyalar, Küresel Değerler Ve Çocuk Kimlikleri**, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Uluslararası Hakemli Dergisi, Ege İngiliz ve Amerikan İncelemeleri Dergisi, Intractıons, 15(1), 25-46, İzmir.

ÇATALCALI, A., (2005). **Kültürlerarası İletişim Sürecinde Kadın Dergileri: Batılı Kadın Kimliğinin Türk Hanımeli Dergisinde İnşası(1948-1951),** Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Uluslararası Hakemli Dergisi, Ege İngiliz ve Amerikan İncelemeleri Dergisi, Intractions, 14(2), 115-135. İzmir.

ÇATALCALI, A., (2007), **"Medyada Duygusal Zeka Yönetimi: Aşk, Sevgi ve Dostluk Mitlerinin Temsili",** 1. Uluslararası Duygusal Zeka ve İletişim Sempozyumu: Profesyonel Yaşamda Mükemmellik Vizyonu, 2(2), 717-728.

ÇATALCALI, A., (2007), **'Küresel İktidarın Politik Sembolleri: Time Dergisi Örneği'**, 1.Uluslararası Medya ve Siyaset Sempozyumu, 15-17 Kasım 2007, 2(2), 1003-1014, İzmir.

ÇATALCALI, A., (2007). **Coğrafya Dergilerinde, Geçmiş Şimdi Ve Geleceğin Topografyası: Atlas Dergisi Reklamlarında Kullanılan, Nostaljik Öğelerin Analizi,** EÜ Edebiyat Fakültesi, Amerikan Kültürü ve Edebiyatı Bölümü 11. Uluslararası Kültürel Çalışmalar Sempozyumu, 9-10-11 Mayıs 2007, 47-66, İzmir.

ÇATALCALI, A., (2009) **"Futbol Haberlerinde Yaratılan Stereotipler Ve Oluşturulan Cinsel Kimlikler',** Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Hakemli Yeni Düşünceler Dergisi (5), 107-121, İzmir.

ÇATALCALI, A., (2009). **"Okul Öncesi Dönem Çocuk Hikâye Kitapları Stereotipler ve Kimlikler"** Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(1), 13-27, Burdur.

ÇATALCALI, A., (2014), **"Fitness Dergilerinde Beden Kullanımı: Formsante ve Women's Health Dergileri",** Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Dergisi, 2(4), 8-29.

ÇATALCALI, A., (2015), **Romantizm, Fantazya ve Rasyonalite: Evlilik Dergileri ve Evlilik Web Siteleri,** Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8/1: 37-55.

ÇATALCALI, A., (2015), **"Magazin Haberlerinde Toplumsal Cinsiyet Temsili: Alem, Hafta Sonu ve Şamdan Plus Dergilerinin Anlambilimsel Analizi,** 1. Uluslararası Çukurova Kadın Çalışmaları Kongresi, Türkiye'de ve Dünyada Kadın Araştırmaları, 1(1), 35-41, Adana.

ÇATALCALI, A., (2016), **"Tüketim, Toplumsal Cinsiyet ve Kadın: 1963-1964 Yılları Hayat Dergisi Reklamlarının Göstergebilimsel Analizi",** Medyada Toplumsal Cinsiyet Okumaları, Ed: Dilek Takımcı ve İlknur Gürses, EÜ Yayınları: İzmir.

ÇETİNKAYA, T., (2014), **Türkiye'de Sinema Dergilerinin Tarihine Hızlı Bir Bakış,** http://www.tsa.org.tr/yazi/ yazidetay/18/turkiye-de-sinema-dergilerinin-tarihine-hizli-bir-bakis, Erişim Tarihi: 14 Ekim 2015.

ÇIĞ, Ü., (2010), **Haberin Anlatı Yapısı: Modern Haber Metinlerinde Bilginin Örgütlenişi ve İşlevi,** İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.

DEMİRAY, Ö., (2013), **Dergi Tasarımının Temel Özellikleri ve Doğan Medya Grubu Dergileri Kapak Tasarımı Üzerine Bir Araştırma,** Danışman: Ayşe Çatalcalı, Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü Bitirme tezi, İzmir.

DEMİRCİ, F., (2006), **Kadro Hareketi ve Kadrocular,** Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı:15: 35-54.

DEMİREL, F., (2011), **Cumhuriyet'in İlk Yıllarında Okuyucu Mektupları**, http://www.sanatsalhaber.com/yazi.asp?id= 636, Erişim tarihi: 16.04.2016.

DENLİ, S., (1997). **Göstergebilim Açısından Grafik Gösterge Anlamlarının İncelenmesi.** Konya: Selçuk Üniversitesi Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi.

DÜZTEPE, T., (2005). **Popüler Kültür Ürünü Olarak Gazetelerin Astroloji Köşelerinin Değerlendirilmesi,** Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

EĞRİBEL, E., (1987), **Çizgi Roman Olayı ve Toplum,** http://tjs.istanbul.edu.tr/wp-content/uploads/2016/01/16109-35520-1-SM.pdf, Erişim tarihi: 5 Nisan 2017.

ELDEM, M. ve ÖZDEM, Ö. O., (2015). **Reklamda Görsel Tasarım: Yaratıcılık ve Sanat**, İzmir: Say Yay.

ERASLAN, P., (1993), **Kitle Kültüründe Magazin Dergilerinin İşlevi Ve Türkiye Sürecine Bir Örnek: Hayat Dergisi (1956-1978),** İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi.

ERSÖZ, S., (1993). **Türkiye'de Grafik Sanatların Gelişimi ve Grafik Sanatçıları (1923-1993),** Ankara: Gazi Üniversitesi Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

FRAZER E., (1987). **Teenage Girls Reading Jackie**. Media, Culture and Society, 9, 407-425.

GEDİK, Ş. E., (2016), **Görsel İletişim Tasarımı Açısından Turkuvaz Medya Dergi Logolarının Analizi,** Danışman: Ayşe Çatalcalı, Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü Bitirme Tezi, İzmir.

GENCEL-BEK, Mine &Mutlu Binark, (2000) **Medya ve Cinsiyetçilik,** Ankara Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi, Ankara.

GÖNENÇ, YAPAR, A., (1999), **Fransa'da Ve Türkiye'de Dergicilik Olgusu Ve Kadın Dergilerinin Karşılaştırılması,** İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayımlanmamış Doktora Tezi.

GÖNENÇ, YAPAR, A., (2007), **Türkiye'de Dergiciliğin Tarihsel Gelişimi,** İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, Sayı: 29. 63-78.

GROW, G., http://aejmcmagazine.bsu.edu/Testfolder/ postercovers/Default.htm, **An Annotated Portfolio of Poster Covers on Magazines, 1920s to 1990s,** Erişim tarihi: 18 Nisan 2009.

HAMAMCI, Z., MURAT, M., ve ark.(2008), **"Bir İçerik Analizi Örneği: Güzin Abla Köşesine Gelen Mektuplar ve Bu Mektuplara Verilen Yanıtların İncelenmesi",** Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, 23: 63-68.

HARLAK, Hacer., (1993). **"Çeşitli Turistlere İlişkin Bilişsel Kategoriler ya da Kişisel Yapılar",** EÜ Psikoloji Semineri Dergisi, İzmir: EÜ

HAYDAROĞLU, M., (2001), **101 Dergi, Dünden Bugüne Türkiye'nin Dergileri**, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

IŞIK, O., (1994).**"Değişen Toplum/Mekân Kavrayışları: Mekânın Politikleşmesi, Politikanın Mekânlaşması**, İstanbul: Birikim, Toplum ve Bilim Dergisi, 64-65 Güz-Kış.

IŞIKLI, S., (2012). **Grafik Tasarımda Logo ve Amblemin Sektörlere Göre Renk Algısı,** Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Güzel Sanatlar Ana sanat Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

JOHNSON S. ve PRİJATEL P., (2007), **The Magazine From Cover To Cover,** New York, Oxford: Oxford Uni.Press.

KABACALI, A., (2000), **Türkiye'de Matbaa Basın ve Yayın**, İstanbul: Literatür.

KABAŞ, S., (2007), **Günümüz Türk Basınında Gazeteciler Bağlamında Söyleşilerin Nitel Bir Değerlendirmesi,** Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.

KARADEMİR, Ç., (2014), **Güzin Abla Köşesi'nin Akılcı Duygusal Davranışçı Yaklaşımın Temel Kavramları Açısından İncelenmesi,** Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi, 4(2), 11-43.

KARADUMAN, B., (2007), **Bir Derginin Görsel Kimlik Tasarımında Biçim Ve İçerik İlişkisi Açısından Tipografinin Önemi,** Mersin: Mersin Üniversitesi Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi.

KARADUMAN, M., (2009), **Yeni İletişim Teknolojileri Bağlamında Haber Üretim Süreci ve Haberin Yapısı: Doğan ve Doğuş Grubu Örneği,** Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Doktora Tezi, İzmir.

KASIM, M., (2008), **Radyo ve Televizyonda Röportajın Sistematiği,** Selçuk İletişim Fakültesi Dergisi, Cilt 5, Sayı: 3: 184-195.

KAYAR, A., (2010), **Hürriyet Gazetesi Özelinde Gazetelerin Birinci Sayfalarında Haber Dağılımı ve Haber Dilinin 60 Yıllık Değişiminin İncelenmesi,** İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

KAYAYERLİ, F. D., (2012), **Türkiye'de Röportaj Geleneği Bağlamında Yaşar Kemal'in Röportajları Üzerinden Nitel Bir Değerlendirme,** İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

KEŞ, Y., (2006), **"e-grafik.net" Elektronik Dergi Tasarımı,** Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanatta Yeterlilik Tezi, Ankara.

KILIÇ, D., (2003), **Haber Yapım Sürecinde Editör ve Editöryel Sistem Hürriyet Gazetesi Örneğinde Bir Laboratuvar Çalışması,** Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir.

KILIÇ, D., (2007). **"Türk Basınında İran Nükleer Krizi'nin Sunumu: Haberin Çerçevelenmesi",** Galatasaray üniversitesi "İleti-ş-im" dergisi, Sayı: 6, Haziran.

KOÇEL, T., (1998), **İşletme Yöneticiliği,** İstanbul, Beta Yayınları.

KONGAR, E., (1996). **Toplumsal Değişme Kuramları ve Türkiye Gerçeği,** İstanbul: Remzi.

LUTZ, A. C. ve COLLİNS, J. L., (2005). **National Geographic'i Doğru Okumak**, (Çev.) Mefkure Bayatlı, İstanbul: Agora Yay.

MACRAE, N.C; STANGOR, C.; HEWSTONE, M.(Ed). (1996). **Stereotypes And Stereotyping,** New York, London: Guilford Press., s.85

MUTLU, N., (2009), **Popüler Kadın Dergilerinde Kadın Temsili Örnek Olay: Cosmopolitan Dergisi,** Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.

MUTLU. R., **"Çağdaşlaşmanın Temel Ölçütleri",** Cumhuriyet, 6 Ağustos 1998.

OLGUNDENİZ, SÜNBÜL, S. ve ÇATALCALI, A., (2011), **Dergi Kapaklarında Kullanılan Haber Başlıklarının Dili ve Söylemi: Diyet ve Moda Haberleri Aracılığıyla Oluşturulan Kadın Kimlikleri,** Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi, 7(1), 174-191.

OLUÇ, M., (1984). **İletişim Olayları ve Türk Basının Sorunları-Türk Basınında İşletmecilik**, İstanbul, Gazeteciler Cemiyeti Yayınları.

ÖZCAN, M., (1996), **Başlangıcından Günümüze Türkiye'de Haftalık Haber Dergiciliğinin Gelişim Evreleri (Akis Dergisi Örneği),** İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

ÖZMEN, M. B., (2006). **Reklamda Grafik Tasarımcılığı.** Konya: Selçuk Üniversitesi Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

ÖZTÜRK, G., (2015), **Yazılı Basın İşletmelerinde Çalışma İlişkileri: Elele Dergisi Örneği,** Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü Bitirme Tezi, Danışman: Ayşe Çatalcalı, 2015.

PINARCI, A. G., **Kadın Dergileri,** http://e-bulten.library.atilim.edu.tr/sayilar/2013-03/images/Kadin-dergileri.pdf, 1-16. Erişim tarihi: 5 Nisan 2017.

SMİTH. Antony D., (1996), **Toplumsal Değişme Anlayışı, İşlevselci Toplumsal Değişme Kuramının Bir Eleştirisi,** Çev. Ülgen Oskay, Gündoğan Yayınları, Ankara.

SÖZEN, E., (1999), **Söylem Belirsizlik, Mübadele, Bilgi/Güç ve Refleksivite,** Paradigma, İstanbul.

SUCU, M., (2003). **"Sayfa Düzeni",** (Der) Sevda Alankuş, Gazetecilik ve Habercilik, Habercinin El Kitabı Dizisi: 4, IPS İletişim Vakfı Yayınları: 7, İstanbul.

SUNGUR, S., (2012) **Türkiye'de En Çok Tercih Edilen Vakıf Üniversitelerinin Görsel Kimlik Tasarımlarının Analizi,** The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication, TOJDAC, July, Volume 2, Issue 3, 54-63.

ŞİMŞİROĞLU, S., (2002). **Yazılı Basında Haber Sunumunda Mizanpajın Habere Etkisi**. İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

TAŞÇI, A., (1985). **Marka ve Amblemler.**, zogue.net: http://www.zogue.net/makaleler/11594-amblem-logo-marka-renk, Erişim tarihi: 17 Mart 2009.

TAŞDEMİR, P. Y., (2004), **Tasarımda Stereotipi,** Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

TEPECİK, A., (1994). **Grafik Tasarlama İlkelerine Dayalı Tasarım Yöntem ve Teknikleri.** Ankara: Gazi Üniversitesi Doktora tezi.

TEPECİK, A., (2002). **Grafik Sanatlar.** Ankara: Detay&Sistem Ofset.

TEZCAN, M. T., (1997). **Türk Kişiliği Ve Kültür-Kişilik İlişkileri,** T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

TILIÇ, D. L., (1998) **Utanıyorum Ama Gazeteciyim, Türkiye Ve Yunanistan'da Gazetecilik**, İstanbul: İletişim Yay.

TİKBAŞ, F., (2011). **Kültür, Eğitim ve Kültür Ekonomisi Kapsamında Bulmacaların İşlevleri,** Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Türkçe Sözlük, (1988), Yeni Baskı, TDK, Ankara.

TÜRKOĞLU, N., (2004), **Toplumsal İletişim: İletişim Bilimlerinden Kültürel Çalışmalara Tanımlar, Kavramlar, Tartışmalar**, İstanbul: Babil Yay.

UÇAN, B., (2013), **Türkiye'de Karikatürün Dijital Dönüşümü: Uykusuz Dergisi,** The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication - TOJDAC July 2013 Volume 3 Issue 3, http://www.tojdac.org/tojdac/VOLUME3-ISSUE3_files/tojdac_v03i305.pdf, Erişim tarihi: 16 Ekim 2015.

UÇAR, T. F., (2004). **Görsel İletişim ve Grafik Tasarım,** İstanbul: İnkılap Kitabevi.

UNGAN, S., ve YİĞİT, F., (2014), **Geçmişten Günümüze Türkiye'de Süreli Çocuk Yayınları,** Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi, 10, 184-198.

YAMAN, F., (2014). **Reklamın 5 M'si**, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım.

YERKAN, M., (2010), **Türkiye'deki Üniversitelerin Amblemleri,** Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

YEŞİLTUNA, Çiftçi, D., (1994), **Kentlileşme sürecinde bireylerin siyasal değer tutum ve davranışlarına aile yapısının etkisi,** Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İzmir.

YILDIZ, C., (2000). **Yazılı Basında Metin ve Manşet–Basın Dili Üzerine Bir Araştırma**, İstanbul: Teknik Yay.

YILMAZ, M. Ve SAYMALI, M., (2013), **Göstergebilimsel Yöntem Işığında Otomotiv Firmalarının Amblemlerinin Çözümlenmesi,** İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimleri Dergisi, Yıl:2012, Sayı: 23, 167-179.

YİĞİTBAŞI, K. G., (2014). **Türkiye'de Çocuk Dergiciliği: TRT Çocuk Dergisi Örneği,** Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 5, Nisan: 37-56.

ADANALI, T. (Çev.), **Dergi Kapakları: Gazetecilik mi yoksa İllüstrasyon mu?** Foto Muhabirleri Derneği, Çev.: Tolga Adanalı, Poytner online, http://pro.fmd.org.tr/?gt=artdetay &artid=21, Erişim tarihi: 3 Mart 2013.

ATAMTÜRK, Ü., A., (2003), **Medya İçeriği Olarak Yıldız Falı Analizi Örnek: "Elle" Dergisi Yıldız Falı Sayfasının Çözümlenmesi,** İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 17(1), 71-87, http://www.journals.istanbul.edu.tr/iuifd/ article/ viewFile/1019014499/1019013714, Erişim tarihi: 17.04.2017.

(…),http://www.zoque.net/makaleler/11594-amblem-logo-marka-renk/, Erişim tarihi: 10 Aralık 2010.

(…), http://lidya.hacettepe.edu.tr/~b0152659/public_html/ eskiturklerdedamga.htm, Erişim tarihi: 7 Mart 2009.

(…), http://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0ktibas_dergisi, Erişim tarihi: 3 Mart 2013.

(…), http://tr.wikipedia.org/wiki/Piktogram, Erişim tarihi: 8 Mart 2009.

(…), http://www.dergiler.gen.al/edebiyat_kultur_sanat_ dergileri.php, Erişim tarihi: 3 Mart 2013.

(…), http://www.fotoritim.com/yazi/yolculuk-dergisi, Erişim tarihi: 4 Mart 2014.

(…), http://www.huffingtonpost.com/2008/04/21/richard-stolley-79-year-o_n_97758.html, Richard Stolley'in fotoğrafı alınmıştır, Erişim tarihi: 19 Nisan 2009.

(…), http://www.kultur.gov.tr/TR,31284/issn-nedir.html, Erişim tarihi: 11 Şubat 2014.

(…), http://www.ykykultur.com.tr/dergi/?makale=609&id=83, Erişim tarihi: 8 Nisan 2015.

(…), https://www.doganburda.com/Files/PdfDokuman/19-11-2013-13-41-16Ekonomist%20y.pdf, Erişim tarihi: 8 Nisan 2015.

(…), http://kurumsal.dogangazetecilik.com/kurumsal_yonetim_menu_3_3.asp), Erişim tarihi: 2 Mayıs 2017.

(…), http://tr.wikipedia.org/wiki/Ayd%C4%B1nl%C4%B1k_ (dergi), Erişim tarihi: 3 Mart 2013.

(…), https://tr.wikipedia.org/wiki/Bulmaca, Erişim Tarihi: 17 Kasım 2015.

(…), http://www.on5yirmi5.com/haber/yasam/dogal-yasam/11050/zeka-gelisimi-icin-bulmaca-cozun.html, Erişim tarihi: 17 Kasım 2015.

(…), https://en.wikipedia.org/wiki/Crossword, Erişim Tarihi: 17 Kasım 2015.

(….), http://lidya.hacettepe.edu.tr/~b0152659/public_html/ eskiturklerdedamga.htm, Erişim tarihi: 3 Mart 2009.

(….), Ekonomi ve Finans dergileri: Takip için en iyi 13 yayın, https://konupara.com/ekonomi/ekonomi-finans-dergileri-19251/

SÜRDÜRÜLEBİLİR DAVRANIŞSAL

PAZARLAMA MODELİ

DR. FUNDA DEMİROĞLU
DR. TOLGA ULUSOY

EĞİTİM
yayınevi

SÜRDÜRÜLEBİLİR DAVRANIŞSAL PAZARLAMA MODELİ

Dr. Funda Demiroğlu, Dr. Tolga Ulusoy

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-64-6
1. Baskı, Mayıs 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
SÜRDÜRÜLEBİLİR DAVRANIŞSAL PAZARLAMA MODELİ
Dr. Funda Demiroğlu, Dr. Tolga Ulusoy
VIII+196 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-64-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Adaiem, N., ve Dayı, F. (2022). Financial Risk Analysis in Renewable Energy Companies. Quantrade Journal of Complex Systems in Social Sciences, 4(2), 44-50.

Adel, M. M. (2012). Downstream ecocide from upstream water piracy. American Journal of Environmental Sciences, 8(5), 528.

Adesida, I. E., and Okunlola, J. O. (2015). Effects of community participation on the sustainability of rural infrastructure in Ondo State, Nigeria. Asian Journal of Agricultural Extension, Economics & Sociology, 7(1), 1-9.

Aguilar-Rivera, N. (2020). Green gross domestic product (Green GDP) and sustainable development. Reduced inequalities, 1-15.

Akandere, G. (2021). Dijitalleşme Düzeyi Ve Yeşil Lojistik Uygulamaların Lojistik Performansa Etkisi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi, 11*(4), 1979-2000.

Akıllı H., Kemahlı Garipoğlu F., Okudan K. Ve Polat F. (2008). Ekolojik Ayak İzinin Kavramsal İçeriği ve Akdeniz Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde Bireysel Ekolojik Ayak İzi Hesaplaması. Akdeniz İİBF Dergisi, 8(15), 1 - 25.

Akpınar, M. Sosyal Pazarlama Nedir? Başarılı Örnekleri, Erişim Tarihi: 10 Eylül 2023, https://mehmetakpinar.com/sosyal-pazarlama-ve-ornekleri-pazarlamanin-toplumsal-gucu/

Akyüz, İ. (2006). Mobilya satın almada tüketici davranışlarını etkileyen psikolojik, sosyo-psikolojik ve sosyo-kültürel faktörlerin incelenmesi.

Al Mamun, A., Hayat, N., Malarvizhi, C. A. N., and Zainol, N. R. B. (2020). Economic and environmental sustainability through green composting: A study among low-income households. Sustainability, 12(16), 6488.

Alabay, M. N. (2010). Geleneksel Pazarlamadan Yeni Pazarlama Yaklaşımlarına Geçis Süreci. *Suleyman Demirel University Journal of Faculty of Economics & Administrative Sciences, 15*(2), 213-235.

Al-Jayyousi, O. R. (2003). Greywater reuse: towards sustainable wate management. Desalination, 156(1-3), 181-192.

Allam, Z., Sharifi, A., Bibri, S. E., Jones, D. S., & Krogstie, J. (2022). The metaverse as a virtual form of smart cities: Opportunities and challenges for environmental, economic, and social sustainability in urban futures. Smart Cities, 5(3), 771-801.

Alola, A. A., Saint Akadiri, S., Akadiri, A. C., Alola, U. V., and Fatigun, A. S. (2019). Cooling and heating degree days in the US: the role

of macroeconomic variables and its impact on environmental sustainability. Science of The Total Environment, 695, 133832.

Altunışık, R., Özdemir, Ş. ve Torlak, Ö. (2012). *Modern pazarlama*. İstanbul: Değişim Yayınları

Altunışık, R., Özdemir, Ş. ve Torlak, Ö. (2017). *Pazarlama ilkeleri ve yönetimi*. İstanbul: BETA.

Altunöz, U. ve Altunöz, H. (2018). *Davranışsal ekonomi (nörofinans).* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Amin, S., Li, C., Khan, Y. A. and Bibi, A. (2022). Fishing grounds footprint and economic freedom indexes: Evidence from Asia-Pacific. Plos one, 17(4), e0263872.

Amoroso, R. O., Pitcher, C. R., Rijnsdorp, A. D., McConnaughey, R. A., Parma, A. M., Suuronen, P. and Jennings, S. (2018). Bottom trawl fishing footprints on the world's continental shelves. Proceedings of the National Academy of Sciences, 115(43), E10275-E10282.

Angner, E., and Loewenstein, G. (2007). Behavioral Economics. *Handbook Of The Philosophy Of Science: Philosophy Of Economic*, 641-690.

Armutlu, C. E. (2006). İlişkisel Pazarlamanın Teorik Temelleri: Etkileşim Ve Şebeke Yaklaşımları. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, (2), 1-16.

Arto, I., Cazcarro, I., Garmendia, E., Ruiz, I., and Sanz, M. J. (2022). A new accounting framework for assessing forest footprint of nations. Ecological Economics, 194, 107337.

Auclair, E., and Fairclough, G. (Eds.). (2015). Theory and practice in heritage and sustainability: Between past and future. Routledge.

Ayres, R. U., and Kneese, A. V. (1969). Production, consumption, and externalities. The American economic review, 59(3), 282-297.

Ayvaz, İ. (2012). Sosyal pazarlama ve sosyal pazarlamanın ahlaki boyutlarına yönelik tutumların incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çankırı.

Ayyıldız, H., ve Genç, K. Y. (2010). Çevreye Duyarlı Pazarlama: Üniversite Öğrencilerinin Çevreye Duyarlı Pazarlama Uygulamaları ile İlgili Tutum Ve Davranışları Üzerine Bir Araştırma. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12*(2), 505-527.

Baig, M. I., Yadegaridehkordi, E., and Nizam Bin Md Nasir, M. H. (2023). Influence Of Big Data Adoption On Sustainable Marketing And Operation Of Smes: A Hybrid Approach Of SEM-ANN. *Management Decision.*

Bakırtaş, H. (2019). Hizmetlerin pazarlanması. Z. B. Erdoğan (ed), Pazarlama ilkeler ve yönetim içinde (s. 372-400). Ekin Yayıncılık.

Barnidge, M., Sherrill, L. A., Kim, B., Cooks, E., Deavours, D., Viehouser, M., ... and Zhang, J. (2022). The effects of virtual reality news on learning about climate change. Mass Communication and Society, 25(1), 1-24.

Bašan, L., Kapeš, J., and Brolich, L. (2021). Sustainable Marketing Factors: Impact On Tourist Satisfaction And Perceived Cultural Tourism Effects. *Ekonomski vjesnik: Review of Contemporary Entrepreneurship, Business, and Economic Issues, 34*(2), 385-400.

Bastianoni, S., Galli, A., Niccolucci, V., and Pulselli, R. M. (2006). The ecological footprint of building construction. The Sustainable City IV: Urban Regeneration and Sustainability, 345, 356.

Başeğmez, H. (2019). Üretim fonksiyonunun kestirimi üzerine bir çalışma. Yayınlanmamış Doktora Tezi Marmara Universitesi, İstanbul.

Baumgärtner, S., and Quaas, M. (2010). What is sustainability economics?. Ecological Economics, 69(3), 445-450.

Bayhantopcu, E., and Aymerich Ojea, I. (2024). Integrated sustainability management and equality practices in universities: A case study of Jaume I University. International Journal of Sustainability in Higher Education, 25(3), 631-648.

Beare, D., Buslovich, R., and Searcy, C. (2014). Linkages between corporate sustainability reporting and public policy. Corporate Social Responsibility and Environmental Management, 21(6), 336-350.

Banerjee, A., Meena, R. S., Jhariya, M. K., and Yadav, D. K. (Eds.). (2021). Agroecological footprints management for sustainable food system (p. 514). Singapore: Springer.

Birkeland, J. (2014). Sustainable Development: Principles and Practice. Routledge.

Blake, B. F., Valdiserri, C. M., Neuendorf, K. A., and Valdiserri, J. N. (2007). The Online Shopping Profile In The Cross-National Context: The Roles Of Innovativeness And Perceived Innovation Newness. *Journal of International Consumer Marketing, 19*(3), 23-51.

Blattberg, R. C., and Sen, S. K. (1974). Market Segmentation Using Models Of Multidimensional Purchasing Behavior: A New Segmentation Strategy Designed To Provide Better Information To The Marketing Decision Maker. *Journal of Marketing, 38*(4), 17-28.

Bollen, J., Mao, H., and Zeng, X. (2011). Twitter Mood Predicts The Stock Market. *Journal Of Computational Science, 2*(1), 1-8.

Borden, R. J. (2017). Psychological dimensions of sustainability: minding the future from a human-ecological perspective. Current Opinion in Environmental Sustainability, 25, 45-49.

Borucke, M., Moore, D., Cranston, G., Gracey, K., Iha, K., Larson, J., Lazarus, E., Morales, J. C., Wackernagel, M., and Galli, A. (2013). Accounting for demand and supply of the biosphere's regenerative capacity: The National Footprint Accounts' underlying methodology and framework. Ecological Indicators, 24, 518-533.

Bozbay, Z. (y.y.). *Pazarlama stratejileri*. İstanbul Üniversitesi Açık Ve Uzaktan Eğitim Fakültesi. https://ww4.ticaret.edu.tr/sbe/wp-content/uploads/sites/129/2020/03/pazarlamastratejileri_%C4%B0stanbul-%C3%9Cniv.pdf

Bozkurt, B. (2008). Hizmet Pazarlamasında Müşteri Memnuniyeti Ve Kütüphane Hizmetlerinde Bir Uygulama: Muğla Üniversitesi Merkez Kütüphanesi Örneği. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Brown, S., and Vacca, F. (2022). Cultural sustainability in fashion: reflections on craft and sustainable development models. Sustainability: Science, Practice and Policy, 18(1), 590-600.

Bruckner, M., Fischer, G., Tramberend, S., and Giljum, S. (2015). Measuring telecouplings in the global land system: A review and comparative evaluation of land footprint accounting methods. Ecological Economics, 114, 11-21.

Brundtland, G. H. (1987). Our Common Future: Report of the World Commission on Environment and Development. United Nations.

Burton, D. (2001). Critical Marketing Theory: The Blueprint?. *European Journal of Marketing, 35*(5/6), 722-743.

Burton, R. J., and Paragahawewa, U. H. (2011). Creating culturally sustainable agri-environmental schemes. Journal of Rural Studies, 27(1), 95-104.

Butler, C. (2002). Inequality and sustainability.

Butler, S. J., Vickery, J. A., and Norris, K. (2007). Farmland biodiversity and the footprint of agriculture. Science, 315(5810), 381-384.

Calu, A., Negrei, C., Calu, D. A. S., and Viorel, A. (2015). Reporting of Non-Financial Performance Indicators–A Useful Tool for a Sustainable Marketing Strategy. *Sustainable Business Marketing, 17*(40), 977-993.

Calvo-Porral, C. (2019). The Role Of Marketing In Reducing Climate Change: An Approach To The Sustainable Marketing Orientation. *Climate Change and Global Development: Market, Global Players and Empirical Evidence*, 261-283.

Camerer, C. F. (2006). Behavioral Economics.

Capatina, A., Micu, A., Cristache, N., and Micu, A. E. (2017). The İmpact Of A Trend Pattern For Sustainable Marketing Budgets On Turnover Dynamics (A Case Study). *Contemporary Economics, 11*(3), 287-302.

Chamorro, A., and Bañegil, T. M. (2006). Green Marketing Philosophy: A Study Of Spanish Firms With Ecolabels. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management, 13*(1), 11-24.

Chapagain, A. K., and Hoekstra, A. Y. (2011). The blue, green and grey water footprint of rice from production and consumption perspectives. Ecological economics, 70(4), 749-758.

Charter, M., & Tischner, U. (Eds.). (2017). Sustainable solutions: developing products and services for the future. Routledge.

Chen, Y., Lyulyov, O., Pimonenko, T., and Kwilinski, A. (2023). Green development of the country: Role of macroeconomic stability. Energy & Environment, 0958305X231151679.

Choi, S., and Ng, A. (2011). Environmental and economic dimensions of sustainability and price effects on consumer responses. Journal of business ethics, 104, 269-282.

Chomova, K. (2022). Evolution Of Sustainability In Marketing, file:///C:/Users/User/Downloads/Evolutionofsustainabilityinmarketing.pdf

Chou, S. F., Horng, J. S., Liu, C. H., Yu, T. Y., and Kuo, Y. T. (2022). Identifying The Critical Factors For Sustainable Marketing In The Catering: The Influence Of Big Data Applications, Marketing Innovation, And Technology Acceptance Model Factors. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 51, 11-21.

Chukalla, A. D., Krol, M. S., and Hoekstra, A. Y. (2015). Green and blue water footprint reduction in irrigated agriculture: effect of irrigation techniques, irrigation strategies and mulching. Hydrology and earth system sciences, 19(12), 4877-4891.

Clark, G., Kosoris, J., Hong, L. N., and Crul, M. (2009). Design for sustainability: current trends in sustainable product design and development. Sustainability, 1(3), 409-424.

Colantonio, A. (2011). Social sustainability: Exploring the linkages between research, policy and practice. In European Research on Sustainable Development: Volume 1: Transformative Science Approaches for Sustainability (pp. 35-57). Berlin, Heidelberg: Springer Berlin Heidelberg.

Colombo, E., and Mattarolo, L. (2017). Energy and development: the role of academia in education, research, and technological cooperation for sustainability. Wiley Interdisciplinary Reviews: Energy and Environment, 6(1), e215. to discourses of professional learning. Environmental education research, 13(2), 265-285.

Coric, D. S., Lucic, A., Brecic, R., Sevic, A., and Sevic, Z. (2020). An Exploration of Start-ups' Sustainable Marketing Orientation (SMO). *Industrial Marketing Management*, 91, 176-186.

Corral-Verdugo, V. (2010). The psychological dimensions of sustainability. In Environmental psychology: New developments (pp. 63-90). Nova Science Publishers, Inc.

Corral-Verdugo, V., Frías-Armenta, M., and García-Cadena, C. H. (2013). Introduction to the psychological dimensions of sustainability. In Psychological Approaches to Sustainability: Current Trends in Theory, Research and Applications (pp. 3-18). Nova Science Publishers, Inc..

Costanza, R., and Kubiszewski, I. (Eds.). (2014). Creating a sustainable and desirable future: Insights from 45 global thought leaders. World Scientific.

Čuláková, M., Vilčeková, S., Krídlová Burdová, E., and Katunská, J. (2012). Reduction of carbon footprint of building structures. Chem. Eng. Trans, 29(2012), 199-204.

Cunha, F. A. F. D. S., Meira, E., and Orsato, R. J. (2021). Sustainable finance and investment: Review and research agenda. Business Strategy and the Environment, 30(8), 3821-3838.

Çilesiz, A., ve Dayı, F. (2022). Examining the Financial Performance of Renewable Energy Companies Through a Hybrid Multi-criteria Decision Making Model. In International Conference on Energy and Environment Research (pp. 705-714). Cham: Springer Nature Switzerland.

D'Amato, A. (1997). The Politics of Ecocide. In International Law Studies (pp. 15-31). Brill Nijhoff.

Daly, H. E., and Farley, J. (2011). Ecological economics: Principles and applications. Island Press.

Davidson, M. (2010). Social sustainability and the city. Geography Compass, 4(7), 872-880.

Dayı, F., ve Yıldız, B. (2020). Banka Hizmet Kalitesinin Kurumsal İmaj, Müşteri Tatmini ve Tekrar Satın Alma Davranışı Üzerindeki Etkisinin Yapısal Eşitlik Modeli ile Analizi. İşletme Araştırmaları Dergisi, 12(1), 1-17.

Dayı, F., ve Çetin, Z. N. (2021). Kişilik Özelliklerinin Bireylerin Finansal Tutumları Üzerindeki Rolü. Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 12(3), 1234-1251. https://doi.org/10.36362/gumus.957658

De Girolamo, A. M., Miscioscia, P., Politi, T., and Barca, E. (2019). Improving grey water footprint assessment: Accounting for uncertainty. Ecological Indicators, 102, 822-833.

De Laurentiis, V., Galli, A., and Sala, S. (2022). Modelling the land footprint of EU consumption. Publications Office of the European Union, Luxembourg.

de Ruiter, H., Macdiarmid, J. I., Matthews, R. B., Kastner, T., Lynd, L. R., and Smith, P. (2017). Total global agricultural land footprint associated with UK food supply 1986–2011. Global environmental change, 43, 72-81.

Demir, K. A., Döven, G., ve Sezen, B. (2019). Industry 5.0 And Human-Robot Co-Working. *Procedia Computer Science, 158*, 688-695.

Denek, S. (2019). Sürdürülebilir Kalkınmadan Sürdürülemez Çevreye Doğru: Çevre–Kalkınma İkilemi. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 21(3), 817-842.

Dirik, D., Eryılmaz, İ., ve Erhan, T. (2023). Post-Truth Kavramı Üzerine Yapılan Çalışmaların Vosviewer İle Bibliyometrik Analizi. *Sosyal Mucit Academic Review, 4*(2), 164-188.

Dixon, A., Butler, D., Fewkes, A., and Robinson, M. (2000). Measurement and modelling of quality changes in stored untreated grey water. Urban Water, 1(4), 293-306.

Dovers, S. (1995). Information, sustainability and policy. Australian Journal of Environmental Management, 2(3), 142-156.

Driessen, M. (2021). Sustainable finance: An overview of ESG in the financial markets. Sustainable Finance in Europe: Corporate Governance, Financial Stability and Financial Markets, 329-350.

Dyllick, T., and Hockerts, K. (2002). Beyond the business case for corporate sustainability. Business strategy and the environment, 11(2), 130-141.

Eizenberg, E., and Jabareen, Y. (2017). Social sustainability: A new conceptual framework. Sustainability, 9(1), 68.

Erbaşlar, G. (2012). Yeşil Pazarlama. *Mesleki Bilimler Dergisi (MBD)*, *1*(2), 94-101.

Erbaşlar, G. (2014). *Pazarlama yönetimi*. Nobel Akademik Yayıncılık.

Ertan, Y. (2018). Türkiye'de Sürdürülebilirlik Raporlaması (2005-2017). Journal of Accounting and Taxation Studies, 11(3), 463-478.

Eryılmaz, G. A., Kılıç, O., ve Boz,İ, (2019). Türkiye'de organik tarım ve iyi tarım uygulamalarının ekonomik, sosyal ve çevresel sürdürülebilirlik açısından değerlendirilmesi. Yuzuncu Yıl University Journal of Agricultural Sciences, 29(2), 352-361.

Esmer, Y., and Dayı, F. (2016). Yönetimde Yeni Bir Paradigma: Etik liderlik. Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi, (57), 38-54.

Esmer, Y., and Dayı, F. (2017). Entrepreneurial Leadership: A Theoretical Framework. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 4(2), 112-124.

Eswaran, H., Lal, R., and Reich, P. F. (2019). Land degradation: an overview. Response to land degradation, 20-35.

Evli, S. (2018). Türkiye'de sürdürülebilir kalkınma ve yenilenebilir enerji kaynakları (Master's thesis, Namık Kemal Üniversitesi).

Ewing, B., Reed, A., Galli, A., Kitzes, J., and Wackernagel, M. (2010). Calculation methodology for the national footprint accounts. Global Footprint Network, 1-19.Chambers, N., Simmons, C., & Wackernagel, M. (2000). Sharing Nature's Interest: Ecological Footprints as an Indicator of Sustainability. London: Earthscan.

Fawehinmi, O., Yusliza, M. Y., Mohamad, Z., Noor Faezah, J., and Muhammad, Z. (2020). Assessing the green behaviour of academics: The role of green human resource management and environmental knowledge. International Journal of Manpower, 41(7), 879-900.

Ferdous, A. S. (2010). Applying The Theory Of Planned Behavior To Explain Marketing Managers' Perspectives On Sustainable Marketing. *Journal Of International Consumer Marketing, 22*(4), 313-325.

Fischer, G., Tramberend, S., Bruckner, M., and Lieber, M. (2017). Quantifying the land footprint of Germany and the EU using a hybrid accounting model.

Flint, R. W., and Flint, R. W. (2013). Basics of sustainable development. Practice of Sustainable Community Development: A Participatory Framework for Change, 25-54.

Fox, Karen F.A. and Kotler, Philip (l980). The Marketing of Social Causes: The First Ten Years. *Journal of Marketing*, *44*(4), Fall.

Franke, N., Hoekstra, A. Y., and Boyacioglu, H. (2013). Grey water footprint accounting: Tier 1 supporting guidelines.

Fridman, D., Biran, N., and Kissinger, M. (2021). Beyond blue: An extended framework of blue water footprint accounting. Science of The Total Environment, 777, 146010.

Fruchter, G. E., and Sigué, S. P. (2004). Managing Relational Exchanges. *Journal of Service Research, 7*(2), 142-154.

Fund, S. (2015). Sustainable development goals. Available at this link: https://www.un. org/sustainabledevelopment/inequality.

Gan, Y., Liang, C., Hamel, C., Cutforth, H., and Wang, H. (2011). Strategies for reducing the carbon footprint of field crops for semiarid areas. A review. Agronomy for Sustainable Development, 31, 643-656.

Garbie, I. H. (2015). Sustainability awareness in industrial organizations. Procedia Cirp, 26, 64-69.

Gazel, S. (2016). *Davranışsal finans (psikolojik eşik ve önyargılar).* Ankara: Detay Yayıncılık.

Gedik, Y. (2020). Sosyal, ekonomik ve çevresel boyutlarla sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kalkinma. Uluslararası Ekonomi Siyaset İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi, 3(3), 196-215.

Gedik, Y. (2020). Yeşil Pazarlama Stratejileri Ve İşletmelerin Amaçlarına Etkisi. *International Anatolia Academic Online Journal Social Sciences Journal, 6*(2), 46-65.

Geissdoerfer, M., Vladimirova, D., and Evans, S. (2018). Sustainable business model innovation: A review. Journal of cleaner production, 198, 401-416.

Getmidas.com

Gibson, R. B., Hassan, S., Holtz, S., Tansey, J., Whitelaw, G., & Morrison-Saunders, A. (2006). Sustainability assessment–criteria and processes. Journal of Environmental Assessment Policy and Management, 8(3), 399-401.

Goldsmith, E. B., and Goldsmith, R. E. (2011). Social influence and sustainability in households. International journal of consumer studies, 35(2), 117-121.

Gong, Y., Xiao, J., Tang, X., and Li, J. (2023). How Sustainable Marketing Influences The Customer Engagement And Sustainable Purchase Intention? The Moderating Role Of Corporate Social Responsibility. *Frontiers in Psychology, 14*, 1128686.

Goodland, R. (1995). The concept of environmental sustainability. Annual review of ecology and systematics, 26(1), 1-24.

Goodland, R., and Daly, H. (1996). Environmental Sustainability: Universal and Non-N Vacchi, M., Siligardi, C., Demaria, F., Cedillo-González, E. I., González-Sánchez, R., & Settembre-Blundo, D. (2021). Technological sustainability or sustainable technology? A multidimensional vision of sustainability in manufacturing. Sustainability, 13(17), 9942.

Gordon, R., Carrigan, M., and Hastings, G. (2011). A Framework For Sustainable Marketing. *Marketing Theory, 11*(2), 143-163.

Grodzińska-Jurczak, M., Tomal, P., Tarabuła-Fiertak, M., Nieszporek, K., and Read, A. D. (2006). Effects of an educational campaign on public environmental attitudes and behaviour in Poland. Resources, Conservation and Recycling, 46(2), 182-197.

Guillen, J., Natale, F., Carvalho, N., Casey, J., Hofherr, J., Druon, J. N. and Martinsohn, J. T. (2019). Global seafood consumption footprint. Ambio, 48, 111-122.

Gülay Şahin, B., ve Akballı, E. E. (2019). Tüketici Davranışlarını Etkileyen Faktörler ve Yöntem Analizi. Uluslararası Sosyal Bilimler Ve Eğitim Dergisi, 1(1), 43-85.

Güleç, C. (2015). Thorstein Veblen ve gösterişçi tüketim kavramı. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(38), 62-82.

Gür, B. (2012). Sürdürülebilir kalkınma, kurumsal sosyal sorumluluk ve Türkiye'de mikro finansman uygulamaları.

Haberl, H., Erb, K. H., and Krausmann, F. (2001). How to calculate and interpret ecological footprints for long periods of time: the case of Austria 1926–1995. Ecological economics, 38(1), 25-45.

Häggblom, O., Härkönen, L., Joensuu, S., Keskisarja, V., and Äijö, H. (2020). Water management guidelines for agriculture and forestry.

Hajirasouli, A., and Kumarasuriyar, A. (2016). The social dimention of sustainability: Towards some definitions and analysis. Journal of Social Science for Policy Implications, 4(2), 23-34.

Hambly, H., and Sarapura, S. (2009). Ensuring gender equality in capacity development–opportunities for rural employment and sustainable development. Rome: FAO-IFAD-ILO.

Hammar, H., and Jagers, S. C. (2007). What is a fair CO2 tax increase? On fair emission reductions in the transport sector. Ecological Economics, 61(2-3), 377-387.

Hanley, N. (2000). Macroeconomic measures of 'sustainability'. Journal of economic surveys, 14(1), 1-30.

Harris, J. M. (2019). Responding to Economic and Ecological Deficits.

Hartman, C. L., Hofman, P. S., and Stafford, E. R. (1999). Partnerships: a path to sustainability. Business Strategy and the Environment, 8(5), 255-266.

Hayles, C. S., and Dean, M. (2015). Social housing tenants, Climate Change and sustainable living: A study of awareness, behaviours and willingness to adapt. Sustainable Cities and Society, 17, 35-45.

Hoekstra, A. Y., Chapagain, A., Martinez-Aldaya, M., and Mekonnen, M. (2009). Water footprint manual: State of the art 2009.

Hoşcan, N. (2017). Seyahat Acentelerinde Sürdürülebilir Pazarlama Yaklaşımının Kullanımı: Batı Karadeniz Destinasyon Örneği. (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Howe, C. W. (1997). Dimensions of sustainability: geographical, temporal, institutional, and psychological. Land Economics, 597-607.

https://muraterdor.com/yesil-urun-ve-ozellikleri/

https://www.slideshare.net/gulcinun3/yeil-pazarlama-48142646

Hutchings, P. A. (1986). Biological destruction of coral reefs: a review. Coral reefs, 4, 239-252.

Ikerd, J. (2012). The essentials of economic sustainability. Lynne Rienner Publishers.

Iribarren, D., Vázquez-Rowe, I., Hospido, A., Moreira, M. T., and Feijoo, G. (2010). Estimation of the carbon footprint of the Galician fishing activity (NW Spain). Science of the Total Environment, 408(22), 5284-5294.

İslamoğlu, A. H. (2011). *Pazarlama yönetimi*. Beta Basım Yayım Dağıtım AŞ.

İslamoğlu, A. H. (2017). *Pazarlama yönetimi (stratejik yaklaşım)*. İstanbul: Beta.

Jaber, D. A. (2019). Settler colonialism and ecocide: case study of Al-Khader, Palestine. Settler Colonial Studies, 9(1), 135-154.

Jackson, T. (2017). Prosperity without growth: Foundations for the economy of tomorrow. Routledge.

Jamrozy, U. (2007). Marketing Of Tourism: A Paradigm Shift Toward Sustainability. *International Journal of Culture, Tourism and Hospitality Research, 1*(2), 117-130.

Jer, S. B. (2019). Ecocide or environmental self-destruction. Environmental Ethics, 41(3), 237-247.

Kahneman, D. and Tversky, A. (1979). Prospect Theory: An Analysis of Decision Under Risk. *Econometrica, 47*(2), 263-291.

Kandil, R. A., Sarhan, A. and Abdelgalil, R. E. (2019). Urban Ecological footprint analysis as an evaluation tool for sustainability: Analysis of the built-up land footprint of Alexandria city, Egypt. The Sustainable City, 238, 271-281.

Karapınar, E ve Barakazi, M. (2017). Kültürel Miras Turizminin Sürdürülebilir Turizm Açısından Değerlendirilmesi: Göbeklitepe Ören Yeri. Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi, 1 (1), 5-18.

Kassouri, Y. (2021). Monitoring the spatial spillover effects of urbanization on water, built-up land and ecological footprints in sub-Saharan Africa. Journal of Environmental Management, 300, 113690.

Kaşlı, M., İlban, M. O. ve Şahin, B. (2009). Modern Pazarlama Stratejileri: AB ve Türk Turizmi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 8*(27), 79-98.

Kayıkçı, P., Armağan, K., ve Dal, N. E. (2019). Sürdürülebilir Pazarlama: Kavramsal Bir Çalışma. *Bucak İşletme Fakültesi Dergisi, 2*(1), 77-93.

Kendirli, S., Kendirli, H. Ç., ve Akgün, Z. (2016). Marka değerleme yöntemleri: Hiroshi Yöntemi ile Gıda Sektöründe Bir Uygulama. Muhasebe ve Finansman Dergisi, (71), 67-88.

Kendirli, S., ve Cihangir, A. E. (2023). Zihinsel Muhasebeye Kavramsal Bir Bakış. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 10(1), 235-244.

Ketschau, T. J. (2017). Social sustainable development or sustainable social development-two sides of the same coin? the structure of social justice as a normative basis for the social dimension of sustainability. International Journal of Design & Nature and Ecodynamics, 12(3), 338-347.

Khandai, S., Mathew, J., Yadav, R., Kataria, S., and Kohli, H. (2023). Ensuring Brand Loyalty For Firms Practising Sustainable Marketing: A Roadmap. *Society and Business Review, 18*(2), 219-243.

Kılıçaslan, H., ve Cassamá, M. S. (2022). İklim Kriziyle Mücadelenin Finansmanı Çerçevesinde Sürdürülebilir Kalkınma ve Zamanlar Arası Dışsallıkların İçselleştirilmesi. Maliye Araştırmaları Dergisi, 8(2), 107-121.

Kırtorun, E., ve Karaer, F. (2018). Su yönetimi ve suyun sürdürülebilirliği. Sürdürülebilir Mühendislik Uygulamaları ve Teknolojik Gelişmeler Dergisi, 1(2), 151-159.

Kilgour, M. A. (2020). Gender equality: taking its rightful place at the heart of sustainability education. Responsible Management Learning and Education, 184.

Kim, C., Jeon, H. G., and Lee, K. C. (2020). Discovering The Role Of Emotional And Rational Appeals And Hidden Heterogeneity Of Consumers In Advertising Copies For Sustainable Marketing. *Sustainability, 12*(12), 5189.

Kissinger, M. (2013). Approaches for calculating a nation's food ecological footprint—The case of Canada. Ecological Indicators, 24, 366-374.

Kitapcı, İ. (2017). Rasyonaliteden İrrasyonaliteye: Davranışsal İktisat Yaklaşımı Ve Bilişsel Önyargılar. *Maliye Araştırmaları Dergisi, 3*(1), 85-102.

Kitapcı, O., Dörtyol, İ. T., ve Gülmez, M. (2017). Sosyal pazarlama literatür incelemesi: Prensipler ve teknikler kapsamında ele alınan temel konular (1971-2014). Pazarlama İçgörüsü Üzerine Çalışmalar, 1(1-2), 23-31.

Kitzes, J., Galli, A., Bagliani, M., Barrett, J., Dige, G., Ede, S. And Wiedmann, T. (2009). A research agenda for improving national Ecological Footprint accounts. Ecological Economics, 68(7), 1991-2007.

Klaassen, G. A., and Opschoor, J. B. (1991). Economics of sustainability or the sustainability of economics: different paradigms. Ecological economics, 4(2), 93-115.

Knox, G., and Eliashberg, J. (2009). The Consumer's Rent Vs. Buy Decision In The Rentailer. *International Journal of Research in Marketing, 26*(2), 125-135.

Konak, F., ve Özkahveci, E. (2022). ''Dunning Kruger Effect''Teorisinin Piyasa Bilinirliği. Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 12(3), 2013-2034.lleri Üzerine Bir Araştırma. Denetim Ve Güvence Hizmetleri Dergisi, 3(1), 11-35.

Konak, F., Civek, F., ve Özkahveci, E. (2022). Farklı disiplinlerde kavramsal farklılaşma: Sürü davranışı. Business Economics and Management Research Journal, 5(3), 121-134.

Konak, F., ve Demir, Y. (2023). Sürdürülebilirlik ve Sosyal Finans: Sosyal Etki Tahvilleri Üzerine Bir Araştırma. Denetim Ve Güvence Hizmetleri Dergisi, 3(1), 11-35.

Koos, S. (2011). Varieties of environmental labelling, market structures, and sustainable consumption across Europe: A comparative analysis of organizational and market supply determinants of environmental-labelled goods. Journal of Consumer Policy, 34, 127-151.

Korkmaz, S., Eser, Z. ve Öztürk, S. A. (2017). *Pazarlama (kavramlar-ilkeler-kararlar).* Ankara: Siyasal Kitabevi.

Kortam, W., & Mahrous, A. A. (2020). Sustainable marketing: a marketing revolution or a research fad. Archives of Business Research, 8(1), 172-181.

Kotler, P., Kartajaya, H. ve Setiawan, I. (2021). *Pazarlama 5.0 insan için teknoloji*. (Çevirmen Taner Gezer). İstanbul: Nişantaşı Üniversitesi Yayınları.

Koulelis, P. P., and McDermott, C. L. (2019). Incorporating a Global Perspective Into Future-Oriented Forest Management Scenarios: The Role of Forest Footprint Analysis. International Journal of Agricultural and Environmental Information Systems (IJAEIS), 10(1), 21-39.

Kowalska, M. (2022). Conceptualization of Sustainable Marketing Tools among SME Managers in Selected Countries in Poland and Sri Lanka. *Sustainability, 14*(10), 6172.

Kumar, V., Rahman, Z., Kazmi, A. A., ve Goyal, P. (2012). Evolution Of Sustainability As Marketing Strategy: Beginning Of New Era. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 37*, 482-489.

Labaran, Y. H., Mathur, V. S., Muhammad, S. U., and Musa, A. A. (2022). Carbon footprint management: A review of construction industry. Cleaner Engineering and Technology, 9, 100531.

Lai, H., Liao, H., Šaparauskas, J., Banaitis, A., Ferreira, F. A., and Al-Barakati, A. (2020). Sustainable cloud service provider development by a Z-number-based DNMA method with Gini-coefficient-based weight determination. Sustainability, 12(8), 3410.

Lambin, E. F., and Thorlakson, T. (2018). Sustainability standards: Interactions between private actors, civil society, and governments. Annual Review of Environment and Resources, 43, 369-393.

Lara Félix, J. H., and Mejía-Trejo, J. (2021). Sustainable Marketing: A Bibliometric Study. *Inquietud Empresarial, 2021*(2), 51-70.

Laurian, L., Walker, M., and Crawford, J. (2017). Implementing environmental sustainability in local government: The impacts of framing, agency culture, and structure in US cities and counties. International Journal of Public Administration, 40(3), 270-283.

Lee, J., Kim, C., and Lee, K. C. (2021). Investigating the Negative Effects of Emojis in Facebook Sponsored Ads for Establishing Sustainable Marketing in Social Media. *Sustainability, 13* (9), 4864.

Lehtonen, M. (2004). The environmental–social interface of sustainable development: capabilities, social capital, institutions. Ecological economics, 49(2), 199-214.

Lii, Y. S., Wu, K. W., and Ding, M. C. (2013). Doing Good Does Good? Sustainable Marketing Of CSR And Consumer Evaluations. *Corporate Social Responsibility And Environmental Management, 20*(1), 15-28.

Liu, C., Cutforth, H., Chai, Q., and Gan, Y. (2016). Farming tactics to reduce the carbon footprint of crop cultivation in semiarid areas. A review. Agronomy for Sustainable Development, 36, 1-16.

Liu, S., Butler, D., Memon, F. A., Makropoulos, C., Avery, L., and Jefferson, B. (2010). Impacts of residence time during storage on potential of water saving for grey water recycling system. Water research, 44(1), 267-277.

Liu, Z., Tian, J., Wang, K., and Lan, J. (2023). The impact of farmland circulation on the carbon footprint of agricultural cultivation in China. Economic Analysis and Policy, 78, 792-801.

Loach, K., Rowley, J., and Griffiths, J. (2017). Cultural sustainability as a strategy for the survival of museums and libraries. International journal of cultural policy, 23(2), 186-198.

Lockwood, M., Davidson, J., Curtis, A., Stratford, E., and Griffith, R. (2010). Governance principles for natural resource management. Society and natural resources, 23(10), 986-1001.

Loebler, H. (2017). Humans' Relationship To Nature–Framing Sustainable Marketing. *Journal of Services Marketing, 31*(1), 73-82.

Lombardi, G. V., Atzori, R., Acciaioli, A., Giannetti, B., Parrini, S., and Liu, G. (2019). Agricultural landscape modification and land food footprint from 1970 to 2010: A case study of Sardinia, Italy. Journal of cleaner production, 239, 118097.

Lorek, S., and Spangenberg, J. H. (2001). Indicators for environmentally sustainable household consumption. International Journal of Sustainable Development, 4(1), 101-120.

Lučić, A. (2020). Measuring Sustainable Marketing Orientation—Scale Development Process. *Sustainability, 12*(5), 1734.

Ludwig, D., Hilborn, R., and Walters, C. (1993). Uncertainty, resource exploitation, and conservation: lessons from history. Science, 260(5104), 17-36.

Mack Phillips, B., Wilson, S. J., Langer, P., Jarvis, L., and Garcia, N. (2019) Forest Footprint for Cities.y and Sustainability in India: Sectoral Analysis of Voluntary Governance Initiatives, 75-102.

Magis, K., and Shinn, C. (2008). Emergent principles of social sustainability. In Understanding the social dimension of sustainability (pp. 31-60). Routledge.

Mallick, S. K. (2024). Urban built-up area footprint (UBAF): A novel method of urban bio-capacity and ecological sensitivity assessment. Journal of Cleaner Production, 440, 140846.

Mancini, M. S., Galli, A., Niccolucci, V., Lin, D., Bastianoni, S., Wackernagel, M., and Marchettini, N. (2016). Ecological footprint: refining the carbon footprint calculation. Ecological indicators, 61, 390-403.

Mancuso, I., Natalicchio, A., Panniello, U., and Roma, P. (2021). Understanding The Purchasing Behavior Of Consumers In Response To Sustainable Marketing Practices: An Empirical Analysis In The Food Domain. *Sustainability, 13*(11), 6169.

Manoharan, T. R. (2019). Role of Voluntary Sustainability Standards in Addressing India's Growing Forest Footprint. Business Responsibilit

Marciniak, A. (2009). Greenwashing as an example of ecological marketing misleading practices. Comparative Economic Research. Central and Eastern Europe, 12(1-2), 49-59.

Markowitz, D. M., Laha, R., Perone, B. P., Pea, R. D., & Bailenson, J. N. (2018). Immersive virtual reality field trips facilitate learning about climate change. Frontiers in psychology, 9, 2364.

Martin, K. E. (2011). TMI (Too Much İnformation): The Role Of Friction And Familiarity In Disclosing Information. *Business & Professional Ethics Journal,* 1-32.

Marx, A. (2019). Public-private partnerships for sustainable development: Exploring their design and its impact on effectiveness. Sustainability, 11(4), 1087.

Masud, M. M., Kari, F., Banna, H., and Saifullah, M. K. (2020). Does income inequality affect environmental sustainability? Evidence from the ASEAN-5. In Climate Change Mitigation and Sustainable Development (pp. 27-42). Routledge.

Maynard, D. D. C., Vidigal, M. D., Farage, P., Zandonadi, R. P., Nakano, E. Y., and Botelho, R. B. A. (2020). Environmental, social and economic sustainability indicators applied to food services: A systematic review. Sustainability, 12(5), 1804.

McKenzie, S. (2004). Social sustainability: towards some definitions.

McKinnon, A. (2010). Environmental sustainability. Green logistics: improving the environmental sustainability of logistics. London.

McMahon, J. S. (1993). Saving all the pieces: an ecological reserves proposal from Maine. Maine Naturalist, 1(4), 213-222.

Mehan, A., and Soflaei, F. (2017). Social sustainability in urban context: Concepts, definitions, and principles. In Architectural Research Addressing Societal Challenges Volume 1 (pp. 293-300). CRC Press.

Mehta, S., and Merz, P. (2015). Ecocide–a new crime against peace?. Environmental Law Review, 17(1), 3-7.

Mejia-Escobar, J. C., González-Ruiz, J. D., & Duque-Grisales, E. (2020). Sustainable financial products in the Latin America banking industry: Current status and insights. Sustainability, 12(14), 5648.

Meireis, T. (2019). Cultural Sustainability. G. Rippl (Ed.). London, UK:: Routledge.

Mekonnen, M. M., and Hoekstra, A. Y. (2011). The green, blue and grey water footprint of crops and derived crop products. Hydrology and Earth System Sciences, 15(5), 1577-1600.

Mekonnen, M. M., and Hoekstra, A. Y. (2012). The blue water footprint of electricity from hydropower. Hydrology and earth system sciences, 16(1), 179-187.

Mekonnen, M. M., and Hoekstra, A. Y. (2020). Blue water footprint linked to national consumption and international trade is unsustainable. Nature Food, 1(12), 792-800.

Mekonnen, M. M., and Hoekstra, A. Y. (2020). Sustainability of the blue water footprint of crops. Advances in water resources, 143, 103679.

Merad, D., Drap, P., Lufimpu-Luviya, Y., Iguernaissi, R., and Fertil, B. (2016). Purchase Behavior Analysis Through Gaze And Gesture Observation. *Pattern Recognition Letters, 81*, 21-29.

Meštrović, D., Bagarić, L., and Lončarić, D. (2021). Attitudes And Perceptions Of Sustainable Marketing In Higher Education–Designing A Measurement Instrument. *Ekonomski vjesnik/Econviews-Review of Contemporary Business, Entrepreneurship and Economic Issues, 34*(2), 401-413.

Mohamed, N. (2012). The Do Not Track Me Online Laws: Creating A Ceiling When The Sky's The Limit And We Are Halfway To Heaven. *Information & Communications Technology Law, 21*(2), 147-154.

Moise, D., Diaconu, A., Oancea Negescu, M.D.,&Dinu,M.(2023). Metaverse Marketing – The Future of Sustainable Marketing. European Journal of Sustainable Development, 12(4), 260.

Moldan, B., Janoušková, S., and Hák, T. (2012). How to understand and measure environmental sustainability: Indicators and targets. Ecological indicators, 17, 4-13.

Morelli, J. (2011). Environmental sustainability: A definition for environmental professionals. Journal of environmental sustainability, 1(1), 2.

Moros-Ochoa, M. A., Castro-Nieto, G. Y., Quintero-Español, A., and Llorente-Portillo, C. (2022). Forecasting biocapacity and ecological footprint at a worldwide level to 2030 using neural networks. Sustainability, 14(17), 10691.

Mujkic, Z., Qorri, A., and Kraslawski, A. (2018). Sustainability and optimization of supply chains: A literature review. Operations and Supply Chain Management: An International Journal, 11(4), 186-199.

Mullainathan, S., and Thaler, R. H. (2000). Behavioral Economics.

Naranjo, L., Castillo, J., Montes, V., and Yáñez, E. (2021). Calculating the carbon footprint of the artisanal common hake fishery (Merluccius gayi gayi) in Caleta Portales, Valparaíso, Chile. Latin american journal of aquatic research, 49(4), 538-550.

Network, G. F. (2005). National Footprint and Biocapacity Accounts, 2005 Edition. URL: http://www. footprintnetwork. org.

Newell, J. P., and Vos, R. O. (2012). Accounting for forest carbon pool dynamics in product carbon footprints: Challenges and opportunities. Environmental Impact Assessment Review, 37, 23-36.

Nofsinger, J. R. (2012). Household behavior and boom/bust cycles. Journal of Financial Stability, 8(3), 161-173.

Nuri, M. A., and Comilla, B. (2018). The human-environment relationship in Wole Soyinoka's The Swamp Dwellers. The Comilla University Journal of Arts, 3, 133-148.

O'Brien, M., and Bringezu, S. (2018). European timber consumption: developing a method to account for timber flows and the EU's global forest footprint. Ecological economics, 147, 322-332.

Odabaşı, Y. ve Barış, G. (2007). Tüketici Davranışı, İstanbul: MediaCat Yayıncılık.

Olukotun, G. A. (2008). Achieving project sustainability through community participation. Journal of Social Sciences, 17(1), 21-29.

Onaran, B. (2014). *Sürdürülebilir pazarlama.* Ankara: Detay Yayıncılık

Onat, N. C., ve Kucukvar, M. (2020). Carbon footprint of construction industry: A global review and supply chain analysis. Renewable and Sustainable Energy Reviews, 124, 109783.

Orlitzky, M., Siegel, D. S., and Waldman, D. A. (2011). Strategic corporate social responsibility and environmental sustainability. Business & society, 50(1), 6-27.

Ormancı, G., Civek, F., ve Ulusoy, T. (2022). Bireysel Yatırımcıların Kararlarında Davranışsal Finans Eğilimlerinin İncelenmesine Yönelik Amprik Bir Çalışma. International Journal of Disciplines in Economics & Administrative Sciences Studies, 8(48), 908-917.

Osman, T., ve Salem, M. (2020). Environmental Footprint Reduction of the Built-up Area in Metropolitan Regions by the Smart Development Plan: Lessons for Egypt.

Othman, J., Jafari, Y., and Sarmidi, T. (2014). Economic growth, foreign direct investment, macroeconomic conditions and sustainability in Malaysia. Applied Econometrics and International Development, 14(1), 213-223.

Oxelheim, L. (2003). Macroeconomic variables and corporate performance. Financial Analysts Journal, 59(4), 36-50.

Özgen, E. (2022). Sürdürülebilirlik İletişimi Ve Halkla İlişkiler. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi,* (39), 1-4.

Özkahveci, E., Civek, F. ve Ulusoy, T. (2023). Geleceğin bankacılığına doğru. (Eds. G. Daver ve G. S. Hanişoğlu), Bireysel Yatırımcıların Gelişmeleri Kaçırma Korkusu ve Imprinting Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesine Dair Bir Alan Araştırması, 85-96, Scala Yayıncılık.

Öztekin, E., ve Çolak, S. (2022). Sürdürülebilir ve Düşük Karbon Emisyonlu Kentsel Alanlar için Eko Şehir Kavramı; Zonguldak İli için Öneriler. Ankara Üniversitesi Çevrebilimleri Dergisi, 9(2), 62-73.

Pandey, R., Srivastava, D., Dizayee, R. H., Lobanova, A., Rabbi, F., and Sutkar, P. R. (2022, September). Enhancing the accuracy of forest monitoring through AI to reduce carbon footprint. In 2022

4th International Conference on Inventive Research in Computing Applications (ICIRCA) (pp. 1177-1182). IEEE.

Pannell, D. J., and Glenn, N. A. (2000). A framework for the economic evaluation and selection of sustainability indicators in agriculture. Ecological economics, 33(1), 135-149.

Parguel, B., and Johnson, G. (2021). Beyond greenwashing: Addressing 'the great illusion'of green advertising. Revue de l'organisation responsable, 16(2), 59-66.

Parguel, B., Benoit-Moreau, F., and Russell, C. A. (2015). Can evoking nature in advertising mislead consumers? The power of 'executional greenwashing'. International Journal of Advertising, 34(1), 107-134.

Payne, P. G. (2005). Families, homes and environmental education. Australian Journal of Environmental Education, 21, 81-95.

Pearce, D. W., and Turner, R. K. (1990). Economics of Natural Resources and the Environment. Baltimore: Johns Hopkins University Press.

Penpece, D. (2006). Tüketici davranışlarını belirleyen etmenler: Kültürün tüketici davranışları üzerine etkisi (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Pini, B. (2009). Australian rural local governments and environmental sustainability: an evaluation of progress. Australian Journal of Public Administration, 68(2), 182-193.

Pini, B., Wild River, S., and Haslam McKenzie, F. M. (2007). Factors inhibiting local government engagement in environmental sustainability: case studies from rural Australia. Australian Geographer, 38(2), 161-175.

Pissourios, I. A. (2013). An interdisciplinary study on indicators: A comparative review of quality-of-life, macroeconomic, environmental, welfare and sustainability indicators. Ecological indicators, 34, 420-427.

Pollard, S., Mallory, S., Riddell, E., and Sawunyama, T. (2012). Real-time assessment and implementation of the Ecological Reserve. WRC Report No. KV 282, 11.

Ponsioen, T. C., and Blonk, T. J. (2012). Calculating land use change in carbon footprints of agricultural products as an impact of current land use. Journal of Cleaner Production, 28, 120-126.

Porter, M. E., Ketels, C., and Delgado, M. (2007). The microeconomic foundations of prosperity: findings from the business competitiveness index. The global competitiveness report, 2008, 51-81.

Prasanna, R. P. I. R., Jayasundara, J. M. S. B., Naradda Gamage, S. K., Ekanayake, E. M. S., Rajapakshe, P. S. K., & Abeyrathne, G. A. K.

N. J. (2019). Sustainability of SMEs in the competition: A systemic review on technological challenges and SME performance. Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity, 5(4), 100.

Przychodzeń, W. (2013). Greenwashing–Myth or Reality in the World of Business?. Management and Business Administration. Central Europe, 123(4), 132-138.

Rahman, B., Idris, A., and Nedelea, A. M. (2017). Greenwashing In Canadian Firms: An Assessment Of Environmental Claimsgreenwashing In Canadian Firms: An Assessment Of Environmental Claims. Ecoforum Journal, 6(2).

Rannik, Ü., Aubinet, M., Kurbanmuradov, O., Sabelfeld, K. K., Markkanen, T., and Vesala, T. (2000). Footprint analysis for measurements over a heterogeneous forest. Boundary-Layer Meteorology, 97, 137-166.

Ratner, B. D. (2004). "Sustainability" as a Dialogue of Values: Challenges to the Sociology of Development. Sociological inquiry, 74(1), 50-69.

Raworth, K. (2017). Doughnut economics: Seven ways to think like a 21st-century economist. Chelsea Green Publishing.

Rees, W. E. (2002). Globalization and sustainability: Conflict or convergence?. Bulletin of Science, Technology & Society, 22(4), 249-268.

Redman, E., Wiek, A., and Redman, A. (2018). Continuing professional development in sustainability education for K-12 teachers: Principles, programme, applications, outlook. Journal of Education for Sustainable Development, 12(1), 59-80.

Rehman, S. U., Kraus, S., Shah, S. A., Khanin, D., and Mahto, R. V. (2021). Analyzing the relationship between green innovation and environmental performance in large manufacturing firms. Technological Forecasting and Social Change, 163, 120481.

Rejeb, A., Rejeb, K., and Keogh, J. G. (2022). The circular economy and marketing: A literature review. Etikonomi, 21(1), 153-176.

Rex, E., and Baumann, H. (2007). Beyond Ecolabels: What Green Marketing Can Learn From Conventional Marketing. *Journal of Cleaner Production, 15*(6), 567-576.

Rose, A. (2014). Economic resilience and its contribution to the sustainability of cities. Resilience and sustainability in relation to natural disasters: A challenge for future cities, 1-11.

Rossi, F., Bonamente, E., Nicolini, A., Anderini, E., and Cotana, F. (2016). A carbon footprint and energy consumption assessment methodology for UHI-affected lighting systems in built areas. Energy and Buildings, 114, 96-103.

Rotman, R. M., Gossett, C. J., and Goldman, H. D. (2020). Greenwashing No More. Administrative Law Review, 72(3), 417-443.

Rudawska, E. (2019). Sustainable Marketing Strategy ın Food And Drink ındustry: A Comparative Analysis Of B2B And B2C Smes Operating In Europe. *Journal of Business & Industrial Marketing, 34*(4), 875-890.

Rugani, B., Roviani, D., Hild, P., Schmitt, B., and Benetto, E. (2014). Ecological deficit and use of natural capital in Luxembourg from 1995 to 2009. Science of the total environment, 468, 292-301.

Rushforth, R. R., and Ruddell, B. L. (2018). A spatially detailed blue water footprint of the United States economy. Hydrology and Earth System Sciences, 22(5), 3007-3032.

Sachs, J. D. (2015). The Age of Sustainable Development. New York: Columbia University Press.

Sanquetta, C. R., Dalla Corte, A. P., and Maas, G. B. (2011). The role of forests in climate change. Quebracho-Revista de Ciencias Forestales, 19(1-2), 84-96.

Savi, Z. F., Kandemir, O., ve Ulusoy, T. (2008). Teknoloji ve Yeniden Şekillendirdiği Makro Ekonomik Büyüme Modelleri. Üniversite Sanayi İş Birliği Ulusal Kongresi, 26-27.

Schiederig, T., Tietze, F., and Herstatt, C. (2012). Green innovation in technology and innovation management–an exploratory literature review. R&d Management, 42(2), 180-192.

Senis, Z. (2021). Yapay Zeka Çevresel Sürdürülebilirliğin Sağlanmasına Yardımcı Olabilir mi? Erişim Tarihi: 8 Ağustos 2023, https://bilimfili.com/yapay-zeka-cevresel-surdurulebilirligin-saglanmasina-yardimci-olabilir-mi

Seretny, M., and Seretny, A. (2012). Sustainable Marketing-A New Era In The Responsible Marketing Development. *Foundations of Management, 4*(2), 63-76.

Seuring, S., Sarkis, J., Müller, M., and Rao, P. (2008). Sustainability and supply chain management–an introduction to the special issue. Journal of cleaner production, 16(15), 1545-1551.

Sevimli, S. (2006). *Hizmet sektöründe kalite ve hizmet kalitesi ölçümü üzerine bir uygulama* (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Seyhan G. (2014). *Pazarlama yönetimi*. İzmir: İlya Yayınevi.

Sezer, İ. F. (1999). Sosyal Pazarlama Kavramı Ve Türkiye Uygulamaları. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergis*i, (14), 55-63.

Shahzad, M., Qu, Y., Rehman, S. U., and Zafar, A. U. (2022). Adoption of green innovation technology to accelerate sustainable development among manufacturing industry. Journal of Innovation & Knowledge, 7(4), 100231.

Sharma, P., Shrivastava, A. K., Rohatgi, S., and Mishra, B. B. (2023). Impact of macroeconomic variables on sustainability indices using ARDL model. Journal of Sustainable Finance & Investment, 13(1), 572-588.

Shirazi, M. R., and Keivani, R. (Eds.). (2019). Urban social sustainability: Theory, policy and practice. Routledge.

Shrivastava, P., and Berger, S. (2010). Sustainability principles: A review and directions. Organization Management Journal, 7(4), 246-261.

Skrypchuk, P., Suduk, O., Shpak, H., and Skrypchuk, M. (2023, November). Land footprint: theory, methodology, and applied ecological-economic principles in Ukraine. In IOP Conference Series: Earth and Environmental Science (Vol. 1269, No. 1, p. 012004). IOP Publishing.

Smith, A., and Seyfang, G. (2013). Constructing grassroots innovations for sustainability. Global Environmental Change, 23(5), 827-829.

Soderholm, P. (Ed.). (2013). Environmental policy and household behaviour: sustainability and everyday life. Routledge.

Soini, K., and Birkeland, I. (2014). Exploring the scientific discourse on cultural sustainability. Geoforum, 51, 213-223.

Soini, K., and Dessein, J. (2016). Culture-sustainability relation: Towards a conceptual framework. Sustainability, 8(2), 167.

Solarin, S. A., Gil-Alana, L. A. and Lafuente, C. (2021). Persistence and sustainability of fishing grounds footprint: Evidence from 89 countries. Science of the Total Environment, 751, 141594.

Solin, J. (2012). Principles for Economic Sustainability: Summary. In a summary of John Ikerd's Principles of Economic Sustainability. It was developed based on attendance a 5-day workshop taught by John and John's Essentials of Economic Sustainability book.

Solomon, M., Russell-Bennett, R., and Previte,tasaa J. (2012). Consumer behaviour. Pearson Higher Education AU.

Sonnenberg, N. C., Erasmus, A. C., and Donoghue, S. (2011). Significance of environmental sustainability issues in consumers' choice of major household appliances in South Africa. International Journal of Consumer Studies, 35(2), 153-163.

Spallini, S., Milone, V., Nisio, A., and Romanazzi, P. (2021). The dimension of sustainability: A comparative analysis of broadness of information in italian companies. Sustainability, 13(3), 1457.

Spangenberg, J. H. (2004). Reconciling sustainability and growth: criteria, indicators, policies. Sustainable development, 12(2), 74-86.

Spangenberg, J. H. (2005). Economic sustainability of the economy: concepts and indicators. International journal of sustainable development, 8(1-2), 47-64.

Stevenson, R. B. (2007). Schooling and environmental/sustainability education: From discourses of policy and practice

Stiglitz, J. E., Sen, A., and Fitoussi, J. P. (2010). Mismeasuring our lives: Why GDP doesn't add up. The New Press.

Soubbotina, T. P. (2004). Beyond economic growth: An introduction to sustainable development. World Bank Publications.

Sumaila, U. R., Hotte, N., Galli, A., Lam, V. W., Cisneros-Montemayor, A. M., and Wackernagel, M. (2015). Eco2: a simple index of economic-ecological deficits. Marine Ecology Progress Series, 530, 271-279

Sun, Y., and Ko, E. (2016). Influence Of Sustainable Marketing Activities On Customer Equity. *Journal of Global Scholars of Marketing Science, 26*(3), 270-283.

Sun, Y., Garrett, T. C., and Kim, K. H. (2016). Do Confucian Principles Enhance Sustainable Marketing And Customer Equity?. *Journal of Business Research, 69*(9), 3772-3779.

Sun, Y., Kim, K. H., and Kim, J. (2014). Examining Relationships Among Sustainable Orientation, Perceived Sustainable Marketing Performance, And Customer Equity In Fast Fashion Industry. *Journal of Global Fashion Marketing, 5*(1), 74-86.

Sun, Y., Weng, C., and Liao, Z. (2019). Product Innovation And Sustainable Marketing: Effects On Consumer Innovativeness. *Technology Analysis & Strategic Management, 31*(7), 765-775.

Sümer, S. I. ve Eser, Z. (2006). Pazarlama Karması Elemanlarının Evrimi. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 8*(1), 165-186.

Svensson, G., and Wagner, B. (2015). Implementing and managing economic, social and environmental efforts of business sustainability: Propositions for measurement and structural models. Management of Environmental Quality: An International Journal, 26(2), 195-213.

Syrovátka, M. (2020). On sustainability interpretations of the Ecological Footprint. Ecological Economics, 169, 106543.

Székely, F., and Knirsch, M. (2005). Responsible leadership and corporate social responsibility:: Metrics for sustainable performance. European Management Journal, 23(6), 628-647.

Tadajewski, M. (2010). Towards A History Of Critical Marketing Studies. *Journal of Marketing Management, 26*(9-10), 773-824.

Tak, C. M. (1992). Microeeonomic Foundations for Sustainable Development. Research-Memorandum, 1992, 79.

Tata, J., and Prasad, S. (2015). National cultural values, sustainability beliefs, and organizational initiatives. Cross Cultural Management, 22(2), 278-296.

Teclaff, L. A. (1994). Beyond restoration-the case of ecocide. Nat. Resources J., 34, 933.

Tejwani, K. G. (1993). Water management issues: Population, Agriculture and Forests–a focus on watershed management. Bonell, M., Hufschmidt, MM and Gladwell, JS Hydrology and water management in the humid tropics. Paris: UNESCO, 496-525.

Tenekecioğlu, B. (2007). *Pazarlama yönetimi* (No. 1478). Anadolu Üniversitesi

Terlizzese, L. J. (2020). Techno Critical Manifesto: Resistance Is Freedom. Christian Publishing House.

Terzi, E. (2022). *Davranışsal pazarlama*. Ankara: Efil Yayınevi.

Thaler, R. (1980). Toward a Positive Theory of Consumer Choice. *Journal of Economic Behavior & Organization, 1*(1), 39-60.

Thangavel, P., and Sridevi, G. (2016). Environmental sustainability. Springer, India, Private.

The United Nations Sustainable Development Goals, https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/

Thorlacius, M. Ö. (2018). Drivers of an ecological deficit. Analysis of the OECD countries' ecological deficit (Doctoral dissertation).

Throsby, D. (2003). 22 Cultural sustainability. A handbook of cultural economics, 183.

Tinne, W. S. (2013). Green Washing: An Alarming Issue. ASA University Review, 7(1).

Toderoiu, F. (2010). Ecological footprint and biocapacity–Methodology and regional and national dimensions. Agricultural Economics and Rural Development, 2, 213-238.

Tosun, E. K. (2017). Sürdürülebilirlik Bağlamında Ekolojik Kent Söylemi. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17(4), 169-189.

Trang, P. N. T., Hanh Le, A. N., Tan, L. P., and Sung Cheng, J. M. (2023). Sustainable Marketing Management: Using Bibliographic Coupling to Review the State-Of-The-Art and Identify Future Research Prospects. *Journal of Business-to-Business Marketing, 30*(1), 63-85.

Trojanowski, T. W., and Kazibudzki, P. T. (2021). Prospects and Constraints of Sustainable Marketing Mix Development for Poland's High-Energy Consumer Goods. *Energies, 14*(24), 8437.

Tuyon, J., Onyia, O. P., Ahmi, A., & Huang, C. H. (2023). Sustainable financial services: reflection and future perspectives. Journal of Financial Services Marketing, 28(4), 664-690.

U.S. Environmental Protection Agency, Sustainability, https://www.epa.gov/sustainability

Uçar, M. (2022) Ulaştırma Sektöründeki Enerji Tüketimi, Ekonomik Büyüme Ve Çevresel Kalite İlişkisi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversites, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi

Ulusoy, T.(2017) Yenilenebilir Enerji Finansmanına Güncel Yaklaşımlar. Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 433-443.

Ulusoy, T., ve Atay, H. (2018). İl Özel İdarelerinde Alternatif Finansman Kaynakları: Karbon Sertifikaları Ve Kullanımı. Turkish Studies, 13, 30.

Ulusoy, T., ve Şen, Ş. (2019). Emisyon Ticareti Ve Karbon Emisyonlarının Firma Değerine Olan Etkisi. Social Sciences, 14(4), 1827-1840.

Ulusoy, T. (2019). Sürdürülebilir Finans ve Dünya Uygulamalar. Türkiye'de Sürdürülebilir Finans Uygulamaları (Ed. Aysel Gündoğdu), Gazi Kitapevi, Ankara.

Ulusoy, T. ve Şen, A. T. (2019). A Sociophysical Approach To Relationship Between Politics and Economy: The Lagrange Model of The Crowds. Quantrade Journal of Complex Systems in Social Sciences, 1(1), 1-12.

Şen, G., Çelik, M. Y., ve Ulusoy, T. (2019). A new financing model for carbon emission reduction projects: the use of carbon emission reduction purchase agreements (ERPA) in the private pension system. Alinteri Journal of Agriculture Science, 34(2), 111-120.

Ulusoy, T., ve Civek, F. (2020). İnsani İhtiyaçlar Değişiyor Mu? Maslow İhtiyaçlar Hiyarirşisinden Covid-19 İhtiyaçlar Hiyararşisine Teorik Bir Değerlendirme. Social Sciences Studies Journal, 10.

Ulusoy, T., ve Civek, F. (2021). Determining the effect of emotional intelligence in investment decisions in sustainable finance. Social Mentality And Researcher Thinkers Journal, 7(52), 2830-2836.

Ulusoy, T, Civek, F. ve Ulusoy, G.(2021).Google Trends'de Dijital Platformlardaki Anahtar Terimi Sorgulamasında Tüketici İlgisi: Netflıx Ve Amazon Prıme Örneği.Socıal Scıences Studıes Journal (SSSJournal)

Ulusoy, T., ve Saeed, M. (2022). The Effect Of Corporate Governance Compliance Rating on The Company's Fırm Value: A Survey On Managers'perceptıon. Academic Socıal Resources Journal, 7(43), 1257-1272.

Ulusoy, T., ve Saeed, M. (2022). İklim Girişimciliği Nedir?: Yeşil Girişimcilik İle Benzerlikler Ve Farklılıklar Açısından Teorik Bir Değerlendirme. Social Sciences Studies JournaL (SSSJournal), 8(98), 1840-1846.

Ulusoy, T., Saeed, M., ve Dönmez, N. F. K. (2022). Yönetim Düzeyinde Bilgi Teknolojisi Yönetişimi İle Firma Performansı Arasındaki İlişkide Yeniliğin Aracılık Rolü: Teorik Bir Yaklaşım. Social mentality and researcher thinkers journal (smart journal), 8(59), 841-848.

United Nations. (2015). Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015. A/RES/70/1.

Urry, J. (2013). A low carbon economy and society. Philosophical Transactions of the Royal Society A: Mathematical, Physical and Engineering Sciences, 371(1986), 20110566.

Uslu, S., ve Özdemir, O. (2023). Sürdürülebilirlik Eğitimi İçin Yaşam Becerileri Çerçevesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi(57), 1996-2011.

Vacchi, M., Siligardi, C., Demaria, F., Cedillo-González, E. I., González-Sánchez, R., and Settembre-Blundo, D. (2021). Technological sustainability or sustainable technology? A multidimensional vision of sustainability in manufacturing. Sustainability, 13(17), 9942.

Van den Bergh, J. C. (2009). The GDP paradox. Journal of economic psychology, 30(2), 117-135.

Van den Bergh, J. C. (2011). Environment versus growth—A criticism of "degrowth" and a plea for "a-growth". Ecological economics, 70(5), 881-890.

Veblen, Thorstein (1995). Aylak Sınıf (çev. İnci User). İstanbul: Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Matbaası, 1995.

Veettil, A. V., and Mishra, A. K. (2016). Water security assessment using blue and green water footprint concepts. Journal of Hydrology, 542, 589-602.

Victor, P. A., and Jackson, T. (2020). Economic Growth: Slower by Design, Not Disaster. In Managing Human and Social Systems (pp. 65-78). CRC Press.

Wackernagel, M., and Rees, W. (1998). Our ecological footprint: reducing human impact on the earth (Vol. 9). New society publishers.

Waitt, G., Caputi, P., Gibson, C., Farbotko, C., Head, L., Gill, N., and Stanes, E. (2012). Sustainable household capability: which households are doing the work of environmental sustainability?. Australian Geographer, 43(1), 51-74.

Wang, D., Hubacek, K., Shan, Y., Gerbens-Leenes, W., and Liu, J. (2021). A review of water stress and water footprint accounting. Water, 13(2), 201.

Wang, N., and Ma, M. (2021). Public–private partnership as a tool for sustainable development–What literatures say?. Sustainable Development, 29(1), 243-258.

Wang, W., Sun, Z., Zhu, W., Ma, L., Dong, Y., Sun, X., and Wu, F. (2023). How does multi-agent govern corporate greenwashing? A stakeholder engagement perspective from "common" to "collaborative" governance. Corporate Social Responsibility and Environmental Management, 30(1), 291-307.

WCED (World Commission on Environment and Development). (1987). Our Common Future. Oxford: Oxford University Press.

Wever, R., and Tempelman, E. (2009). The social component of sustainable packaging. In 24th IAPRI Symposium on Packaging, Greenville, USA (pp. 1-8). Dept. of Packaging Science, Clemson University.

White, R. (2015). Climate change, ecocide and crimes of the powerful. In The Routledge international handbook of the crimes of the powerful (pp. 211-222). Routledge.

Widok, A. H. (2009, September). Social Sustainability: Theories, Concepts, Practicability. In EnviroInfo (2) (pp. 43-51).

Wiedmann, T., and Minx, J. (2008). A definition of 'carbon footprint'. Ecological economics research trends, 1(2008), 1-11.

Wier, M., Christoffersen, L. B., Jensen, T. S., Pedersen, O. G., Keiding, H., and Munksgaard, J. (2005). Evaluating sustainability of household consumption—using DEA to assess environmental performance. Economic Systems Research, 17(4), 425-447.

Wilkinson, A., Hill, M., and Gollan, P. (2001). The sustainability debate. International Journal of Operations & Production Management, 21(12), 1492-1502.

Wilkinson, R., and Pickett, K. (2022). From inequality to sustainability. EARTH4ALL: Deep-Dive Paper, 1, 1-14.

Williamson, M. (1996). Biological invasions. Springer Science & Business Media.

Wognum, P. N., Bremmers, H., Trienekens, J. H., Van Der Vorst, J. G., and Bloemhof, J. M. (2011). Systems for sustainability and transparency of food supply chains–Current status and challenges. Advanced engineering informatics, 25(1), 65-76.

Woodcraft, S. (2012). Social sustainability and new communities: Moving from concept to practice in the UK. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 68, 29-42.

Woodcraft, S. (2015). Understanding and measuring social sustainability. Journal of Urban Regeneration & Renewal, 8(2), 133-144.

Wu, J., and Wu, T. (2012). Sustainability indicators and indices: an overview. Handbook of sustainability management, 65-86.

Xiong, Z., and Li, H. (2019). Ecological deficit tax: A tax design and simulation of compensation for ecosystem service value based on ecological footprint in China. Journal of Cleaner Production, 230, 1128-1137.

Yağcı, M. Ġ. ve Doğan, B. (2009). Eleştirel Pazarlama: Literatür Araştırması. Bildiriler Kitabı, 189.

Yan, Z., He, R., Ruan, X., and Yang, H. (2022). Footprints of fishing vessels in Chinese waters based on automatic identification system data. Journal of Sea Research, 187, 102255.

Yang, Z., Nguyen, T. T. H., Nguyen, H. N., Nguyen, T. T. N., and Cao, T. T. (2020). Greenwashing behaviours: Causes, taxonomy and consequences based on a systematic literature review. Journal of Business Economics and Management, 21(5), 1486-1507.

Yavuz Çalık, H. (2015). Dağıtımın Yeşil Hedefleri. Capital GreenBusiness, 22 (2015 Haziran): 6-9.

Yayalar, N. (2021). Davranışsal Pazarlama Nedir? Neden Önemlidir? Nasıl Çalışır?. 08.10.2023 tarihinde https://www.marketingtr.net/tr/blog/detay/Davranissal-Pazarlama-Nedir-Neden-Onemlidir-Nasil-Calisir/6/298/0 adresinden alınmıştır.

Yerlikaya, G. K. (2003). Karbon vergisi. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 7(1-2), 685-700.

Yıldırım, D. Ç., Demirtaş, I., Yıldırım, S., ve Turan, T. (2023). The role of financial inclusion and human capital on the ecological deficit. Environment, Development and Sustainability, 1-24.

Yorgancılar, F. N. (2011). Sürdürülebilir Rekabet Anlayışı Olarak Yenilik Yeteneği. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 11* (21) , 379-426

Yue, G., Wei, H., Khan, N. U., Saufi, R. A., Yaziz, M. F. A., and Bazkiaei, H. A. (2023). Does the environmental management system predict TBL performance of manufacturers? The role of green HRM practices and OCBE as serial mediators. Sustainability, 15(3), 2436.

Yükselen, C. (2020). *Pazarlamanın yeni paradigması sürdürülebilirlik*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Zengin, A.Y. ve Zengin, R. B. (2021). *Sosyal 5.0 ve pazarlama 5.0 kapsamında yeşil pazarlama anlayışı*. Duvar Yayınları. İzmir

Zhang, X., Fang, Q., Dai, G., Wang, J., van Ittersum, M. K., Wang, H., and Hou, Y. (2024). Driving forces of the agricultural land footprint of China's food supply. Journal of Cleaner Production, 449, 141794.

Zhang, Y., Khan, U., Lee, S., and Salik, M. (2019). The influence of management innovation and technological innovation on organization performance. A mediating role of sustainability. Sustainability, 11(2), 495.

Zhong, Z. Z., and Zhao, E. Y. (2023). Collaborative driving mode of sustainable marketing and supply chain management supported by metaverse technology. IEEE Transactions on Engineering Management.

DİJİTAL ÇAĞDA
TÜRKÇE EĞİTİMİ

EDİTÖR: DOÇ. DR. NİYMET BAHŞİ

EĞİTİM
yayınevi

DİJİTAL ÇAĞDA TÜRKÇE EĞİTİMİ

Editör: Doç. Dr. Niymet Bahşi

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-69-1
1. Baskı, Mayıs 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

DİJİTAL ÇAĞDA TÜRKÇE EĞİTİMİ
Editör: Doç. Dr. Niymet Bahşi
VI+240 s., 165x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-69-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKÇA

Aggarwal, A. (2000). *Web-based learning and teaching technologies: Opportunities and challenges.* London: Idea Group Publishing.

Akıncı Vural, B. ve Sabuncuoğlu, A. (2008). Bilgi iletişim teknolojileri ve ütopyan bakış açısı. *Selçuk İletişim, 5*(3), 5-19.

Arslan, K. (2020). Eğitimde yapay zekâ ve uygulamaları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 11*(1), 71-88.

Bhakta, K. ve Dutta, N. (2016). Impact of information technology on teaching-learning process. *International Research Journal of Interdisciplinary & Multidisciplinary Studies (IRJIMS), 11*(2), 131-138.

Bialik, M. ve Fadel, C. (2015). *Skills for the 21st century: What should students learn? Center for Curriculum Redesign Report,* Boston.

Binkley, M., Erstad, O., Herman, J., Raizen, S., Ripley, M., Miller-Ricci, M., ve Rumble, M. (2012). Defining Twenty-First Century Skills. In P. Griffin, B. McGaw, ve E. Care (Eds.), *Assessment and Teaching of 21st Century Skills* (s. 17-66). Springer. https://doi.org/10.1007/978-94-007-2324-5_2

Bozgün, K. (2022). XXI. yüzyıl becerilerinin genel değerlendirilmesi. S. Pekdoğan, G. Şengün ve M. Kanak (Ed.), *Eğitimde XXI. yüzyıl Becerileri* (1-19). Eğiten Kitap.

Bozkurt, A., ve Sharma, R. C. (2023). Challenging the status quo and exploring the new boundaries in the age of algorithms: Reimagining the role of generative AI in distance education and online learning. *Asian Journal of Distance Education, 18*(21), i-viii. https://doi.org/10.5281/zenodo.7755273

Chalkiadaki, A. (2018). A systematic literature review of 21st century skills and competencies in primary education. *International Journal of Instruction, 11*(3), 1-16. https://doi.org/10.12973/iji.2018.1131a

Çiftçi, S., Sağlam, A. & Yayla, A. (2021). XXI. yüzyıl becerileri bağlamında öğrenci, öğretmen ve eğitim ortamları. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi,* (24), 718-734. DOI: 10.29000/rumelide.995863.

Cormier, D. ve Stewart, B. (2010). *Life in the open: 21 st. century learning & teaching.* Atlantic Universities Teaching Showcase

Geçgel, H., Kana, F. ve Eren, D. (2020). Türkçe eğitiminde dijital yetkinlik kavramının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 8*(3), 886-904.

Gençer, G. (2023). *Ters yüz öğrenme modeline göre okutulan kitaplarla sosyokonomik düzeyi düşük ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin eleştirel düşünme, problem çözme ve yaratıcılıklarının geliştirilmesi: Bir eylem araştırması.* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi.

Gümüş. A. (2019). *Geleceğin eğitiminde yeni öğretmen becerileri* (Analiz Raporu: 2019/04). İstanbul: İLKE İlim Kültür Eğitim Vakfı.

Hamarat, E. (2019). *XXI. yüzyıl becerileri odağında Türkiye'nin eğitim politikaları.* Seta - Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştirmalari Vakfı.

Johnson, A. P. (2013). Effective methods for 21st century learning: A teacher action research project. *Meridian (10979778), 16*(2).

Kalafat, Ö. (2022). Eğitim ve yapay zekâ. M. Bilen (Ed.) *Yapay zekânın değiştirdiği dinamikler* (1. Baskı), s. 89-101, Eğitim yayınevi.

Kipp, K., Kapros, E. ve O'Keeffe, I. (2018). *A Universally Accessible Self-assessment Gamified Framework and Software Application to Capture 21st Century Skills* In book: Designing for the User Experience in Learning Systems (pp. 41-64). DOI: 10.1007/978-3-319-94794-5_3

Kozikoğlu, İ. ve Özcanlı, N. (2020). Öğretmenlerin XXI. yüzyıl öğreten becerileri ile mesleğe adanmışlıkları arasındaki ilişki. *Cumhuriyet International Journal of Education, 9*(1), 270-290. http://dx.doi.org/10.30703/cije.579925

Lamb, S., Maire, Q. ve Doecke, E. (2017). *Key skills for the 21st century: an evidence-based review*. New South Wales: Education Future Frontiers.

Lambert, D. ve Cooper, M. (2000). Issues in supply chain management. *Industrial Marketing Management, 29*, 65-83.

Millî Eğitim Bakanlığı (2018). UNESCO Öğretmenlere yönelik bilgi ve iletişim teknolojileri yetkinlik çerçevesi. https://yegitek.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2021_01/18130452_UNESCO_OYretmenlere_Yonelik_Bilgi_ve_YletiYim_Teknolojileri_Yetkinlik_Cercevesi.pdf (Erişim tarihi: 01 Mart 2024).

Millî Eğitim Bakanlığı (2019). *Türkçe dersi öğretim programı.* Ankara: MEB.

Millî Eğitim Bakanlığı (2023). *XXI. Yüzyıl becerileri ve değerlere yönelik araştırma raporu.* T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.

Millî Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı. (2011). MEB XXI. yüzyıl öğrenci profili. https://www.meb.gov.tr/earged/earged/XXI.%20yy_og_pro.pdf [Erişim tarihi: 20 Ocak 2024]

Milliken, J. (2004). Postmodernism vs professionalism in higher education. *Higher Education in Europe, XXIX* (1), 9-18.

Öğretir Özçelik, A. D. (2020). İnovasyon, yaratıcılık ve yenilenme. A. D. Öğretir ve M. N. Tuğluk (Ed.), *Eğitimde ve Endüstride XXI. Yüzyıl Becerileri* (4. Baskı), s. 1-25. Pegem Akademi.

Ondrashek, N. (2017). 21st century learning (Master's thesis, Northwestern College, Orange City, IA). Retrieved from http://nwcommons.nwciowa.edu/education_masters/21/

Orhan Göksun, D. O. (2016). Öğretmen adaylarının XXI. yy. öğrenen becerileri ve XXI. yy. öğreten becerileri arasındaki ilişki. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Partnership for 21st Centrury Skills (2019). *Framework for 21st century learning.* https://static.battelleforkids.org/documents/p21/P21_Framework_Brief.pdf

Şahin, M. C. (2009). Instructional design principles for 21st century learning skills. *Procedia Social and Behavioral Sciences, 1,* 1464–1468.

Santos. J. M. (2017). 21st century learning skills: A challange in every classroom. *International Journal of Emerging Multidisciplinary Research, 1*(1), 31-35. DOI: https://doi.org/10.22662/IJEMR.2017.1.1.031

Scott, C. L. (2015). The futures of learning: 2 what kind of learning for the 21st century. *Education Research and foresight*, 1-14.

Sutton, B. B. (1997). The teacher as a guide: Letting students navigate their own learning. from https://www.edutopia.org/teacher-learning-guide [Erişim tarihi: 09.03.2024]

Trilling, B., ve Fadel, C. (2009). *21st century skills: Learning for life in our times.* John Wiley & Sons.

Tutkun, Ö.F. (2010). XXI. Yüzyılda eğitim programının felsefi boyutları. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 30*(3), 993-1016.

Uçak, S. ve Erdem, H. H. (2020). Eğitimde yeni bir yön arayışı bağlamında XXI. yüzyıl becerileri ve eğitim felsefesi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi, 6*(1), 76-93.

Uzun, Y., Tümtürk, A. ve Öztürk, H. (2021). *Günümüzde ve gelecekte kullanılacak yapay zekâ.* 1st International Conference on Applied Engineering and Natural Sciences.

van Laar, E., van Deursen, A. J. A. M., van Dijk, J. A. G. M., ve de Haan, J. (2020). Determinants of 21st century skills and 21st century digital skills for workers: A systematic literature review. *SAGE Open, 10*(1). https://doi.org/10.1177/2158244019900176

Voogt, J. ve Roblin, N. (2012). Teaching and learning in the 21st century. A comparative analysis of international frameworks. *Journal of Curriculum Studies,* 44, 299-3XXI.

Wagner, T. (2008). *The global achievement gap. Why even our best schools don't teach the new survival skills our children need-and what we can do about it.* Basic Books.

Yalçın, V., Simsar, A. ve Dinler, H. (2020). 5-6 yaş çocukları için XXI. yüzyıl becerileri ölçeği (DAY-2): Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi, 14*(32), 78-97.

Yavuz, M., Özkaral, T. ve Yıldız, D. (2015). Uluslararası raporlarda öğretmen yeterlikleri ve öğretmen eğitimi. *SDU Inernational Journal of Educational Studies, 2*(2), 60-71.

Yolcu, H. H. (2024). Yapay genel zekâ çağında öğretmen rolünün yeniden tanımlanması: Öngörüler. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi (AUAd), 10*(1), 155-167. https://doi.org/10.51948/auad.1383166.

KAYNAKÇA

Akan, E., Bozan, N. ve Ulaş, A.H. (2022). Dinleme Eğitiminde Web 2.0'nin Kullanımı ve Etkinlik Örnekleri. İçinde H.A. KIRKKILIÇ, A.H. ULAŞ, O. SEVİM ve C. EPÇAÇAN (Editör), *Web 2.0 Araçları ile Türkçe Öğretimi* (69-82). Ankara: Anı Yayıncılık.

Akçay, A. ve Yaşar, H. (2022). Web 2.0. İçinde H.A. KIRKKILIÇ, A.H. ULAŞ, O. SEVİM ve C. EPÇAÇAN (Editör), *Web 2.0 Araçları ile Türkçe Öğretimi* (1-12). Ankara: Anı Yayıncılık.

Akkaya, S. ve Doyumğaç, İ. (2023). Konuşma Eğitiminde Dijital Video Kullanımı. İçinde S. ASLAN (Editör), *Teknolojik Yaklaşımlara Dayalı Türkçe Öğretimi* (140-165). Ankara: Pegem Akademi.

Benzer, A. (2021). Dinleme ve Sınıf İçi Uygulama Örnekleri. İçinde F. TOPÇUOĞLU ÜNAL (Editör), *Türkçe Öğrenme ve Öğretim Yaklaşımları* (165-176). Ankara: Nobel.

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu (2018). *Öğretmenlere Yönelik Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yetkinlik Çerçevesi*, https://yegitek.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2021_01/18130452_UNESCO_OYretmenlere_Yonelik_Bilgi_ve_YletiYim_Teknolojileri_Yetkinlik_Cercevesi.pdf (E.T: 21.04.2024).

Boonkit, K. (2010). Enhancing The Development Of Speaking Skills For Non-Native Speakers Of English. *Procedia-social and behavioral sciences, 2*(2), 1305-1309.

Bozgün, K. (2022). 21. Yüzyıl Becerilerinin Genel Değerlendirilmesi. İçinde S. PEKDOĞAN, G. ŞENGÜN ve M. KANAK (Editör), *Eğitimde 21. Yüzyıl Becerileri* (1-18). Ankara: Eğiten Kitap.

Cesur Özkara, E., Yavuz Konokman G. ve Yanpar Yelken, T. (2018). Eğitimde Teknoloji Kullanımı Hizmetiçi Eğitimine Katılan Öğretmenlerin TPAB Özgüvenlerinin İncelenmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *7*(2), 371-412.

Chun, D., Kern, R. ve Smith, B. (2016). Technology İn Language Use, Language Teaching, And Language Learning. *The Modern Language Journal*, *100*(S1), 64-80. https://doi.org/10.1111/modl.12302

Ciğerci, F.M. (2023). Dinleme Eğitiminde Animasyon Kullanımı. İçinde S. ASLAN (Editör), *Teknolojik Yaklaşımlara Dayalı Türkçe Öğretimi* (102-135). Ankara: Pegem Akademi.

Coşkun, H. ve Uzunyol Köprü, M. (2021). An Overview Of Listening Skills Of Secondary School Students: Barriers And Suggestions. *Educational Policy Analysis and Strategic Research 2021, 16*(4) 49-72. https://dx.doi.org/10.29329/epasr.2021.383.3

Dahlström, H. (2019). Digital Writing Tools From The Student Perspective: Access, Affordances, And Agency. *Education and Information Technologies*, *24*, 1563-1581.

Demirtaş, T. ve Süğümlü, Ü. (2013). Çocukluk Döneminde Okuma (8-14 Yaş). İçinde A. OKUR (Editör), *Yaşam Boyu Okuma Eğitimi* (135-184). Ankara: Pegem Akademi.

Emiroğlu, A. (2018). *İnovasyon ve Teknoloji Yönetimi*. Bursa: Ekin Kitabevi.

Epçaçan, C. ve Paçalı, İ. (2022). Yüzyıl becerilerinin kazandırılmasında web 2.0'ın rolü ve önemi. İçinde A.H. ULAŞ, O. SEVİM ve C. EPÇAÇAN (Editör), *Web 2.0 Araçları ile Türkçe Öğretimi* (13-19). Ankara: Anı Yayıncılık.

Göçer, A. (2019). *Yazma Eğitimi.* Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Gökçe, B. (2021). Yazma Becerisine Yönelik Eğitim Ortamları. İçinde M.N. KARDAŞ (Editör), *Yazma Eğitimi* (287-317). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Günüç, S. (2017). *Eğitimde Teknoloji Entegrasyonunun Kuramsal Temelleri.* Ankara: Anı Yayıncılık.

Hamidi, F., Meshkat, M., Rezaee, M. ve Jafari, M. (2011). Information Technology İn Education. *Procedia Computer Science*, *3*, 369-373. Https://Doi.Org/10.1016/J.Procs.2010.12.062

Hasırcı, S. (2018). Anadili Öğretiminde Çok Uyaranlı Eğitim Ortamı Ve Bu Ortamın Bileşenlerinin Önemi. *Electronic Turkish Studies, 13*(19), 895-922.

Hoopingarner, D. (2009). Best Practices İn Technology And Language Teaching. *Language and Linguistics Compass*, *3*(1), 222-235. https://doi.org/10.1111/j.1749-818X.2008.00123.x

İşcan, A. (2015). İletişim, Konuşma ve Konuşmayla İlgili Temel Kavramlar. İçinde A. KILINÇ ve A. ŞAHİN (Editör), *Konuşma Eğitimi-Yöntemler, Teknikler* (1-25). Ankara: Pegem Akademi.

Kansızoğlu, H.B. (2023). Okuma Eğitiminde Ters Yüz Edilmiş Sınıf Modelinin Kullanımı. İçinde S. ASLAN (Editör), *Teknolojik Yaklaşımlara Dayalı Türkçe Öğretimi* (162-233). Ankara: Pegem Akademi.

Karadağ Yılmaz, R. (2021). Dinleme Becerilerinin Geliştirilmesinde Dijital Ortam ve Araçlar. İçinde F. SUSAR KIRMIZI (Editör), *Dijital Dönüşümde Türkçe Öğretimi* (177-196). Ankara: Anı Yayıncılık.

Karadağ, B. F. ve Garip, S. (2021). Türkçe Öğretiminde Web 2.0 Uygulaması Olarak Learningapps' In Kullanımı. *Çocuk Edebiyat ve Dil Eğitimi Dergisi, 4*(1), 21-40. https://doi.org/10.47935/ceded.897374

Karadağ, B.F. (2022). Konuşma Eğitiminde Web 2.0'nin Kullanımı ve Etkinlik Örnekleri. İçinde H.A. KIRKKILIÇ, A.H. ULAŞ, O. SEVİM ve C. EPÇAÇAN (Editör), *Web 2.0 Araçları ile Türkçe Öğretimi* (83-107). Ankara: Anı Yayıncılık

Kasten, W.C.ve Yıldırım, K. (2013). *Okuma ve Yazma Eğitimi: Tek Başıma Öğrenemem Ki!* (1. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Kessler, G. ve Hubbard, P. (2017). Language Teacher Education And Technology. *The handbook of technology and second language teaching and learning*, 278-292. https://doi.org/10.1002/9781118914069.ch19

Kır, D. B. ve Aytan, T. (2023). Dinleme Eğitimine Yönelik Web Tabanlı Uygulamalar. *International Journal of Language Academy, 11* (5), 214-234. http://dx.doi.org/10.29228/ijla.73636

Lim, F. V. ve Toh, W. 2020. How to teach digital reading? *Journal of Information Literacy, 14*(2), 24-43. http://dx.doi.org/10.11645/14.2.2701

Millî Eğitim Bakanlığı (2017). *Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri,* https://oygm.meb.gov.tr/dosyalar/StPrg/Ogretmenlik_Meslegi_Genel_Yeterlikleri.pdf (E.T: 15.04.2024)

Millî Eğitim Bakanlığı, (2019). *Türkçe Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1,2,3,4,5,6,7 ve 8. Sınıflar.* Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Mishra, P. ve Koehler, M. J. (2006). Technological Pedagogical Content Knowledge: A Framework For Teacher Knowledge. *Teachers College Record, 108*(6), 1017–1054.

Mkhonta-Khoza, P. P. ve Nxumalo, M. S. (2021). ICT İn Language Learning: Teaching And Learning Of The Mother Tongue Siswati. *International Journal of Research in Humanities and Social Studies, 8 (6)*, 19-27. https://doi.org/10.22259/2694-6296.0806003

Odabaş, H., Odabaş, Z. Y. ve Sevmez, H. (2018). Üniversite Öğrencilerinde Dijital / E-Kitap Okuma Kültürü: Selçuk Üniversitesi Örneği. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, 58*(1), 139-171.

Okojie, M. C., Olinzock, A. A. ve Okojie-Boulder, T. C. (2006). The Pedagogy Of Technology İntegration. *Journal of technology studies*, *32*(2), 66-71.

Öğretir Özçelik, A.D. (2020). İnovasyon, Yaratıcılık ve Yenilenme. İçinde A.D. ÖĞRETİR ÖZÇELİK ve M. N. TUĞLUK (Editör), *Eğitimde ve Endüstride 21. Yüzyıl Becerileri* (1-25). Ankara: Pegem Akademi.

Özbay, M. ve Özdemir, O. (2014). Türkçe Öğretim Programı İçin Bir Öneri: Dijital Okuryazarlığa Yönelik Amaç ve Kazanımlar/A Suggestion For Turkish Teaching Curriculum: Digital Literacy Objectives And Standards. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, *2*(2), 31-40.

Özdemir, O. (2021). Türkçe Öğretiminde Teknoloji Kullanımı. İçinde E. KOLAÇ ve S. DAL (Editör), *Etkinliklerle Türkçe öğretimi* (589-627). Ankara: Nobel Akademik.

Özen, O. ve Mert, O. (2024). Uluslararası Standartlar Yönünden Eğitim Yöneticilerinin 21. Yüzyıl Becerileri Doğrultusunda Bilgi İletişim Teknolojileri Yeterlilikleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 13*(1), 349-370. https://doi.org/10.7884/teke.1368483

Raja, R. ve Nagasubramani, P. C. (2018). Impact Of Modern Technology İn Education. *Journal of Applied and Advanced Research*, *3*(1), 33-35. https://dx.doi.org/10.21839/jaar.2018.v3S1.165

Sarıkaya, B. (2019). Ortaokul Türkçe Ders Kitaplarındaki (5, 6, 7 ve 8. Sınıf) Etkinliklerin Değerlendirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi* (*64*), 563-580. https://doi.org/10.14222/Turkiyat4047

Shadiev, R., ve Yang, M. (2020). Review Of Studies On Technology-Enhanced Language Learning And Teaching. *Sustainability*, *12*(2), 524. https://doi.org/10.3390/su12020524

Summak, M. S., Samancioğlu, M. ve Bağlibel, M. (2010). Technology İntegration And Assesment İn Educational Settings. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *2*(2), 1725-1729. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.03.973

Süğümlü, Ü. ve Aslan, S. (2022). The Use Of Web 2.0 Tools İn Mother-Tongue Instruction: Teachers' Experiences. *International Journal of Education and Literacy Studies*, *10*(1), 124-137. http://dx.doi.org/10.7575/aiac.ijels.v.10n.1p.124

Şenol Ebren, Z. ve Kurtlu, Y. (2022). Okuma Eğitiminde Web 2.0'nin Kullanımı ve Etkinlik Örnekleri. İçinde H.A. KIRKKILIÇ, A.H. ULAŞ, O. SEVİM ve C. EPÇAÇAN (Editör), *Web 2.0 Araçları ile Türkçe Öğretimi* (31-66). Ankara: Anı Yayıncılık.

Tanel, Z. (2020). Eğitimde Teknoloji Entegrasyonu. İçinde F. ORHAN, A.A. KURT ve S. BARDAKCI (Editör), Öğrenme-*Öğretme Sürecinde Teknoloji Entegrasyonu Üzerine Karma Yazılar* (1-19). Ankara: Pegem Akademi.

The International Society for Technology in Education (ISTE). *ISTE Standarts, https://iste.org/* (E.T: 20. 04.2024)

Tompkins, G. E. (2014). *Language Arts Patterns Of Practice*. (Eight edition). United States of America: Pearson.

Vue, G., Hall, T. E., Robinson, K., Ganley, P., Elizalde, E. ve Graham, S. (2016). Informing Understanding Of Young Students' Writing Challenges And Opportunities: Insights From The Development Of A Digital Writing Tool That Supports Students With Learning Disabilities. *Learning Disability Quarterly*, *39*(2), 83-94.

Wallace, C. (2003). *Critical Reading İn Language Education*. New York: Palgrave Macmıllan.

Woolley, G. (2011). *Reading Comprehension: Assisting Children With Learning Difficulties.* New York: Springer.

Yeşil, L.B. (2023). Dijital Araçlarla Konuşma Eğitimi. İçinde A. OKUR ve G.H. DEMİRDÖVEN (Editör), *Yabancı Dil Olarak "Dijital Türkçe" Öğretimi* (365-414). Sakarya: Sakarya Üniversitesi Yayınları.

Yurdakal, İ. H. (2021a). Dijital Konuşma Eğilimi Ölçeğinin Geliştirilmesi: Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması (Dike). *Turkish Studies-Educational Sciences*, *16*(5). https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.49879

Yurdakal, İ.H. (2021b). Dijital Konuşma. İçinde F. SUSAR KIRMIZI (Editör), *Dijital Dönüşümde Türkçe Öğretimi* (197-243). Ankara: Anı Yayıncılık.

Yürektürk, F. N. ve Coşkun, H. (2020). Türkçe Öğretmenlerinin Teknoloji Kullanımına ve Teknoloji Destekli Türkçe Öğretiminin Etkililiğine Dair Görüşleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 8*(3), 986-1000. https://doi.org/10.16916/aded.748300

KAYNAKÇA

Alan, B. (2023). *Fen öğretiminde yapay zekâ ile belirlenen çoklu zekâ alanlarına göre hazırlanmış e-öğrenme ortamlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi.* Yayımlanmamış Doktora Tezi. Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.

Ally, M. (2008). "Foundations of Educational Theory for Online Learning." In T. Anderson (Ed.), The Theory and Practice of Online Learning (2nd ed., pp. 15-44). AU Press.

Baker, R. S. ve Inventado, P. S. (2020). Educational data mining and learning analytics: applications to constructionist research. *Journal of Learning Analytics, 7*(1), 13-34.

Benzer, A. ve Karadağ, K. (2019). Storybird uygulamasının 5. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerine ve yazmaya yönelik tutumlarına etkisi. *International Journal of Language Academy, 7*(4), 56-79. 10.18033/ijla.4076.

Black, P. ve Wiliam, D. (1998). "Assessment and classroom learning." assessment in education: principles, *Policy & Practice, 5*(1), 7-74.

Brooks, F. P. (1995). The Mythical Man-Month: Essays on Software Engineering. Addison-Wesley.

Bulut, D. (2022). *Sınıf öğretmenlerinin XXI. yüzyıl becerileri ile öğretme motivasyonu düzeylerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Campbell-Kelly, M. ve Aspray, W. (1996). Computer: A History of the Information Machine. Basic Books.

Ceruzzi, P. E. (2003). A History of Modern Computing. The MIT Press.

Clark, R. ve Mayer, R. E. (2019). *E-learning and the science of ınstruction: proven guidelines for consumers and designers of multimedia learning*. John Wiley & Sons.

Conole, G., de Laat, M., Dillon, T. ve Darby, J. (2008). Disruptive technologies, pedagogical innovation: what's new? findings from an in-depth study of students' use and perception of technology. *Computers & Education, 50*(2), 511-524.

Coşkun, F. ve Deniz Gülleroğlu, H. (2021). Yapay zekanın tarih içindeki gelişimi ve eğitimde kullanılması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 54*(3), 947-966.

Çolak, A. F. (2022). *Ortaokullarda yapay zekâ öğretimi için geliştirilen kurs planı ve içeriklerin öğrencilerin üstbilişsel davranışlarına etkisi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon.

Dabbagh, N. ve Kitsantas, A. (2012). Personal Learning Environments, social media, and self-regulated learning: A natural formula for connecting formal and informal learning. *The Internet and Higher Education, 15*(1), 3-8.

Daş, F. ve Ersöz, S. (2013). Uzaktan Eğitimde İçerik Geliştirme İçin Açık Kaynak Yazılımların Kullanımı. Akademik Bilişim 2013 – XV. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri 23-25 Ocak 2013 – Akdeniz Üniversitesi, Antalya.

Dennen, V. P., ve Bonk, C. J. (2007). Handbook of Research on Computer-Enhanced Language Acquisition and Learning. Information Science Reference.

Dillenbourg P. (1999). İşbirliğine dayalı öğrenmeyle neyi kastediyorsunuz? P. Dillenbourg (Ed), İşbirlikçi öğrenme: Bilişsel ve hesaplamalı yaklaşımlar (s. 1-19). Oxford: Elsevier.

Duran, E. ve Ertan Özen, N. (2018). Türkçe derslerinde dijital okuryazarlık. *Türkiye Eğitim Dergisi, 3*(2), 31-46.

Eshet-Alkalai, Y. (2004). Digital literacy: a conceptual framework for survival skills in the digital era. *Journal of Educational Multimedia and Hypermedia, 13*(1), 93-106.

Fraillon, J., Ainley, J., Schulz, W., Friedman, T. ve Gebhardt, E. (2014). Prepared for life? the nature and quality of the digital media to which young people are exposed outside of school. *International Journal of Science and Mathematics Education, 12*(5), 1063-1084.

Graham, P. (2002). *Hackers & painters: big ıdeas from the computer age*. O'Reilly Media.

Grier, D. A. (2010). When Computers Were Human. Princeton University Press.

Güler, E. (2022). *Açık ve uzaktan esnek öğrenme ortamlarında yapay zekâ tekniğiyle strateji karar modelinin oluşturulması*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Hobbs, R. (2010). Digital and media literacy: a plan of action. Aspen Institute Communication and Society Program.

Hodges, C., Moore, S., Lockee, B., Trust, T. ve Bond, A. (2020). The Difference Between Emergency Remote Teaching and Online Learning. Educause Review.

İşler, B. ve Kılıç, M. F. (2021). Eğitimde yapay zekâ kullanımı ve gelişimi. *Yeni Medya Elektronik Dergi – EJNM, 5*(1), 1-11.

Johnson, D. W. ve Johnson, R. T. (1999). Learning together and alone: cooperative, competitive, and ındividualistic learning. Allyn & Bacon.

Johnson, L. (2018). Digital literacy: definitions, frameworks, and skills for the 21st century. *Journal of Educational Technology, 45*(2), 112-124.

Johnson, M. (2023). Digital technologies in language education: trends and ınnovations. *Educational Technology Journal*, *41*(3), 215-230.

Kaya, A. (2020). S*ınıf öğretmeni adaylarının XXI. Yüzyıl becerileri kapsamında girişimcilik becerilerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çanakkale.

Kerawalla, L., Luckin, R., Seljeflot, S. ve Woolard, A. (2006). Making it real: exploring the potential of augmented reality for teaching primary school science. *Virtual Reality, 10*(3), 163-174.

Knuth, D. E. (1997). The Art of Computer Programming, Volumes 1-3. Addison-Wesley.

Kulik, J. A. ve Fletcher, J. D. (2016). Effectiveness of ıntelligent tutoring systems: a meta-analytic review. *Review of Educational Research, 86*(1), 42-78.

Means, B., Toyama, Y., Murphy, R., Bakia, M. ve Jones, K. (2009). Evaluation of evidence-based practices in online learning: a meta-analysis and review of online learning studies. US Department of Education.

Miller, R. ve Pedro, J. (2006). Creating respectful clasroom environments*. Early Childhood Education Journal, 33*(5), 293-299.

Pamuk, S., Çakır, R., Ergun, M., Yılmaz, B. ve Ayas, C. (2013). Öğretmen ve öğrenci bakış açısıyla tablet, pc ve etkileşimli tahta kullanımı: fatih projesi değerlendirmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri 13*(3), 1799-1822.

Partnership for 21st Century Skills (2010). Framework for 21st century learning. 02.10.2024'te www.pXXI.org.'den alınmıştır.

Pekcan, N. Ve Toraman, C. (2022). Covid-19 pandemisinde çevrimiçi ölçme ve değerlendirme uygulamalarının öğretmen öğrenci görüşlerine göre incelenme. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24*(1), 120-129.

Raymond, E. S. (1999). The Cathedral and the Bazaar: Musings on Linux and Open Source by an Accidental Revolutionary. O'Reilly Media.

Romero, C. ve Ventura, S. (2010). Educational data mining: a review of the state of the art. *IEEE Transactions on Systems, Man, and Cybernetics, Part C (Applications and Reviews, 40*(6), 601-618.

Russell, S. J. ve Norvig, P. (2016). Artificial Intelligence: A Modern Approach. Pearson.

Slavin, R. E. (2014). Cooperative Learning and Academic Achievement: Why Does Groupwork Work? *Anales de Psicología, 30*(3), 785-791.

Somyürek, S. (2009). Uyarlanabilir Öğrenme Ortamları: Eğitsel Hiper Ortam Tasarımında Yeni Bir Paradigma. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, *1*(1), 29-38.

Taş N., Coşkun M., Ayverdi G. ve Bolat Y. (2023). Matematik eğitiminde dijital oyunlaştırma etkinlikleri kullanımının ortaokul öğrencilerinin akademik başarılarına ve tutumlarına etkisi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi, 14*(53), 1066-1081. 10.35826/ijoess.3347

Tılıç, G. (2016). Yabancı dil öğreniminde kullanılan etkileşimli mobil uygulamalar: Duolingo örneği. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi 5(Özel Sayı),* 303-313.

Tılıç, G. (2016). Yabancı dil öğreniminde kullanılan etkileşimli mobil uygulamalar: Duolıngo örneği. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 5*, 303-313.

Van den Heuvel-Panhuizen, M. ve Drijvers, P. (2014). Realistic Mathematics Education. In S. Lerman (Ed.), Encyclopedia of Mathematics Education (pp. 521-525). Springer.

Van Wynsberghe, A. ve Robbins, S. (2019). Critiquing the Reasons for Making Artificial Moral Agents. *Science and Engineering Ethics, 25*(6), 1693-1711.

Warschauer, M. (2003). Technology and Social Inclusion: Rethinking the Digital Divide. MIT Press.

Yılmaz, A. (2024). The Impact of Software-Assisted Language Learning on Turkish Language Proficiency. *Journal of Language and Technology, 12*(2), 78-94.

KAYNAKLAR

Akkaya, N., & Çıvğın, H. (2021). Türkçe eğitiminde yapay zekâ. *The Journal of International Education Science, 8* (29), 308-322. https://inesjournal.com/?mod=makale_tr_ozet&makale_id=53915

Alismail, H. A., & McGuire, P. (2015). 21st century standards and curriculum: Current research and practice. *Journal of Education and Practice, 6*(6), 150-154. https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1083656.pdfl

Altay, B. (2022). Modern öğretim ve hayat boyu öğrenme. Serkan Demir (Ed.). *Yeni nesil öğrenme öğretme yaklaşımları* içinde (ss. 79-93). Nobel Yayınları.

Avrupa Konseyi. (2001). *A Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment*. Strasbourg, Council of Europe

BattelleforKids (2019). Framework for 21st Century Learning Definitions. https://www.battelleforkids.org/insights/p21-resources/

Bergmann, J., & Sams, A. (2014). *Flipped learning: Gateway to student engagement.* International Society for Technology in Education. Eugene, Oregon.

Çangal, Ö. (2021). Dil öğretiminde YouTube'un kullanımı: Yabancılara Türkçe öğretenlerin deneyimleri ve bakış açıları. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*(Ö10), 63-80. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2024488

Çetin, S. A. (2018). Ters-yüz sınıf modelinin yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılması üzerine bir öneri. *Uluslararası Türkoloji Araştırmaları ve İncelemeleri Dergisi,* 61-70. https://uluturkad.org/?mod=tammetin&makaleadi=&makaleurl=1070780163_5- 61-70 Sadık Ahmet CETIN.pdf&key=44012

Demir, T. (2013) Türkçe öğretimi dersinde proje tabanlı öğrenme yaklaşımı, *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 1*(1), 53-76. https://www.anadiliegitimi.com/en/download/article-file/14885

Delibaş, M., & Timur Ağıldere, S. (2019). Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde eylem odaklı yaklaşım ve öğrenenlerin tutumlarına yönelik etkisi. *International Journal of Languages' Education and Teaching, 7*(2), 273-293. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3693196

Demirel, Ö. (2012). *Yabancı dil öğretimi*. Pegem Akademi Yayınları.

Ee, J., Zhou, M., & Wong, I. (2014). Teachers' Infusion of Social Emotional Learning, *An International Journal of Teaching & Teacher Education, 2,* 31- 51. https://journals.uob.edu.bh/bitstream/handle/123456789/686/JTTE020103.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Erbaş, Ç., & Demirer, V. (2015). Eğitimde sanal ve artırılmış gerçeklik uygulamaları. *Eğitim Teknolojileri Okumaları* içinde (ss. 131-148). Pegem Yayınları.

Erdem, M. (2002). Proje tabanlı öğrenme. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *22*(22), 172-179. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/87910

Göçer, A., & Kurt, A. (2020). Betimleyici yazma becerisinin geliştirilmesinde artırılmış gerçeklik uygulaması Quiver'in kullanılması. *International Journal of Field Education, 6*(2), 46-63. https://dergipark.org.tr/en/pub/ijofe/issue/59318/830361

Güngör, H., Çangal, Ö., & Demir, T. (2020). Türkçenin yabancı dil olarak uzaktan öğretimine ilişkin öğrenici ve öğretici görüşleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 40*(3), 1163-1191. . https://doi.org/10.17152/gefad.756612

Gülbahar, Y. (2022). *e-öğrenme.* Pegem Akademi Yayınları. https://depo.pegem.net/9786054282098.pdf

Kastoudi, D. (2011). Using a quest in a 3d virtual environment for student ınteraction and vocabulary acquisition in foreign language learning. *European Association for Computer-Assisted Language Learning (EUROCALL).* Annual Conference (Nottingham, UK, Aug 31-Sep 3, 2011). https://eric.ed.gov/?id=ED542423

Kaya, M., & Oran, G. (2015). Proje tabanlı öğrenme yaklaşımı ve Türkçe öğretimine yönelik bir uygulama. *Turkophone, 2*(1), 17-25. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/177708

Kışla, T., & Şahin, M. (2015). Kişiselleştirilmiş (kişiye özgü) öğrenme-öğretme yaklaşımı. Gülay Ekici (Ed*.), Etkinlik örnekleriyle güncel öğrenme-öğretme yaklaşımları-II* içinde (s. 172-208). Pegem Akademi Yayınları.

Kolcu, S., & Balcı, A. (2021). Salgın döneminde uzaktan Türkçe öğretimi: Öğretmen görüşleri kapsamında bir değerlendirme. *Uluslararası Karamanoğlu Mehmetbey Eğitim Araştırmaları Dergisi, 3*(Özel sayı 1), 55-65. https://doi.org/10.47770/ukmead.985496

Korkmaz, H. ve Kaptan, F. (2001). Fen eğitiminde proje tabanlı öğrenme yaklaşımı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 20*, 193-200. http://www.efdergi.hacettepe.edu.tr/yonetim/icerik/makaleler/933-published.pdf

Korkmaz, Ö., & İnal, M. (2019). Eğitsel oyunların öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenmeye dönük tutumlarına ve konuşma becerilerine etkisi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 7*(4), 898-913. https://doi.org/10.16916/aded.582203

Künüçen, H. H., & Samur, S. (2021). Dijital çağın gerçeklikleri: Sanal, artırılmış, karma ve genişletilmiş gerçeklikler üzerine bir değerlendirme. *Yeni Medya*, 11, 37-62. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1974722

Levy, F., & Murnane, R. J. (2007). How computerized work and globalization shape human skill demands, in Marcelo Suarez-Orozco (ed.), *Learning in the Global Era: International Perspectives on Globalization and Education* (Oakland, CA, 2007; online edn, California Scholarship Online, 22 Mar. 2012), https://doi.org/10.1525/california/9780520254343.003.0008

MEB. (2019). *Türkçe dersi öğretim programı 1-8. sınıflar*. MEB Yayınları.https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/20195716392253-02-Türkçe Öğretim Programı 2019.pdf

MEB (2023). *yüzyıl becerileri ve değerlere yönelik araştırma raporu.* MEB Yayınları.

Mihelj, M., Novak, D., Beguš, S. (2014). Virtual reality technology and applications (68). (S. G. Tzafestas, Ed.) Springer. https://link.springer.com/book/10.1007/978-94-007-6910-6

Özdemir, O., & Açık, F. (2019). Development of written expression skills with flipped learning ınstruction: An embedded mixed method study. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3*4(4), 1075-1091. https://dergipark.org.tr/tr/pub/hunefd/issue/49803/638763

Öztemel, E. (2018). Eğitimde yeni yönelimlerin değerlendirilmesi ve eğitim 4.0. *Üniversite Araştırmaları Dergisi, 1*(1), 25-30. https://doi.org/10.32329/uad.382041

Özarslan, Y. (2010, 26-28 Nisan). Kişiselleştirilmiş öğrenme ortamı olarak IPTV. [Sözlü Bildiri], International Educational Technology, İstanbul.

Pilanci, H. (2018). Açık ve uzaktan Türkçe öğrenenlerde etkileşim: Eşzamansız iletişimde öğretim diyalogları. *Uluslararası Beşerî Bilimler ve Eğitim Dergisi, 4*(7), 75-90. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/468676

Prensky, M. (2001). Digital natives, digital immigrants, *On the Horizon, 9*(5), 1-6. https://www.marcprensky.com/writing/Prensky - Digital Natives, Digital Immigrants - Part1.pdf

Sandybayev, A. (2020). The ımpact of e-learning technologies on student's motivation: Student centered ınteraction in business education. *International Journal of Research in Tourism and Hospitality, 6*(1), 16– 24. https://doi.org/10.20431/2455-0043.0601002

Syvanen, A., Beale, R., Sharples, M., Ahonen, M., & Lonsdale, P. (2005). Supporting pervasive learning environments: adaptability and context awareness in mobile learning. In *Wireless and Mobile Technologies in Education,* 2005. WMTE 2005. IEEE International Workshop on (pp. 3-pp). IEEE

Şimşek, N., & Çakır, Ö. (2009). Effect of personalization on students' achievement and gender factor in mathematics education. *International Journal of Educational and Pedagogical Sciences, 3*(7), 1397-1401. Google Scholar

Temizyürek, F., & Ünlü, A. N. (2015). Dil öğretiminde teknolojinin materyal olarak kullanımına bir örnek: Flipped classroom. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 4*(1), 64-72.

Toraman, Ç., Çelik, Ö. C., & Çakmak, M. (2018). Oyun-tabanlı öğrenme ortamlarının akademik başarıya etkisi: Bir meta–analiz çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 26*(6), 1803-1811. https://doi.org/10.24106/kefdergi.2074

Tuncer, M. (2009). Proje tabanlı öğrenme ile problem tabanlı öğrenmenin fark ve benzerlikleri. *e-Journal of New World Sciences Academy, 4*(2),395-409. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/185942

Türkben, T., & Öncü Yiğit, K. (2023). Ters-yüz sınıf modeli ile desteklenmiş iletişimsel yaklaşımın Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin konuşma becerilerine etkisi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 19*(1), 28-50. https://doi.org/10.17860/mersinefd.1139033

Uzunoğlu, D., & Bulut, B. (2022). Çevrimiçi ortamda yürütülen senaryo temelli öğrenme etkinliklerinin Türkçe öğretimi özyeterliğe, akademik güdülenmeye ve başarıya etkisi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 10*(1), 60-73. https://doi.org/10.16916/aded.1020247

Yahya, S., Ahmad, E.A., & Jalil, K.A. (2010). The definition and characteristics of ubiquitous learning: A discussion. *International Journal of Education and Development using Information and Communication Technology, (IJEDICT), 6*(1), 117-127. https://www.learntechlib.org/p/188069/

Kaynakça

Bozkurt, A. & Bozkaya M., (2013). Bir Öğrenme Malzemesi Olarak Etkileşimli E-Kitap Hazırlama Adımları. *Eğitimde Politika Analizi Dergisi*, 2, 2, 8-20.

Dirik, M, Z. (2014). *Eğitim Programları ve Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

Duran, N. (2023). Uzaktan Pasif Öğrenme ile Dağıtılmış Etkileşimli Aktif Öğrenmenin Metotlarının Karşılaştırılması. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi* 7(31), 658-672.

Garip, S., & Göçer, A. (2023). Türkçe Dersi Etkileşimli Sınıf Ortamlarında Konuşma Becerisinin Gelişimi ve Değerlendirilmesi. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi* (12), 1249-1268. https://doi.org/10.51531/korkutataturkiyat.1348697

Kara, M., & Keş, Y. (2016). Bir Öğrenme Aracı Olarak Etkileşimli E-Kitap. *Art-E Sanat Dergisi*, 9(17), 189-209.

MEB (2006). *İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

KAYNAKÇA

Akın, E., Akın, İ. ve Bilgin, E. (2024). Dijital Okuryazarlığın Türkçe Eğitimindeki Yeri. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 13*(1), 52-65. https://doi.org/10.33206/mjss.1302575

Akkaya, S ve Doyumğaç, İ. (2023). Konuşma Eğitiminde Dijital Video Kullanımı İçinde S. Aslan (Editör), *Teknolojik Yaklaşımlara Dayalı Türkçe Öğretimi*. (140-165). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Al Rawashdeh, Z. A., Mohammed Y. E., Al Arab R. A., Alara M., Al-Rawashdeh B. (2021). Advantages and Disadvantages of Using E-Learning in University Education: Analyzing Students' Perspectives. *The Electronic Journal of e-Learning, 19*(2), 107-117.

Alakrash, H.M., Abdul Razak, N., & Pramela Krish, P. (2022). The Application of Digital Platforms in Learning English Language, *International Journal of Information and Education Technology*, *12* (9), 899-904

Alan, Y. (2020). Türkçe Derslerinde Akıllı Tahta Kullanımına Yönelik Öğretmen Görüşleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 8*(3), 694-707.

Altunbay, M., & Bıçak, N. (2018). Türkçe Eğitimi Derslerinde "Z Kuşağı" Bireylerine Uygun Teknoloji Tabanlı Uygulamaların Kullanımı. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks, 10*(1), 127- 142.

Aslan, S. (2023). Türkçe Öğretiminde E-Ölçme ve Değerlendirme Araçlarının Kullanımı. İçinde S. Aslan (Editör), *Teknolojik Yaklaşımlara Dayalı Türkçe Öğretimi*. (430-455). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Atan, F., ve Kocasaraç, H. (2022). Dijital Öğrenme-Öğretme Araçları. *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi, 6*(2), 1-17.

Battelle for Kids. (2019). P21 Framework Definitions. 19.04.2024 tarihinde https://www.battelleforkids.org/wp-content/uploads/2023/11/P21_Framework_Brief.pdf adresinden erişilmiştir.

Bozkurt, A., Hamutoğlu, N.B., Liman Kaban, A., Taşçı, G. ve Aykul, M. (2021). Dijital Bilgi Çağı: Dijital Toplum, Dijital Dönüşüm, Dijital Eğitim ve Dijital Yeterlilikler. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi (AUAd)*, *7*(2), 35-63, https://doi.org/10.51948/auad.911584.

Butler-Adam, J. (2018). Dördüncü Sanayi Devrimi ve Eğitim. *Güney Afrika Bilim Dergisi*, *114* (5/6). https://doi.org/10.17159/sajs.2018/a0271

Ciğerci, F. M. (2023). Dinleme Eğitiminde Animasyon Kullanılması. İçinde S. Aslan (Editör), *Teknolojik Yaklaşımlara Dayalı Türkçe Öğretimi*. (102-135). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Çetinkaya Özdemir, E. (2023). Türkçe Öğretiminde Yöntem ve Teknikler: Artırılmış ve Sanal Gerçeklik Uygulamaları. İçinde S. Aslan (Editör), *Teknolojik Yaklaşımlara Dayalı Türkçe Öğretimi*. (400-422). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Dash, B. B. (2022). Digital Tools for Teaching and Learning English Language in 21 st Century. *International Journal Of English and Studies (IJOES), 4*(2), 8-13. https://doi.org/10.47311/IJOES.2022.4202

Demirtaş Tolaman, T. ve Köse, E. (2023). Ortaokul Öğrencilerinin Türkçe Dersi İçin Kullanılan Web 2.0 Araçlarına Yönelik Algıları: Bir Durum Çalışması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 12*(3), 1237-1253.

Ekmen, C. ve Bakar, E. (2019). İlköğretimde Öğretim Programları ve Ders Kitaplarında Dijital Yetkinliğin Yeri. *Milli Eğitim Dergisi*, *48* (221), 5-35.

Eyüp, B. (2022). Türkçe öğretmenlerinin Web 2.0 araçlarını kullanma yetkinliklerinin incelenmesi. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23(1), 307-323. https://doi.org/10.17679/inuefd.952051

Foundation Telecom. (2014). *Higher Education in the Digital Age Rise of the MOOCs.* 19.04.2024 tarihinde https://www.fondation-mines-telecom.org/wp-content/uploads/2016/01/2014-higher-education-digital-age.pdf adresinden erişilmiştir.

Kansızoğlu, H. B. (2023). Okuma Eğitiminde Ters Yüz Edilmiş Sınıf Modelinin Kullanılması. İçinde S. Aslan (Editör), *Teknolojik Yaklaşımlara Dayalı Türkçe Öğretimi*. (172-233). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Kasa Ayten, B. ve Doğan Kahtalı, B. (2023). Dil Bilgisi Öğretiminde Web 2.0 Araçlarının Kullanımı. İçinde S. Aslan (Editör), *Teknolojik Yaklaşımlara Dayalı Türkçe Öğretimi*. (304-328). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Kazu, H. (2023). Türkçe Öğretim Programı. İçinde S. Aslan (Editör), *Teknolojik Yaklaşımlara Dayalı Türkçe Öğretimi*. (36-58). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Keane, D. T. (2012). Leading with Technology: 21st century Skills = 3Rs + 4Cs, *The Australian Educational Leader, 34*(2), 44.

Khomyshak, O. B. (2022). Using Digital Learning Technology in The Process of Linguomethodological Training of Future Foreign Language Teachers. *Information Technologies and Learning Tools*, *88*(2), 38-55. https://doi.org/10.33407/itlt.v88i2.4654.

Kocaman Karoğlu, A., Bal, K., & Çimşir, E. (2020). Toplum 5.0 Sürecinde Türkiye'de Eğitimde Dijital Dönüşüm. *Üniversite Araştırmaları Dergisi, 3*(3), 147-158. https://doi.org/10.32329/uad.815428

Kurudayıoğlu, M., & Soysal, T. (2020). 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın Dijital Yetkinlik Bakımından İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* (*54*), 184-199.

Küçükler H (2020). Yabancı Dil Eğitiminde Dijital Dönüşüm. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 0*(23), 635 646.

MEB- YEĞİTEK. (2021). Yeni Nesil Dijital Eğitim. 20.04.2024 tarihinde https://yegitek.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2021_04/16193626_s1.pdf adresinden alınmıştır.

Mohammadi, N., Ghorbani, V. and Hamidi, F., (2011). Effects of E-Learning on Language Learning. *Procedia Computer Science*, 3, pp. 464–468. https://doi.org/10.1016/j.procs.2010.12.078.

Müldür, M. (2023). Yazma Eğitiminde Dijital Kitap Kullanımı. İçinde S. Aslan (Editör), *Teknolojik Yaklaşımlara Dayalı Türkçe Öğretimi*. (240-275). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Özdemir, O. (2021). Türkçe öğretiminde teknoloji kullanımı. İçinde E. Kolaç ve S. Dal (Editörler). *Etkinliklerle Türkçe* (2. baskı) (589-627). Nobel Akademi Yayıncılık.

Parlak, B. (2017). Dijital Çağda Eğitim: Olanaklar ve Uygulamalar Üzerine Bir Analiz. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 22* (Kayfor 15 özel sayı), 1741-1759.

Selfa-Sastre M, Pifarré M, Cujba A, Cutillas L and Falguera E (2022) The Role of Digital Technologies to Promote Collaborative Creativity in Language Education. *Front. Psychol. 13*(828981), 1-13. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.828981

Süğümlü, Ü. (2023). Kelime Öğretiminde Dijital Oyunlaştırma. İçinde S. Aslan (Editör), *Teknolojik Yaklaşımlara Dayalı Türkçe Öğretimi*. (332-358). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Şimşek, Ş. (2022). Türkçe Ders Kitaplarında Dijital Yetkinlik. *Turkish Studies- Education*, *17*(3), 469- 484. https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.57919

Taşpınar, M. T. D., ve Tuncer, M. (2007). Sanal Eğitim-Öğretim ve Geleceği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 6*(20), 112-132.

Ünlü, M. (2019). Dijital Çağda E-Öğrenme Ortamlarının Kalitesini Artırmaya Yönelik Gerçekleştirilen Uluslararası Çalışmalar. *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8*(16), 165-182.

WEF. (2020). Platform for Shaping The Future of The New Economy and Society. Schools of The Future: Defining New Models of Education for The Fourth İndustrial Revolution. http://www3.weforum.org/docs/WEF_Schools_of_the_Future_Report_2019.pdf

Yalap, H. ve Gazioğlu, M. (2023). Türk Eğitim Sisteminde Dijitalleşmeye Yönelik Uygulamalar. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 12*(ÖS), 80-90. https://dx.doi.org/10.33206/mjss.1301070

Yalap, H., ve Yılmaz, A. (2017). Türkçe Öğretmenlerinin Akıllı Tahta Kavramına İlişkin Metaforik Algıları. *Milli Kültür Araştırmaları Dergisi, 1*(1), 13-24.

Görsellerin Kaynakçası

https://www.freepik.com/free-ai-image/international-day-education-futuristic-style_94953508.htm#fromView=search&page=1&position=23&uuid=a63a5106-f9d3-4774-b76a-45eccfaa90f6

https://www.freepik.com/free-vector/students-with-computer-classroom-elements-white-background_11701928.htm#from_view=detail_alsolike

Sonuç olarak, sanal gerçeklik teknolojisinin eğitimdeki potansiyeli büyüktür ve gelecekte daha da yaygınlaşması beklenmektedir. Bu teknolojinin doğru bir şekilde kullanılması, öğretmenlere eğitimler vererek bilgi ve becerilerinin geliştirilmesi, öğrencilerin öğrenme deneyimlerini dönüştürebilir ve eğitimde yeni olanaklar yaratabilir.

KAYNAKÇA

Azuma, R., Baillot, Y., Behringer, R., Feiner, S., Julier, S.,ve MacIntyre, B. (2001). Recent advances in augmented reality. *IEEE Computer Graphics and Applications,* 21(6), 34-47. doi:10.1109/38.963459.

Cheng, T. (2014). Application and Research of Using the Virtual Reality Technology to Realize the Remote Control. *International Journal of Control and Automation,* 7(8), 427-434. doi:10.14257/ijca.2014.7.8.39

Chien, S. Y., Hwang, G. J. ve Jong, M. S. Y. (2020). Effects of peer assessment within the context of spherical video-based virtual reality on EFL students' English-Speaking performance and learning perceptions. *Computers & Education,* 146, 103-751.

Doğan, D. (2022). Genişletilmiş gerçeklik uygulamalarının tasarımı. H. F. Odabaşı, A. İşman & B. Akkoyunlu (Eds.) *Eğitim teknolojileri okumaları (2020)* içinde (s. 371-391). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Ferhat, S. (2016). Dijital dünyanın gerçekliği, gerçek dünyanın sanallığı bir dijital medya ürünü olarak sanal gerçeklik. *Trt Akademi,* 1(2), 724-746.

Hassani, K., Nahvi, A. ve Ahmadi, A. (2016). Design and implementation of an intelligent virtual environment for improving speaking and listening skills. *Interactive Learning Environments,* 24(1), 252-271.

Huang, H. L., Hwang, G. J. ve Chang, C. Y. (2020). Learning to be a writer: A spherical video-based virtual reality approach to supporting descriptive article writing in high school Chinese courses. *British Journal of Educational Technology,* 51(4), 1386-1405.

Karagöz, E., Yıldız, C., Güney, Ö, Çavaş, B. ve Çavaş, P. (2020). Sanal gerçeklik ve eğitim alanındaki uygulamaları. A. Kuzu ve E. B. Kuzu Demir (Eds). *Dijital medya ve öğrenme* içinde (s. 153-170). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Kayabaşı, Y. (2005). Sanal gerceklik ve egitim amacli kullanilmasi. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology,* 4(3), 151-166.

Koçbuğ, R. (2018). *The effectiveness of virtual reality tools on vocabulary learning and retention*. [Yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Kurniawati, A., Kusumaningsih, A. ve Hasan, I. (2019, November). Class VR: Learning class environment for special educational needs using virtual reality games. In *2019 International Conference on Computer Engineering, Network, and Intelligent Multimedia (CENIM)* (s. 1-5), IEEE.

Lai, K. W. K. ve Chen, H. J. H. (2021). A comparative study on the effects of a VR and PC visual novel game on vocabulary learning. *Computer Assisted Language Learning,* 1-34.

Ma, M. ve Zheng, H. (2011). Virtual reality and serious games in healthcare. In Advanced computational intelligence paradigms in healthcare 6. Virtual reality in psychotherapy, rehabilitation, and assessment (s. 169-192).

McLellan, H. (1994). Virtual reality and multiple ıntelligences: potentials for higher education. *Journal of Computing in Higher Education,* 5(2), 33-66.

Milgram, D, Alia, M. B., Halim, N. D. A. ve Rahman, M. H. A. (2013). Mobile augmented reality: The potential for education. *Procedia-Social And Behavioral Sciences,* 103, 657-664.

Onyesolu, M. O. ve Eze, F. U. (2011). Understanding virtual reality technology: advances and applications. *Advances in Computer Science and Engineering,* 1, 53-70.

Schultheis, M. T. ve Rizzo, A. A. (2001). The application of virtual reality technology in rehabilitation. Rehabilitation psychology, 46(3), 296.

Sisto, S. A., Forrest, G. F. ve Glendinning, D. (2002). Virtual Reality Applications for Motor Rehabilitation After Stroke. *Topics in Stroke Rehabilitation,* 8(4), 11–23. doi:10.1310/yabd-14ka-159p-mn6f

Somyürek, S. (2014). Öğretim sürecinde z kuşağının dikkatini çekme: Artırılmış gerçeklik. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama,* 4(1), 63-80.

Şahinler Albayrak, M. (2015). Kinect kullanılan 3 boyutlu sanal gerçeklik uygulamalarının ilkokul öğrencilerinin yabancı dilde kelime öğrenimine etkisi. [Yüksek Lisans Tezi]. Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tai, T. Y. ve Chen, H. H. J. (2021). The impact of immersive virtual reality on EFL learners' listening comprehension. *Journal of Educational Computing Research,* 59(7), 1272-1293.

Tai, T. Y., Chen, H. H. J. ve Todd, G. (2022). The impact of a virtual reality app on adolescent EFL learners' vocabulary learning. *Computer Assisted Language Learning,* 35(4), 892-917. https://doi.org/10.1080/09588221.2020.1752735

TDK (2024) Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlüğü. https://sozluk.gov.tr/ (E.T. 02.03.2024).

Tepe, T., Kaleci, D. ve Tüzün, H. (2016, Mayıs). Eğitim teknolojilerinde yeni eğilimler: sanal gerçeklik uygulamaları. *10th International Computer and Instructional Technologies Symposium (ICITS)* içinde, 16(18), 547-555.

Trindade, J., Fiolhais C. ve Almeida, L. (2002). Science learning in virtual environments: a descriptive study. British Journal of Educational Technology, 33(4), 1-18.

URL-1 https://www.classvr.com (E.T. 08.04.2024).

Ünlü, B. F. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sanal gerçekliğin amaç odaklı dil öğretimine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi,* (5), 57-76.

Wehner, A. K., Gump, A. W. ve Downey, S. (2011) The effects of Second Life on the motivation of undergraduate students learning a foreign language. *Computer Assisted Language Learning,* 24(3), 277-289, doi: 10.1080/09588221.2010.551757

Whyte, J. (2002). *Virtual reality and the built environment.* Oxford: Architectural Press.

Yengin, D. ve Bayrak, T. (2018). *Sanal Gerçeklik-VR.* DER Kitapevi.

Zheng, J. M., Chan, K. W. ve Gibson, I. (1998). *Virtual reality a real world review on a somewhat touchy subject.* In IEEE Potantials (s.20-23). https://hub.hku.hk/bitstream/10722/43022/1/31643.pdf (E.T. 05.03.2024).

ÖZGEÇMİŞ

Yazar, 1984 yılında Denizli'de doğmuş, ilk ve ortaöğrenimini bu şehirde tamamlamıştır. 2007 yılında Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Programından mezun olmuştur. Aynı yıl Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği Programında yüksek lisansa başlamış ve 2009 yılında yüksek lisansını tamamlamıştır. 2009 yılında Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği Programında doktora eğitimine başlamış 2015 yılında "İlkokul dördüncü sınıf Türkçe dersinde kültürel değerler ve eğitimi: Bir durum çalışması" adlı teziyle eğitimini tamamlamıştır. 2022 yılında Temel Eğitim (İlk Okuma Yazma ve Türkçe Eğitimi) alanında doçentlik unvanını almıştır. Halen İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalında doçent doktor olarak görev yapmakta olan yazar, evli ve iki çocuk annesidir. Sınıf öğretmenliği alanında ulusal ve uluslararası düzeyde sunulmuş bildirileri, basılmış makaleleri bulunmaktadır. Türkçe öğretimi, ilk okuma yazma öğretimi, değerler eğitimi ile ilgili kitap bölümleri olan yazar, sınıf öğretmenliği eğitimi, Türkçe öğretimi, ilk okuma yazma öğretimi, değerler eğitimi gibi alanlarda çalışmalarını sürdürmektedir.

KAYNAKÇA

AI Index Annual Report (2019). Artificial Intelligence Index Report 2019. https://hai.stanford.edu/sites/g/files/sbiybj10986/f/ai_index_2019_report.pdf (Erişim Tarihi: 17.04.2024).

Armstrong, K. (2014). *Mitlerin Kısa Tarihi*. Çev. Dilek Şendil. İstanbul: Alfa Basın Yayın Dağıtım San. ve Tic. Lti. Şti.

Aydın, A. (2019). *Devlet erkinin yönetim paradigmasının yapay zekâ bağlamında dönüşümü.* G. Telli (Ed.), Yapay Zekâ ve Gelecek içinde (ss. 65-87). İstanbul: Doğu Kitapevi.

Brusilovsky, P. (2001). Adaptive Educational Hypermedia Systems. *International Journal of Artificial Intelligence in Education,* 12(4), 387–397.

Coates, H., James, R. ve Baldwin, G. (2005). *A Critical Examination Of The Effects Of Learning Management Systems On University Teaching And Learning*. Tertiary Education and Management, 11, 19–36.

Coşkun, F. ve Gülleroğlu, H. D. (2021). Yapay Zekânın Tarih İçindeki Gelişimi ve Eğitimde Kullanılması. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES),* 54(3), 947-966. https://doi.org/10.30964/auebfd.916220

Cotton, D. R., Cotton, P. A. ve Shipway, J. R. (2023). Chatting and cheating: Ensuring academic integrity in the era of ChatGPT. Innovations in Education and Teaching International, 1-12. https://doi.org/10.1080/14703297.2023.2190148.

Demir, O. (2019). Sürdürülebilir kalkınma için yapay zekâ. G. Telli (Ed.), Yapay zekâ ve gelecek içinde (ss. 44-63). İstanbul: Doğu Kitapevi.

Edwards, B. I. ve Cheok, A. D: (2018). Why not robot teachers: Artificial intelligence for addressing teacher shortage. *Applied Artificial Intelligence,* 32(4), 345-360. doi:10.1080/08839514.2018.1464286

Fabian, W. (2019). The Artificial Industry and Global Changes. https://www.forbes.com/sites/cognitiveworld/2019/11/27/the-artificial-intelligenceindustry-and-global-challenges/#34ce06603deb (Erişim Tarihi: 17.03.2024).

Felix, C. V. (2021). The role of the teacher and AI in educatıon. Sengupta, E., Blessinger, P. and Makhanya, M.S. (Der.). *International perspectives on the role of technology in humanizing higher education (Innovations in higher education teaching and learning*, 33), içinde (s.33-48). Emerald Publishing Limited. doi:10.1108/S2055-364120200000033003

Holmes, W., Bialik, M. ve Fadel, C. (2019). Artificial intelligence in education: Promises and implications for teaching and learning. Boston, MA: Center for Curriculum Redesign

İşler, B. ve Kılıç, M. (2021). Eğitimde yapay zekâ kullanımı ve gelişimi. *Yeni Medya Elektronik Dergisi, 5*(1), 1-11. doi: 10.17932/IAU.EJNM.25480200.2021/ejnm_v5i1001.

Kolchenko, V. (2018). Can modern AI replace teachers? Not so fast! Artificial intelligence and adaptive learning: *Personalized education in the AI age.* HAPS Educator, 22(3), 249- 252. doi:10.21692/haps.2018.032

Lestari, S., Usadiati, W., & Misrita, M. (2021). The Correlatıon Between Students'artıfıcıal Intellıgence And Theır Englısh Readıng Skılls Achıevement. *Bahasa: Jurnal Keilmuan Pendidikan Bahasa Dan Sastra Indonesia*, *3*(2), 103-111.

McCorduck, P. (2004). Machines Who Think: A Personal Inquiry into the History and Prospects of Artificial Intelligence. CRC Press.

Moore, G. ve Self, D. (Eds.). (1988). *Artificial Intelligence and Tutoring Systems: Computational and Cognitive Approaches to the Communication of Knowledge*. CRC Press.

Raza, K. (2020). Artificial intelligence against COVID-19: A meta-analysis of current research. *Big Data Analytics and Artificial Intelligence* Against COVID-19: Innovation Vision and Approach, 78, 165-176. doi: 10.1007/978-3-030-55258- 9_10

Selim, A. ve Ali, I. (2022). *Dijital Okuryazarlık Becerilerinin Kuzey Makedonya'da Yükseköğretim Üzerindeki Etkisi.* 6. In International Congress of Economics & Business (pp. 81-91).

Tuğluk, M. N. ve Gök-Çolak, F. (2019*). Sanayi toplumu ve eğitimi.* A. D. Öğretir Özçelik ve M. N. Tuğluk (Ed.), Eğitimde ve endüstride 21. yüzyıl becerileri içinde (ss. 305-335). Ankara: Pegem Akademi.

Turing, A. M. (1950). *Computing Machinery and Intelligence.* Mind, 59(236), 433-460.

Turing, A. M. (1956). Can a machine think. *The world of mathematics*, *4*, 2099-2123.

Tyson, M. (2020). Educational leadership in the age of artificial intelligence. (Published Phd Thesis). 5 Mart 2024 tarihinde https://scholarworks.gsu.edu/eps_diss/228/ adresinden erişildi.

Zhao, Y. ve Liu, G. (2018). How do teachers face educational changes in artificial intelligence era. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research (ASSEHR*), 300, 47-50.

KAYNAKLAR

Al-Emran M, AlQudah AA, Abbasi GA, Al-Sharafi MA, Iranmanesh M. (2023). Determinants of using AI-based chatbots for knowledge sharing: evidence from PLS-SEM and fuzzy sets (fsQCA). *IEEE Transactions on Engineering Management., 1-15*. doi:10.1109/TEM.2023.3237789.

Chang, Y. Wang, X. Wang, J. Wu, Y. Zhu, K. Chen, H. Yi, X. Wang, C. Wang, Y. Ye, W. Zhang, Y. Chang Y. Yu, P. S., Yang, Q. Xie, X. (2023). A survey on evaluation of large language models. arXiv preprint arXiv:2307.03109.

Chen, L. Chen, P. Lin, Z. (2020). Artifcial intelligence in education: A review. *IEEE Access, 8*: 75264–75278.

Doshi, A. R. Hauser, O. (2023). Generative artificial intelligence enhances creativity but reduces the diversity of novel content. SSRN: https://ssrn.com/abstract=4535536 or http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4535536

Dwivedi, Y. K. Kshetr,i N. Hughes, L. Slade, E. L. Jeyaraj, A. Kar, A. K. Baabdullah, A. M. Koohang, A., Raghavan, V. Ahuja, M. (2023). "So what if ChatGPT wrote it?" multidisciplinary perspectives on opportunities, challenges and implications of generative conversational AI for research, practice and policy. *International Journal of Information Management*., 71:102642. doi:10.1016/j.ijinfomgt.2023.102642.

Farrokhnia, M., Banihashem, S. K., Noroozi, O., Wals, A. (2023). A SWOT analysis of ChatGPT: implications for educational practice and research. *Innovations* in *Education* and *Teaching International, 1-15.* doi:10.1080/14703297.2023.2195846.

Gutlapalli, S. S. (2017). Analysis of Multimodal Data Using Deep Learning and Machine Learning. *Asian Journal of Humanity, Art and Literature, 4*(2), 171–176. https://doi.org/10.18034/ajhal.v4i2.658

URL-1: https://app.magicschool.ai/ (E.T.: 27.03.2024)

URL-2: https://character.ai/ (5.04.2024)

URL-3: https://chat.openai.com/ (27.03.2024)

URL-4: https://elevenlabs.io/text-to-speech (7.04.2024)

URL-5: https://www.atlabs.ai/ (26.03.2024)

URL-6: https://www.modelit.ai/ (26.03.2024)

URL-7: https://www.speechtexter.com (7.04.2024)

URL-8: https://www.synthesia.io/ (3.04.2024)

URL-9: https://storybee.app (7.04.2024)

URL-10: https://www.videotoblog.ai/ (9.04.2024)

Khan R.A. Jawaid M. Khan, A. R. Sajjad, M. (2023). ChatGPT Reshaping medical education and clinical management. *Pakistan Journal of Medical Sciences, 39*(2):605–07. doi:10.12669/pjms.39.2.7653.

Kohnke, L. Moorhouse, B. L. Zou, D. (2023). ChatGPT for language teaching and learning. *RELC Journal*, 54(2), 537-550.

Lim, W. M. Gunasekara, A. Pallant, J. L. Pallant, J. I. Pechenkina, E. (2023). Generative AI and the future of education: ragnarök or reformation? A paradoxical perspective from management educators. *International Journal of Management Education, 21*(2): 100790. doi:10.1016/j.ijme.2023.100790

Ooi, K. Tan, G. Al-Emran, M. Al-Sharafi, M. A. Capatina, A. Chakraborty, A. Dwivedi, Y. K. Huang, T. Kar, A. K. Lee, V. H. Loh, X. Micu, A. Mikalef, P. Mogaji, E. Pandey, N. Raman, R. Rana, N. P. Sarker, P. Sharma, A. Teng, C. Wamba, S. F. Wong, L. (2023) The potential of generative artificial intelligence across disciplines: Perspectives and future directions, *Journal of Computer Information Systems*, 1-32. doi: 10.1080/08874417.2023.2261010

Pack, A. Maloney, J. (2023). Using generative artificial intelligence for language education research: Insights from using OpenAI's ChatGPT. *TESOL Quarterly, 57*(4), 1571-1582.

Piipari, M. Down, T. A. Hubbard, T. J. P. (2010). Metamotifs-a generative model for building families of nucleotide position weight matrices. *BMC Bioinformatics, 11, 348.* https://doi.org/10.1186/1471-2105-11-348

Thodupunori, S. R. Gutlapalli, S. S. (2018). Overview of LeOra Software: A Statistical Tool for Decision Makers. *Technology and Management Review,* 3(1), 7–11.

Zhang, Z. Dong, Z. Shi, Y. Price, T. Matsuda, N. Xu, D. (2024). Students' Perceptions and Preferences of Generative Artifcial Intelligence Feedback for Programming. The Thirty-Eighth AAAI Conference on Artificial Intelligence (AAAI-24).

KAYNAKÇA

Akkaya, N. ve Çıvğın, H. (2021). Türkçe eğitiminde yapay zekâ. *The Journal of International Education Science*, 8(29), 308-322.

Aktay, S. (2022). The usability of Images Generated by Artificial Intelligence (AI) in Education. International technology and education j ournal, 6(2), 51-62.

Arif, T. B., Munaf, U. ve Ul-Haque, I. (2023). The future of medical education and research: Is ChatGPT a blessing or blight in disguise? *Medical Education Online*, 28, 2181052.

Arslan, K. (2020). Eğitimde Yapay Zekâ ve Uygulamaları. Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 11(1), 71-88.

Baidoo-Anu, D. ve Owusu Ansah, L. (2023). Education in the Era of Generative Artificial Intelligence (AI): Understanding the Potential Benefits of ChatGPT in Promoting Teaching and Learning. *Journal of AI*, 7(1), 52-62.

Chen, L., Chen, P. ve Lin, Z. (2020). Artificial Intelligence in Education: A Review. *IEEE Access*, 8, 75264-75278. doi: 10.1109/ACCESS.2020.2988510.

Çapraz-Baran, Ş. ve Diren E. (2020). Ortaokul ve imam hatip ortaokulu 5. sınıf Türkçe ders kitabı. Ankara: Anıttepe Yayınları.

Elsen-Rooney, M. (2023). NYC education department blocks ChatGPT on school devices, networks. Retrieved on May 1, 2024 from Chalkbeat.

Ermağan, E. Ve Ermağan, İ. (2022). Innovative technology and education: Artificial intelligence and language learning in Turkey. *Shanlax International Journal of Education,* 11(S1), 201-209.

Frick, T. W. (2024). Are We Dupes? Limitations of AI Systems: What Should Educators Do with Them? *TechTrends*, *68*(1), 14–26. https://doi.org/10.1007/s11528-023-00893-3

Grassini, S. (2023). Shaping the Future of Education: Exploring the Potential and Consequences of AI and ChatGPT in Educational Settings. *Education Sciences,* 13, 692. doi: 10.3390/educsci13070692.

Huang, X., Qiao, C. Enhancing Computational Thinking Skills Through Artificial Intelligence Education at a STEAM High School. *Sci & Educ* 33, 383–403 (2024). https://doi.org/10.1007/s11191-022-00392-6

Ji, H., Han, I. Ve Ko, Y. (2023). A systematic review of conversational AI in language education: focusing on the collaboration with human teachers. *Journal of Research on Technology in Education*, *55*(1), 48–63. https://doi.org/10.1080/15391523.2022.2142873

Kalla, D. ve Smith, N. (2023). Study and Analysis of Chat GPT and its Impact on Different Fields of Study. *International Journal of Innovative Science Research and Technology*, 8.

Ng, D.T.K., Leung, J.K.L. ve Su, J. *(2023).* Teachers' AI digital competencies and twenty-first century skills in the post-pandemic world. *Education Tech Research Dev* **71**, 137–161. (https://doi.org/10.1007/s11423-023-10203-6

Pesen, A. (2024). Şarkı Çevirisi ve ChatGPT. *Abant Çeviribilim Dergisi*, 2(1), 1-16.

Smith, N. Vickers, D. (2024). Living well with AI: Virtue, education, and artificial intelligence. Theory and Research in Education, 22(1), 19-44. https://doi.org/10.1177/14778785241231561

Şenyaman, G. (2023). Arapça yabancı dil öğretiminde yapay zekânın geleceği: ChatGPT örneği. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (33), 1057-1070. doi: 10.29000/rumelide.1285940.

Tapalova, O. ve Zhiyenbayeva, N., 2022. Artificial Intelligence in Education: AIEd for Personalised Learning Pathways. The Electronic Journal of e-Learning, 20(5), pp. 639-653, available online at www.ejel.org

Walter, Y. Embracing the future of Artificial Intelligence in the classroom: the relevance of AI literacy, prompt engineering, and critical thinking in modern education. *Int J Educ Technol High Educ* **21**, 15 (2024). https://doi.org/10.1186/s41239-024-00448-3

Wu, R., ve Yu, Z. (2021). Do AI Chatbots Improve Students' Learning Outcomes? Evidence from a Meta-Analysis. British Journal of Educational Technology, 55(1), 10-33.

Zhang, H., Lee, I. ve Ali, S. *et al.* Integrating Ethics and Career Futures with Technical Learning to Promote AI Literacy for Middle School Students: An Exploratory Study. *Int J Artif Intell Educ* 33, 290–324 (2023). https://doi.org/10.1007/s40593-022-00293-3

Zileli, E. N. (2023). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreniminde ChatGPT Örneği. *Uluslararası Karamanoğlu Mehmetbey Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 42-51. doi: 10.47770/ukmead.1296013.

KAYNAKÇA

Ahn, J. ve Shin, S. Y. (2019). *Aı education: current status and strategies. ın advances in computer science and ubiquitous computing springer*, Singapore.

Arslan, K. (2020). Eğitimde yapay zekâ ve uygulamaları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 11*(1), 71-88.

Chomsky, N. (1957). *Syntactic structures*. The Hague: Mouton & Co.

Crystal, D. (2008). A *dictionary of linguistics and phonetics*. Wiley-Blackwell.

Çetin, B. (2017). İletişimsel edinç ve yabancı dil olarak Türkçede dil bilgisi öğretimi. *Turkish Studies*, 179-196.

Dolunay, S. K. (2010). Dil bilgisi öğretiminin amacı ve önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları, 27,* 275-284.

Fromkin, V., Rodman, R. ve Hyams, N. (2003). An *ıntroduction to language canada*: Wadsworth Cengage Learning.

Goodfellow, I., Bengio, Y. ve Courville, A. (2016). *Deep learning*. MIT Press.

Güneş, F. (2013). Yapılandırmacı yaklaşımla dil bilgisi öğretimi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama, 9*(3), 171-187.

Karahan, L. (2009). Dil bilgisi öğretiminde bütün-parça ilişkisinin önemi. *Turkish Studies, 4*(8), 23-30.

Khurana, M., ve Singh, M. (2020). Artificial ıntelligence in education: a comprehensive review. *Journal of Educational Computing Research, 58*(5), 1028-1068. https://doi.org/10.1177/0735633120905990

Larsen-Freeman, D. ve Anderson, M. (2011). *Techniques and principles in language teaching*. Oxford University Press.

McCarthy, J., Minsky, M. L., Rochester, N. ve Shannon, C. E. (1956). A Proposal for the Dartmouth Summer Research Project on Artificial Intelligence.

McCulloch, W. S. ve Pitts, W. (1943). A logical calculus of the ideas immanent in nervous activity. *The Bulletin Of Mathematical Biophysics, 5*(4), 115-133.

Nation, I. S. P. ve Newton, J. (2009). *Teaching ESL/EFL listening and speaking*. Routledge.

Nilsson, N. J. (1998). *Artificial intelligence: A new synthesis*. Elsevier.

Özgül, E. ve Göçer, A. (2020). Dil bilgisi öğrenme alanının temel dil becerilerini desteklemedeki işlevi: bir durum belirleme çalışması. *International Journal of Languages' Education and Teaching, 8*(3), 24-35. https://doi.org/10.29228/ijlet.43860

Russell, S. J. ve Norvig, P. (2009). *Artificial intelligence: A modern approach*. Pearson Education.

Sarıgül, K. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde çevrim içi süreç değerlendirme araçları. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, *4*(2021 Yunus Emre ve Türkçe Yılı Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Özel Sayısı), 56-80.https://doi.org/10.47948/efad.922748

Şenyaman, G. (2023). Arapça yabancı dil öğretiminde yapay zekânın geleceği: ChatGPT örneği. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, (33*), 1057-1070.

Turing, A. M. (1950). Computing machinery and ıntelligence. *Mind, 59*(236), 433-460.

Yağmur Şahin, E. ve Abacı, O. (2019). Dil bilgisi öğretiminin önemi, amaçları ve ilkeleri: bir literatür özeti. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi, 5*(3), 286-294.

KAYNAKÇA

Ağca, R. K. ve Bağcı, H. (2013). Eğitimde Mobil Araçların Kullanımına İlişkin Öğrenci Görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 2*(4), 295-302.

Akın, E., Akın, İ. ve Bilgin, E. (2024). Dijital okuryazarlığın Türkçe eğitimindeki yeri. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 13(1), 52-65.

Aşıcı, M. (2009). Kişisel ve Sosyal Bir Değer Olarak Okuryazarlık. *Değerler Eğitimi Dergisi,* 7(17), 9-26.

Avellis G., Scaramuzzi, A. ve Finkelstein, A. (2004). Evaluating Non Functional Requeriments In Mobile Learning Contents And Multimedia Educational Software. İçinde Attewell, J. ve Savill-Smith, C. (Editör), *Learning With Mobile Devices* (s. 13-21). London: Blackmore Ltd.

Ay, K. ve Seferoğlu, S. S. (2017). Lisansüstü öğrencilerin çevrim-içi bilgi arama stratejilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi,* 25(1), 51-66.

Aydın, E. ve Tunagür, M. (2021). Investigation of Turkish Teachers' Use of Mobile Applications for Educational Purposes: Mixed Method Research, *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 22(3), 1964-1992.

Aydın, O. ve Özdamar, N. (2020). Mobil Öğrenme ve Türkiye'de Açıköğretim Faaliyeti Yapan Üniversitelerin Mobil Öğrenme Uygulamalarının İncelenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(4), 113-154.

Barden, O. (2018) Building the Mobile Hub: Mobile Literacies and the Construction of a Complex Academic Text. *Literacy*, 0(0), 1-8.

Behera, S. K. (2013). M-Learning: A New Learning Paradigm. *International Journal on New Trends in Education and Their Implications, 4*(2), 24-34.

Bozkurt, A. (2015). Mobil Öğrenme: Her Zaman, Her Yerde Kesintisiz Öğrenme Deneyimi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 1*(2), 65-81.

Bulun, M., Gülnur, B. ve Güran, S. (2004). Eğitimde Mobil Teknolojiler. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3(2), 165-169.

Crompton, H. (2013). A Historical Overview Of Mobile Learning: Toward Learner-Centered Education. İçinde Z. L. Berge ve L. Y. Muilenburg (Editör), Handbook Of Mobile Learning (s 3-14). Florence: Routledge**.**

Çakır, H. ve Arslan, İ. (2013). Mobil Cihazlar İçin Ders İçerik Paketinin Geliştirilmesi. *Bilişim Teknolojileri Dergisi,* 6(3), 24-34.

Çam, E. ve Uysal, M. (2017). Mobil Uygulamaların Eğitsel Amaçlı Kullanımı: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi,* 9, 559-567.

Demirci, Ş. (2018). Giyilebilir Teknolojilerin Sağlık Hizmetlerine ve Sağlık Hizmet Kullanıcılarına Etkileri. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 6(6), 985-992.

Direkçi, B., Şimşek, B. ve Uygun, M. (2020). Türkçe Öğretmenlerinin Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (2019) Yer Alan Okuryazarlık Becerilerinin Kazandırılmasına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi. *Eğitim ve Yeni Yaklaşımlar Dergisi,* 3(1), 34-49.

Doğan, D. ve Seferoğlu, S. S. (2015). Mobil Cihazlar ve Eğitimde Dijital Dönüşüm. B. Akkoyunlu, A. İşman ve H. F. Odabaşı (Ed.) içinde Eğitim Teknolojileri Okumaları (539-563). Sakarya: The Turkish Online Journal of Educational Technology.

Dudeney, G., N. Hockly ve M. Pegrum. (2012) *Digital Literacies*. Harlow: Pearson.

Education Context. *International Journal of Interactive Mobile Technologies,* 2(1), 10-18.

Ekren, G. ve Kesim, M. (2016). Mobil İletişim Teknolojilerindeki Gelişmeler ve Mobil Öğrenme. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi,* 2(1), 36-51.

Ergüney, M. (2017). Uzaktan Eğitimde Mobil Öğrenme Teknolojilerinin Rolü. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, *5*(13), 1009-1021

Ersoy, M. ve Gürgen, L. (2021). Eğitim Teknolojileri ile İlgili Yayımlanan Makalelerin İncelenmesi. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi,* 12(2), 1-16.

Eschenbrenner, B. ve Nah, F.F-H. (2007). Mobile Technology In Education: Uses And Benefits. *Int. J. Mobile Learning and Organisation*, 1(2), 159–183.

Fojtik, O. (2014). Mobile Technologies Education. *Procedia - Social and Behavioral Sciences,* 143, 342-346.

Gökçearslan, E. (2016). Mobil Öğrenme: Lisansüstü Tezlere Yönelik Bir İçerik Analizi. İçinde 10th International Computer and Instructional Technologies Symposium. (s. 554-561). Rize: 16-18.05.2016.

Günay, D. (2017). Teknoloji Nedir? Felsefi Bir Yaklaşım. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 7*(1), 163-166.

Güneş, F. (2019). Okuryazarlık Yaklaşımları. *The Journal of Limitless Education and Research,* 4(3), 224-246.

Hamdani, D. S. A. (2013). Mobile Learning: A Good Practice. *Procedia - Social and Behavioral Sciences, 103,* 665-674.

Havelka, S. (2013). Mobile Information Literacy: Supporting Students' Research and Information Needs in a Mobile World, *Internet Reference Services Quarterly,* 3(4), 189-209.

Hockly, N. (2012). Mobile learning. *ELT Journal, 1-5*

Hockly, N. (2016). Digital Literacies. *ELT Journal,* 66(1), 108-112.

Husna, N., Zulfahita, Mulyani, S. ve Rahman, S. (2020). Readıng Lıteracy, Mathematıcal Lıteracy, And Self-Confıdence Of Junıor Hıgh School Students In Sıngkawang. *Journal of Education. Teaching and Learning,* 5(2), 253-262.

Ion, M. A. (2015). Mobile Technologies for Lifelong Learning. *Informatica Economică,* 19(2), 112-119.

Jacob, S. M. ve Issac, B. (2008). Mobile Technologies And Its Impact–An Analysis In Higher

Jakimoski, K. (2014). Analysis Of The Usability Of M-Commerce Applications. *International Journal Of U- And E-Service, Science and Technology,* 7(6), 13-20.

Karalı, Y., Aydemir, H., Şen, M. ve Kaya, F. (2023). Yetişkinlere Yönelik Mobil Okuryazarlık Ölçeği Geliştirme; Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 33(1), 203-219.

Kayabaş, İ. (2016). Mobil teknolojiler. İçinde T. V. Yüzer ve M. E. Mutlu (Ed.), *Yeni iletişim teknolojileri içinde* (s. 101-110). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.

Keegan, D. (2005). The incorporation of mobile learning into mainstream education and training. İçinde Isaías, P., Borg, C., Kommers, P. ve Bonanno, P. (Editör), The Incorporatıon Of Mobıle Learnıng Into Maınstream Educatıon And Traınıng (s. 198-202). Cape Town: IADIS.

Kemp, S. (2020). Digital in 2020: 3,8 Billion people use social media, https://wearesocial.com/uk/blog/2020/01/digital-2020-3-8-billion-people-use-social-media/ (E.T.: 01.03.2024).

Koparan, B. (2022). Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın (2019) çoklu okuryazarlık becerisi bağlamında incelenmesi. *Elektronik Dil ve Eğitim Dergisi,* 3(1), 1-14.

Kroski, E. (2008). On the Move with the Mobile Web: Libraries And Mobile Technologies. *Library Technology Report*, 44(5), 1-48.

Kurnaz, H. (2010). Mobil Öğrenme Özelliğinin Öğrenciler Tarafından Kullanılabilirliği. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi.

Kurudayıoğlu, M. ve Tüzel, S.(2010). 21. Yüzyıl Okuryazarlık Türleri, Değişen Metin Algısı ve Türkçe Eğitimi. *Türklük Bilimi Araştırmaları,* XXVIII-Güz, 283-298.

Lan, Y.F. ve Sie, Y.S. (2010). Using RSS To Support Mobile Learning Based On Media Richness Theory. *Computers & Education, 55*(2), 723-732.

Librarian M. J., (2011) Mobile Literacy: Skills for Today's Information Environment, https://prezi.com/8yayncpah-aq/mobile-literacy-skills-for-todays-information-environment/ (E.T.: 13.02.2024).

McQuiggan, S., McQuiggan, J., Kosturko, L. ve Sabourin, J. (2015). *Mobile learning: A handbook for developers, editors and learners.* North Caroline: SAS Institute Inc.

MEB. (2019). *Türkçe dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar).* Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Menzi, N., Önal, N. ve Çalışkan, E. (2012). Mobil Teknolojilerin Eğitim Amaçlı Kullanımına Yönelik Akademisyen Görüşlerinin Teknoloji Kabul Modeli Çerçevesinde İncelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi, 13*(1), 40-55.

Metcalf,D. ve DeMarco, J. M. (2006). *Mlearning: Mobile Learning And Performance In The Palm Of Your Hand.* Amherst: HRD Press.

Montoya, S. (2018). *Defining literacy.* Hamburg: UNESCO Institute of Statistics.

Mottart, A. ve Bonamie, B. (2004). Literacy. An introduction. *Interactive Educational Multimedia*, 8, 1-14.

Naismith, L. ve Corlett, D. (2006). Reflections on Success: A retrospective of the mLearn conference series 2002-2005, mLearn 2006 Banff: Across generations and cultures.

Ng, W. (2013). Conceptualising mLearning Literacy. *International Journal of Mobile and Blended Learning,* 5(1), 1-20,

Nielsen, L. (2013). *Research-based proof that students use cell phones for Learning,* https://www.techlearning.com/tl-advisor-blog/5393 (E.T.: 01.03.2024).

Parry, D. (2011). Mobile Perspectives on Teaching: Mobile Literacy. *EDUCAUSE Review,* 46(2), 14-16.

Pegrum, M. (2014b). Mobile literacy: Navigating new learning opportunities and obligations. İçinde W. C.-C. Chu, H. C. Chao ve L. C. Jain (Editör), Proceedings of [the] International Computer Symposium (s. 660 667). Taichung: Dept of Computer Science, Tunghai University.

Sağbaş, E. A., Ballı, S. ve Yıldız, T. (2016). Giyilebilir Akıllı Cihazlar: Dünü, Bugünü ve Geleceği. İçinde: XVIII Akademik Bilişim Konferansı (s. 749-756). Aydın: 30.01-05.02.2016.

Sezgin, S. (2016). Eğitimde Giyilebilir Teknolojiler: Fırsatlar Ve Eğilimler. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 1(40), 405-418.

Sheng, H., Siau, K. ve Nah, F.F.H. (2010). Understanding The Values Of Mobile Technology ın Education: A Value-Focused Thinking Approach. *ACM Sigmis Database Database Adv. Inf. Syst.*, 41, 25–44.

Singh, G., Antony, D. A., Leavline, E. J. ve Selvam, J. (2017). Mobile Application For M-Learning. *International Journal of Advanced Research in Computer Science,* 8(3), 313-316.

Slepneva, M. ve Ladosha, O. M. (2022). Mobile Literacy and Digital Competences of Foreign Language Teachers in Higher School, VI International Conference on Information Technologies in Engineering Education (Inforino*)*, (s. 1-4). Moscow: 12-15.04.2022

T. Magal-Royo, T., Montañana, I. T., Gimenez-López, J. L. ve Alcalde, F. G. (2010). New Educative Methods In The Usage Of Audiovisual Content In Mobiles. *Procedia - Social and Behavioral Sciences,* 2(2), 4492-4496.

Tenekeci, M. (2020). Türkçe Öğretiminde Web Uygulamaları Ve Mobil Uygulamalar İle Bunların Öğretmenlerce Bilinirliği. *Milli Eğitim Dergisi,* 49(227), 429-445.

Tompkins, G. E. (2010). *Literacy for the 21st century : a balanced approach.* Boston :Allyn & Bacon

Traxler, J. (2010). Student And Mobile Devices. *ALT-J, Research in Learning Technology,* 18(2), 149–160.

Trends in Education and Th eir Implications, 4(2), 24-34.

Türk Dil Kurumu. (2005). *Büyük Türkçe sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Uygun, D. ve Sönmez, A. (2019). Mobil Öğrenme Üzerine Güncel Çalışmalarla İlgili Bir İçerik Analizi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 5*(1), 53-69.

Vatansever, i. (2017). Açık Ve Uzaktan Öğrenenlerin Mobil Öğrenme Okuryazarlık Becerilerinin İncelenmesi. YüksekLisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Vatansever, İ. ve Özdamar, N. (2016). Mobile Literacy Requirements In The Context Of Lifelong Learning. *International Journal on New Trends in Education & their Implications (IJONTE),* 7(3), 23-32.

Walsh, A. (2012). Mobile Information Literacy: A Preliminary Outline Of Information Behaviour In A Mobile Environment. *Journal of information literacy,* 6(2), 56-69.

Walsh, A. 2012. Mobile İnformation Literacy: A Preliminary Outline Of İnformation Behaviour In A Mobile Environment. *Journal of Information Literacy*, 6(2), 56-69.

Walton, M. (2009). Mobile literacies & South African teens: Leisure reading, writing and MXit chatting for teens in Langa and Guguletu, https://www.bibsonomy.org/bibtex/26f01d8a635dc83de99484c057fed724f/yish (E.T.: 01.03.2024).

Walton, M. (2014). Mobile Literacies: Messaging, Txt And Social Media İn m4Lit. *Multimodal Approaches to Research and Pedagogy: Recognition, Resources and Access*, 108-130.

Yıldız, A. (2007). Geçmişten Günümüze Okuryazarlık Araştırmaları. *Eğitim Bilim Toplum,* 5(18), 44-61.

Yılmaz, B. (1989). Okuryazarlık ve okuma alışkanlığı üzerine. *Türk Kütüphaneciliği, 3*(1), 48-53.

Yılmaz, N. ve Çakır, Y. (2022). Öğretmen Adaylarının Dijital Okuryazarlıkları ile Mobil Öğrenmeye Yönelik Tutumları. *Turkish Journal of Education Studies, 9*(2), 291-325.

Zengin, M., Şengel, E. ve Özdemir, M. A. (2018). Eğitimde Mobil Öğrenme Üzerine Araştırma Eğilimleri: Türkiye Örneği. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education, 7*(1), 18-35.

KÜRESEL ŞİRKETLERDE
ETİK ve KÜLTÜR

DR. İSMAİL TONBUL

EĞİTİM
yayınevi

KÜRESEL ŞİRKETLERDE ETİK VE KÜLTÜR

Dr. İsmail Tonbul

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-81-3
1. Baskı, Mayıs 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

KÜRESEL ŞİRKETLERDE ETİK VE KÜLTÜR
Dr. İsmail Tonbul
XII+228 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-81-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Alkhadher, O., Beehr, T., & Meng, L. (2020). Individualism-collectivism and nation as moderators of the job satisfaction-organisational citizenship behaviour relationship in the United States, China, and Kuwait. Asian Journal of Social Psychology, 23(4), 469-482.

Adeleye, I., Luiz, J., Muthuri, J., Amaesh,K. (2020). Business Ethics in Africa: The Role of Institutional Context, Social Relevance, and Development Challenges. *Journal of Business Ethics,161*, 717–729. https://doi.org/10.1007/s10551-019-04338-x

Adelstein, J., Clegg, S. (2016). Code of Ethics: A Stratified Vehicle for Compliance. *Journal of Business Ethics,138,* 53–66. https://doi.org/10.1007/s10551-015-2581-9.

Adamovic, M. (2022). How does employee cultural background influence the effects of telework on job stress? The roles of power distance, individualism, and beliefs about telework. *International Journal of Information Management*, 62, 102437.

Ağcakaya, H. ve Can, İ.I. (2019). Somut Olmayan Kültürel Miras Kapsamında Mutfak Kültürünün Sürdürülebilirliği: Türkiye'deki Gastronomi Müzeleri Örneği. *Gastroia: Journal of Gastronomy and Travel Research, 3(4),* 788-804. https://doi.org/10.32958/gastoria.582778

Ahmed, M.M., Chung, K.Y. ve Eichenseher, J.W. (2003). Business Students' Perception of Ethics and Moral Judgment: A Cross-Cultural Study. *Journal of Business Ethics 43,* 89–102. https://doi.org/10.1023/A:1022915316112

Ak, C. (1990). Ziya Paşanın Terkib-i Bendi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakülteleri Dergisi 5(2),* 77-84.

Akçi, Y., Çelik, M. ve Özdemir, R. (2018). *Ahilik ve Meslek Etiği*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Akküçük, U. (2009). İş Etiğinde Sarbanes- Oxley Yasası'nın Etkisi ve Toplam Kalite Yönetimi Uygulamalarında Yansımaları. *İş Ahlakı Dergisi, 2(1),* 7-17.

Al, B. (2021). Öğrenen Örgütler ve İnovasyon İlişkisi, Havva Kübra Sak (Ed.), *Öğrenen Örgüt, Örgüt Kültürü ve Stratejileri Çerçevesinde Bankacılıkta İnovasyon* içinde (ss. 57-76). İstanbul: Artikel Akademi Yayınları. 1. Baskı.

Aliçavuşoğlu, Ç. (2022). *Değişen Evlilik Ritüelleri, Kültür Etkileşimi ve Tüketim İlişkisi: Tokat İli Örneği.* T.C. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Alkın- Şahin, S. ve Tunca, N. (2015). Felsefe ve Eleştirel Düşünme. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 5 (2)*, 192-206.

Allwood, J.,Traum, D. ve Jokınen, K. (2000). Cooperation, dialogue and ethics. *International Journal of Human-Computer Studies, 53(6),* 871-914.

Aras, A. (2015). *Mekan Örgütlenmesi ve Mobilya Seçiminde Kültür Grupları Ve Kültür Bileşenlerinin Etkileşimi: Konut Yaşama Mekanları.* Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Ardichvili, A.,Jondle, D., ve Kowske, B. (2010). Dimensions of ethical business cultures: comparing data from 13 countries of Europe, Asia, and the Americas. *Human Resource Development International., 13(3)*, 299-315, DOI: 10.1080/13678868.2010.483818

Arslan, M. (2012). *İş ve Meslek Ahlakı Dünya ve Türkiye Örnekleri*. Ankara: Siyasal Kitabevi

Aslan, A. ve Kozak, M. (2006). Turizmde Gelişme ve Etik Sorunları: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Ege Academic Review Ege Akademik İnceleme Dergisi, 6(1),* 49-61.

ACFE (Association of Certifed Fraud Examiners), (2023). *Occupational Fraud 2022: Report To The Nations*. Erişim Tarihi: 11 Ekim 2023. https://acfepublic.s3.us-west-2.amazonaws.com/2022+Report+to+the+Nations.pdf

Ata, A.Ç. (2023). *Örgüt Kültürünün Örgütsel Muhalefete Etkisi ve İnsan Kaynakları Uygulamalarının Aracı Rolü.* T.C. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Atacan, T. ve Genç, K.Y. (2020). *İş Etiği.* Ankara: Astana Yayınları. 1. Baskı

Atmaca, Y. ve İzci, M. (2021). Kavramsal ve Kurumsal Açıdan Etik. Perihan Gözüm (Ed.), *Yönetim ve Etik* içinde (ss.1-28). Ankara: Gazi Kitapevi. 3. Baskı.

Aydın, İ. (2021). *Yönetsel Mesleki ve Örgütsel Etik.* Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık

Aydın, C. (2020). Konfüçyüs'ün Klasik Çin Ahlak Düşüncesinde Yeri ve Önemi. Muhammed Enes Kala (Ed.), *Sosyal Bilimler Lisansüstü Öğrenci Bilgi Şöleni Tebliğ Metinleri* içinde (ss.14-43). Ankara: Türkiye Yazarlar Birliği Yayınları. 1. Baskı.

Aydın, M. (2013). John Stuart Mıll'in Faydacı Ahlâkı. *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 15(28),* 143-167.

Aydınalp, H. (2013). Bir Karşıt Kültür Unsuru Olarak Türkiye'de Çağdaş Tekfircilerin Dini Hayata Bakışı ve Anlamları. *Toplum Bilimleri Dergisi,* 7 (14), 27-50.

Aydınlı, H. İ. (2003). Örgüt Kültürünün Yönetim Açısından Önemi. *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi,(2)*, 79-99. https://dergipark.org.tr/en/pub/bilgisosyal/issue/29113/311466

Aykanat Z. ve Yıldırım, A. (2012). Etik Liderlik ve Örgütsel Adalet İlişkisi: Teorik ve Uygulamalı Bir Araştırma. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 22 (2),* 260-274.

Aytar, F. (2021). *Bist 100'de Bulunan Şirketlerin Etik Taahhütleri Üzerine Bir İçerik Analizi.* Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Aytar, O. (2022). Is digital visual isomorphism inevitable in successful companies? A comparison of the colours used on global companies' websites. Global Business Review, 09721509221126024.

Aytekin, P. (2009). *Reklamda Etik (Türkiye'de Televizyon Reklamlarının Etik Açıdan İncelenmesi).* Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Aytekin, E. ve Uzundere, Ş. (2021). *Anadolu Ajansı, İklim Zirvesi'nde liderler 'karbon nötr' olma hedefini vurguladı.* Erişim Tarihi: 2 Ekim 2023. https://www.aa.com.tr/tr/dunya/iklim-zirvesinde-liderler-karbon-notr-olma-hedefini-vurguladi/2217479

Aytürk, N. (2018). *Protokol ve Sosyal Davranış Kuralları.* Ankara: Nobel Yayıncılık.

Ayyıldız, U. (2023). *Kontrol Odağı ve Örgüt Kültürünün Çalışanların Örgütsel Bağlılığına Etkisinde Örtük Liderliğin Aracı Rolü: Uyum Esaslı Bir Araştırma*. T.C. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Balçık, E. ve Ordu, A. (2018). Örgüt Kültürü, Psikolojik Güçlendirme ve Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişkiler. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi , 32 (1) , 63-91.* DOI: 10.19171/uefad.459546.

Balkır, G. (2005). İşverenin Yönetim Hakkının Kullanılmasında Etik Sınırlar. *Etik ve Çeşitli Sorunlar* içinde (ss.197-209). 2.Siyasette ve Yönetimde Etik Sempozyumu Sakarya.

Bay, M. ve Tonbul, İ. (2020). Dijitalleşme ve Yenilik Ekseninde İnsan Kaynakları Yönetiminde Oryantasyon. Namık Kemal Erdemir (Ed.), *Dijital Çağda İşletme Alanında Yeni Eğilimler* içinde (ss. 27-45). Konya: Eğitim Yayınevi, 1. Baskı.

Bedur Doğruöz, C. ve Erbaş, İ. (2021). Yapım Sektöründe Kültür - İş Güvenliği İlişkisinin Hofstede'nin Kültürel Boyutlar Teorisi Üzerinden Karşılaştırılması: Türkiye ve Japonya Örnekleri . *Journal of Architectural Sciences and Applications , 6 (2)* , 718-736 . Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/mbud/issue/66280/971775

Bentham, J. (2007). *An Introduction to the Principles of Morals and Legislation*. Mineola/Newyork: Dover Publications.

Bıkmaz Bilgen, Ö. ve Doğan, N. (2017). Puanlayıcılar Arası Güvenirlik Belirleme Tekniklerinin Karşılaştırılması. *Journal of Measurement and Evaluation in Education and Psychology, 8(1),* 63-78. https://doi.org/10.21031/epod.294847

Bilgen, A. (2014). *Çalışanların Etik Liderlik ve Etik İklim Algılamalarının Örgütsel Bağlılıklarına Etkisi: Özel ve Kamu Sektöründe Karşılaştırmalı Bir Uygulama.* Bahçeşehir

Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İnsan Kaynakları Bölümü. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Birtch, T.A., Chiang, F.F.T. (2014). The Influence of Business School's Ethical Climate on Students' Unethical Behavior. *Journal of Business Ethics,123,* 283–294 https://doi.org/10.1007/s10551-013-1795-y

Bolat, T. ve Seymen, O.Y. (2003). Örgütlerde İş Etiği ve Kariyer Yönetimi İlişkisi: Normatif Etik Boyutuyla Bir Değerlendirme. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi, İşletme İktisadi Enstitüsü Dergisi, Yönetim,14(45),*3-19.

Bolsoy, N. ve Sevil, Ü. (2006). Sağlık-Hastalık ve Kültür Etkileşimi. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 9(3),* 78-87.

Bondy, K., Matten, D. ve Moon J. (2004). The Adoption of Voluntary Codes of Conduct in MNCs: A Three-Country Comparative Study. *Business and Society Review 109(4),* 449-477.

Boone, B. (2020). *Etik 101.* (Çev.Selin Aktuyun), İstanbul: Say Yayınları.

Boxenbaum, E. ve Jonsson, S. (2008). Isomorfphism, Diffusion and Decoupling. Royston Greenwood, Christine Oliver, Kerstin Sahlin and Roy Suddaby (Ed.), *The Sage Handbook of Organizational Institutionalism* (içinde ss. 78-98). London, California, New Delhi ve Singapore: Sage Publications. 1. Baskı.

Büte, M. (2011). Etik İklim, Örgütsel Güven ve Bireysel Performans Arasındaki İlişki. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 25(1),* 171-192.

Büyükşahin, F. (2017). *Kültür-Çevre Bağlamında Geleneksel Ekolojik Bilginin Korunmasının Önemi: Sarıkeçili Yörükler Örneği.* T.C. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Çevre Bilimleri Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Cameron, K.S. ve Quinn, R.E. (2006). *Diagnosing And Changing Organizational Culture*. Sanfrancisco: Jossey- Bass.

Canary, H. E., & Jennings, M. M. (2008). Principles and influence in codes of ethics: A centering resonance analysis comparing preand post-Sarbanes-Oxley codes of ethics. *Journal of Business Ethics, 80(2),* DOI 10.1007/s10551-007-9417-1.

Cassar, C. (2023). *Influential Anthropologists*. Ruth Benedict – The Anthropologist who Believed that Cultures have Personalities. (Erişim Tarihi: 10 Mayıs 2023). https://anthropologyreview.org/influential-anthropologists/ruth-benedict-the-anthropologist-who-believed-that-cultures-have-personalities/

Cevizci, A. (2008). *Etiğe Giriş.* İstanbul: Paradigma Yayınları.

Chen, C., Gotti, G., Kang, T., Wolfe, M.C. (2018). Corporate Codes of Ethics, National Culture and Earnings Discretion: International Evidence. *Journal of Business Ethics,151,* 141–163. https://doi.org/10.1007/s10551-016-3210-y

Chen, S., Ye, Y., Jebran, K. Ve Majeed, M.A. (2020). Confucianism Culture And Corporate Cash Holdings. *International Journal Of Emerging Markets, 15(6),* 1127-1159. https://doi.org/10.1108/IJOEM-08-2019-0590.

Chevrier, S. (2009). Is national culture still relevant to management in a global context? The case of Switzerland. International journal of cross cultural management, 9(2), 169-183.

Christie, P., Kwon, I, Stoeberl, P., Baumhart, R. (2003), A Cross-Cultural Comparison of Ethical Attitudes of Business Managers: India, Korea and the United States, *Journal of Business Ethics 46,* 263-287.

Chun, R. (2019). How Virtuous Global Firms Say They Are: A Content Analysis of Ethical Values. *Journal of Business Ethics,155*, 57–73. https://doi.org/10.1007/s10551-017-3525-3

Coşkun, A. (2021). Yönetim Etiğinin Davranışsal Temelleri. Perihan Gözüm (Ed.), *Yönetim ve Etik* içinde (ss. 29-44). Ankara: Gazi Kitabevi. 1. Baskı.

Country Data Profile. (2023). International Monetary Fund (2023 April). Erişim Tarihi: 25 Ağustos 2023. https://www.imf.org/external/datamapper/profile

Çağlan, E. (2021). *İç Denetim Perspektifinden Kurumsal Kültür Denetimi: Çelik Sektöründe Bir Uygulama.* T.C. İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Yayınlanmamış Doktora Tezi.

Çalık, M. ve Sözbilir, M. (2014). Parameters of content analysis. *Education and Science, 39(174)*, 33-38.

Çakar, M. ve Danışman A. (2020). Kurumsal Kuram, H. Cenk Sözen ve H. Nejat Basım (Ed.), *Örgüt Kuramları* (içinde ss. 257-286). İstanbul: Beta Yayıncılık. 5. Baskı.

Çakmak, G. (2022). Çin Halk Cumhuriyeti'nde Devamlılık Gösteren Bir Unsur Olarak Emek Sömürüsü. *"Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi",* 12(3), 2135-2148. https://doi.org/10.48146/odusobiad.1088678

Çavuş, Ş. ve Gürdoğan, A. (2008). Örgüt Kültürü ve Örgütsel Bağlılık İlişkisi: Beş Yıldızlı Bir Otel İşletmesinde Araştırma. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi,(1),18-34*. Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/gaziticaretturizm/issue/49890/639505

Çeçen, A. (1996). *Kültür ve politika*. Gündoğan Yayınları.

Çelebi, E. (2019). Hume'un Ahlâk Kuramı Üzerine Yapılan Bazı Yorumların Değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi (INIJOSS), 8(2)*, 497-504.

Çelikkaya, T. (2019). Değerin Tanımı ve Sınıflandırılması. Vedat Aktepe ve Mevlüt Gündüz (Ed.), *Karakter ve Değer Eğitimi* içinde (ss.65-90). Ankara: Pegem Akademi Yayınları. 1. Baskı.

Çetin, A. (2016). Ahlak ve Kültür Üzerine Bir Değerlendirme. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *6(1),* 65-78.

Çınar, F. (2019). Kavramsal Çerçeve. Vedat Aktepe ve Mevlüt Gündüz (Ed.), *Karakter ve Değer Eğitimi* içinde (ss.2-20). Ankara: Pegem Akademi Yayınları. 1. Baskı.

Çınar, M. (2015). Demokrasi. Yüksel Taşkın (Ed.), *Siyaset Kavramlar, Kurumlar, Süreçler* içinde (ss.205-249). İstanbul: İletişim Yayınları. 2. Baskı.

*Çin Halk Cumhuriyeti Pazar Bilgileri. (2023). T.C. Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü.*Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2023.https://ticaret.gov.tr/data/5f3b93a313b876ea88e4c9cb/%C3%87%C4%B0N%20pazar%20bilgisi%202023.pdf

Dağdeviren, İ.E. (2014). *Muhasebe Meslek Mensuplarının Etik Algılamaları ve Etik Dışı Davranışlara Yönlendiren Faktörler: Göller Bölgesinde Bir Araştırma.* Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Muhasebe ve Finansal Yönetim Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Demir, İ. (2006). Kyoto Protokolü Amaçlarına Ulaşabilme Yolunda Dünya Enerji Kullanımında Meydana Gelebilecek Değişiklikler. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 8(2),* 241-251. Retrieved From https://Dergipark.Org.Tr/Tr/Pub/Gaziuiibfd/İssue/28335/301155

Demir, C. ve Öztürk, U. C. (2011). Örgüt Kültürünün Örgütsel Bağlılık Üzerine Etkisi ve Bir Uygulama. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,26 (1),-2* Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/deuiibfd/issue/22731/242616

Deng, D., Ye, C., Wu, F., Guo, Y. Li, H. ve Wang, C. (2023). Effect of organizational ethical self-interest climate on unethical accounting behaviour with two different motivations in China: the moderating effect of Confucian ShiZhong Thinking. *Humanit Soc Sci Commun 10, 525*, 1-13. https://doi.org/10.1057/s41599-023-01995-2

DeTienne, K.B., Ellertson, C.F., Ingerson, M.C. ve Dudley, W.R. (2021). Moral Development in Business Ethich: An Examination and Critique. *Journal of Business Ethich, 170,* 429-448. https://doi.org/10.1007/s10551-019-04351-0

Demir, G. (2020). Akademisyenlik Mesleğinde Etik Kod Arayışı. *Toplum ve Kültür Araştırmaları Dergisi, 6,* 65-80.

Demirkasımoğlu, N. (2020). *Etik ve Eğitim*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Demirtaş, Ö. (2013). *Etik Liderlik Davranışlarının Algılanan Etik İklim Üzerindeki Etkisi: Örgütsel Politik Algılamaların Aracı Rolü.* Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı Yönetim ve Organizasyon Bilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

DiMaggıo, P.J. ve Powell, W.W. (1983). The Iron Cage Revısıted: Instıtutıonal Isomorphısm And Collectıve Ratıonalıty In Organızatıonal Fıelds. *American Sociological Review, 48, Aprıl,* 147-160.

DiMaggıo, P.J. ve Powell, W.W. (1991). Institutional Isomorphism and Collectivite Rationality. Walter W. Powell ve Paul J. DiMaggıo (Ed.), *The New Institutionalism in Organizational Analysis* içinde (ss. 63-82). Chicago ve London: The University of Chicago Press.

Dinçer, E. ve Kart, N.M. (2021). Örgüt Kültürünün Örgütsel Bağlılık Üzerindeki Etkisinde Yetenek Yönetiminin Aracılık Rolünün İncelenmesi. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 13(4),* 21-42. Doı: 10.52791/Aksarayiibd.983591.

Doğan, N. (2009). İş Etiği ve İşletmelerde Etik Çöküş. *The Journal of Social Economic Research Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 8(16),* 179-200.

Donada, C., Mothe, C., Nogatchewsky, G., Ribeiro, G.D.C. (2019). The Respective Effects of Virtues and Inter-organizational Management Control Systems on Relationship Quality and Performance: Virtues Win. *Journal of Business Ethics,154,* 211–228. https://doi.org/10.1007/s10551-016-3418-x

Egels-Zande, N. (2014). Revisiting Supplier Compliance With Mnc Codes Of Conduct: Recoupling Policy And Practice At Chinese Toy Suppliers. *Journal of Business Ethics,119.* 59-75. DOI 10.1007/s10551-013-1622-5.

Eğinli, A. T. ve Çakır, S. Y. (2011). Toplum Kültürünün Kurum Kültürüne Yansıması. *Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi, 3 (2),* 37-50. https://dergipark.org.tr/en/pub/sobiadsbd/issue/11352/135647

Elçi, M. ve Alpkan, L. (2006). Etik İklimin Örgütsel Vatandaşlık Davranışlarına Etkileri. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 24(1),* 141-170

Erdem, H. H. (2010). "Nermi Uygur'da kültür ve teknik ilişkisi". *Kaygı. Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi, 14,* 131-139.

Erdoğan, İ. (2006). Medya ve Etik: Eleştirel Bir Giriş. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, *23*, 1-26.

Eren, E. (2008). *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi*. İstanbul: Beta Yayıncılık.

Erkenekli, M. (2012). Kültürel Değer Çalışmalarında Yöntem ve Sosyolojik Araştırmalar İçin Bir Model Önerisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 33,* 221-230.

Erkenekli, M. (2019). Toplumsal Kültür. Ünsal Sığrı ve Sait Gürbüz (Ed.), *Örgütsel Davranış* içinde (ss. 563-593). İstanbul: Beta Yayıncılık. 5.Baskı.

Erkmen, T. ve Bozkurt, S. (2011). Örgüt Kültürü ve Örgütsel Bağlılık İlişkisinin İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,31 (2),197-227.* Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/muiibd/issue/498/4453

Erim, G. (2018). *Kamu Yönetiminde Etik Anlayışı: Türk Kamu Yönetimi ve İngiliz Kamu Yönetiminde Etik Uygulamaların Karşılaştırmalı Analizi*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı Kamu Yönetimi Bilim Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Eroğlu, F. (2004). *Davranış Bilimleri.* İstanbul: Beta Yayıncılık.

Erol, E. (2021). Ahlak ve Etik ile İlgili Temel Kavramlar ve Teoriler. Abdurrahman İlğan (Ed.), *Eğitimde Ahlak ve Etik* içinde (ss. 1-25). Ankara: Pegem Akademi Yayınları, 2. Baskı.

Erol, G. (2012). *İletişim ve Etik*. İstanbul: Hiperlink Yayınları.

Erol, S.I. (2017). *Neoliberalleşme Sürecinde İş Ahlakı: Ahlaki Zafiyetlere Karşı Kurumsal Yönetişim Kapsamında*. İstanbul: Hiperlink Yayınları

Erwin, P.M. (2011). Corporate Codes of Conduct: The Effects of Code Content and Quality on Ethical Performance. *Journal of Business Ethics, 99*, 535–548. DOI 10.1007/s10551-010-0667-y

Esen, D. (2020). Teleolojik ve Deontolojik Kuram Bağlamında İşletmelerin Etik Çalışmalarının Analizi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 19th International Business Congress Special Issue,* 296-320. DOI: 10.18070/erciyesiibd.846523.

Eser, G. (2007). *Etik İklim ve Yöneticiye Güvenin Örgüte Bağlılığa Etkisi*. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yönetim ve Organizasyon Bilim Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Esmer, Y. (2017). *Psikolojik Sözleşme İhlali Algısının Prososyal Davranışlar Üzerindeki Etkisinde Etik Liderliğin Aracılık Rolü: Akademisyenler Üzerinde Bir Araştırma.* Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Esmer, Y. ve Yüksel, M. (2019). Örgütsel Dalkavukluk Organizational Sycophancy. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi The Journal of İnternational Social Research, 12(67),* 895-900.

Federal Almanya Pazar Bilgileri. (2023). T.C. Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü. Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2023. https://ticaret.gov.tr/data/5ebd2bb913b876cbbc365233/Almanya%20Pazar%20Bilgileri_2023.pdf

Foreign Corrupt Practices Act [FCPA], (1977). Criminal Division U.S. Department of Justice. Erişim Tarihi: 30 Ocak 2024. https://www.justice.gov/criminal/criminal-fraud/foreign-corrupt-practices-act#:~:text=The%20Foreign%20Corrupt%20Practices%20Act,in%20obtaining%20or%20retaining%20business.

Fortune, (2023). Fortune Global 500. Erişim Tarihi: 5 Mayıs 2023. https://fortune.com/ranking/fortune500/2021/search/

Fouka, G., ve Mantzorou, M. (2011). What are the major ethical issues in conducting research? Is there a conflict between the research ethics and the nature of nursing?. *Health science journal, 5(1),* 3-14.

FPB (Fransa Pazar Bilgileri). (2023). T.C. Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü. Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2023. https://ticaret.gov.tr/data/5f3b973113b876ea88e4ca12/Fransa_%20Pazar_Bilgileri_%202023.pdf

Goodpaster, K.E., Dean Maines, T., Naughton, M. Ve Shapiro, B. (2018). Using UNPRME to Teach, Research, and Enact Business Ethics: Insights from the Catholic Identity Matrix for Business Schools. *Journal of Business Ethich. 147,* 761–777. https://doi.org/10.1007/s10551-017-3434-5

Gotsis, G. ve Grimani, K. (2015). Virtue Theory And Organizational Behavior: An Integrative Framework. *Journal of Management Development, 34(10), 1288–1309.* https://doi.org/10.1108/JMD-02-2015-0021

Göğebakan, Y. (2012). Estetik ve Kentsel Yapılanma Üzerindeki Etkisi. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi. 2(4),* 73-84.

Gökalp, Z. (2016). *Hars ve Medeniyet*. İstanbul: Bilgeoğuz Yayıncılık.

Gözler, K. (2015). *Anayasa Hukukuna Giriş*. Bursa: Ekin Basın Yayın Dağıtım.

Greenwood, M. ve Freeman, R.E. (2017). Focusing on Ethics and Broadening our Intellectual Base. *Journal of Business Ethich, 140*, 1-3. https://doi.org/10.1007/s10551-016-3414-1

Gu, J., Neesham, C. (2014). Moral Identity as Leverage Point in Teaching Business Ethics. *Journal of Business Ethich. 124,* 527–536. https://doi.org/10.1007/s10551-013-2028-0

Güç, A. (2001). Konfüçyüs ve Konfüçyüsçülük. *T.C. Uludağ Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi, 10 (2)*, 43-65.

Gülsünler, M. (2013). İletişim Etiği ve Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğrencilerinin Mesleki Etik Kurallarına Bakışı. *Selçuk İletişim, 6 (2),* 158-173.

Gülyiğit, T. (2022). *Örgüt Kültürü ve Yönetsel Etkililik İlişkisi.* Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı Genel İşletme Programı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Günay, M. (2022). *Örgüt Kültürünün Örgütsel Adalet Algısına Etkisi: Lider-Üye Etkileşimi ve Örgütsel Kayırmacılık Algısının Aracılık Rolü*. T.C. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yönetim ve Organizasyon Doktora Programı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Günel, D. (2016). *İşletmelerde Etik Liderliğin Etik İklim Üzerindeki Etkisi ve Bir Uygulama*. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı İşletme Yüksek Lisans Programı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Güney Kore Pazar Bilgileri. (2023). T.C. Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü. Erişim Tarihi 24 Ağustos 2023. https://ticaret.gov.tr/data/62553e4f13b876789014877d/G%C3%BCney%20Kore%20Pazar%20Bilgileri%202022.pdf

Gürgen, L. (2018). 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu'nda Görevi Kötüye Kullanma Suçunun Soruşturma Usulü. *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi,11*, 145-168.

Harrison, R. (1972). Understanding Your Organization's Character, *Harward Business Review May-June.* 119-128.

Harrison, A., Summers, J. ve Mennecke, B. (2018). The Effects of the Dark Triad on Unethical Behavior. *Journal of Business Ethics, 153*, 53–77. https://doi.org/10.1007/s10551-016-3368-3

Heywood, A. (2014). *Küresel Siyaset.* (Çev.Nasuh Uslu ve Haluk Özdemir), Ankara: Adres Yayınları.

Hill, R.P. ve Rapp, J.M. (2014), Codes of Ethical Conduct: A Bottom-Up Approach, *Journal of Business Ethics. 123(4). 621-630.* DOI 10.1007/s10551-013-2013-7.

Hofstede, G. (2011). Dimensionalizing Cultures: The Hofstede Model in Context. *Online readings in psychology and culture*, *2(1),* 2307-0919.

Hofstede Insights. (2021). What do we mean by "culture"?. (2021 Şubat 12). Erişim Tarihi: 10 Ocak 2023, https://news.hofstede-insights.com/news/what-do-we-mean-by-culture

Hofstede Insights. (2023). Country Comparıson Tool (2023 Ekim 16). Erişim Tarihi: 19 Ekim 2023, https://www.hofstede-insights.com/country-comparison-tool

Holder-Webb, L. ve Cohen, J. (2012). The Cut and Paste Society: Isomorphism in Codes of Ethics. *Journal of Business Ethics 107(4),* 1-25. DOI:10.1007/s10551-011-1060-1.

Hollanda Pazar Bilgileri (2023). T.C. Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü. Erişim Tarihi: 25 Ağustos 2023. https://ticaret.gov.tr/data/5ebd2e2813b876cbbc365244/Hollanda%20Pazar%20Bilgileri_2023.pdf

Huang, Wy. (2018). Influence of Transparency on Employees' Ethical Judgments: A Case of Russia. *Journal of Business Ethics,152,* 1177–1189. https://doi.org/10.1007/s10551-016-3327-z

International Energy Agency (IEA). Greenhouse Gas Emissions from Energy Data Explorer. (2023 Ağustos 2). Erişim Tarihi: 7 Eylül 2023, https://www.iea.org/data-and-statistics/data-tools/greenhouse-gas-emissions-from-energy-data-explorer

Ipsos. Global Trustworthiness Monitor (2023 Temmuz 11). Erişim Tarihi: 14 Eylül 2023, https://www.ipsos.com/en/trust/trust-2022

İlhan, Ü.D. ve Yemişçi, D.A. (2020). Ulusal Kültür, Örgüt Kültürü ve İş Güvenliği Kültürü İlişkisi: Hofstede'nin Güç Mesafesi ve Belirsizlikten Kaçınma Boyutları Açısından Türkiye Özelinde Bir Değerlendirme . *Yönetim ve Ekonomi Dergisi , 27 (3)* , 703-724 . DOI: 10.18657/yonveek.758132

İsviçre Pazar Bilgileri (2023). T.C. Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü. Erişim Tarihi: 26 Ağustos 2023. https://ticaret.gov.tr/data/5f3b9c2d13b876ea88e4ca5c/%C4%B0SV%C4%B0%C3%87RE%20pazar%20bilgileri%202023.pdf

Jabbarlı, F. (2022). *Sosyalizmden Kapitalizme Değişen Örgüt Kültürü ve Örgüt Yapıları, Azerbaycan Örneği.* T.C. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Jaffe, E.D., Kushnirovich, N. ve Tsimerman, A. (2018). The Impact of Acculturation on Immigrants' Business Ethics Attitudes. *Journal of Business Ethics,147*, 821–834. https://doi.org/10.1007/s10551-017-3597-0

Jagger, S., Siala, H. ve Sloan, D. (2016). It's All in the Game: A 3D Learning Model for Business Ethics. *Journal of Business Ethich. 137,* 383–403. https://doi.org/10.1007/s10551-015-2557-9.

Japonya Pazar Bilgileri. (2023). T.C. Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü. Erişim Tarihi: 24 Ağustos 2023. https://ticaret.gov.tr/data/6244445313b876d7ac2566ed/Japonya%20Pazar%20Bilgileri%202022%20.pdf

Jones, T. M. (1991). Ethical Decision Making By İndividuals İn Organizations: An İssue-Contingent Model. *Academy of Management Review, 16(2),* 366-395.

Kafesoğlu, İ. (1995). *Türk Milliyetçiliğinin Meseleleri*. İstanbul: Ötüken Yayınları.

Kaptein, M. (2004). Business Codes of Multinational Firms: What Do They Say?. *Journal of Business Ethich. 50(1),* 13-31. DOI:10.1023/B:BUSI.0000021051.53460.da

Kaptein, M. (2011). Toward Effective Codes: Testing the Relationship with Unethical Behavior. *Journal of Business Ethics,99,* 233–251. https://doi.org/10.1007/s10551-010-0652-5

Kaptein, M. (2015). The Effectiveness of Ethics Programs: The Role of Scope, Composition, and Sequence. *Journal of Business Ethics,132*, 415–431. https://doi.org/10.1007/s10551-014-2296-3

Karaca, M. (2022). Örgüt Kültürü Modellerinin İncelenmesine Yönelik Bir Literatür Çalışması. *Uluslararası Akademik Birikim Dergisi,5(3),* 123-144.

Karadağ, N. (2020). Etik ve Meslek Kavramı, Etik Kuramları. Necati Cemaloğlu (Ed.), *Bilimsel Araştırma Teknikleri ve Etik* içinde (ss. 239-256). Ankara: Pegem Akademi Yayınları, 2. Baskı.

Karahan, M. (2019). Yolsuzlukla Mücadelede Denetimin Rolü. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8 (3),* 2918-2933.

Karaman, M. A. (2018). Fransız İhtilali'nin Osmanlı İmparatorluğu'na Etkileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi,(44),* 62-79.

Karaoğlu, D.K. (2006). *Consequentıalıst Versus Deontologıcal Ethıcal Dısposıtıons Of Turkısh Bankıng Sector Managers: Comparıng A Publıc And A Prıvate Bank*. The Graduate School Of Socıal Scıences Of Mıddle East Technıcal Unıversıty. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Karaöz, S. (2000). Cerrahi Hemşireliği ve Etik. *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, *4(1),* 1-8.

Karcıoğlu, F. (2001). Örgüt Kültürü ve Örgüt İklimi İlişkisi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *15(1-2),* 265-283.

Karkı, A. (2023). *İş Özellikleri ve Örgüt Kültürünün İş Erteleme Davranışı Üzerindeki Etkisinde Dış Kontrol Odaklılığın Düzenleyici Rolü.* Hitit Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Karslı, Ö. (2018). Akıl-Kültür İlişkisi Bağlamında Aydınlanmacı Akıl ve Eleştirisi. *Erdem, 0 (75)*, 149-166. DOI: 10.32704/erdem.496786

Kavi, E. ve Koçak, O. (2013). *Çalışma Yaşamında Etik.* Bursa: Ekin Yayınevi.

Kaya, H. İ. & Bayraktar, Y. (2019). Hukuki Düzenlemeler, Politika Destekleri ve Mali Teşviklerin Yenilenebilir Enerjinin Gelişimindeki Rolü: Çin Halk Cumhuriyeti Örneği. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 20 (1),* 164-180.

Kayacı, M. (2020). *Etik Davranış İlkelerinin Türkiye'de Kamu Yönetiminde Etik İklim Algısı ve Etiğin Kurumsallaşmasına Etkileri: Diyarbakır Örneği*. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Kayhan, S. (2021). *Havacılık Güvenliğinde Kriz Yönetimi ve Kültür İlişkisi: Hofstede'in Kültürel Boyutlar Kuramı Bağlamında Atatürk Havalimanı Saldırısının İncelenmesi.* Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sivil Havacılık Yönetimi Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Kaynak, İ. (2021). Tüm Yönleriyle Etik. İnan Kaynak (Ed.), *Organizasyonel Etik* içinde (ss. 1-21). Ankara: Gazi Kitabevi, 1. Baskı.

Kesgin, A. (2009). Etik Üstüne. *Dini Araştırmalar, 12(35),* 143-160.

Kılıç, M.E. (2014). *Etik Liderliğin, Etik Kültür ve Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Üzerine Etkisi.* Mevlâna Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Kılıç, S. (2015). İstatistiki İfadeyle. *Journal Of Mood Disorders, 5(3),* 142-144.

Kılıç, T. (2017). *Etik ve Sosyal Sorumluluk İlgili Kavramlar ve Aralarındaki İlişkiler*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Kırel, Ç. (2004). Örgütlerde Etik Davranışlar ve Yönetimi. Enver Özkalp (Ed.), *Örgütsel Davranış* içinde (ss. 247-262). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, 2. Baskı.

Kıyık Kıcır, G. ve Tonus, H. Z. (2020). Türkiye'de Radyo Yayıncılığının Yeni Kurumsal Kuram Bağlamında Değerlendirilmesi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 20(1),* 191-208. https://doi.org/10.18037/ausbd.700344

Kızıloğlu, E. (2021*). İş Yeri Nezaketsizliği: Bilgi Paylaşma Tutumu, İş Çıktıları ve Etik İklim Perspektifinden Değerlendirilmesi*. Konya: Eğitim Yayınevi

Koca, S.K. (2010). Genel Hatları ile Kültür ve Sembol İlişkisi. *Sakarya Üniversitesi Fen Edebiyat Dergisi, 12(2),* 87-94.

Koçak, A. ve Arun, Ö. (2006). İçerik Analizi Çalışmalarında Örneklem Sorunu. *Selçuk İletişim,4(3),*21-28. https://dergipark.org.tr/en/pub/josc/issue/19013/200754

Koçel, T. (2018). *İşletme Yöneticiliği*. İstanbul: Beta Yayınları.

Kolçak, M. (2018). *Meslek Etiği*. Bursa: Ekin Yayınevi.

Kozlu, C. (2014). *Kurumsal Kültür*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Küçükali, R. ve Ada, Ş. (2020). Ahlak ve Etik (Ahlak ve Etikle İlgili Temel Kavramlar ve Teoriler; Etik İlke, Etik Kural). Şükrü Ada ve Fatoş Silman (Ed.), *Eğitimde Ahlak ve Etik* içinde (ss. 1-20). Ankara: Pegem Akademi Yayınları, 2. Baskı.

Küçükoğlu, M.T. (2012). Etik Değerler ve Etiğin Kurumsallaşması. *Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi, 4(1)*, 177-185.

Lapacı, B. (2015). *Türkiye Bankalar Birliği Bankacılık Etik İlkelerinin Yabancı Sermayeli Mevduat Bankalarında Uygulanması Üzerine Bir Araştırma*. Marmara Üniversitesi Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü Bankacılık Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Lee, DJ., Yu, G.B., Sirgy, M.J., Singhapakdi, A., Lucianetti, L. (2018). The Effects of Explicit and Implicit Ethics Institutionalization on Employee Life Satisfaction and Happiness: The Mediating Effects of Employee Experiences in Work Life and Moderating Effects of Work–Family Life Conflict. *Journal of Business Ethics,147,* 855–874. https://doi.org/10.1007/s10551-015-2984-7

Leopold, A. (2014). The Land Ethic. Ndubisi F.O. (Ed.), *The Ecological Design and Planning Reader* içinde (ss. 108-121). Washington: Island Press, DC. https://doi.org/10.5822/978-1-61091-491-8_12.

Liu, S., Deng, F., & Yuan, B. (2023). How Does Public Capital Affect Enterprise Technological Innovation Based on Empirical Evidence from Chinese Listed Companies. Sustainability, 15(10), 7868.

Long, B.S., Driscoll, C. (2008). Codes of Ethics and the Pursuit of Organizational Legitimacy: Theoretical and Empirical Contributions. *Journal of Business Ethics,77,* 173–189. https://doi.org/10.1007/s10551-006-9307-y

Macit, M.H. (2009). Teleolojik Etik Anlayışın Deontolojik Eleştirisi [Yararcı Etik ve Ödev Etiği]. *Kaygı. Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi, 13,* 83-91.

Mahmutoğlu, A. (2009). Etik ve Ahlak, Benzerlikler, Farklılıklar ve İlişkiler. *Türk İdare Dergisi*, *81*(463-464), 225-249.

Mammadova, C. (2015*). Çalışanların Etik-Dışı Davranışlarını Azaltmada Etik Liderliğin Rolü: Ampirik Bir Çalışma*. Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İnsan Kaynakları Bölümü. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Matten, D. (2003). Symbolic Politics in Environmental Regulation: Corporate Strategic Responses. *Business Strategy and The Environment 12(4),* 215 – 226. DOI:10.1002/bse.363

McManus, J. (2018). Hubris and Unethical Decision Making: The Tragedy of the Uncommon. *Journal of Business Ethics,149*, 169–185. https://doi.org/10.1007/s10551-016-3087-9

Metin, O. ve Ünal, Ş. (2022). İçerik Analizi Tekniği: İletişim Bilimlerinde ve Sosyolojide Doktora Tezlerinde Kullanımı. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 22 (2).* 273-294.

Mill, J.S. (1863). *Utilitarianism*. London: Fraser Magazine.

Miska, C., Stahl, G.K. ve Fuchs, M. (2018). The Moderating Role of Context in Determining Unethical Managerial Behavior: A Case Survey. *Journal of Business Ethics,153*, 793–812. https://doi.org/10.1007/s10551-016-3374-5

Motro, D., Ordóñez, L.D., Pittarello, A., Welsh,D.T. (2018). Investigating the Effects of Anger and Guilt on Unethical Behavior: A Dual-Process Approach. *Journal of Business Ethics,152,* 133–148. https://doi.org/10.1007/s10551-016-3337-x

Murtaza, G., Abbas, M., Raja, U., Roques, O., Khalid, A., Mushtaq, R. (2016). Impact of Islamic Work Ethics on Organizational Citizenship Behaviors and Knowledge-Sharing Behaviors. *Journal of Business Ethics,133,* 325–333 https://doi.org/10.1007/s10551-014-2396-0.

Nezlek, J. B., & Humphrey, A. (2023). Individualism, collectivism, and well-being among a sample of emerging adults in the United States. Emerging Adulthood, 11(2), 520-524.

Nişancı, Z. N. (2012). Toplumsal Kültür-Örgüt Kültürü İlişkisi ve Yönetim Üzerine Yansımaları. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi, 1 (1)*, 1279-1293 . Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/buyasambid/issue/29824/320974

Novruzov, S. (2022). *Davranışsal İktisat Bağlamında Sosyal Medyanın Satın Alma Davranışı Üzerinde Etkisinin İncelenmesi: Hofstede'nin Kültür Boyutlarının Düzenleyici Rolü.* T.C. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı İktisat Teorisi Bilim Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Oğuz, E.S. (2017). *Türkiye'de Kültür Politikaları ve Kütüphaneler 1923-1980*. İstanbul: Hiper Yayınları

Oral, B., Çoban, A. (2020). Temel Kavramlar. Behçet Oral, Ahmet Çoban ve Mehmet Bars (Ed.), *Eğitimde Ahlak ve Etik* içinde (ss.1-24). Ankara: Pegem Akademi Yayınları, 2. Baskı.

Oruç, İ. (2012). *Örgütlerde Kadına Yönelik Etik-Dışı Davranışlar: Feminist Etik Bakış Açısıyla Etnografik Bir İnceleme*. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yönetim-Organizasyon Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Oxford. (2006). *Oxford Wordpower Dictionary*. China: Oxford University Press. 3. Baskı.

Örselli, E. (2010). *Türkiye'de Toplumsal ve Yönetsel Etik Değerler ile İkilemler: Uygulamalı Bir Araştırma*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Özbek, A. (2019). *Etik Anlayış ve Liderlik Yaklaşımlarının Mesleki Aidiyetlik Açısından Denetçi Davranışlarına Etkileri.* Ankara: Gazi Kitabevi.

Özbek, V. (2012). *Bireysel Belirleyicilerin Algılanan Etik Problem ve Etik Niyetler Üzerindeki Etkisi: Küçük İşletmelerde Bir Uygulama.* Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Özdemir, H. (2018*). Televizyon Reklamlarında Etik Marka Sadakati Perspektifinden Bir Değerlendirme*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Özen, Ş. (2020). Yeni Kuramsal Kuram: Örgütleri Çözümlemede Yeni Ufuklar ve Yeni Sorunlar. A. Selami Sargut ve Şükrü Özen (Ed.), *Örgüt Kuramları* (içinde ss. 237-330). Ankara: İmge Yayınevi. 4. Baskı.

Özer, M. A. (2017). Örgütsel Verimlilik Yolunda "Mükemmelliği" Arayan İşletmeler. *Verimlilik Dergisi, (3),* 7-28. https://dergipark.org.tr/tr/pub/verimlilik/issue/30386/328148.

Özkal, M. E. (2022). *Örgütsel Kültür ve Liderlik İlişkisinin Değerlendirilmesi: Koluman Holding A.Ş. De Bir Uygulama Örneği.* T. C. Maltepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Özkan, H.H. (2006). Popüler Kültür ve Eğitim. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, *14(1),* 29-38.

Özlem, D. (2002). Teknoloji İnsani Amaçlar İçin Bir Araçtır. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (8),*1-9.

Özmen, N. (2018). Kültür ve din: Türk-İslam Örneği. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 16(1),* 673-678.

Özmen, F. ve Güngör, A. (2008). Eğitim Denetiminde Etik. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9(15),*137-155.

Öztepe, M.C. (2013). *Kamu Yönetiminde Etik Sorunu: Türk Kamu Yönetiminde Etik Sisteminin Eleştirel Çözümlemesi.* Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi (Yönetim Bilimleri) Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Özyurt, E. (2022). *Yönetici Değişikliğinin Çalışan Performansına Etkisinde Örgüt Kültürü, Örgütsel İletişim ve Örgütsel Bağlılığın Rolü*. T.C. İstanbul Okan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı İşletme Programı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Payne, G.T., Brigham, K.H., Broberg, J.C., Moss, T.W., ve Short, J.C. (2011). Organizational Virtue Orientation And Family Firms. *Business Ethics Quarterly, 21(2), 257-285.* DOI: 10.5840/beq201121216

Phau, I. ve Kea, G. (2007). Attitudes of university students toward business ethics: A cross-national investigation of Australia, Singapore and Hong Kong. *Journal of Business Ethics, 72(1),* 61–75.

Pınar, H. (2016). Volkswagen (Vw) Grubu Dizel Arabalarındaki Emisyon Manipülasyonu ve Hukuki Sonuçları. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 74 (2),* 843-877.

Pieper, A. (2012). *Etiğe Giriş.* (Çev.Veysel Atayman-Gönül Sezer), Ankara: Ayrıntı Yayınları.

Resnik, D. (2004). *Bilim Etiği.* (Çev. Vicdan Mutlu). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Reynolds, S. J. (2006). Moral Awareness And Ethical Predispositions: Investigating The Role Of İndividual Differences İn The Recognition Of Moral İssues*. Journal of Applied Psychology, 91,* 233–243.

Riivari, E., Lämsä, AM. (2014). Does it Pay to Be Ethical? Examining the Relationship Between Organisations' Ethical Culture and Innovativeness. *Journal of Business Ethics,124,* 1–17. https://doi.org/10.1007/s10551-013-1859-z

Robbins, S.P. ve Judge, T.A. (2019). Örgütsel Davranış. (Çev. İnci Erdem) Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Romani, L., Szkudlarek, B. (2014). The Struggles of the Interculturalists: Professional Ethical Identity and Early Stages of Codes of Ethics Development. *Journal of Business Ethics,119,* 173–191. https://doi.org/10.1007/s10551-012-1610-1

Saner, S. (2022). *Çatlakzemin.* 16 Aralık 1901: Feminizme ilham veren antropolog Margaret Mead. Erişim Tarihi: 10 Mayıs 2023. https://catlakzemin.com/16-aralik-1901-margaret-mead/

Sargut, A.S. (2015). *Kültürler Arası Farklılaşma ve Yönetim*. Ankara: İmge Yayınevi.

Sarı, K. (2021). *Popüler Kültür Ekseninde Halk Kültürünün Yeniden Üretimi: "Temel" Tipi Örneği.* Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo Televizyon ve Sinema Ana Bilim Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Saylı, H. ve Kızıldağ, D. (2007). Yönetsel Etik ve Yönetsel Etiğin Oluşmasında İnsan Kaynakları Yönetiminin Rolünü Belirlemeye Yönelik Bir Analiz, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9 (1),*231-251.

Sevinç, A.S. (2022). *İş Güvenliği Algısının Motivasyona Etkisinde Kültür Boyutlarının Aracılık Rolü: Bir Araştırma*. T.C. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Scholtens, B., Dam, L. (2007). Cultural Values and International Differences in Business Ethics. *Journal of Business Ethics,75*, 273–284. https://doi.org/10.1007/s10551-006-9252-9.

Schwartz, S. H. (2014). National Culture as Value Orientations: Consequences of Value Differences and Cultural Distance. Handbook of the Economics of Art and Culture, 547–586. doi:10.1016/b978-0-444-53776-8.00020-9

Shafer, W.E. (2015). Ethical Climate, Social Responsibility, and Earnings Management. *Journal of Business Ethics,126*, 43–60. https://doi.org/10.1007/s10551-013-1989-3

Singhapakdi, A. ve Vitell, S. J. (2007). Institutionalization of ethics and its consequences: A survey of marketing professionals. *Journal of Academy of Marketing Science, 35,* 284–294. https://doi.org/10.1007/s11747-007-0030-8

Sison, A.J.G ve Ferrero I. (2015). How Different is Neo-Aristotelian Virtue From Positive Organizational Virtuousness? *Business Ethics: A European Review*, *24(S2), 78–98.*

Smith, K. T., ve Smith, L. M. (2003). *Business and accounting ethics*. *Texas:T & M University*

Solmaz, S. ve Çolakoğlu, T. (2019). Örgüt Kültür Tipleri ve Özdeşleşme: İş Tatminin Aracılık Etkisi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,17(4),* 105-119. DOI: 10.33689/Spormetre.541348.

Song, S.Y., Kim, YK. (2018). Theory of Virtue Ethics: Do Consumers' Good Traits Predict Their Socially Responsible Consumption?. *Journal of Business Ethics,152*, 1159–1175. https://doi.org/10.1007/s10551-016-3331-3

Soysaldı, A. (2018). Kültür, Sanat ve Beşeriyet İlişkisi. *Sanat ve Tasarım Dergisi, 22,* 305-315. e-ISSN 2149 – 6595.

Stanford, N. (2014). *Organizasyon Kültürü.* (Çev. Ümit Şensoy). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Stohl, C., Stohl, M. ve Popova, L. (2009). A New Generation of Corporate Codes of Ethics. *Journal of Business Ethics,90*, 607-622. https://doi.org/10.1007/s10551-009-0064-6

Stone, P. J., Dunphy, D. C., Marshall, S. S., Ogilvie, D.M. (1966). *The General Inquirer: A Computer Approach to Content Analysis.* Massachusetts: The M.I.T. Press.

Stroll, A.A., Long, A.A., Bourke, V.J., Campbell, R. (2019). *Etik Kuramları.* (Çev. Mehmet Türkeri), Antalya: Lotus Yayınları

Şahin, A. (2010). Örgüt Kültürü-Yönetim İlişkisi ve Yönetsel Etkinlik. *Maliye Dergisi*, *159*(2), 21-35.

Şahin, M. (2021). Temel Kavramlar. Zeki Kaya ve Mehmet Şahin (Ed.), *Araştırma Yöntem ve Teknikleri* içinde (ss. 3-10). Konya: Eğitim Yayınevi. 3.Baskı

Şen, O. (2020). Bilgi ve Belge Merkezlerinde Yapı. Mehmet Emin Mutlu (Ed.), *Dosyalama Arşivleme* içinde (ss. 66-86). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Şen, Y.F. (2015). *Türk Siyasal Kültüründe Millet Algısı ve Milliyetçilik*. Ankara: Yargı Yayınevi.

Şengil, S. (2023). *Örgüt Kültürü, İş Yeri Yalnızlığı ve İşten Ayrılma Niyeti Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi: Ankara Medipol Üniversitesi Örneği*. T.C. Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı İşletme Yüksek Lisans Programı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Şeşen, H. (2019). Örgüt Kültürü. Ünsal Sığrı ve Sait Gürbüz (Ed.), *Örgütsel Davranış* içinde (ss. 595-632).İstanbul: Beta Yayıncılık. 5.Baskı.

Şimşek, B. (2023). *Enerjide Almanya Modeli Önerisi. (2023 Ekim 08).*Erişim Tarihi: 9 Ekim 2023, https://www.sabah.com.tr/ekonomi/enerjide-almanya-modeli-onerisi-6655249

Şimşek, Ş. ve Çelik, A. (2018). *Yönetim ve Organizasyon*. Konya: Eğitim Yayınevi.

Şimşek, Ş., Çelik, A. ve Akgemci, T. (2019). *Davranış Bilimleri.* Konya: Eğitim yayınevi

Tanrıkulu, M. (2015). Türkiye Coğrafyasında Genel Kültür, Alt Kültür ve Mozaik Kültür. *TÜCAUM VIII. Sempozyumu Bildiriler Kitabı* içinde (ss.473-480). TÜCAUM VIII. Coğrafya Sempozyumu Ankara.

Tanrıverdi, H. (2018). Din-Kültür İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme*. Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 8(3),* 595-601, Kasım 2018.

Taş, H. (1999). *Yaratıcı Örgüt Kültürü ve Yönetim*. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Taş, H. (2019). Sınıf Yönetiminde Etik Liderlik. Mehmet Ali Akın (Ed.), *Etik Liderlik* içinde (ss. 205-231). Ankara: Pegem Akademi Yayınları, 2. Baskı.

Taştan, K. ve Yılmaz, S. (2021). Yeni Kurumsal Kuram Argümanlarıyla Türk Yükseköğretim Sisteminde Kalite Yönetiminin Benimsenmesi Üzerine Teorik Model Çalışması. *Black Sea Journal Of Public And Social Science, 4(2),* 79-91. Https://Doi.Org/10.52704/Bssocialscience.912717

Taştekin, O. (2021). *Alevi-Bektâşî Öğretisinde Ahlak Eğitimi*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Tekin, M.S. (2021*). Muhasebe Eğitiminde Etik ve Etik Algısı: Bir Uygulama Örneği*. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Tekin, Z. (2020). *İş ve İşletme Etiği*. Bursa: Dora Yayıncılık

Temtek, H.T. (2019). *Çalışanların, Psikolojik Güçlendirmeye İlişkin Algılarının Performansları Üzerindeki Etkisi: İşveren Çekiciliği Algısının Aracı ve Hofstede'nin Kültürel Boyutlarının Düzenleyici Rolü Türkiye ve Fransa Alan Araştırması*. T.C. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Tezcan, M. (2021). *Eğitimde Etik ve Öğretmenlik Mesleki Değerleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Tlaiss, H.A. (2015). How Islamic Business Ethics Impact Women Entrepreneurs: Insights from Four Arab Middle Eastern Countries. *Journal of Business Ethics*, *129*, 859–877. https://doi.org/10.1007/s10551-014-2138-3

Tokat, B., Cindiloğlu, M. ve Kara, H. (2011). *Değerlerin Psikolojik Kuşatması Mobbing.* Kütahya: Basın Yayın Dağıtım.

Tonbul, İ. (2017). *Örgütsel Stresin Çalışan Performansına Etkisi: Yerel Yönetimlerde Bir Uygulama*. Ardahan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Torlak, Ö. (2013). Etik, Ahlak ve İş Ahlakı. Nuray Tokgöz (Ed.), *İş Etiği* içinde (ss. 2-19). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları. 1. Baskı.

Tur, E. (2019). Ziya Gökalp'ın Çalışmalarında Kültür ve Medeniyet Ayrımı. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi (KOUSBAD), 9*, 61-74.

Tutar, H. (2013). *İşletme & Yönetim Terimleri Ansiklopedik Sözlük*. Ankara: Detay Yayıncılık

Türk Dil Kurumu (TDK). (t.y.). Etik. İçinde *Güncel Türkçe Sözlük.* Erişim Tarihi: 08 Kasım 2021, https://sozluk.gov.tr

Türk Dil Kurumu (TDK). (t.y.). Etik. İçinde *Bilim ve Sanat Terimleri Sözlüğü.* Erişim Tarihi: 10 Kasım 2021, https://sozluk.gov.tr

Türk Dil Kurumu (TDK). (t.y.). Kültür. İçinde *Güncel Türkçe Sözlük.* Erişim Tarihi: 01 Ocak 2023, https://sozluk.gov.tr

Türk Dil Kurumu (TDK). (t.y.). Kültür. İçinde *Halkbilim Terimleri Sözlüğü.* Erişim Tarihi: 01 Ocak 2023, https://sozluk.gov.tr

Türk Dil Kurumu (TDK). (t.y.). Kültür. İçinde *Budunbilim Terimleri Sözlüğü.* Erişim Tarihi: 01 Ocak 2023, https://sozluk.gov.tr

Türk Dil Kurumu (TDK). (t.y.). Kültür. İçinde *Eğitim Terimleri Sözlüğü.* Erişim Tarihi: 01 Ocak 2023, https://sozluk.gov.tr

Türk Dil Kurumu (TDK). (t.y.). Estetik. İçinde *Güncel Türkçe Sözlük.* Erişim Tarihi: 13 Ocak 2023, https://sozluk.gov.tr

Türk Dil Kurumu (TDK). (t.y.). Örf. İçinde *Güncel Türkçe Sözlük.* Erişim Tarihi: 15 Ocak 2023, https://sozluk.gov.tr

Türk Dil Kurumu (TDK). (t.y.). Adet. İçinde *Güncel Türkçe Sözlük.* Erişim Tarihi: 15 Ocak 2023, https://sozluk.gov.tr

Türk Dil Kurumu (TDK). (t.y.). Gelenek. İçinde *Güncel Türkçe Sözlük.* Erişim Tarihi: 17 Ocak 2023, https://sozluk.gov.tr

Türk Dil Kurumu (TDK). (t.y.). Görenek. İçinde *Güncel Türkçe Sözlük.* Erişim Tarihi: 17 Ocak 2023, https://sozluk.gov.tr

Türker, N. ve Karadağ, D. (2020). Kültürel Farklılıklar: Hofstede'nin Kültürel Boyutları Üzerine Trabzon ve Şanlıurfa İllerinde Bir Uygulama. *Journal of Economy Culture and Society, (61),* 271-295. DOI: 10.26650/JECS2019-0033.

Tylor, S. E. B. (2016). Kültür Bilimi. (Çev.Esra Dabağcı). *ViraVerita E-Dergi,- (4)*, 91-110 . Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/viraverita/issue/37202/429317

T.C. Dış İşleri Bakanlığı (2022). *Temel Çevre Sorunları.* (Erişim Tarihi: 5 Eylül 2023). https://www.mfa.gov.tr/i_-temel-cevre-sorunlari.tr.mfa

T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı. (t.y.). *Kyoto Protokolü.* (Erişim Tarihi: 8 Eylül 2023). https://enerji.gov.tr/evced-cevre-ve-iklim-kyoto-protokolu

Uğur, A. (2015*). İnsan Kaynakları Yönetimi*. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.

UN Global Compact, (2023). *10 İlke.* (Erişim Tarihi: 30 Aralık 2023). https://www.globalcompactturkiye.org/10-ilke/

Usta, A. (2011). Kuramdan Uygulamaya Kamu Yönetiminde Etik ve Ahlak. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *1(2),* 39-50.

Uzun, V. (2013). *Etik, Ahlak ve Liderlik Kavramları ve Etik Liderlik.* Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü Strateji Bilimi Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Üçüncü, M.K. (2016). Hukuk ile Kültür İlişkisi. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, (28),* 353-388. https://dergipark.org.tr/en/pub/taad/issue/52664/694119

Ülgen, H. ve Mirze, S.K. (2018). *İşletmelerde Stratejik Yönetim.* İstanbul: Beta Yayınları.

Ünal A. ve Çelik, İ. T. (2011). Çalışma Ahlakı Kavramına Kültürel Bir Bakış ve Türkiye'de Çalışma Ahlakı. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 8*(1).* 125-145.

Vitolla, F., Raimo, N., Rubino, M. ve Garegnani G.M. (2021). Do Cultural Differences İmpact Ethical İssues? Exploring The Relationship Between National Culture And Quality Of Code Of Ethics. *Journal of International Management 27(1),* 1-18. https://doi.org/10.1016/j.intman.2021.100823.

Vriens, D., Achterbergh, J. ve Gulpers, L. (2018). Virtuous Structures. *Journal of Business Ethics,150,* 671–690. https://doi.org/10.1007/s10551-016-3174-y

Yağar, F. ve Dökme, S. (2018). Niteliksel Araştırmaların Planlanması: Araştırma Soruları, Örneklem Seçimi, Geçerlik ve Güvenirlik. *Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi, 3(3),* 1-9.

Yaman, A. (2013). *Türk Kamu Yönetiminde Etik Uygulamaları ve Kamu Çalışanlarının Etik Değerlere Bağlılığının Değerlendirilmesi: İçişleri Bakanlığı Örneklemi.* İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Siyaset ve Sosyal Bilimler Bilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Yasan, B. (2019). *Etik Liderlik ve Etik İklimin İç Denetçilerin Performansına Etkisi ve Bir Araştırma.* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Muhasebe Denetimi Bilim Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Yazoğlu, R. (2005). Dil-Kültür İlişkisi. *Muhafazakar Düşünce Dergisi, 2 (5),* 123-143 .

Yıldırım, Ö. (2019). *Baruch Spinoza Kimdir?.* Erişim tarihi: 6 Aralık 2021, https://www.felsefe.gen.tr/baruch-spinoza-kimdir/

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, O.D. (2019). Ötenazi Kavramının Teleolojik, Deontolojik ve Meta-Etik Teoriler Bağlamında Karşılaştırmalı Analizi. *Social Sciences Research Journal, 8(2),* 126-142.

Yiyit, T. (2016). *Türk İşletmeleri İçin Örgüt Kültürü Boyutlarının Yerli Bir Modelleme Açısından İncelenmesi: Keşfedici Bir Örnek Olay Çalışması*. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı İşletme Bilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Yüksel, M. (2019). *Örgütsel Politika, Hofstede'in Örgüt Kültürü Boyutları, İş Tutumları ve İş Çıktıları İlişkisi.* TC. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Zencirkıran, M. ve Keser, A. (2018). *Örgütsel Davranış*. Bursa: Dora Yayıncılık.

Wang, L.C., Calvano, L. (2015). Is Business Ethics Education Effective? An Analysis of Gender, Personal Ethical Perspectives, and Moral Judgment. *Journal of Business Ethics,126,* 591–602. https://doi.org/10.1007/s10551-013-1973-y

Wang, Y., Cheney, G. ve Roper, J. (2016). Virtue Ethics and the Practice–Institution Schema: An Ethical Case of Excellent Business Practices. *Journal of Business Ethics,138,* 67–77. https://doi.org/10.1007/s10551-015-2579-3

Wang, X., Li F. ve Sun, Q. (2018). Confucian Ethics, Moral Foundations and Shareholder Value Perspectives: An Exploratory Study. *Business Ethics A Europen Review 27(3),* 260-271.

Weber, P. W. (1990). *Basic Content Analysis, Second Edition*. London: Sage Publications.

Weller, A. (2020). Exploring Practitioners' Meaning of "Ethics," "Compliance," and "Corporate Social Responsibility" Practices: A Communities of Practice Perspective. *Business & Society*, 59(3), 518-544

Whipple, T. W. ve Swords, D. F. (1992). Business Ethics Judgments: A cross-Cultural Comparison. *Journal of Business Ethics, 11(9),* 671–678.

Editör:
Prof. Dr. Servet Soygüder

International Research in

Engineering Sciences X

EĞİTİM
yayınevi

INTERNATIONAL RESEARCH IN ENGINEERING SCIENCES X

Editor: Prof. Dr. Servet Soygüder

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Kübra Konca Nam
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 47830

ISBN: 978-625-6658-75-2
1. Edition, May 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card

INTERNATIONAL RESEARCH IN ENGINEERING SCIENCES X
Editor: Prof. Dr. Servet Soygüder
IV+104, 160x240 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-6658-75-2

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapcınız

REFERENCES

Abut, T., & Soyguder, S. (2019). Real-time control and application with self-tuning PID-type fuzzy adaptive controller of an inverted pendulum. *Ind. Robot, 46*, 159-170.

Ashiq, F., Asif, M., Ahmad, M.B., Zafar, S., Masood, K., Mahmood, T., Mahmood, M.T., & Lee, I.H. (2022). CNN-based object recognition and tracking system to assist visually impaired people. *IEEE Access, PP*, 1-1.

Ashraf, A., Sophian, A., Shafie, A.A., Gunawan, T.S., & Ismail, N.N. (2023). Machine learning-based pavement crack detection, classification, and characterization: a review. *Bulletin of Electrical Engineering and Informatics*.

Bishop CM (2006). Pattern Recognition and Machine Learning. *Springer New York NY*.

Biswas, S., Nayak, P.K., Panigrahi, B.K., & Pradhan, G. (2023). An intelligent fault detection and classification technique based on variational mode decomposition-CNN for transmission lines installed with UPFC and wind farm. *Electric Power Systems Research*.

Chen, Y., Fink, O., & Sansavini, G. (2018). Combined Fault Location and Classification for Power Transmission Lines Fault Diagnosis With Integrated Feature Extraction. *IEEE Transactions on Industrial Electronics, 65*, 561-569.

Chen, Y., He, G., Yin, R., Zheng, K., & Wang, G. (2022). Comparative Study of Marine Ranching Recognition in Multi-Temporal High-Resolution Remote Sensing Images Based on DeepLab-v3+ and U-Net. *Remote. Sens., 14*, 5654.

Dai, J., Li, Y., He, K., & Sun, J. (2016). R-FCN: Object Detection via Region-based Fully Convolutional Networks. *Neural Information Processing Systems*.

Gao, G., Yu, Y., Yang, J., Qi, G., & Yang, M. (2021). Hierarchical Deep CNN Feature Set-Based Representation Learning for Robust Cross-Resolution Face Recognition. *IEEE Transactions on Circuits and Systems for Video Technology, 32*, 2550-2560.

Goel, R., Sharma, A., & Kapoor, R. (2019). Object Recognition Using Deep Learning. *Journal of Computational and Theoretical Nanoscience*.

Goyal, M., Goyal, R., Reddy, P.V and Lall B. (2020). Activation Functions, Studies in Computational Intelligence, Volume 865, Series Editor Janusz Kacprzyk, *Polish Academy of Sciences, Warsaw, Poland, Editors Witold Pedrycz and Shyi-Ming Chen, Springer Nature Switzerland AG 2020*

Hirano, Y., Garcia, C., Sukthankar, R., & Hoogs, A. (2006). Industry and Object Recognition: Applications, Applied Research and Challenges. *Toward Category-Level Object Recognition*.

Ivanov, D.A., Sadykov, M.F., Golenishchev-Kutuzov, A.V., Yaroslavsky, D.A., Galieva, T.G., & Arslanov, A.F. (2020). The application of the technology of sensor networks for the intellectualization of the overhead power transmission lines. *E3S Web of Conferences*.

Kim P. (2017). MATLAB Deep Learning: With Machine Learning, Neural Networks and Artificial Intelligence, *Soul-t'ukpyolsi, Seul, Korea (Republic of)*

Krizhevsky, A., Sutskever, I., & Hinton, G. E. (2017). ImageNet classification with deep convolutional neural networks. Communications of the ACM, 60(6), 84–90. https://doi.org/10.1145/3065386

Manzoor, S., Joo, S., & Kuc, T. (2019). Comparison of Object Recognition Approaches using Traditional Machine Vision and Modern Deep Learning Techniques for Mobile Robot. *2019 19th International Conference on Control, Automation and Systems (ICCAS)*, 1316-1321.

Michelucci U. (2019). Advanced Applied Deep Learning: Convolutional Neural Networks and Object Detection, *TOELT LLC, Dübendorf, Switzerland.*

Mittal, U., Chawla, P., & Tiwari, R. (2022). EnsembleNet: a hybrid approach for vehicle detection and estimation of traffic density based on faster R-CNN and YOLO models. *Neural Computing and Applications, 35*, 4755 - 4774.

Mohammed, G.S., Mat Diah, N., Ibrahim, Z., & Jamil, N. (2023). Vehicle detection and classification using three variations of you only look once algorithm. *International Journal of Reconfigurable and Embedded Systems (IJRES)*.

Myburgh, J.C., Mouton, C., & Davel, M.H. (2021). Tracking translation invariance in CNNs. *ArXiv, abs/2104.05997*.

Nogay, H.S., & Adeli, H. (2023). Diagnostic of autism spectrum disorder based on structural brain MRI images using, grid search optimization, and convolutional neural networks. *Biomed. Signal Process. Control., 79*, 104234.

Nogay, H. S. (2023a). Automatic Classification of Poles in Energy Transmission Lines with Deep Learning. *9th International Congress on Engineering and Technology Management* (pp.124-132). İstanbul, Turkey

Nogay, H. S. (2023b). Automatic Classification of High Voltage Breakers with Deep Learning. *9th International Congress on Engineering and Technology Management* (pp.174-181). İstanbul, Turkey

Nogay, H. S. (2023c). Classification of Energy Transmission Line Cables by Using Deep Learning . *5th International Congress on Engineering Sciences and Multidiciplinary Approaches* (pp.276-281). İstanbul, Turkey

Nogay, H. S. (2023d). Breast Cancer Diagnosis by Using Deep Learning. *10th International Engineering and Technology Management Congress,* 14-15 October, 238-244, Istanbul, Türkiye.

Padilla, R., Passos, W.L., Dias, T.L., Netto, S.L., & Silva, E.A. (2021). A Comparative Analysis of Object Detection Metrics with a Companion Open-Source Toolkit. *Electronics*.

Paluszek M. and Thomas S. (2020). Practical MATLAB Deep Learning: A Project-Based Approach, *Plainsboro, NJ, USA.*

Pan, J. (2023). Recent Deep Neural Networks for Object Detection. *Highlights in Science, Engineering and Technology*.

Redmon, J., Divvala, S.K., Girshick, R.B., & Farhadi, A. (2015). You Only Look Once: Unified, Real-Time Object Detection. *2016 IEEE Conference on Computer Vision and Pattern Recognition (CVPR)*, 779-788.

Rajesh kumar, V., Aruna Jeyanthy, P., & R, K. (2022). Optimization-Assisted CNN Model for Fault Classification and Site Location in Transmission Lines. *International Journal of Image and Graphics*.

Rani, S., Ghai, D., & Kumar, S. (2022). Object detection and recognition using contour based edge detection and fast R-CNN. *Multimedia Tools and Applications, 81*, 42183 - 42207.

Sandhya Devi, M.R., Vijay Kumar, V., & Sivakumar, P. (2021). A Review of image Classification and Object Detection on Machine learning and Deep Learning Techniques. *2021 5th International Conference on Electronics, Communication and Aerospace Technology (ICECA)*, 1-8.

Sevak M., Karim Md. R., Pujari, P.(2018). Practical Convolutional Neural Networks, *Packt Publishing, Livery Place, Birmingham, UK*.

Shahinfar, S., Meek, P.D., & Falzon, G. (2020). "How many images do I need?" Understanding how sample size per class affects deep learning model performance metrics for balanced designs in autonomous wildlife monitoring. *Ecol. Informatics, 57*, 101085.

Sitarz, M. (2022). Extending F1 metric, probabilistic approach. *ArXiv, abs/2210.11997*.

Soyguder, S., & Alli, H. (2009). Predicting of fan speed for energy saving in HVAC system based on adaptive network based fuzzy inference system. *Expert Syst. Appl., 36*, 8631-8638.

Soyguder, S., & Alli, H. (2009b). An expert system for the humidity and temperature control in HVAC systems using ANFIS and optimization with Fuzzy Modeling Approach. *Energy and Buildings, 41*, 814-822.

Soyguder, S., Karaköse, M., & Alli, H. (2009). Design and simulation of self-tuning PID-type fuzzy adaptive control for an expert HVAC system. *Expert Syst. Appl., 36*, 4566-4573.

Soyguder, S. (2011). Intelligent control based on wavelet decomposition and neural network for predicting of human trajectories with a novel vision-based robotic. *Expert Syst. Appl., 38*, 13994-14000.

Soyguder, S. (2011b). Intelligent system based on wavelet decomposition and neural network for predicting of fan speed for energy saving in HVAC system. Energy and Buildings 43 (4), 814-822

Srikar, M., & Malathi, K. (2022). An Improved Moving Object Detection in a Wide Area Environment using Image Classification and Recognition by Comparing You Only Look Once (YOLO) Algorithm over Deformable Part Models (DPM) Algorithm. *Journal of Pharmaceutical Negative Results*.

Swerdlow, M., Guler, O., Yaakov, R.A., & Armstrong, D.G. (2023). Simultaneous Segmentation and Classification of Pressure Injury Image Data Using Mask-R-CNN. *Computational and Mathematical Methods in Medicine, 2023*.

Wang, J., Wang, J., Shao, J., & Li, J. (2017). Image Recognition of Icing Thickness on Power Transmission Lines Based on a Least Squares Hough Transform. *Energies, 10*, 415.

Xiong, Y., Liu, N., Xu, Z., & Zhang, Y. (2016). A parameter partial-sharing CNN architecture for cross-domain clothing retrieval. *2016 Visual Communications and Image Processing (VCIP)*, 1-4.

Yang, Y., Wei, X., Xu, R., Peng, L., Liao, Y., & Ge, L. (2021). Security-Oriented Indoor Robots Tracking: An Object Recognition Viewpoint. *Secur. Commun. Networks, 2021*, 7456552:1-7456552:9.

Yi, D., Su, J., & Chen, W. (2021). Probabilistic faster R-CNN with stochastic region proposing: Towards object detection and recognition in remote sensing imagery. *Neurocomputing, 459*, 290-301.

Zhang, W., Liu, X., Yuan, J., Xu, L., Sun, H., Zhou, J., & Liu, X. (2018). RCNN-based foreign object detection for securing power transmission lines (RCNN4SPTL). *International Conference on Identification, Information, and Knowledge in the Internet of Things*.

Zuo, R., Zhou, Z., Ying, B., & Liu, X. (2021). A Soft Robotic Gripper with Anti-Freezing Ionic Hydrogel-Based Sensors for Learning-Based Object Recognition. *2021 IEEE International Conference on Robotics and Automation (ICRA)*, 12164-12169.

REFERENCES

Akarsu, C., Kıdeyş, A. E., Kumbur, H. (2017). Evsel atık su arıtma tesislerinin sucul ekosisteme mikroplastik tehditi. *Türk Hijyen ve Deneysel Biyoloji Dergisi*, *74*(EK-1), 73-78.

Akçay, S., Törnük, F., Yetim, H. (2020). Mikroplastikler: Gıdalarda bulunuşu ve sağlık üzerine etkileri. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (20), 530-538.

Aksakal, D., Çalış, M., Yiğitkurt, S., Durmaz, Y. (2021). Işınlı İnci İstiridyesi Pinctada imbricata radiata'da Mikroplastik Varlığı. *Journal of Anatolian Environmental and Animal Sciences*, *6*(4), 742-748.

Araujo, C. F., Nolasco, M. M., Ribeiro, A. M., Ribeiro-Claro, P. J. (2018). Identification of microplastics using Raman spectroscopy: Latest developments and future prospects. *Water research*, *142*, 426-440.

Auta, H. S., Emenike, C. U., Fauziah, S. H. (2017). Screening of Bacillus strains isolated from mangrove ecosystems in Peninsular Malaysia for microplastic degradation. *Environmental Pollution*, *231*, 1552-1559.

Balpetek, F. G., Demir, A., Özdoğan, E. (2022). Mikroplastik kirliliğine sentetik esaslı tekstil ürünlerinin yıkama işlemlerinin etkisi. *Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi*, *10*(3), 1097-1106.

Baylan, N., Koyuncuoğlu, P., Erden, G. (2024). Katı Atık Depolama Sahası Sızıntı Sularında Mikroplastik Kirliliği. *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, *12*(1), 18-38.

Dellisanti, W., Leung, M. M. L., Lam, K. W. K., Wang, Y., Hu, M., Lo, H. S., & Fang, J. K. H. (2023). A short review on the recent method development for extraction and identification of microplastics in mussels and fish, two major groups of seafood. *Marine Pollution Bulletin*, *186*, 114221.

do Sul, J. A. I., Costa, M. F. (2014). The present and future of microplastic pollution in the marine environment. *Environmental pollution*, *185*, 352-364.

Easton, T., Koutsos, V., Chatzisymeon, E. (2023). Removal of polyester fibre microplastics from wastewater using a UV/H2O2 oxidation process. *Journal of Environmental Chemical Engineering*, *11*(1), 109057.

Evode, N., Qamar, S. A., Bilal, M., Barceló, D., Iqbal, H. M. (2021). Plastic waste and its management strategies for environmental sustainability. Case Stud Chem Environ Eng 4: 100142.

Gies, E. A., LeNoble, J. L., Noël, M., Etemadifar, A., Bishay, F., Hall, E. R., & Ross, P. S. (2018). Retention of microplastics in a major secondary wastewater treatment plant in Vancouver, Canada. *Marine pollution bulletin*, *133*, 553-561.

Golwala, H., Zhang, X., Iskander, S. M., Smith, A. L. (2021). Solid waste: An overlooked source of microplastics to the environment. *Science of the Total Environment*, *769*, 144581.

Gong, J., & Xie, P. (2020). Research progress in sources, analytical methods, eco-environmental effects, and control measures of microplastics. *Chemosphere*, *254*, 126790.

Huang, Z., Hu, B., Wang, H. (2023). Analytical methods for microplastics in the environment: a review. *Environmental chemistry letters*, *21*(1), 383-401.

Hu, K., Zhou, P., Yang, Y., Hall, T., Nie, G., Yao, Y., Suan, X., Wang, S. (2021). Degradation of microplastics by a thermal Fenton reaction. *ACS ES&T Engineering*, *2*(1), 110-120.

Lee, H., Shim, J. E., Park, I. H., Choo, K. S., Yeo, M. K. (2023). Physical and biomimetic treatment methods to reduce microplastic waste accumulation. Molecular & Cellular Toxicology, 19(1), 13-25.

Li, L., Xu, G., Yu, H., Xing, J. (2018). Dynamic membrane for micro-particle removal in wastewater treatment: performance and influencing factors. *Science of the Total Environment*, *627*, 332-340.

Luo, H., Zeng, Y., Zhao, Y., Xiang, Y., Li, Y., Pan, X. (2021). Effects of advanced oxidation processes on leachates and properties of microplastics. *Journal of Hazardous Materials*, *413*, 125342.

Lwanga, E. H., Beriot, N., Corradini, F., Silva, V., Yang, X., Baartman, J., Rezaei, M., Schaik L.,Riksen M., Geissen, V. (2022). Review of microplastic sources, transport pathways and correlations with other soil stressors: a journey from agricultural sites into the environment. *Chemical and Biological Technologies in Agriculture*, *9*(1), 1-20.

Ma, B., Xue, W., Hu, C., Liu, H., Qu, J., Li, L. (2019). Characteristics of microplastic removal via coagulation and ultrafiltration during drinking water treatment. *Chemical Engineering Journal*, *359*, 159-167.

Masura, J., Baker, J., Foster, G., Arthur, C. (2015). Laboratory Methods for the Analysis of Microplastics in the Marine Environment: Recommendations for quantifying synthetic particles in waters and sediments.

Özkor, B. (2022). Kızılırmak Nehri Sularında Mikroplastik Kirliliğinin Araştırılması, Master's Thesis, Nevşehir: Nevşehir Hacı Bektaş Veli University.

Peng, X., Chen, M., Chen, S., Dasgupta, S., Xu, H., Du, M., Ta, K., Guo Z., Bai, S. (2018). Microplastics contaminate the deepest part of the world's ocean. *Geochemical Perspectives Letters*, *9*(1), 1-5.

Poerio, T., Piacentini, E., Mazzei, R. (2019). Membrane processes for microplastic removal. *Molecules*, *24*(22), 4148.

Sharma, S., Chatterjee, S. (2017). Microplastic pollution, a threat to marine ecosystem and human health: a short review. Environmental Science and Pollution Research, 24(27), 21530-21547.

Sridharan, S., Kumar, M., Singh, L., Bolan, N. S., Saha, M. (2021). Microplastics as an emerging source of particulate air pollution: A critical review. *Journal of Hazardous Materials*, *418*, 126245.

Sundbæk, K. B., Koch, I. D. W., Villaro, C. G., Rasmussen, N. S., Holdt, S. L., Hartmann, N. B. (2018). Sorption of fluorescent polystyrene microplastic particles to edible seaweed Fucus vesiculosus. *Journal of Applied Phycology*, *30*, 2923-2927.

Talvitie, J., Mikola, A., Setälä, O., Heinonen, M., Koistinen, A. (2017). How well is microlitter purified from wastewater?–A detailed study on the stepwise removal of microlitter in a tertiary level wastewater treatment plant. *Water research*, *109*, 164-172.

Tang, Y., Zhang, S., Su, Y., Wu, D., Zhao, Y., Xie, B. (2021). Removal of microplastics from aqueous solutions by magnetic carbon nanotubes. *Chemical Engineering Journal*, *406*, 126804.

Tariq, M., Iqbal, B., Khan, I., Khan, A. R., Jho, E. H., Salam, A., Zhou, H., Zhao, H., Li, G., Du, D. (2024). Microplastic contamination in the agricultural soil—mitigation strategies, heavy metals contamination, and impact on human health: a review. *Plant Cell Reports*, *43*(3), 1-15.

Weber A., (2018). What about us? Effects of nano- and microplastics on human immune cells, micro2018, Spain.

Yang, Y., Chen, J., Chen, Z., Yu, Z., Xue, J., Luan, T., Chen, S., Zhou, S. (2022). Mechanisms of polystyrene microplastic degradation by the microbially driven Fenton reaction. *Water Research*, *223*, 118979.

Yuan, F., Yue, L., Zhao, H., Wu, H. (2020). Study on the adsorption of polystyrene microplastics by three-dimensional reduced graphene oxide. *Water Science and Technology*, *81*(10), 2163-2175.

Yurtsever, M. (2018a). Abiyotik bir su ürünü olan sofra tuzunda mikroplastik kirliliği tehlikesi. *Ege Journal of Fisheries & Aquatic Sciences (EgeJFAS)/Su Ürünleri Dergisi*, *35*(3).

Yurtsever, M. (2018b). Küresel plastik kirliliği nano-mikroplastik tehlikesi ve sürdürülebilirlik. *Çevre Bilim ve Teknoloji Dergisi, Basım sayısı*, *1*, 171-197.

Yurtsever, M. (2019). Nano-ve mikroplastik'lerin insan sağlığı ve ekosistem üzerindeki olası etkileri. *Menba Kastamonu Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi Dergisi*, *5*(2), 17-24.

Ziajahromi, S., Neale, P. A., Rintoul, L., Leusch, F. D. (2017). Wastewater treatment plants as a pathway for microplastics: development of a new approach to sample wastewater-based microplastics. *Water research*, *112*, 93-99.

REFERENCES

Abut, T., & Soyguder, S. (2019). Real-time control and application with self-tuning PID-type fuzzy adaptive controller of an inverted pendulum. *Ind. Robot, 46*, 159-170.

Alonso-González, M., Díaz, V.G., Pérez, B.L., G-Bustelo, B.C., & Anzola, J.P. (2023). Bearing Fault Diagnosis With Envelope Analysis and Machine Learning Approaches Using CWRU Dataset. *IEEE Access, 11*, 57796-57805.

Biji C.L., & S. Nair, A. (2017). Benchmark Dataset for Whole Genome Sequence Compression. *IEEE/ACM Transactions on Computational Biology and Bioinformatics, 14*, 1228-1236.

Birbir, Y., Nogay, H. S., (2007). Harmonic Variations in Three-phase Induction Motors Fed by PWM Inverter with Different Stator Coil Pitches. Proceedings of the 6th WSEAS International Con ference on Applications of Electrical Engineering, Istanbul, Turkey, May 27-29, 2007: 195-199.

Birbir, Y., Nogay, H. S., Taskin, S., (2007a). Prediction of Current Harmonics in Induction Motors with Artificial Neural Network. International Aegean Conference on Electrical Machines and Power Electronics, (ACEMP'07), Muğla, Turkey, pp.123-129.

Birbir, Y., Nogay, H. S., & Özel, Y., (2007b). Neural Network Solution to Low Order Odd Current Harmonics in Short Chorded Induction Motors. Int. J. of Systems Applications, Engineering & Development , vol.1, 21-28.

Bishop CM (2006). Pattern Recognition and Machine Learning. *Springer New York NY*.

Biswas, S., Nayak, P.K., Panigrahi, B.K., & Pradhan, G. (2023). An intelligent fault detection and classification technique based on variational mode decomposition-CNN for transmission lines installed with UPFC and wind farm. *Electric Power Systems Research*.

Gabdullin, N., Madanzadeh, S., & Vilkin, A. (2021). Towards End-to-End Deep Learning Performance Analysis of Electric Motors. *Actuators*.

Goyal, M., Goyal, R., Reddy, P.V and Lall B. (2020). Activation Functions, Studies in Computational Intelligence, Volume 865, Series Editor Janusz Kacprzyk, *Polish Academy of Sciences, Warsaw, Poland, Editors Witold Pedrycz and Shyi-Ming Chen, Springer Nature Switzerland AG 2020*

Hasković, Z., Masic, S., & Smaka, S. (2010). Visualization and animation of transformer, electrical machines and electrical drives working principles. *SPEEDAM 2010*, 709-712.

He K, Zhang X, Ren S, & Sun J (2016) Deep residual learning for image recognition. In Proceedings of the IEEE conference on computer vision and pattern recognition:770-778

Hussain, M.M., Rashid Mustafa, A., Chaudary, M.A., & Razaq, A. (2019). Design and Implementation of Hybrid Vehicle using Control of DC Electric Motor. *2019 54th International Universities Power Engineering Conference (UPEC)*, 1-6.

Kim P. (2017). MATLAB Deep Learning: With Machine Learning, Neural Networks and Artificial Intelligence, *Soul-t'ukpyolsi, Seul, Korea (Republic of)*

Lei, G., Zhu, J., & Guo, Y. (2016). Design Fundamentals of Electrical Machines and Drive Systems. Multidisciplinary Design Optimization Methods for Electrical Machines and Drive Systems, Power Systems-Series, 25-72, DOI: 10.1007/978-3-662-49271-0_2

Liu, H., Li, J., He, L., & Wang, Y. (2019). Superpixel-Guided Layer-Wise Embedding CNN for Remote Sensing Image Classification. *Remote. Sens., 11*, 174.

Michelucci U. (2019). Advanced Applied Deep Learning: Convolutional Neural Networks and Object Detection, *TOELT LLC, Dübendorf, Switzerland.*

Milivojević, N., Krishnamurthy, M., Emadi, A., & Stamenkovic, I. (2011). Theory and Implementation of a Simple Digital Control Strategy for Brushless DC Generators. *IEEE Transactions on Power Electronics, 26*, 3345-3356.

Nectoux, P., Gouriveau, R., Medjaher, K., Ramasso, E., Chebel-Morello, B., Zerhouni, N., & Varnier, C. (2012). PRONOSTIA: An experimental platform for bearings accelerated degradation tests.

Nogay, H. S. (2011). Prediction of internal temperature in stator winding of three-phase induction mo tors with ann. European Transactions on Electrical Power, vol.21, pp.120-128.

Nogay, H. S., (2022a). Species detection of rotary electric machines with deep learning from appearances. 7th International Congress on Engineering and Technology Management (pp.488-495).

Nogay, H. S., (2023). Detection of stator winding faults in rotary electric machines by using deep learning. 5th International Congress on Engineering Sciences and Multidisciplinary Approaches (pp.288-293). İstanbul, Turkey

Nogay, H. S., (2022b). Classification of groove shape in rotary electric machines with a convolutional neural network. 9th International Congress on Engineering, Architecture and Design (pp.1050-1059). İstanbul, Turkey

Nogay, H.S., & Adeli, H. (2023). Diagnostic of autism spectrum disorder based on structural brain MRI images using, grid search optimization, and convolutional neural networks. *Biomed. Signal Process. Control., 79*, 104234.

Padilla, R., Passos, W.L., Dias, T.L., Netto, S.L., & Silva, E.A. (2021). A Comparative Analysis of Object Detection Metrics with a Companion Open-Source Toolkit. *Electronics*.

Paluszek M. and Thomas S. (2020). Practical MATLAB Deep Learning: A Project-Based Approach, *Plainsboro, NJ, USA.*

Rajesh kumar, V., Aruna Jeyanthy, P., & R, K. (2022). Optimization-Assisted CNN Model for Fault Classification and Site Location in Transmission Lines. *International Journal of Image and Graphics*.

Sevak M., Karim Md. R., Pujari, P.(2018). Practical Convolutional Neural Networks, *Packt Publishing, Livery Place, Birmingham, UK*.

Shahinfar, S., Meek, P.D., & Falzon, G. (2020). "How many images do I need?" Understanding how sample size per class affects deep learning model performance metrics for balanced designs in autonomous wildlife monitoring. *Ecol. Informatics, 57*, 101085.

Shitao, Y., Xiangwu, Y., Shuyong, L., Heming, L., & Junqing, L. (2003). Static state stability analysis of AC-excited generators. *The Fifth International Conference on Power Electronics and Drive Systems, 2003. PEDS 2003., 1*, 733-736 Vol.1.

Sitarz, M. (2022). Extending F1 metric, probabilistic approach. *ArXiv, abs/2210.11997*.

Soyguder, S., & Alli, H. (2009). Predicting of fan speed for energy saving in HVAC system based on adaptive network based fuzzy inference system. *Expert Syst. Appl., 36*, 8631-8638.

Soyguder, S., & Alli, H. (2009b). An expert system for the humidity and temperature control in HVAC systems using ANFIS and optimization with Fuzzy Modeling Approach. *Energy and Buildings, 41*, 814-822.

Soyguder, S., Karaköse, M., & Alli, H. (2009). Design and simulation of self-tuning PID-type fuzzy adaptive control for an expert HVAC system. *Expert Syst. Appl., 36*, 4566-4573.

Soyguder, S. (2011). Intelligent control based on wavelet decomposition and neural network for predicting of human trajectories with a novel vision-based robotic. *Expert Syst. Appl., 38*, 13994-14000.

Soyguder, S. (2011b). Intelligent system based on wavelet decomposition and neural network for predicting of fan speed for energy saving in HVAC system. Energy and Buildings 43 (4), 814-822

Tiainen, T., & Viitala, R. (2020). Effect of positional errors on the accuracy of multi-probe roundness measurement methods. *Mechanical Systems and Signal Processing, 144*, 106883.

Tuncer T, Ertam F, Dogan S, Aydemir E, Pławiak P (2020) Ensemble residual network-based gender and activity recognition method with signals. The Journal of Supercomputing 76:2119-2138

Viitala, R., & Viitala, R. (2020). Method and device to investigate the behavior of large rotors under continuously adjustable foundation stiffness. *Journal of Vibroengineering*.

Yu X, Wang SH (2019) Abnormality Diagnosis in Mammograms by Transfer Learning Based on Res Net18. Special Issue on Deep Neural Networks for Digital Media Algorithms Fundamental In formaticae 168(2):219-230

Zhu S, Zhang J, Chao M, Xu X, Song P, Zhang J, and Huang Z (2020) A Rapid and Highly Efficient Method for the Identification of Soybean Seed Varieties: Hyperspectral Images Combined with Transfer Learning. Molecules 25(152) DOI:10.3390/molecules25010152

REFERENCES

Akal, Zuhal. (September 2005). Performance measurement and control in businesses: versatile performance indicators (6. Print). National Productivity Centre Publications No: 473. Ankara: Our Bureau Press Release Distribution.

Esmaeilian, G. R., Megat Ahmad, M. M. H., Ismail, N., Sulaiman, S. and Hamedi, M., (2008), in particular a model for Improving Failure Mode and Effect analysis (FMEA) by using overall equipment Efficiency (OEE), information technology, 2008. I have presented in 2008. International Symposium on, vol. 3, pp. 1 – 9, 26 - 28 Aug.

Ljungberg, Ö., (1998), "Measurement Of overall equipment effectiveness as a Basis For TPM Activities", International Journal of operations And Production Management, 18(5), s. 495 – 507.

Reyes, J. A. G., (2015), "From Measuring overall equipment effectiveness (OEE) to overall resource Effectiveness (ORE)", Journal of quality of Maintenance Engineering, 21(4), s. 506-527.

Reyes, J. A. G., Eldridge , S., Barber , K. D., and Meier , H. S. (2010), "overall equipment effectiveness (OEE) and process Capability (PC) Measures A Relationship Analysis", International Journal of Quality and Reliability Management, 27(1), s. 48-62.

Çelik, H., (2018), SMED unit cost of manufacturing practices and evaluation of the effect of time and overall equipment effectiveness, University, Institute of Business Administration, Department of Business Management, Master's thesis.

Fırat ÖZKAN N.., (2018)," Overall Equipment Effectiveness In Improving Triz : The Use Of An Application"

Emrah ACAR, Ömer., (2018) "On A Production Line Measurement Of Overall Equipment Effectiveness And Improvement On An Application". Volume 9, Number 24.

https://acikerisim.deu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12397/5654/temiz%2520atasoy%2520sucu.pdf?sequence=1&isAllowed=y, 2023

REFERENCES

Cengiz, M. F., Kilic, S. Kilic, M., Yalcin, F. (2017) Evaluation Of Heavy Metal Risk Potential İn Bogacayi River Water, Environmental Monitoring And Assessment, 189(6): 248.

Çakır, E. (2016). Kismi Zamanli Olarak Çalişacak Öğrencilerin Analitik Hiyerarşi Prosesi Temelli Vikor Yöntemi Ile Belirlenmesi, Uluslararası Yönetim Iktisat Ve Işletme Dergisi, 12 (29) , 195-224.

Çıkmak, S. , Üstündağ, A. , Ungan, M. C. (2020). Savunma Sanayindeki Bir Işletmede Tedarik Zinciri Risk Azaltma Stratejilerinin Bulanık Dematel Yöntemiyle Analizi, Düzce Üniversitesi Bilim Ve Teknoloji Dergisi, 8(3), 2005-2028.

Çok Ölçütlü Karar Verme Yöntemleri-Iii.Pdf (18.04.2023).

Demirkol, I. , Ünğan, M. , Ayanoğlu, M. (2015). Tedarik Zinciri Risklerinin Işletme Performansi Üzerindeki Etkisi: Otomotiv Sektöründe Bir Uygulama, Işletme Bilimi Dergisi, 3(1), 20-37.

Erdem, S., Kavrukkoca, G. (2002). Sürekli Iyileştirme Projelerinin Seçiminde Analitik Hiyerarşi Süreci'nin Kullanımı, Ulusal Kalite Fonksiyon Göçerimi Sempozyumu, Izmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, 1-16.

Kabak, M., Oztek, G., (2022). A Multi-Criteria Approach To Sustainable Risk Management Of Supplier Portfolio: A Case Study At Defense Industry. Gazi University Journal Of Science , 35 (4), 1504-1519.

Khandekar, A.V., Chakraborty S. (2016). Personnel Selection Using Fuzzy Axiomatic Design Principles, Verslas Teorija Ir Praktika, 17(3), 251-260.

Korucuk, S., Memiş, S. (2018). Tedarik Zinciri Yönetimindeki Risk Faktörlerinin Ahp Ile Ölçülmesi: Erzurum Ili Örneği, Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7 (2) , 1036-1051.

Saaty, T. L., Vargas, L. G. (2001). Models, Methods, Concepts & Applications Of The Analytic Hierarchy Process, International Seires In Operations Research And Managament Science, 3-13.

Saaty, T. L., Vargas, L. (2004). Decisioın Making- The Analytic Hierarchy And Network Processes (Ahp/Anp), Journal Of Systems Science And Systems Engineering, 13(1), 1-35.

Saaty, T., Vargas, L. (2012). Models, Methods, Concepts & Applications Of The Analytic Hierarchy Process. New York: Springer.

Tepe Küçükoğlu, M. (2020). Tedarik Zincirinde Risk Değerlendirme: Risklerin Tanımlanması, Gruplandırılması Ve Önceliklendirilmesi Üzerine Bir Çalışma, Journal Of Business Research-Turk, 12(2), 2126-2141.

W. Ho, T. Zheng, H. Yildiz, S. Talluri. (2015) Supply Chain Risk Management: A Literature Review, International Journal Of Production Research, 53 (16), 5031–5069.

REFERENCES

[1] Paksoy, H. M. & Ersoy, N. (2016). Antalya'da Faaliyet Gösteren Dört ve Beş Yıldızlı Otel İşletmelerinde İnovasyon ve İşletme Performansı Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma. Gaziantep University Journal of Social Sciences, 15(2), 413-433.

[2] Çalışkan, A. Akkoç, İ. & Turunç, Ö. (2011). Örgütsel Performansın Araştırılmasında Motivasyonel Davranışların Rolü: Yenilikçilik ve Girişimciliğin Aracılık Rolü. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt: 16, Sayı: 3, 363-401.

[3] Nart, S. Güner, S. ve Nart S. (2017). Otomotiv Sektöründeki İnovasyon Yeteneği Kaynaklarının AHP İle Değerlendirilmesi, Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi

[4] Paksoy, H. M. & Ersoy, N. (2016). Antalya'da Faaliyet Gösteren Dört ve Beş Yıldızlı Otel İşletmelerinde İnovasyon ve İşletme Performansı Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma. Gaziantep University Journal of Social Sciences, 15(2), 413-433.

[5] Çiçek, H. & Onat, O. K. (2012). İnovasyon Odaklı Faaliyetlerin Firma Performansına Etkisinin Veri Zarflama Analizi İle Belirlenmesi; İMKB Üzerine Bir Araştırma, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl:4, Sayı:7, 46-53.

[6] OECD (2005). Oslo Manual: Proposed Guidelines for Collecting and Interpreting Technological Innovation Data. Paris.

[7] Birch, P. & Clegg, B. (1997). İş Hayatında Yaratıcılık. Rota Yayıncılık, İstanbul.

[8] Drucker F. P. (1985). Innovation and Entrepreneurship. H&R Publisher, New York.

[9] S Seçkiner ve M.Alfandi (2022) Robotic Process Automation: A literature review on quantitative benefits, Conference on Industrial Engineering and Operations Management Istanbul.

[10] J. G. ENRÍQUEZ , A. JIMÉNEZ-RAMÍREZ, F. J. DOMÍNGUEZ-MAYO, AND J. A. GARCÍA-GARCÍA (2020) Robotic Process Automation: A Scientific and Industrial Systematic Mapping Study

IRPAAI Institute. (2019). The Automation of Knowledge Work will be This Decade's Engine of Growth. Accessed: Sep. 2019. [Online]. Available: https://irpaai.com/denition-and-benets/

W. E. Deming and D. W. Edwards, Quality, Productivity, and Competitive Position, vol. 183. Los Angeles, CA, USA: Quality Enhancement Seminars, 1984.

C. Flechsig, J. Lohmer, and R. Lasch, ``Realizing the full potential of robotic process automation through a combination with BPM,'' in Logistics Management. Cham, Switzerland: Springer, 2019, pp. 104-119.

W. M. P. Van-der Aalst, ``Business process management demystified: A tutorial on models, systems and standards for workflow management,'' in Advanced Course on Petri Nets, vol. 3098. Berlin, Germany: Springer, 2004, pp. 1-65.

M. Dumas, M. La Rosa, J. Mendling, and H. Reijers, Fundamentals of Business Process Management. Heidelberg, Germany: Springer, 2013.

Y. Devarajan, ``A study of robotic process automation use cases today for tomorrow's business,'' Int. J. Comput. Techn., vol. 5, no. 6, pp. 1218, 2018.

Real world automation stories with Microsoft Power Automate | Power Automate Blog

https://learn.microsoft.com/en-us/training/modules/introduction-power-automate

Nazlı UNSAL (2023), "Bir Üretim İşletmesinde Dijital Dönüşüm Uygulaması", Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstetüsü Endüstri Mühendisliği Anabilim dalı

Sema SOYDAN (2006), "SÜREÇ YÖNETİMİ VE İYİLEŞTİRİLMESİ ÜZERİNE BİR UYGULAMA", Dokuz Eylül Üniversitesi Toplam Kalite Yönetimi Anabilim dalı

SORULARLA
AMERİKAN DEVRİMİ

Prof. Dr. Mehmet Sait Dilek

EĞİTİM
yayınevi

SORULARLA AMERİKAN DEVRİMİ

Prof. Dr. Mehmet Sait Dilek

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-7915-33-5
1. Baskı, Mayıs 2020
2. Baskı, Mayıs 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

SORULARLA AMERİKAN DEVRİMİ
Prof. Dr. Mehmet Sait Dilek
128 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-7915-33-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Kitaplar

ABD Coğrafyası ve Gelişmesi, Amerikan Haberleri Merkezi, Ankara.

Adnan Güriz, **ABD Bağımsızlık Demeci,** Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1957.

Afet İnan, **Piri Reis'in Amerika Haritası (1513-1528),** TTK, Ankara, 1954.

Albert Jay Nock, **Thomas Jefferson Amerika'nın Kurucusu,** Epsilon Yayınları, İstanbul, 2005.

Alfred Thayer Mahan, **Deniz Gücünün Tarih Üzerine Etkisi 1660-1783,** (Çev. A. Tuncer Büyükonat), Grifin, İstanbul, 2011.

Allan Nevins-Henry Steele Commager, **ABD Tarihi,** (Çev. Halil İnalcık), Doğu Batı Yayınları, Ankara, 2014.

Amerika Birleşik Devletleri Hakkında Bilgi, Amerikan Haberler Merkezi, 1952.

Amerika Coğrafyasının Ana Hatları, Amerikan Basın ve Kültür Merkezi, Ankara.

Amerikan İşçi Hareketinin Tarihçesi, ABD Çalışma Bakanlığı Çalışma İstatistikleri Bürosu, Beyrut, 1966.

Amerika Tarihinin Ana Hatları, ABD Dışişleri Yayını, Ankara, 1951.

Ana Hatları İle ABD Devlet Yapısı, (Ed. Rosalie Targonski), Regional Program Office, Vienna.

Andre Maurois, **Amerika Mucizesi (1492-1940),** (Çev. Fuat Gökbudak), Osmanbey Basımevi, İstanbul, 1945.

Ayferi Göze, **Siyasal Düşünceler ve Yönetimler,** Beta, İstanbul, 2009.

Bartolomeo de las Casas, **Yerlilerin Gözyaşları, Yerlilerin Yok Edilişinin Kısa Tarihi,** (Çev. Oktay Etiman), İmge Kitabevi Yayınları, Ankara, 2011.

Batı'ya Yön Veren Metinler, Aydınlanma/Burjuvazi Yüzyılı/Bilim Çağının Zaferi (1650-1800), III, (Der. Alev Alatlı), Melisa Matbaacılık, Kapadokya, 2010.

Bedri Tahir Şaman, **Amerika Kültür Tarihi,** Ulus Basımevi, Ankara, 1949.

Catherine Eagleton-Jonathan Williams, **Paranın Tarihi**, (Çev. Fadime Kâhya), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2011.

David Arnold, **Coğrafi Keşifler Tarihi**, (Çev. Osman Bahadır), Alan Yayıncılık, İstanbul, 1995.

David McCullough, **1776 Amerikan Bağımsızlık Mücadelesi,** (Çev. Ayşe B. Cancı), İnkılap Kitabevi, İstanbul, 2010.

Derek Mckay-H.M. Scott, **Büyük Devletlerin Yükselişi 1648-1815,** (Çev. Eşref Bengi Özbilen), Dergah Yayınları, İstanbul, 2011.

Erol Tümertekin, **Amerika Birleşik Devletleri Coğrafyası,** İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1967.

Erol Tümertekin, **Anglo-Amerika,** İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1970.

Fahir Armaoğlu, **19. Yüzyıl Siyasi Tarihi (1789-1914),** TTK Basımevi, Ankara, 1997.

Gavin Menzies, **1421, Çin'in Dünyayı Keşfettiği Yıl**, (Çev. Kardelen Kala), Kalkedon Yayınları, İstanbul, 2014.

Gavin Menzies, **1434,** (Çev. Mirhan Yoğun), İleri Yayınları, İstanbul, 2014.

Gavin Menzies-Ian Hudson, **Amerika'yı Kim Keşfetti?,** (Çev. Timur Demirtaş), Tarih&Kuram Yayınları, İstanbul, 2016.

Geoffrey Parker, **Cambridge Savaş Tarihi,** (Çev. Füsun Tayanç-Tunç Tayanç), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2006.

Hamilton, Madison, Jay, **Anayasa Üzerine Düşünceler: Federalistlerin Makalelerinden Seçmeler,** (Çev. Mümtaz Soysal), İstanbul 1962.

Howard Zinn, **Amerika Birleşik Devletleri Halklarının Tarihi,** (Çev. Sevinç Sayan Özer), İmge Kitabevi Yayınları, Ankara, 2005.

Jack Forbes, **Kolomb ve Diğer Yamyamlar,** (Çev. Işıl Özbek), Kalkedon Yayınları, İstanbul, 2009.

James Bryce, Amerikan Siyasi Rejimi, (Çev. T. Ataöv-A. Payaslıoğlu), Türk Siyasi İlimler Derneği, İstanbul 1962.

James Truslow Adams, **Amerika Tarihi, Başlangıcından Bugüne Kadar, I,** (Çev. Ziya Yamaç), Kanaat Kitabevi, 1944.

James West Davidson, Kısa ABD Tarihi, (Can Evren Topaktaş), Say Yayınları, İstanbul, 2017.

Jeremy Black, **Savaş ve Dünya Askeri Güç ve Kıtaların Kaderi 1450-2000,** (Çev. Yeliz Özkan), Dost Kitabevi Yayınları, Ankara, 2009.

John Garraty, **The American Nation, A History of the United States to 1877**, Harper Collins College Publishers, 1995.

John Fiske, **New England,** (Çev. Feyyaz Şahin), İlya Yayınevi, İzmir, 2014.

John Locke, **Hükümet Üstüne İkinci Tez**, (Çev. Aysel Doğan), İlya Yayınevi, İzmir.

John Locke, **Hükümet Üzerine Birinci İnceleme,** (Çev. Fahri Bakırcı), İmaj Yayınevi, Ankara, 2016.

John Merriman, **Rönesans'tan Bugüne Modern Avrupa Tarihi,** (Çev. Şükrü Alpagut), Say Yayınları, İstanbul, 2018.

Jules Verne, **Dünyanın Keşfi**, I, (Çev. Ferid Namık Hansoy), İnkılap ve Aka Basımevi, İstanbul, 1982

Kristof Kolomb, **Seyir Defterleri**, (Çev. Sait Maden), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2016.

Maud ve Miska Petersham, **Amerika Cumhurbaşkanları'nın Hikâyesi,** Nebioğlu Yayınevi, İstanbul, 1953.

Mehmet Çolak, **Dünyaya Yön Veren İnsanlar Amerigo Vespucci,** Gönül Yayıncılık, Ankara, 2013.

Meryem Doğan, **İngiltere'nin Amerika'da Uyguladığı Sömürge Siyaseti (1620-1774),** Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı**,** (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Elazığ, 2007.

Muhammet Emin Ruhi, **ABD'de Irk Ayrımcılığı Politikaları**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018.

Mundus Novus, **Letter to Lorenzo Pietro Di Medici**, (Translated: George Tyler Northup), Princeton University Press, 1916.

Müzehher Tuncalı, **Amerikan İhtilali,** Kitapçılık Ortaklığı Yayınları, İstanbul, 1966.

N.V.Yeliseyeva, **Yakın Çağlar Tarihi,** (Çev. Özdemir İnce), Yordam Kitap, İstanbul, 2014.

Norman Davies, **Avrupa Tarihi,** (Çev. Ed. Mehmet Ali Kılıçbay), İmge Kitabevi, Ankara, 2011.

Patrick Phillips-Schrock, **The White House: An Illustrated Architectural History, McFarland & Company,** 2013.

Peter Aughton, **Dünyanın Çehresini Değiştiren Seyahatler,** (Çev. Deniz Berktay), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2019.

Robert J. Allison, **Amerikan Devrimi Kısa Bir Tarihçe,** (Çev. Uygur Kocabaşoğlu), İletişim Yayınları, İstanbul, 2012.

Robert A. Dahl, **Amerikan Anayasası Ne Kadar Demokratik**, (Çev. Cenap Çakmak), Sakarya Üniversitesi Kültür Yayınları, Sakarya, 2015.

Ronald Wright, Çalıntı Kıtalar Amerika'da Fetih ve Direnişin Beş Yüz Yılı, (Çev. Şen Süer), Versus Kitap, İstanbul, 2009.

Sabri Tümer, **Amerika'nın Keşfinde Türkler,** Ayyıldız Matbaası, Ankara, 1961.

Süha Atatüre, **ABD'nin Siyasi Yapısı**, Beta, İstanbul, 2017.

Sylviane A. Diouf, **Allah'ın Kulları Amerika Kıtasında Köleleştirilmiş Afrikalı Müslümanlar,** (Çev. Ahmet Yaşar), Beyan Yayınları, İstanbul, 2010.

Thomas Jefferson'dan Seçme Parçalar, (Çev. Mete Tunçay), Yenilik Basımevi, İstanbul, 1961.

Thomas Paine, **Sağduyu,** (Çev. M. Macit Kenanoğlu), Lotus, Ankara, 2005.

Toby Lester, **Dünyanın Dördüncü Kıtası Amerika**, (Çev. Nurşan Üstüntaş), Şenocak Yayınları, İzmir, 2012.

Türkkaya Ataöv, **Amerikan Başkanları,** İleri Yayınları. İstanbul, 2009.

Walter Isaacson, **Benjamin Franklin**, (Çev. İsmail Hakkı Yılmaz), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Makaleler

Aygül Kılınç, "Seçili Başkentlerin Kent Planlama Öyküsü: Ankara, Brasilia, Canberra, Islamabad, Washington DC", **Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi,** Cilt:4, Sayı:7, 2013, s.17-27.

Barış Özdal, "Amerika Birleşik Devletlerinin Kuruluşu", I. Ünite, **Atatürk Üniversitesi, Siyasi Tarih Dersi Kitabı,** Erzurum, 2020.

Brian M. Fagan, "Hernan Cortes", **Tarihteki Yetmiş Büyük Yolculuk,** (Haz. Robin Hanbury-Tenison), (Çev. Nurettin Elhüseyni), Oğlak Yayınları, İstanbul, 2007.

Colin Bonwick, "Amerikan Devrimi 1763-1791", **Batıda Devrimler ve Devrimci Gelenek,** (Çev. Kemal İnal), Dost Yayınları, Ankara, 2000, s.94-117.

Çağrı Erhan, "Modern Avrupa'nın Doğuşu", **Siyasi Tarih I Ders Kitabı,** I. Ünite, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2018.

Çağrı Erhan, "XVII. ve XVIII. Yüzyıllarda Büyük Güçlerin Küresel Rekabeti", **Siyasi Tarih I Ders Kitabı,** III. Ünite, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2018.

Devrim Kılıçer, "Bakire Yeni Dünya ve Kapsamlamanın Mantığı", **Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi,** 50/1, 2010, s.35-45.

Hilmi Can Turan, "Amerika Birleşik Devletleri'nde Yerel Yönetimler", **International Journal Of Education Technology and Scientific Researches,** Sayı:2, Yıl 2017, s.1-19.

John Hemming, "Francisco Pizarro", **Tarihteki Yetmiş Büyük Yolculuk,** (Haz. Robin Hanbury-Tenison), (Çev. Nurettin Elhüseyni), Oğlak Yayınları, İstanbul, 2007.

M. Swearingen, "Amerikan İhtilaline Bir Bakış", **Tarih Araştırmaları Dergisi,** I, 1957, Ankara, s.53-67.

Murat Şeker, "Amerika Birleşik Devletleri'nde Büyük Sanayi Öncesi Çalışma İlişkileri", **Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi,** 44/1-2 (1989), s. 223-252.

Mustafa Çelik-Ömer Tekşen, "Amerika Birleşik Devletleri'nde Yabancı Banka Uyum Sorunları: Yazılı Anlaşmalar Üzerine Bir İçerik Analizi", **Bankacılık ve Finansal Araştırmalar Dergisi,** 6/2, 2019, s.10-29.

Muvaffak Akbay, "Amerika Birleşik Devletlerinin Anayasa Tarihi", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** Yıl 1950, 7/1, s.18-39.

Muzaffer Sencer, "İnsan Hakları Açısından Amerikan Devrimi", **İnsan Hakları Yıllığı,** Cilt 9, 1987, T.O.A.İ.E. Yayını. s.85-126.

Mümin Köktaş, "Amerikan Aydınlanması: Bir Giriş Denemesi", **Liberal Düşünce**, Yıl 19, Sayı 73-74, 2014, s.109-137.

Mümin Köktaş, "Bir Aydınlanma Şahsiyeti ve Amerikan Karakterinin İnşacısı Olarak Benjamin Franklin", **Mukaddime**, 2019, 10/2, 522-543.

Süleyman Elik-Faruk Bal, "Çağdaş Uluslararası Sistemin Kaynağı ve İlk Dönemi Olarak İspanya-Portekiz Atlantik Sistemi, 1439-1648", **Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 16/1, 2014, s.88-117.

Zeki Koday, Saliha Koday, Çağlar Kıvanç Kaymaz, "Dünyadaki Bazı Önemli Boğazlar ile Kanalların Coğrafi Özellikleri ve Jeopolitik Önemleri", **Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,** Eylül 2017, 21/3, s.879-910.

İnternet Kaynakları (Son Erişim Tarihi 1 Mayıs 2024)

https://www.aa.com.tr/tr/dunya/abdde-vatandaslik-sorusu-tartismalara-neden-oldu/1100264

http://www.americaslibrary.gov/jb/nation/jb_nation_whitehse_1.html

http://amerikabulteni.com/2011/10/10/amerika-kolomb-gunu%E2%80%99nu-kutluyor-kizilderililer-tepkili/

https://www.archives.gov/historical-docs/todays-doc/?dod-date=823

https://at.usembassy.gov/wp-content/uploads/sites/39/2016/05/dc.pdf

https://avalon.law.yale.edu/17th_century/nh01.asp

https://avalon.law.yale.edu/18th_century/curency_act_1764.asp

https://avalon.law.yale.edu/18th_century/contcong_07-08-75.asp

https://avalon.law.yale.edu/18th_century/quartering_act_165.asp

https://avalon.law.yale.edu/18th_century/stamp_act_1765.asp

https://avalon.law.yale.edu/18th_century/paris.asp

https://avalon.law.yale.edu/18th_century/prel1782.asp

https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-49686101

https://www.britannica.com/list/5-unbelievable-facts-about-christopher-columbus

https://www.britannica.com/event/Treaty-of-Tordesillas

https://www.britannica.com/event/Queen-Annes-War

http://www.canaktan.org/hukuk/insan_haklari/magna-carta/mayflower-sozlesme.htm

https://www.census.gov/history/www/faqs/demographic_faqs/when_was_the_first_census_in_the_united_states.html

https://www.census.gov/history/www/through_the_decades/fast_facts/1790_fast_facts.html

https://www.census.gov/prod/cen2010/cph-1-1.pdf

https://www.census.gov/prod/cen2010/briefs/c2010br-01.pdf

https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/fields/279rank.html

https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/us.html

http://cografyaharita.com/haritalarim/3g_dunya_siyasi_haritasi4.png

https://www.colonialsociety.org/node/2531

https://www.constitutionfacts.com/us-declaration-of-independence/drafting-the-declaration/

http://www.crossingtheoceansea.com/OceanSeaPages/OS-71-Cabot1st-n-2nd.html

http://www.digitalhistory.uh.edu/active_learning/explorations/revolution/cartoon1.cfm

https://diplomacy.state.gov/explore-online-exhibits/the-great-seal/

http://www.elizabethan-era.org.uk/amerigo-vespucci.htm

https://www.federalreserve.gov/aboutthefed/structure-federal-reserve-system.htm

https://founders.archives.gov/documents/Adams/06-13-02-0162-0011-0002

https://www.govinfo.gov/content/pkg/CDOC-109sdoc18/pdf/CDOC-109sdoc18.pdf

https://www.haberturk.com/yer/beyaz-saray

https://www.historic-uk.com/HistoryUK/HistoryofEngland/Founding-of-Jamestown/

https://www.history.com/this-day-in-history/first-continental-congress-convenes

https://www.history.com/topics/us-states/new-york

http://icao.dt.mfa.gov.tr/Mission/ShowInfoNote/121390

https://islamansiklopedisi.org.tr/rusya#2

http://lizbon.be.mfa.gov.tr/Mission/ShowInfoNote/121311

https://www.loc.gov/item/2003690787/

https://www.loc.gov/item/2004668039/

https://www.loc.gov/item/2008661777/

https://www.loc.gov/item/2016817483/

https://www.loc.gov/item/gm71005486

https://www.loc.gov/pictures/resource/cph.3a12149/

https://www.loc.gov/rr/program/bib/ourdocs/alliance.html

https://www.loc.gov/rr/program/bib/ourdocs/residence.html

https://www.loc.gov/rr/program/bib/elections/election1789.html

https://www.loc.gov/rr/program/bib/elections/election1792.html

https://www.loc.gov/rr/program/bib/elections/election1796.html

https://www.loc.gov/resource/bdsdcc.02101/?sp=1

https://www.loc.gov/resource/cph.3b46237/

https://www.loc.gov/resource/g3701sm.gct00483/?sp=11

https://www.loc.gov/resource/mgw8b.124_0164_0189/?sp=3

https://www.loc.gov/resource/ppmsca.01657/

https://www.loc.gov/rr/program/bib/ourdocs/commission.html

http://www.loc.gov/teachers/classroommaterials/presentationsandactivities/presentations/timeline/amrev/shots/arms.html

http://www.mimarlarodasiankara.org/dosya/bulten-14.pdf

https://www.nj.gov/nj/about/history/short_history.html

https://photos.state.gov/libraries/turkey/231771/PDFs/abd-anayasasi.pdf

https://www.presidency.ucsb.edu/statistics/elections/1796

https://www.presidentsusa.net/presvplist.html

https://pulpitandpen.org/wp-content/uploads/2015/05/hooker.pdf

https://www.royal.uk/george-iii

https://www.senate.gov/reference/reference_item/Nine_Capitals_of_the_United_States.htm

https://www.statista.com/statistics/1056331/distribution-electoral-college-votes-1792-us-presidential-election/

https://www.tbmm.gov.tr/yayinlar/baskanlik_sistemi.pdf

http://www.tyb.org.tr/kesiften-kurulusa-abd-tarihi-bir-ozgurluk-hikayesi-mi-bir-yikim-mi-30012h.htm

https://www.uni-frankfurt.de/59003922/Sezgin_turkish.pdf

http://www.usemb-ankara.org.tr/ABDAnaHatlar/Hukumet.htm

https://usa.usembassy.de/etexts/turkish/abd_portresi.pdf

https://www.whitehouse.gov/about-the-white-house/presidents/george-washington/

https://www.whitehouse.gov/about-the-white-house/the-white-house/

https://www.whitehousehistory.org/photos/earliest-known-photograph-of-white-house

https://www.worldatlas.com/aatlas/infopage/bering.htm

https://www.worldatlas.com/webimage/countrys/namerica/usstates/colonies.htm

https://www.123rf.com/photo_51677292_stock-vector-silhouette-and-colored-united-states-map-with-names-and-capitals-background.html?fromid=U0hhTWxRK3Raek1jcEplSHN1S0Mvdz09123123

DAMGALANMA, RUH SAĞLIĞI VE KALKINMA

DR. ELİF ÇAPAR
DR. İBRAHİM AKKAŞ

EĞİTİM
yayınevi

DAMGALANMA, RUH SAĞLIĞI VE KALKINMA

Dr. Elif Çapar - Dr. İbrahim Akkaş

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6408-11-1
1. Baskı, Ocak 2023

Baskı-Cilt
Bulut Dijital Matbaa Sanayi Ticaret Limited Şirketi
Musalla Bağları Mah. İnciköy Sok. 1/A Selçuklu / KONYA
Matbaa Sertifika No: 48120

Kütüphane Kimlik Kartı

DAMGALANMA, RUH SAĞLIĞI VE KALKINMA
Dr. Elif Çapar - Dr. İbrahim Akkaş
IV+96 s., 125x195 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6408-11-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

AÇIKGÖZ, R. (2021). Hastalık, Sağlık ve Toplum, İstanbul: Dün Bugün Yarın Yayınları.

BAILEY, K. D. (2006). "Systems Theory", Handbook of Sociological Theory, (Edited by: Jonathan H. Turner), USA: Springer.

BOS, A.E., PRYOR, J.B., REEDER, G.D. and

STUTTERHEIM S. E. (2013). "Stigma: Advances in Theory and Research", Basic and Applied Social Psychology, volume: 35: ıssue: 1, sh.1-9.

BULJEVAC, M., MAJDAK, M. and LEUTAR, Z. (2012). "The stigma of disability: Croatian experiences", Disability and Rehabilitation, volume: 34, Issue: 9, sh.725-732.

BUTLER, J. R. (1970). Illness and the sick role: an evaluation in three communities. British Journal of Sociolology, volume: 21(3), sh.241-61.

CAROD-ARTAL, F.J. (2017). "Social Determinants of Mental Health". In S. Bährer-Kohler, F. J. Carod-Artal (Eds.), Global Mental Health Prevention and Promotion (pp.33-47). Switzerland: Springer International Publishing.

COCKERHAM, William C. C. (2016). Medical Sociology, London: Taylor & Francis Group.

COLLYER, Fran (2018). "Envisaging the healthcare sector as a field: moving from Talcott Parsons to Pierre Bourdieu", Social Theory Health, volume: 16, sh. 111–126.

CAROD-ARTAL, F.J. (2017). "Social Determinants of Mental Health". In S. Bährer-Kohler, F. J. Carod-Artal (Eds.), Global Mental Health Prevention and Promotion (pp.33-47). Switzerland: Springer International Publishing.

CORRIGAN, P. W. and WATSON, A. C. (2002). The paradox of self-stigma and mental illness. Clinical Psychology: Science and Practice, 9(1), sh.35–53.

CORRIGAN, P. W. and WATSON, A. C. (2002). Understanding the impact of stigma on people with mental illness. World Psychiatry, 1(1), sh. 16-20.

CORRIGAN, P. W. MARKOWITZ, F.E. and WATSON, A. R. (2003). An Attribution Model of Public Discrimination towards Persons with Mental Illness. Journal of Health and Social Behavior, 44(2), sh. 162–179.

COŞKUN, B. (2017). "Mental Health Priorities Around the World". In S. Bährer-Kohler, F. J. Carod-Artal (Eds.), Global Mental Health Prevention and Promotion (pp.9-21). Switzerland: Springer International Publishing.

CUSACK, M., GAVIN, J., KAVANAGH, D. (2003). "Dancing with discrimination: managing stigma and identity", Culture Organization, volume: 9: sh.295–310.

GABE, J., BURY, M. and ELSTON, M. A. (2004). Key Concepts in Medical Sociology, London: SAGE Publications.

GIDDENS, A. (2013). Sosyoloji, (Çev.Cemal Güzel), İstanbul: Kırmızı Kedi Yayınları.

GIDDENS, A. ve SUTTON, P. (2020). Sosyolojide Temel Kavramlar, (Çev. Ali Esgin), Ankara: Phoenix Yayınları.

GOFFMAN, E. (1963). Stigma: On The Management Of Spoiled İdentity, ABD: Prentice-Hall.

GOFFMAN, E. (2014). Damga: Örselenmiş Kimliğin İdare Edilişi Üzerine Notlar, (Çev. Levent Ünsaldı), Ankara: Heretik Yayınları.

HEBL, M. R. and DOVIDIO, J. F. (2005). Promoting the "social" in the examination of social stigmas. Personality and Social Psychology Review, vol.9, no: 2, sh156–182.

HENDERSON, C., GRONHOLM, P. C. (2018). Mental Health Related Stigma as a 'Wicked Problem': The Need to Address Stigma and Consider the Consequences. International Journal of Environmental Research and Public Health, 15(6), sh.1-13.

JACKSON, J. (1998). "Contemporary criticisms of role theory", Journal of Occupational Science, volume: 5:2, sh.49-55.

JACOBY, A., SNAPE, D.J. and BAKER, G. (2005). "Epilepsy and social identity: the stigma of a chronic neurological disorder", The Lancet Neurology, volume 4, Issue 3, sh.171-178.

JANÉ-LLOPİS, E. AND ANDERSON, P. (2006). "Mental Health Promotion and Mental Disorder Prevention: a Snapshot Across Europe". In E. Jane Llopis and P. Anderson (Eds.), Mental health Promotion and

Mental Disorder Prevention Across European Member States: a Collection of Country Stories (pp. 7-20). Luxembourg: European Communities.

JENKINS, R. (2004). Social Identity, London: Taylor & Francis.

KNAPP, S., MARZILIANO, A. and Moyer, A. (2014). Identity threat and stigma in cancer patients. Health Psychology Open, volume: 1, sh.1-10.

LINK, B.G. and PHELAN, J.C. (2001) Conceptualizing Stigma. Annual Review of Sociology 27, sh. 363–385.

MCGREGOR, B. S. and HOLDEN, K. B. (2015). "Unemployment, Underemployment, and Job Insecurity". In M.T. Compton, R.S. Shim (Eds.), The Social Determinants of Mental Health (pp.99-121). Washington: American Psychiatric Publishing.

ÖZTÜRK, O. VE ULUŞAHİN, N.A. (2020). Ruh Sağlığı ve Bozuklukları. Ankara: Nobel Tıp Yayınevi.

PARSONS, T. (1951). The Social System, London: Taylor & Francis Group.

PATEL, V. ARAYA, R. LEWİS, G. and SWARTZ, L. (2001). "Socioeconomic Factors and Mental Health". In Harlem Brundtland (Eds.), Mental Health A Call for Action by World Health (pp.40-55). Geneva: World Health Organization.

PHELAN, C., BRUCE, G. and DOVIDIO, J. F. (2008). Stigma and prejudice: One animal or two?, Social Science & Medicine, Volume 67, Issue 3, Pages 358-367.

POWERS, R. A. (2015). "Poor Education", The Social Determinants of Mental Health". In M.T. Compton,

R.S. Shim (Eds.), The Social Determinants of Mental Health (pp.77-99). Washington: American Psychiatric Publishing.

RITZER, G. (2011). Modern Sosyoloji Kuramları, (Çev. Himmet Hülür), İstanbul: De Ki Yayınları.

SABARIOGO, C., MIRET, M. AND COENEN, M. (2017). "Global Mental Health: Costs, Poverty, Violence and Socioeconomic Determinants of Health". In D. Razzouk (Eds.), Mental Health Economics The Costs and Benefits of Psychiatric Care (pp.365-381). Switzerland: Springer International Publishing.

SCHAEFER, R. T. (2016). Sociology: A Brief Introduction, New York: McGraw-Hill Published.

SCHNDER, N., PANCZAK, R., GROTH, N. and

LUTTER, F. (2017). Association between mental health-related stigma and active help-seeking: Systematic review and meta-analysis. British Journal of Psychiatry, sh.261-268.

SCOTT, A., ANDERSON, A. and HARPER, K., (2016). "Experiences of Students in Recovery on a Rural College Campus: Social Identity and Stigma". SAGE Open. Volume: 6, ıssue: 4, sh.1-8.

SEGALL, A. (1976). The Sick Role Concept: Understanding Illness Behavior, Source: Journal of Health and Social Behavior, vol. 17, no. 2, sh. 162-169.

STRYKER, S. (2006). "Traditional Symbolic Interactionism, Role Theory, and Structural Symbolic Interactionism: The Road to Identity Theory," Handbook of Sociological Theory, (Edited by: Jonathan H. Turner), USA: Springer.

TALALA, K. (2013). Psychological Distress in Finland 1979–2003: Overall Trends, Socio-Economic Differences, and Contribution to Cause-Specific Mortality Inequalities, Finland: Juvenes Print – Finnish University Print Ltd Tampere.

TALEPOROS, G. and MC GABE, M. (2002). Body image and physical disability—personal perspectives, Social Science & Medicine, Volume 54, Issue 6, Pages 971-980.

THORNICROFT, G., MEHTA, N., CLEMENT, S. and DOHERTY, M. (2016). Evidence for effective interventions to reduce mental-health-related stigma and discrimination, The Lancet, volume: 387, Issue 10023, sh.1123-1132.

TECİM, E. (2018). Sağlık Sosyolojisi, İstanbul: Çizgi Kitabevi.

WALLECE, R. ve WOLF, A. (2013). Çağdaş Sosyoloji Kuramları, (Çev. Leyla Elburuz ve Rami Ayas), İstanbul: Doğu Bayı Yayınları.

WALLECE, J.E. (2012). Mental health and stigma in the medical profession. Health, 16(1), sh. 3-18.

WEISS, M., RAMAKRISHNA, J. and SOMMA, D. (2006) Health-related stigma: rethinking concepts and

interventions, Psychology, Health and Medicine, 11, 277– 87.

WEITZ, R. (2007). The Sociology of Health, Illness, and Health Care A Critical Approach, USA: Thomson Higher Education.

WHİTE, K. (2002). An Introduction to the Sociology of Health and Illness, London: SAGE Publications.

World Health Organization. (2015). http://www.euro.who.int/en/health-topic/noncommunicable-diseases/mental-health/priority-areas/stigma-and-discrimination adresinden alındı.

World Health Organization. (2001)." Mental Health A Call for Action". Rapor, https://apps.who.int/gb/archive/pdf_files/WHA55/ea5518.pdf

World Health Organization. (2003). Investing in Mental Health. Geneva, Switzerland: World Health Organization. https://apps.who.int/iris/handle/10665/42823

World Health Organization. (2006). Economic Aspects of the Mental Health System: Key Messages to Health Planners and Policy-Makers. Geneva, Switzerland: World Health Organization, https://apps.who.int/iris/handle/10665/70793.

World Health Organization. (2006). Dollars, Dalls and Decisions: Economic Aspects of the Mental Health System, Geneve, Switzerland: WHO Library Cataloguing-in-PublicationData. http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/43574/9241563338_eng.pdf?sequence=1

World Health Organization. (2014). Social Determinants of Mental Health. Switzerland: WHO Library Cataloguing-in-Publication Data.

https://apps.who.int/iris/bitstream handle/10665/112828/9789241506809_eng.pdf

World Health Organization. (2017). "Depression and Other Common Mental Disorders Global Health Estimates". Switzerland: WHO Document Productions. https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/254610/WHO-MSD-MER-2017.2-eng.pdf

World Health Organization. (2019)." Mental Health". [Ruh Sağlığı]. Rapor, https://www.who.int/health-topics/mental-health.

World Health Organization. (2021)." Mental Health". [Ruh Sağlığı]. Rapor, https://www.who.int/health-topics/mental-health#tab=tab_2

World Health Organization. ([2021]). Comprehensive Mental Health Action Plan 2013–2030. Switzerland: World Health Organization. https://apps.who.int/iris/handle/10665/345301.

World Health Organization. ([2021]). Mental Health Atlas 2020. Geneva: World Health Organization. https://www.who.int/publications/i/item/9789240036703

World Health Organization. ([2022]). Explore Results From the 2019 Global Burden of Disease (GBD) Study. https://vizhub.healthdata.org/gbd-results/

Eğitimde Program Geliştirme ve Program Değerlendirme

Prof. Dr. Salih Uşun

EĞİTİM
yayınevi

EĞİTİMDE PROGRAM GELİŞTİRME VE PROGRAM DEĞERLENDİRME

Prof. Dr. Salih Uşun

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-77-6
1. Baskı, Mayıs 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

EĞİTİMDE PROGRAM GELİŞTİRME VE PROGRAM DEĞERLENDİRME
Prof. Dr. Salih Uşun
XIV+316 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-77-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Achor, E.E.(2023). "Integrating Technologies in Curriculum Development". *Journal Of Curriculum and Instruction, 13(1&2),* pp.4-33.

Administration for Children and Families. (2010). *The Program Manager's Guide to Evaluation*. Chapter 2: "What is Program Evaluation?". Second Edition, U.S. Department of Health and Human Services.

Akçamete, G., Günayer-Şenel, H., ve Tekin, E. (2002). *Bireyselleştirilmiş Eğitim Programlarının Geliştirilmesi* (E.D. Fiscus ve C.J., Mandell, Developing Individualized Educational Programs). (Editör, Gönül Akçamete). Ankara: Özkan Matbaacılık.

Akdemir,E.(2015). "Okul Yöneticilerinin Teknolojiye Yönelik Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi ve Bir Hizmet İçi Eğitim Programı Önerisi" . *Doktora Tezi,* Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı, Konya.

Akkoyunlu, B.,Altun A. ve Soylu M.Y.(2008). *Öğretim Tasarımı.* Ankara: Maya Akademi.

Alkan, Cevat. (1983). "Eğitimde Program Geliştirme Yönetimi". *Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi* Cilt: 16, Sayı: 2.

Alkan, C. (1991). "Eğitimde Nitelik Geliştirmede Bilgisayar Destekli Eğitim ve Ders Yazılımlarının Rolü". *Eğitimde Nitelik Geliştirme-Eğitimde Arayışlar.1.Sempozyumu, Bildiri Metinleri.* İstanbul: Kültür Koleji Yayınları. 1,184-192.

Alkin,M.C.(1991). "Evaluation Theory Development": II.In M.V.McLauglin & D.C.Philips (Eds.), Evaluation and Education:at Quarter Century. *Ninetieth Yearbook of National Society for the Study of Education,* Part II. Chicago: University of Chicago Press.

Anderson, J. (1994). "The Rite of Right or The Right of Rite: Moving Towardan Ethics of Technological Empowerment". *Educational Technology,34*(2), 29-34.

Anderson, G. (1990). *Fundamentals of Educational Research*. London et al.;The Farmer Press.

Anderson, L. W., Krathwohl, D. R., Airasian, P. W., Cruikshank, K. A., Mayer, R. E., Pintrich, P. R, Raths, J. and Wittrock, M. C. (2001). *A Taxonomy For Learning, Teaching, And Assessing: A Revision Of Bloom's Taxonomy Of Educational Objectives*. U. S: Addison Wesley Longman, Inc.

Antheil, J.H., and Casper, I.G. (1986). "Comprehensive Evaluation Model: A Tool For The Evaluation of Non Traditional Educational Programs". *Innovative Higher Education, 11*(1), 55-64.

Arkan, B. ve Üstün, B. (2010). "Ebeveyn Eğitim Programlarını Değerlendirme Rehberi". *DEUHYO ED,3*(2),102-107.

Arpa,M. (2017). "Gelişen Eğitim Teknolojilerinin Eğitim Programlarına Etkisi". *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi; Journal Of Research in Education and Teaching* .Ağustos 2017, Cilt: 6 Sayı: 3 Makale No: 11, Issn: 2146-9199 128 .

Aslan, S. (2023)."Eğitim Programı Tasarım Yaklaşımları". *Çağdaş Gelişmeler Işığında Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme"*4. Bölüm.ss. 90-111.Editörler:Prof.Dr.Meral Güven ve Doç.Dr.Serhat Aslan. 1. Baskı .Ankara:Pegem Akademi.

Aslan-Altan, B. S. ve Şeker, H. (2021). "Okul Özerkliğinde Geliştirilen Ekstra Program Etkinliklerinin Yansımaları: Yeni Bir Bakış Açısı Mümkün mü?". *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,23*(2), 415-441.

Attkisson and Others (Eds). (1978). *Evaluation of Human Service Programs.Reprinted from. Evaluation Of Human Service Programs.Academic Press Inc.New York,San Fransisco, London.*
https://www.researchgate.net/publication/265377896_Roles_and_Functions_of_Evaluation_in_Human_Service_Programs#full-text

Ayyıldız, M. (2011). "Suriye Ölçeğinde Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi: Üç Ana Dil, Üç Farklı Etnik Yapı ve Üç Ayrı Kültürel Donanım Ortamında Türkçe Öğretimi". *AİBÜ Eğitim Fakültesi Dergisi, 11*(1), 11-18.

Baden, D.J. (1979). "A Users Guide to Evaluation of Inservice Education". *Paper Presented at the National Workshop of the NCSIE* (Hollywood, FL, November,1979). ED:210 252.

Balcı, A.(1995). *Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yöntem, Teknik ve İlkeler*. Ankara:Pegem A Yayınevi.

Balcı, A.(2001). *Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yöntem, Teknik ve İlkeler.* Ankara: Pegem A Yayınevi. Üçüncü Baskı.

Ban, C., and Faerman, S.R. (1990). "Issues in the Evaluation of Management Training". *Public Productivity and Management Review, 8*(3), 271-286.

Baran, E., ve Canbazoğlu Bilici, S. (2015). "Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi (TPAB) Üzerine Alanyazın İncelemesi: Türkiye Örneği". *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *30* (1), 15-32.

Baş,G. (2013)."Öğretmenlerin Eğitim Programı Tasarım Yaklaşımı Tercih Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması". *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri • Educational Sciences: Theory & Practice - 13(2)* • Bahar/Spring • 965-992 ©2013 Eğitim Danışmanlığı ve Araştırmaları İletişim Hizmetleri Tic. Ltd. Şti. www.edam.com.tr/kuyeb

Başbay, M. (2007). "Yenilenmiş Taksonomiye Göre Düzenlenmiş Öğretim Tasarımı Dersinde Projeye Dayalı Öğretimin Öğrenme Ürünlerine Etkisi". *Ege Eğitim Dergisi, 8(*1): 65-88.

Batdı,V.(2021). "Program Geliştirmede Temel Kavramlar". *Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme*.1.Bölüm.Editör:Doç.Dr.Velibatdı,(ss.1-29).Ankara:NobelAkademik Yayıncılık.

Beauchamp, G., A.(1975). *Curriculum Theory*.IIIonis.The Kagg Press.

Beauchamp, G., A.(1983). *Curriculum Thinking. Fundamental Curriculum Decisions* (Prepared By The Ascd 1983 Yearbook Commitee). Virginia: Asssociation for Supervision and Curriculum Development.

Bedir, G.(2020). "Program Geliştirmede Temel Kavramlar ve Aşamalar".*Eğitimde Program Geliştirme; Kuramdan Uygulama Örneklerine*,*1. Bölüm*,(ss.1-25),Editör,Hasan Güner Berkant) Ankara; Anı Yayıncılık.

Bengston, D. N., and Fan, D. P. (1999). An Innovative Method for Evaluating Strategic Goals in a Public Agency: Conservation leadership. *Evaluation Review, 23*(1), 77-10.

Benjamin, S. (1989). "A Closer Look at Needs Analysis and Needs Assessment: Whatever Happened to the Systems Approach?" Nonprofıt *Management Leadership, 28:* 12-16. Doi: 10.1002/ Pfı.4170280905.

Bennett, C. F. (1979). *Analyzing Impacts of Extension Programs*. Washington. DC, U.S. Department of Agriculture.

Bennett, C. F. (1996). "Rationale for Public Funding of Agricultural Extension Programs". *Journal of Agricultural & Food Information, 3*(4). pp. 3-25. Summary [Online]. 22 paragraphs. Available at: http://www-esd.worldbank.org/extension/key/claude.shtm

Berkant,H.G.(2020).*Eğitimde Program Geliştirme;Kuramdan Uygulama Örneklerine.* Ed.Prof. Dr.Hasan Güner Berkant, Ankara:Anı Yayıncılık.

Beyreli L. ve Sönmez H.(2017). "Bloom Taksonomisi ve Yenilenmiş Bloom Taksonomisi İle İlgili Türkiye'de Yapılan Çalışmaların Odaklandığı Araştırma Konuları". *International Journal Of Languages' Education And Teaching Volume 5, Issue 2, June 2017,* pp. 213-229.

Bıkmaz,F. (2023). "Dünyada ve Türkiye'de Program Geliştirme Çalışmaları". *Çağdaş Gelişmeler Işığında Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme*.21.Bölüm.ss. 631-676 Editörler:Prof. Dr.Meral Güven ve Doç.Dr.Serhat Aslan. 1. Baskı .Ankara.Pegem Akademi.

Bilgin, K.U, Akay,A., Koyuncu,H.E. ve Haşar,E.Ç. (2007).*Yerel Yönetimlerde Hizmet içi Eğitim.* Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı TEPAV Yayınları: ISBN 978-9944-927-19-2.

Billington,R.(1997). *Felsefeyi Yaşamak*.Çev., A. Yılmaz, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Bloom, B. S. (1971). *Mastery Learning: Theory and Practice* (Ed: J. H. Block), Mastery Learning. (pp. 47-63), New York, Holt, Rinehart & Winston.

Bloom, S. Benjamin.(1995). *İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme*. Çeviren: Durmuş Ali Özçelik, İstanbul: M. E. B.

Bobbitt, J.F. (1918).*The Curriculum.* Boston:Houhton Mifflin.,P.42.Hollis L.Caswell and Doak S.Campbell,Curriculum Development (New York:American Book Company,1935,p.66.

Bobbitt, J. F. (2017). *Eğitim Programı.* (Çev. M. E. Rüzgar). Pegem Akademi. (Eserin Orijinalinden 1918 Yılında Yayımlandı).

Boone, E., Safrit, D., and Jones, J. (2002). *Developing Programs in Adult Education: A Conceptual Programming Model* (2nd Ed.). Long Grove, Il: Waveland Press.

Boyle, P. (1981). *Planning Better Programs*. New York, Ny: Mcgraw-Hill.

Bramley, P. (1991). *Evaluating Training Effectiveness: Translating Theory intoPractice.* McGraw Hill International Limited. U. K.

Bridges, D. (2000). "Back To The Future: The Higher Education Curriculum in The 21st".Cambridge*, Journal Of Education, Vol. 30,* Issue 1.

Brinkerhoff, R. O. (1987). *Achieving Results From Training: How To Evaluate Human Resource Development to Strengthen Programs and Increase Impact.* Jossey-Bass Publishers. San Francisco.

Britain, S., and Liber, O. (2000). A Framework for Pedagogical Evaluation of Virtual Learning Environments. Available at: http://www.jtap.ac.uk/reports/htm/jtap-041.html.

Brooks, J. G., and Brooks, M.G.(1993). *Insearch Of Understanding The Case For Constructivist Classrooms.* Alexandria. Virginia: Association for Supervision and Curriculum Development Press.

Brown, J.D. (1995). *The Elements Of Language Curriculum*. United States Of America: Heinle - Heinle Publishers.

Bucci, H.P. (2002). Developing an Evaluation Model for a Virtual Learning Environment: Computer Based Learning and Training. Available at: http://www.hkadesigns.co.uk/websites/msc/eval/index.htm

Buford, J. A., Jr., Bedeian, A. G., and Lindner, J. R. (1995). *Management in Extension* (3rd Ed.). Columbus, Ohio: Ohio State University Extension.

Burul, C. (2018). "Öğretmenlerin Eğitm Programı Tasarım Yaklaşımı Tercihlerinin Öğretim Programına Bağlılıklarıyla Olan İlişkisinin İncelenmesi".*Yüksek Lisans Tezi* . Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü ,Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı :Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı, Balıkesir.

Bümen, N.T.(2006). "Program Geliştirmede Bir Dönüm Noktası: Yenilenmiş Bloom Taksonomisi". "A Revision of The Bloom's Taxonomy: A Turning Point in Curriculum Development". *Eğitim ve Bilim Cilt: 31, Sayı 142 (*3-14*).*

Bümen, N.T. (2005). "Öğretmenlerin Yeni İlköğretim 1-5. Sınıf Programlarıyla İlgili Görüşleri ve Programı Uygulamaya Hazırlayıcı Bir Hizmet İçi Eğitim Çalışması Örneği". *Ege Eğitim Dergisi,6*,2:21-57.

Büyükkaragöz, S. (1997). *Program Geliştirme*. Konya: Öz Eğitim Yayınları.

Büyükkaragöz, S., ve Çivi C.(1997*). Genel Öğretim Metotları*.Öz Eğitim Yayınları, 7. Baskı, Konya, Ocak 1997.

Caffarella, R., and Ratcliff Daffron, S. (2013). P*lanning Programs for Adult Learners: A Practical Guide* (3rd Ed.). San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Campbell, D. T., and Stanley, J. C. (1966). *Experimental and Quasi-Experimental Designs for Research*. Chicago: Rand-McNally.

Cantor, J.A. (1990). "How to Perform a Comprehensive Course Evaluation". *Performance & Instruction, 29*(4), 8-15.

Carnevale, A.P.,and Schulz, E.R. (1990). "Return on Investment: Accounting for Training". *Training & Development Journal, 51*-531.

Carter, M. (2002). Field Guide to Nonprofit Program Design, Marketing and Evaluation. Basic Guide to Program Evaluation. Copyright Carter McNamara, MBA,Phd,Authenticity Consulting, LC.Adapted from the Field Guide to Nonprofit Program Design,Marketing and Evaluation. Available: http://www.authenticityconsulting.com/pubs/PG_gdes/PG_pubs.htm

Caulley, D.N. (1989). "Towards a Short Introductory Overview of Program Evaluation" *Bulletin of the Australasian Evaluation Society, 4*, 14 - 17.

Celep, C. (1995). *Halk Eğitimi: Kavramlar, İlkeler, Yöntemler, Teknikler*. Ankara: Personel Eğitim Merkezi Yayınları, ISBN NO:975-7251-14-3.

Charmaz, K. (2002). "Qualitative Interviewing and Grounded Theory Analysis". *Handbook of Interview Research: Context and Method* (Edited by J. Gubrium & J. Holstein), Thousand Oaks, CA: Sage, 675-694.

Chelimsky, E. (1989). *Program Evaluation: Patterns and Directions.* Washington D.C.: The American Society for Public Administration, ISBN: 0-936678-12-7.

Cheung, D., and Wong, H. W. (2002). "Measuring Teacher Beliefs About Alternative Curriculum Designs". *Curriculum Journal, 13* (2), pp.225–248.

Clandinin, D.J., and Connelly, M (1992). "Teacher As Curriculum Maker". In Philip W.Jackson,Ed.,*Handbook of Research on Curriculum. A Project of The American Educational Research Association* (New York: Macmillan,1992). p.393.

Comings, J.P and Soricone, L. (2006). An Evidence-Based Adult Education Program Model Appropriate for Research, Harvard Graduate School of Education,*NCSALL Occasional Paper,* 101 Nichols House, Appian Way, Cambridge, MA 02138.

Compora, D.P. (2003). "Current Trends in Distance Education: An Administrative Model".*Online Journal of Distance Learning Administration, 6*(2) State University of West Georgia, Distance Education Center.

Conklin, N. (1997). *University Extension*. Columbus, OH: The Ohio State University.

Conway, M., and Ross, M. (1984). "Getting What You Want By Revising What You Had". *Journal of Personality and Social Psychology, 47*(4), 738-748.

Cook, T.D., and D.T. Campbell. (1979). *Quasi-experimentation: Designs and Analysis Issues for Field Settings.* Chicago: Rand-McNally.

Cousins, J.B. and Earl, L.M. (1992). "The Case For Participatory Evaluation. *Educational Evaluation and Policy Analysis,14*(4),379-418.

Crawford, J. (2011). *Using Power Standards to Build An Aligned Curriculum: A Processmanual.* Thousand Oaks, California: Corwin.

Çelik-Şen, Y. ve Şahin-Taşkın, Ç. (2010). "Yeni İlköğretim Programının Getirdiği Değişiklikler: Sınıf Öğretmenlerinin Düşünceleri".*Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, *7*(2), 26-51.

Çetin,B. (2009). "Yeni İlköğretim Programı (2005) Uygulamaları Hakkında İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Görüşleri".*Kastamonu Eğitim Dergisi, 17* (2)487-502.

Çilenti, K. (1988). *Eğitim Teknolojisi ve Öğretim.* Ankara: Gül Yayınevi.

Çobanoğlu,R. ve Yıldırım,A.(2021).Türkiye'de Program Geliştirme Çalışmaları: Cumhuriyet'in İlanından Günümüze Tarihsel Bir Analiz Curriculum Development Studies in Turkey: A Historical Analysis from the Declaration of Republic to Presen. TEBD , 19(2), 810-830.

Davis, E. (1980), *Teachers as Curriculum Evaluators*, Sydney George Alien and Unwin, Sydney.

Declercq ER., and Bichell TJV.(1997).Population-Based Needs Assessment. Bringing Public Health to Midwifery Practice. *Journal of Nurse-Midwifery.;42*:pp.478-488.

Demir,S. (2011). "Two Inseparable Facets of Technology Integration Programs: Technology and Theoretical Framework". *Eurasia Journal of Mathematics, Science & Technology Education, 2011, 7*(2), pp.75-88 .

Demir, K. (2007). "Tam Öğrenme Modeli". (Ed. Ö. Demirel), *Eğitimde Yeni Yönelimler* (ss. 193-211), Ankara:Pegem A Yayıncılık.

Demirel, Ö. (2005).*Eğitimde Program Geliştirme: Kuramdan Uygulamaya*.(Sekizinci Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Demirel, Ö. (2002). *Planlamadan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı.* Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Demirel, Ö. (2023). *Eğitimde program geliştirme: Kuramdan uygulamaya* (31. baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Demirel, Ö. (2008). *Öğretme Sanatı - Öğretim İlke ve Yöntemleri* (13.baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Demirel, Ö. ve Ün, K. (1987). *Eğitim Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Şafak Matbaası.

Deveci, T.(2021). "Yetişkin Eğitimi Teorileri". Ankara: Sınırsız Eğitim ve Araştırma Derneği Yayınları, 1. Baskı E-ISBN 978-605-70134-3-9.

Dewey, J. (2007). *Deneyim ve Eğitim*. (Çev. S. Akıllı). ODTÜ Geliştirme Vakfı. Dick, W. & Carey, L. (1990). *The Systematic Design of Instruction.* Third Edition, Harper Collins.

Dockstader, J. (1999). "Teacher of the 21st Century Know The What, Why, And How Of Technology Integration". *T.H.E Journal Jan,99, Vol. 26* Issue 6.

Doğan, H. (1997). *Eğitimde Program ve Öğretim Tasarımı.* Ankara: Önder Matbaacılık.

Doğan,Y.(2021). "Eğitim Programının Denenmesi ve Değerlendirilmesi". Eğitimde *Program Geliştirme ve Değerlendirme.*6.Bölüm.Editör:Doç.Dr.Veli BATDI,(ss.165-212).Ankara:Nobel Akademik Yayıncılık.

Doll, W.E. (1993). A Post-Modern Perspective on Curriculum. New York: Teachers College Press.

Doll, W.E.(2012). " Complexity and the Culture of Curriculum. Complicity": *An International Journal of Complexity and Education, 9(1),* pp.10-29.

Doll, R.C.(1996). *Curriculum Improvement. "Decision Making and Process".* Allyn&Bacon Company. 9th. ed.

Duran, V. ve Ekici, G. (2020). "Program Geliştirme ve Ders İçerikleri". *Eğitimde Program Geliştirme; Kuramdan Uygulama Örneklerine.* 7. Bölüm (ss.203-262). Ankara:Anı Yayıncılık.

Dutta, S. (2009). *A Model for Dynamic Curriculum Development System for Advanced Courses Through Knowledge Management in Academic Library*. In Asia-Pacific Conference on Library & Information Education & Practice. EasyChair Smart CFP. Virtual.

Duttweiler, M. (2006). "CCEPDC 101 Program Development [video file]" .Retrieved from https://www.youtube.com/watch?feature=player_detailpage&v=XRLlt1evrG0

Düzenli, H. (2022). "Öğretmen Adaylarının Program Bilgisi Düzeylerinin Arttırılmasına Yönelik Tasarlanan "Eğitimde Program Geliştirme" Dersinin Etkililiği". *Doktora Tezi,* Eskişehir 2022, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı ,Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Ediger, M. (2001). "Learning Opportunities in the Higher Education Curriculum", *College Student Journal, Vol. 35,* Issue 3, p.410, 8p.

Eğmir, E ve Erdem, C.(2023). "Program Geliştirmede İhtiyaçların Belirlenmesi." 3.Bölüm.*Eğitimde Program Geliştirme*. Editörler; Gürbüz Ocak,Emine Akkaş Baysal,Ramazan Yurtseven, Ankara. Pegem Akademi Yayınları.

Eisner, W.E.(1996).*Cognition and Curriculum Reconsidered* .Second edition.Paul Chapman Publishing Limited.London.

Eisner, E. W. (2002). *The Educational Imagination: On The Design and Evaluation of School Programs.* (3rd Ed.). New York, NY: Prentice Hall.

Eisner, E. (1977). "On the Uses of Educational Connoisseurship and Criticism For

Evaluating Classroom Life".*Teacher College Record,78*(3),345-358.

Eisner, E. W., and Vallance, E. (1974). *Conflicting Conceptions of Curriculum*. Berkeley, CA: Mc Cutchan.

Elaldı,Ş.(2021). "Program Tasarısı Hazırlama".*Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme*. Ed.Veli Batdı. Bölüm.5 (ss.109-163).Ankara: Nobel Yayıncılık.

Elliot W. E.(1985).*The Educational Imagination on the Design and Avaluation of School Programs.* New York, The Macmillan Co, p. 39.

Elliott, R., and Elliott, N.J. (2003). "Using Ethnography in Strategic Consumer Research"; *Qualitative Market Research, 6,* 4; 215.

Ellis,A.K.(2015).*Eğitim Programı Modelleri*.Çeviri Editörü.Doç.Dr.Asım ARI.Konya.Eğitim Yayınevi.

English, F. W. (1992). *Deciding What To Teach and Tes*t. Newbury Park, California: Corwin.

Epçaçan, C., ve Pesen,A. (2020). "Program Geliştirme ve Teknoloji İlişkisi". *Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme*.Ondördüncü Bölüm , 2.Baskı :ss. 610-646. Ankara.Pegem Akademi Yayıncılık.

Erden, M. (1993). *Eğitimde Program Değerlendirme.* Ankara: Pegem A Yayıncılık, No:6,Birinci Baskı.

Erden, M. (1998). *Eğitimde Program Değerlendirme*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Ergin, A.(1995). *Öğretim Teknolojisi: İletişim*. Ankara:Pegem Yayınları.

Ergin, A. (2010). *Eğitimde Etkili İletişim*. Anı Yayıncılık: Ankara.

Erişti, B ve Polat, M.(2020).“Program Geliştirme Sürecinin Planlanması ve Uygulanması”. *Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme*. 4. Bölüm, (ss.241-271). Ankara: Pegem Akademi.

Erkuş, A. (2005). *Bilimsel Araştırma Sarmalı.* Ankara: Seçkin Yayıncılık San.Tic.Şti.

Ersoy, M., ve Çoklar, A. N. (2013). “Teknopedajojik Eğitimde Değerlendirme.” I. Kabakçı Yurdakul (Editör), *Teknopedagojik Eğitime Dayalı Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı.* ss. 241-267,Ankara: Anı Yayıncılık.

Ertürk, S.(1995).*Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Meteksan A.Ş.

Ertürk, S. (1982). *Eğitimde Program Geliştirme.* Ankara: Meteksan Lmt. Şti.

Eunice, N. A. (2000). “Workplace Literacy: Evaluation of Three Model Programs”. *Adult Basic Education, 10*(2), 100-107. Retrieved September 30, 2006, from EBSCOhost Database.

Farmer, D. (1997). *Program Evaluation Matrix*. Michigan State University College of Human Ecology, April.

Farrar, E., and House, E.R. (1983). The Evaluation of Push/Excel: A Case Study. In A.S.Bryk (Ed.), *Stakeholder-Based Evaluation* (pp. 31- 58). San Francisco: Jossey-Bass Inc.

Fetterman, D. M. (2001). *Foundations of Empowerment Evaluation*. Thousand Oaks, CA:Sage Publications, Inc.

Feyercisn, K.A., Fiorino, John, and Nowak, A. (1970). *Supervision and Curriculum Renewal: A System Approach*, New York: Appleton-Century Crofts.

Fidan, N. (1982).*Öğretme ve Öğrenme*. Ankara: Tekışık Matbaası.

Fidan, N. (1986). *Okulda Öğrenme ve Öğretme: Kavramlar, İlkeler, Yöntemler.*Ankara: Kadıoğlu Matbaası.

Fidan, N. (1996).*Okulda Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: Alkım Yayınevi.

Fiscus, E. D., and Mandell, C. J. (1983). *Developing Individualized Education Program*.St.Paul, MN: West Publishing.

Fitz-Gibbon, C. T., and Morris, L. L. (1987). *How to Design A Program Evaluation.* Newbury Park, CA: Sage.

Fitz-Gibbon, Carol T., and Morris, Lynn L. (1996). “Theory Based Evaluation”, *Evaluation Practice, 17*(2), 177-184.

Fitzpatrick, J.L., Sanders,J.R.. and Worthen,B.R. (2004). *“Program Evaluation–Alternative Approaches and Practical Guidelines*”. New York: Longman, Inc.Printed in the U.S.A. Third Edition, Library of Congress-in-Publication Data.(ISBN: 0-321-07706-7).

Flochlay, B., & Plottu, E. (1998). *Democratic Evaluation From Empowerment Evaluation to Public Decision-MakingEvaluation*. Copyright G 1998,SAGE Publications (London, Thousand Oaks and New Delhi) [1356–3890 (199807) 4:3; 261–277; 005730].

Forest, L. B., McKenna, C., and Donovan, J. (1986). *Program Development and Evaluation*. In *Connections: A” How-To” Handbook for Developing Extension Long-Range Plans and Major Programs.”* Cooperative Extension, University of Wisconsin-Madison.

Forest, L., and Baker, H. (1994). “The Program Planning Process”. In D. Blackburn (Ed.), *Extension Handbook: Processes and Practices* (pp. 86-99). Toronto, Canada: Thompson Educational Publishing.

Forster, M.,and Washington, E. (2000). “A Model for Developing and Managing Distance Education Programs Using Interactive Video Technology”.*Journal of Social Work Education.* Publisher: Council On Social Work Education,*36*(1). ISSN: 1043-7797.

Fraenkel, J.R. and Wallen, N.E. (1990). *How to Design and Evaluate Research in Education.* USA:Education.McGraw-Hill,Inc.

Fursl, E. (1994). “Bloom’s Taxonomy: Philosophica and Educational Issues”.Ed; Anderson, L. and Sosniak, L. (Eds.) *Bloom’s Taxonomy: A Forty-Year Retrospedive*. (pp. 28-40). Chicago: The National Society for the Study of Education.

Gage, N. L. (1989). “The Paradigm Wars and Their Aftermath: A “Historical” Sketch of Research on Teaching Since 1899”. Teachers College Record*,*91, 135-150.

Gagne,M.(1967). “Curriculum Research and The Promotion of Learning”. *AERA Monograph Series on Evaluation:Perspectives of Curriculum Evaluation, No:1*(.Chicago.Rand Mcnally. 1967) p.21.

Gagne, R. M., Briggs, L. J., and Wagner, W. W. (1992). *Principles of Instructional Design*.(4th ed.), Holt, Reihhart and Winston Inc.

Gay, L.,R., Mills., and Airasian,P. (2006). *Educational Reearch,Competiencies for Analysis and Applications.*Ohio: Pearson Merrill Prentice Hall.

Gelen,İ.(2006).“Temel Kavramlar”.*Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*.Editörler;Salih UŞUN ve Devrim ALICI,Bölüm 1; ss.13-45, İstanbul: Lisans Yayıncılık,1. Baskı.

Gencel,E.İ.(2020). “Program Geliştirme ve Değerlendirme Sürecinde Ortaya Çıkan Sorunlar”. *Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme*. 11. Bölüm(ss-539-553). Editörler:Behçet ORAL ve Taha YAZAR. Ankara: Pegem Akademi,2. Baskı.

Gill, M., and Turbin, V. (1999). “Evaluating Realistic Evaluation: Evidence from a Study of CCTV”. in K. Painter and N. Tilley (eds.), Surveillance of Public Space: CCTV, Street Lighting and Crime Prevention, Monsey, NY: *Criminal Justice Press,* 179-200.

Giroux, H. A., Penna N. A., and Pinar, W. (1981). *Curriculum and Instruction : Alternatives in Education*. Berkeley, Calif.: Mccutchan Pub. Corp.

Glaser, B.G. and Strauss, A. L. (1967). *The Discovery of Grounded Theory: Strategies for Qualitative Research,* Chicago: Aldine.

Glatthorn, A.A. (2000). *The Principals As Curriculum Leader: Shaping What Is Taught and Tested* (2 th Press).Thousand Oaks, California: Corwin.

Glatthorn, A. A., Boschee, F., and Whitehead, B. M. (2009). *Curriculum Leadership: Strategies For Development and İmplementatio*n (2 th Press). Thousand Oaks, California: Sage.

Glatthorn, A. A., and Jailall, J. M. (2009). *The Principals As Curriculum Leader: Shaping What Is Taught and Tested* (3th Press). Thousand Oaks, California: Corwin.

Good, C. (1959). *Dictionary of Education*. Third Edition. New York: Mcgrawhill.

Goodlad,J. I.(1981). C*urriculum Development Beyond 1980.Educational Evaluation and Policy Analysis.* Published By: American Educational Research Association Vol. 3, No. 5 (Sep. - Oct., 1981), pp. 49-54 (6 Pages).

Gordon, D. T. (2006). “Teacher Effectiveness Training (T.E.T.)”, *Etkili Öğretmenlik Eğitimi (E.Ö.E.)* (19 B.). (Çev: B. Özkan, & E. Aksay) İstanbul: Sistem Yayıncılık Bayii ve Kitabevleri.

Gökalp,M.(2020). *Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme*. 1. Basım ,Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.

Gökçe,A. (2014). “Yabancı Dil Öğretiminde İhtiyaç Analizi Uygulaması: Turizm Ön Lisans Örneği”, *Yüksek Lisans Tezi*, T.C. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temmuz.

Gökçe, B. (1992). *Toplumsal Bilimlerde Araştırma*. Ankara: Savaş Yayınları.

Gökmenoğlu, T., ve Eret,E. (2011). “Curriculum Development in Turkey from the Viewpoints of Research Assistants of Curriculum and Instruction Department”. *Elementary Education Online, 10(2), 667-681, İlköğretim Online, 10*(2), 667-681.

Gredler, M.E. (1996). Program Evaluation. *Pearson Education*. Prentice-Hall, Inc.A Pearson Education Company, Upper Saddle River, New Jersey 07458, Sixth Edition,Printed in U.S.A. (ISBN:0-02-346246-9).

Grundy, S. (1987). *Curriculum: Product Or Praxis*. New York: Falmer Press.

Guba, E. G., and Lincoln, Y. S. (1989). *Fourth Generation Evaluation*. Newbury Park, CA: Sage.

Guskey, T. R. (1998). “The Age of Our Accountability”. *Journal of Staff Development, 19* (4), 36-44.

Guskey, T. R. (2000). *Evaluating Professional Development.* Thousand Oaks, CA: Corwin Press.

Guskey, T. R., and Sparks, D. (1996). “Exploring The Relationship Between Staff Development and Improvement in Student Learning”. *Journal of Staff Development, 17* (4), 34-38.

Gutek, G. L. (1988). *Philosophical and Ideological Perspectives On Education*. Needham Heights, MA: Allyn and Bacon.

Gülbahar, Y. (2016). “E-Değerlendirme”. Editörler:K, Çağıltay & Y. Göktaş. *Öğretim Teknolojilerinin Temelleri: Teoriler, Araştırmalar, Eğilimler*. Ankara: Pegem Akademi.

Gültekin, M.(2020). “Program Geliştirmeye İlişkin Temel Kavramlar”. *Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme.* 1. Bölüm(ss-2-40). Editörler:Behçet ORAL ve Taha YAZAR. Ankara: Pegem Akademi, 2. Baskı.

Gültekin,M.(2013). "İlköğretim Öğretmen Adaylarının Eğitim Programı Kavramına Yükledikleri Metaforlar". *Eğitim ve Bilim,2013, Cilt 38, Sayı 169.*

Gündüz, G.F.(2023). "Program Teorileri". *Çağdaş Gelişmeler Işığında Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme.* 2. Bölüm.ss. 27-56. Editörler: Prof. Dr. Meral Güven ve Doç. Dr. Serhat Aslan. 1. Baskı. Ankara. Pegem Akademi.

Güven, M. ve Aslan, S.(2023).*Çağdaş Gelişmeler Işığında Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme.* 1. Baskı. Ankara. Pegem Akademi.

Güven, B. ve İleri, S. (2006). "Program Değerlendirme Kavramı ve İlköğretimde Program Değerlendirme Çalışmalarına Kuramsal Bir Bakış". *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 10*(1-2), 141-163.

Hamblin, A. C. (1974). *Evaluation and Control of Training.* McGraw Hill Book Company Ltd. London.

Harless, J. H. (1975). *An Ounce of Analysis Is Worth A Pound Of Objectives*. Newnan, Georgia: Harless Performance Guild.

Hassanien, A., and Dewhurst, P. (2005). "A Critical Analysis of the Design and Implementation of an Event and Venue Management Programme: A Case Study of The University of Wolverhampton". *The Impact of Events International Event Research Conference, Australian Centre for Event Management*, Sydney. 13-14 June.

Haugland, S.W. (1992). "The Effect of Computer Software on Preschool Children's Developmental Gains". *Journal of Computing in Childhood Education, 3*(1), 15-30.

Heneveld, W. (1991). "Program Geliştirme Süreçlerini Bütünleştirme" (Çev. Lütfü Özbilgin) *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi.* 3.ss, 195-202.

Henry, G. T., Julnes, G., and Mark, M. M. (Eds.). (1997). Realist Evaluation: An Emerging Theory in Support of Practice. *New Directions for Evaluation,* No:78. San Francisco: Jossey-Bass.

Henson, K. T. (2006). *Curriculum planning*. Illinois: Waveland Press.

Herman, J.L., Morris L., and Fitz-Gibbon, C.T. (1987).*The Evaluator's Handbook*, Vol. 1, The Program Evaluation Kit. 2nd.ed., Sage, Beverly Hills, California.

Hewitt, T.W.(2018).*Eğitimde Program Geliştirme:Neyi Neden Öğretiyoruz*?. Çeviri Editörü; Dr.Serhat ASLAN. Nobel Akademik Yayıncılık.Yayın No:1923.Ankara.

Hewitt, T. W. (2006). *Understanding and Shaping Curriculum: What We Teach and Why*? SAGE: Thousands Oaks, CA.

Hewitt,T.W.(2018).*Eğitimde Program Geliştirme: Neyi Neden Öğretiyoruz (Understanding and Shaping Curriculum;What We Teach and Why?*).Çeviri Editörü; Dr. Serhat ASLAN.Nobel Akademik Yayıncılık.Yayın No:1923. Ankara.

Hızal, A. (1982). *Programlı Öğretim Yönteminin Etkinliği.* Ankara:Ankara Üniversitesi,Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayın No: 117.

Hill, S. (2008). *After School Matters: Creative Programs That Connect Youth Development and Student Achievement*. Thousand Oaks, CA: Corwon Press.

Hlynka, D., and Belland, J. C. (1991). *Paradigms Regained: The Uses ofIlluminative, Semiotic and Post-Modern Criticism As Modes of Inquiryin Educational Technology: A Book Of Readings.* Englewood Cliffs, NJ:Educational Technology Publications.

Hlynka, D., and Yeaman, A. R. J. (1992). *Postmodern Educational Technology.*ERIC Digest. Inquiry Paradigms and Evaluation Models.

House, E. R. (1980). *Evaluating with Validity.* Bewerly Hills, CA: Sage.

House, E. R. (1991). "Realism in Research". *Educational Researcher, 20* (6),2-9, 25.

Hughes, J. (2005). "The Role of Teacher Knowledge and Learning Experiences in Forming Technology". Integrated Pedagogy Artıcle. University of Minnesota, United States *Journal of Technology and Teacher Education Volume 13, Number 2*, AprilISSN 1059-7069, Publisher: Society for Information Technology & Teacher Education, Waynesville, NC USA

Hunkins, F. (1980). *Curriculum Development; Programme Improvement,* Colombus, Ohio Merrill.

Introduction to Courseware Evaluation Models. (2011). *Types/Focus of Instructional Evaluations; Sources of Instructional Materials; Evaluation Principles*; Systemic Change Research Involving Computers and Instruction. (Avaiableat:http://wwwbcf.usc.edu/~kazlausk/540_se2.html.)

Isaac, S., and Michael, W. B. (1981). *Handbook in Research and Evaluation*. 2nd Edition. San Diego, CA: Edits Publishers, (ISBN 0-912736-25-9).

İnce, G. (2008). "Yetişkin Okuryazarlık Programlarının Nitelik Açısından Değerlendirilmesi". Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitimin Kültürel Temelleri Anabilim Dalı, Yaşam Boyu Öğrenme Bilim Dalı, *Yüksek Lisans Tezi,* Ankara.

İtmeç, F. (2008). "İlköğretim Altıncı Sınıf Türkçe Dersi Öğretim Programı Dil Bilgisi Öğrenme Alanının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi". Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü ,İlköğretim Ana Bilim Dalı, *Yüksek Lisans Tezi*, Adana.

Jackson, P. W. (1992). *Handbook of Research on Curriculum*. New York: Macmillan.

Johnson, L., Adams Becker, S., Cummins, M., Estrada, V., Freeman, A., and Ludgate, H. (2016*). NMC Horizon Report: 2016 Higher Education Edition.* The New Media Consortium.

Johnson, R. L., McDaniel, F., and Willeke, M. J. (2000). "Using Portfolio's in Program Evaluation: An Investigation of Interrater Reliability". *American Journal of Evaluation, 21*(1),65-80.

Johnson, B. and Onwuegbuzie, A. (2004). "Mixed Methods Resarch: A Research Paradigm Whose Time Has Come". *Educational Researcher, 33* (7), 14-26.

Joint Committee on Standards for Educational Evaluation. (1994). *The ProgramEvaluation Standards: How to AssessEvaluations of Educational Programs.* Thousand Oaks, CA: Sage.

Jones, V.F., and Jones, L.S. (1998). *Coınprehensive Classroom Management: Creating Communities of Support and Solving Problems*, (Fifth Edition). Boston: Allyn & Bacon.

Kalkandelen, H. (1979). *İşletmeler, KİT'ler ve Kamu Kuruluşları İçin Hizmet İçi Eğitim El Kitabı.* Ankara: Ajans Türk Gazetecilik ve Matbaacılık Sanayi.

Karabacak,E.(2018). "İlkokul Resmi İngilizce Öğretim Programı İle Uygulamadaki Program Arasındaki Uyumun İncelenmesi" .*Yüksek Lisans Tezi* ,Eda Karabacak, Danışman: Dr. Öğretim Üyesi Dilruba Kürüm Yapıcıoğlu ,Eskişehir 2018: Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü ,Haziran 2018.

Karacaoğlu, Ö. C.(2009). *İhtiyaç Analizi ve Delphi Tekniği; Öğretmenlerin Eğitim İhtiyacını Belirleme Örneği; Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi.* cemkaracaoglu@yahoo.com; http://www.eab.org.tr/eab/2009/pdf/264.pdf

Karakaya, İ. (2009). "Bilimsel Araştırma Yöntemleri". (Editör. Prof. Dr. Abdurrahman Tanrıöğen). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Bölüm 3, Ankara: Anı Yayıncılık,ss.55-84.

Karaman, P., ve Bakaç, E. (2018). "Öğretmenlerin Eğitim Programı Yaklaşımı Tercihlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi". *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 18*(1), 304-320. Geliş Tarihi: 19/06/2017 Kabul Tarihi: 11/12/2017 .

Karasar, N. (1994). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: 3A Araştırma, Eğitim Danışmanlık A. Ş.

Karasar, N. (2002). *Bilimsel Araştırma Yöntemi.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 11.Baskı.

Karataş, H. (2007). "Yıldız Teknik Üniversitesi Modern Diller Bölümü İngilizce II Dersi Öğretim Programının Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre Bağlam, Girdi, Süreç ve Ürün (CIPP) Modeli ile Değerlendirilmesi". *Yüksek Lisans Tezi,* Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı.İstanbul.

Kaufman, R. (1981). "Determining and Diagnosing Organizational Needs". *Group and Organization Studies, 6* (3).312-322.

Kaufman, R. (1983). *Needs Assessment: A User's Guide*. Englewood Cliffs, NJ: Educational Technology Publications.

Kaya, Z. (2002). *Uzaktan Eğitim*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.1.Baskı.

Kaya, Z.(1997). "Eğitimde Program Değerlendirme Sürecinin Temel İşlemleri". *G. Ü.Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi, 5.*

Kerr, J. F.(1968*). Chancing the Curriculum*. University of London Press.

Keskin, Y. (2009). "Türkiye'de İlkokul Programlarında Yer Alan Sosyal Bilgiler İçerikli Derslere Ait Öğretim Programlarının Gelişimine Tarihsel Bir Bakış". TSA / Yıl: 13, S: 2.

Kıral, B. ve Kıral, E. (2011). "Karma Araştırma Yöntemi". *2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications.* 27-29 April, 2011 Antalya-Turkey www.iconte.org, Siyasal Kitabevi, Ankara, Turkey, 2011 ISBN: 978-605-5782-62-7.

Kim, S., Choe, I., and Kaufman, J. C. (2019). "The Development and Evaluation of the Effect of Creative Problem-Solving Program on Young Children's Creativity and Character." *Thinking Skills and Creativity, 33, 100590.* doi: 10.1016/j.tsc.2019.10059.

Kirkpatrick, D. L. (1983).Four Steps to Measuring Training Effectiveness. *Personnel Administrator,28,*19-25.

Klein, T., and Morse, G. (2009). *Extension Program Business Plans*. In G. Morse (Ed.), Cooperative Extension's Money and Mission Crisis: The Minnesota Response. Bloomington, IN: Universe.

Koçer, H.A. (1980). *Eğitim Tarihi (İlk Çağ).* Ankara Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Yayınları, Ankara.

Kohl, H.(1969). *The Open Classroom*.New York: Random House.

Korkmaz, H. (2023*). "*Program Geliştirme ve Değerlendirme Çalışmalarında Karşılaşılan Problemler ve Sorunlar". *Cumhuriyetin 100.Yılına Armağan:Çağdaş Gelişmeler Işığında Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme*. Editörler; Meral Güven;Serkan Aslan.18.Bölüm.ss.501-552.1. Baskı.Ankara:Pegem Akademi.

Krictzer, A., and Madaus, G. (1994). "Empirical Investigations of the Hierarchical Structure of the Taxonomy". In Anderson, L. and Sosniak, L. (Eds.) *Bloom 's Taxonomy: A Fourty Year Retrospedive.* (pp. 64-81*).* Chicago: The National Society For The Study of Education.

Kristoffersen, D. (2003). Denmark' in Educational Evaluation around the World. *An International Anthology* (Copenhagen, The Danish Evaluation Institute) ISBN 87-7958-132-3. Available as a pdf at http://www.eva.dk/.

Kroll L., Harrington R., and Bailey S.(2000). "Needs Assessment of Children and Adolescents". *Child Psychology&Psychiatry Review.5:*81-88.

Küçükahmet, L. (2009). *Program Geliştirme ve Öğretim*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Lai, KW. (2010). "School Readiness for Using ICT Adapted to Student Needs". *Proceedings of Society for Information Technology & Teacher Education International Conference,* eds D. Gibson and B. Dodge, Association for the Advancement of Computing in Education (AACE), Virginia, pp. 1487-1490.

Lam, P., and Bordia, S .(2008). "Factors Affecting Student Choice of Elearning Over Traditional Learning: Student and Teacher Perspectives", *International Journal of Learning, vol.14, no. 12,* pp. 131-39.

Laska, J. (1984). "Eğitim Programı İle Öğretim Arasındaki İlişki: Kavramsal Bir Açıklama". (O.Gürbüztok, Çev.) *Instructional Science:13,*203-213, Elsevier Science Publishers.

Laurillard, D, Oliver, M, Wasson, B., and Hoppe, U.(2009) "Implementing Technology-Enhanced Learning", *Technology-Enhanced Learning: Principles and Products*, eds N. Balacheff, S. Ludvigsen, T. de Jong, A. Lazonder and S. Barnes, Springer Science+Business Media B. V., Dordrecht, pp. 289-306.

Leese, J. K. Frasure., and M. Johnso N Jr.(1961). *The Teacher in Curriculum Makin*g. New York Harper and Row Publishers.

Levine, S.J. (2007). Evaluation in Distance Education. Michigan State University.

Lewey,A. (1990). "Curriculum Tryout".In: Walberg,H,J and Haertel,G.H.,*The International Encyclopedia of Educational Evaluation*,Oxford,Pergamon Press ,pp.203-205.

Liddell, H.G. and Scott,R. (1940). *A Greek-English Lexicon.* Revised and Augmented Throughout By Sir Henry Stuart Jones. With the Assistance of Roderick Mckenzie.

Little, N.(1986). "A Study of Teacher în Curriculum Development and Teacher Safisfaction" *Disseriation Abstracts International*. C: 46, s.8.

Livingstone, K.(2015). "The Impact of Web 2.0 in Education and its Potential for Language Learning and Teaching", LENGCOM. *Revista İnternacional Científica Y Divulgativa De Lenguaje Y Comunicación, Vol. 6.*3, pp. 1-27.

Lunenburg, F. C. (2010). "Extracurricular Activities". *Schooling, 1(1), 1-4.*

MacDonald, B. (1976). Evaluation and the Control of Education. In D. Tawney (Ed.), *Curriculum Evaluation Today: Trends and Implications* (pp. 125–134). London: Macmillan.

MacNeil, C. (2000). "The Prose and Cons of Poetic Representation in Evaluation Reporting". *American Journal of Evaluation, 21*(3), 359-367.

Mark, M.M., and Shotland,R.L. (1985). "Stakeholde–based Evaluation and Vale Judgements: The Role of Perceived Power and Legitimacy in The Selection of Stakeholder Groups":*Evaluation Review,9*,605-626.

Mark, M. M., and Shotland, R. L. (Eds.). (1987). *Multiple Methods in ProgramEvaluation.*San Francisco:Jossey-Bass.

Mark, M. M., Henry, G. T., & Julnes, G. (2000).*Evaluation:An Integrated Framework for Understanding, Guiding and İmproving Policiesand Programs*. San Francisco: Jossey-Bass.

Marsh, C. J., and Willis, G. (2007). *Curriculum: Alternative Approaches, Ongoing Issues*.(4th ed.). Upper Saddle River, NJ: Merrill Prentice Hall.

McKernan,J.(2008). *Curriculum and Imagination, Process Theory, Pedagogy and Action Research.* London: Routledge Taylor & Francis Group.

McKillip, J. (1987). *Need Analysis: Tools for the Human Services and Education* (Vol. 10). Newbury Park, CA: Sage

McNeil, J. D. (1996). *Curriculum: A Comprehensive Introduction*. (5th ed.). New York, NY: Harper-Collins.

McNeil, J. D. (2006). *Contemporary curriculum*. New Jersey: John Wiley and Sons, Inc.

McNeil, J.D. (2006). *Contemporary Curriculum*.New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

McTaggart, R. (1991). "When Democratic Evaluation Doesn't Seem Democratic". *Evaluation Practice, 12*, 9-21.

Merrill,M.D.(2002). "First Principles of Instruction" *.Educ.Technol Res,50*(3).43-59.

Mertens, D.M. (1998). *Research Methods in Education and Psychology*. London: Sage Publications Inc.

Mil, B. (2007). "Araştırmalarda Gömülü Teori Oluşturma", *Nitel Araştırma: Neden Nasıl Niçin?*. (Ed. Atila Yüksel, Burak Mil, Yasin Bilim), Ankara: Detay Yayıncılık, 45-58.

Milakovich, M.E., and George J. G. (2001). *Public Administration in America.* Boston: Bedford/St Martin's, ISBN: 0-312-24972-1.

Miller, J. P. (1983). *The Educational Spectrum: Orientations to Curriculum*. New York: Longman.

Miller, J. P., and Seller, W. (1990). *Curriculum: Perspectives and Practice*. Toronto: Copp Clark Pitman.

Mishra, P., and Koehler, M. J. (2006). "Technological Pedagogical Content Knowledge: A Framework for Teacher Knowledge". *Teachers College Record, 108*(6), 1017-1054.

Mulholland, C. R., and White, B. (2000). "A Model to Aid Planning, Conducting and Reporting of Courseware Evaluation". In Proceedings from the Australian Computers in Education Conference 2000: *Learning Technologies and the Future of Schools* (Melbourne, Victoria, July 6-9, 2000).

Murray, CA. (1983). "Stakeholders As Deck Chairs. Another View of Stakeholders: Who Cares?". In A.S. Bryk (Ed.), *Stakeholder-Based Evaluation* (pp. 59-62). San Francisco: Jossey-Bass Inc.

Neagley, R. L., and N. Dean E. (1967). *Handbook for Affective Curriculum Development.* Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall Inc.

Newton, M., Robert G. Burgerss and Others.(1993) ç*Implementing In-Service Education and Training*. London. Washington, D.C: The Falmer Press.

Oğuzkan, F. (1993). *Eğitim Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Emel Matbaacılık. San. Tic. Ltd.Şti.Üçüncü Baskı.

O'Leary, L.R. (1973). "Fair Employment, Sound Psychological Practice, and Reality: A Dilemma and a Partial Solution". *American Psychologist,28*, 148-149.

Oliva, P.F. (2009). *Developing the Curriculum*. New York: Pearson Allyn and Bacon.

Oliva, P.F., and Gordon,W.R.(2018).*Program Geliştirme*. 8.Baskıdan Çeviri; Çev. Editörü Prof. Dr. Kerim GÜNDOĞDU, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Oliva, P.F. (2009). *Developing the Curriculum* (7th ed.). Boston: Pearson.

Oliva, P. F. (2005).*Developing the Curriculum*. Boston: Pearson Education Inc.

Oliver, A.I.(1965). *Curriculum Improvement: A Guide to Problems, Principles and Procedures.* N e w York: Dodd Mead and Company.

Oliver,A.I.(1977).*Curriculum Improvement:A Guide to Problems,Principles and Process,* 2nd ed. New York: Harper &Row.

Oral, B. ve Yazar,T.(2020). *Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme.* Ankara: Pegem Akademi, 2. Baskı.

Ornstein, A.C., and Hunkins, F.C. (2004). *Curriculum-Foundations, Principles, and Issues*(4rd Ed). Boston: Pearson.

Ornstein, A., Ornstein, A. C., Pajak, E. F., and Ornstein, B. (2016). *Eğitim Programlarında Güncel Sorunlar* (Çev. N. T. Bümen). Pegem Akademi Yayıncılık.

Osika, E.R., and Camin, D. (2005). Concentric Model for Evaluating Distance Learning Programs. 18th Annual Coference on Distance Teaching and Learning.Available at: http:// www.uwex.edu/ disted/conference/.

Özan M. B., Polat, H., Gündüzalp, S., ve Yaraş, Z.(2015). "Eğitim Kurumlarında SWOT Analizi". *Turkish Journal of Educational Studies, 2* (1), Ocak 2015, TURK-JES.

Özçelik, D. A.(1992). *Eğitim Programları ve Öğretim: Genel Öğretim Yöntemi*. Ankara: ÖSYM Eğitim Yayınları.

Özdamar, K. (2003). *Modern Bilimsel Araştırma Yöntemleri.* Eskişehir: Kaan Kitapevi.

Özdaş, F. (2021). "Eğitimde Program Geliştirmenin Kuramsal Temelleri". *Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme.*3.Bölüm.Editör:Doç.Dr.Veli BATDI, (ss. 31-57).Ankara:Nobel Akademik Yayıncılık.

Özdemir, S.M (2012). "Eğitim Programı Kavramına İlişkin Öğretmen Adaylarının Metaforik Algıları" .AKU, *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi - Journal of Theoretical Educational Science, 5*(3), 369-393.

Özdemir, S.M. (2009). "Eğitimde Program Değerlendirme ve Türkiye'de Eğitim Programlarını Değerlendirme Çalışmalarının İncelenmesi".*Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi. 6*(2), 126-149. (http://efdergi.yyu.edu.tr).

Özkan,H,H.(2009). "Bilgi Toplumu Eğitim Programları".*Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Yıl: 2009/2, Sayı: 10* .Journal of Süleyman Demirel University Institue of Social Sciences Year:2009/2, Number: 10 [113].

Palmer, J. A. (2001). *Fifty Modern Thinkers on Education: Form Piaget to Present*. USA: Routledge Key Guide.

Parkay, F. W., and Hass, G. (2000). *Curriculum Planning*. 7.bs. Boston: Allyn and Bacon.

Parlett, M.R. (1990). "Illuminative Evaluation" . InH.J.Walberg&G.D. Haertel(Eds.), The *International Encyclopedia of Educational Education*(pp.68-73). Oxford Pergamon Press.

Parlett, M.R., and Hamilton,D. (1976). "Evaluation As Illumination: A New Approach to the Study of Innovatory Program". In G.V. Glass (Ed.). *Evaluation Studies Review Annual*,1, pp.140-157. Beverly Hills, CA: Sage.

Patton, M. Q. (1987). *How to Use Qualitative Methods in Evaluation*.Newbury Park, CA: Sage.

Patton, M. Q. (1990). *Qualitative Evaluation and Research Methods* (2nd ed.). Newbury Park, CA: Sage.

Patton, M. Q. (1997). *Utilization Focused Evaluation* (3nd ed.). Thousand Oaks, CA:Sage.

Pawilen, G. T. (2012). "A Model for Developing Curriculum Standards for Preschool Teacher Education".*Education Quarterly, 70*(1), 14-25.
http://journals.upd.edu.ph/index.php/edq/article/download/3391/3153

Payne, D.A. (1994). *Designing Educational Project and Program Evaluations: A Practical Overview Based on Research and Experience.* Boston: Kluwer Academic Publishers.

Peker, Ü.D.(2020). "Program Geliştirme ve Program Değerlendirme İlişkisi". Eğitimde *Program Geliştirme.* Ed. Prof. Dr. Hasan Güner Berkant, 10. Bölüm ss.(327-357). Ankara: Anı Yayıncılık.

Persaud, V .,and Persaud, R (2019). "Increasing Student Interactivity Using a Think-Pair-Share Model With a Web-based Student Response System in a Large Lecture Class in Guyana". *International Journal of Education and Development using Information and Communication Technology (IJEDICT), vol. 15,* no. 2, pp. 117-131.

Pesen, A. (2014). "Harmanlanmış Öğrenme Ortamının Öğretmen Adaylarının Akademik Başarısına, Ders Çalışma Alışkanlıklarına ve Güdülenme Düzeylerine Etkisi". *Yayımlanmamış Doktora Tezi*, Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.

Peterson, G., and Elam, E.(2023). What is Curriculum?. College of the Canyons. https://socialsci.libretexts.org/Courses/Copper_Mountain_College/2021_REMIX_%3A%3A_CD_75_%3A%3A_Observation_and_Assessment_in_Early_Childhood/04%3A_How_to_Plan_Effective_and_Meaningful_Curriculum/4.02%3A_What_is_Curriculum

Phillips, D. C. (1987). *Philosophy, Science and Social Inquiry.* New York:Pergamon Press.

Phillips, J.J. (1996). "Measuring ROI: The Fifth Level of Evaluation. Technical & Skills Training". April 1996, *Performance Resources Organization* (P.O. Box 1969, Murfreesboro, TN 37133-1969; 615/896-7694).(pp.10-13).

Pinar, W. F. (2008). *Curriculum theory since 1950: Crisis, reconceptualization, internalization.* In F. M. Connelly (Ed.), M. F. He ve J.Phillion (Assoc. Eds.), The Sage Handbook of Curriculum and Instruction (sf. 491-513).USA: Sage Publications.

Pinar, W. F.(2004). *What İs Curriculum Theory*. United State: Lawrence Erlbaum Associates İnc.

Pinar and others (1996).*Understanding Curriculum:An Introduction to the Study of Historical and Contemporary Curriculum Discourses* .New York.Peter Lang 1996,p.16.

Piskurich, G. M. (2000). *Rapid Instructional Design - Learning ID Fast and Right*. San Francisco: Jossey-Bass/Pfeiffer.

Porche, D. J. (2004). Public & Community Health Nursing Practice: A Population-based Approach, SAGE: Thousand Oaks, CA.

Posavac, E. J., and Carey, R. G. (2003). *Program Evaluation Methods and Case Studies.* Prentice Hall, Pearson Education, Inc.Upper Saddle River,New Jersey 07458,Sixth Edition,Printed in U.S.A.(ISBN:0-13040966-9).

Posner, G. J. (1992). *Analyzing The Curriculum*. McGraw-Hill İnc.

Posner, G.J. (2004). *Analyzing The Curriculum* (3th press). New York: McGraw-Hill.

Pratt, C. C., McGuigan, W. M., and Katzev, A. R. (2000). "Measuring Program Outcomes: Retrospective Pretest Methodology". *American Journal of Evaluation, 21*(3), 341-349.

Pritchitt, J. (1998). Halkla İlişkilerde Değerlendirme: Profesyonel Sorumluluk. (Çev. Ahmet Ünver). İstanbul: Rota Yayınları.

Program Evaluation Methods. (2011). "Measurement and Attribution of Program Results" Third Edition, Review Practices and Studies Government and Quality Services. Minister of Public Works and Government Services. Published by Public Affairs Branch, *Treasury Board of Canada, Secretariat* (96-107).

Punch, K.F. (2005). *Introduction to Social Research*. London: Sage Publications, Second Edition.

Quintanilla, G., and Packard, T. (2002). A Participatory Evaluation of an Inner-City Science Enrichment Program. *Evaluation and Program Planning, 25*, 15-22.

Ratnapalan S., and Hilliard RI.(2002). "Needs Assessment in Postgraduate Medical Education:A Review". 2002 Dec; Med Educ *Online,7(*1):4542. doi:10.3402/meo.v7i.4542. https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/28253764/

Raturi, S., Hogan, R., and Thaman, KH . (2011). "Learners' Access to Tools and Experience With Technology at the University of The South Pacific: Readiness For Elearning", *Australasian Journal of Educational Technology (AJET), vol. 27,* no. 3, pp. 411-427.

Reischmann,J.(2004). "Andragogy, History, Meaning, Context, Function". http://www.andragogy.net (Erişim Tarihi: 03.02.2024).

Rice, E.M.(1993)."Teacher Involvement in Decision-making; Relationship to Job Satisfaction". *Dissertation Abstracts International. C: 54, s.6.*

Richards, J. C. (2001). *Curriculum Development in Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.

Rogers, C. (1979). "A Theory Of Therapy, Personality and Interpersonal Relationships As Developed In The Client-Centered Framework". In (Ed.) S. Koch, *Psychology: A Study Of a Science. Vol. 3: Formulations Of The Person And The Social Context*. New York: McGraw Hill.

Rossett,A.(1987). *Training Needs Assessment.* Englewood Cliffs, NJ: Educational Technology Publishing Co.

Rossi, P. H., and Freeman, H. E. (1989). *Evaluation: A Systematic Approach*(4th ed.). Newbury Park, CA: Sage.

Rossi, P.H., and Freeman, H. E. (1993). *Evaluation: A Systematic Approach* (5th ed). Newbury Park, CA: Sage Publishers. (ISBN 0-8039-4458-6).

Rutman, L. and Mowbray,G.(1983). *Understanding Program Evaluation*. Beverly Hiss/London/New Delhi: Sage Publications, ISBN: 0-8039-2093-8.

Sagnak, H.Ç.(2020). "Program Geliştirme ve Teknoloji". *Eğitimde Program Geliştirme; Kuramdan Uygulama Örneklerine*, 2. Bölüm, (ss.27-69), Editör, Hasan Güner BERKANT) Ankara; Anı Yayıncılık.

Sağ, R. (2017). "İçerik Tasarımı". Oral, B., Yazar, T. (Ed.), *Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme*. 6.Bölüm,Ankara: Pegem Akademi.

Sağlam, M. ve Yüksel, İ. (2007). "Program Değerlendirmede Meta-Analiz ve Meta Değerlendirme Yöntemleri". *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimleri Dergisi,18,* 175-188.

Salleh, H., Hamdan, A. R., Yahya, F., and Jantan, H. (2015). "Curriculum Orientation Of Lecturers In Teacher Training College In Malaysia". *Journal of Education and Practice, 6*(2), 70-76.

Samancıoğlu, M.(2011)."Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarında Teknoloji Entegrasyonunun Değerlendirilmesi". *Doktora Tezi*. Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı.

Saracaloğlu, A.S., ve Küçükoğlu, A.S. (2023). "Öğretim İlke ve Yöntemleri". Bölüm 2, *Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme*, 2023, 6. Baskı,Ankara:Pegem Akademi.

Saracaloğlu, A. S.(2023)". Program Geliştirme ve Değerlendirme". *Öğretim İlke ve Yöntemleri.* Editörler: Asuman Seda Saracaloğlu ve Adnan Küçükoğlu,2.Bölüm,Ankara; Pegem Akademi 6. Baskı.

Saylan, N. (1995). *Eğitimde Program Tasarısı: Temeller, Prensipler- Kriterler.* Balıkesir:İnce Ofset.

Saylor, J. G., ve Alexander ,W. J. (1974). *Planning Curriculum for Schools.Newyork*: Holt, Rinehart and Winston Inc.

Saylor, J. G., Alexander, W. M., and Lewis, A. J. (1981). *Curriculum Planning for Better Teaching and Learning.* Edition 4th. NY: Holt-Saunders.

Scheerens, J. (1990). "Beyond Decision-Oriented Evaluation". In H.J. Walberg&G.D. Haertel (Eds.), *The International Encyclopedia of Educational Evaluation*(35-40).Oxford: Pergamon Press.

Schmeck,R.R.(1988). "An Introduction to Strategies and Styles of Learning" . Schmeck,R.R.(Ed). *Learning Strategies and Learning Styles.(pp.3-19*).New York: A Division of Plenum Publishing. (Akt. Bedir , G.2020).

Schuler, V. (2011). Development of the EDAM Evaluation Model: An Instrument to Evaluate The Impact of Adult Education Programs for Social Inclusion.Available at:http://www.socialinclusion.eu/.

Scriven, M. (1991). *Evaluation Thesaurus* (4th ed.)Newbury Park,CA:Sage.

Seevers, B., and Graham, D. (2012). *Education Through Cooperative Extension* (3rd ed.). Fayetteville, AR: University of Arkansas.

Semerci, Ç.(2007). "Program Geliştirme Kavramına İlişkin Metaforlarla Yeni İlköğretim Programlarına Farklı Bir Bakış".*Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2007, Vol 31,* Issue 2, p.125.

Senemoğlu, N. (1987). Sınıf İçi Öğretmen Davranışları Üzerine Bir Araştırma". Eğitim ve Bilim 11: 64, ss.50-57.

Sewall, J., and Santaga,M. (1986). *A Reference Guide to Program Evaluation in Adult Education.* Winconsin Univ. Green Bay. Assesment Center. MF01/PCO3 Postage. U.S.Department of Education National Institute of Education.

Shadish, W. R. Jr., Cook, T.D., and Leviton, L.C. (1991). *Foundations of Program Evaluation: Theories of Practice.* Newbury Park, CA: Sage Publishers.

Sharma, A.N.(2008). "ICT in Teacher Education: The USP Experience", *Pacific Education: Issues and Perspectives*, eds J. Dorovolomo, C.F. Koya, H.P. Phan, U. Nabobo-Baba & J. Veramu, University of the South Pacific, Suva, pp. 165-179.

Shavelson, R. J. (1985). *Evaluation of Nonformal Education Programs: The Applicability and Utility of the Criterion-Sampling Approach.*UNESCO Institute for Education,Feldbrunnenstrasse 58,D 2000 Hamburg 13,Federal Republic of Germany, ISBN 9282010376,Printed by Robert Seemann.

Simonson, M. R. (Ed.). Smaldino, S. E. and Zvacek, S. (2002). Teaching and Learning at A Distance: Foundations of Distance Education (2nd Edition). Prentice Hall, USA. Available at: http://www.prenhall.com/simonson

Skilbeck, M. (1974). "Teachers as Innovators: School-based Curriculum Development and Teacher Education Policy", *Report submitted to the Organization for Economic Co-operation and Involvement,* Paris.

Slavin, R. E. (2013). *Eğitim Psikolojisi: Kuram ve uygulama* (G. Yüksel, Edt. Çev.) Ankara: Nobel Yayıncılık.

Smith, R., Killen.C., and Knight,. S.(2015). "Using Technology to Improve Curriculum Design". *Report of Enhancing Curriculum Design with Technology from JSIC*, Retrieved July 19,2020. (Akt. Sagnak, H.Ç.2020).

Smith, P., and Ragan, T. (1999). *Instructional Design*. New York: Merrill Publishing Company.

Sönmez, V. (2001). *Program Geliştirme Öğretmen El Kitabı*. Ankara: Anı Yayınclık.

Sönmez, V.(2003). *ProgramGeliştirmede Öğretmen El Kitabı.* Ankara: Anı Yayıncılık.Geliştirilmiş 10.Baskı.

Sönmez, V. (l998). *Eğitim Felsefesi.* Ankara:Anı Yayıncılık.

Sönmez, V. (2015). *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı (*18. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

Sönmez, V.(2000).*Eğitimin Felsefi Temelleri.Eğitim Bilimine Giriş*. Editör; Veysel Sönmez, Ankara: Anı Yayıncılık

Sönmez, V., ve Alacapınar, F. G. (2015). *Örnekleriyle Eğitimde Program Değerlendirme*. Ankara: Anı. Yayıncılık

Squires, D.A. (2009). *Curriculum Alignment: Research-Based Strategies for Increasing Student Achievement.* Thousands Oaks, California: Corwin.

Stake, R. (1983). "Program Evaluation, Particularly Responsive Evaluation". In G.F. Madaus, M.S. Striven, &D.L. Stufflebeam (Eds.), *Evaluation Models: Viewpoints on Educational and Human Services Evaluation* (pp. 287-310). Boston: Kluwer-Nijhoff.

Stake, R.(1981). "Persuasions ,Not Models". *Educational Evaluation and Policy Analysis,3*(1),83-84.

Stake, R. (1975). *Evaluating the Arts in Education: A Responsive Approach.* Columbus, OH: Charles E. Merrill Publishing Company.

Stecher, B. (1990). "Goal-Free Evaluation". In H.J.Walberg&G.D.Haertel (Eds.),The *Internatioal Encyclopedia of Educational Evaluation.(*41-42).Oxford:Pergamon Press.

Stenhouse, L. (1975). "Defining the Curriculum Problem". *Cambridge Journal of Education, 5*(2), 104-108.

Stosky,S.(2012).*The Death and Resurrection of a Cohorent Literature Curriculum*,New York;Rowman and Little Field Publshers,Inc.

Strauss, A., ve Corbin, J. (1998). "Basics of Qualitative Research: Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory".California: Sage publications Stufflebeam, D. (1978). Meta-evaluation: An overview. *Evaluation and Health Profession. 1*(1),17–43.

Stufflebeam, D., C.H. Cormick, C.O. Nelson,.and Brinkerhoff, R.O.(1985). *Conducting Educational Need Assessments*. Boston: Klower - Nijhoff Publishing.

Stufflebeam and others.(2001). *Educational Evaluation and Decision Making*. Itasca 3.F.E.Peacock.

Stufflebeam, D. (2000). "The Methodology of Meta-evaluation As Reflected in Metaevaluations By The Western Michigan University Evaluation Center". *Journal of Personnel Evaluation in Education, 14*(1), 95–125.

Stufflebeam, D. (1999). "Foundational Models for 21st Century Program Evaluation". *The Evaluation CenterOccasional Papers Series,*Western Michigan. (This paper was prepared for The Evaluation Center's Occasional Papers Series) .Annual Meeting of The American Educational Research Association; Montreal, Quebec, Canada; April 20, 1999.

Stufflebeam, D. (1980). *The CIPP Model for Program Evaluation*. In G.Madaus, M.Sciriven&D. Stufflebeam (Eds). Evaluation Models and Decision-Making in Education. Itasca,2: Peacock.

Sukmadinata, N. S. (2007). *Pengembangan Kurikulum Teori Dan Praktek.* Remaja Rosdakarya.

Sutradhar, D.(2023). "Curriculum- Meaning, Characteristics, Definition" | B.Ed. Notes 3 Comments / B.ED /https://yoursmartclass.com/curriculum-meaning-characteristicsdefinition/

Şahan, H. H. (2008). "Zenginleştirilmiş Öğretim Etkinliklerinin İlköğretim 3. Sınıf Matematik Dersi Öğretim Programındaki Kazanımların Gerçekleşme Düzeyine ve Öğrencilerin Akademik Özgüven Özelliklerine Etkisi". *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi,56,* 607-632.

Şahin, H.(2006). "Eğitim Programı Geliştirme Sürecinde Önemli Bir Aşama: İhtiyaç Belirleme". An Important Step in Curriculum Development Process: Needs Assessment 1 *Tıp Eğitimi Dünyası, Nisan 2006, Sayı 22.*

Şahin ,Ç.ve Boyraz,S.(2023). "Program Geliştirmede Öğrenme Öğretme Sürecinin (Eğitim Durumları) Belirlenmesi".*Eğitimde Program Geliştirme*. Editörler; Gürbüz Ocak, Emine Akkaş Baysal ve Ramazan Yurtseven.6.Bölüm,ss.149-173.Ankara.Pegem Akademi Yayıncılık.

Şimşek, A ve Koca, F. (2011). "Liselerde Kültürler Arası Bir Uygulama Örneği Olarak Kanada Programı: Tarih Dersleri Üzerine Öğrenci Görüşleri". *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi, 1* (1), 155 - 187.

Taba,H. (1962). *Curriculum Development Theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace & World, Inc.

Tan, Ş. (2007). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Tan,Ş.,Kayabaşı,Y.,veErdoğan,A.(2003).*ÖğretimiPlanlama ve Değerlendirme*.Dördüncü Basım. Ankara:Anı Yayıncılık.

Tanner, D., and Tanner, L. (1975). *Curriculum Development – Theory into Practice*..New York: Macmillan Publishing Co., Inc.

Tanner, D., and Tanner, L. (1995). *Curriculum Development: Theory into Practice*. New Jersey: Prentice-Hall.

Tanner, D., and Tanner, L. (2007). *Curriculum Development: Theory into Practice* (4th ed.). Upper Saddle River, New Jersey Columbus, Ohio: Pearson Merrill Prentice Hall.

Tate, R.(1990). "Experimental Design". In H. J. Walberg & G. D. Haertel(Eds.), *TheInternational Encyclopedia of Educational Evaluation*,(pp. 553-561). New York: Pergamon Press.

Taymaz, H. (1997). *Hizmet İçi Eğitim: Kavramlar İlkeler ve Yöntemler,* Ankara: Pegem Yayınevi.

Tekin, H. (1984*). Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Has-Soy Matbaası.

Tezcan, M. (1987). *Kültür ve Kişilik (Psikolojik Antropolojik).* Ankara: Bilim Kitap.

Tezci, E. (2008). "Eğitim ve Öğretim İle İlgili Temel Kavramlar", *Öğretim İlke ve Yöntemleri*, Editör, Doç. Dr. Salih UŞUN, 1. Bölüm, (ss-17-63), İstanbul: Kriter Yayıncılık.

Tilley, N. (1998). *Evaluating the Effectiveness Of CCTV Schemes.* in Norris, C., Moran, J., and Armstrong, G. Surveillance, Closed Circuit Television and Social Control. Ashgate: Aldershot.

Tilley, N. (2000). "Realistic Evaluation: An Overview". Presented at the Founding Conference of the Danish Evaluation Society. September 2000. Available at: www.danskevalueringsselskab.dk/pdf/Nick%20Tilley.pdf [accessed 15 Ocak 2024].

Tomul, E. (2009). "Problem Seçme ve Tanımlama". (Editör. Prof. Dr. Abdurrahman Tanrıöğen). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri.* Bölüm 4,Ankara: Anı Yayıncılık, ss.85-108.

Torres, R. T., and Preskill, H. (2001). "Evaluation and Organizational Learning: Past, Present, and Future". *American Journal of Evaluation, 22*(3),387-395.

Tortop, N. (2005). *Kamu Personel Yönetimi - İnsan Kaynakları Yönetimi.* Ankara: Yargı Yayınları; 188.

Townsend, D., and Adams, P. (2003). *Program Evaluation Models and Practices:A Review of Research Literature.* Faculty of Education The University of Lethbridge, University Partners.

Treasury Board of Canada, Secretariat. (1994). "Review, Internal Audit and Evaluation". Treasury Board Manual Minister of Public Works and Goverment Services. Ottawa: Published by Public Affairs Branch, Treasury Board of Canada, Secretariat.Available at: http://www.tbs-sct.gc.ca/cee/pubs/meth/pem-mep01-eng.asp

Tuncel, İ ve Tuncel, Z.A. (2023). "Program Geliştirmede İçeriğin Belirlenmesi." *Eğitimde Program Geliştirme*. Editörler; Gürbüz Ocak,Emine Akkaş Baysal ve Ramazan Yurtseven. 5. Bölüm, ss.123-147. Ankara: Pegem Akademi

Tuncer,M.(2020). "Program Geliştirme ve Değerlendirme Standartları". *Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme.* 1. Bölüm(ss.558-582). Editörler:Behçet ORAL ve Taha YAZAR. Ankara: Pegem Akademi,2. Baskı.

Turgut, Y. (2009). "Verilerin Kaydedilmesi, Analizi,Yorumlanması: Nicel ve Nitel". (Editör. Prof. Dr. Abdurrahman Tanrıöğen). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Bölüm 8,Ankara: Anı Yayıncılık,ss.191-248.

Türer,A.(2024). Türk Milli Eğitim Sisteminde Uygulanan Program Geliştirme Modelinin Sistem Yaklaşımı Açısından İncelenmesi.
http://W3.Balikesir.Edu.Tr/~Aturer/Programgelistirmemodeli.Html#Ftn1.28.02.2024 tarihinde indirilmiştir.

Türk Dil Kurumu (2024). https://sozluk.gov.tr/ 15 Şubat 2024 tarihinde ulaşılmıştır.

Türkçe Sözlük. (2005). Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu, Ankara:Akşam Sanat Okulu Matbaası,10. Baskı.

Tyler, R.W. (1969).*Basic Principles of Curriculum and Instruction*.2.bs.Chicago: The University of Chicago Press.

Tyler, R. W. (2014). *Eğitim Programlarının ve Öğretimin Temel İlkeleri* (M. E. Rüzgar ve B. Aslan, Çev.). Pegem Akademi Yayınları (Eserin orijinali 1949'da yayımlandı).

Uçan, A. (2011). *Eğitimde Program Çözümleme*.
http://egitim.aku.edu.tr/aliucan.doc adresinden **15/10/2023** tarihinde alınmıştır.

Uçan, A. (2001). "Türkiye'de Öğretmenlik Mesleğine Genel Bir Bakış." *Öğretmen Yetiştirme ve Öğretmen Eğitiminde Kalite Paneli* (22 Kasım 2000). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, 53-102.

Uçan,A.(1993). *Türkiye'de Öğretmenlik Mesleğine Genel Bakış*, İkinci Basım, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Ulukaya, H. (2023). "Posner'ın Program Türlerine Göre Sosyal Bilgiler Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüş ve Deneyimleri", *Yüksek Lisans Tezi*, Bursa Uludağ Üniversitesi,Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı.

UNESCO International Bureau of Education.(2013). "Training Tools for Curriculum Development", *A Reseource Pack*.Geneva Switzarland
https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000222796_eng.;https://unesdoc.unesco.org/search/N-EXPLORE-d37f5c6e-da3a-4c17-a05d-2ea20e328f08

Unrau, Y. A. (2001). "Using Client Interviews to Illuminate Outcomes in Program Logic Models*:* A Case Example". *Evaluation and Program Planning, 24*, 353-361.

Using Technology to Support Curriculum Development. (2022). "Qualifications and Curriculum Development Agency" .National Curriculum.Butts Road,Earsldon Park.

Uşun, S. ve Cömert, D. (2003). "Okul Öncesi Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Gereksinimlerinin Belirlenmesi". *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23*(2), 125-138.

Uşun, S. (2004). *Bilgisayar Destekli Öğretimin Temelleri*.Ankara: Nobel Yayıncılık, No:711.Gözden Geçirilmiş 2. Baskı.

Uşun, S. (2006 a).*Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı.* Ankara: Nobel Yayıncılık, No:981. Eğitim Yayınları Dizisi:247, 1. Baskı.

Uşun, S. (2006 b). *Uzaktan Eğitim*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım. Yayın No:981.1.Baskı.

Uşun, S ve Özdemir,Alıcı D. (2006 c). *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme.* İstanbul:Lisans Yayıncılık, 1. Baskı.

Uşun, S., Özdemir,M. ve İzmirli,S.(2007).“Uzaktan Eğitimde Program Değerlendirme”.*1.Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Sempozyumu. Bildiriler.*(16-18 Mayıs 2007). Çanakkale: Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi.

Uşun, S. ve Çetinkaya, L. (2008). “Bilgi ve İletişim Teknolojisi Programlarının Yapılandırmacı Yaklaşıma Göre Değerlendirilmesi(Çanakkale İli Örneği)”. *2. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumu. Bildiriler.* (16-18 Nisan 2008). ss.152-159. İzmir: Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi.

Uşun,S.(2008). “Introduction and Comparison of Different Program Evaluation Approaches”.*Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.21.*199-217.

Uşun, S.(2008). “Türkiye’de Yeni Uygulamaya Konulan (1-5.sınıf) İlköğretim Programlarının Program Geliştirme Süreçleri Açısından Değerlendirilmesi”. *7. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu (USOS)* (02-04 Mayıs 2008). ss.191-197. Çanakkale: Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi.

Uşun, S. (2008). “Değerlendirme”.*Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. 7.Bölüm.(Editör: Yrd. Doç.Dr. Gülşah BAŞOL)İstanbul: Lisans Yayıncılık.1.Baskı.(ss.173-204).

Uşun, S. (2009). *“New Program Evaluation Approaches and Models in Education.”* 1. Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi: “Eğitim Araştırmalarında Güncel Sorunlar ve Yeni Yaklaşımlar”, Eğitim Araştırmaları Birliği (EAB) Derneği, (1-3 Mayıs 2009), Çanakkale: Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi.

Uşun, S. (2006).*Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı.* No:981.Eğitim Yayınları Dizisi:247, 1. Baskı. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Uşun,S.(2023). Eğitimde Program Değerlendirme;Süreçler-Modeller-Yaklaşımlar,Anı Yayıncılık, 4.Baskı,Ankara.

Ünal, P.D.(2020). “Program Geliştirme ve Program Değerlendirme İlişkisi”. *Eğitimde Program Geliştirme.* Ed. Prof. Dr. Hasan Güner Berkant,10. Bölüm ss.(327-357). Ankara:Anı Yayıncılık.

Ünver, G.(2021). “Program Çalışmaları İçin Öğretmen Eğitimi”. Ege Üniversitesi, Öğretmen Eğitimi ve Öğretim. *Teacher Education and Instruction.2021,2*(2),30-55 https://dergipark.org.tr/tr/pub/jnate

Varış, F. (1988). *Eğitimde Program Geliştirme: “Teori ve Teknikler”.* Ankara: A.Ü. E.B. Fak. Yay. No:157, 4.Baskı.

Varış, F. (1981).*Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fak. Yayın. No:98.

Varış, F.(Editör;1994). *Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: A. Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi, Yayın No: 176,

Visser, R.M.S. (2003). “Trends in Program Evaluation Literature: The Emergence of Pragmatism”. *TCALL Occasional Research PaperNo.5*. Texas Center for Adult Literacy & Learning.

Vitale, D.C., Armenakis, A.A., and Feild, H.S. (2008). “Integrating Qualitative and Quantitative Methods for Organizational Diagnosis”. *Journal of Mixed Methods Research, 2* (1), 87- 105.

Walberg, H. J. (1984). “Improving The Productivity of America’s Schools”. *Educational Leadership,, pp. 19-27.*

Walker, D. F. (1970). “An Empirical Model of the Process of Curriculum Development”. 17 Feb 70. 20p. *Paper presented at American Educational Research Association Annual Meeting* (Minneapolis,Minnesota, March 2-6, 1970).

Walker,D.F. (1971). “A Naturalistic Model for Curriculum Development”.*The School Review Vol. 80, No. 1), pp. 51-65* (15 pages)Published By: The University of Chicago Press.

Warschauer, M. (2003). *Technology and Social Inclusion: Rethinking the Digital Divide*. The MIT Press.

Wei, X.(2017). “Using Student Voice in Learned-Centered Course Design”. *Educational Research and Reviews, 12*(7), 403-414.

Weinstein, G., and Fantini, M. D. (1970). "Toward Humanistic Education". New York, NY: Praeger.

Wen Su.(2012). "The Various Concepts of Curriculum and the Factors Involved in Curricula-making". *Journal of Language Teaching and Research, Vol. 3, No. 1, pp. 153-158*, January 2012 © 2012 Academy Publisher Manufactured in Finland. doi:10.4304/jltr. ISSN 1798-4769

Wheeler, D. K. (1967). *Curriculum Process*. London: University of London Press.

Wiersma, W. (2000). *Research Methods in Education* (7th Edition). USA: Allyn and Bacon.A Pearson Education Company.

Wiesenberg, F. (2000). "A Critical Appraisal Model of Program Evaluation in Adult Continuing Education". *Canadian Journal of University Continuing Education, 26*(1), 79-109.

Wiles ,J .(2005). *Curriculum Essantials*. Pearson Education Inc.

Wiles, J., and Bondi, J. (1993). *Curriculum Development: A guide to Practice*. NY: McMillan Publishing Company.

Wiles ,J ., and Bondi,J. (2007) .*Curriculum Development*. Pearson Education Inc.

Wiles, J., and Joseph B. (2002). *Curriculum Development –A Guide to Practice-*.New Jersey: Merrill Prentice Hall.

Witkin, B. R. ve Altschuld, J. W. (1995). *Planning and Conducting Needs Assessments: A Practical Guide*. Thousand Oaks, CA. Sage Publications.

Wolf, R.L. (1990). "Judical Evaluation". In H.J.Walberg& G.D.Haertel (Eds.),*The Internatioal Encyclopedia Of Educational Evaluation,* (79-81). Oxford: Pergamon Press.

Woodward, T. (1991). *Models and Metaphors in Language Teacher Training.* Cambridge: Cambridge University Press.

World Health Organization (WHO).(2000). "Assessments. Evaluation of Psychoactive Substance Use Disorder Treatment". Workbook 3 · Needs WHO/MSD/MSB 00.2d .

http://www.unodc.org/docs/treatment//needs_assessment.pdf adresinden 27 Ocak 2024 tarihinde ulaşılmıştır.

Wulf, K.M., and Schave, B.(1984). *Curriculum Design: A Handbook For Educators.* California: Scott, Foresman and Co.

Yapıcıoğlu,K. D; Kara,A,D. ve Sever,D.(2016). "Türkiye'de Program Değerlendirme Çalışmalarında Eğilimler ve Sorunlar: Alan Uzmanlarının Gözüyle". Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi .*Vol 6 ;* No 12.

Yaşar, Ş. (1998). "Yapısalcı Kuram ve Öğretme Öğrenme Süreci". *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8*(1-2).

Yeaman, A. R. J. (1994)."Deconstructing Modern Educational Technology".*Educational Technology, 34*(2), 15-24.

Yeşilyurt,E.(2020). "Tam Öğrenme Yaklaşımı".*İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, TOBİAD, 9* (2): 1548/1580.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayıncılık. Güncelleştirilmiş Geliştirilmiş 5. Baskı, ISBN 9750200071.

Young, J.(1988). "Teacher Participation in Curriculum Development: What Status Does it Have ?". *Journal of Curriculum and Supervision. C: 3, S: 2, 109-110.*

Young, J.(1990). "Teacher Participation in Curriculum Development: A Study of Societal and Institutional Levels*". The Alberta Journal of Educational Research. C: 36, S:2, 141-156.*

Yurdabakan,İ.(2012). "Bloom'un Revize Edilen Taksonomisinin Eğitimde Ölçme ve Değerlendirmeye Etkileri".The Effects of Bloom's Revised Taxonomy on Measurement and Evaluation in Education.*Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (http://sbe.gantep.edu.tr) 11*(2):327 -348 ISSN: 1303-0094.

Yurtseven, R., ve Ocak, G.(2023). "Program Geliştirme ve 21. Yüzyıl Teknolojileri".*Eğitimde Program Geliştirme*.Editörler;Gürbüz Ocak,Emine Akkaş Baysal ve Ramazan Yurtseven.10. Bölüm,ss.261-289.Ankara:Pegem Akademi.

Yüksel, S.(2003). "Türkiye'de Program Geliştirme Çalışmaları ve Sorunları". *Milli Eğitim Dergisi. Sayı 159.*

Yüksel, S.(2004). *Örtük Program; Eğitimde Saklı Uygulamalar*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Yüksel, S. (2002). "Yükseköğretimde Eğitim ve Öğretim Faaliyetleri ve Örtük Program". *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (15)* 1, 361- 370.

Yüksel, İ. (2010). "Türkiye İçin Program Değerlendirme Standartları Oluşturma Çalışması".*Doktora Tezi.* Eskişehir: Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü,Eğitim Bilimleri (Eğitim Programları ve Öğretim) Anabilim Dalı.

Yüksel,S.(1998). Program Geliştirme Sürecine Öğretmen Katılımı.Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi.Cilt: 13 Sayı: 13. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/108240.

Yüksel,S.(2003). "Türkiye'de Program Geliştirme Çalışmaları ve Sorunları". *Milli Eğitim Dergisi, Sayı 159, Yaz* .

Zais,R.S.(1976*). Curriculum: Principles and Foundations* .First Edition. Ty Crowell Co; First Edition (January 1, 1976). ISBN-10⸢⸣: ⸢0690008570.

Zenger, J.H., and Hargis, K. (1982). "Assessing Training Results: It's Time to Take the Plunge. *Training and Development Journal, 36*(l), 10-16.

Ruh Sağlığı ve Ekonomik Boyutu

DR. ELİF ÇAPAR

EĞİTİM
yayınevi

RUH SAĞLIĞI VE EKONOMİK BOYUTU

Dr. Elif Çapar

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6408-10-4
1. Baskı, Ocak 2023

Baskı-Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

RUH SAĞLIĞI VE EKONOMİK BOYUTU
Dr. Elif Çapar
83 s., 125x195 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6408-10-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Carod-Artal, F.J. (2017). "Social Determinants of Mental Health". In S. Bährer-Kohler, F. J. Carod-Artal (Eds.), *Global Mental Health Prevention and Promotion* (pp.33-47). Switzerland: Springer International Publishing.

Coşkun, B. (2017). "Mental Health Priorities Around the World". In S. Bährer-Kohler, F. J. Carod-Artal (Eds.), *Global Mental Health Prevention and Promotion* (pp.9-21). Switzerland: Springer International Publishing.

Gresenz, C.R., Sturm, R. and Tang, L. (2001). "Income and Mental Health: Unraveling Community and Individual Level Relationships" [Gelir ve Ruh Sağlığı: Toplum ve Bireysel Düzeydeki İlişkileri Çözme]. *The Journal of Mental Health Policy and Economics,* 4, 197-203.

Gresenz, C. R. and Sturm, R. (2004). "Mental Health and Employment Transitions" In D. E. Marcotte, V. Wilcox-Gök (Eds.), *The Economics of Gender and Mental Illness* (pp.97-108). London: Elsevier Ltd.

Jané-Llopis, E. and Anderson, P. (2006). "Mental Health Promotion and Mental Disorder Prevention: a Snapshot Across Europe". In E. Jane Llopis and P. Anderson (Eds.), *Mental health Promotion and Mental Disorder Prevention Across European Member States: a Collection of Country Stories* (pp. 7-20). Luxembourg: European Communities.

Jhanwar, V. G. and Avinash, P. R. (2017). "Mental Health Promotion-Overview". In S. Bährer-Kohler, F. J. Carod-Artal (Eds.), *Global Mental Health Prevention and Promotion* (pp.89-103). Switzerland: Springer International Publishing.

Knapp, M. and Wong G. (2020) . "Economics and Mental Health: The Current Scenario" [Ruh Sağlığı ve Ekonomisi: Mevcut Senaryolar]. *World Psychiatry*, 19, 3–14.

McGregor, B. S. and Holden, K. B. (2015). "Unemployment, Underemployment, and Job Insecurity". In M.T. Compton, R.S. Shim (Eds.), *The Social Determinants of Mental Health* (pp.99-121). Washington: American Psychiatric Publishing.

Manseau, M. W. (2015). "Economic Inequality, Poverty, and Neighborhood Deprivation". In M.T. Compton, R.S. Shim (Eds.), *The Social Determinants of Mental Health* (pp.121-145). Washington: American Psychiatric Publishing.

Öztürk, O. ve Uluşahin, N.A. (2020). *Ruh Sağlığı ve Bozuklukları*. Ankara: Nobel Tıp Yayınevi.

Patel, V. Araya, R. Lewis, G. and Swartz, L. (2001). "Socioeconomic Factors and Mental Health". In Harlem Brundtland (Eds.), Mental Health A Call for Action by World Health (pp.40-55). Geneva: World Health Organization.

Powers, R. A. (2015). "Poor Education", The Social Determinants of Mental Health". In M.T. Compton, R.S. Shim (Eds.), *The Social Determinants of Mental Health* (pp.77-99). Washington: American Psychiatric Publishing.

Razzouk, D. (2017). "Introduction to Mental Health Economics". In D. Razzouk (Eds.), *Mental Health Economics The Costs and Benefits of Psychiatric Care* (pp.55-70). Switzerland: Springer International Publishing.

Sabariogo, C., Miret, M. and Coenen, M. (2017). "Global Mental Health: Costs, Poverty, Violence and Socioeconomic Determinants of Health". In D. Razzouk (Eds.), *Mental Health Economics The Costs and Benefits of Psychiatric Care* (pp.365-381). Switzerland: Springer International Publishing.

Sağlık Bakanlığı COVID-19 Bilgilendirme Platformu (2020). https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66489/mortalite.html

Satcher, D. and Shim, R. S. (2015). "A Call to Action: Addressing the Social Determinants of Mental Health". In M.T. Compton, R.S. Shim (Eds.), *The Social Determinants of Mental Health* (pp.235-255). Washington: American Psychiatric Publishing.

Shim, R., Compton, M.T., Manseau, M. W., Koplan, M. and Powers, R. A. (2015). "Owerview of the Social Determinants of Mental Health". In M.T. Compton, R.S. Shim (Eds.), *The Social Determinants of Mental*

Health (pp.1-123). Washington: American Psychiatric Publishing.

Talala, K., Huurre, T., Aro, H., Martelin, T. and Prattala, R. (2008). "Socio Demographic Differences in Self-Reported Psychological Distress Among 25- to 64-year-old Finns" [25-64 yaşındaki Finliler Arasında Kendinden Bildirilen Psikolojik Sıkıntılarda Sosyo Demografik Farklılıklar]. *Social Indicators Research,* 86, 23-335.

Talala, K. (2013). *Psychological Distress in Finland 1979–2003: Overall Trends, Socio-Economic Differences, and Contribution to Cause-Specific Mortality Inequalities,* Finland: Juvenes Print – Finnish University Print Ltd Tampere.

World Health Organization. (2001)." Mental Health A Call for Action". *Rapor,* https://apps.who.int/gb/archive/pdf_files/WHA55/ea5518.pdf

World Health Organization. (2003). Investing in Mental Health. Geneva, Switzerland: World Health Organization. https://apps.who.int/iris/handle/10665/42823

World Health Organization. (2006). Economic Aspects of the Mental Health System: Key Messages to Health Planners and Policy-Makers. Geneva, Switzerland: World Health Organization, https://apps.who.int/iris/handle/10665/70793.

World Health Organization. (2006). Dollars, Dalls and Decisions: Economic Aspects of the Mental Health System, Geneve, Switzerland: WHO Library Cataloguing-in-PublicationData. http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/43574/9241563338_eng.pdf?sequence=1

World Health Organization. (2014). Social Determinants of Mental Health. Switzerland: WHO Library Cataloguing-in-Publication Data.

https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/112828/9789241506809_eng.pdf

World Health Organization. (2017). "Depression and Other Common Mental Disorders Global Health Estimates". Switzerland: WHO Document Productions. https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/254610/WHO-MSD-MER-2017.2-eng.pdf

World Health Organization. (2019)." Mental Health". [Ruh Sağlığı]. *Rapor,* https://www.who.int/health-topics/mental-health.

World Health Organization. (2021)." Mental Health". [Ruh Sağlığı]. *Rapor,* https://www.who.int/health-topics/mental-health#tab=tab_2

World Health Organization. (2021). Comprehensive Mental Health Action Plan 2013–2030. Switzerland: World Health Organization. https://apps.who.int/iris/handle/10665/345301.

World Health Organization. (2021). Mental Health Atlas 2020. Geneva: World Health Organization. https://www.who.int/publications/i/item/9789240036703

World Health Organization. (2022). Explore Results From the 2019 Global Burden of Disease (GBD) Study. https://vizhub.healthdata.org/gbd-results/

SINIF YÖNETİMİNDE ÖRNEK OLAYLAR

Öğrenme Ortamlarında Kriz Çözümlemeleri

Doç. Dr. Süleyman Karataş

EĞİTİM
yayınevi

SINIF YÖNETİMİNDE ÖRNEK OLAYLAR
Öğrenme Ortamlarında Kriz Çözümlemeleri
Doç. Dr. Süleyman Karataş

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Tasarım Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-20-2
1. Baskı, Şubat 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
SINIF YÖNETİMİNDE ÖRNEK OLAYLAR
Öğrenme Ortamlarında Kriz Çözümlemeleri
Doç. Dr. Süleyman Karataş
VIII+136 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-20-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akpınar, B., & Özdaş, F. (2013). Lise disiplin sorunlarının cinsiyet değişkeni açısından incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20-29.

Akpınar, B., & Özdaş, F. (2013). Lise disiplin sorunlarının sınıf değişkeni açısından incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi, C:21*, 1356-1373.

Aksoy, N. (2001). Sınıf yönetimi ve disiplin modellerinin dayandığı temel yaklaşımlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, S (7,1)*, 9-20.

Arıkan, G. (2007). *Millî Eğitim Bakanlığı'nın okul yöneticilerini atama sürecinde izlediği politikaların ve uygulamaların incelenmesi*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Beykent Üniversitesi Sosyal bilimler Enstitüsü.

Arslan, K. (2002). Değişen toplumda aile ve çocuk eğitiminde çocuklar. *Ege Eğitim Dergisi, C:2*, 25-33.

Avcı, M. (2015). *Ergenlikte toplumsal uyum sorunları.* Serüven Kitabevi.

Ay, M. (1994). *Ailede ve okulda din eğitiminde mükafat ve ceza.* Nil Yayınları.

Aycan, T. (2008). Sınıf öğretmenlerinin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve bu davranışlara karşı kullandıkları baş etme yöntemleri. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aydın, A. (2000). *Sınıf yönetimi.* Alfa Yayınları.

Aydın, B. (2001). İlköğretim okullarında sınıf disiplininin sağlanması. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

Aydın, B. (2004). Disiplin sorunları ve çözüm yöntemleri konusunda öğretmenlerin görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 326-337.

Aydın, M. (2007). Eğitim yönetimi. Ankara: Hatipoğlu Yayıncılık.

Babaoğlan, E., & Yılmaz, F. (2013). Sınıf öğretmenlerinin disiplini sağlamada kullandıkları ödül ve ceza yöntemleri (Şırnak ili örneği). *Elementary Education Online, 12*, 36-51.

Başar, H. (2004). *Sınıf yönetimi.* Pegem Akademi.

Baysal, N. (2009). İlköğretim II. kademede görevli öğretmenlerin sınıfta karşılaştıkları disiplin sorunlarına, bunların nedenlerine ve çözüm yollarına ilişkin görüşleri. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bilgin, A., & Kartal, H. (2009). Anne babaların kız ve erkek çocuklarına uyguladıkları şiddet içermeyen disiplin teknikleri türleri ve sıklıkları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, (2) 6*, 71-81.

Binbaşıoğlu, C. (1988). Eğitime giriş. Binbaşıoğlu Yayınları.

Brophy, J. (1988). Educating teachers about managing classrooms and student

. *Teaching & Teacher Education*, 4 (1), 1-18.

Budak, G. ve G. Budak (2004). *İşletme yönetimi*, Barış Yayınları Fakülteler Kitapevi.

Burden, P. (1995). *Classroom Management and Discipline: Methods to Facilitate Cooperation and Instruction.* Londra: Longman.

Bursalıoğlu, Z. (2005). Okul yönetiminde yeni yapı ve davranışlar. Pegem A Yayınları.

Canter, C., & Canter, M. (1992). *Assertive discipline: A take charge approach for today's educator.* Anter and Associates.

Celep, C. (2000). *Sınıf yönetimi ve disiplini.* Anı Yayınları.

Cemaloğlu, N. (2007). Disiplin ile ilgi kavramlar, ilkeler ve uygulamalar. *Milli Eğitim Dergisi*, 8-24.

Charles, C. (1992). *Building classroom discipline: From models to practice.* Longman.

Cüceloğlu, D. (1992). *İçimizdeki çocuk.* Remzi Kitabevi.

Çetin, B. (2013). Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarıyla ilgili sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm öneriler. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (17), 1*, 255-269.

Çetin, B. (2013). Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarıyla ilgili sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, (1)14*.

Çetin, C., & Karalar, S. (2016). X, Y ve Z kuşağı öğrencilerinin çok yönlü ve sınırsız kariyer algıları üzerine bir araştırma. *Yönetim Bilimleri Dergisi, (14)28*.

Çifçili, V. (2009). Sınıf içi disiplininde otorite. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi, (11)*, 91-103.

Demirel, Ö. ve Kaya, Z. (Ed). (2011). Eğitim bilimine giriş. Pegem Akademi.

Doğan, B., & Gökyer, N. (2016). İstenmeyen öğrenci davranışları ve nedenlerine ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (26)1*, 93-105.

Dökmen, Ü. (1998). *İletişim çatışmaları ve empati.* Sistem Yayıncılık.

Erdem, G., Eke, C., Ögel, K., & Taner, S. (2006). Lise öğrencilerinde arkadaş özellikleri ve madde kullanımı. *Bağımlılık Dergisi, (7)*, 111-116.

Erdogan, İ. (2005). Yeni bir bin yıla doğru Türk eğitim sistemi. Sistem Yayıncılık.

Erden, M., & Akman, Y. (2002). *Gelişim ve öğrenme.* Arkadaş Yayınları.

Erkesici, E. (2005). *Meslek liselerinde öğrencilerin disipline aykırı davranışlarda bulunma nedenleri: Ankara ili örneği* (Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Evertson, C., & Emmer, E. (1985). Effective management at the beginning of the school year in junior high classes. *Journal of Educational Psychology*, 485- 499.

Freud, S. (1995). Notes Upon a Case of Obsessional Neurosis. *The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud*.

Ghodse, H. (1994). *Drugs and addictive behaviour: A guide to treatment.* Cambridge University.

Glasser, W. (1994). *Okulda kalite eğitimi.* Beyaz Yayınları.

Gordon, T. (2002). *Çocukta dış disiplin mi? İç disiplin mi?* Sistem Yayınları.

Gupta, K. (2006). *School management*. Pragun Publications.

Gülterler, D. (2007). Anne-babaların uyguladıkları disiplin yöntemlerinin çocukların disiplin, içselleştirme, sosyal yeterlik ve bilişsel olgunlaşma sorunları ile ilişkisi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gümüş, A. (2013). Liselerde disiplin cezasına konu olan davranışların değerler perspektifinden incelenmesi (Üsküdar Örneği/ 1980-2010). İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Güven, S. (1998). Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi ve disiplini konusundaki yeterlilikleri ve eğitim ihtiyaçları. *Öğretmen Dünyası*, 26-44.

Hargreaves, A., & Woods, P. (1998). *Classrooms and stafirooms.* Open University.

Kahveci, N. G. (2012). Genel liselerde karşılaşılan disiplin sorunlarının uzamsal incelenmesi: İstanbul'dan bir ilçe örneği. *Educational Policy Analysis and Strategic Research, (7)*1, 64-93.

Kaplan, B., & Aksel, E. Ş. (2013). Ergenlerde bağlanma ve saldırganlık davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Nesne Psikoloji Dergisi (1)*1, 21-51.

Karataş, S. (2003). Osmanlı eğitim sisteminde batılılaşma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C:5*, 231-242.

Karataş, S. ve Güngören, Ö. (2021). *Erken çocukluk eğitiminde sınıf yönetimi.* İçinde (Ed.) Naim Ünver & Muammer Ergün. Sınıf Yönetiminde Disiplin Modelleri. Pegem A Yayıncılık.

Karataş, S., Caner, M., Kahyaoğlu, R. B. ve Kâhya, S. (2019). Öğretmen adaylarının gözünden etik öğretmen ve öğretmenlik meslek etiği dersi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi, 7*(1), 29-49. doi:10.14689/issn.2148-2624.1.7c1s.2m

Karip, E. ve Köksal, K. (1999). Okul yöneticilerinin yetiştirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, (5) 8, 193-207.

Karip, E. (2004). Yönetim biliminin alan ve kapsamı. İçinde Y. Özden, (Ed.), *Eğitim ve okul yöneticiliği el kitabı* (s. 1-39). Pegem A Yayıncılık.

Keleş, Z. (2010). *İlköğretim okulları birinci kademe sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve bu davranışlarla baş etme yöntemleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Keskin, R. (2009). Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi ve istenmeyen öğrenci davranışlarıyla baş etmede kullandıkları yöntemlere ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kılınç, A., & Tunçbilek, G. (2012). Türkçe ders kitaplarındaki hak ve özgürlükler temasının demokrasi eğitimi açısından incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C:9, S:17*, 259-270.

Kılınçoğlu, C. (2015). *Sınıf içerisinde istenmeyen davranışlara karşı öğretmenlerin baş edebilme yöntem ve teknikleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Toros Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Koç, M. (2004). Gelişim psikolojisi açısından ergenlik dönemi ve genel özellikleri. *Sosyal bilimler Dergisi, S:17*, 231-256.

Korkmaz, İ. (2002). İstenmeyen davranışların önlenmesi. İçinde Z. Kaya, *Sınıf Yönetimi* (s. 50-53). Pegem A Yayınları.

Korkut, F. (2002). Lise öğrencilerinin problem çözme becerileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.

Koşar, D., Kılınç, A., Er, E., & Koşar, S. (2003). Öğretmen liderliğine ilişkin yapılan çalışmaların incelenmesi: Bir içerik analizi çalışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*.

Küçükahmet, L. (2005). *Sınıf yönetiminde yeni yaklaşımlar.* Nobel Yayın Dağıtım.

Lemlech, K. (1988). *Classroom management.* Longman.

Marzano, R. J. (2009). *Classroom management that works.* Upper Saddle River.

MEB. (2007). *Ortaöğretim kurumları disiplin yönetmeliği.* MEB Yayınları.

Mercan, Ç. S., Karataş, S., & Düzen, A. (2016). Ergenlerin ebeveyn ilişkilerine yönelik algıları: Nitel bir inceleme. *The Journal of Social Sciences Institute, (19)*16, 237-259.

Nelson, L. (1984). *Positive discipline.* Ballantine Books.

Oksay, G. (1986). Anne-baba-ergen ilişkilerini geliştirici öneriler. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (1)*, 77-93.

Özdemir, S. (Ed). (2010). Türk eğitim sistemi ve okul yöneticiliği. Pegem.

Özden, Y. (Ed.). (2005). Eğitim ve okul yöneticiliği el kitabı. Pegem.

Öztürk, B. (2002). *Sınıfta istenmeyen davranışların önlenmesi ve giderilmesi, sınıf yönetimi.* Pegem.

Pala, A. (2005). Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarını önlemeye dönük disiplin modelleri. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13*. 171-179.

Pattie, L. (2000). Personal and social education and teacher development in Hong- Kong. *Pastoral Care*, 42-46.

Rogers, B. (2004). How to manage children's challenging behaviour. SAGE.

R.Burden, P. (1995). *Classroom management and discipline: methods to facilitate cooperation and instruction.* Longman Publishers.

Saban, A. (2000). *Öğrenme öğretme süreci.* Nobel Yayınları.

Sadık, F. (2006). *Öğrencilerin istenmeyen davranışları ve bu davranışlarla baş edilme stratejilerinin öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerine göre incelenmesi ve güvengen disiplin modeli temele alınarak uygulanan eğitim programının öğretmenlerin baş etme stratejilerine etkisi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sarıtaş, M. (2005). *Sınıf yönetiminde yeni yaklaşımlar.* Nobel Yayınları.

Sarıtaş, M. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının görüşlerine göre ideal sınıf yönetimi davranışları. *Journal of New World Sciences Academy, (3)*3, 167-187.

Silverberg, W. V. (1932). Notes on the Mechanism of Reaction-Formation: I Dream Material: II. Theoretical Discussion. *The Psychoanalytic Review*, 56-63.

Siyez, D. M. (2009). Liselerde görev yapan öğretmenlerin istenmeyen öğrenci davranışlarına yönelik algıları ve tepkileri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (1) 25*, 67-81.

Şişman, M. (2002). Eğitimde mükemmellik arayışı. Pegem Akademi.

Şişman, M. (2007). Eğitim bilimine giriş. Pegem Akademi.

Şişman, M. (2013). Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi (7.bs.). Pegem Akademi.

Şişman, M. ve Turan, S. (2004). Eğitim ve okul yönetimi. İçinde Yüksel Özden (Editör). *Eğitim ve Okul Yöneticiliği El Kitabı* (99-146). Pegem A Yayınları.

Tanhan, F., & Şentürk, E. (2011). Sınıf içi istenmeyen öğrenci davranışlarına yönelik öğretmen tutumları ölçeğinin geliştirilmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, (4)*25, 44-53.

Taymaz, H. (1986). Okul yönetimi ve yönetici yerleştirme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*,123-135.

TDK. (1991). *Türkçe sözlük.* TDK Yayınları.

TDK. (1999). *Güncel Türkçe sözlük.* Türk Dili Yayınları. TDK.

Tertemiz, N. (2003). *Sınıf yönetimi ve disiplin.* Nobel Yayınları.

Terzi, A. R. (2002). Sınıf yönetimi açısından etkili öğretmen davranışları. *Milli Eğitim Dergisi*, 155-156.

Tosun, Ü. (2002). *Onurlu disiplin.* Anı Yayınları.

Tosun, K. (1992). *İşletme yönetimi*. Savaş Yayınları.

Tutar, H. (2003). *Örgütsel iletişim.* Seçkin Yayıncılık.

Tutar, H., & Yılmaz, M. (2010). *Genel iletişim kavram ve modeller.* Seçkin Yayıncılık.

Tümkaya, S. (2005). Öğretmenlerin sınıf içi disiplin anlayışları ve tükenmişlikle ilişkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 44*. 549-568.

Türnüklü, A. (2005). *İlkokullarda sınıf yönetimi,* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). University of Leicester.

Türnüklü, A., & Galton, M. (2001). Students misbehaviours in Turkish and English primary classroom. *Educational Studies*.

Ulusavaş, M. (1990). Aile, ana-baba ve çocuk yönünden Türkiye'de durum.

Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (5), 1-11.

Uzunoğlu, S. (2006). *Kişiliğin deşifresi.* Morpa Kültür Yayınları.

Ünal, H., & Çukur, C. Ş. (2011). Okula bağlılık, okulda uygulanan disiplin teknikleri ve okulda mağdurluğun lise öğrencilerinin sapkın davranışları üzerine etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, (11),2*, 547-570.

Vaillant, G. E. (1992). The historical origins and future potential of Sigmund Freud's concept of the mechanisms of defence. *International Review of PsychoAnalysis,105*. 35-50.

Varış, F. ve arkadaşları. (1991). Eğitim bilimine giriş. AÜ Basımevi.

Weinstein, C. S. (1996). *Secondary classroom management: Lessons from research and practice.* McGraw-Hill.

Yanbastı, G. (1990). *Kişilik kuramları.* Ege Üniversitesi Yayınları.

Yavuzer, H. (1995). *Ana-baba okulu.* Remzi Yayınları.

Yörükoğlu, A. (1990). *Gençlik çağı.* Özgür Yayınları.

Yörükoğlu, A. (1992). *Değişen toplumda aile ve çocuk.* Özgür Yayınları.

Zel, U. (2001). *Kişilik ve liderlik.* Seçkin Yayınları.

Editör:
Doç. Dr. İsmail Ukav

Ziraat, Orman ve Su Ürünleri

Alanında Uluslararası Araştırmalar X

EĞİTİM
yayınevi

ZİRAAT, ORMAN VE SU ÜRÜNLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR X

Editör: Doç. Dr. İsmail Ukav

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

ISBN: 978-625-6658-44-8
1. Baskı, Mart 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

ZİRAAT, ORMAN VE SU ÜRÜNLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR X
Editör: Doç. Dr. İsmail Ukav
VI+136 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-44-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçı

KAYNAKLAR

Adroher, F.J., Morales-Yuste, M. and Benitez, R. (2024). Anisakiasis and Anisakidae. *Pathogens*, 13, 148.

Aibinu, I.E., Smooker, P.M. and Lopata, A.L. (2019). Anisakis Nematodes in Fishand Shellfish-From Infection to Allergies. *International Journal for Parasitology Parasitesand Wildlife,* 9, 384-393.

Aktop. Y., Yılmaz. H.E. and Çağatay. T. (2021). Geographical Distribution of Freshwater Fish Parasite *Clinostomum* spp. *Menba Kastamonu Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi Dergisi*, 7(1), 58-63.

Anantawat, S., Liermeier, A., McLeod, C. and Sumner, J. (2012). Semi-Quantitative Risk Assessment of Harmful Parasites in Australian Finfish. South Australia Research and Development Institute.

Arda, M., Seçer, S. ve Sarıeyyüpoğlu, M. (2017). *Balık Hastalıkları*. Ankara: Medisan Yayınevi.

Arslan, A., Dinçoğlu, A. ve Güven, A. (1995). Su Ürünleri ile İnsanlara Geçen Hastalıklar. *Kafkas Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi*, 1(1-2), 103-107.

Audicana, M.T. (2022). *Anisakis*, Something Is Moving Inside the Fish. *Pathogens*, 11, 326.

Ayaz, E. ve Tınar, R. (2006). Cestoda. İçinde R. Tınar (Editör), *Helmintoloji* (s. 103-212). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Aytemiz, I., Dede, A., Danyer, E. and Tonay, A.M. (2012). Morphological Identification of Parasites Found In The Stomach Contents of By Caught Striped Dolphins (*Stenella coeruleoalba*) From Turkish Eastern Mediterranean Sea Coast. *Journal of the Black Sea / Mediterranean Environment*, 18(2), 238-245.

Babu, S.P. (2000). Icthyozoonoses, Reviews Fish Disease and Infections Transmissable to Man, Including Some Unfamiliar and Recently Recognized Fish-Borne Maladies. *Fish Farmer*, 14, 14.

Bardhan, A. (2022). Fish-Borne Parasites Proficient in Zoonotic Diseases: A Mini Review. *Insights in Veterinary Science*, 6, 005-012.

Behr, M.A., Gyorkos, T.W., Kokoskin, E., Ward, B.J. and MacLean, J.D. (1998). North American Liver Fluke (*Metorchis conjunctus*) in a Canadian Aboriginal Population: A Submerging Human Pathogen? *Canadian Journal of Public Health*, 89(4), 258-259.

Bouwknegt, M., Devleesschauwer, B., Graham, H., Robertson, L.J. and van der Giessen, J.W.B. (2018). The Euro-FBP Workshop Participants. Prioritization of food-borne parasites in Europe, 2016. *Eurosurveillance*, 23(9),17-00161.

Bucci, C., Gallotta, S., Morra, I., Fortunato, A., Ciacci, C. and Iovino, P. (2013). *Anisakis*, just think about it in an emergency. *International Journal of Infectious Diseases*, 17(11): e1071–2.

Caccio, S.M. and Ryan, U. (2008). Molecular Epidemiology of Giardiasis. *Molecular and Biochemical Parasitology*, 160, 75-80.

Cengizler, İ. (2006). *Balık Hastalıkları*. Adana: Adana Nobel Kitabevi.

Chai, J.Y., Darwin Murrell, K. and Lymbery, A.J. (2005). Fish-Borne Parasitic Zoonoses: Status and Issues. *International Journal for Parasitology*, 35, 1233-1254.

Chai, J.Y. and Jung, B.K. (2017). Fishborne Zoonotic Heterophyid Infections: An Update. *Food Waterborne Parasitology*, 8(8-9), 33-63.

Chitwood, M.B., Velasquez, C. and Salazar, N.P. (1999). Physiological Changes in a Species of *Capillaria* (Trichuroidea) Causing a Fatal Case of Human Intestinal Capillariasis. In A. Corradetti (Editor). First International Congress of Parasitology (pp. 797-798). Rome/Italy: September 21-26, 1964.

Chung, D.I., Kong, H.H. and Joo, C.Y. (1995). Demonstration of the Second Intermediate Hosts of *Clinostomum complanatum* in Korea. *The Korean Journal of Parasitology*, 33, 305-312.

Ciganovich, E.A., Redman, P.J. and Stenback, R.S. (2013). *Field Manual of Wildlife Diseases: General Field Procedures and Diseases of Birds*. Wisconsin/USA: USGS National Wildlife Health Center.

Clausen, J.H., Madsen, H., Van, P.T., Dalsgaard, A. and Murrell, K.D. (2015). Integrated Parasite Management: Path to Sustainable Control of Fish Borne Trematodes in Aquaculture. *Trends Parasitology*, 31, 8-15.

Cong, W. and Elsheikha, H.M. (2021). Biology, Epidemiology, Clinical Features, Diagnosis and Treatment of Selected Fish-Borne Parasitic Zoonoses. *Yale Journal of Biology and Medicine,* 94, 297-309.

Cross, J.H. (1992). Intestinal Capillariasis. *Clinical Microbiology*, 1992(5), 120-129.

Çaklı, Ş. (2007). *Su Ürünleri İşleme Teknolojisi (Su Ürünleri İşleme Teknolojisinde Temel Konular)*. Bornova/İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.

Deng, Y., Suleman, Zhang, X., Li, R., Li, L., Fu, Y., Liu, G. and Yao, C. (2022). *Aonchotheca* (Nematoda: Capillariidae) is Validated as a Separated Genus from *Capillaria* by Both Mitochondrial and Nuclear Ribosomal DNA. *Parasites & Vectors*, 15, 493.

Diaz, J.H. (2015). Gnathostomiasis: An Emerging Infection of Raw fish Consumers in *Gnathostoma* Nematode-Endemic and Nonendemic Countries. *Journal of Travel Medicine*, 22, 318-324.

Dick, T.A. (2007). Diphyllobothriasis: The *Diphyllobothrium latum* Human Infection Conundrum and Reconciliation With a Worldwide Zoonosis. In: *Food-borne Parasitic Zoonoses*. Boston (MA): Springer.

Dönmez, A.E. (2023). Paraziter Balık Zoonozları. *Acta Aquatica Turcica*, 19(0), 1-17.

Dupouy-Camet, J. and Peduzzi, R. (2014). Helminth-Trematode: *Diphyllobothrium*. *Encyclopedia of Food Safety*, 2, 130-133.

Durmaz, Y. (2019). Su Ürünleri ile İnsanlara Bulaşan Hastalıklar, https://vetkontrol.tarimorman.gov.tr/ samsun/Belgeler/Makaleler/SU%20

%C3%9CR%C3%9CNLER%C4%B0%20%C4%B0LE%2%C4%B-0NSANALARA%20BULA%C5%9EAN%20ETKENLER.pdf, (E.T.: 05.01.2024).

Eastburn, R.L., Fritsche, T.R. and Terhune, C.A. (1987). Human Intestinal Infection with *Nanophyetus salmincola* from Salmonid Fishes. *American Journal of Tropical Medicine and Hygiene*, 36(3), 586-591.

El-Dib, N.A., El-Badry, A.A., Ta-Tang, T.H. and Rubio, J.M. (2015). Molecular Detection of *Capillaria philippinensis*: An Emerging Zoonosis in Egypt. *Experimental Parasitology*, 154, 127-133.

Fayer, R., Esposito, D.H. and Dubey, J.P. (2015). Human Infections with *Sarcocystis* species. *Clinical Microbiology Reviews*, 28(2), 295-311.

Fried, B., Graczyk, T.K. and Tamang, L. (2004). Food-Borne Intestinal Trematodiases in Humans. *Parasitology Research*, 93, 159-170.

Ghadam, M., Banaii, M., Mohammed, E.T., Suthar, J. and Shamsi, S. (2018). Morphological and Molecular Characterization of Selected Species of *Hysterothylacium* (Nematoda: Raphidascarididae) from Marine Fish in Iraqi Waters. *Journal of Helminthology*, 92(1), 116-124.

Ghoneim, N.H., Abdel-Moein, K.A. and Saeed, H. (2012). Fish as a Possible Reservoir for Zoonotic *Giardia duodenalis* Assemblages. *Parasitology Research*, 110, 2193-2196.

Grabda, J. (1981). Parasitic Fauna of Garfish *Belone belone* (L) from the Pomeranian Bay (Southern Baltic) and its Origın. *Parasitology*, (11), 76-85.

Gupta, D., Gupta, N. and Gupta, A.(2015). *Trypanosoma tengari* n. sp. (*Kinetoplastida*: *Trypanosomatidae*) A New Haemoflagellate from the Blood of *Mystus vittatus*. *Journal of Environmental Bio-Sciences*, 29(1), 93-98.

Gutierrez, Y. (2000). *Diagnostic Pathology of Parastic Infections* (*with Clinical Correlations*). Oxford/England: Oxford University Press.

Hajipour, N., Valizadeh, H. and Ketzis, J. (2023). A Review on Fish-Borne Zoonotic Parasites in Iran. *Veterinary and Medicine Science*, 9(2), 748-777.

Harrell, L.W. and Deardorff, T.L. (1990). Human nanophyetiasis: Transmission By Handling Naturally Infected Coho Salmon (*Oncorhynchus kisutch*). *Journal of Infectious Diseases*, 161(1), 146-148.

Hochberg, N.S, Hamer, D.H., Hughes, J.M. and Wilson, M.E. (2010). Anisakidosis: Perils of the Deep. *Clinical Infectious Diseases*, 51(7), 806-812.

Honcharov, S.L., Soroka, N.M., Galat, M.V., Zhurenko, O.V., Dubovyi, A.I. and Dzhmil, V.I. (2022). *Eustrongylides* (Nematoda:Dioctophymatidae): Epizootology and Special Characteristics of the Development Biology. *Helminthologia*, 59(2), 127-142.

Hong, S.T. and Fang, Y. (2012). *Clonorchissinensis* and Clonorchiasis, an Update. *Parasitology International*, 61, 17-24.

Hung, N.M., Madsen, H. and Fried, B. (2013). Global Status of Fish-Borne Zoonotic Trematodiasis in Humans, *Acta Parasitologica*, 58, 231-258.

John, D.T. and Petri, W.A. (2006). *Markell and Voge's Medical Parasitology*. USA: Saunders Elsevier.

Jones, S.R.M. (2015). Transmission Dynamics of Foodborne Parasites in Fish and Shellfish. In A. Gajadhar (Editor), *Foodborne Parasites in the Food Supply Web*: *Occurrence and Control* (293-316). Nanaimo/Kanada: Woodhead Publishing.

Katchanov, J., Sawanyawisuth, K., Chotmongkol, V. and Nawa, Y. (2011). Neurognathostomiasis, a Neglected Parasitosis of the Central Nervous System. *Emerging Infectious Diseases*, 17(7), 1174-1180.

Khan, S., Ahmed, S., Serajuddin, M. and Saifullah, M.K. (2018). Variation in Seasonal Prevalence Intensity of Progenetic Metacercariae of *Clinostomum complanatum* Infection in *Trichogaster fasciatus* Fish. *Beni-Suef University Journal of Basic Applied Sciences*, 7, 310-316.

Khalifa, M.M., Abdel-Rahman, S.M., Bakir, H.Y., Othman, R.A. and El-Mokhtar, M.A. (2020). Comparison of the Diagnostic Performance of Microscopic Examination, Copro-ELISA, and Copro-PCR in the Diagnosis of *Capillaria philippinensis* Infections. *PLOS ONE*, 15(6), e0234746.

Kim, T.H., Kim, H.K., Lee, Y.S., Choi, D.H., Kang, S.H., Jeong, S,J., Park, T.I. and Kim, I.T. (2007). A Case of *Diphyllobothrium latum* Infection in a Patient with Abdominal Pain. *Korean Journal of Gastroenterology*, 50(6), 384-387.

Kiyan, V.S., Bulashev, A.K. and Katokhin, A.V. (2018). Opisthorchisfelineus and Metorchisbilis Metacercariae in Cyprinid Fish Leuciscusidus in Nura-Sarysu River, Kazakhstan. *Korean Journal of Parasitology*, 56, 267.

Køie, M. (1995). Aspects of the Life Cycle and Morphology of *Hysterothylacium aduncum* (Rudolphi, 1802) (Nematoda, Ascaridoidea, Anisakidae). *Canadian Journal of Zoology*, 71, 1289-1296.

Korun, J. (2009). Balık ve Kabuklu Su Ürünleri Orijinli Zoonotik Hastalıklar. *Enfeksiyon Dergisi*, 23(3), 151-156.

Koyun, M., Ulupınar, M. and Gül, A. (2015). Seasonal Distribution of Metazoan Parasites on Kura Barbell (*Barbus lacerta*) in Eastern Anatolia, Turkey. *Pakistan Journal Zoology*, 47(5), 1253-1261.

Kozan, E. (2016). Gıda Kaynaklı Helmintler. *Kocatepe Veteriner Dergisi*, 9(2), 127-134.

Köse, S. (2010). Evaluation of Seafood Safety Health Hazards for Traditional Fish Products: Preventive Measures and Monitoring Issues. *Turkish Journal of Fisheries and Aquatic Sciences*, 10, 139-60.

Kubilay, A. ve Arık, F. (2002). Balık Zoonozları. *Türk Mikrobiyoloji Cemiyeti Dergisi*, 32(3-4), 307-315.

Kuran, K., Torcu Koç, H., Erdoğan, Z. and Oğuz, M.C. (2021). *Anisakis simplex* (Rudolphi, 1809), *Hysterothylacium aduncum* (Rudolphi, 1802) and *Pseodoterranova decipiens* (Krabbe 1878) (Nematoda; Anisakidae) Parasites in Some Commercial Fish Species from Edremit Bay (Northern Aegean Sea). *Menba Journal of Fisheries Faculty*, *7*(1), 64-76.

Leiro, J.M., Piazzon, C., Domínguez, B., Mallo, N. and Lamas, J. (2012). Evaluation of some Physical and Chemical Treatments for Inactivating Microsporidian Spores Isolated from Fish. *International Journal of Food Microbiology*, 156, 152-160.

Li, M., Ponce-Gordo, F., Norman Grim, J., Wang, C. and Nilsen, F. (2014). New Insights Into the Molecular Phylogeny of *Balantidium* (Ciliophora, Vetibuliferida) Based on the Analysis of New Sequences of Species from Fish Hosts. *Parasitology Research*, 113(12), 4327-33.

Limados Santos, C.A.M. and Howgate, P. (2011). Fish borne zoonotic parasites and aquaculture: A review. *Aquaculture*, 318, 253-261.

Limsrivilai, J., Pongprasobchai, S., Apisarnthanarak, P. and Manatsathit, S. (2014). Intestinal Capillariasis in the 21st Century: Clinical Presentations and Role of Endoscopy and Imaging. *BMC Gastroenterol*ogy, 14, 207.

Ljubojevic, D., Novakov, N., Djordjevic, V., Radosavljevic, V., Pelica, M. and Cirkovic, M. (2015). Potential Parasitic Hazards for Humans in Fish Meat. *Procedia Food Science*, 5, 172-175.

Lu, L., Lin, M., Choi, W., Hwang, K., Hsu, Y. and Bair, M. (2006). Human Intestinal Capillariasis (*Capillaria philippinensis*) in Taiwan. *American Journal of Tropical Medicine and Hygiene*, 74(5), 810-3.

Lun, Z.R., Gasser, R.B., Lai, D.H., Li, A.X., Zhu, X.Q. and Yu, X.B. (2005). Clonorchiasis: A Key Food Borne Zoonosis in China. *Lancet Infectious Diseases*, 5(1), 31-41.

MacLean, J.D., Arthur, J.R. and Ward, B.J. (1996). Common-Source Outbreak of Acute Infection Due to the North American Liver Fluke *Metorchis conjunctus*. *Lancet*, 347(8995), 154-158.

Macpherson, C.N.L. (2005). Human Behaviour and the Epidemiology of Parasitic Zoonoses. *International Journal for Parasitology,* 35, 1319-1331.

Magalhães, A.M.S., Costa, B.S., Tavares, G.C. and Carvalho, S.I.G. (2012). Zoonoses Parasitárias Associadas Ao Consumo de Carne de Peixe Cru. *PUBVET, Publicações em Medicina Veterinária e Zootecnia*, 6(25), 1416.

Mahasri, G., Koesdarto, S., Kismiyati, Sari, D.P.W., Santamurti, M.B., Kandi, I.W., Fitr, S.T.S. and Amin, M. (2019). Prevalence and Intensity of *Trypanosoma* sp. in wild Swampeels (*Synbranchus bengalensis*) Marketed in Surabaya, Indonesia. *Biodiversitas Journal of Biological Diversity*, *20* (11), 3262-3268.

Mahdy, O.A., Abdel-Maogood, S.Z., Abdelsalam, M., Shaalan, M., Abdelrahman, H.A. and Salem, M.A. (2021). Epidemiological Study

of Fish-Borne Zoonotic Trematodes Infecting Nile Tilapia With First Molecular Characterization of Two Heterophyid Flukes. *Aquaculture Research,* 52(9), 4475-4488.

Marcogliese, D.J. (2001). Review of Experimental and Natural Invertebrate Hosts of Sealworm (*Pseudoterranova decipiens*) and its Distribution and Abundance in Macroinvertebrates in Eastern Canada. *NAMMCO Scientific Publications,* 3, 27-37.

Marino, A.M.F., Giunta, R.P., Salvaggio, A., Castello, A., Alfonzetti, T., Barbagallo, A., Aparo, A., Scalzo, F., Reale, S., Buffolano, W. And Percipalle, M. (2019). *Toxoplasma gondii* in Edible Fishes Captured in the Mediterranean Basin. *Zoonoses Public Health, 66*(7), 826-834.

Martorelli, S.R., Lino, A., Marcotegui, P., Montes, M.M., Alda, P. and Panei, C.J. (2012). Morphological and Molecular Identification of the Fish-Borne Metacercaria of *Ascocotyle (Phagicola) longa* Ransom, 1920 in *Mugil liza* from Argentina. *Veterinary Parasitology*, 190, 599-603.

Menconi, V., Manfrin, C., Pastorino, P., Mugetti, D., Cortinovis, L., Pizzul, E., Pallavicini, A. and Prearo, M. (2020). First Report of *Clinostomum complanatum* (Trematoda: Digenea) in European Perch (*Perca fluviatilis*) from an Italian Subalpine Lake: A Risk for Public Health. *International Journal of Environmental Research Public Health,* 17(4), 1389.

Mercado, R., Torres, P., Muñoz, V. and Apt, W. (2001). Human Infection by *Pseudoterranova decipiens* (Nematoda, Anisakidae) in Chile: Report of Seven Cases. *Memórias do Instituto Oswaldo Cruz, Rio de Janeiro*, 96(5), 653-655.

Moratal, S., AuxiliadoraDea-Ayuela, M., Cardells, J., Marco-Hirs, N.M, Puigcercós, S., Lizana, V. And López-Ramon, J. (2020). Potential Risk of Three Zoonotic Protozoa (*Cryptosporidium* spp., *Giardia duodenalis* and *Toxoplasma gondii*) Transmission from Fish Consumption. *Foods, 9*, 1913.

Moravec, F. (1994). *Parasitic Nematodes of Freshwater Fishes of Europe*. Çekya: Academia.

Oğuz, M., Güre, H., Özdemir, H., Öztürk, M. ve Savaş, Y. (2000). Çanakkale İli Kıyılarında Yakalanan Ekonomik Öneme Sahip Bazı Teleost Balıklarda *Anisakis simplex*, Rudolphi 1809 Araştırılması. *Türkiye Parazitoloji Dergisi*, 24(4), 431-434.

Okumura, M.P.M., Perez, A.C.A. and Espındola Fılho, A. (1999). Principais Zoonoses Parasitárias Transmitidas Por Pescado–Revisão. *Revista de Educação Continuada em Medicina Veterinária e Zootecnia do CRMV-SP*, 2(2), 66-80.

Öktener, A., Yurdakuk, N., Alaş, A. and Solak, K. (2010). Fish-borne Parasitic Zoonoses in Turkish Waters. *Gazi University Journal of Science*, 23(3), 255-260.

Park, C.W., Kim, J.S, Joo, H.S. and Kim, J. (2009). A Human Case of *Clinostomum complanatum* Infection in Korea. *Korean Journal of Parasitology*, 47(4), 401-404.

Petney, T.N., Andrews, R.H., Saijuntha, W., Wenz-Mücke, A. and Sithithaworn, P. (2013). The Zoonotic, Fish-Borne Liver Flukes *Clonorchis sinensis*, *Opisthorchis felineus* and *Opisthorchis viverrini*. *International Journal for Parasitology*, 43(12-13), 1031-46.

Qian, M.B., Chen, Y.D. and Yan, F. (2013). Time to Tackle Clonorchiasis in China. *Infectious Diseases of Poverty*, 2(1), 4.

Rebello, K.M., Borges, J.N., Teixeira, A., Perales, J. and Santos, J.P. (2020). Proteomic Analysis of *Ascocotyle longa* (Trematoda: Heterophyidae) Metacercariae. *Molecular and Biochemical Parasitology,* 239.

Rizvi, A., Chaudhary, R., Haider, M. and Naseem, I. (2020). How Climate Change Affects Parasites: The Case of Trematode Parasite *Clinostomum complanatum* and Its Fish Host *Trichogaster fasiatus*. *Journal of Parasitology*, 44 (2), 476-480.

Robertson, L.J., Graham Clark, C., Debenham, J.J., Dubey, J.P., Kvac, M., Li, J., Ponce-Gordo, F., Ryan, U., Schares, G., Su, C. and Tsaousis, A. (2019). Are Molecular Tools Clarifying or Confusingour Understanding of the Public Health Threat from Zoonotic Enteric Protozoa in Wildlife? *International Journal for Parasitology: Parasites and Wildlife*, 13(9), 323-341.

Rosenthal, B., Yang, Z. and Yuan, L. (2012). *Sarcocystis* spp. In L. Robertson, V. Smith (Editors), *Foodborne Protozoan Parasites* (pp. 151-166). NOVA Science Publishers.

Ryan, U., Zahedi, A. and Paparini, V. (2016). *Cryptosporidium* in Humans and Animals-a one Health Approachtoprophylaxis. *Parasite Immunology*, *38*(9), 535-547.

Ryan, U., Hijjawi, N. and Xiao, L. (2018). Food Borne Cryptosporidiosis. *International Journal for Parasitology*, 48(1), 1-12.

Saijuntha, W., Sithithaworn, P., Petney, T.N. and Andrews, R.H. (2021). Food Borne Zoonotic Parasites of the Family Opisthorchiidae. *Research in Veterinary Science*, 135, 404-411.

Sakanari, J.A. and Mckerrow, J.H. (1989). Anisakiasis. Clinical Microbiology Reviews, 2(3), 278-284.

Salati, F. (2011). *Enterococcus seriolicida* and *Streptococcus* spp. (S. *iniae*, *S. agalactiae* and S. disgalactiae). In P.T.K. Woo, David W.B. (Editors), *Fish Diseases and Disorders, Volume: 3 Viral, Bacterial and Fungal Infections* (pp. 375-396). CABI Publishing.

Salikin, N.H., Nappi, J., Majzoub, M.E. and Egan, S. (2020). Combating Parasitic Nematode Infections, Newly Discovered Antinematode Compounds From Marine Epiphytic Bacteria. *Microorganisms*, 8(12), 1-19.

Santos, F.L.N. and Faro, L.B. (2005). The First Confirmed Case of *Diphyllobothrium latum* in Brazil. *Memórias do Instituto Oswaldo Cruz*, 100(6), 685-686.

Santos, C.P., Lopes, K.C., da Silva Costa, V. and dos Santos, E.G. (2013). Fish-Borne Trematodosis: Potential Risk of Infection by *Ascocotyle (Phagicola) longa* (Heterophyidae). *Veterinary Parasitology*, 193, 302-306.

Sarımehmetoğlu, H.O. ve Doğanay, A. (1999). Zoonoz Özelliği Gösteren Nematodlar. *Kafkas Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi*, 5(2), 233-241.

Sawadpanich, K., Chansuk, N., Boonroumkaew, P., Sadaow, L., Rodpai, R., Sanpool, O., Janwan, P., Intapan, P.M. and Maleewong, W. (2021). An Unusual Case of Gastric Gnathostomiasis Caused by *Gnathostoma spinigerum* Confirmed by Video Gastroscopy and Morphological and Molecular Identification. *American Journal of Tropical Medicine and Hygiene*, 104(6), 2050-2054.

Scholz, T. (1999). Taxonomic Study of *Ascocotyle* (*Phagicola*) *longa* Ransom, 1920 (Digenea: Heterophyidae) and Related Taxa. *Systematic Parasitology*, 43, 147-158.

Scholz, T. and Kuchta, R. (2016). Fish-Derived, Zoonotic Cestodes (*Diphyllobothrium* and relatives) in Cold Climates: A Never-Ending Story of Neglected and (Re)-Emergent Parasites. *Food and Waterborne Parasitology*, 4, 23-38.

Shamsi, S. (2019). Parasite Loss or Parasite Gain? Story of *Contracaecum* Nematodes in Antipodean Waters. *Parasite Epidemiology and Control*, 3(2019), e00087.

Shamsi , S., Poupa, A. and Justine, J.L. (2020). Some Adult and Larval Nematodes From Fishes off New Caledonia. *Parasitology Research*, 119, 2473-2484.

Shamsi, S., Steller, E. and Zhu, X. (2021). The Occurrence and Clinical Importance of Infectious Stage of *Echinocephalus* (Nematoda: Gnathostomidae) Larvae in Selected Australian Edible Fish. *Parasitology International*, 83, 102333.

Shanavas, K.R. (1999). *Trypanosoma punctati* Hasan and Qasım, 1962 from *Channa punctatus* Bloch in Kerala, India, with Observations on its Vector-Phase Development and Transmission. *Archiv für Protistenkunde*, 140, 201-208.

Shimamura, Y., Muwanwella, N., Chandran, S., Kandel, G. and Marcon, N. (2016). Common Symptoms from an Uncommon Infection: Gastrointestinal Anisakiasis.*Canadian Journal of Gastroenterology and Hepatology*, 2016, 5176502.

Silachamroon, U. and Wattanagoon, Y. (2020). Paragonimiasis. *In* E.T. Ryan, D.R. Hill, T. Solomon, N.E. Aronson, T.P. Endy (Editors), *Hunter's Tropical Medicine and Emerging Infectious Diseases* (928-931). Elsevier.

Simões, S.B.E., Barbosa, H.S. and Santos, C.P. (2010). The Life Cycle of *Ascocotyle (Phagicola) longa* (Digenea: Heterophyidae), a Causative Agent of Fish-Borne Trematodosis. *Acta Tropica*, 113, 226-233.

Smith, J. (1983). *Anisakis simplex* (Rudolphi, 1809, det. Krabbe, 1878) (Nematoda: Ascaridoidea): Morphology and Morphometry of Larvae From Euphausiids and Fish, and A Review of The Life-History and Ecology. *Journal of Helmintology*, 57(3), 205-224.

Şahin, A.G. (2014). Çanakkale Yöresinden Avlanan Kolyoz (*Scomber japonicus* Houttuyn, 1782), İstavrit (*Trachurus trachurus* Linnaeus, 1758) ve Sardalya (*Sardinella aurita* Valenciennes, 1847)'da Nematodların Araştırılması. Doktora Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi.

Şimsek, E., Yıldırım, A., Yılmaz, E., İnci, A., Düzlü, Ö., Önder, Z., Çiloğlu, A., Yetişmiş, G. and Pekmezci, G.Z. (2018). Occurrence Molecular Characterization of *Clinostomum complanatum* (Trematoda: Clinostomidae) in Freshwater Fishes Caught From Turkey. *Parasitology Research*, 117, 1-8.

Şimşek, E. ve Yılmaz, E. (2016). Anisakiasis ve Halk Sağlığı. *Turkiye Klinikleri J Food Hyg Technol-Special Topics*, 2(3), 38-44.

Tang, Z.L., Huang, Y. and Yu, X.B. (2016). Current Status and Perspectives of *Clonorchis sinensis* and Clonorchiasis: Epidemiology, Pathogenesis, Omics, Prevention and Control. *Infectious Diseases of Poverty*, 5, 71.

Taşçı, S. ve Topçu, A. (1990). Balıklardan İnsanlara Geçebilen (Zoonoz) Parazitler, Biyolojileri ve Meydana Getirdiği Hastalıklar. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi*, 1(1),126-140.

Tınar, R. (2006). Trematoda. İçinde R. Tınar (Editör), *Helmintoloji* (s. 1-102). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Trung Dung, D., Van De, N., Waikagul, J., Dalsgaard, A., Chai, J.Y., Sohn, W.M. and Murrell, K.D. (2007). Fishborne Zoonotic Intestinal Trematodes, Vietnam. *Emerging Infectious Diseases*, 13(12), 1828-1833.

Urdes, L.D., Hangan, M., Diaconescu, C., Ianiţchi, D. and Serafim, V. (2008). Eustrongylidosis Occurrence in Freshwater Fish From The Danubian Delta Area. *Scientific Papers*: *Animal Science and Biotechnologies*, 41(2), 182-186.

URL 1: https://www.cdc.gov/dpdx/opisthorchiasis/index.html. (E.T.: 20.02.2018).

URL 2: https://www.cdc.gov/dpdx/clonorchiasis/index.html. (E.T.: 06.06.2019).

URL 3: https://www.cdc.gov/dpdx/heterophyiasis/index.html. (E.T.: 03.01.2018).

URL 4: https://www.cdc.gov/dpdx/metagonimiasis/index.html. (E.T.: 29.12.2017).

URL 5: https://en.wikipedia.org/wiki/Nanophyetus. (E.T.: 25.10.2023).

URL 6: https://www.cdc.gov/dpdx/paragonimiasis/index.html. (E.T.: 02.11.2020).

URL 7: https://www.cdc.gov/dpdx/echinostomiasis/index.html. (E.T.: 25.06.2019).

URL 8: https://www.cdc.gov/dpdx/anisakiasis/index.html. (E.T.: 16.05.2019).

URL 9: https://entnemdept.ufl.edu/Creatures/NEMATODE/ Pseudoterranova_decipiens_sealworm_ nemat ode.htm. (E.T.: 05.2021).

URL 10: https://www.cdc.gov/dpdx/dioctophymiasis/index.html. (E.T.: 17.06.2019).

URL 11: https://en.wikipedia.org/wiki/Eustrongylidosis. (E.T.: 30.01.2023).

URL 12: https://www.cdc.gov/dpdx/intestinalcapillariasis/index.html. (E.T.: 14.02.2020).

URL 13: https://www.dovemed.com/diseases-conditions/intestinal-capillariasis. (E.T.: 02.04.2020).

URL 14: https://www.cdc.gov/dpdx/gnathostomiasis/index.html. (E.T.: 02.05.2019).

URL 15: https://en.wikipedia.org/wiki/Gnathostomiasis. (E.T.: 06.01.2024).

URL 16: https://www.cdc.gov/dpdx/diphyllobothriasis/index.html. (E.T.: 14.05.2019).

Umur, Ş., Köroğlu, E., Güçlü, F. ve Tınar, R. (2006). Nematoda. İçinde R. Tınar (Editör), *Helmintoloji* (s. 213-462). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Waeschenbach, A., Brabec, J., Scholz, T., Littlewood, D.T.J. and Kuchta, R. (2017). The Catholic Taste of Broadt Apeworms – Multiple Routes To Human Infection. *International Journal for Parasitology,* 47(13), 831-843.

Waikagul, J. and Thaenkham, U. (2014). *Approaches to Research on the Systematics of Fish-Borne Trematodes*. San Diego/USA: Academic Press is an Imprint of Elsevier.

WHO (2014). Zoonotic Disease: Emerging Public Health Threats in the Region. https://www.emro.who. int/fr/aboutwho/rc61/zoonoticdiseases

WHO (2021). Zoonotic Disease: Emerging Public Health Threats in the Region. http://www.emro.who.int /fr/about-who/rc61/zoonotic-diseases. html.

Williams, M., Hernandez-Jover, M. and Shamsi, S. (2022). Parasites of Zoonotic Interest in Selected Edible Freshwater Fish Imported to Australia. *Food and Waterborne Parasitology, 26,* e00138.

Woolhouse, M. and Gaunt, E. (2007). Ecological Origins of Novel Human Pathogens. *Critical Reviews in Microbiology*, *33*(4), 231-242.

Varlık, C., Erkan, N., Özden, Ö., Mol, S. ve Baygar, T. (2004). *Su Ürünleri İşleme Teknolojisi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Basım ve Yayınevi.

Vuylsteke, P., Bertrand, C., Verhoef, G.E. and Vandenberghe, P. (2004). Case of Megaloblastic Anemia Caused By Intestinal Taeniasis. *Annals of Hematology*, 83(7), 487-488.

Zahedi, A., Paparini, A., Jian, F., Robertson, I. and Ryan, U. (2016). Public Health Significance of Zoonotic *Cryptosporidium* Species in Wildlife: Critical Insights Into Better Drinking Water Management. International Journal for Parasitology, 5, 88-109.

Zhang, M., Yang, Z., Wang, S., Tao, L.F., Xu, L.X., Yan, R.F., Song, X.K. and Li, X.R. (2014). Detection of *Toxoplasma gondii* in Shellfish And Fish in Parts of China. *Veterinary Parasitology*, 200(1-2), 85-89.

Ziarati, M., Zorriehzahra, M.J., Hassantabar, F., Mehrabi, Z., Dhawan, M., Sharun, K., Bin Emran, T., Dhama, K., Chaicumpa, W. and Shamsi, S. (2022). Zoonotic Diseases of Fish And Their Prevention And Control. *Veterınary Quarterly*, 42(1), 95-118.

KAYNAKÇA

Abdelaal, K.A.A., Hafez, Y.M., El-Sabagh, A. (2017). Ameliorative effects of abscisic acid and yeast on morpho physiological and yield characteristics of maize plant (*Zea mays L.*) under water deficit conditions. *Fresenius Environ Bull.,* 2, 7372-83.

Amprayn, K.O., Rose, M.T., Kecskes, M. (2012). Plant growth promoting characteristics of soil yeast (*Candida tropicalis HY)* and its effectiveness for promoting rice growth. *Appl Soil Ecol*., 1, 295–9.

Arnesen, J.A., Kildegaard, K.R., Cernuda Pastor, M., Jayachandran, S., Kristensen, M., Borodina, I. (2020). *Yarrowia lipolytica* Strains Engineered for the Production of Terpenoids. *Front Bioeng Biotechnol.,* 8, 945.

Arokyaraj, B., Jaganathan, D. (2018). Effect of yeast as biopromotor for soil amendment on the growth of *Sorghum bicolor* and *Arachis hypogea*. *International J of Innovative Sci. Research Techn*., 3, 392-398.

Backer, R., Rokem, J.S., Ilangumaran, G., Lamont, J., Praslickova, D., Ricci, E., Subramanian, S., Smith, D.L. (2018). Plant growth-promoting rhizobacteria: Context, mechanisms of action, and roadmap to commercialization of biostimulants for sustainable agriculture. *Front. Plant Sci*., 871, 1-17.

Bar-Shimon, M., Yehuda, H., Cohen, L., Weiss, B., Kobeshnikov, A., Daus, A., Droby, S. (2004). Characterization of extracellular lytic enzymes produced by the yeast biocontrol agent *Candida Oleophila*. *Curr. Genet., 45*, 140–148.

Bright, J., Karunanadham, K., Maheshwari, H.S., Karuppiah, E.A.A., Thankappan, S., Nataraj, R., Pandian, D., Ameen, F., Poczai, P., Sayyed, R.Z. (2022). Seed-borne probiotic yeasts foster plant growth and elicit health protection in black gram (*Vigna mungo* L.). *Sustainability,* 14, 4618.

Bunsangiam, S., Sakpuntoon, V., Srisuk, N., Ohashi, T., Fujiyama, K., Limtong, S. (2019). Biosynthetic pathway of indole-3-acetic acid in basidiomycetous yeast *Rhodosporidiobolus Fluvialis*. *Mycobiology*, *47*, 292–300.

Cabrini, P.G., Sala, F.C., Magri, M.M.R. (2019). *Torulaspora globosa:* rhizosphere yeast promoting lettuce growth on seedlings and under field conditions. *Hortic Bras.,* 37, 266–71

Choińska, R., Piasecka-Jóźwiak, K., Chabłowska, B., Dumka, J., Lukaszewicz, L. (2020). Biocontrol ability and volatile organic compounds production as a putative mode of action of yeast strains isolated from organic grapes and rye grains. *Antonie van Leeuwenhoek*, 113, 1135-1146.

Deng, Z., Wang, W., Tan, H., Cao, L. (2012). Characterization of heavy metal-resistant endophytic yeast *Cryptococcus* sp. CBSB78 from

rapes (*Brassica chinensis*) and its potential in promoting the growth of *Brassica* spp. in metal-contaminated soils. *Water Air Soil Pollut., 223*, 5321–5329.

de Oliveira, Junior, R.B., Silva, L.G., Rosa-Magri, M.M. **(**2019**)**. Rhizosphere yeast *Torulaspora globosa* with plant growth promotion traits and improvement of the development of tomato seedlings under greenhouse conditions. *African journal of Agric. Res.***,** 14, 935-942.

de Souza, C., Christofoleti-Furlan, R.E., de Souza, E., Muynarsk, M., de Melo Pereira, G.M., Lucas, D.L., Basso, L.C. (2019). Biotechnological applications of nonconventional Yeasts. *Yeasts in Biotechnology*, 1, 1-27.

Di Canito, Mateo-Vargas, M.A., Mazzieri, M., Cantoral, J., Foschino, R., Cordero-Bueso,G. Vigentini, I. (2021). The Role of Yeasts as Biocontrol Agents for Pathogenic Fungi on Postharvest Grapes: A Review. *Foods*, 10(7), 1650.

El-Tarabily, K.A., Sivasithamparam, K. (2006). Potential of yeasts as biocontrol agents of soil-borne fungal plant pathogens and as plant growth promoters. *Mycoscience*, 47(1),25–35.

Ferraz, P., Cassio, F., Lucas, C. (2019). Potential of Yeasts as Biocontrol Agents of the Phytopathogen causing cacao witches' broom disease: ıs microbial warfare a solution?. *Front. Microbiol*., 10, 1-13.

Freimoser , F.M., Rueda-Mejia , M.P.., Tilocca, B., Migheli, Q. (2019). Biocontrol yeasts: mechanisms and applications. *World J Microbiol Biotechnol*., 35(10), 154

Fu, S.F., Sun, P.F., Lu, H.Y. (2016). Plant growth-promoting traits of yeasts isolated from the phyllosphere and rhizosphere of *Drosera spatulata* Lab. *Fungal Biol*., 120, 433–48.

Ghogare, R., Chen, S., Xiong, X. (2020). Metabolic engineering of oleaginous yeast *Yarrowia lipolytica* for overproduction of fatty acids. *Front Microbiol*., 11, 1717

Gizaw, B., Tsegay, Z., Tefera, G. (2017). Phosphate solubilizing fungi isolated and characterized from teff rhizosphere soil collected from North Showa and Gojam. *J Fertil Pestic*., 8,180.

Gouda, S., Kerry, R.G., Das, R., Paramithiotis, S., Shin, H.S., Patra, J.K. (2018). Revitalization of plant growth promoting rhizobacteria for sustainable development in agriculture. *Microbiol. Res.,* 206, 131-140.

Güneş, H., Durak, E.D., Demir, S. (2022). Marul (*Lactuca sativa*) bitkisinde sorun olan *Verticillium dahliae*'ya karşı bazı biyo etmen ve organik maddenin etkisi. *Uluslararası Tarım ve Yaban Hayatı Bilimleri Dergisi.* 8, 245-255.

Hammad, S.A.R. (2008). Physiological and anatomical studies on drought tolerance of pea plants by application of some natural extracts. *Ann. Agric. Sci., Ain Shams Univ., Cairo,* 53 (2), 285-305

Hien, N.T., Toan, P., Choudhury, A.T.M.A., Rose, M.T., Roughley, R.J., Kennedy, I.R. (2014). Field Application Strategies for the Inoculant

Biofertilizer Biogro Supplementing Fertilizer Nitrogen Application in Rice Production. *J. Plant Nutr*., 37, 1837-1858.

Ignatova, L.V., Brazhnikova, Y.V., Berzhanova, R.Z., Mukasheva, T.D. (2015). Plant growth-promoting and antifungal activity of yeasts from dark chestnut soil. *Microbiol Res*., 175, 78–183.

Kowalsa, J., Krzymimska, J., Tyburski, J. (2022). Yeasts as a potential biological agent in plant disease protection and yield improvement. A short review. *Agriculture.* 12, 1-15.

Kudoyarova, GR, Melentiev, A., Martynenko, E.V. (2014). Cytokinin producing bacteria stimulate amino acid deposition by wheat roots. *Plant Physiol Biochem*. 83, 285–91.

Kuo, C.Y., Fu, S.F., Chou, F.C. (2018). Phosphate-solubilizing characteristics of yeasts. *Mycosphere*, 9, 1117–31.

Laten, H.M., Zahareas-Doktor, S. (1985). Presence and source of free isopentenyladenosine in yeasts. *Proc Natl Acad Sci.,* 82, 1113–5.

Li, X., Cai, J., Liu, F. (2014). Exogenous abscisic acid application during grain filling in winter wheatimproves cold tolerance of offspring's seedlings. *J Agron Crop Sci*., 200, 467–78.

Mekki, B.B., Ahmed, A.G. (2005). Growth, yield and seed quality of soybean (*Glycine max* L.) as affected by organic, biofertilizer and yeast application. *J Agric Biol Sci.,* 1(4), 320–324.

Meng, X., Tian, S. (2009). Effects of preharvest application of antagonistic yeast combined with chitosan on decay and quality of harvested table grapefruit. *J. Sci. Food Agric.,* 89(11), 1838–1842.

Milan, A.F., Farran, I., Larraya, L., Ancin, M., Arregui, L.M., Veramendi, J. (2020). Plant growth-promoting traits of yeasts isolated from Spanish vineyards: benefits for seedling development. *Microbiological Research*, 237, 1-16.

Mukherjee, Arpan, Verma, J.P., Gaurav, A.K., Chouhan, G.K., Patel, H.S., Hesham, A.E. (2020). Yeast a potential bio-agent: future for plant growth and postharvest disease management for sustainable agriculture. *Applied Microbiology and Biotechnology*, 104, 1497-1510

Moura, V.S.; Pollettini, F.L.; Ferraz, L.P.; Mazzi, M.V.; Kupper, K.C. (2021). Purification of a killer toxin from *Aureobasidium pullulans* for the biocontrol of phytopathogens. *J. Basic Microbiol., 61*, 77–87.

Nakayan, P., Hameed, A., Singh, S. (2013). Phosphate-solubilizing soil yeast *Meyerozyma guilliermondii* CC1 improves maize (*Zea mays* L.) productivity and minimizes requisite chemical fertilization. *Plant Soil,* 373, 301–15.

Nimsi, K.A., Manjusha, K., Katthiresan, K., Arya, H. (2023). Plant growth-promoting yeasts (PGPY), the latest entrant for use in sustainable agriculture: a review. *Journal of Applied Microbiology*, 134 (2),1-11.

Nutaratat, P., Amsri, W., Srisuk, N. (2015). Indole-3-acetic acid production by newly isolated red yeast *Rhodosporidium paludigenum*. *J Gen Appl Microbiol*., 61, 1–9.

Shi, T.Q., Peng, H., Zeng, S.Y. (2017). Microbial production of plant hormones: opportunities and challenges. *Bioengineered*., 8, 124–8.

Sun, P.F., Fang, W.T., Shin, L.Y. (2014). Indole-3-acetic acid-producing yeasts in the phyllosphere of the carnivorous plant *Drosera indica* L. *PLoS One*, 9, e114196.

Ruiz-Moyano, S., Hernández, A., Galvan, A.I., Córdoba, M.G., Casquete, R., Serradilla, M.J., Martín, A. (2020). Selection and application of antifungal VOC sproducing yeasts as biocontrol agents of grey mould in fruits. *Food Microbiol.*, *92*, 103556.

Pretscher, J., Fischkal, T., Branscheidt, S., Jager, L., Kahl, S., Schlander, M., Thines, E., Claus, H. (2018). Yeasts from Different Habitats and Their Potential as Biocontrol Agents. *Fermentation, 4*(2), 31.

Zhou, Y., Zhang, L., Zeng, K. (2016). Efficacy of Pichiamembranae faciens combined with chitosan against *Colletotrichum gloeosporioides* in citrus fruits and possible modes of action. *Biol Control,* 96, 39–47.

Wang, W.L., Chi, Z.M., Chi, Z., Li, J., Wang, X.H. (2009b). Siderophore production by the marine-derived *Aureobasidium pullulans* and its antimicrobial activity. *Bioresour Technol*., 100, 2639–2641.

Wang, W., Chi, Z., Liu, G., Buzdar, M.A., Chi, Z., Gu, Q. (2009a). Chemical and biological characterization of siderophore produced by the marine-derived *Aureobasidium pullulans* HN6.2 and its antibacterial activity. *Biometals,* 22, 965–972.

Yurkov, A.M. (2018). Yeasts of the soil-obscure but precious. Yeasts, 35, 369-378.

KAYNAKÇA

Abdelhalim, T., Jannoura, R.ve Joergensen, R. G. (2019). Mycorrhiza response and phosphorus acquisition efficiency of sorghum cultivars differing in strigolactone composition. *Plant and Soil*, *437*, 55-63.

Akiyama, K.ve Hayashi, H. (2006). Strigolactones: chemical signals for fungal symbionts and parasitic weeds in plant roots. *Annals of botany*, *97*(6), 925-931.

Aksoy, E., Arslan, Z., Tetik, Ö.ve Eymirli, S. (2014). Domates Tarlalarında Sorun Olan Mısırlı Canavar Otunun [(Phelipanche aegyptiaca (Pers.) Pomel] Mücadelesinde Bazı Tuzak ve Yakalayıcı Bitkilerin Kullanım Olanakları. *Journal of Agricultural Sciences*, *20*(2), 126-135.

Aroca, R., Ruiz-Lozano, J. M., Zamarreño, Á. M., Paz, J. A., García-Mina, J. M., Pozo, M. J.ve López-Ráez, J. A. (2013). Arbuscular mycorrhizal symbiosis influences strigolactone production under salinity and alleviates salt stress in lettuce plants. *Journal of plant physiology*, *170*(1), 47-55.

Besserer, A., Puech-Pàges, V., Kiefer, P., Gómez-Roldán, V., Jauneau, A., Roy, S., Portais, J.C., Roux, C., Bécard, G. ve Séjalon-Delmas, N. (2006). Strigolactones stimulate arbuscular mycorrhizal fungi by activating mitochondria. PLoS Biol 4:1239–1247

Besserer, A., Bécard, G., Jauneau, A., Roux, C.ve Séjalon-Delmas, N. (2008). GR24, a synthetic analog of strigolactones, stimulates the mitosis and growth of the arbuscular mycorrhizal fungus Gigaspora rosea by boosting its energy metabolism. *Plant Physiology*, *148*(1), 402-413.

Besserer A, Bécard G, Roux C, Séjalon-Delmas N (2009). Role of mitochondria in the response of arbuscular mycorrhizal fungi to strigolactones. Plant Signal Behav 4:75–77

Biçici, M. (2011). Bitki hastalık etmenleri ile biyolojik mücadelenin başarısını arttırmada mikoriza'nın rolü. *Türkiye biyolojik mücadele dergisi*, *2*(2), 139-174.

Boyer, F.D., Germain, A., de Saint Pillot, J.P., Pouvreau, J.B., Chen, V.X., Ramos, S., Stévenin, A., Simier. P., Delavault, P., Beau, J.M. ve Rameau C. (2012). Structure-Activity relationship studies of strigolactonerelated molecules for branching inhibition in garden pea: molecule design for shoot branching. Plant Physiol, 159(4): 1524-1544. https://doi.org/10.1104/PP.112.195826.

Brewer, P. B., Koltai, H.ve Beveridge, C. A. (2013). Diverse roles of strigolactones in plant development. *Molecular plant*, *6*(1), 18-28.

Ćavar, S., Zwanenburg, B.ve Tarkowski, P. (2015). Strigolactones: occurrence, structure, and biological activity in the rhizosphere. *Phytochemistry Reviews*, *14*, 691-711.

Dalpe, Y.ve Monreal, M. (2004). Arbuscular mycorrhiza inoculum to support sustainable cropping systems. *Crop management*, *3*(1), 1-11.

Decker, E. L., Alder, A., Hunn, S., Ferguson, J., Lehtonen, M. T., Scheler, B., ... ve Al-Babili, S. (2017). Strigolactone biosynthesis is evolutionarily

conserved, regulated by phosphate starvation and contributes to resistance against phytopathogenic fungi in a moss, Physcomitrella patens. *New Phytologist*, *216*(2), 455-468.

Demir, S. (1998). Bazı Kültür Bitkilerinde Vesiküler-Arbusküler Mikorrhiza (VAM) Oluşumu ve Bunun Bitki Gelişimi ve Dayanıklılıktaki Rolü Üzerinde Araştırmalar. Doktora Tezi. 114 s. İzmir: Ege Üniversitesi

Demirözer, O.ve Özgönen, H. (2013). Tarımsal Üretimde Arbusküler Mikorizal Funguslar. *Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi*, (2), 9-15.

Durmaz, Ö., Durmaz, A., Aytar, E. C.ve Kömpe, Y. Ö. (2023). Farklı Özellikleri ve Özel Yönleri ile Bir Bitki Hormonları Grubu: Strigolaktonlar. *Black Sea Journal of Engineering and Science*, 648-657.

Dor, E., Joel, D. M., Kapulnik, Y., Koltai, H.ve Hershenhorn, J. (2011). The synthetic strigolactone GR24 influences the growth pattern of phytopathogenic fungi. *Planta*, *234*, 419-427.

Ejata, G. (2007). The Striga scourge in Africa: a growing pandemic. In *Integrating new technologies for Striga control: towards ending the witch-hunt* (pp. 3-16).

Foo, E., Blake, S. N., Fisher, B. J., Smith, J. A.ve Reid, J. B. (2016). The role of strigolactones during plant interactions with the pathogenic fungus Fusarium oxysporum. *Planta*, *243*, 1387-1396.

García-Garrido, J. M., Lendzemo, V., Castellanos-Morales, V., Steinkellner, S.ve Vierheilig, H. (2009). Strigolactones, signals for parasitic plants and arbuscular mycorrhizal fungi. *Mycorrhiza*, *19*, 449-459.

Gomez-Roldan V, Roux C, Girard D, Bécard G. ve Puech, V. (2007) Strigolactones: promising plant signals. Plant Signal Behav 2:163–164

Gomez-Roldan, V., Fermas, S., Brewer, P.B., Puech-Pagès, V., Dun, E.A., Pillot, J.P., Letisse, F., Matusova, R., Danoun, S., Portais, J.C., Bouwmeester, H., Bécard, G., Beveridge, C.A., Rameau, C. ve Rochange, S.F. (2008) Strigolactone inhibition of shoot branching. Nature 455:189–194

Jamil, M., Wang, J. Y., Yonli, D., Patil, R. H., Riyazaddin, M., Gangashetty, P. ... ve Margueritte, O. (2022). A New Formulation for Strigolactone Suicidal Germination Agents, towards Successful Striga Management. Plants 2022, 11, 808.

Kobae, Y., Kameoka, H., Sugimura, Y., Saito, K., Ohtomo, R., Fujiwara, T.ve Kyozuka, J. (2018). Strigolactone biosynthesis genes of rice are required for the punctual entry of arbuscular mycorrhizal fungi into the roots. *Plant and Cell Physiology*, *59*(3), 544-553.

Koltai, H., LekKala, S. P., Bhattacharya, C., Mayzlish-Gati, E., Resnick, N., Wininger, S., ... & Kapulnik, Y. (2010). A tomato strigolactone-impaired mutant displays aberrant shoot morphology and plant interactions. *Journal of Experimental Botany*, *61*(6), 1739-1749.

Kumlay, A. M. ve Eryiğit, T. (2011). Bitkilerde büyüme ve gelişmeyi düzenleyici maddeler: bitki hormonları. *Journal of the Institute of Science and Technology*, *1*(2), 47-56.

Kountche, B. A., Novero, M., Jamil, M., Asami, T., Bonfante, P.ve Al-Babili, S. (2018). Effect of the strigolactone analogs methyl phenlactonoates on spore germination and root colonization of arbuscular mycorrhizal fungi. *Heliyon*, *4*(11).

Lanfranco, L., Fiorilli, V., Venice, F.ve Bonfante, P. (2018). Strigolactones cross the kingdoms: plants, fungi, and bacteria in the arbuscular mycorrhizal symbiosis. *Journal of experimental botany*, *69*(9), 2175-2188.

Lendzemo, V. W., Kuyper, T. W., Matusova, R., Bouwmeester, H. J.ve Ast, A. V. (2007). Colonization by arbuscular mycorrhizal fungi of sorghum leads to reduced germination and subsequent attachment and emergence of Striga hermonthica. *Plant signaling & behavior*, *2*(1), 58-62.

Lu, T., Yu, H., Li, Q., Chai, L.ve Jiang, W. (2019). Improving plant growth and alleviating photosynthetic inhibition and oxidative stress from low-light stress with exogenous GR24 in tomato (Solanum lycopersicum L.) seedlings. *Frontiers in plant science*, *10*, 490.

López-Ráez, J. A., Charnikhova, T., Fernández, I., Bouwmeester, H.ve Pozo, M. J. (2011). Arbuscular mycorrhizal symbiosis decreases strigolactone production in tomato. *Journal of Plant Physiology*, 168(3), 294-297.

Mosse B ve Hepper C (1975) Vesicular–arbuscular mycorrhizal infections in root organ cultures. Physiol Plant Pathol 5:215–223

Nasir, F., Tian, L., Shi, S., Chang, C., Ma, L., Gao, Y.ve Tian, C. (2019). Strigolactones positively regulate defense against Magnaporthe oryzae in rice (Oryza sativa). *Plant physiology and biochemistry: PPB*, *142*, 106-116.

Nefkens, G.H.L., Thuring, J.W.J.F., Beenakkers, M.F.M. ve Zwanenburg B. (1997). Synthesis of a Phthaloylglycine-Derived Strigol Analogue and Its Germination Stimulatory Activity toward Seeds of the Parasitic Weeds Striga hermonthica and Orobanche crenata. J Agri Food Chem, 45(6): 2273-2277. https://doi.org/10.1021/JF9604504.

Saleh, A. M., El-Soud, W. M. A., Alotaibi, M. O., Beemster, G. T., Mohammed, A. E.ve AbdElgawad, H. (2023). Chitosan nanoparticles support the impact of arbuscular mycorrhizae fungi on growth and sugar metabolism of wheat crop. *International Journal of Biological Macromolecules*, *235*, 123806.

Stes, E., Depuydt, S., De Keyser, A., Matthys, C., Audenaert, K., Yoneyama, K., ... ve Vereecke, D. (2015). Strigolactones as an auxiliary hormonal defence mechanism against leafy gall syndrome in Arabidopsis thaliana. *Journal of Experimental Botany*, *66*(16), 5123-5134.

Sokat, Y.ve Demirkan, H. (2020). Patlıcan Üretim Alanlarında Sorun Olan Mavi Çiçekli Canavar Otu (Phelipanche ramosa (L.) Pomel.)'na Karşı Bazı Mücadele Yöntemlerinin Araştırılması. *Turkish Journal of Weed Science*, *23*(1), 44-51.

Palta, Ş., Demir, S., Şengönül, K., Ömer, K. A. R. A.ve Şensoy, H. (2010). Arbüsküler Mıkorızal Funguslar (Amf), Bitki ve Toprakla İlişkileri, Mera Islahındaki Önemleri. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, *12*(18), 87-98.

Rochange, S. (2010). Strigolactones and their role in arbuscular mycorrhizal symbiosis. *Arbuscular mycorrhizas: physiology and function*, 73-90.

Ruiz-Lozano, J. M., Aroca, R., Zamarreño, Á. M., Molina, S., Andreo-Jiménez, B., Porcel, R., García-Mina, J. M., Ruyter-Spira, C., López-Ráez, J. A. (2016). Arbuscular mycorrhizal symbiosis induces strigolactone biosynthesis under drought and improves drought tolerance in lettuce and tomato. Plant, Cell and Environment, 39 (2), 441-452.

Takahashi, I. ve Asami, T. (2018). Target-based selectivity of strigolactone agonists and antagonists in plants and their potential use in agriculture. *Journal of Experimental Botany*, *69*(9), 2241–2254. https://doi.org/10.1093/jxb/ery126

Tamasloukht, M. B., Séjalon-Delmas, N., Kluever, A., Jauneau, A., Roux, C., Bécard, G.ve Franken, P. (2003). Root factors induce mitochondrial-related gene expression and fungal respiration during the developmental switch from asymbiosis to presymbiosis in the arbuscular mycorrhizal fungus Gigaspora rosea. *Plant physiology*, *131*(3), 1468-1478.

Torres-Vera, R., García, J. M., Pozo, M. J.ve López-Ráez, J. A. (2014). Do strigolactones contribute to plant defence?. *Molecular Plant Pathology*, *15*(2), 211-216.

Yavaş, İ. ve Emek, Y. (2021). Bitkilerin Abiyotik Stres Koşullarıyla Başa Çıkmasına Yardımcı Strigolaktonlar. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (31), 686-690.

Wang, F., Song, A., Cheng, K., Liu, J., Wang, C., Shao, L., ... ve Cai, Y. (2023). Strigolactones positively regulate Verticillium wilt resistance in cotton via crosstalk with other hormones. *Plant Physiology*, *192*(2), 945-966.

Yoneyama K, Xie X, Sekimoto H, Takeuchi Y, Ogasawara S, Akiyama K, Hayashi H, Yoneyama K (2008). Strigolactones, host recognition signals for root parasitic plants and arbuscular mycorrhizal fungi, from Fabaceae plants. New Phytol 179:484–494

Yoneyama, K., Xie, X., Yoneyama, K.ve Takeuchi, Y. (2009). Strigolactones: structures and biological activities. *Pest Management Science: formerly Pesticide Science*, *65*(5), 467-470.

Xie X, Yoneyama K, Harada Y, Fusegi N, Yamada Y, Ito S, Yokota T, Takeuchi Y, Yoneyama K (2009) Fabacyl acetate, a germination stimulant for root parasitic plants from Pisum sativum. Phytochemistry 70:211–215

Wang, J. Y., Braguy, J., Chen, G. T. E., Jamil, M., Balakrishna, A., Berqdar, L.ve Al-Babili, S. (2022). Perspectives on the metabolism of strigolactone rhizospheric signals. *Frontiers in Plant Science*, *13*, 1062107.

Waters, M. T., Gutjahr, C., Bennett, T.ve Nelson, D. C. (2017). Strigolactone signaling and evolution. *Annual review of plant biology*, *68*, 291-322.

KAYNAKLAR

Adıyaman İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Kayıtları, (2023). Özel görüşme

Akar, E., Özdemir, D., Kapucu, Ö. (2015). Tarımsal Alan Örgütlenmesinde Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri, 21.Milletlerarası Türk Kooperatifçilik Kongresi, Karabük Üniversitesi Karabük 14-15 Mayıs 2015. s160-183.

Başaran, H., Birinci, S., Emiroğlu. M., Özsaraç, B., Uçan, I. (2014). Yeniden Yapılanma Döneminde Tarımsal Kooperatifçilik, http://koop.gtb.gov.tr/data/553f4880f293706c84e911fb/Tar%C4%B1m%20 ve%20 Kooperatif%C3%A7ilik.pdf, 1-8.

Deniz, M., Hiç, Ö. (2022). İklim Değişikliği ve Tarımın Değişen Yüzü: Artan Riskler, Tarımdaki Daralmalar ve Orman Yangınları Sonrası Politika Önerileri . Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 3 (1) , 12-22 . Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/biibfd/issue/70116/1124238

Gülçubuk, B., Özer, D. (2007). Toplum Temelli Kırsal Kalkınma İlkeleri Açısından GAP Bölgesinde Tarımda/Kırsal Alanda Örgütlenme. GAP V. Tarım Kongresi, 17-19.

ICA, (2023). Exploring the cooperative economy, Internatıonal Cooperatıve Allıance, The 2023 World Cooperative Monitor, https://monitor.coop/sites/default/files/2024-01/wcm_2023_3101.pdf (E.T.: 20.03.2024)

İnan, İ. H. (2001). Tarım Kesiminde Üretici Örgütlenmesi ve Kooperatifler, Başbakanlık GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı İle Türkiye Milli Kooperatifler Birliği Atölye Çalışması, 26-27 Aralık-2001, 39-63.

İnan, İ .H., Direk, M., Başaran, B., Birinci, S., Erkmen, E. (2005). Tarımda Örgütlenme. Türkiye Ziraat Mühendisliği VI: Teknik Kongresi 1133-1154. 3-7 Ocak. Ankara.

Kahveci, Ş., Ataseven, Y. (2020). Türkiye'de Organik Tarımsal Üretimde Örgütlenme Modellerinin İncelenmesi, Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi, 55(4), 2341-2360

Karlı, B. (2001). GAP Bölgesinde Üretici Örgütlenmesi, Başbakanlık GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı İle Türkiye Milli Kooperatifler Birliği Atölye Çalışması, 26-27 Aralık-2001, 12-38.

Kaya, K., Çoker, S., Kınıklı, F., Yercan, M. (2019). Çiftçilerin Kooperatifçiliğe Bakış Açıları Üzerine Bir Araştırma: Ağrı ve Eskişehir İller Örneği, Tarım Ekonomisi Dergisi, Cilt.25, Sayı:2, 219-230.

Kınıklı, F., Çıkıkçı, C., Yercan, M., İnce, Y. E. (2017). Ortakların Kooperatif Hizmetlerinden Yararlanma Olanakları ve Memnuniyet Durumlarının İncelenmesi: İzmir İli Gödence Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Örneği, Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi, Cilt.52, Özel Sayı, 303-320.

Salman, Ç.B., Bayaner, A., Gülçubuk, B. (2015). Kırsal Kalkınmanın Anahtarı: Kooperatifler, 21.Milletlerarası Türk Kooperatifçilik Kongresi, Karabük Üniversitesi Karabük 14-15 Mayıs 2015. 148-159.

Semerci, A. (2022). Tarım İşletmelerinde Tarımsal Örgütlenmenin Yeri ve Önemi. Journal on Mathematic, Engineering and Natural Sciences (EJONS), 6(22), 450–464

Ticaret Bakanlığı, (2021). Türkiye Geneli Kooperatif ve Birlik Raporu, https://ticaret.gov.tr/data/5d43d82d13b876433065528e/T%C3%9CRK%C4%B0YE%20GENEL%C4%B0%20KOOPERAT%C4%B0F%20VE%20B%C4%B0RL%C4%B0K%20RAPORU.pdf, (E.T.: 31.01.2024)

Ticaret Bakanlığı, 2023. Türkiye'de Kooperatifçilik, https://ticaret.gov.tr/kooperatifcilik/kooperatifler-hakkinda-bilgiler/tarihce (E.T.: 27.10.2023).

Topuz, K. T., Bozoğlu, M., Başer, U. (2017). Güncel Gelişmeler Kapsamında Türkiye'deki Çiftçi Örgütlerine Yönelik Mevzuatın Değerlendirilmesi. Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi, Cilt.52, Özel Sayı, 140-161.

TÜİK 2022. Türkiye İstatistik Veri Portalı https://data.tuik.gov.tr (E.T.: 26.10.2023).

KAYNAKÇA

Balkis, E. (2019). Effect of feeding frequency on mRNA expression levels of GH-I, IGF-I and IGF-II genes in rainbow trout (Oncorhynchus mykiss) fry. Institute of Science and Technology/Atatürk University. Erzurum/ TÜRKİYE

Causey, D.R., Kim, J.H., Stead, D.A., Martin, S.A.M., Devlin, R.H., Macqueen, D.J. (2019). Proteomic comparison of selective breeding and growth hormone transgenesis in fish: Unique pathways to enhanced growth. Journal of Proteomics, 192,114–124.

Cerit E.T. (2009). Akromegali hastalarında IGF-1 ile glukoz sonrası büyüme hormonu düzeyleri arasındaki diskordans ve acroqol anketinin biyokimyasal remisyon durumu ile ilişkisinin araştırılması. Tıpta Uzmanlık Tezi. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi. Ankara/TÜRKİYE

Chou, K. ve Henderson, J. (2014). Endocrine System. In Encyclopedia of Toxicology: 3, 332–340. Çelikkale, S., Düzgüneş, E., Okumuş, İ. (1999). Türkiye su ürünleri sektörü potansiyeli, mevcut durumu, sorunları ve çözüm önerileri. İstanbul Ticaret Odası. Yayın no: 1999-2. İstanbul/ TÜRKİYE.

Çöteli, F.T. (2022). Ürün raporu-su ürünleri Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü/TEPGE. TEPGE Yayın No: 355 ISBN:978-625-8451-46-7.https://arastirma.tarimorman.gov.tr/tepge (Son erişim tarihi: 21.01.2024, Saat: 21.33)

Davie, A. (2005). Effect of photoperiod manipulation on growth and reproduction in atlantic cod (Gadus morhua L.). Ph.D. Thesis. Inst. of Aquaculture, Unv. of Stirling, Scotland.

Demir, O. (2011). Türkiye su ürünleri yetiştiriciliği ve yem sektörüne genel bakış-ıı aquaculture and fish feed sectors of Turkey general view-II. Eğirdir Su Ürünleri Fakültesi Dergisi, 7(1).

Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO). (2023). Fishery and Aquaculture Statistics – Yearbook 2020. In Fishery and Aquaculture Statistics–Yearbook 2020. (Erişim Tarihi: 19.01.2024, saat: 14.00).

Harbili, S. (2008). İnsülin benzeri büyüme faktörleri (IGF): Egzersiz metabolizması ve kas dokusu üzerine etkileri, Genel Tıp Dergisi, 18(4): 177- 184.

Izutsu, A., Tadokoro, D., Habara, S., Ugachi, Y., Shimizu, M. (2022). Evaluation of circulating insulin-like growth factor (IGF)-I and IGFbinding proteins as growth indices in rainbow trout (Oncorhynchus mykiss). General and Comparative Endocrinology, 320:114008.

Junnila, R. K., List, E. O., Berryman, D. E., Murrey, J. W., Kopchick, J. J. (2013). The GH/IGF-1 axis in ageing and longevity. Nature Reviews Endocrinology 9(6), 366–376.

Karataş, M., Sayili, M., Koç, B. (2008). Sivas ili Gökkuşağı alabalığı işletmelerinin yapısal ve ekonomik analizi. Biyoloji Bilimleri Araştırma Dergisi 1(2), 49-55. Locatelli, V. ve Bianchi, V.E. (2014). Effect of GH/IGF-1 on bone metabolism and osteoporsosis. International Journal of Endocrinology, 235060. Machluf, Y., Gutnick, A., Levkowitz, G. (2011). Development of the zebrafish hypothalamus. Annals of the New York Academy of Sciences, 1220(1), 93–105.

Özata, M. (2010). Büyüme hormonu nedir. www.tavsiyeediyorum.com/makale_2899.h tm (07.02.2024).

Parlak, V. ve Erdoğan, O. (2018). DDVP (2,2- Diklorovin dimetil fosfat)'nin Gökkuşağı alabalığında (Oncorhycnhus mykiss (Walbaum, 1972)) GH-I, IGF-I ve IGF-II Gen Ekspresyonları Üzerine Etkisi. Türk Tarım ve Doğa Bilimleri Dergisi, 253–260.

Pickford, G.E, Atz, J.W. (1957). Physioiogy of the pituitary gland of fishep. Xew York Zoological Society. New York.

Rawlings, J.S., Rosler, K.M., Harrison, D.A. (2004). The JAK/STAT signaling pathway. Journal of Cell Science, 117(8), 1281–1283.

Reinecke, M., Björnsson, B.T., Dickhoff, W.W., McCormick, S.D., Navarro, I., Power, D.M., Gutiérrez, J. (2005). Growth hormone and insulin-like growth factors in fish: Where we are and where to go. General and Comparative Endocrinology, 142(1-2),20–24.

Sanchez-Perez, J. ve Le Bail, Y.P. (1999). Growth hormone axis as marker of nutritional status and growth performance in fish. Aquaculture, 177: 117–128

Şahin, T. (2003). Su ürünleri yetiştiriciliğinde biyoteknoloji. Aquaculture Studies, 2003(1).

Tan, K., Xu, P., Huang, L., Luo, C., Huang, J., Fazhan, H., Kwan, K.Y. (2024). Effects of bivalve aquaculture on plankton and benthic community. Science of The Total Environment, 914, 169892.

Tekeli, H. (2019). Gökkuşağı alabalıklarında (Oncorhynchus mykiss) büyüme genlerinin (GH, IGF-1, IGF-2) ekspresyonu ile serum kortizol düzeyleri üzerine yaş ve mevsimsel değişimlerin etkisi. Doktora Tezi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Aydın/TÜRKİYE.

Tonsfeldt, K.J. ve Chappell, P.E. (2012). Clocks on top: The role of the circadian clock in the hypothalamic and pituitary regulation of endocrine physiology. Molecular and Cellular Endocrinology 349(1), 3–12.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2023). https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Fishery-Products-202249678#:~:text=Yeti%C5%9Ftiricilik%202022%20y%C4%B1l%C4%B1nda%20%259%2C1,469%20ton%20ile%20%C3%A7ipura%20oldu. (Son erişim tarihi:30.03.2024 Saat: 10.25)

Word Population Clock (2024). https://www.worldometers.info/worldpopulation/ (Son erişim tarihi:04.03.2024 Saat: 17.34)

Xie, Y., Xiao, K., Cai, T., Shi, X., Zhou, L., Du, H., Yang, J., Hu, G. (2023). Neuropeptides and hormones in hypothalamus-pituitary axis of Chinese sturgeon (Acipenser sinensis). General and Comparative Endocrinology, 330:114135.

Yowe, D.L. ve Epping, R.J. (1995). Cloning of the barramundi growth hormone-encoding gene: a comparative analysis of higher and lower vertebrate GH genes (Evolution; Lates calcarifer; minisatellite repeat; somatotropin; teleost fish). Gene 162, 255-259

YENİ NESİL TEKNOLOJİLER VE YENİ İŞ HAYATI I

Editör: **Doç. Dr. İlknur Çevik Tekin**

EĞİTİM
yayınevi

YENİ NESİL TEKNOLOJİLER VE YENİ İŞ HAYATI I

Editör: Doç. Dr. İlknur Çevik Tekin

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-57-8
1. Baskı, Mart 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
YENİ NESİL TEKNOLOJİLER VE YENİ İŞ HAYATI I
Editör: Doç. Dr. İlknur Çevik Tekin
VI+186 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-57-8

Kitapta yer alan bölümlerin içeriği ile ilgili her türlü sorumluluk bölüm yazarlarına aittir. Editör ve yayınevinin herhangi bir sorumluluğu bulunmamaktadır.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aykaç, M. Balcı, B. (2016). Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Yönetimi: Tamamlayıcı mı, İkame mi? *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(1), 1-25.

Bek, H. (2007). İnsan Kaynakları Yönetiminde Eğitim ve Geliştirme Etkinliği: Örnek Bir Uygulama, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17, 107–120.

Bulmash, Julie (2006). Human Resources Management and Technology. https://catalogue.pearsoned.ca/assets/hip/.../0132270870.pdf (E.T.:25.12.2023).

Calp, H. M. (2016). İşletmelerde Uygulanan İnsan Kaynakları Yönetiminde Veritabanı Kullanımının Önemi. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(2), 539-557.

Calp, M. H. ve Doğan, A. (2019). Calp M. H. ve Doğan, A. (2019). İnsan Kaynakları Yönetiminde Dijital Dönüşüm. Uluslararası Bilimler Akademisi, 2.Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi, 387-400.

Çetin, E. (2021). Endüstriyel Dönüşüm Süreci ve Stratejik İnsan Kaynakları Dönüşümünün İlişkisi. *Journal Of Social, Humanities and Administrative Sciences,* 7(42),1291-1302.

Çiftçioğlu, B. A. Mutlu, M. ve Katırcıoğlu, S. (2019). Endüstri 4.0 ve İnsan Kaynakları Yönetimi İlişkisi. *Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 31-53.

Da Silva, L. B. P. Soltovski, R. Pontes, J. Treinta, F. T. Leitao, P. Mosconi, E. de Resende, L. M. M. Yoshino, R. T. (2022). Human Resources Management 4.0: Literature Review and Trends. *Computers Industrial Engineering,* 168, 108111.

Demirkaya, H. ve Sarpel, E. (2018). Eğitim ve Geliştirme Uygulamalarında Yeni Nesil Bilişim Teknolojilerinden Sanal Gerçeklik, Bulut Bilişim ve Yapay Zeka. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, 40, 231-245.

Doğan, A. (2011). Elektronik İnsan Kaynakları Yönetimi ve Fonksiyonları. *Journal of Internet Applications and Management*, 2(2), 51-80.

Doğan, S. Demiral, Ö. (2008). İnsan Kaynakları Yönetiminde Çalışanların Kendilerine Doğru Yolculuk Yöntemi: Yetenek Yönetimi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(3), 145-166.

Dumlu, N.N. (2018). Meb'in İnsan Kaynakları Planlamasındaki Sorunlar Nelerdir? *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi,* 9(2), 100-108.

Erdem, B. (2004). Otel işletmelerinde insan kaynakları planlamasının yeri ve önemi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 7 (11), 35- 55.

Erhan, E. (2017). İnsan Kaynakları Tedarikinde Sosyal Medyanın Rolü. *Ekonomi, İşletme ve Yönetim Dergisi: Sürekli Dergi*, 1(1), 53-63.

Göçoğlu, V. ve Kurt, İ. D. (2018). Kamu Kurumlarında İnsan Kaynakları Yönetimi ve Teknoloji: Gelecek Odaklı Bir Değerlendirme. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 1(3), 357-367.

Gökçe P. B. (2020). İnsan kaynakları Yönetiminde Dijital Dönüşüm: İk 4.0. *Turkish Studies Applied Sciences,* 15(2), 211-224.

Göktaş, P. Baysal, H. (2018). Türkiye'de Dijital İnsan Kaynakları Yönetiminde Bulut Bilişim. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 23(4), 1409-1424.

Güler, E. Ç. (2006). İşletmelerin E-İnsan Kaynakları Yönetimi ve E-İşe Alım Süreçlerindeki Gelişmeler. *Ege Akademik Bakış Dergisi*, VI, (1) 17-23.

Gür, Y.E, Ayden, C. ve Yücel, A. (2019). Yapay Zekâ Alanındaki Gelişmelerin İnsan Kaynakları Yönetimine Etkisi. *Fırat Üniversitesi Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 3(2), 137-158.

Güner, İ.A. Çiçek, H. (2023). İnsan Kaynakları Yönetiminde Big Data Kullanımı. Ankara International Congress on Scientific Research, VIII, 307-319. Ankara: 9-11 Haziran 2023.

Hecklau, F. Galeitzke, M. Flachs, S. Kohl, H. (2016). Holistic Approach for Human Resource Management In Industry 4.0. *Procedia* CIRP, 54, 1-6.

Işık, V. (2009). Endüstri İlişkilerinin Yeni Yüzü İnsan Kaynakları Yönetimi: Emeği Örgütsüzleştirme Stratejisi. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *11*(3), 147-176.

Kaçik, S. Aykan, E. (2022). Toplum 5.0 ve İnsan Kaynakları Yönetimi İlişkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(3), 1568-1579.

Kahraman, H. B. ve Fındıklı, M. A. (2018). Kariyer Yönetimi Kapsamında Eğitim Ve Geliştirme Faaliyetlerine Yönelik Algıların Çalışan Memnuniyeti Üzerindeki Etkileri. *Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2), 51-68.

Karacan, E.ve Erdoğan, Ö. N. (2011). İşçi Sağlığı ve İş Güvenliğine İnsan Kaynakları Yönetimi Fonksiyonları Açısından Çözümsel Bir Yaklaşım. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *21*(1), 102-116.

Kambur, E. (2022). Yapay Zeka Çağında İnsan Kaynakları Yönetimi Konusunda Yazılmış Türkçe Makaleler Üzerine Bir Araştırma. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 48, 139-152.

Koçak, O. ve Erdoğan, Z. B. (2011). Bankacılık Sektöründe Yeni İnsan Kaynakları Yönetimi Yaklaşımları Hakkında Bir Uygulama. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 60, 259-283.

Kırmızısaç, E. (2021). Yeni Nesil İnsan Kaynakları Yönetiminde Dijital Dönüşüm [Digital Transformation in New Generation Human Resources Management]. *European Journal of Educational and Social Sciences*, 6 (2), 156 – 169.

Kirilmaz, S. K. (2020). Digital Transformation In Human Resources Management: Investigation of Digital Hrm Practices of Businesses. *Research Journal of Business and Management (RJBM)*, 7(3), 188-200.

Mert, İ. S. (2020). İnsan Kaynakları Yöneticilerinin Performans Değerlendirme Sistemi Sorun, Çözüm ve Etkinliğine İlişkin Değerlendirmeleri. *Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 6 (1), 79-96.

Pelit, E. ve Ak, S. (2018). İnsan Kaynakları Yönetimi İşlevi Olarak Personel Bulma, Seçme ve Personeli İşe Yerleştirme İle İlgili Sorunlar: Turizm İşletmeleri Örneğinde Teorik Bir İnceleme. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi,* 10 (2), 39-74.

Pelit, E. ve Çetin, A. (2020). Turizm İşletmelerinde İnsan Kaynakları Yönetimi İşlevi Olarak İnsan Kaynakları Planlaması ve Sorunlar Üzerine Bir Değerlendirme. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(2), 1268-1287.

Sabuncuoğlu, Z. (2012). *Uygulama Örnekleriyle İnsan Kaynakları Yönetimi*. Beta Basım. İstanbul.

Sezer, Ö. ve Ak, M. (2017). Bilgi Çağında İnsan Kaynakları Yönetiminin Değişen Fonksiyonları. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 18(2), 205-226.

Sünter, M. (2019). Sağlık Kurumlarında İnsan Kaynakları Yönetiminin Önemi. *Verimlilik Dergisi*, (3), 143-60.

Stone, D. L. Deadrick, D. L. Lukaszewski, K. M. and Johnson, R. (2015). The Influence of Technology on the Future of Human Resource Management. *Hum. Res. Man. Rev*. 25, 216–231.

Şendoğdu, A. A. (2020). Endüstri 4.0 Devriminde Robotik Kaynaklar Yönetimi Bağlamında İnsan Kaynakları Yönetiminde Yeni Açılımların Kaçınılmazlığı. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 34*(1), 168-184.

Tataru, C. (2019). Human Resources in the Digital Age A Manager's Realities and Perspectives. *Revista de Management Comparat International,* 20(4), 473-480.

Tiftik, C. (2021). İnsan Kaynakları Yönetiminde Yapay Zekâ Uygulamaları. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (9), 374-390.

Tuna, A. A. ve Çelen, O. (2020). İşletmelerin İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamaları Üzerinde COVID-19 Pandemisinin Etkileri. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 16(30), 2710-2759.

Tunçer, P.(2012). Değişen İnsan Kaynakları Yönetimi Anlayışında Kariyer Yönetimi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(1), 203-233.

Yılmaz, C. ve Yılmaz, T. (2023). Endüstri 4.0'ın İnsan Kaynakları Yönetimine Etkisi: İKY 4.0. Hak-iş *Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 12(32), 29-51.

Yılmaz, Y. (2007). İnsan Kaynakları Yönetiminde E-Dönüşüm. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(1), 159-168.

Yılmaz, C. ve Erkollar, A. (2018). Endüstri 4.0'ın İnsan Kaynakları Planlaması Üzerine Etkileri. 5th International Management Information System Conference, Ankara: 24-26 Ekim 2018.

Yüksel, Ö.(2007). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. Gazi Kitabevi. Ankara.

KAYNAKÇA

Abashidze, I. ve Dąbrowski, M. (2016). Internet of Things in Marketing: Opportunities and Security Issues. *Management Systems in Production Engineering*, 24(4), 217-221.

Acar, E. ve Ünal, Z.(2023). *Wearable Technologies*, Ankara: İksad Yayınları.

Ball, M. (2021). *The Metaverse Primer*. Matthew Ball.

Bharadwaj N., Ballings M., Naik P. A., Moore M. ve Arat M.(2022). A New Livestream Retail Analytics Framework to Assess the Sales Impact of Emotional Displays. *Journal of Marketing*, 86 (1), 27–47.

Brenner, M. (2020). Marketing and the Internet of Things. https://marketinginsidergroup.com/strategy/%20marketing-internet-of-things/ (E.T: 25.01.2024).

Caboni, F. ve Hagberg, J. (2019). Augmented Reality in Retailing: A Review of Features, Applications and Value. *International Journal of Retail and Distribution Management*, 47(11), 1125–1140.

Chylinski, M., Heller, J., Hilken, T., Keeling, D. I., Mahr, D. ve de Ruyter, K. (2020). Augmented Reality Marketing: A Technology-Enabled Approach to Situated Customer Experience. *Australasian Marketing Journal*, *28*(4), 374-384.

Collins, C. (2008). Looking to the Future: Higher Education in the Metaverse. *Educause Review,* 43(5), 51-63.

Çakır, S. F., Aytekin, A. ve Tüminçin, F. (2018). Internet of Things and Wearable Techologies. *Journal of Social Research and Behavioral Sciences*, 4(5): 84-95, ISSN: 2149 – 178X.

Çelik, Z. (2021). Fijital (Phygital) Pazarlama. İçinde M. Sağlam(Editör), *Dijitalleşen Dünyada Pazarlama* (s.297-317), Ankara: Nobel Yayınevi.

Dunleavy, M., Dede, C. ve Mitchell, R. (2009). Affordances and Limitations of Immer-Sive Participatory Augmented Reality Simulations For Teaching and Learning. *J. Sci. Educ. Technol.* 18 (1), 7–22 .

Efendioglu, I. H. (2023). Metaverse Concepts and Marketing. *Handbook of Research on Consumer Behavioral Analytics in Metaverse and the Adoption of a Virtual World*, 224-252.

Elakkad, A. S. (2019). 3D Technology in the Automotive Industry. *International Journal of Engineering and Technical Research*, *8*(11), 110-122.

Ercan, İ. P. ve Timur, Ş. (2020). Changing Terminology of Definition and Design of Wearable Technology Products. *Online Journal of Art and Design*, 8(3), 90-106.

Elzain, R.A.I. (2022). Large-Scale 3D Printing-Market Analysis. Jacobs University Bremen.

Eru, O. (2017). The Use of Augmented Reality in Marketing Courses. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, *3*(5 S), 1746-1757.

FitzGerald, E., Ferguson, R., Adams, A., Gaved, M., Mor, Y. ve Thomas, R. (2013). Augmented Reality and Mobile Learning: The State of The Art. *International Journal of Mobile and Blended Learning, 5*(4), 43-58.

Green H. (2015). Cognitive IoT: Making the Internet of Things Deliver for All of Us.

Grewal, D., Hulland, J., Kopalle, P. K. ve Karahanna, E. (2020). The Future of Technology and Marketing: A Multidisciplinary Perspective. *Journal of the Academy of Marketing Science*, *48*, 1-8.

Gupta, D. ve Natarajan, S. (2016). Impact of Technology on Marketing. *International Journal of Marketing and Technology*, 6(10), 32-43.

Gubbi, J., Buyya, R., Marusic, S. ve Palaniswami, M. (2013). Internet of Things (IoT):A vision, Architectural Elements and Future Directions. *Future Generation Computer Systems*, 29 (7),1645–1660.

Iqbal, M. H., Aydin, A., Brunckhorst, O., Dasgupta, P. ve Ahmed, K. (2016). A Review of Wearable Technology in Medicine. *Journal of the Royal Society of Medicine*, 109(10), 372-380.

Haag, J. (2013). Using Augmented Reality for Contextual Mobile Learning, http://www.learningsolutionsmag.com/articles/1310/using-augmented-reality-for-contextual-mobile-learning (E.T: 18.02.2024).

Haleem, A., Javaid, M., Qadri, M. A., Singh, R. P. ve Suman, R. (2022). Artificial Intelligence (AI) Applications for Marketing: A Literature-Based Study. *International Journal of Intelligent Networks*, (3), 119-132.

Hoffman, D. L., Moreau, C. P., Stremersch, S. ve Wedel, M. (2022). The Rise of New Technologies in Marketing: A Framework and Outlook. *Journal of Marketing*, 86(1), 1-6.

Huang, M. H. ve Rust, R. T. (2018). Artificial Intelligence in Service. *Journal of Service Research*, 21(2), 155-172.

Jadhav, A. ve Jadhav, V. S. (2022). A Review on 3D Printing: An Additive Manufacturing Technology. *Materials Today: Proceedings*, 62, 2094-2099.

Kadry, A. (2022). The Metaverse Revolution and its Impact on the Future of Advertising Industry. *Journal of Design Sciences and Applied Arts*, 3(2), 131-139.

Khokhar, P. (2019). Evolution of Artificial Intelligence in Marketing, Comparison With Traditional Marketing. *Our Heritage,* 67(5), 375–389.

Kılıç, H. Ö. (2017). Giyilebilir Teknoloji Ürünleri Pazarı ve Kullanım Alanları. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 9(4), 99-112.

Kowalczuk, P.. Siepmann (née Scheiben), C. ve Adler, J. (2021). Cognitive, Affective and Behavioral Consumer Responses to Augmented Reality in E-commerce: A Comparative Study. *Journal of Business Research,* (124), 357–373.

Kumari, P. (2021). Role of Artificial Intelligence (AI) in Marketing. https://www.researchgate.net/publication/354200837_Role_of_Artificial_Intelligence_AI_in_Marketing (E.T: 14.02.2024).

Longoni C. ve Cian L. (2022). Artificial Intelligence in Utilitarian Versus Hedonic Contexts: The 'Word-of-Machine' Effect. *Journal of Marketing*, 86 (1), 91–108.

Moravcikova, D. ve Kliestikova, J. (2017). Brand Building with Using Phygital Marketing Communication. *Journal of Economics, Business and Management*, 5(3), 148-153.

Murgai, A. (2018). Transforming Digital Marketing With Artificial intelligence, *Int. J. Latest Technol. Eng. Manag. Appl. Sci.* 7(4), 259–262.

Nagarajan, G., Moorthy, V. S., Mohamed, A. K., Mohideen, A. S., Ishaq, M. M. ve Lakshmi, M. R. (2023). The Role of the Metaverse in Digital Marketing. *JETT*, 14(5), 51-59.

Nalbant, K. G. ve Aydın, S. (2023). Development and Transformation in Digital Marketing and Branding with Artificial Intelligence and Digital Technologies Dynamics in the Metaverse Universe. *Journal Of Metaverse*, 3(1), 9-18.

Ntapiapis, N. T. (2023). Artificial Intelligence in Digital Marketing: Descriptive Analysis of Companies' Artificial Intelligence Strategies with Random Sampling. *Etkileşim*, (12), 368-387.

Porter, M.E. (2001). Strategy and the Internet. *Harvard Business Review,* (March), 63-78.

Ramanathan, I. (2020): https://www.linkedin.com/pulse/physical-retail-go-phygital-2023-hitesh-bhatt-rai-ramanathan-krishnan/ (E.T: 01.03.2024).

Sanyal, S., Kalimuthu, M., Arumugam, T., Aruna, R., Balaji, J., Savarimuthu, A. ve Patil, S. (2023). Internet of Things and Its Relevance to Digital Marketing. In *Opportunities and Challenges of Industrial IoT in 5G and 6G Networks*, 138-154.

Tehrani, K. ve Michael, A. (2014). Wearable Technology and Wearable Devices: Everything You Need to Know. *Wearable Devices Magazine*, *26*.

KAYNAKÇA

Ardıç, K. ve Özdemir, Y (2018). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. 2. Baskı, Sakarya Yayıncılık.

Baldini, G., Botterman, M., Neisse, R. ve Tallacchini, M. (2018). Ethical Design in the Internet of Things. *Science and Engineering Ethics*, 24, 905-925.

Bardus, M., Keriabian, A., Elbejjani, M. ve Al-Hajj, S. (2022). Assessing eHealth Literacy Among Internet Users in Lebanon: A Cross-Sectional Study. *Digital Health,* 8.

Behera, R.K., Bala, P.K., Rana, N.P. ve Kizgin, H. (2021). Cognitive Computing Based Ethical Principles for Improving Organisational Reputation: A B2B Digital Marketing Perspective. *Journal of Business Research.*

Bharadwaj, A., El Sawy, O.A., Pavlou, P.A. ve Venkatraman, N. (2013). Digital Business Strategy: Toward a Next Generation of Insights. *MIS Quarterly*, 37, 471-482.

Burke, A. ve Cowling, M. (2015). The Use and Value of Freelancers: The Perspective of Managers. *International Review of Entrepreneurship*, 13(1).1-14.

Cave, S. (2019). To Save us from a Kafkaesque Future, We Must Democratize AI. The Guardian. Available at: https://www.theguardian.com/commentisfree/2019/jan/04/future-democratise-ai-artificial-intelligence-power (E.T.: 25 Mart 2024).

Chen, Z. (2022). Exploring the Application Scenarios and Issues Facing Metaverse Technology in Education. *Interact Learn Environ*. 1-13.

Cowie, M.R. ve O'Connor, C.M. (2022). The Digital Future is Now. *JACC: Heart Fail*, 10(1), 67-69.

Çevik Tekin, İ. (2022). Esnek Çalışma. (ed) İ. Çevik Tekin, içinde *Yenilikçi İnsan Kaynaklari Uygulamalari ve Örgütsel İnovasyon Teori, Örnek Olay ve Öneriler* ss.143-158, İstanbul: Nobel Yayınları.

De Felice, F., Rehman, M., Petrillo, A. ve Baffo, I. (2023). A Metaworld: Implications, Opportunities and Risks of the Metaverse. *IET Collaborative Intelligent Manufacturing*, 5(3).

DeStefano, V. (2016). The Rise of the Just-In-Time Workforce: On-Demand Work, Crowdwork, and Labor Protection in the Gig-Economy. *Comp. Lab. L. & Pol'y J.,* 37, 471-503.

El-Gohary, H. (2012). Factors Affecting E-Marketing Adoption and Implementation of Tourism Firms: An Empirical Investigation of Egyptian Small Tourism Organizations. *Tourism Management*, 33(5), 1256-1269.

Evenson, K.R., Alhusseini, N., Moore, C.C., Hamza, M.M., Al-Qunaibet, A., Rakic, S., Alsukait, R.F., Herbst, C.H., AlAhmed, R., Al-Hazzaa, H.M. ve Alqahtani, S.A. (2023). Scoping Review of Population-Based Physical Activity and Sedentary Behavior in Saudi Arabia. *J Phys Act Health* 20(6), 471-486.

Fieseler, C., Bucher, E. ve Hoffmann, C. P. (2019). Unfairness by Design? The Perceived Fairness of Digital Labor On Crowd working Platforms. *Journal of Business Ethics*, 156, 987-1005.

Florida Tech. (2017). The 5 Biggest Ethical Issues Facing Businesses [online] https://www.floridatechonline.com/blog/business/the-5-biggest-ethical-issues-facingbusinesses/ (E.T.: 24 Mart 2024).

Gangone, A.D. (2010). Ethical Issues in International Business. *The Annals of the 'Ştefan cel Mare*, 10, 189-199.

Ghobakhloo, M., Fathi, M., Iranmanesh, M., Maroufkhani, P. ve Morales, M.E. (2021). Industry 4.0 Ten Years on: A Bibliometric and Systematic Review of Concepts, Sustainability Value Drivers, and Success Determinants. *Journal of Cleaner Production*, 302, 127052.

Gouvea, R., Kapelianis, D. ve Kassicieh, S., (2018). Assessing The Nexus of Sustainability and Information & Communications Technology. *Technological Forecasting & Social Change* 130, 39-44.

Graham, M., Hjorth, I. ve Lehdonvirta, V. (2017). Digital Labour and Development: Impacts of Global Digital Labour Platforms and The Gig Economy on Worker Livelihoods. *European Review of Labour and Research*, 23(2), 135-162.

Hanelt, A., Bohnsack, R., Marz, D. ve Marante, C.A. (2020). A Systematic Review of The Literature on Digital Transformation: Insights and Implications for Strategy and Organizational Change. *Journal of Management Studies*, 1, 1-39.

He, Q., Meadows, M., Angwin, D., Gomes, E. ve Child, J. (2020). Strategic Alliance Research in The Era of Digital Transformation: Perspectives on Future Research. *British Journal of Management*, 31(3), 589-617.

Hmielowski, J.D., Hutchens, M.J. ve Cicchirillo, V.J. (2014). Living In an Age of Online Incivility: Examining the Conditional Indirect Effects of Online Discussion on Political Flaming. *Information, Communication & Society*, 17(10), 1196-1211.

Jamnik, A. (2011). The Challenges of Business Ethics: Management and The Question of Ethics. *Tourism and Hospitality Management*, 17(1), 141-152.

Johnson, P.R. ve Indvik, J. (2001). Slings and Arrows of Rudeness: Incivility in The Workplace. *Journal of Management Development* 20(8), 705-714.

Kässi, O. ve Lehdonvirta, V. (2018). Online Labour Index: Measuring The Online Gig Economy for Policy And Research. *Technological Forecasting and Social Change*, 137, 241-248.

Kaur, A. (2017). Ethical Issues in Management [online] http://www.gc11.ac.in/wpcontent/uploads/ 2017/02/social-and-business-ethics1.pptx (E.T.: 25 Mart 2024).

Kim, T.Y., Lin, X.W. ve Leung, K. (2015). A Dynamic Approach to Fairness: Effects of Temporal Changes of Fairness Perceptions on Job Attitudes. *Journal of Business and Psychology*, 30(1), 163-175.

Köffer, S. (2015). Designing The Digital Workplace of The Future–What Scholars Recommend to Practitioners. *Thirty Sixth International Conference on Information Systems*, Fort Worth 2015, (1-21). Texas, USA: 13-16 December 2015.

Kuzheleva-Sagan, I. ve Nosova, S. (2017). Culture of Digital Nomads: Ontological, Anthropological, and Semiotic Aspects. *In K. Bankov (Ed.), New Semiotics Between Tradition and Innovation: Selected Papers from 12th World Congress of the International Association for Semiotic Studies* 2014 (pp. 131–140). IASS Publications & NBU Publishing House.

Leonard, K. (2018). The Importance of Ethics in Organization*s* [online] https://smallbusiness.chron. com/importance-ethics-organizations-20925.html (E.T.: 24 Mart 2024).

Lewis, P., Goodman, S., Fandt, P. ve Michlitsch, J. (2007). *Management: Challenges for Tomorrow's Leaders*. 5th ed., Thomson/South-Western, Mason, Ohio.

Li, J. (2023). Digital Technologies for Mental Health Improvements in the COVID-19 Pandemic: A Scoping Review. *BMC Public Health*, 23(1), 413.

Lunday, J. (2010). Managing the Workplace Ethics of Social Media [online] http://www.corporate complianceinsights.com/managing-the-workplace-ethics-of-socialmedia/ (E.T.: 25 Mart 2024).

Mallor, J., Barnes, J., Bower, T. ve Langvardt. (2010). *Business Law: The Ethical, Global, and Ecommerce Environment.* 14th ed., McGraw-Hill/Irwin, Boston.

Meijerink, J., Jansen, G. ve Daskalova, V. (Eds.). (2021). *Platform Economy Puzzles: A Multidisciplinary Perspective on Gig Work*. Edward Elgar Publishing.

Meijerink, J.G. ve Keegan, A. (2019). Conceptualizing Human Resource Management in The Gig Economy: Toward A Platform Ecosystem Perspective. *Journal of Managerial Psychology*, 34 (4), 214-232.

Michael, R. (2014). Acceptance of E-Marketing Strategies in Developing Countries – A Case Study of Tanzania Smes., *In the International Conference on Computer Science, Computer*

Engineering, and Education Technologies (CSCEET2014). The Society of Digital Information and Wireless Communication, (122-128). Malaysia: 17-19 November 2014.

Mika, B. (2020). Digital "Putting-Out System"-An Old New Method of Work in Platform Economy. *Polish* Sociological Review, 211(3), 265-280.

Müller, V.C. (2020). *Ethics of Artificial Intelligence and Robotics*. The Stanford Encyclopedia of Philosophy (winter 2020 Edition).

Nohut, F. (2023). İş tasarımı ve Çevrimiçi Çalışma, (ed) H. Demirkaya.; H.Ateşoğlu, içinde *Değişen Dünyada İnsan Kaynakları Yönetimi* ss.226-254, İstanbul :Ati Yayınları.

Ostmeier, E. ve Strobel, M. (2022). Building Skills in The Context of Digital Transformation: How Industry Digital Maturity Drives Proactive Skill Development. *Journal of Business Research*, 139, 718-730.

Pols, A. ve Spahn, A. (2015). Design for the Values of Democracy and Justice. *Handbook of Ethics, Values and Technology Design (Springer)*, 335-363.

Qamar, S., Anwar, Z. ve Afzal, M. (2023). A Systematic Threat Analysis and Defense Strategies for The Metaverse and Extended Reality Systems. *Computers Security*, 128, 103127.

Robbins, S. P. ve Judge, T. A. (2013). *Örgütsel Davranış*. (çev. Prof.Dr. İ. Erdem,14. Basımdan Çeviri), Nobel Yayın.

Rodriguez-Lluesma, C., García-Ruiz, P. ve Pinto-Garay, J. (2021). The Digital Transformation of Work: A Relational View. *Business Ethics: The Environment and Responsibility*, 30, 157-167.

Rosha, A. (2021). Exploring The Role of Ethical Issues in The Context of Digital Transformation. *Trends Economics and Management,* 15, 23-33.

Saarikko, T., Westergren, U.H. ve Blomquist, T. (2020). Digital Transformation: Five Recommendations for the Digitally Conscious Firm. *Business Horizons*, 63(6), 825-839.

Schlagwein, D. (2018). "Escaping the Rat Race": Justifications in Digital Nomadism. Research-in-Progress Papers. *In Proceedings of 26th European conference on information systems: Beyond digitization - facets of socio-technical change, ECIS 2018*, Portsmouth, UK, 3-28 June 2018.

Schwarzmüller, T., Brosi, P., Duman, D. ve Welpe, I. M. (2018). How Does the Digital Transformation Affect Organizations? Key Themes of Change in Work Design and Leadership. *Management Revue*, 29(2), 114-138.

Shabbir, M.S., Ghazi, M.S. ve Mehmood, A. (2016). Impact of Social Media Applications on Small Business Entrepreneurs. *Arabian Journal of Business and Management Review*, 6(3), 203-205.

Smith, N., Peters, D., Jay, C., Sandal, G.M., Barrett, E.C. ve Wuebker, R. (2023). Off-World Mental Health: Considerations for The Design of Well-Being–Supportive Technologies for Deep Space Exploration. *JMIR Format Res* 7, e37784.

Stahl, B.C. (2012). Morality, Ethics and Reflection: A Categorisation of Normative IS Research. *Journal of the Association for Information Systems*, 13(8), 636-656.

Subramaniam, M. (2020). Digital Ecosystems and Their Implications for Competitive Strategy. *Journal of Organization Design*, 9(12).

Talmud, I. ve Mesch, G. (2020). *Wired Youth: The Online Social World of Adolescence*. 2nd Edition. London and New York: Routledge.

Tan, Z., Aggarwal, N., Cowls, J., Morley, J., Taddeo, M. ve Floridi, L. (2021). The Ethical Debate About the Gig Economy: A Review and Critical Analysis. *Technology in Society*, 65, 101594.

Trevino, L.K. (1986). Ethical Decision Making in Organizations: A Person-Situation Interactionist Model. *Academy of Management Review*, 11(3), 601-617.

Tursunbayeva, A., Pagliari, C., Di Lauro, S. ve Antonelli, G. (2021). The Ethics of People Analytics: Risks, Opportunities and Recommendations. *Personnel Review*.

Uyargil, C. (2018). İş Analizi ve İş Dizaynı. İçinde Ertürk, M. (Editör), *İnsan Kaynakları Yönetimi, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İnsan Kaynakları Yönetimi Anabilim dalı Öğretim Üyeleri*, Beta Yayım, Yenilenmiş 18. Basım, İstanbul.

Vial, G. (2019). Understanding Digital Transformation: A Review and A Research Agenda. *The Journal of Strategic Information Systems*, 28(2), 118-144.

Wachter, S., Mittelstadt, B. ve Floridi, L. (2017). Transparent, Explainable, and Accountable AI for Robotics. *Sci. Robot.* 2(6), eaan6080.

Williams, S.P. ve Schubert, P. (2018). Designs for The Digital Workplace. *Procedia Computer Science*, 138, 478-485.

KAYNAKÇA

Acar, S., Berthiaume, K. ve Johnson, R. (2023). What Kind of Questions Do Creative People Ask?. *Journal of Creativity,* 33(3), 100062.

Adner, R. (2006). Match Your Innovation Strategy to Your Innovation Ecosystem. *Harvard Business Review,* 84(4), 98.

Agbim, K. C. (2013). The Impact of Organizational Structure and Leadership Styles on Innovation. *IOSR Journal of Business And Management (IOSR-JBM),* 6(6), 56-63.

Akarsu, O. (2021). Girişimcilik Yönelimini Etkileyen Faktörler Nelerdir? Teknoparklarda Bir Araştırma. Doktora Tezi. Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Akarsu, O. ve Döven, M. S. (2022). Girişimcilik Yönelimini Etkileyen Faktörler: Teknoparklarda Bir Araştırma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 23(1), 143-164.

Akat, İ., Budak, G. ve Budak, G. (1997). *İşletme Yönetimi*. İzmir: Fakülte Yayınevi.

Amabile, T. M. (1988). A Model of Creativity and Innovation in Organizations. *Research In Organizational Behavior,* 10(1), 123-167.

Amabile, T. M. (1997). Motivating Creativity in Organizations: On Doing What You Love and Loving What You Do. *California Management Review,* 40(1), 39-58.

Amabile, T. M., Barsade, S. G., Mueller, J. S. ve Staw, B. M. (2005). Affect and Creativity at Work. *Administrative Science Quarterly,* 50(3), 367-403.

Amabile, T. M. ve Pratt, M. G. (2016). The Dynamic Componential Model of Creativity and Innovation in Organizations: Making Progress, Making Meaning. *Research in Organizational Behavior,* 3(6), 157-183.

Åmo, B. W. ve Kolvereid, L. (2005). Organizational Strategy, Individual Personality and Innovation Behavior. *Journal of Enterprising Culture,* 13(01), 7-19.

Anderson, N., Potočnik, K. ve Zhou, J. (2014). Innovation and Creativity in Organizations: A State-of-the-Science Review, Prospective Commentary, and Guiding Framework. *Journal of Management,* 40(5), 1297-1333.

Arslan, M. ve Karasoy, A. (2002). Yaratıcılık Eğiliminde Cinsiyet ve Eğitimin Rolü. 10. *Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi,* 23-25.

Baer, J. (2014). *Creativity and Divergent Thinking: A Task-Specific Approach*. New York: Psychology Press.

Bakan, İ. ve Büyükmeşe, T. (2004). *Çağdaş Yönetim Yaklaşımları*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, Beta Basım A.Ş.

Berman, S. ve Korsten, P. (2010). *Capitalizing on Complexity: Insights From the Global Chief Executive Officer Study*. Somers, NY: IBM.

Bledow, R., Frese, M., Anderson, N., Erez, M. ve Farr, J. (2009a). A Dialectic Perspective on Innovation: Conflicting Demands, Multiple Pathways, and Ambidexterity. *Industrial and Organizational Psychology,* 2(3), 305-337.

Bledow, R., Frese, M., Anderson, N., Erez, M. ve Farr, J. (2009b). Extending and Refining The Dialectic Perspective on Innovation: There Is Nothing as Practical as A Good Theory; Nothing as Theoretical as A Good Practice. *Industrial and Organizational Psychology,* 2(3), 363-373.

Bousinakis, D. ve Halkos, G. (2021). Creativity as The Hidden Development Factor for Organizations and Employees. *Economic Analysis and Policy,* 71645-659.

Chae, H. ve Choi, J. N. (2018). Contextualizing the Effects of Job Complexity on Creativity and Task Performance: Extending Job Design Theory with Social And Contextual Contingencies. *Journal of Occupational and Organizational Psychology,* 91(2), 316-339.

Chang, Y.-C., Chang, H.-T., Chi, H.-R., Chen, M.-H. ve Deng, L.-L. (2012). How Do Established Firms Improve Radical Innovation Performance? The Organizational Capabilities View. *Technovation,* 32(7-8), 441-451.

Chermahini, S. A. ve Hommel, B. (2010). The (B) Link Between Creativity and Dopamine: Spontaneous Eye Blink Rates Predict and Dissociate Divergent and Convergent Thinking. *Cognition,* 115(3), 458-465.

Chiu, C.-Y. ve Kwan, L. Y. (2010). Culture and Creativity: A Process Model. *Management and Organization Review,* 6(3), 447-461.

Christensen, C. M., Raynor, M. E., Dyer, J. ve Gregersen, H. (2011). *Disruptive Innovation: The Christensen Collection (The Innovator's Dilemma, The Innovator's Solution, The Innovator's DNA, and Harvard Business Review Article" How Will You Measure Your Life?")(4 Items)*. Harvard Business Press.

Cropley, A. (2006). In Praise of Convergent Thinking, *Creativity Research Journal,* 18(3), 391-404.

Cropley, D. H. (2021). *Creative Products: Defining and Measuring Novel Solutions*. Creativity and Innovation, Routledge.

Da Costa, S., Páez, D., Sánchez, F., Garaigordobil, M. ve Gondim, S. (2015). Personal Factors of Creativity: A Second Order Meta-Analysis, *Revista De Psicología Del Trabajo Y De Las Organizaciones.* 31(3), 165-173.

Davis, J. A. ve Mathias, P. (1991). *Innovation and Technology in Europe: From the Eighteenth Century to the Present Day*. B. Blackwell.

De Clippeleer, I., De Stobbeleir, K., Dewettinck, K. ve Ashford, S. (2009). *From Creativity to Success: Barriers and Critical Success Factors in The Successful Implementation of Creative Ideas*. Flanders DC.

De Vries, H. B. ve Lubart, T. I. (2019). Scientific Creativity: Divergent and Convergent Thinking and The Impact of Culture. *The Journal of Creative Behavior,* 53(2), 145-155.

Dellas, M. ve Gaier, E. L. (1970). Identification of Creativity: The Individual. *Psychological Bulletin,* 73(1), 55.

Dikici, A. (2014). Relationships Between Thinking Styles and Behaviors Fostering Creativity: An Exploratory Study for the Mediating Role of Certain Demographic Traits. *Educational Sciences: Theory and Practice,* 14(1), 179-201.

Dilara, O. ve Zorlu, T. (2017). Yaratıcılık Kavramı ile İlişkili Kuramsal Yaklaşımlar. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi,* 6(3), 1535-1552.

Dollinger, S. J., Burke, P. A. ve Gump, N. W. (2007). Creativity and Values. *Creativity Research Journal,* 19(2-3), 91-103.

Dollinger, S. J., Urban, K. K. ve James, T. A. (2004). Creativity and Openness: Further Validation of Two Creative Product Measures. *Creativity Research Journal,* 16(1), 35-47.

Edgell, R. A. (2024). A Monstrous Matter: The Three Faces of Artificial Creativity. *Journal of Creativity,* 100075.

Edquist, C. (1997). *Systems of Innovation Approaches: Their Emergence and Characteristics*, Univ.

Elisondo, R. (2016). Creativity Is Always A Social Process. *Creativity. Theories–Research-Applications,* 3(2), 194-210.

Erez, M. ve Nouri, R. (2010). Creativity: The Influence of Cultural, Social, and Work Contexts. *Management and Organization Review,* 6(3), 351-370.

Firestien, R. L. (2020). *Create in A Flash: A Leader's Recipe for Breathrough Innovation*. Green Tractor Publishing.

Ford, C. M. (1996). A Theory of Individual Creative Action in Multiple Social Domains. *Academy of Management Review,* 21(4), 1112-1142.

Forgeard, M. (2024). Creativity and Resilience: Creativity from, or Through Adversity?. *Creativity Research Journal,* 1-8.

Fortwengel, J., Schüßler, E. ve Sydow, J. (2017). Studying Organizational Creativity as Process: Fluidity or Duality?. *Creativity and Innovation Management,* 26(1), 5-16.

Frank, M. W. (1998). Schumpeter on Entrepreneurs and Innovation: A Reappraisal. *Journal of the History of Economic Thought,* 20(4), 505-516.

Furnham, A. ve Bachtiar, V. (2008). Personality and Intelligence as Predictors of Creativity. *Personality and Individual Differences,* 45(7), 613-617.

G. Schweisfurth, T. ve Greul, A. (2023). Unexpected Interruptions, Idle Time, and Creativity: Evidence from A Natural Experiment. *Organization Science*, 35(1), 1-386.

Getz, I. ve Robinson, A. G. (2003). Innovate or Die: Is That A Fact?. *Creativity and Innovation Management,* 12(3), 130-136.

Getzels, J. W. ve Csikszentmihalyi, M. (1976). The Creative Vision: A Longitudinal Study of Problem Finding in Art, *(No Title)*.

Goldschmidt, G. (2016). Linkographic Evidence for Concurrent Divergent and Convergent Thinking in Creative Design. *Creativity Research Journal,* 28(2), 115-122.

Goller, I. ve Bessant, J. (2023). *Creativity for Innovation Management: Tools and Techniques for Creative Thinking in Practice*. Taylor & Francis.

Granstrand, O. ve Holgersson, M. (2020). Innovation Ecosystems: A Conceptual Review and A New Definition. *Technovation,* 90102098.

Guilford, J. P. (1967). The Nature of Human Intelligence.

Harrington, D. M. (2018). On the Usefulness of "Value" in the Definition of Creativity: A Commentary. *Creativity Research Journal,* 30(1), 118-121.

Hernández-Torrano, D. ve Ibrayeva, L. (2020). Creativity and Education: A Bibliometric Mapping of the Research Literature (1975–2019). *Thinking Skills and Creativity,* 35100625.

Hou, Y., Gao, G., Wang, F., Li, T. ve Yu, Z. (2011). Organizational Commitment and Creativity: The Influence of Thinking Styles. *Annals of Economics & Finance,* 12(2).

Hughes, D. J., Lee, A., Tian, A. W., Newman, A. ve Legood, A. (2018). Leadership, Creativity, and Innovation: A Critical Review and Practical Recommendations. *The Leadership Quarterly,* 29(5), 549-569.

Hülsheger, U. R., Anderson, N. ve Salgado, J. F. (2009). Team-Level Predictors of Innovation at Work: A Comprehensive Meta-Analysis Spanning Three Decades of Research. *Journal of Applied Psychology,* 94(5), 1128.

Ivcevic, Z. ve Hoffmann, J. (2019). Emotions and Creativity: From Process to Person and Product. In J. C. Kaufman & R. J. Sternberg (Eds.), *The Cambridge Handbook of Creativity* (2nd Ed., 273–295). Cambridge University Press.

Kandler, C., Riemann, R., Angleitner, A., Spinath, F. M., Borkenau, P. ve Penke, L. (2016). The Nature of Creativity: The Roles of Genetic Factors, Personality Traits, Cognitive Abilities, and Environmental Sources. *Journal of Personality and Social Psychology,* 111(2), 230.

Karwowski, M. (2016). The Dynamics of Creative Self-Concept: Changes and Reciprocal Relations Between Creative Self-Efficacy and Creative Personal Identity. *Creativity Research Journal,* 28(1), 99-104.

Kasof, J., Chen, C., Himsel, A. ve Greenberger, E. (2007). Values and Creativity. *Creativity Research Journal,* 19(2-3), 105-122.

Kaspi-Baruch, O. (2019). Big Five Personality and Creativity: The Moderating Effect of Motivational Goal Orientation. *The Journal of Creative Behavior,* 53(3), 325-338.

Kesting, P., Ulhøi, J. P., Song, L. J. ve Niu, H. (2015). The Impact of Leadership Styles on Innovation-A Review. *Journal of Innovation Management,* 3(4), 22-41.

Kim, M., Beehr, T. A. ve Prewett, M. S. (2018). Employee Responses to Empowering Leadership: A Meta-Analysis. *Journal of Leadership & Organizational Studies,* 25(3), 257-276.

Kim, T.-Y., Hon, A. H. ve Lee, D.-R. (2010). Proactive Personality and Employee Creativity: The Effects of Job Creativity Requirement and Supervisor Support for Creativity. *Creativity Research Journal,* 22(1), 37-45.

Kottwitz, M. U., Montasser, J. S., Kampa, J. ve Otto, K. (2024). The Extra Mile from Extra-Role Creativity to Innovation. *Journal of Creativity,* 34(1), 100073.

Kozbelt, A., Beghetto, R. A. ve Runco, M. A. (2010). Theories of Creativity. *The Cambridge Handbook of Creativity,* 220-47. Cambridge University Press.

Kudesia, R. S. (2015). Mindfulness and Creativity in the Workplace. *Mindfulness in Organizations: Foundations, Research, and Applications,* 190-212.

Küsbeci, P. ve Çevik-Tekin, İ. (2021). Endüstri 4.0 Perspektifinden İnsan Kaynakları. *Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 8(15), 18-29.

Lee, A., Legood, A., Hughes, D., Tian, A. W., Newman, A. ve Knight, C. (2020). Leadership, Creativity and Innovation: A Meta-Analytic Review. *European Journal of Work and Organizational Psychology,* 29(1), 1-35.

Lee, A., Lyubovnikova, J., Tian, A. W. ve Knight, C. (2020). Servant Leadership: A Meta-Analytic Examination of Incremental Contribution, Moderation, and Mediation. *Journal of Occupational and Organizational Psychology,* 93(1), 1-44.

Lee, A., Willis, S. ve Tian, A. W. (2018). Empowering Leadership: A Meta-Analytic Examination of Incremental Contribution, Mediation, and Moderation. *Journal of Organizational Behavior,* 39(3), 306-325.

Lee, J. H. ve Portillo, M. (2022). Transferability of Creative Self-Belief Across Domains: The Differential Effects of A Creativity Course for University Students. *Thinking Skills and Creativity,* 43100996.

Liang, Q., Niu, W., Cheng, L. ve Qin, K. (2022). Creativity Outside School: The Influence of Family Background, Perceived Parenting, and After-School Activity on Creativity. *The Journal of Creative Behavior,* 56(1), 138-157.

Lloyd-Cox, J., Pickering, A. ve Bhattacharya, J. (2022). Evaluating Creativity: How Idea Context and Rater Personality Affect Considerations of Novelty and Usefulness. *Creativity Research Journal,* 34(4), 373-390.

Lucas, B. J. ve Nordgren, L. F. (2015). People Underestimate the Value of Persistence for Creative Performance. *Journal of Personality and Social Psychology,* 109(2), 232.

Łukowski, W. (2017). The Impact of Leadership Styles on Innovation Management. *Marketing of Scientific and Research Organizations,* 24(2), 105-136.

Madjar, N., Greenberg, E. ve Chen, Z. (2011). Factors for Radical Creativity, Incremental Creativity, and Routine, Noncreative Performance. *Journal of Applied Psychology,* 96(4), 730.

Malek, S. L., Sarin, S. ve Haon, C. (2020). Extrinsic Rewards, Intrinsic Motivation, and New Product Development Performance. *Journal of Product Innovation Management,* 37(6), 528-551.

Mccrae, R. R. (1987). Creativity, Divergent Thinking, and Openness to Experience. *Journal of Personality and Social Psychology,* 52(6), 1258.

Mccrae, R. R. ve Greenberg, D. M. (2014). Openness to Experience. *The Wiley Handbook of Genius,* 222-243.

Mehta, R., Mishra, P. ve Group, D.-P. R. (2016). Downtime as A Key to Novelty Generation: Understanding the Neuroscience of Creativity with Dr. Rex Jung. *Techtrends,* 60528-531.

Montuori, A. ve Purser, R. (1997). Social Creativity: The Challenge of Complexity. *Translation of Le Dimensioni Sociali Della Creatività. Pluriverso,* 1(2), 78-88.

Morris, M. W. ve Leung, K. (2010). Creativity East and West: Perspectives and Parallels. *Management and Organization Review,* 6(3), 313-327.

Mumford, M. D., Mobley, M. I., Reiter-Palmon, R., Uhlman, C. E. ve Doares, L. M. (1991). Process Analytic Models of Creative Capacities. *Creativity Research Journal,* 4(2), 91-122.

Nambisan, S. ve Baron, R. A. (2013). Entrepreneurship in Innovation Ecosystems: Entrepreneurs' Self–Regulatory Processes and Their Implications for New Venture Success. *Entrepreneurship Theory and Practice,* 37(5), 1071-1097.

Newell, A., Shaw, J. C. ve Simon, H. A. (1962). *The Processes of Creative Thinking.* Paper Presented at the Contemporary Approaches to Creative Thinking, 1958. University of Colorado, CO, US; This Paper Was Presented at the Aforementioned Symposium.

Nickerson, R. S. (1999). Enhancing Creativity. In R. J. Sternberg (Ed.), *Handbook of Creativity* (392–430). Cambridge University Press.

Niewöhner, N., Asmar, L., Wortmann, F., Röltgen, D., Kühn, A. ve Dumitrescu, R. (2019). Design Fields of Agile Innovation Management in Small and Medium Sized Enterprises. *Procedia CIRP,* 84826-831.

O'Connor, G. C., Paulson, A. S. ve Demartino, R. (2008). Organisational Approaches to Building A Radical Innovation Dynamic Capability. *International Journal of Technology Management,* 44(1-2), 179-204.

Ohly, S., Sonnentag, S. ve Pluntke, F. (2006). Routinization, Work Characteristics and Their Relationships with Creative and Proactive Behaviors. *Journal of Organizational Behavior: The International Journal of Industrial, Occupational and Organizational Psychology and Behavior,* 27(3), 257-279.

Perry-Smith, J. E. ve Mannucci, P. V. (2017). From Creativity to Innovation: The Social Network Drivers of the Four Phases of the Idea Journey. *Academy of Management Review,* 42(1), 53-79.

Raihan, T. ve Uddin, M. A. (2023). The Influence of Creative Self-Efficacy, Creative Self-Identity, and Creative Process Engagement on Innovative Behaviour. *International Journal of Business Innovation and Research,* 30(1), 18-35.

Rampa, R. ve Agogué, M. (2021). Developing Radical Innovation Capabilities: Exploring the Effects of Training Employees for Creativity and Innovation. *Creativity and Innovation Management,* 30(1), 211-227.

Rasulzada, F. ve Dackert, I. (2009). Organizational Creativity and Innovation in Relation to Psychological Well-Being and Organizational Factors. *Creativity Research Journal,* 21(2-3), 191-198.

Rii, K. B., Edastama, P. ve Nabilah, N. F. (2022). Study on Innovation Capability of College Students Based on Extenics and Theory of Creativity. *Startupreneur Business Digital (SABDA Journal),* 1(2), 134-142.

Robbins, S. P. ve Judge, T. A. (2017). *Organizational Behavior*. New York: Pearson.

Roepke, A. M. ve Seligman, M. E. (2015). Doors Opening: A Mechanism for Growth after Adversity. *The Journal of Positive Psychology,* 10(2), 107-115.

Rubens, N., Still, K., Huhtamäki, J. ve Russell, M. G. (2011). A Network Analysis of Investment Firms as Resource Routers in Chinese Innovation Ecosystem. *J. Softw.,* 6(9), 1737-1745.

Rubenson, D. L. ve Runco, M. A. (1992). The Psychoeconomic Approach to Creativity. *New Ideas in Psychology,* 10(2), 131-147.

Runco, M. A. (2007). *Creativity: Theories and Themes: Research. Development and Practice.* Amsterdam: Elsevier.

Said-Metwaly, S., Taylor, C. L., Camarda, A. ve Barbot, B. (2022). Divergent Thinking and Creative Achievement—How Strong Is The Link? An Updated Meta-Analysis. *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts*.

Samen, S. (2008). İşletmelerde Yaratıcılığın Önemi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 17(2), 363-378.

Sarooghi, H., Libaers, D. ve Burkemper, A. (2015). Examining the Relationship between Creativity and Innovation: A Meta-Analysis of Organizational, Cultural, and Environmental Factors. *Journal of Business Venturing,* 30(5), 714-731.

Schumpeter, J. A. (1934). The Theory of Economic Development: An Inquiry into Profits, Capital, Credits, Interest, and the Business Cycle. *Harvard Economic Studies*.

Shafi, M., Lei, Z., Song, X. ve Sarker, M. N. I. (2020). The Effects of Transformational Leadership on Employee Creativity: Moderating Role of Intrinsic Motivation. *Asia Pacific Management Review,* 25(3), 166-176.

Shalley, C. E., Gilson, L. L. ve Blum, T. C. (2009). Interactive Effects of Growth Need Strength, Work Context, and Job Complexity on Self-Reported Creative Performance. *Academy of Management Journal,* 52(3), 489-505.

Sharma, S., Singh, G., Jones, P., Kraus, S. ve Dwivedi, Y. K. (2022). Understanding Agile Innovation Management Adoption for Smes. *IEEE Transactions on Engineering Management,* 69(6), 3546-3557.

Simmons, A. L. ve Ren, R. (2009). The Influence of Goal Orientation and Risk on Creativity. *Creativity Research Journal,* 21(4), 400-408.

Simonton, D. K. (2018). Defining Creativity: Don't We also Need to Define What Is Not Creative?. *The Journal of Creative Behavior,* 52(1), 80-90.

Sung, S. Y. ve Choi, J. N. (2009). Do Big Five Personality Factors Affect Individual Creativity? The Moderating Role of Extrinsic Motivation. *Social Behavior and Personality: An International Journal,* 37(7), 941-956.

Tan, C. S., Lau, X. S., Kung, Y. T. ve Kailsan, R. A. L. (2019). Openness to Experience Enhances Creativity: The Mediating Role of Intrinsic Motivation and the Creative Process Engagement. *The Journal of Creative Behavior,* 53(1), 109-119.

Tedeschi, R. G. ve Calhoun, L. G. (1996). The Posttraumatic Growth Inventory: Measuring the Positive Legacy of Trauma. *Journal of Traumatic Stress,* 9455-471.

Unsworth, K. (2001). Unpacking Creativity. *Academy of Management Review,* 26(2), 289-297.

Unsworth, K. L. ve Clegg, C. W. (2010). Why Do Employees Undertake Creative Action?. *Journal of Occupational and Organizational Psychology,* 83(1), 77-99.

Walton, A. P. (2003). The Impact of Interpersonal Factors on Creativity. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research,* 9(4), 146-162.

Wang, G. (2022). Digital Reframing: The Design Thinking of Redesigning Traditional Products into Innovative Digital Products. *Journal of Product Innovation Management,* 39(1), 95-118.

Watson, E. (2007). Who or What Creates? A Conceptual Framework for Social Creativity. *Human Resource Development Review,* 6(4), 419-441.

Weisberg, R. W. (2015). On The Usefulness of "Value" in the Definition of Creativity. *Creativity Research Journal,* 27(2), 111-124.

West, M. A. (1990). The Social Psychology of Innovation in Groups. In M. A. West & J. L. Farr (Eds.), *Innovation and Creativity at Work: Psychological and Organizational Strategies* (309–333). John Wiley & Sons.

West, M. A. ve Farr, J. L. (1990). *Innovation at Work*. John Wiley & Sons.

West, M. A. ve Sacramento, C. A. (2023). Creativity and Innovation: The Role of Team and Organizational Climate. *Handbook of Organizational Creativity*, Elsevier.

Williams, S. D. (2004). Personality, Attitude, and Leader Influences on Divergent Thinking and Creativity in Organizations. *European Journal of Innovation Management,* 7(3), 187-204.

Wipulanusat, W., Panuwatwanich, K. ve Stewart, R. A. (2017). Exploring Leadership Styles for Innovation: An Exploratory Factor Analysis. *Engineering Management in Production and Services,* 9(1), 7--17.

Wood, S. M., Cichocki, M. N. ve Chung, K. C. (2022). Strategies to Foster Creativity. *Plastic and Reconstructive Surgery,* 149(1), 1-6.

Woodman, R. W., Sawyer, J. E. ve Griffin, R. W. (1993). Toward A Theory of Organizational Creativity. *Academy of Management Review,* 18(2), 293-321.

Yeşilyurt, E. (2020). Yaratıcılık ve Yaratıcı Düşünme: Tüm Boyut ve Paydaşlarıyla Kapsayıcı Bir Derleme Çalışması. *OPUS International Journal of Society Researches,* 15(25), 3874-3915.

Zabelina, D. L., Colzato, L., Beeman, M. ve Hommel, B. (2016). Dopamine and the Creative Mind: Individual Differences in Creativity Are Predicted by Interactions between Dopamine Genes DAT and COMT. *Plos One,* 11(1), E0146768.

Zhang, W., Sjoerds, Z. ve Hommel, B. (2020). Metacontrol of Human Creativity: The Neurocognitive Mechanisms of Convergent and Divergent Thinking. *Neuroimage,* 210116572.

Zhou, J. ve Shalley, C. E. (2011). Deepening Our Understanding of Creativity in the Workplace: A Review of Different Approaches to Creativity Research. In S. Zedeck (Ed.), *APA Handbook of Industrial and Organizational Psychology, Vol. 1. Building and Developing the Organization* (Pp. 275–302). American Psychological Association.

KAYNAKÇA

Amabile, T. M., and Pratt, M. G. (2016). The Dynamic Componential Model of Creativity and Innovation in Organizations: Making Progress, Making Meaning. *Research in Organizational Behavior,* 36, 157-183.

Armbrust, M., Fox, A., Griffith, R., Joseph, A. D., Katz, R., Konwinski, A., and Zaharia, M. (2010). A View of Cloud Computing. Communications of the ACM, 53(4), 50-58.

Bashshur, R. L., Shannon, G. W., Smith, B. R., & Alverson, D. C. (2015). The Empirical Evidence for Telemedicine Interventions in Mental Disorders. Telemedicine and e-Health, 21(12), 903-917.

Brown, L., and Garcia, M. (2020). The Role of Continuous Learning in Technology Adoption: A Case Study of Successful Organizations. *International Journal of Management Studies,* 7(1), 78-92.

Brynjolfsson, E., and McAfee, A. (2014). The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies. W. W. Norton and Company, 1-7.

BTK. (2019). Türkiye Elektronik Haberleşme Sektörü Üç Aylık Pazar Verileri Raporu (No: 2019 4.Çeyrek) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu. 1-92.

Çark, Ö. (2020). Dijital Dönüşümün İşgücü ve Meslekler Üzerindeki Etkileri. *International Journal of Entrepreneurship and Management Inquiries*, *4(*Özel Sayı 1), 19-34.

Floridi, L. (2019). AI, Robots, and The Future of Work: Ethical and Policy Implications. International Journal of Social Robotics, 11(2), 315-320.

Grant, A. M., and Ashford, S. J. (2008). The Dynamics of Proactivity at Work. Research in Organizational Behavior, 28, 3-34.

Han, J., Kamber, M., and Pei, J. (2011). Data Mining: Concepts and Techniques. Morgan Kaufmann.

Johnson, L. (2018). Digital transformation: The road to innovation or the path to peril? J*ournal of Digital Banking*, 2(2), 94-104.

Johnson, L., Adams Becker, S., Estrada, V., and Freeman, A. (2015). NMC Horizon Report: 2015 Higher Education Edition. The New Media Consortium. 1-56.

Johnson, L., Becker, S. A., Cummins, M., Estrada V., Freeman, A. (2019). NMC Horizon Report: 2019 Higher Education Edition. The New Media Consortium. 3-42.

Jones, M. R., and Smith, K. L. (2018). Data-Driven Decision Making: The Role of Analytics in Business. *Journal of Business Analytics,* 2(1), 45-63.

Katz, D. M., Bommaraju, R., and Trosman, J. R. (2018). Health Law and Artificial Intelligence. Health Affairs, 37(11), 1875-1879.

Manyika, J., Chui, M., Bughin, J., Dobbs, R., Bisson, P., and Marrs, A. (2017). Jobs Lost, Jobs Gained: Workforce Transitions in a Time of Automation. McKinsey Global Institute. 1-160.

McAfee, A., and Brynjolfsson, E. (2017). Machine, Platform, Crowd: Harnessing Our Digital Future. W. W. Norton and Company.

McKinsey and Company. (2019). The Future of Risk Management in the Digital Era. McKinsey Digital, 1-72.

Özdemir, Ş. ve Kılınç, D. (2019). *Geleceğin Meslekleri, Veri Bilimi, Yapay Zekâ* (4. bs.). İstanbul: Abaküs.

Özgören, M. K. (2019). Bilgisayar Destekli Mühendislik (CAE). K*aradeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 21(1), 123-136.

PricewaterhouseCoopers. (2019). Financial Services Technology 2020 and Beyond: Embracing Disruption. PwC. 1-48.

Smith, J., and Johnson, A. (2020). The Impact of Digital Transformation on Healthcare Services: Opportunities and Challenges. Journal of Health Informatics, 10(2), 123-140.

Smith, P., and Raspin, P. (2019). Strategic Thinking in Business: A Research Review. *International Journal of Management Reviews,* 21(1), 3-21.

Smith, A. C., Thomas, E., Snoswell, C. L., Haydon, H., Mehrotra, A., Clemensen, J., and Caffery, L. J. (2020). Telehealth for Global Emergencies: Implications for Coronavirus Disease 2019 (COVID-19). *Journal of Telemedicine and Telecare, 26*(5), 309–313.

WEF (World Economic Forum). (2016). Future of Jobs Report 2018. World Economic Forum. 1-167

URL1:https://www.academia.edu/49099134/Sanayi_ve_Teknoloji_Bakanl%C4%B1%-C4%9F%C4%B1_2023_Sanayi_ve_Teknoloji_Stratejisi, Erişim Tarihi: 26.2.2024.

URL-2: https://wearesocial.com/digital-2020, Erişim Tarihi: 27.2.2024

KAYNAKÇA

Abas, N., Kalair, A., & Khan, N. (2015). Review of Fossil Fuels and Future Energy Technologies. *Futures*, 69, 31-49. https://doi.org/10.1016/j.futures.2015.03.003

Ahmed, E., Yaqoob, I., Hashem, I. A. T., Khan, I., Ahmed, A. I. A., Imran, M., & Vasilakos, A. V. (2017). The Role of Big Data Analytics in Internet Of Things. *Computer Networks*, 129, 459-471. https://doi.org/10.1016/j.comnet.2017.06.013

Ben Youssef, A. (2020). How Can Industry 4.0 Contribute to Combatting Climate Change?. *Revue D'économie Industrielle*, (169), 161-193. https://doi.org/10.4000/rei.8911

Bulut, E., & Akçacı, T. (2017). Endüstri 4.0 ve İnovasyon Göstergeleri Kapsamında Türkiye Analizi. *ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi*, 4(7), 55-77.

Butt, J. (2020). A Strategic Roadmap for the Manufacturing Industry to Implement Industry 4.0. *Designs*, 4(2), 11. https://doi.org/10.3390/designs4020011

Dalenogare, L. S., Benitez, G. B., Ayala, N. F., & Frank, A. G. (2018). The Expected Contribution of Industry 4.0 Technologies for Industrial Performance. *International Journal of Production Economics*, 204, 383-394. https://doi.org/10.1016/j.ijpe.2018.08.019

Drath, R. & Horch, A. (2014 June). Industrie 4.0: Hit or Hype? *IEEE Industrial Electronics Magazine*, Vol. 8, No. 2, pp. 56-58. https://doi.org/10.1109/MIE.2014.2312079.

Ejsmont, K. (2021). The Impact of Industry 4.0 on Employees-Insights from Australia. *Sustainability*, 13(6), 3095. https://doi.org/10.3390/su13063095

Estensoro, M., Larrea, M., Müller, J. M., & Sisti, E. (2022). A Resource-Based View on SMEs Regarding the Transition to More Sophisticated Stages of Industry 4.0. *European Management Journal*, 40(5), 778-792. https://doi.org/10.1016/j.emj.2021.10.001

Evertsz, R., Thangarajah, J., Yadav, N., & Ly, T. (2015). A Framework for Modelling Tactical Decision-Making in Autonomous Systems. *Journal of Systems and Software*, 110, 222-238. https://doi.org/10.1016/j.jss.2015.08.046

Ghobakhloo, M., & Iranmanesh, M. (2021). Digital Transformation Success Under Industry 4.0: A Strategic Guideline for Manufacturing SMEs. *Journal of Manufacturing Technology Management*, 32(8), 1533-1556. https://doi.org/10.1108/JMTM-11-2020-0455

Groumpos, P. P. (2021). A Critical Historical and Scientific Overview of all Industrial Revolutions. *IFAC-PapersOnLine*, *54*(13), 464-471. https://doi.org/10.1016/j.ifacol.202110492

Grybauskas, A., Stefanini, A., & Ghobakhloo, M. (2022). Social Sustainability in the Age of Digitalization: A Systematic Literature Review on the Social Implications of Industry 4.0. *Technology in Society*, 70, 101997. https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2022.101997

Gupta, A. (2024). Industry 4.0 Market Research Report Information by Application (Industrial Automation, Smart Factory, Industrial IoT)), by End User, and by Region – Industry Size, Share Growth and Forecast To 2030, https://www.marketresearchfuture.com/reports/industry-4-0-market/toc. MRFR/SEM/1752-HCR. (E.T.: 06.03.2024).

Hahn, G. J. (2020). Industry 4.0: A Supply Chain Innovation Perspective. *International Journal of Production Research*, 58(5), 1425-1441. https://doi.org/10.1080/00207543.2019.1641642

Hess, T. J., Rees, L. P., & Rakes, T. R. (2000). Using Autonomous Software Agents to Create the Next Generation of Decision Support Systems. *Decision Sciences*, 31(1), 1-31. https://doi.org/10.1111/j.1540-5915.2000.tb00922.x

Hilbert, M. (2020). Digital Technology and Social Change: The Digital Transformation of Society From A Historical Perspective. *Dialogues in Clinical Neuroscience*, 22:2, 189-194, https://doi.org/10.31887/DCNS.2020.22.2/mhilbert

Ivanov, D., Dolgui, A., & Sokolov, B. (2022). Cloud Supply Chain: Integrating Industry 4.0 and Digital Platforms in the "Supply Chain-as-a-Service". *Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review*, 160, 102676. https://doi.org/10.1016/j.tre.2022.102676

Kagermann, H. (2014). Change Through Digitization—Value Creation in the Age of Industry 4.0. In *Management of Permanent Change* (pp. 23-45). Wiesbaden: Springer Fachmedien Wiesbaden. https://doi.org/10.1007/978-3-658-05014-6_2

Kılıç, S., & Alkan, R. M. (2018). Dördüncü Sanayi Devrimi Endüstri 4.0: Dünya ve Türkiye Değerlendirmeleri. *Girişimcilik İnovasyon ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 29-49. https://doi.org/10.31006/gipad.417536

Koca, K. C. (2018). Sanayi 4.0: Türkiye Açısından Fırsatlar ve Tehditler. *Sosyoekonomi*, 26(36), 245-252. https://doi.org/10.17233/sosyoekonomi.2018.02.15

Li, L. (2022). Reskilling and Upskilling the Future-Ready Workforce for Industry 4.0 and Beyond. *Information Systems Frontiers*, 1-16. https://doi.org/10.1007/s10796-022-10308-y

Lu, Y. (2021). The Current Status and Developing Trends of Industry 4.0: A Review. *Information Systems Frontiers*, 1-20. https://doi.org/10.1007/s10796-021-10221-w

Magnani, M. (2022). The Technological Revolution: Professions at Risk and New Jobs. In *Making the Global Economy Work for Everyone: Lessons of Sustainability from the Tech Revolution and the Pandemic* (pp. 53-71). Cham: Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-92084-5_3

Nagy, J., Oláh, J., Erdei, E., Máté, D., & Popp, J. (2018). The Role and Impact of Industry 4.0 and The Internet Of Things on The Business Strategy of The Value Chain—The Case of Hungary. *Sustainability*, 10(10), 3491. https://doi.org/10.3390/su10103491

Napp, T. A., Gambhir, A., Hills, T. P., Florin, N., & Fennell, P. S. (2014). A Review of the Technologies, Economics and Policy Instruments for Decarbonising Energy-Intensive Manufacturing Industries. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, *30*, 616-640. https://doi.org/10.1016/j.rser.2013.10.036

Öztemel, E., & Gürsev, S. (2020). Literature Review of Industry 4.0 and Related Technologies. *Journal of Intelligent Manufacturing*, 31, 127-182. https://doi.org/10.1007/s10845-018-1433-8

Pereira, A. C., & Romero, F. (2017). A Review of the Meanings and the Implications of the Industry 4.0 Concept. *Procedia Manufacturing*, 13, 1206-1214. https://doi.org/10.1016/j.promfg.2017.09.032

Precedence Research Report (2023). Global Industry Analysis, Size, Share, Growth, Trends, Regional Outlook, and Forecast 2023-2032. https://www.precedenceresearch.com/industry-4-0-market (E.T.: 06.03.2024).

Puthal, D., Sahoo, B. P., Mishra, S., & Swain, S. (2015, January). Cloud Computing Features, Issues, and Challenges: A Big Picture. In *2015 International Conference on Computational Intelligence and Networks* (pp. 116-123). IEEE. https://doi.org/10.1109/CINE.2015.31

Shahin, M., Chen, F. F., Bouzary, H., & Krishnaiyer, K. (2020). Integration of Lean practices and Industry 4.0 Technologies: Smart Manufacturing for Next-Generation Enterprises. *The International Journal of Advanced Manufacturing Technology*, 107, 2927-2936. https://doi.org/10.1007/s00170-020-05124-0

Sharma, A., & Singh, B. J. (2020). Evolution of Industrial Revolutions: A Review. *International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering*, *9*(11), 66-73. https://doi.org/10.35940/ijitee.I7144.0991120

Sima, V., Gheorghe, I. G., Subić, J., & Nancu, D. (2020). Influences of the Industry 4.0 Revolution on the Human Capital Development and Consumer Behavior: A Systematic Review. *Sustainability*, 12(10), 4035. https://doi.org/10.3390/su12104035

Tansan, B., Gökbulut, A., Targotay, Ç., & Eren, T. (2016). Türkiye'nin Küresel Rekabetçiliği için Bir Gereklilik Olarak Sanayi 4.0 Gelişmekte Olan Ekonomi Perspektifi. TÜSİAD Raporu. TÜSİAD-T/2016-03/576

Wang, L., & Wang, G. (2016). Big Data in Cyber-Physical Systems, Digital Manufacturing and Industry 4.0. *International Journal of Engineering and Manufacturing (IJEM)*, *6*(4), 1-8. https://doi.org/10.5815/ijem.2016.04.01

Wedel, M., Bigné, E., & Zhang, J. (2020). Virtual and Augmented Reality: Advancing Research in Consumer Marketing. *International Journal of Research in Marketing*, 37(3), 443-465. https://doi.org/10.1016/j.ijresmar.2020.04.004

Yang, H., Kumara, S., Bukkapatnam, S. T., & Tsung, F. (2019). The Internet of Things for Smart Manufacturing: A Review. *IISE Transactions*, 51(11), 1190-1216. https://doi.org/10.1080/24725854.2018.1555383

Zaman, S. I., Khan, S., Zaman, S. A. A., & Khan, S. A. (2023). A Grey Decision-Making Trial and Evaluation Laboratory Model for Digital Warehouse Management in Supply Chain Networks. *Decision Analytics Journal*, 100293. https://doi.org/10.1016/j.dajour.2023.100293

Zhou, J., Li, P., Zhou, Y., Wang, B., Zang, J., & Meng, L. (2018). Toward New-Generation Intelligent Manufacturing. *Engineering, 4*(1), 11-20. https://doi.org/10.1016/j.eng.2018.01.002

KAYNAKÇA

Ahmed, H., Nasr, A., Abdel-Mageid, S., ve Aslan, H. (2019). A Survey of IoT Security Threats and Defenses. *International Journal of Advanced Computer Research,* 9(45), 325-350. https://doi.org/10.19101/ijacr.2019.940116

Aksu, D. (2023). Nesnelerin İnternetinden Davranışların İnternetine: Davranışsal Veri Analizinin Rolü, Doktora Tezi, Isparta, Süleyman Demirel Üniversitesi.

Aksu, D., ve Akman, E. (2023). Analysis of Global Research Trends in The Internet of Things (IoT) Area With Network Map Technique. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 14(27), 506-524. https://doi.Org/10.36543/Kauiibfd.2023.020

Alan, A., Kabadayı, E., ve Çavdar, N. (2018). The New Generation of "Connection", The New Generation of "Communication": An Examination of Internet Of Things (IoT). *Journal of Business Research*, 10(1), 294-320. https://doi.org/10.20491/isarder.2018.382

Aleisa, N. and Renaud, K. (2017). Privacy of The Internet of Things: A Systematic Literature Review, *Proceedings of the 50th Hawaii International Conference on System Sciences,* https://doi.org/10.24251/hicss.2017.717

Alfonso, I. (2021). Self-Adaptive Architectures in IoT Systems: A Systematic Literature Review. *Journal of Internet Services and Applications,* https://doi.org/10.48550/arxiv.2109.03312

Araújo, A., Santos, I., and Reis, A. (2022). A Systematic Review of The Literature on The Application of Blockchain in The Health Supply Chain. *International Journal of Innovation,* 10(4), 729-759. https://doi.org/10.5585/iji.v10i4.22060

Arnold, C., Kiel, D., and Voigt, K. (2016). How the Industrial Internet of Things Changes Business Models in Different Manufacturing Industries. *International Journal of Innovation Management,* 20(08), 1640015. https://doi.org/10.1142/s1363919616400156

Baldini, G., Botterman, M., Neisse, R., and Tallacchini, M. (2016). Ethical Design in the Internet Of Things. *Science and Engineering Ethics,* 24(3), 905-925. https://doi.org/10.1007/s11948-016-9754-5

Bandyopadhyay, D. and Sen, J. (2011). Internet of Things: Applications and Challenges in Technology and Standardization. *Wireless Personal Communications*, 58(1), 49-69. https://doi.org/10.1007/s11277-011-0288-5

Belgaum, M., Soomro, S., Alansari, Z., Musa, S., Alam, M., and Su'ud, M. (2017). Challenges: Bridge Between Cloud and IoT, *2017 4th IEEE International Conference on Engineering Technologies and Applied Sciences (ICETAS)*, Salmabad, Bahrain, https://doi.org/10.1109/icetas.2017.8277844

Butgereit, L. (2020). Using Geohashes to Combine IotT and Gis to Provide Business Intelligence to the Informal Sector in South Africa, *International Conference on Computers and Their Applications*, https://doi.org/10.29007/rssv

Cao, W. and Chen, S. (2020). Security Challenges of Blockchain in Internet Of Things: Systematic Literature Review. *Transactions on Emerging Telecommunications Technologies*, 32(8). https://doi.org/10.1002/ett.4177

Chen, F. (2022). Research on the Performance of Network Propagation By Using the Machine Learning and Internet-of-Things Technology Integrating Model. *Computational Intelligence and Neuroscience*, 2022, 1-13. https://doi.org/10.1155/2022/5480015

Corcoran, P. (2014). Consumer Electronics and the Internet of Things [Society News]. *IEEE Consumer Electronics Magazine*, 3(3), 29-34. https://doi.org/10.1109/mce.2014.2321637

El-Masri, M. and Hussain, E. (2021). Blockchain As a Mean to Secure Internet of Things Ecosystems – A Systematic Literature Review. *Journal of Enterprise Information Management,* 34(5), 1371-1405. https://doi.org/10.1108/jeim-12-2020-0533

Erdoğan, H., Küçük, K., ve Khan, S. (2020). Endüstriyel IoT Bulut Uygulamaları İçin Düşük Maliyetli Modbus/Mqtt Ağ Geçidi Tasarımı ve Gerçekleştirilmesi. *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 7(1), 170-183. https://doi.org/10.35193/bseufbd.708445

Fizza, K., Banerjee, A., Mitra, K., Jayaraman, P., Ranjan, R., Patel, P., … and Georgakopoulos, D. (2021). Qoe in IoT: A Vision, Survey and Future Directions. *Discover Internet of Things*, 1(1). https://doi.org/10.1007/s43926-021-00006-7

Gacar, B. ve Yakut, S. (2022). Covid-19 Tespitinde Nesnelerin İnterneti Kullanımı: Bibliyometrik Analiz İle Bir İnceleme. *Bilişim Teknolojileri Dergisi,* 15(4), 427-441. https://doi.org/10.17671/gazibtd.1111392

Gangolli, A., Mahmoud, Q., and Azim, A. (2022). A Systematic Review of Fault Injection Attacks on IoT Systems. *Electronics,* 11(13), 2023. https://doi.org/10.3390/electronics11132023

Gao, L. and Bai, X. (2014). A Unified Perspective on the Factors Influencing Consumer Acceptance of Internet of Things Technology. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics,* 26(2), 211-231. https://doi.org/10.1108/apjml-06-2013-0061

Girs, S., Sentilles, S., Asadollah, S., Ashjaei, M., and Mubeen, S. (2020). A Systematic Literature Study on Definition and Modeling of Service-Level Agreements for Cloud Services in IoT. *IEEE Access,* 8, 134498-134513. https://doi.org/10.1109/access.2020.3011483

Giudice, M. (2016). Discovering The Internet of Things (IoT) Within The Business Process Management. *Business Process Management Journal*, 22(2), 263-270. https://doi.org/10.1108/bpmj-12-2015-0173

Gubbi, J., Buyya, R., Marusic, S., and Palaniswami, M. (2013). Internet of Things (IoT): A Vision, Architectural Elements, and Future Directions. *Future Generation Computer Systems,* 29(7), 1645-1660. https://doi.org/10.1016/j.future.2013.01.010

Guo, Y. (2019). Simulation Analysis of Key Technology Optimization of 5G Mobile Communication Network Based on Internet of Things Technology. *International Journal of Distributed Sensor Networks,* 15(6), https://doi.org/10.1177/1550147719851454

Haddud, A., DeSouza, A., Khare, A., & Lee, H. (2017). Examining potential benefits and challenges associated with the internet of things integration in supply chains. Journal of Manufacturing Technology Management, 28(8), 1055-1085. https://doi.org/10.1108/jmtm-05-2017-0094

Hamza, M., Akbar, M., Shafiq, M., Kamal, T., and Baddour, A. (2019). Identification of Privacy and Security Risks of Internet of Things: An Empirical Investigation. *Review of Computer Engineering Research*, 6(1), 35-44. https://doi.org/10.18488/journal.76.2019.61.35.44

Heinis, T., Hilario, J., and Meboldt, M. (2018). Empirical Study on Innovation Motivators and Inhibitors of Internet of Things Applications for Industrial Manufacturing Enterprises. *Journal of Innovation and Entrepreneurship*, 7(1). https://doi.org/10.1186/s13731-018-0090-7

Hiekata, K., Wanaka, S., Mitsuyuki, T., Ueno, R., Wada, R., and Moser, B. (2020). Systems Analysis for Deployment of Internet of Things (IoT) in The Maritime Industry. *Journal of Marine Science and Technology,* 26(2), 459-469. https://doi.org/10.1007/s00773-020-00750-5

Jabeen, M. and Ishaq, K. (2022). Internet of Things in Telecommunications: A Technological Perspective. *Journal of Information Technology Teaching Cases,* 13(1), 39-49. https://doi.org/10.1177/20438869211067808

Jarašūnienė, A., Čižiūnienė, K., and Čereška, A. (2023). Research on Impact of IoT on Warehouse Management. *Sensors,* 23(4), 2213. https://doi.org/10.3390/s23042213

Jurcut, A., Niculcea, T., Ranaweera, P., and Le-Khac, N. (2020). Security Considerations for Internet of Things: A Survey. *Sn Computer Science,* 1(4). https://doi.org/10.1007/s42979-020-00201-3

Kassab, M., DeFranco, J., and Laplante, P. (2019). A Systematic Literature Review on Internet of Things in Education: Benefits and Challenges. *Journal of Computer Assisted Learning,* 36(2), 115-127. https://doi.org/10.1111/jcal.12383

Kawale, S., Narmadha, D., Nancy, R., Mule, S., Verma, B., and Reddy, P. (2022). Internet of Medical Things. *International Journal of Health Sciences,* 10520-10531. https://doi.org/10.53730/ijhs.v6ns3.8359

Khorasani, S. and Chalmeta, R. (2022). Internet of Things Data Visualization for Business Intelligence. *Big Data*. https://doi.org/10.1089/big.2021.0200

Kosmatos, E., Tselikas, N., and Boucouvalas, A. (2011). Integrating Rfids and Smart Objects into a Unifiedinternet of Things Architecture. *Advances in Internet of Things,* 01(01), 5-12. https://doi.org/10.4236/ait.2011.11002

Lai, C., Jackson, P., and Jiang, W. (2018). Internet of Things Business Models in Ecosystem Context-Cases of Elevator Services. *International Journal of Computer & Software Engineering,* 3(2). https://doi.org/10.15344/2456-4451/2018/135

Lin, J., Yu, W., Zhang, N., Yang, X., Zhang, H., and Zhao, W. (2017). A Survey on Internet of Things: Architecture, Enabling Technologies, Security and Privacy, and Applications. *IEEE Internet of Things Journal*, 4(5), 1125-1142. https://doi.org/10.1109/jiot.2017.2683200

Miorandi, D., Sicari, S., Pellegrini, F., and Chlamtac, I. (2012). Internet of things: Vision, Applications and Research Challenges. *Ad Hoc Networks*, 10(7), 1497-1516. https://doi.org/10.1016/j.adhoc.2012.02.016

Mishra, N., Chang, H., and Lin, C. (2015). An IoT Knowledge Reengineering Framework for Semantic Knowledge Analytics for Bi-Services. *Mathematical Problems in Engineering*, 2015, 1-12. https://doi.org/10.1155/2015/759428

Montori, F., Bedogni, L., Felice, M., and Bononi, L. (2018). Machine-to-Machine Wireless Communication Technologies for the Internet of Things: Taxonomy, *Comparison and Open İssues. Pervasive and Mobile Computing, 50*, 56-81. https://doi.org/10.1016/j.pmcj.2018.08.002

Muhamed, A., Sundram, V., Bakar, M., Zainuddin, A., and Mazli, M. (2022). Developing a Framework for Future Warehousing Using the Internet of Things. *International Journal of Academic Research in Economics and Management Sciences*, 11(1). https://doi.org/10.6007/ijarems/v11-i1/12253

Musa, A. (2023). Implementation of a Powerline Vandalism Monitoring System Via the Internet of Things. *International Journal for Research in Applied Science and Engineering Technology*, 11(4), 2197-2206. https://doi.org/10.22214/ijraset.2023.50476

Mutuku, M. and Muathe, S. (2020). Nexus Analysis: Internet of Things and Business Performance. *International Journal of Research in Business and Social Science* (2147-4478), 9(4), 175-181. https://doi.org/10.20525/ijrbs.v9i4.726

Ng, I. and Wakenshaw, S. (2017). The Internet-of-Things: Review and Research Directions. *International Journal of Research in Marketing*, 34(1), 3-21. https://doi.org/10.1016/j.ijresmar.2016.11.003

Nguyen-Duc, A., Khan, K., Bajwa, S., and Lønnestad, T. (2019). Minimum Viable Products for Internet of Things Applications: Common Pitfalls and Practices. *Future Internet,* 11(2), 50. https://doi.org/10.3390/fi11020050

Nguyen-Duc, A., Khan, K., Bajwa, S., and Lønnestad, T. (2019). Minimum Viable Products for Internet of Things Applications: Common Pitfalls and Practices. *Future Internet,* 11(2), 50. https://doi.org/10.3390/fi11020050

Nursaçan, M. ve Çetinyokuş, T. (2020). Hastane Hizmetlerinin İyileştirilmesinde Kalite Fonksiyonu Göçerimi (KFG) Yönteminin Kullanılması ve Nesnelerin İnterneti Model Önerisi. *European Journal of Science and Technology*. https://doi.org/10.31590/ejosat.763127

Özkanlisoy, Ö. and Akkartal, E. (2021). Digital Transformation in Supply Chains: Current Applications, Contributions and Challenges. *Business and Management Studies an International Journal*, 9(1), 32-55. https://doi.org/10.15295/bmij.v9i1.1673

Rebelo, R., Pereira, S., and Queiroz, M. (2021). The Interplay Between the Internet of Things and Supply Chain Management: Challenges and Opportunities Based on a Systematic Literature Review. *Benchmarking an International Journal,* 29(2), 683-711. https://doi.org/10.1108/bij-02-2021-0085

Russo, G., Marsigalia, B., Evangelista, F., Palmaccio, M., and Maggioni, M. (2015). Exploring Regulations and Scope of the Internet of Things in Contemporary Companies: A First Literature Analysis. *Journal of Innovation and Entrepreneurship,* 4(1). https://doi.org/10.1186/s13731-015-0025-5

Sangaiah, A., Hosseinabadi, A., Shareh, M., Rad, S., Zolfagharian, A., and Chilamkurti, N. (2020). IoT Resource Allocation and Optimization Based on Heuristic Algorithm. *Sensors,* 20(2), 539. https://doi.org/10.3390/s20020539

Shim, J., Avital, M., Dennis, A., Rossi, M., Sørensen, C., and French, A. (2019). The Transformative Effect of The Internet of Things on Business and Society. *Communications of the Association for Information Systems*, 44, 129-140. https://doi.org/10.17705/1cais.04405

Stoiber, C. and Schönig, S. (2022). Digital Transformation and Improvement of Business Processes with Internet of Things: A Maturity Model for Assessing Readiness, https://doi.org/10.24251/hicss.2022.594

Terence, S. and Geethanjali, P. (2020). Systematic Review of Internet of Things in Smart Farming. *Transactions on Emerging Telecommunications Technologies,* 31(6). https://doi.org/10.1002/ett.3958

Turber, S., Brocke, J., Gassmann, O., and Fleisch, E. (2014). Designing Business Models in The Era of Internet of Things, *Advancing the Impact of Design Science: Moving from Theory to Practice*, 17-31. https://doi.org/10.1007/978-3-319-06701-8_2

Ullah, M., Nardelli, P., Wolff, A., and Smolander, K. (2020). Twenty-One Key Factors to Choose an IoT Platform: Theoretical Framework and its Applications. *IEEE Internet of Things Journal,* 7(10), 10111-10119. https://doi.org/10.1109/jiot.2020.3000056

Upadhyay, P., Matharu, G., and Garg, N. (2015). Modeling Agility in Internet of Things (IoT) Architecture, *Information Systems Design and Intelligent Applications,* 779-786. https://doi.org/10.1007/978-81-322-2247-7_79

Venkatraman, S. and Parvin, S. (2022). Developing an IoT Identity Management System Using Blockchain. *Systems,* 10(2), 39. https://doi.org/10.3390/systems10020039

Weber, R. (2010). Internet of Things – New Security and Privacy Challenges. *Computer Law & Security Review,* 26(1), 23-30. https://doi.org/10.1016/j.clsr.2009.11.008

Xie, L., Ni, H., Yang, H., and Zhang, J. (2020). A Key Business Node Identification Model for Internet of Things Security. *Security and Communication Networks,* 2020, 1-11. https://doi.org/10.1155/2020/6654283

Yaïci, W., Krishnamurthy, K., Entchev, E., and Longo, M. (2021). Recent Advances in Internet of Things (IoT) Infrastructures for Building Energy Systems: A Review. *Sensors,* 21(6), 2152. https://doi.org/10.3390/s21062152

Yao, J., Craig, A., Shafik, W., and Sharif, L. (2021). Artificial Intelligence Application in Cybersecurity and Cyberdefense. *Wireless Communications and Mobile Computing,* 2021, 1-10. https://doi.org/10.1155/2021/3329581

Yilmaz, N. and Hazar, H. (2019). The Rise of Internet of Things (IoT) and its Applications in Finance and Accounting. *Pressacademia,* 10(10), 32-35. https://doi.org/10.17261/pressacademia.2019.1139

Zhou, B. (2017). A Wireless Internet of Things Architecture Based on Mobile Internet. *International Journal of Online Engineering (IJOE),* 13(10), 132. https://doi.org/10.3991/ijoe.v13i10.7745

KAYNAKÇA

Al-Nafjan, A., Aldayel, M. and Kharrat, A. (2023). Systematic Review and Future Direction of Neuro-Tourism Research. *Brain Sci*. 13, 682. https://doi.org/10.3390/ brainsci13040682

Alessandra, M., Marcella, D. M., Fabio, M. and Alfonso, M. (2018). Collaborative İnnovation in Tourism And Hospitality: A Systematic Review of The Literatüre. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 30(6), 2364-2395.

Alex, A.P., Manju, V. S. and Isaac, K. P. (2019). Modelling of Travel Behaviour of Students Using Artificial İntelligence. *Archives of Transport*, 51(3). 7–19, 2019.

An, M. (2017) Artificial intelligence İs Here-People Just Don't Realize İt. https://research.hubspot.com/artificial-intelligence-is-here. (E.T:15.01.2024).

Baattour, M., Mady, K., Elsotouhy, M., Salahelden, M., Elbendart, I., Marie, M. and Elhabony, I. (2022). Artificial Intelligence Applications in Halal Tourism To Assist Muslim Tourist Journey. In: Al-Emran, M., Al-Sharafi, M.A., Al-Kabi, M.N., Shaalan, K. (eds) *Proceedings of International Conference on Emerging Technologies and Intelligent Systems*. ICETIS 2021. Lecture Notes in Networks and Systems, vol 322. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-85990-9_68

Berezina, K., Ciftci, O. And Cobanoglu, C. (2019). Robots, Artificial İntelligence, and Service Automation in Restaurants. S. Ivanov ve C. Webster (Ed.), *Robots, Artificial İntelligence, and Service Automation İn Travel, Tourism And Hospitality* (185-219). UK: Emerald Publishing Limited.

Bharadiya, J. P., Thomas ,R. K. ve Ahmed, F. (2023). Rise of Artificial Intelligence in Business and Industry. Journal of Engineering Research and Reports 25(3), Page 85-103

Brynjolfsson, E. and McAfee, A. (2014). The Second Machine Age. İstanbul: Optimist Yayın Grubu.

Gidumal, J. B. (2022). Impact of Artificial Intelligence in Travel, Tourism, and Hospitality. Z. Xiang et al. (eds.), *Handbook of e-Tourism,* https://doi.org/10.1007/978-3-030-48652-5_110

Gretzel, U. (2011).Intelligent systems in tourism: A Social Science Perspective. *Annals of Tourism Research*, 38(3), 757-779

Demir, M ve Demir. Ş.Ş. (2023). Is Chatgpt The Right Technology for Service İndividualization and Value Co-Creation? Evidence From The Travel İndustry. *Journal of Travel & Tourism Marketing* 40(5), 383-398.

Madurga, G., Ángel, M. and Méndez, A. J. G. (2023). Artificial Intelligence in the Tourism Industry: An Overview of Reviews. *Administrative Sciences* (13),172. https://doi.org/10.3390/ admsci13080172

Gursoya, D., Lic, Y. and Song, H. (2023). ChatGPT and the hospitality and tourism industry: an overview of current trends and future research. *Journal Of Hospıtalıty Marketıng & Management*, 32(5), 579–592 https://doi.org/10.1080/19368623.2023.2211993

Grundner, L. and Neuhofer, B. (2020). The Bright and Dark Sides of Artificial İntelligence: A Futuresperspective on Tourist Destination Experiences.*Journal of Destination Marketing & Management.* Vol.19, https://xaltius.tech/7-e-learning-trends-that-will-shape-education-in-2023/ (E.T:15.01.2024).

Karadağ, L, (2024). İş Dünyasında Yenilik ve Verimlilik Devrimi: Üreteken Yapay Zeka. Para dergisi

Knani, M., Echchakoui, S. and Ladhari, R. (2022). Artificial İntelligence in Tourism and Hospitality: Bibliometric Analysis and Research Agenda. *International Journal of Hospitality Management*, 107: 103317.

Li, J. J., Bonn, M. A. and Ye, B. H. (2019). Hotel Employee's Artificial İntelligence and Robotics Awareness And İts İmpact on Turnover İntention: The Moderating Roles of Perceived Organizational Support and Competitive Psychological Climate. *Tour Manag* 73,172–181

Mariani, M. ve Borghi, M. (2021). Customers' Evaluation of Mechanical Artificial İntelligence in Hospitality Services: A Study Using Online Reviews Analytics. *International Journal of Contemporary Hospitality Management* 33(11), 3956-3976.

McCracken, H. (2017). The Great AI War Of 2018. *Fast Company*, 220, 64-73. https://www.fastcompany.com/40474564/how-to-stop-worrying-and-love-the-great-ai-war-of-2018

McCarthy, J. (2007). What is Artificial İntelligences? http://jmc.stanford.edu/articles/ (E.T:15.01.2024).

Mitchell, R., Michalski, J. and Carbonell, T. (2013). *An Artificial Intelligence Approach*. Springer, New York.

Murphy, H. C., Chen, M. M. and Cossutta, M. (2016). An Investigation of Multiple Devices and Information Sources Used in The Hotel Booking Process. *Tourism Management*, 52, 44-51.

Nannelli, M., Capone, F. and Lazzeretti, L. (2023). Artificial intelligence in Hospitality and Tourism. State Of The Art and Future Research Avenues. *European Planning Studies*, 31(7), 1325-1344,

Nabiyev, V. V. (2012). *Yapay Zekâ*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Palrão, T., Rodrigues, R. I., Madeira, A., Mendes, A.S. and Lopes, S. (2023). Robots in Tourism and Hospitality: The Perception of Future Professionals. *Hindawi Human Behavior and Emerging Technologies*

Panos, C., Ola, H and Geoffrey, P. G. (2018). Platforms And Infrastructures in The Digital Age. In*formation Systems Research,* 29(2), 381-400.

Sabio, D: J. R., (2023). AI in Hospitality: The Impact of Artificial Intelligence on the Hotel Industry. https://www.linkedin.com/pulse/ai-hospitality-impact-artificial-intelligence-hotel-industry-s%C3%A1bio/

Salama, N., Katkam, B.S., Bellamkonda, R.S. and Rodriguez, R.V. (2022). Impact of AI and Robotics in The Tourism Sector: A Critical İnsight. Jo*urnal of Tourism Futures,* 8(1), 73-87. https://doi.org/10.1108/JTF-07-2019-0065

Samara, D., Magnisalis, I. and Peristeras, V. (2020). Artificial intelligence and Big Data in Tourism: A Systematic Literature Review. *Journal of Hospitality and Tourism Technology,* 11(2), pp. 343-367. https://doi.org/10.1108/JHTT-12-2018-0118

Schulze, E. (2019). Everything You Need to Know About The Fourth Industrial Revolution. https://www.cnbc.com/2019/01/16/fourth-industrial-revolution-explaineddavos-2019.html.

Tussyadiah, L. (2020). Research Article A Review of Research into Automation in Tourism: Launching The Annals of Tourism Research Curated Collection on Artificial Intelligence And Robotics İn Tourism . *Annals of Tourism Research,* vol 8,

Doorn, J. V., Mende, M., Noble, S. M., Hulland, J., Ostrom, A. L., Grewal, D., and Petersen, J. A. (2017). Domo Arigato Mr. Roboto: Emergence of Automated Social Presence in Organizational Frontlines and Customers' Service Experiences. *Journal of Service Research*, 20(1) 43-58

Yogesh, K., Pandey,D.N., Currie, W and Micu, A. (2023). Leveraging ChatGPT and other Generative Artificial İntelligence (AI)-Based Applications in The Hospitality and Tourism İndustry: Practices, Challenges and Research Agenda. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 10(36), 1-10

Zohreh, D., Hemmington, N., Doborjeh, M. and Kasabov, N. (2022). Artificial Intelligence: A Systematic Review of Methods and Applications in Hospitality and Tourism. *International Journal of Contemporary Hospitality Management* 34: 1154–76.

Tussyadiah, I., and Miller, G. (2019). Nudged By A Robot: Responses to Agency and Feedback. Annals of Tourism Research, 78, 102752. https://doi.org/10.1016/j.annals. 2019.102752

KAYNAKÇA

Al-Ali, A.R., Gupta, R., Zualkernan, I., ve Das, S. K. (2024). Role of IoT Technologies in Big Data Management Systems: A Review And Smart Grid Case Study. *Pervasive and Mobile Computing*, Volume 100, https://doi.org/10.1016/j.pmcj.2024.101905.

Amin, S. (1997). *Emperyalizm ve Eşitsiz Gelişme*. İstanbul:Kaynak Yayınları. 2. Basım.

Boz Eravcı, D. (2020). Kurumların Dijital Dönüşümü: Büyük Veri. *Çalışma İlişkileri Dergisi*, 11(1), 90-112.

Castells, M. (2008). *Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum ve Kültür, 1. Cilt, Ağ Toplumunun Yükselişi*, İstanbul:İstanbul Bilgi Üniversitesi, 2. Baskı.

Çakırel, Y. (2016). İşletmelerde Büyük Veri. *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(1), 52-62.

Çelik, S., ve Akdamar, E. (2018). Büyük Veri ve Veri Görselleştirme. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*(65), 253-264.

Eyüpoğlu, C., Aydın, M. A., Sertbaş, A., ve Zaim, A. H. (2017). Büyük Veride Kişi Mahremiyetinin Korunması. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 10(2), 177-184. https://doi.org/10.17671/gazibtd.309301

Kurban, S., Çığman, M. Z., ve Pekel, A. (2023). Büyük Veri Çağında Sayıştay Başkanlığı'nın Dijitalleşen Denetimi. *Denetişim*(28), 39-52. https://doi.org/10.58348/denetisim.1282034

Lin, W., ve Wei, Y. (2024). Economic Forecasting With Big Data: A Literature Review. *Journal of Management Science and Engineering,* https://doi.org/10.1016/j.jmse.2024.01.003.

Liu, K., Sun, X. ve Zhou, H. (2023). Big Data Sentiment Analysis Of Business Environment Public Perception Based On LTP Text Classification——Take Heilongjiang Province As An Example, *Heliyon*, 9(10), https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e20768.

Özçelik, Z., ve Aykan, E. (2020). Sosyal Bilimlerde Büyük Veri Kullanımı, Veri Toplamada Akademik Çalışmalara Ne Tür Kolaylıklar Sağlayabilir?. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(3), 131-142. https://doi.org/10.18037/ausbd.801834

Randolph-Seng, B., Atinc, Y., Bui, S. ve Malik, Z. (2024). Big Data and The Disillusioned Employee: Inside The Ethical Internet Of Things. *Technological Forecasting and Social Change*, Volume 201, https://doi.org/10.1016/j.techfore.2024.123271.

Toffler, A. (1980). *The Third Wave*. United States: William Morrow.

Toktaş, D. (2020). Bilgi Toplumu Kuramları Bağlamında Esnek Çalışma. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul:İstanbul Üniversitesi.

Uladi, A. İ., ve Arı, E. S. (2023). Büyük Veri, Büyük Veri Analizi ve Uygulama Alanları. *Yönetim Bilişim Sistemleri Dergisi*, 9(1), 1-14.

Ünal, Y. (2009). Bilgi Toplumunun Tarihçesi. *Tarih Okulu Dergisi*, V, 123-144.

Yıldırım, E., ve Erkurt, E. (2020). Büyük Veri Görselleştirme: Emlak Sektörüne İlişkin Bir Uygulama. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 38-57.

Webster, F., ve Robins, K. (1989). Plan and Control: Towards a Cultural History of the Information Society. *Theory and Society,* 18(3), 323–351. http://www.jstor.org/stable/657511

Wu, X., Li, W. ve Tu, H. (2024). Big Data and Artificial İntelligence in Cancer Research, *Trends in Cancer*, 10(2), 147-160, https://doi.org/10.1016/j.trecan.2023.10.006.

Zuo, W., Yu, D., Hu, Q. ve Liu, L. (2024). A Big Data Quality Evaluation Method Based on Group Heterogeneity Rationality Perception İnformation Fusion, *Computers & Industrial Engineering*, Volume 190, https://doi.org/10.1016/j.cie.2024.110009.

URl-1: https://www.nature.com/nature/volumes/455/issues/7209 (E.T.:03.02.2024)

URL-2: https://www.science.org/toc/science/331/6018 (E.T.:03.02.2024)

URL-3: https://www.mckinsey.com/capabilities/mckinsey-digital/our-insights/big-data-the-next-frontier-for-innovation (E.T.:03.02.2024)

KAYNAKÇA

Akar, İ., ve Meçik, O. (2021). Çalışma Yaşamında Yenilikler: Pandemi ile Dijitalleşme Deneyimi. *Journal of Life Economics*, 8(4), 403-411.

Akca, M. A. (2016). Sosyal Mühendislik ile Yapılan Saldırılarının Doğal Dil İşleme Teknikleri ile Engellenmesine Yönelik Web Servis Geliştirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Mühendislik, Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 4(2), 111-120.

Baker, D.B. (2015). *Trustworthy Systems For Safe And Private Healthcare*. In: Saba, V., McCormick, K. (Eds.), in Essentials of nursing informatics (6 th edition, Chapter 10). McGraw- Hill Education, ISBN-978-0-07-182955-7.

Biron, M. and Van Veldhoven, M. (2016) When Control Becomes a Liability Rather than An Asset: Comparing Home and Office Days among Part-Time Teleworkers. *Journal of Organizational Behavior*, 37, 1317-1337.

Bozkurt, V., ve Dolgun, U. (2020). Çalışmanın Tarihi, Evrimi, Çalışma Kültürü, Alptekin, M. Y. (Ed.), *İktisat Sosyolojisi*. (1.Baskı, ss. 175-207). Nobel Akademik Yayıncılık.

Brody, R. G., Mulig, E. ve Kimball, V. (2007). Phishing, Pharming And İdentity Theft. *Academy of Accounting & Financial Studies Journal,* 11(3),43-56.

Button, M. ve Cross, C. (2017). *Cyber Frauds, Scams And Their Victims*. Routledge.

Canbek, G., ve Sağıroğlu, Ş. (2007). Kötücül Ve Casus Yazılımlar: Kapsamlı Bir Araştırma. *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi,* 22(1), 121-136.

Çolak C. (2019) *Üniversite Öğrencilerinin Dijital Güvenlik Öz Yeterlikleri Ve Çevrimiçi Risk Alma Eğilimlerinin İncelenmesi*. Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Demirel Değirmenci, S. (2022). Covid 19 Pandemisiyle Zorunlu Esnek Çalışma ve Teknoloji Eliyle Denetim. *The Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 12 (4), 1140-1151.

Fette, I., Sadeh, N. ve Tomasic, A. (2007). Learning to detect phishing emails. *In Proceedings of the 16th International Conference on World Wide Web* (649-656). ACM.

Genç, S. Z., Engin, G. ve Yardım, T. (2020), Pandemi (COVID-19) sürecindeki Uzaktan Eğitim Uygulamalarına İlişkin Lisansüstü Öğrenci Görüşleri, *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (41), 134-158.

Gurstein, P. (2001). *Wired to the World, Chained to the Home: Telework in Daily Life*. Vancouver: UBC Press.

Gustin, Joseph F. (2003). *Cyber terrorism: A Guide For Facility Managers*. Lilburn, Ga: Fairmont Press.

Hoffstadt, D., Rathgeb, E., Liebig, M., Meister, R., Rebahi, Y. ve Thanh, T. Q. (2014). A comprehensive framework for detecting and preventing VoIP fraud and misuse. In 2014 *International Conference on Computing, Networking and* Communications (ICNC) (807-813). IEEE.

Jeske, D. and Van Schaik, P. (2017). Familiarity with Internet Threats: Beyond Awareness. *Computers & Security*, 66, 129-141.

Karakuş, T., Çağıltay, K., Kaşıkcı, D., Kurşun, E., & Ogan, C. (2014). Türkiye ve Avrupa'daki Çocukların İnternet Alışkanlıkları Ve Güvenli İnternet Kullanımı. *Eğitim ve Bilim*, 39(171), 230-243.

Kirda, E. ve Kruegel, C. (2006). Protecting Users Against Phishing Attacks. *The Computer Journal,* 49(5), 554- 561.

Peltekoğlu, F.B. (2012). Sosyal Medya Sosyal Değişim. T. Kara ve E. Özgen. (Ed.) *Sosyal medya /akademi*. İstanbul: Beta Yayıncılık.

Šimandl, V. and Vaníček, J. (2017). Influences on ICT Teachers Knowledge and Routines in a Technical E-Safety Context. *Telematics and Informatics*, 34 (8), 1488-1502.

URL-1: https://berqnet.com/blog/kimlik-avi-dolandiriciligi. Erişim Tarihi: 02.03.2024.

URL-2: https://fzypay.com/blog/bilgisayar/fraud-nedir-ve-nasil-kontrol-edilir. Erişim Tarihi: 01.03.2024.

URL-3: https://www.garantibbva.com.tr/blog/sosyal-muhendislik-saldirilari. Erişim Tarihi: 04.03.2024..

URL-4: https://www.kaspersky.com.tr/about/press-releases/2023_turkiye-2023un-ilk-yarisinda-endustriyel-kontrol-sistemleri-en-fazla-saldiriya-ugrayan-bolgeler-arasinda. Erişim Tarihi: 03.03.2024.

URL-5: https://www.novarge.com.tr/blog/dijital-bilgi-guvenligi-riskleri-ve-tehditleri-nelerdir.html. 04.03.2024

URL-6: https://www.turkiyefinans.com.tr/tr-tr/blog/sayfalar/dijital-guvenlik.aspx. Erşim Tarihi: 01.03.2024.

YENİ MEDYANIN EKONOMİ POLİTİĞİ

EDİTÖR
DR. ÖĞR. ÜYESİ ŞEYMA ESİN ERBEN

EĞİTİM
yayınevi

YENİ MEDYANIN EKONOMİ POLİTİĞİ

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Şeyma Esin Erben

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-55-4
1. Baskı, Mart 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

YENİ MEDYANIN EKONOMİ POLİTİĞİ
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Şeyma Esin Erben
V+288 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin var.
ISBN: 978-625-6658-55-4

Kitap içerisinde yer alan yazıların her türlü sorumluluğu yazarlarına aittir. Eğitim Yayınevi 'Tanınmış Uluslararası Yayınevi' statüsündedir."

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKÇA

Aziz, A. (2008). Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri ve teknikleri. Nobel Yayınları.

Bilgin, N. (2006). Sosyal bilimlerde içerik analizi. Siyasal Kitabevi.

BuzzSumo Uygulaması. (2023, 05 27). BuzzSumo SEO Uygylaması. https://buzzsumo.com/ adresinden alındı

Deniz , Ş., & Özel, K. E. (2018a). Bana okurunu söyle, sana manşetini söyleyeyim: Gazetelerin, içerik hiyerarşisini ve gündem belirlemede okurun değişen rolüne bakışı. Gaziantep University Journal Of Social Sciences, 17(3), 916-940. https://doi.org/10.21547/jss.400156

Deniz , Ş., & Özel, K. E. (2018b). Yeni eşik bekçisi olarak okur: Dijitalleşen gazetecilikte okur davranışlarının haber üretimine etkisi ve gazetecilerin konuya bakışı. Gece Akademi.

Edson , C. (2015). Why web analytics click. Journalism Studies, 16(6), 782-799.

Erdoğan, İ. (2012). Pozitivist metodoloji ve ötesi. Erk Yayınları.

George, A. L. (2003). İçerik çözümlemesinde nicel ve nitel yaklaşımlar. M. S. Çebi (Dü.) içinde, İletişim Araştırmalarında İçerik Çözümlemesi. Alternatif Yayınları.

Gökçe, O. (2006). İçerik analizi kuramsal ve pratik bilgiler. Siyasal Kitabevi.

Hansen, A. (2003). İçerik çözümlemesi. M. S. ÇEBİ (Dü.) içinde, İletişim araştırmalarında içerik çözümlemesi. Alternatif Yayınları.

Hürriyet Gazetesi. (2023, Mayıs 31). hurriyet.com: www.hurriyet.com.tr adresinden alındı

Kılıç, D. (2005). Haber yapma sürecinin belirleyici unsurları ve basın ahlakı. Selçuk İletişim, 3(4), 142-151.

Kutup, N. (2010). İnternet ve sanat, yeni medya ve net art. Muğla Üniversitesi Akademik Bilişim Konferans Bildirileri. Muğla: Muğla Üniversitesi.

Özer, Ö. (2001). Haber söylem ideoloji: Eleştirel haber çözümlemeleri. Konya: Literatürk Yayınevi.

Sabah Gazetesi . (2023, mayıs). sabah.com: www.sabah.com.tr adresinden alındı

Semrush Uygulaması. (2023, 07 10). Semrush SEO Uygulaması. https://www.semrush.com/ adresinden alındı

Severin, W. J., & Tankard, J. W. (1994). İletişim kuramları: Kökenleri, yöntemleri ve kitle iletişim araçlarında kullanımları. (A. A. Bir, & N. S. Sever, Çev.) Kibele Sanaat Merkezi Yayını.

Sözcü Gazetesi. (2023, Mayıs). sozcu.com.tr: www.sozcu.com.tr adresinden alındı

Tokgöz, O. (2017). Temel gazetecilik. İmge Kitapevi.

ÜNLÜ, A. (2022). Röportaj hayatım. Geçit Yayınevi.

ÜNLÜ, A., & AYDIN, H. (2023). Gazetecilik haber üretim pratikleri açısından eşik bekçiliği kavramı ve yeni bir eşik olarak SEO haberciliğinin Türk basınında sunumu. Erciyes Akademi, 1586-1609. https://doi.org/https://doi.org/10.48070/erciyesakademi.1356255

Van Dijk, J. (2016). Ağ toplumu. (Ö. Sakin, Çev.) Epsilon Yayıncılık.

Van DİJK, T. (1988). New analysis: Case studies of international and national news in the. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

KAYNAKÇA

Baradwan, S., et al. (2022). The impact of virtual reality on pain management during normal labor: A systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. Sexual & Reproductive Healthcare 32: 100720.

Brey, Phılıp (2008) Virtual Reality and Computer Simulation, in The Handbook of Information and Computer Ethics , Wiley, pp.361-384, doi: 10.1002/9780470281819.ch15.

Canatan,K., Yıldırım, E. (2011) Aile Sosyolojisi, İstanbul: Açılım Kitap

Chae, D., Kim, J., Kim, K., Ryu, J., Asami, K., & Doorenbos, A.Z. (2023). An Immersive Vir- tual Reality Simulation for Cross-Cultural Communication Skills: Development and Feasibility. Clinical Simulation in Nursing , 77, 13-22. https://doi.org/10.1016/j.ecns.2023.01.005

Johanson, C., et al. (2023). Trails, rails, and over-reliance: How navigation assistance affects route-finding and spatial learning in virtual environments. International Journal of Human-Computer Studies 178: 103097 https://doi.org/10.1016/j.ijhcs.2023.103097.

Colombo, D , Díaz-García, A , Fernandez-Álvarez, J , Botella, C . Virtual Reality fort the Enhancement of Emotion Regulation. Clinical Psychology & Psychotherapy . 2021 ; 28 : 519 – 537 . https://doi.org/10.1002/cpp.2618

Çalışkan, N., Aslanderen, M. (2014) Aile içi İletişim ve Siber Yaşam: Teorik Bir Çözümleme Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD) Cilt 15,Sayı 2,Ağustos 2014, Sayfa 263-277

Doğan, C. (2013) Ailede İletişim Sanatı, Kalbi Kitaplar: İstanbul

Gökçe, B. (2004) Türkiye'nin Toplumsal Yapısı ve Toplumsal Kurumlar, Ankara: Savaş Yayınevi

Gürcan, H., Coşkun, E., Sever, N., Başer, E., Ataizi, M., Öztürk, M., & Bical, A. (2017). Halkla ilişkiler ve reklamcılık eğitiminde sanal gerçeklik uygulaması kullanımı üzerine bir değerlendirme. İNİF E-Dergi, 2-15.

Lie Kjærstad, H., et al. (2022). Assessment of the validity and feasibility of a novel virtual reality test of emotion regulation in patients with bipolar disorder and their unaffected relatives. Journal of Affective Disorders 318., Pages 217-223 https://doi.org/10.1016/j.jad.2022.09.004.

Hochschild, A.R (2003) TheCommercialization of Intimate Life: NotesFrom Home AndWork. San Francisco and Los Angeles: University of California Press.

Hussein, M., & Nätterdal, C. (2015). The Benefits of Virtual Reality in Education. The Benefits of Virtual Reality in Education: A Comparison Study, 15.

Sun, J., et al. (2023). A study on how to improve users' perceived playfulness in and continuance intention with VR technology to paint in virtual natural landscapes. Heliyon 9(5): e16201. ISSN 2405-8440, https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e16201.

Lee, J., et al. (2019). The adoption of virtual reality devices: The technology acceptance model integrating enjoyment, social interaction, and strength of the social ties. Telematics and Informatics 39: 37-48. ISSN 0736-5853, https://doi.org/10.1016/j.tele.2018.12.006

Kaplan, A., & Kaplan, N. (2020). Yeni İletişim Teknolojileri Ve Yapay Zekâ Uygulamaları. Sosyal Bilimler Dergisi, 178-193. doi:10.29228/sobider.43976

Kılıçaslan, E. Ç. (2023) İletişim Kurma Becerileri, Kavramlar, Yaklaşımlar ve Modeller, Paradigma Akademi: Çanakkale

Laing, S., & Apperley, M. (2020). The relevance of virtual reality to communication design. Design Studies, 100965. doi:10.1016/j.destud.2020.100965

Liu, D. (2022). Research on the analysis method of digital media art communication based on 3D image recognition. Displays, 102149. doi:https://doi.org/10.1016/j.displa.2022.102149

Ma, J., Zhao, D., Xu, N., Yang, J. (2023) The effectiveness of immersive virtual reality (VR) based mindfulness training on improvement mental-health in adults: A narrative systematic review, EXPLORE, Volume 19, Issue 3, Pages 310-318, ISSN 1550-8307, https://doi.org/10.1016/j.explore.2022.08.001.

Macionis, J.J. (2015) Sosyoloji, Ankara: Nobel Yayınevi

Ahmed, N., et al. (2023). A systematic survey on multimodal emotion recognition using learning algorithms. Intelligent Systems with Applications 17: 200171. ISSN 2667-3053, https://doi.org/10.1016/j.iswa.2022.200171.

Nirun, N. (1999) Sistematik Sosyoloji Açısından Ziya Gökalp, Ankara: Kültür Bakanlığı

Pauw, L. (2023). Support provision in a digitalized world: The consequences of social sharing across different communication channels. Current Opinion in Psychology, 101597. doi:https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2023.101597

Breves, P. and H. Schramm (2021). Bridging psychological distance: The impact of immersive media on distant and proximal environmental issues. Computers in Human Behavior 115: 106606. ISSN 0747-5632, https://doi.org/10.1016/j.chb.2020.106606.

Riva, G. (1999). Virtual reality as communication tool: A sociocognitive analysis. Presence: Teleoperators and Virtual Environments, 462-468. doi:10.1162/105474699566341

Shin,D. (2018) Empathy and embodied experience in virtual environment: To what extent can virtual reality stimulate empathy and embodied experience?, Computers in Human Behavior, Volume 78, Pages 64-73, ISSN 0747-5632, https://doi.org/10.1016/j.chb.2017.09.012.

Smith, M., et al. (2014). Virtual Reality Job Interview Training for Individuals With Psychiatric Disabilities. The Journal of nervous and mental disease 202: 659-667. https://doi.org/10.1097/NMD.0000000000000187

Feng, Q., et al. (2020). Exploring the Potential of Virtual Reality for Child Pedestrian Safety Training: A Case Study in China. https://doi.org/10.1109/ISET49818.2020.00027.

Tutar, H. (2015) Davranış Bilimleri Kavramlar ve Kuramlar, Seçkin Yayınevi: İstanbul

WEB Sitesi: https://landing.sparx.org.nz/

KAYNAKÇA

AYTUN, C., (2006), Enformasyon Toplumu Sürecinde Dijital Bölünme Kavramının Anlamı ve Önemi, 11.Türkiye'de İnternet Konferansı Bildirisi. TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi. Ankara,

BEYAZ ÖZBEY, İ., (2022), "Dijitalleşme, Sosyal Medya ve Risk Toplumu", İMGELEM, 6 (10): 141-158

ÇAPAR, F., VURAL, Ö.F., (2013), E-devletleşme önündeki engel: Dijital eşitsizlik. International Journal of Human Sciences, 10(1), 1674-1692.

GÖRGÜN BARAN, A., ERDEM, M.T., (2017), Bilgi Toplumunda Dijital Bölünme: Bilişim ve İletişim Teknolojileri Kullanım Yetenekleri Üzerinden Bir Tartışma" Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C.22, Kayfor15 Özel Sayısı, s.1505-1518,

KANAT, Z., (2022), "Dijitalleşme Süreci Kapsamında Fijital Uygulama İçeren Kampanya Üzerine Nitel Bir Araştırma: Nıke "Unlımıted Stadıum" Örneği" SDÜ İFADE Dergisi, Cilt: 4 Sayı: 1, 59- 75,

KILIÇ, Ç., (2011), Küreselleşen Dünyada Dijital Bölünme Sorunu, Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt-Sayı: 13–1

OECD, (2001), Understanding Digital Divide, OECD (Organisation for Economic Co-Operation and Development), Paris,

ÖZTÜRK, L., (2005), Türkiye'de Dijital Eşitsizlik: Tübitak-Bilten Anketleri Üzerine Bir Değerlendirme, Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Sayı: 24, Ocak - Haziran ss. 111-131.

SOYLU, A., (2018), "Endüstri 4.0 ve Girişimcilikte Yeni Yaklaşımlar", Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, sayı 32, Denizli,

YANKIN, F. B., (2019), "Dijital Dönüşüm Sürecinde Çalışma Yaşamı" Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi E-Dergi Cilt:7 Sayı:2 (1-38),

WE ARE SOCİAL, (2023), https://omgiletisim.com/we-are-social-dijital-2023-global-ve-turkiye-raporu-yayinlandi/ Erişim Tarihi 24.10.2023

KAYNAKÇA

Aktaş, C. (2007). Yeni Medyanın Geleneksel Medya İle Karşılaştırılması, Medya Üzerine Çalışmalar, Gülbuğ Erol (Der.), İstanbul: Beta Yayınları.

Arendt, H. (2008). İnsanlık Durumu (2. Baskı), Bahadır Sina Şener (Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları.

Barret, O. ve Braham, P. (1995). Media, Knowledge and Power. New York: Routledge.

Binark, M. (2007). Yeni Medya Çalışmaları, Ankara: Dipnot Yayınları.

Brynjolfsson, E., Hitt, L. ve Yang, S. (2002). Intangible Assets: Computers and Organizational Capital. Brookings Papers on Economic Activity, No. 1, 182-198.

Coté, M., ve Pybus, J. (2011). Learning to Immaterial Labour 2.0: Facebook and Social Networks. Cognitive Capitalism, Education and Digital Labor, Michael A. Peters ve Ergin Bulut (Ed.). New York: Peter Lang.

Çakır, H. (2007). Geleneksel Gazetecilik Karşısına İnternet Gazeteciliği. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 22 (1), 123 – 149

Dowling, E. (2007). Producing the Dining Experience: Measure, Subjectivity and the Affective Worker. Ephemera Articles, Theory & Politics in Organization, 7 (1), 117 - 132.

Dyer-Witheford, N. (2015). Cyber-Proletariat. Global Labour in the Digital Vortex, Londra: Pluto Press.

Erdoğan, İ. (2011). İletişimi Anlamak. Ankara: Erk Yayınları.

Facebook.com (2020). https://www.facebook.com/legal/terms.

Facebook.com (2021). https://www.facebook.com/about/privacy.

Fuchs, C. (2010). Labour in Informational Capitalism. The Information Society 26 (3): 176 - 196.

Fuchs, C. (2012). Google Capitalism. TripleC 10 (1), 42 – 48.

Fuchs, C. ve Mosco, V. (2014). Marx Geri Döndü: Medya, Meta ve Sermaye Birikimi. Ankara: Notabene Yayınları.

Fuchs,C. (2015). Dijital Emek ve Karl Marx. Ankara: Notabene Yayınları.

Gambetti, Z. (2007). Marx ve Arendt: Emek, İş, Eylem Üzerinden Üç Siyaset Biçimi. Birikim, No. 217, 46 - 54.

Giddens, A. (2000). Modernitenin Küreselleşmesi, Kudret Bülbül (Çev.). Küreselleşme Okumaları, Ankara: Kadim Yayınları.

Hardt, M. ve Negri, A. (2002). İmparatorluk, Abdullah Yılmaz (Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Harvey, D. (2012). Marx'ın Kapiltal'i İçin Kılavuz. Bülent O. Doğan (Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.

Karaman, K. (2016). Öğretmen Adaylarının Medya Okuryazarlık Düzeyleri ve Eşetirel Düşünme Eğilimleri üzerine Bir Araştırma. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 4 (1), 326 - 350.

Köseoğlu, Ö. (2012). Halkla İlişkilerde Yeni Medyanın Kullanımı, Stratejik Halkla İlişkiler Yönetimi, Araştır, Planla, Uygula, Değerlendir, Aylin Göztaş Pira, Füsun Topsüner (Ed.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Lyotard, J-F. (2013). Postmodern Durum, İsmet Birkan (Çev.). Ankara: BilgeSu Yayınları.

Manovich, L. (2001). The Language of New Media, England: The MIT Press.

Marx, K. (2011). Kapital: Ekonomi Politiğin Eleştirisi, Mehmet Selik, Nail Satılgan, Erkin Özalp (Çev.). İstanbul: Yordam Kitap.

Morley, D. ve Robins K. (1997) Kimlik Mekânları, Emrehan Zeybekoğlu (Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Negri, A. (2008). Reflections on Empire, Ed Emery (Çev.). Cambridge: Polity Press.

Öngen, T. (1996). Prometheus"un Sönmeyen Ateşi: Günümüzde İşçi Sınıfı (2. Baskı). İstanbul: Alan Yayıncılık.

Özmakas, U. (2015), İnsan Sermayesinin Kaynağı: Maddi Olmayan Emek. Toplum ve Bilim, 135, 8-26.

Saraçoğlu, D. (2015). Türkçe Yayına Önsöz - Sömürünün Yeni ve Sevimli Yüzü: Dijital Emek. Dijital Emek ve Karl Marx, Fuchs, C. içinde. Ankara: NotaBene. 11 - 16.

Thompson, J. B. (1995). The Media and Modernity: A Social Theory of The Media, Cambridge: Polity Press, 23 - 25.

Vural - Akıncı, Z. - B. ve Bat, M. (2010). Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma", Yaşar Üniversitesi Dergisi, 20(5).

Wardrip - Fruin, N. ve Montfort, N. (2003). The New Media Reader. London,: The MIT Press.

Weinberg, T. (2009). The New Community Rules: Marketing On The Social Rules, USA: O'Reilly.

Yanık, A. (2016). Yeni Medya Kullanımındaki Akış Deneyiminin Risk Algısı ve Online Turistik Satın Alma Niyetine Etkisi, Doktora Tezi. Aydın, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KAYNAKÇA

Assmann, J. (2018). *Kültürel Bellek: Eski Yüksek Kültürlerde Yazı, Hatırlama ve Politik Kimlik. (*Çev. A. Tekin). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Bilgin, N. (2013). *Tarih ve Kolektif Bellek*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Castells, M. (2012). Ağ Toplumunda İletişim, İktidar ve Karşı-İktidar. (Çev: T. Sepetçi). Akdeniz Üniversitesi İletişim Araştırma ve Uygulama Merkezi. *Yeni Medya Üzerine: Kavramlar, Yaklaşımlar, Uygulamalar.* İçinde (s. 13-45). Antalya: Akdeniz Üniversitesi Yayınları.

Connerton, P. (2018). *Modernite Nasıl Unutturur.* (Çev. K. Kelebekoğlu). İstanbul: Sel Yayıncılık.

Doğdu, B., Özçetin, B., Bayraktutan, G. Binark, M., Çomu, T. Telli Aydemir, A. ve İslamoğlu, G. (2014). *Siyasetin Yeni Hâli Vaka-i Sosyal Medya.* İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Fuchs, C. (2014). *Sosyal Medya Eleştirel Bir Giriş.* (Çev. D. Saraçoğlu ve İ. Kalaycı). Ankara: NotaBene Yayınları.

Frith, J. ve Kalin, J. (2016). Here, I used to be: Mobile media and practices of place-based digital memory. *Space and Culture,* 19(1), 43-55.

Habermas, J. (2018). *Kamusallığın Yapısal Dönüşümü*. (Çev: T. Bora ve M. Sancar). İstanbul: İletişim Yayınları

Halbwachs, M. (2016). *Hafızanın Toplumsal Çerçeveleri.* (Çev. B. Uçar). Ankara. Heratik Yayınları.

Halbwachs, M. (2018a). *Kolektif Bellek.* (Çev. Z. Karagöz). İstanbul: Pinhan Yayıncılık.

Henig, L. ve Ebbrecht-Hartmann, T. (2022). Witnessing Eva Stories: Media witnessing and self-inscription in social media memory. *New Media & Society,* 24(1), 202-226.

Hermida, A. (2017). *Herkese Söyle Sosyal Medya'da Neden Paylaşımda Bulunuruz.* (Çev: A. A. Sabancı). İstanbul: Kafka Yayınevi.

Huyssen, A. (1999). *Alacakaranlık Anıları Bellek Yitimi Kültüründe Zamanı Belirlemek.* (Çev. K. Atalay). İstanbul: Metis Yayınları.

Irak, D. Ve Yazıcıoğlu, O. (2012). *Türkiye ve Sosyal Medya*. İstanbul: Okuyan Us Yayınları.

Lievrouw, A. L. (2016). *Alternatif ve Aktivist Yeni Medya.* (Çev. İ. S. Temizalp). İstanbul: Kafka Yayınları.

Kandemir, S. (2022). Kültürel bellek aktarıcısı olarak Instagram: TRT Arşiv örneği. *TRT Akademi,* 7(14), 82-103.

Karadoğan Doruk, E., Çavdar, D. ve Okumuş, M. (2014). Sosyal Medya Kullanıcılarının Sanal ve Gerçek Hayattaki Protestolara Katılma Durumlarının Karşılaştırılması ve Sanal Protestoların Kullanıcı Algısı Bakımından Etkililiği. M. Demir (Der.). *Yeni Medya Üzerine… Vol.2.* İçinde (s. 213-242). Konya: Literatürk Yayınları.

Koçak Oksev, B. (2015). Hafıza Çalışmalarında Yeni Bir Yaklaşım: Wikipedia'nın Bir Hafıza Mekanı Olarak Değerlendirilmesi Ve Türkçe Vikipedi Örneği. *Sosyologca*, 9, 153-167.

Maireder, A. ve Ausserhofer, J. (2016). Twitter'da Siyasal Söylemler: Ağlaştırma Konuları, Nesneleri ve İnsanlar. K. Weller, A. Bruns, J. Burgess, M. Mahrt, ve C. Puschmann (Der.). *Twitter ve Toplum.* (Çev: E. Erbatur). İçinde (s. 403-419) İstanbul: Kafka Yayınları.

Morozov, E. (2018). Facebook ve Twitter Sadece Devrimcilerin Gittiği Yerlerdir. F. Aydoğan (Ed.). *Yeni Medya Kuramları.* (Çev. Y. Göksun.). İçinde (s. 23-27). İstanbul: Der Yayınları.

Morozov, E. (2019). *Twitter'dan Sonra Bir Tarih Kaldı Mı? Sanal Ağ Yanılsaması*. (Çev. M. Tekin). İstanbul: Açılım Kitap.

Narin, B. (2018). Kişiselleştirilmiş Çevrimiçi Haber Akışının Yankı Odası Etkisi, Filtreleme Balonu ve Siberbalkanizasyon Kavramları Çerçevesinde İncelenmesi. *Selçuk İletişim Dergisi,* 11(2), 232-251.

Nora, P. (2006). *Hafıza Mekânları.* (Çev. M. E. Özcan). Ankara: Dost Kitabevi.

Özaloğlu, S. (2017). Hatırlamanın yapıtaşı mekânın bellek ile ilişkisi üzerine. Erman, T. ve Özaloğlu, S. (Ed.), *Bir varmış bir yokmuş toplumsal bellek, mekân ve kimlik üzerine araştırmalar*. İçinde (s. 13-19). İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.

Papacharissi, Z. (2020). Sensiz, Ben Hiçbir Şeyim: Twitter'da Benliğin Gösterileri. F. Aydoğan (Ed.). *Yeni Medya Kuramları II.* (Çev. Ö. Yumrukuz). İçinde (s. 163-188). İstanbul: Der Yayınları.

Ricoeur, P. (2017). *Hafıza, Tarih, Unutuş. (*Çev. M. E. Özcan). İstanbul: Metis Yayınları.

Risse, T., Peters, W., Senellart, P. ve Maynard, D. (2016). Twitter'daki Geçerli Enformasyonu Koruyarak Çağdaş Toplumu Belgelemek. K. Weller, A. Bruns, J. Burgess, M. Mahrt, ve C. Puschmann (Der.). *Twitter ve Toplum.* (Çev: E. Erbatur). İçinde (s. 289-304) İstanbul: Kafka Yayınları.

Roediger III, H. L., ZAromb, F. M. ve Butler, A. C. (2015). Kolektif Belleğin Şekillendirilmesinde Tekrarlanan Hatırlamanın Rolü. P. Boyer ve J. V. Wertsch (Ed.). *Zihinde ve Kültürde Bellek.* (Çev. Y. A. Dalar). İçinde (s. 175-216). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Sancar, M. (2016). *Geçmişle Hesaplaşma Unutma Kültüründen Hatırlama Kültürüne.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Schmidt, J. H. (2016). Twitter ve Kişisel Kamuların Doğuşu. K. Weller, A. Bruns, J. Burgess, M. Mahrt, ve C. Puschmann (Der.). *Twitter ve Toplum.* (Çev: E. Erbatur). İçinde (s. 47-61) İstanbul: Kafka Yayınları.

Susam, A. (2015). *Toplumsal Bellek ve Belgesel Sinema*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Shirky, C. (2018). Sosyal Medya'nın Politik Gücü Teknoloji, Kamusal Alan ve Politik Değişim. F. Aydoğan (Ed.). *Yeni Medya Kuramları*. (Çev. E. Al). İçinde (s. 157-171). İstanbul: Der Yayınları.

Şahin Kaya, Ş. (2011). Televizyon, Tarih ve Toplumsal Bellek. *Sosyoloji Dergisi,* 25, 103-123.

Şendeniz, Ö. (2015). Bakmak, biriktirmek, paylaşmak: Fotoğraf, bellek ve sosyal medya ilişkisi. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi,* 5(2), 21-31.

Uzun, B. (2023). *Toplumsal bellek ve 12 Eylül: Hafıza, medya ve inşa.* Konya: Tablet Kitabevi.

Van Dijk, J. (2018). *Ağ Toplumu.* (Çev. Ö. Sakin). İstanbul: Kafka Yayınevi.

Wertsch, J. V. (2015). Kolektif Bellek. P. Boyer ve J. V. Wertsch (Ed.). *Zihinde ve Kültürde Bellek.* (Çev. Y. A. Dalar). İçinde (s. 149-174). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Yücesoy, T. (2020). *Bireyden Kitleye Sosyal Medya Devrimleri ve Ötesine Kuramsal Yaklaşımlar.* Ankara: Duvar Yayınları

Zelan, Z. (2022). Yeni medyanın kültürel bellek aktarım aracı olarak kullanımı: Kültür Portalı örneği. *EREN,* 1(1), 14-31.

KAYNAKÇA

Akar, E. (2010). *Sosyal medya pazarlaması*. 3.Baskı, Ankara: Efil Yayınevi.

A.Sevim, B. (2019). *"Come to Beşiktaş" iletişim kampanyası: mem yaratımı ve üreten tüketicilik*, Akdeniz İletişim Dergisi, 116.

Boz, U. (2014). *Toplumsal eleştiri yöntemi olarak mizah ve türk mizahı: Yeni medyadan Bahattin örneği*, Akdeniz İletişim Dergisi, 21, 143-159.

Buket Yıldırım Sönmez [buketyildirims]. (2023, ocak) akt. Kadınca Videolar [kadincavideolarimiz]. (2023, Ocak). Hahaha. [video] https://www.instagram.com/reel/Cn7u4IEDPqF/?igsh=MTd6ZGxobjhnMGFxYQ

Constantinides, E. ve Fountain, SJ (2008). Web 2.0: *Kavramsal temeller ve marka-çınlama doğrudan*, Veri ve Dijital Pazarlama Uygulamaları Dergisi, 9(3),231- (PDF)

Sosyal Medya Pazarlaması. Available from: https://www.researchgate.net/publication/364788078_Sosyal_Medya_Pazarlamasi

[accessed May 29 2023].

Dawkins R. (1976). The Selfish Gene.,

Dawkins, R. (2007). *Gen bencildir* (A. Ü. Müftüoğlu, Çev.). Ankara: Tübitak Yayınlar

Hazar, M. (2011). *Sosyal medya bağımlılığı-bir alan çalışması*, İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, 32(1), 151-176.

Heylighen F. (1996). *Evolution of the Memes on the Network*.

Inci, Y (2022). *Web 1.0'dan Web 4.0'a İnternetin Evrimi*. Turkuaz tusba arge dergisi, 45-47.

Kerem Aktürkoğlu [keremakturkoglu]. (2023, Aralık). [fotoğraf]

https://www.instagram.com/p/CbGOPp5Lrqz/?igsh=MW5xemFha2dkb3k5cQ==

Kim, W., Jeong, OR ve Lee, SW (2010). *Sosyal Web Sitelerinde*. Bilgi sistemi,35, 215-236.

Köksal, Y. ve Özdemir, Ş. (2013). *Bir iletişim aracı olarak sosyal medya'nın tutundurma karması içeriğindeki yeri üzerine bir inceleme*, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 18(1), 323-337. *(PDF) Sosyal Medya Pazarlaması*. Available from: https://www.researchgate.net/publication/364788078_Sosyal_Medya_Pazarlamasi [accessed May 29 2023].

K.Polat, D. (2010). *Viral reklamlar ve Offansif kullanimları*, (Yüksek Lisans Tezi) Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Mayfield, A. (2008). *Sosyal Medya Nedir?*. iCrossing e-Book. http://www.icrossing.co.uk/fileadmin/uploads/eBooks/What_is_Social_Media_iCrossing_e-book.pdf

Melis Sezen [melisssezen]. (2021, Aralık) akt. Mükmagazin [muk_magazin]. (2021, Aralık). *Bunu tutuyorum çünkü elimde şu an*. [video] https://www.instagram.com/reel/CXTyb0zKXpt/?igsh=cGhuM3ZrNzhlMTFx

Miletski, JI (2010). *İnternet Pazarlama İlkeleri: Web için Yeni Araçlar ve YöntemlerGeliştiriciler Boston*: Cengage Learning

Öztürk, A.E. (2012). Kültürel Yapitin Memetik Değişimi, *Dijital ağlarda görsel dönüş*, (Yüksek Lisans Tezi) İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Saltik, R. (2017). *Sosyal Medyayla Değişen Mizah Anlayışı: İnternet Memes* (Yüksek Lisans Tezi) Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Tokel, A. (2017). *Viral reklamlarin görsel iletişim tasarimiyla ilişkisi.* (Yüksek lisans tezi). Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Wednesday Netflix [wednesdaynetflix]. (2022, Kasım). *THE WEDNESDAY DANCE*. [video] https://www.instagram.com/reel/ClZF2zYpBLm/?igsh=MXc1czcxcGJ3NGw0dA

KAYNAKÇA

Akören, A. N. (2018). Çizgi Film ve Animasyon Eğitiminde Son Eğilimler, Etkileşim Üsküdar Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi, s.124-141.

Aslan Efe, H. (2015). Animasyon Destekli Çevre Eğitiminin Akademik Başarıya, Akılda Kalıcılığa ve Çevreye Yönelik Tutuma Etkisi. Bilgisayar ve Eğitim Araştırmaları Dergisi, 3(5), 130-143.

Bağcı, H., Başaran, E. (2019). Bilgisayar Destekli Tasarım ve Animasyon Programında Eğitim Veren Öğretim Elemanlarının Animasyon Eğitimi Üzerine Düşünce ve Değerlendirmeleri. Türkiye Eğitim Dergisi, 4 (1), 68-80.

Büyük, K. (2022). Elektronik Eğitim İçeriklerinde Animasyon ve 3d Hareket Yakalama Tekniği (Mocap) Kullanımının Faydaları, Dijital Teknolojiler ve Eğitim Dergisi, 1(2), 110-129.

Çakmak, S., Karoğlu, A. (2020). Dijital Sanat Bağlamında Animasyon Film Karakter Tasarımları Üzerine Bir İnceleme. İdil Sanat ve Dil Dergisi. 67, 515–527.

Çelik, E. (2007). Ortaöğretim Coğrafya Derslerinde Bilgisayar Destekli Animasyon Kullanımının Öğrenci Başarısına Etkisi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı Coğrafya Eğitimi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Çelik, B. (2019). Animasyon Destekli Değerler Eğitimi Programının Akademik Başarıya, Derse ve Bilişim Değerlerine Yönelik Tutuma ve Kalıcılığa Etkisi. Doktora Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstirüsü, Aydın.

Çoban, F.N. (2021). Çoklu Ortam Teknolojilerinin Eğitime Entegrasyonunda Öğretmen Eğitimin Önemi. Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 5(1), 19-32.

Çoruh, L. (). Animasyon Eğitimi İçin Yenilikçi Dersler

Ekici, E., Ekici, F. (2011). Fen Eğitiminde Bilişim Teknolojilerinden Faydalanmanın Yeni ve Etkili Bir Yolu: "Yavaş Geçişli Animasyonlar", Elementary Education Online, 10(2), 1-9,

Ertürk, S., (1975). Eğitimde Program Geliştirme, Ankara, Yelkentepe Yayınları.

Gülnar, B. (2008). Bilgisayar ve İnternet Destekli uzaktan Eğitim Programlarının Tasarım, Geliştirme ve Değerlendirme Aşamaları Suzep Örneği. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (19), 259-271.

Işık, M., Bahat, İ. (2021). Teknoloji Bağlamında Eğitimde Fırsat Eşitsizliği: Eğitime Erişime Yönelik Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7 (2), 498-517.

Pak, H. (2020). Slowmation (Yavaş Geçişli Animasyon) Uygulamasının Fen Bilimleri Eğitiminde Öğrencilerin İlgi ve Motivasyonuna Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü, Denizli.

Parlak, B. (2017). Dijital Çağda Eğitim: Olanaklar ve Uygulamalar Üzerine Bir Analiz. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Kayfor 15 Özel Sayısı, 1741-1759.

Saklan, H., Ünal, C. (2019). Dijital Eğitim Platformları Arasında Eba'nın Yeri İle İlgili Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Görüşleri. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 38(1), 19-34.

Sakman, S. (2020). Animasyon Teknikleriyle Çoklu Ortam Öğrenme Materyallerinin Zenginleştirilmesi, Fine Arts (NWSAFA), 15(2), 116-126.

Taş, M. (2016). Animasyonlu Ders İçeriklerinin Öğrencilerin Matematik Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi. Selçuk Üniversitesi, Iletişim Fakültesi, Radio Televizyon ve Sinema Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Taş, M. (2021). Teknoloji ve Dijital Sanatın Gerçeklik İlişkisi: 3 Boyutlu Canlandırma Sineması. Selçuk Üniversitesi, Iletişim Fakültesi, Radio Televizyon ve Sinema Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Semineri, Konya.

Tuncer, M., Taşpınar, M. (2008). Sanal Ortamda Eğitim ve Öğretimin Geleceği ve Olası Sorunlar. Sosyal Bilimler Dergisi, 10(1).

Ülger, K. (2021). Uzaktan Eğitim Modelinde Karşılaşılan Sorunlar-Fırsatlar ve Çözüm Önerileri. Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi, 7 (1), 393-412.

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2011). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, 8.Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Tiritoğlu, E., Kılıçoğlu, D. (2019). Eğitim teknolojilerinin okullarda kullanımına ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri: Fenomenolojik bir çalışma. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 19(4), 1409-1422.

Vural, N. E. (2023). Yenı Medya Ve Yenı İletışım Problemlerı. İletişimSiz kitabı. Necmettin Erbakan Üniversitesi Yayınları. Konya.

KAYNAKÇA

Akyazı, A. (2020). "Sosyal Medyanın Şöhret Kültürüne Etkisi". İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi, 12(3), 251-274.

Duman, K. & Özdoyran, G. (2018). "Dijital Emek ve Kullanıcı İçeriğinin Metalaşması: Katılımcı Sözlük Yazarları Üzerine İnceleme". Erciyes İletişim Dergisi, 5 (4) , 75-99.

Erişir, R. M. ve Erişir, D. (2018). "Yeni Medya ve Çocuk: Instagram Özelinde "Sharenting" "Paylaşanababalık" Örneği". Yeni Medya(4), 50-64.

Fuchs, C. (2015). Dijital Emek ve Karl Marx. (çev: Tahir Emre Kalaycı ve Senem Oğuz). İstanbul: Nota Bene Yayınları.

Fuchs, C. (2020). Sosyal Medya: Eleştirel Bir Giriş. (2. Baskı). (çev: Diyar Saraçoğlu ve İlker Kalaycı). İstanbul: Nota Bene Yayınları.

Hardt, M. ve Negri A. (2020). Çokluk: İmparatorluk Çağında Savaş ve Demokrasi, (çev. Barış Yıldırım), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

https://newsroom.snap.com/tr-TR/spotlight-1-year-anniversary Erişim Tarihi: 15.10. 2023.

https://www.makeuseof.com/snapchat-spotlight-100-million-users/ Erişim Tarihi: 15.10.2023.

Huws, U. (2018). Küresel Dijital Ekonomide Emek. (1.Baskı). (çev. Cemre Şenesen) İstanbul: Yordam Kitap.

Köktener, A. ve Akgün, N. (2020). "Mahremiyet Algısının Dönüşümü: Instagram Anneleri Üzerinden Bir Analiz". Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 7(9), 235- 247.

Marx, K. (1975). Kapital Birinci Cilt (1. Baskı). (çev. Alaattin Bilgi) Ankara: Sol Yayınları.

Özçetin, B. (2018). Kitle İletişim Kuramları - Kavramlar, Okullar, Modeller. İstanbul: İletişim Yayınları.

Prodnik, J. (2019). "Sürüp Giden Metalaştırma Süreçleri Üzerine Bir Not: İzleyici Metasından Toplumsal Fabrikaya". Marx Geri Döndü, Medya, Meta ve Sermaye Birikimi. Der: Vincent Mosco & Christian Fuchs, Tr. Derleyen: Funda Başaran. İstanbul, Nota Bene Yayınları, s.301-366.

Ramphul, K. ve Mejias, S. G. (2018). Is "Snapchat Dysmorphia" a Real Issue? Cureus. doi:10.7759/cureus.2263.

Toffler A. (2008). Üçüncü Dalga. (çev. Selim Yeniçeri). İstanbul: Koridor Yayıncılık.

Yaylagül L. (2018) "Dallas W. Smythe'nin İletişimin Ekonomi Politiği Alanına Katkısı", İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (İNİF E-Dergi), 3(2), ss.63-74.

KAYNAKÇA

Barthes, R. (2003). Çağdaş Söylenler, (çev. Tahsin Yücel) İstanbul: Metis.

Barthes, R. (2016). Göstergebilimsel Serüven, (çev: Mehmet-Sema Rifat.) İstanbul, Yapı Kredi Yayınları.

Bourdieu, P. (2021). Ayrım Beğeni Yargısının Toplumsal Eleştirisi. İstanbul: Heretik Yayınları.

Bourdieu, P. (2010), "Sermaye Biçimleri", Derleyenler: M. M. Şahin ve A. Z. Ünal, Sosyal Sermaye, Değişim, s. 45-75.

Gökalp, G. (1998). Göstergebilim Açısından Bir Şiir Değerlendirmesi: 'Bir Sözlükte Kitap Adları, Ankara, Düzenleyenler: Özarslan, M., Çobanoğlu, Ö.

KAYNAKÇA

Korkut, U. ve Eslen-Ziya, H. (2019). *Politics and Gender Identity in Turkey*. Oxfordshire: Routledge

Oxford English Dictionary (2011) Oxford: Oxford University Press.

Tahincioğlu, Y. Nevin (2011). *Namusun Halleri*. İstanbul:Postiga Yayınları

Türkçe Sözlük. (1996) Ankara: TDK

TV Dizileri

Aşk Laftan Anlamaz (2016-2017)

Cesur ve Güzel (2016-2017)

Çocuklar Duymasın (199

İnadına Aşk (2015-2016)

Karadayı (2012-2015)

Kara Sevda (2015-2017)

Kiraz Mevsimi (2014-2015)

Kuş Uçuşu (2022-…)

Mezarlık (2022)

Sen Anlat Karadeniz (2018-2019)

Siyah Beyaz Aşk (2017-2018)

KAYNAKÇA

Al-Omoush, K., Navarrete, B. R., McDowell, W. C. (2023). The Impact of Digital Corporate Social Responsibility on Social Entrepreneurship and Organizational Resilience. *Management Decision.* https://doi.org/10.1108/MD-11-2022-1613

Auger, P., Burke, P., Devinney, T.M., Louviere, J. J. (2003). What Will Consumers Pay for Social Product Features?. *Journal of Business Ethics,* 42, 281–304. https://doi.org/10.1023/A:1022212816261

Canatan, E. D. (2009). İşletmelerde Kurumsal Sosyal Sorumluluk Çalışmaları ve Bir Örnek Olay İncelemesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Courtnell, J. (2022). The CSR Pyramid: Economic, Legal, Ethical, And Philanthropic Responsibility. https://greenbusinessbureau.com/topics/csr/the-csr-pyramid-economic-legal-ethical-and-philanthropic-responsibility/

Gönen, D. (2021). Dijitalleşen Dünyada Kurumsal Sosyal Sorumluluk. https://www.ekoiq.com/nukleer-silahlarin-tamamen-ortadan-kaldirilmasi-gunu-silahsizlanma-gundemi/

McWilliams, A., Siegel, D. (2001). Profit Maximizing Corporate Social Responsibility. *Academy of Management Review*. 26, 504–505.

Özgen, E. (2007). Kurumsal Sosyal Sorumluluk Kavramı ve Çalışan Memnuniyetine Etkisi. *D.Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi.* 8, 1-6.

Sak, R., Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç., & Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi,* 4(1), 227-250. http://doi.org/10.33400/kuje.843306

KAYNAKÇA

Akyüz, Selman Selim (2021). Koronavirüs komplo teorileri: dezenformasyon ve politik kimliklerin komplocu düşünüşe etkisi. İletişim ve Medya Alanında Uluslararası Araştırmalar II (s. 57-86). Eğitim, Konya.

Alpay, Yalın (2020). Yalanın Siyaseti. Destek Yayınları.

Atalay, Halime Safiye (2020) "Hakikatin Önemini Yitirmesi ve Gündelik Hayatın Hoyratlaşan Dili" Pasajlar, Sayı: 4, Ocak 2020 (Post-Truth Çağı), Sayfa: 177-209.

Bora, Tanıl (2018) "Cehalet", Birikim Haftalık, 14 Mart 2018.

Foucault, Michel (2017) Öznellik ve Hakikat, Çeviren: Sibel Yardımcı, Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Foucault, Michel (2015) Öznenin Yorumbilgisi, Collège De France Dersleri 1981-1982, çev.

Ferda Keskin, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Furedi, Frank (2014) Nereye Gitti Bu Entelektüeller?, çev. A. Erkan Koca, Atıf Yayınları, Ankara.

Işık, Sefer Yetkin ve Acar, Sinan (2020) Sağlığın Bilgisi ve Bilginin Sağlığı: Türkiye'de toplumun bilgi ile ilişkisi sorunu: Salgın Sürecine Dair Bir Değerlendirme, Doğu Batı, Sayı: 97, Mayıs-Haziran-Temmuz 2021, Sayfa: 169-194.

Jaques, C., Islar, M., & Lord, G. (2019). Post-Truth: Hegemony on social media and implications for sustainability communication. Sustainability, 11(7), 2120.

Keyes, Ralph (2017). Hakikat sonrası çağ (M. B. Albayrak (Ed.); Çeviren: Deniz Özçetin, Tudem Yayın Grubu.

McIntyre, Lee (2018). Post-truth. Cambridge, The MIT Press.

Oxford Languages. (2020, December 22). Oxford Word of the Year 2016 |. https://languages.oup.com/word-of- the-year/2016/

Sayın, Burak (2020) ""Post-Truth Çağında Hakikati Yeniden Anlamlandırma İmkânı Olarak Sanat: Hakikatsi'den Hakikate Geri Dönüş", Pasajlar, Sayı: 4 (Post-Truth Çağı), Ocak 2020, Sayfa: 161-175.

Şirin, S. R. (2017). Bir Türkiye hayali (A. Güneş (Ed.)). Doğan Kitap.

Terzi, Âdem (2020). Post-truth kavramı ve türkçe karşılıkları üzerine. Türk Dili, 69(820), 80–86.

Toker, Nilgün (2017) Hakikat Kaybolunca, Cumhuriyet Akademi, 27 Eylül 2017, Çarşamba.

Williams, Raymond (2017) Kültür ve Toplum: 1780-1950, çev. Uygur Kocabaşoğlu, İletişim Yayınları, İstanbul.

World Health Organization. (2020). Coronavirus disease 2019 (COVID-19) Situation report-86. https://www.who.int/teams/risk-communication/infodemic-management

Zarzalejos, J. A. (2017, March). Communication, journalism and fact-checking. Uno Magazine, No: 27, 11–13. https://www.uno-magazine.com/number-27/communicationjournalism- fact-checking/

KAYNAKÇA

Arsan, E. D. (2004). Medya-güç-ideoloji ekseninde Merve Kavakçı haberlerinin iki farklı sunumu: Haber, hakikat ve iktidar ilişkisi. (Ç. Dursun, Der.). Ankara: Elips Kitap.

Aslan, K. (2004). Haber nasıl okunur? İstanbul: Anahtar Kitaplar.

Chomsky, N. ve S. Edward H. (2004). Propaganda modeli. Medyanın Kamuoyu İmalatı. İstanbul: Chiviyazıları

Çam, Ş. (2008). Medya çalışmalarında ideoloji epistemolojik ve metodolojik sorunlar.

Ankara: De Ki Basım Yayım.

Devran, Y. (2010). Haber, söylem, ideoloji. İstanbul: Başlık Yayın Grubu.

Dursun, Ç. (2004). Haberde gerçekliğin inşa edilmesi ne demektir? Haber, hakikat ve iktidar ilişkisi. (Ç. Dursun, Der.). Ankara: Elips Kitap.

Duruoğlu T. (2007). Haber yapmada ideoloji etkeni: 11 Eylül olayı üzerine bir inceleme. İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, Sayı 25, 1- 42.

Erdem, B. K. (2012). İdeolojik arena medya. İstanbul: Beta Yayıncılık.

Fiske, J. (2003). İletişim çalışmalarına giriş (2. Baskı). (S. İrvan, Çev.). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Gölcü, A. (2009). Haber söyleminde medya- siyaset ilişkisi: 29 Mart 2009 yerel seçimleri. İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, Güz, (29), 81-101.

Hall, S. (1994). Kültür, medya ve ideolojik etki. Medya, İktidar, İdeoloji içinde. (M. Küçük, Der. Ve Çev.). 169-209. Ankara: Ark Yayınevi.

Hall, S. (1999). Kültür, medya ve ideolojik etki. (M. Küçük, Çev.). Medya İktidar İdeoloji içinde. Ankara: Ark Yayınevi.

Hall, S. (2005). Anlamlandırma, temsil, ideoloji: Althusser ve post-yapısalcı tartışmalar. Kitle İletişim Kuramları içinde (359-394). (E. Mutlu, Der. Ve Çev.). Ankara: Ütopya Yayınevi.

İnal, A. (1996). Haberi okumak. İstanbul: Temuçin Yayınları.

İnceoğlu, Y. ve Çoban S. (2016). Şimdi haberler. Haber okumaları içinde. (Y. İnceoğlu ve S. Çoban, Der.). İstanbul: İletişim Yayınları.

İrvan, S. (1997). Medya, kültür, siyaset. Ankara: Ark Yayınevi.

Karaduman, S. (2017). Eleştirel söylem çözümlemesinin eleştirel haber araştırmalarına Katkısı ve sunduğu perspektif. Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 4(2), 31-46.

Sholle, D. (1999). Eleştirel çalışmalar: İdeoloji teorisinden iktidar/bilgiye (2.baskı). Medya İktidar İdeoloji içinde. (M. Küçük, Der. Ve Çev.). Ankara: Ark Yayınevi.

Shoemaker, P. ve Reese, S. (1991). İdeolojinin medya içeriği üzerinde etkisi. Medya Kültür Siyaset içinde. (S. İrvan, Der.). Ankara: Alp Yayınları.

Hall, S. (1994). Kültür, medya ve ideolojik etki. (M. Küçük, Der.). Medya İktidar İdeoloji içinde (199-244). Ankara: Ark Yayınevi.

Hall, S. (1999). İdeolojinin yeniden keşfi: Medya çalışmalarında baskı altında tutulanın geri dönüşü. (M. Küçük, Der.). Medya İktidar İdeoloji içinde, Ankara: Ark Yayınevi.

Hall, S. (2005). Anlamlandırma, temsil, ideoloji: Althusser ve PostYapısalcı tartışmalar. (E. Mutlu, Der.). Kitle İletişim Kuramları içinde. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Ülkü, G. (2004). Söylem çözümlemesinde yöntem sorunu ve Van Dijk yöntemi. Haber, Hakikat ve İktidar İlişkisi içinde. (Ç. Dursun, Der.). Ankara: Elips Kitap.

Üşür, S. S. (1997). İdeolojinin serüveni yanlış bilinç ve hegemonyadan söyleme. Ankara: İmge Kitabevi.

Van Dijk, T (1983). Discourse analysis: Its development and application to the structure of news. Journal of Communication, 32 (2), 20-43.

Van Dijk, T. (1988). News analysis. New Jersey: Lawrence Earlbaum Associates Publication.

Van Dijk, T. (1988). News as discourse. New Jersey: Lawrence Earlbaum Associates Publishers.

Van Dijk, T. A. (2015). Critical discourse analysis (2nd Edition). (D. Tannen, H. Hamilton, & D. Schiffrin, Ed.). Handbook of Discourse Analysis. Chichester: WileyBlackwell.

Verstraeten H. (1997). Medya ve kamusal alanın yapısal dönüşümü. Medya Kültür Siyaset içinde. (S. İrvan, Der.) Ankara: Ark Yayınevi.

KAYNAKÇA

Akbayır, Z. (2016). Bana Bir Hikâye Anlat: Marka İletişiminde Hikayeleştirme ve İnternet. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim, 3*(12), 68-80.

Alexander, B. (2011). *New Digital Storytelling The Creating Narratives with New Media.* ABC-CLIO.

Ellis, J. (2000). *Seeing Things.* London: Cambridge University Press.

Fiske, J. (2014). *İletişim Çalışmalarına Giriş.* Ankara: Pharmakon Yayınevi.

Goffman, E. (2014). *Gündelik Yaşamda Benliğin Sunumu.* İstanbul: Metis Yayıncılık.

Hartley, J. (2009). Less popular but more democratic? G. T. J.Tay (Dü.) içinde, *Television Studies After TV Understanding Television in the Post-Broadcast Era* (s. 20-30). New York: Routledge.

İnceelli, A. (2005). Dijital Hikâye Anlatımının Bileşenleri. *The Turkish Online Journal of Educational Technology, 4*(3), 132-142.

Jensen, K. B., & Rosengren, K. (2007). Five Traditions in Search of teh Audience. D. Mcquail, P. Golding, & E. Bens içinde, *Communication Theory & Research* (s. 53-70). Great Britain: Sage Publications.

Küngerü, A. (2016). Bir İfade Anlatma Aracı Olarak Dijital Öykü Anlatımı. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi, 1*(2), 33-40.

Kırık, A. M., & Yazıcı, N. (2017). Instagram Örneği Üzerinden Sosyal Medyada Hikaye Anlatıcılığı. *Erciyes İletişim Dergisi, 5*(2), 82-99.

Katz, E. (2009). The End of Television? *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science, 625*(1), 6-18. doi:10.1177/0002716209337796

Marshall, P. D. (2010). Television Studies After TV Understanding Television in the Post-Broadcast. G. Turnet, & J. Tay (Dü) içinde, *Screens: Television's Dispersed 'Broadcast'* (s. 41-50). New York: Routledge.

McLuhan, M., & Powers, B. (2001). *Global Köy (The Global Village).* (B. Ö. Düzgören, Çev.) İstanbul: Scala Yayıncılık.

Pınarbaşı, T. E., & Astam, F. (2019, 07 21). Haberin Dönü(şü)mü: Sosyal Medya Gazeteciliği Pratikleri. *İnif E-Dergi, 5*(1), 81-82. 02 06, 2021 tarihinde https://mediatrend.mediamarkt.com.tr/tiktok-nedir-nasil-kullanilir/ adresinden alındı

Proulx, M., & Shepatin, S. (2012). The Internet Did Not. M. Proulx, & S. Stacey içinde, *Social TV: How Marketers Can Reach and Engage Audiences by Connecting Television to the Web, Social Media, and Mobile* (s. 3-5). ABD: John Wiley & Sons.

Qiongli, W. (2009). *Commercialization and Digital Storytelling in China, Story Circle.* (J. Hartley, & K. William, Dü) Wiley-Blackwell.

Robin, B. R. (2008). Digital Storytelling: A Powerful Technology Tool For The 21st Century Classroom. *Theory Into Practice, 47*(3), 220-228.

Sørensen, I. E. (2016). The Revival of Live TV: Liveness in a Multiplatform Context. *Media, Culture & Society, 38*(3), 381-400.

Shao, T., Wang, R., & Hao, J.-X. (2019). Visual Destination Images in User-generated Short Videos: An Exploratory Study on Douyin. In 2019 16th International Conference on Service Systems and Service Management (ICSSSM).

Turgut, G., & Kışla, T. (2015). The Use of Computer-aided Story in Education: Literature Review. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry, 6*(2), 97-121.

Wang, Y. (2020). Humor and Camera View on Mobile Short-form Video Apps Influence User Experience and Technology-adoption Intent, an Example of TikTok (DouYin). *Computers in Human Behavior, 110*.

Wright, C. (2017). Are Beauty Bloggers More Influential than Traditional Industry Experts? *Journal of Promotional Communications, 5*(3), 303-322.

www.tiktok.com. (2021). 02 07, 2021 tarihinde https://www.tiktok.com/about?lang=tr-TR adresinden alındı

Yaylagül, L. (2017). *Kitle İletişim Kuramları Egemen ve Eleştirel Yaklaşımlar.* Ankara: Dipnot Yayınları.

Zhang, X., Wu, Y., & Liu, S. (2019). Exploring Short-form Video Application Addiction: Socio-technical and Attachment Perspectives. *Telematics and Informatics, 42*, 101-233.

Zhao, S., Grasmuck, S., & Martin, J. (2008). Identity Construction on Facebook: Digital Empowerment in Anchored Relationships. *Computers in Human Behavior, 24*(5), 1816-1936.

We Are Social. (2023, 10 2). https://wearesocial.com/us/blog/2023/10/digital-2023-october-global-statshot-report/ adresinden alındı

KAYNAKÇA

Arslan, G. ve Ebren, Ö. (2021). Yeni medya siyasal iletişim. *Uluslararası Medeniyet Çalışmaları Dergisi*, 6(1), 1-8.

Basmacı, G. (2018). *İnternet gazeteciliğinde etik değerler ve güncel tartışmalar*. İçinde K. Duman (Ed.). İnternet Haberciliği: Kuram, Uygulama ve Eleştiri (s. 227-252). Beta Yayıncılık.

Bayer, H. ve Bulut Özek, M. (2021). Yeni medya eğitimi ve önemi. *Journal of Communication Science Researchs*, 1(2), 127-138.

Butgel Tunalı, S. (2017). Yeni medya kavramının ekonomi politik açıdan incelenmesi. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(1), 35-42.

Çelik, M. (2018). *İnternet gazeteciliğinde emeğin dönüşümü*. İçinde K. Duman (Ed.). İnternet Haberciliği: Kuram, Uygulama ve Eleştiri (s. 149-162). Beta Yayıncılık.

Demir, M. (2017). Euro *2016 ve yeni medya kullanımı*. İçinde B. Kalsın (Ed). Tüm boyutlarıyla internet haberciliği (s.49-74). Ed. Gece kitaplığı.

Demir Askeroğlu, E. ve Ersöz Karakulakoğlu, S. (2019). Geleneksel medyadan yeni medyaya geçiş sürecinde değişen gazetecilik 'yurttaş gazeteciliği: kuşaklar üzerine bir araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi,* 7(1), 508-536.

Dilmen, N, E. (2007). Yeni medya kavramları çerçevisinde internet günlükleri-bloglar ve gazeteciliğe yansımaları. *Marmara İletişim Dergisi*, 12(12), 113-122.

Duman, K. (2018). *Dijital çağda habercilik ve bağlamsal çalışmaları.* İçinde K. Duman (Ed.). İnternet Haberciliği: Kuram, Uygulama ve Eleştiri (s. 1-20). Beta Yayıncılık.

Gezer, T. O. (2018). *İnternet haberciliği ve haber yazım teknikleri*. İçinde K. Duman (Ed.). İnternet Haberciliği: Kuram, Uygulama ve Eleştiri (s.21-42). Beta Yayıncılık.

Gülnar, B. ve Acar, N. (2021). *Yaşam doyumu ve internet kullanımı ilişkisi: Türkiye'deki üniversite öğrencileri arasında bir alan araştırması.* Al Farabı Journal 9th International Conference On Social Sciences, 747-753.

İnce, M. (2018). İnternet haberciliğinde çok tıklanma beklentisi ve tuzak başlıklar. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(2), 297-313.

Kazaz, M. ve Acar, N. (2021). *Oluşturma yöntemlerine göre yalan haberin incelenmesi: Twitter'da COVID-19.* İçinde S. Karaköse (Ed.). Covid-19 Salgınında Çok Boyutlu Etkiler (s. 171-230). İksad Yayınevi.

Kazaz, M. ve Salman, S. (2019). *Sahte haber*. Literatürk Academia.

Kılıç, Ü. ve Acar, N. (2020). *Üniversite öğrencilerinin dini içerikli internet kullanım ve doyumları üzerine nitel bir araştırma. İçinde* L. Zor (Ed.). Sanat ve iletişim araştırmaları (s. 119-163). İksad Yayınevi.

Kırklar, A. (2017). *İnteraktif dijital hikâye anlatımı ve habercilik eğitimi için yeni yaklaşımlar.* İçinde B. Kalsın (Ed). Tüm Boyutlarıyla İnternet Haberciliği (s.133-157). Gece Kitaplığı.

Kırık, A, M. ve Yegen, C. (2017). *Değişen habercilik pratikleri çerçevesinde sosyal medyada yurttaş gazeteciliği.* İçinde B. Kalsın (Ed). Tüm Boyutlarıyla İnternet Haberciliği (s.104-132). Gece Kitaplığı.

Manovich, Lev (2001). *The language of new media.* The MIT Press.

Okkay, İ. (2017). *Geleneksel habercilikten internet haberciliğine geçiş sürecinde ortaya çıkan etik sorunlar.* İçinde B. Kalsın (Ed). Tüm Boyutlarıyla İnternet Haberciliği (s.176-204). Gece Kitaplığı.

Özdoyran, G. (2018). *Yeni medya ve etik*. İçinde K. Duman (Ed.). İnternet Haberciliği: Kuram, Uygulama ve Eleştiri (s.163-193). Beta Yayıncılık.

Parlak, M. O. (2018). Yeni medya ve haberciliğin dönüşümü. *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(14), 59-82.

Sine, R. ve Sarı, G. (2018). Profesyonel gazetecilerin gözünden sosyal medya ve habercilik ilişkisi. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (30), 364-384.

Şahin, M. ve Gülnar, B. (2016). İletişim korkusu ve internet kullanımı ilişkisi: Türkiye'deki üniversite öğrencileri arasında bir alan araştırması. *Selçuk İletişim Dergisi,* 9(2), 5-26.

Şeberoğlu, A. (2020). Yeni medya ve etkileşimli yeni sinema. *Yeni Medya*, 8, 77-85.

Tarı, İ. (2018). *Yeni gazetecilik ve ekonomisi*. İçinde K. Duman (Ed.). İnternet Haberciliği: Kuram, Uygulama ve Eleştiri (s. 131-147). Beta Yayıncılık.

Uyanık, Ş. (2017). *Mobil teknolojiler sayesinde hızla yayılan sahte haberlerle başa çıkmanın yöntemleri: bilgi doğrulama üzerine bir araştırma*. İçinde B. Kalsın (Ed). Tüm Boyutlarıyla İnternet Haberciliği (s.333-348). Gece Kitaplığı.

Ünal, D. (2020). Yeni medyada gazeteciliğin dönüşümüne dair nitel bir araştırma. *19 Mayıs Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(3), 238-253.

Yetimova, S. (2017). *Haber ajanslarının yeni nesil habercilik uygulamaları üzerine yaklaşımları: Associated Press ve Anadolu Ajansı üzerine bir karşılaştırma.* İçinde B. Kalsın (Ed). Tüm Boyutlarıyla İnternet Haberciliği (s.205-242). Gece Kitaplığı.

Yüksel, E. ve Gürcan, H. İ. (2005). *Haber toplama ve yazma*. Tablet Yayınları.

İNTERNET SİTELERİ

Haberler, https://www.haberler.com/

İnternet Haber, https://www.internethaber.com/

Medya Ajans, https://www.medyajans.com/

Sanal Basın, https://www.sanalbasin.com/

KAYNAKÇA

Aydınoğlu, A.U. (2020). Bilim tarihi üzerine kısa bir inceleme. (İçinde) *Türkiye'de STS: Bilim ve teknoloji çalışmalarına giriş.* İstanbul: İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi, Bilim, Teknoloji ve Toplum Anabilim Dalı Başkanlığı. s. 59-68.

Burakgazi, S. G. (2017). Kritik olaylar, politik dokümanlar, raporlar ve araştırmalar ışığında Türkiye'de bilim iletişimi. *Selçuk İletişim,* Temmuz, 10(1), ss. 232-261.

Burns, T. W., O'Connor, D. J. & Stocklmayer, S. M. (2003). Science communication: a contemporary definition. *Public Understanding of Science,* Issue 12, pp. 183-202.

Er, G. (2008). *Sanal ortamda itibar yönetimi*. İstanbul: Cinius Yayınları

Karatepe, S. (2008). İtibar yönetimi: Halkla ilişkilerde güven yaratma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi.* C.7 S.23 ss. 77-97.

Özdemir, Ş. ve Koçer, D.N. (2020). 21. yüzyılda Türkiye'nin bilim iletişimi uygulamaları üzerine bir çalışma. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 18 (Özel Sayı), s.373-392.

Türker, H. (2005). *İtibar yönetimi.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayınları.

www.aa.com.tr (e.t. 24.1.2023).

www.cnn.com.tr (e.t. 23.1.2023).

www.hurriyetdailynews.com (e.t. 23.1.2023).

www.teknofest.org (e.t. 23.1.2023).

KAYNAKÇA

Anderson, C. A., Dill, K. E. (2000). Video Games and Aggressive Thoughts, Feelings, and Behavior in the Laboratory and in Life. Journal of Personality and Social Psychology, 78 (4), s.772-790.

Madran, H. A. D. (2012). Buss-Perry Saldırganlık Ölçeğinin Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. Türk Psikoloji Dergisi, 24(2), 1-6.

Durdu, P. O., Hotomaroğlu, A., Çağıltay, K. (2004). Türkiye'deki Öğrencilerin Bilgisayar Oyunu Oynama Alışkanlıkları ve Oyun Tercihleri: ODTÜ ve Gazi Üniversitesi Öğrencileri Arası Bir Karşılaştırma. http://simge.metu.edu.tr/conferences/btie-pinar-asli-kursat.pdf, Erişim Tarihi: 15.05.2022.

Gürcan, A., Özhan, U. Y. S., Uslu, U. Y. R. (2008). Dijital Oyunlar Ve Çocuklar Üzerindeki Etkileri. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, Ankara.

İşçibaşı, Y. (2011). Bilgisayar, İnternet Ve Video Oyunları Arasında Çocuklar. Selçuk İletişim, 7 (1), s.122-130.

Özmen, A., Aktaş, Ö. (2019). Bilgisayar Oyunlarının Saldırganlık Düzeyi Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi. Milli Eğitim Dergisi, 48(222), s.213-232.

Öztürk, D. (2007). Bilgisayar Oyunlarının Çocukların Bilişsel ve Duyuşsal Gelişimleri Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Sağlam, H. (2011). Bilgisayar Oyunlarının Ergen Öğrencilerin Sosyalleşme Süreci ve Şiddet Eğilimleri Üzerindeki Etkileri. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

TÜİK, (2021). Çocuklarda Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Cocuklarda-Bilisim-Teknolojileri-Kullanim-Arastirmasi-2021-41132#:~:text=Bilgisayar%20kulland%C4%B1%C4%9F%C4%B1n%C4%B1%20belirten%20%C3%A7ocuklar%C4%B1n%20ya%C5%9F,i%20bilgisayar%20kulland%C4%B1%C4%9F%C4%B1n%C4%B1%20beyan%20etti.&text=Bilgisayar%20kullanan%206%2D15%20ya%C5%9F,ile%20tablet%20bilgisayar%20kulland%C4%B1%C4%9F%C4%B1%20g%C3%B6r%C3%BCld%C3%BC., Erişim Tarihi: 05.06.2022.

KAYNAKÇA

Aykurt, İsmail Sarp, and Fatma Pınar Arslan. 2022. "Teknolojik Gelişme ve Üretim Süreçleri İlişkisine Teorik Bir Yaklaşım." *Praksis* (59):149-175.

Cook, Dave. 2020. "The Freedom Trap: Digital Nomads and the Use of Disciplining Practices to Manage Work/Leisure Boundaries." *Information Technology & Tourism* 22 (3):355-390.

Cook, Dave. 2022. "Breaking The Contract: Digital Nomads and the State." *Critique of Anthropology* 42 (3):304-323.

Dunn, Susan, ed. 2002. *The Social Contract and The First and Second Discourses*. Yale University Press: New Haven and London.

Fuchs, Christian. 2019. *Rereading Marx in the Age of Digital Capitalism*. London: Pluto Press.

Gandini, Alessandro. 2016. "Digital Work: Self-Branding and Social Capital in the Freelance Knowledge Economy." *Marketing theory* 16 (1):123-141.

Harvey, David. 2015. *Neoliberalizmin Kısa Tarihi*. Çev. Aylin Onacak. İstanbul: Sel Yayınları.

Huws, Ursula. 2022. Dijitalleşme ve Emeğin Geleceği: Ursula Huws ile Söyleşi. Der. Adem Yeşilyurt and Hülya Kendir.

Mancinelli, Fabiola. 2020. "Digital Nomads: Freedom, Responsibility and the Neoliberal Order." *Information technology & tourism* 22 (3):417-437.

Marx, Karl. 2011. *Kapital Birinci Cilt*. Çev. Alaattin Bilgi. Ankara: Sol Yayınları.

Mill, John Stuart. 1966. "On Liberty." *A Selection of his Works*, edited by John M. Robson, 1-147. London: Macmillan Education UK.

Rose, Nikolas. 2017. "Still 'Like Birds on the Wire'? Freedom After Neoliberalism." *Economy and Society* 46 (3-4):303-323.

Schouls, Peter A. 1992. *Reasoned Freedom John Locke and Enlightenment*. United States of America: Cornell University Press.

Thompson, Beverly Yuen. 2018. "Digital nomads: Employment in the Online Gig Economy." *Glocalism: Journal of Culture, Politics and Innovation* 1:1-26.

KAYNAKÇA

1.Aqroemal sənayesində klasterləşmə: reallıq və perspektivlər**.** “Azərbaycan” qəzeti. Erişim 22.10.2023

2.AMB: Qiymətli kağızlar portfelində gəlirlər 2,2 dəfə artıb. Erişim 15.12.2023. https://apa.az/maliyye/amb-qiymetli-kagizlar-portfelinde-gelirler-22-defe-artib-803305

3.AZAL və “Air Astana” kod-şerinq formatında əməkdaşlığı genişləndirib. Erişim 21.07.2023. https://apa.az/az/infrastruktur/azal-ve-air-astana-kod-serinq-formatinda-emekdasligi-genislendirib-777797

4.“Azərbaycan” qəzeti, 25.01.2019

5.“Azərbaycan” qəzeti, 30.01.2019

6.Azsığorta ASC-nin sığortaçının (təkrarsığortaçının) və hüquqi şəxs sığorta brokerinin mühasibat balansı (rüblük və illik). “Respublika” qəzeti. Erişim 29.03.2023

7.Birbank-dan bank sektorunda yenilik: Rəqəmsal depozit. Erişim 15.12.2023. https://apa.az/maliyye/birbank-dan-bank-sektorunda-yenilik-reqemsal-depozit-803429

8.Blinken “Taliban”ı çarter reysləri açmağa çağırdı. Erişim 09.09.2021. https://qafqazinfo.az/news/detail/blinken-talibani-carter-reysleri-acmaga-cagirdi-335459

9.Daşınmaz əmlak bazarında vəziyyət... “Yeni Azərbaycan” qəzeti. Erişim. 01.11.2023

10.Dövlət investisiyaları tədricən özəl investisiyalarla əvəz edilir. Erişim 05.12.2023. https://banker.az/dovl%c9%99t-investisiyalari-t%c9%99dric%c9%99n-oz%c9%99l-investisiyalarla-%c9%99v%c9%99z-edilir/

11.http://seyyah.az/news/2065 Erişim 22.12.2016

12.Françayzinq kimə lazımdır? - Faydası və zərəri. Erişim 11.02.2021. https://www.aznews.az/news/paid_work/270768.html)

13.İmanquliyev B. (2019). Biznes sənaye kəşfiyyatının girovluğunda. “Azərbaycan” qəzeti, 30.01.2019

14.”İnflyasiya və Qiymət Monitorinqi” üzrə İşçi Qrupun növbəti iclası. “Respublika” qəzeti. Erişim 15.12.2023

15. “Qarabağ KOB-ları” proqramının iştirakçılarına bizneslərini qurmaq üçün zəruri avadanlıqlar veriləcək. “Azərbaycan” qəzeti. Erişim 25.10.2023.

16.Konsaltinq nədir və əhəmiyyəti nədir? Erişim 27.01.2016 https://banker.az/konsaltinq-n%C9%99dir-v%C9%99-%C9%99h%C9%99miyy%C9%99ti-n%C9%99dir/

17.Kriptovalyuta nədir? https://biznes.az/kriptovalyuta-nedir-20085

18.PAŞA Sığorta fərdi könüllü sağlamlıq sığortası məhsullarına hədiyyəli Yeni il fürsəti elan edib. Erişim 15.12.2023. https://apa.az/maliyye/pasa-sigorta-ferdi-konullu-saglamliq-sigortasi-mehsullarina-hediyyeli-yeni-il-furseti-elan-edib-foto-803507)

19.Prezident: Son 20 ildə Azərbaycan iqtisadiyyatına $310 mlrd.-dan çox sərmayə qoyulub. Erişim 24.11.2023. https://banker.az/prezident-son-20-ild%c9%99-az%c9%99rbaycan-iqtisadiyyatina-310-mlrd-dan-cox-s%c9%99rmay%c9%99-qoyulub/

20.“Rieltor fəaliyyəti haqqında” qanun layihəsi baxılması üçün parlament komitəsinə təqdim olunub. Erişim 29.03.2010. https://az.trend.az/business/economy/1659723.html

21.Rumıniyada Azərbaycanın enerji təhlükəsizliyi və yaşıl keçid planlarından danışılıb. “Azərbaycan” qəzeti. Erişim 10.11.2023

22.“Sıfır Emissiya” sağlam gələcək deməkdir. “Yeni Azərbaycan”. Erişim 23.09.2023

23.Sponsorluq yaxşı gəlirlə yanaşı bəzən boş xərc qoyuluşudur. Erişim 18.12.2020 https://banker.az/sponsorluq-yaxsi-g%C9%99lirl%C9%99-yanasi-b%C9%99z%C9%99n-bos-x%C9%99rc-qoyulusudu/

24.Tadamon Kraudfandinq Akademiyası müsabiqə elan edir. Erişim 22.05.2023 https://azertag.az/xeber/Tadamon_Kraudfandinq_Akademiyasi_musabiqe_elan_edir-2626781

KAYNAKÇA

Aslan, Ü., & Özerhan, Y. (2017). "Big Data, Muhasebe ve Muhasebe Mesleği". Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 19(4), 862-883.

Barutçugil, İ. (2002). Bilgi Yönetimi. İstanbul: Kariyer Yayıncılık.

Baudrillard, J., Chomsky, N., Postman, N., Zizek, S., & Mcluhan, M. (2005). Kadife Karanlık-21. Yüzyıl İletişim Çağını Aydınlatan Kuramcılar. İstanbul: Su Yayınları.

Bauman ve Lyon. (2013). Akışkan Gözetim. (E. Yılmaz, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Boyd, D. (2008). Can Social Network Sites Enable Political Action? International Journal of Media and Cultural Politics, 4(2), 241-244.

Bozdağ, E. (2013). Bias in Algorithmic Filtering and Personalization. Ethics and Information Technology, 15(3), 209–227.

Burke, R. (2010). Evaluating the dynamic properties of recommendation algorithms. In Proceedings of the fourth ACM conference on Recommender systems (s. 225-228). ACM Digital Library.

Castells, M. (2005). Ağ Toplumunun Yükselişi: Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum ve Kültür (Cilt 1). (E. Kılıç, Çev.) İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Cibaroğlu, M. O., & Yalçınkaya, B. (2019). Belge ve Arşiv Yönetimi Süreçlerinde Büyük Veri Analitiği ve Yapay Zeka Uygulamaları. Bilgi Yönetimi Dergisi, 2(1), 44-58.

Çalışır, G. (2015). Kişilerarası İletişimde Kullanılan Bir Araç Olarak Sosyal Medya: Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğrencilerine Yönelik Bir Çalışma. NWSA-Humanities, 10(3), 115-144.

Çark, Ö., Yıldız, İ., & Karadeniz, A. T. (2019). Sanayi 4.0 Kapsamında İşletmeler Açısından Büyük Veri. International Journal of Multidisciplinary Studies and Innovative Technologies, 3(2), 114-120.

Çolakoğlu, A. A. (2020). Makine Öğrenmesi Algoritmaları ile Avrupa Havalimanları Analizi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Davenport, T. H., & Prusak, L. (2001). İş Dünyasında Bilgi Yönetimi: Kuruluşlar Ellerindeki Bilgiyi Nasıl Yönetirler? (G. Günay, Çev.). İstanbul: Rota Yayınları.

Davenport, T., Guha, A., Grewal, D., & Bressgott, T. (2020). How Artificial Intelligence Will Change The Future of Marketing. Journal of The Academy of Marketing Science, 48(1), 24-42.

Del Vicario, M., Vivaldo, G., Bessi, A., Zollo, F., Scala, A., Caldarelli, G., & Quattrociochhi, W. (2016). Echo Chambers: Emotional Contagion and Group Polarization on Facebook. Scientific Reports, 6, 1-12. https://doi.org/10.1038/srep37825.

Diakopoulos, N. (2014, Aralık 3). Algorithmic Accountability Reporting: On The Investigation Of Black Boxes. Columbia Journalism Review. https://www.cjr.org/tow_center_reports/algorithmic_accountability_on_the_investigation_of_black_boxes.php adresinden alındı.

Duman, E. (2018, Aralık 29). Netflix Bilinçaltınıza İşleyen Algoritması Sayesinde İzlenmelerini Nasıl Artırıyor? Brandingturkiye. https://www.brandingturkiye.com/netflix-bilincaltiniza-isleyen-algoritmasi-sayesinde-izlenmelerini-nasil-artiriyor/ adresinden alındı.

Dutton, W. (2017, 05 05). Fake News, Echo Chambers and Filter Bubbles: Underresearched and Overhyped. The Conversation. http://theconversation.com/fake-news-echo-chambers-and-filter-bubbles-underresearched-and-overhyped-76688 adresinden alındı.

Feng, D. (2015, Nisan). Utility-based Recommender Systems Using Implicit Utility and Genetic Algorithm. The 2015 International Conference on Mechatronics, Electronic, Industrial and Control Engineering (MEIC 2015), 860-864. Şangay: Shenyang University of Technology.

Finn, E. (2020). Algoritmalar Ne İster? Hesaplama Çağında Hayal Gücü. (S. Köse, Çev.). İstanbul: Tellekt.

FS. (2023). How Filter Bubbles Distort Reality: Everything You Need to Know. FS.blog. https://fs.blog/filter-bubbles/ adresinden alındı.

Geray, H. (2003). İletişim Ağları ve Masaüstü Sömürgecilik. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Getir. (2022, Mart 23). Getir İspanya Mobil Uygulama Gizlilik Politikası. http://static.getir.com/es/privacy_tr.html adresinden alındı.

Gulmammadzada, U. (2020, Aralık 01). Akışkan Gözetim. https://sophosakademi.org/akiskan-gozetim/

Gulmammadzada, U. (2021, Haziran 29). Yapay Zekâ. Sophosakademi. https://sophosakademi.org/yapay-zeka/

Heidegger, M. (1997). Tekniğe Yönelik Soru. Afa Yayınları.

Hernando, A., Bobadilla, J., & Ortega, F. (2016). A non-negative matrix factorization for collaborative filtering recommender systems based on a Bayesian probabilistic model. Knowledge-Based Systems, 97, 188-202.

Heshmat, S. (2015). What Is Confirmation Bias? Psychology Today.

Hogan, B. (2015). From Invisible Algorithms to Interactive Affordances: Data After the Ideology of Machine Learning. In E. Bertino & S. A. Matei (Eds.), Roles, Trust, and Reputation in Social Media Knowledge Markets (s. 103–117). Springer International Publishing.

Isinkaye, F., Folajimi, Y. O., & Ojokoh, B. A. (2015). Recommendation systems: Principles, methods and evaluation. Egyptian Informatics Journal, 16(3), 261-273.

Işıklı, Ş., & Küçükvardar, M. (2016). Bilişim Devrimi. Birleşik Yayınevi. Jeon, H. J., Youn, H. C., Ko, S. M., & Kim, T. H. (2021).

Kosinskia M, Stillwella, & Graepelb, T. (2013, Mart 11). Private Traits And Attributes are Predictable From Digital Records Of Human Behavior. PNAS, 110(15), 5802-5805. https://doi.org/10.1073/pnas.1218772110.

Köksalan, N. (2021, Haziran). STARTUP ÜRÜN VE HİZMETLERİNE YÖNELİK DİJİTAL TÜKETİCİ GERİ BİLDİRİMLERİ: "GETİR" ÖRNEĞİ. Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 2(1), 42-56.

Küçük, D., & Arıcı, N. (2018). Doğal Dil İşlemede Derin Öğrenme Uygulamaları Üzerine Bir Literatür Çalışması. Uluslararası Yönetim Bilişim Sistemleri ve Bilgisayar Bilimleri Dergisi, 2(2), 76-86.

Margaris, D., Vassilakis, C., & Georgiadis, P. (2017). Knowledge-Based Leisure Time Recommendations in Social Networks. Springer, Cham, 23-48.

Möller, J. (2022, March 4). What are Filter Bubbles and Digital Echo Chambers? https://il.boell.org/en/2022/03/04/what-are-filter-bubbles-and-digital-echo-chambers

Musiani, F. (2013). Governance by algorithms. İnternet Policy Review, 2(3), 1-8.

Narin, B. (2018). "Kişiselleştirilmiş Çevrimiçi Haber Akışının Yankı Odası Etkisi, Filtre Balonu Ve Siberbalkanizasyon Kavramları Çerçevesinde İncelenmesi". Selçuk İletişim, 11(2), 232-251.

Özel, S. (2012). "Yeni Medya"nın Temelleri Üzerine Bir Tartışma. AJIT-e: Online Academic Journal of Information Technology, 3(7), 29-45.

Pirim, H. (2006). "Yapay Zekâ". Journal of Yasar University, 1(1), 81-93.

Ryngksai, I., & Chameikho, L. (2014). Recommender Systems: Types of Filtering Techniques. International Journal of Engineering Research & Technology (IJERT), 3(11), 251-254.

Sundar, S., & Marathe, S. S. (2010). Personalization versus Customization: The Importance of Agency, Privacy, and Power Usage. Human Communication Research, 36, 298–322.

Sungur, S. (2011). "Tüketimin Küreselleşmesi ve Tüketim Tapınakları: Postmodern Panayır Yerlerinde Alışveriş". Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi, 14, 7-35.

Sunstein, C. R. (2001). Echo Chambers: Bush v. Gore, Impeachment, and Beyond. Princeton University Press.

Sunstein, C. R. (2006.). Infotopia: Kaç Zihin Bilgi Üretiyor. Oxford University.

Sütçü, C., & Aytekin, Ç. (2018). Veri Bilimi. Paloma Yayınları.

Uğurlu, Ö., & Yakın, M. (2015). Sosyal Medyada Kimlik Temsilinin Mekân Üzerinden Okunması Foursquare. İletişimde Sosyal Medya Sosyal Medyada Etkileşim İçinde (199-240). Kalkedon.

Vaidhyanathan, S. (2012). The Googlization of Everything: (And Why We Should Worry). University of California Press.

Wu, M. L., Chang, C. H., & Liu, R. Z. (2014). Integrating content-based filtering with collaborative filtering using co-clustering with augmented matrices. Expert Systems with Applications, 41(6), 2754-2761.

Yalçıntaş, A. (2018). "Büyük Veri, Veri Obezitesi ve Kaybolan Nedensellikler". Yildiz Social Science Review, 4(2), 153-166.

KAYNAKÇA

Barthes, R. (1977). The Rhetoric of the Image in Heath, Stephen (Trans) Image, Music, Text. New York: Hill and Wang. pp. 32-51.

Binding, L. (2021, July 24). Iran protests: Pardons issued for 22,000 people arrested in demonstrations after Mahsa Amini's death. Sky News. Retrieved September 14, 2021, from https://news.sky.com/story/iran-protests-pardons-issued-for-22-000-people-arrested-in-demonstrations-after-mahsa-aminis-death-12832880

Candemir, D. M. (2020). "Türkiye'de Feminist Hareketler ve Dijital Aktivizm." In F. Saygılıgil & N. Berber (Eds.), Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce Tarihi: Feminizm içinde. İletişim Yayınları. İstanbul.

Çetinkaya, Y. D. (2014). "Tarih İle Kuram Arasında Toplumsal Hareketler." In Y. Doğan Çetinkaya (Ed.), Toplumsal Hareketler Tarih, Teori, Kuram içinde (ss. 25-75). İletişim Yayınları. İstanbul.

Çoban, B. (2014). "Sosyal Medya Devrimi." In B. Çoban (Ed.), Sosyal Medya Devrimi (ss. 9-22). Su Yayınları. İstanbul.

Drummond, M. (2022, September 24). Iran protests: Who was Mahsa Amini, why are women cutting their hair and how big are the demonstrations? Sky News. https://news.sky.com/story/iran-protests-who-was-mahsa-amini-why-are-women-cutting-their-hair-and-how-big-are-the-demonstrations-12703822

Fassihi, F., & Engelbrecht, C. (2023, June 23). Iran Sentences Protesters to Death in Crackdown on Protests. The New York Times. Retrieved June 23, 2023, from https://www.nytimes.com/article/iran-protests-death-sentences-executions.html

Feminisite. (2019). Feminizmin Farkı Dalgaları Üzerne Bir Özet. http://feminisite.net/index.php/2019/12/feminizmin-farkli-dalgalari-uzerine-bir-ozet/ [Erişim: 07.10.2023]

Gerbaudo, P. (2020). "Siber Özerklikten Siber Popülizme: Dijital Aktivizmin İdeolojik Tarihçesi." In F. Aydoğan (Ed.), Yeni Medya Kuramları II içinde. Der Yayınları. İstanbul.

Göker, Gamze. (2009). "İnternetsiz devrim mümkün mü?" Evrensel Kültür, 216, 73-76.

Grace, C. A. M. (2022). "Build-A-Betch": An Analysis and Critique of Popular Feminism on Instagram (Master's thesis). Saint Mary's University, Halifax, Nova Scotia. Retrieved from https://library2.smu.ca

Henry, A. (2015). From a mindset to a movement: feminism since 1990. In D. S. Cobble, L. Gordon, & A. Henry (Eds.), Feminism Unfinished: A Short, Surprising History of American Women's Movements (ss. 147-220). New York: W.W. Norton & Company Ltd.

Keller, J., Mendes, K., & Ringrose, J. (2016). Speaking unspeakable things: Documenting digital feminist responses to rape culture. Journal of Gender Studies, 27(1), 22-36.

Koç, Serhet. (2014). "Dijital Aktivizm Mi Sokak İsyanı Mı." In B. Çoban & Y. İnceoğlu (Eds.), İnternet ve Sokak (ss. 93-130). Ayrıntı Yayınları. İstanbul.

Martin, C. E., & Valenti, V. (2013). #FemFuture: Online Revolution. New Feminist Solutions, 8, 1–34.

OHCHR. (2022). Iran: UN experts demand accountability for death of Mahsa Amini, call for end to violence against women. United Nations Human Rights. https://www.ohchr.org/en/press-releases/2022/09/iran-un-experts-demand-accountability-death-mahsa-amini-call-end-violence

Özelkan, Fulya Kama. (2023, 15 Eylül). "Dijital Feminizm" https://feministbellek.org/dijital-feminizm/ [Erişim: 15.09.2023]

Stoer, HL., & Roudrigez, M. (2020). # Mapping a movement: social media, feminist hashtags, and movement building in the digital age. Journal of Community Practice, 28(2).

Şener, G., Öğün Emre, P. (2015). Sokak ile sibermekan arasında direniş ağlarını örmek: Gezi Parkı eylemleri. Y. İnceoğlu (Der.), S. Çoban (Der.). İnternet ve Sokak içinde. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, ss. 208-223.

Tabrizi, B. G. (2023, 1 Ekim). "How the Islamic Revolution Gave Rise to a Massive Women's Movement in Iran" [Erişim: 01.10.2023]. https://www.counterpunch.org/2022/11/09/how-the-islamic-revolution-gave-rise-to-a-massive-womens-movement-in-iran

Uçkan, Ö. (2023, 10 Ekim). "Dijital Aktivizm Mi, Aktivizm Mi?" [Erişim: 10.10.2023]. https://spotdergi.wordpress.com/2012/05/30/dijital-aktivizm-mi-aktivizm-mi/

We are social & Meltwater. (2023). Digital 2023: July Global Statshot Report. Retrieved from https://datareportal.com/reports/digital-2023-july-global-statshot

Yıldırım, Y. (2020). Sosyal Forumdan Öfkelilere. İletişim Yayınları. (2. Baskı). İstanbul.

Yılmaz, Ö. (2023, 25 Eylül). "Toplumsal Hareketler ve Sosyal Medya: Bir Üçüncü Dönem Tanımlama Denemesi" [Erişim: 25.09.2023]. https://elyazmalari.com/2021/06/03/toplumsal-hareketler-ve-sosyal-medya-bir-ucuncu-donem-tanimlama-denemesi/#_ftn2

KAYNAKÇA

Acerbi, A. (2019). "Cognitive attraction and online misinformation", *humanities and social sciences communications.* 5(15). 1-7.

Aşkın, A. C. (2015). *Küresel ve Yerel Dezenformasyon,* Ankara: Epos Yayınları.

Baudrillard, J. (2019). *Tüketim Toplumu,* (Çev. N. Tutal ve F. Keskin). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Epstein, B. (2021). "Why It Is So Difficult to Regulate Disinformation Online", *The Disinformation Age.* Bennett, W. L., Livingston, S. (Ed.), Cambridge: Cambridge University Press.

Harari, Y. N. (2018). *21. Yüzyıl İçin 21 Ders,* (Çev. S. Siral). İstanbul: Kolektif Kitap.

Kavanagh, J., Rich, M. D. (2018). *Truth Decay,* California: Rand Corporation.

Keane, J. (2010). *Medya ve Demokrasi,* (Çev. H. Şahin). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri,* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Arslan, H. (2022). "Sosyal Medyada Paylaşılan Post-Truth Söylemlerin ve Dezenformasyonların Türkiye'nin Güvenliğine Etkileri", *International Academic Social Resources Journal*. 7(44). 1875-1885.

Bozkurt, G. (2023). "Post-Truth Çağında Haber Medyasına Güvenin Yeniden Sorgulanması Üzerine Bir İnceleme: "Joe Biden Boşlukla Konuştu", *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi.* 63(56). 56-70.

Newman, S. (2019). "Post Truth and The Crisis of The Political", *Goldsmiths Research Online.* 6(2). 91-108.

Süslü, B., Erçetingöz, A. (2023). Don't Look Up Filminde Bir Kıyamet Senaryosu Olarak Post Truth, Arıkan, B. A. (Ed.) *Sanal Gerçeklik ve Medya,* Ankara: TRT Akademi Dergisi.

Tucker, J. A., Guess, A., Barberá, P., Vaccari, C., Siegel, A., Sanovich, S., Stukal, D., Nyhan, B. (2018). *Social Media, Political Polarization, and Political Disinformation: A Review of the Scientific Literature.* Hewlett Foundation.

Kıral, B. (2020). "Nitel Bir Veri Analizi Yöntemi Olarak Doküman Analizi", *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.* 15(0). 1-15.

Waisbord, S. (2018). "The elective affinity between post-truth communication andpopulist politics", *Communication Research and Practise.* 4(1). 17-34.

Diken, 8 Şubat 2023. https://www.diken.com.tr/netblocks-teyit-etti-hukumet-twitteri-kisitladi/ E.T. 29 Aralık 2023.

Teyit, 6 Şubat 2023. https://teyit.org/analiz/videonun-6-subat-2023-kahramanmaras-depreminden-oldugu-iddiasi E.T. 31.12.2023

Teyit, 6 Şubat 2023. https://teyit.org/analiz/sakaryada-6-subat-2023te-deprem-meydana-geldigi-iddiası E.T. 31.12.2023

Teyit, 6 Şubat 2023. https://teyit.org/analiz/simpsonlarin-6-subat-2023-guneydogu-depremini-bildigi-iddiasi E.T. 31.12.2023.

Teyit, 6 Şubat 2023. https://teyit.org/analiz/simpsonlarin-6-subat-2023-guneydogu-depremini-bildigi-iddiasi E.T. 31.12.2023.

Teyit, 7 Şubat 2023. https://teyit.org/analiz/kizilay-ve-afadin-ikinci-el-giysi-yardimi-kabul-etmedigi-iddiasi E. T. 31.12.2023.

Teyit, 7 Şubat 2023. https://teyit.org/analiz/nato-ulkelerinin-yaptigi-tatbikatta-deprem-sonrasi-turkiyeyi-isgale-hazirlandiklari-iddiasi E.T. 01.01.2024.

Teyit, 12 Şubat 2023. https://teyit.org/analiz/kulagi-kesilen-kisinin-deprem-bolgesindeki-yagmacilardan-biri-oldugu-iddiasi E.T. 02.01.2024.

OxfordDictionary, https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/post-truth?q=post+truth E.T. 4 Ocak 2023.

KAYNAKÇA

Atabek, N. (2012). Gündem Belirleme Yaklaşımı, **İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,** Sayı:7, Erişim Tarihi: 08.09.2023, s.155-175

Berkman, B. (2014). Teknoloji Söylemi ve Yeni Medyanın Ekonomi Politiği, **Erciyes İletişim Dergisi**, Cilt:3, Sayı:3, s.42-54.

Bulunmaz, B. (2011). Holdingleşme Ekseninde Türk Medyasında Tekelleşme Sorunu, **Öneri Dergisi,** Cilt:9, Sayı:36, s.237-246.

Büyükbaykal Ilgaz, C. (2018). **Medya Okuryazarlığı Eğitimi**, İstanbul: DER Yayınları.

Gönenç Yapar, A. (2023). Medya ve Haber, **İletişim Fakültesi Hakemli Dergisi**, Yıl:2002, Sayı:14.

Gönenç, Ö. (2023). **Medyanın Sorunları**, Çanakkale: Almina Kitap.

Güz, N., Hazar, Ç. M., Topbaş, H. (2018). Kitle İletişiminin Sosyolojik Fonksiyonu: Medyanın Gündem Kurma Etkisi, **İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi**, Sayı:46, s.2-19.

McCombs, M.E ve Shaw D.L ve Weaver, D.H (2014). New directions in agenda-setting theory and research. ***Mass Communication and Society***, 17, 781-802. https://www.tandfonline.com/

Sancaktar C. (2009). **Adam Smith'in Ekonomi Politik Düşüncesinde Devletin İşlevleri ve Kamu Hizmetleri**, https://www.researchgate.net/publication/366568428_, Yayın Tarihi: January 2009, Erişim Tarihi: 08.07.2023

Sözeri, C., Güney, Z. (2011). **Türkiye'de Medyanın Ekonomi Politiği**, İstanbul: TESEV Yayınları, 2011. https://www.tesev.org.tr/wp-content/uploads/rapor_Turkiyede_Medyanin_Ekonomi_Politigi_Sektor_Analizi.pdf

YAPAY ZEKÂ İLE YAZILIM PROJELERİNİN YÖNETİMİ

DR. ÖĞR. ÜYESİ ZEYNEP ÜNAL

EĞİTİM
yayınevi

YAPAY ZEKÂ İLE YAZILIM PROJELERİNİN YÖNETİMİ

Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Ünal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

ISBN: 978-625-6658-32-5
1. Baskı, Mart 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

YAPAY ZEKÂ İLE YAZILIM PROJELERİNİN YÖNETİMİ
Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Ünal
VIII+90 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-32-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçı

Kaynakça

Akagündüz, S., Kurnaz, S., & Sarı, M. (2012). Yazılım Proje Yönetiminde Proje Başarısını Getiren Faktörler. *XIV. Akademik Bilisim Konferansı*, 23-25.

Albayrak, B. (2009). *Proje Yönetimi ve Analizi.* İstabnul: Nobel.

Alpman, G. (2009). İç kontrol sisteminin etkinliğinin sağlanmasi.

Auth, G., Jöhnk, J., & Wiecha, D. A. (2021). A Conceptual Framework for Applying Artificial. *In 2021 IEEE 23rd Conference on Business Informatics (CBI) (Vol. 1, pp. 161-170).* (s. A Conceptual Framework for Applying Artificial Intelligence in Project Management). IEEE.

Bogue, R. (2016, 04 26). *Anatomy-of-a-Software-Development-Role-Development-Manager*. http://www.developer.com/: http://www.developer.com/java/ent/article.php/3529081/Anatomy-of-a-Software-Development-Role-Development-Manager.htm adresinden alındı

Civici, C. (2007, 05 11). *PPM-Türkiye Proje ve Süreç Yönetimi* . http://ppm-turkiye.blogspot.com.tr/2007/12/yazlm-projelerinde-rol-dalm.html adresinden alındı

Crawford, T., Duong, S., Fueston, R., Lawani, A., Owoade, S., Yazdinejad, A., . . . Parizi, R. M. (2023). AI in Software Engineering: A Survey on Project Management Applications. *arXiv preprint arXiv:2307*, 15224.

Çelik, D. (2015). *Bilişim Sektöründe İş Geliştirme.* İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Çetinkaya, M. (2008). Kurumlarda Bilgi Güvenliği Yönetim Sisteminin Uygulanması. *Akademik Bilişim 2008*, 510-516.

Duman, A., Özpeynirci, R., & Bezirci, M. (2005). Bilgi Çağının Değiştirdiği 21. Yüzyılın Rekabet Anlayışına Bağlı Olarak Geleneksel Muhasebeden Stratejik Muhasebeye. *Selçuk Üniversitesi Karaman İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*.

Ersoy, E. (2002). *Yaşam Döngüsü Yönetimi Kavramının Yazılım Ürünlerine Uygulanması.* İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Kalıpsız, O., Buharalı, A., & Biricik, G. (2012). *Sistem Analizi ve Tasarımı.* Ankara: Papatya.

Kovancı, A., & Ece, E. (2004). Proje yönetimi ve ınsan kaynakları ilişkisi. *Journal of aeronautics and space technologies*, 75-85.

Kurtel, K. (2013). Yazılım Bakım Personelinin Görev ve Sorumluluklar Açısından İncelenmesi. *reseachgate*.

Langer, A. M. (2012). *Guide to Software Development: Designing and Managing the Life Cycle.* New York: Springer.

Lima, R., da Cruz, A., & Ribeiro, J. (2020). Artificial intelligence applied to software testing: A literature review. *In 2020 15th Iberian Conference on Information Systems and Technologies (CISTI)* (s. 1-6). IEEE.

Murat, E., Özçelik, B., & Bezeklioğlu, M. (tarih yok). Yazılım Yaşam Döngüsü Metodolojisi Yeniden Yapılandırma.

Özbilgin, i., & Özlü, M. (2010). Yazılım Geliştirme Süreçleri ve ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi.

Pannu, A. (2015). Artificial intelligence and its application in different areas. *Artificial Intelligence, 4(10)*, 79-84.

Rodríguez, G., Soria, A., & Campo, M. (2016). Artificial intelligence in service-oriented software design. *Engineering Applications of Artificial Intelligence, 53*, 86-104.

Safaei, M., & Longo, J. (2021). The End of the Policy Analyst? Testing the Capability of Artificial Intelligence to Generate Plausible, Persuasive, and Useful Policy Analysis. *Digital Government: Research and Practice.*, 3604570 .

Tekerek, M. (2008). Bilgi güvenliği yönetimi. *KSÜ Fen ve Mühendislik Dergisi*, 132.

Usher, G. (2023). (2023). 11 Responsible Project Management in the Age of Artificial Intelligence. B. L. Pasian içinde, *De Gruyter Handbook of Responsible Project Management* (s. 217-237). Walter de Gruyter GmbH & Co.

Wirkuttis, N., & Klein, H. (2017). Artificial intelligence in cybersecurity. *Cyber, Intelligence, and Security, 1(1)*, 103-119.

YALIN HASTANE YÖNETİMİ:

5S UYGULANMASI

Prof. Dr. Mustafa Yücel

EĞİTİM
yayınevi

YALIN HASTANE YÖNETİMİ: 5S UYGULANMASI

Prof. Dr. Mustafa Yücel

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

ISBN: 978-625-6658-25-7
1. Baskı, Mart 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

YALIN HASTANE YÖNETİMİ: 5S UYGULANMASI
Prof. Dr. Mustafa Yücel
X+94 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-25-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçı

KAYNAKÇA

Acar, N. (2003), Tam Zamanında Üretim, Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları, 153s, Ankara.

Akgün, S.(2005), "Sağlık Hizmetlerinde Sürekli Kalite İyileştirme", Standart Ekonomik ve Teknik Dergisi, Yıl.44, Sayı.527, İstanbul.

Akalın H.E. (2000), Sağlık hizmetlerinde sürekli kalite iyileştirme. ANKEM Dergisi, 14:254-257.

Ayçin, E., & Özveri, O. (2016). Yalın üretim uygulamalarında israfın azaltılması ile performans ölçütleri arasındaki ilişkilerin ve etkileşimin dematel yöntemiyle analizi. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 4(35), 325-353.

Bakraçlı, H. Coşkun, S. ve Sezer, A. (2001), "Toplam Kalite Programlarının Başarılı Olarak Uygulanabilmesinde Toplam Üretken Bakım Tekniği", 1.Ulusal Demir-Çelik Sempozyumu Bildiriler Kitabı-1, MMO Yayın No: E/2001/274-1, 331-341.

Brandao de Souza, L. (2009), Trends and approaches in lean healthcare, Leadership in Health Services 22(2): 121-139.

Bahensky JA, Roe J, Bolton R.(2005), Lean Sigma—Will It Work for Healthcare? Journal of Healthcare Information Management.; 19(1):39-44.

Bhasın, S. Burcher, P.,(2006), Lean viewed as a philosophy, Journal of Manufacturing Technology Management, 17 (1), 56- 72. Bhusiri, N., Qureshi,A. G., & Taniguchi, E. (2014). Application of the just-in-time concept in urban freight transport. Procedia - Social and Behavioral Sciences, 125, 171-185.

Caldera, H., T. S., Desha, C., & Dawes, L. (2019), Evaluating the enablers and barriers for successful implementation of sustainable business practice in 'lean' SMEs. Journal of Cleaner Production, 218, 575-590.

Canıyılmaz, E. (2001). Kalite geliştirmede Taguchi metodu ve bir örnek uygulama (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No. 114660). E. Pekin, "Kauçuk Endüstrisinde Bir Yalın Üretim Uygulaması," 2015.

Doğanay Pınar (2008), "Kaizen sürekli iyileştirme ile hastanelerde insan kaynaklarının geliştirilmesi", Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü yayınlanmış tezi, Ankara.

Efil, İsmail,(1999),Toplam Kalite Yönetimi ve ISO 9000 Kalite Güvence Sistemi, 4. Baskı Alfa Basım Yayım, Ankara,

E. Pekin, (2015), "Kauçuk Endüstrisinde Bir Yalın Üretim Uygulaması,".

Firuzan, A. R., & Ayvaz, Y. Y. (2004). Yeni bir felsefe ışığında yan sanayilerden beklenenler ve tam zamanında üretim. Yönetim ve Ekonomi, 11(1), 19-26.

Filiz, H. (2008), Yalın Üretim Tekniklerinden Hızlı Kalıp Değişimi ve Bir Uygulama, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Toplam Kalite Yönetimi Ana Bilim Dalı, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Filiz, Atilla (2006), 5S Endüstriyel çalışma ortamının düzenlenmesi, Gümretaş A.Ş. Seminer Notu.

Giesbrecht, F. G. ve Gumpertz, M. L. (2004), Planning, construction and statistical analysis of comparative experiments, A John Wiley & Sons, Inc, Publication, New Jersey

Gürsoy, Ö. (2020), Yalın Üretim Sisteminde Dijitalleşme ve Endüstri 4.0 Uygulamaları İle Süreç İyileştirme Analizi: Bir İmalat İşletmesinde Uygulama. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Aydın.

Gao, S. ve Low, S.P. (2014), Lean Construction Management: The Toyota Way. Singapore: Springer Singapore.

Gecü, B. (2008), ‘‘İç Lojistik Sistemlerinin Yalın Üretim Bakış Açısıyla Yeniden Tasarlanması ve Otomotiv Sektöründe Örnek Bir Uygulama’’, Yüksek Lisans, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

Gökmen, Ceyhun (2001), Sağlık Hizmetlerinde Kalite Yönetimi ppt sunusu, Sağlık Bakanlığı Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, http://www. sabem. Saglik. gov.tr/ kaynaklar/3407.pdf 05.02.2014

Gökmen, Ceyhun (2001), Toplam Kalite Yönetimi (TKY) Felsefesi,

Gökmen, Ceyhun (2005), Hastaneler İçin Kalite Yönetimi Uygulama Kılavuzu.

Görener Ali, Yenen Vedat Zeki, (2007), “İşletmelerde Toplam Verimli Bakım Çalışmaları Kapsamında Yapılan Faaliyetler ve Verimliliğe Katkıları”, İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi Yıl: 6 Sayı:11Bahar /1 s. 47-63.

Günal, Muteber (2007), Sağlık hizmetlerinde kalite ve hasta tatmini, Beykent Üniversitesi, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

H. Aydın,(2009), “Yalın Üretim Sistemi, Değer Akış Haritalama Yöntemi ve Yalın Üretim Sisteminin Çalışanlara Etkileri,”.

Hicks, B. J. (2007). Lean information management: Understanding and eliminating waste. International Journal of Information Management, 27(4), 233-249.

Hugh Koch, (1992), Implementing and Sustaining Total Quality Management In Health Care, London, Longman, s.43.

Hagg, H., Suskovich, D., Workman, J., Scachitti, S. and Hudson, B. (2007). Adaption of Lean Methodologies for Healthcare Applications. RCHE Publications, vol. 24.

Karam, A., Liviu, M., Cristina, V., & Radu, H. (2018). The contribution of lean manufacturing tools to changeover time decrease in the pharmaceutical industry. ASMED project. Procedia Manufacturing, 22, 886-892.

İncesu Emrullah (2013), Sağlık Bakanlığı SKS Değerlendiricisi. Kalite Yönetim Direktörü.

Kahveci, Nevzat (2011), Sağlık hizmetlerinde yalın yönetim, hsyk-antalya.org/sunumlar/1.2.2.pptx‍

Karabulut, K., Yapraklı, S. (2001), "Sağlık Hizmetlerinde Algılanan Kalite Düzeyinin Belirlenmesi –Erzurum'da Bir Uygulama-", İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt.15, Mart, Sayı 1-2, s.118.

Karahan, K. (2006), Hizmet Pazarlaması, İstanbul, s.31.

Keleş. M, Gürsoy, Çelik.G.(2013)," 5s Sistematiği Aşamaları ve Örnek Bir Uygulama", Çukurova Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi,28(2).

Kumar, C.S. ve Panneerselvam, R. (2007), Literature Review of JIT-KANBAN System. The International Journal of Advanced Manufacturing Technology. 32:(3-4), 393-408

Kulaç, Ülkü (2011), Fabrikaların Karlılık Sırları, Yalın Enstitü Derneği Genel Sekreteri, Çalışma yazısı, S.T Otomasyon Dergisi, Mart 2011, 88-90.

Kulkarni, P. P., Kshire, S. S., & Chandratre, K. V. (2014), Productivity improvement through lean deployment & work study methods. International Journal of Research in Engineering and Technology, 3(2), 429-434.

Kilpatrick, J. D. (2003), Lean principles. Manufacturing Extension Partnership Center – The University of

Utah, 1-6. 10 Şubat 2019 tarihinde 279 https://www.academia.edu/8097844/Lean_Principles_2003_Utah_Manufacturing_Extension_Partnership_Lean_Principles adresinden alınmıştır.

Koloğlu A (2016),Yalın Üretim ve İmalat Sektöründe Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Leslie, M., Hagood, C., Royer, A., Reece, C. P. and Maloney, S. (2006), "Using Lean Methods to Improve OR Turnover Times," Aorn Journal, vol. 84, no. 5, pp. 849-855,.

Liker JK (2005), Toyota Tarzı 14 Yönetim İlkesi (Orhan Holding Yayınları, İstanbul)

Maguad, B. A. (2007), Lean strategies for education: Overcoming the waste factor. Education, 128(2), 248-255.

Mura, M. D., Dini, G., & Failli, F. (2016), An integrated environment based on augmented reality and sensing device for manual assembly workstations. Procedia College International pour la Recherche en Productique, 41, 340-345.

Naraghi, A. M. and Ravipati, U. P., (2009), "Lean Healthcare in the Emergency Ward of Sahlgrenska Hospital", University College of Borås, School of Engineering, Master thesis, Göteborg, Sweden.

Nejat Gökhan Erem, (2003), Toplam Kalite Yönetiminin Hizmet İşletmelerinde Uygulanması ve Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Araştırma Ve Uygulama Hastanesinde Bir Örnek Uygulama, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta

Ndahi, H. B. (2006), "Lean Manufacturing in a Global and Competitive Market", The Technology Teacher, November, 14-15.

Naufal, A., Jaffar, A., Yusoff, N., & Hayati, N. (2012), Development of Kanban System at Local Manufacturing Company in Malaysia – Case Study. Procedia Engineering, 41, 1721-1726.

Okur, A. S. (2005). 2000'li yıllarda Türkiye sanayii için yapılanma modeli: yalın üretim. İstanbul: Vira Reklam Yayım.

Özay Umut Türkan (2010), Üretimde yalın dönüşüm temel performans kriterleri, BAÜ Fen Bil. Enst. Dergisi Cilt 12(2) 28-41

Özçelikel, H.,(1997), Japon Yönetim Sistemleri, İstanbul, Söz Yayıncılık,s.99,.

Okur, A.S., (1997), "Yalın Üretim 2000'li Yıllara Doğru Türkiye Sanayii İçin Yapılanma Modeli", Söz Yayın.

Özkol, A. E. (2004), Yalın düşünce ve israfın tek düzen muhasebe sistemi çerçevesinde kaydı: Bir yaklaşım ve örnek uygulama. Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 19(1), 119-138.

Özkol A.E. (2004), Yalın Düşünce Ve İsrafın Tekdüzen Muhasebe Sistemi Çerçevesinde Kaydı: Bir Yaklaşım Ve Örnek Uygulama, D.E.Ü.İ.İ.B.F. Dergisi 19(1), 119-138 119

Öztek, Z. (1986), "Temel Sağlık Hizmetleri," Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı Yayını, 86/33, Kısa dizi No:1, Ankara, s.14.

Özkan, M., 2004; "Yalın Düşünceye Giriş", http://www.danismend.com/ Erişim tarihi: Mayıs, 2015.

P. S. Özer,(2022),"Improving Aluminum Cable Manufacturing Process by Implementing Production Tools,".

Parry, G. C., & Turner, C. E. (2006), Application of lean visual process management tools. Production Planning & Control, 17(1), 77-86.

Rother, M., Shook, J.,(1999), Learning to See: Value stream mapping to create value and eliminate muda, The Lean Enterprise Institute Inc,USA.

Robınson, S., Radnor, Z. J.,Burgess, N., Ve Worthıngton, C. (2012), "Simlean: Utilising Simulation in the Implementation of Lean in Healthcare", European Journal of Operational Research, 219(1), 188-197.

Sternberg, H., Stefansson, G., Westernberg, E., Gennäs, R. B., Allenström, E., & Nauska, M. L. (2012), Applying a lean approach to identify waste in motor carrier operations. International Journal of Productivity and Performance Management, 62(1), 47-65.

Skhmot, N. (2017, Agustos). The 8 wastes of lean. The lean way, 15 Şubat 2019 tarihinde https://theleanway.net/The-8-Wastes-of-Lean adresinden alınmıştır.

Simaria, A. S., Sa´, M. Z., & Vilarinho, P. M. (2009), Meeting demand variation using flexible U-shaped assembly lines. International Journal of Production Research, 47(14), 3937-3955.

Sarvan,F., Berk, O., (1995), "Sağlık Hizmetlerinde Sürekli Kalite İyileştirme Sürecinin Yönetimi", İ.Ü. İşletme Fakültesi Dergisi, İstanbul, Sayı.24 (2)

Sözen, C, Özdevecioglu, M. (2002), Sağlık Hizmetlerinde ve Sağlık İşletmelerinde Yönetim, Ankara.

Shazali, N. A., Habidin, N.F., Ali, N., Khaidir, N. A. and Jamaludin, N. H. (2013), Lean Healthcare Practice and Healthcare Performance in Malaysian Healthcare Industry, International Journal of Scientific and Research Publications, Volume 3, Issue 1.

Tikici, M. A. Aksoy ve N. Derin (2006), "Toplam Kalite Yönetiminin Radikal Unsurlarından Birisi Olarak Yalın

Yönetim", Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 5(15), 20-33."6 Sigma".

Tsou, J., & Chen, W. (2008), The impact of preventive activities on the economics of

production systems: Modeling and application. Applied Mathematical Modelling, 32(6), 1056-1065.

Yıldız. S, Yalman. F. (2015), "Sağlık İşletmelerinde Yalın Uygulamalar Üzerine Genel Bir Literatür Taraması", Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi, Cilt:1, Sayı:1.

Yılmaz. E (2012), Siparişe Göre Üretim Yapan Sistemlerde Yalın Üretim Uygulamaları, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen bilimleri Enstitüsü Yüksek lisans Tezi, İstanbul.

Veres (Harea), C., Marian, L., Moica, S., & Al-Akel, K. (2018), Case study concerning 5S method impact in an automotive company. Procedia Manufacturing, 22, 900-905.

Womack, J. P. and Jones, D. T., (1996), Lean Thinking: Banish Waste and Create Wealth in Your Corporation, New York: Simon and Schuster;.

Womack, James P. ; Jones, Daniel T.(1998), Çev: Aras, Nesime; "Yalın Düşünce", Sistem Yayıncılık; Şirket Kültürü Dizisi; İstanbul.

Won, Y.; (2000), "New p-median Approach to Cell Formation With Alternative Process Plans", International Journal of Production Research, Vol. 38, No. 1-

Zhang, Chung,-Wang, Hsu-Pin; (1992), "Concurrent Formation of Part Families and Machine Cells Based on the Fuzzy Set Theory", Journal of Manufacturing Systems, Vol. 11, No.1-.

Wahab, A. N. A., Mukhtar, M., & Sulaiman, R. (2013),A conceptual model of lean manufacturing dimensions. Procedia Technology, 11, 1292-1298.

İNTERNET KAYNAKÇA

http://ilknurkirbas.wordpress.com/2012/12/20/2138/ erişim tarihi: 19.02.2021

http://tr.wikipedia.org/wiki/5S erişim tarihi: 17.02.202201

http://www.cengizkiylioglu.com/Uretim_Yonetimi_Temmuz.pdf, erişim tarihi: 19.02.2022

http://www.lean.org.tr/ erişim tarihi: 14.01.2022

http://www.sistempatent.com erişim tarihi: 29.01.2022

Özkan, M. 5S, www.danismend.com erişim tarihi: 01.02.2022

Özkan, M. 5S, www.danismend.com erişim tarihi: 02.02.2022

Sağlık Bakanlığı Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Kalite Yönetimi Hizmetleri Şube Müdürlüğü, Ocak, http://www.kalite. saglik.gov.tr /kılavuz kitaplar /kalitekilavuz. erişim tarihi:15.01.2022

www.sigmacenter.com.tr erişim tarihi: 09.02.2023

Yalın Enstitü www.lean.org erişim tarihi: 03.02.2023

www.obey.com.tr erişim tarihi: 19.02.2023

http://www.kariyervar.com/yalin-yonetim-dusunce-nedir/ erişim tarihi: 17.02.2023

http://www.uas2013.com/uploads/1/5/2/8/15289842/cilt1.pdf, Erişim tarihi: 17.02.2023

http://yalindanisman.wordpress.com/2012/07/01/kaikaku/, erişim tarihi: 20.02.2014

www.iett.gov.tr erişim tarihi: 03.02.2023

http://share.pdfonline.com/720de46bfec14c6ea3dfe6dc-25da8632/template%201.pdf Erişim tarihi: 19.02.2023

http://www.kariha.com/82854/3768/yedi_buyuk_israf/hnd_V7N.aspx, erişim tarihi: 20.02.2023

https://anahtar.sanayi.gov.tr/tr/news/yalin-yaklasim-ve-yalin-uretim/145 ttp://notoku.com/yoneticinin-rolleri/#ixzz56K958thh

http://bilgikapsulu.com/5s-nedir-5s-adimlari-nelerdir/

http://www.kalderankara.org/bilgi-merkezi/yonetim-ve-kalite-araclari/5s-admlar-5

https://yalindanisman.com/5s-ile-direnisleri-kirmanin-6-altin-kurali/#prettyPhoto

https://www.sigmacenter.com.tr/5s-kirmizi-etiket.html

https://www.isgnedir.com/5s-kurali-ve-is-guvenligi/#Duzen_Seiton

http://world-class-manufacturing.com/5S/seiso.html

http://slideplayer.biz.tr/slide/13634728/

https://www.slideshare.net/cakirengin/5-s-1770444

https://yalindanisman.com/yalin-dusunce-bes-temel-ilke/

https://unopro.com.tr/5s-nedir/

https://omdholding.com/2023/01/10/5s-nedir/

https://vatanlar.wordpress.com/2016/03/02/5s-prensibi/

https://www.benchmarksixsigma.com/forum/topic/35258-shojinka/

YAŞLILARDA BESLENME

HASTALIKLAR, HASTALIKLARDAN KORUNMA VE BESLENME TEDAVİLERİ

EDİTÖRLER:

PROF. DR. DİDEM ÖNAY DERİN
ÖĞR. GÖR. YAKUP ENES ÇAM

EĞİTİM
yayınevi

YAŞLILARDA BESLENME HASTALIKLAR, HASTALIKLARDAN KORUNMA VE BESLENME TEDAVİLERİ

Editörler: Prof. Dr. Didem Önay Derin, Öğr. Gör. Yakup Enes Çam

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Mehmet Sadık Kişi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-02-8
1. Baskı, Ocak 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

YAŞLILARDA BESLENME HASTALIKLAR, HASTALIKLARDAN KORUNMA VE BESLENME TEDAVİLERİ

Editörler: Prof. Dr. Didem Önay Derin, Öğr. Gör. Yakup Enes Çam
VIII+360 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-02-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

2. Kilo kaybı,
3. Kas kütlesi kaybı,
4. Deri altı yağ kaybı,
5. Kilo kaybını maskeleyebilecek lokalize veya genel sıvı birikimi
6. El kavrama kuvveti ile ölçülen fonksiyonel durumun azalması şeklindeki

altı kriterden iki veya daha fazlasının karşılanması ile malnütrisyon tanısının koyulabileceğini belirtmektedir (White vd., 2012). 2018 yılında GLIM (Malnütrisyon Üzerine Küresel Liderlik Girişimi) enflamasyonun beslenme durumu üzerindeki rolünü vurgulayan yetersiz beslenme için yeni teşhis kriterleri yayınladı. Tanıda, en az bir fenotipik (istemsiz kilo kaybı, düşük Beden Kütle İndeksi [BKİ] veya kas kütlesinde azalma) ve bir etiyolojik kriterin (gıda alımında veya emiliminde azalma, akut hastalık/yaralanma veya kronik hastalık nedeniyle altta yatan inflamasyon) bir kombinasyonunu gerektirir (Jensen vd., 2019). Geriatrik popülasyonun farklı kesimlerinde malnütrisyon prevelansının farklı olduğu bulunmuştur. Bir yardımcıya ihtiyaç duymadan toplumda yaşayan yaşlıların %5-10'u, hastanede yatan yaşlıların %30-60'ı, huzurevlerinde yaşayan yaşlıların %12-85'i yetersiz beslenmektedir. Malnütrisyonun karmaşıklığı göz önünde bulundurularak vakaların yaklaşık %60'a varan oranı hastaneye başvuru sırasında fark edilememektedir (Donini vd., 2016). Yaşlılık döneminde beslenme sorunları ile ilişkili olarak kanser, kalp ve damar hastalıkları, obezite, hipertansiyon, diabetes mellitus, hiperlipidemi, hiperkolesterolemi gibi kronik hastalıklar ve risk faktörlerinde artış olmaktadır. Malnütrisyon ve kronik hastalıklar arasındaki kısır döngü de bu yaş grubu için önemli mortalite ve morbidite nedenidir (Ulutaşdemir, 2019).

KAYNAKÇA

Olshansky, S. J. (2018). From lifespan to healthspan. *Jama*, *320*(13), 1323-1324.

WHO (2017). *Integrated Care for Older People: Guidelines on Community-Level Interventions to Manage Declines in Intrinsic Capacity.* World Health Organization; Geneva, Switzerland: 2017.

Cesari, M., Araujo de Carvalho, I., Amuthavalli Thiyagarajan, J., Cooper, C., Martin, F. C., Reginster, J. Y., ... & Beard, J. R. (2018). Evidence for the domains supporting the construct of intrinsic capacity. *The Journals of Gerontology: Series A*, *73*(12), 1653-1660.

Türkiye Beslenme Rehberi [TÜBER] (2022). Sağlık Bakanlığı, Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, Sağlık Bakanlığı Yayın No:1031, Ankara 2022.

Jacobs Jr, D. R., & Orlich, M. J. (2014). Diet pattern and longevity: do simple rules suffice? A commentary. *The American journal of clinical nutrition*, *100*(suppl_1), 313S-319S.

Willett, W., Rockström, J., Loken, B., Springmann, M., Lang, T., Vermeulen, S., ... & Murray, C. J. (2019). Food in the Anthropocene: the EAT–Lancet Commission on healthy diets from sustainable food systems. *The lancet*, *393*(10170), 447-492.

Mokdad, A. H., Ballestros, K., Echko, M., Glenn, S., Olsen, H. E., Mullany, E., ... & US Burden of Disease Collaborators. (2018). The state of US health, 1990-2016: burden of diseases, injuries, and risk factors among US states. *Jama*, *319*(14), 1444-1472.

Romero Starke, K., Petereit-Haack, G., Schubert, M., Kämpf, D., Schliebner, A., Hegewald, J., & Seidler, A. (2020). The Age-Related Risk of Severe Outcomes Due to COVID-19 Infection: A Rapid Review, Meta-Analysis, and Meta-Regression. *International journal of environmental research and public health*, *17*(16), 5974. https://doi.org/10.3390/ijerph17165974

O'Driscoll, M., Ribeiro Dos Santos, G., Wang, L., Cummings, D. A. T., Azman, A. S., Paireau, J., Fontanet, A., Cauchemez, S., & Salje, H. (2021). Age-specific mortality and immunity patterns of SARS-CoV-2. *Nature*, *590*(7844), 140–145. https://doi.org/10.1038/s41586-020-2918-0

BM (2020). World Population Ageing 2020 Highlights. https://www.un.org/development/desa/pd/sites/www.un.org.development.desa.pd/files/files/documents/2020/Sep/un_pop_2020_pf_ageing_10_key_messages.pdf (E.T.: 21.09.2023)

Shlisky, J., Bloom, D. E., Beaudreault, A. R., Tucker, K. L., Keller, H. H., Freund-Levi, Y., ... & Meydani, S. N. (2017). Nutritional considerations for healthy aging and reduction in age-related chronic disease. *Advances in nutrition*, *8*(1), 17-26.

Bernstein, M., & Munoz, N. (2012). Position of the Academy of Nutrition and Dietetics: food and nutrition for older adults: promoting health and wellness. *Journal of the Academy of Nutrition and Dietetics*, *112*(8), 1255-1277.

White, J. V., Guenter, P., Jensen, G., Malone, A., Schofield, M., Force, A. M. T., & Academy Malnutrition Work Group. (2012). Consensus statement of the Academy of Nutrition and Dietetics/American Society for Parenteral and Enteral Nutrition: characteristics recommended for the identification and documentation of adult malnutrition (undernutrition). *Journal of the Academy of Nutrition and Dietetics*, *112*(5), 730-738.

Jensen, G. L., Cederholm, T., Correia, M. I. T., Gonzalez, M. C., Fukushima, R., Higashiguchi, T., ... & Van Gossum, A. (2019). GLIM criteria for the diagnosis of malnutrition: a consensus report from the global clinical nutrition community. *Journal of Parenteral and Enteral Nutrition*, *43*(1), 32-40.

Donini, L. M., Poggiogalle, E., Molfino, A., Rosano, A., Lenzi, A., Fanelli, F. R., & Muscaritoli, M. (2016). Mini-nutritional assessment, malnutrition universal screening tool, and nutrition risk screening tool for the nutritional evaluation of older nursing home residents. *Journal of the American Medical Directors Association*, *17*(10), 959-e11.

Ulutaşdemir, N. (2016). Yaşlı Bireylerde Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi. İçinde Ü. Sevil, V. Bayram Değer (Editör), *Geriatriye Disiplinlerarası Yaklaşım* (s. 5-24). Ankara: Güven Plus Grup A. Ş. Yayınları.

Simic, P., Guarente, L. P. ve Rogers, K. (2023). Aging. Encyclopedia Britannica. https://www.britannica.com/science/aging-life-process adresinden 11.09.2023 tarihinde erişildi.

World Health Organization. (2015). *World report on ageing and health*. World Health Organization.

Lee, S. B., Oh, J. H., Park, J. H., Choi, S. P., & Wee, J. H. (2018). Differences in youngest-old, middle-old, and oldest-old patients who visit the emergency department. *Clinical and experimental emergency medicine*, *5*(4), 249–255. https://doi.org/10.15441/ceem.17.261

Adams, J. M., & White, M. (2004). Biological ageing: a fundamental, biological link between socio-economic status and health?. *The European Journal of Public Health*, *14*(3), 331-334.

Kefeli, B., Başarır, G., Uygun, S., Taban, Ö. ve Kavaklı, Y. (2016). Sağlıklı Yaş Alabilmek İçin Beslenme. İçinde Ş.E. Göksu Şeker (Editör), *Yaşlılık, Hastalıklar ve Beslenme* (s. 1-31). Ankara: Hatiboğlu Yayınevi.

URL-1: https://www.who.int/health-topics/ageing#tab=tab_1 (E.T. 12.09.2023).

URL-2: https://platform.who.int/data/maternal-newborn-child-adolescent-ageing/indicator-explorer-new/mca/percentage-of-total-population-aged-60-years-or-over (E.T. 12.09.2023)

Rudnicka, E., Napierała, P., Podfigurna, A., Męczekalski, B., Smolarczyk, R., & Grymowicz, M. (2020). The World Health Organization (WHO) approach to healthy ageing. *Maturitas*, *139*, 6–11. https://doi.org/10.1016/j.maturitas.2020.05.018

URL-3: https://platform.who.int/data/maternal-newborn-child-adolescent-ageing/indicator-explorer-new/mca/percentage-of-total-population-aged-60-years-or-over (E.T. 18.09.2023)

Türkiye İstatistik Kurumu (2022). İstatistiklerle Yaşlılar 2021 https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Nufus-ve-Demografi-109 (E.T.: 18.09.2023)

URL-4: https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hayat-Tablolari-2020-2022-49726 (E.T.: 18.09.2023)

TÜİK (2021). Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi, 2021.

WHO (1972). Psychogeriatrics: report of a WHO scientific group [meeting held in Geneva from 19 to 23 October 1970]. https://apps.who.int/iris/handle/10665/40993 (E.T.: 19.09.2023).

Jivraj, S., Goodman, A., Pongiglione, B., & Ploubidis, G. B. (2020). Living longer but not necessarily healthier: The joint progress of health and mortality in the working-age population of England. *Population Studies*, *74*(3), 399-414.

KAYNAKÇA

Atalay Güzel, N. (2022). Yaşlanmanın Fizyolojik Mekanizması ve Yaşlanma Teorileri. İçinde N. Acar Tek, E. Aksoydan (Editör), *Geriatride Beslenme* (28-33). Ankara: Hedef CS Basın Yayın.

Bernstein, H., Hopf, F. A., & Michod, R. E. (1987). The molecular basis of the evolution of sex. *Advances in Genetics*, *24*, 323-370.

Bjelakovic, G., Nikolova, D., & Gluud, C. (2014). Antioxidant supplements and mortality. *Current Opinion in Clinical Nutrition & Metabolic Care*, *17*(1), 40-44.

Bonomini, F., Rodella, L. F., & Rezzani, R. (2015). Metabolic syndrome, aging and involvement of oxidative stress. *Aging and disease*, *6*(2), 109.

Bouzid, M. A., Filaire, E., McCall, A., & Fabre, C. (2015). Radical oxygen species, exercise and aging: an update. *Sports Medicine*, *45*, 1245-1261.

Bratic, A., & Larsson, N. G. (2013). The role of mitochondria in aging. *The Journal of clinical investigation*, *123*(3), 951-957.

Britten, R. J. (1986). Rates of DNA sequence evolution differ between taxonomic groups. *Science*, *231*(4744), 1393-1398.

Cawthon, R. M., Smith, K. R., O'Brien, E., Sivatchenko, A., & Kerber, R. A. (2003). Association between telomere length in blood and mortality in people aged 60 years or older. *The Lancet*, *361*(9355), 393-395.

Chan, S. R., & Blackburn, E. H. (2004). Telomeres and telomerase. *Philosophical Transactions of the Royal Society of London. Series B: Biological Sciences*, *359*(1441), 109-122.

Codd, V., Nelson, C. P., Albrecht, E., Mangino, M., Deelen, J., Buxton, J. L., ... & Samani, N. J. (2013). Identification of seven loci affecting mean telomere length and their association with disease. *Nature genetics*, *45*(4), 422-427.

De Bont, R., & Van Larebeke, N. (2004). Endogenous DNA damage in humans: a review of quantitative data. *Mutagenesis*, *19*(3), 169-185.

de Lange, T. (2018). Shelterin-mediated telomere protection. *Annual review of genetics*, *52*, 223-247.

Del Rey, A., & Besedovsky, H. O. (2017). Immune-neuro-endocrine reflexes, circuits, and networks: physiologic and evolutionary implications. *Endocrine immunology*, *48*, 1-18.

Dong, X., Milholland, B., & Vijg, J. (2016). Evidence for a limit to human lifespan. *Nature*, *538*(7624), 257-259.

Epel, E. S., Blackburn, E. H., Lin, J., Dhabhar, F. S., Adler, N. E., Morrow, J. D., & Cawthon, R. M. (2004). Accelerated telomere shortening in response to life stress. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *101*(49), 17312-17315.

Evans, J. L., Goldfine, I. D., Maddux, B. A., & Grodsky, G. M. (2003). Are oxidative stress− activated signaling pathways mediators of insulin resistance and β-cell dysfunction?. *Diabetes*, *52*(1), 1-8.

Garcia, A. M., Busuttil, R. A., Calder, R. B., Dollé, M. E., Diaz, V., McMahan, C. A., ... & Vijg, J. (2008). Effect of Ames dwarfism and caloric restriction on spontaneous DNA mutation frequency in different mouse tissues. *Mechanisms of ageing and development*, *129*(9), 528-533.

Georgin-Lavialle, S., Aouba, A., Mouthon, L., Londono-Vallejo, J. A., Lepelletier, Y., Gabet, A. S., & Hermine, O. (2010). The telomere/telomerase system in autoimmune and systemic immune-mediated diseases. *Autoimmunity reviews*, *9*(10), 646-651.

Ghanim, G. E., Fountain, A. J., Van Roon, A. M. M., Rangan, R., Das, R., Collins, K., & Nguyen, T. H. D. (2021). Structure of human telomerase holoenzyme with bound telomeric DNA. *Nature*, *593*(7859), 449-453.

Harman, D. (2002). Aging: a theory based on free radical and radiation chemistry. *Science of Aging Knowledge Environment*, *2002*(37), cp14-cp14.

Haussmann, M. F., Winkler, D. W., Huntington, C. E., Nisbet, I. C., & Vleck, C. M. (2007). Telomerase activity is maintained throughout the lifespan of long-lived birds. *Experimental gerontology*, *42*(7), 610-618.

Hulbert, A. J., Pamplona, R., Buffenstein, R., & Buttemer, W. A. (2007). Life and death: metabolic rate, membrane composition, and life span of animals. *Physiological reviews*, *87*(4), 1175-1213.

Jin, K. (2010). Modern biological theories of aging. *Aging and disease*, *1*(2), 72.

Joyce, G. F., & Szostak, J. W. (2018). Protocells and RNA self-replication. *Cold Spring Harbor Perspectives in Biology*, *10*(9), a034801.

Keane, K. N., Cruzat, V. F., Carlessi, R., De Bittencourt, P. I. H., & Newsholme, P. (2015). Molecular events linking oxidative stress and inflammation to insulin resistance and β-cell dysfunction. *Oxidative medicine and cellular longevity*, *2015*.

Kochman, K. (2015). New elements in modern biological theories of aging. *Medical Research Journal*, *3*(3), 89-99.

Li, W., & Sancar, A. (2020). Methodologies for detecting environmentally induced DNA damage and repair. *Environmental and molecular mutagenesis*, *61*(7), 664-679.

Lindahl, T. (1993). Instability and decay of the primary structure of DNA. *nature*, *362*(6422), 709-715.

López-Lluch, G., Santos-Ocaña, C., Sánchez-Alcázar, J. A., Fernández-Ayala, D. J. M., Asencio-Salcedo, C., Rodríguez-Aguilera, J. C., & Navas, P. (2015). Mitochondrial responsibility in ageing process: innocent, suspect or guilty. *Biogerontology*, *16*, 599-620.

López-Otín, C., & Kroemer, G. (2021). Hallmarks of health. *Cell*, *184*(1), 33-63.

Ma, S., & Gladyshev, V. N. (2017, October). Molecular signatures of longevity: Insights from cross-species comparative studies. In *Seminars in Cell & Developmental Biology* (Vol. 70, pp. 190-203). Academic Press.

Ma, S., Upneja, A., Galecki, A., Tsai, Y. M., Burant, C. F., Raskind, S., ... & Gladyshev, V. N. (2016). Cell culture-based profiling across mammals reveals DNA repair and metabolism as determinants of species longevity. *Elife*, *5*, e19130.

MacRae, S. L., Croken, M. M., Calder, R. B., Aliper, A., Milholland, B., White, R. R., ... & Vijg, J. (2015). DNA repair in species with extreme lifespan differences. *Aging (Albany NY)*, *7*(12), 1171.

Medvedev, Z. A. (1990). An attempt at a rational classification of theories of ageing. *Biological Reviews*, *65*(3), 375-398.

Merry, T. L., & Ristow, M. (2016). Mitohormesis in exercise training. *Free Radical Biology and Medicine*, *98*, 123-130.

Miquel, J. (2009). An update of the oxidation-inflammation theory of aging: the involvement of the immune system in oxi-inflamm-aging. *Current pharmaceutical design*, *15*(26), 3003-3026.

Newsholme, P., Gaudel, C., & Krause, M. (2012). Mitochondria and diabetes. An intriguing pathogenetic role. *Advances in mitochondrial medicine*, 235-247.

Pickett, H. A., & Reddel, R. R. (2015). Molecular mechanisms of activity and derepression of alternative lengthening of telomeres. *Nature structural & molecular biology*, *22*(11), 875-880.

Ramunas, J., Yakubov, E., Brady, J. J., Corbel, S. Y., Holbrook, C., Brandt, M., ... & Blau, H. M. (2015). Transient delivery of modified mRNA encoding TERT rapidly extends telomeres in human cells. *The FASEB Journal*, *29*(5), 1930.

Schmeiser, H. H., Nortier, J. L., Singh, R., Gamboa da Costa, G., Sennesael, J., Cassuto-Viguier, E., ... & Arlt, V. M. (2014). Exceptionally long-term persistence of DNA adducts formed by carcinogenic aristolochic acid I in renal tissue from patients with aristolochic acid nephropathy. *International journal of cancer*, *135*(2), 502-507.

Sharifi-Rad, M., Anil Kumar, N. V., Zucca, P., Varoni, E. M., Dini, L., Panzarini, E., ... & Sharifi-Rad, J. (2020). Lifestyle, oxidative stress, and antioxidants: Back and forth in the pathophysiology of chronic diseases. *Frontiers in physiology*, *11*, 694.

Tomas-Loba, A., Flores, I., Fernandez-Marcos, P. J., Cayuela, M. L., Maraver, A., Tejera, A., ... & Blasco, M. A. (2008). Telomerase reverse transcriptase delays aging in cancer-resistant mice. *Cell*, *135*(4), 609-622.

Tomlinson, R. L., Ziegler, T. D., Supakorndej, T., Terns, R. M., & Terns, M. P. (2006). Cell cycle-regulated trafficking of human telomerase to telomeres. *Molecular biology of the cell*, *17*(2), 955-965.

Tower, J. (2015). Programmed cell death in aging. *Ageing research reviews*, *23*, 90-100.

Vakonaki, E., Tsiminikaki, K., Plaitis, S., Fragkiadaki, P., Tsoukalas, D., Katsikantami, I., ... & Tsatsakis, A. M. (2018). Common mental disorders and association with telomere length. *Biomedical reports*, *8*(2), 111-116.

Valko, M., Leibfritz, D., Moncol, J., Cronin, M. T., Mazur, M., & Telser, J. (2007). Free radicals and antioxidants in normal physiological functions and human disease. *The international journal of biochemistry & cell biology*, *39*(1), 44-84.

Vermeij, W. P., Dollé, M. E. T., Reiling, E., Jaarsma, D., Payan-Gomez, C., Bombardieri, C. R., ... & Hoeijmakers, J. H. J. (2016). Restricted diet delays accelerated ageing and genomic stress in DNA-repair-deficient mice. *Nature*, *537*(7620), 427-431.

Vida, C., de Toda, I. M., Cruces, J., Garrido, A., Gonzalez-Sanchez, M., & De la Fuente, M. (2017). Role of macrophages in age-related oxidative stress and lipofuscin accumulation in mice. *Redox biology*, *12*, 423-437.

KAYNAKÇA

Affoo, R. H., Foley, N., Garrick, R., Siqueira, W. L., ve Martin, R. E. (2015). Meta-Analysis of Salivary Flow Rates in Young and Older Adults. *Journal of the American Geriatrics Society*, *63*(10), 2142-2151.

Aguilar-Hernandez, L., Alejandre, R., Morales-Medina, J. C., Iannitti, T., ve Flores, G. (2022). Cellular Mechanisms in Brain Aging: Focus on Physiological and Pathological Aging. *Journal of Chemical Neuroanatomy*, *128*, 102210.

Ağar, A. (2020). Yaşlılarda Ortaya Çıkan Fizyolojik Değişiklikler. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*, *3*(3), 347-354.

Akdeniz, M., Kavukcu, E., ve Teksan, A. (2019). Yaşlanmaya Bağlı Fizyolojik Değişiklikler ve Kliniğe Yansımaları. *Turkiye Klinikleri Family Medicine-Special Topics*, *10*(3), 1-15.

Amarya, S., Singh, K., ve Sabharwal, M. (2015). Changes During Aging and Their Association with Malnutrition. *Journal of Clinical Gerontology and Geriatrics*, *6*(3), 78-84.

An, R., Wilms, E., Masclee, A. A., Smidt, H., Zoetendal, E. G., ve Jonkers, D. (2018). Age-Dependent Changes in GI Physiology and Microbiota: time to reconsider? *.Gut*, *67*(12), 2213-2222.

Arif, S., ve Pisani, M. (2020). Aging and Respiratory Diseases. *US Respiratory and Pulmonary Diseases*, *5*(1), 33-37.

Atlantis, E., Martin, S., Haren, M., Taylor, A., ve Study., W. G. F. A. M. A. (2008). Lifestyle Factors Associated with Age-Related Differences in Body Composition: the Florey Adelaide Male Aging Study. *The American journal of clinical nutrition*, *88*(1), 95-104.

Avenell, A., Mak, J. C., ve O'Connell, D. L. (2014). Vitamin D and vitamin D Analogues for Preventing Fractures in Post-Menopausal Women and Older Men. *Cochrane Database of Systematic Reviews* (4), CD000227.

Azzolino, D., Spolidoro, G. C. I., Saporiti, E., Luchetti, C., Agostoni, C., ve Cesari, M. (2021). Musculoskeletal Changes Across the Lifespan: Nutrition and the Life-Course Approach to Prevention. *Frontiers in Medicine*, *8*, 697954.

Barlow, L. A. (2015). Progress and Renewal in Gustation: New İnsights into Taste Bud Development. *Development*, *142;*(21), 3620-3629.

Baylis, C. (2009). Sexual Dimorphism in the Aging Kidney: Differences in the Nitric Oxide System. *Nature reviews nephrology*, *5*(7), 384-396.

Berg, U. B. (2006). Differences in Decline in GFR with Age Between Males and Females. Reference Data on Clearances of İnulin and PAH in Potential Kidney Donors. *Nephrology Dialysis Transplantation*, *21*(9), 2577-2582.

Boros, K., ve Freemont, T. (2017). Physiology of Ageing of the Musculoskeletal System. *Best Practice and Research Clinical Rheumatology*, *31*(2), 203-217.

Britto, R. R., Zampa, C. C., De Oliveira, T. A., Prado, L. F., ve Parreira, V. F. (2009). Effects of the Aging Process on Respiratory Function. *Gerontology*, *55*(5), 505-510.

Carvalho, T. S., ve Lussi, A. (2017). Age-Related Morphological, Histological and Functional Changes in Teeth. *Journal of Oral Rehabilitation*, *44*(4), 291-298.

Chalise, H. N. (2019). Aging: Basic Concept. *Am J Biomed Sci and Res*, *1*(1), 8-10.

Chester, J. G., ve Rudolph, J. L. (2011). Vital Signs in Older Patients: Age-Related Changes. *Journal of the American Medical Directors Association*, *12*(5), 337-343.

Chia, C. W., Yeager, S. M., ve Egan, J. M. (2023). Endocrinology of Taste with Aging. *Endocrinology and Metabolism Clinics*, *52*(2), 295-315.

Chiao, Y. A., and Rabinovitch, P. S. (2015). The Aging Heart. *Cold Spring Harbor Perspectives in Medicine*, *5*, a025148.

Clegg, A., and Hassan-Smith, Z. (2018). Frailty and the Endocrine System. *The lancet Diabetes and Endocrinology*, *6*(9), 743-752.

D'Souza, A. (2007). Ageing and the Gut. *Postgraduate medical journal*, *83*(975), 44-53.

Davis, A., McMahon, C. M., Pichora-Fuller, K. M., Russ, S., Lin, F., Olusanya, B. O., Chadha, S., ve Tremblay, K. L. (2016). Aging and Hearing Health: The Life-Course Approach. *The Gerontologist*, *56*(Suppl_2), S256-S267.

de Sire, A., Ferrillo, M., Lippi, L., Agostini, F., de Sire, R., Ferrara, P. E., Raguso, G., Riso, S., Roccuzzo, A., and Ronconi, G. (2022). Sarcopenic Dysphagia, Malnutrition, and Oral Frailty in Elderly: A Comprehensive Review. *Nutrients*, *14*(5), 982.

Denic, A., Glassock, R. J., and Rule, A. D. (2016). Structural and Functional Changes with the Aging Kidney. *Advances in Chronic Kidney Disease*, *23*(1), 19-28.

Dikme, T. G. (2023). Yaşlılarda Malnütrisyon, Nedenleri ve Etkileri. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*, *10*(2), 324-330.

Doty, R. L. (2018). Age-Related Deficits in Taste and Smell. *Otolaryngologic Clinics of North America*, *51*(4), 815-825.

Erber, J. T. (2018). *Yaşlanma ve Ileri Yetişkinlik* (Z. Uçanok, Trans.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Erickson, K. I., Leckie, R. L., ve Weinstein, A. M. (2014). Physical Activity, Fitness, and Gray Matter Volume. *Neurobiology of aging*, *35*, S20-S28.

Feng, P., Huang, L., and Wang, H. (2014). Taste Bud Homeostasis in Health, Disease, and Aging. *Chemical Senses*, *39*(1), 3-16.

Jonas, M., Kuryłowicz, A., and Puzianowska-Kuźnicka, M. (2015). Aging and the Endocrine System. *Postępy Nauk Medycznych*, *28*(7), 451-457.

Kaptan, G., ve Dedeli, Ö. (2016). Yaşlanma ile Meydana Gelen Fizyolojik Değişiklikler/Sorunlar. İçinde G. Kaptan (Ed.), *Geriatriye Çok Yönlü Bakış* (17-28). Ankara: Nobel Tıp Kitabevleri.

Keskin, A., Uncu, G., Tanburoğlu, A., ve Adapınar, D. (2016). Yaşlanma ve Yaşlılıkla İlgili Nörolojik Hastalıklar. *Osmangazi Tıp Dergisi*, *38*(1), 75-82.

Koldaş, Z. L. (2017). Yaşlılık ve Kardiyovasküler Yaşlanma Nedir. *Turk Kardiyol Dern Ars*, *45*(5), 1-4.

Kuk, J. L., Saunders, T. J., Davidson, L. E., ve Ross, R. (2009). Age-Related Changes in Total and Regional Fat Distribution. *Ageing Research Reviews*, *8*(4), 339-348.

La Colla, A., Pronsato, L., Milanesi, L., and Vasconsuelo, A. (2015). 17β-Estradiol and Testosterone in Sarcopenia: Role of Satellite Cells. *Ageing Research Reviews*, *24*, 166-177.

Landi, F., Camprubi-Robles, M., Bear, D., Cederholm, T., Malafarina, V., Welch, A., ve Cruz-Jentoft, A. (2019). Muscle Loss: The New Malnutrition Challenge in Clinical Practice. *Clinical Nutrition*, *38*(5), 2113-2120.

Lee, S. H., Yim, S. J., ve Kim, H. C. (2016). Aging of the Respiratory System. *Kosin Medical Journal*, *31*(1), 11-18.

Levine, M. E., Lu, A. T., Chen, B. H., Hernandez, D. G., Singleton, A. B., Ferrucci, L., Bandinelli, S., Salfati, E., Manson, J. E., and Quach, A. (2016). Menopause Accelerates Biological Aging. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *113*(33), 9327-9332.

Lim, S. X., Höchenberger, R., Busch, N. A., Bergmann, M., and Ohla, K. (2022). Associations Between Taste and Smell Sensitivity, Preference and Quality of Life in Healthy Aging—The NutriAct Family Study Examinations (NFSE) Cohort. *Nutrients*, *14*(6), 1141.

Lorenz, E. C., Vrtiska, T. J., Lieske, J. C., Dillon, J. J., Stegall, M. D., Li, X., Bergstralh, E. J., and Rule, A. D. (2010). Prevalence of Renal Artery and Kidney Abnormalities by Computed Tomography Among Healthy Adults. *Clinical journal of the American Society of Nephrology: CJASN*, *5*(3), 431-438. https://doi.org/10.2215/CJN.07641009

Meiners, S., Eickelberg, O., and Königshoff, M. (2015). Hallmarks of the Ageing Lung. *European Respiratory Journal*, *45*(3), 807-827.

North, B. J., and Sinclair, D. A. (2012). The İntersection Between Aging and Cardiovascular Disease. *Circulation Research*, *110*(8), 1097-1108.

Paneni, F., Diaz Cañestro, C., Libby, P., Lüscher, T. F., and Camici, G. G. (2017). The Aging Cardiovascular System: Understanding it at the Cellular and Clinical Levels. *Journal of the American College of Cardiology*, *69*(15), 1952-1967.

Patel, R., and McKinnon, B. J. (2018). Hearing Loss in the Elderly. *Clinics in Geriatric Medicine*, *34*(2), 163-174.

Pavlidis, P., Gouveris, H., Anogeianaki, A., Koutsonikolas, D., Anogianakis, G., and Kekes, G. (2013). Age-related Changes in Electrogustometry Thresholds, Tongue Tip Vascularization, Density, and Form of the Fungiform Papillae in Humans. *Chemical Senses*, *38*(1), 35-43.

Pelletier, A. L., Rojas-Roldan, L., and Coffin, J. (2016). Vision Loss in Older Adults. *American family Physician*, *94*(3), 219-226.

Pelletier, A. L., Thomas, J., and Shaw, F. R. (2009). Vision Loss in Older Persons. *American Family Physician*, *79*(11), 963-970.

Preston, J., and Biddell, B. (2021). The Physiology of Ageing and How These Changes Affect Older People. *Medicine*, *49*(1), 1-5.

Reeson, P., Choi, K., and Brown, C. E. (2018). VEGF Signaling Regulates the Fate of Obstructed Capillaries in Mouse Cortex. *Elife*, *7*, e33670.

Rubio-Ruiz, M. E., Pérez-Torres, I., Soto, M. E., Pastelín, G., and Guarner-Lans, V. (2014). Aging in Blood Vessels. Medicinal Agents FOR Systemic Arterial Hypertension in the Elderly. *Ageing Research Reviews*, *18*, 132-147.

Saint-Criq, V., Lugo-Villarino, G., and Thomas, M. (2021). Dysbiosis, Malnutrition and Enhanced Gut-Lung Axis Contribute to Age-Related Respiratory Diseases. *Ageing Research Reviews*, *66*, 101235.

Serra-Prat, M., Fernandez, X., Burdoy, E., Mussoll, J., Casamitjana, R., Puig-Domingo, M., and Group, M. A. S. (2007). The Role of Ghrelin in the Energy Homeostasis of Elderly People: A Population-Based Study. *Journal of Endocrinological Investigation*, *30*, 484-490.

Sharma, G., and Goodwin, J. (2006). Effect of Aging on Respiratory System Physiology and İmmunology. *Clinical Interventions in Aging*, *1*(3), 253-260.

Shimizu, A., Fujishima, I., Maeda, K., Wakabayashi, H., Nishioka, S., Ohno, T., Nomoto, A., Shigematsu, T., Kayashita, J., and on Sarcopenic, T. J. W. G. (2021). Effect of Low Tongue Pressure on Nutritional Status and İmprovement of Swallowing Function in Sarcopenic Dysphagia. *Nutrition*, *90*, 111295.

Slade, K., Plack, C. J., and Nuttall, H. E. (2020). The Effects of Age-Related Hearing Loss on the Brain and Cognitive Function. *Trends in Neurosciences*, *43*(10), 810-821.

Solemdal, K., Møinichen-Berstad, C., Mowe, M., Hummel, T., and Sandvik, L. (2014). Impaired Taste and İncreased Mortality in Acutely Hospitalized Older People. *Chemical Senses*, *39*(3), 263-269.

St-Onge, M.-P., and Gallagher, D. (2010). Body Composition Changes with Aging: The Cause or the Result of Alterations in Metabolic Rate and Macronutrient Oxidation? *Nutrition*, *26*(2), 152-155.

Strasser, E.-M., Hofmann, M., Franzke, B., Schober-Halper, B., Oesen, S., Jandrasits, W., Graf, A., Praschak, M., Horvath-Mechtler, B., and Krammer, C. (2018). Strength Training İncreases Skeletal Muscle Quality but not Muscle Mass in Old İnstitutionalized Adults: A Randomized, Multi-Arm Parallel and Controlled İntervention Study. *European Journal of Physical and Rehabilitation Medicine*, *54*(6), 921-933.

Svartberg, J., Agledahl, I., Figenschau, Y., Sildnes, T., and Jorde, R. (2008). Testosterone Treatment in Elderly Men with Subnormal Testosterone Levels İmproves Body Composition and BMD in the Hip. *International Journal of Impotence Research*, *20*(4), 378-387.

Tezel, A. (2017). Yaşlanmaya Bağlı Fizyolojik Değişimler. İçinde N. Bilgili ve Y. Kitiş (Ed), *Yaşlılık ve yaşlı sağlığı* (76-87). Ankara: Vize Basın Yayın.

Van den Beld, A. W., Kaufman, J.-M., Zillikens, M. C., Lamberts, S. W., Egan, J. M., and van der Lely, A. J. (2018). The Physiology of Endocrine Systems with Ageing. *The Lancet Diabetes and Endocrinology*, *6*(8), 647-658.

Vitale, G., Cesari, M., and Mari, D. (2016). Aging of the Endocrine System and its Potential İmpact on Sarcopenia. *European Journal of Internal Medicine*, *35*, 10-15.

Wannamethee, S. G., and Atkins, J. L. (2015). Muscle Loss and Obesity: The Health İmplications of Sarcopenia and Sarcopenic Obesity. *Proceedings of the Nutrition Society*, *74*(4), 405-412.

Weinstein, J. R., and Anderson, S. (2010). The Aging Kidney: Physiological Changes. *Advances in Chronic Kidney Disease*, *17*(4), 302-307.

WHO. (2022). *Blindness and vision impairment*. Retrieved 09.08.2023 from https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/blindness-and-visual-impairment

Yang, C.-H., Schrepfer, T., and Schacht, J. (2015). Age-Related Hearing İmpairment and the Triad of Acquired Hearing Loss. *Frontiers in Cellular Neuroscience*, *9*, 276.

Yavuz, D., Yavuz, R., and Sezer, S. (2012). Yaşlılık Döneminde Nefrolojik Sorunlar *Türk Nefroloji Diyaliz ve Transplantasyon Dergisi*, *21*(3), 217-223.

Yeap, B. B. (2009). Testosterone and İll-Health in Aging Men. *Nature Clinical Practice Endocrinology and Metabolism*, *5*(2), 113-121.

Zheng, X.-Q., Lin, J.-L., Huang, J., Wu, T., and Song, C.-L. (2023). Targeting Aging with the Healthy Skeletal System: The Endocrine Role of Bone. *Reviews in Endocrine and Metabolic Disorders*, *24*, 695-711.

Zhou, X. J., Rakheja, D., Yu, X., Saxena, R., Vaziri, N. D., and Silva, F. G. (2008). The Aging Kidney. *Kidney İnternational*, *74*(6), 710-720.

KAYNAKÇA

Aroda, V. R., Edelstein, S. L., Goldberg, R. B., Knowler, W. C., Marcovina, S. M., Orchard, T. J., Bray, G. A., Schade, D. S., Temprosa, M. G., & White, N. H. (2016). Long-Term Metformin Use and Vitamin B12 Deficiency in the Diabetes Prevention Program Outcomes Study. *The Journal of Clinical Endocrinology & Metabolism*, *101*(4), 1754-1761.

Arslan, N., & Çakıroğlu, F. P. (2019). Yaşlılık Döneminde Beslenme. *Geriatriye Disiplinler*, 147.

Artz, A. S., Xue, Q.-L., Wickrema, A., Hesdorffer, C., Ferrucci, L., Langdon, J. M., Walston, J. D., & Roy, C. N. (2014). Unexplained Anaemia in the Elderly is Characterised by Features of Low Grade İnflammation. *British Journal of Haematology*, *167*(2), 286.

Barbagallo, M., Belvedere, M., & Dominguez, L. J. (2009). Magnesium Homeostasis and Aging. *Magnesium Research*, *22*(4), 235.

Barbagallo, M., & Dominguez, L. J. (2007). Magnesium Metabolism in Type 2 Diabetes Mellitus, Metabolic Syndrome and İnsulin Resistance. *Archives of Biochemistry and Biophysics*, *458*(1), 40-47.

Bird, J. K., Murphy, R. A., Ciappio, E. D., & McBurney, M. I. (2017). Risk of Deficiency in Multiple Concurrent Micronutrients in Children and Adults in the United States. *Nutrients*, *9*(7), 655.

Carr, A. C., & Zawari, M. (2023). Does Aging Have an Impact on Vitamin C Status and Requirements? A Scoping Review of Comparative Studies of Aging and Institutionalisation. *Nutrients*, *15*(4), 915.

Chernoff, R. (2005). Micronutrient Requirements in Older Women. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *81*(5), 1240S-1245S.

Çavak, B. Y. (2022). Yaşlilik Döneminde Dehidratasyon Riski ve Yaşlılarda Su Tüketiminin Önemi. *Karya Journal of Health Science*, *3*(1), 35-39.

Dawson-Hughes, B. (2017). Vitamin D and Muscle Function. *The Journal of Steroid Biochemistry and Molecular Biology*, *173*, 313-316.

De la Fuente, M., Sánchez, C., Vallejo, C., Díaz-Del Cerro, E., Arnalich, F., & Hernanz, Á. (2020). Vitamin C and Vitamin C Plus E İmprove the İmmune Function in the Elderly. *Experimental Gerontology*, *142*, 111-118.

Doley, J. (2017). Vitamins and Minerals in Older Adults: Causes, Diagnosis, and Treatment of Deficiency. *In Nutrition and Functional Foods for Healthy Aging* (pp. 125-137). Elsevier.

Dominguez, L. J., Barbagallo, M., Lauretani, F., Bandinelli, S., Bos, A., Corsi, A. M., Simonsick, E. M., & Ferrucci, L. (2006). Magnesium and Muscle Performance in Older Persons: The InCHIANTI study–. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *84*(2), 419-426.

Ford, E. S., & Mokdad, A. H. (2003). Dietary Magnesium İntake in a National Sample of US Adults. *The Journal of Nutrition*, *133*(9), 2879-2882.

Green, R., Allen, L. H., Bjørke-Monsen, A.-L., Brito, A., Guéant, J.-L., Miller, J. W., Molloy, A. M., Nexo, E., Stabler, S., & Toh, B.-H. (2017). Vitamin B12 Deficiency. *Nature Reviews Disease Primers*, *3*(1), 1-20.

Gürbüz, M., & Aktaç, Ş. (2022). Understanding the Role of Vitamin A and its Precursors in the İmmune System. *Nutrition Clinique et Métabolisme*, *36*(2), 89-98.

Iwasaki, Y., Asai, M., Yoshida, M., Oiso, Y., & Hashimoto, K. (2007). Impaired Parathyroid Hormone Response to Hypocalermic Stimuli in a Patient with Hypomagnesemic Hypocalcemia. *Journal Of Endocrinological Investigation*, *30*, 513-516.

Joshi, S. (2015). Vitamin Supplementation in the Elderly. *Clinics in Geriatric Medicine*, *31*(3), 355-366.

Kell, D. B., & Pretorius, E. (2014). Serum Ferritin is an İmportant İnflammatory Disease Marker, as it is Mainly a Leakage Product from Damaged Cells. *Metallomics*, *6*(4), 748-773.

Kennedy, D. O. (2016). B Vitamins and the Brain: Mechanisms, Dose and Efficacy—A Review. *Nutrients*, *8*(2), 68.

Klaus, J. H., Nardin, V. D., Paludo, J., Scherer, F., & Bosco, S. M. D. (2015). The Prevalence of and Factors Associated with Constipation in Elderly Residents of Long Stay İnstitutions. *Revista Brasileira de Geriatria e Gerontologia*, *18*, 835-843.

Koçyiğit, S. E., & Aydın, A. E. (2019). Yaşlılarda Hiponatremiyle İlişkili Faktörler. *Geriatrik Bilimler Dergisi*, *2*(3), 90-94.

Lam, J. R., Schneider, J. L., Zhao, W., & Corley, D. A. (2013). Proton Pump İnhibitor and Histamine 2 Receptor Antagonist Use and Vitamin B12 Deficiency. *Jama*, *310*(22), 2435-2442.

Lane, D. J., & Richardson, D. R. (2014). The Active Role of Vitamin C in Mammalian İron Metabolism: Much More than Just Enhanced İron Absorption! *Free Radical Biology and Medicine*, *75*, 69-83.

Lindblad, A. J., Cotton, C., & Allan, G. M. (2015). Iron Deficiency Anemia in the Elderly. *Canadian Family Physician*, *61*(2), 159-159.

Lloret, A., Esteve, D., Monllor, P., Cervera-Ferri, A., & Lloret, A. (2019). The Effectiveness of Vitamin E Treatment in Alzheimer's Disease. *International Journal of Molecular Sciences*, *20*(4), 879.

Lopez-Contreras, M., Zamora-Portero, S., Lopez, M., Marin, J., Zamora, S., & Perez-Llamas, F. (2010). Dietary İntake and İron Status of İnstitutionalized Elderly People: Relationship with Different Factors. *The Journal of Nutrition, Health & Aging*, *14*, 816-821.

Mabuchi, S., Suzuki, R., Sasaki, M., Nakamura, M., Izumimoto, N., Hakamada, T., Toyoshima, K., Abe, Y., Kaneko, E., & Shimokado, K. (2017). Case Report of Severe İron Deficiency Anemia Caused by Proton Pump İnhibitor in an Elderly Patient. *Geriatrics & Gerontology International*, *17*(4), 662-663.

Malisova, O., Poulia, K.-A., Kolyzoi, K., Lysandropoulos, A., Sfendouraki, K., & Kapsokefalou, M. (2018). Evaluation of Water Balance in a Population of Older Adults. A case control study. *Clinical Nutrition ESPEN*, *24*, 95-99.

Marian, M. (2012). Vitamins and Older Adults. *Bioactive Food as Dietary Interventions for the Aging Population: Bioactive Foods in Chronic Disease States*, 47.

Mocchegiani, E., & Malavolta, M. (2016). Vitamin E, Inflammatory/Immune Response, and the Elderly. In *Molecular Basis of Nutrition and Aging* (pp. 637-647). Elsevier.

Montgomery, S. C., Streit, S. M., Beebe, M. L., & Maxwell IV, P. J. (2014). Micronutrient Needs of the Elderly. *Nutrition in Clinical Practice*, *29*(4), 435-444.

Na, X., Xi, M., Zhou, Y., Yang, J., Zhang, J., Xi, Y., Yang, Y., Yang, H., & Zhao, A. (2022). Association of Dietary Sodium, Potassium, Sodium/Potassium, and Salt with Objective and Subjective Cognitive Function Among the Elderly in China: A prospective Cohort Study. *Global Transitions*, *4*, 28-39.

Nagae, M., Umegaki, H., Onishi, J., Huang, C. H., Yamada, Y., Watanabe, K., Komiya, H., & Kuzuya, M. (2020). Chronic Dehydration in Nursing Home Residents. *Nutrients*, *12*(11), 3562.

Prentice, A. M., Mendoza, Y. A., Pereira, D., Cerami, C., Wegmuller, R., Constable, A., & Spieldenner, J. (2017). Dietary Strategies for İmproving İron Status: Balancing Safety and Efficacy. *Nutrition Reviews*, *75*(1), 49-60.

Price, M. Y., & Preedy, V. R. (2020). Reference Dietary Requirements of Antioxidant Vitamins in the Older Adults. In *Aging* (pp. 137-144). Elsevier.

Raven, E. P., Lu, P. H., Tishler, T. A., Heydari, P., & Bartzokis, G. (2013). Increased İron Levels and Decreased Tissue İntegrity in Hippocampus of Alzheimer's Disease Detected in Vivo with Magnetic Resonance İmaging. *Journal of Alzheimer's Disease*, *37*(1), 127-136.

Remelli, F., Vitali, A., Zurlo, A., & Volpato, S. (2019). Vitamin D Deficiency and Sarcopenia in Older Persons. *Nutrients*, *11*(12), 2861.

Rude, R. K., Singer, F. R., & Gruber, H. E. (2009). Skeletal and Hormonal Effects of Magnesium Deficiency. *Journal of the American College of Nutrition*, *28*(2), 131-141.

Saito, K., Hosoi, E., Ishigami, A., & Yokoyama, T. (2014). Vitamin C and Physical Performance in the Elderly. In *Aging* (pp. 119-127). Elsevier.

Saraç, Z. F., & Yılmaz, M. (2015). Yaşlılık ve Sağlıklı Beslenme. *Ege Tıp Dergisi*, *54*.

Sarkadi-Nagy, E., Horváth, A., Varga, A., Zámbó, L., Török, A., Guba, G., Szilfai, N., Zentai, A., & Bakacs, M. (2021). Dietary Sodium and Potassium İntake in Hungarian Elderly: Results from the Cross-Sectional Biomarker2019 Survey. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *18*(16), 8806.

Saupe, J. (2020). Vitamin K. In *Principles of Nutrigenetics and Nutrigenomics* (pp. 263-270). Elsevier.

Shearer, M. J., Fu, X., & Booth, S. L. (2012). Vitamin K Nutrition, Metabolism, and Requirements: Current Concepts and Future Research. *Advances in Nutrition*, *3*(2), 182-195.

Shinchuk, L., & Holick, M. F. (2007). Vitamin D and Rehabilitation: İmproving Functional Outcomes. *Nutrition in Clinical Practice*, *22*(3), 297-304.

Tay, H. S., & Soiza, R. L. (2015). Systematic Review and Meta-Analysis: What is the Evidence for Oral İron Supplementation in Treating Anaemia in Elderly People? *Drugs & aging*, *32*, 149-158.

Ünsal, A. (2019). Beslenmenin Önemi ve Temel Besin Öğeleri. *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, *2*(3), 1-10.

Van Wijngaarden, J., Doets, E., Szczecińska, A., Souverein, O., Duffy, M. E., Dullemeijer, C., Cavelaars, A., Pietruszka, B., van't Veer, P., & Brzozowska, A. (2013). Vitamin B12, Folate, Homocysteine, and Bone Health in Adults and Elderly People: A Systematic Review with Meta-Analyses. *Journal of Nutrition and Metabolism*, *2013*.

Veronese, N., Berton, L., Carraro, S., Bolzetta, F., De Rui, M., Perissinotto, E., Toffanello, E. D., Bano, G., Pizzato, S., & Miotto, F. (2014). Effect of Oral Magnesium Supplementation on Physical Performance in Healthy Elderly Women İnvolved in a Weekly Exercise Program: A Randomized Controlled Trial. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *100*(3), 974-981.

Vincenti, A., Bertuzzo, L., Limitone, A., D'Antona, G., & Cena, H. (2021). Perspective: Practical Approach to Preventing Subclinical B12 Deficiency in Elderly Population. *Nutrients*, *13*(6), 1913.

Wacker, M., & Holick, M. F. (2013). Vitamin D—effects on Skeletal and Extraskeletal Health and the Need for Supplementation. *Nutrients*, *5*(1), 111-148.

Yannakoulia, M., Mamalaki, E., Anastasiou, C. A., Mourtzi, N., Lambrinoudaki, I., & Scarmeas, N. (2018). Eating Habits and Behaviors of Older People: Where are We Now and Where should We Go? *Maturitas*, *114*, 14-21.

Zhao, R., Han, X., Zhang, H., Liu, J., Zhang, M., Zhao, W., Jiang, S., Li, R., Cai, H., & You, H. (2022). Association of Vitamin E İntake in Diet and Supplements with Risk of Dementia: A Meta-Analysis. *Frontiers in Aging Neuroscience*, *14*, 955878.

Zhu, K., & Prince, R. L. (2012). Calcium and Bone. *Clinical Biochemistry*, *45*(12), 936-942.

araştırmak için beslenme tarama araçlarından yararlanılmaktadır. Beslenme tarama araçları; yetersiz beslenmenin erken ve hızlı tespit edilebilmesi için oldukça yararlıdır. Ayrıca, yaşlılarda doğru beslenme tarama aracının kullanılması hastanede yatan hastaların iyileşme süresini arttırabilmektedir.

KAYNAKÇA

Abd Aziz, N. A. S., Teng, N. I. M. F., Hamid, M. R. A., & Ismail, N. H. (2017). Assessing the Nutritional Status of Hospitalized Elderly. *Clinical İnterventions in Aging*, 12, 1615.

Abd-Al-Atty, M. F., Abou-Hashem, R. M., & Abd Elaziz, K. M. (2012). Functional Capacity of Recently Hospitalized Elderly in Relation to Nutritional Status. *European Geriatric Medicine*, 3(6), 356-359.

Abd-El-Gawad, W. M., Abou-Hashem, R. M., El Maraghy, M. O., & Amin, G. E. (2014). The Validity of Geriatric Nutrition Risk Index: Simple Tool for Prediction of Nutritional-Related Complication of Hospitalized Elderly Patients. *Comparison with Mini Nutritional Assessment. Clinical nutrition,* 33(6), 1108-1116.

Agarwal, E., Ferguson, M., Banks, M., Bauer, J., Capra, S., & Isenring, E. (2012). Nutritional Status and Dietary İntake of Acute Care Patients: Results from the Nutrition Care Day Survey 2010. *Clinical Nutrition*, 31(1), 41-47.

Alam, I., Larbi, A., Pawelec, G., & Paracha, P. I. (2011). Relationship Between Anthropometric Variables and Nutrient İntake in Apparently Healthy Male Elderly İndividuals: A Study from Pakistan. *Nutrition Journal*, 10(1), 1-9.

Alkan, Ş. B., & Rakıcıoğlu, N. (2019). Kırılgan Yaşlılarda Beslenme. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10(2), 184-189.

Alvarez-Altamirano, K., Delgadillo, T., García-García, A., Alatriste-Ortiz, G., & Fuchs-Tarlovsky, V. (2014). Prevalencia de Riesgo de Desnutrición Evaluada con NRS-2002 En Población Oncológica Mexicana. *Nutrición Hospitalaria*, 30(1), 173-178.

Amato, M. C., Giordano, C., Galia, M., Criscimanna, A., Vitabile, S., Midiri, M., & Galluzzo, A. (2010). Visceral Adiposity Index: A Reliable İndicator of Visceral Fat Function Associated with Cardiometabolic Risk. *Diabetes Care*, 33(4), 920-922.

Andreyeva, T., Michaud, P. C., & Van Soest, A. (2005). *Obesity and Health in Europeans Ages 50 and above*. RAND.

Anthony, P. S. (2008). Nutrition Screening Tools for Hospitalized Hatients. *Nutrition in Clinical Practice,* 23(4), 373-382.

Badia-Tahull, M. B., Cobo-Sacristán, S., Leiva-Badosa, E., Miquel-Zurita, M. E., Méndez-Cabalerio, N., Jódar-Masanés, R., & Llop-Talaverón, J. (2014). Utilización de Subjective Global Assessment, Patient-generated Dubjective Global Assessmenty Nutritional Risk Screening 2002 para Evaluar el Estado Nutricional de Pacientes no Críticos con Nutrición Parenteral. *Nutricion Hospitalaria*, 29(2), 411-419.

Bakanlığı, T. S. (2019). *Türkiye beslenme rehberi (TÜBER).* Sağlık Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Barbosa-Silva, M. C. G., & Barros, A. J. (2006). Indications and Limitations of the Use of Subjective Global Assessment in Clinical Practice: an Update. *Current Opinion in Clinical Nutrition & Metabolic Care*, 9(3), 263-269.

Bassey, E.J. (1986). Demi-Span as a Measure of Skeletal Size. *Annals Of Human Biology*, 13(5), 499-502.

Bauer, J. M., Kaiser, M. J., Anthony, P., Guigoz, Y., & Sieber, C. C. (2008). The Mini Nutritional Assessment®—its History, Today's Practice, and Future Perspectives. *Nutrition in Clinical Practice,* 23(4), 388-396.

Baysal, A., Aksoy, M., Besler, T., Bozkurt, N., Keçecıoğlu, S., Merdol Kutluay T., Pekcan, G., Mercangil, S.M., Yılmaz E. (2008). *Diyet El Kitabı,* Ankara: Hatiboğlu Yayınevi. 99-142.

Bellanti, F., Lo Buglio, A., Quiete, S., Pellegrino, G., Dobrakowski, M., Kasperczyk, A., ... & Vendemiale, G. (2020). Comparison of Three Nutritional Screening Tools with the New Glim Criteria for Malnutrition and Association with Sarcopenia in Hospitalized Older Patients. *Journal of Clinical Medicine*, 9(6), 1898.

Bouillanne, O., Morineau, G., Dupont, C., Coulombel, I., Vincent, J. P., Nicolis, I., ... & Aussel, C. (2005). Geriatric Nutritional Risk Index: A New İndex for Evaluating at-Risk Elderly Medical Patients. *The American Journal of Clinical Nutrition*, 82(4), 777-783.

Bouillon, K., Kivimaki, M., Hamer, M., Sabia, S., Fransson, E. I., Singh-Manoux, A., ... & Batty, G. D. (2013). Measures of Frailty in Population-Based Studies: an Overview. *BMC geriatrics,* 13(1), 1-11.

Cansado, P., Ravasco, P., & Camilo, M. (2009). A Longitudinal Study of Hospital Undernutrition in the Elderly: Comparison of Four Validated Methods. *JNHA-The Journal of Nutrition, Health and Aging*, 13(2), 159-164.

Cederholm, T., Bosaeus, I., Barazzoni, R., Bauer, J., Van Gossum, A., Klek, S., ... & Singer, P. (2015). Diagnostic Criteria for Malnutrition–An ESPEN Consensus Statement. *Clinical Nutrition,* 34(3), 335-340.

Cereda, E., & Pedrolli, C. (2009). The Geriatric Nutritional Risk İndex. *Current Opinion in Clinical Nutrition & Metabolic Care,* 12(1), 1-7.

Cereda, E., Pedrolli, C., Klersy, C., Bonardi, C., Quarleri, L., Cappello, S., ... & Caccialanza, R. (2016). Nutritional Status in Older Persons According to Healthcare Setting: A Systematic Review and Meta-analysis of Prevalence Data Using MNA®. *Clinical Nutrition*, 35(6), 1282-1290.

Chumlea, W.C. (1985). Nutritional Anthropometric Assessment in Elderly Persons 65 to 90 Years of Age. *Journal of Nutrition for the Elderly*. 4, 35-91.

Coelho, H. J., Sampaio, R. A. C., Gonçalvez, I. D. O., Aguiar, S. D. S., Palmeira, R., Oliveira, J. F. D., ... & Uchida, M. C. (2016). Cutoffs and Cardiovascular Risk Factors Associated with Neck Circumference Among Community-Dwelling Elderly Adults: A Cross-Sectional Study. *Sao Paulo Medical Journal*, 134, 519-527.

Cockram, D. B., & Baumgartner, R. N. (1990). Evaluation of Accuracy and Reliability of Calipers for Measuring Recumbent Knee Height in Elderly People. *The American Journal of Clinical Nutrition,* 52(2), 397-400.

da Silva Fink, J., de Mello, P. D., & de Mello, E. D. (2015). Subjective Global Assessment of Nutritional Status–A Systematic Review of the Literature. *Clinical Nutrition*, 34(5), 785-792.

Dent, E., Hoogendijk, E. O., Visvanathan, R., & Wright, O. R. L. (2019). Malnutrition Screening and Assessment in Hospitalised Older People: A Review. *The Journal of Nutrition, Health & Aging,* 23(5), 431-441.

Detsky, A. S., McLaughlin JR, Baker, J. P., Johnston, N. A. N. C. Y., Whittaker, S., Mendelson, R. A., & Jeejeebhoy, K. N. (1987). What is Subjective Global Assessment of Nutritional Status? *Journal of Parenteral and Enteral Nutrition,* 11(1), 8-13.

Doğan, G., & Köksal, E. (2020). Yaşlıda Malnütrisyon ve Değerlendirilmesinde Antropometrik ve Laboratuvar Yöntemler. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10(1), 73-84.

Donini, L. M., Poggiogalle, E., Piredda, M., Pinto, A., Barbagallo, M., Cucinotta, D., & Sergi, G. (2013). Anorexia and Eating Patterns in the Elderly. *PloS one*, 8(5), e63539.

Drescher, T., Singler, K., Ulrich, A., Koller, M., Keller, U., Christ-Crain, M., & Kressig, R. W. (2010). Comparison of two Malnutrition Risk Screening Methods (MNA and NRS 2002) and Their Association with Markers of Protein Malnutrition in Geriatric Hospitalized Patients. *European Journal of Clinical Nutrition*, 64(8), 887-893.

Dutch Malnutrition Steering Group. (2011). Guideline Screening and treatment of malnutrition. Amsterdam: *Dutch Malnutrition Steering Group*.

Esmaillzadeh, A., Mirmiran, P. A. R. V. I. N., & Azizi, F. (2004). Waist-To-Hip Ratio is a Better Screening Measure for Cardiovascular Risk Factors than other Anthropometric İndicators in Tehranian Adult Men. *International Journal of Obesity,* 28(10), 1325-1332.

Evci Kiraz, E.D, Memiş S. vd. (2012). "Kısa Nütrisyonel Değerlendirme Ölçeği 65+(Short Nutritional Assessment Questionnaire 65+) *Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, 48. Ulusal Nöroloji Kongresi, "Yaşam Boyu Nöroloji-Çocuk Nörolojisi",* 62-63, Antalya, 16-22 Kasım 2012.

Ferreira, L. S., do Amaral, T. F., Marucci, M. D. F. N., Nascimento, L. F. C., Lebrão, M. L., & de Oliveira Duarte, Y. A. (2011). Undernutrition as a Major Risk Factor for Death Among Older Brazilian Adults in the Community-Dwelling Setting: SABE Survey. *Nutrition*, 27(10), 1017-1022.

Field, L. B., & Hand, R. K. (2015). Differentiating Malnutrition Screening and Assessment: A Nutrition Care Process Perspective. *Journal of the Academy of Nutrition and Dietetics*, 115(5), 824-828.

Flegal, K. M., Kit, B. K., Orpana, H., & Graubard, B. I. (2013). Association of All-Cause Mortality With Overweight and Obesity Using Standard Body Mass İndex Categories: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Jama,* 309(1), 71-82.

Freiberg, M. S., Pencina, M. J., D'agostino, R. B., Lanier, K., Wilson, P. W., & Vasan, R. S. (2008). BMI vs. Waist Circumference for İdentifying Vascular Risk. *Obesity*, 16(2), 463-469.

Gavriilidou, N. N., Pihlsgård, M., & Elmståhl, S. (2015). Anthropometric Reference Data for Elderly Swedes and its Disease-Related Pattern. *European Journal of Clinical Nutrition*, 69(9), 1066-1075.

Gharipour, M., Sadeghi, M., Dianatkhah, M., Bidmeshgi, S., Ahmadi, A., Tahri, M., & Sarrafzadegan, N. (2014). The Cut-off Values of Anthropometric İndices for İdentifying Subjects at Risk for Metabolic Syndrome in İranian Elderly Men. *Journal of Obesity*, 2014.

Ghazi, L., Fereshtehnejad, S. M., Abbasi Fard, S., Sadeghi, M., Shahidi, G. A., & Lökk, J. (2015). Mini Nutritional Assessment (MNA) is Rather a Reliable and Valid İnstrument to Assess Nutritional Status in Iranian Healthy Adults and Elderly with a Chronic Disease. *Ecology of Food and Nutrition*, 54(4), 342-357.

Gomes de Lima, K. V., Gomes de Lima, L., Queiroz Ventura Bernardo, E. M., de Almeida, C., Adriana, P., Couto Santos, E. M., & Da Silva Prado, L. V. (2014). Relação Entre o İnstrumento de Triagem Nutricional (NRS-2002) E os Métodos de Avaliação Nutricional Objetiva em Pacientes Cirúrgicos do Recife (Pernambuco, Brasil). *Nutricion Clinicay Dietetica Hospitalaria,* 34(3), 72-79.

Guaitoli, P. R., Jansma, E. P., & de Vet, H. C. (2014). Nutrition Screening Tools: Does One Size Fit All? A Systematic Review of Screening Tools for the Hospital Setting. *Clinical Nutrition*, 33(1), 39-58.

Gündüz, S., Doğan, D., & Bayraktar, E. (2019). Nutrisyonel Risk Değerlendirme Ölçeklerinin İstatistiksel Testlerle Karşılaştırılması. *OPUS International Journal of Society Researches*, 10(17), 815-834.

Hickman, I., & Tapsell, L. (2009). Evidence Based Practice Guidelines for the Nutritional Management of Malnutrition in Adult Patients Across the Continuum of Care. *Nutrition & Dietetics,* 66(s3).

Kennedy, B. K., Berger, S. L., Brunet, A., Campisi, J., Cuervo, A. M., Epel, E. S., ... & Sierra, F. (2014). Geroscience: Linking Aging to Chronic Disease. *Cell,* 159(4), 709-713.

Komatsu, M., Okazaki, M., Tsuchiya, K., Kawaguchi, H., & Nitta, K. (2015). Geriatric Nutritional Risk İndex is a Simple Predictor of Mortality in Cronic Hemodialysis Patients. *Blood Purification*, 39(4), 281-287.

Kruizenga, H. M., Van Tulder, M. W., Seidell, J. C., Thijs, A., Ader, H. J., & Van Bokhorst-de van der Schueren, M. A. (2005). Effectiveness and Cost-Effectiveness of Early Screening and Treatment of Malnourished Patients. *The American Journal of Clinical Nutrition*, 82(5), 1082-1089.

Leistra, E., Langius, J. A., Evers, A. M., Visser, M., de Vet, H. C., & Kruizenga, H. M. (2013). Validity of Nutritional Screening with MUST and SNAQ in Hospital Outpatients. *European Journal of Clinical Nutrition,* 67(7), 738-742.

Li, C., Ford, E. S., McGuire, L. C., & Mokdad, A. H. (2007). Increasing Trends in Waist Circumference and Abdominal Obesity Among US Adults. *Obesity*, 15(1), 216-216.

Liu, L., Bopp, M. M., Roberson, P. K., & Sullivan, D. H. (2002). Undernutrition and Risk of Mortality in Elderly Patients Within 1 Year of Hospital Discharge. *The Journals of Gerontology Series A: Biological Sciences and Medical Sciences*, 57(11), M741-M746.

Lochs, H., Allison, S. P., Meier, R., Pirlich, M., Kondrup, J., Van den Berghe, G., & Pichard, C. (2006). Introductory to the ESPEN Guidelines on Enteral Nutrition: Terminology, Definitions and General Topics. *Clinical Nutrition*, 25(2), 180-186.

López-Gómez, J. J., Calleja-Fernández, A., Ballesteros-Pomar, M. D., Vidal-Casariego, A., Brea-Laranjo, C., Fariza-Vicente, E., ... & Cano-Rodríguez, I. (2011). Screening of the Nutritional Risk in Elderly Hospitalized Patients with Different Tools. *Endocrinología y Nutrición (English Edition)*, 58(3), 104-111.

Marshall, S., Young, A., Bauer, J., & Isenring, E. (2016). Malnutrition in Geriatric Rehabilitation: Prevalence, Patient Outcomes, and Criterion Validity of the Scored Patient-Generated Subjective Global Assessment and the Mini Nutritional Assessment. *Journal of the Academy of Nutrition and Dietetics*, 116(5), 785-794.

Matsumura, T., Mitani, Y., Oki, Y., Fujimoto, Y., Ohira, M., Kaneko, H., ... & Ishikawa, A. (2015). Comparison of Geriatric Nutritional Risk Index Scores on Physical Performance Among Elderly Patients with Chronic Obstructive Pulmonary Disease. *Heart & Lung*, 44(6), 534-538.

Melo, A. P. F., Salles, R. K. D., Vieira, F. G. K., Ferreira, M. G. (2014). Methods for Estimating Body Weight and Height in Hospitalized Adults: A Comparative Analysis. *Revista Brasileira de Cineantropometria & Desempenho Humano*, 16(4), 475-484.

Michalakis, K., Goulis, D. G., Vazaiou, A., Mintziori, G., Polymeris, A., & Abrahamian-Michalakis, A. (2013). Obesity in the Ageing Man. *Metabolism*, 62(10), 1341-1349.

Miller, S. L., & Wolfe, R. R. (2008). The Danger of Weight Loss in the Elderly. *The Journal of Nutrition Health and Aging*, 12(7), 487-491.

Misra, A. (2015). Ethnic-Specific Eriteria for Classification of Body Mass İndex: A Perspective for Asian Indians and American Diabetes Association Position Statement. *Diabetes Technology & Therapeutics*, 17(9), 667-671.

Neelemaat, F., Meijers, J., Kruizenga, H., van Ballegooijen, H., & van Bokhorst-de van der Schueren, M. (2011). Comparison of Five Malnutrition Screening Tools in One Hospital İnpatient Sample. *Journal Of Clinical Nursing*, 20(15-16), 2144-2152.

Nur Fazimah, S., Sakinah, H., & Rosminah, M. (2013). Hospitalized Geriatric Malnutrition: A Perspective of Prevalence, İdentification and İmplications to Patient and Healthcare Cost. *Health Environ Journal*, 4(1), 55-67.

Özkaya, V. (2018). Vücut Yağının Saptanmasında Çesitli Antropometrik Ölçümlerle Biyoelektrik Empedans ve Çift Foton Absorbsiyometri Yöntemlerinin Karsılaştırılması. Beslenme ve Diyetetik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi.

Parker, J.M., Dillard, T.A., & Phillips, Y.Y. (1996). Arm Span-Height Relationships in Patients Referred for Spirometry. *American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine*, 154(2), 533-536.

Preedy, V. R. (Ed.). (2012). Handbook of anthropometry: physical measures of human form in health and disease. *Springer Science & Business Media*. p.744.

Rabito, E. I., Vannucchi, G. B., Suen, V. M. M., Castilho Neto, L. L., & Marchini, J. S. (2006). Weight and Height Prediction of İmmobilized Patients. *Revista de Nutrição*, 19(6), 655-661.

Raslan, M., Gonzalez, M. C., Dias, M. C. G., Nascimento, M., Castro, M., Marques, P., ... & Waitzberg, D. L. (2010). Comparison of Nutritional Risk Screening Tools for Predicting Clinical Outcomes in Hospitalized Patients. *Nutrition,* 26(7-8), 721-726.

Roberts, H. C., Denison, H. J., Martin, H. J., Patel, H. P., Syddall, H., Cooper, C., & Sayer, A. A. (2011). A Review of the Measurement of Grip Strength in Clinical and Epidemiological Studies: Towards a Standardised Approach. *Age and Ageing*, 40(4), 423-429.

Sakinah, H., & Tan, S. L. (2012). Validity of a Local Nutritional Screening Tool in Hospitalized Malaysian Elderly Patients. *Health Environ Journal*, 3(3), 59-65.

Sánchez-García, S., García-Peña, C., Duque-López, M. X., Juárez-Cedillo, T., Cortés-Núñez, A. R., & Reyes-Beaman, S. (2007). Anthropometric Measures and Nutritional Status in a Healthy Elderly Population. *BMC Public Health*, 7(1), 1-9.

Silva, D. F. O., Lima, S. C. V. C., Sena-Evangelista, K. C. M., Marchioni, D. M., Cobucci, R. N., & Andrade, F. B. D. (2020). Nutritional Risk Screening Tools for Older Adults with COVID-19: A Systematic Review. *Nutrients*, 12(10), 2956.

Stratton, R. J., Hackston, A., Longmore, D., Dixon, R., Price, S., Stroud, M., ... & Elia, M. (2004). Malnutrition in hospital outpatients and inpatients: prevalence, concurrent validity and ease of use of the 'malnutrition universal screening tool'('MUST') for adults. *British Journal of Nutrition,* 92(5), 799-808.

T.C. Sağlık Bakanlığı (2017). T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, *Diyetisyenler İçin Hasta İzleme Rehberi/ Ağırlık Yönetimi El Kitabı,* Yayın No: 1081, Ankara, sf: 73.

Thomas, D. R. (2007). Loss of skeletal muscle mass in aging: examining the relationship of starvation, sarcopenia and cachexia. *Clinical nutrition*, 26(4), 389-399.

Tlili, M., Landolsi, M., Jarrar, M. S., Khelifi, S., Naouar, N., & Ghannouchi, S. E. (2020). Anthropometric Characteristics of Tunisian Population in Comparison to the World Caractéristiques Anthropométriques de la Population Tunisienne Par Rapport au Monde. *La Tunisie Medicale*, 98(05), 413-419.

Trevisan, C., Maggi, S., Curreri, C., Nante, G., Noale, M., De Rui, M., ... & Sergi, G. (2017). Anthropometric Parameters and the İncidence of Atrial Fibrillation in Older People: The PRO. VA Study. *Clinical Cardiology*, 40(7), 461-468.

United Nations (2017). Department of Economic and Social Affairs. Population Division. World Population Ageing: 2017 *Highlights.* UN.

Vellas, B., Villars, H., Abellan, G., Soto, M. E., Rolland, Y., Guigoz, Y., ... & Garry, P. (2006). Overview of the MNA®-Its History and Challenges. *Journal of Nutrition Health and Aging*, 10(6), 456.

Villafañe, J. H., Valdes, K., Buraschi, R., Martinelli, M., Bissolotti, L., & Negrini, S. (2016). Reliability of the Handgrip Strength Test in Elderly Subjects with Parkinson Disease. *Hand,* 11(1), 54-58.

Villareal, D. T., Apovian, C. M., Kushner, R. F., & Klein, S. (2005). Obesity in Older Adults: Technical Review and Position Statement of the American Society for Nutrition and NAASO, The Obesity Society. *The American Journal of Clinical Nutrition*, 82(5), 923-934.

Watterson, C., Fraser, A., Banks, M., Isenring, E., Silvester, C., & Hoevenaars, R. (2009). Bauer, 376 J., Vivanti, A., Ferguson, M. Evidence based practice guidelines for nutritional management 377 of malnutrition in adult patients across the continuum of care. *Nutrition and Dietetics*, 378, 66.

WHO. (2015). World Health Organization. *World report on ageing and health.* World Health Organization.

Wijnhoven, H. A., Schilp, J., de Vet, H. C., Kruizenga, H. M., Deeg, D. J., Ferrucci, L., & Visser, M. (2012). Development and Validation of Criteria for Determining Undernutrition in Community-Dwelling Older Men and Women: The Short Nutritional Assessment Questionnaire 65+. *Clinical Nutrition,* 31(3), 351-358.

Yang, J., Wang, F., Wang, J., Han, X., Hu, H., Yu, C., ... & He, M. (2018). Using Different Anthropometric İndices to Assess Prediction Ability of Type 2 Diabetes in Elderly Population: A 5 Year Prospective Study. *BMC Geriatrics*, 18(1), 1-9.

Ye, X. J., Ji, Y. B., Ma, B. W., Huang, D. D., Chen, W. Z., Pan, Z. Y., ... & Yu, Z. (2018). Comparison of Three Common Nutritional Screening Tools with the New European Society for Clinical Nutrition and Metabolism (ESPEN) Criteria for Malnutrition Among Patients with Geriatric Gastrointestinal Cancer: A Prospective Study in China. *BMJ Open*, 8(4), e019750.

KAYNAKÇA

Abuznait, A. H., Qosa, H., Busnena, B. A., El Sayed, K. A., & Kaddoumi, A. (2013). Olive-oil-derived oleocanthal enhances β-amyloid clearance as a potential neuroprotective mechanism against Alzheimer's disease: in vitro and in vivo studies. *ACS chemical neuroscience*, *4*(6), 973-982.

Akbari, E., Asemi, Z., Daneshvar Kakhaki, R., Bahmani, F., Kouchaki, E., Tamtaji, O. R., Hamidi, G. A., & Salami, M. (2016). Effect of Probiotic Supplementation on Cognitive Function and Metabolic Status in Alzheimer's Disease: A Randomized, Double-Blind and Controlled Trial. *Frontiers in aging neuroscience*, *8*, 256. https://doi.org/10.3389/fnagi.2016.00256

Algahtani, H., Shirah, B., Alhazmi, A., Alshareef, A., Bajunaid, M., & Samman, A. (2020). Perception and attitude of the general population towards Alzheimer's disease in Jeddah, Saudi Arabia. Acta neurologica Belgica, 120, 313-320.

Alzheimer, S. K. (2003). Diğer demanslar (Modern tıp seminerleri: 26). Ankara: Güneş Kitapevi Yayınları, 9-13.

Alzheimer's Association (2015). Alzheimer's disease facts and figures. Alzheimer's & dementia : the journal of the Alzheimer's Association, 11(3), 332–384. https://doi.org/10.1016/j.jalz.2015.02.003

Alzheimer's Association. (2018). Alzheimer's figures. Alzheimer's & Dementia. 2020; 16(3): 391-460.

Andrieu, S., Reynish, W., Nourhashemi, F., Ousset, P. J., Grandjean, H., Grand, A., ... & Vellas, B. (2001). Nutritional risk factors for institutional placement in Alzheimer's disease after one year follow-up. The journal of nutrition, health & aging, 5(2), 113-117.

Anstey, K. J., von Sanden, C., Salim, A., & O'Kearney, R. (2007). Smoking as a risk factor for dementia and cognitive decline: a meta-analysis of prospective studies. American journal of epidemiology, 166(4), 367-378.

Arce, M. P., Rodríguez-Franco, M. I., Gonzalez-Munoz, G. C., Pérez, C., López, B., Villarroya, M., ... & Conde, S. (2009). Neuroprotective and cholinergic properties of multifunctional glutamic acid derivatives for the treatment of Alzheimer's disease. Journal of medicinal chemistry, 52(22), 7249-7257.

Arjmand, G., Abbas-Zadeh, M., & Eftekhari, M. H. (2022). Effect of MIND diet intervention on cognitive performance and brain structure in healthy obese women: a randomized controlled trial. *Scientific reports*, *12*(1), 2871. https://doi.org/10.1038/s41598-021-04258-9

Arvanitakis, Z., Shah, R. C., & Bennett, D. A. (2019). Diagnosis and management of dementia. Jama, 322(16), 1589-1599.

Ateşkan, Ü. (2012). Alzheimer hastalığı risk faktörleri, her yönüyle alzheimer hastalığı. İstanbul: Özal Matbaası, 183-193.

Bach-Faig, A., Berry, E. M., Lairon, D., Reguant, J., Trichopoulou, A., Dernini, S., Medina, F. X., Battino, M., Belahsen, R., Miranda, G., Serra-Majem, L., & Mediterranean Diet Foundation Expert Group (2011). Mediterranean diet pyramid today. Science and cultural updates. Public health nutrition, 14(12A), 2274–2284. https://doi.org/10.1017/S1368980011002515

Bane, T. J., & Cole, C. (2015). Prevention of Alzheimer disease: The roles of nutrition and primary care. *The Nurse practitioner*, *40*(5), 30–36. https://doi.org/10.1097/01.NPR.0000463782.57968.c2

Barry, D., Ellul, S., Watters, L., Lee, D., Haluska, R., Jr, & White, R. (2018). The ketogenic diet in disease and development. International journal of developmental neuroscience : the official journal of the International Society for Developmental Neuroscience, 68, 53–58. https://doi.org/10.1016/j.ijdevneu.2018.04.005

Bartus, R. T., Dean III, R. L., Beer, B., & Lippa, A. S. (1982). The cholinergic hypothesis of geriatric memory dysfunction. Science, 217(4558), 408-414.

Batch, J. T., Lamsal, S. P., Adkins, M., Sultan, S., & Ramirez, M. N. (2020). Advantages and Disadvantages of the Ketogenic Diet: A Review Article. Cureus, 12(8), e9639. https://doi.org/10.7759/cureus.9639

Baumgart, M., Snyder, H. M., Carrillo, M. C., Fazio, S., Kim, H., & Johns, H. (2015). Summary of the evidence on modifiable risk factors for cognitive decline and dementia: a population-based perspective. Alzheimer's & Dementia, 11(6), 718-726.

Baysal, A. İ., & Yeşilbudak, Z. (2003). Alzheimer hastalığı'nın klinik bulguları. Türkiye Klinikleri Nöroloji Dergisi, 1(1), 1-5.

Bazzano, L. A., Green, T., Harrison, T. N., & Reynolds, K. (2013). Dietary approaches to prevent hypertension. Current hypertension reports, 15(6), 694–702. https://doi.org/10.1007/s11906-013-0390-z

Becerra-Tomás, N., Blanco Mejía, S., Viguiliouk, E., Khan, T., Kendall, C. W. C., Kahleova, H., Rahelić, D., Sievenpiper, J. L., & Salas-Salvadó, J. (2020). Mediterranean diet, cardiovascular disease and mortality in diabetes: A systematic review and meta-analysis of prospective cohort studies and randomized clinical trials. Critical reviews in food science and nutrition, 60(7), 1207–1227. https://doi.org/10.1080/10408398.2019.1565281

Bendlin, B. B., Carlsson, C. M., Gleason, C. E., Johnson, S. C., Sodhi, A., Gallagher, C. L., ... & Asthana, S. (2010). Midlife predictors of Alzheimer's disease. Maturitas, 65(2), 131-137.

Berendsen, A. M., Kang, J. H., Feskens, E. J. M., de Groot, C. P. G. M., Grodstein, F., & van de Rest, O. (2018). Association of Long-Term Adherence to the MIND Diet with Cognitive Function and Cognitive Decline in American Women. The journal of nutrition, health & aging, 22(2), 222–229. https://doi.org/10.1007/s12603-017-0909-0

Bickel, H., & Kurz, A. (2009). Education, occupation, and dementia: the Bavarian school sisters study. Dementia and geriatric cognitive disorders, 27(6), 548–556. https://doi.org/10.1159/000227781

Bird, T. D. (2018). Alzheimer disease overview. GeneReviews®[Internet].

Blazer, D. G., Yaffe, K., Liverman, C. T., Committee on the Public Health Dimensions of Cognitive Aging, Board on Health Sciences Policy, & Institute of Medicine (Eds.). (2015). Cognitive Aging: Progress in Understanding and Opportunities for Action. National Academies Press (US).

Blumenthal, J. A., Smith, P. J., Mabe, S., Hinderliter, A., Lin, P. H., Liao, L., ... & Sherwood, A. (2019). Lifestyle and neurocognition in older adults with cognitive impairments: A randomized trial. Neurology, 92(3), e212-e223.

Brandt, J., Buchholz, A., Henry-Barron, B., Vizthum, D., Avramopoulos, D., & Cervenka, M. C. (2019). Preliminary Report on the Feasibility and Efficacy of the Modified Atkins Diet for Treatment of Mild Cognitive Impairment and Early Alzheimer's Disease. Journal of Alzheimer's disease : JAD, 68(3), 969–981. https://doi.org/10.3233/JAD-180995

Brocker P, Benhamidat T, Benoit M, Staccini P, Bertogliati C, Gu´erin O, Lechowski L, Robert PH. (2003). Etat nutritionnel et maladie d'Alzheimer: R´esultats pr´eliminaires de l'´etude REAL.FR [Nutritional status and Alzheimer's disease: Preliminary results of the REAL.FR study]. Rev Med Interne 24(Suppl 3), 314s-318s.

Calsolaro, V., & Edison, P. (2016). Neuroinflammation in Alzheimer's disease: current evidence and future directions. Alzheimer's & dementia, 12(6), 719-732.

Canbolat, E., & Yardımcı, H. (2016). Alzheimer hastalığı ve koruyucu besin öğeleri. Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 6(2), 139-145.

Cankurtaran, M. (2004). Alzheimer tip ve vasküler tip demansta risk faktörleri araştırılması. Uzmanlık Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara, 18-55.

Cankurtaran, M., & Arıoğul, S. (2005). Demans ve alzheimer hastalığı. Misem, 11(12), 22-57.

Chen, J., Benjenk, I., Barath, D., Anderson, A. C., & Reynolds III, C. F. (2021). Disparities in preventable hospitalization among patients with Alzheimer diseases. American journal of preventive medicine, 60(5), 595-604.

Chuang, C. C., & McIntosh, M. K. (2011). Potential mechanisms by which polyphenol-rich grapes prevent obesity-mediated inflammation and metabolic diseases. Annual review of nutrition, 31, 155-176.

Clare, L., Linden, D. E., Woods, R. T., Whitaker, R., Evans, S. J., Parkinson, C. H., van Paasschen, J., Nelis, S. M., Hoare, Z., Yuen, K. S., & Rugg, M. D. (2010). Goal-oriented cognitive rehabilitation for people with early-stage Alzheimer disease: a single-blind randomized controlled trial of clinical efficacy. *The American journal of geriatric psychiatry : official journal of the American Association for Geriatric Psychiatry*, *18*(10), 928–939. https://doi.org/10.1097/JGP.0b013e3181d5792a

Clark, T. A., Lee, H. P., Rolston, R. K., Zhu, X., Marlatt, M. W., Castellani, R. J., ... & Perry, G. (2010). Oxidative stress and its implications for future treatments and management of Alzheimer disease. International journal of biomedical science: IJBS, 6(3), 225.

Crous-Bou, M., Minguillón, C., Gramunt, N., & Molinuevo, J. L. (2017). Alzheimer's disease prevention: from risk factors to early intervention. Alzheimer's research & therapy, 9(1), 71. https://doi.org/10.1186/s13195-017-0297-z

Dai, J., Jones, D. P., Goldberg, J., Ziegler, T. R., Bostick, R. M., Wilson, P. W., Manatunga, A. K., Shallenberger, L., Jones, L., & Vaccarino, V. (2008). Association between adherence to the Mediterranean diet and oxidative stress. The American journal of clinical nutrition, 88(5), 1364–1370. https://doi.org/10.3945/ajcn.2008.26528

Dangour, A. D., Allen, E., Elbourne, D., Fletcher, A., Richards, M., & Uauy, R. (2009). Fish consumption and cognitive function among older people in the UK: baseline data from the OPAL study. The journal of nutrition, health & aging, 13(3), 198–202. https://doi.org/10.1007/s12603-009-0057-2

de Toledo-Morrell, L., Goncharova, I., Dickerson, B., Wilson, R. S., & Bennett, D. A. (2000). From healthy aging to early Alzheimer's disease: in vivo detection of entorhinal cortex atrophy. Annals of the New York Academy of Sciences, 911, 240–253. https://doi.org/10.1111/j.1749-6632.2000.tb06730.x

Di Fede, G., Catania, M., Maderna, E., Ghidoni, R., Benussi, L., Tonoli, E., ... & Tagliavini, F. (2018). Molecular subtypes of Alzheimer's disease. Scientific reports, 8(1), 1-14.

Diano, S., Farr, S. A., Benoit, S. C., McNay, E. C., da Silva, I., Horvath, B., Gaskin, F. S., Nonaka, N., Jaeger, L. B., Banks, W. A., Morley, J. E., Pinto, S., Sherwin, R. S., Xu, L., Yamada, K. A., Sleeman, M. W., Tschöp, M. H., & Horvath, T. L. (2006). Ghrelin controls hippocampal spine synapse density and memory performance. Nature neuroscience, 9(3), 381–388. https://doi.org/10.1038/nn1656

Dong, L., Xiao, R., Cai, C., Xu, Z., Wang, S., Pan, L., & Yuan, L. (2016). Diet, lifestyle and cognitive function in old Chinese adults. *Archives of gerontology and geriatrics*, *63*, 36–42. https://doi.org/10.1016/j.archger.2015.12.003

Eratne, D., Loi, S. M., Farrand, S., Kelso, W., Velakoulis, D., & Looi, J. C. (2018). Alzheimer's disease: clinical update on epidemiology, pathophysiology and diagnosis. Australasian Psychiatry, 26(4), 347-357.

Evans, D. A., Bennett, D. A., Wilson, R. S., Bienias, J. L., Morris, M. C., Scherr, P. A., ... & Schneider, J. (2003). Incidence of Alzheimer disease in a biracial urban community: relation to apolipoprotein E allele status. Archives of neurology, 60(2), 185-189.

Féart, C., Samieri, C., & Barberger-Gateau, P. (2010). Mediterranean diet and cognitive function in older adults. Current Opinion in Clinical Nutrition & Metabolic Care, 13(1), 14-18.

Francis, P. T., Ramirez, M. J., & Lai, M. K. (2010). Neurochemical basis for symptomatic treatment of Alzheimer's disease. Neuropharmacology, 59(4-5), 221 - 229. https://doi.org/10.1016/j.neuropharm.2010.02.010

Friedland R. P. (2003). Fish consumption and the risk of Alzheimer disease: is it time to make dietary recommendations?. Archives of neurology, 60(7), 923–924. https://doi.org/10.1001/archneur.60.7.923

Frisardi, V., Panza, F., Seripa, D., Imbimbo, B. P., Vendemiale, G., Pilotto, A., & Solfrizzi, V. (2010). Nutraceutical properties of Mediterranean diet and cognitive decline: possible underlying mechanisms. Journal of Alzheimer's Disease, 22(3), 715-740.

Fu, J., Tan, L. J., Lee, J. E., & Shin, S. (2022). Association between the mediterranean diet and cognitive health among healthy adults: A systematic review and meta-analysis. *Frontiers in Nutrition*, *9*.

Ganguli, M., Dodge, H.H., Chen, P., Belle, S., Dekosky, S.T., (2000). Ten-year incidence of dementia in a rural elderly US community population The Movıes Project. Neurology, 54(5), 1109-1116.

García-Casares, N., Gallego Fuentes, P., Barbancho, M. A., López-Gigosos, R., García-Rodríguez, A., & Gutiérrez-Bedmar, M. (2021). Alzheimer's disease, mild cognitive impairment and mediterranean diet. A systematic review and dose-response meta-analysis. *Journal of clinical medicine*, *10*(20), 4642.

Gibbs, M. E., Maksel, D., Gibbs, Z., Hou, X., Summers, R. J., & Small, D. H. (2010). Memory loss caused by β-amyloid protein is rescued by a β3-adrenoceptor agonist. Neurobiology of aging, 31(4), 614-624.

Gillette-Guyonnet, S., Nourhashemi, F., Andrieu, S., Cantet, C., Micas, M., Ousset, P. J., & Vellas, B. (2003). The REAL. FR research program on Alzheimer's disease and its management: methods and preliminary results. The Journal of nutrition, health & aging, 7(2), 91-96.

Gillette-Guyonnet, S., Nourhashemi, F., Andrieu, S., de Glisezinski, I., Ousset, P. J., Riviere, D., Albarede, J. L., & Vellas, B. (2000). Weight loss in Alzheimer disease. *The American journal of clinical nutrition*, *71*(2), 637S–642S. https://doi.org/10.1093/ajcn/71.2.637s

Gorji, N., Moeini, R., & Memariani, Z. (2018). Almond, hazelnut and walnut, three nuts for neuroprotection in Alzheimer's disease: A neuropharmacological review of their bioactive constituents. *Pharmacological research*, *129*, 115-127.

Green, R. C., Cupples, L. A., Go, R., Benke, K. S., Edeki, T., Griffith, P. A., Williams, M., Hipps, Y., Graff-Radford, N., Bachman, D., Farrer, L. A., & MIRAGE Study Group (2002). Risk of dementia among white and African American relatives of patients with Alzheimer disease. JAMA, 287(3), 329–336. https://doi.org/10.1001/jama.287.3.329

Grossi, C., Rigacci, S., & Ambrosini, S. Dami T, Luccarini I, Traini C, Failli P, Berti A, Casamenti F, Stefani M. (2013). The polyphenol oleuropein aglycone protects TgCRND8 mice against Aß plaque pathology. *PLOS one*, *8*(8), e71702.

Gu, Y., Luchsinger, J. A., Stern, Y., & Scarmeas, N. (2010). Mediterranean diet, inflammatory and metabolic biomarkers, and risk of Alzheimer's disease. Journal of Alzheimer's Disease, 22(2), 483-492.

Guérin, O., Andrieu, S., Schneider, S. M., Milano, M., Boulahssass, R., Brocker, P., & Vellas, B. (2005). Different modes of weight loss in Alzheimer disease: a prospective study of 395 patients–. The American journal of clinical nutrition, 82(2), 435-441.

Guigoz, Y., Lauque, S., & Vellas, B. J. (2002). Identifying the elderly at risk for malnutrition: The Mini Nutritional Assessment. Clinics in geriatric medicine, 18(4), 737-757.

Gurinovich, A., Andersen, S. L., Puca, A., Atzmon, G., Barzilai, N., & Sebastiani, P. (2019). Varying Effects of APOE Alleles on Extreme Longevity in European Ethnicities. *The journals of gerontology. Series A, Biological sciences and medical sciences*, *74*(Suppl_1), S45–S51. https://doi.org/10.1093/gerona/glz179.

Gurvit, H., Emre, M., Tinaz, S., Bilgic, B., Hanagasi, H., Sahin, H., ... & Harmanci, H. (2008). The prevalence of dementia in an urban Turkish population. American Journal of Alzheimer's Disease & Other Dementias®, 23(1), 67-76.

Gürvit, H. (2010). Alzheimer ve Alzheimer dışı demanslar. URL: http://www. itfnöroloji. org/demans/demans. htm.

Handing, E. P., Andel, R., Kadlecova, P., Gatz, M., & Pedersen, N. L. (2015). Midlife Alcohol Consumption and Risk of Dementia Over 43 Years of Follow-Up: A Population-Based Study From the Swedish Twin Registry. *The journals of gerontology. Series A, Biological sciences and medical sciences*, *70*(10), 1248–1254. https://doi.org/10.1093/gerona/glv038

Hardy, J., & Selkoe, D. J. (2002). The amyloid hypothesis of Alzheimer's disease: progress and problems on the road to therapeutics. *science*, *297*(5580), 353-356.

Hebert, L. E., Bienias, J. L., Aggarwal, N. T., Wilson, R. S., Bennett, D. A., Shah, R. C., & Evans, D. A. (2010). Change in risk of Alzheimer disease over time. Neurology, 75(9), 786–791. https://doi.org/10.1212/WNL.0b013e3181f0754f

Hill, E., Goodwill, A. M., Gorelik, A., & Szoeke, C. (2019). Diet and biomarkers of Alzheimer's disease: a systematic review and meta-analysis. *Neurobiology of aging*, *76*, 45-52.

Hoffman, L. B., Schmeidler, J., Lesser, G. T., Beeri, M. S., Purohit, D. P., Grossman, H. T., & Haroutunian, V. (2009). Less Alzheimer disease neuropathology in medicated hypertensive than nonhypertensive persons. Neurology, 72(20), 1720–1726. https://doi.org/10.1212/01.wnl.0000345881.82856.d5

Holm B, Soderhamn O. (2003). Factors associated with nutritional status in a group of people in an early stage of dementia. Clin Nutr 22, 385-389.

Holtzman, D. M., Herz, J., & Bu, G. (2012). Apolipoprotein E and apolipoprotein E receptors: normal biology and roles in Alzheimer disease. Cold Spring Harbor perspectives in medicine, 2(3), a006312.

https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Yaslilar-2019-33712 adresine 13.10.2023 tarihinde erişim sağlanmıştır.

https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Yaslilar-2019-33712 adresine 26.10.2023 tarihinde erişim sağlanmıştır.

URL-1. https://www.ailevecalisma.gov.tr/media/9332/demans-bak%C4%B1m-modeli projekitab%C4%B1.pdf sitesine 13.10.2023 tarihinde erişim sağlanmıştır.

Huhn S, Witte A.V. (2017). Effects of resveratrol on cognitive functions. Nutrition and Functional Foods for Healthy Aging: Elsevier, 283-92.

Iacovides, S., Goble, D., Paterson, B., & Meiring, R. M. (2019). Three consecutive weeks of nutritional ketosis has no effect on cognitive function, sleep, and mood compared with a high-carbohydrate, low-fat diet in healthy individuals: a randomized, crossover, controlled trial. The American journal of clinical nutrition, 110(2), 349–357. https://doi.org/10.1093/ajcn/nqz073

Ittner, L. M., & Götz, J. (2011). Amyloid-β and tau—a toxic pas de deux in Alzheimer's disease. Nature Reviews Neuroscience, 12(2), 67-72.

Jack, C. R., Petersen, R. C., Xu, Y., O'brien, P. C., Smith, G. E., Ivnik, R. J., ... & Kokmen, E. (2000). Rates of hippocampal atrophy correlate with change in clinical status in aging and AD. Neurology, 55(4), 484-490.

Jansen, W. J., Ossenkoppele, R., Knol, D. L., Tijms, B. M., Scheltens, P., Verhey, F. R., ... & Amyloid Biomarker Study Group. (2015). Prevalence of cerebral amyloid pathology in persons without dementia: a meta-analysis. Jama, 313(19), 1924-1938.

Joseph, J. A., Shukitt-Hale, B., & Willis, L. M. (2009). Grape juice, berries, and walnuts affect brain aging and behavior. The Journal of nutrition, 139(9), 1813S–7S. https://doi.org/10.3945/jn.109.108266

Kar, S., Issa, A. M., Seto, D., Auld, D. S., Collier, B., & Quirion, R. (1998). Amyloid β-peptide inhibits high-affinity choline uptake and acetylcholine release in rat hippocampal slices. Journal of neurochemistry, 70(5), 2179-2187.

Keys, A. (1970). Coronary heart disease in seven countries. Circulation, 41(1), 186-195.

Khan, S. S., & Bloom, G. S. (2016). Tau: the center of a signaling nexus in Alzheimer's disease. Frontiers in Neuroscience, 10, 31.

Kidd, P. M. (2008). Alzheimer's disease, amnestic mild cognitive impairment, and age-associated memory impairment: current understanding and progress toward integrative prevention. Alternative Medicine Review, 13(2).

Knowles, T. P., Vendruscolo, M., & Dobson, C. M. (2014). The amyloid state and its association with protein misfolding diseases. Nature reviews Molecular cell biology, 15(6), 384-396.

Kocahan, S., & Doğan, Z. (2017). Mechanisms of Alzheimer's Disease Pathogenesis and Prevention: The Brain, Neural Pathology, N-methyl-D-aspartate Receptors, Tau Protein and Other Risk Factors. Clinical psychopharmacology and neuroscience : the official scientific journal of the Korean College of Neuropsychopharmacology, 15(1), 1–8. https://doi.org/10.9758/cpn.2017.15.1.1

Kumar, A., & Singh, A. (2015). A review on Alzheimer's disease pathophysiology and its management: an update. Pharmacological reports, 67(2), 195-203.

Lange, K. W., Lange, K. M., Makulska-Gertruda, E., Nakamura, Y., Reissmann, A., Kanaya, S., & Hauser, J. (2017). Ketogenic diets and Alzheimer's disease. Food Science and Human Wellness, 6(1), 1-9.

Launer, L. J., Ross, G. W., Petrovitch, H., Masaki, K., Foley, D., White, L. R., & Havlik, R. J. (2000). Midlife blood pressure and dementia: the Honolulu-Asia aging study. Neurobiology of aging, 21(1), 49–55. https://doi.org/10.1016/s0197-4580(00)00096-8

Lewczuk, P., Mroczko, B., Fagan, A., & Kornhuber, J. (2015). Biomarkers of Alzheimer's disease and mild cognitive impairment: a current perspective. Advances in medical sciences, 60(1), 76-82.

Lichtenstein, A. H., Appel, L. J., Brands, M., Carnethon, M., Daniels, S., Franch, H. A., ... & Wylie-Rosett, J. (2006). Diet and lifestyle recommendations revision 2006: a scientific statement from the American Heart Association Nutrition Committee. Circulation, 114(1), 82-96.

Lindsay, J., & Anderson, L. (2004). Dementia/Alzheimer's disease. BMC Women's Health, 4(1), 1-9.
Liu, Y., Liu, F., Grundke-Iqbal, I., Iqbal, K., & Gong, C. X. (2011). Deficient brain insulin signalling pathway in Alzheimer's disease and diabetes. *The Journal of pathology*, *225*(1), 54–62. https://doi.org/10.1002/path.2912
Livingston, G., Huntley, J., Sommerlad, A., Ames, D., Ballard, C., Banerjee, S., Brayne, C., Burns, A., Cohen-Mansfield, J., Cooper, C., Costafreda, S. G., Dias, A., Fox, N., Gitlin, L. N., Howard, R., Kales, H. C., Kivimäki, M., Larson, E. B., Ogunniyi, A., Orgeta, V., … Mukadam, N. (2020). Dementia prevention, intervention, and care: 2020 report of the Lancet Commission. Lancet (London, England), 396(10248), 413–446. https://doi.org/10.1016/S0140-6736(20)30367-6
Livingston, G., Sommerlad, A., Orgeta, V., Costafreda, S. G., Huntley, J., Ames, D., Ballard, C., Banerjee, S., Burns, A., Cohen-Mansfield, J., Cooper, C., Fox, N., Gitlin, L. N., Howard, R., Kales, H. C., Larson, E. B., Ritchie, K., Rockwood, K., Sampson, E. L., Samus, Q., … Mukadam, N. (2017). Dementia prevention, intervention, and care. Lancet (London, England), 390(10113), 2673–2734. https://doi.org/10.1016/S0140-6736(17)31363-6
Lobo, E., Dufouil, C., Marcos, G., Quetglas, B., Saz, P., Guallar, E., Lobo, A., & ZARADEMP Workgroup (2010). Is there an association between low-to-moderate alcohol consumption and risk of cognitive decline?. *American journal of epidemiology*, *172*(6), 708–716. https://doi.org/10.1093/aje/kwq187
Lopez, L. B., Kritz-Silverstein, D., & Barrett Connor, E. (2011). High dietary and plasma levels of the omega-3 fatty acid docosahexaenoic acid are associated with decreased dementia risk: the Rancho Bernardo study. The journal of nutrition, health & aging, 15(1), 25–31. https://doi.org/10.1007/s12603-011-0009-5
Lott, I. T., & Dierssen, M. (2010). Cognitive deficits and associated neurological complications in individuals with Down's syndrome. *The Lancet Neurology*, *9*(6), 623-633.
Lourida, I., Soni, M., Thompson-Coon, J., Purandare, N., Lang, I. A., Ukoumunne, O. C., & Llewellyn, D. J. (2013). Mediterranean diet, cognitive function, and dementia: a systematic review. *Epidemiology (Cambridge, Mass.)*, *24*(4), 479–489. https://doi.org/10.1097/EDE.0b013e3182944410
Loy, C. T., Schofield, P. R., Turner, A. M., & Kwok, J. B. (2014). Genetics of dementia. The Lancet, 383(9919), 828-840.
Lubitz, I., Ricny, J., Atrakchi-Baranes, D., Shemesh, C., Kravitz, E., Liraz-Zaltsman, S., Maksin-Matveev, A., Cooper, I., Leibowitz, A., Uribarri, J., Schmeidler, J., Cai, W., Kristofikova, Z., Ripova, D., LeRoith, D., & Schnaider-Beeri, M. (2016). High dietary advanced glycation end products are associated with poorer spatial learning and accelerated Aβ deposition in an Alzheimer mouse model. Aging cell, 15(2), 309–316. https://doi.org/10.1111/acel.12436.
Luccarini, I., Grossi, C., Rigacci, S., Coppi, E., Pugliese, A. M., Pantano, D., ... & Casamenti, F. (2015). Oleuropein aglycone protects against pyroglutamylated-3 amyloid-ß toxicity: biochemical, epigenetic and functional correlates. *Neurobiology of Aging*, *36*(2), 648-663.
Luchsinger, J. A., Tang, M. X., Miller, J., Green, R., & Mayeux, R. (2007). Relation of higher folate intake to lower risk of Alzheimer disease in the elderly. Archives of neurology, 64(1), 86–92. https://doi.org/10.1001/archneur.64.1.86
Magri F, Borza A, del Vecchio S, Chytiris S, Cuzzoni G, Busconi L, Rebesco A, Ferrari E. (2003). Nutritional assessment of demented patients: A descriptive study. Aging Clin Exp Res 15, 148-153.
Mao, X. Y., Yin, X. X., Guan, Q. W., Xia, Q. X., Yang, N., Zhou, H. H., Liu, Z. Q., & Jin, W. L. (2021). Dietary nutrition for neurological disease therapy: Current status and future directions. *Pharmacology & therapeutics*, *226*, 107861. https://doi.org/10.1016/j.pharmthera.2021.107861
Marcason, W. (2015). What are the components to the MIND diet?. Journal of the Academy of Nutrition and Dietetics, 115(10), 1744-1744.
Martínez-González, M. A., Salas-Salvadó, J., Estruch, R., Corella, D., Fitó, M., Ros, E., & Predimed Investigators. (2015). Benefits of the Mediterranean diet: insights from the PREDIMED study. Progress in cardiovascular diseases, 58(1), 50-60.
Mayeux, R., Saunders, A. M., Shea, S., Mirra, S., Evans, D., Roses, A. D., Hyman, B. T., Crain, B., Tang, M. X., & Phelps, C. H. (1998). Utility of the apolipoprotein E genotype in the diagnosis of Alzheimer's disease. Alzheimer's Disease Centers Consortium on Apolipoprotein E and Alzheimer's Disease. The New England journal of medicine, 338(8), 506–511. https://doi.org/10.1056/NEJM199802193380804
Mayr, H. L., Tierney, A. C., Kucianski, T., Thomas, C. J., & Itsiopoulos, C. (2019). Australian patients with coronary heart disease achieve high adherence to 6-month Mediterranean diet intervention: preliminary results of the AUSMED Heart Trial. Nutrition (Burbank, Los Angeles County, Calif.), 61, 21–31. https://doi.org/10.1016/j.nut.2018.10.027
McDonald, T. J. W., & Cervenka, M. C. (2018). The Expanding Role of Ketogenic Diets in Adult Neurological Disorders. Brain sciences, 8(8), 148. https://doi.org/10.3390/brainsci8080148
Melekoğlu, E., & Rakıcıoğlu, N. (2020). Yaşlılarda bilişsel fonksiyonun korunması ile ilişkili diyet modelleri. Beslenme ve Diyet Dergisi, 48(2), 84-92.
Mergenthaler, P., Lindauer, U., Dienel, G. A., & Meisel, A. (2013). Sugar for the brain: the role of glucose in physiological and pathological brain function. Trends in neurosciences, 36(10), 587-597.
Michaelson, D. M. (2014). APOE ε4: The most prevalent yet understudied risk factor for Alzheimer's disease. Alzheimer's & Dementia, 10(6), 861-868.
Mold, M., Kumar, M., Mirza, A., Shardlow, E., & Exley, C. (2018). Intracellular tracing of amyloid vaccines through direct fluorescent labelling. Scientific reports, 8(1), 1-10.
Morrill, S. J., & Gibas, K. J. (2019). Ketogenic diet rescues cognition in ApoE4+ patient with mild Alzheimer's disease: A case study. Diabetes & metabolic syndrome, 13(2), 1187–1191. https://doi.org/10.1016/j.dsx.2019.01.035
Morris, M. C., Evans, D. A., Bienias, J. L., Tangney, C. C., Bennett, D. A., Aggarwal, N., ... & Wilson, R. S. (2003). Dietary fats and the risk of incident Alzheimer disease. Archives of neurology, 60(2), 194-200.
Morris, M. C., Tangney, C. C., Wang, Y., Sacks, F. M., Barnes, L. L., Bennett, D. A., & Aggarwal, N. T. (2015a). MIND diet slows cognitive decline with aging. Alzheimer's & dementia : the journal of the Alzheimer's Association, 11(9), 1015–1022. https://doi.org/10.1016/j.jalz.2015.04.011.
Morris, M. C., Tangney, C. C., Wang, Y., Sacks, F. M., Bennett, D. A., & Aggarwal, N. T. (2015b). MIND diet associated with reduced incidence of Alzheimer's disease. Alzheimer's & dementia : the journal of the Alzheimer's Association, 11(9), 1007–1014. https://doi.org/10.1016/j.jalz.2014.11.009.
Morris, M. C., Wang, Y., Barnes, L. L., Bennett, D. A., Dawson-Hughes, B., & Booth, S. L. (2018). Nutrients and bioactives in green leafy vegetables and cognitive decline: Prospective study. *Neurology*, *90*(3), e214–e222. https://doi.org/10.1212/WNL.0000000000004815

Moussa, C., Hebron, M., Huang, X., Ahn, J., Rissman, R. A., Aisen, P. S., & Turner, R. S. (2017). Resveratrol regulates neuro-inflammation and induces adaptive immunity in Alzheimer's disease. *Journal of neuroinflammation*, *14*(1), 1. https://doi.org/10.1186/s12974-016-0779-0

Mucke L. (2009). Neuroscience: Alzheimer's disease. Nature, 461(7266), 895–897. https://doi.org/10.1038/461895a

Murugan, S., Venkatesan, C., Sumithra, M. G., Gao, X. Z., Elakkiya, B., Akila, M., & Manoharan, S. (2021). DEMNET: a deep learning model for early diagnosis of Alzheimer diseases and dementia from MR images. IEEE Access, 9, 90319-90329.

Musiek, E. S., & Holtzman, D. M. (2015). Three dimensions of the amyloid hypothesis: time, space and'wingmen'. Nature neuroscience, 18(6), 800-806.

Mutluer, M. (2009). Devinime ilişkin kortikal potansiyellerin hafif bilişsel bozukluk ve orta evre alzheimer hastalığını değerlendirmede nöropsikoljik testler ile korelasyonu.

National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine, Health and Medicine Division, Board on Health Sciences Policy, Committee on Preventing Dementia and Cognitive Impairment, Downey, A., Stroud, C., Landis, S., & Leshner, A. I. (Eds.). (2017). *Preventing Cognitive Decline and Dementia: A Way Forward*. National Academies Press (US).

National Institutes of Health, National Heart Lung and Blood Institute, Description of the DASH Eating Plan. (2021). Erişim:[https://www.nhlbi.nih.gov/education/dasheating plan#:~:text=The%20DASH%20 eating%20plan%20 requires,beans%2C %20nuts%2C%20and%20vegetable%20oils], Erişim Tarihi: 20.09.2022

Ngabirano, L., Samieri, C., Feart, C., Gabelle, A., Artero, S., Duflos, C., Berr, C., & Mura, T. (2019). Intake of Meat, Fish, Fruits, and Vegetables and Long-Term Risk of Dementia and Alzheimer's Disease. *Journal of Alzheimer's disease : JAD*, *68*(2), 711–722. https://doi.org/10.3233/JAD-180919

Nishi, S. K., Babio, N., Gómez-Martínez, C., Martínez-González, M. Á., Ros, E., Corella, D., ... & Salas-Salvadó, J. (2021). Mediterranean, DASH, and MIND dietary patterns and cognitive function: the 2-year longitudinal changes in an older Spanish cohort. Frontiers in Aging Neuroscience, 847.

Nocella, C., Cammisotto, V., Fianchini, L., D'Amico, A., Novo, M., Castellani, V., Stefanini, L., Violi, F., & Carnevale, R. (2018). Extra Virgin Olive Oil and Cardiovascular Diseases: Benefits for Human Health. Endocrine, metabolic & immune disorders drug targets, 18(1), 4–13. https://doi.org/10.2174/1871530317666171114121533

Nooyens, A. C., Bueno-de-Mesquita, H. B., van Gelder, B. M., van Boxtel, M. P., & Verschuren, W. M. (2014). Consumption of alcoholic beverages and cognitive decline at middle age: the Doetinchem Cohort Study. *The British journal of nutrition*, *111*(4), 715–723. https://doi.org/10.1017/S0007114513002845

Nourhashemi, F., Amouyal-Barkate, K., Gillette-Guyonnet, S., Cantet, C., & Vellas, B. (2005). Living alone with Alzheimer's disease: cross-sectional and longitudinal analysis in the REAL. FR Study. The journal of nutrition, health & aging, 9(2), 117-120.

O'Brien, J., Okereke, O., Devore, E., Rosner, B., Breteler, M., & Grodstein, F. (2014). Long-term intake of nuts in relation to cognitive function in older women. *The journal of nutrition, health & aging*, *18*(5), 496–502. https://doi.org/10.1007/s12603-014-0014-6

Ono, K., & Yamada, M. (2012). Vitamin A and Alzheimer's disease. Geriatrics & gerontology international, 12(2), 180-188.

Orr, M. E., Sullivan, A. C., & Frost, B. (2017). A brief overview of tauopathy: causes, consequences, and therapeutic strategies. Trends in pharmacological sciences, 38(7), 637-648.

Ota, M., Matsuo, J., Ishida, I., Takano, H., Yokoi, Y., Hori, H., Yoshida, S., Ashida, K., Nakamura, K., Takahashi, T., & Kunugi, H. (2019). Effects of a medium-chain triglyceride-based ketogenic formula on cognitive function in patients with mild-to-moderate Alzheimer's disease. Neuroscience letters, 690, 232–236. https://doi.org/10.1016/j.neulet.2018.10.048

Ousset, P. J. Nourhashemi, F. Reynish, E. & Vellas B. (2008). Nutritional status is associated with disease progression in very mild Alzheimer disease. Alzheimer Disease and Associated Disorders, vol.22,no.1,pp.66–71,.

Panza, F., Solfrizzi, V., Colacicco, A. M., D'introno, A., Capurso, C., Torres, F., ... & Capurso, A. (2004). Mediterranean diet and cognitive decline. *Public health nutrition*, *7*(7), 959-963.

Patel, V., Chisholm, D., Dua, T., Laxminarayan, R., & Medina-Mora, M. E. (2016). Mental, Neurological, and Substance Use Disorders: Disease Control Priorities, (Volume 4).

Pavón, S., Lázaro, E., Martínez, O., Amayra, I., López-Paz, J. F., Caballero, P., Al-Rashaida, M., Luna, P. M., García, M., Pérez, M., Berrocoso, S., Rodríguez, A. A., & Pérez-Núñez, P. (2021). Ketogenic diet and cognition in neurological diseases: a systematic review. Nutrition reviews, 79(7), 802–813. https://doi.org/10.1093/nutrit/nuaa113

Perrone, L., & Grant, W. B. (2015). Observational and ecological studies of dietary advanced glycation end products in national diets and Alzheimer's disease incidence and prevalence. Journal of Alzheimer's disease : JAD, 45(3), 965–979. https://doi.org/10.3233/JAD-140720.

Perry, E., Tomlinson, B., Blessed, G., Perry, R., Cross, A., & Crow, T. (1981). Noradrenergic and cholinergic systems in senile dementia of Alzheimer type. The Lancet, 318(8238), 149.

Petursdottir, A. L., Farr, S. A., Morley, J. E., Banks, W. A., & Skuladottir, G. V. (2008). Effect of dietary n-3 polyunsaturated fatty acids on brain lipid fatty acid composition, learning ability, and memory of senescence-accelerated mouse. The journals of gerontology. Series A, Biological sciences and medical sciences, 63(11), 1153–1160. https://doi.org/10.1093/gerona/63.11.1153

Plassman, B. L., Langa, K. M., Fisher, G. G., Heeringa, S. G., Weir, D. R., Ofstedal, M. B., ... & Wallace, R. B. (2007). Prevalence of dementia in the United States: the aging, demographics, and memory study. Neuroepidemiology, 29(1-2), 125-132.

Qiu, C., Kivipelto, M., & von Strauss, E. (2009). Epidemiology of Alzheimer's disease: occurrence, determinants, and strategies toward intervention. Dialogues in clinical neuroscience, 11(2), 111–128. https://doi.org/10.31887/DCNS.2009.11.2/cqiu

Qiu, C., Kivipelto, M., & Von Strauss, E. (2022). Epidemiology of Alzheimer's disease: occurrence, determinants, and strategies toward intervention. Dialogues in clinical neuroscience.

Qosa, H., Batarseh, Y. S., Mohyeldin, M. M., El Sayed, K. A., Keller, J. N., & Kaddoumi, A. (2015b). Oleocanthal enhances amyloid-β clearance from the brains of TgSwDI mice and in vitro across a human blood-brain barrier model. *ACS chemical neuroscience*, *6*(11), 1849-1859.

Qosa, H., Mohamed, L. A., Batarseh, Y. S., Alqahtani, S., Ibrahim, B., LeVine III, H., ... & Kaddoumi, A. (2015a). Extra-virgin olive oil attenuates amyloid-β and tau pathologies in the brains of TgSwDI mice. *The Journal of Nutritional Biochemistry*, *26*(12), 1479-1490.

Rainey-Smith, S. R., Gu, Y., Gardener, S. L., Doecke, J. D., Villemagne, V. L., Brown, B. M., Taddei, K., Laws, S. M., Sohrabi, H. R., Weinborn, M., Ames, D., Fowler, C., Macaulay, S. L., Maruff, P., Masters, C. L., Salvado, O., Rowe, C. C., Scarmeas, N., & Martins, R. N. (2018). Mediterranean diet adherence and rate of cerebral Aβ-amyloid accumulation: Data from the Australian Imaging, Biomarkers and Lifestyle Study of Ageing. *Translational psychiatry*, *8*(1), 238. https://doi.org/10.1038/s41398-018-0293-5

Rajan, K. B., Barnes, L. L., Wilson, R. S., McAninch, E. A., Weuve, J., Sighoko, D., & Evans, D. A. (2017). Racial differences in the association between apolipoprotein E risk alleles and overall and total cardiovascular mortality over 18 years. Journal of the American Geriatrics Society, 65(11), 2425-2430.

Raji, C. A., Erickson, K. I., Lopez, O. L., Kuller, L. H., Gach, H. M., Thompson, P. M., ... & Becker, J. T. (2014). Regular fish consumption and age-related brain gray matter loss. American journal of preventive medicine, 47(4), 444-451.

Reed, B., Villeneuve, S., Mack, W., DeCarli, C., Chui, H. C., & Jagust, W. (2014). Associations between serum cholesterol levels and cerebral amyloidosis. JAMA neurology, 71(2), 195–200. https://doi.org/10.1001/jamaneurol.2013.5390

Renaud, S., de Lorgeril, M., Delaye, J., Guidollet, J., Jacquard, F., Mamelle, N., ... & Toubol, P. (1995). Cretan Mediterranean diet for prevention of coronary heart disease. The American Journal of Clinical Nutrition, 61(6), 1360S-1367S.

Rodríguez-Gómez, O., Palacio-Lacambra, M. E., Palasí, A., Ruiz-Laza, A., & Boada-Rovira, M. (2014). Prevention of Alzheimer's disease: a global challenge for next generation neuroscientists. Journal of Alzheimer's disease : JAD, 42 Suppl 4, S515–S523. https://doi.org/10.3233/JAD-141479

Ross, C. A., & Poirier, M. A. (2004). Protein aggregation and neurodegenerative disease. Nature medicine, 10(7), S10-S17.

Rusanen, M., Kivipelto, M., Quesenberry, C. P., Zhou, J., & Whitmer, R. A. (2011). Heavy smoking in midlife and long-term risk of Alzheimer disease and vascular dementia. Archives of internal medicine, 171(4), 333-339.

Samieri, C., Perier, M. C., Gaye, B., Proust-Lima, C., Helmer, C., Dartigues, J. F., Berr, C., Tzourio, C., & Empana, J. P. (2018). Association of Cardiovascular Health Level in Older Age With Cognitive Decline and Incident Dementia. JAMA, 320(7), 657–664. https://doi.org/10.1001/jama.2018.11499

Saragat, B., Buffa, R., Mereu, E., Succa, V., Cabras, S., Mereu, R. M., ... & Marini, E. (2012). Nutritional and psycho-functional status in elderly patients with Alzheimer's disease. The journal of nutrition, health & aging, 16(3), 231-236.

Scarmeas, N., Anastasiou, C. A., & Yannakoulia, M. (2018). Nutrition and prevention of cognitive impairment. *The Lancet. Neurology*, *17*(11), 1006–1015. https://doi.org/10.1016/S1474-4422(18)30338-7.

Selekler, K. (2003). Alzheimer ve Diğer Demanslar, Modern Tıp Seminerleri 26. Güneş Kitabevi, Ankara.

Selekler, K. (2010). Alois alzheimer ve alzheimer hastalığı. Türk Geriatri Dergisi, 13(3), 9-14.

Selkoe, D. J. (2004). Cell biology of protein misfolding: the examples of Alzheimer's and Parkinson's diseases. Nature cell biology, 6(11), 1054-1061.

Seshadri, S., Beiser, A., Selhub, J., Jacques, P. F., Rosenberg, I. H., D'Agostino, R. B., Wilson, P. W., & Wolf, P. A. (2002). Plasma homocysteine as a risk factor for dementia and Alzheimer's disease. The New England journal of medicine, 346(7), 476–483. https://doi.org/10.1056/NEJMoa011613

Shah R. (2013). The role of nutrition and diet in Alzheimer disease: a systematic review. Journal of the American Medical Directors Association, 14(6), 398–402. https://doi.org/10.1016/j.jamda.2013.01.014

Shie, F.S., Jin, L.W., Cook, D.G., Leverenz, J.B. ve Leboeuf, R.C. (2002) Diet-İnduced Hypercholesterolemia Enhances Brain Aβ Accumulation İn Transgenic Mice. Neuroreport, 13(4), 455-459.

Singh, B., Parsaik, A. K., Mielke, M. M., Erwin, P. J., Knopman, D. S., Petersen, R. C. & Roberts, R. O. (2014). Association of mediterranean diet with mild cognitive impairment and Alzheimer's disease: a systematic review and metaanalysis. Journal of Alzheimer's Disease, 39(2), 271-282.

Singh, M., Kaur, M., Kukreja, H., Chugh, R., Silakari, O., & Singh, D. (2013). Acetylcholinesterase inhibitors as Alzheimer therapy: from nerve toxins to neuroprotection. European journal of medicinal chemistry, 70, 165-188.

Smith, P. J., Blumenthal, J. A., Babyak, M. A., Craighead, L., Welsh-Bohmer, K. A., Browndyke, J. N., ... & Sherwood, A. (2010). Effects of the dietary approaches to stop hypertension diet, exercise, and caloric restriction on neurocognition in overweight adults with high blood pressure. Hypertension, 55(6), 1331-1338.

Sofi, F., Cesari, F., Abbate, R., Gensini, G. F., & Casini, A. (2008). Adherence to Mediterranean diet and health status: meta-analysis. BMJ (Clinical research ed.), 337, a1344. https://doi.org/10.1136/bmj.a1344

Solfrizzi, V., Custodero, C., Lozupone, M., Imbimbo, B. P., Valiani, V., Agosti, P., Schilardi, A., D'Introno, A., La Montagna, M., Calvani, M., Guerra, V., Sardone, R., Abbrescia, D. I., Bellomo, A., Greco, A., Daniele, A., Seripa, D., Logroscino, G., Sabbá, C., & Panza, F. (2017). Relationships of Dietary Patterns, Foods, and Micro- and Macronutrients with Alzheimer's Disease and Late-Life Cognitive Disorders: A Systematic Review. *Journal of Alzheimer's disease : JAD*, *59*(3), 815–849. https://doi.org/10.3233/JAD-170248.

Solfrizzi, V., Panza, F., & Capurso, A. (2003). The role of diet in cognitive decline. *Journal of neural transmission*, *110*(1), 95-110.

Sosa-Ortiz, A. L., Acosta-Castillo, I., & Prince, M. J. (2012). Epidemiology of dementias and Alzheimer's disease. Archives of medical research, 43(8), 600-608.

Soto, M. E., Secher, M., Gillette-Guyonnet, S., van Kan, G. A., Andrieu, S., Nourhashemi, F., ... & Vellas, B. (2012). Weight loss and rapid cognitive decline in community-dwelling patients with Alzheimer's disease. Journal of Alzheimer's Disease, 28(3), 647-654.

Sousa, M. J. & Guimarães, J. (2015). Prevention of Alzheimer's disease: The role of the Mediterranean diet. Revista de Nutrição, 28(6), 691-703.

Sowade, R. F., & Jahn, T. R. (2017). Seed-induced acceleration of amyloid-β mediated neurotoxicity in vivo. Nature communications, 8(1), 1-12.

Spinney, L. (2014). The forgetting gene: for decades, most researchers ignored the leading genetic risk factor for Alzheimer's disease. That is set to change. Nature, 510(7503), 26-29.

Steele, M., Stuchbury, G., & Münch, G. (2007). The molecular basis of the prevention of Alzheimer's disease through healthy nutrition. Experimental gerontology, 42(1-2), 28–36. https://doi.org/10.1016/j.exger.2006.06.002

Tang, M. X., Stern, Y., Marder, K., Bell, K., Gurland, B., Lantigua, R., ... & Mayeux, R. (1998). The APOE-ϵ 4 allele and the risk of Alzheimer disease among African Americans, whites, and Hispanics. Jama, 279(10), 751-755.

Tangney, C. C., Li, H., Wang, Y., Barnes, L., Schneider, J. A., Bennett, D. A., & Morris, M. C. (2014). Relation of DASH-and Mediterranean-like dietary patterns to cognitive decline in older persons. Neurology, 83(16), 1410-1416.

Taylor, M. K., Sullivan, D. K., Mahnken, J. D., Burns, J. M., & Swerdlow, R. H. (2017). Feasibility and efficacy data from a ketogenic diet intervention in Alzheimer's disease. Alzheimer's & dementia (New York, N. Y.), 4, 28–36. https://doi.org/10.1016/j.trci.2017.11.002

The Need for Early Detection and Treatment in Alzheimer's Disease (2016). EBioMedicine, 9, 1–2.

Topal, G. G., Sevim, S., Gümüş, D., & Kızıl, M. (2021). Huzurevi Menülerinin Besin Ögesi Örüntü Profili ve MIND Diyetine Uyumunun Değerlendirilmesi. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal*, *8*(2), 362-384.

Trichopoulou, A., Costacou, T., Bamia, C., & Trichopoulos, D. (2003). Adherence to a Mediterranean diet and survival in a Greek population. The New England journal of medicine, 348(26), 2599–2608. https://doi.org/10.1056/NEJMoa025039

Tripoli, E., Giammanco, M., Tabacchi, G., Di Majo, D., Giammanco, S., & La Guardia, M. (2005). The phenolic compounds of olive oil: structure, biological activity and beneficial effects on human health. *Nutrition research reviews*, *18*(1), 98-112.

Turner, R. S., Thomas, R. G., Craft, S., van Dyck, C. H., Mintzer, J., Reynolds, B. A., Brewer, J. B., Rissman, R. A., Raman, R., Aisen, P. S., & Alzheimer's Disease Cooperative Study (2015). A randomized, double-blind, placebo-controlled trial of resveratrol for Alzheimer disease. *Neurology*, *85*(16), 1383–1391. https://doi.org/10.1212/WNL.0000000000002035

Türk E. (2018). Ketojenik Diyet Kullanan Hastalarda Tedavi Etkinliğinin Değerlendirilmesi. [tıpta uzmanlık tezi]. Ankara, Türkiye: Ankara Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hematoloji Onkoloji Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi, Tıp Fakültesi.

Uchimura, K., Nishitsuji, K., Chiu, L. T., Ohgita, T., Saito, H., Allain, F., ... & Hung, S. C. (2022). Design and Synthesis of 6-O-Phosphorylated Heparan Sulfate Oligosaccharides to Inhibit Amyloid β Aggregation. *ChemBioChem*, *23*(15), e202200191.

Ungar, L., Altmann, A., & Greicius, M. D. (2014). Apolipoprotein E, gender, and Alzheimer's disease: an overlooked, but potent and promising interaction. Brain imaging and behavior, 8(2), 262-273.

Uygun, Ü. K.,Taylan, Ö. Ü. H. H. (2018). Alzheimer Hastalarına Primer Bakım Veren Aile Üyelerinin Bakım Yükünü Etkileyen Faktörler

van den Brink, A. C., Brouwer-Brolsma, E. M., Berendsen, A. A. M., & van de Rest, O. (2019). The Mediterranean, Dietary Approaches to Stop Hypertension (DASH), and Mediterranean-DASH Intervention for Neurodegenerative Delay (MIND) Diets Are Associated with Less Cognitive Decline and a Lower Risk of Alzheimer's Disease-A Review. *Advances in nutrition (Bethesda, Md.)*, *10*(6), 1040–1065. https://doi.org/10.1093/advances/nmz054

Vidali, S., Aminzadeh, S., Lambert, B., Rutherford, T., Sperl, W., Kofler, B., & Feichtinger, R. G. (2015). Mitochondria: The ketogenic diet--A metabolism-based therapy. The international journal of biochemistry & cell biology, 63, 55–59. https://doi.org/10.1016/j.biocel.2015.01.022

Ward, A., Crean, S., Mercaldi, C. J., Collins, J. M., Boyd, D., Cook, M. N., & Arrighi, H. M. (2012). Prevalence of apolipoprotein E4 genotype and homozygotes (APOE e4/4) among patients diagnosed with Alzheimer's disease: a systematic review and meta-analysis. Neuroepidemiology, 38(1), 1-17.

Weller, J., & Budson, A. (2018). Current understanding of Alzheimer's disease diagnosis and treatment. F1000Research, 7, F1000 Faculty Rev-1161. https://doi.org/10.12688/f1000research.14506.1

Wengreen, H., Munger, R. G., Cutler, A., Quach, A., Bowles, A., Corcoran, C., ... & Welsh-Bohmer, K. A. (2013). Prospective study of Dietary Approaches to Stop Hypertension–and Mediterranean-style dietary patterns and age-related cognitive change: the Cache County Study on Memory, Health and Aging. The American journal of clinical nutrition, 98(5), 1263-1271.

Whitmer, R.A., Sidney, S., Selby, J., Johnston, S.C., ve Yaffe, K. (2005). Midlife Cardiovascular Risk Factors And Risk Of Dementia İn Late Life. Neurology, 64(2), 277-281.

Williams, J. W., Plassman, B. L., Burke, J., & Benjamin, S. (2010). Preventing Alzheimer's disease and cognitive decline. Evidence report/technology assessment, (193), 1-727.

Wimo A, Guerchet M, Ali GC,Wu YT, Prina AM,Winblad B, Jonsson L, Liu Z, Prince M (2017) The worldwide costs of dementia 2015 and comparisons with 2010. Alzheimers Dement 13, 1-7.

Wood, J. G., Mirra, S. S., Pollock, N. J., & Binder, L. I. (1986). Neurofibrillary tangles of Alzheimer disease share antigenic determinants with the axonal microtubule-associated protein tau (tau). Proceedings of the National Academy of Sciences, 83(11), 4040-4043.

World Health Organization. (2012). Dementia: a public health priority. World Health Organization.

World Health Organization. (2017). Global action plan on the public health response to dementia 2017–2025.

World Health Organization. (2019). Risk reduction of cognitive decline and dementia: WHO guidelines.

World Health Organization. Dementia. (2020). [Erişim Tarihi: 09 Aralık 2020]. Erişim: https://www.who.int/news-room/factsheets/detail/dementia

Wu, L., & Sun, D. (2017). Adherence to Mediterranean diet and risk of developing cognitive disorders: An updated systematic review and meta-analysis of prospective cohort studies. *Scientific reports*, *7*, 41317. https://doi.org/10.1038/srep41317

Wu, S., Ding, Y., Wu, F., Li, R., Hou, J., & Mao, P. (2015). Omega-3 fatty acids intake and risks of dementia and Alzheimer's disease: a meta-analysis. Neuroscience and biobehavioral reviews, 48, 1–9. https://doi.org/10.1016/j.neubiorev.2014.11.008.

Yaffe, K., Barrett-Connor, E., Lin, F., & Grady, D. (2002). Serum lipoprotein levels, statin use, and cognitive function in older women. *Archives of neurology*, *59*(3), 378–384. https://doi.org/10.1001/archneur.59.3.378

Yazıcı G, Şahin H. (2012). Alzheimer hastalığı. Klinik Gelişim Dergisi. 2(3): 48-53.

Yazıcı, T.G. ve Şahin, H.A. (2010). Alzheimer Hastalığı. Klinik Gelişim, 23(1), 48- 52.

Zandi, P. P., Carlson, M. C., Plassman, B. L., Welsh-Bohmer, K. A., Mayer, L. S., Steffens, D. C., ... & Cache County Memory Study Investigators. (2002). Hormone replacement therapy and incidence of Alzheimer disease in older women: the Cache County Study. Jama, 288(17), 2123-2129.

Zerr, I., Kaerst, L., Gawinecka, J., & Varges, D. (2011). Cerebrospinal fluid based diagnosis in Alzheimer's disease. The clinical spectrum of Alzheimer's disease the charge toward comprehensive diagnostic and therapeutic strategies. In Tech, Rijeka, 207-20.

Zhang, Y., Chen, J., Qiu, J., Li, Y., Wang, J., & Jiao, J. (2016). Intakes of fish and polyunsaturated fatty acids and mild-to-severe cognitive impairment risks: a dose-response meta-analysis of 21 cohort studies. The American journal of clinical nutrition, 103(2), 330–340. https://doi.org/10.3945/ajcn.115.124081

Zhao, Y., & Zhao, B. (2013). Oxidative stress and the pathogenesis of Alzheimer's disease. Oxidative medicine and cellular longevity, 2013.

takviyesi, Parkinson hastalığının tedavisinde potansiyele sahip olabilir. Genel olarak, refahı ve sağlığı geliştirmek için meyve, sebze, kuruyemiş, balık ve sınırlı miktarda kırmızı et ve işlenmemiş gıdadan oluşan dengeli bir beslenme önerilir. Diyet ve PH arasındaki ilişkinin daha iyi anlaşılması, hastalığın daha iyi yönetilmesine, umut verici terapötik yaklaşımların açıklanmasına, motor ve motor olmayan semptomların en aza indirilmesine ve kişiselleştirilmiş bir diyete dayalı hastalığın ilerlemesine yardımcı olabilir.

KAYNAKÇA

Abbott, R.A., Cox M., Markus, H. And Tomkins, A. (1992). Diet, Body Size and Micronutrient Status in Parkinson's Disease. *European Journal of Clinical Nutrition,* 46 (12), 879–84.

Abbott, R.D., Ross, G.W., White, L.R., Sanderson, W.T., Burchfiel, C.M., Kashon, M., Sharp, D.S., Masaki, K.H., Curb, J.D., and Petrovitch H. (2003). Environmental, Life-Style, and Physical Precursors of Clinical Parkinson's Disease: Recent Findings from the Honolulu-Asia Aging Study. *Journal of Neurology,* 250(3), III30–9.

Ahlskog, J.E., Muenter, M.D. (2001). Frequency of Levodopa-Related Dyskinesias and Motor Fluctuations as Estimated from the Cumulative Literature. *Mov Disorder*, 16(3), 448–58.

Agarwal, P., Wang, Y., Buchman, A.S., Holland, T.M., Bennett, D.A., Morris, M.C. (2018). MIND Diet Associated with Reduced Incidence and Delayed Progression of Parkinsonism in Old Age. *J. Nutr. Health Aging*, 22, 1211–1215.

Alcalay, R.N., Gu, Y., Mejia-Santana, H., Cote, L., Marder, K.S., Scarmeas, N. (2012). The Association Between Mediterranean Diet Adherence and Parkinson's Disease. *Movement Disorder*, 27, 771–774.

Alfonsetti, M., Castelli, V., ve d'Angelo, M. (2022). Are We What We Eat? İmpact of Diet on the Gut–Brain Axis in Parkinson's Disease. *Nutrients*, *14*(2), 380.

Alves, G., Forsaa, E.B., Pedersen, K.F., Dreetz Gjerstad, M., Larsen, J.P. (2008). Epidemiology of Parkinson's Disease. *Journal Neurology*, 255(S5), 18–32.

Aquino, C.C., Fox, S.H. (2015). Clinical Spectrum of Levodopa-İnduced Complications. *Movement Disorder*, 30(1), 80–9.

Armstrong, M.J., Okun, M.S. (2020). Diagnosis and Treatment of Parkinson Disease: A Review. *JAMA*, 323, 548–560.

Baert, F., Matthys, C., Mellaerts, R., Lema^ıtre, D., Vlaemynck, G., and Foulon, V. (2020). Dietary İntake of Parkinson's Disease Patients. *Frontiers in Nutrition*, 7, 105.

Baert, F., Matthys, C., Maselyne, J., van Poucke, C., van Coillie, E., Bergmans, B., Vlaemynck, G. (2021). Parkinson's Disease Patients' Short Chain Fatty Acids Production Capacity After in Vitro Fecal Fiber Fermentation. *NPJ Parkinson Disorder,* 7, 72.

Barichella, M., Marczewska, A., De Notaris, R., Vairo, A., Bald C., Mauri, A., Savardi, C., Pezzoli, G. (2006). Special Low-Protein Foods Ameliorate Postprandial off in Patients with Advanced Parkinson's Disease. *Movement Disorder,* 21(10), 1682–7.

Barichella, M., Cereda, E. and Pezzoli, G. (2009). Major Nutritional İssues in the Management of Parkinson's Disease. *Movement Disorders: Official Journal of the Movement Disorder Society,* 24 (13), 1881–92.

Barichella, M., Pacchetti, C., Bolliri, C., Cassani, E., Iorio, L., Pusani, C., et al. (2016). Probiotics and Prebiotic Fiber for Constipation Associated with Parkinson Disease: An RCT. *Neurology*, 87(12), 1274–1280.

Barichella, M., Cereda, E., Cassani, E., Pinelli, G., Iorio, L., Ferri, V., Privitera, G., Pasqua, M., Valentino, A., Monajemi, F., et al. (2017). Dietary Habits and Neurological Features of Parkinson's Disease Patients: Implications for Practice. *Clinical Nutrition*, 36, 1054–1061.

Blesa, J., and Przedborski, S. (2014). Parkinson's disease: Animal models and dopaminergic cell vulnerability. *Frontiers in Neuroanatomy,* 8,155. doi: 10.3389/fnana.2014.00155.

Bisaglia, M., Bubacco, L. (2020). Copper Ions and Parkinson's Disease: Why Is Homeostasis So Relevant? *Biomolecules*, 10, 195.

Bisaglia, M. (2022). Mediterranean Diet and Parkinson's Disease. *International Journal of Molecular Sciences*, *24*(1), 42.

Berg, D., Postuma, R.B., Adler, C.H., Bloem, B.R., Chan, P., Dubois, B., Gasser, T., Goetz, C.G., Halliday, G., Joseph, L., et al. (2015). MDS Research Criteria for Prodromal Parkinson's Disease. *Movement Disorder,* 30, 1600–1611.

Boelens Keun, J.T., Arnoldussen, I.A., Vriend, C., van de Rest, O. (2021). Dietary Approaches to İmprove Efficacy and Control Side Effects of Levodopa Therapy in Parkinson's Disease: A Systematic Review. *Advances in Nutrition*, *12*(6), 2265-2287.

Borzabadi, S., Oryan, S., Eidi, A., Aghadavod, E., Kakhaki, R.D., Tamtaji, O.R., Taghizadeh, M., Asemi, Z. (2018). The Effects of Probiotic Supplementation on Gene Expression Related to İnflammation, İnsulin and Lipid in Patients with Parkinsonâ s Disease: A Randomized, Double-Blind, Placebo-Controlled Trial. *Arch Iran Medicine,* 21(7), 289–295.

Burkhardt, C.R., and Weber, H.K. (1994). Parkinson's Disease: A Chronic, Low-Gradeantioxidant Deficiency? *Medical Hypotheses,* 43(2), 111–4.

Büeler, H. (2009). Impaired Mitochondrial Dynamics and Function in the Pathogenesis of Parkinson's Disease. *Exp. Neurology,* 218, 235–246.

Camargo, S.M.R., Vuille-Dit-Bille, R.N., Mariotta, L., Ramadan, T., Hugge K., Singe D., Götze, O., Verrey, F. (2014). The Molecular Mechanism of İntestinal Levodopa Absorption and its Possible İmplications for the Treatment of Parkinson's Disease. *J Pharmacol Exp Ther*, 351(1), 114–23.

Cassani, E., Privitera, G., Pezzoli, G., Pusani, C., Madio, C., Iorio, L., et al. (2011). Use of Probiotics for the Treatment of Constipation in Parkinson's Disease Patients. *Minerva Gastroenterologica e Dietologica,* 57(2), 117–121.

Castelli, V., d'Angelo, M., Lombardi, F., Alfonsetti, M., Antonosante, A., Catanesi, M., Benedetti, E., Palumbo, P., Cifone, M.G., Giordano, A. (2020). Effects of the Probiotic Formulation SLAB51 in in Vitro and in Vivo Parkinson's Disease Models. *Aging (Albany, NY),* 12(5), 4641.

Charvin, D., Medori, R., Hauser, R.A., Rascol, O. (2018). Therapeutic Strategies for Parkinson Disease: Beyond Dopaminergic Drugs. *Nat. Review Drug Discover,* 17, 804–822.

Chen, H., Zhang, S.M., Hernán, M.A., Willett, W.C., Ascherio, A. (2003). Dietary İntakes of Fat and Risk of Parkinson's Disease. *American Journal Epidemiology,* 157, 1007–1014.

Cheng, B., Yang, X., An, L., Gao, B., Liu, X., Liu, S. (2009). Ketogenic Diet Protects Dopaminergic Neurons Against 6-OHDA Neurotoxicity Via Up-Regulating Glutathione in A Rat Model of Parkinson's Disease. *Brain Research*, 1286, 25–31.

Choi, H.K., Liu, S. and Curhan, G. (2005). Intake of Purine-Rich Foods, Protein, and Dairy Products and Relationship to Serum Levels of Uric Acid: The Third National Health and Nutrition Examination Survey. *Arthritis & Rheumatism,* 52 (1), 283–289.

Choi, Y.J., Choi, I.Y., Jang, W., Jeong, S.M., Park, S., Han, K., Lee, Y., Lee, D.H. and Shin, D.W. (2021). Gastrectomy, Vitamin B12 Supplementation and the Risk of Parkinson's Disease: A Nationwide Cohort Study. *Parkinsonism & Related Disorders,* 83,15–21.

Christine, C.W., Auinger, P., Joslin, A., Yelpaala, Y., Green, R. and Parkinson Study Group-DATATOP Investigators. (2018). Vitamin B12 and Homocysteine Levels Predict Different Outcomes in Early Parkinson's Disease. *Movement Disorders,* 33(5), 762–70.

Costantini, A., and Fancellu, R. (2016). An Open-Label Pilot Study with High-dose Thiamine in Parkinson's Disease. *Neural Regeneration Research,* 11(3), 406–7.

Cucca, A., Mazzucco, S., Bursomanno, A., Antonutti, L., Di Girolamo, F.G., Pizzolato, G., Koscica, N., Gigli, G.L., Catalan, M., Biolo, G. (2015). Amino Acid Supplementation in l-Dopa Treated Parkinson's Disease Patients. *Clinical Nutrition*, 34, 1189–1194.

Datieva, V.K., Rosinskaia, A.V., & Levin, O.S. (2013). The Use of Melatonin in the Treatment of Chronic Fatigue Syndrome and Circadian Rhythm Disorders in Parkinson's Disease. *Zhurnal Nevrologii I Psikhiatrii Imeni S.S. Korsakova,* 113(7 Pt. 2), 77–81.

Davies, K.N., King, D. and Davies. H. (1994). A Study of the Nutritional Status of Elderly Patients with Parkinson's Disease. *Age and Ageing,* 23 (2), 142–145.

da Silva, T.M., Munhoz, R.P., Alvarez, C., Naliwaiko, K., Kiss, A., Andreatini, R., et al. (2008). Depression in Parkinson's Disease: A Double-Blind, Randomized, Placebocontrolled Pilot Study of Omega-3 Fatty-Acid Supplementation. *Journal of Affective Disorders,* 111(2–3), 351–359.

de Lau, L.M., Koudstaal, P.J., Witteman, J.C., Hofman, A., and Breteler, M.M. (2006). Dietary Folate, Vitamin B12, and Vitamin B6 and the Risk of Parkinson Disease. *Neurology,* 67 (2), 315–8.

de Lazzari, F., Bubacco, L., Whitworth, A.J., Bisaglia, M. (2018). Superoxide Radical Dismutation as New Therapeutic Strategy in Parkinson's Disease. *Aging Disorder*, 9, 716–728.

De Pablo-Fernandez, E., Breen, D.P., Bouloux, P.M., Barker, R.A., Foltynie, T., & Warner, T.T. (2017). Neuroendocrine Abnormalities in Parkinson's Disease. *Journal of Neurology, Neurosurgery, and Psychiatry,* 88(2), 176–185.

Dias, V., Junn, E., Mouradian, M.M. (2013). The Role of Oxidative Stress in Parkinson's Disease. *J. Parkinsons Disease*, 3, 461–491.

Dissanayaka, N.N., Sellbach, A., Matheson, S., O'Sullivan, J.D., Silburn, P.A., Byrne, G.J., et al. (2010). Anxiety Disorders in Parkinson's Disease: Prevalence and Risk Factors. Movement Disorders: Official *Journal of the Movement Disorder Society,* 25(7), 838–845.

Dong, J., Beard, J.D., Umbach, D.M., Park, Y., Huang, X., Blair, A., Kamel, F., Chen, H. (2014). Dietary Fat İntake and Risk for Parkinson's Disease. *Movement. Disorder,* 29, 1623–1630.

Dorsey, E.R., Constantinescu, R., Thompson, J.P., Biglan, K.M., Holloway, R.G., Kieburtz, K., Marshall, F., Ravina, B.M., Schifitto, G., Siderowf, A., et al. (2007). Projected Number of People with Parkinson Disease in the Most Populous Nations, 2005 Through 2030. *Neurology,* 68(5), 384–386.

Dorsey, E.R., Elbaz, A., Nichols, E., Abd-Allah, F., Abdelalim, A., Adsuar, J.C., Ansha, M.G., Brayne, C., Choi, J.-Y.J., Collado Mateo, D., et al. (2018). Global, Regional, and National Burden of Parkinson's Disease, 1990–2016: A Systematic Analysis for the Global Burden of Disease Study 2016. *Lancet Neurology,* 17, 939–953.

Evatt, M.L., Delong, M.R., Khazai, N., Rosen, A., Triche, S., Tangpricha, V. (2008). Prevalence of Vitamin D İnsufficiency in Patients with Parkinson Disease and Alzheimer Disease. *Archives Neurology*, 65, 1348.

Forsyth, C.B., Shannon, K.M., Kordower, J.H., Voigt, R.M., Shaikh, M., Jaglin, J.A., Estes, J.D., Dodiya, H.B., Keshavarzian, A. (2011). Increased intestinal permeability correlates with sigmoid mucosa alpha-synuclein staining and endotoxin exposure markers in early Parkinson's disease. *PLoS ONE*, 6, e28032.

Frankel, J.P., Kempster, P.A., Bovingdon, M., Webster, R., Lees, A.J., Stern, G.M. (1989). The Effects of Oral Protein on the Absorption of İntraduodenal Levodopa and Motor Performance. *J Neurol Neurosurg Psychiatry,* 52(9), 1063–7.

Galiano-Landeira, J., Torra, A., Vila, M., Bové, J. (2020). CD8 T Cell Nigral Infiltration Precedes Synucleinopathy in Early Stages of Parkinson's Disease. *Brain*, 143, 3717–3733.

Gao, X., Chen, H., Fung, T.T., Logroscino, G., Schwarzschild, M.A., Hu, F.B., Ascherio, A. (2007). Prospective Study of Dietary Pattern and Risk of Parkinson Disease. *American Journal Clinical Nutrition*, 86, 1486–1494.

Gątarek, P., & Kałużna-Czaplińska, J. (2022). Nutritional Aspects in Parkinson's Disease. *Critical Reviews in Food Science and Nutrition*, *62*(23), 6467-6484.

Günaydin, Z.Y., Özer, F.F., Karagöz, A., Bektas, O., Karatas, M.B., Vural, A., Bayramoğlu, A., Çelik, A., Yaman, M. (2016). Evaluation of Cardiovascular Risk in Patients with Parkinson Disease Under Levodopa Treatment. *J Geriatr Cardiology*,13(1), 75–80.

Hauser, R.A. (2009). Levodopa: Past, Present, and Future. *European Neurology,* 62(1), 1–8.

Heinzel, S., Berg, D., Gasser, T., Chen, H., Yao, C., Postuma, R.B. (2019). Update of the MDS Research Criteria for Prodromal Parkinson's Disease. *Movement Disorder,* 34, 1464–1470.

Hiller, A.L., Murchison, C.F., Lobb, B.M., O'Connor, S., O'Connor, M. and Quinn, J.F. (2018). A randomized, controlled pilot study of the effects of vitamin D supplementation on balance in Parkinson's disease: Does age matter? *PLoS ONE,* 13(9), e0203637.

Hirsch, L., Jette, N., Frolkis, A., Steeves, T., Pringsheim, T. (2016). The Incidence of Parkinson's Disease: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Neuroepidemiology*, 46, 292–300.

Holloway, R.G. (2004). Pramipexole vs Levodopa as İnitial Treatment for Parkinson Disease: A 4-Year Randomized Controlled Trial. *Archives Neurology,* 61(7), 1044–53.

Hong, C.T., Chan, L., & Bai, C.H. (2020). The Effect of Caffeine on the Risk and Progression of Parkinson's Disease: A Meta-Analysis. *Nutrients*, *12*(6), 1860.

Höhn, A., Tramutola, A., Cascella, R. (2020). Proteostasis Failure in Neurodegenerative Diseases: Focus on Oxidative Stress. *Oxidative Medicine Cellular Longevity*, 5497046.

Hsieh, T.H., Kuo, C.W., Hsieh, K.H., Shieh, M.J., Peng, C.W., Chen, Y.C., Chang, Y.L., Huang, Y.Z., Chen, C.C., Chang, P.K., et al. (2020). Probiotics Alleviate the Progressive Deterioration of Motor Functions in a Mouse Model of Parkinson's Disease. *Brain Science,* 10, 206.

Hughes, K.C., Gao, X., Kim, I.Y., Rimm, E., Wang, M., Weisskopf, M.G., Schwarzschild, M.A. and Ascherio, A. (2016). Intake of Antioxidant Vitamins and Risk of Parkinson's Disease. *Movement Disorders: Official Journal of the Movement Disorder Society,* 31(12), 1909–14.

Hughes, K.C., Gao, X., Kim, I.Y., Wang, M., Weisskopf, M.G., Schwarzschild, M.A., Ascherio, A. (2017). Intake of Dairy Foods and Risk of Parkinson Disease. *Neurology*, 89, 46–52.

Ibrahim A., Ali, R.A.R., Manaf, M.R.A., Ahmad, N., Tajurruddin, F.W., Qin, W.Z., Desa, S.H.M., Ibrahim, N.M. (2020). Multi-strain probiotics (Hexbio) containing MCP BCMC strains improved constipation and gut motility in Parkinson's disease: A randomised controlled trial. *PLoS ONE,* 15(12), e0244680.

Jackson, A., Forsyth, C.B., Shaikh, M., Voigt, R.M., Engen, P.A., Ramirez, V., Keshavarzian, A. (2019). Diet in Parkinson's Disease: Critical Role for the Microbiome. *Frontel Neurology,* 10, 1245.

Jankovic, J., Stacy, M. (2007). Medical Management of Levodopa-Associated Motor complications in Patients with Parkinson's Disease. *CNS Drugs,* 21(8), 677–692.

Kalia, L.V., Lang, A.E. (2015). Parkinson's Disease. *Lancet*, 386, 896–912.

Kamel, F., Goldman, S.M., Umbach, D.M., Chen, H., Richardson, G., Barber, M.R., Meng, C., Marras, C., Korell, M., Kasten, M. et al. (2014). Dietary Fat İntake, Pesticide Use, and Parkinson's Disease. *Parkinsonism & Related Disorders,* 20 (1), 82–87.

Karimi-Moghadam, A., Charsouei, S., Bell, B., Jabalameli, M.R. (2018). Parkinson Disease from Mendelian Forms to Genetic Susceptibility: New Molecular Insights into the Neurodegeneration Process. *Cellular Molecular Neurobiology,* 38, 1153–1178.

Khalighi, A., Khalighi, M., Behdani, R., Jamali, J., Khosravi, A., Kouhestani, S., Radmanesh, H., Esmaeelzadeh, S., Khalighi, N. (2014). Evaluating the Efficacy of Probiotic on Treatment in Patients with Small İntestinal Bacterial Overgrowth (SIBO)—A Pilot Study. *Indian Journal Medical Research*, 140, 604–608.

Kho, Z.Y., Lal, S.K. (2018). The Human Gut Microbiome–A Potential Controller of Wellness and Disease. *Frontiers Microbiology,* 9, 1835.

Kim, J.S., and Sung, H.Y. (2015). Gastrointestinal Autonomic Dysfunction in Patients with Parkinson's Disease. *Journal of Movement Disorders,* 8 (2), 76–82.

Knekt, P., Kilkkinen, A., Rissanen, H., Marniemi, J., Sääksjärvi, K., Heliövaara, M. (2010). Serum Vitamin D and the Risk of Parkinson Disease. *Archives of Neurology,* 67 (7), 808–11.

Knight, E., Geetha, T., Burnett, D., & Babu, J.R. (2022). The Role of Diet and Dietary Patterns in Parkinson's Disease. *Nutrients*, *14*(21), 4472.

Krikorian, R., Shidler, M.D., Summer, S.S., Sullivan, P.G., Duker, A.P., Isaacson, R.S., Espay, A.J. (2019). Nutritional Ketosis for Mild Cognitive İmpairment in Parkinson's Disease: A Controlled Pilot Trial. *Clinical Parkinsonism Relative Disorder,* 1, 41–47.

Kyrozis, A., Ghika, A., Stathopoulos, P., Vassilopoulos, D., Trichopoulos, D., & Trichopoulou, A. (2013). Dietary and Lifestyle Variables in Relation to İncidence of Parkinson's Disease in Greece. *European Journal of Epidemiology,* 28(1), 67–77.

Kwon, K.Y., Jo, K.D., Lee, M.K., Oh, M., Kim, E.N., Park, J., Kim, J.S., Youn, J., Oh, E., Kim, H.T., et al. (2016). Low Serum Vitamin D Levels May Contribute to Gastric Dysmotility in de Novo Parkinson's Disease. *Neurodegenerative Diseases,* 16 (3–4), 199–205.

Lai, S.W., Liao, K.F., Lin, C.L., & Sung, F.C. (2014). Irritable Bowel Syndrome Correlates with İncreased Risk of Parkinson's Disease in Taiwan. *European Journal of Epidemiology,* 29(1):57-62.

Lamberti, P., Zoccolella, S., Armenise, E., Lamberti, S.V., Fraddosio, A., de Mari, M., Iliceto, G., Livrea, P. (2005). Hyperhomocysteinemia in L-Dopa Treated Parkinson's Disease Patients: Effect of Cobalamin and Folate Administration. *European Journal Neurology,* 12(5), 365–368.

Lange, K.W., Nakamura, Y., Chen, N., Guo, J., Kanaya, S., Lange, K.M., and Li, S. (2019). Diet and Medical Foods in Parkinson's Disease. *Food Science and Human Wellness,* 8(2), 83–95.

Lee, S.H., Kim, M.J., Kim, B.J., Kim, S.R., Chun, S., Kim H.K., Ryu, J.S., Kim, G.S., Lee, M.C., Chung, S.J., et al. (2010). Hyperhomocysteinemia Due to Levodopa Treatment as A Risk Factor for Osteoporosis in Patients with Parkinson's Disease*. Calcified Tissue International*, 86(2), 132–41.

Li, S., Thompson, S.A., Woods, J.S. (1996). Localization of γ-Glutamylcysteine Synthetase MRNA Expression in Mouse Brain Following Methylmercury Treatment Using Reverse Transcription in Situ PCR Amplification. *Toxicology Applied Pharmacology*, 140, 180–187.

Li, W., Wu, X., Hu, X., Wang, T., Liang, S., Duan, Y., Jin, F., Qin, B. (2017). Structural Changes of Gut Microbiota in Parkinson's Disease and its Correlation with Clinical Features. *Science China Life Sciences,* 60, 1223–1233.

Liang, S., Wang, T., Hu, X., Luo, J., Li, W., Wu, X., Duan, Y., Jin, F. (2015). Administration of Lactobacillus Helveticus NS8 İmproves Behavioral, Cognitive, and Biochemical Aberrations Caused by Chronic Restraint Stress. *Neuroscience*, 310, 561–577.

Liddle, R.A. (2018). Parkinson's Disease from the Gut. *Brain Research,* 1693, 201–206.

Liu, Y.H., Jensen, G.L., Na, M., Mitchell, D.C., Wood, G.C., Still, C.D., Gao, X. (2021). Diet Quality and Risk of Parkinson's Disease: A Prospective Study and Meta-Analysis. *Journal Parkinsons Disease,* 11, 337–347.

Luo, X., Ou, R., Dutta, R., Tian, Y., Xiong, H., and Shang, H. (2018). Association Between Serum Vitamin D Levels and Parkinson's Disease: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Frontiers in Neurology,* 9, 909.

Ma, K., Xiong, N., Shen, Y., Han, C., Liu, L., Zhang, G., Wang, L., Guo, S., Guo, X., Xia, Y., et al. (2018). Weight Loss and Malnutrition in Patients with Parkinson's Disease: Current Knowledge and Future Prospects. *Frontiers Aging Neuroscience,* 10, 1.

Maeda, T., Shimo, Y., Chiu, S.W., Yamaguchi, T., Kashihara, K., Tsuboi, Y., et al. (2017). Clinical Manifestations of Nonmotor Symptoms in 1021 Japanese Parkinson's Disease Patients from 35 Medical Centers. *Parkinsonism & Related Disorders,* 38, 54–60.

Magistrelli, L., Amoruso, A., Mogna, L., Graziano, T., Cantello, R., Pane, M., Comi, C. (2019). Probiotics May Have Beneficial Effects in Parkinson's Disease: İn Vitro Evidence. *Frontiers Immunology,* 10, 969.

Markus, H.S., Tomkins, A.M., and Stern, G.M. (1993). Increased Prevalence of Undernutrition in Parkinson's Disease and its Relationship to Clinical Disease Parameters. *Journal of Neural Transmission -Parkinson's Disease and Dementia Section,* 5(2), 117–125.

Medeiros, C.A., Carvalhedo de Bruin, P.F., Lopes, L.A., Magalhaes, M.C., de Lourdes Seabra, M., & de Bruin, V.M. (2007). Effect of Exogenous Melatonin on Sleep and Motor Dysfunction in Parkinson's Disease. A Randomized, Double Blind, Placebo-Controlled Study. *Journal of Neurology*, 254(4), 459–464.

Mehra, S., Sahay, S., Maji, S.K. (2019). α-Synuclein Misfolding and Aggregation: Implications in Parkinson's Disease Pathogenesis. Biochim. Biophys. *Acta Proteins Proteomics,* 1867, 890–908.

Metcalfe-Roach, A., Yu, A.C., Golz, E., Cirstea, M., Sundvick, K., Kliger, D., Foulger, L.H., Mackenzie, M., Finlay, B.B., Appel Cresswell, S. (2021). MIND and Mediterranean Diets Associated with Later Onset of Parkinson's Disease. *Movement Disorder,* 36, 977–984.

Miller, J.W., Selhub, J., Nadeau, M.R., Thomas, C.A., Feldman, R.G., Wolf, P.A. (2003). Effect of L-Dopa on Plasma Homocysteine in PD Patients: Relationship to B-Vitamin Status. *Neurology*, 60(7), 1125–1129.

Mischley, L.K., Allen, J., & Bradley, R. (2012). Coenzyme Q10 Deficiency in Patients with Parkinson's Disease. *Journal of the Neurological Sciences*, 318(1–2), 72–75.

Mischley, L.K. (2017). Nutrition and Nonmotor Symptoms of Parkinson's Disease. *International review of neurobiology*, *134*, 1143-1161.

Mischley, L.K., Lau, R.C., Bennett, R.D. (2017). Role of Diet and Nutritional Supplements in Parkinson's Disease Progression. *Oxidative Medicine Cellular Longevity*, 6405278.

Mirzaei, H., Sedighi, S., Kouchaki, E., Barati, E., Dadgostar, E., Aschner, M., & Tamtaji, O.R. (2021). Probiotics and the Treatment of Parkinson's Disease: An Update. *Cellular and Molecular Neurobiology*, 1-9.

Molsberry, S., Bjornevik, K., Hughes, K.C., Healy, B., Schwarzschild, M., Ascherio, A. (2020). Diet Pattern and Prodromal Features of Parkinson Disease. *Neurology*, 95, e2095–e2108.

Monaco, A., Fraldi, A. (2020). Protein Aggregation and Dysfunction of Autophagy-Lysosomal Pathway: A Vicious Cycle in Lysosomal Storage Diseases. *Frontiers Molecular Neuroscience*, 13, 37.

Morris, M.C., Tangney, C.C., Wang, Y., Sacks, F.M., Bennett, D.A., Aggarwal, N.T. (2015). MIND Diet Associated with Reduced İncidence of Alzheimer's Disease. *Alzheimers Dementia*, 11, 1007–1014.

Mortaş, H., Karaçil Ermumcu M.Ş., Ayhan, B., Akbulut, G. (2018). Nörolojik Hastalıklarda Tıbbi Beslenme Tedavisi. G. Akbulut (Editör), *Tıbbi Beslenme Tedavisinde Güncel Uygulamalar* (173-182). Ankara: Ankara Nobel Tıp Kitabevleri.

Mukherjee, A., Biswas, A., & Das, S. K. (2016). Gut Dysfunction in Parkinson's Disease. *World Journal of Gastroenterology,* 22(25), 5742–5752.

Olsson, E., Byberg, L., Höijer, J., Kilander, L., Larsson, S.C. (2020). Milk and Fermented Milk Intake and Parkinson's Disease: Cohort Study. *Nutrients*, 12, 2763.

Pablos, M.I., Reiter, R.J., Ortiz, G.G., Guerrero, J.M., Agapito, M.T., Chuang, J.I., et al. (1998). Rhythms of Glutathione Peroxidase and Glutathione Reductase in Brain of Chick and Their İnhibition by Light. *Neurochemistry International,* 32(1), 69–75.

Paknahad, Z., Sheklabadi, E., Derakhshan, Y., Bagherniya, M., Chitsaz, A. (2020). The Effect of the Mediterranean Diet on Cognitive Function in Patients with Parkinson's Disease: A Randomized Clinical Controlled Trial. *Complementary Therapies Medicine,* 50, 102366.

Paul, B.S., Singh, T., Paul, G., Jain, D., Singh, G., Kaushal, S., Chhina, R.S. (2019). Prevalence of Malnutrition in Parkinson's Disease and Correlation with Gastrointestinal Symptoms. *Annals Indian Academic Neurology,* 22, 447–452.

Phillips, M.C.L., Murtagh, D.K.J., Gilbertson, L.J., Asztely, F.J.S., Lynch, C.D.P. (2018). Low-Fat Yersus Ketogenic Diet in Parkinson's Disease: A Pilot Randomized Controlled Trial. *Movement Disorder,* 33, 1306–1314.

Postuma, R.B., Berg, D., Stern, M., Poewe, W., Olanow, C.W., Oertel, W., Obeso, J., Marek, K., Litvan, I., Lang, A.E., et al. (2015). MDS Clinical Diagnostic Criteria for Parkinson's Disease. *Movement Disorder,* 30, 1591–1601.

Pincus, J.H., Barry, K.M. (1987). Plasma Levels of Amino Acids Correlate Withmotor Fluctuations in Parkinsonism. *Archives Neurology,* 44(10), 1006–9.

Rajabally, Y.A., Martey, J. (2013). Levodopa, Vitamins, Ageing and the Neuropathy of Parkinson's Disease. *Journal Neurology,* 260(11), 2844–2848.

Rispoli, V., Simioni, V., Capone, J.G., Golfrè Andreasi, N., Preda, F., Sette, E., Tugnoli, E., Sensi, M. (2017). Peripheral Neuropathy in 30 Duodopa Patients with Vitamins B Supplementation. *Acta Neurologica Scandinavica,* 136(6), 660–667.

Sakakibara, R., Odaka, T. Uchiyama, T., Asahina, M., Yamaguchi, K., Yamaguchi, T., Yamanishi, T., and Hattori, T. (2003). Colonic Transit Time and Rectoanal Videomanometry in Parkinson's Disease. *Journal of Neurology, Neurosurgery & Psychiatry,* 74 (2), 268–72.

Schrag, A., Horsfall, L., Walters, K., Noyce, A., and Petersen, I. (2015). Prediagnostic Presentations of Parkinson's Disease in Primary Care: A Case-Control Study. *The Lancet Neurology,* 14 (1), 57–64.

Scheperjans, F., Aho, V., Pereira, P.A., Koskinen, K., Paulin, L., Pekkonen, E., Haapaniemi, E., Kaakkola, S., Eerola-Rautio, J., Pohja, M. (2015). Gut Microbiota are Related to Parkinson's Disease and Clinical Phenotype. *Movement Disorder*, 30(3), 350–358.

Scheperjans, F., Derkinderen, P., Borghammer, P. (2018). The Gut and Parkinson's Disease: Hype or Hope? *Journal Parkinsonism Disease,* 8, 31–39.

Schirinzi, T., Martella, G., Imbriani, P., Di Lazzaro, G., Franco, D., Colona, V.L., Alwardat, M., Sinibaldi Salimei, P., Mercuri, N.B., Pierantozzi, M., et al. (2019). Dietary Vitamin E as a protective factor for Parkinson's disease: Clinical and experimental evidence. *Frontiers in Neurology,* 10, 148.

Sleeman, I., Aspray, T., Lawson, R., Coleman, S., Duncan, G., Khoo, T.K., Schoenmakers, I., Rochester, L., Burn, D., and Yarnall, A. (2017). The Role of Vitamin D in Disease Progression in Early Parkinson's Disease. *Journal of Parkinson's Disease, 7* (4), 669–75.

Streubel-Gallasch, L., Giusti, V., Sandre, M., Tessari, I., Plotegher, N., Giusto, E., Masato, A., Iovino, L., Battisti, I., Arrigoni, G., et al. (2021). Parkinson's Disease-Associated LRRK2 Interferes with Astrocyte-Mediated Alpha-Synuclein Clearance. *Molecular Neurobiology,* 58, 3119–3140.

Strikwerda, A.J., Dommershuijsen, L.J., Ikram, M.K., & Voortman, T. (2021). Diet Quality and Risk of Parkinson's Disease: the Rotterdam Study. *Nutrients*, *13*(11), 3970.

Suzuki, M., Yoshioka, M., Hashimoto, M., Murakami, M., Noya, M., Takahashi, D., Urashima, M. (2013). Randomized, Double-Blind, Placebo-Con Trolled Trial of Vitamin D Supplementation in Parkinson Disease. *The American of Clinical Nutrition,* 97(5), 1004–1013.

Sveinbjornsdottir, S. (2016). The Clinical Symptoms of Parkinson's Disease. *Journal Neurochemistry,* 139, 318–324.

Svensson, E., Horvath-Puho, E., Thomsen, R.W., Djurhuus, J.C., Pedersen, L., Borghammer, P., et al. (2015). Vagotomy and Subsequent Risk of Parkinson's Disease. *Annals of Neurology,* 78(4), 522–529.

Tamtaji, O.R., Taghizadeh, M., Aghadavod, E., Mafi, A., Dadgostar, E., Kakhaki, R.D., Abolhassani, J., Asemi, Z. (2019'a). The Effects of Omega-3 Fatty Acids and Vitamin E Co-Supplementation on Gene Expression Related to İnflammation, İnsulin and Lipid in Patients with Parkinson's Disease: A Randomized, Double-Blind, Placebo-Controlled Trial. *Clinical Neurology Neurosurgery,* 176, 116–121.

Tamtaji, O.R., Taghizadeh, M., Kakhaki, R.D., Kouchaki, E., Bahmani, F., Borzabadi, S., Oryan, S., Mafi, A., Asemi, Z. (2019b). Clinical and Metabolic Response to Probiotic Administration in People with Parkinson's Disease: A Randomized, Double-Blind, Placebo-Controlled Trial. *Clinical Nutrition,* 38(3), 1031–1035.

Tamtaji, O.R., Hadinezhad, T., Fallah, M., Shahmirzadi, A.R., Taghizadeh, M., Behnam, M., Asemi, Z. (2020'a). The Therapeutic Potential of Quercetin in Parkinson's Disease: İnsights İnto its Molecular and Cellular Regulation. *Current Drug Targets,* 21(5), 509–518.

Tamtaji, O.R., Reiter, R.J., Alipoor, R., Dadgostar, E., Kouchaki, E., Asemi, Z. (2020b). Melatonin and Parkinson Disease: Current Status and Future Perspectives for Molecular Mechanisms. *Cellular Molecular Neurobiology,* 40(1), 15–23.

Tan, L.C., Methawasin, K., Tan, E.K., Tan, J.H., Au, W.L., Yuan, J.M., and Koh, W.P. (2016). Dietary Cholesterol, Fats and Risk of Parkinson's Disease in the Singapore Chinese Health Study. *Journal of Neurology, Neurosurgery, and Psychiatry,* 87 (1):86–92.

Tan, A.H., Lim, S.Y., Lang, A.E. (2022). The Microbiome-Gut-Brain Axis in Parkinson Disease—From Basic Research to the Clinic. *Nature Reviews Neurology,* 18, 476–495.

Thapa, A., and Carroll, N.J. (2017). Molecular Sciences Dietary Modulation of Oxidative Stress in Alzheimer's Disease. *International Journal of Molecular Sciences,* 18, 1583.

Ueki, A., & Otsuka, M. (2004). Life Style Risks of Parkinson's Disease: Association Between Decreased water İntake and Constipation. *Journal of Neurology,* 251(7), II18–23.

Queipo-Ortuño, M.I., Seoane, L.M., Murri, M., Pardo, M., Gomez-Zumaquero, J.M., Cardona, F., Casanueva, F., Tinahones, F.J. (2013). Gut Microbiota Composition in Male Rat Models under Different Nutritional Status and Physical Activity and Its Association with Serum Leptin and Ghrelin Levels. *PLoS ONE,* 8, e65465.

van de Rest, O., Berendsen, A.A., Haveman-Nies, A., de Groot, L.C. (2015). Dietary Patterns, Cognitive Decline, and Dementia: A Systematic Review. *Advanced Nutrition*, 6, 154–168.

Vela, L., Martınez Castrillo, J.C., Garcıa Ruiz, P., Gasca-Salas, C., Macıas, Y., Perez Fernandez, E., Ybot, I., Lopez Valdes, E., Kurtis, M.M., Posada Rodriguez, I.J., et al. (2016). The High Prevalence of İmpulse Control Behaviors in Patients with Early-Onset Parkinson's Disease: A Cross-Sectional Multicenter Study. *Journal of the Neurological Sciences,* 368, 150–154.

Ventriglio, A., Sancassiani, F., Contu, M.P., Latorre, M., Di Slavatore, M., Fornaro, M., Bhugra, D. (2020). Mediterranean Diet and its Benefits on Health and Mental Health: A Literature Review. *Clinical Practice Epidemiology Mental Health,* 16, 156–164.

Virmani, T., Tazan, S., Mazzoni, P., Ford, B., Greene, P.E. (2016). Motor Fluctuations Due to İnteraction Between Dietary Protein and Levodopa in Parkinson's Disease. *Journal Clinical Movement Disorder,* 3, 8.

Wang, G., Wan, Y., Cheng, Q., Xiao, Q., Wang, Y., Zhang, J., Ma, J.F., Wang, X.J., Zhou, H.Y., and Chen, S.D. (2010). Malnutrition and Associated Factors in Chinese Patients with Parkinson's Disease: Results from A Pilot İnvestigation. *Parkinsonism & Related Disorders,* 16 (2),119–23.

Włodarek, D. (2019). Role of Ketogenic Diets in Neurodegenerative Diseases (Alzheimer's Disease and Parkinson's Disease). *Nutrients,* 11 (1), 169.

Yang, X., Qian, Y., Xu, S., Song, Y., Xiao, Q. (2018). Longitudinal Analysis of Fecal Microbiome and Pathologic Processes in a Rotenone Induced Mice Model of Parkinson's Disease. *Frontiers Aging Neuroscience,* 9, 441.

Yang, T., Zhan, Z., Zhang, L., Zhu, J., Liu, Y., Zhang, L., Ge, J., Zhao, Y., Zhang, L., Dong, J. (2020). Prevalence and Risk Factors for Malnutrition in Patients with Parkinson's Disease. *Frontiers Neurology*, 11, 533-731.

Yin, W., Löf, M., Pedersen, N.L., Sandin, S., Fang, F. (2021). Mediterranean Dietary Pattern at Middle Age and Risk of Parkinson's Disease: A Swedish Cohort Study. *Movement Disorder,* 36, 255–260.

Yong, V.W., Tan, Y.J., Ng, Y.D., Choo, X.Y., Sugumaran, K., Chinna, K., Md. Shah, M.N., Raja Aman, R.R.A., Moy, F.M., Mohd Ramli, N., et al. (2020). Progressive and Accelerated Weight and Body Fat Loss in Parkinson's Disease: A Three-Year Prospective Longitudinal Study. *Parkinsonism Relative Disorder*, 77, 28–35.

Xie, Y., Feng, H., Peng, S., Xiao, J., Zhang, J. (2017). Association of Plasma Homocysteine, Vitamin B12 and Folate Levels with Cognitive Function in Parkinson's Disease: A Meta-Analysis. *Neuroscience Letter,* 636, 190–195.

Zhang, W., Chen, X.Y., Su, S.W., Jia, Q.Z., Ding, T., Zhu, Z.N., et al. (2016). Exogenous Melatonin for Sleep Disorders in Neurodegenerative Diseases: A Meta-Analysis of Randomized Clinical Trials. *Neurological Sciences,* 37(1), 57–65.

Zhou, Z., Zhou, R., Zhang, Z., and Li, K. (2019). The Association Between Vitamin D Status, Vitamin D Supplementation, Sunlight Exposure, and Parkinson's Disease: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Medical Science Monitor,* 25, 666–74.

KAYNAKÇA

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. (2017). Demans Bakım Modeli Raporu. Ankara: Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı.

Akdemir, Ü. Ö., BORA, H. A. T., Atay, L. Ö. (2021). Dopamine Transporter SPECT İmaging in Parkinson's Disease and Parkinsoniandisorders. *Turkish Journal of Medical Sciences*, 51(2), 400-410.

Alkasir, R., Li, J., Li, X., Jin, M., Zhu, B. (2017). Human Gut Microbiota: The Links with Dementia Development. Protein & cell, 8(2), 90-102.

Arjmand, G., Abbas-Zadeh, M., Eftekhari, M. H. (2022). Effect of MIND Diet İntervention on Cognitive Performance and Brain Structure in Healthy Obese Women: a Randomized Controlled Trial. *Scientific Reports*, 12(1), 2871.

Bang, J., Spina, S., & Miller, B. L. (2015). Frontotemporal Dementia. *The Lancet*, *386*(10004), 1672-1682.

Bonaccorsi, G., Collini, F., Castagnoli, M., Di Bari, M., Cavallini, M.C., Zaffarana, N., Pepe, P., Mugelli, A., Lucenteforte, E., Vannacci, A. and Lorini, C. (2015). A Cross-Sectional Survey to İnvestigate the Quality of Care in Tuscan (Italy) Nursing Homes: The Structural, Process and Outcome İndicators of Nutritional Care. *BMC Health Services Research*, 15, 1-10.

Bonyadi, N., Dolatkhah, N., Salekzamani, Y., Hashemian, M. (2022). Effect of Berry-Based Supplements and Foods on Cognitive Function: A Systematic Review. *Scientific reports*, 12(1), 3239.

Brooks, D. J. (2021). Future İmaging in Dementia. *In Seminars in Nuclear Medicine*, 51(3), 303-308.

Cao, L., Tan, L., Wang, H.F., Jiang, T., Zhu, X.C., Lu, H., Tan, M.S. and Yu, J.T. (2016). Dietary Patterns and risk of Dementia: A Systematic Review and Meta-Analysis of Cohort Studies. *Molecular Neurobiology*, 53, 6144-6154.

Cereda, E., Pedrolli, C., Klersy, C., Bonardi, C., Quarleri, L., Cappello, S., Turri, A., Rondanelli, M. and Caccialanza, R. (2016). Nutritional Status in Older Persons According to Healthcare Setting: A Systematic Review and Meta-Analysis of Prevalence Data Using MNA. *Clinical Nutrition*, *35*(6), 1282-1290.

Chen, H., Liu, S., Ji, L., Wu, T., Ji, Y., Zhou, Y., Zheng, M., Zhang, M., Xu, W. and Huang, G. (2016). Folic acid Supplementation Mitigates Alzheimer's Disease by Reducing İnflammation: A Randomized Controlled Trial. *Mediators of inflammation*.

Cipriani, G., Carlesi, C., Lucetti, C., Danti, S., Nuti, A. (2016). Eating Behaviors and Dietary Changes in Patients with Dementia. *American Journal of Alzheimer's Disease & Other Dementias*, *31*(8), 706-716.

Connelly, P. J., Prentice, N. P., Cousland, G., Bonham, J. (2008). A Randomised Double-Blind Placebo-Controlled Trial of Folic Acid Supplementation of Cholinesterase İnhibitors in Alzheimer's Disease. *International Journal of Geriatric Psychiatry: A Journal of the Psychiatry of Late Life and Allied Sciences*, *23*(2), 155-160.

Coppede, F., Bosco, P., Fuso, A., Troen, A. M. (2012). Nutrition and dementia. *Current Gerontology and Geriatrics Research.*

Corrada, M. M., Kawas, C. H., Hallfrisch, J., Muller, D., Brookmeyer, R. (2005). Reduced Risk of Alzheimer's Disease with High Folate İntake: The Baltimore Longitudinal Study of Aging. *Alzheimer's & Dementia*, 1(1), 11-18.

Cox, K. H., Scholey, A. (2017). Polyphenols for brain and cognitive health. *Recent Advances in Polyphenol Research*, 259-288.

Cullen, P., Abid, F., Patel, A., Coope, B., Ballard, C. G. (1997). Eating Disorders in Dementia. *International Journal of Geriatric Psychiatry*, *12*(5), 559-562.

Custodio, N., Montesinos, R., Lira, D., Herrera-Pérez, E., Bardales, Y., Valeriano-Lorenzo, L. (2017). Mixed Dementia: A Review of the Evidence. *Dementia & Neuropsychologia,* 11(4), 364-370.

Day, D.K., Rothenberg, E., Sundh, V., Bosaeus, I., Steen, B. (TARİH). Body Mass İndex, Weight Change and Mortality in the Elderly. A 15 y Longitudinal Population Study of 70 y Olds. *Eur J Clin Nutr*, 55(6), 482–492.

Douaud, G., Refsum, H., de Jager, C. A., Jacoby, R., E. Nichols, T., Smith, S. M., & Smith, A. D. (2013). Preventing Alzheimer's Disease-Related Gray Matter Atrophy by B-Vitamin Treatment. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 110(23), 9523-9528.

Emmady, P.D., Schoo, C., Tadi, P., Del Pozo, E. (2022). Major Neurocognitive Disorder (Dementia)(Nursing). In *Stat Pearls*. Stat Pearls Publishing.

Fang, Y. Z., Yang, S., Wu, G. (2002). Free Radicals, Antioxidants, and Nutrition. *Nutrition*, *18*(10), 872-879.

Fischer, R., Maier, O. (2015). Interrelation of oxidative stress and inflammation in neurodegenerative disease: role of TNF. *Oxidative medicine and cellular longevity*, *2015*.

Fostinelli, S., De Amicis, R., Leone, A., Giustizieri, V., Binetti, G., Bertoli, S., Battezzati, A. and Cappa, S.F. (2020). Eating Behavior in Aging and Dementia: The Need for A Comprehensive Assessment. *Frontiers in Nutrition*, *7*, 604488.

Freund Levi, Y., Vedin, I., Cederholm, T., Basun, H., Faxén Irving, G., Eriksdotter, M., Hjorth, E., Schultzberg, M., Vessby, B., Wahlund, L.O., Salem Jr, N. (2014). Transfer of Omega-3 Fatty Acids Across the Blood–Brain Barrier After Dietary Supplementation with A Docosahexaenoic Acid-Rich Omega-3 Fatty Acid Preparation in Patients with Alzheimer's Disease: The O Meg AD Study. *Journal of Internal Medicine*, *275*(4), pp.428-436.

Gao, S., Nguyen, J. T., Hendrie, H. C., Unverzagt, F. W., Hake, A., Smith-Gamble, V., Hall, K. (2011). Accelerated Weight Loss and İncident Dementia in an Elderly African-American Cohort. *Journal of the American Geriatrics Society*, *59*(1), 18-25.

Gill, R., A. Tsung, and T. Billiar. (2010). Linking Oxidative Stress to Inflammation: Toll-like Receptors. *Free Radical Biology and Medicine.* 48 (9), 1121–32.

Güçer, Y. (2015). Demans tanısı konmuş bireylerin davranış sorunları ile beslenme durumlarının değerlendirilmesi ve buna yönelik beslenme modelinin geliştirilmesi. (TEZİN TÜRÜ). Antalya: Akdeniz Üniversite.

Grima, N. A., Pase, M. P., Macpherson, H., & Pipingas, A. (2012). The Effects of Multivitamins on Cognitive Performance: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Journal of Alzheimer's Disease*, *29*(3), 561-569.

Hill, J. M., Clement, C., Pogue, A. I., Bhattacharjee, S., Zhao, Y., & Lukiw, W. J. (2014). Pathogenic microbes, the microbiome, and Alzheimer's disease (AD). *Frontiers in aging neuroscience*, 127.

Hogan, D.B., Jetté, N., Fiest, K.M., Roberts, J.I., Pearson, D., Smith, E.E., Roach, P., Kirk, A., Pringsheim, T. and Maxwell, C.J. (2016). The Prevalence and İncidence of Frontotemporal Dementia: A Systematic Review. *Canadian Journal of Neurological Sciences*, *43*(S1), S96-S109.

Huang, W. J., X. Zhang, and W. W. Chen. (2016). Role of Oxidative Stress in Alzheimer's Disease. *Biomedical Reports*, 4(5), 519–22.

Hügel, H. M., Jackson, N. (2015). Polyphenols for the Prevention and Treatment of Dementia Diseases. *Neural Regeneration Research, 10*(11), 1756.

Humbert, I.A., McLaren, D.G., Kosmatka, K., Fitzgerald, M., Johnson, S., Porcaro, E., Kays, S., Umoh, E.O. and Robbins, J. (2010). Early Deficits in Cortical Control of Swallowing in Alzheimer's Disease. *Journal of Alzheimer's Disease*, *19*(4), 1185-1197.

Jutkowitz, E., Kane, R.L., Gaugler, J.E., MacLehose, R.F., Dowd, B., Kuntz, K.M. (2017). Societal and Family Lifetime Cost of Dementia: Implications for Policy. *Journal of the American Geriatrics Society*, 65(10), 2169-2175.
Kai, K., Hashimoto, M., Amano, K., Tanaka, H., Fukuhara, R., & Ikeda, M. (2015). Relationship between eating disturbance and dementia severity in patients with Alzheimer's disease. *PloS one*, *10*(8), e0133666.
Kane, J. P. M., Surendranathan, A., Bentley, A., Barker, S.A.H., Taylor, J.P., Thomas, A.J., Allan, L.M., McNally, R.J., James, P.W., McKeith, I.G., Burn, D.J., O'Brien, J.T. (2018). Clinical Prevalence of Lewy Body Dementia. *Alzheimer's Research & Therapy*, 15;10(1), 19.
Kesse-Guyot, E., Fezeu, L., Andreeva, V. A., Touvier, M., Scalbert, A., Hercberg, S., & Galan, P. (2012). Total and Specific Polyphenol İntakes in Midlife are Associated with Cognitive Function Measured 13 Years Later. *The Journal of Nutrition*, *142*(1), 76-83.
Kheirouri, S., Alizadeh, M. (2022). MIND Diet and Cognitive Performance in Older Adults: A Systematic Review. *Critical Reviews in Food Science and Nutrition*, 62(29), 8059-8077.
Kondrup, J. E. S. P. E. N., Allison, S. P., Elia, M., Vellas, B., Plauth, M. (2003). ESPEN Quidelines for Nutrition Screening 2002. *Clinical Nutrition*, *22*(4), 415-421
Kosti, R. I., Kasdagli, M. I., Kyrozis, A., Orsini, N., Lagiou, P., Taiganidou, F., Naska, A. (2022). Fish İntake, n-3 Fatty Acid Body Status, and Risk of Cognitive Decline: a Systematic Review and A Dose–Response Meta-Analysis of Observational and Experimental Studies. *Nutrition Reviews*, *80*(6), 1445-1458.
Krause, M. V., Mahan, L. K. (2021). *Krause and Mahan's Food & the Nutrition Care Process*. Elsevier.
Ks, S., Mh, S., HM, R., KH, P. (2019). Energy İntake and Severity of Dementia are Both Associated with Health-Related Quality of Life Among Older Long-Term Care Residents. *Nutrients*, *11*(10), 2261.
Lange, K. W., Li, S. (2018). Resveratrol, Pterostilbene, and Dementia. *BioFactors*, *44*(1), 83-90.
Lefèvre-Arbogast, S., Gaudout, D., Bensalem, J., Letenneur, L., Dartigues, J.F., Hejblum, B.P., Féart, C., Delcourt, C. and Samieri, C. (2018). Pattern of polyphenol intake and the long-term risk of dementia in older persons. *Neurology*, 90(22), e1979-e1988.
Li, F. J., Shen, L., Ji, H. F. (2012). Dietary İntakes of Vitamin E, Vitamin C, and β-Carotene and Risk of Alzheimer's Disease: A Meta-Analysis. *Journal of Alzheimer's Disease*, *31*(2), 253-258.
Lim, S. Y., Kim, E. J., Kim, A., Lee, H. J., Choi, H. J., Yang, S. J. (2016). Nutritional Factors Affecting Mental Health. *Clinical Nutrition Research*, *5*(3), 143-152.
Liu, Y. H., Gao, X., Na, M., Kris-Etherton, P. M., Mitchell, D. C., & Jensen, G. L. (2020). Dietary Pattern, Diet Quality, and Dementia: A Systematic Review and Meta-Analysis of Prospective Cohort Studies. *Journal of Alzheimer's Disease*, 78(1), 151-168.
Livingston, G., Huntley, J., Sommerlad, A., Ames, D., Ballard, C., Banerjee, S., Brayne, C., Burns, A., Cohen-Mansfield, J., Cooper, C. and Costafreda, S.G. (2020). Dementia Prevention, İntervention, and Care: 2020 Report of the Lancet Commission. *The Lancet,* 396(10248), 413-446.
Maggi, S., Ticinesi, A., Limongi, F., Noale, M., & Ecarnot, F. (2023). The Role of Nutrition and the Mediterranean Diet on the Trajectories of Cognitive Decline. *Experimental Gerontology*, 173, 112110.
Martin, C. R., Preedy, V. R. (Eds.). (2014). Diet and nutrition in dementia and cognitive decline. *Academic Press.*
Mazereeuw, G, Lanctot, KL, Chau, SA et al. (2012) Effects of Omega-3 Fatty Acids on Cognitive Performance: A Meta-Analysis. *Neurobiol Aging.,* 33, 1482.e17–1482.e29.
McGuire, S. (2011). US Department of Agriculture and US Department of Health and Human Services, Dietary Guidelines for Americans, 2010. Washington, DC: US Government Printing Office, January 2011. *Advances in Nutrition*, *2*(3), 293-294.
McKeith, I. (2004). Dementia with Lewy Bodies. *Dialogues Clinical Neuroscience*, 6(3):333-41.
Meijers, J. M., Schols, J. M. G. A., & Halfens, R. J. G. (2014). Malnutrition in Care Home Residents with Dementia. *The Journal of Nutrition, Health & Aging*, *18*, 595-600.
Mole, L., Kent, B., Abbott, R., Wood, C., Hickson, M. (2018). The Nutritional Care of People Living with Dementia at Home: A Scoping Review. *Health & Social Care in the Community*, *26*(4), e485-e496.
Molino, S., Dossena, M., Buonocore, D., Ferrari, F., Venturini, L., Ricevuti, G., Verri, M. (2016). Polyphenols in Dementia: From Molecular Basis to Clinical Trials. *Life Sciences*, 161, 69-77.
Moore, K., Hughes, C. F., Ward, M., Hoey, L., McNulty, H. (2018). Diet, Nutrition and the Ageing Brain: Current Evidence and New Directions. *Proceedings of the Nutrition Society*, 77(2), 152-163.
Morris, M. S., Selhub, J., & Jacques, P. F. (2012). Vitamin B-12 and Folate Status in Relation to Decline in Scores on the Mini-Mental State Examination in the Framingham Heart Study. *Journal of the American Geriatrics Society*, *60*(8), 1457-1464.
Morris, M. C., D. A. Evans, C. C. Tangney, J. L. Bienias, and R. S. Wilson. (2006). Associations of Vegetable and Fruit Consumption with Age-Related Cognitive Change. *Neurology*, 67 (8), 1370–76.
Morris, M. C. (2016). Nutrition and Risk of Dementia: Overview and Methodological İssues. *Annals of the New York Academy of Sciences*, *1367*(1), 31-37.
Morris, M.C., Y. Wang, L.L. Barnes, D.A. Bennett, B. Dawson-Hughes,and S.L. Booth. (2018). Nutrients and Bioactives in Green Leafy Vegetables and Cognitive Decline: Prospective Study. *Neurology* 90 (3): 214–222.
Nelms, M., Sucher, K. P. (2015). Nutrition therapy and pathophysiology*, Print Book, English.*
Nichols, E., Szoeke, C.E., Vollset, S.E., Abbasi, N., Abd-Allah, F., Abdela, J., Aichour, M.T.E., Akinyemi, R.O., Alahdab, F., Asgedom, S.W. Awasthi, A. (2019). Global, Regional, and National Burden of Alzheimer's Disease and Other Dementias, 1990–2016: A Systematic Analysis for the Global Burden of Disease Study 2016. *The Lancet Neurology*, *18*(1): 88-106.
Nifli, A. P. (2018). Appetite, Metabolism and Hormonal Regulation in Normal Ageing and Dementia. *Diseases*, *6*(3), 66.
O'Brien, J.T., Thomas, A. (2015). Vascular Dementia. *Lancet,* 386(10004):1698-706.
Ogawa, S. (2014). Nutritional Management of Older Adults with Cognitive Decline and Dementia. *Geriatrics & Gerontology İnternational*, *14*, 17-22.
O'Hara, A. M., Shanahan, F. (2006). The Gut Flora as a Forgotten Organ. *EMBO reports*, *7*(7), 688-693.
Parletta, N., Milte, C. M., Meyer, B. J. (2013). Nutritional Modulation of Cognitive Function and Mental Health. *The Journal of Nutritional Biochemistry*, *24*(5), 725-743
Perry, E., Walton, K., Lambert, K. (2023). Prevalence of Malnutrition in People with Dementia in Long-Term Care: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Nutrients*, *15*(13), 2927.
Prell, T., Perner, C. (2018). Disease Specific Aspects of Malnutrition in Neurogeriatric Patients. *Frontiers in Aging Neuroscience*, *10*, 80.

Renzella, J., Townsend, N., Jewell, J., Breda, J., Roberts, N., Rayner, M., Wickramasinghe, K. (2018). What national and subnational interventions and policies based on Mediterranean and Nordic diets are recommended or implemented in the WHO European Region and is there evidence of effectiveness in reducing noncommunicable diseases*?.World Health Organization*. Regional Office for Europe.

Rabassa, M., Cherubini, A., Zamora-Ros, R., Urpi-Sarda, M., Bandinelli, S., Ferrucci, L., Andres-Lacueva, C. (2015). Low Levels of a Urinary Biomarker of Dietary Polyphenol are Associated with Substantial Cognitive Decline Over A 3-Year Period in Older Adults: the Invecchiare in Chianti Study. *Journal of the American Geriatrics Society*, 63(5), 938-946.

Raymond, J. L., Morrow, K. (2022). *Krause and Mahan's Food and the Nutrition Care Process, 16'e, E-Book*. Elsevier Health Sciences.

Romanenko, M., Kholin, V., Koliada, A., Vaiserman, A. (2021). Nutrition, Gut Microbiota, and Alzheimer's Disease. *Frontiers in Psychiatry,* 12, 712673.

Sabia, S., Fayosse, A., Dumurgier, J., Schnitzler, A., Empana, J.P., Ebmeier, K.P., Dugravot, A., Kivimäki, M. and Singh-Manoux, A. (2019). Association of ideal cardiovascular health at age 50 with incidence of dementia: 25 year follow-up of Whitehall II cohort study. *BMJ*, 366.

Sachdev, P.S., Blacker, D., Blazer, D.G., Ganguli, M., Jeste, D.V., Paulsen, J.S., Petersen, R.C. (2014). Classifying Neurocognitive Disorders: The DSM-5 Approach. *Nature Rev Neurology*, 10(11), 634-42.

Saji, N., Murotani, K., Hisada, T., Kunihiro, T., Tsuduki, T., Sugimoto, T., Kimura, A., Niida, S., Toba, K. and Sakurai, T. (2020). Relationship Between Dementia and Gut Microbiome-Associated Metabolites: A Cross-Sectional Study in Japan. *Scientific Reports*, *10*(1), 8088.

Saji, N., Niida, S., Murotani, K., Hisada, T., Tsuduki, T., Sugimoto, T., Kimura, A., Toba, K. (2019). Analysis of the Relationship Between the Gut Microbiome and Dementia: A Cross-Sectional Study Conducted in Japan. *Scientific Reports*, *9*(1), 1008.

Scarmeas, N., Stern, Y., Tang, M. X., Mayeux, R., Luchsinger, J. A. (2006). Mediterranean Diet and Risk for Alzheimer's Disease. *Annals of Neurology: Official Journal of the American Neurological Association and the Child Neurology Society*, 59(6), 912-921.

Scarmeas, N., Anastasiou, C. A., Yannakoulia, M. (2018). Nutrition and Prevention of Cognitive İmpairment. *The Lancet Neurology*, 17(11), 1006-1015.

Selhub, J., Morris, M. S., Jacques, P. F. (2007). In Vitamin B12 Deficiency, Higher Serum Folate is Associated with İncreased Total Homocysteine and Methylmalonic Acid Concentrations. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *104*(50), 19995-20000.

Smith, P.J., Blumenthal, J.A., Babyak, M.A., Craighead, L., Welsh-Bohmer, K.A., Browndyke, J.N., Strauman, T.A. and Sherwood, A. (2010). Effects of the Dietary Approaches to Stop Hypertension Diet, Exercise, and Caloric Restriction on Neurocognition in Overweight Adults with High Blood Pressure. *Hypertension*, *55*(6), 1331-1338.

Song, S., Gaynor, A.M., Cruz, E., Lee, S., Gazes, Y., Habeck, C., Stern, Y. and Gu, Y. (2022). Mediterranean Diet and White Matter Hyperintensity Change over Time in Cognitively Intact Adults. *Nutrients*, *14*(17), 3664.

Tangney, C. C., Kwasny, M. J., Li, H., Wilson, R. S., Evans, D. A., Morris, M. C. (2011). Adherence to a Mediterranean-Type Dietary Pattern and Cognitive Decline in a Community Population. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *93*(3), 601-607.

Tangney, C. C. (2014). DASH and Mediterranean-Type Dietary Patterns to Maintain Cognitive Health. *Current Nutrition Reports*, *3*, 51-61.

Tonnies, E., E. Trushina. (2017). Oxidative Stress, Synaptic Dysfunction, and Alzheimer's Disease. *Journal of Alzheimer's Disease* 57 (4), 1105–21.

Travica, N., N. M. D'Cunha, N. Naumovski, K. Kent, D. D. Mellor, J. Firth, E. N. Georgousopoulou, O. M. Dean, A. Loughman, F. Jacka, et al. (2020). The Effect of Blueberry İnterventions on Cognitive Performance and Mood: A Systematic Review of Randomized Controlled Trials. *Brain, Behavior, and Immunity* 85, 96–105.

Trinkle, D. B., Burns, A., Levy, R. (1992). Brief Report: Abnormal Eating Behavior in Dementia—A Descriptive Study. *International Journal of Geriatric Psychiatry*, *7*(11), 799-803.

Usoro, O. B., Mousa, S. A. (2010). Vitamin E Forms in Alzheimer's Disease: A Review of Controversial and Clinical Experiences. *Critical Reviews in Food Science and Nutrition*, 50(5), 414-419.

Vauzour, D. (2017). Polyphenols and brain health. *OCL*, *24*(2), A202.

Vogt, N.M., Kerby, R.L., Dill-McFarland, K.A., Harding, S.J., Merluzzi, A.P., Johnson, S.C., Carlsson, C.M., Asthana, S., Zetterberg, H., Blennow, K. (2017). Gut Microbiome Alterations in Alzheimer's Disease. *Scientific Reports*, *7*(1), 13537.

Wang, W., Li, J., Zhang, H., Wang, X., & Zhang, X. (2021). Effects of Vitamin E Supplementation on the Risk and Progression of AD: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Nutritional Neuroscience*, *24*(1), 13-22.

Wang, Z., Zhu, W., Xing, Y., Jia, J., & Tang, Y. (2022). B Vitamins and Prevention of Cognitive Decline and İncident Dementia: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Nutrition Reviews*, *80*(4), 931-949.

Welty, F. K. (2023). Omega-3 Fatty Acids and Cognitive Function. *Current Opinion in Lipidology*, *34*(1), 12-21.

Wengreen, H., Munger, R.G., Cutler, A., Quach, A., Bowles, A., Corcoran, C., Tschanz, J.T., Norton, M.C. and Welsh-Bohmer, K.A. (2013). Prospective Study of Dietary Approaches to Stop Hypertension–and Mediterranean-Style Dietary Patterns and Age-Related Cognitive Change: The Cache County Study on Memory, Health and Aging. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *98*(5), 1263-1271.

World Health Organization. (2019). Risk reduction of cognitive decline and dementia: WHO guidelines.

Yang, W., Cui, K., Li, X., Zhao, J., Zeng, Z., Song, R., Qi, X. and Xu, W. (2021). Effect of Polyphenols on Cognitive Function: Evidence from population-based studies and clinical trials. *The Journal of Nutrition, Health & Aging*, 1-15.

Yassine, H.N., Samieri, C., Livingston, G., Glass, K., Wagner, M., Tangney, C., Plassman, B.L., Ikram, M.A., Voigt, R.M., Gu, Y. and O'Bryant, S. (2022). Nutrition State of Science and Dementia Prevention: Recommendations of the Nutrition for Dementia Prevention Working Group. *The Lancet Healthy Longevity*, *3*(7), e501-e512.

Yeh, T. S., Yuan, C., Ascherio, A., Rosner, B. A., Blacker, D., Willett, W. C. (2022). Long-Term Dietary Protein İntake and Subjective Cognitive Decline in US Men and Women. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *115*(1), 199-210.

Yılmaz, G., Karaca, K. E. (2021). Demans Tanısı Alan ve Almayan Geriatrik Bireylerin Beslenme Durumlarının Değerlendirilmesi. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*, 15(3), 521-530.

Zhao, R., Han, X., Zhang, H., Liu, J., Zhang, M., Zhao, W., Jiang, S., Li, R., Cai, H. and You, H. (2022). Association of Vitamin E İntake in Diet and Supplements with Risk of Dementia: A Meta-analysis. *Frontiers in Aging Neuroscience*, *14*, 955878.

Zhou, F., Xie, X., Zhang, H., Liu, T. (2023). Effect of Antioxidant İntake Patterns on Risks of Dementia and Cognitive Decline. *European Geriatric Medicine*, *14*(1), 9-17.

KAYNAKÇA

Åberg, M. A., Åberg, N. D., Hedbäcker, H., Oscarsson, J., & Eriksson, P. S. (2000). Peripheral infusion of IGF-I selectively induces neurogenesis in the adult rat hippocampus. *Journal of Neuroscience*, *20*(8), 2896-2903.

Al-Harbi, K. S. (2012). Treatment-resistant depression: therapeutic trends, challenges, and future directions. *Patient preference and adherence,* 369-388.

Alexopoulos, G. S., Vrontou, C., Kakuma, T., Meyers, B. S., Young, R. C., Klausner, E., & Clarkin, J. (1996). Disability in geriatric depression. *The American journal of psychiatry*, *153*(7), 877-885.

Alexopoulos, G. S., Katz, I. R., Reynolds 3rd, C. F., Carpenter, D., & Docherty, J. P. (2001). The expert consensus guideline series. Pharmacotherapy of depressive disorders in older patients. *Postgraduate medicine*, 1-86.

American Psychiatric Association (2013). Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Fifth Edition (DSM-5). American Psychiatric Association, Washington D.C.

Anderson, M. F., Åberg, M. A., Nilsson, M., & Eriksson, P. S. (2002). Insulin-like growth factor-I and neurogenesis in the adult mammalian brain. *Developmental Brain Research*, *134*(1-2), 115-122.

APA (American Psychiatric Association). (1994). Task Force on DSM-IV. Diagnostic and statistical manual of mental disorders: DSM-IV, 4th ed. Washington, D.C.: American Psychiatric Association.

Arborelius, L., Owens, M. J., Plotsky, P. M., & Nemeroff, C. B. (1999). The role of corticotropin-releasing factor in depression and anxiety disorders. *The Journal of endocrinology*, *160*(1), 1-12.

Arey, R. N., Enwright, J. F., Spencer, S. M., Falcon, E., Ozburn, A. R., Ghose, S., ... & McClung, C. A. (2014). An important role for cholecystokinin, a CLOCK target gene, in the development and treatment of manic-like behaviors. *Molecular psychiatry*, *19*(3), 342-350.

Barondes, S. H. (1998). Mood genes: hunting for origins of mania and depression. New York: WH Freeman

Barragán-Rodríguez, L., Rodríguez-Morán, M., & Guerrero-Romero, F. (2008). Efficacy and safety of oral magnesium supplementation in the treatment of depression in the elderly with type 2 diabetes: a randomized, equivalent trial. *Magnesium research*, 21(4), 218-223.

Beats, B. C., Sahakian, B. J., & Levy, R. (1996). Cognitive performance in tests sensitive to frontal lobe dysfunction in the elderly depressed. *Psychological medicine*, *26*(3), 591-603.

Beck A.T. (1967). Depression. New York: Harper & Row.

Beck A. (1987). Cognitive model of depression. J Cog Psychother, 1(1), 2–27.

Blazer, D. G. (1983). Impact of late-life depression on the social network. *American Journal of Psychiatry*, *140*(2), 162-166.

Blazer, D. G. (2003). Depression in late life: review and commentary. *The journals of gerontology series A: Biological sciences and medical sciences*, *58*(3), M249-M265.

Blazer, D. G. (2000). Psychiatry and the oldest old. *American Journal of Psychiatry*, *157*(12), 1915-1924.

Blazer, D. G. (2002). *Depression in Late Life*. New York: Springer.

Blazer, D. G., Hybels, C. F., Simonsick, E. M., & Hanlon, J. T. (2000). Marked differences in antidepressant use by race in an elderly community sample: 1986–1996. *American Journal of Psychiatry*, *157*(7), 1089-1094.

Blazer, D. G., Moody-Ayers, S., Craft-Morgan, J., & Burchett, B. (2002). Depression in diabetes and obesity: racial/ethnic/gender issues in older adults. *Journal of psychosomatic research*, *53*(4), 913-916.

Becker, C., Zeau, B., Rivat, C., Blugeot, A., Hamon, M., & Benoliel, J. J. (2008). Repeated social defeat-induced depression-like behavioral and biological alterations in rats: involvement of cholecystokinin. *Molecular psychiatry*, *13*(12), 1079-1092.

Bembnowska, M., & Jośko-Ochojska, J. (2015). What causes depression in adults?. *Polish Journal of Public Health,* 125(2).

Bodnar, L. M., & Wisner, K. L. (2005). Nutrition and depression: implications for improving mental health among childbearing-aged women. *Biological psychiatry*, 58(9), 679-685.

Boswell, E. B., & Stoudemire, A. (1996). Major depression in the primary care setting. *The American journal of medicine,* 101(6), 3S-9S.

Braam, A. W., van den Eeden, P., Prince, M. J., Beekman, A. T., Kivelä, S. L., Lawlor, B. A., ... & Copeland, J. R. (2001). Religion as a cross-cultural determinant of depression in elderly Europeans: Results from the EURODEP collaboration. *Psychological medicine*, *31*(5), 803-814.

Brandling, J., & House, W. (2009). Social prescribing in general practice: adding meaning to medicine. *British Journal of General Practice*, 59(563), 454-456.

Bravo, J. A., Forsythe, P., Chew, M. V., Escaravage, E., Savignac, H. M., Dinan, T. G., ... & Cryan, J. F. (2011). Ingestion of Lactobacillus strain regulates emotional behavior and central GABA receptor expression in a mouse via the vagus nerve. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *108*(38), 16050-16055.

Brodaty, H., Luscombe, G., Parker, G., Wilhelm, K., Hickie, I., Austin, M. P., & Mitchell, P. (2001). Early and late onset depression in old age: different aetiologies, same phenomenology. *Journal of affective disorders*, *66*(2-3), 225-236.

Callahan, C. M., Hendrie, H. C., Nienaber, N. A., & Tierney, W. M. (1996). Suicidal ideation among older primary care patients. *Journal of the American Geriatrics Society*, *44*(10), 1205-1209.

Callahan, C. M., Nienaber, N. A., Hendrie, H. C., & Tierney, W. M. (1992). Depression of elderly outpatients: primary care physicians' attitudes and practice patterns. *Journal of General Internal Medicine*, *7*, 26-31.

Casarella, J. (2021). Symptoms of Depression, webMD, https://www.webmd.com/depression/guide/detecting-depression. Erişim Tarihi: 14.10.2023

Cath S. (1965). Discussion notes. In: Berezin N, Cath S, eds. *Geriatric Psychiatry*. New York: International Universities Press.

Charney DS, Miller HL, Licinio J, Salomon R. (2005). Treatment of depression. In: Schatzberg AF, Nemeroff CB, editors. *The American textbook of psychopharmacology*. Washington, DC: American Psychiatric Press, Inc; p. 588.

Cline, B. H., Steinbusch, H. W., Malin, D., Revishchin, A. V., Pavlova, G. V., Cespuglio, R., & Strekalova, T. (2012). The neuronal insulin sensitizer dicholine succinate reduces stress-induced depressive traits and memory deficit: possible role of insulin-like growth factor 2. *BMC neuroscience*, *13*, 1-14.

Crome I, Dar K, Janikiewicz S, Rao T, Tarbuck A. (2018). Our invisible addicts. Second report of the Older Persons' Substance Misuse Working Group of the Royal College of Psychiatrists. Royal College of Psychiatrists.

Crowther, G., & Ninan, S. (2023). Managing depression in frail older people; too little too late or pathologising loss?. *Future Healthcare Journal,* 10(2), 107.

Cryan, J. F., & Dinan, T. G. (2012). Mind-altering microorganisms: the impact of the gut microbiota on brain and behaviour. *Nature reviews neuroscience*, *13*(10), 701-712.

Cumming, E., & Henry, W. E. (1961). Growing old: The process of disengagement. *(No Title)*.

David, L. A., Maurice, C. F., Carmody, R. N., Gootenberg, D. B., Button, J. E., Wolfe, B. E., ... & Turnbaugh, P. J. (2014). Diet rapidly and reproducibly alters the human gut microbiome. *Nature*, *505*(7484), 559-563.

de Abajo, F. J., Rodríguez, L. A. G., & Montero, D. (1999). Association between selective serotonin reuptake inhibitors and upper gastrointestinal bleeding: population based case-control study. *Bmj*, 319(7217), 1106-1109.

Doğan, O. (2000). Depresyonun Epidemiyolojisi. *Sivas Duygudurum Dizisi*, 1, 29-38.

Dunner, D. L. (1994). Therapeutic considerations in treating depression in the elderly. *The Journal of clinical psychiatry,* 55, 48-58.

Engberg, S., Sereika, S., Weber, E., Engberg, R., McDowell, B. J., & Reynolds, C. F. (2001). Prevalence and recognition of depressive symptoms among homebound older adults with urinary incontinence. *Journal of Geriatric Psychiatry and Neurology*, *14*(3), 130-139.

Ferrari, A. J., Somerville, A. J., Baxter, A. J., Norman, R., Patten, S. B., Vos, T., & Whiteford, H. (2013). Global variation in the prevalence and incidence of major depressive disorder: a systematic review of the epidemiological literature. *Psychological medicine*, 43(3), 471-481.

Frasure-Smith, N., Lespérance, F., & Talajic, M. (1993). Depression following myocardial infarction: impact on 6-month survival. *Jama*, *270*(15), 1819-1825.

Forlenza, O. V., Stoppe Júnior, A., Hirata, E. S., & Ferreira, R. C. R. (2000). Antidepressant efficacy of sertraline and imipramine for the treatment of major depression in elderly outpatients. *Sao Paulo Medical Journal*, *118*, 99-104.

Fonda, S. J., Wallace, R. B., & Herzog, A. R. (2001). Changes in driving patterns and worsening depressive symptoms among older adults. *The Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences*, *56*(6), S343-S351.

Fulton, S., Pissios, P., Manchon, R. P., Stiles, L., Frank, L., Pothos, E. N., ... & Flier, J. S. (2006). Leptin regulation of the mesoaccumbens dopamine pathway. *Neuron*, *51*(6), 811-822.

Gangwisch, J. E., Hale, L., Garcia, L., Malaspina, D., Opler, M. G., Payne, M. E., ... & Lane, D. (2015). High glycemic index diet as a risk factor for depression: analyses from the Women's Health Initiative. *The American journal of clinical nutrition*, *102*(2), 454-463.

Garza, J. C., Guo, M., Zhang, W., & Lu, X. Y. (2012). Leptin restores adult hippocampal neurogenesis in a chronic unpredictable stress model of depression and reverses glucocorticoid-induced inhibition of GSK-3β/β-catenin signaling. *Molecular psychiatry*, *17*(8), 790-808.

Gilbert, P. (2016). *Depression: The Evolution of Powerlessness*. Routledge: Taylor & Francis Group.

Gillman, P. K. (1999). The serotonin syndrome and its treatment. *Journal of Psychopharmacology*, *13*(1), 100-109.

Gilman, S. E., & Abraham, H. D. (2001). A longitudinal study of the order of onset of alcohol dependence and major depression. *Drug and alcohol dependence*, *63*(3), 277-286.

Goldman, L. (2019). What is depression and what can I do about it. *Medical News Today*.

Gopinath, B., Flood, V. M., Burlutksy, G., Louie, J. C., & Mitchell, P. (2016). Association between carbohydrate nutrition and prevalence of depressive symptoms in older adults. *British Journal of Nutrition*, 116(12), 2109-2114.

Häfner, S., Baumert, J., Emeny, R. T., Lacruz, M. E., Thorand, B., Herder, C., ... & Ladwig, K. H. (2012). Sleep disturbances and depressed mood: a harmful combination associated with increased leptin levels in women with normal weight. *Biological psychology*, *89*(1), 163-169.

Hennebelle, M., Champeil-Potokar, G., Lavialle, M., Vancassel, S., & Denis, I. (2014). Omega-3 polyunsaturated fatty acids and chronic stress-induced modulations of glutamatergic neurotransmission in the hippocampus. *Nutrition reviews*, 72(2), 99-112.

Hirschfeld, R. M. (2000). History and evolution of the monoamine hypothesis of depression. *Journal of clinical psychiatry*, 61(6), 4-6.

Holsinger, T., Steffens, D. C., Phillips, C., Helms, M. J., Havlik, R. J., Breitner, J. C., ... & Plassman, B. L. (2002). Head injury in early adulthood and the lifetime risk of depression. *Archives of general psychiatry*, *59*(1), 17-22

Homan, P., Grob, S., Milos, G., Schnyder, U., Eckert, A., Lang, U., & Hasler, G. (2015). The role of BDNF, leptin, and catecholamines in reward learning in bulimia nervosa. *International journal of neuropsychopharmacology*, *18*(5), pyu092.

Hommel, J. D., Trinko, R., Sears, R. M., Georgescu, D., Liu, Z. W., Gao, X. B., ... & DiLeone, R. J. (2006). Leptin receptor signaling in midbrain dopamine neurons regulates feeding. *neuron*, *51*(6), 801-810.

Hopkinson, G. (1964). A genetic study of affective illness in patients over 50. *The British Journal of Psychiatry*, *110*(465), 244-254.

Hoshaw, B. A., Hill, T. I., Crowley, J. J., Malberg, J. E., Khawaja, X., Rosenzweig-Lipson, S., ... & Lucki, I. (2008). Antidepressant-like behavioral effects of IGF-I produced by enhanced serotonin transmission. *European journal of pharmacology*, *594*(1-3), 109-116.

Huang, B. Y., Cornoni-Huntley, J., Hays, J. C., Huntley, R. R., Galanos, A. N., & Blazer, D. G. (2000). Impact of depressive symptoms on hospitalization risk in community-dwelling older persons. *Journal of the American Geriatrics Society*, *48*(10), 1279-1284.

Jorm, A. F. (2001). Association of hypotension with positive and negative affect and depressive symptoms in the elderly. *The British Journal of Psychiatry*, *178*(6), 553-555.

Jorm, A. F., Patten, S. B., Brugha, T. S., & Mojtabai, R. (2017). Has increased provision of treatment reduced the prevalence of common mental disorders? Review of the evidence from four countries. *World Psychiatry*, 16(1), 90-99.

Kafes, A. Y. (2021). Depresyon ve anksiyete bozuklukları üzerine bir bakış. *Humanistic Perspective,* 3(1), 186-194.

Kanter, J. W., Busch, A. M., Weeks, C. E., & Landes, S. J. (2008). The nature of clinical depression: Symptoms, syndromes, and behavior analysis. *The Behavior Analyst*, 31, 1-21.

Kaya, B., & Kaya, M. (2007). 1960'lardan Günümüze Depresyonun Epidemiyolojisi, Tarihsel Bir Bakış. *Klinik Psikiyatri*, 1,3-10.

Kennedy, G. J., Kelman, H. R., & Thomas, C. (1990). The emergence of depressive symptoms in late life: the importance of declining health and increasing disability. *Journal of community health*, *15*(2), 93-104.

Kilhovd, B. K., Juutilainen, A., Lehto, S., Rönnemaa, T., Torjesen, P. A., Hanssen, K. F., & Laakso, M. (2007). Increased serum levels of advanced glycation endproducts predict total, cardiovascular and coronary mortality in women with type 2 diabetes: a population-based 18 year follow-up study. *Diabetologia*, *50*, 1409-1417.

Kirby, D., Harrigan, S., & Ames, D. (2002). Hyponatraemia in elderly psychiatric patients treated with selective serotonin reuptake inhibitors and venlafaxine: a retrospective controlled study in an inpatient unit. *International journal of geriatric psychiatry*, *17*(3), 231-237.

Kraaij, V., Arensman, E., & Spinhoven, P. (2002). Negative life events and depression in elderly persons: a meta-analysis. *The Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences*, *57*(1), P87-P94.

Kraaij, V., & De Wilde, E. J. (2001). Negative life events and depressive symptoms in the elderly: A life span perspective. *Aging & Mental Health*, *5*(1), 84-91.

Krikorian, R., Shidler, M. D., Dangelo, K., Couch, S. C., Benoit, S. C., & Clegg, D. J. (2012). Dietary ketosis enhances memory in mild cognitive impairment. *Neurobiology of aging,* 33(2), 425-e19.

Krishnan, K. R., Hays, J. C., & Blazer, D. G. (1997). MRI-defined vascular depression. *Am J Psychiatr*. 154:497–501.

Koenig, H. G., Cohen, H. J., Blazer, D. G., Kudler, H. S., Krishnan, K. R. R., & Sibert, T. E. (1995). Religious coping and cognitive symptoms of depression in elderly medical patients. *Psychosomatics*, *36*(4), 369-375.

Kuo, L. E., Kitlinska, J. B., Tilan, J. U., Li, L., Baker, S. B., Johnson, M. D., ... & Zukowska, Z. (2007). Neuropeptide Y acts directly in the periphery on fat tissue and mediates stress-induced obesity and metabolic syndrome. *Nature medicine*, *13*(7), 803-811.

Kyle, C. J., Petersen, H. E. H., & Overø, K. F. (1998). Comparison of the tolerability and efficacy of citalopram and amitriptyline in elderly depressed patients treated in general practice. *Depression and anxiety*, *8*(4), 147-153.

Lakhan, S. E., & Vieira, K. F. (2008). Nutritional therapies for mental disorders. *Nutrition journal,* 7(1), 1-8.

Lang, U. E., Beglinger, C., Schweinfurth, N., Walter, M., & Borgwardt, S. (2015). Nutritional aspects of depression. *Cellular Physiology and Biochemistry*, *37*(3), 1029-1043.

Lang, U. E., & Borgwardt, S. (2013). Molecular mechanisms of depression: perspectives on new treatment strategies. *Cellular Physiology and Biochemistry*, *31*(6), 761-777.

Lang, U. E., Bajbouj, M., Gallinat, J., & Hellweg, R. (2006). Brain-derived neurotrophic factor serum concentrations in depressive patients during vagus nerve stimulation and repetitive transcranial magnetic stimulation. *Psychopharmacology*, *187*, 56-59.

Lang, U. E., Hellweg, R., & Gallinat, J. (2004). BDNF serum concentrations in healthy volunteers are associated with depression-related personality traits. *Neuropsychopharmacology*, *29*(4), 795-798.

Lang, U. E., Hellweg, R., Kalus, P., Bajbouj, M., Lenzen, K. P., Sander, T., ... & Gallinat, J. (2005). Association of a functional BDNF polymorphism and anxiety-related personality traits. *Psychopharmacology*, *180*, 95-99.

Leclercq, S., Matamoros, S., Cani, P. D., Neyrinck, A. M., Jamar, F., Stärkel, P., ... & Delzenne, N. M. (2014). Intestinal permeability, gut-bacterial dysbiosis, and behavioral markers of alcohol-dependence severity. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *111*(42), E4485-E4493.

Lewinsohn, P. M., Rohde, P., Seeley, J. R., & Fischer, S. A. (1991). Age and depression: unique and shared effects. *Psychology and Aging*, *6*(2), 247.

Liu, Q., He, H., Yang, J., Feng, X., Zhao, F., & Lyu, J. (2020). Changes in the global burden of depression from 1990 to 2017: Findings from the Global Burden of Disease study. *Journal of psychiatric research*, *126*, 134-140.

Lockwood, K. A., Alexopoulos, G. S., & van Gorp, W. G. (2002). Executive dysfunction in geriatric depression. *American Journal of Psychiatry*, *159*(7), 1119-1126.

Luber, M. P., Meyers, B. S., Williams-Russo, P. G., Hollenberg, J. P., DiDomenico, T. N., Charlson, M. E., & Alexopoulos, G. S. (2001). Depression and service utilization in elderly primary care patients. *The American Journal of Geriatric Psychiatry*, *9*(2), 169-176.

Luisi, S., Tonetti, A., Bernardi, F., Casarosa, E., Florio, P., Monteleone, P., ... & Genazzani, A. R. (1998). Effect of acute corticotropin releasing factor on pituitary-adrenocortical responsiveness in elderly women and men. *Journal of endocrinological investigation*, *21*, 449-453.

Lutter, M., & Nestler, E. J. (2009). Homeostatic and hedonic signals interact in the regulation of food intake. *The Journal of nutrition*, *139*(3), 629-632.

Magaziner, J., Simonsick, E. M., Kashner, T. M., Hebel, J. R., & Kenzora, J. E. (1990). Predictors of functional recovery one year following hospital discharge for hip fracture: a prospective study. *Journal of gerontology*, *45*(3), M101-M107.

Malberg, J. E., Platt, B., Rizzo, S. J. S., Ring, R. H., Lucki, I., Schechter, L. E., & Rosenzweig-Lipson, S. (2007). Increasing the levels of insulin-like growth factor-I by an IGF binding protein inhibitor produces anxiolytic and antidepressant-like effects. *Neuropsychopharmacology*, *32*(11), 2360-2368.

Marcus, S. C., & Olfson, M. (2010). National trends in the treatment for depression from 1998 to 2007. *Archives of general psychiatry*, 67(12), 1265-1273.

Mark, T. L., Levit, K. R., Vandivort-Warren, R., Buck, J. A., & Coffey, R. M. (2011). Changes In US spending on mental health and substance abuse treatment, 1986–2005, and implications for policy. *Health affairs*, 30(2), 284-292.

Mason, B. L., Lobo, M. K., Parada, L. F., & Lutter, M. (2013). Trk B signaling in dopamine 1 receptor neurons regulates food intake and body weight. *Obesity*, *21*(11), 2372-2376.

Mazure, C. M., Maciejewski, P. K., Jacobs, S. C., & Bruce, M. L. (2002). Stressful life events interacting with cognitive/personality styles to predict late-onset major depression. *The American journal of geriatric psychiatry*, *10*(3), 297-304.

Meller, I., Fichter, M. M., & Schröppel, H. (1996). Incidence of depression in octo-and nonagenerians: results of an epidemiological follow-up community study. *European archives of psychiatry and clinical neuroscience*, *246*, 93-99.

Merve, Ö. Z. E. R., Özyurt, G., & Harsa, Ş. T. (2019). Probiyotik ve prebiyotiklerin bağırsak-beyin aksına etkisi. *Akademik Gıda,* 17(2), 269-280.

Messaoudi, M., Lalonde, R., Violle, N., Javelot, H., Desor, D., Nejdi, A., ... & Cazaubiel, J. M. (2011). Assessment of psychotropic-like properties of a probiotic formulation (Lactobacillus helveticus R0052 and Bifidobacterium longum R0175) in rats and human subjects. *British Journal of Nutrition*, *105*(5), 755-764.

Miki, T., Kochi, T., Eguchi, M., Kuwahara, K., Tsuruoka, H., Kurotani, K., ... & Nanri, A. (2015). Dietary intake of minerals in relation to depressive symptoms in Japanese employees: the Furukawa Nutrition and Health Study. *Nutrition*, *31*(5), 686-690.

Mischoulon, D. (2011). The impact of omega-3 fatty acids on depressive disorders and suicidality: can we reconcile 2 studies with seemingly contradictory results?. *The Journal of clinical psychiatry*, 72(12), 3315.

Morales-Medina, J. C., Dumont, Y., & Quirion, R. (2010). A possible role of neuropeptide Y in depression and stress. *Brain research*, *1314*, 194-205.

Morley, J. E., & Kraenzle, D. (1994). Causes of weight loss in a community nursing home. *Journal of the American Geriatrics Society*, *42*(6), 583-585.

Mulsant, B. H., Pollock, B. G., Nebes, R., Miller, M. D., Sweet, R. A., Stack, J., ... & Reynolds III, C. F. (2001). A twelve-week, double-blind, randomized comparison of nortriptyline and paroxetine in older depressed inpatients and outpatients. *The American Journal of Geriatric Psychiatry*, *9*(4), 406-414.

Müller, T. D., Nogueiras, R., Andermann, M. L., Andrews, Z. B., Anker, S. D., Argente, J., ... & Tschöp, M. H. (2015). Ghrelin. *Molecular metabolism*, *4*(6), 437-460.

Naseribafrouei, A., Hestad, K., Avershina, E., Sekelja, M., Linløkken, A., Wilson, R., & Rudi, K. (2014). Correlation between the human fecal microbiota and depression. *Neurogastroenterology & Motility*, *26*(8), 1155-1162.

National Institute of mental health (NIH). (2021). Depression, U.S. department of health and human servıces, No. 21-MH-8079, https://www.nimh.nih.gov/sites/default/files/documents/health/publications/dep ression/21-mh-8079-depression_0.pdf Erişim Tarihi: 14.10.2023.

National Institute for Health and Care Excellence (NIHCE). (2009). Depression in adults with a chronic physical health problem: recognition and management. https://www.nice.org.uk/guidance/CG91. Erişim Tarihi: 24.09.2023.

National Institute for Health and Care Excellence (NIHCE). (2022). Depression in adults: treatment and management. https://www.nice.org. uk/guidance/ng222. Erişim Tarihi: 20.09.2023.

Neufeld, K. M., Kang, N., Bienenstock, J., & Foster, J. A. (2011). Reduced anxiety-like behavior and central neurochemical change in germ-free mice. *Neurogastroenterology & Motility*, *23*(3), 255-e119.

Olfson, M., Marcus, S. C., Druss, B., & Pincus, H. A. (2002). National trends in the use of outpatient psychotherapy. *American Journal of Psychiatry*, 159(11), 1914-1920.

Panagiotakos, D. B., Mamplekou, E., Pitsavos, C., Kalogeropoulos, N., Kastorini, C. M., Papageorgiou, C., ... & Stefanadis, C. (2010). Fatty acids intake and depressive symptomatology in a Greek sample: an epidemiological analysis. *Journal of the American College of Nutrition*, *29*(6), 586-594.

Park, Y., Park, Y. S., Kim, S. H., Oh, D. H., & Park, Y. C. (2015). Supplementation of n-3 polyunsaturated fatty acids for major depressive disorder: a randomized, double-blind, 12-week, placebo-controlled trial in Korea. *Annals of Nutrition and Metabolism*, *66*(2-3), 141-148.

Parmelee, P. A., Katz, I. R., & Lawton, M. P. (1991). The relation of pain to depression among institutionalized aged. *Journal of Gerontology*, *46*(1), P15-P21.

Patel, V., Chisholm, D., Parikh, R., Charlson, F. J., Degenhardt, L., Dua, T., ... & Whiteford, H. (2016). Addressing the burden of mental, neurological, and substance use disorders: key messages from Disease Control Priorities. *The Lancet*, 387(10028), 1672-1685.

Patterson, M. B., Schnell, A. H., Martin, R. J., Mendez, M. F., Smyth, K. A., & Whitehouse, P. J. (1990). Assessment of behavioral and affective symptoms in Alzheimer's disease. *Journal of geriatric psychiatry and neurology*, *3*(1), 21-30.

Psikofarmakoloji Bilimsel Çalışma Birimi (2023). Depresyon konusunda bilmek istedikleriniz. Türkiye Psikiyatri Derneği. https://www.psikiyatri.org.tr/halkayonelik/24/depresyonkonusundabilmek-istedikleriniz. Erişim Tarihi: 10.10.2023.

Rao, A. V., Bested, A. C., Beaulne, T. M., Katzman, M. A., Iorio, C., Berardi, J. M., & Logan, A. C. (2009). A randomized, double-blind, placebo-controlled pilot study of a probiotic in emotional symptoms of chronic fatigue syndrome. *Gut pathogens*, *1*(1), 1-6.

Rao, R., & Roche, A. (2017). Substance misuse in older people. *Brit Med J*;358: j3885.

Reifler, B. V., Larson, E., & Hanley, R. (1982). Coexistence of cognitive impairment and depression in geriatric outpatients. *The American journal of psychiatry*, *139*(5), 623-626.

Ricken, R., Adli, M., Lange, C., Krusche, E., Stamm, T. J., Gaus, S., ... & Lang, U. E. (2013). Brain-derived neurotrophic factor serum concentrations in acute depressive patients increase during lithium augmentation of antidepressants. *Journal of clinical psychopharmacology*, *33*(6), 806-809.

Roberts, R. E., Kaplan, G. A., Shema, S. J., & Strawbridge, W. J. (1997). Does growing old increase the risk for depression. *Am J Psychiatr.* 154:1384–1390.

Robinson, R. G., & Price, T. R. (1982). Post-stroke depressive disorders: a follow-up study of 103 patients. *Stroke*, *13*(5), 635-641.

Roesler, R., Henriques, J. A. P., & Schwartsmann, G. (2006). Gastrin-releasing peptide receptor as a molecular target for psychiatric and neurological disorders. *CNS & Neurological Disorders-Drug Targets (Formerly Current Drug Targets-CNS & Neurological Disorders)*, *5*(2), 197-204.

Rubin, E. H., Veiel, L. L., Kinscherf, D. A., Morris, J. C., & Storandt, M. (2001). Clinically significant depressive symptoms and very mild to mild dementia of the Alzheimer type. *International Journal of Geriatric Psychiatry*, *16*(7), 694-701.

Sánchez-Villegas, A., Martínez-González, M. A., Estruch, R., Salas-Salvadó, J., Corella, D., Covas, M. I., ... & Serra-Majem, L. (2013). Mediterranean dietary pattern and depression: the PREDIMED randomized trial. *BMC medicine*, *11*, 1-12.

Sadock, B., Sadock, V., & Ruiz, P. (2009). Compre-hensive Textbook of Psychiatry, 9th edn: Philadelphia.

Salzman, C., Wong, E., & Wright, B. C. (2002). Drug and ECT treatment of depression in the elderly, 1996–2001: a literature review. *Biological Psychiatry*, *52*(3), 265-284.

Schellekens, H., Finger, B. C., Dinan, T. G., & Cryan, J. F. (2012). Ghrelin signalling and obesity: at the interface of stress, mood and food reward. *Pharmacology & therapeutics*, *135*(3), 316-326.

Schulz, R., Drayer, R. A., & Rollman, B. L. (2002). Depression as a risk factor for non-suicide mortality in the elderly. *Biological psychiatry*, *52*(3), 205-225.
Schellekens, H., Finger, B. C., Dinan, T. G., & Cryan, J. F. (2012). Ghrelin signalling and obesity: at the interface of stress, mood and food reward. *Pharmacology & therapeutics*, *135*(3), 316-326.
Schwartz, S., Feller, A., & Perlmuter, L. C. (2001). Postprandial systolic blood pressure and subsyndromal depression. *Experimental aging research*, *27*(4), 309-318.
Scott, L. V., Clarke, G., & Dinan, T. G. (2013). The brain-gut axis: a target for treating stress-related disorders. *Inflammation in psychiatry*, *28*, 90-99.
Starkstein, S. E., Preziosi, T. J., Bolduc, P. L., & Robinson, R. G. (1990). Depression in Parkinson's disease. *The Journal of nervous and mental disease*, *178*(1), 27-31.
Ströhle, A., Romeo, E., di Michele, F., Pasini, A., Hermann, B., Gajewsky, G., ... & Rupprecht, R. (2003). Induced panic attacks shift γ-aminobutyric acid type A receptor modulatory neuroactive steroid composition in patients with panic disorder: preliminary results. *Archives of general psychiatry*, *60*(2), 161-168.
Sullivan, M. D., Carl Baum, M. D., Grothaus, L. C., & Katon, W. J. (1997). Functional status in coronary artery disease: a one-year prospective study of the role of anxiety and depression. *The American journal of medicine*, *103*(5), 348-356.
Tan, K. C., Chow, W. S., Ai, V. H., Metz, C., Bucala, R., & Lam, K. S. (2002). Advanced glycation end products and endothelial dysfunction in type 2 diabetes. *Diabetes care*, *25*(6), 1055-1059.
Thapa, P. B., Gideon, P., Cost, T. W., Milam, A. B., & Ray, W. A. (1998). Antidepressants and the risk of falls among nursing home residents. *New England Journal of Medicine*, *339*(13), 875-882.
Troeger, C., Blacker, B. F., Khalil, I. A., Rao, P. C., Cao, S., Zimsen, S. R., ... & Reiner, R. C. (2018). Estimates of the global, regional, and national morbidity, mortality, and aetiologies of diarrhoea in 195 countries: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2016. *The Lancet Infectious Diseases*, 18(11), 1211-1228.
Unützer, J., Patrick, D. L., Simon, G., Grembowski, D., Walker, E., Rutter, C., & Katon, W. (1997). Depressive symptoms and the cost of health services in HMO patients aged 65 years and older: a 4-year prospective study. *Jama*, *277*(20), 1618-1623.
Walker D. & Clarke M. (2001). Cognitive behavioral psychotherapy: a comparison between younger and older adults in two inner city mental health teams. *Aging Mental Health,* 5(1), 197–199.
Walker, E. R., McGee, R. E., & Druss, B. G. (2015). Mortality in mental disorders and global disease burden implications: a systematic review and meta-analysis. *JAMA psychiatry*, 72(4), 334-341.
Weiner, M. F., Edland, S. D., & Luszczynska, H. (1994). Prevalence and Incidence of Major Depression. *Am J Psychiatry*, *151*(7), 1006-1009.
White L, Blazer D, Fillenbaum G. (1990). Related health problems. In: CornoniHuntley J, Blazer D, Lafferty M, Everett D, Brock D, Farmer M, eds. *Established Populations for Epidemiologic Studies of the Elderly*. Bethesda, MD: National Institute on Aging, 70–85.
Woo, J., Goggins, W., Sham, A., & Ho, S. C. (2005). Social determinants of frailty. *Gerontology,* 51(6), 402-408.
World Health Organization and Calouste Gulbenkian Foundation. (2014). Social determinants of mental health. Geneva, World Health Organization. https://apps. who.int/iris/bitstream/handle/10665/112828/9789241506809_ eng.pdf. Erişim Tarihi: 15.09.2023.
Vashum, K. P., McEvoy, M., Milton, A. H., McElduff, P., Hure, A., Byles, J., & Attia, J. (2014). Dietary zinc is associated with a lower incidence of depression: findings from two Australian cohorts. *Journal of affective disorders*, 166, 249-257.
Vasselli, J. R., Scarpace, P. J., Harris, R. B., & Banks, W. A. (2013). Dietary components in the development of leptin resistance. *Advances in Nutrition*, *4*(2), 164-175.
Vlassara, H., & Striker, G. E. (2011). AGE restriction in diabetes mellitus: a paradigm shift. *Nature Reviews Endocrinology*, *7*(9), 526-539.
Vos, T., Lim, S. S., Abbafati, C., Abbas, K. M., Abbasi, M., Abbasifard, M., ... & Bhutta, Z. A. (2020). Global burden of 369 diseases and injuries in 204 countries and territories, 1990–2019: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2019. *The Lancet,* 396(10258), 1204-1222.
Yaffe, K., Ettinger, B., Pressman, A., Seeley, D., Whooley, M., Schaefer, C., & Cummings, S. (1998). Neuropsychiatric function and dehydroepiandrosterone sulfate in elderly women: a prospective study. *Biological psychiatry*, *43*(9), 694-700.
Yetkin, S. ve Özgen, F. (2007). *Tarihsel bakış içinde depresyon*. Türkiye Klinikleri Dahili Tıp Bilimleri Dergisi, 3(47), 1-5.
Yeung, S. S., Kwan, M., & Woo, J. (2021). Healthy diet for healthy aging. *Nutrients,* 13(12), 4310.
Yoshikawa, E., Nishi, D., & Matsuoka, Y. (2015). Fish consumption and resilience to depression in Japanese company workers: a cross-sectional study. *Lipids in Health and Disease*, *14*(1), 1-8.

Kombine istemli işeme ve egzersiz terapisi: Fonksiyonel müdahale eğitimi, doğrudan bakım verenlerin (hemşirelik asistanları / bakım yardımcıları) güçlendirme egzersizlerini tuvalet rutinlerine dahil etmesini içerir.

Hızlı işeme müdahalesi için fayda görebilecek hastalarda 3 günlük bir deneme yapılmalıdır. Islak epizodlarda %20'den az azalma varsa, müdahalenin etkisiz olduğu düşünülmeli ve bağımlı yaşlı kişilerde idrar kaçırmayı yönetmenin olağan yöntemi olan idrar tutma pedlerinin 'kontrol edilmesi ve değiştirilmesi' yöntemine geri dönülmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Adibelli, Ş., & Korkmaz, F. (2018). Yetişkin hastalarda basınç yarası gelişme riskini değerlendirmede kullanılan ölçekler. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, *9*(2), Article 2. https://doi.org/10.22312/sdusbed.418289

Akın, S., Mazıcıoglu, M. M., Mucuk, S., Gocer, S., Deniz Şafak, E., Arguvanlı, S., & Ozturk, A. (2015). The prevalence of frailty and related factors in community-dwelling Turkish elderly according to modified Fried Frailty Index and FRAIL scales. *Aging Clinical and Experimental Research*, *27*(5), 703-709. https://doi.org/10.1007/s40520-015-0337-0

Akturk, U., & Ister, E. D. (2019). Some features of hospitalized elderly and effects of fall behavior on fall risk. *Medicine Science*, *8*(3), Article 3. https://doi.org/10.5455/medscience.2018.07.9004

Altunel, C. T., & Kartal, S. P. (2019). Dekübit ve Bası Ülserleri. *Turkiye Klinikleri Geriatrics - Special Topics*, *5*(1), 87-94.

Ambrose, A. F., Paul, G., & Hausdorff, J. M. (2013). Risk factors for falls among older adults: A review of the literature. *Maturitas*, *75*(1), 51-61. https://doi.org/10.1016/j.maturitas.2013.02.009

Appeadu, M. K., & Bordoni, B. (2023). Falls and Fall Prevention in the Elderly. Içinde *StatPearls*. StatPearls Publishing. http://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK560761/

Avşar, P., & Karadağ, A. (2016). Waterlow Basınç Ülseri Risk Değerlendirme Ölçeği'nin Türkçeye Uyarlanması, Geçerlik-Güvenirlik Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, *3*(3), Article 3.

Axer, H., Axer, M., Sauer, H., Witte, O. W., & Hagemann, G. (2010). Falls and gait disorders in geriatric neurology. *Clinical Neurology and Neurosurgery*, *112*(4), 265-274. https://doi.org/10.1016/j.clineuro.2009.12.015

Beki, F., Danışmanı, T., & Tan, D. M. (t.y.). *HEMŞİRELERİN BASI YARASI HAKKINDAKİ BİLGİ, TUTUMLARI VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ.*

Brewer, D., Dickens, E., Humphrey, A., & Stephenson, T. (2016). Increased fruit and vegetable intake among older adults participating in Kentucky's congregate meal site program. *Educational Gerontology*, *42*(11), 771-784. https://doi.org/10.1080/03601277.2016.1231511

Brunilda, E., ErjonaAbazaj, Marsida, K., & Skender, T. (2020). Prevention of Frailty in the Elderly through Physical Activity and Nutrition. *Journal of Geriatric Medicine and Gerontology*, *6*(1). https://doi.org/10.23937/2469-5858/1510084

Bulut, E. A., Soysal, P., & Isik, A. T. (2018). Frequency and coincidence of geriatric syndromes according to age groups: Single-center experience in Turkey between 2013 and 2017. *Clinical Interventions in Aging*, *13*, 1899-1905. https://doi.org/10.2147/CIA.S180281

Burns, E., & Kakara, R. (2018). Deaths from Falls Among Persons Aged ≥65 Years—United States, 2007–2016. *Morbidity and Mortality Weekly Report*, *67*(18), 509-514. https://doi.org/10.15585/mmwr.mm6718a1

Burti, J. S., Santos, A. M. B., Pereira, R. M. R., Zambon, J. P., & Marques, A. P. (2012). Prevalence and clinical characteristics of urinary incontinence in elderly individuals of a low income. *Archives of Gerontology and Geriatrics*, *54*(2), e42-46. https://doi.org/10.1016/j.archger.2011.04.004

Capurso, C., Bellanti, F., Lo Buglio, A., & Vendemiale, G. (2020). The Mediterranean Diet Slows Down the Progression of Aging and Helps to Prevent the Onset of Frailty: A Narrative Review. *Nutrients*, *12*(1), Article 1. https://doi.org/10.3390/nu12010035

Carlson, C., Merel, S. E., & Yukawa, M. (2015). Geriatric syndromes and geriatric assessment for the generalist. *The Medical Clinics of North America*, *99*(2), 263-279. https://doi.org/10.1016/j.mcna.2014.11.003

Chan, D.-C. D., Tsou, H.-H., Yang, R.-S., Tsauo, J.-Y., Chen, C.-Y., Hsiung, C. A., & Kuo, K. N. (2012). A pilot randomized controlled trial to improve geriatric frailty. *BMC Geriatrics*, *12*, 58. https://doi.org/10.1186/1471-2318-12-58

Chang, S.-F. (2017). Frailty Is a Major Related Factor for at Risk of Malnutrition in Community-Dwelling Older Adults. *Journal of Nursing Scholarship*, *49*(1), 63-72. https://doi.org/10.1111/jnu.12258

Chang, V. C., & Do, M. T. (2015). Risk factors for falls among seniors: Implications of gender. *American Journal of Epidemiology*, *181*(7), 521-531. https://doi.org/10.1093/aje/kwu268

Chen, X., Mao, G., & Leng, S. X. (2014). Frailty syndrome: An overview. *Clinical Interventions in Aging*, *9*, 433-441. https://doi.org/10.2147/CIA.S45300

Chodzko-Zajko, W. J., Proctor, D. N., Fiatarone Singh, M. A., Minson, C. T., Nigg, C. R., Salem, G. J., & Skinner, J. S. (2009). Exercise and Physical Activity for Older Adults. *Medicine & Science in Sports & Exercise*, *41*(7), 1510. https://doi.org/10.1249/MSS.0b013e3181a0c95c

Christensen, K., Doblhammer, G., Rau, R., & Vaupel, J. W. (2009). Ageing populations: The challenges ahead. *Lancet*, *374*(9696), 1196-1208. https://doi.org/10.1016/S0140-6736(09)61460-4

Clegg, A., Young, J., Iliffe, S., Rikkert, M. O., & Rockwood, K. (2013). Frailty in elderly people. *Lancet (London, England)*, *381*(9868), 752-762. https://doi.org/10.1016/S0140-6736(12)62167-9

Coleman, S., Gorecki, C., Nelson, E. A., Closs, S. J., Defloor, T., Halfens, R., Farrin, A., Brown, J., Schoonhoven, L., & Nixon, J. (2013). Patient risk factors for pressure ulcer development: Systematic review. *International Journal of Nursing Studies*, *50*(7), 974-1003. https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2012.11.019

Cox, J., & Rasmussen, L. (2014). Enteral nutrition in the prevention and treatment of pressure ulcers in adult critical care patients. *Critical Care Nurse*, *34*(6), 15-27; quiz 28. https://doi.org/10.4037/ccn2014950

Crow, R. S., Lohman, M. C., Titus, A. J., Cook, S. B., Bruce, M. L., Mackenzie, T. A., Bartels, S. J., & Batsis, J. A. (2019). Association of Obesity and Frailty in Older Adults: NHANES 1999–2004. *The Journal of Nutrition, Health & Aging*, *23*(2), 138-144. https://doi.org/10.1007/s12603-018-1138-x

Cruz-Jentoft, A. J., Kiesswetter, E., Drey, M., & Sieber, C. C. (2017). Nutrition, frailty, and sarcopenia. *Aging Clinical and Experimental Research*, *29*(1), 43-48. https://doi.org/10.1007/s40520-016-0709-0

Cui, F.-F., Pan, Y.-Y., Xie, H.-H., Wang, X.-H., Shi, H.-X., Xiao, J., Zhang, H.-Y., Chang, H.-T., & Jiang, L.-P. (2016). Pressure Combined with Ischemia/Reperfusion Injury Induces Deep Tissue Injury via Endoplasmic Reticulum Stress in a Rat Pressure Ulcer Model. *International Journal of Molecular Sciences*, *17*(3), Article 3. https://doi.org/10.3390/ijms17030284

D'Ancona, C., Haylen, B., Oelke, M., Abranches-Monteiro, L., Arnold, E., Goldman, H., Hamid, R., Homma, Y., Marcelissen, T., Rademakers, K., Schizas, A., Singla, A., Soto, I., Tse, V., De Wachter, S., Herschorn, S., & On behalf of the Standardisation Steering Committee ICS and the ICS Working Group on Terminology for Male Lower Urinary Tract & Pelvic Floor Symptoms and Dysfunction. (2019). The International Continence Society (ICS) report on the terminology for adult male lower urinary tract and pelvic floor symptoms and dysfunction. *Neurourology and Urodynamics*, *38*(2), 433-477. https://doi.org/10.1002/nau.23897

Demling, R. H. (2009). Nutrition, Anabolism, and the Wound Healing Process: An Overview. *Eplasty*, *9*, e9.

Dent, E., Morley, J. E., Cruz-Jentoft, A. J., Woodhouse, L., Rodríguez-Mañas, L., Fried, L. P., Woo, J., Aprahamian, I., Sanford, A., Lundy, J., Landi, F., Beilby, J., Martin, F. C., Bauer, J. M., Ferrucci, L., Merchant, R. A., Dong, B., Arai, H., Hoogendijk, E. O., … Vellas, B. (2019). Physical Frailty: ICFSR International Clinical Practice Guidelines for Identification and Management. *The Journal of Nutrition, Health & Aging*, *23*(9), 771-787. https://doi.org/10.1007/s12603-019-1273-z

Dite, W., & Temple, V. A. (2002). A clinical test of stepping and change of direction to identify multiple falling older adults. *Archives of Physical Medicine and Rehabilitation*, *83*(11), 1566-1571. https://doi.org/10.1053/apmr.2002.35469

Dorner, B., Posthauer, M. E., Thomas, D., & National Pressure Ulcer Advisory Panel. (2009). The role of nutrition in pressure ulcer prevention and treatment: National Pressure Ulcer Advisory Panel white paper. *Advances in Skin & Wound Care*, *22*(5), 212-221. https://doi.org/10.1097/01.ASW.0000350838.11854.0a

Eckert, C. D., Tarleton, E. K., Pellerin, J., Mooney, N., & Gell, N. M. (2022). Nutrition Risk is Associated With Falls Risk in an Observational Study of Community-Dwelling, Rural, Older Adults. *Journal of aging and health*, *34*(6-8), 1125-1134. https://doi.org/10.1177/08982643221096944

Eyigor, S., Kutsal, Y. G., Duran, E., Huner, B., Paker, N., Durmus, B., Sahin, N., Civelek, G. M., Gokkaya, K., Doğan, A., Günaydın, R., Toraman, F., Cakir, T., Evcik, D., Aydeniz, A., Yildirim, A. G., Borman, P., Okumus, M., & Ceceli, E. (2015). Frailty prevalence and related factors in the older adult—FrailTURK Project. *Age*, *37*(3), 50. https://doi.org/10.1007/s11357-015-9791-z

Feng, Z., Lugtenberg, M., Franse, C., Fang, X., Hu, S., Jin, C., & Raat, H. (2017). Risk factors and protective factors associated with incident or increase of frailty among community-dwelling older adults: A systematic review of longitudinal studies. *PLoS ONE*, *12*(6), e0178383. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0178383

Fried, L. P., Hadley, E. C., Walston, J. D., Newman, A. B., Guralnik, J. M., Studenski, S., Harris, T. B., Ershler, W. B., & Ferrucci, L. (2005). From bedside to bench: Research agenda for frailty. *Science of Aging Knowledge Environment: SAGE KE*, *2005*(31), pe24. https://doi.org/10.1126/sageke.2005.31.pe24

G, B., Mr, S., & Er, B. (2016). Falls and Fall Injuries Among Adults Aged ≥65 Years—United States, 2014. *MMWR. Morbidity and Mortality Weekly Report*, *65*(37). https://doi.org/10.15585/mmwr.mm6537a2

Gefen, A. (2007). The biomechanics of sitting-acquired pressure ulcers in patients with spinal cord injury or lesions. *International Wound Journal*, *4*(3), 222-231. Scopus. https://doi.org/10.1111/j.1742-481X.2007.00330.x

Gefen, A. (2008). Bioengineering models of deep tissue injury. *Advances in Skin & Wound Care*, *21*(1), 30-36. Scopus. https://doi.org/10.1097/01.ASW.0000305403.89737.6c

Gencer, N. S., Özkeskin, M., & Savaş, S. (2023). Düşmeler. *Türkiye Klinikleri Geriatri - Özel Konular*, *9*(1), 44-51.

Gerhardt, L.-C., Strässle, V., Lenz, A., Spencer, N. d, & Derler, S. (2008). Influence of epidermal hydration on the friction of human skin against textiles. *Journal of The Royal Society Interface*, *5*(28), 1317-1328. https://doi.org/10.1098/rsif.2008.0034

Goepel, M., Kirschner-Hermanns, R., Welz-Barth, A., Steinwachs, K.-C., & Rübben, H. (2010). Urinary Incontinence in the Elderly. *Deutsches Ärzteblatt International*, *107*(30), 531-536. https://doi.org/10.3238/arztebl.2010.0531

Goldacre, M. J., Roberts, S. E., & Yeates, D. (2002). Mortality after admission to hospital with fractured neck of femur: Database study. *BMJ : British Medical Journal*, *325*(7369), 868. https://doi.org/10.1136/bmj.325.7369.868

Gomes, F., Schuetz, P., Bounoure, L., Austin, P., Ballesteros-Pomar, M., Cederholm, T., Fletcher, J., Laviano, A., Norman, K., Poulia, K.-A., Ravasco, P., Schneider, S. M., Stanga, Z., Weekes, C. E., & Bischoff, S. C. (2018). ESPEN guidelines on nutritional support for polymorbid internal medicine patients. *Clinical Nutrition (Edinburgh, Scotland)*, *37*(1), 336-353. https://doi.org/10.1016/j.clnu.2017.06.025

Haesler, E., Carville, K., & Haesler, P. (2018). Priority issues for pressure injury research: An Australian consensus study. *Research in Nursing & Health*. https://doi.org/10.1002/nur.21878

Hahnel, E., Lichterfeld, A., Blume-Peytavi, U., & Kottner, J. (2017). The epidemiology of skin conditions in the aged: A systematic review. *Journal of Tissue Viability*, *26*(1), 20-28. https://doi.org/10.1016/j.jtv.2016.04.001

Hisashige, A., & Ohura, T. (2012). Cost-effectiveness of nutritional intervention on healing of pressure ulcers. *Clinical Nutrition (Edinburgh, Scotland)*, *31*(6), 868-874. https://doi.org/10.1016/j.clnu.2012.04.013

Hoogendijk, E. O., Afilalo, J., Ensrud, K. E., Kowal, P., Onder, G., & Fried, L. P. (2019). Frailty: Implications for clinical practice and public health. *The Lancet*, *394*(10206), 1365-1375. https://doi.org/10.1016/S0140-6736(19)31786-6

Houston, D. K., Cesari, M., Ferrucci, L., Cherubini, A., Maggio, D., Bartali, B., Johnson, M. A., Schwartz, G. G., & Kritchevsky, S. B. (2007). Association Between Vitamin D Status and Physical Performance: The InCHIANTI Study. *The journals of gerontology. Series A, Biological sciences and medical sciences*, *62*(4), 440-446.

Inouye, S. K., Studenski, S., Tinetti, M. E., & Kuchel, G. A. (2007). Geriatric Syndromes: Clinical, Research and Policy Implications of a Core Geriatric Concept. *Journal of the American Geriatrics Society*, *55*(5), 780-791. https://doi.org/10.1111/j.1532-5415.2007.01156.x

Iuliano, S., Poon, S., Robbins, J., Bui, M., Wang, X., De Groot, L., Van Loan, M., Zadeh, A. G., Nguyen, T., & Seeman, E. (2021). Effect of dietary sources of calcium and protein on hip fractures and falls in older adults in residential care: Cluster randomised controlled trial. *The BMJ*, *375*, n2364. https://doi.org/10.1136/bmj.n2364

Jo, A.-R., Park, M.-J., Lee, B.-G., Seo, Y.-G., Song, H.-J., Paek, Y.-J., Park, K.-H., & Noh, H.-M. (2020). Association between Falls and Nutritional Status of Community-Dwelling Elderly People in Korea. *Korean Journal of Family Medicine*, *41*(2), 111-118. https://doi.org/10.4082/kjfm.18.0112

Jung, H. B., Kim, H. J., & Cho, S. T. (2015). A current perspective on geriatric lower urinary tract dysfunction. *Korean Journal of Urology*, *56*(4), 266-275. https://doi.org/10.4111/kju.2015.56.4.266

Kapucu, S. (2017). Kırılgan Yaşlı ve Hemşirelik Bakımı. *OSMANGAZİ JOURNAL OF MEDICINE*, *39*(1). https://doi.org/10.20515/otd.288967

Karimkhani, C., Dellavalle, R. P., Coffeng, L. E., Flohr, C., Hay, R. J., Langan, S. M., Nsoesie, E. O., Ferrari, A. J., Erskine, H. E., Silverberg, J. I., Vos, T., & Naghavi, M. (2017). Global Skin Disease Morbidity and Mortality: An Update From the Global Burden of Disease Study 2013. *JAMA Dermatology*, *153*(5), 406-412. https://doi.org/10.1001/jamadermatol.2016.5538

Kelaiditi, E., Guyonnet, S., & Cesari, M. (2015). Is nutrition important to postpone frailty? *Current Opinion in Clinical Nutrition and Metabolic Care*, *18*(1), 37-42. https://doi.org/10.1097/MCO.0000000000000129

Kojima, G., Avgerinou, C., Iliffe, S., & Walters, K. (2018). Adherence to Mediterranean Diet Reduces Incident Frailty Risk: Systematic Review and Meta-Analysis. *Journal of the American Geriatrics Society*, *66*(4), 783-788. https://doi.org/10.1111/jgs.15251

Kosiak, M. (1961). Etiology of decubitus ulcers. *Archives of Physical Medicine and Rehabilitation*, *42*, 19-29. Scopus.

Kuchel, G. A., & DuBeau, C. E. (t.y.). *Chapter 30: Urinary Incontinence in the Elderly*.

Landré, B., Czernichow, S., Goldberg, M., Zins, M., Ankri, J., & Herr, M. (2020). Association Between Life-Course Obesity and Frailty in Older Adults: Findings in the GAZEL Cohort. *Obesity*, *28*(2), 388-396. https://doi.org/10.1002/oby.22682

Lee, J.-H., & Kim, H. S. (2014). Fall Risk related Factors in Postmenopausal Women. *Korean Journal of Adult Nursing*, *26*(5), 533-542. https://doi.org/10.7469/kjan.2014.26.5.533

Lee, S. K., Posthauer, M. E., Dorner, B., Redovian, V., & Maloney, M. J. (2006). Pressure ulcer healing with a concentrated, fortified, collagen protein hydrolysate supplement: A randomized controlled trial. *Advances in Skin & Wound Care*, *19*(2), 92-96. https://doi.org/10.1097/00129334-200603000-00011

Liao, C.-D., Lee, P.-H., Hsiao, D.-J., Huang, S.-W., Tsauo, J.-Y., Chen, H.-C., & Liou, T.-H. (2018). Effects of Protein Supplementation Combined with Exercise Intervention on Frailty Indices, Body Composition, and Physical Function in Frail Older Adults. *Nutrients*, *10*(12), Article 12. https://doi.org/10.3390/nu10121916

Loerakker, S., Manders, E., Strijkers, G. J., Nicolay, K., Baaijens, F. P. T., Bader, D. L., & Oomens, C. W. J. (2011). The effects of deformation, ischemia, and reperfusion on the development of muscle damage during prolonged loading. *Journal of Applied Physiology*, *111*(4), 1168-1177. https://doi.org/10.1152/japplphysiol.00389.2011

Lorbergs, A. L., Prorok, J. C., Holroyd-Leduc, J., Bouchard, D. R., Giguere, A., Gramlich, L., Keller, H., Tang, A., Racey, M., Ali, M. U., Fitzpatrick-Lewis, D., Sherifali, D., Kim, P., & Muscedere, J. (2022). Nutrition and Physical Activity Clinical Practice Guidelines for Older Adults Living with Frailty. *The Journal of Frailty & Aging*, *11*(1), 3-11. https://doi.org/10.14283/jfa.2021.51

Lorenzo-López, L., Maseda, A., de Labra, C., Regueiro-Folgueira, L., Rodríguez-Villamil, J. L., & Millán-Calenti, J. C. (2017). Nutritional determinants of frailty in older adults: A systematic review. *BMC Geriatrics*, *17*(1), 108. https://doi.org/10.1186/s12877-017-0496-2

M, S., Ml, C., Am, S., P, C., C, C., F, M., J, G., & P, O. (2010). The epidemiology of domestic injurious falls in a community dwelling elderly population: An outgrowing economic burden. *European Journal of Public Health*, *20*(5). https://doi.org/10.1093/eurpub/ckp165

Magnuson, A., Sattar, S., Nightingale, G., Saracino, R., Skonecki, E., & Trevino, K. M. (2019). A Practical Guide to Geriatric Syndromes in Older Adults With Cancer: A Focus on Falls, Cognition, Polypharmacy, and Depression. *American Society of Clinical Oncology Educational Book*, *39*, e96-e109. https://doi.org/10.1200/EDBK_237641

Mervis, J. S., & Phillips, T. J. (2019). Pressure ulcers: Pathophysiology, epidemiology, risk factors, and presentation. *Journal of the American Academy of Dermatology*, *81*(4), 881-890. https://doi.org/10.1016/j.jaad.2018.12.069

Mimura, M., Ohura, T., Takahashi, M., Kajiwara, R., & Ohura Jr., N. (2009). Mechanism leading to the development of pressure ulcers based on shear force and pressures during a bed operation: Influence of body types, body positions, and knee positions. *Wound Repair and Regeneration*, *17*(6), 789-796. Scopus. https://doi.org/10.1111/j.1524-475X.2009.00540.x

Mj, T., C, F., C, S., B, D., Y, L., C, B., P, B.-G., & L, L. (2015). Poor nutritional status is associated with a higher risk of falling and fracture in elderly people living at home in France: The Three-City cohort study. *Osteoporosis International : A Journal Established as Result of Cooperation between the European Foundation for Osteoporosis and the National Osteoporosis Foundation of the USA*, *26*(8). https://doi.org/10.1007/s00198-015-3121-2

Moyer, V. A. (2012). Prevention of Falls in Community-Dwelling Older Adults: U.S. Preventive Services Task Force Recommendation Statement. *Annals of Internal Medicine*, *157*(3), 197-204. https://doi.org/10.7326/0003-4819-157-3-201208070-00462

Munoz, N., Posthauer, M. E., Cereda, E., Schols, J. M. G. A., & Haesler, E. (2020). The Role of Nutrition for Pressure Injury Prevention and Healing: The 2019 International Clinical Practice Guideline Recommendations. *Advances in Skin & Wound Care*, *33*(3), 123-136. https://doi.org/10.1097/01.ASW.0000653144.90739.ad

Neyens, J., Halfens, R., Spreeuwenberg, M., Meijers, J., Luiking, Y., Verlaan, G., & Schols, J. (2013). Malnutrition is associated with an increased risk of falls and impaired activity in elderly patients in Dutch residential long-term care (LTC): A cross-sectional study. *Archives of Gerontology and Geriatrics*, *56*(1), 265-269. https://doi.org/10.1016/j.archger.2012.08.005

Ng, T. P., Feng, L., Nyunt, M. S. Z., Feng, L., Niti, M., Tan, B. Y., Chan, G., Khoo, S. A., Chan, S. M., Yap, P., & Yap, K. B. (2015). Nutritional, Physical, Cognitive, and Combination Interventions and Frailty Reversal Among Older Adults: A Randomized Controlled Trial. *The American Journal of Medicine*, *128*(11), 1225-1236.e1. https://doi.org/10.1016/j.amjmed.2015.06.017

Ni Lochlainn, M., Cox, N. J., Wilson, T., Hayhoe, R. P. G., Ramsay, S. E., Granic, A., Isanejad, M., Roberts, H. C., Wilson, D., Welch, C., Hurst, C., Atkins, J. L., Mendonça, N., Horner, K., Tuttiett, E. R., Morgan, Y., Heslop, P., Williams, E. A., Steves, C. J., … Robinson, S. (2021). Nutrition and Frailty: Opportunities for Prevention and Treatment. *Nutrients*, *13*(7), 2349. https://doi.org/10.3390/nu13072349

Norton, D. (1989). Calculating the risk: Reflections on the Norton Scale. *Decubitus*, *2*(3), 24-31.

Ohura, T., Nakajo, T., Okada, S., Omura, K., & Adachi, K. (2011). Evaluation of effects of nutrition intervention on healing of pressure ulcers and nutritional states (randomized controlled trial). *Wound Repair and Regeneration: Official Publication of the Wound Healing Society [and] the European Tissue Repair Society*, *19*(3), 330-336. https://doi.org/10.1111/j.1524-475X.2011.00691.x

Olde Rikkert, M. G. M., Rigaud, A. S., van Hoeyweghen, R. J., & de Graaf, J. (2003). Geriatric syndromes: Medical misnomer or progress in geriatrics? *The Netherlands Journal of Medicine*, *61*(3), 83-87.

Orhan, B. (2017). Basınç Yaralarını Önleme Kılavuzu: Kanıta Dayalı Uygulamalar. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, *26*(4), Article 4. https://doi.org/10.17827/aktd.306004

PACIFIC: Prevention and treatment of pressure ulcers/inju... - Google Akademik. (t.y.). Geliş tarihi 29 Eylül 2023, gönderen https://scholar.google.com/scholar_lookup?title=Prevention%20and%20treatment%20of%20pressure%20ulcersinjuries%3A%20clinical%20practice%20guideline&publication_year=2019&author=European%20Pressure%20Ulcer%20Advisory%20Panel&author=National%20Pressure%20Injury%20Advisory%20Panel&author=Pan%20Pacific%20Pressure%20Injury%20Alliance

Pala, F., & Yalçın Gürsoy, M. (2020). *Türkiye'de Yaşlı Kırılganlığını Konu Alan Araştırmalar: Sistematik Bir İnceleme*.

Panel on Prevention of Falls in Older Persons, American Geriatrics Society and British Geriatrics Society. (2011). Summary of the Updated American Geriatrics Society/British Geriatrics Society Clinical Practice Guideline for Prevention of Falls in Older Persons. *Journal of the American Geriatrics Society*, *59*(1), 148-157. https://doi.org/10.1111/j.1532-5415.2010.03234.x

Peirce, S. M., Skalak, T. C., & Rodeheaver, G. T. (2000). Ischemia-reperfusion injury in chronic pressure ulcer formation: A skin model in the rat. *Wound Repair and Regeneration*, *8*(1), 68-76. Scopus. https://doi.org/10.1046/j.1524-475X.2000.00068.x

Pilotto, A., Cella, A., Pilotto, A., Daragjati, J., Veronese, N., Musacchio, C., Mello, A. M., Logroscino, G., Padovani, A., Prete, C., & Panza, F. (2017). Three Decades of Comprehensive Geriatric Assessment: Evidence Coming From Different Healthcare Settings and Specific Clinical Conditions. *Journal of the American Medical Directors Association*, *18*(2), 192.e1-192.e11. https://doi.org/10.1016/j.jamda.2016.11.004

Pinar Bölüktaş, R., & Oğuz, S. (t.y.). *Norton ve Braden bası yarası değerlendirme ölçeklerinin yatağa bağımlı aynı hasta grubunda güvenirlik ve geçerliliğinin sınanması*. Geliş tarihi 29 Eylül 2023, gönderen https://avesis.marmara.edu.tr/yayin/ce280c68-b8ea-4487-be2a-4c49e5febff9/norton-ve-braden-basi-yarasi-degerlendirme-olceklerinin-yataga-bagimli-ayni-hasta-grubunda-guvenirlik-ve-gecerliliginin-sinanmasi

Puts, M. T. E., Toubasi, S., Andrew, M. K., Ashe, M. C., Ploeg, J., Atkinson, E., Ayala, A. P., Roy, A., Rodríguez Monforte, M., Bergman, H., & McGilton, K. (2017). Interventions to prevent or reduce the level of frailty in community-dwelling older adults: A scoping review of the literature and international policies. *Age and Ageing*, *46*(3), 383-392. https://doi.org/10.1093/ageing/afw247

Raffoul, W., Far, M. S., Cayeux, M.-C., & Berger, M. M. (2006). Nutritional status and food intake in nine patients with chronic low-limb ulcers and pressure ulcers: Importance of oral supplements. *Nutrition (Burbank, Los Angeles County, Calif.)*, *22*(1), 82-88. https://doi.org/10.1016/j.nut.2005.04.014

Rashidi Pour Fard, N., Amirabdollahian, F., & Haghighatdoost, F. (2019). Dietary patterns and frailty: A systematic review and meta-analysis. *Nutrition Reviews*, *77*(7), 498-513. https://doi.org/10.1093/nutrit/nuz007

Ravi, N. (2014, Eylül 29). *Association of overall diet quality with falls and physical function among community dwelling older adults—Results from MrOS study* [University of Pittsburgh ETD]. University of Pittsburgh. http://d-scholarship.pitt.edu/22645/

Rikkert, M. G. M. O. (2017). Geriatrik sendromların kavramsallaştırılması. İçinde J.-P. Michel, B. L. Beattie, F. C. Martin, & J. Walston (Ed.), *Oxford Textbook of Geriatric Medicine* (s. 0). Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/med/9780198701590.003.0048

Rubenstein, L. Z., & Josephson, K. R. (2002). The epidemiology of falls and syncope. *Clinics in Geriatric Medicine*, *18*(2), 141-158. https://doi.org/10.1016/S0749-0690(02)00002-2

Saghaleini, S. H., Dehghan, K., Shadvar, K., Sanaie, S., Mahmoodpoor, A., & Ostadi, Z. (2018). Pressure Ulcer and Nutrition. *Indian Journal of Critical Care Medicine : Peer-reviewed, Official Publication of Indian Society of Critical Care Medicine*, *22*(4), 283-289. https://doi.org/10.4103/ijccm.IJCCM_277_17

Saraf, A. A., Petersen, A. W., Simmons, S. F., Schnelle, J. F., Bell, S. P., Kripalani, S., Myers, A. P., Mixon, A. S., Long, E. A., Jacobsen, J. M. L., & Vasilevskis, E. E. (2016). Medications associated with geriatric syndromes and their prevalence in older hospitalized adults discharged to skilled nursing facilities. *Journal of Hospital Medicine*, *11*(10), 694-700. https://doi.org/10.1002/jhm.2614

Senn, N., & Monod, S. (2015). Development of a Comprehensive Approach for the Early Diagnosis of Geriatric Syndromes in General Practice. *Frontiers in Medicine*, *2*, 78. https://doi.org/10.3389/fmed.2015.00078

Serra-Prat, M., Sist, X., Domenich, R., Jurado, L., Saiz, A., Roces, A., Palomera, E., Tarradelles, M., & Papiol, M. (2017). Effectiveness of an intervention to prevent frailty in pre-frail community-dwelling older people consulting in primary care: A randomised controlled trial. *Age and Ageing*, *46*(3), 401-407. https://doi.org/10.1093/ageing/afw242

Shahar, D., Levi, M., Kurtz, I., Shany, S., Zvili, I., Mualleme, E., Shahar, A., Sarid, O., & Melzer, I. (2009). Nutritional status in relation to balance and falls in the elderly: A preliminary look at serum folate. *Annals of Nutrition & Metabolism*, *54*(1), 59-66. https://doi.org/10.1159/000207356

Shaked, E., & Gefen, A. (2013). Modeling the Effects of Moisture-Related Skin-Support Friction on the Risk for Superficial Pressure Ulcers during Patient Repositioning in Bed. *Frontiers in Bioengineering and Biotechnology*, *1*. https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fbioe.2013.00009

Shaw, C., & Wagg, A. (2017). Urinary incontinence in older adults. *Medicine*, *45*(1), 23-27. https://doi.org/10.1016/j.mpmed.2016.10.001

Shivappa, N., Hebert, J. R., Marcos, A., Diaz, L.-E., Gomez, S., Nova, E., Michels, N., Arouca, A., González-Gil, E., Frederic, G., González-Gross, M., Castillo, M. J., Manios, Y., Kersting, M., Gunter, M. J., De Henauw, S., Antonios, K., Widhalm, K., Molnar, D., … Huybrechts, I. (2017). Association between dietary inflammatory index and inflammatory markers in the HELENA study. *Molecular Nutrition & Food Research*, *61*(6), 1600707. https://doi.org/10.1002/mnfr.201600707

Shivappa, N., Wirth, M. D., Hurley, T. G., & Hébert, J. R. (2017). Association between the dietary inflammatory index (DII) and telomere length and C-reactive protein from the National Health and Nutrition Examination Survey-1999–2002. *Molecular Nutrition & Food Research*, *61*(4), 1600630. https://doi.org/10.1002/mnfr.201600630

Silva, R., Pizato, N., da Mata, F., Figueiredo, A., Ito, M., & Pereira, M. G. (2018). Mediterranean Diet and Musculoskeletal-Functional Outcomes in Community-Dwelling Older People: A Systematic Review and Meta-Analysis. *The Journal of Nutrition, Health & Aging*, *22*(6), 655-663. https://doi.org/10.1007/s12603-017-0993-1

Slavin, J. L., & Lloyd, B. (2012). Health Benefits of Fruits and Vegetables. *Advances in Nutrition*, *3*(4), 506-516. https://doi.org/10.3945/an.112.002154

Soysal, P., Isik, A. T., Carvalho, A. F., Fernandes, B. S., Solmi, M., Schofield, P., Veronese, N., & Stubbs, B. (2017). Oxidative stress and frailty: A systematic review and synthesis of the best evidence. *Maturitas*, *99*, 66-72. https://doi.org/10.1016/j.maturitas.2017.01.006

Tarazona-Santabalbina, F. J., Gómez-Cabrera, M. C., Pérez-Ros, P., Martínez-Arnau, F. M., Cabo, H., Tsaparas, K., Salvador-Pascual, A., Rodriguez-Mañas, L., & Viña, J. (2016). A Multicomponent Exercise Intervention that Reverses Frailty and Improves Cognition, Emotion, and Social Networking in the Community-Dwelling Frail Elderly: A Randomized Clinical Trial. *Journal of the American Medical Directors Association*, *17*(5), 426-433. https://doi.org/10.1016/j.jamda.2016.01.019

Taylor, J. A., & Kuchel, G. A. (2006). Detrusor underactivity: Clinical features and pathogenesis of an underdiagnosed geriatric condition. *Journal of the American Geriatrics Society*, *54*(12), 1920-1932. https://doi.org/10.1111/j.1532-5415.2006.00917.x

Theou, O., Stathokostas, L., Roland, K. P., Jakobi, J. M., Patterson, C., Vandervoort, A. A., & Jones, G. R. (2011). The Effectiveness of Exercise Interventions for the Management of Frailty: A Systematic Review. *Journal of Aging Research*, *2011*, 569194. https://doi.org/10.4061/2011/569194

Ticinesi, A., Meschi, T., Lauretani, F., Felis, G., Franchi, F., Pedrolli, C., Barichella, M., Benati, G., Di Nuzzo, S., Ceda, G. P., & Maggio, M. (2016). Nutrition and Inflammation in Older Individuals: Focus on Vitamin D, n-3 Polyunsaturated Fatty Acids and Whey Proteins. *Nutrients*, *8*(4), Article 4. https://doi.org/10.3390/nu8040186

Tinetti, M. E., Inouye, S. K., Gill, T. M., & Doucette, J. T. (1995). Shared Risk Factors for Falls, Incontinence, and Functional Dependence: Unifying the Approach to Geriatric Syndromes. *JAMA*, *273*(17), 1348-1353. https://doi.org/10.1001/jama.1995.03520410042024

Todorovic, V. (2002). Food and wounds: Nutritional factors in wound formation and healing. *British Journal of Community Nursing*, 43-44, 46, 48 passim. https://doi.org/10.12968/bjcn.2002.7.sup2.12981

Üner, S., Özcebe, H., Küçük Biçer, B., Yavuz Sarı, Ö., & Telatar, T. G. (2020). Yaşlılarda Düşmeler ve İlişkili Risk Faktörlerinin Yaş ve Cinsiyete Göre Değerlendirilmesi. *Selcuk Tip Dergisi*, *2*(36), 101-108. https://doi.org/10.30733/std.2020.01297

Vicente, B. M., Quaresma, M. V. L. dos S., Melo, C. M. de, & Ribeiro, S. M. L. (2020). The dietary inflammatory index (DII®) and its association with cognition, frailty, and risk of disabilities in older adults: A systematic review. *Clinical Nutrition ESPEN*, *40*, 7-16. https://doi.org/10.1016/j.clnesp.2020.10.003

Visser, M., Pahor, M., Taaffe, D. R., Goodpaster, B. H., Simonsick, E. M., Newman, A. B., Nevitt, M., & Harris, T. B. (2002). Relationship of interleukin-6 and tumor necrosis factor-alpha with muscle mass and muscle strength in elderly men and women: The Health ABC Study. *The Journals of Gerontology. Series A, Biological Sciences and Medical Sciences*, *57*(5), M326-332. https://doi.org/10.1093/gerona/57.5.m326

Vivanti, A., Ward, N., & Haines, T. (2011). Nutritional status and associations with falls, balance, mobility and functionality during hospital admission. *The Journal of Nutrition, Health & Aging*, *15*(5), 388-391. https://doi.org/10.1007/s12603-010-0302-8

Walston, J., Buta, B., & Xue, Q.-L. (2018). Frailty Screening and Interventions: Considerations for Clinical Practice. *Clinics in geriatric medicine*, *34*(1), 25-38. https://doi.org/10.1016/j.cger.2017.09.004

Waterhouse, M., Sanguineti, E., Baxter, C., Duarte Romero, B., McLeod, D. S. A., English, D. R., Armstrong, B. K., Ebeling, P. R., Hartel, G., Kimlin, M. G., O'Connell, R. L., Pham, H., van der Pols, J. C., Venn, A. J., Webb, P. M., Whiteman, D. C., & Neale, R. E. (2021). Vitamin D supplementation and risk of falling: Outcomes from the randomized, placebo-controlled D-Health Trial. *Journal of Cachexia, Sarcopenia and Muscle*, *12*(6), 1428-1439. https://doi.org/10.1002/jcsm.12759

Waterlow, J. (1985). Pressure sores: A risk assessment card. *Nursing Times*, *81*(48), 49-55.

Woo, J. (2018). Nutrition and Frailty. *The Journal of Nutrition, Health & Aging*, *22*(9), 1025-1027. https://doi.org/10.1007/s12603-018-1120-7

Yamamoto, T., Fujioka, M., Kitamura, R., Yakabe, A., Kimura, H., Katagiri, Y., & Nagatomo, H. (2009). Evaluation of Nutrition in the Healing of Pressure Ulcers: Are the EPUAP Nutritional Guidelines Sufficient To Heal Wounds? *Wounds: A Compendium of Clinical Research and Practice*, *21*(6), 153-157.

KAYNAKÇA

Abay, H., Kaplan, S., Pınar, G., Akalın, A. (2015). Çağın Pandemisi Osteoporoz ve Güncel Yaklaşımlar. *Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hemşirelik E-Dergisi*, 2(2), 1-12.

Ağar, A. (2020). Yaşlılarda Ortaya Çıkan Fizyolojik Değişiklikler. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi,* 3(3), 347-354.

Akan, L.S. (2018). Yaşlı Bireylerin Beslenme ve Diyet Konusundaki Tutumları. *Tarih Okulu Dergisi,* XXXIV, 1339-1350.

Akpolat, V.A. (2008). Osteoporoz Tanısında Kullanılan Kemik Mineral Yoğunluğu Ölçüm Yöntemleri. *Dicle Tıp Dergisi*, 35(3), 216-220.

Akyüz, G. (2010). Osteoporozda Ağrı ve Yaşam Kalitesi. *The Journal of Turkish Family Physician*, 1(4), 11-15.

Alpözgen, A.Z., Özdinçler, A.R. (2016). Fiziksel Aktivite ve Koruyucu Etkileri: Derleme. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi,* 3(1), 66-72.

Altaş, E. U., Onat, Ş. Ş., Bilir, İ., Öz, B. (2020). Sekonder Osteoporoz Nedenleri ve Kırık İlişkisinin Literatür ile Gözden Geçirilmesi. *Turk J Osteoporos*, *26*, 180-185.

Altaş, E.U., Bayram, K.B. (2021). Geriatrik Yaş Grubunda Osteoporoz Bilgi ve Farkındalık Düzeyi. *Ege Klinikleri Tıp Dergisi,* 59, (1), 53- 57.

Angın, E., Erden, Z. (2009). Menopoz Sonrası Osteoporoz ve Osteopenide Grup Egzersizlerinin Etkinliği. *Acta Orthop Traumatol Turc*, 43(4), 343-350.

Arslan, N., & Çakıroğlu, F.P. Yaşlılık Döneminde Beslenme. İçinde Ü. Sevil ve V. Bayram Değer (Editör), *Geriatriye Disiplinler Arası Yaklaşım* (147-183). İstanbul: Güven Plus Grup A.Ş. Yayınları.

Aspray, T. J., Hill, T. R. (2019). Osteoporosis and The Ageing Skeleton. *Biochemistry and cell biology of ageing: Part II clinical science*, 453-476.

Atalay, A., Güven, Z. (2014). Kalça Ağrılarında Egzersiz Reçeteleme. *Turkish Journal of Physical Medicine and Rehabilitation*, 58-64.

Atalay, E. (2015). Osteoporoz ve Egzersiz. *Spor Hekimliği Dergisi*, 50 (4), 139-149.

Aydın, T. (2020). Ortopedi Doktorlarında Osteoporoz Farkındalığı. *Turk J Osteoporos*, 26, 63-69.

Baklacıoğlu, H.Ş., İçağasıoğlu, A., Yumuşakhuylu, Y., Turgut, S., Akpınar, P., Çoban, R.Ş., Selimoğlu, E. (2011). Osteoporoz Hastalarında Kırığın Yaşam Kalitesine Etkisi ve Kırıkla İlişkili Faktörler. *Göztepe Tıp Dergisi*, 26(1):14-20.

Brzezińska, O., Łukasik, Z., Makowska, J., & Walczak, K. (2020). Role of Vitamin C in Osteoporosis Development and Treatment—A Literature Review. *Nutrients*, *12*(8), 2394.

Can, S., Arslan, E., & Ersöz, G. (2014). Güncel Bakış Açısı ile Fiziksel Aktivite. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,* 12(1), 1-10.

Castiglioni, S., Cazzaniga, A., Albisetti, W., & Maier, J.A. (2013). Magnesium and Osteoporosis: Current State of Knowledge and Future Research Directions. *Nutrients*, *5*(8), 3022-3033.

Chen, L.R., Hou, P.H., & Chen, K.H. (2019). Nutritional Support and Physical Modalities for People with Osteoporosis: Current Opinion. *Nutrients*, *11*(12), 2848.

Chuma, E.L., Roger, L.L.B., De Oliveira, G.G., Iano, Y., Pajuelo, D. (2020). Internet of Things (IoT) Privacy–Protected, Fall-Detection System for The Elderly Using the Radar Sensors and Deep Learning. *In 2020 IEEE International Smart Cities Conference (ISC2)* 1-4.

Çalık, Y., Çalık, A.F. (2015). Kemik Mineral Yoğunluğunun Osteoporozlu Erkeklerdeki Yaşam Kalitesine Etkisi. *Türk Osteoporoz Dergisi*, 21, 10-14.

Demirel, G., Karakoç Kumsar, A., Taşkın Yılmaz, F. (2015). Tuz Tüketimi, Kemik Sağlığı ve Osteoporoz. *Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi,* 3(1), 67-76.

Dennison, E.M., Harvey, N.C., Cooper, C. (2013). Programming of Osteoporosis and Impact on Osteoporosis Risk. *Clinical obstetrics and gynecology*, *56*(3), 549.

Ebeling, P.R., Nguyen, H.H., Aleksova, J., Vincent, A.J., Wong, P., Milat, F. (2022). Secondary Osteoporosis. *Endocrine Reviews*, 43(2), 240-313.

Edwards, M.H., Dennison, E.M., Sayer, A.A., Fielding, R., Cooper, C. (2015). Osteoporosis and Sarcopenia in Older Age. *Bone*, *80*, 126-130.

Erdem, A., Taşlıalan, Z., Yıldız, Ö.E., Çaça, N., (2021). Osteoporoz, Astım ve Psikiyatrik Hastalıklarda Egzersiz. *Türk Tıp Öğrencileri Araştırma Dergisi*, 3(1), 26-31.

Erselcan, T., Özen, A., Yüksel, D., Durmuş Altun, G., Öztürk, E., Balcı, T.A., Karayalçın, B. (2009). Kemik Mineral Yoğunluğu Ölçümü Uygulama Kılavuzu. *Turk J Nucl Med*,18: 31-40.

Fernando, Y. P., Gunasekara, K. D., Sirikumara, K. P., Galappaththi, U. E., Thilakarathna, T., & Kasthurirathna, D. (2021). Computer Vision Based Privacy Protected Fall Detection and Behavior Monitoring System for The Care of the Elderly. *26th IEEE International Conference on Emerging Technologies and Factory Automation (ETFA)*, pp. 01-07.

Fidan, F., Alkan, B. M., & Tosun, A. (2014). Çağın Pandemisi D vitamini Eksikliği ve Yetersizliği. *Türk Osteoporoz Dergisi,* 20(2), 71-4.

Fischer, V., Haffner-Luntzer, M. (2022). Interaction Between Bone and Immune Cells: Implications for Postmenopausal Osteoporosis. In *Seminars in Cell & Developmental Biology Semin Cell Dev Biol*, Vol. 123, pp. 14-21.

Graafmans, W.C., Lips, P.T.A.M., Wijlhuizen, G.J., Pluijm, S.M., & Bouter, L.M. (2003). Daily Physical Activity and the Use of a Walking Aid in Relation to Falls in Elderly People in a Residential Care Setting. *Zeitschrift für Gerontologie und Geriatrie*, *36*(1), 23-28.

Gustavsson, J., Jernbro, C., & Nilson, F. (2018). There is More to Life Than Risk Avoidance–Elderly People's Experiences of Falls, Fall-Injuries and Compliant Flooring. *International journal of qualitative studies on health and well-being*, *13*(1), 1479586.

Gümüşer, F., & Arslan, F. (2019). HIV Pozitif Erkek Hastalarda Osteopeni Osteoporoz Durumu ve D Vitamini Düzeyleri. *FlORA*, 24(1), 52-62.

Hacıdursunoğlu Erbaş, D., Çınar, F., & Eti Aslan, F. (2021). Elderly Patients and Falls: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Aging clinical and experimental research*, 1-14.

Hirota, T., & Hirota, K. (2015). Bone and Nutrition. Nutritional Management of Osteoporosis. *Clinical calcium*, *25*(7), 1049-1055.
Işık, A.T., Cankurtaran, M., Doruk, H. ve Mas, R.M. (2006). Geriatrik Olgularda Düşmelerin Değerlendirilmesi. *Turkish Journal of Geriatrics*, 9, 45- 50.
İpek, A., GafuroĞlu, Ü., Bodur, H., & Yilmaz, Ö. (2012). Osteoporoz Riskinin Değerlendirilmesi. *Turkish Journal of Physical Medicine & RehabilitationTurkiye Fiziksel Tip ve Rehabilitasyon Dergisi,* 58(3), 212-219.
Jakob, F., Seefried, L., & Schwab, M. (2014). Alter und Osteoporose: Auswirkungen der Alterung auf die Osteoporose, deren Diagnostik und Therapie (Schwerpunkt). *Der Internist,* 55(7), 755-761.
Kangalgil, M., Canbolat, E., & Çakıroğlu, F. P. (2018). Kadınlarda Osteoporoz Risk Faktörlerinin Görülme Durumuna Yönelik Bir İnceleme. *Ankara Medical Journal*, 18(3), 355-368.
Kaplan, E., Avcı, E.E. (2018). Çağın Hastalığı Postmenopozal Osteoporozda Egzersiz, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon. İçinde K. Diyarbakırlıoğlu ve Z. Tashkenbayeva. III. Uluslararası Mesleki ve Teknik Bilimler Kongresi (3748-3753). Gaziantep: 21-22 Haziran 2018
Kaya, N., Bölükbaş, D.N., Atıcı, İ., Demetgül, M. (2003). Kadınların Yaşam Tarzı Değişkenleri ile Osteoporoz Arasındaki İlişki. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, Aile ve Toplum Yıl: 5. 2(6).
Kerschan-Schindl, K. (2016). Prevention and Rehabilitation of Osteoporosis. *Wien Med Wochenschr.* 166, (1-2), 22-27.
Khosla, S., Hofbauer, L.C. (2017). Osteoporosis Treatment: Recent Developments and Ongoing Challenges. *The lancet Diabetes & endocrinology*, *5*(11), 898-907.
Kışlak, P., Genç, F. (2019). Osteoporoz ve Tedavisi. *Lectio Scientific,* 3(1), 1-18.
Kistler-Fischbacher, M., Weeks, B. K., Beck, B.R. (2021). The Effect of Exercise İntensity on Bone in Postmenopausal Women (part 1-2): a Systematic Review. *Bone*, *143*, 115696.
Kong, X., Meng, Z., Meng, L., Tomiyama, H. (2018). A Privacy Protected Fall Detection IoT System for Elderly Persons Using Depth Camera. *In 2018 International Conference on Advanced Mechatronic Systems (ICAMechS)* 31-35.
Korkmaz, N., Şentürk, G.Ç., Çelik, B. (2022). HIVAIDS Hastalarında Osteoporoz Osteopeni Sıklığı, D Vitamini Düzeyleri ve İlişkili Risk Faktörleri. *Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 19(2), 284-288.
Koyuncu, G. (2013). 65 Yaş Üstü Bireylerde Denge Durumunun Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Trakya: Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Üniversitesi.
Kressig, R. W., Wolf, S. L., Sattin, R. W., O'Grady, M., Greenspan, A., Curns, A., & Kutner, M. (2001). Associations of Demographic, Functional, and Behavioral Characteristics with Activity-Related Fear of Falling Among Older Adults Transitioning to Frailty. *Journal of the American Geriatrics Society*, *49*(11), 1456-1462.
Kuzan, N.D., Keskin, E.D. (2020). Osteoporozun Medikal Tedavisinde Kullanılan İlaçlar ve Yan Etkileri. *Bozok Tıp Dergisi*, 10(1), 248-255.
Lamb, S.E., Jorstad-Stein, E.C., Hauer, K., Becker, C. (2005). Prevention of Falls Network Europe and Outcomes Consensus Group.: Developmentof a Common Outcome Data Set for Fall Injury Prevention Trials: The Prevention 65 of Falls Network Europe Consensus. *Journal Of American Geriatriatric Society,* 53,1618-1622.
Langdahl, B.L. (2017). Osteoporosis in Premenopausal Women. *Curr Opin Rheumatol*. 29(4), 410-415.
Lee, J. W., Kwon, B. C., & Choi, H. G. (2021). Analyses of the Relationship Between Hyperuricemia and Osteoporosis. *Scientific Reports*, *11*(1), 12080.
Li, Z., Huang, A., Xu, W., Hu, W., Xie, L. (2014). Fall Perception for Elderly Care A Fall Detection Algorithm in Smart Wristlet Mhealth System*. In 2014 IEEE International Conference on Communications (ICC)*, 4270-4274
Liu, C., Kuang, X., Li, K., Guo, X., Deng, Q., & Li, D. (2020). Effects of Combined Calcium and Vitamin D Supplementation on Osteoporosis in Postmenopausal Women: a Systematic Review and Meta-Analysis of Randomized Controlled Trials. *Food & function*, *11*(12), 10817-10827.
Martiniakova, M., Babikova, M., Mondockova, V., Blahova, J., Kovacova, V., & Omelka, R. (2022). The Role of Macronutrients, Micronutrients and Flavonoid Polyphenols in the Prevention and Treatment of Osteoporosis. *Nutrients*, *14*(3), 523.
Muñoz-Garach, A., García-Fontana, B., Muñoz-Torres, M. (2020). Nutrients and Dietary Patterns Related to Osteoporosis. *Nutrients*, *12*(7), 1986.
Naharcı, M. İ., Doruk, H., Bozoğlu, E., Onar, T., Işık, A. T., Karadurmuş, N., Sağlam, K. (2010). Yaşlı Erkeklerde Osteoporoz Risk Faktörlerinin Değerlendirilmesi. *Gülhane Tıp Dergisi*, 52, 167-71.
Naharcı, M. İ., Koçak, N., & Doruk, H. (2012). Yaşlıda Osteoporoz. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 11(4).
Namıduru, S.E., Tarakçıoğlu, M. (2011). K Vitamini ve Osteoporoz. *Gaziantep Medical Journal,* 17(1), 1-7.
Onat, Ş. Ş., Delialioğlu, S. Ü., Özel, S. (2013). Osteoporoz Risk Faktörlerinin Kemik Mineral Yoğunluğuyla İlişkisi. *Turkish Journal of OsteoporosisTurk Osteoporoz Dergisi*, 19(3), 74-80.
Onur Oral, M. D., Hasdemir, P. S., Yildiz, M. (2016). Osteoporoz ve Egzersiz. *TURAN Stratejik Arastirmalar Merkezi*, 8(29), 111.
Ortega, R. M., Jiménez Ortega, A. I., Martínez García, R. M., Cuadrado-Soto, E., Aparicio, A., & López-Sobaler, A. M. (2020). Nutrición En la Prevención y el Control de la Osteoporosis*. Nutrición Hospitalaria*, 37(SPE2), 63-66.
Öntan, M. S., Dokuzlar, Ö. (2021). Yaşlılarda Serum Homosistein Düzeyi ile Osteoporoz Arasında İlişki Var mı?. *Geriatrik Bilimler Dergisi*, 4(1), 9-14.
Özdemir, F., & Rodoplu, M. (2004). Magnezyum ve Osteoporoz. *Osteoporos Dünyasından*, 10(1), 32-37.
Özdemir, O., Yasrebi, S., & Kutsal, Y. G. (2015). Elli Yaş Üzeri Erkeklerde Osteoporoz Tanısında Kalça ve Lomber Omurga T Skorları Arasındaki Uyumun Değerlendirilmesi*. Turk J Osteoporos*, 21(10), 5-8.
Özgürbüz, C. (2008). Derleme Osteoporoz ve Fiziksel Aktivite*. Spor Hekimliği Dergisi*, 43(3), 099-109.
Özmen, T., Contarlı, N. (2023). Yaşlılarda Fiziksel Aktivite ve Egzersiz. *Unika Sag. Bil. Derg*, 3(1):452-459.
Özünal, A., Erzurum Alim, N. (2022). Menopozal Dönemde Görülen Osteoporozda Kalsiyum ve D Vitaminin Rolü. *Türkiye Sağlık Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 46-55.
Paccou, J., Caiazzo, R., Lespessailles, E., Cortet, B. (2022). Bariatric Surgery and Osteoporosis*. Calcif Tissue Int.* 110, (5), 576-591.
Palermo, A., Tuccinardi, D., D'Onofrio, L., Watanabe, M., Maggi, D., Maurizi, A.R., Greto, V., Buzzetti, R., Napoli, N., Pozzilli, P., Manfrini, S. (2017). Vitamin K and Osteoporosis Myth or Reality. *Metabolism,* 7057-7071.

Pamuk, G., Kutlu, R., & Çivi, S. (2014). Osteoporozu Olan ve Olmayan Postmenopozal Kadınlarda QUALEFFO-41 Ölçeği ile Yaşam Kalitesinin Değerlendirilmesi. *Türk Fiz Tıp Rehab Derg*, 60: 139-146.

Paolucci, T., & Saraceni, V. M. (2016). Management of Chronic Pain in Osteoporosis: Challenges and Solutions. *Journal of pain research*, 177-186.

Pınar, G., Pınar, T., Doğan, N., Karahan, A., Algıer, L., Abbasoğlu, A., Kuşcu, E. (2009). Kırk Beş Yaş ve Üstü Kadınlarda Osteoporoz Risk Faktörleri. *Dicle Medical JournalDicle Tip Dergisi*, 36(4), 258-266.

Ratajczak, A. E., Zawada, A., Rychter, A. M., Dobrowolska, A., Krela-Kaźmierczak, I. (2021). Milk and dairy products: Good or bad for Human Bone? Practical Dietary Recommendations for the Prevention and Management of Osteoporosis. *Nutrients*, *13*(4), 1329.

Rizzoli, R., Bischoff-Ferrari, H., Dawson-Hughes, B., Weaver, C. (2014). Nutrition and Bone Health in Women After the Menopause. *Women's Health*, *10*(6), 599-608.

Sankaran, S., Thiyagarajan, A. P., Kannan, A. D., Karnan, K., & Krishnan, S. R. (2021, July). Design and Development of Smart Airbag Suit for Elderly With Protection and Notification System. *In 2021 6th International Conference on Communication and Electronics Systems (ICCES)*, 1273-1278.

Saraç, Z. F., Yılmaz, M. (2015). Yaşlılık ve Sağlıklı Beslenme. *Ege Tıp Dergisi*, 54, 1-11.

Sarı, Ş, Güldemir, H. H. (2019). Yaşlı Beslenmesi. 10. Ulusal Yaşlılık Kongresi (73-77). Denizli: 25-27 Nisan 2019.

Seçginli, S. (2010). Kadınların Osteoporoza İlişkin Bilgi, İnanç ve Risk Faktörlerinin İncelenmesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi,* 10(1), 77-88.

Selçuk, E. B., Tetik, B. K., Sönmez, B., Tekindal, M. A. (2015). Postmenopozal Dönemdeki Kadınların Osteoporoz Hakkında Bilgi, Tutum ve Davranışlarının Değerlendirilmesi. *Ankara Medical Journal*, 15, (3), 114-120.

Sindel, D. (2013). Günümüzde ve Gelecekte Osteoporoz Tedavisi. *Türkiye Fiziksel Tip ve Rehabilitasyon Dergisi,* 59(4), 330-337.

Sindel, D., Gula, G. (2015). Osteoporozda Kemik Mineral Yoğunluğunun Değerlendirilmesi. *Türk Osteoporoz Dergisi*, 21(1), 23-29.

Sözen, T., Özışık, L., Başaran, N. Ç. (2017). An Overview and Management of Osteoporosis. *European journal of rheumatology*, *4*(1), 46.

Şahin, E., Dİlek, B., Baydar, M., Kösehasanoğulları, M., Uçku, R., Öncel, S. (2013). Kırk Beş Yaş ve Üzeri Hastalarda Radius Distal Uç Kırıklarından Sonra Osteoporoz Farkındalığı ve Etkileyen Faktörler. *Turkiye Fiziksel Tip ve Rehabilitasyon Dergisi*, *59*(1), 52-56.

Tella, S. H., & Gallagher, J. C. (2014). Prevention and Treatment of Postmenopausal Osteoporosis. *The Journal of steroid biochemistry and molecular biology*, *142*, 155-170.

Torlak, M. S. (2018). Yaşlanma ve Egzersiz. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 128-144.

Tsuda, T. (2017). Epidemiology of Fragility Fractures and Fall Prevention in the Elderly: a Systematic Review of the Literature. *Current orthopaedic practice*, *28*(6), 580.

Tu, K. N., Lie, J. D., Wan, C. K. V., Cameron, M., Austel, A. G., Nguyen, J. K., Hyun, D. (2018). Osteoporosis: a Review of Treatment Options. *Pharmacy and Therapeutics*, *43*(2), 92.

Umay, E., Tamkan, U., Gündoğdu, İ., Umay, S., Çakcı, A. (2011). Osteoporoz Risk Faktörlerinin Kemik Mineral Yoğunluğuna Etkisi. *Turk J Osteoporos*, 17(2), 44-50.

Üstündağ, N., Korkmaz, M., Öksüzkaya, A., Balbaloğlu, Ö. (2013). Osteoporozun Tanı Yöntemleri, Komplikasyonları ve Maliyetlerinin Değerlendirilmesi. *Bozok Medical Journal*, 3(1), 53-57.

Vilaca, T., Eastell, R., Schini, M. (2022). Osteoporosis in Men. *Lancet Diabetes Endocrinol*. 10(4), 273-283.

Xu, Q., Li, D., Chen, J., Yang, J., Yan, J., Xia, Y., Cao, H. (2022). Crosstalk Between The Gut Microbiota and Postmenopausal Osteoporosis: Mechanisms and Applications. *International Immunopharmacology*, 110, 108998.

Yakıcı, I., Paker, N. (2019). Beslenme ve Osteoporoz. *Klinik Tıp Aile Hekimliği*, *11*(3), 86-89.

Yanık, B., Atalar, H., Külcü, D. G., & Gökmen, D. (2007). Postmenopozal Kadınlarda Vücut Kütle İndeksinin Kemik Mineral Yoğunluğuna Etkisi. *Turk J Osteoporos,* 13(3), 56-59.

Yeşil, H., Eyigör, S. (2015). Yaşlılarda Fizik Aktivite ve Hastalıklara Etkisi–I. *Ege Tıp Dergisi*, 54, 22-28.

Yıldırım, M.A. (2019). Osteoporoz Tanısı ve İzlem Parametreleri. *Klinik Tıp Aile Hekimliği,* 11(3), 119-121.

Zhu, K., Prince, R. L. (2015). Lifestyle and Osteoporosis. *Current osteoporosis reports*, *13*, 52-59.

KAYNAKÇA

Belafsky PC, Kuhn MA. The clinician's guide to Swallowing Fluoroscopy. New York: Springer Science+Business Media; 2014. DOI 10.1007/978-1-4939-1109-7.

Belafsky, P.C.; Mouadeb, D.A.; Rees, C.J.; Pryor, J.C.; Postma, G.N.; Allen, J.; Leonard, R.J. Validity and reliability of the Eating Assessment Tool (EAT-10). Ann. Otol. Rhinol. Laryngol. 2008, 117, 919–924.

Blumenstein I, Shastri YM, Stein J. Gastroenteric tube feeding: techniques, problems and solutions. World J Gastroenterol. (2014) 20:8505–24.

Bours GJ, Speyer R, Lemmens J, Limburg M, de Wit R. Bedside screening tests vs. videofluoroscopy or fibreoptic endoscopic evaluation of swallowing to detect dysphagia in patients with neurological disorders: Systematic review. J Adv Nurs 2009; 65:477-93.

Brown D, Lefton-Greif M, Ishman S. Aspiration and swallowing disorders. In: Cummings Otolaryngology: Head and Neck Surgery. 6th ed. Saunders; 2015:3200-3207.

Bülow M, Olsson R, Ekberg O. Videomanometric analysis of supraglottic swallow, effortful swallow, and chin tuck in healthy volunteers. Dysphagia 1999; 14:67-72.

Cichero JAY, Lam P, Steele CM, Hanson B, Chen J, Dantas RO, Duivestein J, Kayashita J, Lecko C, Murray J, Pillay M, Riquelme L, Stanschus S. (2017) Development of international terminology and definitions for texture-modified foods and thickened fluids used in dysphagia management: The IDDSI Framework. Dysphagia, 32:293-314.

Clavé P, Shaker R. Dysphagia: current reality and scope of the problem. Nat Rev Gastroenterol Hepatol. 2015;12(5):259-270.

Clavé P, Terré R, de Kraa M, Serra M. Approaching oropharyngeal dysphagia. Rev Esp Enferm Dig 2004; 96:119-31.

Clavé, P.; Arreola, V.; Romea, M.; Medina, L.; Palomera, E.; Serra-Prat, M. Accuracy of the volume-viscosity swallow test for clinical screening of oropharyngeal dysphagia and aspiration. Clin. Nutr. 2008, 27, 806–815.

Connolly MJ. Of proverbs and prevention: Aspiration and its consequences in older patients. Ageing Dis 2010;39(1):2-4.

Cook IJ, Kahrilas PJ, AGA technical review on management of oropharyngeal dysphagia. Gastroenterology 1999; 116(2):455-78.

Crary M, Mann GD, Groher ME. Initial psychometric assessment of a functional oral intake scale for dysphagia in stroke patients. Arch Phys Med Rehabil 2005; 86:1516-1520.

Ekberg O, Hamdy S, Woisard V, et al. Social and psychological burden of dysphagia: its impact on diagnosis and treatment. Dysphagia. 2002;17(2):139-146.

Falsetti P, Acciai C, Palilla R, Bosi M, Carpinteri F, Zingarelli A, Lenzi L. Oropharyngeal dysphagia after stroke: Incidence, diagnosis, and clinical predictors in patients admitted to a neurorehabilitation unit. J Stroke Cerebrovasc Dis 2009; 18:329-35.

Feng, X.; Todd, T.; Lintzenich, C.R.; Ding, J.; Carr, J.J.; Ge, Y.; Browne, J.D.; Kritchevsky, S.B.; Butler, S.G. Aging-related geniohyoid muscle atrophy is related to aspiration status in healthy older adults. J. Gerontol. A Biol. Sci. Med. Sci. 2013, 68, 853–860.

Fujishima, I.; Fujiu-Kurachi, M.; Arai, H.; Hyodo, M.; Kagaya, H.; Maeda, K.; Mori, T.; Nishioka, S.; Oshima, F.; Ogawa, S.; et al. Sarcopenia and dysphagia: Position paper by four professional organizations. Geriatr. Gerontol. Int. 2019, 19, 91–97.

Giraldo-Cadavid LF, Leal-Leaño LR, Leon-Basantes GA, et al. Accuracy of endoscopic and videofluoroscopic evaluations of swallowing for oropharyngeal dysphagia. Laryngoscope. 2016;127(9):2002-2010.

Gomes GF, Pisani JC, Macedo ED, Campos AC. The nasogastric feeding tube as a risk factor for aspiration and aspiration pneumonia. Curr Opin Clin Nutr Metab Care. (2003) 6:327–33.

Katzberg HD, Benatar M. Enteral tube feeding for amyotrophic lateral sclerosis/motor neuron disease. Cochrane Database Syst Rev. 2011 Jan 19;2011(1):CD004030.

Keage M, Delatycki M, Corben L, Vogel A. A Systematic Review of Self-reported Swallowing Assessments in Progressive Neurological Disorders. Dysphagia.2015;30:27–46.

Khalaf M, Chowdhary S, Elias PS, et al. Distal esophageal spasm: a review. Am J Med. 2018;131(9):1034-1040.

Kunieda K, Ohno T, Fujishima, Hojo K, Morita T. Reliability and validity of a tool to measure the severity of dysphagia: The food intake level scale. J Pain Symptom Manage 2013; 46:201-206.

Kunieda, K.; Ohno, T.; Fujishima, I.; Hojo, K.; Morita, T. Reliability and validity of a tool to measure the severity of dysphagia: The Food Intake LEVEL Scale. J. Pain Symptom Manag. 2013, 46, 201–206.

Langmore SE. Endoscopic Evaluation and Treatment of Swallowing Disorders. Thieme; 2001.

Lee JH, Kwon HY, Kwon KS, Park SH, Suh YJ, Kim JS, Kim H, Shin YW. Percutaneous endoscopic gastrostomy feeding effects in patients with neurogenic dysphagia and recurrent pneumonia. Ther Adv Respir Dis. 2021 Jan-Dec;15:1753466621992735.

Luchesi KF, Kitamura S, Mourão LF. Dysphagia progression and swallowing management in Parkinson's disease: an observational study. Braz J Otorhinolaryngol. 2015 Jan-Feb;81(1):24-30.

Mathers-Schmidt BA, Kurlinski M. Dysphagia evaluation practices: Inconsistencies in clinical assessment and instrumental examination decision-making. Dysphagia 2003; 18:114-25.

Molfenter, S.M.; Amin, M.R.; Branski, R.C.; Brumm, J.D.; Hagiwara, M.; Roof, S.A.; Lazarus, C.L. Age-Related Changes in Pharyngeal Lumen Size: A Retrospective MRI Analysis. Dysphagia 2015, 30, 321–327.

Nagano, A.; Maeda, K.; Koike, M.; Murotani, K.; Ueshima, J.; Shimizu, A.; Inoue, T.; Sato, K.; Suenaga, M.; Ishida, Y.; et al. Effects of Physical Rehabilitation and Nutritional Intake Management on Improvement in Tongue Strength in Sarcopenic Patients.Nutrients 2020, 12, 3104.

Painter V, Le Couteur DG, Waite LM. Texture-modified food and fluids in dementia and residential aged care facilities. Clin Interv Aging. 2017 Aug 2;12:1193-1203.

Rofesa L, Arreolab V, Clavé P. The volume-viscosity swallow test for clinical screening of dysphagia and aspiration. Nestle Nutr Inst Workshop Ser 2012; 72:33-42.

Sasegbon A, Hamdy S. The anatomy and physiology of normal and abnormal swallowing in oropharyngeal dysphagia. Neurogastroenterol Motil. 2017;29(11): e13100.

Shaw SM, Martino R. The normal swallow: muscular and neurophysiological control. Otolaryngol Clin North Am. 2013;46(6):937-956.

Shimizu, A.; Fujishima, I.; Maeda, K.; Wakabayashi, H.; Nishioka, S.; Ohno, T.; Nomoto, A.; Kayashita, J.; Mori, N.; The Japanese Working Group On Sarcopenic, D. Nutritional Management Enhances the Recovery of Swallowing Ability in Older Patients with Sarcopenic Dysphagia. Nutrients 2021, 13, 596.

Singhal S, Baker SS, Bojczuk GA, Baker RD. Tube feeding in children. Pediatr Rev. (2017) 38:23–34.

Suiter DM, Sloggy J, Leder SB. Validation of the Yale Swallow Protocol: A Prospective Double-Blinded Videofluoroscopic Study. Dysphagia. 2014; 29:199–203.

Tamura, F.; Kikutani, T.; Tohara, T.; Yoshida, M.; Yaegaki, K. Tongue thickness relates to nutritional status in the elderly. Dysphagia 2012, 27, 556–561.

The IDDSI Framework (2019) (Erişim Tarihi:20.09.2023). https://iddsi.org/framework/

Tulunay-Ugur OE, Eibling D. Geriatric dysphagia. Clin Geriatr Med. (2018) 34:183–9.

Wakabayashi, H. Presbyphagia and Sarcopenic Dysphagia: Association between Aging, Sarcopenia, and Deglutition Disorders. J.Frailty Aging 2014, 3, 97–103.

Warner HL, Suiter DM, Nystrom KV, Poskus K, Leder SB. Comparing accuracy of the yale swallow protocol when administered by registered nurses and speech-language pathologists. J Clin Nurs 2014; 23:1908-15.

Wilkinson JM, Codipilly DC, Wilfahrt RP. Dysphagia: Evaluation and Collaborative Management. Am Fam Physician. 2021 Jan 15;103(2):97-106. PMID: 33448766.

Wirth R, Dziewas R, Beck AM, Clavé P, Hamdy S, Heppner HJ, et al. Oropharyngeal dysphagia in older persons- from pathophysiology to adequate intervention: a review and summary of an international expert meeting. Clin Interv Aging. (2016) 11:189–208.

Wright L, Cotter D, Hickson M, Frost G. Comparison of energy and protein intakes of older people consuming a texture modified diet with a normal hospital diet. J Hum Nutr Diet.2005;18(3):213-219.

KAYNAKÇA

Aburto, N. J., Ziolkovska, A., Hooper, L., Elliott, P., Cappuccio, F. P., & Meerpohl, J. J. (2013). Effect of lower sodium intake on health: systematic review and meta-analyses. *Bmj*, *346*, f1326.

Alexander, K. P., & Peterson, E. D. (2006). Treatment of Non—ST-Elevation Acute Coronary Syndrome in the Elderly: Current Practice and Future Opportunities. *The American Journal of Geriatric Cardiology*, *15*(1), 42-49.

Alsinani, T. S., Abdullah, A. A., Alghamdi, T. A., Alsaigh, S. A. S., Alanazi, M. D., Alkahtani, M. A., & Alabdrabalrasol, E. A. (2018). Lifestyle Modifications for Hypertension Management. *The Egyptian Journal of Hospital Medicine*, *70*(12), 2152-2156.

American Heart Association. (2015). The facts on fats 50 years of American Heart Association dietary fats recommendations. *American Heart Association*, 1-18.

Appel, L. J., Sacks, F. M., Carey, V. J., Obarzanek, E., Swain, J. F., Miller, E. R., & OmniHeart Collaborative Research Group, F. T. (2005). Effects of Protein, Monounsaturated Fat, and Carbohydrate İntake on Blood Pressure and Serum Lipids: Results of the OmniHeart Randomized Trial. *Jama*, *294*(19), 2455-2464.

Aronow, W. S. (2017). Reduction in Dietary Sodium İmproves Blood Pressure and Reduces Cardiovascular Events and Mortality. *Annals of Translational Medicine*, *5*(20).

Arsava, E. M., Aydoğdu, İ., Güngör, İ. L., Togay Işıkay, C., & Yaka, E. (2018). İnme Hastalarında Nütrisyonel Yaklaşım ve Tedavi, Türkiye için Uzman Görüşü. *Türk Nöroloji Dergisi*, *24*(3), 226-242.

Balk, E. M., & Lichtenstein, A. H. (2017). Omega-3 Fatty Acids and Cardiovascular Disease: Summary of the 2016 Agency of Healthcare Research and Quality Evidence Review. *Nutrients*, *9*(8), 865.

Barbagallo, M., Veronese, N., & Dominguez, L. J. (2021). Magnesium in Aging, Health and Diseases. *Nutrients*, *13*(2), 463.

Bath, P. M., & Lees, K. R. (2000). Acute Stroke. *Bmj*, *320*(7239), 920-923.

Baudrand, R., & Vaidya, A. (2018). The Low-Renin Hypertension Phenotype: Genetics and the Role of the Mineralocorticoid Receptor. *International Journal of Molecular Sciences*, *19*(2), 546.

Baygut, H. Nutrıtıon Of The Elderly. *Health & Scıence 2021-III*, 279.

Benjamin, E. J., Muntner, P., Alonso, A., Bittencourt, M. S., Callaway, C. W., Carson, A. P., & American Heart Association Council on Epidemiology and Prevention Statistics Committee and Stroke Statistics Subcommittee. (2019). Heart Disease and Stroke Statistics—2019 Update: A Report from the American Heart Association. *Circulation*, *139*(10), e56-e528.

Bhatnagar, A. (2017). Environmental Determinants of Cardiovascular Disease. *Circulation Research*, *121*(2), 162-180.

Bijnen, F. C., Caspersen, C. J., Feskens, E. J., Saris, W. H., Mosterd, W. L., & Kromhout, D. (1998). Physical Activity and 10-Year Mortality from Cardiovascular Diseases and all Causes: The Zutphen Elderly Study. *Archives of Internal Medicine*, *158*(14), 1499-1505.

Björkegren, J. L., & Lusis, A. J. (2022). Atherosclerosis: recent developments. *Cell*.

Brandhorst, S., & Longo, V. D. (2019). Dietary Restrictions and Nutrition in the Prevention and Treatment of Cardiovascular Disease. *Circulation Research*, *124*(6), 952-965.

Briggs, M. A., Petersen, K. S., & Kris-Etherton, P. M. (2017, June). Saturated fatty acids and cardiovascular disease: replacements for saturated fat to reduce cardiovascular risk. In *Healthcare* (Vol. 5, No. 2, p. 29). MDPI.

Brum, J., Ramsey, D., McRorie, J., Bauer, B., & Kopecky, S. L. (2018). Meta-Analysis of Usefulness of Psyllium Fiber as Adjuvant Antilipid Therapy to Enhance Cholesterol Lowering Efficacy of Statins. *The American Journal of Cardiology*, *122*(7), 1169-1174.

Castro-Quezada, I., Artacho, R., Molina-Montes, E., Serrano, F. A., & Ruiz-López, M. D. (2015). Dietary Glycaemic İndex and Glycaemic Load in a Rural Elderly Population (60–74 years of age) and Their Relationship with Cardiovascular Risk Factors. *European Journal of Nutrition*, *54*, 523-534.

Chen, J., Sun, B., & Zhang, D. (2019). Association of Dietary n3 and n6 Fatty Acids İntake with Hypertension: NHANES 2007–2014. *Nutrients*, *11*(6), 1232.

Cheng, S. J., Yu, H. K., Chen, Y. C., Chen, C. Y., Lien, W. C., Yang, P. Y., & Hu, G. C. (2013). Physical Activity and Risk of Cardiovascular Disease Among Older Adults. *International Journal of Gerontology*, *7*(3), 133-136.

Cheng, Y. C., Sheen, J. M., Hu, W. L., & Hung, Y. C. (2017). Polyphenols and oxidative stress in atherosclerosis-related ischemic heart disease and stroke. *Oxidative medicine and cellular longevity*, *2017*.

Chistiakov, D. A., Bobryshev, Y. V., & Orekhov, A. N. (2016). Macrophage-Mediated Cholesterol Handling in Atherosclerosis. *Journal of Cellular and Molecular Medicine*, *20*(1), 17-28.

Ciumărnean, L., Milaciu, M. V., Negrean, V., Orăşan, O. H., Vesa, S. C., Sălăgean, O., & Vlaicu, S. I. (2021). Cardiovascular Risk Factors and Pysical Activity for the Prevention of Cardiovascular Diseases in the Elderly. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *19*(1), 207.

Cohen, D. L., Roffe, C., Beavan, J., Blackett, B., Fairfield, C. A., Hamdy, S., & Bath, P. M. (2016). Post-Stroke Dysphagia: A Review and Design Considerations for Future Trials. *International Journal of Stroke*, *11*(4), 399-411.

Colpani, V., Baena, C. P., Jaspers, L., Van Dijk, G. M., Farajzadegan, Z., Dhana, K., & Franco, O. H. (2018). Lifestyle Factors, Cardiovascular Disease and all-Cause Mortality in Middle-Aged and Elderly Women: A Systematic Review and Meta-Analysis. *European Journal of Epidemiology*, *33*, 831-845.

Colussi, G., Catena, C., Novello, M., Bertin, N., & Sechi, L. A. (2017). Impact of Omega-3 Polyunsaturated Fatty Acids on Vascular Function and Blood Pressure: Relevance for Cardiovascular Outcomes. *Nutrition, Metabolism and Cardiovascular Diseases*, *27*(3), 191-200.

Cormick, G., & Belizán, J. M. (2019). Calcium İntake and Health. *Nutrients*, *11*(7), 1606.

Csige, I., Ujvárosy, D., Szabó, Z., Lőrincz, I., Paragh, G., Harangi, M., & Somodi, S. (2018). The İmpact of Obesity on the Cardiovascular System. *Journal of Diabetes Research*, *2018*.

Cunningham, C., O'Sullivan, R., Caserotti, P., & Tully, M. A. (2020). Consequences of Physical İnactivity in Older Adults: A Systematic Review of Reviews and Meta-Analyses. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, *30*(5), 816-827.

da Silva, A., Caldas, A. P. S., Hermsdorff, H. H. M., Bersch-Ferreira, Â. C., Torreglosa, C. R., Weber, B., & Bressan, J. (2019). Triglyceride-Glucose İndex is Associated with Symptomatic Coronary Artery Disease in Patients in Secondary Care. *Cardiovascular Diabetology*, *18*, 1-8.

Dahl, W. J., & Stewart, M. L. (2015). Position of the Academy of Nutrition and Dietetics: health implications of dietary fiber. *Journal of the Academy of Nutrition and Dietetics*, *115*(11), 1861-1870.

Dai, X., Wiernek, S., Evans, J. P., & Runge, M. S. (2016). Genetics of Coronary Artery Disease and Myocardial İnfarction. *World Journal of Cardiology*, *8*(1), 1.
Di Pietro, N., Formoso, G., & Pandolfi, A. (2016). Physiology and Pathophysiology of oxLDL Uptake by Vascular Wall Cells in Atherosclerosis. *Vascular Pharmacology*, *84*, 1-7.
Dmitrieva, N. I., & Burg, M. B. (2015). Elevated sodium and dehydration stimulate inflammatory signaling in endothelial cells and promote atherosclerosis. *Plos One, 10*(6), e0128870.
Dominguez, L. J., Veronese, N., & Barbagallo, M. (2020). Magnesium and Hypertension in Old Age. *Nutrients*, *13*(1), 139.
Dong, Q., Wang, L., Hu, H., Cui, L., Lu, A., Qian, C., & Du, X. (2022). Greater Protection of Lower Dietary Carbohydrate to Fiber Ratio (CFR) against Poor Blood Pressure Control in Patients with Essential Hypertension: A Cross-Sectional Study. *Nutrients*, *14*(21), 4443.
Dubois-Deruy, E., Peugnet, V., Turkieh, A., & Pinet, F. (2020). Oxidative Stress in Cardiovascular Diseases. *Antioxidants*, *9*(9), 864.
Eckel, R. H., & Krauss, R. M. (1998). American Heart Association Call to Action: Obesity as a Major Risk Factor for Coronary Heart Disease. *Circulation*, *97*(21), 2099-2100.
Eilat-Adar, S., Sinai, T., Yosefy, C., & Henkin, Y. (2013). Nutritional Recommendations for Cardiovascular Disease Prevention. *Nutrients*, *5*(9), 3646-3683.
Erdem, Y., Akpolat, T., Derici, Ü., Şengül, Ş., Ertürk, Ş., Ulusoy, Ş., & Arıcı, M. (2017). Dietary Sources of High Sodium İntake in Turkey: SALTURK II. *Nutrients*, *9*(9), 933.
Fan, H., Li, X., Zheng, L., Chen, X., Lan, Q., Wu, H., & Liu, Z. (2016). Abdominal Obesity is Strongly Associated with Cardiovascular Disease and its Risk Factors in Elderly and very Elderly Community-dwelling Chinese. *Scientific Reports*, *6*(1), 21521.
Fantin, F., Giani, A., Zoico, E., Rossi, A. P., Mazzali, G., & Zamboni, M. (2019). Weight Loss and Hypertension in Obese Subjects. *Nutrients*, *11*(7), 1667.
Ferrucci, L., & Fabbri, E. (2018). Inflammageing: Chronic İnflammation in Ageing, Cardiovascular Disease, and Frailty. *Nature Reviews Cardiology*, *15*(9), 505-522.
Fleg, J. L., Forman, D. E., Berra, K., Bittner, V., Blumenthal, J. A., Chen, M. A., & Zieman, S. J. (2013). Secondary Prevention of Atherosclerotic Cardiovascular Disease in Older Adults: A Scientific Statement from the American Heart Association. *Circulation*, *128*(22), 2422-2446.
Fu, L., Zhang, G., Qian, S., Zhang, Q., & Tan, M. (2022). Associations Between Dietary Fiber İntake and Cardiovascular risk Factors: An umbrella review of meta-analyses of randomized controlled trials. *Frontiers in Nutrition*, *9*, 2153.
Gale, C. R., Martyn, C. N., Winter, P. D., & Cooper, C. (1995). Vitamin C and Risk of Death from Stroke and Coronary Heart Disease in Cohort of Elderly People. *Bmj*, *310*(6994), 1563-1566.
Garcia-Rios, A., Delgado-Lista, J., Alcala-Diaz, J. F., Lopez-Miranda, J., & Perez-Martinez, P. (2013). Nutraceuticals and Coronary Heart Disease. *Current Opinion in Cardiology, 28*(4), 475-482.
Gaspareto, N., Previdelli, A. N., & Aquino, R. D. C. D. (2017). Factors Associated with Protein Consumption in Elderly. *Revista de Nutrição*, *30*, 805-816.
Gaye, B., Canonico, M., Perier, M. C., Samieri, C., Berr, C., Dartigues, J. F., & Empana, J. P. (2017). Ideal Cardiovascular Health, Mortality, and Vascular Events in Elderly Subjects: The three-city study. *Journal of the American College of Cardiology*, *69*(25), 3015-3026.
Genser, B., Silbernagel, G., De Backer, G., Bruckert, E., Carmena, R., Chapman, M. J., & März, W. (2012). Plant Sterols and Cardiovascular Disease: A Systematic Review and Meta-Analysis. *European Heart Journal*, *33*(4), 444-451.
Goncalves, C., & Abreu, S. (2020). Sodium and Potassium İntake and Cardiovascular Disease in Older People: A systematic review. *Nutrients*, *12*(11), 3447.
Gou, R., Gou, Y., Qin, J., Luo, T., Gou, Q., He, K., & Zhang, Z. (2022). Association of dietary intake of saturated fatty acids with hypertension: 1999–2018 National Health and Nutrition Examination Survey. *Frontiers in Nutrition*, *9*, 1006247.
Griffiths, K., Aggarwal, B. B., Singh, R. B., Buttar, H. S., Wilson, D., & De Meester, F. (2016). Food Antioxidants and Their Anti-İnflammatory Properties: A Potential Role in Cardiovascular Diseases and Cancer Prevention. *Diseases*, *4*(3), 28.
Guasch-Ferré, M., Hu, F. B., Martínez-González, M. A., Fitó, M., Bulló, M., Estruch, R., & Salas-Salvadó, J. (2014). Olive Oil İntake and Risk of Cardiovascular Disease and Mortality in the PREDIMED Study. *BMC medicine*, *12*, 1-11.
Hajar, R. (2017). Risk Factors for Coronary Artery Disease: Historical Perspectives. *Heart views: the official journal of the Gulf Heart Association*, *18*(3), 109.
He, N., Zhang, Y., Zhang, L., Zhang, S., & Ye, H. (2021). Relationship between sarcopenia and cardiovascular diseases in the elderly: an overview. *Frontiers in Cardiovascular Medicine*, *8*, 743710.
Hedayatnia, M., Asadi, Z., Zare-Feyzabadi, R., Yaghooti-Khorasani, M., Ghazizadeh, H., Ghaffarian-Zirak, R., & Ghayour-Mobarhan, M. (2020). Dyslipidemia and Cardiovascular Disease Risk Among the MASHAD Study Population. *Lipids in Health and Disease*, *19*, 1-11.
Huppertz, V., Guida, S., Holdoway, A., Strilciuc, S., Baijens, L., Schols, J. M., & Muresanu, D. F. (2022). Impaired nutritional condition after stroke from the hyperacute to the chronic phase: A systematic review and meta-analysis. *Frontiers in Neurology*, *12*, 2459.
Jaiswal, S., & Libby, P. (2020). Clonal Haematopoiesis: Connecting Ageing and İnflammation in Cardiovascular Disease. *Nature Reviews Cardiology*, *17*(3), 137-144.
Jebari-Benslaiman, S., Galicia-García, U., Larrea-Sebal, A., Olaetxea, J. R., Alloza, I., Vandenbroeck, K., & Martín, C. (2022). Pathophysiology of Atherosclerosis. *International Journal of Molecular Sciences*, *23*(6), 3346.
Jimenez-Torres, J., Alcalá-Diaz, J. F., Torres-Peña, J. D., Gutierrez-Mariscal, F. M., Leon-Acuña, A., Gómez-Luna, P., & Lopez-Miranda, J. (2021). Mediterranean Diet Reduces Atherosclerosis Progression in Coronary Heart Disease: An Analysis of the CORDIOPREV Randomized Controlled Trial. *Stroke*, *52*(11), 3440-3449.
Joosten, M. M., Gansevoort, R. T., Mukamal, K. J., Lambers Heerspink, H. J., Geleijnse, J. M., Feskens, E. J., & Bakker, S. J. (2014). Sodium Excretion and Risk of Developing Coronary Heart Disease. *Circulation, 129*(10), 1121-1128.
Kannel, W. B. (2002). Coronary Heart Disease Risk Factors in the Elderly. *The American Journal of Geriatric Cardiology*, *11*(2), 101-107.
Kjeldsen, S. E. (2018). Hypertension and Cardiovascular Risk: General Aspects. *Pharmacological Research*, *129*, 95-99.
Kozlov, S. G., Chernova, O. V., Gerasimova, E. V., Ivanova, E. A., & Orekhov, A. N. (2020). Noninvasive Testing for Diagnosis of Stable Coronary Artery Disease in the Elderly. *International Journal of Molecular Sciences*, *21*(17), 6263.
Kumar, K. R., & Pina, I. L. (2020). Cardiac Rehabilitation in Older Adults: New Options. *Clinical Cardiology*, *43*(2), 163-170.
Kuriakose, D., & Xiao, Z. (2020). Pathophysiology and Treatment of Stroke: Present Status and Future Perspectives. *International Journal Of Molecular Sciences*, *21*(20), 7609.

Kwon, Y. J., Lee, H. S., Park, G. E., & Lee, J. W. (2022). Association between dietary fiber intake and all-cause and cardiovascular mortality in middle aged and elderly adults with chronic kidney disease. *Frontiers in Nutrition*, *9*, 863391.

Lee, J. H., Kim, K. I., & Cho, M. C. (2019). Current Status and Therapeutic Considerations of Hypertension in the Elderly. *The Korean Journal of İnternal Medicine*, *34*(4), 687.

Lee, J. S., Chang, P. Y., Zhang, Y., Kizer, J. R., Best, L. G., & Howard, B. V. (2017). Triglyceride and HDL-C Dyslipidemia and Risks of Coronary Heart Disease and İschemic Stroke by Glycemic Dysregulation Status: The Strong Heart Study. *Diabetes Care*, *40*(4), 529-537.

Li, X., Guo, D., Hu, Y., & Chen, Y. (2021). Oxidative stress and inflammation are associated with coexistent severe multivessel coronary artery stenosis and right carotid artery severe stenosis in elderly patients. *Oxidative Medicine and Cellular Longevity*, *2021*.

Lieber, A. C., Hong, E., Putrino, D., Nistal, D. A., Pan, J. S., & Kellner, C. P. (2018). Nutrition, Energy Expenditure, Dysphagia, and Self-Efficacy in Stroke Rehabilitation: A Review of the Literature. *Brain Sciences*, *8*(12), 218.

Lionakis, N., Mendrinos, D., Sanidas, E., Favatas, G., & Georgopoulou, M. (2012). Hypertension in the Elderly. *World Journal of Cardiology*, *4*(5), 135.

Liu, H. H., & Li, J. J. (2015). Aging and Dyslipidemia: A Review of Potential Mechanisms. *Ageing Research Reviews*, *19*, 43-52.

Lloyd-Jones, D. M., Nam, B. H., D'Agostino Sr, R. B., Levy, D., Murabito, J. M., Wang, T. J., & O'Donnell, C. J. (2004). Parental Cardiovascular Disease as a Risk Factor for Cardiovascular Disease in Middle-Aged Adults: A Prospective Study of Parents and Offspring. *Jama*, *291*(18), 2204-2211.

Lo Coco, D., Lopez, G., & Corrao, S. (2016). Cognitive impairment and stroke in elderly patients. *Vascular health and risk management*, 105-116.

Madhavan, M. V., Gersh, B. J., Alexander, K. P., Granger, C. B., & Stone, G. W. (2018). Coronary Artery Disease in Patients≥ 80 Years of Age. *Journal of the American College of Cardiology*, *71*(18), 2015-2040.

Mahmood, S., Shah, K. U., Khan, T. M., Nawaz, S., Rashid, H., Baqar, S. W. A., & Kamran, S. (2019). Non-pharmacological Management of Hypertension: İn the Light of Current Research. *Irish Journal of Medical Science (1971-)*, *188*, 437-452.

Makhmudova, U., Schulze, P. C., Lütjohann, D., & Weingärtner, O. (2021). Phytosterols and Cardiovascular Disease. *Current Atherosclerosis Reports*, *23*(11), 68.

Malakar, A. K., Choudhury, D., Halder, B., Paul, P., Uddin, A., & Chakraborty, S. (2019). A Review on Coronary Artery Disease, İts Risk Factors, and Therapeutics. *Journal of Cellular Physiology*, *234*(10), 16812-16823.

Maniero, C., Lopuszko, A., Papalois, K. B., Gupta, A., Kapil, V., & Khanji, M. Y. (2023). Non-Pharmacological Factors for Hypertension Management: A Systematic Review of İnternational Guidelines. *European Journal of Preventive Cardiology*, *30*(1), 17-33.

McMaster, M. W., Sharma, D., Kafle, P., Frishman, W. H., & Aronow, W. S. (2022). Use of the DASH Diet and Coronary Artery Disease. *Cardiology in Review*, 10-1097.

Messina, M., Shearer, G., & Petersen, K. (2021). Soybean oil lowers circulating cholesterol levels and coronary heart disease risk, and has no effect on markers of inflammation and oxidation. *Nutrition*, *89*, 111343.

Moreira, P., Sousa, A. S., Guerra, R. S., Santos, A., Borges, N., Afonso, C., & Padrão, P. (2018). Sodium and potassium urinary excretion and their ratio in the elderly: results from the Nutrition UP 65 study. *Food & Nutrition Research*, *62*.

Nakamura, H., Hara, A., Tsujiguchi, H., Thi Thu Nguyen, T., Kambayashi, Y., Miyagi, S., & Nakamura, H. (2018). Relationship Between Dietary n-6 Fatty Acid İntake and Hypertension: Effect of Glycated Hemoglobin Levels. *Nutrients*, *10*(12), 1825.

Ndanuko, R. N., Tapsell, L. C., Charlton, K. E., Neale, E. P., O'Donnell, K. M., & Batterham, M. J. (2017). Relationship Between Sodium and Potassium İntake and Blood Pressure in a Sample of Overweight Adults. *Nutrition*, *33*, 285-290.

Nicklas, B. J., Ambrosius, W., Messier, S. P., Miller, G. D., Penninx, B. W., Loeser, R. F., & Pahor, M. (2004). Diet-İnduced Weight Loss, Exercise, and Chronic İnflammation in Older, Obese Adults: A Randomized Controlled Clinical Trial. *The American journal of clinical nutrition*, *79*(4), 544-551.

O'Donnell, C. J., & Kannel, W. B. (2002). Epidemiologic Appraisal of Hypertension as a Coronary Risk Factor in the Elderly. *The American Journal of Geriatric Cardiology*, *11*(2), 86-92.

Ojo, O., & Brooke, J. (2016). The Use of Enteral Nutrition in the Management of Stroke. *Nutrients*, *8*(12), 827.

Oliveros, E., Patel, H., Kyung, S., Fugar, S., Goldberg, A., Madan, N., & Williams, K. A. (2020). Hypertension in Older Adults: Assessment, Management, and Challenges. *Clinical Cardiology*, *43*(2), 99-107.

Onuh, J. O., & Qiu, H. (2020). New Progress on the Study of Aortic Stiffness in Age-Related Hypertension. *Journal of Hypertension*, *38*(10), 1871-1877.

Otaki, Y., Gransar, H., Berman, D. S., Cheng, V. Y., Dey, D., Lin, F. Y., & Min, J. K. (2013). Impact of Family History of Coronary Artery Disease in Young İndividuals (from the CONFIRM registry). *The American Journal of Cardiology*, *111*(8), 1081-1086.

Padmanabhan, T. N. C., & Azam, M. S. (2019). Hypertension in Elderly–Pathogenesis and Treatment. *Hypertension*, *5*(3).

Preuss, H. G., Clouatre, D., Swaroop, A., Bagchi, M., Bagchi, D., & Kaats, G. R. (2017). Blood Pressure Regulation: Reviewing Evidence for İnterplay Between Common Dietary Sugars and Table Salt. *Journal of the American College of Nutrition*, *36*(8), 677-684.

Ramji, D. P., & Davies, T. S. (2015). Cytokines in Atherosclerosis: Key Players in All Stages of Disease and Promising Therapeutic Targets. *Cytokine & Growth Factor Reviews*, *26*(6), 673-685.

Ramsden, C. E., Zamora, D., Leelarthaepin, B., Majchrzak-Hong, S. F., Faurot, K. R., Suchindran, C. M., & Hibbeln, J. R. (2013). Use of dietary linoleic acid for secondary prevention of coronary heart disease and death: evaluation of recovered data from the Sydney Diet Heart Study and updated meta-analysis. *Bmj*, *346*, e8707.

Reynolds, A. N., Akerman, A., Kumar, S., Diep Pham, H. T., Coffey, S., & Mann, J. (2022). Dietary Fibre in Hypertension and Cardiovascular Disease Management: Systematic Review and Meta-Analyses. *BMC Medicine*, *20*(1), 139.

Rimm, E. B., Appel, L. J., Chiuve, S. E., Djoussé, L., Engler, M. B., Kris-Etherton, P. M., & Lichtenstein, A. H. (2018). Seafood long-chain n-3 polyunsaturated fatty acids and cardiovascular disease: a science advisory from the American Heart Association. *Circulation*, *138*(1), e35-e47.

Rodgers, J. L., Jones, J., Bolleddu, S. I., Vanthenapalli, S., Rodgers, L. E., Shah, K., & Panguluri, S. K. (2019). Cardiovascular Risks Associated with Gender and Aging. *Journal of Cardiovascular Development and Disease*, *6*(2), 19.

Sabbouh, T., & Torbey, M. T. (2018). Malnutrition in Stroke Patients: Risk Factors, Assessment, and Management. *Neurocritical Care*, *29*(3), 374-384.

Sato, Y., Kawakami, R., Sakamoto, A., Cornelissen, A., Mori, M., Kawai, K., & Virmani, R. (2022). Sex Differences in Coronary Atherosclerosis. *Current Atherosclerosis Reports*, *24*(1), 23-32.

Seow, L. S. E., Subramaniam, M., Abdin, E., Vaingankar, J. A., & Chong, S. A. (2015). Hypertension and its Associated Risks Among Singapore Elderly Residential Population. *Journal of Clinical Gerontology and Geriatrics*, *6*(4), 125-132.

Shea, M. K., Nicklas, B. J., Houston, D. K., Miller, M. E., Davis, C. C., Kitzman, D. W., & Kritchevsky, S. B. (2011). The Effect of İntentional Weight Loss on All-Cause Mortality in Older Adults: Results of a Randomized Controlled Weight-Loss Trial–. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *94*(3), 839-846.

Shen, J., Yang, L., Li, X., Li, X., Tian, X., Xiao, H., & Dai, J. (2023). Adherence to the Dietary Approaches to Stop Hypertension and Bone Health in the Chinese Elderly. *Journal of Bone and Mineral Metabolism*, 1-10.

Shih, C. C., Shih, Y. L., & Chen, J. Y. (2021). The Association Between Homocysteine Levels and Cardiovascular Disease risk Among Middle-Aged and Elderly Adults in Taiwan. *BMC Cardiovascular Disorders*, *21*, 1-8.

Shrivastava, A. K., Singh, H. V., Raizada, A., & Singh, S. K. (2015). C-Reactive Protein, İnflammation and Coronary Heart Disease. *The Egyptian Heart Journal*, *67*(2), 89-97.

Singh, R. B., Ghosh, S., Niaz, M. A., Singh, R., Beegum, R., Chibo, H., & Postiglione, A. (1995). Dietary İntake, Plasma Levels of Antioxidant Vitamins, and Oxidative Stress in Relation to Coronary Artery Disease in Elderly Subjects. *The American Journal of Cardiology*, *76*(17), 1233-1238.

Siri-Tarino, P. W., Chiu, S., Bergeron, N., & Krauss, R. M. (2015). Saturated Fats Versus Polyunsaturated Fats Versus Carbohydrates for Cardiovascular Disease Prevention and Treatment. *Annual Review of Nutrition*, *35*, 517-543.

Sisto, I. R., Hauck, M., & Plentz, R. D. M. (2018). Muscular Atrophy in Cardiovascular Disease. *Muscle Atrophy*, 369-391.

Soliman, G. A. (2018). Dietary Cholesterol and the Lack of Evidence in Cardiovascular Disease. *Nutrients*, *10*(6), 780.

Soliman, G. A. (2019). Dietary Fiber, Atherosclerosis, and Cardiovascular Disease. *Nutrients*, *11*(5), 1155.

Song, S., Kim, J., & Kim, J. (2018). Gender Differences in the Association Between Dietary Pattern and the İncidence of Hypertension in Middle-Aged and Older Adults. *Nutrients*, *10*(2), 252.

Stokes, G. S. (2009). Management of Hypertension in the Elderly Patient. *Clinical İnterventions in Aging*, 379-389.

Strain, W. D., & Paldánius, P. M. (2018). Diabetes, Cardiovascular Disease and the Microcirculation. *Cardiovascular Diabetology*, *17*, 1-10.

Threapleton, D. E., Greenwood, D. C., Evans, C. E., Cleghorn, C. L., Nykjaer, C., Woodhead, C., & Burley, V. J. (2013). Dietary fibre intake and risk of cardiovascular disease: systematic review and meta-analysis. *Bmj*, *347*.

Torres, N., Guevara-Cruz, M., Velázquez-Villegas, L. A., & Tovar, A. R. (2015). Nutrition and Atherosclerosis. *Archives of Medical Research*, *46*(5), 408-426.

Tsukamoto, I., & Sugawara, S. (2018). Low Levels of Linoleic Acid and α-Linolenic Acid and High Levels of Arachidonic Acid in Plasma Phospholipids are Associated with Hypertension. *Biomedical Reports*, *8*(1), 69-76.

Vasan, R. S., Larson, M. G., Leip, E. P., Evans, J. C., O'Donnell, C. J., Kannel, W. B., & Levy, D. (2001). Impact of High-Normal Blood Pressure on the Risk of Cardiovascular Disease. *New England Journal of Medicine*, *345*(18), 1291-1297.

Verma, N., Rastogi, S., Chia, Y. C., Siddique, S., Turana, Y., Cheng, H. M., & Kario, K. (2021). Non-Pharmacological Management of Hypertension. *The Journal of Clinical Hypertension*, *23*(7), 1275-1283.

Wang, H., Lichtenstein, A. H., Lamon-Fava, S., & Jacques, P. F. (2014). Association Between Statin Use and Serum Cholesterol Concentrations is Modified by Whole-Grain Consumption: NHANES 2003–2006. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *100*(4), 1149-1157.

Ware, L. J., Charlton, K., Schutte, A. E., Cockeran, M., Naidoo, N., & Kowal, P. (2017). Associations Between Dietary Salt, Potassium and Blood Pressure in South African Adults: WHO SAGE Wave 2 Salt & Tobacco. *Nutrition, Metabolism and Cardiovascular Diseases*, *27*(9), 784-791.

WHO, 2023a. Cardiovascular diseases. Erişim adresi: https://www.who.int/health-topics/cardiovascular-diseases#tab=tab_1 Erişim tarihi: 15.09.2023 14.07

WHO, 2023b. Salt Intake. Erişim adresi: https://www.who.int/data/gho/indicator-metadata-registry/imr-details/3082 Erişim tarihi: 18.10.2023

Widmer, R. J., Flammer, A. J., Lerman, L. O., & Lerman, A. (2015). The Mediterranean Diet, İts Components, and Cardiovascular Disease. *The American Journal of Medicine*, *128*(3), 229-238.

Wilczek, M. M., Olszewski, R., & Krupienicz, A. (2017). Trans-Fatty Acids and Cardiovascular Disease: Urgent Need for Legislation. *Cardiology*, *138*(4), 254-258.

Williams, B., Mancia, G., Spiering, W., Agabiti Rosei, E., Azizi, M., Burnier, M., & Desormais, I. (2018). 2018 ESC/ESH Guidelines for the Management of Arterial Hypertension: The Task Force for the Management of Arterial Hypertension of the European Society of Cardiology (ESC) and the European Society of Hypertension (ESH). *European Heart Journal*, *39*(33), 3021-3104.

Witt, B. J., Jacobsen, S. J., Weston, S. A., Killian, J. M., Meverden, R. A., Allison, T. G., & Roger, V. É. L. (2004). Cardiac Rehabilitation After Myocardial İnfarction in the Community. *Journal of the American College of Cardiology*, *44*(5), 988-996.

Xu, C., Li, M., Meng, W., Han, J., Zhao, S., Tang, J., & Zhang, Y. (2023). Etiological Diagnosis and Personalized Therapy for Hypertension: A Hypothesis of the REASOH Classification. *Journal of Personalized Medicine*, *13*(2), 261.

Yahagi, K., Davis, H. R., Arbustini, E., & Virmani, R. (2015). Sex Differences in Coronary Artery Disease: Pathological Observations. *Atherosclerosis*, *239*(1), 260-267.

Yinko, S. S. L., Stark, K. D., Thanassoulis, G., & Pilote, L. (2014). Fish Consumption and Acute Coronary Syndrome: A Meta-Analysis. *The American Journal Of Medicine*, *127*(9), 848-857.

Yoshimura, Y. (2022). Recent Advances in Clinical Nutrition in Stroke Rehabilitation. *Nutrients*, *14*(6), 1130.

Yubero-Serrano, E. M., Fernandez-Gandara, C., Garcia-Rios, A., Rangel-Zuñiga, O. A., Gutierrez-Mariscal, F. M., Torres-Peña, J. D., & Lopez-Miranda, J. (2020). Mediterranean Diet and Endothelial Function in Patients with Coronary Heart Disease: An Analysis of the CORDIOPREV Randomized Controlled Trial. *Plos Medicine*, *17*(9), e1003282.

Zemel, M. B., & Sowers, J. R. (1988). Salt Sensitivity and Systemic Hypertension in the Elderly. *The American journal of cardiology*, *61*(16), H7-H12.

Zhang, Z. Y., Xiang, G. U., Zhe, T. A. N. G., Shao-Chen, G. U. A. N., Hong-Jun, L. I. U., Xiao-Guang, W. U., & Xiang-Hua, F. A. N. G. (2021). Homocysteine, Hypertension, and Risks of Cardiovascular Events and All-Cause Death in the Chinese Elderly Population: A Prospective Study. *Journal of Geriatric Cardiology: JGC*, *18*(10), 796.

Zhu, Y., Xian, X., Wang, Z., Bi, Y., Chen, Q., Han, X., & Chen, R. (2018). Research Progress on the Relationship Between Atherosclerosis and İnflammation. *Biomolecules*, *8*(3), 80.

KAYNAKÇA

Abbott M, Ustoyev Y. (2019). Cancer and the immune system: the history and background of immunotherapy. Seminars in oncology nursing, 150923.

Arends, J., Bachmann, P., Baracos, V., Barthelemy, N., Bertz, H., Bozzetti, F., Fearon, K., Hütterer, E., Isenring, E., Kaasa, S., (2017). ESPEN Guidelines on Nutrition in Cancer Patients. *Clinical nutrition*, 36(1), 11-48.

Arnold, M., Karim-Kos, H.E., Coebergh, J.W., Byrnes, G., Antilla, A., Ferlay, J., Renehan, A.G., Forman, D., Soerjomataram, I. (2015). Recent Trends in İncidence of Five Common Cancers in 26 European Countries Since 1988: Analysis of the European Cancer Observatory. *European journal of cancer*, 51(9), 1164-87.

Aunan, J.R., Cho, W.C., Søreide, K. (2017). The Biology of Aging and Cancer: A Brief Overview of Shared and Divergent Molecular Hallmarks. *Aging and disease,* 8(5), 628.

Balic, M., Hilbe, W., Gusel, S., Fiegl, M., Ludwig, H., Mayrbäurl, B., Thaler, J., Samonigg, H., Hegenbarth, K., Eisner, F. (2019). Prevalence of Comorbidity in Cancer Patients Scheduled for Systemic Anticancer Treatment in Austria: A Cross-Sectional Multicentre Observational Study. *Memo-Magazine of European Medical Oncology*, 12, 290-6.

Baysal, A., Aksoy, M., Besler, H., Bozkurt, N., Keçecioğlu, S., Merdol, T., Pekcan, G., Mercanlıgil, S., Yıldız, E. (2018). *Diyet El Kitabı*. 11. Baskı. Ankara: Hatipoğlu Yayınevi, s323.

Benoist S, Brouquet A. (2015). Nutritional assessment and screening for malnutrition. J Visc Surg 152 (Suppl 1): S3–S7.

Bergers, G. and Fendt, S-M. (2021). The Metabolism of Cancer Cells During Metastasis. *Nature Reviews Cancer,* 21(3), 162-80.

Bertram G. (2007). Editorial: Attitudes can be Measured! But What is an Attitude, SocialCognition.

Blasiak, J., Chojnacki, J., Pawlowska, E., Szczepanska, J., Chojnacki, C. (2020). Nutrition in Cancer Therapy in the Elderly—An Epigenetic Connection? *Nutrients,* 12(11), 3366.

Brown, J.C., Huedo-Medina, T.B., Pescatello, L.S., Pescatello, S.M., Ferrer, R.A., Johnson, B.T. (2011). Efficacy of Exercise İnterventions in Modulating Cancer-Related Fatigue Among Adult Cancer Survivors: A Meta-Analysis*. Cancer Epidemiology, Biomarkers & Prevention*, 20(1), 123-33.

Brüssow, H. (2013). Microbiota and Healthy Ageing: Observational and Nutritional İntervention Studies. *Microbial Biotechnology*, 6(4), 326-34.

Cederholm, T., Barazzoni, R., Austin, P., Ballmer, P., Biolo, G., Bischoff, S.C., Compher, C., Correia, I., Higashiguchi, T., Holst, M. (2017). ESPEN Guidelines on Definitions and Terminology of Clinical Nutrition. *Clinical nutrition*, 36(1), 49-64.

Cinar, D., Tas, D. (2015). Cancer in the Elderly. *Northern clinics of Istanbul*, 2(1), 73.

Cruz-Jentoft, A.J., Baeyens, J.P., Bauer, J.M., Boirie, Y., Cederholm, T., Landi, F., Martin, F.C., Michel, J-P., Rolland, Y., Schneider, S.M. (2010). Sarcopenia: European Consensus on Definition and Diagnosis: Report of the European Working Group on Sarcopenia in Older People*. Age and Ageing*, 39(4), 412-23.

Cruz-Jentoft, A.J., Bahat, G., Bauer, J., Boirie, Y., Bruyère, O., Cederholm, T., Cooper, C., Landi, F., Rolland, Y., Sayer, A.A. (2019). Sarcopenia: Revised European Consensus on Definition and Diagnosis. *Age and ageing*, 48(1), 16-31.

Çevik, B.A. ve Pirinçci, E. (2017). Beslenme ve Kanser. *Firat Tip Dergisi,* 22, 1.

Davis, M.P.& Panikkar, R. (2019). Sarcopenia Associated with Chemotherapy and Targeted Agents for Cancer Therapy. *Ann Palliat Med*, 8(1), 86-101.

Demircioğlu, S.& Bilgin, A. (2017). Yaşlılarda Kanser ve Egzersiz. *Turkiye Klinikleri J Sports Med-Special Topics,* 3(2), 102-5.

DeSantis, C.E., Lin, C.C., Mariotto, A.B., Siegel, R.L., Stein, K.D., Kramer, J.L., Alteri, R., Robbins, A.S., Jemal, A., (2014). Cancer Treatment and Survivorship Statistics. (2014). CA: A Cancer *Journal for Clinicians*, 64(4), 252-71.

Deutz, N.E., Safar, A., Schutzler, S., Memelink, R., Ferrando, A., Spencer, H., van Helvoort, A., Wolfe, R.R. (2011). Muscle Protein Synthesis in Cancer Patients can be Stimulated with a Secially Formulated Medical Food. *Clinical nutrition*, 30(6), 759-68.

Dolan, P., Witherbee, K.E., Peterson, K.M., Kerksick, C.M. (2017). Effect of Carbohydrate, Caffeine, and Carbohydrate+ Caffeine Mouth Rinsing on İntermittent Running Performance in Collegiate Male Lacrosse Athletes. *The Journal of Strength & Conditioning Research*, 31(9), 2473-9.

Drareni, K., Bensafi, M., Giboreau, A., Dougkas, A. (2021). Chemotherapy-İnduced Taste and Smell Changes İnfluence Food Perception in Cancer Patients. *Supportive Care in Cancer,* 29, 2125-32.

Edwards, B.K., Noone, A.M., Mariotto, A.B., Simard, E.P., Boscoe, F.P., Henley, S.J., Jemal, A., Cho, H., Anderson, R.N., Kohler, B.A. (2014). Annual Report to the Nation on the Status of Cancer, 1975-2010, Featuring Prevalence of Comorbidity and İmpact on Survival Among Persons with Lung, Colorectal, Breast, or Prostate Cancer. *Cancer*, 120(9), 1290-314.

Eker, A.& Aslan, E. (2017). Jinekolojik Kanser Hastalarında Psiko-Sosyal Yaklaşım. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 14(4), 298-303.

Enriquez, A. & Frankel, D.S. (2017). Arrhythmogenic Effects of Energy Drinks. *Journal of cardiovascular electrophysiology*, 28(6), 711-7.

Erdem, M., Akın, S.& Tanrıkulu, S. (2016). Retrospective Evaluation of Geriatric Oncology Cases Hospitalized in the Clinic. *J Kartal TR*, 27(1), 42-6.

Esfahani, K., Roudaia, L., Buhlaiga, N., Del Rincon, S., Papneja, N., Miller, W. (2020). A Review of Cancer İmmunotherapy: From the Past, to the Present, to the Future. *Current Oncology*, 27, s2, 87-97.

Evans, W.J., Morley, J.E., Argilés, J., Bales, C., Baracos, V., Guttridge, D., Jatoi, A., Kalantar-Zadeh, K., Lochs, H., Mantovani, G. (2008). Cachexia: A new Definition. *Clinical nutrition*, 27(6), 793-9.

Eyigor, S., Kutsal, Y., Duran, E., Huner, B., Paker, N., Durmus, B., Sahin, N., Civelek, G.M., Gokkaya, K., Doğan, A. (2015). Frailty Prevalence and Related Factors in the Older Adult—FrailTURK Project. *Age,* 37, 1-13.

Fearon, K.C., Voss, A.C.& Hustead, D.S. (2006). Definition of Cancer Cachexia: Effect of Weight Loss, Reduced Food İntake, and Systemic İnflammation on Functional Status and Prognosis*. The American journal of clinical nutrition,* 83(6), 1345-50.

Ferlay, J., Soerjomataram, I., Dikshit, R., Eser, S., Mathers, C., Rebelo, M., Parkin, D.M., Forman, D., Bray, F. (2015). Cancer İncidence and Mortality Worldwide: Sources, Methods and Major Patterns in GLOBOCAN 2012. *International journal of cancer,* 136, 5, E359-E86.

Foster, A.D., Sivarapatna, A.& Gress, R.E. (2011). The Aging İmmune System and its Relationship with Cancer. *Aging health*, 7(5), 707-18.
Fried, L.P., Tangen, C.M., Walston, J., Newman, A.B., Hirsch, C., Gottdiener, J., Seeman, T., Tracy, R., Kop, W.J., Burke, G. (2001). Frailty in Older Adults: Evidence for a Phenotype. *The Journals of Gerontology Series A: Biological Sciences and Medical Sciences*, 56(3), M146-M57.
Futreal, P., Kasprzyk, A., Birney, E., Mullikin, J.C., Wooster, R. and Stratton, M.R. (2001). *Nature*, 409, 850-2.
Granier, C., Gey, A., Roncelin, S., Weiss, L., Paillaud, E., Tartour, E. (2021). Immunotherapy in Older Patients with Cancer. *Biomedical Journal*, 44(3), 260-71.
Gupta, S.K. and Lamont, E.B. (2004). Patterns of Pesentation, Diagnosis, and Treatment in Older Patients with Colon Cancer and Comorbid Dementia. *Journal of the American Geriatrics Society*, 52(10), 1681-7.
Güleç, G, & Büyükkınacı, A. (2011). Kanser ve Psikiyatrik Bozukluklar. *Psikiyatride güncel yaklaşımlar*, 3(2), 343-67.
Hakim, F,& Gress, R. (2007). Immunosenescence: Deficits in Adaptive İmmunity in the Elderly. *Tissue antigens*, 70(3), 179-89.
Handforth, C., Clegg, A., Young, C., Simpkins, S., Seymour, M., Selby, P., Young, J. (2015). The Prevalence and Outcomes of Frailty in Older Cancer Patients: A Systematic Review. *Annals of oncology,* 26(6), 1091-101.
Hausman, D.M. (2019). What is Cancer? *Perspectives in biology and medicine*, 62(4), 778-84.
Hayflick, L., & Moorhead, P.S. (1961). The Serial Cultivation of Human Diploid Cell Strains. *Experimental cell research,* 25(3), 585-621.
Holland, J.C., Breitbart, W., & Jacobsen, P. (2010). Psycho-Oncology: Oxford University Press, USA.
Horneber, M., Bueschel, G., Dennert, G., Less, D., Ritter, E., & Zwahlen, M. (2012). How Many Cancer Patients Use Complementary and Alternative Medicine: A Systematic Review and Metaanalysis. Integrative Cancer Therapies, 11(3), 187-203.
Hou, L., Joyce, B.T., Gao, T., Liu, L., Zheng, Y., Penedo, F.J., Liu, S., Zhang, W., Bergan, R. & Dai, Q. (2015). Blood Telomere Length Attrition and Cancer Development in the Normative Aging Study Cohort. *EBioMedicine*, 2(6), 591-6.
Hurria, A., Dale, W., Mooney, M., Rowland, J.H., Ballman, K.V., Cohen, H.J., Muss, H.B., Schilsky, R.L., Ferrell, B. & Extermann, M. (2014). Designing Therapeutic Clinical Trials for Older and Frail Adults with Cancer: U13 Conference Recommendations. *Journal of Clinical Oncology*, 32(24), 2587.
Jankovic, N., Geelen, A., Winkels, R.M., Mwungura, B., Fedirko, V., Jenab, M., Illner, A.K., Brenner, H., Ordóñez-Mena, J.M., Kiefte de Jong, J.C. (2017). Adherence to the WCRF/AICR Dietary Recommendations for Cancer Prevention and Risk of Cancer in Elderly from Europe and the United States: a meta-analysis within the CHANCES project. *Cancer Epidemiology, Biomarkers & Prevention*, 26(1), 136-44.
Kennedy, B. (1988). Aging and Cancer. *Journal of Clinical Oncology*, 6(12), 1903-11.
Kocarnik, J.M., Compton, K., Dean, F.E., Fu, W., Gaw, B.L., Harvey, J.D., Henrikson, H.J., Lu, D., Pennini, A., Xu, R. (2022). Cancer İncidence, Mortality, Years of Life Lost, Years Lived with Disability, and Disability-Adjusted Life Years for 29 Cancer Groups from 2010 to 2019: A Systematic Analysis for the Global Burden of Disease Study 2019. *JAMA oncology*, 8(3), 420-44.
Koyun, A., Taşkın, L. & Terzioğlu, F. (2011). Yaşam Dönemlerine göre Kadın Sağlığı ve Ruhsal İşlevler: Hemşirelik Yaklaşımlarının Değerlendirilmesi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 3(1), 67-99.
Kudryavtseva, A.V., Krasnov, G.S., Dmitriev, A.A., Alekseev, B.Y., Kardymon, O.L., Sadritdinova, A.F., Fedorova, M.S., Pokrovsky, A.V., Melnikova, N.V., Kaprin, A.D . (2016). Mitochondrial Dysfunction and Oxidative Stress in Aging and Cancer. *Oncotarget*, 7(29), 44879.
Kurkcu, M., Meijer, R., Lonterman, S., Muller, M., de van der Schueren, M. (2018). The Association Between Nutritional Status and Frailty Characteristics Among Geriatric Outpatients. *Clinical nutrition ESPEN*, 23, 112-6.
Larsson, S.C., Carter, P., Kar, S., Vithayathil, M., Mason, A.M., Michaëlsson, K., Burgess, S. (2020). Smoking, Alcohol Consumption, and Cancer: A Mendelian Randomisation Study in UK Biobank and İnternational Genetic Consortia Participants. *PLoS medicine*, 17, 7, e1003178.
LoConte, N.K., Brewster, A.M., Kaur, J.S., Merrill, J.K., Alberg, A.J. (2018). Alcohol and Cancer: A Statement of the American Society of Clinical Oncology. *Journal of Clinical Oncology*, 36(1), 83-93.
Loh, K.P., Soto-Perez-de-Celis, E., Hsu, T., de Glas, N.A., Battisti, N.M.L., Baldini, C., Rodrigues, M., Lichtman, S.M., Wildiers, H. (2018). What Every O0ncologist Should know about Geriatric Assessment for Older Patients with Cancer: Young İnternational Society of Geriatric Oncology Position Paper. *Journal of oncology practice,* 14(2), 85-94.
López-Otín, C., Blasco, M.A., Partridge, L., Serrano, M. & Kroemer, G. (2013). The Hallmarks of Aging. *Cell,* 153(6), 1194-217.
Malmstrom, T.K., Miller, D.K., Simonsick, E.M., Ferrucci, L. & Morley, J.E. (2016), SARC-F: A Symptom Score to Predict Persons with Sarcopenia at Risk for Poor Functional Outcomes. *Journal of cachexia, sarcopenia and muscle,* 7(1), 28-36.
Marosi, C. and Koller, M. (2016). Challenge of Cancer in the Elderly. *ESMO open,* 1, 3, e000020.
Mattox, T.W. (2017). Cancer Cachexia: Cuse, Diagnosis, and Treatment. Nutrition in Clinical Practice, 32(5), 599-606.
Matusheski, N.V., Caffrey, A., Christensen, L., Mezgec, S., Surendran, S., Hjorth, M.F., McNulty, H., Pentieva, K., Roager, H.M., Seljak, B.K. (2021). Diets, Nutrients, Genes and the Microbiome: Recent Advances in Personalised Nutrition. *British Journal of Nutrition*, 126(10), 1489-97.
Meza-Valderrama, D., Marco, E., Dávalos-Yerovi, V., Muns, M.D., Tejero-Sánchez, M., Duarte, E., Sánchez-Rodríguez, D. (2021). Sarcopenia, Malnutrition, and Cachexia: Adapting Definitions and Terminology of Nutritional Disorders in Older People with Cancer. *Nutrients*, 13(3), 761.
Mohile, S.G., Dale, W., Somerfield, M.R., Schonberg, M.A., Boyd, C.M., Burhenn, P.S., Canin, B., Cohen, H.J., Holmes, H.M., Hopkins, J.O. (2018). Practical Assessment and Management of Vulnerabilities in Older Patients Receiving Chemotherapy: ASCO Guideline for Geriatric Oncology. *Journal of Clinical Oncology,* 36(22), 2326.
Mohile, S.G., Velarde, C., Hurria, A., Magnuson, A., Lowenstein, L., Pandya, C., O'Donovan, A., Gorawara-Bhat, R., Dale, W. (2015). Geriatric Assessment-Guided Care Processes for Older Adults: A Delphi Consensus of Geriatric Oncology Experts.*544444 Journal of the National Comprehensive Cancer Network*, 13(9), 1120-30.
Mohr, A.E., Jäger, R., Carpenter, K.C., Kerksick, C.M., Purpura, M., Townsend, J.R., West, N.P., Black, K., Gleeson, M., Pyne, D.B. (2020). The Athletic Gut Microbiota. *Journal of the International Society of Sports Nutrition,* 17(1), 1-33.
Moro, L. (2019). Mitochondrial Dysfunction in Aging and Cancer. *Journal of clinical medicine*, 8(11), 1983.

Muhsiroglu, O. (2017). Kanser Hastalarında Tıbbi Beslenme Tedavisi. *Gülhane Medical Journal,* 59(4), 79-88.
Muscaritoli, M., Anker, S.D., Argilés, J., Aversa, Z., Bauer, J., Biolo, G., Boirie, Y., Bosaeus, I., Cederholm, T., Costelli, P. (2010). Consensus Definition of Sarcopenia, Cachexia and Pre-Cachexia: Joint Document Elaborated by Special Interest Groups (SIG) "Cachexia-Anorexia in Chronic Wasting Diseases" and "Nutrition in Geriatrics". *Clinical nutrition*, 29(2), 154-9.
Muscaritoli, M., Arends, J., Bachmann, P., Baracos, V., Barthelemy, N., Bertz, H., Bozzetti, F., Hütterer, E., Isenring, E., Kaasa, S. (2021). ESPEN Practical Guideline: Clinical Nutrition in Cancer. *Clinical Nutrition*, 40(5), 2898-913.
Nightingale, G., Skonecki, E. and Boparai, M.K. (2017). Polypharmacy in Older Adults with Cancer: Evaluating Polypharmacy as Part of the Geriatric Assessment. *Current Geriatrics Reports*, 6, 219-30.
Nipp, R.D., Fuchs, G., El-Jawahri, A., Mario, J., Troschel, F.M., Greer, J.A., Gallagher, E.R., Jackson, V.A., Kambadakone, A., Hong, T.S. (2018). Sarcopenia is Associated with Quality of Life and Depression in Patients with Advanced Cancer. *The oncologist*, 23(1), 97-104.
Olovnikov, A.M. (1996). Telomeres, Telomerase, and Aging: Origin of the Theory. *Experimental gerontology*, 31(4), 443-8.
Özmen, M.M. (2022). Yaşlılık ve Kanser. Türk Geriatri Derneği
Pallis, A., Fortpied, C., Wedding, U., Van Nes, M., Penninckx, B., Ring, A., Lacombe, D., Monfardini, S., Scalliet, P., Wildiers, H. (2010). EORTC Elderly Task Force Position Paper: Approach to the Older Cancer Patient. *European Journal of Cancer*, 46(9), 1502-13.
Panigrahi, G. and Ambs, S. (2021). How Comorbidities Shape Cancer Biology and Survival. *Trends in cancer*, 7(6), 488-95.
Perera, L.A.M., Chopra, A. and Shaw, A.L. (2021). Approach to Patients with Unintentional Weight Loss. *Medical Clinics*, 105(1), 175-86.
Presley, C.J., Dotan, E., Soto-Perez-de-Celis, E., Jatoi, A., Mohile, S.G., Won, E., Alibhai, S., Kilari, D., Harrison, R., Klepin, H.D. (2016). Gaps in Nutritional Research Among Older Adults with Cancer. *Journal of geriatric oncology,* 7(4), 281-92.
Ravasco, P. (2019). Nutrition in Cancer Patients. *Journal of clinical medicine*, 8(8), 1211.
Renzi, C., Kaushal, A., Emery, J., Hamilton, W., Neal, R.D., Rachet, B., Rubin, G., Singh, H., Walter, F.M., de Wit, N.J. (2019). Comorbid Chronic Diseases and Cancer Diagnosis: Disease-Specific Effects and Underlying Mechanisms. *Nature reviews clinical oncology,* 16(12), 746-61.
Savaş, E. (2020). Psikoonkoloji & Güncel Yaklaşımlar. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 15-22.
Schabath, M.B. and Cote, M.L. (2019). Cancer Progress and Priorities: Lung Cancer. Cancer Epidemiology, *Biomarkers & Prevention*, 28(10), 1563-79.
Shay, J.W. (2016). Role of Telomeres and Telomerase in Aging and Cancer. *Cancer discovery,* 6(6), 584-93.
Siegel, R.L., Miller, K.D. and Jemal, A. (2018). Cancer Statistics, 2018. *CA: A Cancer Journal for Clinicians*, 68(1), 7-30.
Song, X., Mitnitski, A. and Rockwood, K. (2010). Prevalence and 10-Year Outcomes of Frailty in Older Adults in Relation to Deficit Accumulation. *Journal of the American Geriatrics Society,* 58(4), 681-7.
Soto-Perez-de-Celis, E., de Glas, N.A., Hsu, T., Kanesvaran, R., Steer, C., Navarrete-Reyes, A.P., Battisti, N.M.L, Chavarri-Guerra, Y., O'Donovan, A., Avila-Funes, J.A. (2017). Global Geriatric Oncology: Achievements and Challenges. *Journal of Geriatric Oncology,* 8(5), 374-86.
Sourdet, S., Brechemier, D., Steinmeyer, Z., Gerard, S. and Balardy, L. (2020). Impact of the Comprehensive Geriatric Assessment on Treatment Decision in Geriatric Oncology. *BMC cancer*, 20(1), 1-9.
Turkoz, F.P., Tokluoglu, S., Durnali, A.G., Ulas, A., Arpaci, E., Yetisyigit, T., Celenkoglu, G. and Alkis, N. (2013). Cancer Evaluation in Geriatric Population: A Single Institution Experience. *International Journal of Hematology & Oncology/ UHOD: Uluslararasi Hematoloji Onkoloji Dergisi*, 23, 1.
Ülger, E., Alacacioğlu, A., Gülseren, A.Ş., Zencir, G., Demir, L. ve Tarhan, M.O. (2014). Kanserde Psikososyal Sorunlar ve Psikososyal Onkolojinin Önemi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi,* 28(2), 85-92.
Wenkstetten-Holub, A., Fangmeyer-Binder, M. and Fasching, P. (2021). Prevalence of Comorbidities in Elderly Cancer Patients. *memo-Magazine of European Medical Oncology*, 14(1), 15-9.
Wildiers, H., Heeren, P., Puts, M., Topinkova, E., Janssen-Heijnen, M.L., Extermann, M., Falandry, C., Artz, A., Brain, E. and Colloca, G. (2014). International Society of Geriatric Oncology consensus on geriatric assessment in older patients with cancer. *Journal of clinical oncology*, 32(24), 2595.
Williams, G.R., Mackenzie, A., Magnuson, A., Olin, R., Chapman, A., Mohile, S., Allore, H., Somerfield, M.R., Targia, V. and Extermann, M. (2016). Comorbidity in Older Adults with Cancer. *Journal of geriatric oncology,* 7(4), 249-57.
Wiseman, M.J. (2019). Nutrition and Cancer: Prevention and Survival. *British Journal of Nutrition*, 122(5), 481-7.
Yamamoto, J.M., Kellett, J.E., Balsells, M., García-Patterson, A., Hadar, E., Solà, I., Gich, I., van der Beek, E.M., Castañeda-Gutiérrez, E. and Heinone, S. (2018). Gestational Diabetes Mellitus and Diet: A Systematic Review and Meta-Analysis of Randomized Controlled Trials Examining the İmpact of Modified Dietary İnterventions on Maternal Glucose Control and Neonatal Birth Weight. *Diabetes Care*, 41(7), 1346-61.
Yokuş, B. ve Çakır, D.Ü. (2012). Kanser Biyokimyası. *Dicle Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi*, 1, 7-18.
Zhang, X. and Edwards, B.J. (2019). Malnutrition in Older Adults with Cancer. *Current oncology reports,* 21, 1-12.
Zhang, Y., Tan, S., Wang, J., Zhang, Z. and Wu, G. (2021). Nutrition and Exercise Prehabilitation in Elderly Patients Undergoing Cancer Surgery. *Asia Pacific Journal of Clinical Nutrition*, 30(3), 349-57.
Zhu, S., Zhang, T., Zheng, L., Liu, H., Song, W., Liu, D., Li, Z. and Pan C-x. (2021). Combination Strategies to Maximize the Benefits of Cancer Immunotherapy. *Journal of Hematology & Oncology,* 14, 1, 156.
URL-1: https://www.wcrf.org/diet-activity-and-cancer/risk-factors/. (E.T: 29.09.2023)
URL-2:https://reliefweb.int/report/world/world-population-prospects-2022-summary-results?gad_source=1&gclid=Cj0KCQiA35urBhDCARIsAOU7Qwl-CkCOhkKWGs0lKmXt1N0ppu9QlLHBGZ7lR8yGoYah7h3lrpmRH4UaAr5WEALw_wcB, (E.T.:23.09.2023).
URL-3: https://gco.iarc.fr/today/online-analysis-pie?v=2020&mode=cancer&mode_population=continents&population=900&populations=&key=total&sex=2&cancer=39&type=0&statistic=5&prevalence=0&population_group=0&ages_group%5B%5D=13&ages_group%5B%5D=17&nb_items=7&group_cancer=1&include_nmsc=1&include_nmsc_other=1&half_pie=0&donut=0, (E.T.:29.09.2023)
URL-4: https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=%C4%B0statistiklerle-Ya%C5%9Fl%C4%B1lar-2022-49667&dil=1#:~:text=T%C3%9C%C4%B0K%20Kurumsal&text=Ya%C5%9Fl%C4%B1%20n%C3%BCfus%20olarak%20kabul%20edilen,9%2C9'a%20y%C3%BCkseldi, (E.T.:201.09.2023).

etkileyerek yaşlanma sürecine olumlu etki edebileceği varsayılan ve araştırılan yaklaşımlardır. Dünya çapında devletlerin yaşlanma bağlantılı hastalıklardan kaynaklı ekonomik yükünü azaltmak, mikrobiyota ve yaşlanma arasındaki bağlantıyı daha net ortaya koymak ve yaşam kalitesini artırmak amaçlı bu alanda yapılacak ileri çalışmalara gereksinim mevcuttur.

KAYNAKÇA

Abell, G. C., Cooke, C. M., Bennett, C. N., Conlon, M. A., & McOrist, A. L. (2008). Phylotypes Related to Ruminococcus Bromii are Abundant in the Large Bowel of Humans and İncrease in Response to a Diet High in Resistant Starch. *FEMS Microbiology Ecology*, *66*(3), 505-515.

Akatsu, H., Iwabuchi, N., Xiao, J. z., Matsuyama, Z., Kurihara, R., Okuda, K., Yamamoto, T., & Maruyama, M. (2013). Clinical Effects of Probiotic Bifidobacterium Longum BB536 on Immune Function and Intestinal Microbiota in Elderly Patients Receiving Enteral Tube Feeding. *Journal of Parenteral and Enteral Nutrition*, *37*(5), 631-640.

Akatsu, H., Nagafuchi, S., Kurihara, R., Okuda, K., Kanesaka, T., Ogawa, N., Kanematsu, T., Takasugi, S., Yamaji, T., & Takami, M. (2016). Enhanced Vaccination Effect Against Influenza by Prebiotics in Elderly Patients Receiving Enteral Nutrition. *Geriatrics & Gerontology International*, *16*(2), 205-213.

Ale, E. C., & Binetti, A. G. (2021). Role of Probiotics, Prebiotics, and Synbiotics in the Elderly: Insights into Their Applications. *Frontiers in Microbiology*, *12*, 631254.

Anand, R., Song, Y., Garg, S., Girotra, M., Sinha, A., Sivaraman, A., Phillips, L., & Dutta, S. K. (2017). Effect of Aging on the Composition of Fecal Microbiota in Donors for FMT and Its Impact on Clinical Outcomes. *Digestive Diseases and Sciences*, *62*, 1002-1008.

Bartosch, S., Fite, A., Macfarlane, G. T., & McMurdo, M. E. (2004). Characterization of Bacterial Communities in Feces from Healthy Elderly Volunteers and Hospitalized Elderly Patients By Using Real-Time PCR and Effects of Antibiotic Treatment on the Fecal Microbiota. *Applied and Environmental Microbiology*, *70*(6), 3575-3581.

Biagi, E., Nylund, L., Candela, M., Ostan, R., Bucci, L., Pini, E., Nikkïla, J., Monti, D., Satokari, R., & Franceschi, C. (2010). Through Ageing, and Beyond: Gut Microbiota and Inflammatory Status in Seniors and Centenarians. *PloS one*, *5*(5), e10667.

Bischoff, S. C. (2016). Microbiota and Aging. *Current Opinion in Clinical Nutrition & Metabolic Care*, *19*(1), 26-30.

Bosch, M., Mendez, M., Perez, M., Farran, A., Fuentes, M., & Cune, J. (2012). Lactobacillus Plantarum CECT7315 and CECT7316 Stimulate Immunoglobulin Production After Influenza Vaccination in Elderly. *Nutrición Hospitalaria*, *27*(2), 504-509.

Brüssow, H. (2013). Microbiota and Healthy Ageing: Observational and Nutritional Intervention Studies. *Microbial Biotechnology*, *6*(4), 326-334.

Claesson, M. J., Cusack, S., O'Sullivan, O., Greene-Diniz, R., de Weerd, H., Flannery, E., Marchesi, J. R., Falush, D., Dinan, T., & Fitzgerald, G. (2011). Composition, Variability, and Temporal Stability of the Intestinal Microbiota of the Elderly. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *108*(supplement_1), 4586-4591.

Claesson, M. J., Jeffery, I. B., Conde, S., Power, S. E., O'connor, E. M., Cusack, S., Harris, H., Coakley, M., Lakshminarayanan, B., & O'sullivan, O. (2012). Gut Microbiota Composition Correlates with Diet and Health in the Elderly. *Nature*, *488*(7410), 178-184.

Cunningham, M., Vinderola, G., Charalampopoulos, D., Lebeer, S., Sanders, M. E., & Grimaldi, R. (2021). Applying Probiotics and Prebiotics in New Delivery Formats–Is the Clinical Evidence Transferable? *Trends in Food Science & Technology*, *112*, 495-506.

Davenport, E. R., Mizrahi-Man, O., Michelini, K., Barreiro, L. B., Ober, C., & Gilad, Y. (2014). Seasonal Variation in Human Gut Microbiome Composition. *PloS one*, *9*(3), e90731.

De Filippo, C., Cavalieri, D., Di Paola, M., Ramazzotti, M., Poullet, J. B., Massart, S., Collini, S., Pieraccini, G., & Lionetti, P. (2010). Impact of Diet in Shaping Gut Microbiota Revealed by A Comparative Study in Children from Europe and Rural Africa. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *107*(33), 14691-14696.

Donati Zeppa, S., Agostini, D., Ferrini, F., Gervasi, M., Barbieri, E., Bartolacci, A., Piccoli, G., Saltarelli, R., Sestili, P., & Stocchi, V. (2022). Interventions on Gut Microbiota for Healthy Aging. *Cells*, *12*(1), 34.

Döğüş, Y., Deami, A., Döğüş, S., & Yönden, Z. (2023). Beşikten Mezara Yaşam Boyu Devam Eden Mikrobiyota. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, *32*(1), 10-15.

Franceschi, C., & Campisi, J. (2014). Chronic Inflammation (Inflammaging) and its Potential Contribution to Age-Associated Diseases. *Journals of Gerontology Series A: Biomedical Sciences and Medical Sciences*, *69*(Suppl_1), S4-S9.

Franceschi, C., Capri, M., Monti, D., Giunta, S., Olivieri, F., Sevini, F., Panourgia, M. P., Invidia, L., Celani, L., & Scurti, M. (2007). Inflammaging and Anti-Inflammaging: A Systemic Perspective on Aging and Longevity Emerged from Studies in Humans. *Mechanisms of Ageing and Development*, *128*(1), 92-105.

Fuentes, S., Rossen, N. G., van der Spek, M. J., Hartman, J. H., Huuskonen, L., Korpela, K., Salojärvi, J., Aalvink, S., de Vos, W. M., & D'Haens, G. R. (2017). Microbial Shifts and Signatures of Long-Term Remission in Ulcerative Colitis After Faecal Microbiota Transplantation. *The ISME journal*, *11*(8), 1877-1889.

Gill, S. R., Pop, M., DeBoy, R. T., Eckburg, P. B., Turnbaugh, P. J., Samuel, B. S., Gordon, J. I., Relman, D. A., Fraser-Liggett, C. M., & Nelson, K. E. (2006). Metagenomic Analysis of the Human Distal Gut Microbiome. *Science*, *312*(5778), 1355-1359.

Gomez, C. R., Boehmer, E. D., & Kovacs, E. J. (2005). The Aging Innate Immune System. *Current Opinion in Immunology*, *17*(5), 457-462.

Grigor'eva, I. N. (2020). Gallstone Disease, Obesity and the Firmicutes/Bacteroidetes Ratio as A Possible Biomarker of Gut Dysbiosis. *Journal of Personalized Medicine*, *11*(1), 13.
Hamilton-Miller, J. (2004). Probiotics and Prebiotics in the Elderly. *Postgraduate Medical Journal*, *80*(946), 447-451.
Harmsen, H. J., & de Goffau, M. C. (2016). The Human Gut Microbiota. *Microbiota of the Human Body: Implications in Health and Disease*, 95-108.
Hou, K., Wu, Z.-X., Chen, X.-Y., Wang, J.-Q., Zhang, D., Xiao, C., Zhu, D., Koya, J. B., Wei, L., & Li, J. (2022). Microbiota in Health and Diseases. *Signal Transduction and Targeted Therapy*, *7*(1), 135.
Hutkins, R. W., Krumbeck, J. A., Bindels, L. B., Cani, P. D., Fahey Jr, G., Goh, Y. J., Hamaker, B., Martens, E. C., Mills, D. A., & Rastal, R. A. (2016). Prebiotics: Why Definitions Matter. *Current Opinion in Biotechnology*, *37*, 1-7.
Iwauchi, M., Horigome, A., Ishikawa, K., Mikuni, A., Nakano, M., Xiao, J. z., Odamaki, T., & Hironaka, S. (2019). Relationship Between Oral and Gut Microbiota in Elderly People. *Immunity, Inflammation and Disease*, *7*(3), 229-236.
Jayanama, K., & Theou, O. (2020). Effects Of Probiotics and Prebiotics on Frailty and Ageing: A Narrative Review. *Current Clinical Pharmacology*, *15*(3), 183-192.
Kamada, N., Chen, G. Y., Inohara, N., & Núñez, G. (2013). Control Of Pathogens and Pathobionts by the Gut Microbiota. *Nature Immunology*, *14*(7), 685-690.
Kim, S., & Jazwinski, S. M. (2015). Quantitative Measures of Healthy Aging and Biological Age. *Healthy Aging Research*, *4*.
Kim, S., & Jazwinski, S. M. (2018). The Gut Microbiota and Healthy Aging: A Mini-Review. *Gerontology*, *64*(6), 513-520.
Kreider, R. B., Wilborn, C. D., Taylor, L., Campbell, B., Almada, A. L., Collins, R., Cooke, M., Earnest, C. P., Greenwood, M., & Kalman, D. S. (2010). ISSN Exercise & Sport Nutrition Review: Research & Recommendations. *Journal of the International Society of Sports Nutrition*, *7*(1), 7.
Kumar, M., Babaei, P., Ji, B., & Nielsen, J. (2016). Human Gut Microbiota and Healthy Aging: Recent Developments and Future Prospective. *Nutrition and Healthy aging*, *4*(1), 3-16.
Lau, K., Srivatsav, V., Rizwan, A., Nashed, A., Liu, R., Shen, R., & Akhtar, M. (2017). Bridging the Gap Between Gut Microbial Dysbiosis and Cardiovascular Diseases. *Nutrients*, *9*(8), 859.
Li, Y., Ning, L., Yin, Y., Wang, R., Zhang, Z., Hao, L., Wang, B., Zhao, X., Yang, X., & Yin, L. (2020). Age-Related Shifts in Gut Microbiota Contribute to Cognitive Decline in Aged Rats. *Aging (Albany NY)*, *12*(9), 7801.
Liu, S., Gao, J., Zhu, M., Liu, K., & Zhang, H.-L. (2020). Gut Microbiota and Dysbiosis in Alzheimer's Disease: Implications for Pathogenesis and Treatment. *Molecular neurobiology*, *57*, 5026-5043.
Macfarlane, G. T., Steed, H., & Macfarlane, S. (2008). Bacterial Metabolism and Health-Related Effects of Galacto-Oligosaccharides and other Prebiotics. *Journal of Applied Microbiology*, *104*(2), 305-344.
Maffei, V. J., Kim, S., Blanchard IV, E., Luo, M., Jazwinski, S. M., Taylor, C. M., & Welsh, D. A. (2017). Biological Aging and the Human Gut Microbiota. *Journals o Gerontology Series A: Biomedical Sciences Aand Medical Sciences*, *72*(11), 1474-1482.
Mariat, D., Firmesse, O., Levenez, F., Guimarães, V., Sokol, H., Doré, J., Corthier, G., & Furet, J. (2009). The Firmicutes/Bacteroidetes Ratio of The Human Microbiota Changes with Age. *BMC Microbiology*, *9*(1), 1-6.
Martínez, I., Kim, J., Duffy, P. R., Schlegel, V. L., & Walter, J. (2010). Resistant Starches Types 2 and 4 Have Differential Effects on the Composition of the Fecal Microbiota in Human Subjects. *PloS one*, *5*(11), e15046.
Maruyama, M., Abe, R., Shimono, T., Iwabuchi, N., Abe, F., & Xiao, J.-Z. (2016). The Effects of Non-Viable Lactobacillus on Immune Function in the Elderly: A Randomised, Double-Blind, Placebo-Controlled Study. *International Journal of Food Sciences and Nutrition*, *67*(1), 67-73.
Matamoros, S., Gras-Leguen, C., Le Vacon, F., Potel, G., & de La Cochetiere, M.-F. (2013). Development of Intestinal Microbiota in Infants and its Impact on Health. *Trends in Microbiology*, *21*(4), 167-173.
Mayer, E. A., Nance, K., & Chen, S. (2022). The Gut–Brain Axis. *Annual Review of Medicine*, *73*, 439-453.
Meng, Y., Sun, J., & Zhang, G. (2023). Fecal Microbiota Transplantation Holds the Secret to Youth. *Mechanisms of Ageing and Development*, *212*, 111823.
Metchnikoff, E. (1908). *The prolongation of life*. Putnam.
Mizrahi-Man, O., Davenport, E. R., & Gilad, Y. (2013). Taxonomic Classification of Bacterial 16S Rrna Genes Using Short Sequencing Reads: Evaluation of Effective Study Designs. *PloS one*, *8*(1), e53608.
Mueller, S., Saunier, K., Hanisch, C., Norin, E., Alm, L., Midtvedt, T., Cresci, A., Silvi, S., Orpianesi, C., & Verdenelli, M. C. (2006). Differences in Fecal Microbiota in Different European Study Populations in Relation to Age, Gender, and Country: A Cross-Sectional Study. *Applied and Environmental Microbiology*, *72*(2), 1027-1033.
Namba, K., Hatano, M., Yaeshima, T., Takase, M., & Suzuki, K. (2010). Effects of Bifidobacterium Longum BB536 Administration on Influenza Infection, Influenza Vaccine Antibody Titer, and Cell-Mediated Immunity in the Elderly. *Bioscience, Biotechnology, and Biochemistry*, *74*(5), 939-945.
Nash, A. K., Auchtung, T. A., Wong, M. C., Smith, D. P., Gesell, J. R., Ross, M. C., Stewart, C. J., Metcalf, G. A., Muzny, D. M., & Gibbs, R. A. (2017). The Gut Mycobiome of the Human Microbiome Project Healthy Cohort. *Microbiome*, *5*, 1-13.
Niccoli, T., & Partridge, L. (2012). Ageing as A Risk Factor for Disease. *Current Biology*, *22*(17), R741-R752.
Nishida, A., Inoue, R., Inatomi, O., Bamba, S., Naito, Y., & Andoh, A. (2018). Gut Microbiota in The Pathogenesis of Inflammatory Bowel Disease. *Clinical Journal of Gastroenterology*, *11*, 1-10.
O'Toole, P. W., & Jeffery, I. B. (2015). Gut Microbiota and Aging. *Science*, *350*(6265), 1214-1215.
Odamaki, T., Kato, K., Sugahara, H., Hashikura, N., Takahashi, S., Xiao, J.-z., Abe, F., & Osawa, R. (2016). Age-Related Changes in Gut Microbiota Composition from Newborn to Centenarian: A Cross-Sectional Study. *BMC Microbiology*, *16*(1), 1-12.
Oriach, C. S., Robertson, R. C., Stanton, C., Cryan, J. F., & Dinan, T. G. (2016). Food for Thought: The Role of Nutrition in the Microbiota-Gut–Brain Axis. *Clinical Nutrition Experimental*, *6*, 25-38.
Ouwehand, A. C., Bergsma, N., Parhiala, R., Lahtinen, S., Gueimonde, M., Finne-Soveri, H., Strandberg, T., Pitkälä, K., & Salminen, S. (2008). Bifidobacterium Microbiota and Parameters of Immune Function in Elderly Subjects. *FEMS Immunology & Medical Microbiology*, *53*(1), 18-25.

Palikaras, K., Mari, M., Ploumi, C., Princz, A., Filippidis, G., & Tavernarakis, N. (2023). Age-Dependent Nuclear Lipid Droplet Deposition is A Cellular Hallmark of Aging in Caenorhabditis Elegans. *Aging Cell*, *22*(4), e13788.

Parker, A., Romano, S., Ansorge, R., Aboelnour, A., Le Gall, G., Savva, G. M., Pontifex, M. G., Telatin, A., Baker, D., & Jones, E. (2022). Fecal Microbiota Transfer Between Young and Aged Mice Reverses Hallmarks of The Aging Gut, Eye, and Brain. *Microbiome*, *10*(1), 1-25.

Perez Martinez, G., Bäuerl, C., & Collado, M. (2014). Understanding Gut Microbiota in Elderly's Health Will Enable Intervention Through Probiotics. *Beneficial Microbes*, *5*(3), 235-246.

Proctor, L. M. (2016). The National Institutes of Health Human Microbiome Project. *Seminars in Fetal and Neonatal Medicine.*

Ragonnaud, E., & Biragyn, A. (2021). Gut Microbiota as the Key Controllers of "Healthy" Aging of Elderly People. *Immunity & Ageing*, *18*, 1-11.

Rehman, T. (2012). Role of the Gut Microbiota in Age-Related Chronic Inflammation. *Endocrine, Metabolic & Immune Disorders-Drug Targets (Formerly Current Drug Targets-Immune, Endocrine & Metabolic Disorders)*, *12*(4), 361-367.

Reid, G., Sanders, M., Gaskins, H., Gibson, G., Mercenier, A., Rastall, R., Roberfroid, M., Rowland, I., & Cherbut, C. (2003). Et Klaenhammer T. New Scientific Paradigms for Probiotics and Prebiotics. *J Clin Gastroenterol*, *36*, 105-118.

Rhee, S. H. (2014). Lipopolysaccharide: Basic Biochemistry, Intracellular Signaling, and Physiological Impacts in the Gut. *Intestinal Research*, *12*(2), 90-95.

Rinninella, E., Raoul, P., Cintoni, M., Franceschi, F., Miggiano, G. A. D., Gasbarrini, A., & Mele, M. C. (2019). What is the Healthy Gut Microbiota Composition? A Changing Ecosystem Across Age, Environment, Diet, and Diseases. *Microorganisms*, *7*(1), 14.

Rondanelli, M., Giacosa, A., Faliva, M. A., Perna, S., Allieri, F., & Castellazzi, A. M. (2015). Review on Microbiota and Effectiveness of Probiotics Use in Older. *World Journal of Clinical Cases: WJCC*, *3*(2), 156.

Ros, M., & Carrascosa, J. M. (2020). Current Nutritional and Pharmacological Anti-Aging Interventions. *Biochimica et Biophysica Acta (BBA)-Molecular Basis of Disease*, *1866*(3), 165612.

Schiffrin, E. J., Morley, J. E., Donnet-Hughes, A., & Guigoz, Y. (2010). The Inflammatory Status of the Elderly: The Intestinal Contribution. *Mutation Research/Fundamental and Molecular Mechanisms of Mutagenesis*, *690*(1-2), 50-56.

Shibagaki, N., Suda, W., Clavaud, C., Bastien, P., Takayasu, L., Iioka, E., Kurokawa, R., Yamashita, N., Hattori, Y., & Shindo, C. (2017). Aging-Related Changes in the Diversity of Women's Skin Microbiomes Associated with Oral Bacteria. *Scientific Reports*, *7*(1), 10567.

Srivastava, S., Singh, A., Sandeep, K., & Yadav, D. (2021). Epigenetic Regulation of Gut Microbial Dysbiosis. *Indian Journal of Microbiology*, *61*, 125-129.

Stripling, J., & Rodriguez, M. (2018). Current Evidence in Delivery and Therapeutic Uses of Fecal Microbiota Transplantation in Human Diseases—Clostridium Difficile Disease and Beyond. *The American Journalo of the Medical Sciences*, *356*(5), 424-432.

Tannock, G. W. (2002). *Probiotics and prebiotics: where are we going?* Caister Academic Press.

The Integrative HMP (iHMP) Research Network Consortium, The integrative human microbiome project. (2019). *Nature*, *569*(7758), 641-648.

Vaiserman, A. M., Koliada, A. K., & Marotta, F. (2017). Gut Microbiota: A Player in Aging and A Target for Anti-Aging Intervention. *Ageing Research Reviews*, *35*, 36-45.

Valdes, A. M., Walter, J., Segal, E., & Spector, T. D. (2018). Role of the Gut Microbiota in Nutrition and Health. *Bmj*, *361*.

Van Praagh, J., & Havenga, K. (2023). What is the Microbiome? A Description of A Social Network. *Clinics In Colon and Rectal Surgery*, *36*(02), 091-097.

Voth, E., & Khanna, S. (2020). The Integrative Human Microbiome Project: A Mile Stone in the Understanding of the Gut Microbiome. *Expert Review of Gastroenterology & Hepatology*, *14*(8), 639-642.

Walker, W. (2017). Dysbiosis. In *the Microbiota in Gastrointestinal Pathophysiology* (pp. 227-232). Elsevier.

Warman, D. J., Jia, H., & Kato, H. (2022). The Potential Roles of Probiotics, Resistant Starch, and Resistant Proteins in Ameliorating Inflammation During Aging (Inflammaging). *Nutrients*, *14*(4), 747.

Weiss, G. A., & Hennet, T. (2017). Mechanisms And Consequences of Intestinal Dysbiosis. *Cellular and Molecular Life Sciences*, *74*, 2959-2977.

Zhang, C., Zhang, M., Wang, S., Han, R., Cao, Y., Hua, W., Mao, Y., Zhang, X., Pang, X., & Wei, C. (2010). Interactions Between Gut Microbiota, Host Genetics and Diet Relevant to Development of Metabolic Syndromes in Mice. *The ISME Journal*, *4*(2), 232-241.

Zhu, X., Li, B., Lou, P., Dai, T., Chen, Y., Zhuge, A., Yuan, Y., & Li, L. (2021). The Relationship Between the Gut Microbiome and Neurodegenerative Diseases. *Neuroscience Bulletin*, *37*(10), 1510-1522.

KAYNAKÇA

An, R., & Shi, Y. (2015). Body Weight Status and Onset of Functional Limitations in U.S. Middle-Aged and Older Adults. *Disability and Health Journal*, *8*(3), 336-344. https://doi.org/10.1016/j.dhjo.2015.02.003

Avers, D. (2020). Exercise and Physical Activity for Older Adults. Içinde *Guccione's Geriatric Physical Therapy* (ss. 166-200). Elsevier. https://doi.org/10.1016/B978-0-323-60912-8.00008-7

Batsis, J. A., Mackenzie, T. A., Jones, J. D., Lopez-Jimenez, F., & Bartels, S. J. (2016). Sarcopenia, Sarcopenic Obesity and İnflammation: Results from the 1999–2004 National Health and Nutrition Examination Survey. *Clinical Nutrition*, *35*(6), 1472-1483. https://doi.org/10.1016/j.clnu.2016.03.028

Beals, J. W., Shy, E. L., & Burd, N. A. (2017). Interaction Between Diet and Physical Activity in Older People. Içinde *Food for the Aging Population* (ss. 185-201). Elsevier. https://doi.org/10.1016/B978-0-08-100348-0.00009-3

Booth, F. W., Roberts, C. K., & Laye, M. J. (2012). Lack of Exercise Is a Major Cause of Chronic Diseases. Içinde *Comprehensive Physiology* (ss. 1143-1211). John Wiley & Sons, Ltd. https://doi.org/10.1002/cphy.c110025

Boyle, P. A., Buchman, A. S., Wilson, R. S., Leurgans, S. E., & Bennett, D. A. (2009). Association of Muscle Strength with the Risk of Alzheimer Disease and the Rate of Cognitive Decline in Community-Dwelling Older Persons. *Archives of Neurology*, *66*(11), 1339-1344. Scopus. https://doi.org/10.1001/archneurol.2009.240

Buchman, A. S., Boyle, P. A., Yu, L., Shah, R. C., Wilson, R. S., & Bennett, D. A. (2012). Total Daily Physical Activity and the Risk of AD and Cognitive Decline in Older Adults. *Neurology*, *78*(17), 1323-1329. Scopus. https://doi.org/10.1212/WNL.0b013e3182535d35

Bullough, R., Gillette, C., Harris, M., & Melby, C. (1995). Interaction of Acute Changes in Exercise Energy Expenditure And Energy İntake on Resting Metabolic Rate. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *61*(3), 473-481. https://doi.org/10.1093/ajcn/61.3.473

Campbell, W., Crim, M., Young, V., & Evans, W. (1994). Increased Energy Requirements and Changes in Body Composition with Resistance Training in Older Adults. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *60*(2), 167-175. https://doi.org/10.1093/ajcn/60.2.167

Cass, S. P. (2017). Alzheimer's Disease and Exercise: A Literature Review. *Current Sports Medicine Reports*, *16*(1), 19-22. Scopus. https://doi.org/10.1249/JSR.0000000000000332

Chen, K.-M., Chen, M.-H., Chao, H.-C., Hung, H.-M., Lin, H.-S., & Li, C.-H. (2009). Sleep Quality, Depression State, and Health Status of Older Adults After Silver Yoga Exercises: Cluster Randomized Trial. *International Journal of Nursing Studies*, *46*(2), 154-163. https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2008.09.005

da Silva, L. X. N., Teodoro, J. L., Menger, E., Lopez, P., Grazioli, R., Farinha, J., Moraes, K., Bottaro, M., Pinto, R. S., Izquierdo, M., & Cadore, E. L. (2018). Repetitions to Failure Versus Not to Failure During Concurrent Training in Healthy Elderly Men: A Randomized Clinical Trial. *Experimental Gerontology*, *108*, 18-27. https://doi.org/10.1016/j.exger.2018.03.017

Daly, R. M., Dalla Via, J., Duckham, R. L., Fraser, S. F., & Helge, E. W. (2019). Exercise for the Prevention of Osteoporosis in Postmenopausal Women: An Evidence-Based Guide to the Optimal Prescription. *Brazilian Journal of Physical Therapy*, *23*(2), 170-180. https://doi.org/10.1016/j.bjpt.2018.11.011

Dougherty, R. J., Schultz, S. A., Kirby, T. K., Boots, E. A., Oh, J. M., Edwards, D., Gallagher, C. L., Carlsson, C. M., Bendlin, B. B., Asthana, S., Sager, M. A., Hermann, B. P., Christian, B. T., Johnson, S. C., Cook, D. B., & Okonkwo, O. C. (2017). Moderate Physical Activity is Associated with Cerebral Glucose Metabolism in Adults at Risk for Alzheimer's Disease. *Journal of Alzheimer's Disease*, *58*(4), 1089-1097. Scopus. https://doi.org/10.3233/JAD-161067

Dubé, J. J., Broskey, N. T., Despines, A. A., Stefanovic-Racic, M., Toledo, F. G. S., Goodpaster, B. H., & Amati, F. (2016). Muscle Characteristics and Substrate Energetics in Lifelong Endurance Athletes. *Medicine & Science in Sports & Exercise*, *48*(3), 472. https://doi.org/10.1249/MSS.0000000000000789

Eckstrom, E., Neukam, S., Kalin, L., & Wright, J. (2020). Physical Activity and Healthy Aging. *Clinics in Geriatric Medicine*, *36*(4), 671-683. https://doi.org/10.1016/j.cger.2020.06.009

Flegal, K. M., Kruszon-Moran, D., Carroll, M. D., Fryar, C. D., & Ogden, C. L. (2016). Trends in Obesity Among Adults in the United States, 2005 to 2014. *JAMA*, *315*(21), 2284-2291. https://doi.org/10.1001/jama.2016.6458

Fransen, M., McConnell, S., Hernandez-Molina, G., & Reichenbach, S. (2014). Exercise for Osteoarthritis of the Hip. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, *4*. https://doi.org/10.1002/14651858.CD007912.pub2

Geneen, L. J., Moore, R. A., Clarke, C., Mart'in, D., Colvin, L. A., & Smith, B. H. (2017). Physical Activity and Exercise For Chronic Pain in Adults: An Overview of Cochrane Reviews. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, *4*. https://doi.org/10.1002/14651858.CD011279.pub3

Gill, T. M., Allore, H. G., Hardy, S. E., & Guo, Z. (2006). The Dynamic Nature of Mobility Disability in Older Persons. *Journal of the American Geriatrics Society*, *54*(2), 248-254. https://doi.org/10.1111/j.1532-5415.2005.00586.x

Handa, S., Masuki, S., Ohshio, T., Kamijo, Y., Takamata, A., & Nose, H. (2016). Target İntensity and İnterval Walking Training in Water to Enhance Physical Fitness in Middle-Aged And Older Women: A Randomised Controlled Study. *European Journal of Applied Physiology*, *116*(1), 203-215. https://doi.org/10.1007/s00421-015-3267-9

Hirase, T., Kataoka, H., Inokuchi, S., Nakano, J., Sakamoto, J., & Okita, M. (2018). Effects of Exercise Training Combined with İncreased Physical Activity to Prevent Chronic Pain in Community-Dwelling Older Adults: A Preliminary Randomized Controlled Trial. *Pain Research and Management*, *2018*. Scopus. https://doi.org/10.1155/2018/2132039

Ikenaga, M., Yamada, Y., Kose, Y., Morimura, K., Higaki, Y., Kiyonaga, A., Tanaka, H., & Nakagawa Study Group. (2017). Effects of A 12-Week, Short-İnterval, İntermittent, Low-İntensity, Slow-Jogging Program on Skeletal Muscle, Fat İnfiltration, and Fitness in Older Adults: Randomized Controlled Trial. *European Journal of Applied Physiology*, *117*(1), 7-15. https://doi.org/10.1007/s00421-016-3493-9

Kaeberlein, M. (2018). How Healthy is the Healthspan Concept? *GeroScience*, *40*(4), 361-364. https://doi.org/10.1007/s11357-018-0036-9

Kemmler, W., Häberle, L., & von Stengel, S. (2013). Effects of Exercise on Fracture Reduction in Older Adults. *Osteoporosis International*, *24*(7), 1937-1950. https://doi.org/10.1007/s00198-012-2248-7

Kortebein, P., Symons, T. B., Ferrando, A., Paddon-Jones, D., Ronsen, O., Protas, E., Conger, S., Lombeida, J., Wolfe, R., & Evans, W. J. (2008). Functional İmpact of 10 Days of Bed Rest in Healthy Older Adults. *The Journals of Gerontology. Series A, Biological Sciences and Medical Sciences*, *63*(10), 1076-1081. https://doi.org/10.1093/gerona/63.10.1076

Kruel, L., Peyré-Tartaruga, L., Alberton, C., Müller, F., & Petkowicz, R. (2009). Effects of Hydrostatic Weight on Heart Rate During Water Immersion. *International Journal of Aquatic Research and Education*, *3*(2). https://doi.org/10.25035/ijare.03.02.08

Lees, S. J., & Booth, F. W. (2004). Sedentary Death Syndrome. *Canadian Journal of Applied Physiology*, *29*(4), 447-460. https://doi.org/10.1139/h04-029

Li, F., Harmer, P., Fisher, K. J., McAuley, E., Chaumeton, N., Eckstrom, E., & Wilson, N. L. (2005). Tai Chi and Fall Reductions in Older Adults: A Randomized Controlled Trial. *The Journals of Gerontology: Series A*, *60*(2), 187-194. https://doi.org/10.1093/gerona/60.2.187

Li, F., Harmer, P., Fitzgerald, K., Eckstrom, E., Akers, L., Chou, L.-S., Pidgeon, D., Voit, J., & Winters-Stone, K. (2018). Effectiveness of a Therapeutic Tai Ji Quan Intervention vs a Multimodal Exercise Intervention to Prevent Falls Among Older Adults at High Risk of Falling: A Randomized Clinical Trial. *JAMA Internal Medicine*, *178*(10), 1301-1310. https://doi.org/10.1001/jamainternmed.2018.3915

Liguori, I., Russo, G., Aran, L., Bulli, G., Curcio, F., Della-Morte, D., Gargiulo, G., Testa, G., Cacciatore, F., Bonaduce, D., & Abete, P. (2018). Sarcopenia: Assessment of Disease Burden and Strategies to İmprove Outcomes. *Clinical Interventions in Aging*, *13*, 913-927. https://doi.org/10.2147/CIA.S149232

Liu, C., & Latham, N. K. (2009). Progressive Resistance Strength Training for İmproving Physical Function in Older Adults. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, *3*. https://doi.org/10.1002/14651858.CD002759.pub2

Logan, S. L., & Spriet, L. L. (2015). Omega-3 Fatty Acid Supplementation for 12 Weeks Increases Resting and Exercise Metabolic Rate in Healthy Community-Dwelling Older Females. *PLOS ONE*, *10*(12), e0144828. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0144828

McPhee, J. S., French, D. P., Jackson, D., Nazroo, J., Pendleton, N., & Degens, H. (2016). Physical Activity in Older Age: Perspectives for Healthy Ageing and Frailty. *Biogerontology*, *17*, 567-580. https://doi.org/10.1007/s10522-016-9641-0

Mora, J. C., & Valencia, W. M. (2018). Exercise and Older Adults. *Clinics in Geriatric Medicine*, *34*(1), 145-162. https://doi.org/10.1016/j.cger.2017.08.007

Mueller, M. J., & Maluf, K. S. (2002). Tissue Adaptation to Physical Stress: A Proposed "Physical Stress Theory" to Guide Physical Therapist Practice, Education, and Research. *Physical Therapy*, *82*(4), 383-403. https://doi.org/10.1093/ptj/82.4.383

Muoio, D. M. (2014). Metabolic Inflexibility: When Mitochondrial Indecision Leads to Metabolic Gridlock. *Cell*, *159*(6), 1253-1262. https://doi.org/10.1016/j.cell.2014.11.034

Naugle, K. M., Ohlman, T., Naugle, K. E., Riley, Z. A., & Keith, N. R. (2017). Physical Activity Behavior Predicts Endogenous Pain Modulation in Older Adults. *PAIN*, *158*(3), 383. https://doi.org/10.1097/j.pain.0000000000000769

Nelson, M. E., Rejeski, W. J., Blair, S. N., Duncan, P. W., Judge, J. O., King, A. C., Macera, C. A., & Castaneda-Sceppa, C. (2007). Physical Activity and Public Health in Older Adults: Recommendation from the American College of Sports Medicine and the American Heart Association. *Medicine & Science in Sports & Exercise*, *39*(8), 1435. https://doi.org/10.1249/mss.0b013e3180616aa2

Pahor, M., Guralnik, J. M., Ambrosius, W. T., Blair, S., Bonds, D. E., Church, T. S., Espeland, M. A., Fielding, R. A., Gill, T. M., Groessl, E. J., King, A. C., Kritchevsky, S. B., Manini, T. M., McDermott, M. M., Miller, M. E., Newman, A. B., Rejeski, W. J., Sink, K. M., Williamson, J. D., & for the LIFE study investigators. (2014). Effect of Structured Physical Activity on Prevention of Major Mobility Disability in Older Adults: The LIFE Study Randomized Clinical Trial. *JAMA*, *311*(23), 2387-2396. https://doi.org/10.1001/jama.2014.5616

Paris, H. L., Foright, R. M., Werth, K. A., Larson, L. C., Beals, J. W., Cox-York, K., Bell, C., & Melby, C. L. (2016). Increasing Energy Flux to Decrease the Biological Drive Toward Weight Regain After Weight Loss – A Proof-Of-Concept Pilot Study. *Clinical Nutrition ESPEN*, *11*, e12-e20. https://doi.org/10.1016/j.clnesp.2015.11.005

Parr, E. B., Coffey, V. G., & Hawley, J. A. (2013). 'Sarcobesity': A Metabolic Conundrum. *Maturitas*, *74*(2), 109-113. https://doi.org/10.1016/j.maturitas.2012.10.014

Peddie, M. C., Rehrer, N. J., & Perry, T. L. (2012). Physical Activity And Postprandial Lipidemia: Are Energy Expenditure And Lipoprotein Lipase Activity The Real Modulators Of The Positive Effect? *Progress in Lipid Research*, *51*(1), 11-22. https://doi.org/10.1016/j.plipres.2011.11.002

Raman, G., Zhang, Y., Minichiello, V. J., D'Ambrosio, C. M., & Wang, C. (2013). Tai Chi Improves Sleep Quality in Healthy Adults and Patients with Chronic Conditions: A Systematic Review and Meta-analysis. *Journal of sleep disorders & therapy*, *2*(6), 141. https://doi.org/10.4172/2167-0277.1000141

Reitlo, L. S., Sandbakk, S. B., Viken, H., Aspvik, N. P., Ingebrigtsen, J. E., Tan, X., Wisløff, U., & Stensvold, D. (2018). Exercise Patterns İn Older Adults İnstructed To Follow Moderate- Or High-İntensity Exercise Protocol – The Generation 100 Study. *BMC Geriatrics*, *18*, 208. https://doi.org/10.1186/s12877-018-0900-6

Ren, X., Zou, L., Zhang, X., Branco, V., Wang, J., Carvalho, C., Holmgren, A., & Lu, J. (2017). Redox Signaling Mediated by Thioredoxin and Glutathione Systems in the Central Nervous System. *Antioxidants & Redox Signaling*, *27*(13), 989-1010. https://doi.org/10.1089/ars.2016.6925

Rennie, M. J., Selby, A., Atherton, P., Smith, K., Kumar, V., Glover, E. L., & Philips, S. M. (2010). Facts, Noise and Wishful Thinking: Muscle Protein Turnover in Aging and Human Disuse Atrophy. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, *20*(1), 5-9. https://doi.org/10.1111/j.1600-0838.2009.00967.x

Rikli, R. E., & Jones, C. J. (2013). Development and Validation of Criterion-Referenced Clinically Relevant Fitness Standards for Maintaining Physical Independence in Later Years. *The Gerontologist*, *53*(2), 255-267. https://doi.org/10.1093/geront/gns071

Rodacki, C. L., Rodacki, A. L., Pereira, G., Naliwaiko, K., Coelho, I., Pequito, D., & Fernandes, L. C. (2012). Fish-Oil Supplementation Enhances the Effects of Strength Training in Elderly Women. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *95*(2), 428-436. https://doi.org/10.3945/ajcn.111.021915

Samitz, G., Egger, M., & Zwahlen, M. (2011). Domains of Physical Activity and All-Cause Mortality: Systematic Review and Dose–Response Meta-Analysis of Cohort Studies. *International Journal of Epidemiology*, *40*(5), 1382-1400. https://doi.org/10.1093/ije/dyr112

Sherrington, C., Fairhall, N. J., Wallbank, G. K., Tiedemann, A., Michaleff, Z. A., Howard, K., Clemson, L., Hopewell, S., & Lamb, S. E. (2019). Exercise for Preventing Falls in Older People Living in the Community. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, *1*. https://doi.org/10.1002/14651858.CD012424.pub2

Sherrington, C., Michaleff, Z. A., Fairhall, N., Paul, S. S., Tiedemann, A., Whitney, J., Cumming, R. G., Herbert, R. D., Close, J. C. T., & Lord, S. R. (2017). Exercise to Prevent Falls in Older Adults: An Updated Systematic Review and Meta-Analysis. *British Journal of Sports Medicine*, *51*(24), 1750-1758. https://doi.org/10.1136/bjsports-2016-096547

Sial, S., Coggan, A. R., Carroll, R., Goodwin, J., & Klein, S. (1996). Fat and Carbohydrate Metabolism During Exercise in Elderly and Young Subjects. *American Journal of Physiology- Endocrinology and Metabolism*, *271*(6 34-6), E983-E989. Scopus. https://doi.org/10.1152/ajpendo.1996.271.6.e983

Simonsick, E. M., Newman, A. B., Visser, M., Goodpaster, B., Kritchevsky, S. B., Rubin, S., Nevitt, M. C., Harris, T. B., & for the Health, A. and B. C. S. (2008). Mobility Limitation in Self-Described Well-Functioning Older Adults: Importance of Endurance Walk Testing. *The Journals of Gerontology: Series A*, *63*(8), 841-847. https://doi.org/10.1093/gerona/63.8.841

Smith, G. I., Julliand, S., Reeds, D. N., Sinacore, D. R., Klein, S., & Mittendorfer, B. (2015). Fish Oil–Derived N−3 PUFA Therapy İncreases Muscle Mass and Function in Healthy Older Adults. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *102*(1), 115-122. https://doi.org/10.3945/ajcn.114.105833

Takala, J. K., Mattila, K. J., & Ryynänen, O.-P. (1994). Overweight, Underweight and Mortality Among the Aged. *Scandinavian Journal of Primary Health Care*, *12*(4), 244-248. https://doi.org/10.3109/02813439409029248

Theou, O., Stathokostas, L., Roland, K. P., Jakobi, J. M., Patterson, C., Vandervoort, A. A., & Jones, G. R. (2011). The Effectiveness of Exercise Interventions for the Management of Frailty: A Systematic Review. *Journal of Aging Research*, *2011*, 569194. https://doi.org/10.4061/2011/569194

Tieland, M., Trouwborst, I., & Clark, B. C. (2018). Skeletal Muscle Performance and Ageing. *Journal of Cachexia, Sarcopenia and Muscle*, *9*(1), 3-19. https://doi.org/10.1002/jcsm.12238

VanBeveren, P. J., & Avers, D. (2012). CHAPTER 5—Exercise and Physical Activity for Older Adults. İçinde A. A. Guccione, R. A. Wong, & D. Avers (Ed.), *Geriatric Physical Therapy (Third Edition)* (ss. 64-85). Mosby. https://doi.org/10.1016/B978-0-323-02948-3.00014-6

Waller, B., Ogonowska-Słodownik, A., Vitor, M., Rodionova, K., Lambeck, J., Heinonen, A., & Daly, D. (2016). The Effect of Aquatic Exercise on Physical Functioning in the Older Adult: A Systematic Review with Meta-Analysis. *Age and Ageing*, *45*(5), 593-601. https://doi.org/10.1093/ageing/afw102

Wang, C., Schmid, C. H., Rones, R., Kalish, R., Yinh, J., Goldenberg, D. L., Lee, Y., & McAlindon, T. (2010). A Randomized Trial of Tai Chi for Fibromyalgia. *New England Journal of Medicine*, *363*(8), 743-754. https://doi.org/10.1056/NEJMoa0912611

Wang, C., Ye, Y., Guan, X., Hu, J., Wang, Y., & Li, J. (2016). An Analysis of Tribological Performance on Cr/GLC Film Coupling with Si3N4, Sic, WC, Al2O3 and zro2 in Seawater. *Tribology International*, *96*, 77-86. https://doi.org/10.1016/j.triboint.2015.12.010

Wayne, P. M., Walsh, J. N., Taylor-Piliae, R. E., Wells, R. E., Papp, K. V., Donovan, N. J., & Yeh, G. Y. (2014). Effect of Tai Chi on Cognitive Performance in Older Adults: Systematic Review and Meta-Analysis. *Journal of the American Geriatrics Society*, *62*(1), 25-39. https://doi.org/10.1111/jgs.12611

WHO Guidelines on Physical Activity and Sedentary Behaviour. (2020). World Health Organization. http://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK566045/

Yoshino, J., Smith, G. I., Kelly, S. C., Julliand, S., Reeds, D. N., & Mittendorfer, B. (2016). Effect of Dietary N-3 PUFA Supplementation on the Muscle Transcriptome in Older Adults. *Physiological Reports*, *4*(11), e12785. https://doi.org/10.14814/phy2.12785

Zurlo, F., Larson, K., Bogardus, C., & Ravussin, E. (1990). Skeletal Muscle Metabolism is A Major Determinant of Resting Energy Expenditure. *Journal of Clinical Investigation*, *86*(5), 1423-1427. Scopus. https://doi.org/10.1172/JCI114857

SONUÇ

Yaşlılıkta yeterli, dengeli ve sağlıklı beslenmenin sağlanması yaşlının yaşam kalitesi ile fizyolojik ve psikolojik ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için önemlidir. Yaşlılığa bağlı vücutta meydana gelen değişiklikler çeşitli hastalıklarla sonuçlanabilir. Bu hastalıklarda kullanılan ilaçların besinlerle etkileşimleri göz önünde bulundurulmalı ve yaşlıların yeterli besin alımları diyetisyen tarafından değerlendirilerek, fark edilen veya öngörülen eksiklikler düşünülerek diyetleri düzenlenmelidir. İlaç tedavisinde doktor-diyetisyen iletişim içinde olmalı ve etkileşimler unutulmamalıdır.

KAYNAKÇA

Açar, Şahinder. (2015). Güvenli İlaç Uygulama Rehberi, Sivas Cumhuriyet Hastanesi.

Aðalbjörnsson, B. V., & Ramel, A. (2021). Food-Drug Interaction in Older Adults. In Ó. G. Geirsdóttir & J. J. Bell (Eds.), *Interdisciplinary Nutritional Management and Care for Older Adults: An Evidence-Based Practical Guide for Nurses* (pp. 249-259). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-63892-4_20

Ajeigbe, O. F., Ademosun, A. O., & Oboh, G. (2021). Relieving the Tension in Hypertension: Food–Drug Interactions and Anti-Hypertensive Mechanisms of Food Bioactive Compounds. *Journal of Food Biochemistry*, *45*(3), e13317.

Aksoy, M. (2016). *Beslenme ve İlaç Etkileşimi*. İstanbul: İstanbul Kitabevi.

Aydenk Köseoğlu, S. Z. (2018). Yaşlılıkta Besin-İlaç Etkileşimi. *Turkiye Klinikleri J Nutr Diet*.

Baert, F., Matthys, C., Mellaerts, R., Lemaître, D., Vlaemynck, G., & Foulon, V. (2020). Dietary Intake of Parkinson's Disease Patients [Original Research]. *Frontiers in Nutrition*, *7*. https://doi.org/10.3389/fnut.2020.00105

Błeszyńska, E., Wierucki, Ł., Zdrojewski, T., & Renke, M. (2020). Pharmacological Interactions in the Elderly. *Medicina (Kaunas)*, *56*(7). https://doi.org/10.3390/medicina56070320

Bobroff, L. B., Lentz, A., & Turner, R. E. (2009). FOOD/DRUG AND DRUG/NUTRIENT INTERACTIONS: What You Should Know About Your Medications: FCS8092/HE776, rev. 5/2009. *EDIS*, *2009*(5).

Boullata, J. I. (2010). An Introduction to Drug–Nutrient Interactions. In J. I. Boullata & V. T. Armenti (Eds.), *Handbook of Drug-Nutrient Interactions* (pp. 3-26). Humana Press. https://doi.org/10.1007/978-1-60327-362-6_1

Brouwers, S., Sudano, I., Kokubo, Y., & Sulaica, E. M. (2021). Arterial Hypertension. *The Lancet*, *398*(10296), 249-261.

Bteich, M. (2019). An overview of albumin and alpha-1-acid glycoprotein main characteristics: highlighting the roles of amino acids in binding kinetics and molecular interactions. *Heliyon*, *5*(11), e02879. https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2019.e02879

Bushra, R., Aslam, N., & Khan, A. Y. (2011). Food-drug İnteractions. *Oman Med J*, *26*(2), 77-83. https://doi.org/10.5001/omj.2011.21

Butler, J. M., & Begg, E. J. (2008). Free Drug Metabolic Clearance in Elderly People. *Clinical Pharmacokinetics*, *47*(5), 297-321. https://doi.org/10.2165/00003088-200847050-00002

Chandrasekaran, V., Pasco, J. A., Stuart, A. L., Brennan-Olsen, S. L., Berk, M., Hodge, J. M., Samarasinghe, R. M., & Williams, L. J. (2021). Anticonvulsant Use and Bone Health in A Population-Based Study of Men and Women: Cross-Sectional Data from the Geelong Osteoporosis Study. *BMC Musculoskeletal Disorders*, *22*(1), 172. https://doi.org/10.1186/s12891-021-04042-w

Chen, M., Zhou, S.-y., Fabriaga, E., Zhang, P.-h., & Zhou, Q. (2018). Food-Drug Interactions Precipitated by Fruit Juices Other Than Grapefruit Juice: An Update Review. *Journal of Food and Drug Analysis*, *26*(2, Supplement), S61-S71. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.jfda.2018.01.009

Chiu, C., Miller, M. C., Monahan, R., Osgood, D. P., Stopa, E. G., & Silverberg, G. D. (2015). P-Glycoprotein Expression and Amyloid Accumulation in Human Aging and Alzheimer's Disease: Preliminary Observations. *Neurobiol Aging*, *36*(9), 2475-2482. https://doi.org/10.1016/j.neurobiolaging.2015.05.020

Çorum, D., & Üney, K. (2017). *Besin- İlaç Etkileşimleri*. *10*(1), 38–55.

Çubuk, G., & İnce, S. (2015). Oral Antidayabetik Ilaçlar. *Kocatepe Veteriner Dergisi*, *8*(1), 85–94. https://doi.org/10.5578/kvj.9120

Eldesoky, E. S. (2007). Pharmacokinetic-Pharmacodynamic Crisis in the Elderly. *American Journal of Therapeutics*, *14*(5). https://journals.lww.com/americantherapeutics/fulltext/2007/09000/pharmacokinetic_pharmacodynamic_crisis_in_the.16.aspx

Erkekoğlu, P., & Baydar, T. (2015). Yaşlılarda İlaç-Besin ve İlaç-Hastalık Etkileşmeleri. *Hacettepe University Journal of the Faculty of Pharmacy*, *35*(1), 20–41.

Esquivel, M. K. (2017). Nutritional Assessment and Intervention to Prevent and Treat Malnutrition for Fall Risk Reduction in Elderly Populations. *American Journal of Lifestyle Medicine*, *12*(2), 107-112. https://doi.org/10.1177/1559827617742847

Flockhart, D. A. (2012). Dietary Restrictions and Drug İnteractions with Monoamine Oxidase İnhibitors: an Update. *Journal of Clinical Psychiatry*, *73*(SUPPL. 1), 17–24.

Gezmen-Karadağ, M., Çelik, E., Kadayifçi, F. Z., Yeşildemir, Ö., Öztürk, Y. E., & Ağagündüz, D. (2018). Role of Food-Drug Interactions in Neurological and Psychological Diseases. *Acta Neurobiol Exp (Wars)*, *78*(3), 187-197.

Girgin, G., & Baydar, T. (2018). Yaşlılarda İlaç-Besin Etkileşimleri. In *Geriatrik Bilimler* (pp. 425-437). Hacettepe Üniversitesi Yayınları

Grover, S., & Malhotra, N. (2015). Depression in Elderly: A Review of Indian Research. *Journal of Geriatric Mental Health*, *2*(1), 4. https://doi.org/10.4103/2348-9995.161376

Güzeldere, H. K., & Aksoy, M. (2021). Live Longer, But How? Nutrition and Aging. *Geriatrik Bilimler Dergisi*, *4*(2), 52-65.

Hodel, M., & Genné, D. (2009). [Antibiotics: Drug and Food Interactions]. *Revue medicale suisse*, *5*(220), 1979-1984. http://europepmc.org/abstract/MED/19908637

Holbrook, A. M., Pereira, J. A., Labiris, R., McDonald, H., Douketis, J. D., Crowther, M., & Wells, P. S. (2005). Systematic Overview of Warfarin and Its Drug and Food Interactions. *Archives of Internal Medicine*, *165*(10), 1095-1106. https://doi.org/10.1001/archinte.165.10.1095

Jáuregui-Garrido, B., & Jáuregui-Lobera, I. (2012). Interactions Between Antihypertensive Drugs and Food. *Nutrición hospitalaria*, *27*(6), 1866-1875.

Jerome Adekunle, A., Agu, H., & Madaki, I. (2005). Food and Drug Interactions: Its Side Effects. *Nutrition & Food Science*, *35*, 243-252. https://doi.org/10.1108/00346650510605630

Kinosian, B., & Knight-Klimas, T. C. (2010). Drug-Nutrient-Interactions in the Elderly. In JI. Boullata & V. Armenti (Eds.), *Hand-book of Drug-Nutrient Interaction* (pp. 617-662).

Koziolek, M., Alcaro, S., Augustijns, P., Basit, A. W., Grimm, M., Hens, B., Hoad, C. L., Jedamzik, P., Madla, C. M., Maliepaard, M., Marciani, L., Maruca, A., Parrott, N., Pávek, P., Porter, C. J. H., Reppas, C., van Riet-Nales, D., Rubbens, J., Statelova, M., . . . Corsetti, M. (2019). The Mechanisms of Pharmacokinetic Food-Drug Interactions – A Perspective from the UNGAP Group. *European Journal of Pharmaceutical Sciences*, *134*, 31-59. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.ejps.2019.04.003

Lee, R. H., Lyles, K. W., & Colón-Emeric, C. (2010). A Review of the Effect of Anticonvulsant Medications on Bone Mineral Density and Fracture Risk. *Am J Geriatr Pharmacother*, *8*(1), 34-46. https://doi.org/10.1016/j.amjopharm.2010.02.003

Leslie, W., & Hankey, C. (2015). Aging, Nutritional Status and Health. *Healthcare*, *3*(3), 648-658. https://www.mdpi.com/2227-9032/3/3/648

Lombardi, L. R., Kreys, E., Gerry, S., & Boullata, J. I. (2010). Nutrition in the Age of Polypharmacy. In A. Bendich & R. J. Deckelbaum (Eds.), *Preventive Nutrition: The Comprehensive Guide for Health Professionals* (pp. 79-123). Humana Press. https://doi.org/10.1007/978-1-60327-542-2_4

Lund, M., Petersen, T. S., & Dalhoff, K. P. (2017). Clinical Implications of P-Glycoprotein Modulation in Drug–Drug Interactions. *Drugs*, *77*(8), 859-883. https://doi.org/10.1007/s40265-017-0729-x

Mallet, L., Spinewine, A., & Huang, A. (2007). The Challenge of Managing Drug Interactions in Elderly People. *The Lancet*, *370*(9582), 185-191. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/S0140-6736(07)61092-7

Mason, P. (2010). Important Drug–Nutrient Interactions. *Proceedings of the Nutrition Society*, *69*(4), 551-557. https://doi.org/10.1017/S0029665110001576

Mitchell, S. J., Kane, A. E., & Hilmer, S. N. (2011). Age-Related Changes in the Hepatic Pharmacology and Toxicology of Paracetamol. *Current Gerontology and Geriatrics Research*, *2011*, 624156. https://doi.org/10.1155/2011/624156

Ogawa, R., & Echizen, H. (2011). Clinically Significant Drug Interactions with Antacids. *Drugs*, *71*(14), 1839-1864. https://doi.org/10.2165/11593990-000000000-00000

Ötles, S., & Senturk, A. (2014). Food and Drug Interactions: A General Review. *Acta Sci Pol Technol Aliment*, *13*(1), 89-102.

Özaydın, N., Şensoy, F., & Özaydın, N. (2016). Yaşlılarda Besin Ilaç Etkileşimi. *Sted*, *25*(3), 125-130.

Pea, F. (2018). Pharmacokinetics and Drug Metabolism of Antibiotics In The Elderly. *Expert Opinion on Drug Metabolism & Toxicology*, *14*(10), 1087-1100. https://doi.org/10.1080/17425255.2018.1528226

Rağbetli, C. (2006). Hiperlipidemi. *Van Tıp Dergisi*, *16*(1), 43–47.

Rudnicka, E., Napierała, P., Podfigurna, A., Męczekalski, B., Smolarczyk, R., & Grymowicz, M. (2020). The World Health Organization (WHO) Approach to Healthy Ageing. *Maturitas*, *139*, 6-11. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.maturitas.2020.05.018

Sinha, A. D., & Agarwal, R. (2019). Clinical Pharmacology of Antihypertensive Therapy for the Treatment of Hypertension in CKD. *Clin J Am Soc Nephrol*, *14*(5), 757-764. https://doi.org/10.2215/cjn.04330418

Tan, J. L., Eastment, J. G., Poudel, A., & Hubbard, R. E. (2015). Age-Related Changes in Hepatic Function: An Update on Implications for Drug Therapy. *Drugs & Aging*, *32*(12), 999-1008. https://doi.org/10.1007/s40266-015-0318-1

Türk Psikiyatri Derneği Psikofarmakoloji Çalışma Birimi. 2023. *Yaşlılıkta psikiyatri ilaçlarının kullanımı*. https://psikiyatri.org.tr/halka-yonelik/34/yaslilikta-psikiyatri-ilaclarinin-kullanimi

Türkiye Endokrinoloji ve Metbolizma Derneği. (2021). *DİSLİPİDEMİ TANI ve TEDAVİ KILAVUZU 2021*.

Vernon, G. M. (2013). Sex, Drugs and Alcohol: Drug Interactions of Concern to Consumers. *Australian Prescriber*, *36*(2).

Vranckx, P., Valgimigli, M., & Heidbuchel, H. (2018). The Significance of Drug-Drug and Drug-Food Interactions of Oral Anticoagulation. *Arrhythm Electrophysiol Rev*, *7*(1), 55-61. https://doi.org/10.15420/aer.2017.50.1

WHO, *Ageing* (2023). https://www.who.int/health-topics/ageing#tab=tab_1 (E.T:15.09.2023)

Wiysonge, C. S., Bradley, H. A., J, V., Mayosi, B. M., Mbewu, A., & Opie, L. H. (2017). Beta-Blockers For Hypertension (Review) Beta-Blockers for Hypertension. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, *11*(8), CD002003. https://doi.org/10.1002/14651858.CD002003.pub5.www.cochranelibrary.com

Yaheya, M., & Ismail, M. (2009). Drug-Food Interactions and Role of Pharmacist. *Asian Journal of Pharmaceutical and Clinical Research*, *2*(4), 1–10.

Yamada, M., & Yasuhara, H. (2004). Clinical Pharmacology of MAO Inhibitors: Safety and Future. *NeuroToxicology*, *25*(1–2), 215–221. https://doi.org/10.1016/S0161-813X(03)00097-4

YÖNETİM VE ORGANİZASYON ÇALIŞMALARI

GÜNCEL VE GELECEK ODAKLI BAĞLAM

Editör
Berna Turak Kaplan

EĞİTİM
yayınevi

YÖNETİM VE ORGANİZASYON

ÇALIŞMALARI GÜNCEL VE GELECEK ODAKLI BAĞLAM

Editör: Berna Turak Kaplan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6613-81-2
1. Baskı, Aralık 2023

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

YÖNETİM VE ORGANİZASYON

ÇALIŞMALARI GÜNCEL VE GELECEK ODAKLI BAĞLAM
Editör: Berna Turak Kaplan
VI+122 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6613-81-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKÇA

Acemoğlu, D. & Restrepo, P. (2017). Robots and Jobs: Evidence From Us Labor Markets. *SSRN Journal*. https://doi.org/10.2139/ssrn.2940245

Alkan, M., (2023). Karanlık Fabrikalar ile İnsansız Üretim, *Türkiye'nin Endüstri 4.0 Platformu,* https://www.endustri40.com/karanlik-fabrikalar-ile-insansiz-uretim/

Allen, R. (2011). *The British Industrial Revolution in Global Perspective*, Cambridge University Press https://doi.org/10.5871/bacad/9780197264775.003.0007

Autor, D. (2015). Why Are There Still So Many Jobs? the History And Future Of Workplace Automation. *Journal of Economic Perspectives*, 3(29), 3-30. https://doi.org/10.1257/jep.29.3.3

Aybas, M. (2018). *İKY 4.0 Endüstri 4.0'ın İnsan Kaynakları Yönetimine Etkileri, Endüstri 4.0 Üzerine Yazılar* (Edt: Deniz Özyakışır, Meryem Aybas), Siyasal Kitabevi, Ankara.

Aydın, Ş., Çelik S., Condur F. (2021). Modern Ekonomi Çağında Akıllı Fabrikalar, *International Cappadocia Scientific Research Congress*, Full Text Book-I, 94-103.

Aydinbaş & Erdinç (2022): Aydinbaş And Erdinç, Panel Data Evidences on Factors Associated With Happiness in The Context of Society 5.0, *Journal of Social Sciences Research (Odüsobiad).* Doi:10.48146/Odusobiad.1106244

Babbage, C. (2010). On the Economy Of Machinery And Manufactures. https://doi.org/10.1017/ cbo9780511696374

Batdi, V. (2022). Eğitimde Endüstri 4.0 Ile İLişkili Kavramların ÇOk-yüzeyli Rasch ÖLçme Modeliyle Analizi. *The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences*, 1(8), 31-41. https://doi.org/10.34137/jilses.1072494

Bridgera (2020). Smart Factory Technologies- Industry 4.0. Retrieved from https://bridgera.com/smart-factory-technologies.

Chen, B., Wan, J., Shu, L., Li, P., Mukherjee, M., & Yin, B. (2017). Smart Factory Of İndustry 4.0: Key Technologies, Application Case and Challenges. *Ieee Access*, 6, 6505-6519. s. 6506.

Coşkun E., & Coşkun Y. (2020). Karanlık Fabrikalar Geleceği Aydınlatacak mı? *Bilim ve Teknik*, Eylül 2020. https://bilimteknik.tubitak.gov.tr/makale/karanlik-fabrikalar-gelecegi-aydinlatacak-mi

Davis, M. (2022). What is Construction Automation, and How Will It Drive

the Future of Building?, *Redshift Articles*, https://redshift.autodesk.com/articles/construction-automation

Davutoğlu, N., Akgül B. & Yıldız E. (2017). İşletme Yönetiminde Sanayi 4.0 Kavramı ile Farkındalık Oluşturarak Etkin Bir Şekilde Değişimi Sağlamak, *Asos Journal- Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 52(52), 544-567.

Deloitte (2017). The smart factory. Retrieved from https://www2.deloitte.com/us/en/ insights/focus/industry-4-0/ smart- factory-connected-manufactoring.

Doğu B. & Meçik O. (2018). Türkiye'de Endüstri 4.0'ın İşgücü Piyasasına Etkileri: Firma Beklentileri, *Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi*, C23, Endüstri 4.0 ve Örgütsel Değişim Özel Sayısı, 11581-1606.

Duman, M.Ç. (2019). Karanlık Fabrikalarda İşsizlik Sorunsalı: Kadın çalışanların Durumu, *I. Uluslararası İletişim ve Yönetim Bilimleri Kongresi*, Malatya, 456-466.

Frangoul, A. (2019). Smart Factories Could Contribute As Much As $2.2 Trillion To The Global Economy, *Report Says.* https://www.cnbc.com/2019/11/12/smart-factories-could-contribute-2point2- trillion-to-global-economy.html

Frey, C. B. & Osborne. M. A., (2017). The Future of Employment: How Susceptible Are Jobs to Computerisation?, *Technological Forecasting & Social Change*, 114.

Gilchrist A. (2016) Smart Factories. In: Industry 4.0. Apress, Berkeley, CA. https://doi.org/10.1007/978-1-4842-2047-4_14 s.217.

Hoskyn, J. (2022). What Good AI Cyber Security Software Looks Like in 2022, *ITPro Technology,* https://www.itpro.com/technology/artificial-intelligence-ai/368107/what-good-ai-cyber-security-software-looks-like

Hozdic, E. (2015). Smart Factor For Industry 4.0: A Review. International Journal of Modern Manufacturing Technologies, 7(1), 28-35.

Kesayak, B. (2022). Adidas'tan Speed Factory Tesisi, Türkiye'nin Endüstri 4.0 *Platformu*, https://www.endustri40.com/adidastan-speed-factory-tesisi/

Kocaay, F. (2019). Possible Effects Of Industrial 4.0 to Work Life, *Occupational Health and Safety.* SSTB, 31(0), 0-0. https://doi.org/10.17363/sstb.2019.31.4

Korkmaz & Gedik (2020). Endüstri 4.0'ın Sağlık Sektörüne Etkisinde Demografik Özelliklerin Düzenleyici Rolü, Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi (2020). Doi:10.17065/Huniibf.684717 Publication Type: Article, Topics: Humanities, Philosophy, Psychology.

L2L (2021). The Smart Factory And What It Means For Manufacturers. Https://Www.L2l.Com/ Smartfactory

Lee, J (2015) A Cyber-Physical Systems Architecture For Industry 4.0-Based Manufacturing Systems, *Manufacturing Letters*,3(1)

Lucke, D., Constantinescu, C. & Westkamper E. (2008). *Smart Factory-A Step Towards The Next Generation of Manufacturing, Inmanufacturing Systems and Technologies for The New Frontier*, Springer, London. p.115.

Milosevic M., Durcev M., Lukic D., Antic A. & Ungereanu N. (2020). Intelligent Process Planning for Smart Factory and Smart Manufacturing. In: Wang L., Majstorovic V., Mourtzis D., Carpanzano E., Moroni G., Galantucci L. (eds) Proceedings of 5th International Conference on the Industry 4.0 Model for Advanced Manufacturing. *Lecture Notes in Mechanical Engineering*. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-46212-3_14 s.205.

Oktay F. (2016). Sanayi 4.0 Dönüşümü Nedir? Belirlemeler ve Beklentiler, *Global Sanayici Dergisi*, Çerkezköy Organize Sanayi Bölgesi Yayını, Tekirdağ

Özbek, A., Alan, M. (2022). Endüstri 4.0 Teknolojilerinin Transferi: İSo 500 Tekstil ve Hazır Giyim İşletmeleri Uygulaması. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(11), 1165-1178. https://doi.org/10.33206/mjss.948371

Özdemir, N. & Ayaz, A. (2020). Construction Of Career Development Services According To Industry 4.0: Needs, *Priorities and Requirements. HIG*, 1(10), 96. https://doi.org/10.5961/jhes.2020.371

Öztuna, B. (2017). *Endüstri 4.0 (Dördüncü Sanayi Devrimi ile Çalışma Yaşamının Geleceği),* Gece Kitaplığı, Ankara.

Protolabs (2019). Smart Manufacturing: How the Industrial Internet of Things is Enabling Factories of the Future. https://www.protolabs.com/resources/blog/smart-manufacturing-how-theindustrial internet-of-things-is-enabling-factories-of-the-future/

PWC (2018). Will Robots Really Steal Our Jobs? An International Analysis of the Potantial Long Term Impact of Automation. https://www.pwc.com/hu/hu/kiadvanyok/assets/pdf/impact_

S. Sayer & A. Ülker (2014). Ürün Yaşam Döngüsü Yönetimi, *Mühendis ve Makina*, 55(657), ss. 65-72.

Sarıışık G., Demir S. & Öğütlü A.S. (2022). Şanlıurfa İlindeki KOBİ'lerin Endüstri 4.0 Farkındalık Seviyesinin ve Geçiş Sürecindeki Önceliklerinin Belirlenmesi, *International Journal of Advances in Enginreering and Pure Sciences*, 34(3), 434-444.

Schweder, J., (2017). Turning Out the Lights on the Factory Floor, *Automation World*, https://www.automationworld.com/factory/robotics/article/13316849/turning-out-the-lights-on-the-factory-floor

Spincorp, (2021). The Social And Economic Impacts Of Smart Factory. Retrieved from https://www.e-spincorp.com/the-social-and-economic-impacts-of-smart-factory/

Thormundsson B. (2023). Size Of The Market For Industrial Robots Worldwide from 2018 to 2020, With A Forecast Through 2028, *Statistav Electronics*.

Tracy P. (2016). Lights Out Manufacturing and its Impact on Society, RCR Wirless News Intelligence on the All Things Wireless Open RAN, *Global Forum 2023*.

Turan, T., Turan, G. (2022). Ethics of Artificial Intelligence: Impact On Society. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi,* 2(13), 292-299. https://doi.org/10.29048/makufebed.1058538

Uğurlu Eren, Z. (2020). Toplum 5.0 ve Dijital Dünyada Toplumsal Dönüşüm ve Eğitim 5.0. Deniz Akçay, Eren Efe (Eds.). Dijital Dönüşüm ve Süreçler, *İstanbul Gelişim Üniversitesi Yayınları,* 169-206

Vermeulen, Y. (2018). Manufactoring in the Dark, *Odgers Berndtson Insights,* https://www.odgersberndtson.com/en-jp/insights/manufacturing-in-the-dark

Wang, J. Wan, D. Zhang, D. & Li ,C. Zhang (2016). Towards smart factory for industry 4.0: a self-organized multi-agent System with big data based feedback and coordination", Computer Networks, 101(7), ss. 158-168.

WEF (2017). The Global Gap Report, World Economic Forum, Geneva.

World Economic Forum (2018). The Next Economic Growth Engine Scaling Fourth Industrial Revolution Technologies in Production, In collaboration with *Mc Kinsley & Company- White Paper*, Switzerland.

Yılmaz, C. (2021). Endüstri 4.0'ın Karanlık Fabrikalarında İnsan Kaynaklarının Rolü: İşlevsiz Bir Sınıf Mı?, *Uluslararası Sosyal Bilimlerde Yenilikçi Yaklaşımlar Dergisi*, 5(4). https://doi.org/10.29329/ijiasos.2021.419.3

Yilmaz, E., Gönen, S., Şanoğlu, S., Karacayilmaz, G. & Özbirinci, Ö. (2021). The Forgotten Component In the Development Process Of Industry 4.0: Cyber Security. *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 4(9), 1142-1158. https://doi.org/10.29130/dubited.905340

KAYNAKLAR

Akkaya, B., & Tabak, A. (2018). Örgütsel çeviklik ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *İş ve İnsan Dergisi, 5(2)*, 185-206.

Ashrafi, N., Xu, P., Sathasivam, M., Kuilboer, J. P., Koelher, W., Heimann, D., & Waage, F. (2005). A framework for implementing business agility through knowledge management systems. *In Seventh IEEE International Conference on E-Commerce Technology Workshops* (pp. 116-121). IEEE

AlTaweel, I. R., & Al-Hawary, S. I. (2021). The mediating role of innovation capability on the relationship between strategic agility and organizational performance. *Sustainability, 13(14)*, 7564.

Batıbeyi, A. (2022). *İşletmelerde Stratejik Çeviklik ve Rekabet Zekasının Şirket Girişimciliği Üzerindeki Etkisi: TRA1 Düzey 2 Bölgesinde Faaliyet Gösteren Orta ve Büyük Ölçekli İşletmeler Üzerine Araştırma*. (Yüksek Lisans Tezi, Erzurum Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü)

Cho, H., Jung, M., & Kim, M. (1996). Enabling technologies of agile manufacturing and its related activities in Korea. *Computers & Industrial Engineering, 30(3),* 323-334.

Cross, R., Gardner, H., & Crocker, A. (2019). Networks for agility: Collaborative practices critical to agile transformation. *Connected Commons, March.*

Colarusso, E. (2023). Agile Nedir?. https://www.acmagile.com/blog/agile-nedir#:~:text=Agile%20(%C3%87eviklik)%2C%20bir%20organizasyonun,yaratmak%20i%C3%A7in%20y%C3%B6n%C3%BC n%C3%BC%20de%C4%9Fi%C5%9Ftirebilme%20yetene%C4%9Fidir. (Son Erişim Tarihi 23 Mayıs 2023)

Duguay, C. R., Landry, S., & Pasin, F. (1997). From mass production to flexible/agile production. *International Journal of Operations & Production Management*.

Denning, S. (2016). Understanding the three laws of Agile. *Strategy & Leadership*, *44(6),* 3-8.

Denning, S. (2020). *Agile Devri*. Okyanus Yayınları, Dörtel Matbaacılık.

Dove, R. (1999). Knowledge management, response ability, and the agile enterprise. *Journal of knowledge management, 3(1),* 18-35.

Doz, Y., & Kosonen, M. (2008). The Dynamics of Strategic Agility: Nokia's Rollercoaster Experience. *California Management Review, 50(3*), 95–118.

Doz, Y. & Kosonen, M. (2017). *Hızlı Strateji Stratejik Çeviklik Değişen Koşullara Uyum Becerisi*. İş Bankası Kültür Yayınları, Sena Ofset.

Fliedner, G., & Vokurka, R. J. (1997). Agility: competitive weapon of the 1990s and beyond?. *Production and Inventory Management Journal*, *38(3),* 19.

Fourne, S. P. L., Jansen, J. J. P., & Mom, T. J. M. (2014). Strategic Agility in MNEs: Managing Tensions to Capture Opportunities across Emerging and Established Markets. *California Management Review*, *56(3),* 13–38.

Fliedner, G., & Vokurka, R. J. (1997). Agility: competitive weapon of the 1990s and beyond?. *Production and Inventory Management Journal*, *38(3),* 19.

Goldman, S. L. (1994). Agile manufacturing concept. *In Coupling technology to national need* (Vol. 2102, pp. 30-40). SPIE.

Garton, E. & Noble A. (2019). Çeviklik Anlayışını Üst Yönetime Benimsetmek. *Dijital Dönüşüm Çeviklik,* (139-150).

Ganguly, A., Nilchiani, R., & Farr, J. V. (2009). Evaluating agility in corporate enterprises. *International journal of production economics*, *118(2),* 410-423.

Goldman, S.L., Nagel, R.N., Preiss, K., (1995). *Agile Competitors and Virtual Organizations*. Van Nostrand Reinhold, New York.

Gerald, E., Obianuju, A., & Chukwunonso, N. (2020). Strategic agility and performance of small and medium enterprises in the phase of Covid-19 pandemic. *International Journal of Financial, Accounting, and Management, 2(1),* 41-50.

Gurkov, I., Goldberg|, A., & Saidov, Z. (2017). Strategic agility and persistence: HEM's entry into the Russian market of expendable materials for clinical laboratories. *Global Business and Organizational Excellence, 36(5),* 12-19.

Hitt, M. A., Ireland, R. D., & Hoskisson, R. E. (2016). *Strategic Management: Concepts And Cases: Competitiveness and Globalization*. Cengage Learning.

Kaplan, M. (2019). Rekabeti Yaratma ve Sürdürme Öncülü: Örgüt Geliştirme. *Modern Yönetim Teknikleri*. (Edi. Aykut Bedük) (ss. 201-215). Ankara: Gazi Kitabevi.

Kaplan, M (2021). Kitap Üzerine Stratejik Giriş: Akademik Bağlamın Gündemi. *Strateji Yönetsel Bağlam Çerçevesinde Güncel Okumalar*. (Edi. Mehmet Kaplan) (ss. 7-11). Konya: Eğitim Kitabevi.

Kaplan, M. (2022). Stratejik İşbirliklerinde Başarısızlık. *Stratejik İşbirlikleri: Kavram, Teori ve Uygulama*. (Edi. Rukiye Sönmez ve Ebru Özer Topaloğlu) (ss. 182-194). Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Yayınları.

Kaplan, M. ve Doğaner, S. (2022). Hibrit Çalışma: Hazırlayıcı Pratikler, Kuramsal Alt Yapı ve Dinamik Kavramsal Sorgulama. *Bir Başka Yönetim Mümkün mü?*. (Edi. Nesrin Şalvarcı Türeli) (ss. 97-115).

Kaplan, B. T., Doğaner, S. ve Kaplan, M. (2023). Spor İşletmeciliğinde Güncel Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Spormetre Dergisi*, 21(3), 173-189.

Kumar, A., & Motwani, J. (1995). A methodology for assessing time-based competitive advantage of manufacturing firms. *International Journal of Operations & Production Management*, *15(2),* 36-53.

Li, X., Chung, C., Goldsby, T. J., & Holsapple, C. W. (2008). A unified model of supply chain agility: the work-design perspective. *The International Journal of Logistics Management.*

Menor, L. J., Roth, A. V., & Mason, C. H. (2001). Agility in retail banking: a numerical taxonomy of strategic service groups. *Manufacturing & Service Operations Management*, *3(4),* 273-292.

Morton, J., Stacey, P., & Mohn, M. (2018). Building and maintaining strategic agility: an agenda and framework for executive IT leaders. *California management review, 61(1),* 94-113.

Nagel, R., N. (1992). 21st Century Manufacturing Enterprise Strategy Report. Iacocca Institute Legigh University.

Porter, E. M. (2000). *Rekabet Stratejisi Sektör ve Rakip Analiz Teknikleri*. Sistem Yayıncılık, İstanbul.

Rigby, D. K. (2019). Çeviklik: Oyuna Girmenin ve Oyunda Kalmanın Yolu. *Dijital Dönüşüm Çeviklik*, (5-14).

Roth, A. V. (1996). Achieving strategic agility through economies of knowledge. *Planning Review*.

Shin, H., Lee, J. N., Kim, D., & Rhim, H. (2015). Strategic agility of Korean small and medium enterprises and its influence on operational and firm performance. *International Journal of Production Economics*, 168, 181-196.

Sharifi, H., & Zhang, Z. (1999). A methodology for achieving agility in manufacturing organisations: An introduction. *International journal of production economics, 62(1-2),* 7-22

Sambamurthy, V., Bharadwaj, A., & Grover, V. (2003). Shaping agility through digital options: Reconceptualizing the role of information technology in contemporary firms. *MIS quarterly*, 237-263.

Şen, G. (2020). *Stratejik Çeviklik ve İç Girişimcilik Davranışı İlişkisinde Yenilikçi Örgüt İkliminin Aracılık Etkisi: Havacılık Sektöründe Bir Araştırma*. (Doktora Tezi, Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü)

Weber, Y., & Tarba, S. Y. (2014). Strategic Agility: A State of the Art Introduction to the Special Section on Strategic Agility. *California Management Review*, *56(3),* 5–12.

Weill, P., Subramani, M., & Broadbent, M. (2002). IT infrastructure for strategic agility. *Available at SSRN 317307*.

Yitmen, M. (2020). "İş"in Rönesansı ve Çevik Yeni Dünya. https://hbrturkiye.com/blog/is-in-ronesansi-ve-cevik-yeni-dunya. (Son Erişim Tarihi: 23 Mayıs 2023)

Yıldız, T. (2018). *Çalışmaya Tutkunluk, İş Özellikleri, Kişilik Tipleri, Stratejik Çeviklik ve Başarı Hedef Yöneliminin Örgütsel Bağlılığa Etkisi Üzerine Bir Araştırma*. (Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü)

Yusuf, Y. Y., Sarhadi, M., & Gunasekaran, A. (1999). Agile manufacturing: The drivers, concepts and attributes. *International Journal of production economics*, *62(1-2),* 33-43.

Anonim (2021). Why Agility is an Important Part of Your Company Culture? https://www.salesforce.com/ca/blog/2021/07/why-agility-is-an-important-part-of-your-company-culture.html. (Son erişim tarihi: 23 Mayıs 2023).

KAYNAKÇA

Ağaoğlu F. O., Ekinci L. O. & Tosun N. (2022). Metaverse ve Sağlık Hizmetleri Üzerine Bir Değerlendirme. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 4(1), 95-102. DOI: 10.46482/ebyuiibfdergi.1133902.

Akıllı E. (2023). Türk Dünyası Gençlerinin Bütünleşmesinde Miras Diplomasisi ve Metaverse: Türkoverse, Rapor, Yayın No:8.

Alkara İ. (2022). Yeni Dijital Ürünler Üzerine Bir İnceleme: Metaverse ve NFT Örnekleri.İçinde Dijital Etkileşimler: Sektörel Yansımaları, Editör: Altan İ.M., Efe Akademi Yayınları, 171-196.

Alp G. T., Tuncer A. D., Sulaiman S. A. B. & Güngör A. (2019). Çalışma Hayatında Y ve Z Kuşağının Motivasyonel Farklılıkları, In Proceedings on 2nd International Conference on Technology and Science, 803-810.

Altun D. (2021). Sanal ve Artırılmış Gerçeklikle Dönüşen Yeni Nesil Sosyal Medya Mecrası: Metaverse. *Uluslararası İşletme ve Pazarlama Kongresi*, 171-173, İstanbul.

Amankwah-Amoah J., Khan Z., Wood G. & Knight G. (2021). COVID-19 and Digitalization: The Great Acceleration, *Journal of Business Research*, 136: 602-611

Atabay E. S. & Aytekin S. S. (2022). Metaverse: Örgüt Kültürünün Gelenekselden Dijitale Evrimi, Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, (36), 21-36.

Avcu S. (2022). Metaverse İş Dünyasını Nasıl Etkiliyor? https://www.kariyer.net/ik-blog/metaverse-is-dunyasini-nasil-etkiliyor/ (Erişim tarihi: 10.07.2023).

Aydemir S. (2022). Metaverse ve İşletme Yönetiminin Geleceği, İçinde: Dijital Çağda Yönetim Üzerine Güncel Konular ve Araştırmalar (Editörler: Ceyhan S. ve Ada S.) Nobel Akademik Yayıncılık, 1. Basım, Ankara.

Aydoğan D., Yengin D. & Bayrak T. (2022). Sanatın Hibrit Gerçeklik Alanı: "Metaverse". *Yedi*, (28); 53-66.

Babur Y. (2022). Metaverse Ağında Turizm Endüstrisinin Rolü. *Turizm Ekonomi ve İşletme Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 91-101.

Beck R. (2018). Beyond Bitcoin: The Rise of Blockchain World, Computer, 51 (2), 54-58.

Bobrowski M. (2021a) Big Tech Seeks its Next Fortune in the Metaverse. https://www.wsj.com/articles/big-tech-seeks-itsnext-fortune-in-the-metaverse-11636459200 (erişim 10.07.2023).

Bobrowski M. (2021b) Mark Zuckerberg Sets Facebook on Long, Costly Path to Metaverse Reality. https://www.wsj.com/articles/mark-zuckerberg-sets-facebook-on-long-costly-pathto-metaverse-reality-11635252726?mod=article_inline (Erişim 10.07.2023)

Bolger R. K. (2021). Finding Wholes in the Metaverse: Posthuman Mystics as Agents of Evolutionary Contextualization, *Religions*, 1-15.

Bostan B. (2007). Sanal Gerçeklikte Etkileşim, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul.

Bozkurt Ö. & Gümüş, İ. H. (2022). Metaverse ve Metagirişimcilik: Kavramsal Bir Çerçeve, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 17(1): 75-85.

Buhalis D., Leung D. & Lin M. (2023). Metaverse as a Disruptive Technology Revolutionising Tourism Management and Marketing, *Tourism Managemen*t, 97: 1-11.

Büyükdumlu Ş. (2021). H&M, Metaverse Dünyasındaki İlk Mağazasını Açtı. www.pazarlamasyon.com (Erişim Tarihi: 11.07.2023).

Calandra D., Oppioli M., Sadraei R., Jafari-Sadeghi V. & Biancone P. P. (2023). Metaverse Meets Digital Entrepreneurship: A Practitioner-Based Qualitative Synthesis. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, https://www.emerald.com/insight/1355-2554.htm.

Caulfıeld B. (2022). What Is the Metaverse? https://blogs.nvidia.com/blog/2021/08/10/what-is-the-metaverse/ (Erişim Tarihi 12.07.2023).

Çelik C. (2022). Roblox Oynamayan, Robux Harcamayan Metaverse'den Arsa Almasın! https://www.indyturk.com/node/470851/haber/roblox-oynamayan-robux-harcamayan-metaverseden-arsa-almas%C4%B1n (Erişim Tarihi 12.06.2023).

Çelik R. (2022). Metaverse Nedir? Kavramsal Değerlendirme ve Genel Bakış. *Balkan & Near Eastern Journal of Social Sciences*, 8(1): 67-74.

Çelikkol Ş. (2022). Metaverse Dünyası'nın, Tüketici Satın Alma Davranışları Açısından Değerlendirilmesi. İstanbul Kent Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi, 3(1), 64-75.

Çevik Aka D. (2022). Metaverse'ün İşletmeler Üzerindeki Potansiyel Etkisi, INSAC *Contemporary Trends in Humanities and Social Sciences*, 54-68.

Damar M. (2021). Metaverse Shape of Your Life for Future: A Bibliometric Snapshot. *Journal of Metaverse*, 1(1): 1-8.

Damar M. (2022). What the Literature on Medicine, Nursing, Public Health, Midwifery, and Dentistry Reveals: An overview of the Rapidly Approaching Metaverse. *Journal of Metaverse*, 2(2): 62-70.

Dargan S., Bansal S., Kumar M., Mittal A. & Kumar, K (2023). Augmented Reality: A Comprehensive Review. *Archives of Computational Methods in Engineering*, 30(2): 1057-1080.

Diaz J. (2020). Virtual World As a Complement to Hybrid and Mobile Learning. *International Journal of Emerging Technologies in Learning* (IJET), 15(22): 267-274.

Dionisio J. D. N. & Gilbert R. (2013). 3D Virtual Worlds and The Metaverse: Current Status and Future Possibilities. *ACM Computing Surveys*, 45: 1-38.

Doborjeh Z., Hemmington N., Doborjeh M. & Kasabov N. (2022). Artificial Intelligence: A Systematic Review of Methods and Applications in Hospitality and Tourism. International Journal of Contemporary Hospitality Management, 34(3), 1154-1176.

Duan H., Li J., Fan S., Lin Z., Wu X. & Cai W., (2021). Metaverse for Social Good: A University Campus Prototype, *In Proceedings of the 29th ACM International Conference on Multimedia.*

Ertunç M. A. (2022). Metaverse'ün Türkiye'ye Katkısı Ne Olacak? İşte Rakamlar https://shiftdelete.net/metaverse-turkiye-katkisi-ne-olacak (Erişim Tarihi 07.07.2023).

Gaubert J. (2021). Seoul to Become the First City to Enter the Metaverse. What will it Look Like?, https://www.euronews.com/next/2021/11/10/seoul-to-become-the-first-city-to-enter-the-metaverse-what-will-itlook-like (Erişim 10.07.2023).

Gadekallu T.R., Huynh-The T., Wang W., Yenduri G., Ranaweera P., Pham Q.V. & Liyanage M. (2022). Blockchain for the Metaverse: A review. Arxiv preprint arXiv:2203.09738, 1-17.

Grider D. (2021). The Metaverse: Web 3.0 Virtual Cloud Economics. *Grayscale Research*, 1(18).

Güler O. & Savaş S. (2022). All Aspects of Metaverse Studies, Technologies and Future, Gazi Journal of Engineering Sciences, 8(2), 292-319.

Habiboğlu Ö. & Karabıyık A.Ç. (2023). Türkiye'deki Metaverse Makalelerinin İçerik Analizi. Yeni Medya, (14), 1-16.

Hirsch P. B. (2022). Adventures in the Metaverse, *Journal of Business Strategy*, 43(5): 332-336.

Hrdergi.com. (2023). 2023'te Uzaktan Çalışmada Etkileşim, Yeni Teknolojilerle Artırılacak. (Erişim tarihi: 12.07.2023).

Hollensen, S., Kotler, P., & Opresnik, M. O. (2022). Metaverse The New Marketing Universe. *Journal of Business Strategy*, 44 (3): 119-125.

Huynh-The T., Gadekallu T. R., Wang W., Yenduri G., Ranaweera P., Pham Q. V., Benevides da Costa G B. & Liyanage, M. (2023). Blockchain for the Metaverse: A Review. Future Generation Computer Systems.

Ibberson H. (2022). What is the Metaverse and What does it Mean for Retail?, Blog Edited, https://blog.edited.com/blog/the-metaverse. (Erişim Tarihi: 10.07.2023).

Iha.com., (2022). Türkiye'nin İlk Metaverse Uygulama ve Araştırma Merkezi Kuruluyor. https://www.iha.com.tr/istanbul-haberleri/-3787777 (Erişim Tarihi: 12.07 2023).

Inder S. (2023). Entrepreneurial Opportunities in Metaverse. In Promoting Consumer Engagement Through Emotional Branding and Sensory Marketing, 52-62. IGI Global.

İçözü T. (2022). Walmart, Metaverse'e Adım Atmaya Hazırlanıyor. https://webrazzi.com/2022/01/17/walmart-metaverse-e-adim-atmaya-hazirlaniyor/ (Erişim tarihi 10.07.2023).

Joy A., Zhu Y., Peña C. & Brouard M. (2022). Digital Future of Luxury Brands: Metaverse, Digital Fashion, and Non-Fungible Tokens. Strategic Change,31(3), 337-343.

Kaplan, M. (2019). Rekabeti Yaratma ve Sürdürme Öncülü: Örgüt Geliştirme. *Modern Yönetim Teknikleri*. (Edi. Aykut Bedük) (ss. 201-215). Ankara: Gazi Kitabevi.

Kaplan, M (2021). Kitap Üzerine Stratejik Giriş: Akademik Bağlamın Gündemi. *Strateji Yönetsel Bağlam Çerçevesinde Güncel Okumalar*. (Edi. Mehmet Kaplan) (ss. 7-11). Konya: Eğitim Kitabevi.

Karataş A, B. (2022). Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Metaverse Platformu Kuruyor: "Türkiye'nin Geleceği Blok Zinciri Teknolojisinde" https://www.webtekno.com/sanayi-teknoloji-bakanligi-metaverse-platformu-kuruyor-h128680.html (Erişim 07.07.2023).

Karademir Ö. (2023). Opportunities and Barriers for Entrepreneurship in the Metaverse Age. In Role of Human Resources for Inclusive Leadership, Workplace Diversity, and Equity in Organizations, IGI Global.

Katırcıoğlu A. (2022). Metaverse Yeni Bir Pazarlama Alanı: Giyim Markalarının İncelenmesi, *Güncel Pazarlama Yaklaşımları ve Araştırmaları Dergisi*, 3(2): 122-134.

Kılınç Ü. (2022). https://www.webtekno.com/cumhurbaskani-erdogan-metaverse-talimat-h120043.html, Erişim tarihi: 07.07.2023.

Kına E. & Biçek E. (2023). Metaverse Yeni Dünyaya İlk Adım, İksad Yayınevi, Ankara.

Koçak D. (2023). Web 1,0'dan Web 3,0'a Metaverse'ün Gelişimi ve Sunduğu Fırsatlar, *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 7 (2): 97-113.

Köse N. & Yengin D. (2018). Dijital Pazarlamadan Fijital Pazarlamaya Geçişe Örnek Olarak Artırılmış Gerçeklik ve Sanal Gerçeklik Uygulamalarının Pazarlama Üzerindeki Katkılarının İncelenmesi, İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi, 10 (1), 77-111.

Kraus S., Kanbach D.K., Krysta P.M., Steinhoff M.M. & Tomini N. (2022). Facebook and the Creation of the Metaverse: Radical Business Model Innovation or Incremental Transformation?. International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research, 28(9), 52-77.

Kuş O. (2021). Metaverse: 'Dijital Büyük Patlamada' Fırsatlar ve Endişelere Yönelik Algılar. Intermedia International e-Journal, 8(15) 245-266. doi: 10.21645/intermedia.2021.109.

Kye B., Han N., Kim E., Park Y. & Jo S. (2021). Educational Applications of Metaverse: Possibilities and Limitations. *Journal of Educational Evaluation for Health Professions*, 18 (32): 1-13.

Laeeq K. (2022). Metaverse: Why, How and What. How and What.

Lee J. Y. (2021). A Study on Metaverse Hype for Sustainable Growth. *International Journal of Advanced Smart Convergence*, 10(3): 72-80.

Lee B. K. (2021). The Metaverse World and Our Future. *Review of Korea Contents Association*, 19(1): 13-17.

Lee L.H., Braud T., Zhou P., Wang L., Xu D., Lin Z., Kumar A., Bermejo C. & Hui P. (2021). All One Needs to Know about Metaverse: A Complete Survey on Technological Singularity, Virtual Ecosystem, and Research Agenda, *Journal Of Latex Class Fıles*, 14(8): 1-66.

Lee, J., & Kwon, K. H. (2022). The Future Value and Direction of Cosmetics in the Era of Metaverse. *Journal of Cosmetic Dermatology*. 21:4176–4183

Liangliang L., Zhiyang L., Jianyi L. & Wei Y. (2023). Metaverse Entrepreneurship: A New Entrepreneurial Paradigm Based on Virtue-Reality Interaction, Foreign Economics & Management, 45(03), 3-22

Logeswaran, A., Munsch, C., Chong, Y. J., Ralph, N. & McCrossnan, J. (2021). The Role Of Extended Reality Technology İn Healthcare Education: Towards a Learner-Centred Approach. *Future healthcare journal*, 8(1); 79-84.

Mete, M. H. (2022), Metaverse Teknolojileri ve Etki Alanları, *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 14 (2): 155-171.

Mitchell R., Michalski J. & Carbonell T. (2013), An Artificial Intelligence Approach, Springer, New York.

Mozumder M. A. I., Sheeraz M. M., Athar A., Aich S. & Kim, H. C. (2022). Overview: Technology Roadmap of the Future Trend of Metaverse Based on IoT, Blockchain, AI Technique, and Medical Domain Metaverse Activity. In 2022 24th International Conference on Advanced Communication Technology (ICACT), 256-261, IEEE.

Mystakidis S. (2022). Metaverse. Encyclopedia, 2(1), 486-497.

Nart S., Çolakoğlu C. ve Toygar A. (2022). Metaverse ve Çalışma Yaşamına Etkisi, 4 th International CEO Communication, Economics, Organization & Social Sciences Congress, 320-330.

Nergiz E. (2022). Metavers Evreninde Marka Yönetimi Ve Stratejileri, İçinde (Editör H. Kılıç) Metaverse Evreninde Bütünleşik Pazarlama İletişimi Kitabı.

Ning H., Wang H., Lin Y., Wang W., Dhelim S., Farha F. ve Daneshmand M. (2023). A Survey on the Metaverse: The State of the Art, Technologies, Applications, and Challenges. IEEE Internet of Things Journal.

Oh H. J., Kim J., Chang J. J., Park N. & Lee S. (2023). Social Benefits of Living in the Metaverse: The Relationships Among Social Presence, Supportive İnteraction, Social Self-Efficacy, and Feelings of Loneliness. Computers in Human Behavior, 139, 107498.

Önder N. (2022). Metaverse'e Adım Atan Öncü Markalar. https://www.marketingturkiye.com.tr/haberler/metaversee-adim-atan-oncu-markalar/ (Erişim Tarihi: 10.07.2023).

Önemli Ş. (2022). Metaverse Dünyasına Adım atan 10 Yerli Marka, https://mediatrend.mediamarkt.com.tr/metaverse-dunyasina-adim-atan-10-yerli-marka/ (Erişim tarihi 10.07.2023).

Özkaynar G. K. (2022). Metaverse İşletmeleri Sanal Takımlara Sürükler mi?. Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 8(1), 132-145.

Öztürk S. A. (2022). Yeni bir dijital varlık olarak NFT: Pazarlama dünyasındaki yeri üzerine değerlendirmeler. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 22(4), 1151-1164.

Papuççiyan A. (2022). Trendyol Sanat, GoArt İş Birliği ile Metaverse Sanat Galerisini Kullanıma Sundu, https://webrazzi.com/2022/12/13/trendyol-

sanat-goart-is-birligi-ile-metaverse-sanat-galerisini-kullanima-sundu/ (Erişim Tarihi: 10.07.2023).

Park S.M. & Kim Y.G. (2022). A Metaverse: Taxonomy, Components, Applications, and Open Challenges. *IEEE Access*, 10: 4209-4251.

Pekel B., Kaya T., Çalışkan F., Doğan M., Öner S., Kaya T., ... ve Erbay E. (2020). Z Kuşağı Öğrencilerinin İş Hayatı Kişilik Özelliklerinin ve İş Beklentilerinin Belirlenmesi: Ankara Üniversitesi Örneği. *Sağlık Hizmetlerinde Kuram ve Uygulama Dergisi*, 1(1): 1-9.

Petrosyan A. K. ve Aristova M. D. (2022). The Impact of the Introduction of the Metaverse Concept in The Company's Business Model. Российские регионы в фокусе перемен : сборник докладов в двух томах (18-20 Kasım 2021 Ekaterinburg). Cilt: 1, Ekaterinburg : Ukrayna, 202,. 247-252.

Purdy M. (2022). www.hbr.org/2022/04/how-the-metaverse-could-change-work(12.07.2023).

Ramesh U. V., Harini A., Gowri C. S. D., Durga K. V., Druvitha P. & Kumar K. S. (2022). Metaverse: Future of the Internet, *International Journal of Research Publication and Reviews*, 3(2): 93-97.

Rathore, B. (2023). Digital Transformation 4.0: Integration of Artificial Intelligence & Metaverse in Marketing. Eduzone: International Peer Reviewed/Refereed Multidisciplinary Journal, 12(1), 42-48.

Richardson D. (2022). Lenovo: Businesses Must Embrace The Metaverse. https://www.unleash.ai/hr-technology/lenovo-businesses-must-embrace-the-metaverse/).

Sarıoğlu E. B. & Özgen E. (2017). Z Kuşağı: İş Dünyası Yakın Geleceğin İş Gücünü Ne Kadar Tanıyor?. Researcher, 5(4), 242-253.

Serçek S. & Korkmaz M. (2023). Turizm Sektöründe Metaverse'ün Kullanımına İlişkin Sistematik Bir Literatür Çalışması, *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 6(5): 701-721.

Seok W. H. (2021). Analysis of Metaverse Business Model and Ecosystem. Electronics and Telecommunications Trends, 36(4), 81-91.

Shen B., Tan W., Guo J., Zhao L. & Qin P. (2021). How to Promote User Purchase in Metaverse? A Systematic Literature Review on Consumer Behavior Research and Virtual Commerce Application Design. Appl. Sci. 2021, 11, 11087.

Sivasankar G. A. (2022). Study Of Blockchain Technology, AI And Digital Networking İn Metaverse. *IRE Journals*, 5(8): 110-115.

Sriram G. K. (2022). A Comprehensive Survey On Metaverse, *International Research Journal of Modernization in Engineering Technology And Science*, 4 (2): 772-775.

Şenol N. ve Yıldırım A. (2022). "Metaverse Evreninde Avatar Modası Üzerine Bir İnceleme: Dolce ve Gabbana Örneği", *International Academic Social Resources Journal*, 7 (42): 1238- 1244.

Taş H. Y., Demirdöğmez M. ve Küçükoğlu M. (2017). Geleceğimiz Olan Z Kuşağının Çalışma Hayatına Muhtemel Etkileri, *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7(13): 1031-1048.

Thomason J. (2021). Metahealth-How will the Metaverse Change Health Care?. *Journal of Metaverse*, 1(1): 13-16.

Ülger, Y. T., & Ülger, H. T. (2023). Metaverse Evrenine Giriş Yapan Markalar Üzerine Bir İnceleme. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15(1), 111-124.

Wan F.-Y., Qin R., Wang X. & Hu B. (2022). MetaSocieties in Metaverse: MetaEconomics and MetaManagement for MetaEnterprises and MetaCities. IEEE Transactions on Computational Social Systems, 9(1): 2-7.

Wang F.Y. (2010). The Emergence of Intelligent Enterprises: From CPS to CPSS. IEEE Intell. Syst. 25(4), 85-88.

Wang Y., Jiang S., Wu C., Cai X. & Wang F. (2022). Impact of the Global Megatrends, COVID-19, and Digital Economy on Professional Career Management Transformation in Asian Countries. *Sustainability*, 14(17): 10981.

Wang Y., Su Z., Zhang N., Liu D., Xing R., Luan T. H. ve Shen, X. (2023). A survey on Metaverse: Fundamentals, Security, and Privacy, IEEE Communıcatıons Surveys & Tutorıals, 25(1): 319-352.

Weinberger M. (2022). What Is Metaverse? A Definition Based on Qualitative Meta-Synthesis. *Future Internet*, 14(11): 1-15.

Weking J., Desouza K. C., Fielt E. & Kowalkiewicz M. (2023). Metaverse-Enabled Entrepreneurship. *Journal of Business Venturing Insights*, 19: 1-13.

Wiederhold, B. K. (2022). Ready (Or Not) Player One: Initial Musings On The Metaverse. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 25(1): 1-2.

Wirtz Bernd W. Weyerer Jan C. ve Geyer Carolin (2018). Artificial Intelligence and the Public Sector— Applications and Challenges, International Journal of Public Administration, DOI: 10.1080/01900692.2018.1498103.

Yengin D. (2023). Yeni Sanal Dünya Olarak Metaverse'te E-Ticaret. Journal of Communication Science Researches – IBAD, 3(1), 16-23.

Yenidünya, B. (2022). Türk Teknoloji Şirketi Tarafından Geliştirilen Askeri Metaverse Uygulaması 'MiliVerse' Tanıtıldı! https://www.webtekno.com/askeri-metaverse-uygulamasi-miliverse-tanitildi-h126913.html

Yılmaz H. & Ceranoğlu M. (2022). Modanın Dijital Geleceği: 3 Boyutlu Giysiler, Metaverse ve NFT. Art-e Sanat Dergisi, 15(29), 642-672.

Yılmaz E. S. & Ecemiş O. (2022). "Metaverse" Platformlarının Pazarlama Karması Bağlamında Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleriyle İncelenmesi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 21(3): 1494-1511.

Youde K. (2022). Jewellers and Watchmakers Grapple with when to Enter the Metaverse. Financial Times. Retrieved 2022/07/15, from. https://www.ft.com/content/ 13aa0026-b559-4c03-af76-96c5d61d2f4f

Yu I. (2022). Alibaba Embraces Metaverse with Extended Reality, 3D and Virtual Influencers During 11.11 https://www.alizila.com/alibaba-embraces-metaverse-with-extended-reality-3d-and-virtual-influencers-during-11-11/ (Erişim Tarihi: 11.07.2023).

Zheng Y., Yang, S. & Cheng H. (2019). An Application Framework of Digital Twin and its Case Study. *Journal of Ambient Intelligence and Humanized Computing*, 10: 1141-1153.

KAYNAKÇA

Australian Government, (2012). *Austalia's Submission to the Rio+20 Compilation document, Rio+20 Nations Conference on Sustainable Development.* Canberra: Austalian Government.

Bhuyan, M. S., Islam, M. N., Ali, M. M., Rashed-Un-Nabi, M., Alam, M. W., Das, M., Mustary, S. (2021). *Blue economy prospect, opportunities, challenges, risks, and sustainable development pathways in Bangladesh*.

Børresen, T. (2013). *Blue growth opportunities in sustainable marine and maritime sectors*. *Journal of Aquatic Food Product Technology*, 22(3), 217-218.

Chesson, I. (2015). *Horizon 2020 and Blue Growth Opportunities.* https://atlantic-maritime-strategy.ec.europa.eu/sites/all/themes/clean_theme/doc/events/london/Chesson-and-Holmes.pdf. (Erişim Tarihi: 13.12.2022).

Conathan, M. ve K. Kroh. (2012). *The Foundations of a Blue Economy: CAP Launches New Project Promoting Sustainable Ocean Industries.* Center for American Progress, June 27. https://www.americanprogress.org/issues/green/report/2012/06/27/11794/thefoundations-of-a-blue-economy/ (Erişim Tarihi: 15.12.2022).

Çoban, M. N. ve Ölmez, Ü. (2017). Mavi Ekonomi ve Mavi Büyüme. *Electronic Turkish Studies*, 12(3).

Hıdıroğlu, D. (2022). Dünyada ve Türkiye'de Yeşil Devrim Anlayışı. (Edi. A. E. Peker). *İklim Değişikliği ve Yeşil Kalkınma*. (ss. 35-61). Çanakkale: Paradigma Yayınları.

Erbaşı, A. (2023). *Tüm Yönleriyle Yeşil İşletme*. Konya: Atlas Akademi Yayınları.

Kaplan, M. ve Kaplan, B. T. (2022). Büyük İşletmelerin Gölgesinde Mavi Girişimcilik Pratikleri. *1. Uluslararası Çevre, Enerji ve Ekonomi Kongresi Bildiriler Kitabı.* Giresun.

Kathijotes, N. (2013). Keynote: *Blue economy-environmental and behavioural aspects towards sustainable coastal development*. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 101, 7-13.

Scoones, I. (2007). *Sustainability. Development in practice*, 17(4-5), 589-596.

Dijkstra-Silva, S., Schaltegger, S., Beske-Janssen, P. (2022). *Understanding positive contributions to sustainability*. A systematic review. Journal of Environmental Management, 320, 115802.

OECD, (2016). *The Ocean Economy in 2030.* https://www.oecd.org/sti/ind/Session%201_b%20-%20Claire%20Jolly%20-%20Web.pdf. (Erişim Tarihi: 12.12.2022).

United Nations Environment Programme, (2012). *Green Economy in a Blue World Synthesis Report.* https://www.unep.org/resources/report/green-economy-blue-world-synthesis-report (Erişim Tarihi: 10.12.2022).

Özalemdar, L. (2021). Biyoloji Eğitimi ve Ekonomi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (39), 67-90.

OECD, (2022). *OECD work in support of a sustainable ocean.* https://www.oecd.org/environment/2022-OECD-work-in-support-of-a-sustainable-ocean.pdf. (Erişim Tarihi: 15.12.2022).

Patil, P.G., Virdin, J. Colgan, C.S., Hussain, M.G., Failler, P. Vegh, T. (2018). *Toward a Blue Economy: A Pathway for Sustainable Growth in Bangladesh.* Washington, DC: The World Bank Group.

Suluk, S. (2022). Ekonominin Renkleri: Sürdürülebilir Mavi Ekonomi Bağlamında Türkiye'nin Değerlendirilmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (74), 132-150.

Smith-Godfrey, S. (2016). *Defining the blue economy. Maritime affairs: Journal of the national maritime foundation of India*. 12(1), 58-64.

Spalding, M. J. (2016). The new blue economy: the future of sustainability. Journal of Ocean and Coastal Economics, 2(2), 8.

Tirumala, R. D. ve Tiwari, P. (2020). Innovative financing mechanism for blue economy projects. Marine Policy, 104194.

The Economist Intelligence Unit, (2015). *The Blue Economy Growth, Opportunity and a Sustainable Ocean Economy.* https://wwf.panda.org/wwf_news/?247477/Principles%2Dfor%2Da%2DSustainable%2DBlue%2DEconomy. (Erişim Tarihi: 11.12.2022).

Martínez-Vázquez, R. M., Milán-García, J., Pablo Valenciano, J. (2021). *Challenges of the Blue Economy: evidence and research trends*. Environmental Sciences Europe, 33(1), 1-17.

World Economic Forum, (2022). *5 reasons why the G20 needs a sustainable blue economy.* https://www.weforum.org/agenda/2022/05/g20-sustainable-blue-economy/. (Erişim Tarihi: 13.12.2022).

World Bank ve United Nations Department of Economic and Social Affairs. (2017). *The Potential of the Blue Economy: Increasing Long-term Benefits of the Sustainable Use of Marine Resources for Small Island Developing*

States and Coastal Least Developed Countries. World Bank, Washington DC.

World Wide Fund for Nature, (2015). *Principles for a Sustainable Blue Economy.*

Yıldırım, G. (2022). *Mavi Ekonomi: Türkiye'nin Abd, Çin, Yunanistan Ve Bangladeş İle Mukayeseli Analizi*. *İşletme Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 178-202.

Zhang, Z. (2022). *Evolution paths of green economy modes and their trend of hypercycle economy*. *Chinese Journal of Population, Resources and Environment*, 20(1), 1-11.

KAYNAKÇA

Ağızan, Z. Y. M. K., Bayramoğlu, Z., & Ağızan, Z. Y. M. S. (2018). Tarımda Stratejik Yönetimin Gerekliliği Ve Stratejik Yönetim Yaklaşımı Olan Denge Puan Kartı (Dpk) Kullanımı. Cataloging-In-Publication Data, 431.

Aktuğlu, I. K. (2016). *Marka Yönetimi: Güçlü Ve Başarılı Markalar İçin Temel İlkeler*. İletişim Yayınları.

Alexander, J. (2018). Financial Planning & Analysis And Performance Management, New Jersey, John Wiley & Sons Inc., S.175.

André, F. J., González, P., & Porteiro, N. (2009). Strategic Quality Competition And The Porter Hypothesis. *Journal Of Environmental Economics And Management*, *57*(2), 182-194.

Arat, G., Türkeş, M., & Saner, E. (2023). Uluslararası Sözleşmeler Ön Rapor. Çevre Ve Sürdürülebilir Kalkınma Paneli. Vizyon.

Ayten, A. M. (2016). Yükseköğretim Kurumlarında Stratejik Sürdürülebilir Alan Yönetimi. Yükseköğretim Dergisi, 6(3), 142-154.

Bakanlığı, S. (2012). Sağlık Bakanlığı Stratejik Plan 2013-2017.

Bakayoko, N. N. M. (2022). *Yeni Ürün Geliştirme Ve İşletmelerin Rekabet Gücü: Kozmetik Endüstrisi Örneği* (Doctoral Dissertation, Necmettin Erbakan University (Turkey)).

Bal, Y. (2012). Rekabet Stratejilerinin İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamalarına Etkisi Ve Bir Araştırma. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadı Enstitüsü Yönetim Dergisi*, *23*(72), 48-76.

Bal, Y. (2012). Rekabet Stratejilerinin İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamalarına Etkisi Ve Bir Araştırma. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadı Enstitüsü Yönetim Dergisi*, *23*(72), 48-76.

Barca, M. (2005). Stratejik Yönetim Düşüncesinin Evrimi: Bilimsel Bir Disiplinin Oluşum Hikayesi. *Journal Of Management Research/Yonetim Arastirmalari Dergisi*, *5*(1).

Barca, M., & Saban, E. (2012). Rekabet Avantajı Sağlama ve Sürdürmede Stratejik Yaklaşımlar. *Social Sciences*, *7*(2), 89-107.

Baroto, M. B., Abdullah, M. M., & Wan, H. L. (2012). Hybrid Strategy: A New Strategy For Competitive Advantage. International Journal Of Business And Management, 7(20), 120-133.

Başkol, M. (2016). Bir Rekabet Aracı Olarak Tedarik Zinciri Yönetimi: Starteji Ve Yaklaşımlar. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, *3*(5), 13-27.

Bordean, O. N., Borza, A. I., L.Nistor, R., & Mitra, C. S. (2010). The Use Of Michael Porter's Generic Strategies İn The Romanian Hotel Industry. International Journal Of Trade,Economics And Finance, 1(2), 173-178.

Cavlak, H. (2021). Temel Performans Göstergeleri İle Kritik Başarı Faktörleri İlişkisi: Bir Havayolu İşletmesi Uygulaması. *Marmara Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi*, *43*(1), 78-99.

Çubukçu, M. (2018). İşletmelerde Uygulanan Strateji Tipleri Ve Uygulamadan Örnekler. Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi, 1(2), 142-156.

Deniz, M. (2008). Kobi'lerde Yenilik, Yenilik Stratejileri Ve Bir Uygulama. Sü İibf Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi , 141-175.

Doğan, E. (2017). Rekabet Stratejileri Perspektifinden Sürdürülebilir Rekabet Üstünlüğü. *Journal Of Management & Economics Research*, 15.

Dursun, İ. T. (2021). Mıchael E. Porter Ve Jay Barney'in Rekabet Üstünlüğü İle İlgili Yaklaşımlarının Değerlendirilmesi. *Akademik Hassasiyetler*, *8*(15), 189-208.

Dyllick, T., & Hockerts, K. (2002). Beyond The Business Case For Corporate Sustainability. Business Strategy And The Environment, 11(2), 130-141.

Erdil, T. S., Aydoğan, S., Bahadır, A. Y. A. R., & Güvendık, Ö. (2019). Marka Performansının Rekabet Gücüne Etkisi: Ulusal Ve Uluslararası Birleşme Ve Satın Almalar Açısından Bir Değerlendirme. *Öneri Dergisi*, *14*(51), 164-189.

Ergenç, E. (2010). *Kurumsal İtibar Yönetiminde Liderliğin Rolü Üzerine Bir Araştırma* (Doctoral Dissertation, Marmara Universitesi (Turkey)).

Franceschini, F. Ve Diğerleri. (2007). Management By Measurement – Designing Key Indicators And Performance Measurement Systems, Heidelberg, Springer-Verlag Berlin Heidelberg, S.7.

Gençtürk, F. E., Kandemir, D., Koç, Ö. T., & Demirci, I. C. (2010). Rekabet Avantajı Kuramının Tanımlanması Ve Ölçümlenmesi-Conceptualızatıon And Measurement Of Competıtıve Advantage Construct. *Öneri Dergisi*, *9*(34), 13-25.

Güleş, H. K., Akgemci, T., & Civelek, A. (2005). Stratejik Bir Rekabet Aracı Olarak Müşteri İlişkileri Yönetimi: Konaklama İşletmeleri Üzerine Bir Uygulama. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, *5*(9), 272-290.

Gürcan, N. (2022). Strateji Kavramının Ve Stratejik Yönetimin Yeni Yönelim Ve Kullanım Alanları Üzerine Bir İnceleme. *Stratejik Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *6*(2), 333-348.

Gürsoy, H. (2013). *Tedarik Zinciri Yönetiminde Güç İlişkisinin Stratejik Boyutu Ve Tedarikçi Tatmini Üzerine Bir Uygulama* (Doctoral Dissertation, Marmara Universitesi (Turkey)).

Gürsoy, H. (2013). *Tedarik Zinciri Yönetiminde Güç İlişkisinin Stratejik Boyutu Ve Tedarikçi Tatmini Üzerine Bir Uygulama* (Doctoral Dissertation, Marmara Universitesi (Turkey)).

Hoşkara, E. (2007). Ülkesel Koşullara Uygun Sürdürülebilir Yapım İçin Stratejik Yönetim Modeli (Doctoral Dissertation, Fen Bilimleri Enstitüsü).

İleri, H., & Horasan, A. (2010). Küresel Rekabet Ortamında İşletmelerin Teknoloji Ve Ar-Ge Yönetimlerinin Rekabete Etkileri Üzerine Araştırma Ve Örnek Bir Uygulama. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, *13*(1-2), 171-190.

İleri, H., & Horasan, A. (2010). Küresel Rekabet Ortamında İşletmelerin Teknoloji Ve Ar-Ge Yönetimlerinin Rekabete Etkileri Üzerine Araştırma Ve Örnek Bir Uygulama. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, *13*(1-2), 171-190.

Kamaşak, Rıfat. “Jenerik Rekabet Stratejilerinin İşletme Karlılığı Ve Pazar Performansına Etkisi”, Yönetim Dergisi, 21, 65, 2010, 47-64.

Karaaslan, Ahmet & Tuncer, Güner. “Uluslararası Rekabet Gücünün Artırılmasında Temel Devlet Politikaları”, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 26, 2010, 23-45.

Karaçuha, E., & Güven, P. A. D. O. (2018). Dijital İnovasyon Stratejisi Yönetimi. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi (Ibad), 3(1), 118-130.

Karapınar, D. Ç. (2018). Marka İmajı Ve İtibarı Oluşturmada Halkla İlişkilerin Rolü. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (İnif E-Dergi)*, *3*(1), 127-141.

Kavut, L. (2010). Kurumsal Yönetim, Kurumsal Sosyal Sorumluluk Ve Çevresel Raporlama: İmkb 100 Şirketlerinin Çevresel Açıklamalarının İncelenmesi. İstanbul Management Journal, 21(66), 9-43.

Kaygın, E. (2012). Sürdürülebilir Bir Rekabet Avantajı Sağlamanın Yolu: İç Girişimcilik Anlayışı. Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, 4(1), 93-103.

Kaygın, E. (2012). Sürdürülebilir Bir Rekabet Avantajı Sağlamanın Yolu: İç Girişimcilik Anlayışı. *Sosyal Ve Beşeri Bilimler Dergisi*, *4*(1), 93-103.

Kleindienst, B. (2017). Performance Measurement Und Management, Wiesbaden, Springer Fachmedien Wiesbaden, S.39.

Klipfolio. (2020). “What Is A Kpı?”, Www.Klipfolio.Com/Resources/Articles/What-İs-A-Key-Performance-İndicator, (Erişim Tarihi: 15.11.2020).

Koçak, A. (2012). Sürdürülebilir Rekabet İçin Pazarlamayı Yeniden Düşünmek. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *2*(2), 61-84.

Köylüoğlu, B. (2017). "Kpı Ve Performans Göstergeleri Gerçeği", Stratejik Yönetim Ve Kurumsal Finans Üzerine Düşünceler, Https://Www. Stratejivefinans.Com/Kpi-Ve-Performans-Gostergeleri-Gercegi, (Erişim Tarihi: 08.11.2020)

Lind, P. (2015). Monitoring Business Performance, New York: Routledge.

Lozano, R., Lukman, R., Lozano, F. J., Huisingh, D., & Lambrechts, W. (2013). Declarations For Sustainability İn Higher Education: Becoming Better Leaders, Through Addressing The University System. *Journal Of Cleaner Production*, *48*, 10-19.

Marangoz, M., & İnak Özberk, T. M. (2020). Sürdürülebilir Rekabet Avantajı Sağlamada Kaynak Avantajı Teorisi ve Pazar Yönlülük Yaklaşımı. Journal Of Management & Economics, 27(1).

Marangoz, M., & İnak Özberk, T. M. (2020). Sürdürülebilir Rekabet Avantajı Sağlamada Kaynak Avantajı Teorisi Ve Pazar Yönlülük Yaklaşımı. *Journal Of Management & Economics*, *27*(1).

Metin, İ. & Uygurtürk, H. (2019). Marka Kimliği, Marka Kişiliği, Marka İmajı Ve Marka Konumlandırma Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlere Yönelik Bir İnceleme. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *9*(1), 224-240.

Mirze, S.K. ve Ülgen, H. (2016). *İşletmelerde Stratejik Yönetim*, İstanbul: Beta Yayınları.

Özer, M. A., & Dölkeleş, T. (2021). Kamu Kurumlarında Stratejik Yönetim Sürecinde Stratejik Planların Etkinliği. *Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi*, *7*(2), 295-318.

Özkan, C. (2009). *Stratejik Rekabet Üstünlüğü Sağlama Aracı Olarak Yenilik Stratejileri ve Bir Uygulama* (Master's Thesis, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Özkan, C. (2009). *Stratejik Rekabet Üstünlüğü Sağlama Aracı Olarak Yenilik Stratejileri Ve Bir Uygulama* (Master's Thesis, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Özkan, C. (2009). Stratejik Rekabet Üstünlüğü Sağlama Aracı Olarak Yenilik Stratejileri Ve Bir Uygulama (Master's Thesis, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Pacific Crest Group. (2012). "Applying Key Performance Indicators To Build Your Business", S.3.

Painter-Morland, M., & Ten Bos, R. (2016). Should Environmental Concern Pay Off? A Heideggerian Perspective. Organization Studies, 37(4), 547-564.

Sağır, M., Türkeri, İ. (2015). Turizm İşletmelerinde Stratejik Boyutları İle Kurumsal Sosyal Sorumluluk Uygulamaları: Örnek İncelemeler. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2(22), 283-314.

Sağlam, M., & İnan, M. B. (2021). Sürdürülebilir Rekabet Avantajı Kazanılmasında İnovasyon, Pazarlama Stratejileri ve Dijitalleşme Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Business Economics And Management Research Journal*, *4*(2), 118-137.

Sati, Z. E., & Işık, Ö. (2011). İnovasyon Ve Stratejik Yönetim Sinerjisi: Stratejik İnovasyon. *Sosyal Bilimler Dergisi*, *9*(2), 538-559.

Seviçin, A. (2009). "Sürdürülebilir Rekabet Üstünlüğü" Kavramı Üzerine Bir İnceleme. *Uluslararası Yönetim İktisat Ve İşletme Dergisi*, *5*(10), 171-185.

Seviçin, Ahmet. "Sürdürülebilir Rekabet Üstünlüğü Kavramı Üzerine Bir İnceleme", Zkü Sosyal Bilimler Dergisi, C. 5, S. 10, 2009, Ss. 171–185 Ülgen, Hayri & Mirze, S. Kadri. "İşletmelerde Stratejik Yönetim", Litaratür Yayıncılık, 2004, İstanbul.

Shackleton, C. (2007). Developing Key Perfomance Indicators For Corporate Communication İn The Information Technology Industry, University Of Pretoria, S.38.

Shank, J. K., & Govindarajan, V. (1993). *Strategic Cost Management: The New Tool For Competitive Advantage*. Simon And Schuster.

Smith, W. R. (1956). Product Differentiation And Market Segmentation As Alternative Marketing Strategies. *Journal Of Marketing*, *21*(1), 3-8.

Söylemez, S. A. (2001). Yeni Ekonomi, Rekabet Ve Rekabet Politikalari. *Ekonomik Yaklasim Dergisi*, *12*(40), 1-27.

Şağbanşua, L., & Bişkek, K. (2006). Strateji, Rekabet Ve Rekabet Gücü İlişkileri. *Akademik Bakış, Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*, *9*, 1-14.

Tan, S., Seki, İ., & Akbulut, M. (2014). Doğal Kaynakların Kullanımı Ve Sürdürülebilirliği Açısından Su Ürünleri Sektörünün Mevcut Durumu Ve Swot Analizi: Türkiye Tr22 Bölgesi Örneği. *Girişimcilik Ve Kalkınma Dergisi*.

Turhan, G. D., Özen, T., & Albayrak, R. S. (2018). Kurumsal Sürdürülebilirlik Kavrami, Stratejik Önemi Ve Sürdürülebilirlik Performansi Ölçümü. Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi, 9(1), 17-37.

Uzunoğlu, E. (2007). Müşteri Odaklı Pazarlama Anlayışına Göre Değer Yaratma: Bir Model Olarak Değer İletim Sistemi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi*.

Wiengarten, F., Lo, C. K., & Lam, J. Y. (2017). How Does Sustainability Leadership Affect Firm Performance? The Choices Associated With Appointing A Chief Officer Of Corporate Social Responsibility. Journal Of Business Ethics, 140(3), 477-493.

Yalçın, S. (2015). Rekabet Avantajı Sağlamada Stratejik Maliyet Yönetiminin Muhasebe Uygulamalarıyla İlişkileri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (15).

Yalçın, S. (2015). Rekabet Avantajı Sağlamada Stratejik Maliyet Yönetiminin Muhasebe Uygulamalarıyla İlişkileri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (15).

Yereli, A. B., & Mesut, Ü. (2022). Stratejik Yönetim Süreçlerinde Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları: Bakanlıklar Ve Büyükşehir Belediyeleri Üzerinden Bir Analiz. *Ombudsman Akademik*, *8*(16), 13-37.

Yıldız, D., & Genç, K. Y. (2020). Sürdürülebilir Rekabet Üstünlüğünde Entelektüel Sermayenin Önemi: Kaynak Tabanlı Bir Yaklaşım. Asya Studies, 4(14), 119-134.

Yurdakul, M. (2015). Yeni Bir Pazarlama Stratejisi Olarak Müşteri İlişkileri Yönetimi (Crm)'İn Sektörel Bazda Uygulanabilirliği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (7).

Yüceer Yıldız, M. (2019). *Uluslararası Hedef Pazar Seçiminde Pekabet İstihbaratının Rolü Ve Önemi; Solar Panel Sektörü Özelinde Bir Değerlendirme* (Master's Thesis, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü).

Yüzbaşıoğlu, N., & Çakıcı, A. B. Modern Yönetim Teknikleri Ve Dış Kaynak (Outsourcıng) Kullanımı: Bir Sağlık Kuruluşunda Uygulama Örneği Yüksek Lisans Tezi.

Zengınkuzucu, D. M. (2019). Sürdürülebilirlik Stratejileri Bağlamında Türkiye'de Birleşmiş Milletler Global Compact Programı Katılımcısı Firmalar Üzerine Bir İnceleme. Journal Of Management And Economics Research, 17(3), 181-200.

TÜKETİCİ MARKA KATILIMI VE
INSTAGRAM ANNELERİ

DR. YASEMİN KESKİN YILMAZ

EĞİTİM
yayınevi

TÜKETİCİ MARKA KATILIMI VE INSTAGRAM ANNELERİ

Dr. Yasemin Keskin Yılmaz

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-61-5
1. Baskı, Nisan 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

TÜKETİCİ MARKA KATILIMI VE INSTAGRAM ANNELERİ
Dr. Yasemin Keskin Yılmaz
VII+166 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-61-5

Bu çalışma Yasemin Keskin Yılmaz'ın Doktora tezinden üretilmiştir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aaker, Jennifer L. ve Lee, Angela Y. (2006). Understanding regulatory fit. *Journal of Marketing Research*, 43(1), 15-19.

Abidin, Crystal (2015). Communicative Intimacies: Influencers and Perceived Interconnectedness, *In Ada: A Journal of Gender, New Media and Technology*, 8, 1-16.

Achterberg, Wilco Pot, Anne Margriet, Kerkstra, Ada, Ooms, Marcel, Muller, Martien ve Ribbe, Miel (2003). The effect of depression on social engagement in newly admitted Dutch nursing home residents. *The Gerontologist*, 43(2), 213-218.

Aitken, Robert, Gray, Brendan ve Lawson, Robert (2008). Advertising effectiveness from a consumer perspective. *International Journal of Advertising,* 27(2), 79–297.

Akar, Erkan. (2018). *Sosyal Medya Pazarlaması Sosyal Web'de Pazarlama Stratejileri* (3. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Alankuş, Sevda (2005). *Yeni İletişim Teknolojileri ve Medya*, İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.

Amos, Clinton, Holmes, Gary ve Strutton, David (2008). Exploring the relationship between celebrity endorser effects and advertising effectiveness: A quantitative synthesis of effect size. *International Journal of Advertising*, 27(2), 209-234.

Ananda, Artha Sejati, Hernández-García, Ángel ve Lamberti, Lucio (2016). N-REL: A comprehensive framework of social media marketing strategic actions for marketing organizations. *Journal of Innovation & Knowledge*, 1(3), 170-180.

Aslan, Alev ve Ünlü, Derya Gül (2016). Instagram fenomenleri ve reklam ilişkisi: Instagram fenomenlerinin gözünden bir değerlendirme. *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 41-65.

Assaad, Waad ve Jorge, Marx Gómez (2011). Social network in marketing (social media marketing) opportunities and risks. International Journal of Managing Public Sector Information and Communication Technologies 2(1), 13-22.

Asur, Sitaram ve Huberman Bernardo A. (2010). Predicting the future with social media. *IEEE/WIC/ACM International Conference on Web Intelligence and Intelligent Agent Technology*, 492-499.

Avcı, İbrahim ve Yıldız, Emel (2019). Fenomenlerin Güvenilirlik, Çekicilik ve Uzmanlık Özelliklerinin Marka Tutumu, Satın Alma Niyeti ve Elektronik Kulaktan Kulağa Pazarlama Üzerindeki Etkileri: Instagram Örneği. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 2(38), 85-107.

Avery, Derek R, McKay, Patrick F. ve Wilson, David C. (2007). Engaging the aging workforce: The relationship between perceived age similarity, satisfaction with coworkers, and employee engagement. *Journal of Applied Psychology*, 92(6), 1542-1556.

Bagozzi, Richard P, Gopinath, Mahesh ve Nyer, Prashanth U. (1999). The role of emotions in marketing. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 27(2), 184-206.

Bagozzi, Richard P. ve Dholakia, Utpal M. (2006). Antecedents and purchase consequences of customer participation in small group brand communities. International Journal of research in Marketing, 23(1), 45-61.

Bakhshi, Saeideh, Shamma, David A. ve Gilbert, Eric (2014). Faces engage us: Photos with faces attract more likes and comments on Instagram. *In Proceedings Of The SIGCHI Conference on Human Factors in Computing Systems*, 965-974.

Bakker, Arnold B, Hakanen, Jari J, Demerouti, Evangelia ve Xanthopoulou, Desponia (2007). Job resources boost work engagement, particularly when job demands are high. *Journal of Educational Psychology*, 99(2), 274-284.

Balan, Carmen (2017a). Does brand posting behaviour influence follower engagement on Instagram? *In Proceedings of the International Conference on Business Excellence*, 11(1), 687-697.

Balan, Carmen (2017b). Nike on Instagram: Themes of Branded Content and Their Engagement Power. *In CBU International Conference Proceedings*, 5, 13-18.

Balcı, Ali (2015). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler* (11. Baskı), Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Balcı, Şükrü, Enes, Bal ve Delal, Özlem (2019). Instagram Kullanım Alışkanlıkları ve Motivasyonları ile Narsisizm Arasındaki İlişki Üzerine Bir İnceleme: Selçuk Üniversitesi Öğrencileri Örneği. *Erciyes İletişim Dergisi*, *6*(2), 955-974.

Baldus, Brian J, Voorhees, Clay ve Calantone, Roger (2015). Online brand community engagement: Scale development and validation. *Journal of Business Research*, 68(5), 978-985.

Barefoot, Darren ve Szabo, Julie (2009). *Friends with Benefits: A Social Media Marketing Handbook* (1st edition), San Francisco: No Starch Press.

Bejerholm, Ulrika ve Eklund, Mona (2007). Occupational engagement in persons with schizophrenia: Relationships to self-related variables, psychopathology, and quality of life. *American Journal of Occupational Therapy*, 61(1), 21-32.

Belk, Russell W. (1988). Possessions and the extended self. *Journal of Consumer Research*, 15(2), 139-168.

Bianchi, Constanza ve Mathews, Shane (2016). Internet marketing and export market growth in Chile. *Journal of Business Research*, 69(2), 426-434.

Bickart, Barbara ve Schindler, Robert, M. (2001). Internet forums as influential sources of consumer information. *Journal of Interactive Marketing*, 15(3), 31-40.

Blader, Steven L. ve Tyler, Tom R. (2009). Testing and extending the group engagement model: Linkages between social identity, procedural justice, economic outcomes, and extrarole behavior. *Journal of Applied Psychology*, 94(2), 445-464.

Boomsocial (2020). boomsocial.com (Erişim Tarihi: 05.11.2020).

Bostancı, Mustafa (2019). *Sosyal Medya Dün, Bugün, Yarın*. Konya: Palet Yayınları.

Bowden, Jana Lay-Hwa (2009). The process of customer engagement: A conceptual framework. *Journal of Marketing Theory and Practice*, 17(1), 63-74.

Boy, John, D. ve Uitermark, Justus (2015). Capture and share the city: Mapping Instagram's uneven geography in Amsterdam. *RC21 International Conference*, Italy.

boyd, Danah (2010). Social Network Sites as Networked Publics: Affordances, Dynamics, and Implications. (Editör: Z. Papacharissi). *The Networked Self: Identity, Community, and Culture on Social Network Sites.* New York: Routledge.

boyd, Danah, M. ve Ellison, Nicole, B. (2008). Social network sites: Definition, history, and scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13(1), 210-230.

Brakus, J. Joško, Schmitt, Bernd H. ve Zarantonello, Lia (2009). Brand experience: what is it? How is it measured? Does it affect loyalty? *Journal of Marketing*, 73(3), 52-68.

Brodie, Roderick J, Hollebeek, Linda D, Jurić, Biljana ve Ilić, Ana (2011). Customer engagement: Conceptual domain, fundamental propositions, and implications for research. *Journal of Service Research,* 14(3), 252-271.

Brodie, Roderick J, Ilic, Ana, Juric, Biljana ve Hollebeek, Linda (2013). Consumer engagement in a virtual brand community: An exploratory analysis. *Journal of Business Research,* 66(1), 105-114.

Brown, Danny ve Fiorella, Sam (2013). *Influence Marketing: How to create, manage, and measure brand influencers in social media marketing*. Indianapolis: Que Publishing.

Brown, Duncan ve Hayes, Nick (2008). *Influencer Marketing*, New York: Elsevier.

Bulunmaz, Barış (2016). Gelişen teknolojiyle birlikte değişen pazarlama yöntemleri ve dijital pazarlama. *TRT Akademi*, 1(2), 348-365.

Büyüköztürk, Şener, Kılıç Çakmak, Ebru, Akgün, Özcan Erkan, Karadeniz, Şirin ve Demirel, Funda (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (5. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Calder, Bobby J, Malthouse, Edward C. ve Schaedel, Ute (2009). An experimental study of the relationship between online engagement and advertising effectiveness. *Journal of Interactive Marketing*, 23(4), 321-331.

Cambra-Fierro, Jesús J, Melero-Polo, Iguacel ve Vázquez-Carrasco, R. (2013). Customer engagement: Innovation in Non-Technical Marketing Processes. *Innovation Management, Policy&Practice,*15(3), 326-336.

Cambridge Dictionary (2020). https://dictionary.cambridge.org/tr/s%C3%B6zl%C3%BCk/ingilizce/influencer (Erişim Tarihi: 11.09.2020).

Campbell, Colin, Pitt, Leyland F, Parent, Michael ve Berthon, Pierre (2011). Tracking back-talk in consumer-generated advertising: an analysis of two interpretative approaches. *Journal of Advertising Research,* 51(1), 224-238.

Can, Abdullah (2014). *SPSS ile Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi*. Ankara: Pegem Yayınları.

Canöz, Kadir, Gülmez, Özge ve Eroğlu, Gizem (2020). Pazarlamanın Yükselen Yıldızı Influencer Marketing: Influencer Takipçilerinin Satın Alma Davranışını Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 23 (1), 73-91.

Carah, Nicholas ve Shaul, Michelle (2016). Brands and Instagram: Point, tap, swipe, glance. *Mobile Media & Communication*, 4(1), 69-84.

Carlstedt, Elisabeth (2019). A fun, active and sociable life on display–nursing home presentations on Instagram. *Ageing & Society*, 39(9), 2109-2132.

Carvalho, Amélia ve Fernandes, Teresa (2018). Understanding customer brand engagement with virtual social communities: A comprehensive model of drivers, outcomes and moderators. *Journal of Marketing Theory and Practice*, 26(1-2), 23-37.

Castronovo, Cristina ve Huang, Lei (2012). Social Media in an Alternative Marketing Communication Model. *Journal Of Marketing Development And Competitiveness*, 6(1), 117-134.

Catteeuw, Frank, Flynn, Eileen ve Vonderhorst, James (2007). Employee engagement: Boosting productivity in turbulent times. *Organization Development Journal*, 25(2), 151-157.

Chang, Chia Yu (2014). *Visualizing brand personality and personal branding: case analysis on Starbucks and Nike's brand value co-creation on Instagram,* Master Thesis, University of Iowa, Iowa.

Cheung, Christy Lee, Matthew ve Jin, Xiaoling (2011). Customer engagement in an online social platform: A conceptual model and scale development. Proceedings of International Conference on Information Systems (ICIS), 1-8.

Childers, Courtney Carpenter, Lemon, Laura L. ve Hoy, Mariea G. (2019). #Sponsored# Ad: Agency perspective on influencer marketing campaigns. *Journal of Current Issues & Research in Advertising*, 40(3), 258-274.

Comm, Joel (2009). *Twitter Power 2.0: How To Dominate Your Market One Tweet At A Time,* New Jersey: John Wiley and Sons.

Cooper, Paige (2020). https://blog.hootsuite.com/social-media-statistics-for-social-media-managers/ (Erişim Tarihi: 15.05.2020).

Coursaris, Constantinos K, Van Osch, Wietske ve Balogh, Brigitte A. (2013). A social media marketing typology: Classifying brand Facebook page messages for strategic consumer engagement. *ECIS 2013 Completed Research*. 46.

CreatorDen (2018). https://creatorden.com/cocuklarina-muhtesem-deneyimler-yasatan-instagram-anneleri/ (Erişim Tarihi: 05.11.2020).

Çakır, Vesile (2006). *Reklam ve Marka Tutumu*, Konya: Tablet Yayınları.

Çalışkan, Sadık (2020). Mobil Pazarlama. (Editörler: Yavuz Akçi, Kazım Kılınç, Arif Yıldız). *Değişen Pazarlama Anlayışı: Yeni Pazarlama Yaklaşımları II*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 95-116.

De Veirman, Marijke, Cauberghe, Veroline ve Hudders, Liselot (2017). Marketing through Instagram influencers: the impact of number of followers and product divergence on brand attitude. *International Journal of Advertising,* 36(5), 798-828.

De Vries, Lisette, Gensler, Sonja ve Leeflang, Peter S. (2012). Popularity of Brand Posts on Brand Fan Pages: An Investigation of The Effects of Social Media Marketing. *Journal of Interactive Marketing,* 26(2), 83–91.

Dessart, Laurence (2015). *Consumer Engagement in Online Brand Communities*, phD Thesis, University of Glasgow School of Social Sciences, Glasgow.

Dessart, Laurence (2017). Social media engagement: a model of antecedents and relational outcomes. *Journal of Marketing Management*, 33(5-6), 375-399.

Digital (2015). https://wearesocial.com/uk/special-reports/digital-social-mobile-worldwide -2015 (Erişim Tarihi: 17.04.2020)

Digital (2020 Nisan). https://wearesocial.com/blog/2020/04/digital-around-the-world-in-april-2020. (Erişim Tarihi: 10.07.2020).

Digital (2020 Temmuz). https://wearesocial.com/digital-2020 (Erişim Tarihi: 14.07.2020).

Dilmen, Necmi Emel (2012). Sosyal Paylaşım Ağlarının Reklam ve Pazarlama Disiplinleri İçerisinde Kullanımı. (Editörler: Tolga Kara, Ebru Özgen). *Sosyal Medya Akademi*. İstanbul: Beta Basım, 129-154.

Douglas, Susan P. ve Craig, C. Samuel (2006). On improving the conceptual foundations of International marketing research. *Journal of International Marketing*, 14(1), 1–22.

Duffett, Rodney, Petroşanu, Dana-Mihaela, Negricea, Iliuta-Costel ve Edu, Tudor (2019). Effect of YouTube marketing communication on converting brand liking into preference among millennials regarding brands in general and sustainable offers in particular. Evidence from South Africa and Romania. *Sustainability*, 11(3), 1-24.

Duffy, Brooke Erin ve Hund, Emily (2015). "Having it all" on social media: Entrepreneurial femininity and self-branding among fashion bloggers. *Social Media+ Society*, 1(2).

Dwivedi, Abhishek (2015). A higher-order model of consumer brand engagement and its impact on loyalty intentions. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 24, 100-109.

Edwards, Jeffrey R. ve Rothbard, Nancy P. (1999). Work and family stress and well-being: An examination of person-environment fit in the work and family domains. *Organizational Behavior and Human Decision Processes,* 77, 85–129.

Elsbach, Kimberly D. (1999). An expanded model of organizational identification. *Research In Organizational Behavior*, 21, 163–199.

Erat, Pablo, Desouza, Kevin C, Schäfer-Jugel, Anja ve Kurzawa, Monika (2006). Business customer communities and knowledge sharing: exploratory study of critical issues. *European Journal of Information Systems*, 15(5), 511-524.

Escalas, Jennifer Edson (2004). Narrative processing: Building consumer connections to brands. *Journal of Consumer Psychology*, 14(1-2), 168-180.

Escalas, Jennifer Edson ve Bettman, James R. (2005). Self-construal, reference groups, and brand meaning. *Journal of Consumer Research*, 32(3), 378-389.

Ferraro, Rosellina, Kirmani, Amna ve Matherly, Ted (2013). Look at me! Look at me! Conspicuous brand usage, self-brand connection, and dilution. *Journal of Marketing Research,* 50(4), 477-488.

Fiore, Ann Marie, Kim, Jıhyun ve Lee, Hyun-Hwa (2005). Effect of image interactivity technology on consumer responses toward the online retailer. *Journal of Interactive Marketing*, 19(3), 38-53.

Fischer, Eileen ve Reuber, A. Rebecca (2011). Social Interaction Via New Social Media: (How) Can Interactions on Twitter Affect Effectual Thinking and Behavior? *Journal of Business Venturing,* 26(1), 1-18.

Frank, Fredric D, Finnegan, Richard P. ve Taylor, Craig R. (2004). The race for talent: Retaining and engaging workers in the 21st century. *Human Resource Planning*, 27(3), 12-25.

Freberg, Karen, Graham, Kristin, McGaughey, Karen ve Freberg, L.aura A. (2011). Who are the social media influencers? A study of public perceptions of personality. *Public Relations Review,* 37(1), 90-92.

Fuller, Jerry Bryan, Hester, Kim, Barnett, Tim, Beu, Danielle, Frey, Len ve Relyea, Clint (2009). Extending the group engagement model: An examination of the interactive effects of prestige, respect, and employee role identity. *Journal of Managerial Issues*, 119-139.

Gambetti, Rossella C. ve Graffigna, Guendalina (2010). The concept of engagement: A systematic analysis of the ongoing marketing debate. *International Journal of Market Research*, 52(6), 801-826.

Gambetti, Rossella C, Graffigna, Guendalina ve Biraghi, Silvia (2012). The grounded theory approach to consumer-brand engagement: The practitioner's standpoint. *International Journal of Market Research*, 54(5), 659-687.

Gao, Simon S. ve Zhang, Jane J. (2006). Stakeholder engagement, social auditing and corporate sustainability. *Business Process Management Journal*, 12(6), 722-740.

Ginsberg, Kate (2015). Instabranding: Shaping The Personalities of The Top Food Brands on Instagram. *Elon Journal Of Undergraduate Research in Communications*, 6(1), 78-91.

Gommans, Marcel, Krishman, Krish, S. ve Scheffold, Katrin, B. (2001). From brand loyalty to e-loyalty: A conceptual framework. *Journal of Economic & Social Research*, 3(1), 43-58.

Gong, Xueqi (2014). *Strategic Customer Engagement on Instagram, A Case of Global Business to Customer (B2C) Brands,* Master Thesis, KTH Royal Institute of Technology School of Computer Science and Communication, Stockholm.

Goor, Marion aaa 't. (2012). *Instamarketing: a content analysis into marketing on Instagram.* Master Thesis, Universiteit Van Amsterdam Graduate School of Communication, Amsterdam.

Greve, Goetz (2014). The moderating effect of customer engagement on the brand image–brand loyalty relationship. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 148, 203-210.

Grönroos, Christian (1990). Relationship approach to marketing in service contexts: The marketing and organizational behavior interface. *Journal of Business Research*, 20(1), 3-11.

Gulberti, Gina (2019). https://www.launchmetrics.com/resources/blog/types-of-influencers (Erişim Tarihi: 24.09.2020).

Gummerus, Johanna, Liljander, Veronica, Weman, Emil and Pihlström, Minna (2012). Customer engagement in a Facebook brand community. Management Research Review, 35(9), 857-877.

Güçdemir Yeşim (2003). Bilgisayar Ağları İnternetin Gelişimi ve Bilgi Kirlenmesi, *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 17, 371-378.

Gülnar, Birol, Balcı, Şükrü ve Çakır, Vedat (2010). Motivations of Facebook, YouTube and similar web sites users. *Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 54(Summer), 161-184.

Gülnar, Birol ve Balcı, Şükrü (2011). *Yeni Medya ve Kültürleşen Toplum*. Literatürk: Konya.

Gündüz, Ali, Ertong Attar, Günnur ve Altun, Arzu (2018). Üniversite Öğrencilerinin Instagram'daki Benlik Sunumları. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi,* 58(2), 1862-1895.

Güz, Nurettin ve Yegen, Ceren (2017). Ölü Canlar'dan Instagram'a: Kimlik ve statü sahibi olmanın allomorfizmi üzerine. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 45(Güz), 103-123.

Hair, Joseph F, Black, William C, Babin, Barry J. ve Anderson Rolph E. (2014). *Multivariate Data Analysis* (7th Edition), Pearson Education Limited.

Hakanen, Jari J, Bakker, Arnold B. ve Schaufeli, Wilmar B. (2006). Burnout and work engagement among teachers. *Journal of School Psychology*, 43(6), 495-513.

Hall, Katie (2016). https://www.business2community.com/marketing/importance-authenticity-influencer-marketing-01696695. (Erişim Tarihi: 03.11.2020).

Hallberg, Ulrika E. ve Schaufeli, Wilmar B. (2006). "Same same" but different? Can work engagement be discriminated from job involvement and organizational commitment? *European Psychologist*, 11(2), 119-127.

Hausman, Angela, Kabadayi, Sertan ve Price, Katherine (2014). Consumer–brand engagement on Facebook: liking and commenting behaviors. *Journal of Research in Interactive Marketing*, 8(3), 203-223.

Henriques, Irene ve Sadorsky, Perry (1999). The relationship between environmental commitment and managerial perceptions of stakeholder importance. *Academy of Management Journal*, 42(1), 87-99.

Higgins, E. Tory (2006). Value from hedonic experience and engagement. *Psychological Review*, 113(3), 439-460.

Higgins, E. Tory ve Scholer, Abigail A. (2009). Engaging the consumer: The science and art of the value creation process. *Journal of Consumer Psychology*, 19(2), 100-114.

Hill, Shawndra, Provost, Foster ve Volinsky, Chris (2006). Network-Based Marketing: Identify likely adopters via consumer networks. *Journal of Statistical Science*, 21(2), 256-276.

Hoffman, Donna L, Thomas P. Novak ve Marcos A. Peralta (1999). Information privacy in the marketspace: Implications for the commercial uses of anonymity on the Web. *The Information Society,* 15(2), 129-139.

Holiday, Steven, Densley, Rebecca L. ve Norman, Mary S. (2020). Influencer Marketing Between Mothers: The Impact of Disclosure and Visual Brand Promotion. *Journal of Current Issues & Research in Advertising,* 1-22.

Hollebeek, Linda D. (2011a). Exploring customer brand engagement: definition and themes. *Journal of strategic Marketing*, 19(7), 555-573.

Hollebeek, Linda D. (2011b). Demystifying customer brand engagement: Exploring the loyalty nexus. *Journal of Marketing Management*, 27(7-8), 785-807.

Hollebeek, Linda D, Glynn, Mark S. ve Brodie, Roderick J. (2014). Consumer brand engagement in social media: Conceptualization, scale development and validation. *Journal of Interactive Marketing,* 28(2), 149-165.

Hu, Yuheng, Manikonda, Lydia ve Kambhampati, Subbarao (2014). What we Instagram: A first analysis of Instagram photo content and user types. In *Proceedings of the International AAAI Conference on Web and Social Media* 8(1).

Hudson, Simon, Huang, Li, Roth, Martin, S ve Madden, Thomas, J. (2016). The influence of social media interactions on consumer–brand relationships: A three-country study of brand perceptions and marketing behaviors. *International Journal of Research in Marketing*, 33(1), 27-41.

Huey, Lim Sook ve Yazdanifard, Rashad (2014). *How Instagram can be used as a tool in social network marketing,* Master's Thesis. Retrieved from http://www. academia. edu/8365558/How_Instagram_can_be_used_as_a_tool_in_social_network_ marketing).

Hutter, Katja, Hautz, Julia, Dennhardt, Severin ve Füller, Johann (2013). The impact of user interactions in social media on brand awareness and purchase intention: the case of MINI on Facebook. *Journal of Product & Brand Management*, 22(5/6), 342-351.

Hürriyet (2020). https://www.hurriyet.com.tr/aile/galeri-hepsi-birer-fenomen-instagram-in-populer-anneleri-384308, (Erişim Tarihi: 05.11.2020).

Influencer Marketing Hub (2020a). https://influencermarketinghub.com/what-is-an-influencer/ (Erişim Tarihi: 21.09.2020).

Influencer Marketing Hub (2020b). https://influencermarketinghub.com/influencer-marketing-benchmark-report-2020/ (Erişim Tarihi: 22.09.2020).

Instagram (2020). https://business.instagram.com/getting-started/ (Erişim Tarihi: 16.05.2020).

Jaakkola, Elina ve Alexander, Matthew (2014). The role of customer engagement behavior in value co-creation: a service system perspective. *Journal of Service Research*, 17(3), 247-261.

Jang, Heehyoung, Olfman, Lorne, Ko, Ilsang, Koh, Joon ve Kim, Kyungtae (2008). The influence of on-line brand community characteristics on community commitment and brand loyalty. *International Journal of Electronic Commerce*, 12(3), 57-80.

Jeong, Hyo-Jin ve Koo, Dong-Mo (2015). Combined effects of valence and attributes of e-WOM on consumer judgment for message and product: the moderating effect of brand community type. *Internet Research*, 25(1), 1-28.

Jin, S. Venüs, Muqaddam, Aziz ve Ryu, Ehri (2019). Instafamous and social media influencer marketing. *Marketing Intelligence & Planning*, 37(5), 567-579.

Kahn, William A. (1990). Psychological conditions of personal engagement and disengagement at work. *Academy of Management Journal*, 33(4), 692-724.

Kalaycı, Şeref (2010). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri,* (5. Baskı), Ankara: Asil Yayın Dağıtım Ltd. Şti.

Kaplan, Andreas M. ve Haenlein, Michael (2010). Users of The World Unite! The Challenges and Opportunities of Social Media, *Busines Horizons*, 53, 59-68.

Kaplan, Andreas ve Haenlein, Michael (2012). Social media: back to the roots and back to the future. *Journal of Systems and Information Technology*, 14(2), 101-104.

Kara, Tolga (2013). *Sosyal Medya Endüstrisi*. İstanbul: Beta Yayıncılık.

Karaçor, Süleyman (2007). *Reklam İletişimi (İnternet ve Gazete Reklamlarının Etkilerine Yönelik Bir Araştırma)*. Konya: Çizgi Kitapevi Yayınları.

Karanfil, Aylin (2019). *Bir Popüler Kültür Ürünü Olarak Instagram ve Dijital Hikâye Anlatımı: İzmir'de Amatör Bisikletçilik ve Fotoğraf Paylaşımı Üzerine Bir İnceleme,* Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Karimov, Gamat ve Yener, Dursun (2020). Sosyal Medya Fenomenlerinin Tüketicilerin Algıladıkları Risklerin Azaltılmasındaki Rolü, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 8(103), 321-335.

Katz, Elihu (1957). The two-step flow of communication: An up-to-date report on an hypothesis. *Public opinion quarterly*, 21(1), 61-78.

Kıran, Selçuk, Yılmaz, Cansu ve Emre, İlkim Ecem (2019). Instagram'daki Influencer'ların Takipçiler Üzerindeki Etkisi. *Uluslararası Yönetim Bilişim Sistemleri ve Bilgisayar Bilimleri Dergisi*, *3*(2), 100-111.

Kietzmann Jan H, Hermkens, Kristopher, McCarthy, Ian P. ve Silvestre, Bruno S. (2011). Social Media? Get Serious! Understanding the Functional Buildings Blocks of Social Media, *Business Horizons*, 54(3), 241-251.

Kim, Angella J. ve Ko, Eunju (2012). Do social media marketing activities enhance customer equity? An empirical study of luxury fashion brand. *Journal of Business research*, 6 (10), 1480-1486.

Kim, Anjella J. ve Johnson, Kim K.P (2016). Power of consumers using social media: Examining the influences of brand-related user-generated content on Facebook. *Computers in Human Behavior*, 58, 98-108.

Kim, Bumsoo ve Kim, Yonghwan (2019). Facebook versus Instagram: How perceived gratifications and technological attributes are related to the change in social media usage. *The Social Science Journal*, 56(2), 156-167.

Kim, Juran ve Lee, Ki Hoon (2019). Influence of integration on interactivity in social media luxury brand communities. *Journal of Business Research*, 99, 422-429.

Koçoğlu, Sinem (2018). https://www.brandingturkiye.com/instagram-tarihi-instagram-nedir-nasil-kullanilir-ne-ise-yarar/#:~:text=Buna%20g%C3%B6re%20Instagram%205%20Ekim,ve%20Mike%20Krieger%20taraf%C4%B1ndan%20kuruldu. (Erişim Tarihi: 25.05.2020).

Kozinets, Robert V. (2014). Social brand engagement: A new idea. *Marketing Intelligence Review*, 6(2), 8-15.

Kula Kartal, Seval ve Mor Dirlik, Ezgi (2016). Geçerlik kavramının tarihsel gelişimi ve güvenirlikte en çok tercih edilen yöntem: Cronbach *Alfa Katsayısı. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 16(4), 1865-1879.

Kumar, Vikash, Aksoy, Lerzan, Donkers, Bas, Venkatesan, Rajkumar, Wiesel, Thorsten ve Tillmanns, Sebastian (2010). Undervalued or overvalued customers: capturing total customer engagement value. *Journal Of Service Research*, 13(3), 297-310.

Kumar, Ashish, Bezawada Ram, Rishika, Rishika, Janakiraman, Ramkumar ve Kannan, P. K. (2016). From Social to Sale: The Effects of Firm Generated Content in Social Media on Customer Behavior. *Journal of Marketing,* 80(1), 7-25.

Laroche, Michel, Habibi, Mohammad Reza, Richard, Marie-Odile ve Sankaranarayanan, Ramesh (2012). The effects of social media based brand communities on brand community markers, value creation practices, brand trust and brand loyalty. *Computers in Human Behavior*, 28(5), 1755-1767.

Lee, Doohwang, Kim, Hyuk Soo ve Kim, Jung Kyu (2011). The impact of online brand community type on consumer's community engagement behaviors: Consumer-

created vs. marketer-created online brand community in online social-networking web sites. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking,* 14 (1-2), 59-63.

Levin, Aron (2020). Influencer marketing for brands. New York: Apress, Springer Science+Business Media.

Lister, Martin, Dovey, Jon, Giddings, Seth, Grant, Iain ve Kelly, Kieran (2009). *New media: A critical introduction* (Second Edition), New York: Taylor & Francis.

Litvin, Stephan, W, Goldsmith, Ronald, E. ve Pan, Bing (2008). Electronic word-of-mouth in hospitality and tourism management. *Tourism management*, *29*(3), 458-468.

London, Bonita, Downey, Geraldine ve Mace, Shauna (2007). Psychological theories of educational engagement: A multi-method approach to studying individual engagement and institutional change. *Vanderbilt Law Review,* 60(2), 455-481.

Lou, Chen ve Yuan, Shupei (2019). Influencer marketing: how message value and credibility affect consumer trust of branded content on social media. *Journal of Interactive Advertising,* 19(1), 58-73.

Luthans, Fred ve Peterson, Suzanne J. (2002). Employee engagement and manager self-efficacy. *The Journal of Management Development*, 21(5), 376-387.

Malhotra, Arvind, Malhotra, Claudia Kubowicz, See, Alan (2013). How to create brand engagement on Facebook. *MIT Sloan Management Review*, 54(2), 18-20.

Manovich, Lev (2001). *The Language of New Media,* New York: MIT Press.

Marwick Alice E. (2010). *Status Update: Celebrity, publicity and self-branding in Web 2.0*, phD Thesis, New York University Steinhardt School of Culture, Education, and Human Development, New York.

Maslach, Christina, Schaufeli, Wilmar B. ve Leiter, Michael P. (2001). Job burnout. *Annual Review of Psychology*, 52(1), 397-422.

Maslach, Christina ve Leiter, Michael P. (2008). Early predictors of job burnout and engagement. *Journal of Applied Psychology*, 93(3), 498-512.

Maslowska, Ewa, Malthouse, Edward C. ve Collinger, Tom (2016). The customer engagement ecosystem. *Journal of Marketing Management,* 32(5-6), 469-501.

Mathew, Binny, Dutt, Ritam, Goyal, Pawan ve Mukherjee, Animesh (2019). Spread of hate speech in online social media. *In Proceedings of The 10th ACM Conference on Web Science*, 173-182.

May, Douglas R, Gilson, Richard L. ve Harter, Lynn M. (2004). The psychological conditions of meaningfulness, safety and availability and the engagement of the human spirit at work. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 77(1), 11-37.

Mendes-Filho, Luiz ve Felix, B. Tan (2009). User-generated content and consumer empowerment in the travel industry: A uses & gratifications and dual-process conceptualization. *Pacific Asia Conference on Information Systems PACIS 2009 Proceedings,* 28.

Michaelidou, Nina, Siamagka, Nikoletta Theofania ve Christodoulides, George (2011). Usage, Barriers and Measurement of Social Media Marketing: An Exploratory Investigation of Small and Medium B2B Brands. *Industrial Marketing Management*, 40(7), 1153-1159.

Mollen, Anne ve Wilson, Hugh (2010). Engagement, telepresence and interactivity in online consumer experience: Reconciling scholastic and managerial perspectives. *Journal of Business Research*, 63(9-10), 919-925.

Mor, Vincent Branco, Kenneth, Fleishman, John, Hawes, Catherine, Phillips, Charles, Morris ve John, Fries, Brant (1995). The structure of social engagement among nursing home residents. *Journal of Gerontology: Psychological Sciences*, 50(1), 1-8.

MSI-Marketing Science Institute (2006). *2006-2008 Research Priorities. A Guide to MSI Research Programs and Procedures*. Cambridge: Marketing Science Institute.

MSI-Marketing Science Institute (2010). *2010-2012 Research Priorities.* Boston, MA: Marketing Science Institute.

Muniz, Albert M. ve O'Guinn, Thomas C. (2001). Brand Community. *Journal Of Consumer Research,* 27(4), 412-432.

Munnukka, Juha, Uusitalo, Outi ve Toivonen, Hanna (2016). Credibility of a peer endorser and advertising effectiveness. *Journal of Consumer Marketing*, 33(3), 182-192.

Muntinga, Daniël G, Moorman, Marjolein ve Smit, Edith G. (2011). Introducing COBRAs: Exploring motivations for brand-related social media use. *International Journal of Advertising,* 30(1), 13-46.

Nadaraja, Rubathee ve Yazdanifard, Rashad (2013). Social media marketing: advantages and disadvantages. *Center of Southern New Hempshire University*, 1-10.

Naumanen, Emma ve Pelkonen, Matilde (2017). *Celebrities of Instagram-What Type of Content Influences Followers' Purchase Intentions and Engagement Rate?* Master Thesis, Aalto University School of Business Department of Marketing, Espoo.

Netemeyer, Richard G, Bearden, William, O. ve Sharma, Subhash (2003). *Scaling Procedures: Issues and Applications.* California: Sage Publications.

Neti, Sisira (2011). Social Media and Its Role in Marketing. *International Journal of Enterprise Computing and Business Systems,* 1(2), 1-15.

Osei-Frimpong, Kofi ve McLean, Graeme (2017). Examining the moderating effects of firm generated content on online social brand engagement. 27th Annual RESER Conference, 1-17.

Pansari, Anita ve Kumar, Vera (2017). Customer engagement: the construct, antecedents, and consequences. *Journal of the Academy of Marketing Science*, *45*(3), 294-311.

Park, C. Whan, MacInnis, Deborah J, Priester, Joseph, Eisingerich, Andreas B. ve Iacobucci, Dawn (2010). Brand attachment and brand attitude strength: Conceptual and empirical differentiation of two critical brand equity drivers. *Journal of Marketing*, 74(6), 1-17.

Parsa, Alev Fatoş ve Akmeşe, Zuhal (2019). Sosyal Medya ve Çocuk İstismarı: Instagram Anneleri Örneği. *Kadem Kadın Araştırmaları Dergisi*, (5), 163-191.

Patterson, Paul, Yu, Ting ve De Ruyter, Ko (2006). Understanding customer engagement in services. In *Advancing Theory, Maintaining Relevance, Proceedings of ANZMAC 2006 Conference,* 4-6.

Pentina, Iryna ve Koh, Anthony C. (2012). Exploring Social Media Marketing Strategies in SMEs. *International Journal of Internet Marketing and Advertising,* 7(4), 292-310.

Pham, Michel T. ve Avnet, Tamar (2009). Rethinking regulatory engagement theory. *Journal of Consumer Psychology*, 19(2), 115-123.

Prahalad, Coimbatore K. ve Ramaswamy, Venkat (2004). Co-creation experiences: The next practice in value creation. *Journal of Interactive Marketing*, 18(3), 5-14.

Quinton, Sarah (2013). The Community Brand Paradigm: A Response To Brand Management's Dilemma in The Digital Era. *Journal of Marketing Management*, 29(7-8), 912-932.

Rahardjo, Setiamurti (2018). Preferable Interior Elements on Instagram Photos at Contemporary Coffee Shops. *Mudra Jurnal Seni Budaya*, 33(3), 388-394.

Ramsaran-Fowdar, Rooma Roshnee ve Sooraj, Fowdar. (2013). The implications of Facebook marketing for organizations. *Contemporary Management Research*, 9(1), 73-83.

Ranga, Mamta ve Sharma, Deepti (2014). Influencer Marketing-A Marketing Tool in The Age of Social Media. *Abhinav International Monthly Refereed Journal of Research in Management & Technology*, 3(8), 16-21.

Ratchford, Brian T, Lee, Myung-Soo ve Talukdar, Debabrata (2003). The impact of the Internet on information search for automobiles. *Journal of Marketing Research*, 40(2), 193-209.

Rauschnabel, Philipp A, Sandra, Praxmarer ve Björn S. Ivens (2012). Social media marketing: How design features influence interactions with brand postings on Facebook. *Advances in Advertising Research,* III. Gabler Verlag, Wiesbaden, 153-161.

Reid, Denise (2011). Mindfulness and flow in occupational engagement: Presence in doing. *Canadian Journal of Occupational Therapy*, 78(1), 50-56.

Resnick, Evan (2001). Defining engagement. *Journal of International Affairs*, 54(2), 551-566.

Rodriguez, Paula R. (2017). *Effectiveness of YouTube Advertising: A Study of Audience Analysis*. Master Thesis, Rochester Institute of Technology, New York.

Rothbard, Nancy P. (2001). Enriching or depleting? The dynamics of engagement in work and family roles. *Administrative Science Quarterly*, 46(4), 655-684.

Sabuncu, Onur Burak (2019). *Sosyal medya pazarlamasında ünlü ve fenomen kullanımı tercihi: Hızlı moda sektörü örneği,* Doktora Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İletişim Sanatları Anabilim Dalı, İstanbul.

Saks, Alan M. (2006). Antecedents and consequences of employee engagement. *Journal of Managerial Psychology*, 21(7), 600-619.

Salanova, Marisa Agut, Sonia ve Peiró, José María (2005). Linking organizational resources and work engagement to employee performance and customer loyalty: the mediation of service climate. *Journal of Applied Psychology*, 90(6), 1217.

Saltık Yaman, E. (2018). Ürün Yerleştirmede Yeni Bir Alan: Influencer Marketing Sosyal Medyada Influencer Annelerin Takipçileri Tarafından Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma. *2. Uluslararası İletişimde Yeni Yönelimler Konferansı,* 268-279.

Saravanakumar, M. ve SuganthaLakshmi, T. (2012). Social media marketing. *Life Science Journal*, 9(4), 4444-4451.

Sashi, Carol M. (2012). Customer engagement, buyer-seller relationships, and social media. *Management Decision*, 50(2), 253-272.

Schau, Hope Jensen, Muñiz Jr, Albert M. ve Arnould, Eric J. (2009). How brand community practices create value. *Journal of Marketing,* 73(5), 30-51.

Schaufeli, Wilmar B, Martinez, Isabel M, Pinto, Alexandra Marques, Salanova, Marisa ve Bakker, Arnold B. (2002). Burnout and engagement in university students: A cross-national study. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 33(5), 464-481.

Schaufeli, Wilmar B, Salanova, Marisa, González-Romá, Vicente ve Bakker, Arnold B. (2002). The measurement of engagement and burnout: A two sample confirmatory factor analytic approach. *Journal of Happiness Studies*, 3(1), 71-92.

Schaufeli, Wilmar B. ve Bakker, Arnold B. (2004). Job demands, job resources, and their relationship with burnout and engagement: A multi-sample study. *Journal of Organizational Behavior: The International Journal of Industrial, Occupational and Organizational Psychology and Behavior*, 25(3), 293-315.

Schaufeli, Wilmar B, Bakker, Arnold B. ve Salanova, Marisa (2006). The measurement of work engagement with a short questionnaire: A cross-national study. *Educational and Psychological Measurement*, 66(4), 701-716.

Semiz, Buket Bora (2020). Sosyal Medya Fenomenleri Tarafından Yapılan Reklamlara Yönelik Tüketici Şüpheciliğinin Tutumlar ve Satın Alma Niyeti ile İlişkisinin İncelenmesi, *Pazarlama Teorisi ve Uygulamaları Dergisi*, 6(2), 115-136.

Senft, Theresa M. (2008). *Camgirls: Celebrity and Community in the Age of Social Networks*. New York: Peter Lang Publishing.

Sheldon, Pavica ve Bryant, Katherine (2016). Instagram: Motives for its use and relationship to narcissism and contextual age. *Computers in Human Behavior*, 58, 89-97.

Simonsen, Thomas Mosebo (2012). *Identity-formation on YouTube: investigating audiovisual presentations of the self,* phD Thesis, Aalborg University Department of Communication and Psychology at the Faculty of Humanities, Aalborg.

Smith, Brian G. ve Gallicano, Tiffany Derville (2015). Terms of engagement: Analyzing public engagement with organizations through social media. *Computers in Human Behavior*, 53, 82-90.

Sprott, David, Czellar, Sandor ve Spangenberg, Eric (2009). The importance of a general measure of brand engagement on market behavior: Development and validation of a scale. *Journal of Marketing Research*, 46(1), 92-104.

Stanley, Sarah, M, Clow, Kenneth ve James, Karen E. (2011). The impact of visual strategy and race and gender congruency on source credibility of print advertisements. *Marketing Management Journal,* 21(2), 81-94.

Steinman, Melissa Landau ve Hawkins, Mikhia (2010). When marketing through social media, legal risks can go viral. *Intellectual Property & Technology Law Journal,* 22(8), 1-9.

Stelzner, Michael, A. (2018). Social media Marketing Industry Report How Marketers Are Using Social Media to Grow Their Businesses, *Social Media Examiner*, 1-44.

Şimşek, Göksel (2013). Kişisel Mecralarda Reklam Yayını: Kişilerin Sosyal Medyada Reklam Paylaşım Motivasyonları, *Akademik İncelemeler Dergisi (AID),* 8(3), 213-239.

TDK (2020). https://sozluk.gov.tr/ (Erişim Tarihi: 02.09.2020).

Ting, Hiram, Wong, Winnie Poh Ming, de Run, Sally Yin Choo, Lau, Ernest Cyril (2015). Beliefs about the use of Instagram: an exploratory study. *International Journal of Business and Innovation,* 2(2), 15-31.

Topbaş, Hasan ve Yılmaz, Alper (2018). Büyük Veri ve Sosyal Medya: Sosyal Medya Pazarlaması. (Editörler: Gülbuğ Erol ve Hasan Topbaş). *Dijital Çağda İletişim Okumaları 1.* İstanbul: Hiperyayın.

Treadaway, Chris ve Smith, Mari (2012). *Facebook marketing: An hour a day.* Indianapolis: Wiley Publishing.

Trusov, Michael, Bucklin, Randolp E. ve Pauwels, Koen (2009). Effects of word-of-mouth versus traditional marketing: findings from an internet social networking site. *Journal of Marketing,* 73(5), 90-102.

Tsai, Wan-Hsiu Sunny ve Men, Linjuan Rita (2013). Motivations and antecedents of consumer engagement with brand pages on social networking sites. *Journal of Interactive Advertising*, 13(2), 76-87.

TUİK, (2019). https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayal%C4%B1-N%-C3%BCfus-Kay%C4%B1t-Sistemi-Sonu%C3%A7lar%C4%B1-2019-33705&dil=1 (Erişim Tarihi: 12.05.2020).

Tuten, Tracy L. ve Solomon, Michael, R. (2018). *Social Media Marketing*. London: Sage Publications.

Tuten, Tracy, L. (2008). *Advertising 2.0: Social Media Marketing in a Web 2.0 World.* London: Praeger Publishers.

Türkmenoğlu, Harun (2014). Teknoloji ile sanat ilişkisi ve bir dijital sanat örneği olarak Instagram. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(4), 87-100.

Tyler, Tom R. (2003). Procedural justice, legitimacy, and the effective rule of law. *Crime and Justice,* 30, 283-357.

Tyler, Tom R. ve Blader, Steven L. (2003). The group engagement model: Procedural justice, social identity, and cooperative behavior. *Personality and Social Psychology Review*, 7(4), 349-361.

Uzgören, Nevin (2012). *Bilimsel araştırmalarda kullanılan temel ve istatistiksel yöntemler ve SPSS uygulamaları* (2. Baskı), Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Uzunoğlu, Ebru ve Misci Kip, Sema (2014). Brand communication through digital influencers: Leveraging blogger engagement. *International Journal of Information Management,* 34(5), 592–602.

Üçer, Neda (2016). Kullanımlar ve Doyumlar Yaklaşımı Bağlamında Gençlerin Sosyal Media Kullanımına Yönelik Niteliksel Bir Araştırma. *Global Media Journal: Turkish Edition*, 6(12), 1-26.

van Doorn, Jenny, Lemon, Katherine N, Mittal, Vikas, Nass, Stephan, Pick, Doree´n, Pirner, Peter ve Verhoef, Peter C. (2010). Customer engagement behavior: Theoretical foundations and research directions. *Journal of Service Research,* 13(3), 253-266.

Vargo, Stephen L. ve Lusch, Robert F. (2008). Service-dominant logic: continuing the evolution. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 36(1), 1-10.

Varnalı, Kaan (2013). *Dijital Tutulma* (2. Baskı) İstanbul: Mediacat Kitapları.

Verhoef, Peter C, Reinartz, Werner J. ve Krafft, Manfred (2010). Customer engagement as a new perspective in customer management. *Journal of Service Research,* 13(3), 247-252.

Virtanen, Henrik, Björk, Peter ve Sjöström, Elin (2017). Follow for follow: Marketing of a start-up company on Instagram. *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 24(3), 468-484.

Vivek, Shiri D. (2009). *A Scale of Consumer Engagement,* phD Thesis, The University of Alabama Department of Management and Marketing, Alabama.

Vivek, Shiri D, Beatty, Sharon E. ve Morgan, Robert M. (2012). Customer engagement: Exploring customer relationships beyond purchase. *Journal of Marketing Theory and Practice*, 20(2), 122-146.

Vivek, Shiri D, Beatty, Sharon E, Dalela, Vivek ve Morgan, Robert M. (2014). A generalized multidimensional scale for measuring customer engagement. *Journal of Marketing Theory and Practice,* 22(4), 401-420.

Voorveld, Hilde A, Neijens, Peter C. ve Smit, Edith G. (2011). Opening the black box: Understanding cross-media effects. *Journal of Marketing Communications*, 17(02), 69-85.

Wagner, Christian ve Majchrzak, Ann (2006). Enabling Customer-Centricity Using Wikis and the Wiki Way. *Journal of Management Information Systems*, 23(3), 17-43.

Watsons, Richard, T, Pitt, Leyland, F, Berthon, Pierre ve Zinkhan, George M. (2002). U-commerce: expanding the universe of marketing. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 30(4), 333-347.

Weber, Steve (2009). *Twitter Marketing: Promote Yourself and Your Business on Earth's Hottest Social Network.* USA: Weber Books.

Weilenmann, Alexandra, Hillman, Thomas ve Jungselius, Beata (2013). Instagram at the museum: communicating the museum experience through social photo sharing. *In Proceedings of The SIGCHI Conference on Human Factors in Computing Systems,* 1843-1852.

Wendt, Lars Michael, Griesbaum, Joachim ve Kölle, Ralph (2016). Product advertising and viral stealth marketing in online videos. *Aslib Journal of Information Management*, 68(3), 250-264.

Westbrook, Robert A. (1987). Product/consumption-based affective responses and postpurchase processes. *Journal of Marketing Research*, 24(3), 258-270.

Wirtz, Jochen, Ambtman, Anouk den, Bloemer, Josée, Horváth, Csilla, Ramaseshan, B, Klundert, Joris van de, Gurhan Canli, Zeynep ve Kandampully, Jay (2013). Managing brands and customer engagement in online brand communities. *Journal of Service Management,* 24(3), 223-244.

Xu, Anbang, Liu, Zhe, Guo, Yufan, Sinha, Vibha ve Akkiraju, Rama (2017). A new chatbot for customer service on social media. *In Proceedings of the 2017 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems,* 3506-3510.

Yang, Shuai, Lin, Shan Carlson, Jeffrey R ve Ross Jr, William T. (2016). Brand engagement on social media: will firms' social media efforts influence search engine advertising effectiveness? *Journal of Marketing Management*, 32(5-6), 526-557.

Yasmin, Afrina, Tasneem, Sadia ve Fatema, Kaniz (2015). Effectiveness of digital marketing in the challenging age: An empirical study. *International Journal of Management Science and Business Administration,* 1(5), 69-80.

Yaşar, Metin (2014). İstatistiğe yönelik tutum ölçeği: geçerlilik ve güvenirlik çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36 (36), 59-75.

Yengin, Deniz (2012). Sosyal İletişim Aracı Olarak Akıllı Telefonların Oluşturduğu Uygulama Toplumu Olgusu: Whatsapp Uygulaması. (Editörler), Tolga Kara ve Ebru Özgen, *Sosyal Medya Akademi,* İstanbul: Beta.

Yoo, Boonghee ve Donthu, Naveen (2001). Developing and validating a multidimensional consumer-based brand equity scale. *Journal of Business Research*, 52(1), 1-14.

Zahoor, Syed Zeeshan ve Qureshi, Ishtiaq Hussain (2017). Social media marketing and brand equity: A literature review. *IUP Journal of Marketing Management,* 16(1), 47-64.

Zaichkowsky, Judith Lynne (1985). Measuring the involvement construct. *Journal of Consumer Research,* 12(3), 341-352.

Zappavigna, Michele (2016). Social media photography: construing subjectivity in Instagram images. *Visual Communication*, 15(3), 271-292.

Zarrella, Dan (2010). *The Social Media Marketing Book*. Farnham: O'Reilly Media.

Zeng, Daniel, Chen, Hsinchun, Lusch, Robert ve Li, Shu-Hsing (2010). Social media analytics and intelligence. *IEEE Intelligent Systems*, 25(6), 13-16.

TEDARİK ZİNCİRİ EKOSİSTEM
YÖNETİMİ PERSPEKTİFİNDEN

COĞRAFİ İŞARETLİ ÜRÜNLER

Dr. Öğr. Üyesi Abdüssamet Polater

EĞİTİM
yayınevi

TEDARİK ZİNCİRİ EKOSİSTEM YÖNETİMİ PERSPEKTİFİNDEN COĞRAFİ İŞARETLİ ÜRÜNLER

Dr. Öğr. Üyesi Abdüssamet Polater

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

ISBN: 978-625-6658-51-6
1. Baskı, Mart 2024

Kütüphane Kimlik Kartı
TEDARİK ZİNCİRİ EKOSİSTEM YÖNETİMİ PERSPEKTİFİNDEN COĞRAFİ İŞARETLİ ÜRÜNLER
Dr. Öğr. Üyesi Abdüssamet Polater
VIII+121 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-51-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçı

Kaynakça

Aagaard, A. (2019). The concept and frameworks of digital business models. In A. Aagaard (Ed.), *Digital Business Models: Driving Transformation and Innovation* (1st ed., pp. 1–26). Springer.

Aarikka-Stenroos, L., & Ritala, P. (2017). Network management in the era of ecosystems: Systematic review and management framework. *Industrial Marketing Management*, *67*, 23–36.

Adner, R., & Kapoor, R. (2010). Value creation in innovation ecosystems: how the structure of technological interdependence affects firm performance in new technology generations. *Strategic Management Journal*, *31*(3), 306–333.

Alletto, A., Bruccoleri, M., Mazzola, E., & Ramanathan, U. (2017). Collaboration experience in the supply chain of knowledge and patent development. *Production Planning & Control*, *28*(6–8), 574–586.

Andrade-Rojas, M. G., Li, S. Y., & Zhu, J. J. (2024). The social and economic outputs of SME-GSI research collaboration in an emerging economy: An ecosystem perspective. *Journal of Small Business Management*, *62*(2), 656–699.

Anne, F., Hernandez-Mendez, A., Rehm, S., & Matthes, F. (2018). Visualizing Business Ecosystems: Applying a Collaborative Modelling Process in Two Case Studies. *ACIS 2018 Proceedings*.

Arena, A., Bianchini, A., Perazzo, P., Vallati, C., & Dini, G. (2019). BRUSCHETTA: An IoT Blockchain-Based Framework for Certifying Extra Virgin Olive Oil Supply Chain. *2019 IEEE International Conference on Smart Computing (SMARTCOMP)*, 173–179.

Artêncio, M. M., Giraldi, J. de M. E., & de Oliveira, J. H. C. (2022). A cup of black coffee with GI, please! Evidence of geographical indication influence on a coffee tasting experiment. *Physiology & Behavior*, *245*, 113671.

Asri, D. P. B., Sriyono, E., Hapsari, M. A., & Syahrin, S. A. (2022). Valuing local heritage: Issue and challenges of geographical indication protection for local artisans in Indonesia Kasongan village heritage. *The Journal of World Intellectual Property*, *25*(1), 71–85.

Augustin- Jean, L., & Sekine, K. (2012). From Products of Origin to Geographical Indications in Japan: Perspectives on the Construction of Quality for the Emblematic Productions of Kobe and Matsusaka Beef. In L. Augustin-Jean, H. Ilbert, & N. Saavedra-Rivano (Eds.),

Geographical Indications and International Agricultural Trade (1st ed.). Palgrave Macmillan.

Bajoub, A., Olmo-García, L., Ouazzani, N., Monasterio, R. P., Beltrán, G., & Carrasco-Pancorbo, A. (2016). Geographical Indication Labels in Moroccan Olive Oil Sector: Territorial Dimension and Characterization of Typicality: A Case Study of Meknès Region. In D. Boskou & M. Clodoveo (Eds.), *Products from Olive Tree* (1st ed.). InTech.

Barile, S., Lusch, R., Reynoso, J., Saviano, M., & Spohrer, J. (2016). Systems, networks, and ecosystems in service research. *Journal of Service Management*, *27*(4), 652–674.

Barjolle, D., Quiñones-Ruiz, X. F., Bagal, M., & Comoé, H. (2017). The Role of the State for Geographical Indications of Coffee: Case Studies from Colombia and Kenya. *World Development*, *98*, 105–119.

Bartoli, C., Bonetti, E., & Mattiacci, A. (2022). Marketing geographical indication products in the digital age: a holistic perspective. *British Food Journal*, *124*(9), 2857–2876.

Batista, L., Gong, Y., Pereira, S., Jia, F., & Bittar, A. (2019). Circular supply chains in emerging economies – a comparative study of packaging recovery ecosystems in China and Brazil. *International Journal of Production Research*, *57*(23), 7248–7268.

Belletti, G., Marescotti, A., & Brazzini, A. (2017). Old World Case Study: The Role of Protected Geographical Indications to Foster Rural Development Dynamics: The Case of Sorana Bean PGI. In W. van Caenegem & J. Cleary (Eds.), *The Importance of Place: Geographical Indications as a Tool for Local and Regional Development*. Springer.

Belletti, G., Marescotti, A., & Touzard, J.-M. (2017). Geographical Indications, Public Goods, and Sustainable Development: The Roles of Actors' Strategies and Public Policies. *World Development*, *98*, 45–57.

Belmin, R., Casabianca, F., & Meynard, J.-M. (2018). Contribution of transition theory to the study of geographical indications. *Environmental Innovation and Societal Transitions*, *27*, 32–47.

Ben Letaifa, S. (2014). The uneasy transition from supply chains to ecosystems. *Management Decision*, *52*(2), 278–295.

Benitez, G. B., Ayala, N. F., & Frank, A. G. (2020). Industry 4.0 innovation ecosystems: An evolutionary perspective on value cocreation. *International Journal of Production Economics*, *228*, 107735.

Bhattacharya, N. S., & Tiwari, K. (2022). A Study on the Quality Control and Enforcement of Registered Geographical Indication Goods in India. In N. S. Bhattacharya (Ed.), *Geographical Indication Protection in India The Evolving Paradigm* (1st ed.). Springer Nature.

Bicen, P., & Malter, A. J. (2019). The new institutional economics (NIE) approach to geographical indication (GI) supply chains. In J. Byrom & D. Medway (Eds.), *Case Studies in Food Retailing and Distribution* (1st ed., pp. 105–118). Woodhead Publishing.

Bogers, M., Sims, J., & West, J. (2019). What Is an Ecosystem? Incorporating 25 Years of Ecosystem Research. *SSRN Electronic Journal*.

Bonetti, E., Bartoli, C., & Mattiacci, A. (2023). Applying blockchain to quality food products: a marketing perspective. *British Food Journal*.

Bosona, T., & Gebresenbet, G. (2013). Food traceability as an integral part of logistics management in food and agricultural supply chain. *Food Control*, *33*(1), 32–48.

Bowen, S. (2010). Embedding Local Places in Global Spaces: Geographical Indications as a Territorial Development Strategy. *Rural Sociology*, *75*(2), 209–243.

Bramley, C., & Biénabe, E. (2013). Why the Need to Consider GIs in the South? . In C. Bramley, E. Biénabe, & J. Kirsten (Eds.), *Developing Geographical Indications in the South: The Southern African Experience* (1st ed., pp. 1–151). Springer.

Bramley, C., Bienabe, E., & Kırsten, J. (2009). THE ECONOMICS OF GEOGRAPHICAL INDICATIONS: TOWARDS A CONCEPTUAL FRAMEWORK FOR GEOGRAPHICAL INDICATION RESEARCH IN DEVELOPING COUNTRIES. In *THE ECONOMICS OF INTELLECTUAL PROPERTY Suggestions for Further Research in Developing Countries and Countries with Economies in Transition* (1st ed.). WIPO.

Brandenburger, A. M., & Nalebuff, B. (1997). *The Added-Value Theory of Business*. PWC Publications. https://www.strategy-business.com/article/12669

Cardoso, V. A., Lourenzani, A. E. B. S., Caldas, M. M., Bernardo, C. H. C., & Bernardo, R. (2022). The benefits and barriers of geographical indications to producers: A review. *Renewable Agriculture and Food Systems*, *37*(6), 707–719.

Chai, R., Gou, J., & Shen, G. (2013). Customer Evaluation Model Based on the Catering Industry's Supply Chain Ecosytem. In Z. Zhang, R. Zhang, & J. Zhang (Eds.), *Proceedings of 2nd International Conference on Logistics, Informatics and Service Science*. Springer.

Choi, T. Y., & Wu, Z. (2009). Taking the leap from dyads to triads: Buyer–supplier relationships in supply networks. *Journal of Purchasing and Supply Management*, *15*(4), 263–266.

Chow, W. S., Madu, C. N., Kuei, C.-H., Lu, M. H., Lin, C., & Tseng, H. (2008). Supply chain management in the US and Taiwan: An empirical study. *Omega*, *36*(5), 665–679.

Conneely, R., & Mahon, M. (2015). Protected geographical indications: Institutional roles in food systems governance and rural development. *Geoforum*, *60*, 14–21.

Costa, C., Antonucci, F., Pallottino, F., Aguzzi, J., Sarriá, D., & Menesatti, P. (2013). A Review on Agri-food Supply Chain Traceability by Means of RFID Technology. *Food and Bioprocess Technology*, *6*(2), 353–366.

Crick, J. M., & Crick, D. (2021). The dark-side of coopetition: Influences on the paradoxical forces of cooperativeness and competitiveness across product-market strategies. *Journal of Business Research*, *122*, 226–240.

Crupi, A., Del Sarto, N., Di Minin, A., Gregori, G. L., Lepore, D., Marinelli, L., & Spigarelli, F. (2020). The digital transformation of SMEs – a new knowledge broker called the digital innovation hub. *Journal of Knowledge Management*, *24*(6), 1263–1288.

Damayanti, T., & Setiadi, H. (2019). The Influence of Certificaton of Gayo Coffee Geographical Indication Against Value Added of Coffee In Gayo Highlands, Aceh. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, *338*(1), 012028.

Datta, S., & Bhattacharya, N. S. (2022). Geographical Indication Protection System in India. In N. S. Bhattacharya (Ed.), *Geographical Indication Protection in India, The Evolving Paradigm* (1st ed.). Springer Nature.

Datta, S., Manchikanti, P., & Bhattacharya, N. S. (2021). Enhancing geographical indications protection in India for community relevance. *The Journal of World Intellectual Property*, *24*(5–6), 420–435.

De Rosa, M., Masi, M., Apostolico, L., Bartoli, L., & Francescone, M. (2023). Geographical Indications and Risks of Unsustainability

Linked to "Disaffection Effects" in the Dairy Sector. *Agriculture*, *13*(2), 333.

del Bosque Rodríguez, I. R., Agudo, J. C., & San Martín Gutiérrez, H. (2006). Determinants of economic and social satisfaction in manufacturer–distributor relationships. *Industrial Marketing Management*, *35*(6), 666–675.

Deng, C., Yan, T., Mao, J., & Yin, S. (2022). Thinking alike or not: Performance implications of transactional psychological contract congruence in buyer–supplier new product development projects. *Journal of Operations Management*, *68*(1), 4–32.

Dentoni, D., Menozzi, D., & Capelli, M. G. (2012). Group heterogeneity and cooperation on the geographical indication regulation: The case of the "Prosciutto di Parma" Consortium. *Food Policy*, *37*(3), 207–216.

Dimara, E., Petrou, A., & Skuras, D. (2004). Agricultural policy for quality and producers' evaluations of quality marketing indicators: a Greek case study. *Food Policy*, *29*(5), 485–506.

DOKUZLU, S., & SÖYLER, İ. (2023). Coğrafi İşaretlerde Denetim Etkinliğini Artırma Yöntemleri. *Tarım Ekonomisi Araştırmaları Dergisi*, *9*(EKS 1), 15–25.

Durand, C., & Fournier, S. (2017). Can Geographical Indications Modernize Indonesian and Vietnamese Agriculture? Analyzing the Role of National and Local Governments and Producers' Strategies. *World Development*, *98*, 93–104.

Echols, M. A. (2003). Geographical Indications for Foods, Trips and the Doha Development Agenda. *Journal of African Law*, *47*(2), 199–220.

Edelmann, H., Quiñones-Ruiz, X. F., Penker, M., Scaramuzzi, S., Broscha, K., Jeanneaux, P., Belletti, G., & Marescotti, A. (2020). Social Learning in Food Quality Governance – Evidences from Geographical Indications Amendments. *International Journal of the Commons*, *14*(1), 108–122.

Elaydi, R., & McLaughlin, J. (2012). Cultivating terroir in subsistence markets: Development of terroir strategy through harmony-with-community framework. *Journal of Business Research*, *65*(12), 1743–1748.

EU Commission. (2019). https://www.mapa.gob.es/es/alimentacion/temas/calidad-diferenciada/studyeconomicvalueeuqualityshemes_tcm30-551420.pdf

European Commission. (2023). Geographical Indications. https://policy.trade.ec.europa.eu/enforcement-and-protection/protecting-eu-creations-inventions-and-designs/geographical-indications_en

Fait, M., Palladino, R., Mennini, F. S., Graziano, D., & Manzo, M. (2024). Enhancing knowledge brokerage drivers for dynamic capabilities: the effects on sustainable supply chain ecosystem. *Journal of Knowledge Management*, *28*(2), 355–380.

Fanning, E., Eyres, G., Frew, R., & Kebede, B. (2023). Linking cocoa quality attributes to its origin using geographical indications. *Food Control*, *151*, 109825.

FELCH, V., SUCKY, E., & SCHWARTZ, L. (2022). Business Ecosystem: More Than a New Name for Supply Chain? In M. H. Bilgin, H. Danis, E. Demir, & A. Zaremba (Eds.), *Eurasian Business and Economics Perspectives*. Springer, Cham.

Fernández-Barcala, M., González-Díaz, M., & Raynaud, E. (2017). Contrasting the governance of supply chains with and without geographical indications: complementarity between levels. *Supply Chain Management: An International Journal*, *22*(4), 305–320.

Feuer, H. N. (2020). Geographical indications out of context and in vogue. In A. Bonanno, K. Sekine, & H. N. Feuer (Eds.), *Geographical Indication and Global Agri-food*. Routledge.

Flint, D. J., Lusch, R. F., & Vargo, S. L. (2014). The supply chain management of shopper marketing as viewed through a service ecosystem lens. *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*, *44*(1/2), 23–38.

Frow, P., McColl-Kennedy, J. R., & Payne, A. (2016). Co-creation practices: Their role in shaping a health care ecosystem. *Industrial Marketing Management*, *56*, 24–39.

Gatti, S., Giraud-Héraud, E., & Mili, S. (2003). *Wine in the Old World: New Risks and Opportunities* (1st ed.). Franco Angeli.

GIregistration. (2024). IPOS. https://www.ipos.gov.sg/about-ip/geographical-indications/how-to-register

Goetz, F., Türkmen, I., Buck, C., & Meckl, R. (2023). Investigating social factors and their impact on value co-creation in supply chain ecosystems. *Journal of Global Operations and Strategic Sourcing*, *16*(1), 69–89.

Goff, P. M. (2005). It's got to be sheep's milk or nothing. In E. Helleiner & A. Pickel (Eds.), *Economic nationalism in a globalizing world*. Cornell University Press.

Graça, P., & Camarinha-Matos, L. M. (2017). Performance indicators for collaborative business ecosystems — Literature review and trends. *Technological Forecasting and Social Change*, *116*, 237–255.

Gravier, M. J., Randall, W. S., & Strutton, D. (2008). Investigating the role of knowledge in alliance performance. *Journal of Knowledge Management*, *12*(4), 117–130.

Hair, J. F., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2011). PLS-SEM: Indeed a silver bullet. *Journal of Marketing Theory and Practice*, *19*(2), 139–152.

He, Q., Ghobadian, A., & Gallear, D. (2021). Inter-Firm Knowledge Transfer between Strategic Alliance Partners: A Way Forward. *European Management Review*, *18*(3), 229–248.

Heimeriks, K. H., & Duysters, G. (2007). Alliance Capability as a Mediator Between Experience and Alliance Performance: An Empirical Investigation into the Alliance Capability Development Process*. *Journal of Management Studies*, *44*(1), 25–49.

Henry, L. (2023). Adapting the designated area of geographical indications to climate change. *American Journal of Agricultural Economics*, *105*(4), 1088–1115.

Hobley, L. (2007). *The Value of Trading Relationships between Buyers and Sellers of Wine Grapes in Australia* [Curtin University of Technology]. https://core.ac.uk/download/pdf/195631108.pdf

Höhn, G. L., Huysmans, M., & Crombez, C. (2023). Does terroir size matter? Protected geographical areas and prices of European hams. *Regional Studies*, 1–14.

Hoşcan, N. (2018). KÜRESELLEŞME SÜRECİNDE YÖRESEL GASTRONOMİK ÜRÜNLERİN ÜRETİMİNDE VE PAZARLANMASINDA KOOPERATİFÇİLİK ÜZERİNE BİR MODEL ÖNERİSİ. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi* , *2*(1), 390–413.

Huang, M.-C., & Huang, H.-H. (2019). How transaction-specific investments influence firm performance in buyer-supplier relationships: The mediating role of supply chain integration. *Asia Pacific Management Review*, *24*(2), 167–175.

Huang, M.-C., Kang, M.-P., & Chiang, J.-K. (2020). Can a supplier benefit from investing in transaction-specific investments? A multilevel model of the value co-creation ecosystem perspective. *Supply Chain Management: An International Journal*, *25*(6), 773–787.

Hughes, J. (2017). The Limited Promise of Geographical Indications for Farmers in Developing Countries. In Calboli & WL. Ng-Loy (Eds.), *Geographical Indications at the Crossroads of Trade, Development, and Culture: Focus on Asia-Pacific* (1st ed., pp. 61–86). Cambridge University Press.

Humphreys, P. K., Li, W. L., & Chan, L. Y. (2004). The impact of supplier development on buyer–supplier performance. *Omega*, *32*(2), 131–143.

Iansiti, M., & Levien, R. (2004a). *The Keystone Advantage: What the New Dynamics of Business Ecosystems Mean for Strategy, Innovation, and Sustainability* (1st ed.). Harvard Business School Press.

Iansiti, M., & Levien, R. (2004b). Strategy as Ecology. *Harvard Business Review*.

Ikeda, E. K., da Silva, L. F., Penha, R., & de Oliveira, P. S. G. (2021). The relationship between the Internet of Things and knowledge management in smart ecosystem development. *Knowledge and Process Management*, *28*(2), 181–194.

İloğlu, N. (2023). Coğrafi İşaretli Ürünlerde Üretici ve Tescil Ettirenin Sorumlulukları. In *Türk Patent*. Türk Patent ve Marka Kurumu.

InfoPack. (2022). https://www.ipos.gov.sg/docs/default-source/resources-library/geographical-indications/resources/gi-infopack-1-nov-21.pdf

Jacobides, M. G., Cennamo, C., & Gawer, A. (2018). Towards a theory of ecosystems. *Strategic Management Journal*, *39*(8), 2255–2276.

Jena, P. R., Ngokkuen, C., Rahut, D. B., & Grote, U. (2015). Geographical indication protection and rural livelihoods: insights from <scp>I</scp> ndia and <scp>T</scp> hailand. *Asian-Pacific Economic Literature*, *29*(1), 174–185.

Jia, N. (2013). Competition, governance, and relationship-specific investments: Theory and implications for strategy. *Strategic Management Journal*, *34*(13), 1551–1567.

Kale, P., & Singh, H. (2007). Building firm capabilities through learning: the role of the alliance learning process in alliance capability and firm-level alliance success. *Strategic Management Journal*, *28*(10), 981–1000.

Keskin, G., & Dağıstan, E. (2020). Geographical indications and traditional products as instruments of rural development: the example of Hatay, a cultural crossroads. *Mustafa Kemal Üniversitesi Tarım Bilimleri Dergisi*, *25*(2), 101–107.

Ketchen, D. J., Crook, T. R., & Craighead, C. W. (2014). From Supply Chains to Supply Ecosystems: Implications for Strategic Sourcing Research and Practice. *Journal of Business Logistics*, *35*(3), 165–171.

Kizos, T., & Vakoufaris, H. (2011). Valorisation of a local asset: The case of olive oil on Lesvos Island, Greece. *Food Policy*, *36*(5), 705–714.

Kramer, M. R., & Pfitzer, M. W. (2016). The ecosystem of shared value. *Harvard Business Review*, *94*(10).

Laksono, P., Irham, Handoyo Mulyo, J., Suryantini, A., & Budi Permadi, D. (2021). Small-Scale Farmers' Preference in Adopting Geographical Indications' Code of Practice to Produce Coffee in Indonesia: A Choice Experiment Study. *E3S Web of Conferences*, *316*, 02018.

Lamarque, P., & Lambin, E. F. (2015). The effectiveness of marked-based instruments to foster the conservation of extensive land use: The case of Geographical Indications in the French Alps. *Land Use Policy*, *42*, 706–717.

Latino, M. E., Menegoli, M., Lazoi, M., & Corallo, A. (2022). Voluntary traceability in food supply chain: a framework leading its implementation in Agriculture 4.0. *Technological Forecasting and Social Change*, *178*, 121564.

Le Goffic, C., & Zappalaglio, A. (2017). The Role Played by the US Government in Protecting Geographical Indications. *World Development*, *98*, 35–44.

Lee, C.-Y., Chang, H.-C., & Wang, K.-W. (2021). Business ecosystem and technology roadmap for Taiwan's TFT-LCD industry. *Technology Analysis & Strategic Management*, *33*(1), 1–17.

Lee, D., Moon, J., & Ryu, M. H. (2019). The effects of extrinsic cues on online sales of fresh produce: a focus on geographical indications. *Cahiers Agricultures*, *28*, 13.

Li, J., Lammerts van Bueren, E. T., Leeuwis, C., & Jiggins, J. (2014). Expressing the public value of plant genetic resources by organising novel relationships: The contribution of selected participatory plant breeding and market-based arrangements. *Journal of Rural Studies*, *36*, 182–196.

Liu, D., Bao, Y., & Wang, G. (2022). Unpacking the relationship between formal contracts and alliance innovation performance: the role of relationship learning and guanxi. *Journal of Business & Industrial Marketing*, *37*(3), 564–577.

Liu, G., Aroean, L., & Ko, W. W. (2019). A business ecosystem perspective of supply chain justice practices. *International Journal of Operations & Production Management*, *39*(9/10), 1122–1143.

López-Bayón, S., Fernández-Barcala, M., & González-Díaz, M. (2020). In search of agri-food quality for wine: Is it enough to join a geographical indication? *Agribusiness*, *36*(4), 568–590.

López-Bayón, S., González-Díaz, M., Solís-Rodríguez, V., & Fernández-Barcala, M. (2018). Governance decisions in the supply chain and quality performance: The synergistic effect of geographical indications and ownership structure. *International Journal of Production Economics*, *197*, 1–12.

Luo, Y., Liu, Y., & Xue, J. (2009). Relationship Investment and Channel Performance: An Analysis of Mediating Forces. *Journal of Management Studies*, *46*(7), 1113–1137.

Lyu, C., Yang, J., Zhang, F., Teo, T. S. H., & Mu, T. (2020). How do knowledge characteristics affect firm's knowledge sharing intention in interfirm cooperation? An empirical study. *Journal of Business Research*, *115*, 48–60.

Macdonald, J. R., Zobel, C. W., Melnyk, S. A., & Griffis, S. E. (2018). Supply chain risk and resilience: theory building through structured experiments and simulation. *International Journal of Production Research*, *56*(12), 4337–4355.

Magliocca, P., Herold, D. M. M., Canestrino, R., Temperini, V., & Albino, V. (2023). The role of start-ups as knowledge brokers: a supply chain ecosystem perspective. *Journal of Knowledge Management*, *27*(10), 2625–2641.

Mancini, M. C., Arfini, F., & Guareschi, M. (2019). Innovation and typicality in localised agri-food systems: the case of PDO Parmigiano Reggiano. *British Food Journal*, *121*(12), 3043–3061.

Marie-Vivien, D. (2010). The Role of the State in the Protection of Geographical Indications: From Disengagement in France/ Europe to Significant Involvement in India. *The Journal of World Intellectual Property*, *13*(2), 121–147.

Marie-Vivien, D., & Biénabe, E. (2017). The Multifaceted Role of the State in the Protection of Geographical Indications: A Worldwide Review. *World Development*, *98*, 1–11.

Marie-Vivien, D., Carimentrand, A., Fournier, S., Cerdan, C., & Sautier, D. (2019). Controversies around geographical indications. *British Food Journal*, *121*(12), 2995–3010.

Marie-Vivien, D., & Vagneron, I. (2017). One Size Fits all or Tailor-Made? Building Appropriate Certification Systems for Geographical Indications in Southeast Asia. *World Food Policy*, *3–4*(2–1), 105–126.

Marion, H., Luisa, M., & Sebastian, R. (2023). Adoption of Geographical Indications and origin-related food labels by smes – A systematic literature review. *Cleaner and Circular Bioeconomy*, *4*, 100041.

Marsden, T. (1998). New rural territories: Regulating the differentiated rural spaces. *Journal of Rural Studies*, *14*(1), 107–117.

Medeiros, M. de L., & Passador, J. L. (2022). Examining the development attributed to geographical indications. *The Journal of World Intellectual Property*, *25*(1), 86–105. https://doi.org/10.1111/jwip.12208

Mei, L., Zhang, T., & Chen, J. (2019). Exploring the effects of inter-firm linkages on SMEs' open innovation from an ecosystem perspective: An empirical study of Chinese manufacturing SMEs. *Technological Forecasting and Social Change*, *144*, 118–128.

Meyer, C., & Naicker, K. (2023). Collective intellectual property of Indigenous peoples and local communities: Exploring power asymmetries in the rooibos geographical indication and industry-wide benefit-sharing agreement. *Research Policy*, *52*(9), 104851.

Millar, M. (2015). *Global Supply Chain Ecosystems Strategies for competitive advantage in a complex world* (1st ed.). CPI Group.

Miyake, Y., & Kohsaka, R. (2023). Discourse of quality and place in geographical indications: Applying convention theory to Japanese tea. *Food Reviews International*, *39*(7), 4610–4635.

Moore, J. F. (1993). Predators and Prey: The New Ecology of Competition. *Harvard Business Review*, *71*(3), 75–83.

Nizam, D. (2020). How to use geographical indication for the democratization of agricultural production. In A. Bonanno, K. Sekine, & H. N. Feuer (Eds.), *Geographical Indication and Global Agri-Food, Development and Democratization* (1st ed., pp. 87–99). Routledge.

Nizam, D., & Tatari, M. F. (2022). Rural revitalization through territorial distinctiveness: The use of geographical indications in Turkey. *Journal of Rural Studies*, *93*, 144–154.

Nizar A. (2018), Perlindungan Indikasi Geografis Dalam Rangka Mendorong Perekonomian Daerah, *Jurnal Penelitian Hukum De Jure*, *18* (4).

Nyaga, G. N., Whipple, J. M., & Lynch, D. F. (2010). Examining supply chain relationships: Do buyer and supplier perspectives on collaborative relationships differ? *Journal of Operations Management*, *28*(2), 101–114.

Oh, H. J., Park, M. S., Cho, K. J., Choi, S. I., Kang, H. M., & Kim, H. (2018). Geographical indication and development plans in South Korea: a study on dried persimmons. *Forest Science and Technology*, *14*(1), 41–46.

O'Neill, R. V., DeAngelis, D. L., Waide, J. B., & Allen, T. F. H. (1986). *A Hierarchical Concept of Ecosystems* (1st ed.). Princeton University Press.

Parente, R., Rong, K., Geleilate, J.-M. G., & Misati, E. (2019). Adapting and sustaining operations in weak institutional environments: A business ecosystem assessment of a Chinese MNE in Central Africa. *Journal of International Business Studies*, *50*(2), 275–291.

Peng, D. X., & Lai, F. (2012). Using partial least squares in operations management research: A practical guideline and summary of past research. *Journal of Operations Management*, *30*(6), 467–480.

Piatti, C., & Dwiartama, A. (2020). Provenance for whom? A comparative analysis of geographical indications in the European Union and Indonesia. In K. Sekine & H. N. Feuer (Eds.), *Geographical Indication and Global Agri-food*. Routledge.

Ping, R. A. (1993). The effects of satisfaction and structural constraints on retailer exiting, voice, loyalty, opportunism, and neglect. *Journal of Retailing*, *69*(3), 320–352.

Polater, A. (2024). In pursuit of increasing supply chain innovation performance through suppliers' promotive voice: the moderating role of unlearning and transparency. *Operations Management Research*, *17*(1), 55–74.

Polater, S. (2020). AVRUPA BİRLİĞİ VE TÜRK HUKUKUNDA MENŞE ADININ VE MAHREÇ İŞARETİNİN TESCİL EDİLEBİLME ŞARTLARI. *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi*, *6*(2), 283–309. https://dergipark.org.tr/tr/pub/tfm/issue/60069/790914

Pomegbe, W. W. K., Li, W., Dogbe, C. S. K., & Otoo, C. O. A. (2021). Closeness or opportunistic behavior? Mediating the business ecosystem governance mechanisms and coordination relationship. *Cross Cultural & Strategic Management*, *28*(3), 530–552.

QDO. (2022). QUALIFIED DESIGNATION OF ORIGIN. https://www.torres.es/en/blog/qualified-designation-origin#:~:text=At%20the%20top%20of%20the,these%20two%20can%20do%20so

Quinlan, A. V., & Paynter, H. M. (1976). Some Simple Nonlinear Dynamic Models of Interacting Element Cycles in Aquatic Ecosystems. *Journal of Dynamic Systems, Measurement, and Control*, *98*(1), 6–19.

Quiñones-Ruiz, X. F., Penker, M., Belletti, G., Marescotti, A., & Scaramuzzi, S. (2017). Why early collective action pays off: evidence from setting Protected Geographical Indications. *Renewable Agriculture and Food Systems*, *32*(2), 179–192.

Quiñones-Ruiz, X. F., Penker, M., Belletti, G., Marescotti, A., Scaramuzzi, S., Barzini, E., Pircher, M., Leitgeb, F., & Samper-Gartner, L. F. (2016). Insights into the black box of collective efforts for the registration of Geographical Indications. *Land Use Policy*, *57*, 103–116.

Quiñones-Ruiz, X. F., Penker, M., Vogl, C. R., & Samper-Gartner, L. F. (2015). Can origin labels re-shape relationships along international supply chains? – The case of Café de Colombia. *International Journal of the Commons*, *9*(1), 416.

Radhika, A. M., Thomas, K. J., & Raju, R. K. (2021). Geographical indications as a strategy for market enhancement-lessons from rice GIs in Kerala. *The Journal of World Intellectual Property*, *24*(3–4), 221–236.

Rangnekar, D. (2004). *The Socio-Economics of Geographical Indications A Review of Empirical Evidence from Europe*. https://ipbio.org/pdfs/papers/a.pdf

Raynaud, E., Sauvee, L., & Valceschini, E. (2005). Alignment between Quality Enforcement Devices and Governance Structures in the Agro-food Vertical Chains. *Journal of Management & Governance*, *9*(1), 47–77.

Rejman, K., Kaczorowska, J., Halicka, E., & Prandota, A. (2023). How Do Consumers Living in European Capital Cities Perceive Foods with Sustainability Certificates? *Foods*, *12*(23), 4215.

Rinallo, D., & Pitardi, V. (2019). Open conflict as differentiation strategy in geographical indications: the Bitto Rebels case. *British Food Journal*, *121*(12), 3102–3118.

Riquelme-Medina, M., Stevenson, M., Barrales-Molina, V., & Llorens-Montes, F. J. (2022). Coopetition in business Ecosystems: The key role of absorptive capacity and supply chain agility. *Journal of Business Research*, *146*, 464–476.

Riquelme-Medina, M., Stevenson, M., Barrales-Molina, V., & Llorens-Montes, F. J. (2023). Business ecosystem embeddedness to enhance

supply chain competence: the key role of external knowledge capacities. *Production Planning & Control*, *34*(7), 658–675.

Ritala, P., Agouridas, V., Assimakopoulos, D., & Gies, O. (2013). Value creation and capture mechanisms in innovation ecosystems: a comparative case study. *International Journal of Technology Management*, *63*(3/4), 244.

Rivera-Toapanta, E., Kallas, Z., Čandek-Potokar, M., Gonzalez, J., Gil, M., Varela, E., Faure, J., Cerjak, M., Urška, T., Aquilani, C., Lebret, B., Karolyi, D., Pugliese, C., & Gil, J. M. (2022). Marketing strategies to self-sustainability of autochthonous swine breeds from different EU regions: a mixed approach using the World Café technique and the Analytical Hierarchy Process. *Renewable Agriculture and Food Systems*, *37*(1), 92–102.

Rong, K., Hu, G., Lin, Y., Shi, Y., & Guo, L. (2015). Understanding business ecosystem using a 6C framework in Internet-of-Things-based sectors. *International Journal of Production Economics*, *159*, 41–55.

Rong, K., Lin, Y., Li, B., Burström, T., Butel, L., & Yu, J. (2018). Business ecosystem research agenda: More dynamic, more embedded, and more internationalized. *Asian Business and Management*, *17*, 167–182.

Roselli, L., Giannoccaro, G., Carlucci, D., & De Gennaro, B. (2018). EU quality labels in the Italian olive oil market: How much overlap is there between geographical indication and organic production? *Journal of Food Products Marketing*, *24*(6), 784–801.

Sari, E. Y., Guritno, A. D., & Sukartiko, A. C. (2021). Risk Assessment on Supply Chain of the Geographical Indication Granulated Coconut Sugar in Kulon Progo Regency, Special Region of Yogyakarta, Indonesia. *International Journal on Advanced Science, Engineering and Information Technology*, *11*(1), 236–243.

Sautier, D., Bienabe, E., & Cerdan, C. (2011). Geographical Indications in Developing Countries. In E. Barham & B. Sylvander (Eds.), *Labels of Origin for Food Local Development, Global Recognition*. Cabi.

Sengere, R. W., Curry, G. N., & Koczberski, G. (2019). Forging alliances: Coffee grower and chain leader partnerships to improve productivity and coffee quality in Papua New Guinea. *Asia Pacific Viewpoint*, *60*(2), 220–235.

Sereyvath, P. (2010). Kampong Speu palm sugar, Cambodia. In A. Lecoent, E. Vandecandelaere, & J. Cadilhon (Eds.), *Quality linked*

to geographical origin and geographical indications: lessons learned from six case studies in Asia (1st ed.). Food and Agriculture Organization. https://www.fao.org/3/i1592e/i1592e.pdf

Servet, H., Yayla, N., & Çeviş, İ. (2020). COĞRAFİ İŞARETLİ ÜRÜNLERİN İHRACATA DAYALI KALKINMA POTANSİYELİ: DENİZLİ ÖRNEĞİ. *Ege Coğrafya Dergisi*, *29*(1), 107–123.

Sgroi, F., Piraino, F., Garifo, G., Modica, F., & Ingrassia, M. (2022). Information asymmetry in the agri-food sector and territorial marks: The case of the olive oil Val di Mazara PDO. *Journal of Agriculture and Food Research*, *9*, 100337.

Shen, G., Gou, J., & Chai, R. (2013). Service-Oriented Catering Supply Chain Performance Evaluation Model. In Z. Zhang, R. Zhang, & J. Zhang (Eds.), *Proceedings of 2nd International Conference on Logistics, Informatics and Service Science*. Springer.

Skilton, P. F., & Wu, Z. (2013). Governance Regimes for Protected Geographic Indicators. *Journal of Macromarketing*, *33*(2), 144–159.

SMK. (2017). SMK. https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6769.pdf

Suuronen, S., Ukko, J., Saunila, M., Rantala, T., & Rantanen, H. (2024). The implications of multi-sided platforms in managing digital business ecosystems. *Journal of Business Research*, *175*, 114544.

Tansakul, N., Suanmali, S., & Shirahada, K. (2023). Conceptualizing a transformative supply chain for ecosystem well-being. *The Service Industries Journal*, *43*(5–6), 378–399.

Tashiro, A., Uchiyama, Y., & Kohsaka, R. (2018). Internal processes of Geographical Indication and their effects: an evaluation framework for geographical indication applicants in Japan. *Journal of Ethnic Foods*, *5*(3), 202–210.

Tekelioğlu, Y. (2019). COĞRAFİ İŞARETLER VE TÜRKİYE UYGULAMALARI. *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *8*(15), 1–29. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1359250

Tekelioğlu, Y. (2021). Coğrafi İşaretlerin A, B, C'si. *YÜciDERGİ*, *1*(1), 14–32.

Tepe, S. (2008). Coğrafi İşaretlerin Ekonomik Etkileri [Uzmanlık Tezi]. *Türk Patent Enstitüsü Markalar Dairesi Başkanlığı*.

Teuber, R. (2010). Geographical Indications of Origin as a Tool of Product Differentiation: The Case of Coffee. *Journal of International Food & Agribusiness Marketing*, *22*(3–4), 277–298.

Teuber, R. (2011). Consumers' and producers' expectations towards geographical indications. *British Food Journal*, *113*(7), 900–918.

Thévenod-Mottet, E., & Marie-Vivien, D. (2011). Legal Debates Surrounding Geographical Indications. In E. Barham & B. Sylvander (Eds.), *Labels of Origin for Food: Local Development, Global Recognition*. CABI .

Török, Á., Jantyik, L., Maró, Z. M., & Moir, H. V. J. (2020). Understanding the Real-World Impact of Geographical Indications: A Critical Review of the Empirical Economic Literature. *Sustainability*, *12*(22), 9434.

Traversac, J.-B., Rousset, S., & Perrier-Cornet, P. (2011). Farm resources, transaction costs and forward integration in agriculture: Evidence from French wine producers. *Food Policy*, *36*(6), 839–847.

Trebbin, A., & Hassler, M. (2012). Farmers' Producer Companies in India: A New Concept for Collective Action? *Environment and Planning A: Economy and Space*, *44*(2), 411–427.

Tregear, A., & Giraud, G. (2011). Geographical indications, consumers and citizens. In E. Barham & B. Sylvander (Eds.), *Labels of Origin for Food Local Development, Global Recognition*. Cabi.

Tregear, A., Török, Á., & Gorton, M. (2016). Geographical indications and upgrading of small-scale producers in global agro-food chains: A case study of the Makó Onion Protected Designation of Origin. *Environment and Planning A: Economy and Space*, *48*(2), 433–451.

Tripathi, S., & Gupta, M. (2023). Indian supply chain ecosystem readiness assessment for Industry 4.0. *International Journal of Emerging Markets*, *18*(8), 1917–1947.

Užar, D., & Filipović, J. (2023). Determinants of Consumer Purchase Intention Towards Cheeses with Geographical Indication in a Developing Country: Extending the Theory of Planned Behavior. *Market-Tržište*, *35*(2), 183–204.

Uzzi, B. (1997). Social Structure and Competition in Interfirm Networks: The Paradox of Embeddedness. *Administrative Science Quarterly*, *42*(1), 35.

Vakoufaris, H. (2010). The impact of Ladotyri Mytilinis PDO cheese on the rural development of Lesvos island, Greece. *Local Environment*, *15*(1), 27–41.

Vakoufaris, H., & Gocci, A. (2023). Geographical Indications and Sustainable Development: An Assessment of Four Categories of Products from the Fruit and Vegetable Sector of the Eu. *Food Reviews International*, *39*(9), 7112–7125.

Van Ittersum, K., Meulenberg, M. T. G., Van Trijp, H. C. M., & Candel, M. J. J. M. (2007). Consumers' Appreciation of Regional Certification Labels: A Pan-European Study. *Journal of Agricultural Economics*, *58*(1), 1–23.

Vázquez-Casielles, R., Iglesias, V., & Varela-Neira, C. (2017). Manufacturer–distributor relationships: role of relationship-specific investment and dependence types. *Journal of Business & Industrial Marketing*, *32*(8), 1245–1260.

Violino, S., Pallottino, F., Sperandio, G., Figorilli, S., Antonucci, F., Ioannoni, V., Fappiano, D., & Costa, C. (2019). Are the Innovative Electronic Labels for Extra Virgin Olive Oil Sustainable, Traceable, and Accepted by Consumers? *Foods*, *8*(11), 529.

Viswanadham, N., & Kameshwaran, S. (2013). The Supply Chain Ecosystem Framework. In *Ecosystem-Aware Global Supply Chain Management* (pp. 17–44). WORLD SCIENTIFIC.

Viswanadham, N., & Samvedi, A. (2013). Supplier selection based on supply chain ecosystem, performance and risk criteria. *International Journal of Production Research*, *51*(21), 6484–6498.

Wagner, S. M. (2021). Startups in the supply chain ecosystem: an organizing framework and research opportunities. *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*, *51*(10), 1130–1157.

Wagner, S. M., Bode, C., & Peter, M. A. (2022). Financially distressed suppliers: exit, neglect, voice or loyalty? *The International Journal of Logistics Management*, *33*(4), 1500–1523.

Wang, C., & Hu, Q. (2020). Knowledge sharing in supply chain networks: Effects of collaborative innovation activities and capability on innovation performance. *Technovation*, *94–95*, 102010.

Wang, G., Wang, X., & Zheng, Y. (2014). Investing in guanxi: An analysis of interpersonal relation-specific investment (RSI) in China. *Industrial Marketing Management*, *43*(4), 659–670.

Wang, G., Zheng, Y., & Li, R. (2014). The Impact of Relation-Specific Investments on Channel Performance: Focusing on Mediators. *Journal of Marketing Channels*, *21*(2), 87–99.

Wang, J., Xue, Y., Wang, P., Chen, J., & Yao, L. (2021). Participation mode and production efficiency enhancement mechanism of Geographical Indication products in rural areas: A meta-frontier analysis. *Physics and Chemistry of the Earth, Parts A/B/C*, *121*, 102982.

Wang, L., Kong, X., Wang, W., & Gong, Y. (2023). Pursuing supply chain ecosystem health under environmental turbulence: a supply chain learning approach. *International Journal of Production Research*, 1–20.

Watt, R. (2009). AN EMPIRICAL ANALYSIS OF THE ECONOMICS OF COPYRIGHT: HOW VALID ARE THE RESULTS OF STUDIES IN DEVELOPED COUNTRIES FOR DEVELOPING COUNTRIES? In World Intellectual Property Organization (Ed.), *The Economics of Intellectual Property. Suggestions for Further Research in Developing Countries and Countries with Economies in Transition* (1st ed.). WIPO. https://tind.wipo.int/record/28197

Wei, Z., Song, X., & Wang, D. (2017). Manufacturing flexibility, business model design, and firm performance. *International Journal of Production Economics*, *193*, 87–97.

Wei, Z., Yang, D., Sun, B., & Gu, M. (2014). The fit between technological innovation and business model design for firm growth: evidence from China. *R&D Management*, *44*(3), 288–305.

WIPO. (2024). WIPO. https://www.wipo.int/geo_indications/en/

WIPO Indicators. (2020). https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_941_2020.pdf

WIPO Indıcators. (2023). https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo-pub-941-2023-en-world-intellectual-property-indicators-2023.pdf

WIPO-FAQ. (2024). WIPO. https://www.wipo.int/geo_indications/en/faq_geographicalindications.html#accordion__collapse__15

Wong, C., & Elbegsaikhan, M. (2020). Geographical indications in development contexts: Function, supply chain and pursuit of rural industrial development. *The Journal of World Intellectual Property*, *23*(5–6), 712–735.

Wongprawmas, R., Canavari, M., Haas, R., & Asioli, D. (2012). Gatekeepers' Perceptions of Thai Geographical Indication Products in Europe. *Journal of International Food & Agribusiness Marketing*, *24*(3), 185–200.

WTO. (2024). WTO. https://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/ta_docs_e/modules4_e.pdf

Wulf, A., & Butel, L. (2017). Knowledge sharing and collaborative relationships in business ecosystems and networks. *Industrial Management & Data Systems*, *117*(7), 1407–1425.

Xu, Z., Feng, Y., & Wei, H. (2022). Does Geographical Indication Certification Increase the Technical Complexity of Export Agricultural Products? *Frontiers in Environmental Science*, *10*.

YANG, J., WANG, J., WONG, C., & LAI, K. (2008). Relational stability and alliance performance in supply chain☆. *Omega*, *36*(4), 600–608.

Yang, J., Yu, G., Liu, M., & Rui, M. (2016). Improving learning alliance performance for manufacturers: Does knowledge sharing matter? *International Journal of Production Economics*, *171*.

Yang, Q., Wang, Q., & Zhao, X. (2019). A taxonomy of transaction-specific investments and its effects on cooperation in logistics outsourcing relationships. *International Journal of Logistics Research and Applications*, *22*(6), 557–575.

Yang, Y., Jiang, Y., Chen, H., & Xu, Z. (2023). Linking relation-specific investments and sustainability performance: the mediating role of supply chain learning. *International Journal of Operations & Production Management*, *43*(8), 1329–1356.

Yazıcıoğlu, İ., Sarıkaya, G. S., & Erol, E. (2019). Coğrafi İşaretli Ürünlerin Kooperatifçilik Sistemi İçerisinde Değerlendirilmesi. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi*, *54*(4), 1775–1787.

Yongsmith, B., & Malaphan, W. (2016). Traditional Fermented Foods in Thailand. In K. Kristbergsson & J. Oliveira (Eds.), *Traditional Foods, General and Consumer Aspects* (1st ed.). Springer.

Zhang, A., Zhan, H., & Yu, J. (2023). *Study on Quality and Safety Control of Agricultural Product with Geographical Indication of Farmers' Cooperatives* (pp. 966–977).

Zhang, S., Sun, Y., Yu, X., & Zhang, Y. (2023). Geographical Indication, Agricultural Products Export and Urban–Rural Income Gap. *Agriculture*, *13*(2), 378.

Zhang, W., Fan, Y., & Yuan, Y. (2023). Research on the Symbiotic Model of Supply Chains Based on the Logistic Expansion Model for E-Commerce Platforms. *Sustainability*, *15*(18), 13826.

Zhao, J., Xi, X., & Yi, S. (2015). Resource allocation under a strategic alliance: How a cooperative network with knowledge flow spurs co-evolution. *Knowledge-Based Systems*, *89*, 497–508.

Zhao, S., Yu, H., Xu, Y., & Bi, Z. (2014). Relationship-specific investment, value creation, and value appropriation in cooperative innovation. *Information Technology and Management*.

Zhao, Y., & Wang, G. (2011). The impact of relation-specific investment on channel relationship performance: evidence from China. *Journal of Strategic Marketing*, *19*(1), 57–71.

Editör:
Doç. Dr. Evrim Çağlayan

Türk Plastik Sanatlarında Güncel Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

TÜRK PLASTİK SANATLARINDA GÜNCEL ARAŞTIRMALAR I

Editör: Doç. Dr. Evrim Çağlayan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

ISBN: 978-625-6658-49-3
1. Baskı, Mart 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

TÜRK PLASTİK SANATLARINDA GÜNCEL ARAŞTIRMALAR I
Editör: Doç. Dr. Evrim Çağlayan
VI+102 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-49-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçı

KAYNAKÇA

Ahmetoğlu, Ü., & Denli, S. (2013). Soyut Dışavurumculuğun Ortaya Ikışı ve Türk Resim Sanatına Yansımaları. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, 3*(8), 173-188.

Akengin, G., & Aypek Aslan, A. (2017). Türk Resim Sanatı ve Gelenek. *II. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu.* Alanya: Alanya Üniversitesi.

Başkan, S. (2014). Türk Resminde Yeni Eğilimler ve Kavramsallık Arayışları: 1960-1980. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks, 6*(3), 99-114.

Burunsuz, M. (2021). Çizgi, Renk ve Leke Bağlamında Zeki Faik İzer Eserleri. *Sanat ve Tasarım Dergisi*(28), 129-147.

Çağlayan, E. (2011). Batılılaşma Döneminde Duvar Resimleri. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1*(2), 49-58.

Çağlayan, E. (2023). Türk Resminde toplumsal Gerçekçilik, Yeniler Grubu ve Nuri İyem. İçinde D. B. Çevik, & M. Yönsel (Editör), *Güzel Sanatlar Alanında Uluslararası Araştırma ve Değerlendirmeler* (s. 110-121). Ankara: Serüven Yayınevi.

Dastarlı, E. (2021). *Yan Kapıdan Girenler.* Hayalperest Yayınevi.

Dilmaç, O. (2012). Avrupa'da Eğitim Gören Sanatçılarımızın Çağdaş Türk Resim Sanatının Gelişimindeki Rolü. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, 2*(4), 85-101.

Güngör, T. (2020). Çağdaş Türk Resim Sanatında Göç Olgusu:Mehmet Başbuğ Özelinden Bakmak. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9*(3), 1608-1626.

Gür, H. (2023). Çağdaş Türk Sanatına Etki Eden Üsluplar. *İletişim ve Sanat Dergisi, 4*(9), 148-161.

Güray, E. (2020). Fahrelnissa Zeid'e Işık, Renk ve Şeffaflık Bağlamında Yeniden Bir Bakış:Paleokrystal Serisi ve Vitrayları. *Görünüm, 8*(8), 46-56.

Jiyanova, S., & Irak, M. (2021). Çağdaş Resim Sanatında Post Empresyoizm ve Claude Monet. *İnternational Social Sciences Studies Journal, 7*(92), 5676-5685.

Karaalioğlu, O. (2017). Sürrealizmin Modern Türk Sanatına Etkileri. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi, 5*(12), 781-793.

Kılıç, E. (2010). Çağdaş Türk Resiminin Panoraması. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*(2).

Lynton, N. (2015). *Modern sanatın öyküsü.* Remzi Kitabevi.

Öndin, N. (2023). *Cumhuriyeti'in Kültür Politikası ve Sanat.* Hayalperest Yayınevi.

Özdoğan, A., & Yıldız İlden, S. (2023). Modern Sanat Akımlarında Deformasyon. *Lokum Sanat ve Tasarım Dergisi, 1*(1), 26-37.

Öztürk, N. (2013). Türk Resminde Masalsı Anlatımı Benimseyen Sanatçılar:Cihat Burak/Nuri Abaç/Burhan Uygur. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 2*(4).

Polat, N. (2017). *Sınırları aşındırmak modernizm ve çağdaş sanat üzerine.* Belge Yayınları.

Şeriati, A. (2003). *Medeniyet ve Modernizm.* (İ. Çakan, Çev.) Yeni Zamanlar Yayınları.

Yaşar, N. (2019). Türk Resim Sanatında Soyut Eğilimler. *Konya Sanat Dergisi*(2), 1-14.

Yavuz, A. (2021). Modernleşme ve Çağdaş Sanatta Kültürel İletişimin İlk Türk Kadın Ressamı: Mihri Müşfik. *Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi, 3*(2), 7-18.

Yayan, G., & Yıldızoğlu, H. (2021). !9. Yüzyıl Sonrası Bunalım Temasının Resim Sanatına Yansıması. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 8*(2), 102-118.

Yılmaz, U., & Demir Yılmaz, E. N. (2023). İnformel Sanat Özellikleri Bağlamında Nejad Melih Devrim Üzerine Bir İnceleme. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14*(1), 152-160.

GÖRSEL KAYNAKÇA

Şekil 1: Yılmaz, U., & Demir Yılmaz, E. N. (2023). İnformel Sanat Özellikleri Bağlamında Nejad Melih Devrim Üzerine Bir İnceleme. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14*(1), 152-160.

Şekil 2: URL-1: https://interaktif.istanbulmodern.org/dosya/2234/fahrelnissa-zeid_2234_7225127.pdf

Şekil 3: Burunsuz, M. (2021). Çizgi, Renk ve Leke Bağlamında Zeki Faik İzer Eserleri. *Sanat ve Tasarım Dergisi* (28), 129-147.

Şekil 4: Yayan, G., & Yıldızoğlu, H. (2021). !9. Yüzyıl Sonrası Bunalım Temasının Resim Sanatına Yansıması. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 8*(2), 102-118.

Şekil 5: Karaalioğlu, O. (2017). Sürrealizmin Modern Türk Sanatına Etkileri. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi, 5*(12), 781-793.

Şekil 6: Öztürk, N. (2013). Türk Resminde Masalsı Anlatımı Benimseyen Sanatçılar:Cihat Burak/Nuri Abaç/Burhan Uygur. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 2*(4).

Şekil 7: Güngör, T. (2020). Çağdaş Türk Resim Sanatında Göç Olgusu:Mehmet Başbuğ Özelinden Bakmak. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9*(3), 1608-1626.

Şekil 8: Güngör, T. (2020). Çağdaş Türk Resim Sanatında Göç Olgusu:Mehmet Başbuğ Özelinden Bakmak. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9*(3), 1608-1626.

KAYNAKÇA

BELL, Julian (2009). *Sanatın Yeni Tarihi,* İstanbul: Doğuş Grubu İletişim Yayıncılık ve Tic. A.Ş.

DİZEN, Nazan (2011). *Türk Resim Sanatında Gerçekçi Anlayış (1960-1980 Dönemleri Arasındaki Sanatçıların Çalışmalarının Ana Tema, Form Ve Anlam Bakımından İncelenmesi)*, Edirne: T.C Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Resim-İş Öğretmenliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

FARTHING, Stephen (2014). Sanatın Tüm Öyküsü, İstanbul: Hayalperest Yayınevi.

GRZYMKOWSKI, Eric (2017). *Sanat 101 Leoardo Davinci'den Andy Warhol'a Sanat Hakkında Bilmeniz Gereken Her şey*, İstanbul: Say Yayınları.

GOMBRICH, E.H. (2011). Sanatın Öyküsü, İstanbul: Remzi Kitabevi.

KOCALAN, Mustafa, TUNÇ, Mustafa (2023). *Gölge Sanatında Atık Nesne Kullanımı: Sue Webster Ve Tım Noble'ın Saklı İmgeler,* SDÜ ART-E, Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi, Aralık'23 Cilt:16 Sayı:32 ISSN 1308-2698.

KUL, Serdar (2023). *Alegori*, (Editörler; Prof. Dr. Fatih Başbuğ, Ümit Parsıl), *Sanatın Sesi*, Ankara: Serüven Yayınevi.

NERET, Gilles (2006). *Klimt*, (Çeviren: Şefika Kamcez). İstanbul: Remzi Kitabevi.

SEARS, Kathleen (2017). *Sanat 101Eski Yunan ve Roma Mitolojisi Hakkında Bilmeniz Gereken Herşey*, İstanbul: Say Yayınları.

TURANİ, Adnan (2010). Dünya Sanat Tarihi, İstanbul: Remzi Kitabevi.

VENTURİ, Lionello (2018). *Resme Nasıl Bakılır? Giotto'dan Chagal'a Resim ve Ressamlar*, İstanbul: Hayalperest Yayınevi.

İNTERNET KAYNAKLARI

URL-1: https://www.sanatabasla.com/2014/07/15/urbino-venusu-venus-of-urbino-tiziano/, (E.T.: 22. 03. 2024).

URL-2: http://www.rembrandt-paintings.com/danae.jsp (E.T.: 21.05.2018).

URL-3: https://thealternativevision.com/2016/12/20/the-gold-and-the-white-danae-and-the-shower-of-gold-by-leon-francois-comerre/ (E.T.: 21.05.2018).

GÖRSEL KAYNAKÇA

Resim-1: https://www.museodelprado.es/en/whats-on/exhibition/tiziano-danae-venus-y-adonis-las-primer as-poesias/821a6867-321a-4570-a19a-db4da7e2042c#, (E.T.: 22.03.2024).

Resim-2:https://www.tuttartpitturasculturapoesiamusica.com/2016/04/Rembrandt-Danae.html, (E.T.: 21. 05.2018).

Resim-3:https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Dana%C3%AB,_and_the_Shower_of_Gold_-_L%C3 %A9on-Fran%C3%A7ois_Comerre.jpg, (E.T.: 21.05.2018).

Resim-4: https://www.sanatabasla.com/2013/11/05/danae-klimt/, (E.T.: 21.05.2018).

Resim-5: https://uploads3.wikiart.org/images/egon-schiele/danae-1909.jpg!Large.jpg, (E.T.: 22.03.2024).

Resim-6: https://www.wikiart.org/en/pablo-picasso/danae-1962, (E.T.: 21.05.2018).

Resim-7: https://www.saatchiart.com/art/Painting-Danae/992833/3660822/view, (E.T.: 21.05.2018).

Resim-8: https://www.utkuvarlik.com/Eser-Detay/Butun-Katalog/1, (E.T.: 21.05.2018).

Resim-9: https://www.bedribaykam.com/tr/galeri/2006-2007-lolitarte, (E.T.: 01.03.2024).

KAYNAKÇA

Akalın, G. (2003). Türkiye'de Özgün Baskı Resme Tarihsel Bir Bakış; Gravür'ün Sorunları ve Çözüm Önerileri. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8, 130-138.

Ateş Kılıç, S. (2017). Baskı Sanatlarının Günümüz Örnekleri. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi,* 7(15), 199-210.

Çağlayan, E. (2023). *Güzel Sanatlar Alanında Uluslararası Araştırma ve Değerlendcrmeler*. Ankara: Serüven Yayınevi.

Ersoy, A. (2004). *500 Türk Sanatçısı.* İstanbul. Altın Kitaplar Yayınevi.

Esmer, H. (2011). *Türkiye'de Baskı Resme Bakmak.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Gürler, Z., Doyran, E. Y ve Yılmaz, B. (2019). Özgün Baskı Resim Sanatı Üzerine Bir Araştırma. *Tykhe Sanat ve Tasarım Dergisi*, 04(06), 408-429.

Kanaç, A R. (2022). Çağdaş Türk Resminde Tezhip Etkisi: Serhat Diker Örneği. *Kalemişi Dergisi,* 10(20), 13-21.

Keskin, İ. (2017). 1831-1920 Yılları Arasındaki Türkiye'deki Litografi (Taşbaskı) Sanatı, *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi,* 38, 9-20.

Keskin, İ. (2017). Cumhuriyet Dönemi Özgün Baskıresmi İçinde Litografi (Taşbaskı) Sanatının Gelişimi. *Sanat ve Tasarım Dergisi,* 7(2), 123-145.

Kıran, H. (2016). Çağdaş Baskı Resim Sanatına Genel Bir Bakış. *Sanat ve Tasarım Dergisi,* 6(1), 54-77.

Kul, S. (2023). *Sanatın Sesi.* Ankara: Serüven Yayınevi.

Öcal, S. (2021). Baskı Resim Sürecinde Temel Teknikler. *Journal of Social and Humanities Sciences Research,* 8(66), 463-471.

Tansuğ, S. (2005). *Çağdaş Türk Sanatı.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

GÖRSEL KAYNAKÇA

Resim 1: Esmer, H. (2011). *Türkiye'de Baskı Resme Bakmak.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Resim 2: https://www.fikriyat.com/kultur-sanat/2018/04/28/leopold-levynin-cagdas-turk-resmine-katkisi (E.T.: 09.03.2024).

Resim 3: https://www.istanbulmuzayede.com/urun/601052/sabri-berkel-1907-1993-ozgun-baski-imzali-2-10-1941-tarihli-26-x-24-cm-ka (E.T.: 09.03.2024).

Resim 4: https://www.artpointgallery.com/urun/3744159/sabri-berkel-motif-70x50-cm-kagit-uzerine-serigrafi-baski-e-a-imzali (E.T.: 09.03.2024).

Resim 5: https://www.aysilmuzayede.com/urun/3380446/mustafa-aslier-53x42-cm-serigrafi-baski-1978 (E.T.: 09.03.2024).

Resim 6: https://www.ankaraantikacilik.com/en/product/2657084/hayati-misman-b-1945-gravure-50-100-signed-dated-1999-37-x-26-cm-sheet-si (E.T.: 10.03.2024).

Resim 7: https://www.sanatgezgini.com/suleyman-saim-tekcan-ozgun-baski-gravur-isimsiz-1026 (E.T.: 10.03.2024).

Resim 8: http://www.hasippektas.com/ (E.T.: 10.03.2024).

Kaynakça

And, M. (1998). *Minyatürlerle Osmanlı-İslam Mitologyası*. İstanbul: Akbank Kültür ve Sanat Yayınları.

Atıl, E. (1999). *Levni ve Surname Bir Osmanlı Şenliğinin Öyküsü* (Çev. Z. Rona). İlk Basım. İstanbul: Koçbank Yayınları.

Emel Esin (2004). Orta Asya'dan Osmanlıya Türk Sanatında İkonografik Motifler. 1. Baskı. İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Erinç, S., M. (1998). *Sanat Psikolojisine Giriş*, 3. Baskı. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Gombrich, E., H. (2015). *Sanat ve Yanılsama*. (Çev. A. Cemal). 2. Basım. İstanbul: Remzi Kitabevi.

İrepoğlu, G. (1999). *Levni, Nakış Şiir Renk.* İstanbul: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Kayacan Keser, İ. ve Eren, N. (2015) This Pictures which Children Drew are Their Mirrors: Derleme. Psikiyatri Hemşireliği Dergisi-Journal of Psychiatric Nursing, 6(3), 137-142.

Keser ve Eren 2015

Renda, G. (1977) Zübdet-Ül Tevarih İstanbul Türk ve İslam Eserleri Müzesi'ndeki Zübdet-ül Tevarih'in Minyatürleri. Kültür Bakanlığı Sanat Dergisi, 3 (6).

Türker Küyel, M. (1996). Ferdî Hürriyet ve Hoşgörünün Felsefî Boyutu. Erdem, 8(22), 67-114.

Yale University Library, The Edwin J. Beinecke Fund (2008). "L'Art Brut Prefere aux Arts Culturels" Galerie Rene Drouin la Campaigne de l'Art Brut-Octobre 1949.

İnternet Kaynakları

URL-1: İktisat ve Toplum Dergisi Temmuz, Dikotomi Kavramı Üzerine, Mahfi Eğilmez (2023). 13 (153). 4-9, ISSN: 1309-9418. https://iktisatvetoplum.com/dikotomi-kavrami-uzerine/ (E.T.: 08.03.2024)

Görsel Kaynaklar

Görsel 7: https://hips.hearstapps.com/hmg-prod/images/christmas-tree-decor-ideas-1jpg-1670426985.jpg

Görsel 8: https://www.bhg.com/thmb/0q23hvW8tr0k2GhLFAVApYvnaz-Y=/1600x0/filters:no_upscale():strip_icc()/WalmartBlackChristmasTreewithOrnaments-0b3d0aa3d42a4ecea81ca8fdd6547997.jpeg

Görsel 9: https://www.marthastewart.com/thmb/HNkZ_gfT3KjmSj0ZWj_UCTwRMIA=/1500x0/filters:no_upscale():max_bytes(150000):strip_icc()/scandinavian-christmas-tree-1218-9a4240c2-509ead0666e440c195aef8b81d8e58c2.jpg

Görsel 10: https://media.cnn.com/api/v1/images/stellar/prod/12-r05r70v1.jpg?c=original

Görsel 11: https://salutatorium.com/2018/05/17/zubdetut-tevarih-evren-haritasi-minyaturu/

KAYNAKÇA

AK, A., (2013). Dijital Sanat. Akademik Bilişim 2013- XV. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri (ss. 919-923). Antalya: 23-25 Ocak 2013.

ALTAŞ. Ş., (2018) İmgenin Bakışı, Doktora Tezi, Ankara, Hacettepe Üniversitesi

ARSLAN, C., (2018). Dijital Yeniden Üretim Çağında Sanat Eseri: 'Aura' Kavramının Dijital Sanat Bağlamında Yeniden Değerlendirilmesi, Art-Sanat Dergisi, 10, S. 405-13.

AVCI, E., (2013) Dijital Sanat Bağlamında Dijital Teknolojilerin Güzel Sanatlar Eğitimine Entegrasyonu: Bir Eylem Araştırması. Doktora Tezi. Eskişehir. Anadolu Üniversitesi

BAUDRILLARD, J. (2010). Tüketim Toplumu, İstanbul, Ayrıntı Yayınları

CEVİZCİ, A., (2005). Paradigma Felsefe Sözlüğü. İstanbul: Paradigma Yayınları.

CRARY, J., (2004). Gözlemcinin Teknikleri, On Dokuzuncu Yüzyılda Görme ve Modernite Üzerine, (Çev. Elif Daldeniz) İstanbul, Metis Yayınları

EDMONDS, E. (2018). "Algorithmic Art Machines", Arts, 7(3), 7.

GÖKBULUT, N., (1992). Temel Sanat Eğitiminde Görsel Alanın Arındırılmasına İlişkin Bir Uygulama Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Gazi Üniversitesi

GÜNEY, E., & Yavuz, H. (2020). Yapay Zekâ ile Sanatsal Üretim Pratiğinde Sanatçının Rolü ve Değişen Sanat Olgusu. Sanat ve Tasarım Dergisi (26), 415-439.

KANAÇ, A.R., (2023). Resimde Anomali. İdil Dergisi, 111, S. 1817-1825.

MIZRAK. R.N., (2023) Sanatta Bakış: Gaze Üzerine Düşünceler. Yüksek Lisans Tezi, Karabük, Karabük Üniversitesi.

ÖZEL SAĞLAMTİMUR, Z. (2010). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. Dijital Sanat, 10(3) S. 213-238

SATAR, B., (2007). Popüler Kültür ve Tekrarlanan İmajlar, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul. Marmara Üniversitesi.

SOLINA, F., (2004) 15 Seconds Of Fame. *Leonardo*. 37 (2): 105–110

GÖRSEL KAYNAKÇA

Görsel 1: https://freight.cargo.site/t/original/i/3d3101a24f8922558f073b80a3d4ba2b539753d977af99b9e540ac886b353b59/202422_14307595583 2407_1143153683_o_o.jpg (E.T.: 09.03.2024)

Görsel 2: https://uploadsssl.webflow.com/61eb0c29b03a59986d1a4667/62c-19dc5ee0def44db272174_Effects%20of%20a%20Life%20Online_Olivia%20McRae.pdf (E.T.: 11.03.2024)

Görsel 3: https://www.bing.com/images/create?FORM=GENILP (E.T.: 11.03.2024)

Görsel 4: https://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%96p%C3%BCc%C3%BCk_(tablo)#/media/Dosya:The_Kiss_-_Gustav_Klimt_-_Google_Cultural_Institute.jpg (E.T.: 12.03.2024)

Görsel 5: https://www.bing.com/images/create?FORM=GENILP (E.T.: 28.02.2024)

Görsel 6: https://en.wikipedia.org/wiki/The_Starry_Night#/media/File:Van_Gogh_-_Starry_Night_-_Google_Art_Project.jpg (E.T.: 29.02.2024)

Görsel 7: https://www.bing.com/images/create?FORM=GENILP (E.T.: 09.03.2024)

Görsel 8: https://www.artfulliving.com.tr/sanat/refik-anadol-gunumuz-ve-gelecegin-dehasi-i-22978 (E.T.:14.03.2024)

TÜKETİCİ DAVRANIŞLARI-V

Güncel Akademik Çalışmalar

Editör
Doç. Dr. Davut KARAMAN

EĞİTİM
yayınevi

TÜKETİCİ DAVRANIŞLARI – V
GÜNCEL AKADEMİK ÇALIŞMALAR

Editör: Doç. Dr. Davut Karaman

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-39-4
1. Baskı, Mart 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
TÜKETİCİ DAVRANIŞLARI – V
GÜNCEL AKADEMİK ÇALIŞMALAR
Editör: Doç. Dr. Davut Karaman
XII+256 s., 135x215mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-39-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKÇA

ALTUNIŞIK, R., ÖZDEMİR, Ş. ve TORLAK, Ö. (2017). *Pazarlama İlkeleri ve Yönetimi*. İstanbul: Beta.

BAYSAL, A. S. (2018). Mezopotamya Astrolojisinin Doğuşu, Gelişimi Ve Kaynakları. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 6*(65), 461-475.

BÉNABOU, R. ve TIROLE, J. (2016). *Mindful Economics: The Production, Consumption, And Value Of Beliefs*. Journal of Economic Perspectives, 30(3), 141-164.

BERGER, A. (2004). Ads, Fads, and Consumer Culture. *Lanham, MD: Rowman and Littlefield*. pp. 25–43. ISBN 0-7425-2724-7

BOK, B. J. ve amp; MAYALL, M. W. (1941). Scientists Look at Astrology. *The Scientific Monthly, 52*(3), 233-244.

CANSEVER, G. (2018). Tüketici Davranışları Üzerinde Sosyal Medyanın Rolü: Farklı Bölgelerdeki Devlet Üniversiteleri Örneği,. Yüksek Lisans Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

ÇATLI, Ö. (2021). Astrolojik Göstergelere Göre Online Satın Alma Davranışları ve Tüketici Tarzları. *İşletme Araştırmaları Dergisi, 13*(3), 2696-2714.

DİVANOĞLU, S. U. ve USLU, T. (2019). Astrolojinin Tüketici Davranışları Üzerindeki Etkisinin Belirlenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 29*(1), 299-321.

ERCİYAS, O. (2010). 15. yy. Astroloji Eseri Kitâbu Esrâri'n-Nücûm ve Havvâs'ın Türk Bilim Dili ve Astroloji Kronoloji Terimleri Açısından Önemi. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi. 1*, 45-58.

FIGUEROA-GARCÍA, E. C., GARCÍA-MACHADO, J. J., ve PEREZ-BUSTAMANTE YABAR, D. C. (2018). Modeling The Social Factors That Determine Sustainable Consumption Behavior İn The Community Of Madrid. Sustainability, 10(8), 2811.

GUSTAVSEN, G. W., ve HEGNES, A. W. (2020). *Individuals' personality and consumption of organic food.* Journal of Cleaner Production, 245, 118772.

GÜLMEZ, M., KİTAPCI, O., ve DÖRTYOL, İ. (2011). The Effect Of Astrology On Young Customer Behaviors. *Studies in Business and Economics, 6*(3), 97-109.

HÜRMERİÇ, P., ve BABAN, E. (2012). Simmel, Veblen ve Sombart'ın Penceresînden Hedonik Tüketim: Ütopyada Negotium ve Otium. *Global Media Journal: Turkish Edition, 2*(4), 87-101.

INGOLD, T. (2002). *Culture and the perception of the environment. In Bush base, forest farm* (pp. 38-56). Routledge.

IYER, R., ve MUNCY, J. A. (2016). *Attitude toward consumption and subjective well-being*. Journal of Consumer Affairs, 50(1), 48-67.

İLHAN, B. (2004). *Astroloji Dersleri.* İstanbul: İlhan Yayınevi.

KARABULUT, M. (1981). *Tüketici Davranışı*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayınevi.

KASAK, E. (2001). Ancient Astrology As A Common Root For Science And Pseudoscience. *Folklore: Electronic Journal of Folklore,* (15-17), 85-104.

KOÇGAR, M. E. (2013). Tüketici Davranışlarını Etkileyen Faktörler Ve Kültür: Eskişehir'de Kültürün Tüketim Tercihleri Üzerine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KONAK, F. ve ÖZKAHVECİ, E. (2022*). Finansal Astroloji (Venüs Retrosu'nun Finansal Piyasalara Etkisi: Borsa İstanbul Üzerine Bir Uygulama).* Ankara: Detay Yayıncılık.

KOUTRA, C., THESPOL, M., ve NGUGI, I. K. (2015). *The Role Of Branding, Promotion And Sub-Culture İn The Consumption Of Breakfast Cereals İn Thailand*. Journal of Hotel Business Management, 4(1), 1-7.

LE, Q. H. (2021). *Factors Affecting Consumer Purchasing Behavior: A Green Marketing Perspective İn Vietnam*. The Journal of Asian Finance, Economics and Business, 8(5), 433-444.

LEE, R. M., ve TRYDE, P. (2012). *Timing Solutions for Swing Traders: Successful Trading Using Technical Analysis and Financial Astrology*. John Wiley & Sons.

MAHENDRA, A., MOHANTY, S. P., ve SUDALAIMUTHU, S. (2021). Financial Astrology And Behavioral Bias: Evidence From India. *Asia-Pacific Financial Markets, 28*(1), 3-17.

MCCRACKEN, G. D. (2005). *Culture And Consumption II: Markets, Meaning, And Brand Management* (Vol. 2). Indiana University Press.

MIHIĆ, M., ve ČULINA, G. (2006). *Buying Behavior And Consumption: Social Class Versus İncome*. Management: Journal of Contemporary Management Issues, 11(2), 77-92.

MORT, F. (2013). *Cultures Of Consumption*. Routledge.

MUSAIGER, A. O. (1993). *Socio-Cultural And Economic Factors Affecting Food Consumption Patterns İn The Arab Countries*. Journal of the Royal Society of Health, 113(2), 68-74.

ODABAŞI, Y. ve BARIŞ, G. (2019). *Tüketici Davranışı.* İstanbul: MediaCat.

ORÇİN, G. (2021). Kitlesel Sığınakta Bir Mutluluk Vaadi: Günlük Astroloji Sayfaları Üzerine Bir Analiz. *Egemia Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Medya Ve İletişim Araştırmaları Hakemli E-Dergisi,* (9), 141-161.

ÖRÜCÜ, E. ve TAVŞANCI, S. (2001). Gıda Ürünlerinde Tüketicinin Satın Alma Eğilimini Etkileyen Faktörler Ve Ambalajlama. *Muğla üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (3), 1-13.

ÖZKAN, B. (2017). Hedonik Tüketim, Kadınlar ve Burçlar. *Uluslararası Yönetim İktisat Ve İşletme Dergisi, 13*(1), 117-135.

ÖZKAN, B., BENLİ, T ve KIZGIN, Y. (2013). Is There Any İmpact Of Horoscopes On Luxury Consumption Trends?. *Business Management Dynamics, 3*(2), 69-83.

ÖZKETEN, Ş. (2021). Astroloji Ve İnsan İradesi Üzerine Bir Değerlendirme. *Kafkas Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi, 16*(8), 581-595.

PASAVENTO, L., ve SMOLENY, S. (2015). A Trader's Guide to Financial Astrology: Forecasting Market Cycles Using Planetary and Lunar Movements (Vol. 561). *John Wiley & Sons.*

QAZZAFI, S. (2020). *Factor Affecting Consumer Buying Behavior: A Conceptual Study*. International Journal for Scientific Research & Development, 8(2), 1205-1208.

RAMLAH, R. (2021). *Consumer Purchase Behavıor Assessed From Lıfestyle, Socıal, Economıc Envıronment, Characterıstıcs* (McDonald's Consumer Case Study Surakarta). International Journal of Economics, Business and Accounting Research (IJEBAR), 5(2).

RAMYA, N., ve ALİ, S. M. (2016). *Factors Affecting Consumer Buying Behavior*. International journal of applied research, 2(10), 76-80.

RITCH, E. L. ve BROWNLIE, D. (2016). *Doing İt For The Kids: The Role Of Sustainability İn Family Consumption.* International Journal of Retail & Distribution Management, 44(11), 1100-1117.

SAYDAN, R. ve DOĞAÇ, A. (2018). Kadın Tüketicilerin Anlık Satınalma Davranışlarında Burçların Etkisi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 5*(12), 698-709.

SOLOMON, M. R. (2020). *Tüketici Davranışları.* (Çev. N. Parıltı ve A. A. Ergin). Ankara: Nobel Yayıncılık.

TOKUŞ, Ö. (2019). Hamdânîlerde Astroloji, Astronomi Ve Tıp. *Tarih Dergisi, 70* (2), 1-18.

URL 1: https://sozluk.gov.tr/

URL 2: https://www.etimolojiturkce.com/kelime/m%C3%BCstehlik

UYAR, T. (2016). Astroloji Sözdebilimi Ve Toplum İçin Yarattığı Tehditler Üzerine Bir Tartışma. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 6*(1), 50-60.

WELSCH, H. ve KÜHLING, J. (2009). *Determinants Of Pro-Environmental Consumption: The Role Of Reference Groups And Routine Behavior*. Ecological economics, 69(1), 166-176.

WILLIAMS, D. (1984). Financial Astrology: How To Forecast Business And The Stock Market. *American Federation of Astr.*

KAYNAKÇA

AKENJI, L. & BENGTSSON, M. (2014). "Making Sustainable Consumption and Production the Core of Sustainable Development Goals". *Sustainability*. Vol.6, No.2, pp.513-29.

ALGHAMDI, O. A. & AGAG, G. (2023). "Unlocking the Power of Reporting: Exploring the Link Between Voluntary Sustainability Reporting, Customer Behavior, and Firm Value". *Sustainability*, Vol.15, No.21, pp.15584.

ASIF, M. H., ZHONGFU, T. & İRFAN, M. (2023). "Do Environmental Knowledge and Green Trust Matter for Purchase Intention of Eco-Friendly Home Appliances? An application of Extended Theory of Planned Behavior". *Environmental Science and Pollution Research*, Vol.30, No.16, pp.47861-72.

BAUDRILLARD, J. (1970). "The Consumer Society-Myths and Structures". *Sage Publications Ltd.*, London.

CHOI, H., JANG, J. & KANDAMPULLY, J. (2015). "Application of the Extended VBN Theory to Understand Consumers' Decisions About Green Hotels". *International Journal of Hospitality Management*, V.51, pp.87-95.

ČOLOVIĆ, M., & MITIĆ, V. Č. (2023). "The Main Motives for Buying Organic Food in People of the Former Yugoslavia". *British Food Journal*, V.125, N.6, pp.2257-74.

CONNOLLY, J., & PROTHERO, A. (2010). "Sustainable Consumption: Consumption, Consumers and the Commodity Discourse. *Consumption, Markets and Culture*, V.6, N.4, pp.275-91.

DAL GOBBO, A., FORNO, F. & MAGNANI, N. (2022). "Making "Good Food" More Practicable? The Reconfiguration of Alternative Food Provisioning in the Online World". *Sustainable Production and Consumption*, V.29, pp.862-71.

DE HAEN, H., & RÉQUİLLART, V. (2014). "Linkages Between Sustainable Consumption and Sustainable Production: Some Suggestions for Foresight Work. Food Security", V.6, pp.87-100.

DOLAN, PADDY. (2002). "The Sustainability of 'Sustainable Consumption"'. *Journal of*

Macromarketing, V.22, N.2, pp.4-5.

DONNELLY, G. E., LAMBERTON, C., RECZEK, R. W. & NORTON, M. I. (2017). "Social Recycling Transforms Unwanted Goods into Happiness". *Journal of the Association for Consumer Research*, V.2, N.1, pp.48-63.

GANSSER, O. A., & REICH, C. S. (2023). "Influence of the New Ecological Paradigm (NEP) and Environmental Concerns on Pro-Environmental Behavioral Intention Based on the Theory of Planned Behavior (TPB)". *Journal of Cleaner Production*, pp.1-20.

GOODMAN, D., DUPUIS, E. M. & GOODMAN, M. K. (2012). "Alternative Food Networks: Knowledge, Practice, and Politics". Routledge.

GOVINDAN, K. (2018). "Sustainable Consumption and Production in the Food Supply Chain: A Conceptual Framework". *International Journal of Production Economics*, V.195, pp.419-31.

HAN, H. (2015). "Travelers' Pro-Environmental Behavior in a Green Lodging Context: Converging Value-Belief-Norm Theory and the Theory of Planned Behavior". *Tourism Management*, V.47, pp.164-177.

HAN, Y. J., NUNES, J. C. & DRÈZE, X. (2010). "Signaling Status with Luxury Goods: The Role of Brand Prominence". *Journal of Marketing*, V.74, N.4, pp.15-30.

JACKSON, T. (2005). "Motivating Sustainable Consumption: A Review of Evidence on Consumer Behaviour and Behavioural Change". *Sustainable Development Research Network*, V.29, N.1, pp.30-40.

KARAMAN, D. (2021a). "Tüketici Satın Alma Karar Sürecinde Etkili Olan Duygular ve Nedenlerin Kuşaklar Kapsamında İncelenmesi" Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 45, Denizli, ss. 107-119.

KARAMAN, D. (2021b). Yeşil Pazarlama Bilgi Düzeyi Ve Yaşam Tatmininin Yeşil Ürün Satın Alma Davranışına Etkisi: Kuşaklararası Bir Araştırma. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, (58), 155-176.

KESSARI, M., JOLY, C., JAOUEN, A. & JAECK, M. (2020). "Alternative Food Networks: Good Practices for Sustainable Performance". *Journal of Marketing Management*, V.36, pp.1417-46.

KUMMU, M., DE MOEL, H., PORKKA, M., SIEBERT, S., VARIS, O. & WARD, P. J. (2012). "Lost Food, Wasted Resources: Global Food Supply Chain Losses and Their Impacts on Freshwater, Cropland, and Fertiliser Use". *Science of the Total Environment*, V.438, pp.477-89.

LIN, S. T. & NIU, H. J. (2018). "Green Consumption: Environmental Knowledge, Environmental Consciousness, Social Norms, and Purchasing Behavior". *Business Strategy and the Environment*, V.27, N.8, pp.1679-88.

MALKOC, S. A., & ZAUBERMAN, G. (2019). "Psychological Analysis of Consumer Intertemporal Decisions". *Consumer Psychology Review*, V.2, N.1, pp.97-113.

MANNING, M. (2009). "The Effects of Subjective Norms on Behaviour in the Theory of Planned Behaviour: A Meta-Analysis". *British Journal of Social Psychology*, V.48, N.4, pp.649-705.

MARSDEN, T., & SMITH, E. (2005). "Ecological Entrepreneurship: Sustainable Development in Local Communities Through Quality Food Production And Local Branding". *Geoforum*, V.36, N.4, pp.440-451.

MOORE, J. W. (2015). "Cheap Food and Bad Climate: From Surplus Value to Negative Value in the Capitalist World-Ecology". *Critical Historical Studies*, V.2, N.1, pp.1-43.

PADDY, D. (2002). “The Sustainability of ‘Sustainable Consumption”. Journal of Macromarketing”. V.22, N.2, pp.170-181.

PAJUNEN, N., & HEISKANEN, K. (2012). “Drivers and Barriers in the Supply Chain - the

Importance of Understanding the Complexity of Recycling in the Industrial System”,

26th International Mineral Processing Congress, IMPC 2012: Innovative Processing

for Sustainable Growth. Conference Proceedings, 2012, pp. 4047–56.

PATSIAOURAS, G., & FITCHETT, J. A. (2009). “Veblen and Darwin: Tracing the Intellectual Roots of Evolutionism in Consumer Research”. *Journal of Marketing Management*, V.25, N.7, pp.729-44.

PEATTIE, K., & COLLINS, A. (2009). “Guest Editorial: Perspectives on Sustainable Consumption”. *International Journal of Consumer Studies*, V.33, N.2, pp.107-12.

PELOZA, J., WHITE, K. & SHANG, J. (2013). “Good and Guilt-Free: The Role Of Self-Accountability in Influencing Preferences for Products with Ethical Attributes”. *Journal of Marketing*, V.77, N.1, pp.104-119.

REED, M. (2001). “Fight the future! How the contemporary campaigns of the UK organic movement have arisen from their composting of the past”. *Sociologia Ruralis*, V.41, N.1, pp.131-145.

RENTING, H., MARSDEN, T. K. & BANKS, J. (2003). “Understanding Alternative Food Networks: Exploring the Role of Short Food Supply Chains in Rural Development”. *Environment and Planning A*, V.35, N.3, pp.393-411.

SCHULTZ, P. W., NOLAN, J. M., CIALDINI, R. B., GOLDSTEIN, N. J. & GRISKEVICIUS, V. (2007). “The Constructive, Destructive and Reconstructive Power of Social Norms”. *Psychological Science*, V.18, N.5, pp.429-34.

SEYFANG, G. (2006). “Ecological Citizenship and Sustainable Consumption: Examining Local Organic Food Networks”. *Journal of Rural Studies*, V.22, N.4, pp.383-95.

STANİŠKİS, J. K. (2012). “Sustainable Consumption and Production: How to Make it Possible”. *Clean Technologies and Environmental Policy*. V.14, pp.1015.

STERN, P. C. (2000). “Toward a Coherent Theory of Environmentally Significant Behaviour”. *Journal of Social Issues*, V.56, N.3, pp.407-24.

TRUDEL, R. (2019). “Sustainable Consumer Behavior”. *Consumer Psychology Review*, V.2, N.1, pp.85-96.

URL-1:https://data.unicef.org/how-many/how-many-people-are-in-the-world/ (E.T.:15.12.2024.)

URL-2: https://www.ekoharita.org/ekoloji-haritasi/: (E.T.: 04.03.2024)

WALLACE, E., & BUIL, I. (2023). "Antecedents and Consequences of Conspicuous Green Behavior on Social Media: Incorporating the Virtual Self-Identity into the Theory of Planned Behavior". *Journal of Business Research*, V.157, pp.113549.

WELCH, D., & WARDE, A. (2015). "Theories of Practice and Sustainable Consumption". *Handbook of Research on Sustainable Consumption*, pp.84-100.

ZAVAL, L., MARKOWITZ, E. M. & WEBER, E. U. (2015). "How will I be Remembered? Conserving the Environment for the Sake of One's Legacy". *Psychological Science*, V.26, N.2, pp.231-236.

KAYNAKÇA

ABRAMSON A. (2023). "What's the Difference Between "Vintage," "Antique," and "Retro"?", https://www.apartmenttherapy.com/age-defining-an-130615.

AFRICOKE ve RADYOLU RETRO SAAT, https://www.naturalgerman.com/afri-coke-1000ml-p-675.html, https://www.yankodesign.com/2021/04/15/retro-inspired-product-designs-with-modern-functionality-to-take-you-on-a-trip-down-memory-lane/, (Erişim Tarihi: 06.03.2024).

AHMED A. (2023). "What Are Some Examples of Vintage Communication Methods And How Were They Used in Daily Life?", https://www.quora.com/What-are-some-examples-of-vintage-communication-methods-and-how-were-they-used-in-daily-life, (Erişim Tarihi: 01.03.2024).

ALTUNTUĞ N. (2011). "Değerlere Hitap Eden Pazarlamanın Nostalji Boyutu", Organizasyon Ve Yönetim Bilimleri Dergisi, Cilt 3, Sayı 2, 2011:265-273.

ANTİKA SAAT ve ORİJİNALLİK BELGESİ (2024). https://www.daniel-santiques.com/french-industrial-clocks, https://southeastasianantiques-jewelry.wordpress.com/2014/08/18/certificate-of-authenticity/, (Erişim Tarihi: 06.03.2024).

ANTHONY S. (2024). "True Human Influence' and Nostalgia: How Creators Supercharge Travel Marketing", https://www.thedrum.com/opinion/2024/03/08/true-human-influence-and-nostalgia-how-creators-supercharge-travel-marketing, (Erişim Tarihi: 09.03.2024).

ANTIQUES (2018). "What's The Difference Between "Antique" & "Vintage"?", https://www.farmantiques.net/blog/whats-the-difference-between-antique-vintage, (Erişim Tarihi: 06.03.2024).

BABY D.P. (2022). "What to Know About Nostalgia", https://www.webmd.com/balance/what-to-know-about-nostalgia, (Erişim Tarihi: 01.03.2024).

BAKER S. (2021). "Nostalgia Isn't Always a Good Thing", https://www.goodhousekeeping.com/life/a38137325/nostalgia-pros-cons/, (Erişim Tarihi: 18.02.2024).

BATRA K.L. (2016). "Retro Marketing–The Clever Niche Marketing", Paintindia, April 2016.

BENTLEY VİNTAGE İÇECEK ŞİŞESİ VE 1980'LERDEN RETRO KOLTUK TASARIMI, https://www.danielsantiques.com/ruddspeed-bentley-gril-decanter, https://www.biboya.com.tr/dekorasyonda-vintage-ile-retro-farki, (Erişim Tarihi: 06.03.2024).

BHATTACHARYA O., Lux A. ve Kemp S., (2015). "Some Cultural and Historical Aspects of Nostalgia: Nostalgic Experience Differs Among Cultures but Appraisal of the Past Does Not", University of Canterbury, Doctoral Scholarship.

BPS (British Psychological Society) (2008). "Nostalgia–From Cowbells to the Meaning of Life", https://www.bps.org.uk/psychologist/nostalgia-cowbells-meaning-life, (Erişim Tarihi: 28.02.2024).

BROUČKOVÁ I., Jaderná E. Ve Srbová A. (2019). "Promotion of Products in Retro-Designed Packaging", Marketing Science & Inspirations, 14(1):12-22.

BOWDEN E. (2019). "Extremely rare' Coca-Cola bottle to enterauction at $150K", https://nypost.com/2019/03/28/extremely-rare-coca-cola-bottle-to-enter-auction-at-150k/, (Erişim Tarihi: 08.03.2024).

BROWN S. (1999). "Retro-marketing: Yesterday's Tomorrows Today!", Marketing Intelligence & Planning,17(7):363-376.

BROWN S. (2001). Marketing: The Retro Revolution, SAGE Publications Ltd, ISBN 0 7619 6850 4, N.Y.

BROWN S. (b) (2001). "Torment Your Customers (They'llLoveIt)", https://ddc449fe97e72df15faf96b8d7d4f5facfaa9c92.vetisonline.com/c/6s5zai/viewer/pdf/m4er6glfij, (Erişim Tarihi: 10.03.2024).

BROWN S., Kozinets R.V. ve Sherry J.E. (2003). "Teaching Old Brands New Tricks: Retro Branding and the Revival of Brand Meaning", Journal of Marketing, 67(July 2003):19-3.

BUSINESSJARGONS (2024). "Brand Revitalization", https://businessjargons.com/brand-revitalization.html, (Erişim Tarihi: 04.02.2024).

CAMBRIDGE DICTIONARY (2024). "Nostalgia", https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/nostalgia, (Erişim Tarihi: 02.01.2024).

CIS (Collectibes Insurance Services) (2023). "Discovering the Most Valuable Coke Bottle: The Hidden Treasures of Collectible Coke Bottle Memorabilia", https://collectinsure.com/2023/05/04/discovering-the-most-valuable-coke-bottle-the-hidden-treasures-of-collectible-coke-bottle-memorabilia/, (Erişim Tarihi: 09.03.2024).

COCA COLA'nın Retro Tarz Kampanyası, https://www.researchgate.net/figure/Retro-style-campaign-of-Coca-Cola_fig11_331487705, (Erişim Tarihi: 06.03.2024).

COCA COLA'nın Tarihi Şişeleri, https://www.coca-colacompany.com/about-us/history/the-history-of-the-coca-cola-contour-bottle, (Erişim Tarihi: 09.03.2024).

COCA COLa Ireland (2024). "Contour Bottle History", https://www.coca-cola.com/ie/en/media-center/contour-bottle-history, (Erişim Tarihi: 09.03.2024).

CREME 71 ve TRI TOP ŞURUP (2024). https://p-nt-www-amazon-com-br-kalias.amazon.com.br/Colora%C3%A7%C3%A3o-Nutrisse-Creme-Esplendido-Garnier/dp/B07G8F6FW6; https://www.tritop.de/das-ist-tri-top/das-sirup-original/ (Erişim Tarihi: 07.03.2024).

CUNCIC A. (2023). "Nostalgia—How to Enjoy Reflecting on the Past and How to Deal With the Negative Effects of Being Too Nostalgic", https://www.verywellmind.com/what-is-nostalgia-5272007, (Erişim Tarihi: 01.03.2024).

ÇEŞİTLİ RETRO AMBALAJLAR, www.google.com görsellerden alınmıştır (Erişim Tarihi: 01.03.2024).

DODMAN T.(2023). "Nostalgia, and What it Used to Be, Current Opinion in Psychology 2023", 49:101536, DOI:10.1016/j.copsyc.2022.101536.

DWYER B.,Scola Z. ve Drayer J. (2020). "Exploring the Explicit and Implicit Appeal of Retro Sport Logos", Sport Marketing Quarterly, 2020(29):296-307.

FIORITO T.A. ve Routledge C.(2020). "Is Nostalgia a Past or Future-Oriented Experience? Affective, Behavioral, Social Cognitive, and Neuroscientific Evidence, Frontiers in Psychology", 03 Haziran 2020,11:1133. doi: 10.3389/fpsyg.2020.01133.

FIORITO T.A. (2021). "Shared Nostalgia: Moving Froman Individual to an Interpersonal Approach to The Study of a Social Emotion", North Dakota State University of Agriculture and Applied Science, Doctoral Scholarship, .https://library.ndsu.edu/ir/bitstream/handle/10365/32631/Shared%20Nostalgia%20Moving%20From%20an%20Individual%20to%20an%20Interpersonal%20Approach%20to%20the%20Study%20of%20a%20Social%20Emotion.pdf?sequence=1&isAllowed=y, (Erişim Tarihi: 04.03.2024).

FORT-RIOCHEL ve Ackermann C. (2019). "Consumer Innovativeness, Perceived Innovation and Attitude Towards "Neo-Retro"-Product Design, European Journal of Innovation Management", 16(4):495-516, DOI 10.1108/EJIM-02-2013-0013.

GÖKALİLER E.ve Arslan Z. (2015). "Geçmişle Bağ Kuran Bir Pazarlama Yaklaşımı: Retro Pazarlama Perspektifinden Tüketicilerin Marka Kimliği Ve Marka İmajına Bakış Açıları Üzerine Bir Araştırma", Global Media Journal, TR Edition, 6(11):240-260, Fall 2015.

HALLEGATTE D. (2014). "Retro branding: Selling the Past", 2014 AMA Winter Educators Proceedings,

HALLEGATTE D. ve Ertz M.(2018). "Blending The Past And Presentin a Retro Branded Music Concert: The Impact of Nostalgia Proneness", Journal of Product & Brand Management27(5):484–497, DOI 10.1108/JPBM-08-2017-1546.

HOLOTOVÁ M., Kádeková Z ve Košičiarová I. (2020). "Retro Marketing –A Power Of Nostalgia Which Works Among The Audience, Communication Today", 11(2):149-165

İŞ YAŞAM DÖNGÜSÜNDE MARKANIN YENİDEN CANLANDIRILMASI, https://theinvestorsbook.com/brand-revitalization.html. (Erişim Tarihi: 11.03.2024).

JUHL J. ve Biskas M. (2022). "Nostalgia: An Impactful Social Emotion, Current Opinion in Psychology", 2023, 49:101545, DOI:10.1016/j.copsyc.2022.10154.

KESKİN H.D. ve Memiş S. (2011). "Retro Pazarlama ve Pazarlamada Uygulanmasına Yönelik Bazı Örnekler", Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 16(3):191-202.

KOLBI Z., Ruzzier K. ve Kolar M. (2015). "Brand Revitalization: Don't Let Your Brands Turn Into Sleepyheads", Central European Business Review, · June 2015, DOI: 10.18267/j.cebr.121.

MARCONI J. (1996). "Retro Marketing Helps Brand Gain New Image", Marketing News, 10/21/96.

MENTEŞ N. ve Şengün H.I. (2022). "İkinci Mertebe Doğrulayıcı Faktör Analizi İle Retro Ürün Tercihinde Etkili Olan Unsurların Değerlendirilmesi", BMIJ, 10(1):192-207. DOI:10.15295/bmij.v10i1.1987.

MERLO E.ve Perugini M. (2014). "The Revival of Fashion Brands Between Marketing and History. The Case of the Italian Fashion Company Pucci", Journal of Historical Research in Marketing, 7(1):91-112, 1755-750X, DOI 10.1108/JHRM-02-2013-0007.

MUKHERJEE A. (2020). "Viral Nostalgia and the Case of the Corona virus Pandemic", https://www.epw.in/engage/article/viral-nostalgia-and-case-coronavirus-pandemic, (Erişim Tarihi: 26.02.2024).

MUHTEŞEM HAYAT (IT'S A WONDERFUL LİFE) VE NEŞELİ GÜNLER FİLMLERİ (1946 ve 1978). https://watch.plex.tv/movie/its-a-wonderful-life; https://www.google.com/imgres, (Erişim Tarihi: 26.02.2024).

QUINTAL V., Asenjo C., Phau J. ve Marchegiani C. (2009). "Conceptualising Personal and Historical Nostalgia as Travel Motives", https://www.anzam.org/wp-content/uploads/pdf-manager/1097_ANZAM2009-477.PDF, (Erişim Tarihi: 24.02.2024).

PEREIRA V.C., Pollan M.M. ve Amboage E.S. (2022). "Nostalgia, Retro-Marketing, and Neuromarketing: An Exploratory Review", Journal of Creative Industries and Cultural Studies: JOCIS, ISSN 2184-0466, (7)2022:107-126.

PSYCHOLOGY TODAY (2024). "Personal Memories and Nostalgia", https://www.psychologytoday.com/intl/basics/memory/personal-memories-and-nostalgia, (Erişim Tarihi: 26.02.2024).

RAMAZAN AYINDA COCA COLA, https://www.coca-cola.com/tr/tr/media-center/ramazan-ayinda-da-bir-olduk.(Erişim Tarihi: 28.02.2024).

SARIÇİÇEK R., Çokay Çoğuroğlu F.ve Korkmaz İ.H. (2017). "Retro Pazarlama Bağlamında Tüketicilerin Marka Kimliği ve Marka İmajına Bakış Açıları: GAÜN Akademisyenleri Üzerine Bir Araştırma", Gaziantep University Journal of Social Sciences, 16 (2), 345-358. DOI: 10.21547/jss.300703.

SCHALK L.S. (2019). "Retro-Marketing: Markenrevitalisierunga ls Instrument", ISBN: 978-3-96146-715-0, Hamburg,

SCOLA Z. ve Gordon B.S. (2019). "Exploring Retro Marketing With Sport Marketing Professionals", Sport, Business and Management: An International Journal, 9(3):284-300, DOI 10.1108/SBM-06-2018-0046.

SCOLA Z., Dwyer B. ve Gordon B.S. (2023). "Time Will Tell: Examining The Role of Nostalgia in Retro Sport Merchandise Purchase Intentions",

Sport, Business and Management:An International Journal, 13(5):548-562, DOI 10.1108/SBM-12-2022-0111.

SEDIKIDES C. ve Wildschut T. (2024). "Nostalgia Across Cultures", Journal of Pacific Rim Psychology, Vol:16, DOI:10.1177/18344909221091.

SEDIKIDES C. ve Wildschut T.(2024). "Trait Nostalgia, Personality and Individual Differences", 221 (2024) 112554, DOI:10.1016/j.paid.2024.112554.

SRBOVÁ A., Broučková I. ve a Jaderná E. (2016). "Perception of Modern And Retro Packaging", Marketing Identity, 2016 (2):263-275.

ŞAHİN E. ve Kaya F. (2019). "Retro Pazarlama Kapsamında Tüketicilerin Retro Marka Eğilimlerinin Retro Marka Farkındalığına ve Retro Marka Güvenine Etkisi: Konya İlinde Bir Araştırma", Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, The Journal of International Social Sciences, Cilt: 29, Sayı: 1, Sayfa: 227-248, OCAK – 2019.

TEKEOĞLU N.T. ve Tığlı M. (2016). "Retro Pazarlama Açısından Halen Var olmayan Eski Markaların Tüketiciler Tarafından Anımsanması Ve Tanınması Üzerine Bir Pilot Çalışma", Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Nisan2016(12).

THE WONDER YEARS ve THE BODYGUARD FİLMLERİ (1988), https://www.imdb.com/title/tt0094582/; https://open.spotify.com/intl-tr/track/4eHbdreAnSOrDDsFfc4Fpm, (Erişim Tarihi: 28.02.2024).

TOKSARI M. ve Aydar A.F. (2021). "Retro Pazarlama Perspektifinden Tadım Kuruyemiş Markası İle İlgili Reklamın Göstergebilimsel Analiz Yöntemi İle İncelenmesi", Erciyes İletişim Dergisi, 8(2):891-910, e-ISSN: 2667-5811 | ISSN: 1308-3198.

UNİVERSITY OF SOUTHAMPTON (2013). "What Nostalgia Is and What It Does", https://www.southampton.ac.uk/nostalgia/what-nostalgia-is.page, (Erişim Tarihi: 02.03.2024).

ÜÇGEN KOLONYA ve DİJİTAL GRAMOFON, https://www.irhanlar.com.tr/urun/piramit-kolonya-ucgen-kolonya-nostaljik-urunler-100-adet-po-set-kolonya-eski-efsane-urunler, https://www.trendyol.com/urfakent/dijital-plak-calar-gramafon-tas-plak-calmaz-p-799595118, (Erişim Tarihi: 11.03.2024).

ÜLKER HANIMELLER, https://www.youtube.com/watch?v=xqDpbaji450, (Erişim Tarihi: 28.02.2024).

VESS M., Arndt J., Routledge C., Sedikides C. ve Wildschut T. (2012). "Nostalgia as a Resource for the Self, Self and Identity", 11(3):273-284, DOI:10.1080/15298868.2010.521452.

VOJVODIĆ, K. (2017). "Retro Brands in the Retailing Enviroment: A Review and Research Propositions", Faculty of Business Economics and Entrepreneurship International Review (No.3-4):130-136.

YÜCEL N., Yücel A., Gür Y.E. ve Gündüz K. (2020). "Examining Retro Marketing Ads From The Perspective Of Neuromarketing: The Example Of Nestle Brand", Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 5(2020):77-90.

Buna göre;

a.) Metaverse ve ilgili teknoloji uygulamaları literatürde de belirtildiği gibi başlangıç ve geliştirme aşamasındadır

b.) Pazarlama ve satış süreçleri e-ticaret de dâhil olmak üzere, Web 3.0 öncesi dönem süreçlerinde olduğu gibi bir gelişim evresi geçirecektir

c.) Blok zinciri ve bağlı teknolojiler bu sürecin tam ortasında yer almaktadır

d.) Süreç dijital ile fiziksel arasında sıkışmışken metaverse boyutu için bir yol aramaktadır

e.) Türkiye'de metaverse ve üzerine bina edilebilecek ticaretin gereklerini kapsayan bir kanun bulunmamaktadır

f.) Pazarlama ve satış ile ilgili tüm sektörler konu ile aralarına mesafe koymadan, anlama ve deneyim safhalarını işletmektedir

g.) Metaverse gelişiminde finans sektörünün önemi yüksektir. Sektörel alt yapı ve çözüm geliştirme yatırımları genel anlamda yönlendirici ve ivmelendirici bir etki yaratacaktır. Yansıması başta e-ticaret olmak üzere genel ticaret eko sisteminde görülecektir

h.) Türkiye'de meta evrenlerin ve teknolojilerinin geliştirilmesinde, tüm paydaşların kollektif bir eko sistem olarak hareket etmesi yönetim ve gelişimin sürekliliği için bir kazanç olacaktır

i.) Eko sistemin yayılımı ve sürdürülebilirliği açısından resmi otoritenin garantör olması önemlidir Alt yapı ve platformlar bazında dışa bağımlılık yüksektir

j.) Bütüncül bir coğrafyada, geniş bir bakış açısı ile fiziksel ile dijitali entegre etmek yöntemi ile geliştirilecek ve efektif bir şekilde kullanılacak metaverse evrenlerinin katma değerli ihracata hizmet etmesi mümkündür

k.) Her değişim beraberinde fırsat ve sorunları da getirir. Avantajımız bugün daha doğum aşamasında bu

süreçleri tartışıyor olmamızdır. Asıl konu işin ahlak, hukuk ve etik boyutlarını da yapının gelişimi öncesinde belirli bir formata getirebilmektir

Çalışmanın konusu gerek teknoloji gerekse küresel pazarlama ve tüketici davranışları bakımından güncel, araştırma ve geliştirmeye açık, potansiyeli reel sektör üzerinde yüksek pozisyondadır. Yakın geleceğin güncel ticari ve sosyal eko sisteminde dijital anlamda Web 3.0 ve yansımalarının olacağı düşünüldüğünde konunun irdelenmesinin gerek ve önemi ortaya çıkmaktadır. Bu ve sonrasında yapılabilecek çalışmaların sürecin şekillenmesi, kurallarının belirlenebilmesi için önemli ve değerli olacağını söyleyebiliriz. Özellikle sürecin etik ve hukuk boyutları başta olmak üzere, araştırılması ve literatüre katkı yapılması önemli olarak görülmektedir.

KAYNAKÇA

ALTINOK, M. (2021). "Dijital Dönüşen İşletmelerde Değişim, Gelişim, Yenilik ve Tepkiler: Türkiye Mücevherat Sektöründe Dijital İş Süreç Dönüşümü Üzerine Bir Çalışma". Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Altınbaş Üniversitesi.

BALL, M. (2021). "Framework for the Metaverse". Matthewball.co.: https://www.matthewball.vc/all/forwardtothemetaverseprimer, (E.T.: 03.01.2024).

BARRERA, K., ve SHAH, D. (2023). "Marketing in the Metaverse: Conceptual understanding, framework, and research agenda". *Journal of Business Research*, pp. 113420.

BESSON, L. (Yöneten). (2017). Valerian and the City of a Thousand Planets [Sinema Filmi].

BRİTANNİCA. (2020). "E-commerce summary". Britannica: https://www.britannica.com/summary/e-commerce, (E.T.: 03.01.2024).

CHOUDHURY, N. (2014). "World Wide Web and Its Journey from Web 1.0 to Web 4.0." *International Journal of Computer Science and Information Technologies*, pp. 8096-8100.

ÇEPNİ, S. (2021). "Proje, Tez ve Araştırma Makalelerinin Kavramsal ve Kuramsal Çerçevesi Nasıl Yapılandırılmalı?" *Fen, Matematik, Girişimcilik ve Teknoloji Eğitimi Dergisi*, C.4, S.3, s. 203-216. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1774250, (E.T.: 03.01.2024).

DAVENPORT, T., Guha, A., Grewal, D., Bressgott, T. (2019). "How artificial intelligence will change the future of marketing". *J. of the Acad. Mark. Sci*. Vol. 48, pp. 24–42(2020). https://doi.org/10.1007/s11747-019-00696-0

DURUKAL, E., ve Ermağan, E. (2022). "Metaverse ve Pazarlamaya Etkileri". *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırama Dergisi*, C.11, S.3, s.1890-1909. https://doi.org/10.15869/itobiad.1103557

GARİH, Ü. (2001). "*Pazarlama Tanıtım Halkla İlişkiler*". İstanbul: Hayat Yayınları.

GÖKKOYUN, S. (2022). "NFT'nin Türkçe karşılığı 'Nitelikli Fikri Tapu' olarak belirlendi". Anadolu Ajansı: https://www.aa.com.tr/tr/bilim-teknoloji/nftnin-turkce-karsiligi-nitelikli-fikri-tapu-olarak-belirlendi/2570316, (E.T.: 03.01.2024).

HALEEM, A., Javaid, M., Asim Qadri, M., Pratap Singh, R., ve Suman, R. (2022, Mart). "Artificial intelligence (AI) applications for marketing". *A literature-based study. International Journal of Intelligent Networks*, pp. 119-132.

HASANOĞLU, C. (2020). "COVID–19'un İş Sağlığı ve Güvenliği Kapsamında İşletmeler Üzerine Etkileri". *International Journal of Economics and Politics Sciences Academic Researches*, C.4, S.10, s. 11-27.

HOLLENSEN, S., Kotler, P., ve Oliver Opresnik, M. (2022). "Metaverse – the new marketing universe". *Journal of Business Strategy*. Vol.44, No.3, pp.119-125. https://doi.org/10.1108/JBS-01-2022-0014

HUANG, M., ve T. Rust, R. (2020). "A strategic framework for artificial intelligence in marketing". *Journal of the Academy of Marketing Science*. Vol.49, pp.30-50. https://doi.org/10.1007/s11747-020-00749-9

IBRAHİM, D. (2022). "A Closer Look At the Google Metaverse [2022 Review]". Metaverse Insider: https://metaverseinsider.tech/2022/12/02/google-metaverse, (E.T.: 03.01.2024).

IMF. (2020a). "Digital Money Across Borders: Macro-Financial Implications". Washington, D.C.: IMF Staff Reports. https://www.imf.org/en/Publications/Policy-Papers/Issues/2020/10/17/Digital-Money-Across-Borders-Macro-Financial-Implications-49823, (E.T.: 03.01.2024).

KALELİOĞLU, E. (2022). "Hepsiburada, Tek Bir Çalışanı Bulunmayan İlk 'Akıllı Mağazasını' Açtı". Webtekno: https://www.webtekno.com/hepsiburada-fiziksel-akilli-magaza-acti-h127676.html, (E.T.: 03.01.2024).

KOTLER, P., Kartajaya, H., ve Setiawan, I. (2020). "*Pazarlama 4.0*". İstanbul: Optimist Yayın Grubu San.ve Tic. Ltd. Şti.

KÜÇÜKKIRALI, Z., ve Afşar, K. E. (2022). "Türkiye'de Merkez Bankası Dijital Parasının Potansiyel Etkileri: SWOT Analiziyle Bir Değerlendirme". *Selçuk Ün. Sos. Bil. Ens. Der*, S.48, s. 142-158. https://doi.org/10.52642/susbed.1099641

LAW LİBRARY OF CONGRESS, U. S. G. L. R. D. (2021). "Regulation of cryptocurrency around the world: Albania, Algeria, Angola, Anguilla, Antigua and Barbuda, Argentina, Australia, Azerbaijan, Bahamas, Bahrain, Bangladesh, Belarus, Belgium". Washington, D.C.: The Law Library of Congress, Global Legal Research Directorate. https://hdl.loc.gov/loc.law/llglrd.2021687419 , (E.T.: 03.01.2024).

LEE, J. (2021). "A Study on Metaverse Hype for Sustainable Growth". *The International Journal of Advanced Smart Convergence*, Vol.10, No.3, pp.72-80. https://m.earticle.net/Article/A400878, (E.T.: 03.01.2024).

LEE, L.-H., Braud, T., Zhou, P., Wang, L., Xu, D., Lin, Z., . . . Hui, P. (2021). "All One Needs to Know about Metaverse: A Complete Survey on Technological Singularity,Virtual Ecosystem, and Research Agenda". *Journal of Latex Class Files*, Vol.14, No.8, pp.1-66. https://arxiv.org/pdf/2110.05352.pdf, (E.T.: 03.01.2024).

MCKINSEY. (2022). "What is blockchain?" McKinsey & Company :https://www.mckinsey.com/featured-insights/mckinsey-explainers/what-is-blockchain, (E.T.: 03.01.2024).

MİLEVA, G. (2022). "A Deep-Dive into Metaverse E-commerce & the Future of E-Com Marketplaces". Influencer Marketing Hub: https://influencermarketinghub.com/metaverse-ecommerce/, (E.T.: 03.01.2024).

MIVA. (2020). “The History Of Ecommerce: How Did It All Begin?“ MIVA Inc. Blog: https://blog.miva.com/the-history-of-ecommerce-how-did-it-all-begin, (E.T.: 03.01.2024).

MIVA. (2022). “Top Ecommerce Trends for 2023”. MIVA Inc. Blog: https://blog.miva.com/ecommerce-trends-2023, (E.T.: 03.01.2024).

MUCHMORE, M. (2022). “What Is Microsoft’s Metaverse Strategy?” PCMag: https://www.pcmag.com/news/what-is-microsofts-metaverse-strategy, (E.T.: 03.01.2024).

NAKAMOTO, S. (2008). “Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System”. bitcoin.org: https://bitcoin.org/bitcoin.pdf, (E.T.: 03.01.2024).

NİNG, H., Wang, H., Lin, Y., Wang, W., Dhelim, S., Farha, F., . . . Daneshmand, M. (2021, Kasım). “A Survey on Metaverse”: the State-of-the-art, Technologies, Applications, and Challenges”. *arXiv:2111.09673*, pp. 1-34. https://doi.org/10.48550/arXiv.2111.09673

ODABAŞI, Y. (2019). “*Postmodern Pazarlamayı Anlamak (1 b.)*”. İstanbul: The Kitap

PAPUÇÇİYAN, A. (2022). “Trendyol Sanat, GoArt iş birliği ile metaverse sanat galerisini kullanıma sundu”. webrazzi: https://webrazzi.com/2022/12/13/trendyol-sanat-goart-is-birligi-ile-metaverse-sanat-galerisini-kullanima-sundu, (E.T.: 03.01.2024).

PARK, S.-m., ve Kim, Y.-g. (2021). “A Metaverse: Taxonomy, Components, Applications, and Open Challenges,” *in IEEE Access*, Vol.10, pp.4209-4251, doi: 10.1109/ACCESS.2021.314017

PRİETO, J., Lacasa, P., ve Borda, R. (2022). “Approaching metaverses: Mixed reality interfaces in youth media platforms”, *New Techno-Humanities*. Vol.2, No.2, pp.136-145. https://doi.org/10.1016/j.techum.2022.04.004

REBKO, M. (2022). “Walmart enters the metaverse with Roblox experiences aimed at younger shoppers”. CNBC: https://www.cnbc.com/2022/09/26/walmart-enters-the-metaverse-with-roblox.html ,(E.T.: 03.01.2024).

SARITAŞ, A. (2022). “Amazon Metaverse Sanal Dünyasına İlk Girişimini Başlattı: 3D Web Oyununu Piyasaya Sürdü”. onedio: https://onedio.com/haber/amazon-metaverse-sanal-dunyasina-ilk-girisimini-baslatti-3d-web-oyununu-piyasaya-surdu-105624,(E.T.: 03.01.2024).

SERİNİKLİ, N. (2021). “Covid 19 Salgın Sürecinde Örgütsel Değişim: Uzaktan/Evden Çalışma Modeli”. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.31, S.1, s.277-288. https://doi.org/10.18069/firatsbed.831755

SHAW, E.H. ve Tamilia, R. (2001). “Robert Bartels and the History of Marketing Thought”, *Journal of Macromarketing*, Vol.21, No.2, pp.132-38. http://dx.doi.org/10.1177/0276146701212006

STEPHENSON, N. (1992). “*Snow Crash*”. New York: Bantam Books.

SOYALTIN, T. E. (2021). “Eric Shaw’un Pazarlama Tarihi ve Düşüncesi Üzerine Yaptığı Araştırmalara İlişkin Bir Derleme”. *Uluslararası Akademik Yönetim Bilimleri Dergisi*, C.7, S.10, s.48-73. https://doi.org/10.51947/yonbil.867754

T.C. TİCARET BAKANLIĞI. (2022). "2022 Türkiye E-Ticaret İstatistikler". E-Ticaret Bilgi Platformu: https://www.eticaret.gov.tr/istatistikler#collapseFour12022, (E.T.: 03.01.2024).

THE TOKEN DİSPATCH. (2022). "Is Hulu coming up with NFTs and entering the Metaverse?" The Token Dispatch: https://www.thetokendispatch.com/p/is-hulu-coming-up-with-nfts-and-entering-metaverse, (E.T.: 23.03.2023).

TUDOR ACKROYD, A., ve Yu, I. (2022). "Alibaba Rolls Out Deeper Immersive Luxury Shopping Experience In The Metaverse". alizila: https://www.alizila.com/alibaba-rolls-out-immersive-luxury-shopping-metaverse/, (E.T.: 03.01.2024).

TÜRK DİL KURUMU. (2023). TDK. https://sozluk.gov.tr/, (E.T.: 03.01.2024).

UÇAR, S. (2021). "Nike'ın yeni metaverse hamlesi: Nikeland". MediaCat: https://mediacat.com/nikein-yeni-metaverse-hamlesi-nikeland/, (E.T.: 03.01.2024).

USTA, A., ve Doğantekin, S. (2022). "*BlockChain 101 v2*". İstanbul:BKM-Banka Kartları Merkezi. https://bctr.org/dokumanlar/Blockchain101v2r2.pdf, (E.T.: 03.01.2024).

W3C. (2023). "Semantic Web".https://www.w3.org/standards/semanticweb/, (E.T.: 03.01.2024).

YOGESH K., D., Hughes, L., Wang, Y., A. Alalwan, A., J. (Grace) Ahn, S., Balakrishnan, J., . . . Wirtz, J. (2023). "Metaverse marketing: How the metaverse will shape the future of consumer research and practice". *Psychology & Marketing*, Vol.40, No.4, pp. 750-776. https://doi.org/10.1002/mar.21767

YÜKSEL, M. C. (2021). "Metaverse ile Pazarlama". Webtures: https://www.webtures.com/tr/blog/metaverse-ile-pazarlama, (E.T.: 03.01.2024).

KAYNAKÇA

ALLEN, S., J.,A.,Mukti Khaire, Tyler Kell, ve Siddhant Shrivastav. https://osf.io/preprints/socarxiv/gwzd7. Erişim: 25.01.2024.

BARNEBYSD (2023). https://www.barnebys.co.uk/blog/the-most-expensive-living-artists. Erişim: 07.02.2024.

BARRERA, K. G., ve Shah, D. (2023). Marketing in the Metaverse: Conceptual Understanding, Framework, and Research Agenda. Journal of Business Research, 155, 113420.

BELK, M. R., Humayun, M. Brouard, M. (2022).Money, Possessions, and Ownership in the Metaverse: NFTs, Cryptocurrencies, Web3 and Wild Markets J. Bus. Res., 153, 198-205.

CHOHAN, R., & Paschen, J. (2023). NFT Marketing: How Marketers can Use Nonfungible Tokens in Their Campaigns. *Business Horizons*, 66(1), 43-50.

COINTELEGRAPH (2022). https://tr.cointelegraph.com/news/reddit-nft-avatars-selling-for-a-premium-on-opensea. Erişim: 03.02.2024.

COLICEV, A. (2023). How can non-fungible Tokens Bring Value to Brands. *International Journal of Research in Marketing*, 40, 30-37.

ESAJIAN, (2023). https://www.fortunebuilders.com/how-to-invest-in-nfts/#:~:text=A%20non%2Dfungible%20token%20(NFT,has%20no%20recognized%20market%20price. Erişim:19. 09. 2024.

COPELAND, T. (2023). https://www.theblock.co/learn/251478/collection-size-and-rarity-explained. Erişim: 13. 12. 2023.

ETZ IONI, A. (1991). The socio-economics of Property. *Journal of Social Behavior and Personality, 6(Special Issue), 465- 468.*

FORTNITE (2024). https://www.fortnite.com/news/lego-fortnite-v28-30-gone-fishin. Erişim: 12.01.2024.

FUCHS, C., Prandelli, E., ve Schreier, M. (2010). The Psychological Effects of Empowerment Strategies on Consumers' Product Demand. *Journal of Marketing,* 74(1), *65-79.*

HAKKARAINEN, T., ve Colicev, A. (2023). Blockchain-enabled Advances (BEAs): Implications for Consumers and Brands. *Journal of Business Research*, 160, 113763.

ISAACS, S. (1933). *Social Development in Young Children.* London: Routledge and Kegan Paul.

JOY,A.,vd.(2014).M(art)worlds: Consumer Perceptions of How Luxury Brand Stores Become Art Institutions. Journal of Retailing,90(3),347–364.

KACZYNSKI, S., ve Kominers, S. D. (2021). How NFTs Create Value. *Harvard Business Review.* https://hbr.org/2021/11/how-nfts-create-value. Erişim: 05.02.2024.

KANG, M. H. (2022). The Luxury Brand That will Use the 'Metaverse Crown'… Let's Gather, Forest of Luxury Talk, *Seoul Newspaper.*

KELEŞ, L. A. (2022). The Future of NFT Technology in The Sports Industry. *Proceedıngs E-Book*, 442.

KIM, I. ve Ha. S. (2024). Googling "nft fashion": Mining Google to Understand Trends in Fashion NFTs. In *International Textile and Apparel Association Annual Conference Proceedings*, 80(1), Iowa State University Digital Press.

KLINE, L., ve France, C. J. (1899). *The Psychology of Mine. Pedagogical Seminary & Genetic Psychology,* 6(4), 421-470.

KURYSHKINA, K. (2019). Betting Firms are Forced out of Italian Football! Top Clubs are Losing Millions – Even the Treasury has Suffered. https://www.sports.ru/tribuna/blogs/ bettingtrends/2593620.html. Erişim: 02.12.2023.

NANSEN (2023). https://www.nansen.ai/guides/how-to-flip-nfts. Erişim:07.03.2024.McKinsey & Company (2022). Value Creation in the Metaverse: The Real Business of the Virtual World. https://www.mckinsey.com/~/media/mckinsey/business%20functions/marketing%20and%20sales/our%20insights/value%20creation%20in%20the%20metaverse/Value-creationin-the-metaverse.pdf. Erişim: 04.03.2024.

McKINSEY (2022). The State of Fashion 2022. https://www.mckinsey.com/~/media/mckinsey/industries/retail/our%20insights/state%20of%20fashion/2022/the-state-of-fashion-2022.pdf . Erişim: 29.02.2024.

METAS (2024). Metav.Rs / Nft Avatars– Why The World Is Goıng Crazy About Them?, https://metav.rs/blog/world-crazy-about-nft-avatars/. Erişim: 03.02.2024.

MS, J. L., ve Kwon, K. H. (2022). Novel Pathway Regarding Good Cosmetics Brands by NFT in the Metaverse World. *Journal of Cosmetic Dermatology*, 21, 6584-6593.

NANSEN (2023). https://www.nansen.ai/guides/how-to-flip-nfts. Erişim: 07.03.2024.

NEVI, G. (2022). NFT–non-fungible Tokens How React the Consumers? An Exploratory Analysis for a Future Integrated Acceptancemodel. 21st International Marketing Trends Conference, Roma.

BAVANE, S. (2023). https://sdlccorp.com/post/complete-guide-on-types-of-nft-marketplace/. Erişim:02.03.2024.

PIERCE, J. L., Kostova, T., ve Dirks, K. T. (2001). Toward a Theory of Psychological Ownership in Organizations. *Academy of Management Review*, 26(2), 298-310.

REHMAN, W., e Zainab, H., Imran, J., ve Bawany, N. Z. (2021). Nfts: Applications and Challenges. In 2021 22nd International Arab Conference on Information Technology (ACIT) (1-7). IEEE.

RLTY (2023). Everything You Need to Know About NFT Wearables. https://www.rlty.live/post/everything-you-need-to-know-about-nft-wearables. Erişim: 05.02.2024.

SHU, S. B., ve Peck, J. (2011). Psychological Ownership and Affective Reaction: Emotional Attachment Process Variables and the Endowment Effect. *Journal of Consumer Psychology*, 21, (4), 439-452.

SIMONSON, I., ve Nowlis, S. M. (2000). The Role of Explanations and Need for Uniqueness in Consumer Decision Making: Unconventional Choices Based on Reasons. *Journal of Consumer Research*, 27(1), 49-68.

SOLNTSEV, I., Alekseeva, A., Susov, Y. (2022). New Financial Tools in Sport: NFTs and Fan Tokens. *Journal of Corporate Finance Research*. 16(2), 107-119.

THOMSONRICHARD (2023). How NFTs Revolutionize the Gaming Industry: A Deep Dive into Web3 Gaming. https://medium.com/gamingarena/how-nfts-revolutionize-the-gaming-industry-a-deep-dive-into-web3-gaming-847eaccf4411. Erişim: 02.01.2024.

TOKENMINDS Team (2023). https://tokenminds.co/blog/nft-development/nft-gamification. Erişim: 12.01.2024.

UMER, S. M. ve Kishan, V. (2021). Application of non-fungible Tokens (NFTs) and the Intersection with Fashion Luxury Industry. https://www.politesi.polimi.it/handle/10589/182823, Erişim: 07.02.2024.

WANG, J., Jiang, H., Sun, J., Deng, L. (2023). Motivation to Adopt Gamification in NFT. In: Marcus, A., Rosenzweig, E., Soares, M.M. (eds) Design, User Experience, and Usability. HCII 2023. Lecture Notes in Computer Science, 14030. Springer, Cham.

WANG, Q., Li, R., Wang, Q., ve Chen, S. (2021). Non-fungible Token (NFT): Overview, Evaluation, Opportunities and Challenges. *arXiv preprint arXiv:2105.07447.*

WEBRAZZI, (2022). https://webrazzi.com/2022/07/07/reddit-avatar-odakli-nft-pazar-yerini-duyurdu/. Erişim: 08.02.2024.

YURDABAK, M.K. (2022). NFT: Dijital Sanatta Yeni Bir Perspektif ve Getirdiği Fırsatlar Üzerine Bir Derleme. *Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 1(10), 143-153.

KAYNAKÇA

AKILLIBAŞ, E. (2019). "Beş Duyunun Pazarlama Algısındaki Gücü". *Akademik İzdüşüm Dergisi*, 4(1), 97-124.

BATI, U. (2018). "*Markethink ya da Farkethink: Deneyimsel Pazarlama ve Duyusal Markalama"*. İstanbul: Destek Yayınları.

BISWAS, D., Lund, K. ve Szocs, C. (2018). "Sounds Like A Healthy Retail Atmospheric Strategy: Effects of Ambient Music And Background Noise on Food Sales". *Journal of the Academy of Marketing Science,* 47(1), 37–55.

BOČEK, M., Jesenský, D. ve Krofiánová, D. (2009). "*POP-In-Store Komunikace V Praxi: Trendy A Nástroje Marketingu V Místě Prodeje"*. Grada.

DANI, V. ve Pabalkar, V. (2013). "Branding Through Sensory Marketing". *International Journal of Scientific Research*, 2(11), 300-302.

DAUCÉ, B. ve Rieunier, S. (2002). "Le Marketing Sensoriel Du Point De Vente". *Recherche et Applications en Marketing*, 17(4), 45-65.

EISEMAN, L. (2010). "*Impact of Color on Consumer Purchase Behavior".* Pantone Institute.

ERENKOL, A. D. ve Ak, M. (2015). "Sensory Marketing". *Journal of Administrative Sciences and Policy Studies*, 3(1), 1-26.

FIRAT, D. (2023). "*Marka Yönetimi".* Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

GOOGLE, (2011-2013). "*Shopper Sciences Zero Moment of Truth Macro Study",* US.

HENDERSON, P. W., Cote, J. A., Leong, S. M. ve Schmitt, B. (2003). "Building Strong Brands in Asia: Selecting The Visual Components of Image to Maximize Brand Strength". *International Journal of Research in Marketing*, *20*(4), 297-313.

HERZ, R. ve Engen, T. (1996). "Odor Memory: Review And Analysis". *Psychonomic Bulletin and Review*, 3(3), 300-313.

HULTÉN, B. (2015). "*Sensory Marketing: Theoretical and Empirical Grounds"*. Routledge.

HULTÉN, B., Browenus, N. ve Dijk, M. V. (2009). "*Sensory Marketing".* London: Pallgrave Macmillan.

HUSSAIN, S. (2019). "Sensory Marketing Strategies and Consumer Behavior: Sensible Selling Using All Five Senses". *IUP Journal of Business Strategy*, 16(3), 34-45.

İSLAMOĞLU, H. A. ve Altunışık, R. (2017). "*Tüketici Davranışları"*. İstanbul: Beta Yayıncılık.

KARABULUT, M. (1981). "*Tüketici Davranışları: Yeniliklerin Kabulü ve Yayılışı".* İstanbul: Minnetoğlu Yayınları.

KARAMAN, D. (2021). "Tüketici Satın Alma Karar Sürecinde Etkili Olan Duygular ve Nedenlerin Kuşaklar Kapsamında İncelenmesi" Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 45, Denizli, ss. 107-119.

KELLER, L. K. (2019). "*Marka Sermayesinin İnşası, Ölçümü ve Yönetimi"*. (çev. A. Candemir). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

KLATZKY, R. L., Lederman, S. ve Matula, D. E. (1987). "Imagined Haptic Exploration in Judgments of Object Properties". *Journal of Experimental Psychology. Learning, Memory, and Cognition*, 17(2), 314-322.

KOÇ, E. (2011). "*Tüketici Davranışı ve Pazarlama Stratejileri: Global ve Yerel Yaklaşım"*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

KRISHNA, A. (2010). "*Sensory Marketing: Research on The Sensuality of Products"*. New York: Routledge.

KRISHNA, A. (2011). "*Sensory Marketing: Research On The Sensuality of Products"*. New York: Taylor & Francis Group Ltd.

KRISHNA, A. (2012). "An Integrative Review Of Sensory Marketing: Engaging The Senses To Affect Perception, Judgment And Behavior". *Journal of Consumer Psychology,* 22(3), 332-351.

KRISHNA, A., Cian, L. ve Sokolova, T. (2016). "The Power of Sensory Marketing in Advertising". *Current Opinion in Psychology*, *10*, 142-147.

KRISHNA, A., Elder, R. S. ve Caldara, C. (2010). "Feminine to Smell But Masculine To Touch? Multisensory Congruence and Its Effect on The Aesthetic Experience". *Journal of Consumer Psychology*, 20(4), 410-418.

KRISHNA, A., Lwin, M. O. ve Morrin, M. (2010). "Product Scent and Memory". *Journal of Consumer Research*, *37*(1), 57-67.

Krishna, A. ve Elder, R. (2010). "*The Gist of Gustation".* In Krishna, Sensory Marketing. Research on the Sensuality of products, 281-297.

KUESTER, S. (2012). "*MKT 301: Strategic Marketing & Marketing in Specific Industry Contexts".* Mannheim, Germany: University of Mannheim.

LANE, R. (1991). "Does Orange Mean Cheap?" *Forbes*, 148: 144-147.

LIEOGIS, M. ve Rivera, C. (2011). "Sensory Marketing in Natural Cosmetics Shops: The Impact on Generation X and Generation Y." Bachelor Dissertation in Business Administration and Marketing, Högskolan Halmstad i University.

LINDSTROM, L. (2007). "*Duyular ve Marka: 5 Duyuyla Güçlü Markalar Yaratmak".* (Çev. Ü. Şensoy). İstanbul: Optimist Yayın Dağıtım.

LINDSTROM, M. (2005). "Broad Sensory Branding". *Journal of Product & Brand Management,* 14, 84-87.

LINDSTROM, M. (2009). *Buy.ology: Satın Almaya Dair Bildiğimiz Her Şey Neden Yanlış?* İstanbul: Optimist Yayın Dağıtım.

LINDSTROM, M. (2010). *"Brand Sense: Sensory Secrets Behind the Stuff We Buy".* New York: Free Press.

ŁYSIK, Ł., Kutera, R. ve Machura, P. (2014). "Zero Moment of Truth: A New Marketing Challenge in Mobile Consumer Communities". In *Proceedings of the European Conference on Social Media*, 294-304.

MALEFYT, W. D. T. (2015). "The Senses in Anthropological and Marketing Research: Investigating A Consumer-Brand Ritual Holistically". *Journal of Business Anthropology*, 4(1), 5-30.

MANZANO, R., Serra, T. ve Gavilan, D. (2019). "*Sensory Marketing: Straight to The Emotions".* Ie University, Insights Konowledge-Driven Content. Erişim Adresi. https://www.ie.edu/insights/articles/sensory-marketing-straight-to-the-emotions/. E.T. 01.01.2024.

NADANYIOVA, M., Kliestikova, J. ve Kolencik, J. (2018). "Sensory Marketing From The Perspective of A Support Tool For Building Brand Value". *Economics and Culture*, 15(1), 96-104.

ODABAŞI, Y. ve Barış, G. (2012). "*Tüketici Davranışı".* İstanbul: Kapital Medya Hizmetleri A.Ş.

PEKAR, E. (2017). "Duyusal Markalama ve Tüketicilerin Marka Algısında Duyusal Markalamanın (Beş Duyunun) Rolü", Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Bursa.

PINE, B.J. ve Gilmore, J.H. (1999). "*The Experience Economy: Work Is Theatre and Every Business a Stage".* Boston, MA: Harvard Business School Press.

POLLAK, F., Soviar, J. ve Vavrek, R. (2022). "*Sensory Marketing". İçinde*, F. Pollák, J. Soviar ve R. Vavrek (Edt.), *Communication Management,* 1-20. IntechOpen. Doi: 10.5772/intechopen.94775.

RANDHIR, R., Latasha, K., Tooraiven, P. ve Monishan, B. (2016). "Analyzing the Impact of Sensory Marketing on Consumers: A Case Study Of KFC". *Journal of US-China Public Administration*, 13(4), 278-292.

RATHEE, R. ve Rajain, P. (2017). "Sensory Marketing-Investigating The Use of Five Senses". *International Journal of Research in Finance and Marketing*, 7(5), 124-133.

RENVOISE, P. ve Morin, C. (2014). "*Nöromarketing: Müşterinizin Beynindeki Satın Alma Düğmesine Bakmak"*. (Çev. Ü. Şensoy). İstanbul. Mediacat Yayınları.

RIEUNIER, S. (2000). "L'influence De La Musique Sur Le Comportement Du Consommateur". *La Revue des Sciences de Gestion, Direction et Gestion*, *234*, 97-105.

RODRIGUES, C. A. M. C. S. (2014). "Brand Sensuality And Consumer-Based Brand Equity". Doctoral Dissertation, Portugal: Universidade do Porto.

SAMRESEARCH, (2016). *"Sensory and Marketing".* Erişim Adresi: http://www.samresearch.com/fields-of-experience/download-area/. E.T: 01.01.2024.

SIEKALA, H. Z. (2014). *"Marketing"* Erişim Adresi: http:// www.ta3.com/clanok/1041008/ zmyslovy-marketing.html, E.T: 10.01.2024.

SIMONSON, A. ve Schmitt, B. H. (1997). *"Marketing Aesthetics: The Strategic Management of Brands. Identity and Image"*, Simon and Schuster.

TEK, Ö. B. ve Özgül, E. (2008). "*Modern Pazarlama İlkeleri Uygulamalı Yönetimsel Yaklaşım"*. İzmir: Birleşik Matbaacılık Ltd.

URL-1: https://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0nsan_beyni. E.T: 10.01.2024

VALENTI, C. ve Riviere, J. (2008). "The Concept Of Sensory Marketing". Bachelor Dissertation in Business Administration and Marketing, Högskolan i Halmstad University.

XEROX CORPORATION AND INTERNATIONAL COMMUNICATIONS RESEARCH (2003). Erişim Adresi: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.office.xerox.com/business-resources/swatchbook_exec_summary.pdf. E.T: 01.01.2024.

XU, A. J. ve Labroo, A.A. (2013). "Incandescent Affect: Turning on the Hot Emotional System With Bright Light". *Journal of Consumer Psychology,* 24(2), 207-216.

YILDIRIM, Y. O. ve Erdem, Ş. (2023). "Gerçeğin Sıfır Anında İçerik Pazarlaması: Onedio Örneği ile Tüketici Etkileşiminin İncelenmesi". *Dicle Akademi Dergisi,* 3(1), 49-79.

YU, C. P. S. (2011). "Sensory Marketing: Managing Service Quality". *An International Journal*, 21(5), 568-570.

KAYNAKÇA

ADORNO, T. W. (2007). "Kültür Endüstrisi Kültür Yönetimi". (çev. N. Ülner, M. Tüzel ve E. Gen). İstanbul: İletişim Yayınları.

BROWN, P. ve MITCHELL, J. (2008). "Culture and Stock Price Clustering: Evidence from The Peoples' Republic of China". Pasific-Basin Finance Journal, Vol. 16, pp.95-120.

CLARK, T ve ECKHARDT, G. (2003). "Culture's Consequences: Comparing Values, Behaviors, Institutions and Organizations Across Nations by Geert Hofstede (Book Review)". Journal of Marketing, Vol. 67, No. 2, pp.151-153.

ETİ. (2021). Kamuoyuna Duyuru, https://www.etietieti.com/kamuoyuna-duyuru (E.T.:12.2.2024).

GIARRATANA, M. S. ve TORRES, A. (2007). "The Effects of Uncertainty Avoidance on Brand Performance: Marketing Creativity, Product Innovation and the Brand Duration". Marketing Creativity, Product Innovation and the Brand Duration, http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1002874 (E.T. : 14.02.2024)

HOFSTEDE, G. (1980). "Culture's Consequences: International Differences in Work Related Values". Beverly Hills: Sage Publications.

HOFSTEDE, G. (1991). "Cultures and Organizations: Software of the Mind". London: The McGraw-Hill.

HOFSTEDE. G. (2001). "Culture's Consequences: Comparing Values, Behaviors, Institutions, and Organizations Across Nations". Beverly Hills: Sage Publications.

HOFSTEDE. G. (2011). "Dimensionalizing Cultures: The Hofstede Model in Context". Online Readings in Psychology and Culture, Vol. 2, No. 1, pp.1-26.

HOFSTEDE, G. ve BOND, M. H. (1984). "Hofstede's Culture Dimensions: An Independent Validation Using Rokeach's Value Survey". Journal of Cross-Cultural Psychology, Vol. 15, No. 4, pp.417-433.

HOFSTEDE, G., HOFSTEDE, G. J. ve MINKOV, M. (2010). "Cultures and Organizations: Software of the Mind: Intercultural Cooperation and Its Importance for Survival". London: The McGraw-Hill Companies.

İSLAMOĞLU, A. H. (2014). "Küresel Pazarlama". İstanbul: Beta Yayınları.

İSLAMOĞLU, A. H. ve ALTUNIŞIK, R. (2023). "Tüketici Davranışları". İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş.

KEEGAN, W. J. ve GREEN, M. C. (2015). "*Küresel Pazarlama".* (çev. ed. R. Tatlıdil). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

KIRE, K. ve RAJKUMAR, P. (2017). "Culture Influence on Consumer Behavior". *IJARIIE*, Vol. 3, No. 4, pp.1178-1185.

KOTLER, P., KARTAJAYA, H. ve SETIAWAN, I. (2017). "*Pazarlama 4.0*: *Gelenekselden Dijitale Geçiş".* (çev. N. Özata). İstanbul: Optimist Yayın Grubu.

KONGSOMPONG, K., GREEN, R. T. ve PATTERSON, P. G. (2009). "Collectivism and Social Influence in the Buying Decision: A Four-country Study of Inter- and Intra-national Differences". *Australasian Marketing Journal*, Vol. 17, No. 3, pp.142-149.

MILNER, L. M. ve COLLINS, J. M. (2000). "Sex-Role Portrayals and the Gender of Nations". *Journal of Advertising*, Vol. 29, No. 1, pp. 67-79.

MINKOV, M. (2011). "*Cultural Differences in a Globalizing World"*. Bingley: Emerald Group Publishing Limited.

MINKOV, M. ve HOFSTEDE, G. (2011). "The Evolution of Hofstede's Doctrine". *Cross Cultural Management: An International Journal,* Vol. 18, No. 1, pp.10-20.

MOOIJ, D. M. ve HOFSTEDE, G. (2011). "Cross-cultural Consumer Behavior: A Review of Research Findings". *Journal of International Consumer Marketing,* Vol. 23, No. 3-4, pp.181-192.

MOOIJ, D. M. (2011). "*Consumer Behavior and Culture: Consequences for Global Marketing and Advertising"*. New Delhi: Sage Publications.

NA, S. ve SCHNEİDER, T. E. (2010). "The Use of 'Lucky' Numbers in the Pricing of Chinese a-Share Initial Public Offerings", https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1588352 (E.T.: 07.02.2024).

ODABAŞI, Y. (2021). "*Postmodern Pazarlamayı Anlamak: Değişimler, Yönelimler, Esintiler"*. İstanbul: The Kitap.

ÖZDAŞLI, K., PENEZ, S. ve KOCA, M. B. (2016). "The Cultural Dimension Levels of Turks and United States". *Journal of Economic Development, Management, IT, Finance and Marketing*, Vol. 8, No. 1, pp.36-47.

ÖZER, N. P. ve YARAR, A. E. (2019). "Göstergebilimsel Bir Reklam Analizi: Burger King "Ateş Seni Çağırıyor"". *Atatürk İletişim Dergisi*, C. 18, s.105-124.

SOARES, A. M., FARHANGMEHR, M. ve SHOHAM, A. (2007). "Hofstede's Dimensions of Culture in International Marketing Studies". *Journal of Business Research*, Vol. 60, pp.277-284.

TRIANDİS, H. C. (2002). "Individualism-Collectivism and Personality". *Journal of Personality,* Vol. 69, No. 6, pp.907-924.

TU, L. L., KWON, J. ve GAO, H. (2022). "Heart or mind? The Impact of Power Distance Belief on the Persuasiveness of Cognitive versus Affective Appeals in Education Marketing Messages". *Journal of Marketing Research.* Vol. 59, No. 1, pp.173-190.

YANG, Z. (2011). ""Lucky" Numbers, Unlucky Consumers". *The Journal of Socio-Economics.* Vol. 40, pp.692-699.

ZHANG, L., SRISUPANDIT, T. P. ve CARTWRIGHT, D. (2009). "A Comparison of Gender Role Portrayals in Magazine Advertising: The United States, China and Thailand". *Management Research News*, Vol. 32, No. 7, pp.683-700.

URL-1: https://twitter.com/eti/status/1465959970734805001 (E.T.: 12.2.2024)

URL-2: https://www.youtube.com/watch?v=_qUjQHT5Psc (E.T: 26.02.2024)

URL-3: https://bugatti.com/the-bugatti-models/chiron-facets-of-performance/super-sport/ (E.T: 26.02.2024)

URL 4: https://www.campaigntr.com/coca-cola-ramazan-filmini-yayinladi/ (E.T: 23.02.2024)

URL 5: https://www.youtube.com/watch?v=PLTbCdOCzqs (E.T.: 20.02.2024)

URL 6: https://www.youtube.com/watch?v=GHrukVm51Lw (E.T.: 20.02.2024)

URL 7: https://geerthofstede.com/culture-geert-hofstede-gert-jan-hofstede/6d-model-of-national-culture/ (E.T.: 13.02.2024)

URL 8: https://www.togg.com.tr/discovery (E.T.: 24.2.2024)

URL 9: https://www.youtube.com/watch?v=IAU21Bae3JY (E.T.: 22.02.2024)

KAYNAKÇA

AITAMURTO, T., WON, A. S., SAKSHUWONG, S., KIM, B., SADEGHI, Y., STEIN, K., ... & KIRCOS, C. L. (2021, May). From FOMO to JOMO: Examining the Fear And Joy Of Missing Out And Presence İn A 360 Video Viewing Experience. In Proceedings of the 2021 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems (pp. 1-14).

ARANDA, J. H., & BAIG, S. (2018, September). Toward" JOMO" the Joy of Missing Out and the Freedom of Disconnecting. In Proceedings of the 20th İnternational Conference on Human-Computer İnteraction with Mobile Devices and Services (pp. 1-8).

BARRY, C. T., SMITH, E. E., MURPHY, M. B., HALTER, B. M., & BRIGGS, J. (2023). JOMO: Joy of Missing Out and İts Association with Social Media Use, Self-perception, and Mental Health. Telematics and Informatics Reports, 10, 100054.

BBC, 2019, https://www.bbc.com/reel/video/p07qchmm/why-you-should-embrace-the-joy-of-missing-out

CHAN, S. S., VAN Solt, M., CRUZ, R. E., PHILP, M., BAHL, S., SERİN, N., ... & CANBULUT, M. (2022). Social Media and Mindfulness: From the Fear of Missing out (FOMO) to the Joy of Missing Out (JOMO). Journal of Consumer Affairs, 56(3), 1312-1331.

EITAN, T., & GAZIT, T. (2023). No Social Media For Six Hours? The Emotional Experience of Meta's Global Outage According to FoMO, JoMO and İnternet İntensity. Computers in Human Behavior, 138, 107474.

GREEN, M, 2019, Allow Yourself to Embrace 'Jomo' — the Joy of Missing out, https://www.ft.com/content/415f2432-1009-11e9-acdc-4d9976f1533b

ISRANI, B. (2022). Forget FOMO and Embrace JOMO, the Joy of Missing out.

JACOBSEN, S. (2021). FOMO, JOMO and COVID: How Missing Out and Enjoying Life are İmpacting How We Navigate A Pandemic. Journal of Organizational Psychology, 21(3), 67-73.

JOHN, D., (2020), Why You Should Embrace The Joy of Missing Out, https://www.bbc.com/worklife/article/20200207-why-you-should-embrace-the-joy-of-missing-out

JORGE, A. (2019). Social Media, İnterrupted: Users Recounting Temporary Disconnection on Instagram. Social Media+ Society, 5(4), 2056305119881691.

KUMAR, A., SHANKAR, A., BEHL, A., ARYA, V., & GUPTA, N. (2023). Should I share it? Factors İnfluencing Fake News-sharing Behaviour: A Behavioural Reasoning Theory Perspective. Technological Forecasting and Social Change, 193, 122647.

NASH, J. (2023), Embracing JOMO: Finding Joy in Missing Out, https://positivepsychology.com/jomo-joy-of-missing-out/

NEUWIRTH, L. S. (2022). Flipd App Reduces Cellular Phone Distractions in the Traditional College Classroom: Implications for Enriched Discussions and Student Retention. Journal of College Student Retention: Research, Theory & Practice, 24(2), 386-420.

RAUTELA, S., & SHARMA, S. (2022). Fear of Missing Out (FOMO) to the Joy of Missing Out (JOMO): Shifting Dunes of Problematic Usage of the İnternet Among Social Media Users. Journal of Information, Communication and Ethics in Society, 20(4), 461-479.

SİMA, R., 2024, Forget FOMO. Embrace JOMO to Discover the Joy of Missing Out., https://www.washingtonpost.com/wellness/2024/01/04/fomo-jomo-joy-missing-out/

SIROIS, F., (2023), How to Ditch 'Fomo' and Foster 'Jomo' – the Joy of Missing Out, https://theconversation.com/how-to-ditch-fomo-and-foster-jomo-the-joy-of-missing-out-200400

UTOFT, E. H. (2020). Networking Fatigue, Self-care and JOMO* in İnternational Research Exchange (* The Joy of Missing out). M@ n@ gement, 23(1), 120-124.

KAYNAKÇA

AKGÜN, C. (2004). Ürünün Raftaki Kimliği: Ambalaj Tasarımı. *Macline Dergisi*,Vol.5, pp. 37- 38

ARSLAN K. (2001), Otomobil Alımında Tüketici Davranışlarını Etkileyen Faktörler, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Dergisi*, pp. 92.

AYGÜN, E. (2007). Ambalajın Tüketici Satın Alma Davranışı Üzerindeki Etkisi: Gıda Maddeleri Üzerinde Bir Araştırma.Yüksek Lisans Tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi.

BAYRAKTAR, A. (2009). Ambalajın Tüketici Satın Alma Kararı Üzerinde Önceliğini Belirlemek: Ambalaj Tasarımı ve Fonksiyonu Üzerinde Gıda Sektöründeki Bir Araştırma, Lisans Mezuniyet Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

BEARDEN W. O., Michael J. E. (2003), Reference Group Influence On Product and Brand Purchase Desicions, *Journal Of Consumer Research,* Vol. 9, No:9, pp.183.

ÇAĞLARCA, S. (1993). Renk ve Armoni Kuralları, İstanbul: İnkılâp Yayınevi.

DURAN, O. (2005). Pazarlama ve Satış Artırıcı Etkisiyle Ambalajın Önemi. *Ambalaj Sanayi*. pp. 7.

ENGEL, F.J., Blackwell, R.D., Miniard, P.W.(1995). Consumer Behavior. Forth Worth: The Dryden Pres

ERDEM, A. (2006). Tüketici Odaklı Bütünleşik Pazarlama İletisimi.,Ankara: Nobel Yayınları.

ERGÜVEN, S. (2012). Reklamcılık - Bütünleşik Pazarlama İletişimi ve Reklam, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını

IRMAK, O., (2011). 1945'den Günümüze Türkiye'de Ambalaj Tasarımının Gelişme Dinamikleri Doktora Tezi, İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.

IVANOVIC A., (2003) Dictionary Of Marketing, London: Bloomsbury Publishing Plc.,

KOTLER P. (2005), Principles Of Marketing, Prentice Hall,

KÜÇÜKERDOĞAN, G.R. (2005). Reklam Söylemi. İstanbul: Es Yayınları.

MEYERS, H. ve DUBLİNER, M. (2003). Başarılı Ambalaj, Başarılı Pazarlama. İstanbul: Rota Yayın Yapım Tanıtım

NUHOĞLU, R. (2006). Rengin Tüketici Satın Alma Davranışlarına Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi

ODABAŞI Y.,ve BARI, G.(2003) Tüketici Davranışı, İstanbul: Madiacat Akademi.

OKTAY K.(2006), Kırgızistan'daki Tüketicilerin Giyim Tercihleri Üzerine Bir Araştırma, Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 15, 198.

ÖZKARAMAN, S. M. (1999). Ürün Kimliğinin Belirleyiciliğinde Ambalaj ve Kimlik İlişkilerinin Temel İlkeleri, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Mimar Sinan Üniversitesi

ÖZTUNA, H.Y. (2007). Temel Tasarım Öğeleri: Renk. Grafik Tasarım, Görsel İletişim Kültürü Dergisi, 8.

STANTON, W. J., ETZEL, M. J., WALKER ve Bruce J. (1991). Fundamentals Of Marketing, Ninth Edition.

PEKTAŞ, H. (1993). Ambalaj Tasarımının Önemi. Standart Ekonomik ve Teknik Dergi, 376. 24,25.

TAŞYURAN, N.A. (2002). Pazarlama İletişim Aracı Olarak Ambalajın Tüketicinin Satın Alma Sürecine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Ege Üniversitesi

TEK, Ö. B. (1999). Pazarlama İlkeleri, Global Yönetimsel Yaklaşım, Türkiye Uygulamaları, İstanbul: Beta Yayınevi.

TUKSAL, M. (2010). Grafikerin El Kitabı. İstanbul: Pusula Yayıncılık.

YENİLMEZ, Filiz,(2012). Ambalaj Tasarımında Kullanıcı Deneyimi: Bir Zeytinyağı Ambalajı Üzerinden Değerlendirme, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.

KAYNAKÇA

AYDEMİR C. ve KAYA M., (2007). Küreselleşme Kavramı ve Ekonomik Yönü. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi. 6.(20). 260-282 www.e-sosder.com ISSN:1304-0278

BRZOVSKA, E. (2018). The Importance and Performance of Different Dimensions of the Experience Based Model Within Cultural Institutions. Athens Journal of Tourism. 5 (4), 288-304

CASSEL, E., JACOBS, B. ve GRAHAM, M. (2021). Effects of the Four Realms of Experience and Pleasurable Experiences on Consumer Intention to Patronise Pop-up Stores. Journal of Consumer Sciences. Journal of Consumer Sciences, 49, 78-93.

CHANG, W. (2021). "Experiential Marketing, Brand Image and Brand Loyalty: A Case Studey of Starbucks". British Food Journal. 123(1), 209-223.

ÇELİKKOL, Ş. (2022). Metaverse Dünyası'nın, Tüketici Satın Alma Davranışları Açısından Değerlendirilmesi. İstanbul Kent Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi, 3(1), 64-75.

ÇINAR, B. (2023). Deneyimsel Pazarlama. Y. Yılmaztürk ve Ç. Akdoğan içinde, Pazarlamada Seçme Konular: Kavramlar ve Çalışmalar (s. 1-20). Gaziantep: Özgür Yayınları.

DE FACTO. (2020). DeFacto'dan Bir İlk Daha: "Fijital Akıllı Mağaza" https://kurumsal.defacto.com.tr/docs/DeFacto_dan_bir_ilk_daha_Fijital_Ak%C4%B1ll%C4%B1_Magaza%E2%80%9D.pdf (E.T.: 02.02.2024).

DÜNYA BANKASI (2017). "Trouble in The Making? The Future of Manufacturing-Led Development". World Bank Policy Report, World Bank, Washington DC

ERNST&YOUNG. (2023). Geleceğin Tüketici Endeksi, https://www.ey.com/tr_tr/news/2023/12/gelecegin-tuketici-endeksine-gore-iklim-degisikligi-tuketici-davranislarini-degistirmeye-devam-ediyor, (E.T.: 01.03.2024).

GAVİLAN, D., AVELLO, M. ve MARTİNEZ-NAVARRO, G. (2018). The Influence of Online Ratings and Reviews on Hotel Booking Consideration. Tourism Management, 66, 53-61.

GÜNEY, T. ve KIZILIRMAK, İ. (2021). Nostaljik Turizm: Doğu Ekspresi. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi, 11(4), 1702-1716.

HALDER, S. (2023). Global Economic Integration-Challenges And Prospects, Journal Of Legal Studies&Research. 9 (6), 479-490.

HİLKEN,T., KEELİNG, D.I, CHYLİNSKİ, M., RUYTER, K., PAPEZ, M.G., HELLER,J, Mahr, D. ve ALİMAMY, S. (2021). Disturbing Marketing Realities: A Research Agenda for Investigating The Psycological Mechanism of Next Generation Experiences With Reality-Enhancing Technologies. Psychology Marketing, 39, 1660-1671.

HYKEN, S. (2020). Ninety-Six Percent of Customers Will Leave You For Bad Consumer Services. Forbes. https://www.forbes.com/sites/shephyken/2020/07/12/ninety-six-percent-of-customers-will-leave-you-for-bad-customer-service/?sh=769b85f230f8 (E.T.: 20.02.2024).

KADİRHAN, K. ve OKAT, Ö. (2023). Deneyimsel Pazarlama Uygulamalarının Satın Alma Eğilime Etkisi: Teknoloji Sektörüne Yönelik Odak Grup Çalışması. The Turkish Online Journal of Design Art and Communication, 13 (4), 1037-1057.

KETTER, E. (2018). It's All About You: Destination Marketing Campaigns in The Experience Economy Era. Tourism Review, 73 (3), 331-343.

MATUSİNSKA, K. ve ZAPLETALOVA, S. (2021). Rational and Emotional Aspects of Consumer Behaviour. Forum Scientiae Oeconomia, 9 (2), 95-110.

OH, H., FİORE, A. M. ve JEOUNG, M. (2007). Measuring Experience Economy Concepts: Tourism Applications. Journal of Travel Research, 46(2), 119-132.

ÖZBAY, G. ve ÇEKİN, A. (2020). Turizm, Ulaşım ve Sosyal Medya Etkileşimi: Doğu Ekspresi ve Kars'taki Konaklama İşletmelerine Yönelik Bir Araştırma. Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(1), 327-344.

PİNE, B. J., ve GİLMORE, J. H. (1998). Welcome to The Experience Economy (Vol. 76, No. 4, pp. 97-105). Cambridge, MA, USA: Harvard Business Review Press.

RADULOVİĆ, M. ve KOSTİĆ, M. (2024). Globalization And Economic Growth in Western Balkan Countries. Regional Science Policy ve Practice, 100031.

SCHMİTT, B. (1999). Experiential Marketing. Journal of Marketing Management, 15(1-3), 53-67.

SCOTT, N., LAWS, E. ve BOKSBERGER, P. (2013). The Marketing of Hospitality and Leisure Experiences. In Marketing of Tourism Experiences.18, 99-110. Routledge.

SEKMEN, B. ve ARSLAN, F.M. (2021). Marka Deneyiminin Marka İmajı ve Marka Sadakatine Etkisi: Marka İmajının Aracılık Rolü. Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi. 16 (55), 221-249.

SMİLANSKY, S. (2009). Experiential Marketing: A Practical Guide to Interactive Brand Experiences. Birinci baskı. Kogan Page Publishers.

SOYLU, A., CEYLAN, S. ve Özdipçiner, N. S. (2019). Turizmde Deneyim Inovasyonu: Doğu Ekspresi Örneği. SETSCI-Conference Proceedings. Samsun. 22-24 Kasım. 231-235

TYNAN, C. ve MCKECHNİE, S. (2009). "Experience Marketing: A Review and Reassessment". Journal of Marketing Management. 25 (5-6), 501-517.

ÖZDEMİR, K. (2018). Müşteri Deneyimi Tasarımında En Büyük Faktör İnsan, https://www.marketingturkiye.com.tr/koseyazilari/musteri-deneyimi-tasariminda-en-buyuk-faktor-insan, (E.T.: 03. 01. 2024).

URL 1- https://www.tmf.org.tr/Haberler/Red-Bull-Sea-to-Sky-%C4%B0cin-geri-Sayim-Suruyor (E.T.: 28.12.2023).

URL 2- https://www.podium.com/article/innovate-experiential-marketing-examples/ (E.T.: 03.01.2024).

URL 3 - https://www.airbnb.com.tr/d/madewithpassion (E.T.: 03.01.2024).

URL 4 - https://www.worldofcoca-cola.com/ (E.T.: 22.02. 2024).

URL 5 - https://www.travelandleisure.com/culture-design/visual-arts/immersive-van-gogh-los-angeles-san-francisco. (E.T.: 22.02. 2024).

URL 6 - https://fashionunited.uk/news/retail/nike-opens-first-european-house-of-innovation-in-paris/2020073050102 (E.T.: 25.02.2024).

URL7 - https://legohouse.com/en-gb/explore/experiences/ (E.T.: 25.02.2024).

URL8 - https://www.ikea.com.tr/en/ikea-mobile (E.T.: 25.02.2024).

URL 9 - https://creatorden.com/tr/yukselen-trend-deneyim-pazarlamasi/ (E.T.: 25.02.2024).

URL 10 - starbucksreserve.com (E.T.: 24.02.2024).

URL 11 - https://www.markafikirleri.com/magnum-hazzi-ciddiye-alanlara/ (E.T.: 24.02.2024).

URL 12 - https://diousa.com/blog/top-ten-experiential-examples-for-travel/ (E.T.: 25.02.2024).

URL 13 - https://diousa.com/blog/top-ten-experiential-examples-for-travel/ (E.T.: 25.02.2024).

URL 14 - https://basin.ktb.gov.tr/TR-367962/karaelmas-ekspresi-tanitim-seferine-cikti.html (E.T.: 12.03.2024).

URL 15 - https://advertising.amazon.com/blog/cheetos-hands-free-house-sxsw/?ref_=a20m_us_blg_expmkt_blg_chtosxsw (E.T.: 01.02.2024).

URL 16 - https://www.lorealparis.com.tr/dijital-deneyimler (E.T.: 01.02.2024).

URL 17 - https://www.etietieti.com/saglik-icin-hareket-hareket-icin-sari-bisiklet (E.T.: 15.03.2024).

TARİHİ KUZEY DOĞU TÜRK DİLİ ESERLERİNDE SES SÖZ VARLIĞI

BÜŞRA ADİYAMAN

EĞİTİM
yayınevi

TARİHİ KUZEY DOĞU TÜRK DİLİ ESERLERİNDE SES SÖZ VARLIĞI

Büşra Adiyaman

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

E-ISBN: 978-625-6658-29-5
1. Baskı, Mart 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

TARİHİ KUZEY DOĞU TÜRK DİLİ ESERLERİNDE SES SÖZ VARLIĞI
Büşra Adiyaman
X+208 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin var.
E-ISBN: 978-625-6658-29-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Abik, A. D. (1993). **Alī Şīr Nevāyī'nin Risaleleri Tārīẖ-i Enbiyā ve Ḫukemā, Tārīẖ-i Mülūk-ı 'Acem, Münşeāt** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ağar, M. E. (1989). **Kitâbü Fi'l-Fıkh Bi-Lisâni't-Türki (İnceleme-Metin-Sözlük)** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akgün, A. (2023). **Karahanlı Türkçesinde Addan Eylem Yapım Eklerinin Eş Dizimliliği** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akgün, G. (2023). **Eski Türkçede Yansımalı Sözcükler** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aksan, D. (2006). **Türkçenin Sözvarlığı**. Ankara: Engin Yayınları.

Alan, S. (2021). **Doğu Sahası Tarihî Türk Yazı Dillerinde Nezaket ve Saygı Bildiren Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Al-Turk, G. A. M. J. (2012). **Kitābu Bulġatu'l-Muştāḳ Fī Luġati't-Türk We'l-Ḳıfçāḳ Üzerine Dil İncelemesi** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Argunşah, M. ve Güner, G. (2015). **Codex Cumanicus**. İstanbul: Kesit Yayınları.

Ata, A. (1997a). **Ḳışasü'l-Enbiyā (Peygamber Kıssaları) I (Giriş-Metin-Tıpkıbasım)**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

— (1997b). **Ḳışasü'l-Enbiyā (Peygamber Kıssaları) II (Dizin)**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Atalay, B. (1945). **Ettuhfet-üz-Zekiyye Fil-Lûgat-it-Türkiyye**. İstanbul: Türk Dil Kurumu Yayınları.

— (1970). **Abuşka Lûgatı veya Çağatay Sözlüğü**. Ankara: Ayyıldız Matbaası.

Akyıldız Ay, D. (2017). "Ses Sembolizmi ve Ses - Anlam Uyumunun Farklı Bir Sınıflandırma Denemesi". **Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi**, 57(57), 17- 27.

Avcı, O. (2020). **Et-Tuḥfetü'z-Zekiyye fi'l-Lüġâti't-Türkiyye'deki Söz Varlığının Kazak ve Kırgız Lehçelerindeki Durumu** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Barutçu Özönder, F. S. (1996). **'Alī Şīr Nevāyī Muḥākemetü'l-Luġateyn İki Dilin Muhakemesi**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Baş, B. (2011). "Söz Varlığı Çalışmalarında Kullanılacak Ölçütler". **Türklük Bilimi Araştırmaları**, 29, 27-61.

Battal, A. (1934). **İbnü-Mühennā Lûgati**. İstanbul: Devlet Matbaası.

Berbercan, M. T. (2011). **Çağatayca Gülistan Tercümesi (Gramer-Metin-Dizin)** (Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Budagov, L. (1869-1971). **Sravnitelnıy Slovar Turetsko-Tatarskih Nareçiy 1-2**. Sanktpeterburg: Tipografiya İmperatorskoy Akademii Nauk.

Caferoğlu, A. (1931). **Kitâb Al-İdrâk Li-Lisân Al-Atrâk**. İstanbul: Evkaf Matbaası.

Cihan, S. (2023). "Mukaddimetü'l-Edeb'den (Yozgat Nüshası) Harezm Türkçesi Söz Varlığına Katkılar: Yansıma Fiiller". **Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi**, 12, 841-853.

Cin, A. ve Tokay, Y. (2012). "Bengü Taşların Söz Varlığı ile Türkiye Türkçesi Ağızlarının Söz Varlığının Karşılaştırılması". **Turkish Studies**, 7(1), 653-703.

Clauson, Sir G. (1972). **An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish**. Oxford at the Clarendon Press.

Pavet de Courteille, A. (1870). **El-lügatü'l Nevāiyye ve'l-İstişhādātü'l-Çagatāiyye, Dictionnaire Turc Oriental**. Paris. MDCCCLXX.

Çelik, Ü. (1993). **Ali Şîr Nevāyī-Leylī vü Mecnūn (Gramer-Metin-Dizin**) (Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çürük, M. S. (2005). **Mu'înü'l-Mürîd (Giriş-Metin-Notlar-Açıklamalar-Dizin**) (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Demirel, E. (2016). **Orta Türkçe Sözlüklerindeki Söz Varlığının Eş Değerlikler Bakımından Art Süremli ve Eş Süremli Karşılaştırması (İsimler**) (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Develi, H. (2002). "Kitâbü'l-İdrâk". **Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi**. 26, İstanbul: TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, 108.

Dilaver Yıldırım, K. (2020). **Memlûk-Kıpçak Türkçesi Söz Varlığı İncelemesi: Mutfak ve Yemek Kültürüne Ait İsimler** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Durgut, H. (1995). **Şeyh Süleymān Efendī-i Buhārī Lügat-i Çağatay ve Türk-i Osmānī (Cild-i Evvel)** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Eckmann, J. (2014). **Nehcü'l-Ferâdîs: Uştmaḫlarnıŋ Açuq Yolı (Cennetlerin Açık Yolu**) (Birleştirilmiş Baskı). Yayımlayan: Semih Tezcan, ve Hamza Zülfikar, Dizin-Sözlük: Aysu Ata, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Efendioğlu, S. (2021). **Gül ü Nevrûz (Dil İncelemesi-Metin ve Aktarma-Gramatikal Dizin-Tıpkıbasım**). Erzurum: Fenomen Yayıncılık.

Eraslan, K. (1999). **Mevlâna Sekkâkî Divanı**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Erbay, F. (2008). **W. Radloff'un "Opıt Slovarya Tyurkskih Nareçiy" Adlı Eseri ve Eserde Geçen Çağatay Türkçesine Ait Kelimelerin İncelenmesi** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Eren, H. (1953). "Onomatopée'lere Ait Notlar". **Journal of Turkology**, 10, 55-58.

—, (1999). **Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü**. Ankara: Bizim Büro Basım Evi.

Erk, K. (2015). **Codex Cumanicus Temelinde Kıpçak Türkçesinin Tarihî-Karşılaştırmalı Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü.

Esatoğlu, A. (2011). **Ahkâm-ı 'Akâ'id'in Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gülensoy, T. (2007). **Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü**. Ankara: TDK Yayınları.

Güzeldir, M. (2002). **Abuşḳa Lüġati (Girş-Metin-İndeks**) (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Hacıeminoğlu, M. N. (2000). **Kutb'un Husrev ü Şirin'i ve Dil Hususiyetleri**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

İzbudak, V. (1936). **El-İdrâk Haşiyesi**. İstanbul: Devlet Basımevi.

Kaçalin, M. S. (2011). **Niyāzī Nevâyî'nin Sözleri ve Çağatayca Tanıklar El-Luġātu'n-Nevā'iyye ve'l-İstişhādātu'l-Caġatā'iyye (Giriş-Metin-Dizinler-Tıpkıbaskı**). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Kahraman, K. (2023). **Bâbür Dîvânı'nda Terimler ve Kavramsal Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karaağaç, G. (1997). **Lutfî Divanı**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Karademir, F. (2019). "Türkçe Söz Varlığı Tasnifinde Kullanılan Bazı Terimler Üzerine". **Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences**, 5(18), 736-744.

Karahan, A. (2009). "İlk Türk Lehçeleri Sözlüğü: Dīvānu Luġāti't-Türk'te Lehçelerin Söz Varlığına Bir Bakış". **Turkish Studies**, 4(4), 650-691.

Karamanlıoğlu, A. F. (1978). **Gülistan Tercümesi (Kitâb Gülistan bi't-türkî)** (1. Baskı). İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

—, (2006). **Şeyḫ Şeref Ḫˇāce, Mu'înü'l-Mürîd (Transkripsiyonlu Metin-Dizin-Tıpkıbasım)**. İstanbul: Beşir Kitabevi.

Karasoy, Y. (1989). **Şiban Han Divânı (İnceleme-Metin)** (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karasu, M. (2013). **Tarihî Türk Lehçelerinde Yansılamalı Fiiller** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kargı Ölmez, Z. (1988). **Mahbûbü'l-Kulûb (İnceleme-Metin-Sözlük)** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

—, (1996). **Şecere-i Terākime (Türkmenlerin Soykütüğü)**. Yayımlayan: Mehmet Ölmez, Ankara: Simurg Yayınları.

Kaya, Ö. (1989). **Ali Şir Nevāyī Fevāyidü'l-Kiber (İnceleme-Metin-Dizin)** (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kılınç, A. (2019). **Codex Cumanicus'un Türkçe Söz Varlığının Günümüz Tatar, Kazak ve Kırgız Türkçelerindeki Durumu** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Koca, E. (2013). "Divanü Lûgati't-Türk'teki Yansımalı Sözcüklerin Görev ve Anlamlarına Göre Sınıflandırılması". **Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi**, (36), 55-71.

—, (2011). "Muhakemetü'l Lügateyn'deki Yansıma Sözcükler Üzerine". **Вестник Бишкекского Гуманитарного Университета Журнал**, 2(19), 287-289.

Kocabaş, B. (2021). **Codex Cumanicus'un Söz Varlığı ile Günümüzde Kafkasya'da Konuşulan Kıpçak Grubu Türk Lehçelerinin Söz Varlığının Ses ve Anlam Bakımından Karşılaştırılması** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Köktekin, K. (2007). **Yusuf Emirî Divanı**. Erzurum: Fenomen Yayıncılık.

Kuanışbayev, E. (2006). **Kitāb Fi'l-Fıḳh (Giriş-Metin-Dizin-Tıpkıbasım)** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.

Moldasheva, M. (2016). **Codex Cumanicus ile Çağdaş Kazak Türkçesinin Ortak Söz Varlığının Karşılaştırmalı Sesçil İncelemesi** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Omuralieva, A. (2020). "Türkçede Ses Yansımalı Fiiller Türeten *+kır* eki Üzerine". **Folklor Akademi Dergisi**, 3(1), 99-130.

Öner, M. (2010). "Bugünkü Kıpçak Türkçesi Ortak Söz Varlığı Denemesi". **Türk Dili Araştırmaları Yıllığı - Belleten**, 56(2), 77-98.

Özbek, E. E. (2015). "Türkiye'de "Söz Varlığı" Çalışmaları ve Bunlar Üzerine Genel Bir Değerlendirme". **Akademik Kaynak (Akad)**, 3, 3(5), 23-38.

Özen, S. (2022). **Nehcü'l-Ferâdîs'in Söz Varlığı Açısından İncelenmesi** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Özgür, C. (1988). **Baytarü'l-Vażıḥ (Metin-İndeks)** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özkan, A. (1994). **Kitâb-ı Mukaddime-i Ebu'l-Leysi's-Semerkandî (İmlâ-Gramer-Tenkitli Metin-İndeks)** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Radloff, W. (1893-1899). **Versuch eines Wörterbuchs der Türk Dialecte** (**Opıt Slovarya Tyurkskih Nareçiy**). T. I 1893, T. II 1899. Sankt Petersburg.

Räsänen, M. (1969). **Versuch eines etymologischen Wörterbuches der Türksprachen**. 2. Wortregister. Zusammengestellt von István Kecskméti. Helsinki. (Lexica Societatis Fenno-Ugricae. 17, 1.).

Sağol, G. (1993). **Harezm Türkçesi Satır Arası Kur'an Tercümesi (Giriş-Metin-Sözlük**) (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.

Saz, M. (2023). **Alî Şîr Nevâyî'nin Eserlerinde Tematik Söz Varlığı İncelemesi** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sökmen, İ. (2016). **Satıraltı Türkçe Kuran Tercümelerinin Karılaştırmalı Söz Varlığı** (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Subaşı, Ö. (2012). **Codex Cumanicus ile Kırgız Türkçesinin Söz Varlığı Bakımından Karşılaştırılması** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Steingass, F. (2005). **A Comprehensive Persian-English Dictionary**, **İncluding the Arabic Words and Phrases to be met with in Persian Literature**. İstanbul: Çağrı Yayınları.

Şenata, N. (2020). **Divânü Lugâti't-Türk'te Tematik Söz Varlığı ve Çok Anlamlılık** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Şeyh Süleymân Efendi Buhârî. (1298). **Lugat-i Çağatay ve Türkî-i Osmânî**. İstanbul: Mihrân Matbaası.

Taş, Y. (2017). **Kıpçak Türkçesinde Askerlikle İlgili Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tazhieva, A. (2020). **Kırgız Türkçesinde Yansıma Kelimeler** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tekcan, M. (2007). **Hakîm Ata Kitabı**. İstanbul: Beşir Kitabevi.

Temel, D. (2020). **Memlûk-Kıpçak Türkçesindeki Sağlık ile İlgili Söz Varlığı ve Kazakçadaki Durumu Üzerine Bir İnceleme** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tietze, A. (2002). Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugati I (A-E). İstanbul-Wien: Simurg / Österreichische Akademie der Wissenschaften.

—, (1914-2003). Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugati II (F-J). Wien: Österreichische Akademie der Wissenschaften.

Toparlı, R. (1988). **Mu'înü'l-Mürîd**. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Yayınları.

—, (2017). **İrşâdü'l-Mülûk Ve's-Selâtîn** (2. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Toparlı, R., Çögenli, M. S. ve Yanık, N. H. (1999). **El-Kavânînü'l-Külliyye Li-Zabti'l-Lügati't-Türkiyye**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Toparlı, R., Vural, H. ve Karaatlı, R. (2007). **Kıpçak Türkçesi Sözlüğü** (2. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Turan, D. (2021). "Çocuk Yazını Çevirisinde Ses Yansımaları". **Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi,** 61(2), 1222-1245.

Turan, S. (2006). **Kıpçak Türkçesinde Kelime Yapımı ve Çekimi** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Turgut, A. (2010). **Çağatay Türkçesinde Fiil** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Türkay, K. (1988). **Ali Şir Nevâyî Bedâyi'u'l-Vasaţ (İnceleme-Metin-Dizin**) (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Uğurlu, M. (1984). **Munyetu'l-Ġuzāt (Metin-İndeks**) (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

User, H. Ş. (2009). **Köktürk ve Ötüken Uygur Kağanlığı Yazıtları (Söz Varlığı İncelemesi**). Konya: Kömen Yayınları.

Üşenmez, E. (2014). "Karahanlı Eserlerindeki Söz Varlığı Hakkında". **Akademik İncelemeler Dergisi**. 3(1), 247-253.

Vámbéry, Á. (1867). **Cagataische Sprach Studien**. Leipzig: Philo Press.

Yıldırım, T. (2002). **Hüseyin Baykara Divanı (Metin-İnceleme-Dizin)** (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yılmaz, R. (2013). **Ed-Dürretü'l-Mudıyye Fi'l-Lugati't Türkiyye'nin Memlük Türkçesi ve Oğuz Türkçesi Nüshalarının Karşılaştırılması** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yılmaz, Z. (2021). **Harezm Türkçesi ile Yazılmış Nehcü'l-Ferâdis, Kısasü'l-Enbiyâ ve Mukaddimetü'l Edep'te Fiil Yapımı** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Medeniyet Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Yücel, B. (1995). **Bâbür Dîvânı (Gramer-Metin-Sözlük-Tıpkıbasım)**. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

Yüce, N. (1993). **Mukaddimetü'l-Edeb** (2. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Zhamalihan, K. (2016). **Kıpçakçanın Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Zülfikar, H. (2018). **Türkçede Ses Yansımalı Kelimeler İnceleme-Sözlük**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Diğer Kaynaklar

TDK (2023). "ses" https://sozluk.gov.tr/ (05.01.2024).

TDK (2023). "kelime" https://sozluk.gov.tr/ (06.01.2024).

TDK (2007). "kelime" https://sozluk.gov.tr/ (06.01.2024).

Wikipedia (2024). "ses" https://tr.wikipedia.org/wiki (22.02.2024).

Türk Mutfağındaki

SÜTLÜ TATLILARIN DEĞERLENDİRİLMESİ VE İNOVASYONU

RAŞİT BAKAN
NURTEN ÇEKAL

EĞİTİM
yayınevi

TÜRK MUTFAĞINDAKİ SÜTLÜ TATLILARIN DEĞERLENDİRİLMESİ VE İNOVASYONU

Raşit Bakan, Nurten Çekal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

ISBN: 978-625-6658-24-0
1. Baskı, Mart 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

TÜRK MUTFAĞINDAKİ SÜTLÜ TATLILARIN DEĞERLENDİRİLMESİ VE İNOVASYONU
Raşit Bakan, Nurten Çekal
VIII+88 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-24-0

Bu eser Pamukkale Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü tarafından desteklenen yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçı

Kaynaklar

Akbay, G. D., ve Pekcan, A. G. (2016). Zerdeçal: Beslenme ve Sağlık Yönünden Değerlendirilmesi. *Beslenme ve Diyet Dergisi*, 44(1), 68-72.

Akça, S. S. (2020). *Probiyotik Yoğurtların Kalite Özellikleri Üzerine Spirulina Platensis'in Etkisi.* (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi). Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Burdur.

Akkor, Y. E. (2017). Osmanlı Mutfağında Sütlü Tatlılar, https://www.skylife.com/tr/2017-03/osmanli-mutfaginda-sutlu-tatlilar. (28.10. 2020).

Aktürk, Z. ve Işık, M. (2012). Besin Değeri ve Sağlık Açısından Hurma (Phoenix dactylifera). *Konuralp Tıp Dergisi,* 4(3), 62-68.

Altuğ, N. (2017). İşletmelerde Yeni Ürün Geliştirme Çalışmaları ve Başarı Faktörleri. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(2), 20-28.

Aregem. (2019). Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü. https://aregem.ktb.gov.tr/ (15. 12. 2019).

Arlı, M., ve Gümüş, H. (2007). "Türk Mutfak Kültüründe Çorbalar" *Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi ICANAS,* 10-15.09.2007, Ankara.

Belge, M. (2013). *Tarih Boyunca Yemek Kültürü,* İletişim Yayınları, İstanbul.

Büyüközkan, G., ve Baykasoğlu, A. (2004). Yeni Nesil Ürün Geliştirme Yönetimi. *YA/EM'2004- Yöneylem Araştırması/ Endüstri Mühendisliği- XXIV Ulusal Kongresi*, 15-18.

Candoğan, K. (2019). "Gıda Sektöründe İnovasyon ve Yeni Trendler" https://www.gidahatti.com/g-da-sektoeruende-inovasyon-ve-yeni-trendler-30562/. (09.11.2020.)

Cankül, D., Doğan, A., ve Sönmez, B. (2018). Yiyecek-İçecek İşletmelerinde İnovasyon ve Artırılmış Gerçeklik Uygulamaları. *İşletme Araştırmaları Dergisi Journal Of Business Research-Turk*, 10(3), 576-591.

Çaycı, A. E., ve Aktaş, C. (2018). Dijital Tatmak: Yemeğin "Yeni" Gastro Mekanlardaki Seyirlik Gösteriminin Kültürel Yansımaları, *TRT Akademi*, 3(6), 710-727.

Çetin, K. (2020). *Medeniyet Değerlerimiz Mutfak ve Yemek Kültürü.* Ravza Yayıncılık ve Matbaacılık, İstanbul.

Çınar, A. S., ve Önder, A. (2019). Anadolu'nun Kültürel Mirası: Crocus sativus L.(Safran). FABAD Journal of Pharmaceutical Sciences, 44(1), 79-88.

De Brentani, U. (2001). Innovative Versus İncremental New Business Services: Different Keys for Achieving Success. *Journal of Product Innovation Management: An International.*

Demir, M. ve Demir, Ş. Ş. (2015). *Otel İşletmelerinde Yenilik Yönetimi: İlkeler ve Örnekler*. Detay Yayıncılık, Ankara.

Deniz, A. (2012). *Tüketici Yenilikçiliğinin Boyutları ve Yenilikçiliği Etkileyen Faktörler Arasındaki İlişkiler*

(Basılmamış Doktora Tezi), Erzurum Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Dursun, Ö. O. (2017). İnovasyon Üzerine Kavramsal Bir İnceleme. *International Journal of Management and Administration*, 1(1), 12-17.

Elçi, Ş. (2007). *İnovasyon: Kalkınma ve Rekabetin Anahtarı*. Technopolis Group Yayınları, Ankara.

Fegerberg, J. (2005). "Innovation: A Guide to the Literature". Jan Fagerberg, David C. Mowery, Richard R. Nelson (Eds.), *The Oxford Handbook of Innovation.* Oxford University Press, Oxford.

Harari, Y. N. (2017). *Hayvanlardan Tanrılara Sapıens.* Kolektif Kitap Bilişim ve Tasarım, İstanbul.

Işık, C. ve Keskin, G. (2013). Bilgi Ekonomilerinde Rekabet Üstünlüğü Oluşturulması Açısından İnovasyonun Önemi, *Atatürk Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Dergisi*, 27(1), 41-57.

Işın, P. M. (2009). *Gülbeşeker Türk Tatlıları Tarihi.* Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

Işın, P. M. (2010). *Osmanlı Mutfağı Sözlüğü*. Kitapevi Yayınları, İstanbul.

İlhan, F. (2006). *Yeni Ürün Geliştirme Süreci ve Yeni Ürünün Pazara Sunulmasında Markanın Etkisi.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

İraz, R. (2005). *Yaratıcılık ve Yenilik Bağlamında Girişimcilik ve KOBİ'ler*. Çizgi Kitapevi, Konya.

Karabulut, C. (2018)., "İncir Sektör Raporu". *Aydın Ticaret Borsası,* https://aydinticaretborsasi.org.tr/yonetim/pdf/18102019143157%C3%BC.pdf. (16.09.2020).

Karaman, B. E., ve Köseler, E. (2017). Zerdeçalın Kronik Hastalıklarla İlişkisi. *Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi-BÜSBİD*, *2*(2).

Karaöz, M. ve Albeni, M., (2003), Ekonomik Kalkınma ve Modern Yenilik Teorisi,*Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi*, 8 (3), 27-48.

Karasar, N. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemi.* Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Kasım, R., ve Kasım, M. U. (2019). Renkli Meyve ve Sebzelerin Bileşimi ve İnsan Sağlığı Açısından Önemi. 8th International Vocational Schools Symposium, 11-13 Haziran, Sinop.

Kırım, A. (2006), İş Modeli İnovasyonu, Sistem Yayıncılık, Ankara.

Kızılaslan, N. (2016). *Sağlıklı Yetişkin Bireylerde Farklı Miktarlarda Tüketilen Tarçının Kan Şekeri ve Lipidleri Üzerine Etkisi,* (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Kotler, P. (1991), *Marketing Management: Analysis, Planning, Implementation and Control*, 7th ed. Prentice Hall Inc, New Jersey.

Kuşat, N., ve Kösekahyaoğlu, L. (2012). Gıda Sektöründe Firmaların İnovasyon Kararlarını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörler Üzerine Bir İnceleme: Batı Akdeniz Bölgesi Örneği. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 1(2), 180-205.

La Silva Dias, 2014; Nutritional and Health Benefits of Carrots and Their Seed Extracts. Food and Nutrition Sciences,5(22), , 2147-2156

Leenders, R. T. A. J., Engelen, J. M. L. ve Kratzer, J. (2003), "Virtuality, Communication, and New Product Team

Creativity: A Social Network 148 Perspective", *Journal of Engineering and Technology Management*, 20(1-2), 69-92.

Megep, (2012a). *Duyusal Test Teknikleri.* T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara.

Megep, (2012b). *Sütlü Tatlılar.* T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara.

Mentor, P. (2009). *İnovasyon Yapmak*. Optimist Yayınları, İstanbul.

Meydan, F. (1989). "Türk Mutfağı", *Milli Folklar Dergisi*, 3(1), 20-21.

Okuroğlu, F. (2020). *Ultrases Teknolojisi ve Sanitasyon Ajanları ile Yıkama İşlemlerinin Kuru İncirin Kalite Özelliklerine Etkileri.* (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi). Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Aydın.

Orhan, D. D., Bayram, M., ve Pekacar, S. (2018). Kinoa ve Sağlık Üzerine Etkileri. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, *7*(2), 47-57.

Özata, E. (2019). *Modernite Bağlamında Türk Mutfağına Özgü Yenilikçi Ürün Geliştirme.* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Özatalay, G. Z. (2014). Aydın Yöresi Halk Hekimliğinde İncirin Kullanımı. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16 (Özel Sayı II), 151-154.

Özkaya, M.T., Tunalıoğlu, R., Eken, Ş., Ulaş,M., Danacı, A., İnan, N. Ve Tibet, Ü. (2010).Türkiye Zeytinciliğinin Sorunları ve Çözüm Önerileri. TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası, Ziraat Mühendisliği VII. Teknik Kongresi. Ankara, Türkiye.

Paksoy, H. M. (2017). İşletmelerin Satışa Sunacağı Yeni Ürünlerin Pazarda Tutunmasını Etkileyen Faktörler. *Girişimcilik İnovasyon ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 67-86.

Samancı, Ö. (2013). Alafranga Tatlıcılık ve Pastane Kültürü Tatlı Tarihin İzinde. *National Geographic Traveler,*Eylül, 41-45.

Sandıklıoğlu, T. (2007). *Hititlerde Beslenme ve Yeme-İçme Alışkanlıkları*. (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Sauner, M. H. (2008). Günümüz Türk Mutfak Kültürü. (A. Bilgin ve Ö. Samancı, Ed.). İçinde, *Türk Mutfağı*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara

Sattler, M. (2011). *Excellence in Innovation Management: A Meta-Analytic Review on the Predictors of Innovation Performance.* Gabler Verlag Springer, Almanya.

Silici, S. (2005). Balda Duyusal Analiz. *Gıda Mühendisliği Dergisi*, *20*, 39-42.

Standage, T. (2017). *İnsanlığın Yeme Tarihi,* Maya Kitap, İstanbul.

Sürücüoğlu, M. S. (2019). Geçmişten Günümüze Türk Mutfağında Tatlıların Yeri. (N. Şanlıer, ve M. S. Sürücüoğlu Ed.) İçinde, *Türk Mutfağı*. Hedef Yayıncılık, Ankara.

Sürücüoğlu, M. S., ve Özçelik, A. Ö. (2019). Türk Mutfağının Tarihsel Gelişimi. (N. Şanlıer, ve M. S. Sürücüoğlu, Ed.) içinde, *Türk Mutfağı.* Hedef Yayıncılık, Ankara.

Şanlıer, N. (2005). "Yerli ve Yabancı Turistlerin Türk Mutfağı Hakkındaki Görüşleri", *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1).

Şavkay, T. (2000a). *Osmanlı Mutfağı*. Şekerbank Kültür Yayınları, İstanbul.

Şavkay, T. (2000b). *Tatlı Kitap Türk ve Dünya Tatlıları*. Şekerbank ve Radikal Yayını, İstanbul.

Taşpınar, O. (2017). Türk Mutfağının Otel İşletmelerinin Örgütsel Yapısındaki Yeri ve Önemi. Gastroia: Journal of Gastronomy and Travel Research, 1(1), 47-58.

Tez, Z. (2012). *Lezzetin Tarihi,* Hayykitap Yayıncılık, İstanbul.

Tosun, M. N. B. (2019). *Aşçıbaşı.* (Hazırlayan: Priscilla Mary Işın). Yapı Kredi Yayınları: İstanbul.

Tosun, İ., ve Karadeniz, B. (2005). Çay ve Çay Fenoliklerinin Antioksidan Aktivitesi. *Anadolu Tarım Bilimleri Dergisi*, 20(1), 78-83.

Tufan, Ö. (2008). Helvahane ve Osmanlılarda Helva Kültürü. (A. Bilgin ve Ö. Samancı, Ed.). İçinde, *Türk Mutfağı*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Uzel, A. R. (2018). "Geleneksel Mutfak Kültürü ve Tarımsal Ürün Çeşitliliğinin, Üniversite Öğrencileri Beslenme Durumu Üzerine Etkisi", *Ege Universitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 55 (1), 37-44.

Üstün, Ç., ve Demirci, N. (2013). Çay Bitkisinin (Camellia Sinensis L.) Tarihsel Gelişimi ve Tıbbi Açıdan Değerlendirilmesi. *Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi*, *3*(3), 5-12.

Yerasimos, M. (2005). *500 yıllık Osmanlı Mutfağı.* Boyut Yayıncılık, İstanbul.

Wilmshurtst, J. (1988). *The Fundamentals and Practice of Marketing*, Heinemann Professional Publising Ltd, Oxford.

Wikipedia (2020). https://tr.wikipedia.org/wiki/Kinoa. (24.01.2020).

TÜRKİYE'DE ÇOCUK VE EĞİTİMİ

Editörler:

Dr. Fatma Avcı
Bilim Uzmanı Öznur Ateş
Bilim Uzmanı Ekrem Cengiz Akdeniz

EĞİTİM
yayınevi

TÜRKİYE'DE ÇOCUK VE EĞİTİMİ

Editörler: Dr. Fatma Avcı, Bilim Uzmanı Öznur Ateş, Bilim Uzmanı Ekrem Cengiz Akdeniz

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Dizgi/Grafik Tasarım: Muhammed Mustafa Tokgöz
Resimleme: Hakan Yılmaz

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-22-6
1. Baskı, Mart 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

TÜRKİYE'DE ÇOCUK VE EĞİTİMİ
Editörler: Dr. Fatma Avcı, Bilim Uzmanı Öznur Ateş, Bilim Uzmanı Ekrem Cengiz Akdeniz
VI+326 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-22-6

Kitap içeriğindeki bölümlerin sorumluluğu bölüm yazarlarına aittir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akçay, D., & Özcebe, H. (2012). Okul öncesi eğitim alan çocukların ve ailelerinin bilgisayar oyunu oynama alışkanlıklarının değerlendirilmesi. *Çocuk Dergisi,* 12(2), 66-71.

Annetta, L.A. (2008). Video games in education: Why they should be used and how they are being used. Theory Into Practice, 47(3), 229-239.

Aral, N., & Doğan-Keskin, A. (2018). Ebeveyn bakış açısıyla 0-6 yaş döneminde teknolojik alet kullanımının incelenmesi. Addicta: The Turkish Journal on Addiction, 5, 317-348. Doi: 10.15805/addicta.2018.5.2.0054.

Ardıç, E., & Altun, A. (2017). Dijital çağın öğreneni. *Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 1, 12-30.

Atış, D. (2022). The Use of Learning Management Systems in Education During Covid-19 Pandemic: A Case Studty of Teachers' Perspectives. Political Economy and Management of Education, 3(1), 20-43.

Ataman-Yengin, D. (2019). Dijital oyun bağımlılığı. G.H. Karadağ (Ed.), Dijital hastalıklar içinde (s. 117-135). İstanbul: Der Yayınları

Atladóttir, H. O., Parner, E. T. & Schendel, D. (2007). Time trends in reported diagnoses of childhood neuropsychiatric disorders: A Danish cohort study. *Archives of Pediatrics & Adolescent Medicine*, 161(2), 193-198.

Avcı, F. (2021). Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim sürecinde yaşanılan sorunlar ve sorunların kaynakları konusunda değerlendirmeleri. (Yayımlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Bayraktar, V. (2013). Bilgisayar oyunlarının çocukların ve ergenlerin gelişimi üzerindeki etkileri. *Çocuk ve Bilişim*, 120-138.

Bilgin-Ülken, F., & Kılınç, F. (2018). Çocukların çevrimiçi ortamda karşılaştıkları risk türleri ile aracılık uygulamaları arasındaki ilişki. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7 (1), 124-145.

Bremer, J. (2005). The internet and children: advantages and disadvantages. *Child and Adolescent Psychiatric Clinics of North America*, 14, 405-428. Doi:10.1016/j.chc.2005.02.003.

Brown, A. (2011). Media use by children younger than 2 years. *Journal of the American Academy of Pediatrics*, 128(5), 1040-1045.

Bulck, J.V.D., & Bergh, B.V.D. (2000). The influence of perceived parental guidance patterns on children's media use: gender differences and media displacement. *Journal Broadcast Electronic Media*, 44, 329-348. Doi:10.1207/s15506878jobem44031.

Chassiakos, Y.L.R., Radesky, J., Christakis, D., Moreno, M.A., & Cross, C. (2016). Children and adolescents and digital media. *Journal ofthe American Academy of Pediatrics*, 138(5), 3-6.

Chaudron, S. (2015). Young children (0-8) and digital technology a qualitative exploratory study across seven countries. Doi: 10.2788/00749.

Children and families in the digital age: learning together in a media saturated culture. (2017). https://joanganzcooneycenter.org/publication/children-and-families-in-the-digital-age-learning-together-in-a-media-saturated-culture/ adresinden erişilmiştir.

Coleman, J. (2012). (2012) Introduction: Digital technologies in the lives of young people. *Oxford Review of Education*, 38(1), 1-8, Doi: 10.1080/03054985.2011.577937

Copple, C., & Bredekamp, S. (2009). Developmentally appropriate practice in early childhood programs serving children from birth through. *National Association for the Education of Young Children*, 8(1313), 22205-24101.

Coşkun-Karademir, T. & Filiz, O. (2019). Okul öncesi öğretmen adaylarının dijital oyun bağımlılığına yönelik farkındalıkları. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 6(2), 239-267.

Ergüney, M. (2017). İnternetin okul öncesi dönemdeki çocuklar üzerindeki etkileri hakkında bir araştırma. *Ulakbilge*, 5(17), 1917-1938.

Ersoy, A., & Yılmaz, F. (2015). Çocukların internette araştırma yaparken karşılaştıkları olumsuz deneyimleri ve bu deneyimlere yönelik tepkileri. *Turkish Studies International Periodical for the Languages*, 10(11), 629-650. Doi: 10.7827/TurkishStudies.8640

Epstein, A.S. (2015). Using technology appropriately in the preschool classroom. https://ccie-media.s3.amazonaws.com/exchangefocus/001-exchangefocus.pdf adresinden edinilmiştir.

Gentile, D.A., Swing, E.L., Lim, C.G. & Khoo, A. (2012). Video game playing, attention problems and impulsiveness: Evidence of bidirectional causality. Psychol Pop Media Cult, 1(1), 62-70.

Güler, H., Şahinkayası, Y., & Şahinkayası, H. (2017). İnternet ve mobil teknolojilerin yaygınlaşması: Fırsatlar ve sınırlılıklar. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(14), 186-207.

Günüç, S. (2016). *Üniversitelerde öğrenci bağlılığı*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Harrison, E. & McTavish, M. (2018). 'i'Babies, Infants' and toddlers' emergent language and literacy in a digital culture of iDevices. *Journal of Early Childhood Literacy*, 18, 163-188.

Jackson, L.A., Eye, A., Fitzgerald, H. E., Witt, E. A. & Zhao, Y. (2011). Internet use, videogame playing and cell phone use as predictors of children's body mass index (BMI), body weight, academic performance, and social and overall self-esteem. *Computers in Human Behaviour*, 27(1), 599-604.

Jacobs, K., Hudak, S. & McGiffert, J. (2009). Computer-related posture and musculoskeletal discomfort in middle school students. *Work*, 32(3), 275-283.

Jain, V., Vatsa, R., & Jagani, K. (2014). Exploring generation Z's purchase behavior towards luxur apparel: A conceptual framework. *Romanian Journal of Marketing*, 2, 18-29.

Kılıçer, T., & Boyraz, B. (2019). *Tüketimin çocuk hali*. Ankara: Pegem Akademi.

Kol, S. (2019). *Erken çocuklukta teknoloji kullanımı* (5. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Lauricella, A.R., Wartella, E., & Rideout, V.J. (2015). Young children's screen time: The complex role of parent and child factors. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 36, 11-17.

Lauricella, A. R., Cingel, D. P., Blackwell, C., Wartella, E., & Conway, A. (2014). The mobile generation: Youth and adolescent ownership and use of new media. *Communication Research Reports*, 31(4), 357-364. https://doi. org/10.1080/08824096.2014.963221

Leaver, T. (2015). *Born digital? Presence, privacy, and intimate surveillance.* In Hartley, J. and Qu, W. (eds.), Re-orientation: Translingual transcultural transmedia (ss. 149-160). Shanghai: Fudan University Press.

Lepp, A., Barkley, J. E., & Karpinski, A. C. (2014). The relationship between cell phone use, academic performance, anxiety, and satisfaction with life in college students. *Computers in Human Behavior*, 31, 343-350. https://doi. org/10.1016/j.chb.2013.10.049

Li, X., Atkins, M.S., & Stanton, B. (2006). Effects of home and school computer use on school readiness and cognitive development among Head Start children: A randomized controlled pilot trial. *Merrill-Palmer Quarterly*, 52(2), 239-263.

Livingstone S., & Helsper, E.J. (2008). Parental mediation of children's internet use. *Journal Broadcast Electronic Media*, 52, 581-599. Doi: 10.1080/08838150802437396

Mustafaoğlu, R., & Yasacı, Z. (2018). Dijital oyun oynamanın çocukların ruhsal ve fiziksel sağlığı üzerine olumsuz etkileri. *Bağımlılık Dergisi*, 19(3), 51-58.

Nikken, P., & Jansz, J. (2006). Parental mediation of children's video game playing: a comparison of the reports by parents and children. *Learning, Media and Technology*, 31, 181-202. Doi: 10.1080/17439880600756803.

Nuyan, N. (2018). *Dijital dünyada şiddetin yeniden üretimi.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Galatasaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Ofcom (2019). Life on the small screen: What children are watching and why. (15 Aralık 2020). https://www.ofcom.org.uk/research-and-data/media-literacy-research/what-children-are watching-and-why adresinden edinilmiştir.

Özkan, B. (2017). Anne görüşlerine göre 5-6 yaş çocukların bilgisayar/tablet kullanım düzeyleri. *The Journal of Academic Social Science*, 5(54), 390-399.

Özkan, B., Yılmaz, Ö., Üçel, N., Tanuş, S., & Akbalık, E. (2017). Okul Öncesi 4-5 Yaş Çocukları İçin Eğitsel Dijital Oyun Örneği: "Mevsimler". YEAUK 2017 Yükseköğretimde Eğitim Araştırmaları ve Uygulamaları Kongresi (pp.91). İstanbul, Turkey

Öztekin, S. (2008). *Çocuk televizyonunun eğitme ve eğlendirme özelliklerinin çocuğun gelişimine etkisi Digitürk Baby Tv örneği.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Radyo Televizyon Anabilim Dalı, Konya.

Prensky, M. (2001). Digital natives, digital immigrant. (05 Kasım 2020)http://www.marcprensky.com/writing/Prensky%20%20Digital%20Natives,%20Digital%20Immigrants%20-%20Part1.pdf adresinden edinilmiştir.

Palaiologou, I. (2016). Child observation for early childhood (3rd Ed.). London: Learning Matters, an Imprint of SAGE Publications Ltd.

Plowman, L., Stephen. C. & McPake, J. (2010). Supporting young children's learning with technology at home and in preschool. *Research Papers in Education*, 25(1) 93-113.

Prot, S., Anderson, C.A., Gentile, D.A., Brown, S.C. & Swing, E.L. (2014). The positive and negative effects of video game play. In A. B. Jordan and D. Romer (Eds.), Media and the well-being of children and adolescents in (p. 109–128). Oxford University Press.

Radesky. J.S., Schumacher, J. & Zuckerman. B. (2015). Genç çocukların mobil ve interaktif medya kullanımı: iyi, kötü ve bilinmeyenler. *Pediatri*, 135(1), 1-3.

Rideout, V. (2017). The Common sense census: Media use by kid's age zero to eight. (08 Aralık 2020) tarihinde https://www.commonsensemedia.org/research/the-common-sense-census-media-use-by-kids-age-zero-to-eight-2017 adresinden edinilmiştir.

Sağlam, M., & Aral, N. (2016). Tarihsel süreç içerisinde çocukluk. Çocuk ve Medeniyet Dergisi, 2, 43-56.

Sayan, H. (2016). Okul öncesi eğitimde teknoloji kullanımı. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(13), 67-83.

Sisson, S.B., Broyles, S.T., Baker, B. L., & Katzmarzyk, P.T. (2010). Screen time, physical activity, and overweight in US youth: National survey of children's health 2003. *Journal of Adolescent Health*, 47(3), 309-311.

Steinkuehler, C. (2010). Video games and digital literacies. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 54(1), 61-63.

Sormaz, F., & Yüksel, H. (2012). Transforming childhood, ındustrialization of play and toys and consumer culture. *Gaziantep University Journal of Social Sciences,* 11(3), 985-1008.

Şahin, M. (2012). Eğitimi ve okulu etkileyen bazı sosyal değişimlerin kavramsal çözümlemesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 42(194), 132-148.

Şalcı, O., Tatlıeşme, S. & Karakaya, K. (2018). Akıllı cihaz kullanımının 3-6 yaş çocukların gelişimine etkisinin okul öncesi öğretmenleri görüşleri açısından değerlendirilmesi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4, 53-63. Doi: 10.14230 / joiss574

Şirin, S. (2019). *Yetişin çocuklar*. İstanbul: Doğan Kitap.

Taşkıran-Boztepe, H., & Tani, E. (2019). Çocuklarda marka farkındalığı ve marka tercihi oluşumunda sosyal medyanın rolü. (Ed. A. M. Kırık) *Yeni Medya ve Çocuk* içinde (s. 235-271).

Timisi, N. (2011). *Elektronik bakıcı: Televizyon çocuk ilişkisine genel bir bakış*. İstanbul: Derin Yayınları.

Toran, M., Ulusoy Z., Aydın, B., Deveci, T., & Akbulut, A. (2016). Çocukların dijital oyun kullanımına ilişkin annelerin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(5), 2263-2278.

Turgut Y., & Irgin P. (2009). Young learners' language learning via computer games. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 1, 760-764.

Türk Dil Kurumu, "Oyun". (2021). https://sozluk.gov.tr/ adresinden erişilmiştir.

Subrahmanyam, K., Kraut, R.E., Greenfield, P.M., & Gross, E.F. (2000). The impact of home computer use on children's activities and development. *The Future of Children*, 10(2), 123-144.

Uçkan, Ö. (2017). Sosyalleşmenin cazibesi Z kuşağı. *Tukishtime.*

Unilever. Omo'nun çocuk ve oyun global araştırması Türkiye verileri açıklandı. (10 Kasım 2020).https://www.unilever.com.tr/news/press-releases/2016/omonun-cocuk-ve-oyun-global arastirmasi.html adresinden edinilmiştir.

Valcke, M., Bonte, S., Wever, B., & Rots, I. (2010). Internet parenting styles and the impact on Internet use of primary school children. *Computer Education*, 55, 454-464. Doi: 10.1016/j.compedu.2010.02.009.

Yeşilay. Teknoloji Bağımlılığı. (05 Ocak 2021). https://www.yesilay.org.tr/tr/bagimlilik/teknoloji-bagimliligi adresinden edinilmiştir.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemi* (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yiğit, N. (2019). *Erken çocukluk dönemindeki çocukların dijital oyun oynama alışkanlıklarına ilişkin anne/baba görüş ve uygulamaları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.

Yu-Ru J., & Ling-Yi, L. (2021). Relationship between touchscreen tablet usage time and attention performance in young children. *Journal of Research on Technology in Education*, 3, 1-11. Doi:10.1080/15391523.2021.1891995

Wu, C.S., Fowler, C., Lam, W.Y., Wong, H., Wong, C.H., & Yuen-Loke, A. (2014). Parenting approaches and digital technology use of preschool age children in a Chinese Community. *Italian Journal of Pediatrics*, 40(1), 44. Doi:10.1186/1824-7288-40-44.

Ayrıca, teknolojinin çocukların oyun deneyimlerine olan etkileri gibi yeni gelişmekte olan konuların da ileriki araştırmalarda ele alınması gerekmektedir.

Sonuç olarak, Türkiye'de çocuklar ve oyun alanındaki bu çalışma, çocukların oyun deneyimlerinin değerini anlamak ve çocukların daha sağlıklı ve mutlu bir gelişimine katkı sağlamak adına temel bir adım olarak değerlendirilmelidir. Bu alandaki daha fazla araştırma ve uygulama, çocukların yaşamlarındaki oyunun önemini vurgulayarak, onların hayatlarında daha sağlıklı, mutlu ve üretken bireyler olmalarına katkı sağlayabilir.

KAYNAKÇA

Ahioğlu, N. (1999). *Sembolik oyunun 4 yaş çocuklarının dil kazanımına etkisi.* (Yüksek lisans tezi) Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Akandere, M. (1998). *Sportif oyunlara hazırlayıcı toplu eğitsel oyunlar.* Nobel Yayın Dağıtım.

Akandere, M. (2003). *Eğitici okul oyunları* (2 b.). Nobel Yayın Dağıtım.

Akdoğan, F. (2018). *5-6 yaş çocukların sosyal problem çözme becerilerinin çocuk ve öğretmen değişkenleri açısından incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Akyüz, Y. (1982). İbn Sina'nın Türk ve Dünya eğitim tarihindeki yeri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 15*(1), 1-13.

Altınköprü, T. (2003). *Çocuğun başarısı nasıl sağlanır?.* Hayat Yayıncılık.

And, M. (2000). *Çocuk oyunlarının kültürümüzde yeri ve önemi*. 06 05, 2022 tarihinde http://www.halksahnesi.org/?s=Çocuk+Oyunlarının+Kültürümüd+Yeri+ve+Önemi adresinden alındı

Aral, N. (2000). Çocuk gelişiminde oyunun önemi. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 265, 15-17.

Arnold, A. (1995). *Çocuğunuz ve Oyun.* Denge Yayınları.

Aslan, Ö. M. (2013). *Anaokuluna devam eden çocukların oyun davranışları ve oyunlarında ortaya çıkan zorbalık davranışları* (Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ataç, F. (1991). *İnsan Yaşamında Psikolojik Gelişim.* Beta Basın Yayın Dağıtım.

Aytaç, K. (1980). *Avrupa eğitim tarihi.* Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi.

Aytekin, H. (2001). *Okul öncesi eğitim programları içinde oyunun çocuğun gelişimine olan etkileri* (Yüksek lisans tezi). Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bardak, M. & Topaç, N. (2021). *Oyun ve Oyun Materyalleri.* Efe Akademi Yayınevi.

Baykoç Dönmez, N. (2000). *Üniversite çocuk gelişimi ve eğitimi bölümü ve kız meslek lisesi öğrencileri için oyun kitabı* (1 b.). Esin Yayınevi.

Biçer, S. Y. (2000). *Sportif çalışmaların ve oyunların zihinsel özürlü çocuklar üzerindeki etkileri* (Yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ,

Binbaşıoğlu, C. (1997). Çocuk eğitiminde oyun. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 231, 19-21.

Bruner, J. S. (1975). Poverty and childhood. *Oxford Review of Education, 1*(1), 31-50.

Çetin, F., Bilbay, A., Kaymak, A., & Deniz, A. (2001). *Araştırmadan uygulamaya çocuklarda sosyal beceriler.* Epsilon Yayıncılık.

Dirim, A. (2000). *İlköğretim okulları için çocuk oyunları.* Esin Yayınevi.

Dönmez, N. (1992). *Oyun kitabı* (5 b.). Esin Yayınevi.

Durualp, E. (2022, 03 12). *Açık ders kaynakları.* Ankara Üniversitesi: https://acikders.ankara.edu.tr/mod/resource/view.php?id=6889 adresinden alındı

Elkind, D. (1999). *Çocuk ve Toplum - Gelişim ve Eğitim Üzerine Denemeler.* (Çev. D. Öngen) Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları.

Erdal, K. (2019). Çocuk oyunlarında değerler eğitimi. *Uluslararası İnsan ve Sanat Araştırmaları Dergisi, 2*(2), 53-59.

Erden, Ş. (2001). *Anaokullarına devam eden çocukların ebeveyn ve öğretmenlerinin çocuk oyun ve oyuncakları hakkındaki görüşlerinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Güler, A. (2015). *Çocuk oyunları ve gelişimi.* Saklıkent Yayınları.

Güneş, G., Tuğrul, B. & Demir Öztürk, E. (2020). Oyun algısı ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi, 4*(1), 29-51.

Hazar, M. (2000). *Beden eğitimi ve sporda oyunla eğitim.* Tutibay Yayınları.

Jersild, A. T. (1983). *Çocuk psikolojisi* (4 b.). (Çev. G. Günçe). Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Araştırmaları Merkezi (EFAM).

Jones, M. (2000). *Çocuk ve oyun.* (Çev. A. Çayır). Kaknüs Yayınları.

Kale, R. (1997). Oyun çocuğun özgürlüğüdür. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 51, 18-20.

Kandır, A. (2000). Okul öncesi dönemde oyun ve oyuncaklar. *Mesleki Eğitim Dergisi*.

Kasap, N. E. (2008). *Yeni çağın çocukları: Çocuklarınızı başarılı kılacak yöntemler.* İatanbul: Hayy Kitap.

Kaşkaya, A., Ünlü, İ., Akar, M. S. & Özturan Sağırlı, M. (2017). Çocuklarin oyunlarına yönelik algıları ölçeği (ÇOYA) Türk kültürü uyarlama çalışması. *International Journal of Social Science*, 57, 107-125.

Kıldan, O. (2001). *Oyunun çocukların gelişim özelliklerine etkisi*,Yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Kızıloluk, H. (2001). Okulöncesi dönemde grup oyunlarının çocuğun sosyalleşmesi üzerindeki etkileri. *Cumhuriyet Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*,24, 81-89.

Koçyiğit, S., Tuğluk, M. N. & Kök, M. (2007). Çocuğun gelişim sürecinde eğitsel bir etkinlik olarak oyun. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16, 324-342.

Köksalan, B. & İzci, E. (2002). Development psychomotor skills by playing games. *First İnternational Education Conference* . Famagusta, Nort Cyprus.

Mangır, M. & Aktaş, Y. (1993). Çocuğun gelişiminde oyunun önemi. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 26, 14-18.

MEGEP. (2008). Oyun etkinlikleri - II. Milli Eğitim Bakanlığı.

Nicolopoulou, A. (2004). Oyun, bilişsel gelişim ve toplumsal dünya: Piaget, Vygotsky ve sonrası. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 37*(2), 137-169.

Okur, M. (2008). *Çocuklar için felsefe eğitim programının altı yaş grubu çocuklarının, atılganlık, işbirliği ve kendini kontrol sosyal becerileri üzerindeki etkisi*.Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Özdoğan, B. (1997). *Çocuk ve oyun (Çocuğa oyunla yardım).* Anı Yayıncılık.

Özer, D. S. (2001). *Engelliler için beden eğitimi ve spor.* Nobel Yayın Dağıtım.

Pehlivan, H. (2005). *Oyun ve öğrenme.* Anı Yayıncılık.

Pehlivan, H. (2016). Oyunun gelişim ve öğrenmedeki rolü. *Journal of Human Sciences, 13*(2), 3280-3292.

Pellegrini, A. D. (2009). *The role of play in human development.* Oxford University Press.

Piaget, J. (1964). *The early growth of logic in the child.* Routledge and Kegan Paul Ltd.

Poyraz, H. (2003). *Okulöncesi dönemde oyun ve oyuncak.* Anı Yayıncılık.

Razon, N. (1985). *Okulöncesi eğitimde oyunun, oyunda yetişkinin işlevi.* Ya-Pa.

Suinn, R. M. (1996). *Zihinsel Antrenman Kılavuzu.* (Çev. T. Bağırgan), Bağırgan Yayınevi.

Sunay, H. (1994). Okulöncesi eğitiminde (5-6 yaş grubu) beden eğitimi, oyun etkinlikleri ve önemi. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 205, 37-41.

Topkaya, İ. (2004). *Oyun ve beden eğitimi ve spor öğretiminin eğitsel temelleri.* Hayat Yayınları.

Tuğrul, B. (2010). Okul öncesinde özel öğretim yöntemleri. R. Zembat (Ed.) içinde, *Oyun temelli öğrenme* (s. 35-76). Anı Yayıncılık.

Tüfekçioğlu, U. (2008). Okul öncesi eğitiminde oyun ve önemi. İçinde U. Tüfekçioğlu, *çocukta oyun gelişimi, beden eğitimi ve oyun öğretimi.* Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi.

Ulutaş, A. (2011). Okul öncesi dönemde drama ve oyunun önemi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6, 232-242.

Vygotsky, L. S. (1967). Play and its role in the mental development of the child. *Soviet Psychology, 5*(3), 6-18.

Yavuzer, H. (2003). *Bedensel, zihinsel ve sosyal gelişimiyle çocuğunuzun ilk altı yılı.* Remzi Kitapevi.

Yıldız, V. (1992). *İzmir il merkezindeki okulöncesi eğitim kurumlarında oyunun yeri* , YayımlanmamışYüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Yörükoğlu, A. (1987). *Çocuk ruh sağlığı.* Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Yürümez Demir, S. (2021, 04 09). *Çocuk gelişiminde oyunun önemi ve anne baba tutumu*. Aile Rehberim: http://www.ailerehberim.com/cocugum/gelisim/default.asp?bolum=büyümeve gelisme&konu=26351&kose_id=122

YAZAR HAKKINDA

Bil. Uzm. Ekrem Cengiz Akdeniz

Karadeniz Teknik Üniversitesi, Giresun Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği bölümünden 2008 yılında mezun oldu. Şırnak ili Güçlükonak ilçesinde 75. Yıl YİBO ve Boyuncuk İlköğretim Okulu'nda okul müdürlüğü yaptı. Elazığ ili Keban ilçesi Atatürk İlkokulu'nda uzun yıllar sınıf öğretmeni olarak görev yaptı. Satranç Antrönörlüğü, Drama Antrenörlüğü, Serbest Model Uçak Rehber Öğretmenliği gibi alanlarda sertifikaya sahip olan yazar bu alanlarda kurs/eğitimler vermiştir. eTwinning İl Koordinatörü olarak görevini sürdürmektedir. Scientix elçiliği, FCL elçiliği gibi görevleri vardır.2023 yılı itibarıyla Ali Kuşçu Bilim ve Sanat Merkezine sınıf öğretmeni olarak atanmıştır. Kısmi zamanlı Elazığ İl Millî Eğitim Müdürlüğü ARGE Biriminde görev yapmaktadır. Yazarın kitabı, kitap bölümleri, bildirileri ve ulusal/uluslararası dergilerde yayımlanmış makaleleri bulunmaktadır. Tez konusu olarak çocukların oyunlara yönelik algısını çalışan yazar Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Temel Eğitim Anabilim Dalı/Sınıf Eğitimi alanından yüksek lisans mezunudur. Evli ve iki çocuk babasıdır.

KAYNAKÇA

Adamsons, K., ve Johnson, S.K. (2013). An updated and expanded meta-analysis of nonresident fathering and child well-being. *Journal of Family Psychology*, 27(4), 589-599.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. (2020). *Psikososyal destek nedir?* [PDF dosyası]. https://aile.gov.tr/Raporlar/ATHGM/Psikosoyal_Destek_%20Nedir.pdf

Atış, D. & Doğaner, E. Ş. (2022). Uzaktan eğitim sürecinde işitme engelli öğrencilere matematik öğretimi ile ilgili öğretmen görüşleri: Türkiye & Romanya örneği. *ODÜSOBİAD*, 12 (3), 1845-1866 Doi: 10.48146/odusobiad.1100772

Atik, H., & Avcı, F. (2021). Uzaktan eğitim sürecinde ilk okuma-yazma öğretiminde eğitim teknolojilerini kullanan 1. sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları zorluklar ve çözüm önerileri. International *Journal of Contemporary Educational Studies (IntJCES)*, *7*(2), 687-708

Avcı, F., & Akdeniz, E. C. (2021). Koronavirüs (Covid-19) salgını ve uzaktan eğitim sürecinde karşılaşılan sorunlar konusunda öğretmenlerin değerlendirmeleri. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, *3*(4), 117-154.

Ayhan, C. H., Uluman, Ö., & Buzlu, S. (2020). Çocuk ve ergenlerin ruh sağlığını koruma ve geliştirmede önemli bir güç: Hemşireler. *Journal of Academic Research in Nursing*, 8(2), 87-96.

Aypay, A. ve Özdemir, S. (2021). Türkiye'de eğitimde dijital dönüşüm: FATİH projesi. *Eğitim ve Bilim*, 46 (205), 1-26. 14

Aytaç, M. (2021). Uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin karşılaştığı sorunlar. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 11(1), 123-136.

Aytaç, M. (2020). Uzaktan eğitim sürecinde okul yöneticilerinin sorunları ve bakış açıları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18(4), 683-704.

Balaman, F., & Tiryaki, S. H. (2021). Corona virüs (Covid-19) nedeniyle mecburi yürütülen uzaktan eğitim hakkında öğretmen görüşleri. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, *10*(1), 52-84.

BİLGİ. (2020, 10 Aralık). Krizler çağında çocuk olmak: Türkiye'de pandemi sonrasında çocukların iyi olma halini yeniden düşünmek başlıklı projeye TÜBİTAK desteği.
https://www.bilgi.edu.tr/tr/haber/11637/krizler-caginda-cocuk-olmak-turkiyede-pandemi-sonrasinda-cocuklarin-iyi-olma-halini-yeniden-dusunmek-baslikli-projeye-tubitak-destegi/

Eğitim-Bir-Sen. (2020). *Pandemi döneminde öğrenme kaybı: Tespit ve öneriler*. https://www.ebs.org.tr/ebs_files/files/yayinlarimiz2021/Pandemi_Doneminde_Ogrenme_Kaybi.pdf

Erdoğan (2004). Çocuğun psikososyal gelişiminde babanın rolü. *Yeni Symposium: Psikiyatri, Nöroloji ve Davraniş Bilimleri Dergisi*, *42*(4), 147-153.

Ertuğ, C. (2020). Coronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye'de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, *6*(2), 11-53.

Dagdia, Z. C., & Silva, A. C. S. E. (2022). Effects of COVID-19 pandemic on education and society. *STEM Education*, *2*.

Demiray, U., & Sever, N. S. (2009). The Challenges for Marketing Distance Education in Online Environment: An Intergrated Approach.

Dinçer, M. A., & Özdemir, S. (2020). Göçmen çocukların psikososyal uyumlarının incelenmesi. *Millî Eğitim Dergisi, 49*(232), 1-23. https://dergipark.org.tr/tr/pub/milliegitim/issue/66360/958878

Eğitim Reform Girişimi. (2020). *Eğitim İzleme Raporu 2020: Öğrenciler ve Eğitime Erişim*. https://www.egitimreformugirisimi.org/egitim-izleme-raporu-2020-ogrenciler-ve-egitime-erisim/

Hamnett, C., & Butler, T. (2013). Distance, education and inequality. *Comparative Education*, *49*(3), 317-330. https://doi.org/10.1080/03050068.2013.807165

Han, F., Demirbilek, N., & Demirtaş, H. (2021). Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin Koronavirüs (Covid-19) Salgını Sürecinde Yürütülen Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 10(3), 1168-1193. https://doi.org/10.30703/cije.819946

Jie-zhen, Z. (2007). Modern Distance Education-the Counterweight of to Realize higher Education Fairness in china. *Modern Distance Education*.

Kılıç, M. (2021). Pandemi Döneminde Türkiye'de Eğitimdeki Eşitsizlikler. Journal of Education and Future, 17, 1-14.

Kutlu, F., & Özok, H. İ. (2020). Eğitimde Pandeminin Etkileri. In F. Tanhan & H. İ. Özok (Eds.), *Pandemi ve Eğitim* (s. 257-277). Ankara: Anı Yayıncılık.

Luo, A., & Chen, L. (2011). Learning In A Distance Learning Setting. *Pacific Asia Conference on Information Systems*.

Başak, M. H. (2022). Eğitimde dijital entegrasyonu etkileyen faktörler ve bir model önerisi. In H. İ. Özok (Ed.), *Eğitimde Yeni Sorunlar ve Cevaplar* (s. 43-60). Ankara: Palme Yayınevi.

MEB. (2020a). Milli Eğitim Bakanlığı. http://fatihprojesi.meb.gov.tr/about.html (Erişim tarihi: 22 Ağustos 2023)

MEB. (2020b). Milli Eğitim Bakanlığı Psikososyal destek dokümanları. https://orgm.meb.gov.tr/www/psikososyal-bilgilendirme-rehberi/icerik/1314

Mercan ve Şahin (2017). Babalık rolü ve babalık rolü algısı. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, *2*(2), 1-10.

Özdemir, Güzel ve Tayyib (2012). Kişilik gelişimi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(4), 566-589.

Özok, H. İ., & Tayiz, V. (2020). Uzaktan eğitim ve teknoloji bağımlılığı. İçinde A. Yazar & B. Yazar (Eds.), *Pandemi ve eğitim* (s. 293-310). Ankara: Anı Yayıncılık.

Pleck (2010). Paternal involvement: Levels, sources, and consequences. In M. E. Lamb (Ed.), The role of the father in child development (pp. 66-103). John Wiley & Sons.

Saltan, M. (2022). Ortaokul eğitimcilerinin uzaktan eğitim sürecinde karşılaştığı engeller. Eğitim ve Öğretim Dergisi, 23(2), 305-324.

Sulistyo, M. E. (2014). Jenis-Jenis Pembelajaran Jarak Jauh Berbasis Teknologi Informasi Untuk Para Pengusaha. *Telematika: Jurnal Informatika dan Teknologi Informasi*, *9*(1).

Taşkın (2011). Çocukların gelişiminde katkıları unutulanlar: babalar. Eğitime Bakış Dergisi, 7(20), 43-47.

Türkiye İstatistik Kurumu. (2020). *Türkiye'deki çocuklar 2020 istatistiklere bakış*. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/DownloadFile?p=jl5DISAb99gC6w9PrzPmIsXYrSS/7CRIuRtuiu9eV-25JU4KCyds4JWuzdIRJIhDpYJ1ZlbFLk89UrJlX6F0zAsLaBEfg/ic5MadoIspx9GE=

Türkoğlu ve Akduman (2015). Okul öncesi dönem çocuğu olan babaların babalık rolü algıları ile eş destek düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(38), 224-241.

TÜSİAD. (2021). COVID-19 etkisinde Türkiye'de eğitim. İstanbul: TÜSİAD.

UNESCO. (2020). UNESCO Futures of Education Commission urges planning ahead against increased inequalities in the aftermath of the Covid-19. Erişim tarihi 2 ocak 2022, https://en.unesco.org/news/unesco-futures-education-commission-urges-planning-ahead-against-increased-inequalities

UNESCO. (2020, April 9). COVID-19 educational disruption and response. Erişim Adresi: https://www.unesco.org/en/covid-19/education-response

UNESCO (2021). Eğitim ve COVID-19: Pandeminin yarattığı şoktan kurtulmak ve daha iyiyi yeniden inşa etmek. (2021). *UNESCO International Bureau of Education*. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000378626_tur

UNICEF Türkiye. (2020). *Türkiye'de depremden etkilenen çocukların korunmasına ilişkin rehber*. https://www.unicef.org/turkiye/t%C3%BCrkiyede-depremden-etkilenen-%C3%A7ocuklar%C4%B1n-korunmas%C4%B1na-i%CC%87li%C5%9Fkin-rehber

Ülger, K. (2021). Uzaktan eğitim modelinde karşılaşılan sorunlar-fırsatlar ve çözüm önerileri. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, *7*(1), 393-412.

Waghid, Y. (2001). Towards equality through distance education: a higher education case study.

Walsh, W.J., Gibson, E.G., Miller, T.M., Hsieh, P.Y., & Gettman, D.J. (1996). Characteristics of Distance Learning in Academia, Business, and Government.

WHO, 2020 https://www.who.int/news-room/detail/27-04-2020-who-timeline---covid-19

World Health Organization (WHO). (2020, March 11). WHO Director-General's opening remarks at the media briefing on COVID-19 - 11 March 2020. https://www.who.int/director-general/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19---11-march-2020

Yıldırım, S., & Gürbüz, R. (2020). COVID-19 Pandemi Sürecinde Türkiye'de Eğitimde Fırsat Eşitliği Sorunu. *Turkish Studies*, *15*(8), 1-16.

YAZAR HAKKINDA

Dr. Davut Atış

Eskişehir ili Tepebaşı İlçesi'nde yer alan TEI Alparslan İlkokulu'nda Müdür Yardımcısı olarak görev yapmaktadır. Dr. ATIŞ; Lisans eğitimini Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği, doktora eğitimini ise Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi bütünleşik doktora programında tamamlamıştır. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı çeşitli kademelerdeki resmi okul ve kurumlarda öğretmen, okul yöneticisi ve ARGE birimi proje uzmanı olarak görev yapmıştır. Yazarın; TÜBİTAK, Erasmus+ ve eTwinning projelerinde yürütücülük, uzmanlık ve eğitmenlik deneyimi bulunmaktadır. Öğretmenlerin mesleki gelişimlerini desteklemeye yönelik uluslararası ve Milli Eğitim Bakanlığı düzeyinde eğitici eğitimlerine sahip Dr. Davut ATIŞ; yerel, ulusal ve çevrimiçi platformlarda, proje döngüsü yönetimi, proje yazma, Web 2.0 araçları, öğrenme yönetim sistemleri ve dijital içerik geliştirme gibi konularda eğitimler vermektedir. Ayrıca pandemi sürecinde, MEB ortaöğretim materyal ve EBA platformlarında D-AOBM temelli içerik geliştirme ekiplerinde görev almıştır. EBA Yabancı Dil Portalı için 2020 yılı yaz tatili için hazırlanan Yaz Okulu paketi içerisinde içerik geliştirmiştir. EBA Yabancı Dil Portalında yer alan İngilizce hikâyelerin içerik ve akışlarının oluşturulmasında aktif rol almıştır. TRT EBA TV İlkokul kanal derslerindeki 2020 yaz okulu, 2020-2021 eğitim öğretim yılı için İngilizce derslerinin içerikleri hazırlayan ekipte görev almıştır. Yazar evli ve bir çocuk babasıdır.

Suça sürüklenen çocuklara yönelik eğitim çalışmalarının etkinliği ve verimliliğinin artırılması için, aşağıdaki öneriler yapılabilir:

*Eğitim çalışmalarının kapsamı, temel eğitim, mesleki eğitim, sosyal ve duygusal beceri geliştirme, suça neden olan sorunların çözümü gibi konuları içerecek şekilde genişletilmelidir.

*Eğitim çalışmaları, suça sürüklenen çocukların gelişim özellikleri ve ihtiyaçları dikkate alınarak düzenlenmelidir.

*Eğitim çalışmalarının etkinliği ve verimliliği konusunda, eğitim uzmanları tarafından düzenli değerlendirme yapılmalıdır.

Bu önerilerin hayata geçirilmesi, suça sürüklenen çocuklara yönelik eğitim çalışmalarının daha etkili ve verimli hale gelmesine katkı sağlayacaktır. Bu da, suça sürüklenen çocukların suçtan uzaklaştırılmaları ve topluma kazandırılmaları açısından önemli bir gelişme olacaktır.

KAYNAKÇA

Adalet Bakanlığı (2020a, 22 Mayıs). Erişim adresi: http://www.cte-ds.adalet.gov.tr

Adalet Bakanlığı (2020b, 01 Haziran). Erişim adresi: https://cte.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/cik-genel-bilgi

Akyüz, E. (2000). Ulusal ve Uluslararası Hukukta Çocuğun Haklarının ve Güvenliğinin Korunması, Ankara, Millî Eğitim Basımevi.

Altun, H., Şahin, N., Fındıklı, E., & Sınır, H. (2016). Suça sürüklenen çocukların suç tipleri, sosyodemografik ve klinik özellikleri. Adli Tıp Dergisi, 30(3):196-204

Balo Y. (2004). "Kanunla İhtilafa Düşen Çocuklar İle Korunmaya Muhtaç Çocuklar Bakımından Görev ve Yetki Kuralları", TBB Dergisi, Sayı: 51, 2004, ss. 213-238, Erişim Adresi: http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2004-51-11, Erişim Tarihi:15.10.2021. ("Kanunla İhtilafa Düşen Çocuklar")

Bülbül, S., & Doğan, S. (2016). Suça sürüklenen çocukların durumu ve çözüm önerileri. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi, 59, 31-36.

CMK, Ceza Muhakemesi Kanunu, 2004. https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5271.pdf. ET.: 17 Eylül 2023.

De Vita, T., Donini, L. ve Iovino, S. (2019). Re-education treatment and physical activities in prison. Sport Science, 12(1), 69-72

Dönmezer, S. (1994). *Kriminoloji* (8'inci Baskı), İstanbul, Beta Basım.

Haydon, E. M. (1945). Re-education and delinquency. *Journal of Social Issues*, 1(3), 23-32.

İçli, T.G. (2007). *Kriminoloji* (7'nci Baskı), Ankara, Seçkin Yayıncılık.

Karataş, Z. (2019). Çocuk Adalet Sisteminde Suça Sürüklenen Çocuklara Yönelik Uygulamalarda Karşılaşılan Sorunlar. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 19(45). Issn: 2148-9424

Linden, R. ve Perry, L. (1983). The effectiveness of prison education programs. Journal of Offender Counseling Services Rehabilitation, 6(4), 43-57.

Neumeyer, M. (1961). Juvenile Delinquency In Modern Society, Princeton, Van Nostrand Company.

Othmani, A. (2002). "Young Offenders and Youth at Risk: Overview of Current International Approaches Juvenile Justice in Europe", Developing Citizenship Amongst Youth In Conflict with The Law Conference Report, Port Elisabeth.

Ozansoy, C. (2012). "Öznesini Arayan Nesneler: Çocuk ve Çocuk Hakları", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Cilt: 11, Sayı: 1, Ocak 1999, (ss. 39-62), s. 53, Erişim Adresi: http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m1999-19991-876, Erişim Tarihi: 12.10.2021; Emine Akyüz, Çocuk Hukuku Çocukların Hakları ve Korunması, Güncellenmiş 2. Baskı, Ankara: Pegem Akademi, 2012, s. 40.

Pekin Kuralları (1985). Çocuk Adaletinin İcrasına Dair Birleşmiş Milletler Minimum Standart Kuralları. Erişim Adresi: https://cte.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/198201915572615.pdf, Erişim Tarihi: 12.09.2023.

Polat, O. (2009). *Kriminoloji: Kriminalistik Üzerine Notlar*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Postman, N. (1995) *Çocukluğun Yokoluşu* (Çeviren: İnal, Kemal), 1.Baskı, Ankara, İmge Kitabevi. s.7.

Sakarya, S. (2020). "Çocukluğun Tarihsel Gelişimi ve Dijital Dünyada Çocukluk" : Hareket, Erdem (Editör) Disiplinler Arası Yaklaşımla Çocuk Hakları (Çocuk Hakları Eğitimine Yönelik Uygulama Örnekleriyle, 1.Baskı, Ankara, Pegem Akademi.

Sevük, H. (1998). *Uluslararası Sözleşmelerdeki İlkeler Açısından Çocuk Suçluluğu ile Mücadelede* Kurumsal Yaklaşım, İstanbul, Beta.

Türk Dil Kurumu Resmî İnternet Sitesi (TDK), "Büyük Türkçe Sözlük", < http://www .tdk.gov.tr/bts>, Erişim Tarihi: 12.05.2022.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), İstatistiklerle Çocuk, 2020, Sayı:37228, Yayım Tarihi: 20 Nisan 2021, Erişim Adresi: https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Cocuk-2020-37228, Erişim Tarihi: 12.09.2022.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Güvenlik birimine Gelen veya Getirilen Çocuk İstatistikleri, 2020, Sayı: 37200, Yayım Tarihi: 02 Ağustos 2021, Erişim Adresi: https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Juvenile-Statistics-Received-Into-Security-Unit-2020-37200, Erişim Tarihi: 20.10.2022.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Resmî İnternet Sitesi. "Güvenlik Birimine Gelen veya Getirilen Çocuk İstatistikleri, 2021" Erişim Tarihi: 18.07.2023.

Türkiye İstatistik Kurumu, TÜİK (2023). Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları 2022. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/ Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuclari-2022-49685 adresinden ulaşıldı.

Ümit, E. (2006). Kentte Suça Karışmış Çocuklarda Toplumsal Ortam ve Ceza Ehliyeti Araştırmaları (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yavuzer, H. (1987). Çocuk ve Suç (3. Baskı). İstanbul: Remzi Kitapevi.

Yelesdağ, H. (2006). Ceza hukukunda çocuk kavramı ve cezai sorumluluğun belirlenmesindeki kriterler (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yenisey F., Nuhoğlu A., (2018). *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 6. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, s. 794.

Yücel, M. (1989). *"Çocuk Suçluluğu ve Mahkemeler", Türkiye'de Çocuğun Durumu*. Ankara, Devlet Plânlama Teşkilâtı-UNICEF Yayınları.

Yörükoğlu, A. (2000). *Değişen Toplumda Aile ve Çocuk* (6'ncı Baskı), İstanbul, Özgür Yayıncılık.

publication/352657951_Digitalization_of_education_trends_in_teacher_training (E.T.: 18.07.2023).

Buckingham, D. (2015). Defining Digital Literacy: What Do Young People Need to Know About Digital Media?. *Nordic Journal of Digital Literacy*, 4 (10). 21-34.

Bulut, A. (2018). Okul Öncesi Öğrencilerin Teknoloji Kullanımlarına İlişkin Alışkanlıkların Gelişim Özelliklerini Üzerindeki Etkileri. *Eğitimde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 1(1), 52-59.

Büyükcengiz, M. (2017). Dijital Öyküleme Metodunun Ortaokul Öğrencilerinin Fen Bilimleri Dersi Akademik Başarı, Bilimsel Süreç Becerileri ve Derse Yönelik Tutumlarına Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi.

Caena, F. ve Redecker, C. (2019). Aligning Teacher Competence Frameworks to 21st Century Challanges: The Case For The European Digital Competence Framework for Educators. *European Journal of Education*, 54(3), 356-369.

Cansoy, R. (2018). Uluslararası Çerçevelere Göre 21. Yüzyıl Becerileri ve Eğitim Sisteminde Kazandırılması. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırma Dergisi*, 7(4), 3112-3134.

Çetinkaya, B., Gülaçtı, F. ve Çiftci, Z. (2019). Lise Öğrencilerinin Sosyal Görünüş Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 10(17), 904-922.

Çiftçi, S., Sağlam, A. Ve Yayla, A. (2021). 21. Yüzyıl Becerileri Bağlamında Öğrenci, Öğretmen ve Eğitim Ortamları. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 2(4), 718-734.

Education and Training Foundation. (2020). Digital Teaching Professional Framework. https://www.et-foundation.co.uk/professional-development/edtech-support/digital-skills-competency-framework/ (E.T.: 11.07.2023).

European Commission (2019). Key competences for lifelong learning: European reference framework https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/297a33c8-a1f3-11e9-9d01-01aa75ed71a1/language-en (E.T.: 10.07.2023).

Fatih Projesi. http://fatihprojesi.meb.gov.tr/index.html (E.T.: 01.09.2023).

Fazlı, B. (2023). Gelişen Teknolojinin Öğretmen Rolleri ve Öğrenci Merkezli Öğretime Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri: Durum Çalışması. *Journal of Sustainable Educational Studies*, 2, 10-24.

Ferrari, A. (2012). Digital competence in practice: An analysis of frameworks. Technical Reports. European Commission Joint Research Centre Institute for Prospective Technological Studies. https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC68116 (E.T.: 10.07.2023).

Gottschalk, F. (2019). Impacts of Technology Use on Children: Exploring Literature on the Brain, Cognition and Well-being: OECD Education Working Papers. https://one.oecd.org/document/EDU/WKP%282019%293/En/pdf (E.T.: 29.08.2023).

Karabacak, Z.İ. ve Sezgin, A.A. (2019). Türkiye'de Dijital Dönüşüm ve Dijital Okuyazarlık. *Türk İdare Dergisi*, 488, 319-343.

Hillmayr, D., Ziiernwald, L., Reinhold, F., Hofer, S. Ve Reiss, K. (2020). The Potential of Digital Tools to Enhance Mathematics and Science Learning in Secondary Schools: A Context-Specific Meta-Analysis. *Computer & Education*, 153, 1-25.

Hinostroza, E.J., Labbe, C., Lopez, L ve Iost, H. (2008). Traditional and Emerging IT Applications for Learning. İçinde Voogt, J. Ve Knezek, G. *International Handbook of Information Technology in Primary and Secondary Education*. 81-93. New York: Springer.

Ilomäki, L., Kantosalo, A., ve Lakkala, M. (2011). What is digital competence? European Schoolnet. https://www.researchgate.net/publication/266852332_What_is_digital_competence_In_Linked_portal_Brussels_European_Schoolnet_httplinkedeunorgwebguestin-depth3 (E.T.: 18.07.2023).

İnan Kaya, G. (2021). Dijital Çağda Çocuk Yetiştirme ve Eğitim: Değişen Roller. İnsan&İnsan, 8 (27), 83-100.

Kebritchi, M., Hirumi, A. Ve Bai, H. (2010). The Effects of Modern Mathematics Computer Games on Mathematics Achievement and Class Motivation. *Computer & Education*, 55, 427-443.

Kelentrić, M., Helland, K., ve Arstorp, A. (2017). Framework for Teachers. The Norwegian Centre for ICT in Education. https://www.researchgate.net/publication/321796285_Professional_Digital_Competence_Framework_for_Teachers_in_Norway (E.T.: 11.07.2023).

Kocaman Karoğlu, A., Bal Çetinkaya, K ve Çimşir, E. (2020). Toplum 5.0 Sürecinde Eğitimde Dijital Dönüşüm. Üniversite Araştırmaları Dergisi, 3(3), 147-158.

Krumsvik, R. (2008). Situated Learning and Teachers' Digital Competence. *Education & Information Technologies,* 13(4), 279–290.

Manesis, D. (2020). Digital Games in Primary Education. İçinde I. Deliyannis (Editör), Game Desing and Intelligent Interaction, 87-100. London: IntechOpen

MEB (2023). Web Tabanlı Dijital Eğitim Araçları Öğretmen Rehber Kitabı. https://ogmmateryal.eba.gov.tr/kitap/web2/index.html (E.T.: 13.11.2023)

Mustafaoğlu, R., Zirek, E., Yasacı, Z. ve Razak Özdinçer, A. (2018). Dijital Teknoloji Kullanımının Çocukların Gelişimi ve Sağlığı Üzerine Olumsuz Etkileri. *The Turkish Journal On Addictions*, 5(2), 227-247.

Jansen, J., Stoyanov, S., Ferrari, A., Punie, Y., Pannekeet, K. ve Sloep, P. (2013). Experts' Views On Digital Competence: Commonalities And Differences. *Computers & Education*, 68, 473-481.

OECD (2001). Learning to change: ICT in schools. https://eric.ed.gov/?id=ED459698 (E.T.: 15.08.2023).

OECD (2010). Are the New Millenium Learners Making the Grade? Technology use and educational performance in PISA. Centre for Educational Research and Innovation. https://www.oecd-ilibrary.org/education/are-the-new-millennium-learners-making-the-grade_9789264076044-en

(E.T.: 18.07.2023).

OECD (2015). Students, Computers and Learning: Making the Connection. Programme for International Student Assessment report. https://www.oecd.org/publications/students-computers-and-learning-9789264239555-en.htm (E.T.: 17.07.2023).

OECD (2018). Children & Young People's Mental Health in the Digital Age. https://www.oecd.org/els/health-systems/Children-and-Young-People-Mental-Health-in-the-Digital-Age.pdf (E.T.: 15.07.2023).

Özcan F., Çağlar A., ve Pekdoğan S. (2020). 4-6 Yaş Grubu Çocukların Sosyal Becerileri ve Teknoloji Kullanımları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 28(2), 709-717.

Prensky, M. (2001). Digital Natives, Digital Immigrants. MCB University Press, 9 (5), 1-6.

Redecker, C. (2017). European Framework for The Digital Competence of Educators: DigCompEdu. European Commission. https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC107466 (E.T.: 11.07.2023).

Santrock, J.W. (2011). *Yaşam Boyu Gelişim*. (Çev. G. Yüksel). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Sarıtepeci, M. (2017). Ortaokul Düzeyinde Dijital Hikaye Anlatımının Yansıtıcı Düşünme Becerisi Üzerindeki Etkisinin İncelenmesine Yönelik Deneysel Bir Çalışma. Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6 (3), 1367-1384.

Sayan, H. (2016). Okul Öncesi Eğitimde Teknoloji Kullanımı. *21.Yüzyılda Eğitim ve Toplum,* 5(13), 67-83.

Sayın, M. (2018). Eba Ders İçeriklerinin Tür, Özellik ve Sayı Bakımından Kullanımının İncelenmesi. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü. https://yegitek.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_11/06102750_murat_sayYn.pdf (E.T.: 01.09.2023).

Şahin, E. ve Doymuş, K. (2021). Dijital Destekli İşbirlikli Öğrenci Takımları Başarı Bölümleri Yönteminin Fen Bilimleri Dersinin Akademik Başarısına Etkisi. *Ekev Akademi Dergisi*, 25 (85), 174-186.

Şalcı, O., Karakaya, K. ve Tatlıeşme, S. (2018). Akıllı Cihaz Kullanımının 3-6 Yaş Çocukların Gelişimine Etkisinin Okul Öncesi Öğretmenleri Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Özel Sayı 4, 53-63.

Sünküri M., Arabacı, İ.B. ve Şanlı, Ö. (2012). Akıllı Tahta Uygulamaları Konusunda İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin Görüşleri (Malatya İli Örneği). e-Journal of New Wordl Sciences Academy, 7(1), 313-321.

Tagay, Ö., Önen, Ö. ve Polat İ.C. (2018). Ergenlerin Sosyal Kaygı Düzeyleri ile Güvengenlik ve Özsaygıları Arasındaki İlişki. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 20(2), 261-269.

Tekin, A. Ve Polat, E. (2014). Eğitimde Teknoloji Politikaları: Türkiye ve Bazı Ülkeler. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 10 (5), 1254-1266.

TÜİK (2021). Çocuklarda Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması. Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Cocuklarda-Bilisim-Teknolojileri-Kullanim-Arastirmasi-2021-41132 (E.T.: 12.07.2023).

Ulzytueva, A., Vinogradova, N. ve Ulzutueva, O. (2021). The Main Directions of Education Development in the Conditions of Digitalization. XIV International Scientific and Practical Conference "State and Prospects for the Development of Agribusiness. Web Conference: 22 Haziran.

UNİCEF (2022). Educators' Digital Competency Framework. UNICEF Regional Office for Europe and Central Asia (ECARO). https://www.unicef.org/eca/reports/educators-digital-competence-framework (E.T.: 11.07.2023).

Yaşaroğlu, C. (2018). Öğretmenlik Mesleğinin Geleceği Üzerine Bir Öngörü Denemesi. Akademik MATBUAT, 2 (1), 16-29.

Yılmaz, M. B. (2017). Dijital Değerlendirme Araçlarının Ortaokul Öğrencilerinin Derse Bağlılıklarına Etkisi: İki Farklı Okulda Durum. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 17 (3), 1606-1620.

Yılmaz Y., Üstündağ, M.T., Güneş, E. ve Çalışkan, G. (2017). Dijital Hikayeleme Yöntemi ile Etkili Türkçe Öğretimi. Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama, 7 (2), 254-275.

Yıldırım, İ. ve Demir, S. (2014). Oyunlaştırma ve Eğitim. International Journal of Human Sciences,11(1), 656-669.

Werbach, K. ve Hunter, D. (2015). The Gamification Toolkit: Dynamics, Mechanics, and Components for the Win. Philadelphia: Wharton Digital Press.

WHO (2021). Safety and Security on the Internet Challenges and Advances in Member States. https://www.afro.who.int/publications/safety-and-security-internet-challenges-and-advances-member-state (E.T.: 15.07.2023).

Zichermann, G. ve Cunningham, C. (2011). Gamification by Design: Implementing Game Mechanics in Web and Mobile Apps. CA: O'Reilly Media.

URL-1: https://www.iste.org/standards/iste-standards-for-students (E.T.: 28.08.2023).

URL-2: https://www.yesilay.org.tr/tr/bagimlilik/teknoloji-bagimliligi (E.T.: 04.09.2023).

URL-3: https://www.blooket.com/ (E.T.: 25.08.2023).
URL-4: https://www.classcraft.com/ (E.T.: 25.08.2023).
URL-5: https://kahoot.com/ (E.T.: 25.08.2023).
URL-6: https://www.gimkit.com/ (E.T.: 25.08.2023).
URL-7: https://www.educandy.com/index.php (E.T.: 25.08.2023).
URL-8: https://edpuzzle.com/ (E.T.: 25.08.2023).
URL-9: https://nearpod.com/ (E.T.: 27.08.2023).
URL-10: https://www.peardeck.com/ (E.T.: 27.08.2023).
URL-11: https://classroomscreen.com/ (E.T.: 27.08.2023).
URL-12: https://info.flip.com/en-us.html (E.T.: 27.08.2023).
URL-13: https://teachermade.com/ (E.T.: 27.08.2023).
URL-14: https://web.seesaw.me/ (E.T.: 30.08.2023).
URL-15: https://rewordify.com/ (E.T.: 30.08.2023).
URL-16: https://www.vooks.com/ (E.T.: 30.08.2023).
URL-17: https://www.mathlearningcenter.org/apps (E.T.: 30.08.2023).
URL-18: https://phet.colorado.edu/ (E.T.: 30.08.2023).
URL-19: https://learn.khanacademy.org/khan-academy-kids/ (E.T.: 30.08.2023).

YAZAR HAKKINDA

Zeynep Ünal

2016 yılında Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümünden, 2020 yılında duygu düzenleme, akılcı olmayan inançlar ve öz şefkat konusunda hazırladığı yüksek lisans tezi ile Kırıkkale Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalından mezun oldu. 2019 yılında Konya'nın Karatay ilçesinde bulunan İstiklal İlkokulu'nda psikolojik danışman olarak göreve başladı. WİSC-R Zekâ Testi eğitimini tamamlayarak uygulayıcı sertifikası aldı. Çocuk resimleri yorumlama, D10 Projektif Çizim Testi eğitimlerini tamamladı. Halen Millî Eğitim Bakanlığında psikolojik danışman ve rehber öğretmen olarak çalışmaktadır.

Lise öğrencilerinin iklim krizi hakkındaki görüşlerini inceleyen Atik ve Doğan (2013), iklim krizi konusunda bilgilerinin yetersiz olduğunu gözlemlemişlerdir. İklim krizi sorununa çözüm konusunda lise çağındaki çocukların aktif rol almasını isteyen araştırmacılar, geri dönüşüm, enerji kullanımı konusunda çocukları örgütleyerek eğitim programlarının bu yönde düzenlenmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

İklim krizi konusunda birçok araştırma incelenmiştir. Bu incelemeler sonucunda eğitim programları, hazırlanırken çocukların yaş ve gelişim düzeyine uygun bir şekilde düzenleme yapılması önerilmektedir. Erken çocukluk döneminde doğa sevgisi aşılanırken ilkokul döneminde çocukların yakın çevrelerini tanımaları hedeflenmelidir. Ortaokul döneminde ise çocuklara daha geniş çevresi ile ilgili eğitim programı düzenlenmelidir. Lise dönemindeki çocuklar ise problem çözümü için harekete geçirilmeli, içlerindeki gençlik ateşi sorunların çözümü için ateşlenmelidir.

Ayrıca öğretmenlerin iklim krizi konusunda çocukları nasıl yönlendirecekleri hakkında hizmet içi seminerler düzenlenmelidir. Ebeveynlerin bu konudaki bilinçlendirmesi ise okul aile işbirliği ile sağlanması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

Aksoy, S. (2019).Türkiye'nin İklim Aksiyonunun Bugünkü Durumu. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *28*(3), 155-169.

Atik, A. D., & Doğan, Y. (2019). Lise öğrencilerinin küresel iklim değişikliği hakkındaki görüşleri. *Academy Journal of Educational Sciences*, *3*(1), 84-100.

Birinci, O. (2013). *İlkokul 3.sınıf hayat bilgilerini derinlemesine ele alan doğa eğitim etkinliklerinin doğa algılarına etkisi.* (Yüksek lisans Tezi). Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Rize.

Buldur, S. , Bursal, M. , Yücel, E. & Yalçın Erik, N. (2018). Disiplinler Arası Bir Doğa Eğitimi Projesinin Ortaokulun Çevreye Yönelik Duyuşsal Özelliklerine ve Çevre Bilinçlerine Etkisi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, , 284-303. DOI: 10.15869/itobiad.498087

Bağcı, H., & Kibaroğlu, A. (2015). The European Union As A Distinctive Actor İn Global Climate Change Policy. *The European Union As A Distinctive Actor İn Global Climate Change Policy.*

Birpınar, M. E. (2022). Küresel Sorun: İklim Değişikliği "Gelişimi, Uluslararası Müzakereler ve Türkiye. *Çevre Şehir Ve İklim Dergisi*, *1*(1), 20-36.

Dessler, A. E. (2021). Introduction To Modern Climate Change. Cambridge University Press.

Dörtbudak, A. (2022). *Küresel İklim Krizi Ve Türkiye*. Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisasns Tezi.

Elhacham, E., Ben-Uri, L., Grozovski, J., Bar-On, Ym, Milo, R. (2020). Küresel İnsan Yapımı Kütle, Tüm Canlı Biyokütleyi Aşıyor, *Nature*, *588*, 542-544.

Evans, G. W., Otto, S., & Kaiser, F. G. (2018). Childhood Origins Of Young Adult Environmental Behavior. *Psychological Science, 29*(5), 679-687. https://doi.org/10.1177%2f0956797617741894.

Fahey, D.W., S.J. Doherty, K.A. Hibbard, A. Romanou, and ve P.C. Taylor, (2017). Physical drivers of climate change. In: Climate Science Special Report: Fourth National Climate Assessment, *U.S. Global Change Research Program*, Washington, DC, USA, pp. 73-113, doi:10.7930/J0513WCR.

Fretwell, K., & Greig, A. (2019). Towards A Better Understanding Of The Relationship Between İndividual's Self-Reported Connection To Nature, Personal Well-Being And Environmental Awareness. *Sustainability, 11*(5), Article 1386. https://doi.org/10.3390/su11051386 adresinden edinilmiştir.

Holt, E. W., Lombard, Q. K., Best, N., Smiley-Smith, S., & Quinn, J. E. (2019). Active And Passive Use Of Green Space, Health, And Well-Being Amongst University Students. *International Journal Of Environmental Research And Public Health*, *16*(3), 424. https://doi.org/10.3390/ijerph1603042

Gibbons, E(2014). Climate Change, Childrens Rights, And The Pursuit Of İntergenerational Climate Justice. *Health And Human Right*, *16*, 19-31.

Güner, E.D., Turan, E.S. (2017). Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Küresel İklim Değişikliği Üzerine Etkisi. *Doğal Afetler Ve Çevre Dergisi*, *3*(1), 48-55.

Lam, S. (2019). Children's Climate Change Connections: Exploring The Process Of Learning, Caring, *Andacting Through Photovoice*. Portland: M.A. Concordia University.

Lawson, Df, Stevenson, Kt, Peterson, Mn Ve Diğerleri. (2019). *Çocuklar Ebeveynleri Arasında İklim Değişikliği Endişesini Teşvik Edebilir.. 9*, 458–462 https://doi.org/10.1038/s41558-019-0463-3

MEB. (2024). *Okul Öncesi Eğitim Programı Kitabı*. Ankara.

MEB. (2018). *Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı 1, 2 Ve 3. Sınıflar İçin*. Ankara.

MEB. (2018). *Ortaöğretim Coğrafya DersiÖğretim Programı 9, 10,11 ve 12. Sınıflar İçin*. Ankara.

MEB. (2018). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı*. Ankara.

Mitchell, R. B. (1994). Regime Design Matters: İntentional Oil Pollution And Treaty Compliance. *International Organization*, *48*(3), 425-458.

Mitchell, T., Haynes, K., Hall, N., Choong, W., & Oven, K. (2008). The Role Of Children And Youth İn Communicating Disaster. *Children, Youth And Environments, 18*(1), 254–279. https://doi.org/10.7721/chilyoutenvi.18.1.0254

NASA (2020). Erişim tarihi: 03.02.2022. Erişim adresi, https://climate.nasa.gov/ news/2948/milankovitch-orbital-cycles-and-their-role-in-earths-climate/ adresinden edinilmiştir.

Ojala, M. (2020). *To Trust Or Not To Trust? Young People's Trust İn Climate Change Science And İmplications For Climate Change Engagement*. Children's Geographies, 1–7. https://doi.org/10.1080/14733285.2020.1822516

Öngen, M. (2023) *Erken yıllar için Doğa Temelli Eğitim Programı (DOTEP-E)'nin okul öncesi çocuklarının doğaya ve bilime yaklaşımı ile duygu düzenleme becerilerine etkisi* (Doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Önol, B., Ünal, Y.S. Ve Dalfes H.N. (2009). İklim Değişimi Senaryosunun Türkiye Üzerindeki Etkilerinin Modellenmesi. *İtü Dergisi / D Mühendislik*, *8*(5), 169-177.

Öztürk, K. (2002). Küresel İklim Değişikliği Ve Türkiye'ye Olası Etkileri . *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22* (1), 47-65.

Paksoy, S. (2019). Türkiye'nin İklim Aksiyonunun Bugünkü Durumu. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *28*(3), 155-169. Doı:10.35379/cusosbil.643246

Pittock, A. B. (2013). *Climate Change: The Science*, İmpacts And Solutions. Routledge.

Ratcliffe, E., Subiza-Perez, M., & Korpela, K. (2020). Nature As Support To Mental Health: Memories Of Favourite Natural Places And Their Links To Perceived Psychological Wellbeing. In C. Gallis & W. S. Shin (Eds.), *Forests For Public Health* (56-78). Cambridge Scholars Publishing.

Rooney-Varga, J. N., Brisk, A. A., Adams, E., Shuldman, M., & Rath, K. (2014). Student Media Production To Meet Challenges İn Climate Change Science Education. *Journal Of Geoscience Education*, *62*(4), 598–608. https://doi.org/10.5408/13-050.1.

Sobel, D. (2014). *Ekofobiyi Aşmak* (Çev. İ.U. Kelso). Yeni İnsan Yayınevi.

Sanson, M., Strange, D. Ve Garry, M. (2019). Tetikleyici Uyarılar, Olumsuz Duygulanımı, Müdahaleci Düşünceleri Ve Kaçınmayı Azaltmada Önemsiz Derecede Faydalıdır. *Klinik Psikoloji Bilimi Dergisi*.*7*(4) 778-793. Doi: 10.1177/2167702619827018.

Taye, F. A., Abildtrup, J., Mayer, M., Ščasný, M., Strange, N., & Lundhede, T. (2019). *Childhood Experience İn Forest Recreation Practices: Evidence From Nine European Countries*. Urban Forestry & Urban Greening, 46, Article 126471. https://doi.org/10.1016/j.ufug.2019.126471.

T.C. Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı. (2022). Temel Kavramlar https://iklim.gov.tr/sss/temel-kavramlar adresinden edinilmiştir.

T.C. Dışişleri Bakanlığı https://www.mfa.gov.tr/sub.tr.mfa?6f41190c-6742-405a-9e5a-784385301607 adresinden edinilmiştir.

Thew, H., Middlemiss, L., & Paavola, J. (2020). "*Youth İs Not A Political Position": Exploring Justice Claims-Making İn The Un Climate Change Negotiations.* Global Environmental Change, 61, 1–10. https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2020.102036

UNICEF. (2015). Unless We Act Now. www.unicef.org/environment adresinden edinilmiştir.

UNICEF. (2021). The Climate Crisis İs A Child Rights Crisis. https://www.unicef.org/reports/climate-crisis-child-rights-crisis?s=03 adresinden edinilmiştir.

UNICEF. (2022, Nisan 4). Çocuğunuzla İklim Değişikliği Hakkında Konuşmak. https://www.unicef.org: https://www.unicef.org/turkiye/hikayeler/%c3%a7ocu%c4%9funuzla-iklim-de%c4%9fi%c5%9fikli%c4%9fi-hakk%c4%b1nda-konu%c5%9fmak adresinden edinilmiştir.

Wibeck, V. (2014). Enhancing Learning, Communication And Public Engagement About Climate Change - Some Lessons From Recent Literature. *Environmental Education Research*, *20*(3),387–411. https://doi.org/10.1080/13504622.2013.812720.

Karakaya, E. (2016). Paris İklim Anlaşması: İçeriği Ve Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *3*(1), 1-12.

Sanson, A. V., Van Hoorn, J., & Burke, S. E. (2019). Responding To The İmpacts Of The Climate Crisis On Children And Youth. *Child Development Perspectives*, *13*(4), 201-207.

gerektirmektedir. Çocuk hakları konusunda toplumun ve özellikle çocukların kendi hakları konusunda farkındalık çalışmaları yapılmalıdır. Çocuk sağlıklı bir toplumun temeli ve ülkenin aydınlık geleceğidir. Çocuğun haklarını bilerek, özgür, sağlıklı, donanımlı, eğitimli, merhametli büyüyüp gelişebilmesi için sağlık hizmetlerinin, eğitim hizmetlerinin, çevre düzenlemelerinin, beslenme ve bakım imkânlarının seferber edilmesi gerekmektedir. Çocukların bilme ve bilgiye ulaşma hakları vardır. Bu haklarını kullanmaları için medya ve interneti kullanmaları da doğaldır. Ancak çocuğun bazı platformlarda işçi gibi sürekli içerik üretmek için kullanılması, isteği dışında videolarının çekilerek servis edilmesi çocuk hakları ihlalidir. Devletin çeşitli organları bu konuda gerekli işbirliklerini yaparak çocukları sosyal medya ve farklı platformlarda içerin üretmeye zorlayan, içeriklerinde kullanan ve bunu reklamlarla pazarlayanlar ile ilgili önlem almalı caydırıcı kuralar koyularak çocuğun korunması sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

Adalet Bakanlığı (2013). Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, https://cte.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/hukumlu-haklari. (E.T.: 20.09.2023).

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (2023). 2023-2028 Türkiye Çocuk Hakları Strateji Belgesi ve Eylem Planı. https://www.aile.gov.tr/media/132816/turkiye-c-ocuk-haklari-strateji-belgesi-ve-eylem-plani-2023-2028-dijital.pdf . (E.T.: 20.09.2023).

Akçaoğlu, Z. (2019). Layık Mıyız Çocuklarımıza? *Düşünüyorum Dergisi (Özel Sayısı),* 193-195. http://dusunuyorumdergisi.com/wpcontent/uploads/dergi- (E.T.: 05.07.2023).

Akyüz, E. (2001). Çocuk Hakları Sözleşmesinin Temel İlkeleri Işığında Çocuğun Eğitim Hakkı. *Milli Eğitim Dergisi* (151). http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/151/akyuz.htm. (E.T.: 04.08.2023).

Akyüz, E. (2010). *Çocuk Haklarının Önemi, Konusu, Kaynakları Ve Hukuk Sistemindeki Yeri*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Akyüz, E. (2010). *Çocuk Hukuku*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Akkaya, T. (2014*),* Boşanma Davasında Alınabilecek Geçici Hukuki Korumalar veya Hâkimin Müdahalesi Yoluyla Çocuğun Korunması Kapsamında Zorunlu Arabuluculuk ve Boşanma Süreci (Aile) Danışmanlığı. *Ankara Barosu Dergisi,* (4), 25-61.

Anka Çocuk Destek Programı Uygulama Yönergesi, (2015). https://www.aile.gov.tr/chgm/uygulamalar/anka-cocuk-destek-programi/ (E.T.: 23.10.2023).

Arı, B. (2021). Dede Korkut Kitabına Eğitim ve Çocuk Eğitimi Açısından Bir Bakış. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 18 (47), 56-68.

Avrupa Konseyi Çocukların Cinsel Sömürü Ve İstismara Karşı Korunması Sözleşmesi (2011,10 Eylül). Resmi Gazete, (Sayı: 28050). https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/09/20110910-4-1.pdf. (E.T.: 15.9.2023).

Balun, B., Kurter, O. ve Dinçay, İ. H., (2023). Göç Yönetimi ve Göçlerin Türkiye'deki Sosyoekonomik Yaşama Etkilerine İlişkin Akademisyen Görüşleri. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi,* 58(1), 877-900.

Barkın, E. (2014). 1951 Tarihli Mülteciliğin Önlenmesi Sözleşmesi. *Ankara Barosu Dergisi,*1, 331-360.

Baybaba, E. ve Yurdakul Ertürk, E. (2022). Sağlık Sistemindeki Çocukların Sağlık Hakları. *Disiplinlerarası Çocuk Hakları Araştırmaları Dergisi*, 2 (3), 63-73. https://dergipark.org.tr/tr/pub/dicod/issue/74132/1223832

Bayrak, N., Gürhan, N. ve Karakaş, D. (2021). Türkiye'de Çocuk İzlem Merkezleri'nin Kuruluşu ve İşleyişi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 37(3), 217-222.

Belen, A., Kandak, M., Demir, E., Çekin, B., Demir, M. ve Kandak, D. (2021). Açık Lise Öğrencilerinin Görüşleri Doğrultusunda Açık Liseyi Tercih Nedenlerinin Belirlenmesi: Ermenek Örneği. *Uygulamalı Sosyal Bilimler ve Güzel Sanatlar Dergisi,* 3 (6), 99-114.

Beter, Ö. (2010). Türkiye ve İngiltere'de Çocuk Koruma Sistemleri. Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Bilir Seyhan, G. ve Arslan Cansever, B. (2017). Öğretmen Adaylarının "Çocuk Hakları"na İlişkin Algılarının Materyal Tasarımları ve Görüşleri Çerçevesinde İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41, 98-119.

Bozkaya, H. (2022). Göç Ve Çocuk Hakları Üzerine Bir Değerlendirme. *Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (30), 677-688. https://dergipark.org.tr/tr/pub/rumelide/issue/73128/1190328

Can, E. ve Sakallı, A. (2023). Örgün Öğretimden Açık Liseye Geçiş Nedenleri: Bir Durum Çalışması. *Açık Öğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi,* 9 (1), 194-237.

Cılga, İ. (2001). Demokrasi İnsan Hakları Kültürü ve Çocuk Hakları. Milli Eğitim Dergisi, 151.

Çakır, G. (2020). Atatürk Dönemi'nde Türkiye'de Aile Hukuku ve Çocuk Hakları. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 18 (1) , 349-368.

Çakırer Özservet, Y. (2016). Çocuklar İçin Katılımcı Yerel Yönetimler. İçinde Ercüment ERBAY, *Çocuk Katılımı* (91-128). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Çelik, C. (2005). Çocuk Kavramı Ve Medeni Hukuk Açısından Çocuk Haklarının Tarihi Gelişimi, http://www.e-akademi.org/incele.asp?konu=%C7OCUK%20KAVRAMI%20VE%20MEDEN%DD%20HUKUK%20A%C7ISINDAN%20%C7OCUK%20HAKLARININ%20TAR%DDH%DD%20GEL%DD%DE%DDM%DD&kimlik=-1854485512&url=makaleler/ccelik-1.htm (E.T.:15.08.2023)

Çetin, H. (2014). Türkiye'de Sosyal Hizmetler ve Sosyal Yardımların Yeniden Yapılanması Üzerine Bir Değerlendirme. Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Çocuk İzlem Merkezi (ÇİM) Listesi (10 Mart 2023). https://khgmsaglikhizmetleridb.saglik.gov.tr/TR,43119/cocuk-izlem-merkezi-cim-listesi.html (E.T.: 12.10.2023).

Çocuk Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu (2023,1 Nisan).Resmi Gazete, (Sayı: 2023/7).

https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/04/20230401-16.pdf (E.T.: 16.09.2023).

Çocuk Hakları Sözleşmesi (2023). https://www.unicef.org/turkiye/%C3%A7ocuk-haklar%C4%B1na-dair-s%C3%B6zle%C5%9Fme (E.T.:23.06.2023)

Çocukların Silahlı Çatışmalara Dahil Olmaları Konusundaki İhtiyari Protokol (2004, 2 Mart). https://insanhaklarimerkezi.bilgi.edu.tr/media/uploads/2015/08/03/CocuklarinSilahliCatismalaraDahilOlmalari_Protokol.pdf (E.T.: 15.09.2023).

Çocuk Koruma Kanunu.(2005, 15 Temmuz). Resmi Gazete. (Sayı: 5395). https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5395.pdf (E.T.:24.07.2023).

Çok Disiplinli Çocuk ve Genç Ruh Sağlığı Merkezleri Hakkında Yönetmelik,(2022, 15 Aralık). Resmi Gazete (Sayı: 32044). https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/12/20221215-9.htm. (E.T.: 18.09.2023).

Çöpoğlu, M. (2018). Türkiye'de Çocuk İşçiliği. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* , (14) , 357-398.

Dağlıoğlu, D. (2020). Aile Hukukuna İlişkin Uyuşmazlıklarda Arabuluculuk. *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* 2, 551-587.

Demirbilek, S. (2020). Dede Korkut Oğuznamelerinde Aile. *Kesit Akademi Dergisi,* 6 (24), 256- 273.

Dinç, A. (2020). Türkiye'de Çocuk Mahkemelerinin Çocuk Adalet Sistemindeki Yeri. Toplum *ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, 5, 62-79.

Dirican, R. (2018). Tarihi Süreçte Çocukluk ve Çocuk Hakları. *Çocuk ve Gelişim Dergisi,*2(2), 51-62.

Durualp, E., Kadan, G. ve Durualp, E. (2017). Çocukların Gözüyle Çocuk Hakları. *ÇAKÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 8(2),29-54.

Dursun, Y. Ve Atamtürk, E. (2023), 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu'na Yeni Bir Koruyucu Önleyici Tedbir Önerisi: Rekreasyon ve Spor Tedbiri. *Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi,* 21, 172-190.

Düzensiz Göç İstatistikleri (2023). https://www.goc.gov.tr/duzensiz-goc-istatistikler (E.T.: 18.09.2023).

Emiroğlu, S. (2012). Kutadgu Bilig'de Çocuk Eğitimi. *Turkish Studies,*7 (1), 1027-1041.

Erbay, E. (2013*). Çocuk Hakları*. İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi.

Erol, E. (2018). Çocuk Depresif Semptom Ölçeği Geliştirme Çalışması. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Arel Üniversitesi.

Ertan, İ. (2012). *Uluslararası Boyutlarıyla Sağlık Hakkı*. İstanbul: Legal Yayıncılık.

Esenyel, C. (2009). Türkiye'de ve Dünyada Şartlı Nakit Transferi Uygulamaları. Sosyal Yardım Uzmanlık Tezi. Ankara: Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü.

Geçici Koruma İstatistikleri (2023). https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma 5638 (E.T.: 23.10.2023).

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, (2022). Yıllara Göre Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyeliler, https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638 (E.T.: 17.09.2023).

Gölcüklü, F. (1957). Korunmaya Muhtaç Çocuklar Hakkında 5387 Sayılı Kanun ve Tatbikattan Bir Örnek. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 12 (02).

Gül, M. ve Yaman, K. (2021), Türkiye'de Atık Yönetimi ve Sıfır Atık Projesinin Değerlendirilmesi: Ankara Örneği. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 35 (4), 1267-129.

Güngör, A. (2021). Sosyal Medyada Çocuk Hakları İhlali ve Çocuk İstismarı: Instagram Anneleri. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (54) , 1-24.

Güvenli İnternet Hizmeti (2019). https://internet.btk.gov.tr/guvenli-internet-hizmeti (E.T.: 18.09.2023).

Hacısalihoğlu, A. ve Balcı, S. (2023). İklim Değişikliğinin Çocuk Sağlığına Etkisi ve Çözüm Önerileri. *Artuklu International Journal of Health Sciences*, 3 (1) , 93-97.

Halk Sağlığı Kurumu Çocuk ve Ergen Sağlığı Daire Başkanlığı (2018). Bebek, Çocuk, Ergen İzlem Protokolleri https://ekutuphane.saglik.gov.tr/Ekutuphane/kitaplar/Bebek_Cocuk_Ergen_Izlem_Protokolleri_2018.pdf

İnal, K. (2007). *Modernizm ve Çocuk: Geleneksel Modern ve Postmodern Çocukluk İmgeleri*. Ankara: Sobil Yayınları.

İnsan Hakları Yüksek Komiserliği Ofisi (2023). https://indicators.ohchr.org/ (E.T.: 17.09.2023).

Kapucu, S. (2023). Günümüz Çocuk Haklarının İlham Kaynağı Olan Janusz Korczak ve Çocuk Hakları. Yüksek Lisasn Tezi. İstanbul: Maltepe Üniversitesi

Karabekiroğlu, B., Kuş, C. ve Gümüştakım, R. Ş. (2022). Aile Hekimlerinin Sağlam Çocuk İzlemleri Konusundaki Bilgi Düzey ve Tutumlarının Değerlendirilmesi. *J Curr Pediatr*, 20(2), 155-167.

Karakaş, B. ve Çevik, Ö. C. (2016). Çocuk Refahı: Çocuk Hakları Perspektifinden Bir Değerlendirme. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18 (3), 887-906.

Karataş, Z. ve Mavili, A. (2019). Çocuk Adalet Sisteminde Suça Sürüklenen Çocuklara Yönelik Uygulamalarda Karşılaşılan Sorunlar. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi,* 19 (45), 1013-1043.

Kiz, S. ve Sincar, M. (2020). Okul Öncesi Eğitimin Zorunlu Eğitim Kapsamında Değerlendirilmesi / Evaluation of Preschool Education Within The Scope of Compulsory Education. *Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi,* 4 (1), 10-31.

Koçak, Ş. ve Dönmez, S. (2018). Kutadgu Bilig'de Çocuk Eğitimi. *AKRA Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi*, 6 (15), 145-192.

Koran, N. (2012). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Çocukların Katılım Hakkı Konusundaki Uygulamalarının Öğretmen Adayı Gözlemlerine Göre İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Girne. Girne Amerikan Üniversitesi.

Kur'an-ı Kerim Meali. (2010). (E.H. Yazır, Çev.) İstanbul: Haktan Yayıncılık.

Kurt, S. L. (2016). Çocuk Haklarına İlişkin Temel Uluslararası Belgeler ve Türkiye Uygulaması. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, (*26), 99-127.

Mandaloğlu, M. (2022). Eski Türklerde Aile Ve Evlilik Anlayışı. *Genel Türk Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 4, 481-498.

Millî Eğitim Bakanlığı Milli Eğitim Temel Kanunu, (1973,24 Haziran). Resmi Gazete (Sayı:1739) https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1739.pdf (E.T.: 19.08.2023).

Millî Eğitim Bakanlığı (2022a). HBÖGM İzleme ve Değerlendirme Raporu 2022. Ankara: Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü Yayınları. https://hbogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2023_07/03141649_Yzleme_ve_DeYerlendirme_Raporu_2022.pdf (E.T.: 01.10.2023).

Millî Eğitim Bakanlığı (2022b). Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim 2021/2022. https://sgb.meb.gov.tr/www/icerik_goruntule.php?K NO=460 (E.T.: 01.08.2023).

Pak, M. D. ve Attepe Özden, S. (2018). Üstün Yetenekli Çocukların Eğitim Hakkı. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 2 (1), 1-24.

Pilatin, G. ve Ahmetoğlu, E. (2020). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Çocuk Haklarına İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. *Ondokuz Mayis University Journal of Education Faculty* , 39 (3), 117-136 .

Polat, O. (2009). *Kriminoloji: Kriminalistik Üzerine Notlar*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

On İkinci Kalkınma Planı (2024-2028). https://onikinciplan.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/11/On-Ikinci-Kalkinma-Plani_2024-2028.pdf (E.T.: 17.10.2023).

Onur, B. (2007). *Çocuk, Tarih ve Toplum.* Ankara: İmge Yayınevi.

Orhan, F., ve Akpınar, E., (2018). Türkiye'de Mevsimlik Göçlere Bir Örnek: Gezici Tarım İşçiliği. Tücaum 30. Yıl Uluslararası Coğrafya Sempozyumu. Ankara, Türkiye.

Oxford (2023), "What is the Child?" https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/child?q=child. (E.T.: 05.07.2023).

Özbay, H. İ. (2021). İnternet Ortamında Çocukların Korunması. *Türk Dünyası Araştırmaları*,128,441-460.

Özerim, G. (2014). Avrupa'da Göç Politikalarının Ulusüstüleşmesi ve Bir Güvenlik Konusuna Dönüşümü: Avrupa Göç Tarihinde Yeni Bir Dönem Mi? *Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 5(1), 11-78.

Öztürk, A. (2017). Çocuk Hakları ve Eğitimine Psikolojik Bir Bakış. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(33), 429-451.

Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun (2011,3 Mart). Resmi Gazete, (Sayı: 6112). https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6112.pdf (E.T.: 01.08.2023).

Serin, H. (2019). Sosyal Medyada Çocuk Hakları İhlalleri: Ebeveynler ve Öğretmenler Farkında mı? *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Armağan Özel Sayısı, 1005-1031.

Tansel, B. (2017). Lise Öğrencilerinin Bağımlılık Yapıcı Maddelere Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 10(2), 1453-1472.

Türkiye İnsan Hakları Ve Eşitlik Kurumu (2021). İnsan Haklarının Korunması Ve Geliştirilmesi Raporu 2021. Ankara: TİHEK Yayını. https://www.tihek.gov.tr/public/editor/uploads/%C4%B0nsan%20Haklar%C4%B1n%C4%B1n%20Korunmas%C4%B1%20ve%20Geli%C5%9Ftirilmesi%202021%20Raporu.pdf (E.T.: 27.08.2023).

Türkiye Halkla İlişkiler Derneği (2023). Tühid Meslek İlkeleri, https://www.tuhid.org/tuhid-meslek-ilkeleri.html (E.T.: 27.08.2023).

Türkiye İstatistik Kurumu (2019). Çalışan Çocuk İstatistikleri Temel Bulgular. file:///C:/Users/Simgenur%20TURAN/Downloads/BeLkx9xMRZ2YLkMR3uvaokKxExorwnA-SEx6bRWlohMm0vGchWX35bFXmGGWFpise55ddtsgvhGhH7RoJO8GQtg8Nu3IvXH-1cXzJIKZYvKCE=.pdf (E.T.: 07.09.2023).

Türkiye İstatistik Kurumu (2022), Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi, 2022. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Cocuk-2022-49674 (E.T.: 12.07.2023).

Türk Dil Kurumu (2023). "Çocuk ne demek?" https://sozluk.gov.tr/ (E.T.: 05.07.2023).

Türkiye Büyük Millet Meclisi (2013). Çocuk Hakları İzleme Komitesi. Türk Çocuk Hakları Bildirisi. http://www.cocukhaklari.gov.tr/tr/ (E.T.: 21.07.2023).

Topdemir, C. (2016), İstismar Mağduru Çocuğun Korunmasında Bir Uygulama: Çocuk İzlem Merkezi (ÇİM). *Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Der*gisi, (43).

Tozduman Yaralı, K. (2023). Başka Bir Evrende Çocuk Olmak: Çocuk Hakları Bağlamında Metaverse. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi,* 61, 65-78.

Uğurlu, Z., Gülsen, İ. A. (2014). Çocuk Hakları ve Hukuki Bağlamda Çocuğun İhmal ve İstismardan Korunması. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi,* 1(1), 1-24.

Uluğtekin, S. (2004). *Çocuk Mahkemeleri ve Sosyal İnceleme Raporları*. Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları.

Ummanel, A. (2020). Batılılaşma Süreci İçerisinde Çocuğun Konumlandırılması: Eğitim, Oyun ve Çocuk Hukuku Bağlamında Üç Kitap, Üç İnceleme. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi,* 20(49), 795-816.

UNICEF (2017). Dijital Dünya ve Çocuklar.https://www.unicefturk.org/yazi/SWC2017?gclid=CjwKCAiA6byqBhAWEiwAnGCA4ENowhNsCDrbtws4YcWzF1v_nHlCYUJ2ZVn-RtcbEB8K840_rcApd6xoCWJYQAvD_BwE (E.T.: 18.10.2023).

UNICEF (2018).Daha Güvenli İnternet Günü dolayısıyla yaptığı açıklama.

https://www.unicef.org/turkiye/bas%C4%B1n-b%C3%BCltenleri/her-g%C3%BCn-175-binden-fazla-%C3%A7ocuk-ilk-kez-internetle-tan%C4%B1%C5%9F%C4%B1yor-%C3%B6nlerinde-b%C3%BCy%C3%BCk#:~:text=NEW%20YORK%2C%206%20%C5%9Eubat%202018,bir%20%C3%A7ocuk%20anlam%C4%B1na%20geldi%C4%9Fini%20belirtti. (E.T.: 18.09.2023).

UNICEF (2019). Türkiye' de Geçici Korum Altındaki Çocukların Eğitimine İlişkin İstatistik Raporu https://www.unicef.org/turkiye/media/10711/file/Ge%C3%A7ici%20koruma%20alt%C4%B1ndaki%20%C3%A7ocuklar%C4%B1n%20e%C4%9Fitim%20istatistikleri.pdf (E.T.: 21.10.2023).

URL-1: Çocuk Forumu "Uluslararası Alana" Taşınıyor (18.11.2022) https://www.aile.gov.tr/haberler/cocuk-forumu-uluslararasi-alana-tasiniyor/ (E.T.: 18.09.2023).

URL-2: Yayın İlkeleri. http://okurtemsilcisi.hurriyet.com.tr/YayinIlkelerimiz.aspx (E.T.: 13.09.2023).

URL-3: Çocuk Adalet Merkezi (ÇAM)(2023). https://magdur.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/cocukadaletmerkezinedir (E.T.: 18.09.2023).

URL-4: Sportif Yetenek Taraması (2023). https://sportifyetenektaramasi.gsb.gov.tr/Sayfalar/4859/3429/amacimiz.aspx (E.T.: 19.10.2023).

URL-5: Aile Hekimliğinde Sağlam Çocuk İzlemi. http://ailehekimi.medicine.ankara.edu.tr/wp-content/uploads/sites/581/2019/04/Aile-Hekimli%C4%9Finde-Sa%C4%9Flam-%C3%87ocuk-%C4%B0zlemi.pdf (E.T.: 17.10.2023).

URL-6: Çocuklar Güvende Programı ile 55.700 Çocuğa Ulaşıldı. (19.02.2021). https://www.aile.gov.tr/chgm/haberler/cocuklar-guvende-programi-ile-55-700-cocuga-ulasildi/ (E.T.: 18.09.2023).

URL-7: Çocuk Evleri Koordinasyon Merkezi. https://www.aile.gov.tr/adana/kuruluslarimiz/cocuk-evleri-sitesi/cocuk-evleri-koordinasyon-merkezi/ (E.T.: 02.11.2023).

URL-8: Çocuk Destek Programı https://www.aile.gov.tr/chgm/uygulamalar/cocuk-destek-programi/ (E.T.: 18.09.2023).

URL-9: Anka Çocuk Destek Programı. https://www.aile.gov.tr/chgm/uygulamalar/anka-cocuk-destek-programi/ (E.T.: 18.09.2023).

Uyar, M. ve Hasdemir, T. (2021). Çocukların İnternet'e Erişimleri ve Kullanım Becerileri: Ankara İli Örneği. *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 10 (19), 7-38.

Uzun, R. (2014). Çocukların Medyadan ve Medyada Korunması Çocuklara Yönelik Etik Davranış Kurallarının İncelenmesi. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,* (22), 152-167.

Ünal, Ş. (2001). *İnsan Haklarının Uluslararası İlkeleri Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi. Ankara*: TBMM Basımevi.

Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (2013, 4 Mart). 6458 Nolu Kanun. https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6458.pdf (E.T.: 23.10.2023).

Yalçın, S. K. ve Şengül M. (2004). Dede Korkut Hikâyelerinin Çocuk Eğitimi Açısından Öne Sürdüğü Değerler ve Ortaya Çıkarmak İstediği Tip Üzerine Bir Değerlendirme. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 2, 209-223.

Yaman, F. (2022). Çocuk Hakları Sözleşmesine Taraf Olmayan Ülke: Amerika Birleşik Devletleri. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi,* 22(55), 377-398.

Yıldırım, M. C, Beltekin, N. ve Talay Oral, T., (2018). Kızların Okula Erişim ve Devam Oranlarının Artırılması: İkna Süreci. *e-Şarkiyat İlmi Araştırmalar Dergisi*, 10(2),783-804.

ihtiyaç duyan birey olarak ifade edilebilir. Bir diğeri ise "başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede çok ileri düzeyde özel gereksinimli birey/çocuk". Temel öz bakım becerilerinden olan giyinme, beslenme, tuvalet gibi öz bakım becerilerini yerine getirmede, iletişim kurmada başkalarının yardımı olmadan gerçekleştiremeyen bireyler/çocuklar olarak açıklanabilir. Bireylerin/çocukların alabilecekleri ya da onlara sunulan hizmetler bu kavramlar üzerinden değişiklik gösterdiği söylenebilir. Örneğin evde bakım ücreti desteği alabilmeleri için sağlık raporunda %50 ve üzerinde yetersizliği bulunan bireyler/çocuklar her ne ad altında olursa olsun her türlü geliri toplamı esas alınarak aile bireyi sayısına göre oranlandığında 2/3'ten daha az olan ebeveynler evde bakım ücreti alabilmektedirler. Benzer şekilde sağlık raporunda "başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek derecede yetersizliği" olan bireyler/çocuklar halk arasında "engelli aylığı" olarak bilinen destek ödemelerinden faydalanabilmektedirler (Çitil, 2017).

Sonuç olarak Türkiye'de özel gereksinimli bireylerle/çocuklarla ilgili yapılmış ve yürürlükte olan yasal düzenlemeler ele alınmıştır. Bu kapsamda Türkiye'de ilgili temel yasalar ele alındıktan sonra vatandaşların eğitim, istihdam, sosyal güvenlik, ulaşım, sağlık vb. alanlarındaki hakları tanıtılmıştır. Pozitif ayrımcılık olarak ekonomik, politik alanlarda ve toplumsal yaşamda özel gereksinimli bireylerin/çocukların yaşadıkları eşitsizlikleri azaltmak için verilen ayrıcalıklı haklar tanınmıştır. Böylece öğrencilerin özel gereksinimli bireylerin/çocukların yasal hakları ve sorumluluklarının neler olduğunu bilmeleri, yaşamlarında gerek oldukça bu bilgilerden faydalanabilmeleri önemlidir.

KAYNAKÇA

Akay, E. ve Gürgür, H. (2018). Kaynaştırma uygulamalarında destek özel eğitim hizmeti sunan öğretmenin mesleki gelişimi: Mentörlük. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, *6* (1), 9-36.

Allen, K. E. and Cowdery, G. E. (2015). *The exceptional child: Inclusion in early childhood education* (8th ed.). Stamford, CT: Cencage Learning.

Arico, A. (2011). *The effect of class size on inclusion student academic success*. Unpublished doctoral dissertation. Minneapolis: Walden University.

Armstrong, T. (2009). *Multiple intelligences in the classroom*. Ascd.

Batu, E. S. (2021). Kaynaştırma ve destek özel eğitim hizmetleri. İbrahim H. Diken (Ed.), *Özel eğitime gereksinim duyan çocuklar ve özel eğitim* içinde (2. Baskı), (s. 93-109). Ankara: Pegem Akademi.

Bender, W. N., Boon, R. T., Hinrichs, J. A. and Lawson Sr, C. (2008). Instructional tactics that facilitate inclusion: Are we doing successful inclusion in secondary classrooms? *Journal of the American Academy of Special Education Professionals*, 5-17.

Benjamin, L. K. (2020). *Differentiated instruction in middle school inclusion classrooms to support special education students*. Unpublished doctoral dissertation. Minneapolis: Walden University.

Beveridge, S. (2013). *Children, families and schools: Developing partnerships for inclusive education*. Routledge.

Chambers, D. (2015). The changing nature of the roles of support staff. In *Working with teaching assistants and other support staff for inclusive education*. Emerald Group Publishing Limited.

Çitil, M. (2017). *Türkiye'de özel eğitim: Tarihsel, politik ve yasal gelişmeler.* Ankara: Vize Yayıncılık.

Çitil, M. ve Üçüncü, M.K. (2018). Türkiye'de engelli hakları ve engelliler hukukunun durumu. *TAAD*, *9*(35) 233-278.

Dede, Ş. (1996). Özel Eğitim Hakkında Salamanca Bildirisi. *Özel Eğitim Dergisi, 2*(2), 91-94.

Diken, İ. H. ve Batu, S. (2015). Kaynaştırmaya giriş. İ. H. Diken (Ed.). *İlköğretimde kaynaştırma* içinde (s. 2-23). Ankara: Pegem Akademi.

Eğitim Reformu Girişimi. (2019). *Eğitim izleme raporu 2019: Öğrenciler ve eğitime erişim* https://www.egitimreformugirisimi.org/wp-content/uploads/2010/01/%C3%96grenciler-ve Egitime-Erisim.pdf (Erişim tarihi:11.11.2023).

Eğitimde Engelli Hakları Raporu. (2017). Engelli hakları odaklı kapsayıcı okul için öğretmen kılavuzu. *Eğitimde engelli hakları: Okulda birlikte hayatta birlikte* içinde (s.7-9) http://egitimdeengellihaklari.org/.

Florian, L. (2008). Special or inclusive education: Future trends. *British Journal of special education, 4*, 202- 208.

Garberoglio, C., Gobble, M. and Cawthon, S. (2012). A national perspective on teachers' efficacy beliefs in deaf education. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education 17*(3), 367-383.

Gürgür, H. (2008). *Kaynaştırma uygulamasının yapıldığı ilköğretim sınıfında iş birliği ile öğretim yaklaşımının incelenmesi.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Gürgür, H. (2019). Kaynaştırma (bütünleştirme) ve destek özel eğitim hizmetleri. İbrahim D. (Ed.)*, Özel eğitim ve kaynaştırma* içinde (s. 144-170). Ankara: Pegem Akademi.

Halinen, I., Jarvinen, R. (2008). Towards inclusive education: The case of Finland. *Prospect*, *38*(1), 77-97.

Halvorsen, A.T., Neary, T. (2009). *Building inclusive schools: tools and strategies for success.* Needham Hieghts: Ally And Bacon.

Heward, W.L., Alber-Morgan S. R. and Konrad, M. (2021). *Exceptional children: An introduction to special education*. (Edition 12). Boston: Pearson.

Hornby, G. (2015). *Inclusive special education evidence-based practices for children with special needs and disabilities.* NY: Springer.

Johnson, C. E. (2016). The role of the general educator in the inclusion classroom. *Advance in Special Education*, 32, 21-38. https://doi/10.1108/S0270-401320160000032003.

Karagiannis, A.; Stainback, W. And Stainback, S. (1996). *Rationale for inclusive schooling.* Stainback, S (Ed.). Inclusion: A Guide For Educators (55 – 70). Baltimore: Paul H. Brookes Pubishing Company.

Kulaksızoğlu, A. (2011). *Engelli çocuk ve ergenlerin hakları el kitabı (anne baba ve öğretmenler için)* İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Loreman, T., Forlin, C., Chambers, D., Sharma, U. ve Deppeler, J. (2014). Conceptualising and measuring inclusive education. C. Forlin (Ed.), *Implementing inclusive education: Issues in bridging the policyy-practice gap* içinde (s. 3-17). Bingley: Emerald Group Publishing Limited.

Mcconachie, H., Smyth, D. and Bax, M. (1995). *Services for children with disabilities in european countries workshop.* [Aktaran: Tayyar K., (2001). *Kaynaştırma eğitimine yönelik tutumların incelenmesi,* Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı Yayınları, 17].

Milli Eğitim Bakanlığı. (2021a). *Engeli olan öğrencilerin kapsayıcı eğitim ortamlarında eğitimi.* Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü engeli olan çocuklar için ilkokul değerlendirme çerçevesi öğretmen kılavuzu, Fasikül 1 ISBN: 978-975-11-5648-8. https://odsgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2021_07/14164509_Fasikul-1lkokulDegerlendirmeCervesiOgretmenKilavuzu.pdf (Erişim tarihi: 11.11.2023).

Milli Eğitim Bakanlığı. (2021b). Kapsayıcı eğitim ortamının öğrenme bakımından desteklenmesi. *Engeli olan çocuklar için kapsayıcı erken çocukluk eğitimi öğretmen kılavuzu* içinde (s.70-89). http://www.egitimdebirlikteyiz.org/CmsFiles/Materyaller/5/ogretmen_kilavuzu.pdf (Erişim Tarihi: 17.11.2023).

Milli Eğitim Bakanlığı. (2022). *Özel eğitim hizmetleri yönetmeliği.* https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/10/20221025-10.htm (Erişim tarihi: 12.12.2023).

OECD (1995). *Integrating students with special needs into mainstream schools.* Paris: OECD Publications.

Riehl, C. J. (2009). The principal's role in creating inclusive schools for diverse students: A review of normative, empirical, and critical literature on the practice of educational administration. *Journal of Education, 189*(1-2), 183-197.

Rouse, M. (2008). Developing inclusive practice: A role for teachers and teacher education. *Education in The North*, *16*(1), 6-13.

Sucuoğlu, B. (2014). Özel gereksinimli çocukların özellikleri. B. Sucuoğlu ve T. Kargın (Ed.), *İlköğretimde kaynaştırma uygulamaları* içinde (s. 77-122). Ankara: Kök.

TDK (Türk Dil Kurumu). (2023). *Erişilebilirlik*. https://sozluk.gov.tr/

Türkiye Barolar Birliği. (2017). *100 soruda engelli hakları.* Türkiye Barolar Birliği Yayınları: 346.

UNESCO (1994). Salamanca Bildirgesi. http://www.csie.org.uk/inclusion/unesco-salamanca.shtml. (Erişim tarihi: 03.11.2023).

Yell, M.L., Katsiyannis, A., Ennis, R.P., Losinski, M. and Christle, C.A. (2016). Avoiding substantive errors in individualized education program development. *Teaching Exceptional Children, 49*(1), 31-40.

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi: İnsan haklarına ilişkin temel bir belge olan bu beyanname, çocukların insan haklarını korumayı ve onların sömürülmelerinin ve ayrımcılığa uğramalarının önlenmesini amaçlamaktadır.

Avrupa Çocuk Hakları Bildirisi (1951): "1951 yılında Hollanda'da toplanan 119. Eğitim Kongresi, Avrupa Çocuk Hakları Bildirisi'ni kabul etmiştir. Bu bildirinin 8.maddesinde, çocuğun her türlü istismara karşı korunması, tahsiline mani işte çalıştırılmaması ve verilen eğitimin aynı zamanda çocuğa kültür, meslek edinme, istikamet ve girişim kabiliyeti kazandırılması öngörülmüştür" (Çöpoğlu, 1998).

Avrupa Topluluğu Temel Sosyal Haklar Bildirgesi (1989): Aralık 1989 tarihinde Strasburg zirvesinde onaylanan Topluluk Çalışanları Temel Sosyal Bildirgesi'nde yer alan konulardan birini de çocukların ve gençlerin korunması oluşturmaktadır. Bildirge 'de, asgari çalışma yaşının hafif işler hariç olmak üzere zorunlu okul yaşının bitiminden önce başlayamayacağı ve bu yaşın 15'in altında olamayacağı belirtilmiştir (Çöpoğlu, 1998).

Bu uluslararası kuruluşlar ve yasalar, çocuk işçiliği ile mücadelede ülkelerin çocuk işçiliğini önleme ve çocukların haklarını koruma sorumluluğunu taşıdığı uluslararası bir çerçeve sağlayarak çocuk işçiliği sorununun daha etkili bir şekilde ele alınmasına katkıda bulunur.

KAYNAKÇA

Acar, H. (2007). Duvarların dışındaki yaşam: çocukların anlatımıyla sokaklar. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 5(20), 84-115.

Acaroğlu, H. (2010). An Empirical Approach about Some Important Features of Child Labor in Turkey. *Business and Economic Horizons*, 3(3), 135-146.

Avşar, Z. ve Öğütoğlulları, E. (2012). Çocuk İşçiliği ve Çocuk İşçiliği Mücadele Stratejileri, *Sosyal Güvenlik Dergisi*, 2(1), 9-40.

A. Ben Arieh, S. Phipps ve S. B. Kamerman (der.) *From Child Welfare to Child Well-being; An International Perspective on Knowledge in the Service of Policy Making*, 9-24, New York: Springer.

Barışık, S. Tarık, E. ve Şimşek, T. (2016). Türkiye'de Çocuk İşçiliği ve Ekonomik Etkileri, *C. Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 17(2), 161-179.

Beguele, A., & Myers, W. (1995). *First Thing First In Child Labour*. Cenevre: UNICEF-ILO.

Ben-Arieh, A. (2010). From Child Welfare to Children Well-being: The Child Indicator Perspective.

Bilgin, R. (2012). Sokakta Çalışan Çocukları Bekleyen Risk ve Tehlikeler: Diyarbakır Örneği, Uluslararası *Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 8(15), 79-96.

Bob F. Çocuk Hakları (Çeviren: Alev Türker) . Ayrıntı Yayınları: İstanbul, 1993.

BM (Birleşmiş Milletler), (1989). Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi, 23 Mart 2018 tarihinde http://cocukhaklari.barobirlik.org.tr/dokuman/mevzuat_uamevzuat/birlesmismilletler.pdf adresinden alınmıştır.

Cunningham, H., & Viazzo, P. (2000). Some issues in the historical study of Child Labour, Child Labour in historical perspective 1800- 1985.

http://www.unicefirc.org/publications/pdf/hisper_childlabour.pdf(15.04.2012).

Çatak B. (2006), Çocuk İşçiliği İçin Risk Faktörlerinin Belirlenmesi; Çocuk İşçi ve Okuyan Öğrencilerin Sağlık Durumlarının Karşılaştırılması Uzmanlık Tezi.

Çöpoğlu, M. (1998). *Çocuk İşçiliği*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çöpoğlu, M. (2018). Bir Kısır Döngü: Dünyada ve Türkiye'de Çocuk İşçiliği ve İşsizlik. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(5), 671–685.

Dayıoğlu, M. (2006). The Impact of Household Income on Child Labour in Urban Turkey. *The Journal of Development Studies*, 42(6), 939-956.

De Herdt, R. (1996), Child Labour in Belgium, 1800-1914, Child Labour in Historical Perspective, 1800-1895: Case Studies from Europe, Japan and Colombia (Cunnungham H., Viazzo P.P., ed.)

Dur, A.İ.B. & Öztürk, M. (2017). Türkiye'de ve Dünyada Çocuk İşçiliği ve Mücadele Politikaları: SDÜ MYO Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi*. 22(3). 613-635.

Duryea, S., & Arends-Kuenning, M. (2003). School Attendance, Child Labor and Local Labor Market Fluctuations in Urban Brazil. *World Development.* 31(7). 1165-1178. doi: 10.1016/S0305-750X(03)00065-2.

Duyar, İ., & Özener, B. (2003). *Çocuk İşçiler Çarpık Gelişen Bedenler.* Ankara: Ütopya Yayınevi.

Erdoğan E. ve Semerci P. (2019), Türkiye'de 2000 Sonrası Akademik Yazında Çocuk İşçiliği Çalışmalarının Değerlendirilmesi. *Çalışma ve Toplum*, 4.

Erol, S. I. (2021). Covid-19'un Çocuk İşçiliği Üzerindeki Etkileri: Alınması Geren Önlemler, *Sosyal Çalışma Dergisi*, 5(1), 27-35.

Erbay, E. (2008) Çocuk İşçi Olmak, Ankara: Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Yayınları

Erbay, E. (2013), TÜRKİYE'DE ÇOCUK İŞÇİLİĞİNİN BÜYÜK RESMİ, Toplum ve Sosyal Hizmet Cilt 24, Sayı 1, Nisan 2013

Fişek, G., Ş. Özşuca., & M. Şuğle (1997), *Sosyal Sigortalar Kurumu Tarihi 1946- 1996*. Ankara: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayınları.

Gülada, M. (2019). Çocuk İşçiliğinin Önlenmesine Yönelik Hazırlanan Kamu Spotu Reklamlarının Göstergebilimsel Analizi. *Sosyal güvenlik dergisi*, 9(1). 215-235.

Günöz, M. (2007) Türkiye'de Çocuk İşçiliği Sorunu ve Çözüm Önerileri (Uzmanlık tezi), T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü.

Gülmez, M. (1985). *Tanzimat'tan Sonra İşçi Örgütlenmesi ve Çalışma Koşulları (1839-1919).* İstanbul: İletişim Yayınları.

Horrell, S., & Humphries, J. (1995). The Exploitation of Little Children: Child Labor and the Family Economy in the Industrial Revolution. *Explorations in Economic History*, 32(4), 485-516. doi: 10.1006/exeh.1995.1021

Jafarey, S., & Lahiri, S. (2002). Will Trade Sanctions Reduce Child Labour?: The Role of Credit Markets. *Journal of Development Economics*. 68(1). 137-156. doi: 10.1016/S0304-3878(02)00009-3.

Kana, M., Phoumin, H., & Seiichi, F. (2010). Does Child Labour Have a Negative Impact on Child Education and Health? A Case Study in Rural Cambodia. *Oxford Development Studies*, 38(3), 357-382. doi: 10.1080/13600818.2010.505682.

Karataş, K. (1993). Çocuk İşgücü Sorunu. Nedenleri, Sonuçları ve Çözüm Önerileri. *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu Dergisi*, 85-102.

Kırca Kurt, A. (2021). Çocuk İşçiliğine Yönelik Kamu Politikası Analizi. *Disiplinlerarası Çocuk Hakları Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 29-5.

Nardinelli, C. (1980). Child Labor and the Factory Acts. *The Journal of Economic History*, 40(4), 739-755. doi: 10.1017/S0022050700100166.

Ökçün, G. (1981). *Türkiye İktisat Kongresi*. 100. Yıl Doğum Yılına Atatürk'e Armağan Dizisi, Ankara: A.Ü.S.B.F. Yayını.

Patrinos, H. A., & Psacharopoulos, G. (1997). Family Size, Schooling and Child Labor in Peru– An Empirical Analysis. *Journal of Population Economics*, 10(4). 387-405.

Polat, O. (2001). *Çocuk ve şiddet*. İstanbul: Der Yayınları.

Talas, C. (1981). *Çocuk, Çocuk Haklarının Evrimi ve Ülkemizdeki Durumu*, Ankara: A.Ü.S.B.F. Yayını.

T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Çalışma Genel Müdürlüğü, https://www.csgb.gov.tr/cgm/dokumanlar/cocuk_isciligi_ile_mucadele_ulusal_programii_eylem_plani/ (Erişim Tarihi: 22.09.2023 02:34)

TDK (2023). *Çocuk Kavramı*, https://sozluk.gov.tr/ (Erişim Tarihi: 26.09.2023).

Tınar, Y. (2023). TÜİK Verileri Işığında Türkiye'de Çalışan Çocuk Gerçeği, *Yeni Ekonomi ve Toplum* (s.145-160), Kriter Yayınevi, Maliye Bakanlığı, Türkiye

Tor, H. (2010). Türkiye'de Çocuk İşçiliğinin Boyutları, *Zeitschrift für die Welt Der Türken*, 2(2), 25-42.

Tunçcan, N. (2000). Çocuk İşçiliği: Nedenleri, Boyutları ve Küreselleşen Dünyadaki Konumu, *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi,* 43-44, 243-259.

Tutkun, Ö. F., & Koç, M. (2013), Çocuk Hakları Çerçevesinde Türkiye'de Çocuk Haklarına Yönelik Çalışma ve Yasal Düzenlemeler. *Ege Eğitim Dergisi*, 12.

Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK], ''2019 *Çocuk işgücü anketi sonuçları ''*, Eylül 2023 https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Child-Labour-Force-Survey-2019-33807 , (Erişim tarihi: 22.09.2023 01.49).

UNICEF (2016) Türkiye'deki Suriyeli Çocuklar, http://unicef.org.tr/files/bilgimerkezi/doc/T%C3%BCrkiyedeki%20Suriyeli%20%C3%87ocuklar_Bilgi%20Notu%20Nisan%202016_1.pdf.pdf (09.08.2023)

Yadav, S. K., & Sengupta, G. (2009). Environmental and Occupational Health Problems of Child Labour: Some Issues and Challenges for Future. Journal of Human Ecology. 28(2). 143- 148. doi: 10.1080/09709274.2009.11906230.

https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5457&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5 https://www.ilo.org/ankara/conventions-ratified-by-turkey/WCMS_377287/lang--tr/index.htm ,Erişim Tarihi: 22.09.2023 01:24

https://www.ilo.org/ankara/conventions-ratified-by-turkey/WCMS_377311/lang--tr/index.htm , Erişim Tarihi: 22.09.2023 01:20

https://www.ilo.org/ankara/about-us/WCMS_372876/lang--tr/index.htm ,Erişim Tarihi 21.10.2023 00:08

https://www.ilo.org/ankara/areas-of-work/child-labour/WCMS_774760/lang--tr/index.htm ,Erişim Tarihi: 21.10.2023 00:16

https://www.unicef.org/turkiye/%C3%A7ocuk-i%C5%9F%C3%A7ili%C4%9Fi ,Erişim Tarihi: 21.10.202300:43

Model Olmak; Çocuklar, ebeveynlerinin davranışlarını model alırlar. Empati, hoşgörü ve saygı gibi değerleri göstererek öğretmek en doğru yoldur.

Okul İle İşbirliği; Okul yetkilileri ve öğretmenler ile düzenli iletişim kurulmalıdır. Çocuklarının okul yaşamı, okulda gününün nasıl geçtiği gibi konularla ilgili olmalıdır. Öğretmenleriyle bu konuda iletişim kurmalıdır. Eğer zorbalığa maruz kalıyorsa kayıtsız kalınmamalı, okul yönetimi veya öğretmenle iletişim kurulmalıdır.

Sonuç olarak aile içi yaşam ve iletişim, anne-baba tutumları, çocuk eğitimi yöntemleri ve ebeveynlerin rol model olma durumları zorbalığın önlenmesi veya oluşması için temel bir zemin oluşturabilir. Aile bu konuda en önemli faktörlerden biridir. Ayrıca zorbalık durumunda ailelerin, çocuklarına sağladıkları duygusal destek, güvenlik hissi ve bilinçli bir ebeveynlik yaklaşımı, çocukların bu tür durumlarla başa çıkmalarını kolaylaştırabilir

KAYNAKÇA

Akar Çevlik P. (2013). *Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin akran zorbalığına ilişkin tutumları ve müdahale stratejileri.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. İnönü Üniversitesi, Malatya.

Akgün S. (2005). *Akran zorbalığının anne-baba tutumları ve anne-baba ergen ilişkisi açısından değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Aksoy, G. (2019). *Okullarda yaşanan akran zorbalığının nedenlerine ve müdahale yöntemlerine ilişkin okul yöneticileri ve öğretmenlerin görüşleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Arslan, S. ve Savaşer, S. (2012). Effect of high school students' selfconcept and family relationships on peer bullying. *Revista Brasileira Em Promoção Da Saúde,* 25(4), 405-412.

Atik, G. ve Kemer, G. (2008). İlköğretim ikinci kademe öğrencileri arasında ki zorbalığı yordamada problem çözme becerisi, sürekli öfke-öfke ifade tarzları ve fiziksel öz yeterliğin rolü. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 198-206.

Atik, G. ve Güneri, O. Y. (2013). Bullying and victimization: predictive role of individual, parental, and academic factors. *School Psychology International*, 34(6), 658-673.

Ayas, T., ve Pişkin, M. (2011). Lise öğrencileri arasındaki zorbalık olaylarının cinsiyet, sınıf düzeyi ve okul türü bakımından incelenmesi. *İlköğretim Online*, 10(2), 550-568.

Ayas, T., ve Pişkin, M. (2015). Akran zorbalığı belirleme ölçeği ergen formu. *Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*, 50, 316-324.

Ayran, G., Çelebioğlu, A. (2018). Ergenlerde akran zorbalığı ile ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumu arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *Researcher: Social Science Studies,* 6(3), 129-140

Casas, J. A., Ortega-Ruiz, R., ve Del Rey, R. (2015). Bullying: the ımpact of teacher management and trait emotional intelligence. *British Journal of Educational Psychology*, 85(3), 407-423.

Cenkseven-Önder, F., ve Yurtal, F. (2008). Zorba, kurban ve olumlu özellikler taşıyan ergenlerin aile özelliklerinin incelenmesi. *Educational Scienc es: Theory & Practice*, 8(3), 805-832.

Çarkıt, E., ve Bacanlı, F. (2019). Okullarda akran zorbalığı: öğretmen görüşlerine göre nitel bir çalışma. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 15(24).

Danacı, M. Ö. ve Çetin, Z. (2016). Erken çocukluk döneminde görülen okul zorbalığı davranış eğilimlerinin çocukların kişisel/sosyal–dil–motor gelişimleri ile olan ilişkisi. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi,* 3(2).53-72.

Erdur-Baker, Ö. (2007). Akran Zorbalığının Yeni Yüzü: Siber Zorbalık Cyber Bullying: A New Face of Peer Bullying. *Eurasian Journal of Educational Research.* 76(3), 201-214.

Ergül-Topçu A. ve Dönmez A. (2015). Bir grup süreci olarak akran zorbalığı: katılımcı rollerinin cinsiyet ve sosyal statü açısından incelenmesi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 30 (75), 1-13.

Gökler, R. (2007). *İlköğretim öğrencilerinde akran zorbalığının bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, Ankara.

Gökler, R. (2009). Okullarda akran zorbalığı. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 6(2), 511-537.

Gürhan, N. (2017). Her yönü ile akran zorbalığı. *Türkiye Klinikleri J Psychiatr Nurs-Special Topics*, 3(2), 175-81.

Hinduja, S., & Patchin, J. W. (2014). *Bullying beyond the schoolyard: Preventing and responding to cyberbullying.* Corwin Press.

Horzum, M. B., ve Ayas, T. (2011). Ortaöğretim öğrencilerinin sanal zorba ve mağdur olma düzeylerinin okul türü ve cinsiyet açısından incelenmesi. *Journal of Educational Sciences & Practices*, 10(20), 139-159.

Hoşgörür, V., ve Orhan, A. (2017). Okulda zorbalık ve şiddetin nedenleri ve önlenmesinin yönetimi (Muğla merkez ilçe örneği). *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi,* 12(24), 859-880.

Https://orgm.meb.gov.tr/www/akran-zorbaligi/icerik/2085 (E.T: 30.09.2023).

Karataş, H. ve Öztürk, C. (2009). Sosyal bilişsel teori ile zorbalığa yaklaşım. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*, 2, 61-74.

Kartal, H., ve Bilgin, A. (2009). İlköğretim okullarında görev yapan öğret menler ve öğrenim gören öğrencilerin zorbalığa yönelik görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi,* 7(3), 539-562.

Kartal, H., ve Bilgin, A. (2012). İlköğretim öğrencilerinin zorbalığın nedenleri ile ilgili algıları. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 11(1), 25-48.

Milli Eğitim Bakanlığı, Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, (2021). Akran zorbalığı: rehber öğretmen/psikolojik danışmanlar için kitapçık, Ankara.

Olweus, D. (1993). *Bullying at school: understanding children's worlds*. Oxford, MA: Blackwell Publishing.

Olweus, D. (1994) Annotation: bullying at scholl: basic facts and effects of a school based intervention program. *Journal Of Child Psychology And Psychiatry*, 35 (7), 1171-1190.

Olweus, D. (2013). School bullying: development and some important challenges. *Annu. Rev. Clinic Psychology*, 9, 751-80.

Özkan, Y., ve Çifci, E., G. (2010). Düşük sosyo-ekonomik düzeydeki ilköğretim okullarında akran zorbalığı. *İlköğretim Online*, 9(2), 576-586.

Pişkin, M. (2006*). Akran zorbalığı olgusunun ilköğretim örgencileri arasındaki yaygınlığının incelenmesi.* Şiddet ve Okul: Okul ve Çevresinde Çocuğa Yönelik Şiddet ve Alınabilecek Tedbirler Sempozyumu, İstanbul.

Pişkin, M. (2010). Ankara'daki ilköğretim öğrencileri arasında akran zorbalığının incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 35(156), 175-189.

Salmivalli, C. (2010). Bullying And The Peer Group: A Review. *Aggression And Violent Behaviour,* 15, 112-120.

Salmivalli C., Lagerspetz K., Björkqvist K. (1996). Bullying as a group process: participant roles and their relations to social status within the group. *Aggressive Behavior*, 22, 1-15.

Smith, P. K., (2016). Bullying: Definition, types, causes, consequences and intervention. *Social And Personality Psychology Compass,* 10(9), 519-532.

Ural, B., ve Özteke, N. (2007). *Okulda zorbalık*. Ankara: Kök Yayıncılık.

Uysal, H., ve Dinçer, Ç. (2012). Okul öncesi dönemde akran zorbalığı. *Journal of Theoretical Educational Science*, 5(4), 468-483.

Yalçıntaş Sezgin, E. (2018). Okulöncesi öğretmenlerin akran zorbalığı ilişkin algı ve görüşleri: zorbalık davranışları tespitleri, zorbalık davranışları karşısında uyguladıkları stratejiler ve aldıkları önlemler. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 33.

aralıklarında yapmış olduğu çalışmaları belgeleyip öğrencinin gerçek dünya uygulamalarını temel alarak öğrendiğini gösterme olanaklarını tanır.

Öğrenci İhtiyaçlarına Duyarlı Ders Planları: Ders planları, öğrencilerin farklı ihtiyaçlarını karşılamalıdır. Öğretim materyali, zaman çizelgeleri ve öğrenme hedefleri, öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına göre ayarlanmalıdır. Öğrencilerin farklı yetenekleri, ilgi alanları, kültürel geçmişleri ve öğrenme tarzları olduğunu kabul eder. Ders planları, bu çeşitliliğin göz önüne alır. Her bireyin bireysel özgürlüğü ve öğrenme hızına uygun ders içeriği, seçme ve değerlendirme yöntemleri sunar. Özelleştirme, hikayeleri öğrenme deneyimi kendi hızlarında ve buna göre yaşama fırsatı verir.

Öğrenci Katılımını Teşvik Etme: Öğrencilerin derslere katılmalarını teşvik etmek için sınıf içerisinde tartışmalar, gruplarla katılabilecekleri projeler ve sunumlar gibi etkileşim yöntemleri ile öğrencilerin aktif olabilecekleri öğrenme ortamları yaratın.

Eğitimde İşbirliği: Öğrencilerin başarılarını artırmak ve gelişimlerini olumlu yönde desteklemek adına rehberlik uzmanları, sınıf öğretmenleri, özel eğitim uzmanları ve veliler arasında işbirliği sağlayın.

Kapsayıcı eğitimde farklı yeteneklere ve ihtiyaçlara uygun öğretim teknikleri, her öğrencinin potansiyelini en üst düzeye çıkarmasına yardımcı olur ve öğrenme deneyimini daha adil ve kapsayıcı hale getirir.

KAYNAKÇA

Akyüz, P.D. (2001). Çocuk Hakları Sözleşmesinin Temel İlkeleri Işığında Çocuğun Eğitim Hakkı. *Milli Eğitim Dergisi, 151*.

Amaç, Z. (2021). Kapsayıcı eğitim ve ilkokul öğretmenleri: sistematik bir inceleme. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi, 10 (19) , 74-97.*

Ataman, A. (1997). Türkiye'de özel eğitime yeni yaklaşımlar. *Millî Eğitim Dergisi, 136, 22-23*

Ataman, A. (2003). *Özel gereksinimli çocuklar ve özel eğitime giriş (1. Baskı). Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.*

Atatanır, H. (2023). Türkiye'de Çocukların Eğitim Hakkı. *Disiplinlerarası Çocuk Hakları Araştırmaları Dergisi, 3 (5), 50-63.*

Ayanoğlu, Ç., & Gür-Erdoğan, D. (2019). Okul yöneticilerinin özel gereksinimli öğrencilere bireyselleştirilmiş eğitim planı (BEP) hazırlanması/uygulanması hakkındaki görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi,* 20(4), 677-706. doi:10.21565/ozelegitimdergisi.531039

Aydın Güngör, T., Pehlivan, O (2021). Kapsayıcı Eğitimin Türk Eğitim Sistemindeki Yeri ve Önemi. *Studies in Educational Research and Development,5(1)*

Binbir, Ü. & Arastaman, G. (2021). Eğitim hakkı: Bir sistematik derleme çalışması. *OPUS International Journal of Society Researches, Eğitim Bilimleri Özel Sayısı, 5067-5098. DOI: 10.26466/opus.898503*

Cırık, İ. (2008). Çok kültürlü eğitim ve yansımaları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 34,* 27-40.

Dedeoğlu, H. (2023). *Öğretmen İmecesi*. Öğretmen İmecesi Web sitesi: https://ogretmenimecesi.com/ adresinden alındı.

Doğan, A., & Avcıoğlu, A. (2022). Kapsayıcı eğitimin yadsınamaz gerçeği: Göçmen çocukların eğitim sorunlarının incelenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 19(3), 987-1015. https://doi.org/10.33711/yyuefd.1083492

Engelli çocukların hakları Genel Yorum No.9. (2006). *Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi, (s. 1-16).*

Engelli ve Yaşlı İstatistik Bülteni. (2023, Nisan). *Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü*.

ERG (2016). *Türkiye'de kapsayıcı eğitimi yaygınlaştırmak için politika önerileri.* İstanbul: ERG.

Eripek, S. (Ed). (1998). *Özel eğitim. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.*

Erkılıç, T.A., ve Can, S. (2018). Eğitim yönetimi ders kitaplarının içerik ve fiziksel özellikleri açısından incelenmesi. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (AUJEF),* 2(4), 295-307.

Erol Sahillioğlu, D. (2020). Okulöncesi Öğretmenlerinin "Kapsayıcı Eğitim" Kavramına İlişkin Algıları: Bir Metafor Analizi Çalışması. *Journal of Inclusive Education in Research and Practice*, 1(1), 24-41.

Eşici, H. & Doğan, Y. (2020). Psikolojik Danışman ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kapsayıcı Eğitim Günlükleri. *Journal of Inclusive Education in Research and Practice*, 1(2), 29-53.

Göl, H. & Sakız, H. (2020). Okul Öncesi Eğitimde Rehberlik Programının Kapsayıcı Eğitim İlkeleri Doğrultusunda Tasarlanması/Designing an Inclusive Guidance Program in Preschool Education. *Nitel Sosyal Bilimler*, 2 (2) , 90-115. DOI: 10.47105/nsb.775160

Kaya, N. G. (2021). Kapsayıcı eğitim bağlamında "Hıçkırık" filminin analizi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 20 (80) , 1818-1831. DOI: 10.17755/esosder.845336

Kapsayıcı Eğitim Öğretmen Yetiştirme Modülü. (2020). *"Kendi Kendine Öğrenme" Modülü modül -5: engeli olan çocuklarla çalışma*. Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü.

Koç Akgül, S. ve Ismail, E. A. (2023). Medya ve kapsayıcı eğitim: Etiyopya örneği. KİLAD, (21), 27-41.

Kazu, H. & Deniz, E. (2019). Kapsayıcı Eğitim Bağlamında Öğretmenlerin Mülteci Öğrencilere İlişkin Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 14(20), 1336-1368. DOI: 10.26466/opus.612341

Özel, D. & Çetinkaya Yıldız, E. (2020). Kapsayıcı Eğitim ve Ekolojik Model. Journal of Inclusive Education in *Research and Practice*, 1 (2), 16-28.

Sakız, H. (2016). Göçmen çocuklar ve okul kültürleri. *Göç Dergisi,* 2, 65-81.

Sarıahmetoğlu, H. (2019). *Yabancı uyruklu öğrencilerin eğitim sistemine uyumunda karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu.*

Sarıtaş, E., Şahin, Ü., & Çatalbaş, G. (2016). İlkokullarda yabancı uyruklu öğrencilerle karşılaşılan sorunlar. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 25(1), 208-229.

Şahin-Taşğın, N. (2021). Irkçılık ve ayrımcılığın önlenmesi: Türkiye'deki mevcut durum ve sosyal hizmet için öneriler. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 32(1), 293-315. DOI: 10.33417/tsh.738932

Şimşek, H., Dağıstan, A., Şahin, C., Koçyiğit, E., Dağıstan Yalçınkaya G., Kart, M. ve Dağdelen, S. (2019).Kapsayıcı eğitim bağlamında Türkiye'de temel eğitim programlarında çokkültürlülüğün izleri. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 5(2), 177-197.

Topsakal, C., Merey, Z., & Keçe, M. (2013). Göçle gelen ailelerin çocuklarının eğitim-öğrenim hakkı ve sorunları üzerine nitel bir çalışma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 6(27), 546-560.

Tosun, A., Yorulmaz, A., & Yıldız, K. (2018). Mülteci öğrencilerin eğitim sorunları, eğitim ve din eğitiminden beklentileri: Eskişehir örneği. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 19(1), 107-133.

Tuzcuoğlu, N. & Aydın, D. (2023). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Kapsayıcı Eğitim ile İlgili Görüşleri, Problemleri ve Çözüm Önerileri. *Temel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3 (1) , 27-40. DOI: 10.55008/te-ad.1284572

Uğurlu, Z. (2018). *Suriyeli sığınmacı öğrencilerin okula uyum sorunlarının çözülmesi ve desteklenmesinde öğretmen etkisi. İçinde Şiddet ve sosyal travmalar, (ss. 178-242). Ankara: HEGEM Yayınları.*

Uluocak, G. P. (2009). *Göç yaşamış ve yaşamamış çocukların okulda uyumu. Dokuz Eylül Üniversitesi*

UNICEF. (2017). *Türkiye'de "kayıp bir kuşak" oluşmasını önlemek. Erişim tarihi: 01.03.2020 http://www.unicef.org.tr/files/bilgimerkezi/doc/Children%20of%20Syria_01.2007_TR.pdf*

UNICEF. (2014). *Eliminating discrimination against children and parent based on sexual orientation and/or gender identitiy. Erişim Tarihi: 20.07.2015*

Ünal, R. & Aladağ, S. (2020). Kapsayıcı Eğitim Uygulamaları Bağlamında Sorunlar ve Çözüm Önerilerinin İncelenmesi. Journal of Interdisciplinary Education: Theory and Practice, 2 (1) , 23-42.

Ünay, E. , Erçiçek, B. & Günal, Y. (2021). Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Kapsayıcı Eğitime Yönelik Görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 59, 179-213.*

Watch, H. R. (2015). Türkiye'deki Suriyeli Mülteci Çocukların Eğitime Erişiminin Önündeki Engeller Kayıp Nesil Olmalarını Önlemek.

Yavuz, Ö., & Mızrak, S. (2016). Acil durumlarda okul çağındaki çocukların eğitimi: Türkiye'deki Suriyeli mülteciler örneği. *Göç Dergisi,* 3(2), 175-199.

KAYNAKÇA

Association For Play Therapy (APT), (2023). https://www.a4pt.org/page/AboutAPT (E.T.: 27.08.2023)

Avcı, F. (2023).Türkiye Eğitim Sistemi Erken Çocukluk Eğitimi. F. Avcı ve Ö. Ateş, *Dünyada Eğitim Sistemleri ve Erken Çocukluk Eğitimi Uygulamaları* s.8 İstanbul: Eğitim Yayınevi

Ayna, Y. E., Ayna, H.Ü. (2017) Çocuk Merkezli Oyun Terapisi İle Deneyimsel Oyun Terapisinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 9, 214.

Axlıne, V. M. (1969). *Oyun Terapisi.* (çev. M. Baydoğan) Ankara: Panama Yayıncılık

Ejder, O. (2022). *Oyun Terapisi Teknikleri, Vaka Analizi Örnekleriyle.* Ankara: Bambuk Yayınevi.

Erşan, Ş. (2006). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden 6 Yaş Grubundaki Çocukların Oyun ve Çalışma(iş) ile ilgili algılarının incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Gürnal, Ş. (2013). Oyuncaklarla Çocuk ve Oyun Terapisi. https://www.tavsiyeediyorum.com/makale_10282.htm (E.T.: 01.09.2023)

Halmatov, S. (2016). *Oyun Terapisinde Pratik Teknikler Çocuklar İçin Psikoegzersiz Eğitim Programları.* Ankara: Pegem Akademi

Hürtürk, Ç. (2017). *Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Oyunlarının İçeriği ve Oyun Davranışlarının İncelenmesi.* Yüksek Lisans Tezi. Kuzey Kıbrıs: Doğu Akdeniz Üniversitesi.

Kaya İ. (2021). *Erken Çocuklukta Oyun Gelişimi ve Eğitimi. 3. Bölüm Oyunun Tarihsel Gelişimi ve Oyun Kuramları* s.46 (Pegem Akademi)

Kiye, S. ve Yalçın, İ. (2021). Oyun Terapisi ve Oyun Terapisinin Gruplarda Kullanımı. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 51, 294

Kuğuoğlu, S. ve Kürtüncü Tanır, M. (2006). Gelişim Dönemlerine Göre Oyunun Terapötik Kullanımı. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi,* 22(1), 293-304.

MEB, 2013. *Okul Öncesi Eğitimi Programı.* Ankara: MEB Yayınları

Megep, 2007. *Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Çocuğun Gelişimi.* Ankara: MEB Yayınları

Oktay, A. (1983). Türkiye'de Okul Öncesi Eğitimin Dünü ve Bugünü. *Eğitim ve Bilim Dergisi*. 7(42), 3-9.

Oyun Terapi Enstitüsü (OTE), Oyun Terapisi Nedir? (2023). https://oyunterapileri.org/oyun-terapisi-nedir/ (E.T.: 27.08.2023)

Öğretir, A. D. (2008). Oyun ve Oyun Terapisi. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi,* (22), 94-100.

Özdoğan, B. Çocukta Oyun Terapisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi,* 20(1), 69-86.

Play Therapy UK (PTUK), (2023). https://playtherapy.org.uk/what-is-play-therapy/ (E.T.: 27.08.2023)

Ryan, V., Wilson, K. (2019). *Yönlendirmesiz Oyun Terapisinde Vaka Çalışmaları.* (çev. G. Erden. İ. Altınoğlu Dilmeer) Ankara: Nobel Yayıncılık.

Saraç, A. G. (2017). *Oyun, Dans ve Müzik.* Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Schaefer, C. E. (2013). *Oyun Terapisinin Temelleri.* (çev. Tortamış Özkaya, B.) Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Schulte E.B, Price D.L, & James S.R (1997) *Thompson's Pediatric Nursing.* 7 th Edition, Philadelphia, W.B. Saunders Company, s.206-207.

Teber, M. (2015). Çocuk Merkezli Oyun Terapisinin Çocuklarda Görülen Davranış Sorunlarının Çözümüne Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Hasan Kalyoncu Üniversitesi.

Tezelli, S. (2022) *Oyun Terapisinin Eğitim Ortamında Kullanımı.* Öğretmen Bilişim Ağı Semineri (ÖBA-MEB)

Türe, E. ve Barut, Y. Türkiye'de Yapılan Oyun Terapisi Çalışmalarının İncelenmesi. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi,* 4(8), 127-138.

Türk Dil Kurumu'na (TDK) göre oyunun tanımı: https://sozluk.gov.tr/

Yavuzer, H. (1987) *Çocuk Psikolojisi* Remzi Kitabevi.

Yılmaz, S. (2019). *Çocukluk Çağında Görülen Psikolojik Sorunların Oyun Terapisi ile Sağaltımı*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Üsküdar Üniversitesi.

Yörükoğlu, A. (1991). *Çocuk Ruh Sağlığı.* İstanbul: Özgür Yayın Dağıtım

Wong, D L. (1996). *Wong and Whaley's Clinical Manual of Pediatric Nursing.* Fourth Edition, St. Louis, Mosby, s.216-220.

YAZARLAR HAKKINDA

Selmin Çiçek

Anadolu Üniversitesi Okul Öncesi Eğitimi Öğretmenliği bölümünden 2008 yılında mezun oldu. Öğretmenlik mesleğine Çanakkale ilinin Çan İlçesi Hacılar köyünde başladı. Birçok projede kurucu ve uygulayıcı olarak görev aldı. Çeşitli okullarda yöneticilik görevi yaptı. 2018 yılında Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Teşkilatı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğünde görev aldı. Çocuk resim analizi ve Oyun terapi sertifika programlarına katıldı. Aynı zamanda Akıl ve Zeka Oyunları, Aile Okulu, Masal Anlatıcılığı Eğitici Eğitmenliği bulunmaktadır. Halen Edirne ilinde görevine devam etmektedir. Evli ve iki çocuk annesidir.

Gülşah Sarvan Söylemez

2010 yılında Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Okulöncesi Öğretmenliği bölümünden mezun oldu.2011 yılında Ağrı iline atandıktan sonra, 2013 yılında Edirne'nin Uzunköprü ilçesine atanarak köy ve merkez ilçede çalıştı. Halen görev yaptığı Edirne Ayşekadın Anaokulu'na 2015 yılında atandı. Çocuk resim analizi ve Oyun terapi uygulayıcısı sertifika programlarına katılıp, süpervizörlük eğitimini tamamladı. 2020 yılında e Twinning "Oyun Yuvam Projesi"ne kuruculuk yaptı. Bu projeyle çocukları ve aileleri oyun terapinin iyileştirici gücüyle tanıştırmayı hedefledi. Aynı zamanda İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan eğitim Fakültesi Çocuk Gelişimi Lisans Bölümünde 4.sınıf öğrencisi olan yazar, evli ve bir çocuk annesidir.

Toplumlar gereksinimlerini karşılamak, ilerlemek, gelişmek, bünyesinde ortaya çıkan sorunları çözmek ve rafahın artması için bir takım kurumlara gereksinim duymaktadır. Problemlerin ve ihtiyaçların çeşitlerine göre ortaya çıkan toplumsal kuruluşlar amaçların gerçekleştirilmesi için faaliyet gösteren birimlerdir.

Öğrenme ve öğretme veya bilgi aktarma çalışmalarını kapsayan ve hayat boyunca devam eden eğitim süreci, kaliteli birey yetiştirmeye çalışan faaliyetler bütünüdür. Nitelikli insan yetiştirmek nitelikle eğitim ile mümkün olmaktadır. Öğretmen yetiştirme programları çağdaş standartlara kavuşturulması zorunludur. Öğretmenlerin, nitelikli eğitim verebilmesi için, güvene ve işbirliğine dayalı olarak bir ortamın oluşturulması, yeni bilgiler ile desteklenmesi gerekmektedir. Okul yönetiminde denetim ve yönetim konularında karar verme, örgütleme, planlama ve iletişim sağlama şeklindeki etkinlikler ve değerlendirmede modern yöntemler ile ölçüler kullanılmaz eğitim sisteminde kalite elde edilemez.

Eğitimin modern ve çağdaş standartlara ulaşması eğitim sisteminde kusursuzluk, eğitim sisteminin beğenilmesi, kişilerin yenilikleri takip edebilme bilgi ve becerisine sahip olması, kısacası, bu davranışları gösteren bireylerin yetiştirilmesi başta gelmektedir bu da okul müdürlerin rol ve becerilerine bağlıdır. Eğitimin amaçlarına uygunluk ve mezuniyet sonrasında iş dünyasında meydana gelen işveren taleplerinin öğrencilere yeniden getirilmesi, öğrencilerin performansı, deneyimi ve teorik uygulamalı bilgi donanımı yer almaktadır. Eğitim ile alakalı doğru eğitimin doğru sürede, doğru kişilere ve doğru mekanlarda, doğru eğitimin verilmesi ile ortaya çıkmaktadır.

KAYNAKÇA

Akoğlu, G. (2016). Okul öncesi dönemde dil gelişimi ve erken okuryazarlık. F. Turan ve A. İpek Yükselen (Ed.). Çocuk Gelişimi II (s.54-70). Ankara: Hedef Yayıncılık.

Atatanır, H. (2023). Türkiye'de çocukların eğitim Hakkı. Disiplinlerarası, Çocuk Hakları Araştırmaları Dergisi, 3(5), 50-63

Acar, G. ve Kaya, M. (2012). Okul yöneticilerinin etik liderlik davranışlarına ilişkin beden eğitimi öğretmenlerinin görüşleri. Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi, 14 (1), 95-102.

Baran, M., Yılmaz, A. ve Yıldırım, M. (2007). Okulöncesi eğitimin önemi ve okul öncesi eğitim yapılarındaki kullanıcı gereksinimleri Diyarbakır Huzurevleri Anaokulu Örneği. D.Ü.Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi 8, 27-44.

Bingham, A. (Çev. Oğuzkan, F.). (1983). Çocuklarda problem çözme yeteneklerinin geliştirilmesi. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Bınıcı, H. ve Arı, N. (2004). Mesleki ve teknik eğitimde arayışlar. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(3), 383-396.

Bozdoğan, Z. (2019). 1973- 2018 Yılları arası Türkiye'de ilköğretimde kaliteye yönelik düzenlemelerin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Bursalıoğlu, Z. (2000). *Eğitimde yönetimi anlamak sistemi çözümlemek.* Pegem A.Yayınevi, Ankara, 1.Baskı, s.164.

Çelik, R.H. (2021). 5-6 yaş çocukların okula uyum ile öğrenme davranışları ve psikolojik iyi oluş düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Dinçer, Ç. (2005). Çocukların yaşam değişikliklerine uyumu. Okulöncesi eğitimde güncel konular içinde. (Yayına hazırlayanlar: A. Oktay ve Ö.P. Unutkan). İstanbul: Morpa Yayınları

Doğan, Y. (2007). İlköğretim çağındaki 10-14 yaş grubu öğrencilerinin gelişim özellikleri. *U.Ü. Fen- Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(13). 164

Ece, K. (2019). 4+4+4 Eğitim sistemi. Tezsiz Yüksek Lisans Projesi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Ekinci, H. (2022). İlkokul döneminde Öğrenci eğitimi. https://www.hursitekinci.com/2022/01/15/ilkokul-doneminde-cocuk-egitimi/ (E.T.: 01.09. 2023).

Erol, E. (2014). Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimine ilişkin yeterlikleri (Manisa ili Sarıgöl, Alaşehir ilçeleri). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Denizli Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Erden, M. (2005). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.

Ergüney, M. (2017). *İnternet yoluyla uzaktan eğitim uygulamaları: sorunlar ve çözüm önerileri*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Geyik, Ş., Çalışkan, Y. M. ve Bay, D. N. (2019). Identifying the school perception of preSchool children. *Ihlara Journal of Educational Research*, 4(1), 1-17.

Gönen, M., Katrancı, M., Uygun, M. ve Uçuş, Ş. (2011). İlköğretim birinci kademe öğrencilerine yönelik çocuk kitaplarının, içerik, resimleme ve fiziksel özellikleri açısından incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 36 (160).

Gültekin, M. (2008). *İlköğretim okulu yöneticilerinin etik liderlik davranışı gösterme düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.

Güner, Ş. (2019). *Okul öncesi dönemde çocuğu bulunan ailelerin destek eğitim sürecindeki gereksinimlerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.

Göktaş, K.Ş. (2022). Türkiye'de montessori eğitiminin adaptasyonu ve uygulaması. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İbn Haldun Universitesi.

Işık, O. ve Şahin, İ. (2021). İlkokul ve ortaokul velilerinin çocuklarının eğitim sürecine katılımı. *Milli Eğitim*, 51 (235), 2061-2084.

İnal, O. (2019). *Kamu politikası açısından Türkiye'de özel okullar*. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Kılınç, L. (2004). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Karslı, D. M. (2005). *Öğretmenlik mesleğine giriş alternatif yaklaşım*. Ankara: Pegema Yayıncılık.

Kurt, Ö. (2016). *İlkokul mekanlarının çocuk gelişimi ve mekan algısına etkilerinin Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi

Kükey, Ç.B.(2015). Türk milli eğitim sistemi temel ilkelerinin gerçekleşme düzeyi (1973-2012). Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Koç, E. S. (2016). Türkiye'de ilköğretim programlarının değerlendirilmesine yönelik yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 16

Oktay A. ve Unutkan Ö.P. (2005). *İlköğretime hazır oluş ve okul öncesi eğitimle ilköğretimin karşılaştırılması. Erken çocuklukta gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar* içinde. Müzeyyen Sevinç (Ed.), (s. 145-155). İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Oral, Ş (2005). *İlköğretim okullarında etkili okul kavramı açısından değerlendirilmesi Batman ili örneği.* Yüksek Lisans Tezi. Diyarbakır: Dicle Üniversitesi.

Öztürk, A. (2008).*Okulöncesi eğitimin ilköğretim 1.ve 3. sınıf öğrencilerinin sosyal becerilerine etkisinin incelenmesi.* Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.

Pianta, R.C. (1997). Adult-child relationship processes and early schooling. *Early Education and Development*, 8, 11-26.

Senemoğlu, N. (1989). *Okulöncesi eğitimde dilin önemi.* Milli Eğitim Vakfı Dergisi, 4(14), 21-22.

Subaşı, B. (2016). Mesleki eğitim kurslarının halkla ilişkiler faaliyetlerinin incelenmesi: Erbaa Sanat ve Mesleki Eğitim Kursu (ESMEK) Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Trabzon: Avrasya Üniversitesi .

Şişman, M. (2012). *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi.* Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Şişman, M. (2007). *Eğitim bilimine giriş* (3. b.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Teymurlu, C. (2019). İlkokul öğrencilerinin okula uyumu ve yaşadıkları sorunlarla ilgili veli ve öğretmen görüşleri üzerine bir olgubilim çalışması Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Turan, F. (2016). Türkiye'nin zorunlu eğitim politikaları -tarihsel perspektif Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi, Hakemli e- dergi, sayı 1(2)

Türk Eğitim Derneği. (1980). Çocuk ve eğitim derneği, eğitim toplantısı 25-26 Ekim 1979. Şafak Maatbası, Ankara.

Turan, A. (2019). Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştıkları istenmeyen davranışlar ve bu davranışlara karşı kullandıkları stratejiler (Mersin ili örneği). Yüksek Lisans Tezi. Mersin: Mersin üniversitesi.

Ulusoy, Y. (2010). Eğitim ve geleceğimiz. http://www.yilmazulusoy.com/tr/makaleler/egitim-ve-gelecegimiz (E.T.: 03.09.2023).

Ulus, L. Ve Çetin, M. (2022). Türkiye'de Okul Öncesi Eğitim Politikaları ve Yeni Politika Önerileri https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2277014 (E.T. : 28.08.20239.

Yılmaz, K. (2021). Öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin 21. yüzyıl becerileri. Yüksek Lisans Tezi. Aydın: Aydın Adnan Menderes Üniversitesi.

Yoleria,S. ve Tanış, M.H. (2014). İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin okula Uyum düzeylerini etkileyen değişkenlerin incelenmesi. Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 4 (2), 2014, 130-141

Yorgun, E. ve Sak, R. (2021). Okul öncesi dönem çocuklarının ilkokula hazır bulunuşluk düzeylerinin ana dil değişkeni açısından incelenmesi, Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi, 6:1,

Zembat, R. ve Özgül Unutkan, Ö(1999). Okul öncesinde Çocuğun Sosyal Gelişiminde Aile Katılımının Önemi. Marmara Üniversitesi Rehber Kitaplar Dizisi,Ya-Pa.

https://www.unicefturk.org/yazi/egitim-calismalarimiz-dunyadan (E.T.: 02.09. 2023).

Wood, D. (1998). How Children Think and Learn. U.K.: The Social Contets of Cognitive Development Second Edition, Blackwel publishers

KAYNAKÇA

Kuyumcuoğlu, B. (2023). Bir öğretmen gözünde Bilim ve Sanat Merkezleri'nin türk eğitim sistemindeki rolü. İçinde.15. Uluslararası Sosyal Beşerî ve Eğitim Bilimleri Kongresi (ss 1-5). İstanbul 09-10 Aralık 2023.

Kaya, N.G. (2013). Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitimi ve BİLSEM'ler. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15, 115-122

Güneş, A. (2018). Türkiye' de Bilim Sanat Merkezleri. *Avrasya Sosyal ve Ekonomik Araştırmaları Dergisi*, 5, 185-193

Birol, Z., Gelbal Odabaş, Ö. ve Özdemir, B. (2023). Bilim ve Sanat Merkezlerinde Görev Yapan Rehber Öğretmenlerin BİLSEM' e Rehber Öğretmen Seçim Sürecine İlişkin Görüşleri. *Bartın Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7, 92-109.

Milli Eğitim Bakanlığı BİLSEM Öğretmen ve Seçme ve Atama Klavuzu (2023) https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2023_01/30224858_2023_YILI_BYLSEM_OYRETMEN_SECME_VE_ATAMA_KILAVUZU.pdf

İstanbul Üsküdar Ahmet Yüksel Özemre Bilim ve Sanat Merkezi (2022, 24 Mart). Bilim ve Sanat Merkezi (BİLSEM) Nedir? (Duyuru) https://ahmetyukselozemrebilsem.meb.k12.tr/icerikler/bilim-ve-sanat-merkezi-bilsem-nedir_12678906.html

Altun, T.ve Vural, S. (2012). Bilim ve Sanat Merkezinde (BİLSEM) Görev Yapan Öğretmen ve Yöneticilerin Mesleki Gelişimi ve Okul Gelişimine Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7, 152-177.

Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü (2022, 10 Nisan) Bilim ve Sanat Merkezi (BİNedir? (Duyuru) https://orgm.meb.gov.tr/www/bilim-ve-sanat-merkezleri-nedir/icerik/1955

YAZARLAR HAKKINDA

Hatice Atik

Konya Karatay Bilim ve Sanat Merkezi'nde Sınıf Öğretmeni olarak destek eğitim derslerinde görev yapmaktadır. Yüksek Lisansını Selçuk Üniversitesi Eğitim Yönetimi, Denetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi alanında tamamlamıştır. Yazarın bildiri çalışmaları, ulusal-uluslararası makaleleri ve kitap bölümü bulunmaktadır. Türkiye Scientix Elçilerinden olan yazar, birçok seminer ve kurslara katılarak eğitici eğitmenliğinde bulunmuştur. Ayrıca eTwinning projelerinde görev almaktadır. Yazar Teknofest, TÜBİTAK ve robot vb. yarışmalarda öğrenci takımlarında kaptanlık yapmaktadır.

Mustafa Atik

Trakya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği bölümünden 2003 yılında mezun oldu. 6 yıl Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda sınıf öğretmenliği yapmıştır. Yazar 13 yıldır eğitim yöneticiliği yapmaktadır. 2022-2023 eğitim öğretim yılı itibari ile Eğitim Yönetimi ve Denetimi alanında yüksek lisansına devam etmektedir.

TELEVİZYON VE SOSYAL MEDYADA GÜNCEL KAVRAMLAR

Özden Toprak

EĞİTİM
yayınevi

TELEVİZYON VE SOSYAL MEDYADA GÜNCEL KAVRAMLAR

Özden Toprak

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-06-6
1. Baskı, Şubat 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

TELEVİZYON VE SOSYAL MEDYADA GÜNCEL KAVRAMLAR
Özden Toprak
IV+116 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-06-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

A&C Black (2006). *Dictionary of Media Studies.* London: A & C Black.

Danesi, M. (2009). *Dictionary of Media And Communications.* New York: M.E. Sharpe.

Kroon, R. W. (2010). *An encyclopedic dictionary of media, entertainment and other audiovisual terms*. Carolina: McFarland & Company.

Orlebar, J. (2003). *The Practical Media Dictionary*. London: Arnold.

Özön, N. (1981). *Sinema ve Televizyon Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Singleton, R. S. (2004). *Amerikan Sinema Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Es Yayınları.

Toprak, Özden (2021). *Yaz, Çek, Kur, Tam Film Zamanı,* Ankara: Doruk Yayınları.

TRANSLANGUAGING IN L2 WRITING FEEDBACK

Assist. Prof. Dr. H. Kübra Er
Dr. Emel Küçükali

EĞİTİM
yayınevi

TRANSLANGUAGING IN L2 WRITING FEEDBACK

Assist. Prof. Dr. H. Kübra Er, Dr. Emel Küçükali

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 47830

ISBN: 978-625-6658-05-9
1. Edition, February 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card

TRANSLANGUAGING IN L2 WRITING FEEDBACK
Assist. Prof. Dr. H. Kübra Er, Dr. Emel Küçükali
VIII+82, 160x240 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-6658-05-9

Bu kitap **Erzurum Teknik Üniversitesi BAP Koordinasyon birimi tarafından 2022/007** proje numarası ile desteklenmiştir.

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system, without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

11. REFERENCES

Adamson, J., & Coulson, D. (2015). Translanguaging in English academic writing preparation. *International Journal of Pedagogies and Learning*, *10*(1), 24–37. https://doi.org/10.1080/22040552.2015.1084674

Afriadi, R., & Hamzah, H. (2021). Exploring Translanguaging Practice in EFL classroom talk. *English Language and Literature International Conference (ELLiC) Proceedings*, *4*(0).

Ahmadi, D., Maftoon, P., & Mehrdad, A. G. (2012). Investigating the effects of two types of feedback on EFL students' writing. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *46*, 2590-2595. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.05.529

Anderson, J. (2022). The translanguaging practices of expert Indian teachers of English and their learners. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, *0*(0), 1–19. https://doi.org/10.1080/01434632.2022.2045300

Aoyama, R. (2020). Exploring Japanese high school students' L1 use in translanguaging in the communicative EFL classroom, *Tesl-Ej*, *23*(4), n4.

Barahona, M. (2020). The potential of translanguaging as a core teaching practice in an EFL context, *System*, 95, 102368. https://doi.org/10.1016/j.system.2020.102368

Berlianti, D. G. A., & Pradita, I. (2021). Translanguaging in an EFL classroom discourse: To what extent it is helpful for the students?. *Communications in Humanities and Social Sciences,* 1(1), 42–46. https://doi.org/10.21924/chss.1.1.2021.14

Brookhart, S. M. (2008). How to give effective feedback to your students. ASCD.

Cai, Y., & Fang, F. (2022). TESOL in Transition: Examining Stakeholders' Use of and Attitudes toward Translanguaging and Multimodal Practices in EFL Contexts. *Taiwan Journal of TESOL*, *19*(1), 7–33.

Canagarajah, S. (2020). Transnational work, translingual practices, and

interactional sociolinguistics. *Journal of Sociolinguistics*, josl.12440. https://doi.org/10.1111/josl.12440

Cenoz, J. & Gorter, D. (2017). Sustainable translanguaging and minority languages: Threat or opportunity? Journal of Multilingual and Multicultural Development, 38, 901–12. 10.1080/01434632.2017.1284855CrossRefGoogle Scholar

Cenoz, J., & Gorter, D. (2020). Teaching English through pedagogical translanguaging. *World Englishes*, *39*(2), 300–311. https://doi.org/10.1111/weng.12462

Cenoz, J., & Gorter, D. (2022). Enhancing bilingual resources in third language acquisition: Towards pedagogical translanguaging. *Educational Linguistics*, *1*(2), 338–357. https://doi.org/10.1515/eduling-2022-0009

Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2000). *Research Methods in Education* (5th ed). RoutledgeFalmer.

Council of Europe. (2020). Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment – *Companion volume*. *Council of Europe Publishing.* www.coe.int/lang-cefr.

Creese, A. & Blackledge, A. (2010). Translanguaging in the bilingual classroom: A pedagogy for learning and teaching? The Modern Language Journal, 94, 103–15. doi: 10.1111/j.1540-4781.2009.00986.xGoogle Scholar

Duke, C. R. (1975). The student-centered conference and the writing process. *The English Journal, 64*(9), 44-47

Dörnyei, Z., & Taguchi, T. (2010). *Questionnaires in Second Language Research: Construction, Administration, and Processing, Second Edition*.

Ellis, N. C. (2008). Words and their usage: Commentary on the special issue on the bilingual mental lexicon. *The Mental Lexicon*, *3*(3), 375–385.

Ellis, R., Loewen, S., & Erlam, R. (2006). Implicit and explicit corrective feedback and the acquisition of L2 grammar. *Studies in Second Language Acquisition*, 28, 339–368. http://dx.doi.org/10.1017/S0272263106060141

Emilia, E., & Hamied, F. A. (2022). Translanguaging practices in a tertiary EFL context in Indonesia. *TEFLIN Journal*, *33*(1), 47–74. https://doi.org/10.15639/teflinjournal.v33i1/47-74

Fallas Escobar, C. (2019). Translanguaging by design in EFL classrooms. *Classroom Discourse*, 10(3-4), 290-305. https://doi.org/10.1080/19463014.2019.1628789

Fraenkel, J. R., & Wallen, N. E. (2009). *How to design and evaluate research in education* (7th ed). McGraw-Hill.

García, O., & Kano, N. (2014). Translanguaging as process and pedagogy: Developing the English writing of Japanese students in the US. In *The multilingual turn in languages education: Opportunities and challenges* (Vol. 258, p. 277). Multilingual Matters.

García, O., Ibarra Johnson, S. & Seltzer, K. (2017). *The Translanguaging Classroom.* Philadelphia, PA: Caslon.

García, O., & Wei, L. (2014). *Translanguaging: Language, bilingualism and education*. Palgrave Macmillan UK. https://doi.org/10.1057/9781137385765

Gorter, D., Zenotz, V. & Cenoz, J.. eds., (2014). *Minority Languages and Multilingual Education: Bridging the Local and the Global. Berlin*: Springer.Google Scholar

Grabe, W., & Kaplan, R. B. (2014). *Theory and practice of writing: An applied linguistic perspective*. Routledge

Greasley, P. (2007). *Quantitative data analysis using SPSS: An introduction for health & social science*. McGraw-Hill Education (UK).

Hosseiny, M. (2014). The role of direct and indirect written corrective feedback in improving Iranian EFL students' writing skill. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *98*, 668-674, https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.03.466

Huang, X., & Chalmers, H. (2023). Implementation and effects of pedagogical translanguaging in EFL classrooms: A systematic review. *Languages*, 8(3), 194.

https://doi.org/10.3390/languages8030194

Hufeisen, B. (2004). A brief introduction to the linguistic foundations. In *Hufeisen, B., & Neuner, G. (Eds.). The plurilingualism project: Tertiary language learning: German after English.* (pp. 7–11). Council of Europe Graz, Austria.

Karabulut, A. & Dollar, Keşli, Y. (2022). The use of translanguaging pedagogy in writing classes of Turkish EFL learners, *Participatory Educational Research (PER)*, 9*(6),* http://dx.doi.org/10.17275/per.22.128.9.6

Khairunnisa, K., & Lukmana, I. (2020). Teachers' Attitudes towards translanguaging in Indonesian EFL classrooms. *Jurnal Penelitian Pendidikan*, *20*(2), Article 2. https://doi.org/10.17509/jpp.v20i2.27046

Kien, P. T. & Van, V. T. H. (2023). Vietnamese EFL secondary teachers' translanguaging use and their perceptions, *Van. HCMCOUJS-Social Sciences*, 13*(2)*, 37-54, 10.46223/HCMCOUJS.

Kwihangana, F. (2021). Enhancing EFL students' participation through translanguaging. *ELT Journal,* 75(1), 87-96. https://doi.org/10.1093/elt/ccaa058

Kroll, J. F., & Stewart, E. (1994). Category interference in translation and picture naming: Evidence for asymmetric connections between bilingual memory representations. *Journal of Memory and Language*, *33*(2), 149–174.

Kroll, J. F., & Tokowicz, N. (2005). *Models of bilingual representation and processing: Looking back and to the future.* Oxford University Press.

Küçükali, E. (2017). The effect of oral vs. written feedback in EFL writing. *Journal of applied linguistics and language research*, *4*(7), 47-67.

Landis, J. R., & Koch, G. G. (1977). The measurement of observer agreement for categorical data. *Biometrics*, *33*(1), 159–174. https://doi.org/10.2307/2529310

Liu, Y., & Fang, F. (2020). Translanguaging theory and practice: how stakeholders perceive translanguaging as a practical theory of language. *RELC Journal*, 0033688220939222. https://doi.org/10.1177/0033688220939222

Lyster, R., Collins, L. & Ballinger, S. (2009). Linking languages through a bilingual read-aloud project. Language Awareness, 18, 366–83. doi: 10.1080/09658410903197322Google Scholar

Lyster, R., Quiroga, J. & Ballinger, S. (2013). The effects of biliteracy instruction on morphological awareness. *Journal of Immersion*

and Content-Based Language Education, 1, 169–97. doi: 10.1075/jicb.1.2.02lysGoogle Scholar

MacWhinney, B. (2000). *The CHILDES Project: Tools for analyzing talk. transcription format and programs* (Vol. 3). Lawrence Erlbaum Associates.

Maxwell, J. A. (2012). *Qualitative research design: An interactive approach* (Vol. 41). Sage publications.

Paul Sun, P., & Jun Zhang, L. (2022). Effects of translanguaging in online peer feedback on Chinese university English-as-a-foreign-language students' writing performance, *RELC Journal*, *53*(2), 325–341. https://doi.org/10.1177/00336882221089051

Phyak, P. (2018). Translanguaging as a pedagogical resource in english language teaching: a response to unplanned language education policies in nepal. In K. Kuchah & F. Shamim (Eds.), *International Perspectives on Teaching English in Difficult Circumstances* (pp. 49–70). Palgrave Macmillan UK. https://doi.org/10.1057/978-1-137-53104-9_3

Rabbidge, M. (2019). The effects of translanguaging on participation in EFL classrooms. *Journal of Asia TEFL,* 16(4), 1305. 0.18823/asiatefl.2019.16.4.15.1305

Reid, J. M. (1993). *Teaching ESL writing. Englewood Cliffs*, NJ: Regents.

Robb, T., Ross, S., & Shortreed, I. (1986). Salience of feedback on error and its effect on EFL writing quality. *TESOL quarterly*, *20*(1), 83-96.

Sobkowiak, P. (2022). Translanguaging practices in the EFL classroom—The Polish context. *Linguistics and Education*, *69*, 101020. https://doi.org/10.1016/j.linged.2022.101020

Ticheloven, A. & et al (2019). Translanguaging challenges in multilingual classrooms: scholar, teacher and student perspectives. *International Journal of Multilingualism*. 18. 1-24. 10.1080/14790718.2019.1686002.

Turnbull, B. (2018). Is there a potential for a translanguaging approach to English education in japan? perspectives of tertiary learners and teachers. *JALT Journal*, *40*(2), 101. https://doi.org/10.37546/JALTJJ40.2-3

Turnbull, B. (2019). The translanguaging classroom: Leveraging student bilingualism for learning. *International Journal of Bilingual Education*

and Bilingualism, *22*(5), 639–640. https://doi.org/10.1080/13670050.2016.1275289

Turnbull, B. (2019) Translanguaging in the planning of academic and creative writing: A case of adult Japanese EFL learners, *Bilingual Research Journal*, 42(2), 232-251, DOI: 10.1080/15235882.2019.1589603

Urdan, T. C. (2005). *Statistics in plain English* (2nd ed). Lawrence Erlbaum Associates.

Viera, A. J., & Garrett, J. M. (2005). Understanding interobserver agreement: The kappa statistic. *Fam Med*, *37*(5), 360–363.

Wang, Y., & Li, D. (2022). Translanguaging pedagogy in tutor's oral corrective feedback on Chinese EFL learners' argumentative writing. *Asian-Pacific Journal of Second and Foreign Language Education*, *7*(1), 33. https://doi.org/10.1186/s40862-022-00170-5

Wei, L., & Moyer, M. G. (Eds.). (2008). *The Blackwell guide to research methods in bilingualism and multilingualism*. Blackwell Pub.

Williams, C. (1996). Secondary education: Teaching in the bilingual situation. *The Language Policy: Taking Stock*, *12*(2), 193–211.

Yang, M., Badger, R., & Yu, Z. (2006). A comparative study of peer and teacher feedback in a Chinese EFL writing class. *Journal of second language writing*, *15*(3), 179-200, https://doi.org/10.1016/j.jslw.2006.09.004

Yang, Q., Yang, S., & Shi, W. (2023). Translanguaging pedagogies in EFL writing education. *International Journal of TESOL Studies*, *5*, 50–68. https://doi.org/10.58304/ijts.20230105

Yuvayapan, F. (2019). Translanguaging in EFL classrooms: Teachers' perceptions and practices. *Dil ve Dilbilimi Çalışmaları Dergisi*, *15*(2), 678–694. https://doi.org/10.17263/jlls.586811

Yuzlu, M. Y., & Dikilitas, K. (2021). Translanguaging in the development of EFL learners' foreign language skills in Turkish context. *Innovation in Language Learning and Teaching*, *0*(0), 1–15. https://doi.org/10.1080/17501229.2021.1892698

Zhang, L. (2023). Empowering Chinese college students in English as a foreign language writing classes: Translanguaging with translation methods. *Frontiers in Psychology*, *14*. https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2023.1118261

TÜRKİYE'DEKİ İLLERİN TURİZM ARZ KAYNAKLARI

(GEZİLECEK TURİSTİK YERLER)

Dr. Gökhan EMİR

EĞİTİM
yayınevi

TÜRKİYE'DEKİ İLLERİN TURİZM ARZ KAYNAKLARI

(GEZİLECEK TURİSTİK YERLER)

Dr. Gökhan Emir

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Tasarım Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-04-2
1. Baskı, Şubat 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
TÜRKİYE'DEKİ İLLERİN TURİZM ARZ KAYNAKLARI
(GEZİLECEK TURİSTİK YERLER)
Dr. Gökhan Emir
VIII+116 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-04-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

https://adana.ktb.gov.tr/TR-110850/gezilecek-yerler.html
https://adiyaman.ktb.gov.tr/TR-165833/gezsen-adiyaman.html
https://afyon.ktb.gov.tr/TR-63474/turizm-cesitleri.html
https://agri.ktb.gov.tr/TR-95473/gezilecek-yerler.html
https://amasya.ktb.gov.tr/TR-59510/turizm-aktiviteleri.html
https://ankara.ktb.gov.tr/TR-152350/gezilecek-yerler.html
https://antalya.ktb.gov.tr/TR-68431/turizm-aktiviteleri.html
https://artvin.ktb.gov.tr/TR-168360/gezilecek-yerler.html
https://aydin.ktb.gov.tr/TR-64518/gezilecek-yerler.html
https://balikesir.ktb.gov.tr/TR-65919/gezilecek-yerler.html
https://bingol.ktb.gov.tr/TR-57172/turizm-aktiviteleri.html
https://bitlis.ktb.gov.tr/TR-56221/gezilecek-yerler.html
https://bolu.ktb.gov.tr/TR-69957/turizm-aktiviteleri.html
https://burdur.ktb.gov.tr/TR-70146/tarihi-yapilar-ve-gezilecek-yerler.html
https://bursa.ktb.gov.tr/TR-70231/turizm-aktiviteleri.html
https://canakkale.ktb.gov.tr/TR-70571/gezilecek-yerler.html
https://cankiri.ktb.gov.tr/TR-70612/tarihi-ve-turistik-yerler.html
https://corum.ktb.gov.tr/TR-58706/gezilecek-yerler.html
https://denizli.ktb.gov.tr/TR-211791/turizm-turleri-ve-muzeler.html
https://diyarbakir.ktb.gov.tr/TR-93896/gezi-rehberi.html
https://edirne.ktb.gov.tr/TR-76381/gezilecek-yerler-ve-muzelerimiz.html
https://elazig.ktb.gov.tr/TR-58560/turizm-aktiviteleri.html
https://erzincan.ktb.gov.tr/TR-57401/turizm-aktiviteleri.html
https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/erzurum/gezilecekyer
https://eskisehir.ktb.gov.tr/TR-70873/turizm-aktiviteleri.html
https://gaziantep.ktb.gov.tr/TR-52331/tarihi-yapilar-ve-gezilecek-yerler.html
https://giresun.ktb.gov.tr/TR-269478/turizm-aktiviteleri.html
https://gumushane.ktb.gov.tr/TR-57972/gezi-rehberi.html
https://hakkari.ktb.gov.tr/TR-158460/hakkari-turizmi.html
https://hatay.ktb.gov.tr/TR-205529/dogal-kulturel-ve-tarihi-turizm-degerler.html
https://isparta.ktb.gov.tr/TR-165315/gezmeden-gormeden-donme.html
https://mersin.ktb.gov.tr/TR-73429/tanitim-brosurleri.html
https://istanbul.ktb.gov.tr/TR-276795/gezilecek-yerler.html
https://izmir.ktb.gov.tr/TR-210567/tarihi-ve-turistik-yerler.html
https://kars.ktb.gov.tr/TR-288061/turizm-aktiviteleri.html
https://kastamonu.ktb.gov.tr/TR-170721/tanitim-brosurleri.html
https://kayseri.ktb.gov.tr/TR-181684/gezilecek-yerler.html
https://kirklareli.ktb.gov.tr/TR-64287/turizm-aktiviteleri.html

https://kirsehir.ktb.gov.tr/TR-64762/gezilecek-yerler.html
https://kocaeli.ktb.gov.tr/TR-174504/gezilecek-yerler.html
https://konyakultur.gov.tr/index.php?route=modules/items&item
https://kutahya.ktb.gov.tr/TR-69536/tanitim-brosurleri.html
https://malatya.ktb.gov.tr/TR-58291/turizm-aktiviteleri.html
https://manisa.ktb.gov.tr/TR-152308/turizm-aktiviteleri.html
https://kahramanmaras.ktb.gov.tr/TR-149576/gezilecek-yerler.html
https://mardin.ktb.gov.tr/TR-311558/gezilecek-yerler--places-to-visit-.html
https://mugla.ktb.gov.tr/TR-271018/turizm-aktiviteleri.html
https://mus.ktb.gov.tr/TR-56130/gezilecek-yerler.html
https://nevsehir.ktb.gov.tr/TR-227582/brosurlerimiz.html
https://nigde.ktb.gov.tr/TR-74355/gezilecek-yerler.html
https://ordu.ktb.gov.tr/TR-106501/gezilecek-yerler.html
https://rize.ktb.gov.tr/TR-163760/gezilecek-yerler.html
https://sakarya.ktb.gov.tr/TR-127795/gezilecek-yerler.html
https://samsun.ktb.gov.tr/TR-59858/ilceler-gezilecek-yerler--places-to-visit-.html
https://siirt.ktb.gov.tr/TR-56408/siirt39i-kesfet.html
https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/sinop/gezilecekyer
https://sivas.ktb.gov.tr/TR-75963/sivas39i-kesfet.html
https://tekirdag.ktb.gov.tr/TR-75835/gezilecek-yerler.html
https://tokat.ktb.gov.tr/TR-217293/kultur-turizmi.html
https://trabzon.ktb.gov.tr/TR-57630/tarihi-yapilar-gezilecek-yerler.html
https://tunceli.ktb.gov.tr/TR-57262/gezilecek-yerler.html
https://sanliurfa.ktb.gov.tr/TR-164338/gezilecek-yerler.html
https://usak.ktb.gov.tr/TR-160575/usak-gezi-rehberi.html
https://van.ktb.gov.tr/TR-76200/van39in-degerleri.html
https://yozgat.ktb.gov.tr/TR-91623/turistik-yerler.html
https://zonguldak.ktb.gov.tr/TR-92809/turizm-aktiviteleri.html
https://aksaray.ktb.gov.tr/TR-63654/kultur-turizmi.html
https://bayburt.ktb.gov.tr/TR-92772/gezilecek-yerler.html
https://karaman.ktb.gov.tr/TR-95857/gezilecek-yerler.html
https://www.kirikkale.com.tr/kirikkale-de-gezilecek-yerler
https://batman.ktb.gov.tr/TR-56594/turizm-aktiviteleri.html
https://sirnak.ktb.gov.tr/TR-56429/gezilecek-yerler.html
https://bartin.ktb.gov.tr/TR-69013/gezilecek-yerler.html
https://ardahan.ktb.gov.tr/TR-55797/gezilecek-yerler.html
https://igdir.ktb.gov.tr/TR-55718/gezilecek-yerler.html
https://yalova.ktb.gov.tr/TR-127253/gezilecek-yerler.html
https://karabuk.ktb.gov.tr/TR-63751/gezilecek-yerler.html
https://kilis.ktb.gov.tr/TR-61737/turizm-aktiviteleri.html
https://osmaniye.ktb.gov.tr/TR-60827/gezilecek-yerler.html
https://duzce.ktb.gov.tr/TR-70819/gezilecek-yerler.html

TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİNDE

GÜNCEL KONULAR

EDİTÖRLER:
PROF. DR. MEHMET GÜMÜŞ
ÖĞR. GÖR. UFUK AYDOĞMUŞ

EĞİTİM
yayınevi

TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİNDE GÜNCEL KONULAR

Editörler: Prof. Dr. Mehmet Gümüş, Öğr. Gör. Ufuk Aydoğmuş

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6613-53-9
1. Baskı, Aralık 2023

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİNDE GÜNCEL KONULAR
Editörler: Prof. Dr. Mehmet Gümüş, Öğr. Gör. Ufuk Aydoğmuş
IV+114 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6613-53-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçın

KAYNAKLAR

Ağdaş, M., Bali Ö. ve Ballı, H. (2014). Afet lojistiği kapsamında dağıtım merkezi için yer seçimi: SMAA-2 tekniği ile bir uygulama. *Beykoz Akademi Dergisi,* 2(1), 75-94.

Aydoğmuş, U., Ergin, E. (2022). Küme örtüleme problemi ile afet merkezi lokasyonu seçilmesi: Antalya ili örneği. *İşletme Biliminde Güncel Çalışmalar*. Eğitim Yayınevi. Konya.

Choukolaei, H. A., Ghasemi, P., ve Goodarzian, F. (2023). Evaluating the efficiency of relief centers in disaster and epidemic conditions using multi-criteria decision-making methods and GIS: A case study. *International Journal of Disaster Risk Reduction,* 85, 103512.

Chu, J., ve Su, Y. (2012). The application of TOPSIS method in selecting fixed seismic shelter for evacuation in cities. *Systems Engineering Procedia,* 3, 391-397.

Dabbagh, R., ve Ahmadi Chokalaei, H. (2020). Optimal location of rescue centers using GIS and multi-criteria decision making methods (case study: urmia City). *Quarterly Scientific Journal of Rescue and Relief*, 12(1), 12-1.

Geng, S., Hou, H., ve Zhang, S. (2020). Multi-criteria location model of emergency shelters in humanitarian logistics. *Sustainability,* 12(5), 1759.

Gümüş, M., Özder, E. H., Hatınoğlu, E., ve Uçar, A. (2022). Geri Dönüşüm Atıklarının Toplanmasında Rota Optimizasyonu: Alanya İlçesinde Bir Uygulama. *Journal of Turkish Operations Management*, 6(1), 1102-1112.

Hoyois, P., Scheuren, J.M., Below, R., Guha-Sapir, D. (2007). Annual disaster statistical review: Numbers and trends 2006, Catholic University of Louvain (UCL), *Centre for research on the epidemiology of disasters (CRED)*.

Kamber, E. (2022). Çok kriterli karar verme yöntemi VIKOR ile afet merkezi yeri seçimi: Antalya ili örneği. *Endüstri Mühendisliği Bakış Açısıyla Sürdürülebilirlik Çalışmaları*. Eğitim Yayınevi. Konya.

Ma, Y., Xu, W., Qin, L., ve Zhao, X. (2019). Site selection models in natural disaster shelters: A review. *Sustainability,* 11(2), 399.

Omidvar, B., Baradaran-Shoraka, M., ve Nojavan, M. (2013). Temporary site selection and decision-making methods: a case study of Tehran, Iran. *Disasters,* 37(3), 536-553.

Soltani, A., Ardalan, A., Boloorani, A. D., Haghdoost, A., ve Hosseinzadeh-Attar, M. J. (2014). Site selection criteria for sheltering after earthquakes: A systematic review. *PLoS currents*, *6*

Turğut, T. B., Taş, G., Herekoğlu, A., Tozan, H., ve Vayvay, O. (2011). A fuzzy AHP based decision support system for disaster center location selection and a case study for Istanbul. *Disaster Prevention and Management: An International Journal,* 20(5), 499-520.

Uluslararası Acil Durum Veritabanı EM-DAT, Erişim Tarihi: 20/11/2023 https://www.emdat.be/

Yumurtacı Aydoğmuş, H., Namlı, E., Aydoğmuş, U. (2018). Strateji ve Lojistik Strateji. İçinde (Editör: H. Erdal) *Lojistik Stratejiler (Yalın, Çevik ve* İşbirlikli*)*. Ekin. Bursa.

KAYNAKLAR

Ali, S. M., Arafin, A., Moktadir, M. A., Rahman, T., & Zahan, N. (2018). Barriers to reverse logistics in the computer supply chain using interpretive structural model. *Global journal of flexible systems management*, *19*, 53-68.

Amini, M. M., Retzlaff-Roberts, D., & Bienstock, C. C. (2005). Designing a reverse logistics operation for short cycle time repair services. *International journal of production economics*, *96*(3), 367-380.

Blackburn, J. D., Guide Jr, V. D. R., Souza, G. C., & Van Wassenhove, L. N. (2004). Reverse supply chains for commercial returns. *California management review*, *46*(2), 6-22.

Bouzon, M., Govindan, K., & Rodriguez, C. M. T. (2018). Evaluating barriers for reverse logistics implementation under a multiple stakeholders' perspective analysis using grey decision making approach. *Resources, conservation and recycling*, *128*, 315-335.

Brito, M., Flapper, S. D., & Dekker, R. (2002). *Reverse logistics* (No. EI 2002-21).

Brito, M. P., & Dekker, R. (2003). Modelling product returns in inventory control—exploring the validity of general assumptions. *International Journal of Production Economics*, *81*, 225-241.

Byrne, P. M., & Deeb, A. (1993). Logistics Must Meet The" Green" Challenge. *Transportation & Distribution*.

Carbone, V., & Moatti, V. (2008, January). Greening the supply chain: Preliminary results of a global survey. In *Supply Chain Forum: An International Journal* (Vol. 9, No. 2, pp. 66-76). Taylor & Francis.

Chileshe, N., Rameezdeen, R., Hosseini, M. R., & Lehmann, S. (2015). Barriers to implementing reverse logistics in South Australian construction organisations. *Supply chain management: an international journal*, *20*(2), 179-204.

Eyüboğlu, G., & Basti, M. (2017). Tersine lojistikte karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri: türk gıda sektörü örneği. *Istanbul Commerce University Journal of Social Sciences/İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *16*(31).

Fleischmann, M., & Fleischmann, M. (2001). Inventory Systems with Reverse Logistics. *Quantitative Models for Reverse Logistics*, 89-103.

Govindan, K., & Bouzon, M. (2018). From a literature review to a multi-perspective framework for reverse logistics barriers and drivers. *Journal of cleaner production*, *187*, 318-337.

Gukaliuk, A. F., & Katsma, V. I. (2017). Logistic resource management as a part of logistic management of enterprise. *Ekonomichnyy analiz*, *27*(2), 130-138.

Gümüş, M., Özder, E. H., Hatınoğlu, E., & Uçar, A. (2022). Geri Dönüşüm Atıklarının Toplanmasında Rota Optimizasyonu: Alanya İlçesinde Bir Uygulama. *Journal of Turkish Operations Management*, *6*(1), 1102-1112.

Hult, G. T. M., Ketchen, D. J., & Arrfelt, M. (2007). Strategic supply chain management: Improving performance through a culture of competitiveness and knowledge development. *Strategic management journal*, *28*(10), 1035-1052.

Jayaraman, V., & Luo, Y. (2007). Creating competitive advantages through new value creation: a reverse logistics perspective. *Academy of management perspectives*, *21*(2), 56-73.

Kannan, G., Pokharel, S., & Kumar, P. S. (2009). A hybrid approach using ISM and fuzzy TOPSIS for the selection of reverse logistics provider. *Resources, conservation and recycling*, *54*(1), 28-36.

Plaza-Úbeda, J. A., Abad-Segura, E., de Burgos-Jiménez, J., Boteva-Asenova, A., & Belmonte-Ureña, L. J. (2020). Trends and new challenges in the green supply chain: The reverse logistics. *Sustainability*, *13*(1), 331.

Prajapati, H., Kant, R., & Shankar, R. (2019). Prioritizing the solutions of reverse logistics implementation to mitigate its barriers: A hybrid modified SWARA and WASPAS approach. *Journal of Cleaner Production*, *240*, 118219.

Prakash, C., & Barua, M. K. (2016). A combined MCDM approach for evaluation and selection of third-party reverse logistics partner for Indian electronics industry. *Sustainable Production and Consumption*, *7*, 66-78.

Pumpinyo, S., & Nitivattananon, V. (2014). Investigation of barriers and factors affecting the reverse logistics of waste management practice: a case study in Thailand. Sustainability, 6, 7048–7062.

Rogers, D. S., & Tibben-Lembke, R. (2001). An examination of reverse logistics practices. *Journal of business logistics*, *22*(2), 129-148.

Sirisawat, P., & Kiatcharoenpol, T. (2018). Fuzzy AHP-TOPSIS approaches to prioritizing solutions for reverse logistics barriers. Computers & Industrial Engineering, 117, 303–318.

Šomplák, R., Pavlas, M., Nevrlý, V., Touš, M., & Popela, P. (2019). Contribution to Global Warming Potential by waste producers: Identification by reverse logistic modelling. *Journal of Cleaner Production*, *208*, 1294-1303.

Srivastava, S. K. (2008). Network design for reverse logistics. *Omega*, *36*(4), 535-548.

Waqas, M., Dong, Q. L., Ahmad, N., Zhu, Y., & Nadeem, M. (2018). Critical barriers to implementation of reverse logistics in the manufacturing industry: a case study of a developing country. *Sustainability*, *10*(11), 4202.

Yumurtacı Aydoğmuş, H., Aydoğmuş, U., Kamber, E. (2023). *Endüstri 4.0 ve tüketici davranışları*. İçinde Tüketici Davranışları IV-Güncel Akademik Çalışmalar. Eğitim Yayınevi: Konya.

Zhang, Y. M., Huang, G. H., & He, L. (2011). An inexact reverse logistics model for municipal solid waste management systems. *Journal of Environmental Management*, *92*(3), 522-530.

KAYNAKLAR

Arslan, Ö. E., & Yumurtacı Aydoğmuş, H. (2020). Otel işletmelerinde dış kaynak kullanımı: TOPSIS yöntemi ile bir uygulama. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, Special Issue (4), 463-477.

Aydoğmuş, U., Yumurtacı Aydoğmuş, H., Karaman, D., Yıldız, A., & Can, M. (2023). Bir KOBİ'nin banka seçim sürecinde aralık tip 2 bulanık AHP yöntemi uygulaması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *10*(2), 1042-1070.

Du, S. (2023). Hybrid Kano-DEMATEL-TOPSIS model based benefit distribution of multiple logistics service providers considering consumer service evaluation of segmented task. *Expert Systems with Applications*, *213*, 119292.

Efe, B. (2016). An integrated fuzzy multi criteria group decision making approach for ERP system selection. *Applied Soft Computing*, *38*, 106-117.

Erdal, H., & Yumurtacı Aydoğmuş, H. (2019). Analitik hiyerarşi süreci ile lojistik merkezi yeri seçimi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *7*(6), 129-136.

Gümüş, M., Can, M., Kamber, E. (2021). İşletmelerde Makine Seçim Problemlerinde EDAS Yöntemi Uygulaması. İçinde İşletme Araştırmalarında Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri: Örnek Uygulamalar. Editör: Vatansever, K. Detay Yayıncılık, ss:83 -94.

Gürcan, Ö. F., Yazıcı, İ., Beyca, Ö. F., Arslan, Ç. Y., & Eldemir, F. (2016). Third party logistics (3PL) provider selection with AHP application. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 235, 226-234.

Ho, W., Bennett, D. J., Mak, K. L., Chuah, K. B., Lee, C. K. M., & Hall, M. J. (2009, December). Strategic logistics outsourcing: An integrated QFD and AHP approach. In *2009 IEEE International Conference on Industrial Engineering and Engineering Management* (pp. 1434-1438). IEEE

Hult, G.T.M., Ketchen, D.J., Arrfelt, M. Strategic supply chain management: Improving performance through a culture of competitiveness and knowledge development. *Strategetic Management Journal*, 2007, 28, 1035–1052.

Kamber, E., Can, M. (2019). Tedarik Zincirinde Çapraz Yüklemenin Önemi. İçinde Türkiye'de Mühendislik Alanında Akademik Çalışmalar. Editör: Dr. Öğr. Üyesi Sinan Aydın. Iksad Yayınevi, ss:221 -244.

Kamber, E., Can, M., Yumurtacı Aydoğmuş, H. (2019). Reklamda Şüphecilik ve Marka Güveni İlişkisi. İçinde Pazarlama İletişiminde Reklam ve Sosyal Medya. İksad Yayınevi.

Karaaslan, A., & Aydın, S. (2020). Yenilenebilir enerji kaynaklarının çok kriterli karar verme teknikleri ile değerlendirilmesi: Türkiye örneği. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *34*(4), 1351-1375.

Karaoğlan, S. (2016). DEMATEL VE VIKOR yöntemleriyle dış kaynak seçimi: Otel işletmesi örneği. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (55), 9-24.

Nguyen, N. A. T., Wang, C. N., Dang, L. T. H., Dang, L. T. T., & Dang, T. T. (2022). Selection of cold chain logistics service providers based on a grey AHP and grey COPRAS framework: a case study in Vietnam. *Axioms*, *11*(4), 154.

Soh, S. (2010). A decision model for evaluating third-party logistics providers using fuzzy analytic hierarchy process. *African Journal of Business Management*, 4(3), 339.

Srivastava, S. *Network design for reverse logistics*. Omega, 2008, 36, 535–548.

Supçiller, A. A., & Deligöz, K. (2018). Tedarikçi seçimi probleminin çok kriterli karar verme yöntemleriyle uzlaşık çözümü. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 18. EYİ Özel Sayısı, 355-368.

Şenkayas, H., & Hekimoğlu, H. (2013). Çok kriterli tedarikçi seçimi problemine PROMETHEE yöntemi uygulaması. *Verimlilik Dergisi*, (2), 63-80.

Yayla, A. Y., Oztekin, A., Gumus, A. T., & Gunasekaran, A. (2015). A hybrid data analytic methodology for 3PL transportation provider evaluation using fuzzy multi-criteria decision making. *International Journal of Production Research*, 53(20), 6097-6113.

Yumurtacı Aydoğmuş, H., Kamber, E., & Kahraman, C. (2021). ERP selection using picture fuzzy CODAS method. *Journal of Intelligent & Fuzzy Systems*, *40*(6), 11363-11373.

Yumurtacı Aydoğmuş, H., Türkan, Y. S., & Aydoğmuş, U. (2023). A Bibliometric Analysis of Higher Education and the Sustainable Development Goals. In Considerations on Education for Economic, Social, and Environmental Sustainability (pp. 1-25). IGI Global.

KAYNAKÇA

Abdel-Basset, M., Manogaran, G., Mohamed, M. (2018). Internet of Things (IoT) and its impact on supply chain: a framework for building smart, secure and efficient systems. Future Generation Computer Systems, in prees.

Akben, İ., ve Güngör, A. (2018). Tedarik Zinciri ve Yalın Tedarik Zinciri. Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 5(7), 171-179.

Ataman, G. (2002). Tedarik Zinciri ve Yönetimi: Değişim Mühendisliği ve Dış Kaynaklardan Yararlanma İlişkisi Üzerine Bir İrdeleme. Öneri Dergisi, 5(17), 35-42.

Bursalıgil, G. (2019). Giysi Tasarımında Sıfır Atık Yöntemlerinin ve Uygulamalarının İncelenmesi. Uluslararası Disiplinlerarası ve Kültürlerarası Sanat, 4(7), 81-100.

Cheremisinoff, N. P. (2003). Handbook of Solid Waste Management and Waste Minimization Technologies. Elsevier Science, Burlington, USA.

Croxton, K.L., Dastugue-Garcıa, S.J., Lambert, D.M, and et All (2001), The Supply Chain Management Process, The International Journal of Logistics Management, Vol.12, No.2, pp.13-35.

Çevre, Şehircilik, Şehircilik Bakanlığı ve Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü (2022). Sıfır atık.

Eghbali, H., Arkat, J., Tavakkoli-Moghaddam, R. (2022). Sustainable supply chain network design for municipal solid waste management: A case study. J. Clean. Prod., 381, 135211.

Er, M. K. (2012). Sıfır Atık Yönetimi ve Ofis Tipi Binalarda Uygulanması (Doctoral dissertation, Fen Bilimleri Enstitüsü).

Ergülen, A., Atcı, F. (2020). Toplam Kalite, Çevre ve Sıfır Atık Yönetimi; Yaklaşımlar, Kazanımlar ve Eleştiriler. Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 24(2), 299-328.

Gedik, Y. (2021). Sürdürülebilir tedarik zinciri yönetimi ve sürdürülebilirliğin tedarik zincirleri üzerindeki etkileri: Kavramsal bir değerlendirme. Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 17(3), 830-860.

Gülay, İ. ve Topcu, Y. E. (2020). Tedarik Zincirinde Blok Zinciri Teknolojisinin Uygulanmasının Maliyetler Üzerindeki Etkisi. Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 16(1), 171-185.

Güllü, G. (2022). Kentsel Dönüşümde Sıfır Atık Yönetimi. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 4(2), 112-120.

Güzel, D. ve Demirdöğen, O. (2016). Tedarik zinciri bütünleşmesi, yeşil tedarik zinciri uygulamaları ve işletme performansı arasındaki ilişki üzerine bir araştırma. Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(2), 362-394.

Keleş, B. ve Ova, G. (2020). Gıda Tedarik Zinciri Yönetiminde Bilgi Teknolojileri Kullanımı. Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 17(1), 137-143.

Lee, H. and Billington, C. (1992). Managing Supply Chain Inventory: Pitfalls and Opportunities, Sloan Management Review, 33(3), 65-73.

Nassani, A. A., Hussani, H., Condrea, E., Grigorescu, A., Yousaf, Z. and Haffar, M. (2023). Zero Waste Management: Investigation of Green Technology, the Green Supply Chain, and the Moderating Role of CSR Intentions. Sustainability, 15, 4169. https://doi.org/10.3390/ su15054169.

Özdemir, A. İ. (2004). Tedarik zinciri yönetiminin gelişimi, süreçleri ve yararları. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, (23).

Özkan, O., Bayin, G. ve Yeşilaydin, G. (2015). Sağlık sektöründe yalın tedarik zinciri yönetimi. AJIT-e: Academic Journal of Information Technology, 6(18), 71-94.

Öztürk, D. (2016). Tedarik zinciri yönetimi süreçlerini etkileyen faktörler. International Journal of Social and Economic Sciences, 6(1), 17-24.

Rao, P., Holt, D. (2005). Do green supply chains lead to competitiveness and economic performance? Int. J. Oper. Prod. Manag., 25, 898–916.

Seval, A. ve Ölmez, B. (2021). İzmir İli Konak İlçesi'nde Sıfır Atık Uygulaması. Nevşehir Bilim ve Teknoloji Dergisi, 10(2), 144-156.

Tan, K.C., Kannan, V.R., Handfield, R.B. (1998), "Supply Chain Management: Supplier Performance And Firm Performance", International Journal of Purchasing and Material Management, Vol.34 No.3, pp.2-9

TDK, http://sozluk.gov.tr/ (Erişim Tarihi: 25.11.2023)

Ulaşlı, K. (2018). Geri kazanılabilir atıkların yönetimi ve sıfır atık projesi uygulamaları: Kadıköy Belediyesi (Master's thesis, Hasan Kalyoncu Üniversitesi).

Yaman, K., Olhan, E. (2010). Atık Yönetiminde Sıfır Atık Yaklaşımı ve Bu Anlayışa Küresel Bir Bakış. Biyoloji Bilimleri Araştırma Dergisi, 3(1), 53-57.

Yaprak, İ. ve Doğan, N. Ö. (2019). Yeşil tedarik zinciri yönetimi: İlgili literatüre dayalı bir mevcut durum analizi. Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 15(4), 1143-1165.

Yusoff, S. (2018). Toward integrated and sustainable waste management system in University of Malaya: UM zero waste campaign. E3S Web Conf., 48, 04007.

Iqbal, M. W., Kang, Y. and Jeon, H. W. (2020). Zero waste strategy for green supply chain management with minimization of energy consumption. Journal of Cleaner Production, 245, 118827.

Pietzsch, N., Ribeiro, J. L. D., Medeiros, J. F. (2017). Benefits, challenges and critical factors of success for Zero Waste: A systematic literature review. Waste Management, 67, 324–353.

KAYNAKLAR

Ahi. P., Searcy, C., (2013). Comparative literature analysis of definitions for green and sustainable supply chain management. *J. Clean. Prod. (JCP),* 52 pp. 329-341.

Atkisson, A. (2003). Sustainability Is for Everyone. ISIS Academy.

Awasthi, A. Govindan, K. and Gold, S. (2018). Multitier sustainable global supplier selection using a fuzzy AHP-VIKOR based approach. *International Journal of Production Economics*, 195: 106-117.

Bai, L. Li, Y. Du, Q. Xu, Y. (2017). A fuzzy comprehensive evaluation model for sustainability risk evaluation of PPP projects", *Sustainability*, 9(10): 1890.

Barbier, E. (2011). The policy challenges for green economy and sustainable economic development. *Natural Resources Forum*, 35(3), 35, 233–245. doi:10.1111/j.1477-8947.2011.01397.x

Baumgartner, R. J. (2014). Managing corporate sustainability and CSR: A conceptual framework combining values, strategies and instruments contributing to sustainable development. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 21(5), 258–271. doi:10.1002/csr.1336

Bathrinath, S. Dhanasekar, M. Dhanorvignesh, B. Kamaldeen, Z. Santhi, B. Bhalaji, R. K. A., Koppiahraj, K. (2022). Modeling sustainability risks in sugar industry using AHP-BWM, *Materials Today: Proceedings*, 50: 1397-1404.

Calvente, A. M. (2007). El Concepto Moderno de Sustentabilidad. *UAIS Sustentabilidad*, 1, 1–7.

Galaz, V., Centeno, M. A., Callahan, P. W., Causevic, A., Patterson, T., Brass, I., & Levy, K. (2021). Artificial intelligence, systemic risks, and sustainability. *Technology in Society*, 67, 101741.

Çamlıca, Z., & Akar, G. S. (2014). Lojistik Sektöründe Sürdürülebilirlik Uygulamaları , *Gümüshane University Electronic Journal of the Institute of Social Science/Gümüshane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi,* 5(11).

Çetin, Ö. Ü. O., & Sain, A. D. (2018). Lojistik Sektöründe Sürdürülebilirlik Uygulamaları. IV. International Caucasus-Central Asia Foreign Trade and Logistics Congress September, 7-8, Didim/Aydın

Fettahlıoğlu, H. S., & Birin, C. (2016). Sürdürülebilirlik Açısından Tersine Lojistik Faaliyetlerini ve Sürdürülebilir Pazarlamayı Etkileyen Faktörlerin Analitik Hiyerarşi Yöntemi ile Belirlenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 6(2), 89-114.

Giannakis, M. and Papadopoulos, T. (2016). Supply chain sustainability: A risk management approach, *International Journal of Production Economics*, 171: 455-470.

Gilman, R. (1992). Sustainability By Robert Gilmanfrom the 1992 UIA/AIA Call for Sustainable Community Solutions.

Jianying, F., Bianyu, Y., Xin, L., Dong, T., & Weisong, M. (2021). Evaluation on risks of sustainable supply chain based on optimized BP neural networks in fresh grape industry. *Computers and Electronics in Agriculture*, 183, 105988.

Hölscher, K., Wittmayer, J. M., & Loorbach, D. (2018). Transition versus transformation: What's the difference? *Environmental Innovation and Societal Transitions*, 27, 1–3. doi:10.1016/j.eist.2017.10.007

Hofmann, H., Busse, C., Bode, C., Henke, M., (2014). Sustainability-related supply chain risks: conceptualization and management. *Bus. Strateg. Environ*. 23 (3), 160e172

Huang, J. Liu, J. Zhang, H. and Guo, Y. (2020). Sustainable risk analysis of China's overseas investment in iron ore. *Resources Policy*, 68, 101771.

İncaz, S. (2015). Lojistik ve Sürdürülebilirlik Bağlamında Yeni Yaklaşımlar. *Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 149-162.

Kalantari, F., & Hosseininezhad, S. J. (2021). A multi-objective Cross Entropy-based algorithm for Sustainable Global Food Supply Chain with Risk Considerations: A Case Study. *Computers & Industrial Engineering,* 107766.

Kiriş, S. B., & Börekçi, D. Y. (2018). Sürdürülebilir Liman İşletmeciliğini Yönlendirici ve Engelleyici Faktörler: Bir Üçlü Bilanço Yaklaşımı. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 192-220.

Liu, B., Liu, S., Xue, B., Lu, S., & Yang, Y. (2021). Formalizing an integrated decision-making model for the risk assessment of carbon capture, utilization, and storage projects: From a sustainability perspective. *Applied Energy*, 303, 117624.

Loorback, D., Frantzeskaki, N., & Avelino, F. (2017). Sustainability Transitions Research: Transforming Science and Practice for Societal Change. *Annual Review of Environment and Resources*, 42(1), 599–626. doi:10.1146/annurevenviron-102014-021340

Majumdar, A., Sinha, S. K., & Govindan, K. (2021). Prioritising risk mitigation strategies for environmentally sustainable clothing supply chains: Insights from selected organisational theories. *Sustainable production and consumption*, 28, 543-555.

Multaharju, S., Lintukangas, K., Hallikas, J., & Kähkönen, A. K. (2017). Sustainability-related risk management in buying logistics services: An exploratory cross-case analysis. *The International Journal of Logistics Management.*

Mücevher, M. H. (2021). Sürdürülebilir Lojistik İçin Üç Öncelikli Strateji: Yeşil Lojistik, Tersine Lojistik ve Yalın Lojistik. Enderun, 5(1), 39-54.

Müller, A. B., Avellán, T., & Schanze, J. (2020). Risk and sustainability assessment framework for decision support in'water scarcity–water reuse'situations. *Journal of Hydrology*, 591, 125424.

Nur, T. and Hidayatno, A. (2020). Literature Review of a Multi Actor Analysis for Developing a Sustainable Agriculture Supply Chain (Case Study of Cocoa), In 2020 9th International Conference on Industrial Technology and Management (ICITM) (pp. 57-62). IEEE.

Oduoza, C. F. (2020). Framework for sustainable risk management in the manufacturing sector, *Procedia Manufacturing*, 51: 1290-1297.

Raian, S., Ali, S. M., Sarker, M. R., Sankaranarayanan, B., Kabir, G., Paul, S. K., & Chakrabortty, R. K. (2022). Assessing sustainability risks in the supply chain of the textile industry under uncertainty. *Resources, Conservation and Recycling*, 177, 105975.

Rintamaa, V. (2020). Managing sustainability risks in the logistics supply chain.

Saaty T.L. (1990). An Exposition of The AHP in Reply To The Paper Remarks On The Analytic Hierarchy Process, *Management Science,* 36(3): 259-268.

Torres-Ruiz, A. and Ravindran, A. R. (2018) . Multiple criteria framework for the sustainability risk assessment of a supplier portfolio, *Journal of Cleaner Production,* 172: 4478-4493.

Trubetskaya, A. Horan, W. Conheady, P. Stockil, K. Merritt, S. ve Moore, S. (2021). A methodology for assessing and monitoring risk in the industrial wastewater sector, Water Resources and Industry, 25: 100146.

Tüzün Rad, S., & Gülmez, Y. S. (2017). Green Logıstıcs For Sustaınabılıty. *International Journal of Management Economics & Business/Uluslararasi Yönetim Iktisat ve Isletme Dergisi.*

Valinejad, F. and Rahmani, D. (2018). Sustainability risk management in the supply chain of telecommunication companies: A case study, *Journal of Cleaner Production*, 203: 53-67.

WCED. (1987). Our Common Future. World Commission on Environment and Development Oxford University Press.

Zhou, Z., Cheng, S. ve Hua, B., (2000). Supply chain optimization of continuous process industries with sustainability considerations. *Computers and Chemical Engineering*, 24 (2-7),1151 – 1158.

KAYNAKÇA

Alatepeli, B. (2022). SWARA yöntemi ile soğuk tedarik zinciri lojistik firma seçimi. Socrates Journal of Interdisciplinary Social Studies, 8(16), 117-125.

Ali, I., Nagalingam, S. ve Gurd, B. (2018). A Resilience Model for Cold Chain Logistics of Perishable Products. The International Journal of Logistics Management, 29(3), 922-941.

Aydoğmuş, U., Can, M., Seval, M. T. (2018). Hizmet Sektöründe Danışmanlık Firması Seçimi Problemine Yönelik Kriter Araştırması. Editör: Güngör, T., Başyiğit Kılıç, G., Uyumaz, A., Görgülü, S. Mühendislik Alanında Yenilikçi Yaklaşımlar. Gece Yayınevi.

Banaz, N. (2019). Tedarik Zincirinde Soğuk Zincir Uygulamaları ve Bir Araç Rotalama Problemi Çözümü. Sakarya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.

Bogataj, M., Bogataj, L. ve Vodopivec, R. (2005). Stability of Perishable Goods in Cold Logistic Chains. International Journal of Production Economics, (93), 345-356.

Chaudhuri, A., Popovska, I. D., Subramanian, N., Chan, H. ve Bai, R. (2018). Decision-Making in Cold Chain Logistics Using Data Analytics: A Literature Review. The International Journal of Logistics Management, 29(1).

Chen, Y., Wang, Y. ve Ke Jan, J. (2014). A Novel Deployment of Smart Cold Chain System Using 2G-RFID-Sys. Journal of Food Engineering, (141), 113–121.

Çevik, V. A. (2021). Tarihin En Kapsamlı Soğuk Zincir Uygulaması: Koronavirüs (Covid-19) Aşısının Lojistiğinde Karşılaşılan Zorluklar. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (12), 155-204.

Doğru, E. K. (2016). Aile Hekimliğinde Disiplin Hükümleri ve İhtar Puanları. Türkiye Adalet Akademisi Dergisi (28), 471-494.

Elagöz, İ. (2006). Tedarik Zinciri Yönetimi Yaklaşımının Maliyet Hesaplama Çalışmalarına Etkisi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İzmir.

Elagöz, İ. (2008). Tedarik Zinciri Yönetimi ve Tedarik Zinciri Yönetimi Uygulamalarının Mevcut Durumu ve Geleceğe İlişkin Değerlendirmeler. Yönetim Bilimleri Dergisi, 6(1), 129-144.

Güler, S. (2019). Gıdaların Muhafazasında Soğuk Zincir Süreci. www.essiad.org.tr.

Gümüş, M., Can, M., Kamber, E. (2021). İşletmelerde Makine Seçim Problemlerinde EDAS Yöntemi Uygulaması. İçinde İşletme Araştırmalarında Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri: Örnek Uygulamalar. Editör: Vatansever, K. Detay Yayıncılık, ss:83 -94.

İpekçi, E. ve Tanyaş, M. (2021). Soğuk Zincir Lojistiği Uygulamaları ve Türkiye'de Soğuk Zincir Lojistiğinin Swot Analizi. Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (26),46-64.

Keršulienė, V., Zavadskas, E. K. & Turskis, Z. (2010). Selectıon Of Ratıonal Dıspute Resolutıon Method By Applyıng New Step-Wıse Weıght Assessment Ratıo Analysıs (SWARA). *Journal of Business Economics and Management, 11*(2), 243-258.

Korucuk, S. (2018). Soğuk Zincir Taşımacılığı Yapan İşletmelerde 3PL Firma Seçimi: İstanbul Örneği. Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (16), 341-366.

Küçüktürkmen, B. ve Bozkır, A. (2018). Özel Saklama Koşulu Gerektiren veya Soğuk Zincire Tabi İlaçlar ve Uygulamalar Açısından Değerlendirmeler. Türk Hijyen ve Deneysel Biyoloji Dergisi, 75(3), 305-322.

Nguyen, N.-A.-T., Wang, C.-N., Dang, L.-T.-H., Dang, L.-T.-T., Dang, T.-T. (2022). Selection of Cold Chain Logistics Service Providers Based on a Grey AHP and Grey COPRAS Framework: A Case Study in Vietnam. Axioms, 11, 154. https://doi.org/10.3390/ axioms11040154.

Nizamlıoğlu, N. M. ve Gökmen, S.(2017). Karaman İlindeki Soğuk Depolarının Mevcut Durumu, Sorunları ve Çözüm Önerileri. Derim Dergisi, 34(1), 43-50.

Özbek, A. (2019). Çok kriterli karar verme yöntemleri ve Excel ile problem çözümü. Seçkin Yayınları: Ankara.

Özdemir, D. A. İ. (2004). Tedarik Zinciri Yönetiminin Gelişimi, Süreçleri ve Yararları. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 0 (23), -.

Özdemir, N. (2020). Terminoloji. Ankara Üniversitesi Açık Ders Malzemeleri, Ankara.

Shih, C. ve Wang, C. (2016). Integrating Wireless Sensor Networks with Statistical Quality Control to Develop a Cold Chain System in Food Industries. Computer Standards & Interfaces, (45), 62-78.

Singh, R. K., Gunasekaran, A. and Kumar, P. (2018). Third party logistics (3PL) selection for cold chain management: a fuzzy AHP and fuzzy TOPSIS approach. Ann Oper Res, 267, 531–553.

Şeker, Ö. ve Korkmaz, O. (2021). Kahramanmaraş ilindeki dondurma üreticilerinin soğuk zincir taşıyıcı seçiminde kullanmış oldukları kriterler ve bu kriterlerin önem derecelerinin AHP yöntemi ile belirlenmesi. Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 6(4), 860-877.

T.C. Ulaştırma Bakanlığı (2006). TÜBİTAK- Ulaştırma Bakanlığı, Ulusal Ulaştırma Kamu Araştırma Programı, Ankara.

Thakur, M. ve Forås, E. (2015). EPCIS Based Online Temperature Monitoring and Traceability in a Cold Meat Chain. Computers and Electronics in Agriculture, (117), 22–30.

Tümenbatur, A. (2022). Sürdürülebilir Gıda Sistemleri Kapsamında Soğuk Zincir Lojistiğinin Değerlendirilmesi. Five Zero, 2(1), 35-47.

Uzun, E. (2007). Isparta İl ve İlçe Merkezlerindeki "Aile Sağlık Merkezlerinde" Soğuk Zincir, Mevcut Durum ve Uygulamalar. Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Isparta.

Yazıcı, S. (2020). Covid-19'un Soğuk Zincir Lojistiğine Etkisi. Journal of Awareness, 5(3), 391-400.

TELEVİZYON HABERCİLİĞİ

Prof. Dr. Şebnem Çağlar

EĞİTİM
yayınevi

TELEVİZYON HABERCİLİĞİ
Prof. Dr. Şebnem Çağlar

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6489-88-2
1. Baskı, Aralık 2023

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
TELEVİZYON HABERCİLİĞİ
Prof. Dr. Şebnem Çağlar
viii+126 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6489-88-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

-Akın, M., "Altın Makas" RTÜK: Uyarı-Durdurma-İptal Cezalarının Yayın Özgürlüğü İlkesi Açısından İncelenmesi, Dağıtım Kitabevi, İstanbul, 2002.

-Aslanbay, Ü., "TV Haberciliği ve Haber Tekniği" 3. Yerel Medya Eğitim Semineri, Bursa, 27.11.1998.

-Avunya, S., Başlangıcından Günümüze Türk Televizyonunda Devlet Denetimi ve Sonuçları, Mimar Sinan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sinema Tv Ana Sanat Dalı Sinema Tv Programı, yl tezi -1998.

-Aziz, A., Elektronik Yayıncılıkta Temel Bilgiler, TRT Basım ve Yayın Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 1989.

-Aziz, A. "Prof. Dr. Muammer Aksoy ve Türkiye'deki Radyo-Televizyon Yayınları", Ankara Üniversitesi SBF Dergisi C.XLVI (Ocak-Haziran 1991) No: 1-2.

-Aziz, A., Radyo ve Televizyona Giriş, A.Ü. S.B.F. Yayınları, Ankara, 2013.

-Baudrillard, J., Tüketim Toplumu, Çev: Hazal Deliceçaylı-Ferda Keskin, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 1997.

-Batur, M., "6 Şubat 2023 Depremlerinin Ulusal Televizyon Ana Haber Bültenlerinde Sunumu: Bir İçerik Analizi Çalışması", Türkiye Medya Akademisi Dergisi, Cilt/Sayı: 3/6, 2023, s: 216-235.

-BBC Handbook, British Broadcasting Corporation Broadcasting House, London, 1958.

-Bennett, W.L., Politik İllüzyon ve Medya, Çev: Seyfi Say, Nehir Yayınları, İstanbul, 2000.

-Berger, J., Görme Biçimleri, Çev: Yurdanur Salman, Metis Yayınları, İstanbul, 1993.

-Boyd, A., Broadcast Journalism: The Tecnique of Radio and Television News, Focal Press, Oxford, 1997.

-Bozkurt, B., "Dünyamızın Yapay Uyduları ve Türksat"Akademi Dergisi, Sayı: I, Aralık/1993.

-Burton, G., Görünenden Fazlası, Çev: Nefin Dinç, Alan Yayıncılık, İstanbul, 1995.

- Büyükbaykal, C.I., Mengü S. ve Büyükbaykal G., "Üçüncü Sayfadaki Çocuk Haberlerinin İçerik Analizi Yöntemi ile Değerlendirilmesi", İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi 4. Uluslararası Çocuk ve İletişim Kongresi, 1. Cilt, s: 299-316, 2008.

-Büyükbaykal, G., "Televizyonun Çocuklar Üzerindeki Etkileri", İÜ İletişim Fakültesi Dergisi, sayı: 28, s. 31-34, İstanbul, 2007.

-Cankaya, Ö., Dünden Bugüne Radyo Televizyon (Türkiye'de Radyo Televizyon Yayıncılığının Gelişim Süreci), Beta Yayınları, İstanbul, 1997.

-Cankaya, Ö., Bir Kitle İletişim Kurumunun Tarihi: TRT 1927-2000, Yapı Kredi Yayınlan, İstanbul, 2003.

-Canoruç, M.Ş., "Anayasal Kurum Olan TRT'nin Özerkliği", Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, V8, N27, Kış 2009.

-Carr, F., "Producing TV News" Broadcast News Handbook, McGraw Hill Higher Education, New York, 2001.

-Cereci, S., "Türkiye'deki Televizyon Kanallarında Yayınlanan Haber Bültenlerinde Dilin Kullanılma Biçimi: Masalsı Anlatım", İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırma Dergisi, Cilt 2, Sayı, 1, 2013.

- Corner, J., Television Form and Public Address, Edward Arnold, London, 1995.

-Çaplı, B., "TRT ve Kamu Hizmeti Yayıncılığı", Der.: D. Tılıç, Türkiye'de Gazetecilik, ÇGD Yayınları, s: 292-313, Ankara, 2003.

-Erdamar, B., "Spikerlik Üzerine", İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi ve Film Merkezi, İstanbul, 1992-93.

-Chandler D., "Notes on the Construction of Reality in Television News Programmes" (Çevrimiçi), http://www.medyakronik.com/akademi/makaleler/makaleler15.htm.2002.

-Dalgleish, D.I. ,An Introduction to Satellite Communications, Peter Peregrinus Ltd, London,1989.

-Duran, R., Burası Dünya Polis Radyosu, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 1996.

-Dursun, Ç., Televizyon Haberlerinde İdeoloji, İmge Kitabevi, Ankara, 2014.

- Eshett.D.E., "Influence of New Media on Gate-keeping in Television News Presentations: An Appriasal of the New Media Theory", Journal of Communication and Culture, V.5, N.3, December, 2014, s.45-60.

-Esslin, M., Tv Beyaz Camın Arkası, Çev: Murat Çiftkaya, Pınar Yayınları, İstanbul, 1991.

-Everton, N., Making Television News: A Reporter's Guide to TV News Production, Reuters Foundation, London, 1999.

- Fiske, J., Television Culture, Routledge, London and New York, 1990.

- Fishman, M., The Manufacturing of the News, University of Texas Press, Austin, 1980.

-Galtung, J. & Ruge, M., "The Structure of Foreign News: The Presentation of the Congo, Cuba and Cyprus Crises in Four Norwegian Newspapers", Journal of International Peace Research, Volume:1, p.64-91, 1965.

- Haksever, O., "Çağdaş Televizyon Haberciliğinde Yeni Yaklaşımlar" 9. Yerel Medya Eğitim Semineri, Tunceli, 10.05.2002.

-Hatırnaz, B., Reyting Gerçeği, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2007.

-Horzum, I.& Demir, S.,"Az Sonra Haberciliği ve Etik", Medya ve Etik Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Fırat Üniversitesi. Elazığ, Ekim 13-15, 2011.

-Huffman, S., "The 21st Century" Broadcast News Handbook, McGraw Hill Higher Education, New York, 2001.

- Işıklar, H.C., Kuramdan Uygulamaya Profesyonel Tv Haberciliği, Nobel Yayınevi, Ankara, 2012.

-Itule B.D.& Anderson D.A., News Writing and Reporting for Today's Media, Random House, New York, 1987.

-Kalbfeld, B., Associated Press Broadcast News Handbook, McGraw Hill, New York, 2001.

-Kırık, A. M., & Domaç, D. ,Sosyal Medya Üzerinden Televizyon Reyting Ölçümlerinin Analizi: Twitter Örneği. The Journal of Academic Social Science 5, ss.414-430, 2014.

-Kırık, A. M., Sayısal Uydu Teknolojisinin Gelişimi ve Türkiye'de Yayıncılığın Geleceği", Akademik Bakış Dergisi, Sayı: 41, 2014.

- Kral Çıplak, 2010, Mehmet Ali Birand, Kanal D, 26-27 Aralık 2011.

- L'Express, Tele Par Satellite La Jungle Du Ciel, Paris, 1988.

- Lewis, E., Teaching TV News, British Film Institute, London, 2003.

-Özçağlayan, M., Yeni İletişim Teknolojileri ve Değişim, Alfa Yayınları, İstanbul, 1998.

-Özçağlayan, M.,Türkiye'de Televizyon Yayıncılığının Gelişimi, Selçuk İletişim, 1,2, 2000.

-Macgregor, B., Live, Direct and Biased? Making Television News In The Satellite Age, Arnold, London, 1997.

-Matelski, J.M., TV Haberciliğinde Etik, Çev: Bahar Öcal Düzgören, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 1996.

-Morse, M., "Televizyonda Haberci Kişiliği ve İnandırıcılık: Geçiş Sürecindeki Haberler Üzerine Düşünceler", Eğlence İncelemeleri, Çev: Nurdan Gürbilek, Metis Yayınları, İstanbul, 1998.

-Okumuş, S., Tarihin Televizyonla İhyası, Dergah Yayınları, İstanbul, 2021.

-Özmen, S., Radyo ve Televizyon Okumaları, Derin Yayınları, İstanbul, 2013.

-Parsa S., Televizyon Haberciliği ve Kuramları, Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları, No:3, İzmir, 1993.

-Parsa, S., "Televizyon Göstergebilimi", Kurgu Dergisi, sayı: 16, 1999. s.15-28.

- Peace, M., "The Construction of Reality in Television News" (çevrimiçi), http://aber.Ac.Uk/Media/students/mbp.9701.html., 2001.

-Postman, N., Televizyon: Öldüren Eğlence-Gösteri Çağında Kamusal Söylem, Çev: Osman Akınhay, Yay.Haz.Mehmet Küçük, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 1994.

- Postman, N.& Powers S., Televizyon Haberlerini İzlemek, Çev: Aslı Tunç, Kavram Yayınları, İstanbul, 1996.

-Poyraz, B., Haber ve Haber Programlarında İdeoloji ve Gerçeklik, Ütopya Yayınevi, Ankara, 2002.

-Ramonet, I., Medyanın Zorbalığı, Çev: Aykut Derman, Om Yayınevi, İstanbul, 2000.

-Sağnak, M., Son Dakika: Haberin Televizyonlaştırılması, TB Yayıncılık, İstanbul, 2011.

-Sarı, G., "Türkiye'de Özel Televizyon yayıncılığının Gelişimi ve Medyanın Mülkiyet Yapısı" Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 5, Sayı 18, Ankara, 2017.

-Selby, K.&Cowdery, R., How To Study Television, Macmillan Press, London, 1995.

-Semerci, Y., "Magic Box'ı Anayasa Sınırlayamaz", Hürriyet Gazetesi, İstanbul, 18 Kasım 1990.

-Serim, Ö., Türk Televizyon Tarihi: 1952-2006, Epsilon Yayınları, İstanbul, 2007.

-Sevgin, E., "Nostalji", Televizyon Dergisi, Sabah Gazetesi Eki, 20-26 Mayıs, 1995.

-Swallow, N., Televizyonun Gerçek Gücü, Çev: Ayseli Usluata, Reklam Yayınları, İstanbul, 1973.

-Şahin, D., "Tv Yayıncılığında Reyting (Rating) Yapılanması", Yeni Medya Çağında Televizyon, Der.: Sedat Özel, ss.88-108, Derin Yayınları, İstanbul, 2015.

- Şener, S., Yaşamın Kırılma Noktasında Dram Sanatı, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 1997.

-Tamer, E.C., Dünü ve Bugünüyle Televizyon, Varlık Yayınları, İstanbul, 1983.

-Taşer, C., Radyonun Organizasyonu ve Özerkliği -Mukayeseli Bir Anayasa Hukuku Araştırması, TRT Basılı Yayınlar Müdürlüğü Yayınları, No. 5, Ankara 1969.

-Tekinalp, Ş., Camera Obscura'dan Synopticon'a Karşılaştırmalı Radyo ve Televizyon, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2011.

- Tokgöz, O., Televizyon Reklamları ve Çocuklar, SBF Dergisi, Cilt: 34, No:1-4, Ankara, 1980.

-Tracey, M., "Non-Fiction Television", Television: An International History, Edited by Anthony Smith, Oxford University Pres, Oxford, 1995.

-TRT, Genel Yayın Planı, 2002.

-Tuchman G., "Qualitative Methods in the Study of News", A Handbook of Qualitative Methodologies for Mass Communication Research, Edited by Klaus Bruhn Jensen and Nicholas W.Jankowski, Routledge, New York, 1993.

-Turan, E., Haber Uygulamaları, Eğitim Yayınevi, Konya, 2022.

-Tutuk, Z.Ş. & Barutçu, B., Televizyon Diye Bir şey Varmış, İTÜ Vakfı Yayınları, İstanbul, 2018.

-Tüğen, Y., Yere Eş Zamanlı Yörüngenin Hukuki Niteliği, 27 Mayıs 2017, https://www.kozmikanafor.com/yere-es-zamanli-yorungenin-hukuki-niteligi/ (Erişim Tarihi: 02.01.2022

-Uğurlu, F., & Öztürk, Ş., Türkiye'de Televizyon Haberciliği, Tablet Yayınevi, Konya, 2006.

-Uğurlu Hakan, Uydu İletişimi ve Türksat Haberleşme Uyduları Sistemi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 1996.

- Ulusoy, H. &.Büyükbaykal, C., I.,"Alternatif Habercilik Arayışı Olarak Hak Haberciliği: Suriyeli Çocuklara Yönelik Haberler Üzerine Bir Araştırma", İletişim Çalışmaları 2021, Eğitim Yayınevi, ss.7-29, İstanbul, 2021.

- Williams, R., Television Technology and Culturel Form, Galsgow, Fontana and Collins, 1974.

-Yengin, H., Ekranın Büyüsü, Der Yayınevi, İstanbul, 1994.

-Yorke, I., The Technique of Television News, Focal Press, London, 1987.

-Yorke, I., Television News, Focal Press, Oxford, 2000.

İNTERNET

--https://movies.stackexchange.com/questions/43784/why-does-the-boom-operator-have-to-hold-the-boom-mic-by-hand (Erişim Tarihi: 05.07.2023)

-https://www.showtv.com.tr/programlar/videolar/show-ana-haber-25112019/84661 (Erişim Tarihi: 05.07.2023)

-https://www.rtuk.gov.tr/izlenme--dinlenme-oranlari-reyting-olcumleri-hakkinda/3936, (Erişim Tarihi: 03.01.2022)

-https://www.clarkefoundation.org/arthur-c-clarke-biography/(Erişim Tarihi: 29.11.2021)

https://www.bbc.co.uk/history/historic_figures/baird_logie.shtml (Erişim Tarihi: 03.11.2021)

ITU, Committed to connecting the world, https://www.itu.int/en/about/Pages/default.aspx, Erişim Tarihi: 23.09.2023)

https://ethw.org/John_Logie_Baird?gclid=CjwKCAiA55mPBhBOEiwANmzoQhBGz-DoyLXRxxFFa3yu8118rKD3jl6ydSFTi0x8MB0cFew9_hd4c4hoCx7sQAvD_BwE (Erişim Tarihi: 03.11.2021)

https://digital.nls.uk/scientists/biographies/john-logie-baird/(Erişim Tarihi: 03.11.2021)

https://www.invent.org/inductees/philo-taylor-farnsworth (Erişim Tarihi: 03.11.2021)

https://lemelson.mit.edu/resources/philo-farnsworth(Erişim Tarihi: 03.11.2021)

https://www.thoughtco.com/biography-of-philo-farnsworth-american-inventor-4775739(Erişim Tarihi: 03.11.2021)

(https://tr.wikipedia.org/wiki/TRT_T%C3%BCrk) (Erişim Tarihi: 03.11.2021)

britannica.com/biography/John-Logie-Baird(Erişim Tarihi: 05.11.2021)

"TRT Türk yayında!". sabah.com.tr. 4 Mart 2016 tarihinde kaynağından arşivlendi. Erişim tarihi: 9 Ocak 2015.

https://tr.wikipedia.org/wiki/TRT_int (Erişim Tarihi: 12.11.2021)

https://tiak.com.tr/upload/files/2020yillik.pdf (Erişim tarihi: 02.01.2022)

https://tiak.com.tr/tv-izleme-olcumu/turkiye-televizyon-izleme-olcumu, (Erişim Tarihi: 02.01.2022)

"64 Yıl Önce Dünyanın İlk Yapay Uydusu Uzaya Fırlatıldı" https://tr.sputniknews.com/20211005/64-yil-once-dunyanin-ilk-yapay-uydusu-uzaya-firlatildi-1049525695.html#:~:text=1956'da%20ba%C5%9Flad%C4%B1.-,Uydu%2C%20%C3%A7ok%20basit%20bir%20cihaz%20olarak%20geli%C5%9Ftirildi%20ve%20'PS%2D,iletmek%20i%C3%A7in%20d%C3%B6rt%20antenle%20donat%C4%B1lm%C4%B1%C5%9Ft%C4%B1. (Erişim Tarihi: 25.01.2022)

"Uzay Yarışı", https://tr.wikipedia.org/wiki/Uzay_Yar%C4%B1%C5%9F%C4%B1, (Erişim Tarihi: 25.11.2021)

L'Express, Tele Par Satellite La Jungle Du Ciel, Paris, 1988, s.24.

-List of Satellites in geosynchronous orbit, https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_satellites_in_geosynchronous_orbit, (Erişim Tarihi: 01.10.2021)

SpaceX İlk Kez Yenilenebilir Bir Roket Kullandı, bbcnews, https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-39453367 (Erişim Tarihi: 05.05.2021)

Türksat 2A Uydusu". turksat.com.tr.. Erişim tarihi: 13 Haziran 2018.

"Türksat 1C Uydusu". turksat.com.tr. Erişim tarihi: 13 Haziran 2018.

https://www.turksat.com.tr/tr/uydu/turksat-uydu/uydularimiz

Türkiye Türksat 5A'yı fırlattı". https://www.mepanews.com/turkiye-turksat-5ayi-firlatti-41887h.htm. Erişim Tarihi: 15.12.2021

Spacx Falcon 9 Launches Turksat 5B Communication Satellite https://www.spaceflightinsider.com/organizations/space-exploration-technologies/spacex-falcon-9-launches-turksat-5b-communications-satellite/ (Erişim Tarihi: 05.01.2022)

"France to mimic Musk with own SpaceX- style launcher, minister says, https://www.reuters.com/business/aerospace-defense/france-mimic-musk-with-own-spacex-style-launcher-minister-says-2021-12-06/ (Erişim Tarihi: 10.12.2021)

-http://plaza.ufl.edu/trevorah/components.gif, (Erişim Tarihi: 05.01.2022)

https://www.geospatialworld.net/blogs/how-many-satellites-are-orbiting-the-earth-in-2021/(Erişim Tarihi: 05.01.2022)

Bakan Karaismailoğlu:Türksat 5B uydusu aralık sonunda fırlatılacak https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/bakan-karaismailoglu-turksat-5b-uydusu-aralik-sonunda-firlatilacak/2429120(Erişim Tarihi: 05.01.2022)

Türksat 3A, https://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrksat_3A (Erişim tarihi: 15 Haziran 2020)

Türksat 4A Uydusu, https://www.turksat.com.tr/tr/uydu/turksat-uydu/uydularimiz (Erişim tarihi: 15 Haziran 2020)

Türksat 4B Uydusu, https://www.turksat.com.tr/tr/uydu/turksat-uydu/uydularimiz (Erişim tarihi: 15 Haziran 2020)

http://www.kameraarkasi.org/tv/studyo/resimsecici/resimsecici.html. (Erişim tarihi: 01.02.2022)

https://www.trt.net.tr/Kurumsal/TelevizyonTanitim.aspx (Erişim Tarihi: 12.11.2021)

NOT: Bu kitabın hazırlanmasında herhangi bir Yapay Zeka aracından yararlanılmamıştır.

SÜRDÜRÜLEBİLİR VE YENİLİKÇİ BİR BAKIŞLA ELEKTRİKLİ ARAÇ SATIN ALMA

Emel Özkütük
Gökhan Akandere

EĞİTİM
yayınevi

SÜRDÜRÜLEBİLİR VE YENİLİKÇİ BİR BAKIŞLA
ELEKTRİKLİ ARAÇ SATIN ALMA

Emel Özkütük, Gökhan Akandere

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

E-ISBN: 978-625-6658-58-5
1. Baskı, Mart 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

SÜRDÜRÜLEBİLİR VE YENİLİKÇİ BİR BAKIŞLA
ELEKTRİKLİ ARAÇ SATIN ALMA
Emel Özkütük, Gökhan Akandere
VIII+134 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-6658-58-5

Bu kitabın yazılış aşamasında, "Sürdürülebilirlik ve Yenilikçilik Kapsamında Tüketicilerin Elektrikli Araç Satın Alma Niyetinin İncelenmesi: Konya Örneği" isimli yüksek lisans tezinden yararlanılmıştır.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aasness, M., Odeck, J. (2015). *The Increase of Electric Vehivle Usage in Norway – Incentives and Adverse Effects*. European Transport Research Review.

Acar, S. (2018). Tüketim Toplumu Üzerine Eleştirel Bir Değerlendirme. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 5 (7), 75-90.

Açıkalın, N. (2020). Sürdürülebilir Pazarlama Bakış Açısı ile Döngüsel Ekonomi İncelemesi. *Sakarya İktisat Dergisi,* 9(3), 238-257.

Akdoğan, M., Karaarslan, M. (2013). Tüketici Yenilikçiliği. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 27(2), 1-20.

Akın, G. (2009). *Ekoloji-Çevrebilim ve Çevre Sorunları,* Ankara, Tiydem Yayıncılık.

Akın, G. (2018). Sağlıklı ve Kaliteli Yaşamda Sürdürülebilir Dünya Görüşü. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 11(2), 877-891.

Aktaş, S. C., Çiçek, B. (2019). Farklı Kuşaktaki Kadın ve Erkeklerin Sürdürülebilir Tüketim Davranışlarının İncelenmesi. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi,* 54(4), 19571978.

Alfredsson, E.C. (2004).” Green” Consumption-No Solution For Climate Change. *Energy,* 29, 513-524.

Alsmadi, S. (2007). Green Marketing and the Concern over the Environment: Measuring Environmental Consciousness of Jordanian Consumers. *Journal of Promotion Management*, 13(3-4), 339-361.

Altıkat, A., Ekmekyapar Torun, F., Turan Bayram, T. (2011). Küresel Kirlilik: Dünya, Avrupa Birliği ve Türkiye’de Hava Kirliliği Örneği, *Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi,* 27(2), 134-149.

Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., & Yıldırım, E. (2010). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.

Andwari, A.M., Pesiridis, A., Rajoo, S., Martinez-Botas, R., Esfahanian, V. (2017). A Review Of Battery Electric Vehicle Technology and Readiness Levels. *Renewable and Sustainable Energy Reviews,* 78, 414-430.

Anık, M. (2016). Aykırı Bir Düşünür Olarak J. Baudrıllard ve Gösteriş Amaçlı Tüketim. *Journal of International Social Research*, 9(47), 441-453.

Arts, J.W.C., Frambach, R.T., Bijmolt, T.H.A. (2011). Generalizations On Consumer Innovation Adoption: A Meta-Analysis On Drivers of Intention And Behavior.

International Journal Of Research In Marketing, 28, (2), 134-44.

Aslan, F. (2007). *Yeşil Pazarlama Faaliyetleri Çerçevesinde Kafkas Üniversitesi Öğrencilerinin Çevreye Duyarlı Ürünleri Kullanma Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi. Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kars.

Aşkar, P., Usluel-Koçak, Y. (2002). Öğretmenler ve Bilgisayarı Kullanmaya İlişkin Karar Sürecinde Bulundukları Aşamalar, *Qafqaz Universitesi Dergisi,* (9), 197-202.

Atakan, S. C. (2017). Yenilik Stratejileri ile Yenilik Performansı Arasındaki İlişki. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi,* 1(2), 29-42.

Atalay, M., Anafarta, N., Sarvan, F. (2013). The Relationship Between İnnovation and Firm Performance: An Empirical Evidence from Turkish Automotive Supplier İndustry. *Procedia-Social and Behavioral Sciences,*75, 226-235.

Avcı, İ. (2020). Yerli Markalı Otomobil Satın Alma Niyetinde Etnosentrizm, Ülke İmaji ve Yenilikçiliğin Etkisi: Türkiye’nin Otomobili (TOGG) Bağlamında Bir Araştırma. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (20), 439-466.

Ay, C., Ecevit, Z. (2005). Çevre Bilinçli Tüketiciler. *Akdeniz İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 10, 238-263.

Aydemir, M.A. (2007). *Tüketim: Modern Dünyanın Kültürel Göstereni.* Kültür Sosyolojisi. Editör: Köksal Alver, Necmettin Doğan. Ankara, Hece Yayınları.

Aydın, M. (2018). *Elektrikli Araç Şarj İstasyonlarının Elektrik Şebekesi, Elektrikli Araç Teknolojileri, Trafik ve Ulaşım Parametreleri Altında Değerlendirilmesi.* International Congress on Engineerıng and Architecture, November 2018.

Aytaç, Ö. (2006). Tüketimcilik ve Metalaşma Kıskacında Boş Zaman. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* (11), 27-53.

Aytekin, M., Çopuroğlu, F. (2021). Yenilikçi Tüketici Yaklaşımı. (Editör: Doygu Hıdıroğlu). İçinde: *İş Dünyasında Yenilik Yönetimi ve Yenilikçi Yaklaşımlar.* İstanbul, Artikel Akademi Yayınları.

Bahçecik, D., Talebi, N. (2020). Yeşil Pazarlama: İşletmelerin Yeşil Pazarlamaya Yönelme Nedenleri. *Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi,* 15(59), 223-247.

Bakır, U., Çelik, M. (2013). Tüketim Toplumuna Eleştirel Bir Yaklaşım: Kültür Bozumu ve Yıkıcı Reklamlar. *Selçuk İletişim Dergisi,* 7(4), 46-63.

Baudrillard, J. (2008). *Tüketim Toplumu: Söylenceleri/Yapıları,* çev., Hazal Deliçaylı ve Ferda Keskin, 3.bsk. İstanbul, Ayrıntı Yayınları, Orijinal Yayın Tarihi: 1970.

Baudrillard, J. (2001). *Jean Baudrillard: selected writings*. Stanford University Press.

Bauman, Z. (2005). *Bireyselleşmiş Toplum.* (Y. Alogan, Çev.). İstanbul, Ayrıntı Yayınları.

Beak, Y., Kim, K., Maeng, K., Cho, Y. (2020). Is the Environment-Friendly Factor Attractive to Customers When Purchasing Electric Vehicles? Evidence From South Korea, *Business Strategy and the Environment,* 29 (3), 996-1006.

Bentler, P.M., Chou, C. (1987) Practical İssues in Structural Modeling. *Sociological Methods and Research,* 16, 78–117.

Berberoğlu, E. O., Uygun, S. (2012). Çevre Farkındalığı- Çevre Tutumu Arasındaki İlişkinin Yapısal Eşitlik Modeli ile Sınanması. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 25(2), 459-473.

Bilici, F. Özdemir, E. (2020). Tüketicilerin Artırılmış Gerçeklik Teknolojilerini Kullanma Niyeti Üzerinde Teknolojik Hazır Bulunuşluluğun Rolü. *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal,* 6(37), 2046-2060.

Bocock R. (2005). *Tüketim,* (Çev. İrem Kutluk), Ankara: Dost Kitapevi Yayınları, 2. Baskı.

Bozkurt, B., Aydoğan, S., Aktan, M. (2021). Elektrikli Scooter Kiralamada Algılanan Tüketici Faydası: Tüketici Yenilikçiliğin Rolü. *Aurum Sosyal Bilimler Dergisi,* 6 (2), 171-195.

Budak, B. (1998). *Yenilikçi Yönetim Yaratıcı Birey.* İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Burch, M.A. (2003). *Stepping Lightly: Simplicity for People and the Planet.* Gabriola Island, New Society Publishers.

Can, B. (2020). *Tüketicilerin Karar Verme Tarzları, Güdülenmiş Tüketici Yenilikçiliği ve Algılanan Riskin Satın Almaya Etkisi (Spor Malzemelerine Yönelik Bir Araştırma).* Yüksek Lisans Tezi. Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Carley, S., Krause, R.M., Lane, B.W., Graham, J.D. (2013). Intent to Purchase A Plug-İn Electric Vehicle: A Survey of Early İmpressions in Large US Cites. Transportation Research Part D: *Transport and Environment,* 18, 39-45.

Charles W.L, Joseph F. H., Carl, M. (2011). *Essentials of Marketing,* Cengage Learning.

Chauhan, V., Yadav, R., Choudhary, V. (2019). Analyzing The Impact Of Consumer Innovativeness And Perceived Risk In Internet Banking Adoption: A Study Of Indian Consumers, *International Journal of Bank Marketing,* 37(1), 323-339.

Clark, R.A. Goldsmith, R. E. (2005). Market Mvens: Psychological Influences, *Psychology and Marketing*, 22, 289-312.

Cohen, B., Muñoz, P. (2016). Sharing Cities and Sustainable Consumption And Production: Towards An İntegrated Framework. *Journal of Cleaner Production,* 134, 87-97.

Cohen, J.M. (2020). Does The COVID-19 Outbreak Mark The Onset of A Sustainable Consumption Transition? *Sustainability: Science,* 16(1), 1-3.

Coşkun, S. (2013). Stratejik Rekabet Üstünlüğü Sağlama Aracı Olarak İnovasyon Stratejileri Kocaeli Otel İşletmeleri Üzerine Bir Araştırma. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm ve Otel İşletmeciliği Anabilim Dalı, Düzce.

Çakmak, M.N. (2022). Kitap Eleştirisi: Baudrillard, J. (2017). Tüketim Toplumu: Söylenceler/ Yapılar, Çev. Abdullah Yılmaz. İstanbul, Ayrıntı Yayınları. *Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi,* 14(1), 339-342, Doi: 10.15659/ttad.14.1.154

Çakmak, R., & Turan, A. (2022). *Türkiye'de İller Bazında Elektrikli Araç Şarj İstasyonu Altyapısı: Ölçevler Aracılığıyla Analizi*. *Karadeniz Fen Bilimleri Dergisi*, *12*(1), 246-268.

Çalışır, G., Aydoğan Kılıç, T. (2019). *Tüketim Toplumunda Sağlıklı Yaşamın Popüler Hale Gelmesi ile Şekillenen Yeni Tüketim Biçimleri.* II. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi (USBK).

Çalışkan, M. (2002). *Yetişkinlerde Çevre Duyarlılığını Etkileyen Etmenler (KKTC Lefke Örneği*). Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Çatı, K., Öcel, Y. (2019). Yeşil Pazarlama Faaliyetleri Çerçevesinde Çevreci Bilinç Düzeyinin Çevreci Davranış Üzerine Etkisi: Düzce İli Örneği. *Gaziantep University Journal of Social Sciences,* 18(4), 1412-1431.

Çelik, N. (2013). Thorstein Veblen'in Gösterişçi Tüketim Yaklaşımı: Niğde Üniversitesi İdari Personeli Örneği. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 1(34), 171203

Çetin, O. I., Kumkale, İ. (2016). Sosyal Medya Kullanım Düzeyi ve Satın Alma Niyeti Arasındaki İlişkide Faydacı Motivasyonun Aracı Etkisi. *Balkan and Near Eastern Journal of Social Sciences,* 2(4), 90-101.

Çokadar, H., Türkoğlu, A., Gezer, K. (2009). *Çevre Bilimi,* Mustafa Aydoğdu ve Kudret Gezer (Ed.), Çevre Sorunları. Ankara, Anı Yayınları.

Daily, G. C., Ehrlich, P. R. (1996). Socioeconomic Equity, Sustainability, and Earth's Carrying Capacity. *Ecological Applications,* 6(4), 991-1001.

Dal, N. E. (2017). Tüketim Toplumu ve Tüketim Toplumuna Yöneltilen Eleştiriler Üzerine Bir Tartışma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 9(19), 1-21.

Dawkins, E., André, K., Axelsson, K., Benoist, L., Swartling, Å. G., Persson, Å. (2019). Advancing sustainable consumption at the local government level: A literature review. *Journal of cleaner production,* 231, 1450-1462.

DCTI(2010).Deutsches CleanTech Institut, DCTI (2010). "Studienband 4 – eMobilität,",http://www.cleanthinking.de/dcti-studienband emobilitaet/6551/(25.10.2020).

Değirmenci, K., Breitner, M. H. (2017). Consumer Purchase İntentions for Electric Vehicles: Is Green More İmportant Than Price and Range? *Transportation Research Part D: Transport and Environment,* 51, 250–260.

Demir, D., Çabuk, S. (2020). Yeşil Ürünlerde Algılanan Tüketim Değerlerinin Tüketici Seçim Davranışına Etkisi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 29(3), 254-266.

Deniz, A., Erciş, A. (2016). Tüketici Yenilikçiliğinin Boyutları ve Yenilikçiliği Etkileyen Faktörler Arasındaki Ilişkiler, *Kafkas Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 7(14), 461-475.

Deutsches Zentrum für Luft- und Raumfahrt e.V [DLR], (2013). Der Pkw-Markt bis 2040: Was das Auto von morgen antreibt, Szenario- Analyse im Auftrag des Mineralölwirtschaftsverbandes, Stuttgart, August 2013.

Dhar, R., Wertenbroch, K. (2000). Consumer Choice Between Hedonic and Utilitarian Goods. *Journal of Marketing Research,* 60-71

Diksaç, R. (2019). *Çevre Bilinci ve yaşam tarzının sürdürülebilir tüketim davranışı üzerindeki etkisi ve bir araştırma.* Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Dobre, C., Dragomir, A., Preda, G. (2009). Consumer Innovatıveness: A Marketıng Approach, *Management & Marketing,* 4(2).19-20.

Douglas, M., Isherwood, B. (1999). *Tüketimin Antropolojisi.* Çeviren: Aytekin, Erden, Atilla. Ankara, Dost Kitabevi Yayınları.

Duman, C., Taşkın, E., Gökçe, Z., Zobar, L. (2015). Tüketicilerin Futbol ile İlgilenim Seviyelerine Göre Kümelenmesi ve Kümeler Arasındaki Farklılıklar. *Öneri Dergisi*, 11(43), 71-88.

Duman, Z. (2016). Tüketimci Kapitalizmin ve Tüketim Kültürünün Eleştirisi. *Sosyoloji Dergisi,* (33), 15-36.

Durna, U. (2002). *Yenilik Yönetimi.* Ankara, Nobel Yayın.

Dutta, B., Hwang, H. G. (2021). Consumers Purchase Intentions of Green Electric Vehicles: The Influence of Consumers Technological and Environmental Considerations. *Sustainability,* 13(21), 12025.

Edisan, Z., Kadıoğlu, F. (2013). Yaşam Kalitesi Kavramının Antik Dönemdeki Öncüleri. *Lokman Hekim Journal,* 3(3), 1-4.

Egbue, O., Long, S. (2012). Barriers to Widespread Adoption of Electric Vehicles: An Analysis of Consumer Attitudes And Perceptions. Energy Policy, 48, 717–729. https://doi.org/10.1016/j.enpol.2012.06.009

Ekici, N. (2021). Tüketimin Antropolojisi. Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi, *Journal of Consumer and Consumption Research,* 13(1), 225-230.

Ekincek, S. (2014). Sakin şehir (cittaslow) yöneticilerinin sakin şehir hareketine ve sürdürülebilirliğine yönelik değerlendirmeleri. Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Elmasoğlu, K. (2017). Tüketim Kültüründe Etkili Bir Araç Olarak Reklamın İşlevlerine Dair Genel Bir Değerlendirme, Abant *Kültürel Araştırmalar Dergisi,* 2 (4), 27-42.

Folke, C. (2019). Sustainability And Resilience For Transformation İn The Urban Century. *Nature sustainability,* 2(4), 267-273.

Erbaşlar, G. (2012). Yeşil pazarlama. *Mesleki Bilimler Dergisi (MBD),* 1(2), 94-101.

Eren, Y., Şengün, H. İ. (2022). Sürdürülebilir Tüketim Kavramı Üzerine Bibliyometrik Bir Çalışma. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* Van YYÜ 40. Yıl Özel Sayısı, 78-93.

Ergen, A. (2014). *Maddi değerler, gönüllü sade yaşam biçimi, çevre bilgisi: Sürdürülebilir tüketim davranışı açısından bir araştırma.* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Erkal, S., Şafak, Ş., Yertutan, C. (2011). Sürdürülebilir Kalkınma ve Çevre Bilincinin Oluşturulmasında Ailenin Rolü. *Sosyo Ekonomi Dergisi,* 1, 145- 158.

Eryiğit, C. Kavak, B. (2008). Yeniliği Erken ve Geç Benimseyenler ile Benimsemeyenlerin Demografik Özelliklerinin ve Yaşam Tarzlarının Yayılma Modelleri Yardımıyla Tanımlanması, Pazarlama *ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi,* 22(3), 21-43.

Eryiğit, C., Kavak, B. (2008). Yeniliği Erken ve Geç Benimseyenler ile Benimsemeyenlerin Demografik Özelliklerinin ve Yaşam Tarzlarının Yayılım Modelleri Yardımıyla Tanımlanması, *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi,* 22(3), 21-43.

Eryiğit, C., Kavak, B. (2011). Tüketici Yenilikçiliğinin Tutumsal ve Davranışsal Uyumunun İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 29(2), 95-113.

Eti, H. S. (2017). Yeşil Tüketim: Tekirdağ İlinde Yeşil Tüketim Alışkanlığı ve Yeşil Tüketicilerin Satın Alma Davranışı Üzerine Bir İnceleme. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi,* 3, 95-98.

Faiz, E., & Uludag, G. (2019). Güdülenmiş tüketici yenilikçiliğinin değiştirme maliyeti ve algılanan değer üzerindeki etkisine yönelik bir model önerisi: akıllı telefon pazarı örneği. *Business and Economics Research Journal*, *10*(4), 991

Featherstone, M. (2005). *Postmodernizm ve Tüketim Toplumu.* Çev., Mehmet Küçük. 2.bs. İstanbul: Ayrıntı Yayınları (Orjinal yayın: 1996).

Figenbaum, E., Kolbenstvedt, M., Assum, T. (2015). Electromobility in Norway: Experiences and Opportunities. *Research in Transportation Economics* 50, 29- 38.

Fraj, E., Martinez, E. (2007). Ecological Consumer Behaviour: An Empirical Analysis. *International Journal of Consumer Studies,* 31(1), 26-33

Galbraith, J. K. (1998). The Affluent Society. Houghton Mifflin Harcourt.

Gana, A.J., Toba, A.P (2015). Environmental Pollution and Sustainability, Journal *of Research in Environmental Science and Toxicology,* 4 (1), 1-9

Geiger, S.M., Fischer, D., Schrader, U. (2018). Measuring What Matters İn Sustainable

Goldsmıth, R. E. (2001), "Yenilikçi İnternet Tüketicilerini Belirlemek İçin Etki Alanına Özel Yenilikçilik Ölçeğini Kullanmak" İnternet Araştırması: Elektronik Ağ Uygulamaları ve Politikası, 11(2), 149-158.

Consumption: An İntegrative Framework For The Selection Of Relevant Behaviors. *Sustain. Dev.* 26, 18–33.

Geiger, S.M., Fischer, D., Schrader, U. (2018). Measuring What Matters in Sustainable

Consumption: An İntegrative Framework for the Selection Of Relevant Behaviors. *Sustain. Dev.* 26,18–33.

Geissinger A., Laurell C., Öberg C. Sandström C. (2018). How Sustainable İs The Sharing Economy? On The Sustainability Connotations Of Sharing Economy Platforms. *Journal of Cleaner Production,* 206, 419-429.

Gelibolu, L., Madran, C. (2012). *Çevreci Tüketim Davranışının Öğretmeni Olarak Sosyal Pazarlama: Üniversitede Bir Deney.* 17. Ulusal Pazarlama Kongresi. Pazarlamada Kültür ve Eğitim Paradigması Bildiri Kitabı.

Genç, E. (2017). Bireysel Yenilikçilik Düzeyinin Kariyer UyumluluğuAlgısına Etkisi. *The Journal of Academic Social Sciences.* 60, 240-252.10.16992/ASOS.13104.

Girardi, A., Soutar, G.N., Ward S. (2005). The Validation of A Use Innovativeness Scale. *European Journal of Innovation Management,* 8(4), 471-81

Grewal, R., Mehta, R. ve Kardes, F. R. (2000). The Role of The Social Identity Function of Attitudes in Consumer Innovativeness and Opinion Leadership, *Journal of Economic Psychology,* 21(3), 233-252.

Güleş, H.K., Bülbül, H. (2004). *Yenilikçilik: İşletmeler İçin Stratejik Rekabet Aracı.* Ankara, Nobel Yayınları.

Güller, O. (2021). *Yeşil Pazarlama Anlayışının Tüketicilerin Hibrit ve Elektrikli Otomobil Satın Alma Tercihleri Üzerine Etkisi,* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Gür, N., Furuncu, Y. (2019). *Küresel Otomotiv Sektörünün Değişimi ve Yerli Otomobil Projesinin Geleceği,* İstanbul, Seta Yayınları.

Güsan, G., Aktaş, E., Güvendik, Ö. (2016). Yeşil Ürün Grupları Çerçevesinde Tüketici Farkındalığı. *İstanbul Sosyal Bilimler Dergisi,* 1-16.

Hackbarth, A., Madlener, R. (2013). Consumer Preferences for Alternative Fuel Vehicles: A Discrete Choice Analysis. *Transportation Research Part D: Transport and Environment* 25, 5-17.

Hair, J.F., Black, W.C., Babin, B.J., Anderson, R.E. (2014). *Examining Your Data. In: Hair JF, Black WC, Babin BJ, Anderson RE. Eds. Multivariate Data Analysis.* 7th. ed. London: Pearson Education Limited, 31-664.

Hall, R. J., Snell, A. F., Foust, M. S. (1999). Item Parceling Strategies in SEM: Investigating the Subtle Effects of Unmodeled Secondary Constructs. *Organizational Research Methods,* 2, 233–256.

Han, L., Wang, S., Zhao, D., Li, J. (2017). The Intention to Adopt Electric Vehicles: Driven ty Functional and Non-Functional Values. *Transportation Research Part A: Policy and Practice,* 103, 185-197.

He, X., Zhan, W., Hu, Y. (2018). Consumer Purchase Intention of Electric Vehicles in China: The Roles of Perception and Personality. *Journal of Cleaner Production,* 204, 10601069.

Hirschman, E. C. (1980). Innovativeness, Novelty Seeking, and Consumer Creativity, *Journal Of Consumer Research,* 7(3), 283-295

Howarth, R. B., Norgaard, R. B. (1992). Environmental Valuation Under Sustainable

Hu, L, T., & Bentler, P. M. (1999). Cut-off criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling,* 6, 1-55.

Huang, D., Jin, X., Coghlan, A. (2021). Advances in Consumer İnnovation Resistance Research: A Review and Research Agenda. *Technological Forecasting and Social Change,* 166, 1-21.

Hulin, C., Netemeyer, R., Cudeck, R. (2001). Can a reliability coefficient be too high?. *Journal of Consumer Psychology*, 10(1), 55-58.

Hurt, H. T., Joseph, K., Cook, C. D. (1977). Scales for the Measurement of İnnovativeness. *Human Communication Research,* 4(1), 58-65.

Hwang, J., Sun-Bai, C., Kim, W. (2019). Consequences of Psychological Benefits of Using Eco- Friendly in the Context of Drone Food Delivery Services, *Journal of Travel & Tourism Marketing,* 36(7), 835-846. DOI: 10.1080/10548408.2019.1586619.

Im, M., Song, M.R. Chu, W. (2019). Effects of Consumer Innovativeness on EnvironmentFriendly Product Satisfaction. *The Journal of Distribution Science,* 17(10), 125-134. doi.org/10.15722/jds.17.10.201910.125

Im, S., Bayus, B. L., Mason, C. H. (2003). An Empirical Study of İnnate Consumer

İnnovativeness, Personal Characteristics, and New-Product Adoption Behavior. *Journal of the Academy of Marketing Science,* 31(1), 61–73.

İnce, Ş. (2014). *Toplumsal ve Kültürel Dönüşümlerin Gündelik Hayata Yansımaları:2000'lerde Türkiye'nin Mutfağı.* Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gazetecilik Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.

İslamoğlu, A. H. (2003). *Tüketici Davranışları,* İstanbul, Beta Yayın.

Jabeen, G., Ahmad, M., Zhang, Q. (2021). Factors Influencing Consumers' Willingness to Buy Green Energy Technologies in a Green Perceived Value Framework. Energy Sources, Part B: Economics, *Planning, and Policy,* 16(7), 669-685.

Jackson D.L. (2003). Revisiting Sample Size And Number Of Parameter Estimates: Some Support For The N: Q Hypothesis. *Struct. Equ. Modeling,* 10, 128–141.

Jackson, T., Michaelis, L. (2003). *Policies for sustainable consumption.* Sustainable Development Commission, London.

Jansson, J., Nordlund, A., Westin, K. (2017). Examining Drivers of Sustainable Consumption: The İnfluence of Norms and Opinion Leadership on Electric Vehicle Adoption in Sweden. *Journal of Cleaner Production,* 154,176-187.

Jöreskog, K. G., Sörbom, D. (1982). Recent developments in structural equation modeling. *Journal of Marketing Research,* 19(4), 404-416.

Kambar, R. (2016). *Tüketici Yenilikçiliği ve Ürün İlgileniminin Marka Sadakati Üzerindeki Etkisi.* Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Üretim Yönetimi ve

Kamya, B. (2020). Sürdürülebilir Pazarlamanın Tüketici Davranışları ve Algılanan Marka Değeri Üzerine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversite Sosyal Bilimler Enstitüsü,

Karaca, Ş. (2018). Yaşam Tarzının Sürdürülebilir Tüketim Davranışı Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik Bir Çalışma. *İşletme Araştırmaları Dergisi,* 10(3), 403-425.

Karagöz, K.(2021). Türkiye'de Otomotiv Sektörünün Ekonomiye Etkisi: Ekonometrik Bir Analiz. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *6*(12), 126-143.

Karakurt Tosun, E. (2009). Sürdürülebilirlik Olgusu ve Kentsel Yapıya Etkileri. *Paradoks, Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi,* (e-dergi), http://www.paradoks.org. 5(2), 1-14.

Karasar, Ş. (2004). Eğitimde Yeni İletişim Teknolojileri- Internet ve Sanal Yüksek Eğitim. *The Turkish*

Kaut, R., Değirmenci, K., Breitner, M.H. (2015). Elektromobilität in Deutschland Und Anderen

Kavak, B., Eryiğit, C., Tektaş, Ö.Ö. (2016). *Pazarlama Ürün: Uygulamalar ve Örnek Olaylar,* Ankara, Siyasal Kitabevi.

Kavak, B., Kazancı Sunaoğlu, Ş., Taner, N. (2017). Yeniliği Benimseyen Kategorilerinin Bütüncül ve Analitik Düşünme Açısından Farklılıkları Akıllı Telefonlar için Bir İnceleme. *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi,* 10(20), 179-200.

Keleş, C. (2007). *Yeşil Pazarlama Tüketicilerin Yeşil Ürünleri Tüketme Davranışları ve Yeşil Ürünlerin Tüketiminde Kültürün Etkisi ile İlgili Bir Uygulama.* Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. Adana, Türkiye.

Keleş, R. (1998). *Kent Bilim Terimleri Sözlüğü,* 2. Baskı, Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.

Keleş, R., Hamamcı, C. (2005). *Çevre Politikaları.* Ankara: İmge Kitabevi.

Kılıç, E. A., Portakalcı, M. (2018). The Impact of Consumer Innovatıveness as A Competatıve Instrument on Buyıng Habıts. *Journal of Life Economics,* 5(1), 95.

Kılıç, S. (2016). Cronbach'ın alfa güvenirlik katsayısı. *Journal of Mood Disorders*, 6(1), 47- 48.

Kızgın, Y., Karaosmanoğlu, K., Örmeci, G., Taş, Ö. (2017). *Tüketicilerin Sürdürülebilir Tüketim Bağlamında Yeşil Tüketim Eğilimleri ve Demografik Özelliklere Göre Farklılıkları.* In Proceedings, 1st International Sustainable Tourism Congress, November 23-25, Kastamonu, Turkey.

Kocabey, S. (2018). Elektrikli otomobillerin dünü, bugünü ve geleceği. *Akıllı Ulaşım Sistemleri ve Uygulamaları Dergisi*, *1*(1), 16-23.

Kocacık, F. (1998). *Tüketim Eğilimleri ve Sorunları.* Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları.

Kocagöz, E., İğde, Ç. S. (2022). Elektrikli Araç Satın Alma Niyetini Hangi Faktörler Etkiler? Bir Tüketici Araştırması. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 19(21). (Uluslararası İşletmecilik Kongresi" Özel Sayısı), 104-120.

Kocagöz, E., İğde, Ç. S., & Çetindağ, G. (2020). Elektrikli Ve Akıllı, Yerli Ve Milli: Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu'nun Tanıttığı Araçlara Yönelik Tüketicilerin İlk Değerlendirmeleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (49), 55-74.

Kocak, E. (2014). Türkiye'de Çevresel Kuznets Eğrisi Hipotezinin Geçerliliği: ARDL Sınır Testi Yaklaşımı. *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi,* 2 (3), 62-73.

Kowalski, D. J., Depta, A. (2019). Sustainable Development in Electromobility. *Zeszyty Naukowe Politechniki Łódzkiej,* 73, 69-80.

Köse, B. (2012). *Tüketici Yenilikçiliği ve Yeniliklerin Benimsenmesi: Bir Yenilik Olarak Mobil İnternet.* Afyon Kocatepe Üniversitesi, İşletme Bölümü, Doktora tezi.

Kumar, R., Jha, A., Damodaran, A., Bangwal, D., Dwivedi, A. (2020). Addressing The Challenges to Electric Vehicle Adoption Via Sharing Economy: An Indian Perspective. *Management of Environmental Quality: An International Journal, 32(1), 82-99.*doi:10.1108/meq-03-2020-0058

Kuswati, R. (2018). Consumer Innovativeness: Literature Review and Measurement Scales. *KnE Social Sciences,1,* 663-672.

Küçük, M., Güneş, G. (2013). Sivil Toplum Kuruluşları ve Çevresel Sürdürülebilirlik, *Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi,* 5 (2), 298-311.

Kwatra, S., Kumar, A., Sharma, P. (2020). *A Critical Review of Studies Related to Construction And Computation of Sustainable Development Indices.* Ecological Indicators, 112, 1-15.

Lazol, İ., Muğal, E., & Yücel, Y. (2008). Sürdürülebilir bir çevre için çevre muhasebesi ve KOBİ'lere yönelik bir araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (38), 56-69.

Leary, R. B., Vann, R. J., Mittelstaedt, J. D., Murphy, P. E., Sherry, J. F. (2014). Changing the Marketplace One Behavior at A Time: Perceived Marketplace Influence and Sustainable Consumption. *Journal of Business Research,* 67(9),1953–1958.

Leavitt, C., Walton, J. (1975). *Development of A Scale for Innovativeness.* ACR North American Advances.

Lepetun, J. (2011). *Flowing with the Current, The Political Economy of Electric Car Industry,* USA. Lambert Academic Publishing

Lin, S. T., Niu, H. J. (2018). Green Consumption: E Nvironmental Knowledge, Environmental Consciousness, Social Norms, And Purchasing Behavior. *Business Strategy and the Environment,* 27(8), 1679-1688.

Lindsey, G. (2003). Sustainability and Urban Greenways: Indicators İn Indianapolis. *Journal of the American Planning Association,* 69(2), 165-180.

Ling, Z., Cherry, C. R., Wen, Y. (2021). Determining the Factors That Influence Electric Vehicle Adoption: A Stated Preference Survey Study in Beijing, China. *Sustainability,* 13(21), 11719.

Lutsey, N. (2015). *Transition To A Global Zero-Emission Vehicle Fleet: A Collaborative Agenda for Governments*. California: International Council on Clean Transportation

Mahajan V., Muller, E., Srivastava, R.K. (1990). Determination of Adopter Categories by Using Innovation Diffusin Models. *Journal of Marketting Research,* 27, 37-50.

Marchand, A., Walker, S. (2008). Product Development and Responsible Consumption: Designing Alternatives for Sustainable Lifestyles. *Journal of Cleaner Production*, 16, 1163-1169.

Maslow, A. (1954). *Motivation and Personality.* New York, NY: Harper.

Meckling, J., Nahm, J. (2018). When do States Disrupt Industries? Electric Cars and The Politics of Innovation. *Review of International Political Economy*, 25(4), 505-529.

Menteşe, S. (2017). Çevresel Sürdürülebilirlik Açısından Toprak, Su ve Hava Kirliliği: Teorik Bir İnceleme. *Journal of International Social Research,* 10(53), 381-389.

Meulenberg, M. (2003). Consument en Burger, Betekenis voor de Markt van Land Bouwproducten enVoedingsmiddelen. [Consumer and Citizen, Meaning for The Market of Agricultural Products and Food Products]. *Tijdschrift Voor Sociaal Wetenschappelijk Onderzoek Van De Landbouw,* 18(1), 43-56.

Mıdgley, F. D. Ve Dowlıng, G. R. (1978), "Innovativeness: The Concept And Its Measurement, "Journal Of Consumer Research, 4 , 229-242

Minton, A., Rose, R. (1997). The Effects of Environmental Concern on Environmentally Friendly Consumer Behaviour: An Exploratory Study. *Journal of Business Research,* (40), 37-48.

Mishra, R., Singh, R. K., Rana, N. P. (2022). Developing Environmental Collaboration Among Supply Chain Partners for Sustainable Consumption & Production: Insights From An Auto Sector Supply Chain. *Journal of Cleaner Production,* 338, 130619.

Mishra, S., Malhotra, G. (2019). Is India Ready for e-Mobility? An Exploratory Study to Understand e-Vehicles Purchase Intention. Scientific Research Publishing, *Theoretical Economics Letters,* 9, 376-391.

Moisander, J. (2007) Motivational Complexity of Green Consumerism *International Journal of Consumer Studies,* 404-409.

Moldan, B., Janousková, S., Hak, T. (2012). How To Understand and Measure Environmental Sustainability*:* Indicators And Targets*, Ecological Indicators,* 17, 4-13.

Morelli, J. (2011). Environmental Sustainability: A Definition for Environmental Professionals. *Journal of Environmental Sustainability,* 1(1), 1-9.

Morton, C., Anable, J., Nelson, J. D. (2016). Exploring Consumer Preferences Towards Electric Vehicles: The Influence of consumer Innovativeness. *Research in Transportation Business & Management,* 18,18–28.

Morton, C., Anable, J., Nelson, J. D. (2016). Exploring Consumer Preferences Towards Electric Vehicles: The İnfluence Of Consumer Innovativeness. *Research in Transportation Business & Management,* 18,18-28.

Möser, K. (2011). *Historischer Abriss der Elektromobilität, Handbuch Elektromobilität, Frankfurt am Main.* EW Medien und Kongresse, 15-36.

Muratoğlu, Y., ve Alkaya, A., *"Elektrikli Araç Teknolojisi ve Pil Yönetim Sistemi-İnceleme",* Elektrik Mühendisliği, 2016, 458: 10-14.

Nasution, R. A., Garnida, N. (2010). *A review of the three streams of consumer innovativeness. In Technology Management for Global Economic Growth (PICMET),* Proceedings of PICMET'10, 1-11.

Neumann, H. (1999). Lokale Agenda 21 Aspekte Einer Nachhaltigen Entwicklung*, Politik &Unterricht, (Hrsg.: LpB)* 4(99), 3-7.

OECD (2002). *Towards sustainable household consumption?* Trends and Policies İn OECD Countries.

OECD ve Eurostat (2005). *Oslo Kılavuzu: Yenilik Verilerinin Toplanması ve Yorumlanması İçin İlkeler.* 3. Baskı. TÜBİTAK. *Online Journal of Educational Technology- TOJET*, 3(4) (Article 16), 110-116.

Onurlubaş, E. (2019). The Effects of Social Impact, Environmental Awareness And Environmental Consciousness on Green Product Purchasing Behaviour. *Turkish Journal of Agriculture-Food Science and Technology,* 7(3), 447-457.

Orçan, M. (2008). *Osmanlı'dan Günümüze Modern Türk Tüketim Kültürü,* Ankara: Harf Eğitim Yayıncılığı.

Özata, F. Z. (2018). Yüksek Teknoloji Yeniliği Olarak Akıllı Telefonların Genç Tüketiciler Tarafından Benimsenmesinde Etkili Olan Faktörler. Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özaydın, E., Boyraz, E. (2021). Problem Çözme, Yaratıcılık, Yenilikçilik Becerilerinin Pazarlama Yenilik Stratejilerinde Örgütsel Yenilikçilik Aracılığıyla Etkisi. *İşletme Araştırmaları Dergisi,* 13 (1), 858-874.

Özbakır, M., Velioğlu, M. N. (2010). Pazarlamaya Sürdürülebilirlik Çerçevesinden Bakış ve Bir Örnek Olay Analizi1. *Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi,* 2(2), 71-98.

Özdemir Öztürk, N. (2022). *Yenilikçi Tüketici Davranışları: Türkiye ve Almanya'da Elektrikli Araçların Kabulü Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma*: Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi

Özler, M. (2023*).Elektrikli Araç Teknolojisi Ve Çankırı İlinde Çatı Tipi Güneş Paneli Destekli Elektrikli Araç Şarj İstasyonu Tasarımı Ve Maliyet Analizi*. Çankırı Karatekin Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi

Özden, A. T. (2019). Tüketici yenilikçiliği ve sosyal onay ihtiyacı arasındaki ilişkinin incelenmesi üzerine bir araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi,* 11(3), 1537-1558.

Özoğlu, B., Bülbül H. (2013). Güdülenmiş Tüketici Yenilikçiliği ve Algılanan Risk Ölçeklerinin Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması, *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi,* 5(3), 132

Öztürk, Z. (2018). İstanbul'da Karayolu Yolcu Taşımacılığında Elektrikli Araç Kullanımının İncelenmesi. *El-Cezeri Fen ve Mühendislik Dergisi,* 5(2), 367-386.

Papatya, N., Özdemir, Ş. (2012). Hazcı Tüketim Davranışları ve Televizyon Programlarını İzleme Eğilimleri Arasındaki İlişki: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 26(3-4), 161-183.

Paşalıoğlu H. (2018). *Yaşam Tarzı, Tüketici Yenilikçiliği ve Tüketici Benzersizliğinin Elektrikli Araçları Satın Alma Niyeti Üzerine Etkisi.* Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Karabük Üniversitesi.

Paşalıoğlu, H., Cengiz, H. (2019). Tüketici Yaşam Tarzının Elektrikli Araçları Satın Alma Niyeti Üzerine Etkisi: Tüketici Yenilikçiliği, Tüketici Benzersizliği ve Keşifsel Davranışların Aracılık Etkisi. *In International Congress on Business and Marketing,* 35-45.

Pearce, D. W., Barbıer, E. B., Markandya, A. (1990). *Sustainable Development: Economics and Environment in the Third World.* Edward Elgar, Aldershot.

Peattie, K., Crane, A. (2005). Green Marketing: Legend, Myth, Farce or Prophesy? *Qualitative*

Piligrimienė, Ž., Žukauskaitė, A., Korzilius, H., Banytė, J., Dovalienė, A. (2020). Internal and External Determinants of Consumer Engagement in Sustainable Consumption. *Sustainability,* 12(4), 1349.

Rahman, O, Fung, C. M. B., Chen, Z. (2020). Young Chinese Consumers' Choice Between Product-Related and Sustainable Cues—The Effects of Gender Diferences and Consumer Innovativeness. *Sustainibility,* 12(9)1-23.

Raju, P. S. (1980). Optimum Stimulation Level: Its Relationship to Personality, Demographics, and Exploratory Behavior. *Journal of Consumer Research,* 7(3), 272-282.

Rezvani, Z., Jansson, J., Bengtsson, M. (2018). Consumer Motivations For Sustainable Consumption: The İnteraction Of Gain, Normative And Hedonic Motivations On Electric Vehicle Adoption. *Business Strategy and the Environment,* 27(8), 1272-1283.

Rezvani, Z., Jansson, J., Bodin, J. (2015). Advances in Consumer Electric Vehicle Adoption Research: A Review and Research Agenda. *Transportation Research Part D: Transport and Environment,* 34, 122–136.

Roberts, J. A. (1996). Green Consumers in the 1990s: Profile and Implications for Advertising. *Journal of Business Research,* (3):217-231.

Robins, K. (1999). *İmaj-Görmenin Kültürü ve Politikası.* Çev: Nurçay Türkoglu. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Roehrich, G. (2004). Consumer Innovativeness Consepts and Measurements, *Journal of Business Research,* 57, 671-677

Rogers, E. M. (2003). *Diffusion of Innovations*. Free Press.

Saeed, R., Zameer, H., Awan, I., Ullah, I. (2014). A Study of Consumer Innovativeness and Motivations Behind Adoption of Innovation. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences,* 4(7), 340-349.

Sagnier C., Loup-Escande E., Lourdeaux D., Thouvenin I., Valléry G. (2020). User Acceptance of Virtual Reality: An Extended Technology Acceptance Model, *International Journal of Human–Computer Interaction,* DOI: 10.1080/10447318.2019.1708612

Sakarya, A., Alkan, A., Dörtyol, İ. T. (2020). Tüketim Sosyolojisi'nin Dünü, Bugünü ve Yarını. *Pazarlama İçgörüsü Üzerine Çalışmalar,* 4(1), 1-12.

Salazar, H. A., Oerlemans, L., van Stroe-Biezen, S. (2013). Social Influence On Sustainable Consumption: Evidence From A Behavioural Experiment. *International Journal of consumer studies,* 37(2), 172-180.

Sarı, S., Topçuoğlu, F. (2019). Kişilik Tiplerinin Sürdürülebilir Tüketim Davranışları Üzerine Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 24(2), 159-169.

Sarkis, J., Zhu, Q. (2018). Environmental Sustainability and Production: Taking the Road Less Travelled. *International Journal of Production Research,* 56(1-2), 743-759.

Savaş, D. A. (2022). Sürdürülebilir Tüketim ve Çevre Araştırmalarına Yönelik Bir Analiz. *Bitlis Eren Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Akademik İzdüşüm Dergisi,* 7(2), 81-100.

Saydan, R., Kanıbir, H. (2007). Üniversiteli Tüketicilerin 'Çevreci Tüketim' Tutumları ve Satın Alma Davranışlarına Etkileri. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 25(2), 213-242.

Schaefer, A., Crane, A. (2005). Addressing Sustainability and Consumption, *Journal of Macromarketing,* 25(1), 76-92.

Schiavo, F. T., Calili, R. F., de Magalhães, C. F., Fróes, I. C. (2021). The Meaning of Electric Cars in the Context of Sustainable Transition in Brazil. *Sustainability*, 13(19), 11073.

Schlegelmilch, B.B., Bohlen, G.M, Diamantopoulos, A. (1996). The Link Between Gren Purchasing Decisions And Measures Of Environmental Consciousness. *European Journal of Marketing,* 30(5), 35-55.

Schmalfuß, F., Mühl k., Krems, j.f. (2017). Direct Experience With Battery Electric Vehicles (Bevs) Matters When Evaluating Vehicle Attributes, Attitude And Purchase Intention, *Transportation Research Part F,* 46, 47-69

Senemoğlu, O. (2017). Tüketim, Tüketim Toplumu ve Tüketim Kültürü: Karşılaştırmalı Bir Analiz. *İnsan ve İnsan*, 4(12), 66-86.

Seyfang, G. (2009). The New Economics of Sustainable Consumption: Seeds of Change. *International Journal of Community Currency Research*, 13, 99-101.

Seyhan, G., Yılmaz, B. S. (2010). Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Konaklama İşletmelerinde Yeşil Pazarlama: Calıstay Luxury Resort Hotel. *Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi,* 11(1), 51-74.

Sierzchula, W., Bakker, S., Maat, K., Wee, B. (2014). The İnfluence of Financial Incentives and Other Socio-Economic Factors on Electric Vehicle Adoption. *Energy Policy,* 68, 183-194.

Singh, M. (2013). Green energy for metropolitan transport, International Journal on Power Engineering and Energy (IJPEE), 4(1):338-342

Sinnappan, P., Rahman, A. A. (2011). Antecedents of Green Purchasing Behavior Among Malaysian Consumers. *International Business Management,* 5(3), 129-139.

Skippon, S., Garwood, M. (2011). Responses to Battery Electric Vehicles: UK Consumer Attitudes And Attributions Of Symbolic Meaning Following Direct Experience To Reduce Psychological Distance. *Transportation Research Part D: Transport and Environment,* 16(7), 525-531.

Skippon, S.M. (2014). How Consumer Drivers Construe Vehicle Performance: Implications for Electric Vehicles. *Transportation Research Part F: Traffic Psychology and Behaviour,* 23, 15-31.

Sofuoğlu, A. (2003). *Hava Kirliliği,* İzmir: İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü.

Statista https://de.statista.com/statistik/daten/studie/548919/umfrage/elektroautos- einfluss-der-kaufpraemie-kaufinteresse/ (26.01.2024).

Steenkamp, J. B. E., Hofstede, F. T., Wedel, M. (1999). A Cross-National İnvestigation into the Individual and National Cultural Antecedents of Consumer Innovativeness. *The Journal of Marketing,* 63(2), 55-69.

Steinhilber, S., Wells, P., Thankappan, S. (2013). Socio-technical Inertia: Understanding the Barriers to Electric Vehicles. *Energy Policy,* 60, 531-539.

Şahin, A (2022). *Tüketicilerin Sürdürülebilir Tüketim Ve Yenilikçilik Anlayışında Elektrikli Araç Bilgi Düzeyi Düzenleyici Rolünün Satın Alma Niyetine Etkisi*, Doktora Tezi. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi SBE,35

Şahin, F. Söylemez, C. (2021). Güdülenmiş Tüketici Yenilikçiliğinin Dijital Medya Platformlarının Algılanan Tüketici Temelli Marka Değeri ve Marka Tutumu Üzerine Etkisi: Covıd-19 Döneminde Netflıx Üzerine Bir İnceleme. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* (58), 301-332

Şenocak, B., Mohan Bursalı, Y. (2018). İşletmelerde Çevresel Sürdürülebilirlik Bilinci ve Yeşil İşletmecilik Uygulamaları ile İşletme Başarısı Arasındaki İlişki. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 23(1), 161-183.

Tanrıkulu, C. (2015). Çevresel Kaygı, Algılanan Tüketici Etkinliği ve Kollektivizmin, Tüketicilerin Yeşil Satın Alma Davranışlarındaki Rolü Üzerine Bir İnceleme. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 29 (1), 121-136

Tatar, A. (2021). Çevresel Sorunlara Duyarlılığın Sürdürülebilir Tüketim Davranışına Etkisi. *International Journal of Management and Administration,* 5(9), 103-117.

Tayfun, N. Ö., Öçlü, B. (2015). Yeşil Pazarlama Uygulamasının Tüketiciler Açısından Algılanmasının Nöropazarlama Tekniği İle Araştırılması. *Bursa Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 34 (2), 95-113

Tayfun, N. Ö., Öçlü, B. (2016). Çevreci Ürünlerin Tüketicilerin Satın Alma Kararlarındaki Yeri Üzerine Bir Uygulama. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 9(3), 185-198.

TDK Sözlük (2022). https://www.tdk.gov.tr/icerik/diger-icerikler/tumsozlukler/

Tekin, A. (2022). *Sürdürülebilir Tüketim ve Çevre Bilinci Üzerine Bir Araştırma: Bursa İli Örneği*. Yüksek Lisan Tezi. Bursa Uludağ Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tekin, M., Öztürk, D., Selek, N. (2021). Ürün Temelli Yenilikçiliğin Plansız Satın Alma Davranığı ve Kompulsif Satın Alma Davranışı Üzerindeki Etkisi. *Journal of Süleyman Demirel University Institute of Social Sciences Year,* 1(39), 44-68.

Tellis, G. J., Yin, E., Bell, S. (2009). Global Consumer Innovativeness: Cross-Country Differences and Demographic Commonalities. *Journal of International Marketing,* 17(2), 1–22.

Therrıen P., Doloreux, D., Chaberlın, T. (2011). Innovation Novelty and (Commercial) Performance in the Service Sector: A Canadian Firm Level Analysis, *Technovation,* 31(12), 655-665.

Tıraş, H. H. (2012). Sürdürülebilir Kalkınma ve Çevre: Teorik Bir İnceleme. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 2(2), 57-73.

Tokgöz, N., Önce, S. (2009). Şirket Sürdürülebilirliği: Geleneksel Yönetim Anlayışına Alternatif. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 11(1), 249-275.

Torlak, Ö. (2000). *Tüketim Bireysel Eylemin Toplumsal Dönüşümü.* İstanbul: İnkılâp Yayınları

Tören, M., & Mollahasanoglu, H. (2022). *Elektrikli ve Hibrit Araçlardaki Elektrik Motorlarının İçten Yanmalı Motorlarda Oluşan [Co] _2 Emisyonunda Meydana Getireceği Değişimin Tahmini Ve Verimliliğe Etkisi: Türkiye Örneklemesi. El-Cezeri*, *9*(3), 1082-1097.

Tunç, A. Ö., Ömür, G. A., Düren, A. Z. (2012). Çevresel Farkındalık. *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilgiler Fakültesi Dergisi,* 47, 227-246.

TÜİK (2022). Aydın İli Nüfus İstatistikleri. https://data.tuik.gov.tr/Search/Search?text=AYDIN (Erişim Tarihi:21.01.2024)

Türkiye Elektrikli ve Hibrid Araçlar Derneği [TEHAD] (2022). http://tehad.org/2020/10/14/ilk9-aylik-elektrikli-ve-hibrid-satis- rakamlari-belli-oldu/ (25.01.2024).

Ulusoy, G., Civek, F., Ediş, L. B. (2021). Online Uygulamalarda Tüketici Yenilikçiliğinin Simülasyonlu Ürün Satın Alma Niyetine Etkisi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 11(1), 91-107.

Ustabaş, A. (2014). "*Mikro ve Makro etkileri yönünden Elektrikli Otomobiller (Türkiye Ekonomisi Örneği)", Marmara Üniversitesi I.I.B. Dergisi, Cilt. XXXVI,* 269- 291.

Ünlü, F., Yıldız, R. (2013). Kayseri Organize Sanayi Bölgesindeki Firmaların Yenilik Faaliyetleri Üzerine Bir Alan Çalışması. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi,* 8 (2), 69-87.

Vallance, S., Perkins, H., Dixon, J. (2011). What Is Social Sustainability? *A Clarification Of Concepts, Geoforum,* 42,342-348.

Van Nes, N., Cramer, J. (2006). Product Lifetime Optimization: A Challenging Strategy

Towards More Sustainable Consumption Patterns. *Journal of Cleaner Production,* 14(15-16), 1307-1318.

Van Sloten, R. C. (2015). *Niche-market Subsidy for Effective Diffusion of Battery Electric Vehicles in Sweden.* Mid Sweden University.

Vandecasteele, B., Geuens, M. (2010). Motivated Consumer Innovativeness: Concept, Measurement, and Validation. *International Journal of Research in Marketing,* 27(4), 308-318.

Varol, S., Öztürk, Z., Öztürk, O. (2018). İstanbul'da Karayolu Yolcu Taşımacılığında Elektrikli

Veblen, T. (2005). *Aylak Sınıfın Teorisi,* (Çeviri: Zeynep Gültekin ve Cumhur Atay), İstanbul, Babil Yayınları.

Venkatraman M.P., Price, P. (1990). Diffrentiating Between Cognitive and Sensory Innovativeness: Concepts, Measurement and Their Implications. *Journal of Business Reting Research,* 20, 293-315

Venkatraman, M. P. (1991). The Impact of Innovativeness and Innovation Type on Adoption, *Journal of Retailing,* 67(1), 51-67

Wallentowitz, H., Freialdenhoven, A., Olschewski, I. (2010). *Strategien Zur Elektrifizierung Des Antriebstranges: Technologien,* Märkte Und Implikationen, Vieweg+Teubner, Wiesbaden.

Wang, C., Ghadimi, P., Lim, M. K., Tseng, M. L. (2019). A Literature Review of Sustainable Consumption and Production: A Comparative Analysis in Developed and Developing Economies. *Journal of Cleaner Production,* 206, 741-754.

Wang, S., Fan, J., Zhao, D., Yang, S., Fu, Y. (2016). Predicting Consumers' Intention to Adopt Hybrid Electric Vehicles: Using An Extended Version of The Theory of Planned Behavior Model. *Transportation,* 43(1), 123-143.

White, L. V., Sintov, N. D. (2017). You Are What You Drive: Environmentalist and Social

Wilhite, H., Lutzenhıser, R. L. (1999). Social Loading and Sustainable Consumption. *Advances in Consumer Research,*.26(1), 281-287.

Williams, R. (1976). Developments in the Sociology of Culture. *Sage Journal.* 10(3). https://doi.org/10.1177/00380385760100030

World Business Council for Sustainable Development [WBCSD]. (2022) https://www.wbcsd.org/.

Yang, C., Tu, J.C., Jiang, Q. (2020). The Influential Factors of Consumers' Sustainable Consumption: A Case On Electric Vehicles İn China. *Sustainability*, 12(8), 3496.

Yangınlar, G.,Sarı, K. (2017). İşletmeleri Yeşil Lojistik Uygulamalarına Zorlayan Sebepler Üzerine Bir Araştırma. *Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi.* 6(1), 101-121

Yakın, A. (2023). Hibrit Ve Elektrikli Taşıtlar. *Verimli ve Çevreci Enerji Sistemleri*, 53.

Yanıklar, C. (2006). *Tüketim Sosyolojisi.* İstanbul: Birey Yayınları.

Yaşlıoğlu, M. M. (2017). Sosyal Bilimlerde Faktör Analizi ve Geçerlilik: Keşfedici ve Doğrulayıcı Faktör Analizlerinin Kullanılması. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi,* 46, 74-85.

Yavuz, Ş. (2013). Türk Toplumunun Tüketim Toplumuna Dönüşümünde Reklamcılığın Rolü, *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi,* 36, 219-240

Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S., SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Ankara: Detay Yayıncılık, 2004.

Yeni, O. (2014). Sürdürülebilirlik ve Sürdürülebilir Kalkınma: Bir Yazın Taraması1. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 16(3), 181-208.

Yetkin, M. (2018). *Yeşil Satın Alma Davranışları: Müşteri Değeri, İmaj, Kalite ve Tatmin İlişkisi Üzerine Yeşil Otellerde Bir Uygulama.* Doktora Tezi. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yıldırım Söylemez, E., Dil Şahin, M. (2019). *Fonksiyonel Perspektifte Sürdürülebilir İşletme Yönetimi.* Gazi Kitabevi: Ankara.

Yıldırım, M. Özdemir, S. (2018). *Tüketici Etnosentrizmi ve Yenilikçiliği Kapsamında Yerli Elektrikli Otomobil Fikrinin Değerlendirilmesi.* 23. Pazarlama Kongresi, Haziran 2018, Kocaeli.

Yıldız, D., Uzunsakal, E. (2018). Alan araştırmalarında güvenilirlik testlerinin karşılaştırılması ve tarımsal veriler üzerine bir uygulama. *Uygulamalı Sosyal Bilimler Dergisi,* 2(1), 14-28.

Yordanova, T. (2019), Inherent Consumer Innovativeness: Essence, Dimensions and Gender Differences, *Humanities and Social Sciences,* 6, 98-109.

Zhang F., Sun S. Victor C. (2020), Consumer Innovativeness, Product Innovation and Smart Toys, *Electronic Commerce Research and Applications,* 41-100974.

Zhang F., Sun S. Victor C. (2020), Consumer İnnovativeness, Product İnnovation And Smart Toys, *Electronic Commerce Research and Applications,* 41-100974.

Zhang, X., Xie, J., Rao, R., Liang, Y. (2014). Policy Incentives for the Adoption of Electric Vehicles across Countries. *Sustainability* 6, 8056-8078.

Zorlu, A. (2016). *Üretim ve Tüketim Teorileri,* 1.Baskı, Altınordu Yayınları, Ankara.

Editör:
Doç. Dr. Burcu Doğanalp

Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler

Alanında Uluslararası Araştırmalar XXII

EĞİTİM
yayınevi

SOSYAL, BEŞERİ VE İDARİ BİLİMLER ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XXII

Editör: Doç. Dr. Burcu Doğanalp

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

E-ISBN: 978-625-6658-45-5
1. Baskı, Mart 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

SOSYAL, BEŞERİ VE İDARİ BİLİMLER ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XXII
Editör: Doç. Dr. Burcu Doğanalp
IV+173 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-6658-45-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKÇA

Anbar, A. (2020). Girişimcinin Finansmanında Alternatif Bir Yöntem: Kitlesel Fonlama. *Muhasebe ve Finansman Dergisi,* (88): 237-254.

Atsan, N. ve Oruç Erdoğan, E. (2015). Girişimciler İçin Alternatif Bir Finansman Yöntemi: Kitlesel Fonlama (Crowdfunding). *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 10(1), 297- 320.

Bazı Vergi Kanunları İle Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, T.C. Resmi Gazete, 7061, 5 Aralık 2017.

Beaulieu, T. Y., Sarker, S. ve Sarker, S. (2015). A Conceptual Framework for Understanding Crowdfunding. *Communications of the Association for Information Systems*, 37, 1-31.

Belleflamme, P. ve Lambert, T. (2014). Crowdfunding: Some Empirical Findings and Microeconomic Underpinnings. *Available at SSRN 2437786*. 1-15.

Bradford, C. S. (2012). Crowdfunding and the Federal Securities Laws. *Columbia Business Law Review,* 1-150.

Canbaz, M. F., & Çonkar, M. K. (2018). Girişimcilere Faizle Borçlanmaya Alternatif İslami Bir Yöntem: Kitle Fonlaması. *Finansal Araştırmalar Ve Çalışmalar Dergisi,* 10(18), 37-55. https://doi.org/10.14784/marufacd.460651

Debbabi, R., & Kaplan, B. (2022). Why Crowdfunding? Understanding Crowdfunding and the Marketing Roots of This Fundraising Model in Turkey. *BMIJ,* 10 (1): 429-446, doi: https://doi.org/10.15295/bmij.v10i1.1996.

EU Commission, https://single-market-economy.ec.europa.eu/access-finance/policy-areas/crowdfunding_en (E.T.: 27.10.2023).

Gerber, E. M., Hui, J.S. ve Kuo, P.Y. (2012). Crowdfunding: Why People Are Motivated to Post and Fund Projects on Crowdfunding Platforms. Computer Supported Cooperative Work 2012, Workshop on Design Influence and Social Technologies: Techniques, Impacts and Ethics, Seattle, WA.

Gulati, S. (2014). *Crowdfundıng: A Kıck Starter For Startups.* New Jersey: TD Economics.

Hirvinen, H. (2018). Crowdfunding of Journalism as a Way to Enhance Transparency. *Nordicom-Information,* 40 (1), 91-94.

Hossain, M. ve Oparaocha, G. (2017). Crowdfunding: Motives, Definitions, Typology and Ethical Challenges. *Entrepreneurship Research Journal,* 7(2), 20150045. https://doi.org/10.1515/erj-2015-0045

Howe, Jeff (2006). Crowdsourcing: A Definition. http://crowdsourcing.typepad.com/cs/2006/06/crowdsourcing_a.html (E.T.: 16 Mart 2024).

https://www.fonbulucu.com (E.T.: 15.03.2024).

https://www.fongogo.com (E.T.: 15.03.2024).

https://www.spk.gov.tr (E.T.: 15.03.2024).

İşler, S. T. (2014). Modern Finansmanda Yeni Bir Dönem: Kitlesel Fonlama-Crowdfunding. *Gösterge, Sonbahar*, 51, 65.

Kirby, E. &Worner, S. (2014). *Crowd-funding: An Infant Industry Growing Fast.* Staff Working Paper of the IOSCO Research Department.

Kitle Fonlaması Tebliği (III-35/A.2), T.C. Resmi Gazete, 31641, 27 Ekim 2021.

Kleeman F., Günter VoB G. & Rieder K. M. (2008). Un(der)paid Innovators: The Commercial Utilization of Consumer Work through Crowdsourcing. *Science, Technology & Innovation Studies,* 4 (1), 5-26.

Larsen, R. (2023). The Crowdfunding Business Model Explained: A Complete Guide, https://www.untaylored.com/post/the-crowdfunding-business-model-explained-a-comprehensive-guide (E.T.: 17.03.2024).

Leoński, W. (2022). Crowdfunding as an Innovative Source of Financing Business Initiatives in Poland, *Procedia Computer Science*, 207, 2915-2923.

Lindner, J. (2023). Must-Know Crowdfunding Statistics, *Gitnux Marketdata Report 2024, https://gitnux.org/crowdfunding-statistics* (E.T.: 14.03.2024).

Market Data Forecast (2023). Global Crowdfunding Market Research Report, https://www.marketdataforecast.com/market-reports/crowdfunding-market (E.T.: 25.10.2023).

Mitra, D. (2012). The Role of Crowdfunding in Entrepreneurial Finance. *Delhi Business Review*, 13(2), 67-72.

Mollick, E. (2014). The Dynamics of Crowdfunding: An Exploratory Study. Journal of Business Venturing. *Journal of Business Venturing*,(29), 1-16.

Nesta, (2012), An Introduction to Crowdfunding. Nesta. https://escolaecofeliz.files.wordpress.com/2016/01/introtocrowdfunding.pdf (E.T.: 25.10.2023).

OECD (2015). *New Approaches to SME and Entrepreneuarship Financing: Broadening The Range of Instruments,* OECD Publishing.

Onur, M. N., & Değirmenci, Ö. (2015). *Crowdfunding – Kitle Fonlaması.* İstanbul: T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı Çalışma Raporları.

Pratono, A.H., Prima, D.A., Sinaga, N.F., Permatasari, A., Ariani, M., & Han, L. (2020). Crowdfunding in Digital Humanities: Some Evidence from Indonesian Social Enterprises. *Aslib Journal of Information Management,* 72 (2), 287-303.

Ramos, J. (2014). Crowdfunding and the Role of Managers in Ensuring the Sustainability of Crowdfunding Platforms. J. Stewart (Editör). *JRC Scientific and Policy Reports* 85752; JRC: Luxembourg.

Sakızlı, Emre (2018). *Alternatif Bir Finansman Yöntemi: Kitlesel Fonlama.* İktisadi Kalkınma Vakfı Yayını, İstanbul.

Smith, T. (2023). Crowdfunding: What It Is, How It Works, and Popular Websites, https://www.investopedia.com/terms/c/crowdfunding.asp (E.T.: 15.03.2024).

Technavio (2023). Crowdfunding Market Analysis APAC, Europe, North America, South America, Middle East and Africa - US, Canada, China, Australia, UK - Size and Forecast 2024-2028.

Tosun, M. M. ve Şendoğdu, A. A. (2023). Bankacılık Sektörü İnsan Kaynaklarının Teknoloji Kabul Modeline Göre Toplum 5.0 Farkındalık Düzeyinin Araştırılması, *Five Zero*, 3(1), 202-220.

Urganoğlu, F., Koçyiğit, N. (2023). Dijitalleşmenin Sektörel Etkileri: Formula 1 Örneği. *Five Zero,* 3(2), 328-340. https://doi.org/10.54486/fivezero.2023.31.

Valanciene, L. & Jegeleviciute, S. (2013), Valuation of Crowdfunding: Benefits and Drawbacks. *Economics and Management,* 18(1), 39-48.

Valanciene, L. & Jegeleviciute, S. (2014). Crowdfunding for Creating Value: Stakeholder Approach, *Procedia - Social and Behavioral Sciences,* 156, 599-604.

Wash, R. (2013). The Value of Completing Crowdfunding Projects. *Proceedings of the Seventh International AAAI Conference on Weblogs and Social Media,* 7(1), 631-639.

Yazgan, A.E., Karadağ Ak, Ö. & Telli Üçler, Y. (2021). Dijitalleşmenin Türk Bankacılık Sektörüne Yansımaları, *Five Zero,* 2(1), 48-59.

Zhao, L. & Shneor, R. (2020). Donation Crowdfunding: Principles and Donor Behaviour. In: Shneor, R., Zhao, L., Flåten, BT. (eds) *Advances in Crowdfunding*. Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-46309-0_7.

Zhao, Y., Harris, P. & Lam, W. (2019). Crowdfunding Industry—History, Development, Policies, and Potential Issues, *Journal of Public Affairs*, 19 (1), 1-9.

KAYNAKÇA

Alper, Y. (2011). Sosyal Güvenlik Reformu ve Finansmanla İlgili Beklentiler*, Sosyal Güvenlik Dergisi,* 2011/1, ss.1-44.

Altunöz, U. ve Çondur, F. (2018). Sosyal Güvenlik Harcamaları Gelir Dağılımında Etkin mi? Türkiye Ekonomisi için Nedensellik Analizi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi,* CEEİK 2018 Özel Sayısı, ss. 173-189.

Arpa, T. ve Kolçak, M. (2017). Türkiye ve OECD Ülkelerinde Sosyal Güvenlik Harcamaları. *Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 5(3), ss. 651-677.

Arslan, H. ve Aydoğan, M. (2021). Developments and Practices in The Social Security System in England, *Journal of Ekonomi,* 05 (2021), pp. 9–18.

Baylan, M. (2015*).* Sosyal Güvenlik Harcamalarının Makroekonomik Etkileri: Bir Literatür Taraması. *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi,* 12(1), ss. 29-52.

Boyacıoğlu, N. ve Öçal, M. (2018). Sosyal Güvenlik Hizmetlerinin Finansman Yöntemleri: Türkiye'de ve Dünyada Sosyal Güvenliğin Finansmanına Kısa Bir Bakış. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 10(26), ss. 920-933.

Bulut, M. (2019). Türkiye'de Sosyal Güvenliğin Finansmanında Devlet Katkısı Uygulaması ve İstatistiksel Görünüm. *Sayıştay Dergisi,* Sayı:115 Aralık 2019, ss. 83-108.

Bulut, M. (2022). Türkiye'de Uygulanan Sigorta Prim Teşviklerinin Niteliği Üzerine Bir Tartışma: Kamu Harcaması mı, Prim Harcaması mı? *Maliye Çalışmaları Dergisi,* ss. 67-87.

Canbay, T. ve Demir, M. (2013). Türkiye' de Sosyal Güvenlik Açıkları ve Sosyal Güvenlik Ahlakı. *Yönetim ve Ekonomi,* 20/2, ss. 303-315.

Çolak, M., Kurutkan, N. M. ve Kara, O. (2016*).* Sosyal Güvenlik Açığının Seçilmiş Makroekonomik Değişkenler ile İlişkisi: ARDL Sınır Testi Yaklaşımı. *JASSS International Journal of Social Science,* Sayı: 49, ss. 205-224.

Deniz, H. (2020). Türkiye'de Sosyal Güvenlik Kurumu Finansmanı ve 2010-2018 Yılları Finansman Açıklarının Karşılaştırılması. *Yüksek Lisans Tezi.* İstanbul: İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Egeli, H. ve Özen, A. (2009*).* Türkiye'de Sosyal Güvenlik Sisteminin Yeniden Yapılandırılmasına Yönelik Reform Sürecinin Değerlendirilmesi. *Mevzuat Dergisi,* Yıl:12, Sayı:142, ss. 1-12.

Fırat, M. S. (2016). Türkiye'de Sosyal Güvenlik Kurumu Bütçesi ve Sosyal Güvenlik Açıkları. *TBB Dergisi,* 127, ss. 317-338.

Lee, C. C., Hsing, C. ve Chang, C. P. (2006). Social Security Expenditures and Economic Growth. *Journal of Economic Studies,* 33(5), pp. 386-404.

Işıklı, E. İ. ve Evlice, E. (2019). Türk Sosyal Güvenlik Sisteminde Aktif/ Pasif Sigortalı Dengesinin İncelenmesi. *Toplum Bilimleri Dergisi,* Sayı: 25, ss. 169-189.

Owino, B. (2017). Public Expenditure in the Social Sector and Economic Growth in Kenya. *Journal of Economics and Sustainable Development,* 8(14), pp. 266-277.

Özmen, Z. (2017). Avrupa'da Sosyal Güvenlik Sisteminin Finansmanı: Farklı Refah Devletleri Üzerine Bir İnceleme. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 7 (2), ss. 600-620.

Türkoğlu, İ. (2013). Sosyal Devlet Bağlamında Türkiye'de Sosyal Yardım ve Sosyal Güvenlik. *Akademik İncelemeler Dergisi,* 8(3), ss. 275-30.

Yurdadoğ,V. (2017). Sosyal Güvenlik ve Yeniden Gelir Dağılımına Etkisinin Teorik Çerçevede Değerlendirilmesi, *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 26(1), ss. 254-269.

İnternet Kaynakları

1. https://www.sgk.gov.tr/Content/Post/e3f8021f-6c7e-49a7-a51a-51d79a187ada/Genel-Bilgi-2024-01-15-11-17-08#:~:text=KAYIT%20DI%C5%9EI%20%C4%B0ST%C4%B0HDAM%20NED%C4%B0R%3F,da%20eksik%20bildirilmesi%20olarak%20tan%C4%B1mlanabilir.
2. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/documents/publication/wcms_067588.pdf
3. https://data.oecd.org/socialexp/social-spending.htm
4. https://www.sgk.gov.tr/Istatistik/Aylik/42919466-593f-4600-937d-1f95c9e252e6

KAYNAKÇA

Akıncı, A. (2019). Türkiye'de Vergi Gelirlerinin Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisi. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4 (1), 100-106.

Bölükoğlu, A. ve Topcu, E. (2022). Vergi Yapısının İktisadi Başarım Üzerindeki Etkisi: Türkiye Örneği. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 15(3), 680-692.

Breusch, T.S ve Pagan, A.R. (1980), The Lagrange Multiplier Test and Its Applications to Model Specification Tests in Econometrics. *Review Of Economic Studies*, 47, 239-53.

Evirgen, Ö. (2023). Türkiye'de Cepten Yapılan Sağlık Harcamaları ile Kamu Sağlık Harcamalarının Ölüm Oranları Üzerine Etkileri: Bölgesel Analiz. *Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 8(1), 73-87.

Sağdıç, E. N. ve Aydın, D. (2021). Dolaylı ve Dolaysız Vergiler ile Ekonomik Büyüme Arasındaki Nedensellik İlişkisi: Türkiye Örneği (2006-2018). *International Journal of Public Finance*, 6(1), 21-46.

Şahin, K., ve Cezlan, E. Ç. (2023). Oecd Ülkelerinin Sağlık Göstergeleri Ve Sağlık Finansman Modellerinin Karşılaştırılması. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 41(1), 44-61.

The World Bank Https://Data.Worldbank.Org/ (E.T.:02.03.2024).

Toda, H.Y. and Yamamoto, T. (1995) Statistical Inference in Vector Autoregressions with Possibly Integrated Processes, *Journal of Econometrics*, 66, 225-250.

Yerdelen Tatoğlu, F. (2018). *Panel Zaman Serileri Analizi Stata Uygulamalı* (2 b.). İstanbul: Beta Yayınları.

KAYNAKÇA

Ang L. ve Dubelaar C. (2006). Explaining Celebrity Match-Up: Co-Activation Theory of Dominant Support. *Advances in Consumer Research,* 7, 378-384.

Arda, S. (2006). Predictors Of Parasocial Interaction with the Favorite and the Least Desirable Characters Portrayed in Tv Serials, Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Orda Doğu Teknik Üniversitesi.

Atkin, C., ve Block, M. (1983). Effectiveness of Celebrity Endorsers. *Journal of Advertising Research.* 23(1), 57-61

Baker, M. ve Churchill, G. A Jr. (1977). The Impact of Physical Attractive Models on Advertising Evaluations. *Journal of Marketing Research, 14,* (Nov.). 538-555.

Belch, M. ve Belch, G. (2003). Advertising and Promotion: An Integrated Marketing Communications Perspective. McGraw-Hill Education.

Dibble, J. L., Hartmann, T, ve Rosaen, S. F. (2016). Parasocial Interaction and Parasocial Relationship: Conceptual Clarification and a Critical Assessment of Measures. *Human Communication Research,* 42, 21-44. https://doi.org/10.1111/hcre.12063.

Erdoğan, B. Z. (1999). Celebrity Endorsement: A Literature Review. *Journal of Marketing Management*, *15* (4), 291-314.

Erdoğan, B. Z., Baker M. J. ve Tagg, S. (2001). Selecting Celebrity Endorsers: The Practitioner's Perspective, *Journal of Advertising Research,* 41, 39-48.

Ersavaş, S. (2007). Televizyon Reklamlarında Ünlü Kullanımı: 2005 Yılı Televizyon Reklamlarına Yönelik Bir İçerik Analizi. Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Fleck-Dousteyssier, N., Korchia M. ve Le Roy, I. (2012). Celebrities in Advertising: Looking for Congruence or Likability? *Psychology & Marketing*, 29(9), 651–662.

Ford, J. B. (2018). What Do We Know about Celebrity Endorsement in Advertising? *Journal of Advertising,* 58(1), 1-2. doi:10.2501/ JAR-2018-006

Forkan, j. (1980). Product Matchup Key to Effective Star Presentations. *Advertising Age,* 51, 42.

Friedman, H. ve Friedman, L. (1979). Endorser Effectiveness by Product Type. *Journal of Advertising Research*, 19 (5), 63-71.

Friedman, Hershey H., Termini, S., ve Washington, R (1976). The Effectiveness of Advertisements Utilising Four Types of Endorsers. *Journal of Advertising,* 6, Summer, 22-24.

Goldsmith, E. B. ve Goldsmith, R. E. (2011). Social Influence and Sustainability in Households. *International Journal of Consumer Studies*, 35**,** 117–121.

Halonen-Knight, E. ve Hurmerinta, L. (2010). Who Endorses Whom? Meanings Transfer in Celebrity Endorsement, *Journal of Product & Brand Management,* 19 (6), 452-460.

Heckler, S. E., ve Childers, T. L. (1992). The Role of Expectancy and Relevancy in Memory for Verbal and Visual İnformation: What is Incongruency? *Journal of Consumer Research*, 18, 475–492.

Horton, D. ve Wohl, R.R. (1956). Mass Communication and Para-social Interaction, Psychiatry, 19 (3), 215-229, https://doi.org/10.1080/00332747.1956.11023049.

Hovland, C. I., Janis, L. I., ve Kelley, H. H. (1953). *Communication and Persuasion,* New Haven, CI': Yale University Press.

Hovland, Carll. ve Weiss, Walter (1951). The Influence of Source Credibility on Communication Effectiveness, *Public Opinion Quarterly,* 15, Winter, 635-650.

Kahle, L. R ve Homer, P. M (1985). Physical Attractiveness of Celebrity Endorser. A Social Adaptation Perspective. *Journal of Consumer Research,* II, March, 954-961.

Kamins, M. A., ve Gupta, K. (1994). Congruence between Spokesperson and Product Type: A Matchup Hypothesis Perspective. *Psychology and Marketing,* 2 (6), 569-586.

Kantarcıoğlu, B. (2022). Celebrity Endorsement Strategy In Marketing: Turkish Airlines Case. *Antalya Bilim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 3(1), ss.66-83.DOI: 10.54969/abuijss.1069452.

Kelman, H. C. (1958). Compliance, Identification, and Internalization: Three Processes of Attitude Change. *Journal of Conflict Resolution,* 2 (1), 51-60.

McCracken, G. (1986). Culture and Consumption: A Theoretical Account of the Structure and Movement of the Cultural Meaning of Consumer Goods. *Journal of Consumer Research,* 13, January, 71-84.

McCracken, G. (1989). Who Is the Celebrity Endorser? Cultural Foundations of The Endorsement Process. *Journal of Consumer Research,* 16(3), 310-321.

McDonough, J. (1995). Bringing Brands to Life. *Advertising Age, Special Collectors Edition,* Spring, pp.34-35.

McGuire, W. J. (1985). Attitudes and Attitude Change, in Handbook of Social Psychology, Vol:2, eds. Gardner Lindzey ve Eliot Aronson, New York: Random House, 233-346.

Mistry, B. (2006). Star Spotting. *Marketing*, (June 7), 33-34.

Ohanian, R. (1990). Construction and Validation of a Scale to Measure Celebrity Endorses' Perceived Expertise, Trustworthiness, and Attractiveness, *Journal of Advertising,* 19 (3), 39-52.

Petty, R. E. ve Cacioppo, J. T. (1981). Issue Involvement As a Moderator of the Effects on Attitude of Advertising Content and Context, in NA - *Advances in Consumer Research*, Volume 08, eds. Kent B. Monroe, Ann Abor, MI : Association for Consumer Research, Pages: 20-24.

Tom, G., Clark, R., Elmer, L., Grech, E., Masetti, J., ve Sandhar, H. (1992). The Use of Created versus Celebrity Spokesperson in Advertisements. *The Journal of Consumer Marketing, 9 (*4), 45-51.

Till, B. D., ve Busler, M. (1998). Matching Products with Endorsers: Attractiveness Versus Expertise. *Journal of Consumer Marketing,* 15 (6), 576-586.

Tsay, M. ve Bodine, B. M. (2012). Exploring Parasocial Interaction in College Students as a Multidimensional Construct. *Psychology of Popular Media Culture,* 1(3), 185-200.

Schlecht, C. (2003). *Celebrities' Impact on Branding*. Center on Global Brand Leadership, Columbia: Columbia Business School.

Shimp, T. E. (1997). *Advertising, Promotion and Supplemental Aspects of Integrated Marketing Communication,* 4th Edition, Fort Worth, Texas: The Dryden Press.

Smith, R C. (1973). Source Credibility Context Effects, *Speech Monographs,* 40, 303-309.

Solomon, M. R., Ashmore, R. D. ve Longo, L. C. (1992). The Beauty Match-Up Hypothesis: Congruence between Types of Beauty and Product Images in Advertising. *Journal of Advertising,* 21 (4), 23-34.

Şakar, H. (1989). Türkiye'deki Reklamlarda Ünlü Kişi Kullanımı. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yünlü, Z. (2011). Kurumsal Sosyal Sorumluluk Kampanyalarında Ünlü Kullanımı: Kampanya, Marka Çekiciliği ve Tercihi. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KAYNAKÇA

Davies, J. (2010). The Future of Digital is Making the Work Flow: Workflow & MIS. *Graphix,* 9(1), 40-42.

Davulcu, F. ve Kıpçak, H. (2016). Başlangıcından Harf Devrimi'ne Kadar Türkiye'de Basım ve Yayının Kısa Bir Tarihçesi. *Türk Kütüphaneciliği,* 30(2), 251-260.

Gundlach, G. T. ve Wilkie, W. L. (2009). The American Marketing Association's New Definition Of Marketing: Perspective and Commentary on the 2007 Revision. *Journal of Public Policy & Marketing*, 28(2), 259-264.

Gürbüz, C., ve Bozkurt, Ö. Ç. (2016). Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi'nin Bibliyometrik Analizi. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(3), 1-23.

Kurt B. M, Oktav M, Akgül A. ve Özdemir L. (2021) Basım İşletmelerinde Teknik İletişimsizliğe Bağlı Sorunların İncelenmesi. *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Alanında Akademik Çalışmalar*, Cilt 1, Gece Kitaplığı, 257-263.

McCarthy, E. J., Shapiro, S. J., & Perreault, W. D. (1979). Basic Marketing (pp. 29-33). Ontario: Irwin-Dorsey.

Mittelstaedt, J D, Kılbourne, W. E., & Mittelstaedt, R. A. (2006). "Macromarketing as Agorology: Macromarketing Theory and the Study of the Agora", *Journal of Macromarketing,* 26 (2): 131-142

Mucuk, İ. (2001). *Pazarlama ilkeleri.* 13. Basım, İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Mutlu, B., Özcan, A. Ve Hayta, P. (2018). Matbaacılıkta E-Ticaret Ve Web2print. *Uluslararası Disiplinlerarası ve Kültürlerarası Sanat,* 3(4).

Parkhouse B. L. (1996). *The Management of Sport-Its Foundation and Application.* United States: Mosby-Year Book Inc.

Ödemiş, M. ve Hassan, A. (2019). Pazarlama Felsefelerinin Tarihsel Gelişimine Yönelik Bir İnceleme. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 10(1), 128-139.

Taşçıoğlu, M. ve Dursun Yener, D. (2018). Pazarlama Tarihine Dönemsel Bir Bakış. *The Journal of Academic Social Science.*

Tomljanovic, S. (2015). 7.3 *Web2print Strategies and Goals*. Graphic Design and Print Production Fundamentals.

URL-1: Acumenstudio, Print Industry Digital Marketing. https://acumenstudio.com/print-industry-digital-marketing/content-marketing-print-industry/ (E.T.:23.12.2023)

URL-2: Acumenstudio, 5 Steps Creating a Marketing Plan. https://acumenstudio.com/5-steps-creating-a-marketing-plan-for-a-printing-company/ (E.T.:23.12.2023)

URL-3: Akpınar M., (2017) Pazarlamanın Tarihsel Gelişimi https://mehmetakpinar.com/pazarlamanin-tarihsel-gelisimi/ (E.T.:03.11.2023)

URL-4: Bidolubaskı. https://www.bidolubaski.com/blog/ofset-baski-hizmeti-veren-sirketler-satislarini-nasil-arttirir (E.T.: 27.12.2023)

URL-5: Cash4toners. https://cash4toners.com/printing-statistics/ (E.T.: 27.12.2023)

URL-6: İkas. https://ikas.com/tr/blog/e-ticaret-nasil-yapilir? (E.T.: 08.01.2024)

URL-7: Linkedin, Pulse, How Has Customization Affected Printing Industry. https://www.linkedin.com/pulse/how-has-customization-affected-printing-industry-richard-washington?trk=pulse-article_more-articles_related-content-card (E.T.: 15.11.2023)

URL-8: Mordor Intelligence. https://www.mordorintelligence.com/industry-reports/commercial-printing-market/market-trends (E.T.:22.01.2024)

URL-9: Solo Printing. https://soloprinting.com/blog/the-ultimate-guide-to-print-marketing/ (E.T.: 11.11.2023)

URL-10: Suzano. https://www.suzano.com.br/marcas-e-produtos/ (E.T.: 13.12.2023)

Üner, T. (2019). Toplumsal Pazarlama Kavramı ve Ölçek Geliştirme Çalışması: Turizm Sektörü Uygulaması. Ankara: Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yavuz, E. (2020). Geleneksel Medyadan Yeni Medyaya Geçişin Reklam Ajansları ve Reklamverenler Açısından Etkileri: Adana İli Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Sesli, Y. Ve Oktav, M. (2021). Dijital Baskı Sistemlerinde Baskı Kalitesine Etki Eden Parametrelerin Belirlenmesi. *Euroasia Journal of Mathematics, Engineering, Natural & Medical Sciences,* 8(14), 120-131.

KAYNAKÇA

Agarwal, H., and Agarwal, R. (2017). First Industrial Revolution and Second Industrial Revolution: Technological Differences and the Differences in Banking and Financing of the Firms. Saudi Journal of Humanities and Social Sciences, 2 (11), 1062–1066.

Agrawal, A., Gans, J., and Goldfarb, A. (2019). The Economics of Artificial Intelligence: An Agenda, Chicago: University of Chicago Press.

Albrecht, H. (2012). What does the industrial revolution signify? In J. Douet (Ed.), Industrial heritage re-tooled: The TICCIH guide to industrial heritage conservation. Lancaster: Carnegie Publishing & The International Committee for the Conservation of the Industrial Heritage. 17-23.

Allan, D. (2008). Making British culture: English readers and the Scottish enlightenment, 1740–1830. New York: Routledge.

Arf, C. (1959). Makine Düşünebilir mi ve Nasıl Düşünebilir? Atatürk Üniversitesi 1958-1959 Öğretim Yılı Halk Konferansları (1), 91-103.

Armstrong, S., Bostrom, N., and Shulman, C. (2016). Racing to the precipice: a model of artificial intelligence development. *AI & Society*, *31*, 201-206.

Ashton, T. S. (1948). The Industrial Revolution (1760–1830). London: Oxford University Press.

Atkeson, Andrew G. and Kehoe, Patrick J. (2001). The Transition to a New Economy after the Second Industrial Revolution. NBER Working Paper No. w8676.

Avaner, T., ve Çelik, M. (2021). Türkiye'de Dijital Dönüşüm Ofisi ve Yapay Zekâ Yönetimi: Büyük Veri ve Yapay Zekâ Daire Başkanlığı'nın Geleceği Üzerine. Medeniyet Araştırmaları Dergisi, 6(2), 1-18.

Bernal, J. (1953). Science and Industry in the Nineteenth Century. London: Routledge.

Bietenholz, P. G., and Deutscher, T. B. (2003). Contemporaries of Erasmus: a biographical register of the Renaissance and Reformation. Canada: University of Toronto Press.

Bloem, J., Van Doorn, M., Duivestein, S., Excoffier, D., Maas, R., and Van Ommeren, E. (2014). The fourth industrial revolution. *Things Tighten*, *8*(1), 11-15.

Bouwsma, W. J. (1974). Renaissance and Reformation: An Essay in their Affinities and Connections. In Luther and the Dawn of Modern Era. H. A. Oberman (Ed.). Leiden, 127-149.

Brace, C.L. (1997). The intellectual standing of Charles Darwin, and the legacy of the 'Scottish Enlightenment' in Biological Thought. Yearbook of Physical Anthropology, 40, 91–111.

Brynjolfsson, E., and Mitchell, T. (2017). What Can Machine Learning Do? Workforce Implications. Science, 358(6370), 1530-1534.

Burke, P. (2014). The Italian Renaissance: Culture and Society in Italy, Third Edition, Princeton: Princeton University Press.

Buzko, I., Dyachenko, Y., Petrova, M., Nenkov, N., Tuleninova, D., and Koeva, K. (2016). Artificial Intelligence technologies in human resource development. *Computer modelling and new technologies*, *20*(2), 26-29.

Cannadine, D. (1984). The present and the past in the English Industrial Revolution 1880–1980. *Past & Present*, *103*(1), 131-172.

Caruso, L. (2018). Digital innovation and the fourth industrial revolution: epochal social changes?. *AI & Society*, *33*(3), 379-392.

Chin, A., Juhn, C., and Thompson, P. (2006). Technical change and the demand for skills during the second industrial revolution: Evidence from the merchant marine, 1891–1912. *The Review of Economics and Statistics*, *88*(3), 572-578.

Chung, H. (2021). Adoption and development of the fourth industrial revolution technology: features and determinants. *Sustainability*, *13*(2), 871.

Clark, G. (2007). A Farewell to Alms: A Brief Economic History of the World. Princeton: Princeton University Press.

Clark, J. C. D. (2018). Thomas Paine: Britain, America, and France in the Age of Enlightenment and Revolution. Oxford: Oxford University Press.

Contadini, A., ve Norton, C. (2015). Rönesans ve Osmanlı Dünyası. 2. Baskı, İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.

Crafts, N. (2011). Explaining the first Industrial Revolution: two views. *European Review of Economic History*, *15*(1), 153-168.

Crafts, N. (2021). Artificial intelligence as a general-purpose technology: an historical perspective. *Oxford Review of Economic Policy*, *37*(3), 521-536.

Crafts, N. F. (1977). Industrial Revolution in England and France: some thoughts on the question," Why was England first?". *The Economic History Review*, *30*(3), 429-441.

Crafts, N. (1996). The first industrial revolution: A guided tour for growth economists. The American Economic Review, 86(2), 197-201.

Davis, N. (2016, January 19). What is the fourth industrial revolution. In *World Economic Forum*. https://www.weforum.org/agenda/2016/01/what-is-the-fourth-industrial-revolution/

Değer, Ö. (2022). Cahit Arf'ın Atatürk Üniversitesi'ndeki (Erzurum) Halk Konferansları. Osmanlı Bilimi Araştırmaları, 23(2), 439-43.

Drucker, P. (1993). Post-Capitalist Society. (First Edition), London: Routledge.

Duan, Y., Edwards, J. S., and Dwivedi, Y. K. (2019). Artificial intelligence for decision making in the era of Big Data–evolution, challenges and research agenda. International Journal of Information Management, 48, 63-71.

Epstein, S. R. (2000). Freedom and growth: the rise of states and markets in Europe, 1300–1750. London: Routledge.

Ewald, W. (2010). James Wilson and the Scottish Enlightenment. *U. Pa. J. Const. L.*, *12*, 1053.

Fagan, B., and Durrani, N. (2018). *People of the Earth: An Introduction to World Prehistory*. (15th Edition), New York: Routledge.

Gat, A. (2008). War in Human Civilization. (First Edition), Oxford: Oxford University Press.

Genkin E., Filin S., Velikorossov V., Kydyrova Z. and Anufriyev K. (2020). The Fourth Industrial Revolution: Personnel, Business and State. In E3S Web of Conferences. 1st International Conference on Business Technology for a Sustainable Environmental System, 04012.

Gilbert, F. (1941). Political thought of the renaissance and reformation. The Huntington Library Quarterly, 443-468.

Glikson, E., and Woolley, A. W. (2020). Human Trust in Artificial Intelligence: Review of Empirical Research. Academy of Management Annals, 14(2), 627-660.

Gökberk, M. (2000). Felsefe Tarihi. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Greasley, D., and Oxley, L. (1997). Endogenous growth or "big bang": Two views of the first industrial revolution. *The Journal of Economic History*, *57*(4), 935-949.

Greenwood, J. (1997). The Third Industrial Revolution: Technology, Productivity, and Income Inequality, Washington: American Enterprise Institute.

Griffin, E. (2010). A Short History of the British Industrial Revolution. New York: Palgrave Macmillan.

Guenther, M. (2011). A peculiar silence: The Scottish Enlightenment, political economy, and the early American debates over slavery. *Atlantic Studies*, *8*(4), 447-483.

Gunal, M. M. (2019). Simulation and the Fourth Industrial Revolution. In: Gunal, M. (eds) Simulation for Industry 4.0. Springer Series in Advanced Manufacturing. Springer, Cham.

Halil, H. (2020). İslam'da Rönesans ve Reform Girişimi: XIX. ve XX. Yüzyıl İslam Modernleşme Süreci ve Gelinen Nokta İtibariyle Açmazları. Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 21(39), 1009-1058.

Hanley, R. P. (2011). Educational theory and the social vision of the Scottish Enlightenment. *Oxford Review of Education*, *37*(5), 587-602.

Hay, D. (1977). The Italian Renaissance in its Historical Background. New York: Cambridge University Press.

Heaven, D. (2018). The Age of AI Peer Reviews. Nature, 563(7733), 609–610.

Herman, A. (2002). *The Scottish Enlightenment: The Scots' invention of the modern world*. London: Fourth Estate.

Hirschman, C., and Mogford, E. (2009). Immigration and the American Industrial Revolution from 1880 to 1920. *Social Science Research*, *38*(4), 897-920.

Hudson, P. (1992). The Industrial Revolution. London: Edward Arnold.

Hull, J. P. (1996). From Rostow to Chandler to You: How Revolutionary was the Second Industrial Revolution?. *Journal of European Economic History*, *25*(1), 191.

Humphries, J. (2006). English Apprenticeship: A Neglected Factor in the First Industrial Revolution. In Paul A. David, and Mark Thomas (eds), The Economic Future in Historical Perspective, London: British Academy Scholarship Online.

Jevons, H. S. (1931). The second industrial revolution. *The Economic Journal*, *41*(161), 1-18.

Justman, M., and Gradstein, M. (1999). The Industrial Revolution, Political Transition, and the Subsequent Decline in Inequality in 19th-Century Britain. *Explorations in Economic History*, *36*(2), 109-127.

Kanji, G. K. (1990). Total Quality Management: The Second Industrial Revolution. *Total Quality Management*, *1*(1), 3-12.

Karvonen, E. (2001), Informational Societies: Understanding the Third Industrial Revolution, Tampere University Press, Tampere.

Kaul, V., Enslin, S., and Gross, S. A. (2020). History of Artificial Intelligence in Medicine. *Gastrointestinal Endoscopy*, *92*(4), 807-812.

Koçak, G. (2005). Anlamak Tutkunu Bir Matematikçi: Cahit Arf. Ankara: TÜBA Yayınları.

Korinek, A., and Stiglitz, J. E. (2021). *Artificial Intelligence, Globalization, and Strategies for Economic Development* (No. w28453). National Bureau of Economic Research.

Kumar, K., Zindani, D., and Davim, J. P. (2019). *Industry 4.0: Developments towards the Fourth Industrial Revolution*. Singapore: Springer Singapore.

Lee, J., and Lee, K. (2021). Is the fourth industrial revolution a continuation of the third industrial revolution or something new under the sun? Analyzing technological regimes using US patent data. *Industrial and Corporate Change*, *30*(1), 137-159.

Lee, M., Yun, J. J., Pyka, A., Won, D., Kodama, F., Schiuma, G., ... and Zhao, X. (2018). How to respond to the fourth industrial revolution, or the second information technology revolution? Dynamic new combinations between technology, market, and society through open innovation. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, *4*(3), 1-24.

Levi, A. (2004). Renaissance and Reformation: The Intellectual Genesis. New Haven: Yale University Press.

Liao, Y., Loures, E. R., Deschamps, F., Brezinski, G., and Venâncio, A. (2018). The impact of the fourth industrial revolution: a cross-country/region comparison. Production, 28, 1-18.

Liu, Y., and Grusky, D. B. (2013). The payoff to skill in the third industrial revolution. *American Journal of Sociology*, *118*(5), 1330-1374.

Lorenz, F., and Roquette, P. (2011). Cahit Arf and his invariant. *Mitteilungen der Mathematischen Gesellschaft in Hamburg*, *30*, 87-126.

Lucas, R. E. (1998). The Industrial Revolution: Past and Future. Chicago: University of Chicago.

Malanima, P. (2018). Italy in the Renaissance: a leading economy in the European context, 1350–1550. The Economic History Review, 71(1), 3-30.

McCarthy, J., Minsky, M. L., Rochester, N., and Shannon, C. E. (2006). A Proposal for the Dartmouth Summer Research Project on Artificial Intelligence. AI Magazine, 27(4), 12-14.

McDonough, W., and Braungart, M. (2001). The Next Industrial Revolution. In Sustainable Solutions: Developing Products and Services for the Future. UK: Greenleaf Publishing.

Miller, T. (2019). Explanation in Artificial Intelligence: Insights from the Social Sciences. Artificial Intelligence, 267, 1-38.

Mohajan, H. (2019). The First Industrial Revolution: Creation of a New Global Human Era. Journal of Social Sciences and Humanities, 5(4), 377-387.

Mohajan, H. (2020). The Second Industrial Revolution has Brought Modern Social and Economic Developments. Journal of Social Sciences and Humanities, 6(1), 1-14.

Mokyr, J. (2008). The institutional origins of the industrial revolution. *Institutions and Economic Performance*, 64-119.

Mokyr, J., and Strotz, R. H. (1998). The second industrial revolution, 1870-1914. *Storia Dell'economia Mondiale*, *21945*.

Moll, I. (2021). The Myth of the Fourth Industrial Revolution. *Theoria*, *68*(167), 1-38.

Montagna, J. A. (1981). The Industrial Revolution. *Yale-New Haven Teachers Institute*. https://teachersinstitute.yale.edu/curriculum/

Mowery, D. C. (2009). Plus ca change: Industrial R&D in the "Third Industrial Revolution. *Industrial and Corporate Change*, *18*(1), 1-50.

Muthukrishnan, N., Maleki, F., Ovens, K., Reinhold, C., Forghani, B., and Forghani, R. (2020). Brief History of Artificial Intelligence. *Neuroimaging Clinics*, *30*(4), 393-399.

Neal, L., and Davis, L. E. (2007). Why did Finance Capitalism and the Second Industrial Revolution Arise in the 1890s? In Lamoreaux, Sokoloff (Ed.), Financing Innovation in the United States, 1870 to Present. Cambridge: MIT Press.

O'Brien, P. (2017). Was the First Industrial Revolution a Conjuncture in the History of the World Economy? Economic History Working Papers. 259, 1-53.

Paganelli, M. P. (2015). Recent Engagements with Adam Smith and the Scottish Enlightenment. History of Political Economy, 47(3), 363-394.

Pamuk, S. (2007). The Black Death and the Origins of the "Great Divergence" across Europe, 1300–1600, European Review of Economic History, 11, 289-317.

Penprase, B. E. (2018). The Fourth Industrial Revolution and Higher Education. Higher Education in the Era of the Fourth Industrial Revolution, 10(1), 978-981.

Peters, M. A. (2017). Technological Unemployment: Educating for the Fourth Industrial Revolution. Educational Philosophy and Theory, 49(1), 1-6.

Petrillo, A., De Felice, F., Cioffi, R., and Zomparelli, F. (2018). Fourth Industrial Revolution: Current Practices, Challenges, and Opportunities. Digital Transformation in Smart Manufacturing, 1, 1-20.

Philbeck, T., and Davis, N. (2018). The Fourth Industrial Revolution. Journal of International Affairs, *72*(1), 17-22.

Prisecaru, P. (2016). Challenges of the Fourth Industrial Revolution. Knowledge Horizons. Economics, 8(1), 57-62.

Roberts, B. H. (2015). The Third Industrial Revolution: Implications for Planning Cities and Regions. Working Paper Urban Frontiers, 1, 1-22.

Rotatori, D., Lee, E. J., and Sleeva, S. (2021). The Evolution of the Workforce during the Fourth Industrial Revolution. Human Resource Development International, 24(1), 92-103.

Rothkopf, D. (2012). The Third Industrial Revolution. Foreign Policy, 196, 87-88.

Schwab, K. (2017). The Fourth Industrial Revolution. Redfern: Currency Press.

Sebastiani, S. (2013). The Scottish Enlightenment: Race, Gender, and the Limits of Progress. New York: Palgrave Macmillan.

Senge, P. M., Carstedt, G., and Porter, P. L. (2001). Next Industrial Revolution. MIT Sloan Management Review, 42(2), 24-38.

Shava, E., and Hofisi, C. (2017). Challenges and Opportunities for Public Administration in the Fourth Industrial Revolution. African Journal of Public Affairs, 9(9), 203-215.

Smith, A. (2016). The Wealth of Nations. Canada: Aegitas Publishing.

Smith, B. L. (2001). The Third Industrial Revolution: Policymaking for the Internet. Columbia Science and Technology Law Review, *3*, 1-45.

Smith, C. (2009). The Scottish Enlightenment, Unintended Consequences and the Science of Man. The Journal of Scottish Philosophy, 7(1), 9-28.

Smith, P. (2003). Rönesans ve Reform Çağı, (S. Çağlayan, Çev.). İstanbul: İş Bankası Yayınları.

Snooks, G. D. (1994). New Perspectives on the Industrial Revolution. In Was the Industrial Revolution Necessary?, London: Routledge.

Spear, B. (2014). Coal–Parent of the Industrial Revolution in Great Britain: The Early Patent History. World Patent Information, *39*, 85-88.

Stearns, P. N. (2020). The Industrial Revolution in World History. (Fifth Edition), London: Routledge.

Stinger, C. L. (1998). The Renaissance in Rome. USA: Indiana University Press.

Sutthiphisal, D. (2006). Learning-by-producing and the Geographic Links between Invention and Production: Experience from the Second Industrial Revolution. The Journal of Economic History, 66(4), 992-1025.

Szostak, R. (1991). The Role of Transportation in the Industrial Revolution: A Comparison of England and France. Montreal: McGill-Queen's University Press.

Taeihagh, A. (2021). Governance of Artificial Intelligence. Policy and Society, 40(2), 137-157.

Tien, J. M. (2012). The Next Industrial Revolution: Integrated Services and Goods. Journal of Systems Science and Systems Engineering, 21, 257-296.

Trew, A. (2014). Spatial Takeoff in the First Industrial Revolution. Review of Economic Dynamics, 17(4), 707-725.

Trigger, B. G. (1993). Daniel Wilson and the Scottish Enlightenment. In *Proceedings of the Society of Antiquaries of Scotland*. 122, 55-75.

Turing, A. (1950). Computing Machinery and Intelligence. Mind, 59(236), 433–460.

Velarde, G. (2019). Artificial Intelligence and its Impact on the Fourth Industrial Revolution: A Review. International Journal of Artificial Intelligence & Applications, 10(6), 41-48.

Velarde, G. (2021). Artificial Intelligence Trends and Future Scenarios: Relations Between Statistics and Opinions, In 2021 IEEE Third International Conference on Cognitive Machine Intelligence (CogMI), 64-70.

Verganti, R., Vendraminelli, L., and Iansiti, M. (2020). Innovation and Design in the Age of Artificial Intelligence, Journal of Product Innovation Management, 37(3), 212-227.

Vinuesa, R., Azizpour, H., Leite, I., Balaam, M., Dignum, V., Domisch, S., ... and Fuso Nerini, F. (2020). The Role of Artificial Intelligence in Achieving the Sustainable Development Goals. Nature Communications, 11(1), 1-10.

Waszek, N. (2012). The Scottish Enlightenment and Hegel's Account of 'Civil Society'. London: Kluwer Academic Publishers.

Wilkinson, R. G. (1988). The English Industrial Revolution. In The Ends of the Earth, D. Worster (Ed.), Cambridge: Cambridge University Press.

Wokler, R. (2012). Rousseau, the Age of Enlightenment, and their Legacies. B. Garsten (Ed.), New Jersey: Princeton University Press.

Wood, P. (2003). Science in the Scottish Enlightenment, In The Cambridge Companion to the Scottish Enlightenment, A. Broadie (Ed.), Cambridge: Cambridge University Press.

Xu, M., David, J. M., and Kim, S. H. (2018). The Fourth Industrial Revolution: Opportunities and Challenges. International Journal of Financial Research, 9(2), 90-95.

Zhang, C., and Lu, Y. (2021). Study on Artificial Intelligence: The State of the Art and Future Prospects. Journal of Industrial Information Integration, *23*, 1-9.

KAYNAKÇA

Aina, L. O. (2004). *Library And Information Science Text*, Ibadan: Stirlin-Horden.

Ananthapadmanaban, K., Srimathi, H. & Srivatsa, S. (2012). "Tourism Information System-Integration and Information Retrieval of Tourism Information Systems Using Semantic web Services", *International Journal of Computer Applications*, (52) 14, 13-20.

Andreu, L., Aldas, J., Bigne, E. & Mattila, E. (2010). "An Analysis Of E-Business Adoption And İts Impact On Relational Quality In Travel Agency–Supplier Relationships", *Tourism Management*, 31 (6), 777-787.

Bahar, E. (2011). "Konaklama İşletmelerinde Bilgi Yönetimi: Altyapı, Uygulama ve Karşılaşılan Engeller", *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 3 (2), 51-68.

Baloğlu, S. & Madanoğlu, M. (2001). "Tourism Destination Images of Turkey, Egypt, Greece, and Italy as Perceived by US-Based Tour Operators and Travel Agents", *Tourism Management*, Vol: 22 (1), 1-9.

Barta, R., Feilmayr, C., Grun, C. & Werthner, H. (2009). "Covering the Semantic Space for Tourism-An Approach Based on Modularized Ontologies", *Proceeding of the Ist Workshop on Context, Information and Ontologies June 1*, Heraklion Greece ACM 2009 ISBN: 978-1-60558-528-4.

Bayraktutan, F. (2005). *İnternet Üzerindeki Enformasyon Arama ve Erişimi Sorunlarının Çözümünde Enformasyon Arama Stratejilerinin ve Metadata'nın Önemi ve Kapsamı*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü, İstanbul.

Bea, F. & Haas, J. (2001). *Strategies Management*, Stuttgart: Lucius & Lucius Yayınevi.

Cura, T. (2009). *Yöneticiler İçin Bilişim Teknolojileri ve Enformasyon Sistemleri*, İstanbul: Sistem Yayıncılık.

DeLone, W. H. & McLean, E. R. (2016). "Information Systems Success Measurement". *Foundations and Trends in Information Systems*, 2/1 (2016), 1–116.

Dervişoğlu, H. Gökçe. (2004). *Stratejik Bilgi Yönetimi*, İstanbul: Dışbank Yayıncılık.

Donald O. C. (2002). *Looking for Information: A Survey of Research on Information Seeking, Needs, and Behavior*, San Diego: Academic Press.

Edin, İ. (2004). *Üst Kademe Yöneticilerin Enformasyon Kullanımı ve Enformasyon Sistemlerinden Beklentileri,* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, İstanbul.

Fidan, H. & Albeni, M. (2014). "Asimetrik Bilginin E- Ticaret Üzerindeki Etkileri: Tüketicilerin Güven Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma", *Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 19 (2), 287- Asimetrik Bilginin E- Ticaret Üzerindeki Etkileri: Tüketicilerin Güven Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma 298.

Gökdemir, A. (2000). *Turizm Enformasyon Bürolarının Etkinliği ve Van İli Örneği*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Büro Yönetimi Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara.

Ho, C. I., Lin, Y. C., Yua Y. L. & Chen, M. C. (2016). "Pre-Trip Tourism Information Search By Smartphones And Use Of Alternative İnformation Channels: A Conceptual Model", *Cogent Social Sciences*, 2 (1), 1-19.

Igwe, K.N. (2012). *Introduction To Information Science*, Department Of Library and Information Science, Federal Polytechnic, Offa.

Jadhav, V. S. & Mundhe, S. D. (2011). "Information Technology In Tourism", *International Journal of Computer Science and Information Technologies,* Vol. 2 (6), 2822-2825.

Kahveci, H. (2015). *Tüketicilerin Asimetrik Enformasyon Ve Kurumsal İtibar Algısı: Seyahat Acentası Müşterileri Üzerine Bir Araştırma*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı, Balıkesir.

Kingrey, K. P. (2002). "Concepts Of Information Seeking And Their Presence In The Practical". *Library Philosophy and Practice,* 4 (2).

Kroenke, D. & Hatch, R. (1994). *Management Information Systems*, New York: McGraw Hill Book Company.

Laudon, K. & Laudon, J. (1998). *Management Information Systems*, 5. Baskı, New Jersey: Prentice Hall International.

Mai, J. E. (2013). "The Quality and Qualities of Information", *Journal Of The American Society For Information Science And Technology*, 64(4), 675–688.

Mayatürk Akyol, E. (2011). *Yetkinliğe Dayalı Performans Yönetimi*, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Nalçakan, M. (2008). "Üretim ve Tüketim Sektörlerindeki Değişimin Ulaştırma Sektörüne Etkileri", *2. Ulusal İktisat Kongresi*, 20- 22 Şubat, İzmir.

Özcan, S. ve Çizel, B. (2020). "Seyahat Acentası Enformasyon Sistem Başarısının Kullanıcı Perspektifinden İncelenmesi", *Mediterranean Journal of Humanities*, s. 363-380.

Prestipino, M. (2004). *Supporting Collaborative Information Spaces For Tourists*, In Proceedings of Mensch & Computer, Paderborn: Oldenbourg Verlag.

Pröll, B. & Retschıtzegger, W. (2000). "Discovering Next Generation Tourism Information Systems: A Tour on TIScover", *Journal of Travel Research*, 39 (2), 182-191.

Prytherch, R. (2000). *Harrod's Librarians' Glossary And Reference Book*, 9. Baskı, Aldershot: Gower.

Schmallegger, D. & Carson, D. (2007). "Blogs In Tourism: Changing Approaches To Information Exchange", *Journal of Vacation Marketing*, (14) 2, 99-110.

Shamit, F. & Ilan, J. B. (2008). "Information Quality Assessment On The Web: An Expression Of Behaviour". *Information Research*, 13(4), 487-494.

Siricharoen, W. V. (2007). "Using Ontologies for E-Tourism", *Proceedings of 4th WSEAS/ IASME International Conference on Engineering Education*, Agios Nikolaos, Crete Island, Greece, July 24-26.

Tague-Sutcliffe, J. M. (1996). "Some Perspectives On The Evaluation Of İnformation Retrieval Systems", *Journal Of American Society For Information Science*, 47 (1), 1-3.

Tamdoğan Gürdal, O. (2009). "Enformasyon Zincirinde Bilgi Erişim Sistemleri, Bilgi Erişim Sürecinde Kütüphane Kurumu ve Diğer Bilgi Merkezleri", *Türk Kütüphaneciliği*, 23, (1), 151-168.

Tsang, N., Lai, M. & Low, R. (2010). "Measuring E-Service Quality for Online Travel Agencies", *Journal of Travel & Tourism Marketing*, (27) 3, 306-323.

Tunde, A. M. (2012). "Harnessing Tourism Potentials For Sustainable Development: A Case Of Owu Water Falls In Nigerıa", *Journal of Sustainable Development in Africa*, Volume 14, No.1.

Türker, D. (2010). *Enformasyon Paylaşımı, Bütçesel Katılım Ve İş Memnuniyetinin Çalışan Performansı Üzerine Etkisi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Gebze.

Uçak, N. (2000). *Bilgi Üzerine Kuramsal Bir Yaklaşım*, Bilgi Dünyası, C.I, No:1.

Uygurtürk, H. & Korkmaz, T. (2015). "Türkiye'deki A Grubu Seyahat Acentalarının Tercih Sıralamasının PROMETHEE Yöntemi ile Belirlenmesi", *Business and Economics Research Journal,* Vol. 6 No. 2, 141-155.

Wanag, W., Zeng, G., Zhang, D., Huang, Y. & Qiu, Y. (2008). *An Intelligent Ontology and Bayesian Network Based Semantic Mashup for Tourism*, IEEE, Computer Society.

Wilson, T. D. (2006). "On User Studies And Information Needs", *Journal of Documentation,* (62) 6, 3-15.

Wilson, V. G. (2014). "Impact of Travel Information Search Behavior on the Image of Tanzania as a Tourist Destination", *Athens Journal of Tourism*, Vol. 1, No. 2, 135-146.

Yılmaz, M. (2009). "Enformasyon Ve Bilgi Kavramları Bağlamında Enformasyon Yönetimi Ve Bilgi Yönetimi", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 49, (1), 95-118.

Young Kang M. & Schönström Malmgren R. (2017). "*Identifying Dimensions of Information Quality"*, Lund University, School of Economics and Management.

Yozgat, U. (1998). *Yönetim Bilişim Sistemleri*, İstanbul: Beta Yayıncılık.

KAYNAKÇA

Akbaş, O. (2008). Değer Eğitimi Akımlarına Genel Bir Bakış. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 6 (10), 9-27.

Aksoy, H. (2015). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Alanında Hazırlanan Kitap Setlerinde Yer Alan Değerler Üzerine Bir İnceleme. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Mevlana Üniversitesi.

Artuç, S. (2012). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Şiir Metinlerinden Yararlanma. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Aydın, E. (2021). Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitaplarının Kök Değerler Açısından İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi,* 5(2), 185-195. Doi: 10.48066/kusob.1006260

Başar, U. (2021). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Yunus Emre'nin Şiir Ve Menkıbelerinden Yararlanma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23 (Yunus Emre ve Türkçe Özel Sayısı), 112-122.

Çoban, M. (2016). Değerler Eğitiminin Referansları Bağlamında Hacı Bektaş Velî'nin Makâlâtı. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13 (1), 1-22.

Dilmaç, B. (2002). *İnsanca Değerler Eğitimi.* Ankara: Nobel Yayınları.

Erdem, İ. - Bahşi, N. (2022). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Metinlerin Değer Aktarımı Açısından İncelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 20 (43), 9-35. https://doi.org/10.34234/ded.993885

Güven, A. Z. (2014). Türk Efsanelerinin Değerler Eğitimi Bakımından İncelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.* 11 (26), 225-246.

Işıkoğlu, D. (2019). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi C1 Ders Kitaplarında Hedef Kültüre Yönelik Metinlerde Değerler. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (64), 553-562.

Kalfa, M. (2013). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sözlü Kültür Unsurlarının Kullanımı. *Millî Folklor*, 25(97), 167-177.

Kaplan, H. ve Peker, S. (2022a). Yeni İstanbul Türkçe Öğretim Seti'nin Kök Değerler Açısından İncelenmesi. İçinde Onur Köksal; Nuray Pamuk Öztürk; Mustafa Dolmacı (Editör), *Dil, Edebiyat ve Çeviri Çalışmaları* (s.31-57). Konya: Çizgi Kitabevi.

Kaplan, H. ve Peker, S. (2022b). Kök Değerler Açısından Özbek Masalları. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi,* 4 (2), 426-444.

Karagöz, B. (2017). Naki Tezel'in Türk Masalları Adlı Kitabının Değerler Açısından Analizi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi,* 5 (3), 534-556.

Karakuş, O. (2018). Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Metinlerde Değer Aktarımı Referanslarının Yeri. Yüksek Lisans Tezi. Hatay: Mustafa Kemal Üniversitesi.

Karatay, H. (2007). Dil Edinimi Ve Değer Öğretimi Sürecinde Masalın Önemi ve İşlevi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(3), 463-475.

Kaya, N. (2022). Sivas Masallarının Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda Yer Alan Kök Değerler Açısından İncelenmesi. Yüksek lisans tezi. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi.

Kızıldağ, H. (2023). *Âşık ve Ozanların Dilinden Deprem Ağıtları*. Ankara: Nobel Bilimsel.

MEB (2019). *Türkçe Dersi Öğretim Programı*. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Sarikaya, B. ve Aydeniz, S. (2021). Van Yöresine Ait Halk Masallarının Değer Aktarımı Açısından İncelenmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Van Özel Sayısı, 451-48.

Somuncu, M. (2023a). Toplum Dilbilimsel Bir Yaklaşım: Âşık Veysel 'Uyan Bu Gafletten'. *Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 10 (37), 108-122. DOI : 10.29228/TIDSAD.69933

Somuncu, M. (2023b). Kahramanmaraş Merkezli Depremlerin Söylem Analizi: Durbilmez'in 'Titredi Yeryüzü Çığlıklar ile' Şiiri Örneği. *Zeitschrift für die Welt der Türken*, 15 (1), 11-26. DOI: 10.46291/ZfWT/150102

Sönmez, Ö. F. (2014). Atasözlerinin Sosyal Bilgiler Programındaki Değerler Açısından İncelenmesi. *Zeitschrift für die Welt der Türken*, 6(2), 101-115.

Tahiroğlu, M., Kayabaşı, O. A. ve Kayabaşı, R. G. (2013). Türk Halk Masallarının Öğrencilerin İnsani Değerlere Yönelik Tutumlarına Etkisi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi* 6(4), 477-495. DOI number: http://dx.doi.org/10.5578/keg.5519.

Tek, R. (2022) Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarıcısı Olarak Âşık Tarzı Destanlar. *8. Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kongresi* (15-16 Eylül Üsküp-Kuzey Makedonya Cumhuriyeti) (Editör: Gökhan Haldun Demirdöven) s. 117-130.

Yaman, E. (2014). *Değerler Eğitimi*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Yazıcı, K. (2006). Değerler Eğitimine Genel Bir Bakış. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 19, 499-522.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

İNTERNET KAYNAKLARI

Güncel Türkçe Sözlük (GTS), https://sozluk.gov.tr/ (E. T.: 02.03.2024)

Kaynakça

Aslantürk, N. ve Odabaş, Z. Y. (2021). Hititler'de Evlilik ve Evlenme Geleneklerinin Günümüz Anadolusu'na Etkileri. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 28, 353-370.

Atlı, S. (2013). Taşköprü (Kastamonu)'de Mâni Söyleme Geleneği. *Electronic Turkish Studies*, 8(1), 755-774.

Başgöz, İ. (1986). *Folklor Yazıları*. İstanbul: Adam Yayınları.

Boratav, P. N. (2016). *100 Soruda Türk Halk Edebiyatı*. 4. Baskı, Ankara: Bilgesu Yayıncılık.

Dizdaroğlu, H. (1969). *Halk Şiirinde Türler*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Elçin, Ş. (2016). *Halk Edebiyatına Giriş*. 14. Baskı, Ankara: Akçağ Yayınları.

Erdem, M. D. (2001). *Asarcık Ağzı*. Yüksek Lisans Tezi. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi.

Kan, A. Ç. ve Kitapçı, H. (2022). İşlevsel Kuram Bağlamında Yusufeli (Artvin)'nde Mâni Söyleme Geleneği. *Asya Studies*, 6(19), 123-130.

Kaya, D. (2021). *Anonim Halk Şiiri*. 5. Baskı, Ankara: Akçağ Yayınları.

Kunoş, I. (1994). *Türk Halk Edebiyatı*. (Haz. Tuncer Gülensoy), Ankara.

Onay, A. T. (1996). *Türk Halk Şiirlerinin Şekil ve Nev'i*. (Haz. Cemal Kurnaz), Ankara: Akçağ Yayınları.

Özcan, D. ve Gök, T. (2018). İşlevsel Kuram Bağlamında Uşak Mânileri ve Uşak'ta Yaşayan Mâni Söyleme Geleneği. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 11(4), 285-292.

Yolcu, M. A. (2023). Halk Bilimi Araştırma Kuram ve Yöntemleri. İçinde M. Aça (Editör), *Halk Bilimi El Kitabı* (s.141-198), 5. Basım, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Sözlü Kaynaklar

KK-1: Şe*** GO***, Kadın, 52, Asarcık/Samsun, Ev Hanımı, Lise, 14.07.2019.

KK-2: Sa*** GO***, Kadın, 78, Asarcık/Samsun, Ev Hanımı, İlkokul 14.07.2019.

KK-3: Şe*** İY****, Kadın, 53, Asarcık/Samsun, Ev Hanımı, İlkokul, 15.07.2019.

KK-4: Mu** Gü***, Erkek, 45, Asarcık/Samsun, Çiftçi, Lise, 14.07.2019.

KAYNAKÇA

Aktaş, K. (2014). Etik-Ahlâk İlişkisi ve Etiğin Gelişim Süreci, *Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 1(2), 22-32.

Ateş, H. ve Oral B. (2003). Kamu Yönetiminde Etik: Kültürel Temeller ve "Örgütsel Ruhçuluk" Kuramı Ekseninde Bir Analiz, *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 5(1), 55-71.

Aydın, İ. P. (2006). *Eğitim ve Öğretimde Etik,* Ankara: Pegem Yayıncılık.

Bandura, A. (1989). Human Agency in Social Cognitive Theory, *American Sychologist-American Psychological Association,* 44 (9), 1175-1184.

Bass, B. M. (1999). Two Decades of Research and Development in Transformational Leadership, *European Journal of Work and Organizational Psychology,* 8(1), 9-32.

Bass, B. M. ve Steidlmeier, P. (1999). Ethics, Character, and Authentic Transformational Leadership Behavior. The Leadership Quarterly, 10(2), 181-217.

Bolat, T. ve Seymen, O. A. (2003). Örgütlerde İş Etiğinin Yerleştirilmesinde Dönüşümcü Liderlik Tarzının Etkileri Üzerine Bir Değerlendirme, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 6(19), 59-85.

Brown, M. E. ve Mitchell, M. S. (2010). Ethical and Unethical Leadership: Exploring New Avenues for Future Research, *Business Ethics Quarterly,* 20(4), 583-616.

Brown, M. E. ve Trevino, L. K. (2006). Ethical Leadership: A Review and Future Directions, *The Leadership Quarterly,* 17(6), 595-616.

Brown, M. E., Trevino, L. K. ve Harrison, D. A. (2005). Ethical Leadership: A Social Learning Perspective for Construct Development and Testing, *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 97(2), 117-134.

Canfer, H. ve Özcan, Z. (2020). Nikomakhos'a Etik Bağlamında Aristoteles'in Erdem Etiği, *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,* 29(1), 277-296.

Connock, S. ve Johns, T. (1995). *Ethical Leadership*, London: Cromwell Pres.

Çelik, C. ve Sünbül, Ö. (2008). Liderlik Algılamalarında Eğitim ve Cinsiyet Faktörü: Mersin İlinde Bir Alan Araştırması, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 13(3), 49-66.

Den Hartog, D. N. (2015). Ethical Leadership, *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior,* 2(1), 409-434.

Di Fabio, A. (2017). Positive Healthy Organizations: Promoting Well-Being, Meaningfulness, and Sustainability in Organizations, *Frontiers in Psychology,* 8, 1-6.

Doğan, S. (2007). *Vizyona Dayalı Liderlik,* İstanbul: Kare Yayınları.

Erdem, O. ve Dikici M. (2009). Liderlik ve Kurum Kültürü Etkileşimi, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 8(9), 198-213.

Esa, M. S., Ationg, R., Ibrahim, M. A., Abang Muis, A. M. R., Othman, I. W. ve Abdullah, S. (2021). Understanding the Relationship Between Youth Voluntary Organization, Leadership and Intergroup Relationship in Sabah, Malaysia, *Malaysian Journal of Social Sciences and Humanities (MJSSH),* 6(8), 492-500.

Freeman, R. E. ve Steward L. (2006). Developing Ethical Leadership, *Business Roundtable Institute for Corporate Ethics,* 9, 2-15.

Gardner, W. L., Avolio, B. J., Luthans, F., May, D. R. ve Walumbwa, F. (2005). "Can You See the Real Me?" A Self-Based Model of Authentic Leader and Follower Development. *The Leadership Quarterly,* 16(3), 343-372.

Goswami, A. K. ve Agrawal, R. K. (2019). Influence of Ethical Leadership on Employee Learning Orientation: Evidence From Academics. *Development and Learning in Organizations: An International Journal,* 33(3), 13-15.

Kaygın, E. ve Kaygın, C. Y. (2012). Çalışanların Dönüştürücü Liderlik Algılarını Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi,* 4(2), 29-38.

Kayode, B. K., Mojeed, A. Q. ve Fatai, I. A. (2014). Leadership and Decision-Making: A study on Reflexive Relationship Between Leadership Style and Decision-Making Approach, *Journal of Education, Society and Behavioural Science,* 4(4), 473-484.

Köse, S. (2022). Etik Liderlik. İçinde B. Üzüm, *Güncel Kavramlarla Örgütsel Davranış,* (s. 77-90). Konya: Eğitim Yayınevi.

Leblebici, D. N. (2008). 21. Yüzyılın Liderlik Anlayışına Bakış, *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 32(1), 61-72.

Martínez, C., Skeet, A. G. ve Sasia, P. M. (2021). Managing Organizational Ethics: How Ethics Becomes Pervasive Within Organizations. *Business Horizons,* 64(1), 83-92.

Mascarenhas, S. O. A. (2019). *The Ethics of Corporate Ethical and Moral Charismatic Leadership. In Corporate Ethics for Turbulent Markets* (s. 113-149). Emerald Publishing Limited.

Mason, R. (2004). Lessons in Organizational Ethics From The Columbia Disaster: Can a Culture be Lethal?, *Organizational Dynamics,* 33(2), 128–142

McDonald, G. M. ve Zepp, R. A. (1990). What Should Be Done? A Practical Approach to Business Ethics. *Management Decision,* 28(1), 9-15.

Pieper, A. (1999). *Etiğe Giriş,* İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Pio, R. J., Sumayku, S. M. ve Mukuan, D. D. S. (2020). Organizational Culture as an Intervening Variable of Spiritual Leadership with Organizational Commitment and Ethical Behavior. *Advances in Economics, Business and Management Research,* 154, 130-135.

Sezgül, İ. (2010). Liderlik ve Etik: Geleneksel, Modern ve Postmodern Liderlik Tanımları Bağlamında Bir Değerlendirme. *Toplum Bilimleri Dergisi,* 4(7), 239-251.

Sibel, E. ve Kulualp, H. G. (2019). Etik Liderlik Davranışının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 9(2), 696-705.

Şahin, A. ve Temizel, H. (2007). Bilgi Toplumunun Örgütsel ve Yönetsel Yapılar Üzerine Etkileri Bağlamında Türk Kamu Yönetiminde Liderlik Anlayışı: Bir Anket Çalışması, *Maliye Dergisi,* 153, 179-194.

Thomas, T., Schermerhorn Jr, J. R. ve Dienhart, J. W. (2004). Strategic Leadership of Ethical Behavior in Business. *Academy of Management Perspectives,* 18(2), 56-66.

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası Etik Komisyonu (2003). Etik, Ahlak ve Mesleki Davranış İlkeleri Tartışma Metin Taslağı, s. 83-86.

Tokmak, C. ve Yavuz, E. (2009). İş Görenlerin Etkileşimci Liderlik ve Örgütsel Bağlılık İle İlgili Tutumlarına Yönelik Bir Araştırma, *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi,* 1(2), 18-19.

Topçuoğlu, E. ve Kaygın, E. (2023). Etik Liderlik ve Örgütsel Demokrasinin Örgütsel Özdeşleşme Üzerindeki Etkisinde İşe Adanmışlığın Aracı Rolü. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 10(1), 446-474.

Topçuoğlu, E., Oktaysoy, O., Uygungil-Erdogan, S., Kaygin, E. ve Karafakioglu, E. (2023). The Mediating Role of Job Security in The Impact of Digital Leadership on Job Satisfaction and Life Satisfaction. *Marketing and Management of Innovations,* 1, 122-132.

Türkeri, M. (2008). *Etik Kuramları*, Antalya: Lotus Yayınevi.

Voegtlin, C. (2016). What Does It Mean to Be Responsible? Addressing The Missing Responsibility Dimension in Ethical Leadership Research. *Leadership,* 12(5), 581-608.

Yasir, M. ve Rasli, A. (2018). Direct and Indirect Effects of Ethical Leadership on Workplace Deviance in Public Healthcare Sector of Pakistan. *Journal of Advances in Management Research,* 15(4), 558-574.

Yusuf, M. A. ve Kurniady, D. A. (2020). *The Implementation of Transformational Leadership: Makes Effectiveness Organizational Culture.* In 3rd International Conference on Research of Educational Administration and Management (ICREAM 2019) (pp. 330-332). Atlantis Press.

Editör:
Doç. Dr. Hakkı Kıymık

Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler

Alanında Uluslararası Araştırmalar XXXI

EĞİTİM
yayınevi

SOSYAL, BEŞERİ VE İDARİ BİLİMLER ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XXXI

Editör: Doç. Dr. Hakkı Kıymık

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-41-7
1. Baskı, Mart 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

SOSYAL, BEŞERİ VE İDARİ BİLİMLER ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XXXI
Editör: Doç. Dr. Hakkı Kıymık
VI+234 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-41-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akgül, D. (2013). Dizi ve Filmlerde Ürün Yerleştirmeye Tüketicinin Bakışı, *12.Ulusal İşletmecilik Kongresi*/02-04 Mayıs, 593-606.

Akgün, A. C., Kaya, H. ve Abanoz, M. (2021). Animasyon Filmlerde Ürün Yerleştirme Stratejisinin Kullanımı: Evliya Çelebi Ve Ölümsüzlük Suyu Üzerinden Bir İnceleme. *Uluslararası Halkla İlişkiler ve Reklam Çalışmaları Dergisi*, 4(1), 38-57.

Altıntaş, D., Kurtuldu, H.S. ve Bilgili, B. (2017). Sinema Filmlerindeki Ürün Yerleştirmelere Yönelik İzleyici Tutumları (Oflu Hoca'nın Şifresi 2), *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(3),1007-1023.

Bak, G. ve Eşidir, O.V. (2018). Sinemada ürün yerleştirme; Anadolu Kartalları Örneği, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Electronic Journal of Social Sciences, 17(67), 1159-1166.

Balasubramanıan, S. (1994). Beyond Advertising And Publicity: Hybrid Messages And Public Policy Issues, *Journal of Advertising,* 23(4), 29-46.

Başarır, Ö. (2020). Marka Farkındalığı İle Satın Alma Niyeti Arasındaki İlişki Bağlamında Televizyon Dizilerinde Ürün Yerleştirme, *IBAD*, (8), 383-403.

Başgöze, P. ve Kazancı, Ş. (2014). Ürün Yerleştirme Ve Reklama İlişkin Tutumların Satın Alma Eğilimi Ve Marka İmajı Üzerine Etkileri, *H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 32(1), 2014, 29-54.

CarrieLa F. ve Steven M.Ed. (2006) Product Placement: How Brands Appear On Television, *Journal of Advertising*, 35(4), 65-86.

Celep, E. ve Topaloğlu, M. (2018). 2000 Sonrası Türk Sineması'nda Ürün Yerleştirme Stratejisi İncelenmesi: Cem Yılmaz Filmleri Örneği, *Journal of Social And Humanities Sciences Research (JSHSR),* 5(22), 972-985.

Chan, Fanny Fong Yee (2016) An Exploratory Content Analysis of Product Placement in Top Grossing Films, *Journal of Promotion Management*, 22(1), 107-121.

Corniani, M. (2001). Product Placement And Brand Equity, Symphonya. *Emerging Issues in Management* (symphonya.unimib.it), n. 1, 2001, 66-82.

Çavuşoğlu, S. B., Baban, E. ve Özdemir, Ü. A. (2011) Sinemada Ürün Yerleştirme ve Asmalı Konak Hayat Filmi, *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, 150-162.

Çınar, E. ve Yücel, N. (2022). Sinema Filmlerinde Kullanılan Ürün Yerleştirme Görsellerinin Analiz Edilmesi: Eye-Tracking Yöntemi. *Jass Studies-The Journal of Academic Social Science Studies,* 15(89), 359-378.

Çil, M. B. (2020). Ürün Yerleştirme Ve Sinema İlişkisine Bir Bakış: "Bu Programda Ürün Yerleştirme Bulunmaktadır.", *Meriç Uluslararası Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 4(11), 240-254.

D'Astous, A. ve Séguin, N. (1999), "Consumer Reactions To Product Placement Strategies İn Television Sponsorship", *European Journal of Marketing*, 33(9/10), 896-910.

D'Astous, A. ve Chartier, F. (2000) A Study Of Factors Affecting Consumer Evaluations And Memory Of Product Placements İn Movies, *Journal of Current Issues & Research in Advertising*, 22(2), 31-40.

Gerçek, İ.S. ve Tanyıldızı, N.İ. (2012). Marka Farkındalığı Yaratmada Türk Sinemasında Ürün Yerleştirme Uygulamaları: Anadolu Kartalları, Kolpaçino Bomba ve Aşk Tesadüfleri Sever Filmleri Üzerinde Bir Araştırma, *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(8), 1095-1109.

Gupta, P. B. ve Lord, K. R. (1998). Product Placement in Movies: The Effect of Prominence and Mode On Audience Recall, *Journal of Current Issues & Research in Advertising*, 20(1), 47-59.

Gupta, P.B. ve Gould, S.J. (1997). Consumers' Perceptions of The Ethics And Acceptability of Product Placements in Movies: Product Category and Individual Differences*, Journal of Current Issues & Research in Advertising*, 19(1), 37-50.

Huang, Y. ve Deng, F. (2022). Impact of Product Placament on Purchase Intention in The Context of Product-Harm Crisis, *Social Behavior and Personality: An International Journal,* 50(6), 110-127.

Keskin, H.D. ve Kurtuldu, H.S. (2017). Tüketicilerin Dizi Filmlerinde Yer Alan Ürün Yerleştirmeye Yönelik Tutumları Üzerine Bir Araştırma, *GÜSBEED, Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 8(20), 206-228.

Kit,Liew Chee , Qui P'ng ve Elizabeth Lim (2014). The Effectiveness of Product Placement: The Influence of Product Placement Towards Consumer Behavior of The Millennial Generation, *International Journal of Social Science and Humanity*, 4(2), 138-142.

Marangoz, M. ve Yaman, D. (2020). "Marka İletişim Aracı Olarak Ürün Yerleştirme Uygulamalarının Hollywood ve Türk Sinema Filmleri Üzerine Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi", *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 40, 169-188.

Mazıcı, E.T., Ateş, N.B. ve Yıldırım, A. (2017). Televizyon Programlarında Ürün Yerleştirme: "Survıvor All Star" örneği, *Selçuk İletişim*, 2017, 9(4), 238-257.

Odabaşı, Y. ve Oyman, M. (2002). *Pazarlama İletişimi Yönetimi*, İstanbul: MediaCat.

Öztürk, S. ve Okumuş, A. (2013). Ürün Yerleştirmeye Yönelik Tüketici Tutumlarının Pazar Bölümlerine Göre İncelenmesi, *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 9(18), 133-156.

Russell, C. A. (1998). Toward A Framework of Product Placement: Theoretical Propositions. ACR North American Advances.

Russell, C. A. (2019). Expanding The Agenda of Research on Product Placement: A Commercial Intertext, *Journal of Advertising*, 48(1), 38-48.

Sapmaz, E. ve Tolon, M. (2014). Bütünleşik Pazarlama İletişiminde Ürün Yerleştirme ve Üniversite Öğrencilerinin Televizyon Programlarındaki Ürün Yerleştirmelere İlişkin Tutumlarına Yönelik Bir Araştırma, *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 16(2), 15-44.

Sarıyer, N. ve Ayar, H. (2013). Ürün Yerleştirmede Sahne Farkındalığı: Toy Story 3 Filmi Üzerine Bir Araştırma, *BEU. SBE. Dergisi,* 1(2), 105-121.

Satıcı, H. (2023). Youtuber Filmlerinde Ürün Yerleştirme: "Kafalar Karışık Filmi" Örneği, *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 7(1), 29-42.

Sharma, Sangeeta ve Bumb, Arpan (2022). Product Placement in Entertainment Industry: *A Systematic Review, Quarterly Revıew of Film and Vıdeo* 2022, 39(1), 103–119.

Saygın, E.P. (2023). Pazarlama İletişimi Faaliyeti Olarak Ürün Yerleştirme: Film Afişleri Üzerine Bir İnceleme, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 2023;22(88), 1631-1642.

Tek, Ö.B. ve Özgül, E. (2013). *Modern Pazarlama İlkeleri*, İzmir.

Yaman, D. (2021). Tutundurma Çalışmalarının Yeni Yüzü: Şarkılarda Marka Yerleştirme Uygulamaları*, Beykoz Akademi Dergisi*, 2021; 9(2), 73-84.

Yazıcı, F. (2017). Türkiye'de Ulusal Televizyon Kanallarında Ürün Yerleştirme Uygulaması, *ASEAD*, 4(12), 480-489.

Yazıcı, F. (2020). 2011-2019 Yılları Arasında Türkiye'de Yapılan Ürün Yerleştirme Araştırmalarına İlişkin Bir Değerlendirme, *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder),* 8(1), 212-243.

Yıldırım, E. ve Can, A. (2019). Reklamcılığın Farklı Bir Yüzü Olan Ürün Yerleştirmenin Televizyon Dizilerinde Kullanımı ve And Pastel İnşaatın 'İstanbul'lu Gelin' Dizisi İçerisinde Ürün Yerleştirme Uygulamasının Çözümlemesi, *Selçuk İletişim*, 2019, 12 (2), 680-707.

Yolcu, E. . Sinema Filmlerinde Ürün Yerleştirme (Gizli Reklam). *İletişim Fakültesi Dergisi.*

www.tiak.com.tr. (E..T.: 25.01.2024).

KAYNAKÇA

Akbal, H. (2023). Tedarikçi Seçimi Ve Çok Kriterli Karar Verme. İçinde Mustafa Mete ve Erhan Akardeniz (Editör), *İktisadi ve İdari Bilimlerde Uluslararası Araştırma ve Derlemeler* (39-49). Ankara: Serüven Yayınevi

Akdemir, Ö., ve Büyükkeklik, A. (2023). ÇKKV Teknikleriyle Tedarikçi Seçimi: Türkiye Cumhuriyeti Jandarma Teşkilatında Bir Uygulama. *Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4(2*), 149-163.

Alfalla-Luque, R., ve Medina-López, C. (2009). Supply Chain Management: Unheard Of In The 1970s, Core To Today's Company. *Business History, 51(2),* 202–221. doi:10.1080/00076790902726558.

Amid, A., Ghodsypour, S. H., ve O'Brien, C. (2011). A Weighted Max–Min Model For Fuzzy Multi-Objective Supplier Selection İn A Supply Chain. *Int. Journal of Production Economics,131-1,* 139–145.

Aydın, E., ve Çağıl, G. (2020). Bulanık Ahp Ve Bulanık Hedef Yaklaşımı İle Hammadde Tedarikçisi Seçimi. *Itobiad: Journal of the Human ve Social Science Researches, 9(5)*, 3568 – 3597.

Aydın, Y. ve Eren T. (2018). Hava Savunma Sanayii Alt Yüklenici Seçiminde Bulanık Mantık Altında Çok Kriterli Karar Verme Ve Hedef Programlama Yöntemlerinin Kullanılması. *Journal of Aviation, 2(1)*, 10-30.

Bache, J. Carr, R. Parnaby, J. ve Tobias, A.M. (1987). Supplier Development Systems. *International Journal of Technology Management, 2(2),* 219–228.

Ballestero, E., Romero, C. (1998). Satisficing MCDM Approaches: Goal Programming. In Ballestero, E., Romero, C. (Editors). *Multiple Criteria Decision Making and its Applications to Economic Problems* (31-49). Boston, MA:Springer. https://doi.org/10.1007/978-1-4757-2827-9_3

Brandenburg, M., Govindan, K., Sarkis, J., ve Seuring, S. (2014). Quantitative Models For Sustainable Supply Chain Management: Developments And Directions. *European Journal of Operational Research, 233(2),* 299–312. doi:10.1016/j.ejor.2013.09.032.

Buffa, F. P., ve Jackson, W. M. (1983). A Goal Programming Model For Purchase Planning. *Journal of Purchasing and Materials Management, 19(3),* 27–34. doi:10.1111/j.1745-493x.1983.tb00086.x

Chai, J., Liu, J. N., ve Ngai, E. W. (2013). Application Of Decision-Making Techniques İn Supplier Selection: A Systematic Review Of Literature. *Expert Systems with Applications, 40(10),* 3872-3885.

Chai, J., ve Ngai, E. W. (2020). Decision-Making Techniques İn Supplier Selection: Recent Accomplishments And What Lies Ahead. *Expert Systems with Applications, 140,* 1-16.

Charnes A, Cooper W.W. (1961). *Management Models and Industrial Applications of Linear Programming*. New York: Wiley.

Charnes, A., ve Cooper, W. W. (1977). Goal Programming And Multiple Objective Optimizations: Part 1. *European Journal Of Operational Research, 1(1*), 39-54.

Charnes, A., Cooper, W. W., ve Ferguson, R. O. (1955). Optimal Estimation Of Executive Compensation By Linear Programming. *Management Science, 1(2),* 138-151.

Cheraghi, S. H., Dadashzadeh, M., ve Subramanian, M. (2004). Critical Success Factors For Supplier Selection: An Update. *Journal of Applied Business Research, 20(2),* 91-108. doi:10.19030/JABR.V20I2.2209.

Colapinto, C., Jayaraman, R., La Torre, D. (2020). Goal Programming Models for Managerial Strategic Decision Making. In: Dutta, H., Peters, J. (eds) *Applied Mathematical Analysis: Theory, Methods, and Applications. Studies in Systems, Decision and Control,* vol 177 (487-507). Cham: Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-319-99918-0_16.

Dağdeviren, M., ve Eren, Tamer. (2001). Tedarikçi Firma Seçiminde Analitik Hiyerarşi Prosesi Ve 0-1 Hedef Programlama Yöntemlerinin Kullanılması. *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi, 16(1),* 41-52.

Dempsey, W. A. (1978). Vendor Selection And The Buying Process. *Industrial Marketing Management, 7(4),* 257–267. doi:10.1016/0019-8501(78)90044-5.

Dickson, G.W. (1966). An Analysis Of Vendor Selection Systems And Decisions. *Journal of Purchasing, 2(1),* 5–17. doi:10.1111/j.1745-493x.1966.tb00818.x

Durmaz, E. D., Akgündüz, E., ve Şahin, Ramazan (2017). Tedarikçi Seçim Probleminde Hedef Programlama Ve MOORA Yöntemi: Uygulama Çalışması. Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 19(3), 1021-1044.

Ellram, L. M. (1990). The Supplier Selection Decision İn Strategic Partnerships. Journal of Purchasing and materials Management, 26(4), 8-14.

Elkington, J. (1998). Accounting For The Triple Bottom Line. Measuring Business Excellence, 2(3), 18–22. doi:10.1108/eb025539.

Esmeray, M., ve Özveri, O. (2023). Tedarikçi Seçiminde Farklı Çok Kriterli Karar Verme Yöntemlerinden Elde Edilen Sonuçların Karşılaştırılması. Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, 18(72), 587-602.

Flavell, R.B. (1976). A New Goal Programming Formulation. Omega, the international journal of management science 4, 731–732.

Gaballa, A. A. (1974). Minimum Cost Allocation Of Tenders. Journal of the Operational Research Society, 25, 389-398.

Ghodsypour, S. H. ve O'Brien, C. (1998). A Decision Support System For Supplier Selection Using An İntegrated Analytic Hierarchy Process And Linear Programming. International journal of production economics, 56, 199-212.

Ghoushchi, S. J., Milan, M. D. ve Rezaee, M. J. (2018). Evaluation And Selection Of Sustain Able Suppliers İn Supply Chain Using New GP-DEA Model With İmprecise Data. *Journal of Industrial Engineering International, 14(3),* 613−625.

Govindan, K., Rajendran, S., Sarkis, J. ve Murugesan, P. (2015). Multi Criteria Decision Making Approaches For Green Supplier Evaluation And Selection: A Literature Review. *Journal of cleaner production, 98,* 66-83.

Gripsrud, G., Jahre, M. ve Persson, G. (2006). Supply Chain Management–Back To The Future?. *International Journal of Physical Distribution ve Logistics Management, 36*(8), 643-659.

Gür, Ş. ve Eren, T. (2018). Scheduling And Planning In Service Systems With Goal Programming: Literature Review. *Mathematics, 6(11),* 1-16.

Ho, H. P. (2019). The Supplier Selection Problem Of A Manufacturing Company Using The Weighted Multi-Choice Goal Programming And MINMAX Multi-Choice Goal Programming. *Applied Mathematical Modelling, 75*, 819-836.

Ho, W., Xu, X. ve Dey, P. K. (2010). Multi-Criteria Decision Making Approaches For Supplier Evaluation And Selection: A Literature Review. *European Journal of Operational Research, 202(1),* 16–24.

Hwang, C. L., Masud, A. S. M., Hwang, C. L., ve Masud, A. S. M. (1979*). Multiple Objective Decision Making—Methods and Applications: A State-of-the-Art Survey.* New York: Springer-Verlag.

Ijiri, Y. (1965). *Goal Oriented Models For Accounting And Control.* Amsterdam: North-Holland Publishing Co.

Jadidi, O. M. I. D., Zolfaghari, S., ve Cavalieri, S. (2014). A New Normalized Goal Programming Model For Multi-Objective Problems: A Case Of Supplier Selection And Order Allocation. *International Journal of Production Economics, 148,* 158-165.

Jatuphatwarodom, N., Jones, D. F., ve Ouelhadj, D. (2018). A Mixed-Model Multi-Objective Analysis Of Strategic Supply Chain Decision Support In The Thai Silk Industry. *Annals of Operations Research, 267*, 221-247.

Jones, D., Florentino, H., Cantane, D., ve Oliveira, R. (2016). An Extended Goal Programming Methodology For Analysis Of A Network Encompassing Multiple Objectives And Stakeholders. *European Journal of Operational Research, 255(3),* 845-855.

Jones, D., ve Romero, C. (2019). Advances And New Orientations In Goal Programming. In M. Doumpos, J. Rui Figueira, S. Greco, ve C. Zopounidis (Eds.), New Perspectives In Multiple Criteria Decision Making: Innovative Applications And Case Studies (231-246). (Multiple Criteria Decision Making). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-030-11482-4_8.

Jones, D.F., Tamiz, M. (2002). Goal Programming in the Period 1990–2000. In: Ehrgott, M., Gandibleux, X. (eds) Multiple Criteria Optimization: State of the Art Annotated Bibliographic Surveys. International Series in Operations Research ve Management Science, vol 52, (129-170). Boston, MA: Springer.

Jones, D., ve Tamiz, M. (2010). Practical Goal Programming (Vol. 141). New York: Springer.

Kannan, V. R., ve Tan, K. C. (2002). Supplier Selection And Assessment: Their İmpact On Business Performance. *Journal of supply chain management, 38(3),* 11-21.

Karaatlı, M., ve Davras, G. (2014). Tedarikçi Seçiminde Analitik Hiyerarşi Prosesi Ve Hedef Programlama Yöntemlerinin Kombinasyonu: Otel İşletmelerinde Bir Uygulama. *Journal of Management and Economics Research, 12(24),* 182-196.

Karakoç, Ö., Memiş, S., ve Sennaroglu, B. (2023). A Review of Sustainable Supplier Selection with Decision-Making Methods from 2018 to 2022. *Sustainability, 16(1),* 125.

Kasapoğlu, Ö. A., ve Yurder, Y. (2013). Tedarikçi Seçim Kararında analitik Ağ Süreci Uygulaması. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 15(1),* 163-195.

Konys, A. (2019). Green Supplier Selection Criteria: From A Literature Review To A Comprehensive Knowledge Base. *Sustainability, 11(15),* 4208. doi:10.3390/su11154208.

Lai, Y. J., Hwang, C. L., Lai, Y. J., ve Hwang, C. L. (1994). *Fuzzy Multiple Objective Decision Making*. Springer Berlin Heidelberg.

Lee, S.E. ve Moore, L.J. (1975), *Introduction to Decision Science*, New York: Petrocelli Charter,

Madenoğlu, F. S. (2020). Yeşil Tedarikçi Seçim Problemi İçin Hedef Programlama ve Gri İlişkisel Analiz Yöntemi. *İşletme Araştırmaları Dergisi, 12(1),* 955-972.

Mardani, A., Kannan, D., Hooker, R. E., Ozkul, S., Alrasheedi, M., ve Tirkolaee, E. B. (2020). Evaluation Of Green And Sustainable Supply Chain Management Using Structural Equation Modelling: A Systematic Review Of The State Of The Art Literature And Recommendations For Future Research. Journal of cleaner production, 249, 119383.

Moore, D. L., ve Fearon, H. E. (1973). Computer-Assisted Decision-Making İn Purchasing. *Journal of Purchasing, 9(4),* 5-25.

Mukherjee, K. (2016). Supplier Selection Criteria And Methods: Past, Present And Future. *International Journal of Operational Research, 27(1-2),* 356-373.

Mukherjee, K. (2017). Supplier Selection: An MCDA-Based Approach, vol. 88, Springer, Berlin, Germany.

Narasimhan, R. (1983). An Analytical Approach to Supplier Selection. *Journal of Purchasing and Materials Management, 19(4),* 27–32.

Nielsen, I.E.; Banaeian, N.; Golińska, P.; Mobli, H.; Omid, M. (2014). Green Supplier Selection Criteria: From a Literature Review to a Flexible Framework for Determination of Suitable Criteria. In Golinska, P., (Ed). *Logistics Operations, Supply Chain Management and Sustainability,* (79–99). Cham, Switzerland,; Springer International Publishing.

Ocampo, L. A., Abad, G. K. M., Cabusas, K. G. L., Padon, M. L. A., ve Sevilla, N. C. (2018). Recent Approaches To Supplier Selection: A Review Of Literature Within 2006-2016. *International Journal of Integrated Supply Management, 12(1-2),* 22-68.

Oliver, R. K., ve Weber, M. D. (1982). Supply-Chain Management: Logistics Catches Up With Strategy. In M. L. Christopher (Ed.), *Logistics: The Strategic Issues* (pp. 63–75). London: Chapman ve Hall.

Oliveira, W. A., Fiorotto, D. J., Song, X., ve Jones, D. F. (2021). An Extended Goal Programming Model For The Multiobjective İntegrated Lot-Sizing And Cutting Stock Problem. *European Journal of Operational Research, 295(3),* 996-1007.

Özcan, E. C. ve Özyörük, B. (2017). Elektrikli Isıtıcı Elemanları Üretiminde Hedef Programlama Yaklaşımı İle Tedarikçi Seçimi. *Bilişim Teknolojileri Dergisi, 10(3),* 273-280.

Özçelik, F. ve Öztürk, B. A. (2014). A Research On Barriers To Sustainable Supply Chain Management And Sustainable Supplier Selection Criteria. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16(2),* 259-279.

Özçelik, T. O., ve Eryılmaz, S. A. (2019). Traktör İmalatında Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri İle Tedarikçi Seçimi. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi, Özel Sayı*, 498-512.

Özder, E. H., ve Eren, Tamer (2016). Çok Ölçütlü Karar Verme Yöntemi Ve Hedef Programlama Teknikleri İle Tedarikçi Seçimi. *Selçuk Üniversitesi Mühendislik, Bilim ve Teknoloji Dergisi, 4(3),* 196-207.

Özfırat, P. M. ve Öğüt, C. (2008). Tedarikçi Seçimi Probleminde Hedef Programlama Ve Analitik Hiyerarşi Prosesinin Uygulaması. *Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Fen ve Mühendislik Dergisi, 10 (1),* 39-48.

Pamuk, K. Ç., ve ŞAHİN, Y., (2021). Otomotiv Sektöründe Hedef Programlama Yöntemi İle Tedarikçi Değerlendirmesi. *Akıllı Dönüşüme Yolculuk*. İçinde (Birgün,S., Gülen, G.K., Kulaklı , A. Ve şahin, Y. (editör), (815-830), İstanbul: Artikel Akademi.

Power, M.J., De Souza, K., and Bonifazi, C. (2006). *The Outsourcing Handbook: How to Implement a Successful Outsourcing Process*, 1st ed., London: Kogan Page.

Rao, C. P., ve Kiser, G. E. (1980). Educational Buyers' Perceptions Of Vendor Attributes. *Journal of Purchasing and Materials Management, 16(4),* 25–30. doi:10.1111/j.1745-493x.1980.tb00023.x

Rashidi, K., Noorizadeh, A., Kannan, D., ve Cullinane, K. (2020). Applying The Triple Bottom Line İn Sustainable Supplier Selection: A Meta-Review Of The State-Of-The-Art. *Journal of Cleaner Production, 269*.doi.org/10.1016/j.jclepro.2020.122001

Ravindran, A. R., Ufuk Bilsel, R., Wadhwa, V., ve Yang, T. (2010). Risk Adjusted Multicriteria Supplier Selection Models With Applications. *International Journal of Production Research, 48(2),* 405-424.

Romero, C. (1991). Handbook of Critical Issues in Goal Programming. 1. ed. Cordoba: Pergamon Press.

Romero, C. (1997). Goal Programming and Multiple Criteria Decision Making: Some Reflections. In: Fandel, G., Gal, T. (eds) *Multiple Criteria Decision Making. Lecture Notes in Economics and Mathematical Systems*, vol 448, (192-198). Springer, Berlin, Heidelberg.

Romero, C. (2001). Extended Lexicographic Goal Programming: A Unifying Approach. *Omega, 29(1),* 63–71. doi:10.1016/s0305-0483(00)00026-8 .

Sarkis, J., ve Talluri, S. (2002). A Model For Strategic Supplier Selection. *Journal of supply chain management, 38(4),* 18-28.

Schramm, V. B., Cabral, L. P. B., ve Schramm, F. (2020). Approaches For Supporting Sustainable Supplier Selection-A Literature Review. *Journal of cleaner production, 273*. doi.org/10.1016/j.jclepro.2020.123089

Shahrokhi, M., Sobhani, Z., Bernard, A. (2021). *Supplier Selection by Using the Goal Programming Approach.* In: Dolgui, A., Bernard, A., Lemoine, D., von Cieminski, G., Romero, D. (eds) Advances in Production Management Systems. Artificial Intelligence for Sustainable and Resilient Production Systems. APMS 2021. IFIP Advances in Information and Communication Technology, vol 634. Cham:Springer.

Sharma D, Benton WC, Srivastava R. (1989). Competitive Strategy And Purchasing Decisions. Proceedings of the annual national conference of the decision sciences institute, p. 1088–1090.

Sofyalıoğlu, Ç., ve Öztürk, Ş. (2013). Hedef Programlama İle Tedarik Zincirinde Dağıtım Planlaması Ve Bütçe Ayrıştırması. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 6(2),* 1-16.

Supçiller, A. A., ve Deligöz, K. (2018). Tedarikçi seçimi probleminin çok kriterli karar verme yöntemleriyle uzlaşik çözümü. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, Özel Sayı,* 355-368. doi.org/10.18092/ulikidince.352742

Tzeng, G. H., ve Huang, J. J. (2011). *Multiple Attribute Decision Making: Methods And Applications*. CRC press.

Umarusman, N. (2019). Multiple Objective Decision-Making Methods In Supplier Selection . In S.K. Mangla, S. Luthra, S.K. Jakhar, A. Kumar, ve N.P. Rana (Eds.), *Sustainable Procurement In Suppy Chain Operation* (pp. 177-212). Boca Raton, FL: CRC Press.

Ünal, Z. , Güven, S. ve İpekçi Çetin, E. (2019). Otel İşletmelerinin Tedarikçi Seçiminde Bulanık Ahp İle Ağırlıklandırılmış Hedef Programlama Uygulaması. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12 (1) ,* 188-204.

Weber, C. A., Current, J. R., ve Benton, W. C. (1991). Vendor Selection Criteria And Methods. *European Journal of Operational Research, 50(1),* 2-18.

Weber, C. A., ve Ellram, L. M. (1993). Supplier Selection Using Multi-Objective Programming: A Decision Support System Approach. *International Journal of Physical Distribution ve Logistics Management, 23(2*), 3–14.

Wetzstein, A., Hartmann, E., Benton Jr, W. C., ve Hohenstein, N. O. (2016). A Systematic Assessment Of Supplier Selection Literature–State-Of-The-Art And Future Scope. I*nternational Journal of Production Economics, 182,* 304-323.

Wilson, E. J. (1994). The Relative İmportance Of Supplier Selection Criteria: A Review And Update. *International Journal of Purchasing and Materials Management, 30(2),* 34-41.

Yoon, K. P., ve Hwang, C. L. (1995). *Multiple Attribute Decision Making: An Introduction.* London*:* Sage publications.

Zeleny, M. (1973). Compromise Programming. In J. L. Cochrane, ve M. Zeleny (Eds.), *Multiple Criteria Decision Making* (pp. 262–301). Columbia, SC: University of South Carolina.

Zhang, L. J., Liu, R., Liu, H. C., ve Shi, H. (2020). Green Supplier Evaluation and Selections: A State-Of-The-Art Literature Review Of Models, Methods, and Applications. *Mathematical Problems in Engineering,* 1-25. doi.org/10.1155/2020/1783421.

KAYNAKÇA

Akkaynak, B. (2019). *Türev finansal araçların sermaye yapısına etkisi: Türkiye'deki bankalar örneği*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi.

Akkum, T. (2000). Döviz opsiyonları ve opsiyon fiyatlama modelleri. *İşletme Fakültesi Dergisi, 29*, 47-78.

Altınok, T. Eken M.H. ve Çankaya, S. (2010) Küresel mali piyasalarda yeniden yapılanma ve Türkiye. İTO Yayınları.

Aydın, Y. (2016). Finansal piyasalar ve kurumlar teori ve Türkiye uygulamasına güncel bakış. Seçkin Yayıncılık.

Aygören, H. ve Kurtcebe, E. (2019). Türev finansal araçların muhasebe standartlarına göre muhasebeleştirilmesi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi, (84),* 1-16.

Ceylan, A. ve Korkmaz, T. (2008). İşletmelerde finansal yönetim. Ekin Yayınları.

Ceylan, A. (2003). İşletmelerde Finansal Yönetim. 8. Baskı, Ekin Yayınları.

Göde, A. ve Kalkan A. (2022) Proje yönetimi olgunluğu, ürün geliştirme süreci olgunluğu, şirket büyüklüğü ve şirket yaşı arasındaki ilişkinin araştırılması: Antalya teknokent bilişim firmaları üzerine bir araştırma. Proceedings E-Book, 552.

Gökçe, O. (2006). İçerik analizi kurumsal ve pratik bilgiler. Siyasal Kitabevi.

Horasanlı, M. (1997). Binomisal model ve trinomial modelin yakınsaklık davranışlarının karşılaştırılması, *İMKB Dergisi, 9(34)*, 17-35.

İpek, A. (2019). *Finansal riskten korunma muhasebesi ve Türkiye'de uygulanabilirliği üzerine bir vaka çalışması* Yayımlanmamış Doktara Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi.

Karatepe, Y. (2000). Türev piyasaları futures-opsiyon-swap. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayını.

Kaya, G.A. (2015) Türkiye muhasebe finansal raporlama standartlarına göre finansal araçların muhasebeleştirilmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 25(1),* 105-122.

Kepçe, N. (2007). *Swap sözleşmelerinin finansal tablolarda raporlanması,* Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi.

Kırlıoğlu, H. ve Altınkaynak, F. (2016). Forward sözleşmelerin günümüz piyasalarında yeri ve muhasebeleştirilmesi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 12(12),* 604-614.

Kıyılar, M. (1998). Swap, swap türleri ve swap işlemlerinin muhasebeleştirilmesi. *İÜ İşletme Fakültesi Dergisi, 27(1),* 83-104.

Koç, F. (2022). *Risk amaçlı finansal türev ürünlerin raporlanması, Türkiye ve İngiltere karşılaştırılması,* Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Okan Üniversitesi.

Kurtcebe, E. (2015) *Türev finansal araçlar ve muhasebeleştirilmesi,* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Pamukkale Üniversitesi.

Küçüközmen, C. C. ve Mazıbaş, M. (2005). Finansal riskten korunma fonları. *Finans-Ekonomik ve Politik Yorumlar, (42),* 25-42.

Millî Eğitim Bakanlığı. (2011). Muhasebe ve finansman sermaye piyasası faaliyetleri, Ankara, www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/Sermaye% 20Piyasas%-C4%B1%20Faaliyetleri.pdf Erişim: 17.01.2024.

Organ, İ. ve Bozdoğan, D. (2012). Türkiye'de opsiyon sözleşmelerinin kullanım alanı ve vergilendirilmesi. *Yeni Fikir Dergisi, 4(9).*

Öner, H. (2012). *Kredi temerrüt swapları ve gelişmekte olan ülkelerdeki uygulamaları: Türkiye örneği, Yayımlanmamış* Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi.

Örten, R. ve Örten, İ. (2001). Türev finansal araçlar ve muhasebe uygulamaları. Gazi Kitabevi.

Özoğul, C. O. (2008). *Kurumsal kaynak planlaması sistemlerinin değerlemesinde reel opsiyon yaklaşımı: hastane bilgi sistemi uygulaması,* Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi.

Saltoğlu, B. (2019). Türev araçlar, piyasalar ve risk yönetimi, Boğaziçi Üniversitesi Ders Notları,

Sabuncu, B. (2015). *Riskten korunma amaçlı türev araçların TMS/TFRS kapsamında muhasebeleştirilmesi ve uygulaması,* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Pamukkale Üniversitesi.

Şeker, K., Çemberlitaş, İ. ve Altundağ, S. (2018). Opsiyon sözleşmeleri ve opsiyon sözleşmelerinden doğan kar/zararın hesaplanması. *Sosyal Bilimler Akademi Dergisi, 1(2),* 120-140.

Şener, C. ve Şener U. (2019). Monte carlo simülasyonu ile hisse senedi fiyat tahminleri. *Beykoz Akademi Dergisi, 7(2),* 294-306.

TMS 32 Finansal Araçlar: Sunum Standardı, 15.01.2019 Tarih ve 30656 Sayılı Resmi Gazete'de Yayımlanan 217 Sıra No'lu Tebliğ.

Yılmaz, B. ve Şahin, İ.E. (2009). Türev ürünlerinden swap işlemlerinin mali risk yönetiminde kullanımı. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 9(17),* 393-406.

www.tbb.org.tr/Dosyalar/Arastirma_ve_Raporlar/risk_Mart2005.pdf

KAYNAKÇA

Acar, G. (2021). COVID-19 Önlemlerinin Dış Ticaret İşlemlerine Etkisinin Değerlendirilmesi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi.* 17 (2). 506-539.

Adalı, E. A. ve Işık, A. T. (2017). Bir Tedarikçi Seçimi Problemi için SWARA ve WASPAS Yöntemlerine Dayanan Karar Verme Yaklaşımı. *International Review of Economics and Management*. 5 (4). 56-77.

Akıncılar, A. (2013). *Türk Cam Sanayinde Şişecam Fabrikalarının Rolü: Paşabahçe Fabrikası Örneği.* Yüksek Lisans Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Aydın.

Alioğulları, E. ve Tüysüz, F. (2020). EDAS ve CODAS Yöntemiyle İstanbul İlinin Dış Ticaret Kapasitesinin İncelenmesi. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi.* (Özel Sayı). 240-248.

Altın, F. G. ve Yalçındağ, B. (2020). Performans Ölçümünde ENTROPİ Temelli Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri ile Bir Uygulama. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi.* 11 (27). 419-443.

Altın, H. (2021). Karar Verme Sürecinde COPRAS Yöntemi Uygulaması. *Ekonomi, İşletme ve Maliye Araştırmaları Dergisi.* 3 (2). 136-155.

Altıntaş, F. F. (2021). Avrupa Birliği Ülkelerinin Lojistik Performanslarının Critic Tabanlı Waspas ve Copras Teknikleri İle Analizi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi.* 25 (1). 117-146.

Altıntaş, F. F. (2021). Rekabet Performanslarının ENTROPİ Tabanlı WASPAS ve COPRAS Yöntemleri ile Analizi: İskandinav Ülkeleri Örneği. *Turkish Studies-Economics, Finance, Politics*. 16(2). 679.

Apinunmahakul, A. (2010). The ASEAN-China Free Trade Agreement: The Shattering of the Glass Industry in Thailand. *NIDA Case Research Journal*. 2 (1). 129-154.

Ateş, E. (2021). Türkiye'nin Jeoekonomik Gücünün Belirlenmesi: Ampirik Bir Analiz. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.* 5 (1). 133-154.

Ayan, B. ve Abacıoğlu, S. (2022). Bibliometric Analysis of the MCDM Methods in the Last Decade: WASPAS, MABAC, EDAS, CODAS, COCOSO, and MARCOS. *International Journal of Business & Economic Studies.* 4 (2). 65-85.

Ayan, B., Abacıoğlu, S. ve Basilio, M. P. (2023). A Comprehensive Review of the Novel Weighting Methods for Multi-Criteria Decision-Making. *Information*. 14 (5). 1-28.

Ayçin, E. (2018). Veri Tabanı Yönetim Sistemi Seçiminde SWARA ve COPRAS Yöntemlerinin Bütünleşik Olarak Kullanılması. *Dijital Çağda İşletmecilik Dergisi.* 1 (2). 51-58.

Ayçin, E. ve Çakın, E. (2019). Ülkelerin İnovasyon Performanslarının Ölçümünde Entropi ve MABAC Çok Kriterli Karar Verme Yöntemlerinin Bütünleşik Olarak Kullanılması. *Akdeniz İİBF Dergisi.* 19 (2). 326-351.

Ayyıldız, E. ve Murat, M. (2017). Türkiye'de Yer Alan Şehirlerin Eğitim Performanslarının Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri Kullanılarak Belirlenmesi. *Kent Akademisi.* 10 (2). 255-267.

Başçı, E. ve Kara, H. (2011). Finansal İstikrar ve Para Politikası. *İktisat İşletme ve Finans Dergisi.* 26 (302). 9-25.

Brugha, C. M. (2004). Structure of Multi-Criteria Decision-Making. *Journal of the Operational Research Society*. 55 (11). 1156-1168.

Chakraborty, S., Zavadskas, E. K. ve Antucheviciene, J. (2015). Applications of WASPAS Method as a Multicriteria Decision-Making Tool. *Economic Computation and Economic Cybernetics Studies and Research.* 49 (1). 1-17.

Chatterjee, P., Athawale, V. M. ve Chakraborty, S. (2011). Materials Selection Using Complex Proportional Assessment and Evaluation of Mixed Data Methods. *Materials & Design*. 32 (2). 851-860.

Clausius, R. J. E. (1865). Ueberverschiedenefür die Anwendungenbequeme Formen der Hauptgleichungen der Mechanischen Warmetheorie. *Poggendorff's Annalen der Physik.* 125. 353-400.

Das, M. C., Sarkar, B. ve Ray, S. (2012). A Framework to Measure Relative Performance of Indian Technical Institutions Using Integrated Fuzzy AHP and COPRAS Methodology. *Socio-Economic Planning Sciences*. 46 (3). 230-241.

Demir, G., Özyalçın, A.T. ve Bircan, H. (2021). *Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri ve ÇKKV Yazılımı ile Problem Çözümü.* Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Devlet Plânlama Teşkilatı (2001). *Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı: Taş ve Toprağa Dayalı Ürünler Sanayii Özel İhtisas Komisyonu Raporu (Cam Sanayii)*. Ankara: Başbakanlık Yayını.

Dolanbay, G., Timor, M. ve Taş, N. (2023). *İlçe Belediye Hizmetlerine Ait Kriterlerin SWARA Yöntemi ile Sıralanması*. Konya: Eğitim Yayınevi.

Drăghescu, F., Davidescu, A. A. M., Gogonea, R. M. ve Căpățînă, G. (2015). The Analysis of Flat Glass Exports for Romania Using the Gravity Model. *The Annals of The University of Oradea*. 1224-1233.

Düzgün, R. ve Taşçı, M. H. (2014). Türk İşletmelerinin İhracat Performansını Belirleyen Faktörler: İSO-500 Üzerine Bir Uygulama. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi.* 9 (3). 7-24.

Erdal, B. Ö. (2022). Birinci Beş Yıllık Sanayi Plânı Çerçevesinde Paşabahçe Cam ve Şişe Fabrikası'nın Kuruluşu ve İlk Yılları. *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi.* 132 (261). 389-412.

Ergün, Ü. R. (2023). *Jeoekonomik Bir Güç Olarak Demir Çelik Sektörünün Ekonometrik Analizi: Türkiye Örneği.* Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. Çanakkale.

Ergün, Ü. R. (2023). Türkiye'nin Politik Küreselleşmesinde Demir Çelik Sektörünün Rolü: Yapısal Kırılmalı Zaman Serisi Analizi. *19 Mayıs Sosyal Bilimler Dergisi.* 4 (4). 252-267.

Esi, E. (2011). *Türk Cam Sanayisinde Paşabahçe'nin Yeri, Firmada Tasarım Çalışmalarının Başlangıcı ve Bugünü.* İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.

Eş, A. ve Kök, E. (2020). Banka Performanslarının ENTROPY Tabanlı WASPAS Yöntemiyle Analizi. *Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.* 10 (2). 233-250.

Fidan, H. (2021). Critic ve Mairca Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri ile Uluslararası Hedef Pazar Seçimi. *Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi. Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*. 23 (41). 291-309.

Geyik, S. K., Satman, M. H. ve Kalyoncu, G. (2022). G20 Ülkelerinin Covid-19 Pandemisi ile Mücadele Performanslarının Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri ile Değerlendirilmesi. *EKOIST Journal of Econometrics and Statistics.* 37. 27-52.

Güngör, C. S. (2021). *Otomotiv Cam Sanayinde Analitik Hiyerarşi Yöntemi ile Tedarikçi Seçimi.* Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Denizli.

ITC Trade Map. (2024). *Trade Statistics*. https://www.trademap.org/Country_SelProduct_TS.aspx (Erişim Tarihi: 10.01.2024).

Kaklauskas, A., Zavadskas, E. K., Raslanas, S., Ginevicius, R., Komka, A., ve Malinauskas, P. (2006). Selection of Low-E Windows in Retrofit of Public Buildings by Applying Multiple Criteria Method COPRAS: A Lithuanian Case. *Energy and Buildings*. 38 (5). 454- 462.

Karaatlı, M. (2016). Entropi-Gri İlişkisel Analiz Yöntemleri ile Bütünleşik Bir Yaklaşım: Turizm Sektöründe Uygulama. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi.* 21 (1). 63-77.

Karaaslan, A. ve Aydın, S. (2020). Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Çok Kriterli Karar Verme Teknikleri ile Değerlendirilmesi: Türkiye Örneği. *Atatürk Üniversitesi İktisadî ve İdarî Bilimler Fakültesi Dergisi.* 34 (4). 1351-1375.

Karabulut, Y. Ş. (2009). *Düz Cam Sanayisindeki Yeniliklerin Dış Ticaret Üzerind Etkisi.* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

Karagöz, U. (2021). *Türkiye Cam Sektörünün Rekabet Gücünün Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler Endeksi Kullanılarak Analizi.* Yüksek Lisans Tezi. Hitit Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. Çorum.

Kirman, H. (1995). *Cam Sanayinin Türk Ekonomisindeki Yeri.* Uzmanlık Tezi. T. C. Başbakanlık Devlet Plânlama Teşkilâtı Müsteşarlığı. Ankara.

Koçak, M. H. (2009). *Paşabahçe Semtinde İşçi Sınıfının Oluşumu Cam İşçi Hareketinin Gelişimi ve Yönelimleri.* Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

Koçak, H. (2014). *Camın İşçileri Paşabahçe İşçilerinin Sınıf Olma Öyküsü.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Konyalı, G. ve Emirhan, P. N. (2004). Türk Cam Sanayii ve Seramik Sanayiinin Avrupa Birliği Piyasasındaki Ticaret Yapısı ve İhracat Performansı. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.* 4 (2). 27-40.

Korucuk, S., Bozkurt, E. ve Yazıcılar, F. (2018, Eylül). Türk Dünyası Ülkelerinin Dış Ticaret Performans Faktörlerinin Ağırlıklandırılması. İç. *IV. International Caucasus-Central Asia Foreign Trade and Logistics Congress* (ss. 1020-1028).

Kundi, M. ve Sharma, S. (2016),. Efficiency of Glass Firms in India: An Application of Data Envelopment Analysis. *Journal of Advances in Management Research*. 13 (1). 59-74.

Masoomi, B., Sahebi, I. G., Fathi, M., Yıldırım, F. ve Ghorbani, S. (2022). Strategic Supplier Selection for Renewable Energy Supply Chain Under Green Capabilities (Fuzzy BWM-WASPAS-COPRAS Approach). *Energy Strategy Reviews*. 40. 100815.

Majumder, M. (2015). Multi Criteria Decision Making. *Impact of Urbanization on Water Shortage in Face of Climatic Aberrations*. 35-47.

Medetoğlu, B., Kavas, Y. B., Öztürk, M. ve Türkay, K. (2023). BIST Konaklama Sektöründeki İşletmelerin Finansal Performanslarının COPRAS ve WASPAS Yöntemleriyle Ölçümü. *Akademik Hassasiyetler Dergisi.* 10 (22). 357-376.

Mercan, Y. ve Çetin, O. (2019). COPRAS ve VIKOR Yöntemleri ile BIST Elektrik Endeksindeki Firmaların Finansal Performans Analizi. *Uluslararası Afro-Avrasya Araştırmaları Dergisi*. 5 (9). 123-139.

Paksoy, S. (2020). Türk Dış Ticaret Yapısı ve Rekabet Gücünün OECD Ülkeleri ile Karşılaştırılması. *Eurasian Econometrics Statistics & Emprical Economics Journal*, 15. 69–81.

Ömürbek, N. ve Balcı, H. F. (2017). ENTROPİ Temelli COPRAS Yöntemi ile Avrupa Birliği Ülkeleri ve Türkiye'nin Havayolu Taşımacılığının Değerlendirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi.* 8 (18). 13-25.

Özay, B. (2023). *Uluslararası Pazarlama ve Markalaşmann İhracattaki Önemi, Şişecam (Şişecam Cam Ev Eşyası – Paşabahçe) Örneği.* Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

Özbek, A. (2017). Türkiye Diyanet Vakfı'nın SAW, COPRAS ve TOPSIS Yöntemi ile Performans Değerlendirmesi. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*. 15 (1). 66-83.

Özdağoğlu, A. (2013). Çok Ölçütlü Karar Verme Modellerinde Normalizasyon Tekniklerinin Sonuçlara Etkisi: COPRAS Örneği. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*. 8 (2). 229-255.

Rençber, Ö. F. (2017). *Bulanık ve Yalın Yapay Sinir Ağları ile Çoklu Lojistik Regresyon Yöntemlerinin Sınıflandırma Performanslarının Karşılaştırılması: Ülkelerin Gelişmişlik Düzeylerinin Sınıflandırılması Üzerine Bir Uygulama.* Doktora Tezi. Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Aksaray.

Rençber, Ö. F. ve Avcı, T. (2018). BIST'te İşlem Gören Bankaların Sermaye Yeterliliklerine Göre Karşılaştırılması: WASPAS Yöntemi ile Uygulama. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 6 (ICEESS' 18), 169-175.

Sabır, H. (2017). *Azgelişmişlik ve Dış Ticaret.* İstanbul: Kriter Yayınevi.

Sampathkumar, S., Augustin, F., Kaabar, M. K. ve Yue, X. G. (2023). An Integrated Intuitionistic Dense Fuzzy Entropy-COPRAS-WASPAS Approach For Manufacturing Robot Selection. *Advances in Mechanical Engineering*. 15 (3). 16878132231160265.

Sarıçoban, K. (2021). Türkiye'nin Cam ve Cam Eşya Sektörü Uzmanlaşması ve Rekabet Gücü. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi.* 12 (32). 1094-1107.

Schitea, D., Deveci, M., Iordache, M., Bilgili, K., Akyurt, I. Z. ve Iordache, I. (2019). Hydrogen Mobility Roll-Up Site Selection Using Intuitionistic Fuzzy Sets Based WASPAS, COPRAS and EDAS. *International Journal of Hydrogen Energy*. 44 (16). 8585-8600.

Shannon, C. E. (1948). A Mathematical Theory of Communication. *The Bell System Technical Journal.* 27 (3). 379-423.

Soori, A. ve Mohrami, M. (2021). Estimating The Trade Potential of Ceramic and Glass Products in Iran and CIS (Based on the gravity model). *Journal Of Economics and Regional Development*. 27 (20). 29-49.

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (2020). *Cam Sektörü Raporu.* Ankara: Sanayi Genel Müdürlüğü Yayınları.

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (2021). *Cam Sektörü Raporu.* Ankara: Sanayi Genel Müdürlüğü Yayınları.

Topal, A. (2018). Türkiye Şişecam Fabrikaları A. Ş. Kimyasallar Grubunda Soda Sanayii A. Ş. 2013-2017 Yılları Arası Mali Tablolarının Finansal Analiz Tekniklerinden Oran Analizi Yöntemi ile İncelenmesi. *Ar-Ge Araştırma Çalışmaları Anadolu Dergisi.* 1 (2). 154-164.

Tunca, Z., Ömürbek, N., Cömert, H. G. ve Aksoy, E. (2017). OPEC Ülkelerinin Performanslarının Çok Kriterli Karar Verme Yöntemlerinden ENTROPI ve MAUT ile Değerlendirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi.* 7 (14). 1-12.

Turskis, Z., Zavadskas, E.K., Antucheviciene, J. ve Kosareva, N. (2015). A Hybrid Model Based on Fuzzy AHP and Fuzzy WASPAS for Construction Site Selection. *International Journal of Computers Communications & Control.* 10 (6). 873-888.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (2012). *Türkiye Cam ve Cam Ürünleri Sanayi Meclisi Sektör Raporu.* Ankara: TOBB Yayınları.

Tüyen, Z. (2016). *Türkiye'de Dış Ticaret Politika ve Uygulamaları.* İstanbul: Globus Dünya Basımevi.

Ulutaş, A. (2019). ENTROPİ Tabanlı EDAS Yöntemi ile Lojistik Firmalarının Performans Analizi. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi.* 23. 53-66.

Wang, T. C. (2012). The Interactive Trade Decision-Making Research: An Application Case of Novel Hybrid MCDM Model. *Economic Modelling.* 29 (3). 926-935.

Wang, T. C. ve Lee, H. D. (2009). Developing a Fuzzy TOPSIS Approach Based on Subjective Weights and Objective Weights. *Expert Systems with Applications*. 36 (5). 8980-8985.

Yılmaz, Ş. E. (2016). *Dış Ticaret Kuramlarının Evrimi.* Ankara: Efil Yayınevi.

Zavadskas, E. K. ve Kaklauskas, A. (1996). *Systemotechnical Evaluation of Buildings (Pastatų sistemotechninis įvertinimas)*. Vilnius: Technika, 280 p. (in Lithuanian).

Zavadskas, E. K., Turskis, Z., Antucheviciene, J. ve Zakarevicius, A. (2012). Optimization of Weighted Aggregated Sum Product Assessment. *Elektronika Ir Elektrotechnika*. 122 (6). 3-6.

Zhang, H., Gu, C. L, Gu, L. W. ve Zhang, Y. (2011). The Evaluation of Tourism Destination Competitiveness by TOPSIS & Information Entropy a Case in the Yangtze River Delta of China. *Tourism Management*. 32 (2). 443-451.

KAYNAKÇA

Aktan, C. C. (1995). Klasik Liberalizm, Neo-Liberalizm ve Libertarianizm. *Amme İdaresi Dergisi*, 1(28), 1-30.

Bakan, S. (2019). *İktisadi Düşünceler ve Devlet Devletin İktisadi ve Siyasal Eylemlerinin Etkileşimi*. Malatya: Bilsam Yayınları.

Beriş, H. E. (2002). Çağdaş Liberalizmde Farklı Yönelimler: John Rawls ve Robert Nozick. *Liberal Düşünce Dergisi*, (28), 197-215.

Bülbül, K. (1997). Locke, Mill, Hayek ve Liberal Özgürlük Düşüncesinin Gelişimi. *Liberal Düşünce Dergisi*, (8), 122-132.

Conway, D. (2011). Klasik Liberalizm. Çev. A. Yayla. *Liberal Düşünce Dergisi*, (64), 85-90.

Çaha, Ö. ve Şahin, B.(2015). *Dünyada ve Türkiye'de Siyasal İdeolojiler*. Ankara: Orıon Kitabevi.

Erdoğan, M. (2009). Liberalizme Yeniden Bakış: Tarihi ve Felsefi Temelleri. *Liberal Düşünce Dergisi,* (56).

Erdoğan, M. (2018). Liberalizm ve Türkiye'de Liberal Eğilimler. http://www.liberal.org.tr/sayfa/liberalizm-ve-turkiyede-liberal-egilimler-mustafa-erdogan,344.php (E. Ta.: 13.03.2024).

Heywood, A.(2017). *Siyaset*. Çev. B. B. Özipek, B. Seçilmişoğlu, A. Yayla, H. Yücel Başdemir. Ankara: Adres Yayınları.

Karagöz, Y.(2002). Robert Nozick Kimdir?. *Liberal Düşünce Dergisi*, (27), 109-117.

Karatepe, Ş. (2014). *Siyasi İdeolojiler*. Ankara: İz Yayıncılık.

Lomasky, L. E. (2007). İki Liberalizm Anlayışı. *Liberal Düşünce Dergisi*, 12(45), 27-58.

Şahin K. ve Türkölmez O. (2021). *Siyasi Düşünce 'de Devlet ve Yönetim*, Ankara: Siyasal Kitabevi,

Raico, R. (2011). Klasik Liberalizm Nedir?. çev. A. Yayla. *Liberal Düşünce Dergisi,* (64), 69-73.

Tok, N., (2014). Siyasal İdeolojiler. *Siyaset Bilimi*, Ed. H. Çetin, Ankara: Orion Kitabevi.

Yayla, A. (2015). *Liberalizm*. Ankara: Liberte yayın grubu.

KAYNAKÇA

Adıgüzel, Ş. (2012), 6360 Sayılı Yasa'nın Türkiye'nin Yerel Yönetim Dizgesi Üzerine Etkileri: Eleştirel Bir Değerlendirme*, Toplum ve Demokrasi, Yıl 6, Sayı 13-14, Ocak-Aralık, s. 153-176*

Akıllı, H. ve Özarslan, R. K. (2015), 6360 Sayılı Kanun'a İlişkin Literatür Taraması. Akdeniz İİBF Dergisi, 30, s.161.

Altan, Y. ve Karaca, F. (2016), Türk Metropoliten Şehir Yönetim Sistemindeki Değişime 6360 Sayılı Kanun'un Etkileri: Samsun Büyükşehir Belediyesi Örneği, *Yönetim Bilimleri Cilt: 14, Sayı: 28, s. 553-584*

Arıkboğa, E. (2013), Geçmişten Geleceğe Büyükşehir Belediye Modeli, *Yerel Politikalar Akademik Araştırma Ve Düşünce Dergisi, Ocak/Haziran, S: 3, s.48-96*

Bingöl, Y. Yazıcı, E. Büyükakın, T. (2013), İl Sınırında Büyükşehir Belediye Modeli Kocaeli Deneyimi, *Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Basın Yayın Ve Halkla İlişkiler Dairesi Başkanlığı Yayınları Yayın No: 38*

Biricikoğlu, H. ve Yalnızoğlu, Y. (2018), 6360 Sayılı Kanun'un Etkinlik-Verimlilik İle Hizmette Yerellik İlkeleri Açısından Değerlendirilmesi: Kocaali İlçesinde Yapılan Bir Araştırma, *Yönetim Bilimleri Dergisi /Journal Of Administrative Sciences Cilt/Volume 16, Sayı/N: 32, s.255-284*

Çalcalı, Ö. (2014), 6360 Sayılı Kanun'un Türkiye'de Yerel Yönetimler Sistemine Getireceği Değişiklikler, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, 23(4), s.49-68*

Çelik, H. (2017), Büyükşehir Belediyeleri Hakkındaki Son Yasal Düzenlemenin Kamu Hizmetlerinin Görülmesi Ve Taşınmaz Piyasalarına Olası Etkisi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara

Görün, E. ve Yörür, N. (2017). 6360 Sayılı Büyükşehir Kanunu Sonrası Kırsal Alanları Yeniden Düşünmek-İzmir Örneği. *Aydın İktisat Fakültesi Dergisi, 2(1), s.11-27*

Gözler, K. (2013), 6360 Sayılı Kanun Hakkında Eleştiriler: Yirmi Dokuz İlde İl Özel İdareleri ve Köylerin Kaldırılması ve İlçe Belediyelerinin Büyükşehir İlçe Belediyesi Hâline Dönüştürülmesi Anayasamıza Uygun mudur? *Legal Hukuk Dergisi, Cilt 11, Sayı 122, Şubat 2013, s.37-82*

Karalezli, G. (2021), Mahalle Ve Köyün Birleştirilmesi İle Oluşan Yeni Bir Birim: Kırsal Mahalleler, *Kent Ve Çevre Araştırmaları Dergisi Cilt:3, Sayı:1*

Keleş, R. (2012). Anakentlerin Dünü, Bugünü ve Yarını, *Kentsel ve Bölgesel Araştırma Sempozyumu-3, s.6-7*

Kılıç, Ö. ve İpek, S. (2022), Kırsal Mahalle: Büyükşehirlerde Tekrar Köye Dönüş Mü? *International Journal Of Social Sciences Troy Academytroyacademy 7 (1), s.1-16*

Kılınç, G. (2010). Çeyrek Asırlık Bir Tecrübe: Türkiye'de Büyükşehir Belediyelerinin Yapılanması ve Kayseri Büyükşehir Belediyesi Örneği, *Çağdaş Yerel Yönetimler, Cilt 19 Sayı 1 Ocak 2010, s.67-89*

Koçak, S. Y. ve Kavsara, V. (2012), 5302 Sayılı Kanun Sonrasında İl Özel İdarelerinde Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri, *Yönetim Bilimleri Dergisi Cilt: 10, Sayı: 20, s. 61-92*

Mutlu, A. , (2013), 6360 Sayılı Büyükşehir Belediye Yasası: Yasada Kıra, Kırda Yasaya Bakış, *Türkiz Siyaset ve Kültür Dergisi, S:21, Mayıs-Haziran, s.7-24*

Ökmen, M. ve Özer, B. (2013), Türkiye'de Yerel Yönetimler: Yapısal - İşlevsel Görünüm, Sorunlar Ve Arayışlar, Türk Dünyasında Yerel Yönetimler -Yapısal İşlevsel Görünüm Ve Dönüşüm Süreci, *Türk Dünyası Belediyeler Birliği Yayını, Yayın No: 4*

Özbey, A. T. (2016), 6360 Sayılı Yasaya Göre Oluşturulan Büyükşehirler Üzerine Bir Araştırma ve Malatya Örneği, Bahçeşehir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

Öztürk, Şükrü (2005), Cumhuriyetin Kuruluşundan Çok Partili Döneme Kadar Kayseri Belediyesi (1923-1946), Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri

Polatoğlu, A. (2015), Büyükşehir Belediye Modeli Ve Türkiye'de Uygulanması Üzerine Düşünceler, *Cilt/Volume Vıı Sayı/Number 1 Nisan/April Sosyal Bilimler Dergisi/Journal Of Social Sciences*

Ulusoy, A. , Vural, T. (2001), Kentleşmenin Sosyoekonomik Etkileri, *Belediye Dergisi, C. 7, S. 12, s.8-14.*

Yıldırım, U., Gül, Z. ve Akın, S. (2015), İl Mülki Sınırı Büyükşehir Belediye Modelinin Getirdiği Yenilikler, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, İİBF Dergisi, C. 10, S. 2, s.205-229*

Zengin, O. (2014), Büyükşehir Belediyesi Sisteminin Dönüşümü: Son On Yılın Değerlendirmesi, *Ankara Barosu Dergisi, 72(2), s.91-116*

KAYNAKÇA

Anayasa Mahkemesi. (2023). Kararlar. Erişim tarihi: [geçersiz URL kaldırıldı]

Atlı, A. (2019), 6360 Sayılı Yasanın Yerel Yönetimler Üzerindeki Ekonomik Etkileri: Meram Belediyesi Örneği, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya

Başbakanlık. (2023). Kamu Yönetimi Raporu. Erişim tarihi: [geçersiz URL kaldırıldı]

Bozatay, Ş. A. ve Kızılkaya, K. (2016), Merkezden Yönetim Yerinden Yönetim Tartışmalarının Odağında Bir Düzenleme: 6360 Sayılı Yasa Hakkındaki Değerlendirmeler, *Çankırı Karatekin Üniversitesi İİBF Dergisi, Cilt 6, Sayı 1, Sayfa 609-637.*

Kaya, T. P. ve Pekküçükşen, Ş. (2019), *Türkiye'de İdarenin Bütünlüğü İlkesi ve Yerel Yönetimler Üzerinde İdari Vesayet Denetimi, İktisad Yayınevi*

Keleş, R. (1997). Yerel Yönetimlerde Denetim. *Sayıştay Dergisi*(*25*), 10-17.

Konca, A. G. (2010). Kamu yönetimi (2. bas.). Ankara: Beta Yayıncılık.

Ombudsmanlık Kurumu. (2023). Resmi Web Sitesi. Erişim tarihi: https://www.ombudsman.gov.tr/

Türkiye Büyük Millet Meclisi. (2023). Kanunlar. Erişim tarihi: https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar

Türkoğlu, İ. (2009), Türkiye'de Belediyelerde Mali Özerklik ve Belediye Başkanları'nın Mali Özerklik Algılaması, *Ankara, T.C. Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Yayınları*

Uyar, H. (2004). Türkiye'de ve Dünya'da Yerel Yönetimler: Kısa Bir Tarihçe, *Aydınlanma 1923, (51)*

Ünal, F. (2011), Tanzimat'tan Cumhuriyete Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Yasal ve Yapısal Dönüşümü, *Sosyal Bilimler Dergisi, 30, 241-248*

Varcan, N., Taraktaş, A. ve Hacıköylü, C. (2013), *T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını, Yerel Yönetimler*

KAYNAKÇA

Akarçay, P. ve Ak, G. (2018). Ulusal Güvenlik Bağlamında Kıbrıs: Jeostratejik/Jeoekonomik Önem ve Gelişmeler, Bartın: Çeşm-i Cihan:Tarih, Kültür ve Sanat Araştırmaları, 5(1), 140-156.

Akarsu, M., Kumar, S. (2002), Turkish Container Ports: An Analysis of Problems and Potential Opportunities, IAME Panama 2005 Conference Proceedings, 13-15 November 2002, Panama

Aksoy, M. (2013). Kıbrıs sorununun mevcut uluslararası sistem açısından analizi. Üçüncü Uluslararası Kıbrıs Sempozyumu, Ankara: Kıbrıs Türk Kültür Derneği, 173-176

ARMAOĞLU Fahir (1983), "Kıbrıs: Akdeniz'in En Önemli Geçidi", Tercüman, 17-19 Aralık, s.4-5.

Arslan, İ. Kahraman, (2005), "Bölgesel Kalkınma Farklılıklarının Giderilmesinde Etkin Bir Araç: Bölgesel Planlama ve Bölgesel Kalkınma Ajansları", İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 4(7), s. 275-294, 6 Aralık 2020.

ART Robert J., WALTZ Kenneth N., (1971), The Use of Force, Boston: Little Brown And Company.

AYDIN, Mustafa ve Cihan Dizdaroğlu (2018). "Levantine Challenges On Turkish Foreign Policy," Uluslararasi Ilişkiler 15(16), S. 89-103.

Aydın, G.T. ve Öğüt, K.S. "Lojistik Köy Nedir?", 2.Uluslararası Demiryolu Sempozyumu, TCDD., İstanbul, 15-17.10.2008b, Cilt 2, ss1439-1448.

Barutça, H. (2006). "Orta Asya'ya Ulaşımda Demiryolu Alternatifi, Bölgesel Güçler ve Türkiye". Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi, (8): 07- 19.

Başeren, S. H. (2010). "Doğu Akdeniz Deniz Yetki Alanları Uyuşmazlığı". İstanbul:Türk Deniz Araştırmaları Vakfı, No:31.

Berber, Metin ve Çelepçi, Ebru, (2005), "Türk Bölgesel Kalkınma Politikalarında Yeni ArayıĢlar: Kalkınma Ajansları ve Türkiye'de Uygulanabilirliği", Doğu Karadeniz Bölgesel Kalkınma Sempozyumu, s. 13-14.

Calder, K. E. (2010). Embattled garrisons: Comparative base politics and American globalism. Princeton University Press.

ÇÖREKÇİ Ahmet, (2001), "Milli Güvenlik Kurulu'ndan İstenen Yeni Rol", Ulusal Strateji, S.44, Ocak-Şubat, s.40-51.

Eraydın, Ayda, (2004), "Bölgesel kalkınma kavram, kuram ve politikalarında yaĢanan değiĢimler." Kentsel Ekonomik Araştırmalar Sempozyumu 1, s. 126-146.

İstatistiki Bölge Sınıflandırması Nedir, (b.t.), 18 Kasım 2020, https://www.bakka.gov.tr/sikca-sorulan-sorular/istatistiki-bolge-siniflandirmasi-nedir

Kara, M., Tayfur, L ve Basık, H. (2009). Küresel Ticarette Lojistik Üslerin Önemi ve Türkiye. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(11).69-84

Kasapoğlu, C. (2017), Turkey's Forward-Basing Posture, EDAM Foreign Policy and Security Paper Series, 2017(4)

Kaya Ş (2007) Uluslararası Deniz Hukuku Kapsamında Doğu Akdeniz Sorunları, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk (Deniz Hukuku) Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Kutlu, Serap, Gür Amil Furkan, Lojistik Master Planı ve Bir Lojistik Üs Olarak Türkiye, Mevzuat Dergisi, Sayı:129, Eylül 2008

Lachowski, Z. (2007). Foreign military bases in Eurasia (SIPRI Policy Paper No. 18). https:// www. sipri.org/publications/2007/sipri-policy-papers/foreign-military-bases-eurasia

Lersch, B. ve Sarti, J. S. (2014). The Establishment of Foreign Military Bases and the International Distribution of Power. UFRGS Model United Nations, 2, l14-115.

Öcal, M. (2010), Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Bölgesel ve Küresel Güvenlik ve Barışa Katkısı. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(28), 281-311.

PARKER Robin, (1962), Aphrodite's Realm, Lefkoşa: Zavallis Press.

TESSAM, (2008), Kıbrıs'ın Jeostratejik ve Jeopolitik Önemi, İstanbul: TESSAM Kültür Yayınları.

Tocci, N. (2002) The "Cyprus Question": Reshaping Community Identities and Elite Interests within a Wider European Finance and Trade Vol. 38, No. 1 (Jan. - Feb., 2002), pp. 59-86

TORUMTAY Necip, (1998), Kıbrıs Sempozyumu: Bildiriler, Soru-Cevaplar, Katkılar ve Konuşma Metinleri (1-2 Aralık 1997), İstanbul: Harp Akademileri Basımevi, s.15-21.

Üstüner C. (2010) Deniz Ticaretini Vergilendirmenin Türkiye'nin Uluslararasi Deniz Ticaretindeki Rekabet Gücü Açisindan Değerlendirilmesi, s.17

Oktay B. (2021) "Türkiye'de Omni Kanal Perakendecilik: Bir İçerik Analizi Çalışması" s.17

Yıldız D. Akdeniz'in Doğusu: Tarihi Geçmişi, Stratejik Önemi ve Su Sorunu Açısından, Bizim Yayınlar, İstanbul, 2008

KAYNAKÇA

1 No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi. (2018, 10 Temmuz). *Resmi Gazete* (Sayı: 30474), https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=1&MevzuatTur=19&MevzuatTertip=5 (E.T.: 01.02.2024).

2024 yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı (2023). T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/10/2024-Yili-Cumhurbaskanligi-Yillik-Programi.pdf (E.T.: 01.02.2024).

Akbulut, Ö.F., Günaydın, H. (2020). Çocuğa yönelik şiddetin çocuk hakları sözleşmesi bağlamında incelenmesi. *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 1(1), 29-42.

Akçe, İ., Doğan, H. (2020). Cinsel istismara maruz kalmış çocuklar üzerine bir değerlendirme. *Sosyal Çalışma Dergisi*, 4(1), 12-20.

Akyüz, E. (2001). Çocuk hakları sözleşmesinin temel ilkeleri ışığında çocuğun eğitim hakkı. *Milli Eğitim Dergisi*, 151, 1-26.

Ayzit, M.Y. (2021). *Önleyici erken müdahale politikaların oluşturulmasında çocuğa yönelik şiddet olgusu.* (Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi Bağımlılık ve Adli Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Barker, R. L. (1999). *The social work dictionary.* Washington DC: Nasw Press.

Çarıkçı, S. (2019). *Çocuk hakları eğitimi programı'nın ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin çocuk hakları tutum ve farkındalıklarına etkisi*. (Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Çetin, H. (2020). Çocukların İstismar ve İhmalden Korunma Hakkı. Hareket, E. (Ed.). *Disiplinlerarası yaklaşımla çocuk hakları (çocuk hakları eğitimine yönelik uygulama örnekleriyle)* içinde (s. 161-180). Ankara: Pegem Akademi.

Çocuğa Yönelik Şiddetin Önlenmesi Teknik Destek Projesi (2015). *Revize Erken Uyarı Uygulamaları Kitapçığı*,https://siddetinonlenmesi.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_09/17121034_1.2.4._erke n_uyari_uygulamalari_programi.pdf (E.T.: 30.12.2023).

Çocuk Adalet Merkezleri, https://magdur.adalet.gov.tr/Home//SayfaDetay/cocukadaletmerkezi-nedir (E.T.:07.02.2024).

Eğitim Ortamlarında Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması Genelgesi. (21.01.2009 tarih ve 2009/09 No), https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_10/08113955_eitimortamlarndaiddetinnlenmesiveazaltlmasgenelgesi.pdf (E.T.:06.02.2024).

IFSW, (2014) *Global Definition of Social Work*. http//ifsw.org/get-involved/global-definitionof-social-work (E.T.: 27.02.2024)

Karataş, K. (2010). Sosyal politika açısından Türkiye'de çocuklar. Acar, H. & İçağasıoğlu Çoban, A. (Ed.). *Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin 20. yılında Türkiye'de çocuk hakları* içinde (s. 51-66). Ankara: Maya Akademi.

Karataş, K. (2015). Çocuk ihmali ve istismarında sosyal hizmet yaklaşımı. (Ed: Dağlı, E.D.) *Çocuğa yönelik şiddet ve çocuk koruma* içinde s. 97-105, İstanbul: Çocuk Koruma Merkezlerinin Desteklenmesi.

Milli Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği. (2020, 4 Ağustos). *Resmi Gazete*, (Sayı: 31213), https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_08/14231603_Rehberlik_ve_Psikolojik_DanYYma_Hizmetleri_YonetmeliYi_2.pdf (E.T.:06.02.2024).

Okullarda Şiddetin Önlenmesi Genelgesi. (24.03.2006 tarih ve 2006/26 No), https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_10/08101631_okullardaiddetinnlenmesigenelgesi.pdf (E.T.:06.02.2024).

On İkinci Kalkınma Planı-2024-2028- (2023). T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/12/On-Ikinci-Kalkinma-Plani_2024-2028_11122023.pdf (E.T.: 01.02.2024).

Özel, C. (2023). *Ebeveynlerin çocuk haklarına yönelik tutumları ile çocuk haklarını uygulama düzeyleri ilişkisinin incelenmesi.* (Yüksek Lisans Tezi). Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Giresun.

Özkan, G. (2022). Ekolojik sistem yaklaşımı açısından çocuk ihmal ve istismarında bireysel, ailesel ve çevresel risk faktörlerinin değerlendirilmesi. *USBAD Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi* 4(8), 217-240.

Öztürk, M., Methar M. (2011). Çocuk İhmal ve İstismarının Oluşturduğu Ruhsal Sorunlar. Öztürk, M. (Yay. Haz.). *Çocuk hakları açısından çocuk ihmal ve istismarı* (anne, baba ve öğretmenler için el kitabı) içinde (s. 125-141). Çocuk Vakfı Yayınları: Ankara.

Paslı, F., (2017). Çocuk istismarına sosyal hizmet yaklaşımı. Türkiye Klinikleri , vol.3, no.3, 209-213.

Polat, O. (2001). *Çocuk ve şiddet*. İstanbul: Der Yayınları.

Polat, O. (2007). Tüm boyutlarıyla çocuk istismarı-tanımlar I. Ankara: Seçkin.

T.C. Adalet Bakanlığı (2023). 2022 yılı Faaliyet Raporu, https://sgb.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/19042023114739Adalet%20Bakanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1%202022%20Y%C4%B1l%C4%B1%20Faaliyet%20Raporu.pdf (E.T.:07.02.2024).

T.C. Adalet Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Daire Başkanlığı Çocuk Destek Hizmetleri Şube Müdürlüğü, https://magdur.adalet.gov.tr/Home/BirimDetay/26 (E.T.:07.02.2024).

T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, (2022). Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2022-2026 Stratejik Planı, https://www.aile.gov.tr/media/97044/stratejik-plan.pdf (E.T.: 01.02.2024).

T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, (2023). 2023-2028 Ulusal Çocuk Hakları Strateji Belgesi ve Eylem Planı, https://www.aile.gov.tr/media/132816/turkiye-c-ocuk-haklari-strateji-belgesi-ve-eylem-plani-2023-2028-dijital.pdf (E.T.: 22.12.2023).

T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, (2021), Çocuk Politikaları Serisi / 1- Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın Çocuk İhmali ve İstismarı Konusuna Kurumsal Yaklaşımı, https://www.aile.gov.tr/media/72849/cocuk-politikalari-serisi-1.pdf (E.T.: 01.02.2024)

T.C. Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu & UNİCEF-Türkiye. (2010). *Türkiye'de Çocuk İstismarı ve Aile İçi Şiddet Araştırması-Özet Rapor,* https://www.unicef.org/turkiye/raporlar/t%C3%BCrkiyede-%C3%A7ocuk-istismari-ve-aile-i%C3%A7i-%C5%9Fiddet-ara%C5%9Ftirmasi-%C3%B6zet-raporu-2010 (E.T.: 13.01.2024).

T.C. Sağlık Bakanlığı (2023). 2022 yılı Faaliyet Raporu, https://sgb.saglik.gov.tr/Eklenti/45199/0/2022-faaliyet-raporupdf.pdf (E.T.:08.02.2024).

T.C. Sağlık Bakanlığı (2024). Çim Listesi, https://khgmsaglikhizmetleridb.saglik.gov.tr/TR-43119/cocuk-izlem-merkezi-cim-listesi.html (E.T.:08.02.2024).

T.C. Sağlık Bakanlığı Ruh Sağlığı Dairesi Başkanlığı, Görev Tanımı, (2023) https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/ruhsagligi.html (E.T.:07.02.2024).

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, (1982, 9 Kasım). *Resmi Gazete* (Sayı: 17863), https://www.mevzuat.gov.tr/#anayasa (E.T.: 30.12.2023).

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), (2023b). Dünya Nüfus Günü 2023. Haber Bülteni, Tarih: 06.06.2023, Sayı: 49688, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=D%C3%BCnya-N%C3%BCfus-G%C3%BCn%C3%BC-2023-49688 (E.T.: 12.01.2024).

Türkkan, T., Çakıcı, A.B. ve Bülbül, K. (2020). Sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin çocuk istismarı ve ihmali hakkındaki bilgi düzeylerinin incelenmesi: Gümüşhane Üniversitesi örneği. *Toplum ve Sosyal Hizme*t, 31(2), s. 368-388.

Uğurlu, Z., Gülsen, İ.A. (2014). Çocuk hakları ve hukuki bağlamda çocuğun ihmal ve istismardan korunması. *International Journal of Social and Educational Sciences Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi.* 1(1), 1-24.

Uluocak, G. P., İçağasıoğlu Çoban, A. (2011). Çocuk istismarı alanında çalışan sosyal hizmet uzmanları açısından profesyonel karar verme. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 22(2), 161-174.

UNICEF. (2020). Uluslararası kuruluşlar uyardı: Ülkeler, çocuklara yönelik şiddetin önlenmesi konusunda hedeflenen düzeyde başarı yakalayamadı. Basın Bülteni, Tarih: 18.05.2020, https://www.unicef.org/turkiye/bas%C4%B1n-merkezi (E.T.: 13.01.2024).

USES (Sağlık Bakanlığı Uzaktan Sağlık Eğitim Sistemi), Çocuk İhmal ve İstismarı Farkındalık Eğitimi, https://egitim.saglik.gov.tr/ (E.T.:08.02.2024).

Uslu, G. (2019). *Çocuk ihmal ve istismarı alanında çalışan profesyonellerin sunulan hizmetlere ilişkin değerlendirmeleri.* (Yüksek Lisans Tezi). Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

KAYNAKÇA

Ata, S., ve Artan, İ. Z. (2021). Ergen Prososyallik ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Turkish Journal of Child & Adolescent Mental Health, 28*(1).

Avcı, İ. C. (2020). Ergenlerde dijital oyun bağımlılığı ve iletişim becerileri arasındaki ilişki. Doctoral dissertation, Yüksek Lisans Tezi, Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

Bağcı, B. (2015). Çocuk ve yetişkin prososyallik ölçeklerinin geçerlik güvenirlik çalışması ve çocuk ile anne-baba prososyal davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.

Barut, B. (2019). Ergenlerde dijital oyun bağımlılık düzeyi ile algılanan sosyal destek ve duygu düzenleme arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Baykut, İ. E. (2022). Ergenlerin prososyal davranışları ile öz-yeterlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul.

Bayır, İ. (2023). Z kuşağının dijital oyun bağımlılığı ve fiziksel aktiviteye katılım düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Uygulamalı Bilimler Enstitüsü, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sakarya.

Ciris, V., Baskonus, T., Kartal, T. ve Tasdemir, A. (2022). A study on digital game addictions of adolescents in the Covid-19 pandemic. *Journal of Education in Science Environment and Health, 8*(2), 168-186.

Combes, B. (2006). Techno savvy or techno orıented:who are the net generatıon?. Paper presented at the Proceedings of the Asia-Pacific Conference on Library & Information. *Education & Practice* 2006 (ALIEP 2006), Singapore,

Cuma, Y. (2020). Ergenlerde sosyal medya bağımlılığı, ruhsal sorunlar ve sosyal beceri arasındaki ilişkinin incelenmesi Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Çalık, T., Özbay, Y., Özer, A., Kurt, T., & Kandemir, M. (2009). İlköğretim okulu öğrencilerinin zorbalık statülerinin okul iklimi, prososyal davranışlar, temel ihtiyaçlar ve cinsiyet değişkenlerine göre incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 60*(60), 555-576.

Çetin, A. ve Alkan-Ersoy, Ö. (2017). 12-14 Yaş arası ergenlerin sosyal beceri düzeyi ile ebeveynlerine bağlanma güvenliği arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi,* 7(2), 419-440.

Çiçeksoy, G. (2022). Ergenlerde saldırganlık düzeyinin prososyal davranış ve duygusal başa çıkma ile ilişkisi. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sğlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Çubukcu, A. (2019). 48–72 aylık çocukların prososyal davranışları ile annelerinin prososyal davranışları ve ebeveyn tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.

Dursun, A. ve Eraslan-Çapan, B. (2018). Digital game addiction and psychological needs for teeanergers.

Ekin, S. (2019). Lise Öğrencilerinin Müzikten Etkilenim Düzeyleriyle Prososyal Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Göldağ, B. (2018). Lise öğrencilerinin dijital oyun bağımlılık düzeylerinin demografik özelliklerine göre incelenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 1287-1315.

Hazar, Z. (2019). An Analysis of the relationship between digital game playing motivation and digital game addiction among children. *Asian Journal of Education and Training, 5*(1), 31-38.

Irmak, A. Y. ve Erdogan, S. (2016). Digital game addiction among adolescents and young adults: A current overview. *Turkish Journal of Psychiatry, 27*(2), 1-10.

Karabulut, B. (2019). Ortaöğretim öğrencilerinde dijital oyun bağımlılığı ve şiddet eğilimi ilişkisi. Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep.

Karaman, N. N., Tatlı, S. ve Yavuzekinci, M. (2017). İletişim Derslerinin Empatik Eğilim ve Prososyal Davranışlar Üzerine Etkisnin İncelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10*(2), 91-104.

Karasar, N. (2012). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kılıç, K. M. (2019). Ergenlerde Dijital Oyun Bağımlılığı, Zorbalık Bilişleri ve Empati Düzeyleri Arasındaki İlişkiler. *Ilkogretim Online, 18*(2).

Özçelik, M. F. (2022). Ergenlerde dijital oyun bağımlılığı ve dindarlık ilişkisi Gaziantep örneği. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.

Özdemir, Z. (2010). Lise öğrencilerinin prososyal davranışlarının; Mizah, öfke ve utangaçlık düzeylerine göre incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara*.

Pedro, F. (2006). *The new millennium learners: Challenging our views on ICT and learning.* Newyork: InterAmerican Development Bank

Santrock, J. W. (2012). *Ergenlik*. Nobel Akademik Yayıncılık.

Kiye, S. (2023). Ergenlerde Aile Yaşam Doyumunun Bazı Demografik Değişkenlere Göre İncelemesi. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 24*(45), 563-576.

Soyöz-Semerci Ö. U. ve Balcı, E. V. (2020). Lise öğrencilerinde dijital oyun bağımlılığı üzerine bir alan araştırması: Uşak örneği. *Journal of Humanities and Tourism Research, 10*(3), 538-567.

Steinberg L (2013). *Ergenlik*. (Çeviren F. Çok) Ankara: İmge Kitabevi.

Sünbül, Z. A. ve Güçray, S. S. (2016). Ergenlerde olumlu sosyal davranışları yordamada koruyucu faktörler ve bazı kişisel değişkenlerin rolü. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal, 6*(45), 101-114.

Şahin, Ş. ve Özçelik, Ç. Ç. (2016). Ergenlik dönemi ve sosyalleşme. *Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi, 5*(1), 42-49.

Şen, İ. (2023). Lise öğrencilerinin dijital oyun bağımlılığı: Kırıkkale lise öğrencileri üzerine bir araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aksaray.

Şimşir, Z. ve Koç, H. (2023). Türkiye'de Geçmişten Günümüze Ergenlik Araştırmaları: Bibliyometrik Bir Çalışma. *Gençlik Araştırmaları Dergisi, 11*(30), 1-22.

Taş, Ş., Eker, H. ve Anlı, G. (2014). Ortaöğretim öğrencilerinin internet ve oyun bağımlılık düzeylerinin incelenmesi. *Online Journal Of Technology Addiction ve Cyberbullying*, 1 (2), 37-57.

Taşbaşı, İ. (2023). Ergenlerde temel psikolojik ihtiyaçlar ile dijital oyun bağımlılığı arasında heyecan aramanın aracılık rolünün incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman.

Temiz, E., Korkmaz, Ö. ve Çakır, R. (2020). Meslek lisesi öğrencilerinin dijital oyun bağımlılıklarının, akıllı telefon ve bilgisayar bağımlılıkları çerçevesinde incelenmesi. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi, 5*(2), 117-133.

Yavuzer, H. (2013). *Ergenlik Dönemi: Çocuk Psikolojisi.* (36.Baskı) İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yeltepe-Ercan, H. (2013). Bağımlılık tedavisinde egzersiz tedavisi. Ankara: Nobel.

Yılmaz Ünal, S. ve Deniz, Ü., (2022). Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların anne ve babalarının prososyallik düzeylerinin incelenmesi. *Turkısh Studıes - Educatıonal Scıences*, 17(4), 901-911.

Wallenius, M., Rimpelä, A., Punamäki, R. L. ve Lintonen, T. (2009). Digital game playing motives among adolescents: Relations to parent–child communication, school performance, sleeping habits, and perceived health. *Journal of applied developmental psychology, 30*(4), 463-474.

World Health Organization (2020). Orientation Program on Adolescent Health for Health care Providers. https://www.who.int/ maternal_child_adolescent/documents/pdfs/9241591269_op_handout.pdf .Erişim tarihi 15.09.2020.

KAYNAKÇA

Alışkan, Y. E. (2022). Bireysel ve takım sporcularının empatik eğilimleri ile iletişim becerilerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. *Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü,* Konya.

Aydın Kartal, Y. ve Aker, S. (2020). Ebelik öğrencilerinin empatik eğilimleri ile özgecilik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi,* 5(2), 97-102.

Başer, D., Kırlıoğlu, M. ve Kalaycı Kırlıoğlu, H. İ. (2019). Empati kavramına bauman çerçevesinden bir bakış. *OPUS International Journal of Society Researches,* 13 (9), 2321-2344.

Batson, D.C., Lishner, D.A., Carpenter, A., Dulin, L., Harjusola Webb, S., Stocks, E. L., Gale, S., Hassan O., ve Sampat B. (2003). As You would have them do unto you: Does ımagining yourself in the other's place stimulate moral action? *Personality and Social Psychology Bulletin Journal,* 2003 29: 1190. DOI: 10.1177/0146167203254600

Bayhan, P. ve Işıtan, S. (2010). Ergenlik döneminde ilişkiler: akran ve romantik ilişkilere genel bakış. S*osyal Politika Çalışmaları Dergisi,* 20 (20), 33-44.

Baykut, İ. E. (2022). Ergenlerin prososyal davranışları ile öz-yeterlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. *İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,* İstanbul.

Boylu, M. A. (2020). Üniversite öğrencilerinin özgecilik düzeyleri ile empatik eğilim ve benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Mersin.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2022). *Bilimsel araştırma yöntemleri.* Ankara: Pegem Akademi.

Decety, J. ve Jackson, P.L. (2004). The functional architecture of human empathy. *Behavioral and Cognitive Neuroscience Reviews,* 3, 71-100.

Demirci, Z. A, Yıldız Bıçakcı, M. ve Uysal, B. (2022). Sosyal duygusal öğrenmenin ergenlerin akran ilişkileri üzerindeki etkisinin incelenmesi. *Journal of Education and Future*, 21, 1-13.

Dijkstra, J.K. ve Veenstra, R. (2011). Peer relations. *Encyclopedia of Adolescence,* 2, 255-259. https://www.rene-veenstra.nl/wp-content/uploads/2022/05/dijkstra_veenstra_encylopedia11.pdf.

Duman, B. (2021). Üniversite öğrencilerinin özgecilik düzeyleri ile sosyodemografik değişkenler açısından incelenmesi. *Balkan and Near Eastern Journal of Social Scienses,* 7 (4), 27-35.

Düzgüner, S. ve Sevinç, K. (2020). Farklı bölümlerde okuyan üniversite öğrencilerinde özgecilik ve dini tutum ilişkisi. *Theosophia*, 1, 53-69.

Eccles, J. S., ve Roeser, R. W. (2011). Schools as developmental contexts during adolescence. *Journal of Research on Adolescence,* 21(1), 225-241. DOİ: 10.1111/j.1532-7795.2010.00725.

Elmas, U. (1998). Bireylerin ana-baba tutumları ile özgecilik düzeyleri arasındaki ilişkiler. Yüksek Lisans Tezi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,* Erzurum.

Ergül, N. (2021). Çocuklar için özgecilik ölçeği türkçe uyarlaması: geçerlik ve güvenirlik çalışması. Yüksek Lisans Tezi. *Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, Kırıkkale.

Ergül, N. ve Çakmak, A. (2021). Çocuklar için özgecilik ölçeği türkçe uyarlaması: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *International Social Sciences Studies Journal, 7*(92), 5508-5519.

Gönültaş, O., Akın, M. S., Uzun, K. ve Özcan, F. A. (2020). Ergenlerin empatik eğilimleri ile mükemmeliyetçilik eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 3(1), 13-24.

Feigin, S., Owens, G., ve Goodyear-Smith, F. (2014). Theories of human altruism: a systematic review. *Journal of Psychiatry and Brain Functions,* 1(5), 1-8. DOİ: 10.7243/2055-3447-1-5.

Garaigordobil, M. (2009). A comparative analysis of empathy in childhood and adolescence: gender differences and associated socio-emotional variables. *International Journal of Psychology and Psychological Therapy,* 217-235.

Ioannidou, F. ve Konstantikaki, V. (2008). Empathy and emotional intelli-gence: What is it really about? *International Journal of Caring Sciences*, 1(3), 118.

Khalınbaylı, K. (2018). Üniversite öğrencilerinde özgecilik ve mükemmeliyetçilik anlayışı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.

Khanna, S. (2020). Altruism among adolescents in relation to emotional ıntelligence. *International Journal of Science and Research,* 9(7)*,* 195-200. DOI: 10.21275/SR20701130334

Marin, P. ve Brown, B. (2008). The school envıronment and adolescent well-beıng: beyond academıcs. *National Adolescent Health Information Center (NAHIC),* 3(2), 1-11.

Martingano, A. J. ve Konrath, S. (2021). How cognitive and emotional empathy relate to rational thinking: empirical evidence and meta-analysis*. The Journal Of Socıal Psychology,* 1-18. https://doi.org/10.1080/00224545.2021.1985415

Mestre, M.A., Samper, P., Frías, M. D. ve Tur, A. M. (2009). Are women more empathetic than men? a longitudinal study in adolescence. *The Spanish Journal of Psychology,* 12(1), 76-83.

Önder, Ş (2021). Farklı merhamet düzeyine sahip lise öğrencilerinde mutluluk ve empatinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. *İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü*. İstanbul.

Rubin, K.H.ve McDonald, K.L. (2018). Social relationships. İçinde M. Bornstein, M.E. Arterberry, K.L. Fingerman, J.E. Lansford (Edt.), *The SAGE Encyclopedia of Lifespan Human Development* (ss. 2078-2082). North America: Sage Publishing.

Smetana, J. G., Robinson J. ve Rote W. M. (2015). Socialization in adolescence. İçinde In J. E. Grusec ve P. D. Hastings (Edt.), *Handbook of Socialization: Theory and Research.* (ss. 60-84). The Guilford Press.

Topal, M. (2018). Çekirdek aileye ve tek ebeveynli aileye sahip ergenlerin sosyal kaygı düzeyleri ile empatik eğilimleri arasındaki ilişki ve sosyoterapi. Yüksek Lisans Tezi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,* Uşak.

Topcu, Y. (2019). Farklı statüdeki lise öğrencilerinin spor yapma alışkanlıkları, empatik eğilim ve iletişim becerilerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. *Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,* Trabzon.

U.S. Department of Health and Human Services (2018). *Office of Population Affairs, Adolescent Development Explained.* Washington, D.C: U.S. Government Printing Office. Retrieved from: https://opa.hhs.gov/sites/default/files/2021-03/adolescent-development-explained-download.pdf

Ümmet, D., Ekşi, H. ve Otrar, M. (2013). Özgecilik (Altruism) ölçeği geliştirme çalışması. *Değerler Eğitim Dergisi,* 11 (26), 301-321.

Zengin, H, Yalnızoğlu Çaka, S. ve Çınar, N. (2018). Adolesanlarda empati ve sempati kurma ölçeğinin türkçe uyarlaması: geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Anatolian Journal of Psychiatry, 19*(2), 184-191.

KAYNAKÇA

Armaner, T. (2009). Spinoza'da Doğal Hak ya da Aklın Doğası. C. B. Akal içinde, *Spinoza Günleri: Teolojik- Politik İnceleme Etrafında.* İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Er, S. E. (2011). Gilles Deleuze'ün Fark Felsefesi Atatürk Üniversistesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayılanmaış Doktora Tezi. Erzurum.

Ergün, R. (2015). Spinoza'da Hukuk ile Hak ilişkisi. G. Ateşoğlu, & E. Canaslan içinde, *Spinoza ile Karşılaşmalar.* İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Hampshire, S. (2005). *Spinoza and Spinozism.* Oxford: Oxford University Press.

MacIntyre, A. (2001). *Ethik'in Kısa Tarihi.* (H. Hünler, & S. Z. Hünler, Çev.) İstanbul: Paradigma.

Nadler, S. (1999). *Spinoza A Life.* Cambridge: Cambridge University Press.

Spinoza, B. d. (2006). *Geometrik Düzene Göre Kanıtlanmış ve Beş Bölüme Ayrılmış Olan Etika (Çev.: Hilmi Ziya Ülken).* Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.

Spinoza, B. d. (2008b). *Kötülük Mektupları.* (A. Nahum, Çev.) İstanbul: Norgunk.

Spinoza, B. d. (2012). *Politik İnceleme.* (M. Erşen, Çev.) Ankara: Dost Kitabevi.

Spinoza, B. d. (2015). *Korte Verhandieling van God, de Mensch en deszelvs Welstand* . (E. Ayhan, Çev.) Ankara: Dost Kitabevi.

Spinoza, B. d. (2016). *Ethica Geometrik Yöntemle Kanıtlanmış ve Beş Bölüme Ayrılmış Ahlak (Çev.: Çiğdem Dürüşken).* İstanbul: Kabalcı Yayınları.

Timuçin, A. (2016). *Spinoza'nın Özgürlük Kavrayışı.* İstanbul: Bulut.

Villanova, M. G. (2011). Hobbes ve Spinoza: Tabii Halde ve Sivil Toplumda Tabii Hak. C. B. Akal, & R. Ergün (Dü) içinde, *Spinoza Günleri 2.* İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

KAYNAKLAR

Bal, M. (2008) *Martin Heidegger'in Sanat Anlayışında Varlık, Sanat Yapıtı ve İnsan Arasındaki İlişki*, Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi

Direk, Z. (2010). Heidegger'in Sanat Anlayışı, *Cogito Dergisi: Heidegger: Varlığın Çobanı*, Sayı: 64 / Güz, syf. 106-123.

Habermas, Jürgen, (2003). Mitle Aydınlanmanın Kördüğümü, (çev: Bülent. O. Doğan). *Cogito: Kitle, Melankoli, Felsefe*, Sayı: 36, YKY.

Heidegger, M. (1997) "Hölderlin ve Şiirin Özü", *Hölderlin, Seçme Şiirler*. (çev. A. Turan Oflazoğlu). İstanbul: İz Yayıncılık.

Heidegger, M. (1998) *Tekniğe İlişkin Soruşturma*. (çev. Doğan Özlem). İstanbul: Paradigma Yayınları

Heidegger, M. (2006) *Varlık ve Zaman*. (çev. Kaan H. Ökten). İstanbul: Agora Kitaplığı

Heidegger, M. (2007) *Sanat Eserinin Kökeni*. (çev. Fatih Tepebaşılı). Ankara: De Ki Basım Yayın

Heidegger, M. (2009) *Metafizik Nedir*?. (çev. Yusuf Örnek). Ankara: Türkiye Felsefe Kurumu Yayını.

İyi, S. (2006). Yüzyılımızda İki Antropoloji Anlayışı- Heidegger ve Mengüşoğlu. İçinde Sevgi İyi (Ed.), *Cumhuriyet Döneminde Aydınlanma ve İnsan Felsefesi Çalışmaları*, 77-90. İstanbul: Toroslu Kitaplığı.

Nietzsche, F. (2015) *Tragedya'nın Doğuşu*, çev. Mustafa Tüzel, İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.

Taylor, C. (2011) "Üç Sıkıntı", *Modernliğin Sıkıntıları* içinde. (çev. Uğur Canbilen). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

West, D. (1998) *Kıta Avrupası Felsefesine Giriş*. (çev. Ahmet Cevizci). İstanbul: Paradigma Yayınları.

Zweig, S. (1991) *Kendileriyle Savaşanlar, Kleist, Nietzsche, Hölderlin*. (çev. Nafer Ermiş). Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

KAYNAKÇA

Akkar, M. (2006). Kentsel Dönüşüm Üzerine Batı'daki Kavramlar, Tanımlar, Süreçler Ve Türkiye, *Planlama Dergisi*, 36(22), 29-38.

Aktaş Polat, Y. (2015). Türkiye'de Kentsel Dönüşüm Bütüncül Bir Bakış: Elazığ Örneği, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 25 (1), 185-201.

Anton, C.E. ve Lawrence, C. (2014). Home İs Where The Heart is: The Effect of Place of Residence on Place Attachment and Community Participation, *Journal of Environmental Psychology*. c.40, 451-461.

Belge, R. (2022). Nusaybin: Bir Sinir Şehrinin Mekansal Gelişimi, *Coğrafya Dergisi*, 44, 273-288.

Cresswell, T. (2004). *Place: A Short İntroduction*. Oxford: Blackwell Publishing.

Creswell, J.W. ve Plano Clark, H.L. (2015). *Karma Yöntem Araştırmaları Tasarımı ve Yürütülmesi* (2. Baskı), Ankara: Anı Yayıncılık.

Cross, J.E. (2001). What is Sense of Place? The 12th Headwaters Conference, 2-4 Kasım, Western State College.

Göregenli, M. vd. (2014). Mahalleye Bağlılık Düzeyinin Kent Kimliği İle İlişkisi İçinde İncelenmesi, *Türk Psikoloji Dergisi*, c.29, 73-85.

Güleç Solak, S. (2017). Mekân-Kimlik Etkileşimi: Kavramsal ve Kuramsal Bir Bakış Space-Identity Interaction: a Conceptual and Theoretical Overview . *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 6(1), 13-37.

Gür, M. (2016). Türkiye'deki Kentsel Dönüşüm Politikalarının TOKİ İşbirliğiyle Gerçekleşen Uygulamalar Üzerinden Okunması: Bursa Örneği, *Uludağ Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dergisi,* 21(2), 341-364.

Güzey, Ö. (2009). Sulukule'de Kentsel Dönüşüm: Devlet Eliyle Soylulaştırma, *Mimarlık Dergisi,* sayı: 346.

Hardal, S. (2019). İstanbul'da Tamamlanan Kentsel Dönüşüm Projelerinin Sosyal ve Mekânsal Etkileri (Gaziosmanpaşa, Esenler ve Zeytinburnu Örneği). Doktora Tezi. Bilecik: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi.

Harvey. D. (2013). Sosyal Adalet ve Şehir (çev. M. Moralı). İstanbul: Metis Yayınları.

Hashemnezhad, H., Heidari, A.A., & Hoseini, P.M. (2013). Sense of Place" and "Place Attachment A Comparative Study, *International Journal of Architecture and Urban Development*, 3(1), 5-12.

Hay, R. (1998). Sense of Place in Developmental Context, *Journal of Environmental Psychology*, 18(1), 5-29.

Jorgensen, B. S. ve Stedman, R. C. (2001). Sense of Place As An Attitude: Lakeshore Owners Attitudes Toward Their Properties. *Journal of Environmental Psychology*, 21(3), 233-248.

Karadağ A. ve Mirioğlu G. (2014). Türkiye'de Kentsel Dönüşüm Politikaları ve Uygulamaları Üzerine Coğrafi Değerlendirmeler: İzmir Örneği, *Ege Coğrafya Dergisi*, 20/2 (2011), 41-57.

Kaya, E. (2016). Kentsel Dönüşüm Projeleri ve Halk Katılımı. *Toplum ve Demokrasi Dergisi*, 3 (6) , 203-216.

Kılıç, T., Hardal, S. (2014). Kentsel Dönüşümün Sosyal ve Mekansal Yansımalarına Bir Örnek: Sarıgöl Mahallesi (Gaziosmanpaşa-İstanbul). *Türk Coğrafya Dergisi Sayı*: 62:1-7

Mesch, G. Ve Manor, O. (1998). "Social Ties, Environmental Perception, and Local Attachment", *Environment and Behavior*, 30(4), 504-519.

Nusaybin Belediyesi. (2016). Nusaybin Sokağa Çıkma Yasağı ve Sonrası Durum ile İlgili Bilgilendirme Notu, (25 Ağustos, 2016).

Özden, P.P. (2006). Türkiye'nin Kentsel Dönüşümünün Uygulanabilirliği Üzerine Düşünceler, İ.Ü. *Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*. 0(35), 215-233.

Özden, P.P. (2016). *Kentsel Yenileme Yasal-Yönetsel Boyut Planlama ve Uygulama*, Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.

Qingjiu, S. ve Maliki, N. (2013). Place Attachment and Place Identity: Undergraduate Students' Place Bonding On Campus, Procedia - *Social and Behavioral Sciences* 91, 632- 639.

Relph, E. (1976). *Place and Placeless*, London, UK: Pion.

Roberts, P. (2000). *The Evolution, Definition and Purpose of Urban Regeneration*. P. Roberts ve H. Sykes, (Ed.), Urban Regeneration a handbook. London: SAGE Publications. 9-36.

Rollero, C. ve De Piccoli, N. (2010). Place Attachment, İdentification and Environment Perception: An Empirical Study. *Journal of Environmental Psychology*, 30, 198–205.

Shamai, S. (1991). "Sense of Place: An Empirical Measurement". *Geoforum,* Vol. 22, No. 3, 99. 347-358.

Stokowski, P. A. (2002). Languages of Place and Discourses of Power: Constructingnew Sense of Place. *Journal of Leisure Research*, 34(4), 368-382.

Tekeli, İ. (2011). *Türkiye'nin Kent Planlama ve Kent Araştırmaları Tarihi Yazıları*, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

TOKİ (2011). Kentsel Dönüşümde Model Arayışları. T.C. Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, Ankara.

Uysal, Ü. E. (2012). Sulukule: Kentsel Dönüşüme Etno-Kültürel Bir Direniş. *İDEALKENT*, 3 (7), 136-159.

Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan., S. (2014). *SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Detay Yayıncılık.

Yıldırım, A. ve Karadoğan, S. (2010). Nusaybin ve Çevresinin Coğrafi Yapısı ve Ekosistemi, Mezopotamya Tarihinde Nusaybin Sempozyumu, Nusaybin: 8-9 Mayıs (2010).

Resmi Gazete, 2016, 9 Eylül 2016 Tarihli ve 29826 Sayılı Resmî Gazete (https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/09/20160909-8.pdf)

URL-1: www.gurbag.com (E.T.: 02.07.2022).

SUSTAINABLE LIFE IN 21ST CENTURY FOR DISEDVANTAGED GROUPS

Editor: **Prof. Dr. Hakan SARI**

EĞİTİM
yayınevi

SUSTAINABLE LIFE IN 21ST CENTURY FOR DISEDVANTAGED GROUPS

Editor: Prof. Dr. Hakan Sarı

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Kübra Konca Nam
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourism and Culture
Publisher Certificate No: 47830

E-ISBN: 978-625-6658-27-1
1. Edition, February 2024

Library Information Card

SUSTAINABLE LIFE IN 21ST CENTURY FOR DISEDVANTAGED GROUPS
Editor: Prof. Dr. Hakan Sarı
p.VI+100, 135x215 mm
Includes references, no index.
E-ISBN: 978-625-6658-27-1

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

REFERENCES

Baker, R., & Baker, R. (2017). Problem-solving. *Agile UX Storytelling: Crafting Stories for Better Software Development*, 107-116. https://doi.org/10.1007/978-1-4842-2997-2

Boyatzis, R. E. (2008). Competencies in the 21st century. *Journal of Management Development, 27*(1), 5-12. https://doi.org/10.1108/02621710810840730

Eisenführ, F., Weber, M., & Langer, T. (2010). *Rational decision making* (pp. 357-368). Berlin: Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-642-02851-9

Eisenhardt, K. M., & Zbaracki, M. J. (1992). Strategic decision making. *Strategic Management Journal, 13*(2), 17-37. https://doi.org/10.1002/smj.4250130904

Gick, M. L. (1986). Problem-solving strategies. *Educational Psychologist, 21*(1-2), 99-120. https://doi.org/10.1207/s15326985ep2101&2_6

Grady, P. A., & Gough, L. L. (2014). Self-management: A comprehensive approach to the management of chronic conditions. *American Journal of Public Health, 104*(8), e25-e31. https://doi.org/10.2105/AJPH.2014.302041

Heatherton, T. F., & Wyland, C. L. (2003). Assessing self-esteem. In S. J. Lopez & C. R. Snyder (Eds.), *Positive psychological assessment: A handbook of models and measures* (pp. 219–233). American Psychological Association. https://doi.org/10.1037/10612-014

Hoff, K. E., & DuPaul, G. J. (1998). Reducing disruptive behavior in general education classrooms: The use of self-management strategies. *School Psychology Review, 27*(2), 290-303.

Kanfer, F. H., & Gaelick-Buys, L. (1991). Self-management methods. In F. H. Kanfer & A. P. Goldstein (Eds.), *Helping people change: A textbook of methods* (pp. 305–360). Pergamon Press.

Kaufman, S. B. (2023). Self-Actualizing People in the 21st Century: Integration With Contemporary Theory and Research on Personality and Well-Being. *Journal of Humanistic Psychology, 63*(1), 51–83. https://doi.org/10.1177/0022167818809187

Lesgold, A. (1988). Problem solving. In R. J. Sternberg & E. E. Smith (Eds*.), The psychology of human thought* (pp. 188–213). Cambridge University Press.

Malik, R. S. (2018). Educational challenges in 21st century and sustainable development. *Journal of Sustainable Development Education and Research, 2*(1), 9-20. https://doi.org/10.17509/jsder.v2i1.12266

Mayer, R. E., Runco, M. A., & Pritzker, S. R. (1999). *Problem solving*. New York: Freeman

Norman, G. R. (1988). Problem-solving skills, solving problems and problem-based learning. *Medical Education, 22*(4), 279-286. https://doi.org/10.1111/j.1365-2923.1988.tb00754.x

Novick, L. R., & Bassok, M. (2005). Problem Solving. In K. J. Holyoak & R. G. Morrison (Eds.), *The Cambridge handbook of thinking and reasoning* (pp. 321–349). Cambridge University Press.

Orth, U., & Robins, R. W. (2014). The development of self-esteem. *Current Directions in Psychological Science, 23*(5), 381-387. https://doi.org/10.1177/0963721414547414

Pyszczynski, T., Greenberg, J., Solomon, S., Arndt, J., & Schimel, J. (2004). Why do people need self-esteem? A theoretical and empirical review. *Psychological Bulletin, 130*(3), 435-468. https://doi.org/10.1037/0033-2909.130.3.435

Redding, S. (2014). The "Something Other": Personal Competencies for Learning and Life. *Center on Innovations in Learning*, Temple University, Philadelphia, PA. Retrieved from https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED558070.pdf

Slovic, P., Lichtenstein, S., & Fischhoff, B. (1988). *Decision making.* In R. C. Atkinson, R. J. Herrnstein, G. Lindzey, & R. D. Luce (Eds.), Stevens' handbook of experimental psychology (2nd ed), Volume 2: Learning and cognition (pp. 673-738). New York: Wiley.

Zeigler-Hill, V. (Ed.). (2013). Self-esteem. *Psychology Press.* https://doi.org/10.1093/obo/9780199828340-0124

REFERENCES

Abbott, S. (2010). Social capital and health: The role of participation. Social Theory & Health, 8(1), 51–65.

Ayyıldız, A.A. & Karataş, K. (2022). Reviewing the social cohesion process of the migrants and refugees from the perspectives of people who have managerial positions in the non-governmental organizations which were created by migrants themselves. Toplum ve Sosyal Hizmet, 33(3), 913-936.

Burr, J. A., Han, S. H., & Tavares, J. L. (2016). Volunteering and cardiovascular disease risk: Does helping others get "under the skin?" Gerontologist, 56(5), 937–947.

Burr, J. A., Tavares, J., & Mutchler, J. E. (2011). Volunteering and hypertension risk in later life. Journal of Aging and Health, 23(1), 24–51.

Cuhadar, E., & Dayton, B. (2011). The social psychology of identity and inter-group conflict: From theory to practice. International Studies Perspectives, 12(3), 273-293.

Holt-Lunstad, J. (2017). The potential public health relevance of social isolation and loneliness: Prevalence, epidemiology, and risk factors. Public Policy & Aging Report, 27(4), 127-130. https://doi.org/10.1093/ppar/prx030

Holt-Lunstad, J., Smith, T. B., ve Layton, J. B. (2010). Social relationships and mortality risk: a meta-analytic review. PLoS Medicine, 7(7), e1000316. https://doi.org/10.1093/ppar/prx030

House, J. S., Landis, K. R. ve Umberson, D. (1988). Social relationships andhealth. Science, 241(4865), 540-545. https://doi.org/10.1126/science.3399889

Hynie, M. (2018). Refugee integration: Research and policy. Peace and Conflict: Journal of Peace Psychology, 24(3), 265-276.

Infurna, F. J., Okun, M. A., & Grimm, K. J. (2016). Volunteering is associated with lower risk of cognitive impairment. Journal of the American Geriatrics Society, 64(11), 2263 2269.

Kashima, Y. (2008). A social psychology of cultural dynamics: Examining how cultures are formed, maintained, and transformed. Social and Personality Psychology Compass, 2(1), 107-120.

Kelman, H. C., & Fisher, R. J. (2003). Conflict analysis and resolution. In D. O. Sears, L. Huddy, & R. Jervis (Eds.), Oxford handbook of political psychology (pp. 315–353). Oxford University Press.

Kim, S., Kim, C. Y., & You, M. S. (2015). Civic participation and self-rated health: A cross national multi-level analysis using the world value survey. Journal of Preventive Medicine and Public Health, 48(1), 18-27.

Marquez, B., Gonzalez, P., Gallo, L., & Ji, M. (2016). Latino civic group participation, social networks, and physical activity. American Journal of Health Behavior, 40(4), 437 445.

Putnam, R., (2000). Bowling Alone: America's Declining Social Capital. Simon & Schuster.

Xue, X., Reed, W. R., & Menclova, A. (2020). Social capital and health: a meta analysis. Journal of Health Economics, 72, 1-16. https://doi.org/10.1016/j.jhealeco.2020.102317

REFERENCES

Szőke L. (2018) A személyes pénzügyek 10 parancsolata, https://penzugyi-tudakozo.hu/a-szemelyes-penzugyek-10-parancsolata/

Bencző, B. (2010) Pénzügyi szolgáltatások igénybevétele, túlzott eladósodottság, Statisztikai Szemle, 88. évfolyam 1. szám, Statisztikai Szemle, 88. évfolyam 1. szám

Szobonya, R. (2019) DIGITÁLIS PÉNZÜGYI SZOLGÁLTATÁSOK HASZNÁLATA A LAKOSSÁG KÖRÉBEN – ÉS AMI MÖGÖTTE VAN Doktori értekezés https://doktori.bibl.u-szeged.hu/id/eprint/10978/1/DOKTORI_Szobonya.R%C3%A9ka_2021_06.04_V%C3%89GLEGES.pdf

WORLD BANK [2007] Access to finance and development: theory and measurement https://www.semanticscholar.org/paper/Access-to-Finance-and-Development-%3ATheory-and/e00bfc4abcfbdcbbee5834e127c053314d1bfcdf

NMB (2020) A megtakarítások jelentőségéről https://www.mnb.hu/fogyasztovedelem/befektetes-megtakaritas/a-megtakaritasok-jelentosegerol

Higyed, G. (2022) Spórolnál? Ezekkel az alkalmazásokkal rendbe teheted a költségvetésedet https://www.pcwplus.hu/tippek/sporolnal-ezekkel-az-alkalmazasokkal-rendbe-teheted-a-koltsegvetesedet-318674.html

Billingo (2023) Ha átlátod a kiadásaid, stabilabb lesz a helyed a piacon https://www.billingo.hu/blog/olvas/ha-atlatod-a-kiadasaid-stabilabb-lesz-a-helyed-a-piacon

Papszt, K (2023) 20 készpénzes boríték kategória – készpénzes költségvetéshez https://papsztkriszta.com/szemelyes-penzugyek/20-keszpenzes-boritek-kategoria-keszpenzes-koltsegveteshez

REFERENCES

ACTFL. (2013) Statement on The Role Of Technology In Language Learning. Role Of Educators In Technology-Enhanced Language Learning Available at: https://www.actfl.org/news/position-statements/statement-the-roletechnology-language-learning

Cadieux, M.; Campos-Zamora, M.; Zagury-Orly, I.; Dzara, K. Journal Club Using Virtual Breakout Rooms: Interactive Continuing Education with No Learner Preparation During COVID-19. J. Contin. Educ. Health Prof. 2020, 40, 217–219. [Google Scholar] [CrossRef]

Guckian, J.; Eveson, L.; May, H. The great escape? The rise of the escape room in medical education. Futur. Health J. 2020, 7, 112–115.

Hrastinski, S. (2021), "Digital tools to support teacher professional development in lesson studies: a systematic literature review", International Journal for Lesson and Learning Studies, Vol. 10 No. 2, pp. 138-149. https://doi.org/10.1108/IJLLS-09-2020-0062

https://www.founderjar.com/best-text-to-speech-software/

https://applieddigitalskills.withgoogle.com/c/college-and-continuing-education/en/digital-tools-for-everyday-tasks/overview.html

https://www.socialmediatoday.com/content/10-tools-making-your-digital-life-easier

REFERENCES

American Travel Association. (2018). chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.ustravel.org/sites/default/files/media_root/document/2018_Research_State%20of%20American%20Vacation%202018.pdf

Bajaj, B., Gupta, R., & Sengupta, S. (2019). Emotional stability and self-esteem as mediators between mindfulness and happiness. Journal of Happiness Studies, 20, 2211-2226.

Baruffati, A. (2023). Work-life balance statistics 2023: The big picture. Gitnux. https://blog.gitnux.com/work-life-balance-statistics/

Berkman, L. F., & Glass, T. (2000). Social integration, social networks, social support, and health. Social epidemiology, 1(6), 137-173.

Bishop, S. R., Lau, M., Shapiro, S., Carlson, L., Anderson, N. D., Carmody, J., ... & Devins, G. (2004). Mindfulness: A proposed operational definition. Clinical Psychology: Science and Practice, 11(3), 230-241.

Dünya Sağlık Örgütü. (2020). Healthy diet. https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/healthy-diet#:~:text=A%20healthy%20diet%20includes%20the,cassava%20and%20other%20starchy%20roots)

Dünya Sağlık Örgütü. (2021). Long working hours increasing deaths from heart disease and stroke. https://www.who.int/news/item/17-05-2021-long-working-hours-increasing-deaths-from-heart-disease-and-stroke-who-ilo

Grossman, P., Niemann, L., Schmidt, S., & Walach, H. (2004). Mindfulness-based stress reduction and health benefits: A meta-analysis. Journal of Psychosomatic Research, 57(1), 35-43.

Holt-Lunstad, J., Smith, T. B., ve Layton, J. B. (2010). Social relationships and mortality risk: a meta-analytic review. PLoS Medicine, 7(7), e1000316.

Jaehne, A., Loessl, B., Bárkai, Z., Riemann, D., & Hornyak, M. (2009). Effects of nicotine on sleep during consumption, withdrawal and replacement therapy. Sleep Medicine Reviews, 13(5), 363-377.

Lazarus, R. S., & Folkman, S. (1987). Transactional theory and research on emotions and coping. European Journal of Personality, 1(3), 141-169.

Lunau, T., Bambra, C., Eikemo, T. A., van Der Wel, K. A., & Dragano, N. (2014). A balancing act? Work–life balance, health and well-being in European welfare states. The European Journal of Public Health, 24(3), 422-427.

Memorial Medical Editorial Board. (2022). Sağlıklı bir yıl için bu testleri yaptırmayı ihmal etmeyin. https://www.memorial.com.tr/saglik-rehberi/saglikli-bir-yil-icin-bu-testleri-yaptirmayi-ihmal-etmeyin

Myers, S. B., Sweeney, A. C., Popick, V., Wesley, K., Bordfeld, A., & Fingerhut, R. (2012). Self-care practices and perceived stress levels among psychology graduate students. Training and Education in Professional Psychology, 6(1), 55-66

Parkan, Ş. (2020). Bu 10 test sağlığınız için önemli. Acıbadem Hayat. https://www.acibadem.com.tr/hayat/bu-10-test-sagliginiz-icin-onemli/

Pooley, J. A., & Cohen, L. (2010). Resilience: A definition in context. Australian Community Psychologist, 22(1), 30-37.

Ross, K. M., Kane, H. S., Guardino, C. ve Schetter, C. D. (2020). Parental attachment anxiety: Associations with allostatic load in mothers of 1-year-olds. Journal of Social and Personal Relationships, 37(3), 717-737.

Skovholt, T. M., & Trotter-Mathison, M. (2014). The resilient practitioner: Burnout prevention and self-care strategies for counselors, therapists, teachers, and health professionals. Routledge.

Spruill, T. M. (2010). Chronic psychosocial stress and hypertension. Current Hypertension Reports, 12, 10-16.

Su, H., Xiao, L., Ren, Y., Xie, H., & Sun, X. H. (2021). Effects of mindful breathing combined with sleep-inducing exercises in patients with insomnia. World Journal of Clinical Cases, 9(29), 8740-8748.

Trasande, L., Liu, B., & Bao, W. (2022). Phthalates and attributable mortality: A population-based longitudinal cohort study and cost analysis. Environmental Pollution, 292, 118021.

Vedhara, K., Miles, J., Bennett, P., Plummer, S., Tallon, D., Brooks, E., ... & Farndon, J. (2003). An investigation into the relationship between salivary cortisol, stress, anxiety and depression. Biological Psychology, 62(2), 89-96.

Watson N. F., Badr M. S., & Belenky G. (2015). Recommended amount of sleep for a healthy adult: a joint consensus statement of the American Academy of Sleep Medicine and Sleep Research Society. Sleep, 38(6), 843–844.

World Health Organization. (1946). Constitution of the World health organization, signed on July 22, 1946 in New York City. International Organization, 1(1), 225–239.

Zautra, A. J., Hall, J. S., & Murray, K. E. (2010). Resilience: A new definition of health for people and communities. In J. W. Reich, A. J. Zautra, & J. S. Hall (Eds.), Handbook of adult resilience (pp.3–29). The Guilford Press.

REFERENCES

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky. Enviro magazín Odborno-náučný časopis o životnom prostredí. 2/2017 | XXII. Ročník. Získané dňa: 14.2.2023. https://www.enviromagazin.sk/enviro2017/02_enviromagazin_2017.pdf

Fryková, E. (2012). Environmentálna výchova v edukačnom procese. Metodicko-pedagogické centrum v Bratislave. Vydanie 1., ISBN: 978-80-8052-441-8. 64. s.

Láng, I. (2002). Környezet- és természetvédelmi lexikon I., II. Akadémiai Kiadó, 2002, Budapest.

Ndulor, Christopher, Chukwuma and Dr. Mbalisi, Onyeka Festus, Environmental adult education (eae) as a tool for promoting environmental stewardship practices in Nigeria. British Journal of Education Vol.7, No.7, pp.111-120, July2019. Published by European Centre for Research Training and Development UK (www.eajournal.org)

Ticha, E., Kanianska R. (2003). Waste – Theoretical and methodology handbook for elementary school teachers. Slovak Agency for the Environment in Banská Bystrica.

Pado, R. 2002a. Voda pre život. Liptovský Mikuláš : OZ TATRY. 100 s.

Fryková, E. 2010. Environmentálna výchova v edukačnom procese. Bratislava : Metodicko-pedagogické centrum, 2012. 64 s. 978-80-8052-441-8

Fazekašová, D. et al. 2004. Ekológia. Didaktické materiály. Didaktické hry [online]. 2004. [cit. 13-10-2012]. Prešov : Fakulta prírodných a humanitných vied Prešov skej univerzity. Dostupné na internete: http://naturescience.fhpv.unipo.sk/ekologia/ Získané dňa: 14.2.2023.

Kvasničková, D. et al. 2002. Životné prostredie. 1. vydanie. Bratislava : Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2002. ISBN 80-08-03341-X

Švolíková, I. (2008). Námet na vyučovaciu hodinu chémie s environmentálnym zameraním: Globálne otepľovanie. In Biológia, ekológia, chémia. 2008, č. 1, s. 24-27.

Angyal, Zs. et all. (2017). A környezetvédelem alapjai. Typotex Kiadó. ISBN 978-963-279-547-8 246 s.

Jakab, Zs. (2008). A környezetszennyezés formái, hatása az emberre és környezetére. Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet. TÁMOP 2.2.1 08/1-2008-0002. Získané dňa: 14.2.2023

https://www.nive.hu/Downloads/Szakkepzesi_dokumentumok/Bemeneti_kompetenciak_meresi_ertekelesi_eszkozrendszerenek_kialakitasa/1_2326_002_101115.pdf

Vasilko, T. (2022). Populačná explózia sa pomaly končí, desať miliárd ľudí na Zemi možno nikdy nebude. 14.11.2022. https://dennikn.sk/3103012/populacna-explozia-sa-pomaly-konci-desat-miliard-ludi-na-zemi-mozno-nikdy-nebude/ Získané dňa: 20.1.2023

Dúll, A. (2022). A környezetpszichológiától az ember-környezet tranzakció tudományig - áttekintés az elmúlt (majdnem) 30 évről. Magyar Pszichológiai Szemle. 76. 727-745. 10.1556/0016.2021.00050. https://akjournals.com/view/journals/0016/76/3-4/article-p727.xml Získané dňa: 14.2.2023

Hans Bruyninckx. (2018). EEA Newsletter A tisztább levegő kedvező hatással van az emberi egészségre és az éghajlatváltozásra. 2017/4, 15 December 2017 Publikálva / Megjelentetve 2018. 01. 26. Utolsó módosítás 2021. 05. 11 https://www.eea.europa.eu/hu/articles/a-tisztabb-levego-kedvezo-hatassal Získané dňa: 14.2.2023

Mezőhír Szerkesztőség. A talaj jelentőségéről, szerepéről, a talajt veszélyeztető tényezőkről. 2015 szeptember 28. https://mezohir.hu/2015/09/28/a-talaj-jelentosegerol-szereperol-a-talajt-veszelyezteto-tenyezokrol/

A környezetvédelem 10 parancsolata - út egy hasznos és olcsóbb élet felé (2022), https://kaposvariprogramok.hu/node/10871 Získané dňa: 20.1.2023

A tiszta víz fontossága (22.3.2019) https://www.luxinternational.com/hu/blog/a-tiszta-viz-fontossaga/546 Získané dňa: 14.2.2023

Föld napja alapítvány (2022). Népességrobbanás. https://fna.hu/vilagfigyelo/nepessegrobbanas Získané dňa: 20.1.2023

Kékedy-Nagy L. A víz a környezetünkben Müvelődés. Közművelődési hetilap. LXX. Évfolyam – 2017 https://muvelodes.net/tudomany/viz-a-kornyezetunkben Získané dňa: 14.2.2023

Magyar Állami Környezetvédelem Hivatalos Honlapja. A környezetvédelem jelentősége, célja és meghatározó eseményei. https://környezetvédelem.hu/kornyezetvedelem-jelentosege-celja-es-meghatarozo-esemenyei Získané dňa: 14.2.2023

BIOKOM Környezetgazdálkodási Kft. (2004). Ökováros-ökorégió program koncepciója. EdenScript Bt. Pécs. https://docplayer.hu/7928854-Okovaros-okoregio-program-koncepcioja.html Získané dňa: 8.4.2023

Európai Unió. (2022) European Climate Pact. Éghajlatváltozás. https://climate-pact.europa.eu/about/climate-change_hu Získané dňa: 14.2.2023

Ökológiai túllövés: Románia már július 12-én elhasználta az ország éves erőforrásait (2019) Forrás: Székelyhon.ro https://szekelyhon.ro/aktualis/okologiai-tulloves-romania-mar-julius-12-en-elhasznalta-az-orszag-eves-eroforrasait) Získané dňa: 8.4.2023

Mi az ökológiai lábnyom és hogyan mérhető? (2020). https://xforest.hu/okologiai-labnyom/ Letöltve: 8.4.2023

Európai Parlament. (2020). A veszélyeztetett és a kihalás szélén álló fajok Európában (infografika). Frissítve: 2021.6.9.

https://www.europarl.europa.eu/news/hu/headlines/society/20200519STO79424/a-veszelyeztetett-es-a-kihalas-szelen-allo-fajok-europaban-infografika Získané dňa: 14.2.2023

Kurrer, Ch. (2022). Európai Parlament. Környezetpolitika: általános elvek és alapvető keretek.

https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hu/sheet/71/kornyezetpolitika-altalanos-elvek-es-alapveto-keretek Získané dňa: 14.2.2023.

SINIF YÖNETİMİNDE ÖRNEK OLAYLAR

Öğrenme Ortamlarında Kriz Çözümlemeleri

Doç. Dr. Süleyman Karataş

EĞİTİM
yayınevi

SINIF YÖNETİMİNDE ÖRNEK OLAYLAR
Öğrenme Ortamlarında Kriz Çözümlemeleri
Doç. Dr. Süleyman Karataş

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Tasarım Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-20-2
1. Baskı, Şubat 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
SINIF YÖNETİMİNDE ÖRNEK OLAYLAR
Öğrenme Ortamlarında Kriz Çözümlemeleri
Doç. Dr. Süleyman Karataş
VIII+136 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-20-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akpınar, B., & Özdaş, F. (2013). Lise disiplin sorunlarının cinsiyet değişkeni açısından incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20-29.

Akpınar, B., & Özdaş, F. (2013). Lise disiplin sorunlarının sınıf değişkeni açısından incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi, C:21*, 1356-1373.

Aksoy, N. (2001). Sınıf yönetimi ve disiplin modellerinin dayandığı temel yaklaşımlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, S (7,1)*, 9-20.

Arıkan, G. (2007). *Millî Eğitim Bakanlığı'nın okul yöneticilerini atama sürecinde izlediği politikaların ve uygulamaların incelenmesi*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Beykent Üniversitesi Sosyal bilimler Enstitüsü.

Arslan, K. (2002). Değişen toplumda aile ve çocuk eğitiminde çocuklar. *Ege Eğitim Dergisi, C:2*, 25-33.

Avcı, M. (2015). *Ergenlikte toplumsal uyum sorunları.* Serüven Kitabevi.

Ay, M. (1994). *Ailede ve okulda din eğitiminde mükafat ve ceza.* Nil Yayınları.

Aycan, T. (2008). Sınıf öğretmenlerinin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve bu davranışlara karşı kullandıkları baş etme yöntemleri. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aydın, A. (2000). *Sınıf yönetimi.* Alfa Yayınları.

Aydın, B. (2001). İlköğretim okullarında sınıf disiplininin sağlanması. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

Aydın, B. (2004). Disiplin sorunları ve çözüm yöntemleri konusunda öğretmenlerin görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 326-337.

Aydın, M. (2007). Eğitim yönetimi. Ankara: Hatipoğlu Yayıncılık.

Babaoğlan, E., & Yılmaz, F. (2013). Sınıf öğretmenlerinin disiplini sağlamada kullandıkları ödül ve ceza yöntemleri (Şırnak ili örneği). *Elementary Education Online, 12*, 36-51.

Başar, H. (2004). *Sınıf yönetimi.* Pegem Akademi.

Baysal, N. (2009). İlköğretim II. kademede görevli öğretmenlerin sınıfta karşılaştıkları disiplin sorunlarına, bunların nedenlerine ve çözüm yollarına ilişkin görüşleri. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bilgin, A., & Kartal, H. (2009). Anne babaların kız ve erkek çocuklarına uyguladıkları şiddet içermeyen disiplin teknikleri türleri ve sıklıkları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, (2) 6*, 71-81.

Binbaşıoğlu, C. (1988). Eğitime giriş. Binbaşıoğlu Yayınları.

Brophy, J. (1988). Educating teachers about managing classrooms and student

. *Teaching & Teacher Education*, 4 (1), 1-18.

Budak, G. ve G. Budak (2004). *İşletme yönetimi*, Barış Yayınları Fakülteler Kitapevi.

Burden, P. (1995). *Classroom Management and Discipline: Methods to Facilitate Cooperation and Instruction.* Londra: Longman.

Bursalıoğlu, Z. (2005). Okul yönetiminde yeni yapı ve davranışlar. Pegem A Yayınları.

Canter, C., & Canter, M. (1992). *Assertive discipline: A take charge approach for today's educator.* Anter and Associates.

Celep, C. (2000). *Sınıf yönetimi ve disiplini.* Anı Yayınları.

Cemaloğlu, N. (2007). Disiplin ile ilgi kavramlar, ilkeler ve uygulamalar. *Milli Eğitim Dergisi*, 8-24.

Charles, C. (1992). *Building classroom discipline: From models to practice.* Longman.

Cüceloğlu, D. (1992). *İçimizdeki çocuk.* Remzi Kitabevi.

Çetin, B. (2013). Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarıyla ilgili sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm öneriler. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (17), 1*, 255-269.

Çetin, B. (2013). Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarıyla ilgili sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, (1)14*.

Çetin, C., & Karalar, S. (2016). X, Y ve Z kuşağı öğrencilerinin çok yönlü ve sınırsız kariyer algıları üzerine bir araştırma. *Yönetim Bilimleri Dergisi, (14)28*.

Çifçili, V. (2009). Sınıf içi disiplininde otorite. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi, (11)*, 91-103.

Demirel, Ö. ve Kaya, Z. (Ed). (2011). Eğitim bilimine giriş. Pegem Akademi.

Doğan, B., & Gökyer, N. (2016). İstenmeyen öğrenci davranışları ve nedenlerine ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (26)1*, 93-105.

Dökmen, Ü. (1998). *İletişim çatışmaları ve empati.* Sistem Yayıncılık.

Erdem, G., Eke, C., Ögel, K., & Taner, S. (2006). Lise öğrencilerinde arkadaş özellikleri ve madde kullanımı. *Bağımlılık Dergisi, (7)*, 111-116.

Erdogan, İ. (2005). Yeni bir bin yıla doğru Türk eğitim sistemi. Sistem Yayıncılık.

Erden, M., & Akman, Y. (2002). *Gelişim ve öğrenme.* Arkadaş Yayınları.

Erkesici, E. (2005). *Meslek liselerinde öğrencilerin disipline aykırı davranışlarda bulunma nedenleri: Ankara ili örneği* (Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Evertson, C., & Emmer, E. (1985). Effective management at the beginning of the school year in junior high classes. *Journal of Educational Psychology*, 485- 499.

Freud, S. (1995). Notes Upon a Case of Obsessional Neurosis. *The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud*.

Ghodse, H. (1994). *Drugs and addictive behaviour: A guide to treatment.* Cambridge University.

Glasser, W. (1994). *Okulda kalite eğitimi.* Beyaz Yayınları.

Gordon, T. (2002). *Çocukta dış disiplin mi? İç disiplin mi?* Sistem Yayınları.

Gupta, K. (2006). *School management*. Pragun Publications.

Gülterler, D. (2007). Anne-babaların uyguladıkları disiplin yöntemlerinin çocukların disiplin, içselleştirme, sosyal yeterlik ve bilişsel olgunlaşma sorunları ile ilişkisi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gümüş, A. (2013). Liselerde disiplin cezasına konu olan davranışların değerler perspektifinden incelenmesi (Üsküdar Örneği/ 1980-2010). İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Güven, S. (1998). Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi ve disiplini konusundaki yeterlilikleri ve eğitim ihtiyaçları. *Öğretmen Dünyası*, 26-44.

Hargreaves, A., & Woods, P. (1998). *Classrooms and stafirooms.* Open University.

Kahveci, N. G. (2012). Genel liselerde karşılaşılan disiplin sorunlarının uzamsal incelenmesi: İstanbul'dan bir ilçe örneği. *Educational Policy Analysis and Strategic Research, (7)*1, 64-93.

Kaplan, B., & Aksel, E. Ş. (2013). Ergenlerde bağlanma ve saldırganlık davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Nesne Psikoloji Dergisi (1)*1, 21-51.

Karataş, S. (2003). Osmanlı eğitim sisteminde batılılaşma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C:5*, 231-242.

Karataş, S. ve Güngören, Ö. (2021). *Erken çocukluk eğitiminde sınıf yönetimi.* İçinde (Ed.) Naim Ünver & Muammer Ergün. Sınıf Yönetiminde Disiplin Modelleri. Pegem A Yayıncılık.

Karataş, S., Caner, M., Kahyaoğlu, R. B. ve Kâhya, S. (2019). Öğretmen adaylarının gözünden etik öğretmen ve öğretmenlik meslek etiği dersi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi, 7*(1), 29-49. doi:10.14689/issn.2148-2624.1.7c1s.2m

Karip, E. ve Köksal, K. (1999). Okul yöneticilerinin yetiştirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, (5) 8, 193-207.

Karip, E. (2004). Yönetim biliminin alan ve kapsamı. İçinde Y. Özden, (Ed.), *Eğitim ve okul yöneticiliği el kitabı* (s. 1-39). Pegem A Yayıncılık.

Keleş, Z. (2010). *İlköğretim okulları birinci kademe sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve bu davranışlarla baş etme yöntemleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Keskin, R. (2009). Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi ve istenmeyen öğrenci davranışlarıyla baş etmede kullandıkları yöntemlere ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kılınç, A., & Tunçbilek, G. (2012). Türkçe ders kitaplarındaki hak ve özgürlükler temasının demokrasi eğitimi açısından incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C:9, S:17*, 259-270.

Kılınçoğlu, C. (2015). *Sınıf içerisinde istenmeyen davranışlara karşı öğretmenlerin baş edebilme yöntem ve teknikleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Toros Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Koç, M. (2004). Gelişim psikolojisi açısından ergenlik dönemi ve genel özellikleri. *Sosyal bilimler Dergisi, S:17*, 231-256.

Korkmaz, İ. (2002). İstenmeyen davranışların önlenmesi. İçinde Z. Kaya, *Sınıf Yönetimi* (s. 50-53). Pegem A Yayınları.

Korkut, F. (2002). Lise öğrencilerinin problem çözme becerileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.

Koşar, D., Kılınç, A., Er, E., & Koşar, S. (2003). Öğretmen liderliğine ilişkin yapılan çalışmaların incelenmesi: Bir içerik analizi çalışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*.

Küçükahmet, L. (2005). *Sınıf yönetiminde yeni yaklaşımlar.* Nobel Yayın Dağıtım.

Lemlech, K. (1988). *Classroom management.* Longman.

Marzano, R. J. (2009). *Classroom management that works.* Upper Saddle River.

MEB. (2007). *Ortaöğretim kurumları disiplin yönetmeliği.* MEB Yayınları.

Mercan, Ç. S., Karataş, S., & Düzen, A. (2016). Ergenlerin ebeveyn ilişkilerine yönelik algıları: Nitel bir inceleme. *The Journal of Social Sciences Institute, (19)*16, 237-259.

Nelson, L. (1984). *Positive discipline.* Ballantine Books.

Oksay, G. (1986). Anne-baba-ergen ilişkilerini geliştirici öneriler. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (1)*, 77-93.

Özdemir, S. (Ed). (2010). Türk eğitim sistemi ve okul yöneticiliği. Pegem.

Özden, Y. (Ed.). (2005). Eğitim ve okul yöneticiliği el kitabı. Pegem.

Öztürk, B. (2002). *Sınıfta istenmeyen davranışların önlenmesi ve giderilmesi, sınıf yönetimi.* Pegem.

Pala, A. (2005). Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarını önlemeye dönük disiplin modelleri. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13*. 171-179.

Pattie, L. (2000). Personal and social education and teacher development in Hong- Kong. *Pastoral Care*, 42-46.

Rogers, B. (2004). How to manage children's challenging behaviour. SAGE.

R.Burden, P. (1995). *Classroom management and discipline: methods to facilitate cooperation and instruction.* Longman Publishers.

Saban, A. (2000). *Öğrenme öğretme süreci.* Nobel Yayınları.

Sadık, F. (2006). *Öğrencilerin istenmeyen davranışları ve bu davranışlarla baş edilme stratejilerinin öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerine göre incelenmesi ve güvengen disiplin modeli temele alınarak uygulanan eğitim programının öğretmenlerin baş etme stratejilerine etkisi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sarıtaş, M. (2005). *Sınıf yönetiminde yeni yaklaşımlar.* Nobel Yayınları.

Sarıtaş, M. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının görüşlerine göre ideal sınıf yönetimi davranışları. *Journal of New World Sciences Academy, (3)*3, 167-187.

Silverberg, W. V. (1932). Notes on the Mechanism of Reaction-Formation: I Dream Material: II. Theoretical Discussion. *The Psychoanalytic Review*, 56-63.

Siyez, D. M. (2009). Liselerde görev yapan öğretmenlerin istenmeyen öğrenci davranışlarına yönelik algıları ve tepkileri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (1) 25*, 67-81.

Şişman, M. (2002). Eğitimde mükemmellik arayışı. Pegem Akademi.

Şişman, M. (2007). Eğitim bilimine giriş. Pegem Akademi.

Şişman, M. (2013). Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi (7.bs.). Pegem Akademi.

Şişman, M. ve Turan, S. (2004). Eğitim ve okul yönetimi. İçinde Yüksel Özden (Editör). *Eğitim ve Okul Yöneticiliği El Kitabı* (99-146). Pegem A Yayınları.

Tanhan, F., & Şentürk, E. (2011). Sınıf içi istenmeyen öğrenci davranışlarına yönelik öğretmen tutumları ölçeğinin geliştirilmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, (4)*25, 44-53.

Taymaz, H. (1986). Okul yönetimi ve yönetici yerleştirme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*,123-135.

TDK. (1991). *Türkçe sözlük.* TDK Yayınları.

TDK. (1999). *Güncel Türkçe sözlük.* Türk Dili Yayınları. TDK.

Tertemiz, N. (2003). *Sınıf yönetimi ve disiplin.* Nobel Yayınları.

Terzi, A. R. (2002). Sınıf yönetimi açısından etkili öğretmen davranışları. *Milli Eğitim Dergisi*, 155-156.

Tosun, Ü. (2002). *Onurlu disiplin.* Anı Yayınları.

Tosun, K. (1992). *İşletme yönetimi*. Savaş Yayınları.

Tutar, H. (2003). *Örgütsel iletişim.* Seçkin Yayıncılık.

Tutar, H., & Yılmaz, M. (2010). *Genel iletişim kavram ve modeller.* Seçkin Yayıncılık.

Tümkaya, S. (2005). Öğretmenlerin sınıf içi disiplin anlayışları ve tükenmişlikle ilişkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 44*. 549-568.

Türnüklü, A. (2005). *İlkokullarda sınıf yönetimi,* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). University of Leicester.

Türnüklü, A., & Galton, M. (2001). Students misbehaviours in Turkish and English primary classroom. *Educational Studies*.

Ulusavaş, M. (1990). Aile, ana-baba ve çocuk yönünden Türkiye'de durum.

Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (5), 1-11.

Uzunoğlu, S. (2006). *Kişiliğin deşifresi.* Morpa Kültür Yayınları.

Ünal, H., & Çukur, C. Ş. (2011). Okula bağlılık, okulda uygulanan disiplin teknikleri ve okulda mağdurluğun lise öğrencilerinin sapkın davranışları üzerine etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, (11),2*, 547-570.

Vaillant, G. E. (1992). The historical origins and future potential of Sigmund Freud's concept of the mechanisms of defence. *International Review of PsychoAnalysis,105*. 35-50.

Varış, F. ve arkadaşları. (1991). Eğitim bilimine giriş. AÜ Basımevi.

Weinstein, C. S. (1996). *Secondary classroom management: Lessons from research and practice.* McGraw-Hill.

Yanbastı, G. (1990). *Kişilik kuramları.* Ege Üniversitesi Yayınları.

Yavuzer, H. (1995). *Ana-baba okulu.* Remzi Yayınları.

Yörükoğlu, A. (1990). *Gençlik çağı.* Özgür Yayınları.

Yörükoğlu, A. (1992). *Değişen toplumda aile ve çocuk.* Özgür Yayınları.

Zel, U. (2001). *Kişilik ve liderlik.* Seçkin Yayınları.

Editörler:
Prof. Dr. Türker Çavuşoğlu
Uzm. Dr. Aylin Gökhan

Sağlık Bilimleri

Alanında Uluslararası Araştırmalar V

EĞİTİM
yayınevi

SAĞLIK BİLİMLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR V

Editörler: Prof. Dr. Türker Çavuşoğlu, Uzm. Dr. Aylin Gökhan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

E-ISBN: 978-625-6658-13-4
1. Baskı, Şubat 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

SAĞLIK BİLİMLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR V
Editörler: Prof. Dr. Türker Çavuşoğlu, Uzm. Dr. Aylin Gökhan
IV+104 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-6658-13-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçı

KAYNAKÇA

Ahi, B. & Kıldan, A. O. (2013). Türkiye'de Okul Öncesi Eğitimi Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi (2002-2011) . *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (27) , 23-46 .

Balcıoğlu,R. Ve Parlar, H. (2021). Türkiye'de Babalık Konusu Üzerine Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. *Academic Platform Journal of Education and Change,* 4(2), 266-284.

Fıske, J. (1996). *İletişim çalışmalarına giriş.* (S. İrvan, Çev.). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Guba, E. G., & Lincoln, Y. S. (1994). Competing paradigms in qualitative research. Handbook of qualitative research, 2(163-194), 105.

Kırağ, N. ve Çakır, İ., (2019). 0-6 Yaş Çocuğu Olan Babaların Babalık Rolü Algısı ve İlişkili Faktörler. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 8(3), 117-122.

Klenke, K. (2016). Qualitative research in the study of leadership. Emerald Group Publishing Limited.

Özbek, Ö. (2014). *İnci Aral ve Elif Şafak'ın Romanlarında Baba Figürü.* Yüksek Lisans Tezi. Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi.

Özyeşer Cinel, N., ve Tezel Şahin, F., (2021). Babaların Kendilerinin ve Babalarının Babalık Rollerine Bakış Açılarının İncelenmesi. *International Journal of Humanities and Education,* 7(15), 107-129.

Uyanık Ö, Kaya Ü, Kızıltepe Gİ, ve Yaşar MC. (2016). An investigation of the relationship between fathers and their children at preschool level. *Journal of Theoretical Educational Science,* 9(4) 515-531.

Uzun, H. , Simsar, A. ve Karaca, N. H. (2019). Türkiye'de erken çocukluk dönemindebaba çocuk ilişkisi konusunda hazırlanan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *E-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi,* 6(2), 1-8.

Yalçınöz, B., (2011). *From being a son to being a father: an intergenerational comparison of fatherhood in Turkey.* Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi.

KAYNAKÇA

Ahmet, I., Wan, R., Mattson, M. P., Lakatta, E. G., & Talan, M. (2005). Cardioprotection by intermittent fasting in rats. *Circulation, 112*(20), 3115-3121.

Aksungar, F. B., Sarikaya, M., Coskun, A., Serteser, M., & Unsal, I. (2017). Comparison of intermittent fasting versus caloric restriction in obese subjects: A two year follow-up. *The journal of nutrition, health & aging, 21*(6), 681-685.

Al-Rawi, N., Madkour, M., Jahrami, H., Salahat, D., Alhasan, F., BaHammam, A., & Al-Islam Faris, M. e. (2020). Effect of diurnal intermittent fasting during Ramadan on ghrelin, leptin, melatonin, and cortisol levels among overweight and obese subjects: A prospective observational study. *PLoS One, 15*(8), e0237922.

Ananthapavan, J., Sacks, G., Brown, V., Moodie, M., Nguyen, P., Veerman, L., . . . Carter, R. (2020). Priority-setting for obesity prevention—The Assessing Cost-Effectiveness of obesity prevention policies in Australia (ACE-Obesity Policy) study. *PLoS One, 15*(6), e0234804. doi:10.1371/journal.pone.0234804

Antunes, F., Erustes, A. G., Costa, A. J., Nascimento, A. C., Bincoletto, C., Ureshino, R. P., . . . Smaili, S. S. (2018). Autophagy and intermittent fasting: the connection for cancer therapy? *Clinics (Sao Paulo), 73*(suppl 1), e814s. doi:10.6061/clinics/2018/e814s

Arnason, T. G., Bowen, M. W., & Mansell, K. D. (2017). Effects of intermittent fasting on health markers in those with type 2 diabetes: A pilot study. *World journal of diabetes, 8*(4), 154.

Association, A. D. (2010). Diagnosis and classification of diabetes mellitus. *Diabetes care, 33*(Supplement 1), S62-S69.

Barnosky, A. R., Hoddy, K. K., Unterman, T. G., & Varady, K. A. (2014). Intermittent fasting vs daily calorie restriction for type 2 diabetes prevention: a review of human findings. *Transl Res, 164*(4), 302-311. doi:10.1016/j.trsl.2014.05.013

Barzilai, N., Banerjee, S., Hawkins, M., Chen, W., & Rossetti, L. (1998). Caloric restriction reverses hepatic insulin resistance in aging rats by decreasing visceral fat. *J Clin Invest, 101*(7), 1353-1361. doi:10.1172/jci485

Bays, H. E. (2009). "Sick fat," metabolic disease, and atherosclerosis. *The American journal of medicine, 122*(1), S26-S37.

Belkacemi, L., Selselet-Attou, G., Louchami, K., Sener, A., & Malaisse, W. J. (2010). Intermittent fasting modulation of the diabetic syndrome in sand rats. II. In vivo investigations. *Int J Mol Med, 26*(5), 759-765. doi:10.3892/ijmm_00000523

Benjamin, E. J., Virani, S. S., Callaway, C. W., Chamberlain, A. M., Chang, A. R., Cheng, S., . . . Deo, R. (2018). Heart disease and stroke

statistics—2018 update: a report from the American Heart Association. *Circulation*.

Brandhorst, S., Choi, I. Y., Wei, M., Cheng, C. W., Sedrakyan, S., Navarrete, G., . . . Longo, V. D. (2015). A Periodic Diet that Mimics Fasting Promotes Multi-System Regeneration, Enhanced Cognitive Performance, and Healthspan. *Cell Metab, 22*(1), 86-99. doi:10.1016/j.cmet.2015.05.012

Braun, M., Pietsch, P., Felix, S., & Baumann, G. (1995). Modulation of intercellular adhesion molecule-1 and vascular cell adhesion molecule-1 on human coronary smooth muscle cells by cytokines. *Journal of molecular and cellular cardiology, 27*(12), 2571-2579.

Camandola, S., & Mattson, M. P. (2017). Brain metabolism in health, aging, and neurodegeneration. *The EMBO journal, 36*(11), 1474-1492.

Castello, L., Froio, T., Maina, M., Cavallini, G., Biasi, F., Leonarduzzi, G., . . . Chiarpotto, E. (2010). Alternate-day fasting protects the rat heart against age-induced inflammation and fibrosis by inhibiting oxidative damage and NF-kB activation. *Free Radical Biology and Medicine, 48*(1), 47-54.

Chaix, A., Zarrinpar, A., Miu, P., & Panda, S. (2014). Time-restricted feeding is a preventative and therapeutic intervention against diverse nutritional challenges. *Cell Metab, 20*(6), 991-1005.

Chooi, Y. C., Ding, C., & Magkos, F. (2019). The epidemiology of obesity. *Metabolism, 92*, 6-10.

Collier, R. (2013). Intermittent fasting: the next big weight loss fad. *CMAJ : Canadian Medical Association journal = journal de l'Association medicale canadienne, 185*(8), E321-E322. doi:10.1503/cmaj.109-4437

Dabrowska, M., Zielińska, A., & Nowak, I. (2015). Lipid oxidation products as a potential health and analytical problem. *CHEMIK nauka-technika-rynek, 69*(2), 89-94.

de Toledo, F. W., Grundler, F., Bergouignan, A., Drinda, S., & Michalsen, A. (2019). Safety, health improvement and well-being during a 4 to 21-day fasting period in an observational study including 1422 subjects. *PLoS One, 14*(1), e0209353.

DeFronzo, R. A., & Abdul-Ghani, M. (2011). Assessment and treatment of cardiovascular risk in prediabetes: impaired glucose tolerance and impaired fasting glucose. *The American journal of cardiology, 108*(3), 3B-24B.

Descamps, O., Riondel, J., Ducros, V., & Roussel, A. M. (2005). Mitochondrial production of reactive oxygen species and incidence of age-associated lymphoma in OF1 mice: effect of alternate-day fasting. *Mech Ageing Dev, 126*(11), 1185-1191. doi:10.1016/j.mad.2005.06.007

Erem, C. (2015). Prevalence of overweight and obesity in Turkey. *IJC Metabolic & Endocrine, 8*, 38-41.

Fann, D. Y., Ng, G. Y., Poh, L., & Arumugam, T. V. (2017). Positive effects of intermittent fasting in ischemic stroke. *Exp Gerontol, 89*, 93-102. doi:10.1016/j.exger.2017.01.014

Fontana, L. (2018). Interventions to promote cardiometabolic health and slow cardiovascular ageing. *Nat Rev Cardiol, 15*(9), 566-577. doi:10.1038/s41569-018-0026-8

Furmli, S., Elmasry, R., Ramos, M., & Fung, J. (2018). Therapeutic use of intermittent fasting for people with type 2 diabetes as an alternative to insulin. *BMJ Case Rep, 2018*. doi:10.1136/bcr-2017-221854

Godar, R. J., Ma, X., Liu, H., Murphy, J. T., Weinheimer, C. J., Kovacs, A., . . . Diwan, A. (2015). Repetitive stimulation of autophagy-lysosome machinery by intermittent fasting preconditions the myocardium to ischemia-reperfusion injury. *Autophagy, 11*(9), 1537-1560.

Golbidi, S., Daiber, A., Korac, B., Li, H., Essop, M. F., & Laher, I. (2017). Health Benefits of Fasting and Caloric Restriction. *Curr Diab Rep, 17*(12), 123. doi:10.1007/s11892-017-0951-7

Grajower, M. M., & Horne, B. D. (2019). Clinical Management of Intermittent Fasting in Patients with Diabetes Mellitus. *Nutrients, 11*(4), 873. doi:10.3390/nu11040873

Hadi, H., Nurwanti, E., Gittelsohn, J., Arundhana, A. I., Astiti, D., West, K. P., & Dibley, M. J. (2020). Improved Understanding of Interactions between Risk Factors for Child Obesity May Lead to Better Designed Prevention Policies and Programs in Indonesia. *Nutrients, 12*(1), 175.

Hales, C. M. (2020). *Prevalence of Obesity and Severe Obesity Among Adults*: US Department of Health and Human Services, Centers for Disease Control and ….

Haluzík, M., & Mráz, M. (2018). Intermittent fasting and prevention of diabetic retinopathy: where do we go from Here? *Diabetes, 67*(9), 1745-1747.

Hatori, M., Vollmers, C., Zarrinpar, A., DiTacchio, L., Bushong, E. A., Gill, S., . . . Panda, S. (2012). Time-restricted feeding without reducing caloric intake prevents metabolic diseases in mice fed a high-fat diet. *Cell Metab, 15*(6), 848-860. doi:10.1016/j.cmet.2012.04.019

Kalkim, A., Özsoy, S. A., & Sert, Z. E. J. S. T. E. D. (2020). İLKOKUL ÇAĞINDAKİ ÇOCUKLARDA OBEZİTE GÖRÜLME SIKLIĞI. *29*(1), 38-37.

Katare, R. G., Kakinuma, Y., Arikawa, M., Yamasaki, F., & Sato, T. (2009). Chronic intermittent fasting improves the survival following large myocardial ischemia by activation of BDNF/VEGF/PI3K signaling pathway. *Journal of molecular and cellular cardiology, 46*(3), 405-412.

Kaya Gündüz, G. (2016). *Obezite tanısı almış kadınların obezite dereceleri ile problemli yeme davranışları arasındaki ilişki.* İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,

Keskin, Ö., & Balcı, B. (2011). Diabetes Mellitus ve Kardiovasküler Komplikasyonlar. *Kafkas Tıp Bilimleri Dergisi*(2), 81-85.

King, H., Aubert, R. E., & Herman, W. H. (1998). Global burden of diabetes, 1995–2025: prevalence, numerical estimates, and projections. *Diabetes care, 21*(9), 1414-1431.

Klempel, M. C., Kroeger, C. M., Bhutani, S., Trepanowski, J. F., & Varady, K. A. (2012). Intermittent fasting combined with calorie restriction is effective for weight loss and cardio-protection in obese women. *Nutr J, 11*, 98. doi:10.1186/1475-2891-11-98

Klempel, M. C., Kroeger, C. M., Bhutani, S., Trepanowski, J. F., & Varady, K. A. (2012). Intermittent fasting combined with calorie restriction is effective for weight loss and cardio-protection in obese women. *Nutrition journal, 11*(1), 98.

Kosaka, K., Kuzuya, T., Yoshinaga, H., & Hagura, R. (1996). A prospective study of health check examinees for the development of non-insulin-dependent diabetes mellitus: relationship of the incidence of diabetes with the initial insulinogenic index and degree of obesity. *Diabetic Medicine, 13*, 120-126.

Kozaki, K., Kaminski, W. E., Tang, J., Hollenbach, S., Lindahl, P., Sullivan, C., . . . Ross, R. (2002). Blockade of platelet-derived growth factor or its receptors transiently delays but does not prevent fibrous cap formation in ApoE null mice. *The American journal of pathology, 161*(4), 1395-1407.

Lee, Y. T., Lin, H. Y., Chan, Y. W. F., Li, K. H. C., To, O. T. L., Yan, B. P., . . . Keung, W. (2017). Mouse models of atherosclerosis: a historical perspective and recent advances. *Lipids in health and disease, 16*(1), 12.

Liu, Z., Dai, X., Zhang, H., Shi, R., Hui, Y., Jin, X., . . . Wang, D. (2020). Gut microbiota mediates intermittent-fasting alleviation of diabetes-induced cognitive impairment. *Nature communications, 11*(1), 1-14.

Madkour, M. I., El-Serafi, A. T., Jahrami, H. A., Sherif, N. M., Hassan, R. E., & Awadallah, S. (2019). Ramadan diurnal intermittent fasting modulates SOD2, TFAM, Nrf2, and sirtuins (SIRT1, SIRT3) gene expressions in subjects with overweight and obesity. *Diabetes research and clinical practice, 155*, 107801.

Mager, D. E., Wan, R., Brown, M., Cheng, A., Wareski, P., Abernethy, D. R., & Mattson, M. P. (2006). Caloric restriction and intermittent fasting alter spectral measures of heart rate and blood pressure variability in rats. *The FASEB Journal, 20*(6), 631-637.

Mattson, M. P., Longo, V. D., & Harvie, M. (2017). Impact of intermittent fasting on health and disease processes. *Ageing research reviews, 39*, 46-58.

Mattson, M. P., Moehl, K., Ghena, N., Schmaedick, M., & Cheng, A. (2018). Intermittent metabolic switching, neuroplasticity and brain health. *Nature Reviews Neuroscience, 19*(2), 63.

Moro, T., Tinsley, G., Bianco, A., Marcolin, G., Pacelli, Q. F., Battaglia, G., . . . Paoli, A. (2016). Effects of eight weeks of time-restricted feeding (16/8) on basal metabolism, maximal strength, body composition, inflammation,

and cardiovascular risk factors in resistance-trained males. *Journal of Translational Medicine, 14*(1), 290. doi:10.1186/s12967-016-1044-0

Muñoz-Hernández, L., Márquez-López, Z., Mehta, R., & Aguilar-Salinas, C. A. (2020). Intermittent Fasting as Part of the Management for T2DM: from Animal Models to Human Clinical Studies. *Current Diabetes Reports, 20*(4), 1-10.

Organization, W. H. (2015). Obesity and overweight. Fact sheet no. 311. January 2015. *Im Internet: http://www. who. int/mediacentre/factsheets/ fs311/en/Stand, 13*.

Önmez, A. J. D. Ü. S. B. E. D. (2017). Diabetes mellitus' ta mikrovasküler komplikasyonların yönetimi. *7*(2), 117-119.

Parthasarathy, S., Quinn, M. T., & Steinberg, D. (1988). Is oxidized low density lipoprotein involved in the recruitment and retention of monocyte/ macrophages in the artery wall during the initiation of atherosclerosis? In *Oxygen Radicals in Biology and Medicine* (pp. 375-380): Springer.

Razzak, R., Abu-Hozaifa, B. M., Bamosa, A. O., & Ali, N. M. (2011). Assessment of enhanced endothelium-dependent vasodilation by intermittent fasting in Wistar albino rats. *Indian J Physiol Pharmacol, 55*(4), 336-342.

Sano, H., Sudo, T., Yokode, M., Murayama, T., Kataoka, H., Takakura, N., . . . Kita, T. (2001). Functional blockade of platelet-derived growth factor receptor-B but not of receptor-A prevents vascular smooth muscle cell accumulation in fibrous cap lesions in apolipoprotein E–deficient mice. *Circulation, 103*(24), 2955-2960.

Seidell, J. C. (1997). Time trends in obesity: an epidemiological perspective. *Hormone and Metabolic Research, 29*(04), 155-158.

Stekovic, S., Hofer, S. J., Tripolt, N., Aon, M. A., Royer, P., Pein, L., . . . Url, J. (2019). Alternate day fasting improves physiological and molecular markers of aging in healthy, non-obese humans. *Cell Metab, 30*(3), 462-476. e466.

Vance, J. E., & Vance, D. E. (2008). *Biochemistry of lipids, lipoproteins and membranes*: Elsevier.

Wan, R., Ahmet, I., Brown, M., Cheng, A., Kamimura, N., Talan, M., & Mattson, M. P. (2010). Cardioprotective effect of intermittent fasting is associated with an elevation of adiponectin levels in rats. *J Nutr Biochem, 21*(5), 413-417.

Wan, R., Camandola, S., & Mattson, M. P. (2003). Intermittent food deprivation improves cardiovascular and neuroendocrine responses to stress in rats. *The Journal of nutrition, 133*(6), 1921-1929.

Wannamethee, S. G., & Shaper, A. G. (1999). Weight change and duration of overweight and obesity in the incidence of type 2 diabetes. *Diabetes care, 22*(8), 1266-1272.

Wilson, R. A., Deasy, W., Stathis, C. G., Hayes, A., & Cooke, M. B. (2018). Intermittent fasting with or without exercise prevents weight gain and improves lipids in diet-induced obese mice. *Nutrients, 10*(3), 346.

Yılmaz, M. B., Kılıçkap, M., Abacı, A., Barçın, C., Bayram, F., Karaaslan, S. D. D., . . . Süleymanlar, G. (2018). Türkiye'de diabetes mellitus epidemiyolojisinin zamana bağlı değişimi: Bir sistematik derleme ve meta-analiz. *Turk Kardiyol Dern Ars, 46*(7), 546-555.

Zhang, L., Wang, Z., Wang, X., Chen, Z., Shao, L., Tian, Y., . . . Gao, R. (2020). Prevalence of overweight and obesity in China: results from a cross-sectional study of 441 thousand adults, 2012–2015. *Obesity research & clinical practice*.

Zuo, L., He, F., Tinsley, G. M., Pannell, B. K., Ward, E., & Arciero, P. J. (2016). Comparison of High-Protein, Intermittent Fasting Low-Calorie Diet and Heart Healthy Diet for Vascular Health of the Obese. *Front Physiol, 7*, 350. doi:10.3389/fphys.2016.00350

KAYNAKÇA

Al-Rshoud F., Qudsi A., Naffa F.W., Al Omari B. ve AlFalah AG. (2021). The Use and Efficacy of Mobile Fertility-tracking Applications as a Method of Contraception: a Survey. Curr Obstet Gynecol Rep.10(2):25-29. doi: 10.1007/s13669-021-00305-4.

Akalın, B. ve Veranyurt, Ü. (2020). Sağlıkta Dijitalleşme Ve Yapay Zekâ. *SDÜ Sağlık Yönetimi Dergisi*, 2(2), 128-137.

Ağyar, Z. (2015). Yapay Sinir Ağlarının Kullanım Alanları ve Bir Uygulama. *Mühendis ve Makine* 56(662), 22-23.

Andersson, S., Bathula, D.R., Iliadis, S.I., Walter, M., Skalkidou, A. (2021). Predicting women with depressive symptoms postpartum with machine learning methods. Scientific Reports. 11, 7877. https://doi.org/10.1038/s41598-021-86368-y

Betts, K., Kisely, S.R., ve Alati, R. (2019). Predicting Common Maternal Postpartum Complications: Leveraging Health Administrative Data And Machine Learning. *BJOG: An International Journal Of Obstetrics & Gynaecology,* 126, 702 -709.

Büyükgöze, S. ve Dereli, E., (2019), Dijital Sağlık Uygulamalarında Yapay Zeka. VI. Uluslararası Bilimsel ve Mesleki Çalışmalar Kongresi-Fen ve Sağlık, 07-10.

Caballero-Ruiz, E., Garcia-Saez, G., Rigla, M., Villaplana, M., Pons, B. ve Hernando, M.E. (2017). A Web-Based Clinical Decision Support System For Gestational Diabetes: Automatic Diet Prescription And Detection Of İnsulin Needs. *International Journal of Medical Informatics.* 102, 35-49. https://doi.org/10.1016/j.ijmedinf.2017.02.014

Çöl, M. (2021). Halk sağlığında yapay zekanın kullanımı. *Uludağ Tıp Derg*. 47(1): 151-158.

Demirhan, A., Kılıç, Y. A. ve İnan, G. (2010). Tıpta yapay zeka uygulamaları. *Yoğun Bakım Dergisi* , 9(1):31-41.

Ekrem, E. C., ve Daşıkan, Z. (2021). Perinatal Dönemde Yapay Zekâ Teknolojisinin Kullanımı. *Eurasian Journal of Health Technology Assessment*, *5*(2), 147-162.

Esinler, İ. ve Yaralı, H. (2006). Artifisiyel neural network (Yapay Zekâ) ile ICSI uygulamalarında gebeliklerin tahmin edilmesi. *Uzmanlık Sonrası Eğitim ve Güncel Gelişmeler Dergisi*, 3, 176-180.

Gürel, E. ve Tat, M. (2010). Çoklu Zekâ Kuramı: Tekli Zekâ Anlayışından Çoklu Zekâ Yaklaşımına. *Journal of International Social Research, 3*(11).

Karagöl, B., Bilmez, G., Arıöz, A. ve Şahin, S. (2023). Kadın Sağlığı Alanında Teknoloji Kullanımı ve Bakım. *Türkiye Sağlık Araştırmaları Dergisi*, *4*(3), 57-69.

Öztürk, K., ve Şahin, M. E. (2018). Yapay sinir ağları ve yapay zekâ'ya genel bir bakış. *Takvim-i Vekayi*, *6*(2), 25-36.

Pluym, I.D., Afshar, Y., Holliman, K., Kwan, L., Bolagani, A., Mok, T., Silver, B., Ramirez, E., Han, C.S. ve Platt, L.D. (2021). Accuracy Of Automated Three-Dimensional Ultrasound İmaging Technique For

Fetal Head Biometry. *Ultrasound Obstet Gynecol.* 57(5):798-803. doi: 10.1002/uog.22171.

Ramakrishnan, R., Rao, S. ve He, J.R. (2021). Perinatal health predictors using artificial intelligence: A review. *Women's Health.* doi.10.1177/17455065211046132

Sucu, İ. (2019). Yapay zekanın toplum üzerindeki etkisi ve yapay zekâ (A.I) filmi bağlamında yapay zekaya bakış. *Uluslararası Ders Kitapları ve Eğitim Materyalleri Dergisi.* 2(2), 203-215.

Wang, S., Pathak, J. ve Zhang, Y. (2019). Using Electronic Health Records And Machine Learning to Predict Postpartum Depression. *Studies İn Health Technology and İnformatics,* 264, 888–892. Doi. 10.3233/SHTI190351

Yılmaz, A. (2021). *Yapay zekâ*. Kodlab Yayın Dağıtım Yazılım Ltd. Şti.

Yüksel, M. U. ve Ertuğrul, D. Ç. (2017). "Fetal Kalp Hızı Monitörizasyon Sistemi için Mobil Entegre Doppler Cihazı Geliştirilmesi (mDoppler)", 2. Ulusal Biyomedikal Cihaz Tasarımı ve Üretimi Sempozyumu, 16 Mayıs 2017.

https://www.anneysen.com/hamilelik-planlama/makale/ovulasyon-yumurtlama-donemi-en-iyi-regl-takip-uygulamasi(E.T. : 29.01.2024).

KAYNAKÇA

Arslan, M. S. T. (2011). *Ordinal değişkenli yapısal eşitlik modellerinde kullanılan parametre tahmin yöntemlerinin karşılaştırılması.* Fen Bilimleri Enstitüsü,

Ayyıldız, H., & Cengiz, E. (2006). Pazarlama modellerinin testinde kullanılabilecek yapısal eşitlik modeli (YEM) üzerine kavramsal bir inceleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 11*(1), 63-84.

Azouvi, P., Ghout, I., Bayen, E., Darnoux, E., Azerad, S., Ruet, A., . . . Charanton, J. (2016). Disability and health-related quality-of-life 4 years after a severe traumatic brain injury: A structural equation modelling analysis. *Brain injury, 30*(13-14), 1665-1671.

Bagozzi, R. P. (1980). The nature and causes of self-esteem, performance, and satisfaction in the sales force: A structural equation approach. *Journal of Business*, 315-331.

Bayram, N. (2013). Yapısal Eşitlik Modellemesine Giriş AMOS Uygulamaları. *Ezgi Kitabevi*, 162.

Bentler, P. M., & Wu, E. J. C. (1993). Windows user's guide. *EQS/Windows user's guide.*

Bentler, P. M., & Bonett, D. G. (1980). Significance tests and goodness of fit in the analysis of covariance structures. *Psychological bulletin, 88*(3), 588-606. doi:10.1037/0033-2909.88.3.588

Bollen, K. A. L. J. S. (1993). *Testing structural equation models*. Newbury Park: Sage Publications.

Byrne, B. M. (2013). *Structural equation modeling with LISREL, PRELIS, and SIMPLIS: Basic concepts, applications, and programming*: Psychology Press.

Curran, P. J., Bollen, K. A., Paxton, P., Kirby, J., & Chen, F. (2002). The noncentral chi-square distribution in misspecified structural equation models: Finite sample results from a Monte Carlo simulation. *Multivariate Behavioral Research, 37*(1), 1-36.

Dursun, Y., & Kocagöz, E. (2010). Yapisal Eşitlik Modellemesi Ve Regresyon: Karşilaştirmali Bir Analiz. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*(35), 1-17.

Eryılmaz, A. (2012). Pozitif psikoterapi bağlamında yaşam amaçları belirleme ölçeğinin üniversite öğrencileri üzerinde psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *Klinik Psikiyatri, 15*, 166-174.

Fan, X., & Wang, L. (1998). Effects of potential confounding factors on fit indices and parameter estimates for true and misspecified SEM models. *Educational and Psychological Measurement, 58*(5), 701-735.

Goffin, R. D. (1993). A comparison of two new indices for the assessment of fit of structural equation models. *Multivariate Behavioral Research, 28*(2), 205-214.

Golob, T. F. (2003). Structural equation modeling for travel behavior research. *Transportation Research Part B: Methodological, 37*(1), 1-25.

Gunzler, D. D., Perzynski, A. T., & Carle, A. C. (2021). *Structural equation modeling for health and medicine*: CRC Press.

Gürbüz, S. (2019). AMOS ile yapısal eşitlik modellemesi. *Ankara: Seçkin Yayıncılık*.

Howard, A. L. (2013). Handbook of Structural Equation Modeling. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal, 20*(2), 354-360. doi:10.1080/10705511.2013.769397

Kaplan, D. (2008). *Structural equation modeling: Foundations and extensions* (Vol. 10): Sage Publications.

Khine, M. S., Ping, L., & Cunningham, D. (2013). *Application of structural equation modeling in educational research and practice* (Vol. 7): Springer.

Kline, R. B. (2015). *Principles and practice of structural equation modeling*: Guilford publications.

Kline, R. b. (2019). Yapısal Eşitlik Modellemesinin İlkeleri ve Uygulaması (Şen, S. (çeviri)). *Nobel Akademik Yayıncılık*.

Lawley, D. N., & Maxwell, A. E. (1962). Factor analysis as a statistical method. *Journal of the Royal Statistical Society. Series D (The Statistician), 12*(3), 209-229.

MacCallum, R. C., & Hong, S. (1997). Power Analysis in Covariance Structure Modeling Using GFI and AGFI. *Multivariate Behav Res, 32*(2), 193-210. doi:10.1207/s15327906mbr3202_5

Meydan, C., & Şeşen, H. (2015). Yapısal Eşitlik Modellemesi: AMOS Uygulamaları,(2. Baskı, Detay Yayıncılık, Ankara).

Miao, R., Wu, Q., Wang, Z., Zhang, X., Song, Y., Zhang, H., . . . Jiang, Z. (2017). Factors that influence users' adoption intention of mobile health: a structural equation modeling approach. *International Journal of Production Research, 55*(19), 5801-5815.

Özdamar, K. (2017). Ölçek ve test geliştirme yapısal eşitlik modellemesi IBM SPSS, IBM SPSS AMOS ve MINTAB uygulamalı. *Eskişehir: Nisan Kitabevi*, 78-79.

Quintana, S. M., & Maxwell, S. E. (1999). Implications of recent developments in structural equation modeling for counseling psychology. *The counseling psychologist, 27*(4), 485-527.

Raykov, T., & Marcoulides, G. A. (2006). On multilevel model reliability estimation from the perspective of structural equation modeling. *Structural Equation Modeling, 13*(1), 130-141.

Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H., & Müller, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of psychological research online, 8*(2), 23-74.

Schumacher, R., & Lomax, R. (1996). A beginner'sguideto SEM. *New Jersey: Mahwah*.

Schumacker, R. E., & Lomax, R. G. (2004). *A beginner's guide to structural equation modeling*: psychology press.

Suhr, D. (2006). The basics of structural equation modeling. *Presented: Irvine, CA, SAS User Group of the Western Region of the United States (WUSS)*.

Tanaka, J. (1990). Book Review: Structural Equations with Latent Variables Kenneth A. Bollen New York: Wiley, 1989, 514 pp., approx. $44.95. *Applied Psychological Measurement, 14*(2), 213-215.

Tanguma, J. (2001). Effects of sample size on the distribution of selected fit indices: A graphical approach. *Educational and Psychological Measurement, 61*(5), 759-776.

Thakkar, J. J. (2020). Structural equation modelling. *Application for Research and Practice*.

Yılmaz, V., & Çelik, H. E. (2009). Lisrel ile Yapısal Eşitlik Modellemesi I, Ankara. *Pegem Akademi Yayıncılık*.

KAYNAKÇA

Ahearn, W. H. (2003). Using simultaneous presentation to increase vegetable consumption in a mildly selective child with autism. Journal of applied behavior analysis, 36(3), 361-365.

Ahearn, W., Castine, T., Nault, K., & Green, G. (2001). An assessment of food acceptance in children with autism and Pervasive Developmental Disorder-Not Otherwise Specified. Journal of Autism and Developmental Disorders, 31, 505–511.

Anwaar, N., Trandafir,L.M. ve Varsamidis, A.M.(2023). Inclusiveness of autistic consumers in the E-commerce. School of Business, Society, and Engineering, Mälardalen University, Sweden.

Arlington, V. A., & American Psychiatric Association. (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders. American Psychiatric Association, 5, 612-613.

Attwood, A. (2006). The complete guide to Asperger's syndrome. Jessica Kingsley Publishers, 273.

Baker, K. S., Bull, G., & LeMay, V. (2014). The use of fuelwood market segmentation and product differentiation to assess opportunities and value: A Nicaraguan case study. Energy for Sustainable Development, 18, 58-66.

Betts,D. & Patrick,N.J. (2008). Hints and Tips for Helping Children with Autism Spectrum Disorders : Useful Strategies for Home, School, and the Community. Jessica Kingsley Publishers, 36.

Brachman, R., (2019). Quieter Hour – A Friendlier Shopping Experience for People with Autism. Syracuse University Honors Program Capstone Projects. 1094. https://surface.syr.edu/honors_capstone/1094

Bult, M. K., Verschuren, O., Jongmans, M. J., Lindeman, E. & Ketelar, M. (2011). What influences participation in leisure activities of children and youth with physical disabilities? A systematic review. Research in Developmental Disabilities, 32, 1521–1529.

Chowdhury, M., Aman, M. G., Lecavalier, L., Smith, T., Johnson, C., Swiezy, N., McCracken, J.T., King, B., McDougle, C.J., Bearss, K., Deng, Y. & Scahill, L. (2016). Factor structure and psychometric properties of the revised Home Situations Questionnaire for autism spectrum disorder: The Home Situations Questionnaire-Autism Spectrum Disorder. Autism, 20(5), 528-537.

Dalgic, T., & Leeuw, M. (1994). Niche marketing revisited: concept, applications and some European cases. European journal of marketing, 28(4), 39-55.

Dattolo, A., & Luccio, F. L. (2017). Accessible and usable websites and mobile applications for people with autism spectrum disorders: a comparative study. EAI Endorsed Transactions on Ambient Systems, 4(13), 1-11.

DePape, A.M. & Lindsay, S., 2015. Parents' experiences of caring for a child with autism spectrum disorder. Qualitative health research, 25(4), 569-583.

Di Renzo, M., Bianchi di Castelbianco, F., Vanadia, E., Petrillo, M., Racinaro, L., & Rea, M. (2017). Sensory processing and repetitive behaviors in clinical assessment of preschool children with autism spectrum disorder. Journal of Child and Adolescent Behavior, 5(2), 1-8.

Edwards, K., Rosenbaum, M. S., Brosdahl, D., & Hughes Jr, P. (2018). Designing retail spaces for inclusion. Journal of Retailing and Consumer Services, 44, 182-190.

Engel Yeger, B. (2008). Sensory processing patterns and daily activity preferences of Israeli children. Canadian Journal of Occupational Therapy, 75(4), 220–229.

Eraslan,Ş., , Yaneva,V., Yesilada,Y. & Harper,S. (2019) Web users with autism: eye tracking evidence for differences, Behaviour & Information Technology, 38(7), 678- 700.

Fletcher, T., Anderson-Seidens, J., Wagner, H., Linyard, M., & Nicolette, E. (2019). Caregivers' perceptions of barriers and supports for children with sensory processing disorders. Australian Occupational Therapy Journal, 66(5), 617-626.

Frączek, B., Plutecka, K., Gagat-Matuła, A., & Czyż, A. (2021). Consumer buying behavior, sense of security and basic economic knowledge among young consumers with ASD-Asperger syndrome: an exploratory study. Young Consumers, 22(4), 578-596.

Gaines, K., Bourne, A., Pearson, M., & Kleibrink, M. (2016). Designing for autism spectrum disorders. Routledge.

Garner, A., Burns, P., Carolan, L., Price, T., & Pearson, Z. (2022). Good business: creating an autism-friendly community using the SERVICE principles. Disability & Society, 1-24.

Geng, L., & Francine Hamel EdD, S. C. (2021). Results of a consumer survey on the effectiveness of a nutritional blend reported on autism spectrum disorder symptoms, apraxia, and other conditions involving motor and speech delays. Alternative Therapies in Health and Medicine, 27(2), 11-20.

Herndon, A. C., DiGuiseppi, C., Johnson, S. L., Leiferman, J., & Reynolds, A. (2009). Does nutritional intake differ between children with autism spectrum disorders and children with typical development?. Journal of autism and developmental disorders, 39, 212-222.

Kahveci, G., Caylak, E., & Kara, D. N. (2023). The effect of the home environment on children with autism spectrum disorder. International journal of developmental neuroscience : the official journal of the International Society for Developmental Neuroscience, 10.1002/jdn.10304. Advance online publication.

Kentish, B. (2017). UK Shops Will Go Quiet to Help People with Autism." The Independent, 23 July 2017, www.independent.co.uk/news/uk/home-news/uk-shops-fall-quiet-autism autistic-people-toys-r-us-clarks-national-autistic-society-a7855956.htm, 05.02.2024.

Lamash, L., & Josman, N. (2021). A metacognitive intervention model to promote independence among individuals with autism spectrum disorder: Implementation on a shopping task in the community. Neuropsychological rehabilitation, 31(2), 189-210.

Leniston, T., & Grounds, R. (2018). Coming home to autism: A room-by-room approach to supporting your child at home after ASD diagnosis. Jessica Kingsley Publishers.

Levin, I. P., Gaeth, G. J., Levin, A. M., Burke, E. V., Morsanyi, K., & Byrne, R. M. J. (2019). Decision-making processes of high-functioning adults on the autism spectrum. *Thinking and reasoning in autism. London: Routledge*, 39-58.

Levin, A. M., Gaeth, G. J., Levin, I. P., & Chen, S. (2023). Relating social skills and social media use to consumer behavior: An investigation across the autism spectrum. Journal of Consumer Behaviour, 22(1), 56-66.

Luiselli, J. K., Ricciardi, J. N., & Gilligan, K. (2005). Liquid fading to establish milk consumption by a child with autism. Behavioral Interventions: Theory & Practice in Residential & Community-Based Clinical Programs, 20(2), 155-163.

Marí-Bauset, S., Llopis-González, A., Zazpe-Garcia, I., Marí-Sanchis, A., & Morales-Suarez-Varela, M. (2015). Nutritional status of children with autism spectrum disorders (ASDs): a case–control study. Journal of autism and developmental disorders, 45, 203-212.

Matson, J. L., & Fodstad, J. C. (2009). The treatment of food selectivity and other feeding problems in children with autism spectrum disorders. Research in Autism Spectrum Disorders, 3(2), 455-461.

McAllister, K., McBeth, A., & Galway, N. (2022). Autism spectrum condition and the built environment. Cities & Health, 6(6), 1164-1178.

Murphy, C. M., Wilson, C. E., Robertson, D. M., Ecker, C., Daly, E. M., Hammond, N., Galanopoulos, A., Dud, I., Murphy, D., & McAlonan, G. M. (2016). Autism spectrum disorder in adults: Diagnosis, management, and health services development. Neuropsychiatric Disease and Treatment, 12, 1669–1686.

Nagib, W., Williams, A. (2017). Toward an autism-friendly home environment, Housing Studies, 32:2, 140-167.

Ocvirk, G., Ocvirk, & Berg. (2018). Strategic Management of Market Niches. Springer Gabler.

Önal, S. & Uçar, A. (2017). Otizm Spektrum Bozukluğu Tedavisinde Beslenme Yaklaşımları. Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi, (1-2-3), s.179-194.

Paron-Wildes, A. J. (2005). Sensory Stimulation and Autistic Children. Implications, 06(04), 1–5

Postorino, V., Sanges, V., Giovagnoli, G., Fatta, L. M., De Peppo, L., Armando, M., Vicari, S. & Mazzone, L. (2015). Clinical differences in children with autism spectrum disorder with and without food selectivity. Appetite, 92, 126-132.

Rennicks, D. (2020). An exploration of how sensory shopping evenings influence shopping behaviour in parents of children with ASD (Yüksek lisans tezi, Dublin, Pazarlama, National College of Ireland, Ağustos).

Robertson, A. E. & Simmons, D. R. 2015. The sensory experiencesof adults with autism spectrum disorder: a qualitative analysis.Perception, 44, 569–586 doi:10.1068/p7833

Ryan, S. (2008). 'I used to worry about what other people thought but now I just think… well I don't care': Shifting accounts of learning difficulties in public places. Health & Place, 14(4), 730-739.

Sabo, R. M., & Lorenzen, J. M. (2008). Consumer health web sites for parents of children with autism. Journal of Consumer Health on the Internet, 12(1), 37-49.

Schreck, K. A., & Williams, K. (2006). Food preferences and factors influencing food selectivity for children with autism spectrum disorders. Research in developmental disabilities, 27(4), 353-363.

Shin, J., & Alexander, B. (2023). Expanding the Conversation on Inclusive Retailing: An Exploratory Look at the Servicescape-related Fashion Retail Experience of Families with Autism. In Pioneering New Perspectives in the Fashion Industry: Disruption, Diversity and Sustainable Innovation (pp. 115-126). Emerald Publishing.

Slaughter, V. P. D. (2023). Autism. Magill's Medical Guide (Online Edition).

Stough, C. O., Gillette, M. L. D., Roberts, M. C., Jorgensen, T. D., & Patton, S. R. (2015). Mealtime behaviors associated with consumption of unfamiliar foods by young children with autism spectrum disorder. Appetite, 95, 324-333.

Susuz Ç., & Doğan, B. G. (2020). Halk Sağlığı Bakışıyla Otizm Spektrum Bozukluğu/Autism Spectrum Disorder With Public Health Perspective. ESTÜDAM Halk Sağlığı Dergisi, 5(2), 297-310.

Tarnowska, K., Gruczynska-Sekowska, E., Kowalska, D., Kozlowska, M., Majewska, E., & Winkler, R. (2020). Difficulties and factors influencing purchase decision. The perspective of families with children with autism spectrum disorders on a gluten-free and casein-free diet. Preliminary study. Roczniki Państwowego Zakładu Higieny, 71(3), 321-328.

URL 1: https://www.who.int/news-room/questions-and-answers/item/autism-spectrum-disorders-(asd)

Williams, P. G., Dalrymple, N., & Neal, J. (2000). Eating habits of children with autism. Pediatric nursing, 26(3), 259–264.

Wolfner, C. C. (2020). 'Autism Friendly Alabama': Identifying Key Criteria to Support an Inclusive Environment (Yüksek Lisans Tezi,, The University of Alabama at Birmingham, Master of Arts, Birmingham, Alabama).

Editör:
Doç. Dr. Gülşen Çetin Aydın

Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler

Alanında Uluslararası Araştırmalar XXI

EĞİTİM
yayınevi

SOSYAL, BEŞERİ VE İDARİ BİLİMLER ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XXI

Editör: Doç. Dr. Gülşen Çetin Aydın

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

E-ISBN: 978-625-6658-12-7
1. Baskı, Şubat 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

SOSYAL, BEŞERİ VE İDARİ BİLİMLER ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XXI

Editör: Doç. Dr. Gülşen Çetin Aydın
VI+136 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-6658-12-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçı

KAYNAKLAR

Armstrong, C. S., Blouin, J. L. ve Larcker, D. F. (2012). "The incentives for tax planning*", Journal of Accounting and Economics,* 53, 391-411.

Cook, K. A., Huston, G. R. ve Omer, T. C. (2006). "Earnings management through effective tax rates: The effects of tax planning ınvestment and the Sarbanes-Oxley Act of 2002", *Contemporary Accounting Research,* 25 (2), 1-32.

Gezer, M. (2023). "İşletmeler ve vergi stratejileri maliyet azaltma ve vergi optimizasyonu", *İnteraktif Bilim: Disiplinlerarası Araştırma ve İncelemeler Dergisi,* 1 (9), 1-15.

Gökten, S. ve Karabudak, Ö. (2017), "Uluslararası vergi planlaması: Türkiye'nin merkez olarak kullanıldığı bir vaka çalışması", *MÖDAV,* 19(2), 547-566.

Knuutinen, R. (2014). "Corporate social responsibility, taxation and aggressive tax planning", *Nordic Tax Journal*, 1, 36-75.

Maydew, E. L. ve Shackelford, D. A. (2005). "The changing role of auditors in corporate tax planning", *Nber Working Paper Series.*

Murphy, K. (2004). "Aggressive tax planning: Differentiating those playing the game from those who don't", *Journal of Economic Psychology*, 25 (3), 307-329.

Putra, P.D., Syah, D. H. and Sriwedari, T. (2018). "Tax avoidance: Evidence of as a proof of agency theory and tax planning", *International Journal of Research and Review, 5(9), 52-60.*

Sandalcı, U. (2020). "Vergiden kaçınmayı etkileyen faktörlerin yapısal eşitlik modeli ile analizi", *Alanya Akademik Bakış Dergisi*, 4 (3), 1033-1056.

Saraçoğlu, F. ve Çakır, M. (2017). "Bir vergi planlaması aracı olarak devir müessesesinin değerlendirilmesi", *International Journal of Social and Educational Sciences*, 2017, 4(8), 94 – 106.

Taşkın, Y. ve Peker, İ. (2019). "Vergi planlaması: Muhasebe meslek mensupları üzerine bir alan araştırması", Mali Çözüm Dergisi, 29 (153), 67-87.

Terzi, G. (2017). "Uluslararası çifte vergilendirme ve önleyici düzenlemeler", *Gümrük ve Ticaret Dergisi*, 9, 74-83.

Türkmen, S. A. (2021). "Offshore şirketlerin Türk milletlerarası usul hukuku bakımından değerlendirilmesi", *Türk Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 159-228.

Wahab, N. S. and Holland, K. (2012). "Tax planning, corporate governance and equity value", *The British Accounting* Review, 111-124.

Yenilmez, B. (2023). "Vergi planlaması yapılmasına sınırlama getiren kurumlar*", USBAD Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi,* 5 (12), 291-320.

213 Sayılı Vergi Usul Kanunu (VUK), Kabul Tarihi: 04.01.1961, Yayınlandığı Resmi Gazete Tarihi: 10/1/1961, 11/1/1961, 12/1/1961, Sayı: 10703, 10704, 10705.

KAYNAKÇA

Ahna.J.,Leeb.S.L&Kwonc.J (2020) Impulsive Buying in Hospitality and Tourism Journals, *Elsevier Annals of Tourism Research 82 (2020) 102764, pp. 1-6*

Akar, G&Özcan, M. (2020). Ekonomik Özgürlük ve Turizm İlişkisi: Panel Veri Analizi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(3), pp.958-973*

Akat.Ö (2000) Pazarlama Ağırlıklı Turizm İşletmeciliği, *Ekin Kitabevi,2000, Bursa*

Akın.A.,Şimşek.M.Y&Akın.A (2012) Turizm Sektörünün Ekonomideki Yeri ve Önemi, *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi, yıl:4, sayı:7,ss.63-81*

Akıncı.Z.,KayalarM&Demirel.N (2010) Konaklama İşletmelerinde Kriz Yönetimi: Yöneticilerin Kriz Yönetimi Yaklaşımına Yönelik Bir Uygulama, *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar 2012 Cilt: 49 Sayı: 572, ss.79-99*

Arslan.E&Boztosun.D (2022) Demografik Faktörler ve Davranışsal Finans: Bireysel Yatırımcılar Üzerine Bir Araştırma, *Turizm Ekonomi ve İşletme Araştırmaları Dergisi Cilt 4, Sayı 1, Haziran, 2022, pp.30-46*

Albeni.M&Ongun.U (2005) Antalya Turizminin Türk Turizmi İçerisindeki Yeri ve Krizlerin Antalya Turizmi Üzerindeki Etkisi, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Cilt.10, Sayı.2*

Atak.O&Kutukız.D (2021**)** Davranışsal Finans Eğilimlerinin, Bireysel Yatırımcıların Yatırım Tercihlerine ve Yatırımlarda Yararlandıkları Bilgi Kaynaklarına Göre Karşılaştırılması: Muğla İlindeki Turizm İşletme Yöneticileri Üzerinde Bir Uygulama, *Turizm Akademik Dergisi, 01 (2021) 231-248*

Bahar.O (2010) Turizm Sektörüne Sağlanan Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımlarının (DYSY) Ekonomik Büyüme Üzerine Olan Olası Etkisi: Türkiye Örneği (1986–2006), *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, Cilt, 21, Sayı, 1 ss. 27-40,*

Bal.H&Göz.D (2010) Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları ve Türkiye, *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 19, Sayı 2, ss.450 – 467*

Bal.Y&Kılıç.M.E (2022) Çevre Duyarlılığının Oluşmasında Davranışsal Yaklaşımlar, *İKSAD Publishing House, June 2022, Malatya/Turkey, ss.1-140*

Bozdoğanoğlu.B (2013) Konaklama Vergisi Uygulaması ve Türkiye'de Uygulanabilirliği, *Maliye Dergisi,Sayı 164, Ocak-Haziran 2013, ss.131-149*

Buckley.R (2011) Tourism and Environment, *Annual Review of Environment and Resources, July,2011, pp.397-416*

Cati.M.M (2019) Behavioral Tourism Economics, *Research Project Presented At The 2019 International Conference of The International*

Association of Tourism Economics Held At The National University of La Plata, La Plata - Argentina.

Civek.F&Kılıç.S (2022) Tüketicilerin Plansız Satın Alma Niyetlerinin Davranışsal Ekonomi Perspektifinden İncelenmesine Dair Bir Saha Araştırması, *Journal Of Public Economy And Public Financial Management Cilt: 2 | Sayı: 2 | Aralık 2022, ss.81*-110

Cooper.C.,Fletcher.F.,Fyall.A.,Gilbert.G&Wanhill.S. (2005) Tourism Principles And Practice, Pearson Education Limited Edinburgh *Gate Harlow Essex CM20 2JE England*,

Çeken.H.,Çıkın.A&Uçar.M. (2009**),**Turizmin Tarım Sektörüne Etkisi, Agro-Turizm ve Ekonomik Sonuçları, *Tarım Ekonomisi Dergisi,15(1) ss.1-8*

Çeken.H (2008) Turizmin Bölgesel Kalkınmaya Etkisi Üzerine Teorik Bir İnceleme *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi ss.293-306*

Çelik.D (2019) İktisat Teorisinde Rasyonalite: Davranışsal İktisat Bağlamında Bir Değerlendirme, *T.C. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı İktisat Teorisi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, ss1-79*

Demir.Ş.Ş,&Kozak.M (2011) Turizmde Tüketici Davranışları Modelini Oluşturan Aşamalar Arasındaki İlişki, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, Cilt 22, Sayı 1, Bahar: 19-34, 2011, pp.19-34*

Duman.K&Başkaya.C (2017) Ana Akım İktisat Perspektifinde Yaşam Memnuniyeti: Antalya Havacılık Sektörü Çalışanları Üzerine Bir İnceleme. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar 2017 Cilt: 54 Sayı: 631, ss.23-39*

Emen.M (2018) Turizm Pazarlaması ve Yabancı Turistlerin Seyahatlerini Etkileyen Etmenler: İstanbul Örneği *Uluslararası Global Turizm Araştırmalar dergisi, cilt.3, sayı.2,ss.67-82*

Eren.D., Yılmaz.İ&Atasoy.f (2017) Turizmde Destinasyon Seçimini Etkileyen Çekici Faktörler: Yozgat Üzerine Bir Değerlendirme, *ResearchGate Conference Paper · May 2017, ss.280-290*

Eser.R&Toigonbaeva.D (2011) Psikoloji ve İktisadın Birleşimi Olarak, Davranışsal İktisat, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi, Nisan 2011, 6(1), 287-321*

Göker.G&Öztürk.Y (2022) Termal Turizm Deneyimi, Memnuniyet, Duygu Durumu ve Davranışsal Niyete Yönelik Bir Araştırma, *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi, Cilt:19 (3), yıl: 2022, ss.,469-485*

Haiyan Song and Gabrielle Lin, A (2023) Behavioral Economics Approach to Hospitality and Tourism Research*, International Journal of Contemporary Hospitality Management Vol. 35 No. 5, 2023 pp.1844-1858*

Hyeon.Y., Hwang.Y&Danıel R. (2011) Unplanned Tourist Attraction Visits by Travellers, *ResearchGate Tourism Geographies, 13:3, pp. 398-416*

Karahan.M (2020) Turizm İşletmelerinde Fiyatlandırma Stratejileri ve Muhasebe Bilgi Kalitesi İlişkisi, *OPUS Uluslararası Toplum*

Araştırmaları Dergisi, Yıl: 10 Cilt:15 Sayı:26, Haziran 2020, ss.4665-4385

Karakaş A., Aslan A. & Esen Ş. (2019). Turizm Teşvik ve Desteklerinin Paydaşların Bakış Açısıyla Değerlendirilmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi, 10 (Ek Sayı), ss.366-375*

Karataş.M&Ersoy.a (2012) Fransız Turistlerin Seyahat Amaçlarının Sosyal, Demografik ve Ekonomik Faktörler Açısından incelenmesi: Antalya ili Örneği, *EUL Journal of Social Sciences (III:II) LAÜ Sosyal Bilimler Dergisi December 2012 Aralık, pp.83-101*

Kato.R&Hoshino.T, (2021) Unplanned Purchase of New Products, *Elsevier Journal of Retailing and Consumer Services 59 (2021) 102397, pp.1-9*

Kızılgöl.Ö&Erbaykal.E (2008) Türkiye'de Turizm Gelirleri ile Ekonomik Büyüme İlişkisi: Bir Nedensellik Analizi,*Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C.13, S.2 ss.351-360*

Kulkarni.A.,Wang.C.X&Yuan.H (2019) Boomerang Effect of Incentive Reminders During Shopping Trips, *Journal of Consumer Marketing 36/5 (2019) 592–599*

Kutluk.A&Avcıkurt.C (2019) Planlanmış Davranış Teorisi ile Yerli Y Kuşağı Turistlerin Destinasyon Tercih Etme Niyetlerinin Belirlenmesi, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi / Cilt: 21, Sayı: 4, Aralık 2019, 1294-1307*

Kuşluvan.S&Kuşluvan.Z (1998**)** Turizm'de Mevsimsellik: Nedenleri Sonuçları ve Yöntemi, *Pazarlama Dünyası, ss.19-29*

Küçükergin.K.G&Uygur.S.M (2018) Destinasyon Ambiyansı Turistlerin Değerlendirmelerini Nasıl Etkiler? Turist Tatmini, Sevinç ve Davranışsal Eğilimlere Yönelik Bir Araştırma, *Turizm Akademik Dergisi, 01 (2018) pp.15-27*

Künü,S., Hopoğlu.S.,Gürçam.Ö.G&Güneş.Ç (2015) Turizm ve Bölgesel Kalkınma Arasındaki İlişki: Doğu Karadeniz Bölgesi Üzerine Bir İnceleme, *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı / No. 7, Nisan ,2015,ss.71-93*

Lundberg,M.,Donald.E., Krishnamoorthy&Mink H. (1995) Tourism Economics, *John Wiley&Sons, İnc.,605 Third Avenue, New York, NY 10158-0012*

Mosalev.A.I (2020) İnfluence in the Behavioral Economy of the Tourist Industry, *Atlantis Press, Advances in Economics, Business and Management Research, Volume 128,ss.726-732*

Mullainathan.S&Thaler.R.H (2000) Behavioral Economics, *NBER Working Paper Series 7948, pp.1-13*

Muslıja.A.,Satrovıc.A&Colakovıc.N (2019) Dynamic Panel Data Analysis of the Relationship Between Economic Freedom and Tourism, *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Y. 2019, Cilt 9, Sayı 2, ss. 327-343*

Oktayer.N.,Susam.N&Çak.M (2007) Türkiye'de Turizm Ekonomisi, *İstanbul Ticaret Odası Yayını, İstanbul*

Özcan.C.C, (2013) Turizm Talebini Etkileyen Faktörlerin Ekonometrik Bir Analizi, *T.C. Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı, Doktora Tezi Konya, ss.1-120*

Rösch.İ.A (1986**)** Turizmin Ülke Ekonomisindeki Yeri ve Planlama, *Planlama Dergisi 1986-2006 Yılları Arası Dizin Sayı:2*

Somuncu.M (2006) Turizmin Kalkınmaya Etkisi ve Türkiye Turizmindeki Bölgesel Farklılıklar, *Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi IV. Ulusal Coğrafya Sempozyumu Bildiri Metinleri, ss.,163-177*

Song.H&Lin.G (2022) A Behavioral Economics Approach to Hospitality and Tourism Research, *İnternational Journal of Contemporary Hospitality Management Vol. 35 No. 5, pp.1844-1858*

Toskay.T (1987) Turizm Olaylarına Genel Yaklaşım, *Araştırma ve Eğitim Başkanlığı İnceleme ve Araştırma Dizisi: 1987, ANKARA*

Tutar.F.,Alpaslan.C.,Tutar.E&Cisil.E (2013) Turizm Sektörünün İstihdam Üzerine Etkileri, *Küresel İktisat ve İşletme Çalışmaları Dergisi, Cilt 2, Sayı.4,ss.14-27*

Ünal.S.,Akkuş.G&Akkuş.Ç (2014) Yiyecek İçecek İşletmelerinde Atmosfer, Duygu, Memnuniyet ve Davranışsal Sadakat İlişkisi, *Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi 1 (2014),ss.23-49*

Ünlüönen.K&Şahin.S.Z (2011) Turizmde İstihdam, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Yaz-2011,Cilt:10, Sayı:37,ss.1-25*

Zafirovski.M (2001) Max Weber's Analysis of Marginal Utility Theory and Psychology Revisited: Latent Propositions in Economic Sociology and the Sociology of Economics, *History of Political Economy, Volume 33, Number 3, Fall 2001, pp. 437-458*

Zengin.B. (2010**)** Turizm Sektörünün Türkiye Ekonomisine Reel ve Moneter Etkileri, *Akademik İncelemeler Dergisi Cilt:5 Sayı:1,ss 103-126*

Zurub.H.,Ionescua.A&Constantina.V.D (2015**)** Measuring the Economic Impact of Tourism in European Emerging Markets, Emerging Markets Queries in Finance and Business, *Procedia Economics and Finance 32 (2015) pp.95-102*

Vanhove.N (2005) The Economics of Tourism Destinations, *Elsevier Butterworth-Heinemann Linacre House, Jordan Hill, Oxford OX2 8DP 30 Corporate Drive, Burlington, MA 01803*

KAYNAKÇA

Alavi, M., & Leidner, D. E. (2001). Review: Knowledge Management and Knowledge Management Systems: Conceptual Foundations and Research Issues. MIS Quarterly, 25(1), 107-136.

Alrawi, K. W. (2008). Knowledge Management and Organization's Perception in the United Arab Emirates. *International Journal of Commerce and Management, 18*(4), 382 - 394.

Atikkan, Z. ve Tunç, A. (2011). *Blogdan Al Haberi.* İstanbul: Yapı ve Kredi Yayınları.

Augier, M. ve Teece, D. J. (2005). An Economics Perspective on Intellectual Capital. B. Marr içinde, *Perspectives on Intellectual Capital: Multidisciplinary Insights Into Management, Measurement, and Reporting* (s. 3-27). Oxford: Elsevier Butterworth-Heinemann.

Barutçugil, İ. (2002). Bilgi Yönetimi. İstanbul: Kariyer Yayıncılık.57-70.

Bayraktar, B. B. (2006). *Bilgi Yönetimi: Akademik Yaklaşımlar.* İstanbul: Beta Basım Yayım.

Beijerse, R. (1999). Questions in Knowledge Management- Defining and Conceptualising a Phenomenon. *Journal of Knowledge Management Volume 3 issue 2, 3*(2), 94-109.

Betz, F. (2010). *Teknolojik Yenilik Yönetimi, Değişimle Gelen Rekabet Avantajı.* Ankara: TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları.

Bhatt, D. (2000). "Organizing Knowledge in the Knowledge Development Cycle", Journal of Knowledge Management, 4(1), ss. 15-26.

Canbazoğlu, T. (2000). Yararlı Bilgi Yönetiminde İnsan Faktörü. Türkiye Bilişim Vakfı Eğitim Seminerleri:17.İstanbul.

Cross, R., Borgatti, S. P., & Parker, A. (2005). Making Invisible Work Visible: Using Social Network Analysis to Support Strategic Collaboration. California Management Review, 44(2), 25-46.

Davenport, T. H., & Prusak, L. (1998). Working Knowledge: How Organizations Manage What They Know. Harvard Business School Press.

Davenport, T. ve L. Prusak (2001). İş Dünyasında Bilgi Yönetimi, Rota Yayın Yapım Tanıtım Tic. Ltd. Şti., İstanbul.

Durna, U. ve Demirel, Y. (2008). Bilgi Yönetiminde Bilgiyi Anlamak, Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 30 (1), 129-156.

Eren, E. (2016). *Yönetim ve Organizasyon: Çağdaş ve Küresel Yaklaşımlar*. İstanbul: Beta Yayınları.

Fettahlıoğlu, Ö. O. ve Akdoğan, Z. (2015). Bilgi Yönetimi ve Örgütsel Sapma Davranışları Arasındaki İlişkiye Yönelik Alan Araştırması. *Social Science Studies Journal, 1*(1), 42-51.

Güçlü, N. ve Sotırofskı, K. (2006). Bilgi Yönetimi. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 4 (4), 351-373.

Gülseçen, S. (2014). Bir Değer Olarak Bilgi ve Bilginin Yönetimi. Türk Kütüphaneciliği, 28 (1), 62-68.

Ipe, M. (2003). The Praxis of Knowledge Sharing in Organizations: ACase Study, Ph.D Dissertation, The University of Minnesota, 18-20.

Jennex, M. E. (2007). What is Knowledge Management? M. E. Jennex, & J. Neidig (Dü.) içinde, *Knowledge Management in Modern Organizations* (s. 4). Hersey, USA: Idea Group Publishing.

Karakaya, A. (2002). "İşletme Yönetiminde Stratejik Bilgi Kullanım Yönetimi Üzerine Bir Araştırma.303-320.

LaValle, S., Lesser, E., Shockley, R., Hopkins, M. S. ve Kruschwitz, N. (2011). Big data, analytics and the path from insights to value. MIT sloan management review, 52(2), 21-32.

Lengnick-Hall, M. L. ve Lengnick-Hall, C. A. (2004). *Bilgi Ekonımisinde İnsan Kaynakları Yönetimi.* İstanbul: Dışbank Kitapları.

McIver, D., Lengnick-Hall, C. A. ve Lengnick-Hall, M. L. (2013). Understanding Work and Knowledge Management from a Knowledge-in-Practice Perspective. *The Academy of Management Review, 38*(4), 597–620.

Mutlu, E. C. (1999). *Uluslararası İşletmecilik.* İstanbul: Beta Yayınları.

Nonaka, I. (1994). A dynamic theory of organizational knowledge, Organization Science, 5 (1), 14-37.

Nonaka, I., & Takeuchi, H. (1995). The Knowledge-Creating Company: How Japanese Companies Create the Dynamics of Innovation. Oxford University Press.

Nye, J. S. ve Welch, D. A. (2010). *Küresel Çatışmayı ve İşbirliğini Anlamak.* İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Özer, M. A. (2008). *21. Yüzyılda Yönetim ve Yöneticiler.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Rowley, J. (2007). The Wisdom Hierarchy: Representations of The DIKW Hierarchy. *Journal of Information Science*, 33(2), 163–180. Erişim adresi: https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0165551506070706.

Ruggles, R. (1998). The State of the Notion: Knowledge Management in Practice. California Management Review, 40(3), 80-89.

Soliman, F. ve Spooner, K. (2000). Strategies for Implementing Knowledge Management: Role of Human Resources Management. *Journal of Knowledge Management, 4*(4), 337-345.

Vukasinov, T. ve Draskovic, N. (2013). *Knowledge Management: Technology, Applications and Impact*. New York: Nova Science Publishers.

Zack, M. H. (1999). Developing a Knowledge Strategy. *California Management Review, 41*(3), 125-145.

KAYNAKÇA

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (2023). "Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü" https://www.aile.gov.tr (E.T.:04.09.2023).

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (2018). "Türkiye'de Afet Yönetimi ve Doğa Kaynaklı Afet İstatistikleri" https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/35429/xfiles/turkiye_de_afetler.pdf (E.T.:22.09.2023).

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (2023). "06 Şubat 2023 Pazarcık-Elbistan Kahramanmaraş (Mw: 7.7 – Mw: 7.6) Depremleri Raporu" https://deprem.afad.gov.tr/assets/pdf/Kahramanmara%C5%9F%20Depremi%20%20Raporu_02.06.2023.pdf (E.T.:22.09.2023).

Aldoğan, S. N. (2018). Sosyal Hizmet Uzmanlarının Etik Karar Verme Süreçlerini Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü (2023). "Afet ve Acil Durumlarda Psiko-Sosyal Destek Hizmetleri Kapsamında Çocuk Yetişkin ve Çalışanlar için Bilgilendirme Broşürleri" https://www.aile.gov.tr/athgm/duyurular/afet-ve-acil-durumlarda-psikososyal-destek-hizmetleri-kapsaminda-cocuk-yetiskin-ve-calisanlar-icin-bilgilendirme-brosurleri/ (E.T.: 23.09.2023).

Aslan, R. (2021). Engelli Bireylerin Afet Deneyimleri: Fenomenolojik Bir Araştırma. Doktora Tezi. Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi.

Aslangiri, F., ve Açkalın, O. (2019). Engellilerin Afete Dirençliliği ve Van'da Yerel Örgütlenme. *Dirençlilik Dergisi*, 3(1), 71-83.

Aslan, R., Şahinöz, S. (2021). Engelli Bireylerin Afet Deneyimleri: Fenomenolojik Bir Araştırma. 5. Uluslararası 23. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi (549-550). 13-18 Aralık.

Atalay, İ. (2004). *Doğa Bilimleri Sözlüğü Coğrafya-Ekoloji Ekosistem (botanik,jeoloji,orman,toprak)*. İzmir: Meta Basım.

Barnes, M. and Bowl, R. (2001). *Taking Over the Asylum: Empowerment and Mental Health*. New york: Palgrave Publishing.

Bayraktar, S. (2012). *Psikolojik Travma*. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.

Celep, H. (2022). İşitme Engelli Bireylerin Afetlere Dirençliliği: 30 Ekim 2020 – İzmir Depremi. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Chen, J., Zhou, X., Zeng, M., and Wu, X. (2015). Post-Traumatic Stress Symptoms and Post-Traumatic Growth: Evidence from A Longitudinal Study Following An Earthquake Disaster. *PLOS One*, 10(6), 1-10.

Demirkan, S. (2006). Türk Ailesinin Korunması ve Güçlendirilmesinde Sivil Toplum Kuruluşları İle İşbirliğinin Önemi. *Aile ve Toplum Dergisi*, 91-96.

Dereli, F. (2022). İklim Değişikliğinde Afetlerde Engelli Olmak. II. Uluslararası Sağlık ve İklim Değişikliği Kongresi (82-83). 23-30 Kasım.

Ekmekçi, R. (2008). Basketbol Hakemlerinin Stres Kaynakları ile Stresle Başa Çıkma Yöntemlerinin Tespiti ve Önleyici Yönetsel Uygulamaların Geliştirilmesi. Doktora Tezi. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

Elliott, D. (2010). A Social Development Model for Infusing Disaster Planning Management and Response in the Social Work Curriculum. In: Gillespie DF and Danso K (eds) Disaster Concepts and issues. A Guide for Social Work Education and Practise. Alexandria, Virginia. *CSWE Press*, 89–110.

Erdoğan, C.N. ve Aksoy, Ö.N. (2020). Rem Stresi ile Baş Etme Stratejileri (Balıkesir Karesi İlçesi Paşaalanı Mahallesi Örneği). *Sosyal Bilimler Akademi Dergisi*, 3(2), 88-103.

Eskişehir Valiliği İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü (2016). "Eskişehir AFAD Erasmus+İşbirliği Ortaklıkları Projeleri" https://www.ua.gov.tr/media/4robtpxs/eski%C5%9Fehir-afad-proje.pdf (E.T.: 12.09.2023).

Folkman, S., and Lazarus, R.S. (1986). Stress Processes and Depressive Symptomatology. *Journal of Abnormal Psychology*, 95 (2), 107-113.

Gündüz, B., ve Gökçakan, Z. (2003). Hemşirelerde Tükenmişliği Yordamada Stresle Başaçıkma Biçimleri, Eğitim Düzeyi ve Hizmet Süresi Değişkenleri. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10-17.

Hacıoğlu, M., ve Aker, T., Kutlar, T. ve Yaman, M. (2002). Deprem Tipi Travma Sonrasında Gelişen Travma Sonrası Stres Bozukluğu Belirtileri Alt Tipleri. *Düşünen Adam*, 15(1), 4-15.

İşçi, C. (2008). Deprem Nedir ve Nasıl Korunuruz? *Journal of Yasar University*, 3(9), 959-983.

Kara, E. (2020). COVID-19 Pandemisindeki Dezavantajlı Gruplar ve Sosyal Hizmet İşgücünün İşlevi. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 28-34.

Kc, A., Gan, CCR ve Dwirahmadi, F. (2019). Breaking Through Barriers and Building Disaster Mental Resilience: A Case Study in the Aftermath of the 2015 Nepal Earthquakes. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16(16), 2964.

Kılıç, M. (2008). Afetlerde Psikososyal Hizmetlerin Etkililiği: Türk Kızılayı ve 2005 Pakistan Depremi. Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.

Kılıç Ekici, Ö. (2023). 6 Şubat 2023 Depremleri. TÜBİTAK Bilim ve Teknik Dergisi. 6-13.

Kukuoğlu, A. (2018). Doğal Afetler Sonrası Yaşanan Travmalar ve Örnek Bir Psikoeğitim Programı. *Afet ve Risk Dergisi*. 1(1), 39-52.

Kula, N. (2002). Deprem ve Dini Başa Çıkma. *Gazi Üniversitesi Çorum İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 234-255.

Labrague, LJ. (2021). Psychological Resilience, Coping Behaviours and Social Support Among Health Care Workers During The COVID-19 Pandemic: A Systematic Review Of Quantitative Studies. *Nursing Management*, 1-13.

Nakajima, Ş. (2012). Deprem ve Sonrası Psikolojisi. *Okmeydanı Tıp Dergisi*, 28(2), 150-155.

Özen, Y. (2017). Psikolojik Travmanın İnsanlık Kadar Eski Tarihi. *The Journal of Social Science*, 2(1), 104-117.

Polatçı, S., Irk, E., Gültekin, Z., ve Sobacı, F. (2017). Psikolojik Dayanıklılık ve Kişilik Özellikleri Tatmin Düzeyini Etkiler mi?. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(29), 553-578.

Sabuncuoğlu, O., Çevikaslan, A. ve Berkem, M. (2003). Marmara Depreminden Etkilenen İki Ayrı Bölgede Ergenlerde Depresyon, Kaygı ve Davranış. *Klinik Psikiyatri*, 6, 189-197.

Sarman, A. (2012). Elazığ ili Karakoçan ilçesinde Yaşanan Yıkıcı Deprem Sonrasında, Depremi Yaşayan İlköğretim Çağı Çocuklarda Kaygı Düzeyi, Depresyon Belirtileri ve Etkileyen Faktörler. Yüksek Lisans Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi.

Sheafor, B. and Horejsi, C. (2003). *Techniques and Guidelines for Social Work Practice*. *Sixth Edition*. Boston: Allyn and Bacon.

Sönmez, M.B. (2022). Depremin Psikolojik Etkileri, Psikolojik Destek ve Korkuyla Baş Etme. Türk Ortopedi ve Travmatoloji Birliği Derneği (*TOTBİD) Dergisi*. 21, 337-343.

Sür, Ö. (1993). Türkiye'nin Deprem Bölgeleri. *Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*. 2.

Şahin, D. (2014). Öğretmelerin Öz Duyarlıklarının Psikolojik Sağlamlık ve Yaşam Doyumu Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi.

Şahin, C., ve Sipahioğlu, Ş. (2002). *Doğal Afetler ve Türkiye*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

Tapan, M.G. (2023). Kahramanmaraş Depremleri Sonrası Afet Yönetiminde Sosyal Hizmet Uygulamaları. *Yedi Aralık Sosyal Araştırmalar Dergisi (YASAD).* 2(1), 18-30.

Tavukçu C. ve Keleşoğlu, F. (2022). A Case Solution in the Context of Empowerment Approach. İçinde G. Günay (Editör) ve Z. Karacagil (Editör), *4 th International Congress on Multidisciplinary Social Sciences Abstracts Booklet* (s. 113). Ankara: BİDGE.

Tedeschi, R. G., & Calhoun, L. G. (2004). Posttraumatic Growth: Conceptual Foundations and Empirical Evidence. *Psychological Inquiry*. 15(1), 1-18.

Temel, M. (2015). Engelli Çocuğa Sahip Aileler ile Engelsiz Çocuğa Sahip Ailelerin Tükenmişlik ve Psikolojik Dayanıklılıklarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Beykent Üniversitesi.

Tomanbay, İ. (2000). Deprem, İnsan ve Sosyal Hizmetler. *Toplum ve Sosyal Hizmet*. 1(10), 123-137.

Tomar, İ.H. (2002). 17 Ağustos Marmara Depremi Sonrasında Farklı Meslek Gruplarındaki Bireylerde Görülen Stres Yaşantıları ve Başa

Çıkma Davranışları. Yüksek Lisans Tezi. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi.

Tonak Atacan, H. ve Kitiş, A. (2020). Deprem ve Yangın Afetlerinde Engelli: Anlatımsal Bir Derleme. *Ergoterapi ve Rehabilitasyon Dergisi,* 8(1), 77-84.

Tuncay, T. (2004) Afetlerde Sosyal Hizmet, 1999 Yılı Marmara ve Bolu–Düzce Depremleri Sonrasında Gerçekleştirilen Sosyal Hizmet Uygulamaları. Ankara.

Türk, A. (2022). Deprem Özelinde Engelli Bireylere Duyarlı Afet Yönetimi Modeli. *Afet ve Risk Dergisi*, 5(1), 61-77.

Uğurlu, M., Bakım, B., Güveli, M., Karamustafalıoğlu, K.O., Soydal, T. ve Ergüder, T. (2003). Afet Yaşantıları, Afet Psikiyatrisi ve Bingöl Depremi Sonrası Ruhsal Müdahale Programı. *Düşünen Adam Dergisi*. 16(4), 203-210.

Yılmaz, K., Balun, B., ve Erbay, G. (2019). Sürdürülebilir Bir Yönetim Paradigması: Ortopedik Engelli Bireylerin Afetlere Hazırlık Seviyeleri. *Dirençlilik Dergisi*, 3(1), 1-24.

Yöndem, Z.D. ve Eren, A. (2008). Deprem Stresi İle Baş Etme Stratejileri Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(30), 60-75.

KAYNAKÇA

Adeleh, S. ve Eleyan, D. (2021). The Effect Of Marketing Mix On Customer Behaviour, *Economics Business And Organization Research*, 3 (2), 194-208.

Akıncı Vural, B. ve Okmeydan, C. K. (2016). Türkiye'deki Moda Markalarının Sosyal Medya Üzerinden Hedef Kitleleri ile Kurdukları İletişim ve Sosyal Müşteri İlişkileri Yönetimi. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,* (25), 64-83.

Aldhafferi, N., Watson, C., Sajeev, A.S.M. (2013). Personal ınformation privacy settings of online social networks and their suitability for mobile ınternet devices", International Journal of Security, *Privacy and Trust Management* (ıjsptm) 2 (2), 1-17.

Alkan, F. (2022). Sosyal medya kullanıcılarının mahremiyet algısı ve kişisel mahremiyetin sosyal ağlarda paylaşımı üzerine bir araştırma. Doktora tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Altunışık, R. (2009). Turizm İşletmelerinin Pazarlamasında 7P v 7C, *İstanbul: Değişim Yayınları.*

Altunışık, R. ve Baş, Y. (2016). Tüketicilerin Ürün Satın Alma Kararları Öncesi Aradıkları Bilgi Türlerinin Sınıflandırılması Üzerine Bir Araştırma. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi, 10* (1)

AMA, American Marketing Association (2022), https://www.ama.org/the-definition-of-marketing-what-is-marketing/adresinden erişildi.

Arslan, E. (2022). Sosyal Medya Pazarlamasının Tüketici Davranışlarına Etkisi Ve Öğretmenlere Yönelik Nitel Bir Araştırma. Yüksek lisans tezi. İstanbul: Beykoz Üniversitesi.

Arslan, İ. K. ve Yavuz, A. (2021). Sosyal Medyanın Tüketici Satın Alma Davranışları Üzerindeki Etkisi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi, 4* (8), 151-170.

Büyükler İşler, D.,Yarangümelioğlu, D. ve Gümülü, E. (2016). Online Tüketici Satın Alma Davranışlarını Etkileyen Faktörlere Yönelik Bir Durum Değerlendirmesi: Isparta İlinde Bir Uygulama. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi, 6* (3).

Büyüköztürk, Ş. Akgün, Ö. E. Demirel, F. Karadeniz, Ş. ve Çakmak, E. K. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri Yöntemleri*, Pegem Akademi.

Cevher, M. F. (2020). Sosyal Medyada Satın Alma Niyetinin Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi. *Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13* (2), 58-69.

Cohen, A.W. (1988). *The Practice of Marketing Management,* Collier Macmillan.

Çalışkan, M. ve Mencik, Y. (2015). Değişen Dünyanın Yeni Yüzü: Sosyal Medya Akademik Bakış. *Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi,* (50), 254-277.

Doğan, İ.Ö. (2000). ‘’Kalite Uygulamalarının İşletmelerin Rekabet Gücü Üzerine Etkisi’’, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* Yayınlanmış Doktora Tezi, Cilt: 2, Sayı: 1, Ocak-Şubat-Mart

Geçer, T. (2016). Ürün Pazarlamasında Doğrudan Pazarlama Gelişme Potansiyeli ve Tutundurma Karması İçerisindeki Önemi: Eskişehir İlindeki İşletmelerde Doğrudan Pazarlama Uygulamalarına İlişkin Çalışma. *İktisadi Yenilik Dergisi, 3* (2), 46-71.

Gedik, A. (2020). Davranış Ekonomisi ve Tüketici Davranışları Açısından Bir Uygulama. *Sosyal Araştırmalar ve Yönetim Dergisi,* (1), 23-40.

Gürtan, K. (1982), *İstatistik ve Araştırma Metotları*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Ilgaz Sümer, S. ve Eser, Z. (2006). Pazarlama Karması Elemanlarının Evrimi’,*Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* Yıl 8, Sayı 1, 165-186

Kallier, S. M. (2017). The ınfluence Of Real-Time Marketing Campaigns Of Retailerson Consumer Purchase Behavior. *International Review of Management and Marketing, 7* (3) , 126-133.

Karasar, N. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları.

Kaya, F. (2018). Reklam ve Pazarlama Stratejileri: Bir Reklamda Olması Gerekenler. *Mecmua, (5),* 99-111.

Kotler, P. (2001). *Marketing Management: The Millenium Edition*, New Delhi, Prentice Hall of India Private Limited.

Köksal, Y. ve Özdemir, Ş. (2013). Bir İletişim Aracı Olarak Sosyal Medya’nın Tutundurma Karması İçerisindeki Yeri Üzerine Bir İnceleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 18* (1), 323-337.

Miraboğlu, M. (1970). Pazarlama ve Mahiyeti. *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi 20,* (2), 57-69.

Özçifçi, V. (2020). Sosyal Medyanın Tüketicilerin Satın Alma Niyeti Üzerindeki Etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6* (1), 206-223.

Pelet, J. E., Taieb, B. (2017). Privacy protection on social networks: a scale for measuring users attitudes in france and the USA, *Advances in Intelligent Systems and Computing*, 763- 773.

Sarıtaş, A. ve Karagöz, Ş. (2017). Sosyal Medya Kullanımının Tüketici Davranışlarına Etkisi: Üniversite Öğrencileri Örneği 21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum *Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 6* (17).

Şenkal, Y. (2016). Bütünleşik Pazarlama İletişim Sürecinde Halkla İlişkiler ve Reklam. *İletişim Çalışmaları Dergisi, 2* (2), 39-53.

Uyar, A. (2018). Satış Geliştirme Çabalarının Tüketiciler Açısından Değerlendirilmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 22-35.

Ünal Kestane, S. (2020). Dynamıcs Of Personal Sellıng And Changıng Sales Skılls İn The Dıgıtal Age. *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi, 13* (2), 285-304.

Xu, X., Dinev, T., Smith, H.J. and Hart, P. (2008). *Examining the formation of ındividual's privacy concerns: toward an integrative view*, in International Conference on Information Systems, Paris.

Yurdakul, M. ve Kiracı, A. (2008). Sanal Pazarlama Karması Bileşimi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 13 (2), 165-185.

Editörler:
Prof. Dr. Türker Çavuşoğlu
Uzm. Dr. Aylin Gökhan

Sağlık Bilimleri

Alanında Uluslararası Araştırmalar XXI

EĞİTİM
yayınevi

SAĞLIK BİLİMLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XXI

Editörler: Prof. Dr. Türker Çavuşoğlu, Uzm. Dr. Aylin Gökhan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

ISBN: 978-625-6658-07-3
1. Baskı, Şubat 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

SAĞLIK BİLİMLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XXI
Editörler: Prof. Dr. Türker Çavuşoğlu, Uzm. Dr. Aylin Gökhan
IV+106 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-07-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçı

KAYNAKÇA

Acosta-Rodríguez, V. A., de Groot, M. H. M., Rijo-Ferreira, F., Green, C. B. ve Takahashi, J. S. (2017a). Mice under Caloric Restriction Self-Impose a Temporal Restriction of Food Intake as Revealed by an Automated Feeder System. *Cell Metabolism*, *26*(1), 267-277.e2. doi:10.1016/j.cmet.2017.06.007

Acosta-Rodríguez, V. A., de Groot, M. H. M., Rijo-Ferreira, F., Green, C. B. ve Takahashi, J. S. (2017b). Mice under Caloric Restriction Self-Impose a Temporal Restriction of Food Intake as Revealed by an Automated Feeder System. *Cell Metabolism*, *26*(1), 267-277.e2. doi:10.1016/j.cmet.2017.06.007

Alhussain, M. H., Macdonald, I. A. ve Taylor, M. A. (2016). Irregular meal-pattern effects on energy expenditure, metabolism, and appetite regulation: a randomized controlled trial in healthy normal-weight women. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *104*(1), 21-32. doi:10.3945/ajcn.115.125401

Anastasiou, C. A., Karfopoulou, E. ve Yannakoulia, M. (2015). Weight regaining: From statistics and behaviors to physiology and metabolism. *Metabolism*, *64*(11), 1395-1407. doi:10.1016/j.metabol.2015.08.006

Anton, S. D., Moehl, K., Donahoo, W. T., Marosi, K., Lee, S. A., Mainous, A. G., … Mattson, M. P. (2018). Flipping the Metabolic Switch: Understanding and Applying the Health Benefits of Fasting. *Obesity*, *26*(2), 254-268. doi:10.1002/oby.22065

Antoni, R., Johnston, K. L., Collins, A. L. ve Robertson, M. D. (2016). Investigation into the acute effects of total and partial energy restriction on postprandial metabolism among overweight/obese participants. *British Journal of Nutrition*, *115*(6), 951-959. doi:10.1017/S0007114515005346

Browning, J. D., Baxter, J., Satapati, S. ve Burgess, S. C. (2012). The effect of short-term fasting on liver and skeletal muscle lipid, glucose, and energy metabolism in healthy women and men. *Journal of Lipid Research*, *53*(3), 577-586. doi:10.1194/jlr.P020867

Cahill, L. E., Chiuve, S. E., Mekary, R. A., Jensen, M. K., Flint, A. J., Hu, F. B. ve Rimm, E. B. (2013). Prospective Study of Breakfast Eating and Incident Coronary Heart Disease in a Cohort of Male US Health Professionals. *Circulation*, *128*(4), 337-343. doi:10.1161/CIRCULATIONAHA.113.001474

Catenacci, V. A., Pan, Z., Ostendorf, D., Brannon, S., Gozansky, W. S., Mattson, M. P., … Troy Donahoo, W. (2016). A randomized pilot study comparing zero-calorie alternate-day fasting to daily caloric restriction in adults with obesity. *Obesity*, *24*(9), 1874-1883. doi:10.1002/oby.21581

Colman, R. J., Anderson, R. M., Johnson, S. C., Kastman, E. K., Kosmatka, K. J., Beasley, T. M., … Weindruch, R. (2009). Caloric Restriction Delays Disease Onset and Mortality in Rhesus Monkeys. *Science*, *325*(5937), 201-204. doi:10.1126/science.1173635

de Cabo, R. ve Mattson, M. P. (2019). Effects of Intermittent Fasting on Health, Aging, and Disease. *New England Journal of Medicine*, *381*(26), 2541-2551. doi:10.1056/NEJMra1905136

Di Francesco, A., Di Germanio, C., Bernier, M. ve de Cabo, R. (2018). A time to fast. *Science*, *362*(6416), 770-775. doi:10.1126/science.aau2095

Duregon, E., Pomatto-Watson, L. C. D. D., Bernier, M., Price, N. L. ve de Cabo, R. (2021). Intermittent fasting: from calories to time restriction. *GeroScience*, *43*(3), 1083-1092. doi:10.1007/s11357-021-00335-z

Edelstein, S., Barrett-Connor, E., Wingard, D. ve Cohn, B. (1992). Increased meal frequency associated with decreased cholesterol concentrations; Rancho Bernardo, CA, 1984–1987. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *55*(3), 664-669. doi:10.1093/ajcn/55.3.664

Eshghinia, S. ve Mohammadzadeh, F. (2013). The effects of modified alternate-day fasting diet on weight loss and CAD risk factors in overweight and obese women. *Journal of Diabetes & Metabolic Disorders*, *12*(1), 4. doi:10.1186/2251-6581-12-4

Foster, D. W. (1967). Studies in the Ketosis of Fasting*. *Journal of Clinical Investigation*, *46*(8), 1283-1296. doi:10.1172/JCI105621

Green, C. L., Soltow, Q. A., Mitchell, S. E., Derous, D., Wang, Y., Chen, L., … Speakman, J. R. (2018). The Effects of Graded Levels of Calorie Restriction: XIII. Global Metabolomics Screen Reveals Graded Changes in Circulating Amino Acids, Vitamins, and Bile Acids in the Plasma of C57BL/6 Mice. *The Journals of Gerontology: Series A*. doi:10.1093/gerona/gly058

Gutch, M., Kumar, S., Razi, S., Gupta, K. ve Gupta, A. (2015). Assessment of insulin sensitivity/resistance. *Indian Journal of Endocrinology and Metabolism*, *19*(1), 160. doi:10.4103/2230-8210.146874

Halberg, N., Henriksen, M., Söderhamn, N., Stallknecht, B., Ploug, T., Schjerling, P. ve Dela, F. (2005). Effect of intermittent fasting and refeeding on insulin action in healthy men. *Journal of Applied Physiology*, *99*(6), 2128-2136. doi:10.1152/japplphysiol.00683.2005

Harvie, M. N., Pegington, M., Mattson, M. P., Frystyk, J., Dillon, B., Evans, G., … Howell, A. (2011a). The effects of intermittent or continuous energy restriction on weight loss and metabolic disease risk markers: a randomized trial in young overweight women. *International Journal of Obesity*, *35*(5), 714-727. doi:10.1038/ijo.2010.171

Harvie, M. N., Pegington, M., Mattson, M. P., Frystyk, J., Dillon, B., Evans, G., … Howell, A. (2011b). The effects of intermittent or continuous energy restriction on weight loss and metabolic disease risk markers: a randomized trial in young overweight women. *International Journal of Obesity*, *35*(5), 714-727. doi:10.1038/ijo.2010.171

Harvie, M., Wright, C., Pegington, M., McMullan, D., Mitchell, E., Martin, B., … Howell, A. (2013). The effect of intermittent energy and carbohydrate restriction v . daily energy restriction on weight loss and

metabolic disease risk markers in overweight women. *British Journal of Nutrition*, *110*(8), 1534-1547. doi:10.1017/S0007114513000792

Heilbronn, L. K., Smith, S. R., Martin, C. K., Anton, S. D. ve Ravussin, E. (2005). Alternate-day fasting in nonobese subjects: effects on body weight, body composition, and energy metabolism1,2. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *81*(1), 69-73. doi:10.1093/ajcn/81.1.69

Horne, B. D., Muhlestein, J. B., May, H. T., Carlquist, J. F., Lappé, D. L., Bair, T. L. ve Anderson, J. L. (2012). Relation of Routine, Periodic Fasting to Risk of Diabetes Mellitus, and Coronary Artery Disease in Patients Undergoing Coronary Angiography. *The American Journal of Cardiology*, *109*(11), 1558-1562. doi:10.1016/j.amjcard.2012.01.379

Jakubowicz, D., Barnea, M., Wainstein, J. ve Froy, O. (2013). High Caloric intake at breakfast vs. dinner differentially influences weight loss of overweight and obese women. *Obesity*, *21*(12), 2504-2512. doi:10.1002/oby.20460

Johnson, J. B., Summer, W., Cutler, R. G., Martin, B., Hyun, D.-H., Dixit, V. D., … Mattson, M. P. (2007). Alternate day calorie restriction improves clinical findings and reduces markers of oxidative stress and inflammation in overweight adults with moderate asthma. *Free Radical Biology and Medicine*, *42*(5), 665-674. doi:10.1016/j.freeradbiomed.2006.12.005

Kahleova, H., Lloren, J. I., Mashchak, A., Hill, M. ve Fraser, G. E. (2017). Meal Frequency and Timing Are Associated with Changes in Body Mass Index in Adventist Health Study 2. *The Journal of Nutrition*, *147*(9), 1722-1728. doi:10.3945/jn.116.244749

Kennedy, B. K., Berger, S. L., Brunet, A., Campisi, J., Cuervo, A. M., Epel, E. S., … Sierra, F. (2014). Geroscience: Linking Aging to Chronic Disease. *Cell*, *159*(4), 709-713. doi:10.1016/j.cell.2014.10.039

Leech, R. M., Timperio, A., Livingstone, K. M., Worsley, A. ve McNaughton, S. A. (2017). Temporal eating patterns: associations with nutrient intakes, diet quality, and measures of adiposity. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *106*(4), 1121-1130. doi:10.3945/ajcn.117.156588

Levine, M. E., Suarez, J. A., Brandhorst, S., Balasubramanian, P., Cheng, C.-W., Madia, F., … Longo, V. D. (2014). Low Protein Intake Is Associated with a Major Reduction in IGF-1, Cancer, and Overall Mortality in the 65 and Younger but Not Older Population. *Cell Metabolism*, *19*(3), 407-417. doi:10.1016/j.cmet.2014.02.006

Li, G., Xie, C., Lu, S., Nichols, R. G., Tian, Y., Li, L., … Gonzalez, F. J. (2017). Intermittent Fasting Promotes White Adipose Browning and Decreases Obesity by Shaping the Gut Microbiota. *Cell Metabolism*, *26*(5), 801. doi:10.1016/j.cmet.2017.10.007

Liao, C., Rikke, B. A., Johnson, T. E., Diaz, V. ve Nelson, J. F. (2010). Genetic variation in the murine lifespan response to dietary restriction: from life extension to life shortening. *Aging Cell*, *9*(1), 92-95. doi:10.1111/j.1474-9726.2009.00533.x

Liao, C., Rikke, B. A., Johnson, T. E., Gelfond, J. A. L., Diaz, V. ve Nelson, J. F. (2011). Fat maintenance is a predictor of the murine lifespan response to dietary restriction. *Aging Cell*, *10*(4), 629-639. doi:10.1111/j.1474-9726.2011.00702.x

Mattison, J. A., Colman, R. J., Beasley, T. M., Allison, D. B., Kemnitz, J. W., Roth, G. S., … Anderson, R. M. (2017). Caloric restriction improves health and survival of rhesus monkeys. *Nature Communications*, *8*(1), 14063. doi:10.1038/ncomms14063

Mattison, J. A., Roth, G. S., Beasley, T. M., Tilmont, E. M., Handy, A. M., Herbert, R. L., … de Cabo, R. (2012). Impact of caloric restriction on health and survival in rhesus monkeys from the NIA study. *Nature*, *489*(7415), 318-321. doi:10.1038/nature11432

Mattson, M. P. (2019). An Evolutionary Perspective on Why Food Overconsumption Impairs Cognition. *Trends in Cognitive Sciences*, *23*(3), 200-212. doi:10.1016/j.tics.2019.01.003

Mattson, M. P. ve Arumugam, T. V. (2018). Hallmarks of Brain Aging: Adaptive and Pathological Modification by Metabolic States. *Cell Metabolism*, *27*(6), 1176-1199. doi:10.1016/j.cmet.2018.05.011

Mattson, M. P., Longo, V. D. ve Harvie, M. (2017). Impact of intermittent fasting on health and disease processes. *Ageing Research Reviews*, *39*, 46-58. doi:10.1016/j.arr.2016.10.005

Mekary, R. A., Giovannucci, E., Willett, W. C., van Dam, R. M. ve Hu, F. B. (2012). Eating patterns and type 2 diabetes risk in men: breakfast omission, eating frequency, and snacking. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *95*(5), 1182-1189. doi:10.3945/ajcn.111.028209

Mitchell, S. J., Madrigal-Matute, J., Scheibye-Knudsen, M., Fang, E., Aon, M., González-Reyes, J. A., … de Cabo, R. (2016). Effects of Sex, Strain, and Energy Intake on Hallmarks of Aging in Mice. *Cell Metabolism*, *23*(6), 1093-1112. doi:10.1016/j.cmet.2016.05.027

Newman, J. C. ve Verdin, E. (2017). β-Hydroxybutyrate: A Signaling Metabolite. *Annual Review of Nutrition*, *37*(1), 51-76. doi:10.1146/annurev-nutr-071816-064916

Redman, L. M., Smith, S. R., Burton, J. H., Martin, C. K., Il'yasova, D. ve Ravussin, E. (2018). Metabolic Slowing and Reduced Oxidative Damage with Sustained Caloric Restriction Support the Rate of Living and Oxidative Damage Theories of Aging. *Cell Metabolism*, *27*(4), 805-815.e4. doi:10.1016/j.cmet.2018.02.019

Ridaura, V. K., Faith, J. J., Rey, F. E., Cheng, J., Duncan, A. E., Kau, A. L., … Gordon, J. I. (2013). Gut Microbiota from Twins Discordant for Obesity Modulate Metabolism in Mice. *Science*, *341*(6150). doi:10.1126/science.1241214

Shen, R., Wang, B., Giribaldi, M. G., Ayres, J., Thomas, J. B. ve Montminy, M. (2016). Neuronal energy-sensing pathway promotes energy balance by modulating disease tolerance. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *113*(23). doi:10.1073/pnas.1606106113

Soeters, M. R., Lammers, N. M., Dubbelhuis, P. F., Ackermans, M., Jonkers-Schuitema, C. F., Fliers, E., … Serlie, M. J. (2009). Intermittent fasting does not affect whole-body glucose, lipid, or protein metabolism. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *90*(5), 1244-1251. doi:10.3945/ajcn.2008.27327

Solon-Biet, S. M., Mitchell, S. J., Coogan, S. C. P., Cogger, V. C., Gokarn, R., McMahon, A. C., … Le Couteur, D. G. (2015). Dietary Protein to Carbohydrate Ratio and Caloric Restriction: Comparing Metabolic Outcomes in Mice. *Cell Reports*, *11*(10), 1529-1534. doi:10.1016/j.celrep.2015.05.007

Speakman, John R. ve Mitchell, S. E. (2011). Caloric restriction. *Molecular Aspects of Medicine*, *32*(3), 159-221. doi:10.1016/j.mam.2011.07.001

Speakman, J.R., Mitchell, S. E. ve Mazidi, M. (2016). Calories or protein? The effect of dietary restriction on lifespan in rodents is explained by calories alone. *Experimental Gerontology*, *86*, 28-38. doi:10.1016/j.exger.2016.03.011

Swindell, W. R. (2012). Dietary restriction in rats and mice: A meta-analysis and review of the evidence for genotype-dependent effects on lifespan. *Ageing Research Reviews*, *11*(2), 254-270. doi:10.1016/j.arr.2011.12.006

Togo, J., Hu, S., Li, M., Niu, C. ve Speakman, J. R. (2019). Impact of dietary sucrose on adiposity and glucose homeostasis in C57BL/6J mice depends on mode of ingestion: liquid or solid. *Molecular Metabolism*, *27*, 22-32. doi:10.1016/j.molmet.2019.05.010

Trepanowski, J. F., Kroeger, C. M., Barnosky, A., Klempel, M. C., Bhutani, S., Hoddy, K. K., … Varady, K. A. (2017). Effect of Alternate-Day Fasting on Weight Loss, Weight Maintenance, and Cardioprotection Among Metabolically Healthy Obese Adults. *JAMA Internal Medicine*, *177*(7), 930. doi:10.1001/jamainternmed.2017.0936

van der Heijden, A. A. W. A., Hu, F. B., Rimm, E. B. ve van Dam, R. M. (2007). A Prospective Study of Breakfast Consumption and Weight Gain among U.S. Men. *Obesity*, *15*(10), 2463-2469. doi:10.1038/oby.2007.292

Varady, K. A., Hudak, C. S. ve Hellerstein, M. K. (2009). Modified alternate-day fasting and cardioprotection: relation to adipose tissue dynamics and dietary fat intake. *Metabolism*, *58*(6), 803-811. doi:10.1016/j.metabol.2009.01.018

Vaughan, K. L., Kaiser, T., Peaden, R., Anson, R. M., de Cabo, R. ve Mattison, J. A. (2018). Caloric Restriction Study Design Limitations in Rodent and Nonhuman Primate Studies. *The Journals of Gerontology: Series A*, *73*(1), 48-53. doi:10.1093/gerona/glx088

Velingkaar, N., Mezhnina, V., Poe, A., Makwana, K., Tulsian, R. ve Kondratov, R. V. (2020). Reduced caloric intake and periodic fasting independently contribute to metabolic effects of caloric restriction. *Aging Cell*, *19*(4). doi:10.1111/acel.13138

Wan, R., Ahmet, I., Brown, M., Cheng, A., Kamimura, N., Talan, M. ve Mattson, M. P. (2010). Cardioprotective effect of intermittent fasting is associated with an elevation of adiponectin levels in rats. *The Journal of Nutritional Biochemistry*, *21*(5), 413-417. doi:10.1016/j.jnutbio.2009.01.020

KAYNAKLAR

AAO, American Academy of Ophthalmology. Basic and Clinical Science Course 2005-2006- Section 10 – Glaucoma. ABD, 2005.

Allingham RR, Damji KF, Freedman SF, Moroi SE. Shield's Textbook of Glaucoma. 5th ed. Philadelphia, PA: Lippincot Williams & Wilkins; 2005.p. 1-656.

Alm A, Weinreb R, uveoscleral Outflow; Biology and Clinical aspects, Mosby-Wolf, 1998.

Anderson D.R., Patella, V.M., 1999. Automated Static Perimetry. St Louise:Mosby. 237, 29-34.

Bevin TH, Molteno AC, Herbison P. Otago Glaucoma Surgery Outcome Study: long-term results of 841 trabeculectomies. Clin Experiment Ophthalmol 2008;36: 731–737.

Bing Zhang, Jie Kang, and Xiaoming Chen.: Review Article A System Review and Meta-Analysis of Canaloplasty Outcomes in Glaucoma Treatment in Comparison with Trabeculectomy J Ophthalmol 2017;2017:2723761.

Bloom PA, Clement CI, King A, Noureddin B, Sharma K, Hitchings RA, Khaw PT: A comparison between tube surgery, ND:YAG laser and diode laser cyclophotocoagulation in the management of refractory glaucoma. Biomed Res Int 2013: 371951.

Craven ER, Katz LJ, Wells JM, et al. Cataract surgery with trabecular micro-bypass stent implantation in patients with mild-to-moderate open-angle glaucoma and cataract: two-year follow-up. J Cataract Refract Surg 2012 Aug; 38(8):1339-45.

Egs (European Glaucoma Society), Guidness and Terminology, 3rd. Edition, Savona, Dogma, Italy, 2005.

Galal A, Bilgic A, Eltanamly R, Osman A. XEN Glaucoma Implant with Mitomycin C 1-Year Follow-Up: Result and Complications. J Ophthalmol. 2017;2017:5457246.

Grover DS, Godfrey DG, Smith O, Feuer WJ, Montes de Oca I, Fellman RL.:Gonioscopy-assisted transluminal trabeculotomy, ab interno trabeculotomy: technique report and preliminary results. Ophthalmology. 2014 Apr;121(4):855-61.

Guzman de, Maria Hannah Pia Uyloan. "Trabeculectomy.", Medscape, 2023.

Hayreh S, Reviev HIS, Edwards J, Vasogenic origin of visual field defectsand optic nevre changes in glaucoma, Br J Ophthalmol. 1970;54:461-472.

He M, Friedman DS, Ge J, Huang W, Jin C, Cai X, Khaw PT, Foster PJ . Laser peripheral iridotomy in eyes with narrow drainage angles: ultrasound biomicroscopy outcomes. The Liwan Eye Study. Ophthalmology 2007;114: 1513–1519.

Ishida K, Ahmed II, Netland PA. Ahmed glaucoma valve surgical outcomes in eyes with and without silicone oil endotamponade. J Glaucoma 2009;18:325–30.

Kameda T, Inoue T, Inatani M & Tanihara H. Long-term efficacy of goniosynechialysis combined with phacoemulsification for primary angle closure. Graefes Arch Clin Exp Ophthalmol 2013; 251: 825–830.

Lai JS, Tham CC, Chan JC, Lam DS. Diode laser transscleral cyclophotocoagulation as primary surgical treatment for medically uncontrolled chronic angle closure glaucoma: long-term clinical outcomes. J Glaucoma 2005;14: 114–119.

Lee JR, Choi JY, Kim YD, Choi J. Laser peripheral iridotomy with iridoplasty in primary angle closure suspect: anterior chamber analysis by pentacam. Korean J Ophthalmol 2011;25 (4); 252–256.

Lewis RA. Ab interno approach to the subconjunctival space using a collagen glaucoma stent. J Cataract Refract Surg. 2014 Aug;40(8):1301-6.

Lütjen-Drecoll E, Rohen JW. Fuctional Morphology of the Trabecular Meshwork. In. Tasman W. Duane's Ophthalmology on CD-ROM. 2006.

Moniz N, Ramanan R, Mathew S, Central corneal thickness and intraocular pressure, XXIV Cong ESCRS, London 2006.

Ocakoglu O, Ustundag C, Devranoglu K, Yildirim R, Ozkan S. Repair of Descemet's membrane detachment after viscocanalostomy. J Cataract Refract Surg. 2002 Sep;28(9):1703-6.

Otarola F, Virgili G, Shah A, Hu K, Bunce C, Gazzard G. Ab interno trabecular bypass surgery with Schlemm´s Canal Microstent (Hydrus) for open angle glaucoma. Cochrane Database of Systematic Rev. 2020, Mar 9,3(3):CD012740.

Ozçetin H, Göz içi basıncı ve Glokomlar B1.VI, Ed. Özçetin H, klinik Göz Hastalıkları, Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul, 2003, 137-182.

Patel HY, Wagschal LD, Trope GE, Buys YM. Economic analysis of the Ex-PRESS miniature glaucoma device versus trabeculectomy. J Glaucoma. 2014;23:385–90.

Quigley HA, Broman AT. The number of people with glaucoma worldwide in 2010 and 2020. Br J Ophthalmol 2006;90: 262–267.

Riley SF, Nairin JP, Maestre FA, Smith TJ, Analysis of anterior chamber angle by gonioscopy and by ultrasound biomicroscopy, Int Ophthalmol Clin. 1994;34:274-281.

See JL. Imaging of the anterior segment in glaucoma. Clin Experiment Ophthalmol 2009;37(5):506-13.

Shabana N, Aquino MC, See J, Ce Z, et al. Quantitative evaluation of anterior chamber parameters using anterior segment optical coherence tomography in primary angle closure mechanisms. Clin Exp Ophthalmol 2012;40 (8);792-801.

Shah S, Chatterjee A, Mathai M, Relation between corneal thickness and measurement intraocular pressure in general ophthalmic clinic, Ophthalmology, 1999;106:2154-2160.

Shams PN, Foster PJ. Clinical outcomes after lens extraction for visually significant cataract in eyes with primary angle closure. J Glaucoma 2012;21: 545–550.

Shen CC, Salim S, Du H, Netland PA. Trabeculectomy versus Ahmed glaucoma valve implantation in neovascular glaucoma. Clin Ophthalmol. 2011;5:281–6.

Shields MB. Textbook of Glaucoma. Williams & Wilkins. Baltimore, 1992.

Smith SD, Singh K, Lin SC, Chen PP, Chen TC, Francis BA, et al. Evaluation of the anteior chamber angle in glaucoma: a report by the american academy of ophthalmology 2013;120(10):1985-97.

Spaeth GL, Aruajo S, Azuara A. Comparision of the configuration of the human anteror chamber angle, as determined by the Spaeth gonioscopic grading system and ultrasound biomicroscopy. Trans Am Ophthalmol Soc 1995;93:337-51.

Steven Vold , Iqbal Ike K.Ahmed , E Randy Craven, Cynthia Mattox, Robert Stamper, Mark Packer, Reay H Brown, Tsontcho Ianchulev; CyPass Study Group. Two-Year COMPASS Trial Results: Supraciliary Microstenting with Phacoemulsification in Patients with Open-Angle Glaucoma and Cataracts. Ophthalmology. 2016 Oct;123(10): 2103-12.

Streeten BW. The ciliary body. In. Tasman W. Duane's Ophthalmology on CD-ROM. 2006.

Taylor HR, Keeffe JE, World Blindness: a 21st century perspective, Br J Ophthalmol., 2001;85:261-5.

Tham CC, Kwong YY, Baig N, Leung DY, Li FC & Lam DS. Phacoemulsification versus trabeculectomy in medically uncontrolled chronic angle-closure glaucoma without cataract. Ophthalmology 2013:120 (1);62–67.

Tekin Y et al. Primary Open Angle Glaucoma Current Diagnosis and Treatment, Turkish Ophthalmology Association, 2017

Walker, Brandreth K. Ophthalmology. 4th ed. Optomet Vis Sci 2014; 91 (7): e193.

Weng T Ng, Morgan W .Mechanisms and treatment of primary angle closure: a review.Clin Experiment Ophthalmol 2012:40 (4); 218–228.

Wiiliamson TH, Lowe GD, Baxter GM, influence of age, systemic blood pressure, smoking and blood viscosity on orbital blood velocity, BR J Ophthalmol, 1995;79;1:17-22.

Wright C, Tawfik MA, Waisbourd M, Katz LJ. Primary angle-closure glaucoma: an update. Acta Ophthalmol. 2016;94 (3): 217–225.

KAYNAKLAR

1. ODriscoll SW, Jupiter JB, Cohen MS, Ring D, McKee MD. Difficult elbow fractures: Pearls and pitfalls, Instr Course Lect 2003; 52: 113-134.
2. Mason ML Some observations on fractures of the head of the radius with a review of one hundred cases. Br J Surg 42:123–132(1954)
3. Dormans JP, Rang M. Fractures of the olecranon and radial neck in children. Orthop Clin North Am 1990; 21: 257-268.
4. Geel CW, Palmer AK, Ruedi T, Leutenegger AF. İnternal fixation of proximal radial head fractures JOrthop Travma 1990; 4:270274
5. Deutch SR, Jensen SL, Tyrdal S, Olsen BS, Snephen O. Elbow Joint stability following experimental osteoligamentous injury and reconstruction. J. Shoulder Elbow Surg 2003; 12: 466471.
6. Khalfayan EE, Culp RW, Alexander AH. Mason type II radial head fractures: operative versus nonoperative treatment. J Orthop Trauma 1992;6:283–9.
7. Acevedo DC, Paxton ES, Kukelyansky I, et al. Radial head arthroplasty: state of the art. JAmAcad Orthop Surg 2014;22:633–42.
8. Kachooei AR, Claessen FM, Chase SM, et al. Factors associated with removal of a radial head prosthesis placed for acute trauma. Injury 2016;47:1253–7.
9. van Riet RP, Sanchez-Sotelo J, Morrey BF. Failure of metal radial head replacement. J Bone Joint Surg Br 2010;92:661–7.
10. Pugh DM, Wild LM, Schemitsch EH, et al. Standard surgical protocol to treat elbow dislocations with radial head and coronoid fractures. J Bone Joint Surg Am 2004;86-A:1122–30.
11. Iacobellis C, Visentin A, Aldegheri R. Open reduction and internal fixation of radial head fractures. Musculoskelet Surg 2012;96(Suppl 1):S81–6.
12. Rolla PR, Surace MF, Bini A, Pilato G. Arthroscopic treatment of fractures of the radial head. Arthroscopy 2006;22:233.e1–6.
13. Duckworth DG, Avakian Z and Chien C. Newly defined fracture pattern specific to Mason III radial head fractures: fracture description, management and outcomes using screw fixation. ANZ J Surg 2012; (82): 434–438.
14. Demiroglu M, Ozturk K, Baydar M, et al. Results of screwfixation in Mason II radial head fractures. Sringerplus 2016; 5: 540–545.
15. Ring D. Displaced, unstable fractures of the radial head: fixation vs. replacement—what is the evidence? Injury 2008;39:1329–37.
16. Hotchkiss RN. Displaced fractures of the radial head: internal fixation or excision. J AmAcad Orthop Surg 1997; 5:110.
17. King GJ, Evans DC, Kelam JF. Open reduction and internal fixation of radial head fractures

18. İkeda M, Yamashina Y, Kamimoto M, Oka Y. Open reduction and internal fixation of comminuted fracractures of the radial head using low- profile miniplates. J Bone Joint Surg Br 2003; 85: 10401044.
19. Foocharoen T, Foocharoen C, Laopaiboon M, Tiamklang T Aspiration of the elbow joint for treating radial head fractures review Cochrane Database of Systematic Reviews (2014)
20. Michael Zyskowski, Marc Beirer, Florian B. Imhoff, Dominik Pfo¨rringer1, Gunther Chlodwig, Kirchhoff, Peter Biberthaler, Sebastian Siebenlist, Using anatomicallypreshaped low-profile locking plate system leads to reliable results in comminuted radial head fractures Arch Orthop Trauma Surg (2016)
21. Wu PH, Dixit A, Kiat Tan DM, Shen L, Chee YH. Prospective study of surgical fixation of radial head fractures using cannulated headless compression screws for simple and complex radial head fractures J Orthop Surg (Hong Kong) 2017 May Aug;25(2):-2309499017716278doi:10.1177/2309499017716278.

KAYNAKÇA

Acar, B. T., Oter, E. G., Hilmiye, A. K. S. U., Dündar, T., Özsoy, S., & Başli, M. (2023). Kadınların Vulva Sağlığı ile İlgili Bilgi ve Davranışları. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, *12*(3), 533-542.

Akalın, A. (2022). Human Papillomavirus (HPV) Enfeksiyonu ve HPV aşısında güncel yaklaşımlar. *Androloji Bülteni (Andrology Bullettin)*, *24*(2).

Aksu, S., & Turgut, B. (2020). Kadınların jinekolojik muayene öncesi anksiyete düzeyi ve etkileyen faktörler

Atlas, B., & Güneri, S. E. (2022). Kadınların jinekolojik kanserlerle ilgili farkındalığı ve farkındalığı etkileyen faktörler. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, *7*(1), 77-85.

Baysal, A. E. Criss, W, (2004). Kanseri tanıyalım. Ankara: Hatipoğlu Yayın Evi

Bedell SL, Goldstein LS, Goldstein AR, Goldstein AT.(2020). Cervical Cancer Screening: Past, Present, and Future. Sex Med Rev. Jan;8(1):28-37. doi: 10.1016/j.sxmr.2019.09.005.

Crosbie EJ, Kitson SJ, McAlpine JN, Mukhopadhyay A, Powell ME, Singh N.(2022). Endometrial cancer. Lancet. Apr 9;399(10333):1412-1428. doi: 10.1016/S0140-6736(22)00323-3.

Esencan, T. Y. (2009). Jinekolojik erken tanı yöntemlerinin kullanımında kadınların tutum ve davranışlarının değerlendirilmesi. *Zeynep Kamil Tıp Bülteni*, *40*(2), 63-66.

Deniz, E. B. (2022). Kanser Epidemiyolojisi. *Turkey Health Literacy Journal*, *3*(2), 102-111.

Hotun Şahin, N. (2020). Güncel Jinekoloji Hemşireliği Kitabı. Ankara: Akademisyen Yayın Evi.

Jhingran A.(2022). Updates in the treatment of vaginal cancer. Int J Gynecol Cancer. Mar;32(3):344-351. doi: 10.1136/ijgc-2021-002517.

Kızılkaya Beji, N. (2019). Kadın Sağlığı ve Hastalıkları. Ankara: Nobel Tıp Kitapevleri

Meites, E., Gee, J., Unger, E., & Markowitz, L. (2020). Human Papilloma Virüs. *Centers for disease control and prevention (CDC).[Erişim tarihi: October 2020]. Erişim adresi: Pinkbook| HPV| Epidemiology of Vaccine Preventable Diseases| CDC*.

Merlo S. (2020) Modern treatment of vulvar cancer. Radiol Oncol. 22;54(4):371-376. doi: 10.2478/raon-2020-0053.

Nalbantoğlu, H. G., & Arslan, P. (2023). Servikal kanser: Genel bakış. *Karatekin University Journal of Science*, *2*(1), 43-50.

Nazik, E. (2022). Doğum Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği. Ankara: Akademisyen Kitabevi.

Nebgen DR, Lu KH, Bast RC Jr. (2019). Novel Approaches to Ovarian Cancer Screening. Curr Oncol Jul 26;21(8):75. doi: 10.1007/s11912-019-0816-0.

Okumuş, H., Çiçek, Ö., & Tokat, M. A. (2015). Jinekolojik onkoloji hemşireliğinde güncel durum. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, *2*(2), 1-12.

O'Shea AS.(2022). Clinical Staging of Ovarian Cancer. Methods Mol Biol.2424:3-10. doi: 10.1007/978-1-0716-1956-8_1.

Rajaram S, Maheshwari A, Srivastava A.(2015). Staging for vaginal cancer. Best Pract Res Clin Obstet Gynaecol. 29(6):822-32. doi: 10.1016/j.bpobgyn.2015.01.006.

Stephen M Schwartz, (2024). Epidemiology of Cancer, *Clinical Chemistry*, Volume 70, Issue 1, JPages 140–149, https://doi.org/10.1093/clinchem/hvad202

Tandoğan, Ö., Kaydırak, M. M., & Doğan, B. (2023). Jinekolojik Muayene Sırasında Kadınların Yaşadığı Utangaçlık Düzeyi ve İlişkili Faktörlerin Belirlenmesi. *TOGÜ Sağlık Bilimleri Dergisi*, *3*(2), 128-138.

Taşkın, L. (2019). *Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği*. Ankara: Akademisyen Kitabevi.

Topal, E., & Şanlı, Y. (2022). Over Kanserinde F-18 FDG PET/BT Görüntüleme.

Yılmaz, Ş. N., & Doğan, R. A. (2022). Sık Görülen Vulvar Lezyonlar ve Ebelik Bakımı. *Türk Jinekolojik Onkoloji Dergisi*, *22*(2), 7-12.

Kaynaklar

Aranha BF, Souza MA, Pedroso GER, Maia EBS, Melo LL. Using the instructional therapeutic play during admission of children to hospital: the perception of the family. *Rev Gaucha Enferm*. 2020;41:e20180413. Portuguese, English. doi: 10.1590/1983-1447.2020.20180413. Epub 2020 Apr 27. PMID: 32348422.

Atay, G., Eras, Z., & Ertem, İ. (2011). Çocuk Hastaların Hastane Yatışları Sırasında Gelişimlerinin Desteklenmesi. *Çocuk Dergisi*, 11(1), 1–4. https://doi.org/10.5222/j.child.2011.001)

Bateson P, Martin P, *Oyun, Oyunbazlık, Yaratıcılık ve İnovasyon*, , Ayrıntı Yayınevi, 2013.

Berna, I. K., Ceren, Ç., & Esenay Figen. (2013). Terapotik Oyun: Hasta Çocuk İle İletişimin Anahtarı. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(123), 1–10. https://doi.org/10.1501/Asbd_0000000038

Bekmezci, H., & Özkan, H. (2015). The effect of games and toys on child health. *Journal of Dr. Behcet Uz Children's Hospital,* 5(2), 81–87. https://doi.org/10.5222/buchd.2015.081

Caleffi CC, Rocha PK, Anders JC, Souza AI, Burciaga VB, Serapião Lda

S. Contribution of structured therapeutic play in a nursing care model for hospitalised children. *Rev Gaucha Enferm*. 2016 Jun;37(2):e58131. English, Portuguese. doi: 10.1590/1983-1447.2016.02.58131. Epub 2016 May 31. PMID:27253598.; Maia EB, Ribeiro CA, de Borba RI. Rev Esc Enferm USP, 45(4):839-846, 01 Aug 2011 Cited by: 7 articles | PMID: 21876882

Cohen E, Gadassi R. The Function of Play for Coping and Therapy with Children Exposed to Disasters and Political Violence. *Curr Psychiatry Rep*. 2018 Apr 5;20(5):31. doi: 10.1007/s11920-018-0895-x. PMID: 29623498.

Çoban B, Nacar E, *Okul Öncesinde Eğitsel Oyunlar*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2010

de Jong NB, Elzinga-Plomp A, Hulzebos EH, Poppe R, Nijhof SL, van Geelen S. Coping with paediatric illness: Child's play? Exploring theeffectiveness of a play- and sports-based cognitive behavioural programme for children with chronic health conditions. *Clin Child Psychol Psychiatry*. 2020 Jul;25(3):565-578. doi: 10.1177/1359104520918327. Epub 2020 Jun 6. PMID: 32508158; PMCID: PMC7370645.).

Doverty N. Therapeutic use of play in hospital. *Br J Nurs.* 1992 May 14-27;1(2):77, 79-81. doi: 10.12968/bjon.1992.1.2.77. PMID: 1617264.

Ginsburg, K. R. (2007). The importance of play in promoting healthy child development and maintaining strong parent-child bonds. *Pediatrics*, 119(1),182–191. https://doi.org/10.1542/peds.2006-2697

Gül, O. (2015). The effect of game on pre-school period (ages 3-6): A review of study. *Turkish Journal of Sport and Exercise*, 17(3), 1. https://doi.org/10.15314/tjse.52206

Haiat H, Bar-Mor G, Shochat M. The world of the child: a world of playeven in the hospital. *J Pediatr Nurs*. 2003 Jun;18(3):209-14. doi: 10.1053/jpdn.2003.28. PMID: 12796865.).

Healey A, Mendelsohn A; Councıl On Early Chıldhood. Selecting Appropriate Toys for Young Children in the Digital Era. *Pediatrics*. 2019 Jan;143(1):e20183348. doi: 10.1542/peds.2018-3348. Epub 2018 Dec 3. PMID: 30509931.

İnternet: TDK, https://sozluk.gov.tr/;31.01.2024

İnternet: https://tr.wikipedia.org/wiki/Oyun;30.01.2024;10:42

İnternet: https://www.twinkl.com.tr/teaching-wiki/play-theories-in- early-years#what, 23.03.2024; 11:17

Jessee PO. Nurses, children, and play. *Issues Compr Pediatr Nurs*. 1992 Oct-Dec;15(4):261-9. doi: 10.3109/01460869209078258. PMID: 1340875.

Li WHC, Chung JOK, Ho KY, Kwok BMC. Play interventions to reduce anxiety and negative emotions in hospitalized children. *BMC Pediatr*. 2016 Mar11;16:36. doi: 10.1186/s12887-016-0570-5. PMID: 26969158; PMCID: PMC4787017.

Li HC, Lopez V. Effectiveness and appropriateness of therapeutic play intervention in preparing children for surgery: a randomized controlled trial study. *J Spec Pediatr Nurs.* 2008 Apr;13(2):63-73. doi: 10.1111/j.1744- 6155.2008.00138.x. PMID: 18366374.

Nandy A, Nixon E, Quigley J. Parental toy play and toddlers' socio- emotional development: The moderating role of coparenting dynamics. *Infant Behav Dev.* 2020 Aug;60:101465. doi: 10.1016/j.infbeh.2020.101465. Epub 2020 Jul 15. PMID: 32682123.

Nakakuki M, Katou K, Takemura M, Okamoto E. [Survey of studies on the role of play in child nursing]. *Kango Kenkyu*. 1997 Nov-Dec;30(6):73-84. Japanese. PMID: 9543993.

Nijhof SL, Vinkers CH, van Geelen SM, Duijff SN, Achterberg EJM, van der Net J, Veltkamp RC, Grootenhuis MA, van de Putte EM, Hillegers MHJ, van der Brug AW, Wierenga CJ, Benders MJNL, Engels RCME, van der Ent CK, Vanderschuren LJMJ, Lesscher HMB. Healthy play, better coping: The importance of play for the development of children in health and disease.*Neurosci Biobehav Rev.* 2018 Dec;95:421-429. doi: 10.1016/j.neubiorev.2018.09.024. Epub 2018 Sep 29. PMID: 30273634.

McArdle P. Children's play. *Child Care Health Dev*. 2001 Nov;27(6):509-14. doi: 10.1046/j.1365-2214.2001.00230.x. PMID: 11737018.

Milteer RM, Ginsburg KR; Council On Communications And Media; Committee On Psychosocial Aspects Of Child And Family Health. The importance of play in promoting healthy child development and maintaining strong parent-child bond: focus on children in poverty. *Pediatrics.* 2012 Jan;129(1):e204-13. doi: 10.1542/peds.2011-2953. Epub 2011 Dec 26. PMID: 22201149.

Moreno MA. Supporting Child Play. *JAMA Pediatr*. 2016 Feb;170(2):184. doi: 10.1001/jamapediatrics.2015.2505. PMID: 26830871.

Önder A, Arslan Çifçi H, *Erken Çocuklukta Oyun ve Oyun Yoluyla Öğrenme,* Nobel Akademik Yayıncılık, 2017;27-48

Pakarinen A, Hautala L, Hamari L, Aromaa M, Kallio H, Liuksila PR, Sillanpää M, Salanterä S. The Association between the Preference for Active Play and Neurological Development in Toddlers: A Register-Based Study. *Int JEnviron Res Public Health.* 2020 Apr 7;17(7):2525. doi: 10.3390/ijerph17072525. PMID: 32272691; PMCID: PMC7178213.

Popp JM, Thomsen BS. A Commentary On The Importance Of Father-Chıld Play And Chıldren's Development. *Infant Ment Health J.* 2017 Nov;38(6):785-788. doi: 10.1002/imhj.21681. Epub 2017 Oct 31. PMID: 29088507.

Ramdaniati S, Lismidiati W, Haryanti F, Sitaresmi MN. The effectiveness of play therapy in children with leukemia: A systematic review. *J Pediatr Nurs.* 2023 Nov-Dec;73:7-21. doi: 10.1016/j.pedn.2023.08.003. Epub 2023 Aug 18. PMID: 37597401.

Randall P. Encouraging children's development through play. *Prof Care Mother Child.* 1994 Apr;4(3):81-3. PMID: 8688616

Russ SW. Play, creativity, and adaptive functioning: implications for play interventions. *J Clin Child Psychol.* 1998 Dec;27(4):469-80. doi: 10.1207/s15374424jccp2704_11. PMID: 9866084.

Sevinç M, *Erken Çocukluk Gelişimi ve Eğitiminde Oyun*, Morpa Kültür Yayınları, 2009,35-43,57-75

Törüner EK, Büyükgönenç L, *Çocuk Sağlığı, Temel Hemşirelik Yaklaşımları*, Ankara Nobel Tıp Kitabevi, 2017;109-114

Wang YL, Lo LH. [Therapeutic play]. *Hu Li Za Zhi*. 2006 Jun;53(3):79-83. Chinese. PMID: 16767627.

KAYNAKÇALAR

Alkan, R., ve Tandoğan, Ö. (2023). Türkiyedeki Doğal Afetlerin Kadın Sağlığı Üzerine Etkileri. *Balkan Sağlık Bilimleri Dergisi*, *2*(3), 121-130.

Beek K, Drysdale R, Kusen M, Dawson A. (2021). Preparing for and responding to sexual and reproductive health in disaster settings: evidence from Fiji and Tonga. *Reprod Health.* 20;18(1):185. doi: 10.1186/s12978-021-01236-2.

Bradshaw, S. ve Fordham, M. (2013). Women, Girls and Disasters, Project Report. London: Department for International Development.

CM. Ciampi, F. Gell, L. Lasap, E. Turvill. (2011). Gender and disaster risk reduction a training pack. OXFAM, pp. 2- 84. [Online]. Available: https://policypractice.oxfam.org/resources/gender-and-disaster-riskreduction-a-training-pack-136105/

Care. (2015). "To protect her honour" child marriage in emergencies – the fatal confusion between protecting girls and sexual violence. Gender and Protection in Humanitarian Contexts", Critical Issues Series, vol. 1, pp. 1–15.

Demir, E., ve Öter, E. G. (2023, March). Afet ve Acil Durumlarda Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Sağlığına Etkileri. In *International Conference on Scientific and Academic Research* (Vol. 1, pp. 332-341).

DB. Hipgrave, F. Assefa, A. Winoto, S Sukotjo(2011). "Donated breast milk substitutes and incidence of 341 diarrhoea among infants and young children after the May 2006 earthquake in Yogyakarta and Central Java", Public Health Nutrition, vol. 15(2), pp. 307–315.

Düger, Y. ve Yaman, M. (2022). Doğal afetler bağlamında kadına yönelik cinsiyet temelli insan hakları ihlalleri. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, *24*(43), 931-952.

Fisher, S. (2010). Violence Against Women and Natural Disasters: Findings from Post-Tsunami Sri Lanka. Violence Against Women, 16(8), 902–918.

Freccero, J. ve Taylor, A. (2021). Child Marriage in Humanitarian Crises: Girls and Parents Speak Out on Risk and Protective Factors, Decision-Making, and Solutions. Berkeley: Human Rights Center at the University of California, Berkeley, Information and Research Center King Hussein Foundation, Plan International UK, Save the Children.

Horton, L. (2012). After The Earthquake: Gender Inequality and Transformation in Post-Disaster Haiti. Gender& Development, 20(2), 295-308.

Kalkanlar B, Kubilay G. (2015).Afet Hemşireliği Eğitimi ve Afet Öncesinde Afet Hemşiresinin Görevleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*. 8(2):77-85.

Kessler R, Rose C, Koenen S, Karam C, Stang E, Stein P, Viana M.(2014). How well can post-traumatic stress disorder be predicted from pre-trauma risk factors? An exploratory study in the WHO World Mental Health Surveys. *World Psychiatry.* 13(3): 265-274.

Kim Y, Lee H. (2021).Sleep Problems among Disaster Victims: A Long-Term Survey on the Life Changes of Disaster Victims in Korea. *International Journal of Environmental Research and Public Health.* 18(6): 3294. https://doi.org/10.3390/ijerph18063294.

Kumala Dewi, L. P. R. ve Dartanto, T. (2018). Natural Disasters and Girls Vulnerability: Is Child Marriage a Coping Strategy of Economic Shocks in Indonesia? Vulnerable Children and Youth Studies, 14 (1), 1–12.

LM. Almeida, C. Costa-Santos, JP. Caldas, S. Dias, D. Ayres-de-Campos,(2016). "The impact of migration on women's mental health in the postpartum period", Revista de Saude Publica, vol. 50, pp. 1–13.

La Leche League Türkiye. (2021).Afetlerde ve acil durumlarda bebek ve küçük çocuk beslenmesi. ©[Online]. Available: http://www.lllturkiye.org/2016/01/IFETR.html

M. MirMohamadalile, R. Khani Jazani, S. Sohrabizadeh, A. Nikbakht Nasrabadi,(2019). "Barriers to breastfeeding in disasters in the context of Iran", *Prehospital and Disaster Medicine*, vol. 34(1), pp. 20–24.

M. Mehta.(2007). Gender matters lessons for disaster risk reduction in south asia. International Centre for Integrated Mountain Development (ICIMOD). pp. 1–51.

Moradi K, Abdi A, Valiee S, Rezaei SA.(2020). Nurses' experience of providing ethical care following an earthquake: A phenomenological study. Nursing Ethics. 27(4):911–923.

McKinney J, Hirsch M, Britton K. (2017).PTSD symptoms and suicide risk in veterans: Serial indirect effects via depression and anger. Journal of Affective Disorders. 214: 100-107.

Noy, I. (2018). The Ethical Content of the Economic Analysis of Disasters: Price Gouging and PostDisaster Recovery. D. P. O'Mathúna, V. Dranseika, B. Gordijn (Ed.), Disasters: Core Concepts and Ethical Theories içinde (ss. 55-68), Switzerland: Springer.

Neria Y, Nandi A, Galea S.(2008). Post-traumatic stress disorder following disasters: a systematic review. Psychological Medicine. Cambridge University Press; 38(4):467– 80.

PM. Dutta,(2017). "Natural disaster and vulnerability to trafficking of women and girls in India", *European Scientific Journal,* vol. 7881, pp. 54–69.

Schlecht, J., Rowley, E. ve Babirye, J. (2013). Early Relationships and Marriage in Conflict and PostConflict Settings: Vulnerability of Youth in Uganda. *Reproductive Health Matters*, 21(41), 234- 242.

S. Sohrabizadeh, (2016). "A qualitative study of violence against women after the recent disasters of Iran", *Prehospital and Disaster Medicine*, vol. 31(4), pp. 407–412.

Songwathana P, Timalsina R. (2021). Disaster preparedness among nurses of developing countries: An integrative review. *Int Emerg Nurs.* 55:1- 15, 100955, https://doi.org/10.1016/j.ienj.2020.100955.

Taşkıran G, Baykal Ü.(2017). Afetler ve Türkiye'de Hemşirelerin Afetlere Hazır Olma Durumları: Literatür İnceleme. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*. 2, (4):79-88.

Tel H. (2016).Olağanüstü Durumlar ve Hemşirelik. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*. 19:(4):278-282.

Veenema TG, Griffin A, Gable AR, MacIntyre L, Simons N, Couig MP and at al.(2016). Nurses as leaders in disaster preparedness and response-a call to action. *J Nurs Scholarsh.* 48(2):187–200.

World Health Organization (WHO). (2002).Gender and health in disasters. Geneva: WHO.

Z. Sulaiman, N. Mohamad, TA. Tengku Ismail, N. Johari, NH. Nik Hussain,(2016). "Infant feding concerns in times of natural disaster: lessons learned from the 2014 flood in Kelantan, Malaysia", *Asia Pacific Journal of Clinical Nutrition,* vol. 25(3), pp. 625–630.

Editör:
Doç. Dr. Gülşen Çetin Aydın

Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler

Alanında Uluslararası Araştırmalar XXX

EĞİTİM
yayınevi

SOSYAL, BEŞERİ VE İDARİ BİLİMLER ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XXX

Editör: Doç. Dr. Gülşen Çetin Aydın

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-03-5
1. Baskı, Şubat 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

SOSYAL, BEŞERİ VE İDARİ BİLİMLER ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XXX
Editör: Doç. Dr. Gülşen Çetin Aydın
VIII+230 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-03-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akar, G., Sarıtaş, T. ve Kızılkaya, O. (2021). İnsani Gelişmenin Ekonomik Büyümeye Etkisi: Geçiş Ekonomileri Üzerine Bir Uygulama, *Business and Economics Research Journal*, 12(2), 307-318.

Bozoklu, Ş. ve Yılancı, V. (2013). Finansal Gelişme ve İktisadi Büyüme Arasındaki Nedensellik İlişkisi: Gelişmekte Olan Ekonomiler İçin Analiz, *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 28(2), 161-187.

Breitung, J. (2000). The Local Power of Some Unit Root Tests for Panel Data. In Nonstationary Panels, Panel Cointegration, and Dynamic Panels, Emerald Group Publishing Limited.

Breusch, T. S. ve Pagan, A. R. (1980). The Lagrange Multiplier Test and its Applications to Model Specification in Econometrics, *The Review of Economic Studies*, 47(1), 239-253.

Cypher, J. M. ve Dietz, J. L. (2004). The Process of Economic Development, *London and New York: Rutledge*.

Çoban, M. N. (2020). Ekonomik Kompleksite ve İnsani Gelişmişlik İlişkisi: E7 Ülkeleri İçin Bir Analiz, *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 467-479.

Dumitrescu, E. I. ve Hurlin, C. (2012). Testing for Granger Non-Causality in Heterogeneous Panels, *Economic Modelling*, 29(4), 1450-1460.

Elistia, E. ve Syahzuni, B. A. (2018). The Correlation of the Human Development Index (HDI) towards Economic Growth (GDP per capita) in 10 ASEAN Member Countries, *Jhss (journal of humanities and social studies)*, 2(2), 40-46.

Erdem, E. ve Çelik, B. (2019). İnsani Gelişme ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Bazı Afrika Ülkeleri Üzerine Bir Uygulama, *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(17), 13-36.

Gulcemal, T. (2020). Effect of Human Development Index on GDP for Developing Countries: A Panel Data Analysis, *Journal of Economics Finance and Accounting*, 7(4), 338-345.

Hopkins, M. (1991). Human Development Revisited: A New UNDP Report. *World Development*, 19(10), 1469-1473.

Lind, N. (2019). A Development of the Human Development Index, *Social Indicators Research*, 146(3), 409-423.

Mehdiloo, A. ve Karimi Takanlou, Z. (2016). Examining the Causality between the Human Development Index and Economic Growth in Iran: Using a Non-Model Approach (MS-VAR)(in Persian). *The Journal of Planning and Budgeting*.

Morris, M. D. (1979). Measuring the conditions of the world's poor: The physical quality of life. In Measuring the conditions of the world's poor: The physical quality of life.

Ozturk, S. ve Suluk, S. (2020). The granger causality relationship between human development and economic growth: The case of Norway, *International Journal of Research in Business and Social Science (2147-4478)*, 9(6), 143-153.

Pesaran, M. H. (2006). Estimation and Inference in Large Heterogeneous Panels with a Multifactor Error Structure, *Econometrica*, 74(4), 967-1012.

Pesaran, M. H. ve Yamagata, T. (2008). Testing Slope Homogeneity in Large Panels, *Journal of Econometrics*, 142(1), 50-93.

Ranis, G., Stewart, F. ve Ramirez, A. (2000). Economic growth and human development, *World development*, 28(2), 197-219.

Sezgin, F. ve Budak, Y. (2022). İnsani gelişmişliğin büyüme etkisi: Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler karşılaştırması, *İstanbul İktisat Dergisi*, 72(1), 81-104.

Şaşmaz, M. Ü. ve Yayla, Y. E. (2018). Vergiler ve ekonomik büyüme ile insani gelişme arasındaki nedensellik ilişkisi: Avrupa Birliği geçiş ekonomileri örneği, *Sayıştay Dergisi*, (111), 79-99.

Todaro, M. P. (1992). Human Development Report 1992. UNDP (2022). İnsani Gelişme Raporu: Türkiye, Ankara.

UNDP (2022). United Nations Development Programme. In Human Development Report 2022.

Yeter, F., Eroğlu, İ. ve Kangal, N. (2021). Ekonomik Büyüme ve İnsani Gelişme İlişkisi: EAGLE Ülkeleri İçin Uygulama, *Ekonomi Bilimleri Dergisi*, 13(2), 184-211.

enerji iç ve dış tüketimini teşvik eden, geniş kaynak ve ürün yelpazesine sahip olan, ticari dış açıklığı hızlandıran, teknolojik ilerleme kaydedem, Ar-Ge yatırımlarını arttıran, dışa bağımlılığı azaltan ülkelerin büyümesi kaçınılmazdır. Ülkelerin tüm bunları doğru politika ve stratejilerle gerçekleştirmesi, ülkelerin lehine bir durum olacaktır.

KAYNAKÇA

Apergis, N., Payne, J.E, Menyah, K. and Wolde-Rufae, Y. (2010). On The Causal Dynamics Between Emissions, Nuclear Energy, Renewable Energy, And Economic Growth, *Ecological Economics*, 69, 2255–2260.

Aslan, N., ve Ataklı Yavuz, R. (2023). Yenilenebilir Enerji, Finansal Gelişme Ve İktisadi Büyüme İlişkisi: Panel Veri Analizinden Kanıtlar, *Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 77-91.

Best, R. (2017). Switching Towards Coal Or Renewable Energy? The Effects Of Financial Capital On Energy Transitions, *Energy Economics*, 75-83.

Brunnschweiler, C. N. (2010). Finance For Renewable Energy: An Empirical Analysis Of Developing And Transition Economies, *Environment And Development Economics*, 15(3), 241-274.

Burakov, D. and Freidin, M. (2017). Financial Development, Economic Growth And Renewable Energy Consumption İn Russia: A Vector Error Correction Approach, *International Journal Of Energy Economics And Policy*, 7(6), 39-47.

Charfeddine, L. and Kahia, M. (2019). Impact Of Rewable Energy Consumption And Financial Development On Co2 Emissions And Economic Growth İn The Mena Region: A Panel Vector Autoregressive (Pvar) Analysis, *Renewable Energy*, 198-213.

Doğan, B. (2017). Ekonomik Küreselleşme Ve Büyüme İlişkisi: Türkiye Örneği Toda-Yamamoto Nedensellik Analizi. *Finans Politik Ve Ekonomik Yorumlar*, 628, 19-27.

Eyüboğlu, K. ve Eyüboğlu, S. (2023). Finansal Gelişme-Enerji Tüketimi İlişkisi: Türkiye Örneği, *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(26), 339-352.

Fowowe, B. (2012). Energy Consumption And Real Gdp: Panel Co-Integration And Causality Tests For Sub-Saharan African Countries, *Journal Of Energy İn Southern Africa*, 23(1), 8-14.

Gökmenoğlu, M. ve Yavuz, İ. S. (2022). Kamu Harcamaları ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Kırılgan Beşli Örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(2), 1094-1118.

Göv, A., ve Yılancı, V. (2023). Ekonomik Büyüme, Enerji Tüketimi, Dış Ticaret Dengesi Ve Finansal Gelişme İlişkisine Grafiksel Nedensellik Testi Yaklaşımı, *İstanbul İktisat Dergisi,* 73(1), 203-230. Https://Doi.Org/10.26650/Istjecon2022-1164588

Hayaloğlu, P. (2015), Kırılgan Beşli Ülkelerinde Finansal Gelişme Ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Dinamik Panel Veri Analizi. *Ekonomik Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(1), 131-144.

International Monetary Fund Https://Www.İmf.Org/En/Home (E.T.:22.01.2024).

Khan, M.A. and Qayyum, A. (2007). Dynamic Modelling Of Energy And Growth İn South Asia, *The Pakistan Development Review*, 46(4), 481-498.

Korkmaz, Ö. (2018). Enerji Tüketimi İle Finansal Açıklık, Ticari Açıklık Ve Finansal Gelişme Arasındaki İlişkinin Karşılaştırmalı Analizi: Türkiye Ve İtalya Örneği. *Uluslararası İktisadi Ve İdari İncelemeler Dergisi*, 83-100.

Lee C.C. & Lee, J.D. (2010). A Panel Data Analysis Of The Demand For Total Energy And Electricity İn Oecd Countries, *The Energy Journal*, 31(1), 1-23.

Lee, C.C. (2005). Energy Consumption And Gdp İn Developing Countries: A Cointegrated Panel Analysis, *Energy Economics*, 27(3), 415-427.

Meçik, O ve Koyuncu, T. (2020). Türkiye'de Göç Ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Toda-Yamamoto Nedensellik Testi, *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 9(3), 2618-2635.

Narayan, P.K. and Smyth, R. (2008). Energy Consumption And Real Gdp İn G7 Countries: New Evidence From Panel Cointegration With Structural Breaks, *Energy Economics*, 30(5), 2331-2341.

Riyath, M. I. M. (2018). Toda And Yamamoto Causality Test Between Us & Exchange Rates And Stock Market Prices İn Sri Lanka, *South Asian Journal Of Social Studies And Economics*, 2(3), 1-9.

Shahbaz, M. and Lean, H. H. (2012). Does Financial Development Increase Energy Consumption? The Role Of Industrialization And Urbanization İn Tunisia*, Energy Policy*, 40, 473-479.

Stern, D.I. (2000). A Multivariate Cointegration Analysis Of The Role Of Energy İn The Us Macroeconomy, *Energy Economics*, 22, 267-283.

The World Bank Https://Data.Worldbank.Org/ (E.T.:22.01.2024).

Toda, H.Y. and Yamamoto, T. (1995) Statistical Inference İn Vector Autoregressions With Possibly Integrated Processes, *Journal of Econometrics*, 66, 225-250.

Wu, L. and Broadstock, D. C. (2015). Does Economic, Financial And Institutional Development Matter For Renewable Energy Consumption? Evidence From Emerging Economies, *International Journal Of Economic Policy İn Emerging Economies*, 8(1), 20-39.

Yazdi, S. K. and Shakouri, B. (2017). Renewable Energy, Nonrenewable Energy Consumption, And Economic Growth, *Energy Sources, Part B: Economics, Planning, And Policy*, 1038-1045.

Yerdelen Tatoğlu, F. (2018). *Panel Zaman Serileri Analizi Stata Uygulamalı*, İstanbul: Beta Yayınları

Yıldırım, E. B., ve Şenol, Z. (2024). Finansal Gelişme İle Yenilenebilir Enerji Tüketimi Arasındaki İlişki, *Uluslararası Ekonomi Siyaset İnsan Ve Toplum Bilimleri Dergisi*, 7(1), 12-29. Https://Doi.Org/10.59445/İjephss.1375840

Bankalarının aktif büyüklüklerini artırdıkları ve 2. ve 3. sıraya yükseldikleri sonucuna ulaşılmıştır. Katılım bankalarının 2023 yılı itibariyle topladıkları fonlar % 10 ve kullandırdıkları fonlar ise % 8,7'dir. Topladıkları ve dolasıyla kullandırdıkları fonların düşük oranlarda olduğu görülmektedir. Kullandırdıkları fonların dağılımı incelendiğinde, 1. Sırada murabaha yönteminin yer aldığı belirlenmiştir. Katılım bankalarının özkaynaklarının, toplam net kârlarının, dönem net kârı (zararı) / ortalama özkaynaklar ve dönem net kârı (zararı) / ortalama toplam aktifler oranlarının da artış eğiliminde olduğu tespit edilmiştir.

KAYNAKÇA

Asif, R. ve Nasir, A. (2023). Financial Stability Nexus of Islamic Banks: An Influential And Intellectual Science Mapping Structure, *Journal of Islamic Accounting and Business Research,* 1759 – 0817, DOI: 10.1108/JIABR-07-2022-0167.

Belkhaoui, S. (2023). Banking System And Economic Growth Linkages in MENA Region: Complementarity And Substitutability Between Islamic And Conventional Banking, *Journal of Islamic Accounting and Business Research,* 14 (2), s. 267 – 288, 1759 - 0817, DOI: 10.1108/JIABR-03-2021-0091.

Batır, T. E. ve Güngör, B. (2016). Türkiye'de Bankaların Kârlılık Belirleyicilerinin Katılım Bankaları ve Mevduat Bankaları Bazında Karşılaştırılması. *Bankacılar Dergisi,* 99, 74 – 98.

Boubaker, S., Uddin, M. H., Kabir, S. H. ve Mollah, S. (2023). Does Cost - Inefficiency in Islamic Banking Matter for Earnings Uncertainty?, *Review of Accounting and Finance,* 22 (1), s. 1 – 36, 1475 - 7702, DOI: 10.1108/RAF-07-2022-0193.

Delikanlı, U. (2018). Bankacılık İşlemleri ve Banka Türleri. İçinde M. Toprak (Editör), M. Coşkun (Editör), *Bankacılık ve Sigortacılığa Giriş.* (s. 26 – 53). Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını.

Ghroubi, M. (2023). Linkages Between Capital, Bank Financing And Economic Growth: The Case of Islamic And Conventional Banks From A Panel of Muslim Countries, *Journal of Islamic Accounting and Business Research,* 1759 – 0817, DOI: 10.1108/JIABR-01-2023-0036.

Harunoğulları, E. (2023). Katılım Bankacılığı Faaliyetlerinin Reel İktisadi Faaliyetlere Katkı Açısından Değerlendirilmesi, *Muhasebe ve Finans İncelemeleri Dergisi, MUFİDER,* 6 (2), 95 – 114.

İbiş, C., Çatıkkaş, Ö. ve Çelikdemir, N. Ç. (2018). *Banka Muhasebesi İlkeler ve Uygulamalar,* Türkiye Bankalar Birliği, İstanbul: G.M. Matbaacılık ve Ticaret A.Ş.

İslamoğlu, M. ve Can, Ş. S. (2023). Türkiye'de Katılım Bankacılığının Gelişimi ve Katılım Bankacılığı Sektörü Swot Analizi, *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 8 (2), 463 – 474.

Kahraman, Y. E. (2020). Katılım Bankacılığının Türkiye'deki Gelişimi ve Geleceği. *Bankacılık ve Sermaye Piyasası Araştırmaları Dergisi, BSPAD,* 4 (10), 55- 71.

Kayadibi, S. ve Şireci, Y. (2023). Geleneksel Bankacılık ve Katılım Bankacılığı Uygulamaları: Karşılaştırmalı Performans Analizi. *Uluslararası Finansal Ekonomi ve Bankacılık Uygulamaları Dergisi,* 4 (1), 18 – 42.

Kazak, H., Erkan, H., Yazıcıoğlu, İ. E. ve Okka, O. (2018). İslami Finans Açısından Katılım Bankalarının Fon Kullandırma Yöntemlerinin Gelişimi ve Bugünkü Durumu: Türkiye'de Faaliyet Gösteren Katılım Bankaları Açısından 2018 Yılı İtibariyle Durum Analizi. İçinde E. Yılmaz (Editör), S. Alpaslan Sulak (Editör), *Human Society and Education in the Changing World.* (s. 34 – 49). Meram / Konya: Palet Yayınları.

Kevser, M. (2020). Türkiye'de Katılım Bankacılığının Gelişimi Üzerine Bir Değerlendirme: 2015-2019 Dönemi Analizi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD),* 7 (6), 116 - 127.

Moosa, R. ve Kashiramka, S. (2023). Objectives of Islamic Banking, Customer Satisfaction And Customer Loyalty: Empirical Evidence from South Africa, *Journal of Islamic Marketing,* 14 (9), s. 2188 – 2206, 1759 – 0833, DOI: 10.1108/JIMA-01-2022-0007.

Özsoy, İ., Görmez, B. ve Mekik, S. (2013). Türkiye'de Katılım Bankalarının Tercih Edilme Sebepleri: Ampirik Bir Tetkik. *Yönetim ve Ekonomi,* 20 (1), Celal Bayar Üniversitesi İİBF Manisa, 187 – 206.

Pehlivan, P. (2016). Türkiye'de Katılım Bankacılığı ve Bankacılık Sektöründeki Önemi, *Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi,* 31, 296 – 324.

Saifurrahman, A. ve Kassim, S. H. (2023). Regulatory Issues Inhibiting The Financial Inclusion: A Case Study Among Islamic Banks And Msmes in Indonesia, *Qualitative Research in Financial Markets,* 1755 -4179, DOI: 10.1108/QRFM-05-2022-0086.

Sümer, G. ve Onan, F. (2015). Dünyada Faizsiz Bankacılığın Doğuşu, Türkiye'deki Katılım Bankacılığının Gelişme Süreci ve Konvansiyonel Bankacılıktan Farkları. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 17 (3), 296 – 308.

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı (2020), MASAK, *Bankalar Sektör Araştırma Raporu,* Ankara.

Tetik, N. ve Şahin, A. (2019). Türkiye'deki Katılım Bankalarının Tarihsel Gelişimi. İ. Aksu (Editör), T. Oral (Editör), *I. Uluslararası Türkiye Muhasebe ve Finans Tarihi Kongresi, ITCAFH,* Malatya: Medipres Matbaacılık Yayıncılık.

Türk Finans Sistemi ve Katılım Bankacılığı, Mart 2023. https://yonetim.tkbb.org.tr/, (E. T.: 31.01.2024).

Islamic Financial Services Industry Stability Report, 2023. https://ceif.iba.edu.pk/pdf/islamic-financial-services-industry-stability-report-2023.pdf, (E. T.: 30.01.2024).

Türkiye Katılım Bankalar Birliği [TKBB], 2024. https://tkbb.org.tr/, (E. T.: 29.01.2024).

Türkiye Bankalar Birliği [TBB], 2024. https://www.tbb.org.tr/, (E. T.: 29.01.2024).

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, [BDDK], 2024. https://www.bddk.gov.tr/, (E. T.: 30.01.2024).

URL – 1: https://bankadunyasi.com/ (E. T.: 30.01.2024).

URL – 2: https://www.ziraatkatilim.com.tr/bizi-taniyin/katilim-bankaciligini-taniyin/katilim-bankaciligi-urunleri (E. T.: 31.01.2024).

KAYNAKÇA

Adıgüzel, O., Batur, H. Z. ve Ekşili, N. (2014). Kuşakların Değişen Yüzü ve Y Kuşağı ile Ortaya Çıkan Yeni Çalışma Tarzı: Mobil Yakalılar. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1*(19), 165-182.

Ahmad, N. ve Haron, S. (2002). Perceptions of Malaysian Corporate Customers Towards Islamic Banking Products and Services. *International Journal of Islamic Financial Services, 3*(4), 13-29.

Ahmed, F. K. (2014). Bankers' Perceptions on Islamic Banking in Oman. *Asia Pacific Journal of Research, 1*(16), 56-70.

Akhtar, N., Mehmood, M. T., Pervez, M. Z. ve Aslam, F. (2016). Factors Influencing the Perception of Customers in Islamic Banking: A Case Study in Pakistan. *International Review of Management and Business Research, 5*(3), 844-859.

Allen, I. E. ve Seaman, J. (2006). *Making the Grade Online Education in the United States.* Needham: Sloan Consortium.

Almarabeh, T. (2014). Students' Perceptions of E-Learning at the University of Jordan. *International Journal of Emerging Technologies in Learning, 9*(3), 31-35.

Altıparmak, M., Kurt, İ. D. ve Kapıdere, M. (2011). E-Öğrenme ve Uzaktan Eğitimde Açık Kaynak Kodlu Öğrenme Yönetim Sistemleri. *XIII. Akademik Bilişim Konferansı* (ss. 319-327). Malatya: İnönü Üniversitesi.

Altuntuğ, N. (2012). Kuşaktan Kuşağa Tüketim Olgusu ve Geleceğin Tüketici Profili. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 4*(1), 203-212.

Arshad, M., Aslam, S., Razi, A. ve Ali, S. A. (2011). A Comparative Analysis of Bankers' Perception on Islamic Banking in Pakistan. *International Journal of Economics and Research, 2*(4), 1-12.

Arslan, Ö. (2006). Öğrenmenin Yeni Yolu: E-Öğrenme. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 16*(2), 121-131.

Aydın, A. F. (2015). Kurumsal İtibar Açısından Sosyal Medyaya İlişkin Bir Değerlendirme. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi,* (9), 78-92.

Aydın, G. Ç. ve Başol, O. (2014, Aralık). X ve Y Kuşağı: Çalışmanın Anlamında Bir Değişme Var Mı? *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 1-15.

Ayten, H. (2016). Kurumsal İtibarın Sosyal Medyada Yönetimi: İngiliz ve Türk Ordusu Youtube Sayfaları Analizi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Baba, R. ve Amin, H. (2009). Offshore Bankers' Perception on Islamic Banking Niche for Labuan: An Analysis. *International Journal of Commerce and Management, 19*(4), 293-308.

Bashir, A., Sajid, M. R. ve Iqbal, S. (2011). Barriers to Islamic Banking Growth- Bank Employees' Perspective from Pakistan. *Asian Journal of Finance & Accounting, 3*(1), 56-71.

Baycan, P. (2017). *Y Kuşağının Satın Alma Davranışları Üzerinde Sosyal Medyanın Etkisi.* Tartışma Metni, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Dış Ticaret Enstitüsü.

Bilbil, E. K. ve Güler, Ş. (2017). Dijital Ortamda Kurumsal İtibar Yönetimi ve Viral Uygulamalar İlişkisi. *Global Media Journal TR Edition, 7*(14), 379-402.

Büyükaslan, A. ve Kırık, A. M. (2013). *Sosyal Medya Araştırmaları I "Sosyalleşen Birey".* Konya: Çizgi Kitabevi.

Chaouch, N. (2017). An Exploratory Study of Tunisian Customers' Awareness and Perception of Islamic Banks. *Uluslararası İslam Ekonomisi ve Finansı Araştırmaları Dergisi, 3*(2), 7-32.

Cole, F. L. (1988). Content Analysis: Process and Application. *Clinical Nurse Specialist, 2*(1), 53-57.

Çelik, M. (2014). Hizmet Sektöründeki Y Kuşağı Çalışanlarının İş Hayatındaki Beklentileri (İstanbul Örneği). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Beykent Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Yönetimi Anabilim Dalı.

Çömlekçi, İ. (2017). İslami Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi: Katılım Bankaları Müşterileri Üzerine Bir Araştırma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 16*(63), 1423-1439.

Dirican, C. (2016). Katılım Bankacılığının Gelişiminde Nakit Yönetimi Hizmetlerinin Etkileri ve Anket Çalışması ile Banka Çalışan Algısının Analizi. *Maliye Finans Yazıları,* (105), 223-242.

Doraisamy, B., Shanmugam, A. ve Raman, R. (2011). A Study on Consumers' Preferences of Islamic Banking Products and Services in Sungai Petani. *Academic Research International, 1*(3), 290-302.

Durak, İ., Bayat, M. ve Arslan, H. M. (2017). Banka Seçiminde Müşteri Tercihleri: Katılım Bankaları Üzerine Amprik Bir İnceleme. *The Journal of Social Science, 1*(2), 60-70.

Er, B., Mutlu, M. ve Şahin, Y. E. (2015). Daha Bilgili, Daha Doğru: İslami Finans Okuryazarlığı Üzerine Bir Araştırma. *International Congress on Islamic Economics and Finance* (ss. 1-22). Sakarya: Beşiz Yayınları.

Erol, C. ve Bdour, R. E. (1989). Attitudes, Behaviour, and Patronage Factors of Bank Customers towards Islamic Banks. *International Journal of Bank Marketing, 7*(6), 31-37.

Fada, K. A. ve Wabekwa, B. (2012). People's Perception Towards Islamic Banking: A Field work study in Gombe Local Government Area, Nigeria. *International Journal of Business, Humanities and Technology, 2*(7), 121-131.

Fombrun, C. J., Ponzi, L. J. ve Newburry, W. (2015). Stakeholder Tracking and Analysis: The RepTrak System for Measuring Corporate. *Corporate Reputation Review, 18*(1), 3-24.

Fombrun, C., Gardberg, N. A. ve Sever, J. M. (2000). The Reputation QuotientSM: A Multi-stakeholder Measure of Corporate Reputation. *Journal of Brand Management, 7*(4), 241-255.

Gait, A. H. ve Worthington, A. C. (2009). Libyan Business Firm Attitudes towards Islamic Methods of Finance. *Social Science Research Network. Available at SSRN: https://ssrn.com/abstract=1370752 or http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1370752*.

Gençtürk, M. ve Çobankaya, F. T. (2015). Katılım Bankalarının Batı Akdeniz Bölgesindeki Farkındalık Düzeyinin Tespiti. *Bankacılar Dergisi,* (93), 82-105.

Gerrard, P. ve Cunningham, J. B. (1997). Islamic Banking: A Study in Singapore. *International Journal of Bank Marketing, 15*(6), 204-216.

Gönen, İ. (2017). Katılım Bankalarının Finans Sektörü İçindeki Yeri ve Katılım Bankalarına Yönelik Müşteri Algısı Üzerine Bir Araştırma. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Harasim, L. (2000). Shift happens: online education as a new paradigm in learning. *The Internet and Higher Education, 3*(1), 41-61.

Harish, J. (2013). Online Education: A Revolution in the Making. *Cadmus, 2*(1), 26-38.

Harun, T. W., Rashid, R. A. ve Hamed, A. B. (2015). Factors Influencing Products' Knowledge of Islamic Banking Employees. *Journal of Islamic Studies and Culture, 3*(1), 23-33.

Holmes, B. ve Gardner, J. (2006). *E-Learning: Concepts and Practice.* London: Sage.

Hossain, A. ve Roy, B. N. (2017). Perception of non-Muslim Customers towards Islamic Banking: A Study in Northern Part of Bangladesh. *International Journal of Humanities and Social Science Invention, 6*(8), 1-7.

Hsieh, H. F. ve Shannon, S. E. (2005). Three Approaches to Qualitative Content Analysis. *Qualitative Health Research, 15*(9), 1277-1288.

İslamoğlu, A. H. ve Altunışık, R. (2010). *Tüketici Davranışları.* İstanbul: Beta.

Işık, A. H. ve Güler, İ. (2012). Comprehensive comparison of traditional and distance learning master programs. *Social and Behavioral Sciences,* (31), 120-123.

Kaptangil, K. ve Kaptangil, İ. (2014). Yabancı İnsan Kaynakları Yönetimi Alanyazınında Bilgi Yönetimi Kavramının İçerik Analizi ile İncelenmesi. *Journal of Economics and Administrative Sciences, 16*(1), 67-85.

Kaya, R. (2013). Türk Bankacılık Sisteminde Katılım Bankalarının Tercih Nedenleri ve Bir Araştırma. Yayımlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi. Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü.

Kaytancı, B. G., Ergeç, E. H. ve Toprak, M. (2013). Katılım Bankası Müşterilerinde Bankacılık Ürün ve Hizmetlerine Yönelik Memnuniyet: Türkiye Örneği. *International Conference on Eurasian Economies* (ss. 801-811). St. Petersburg-Russia: Beykent Üniversitesi.

Khan, H. N. ve Asghar, N. (2012). Customer Awareness and Adoption of Islamic Banking in Pakistan. *Interdisciplinary Journal of Contemporary Research in Business, 3*(9), 359-366.

Khattak, N. A. ve Kashif-Ur-Rehman. (2010). Customer Satisfaction and Awareness of Islamic Banking System in Pakistan. *African Journal of Business Management, 4*(5), 662-671.

Kılınç, H. (2017). Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Öğrenenlerinin Anadolum eKampüs Öğrenme Yönetim Sistemine İlişkin Görüşlerinin Kuşaklar Bağlamında İncelenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 3*(3), 104-124.

Kızıltepe, K. ve Yardımcıoğlu, F. (2017). Diyanet Personelinin Faiz Hassasiyeti Üzerine Bir Araştırma. *Uluslararası İslam Ekonomisi ve Finansı Araştırmaları Dergisi, 3*(2), 172-225.

Koçak, A. ve Arun, Ö. (2006). İçerik Analizi Çalışmalarında Örneklem Sorunu. *Selçuk İletişim Dergisi, 4*(3), 21-28.

Köksal, Y. ve Özdemir, Ş. (2013). Bir İletişim Aracı Olarak Sosyal Medyanın Tutundurma Karması İçerisindeki Yeri Üzerine Bir İnceleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 18*(1), 323-337.

Köse, N. ve Yengin, D. (2018). Dijital Pazarlamadan Fijital Pazarlamaya Geçişe Örnek Olarak Artırılmış Gerçeklik ve Sanal Gerçeklik Uygulamalarının Pazarlama Üzerindeki Katkılarının İncelenmesi. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi, 10*(1), 77-111.

Kuyucu, M. (2017). Y Kuşağı ve Teknoloji: Y Kuşağının İletişim Teknolojilerini Kullanım Alışkanlıkları. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 5*(2), 845-872.

Lokmanoğlu, E. (2016). Üniversitelerde Öğrenci Algılarına Göre Kurum İtibarı Bağlamında Sosyal Medya İtibarının Araştırılması: Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Örneği. *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2*(4), 21-43.

Mahmud, F. L. (2016). Türkiye'de Müşterilerin Katılım Bankacılığını Tercih Etme Nedenleri. Yayınlammamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Masood, S., Rehman, S. ve Rehman, C. A. (2014). Cognizing Customer Awareness and Perception of Islamic Banking Products in Pakistan. *International Journal of Operations and Logistics Management, 3*(4), 322-336.

Motiwalla, L. ve Tello, S. (2000). Distance Learning on the Internet: An Exploratory Study. *The Internet and Higher Education, 2*(4), 253-264.

Odabaşı, Y. ve Barış, G. (2003). *Tüketici Davranışı.* İstanbul: MediaCat Akademi.

Özen, E., Şenyıldız, L. ve Akarbulut, K. (2016). Faizsiz Bankacılık Algısı: Uşak İli Örneği. *Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies, 2*(4), 1-19.

Özsoy, İ., Görmez, B. ve Mekik, S. (2013). Türkiye'de Katılım Bankalarının Tercih Edilme Sebepleri: Ampirik Bir Tetkik. *Yönetim ve Ekonomi, 20*(1), 187-206.

Öztürk, E., Şener, G. ve Süher, H. K. (2016). Sosyal Medya Çağında Ürün Yerleştirme: Instagram ve Instabloggerlar Üzerine Bir İçerik Analizi. *Global Media Journal TR Edition, 6*(12), 355-386.

Peltekoğlu, F. B. (2016). *Halkla İlişkiler Nedir?* İstanbul: Beta Basım A.Ş,.

Ramadan, Z. S. (2013). Jordanian Criteria for Islamic Banks Selection. Evidence from the Jordanian Banking Sector. *International Journal of Academic Research in Accounting , Finance and Management Sciences, 3*(3), 139-145.

Sarıtaş, E. ve Barutçu, S. (2016). Tüketici Davranışlarının Analizinde Kuşaklar: Sosyal Medya Kullanımı Üzerine Bir Araştırma. *Pamukkale Journal of Eurasian Socioeconomic, 3*(2), 1-15.

Solomon, M. L. (2009). *Consumer Behaviour Buying, Having and Being.* New Jersey: Pearson Prentice Hall.

Soud, N. S. ve Sayılır, Ö. (2017). Perceptions of Islamic Banking Among Muslim and Non-Muslim Citizens in Tanzania. *Uluslararası İslam Ekonomisi ve Finansı Araştırmaları Dergisi, 3*(3), 15-29.

Stemler, S. (2001). An Overview of Content Analysis. *Practical Assessment, Research & Evaluation, 7*(17), 1-10.

Tatlı, H., Varol, A. ve Alakuştekin, A. (2017). Katılım Bankacılık Hizmetlerinde Tüketici Tercihlerini Etkileyen Faktörler: Bingöl'de Bir Uygulama. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, 9*(2), 65-80.

Terzi, O. ve Kızgın, Y. (2017). Mobil Pazar Uygulamalarının Y Kuşağı Açısından Değerlendirilmesi: Muğla İli Örneği. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi, 19*(40), 199-219.

Tokatlı, M., Özbükerci, İ., Günay, N. ve Vural, B. A. (2017). Kurumsal İtibarın Sosyal Medya Üzerinden Aktarımı: Sektör Liderlerinin Twitter Yönetimi Üzerine Bir Araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 5*(1), 34-57.

Toraman, C., Ata, H. A. ve Buğan, M. F. (2015). İslami Bankacılık Faaliyetlerine Yönelik Müşteri Algısı Üzerine Bir Araştırma. *Gaziantep University Journal of Social Sciences, 14*(4), 761-779.

Tuncer, A. İ. ve Tuncer, M. U. (2016). Eğlence Reklamlarının Viral Uygulamaları ve Z Kuşağı Üzerinden Bir Değerlendirme. *TRT Akademi, 1*(1), 210-229.

Türk Dil Kurumu. (2018). http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5abe14d57bb576.65879512, Erişim Tarihi: 27.03.2018.

Türkan, Y. ve Arpacık, M. (2017). Din Görevlilerinin Katılım Bankacılığına Bakış Açısı: Bingöl İlinde Bir Uygulama. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7*(14), 233-244.

Türkiye İstatistik Kurumu. (2018). http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1027, Erişim Tarihi: 27.03.2018.

Türkiye Katılım Bankaları Birliği. (2018). http://www.tkbb.org.tr/Documents/Yonetmelikler/Finansal-Egitim-Strateji-ve-Eylem-Planlari.pdf, Erişim Tarihi: 08.03.2018.

We Are Social. (2018). https://wearesocial.com/blog/2018/01/global-digital-report-2018, Erişim Tarihi: 26.03.2018.

Yağcı, M. İ. ve İlarslan, N. (2010). Reklamların ve Cinsiyet Kimliği Rolünün Tüketicilerin Satın Alma Davranışları Üzerindeki Etkisi. *Doğuş Üniversitesi Dergisi, 11*(1), 138-155.

Yıldırım, İ. ve Çakar, R. (2016). Katılım Bankacılığı Kullanımı Etkileyen Faktörlere Yönelik Bir Araştırma. *Global Business Research Congress 2* (ss. 552-563). İstanbul: PressAcademia Procedia.

Yılmaz, T., Ekinci, S. ve Önk, K. (2018). Kobi'lerin Katılım (İslami-Faizsiz) Bankalarının Faaliyetlerine Yönelik Tutumlarının Tespit Edilmesine Yönelik Bir Araştırma. *International Journal of Academic Value Studies, 4*(18), 54-69.

YouTube. (2018). Türkiye Katılım Bankaları Birliği: https://www.youtube.com/channel/UCMaeftVh75lxuWK0QZpjTSQ/videos?sort=da&view=0&flow=list, Erişim Tarihi: 28.03.2018.

YouTube. (2018). Ziraat Katılım Bankası A.Ş.: https://www.youtube.com/channel/UCeFl13xeHm2QVbOh87Izobw/videos?sort=da&view=0&flow=list, Erişim Tarihi: 28.03.2018.

YouTube. (2018). KuveytTürk Katılım Bankası A.Ş.: https://www.youtube.com/user/KuveytTurkBankasi/videos?flow=list&view=0&sort=da, Erişim Tarihi: 28.03.2018.

YouTube. (2018). Türkiye Finans Katılım Bankası A.Ş.: https://www.youtube.com/user/TurkiyeFinans/videos?flow=list&view=0&sort=da, Erişim Tarihi: 28.03.2018.

YouTube. (2018). AlbarakaTürk Katılım Bankası A.Ş.: https://www.youtube.com/user/albarakacomtr/videos?sort=da&view=0&flow=list, Erişim Tarihi: 28.03.2018.

YouTube. (2018). Vakıf Katılım Bankası A.Ş.: https://www.youtube.com/channel/UC_YIdsjcCcdwO9-GbCi8SVQ/videos?flow=list&sort=da&view=0, Erişim Tarihi: 28.03.2018.

Yüksekbilgili, Z. (2016). Tüketici Karar Verme Tarzlarının Kuşaklara Göre Değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 15*(59), 1392-1402.

KAYNAKÇA

Akın Ö, Çolak H., (2012), İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamalarıyla Örgütsel Performans Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İİBF Dergisi*, 2(2), 85-114.

Akıngüç G. B., (2002), *Aile İşletmelerinin Yapısı ve Geleceği – Türk İşletmelerinin Gelecek Kuşak Yöneticilerinin Önemli Özelliklerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma* İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi. Yayınları.

Armstrong, M. (2006), *Strategic Human Resource Management-A Guide to Action* (Third Edition, Koyan Page).

Aydın, A.H., (2001), *Yönetimin Fonksiyonları,* Güney, Salih (ed) *Yönetim ve Organizasyon*, Ankara: Nobel,

Aykan, E.(2007), Örgütlerde İnsan Kaynakları Uygulamaları İle Algılanan Örgütsel Destek Arasındaki İlişkilerin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(1), 123-137.

Bekci, İ., Apalı, A. ve Engin, M. (2020), İşletme Ölçeğini Belirleyen Kriterler ile KOBİ'lerde Muhasebe Bilgi Sisteminin İşletme Fonksiyonları Açısından Öneminin İncelenmesi: Burdur Örneği, *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi,* 10(1), 260-279.

Çidem, İ. (2013), Muhasebe Bilgi Sisteminin Etkinliği: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler Üzerine Bir Araştırma, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,

Çöklü, Y.E., (1994), Halkla İlişkiler Faaliyetleri Çerçevesinde Kuruluştaki Kriz Yönetimi. *Marmara İletişim Dergisi,* 7(7),321-327..

Demir, M.H., Gümüşoğlu, Ş. (2003), *Üretim Yönetimi İşlemler Yönetimi,* İstanbul: Beta Basım Yay. Dağ. A.Ş.

Demo G., Neiva ER., Nunes I., Rozzett K., (2012), Human Resources Management Policies And Practices Scale (HRMPPS): Exploratory And Confirmatory Factor Analysis. *BAR-Brazilian Administration Review*, 9(4), 395-420.

Develioğlu K, Haşit G, Bağcı ÜG (2006) Toplam Kalite Yönetimi Çerçevesinde Yöneticilerin İnsan Kaynakları Yönetimine Bakışları: Bursa (DORSAB)'Da Bir Uygulama. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 15, 191-204.

Eng, T. ve Ozdemir, S. (2014), International R&D Partnerships and Intrafirm R&D–Marketing–Production Integration of Manufacturing Firms in Emerging Economies, *Industrial Marketing Management*, 43: 32–44.

Eren, E. (2008), *Yönetim ve Organizasyon (Çağdaş ve Küresel Yaklaşımlar)*, İstanbul: Beta Basım Yayım.

Fain, N. ve Wagner B. (2014), R&D-Marketing Integration in Innovation – Does Culture Matter? *European Business Review*, 26(2):169–187.

Greenwood, MR. (2002), Ethics and HRM: A review and conceptual analysis. *Journal of Business Ethics*, 36(3), 261-278.

Guilding, C. (2002), *Financial Management for Hospitality Decision Makers.* Oxford: Butterworth-Heinemann.

Güney, A. (2013), Yönetim Anlayışında Muhasebe Bilgi Sisteminin Yeri, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi,* 2(3), 276-280.

Halevi, G. (2001), *Handbook of Production Management Methods*. Oxford: Butterworth-Heinemann.

Hannagan, T. (2009), Management Concepts and Practices. *Prentice Hall.*

Heid, R. D., ve Bojanic, D. C. (2006), *Hospitality Marketing Management*. New Jersey: John Wiley ve Sons, Inc.

İşçi, M. (1997), *Halkla İlişkiler*. İstanbul: Der Yayınları.

Karalar, R. (2005), *Genel İşletme Temel Bilgiler İşlevler*, Eskişehir: Meta Basım.

Kaya N, Kesen M (2014) İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamaları Ve Örgüt Kültürü Tiplerinin Çalışan Performansı Üzerindeki Etkilerini İncelemeye Yönelik Ampirik Bir Çalışma, *EKEV Akademi Dergisi,* (58), 97-122.

Kobu, B. (2005), *Üretim Yönetimi*, İstanbul:Beta Basım Yay. Dağ. A.Ş.

Kotler, P. (2000), *Marketing Management Millenium Edition*. Boston: Prentice-Hall.

Lancaster, G., ve Massingham, L. (2011), *Essentials of Marketing Management*. New York: Routledge.

Onurlu, Ö. ve Yazıcı, H. M. (2015), Stratejik Pazarlama Yönetimi Açısından Rekabet Üstünlüğü Sağlayabilecek Kişisel Satış Teknikleri Ve Uygulama. *Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar*, 52(610), 63-75.

Robbins, T., L., Crino, M., D., Fr e d e n - dall, L., D. (2002), An Integrative Model Of The Empowerment Process. *Human Resource Management Review*, 12(3), 419-443.

Sadullah, Ö. (2013), *İnsan Kaynakları Yönetimine Giriş:* İnsan Kaynakları Yönetiminin Tanımı, Önemi ve Çevresel Faktörler. İ.Ü. İşletme Fakültesi İnsan Kaynakları Yönetimi Anabilim Dalı Öğretim Üyeleri (Ed), İnsan Kaynakları Yönetimi İçinde (1-47) İstanbul: Beta.

Savcı, M. ve Balioğlu, İ. (2019). Yönetim Denetiminde Veri Kalitesinin Değerlendirilmesi: Bir Uygulama. Uluslararası 19 Mayıs Multidisipliner Çalışmalar Kongresi (678-685). Samsun: İKSAD Yayınevi.

Song, M., Di Benedetto, A. ve Zhao, Y. (1999), Pioneering Advantages in Manufacturing and Service Industries: Empirical Evidence From Nine Countries, *Strategic Management Journal*, 20: 811-36.

Sundar, K. (2013), *Principles of Management for Anna University*. Chennai: Vijay Nicole Print.

Stevenson, W. J. (1996), *Production/Operation Management*, Boston: Irwin.

Şaylan, O., Esmer, Y., ve Çelik, P. (2023), Kobi`lerde Stratejik Pazarlama Yönetimi: Lüleburgaz Örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 10(1), 639-657. https://doi.org/10.30798/makuiibf.1219980.

Şimşek, Ş., ve Çelik, A. (2017), *Yönetim ve Organizasyon*. Konya: Eğitim Yayınevi.

Tosun, K. (1992), *İşletme Yönetimi: Genel Esaslar.* İstanbul:Savaş Kitap ve Yayınevi.

Tortop, N., ; İsbir, E.G., Aykaç, B., Yayman, H. ve Özer, M. A., (2007), *Yönetim Bilimi*, Ankara:Yargı.

Tripathi, P.,ve Reddy, P. (2012), *Principles of Management.* New Delhi: Tata McGraw Hill Education Private Limited.

Tüz, M. V.(2001), *Kriz ve İşletme Yönetimi* İstanbul: Alfa Yayınları.

Ülgen, H., Mirze, S.,K. (2004), *İşletmelerde Stratejik Yönetim*. İstanbul: Literatür Yayıncılık.

Williams, C. (2015), *Principles of Manaegement*. Ohio: South-Western, Cengage Learning.

Witzel, M. (2004), *Management The Basics*. London: Routledge.

KAYNAKÇA

Ahmedova, S. (2020, November). *Technology Transfer As A Factor In Improving The Competitiveness of Industrial Enterprises.* In IOP Conference Series: Materials Science and Engineering (Vol. 971, No. 5, p. 052033). IOP Publishing.

Apple, K. S. (2008). *Evaluating University Technology Transfer Offices. In Public Policy In An Entrepreneurial Economy: Creating the Conditions for Business Growth* (pp. 139-157). New York, NY: Springer New York.

Arenas, J. J., ve González, D. (2018). Technology Transfer Models And Elements In The University-Industry Collaboration. *Administrative Sciences,* 8(2), 19.

Baglieri, D., Baldi, F. ve Tucci, C. L. (2018). University Technology Transfer Office Business Models: One Size Does Not Fit All. *Technovation*, 76, 51–63.

Dalga, E. (2016). Üniversite Sanayi İş Birliğinde Teknoloji Transfer Ofisleri (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Kara Harp Okulu, Ankara

Feldman, M P. (2003). *Entrepreneurship and American Research Universities: Evolution in Technology Transfer.* Cambridge University Press eBooks, 92-112. https://doi.org/10.1017/cbo9780511610134.005

Garetto, J., Georganopoulou, D., Janovick, N. ve Löffler, A. (2018). Accelerating Entrepreneurialism within Academia. Technology *Transfer and Entrepreneurship,* 5(1), 35-45.

Goktepe-Hulten, D. (2010). *University-Industry Technology Transfer:* Who Needs TTOs?. *International Journal Of Technology Transfer And Commercialisation,* 9(1-2), 40-52. https://doi.org/10.1504/ijttc.2010.029424

Gopalakrishnan, S. ve Santoro, M. D. (2004). Distinguishing Between Knowledge Transfer And Technology Transfer Activities: The Role Of Key Organizational Factors. *IEEE Transactions On Engineering Management,* 51(1), 57-69.

Kim, J., Daim, T. U. ve Anderson, T. R. (2009). University Technology Transfer: A Conceptual Model Of Impacting Factors And Phased Process. *In PICMET'09-2009 Portland International Conference on Management of Engineering & Technology* (pp. 2798-2811). IEEE. https://doi.org/10.1109/picmet.2009.5261803

Kim, Y. K., Lee, K., Park, W. G. ve Choo, K. (2012). Appropriate Intellectual Property Protection And Economic Growth In Countries At Different Levels Of Development. *Research Policy,* 41(2), 358-375. https://doi.org/10.1016/j.respol.2011.09.003

Mete, M. (2018)." Teknoloji Transfer Ofislerinin Şirketlerin Ekonomik Gelişimine ve Refah Düzeyine Olan Etkileri". *Sosyal Bilimler Dergisi,* Cilt 8 (Sayı 15), ss.39-55.

Meysman, J., Cleyn, S. H. D. ve Braet, J. (2017). Identifying The Key Processes For Technology Transfer Through Spin-Offs In Academic Institutions: A Case Study In Flanders And The Netherlands. *International Journal of Technology Transfer and Commercialisation, 15*(3), 291-308. https://doi.org/10.1504/ijttc.2017.088728

Owen-Smith, J. (2005). Trends And Transitions İn The Institutional Environment For Public And Private Science. *Higher Education, 49*, 91-117.

Phan, P H. ve Siegel, D S. (2006). The Effectiveness of University Technology Transfer: Lessons Learned, Managerial and Policy Implications, and the Road Forward. Social Science Research Network. https://doi.org/10.2139/ssrn.900605

Pratiwi, A., Sutopo, W., Zakaria, R. ve Rasli, A. M. (2017). Formulating Strategy Through QSPM Based On SWOT Framework: A Case Study Spin-Off Company In Malaysia. *Advanced Science Letters,* 23(9), 8646-8651.

Puntillo, P., Rubino, F. ve Veltri, S. (2022). *Transferring Knowledge to Improve University Competitiveness: The Performance of Technology Transfer Offices. In: Caperchione,* E., Bianchi, C. (eds) Governance and Performance Management in Public Universities. SIDREA Series in Accounting and Business Administration. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-85698-4_7

Güler, M., & Kırbaşlar, İ. (2020). *Teknoloji Transfer Ofislerinin Üniversite Sanayi İşbirliğindeki Rolü.* İktisad Yayınevi.

Ramanathan, K. (1994). The Polytrophic Components Of Manufacturing Technology. *Technological Forecasting And Social Change, 46*(3), 221-258.

Rocha, A., Romero, F., Lima, R., Amorim, M. ve Cunha, M. (2023). *Technology Transfer and Valuation Methods in Use by University Technology Transfer Offices. In: Samarati,* P., van Sinderen, M., Vimercati, S.D.C.d., Wijnhoven, F. (eds) E-Business and Telecommunications. Communications in Computer and Information Science, Book series, vol 1795. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-36840-0_3.

Russ, M. ve Camp, S. M. (1997). Strategic Alliances And Technology Transfer: An Extended Paradigm. *International Journal of Technology Management,* 14(5), 513-527.

Saputra, I. W., Sutopo, W. ve Zakaria, R. (2018). *A Business Strategy Formulation For Commercializing University-Created Technology: A University Spin-Offs.* AIP Conference Proceedings (Vol. 1931, No. 1, p. 030020). AIP Publishing LLC. https://doi.org/10.1063/1.5024079.

Sarıer, G. (2019). Şirket Değerlemesi ve Start-Up Firma Uygulaması. Yüksek Lisans Tezi. Manisa, Manisa Celal Bayar Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Schmoch, U., Reid, P. P., Encarnacao, J. ve Abramson, H. N. (Eds.). (1997). *Technology Transfer Systems In The United States And Germany: Lessons And Perspectives.* National Academies Press.

Siegel, D.S., Waldman, D. ve Link, A. (2003), "Assessing The Impact Of Organizational Practices On The Relative Productivity Of University Technology Transfer Offices: An Exploratory Study", *Research Policy*, Vol. 32 No. 1, pp. 27-48.

Stemberkova, R., Maresova, P., David, O. O. ve Adeoye, F. (2021). Knowledge Management Model For Effective Technology Transfer At Universities. *Industry and Higher Education,* 35(6), 638-649.

Tak, H. S. ve Sabidussi, A. (2015). Business Models For Technology Transfer Offices: A Case Study. *International Journal of Technology Transfer and Commercialisation,* 13(3/4), 192-192. https://doi.org/10.1504/ijttc.2015.075834

Taouaf, I., Elyoussoufi Attou, O., El Ganich, S. ve Arouch, M. (2021). The Technology Transfer Office (TTO): Toward A Viable Model For Universities In Morocco. *Management Letters / Cuadernos de Gestión 21/2 (2021) 97-107* https://doi.org/10.5295/cdg.191179it

Torcătoru, C. (2019). Aspects Of The Technological Transfer Management For Capitalizing On The Results Obtained Through Scientific Research. *IOP Conference Series: Materials Science and Engineering,* 514(1), 012041-012041. https://doi.org/10.1088/1757-899x/514/1/012041

Trisnawati, B. (2020). *The Importance of Technology Transfer for Indonesia*. In International Conference on Law, Economics and Health (ICLEH 2020) (pp. 49-52). Atlantis Press. https://doi.org/10.2991/aebmr.k.200513.009

Vac, C. S., ve Fitiu, A. (2017). Building Sustainable Development through Technology Transfer in a Romanian University. *Sustainability,* 9, Article No. 2042. https://doi.org/10.3390/su9112042

Žmuidzinaitė, R., Žalgevičienė, S. ve Užienė, L. (2021). Factors Influencing the Performance of Technology Transfer Offices: the Case of the European Consortium of Innovative Universities. *The Engineering Economics,* 32(3), 221-233. https://doi.org/10.5755/j01.ee.32.3.25785

Yükseköğretim Kurumları Teknoloji Transfer Ofisi Yönetmeliği, Resmi Gazete 30263 (07 Aralık 2017), Erişim 20 Aralık 2023. https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=24143&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5

İnternet Kaynakları

URL 1 T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Stratejik Araştırmalar ve Verimlilik Genel Müdürlüğü, "Teknoloji Transfer Ofislerinin (TTO) Etkinliğinin Değerlendirilmesi" (2021).
https://verimlilikkutuphanesi.sanayi.gov.tr/Library/ShowPDF/1318 Erişim Tarihi 11.10.2023

KAYNAKÇA

Ailawadi KL, Farris PW (2017) Managing multi-and omni-channel distribution: Metrics and research directions. Journal of Retailing, 93(1): 120-135.

Bodhani A (2012). Shops Offer The E-Tail Experience, Engineering & Technology, 7(5):46–49. DOI: 10.1049/et.2012.0512

Califano M, (2019) Omnıchannel Strategy : evolution and managerial implications with focus on Gucci case, Yüksek Lisans Tezi, Luiss Üniversitesi.

Chopdar PK, Sivakumar VJ (2019) Understanding continuance usage of mobile shopping applications in India: the role of espoused cultural values and perceived risk. Behaviour & Information Technology, 38(1): 42-64. https://doi.org/10.1080/0144929X.2018.1513563

Cook G (2014) Customer experience in the omni-channel world and the challenges and opportunities this presents. Journal of Direct, Data and Digital Marketing Practice, 15(4): 262–266. https://doi.org/10.1057/dddmp.2014.16

Edwards Gary (2014) How to Embrace Retail's Newest Trend: Webrooming," Retail TouchPoints Blog, [available at http:// retailtouchpoints.tumblr.com/post/59107311088/how-to-embraceretails newest-trend-webrooming].

Flavián C, Guinalíu M, Gurrea R (2006) The Role Played By Perceived Usability, Satisfaction And Consumer Trust On Website Loyalty, Information & Management, 43(1): 1-14. https://doi.org/10.1002/cb.1585

Gao L, Waechter KA, Bai X (2015) Understanding consumers' continuance intention towards mobile purchase: A theoretical framework and empirical study – A case of China. Computers in Human Behavior, 53: 249-262.

Gupta P, Yadav MS, Varadarajan R (2009) How task-facilitative interactive tools foster buyers' trust in online retailers: a process view of trust development in the electronic marketplace. Journal of Retailing, 85(2): 159-176. doi:10.1016/j.jretai.2009.02.001

Hsia TL, Wu JH, Xu X, Li Q, Peng L, Robinson, S. (2020) Çok kanallı perakendecilik: Tüketici deneyimlerini kolaylaştırmada durumsal katılımın rolü. Bilgi ve Yönetim 57 (8): 103390. https://doi.org/10.1016/j.im.2020.103390

Hossain, T. M. T., Akter, S., Kattiyapornpong, U., ve Dwivedi, Y. K. (2019). Multichannel integration quality: A systematic review and agenda for future research. Journal of Retailing and Consumer Services, 49, 154–163. https://doi.org/10.1016/j.jretconser.2019.03.019

Humbani M, Wiese M (2019) An integrated framework for the adoption and continuance intention to use mobile payment apps. International Journal of Bank Marketing, 37(2): 646-664.

Jara M, Dany V, Olivier M, Thierry M, Nelida M (2018) Measuring customers benefits of click and collect. Journal of Services Marketing (32): 430–42. Doı 10.1108/Jsm-05-2017-0158

Jayachandran S, Sharma S, Kaufman P, Raman P (2005) "The role of relational information processes and technology use in customer relationship management," J. Marketing, 69(4): 177–192

Kevin C., Chhajed, D., ve Hess, JD (2003). Direct marketing, indirect profits: A strategic analysis of dual-channel supply-chain design. Management science, 49(1), 1-20.

Kerviler G, Demoulin NTM, Zidda P (2016) Adoption of instore mobile payment: Are perceived risk and convenience the only drivers? Journal of Retailing and Consumer Services, (31): 334-344.

Kim K, Prabhakar B, (2000) Initial trust, perceived risk, and the adoption of internet banking. ICIS 2000 Proceedings. 55.https://aisel.aisnet.org/icis2000/55

Lazaris C, Vrechopoulos A (2014) From Multichannel to "Omnichannel" Retailing: Review of the Literature and Calls for Research. 2nd International Conference on Contemporary Marketing Issues, (ICCMI), 18-20 June.

Marangoz, M. ve Aydın, AE (2017). Tüketicilerin Üretiminin Alışverişi ve Devamlılığında

Bütünleşik Dağıtım Kanalı Yaklaşımı. *Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi= Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi* , 9 (1), 71-93.

Marmol M, Fernandez V (2019) Trigger factors in brick and click shopping Intangible Capital, 15(1): 57–71. https://doi.org/10.3926/ic.1364

Melero I, Sese F, Verhoef P, (2016) Recasting the Customer Experience in today's Omni-channel Environment. Universia Business Review, (50):18-37.

Mosquera A, Olarte Pascual C, Juaneda Ayensa E (2017) Understanding the customer experience in the age of omni-channel shopping. Revista ICONO14 Revista Científica De Comunicación Y Tecnologías Emergentes, 15(2): 92-114. DOI: ri14.v15i2.1070 | ISSN: 1697-8293 |

Mırsch, T.; Lehrer, C. ve Jung, R. (2016) "Channel İntegration Towards Omnichannel Management: A Literature Review", Proceedings of The 20th Pacific Asia Conference on Information Systems, 27 Haziran–01 Temmuz, ss. 1–17, Chiayi, Taiwan.

Ou CX, Sia CL (2010) Consumer trust and distrust: An issue of website design. International Journal of Human-Computer Studies, 68(12): 913– 934

Pal A, Herath T, De R, Rao HR (2020) Is the Convenience Worth the Risk? An Investigation of Mobile Payment Usage. Information Systems Frontiers. (23): 941-961.

Pal A, De' R, Herath T, Rao HR (2019) A review of contextual factors affecting mobile payment adoption and use. Journal of Banking and Financial Technology, 3(1): 43–57.

Piotrowicz W, Cuthbertson R (2014) Introduction to the Special Issue Information Technology in Retail: Toward Omnichannel Retailing. International Journal of Electronic Commerce, 18(4): 5-16. DOI: 10.2753/JEC1086-44151804

Rakhi T, Mala S (2014) Adoption readiness, personal innovativeness, perceived risk and usage intention across customer groups for mobile payment services in India. Internet Research, 24(3): 369-392.

Rana N, Luthra S, Rao HR (2018) Developing a framework using interpretive structural modeling for the challenges of digital financial services in India. PACIS 2018 Proceedings, 53.

Roca JC, Garcia, JJ, de la Vega JJ (2008) The importance of perceived trust, security and privacy in online trading systems. Information Management & Computer Security, 17(2):96-113.

Rigby D, Serow E, Tager S, Cheris A (2014) Spotlight on Technology. Brain Retail Holiday, 17(2).

Santos CPD, Fernandes DVDH (2008) Hizmet iyileştirme bağlamında tüketici güveninin öncülleri ve sonuçları. BAR-Brezilya Yönetimi İncelemesi , (5): 225-244.

Simone, A., ve Sabbadin, E. (2018). The new paradigm of the omnichannel retailing: key drivers, new challenges and potential outcomes resulting from the adoption of an omnichannel approach. International Journal of Business and Management, 13(1), 85-109. Doı: 10.5539/Ijbm.V13n1p85

Thakur R (2016) Müşteri katılımını ve sadakatini anlamak: alışveriş için mobil cihazlar örneği. Perakendecilik ve Tüketici Hizmetleri Dergisi (32): 151-163.

Ünsalan M (2018) Tüketici Etiği Açısında Showrooming Mağaza İstismarı Olarak Tanımlanabilir mi?, Pazarlama İçgörüsü Üzerine Çalışmalar, 2 (1): 25-34

Vaghef F (2019) Omnichannel Marketing nel fashion system. Implicazioni sul rapporto del consumatore con il negozio fisico.

Vedamani, Gibson G. (2017). Retail Management Functional Principles and Practice. India: Pearson

Verhoef PC, Kannan PK, Inman JJ (2015) From multi-channel retailing to omni-channel retailing: introduction to the special issue on multi-channel retailing, Journal of Retailing, 91 (2): 174-181.

Worldpay (2015). The store of the future and the role of omni-channel payments in driving business growth. Retrieved from https://www.worldpay.com/sites/default/files/WPUK-Omni-channelpayments-store-of-the-future.pdf

hak eden insanlar olduğu anlayışıyla şiddet davranışı yan yana gelebilecek bir görüş değildir. Şiddet; toplumsal yaşamda tüm bireylerin arasındaki *güven, dayanışma, hoşgörü, birliktelik* gibi ortak hareket etme duygularına zarar veren dolayısıyla, toplumsal ve bireysel anlamda *yıkıcı* bir niteliğe sahiptir. İnsan, sosyal ve psikolojik bir varlıktır. Şiddet, insanın diğer insanlara olan ihtiyacına, güven, dayanışma duygularına yıkıcı etkide bulunmaktadır. Aynı zamanda, şiddet toplumsal anlamda da güven, dayanışma, hoşgörü, birliktelik duygularına da zarar veren bir toplumsal sorundur.

KAYNAKÇA

6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanuna İlişkin Uygulama Yönetmeliği, https://www.aile.gov.tr/ksgm/mevzuat/ E.T.: 05.2021

Acar, F. (2010). Türkiye'de kadınların insan hakları: Uluslararası standartlar, hukuk ve sivil toplum, *Kadın Hakları Uluslararası Hukuk ve Uygulama.* İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları. 13-22.

AİHS, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi. http://www.anayasa.gov.tr/files/bireysel_basvuru/AIHS_tr.pdf

Akkoç, A. (2013). Bir Yönetim Biçimi Olarak Modern Demokrasi Süreci ve Sorunları. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Altınay A. G., Arat Y. (2008). *Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet*. İstanbul: Punto.

Anderson, K. L. (2010). Conflict, power and violence in families, *Journal of Marriage and Family*. 72: 726-742 E.T.: 11.10.2022 DOI:10.1111/j.l741-3737.2010.00727.

Boyacıoglu, I., Uysal, M. S. ve Erdugan, C. (2020). Psikolojik şiddetin ölçümü: Psikolojik istismar profilinin ve kadına kötü muamele envanteterinin Türkçeye uyarlanması. *Psikoloji Çalışmaları- Studies in Psychology*, 40(1), 19–55. https://doi.org/10.26650/SP2019-0027

CEDAW Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW). https://www.aile.gov.tr/ksgm/mevzuat/ E.T.: 02.08.2023

Cheng, T. C. & Lo, C. C. (2019). Physical intimate partner violence: factor related to women's contact with police. *Journal of Comparative Family Studies*. Volume 50, Number 3, p.229-241, E.T.:11.10.2022

Çüçen, K. (2013). *İnsan Hakları*. 2. Basım. Bursa: Sentez Yay.

Doğru, D. (2023). Türkiye'de kadınların siyasal haklarını kazanması ve siyasal temsilde karşılaşılan sorunlar. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 72 (1), 247-293 ORCID: 0000-0002-7454-6984.

Elpeze-Ergeç, N. (2020). *Teori ve Düşüncede Şiddet: Kadına Şiddet ve Medya Gerçeğin Kurgusu.* Konya: LiteraTürk Academia.

Ertürk, Y. (2022). *Sınır Tanımayan Şiddet: Paradigma, Politika ve Pratikteki Yönleriyle Kadına Şiddet Olgusu.* İstanbul: Metis.

Güleç, H., Topaloğlu, M., Ünsal, D. ve Altıntaş, M. (2012). Bir kısır döngü olarak şiddet. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*. 4(1), 112-137. E.T.: 16.01.2022

Hobsbawm, E. J. (2010). *İmparatorluk Çağı 1875-1914*. (çev. V. Aslan) 4. Baskı. Ankara: Dost Kitabevi.

Kabacaoğlu, G. ve Koçtürk, N. (2020). Aile İçi Şiddete Kavramsal Çerçeveden Genel Bir Bakış. İçinde (ed). N. Koçtürk & B. Ulukol, *Aile İçi Şiddet* (s.1-30). Ankara: Nobel.

Karabağ, İ. (2010). *Dil ve Şiddet: Geçmişten Günümüze Bir Kavram İncelemesi*. İstanbul: İkaros yay.

Kıdık-Örücü, T. (2013). *Kadın Hakları El Kitabı*. Ankara: Ankara Barosu. Erişim tarihi:02.06.2021

KSGM. (2018). *Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı 2018-2023*. Ankara: Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. https://www.aile.gov.tr/ksgm/mevzuat/ E.T.: 02.08.2023

KSGM. (2021). *Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele IV. Ulusal Eylem Planı 2021-2025*. Ankara: Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü https://www.aile.gov.tr/ksgm/mevzuat/ E.T.: 02.08.2023

Miller-Perrin, C. L., Perrin, R. D. & Renzetti, C. M. (2020). *Yakın İlişkilerde Şiddet ve İstismar.* (çev. S. Gürdoğan). İstanbul: Apamer Psikoloji Yay.

Okan İbiloğlu, A. (2012). Aile içi şiddet. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry* 2012; 4(2), 204-222. Doi:10.5455/cap.20120413. E.T.: 02.03.2023

Polat, O. (2016). Şiddet. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi.* 22 (1), 15-34, Erişim Tarihi: 03.03.2023

Ritzer, G. (2013). *Klasik Sosyoloji Kuramları*. (çev. H. Hülür). Ankara: De ki.

Sivaslıoğlu, F. ve Erdal, N. (2020). Ailede şiddet gören çalışan kadınların iş performansı. *ASEAD*. 7 (6), 350-367

Taşdemir Afşar, S. (2015). Türkiye'de şiddetin "kadın yüzü". *Sosyoloji Konferansları* No: 52 (2015-2), 715-753 DOI: 10.18368/IU/sk.04297. E.T.:24.01.2022

Tilly, C. (2013). *Toplumsal Hareketler 1768-2004*. (çev. O. Düz). İstanbul: Babil.

TTCKAA22. (2022). *Türkiye'de Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Algısı Araştırması.* Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Araştırmaları Merkezi. https://gender.khas.edu.tr/tr/turkiyede-toplumsal-cinsiyet-ve-kadin-algisi-arastirmasi, Kadir Has Üniversitesi E. T.:23.07.2023

Uluocak, Ş., Gökulu, G., Bilir, O., Etizer-Karacık, N. Ve Özbay, D. (2014). *Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği ve Kadına Yönelik Şiddet.* İstanbul: Paradigma Akademi

Ural, H. ve Çabuk Kaya, N. (2018). Kadın cinayetlerinde sembolik iktidarın krizi. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 21(2), 356-382. E.T: 29.09.2022

Ünlü, S., Bayram, N., Uluyağcı, C. ve Uzoğlu-Başçu, S. (2009). Kadına yönelik şiddet: tv dizilerinde kadına yönelik şiddet üzerine bir araştırma. *Selçuk İletişim*. 95-104. E.T.: 24.01.2022

Vatandaşlar, S. E. ve Hatipoğlu Sümer, Z. (2019). Kadınlara yönelik psikolojik şiddet ölçeğinin (psychological maltreatment of women inventory) Türk kültürüne uyarlanması, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 9(53), 341-371. E. T.: 09.05.2021

KAYNAKÇA

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, (2015), *Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması*. Ankara: Elma Teknik Basım.

Altınay, A.G. ve Arat Y., (2007). Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet, https://research.sabanciuniv.edu/id/eprint/7029/1/TurkiyedeKadinaYonelikSiddet.pdf (E.T.: 11.12.2023).

Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (2008). *Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet*. Ankara: Elma Teknik Basım.

Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu ve Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu (2023). Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu Ev İçi Şiddet Acil Yardım Hattı 2007-2021 Yılları Arası Verilerinin İstatistiksel Analizi, (E.T.:14.02.2024).

https://turkiye.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/tkdf_ev_ici_siddet_acil_yardim_hatti_2023_raporu_1.pdf

Bronfenbrenner, U. (1979). *The Ecology of Human Development: Experiments in Nature and Design*. Cambridge: Harvard University Press.

URL-1:https://bianet.org/kadin/bianet/133354-bianet-siddet-taciz-tecavuz-cetelesi-tutuyor (E.T.:21.10.2023).

Damarlı, N. ve Kuyucu, N. (2017). *Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Mekanizmaları İzleme Raporu*, Kadın Dayanışma Vakfı

Díaz-Aguado, M.J. ve Martínez-Arias, R. (2022) Types of male adolescent violence against women in three contexts: dating violence offline, dating violence online, and sexual harassment online outside a relationship. *Frontiers in Psycholo*gy, 13(850897),1-12, doi: 10.3389/fpsyg.2022.850897

Kadın Dayanışma Vakfı (2018). *Kadına Yönelik Şiddet Nedir?* Ankara:Şen Matbaa

Lal, S. B. Violence against women Issues, Challenges and Solutions, *International Journal of Science and Research,* 12(1),1-6. DOI: 10.21275/SR23101225707

Netting, F.E., Kettner, P.M., McMurtry, S.L., Thomas M.L. (2017). *Social Work Macro Practice*. 4th ed. United States: Pearson Education Inc.

OECD (2019), *Violence against women, in Society at a Glance 2019: OECD Social Indicators*, Paris: OECD Publishing, DOI: https://doi.org/10.1787/008fcef3-en

Our Watch. (2021). *Change the story: A Shared Framework for the Primary Prevention of Violence Against Women in Australia* (2nd ed.). Melbourne, Australia: Our Watch.

Öztürk, A.B. (2015). Kadınlarla Eğitici Eğitimi El Kitabı. Kadın Dayanışma Vakfı. https://siginaksizbirdunya.org/wp-content/uploads/2022/02/kadinlarla-egitici-egitimi.pdf (E.T.:22.10.2023).

Patel, L. (2015). *Social Welfare and Social Development*. 2nd ed. Cape Town: Oxford University Press Southern Africa

Sibanda, L. (2019). Social Work Interventions to Adress Domestic Violence in Sedibeng District. Master Thesis. South Africa: University of Pretoria.

Swanger, K.K. ve Petcosky, J.L. (2003). *Violence in the Home: Multidisciplinary Perspectives,* (New York; online edn, Oxford Academic.

The United Nations, (1993). Declaration on the eliminationof violence against women. New York. https://www.un.org/en/genocideprevention/documents/atrocity-crimes/Doc.21_declaration%20elimination%20vaw.pdf. (E.T.:12.12.2023).

UNWOMEN (2023), Frequently asked questions: Types of violence against women and girls. https://www.unwomen.org/en/what-we-do/ending-violence-against-women/faqs/types-of-violence (E.T.:12.12.2023).

UN WOMEN World ve Health Organization, (2020). RESPECT Women Overview how to use the RESPECT framework implementation guide. https://www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/Library/Publications/2020/RESPECT-implementation-guide-Overview-en.pdf. (E.T.:02.01.2024).

Webb, R. (2010). Women And Domestic Violence: Implicatıons For Social Work Intervention. National Association of Social Workers. https://www.socialworkers.org/News/1000-Experts/Media-Toolkits/Domestic-Violence-Media-Toolkit. (E.T.:21.12.2023).

World Health Organization, (2021a). Violence against women. https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women. (E.T.:21.12.2023).

World Health Organization (2021b), Violence against women prevalence estimates, 2018: Global, regional and national prevalence estimates for intimate partner violence against women and global and regional prevalence estimates for non-partner sexual violence against women. (E.T.:21.12.2023).

World Health Organization ve UN Women, 2021. Global Fact Sheet Violence Against Women Prevalence Estimates, 2018. https://www.who.int/publications/i/item/9789240022256 (E.T.:21.12.2023).

KAYNAKÇA

Al Rawashdeh, A. Z., Mohammed, E. Y., Al Arab, A. R., Alara, M., & Al-Rawashdeh, B. (2021). Advantages and disadvantages of using e-learning in university education: Analyzing students' perspectives. Electronic Journal of E-learning, 19(3), 107-117.

Al-Awidi, H. M., & Al-Mughrabi, A. M. (2022). Returning to Schools After COVID-19: Identifying Factors of Distance Learning Failure in Jordan from Parents' Perspectives. Online Journal of Communication and Media Technologies, 12(4), e202232.

Arslan, K., Arı, A. G., & Kanat, M. H. (2021). Covid-19 pandemi sürecinde verilen uzaktan eğitim hakkinda veli görüşleri. Ulakbilge, 57, 192-206.

Baytiyeh, H. (2018), "Online learning during post-earthquake school closures", Disaster Prevention and Management, Vol. 27 No. 2, pp. 215-227. https://doi.org/10.1108/DPM-07-2017-0173

Baytiyeh, H. and Naja, M.K. (2010), "Do multimedia features promote understanding and retention", International Journal of Instructional Media, Vol. 37 No. 1, pp. 43-54.

Bradley, R., Browne, B., & Kelley, H. (2017). Examining the influence of self-efficacy and self-regulation in online learning. College Student Journal, 51(4), 518–530.

Burke, K., Baker, W., & Hobdell, G. (2023). Getting hands-on: Praxis-focused assessment to enhance online arts teacher education. Distance Education, 44(2), 213-229.

Caladine Richard (2001). Learning Environments Of The Future: Narrow To Broadband Via Dvd, Education Resources Information Center (http://www.ascilite.org.au/conferences/melbourne01/pdf/papers/caladiner.p df).

Cavanaugh, J. (2005), "Teaching online – a time comparison", Online Journal of Distance Learning Administration, Vol. 8 No. 1, pp. 1-10.

Çelik, K., & Sökmen, A. (2018). Uzaktan eğitime devam etme niyetinin anlaşılması: genişletilmiş Teknoloji Kabul Modeli. Yönetim, Ekonomi ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi, 2(3), 1-23.

Davis, C. R., Grooms, J., Ortega, A., Rubalcaba, J. A. A., & Vargas, E. (2021). Distance learning and parental mental health during COVID-19. Educational Researcher, 50(1), 61-64.

Fidalgo, P., Thormann, J., Kulyk, O., & Lencastre, J. A. (2020). Students' perceptions on distance education: A multinational study. International journal of educational Technology in Higher Education, 17(1), 1-18.

Foucault, M. (2004). The birth of biopolitics. Macmillan http://www.koeri.boun.edu.tr/ https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/39500/xfiles/deprem_nedir.pdf

Kahraman, M. E. (2020). COVID-19 salgınının uygulamalı derslere etkisi ve bu derslerin uzaktan eğitimle yürütülmesi: Temel tasarım dersi örneği. Medeniyet Sanat Dergisi, 6(1), 44-56.

Karataş, B. (2023). Deprem ve Eğitim Dünyası. https://hasiladergi.com/wp-content/uploads/2023/05/Busra-Karatas-deprem-ve-egıtım-dunyası-3.pdf

Karatepe, F., Küçükgençay , N., Peker, B. (2020). "Öğretmen adayları senkron uzaktan eğitime nasıl bakıyor? Bir anket çalişması", Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi, S 7(53), ss. 1262-1274

Kelly, M. (1990), "Course creation issues in distance education", in Garrison, D. and Shale, D. (Eds), Education at a Distance, Krieger, Malabar, FL, pp. 77-99.

Kılıç, A., & Beldağ, A. (2021). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin uzaktan eğitim süreçlerine ilişkin görüşleri: Nitel bir çalışma. Sosyal Bilimler ve Değerler Eğitimi Dergisi, 2(1), 1-23.

Kurnaz, A., Kaynar, H., Barışık, C. Ş., & Doğrukök, B. (2020). Öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. Milli Eğitim Dergisi, 49(1), 293-322.

Metin, A. E., Karaman, A., & Şaştım, Y. A. (2017). Öğrencilerin uzaktan eğitim sistemine bakış açısı ve uzaktan eğitim İngilizce dersinin verimliliğinin değerlendirilmesi: Banaz Meslek Yüksekokulu. Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7(2), 640-652.

Özyürek, A., Begde, Z., Yavuz, N. F., & Özkan, İ. (2016). Uzaktan eğitim uygulamasının öğrenci bakış açısına göre değerlendirilmesi. Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(2), 595-605.

Reid, K., Butler, D. L., Comfort, C., & Potter, A. D. (2023). Virtual internships in open and distance learning contexts: Improving access, participation, and success for underrepresented students. Distance Education, 1-17.

Taylor Jim (2001). Fifth Generation Distance Education, Higher Education Series, Report No:40.

Telli, S. G., & Altun, D. (2023). Türkiye'de Deprem Sonrası Çevrimiçi Öğrenmenin Vazgeçilmezliği. Üniversite Araştırmaları Dergisi, 6(2), 125-136.

Tibi, M., & Tibi, L. (2015). Distance learning: what are its strengths and pitfalls. Recuperado de: https, (9).

Tokyay, M. (2020). Uzaktan Eğitim Dijital Uçurumu Derinleştiriyor Mu? İnterneti Olmayan Öğrenci Nasıl Eğitim Alacak?. https://tr.euronews.com/2020/04/17/uzaktan-egitim-dijitalucurumu-derinlestiriyor-mu-internetiolmayan-ogrenci-nas-l-egitim-a , (4 Aralık 2020).

Tuiloma, S. H., & Graham, C. R. (2023). Understanding the role of online teaching assistants in student engagement. Distance Education, 1-27.

Wang, Q., Xun, J., Li, N., Huijser, H., Shen, J., & Chen, J. (2023). Examining gains and pains of a new virtual internship design. Distance Education, 44(2), 246-266.

Yağız, E. (2021). Türkiye'de Uzaktan Eğitim Sürecinin Değerlendirilmesi. Uludağ Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 468, 43-52.

Kaynakça

Bilton, T., Bonnett, K., Jones, P., Lawson T., Skinner, D., Stanworth, M., Webster, A. (2009) Sosyoloji, Çev. Kemal İnal, Yeliz Kartal, Nurgök Özkale, Kasım Toraman, Yağmur Özkan, Ali Rıza Güngen. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Fay, B. (2017) Çağdaş Sosyal Bilimler Felsefesi, Çev. İsmail Türkmen, 4. Baskı, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Foucault, M. (1993) Cinselliğin Tarihi (cilt–1), Çev. Hülya Tufan, İstanbul: Afa yayınları.

Foucault, M. (2002) Kliniğin Doğuşu, Çev. Temel Keşoğlu, Ankara: Doruk Yayınları.

Foucault, M. (2004) Toplumu Savunmak Gerekir, Çev. Şahsuvar Aktaş, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Foucault, M. (2005) Özne ve İktidar, Çev. Işık Ergüden-Osman Akınbay, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Hekman, Susan (1999) Bilgi Sosyolojisi ve Hermeneutik, Çev. Hüsamettin Arslan-Bekir Balkız, İstanbul: Paradigma Yayınları.

Karakaş, M. (2002). "İktidar İlişkileri Açısından Bilim ve Sosyoloji", Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 5, Sayı 1, s. 163-178.

Levi-Strauss, C. (2012) Yapısal Antropoloji, Çev. Adnan Kahiloğulları, Ankara: İmge Kitabevi.

Levi-Strauss, C. (2016) Yaban Düşünce, Çev. Tahsin Yücel, 7. Baskı, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Marshal, G. (1999) Sosyoloji Sözlüğü, Çev. Osman Akınbay, Derya Kömürcü, Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Mills, S. (2003) Söylem ve İdeoloji, İçinde Barış Çoban-Zeynep Özarslan (Der.), Söylem ve İdeoloji. İstanbul: Su Yayınları.

Morris, B. (2004) Din Üzerine Antropolojik İncelemeler, Çev. Tayfun Atay, Ankara: İmge Kitabevi.

Ritzer, G. Jeffery, S. (2014) Sosyoloji Kuramları, Çev. Himmet Hülür, Ankara: Deki Yayınları.

Smith, P., Riley, A. (2016) Kültürel Kurama Giriş, Çev. Selime Güzelsarı, İbrahim Gündoğdu, Ankara: Dipnot Yayınları.

Suğur, S. (2013). Modern Sosyoloji Tarihi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Swingewood, A. (1998) Sosyolojik Düşüncenin Kısa Tarihi, Çev. Osman Akınbay, 2. Baskı, Ankara: Bilim Sanat Yayınları.

Şeylan, G. (1999) Postmodernizm, Ankara: İmge Yayınları.

Akşener, yaptığı paylaşımlarda gençlere namus bekçisi rolünü vermekte ve büyük bir sorumluluğu bu kitleye yüklemektedir. Ve aynı kitle hürriyetin yanında istibdattın karşısında konumlandırılmakta, parolası vatan işareti namus olan bir yönlendirme ile motive edilmektedir. Sınır güvenlik tezinden hareketle sınırın sahibi olanlar namus bekçisi, sınırın içinde olan ancak varlığına şüphe ile yaklaşılanlar ise namus düşmanı olarak konumlandırılıyor. Namus temalı her slogan/söz homojen olan büyük kitlenin ötekiyi, suç işleyen, ahlakı bozan, aile yapısını etkileyen ve bazı açılardan ülkeyi ucuza kapatan kabahatli bir kötülük nesnesi olarak damgalamasını kolaylaştırmaktadır. Her iki parti, namusa dayalı söylemlerinde yabancı düşmanlığına giden bir çizgiye mesafeli durmakta ancak belli bölgelerdeki insan varlığına temkinli yaklaşmaktadır.

Akşener'in kadınlar günü dolayısı ile sayfasına taşıdığı iletisinde, kavramın cinsiyetçi yönü belirgin bir şekilde öne çıkarılmıştır. Ailenin kahramanca restorasyonu için, gerçek akraba olmayan tam yabancı olmasına da izin verilmemesi gereken kadının, otorite, uygun evlilik ve doğru cinsellik ile yönü tayin edilmektedir. Toprağın egemeni olan ve devlet baba şeklinde sıfatlanan erkek için, vatan toprağı ana'lar ile doludur.

KAYNAKÇA

Agamben, G. (2001). *Kutsal İnsan &Egemen İktidar ve Çıplak Hayat*. İ. Türkmen (Çevirmen). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Akın, Y. (2004). *Gürbüz ve Yavuz Evlatlar" Erken Cumhuriyet'te Beden Terbiyesi ve Spor*. İstanbul: İletişim Yayınlar.

Aksakal, E. (2022). *Namus Söylemi ve Cinsiyetlendirilmiş Milliyetçilik*. İstanbul: Çizgi Yayınevi.

Aksoy, G. (2004). Bir Kadın Olarak Anadolu Kadını: Toprağın ve Kimliğin Genderleşmesi, 1-20, https://www.academia.edu/12973779/Bir_Kad%C4%B1n_Olarak_Anadolu_ve_Anadolu_Kad%C4%B1n%C4%B1_Topra%C4%9F%C4%B1n_ve_Kimli%C4%9Fin_Genderle%C5%9Fmesi_2004_2005_ (E.T.: 28.12.2023)

Aksoy, B. (2022). *Etimoloji Işığında Kelimelerin Dünyasında Gezintiler*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Altuntek, N. S. (2008). Benlik ve Kültür: Namus Kavramına Simgesel Bilişsel Bir Yaklaşım, *Edebiyat Fakültesi Dergisi,*15(2), 37-58.

Aronson, E., Wilson, T. ve Akert, R. (2012). *Sosyal Psikoloji*. İstanbul: Kaknüs Psikoloji.

Aydın, F. (2003). "Namus/Nomos Cebrail mi Tevrat mı? "Bed'ül –Vahy" Hadisindeki Namus Kavramı Üzerine", *Divam İlmi Araştırmalar*, Sayı: 15/2, 53-85.

Bağlı, M. ve Özensel, E. (2011). *Türkiye'de Töre ve Namus Cinayetleri: Töre ve Namus Cinayeti İşleyen Kişiler Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma*. İstanbul: Destek Yayınevi.

Baker, N., Gregware, P. R. ve Cassidy, M. (1999). "Family Killing Fields: Honor Rationales in the Murder of Women", *Violence Against Women,* Volume: 5, Issue: 2, 164-184.

Berktay, F. (1998). "Cumhuriyet'in 75 Yıllık Serüvenine Kadınlar Açısından Bakmak". İçinde. A. Berktay Hacımirzaoğlu (Editör). *75 Yılda Kadınlar Ve Erkekler*, 1-13, İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.

Berktay, F.(2010). *Tarihin Cinsiyeti*. İstanbul: Metis Yayıncılık.

Bilgin, N. (2016). *Sosyal Psikoloji Sözlüğü, Kavramlar, Yaklaşımlar*. İstanbul: Bağlam Yayınları.

Blank, H. (2008). *Bekaretin El Değmemiş Tarihi*. E. Ergün (Çevirmen). İstanbul: İletişim Yayınları.

Bora, T. (2005). Analar, Bacılar, Orospular: Türk Milliyetçi - Muhafazakar Söyleminde Kadın. İçinde. A. Öncü ve O. Tekelioğlu (Derleyen). *Şerif Mardin'e Armağan,* 241-244. İstanbul: İletişim Yayınları.

Bourdieu, P. (2015). *Eril Tahakküm*. İstanbul: Bağlam Yayınları.

Boroditsky, L. (2023). How Language Shapes The Way The Think, https://www.youtube.com/watch?v=RKK7wGAYP6k, (E.T.: 28.12.2023)

Bourdieu, P.(2015). *Eril Tahakküm*. İstanbul: Bağlam Yayınları.

Büyükkantarcıoğlu, N. (2006). *Toplumsal Gerçeklik ve Dil*. İstanbul: Multilingual Yabancı Dil Yayınları.

Chatterjee, P. (2022). *Ulus Parçaları, Kolonyal ve Post Kolonyal Tarihler*, İ. Çekem (Çevirmen), İstanbul: İletişim Yayınları.

Cantek, F. Ş. (2023). Mekanın Cinsiyeti, https://feministbellek.org/mekanin-cinsiyeti/, (E.T.: 28.12.2023)

Connell, R. W.(1998). *Toplumsal Cinsiyet ve İktidar: Toplum, Kişi ve Cinsel Politika*. C. Soydemir (Çevirmen). İstanbul: Ayrıntı.

Çetin, İ. (2014). Gelenek ve Modernite Arasında Türkiye'de Son Dönem Kadın Cinayetleri, *Sosyoloji Dergisi*, 30, 41-63.

Delaney, C. (2022). *Tohum ve Toprak.* S. Somuncuoğlu ve A. Bora (Çevirmen). İstanbul: İletişim Yayınları.

Doğan, R. (2016). *Namus,Töre ve Eril Şiddet, Yargıtay Kararları, Toplumsal Cinsiyet Kuramları.* Ankara: Ütopya Yayınevi.

Durakbaşa, A. (1998). Cumhuriyet Döneminde Modern Kadın ve Erkek Kimliklerinin Oluşumu: Kemalist Kadın Kimliği ve Münevver Erkekler, İçinde. A. Berktay Hacımirzaoğlu (Editör). *75 Yılda Kadınlar ve Erkekler*, 29-51, İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.

Ecevitoğlu, P. (2012). *Namus Töre ve İktidar.* Ankara: Dipnot Yayınları.

Engels, F. (2008). *Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni*. K. Somer (Çeviren). Ankara: Sol Yayınları.

Eroler, E. G. (2021). Türkiye'de Koronavirüs Pandemisi Döneminde Militarizm, Milliyetçilik ve Toplumsal Cinsiyet: Gazetelere İlişkin Bir Militarist Söylem Analizi, *Moment, Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Kültürel Çalışmalar Dergisi,* 8(1), 246-268.

Foucault, M. (2003). *Cinselliğin Tarihi,* H. Uğur Tanrıöven (Çeviren)*,* İstanbul: Ayrıntı Yayınları

Gellner, E. (2008). *Uluslar ve Ulusçuluk*. İstanbul: Hil Yayınları.

Gümüşçü, O. (2010). Siyasi Coğrafya Açısından Sınırlar ve Tarihi Süreç İçinde Türkiye'de Sınır Kavramı, *Bilig,* Kış (52), 79-104. https://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423873159.pdf.

Hamzaoğlu, M. ve Şener, B. (2022). Kadına Yönelik Şiddet Olgusunun Sosyo-Politik, Sosyo-Ekonomik ve Kültürel-İdeolojik Kökleri Üzerine Bir Değerlendirme: Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği ve Namus Olguları, *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi,* 12/24, 235-265.

Hellgren, Z., Hobson, B. (2008). Cultural Dialogues in the Good Society, *Ethnicities,* 8(3), 385–404, https://www.ssoar.info/ssoar/bitstream/handle/document/23084/ssoar-ethnicities-2008-3-hellgren_et_al-cultural_dialogues_in_the_good.pdf;jsessionid=528428F897F31D1C729A1773953BF3C5?sequence=1

Kaftancıoğlu, C. (2021). Namus Belası, https://www.cumhuriyet.com.tr/yazarlar/olaylar-ve-gorusler/namus-belasi-dr-canan-kaftancioglu-1862166, (E.T.: 28.12.2023).

Karadeniz, S. (2020). Sınır, Ulus, Vatan, Namus: Geçirgenlikler/Kesişimler, *Yetkin Düşünce,* 3/9, 207-218.

Kocaman, A., Özsoy, S. ve İmer, K..(2011). *Dilbilim Sözlüğü,* İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.

Kadıoğlu, A. (1998). Cinselliğin İnkarı: Büyük Toplumsal Projelerin Nesnesi Olarak Türk Kadınları. İçinde. A. Berktay Hacımirzaoğlu (Editör), *75 Yılda Kadınlar ve Erkekler,* 89-101, İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.

Kalav, A. (2012). Namus ve Toplumsal Cinsiyet, *Mediterrranean Journal of Humanities*, II/2, 151-163.

Kandiyoti, D. (1997). *Cariyeler Bacılar Yurttaşlar Kimlikler ve Toplumsal Dönüşümler*, A. Bora, F. Sayılan (Çeviren), İstanbul: Metis Yayınları.

MacKinnon, A. C. (2003). *Feminist Bir Devlet Kuramına Doğru*. T. Yöney ve S. Yücesoy (Çevirenler), İstanbul: Metis Yayınları.

Meeker, M. E. (2009). Meaning and Society in the Near East: Examples from the Black Sea Turks and The Levantine Arabs (I), *International Journal of Middle East Studies*, 7, 243-270.

Millett, K.(1987). *Cinsel Politika*, S. Selvi (Çeviren), İstanbul: Payel Yayınevi.

Mernissi, F. (2003). *Kadınların İsyanı ve İslami Hafıza,* A. Kantarcı (Çevirmen). Ankara: Epos Yayınları

Mursül, D. (2022). Siyasal Söylemde Sınırın Meşrulaştırılması, *Ulusam*, 2/2, 1-17.

Mutluer, N. (2008). Türkiye'de Cinsiyet Hallerinin Sınırları: Namussallaştırma. İçinde. N. Mutluer (Derleyen). *Cinsiyet Halleri, Türkiye'de Toplumsal Cinsiyetin Kesişim Sınırları,* 14-30, İstanbul: Varlık Yayınları.

Nagel, J. (2013). Erkeklik ve Milliyetçilik: Ulusun İnşasında Toplumsal Cinsiyet ve Cinsellik. İçinde. A. Gül Altınay (Derleyen). *Vatan Millet Kadınlar,* 65-103, İstanbul, İletişim Yayınları.

Najmabadi, A. (2013). Sevgili ve Ana Olarak Erotik Vatan: Sevmek, Sahiplenmek, Korumak, İçinde. A. Gül Altınay (Derleyen). *Vatan, Millet, Kadınlar*, 118-154, İstanbul: İletişim Yayınları.

Neuman, W. L. (2020). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri Nitel ve Nicel Yaklaşımlar I*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Nişanyan, S. (2009). *Sözlerin Soyağacı, Çağdaş Türkçe'nin Etimolojik Sözlüğü*, İstanbul: Adam Yayıncılık.

Oktay Y.B. 2003. Geleneklerin Ardındaki Ölümler: Töre Cinayetleri. *Kadın Araştırmaları Dergisi*, 8, 69-86, https://dergipark.org.tr/tr/pub/iukad/issue/736/7958 (E.T.: 28.12.2023).

Özmete, E., Yıldırım, H., Duru, S. (2018) . Yabancı Düşmanlığı (Zenofobi) Ölçeğinin Türk Kültürüne Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi,* Yıl: 18, Sayı: 40/2, 191-209.

Parla, A. (2001). The "Honor' of the State: Virginity Examinations in Turkey, *Feminist Studies,* 27/, 65-88.

Öztan, G. G. (2006). Türkiye'de Öjeni Düşüncesi ve Kadın, *Toplum ve Bilim*, S.105, 265- 281.

Sakallı U., N. ve Uslu, A., G. 2013. Namus Kültürlerinde "Namus" ve "Namus Adına Kadına Şiddet": Sosyal Psikolojik Açıklamalar", *Türk Psikoloji Yazıları,* 16 (32), 76-91.

Sakallı, N. ve Türoğlu, B. (2019). Erkek Olmak ya da Olmamak: Sosyal Psikolojik Açıdan Erkeksilik/Erkeklik Çalışmaları", *Türk Psikoloji Yazıları,* 22(44), 52-76.

Sancar, S. (2004). Otoriter Türk Modernleşmesinin Cinsiyet Rejimi, 1-15, http://kasaum.ankara.edu.tr/wp-content/uploads/sites/34/2013/03/serpil-hc.Otoriter_turk_modernlesmesinin_cinsiyet_rejimi.pdf, (E.T.: 28.12.2023).

Sirman, N. (2006). Akrabalık, Siyaset ve Sevgi: Sömürge Sonrası Koşullarda Namus-Türkiye Örneği, İçinde. S. Mojab ve N. Abdo (Derleyen), *Namus Adına Şiddet Kuramsal ve Siyasal Yaklaşımlar,* 43-63, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları

Sözen, E. (1999). *Söylem. Belirsizlik, Mübadele, Bilgi/Güç ve Refleksivite*, İstanbul: Paradigma Yayınları.

Tahincioğlu, A. N. Y. (2010). Namus Cinayetleri Üzerinden Yapılan Cinsiyetçilik ve Milliyetçiliğin Köşe Yazılarına Yansıması, *Mülkiye,* Cilt: XXXIV, Sayı: 269, 225-253.

Tahincioğlu, N. (2011). *Namusun Halleri,* İstanbul: Postiga Yayınları.

Tillion, G. (2006). *Harem ve Kuzenler*, Ş. Tekeli ve N. Sirman (Çevirmenler). İstanbul: Metis Yayınları.

Ural, H. ve Kaya Ç. N. (2018). Kadın Cinayetlerinde Sembolik İktidarın Krizi, *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi,* 21/2, 356-382.

Ünübol, M., Özbek, G., Özgön, S., Gülce, D. ve Demir, B. (2007). Namus Adına Cinayet: Türkiye'de Namus Cinayetlerinin İncelenmesi, *Türk Psikoloji Bülteni*, Yıl: 13, Sayı: 41, 69-83.

Üskül, A. K., Cross, S. E., Ataca, B. (2012). Honor Bound: The Cultural Construction of Honor in Turkey and the Northern United States, *Journal of Cross Cultural Psychology*, 43/7, 1131-1151.

Walby, S. (2002) .Feminism in a Global Era, *Economy and Society*, 31(4), 533-557.

Welchman, L. ve Hossain, S. (2014). *Namus, Doğrular ve Yanlışlar, Suçlar, Paradigmalar ve Kadına Yönelik Şiddet*. İçinde.M. Tabur, A. Sönmez, C. Tanır, S. Şekercan (Çevirenler), İstanbul: BGST Yayınları.

Yıldız, A. N. (2009). Kadın Cinselliğinin Söylemsel İnşası ve Namus Cinayetleri: Şanlıurfa Örneği, Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi.

Zajadlo, J. (2020). The Concept of Nomos - Some Remarks, *Krytyka Prawa,* 12/3, 143-161. https://repozytorium.kozminski.edu.pl/pub/5816, (E.T.: 28.12.2023).

Zvinkliene A. (2010). Honour Killings in Modern Societies: A Sociological Perspective, ICR Journal, 532-535,file:///C:/Users/Hatice%20Karaku%C5%9F%20%C3%96zt%C3%BCr/Downloads/admin-vp.-5%20(2).pdf, (E.T. : 28.12.2023).

Kaynakça

Altıntaş, E. (2023). Hasan Ali Toptaş'ın Romanlarında Postmodernizm Bağlamında Kayboluş, Kaçış ve Arayış Kavramları. Yüksek Lisans Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi.

Aracı, E. (2019). Hasan Ali Toptaş'ın Hikâyeleri Üzerine Bir İnceleme. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: T.C. İstanbul Kültür Üniversitesi.

Ayık, A. (2010). Hasan Ali Toptaş'ın Gölgesizler romanında postmodern kurgu. *Yeni Türk Edebiyatı Araştırmaları*, 2(4), 67-77.

Balık, M. (2013). Adalet Ağaoğlu'nda Bir Anlatım Tekniği Olarak Kurgu Sorunları. Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Kongresi (Saraybosna): Bildiri Kitabi / Editor Mustafa Arslan.

Bildirici, F. (2000), Tük edebiyatının yeni Yusuf Atılgan'ı Hasan Ali Toptaş, https://savaska.wordpress.com/2009/02/09/bin-huzunlu-haz-hasan-ali-toptas/ ET: 10.02.2024.

Çağlar, A. (2000), *İnsanın Issızlığının Romancısı*. Hürriyet Gösteri, S 217.

Çığrı-Yıldırım, A. (2019). Kahramanını yitiren roman: öznenin ölümü, nesnenin zaferi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(38), 490-501.

Ecevit, Y. (2001). *Türk Romanında Postmodernist Açılımlar*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Ecevit, Y. (2004). *Orhan Pamuk'u Okumak*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Emre, İ. (2006). *Postmodernizm ve Edebiyat*. Ankara: Anı Yayınları.

Erbaş, Ş. (2001). Hasan Ali Toptaş ile söyleşi: Başlarken yalnızsın, bitirdiğinde daha yalnız. *Adam Öykü*, 37, 48.

Eroğlu, M., N. (Yöneten). (2011). Büyük Umutlar "Hasan Ali Toptaş" [Belgesel]. Türkiye.

Karaosmanoğlu, D. (2022). Hasan Ali Toptaş'ın Hayatı, Sanatı, Roman ve Öykücülüğü Üzerine Bir Araştırma. Doktora Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Kul, E. (2003). Söyleşi: Hasan Ali Toptaş. Kül Güncel Edebiyat ve Sanat Seçkisi, S 32.

Okatan, F. (2014). Hasan Ali Toptaş'ın Romanlarında Postmodernist Ögeler. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi.

Özsevgeç, Y. (2017). Postmodernizm üzerine. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi/The Journal of International Social Research*, 10(54).

Parla, J. (2011). *Türk Romanında Yazar ve Başkalaşım*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Saybaşılı, S. (2008). Zaman Algısı ve Romana Yansıması. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi.

Somuncuoğlu-Özot, G. (2012). Postmodern Roman'da anlatıcı, zaman ve mekân yapısı. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7(3), 2275-2286.

Somuncuoğlu-Özot, G. (2014). Postmodern roman: kurgu, dil ve kişiler kadrosu. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(6) 973-987.

Taş, M. R. (2019). Postmodern bir kurgu denemesi olarak Elif Şafak'ın Pinhan romanı. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türkoloji Dergisi*, 23(1), 64-79.

Tekin, M. (2006), *Roman Sanatı*. İstanbul: Ötüken Neşriyat A.Ş.

Tekin, Z. (2011). Hasan Ali Toptaş'ın Romanlarının Yapı ve Tema Bakımından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Diyarbakır: Dicle Üniversitesi.

Topsakal, S. (2011). Hasan Ali Toptaş Romanlarında Postmodern Ögeler. Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.

Türk, R. (2019). Hasan Ali Toptaş Romanlarının Folklorik Unsurlar Bağlamında Tema, Dil ve Üslup Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Uşak: Uşak Üniversitesi.

Varlık, M. (2010). Hasan Ali Toptaş: "Bilginin Kendisi Değil Buharı Muteberdir...". M. Varlık (Dü.) içinde, Efendime Söyleyeyim Hasan Ali Toptaş Kitabı (s. 53-90). İletişim Yayınları.

KAYNAKÇA

Açа, M., Gökalp, H. ve Kocakaplan, İ. (2009). *Başlangıcından Günümüze Türk Edebiyatında Tür ve Şekil Bilgisi*. İstanbul: Kriter Yayınları

Akkuş, M. (2007). *Klâsik Türk Şiirinin Anlam Dünyası, Edebî Türler ve Tarzlar*. Erzurum: Fenomen Yayınları.

Canım, R. (2010). *Divan Edebiyatında Türler*. Ankara: Grafiker Yayınları.

Çalka, M.S. (2014). Tür ve Tarz Çeşitliliği Açısından Zengin Bir Divan: Süheylî Dîvânı. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic,* 9(3), 423-450.

Çelik, H. (2015). Bendi Mustafa Baba Divanı'nda Edebî Tür ve Tarzlar. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi,* 4(1), 443-464,

Demirbağ, Ö. (2018). Fuzûlî'nin Bir Murabbâsı Üzerinde Şerh Çalışması. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 14, 146-166.

Erişti, A., Kuzu, A., Yurdakul, I., Akbulut, Y., Kurt, A. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

İsen, M. (2020). Usûlî Divanı. İstanbul: Bilnet Matbaacılık ve Yayıncılık.

Karaman, G. (2013). Gidenlerin Ardından: Şeyhî Ve Ahmet Paşa'nın "Sen Gideli" Redifli Gazelleri Üzerine Bir Karşılaştırma. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic,* 8(13), 1123-1143.

Karaköse, S. (1994). Nev'îzade Âtâyî Divanı. Doktora tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.

Kınay, N. (2016). Edebî Türler ve Tarzlar Bağlamında Lârendeli Hamdî'nin Leylâ İle Mecnûn Mesnevisi Üzerine Bir İnceleme. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (ERZSOSDE)* ÖS-III: 257-270.

Kızıltaş, M. (2018). Ahmed Paşa'nın Yazmışam Redifli Gazelinin Şerhi ve Yapısalcılık Açısından İncelenmesi. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(2), 957-976

Mermer, A. (1997). *Karamanlı Aynî ve Dîvânı.* Ankara: Akçağ, 711s.

Pakalın, M. Z. (1981). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü,* İstanbul: MEB Yayınevi.

Pala, İ. (1989). *Ansiklopedik Dîvân Şiiri Sözlüğü*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları

Yazar, İ. (2006). Tokatlı Kânî Dîvânı, Doktora tezi. İzmir: Ege Üniversitesi.

SOSYAL MEDYA VE AKTİF KULLANICI

SADETTİN DEMİREL

EĞİTİM
yayınevi

SOSYAL MEDYA VE AKTİF KULLANICI

Sadettin Demirel

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6613-54-6
1. Baskı, Aralık 2023

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

SOSYAL MEDYA VE AKTİF KULLANICI
Sadettin Demirel
VIII+156 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6613-54-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKÇA

Adler, J. (2010). *R in a nutshell: A desktop quick reference*. O'Reilly Media, Inc.

Alajmi, M. A., Alharbi, A. H., & Ghuloum, H. F. (2016). Predicting the Use of Twitter in Developing Countries: Integrating Innovation Attributes, Uses and Gratifications, and Trust Approaches. *Informing Science: the International Journal of an Emerging Transdiscipline*, *19*, 215-237.

Al-Rawi, A. (2019). Viral News on Social Media. *Digital Journalism*, *7*(1), 63-79. https://doi.org/10.1080/21670811.2017.1387062

Al-Shabi, M. (2020). Evaluating the performance of the most important Lexicons used to Sentiment analysis and opinions Mining. *IJCSNS*, *20*(1), 1.

Anderson, P. (2007). *What is Web 2.0?: İdeas, technologies and implications for education* (Sayı 1). JISC Bristol.

Arthur, C. (2014, Ağustos 20). Twitter: It's official, get used to tweets from people you don't follow. *The Guardian*. https://www.theguardian.com/technology/2014/aug/20/twitter-tweets-timeline-follow

Asur, S., & Huberman, B. A. (2010). Predicting the Future with Social Media. *2010 IEEE/WIC/ACM International Conference on Web Intelligence and Intelligent Agent Technology*, 492-499. https://doi.org/10.1109/WI-IAT.2010.63

Atan, S., & Çınar, Y. (2019). Borsa İstanbul'da Finansal Haberler ile Piyasa Değeri İlişkisinin Metin Madenciliği ve Duygu (Sentiment) Analizi ile İncelenmesi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, *74*(1), 1-34. https://doi.org/10.33630/ausbf.523199

Ayhan, B., & Baloğlu, E. (2020). Kullanımlar ve Doyumlar Yaklaşımı ve Twitter. İçinde Cem Yasin & Himmet Hülür (Ed.), *Twitter Arastirmalari*. Ütopya Yayınları.

Baccianella, S., Esuli, A., & Sebastiani, F. (2010). *Sentiwordnet 3.0: An enhanced lexical resource for sentiment analysis and opinion mining*. Proceedings of the Seventh International Conference on Language Resources and Evaluation (LREC'10).

Bakshy, E., Messing, S., & Adamic, L. A. (2015). Exposure to ideologically diverse news and opinion on Facebook. *Science*, *348*(6239), 1130-1132. https://doi.org/10.1126/science.aaa1160

Baran, S. J., & Davis, D. K. (2015). *Mass Communication Theory: Foundations, Ferment, and Future*. Cengage Learning.

Barassi, V., & Treré, E. (2012). Does Web 3.0 come after Web 2.0? Deconstructing theoretical assumptions through practice. *New Media & Society*, *14*(8), 1269-1285. https://doi.org/10.1177/1461444812445878

Barberá, P. (2015). Birds of the Same Feather Tweet Together: Bayesian Ideal Point Estimation Using Twitter Data. *Political Analysis*, *23*(1), 76-91. https://doi.org/10.1093/pan/mpu011

Barkur, G., Vibha, & Kamath, G. B. (2020). Sentiment analysis of nationwide lockdown due to COVID 19 outbreak: Evidence from India. *Asian Journal of Psychiatry*, *51*, 102089. https://doi.org/10.1016/j.ajp.2020.102089

Beninger, K. (2017). Social Media Users' Views on the Ethics of Social Media Research. İçinde L. Sloan & A. Quan-Haase (Ed.), *The SAGE handbook of social media research methods*. SAGE reference.

Benoit, K. (2011). *Linear Regression Models with Logarithmic Transformations*.

Berelson, B. (1949). What "Missing the Newspaper" Means. *Communications Research 1948-1949*.

Bermingham, A., & Smeaton, A. (2011). *On using Twitter to monitor political sentiment and predict election results*. 2-10.

Berners-Lee, T., Hendler, J., & Lassila, O. (2001). The Semantic Web. *Scientific American*, *284*(5), 34-43. JSTOR.

Bhat, M., Qadri, M., Beg, N.-A., Kundroo, M., Ahanger, N., & Agarwal, B. (2020). Sentiment analysis of social media response on the Covid19 outbreak. *Brain, Behavior, and Immunity*, *87*, 136-137. https://doi.org/10.1016/j.bbi.2020.05.006

Binark, M., Bayraktutan, G., Mert, E., Çomu, T., Tunç, S., Zeynep, B., & İslam, H. (2014). *Yeni Medya Çalışmalarında Araştırma Yöntem ve Teknikleri* (M. Binark, Ed.; 3. bs). Ayrıntı Yayınları.

Blank, G., & Reisdorf, B. C. (2012). THE PARTICIPATORY WEB: A user perspective on Web 2.0. *Information, Communication & Society*, *15*(4), 537-554. https://doi.org/10.1080/1369118X.2012.665935

Blaszka, M., Burch, L. M., Frederick, E. L., Clavio, G., & Walsh, P. (2012). #WorldSeries: An Empirical Examination of a Twitter Hashtag During a Major Sporting Event. *International Journal of Sport Communication*, *5*(4), 435-453. https://doi.org/10.1123/ijsc.5.4.435

Blumler, J. G. (1979). The Role of Theory in Uses and Gratifications Studies. *Communication Research*, *6*(1), 9-36. https://doi.org/10.1177/009365027900600102

Bollen, J., Mao, H., & Zeng, X. (2011). Twitter mood predicts the stock market. *Journal of Computational Science*, *2*(1), 1-8. https://doi.org/10.1016/j.jocs.2010.12.007

Boyd, D., & Crawford, K. (2012). CRITICAL QUESTIONS FOR BIG DATA: Provocations for a cultural, technological, and scholarly phenomenon. *Information, Communication & Society*, *15*(5), 662-679. https://doi.org/10.1080/1369118X.2012.678878

Boyd, D., & Ellison, N. B. (2007). Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication*, *13*(1), 210-230. https://doi.org/10.1111/j.1083-6101.2007.00393.x

Boyd, D., Golder, S., & Lotan, G. (2010). Tweet, Tweet, Retweet: Conversational Aspects of Retweeting on Twitter. *2010 43rd Hawaii International Conference on System Sciences*, 1-10. https://doi.org/10.1109/HICSS.2010.412

Brubaker, J. (2005). *The role of the Internet in agenda setting: A synthesized uses and gratifications and agenda setting model*. Kent State University.

Bruns, A. (2008). *Blogs, Wikipedia, Second Life, and beyond: From production to produsage* (C. 45). Peter Lang.

Bruns, A., Highfield, T., & Burgess, J. (2013). The Arab Spring and Social Media Audiences: English and Arabic Twitter Users and Their Networks. *American Behavioral Scientist*, *57*(7), 871-898. https://doi.org/10.1177/0002764213479374

Bruns, A., & Moe, H. (2013). Structural Layers of Communication on Twitter. İçinde K. Weller, A. Bruns, J. Burgess, M. Mahrt, & C. Puschmann (Ed.), *Twitter and Society* (ss. 15-28). Peter Lang Verlag. https://doi.org/10.3726/978-1-4539-1170-9

Bryman, A. (2012). *Social research methods* (4. bs). Oxford university press.

Carlson, N. (2011). *The Real History Of Twitter*. Business Insider. https://www.businessinsider.com/how-twitter-was-founded-2011-4

Carpenter, J. P., & Krutka, D. G. (2014). How and Why Educators Use Twitter: A Survey of the Field. *Journal of Research on Technology in Education*, *46*(4), 414-434. https://doi.org/10.1080/15391523.2014.925701

Carr, C. T., & Hayes, R. A. (2015). Social Media: Defining, Developing, and Divining. *Atlantic Journal of Communication*, *23*(1), 46-65. https://doi.org/10.1080/15456870.2015.972282

Castells, M. (2013). *İsyan ve umut ağları: İnternet çağında toplumsal hareketler* (E. Kılıç, Çev.). Koç Üniversitesi Yayıları.

Castells, M. (2016). *İletişimin Gücü*. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Cha, M., Haddadi, H., Benevenuto, F., & Gummadi, K. (2010). Measuring User Influence in Twitter: The Million Follower Fallacy. *Proceedings of the International AAAI Conference on Web and Social Media*, *4*(1), 10-17. https://doi.org/10.1609/icwsm.v4i1.14033

Chen, G. M. (2011). Tweet this: A uses and gratifications perspective on how active Twitter use gratifies a need to connect with others. *Web 2.0 in Travel and Tourism: Empowering and Changing the Role of Travelers*, *27*(2), 755-762. https://doi.org/10.1016/j.chb.2010.10.023

Chung, J. E., & Mustafaraj, E. (2011, Ağustos 4). Can Collective Sentiment Expressed on Twitter Predict Political Elections? *Twenty-Fifth AAAI Conference on Artificial Intelligence*. Twenty-Fifth AAAI Conference on Artificial Intelligence. https://www.aaai.org/ocs/index.php/AAAI/AAAI11/paper/view/3549

Clark, M. (2023, Ocak 11). *Twitter defaults to a For You page now, just like TikTok*. The Verge. https://www.theverge.com/2023/1/10/23549368/twitter-for-you-page-tiktok-following-tab

Conover, M., Ratkiewicz, J., Francisco, M., Goncalves, B., Menczer, F., & Flammini, A. (2011). Political Polarization on Twitter. *Proceedings of the International AAAI Conference on Web and Social Media*, *5*(1), 89-96. https://doi.org/10.1609/icwsm.v5i1.14126

Danneman, N., & Heimann, R. (2014). *Social media mining with R*. Packt Publishing Ltd.

DataReportal, We Are Social, & Hootsuite. (2021). *Global Twitter user age distribution 2021*. Statista. https://www.statista.com/statistics/283119/age-distribution-of-global-twitter-users/

Demirel, S., & Gündüz, U. (2022). World Health Organization's Twitter Use Before and During Covid19 Pandemic: Sentiment and Textual Analysis of Tweets. *Intermedia International E-journal*. https://doi.org/10.56133/intermedia.1163032

Demirel, S., Kahraman, E., & Gündüz, U. (2022). A text mining analysis of the change in status of the Hagia Sophia on Twitter: The political discourse and its reflections on the public opinion. *Atlantic Journal of Communication*, 1-28. https://doi.org/10.1080/15456870.2022.2093354

Diakopoulos, N. A., & Shamma, D. A. (2010). Characterizing Debate Performance via Aggregated Twitter Sentiment. *Proceedings of the SIGCHI Conference on Human Factors in Computing Systems*, 1195-1198. https://doi.org/10.1145/1753326.1753504

Dubey, A. D. (2020). *Twitter Sentiment Analysis during COVID-19 Outbreak*. https://doi.org/10.2139/ssrn.3572023

Duffy, C. (2022, Aralık 12). *Twitter relaunches option to pay for blue check marks | CNN Business*. CNN. https://www.cnn.com/2022/12/12/tech/twitter-verification-relaunch/index.html

Eddy, K. (2023). *Unpacking news participation and online engagement over time*. Digital News Report 2023. https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/digital-news-report/2023/unpacking-news-participation-online%20engagement-over-time

Edelman, G. (2021). The Father of Web3 Wants You to Trust Less. *Wired*. https://www.wired.com/story/web3-gavin-wood-interview/

Eisenstein, J., O'Connor, B., Smith, N. A., & Xing, E. P. (2014). Diffusion of Lexical Change in Social Media. *PLoS ONE*, *9*(11), e113114. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0113114

Ellison, N. B., & Boyd, D. M. (2013). Sociality Through Social Network Sites. Içinde W. H. Dutton (Ed.), *The Oxford Handbook of Internet Studies* (C. 1). Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199589074.013.0008

eMarketer, & Insider Intelligence. (2022). *Twitter: Number of users worldwide 2024*. Statista. https://www.statista.com/statistics/303681/twitter-users-worldwide/?locale=en

Esuli, A., & Sebastiani, F. (2006). *Determining term subjectivity and term orientation for opinion mining*. 193-200.

Ferrara, E., Varol, O., Davis, C., Menczer, F., & Flammini, A. (2016). The rise of social bots. *Communications of the ACM*, *59*(7), 96-104. https://doi.org/10.1145/2818717

Ferris, A. L., Hollenbaugh, E. E., & Sommer, P. A. (2021). Applying the Uses and Gratifications Model to Examine Consequences of Social Media Addiction. *Social Media + Society*, *7*(2), 205630512110190. https://doi.org/10.1177/20563051211019003

Fiske, J. (2010). *Television culture*. Routledge.

Flew, T., & Smith, R. K. (2018). *New Media: An Introduction* (3. bs). Oxford University Press.

Ford, C. (2018). *Interpreting Log Transformations in a Linear Model | University of Virginia Library Research Data Services + Sciences*. https://data.library.virginia.edu/interpreting-log-transformations-in-a-linear-model/

Frommer, D. (2014, Ağustos 19). *Twitter now officially says your timeline is more than just tweets from people you follow*. Quartz. https://qz.com/252192/twitter-now-officially-says-your-timeline-is-more-than-just-tweets-from-people-you-follow

Fuchs, C. (2010). Social Software and Web 2.0: Their Sociological Foundations and Implications. İçinde S. Murugesan (Ed.), *Handbook of Research on Web 2.0, 3.0, and X.0* (ss. 763-789). IGI Global. https://doi.org/10.4018/978-1-60566-384-5.ch044

Fuchs, C. (2016). *Sosyal medya—Eleştirel bir giriş*. Nota Bene Yayınları.

Fuchs, C., Hofkirchner, W., Schafranek, M., Raffl, C., Sandoval, M., & Bichler, R. (2010). Theoretical Foundations of the Web: Cognition, Communication, and Co-Operation. Towards an Understanding of Web 1.0, 2.0, 3.0. *Future Internet*, *2*(1), 41-59. https://doi.org/10.3390/fi2010041

Gaffney, D., & Puschmann, C. (2013). Data Collection on Twitter. İçinde Katrin Weller, Axel Bruns, Jean Burgess, Merja Mahrt, & Cornelius Puschmann (Ed.), *Twitter and Society* (ss. 55-67). Peter Lang.

Garun, N. (2020, Mart 6). *How to switch your Twitter feed to a chronological timeline*. The Verge. https://www.theverge.com/2020/3/6/21167920/twitter-chronological-feed-how-to-ios-android-app-timeline

Gezici, G., & Yanıkoğlu, B. (2018). Sentiment analysis in Turkish. İçinde *Turkish Natural Language Processing* (ss. 255-271). Springer.

Ghiassi, M., Skinner, J., & Zimbra, D. (2013). Twitter brand sentiment analysis: A hybrid system using n-gram analysis and dynamic artificial neural network. *Expert Systems with Applications*, *40*(16), 6266-6282. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2013.05.057

Giachanou, A., & Crestani, F. (2016). Like It or Not: A Survey of Twitter Sentiment Analysis Methods. *ACM Computing Surveys*, *49*(2), 28:1-28:41. https://doi.org/10.1145/2938640

Giddens, A. (2020). *Toplumun İnşası-Yapılaşma Teorisinin Ana Hatları* (Ü. Tatlıcan, Çev.; 1. bs). Sentez Yayıncılık.

Go, A., Bhayani, R., & Huang, L. (2009). Twitter sentiment classification using distant supervision. *CS224N project report, Stanford*, *1*(12), 2009.

Golder, S. A., & Macy, M. W. (2011). Diurnal and Seasonal Mood Vary with Work, Sleep, and Daylength Across Diverse Cultures. *Science*, *333*(6051), 1878-1881. https://doi.org/10.1126/science.1202775

Gonçalves, P., Araújo, M., Benevenuto, F., & Cha, M. (2013). *Comparing and combining sentiment analysis methods*. 27-38.

Goode, L. (2009). Social news, citizen journalism and democracy. *New Media & Society*, *11*(8), 1287-1305. https://doi.org/10.1177/1461444809341393

Greaves, F., Ramirez-Cano, D., Millett, C., Darzi, A., & Donaldson, L. (2013). Use of Sentiment Analysis for Capturing Patient Experience From Free-Text Comments Posted Online. *Journal of Medical Internet Research*, *15*(11), e2721. https://doi.org/10.2196/jmir.2721

Güngör, N. (2022). İletişim: Kuramlar ve Yaklaşımlar (6. bs). Siyasal Kitabevi.

Gwaro, E. (2023). *Web3 vs. Web 3.0: What's the Difference?* MUO. https://www.makeuseof.com/web3-vs-web-30-whats-the-difference/

Hahs-Vaughn, D. L., & Lomax, R. G. (2020). *An introduction to statistical concepts*. Routledge.

Halavais, A. (2013). Structure of Twitter: Social and Technical. İçinde K. Weller, A. Bruns, J. Burgess, M. Mahrt, & C. Puschmann (Ed.), *Twitter and Society* (ss. 29-41). Peter Lang Verlag. https://doi.org/10.3726/978-1-4539-1170-9

Hall, S. (2010). Encoding—Decoding (1980). İçinde C. Greer (Ed.), *Crime and Media | A Reader*. Routledge. https://doi.org/10.4324/9780367809195

Hambrick, M. E., Simmons, J. M., Greenhalgh, G. P., & Greenwell, T. C. (2010). Understanding Professional Athletes' Use of Twitter: A Content Analysis of Athlete Tweets. *International Journal of Sport Communication*, *3*(4), 454-471. https://doi.org/10.1123/ijsc.3.4.454

Hamburger, E. (2014, Eylül 3). *Twitter CEO finally explains why random favorites are inserted into your timeline*. The Verge. https://www.theverge.com/2014/9/3/6101407/twitter-ceo-finally-explains-why-random-favorites-are-inserted-into

Hansen, L. K., Arvidsson, A., Nielsen, F. A., Colleoni, E., & Etter, M. (2011). Good Friends, Bad News—Affect and Virality in Twitter. İçinde J. J. Park, L. T. Yang, & C. Lee (Ed.), *Future Information Technology* (C. 185, ss. 34-43). Springer Berlin Heidelberg. https://doi.org/10.1007/978-3-642-22309-9_5

Haridakis, P., & Hanson, G. (2009). Social Interaction and Co-Viewing With YouTube: Blending Mass Communication Reception and Social Connection. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, *53*(2), 317-335. https://doi.org/10.1080/08838150902908270

Haridakis, P., & Humphries, Z. (2019). Uses and Gratifications. Içinde Don W. Stacks, Michael B. Salwen, & Kristen C. Eichhorn (Ed.), *An Integrated Approach to Communication Theory and Research* (3. bs, ss. 139-154). Routledge. https://doi.org/10.4324/9780203710753-13

Harrison, T. M., & Barthel, B. (2009). Wielding new media in Web 2.0: Exploring the history of engagement with the collaborative construction of media products. *New Media & Society*, *11*(1-2), 155-178. https://doi.org/10.1177/1461444808099580

Hasell, A. (2021). Shared Emotion: The Social Amplification of Partisan News on Twitter. *Digital Journalism*, *9*(8), 1085-1102. https://doi.org/10.1080/21670811.2020.1831937

He, W., Zha, S., & Li, L. (2013). Social media competitive analysis and text mining: A case study in the pizza industry. *International Journal of Information Management*, *33*(3), 464-472. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2013.01.001

Hendler, J. (2009). Web 3.0 Emerging. *Computer*, *42*(1), 111-113. https://doi.org/10.1109/MC.2009.30

Hermida, A. (2010). TWITTERING THE NEWS: The emergence of ambient journalism. *Journalism Practice*, *4*(3), 297-308. https://doi.org/10.1080/17512781003640703

Hern, A. (2014, Ağustos 28). When algorithms rule our news, should we be worried or relieved? *The Guardian*. https://www.theguardian.com/technology/2014/aug/28/algorithms-google-facebook-censorship

Herzog, H. (1940). Professor quiz: A gratification study. *Radio and the Printed Page*, 64-93.

Herzog, H. (1944). Motivations and gratifications of daily serial listeners. *Radio Research*, *1944*, 2-23.

Hitzler, P. (2021). A review of the semantic web field. *Communications of the ACM*, *64*(2), 76-83. https://doi.org/10.1145/3397512

Honeycutt, C., & Herring, S. C. (2009). Beyond Microblogging: Conversation and Collaboration via Twitter. *2009 42nd Hawaii International Conference on System Sciences*, 1-10. https://doi.org/10.1109/HICSS.2009.89

Hong, Y., & Skiena, S. (2010). *The wisdom of bookies? Sentiment analysis versus. The nfl point spread*. Fourth International AAAI Conference on Weblogs and Social Media.

Howard, P. N., & Parks, M. R. (2012). Social Media and Political Change: Capacity, Constraint, and Consequence. *Journal of Communication*, *62*(2), 359-362. https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2012.01626.x

Hu, M., & Liu, B. (2004). Mining and summarizing customer reviews. *Proceedings of the tenth ACM SIGKDD international conference on Knowledge discovery and data mining*, 168-177. https://doi.org/10.1145/1014052.1014073

Huberman, B. A., Romero, D. M., & Wu, F. (2008). *Social networks that matter: Twitter under the microscope*. https://doi.org/10.48550/ARXIV.0812.1045

Hutto, C., & Gilbert, E. (2014). *Vader: A parsimonious rule-based model for sentiment analysis of social media text*. *8*(1).

Imran, M., Castillo, C., Diaz, F., & Vieweg, S. (2015). Processing Social Media Messages in Mass Emergency: A Survey. *ACM Computing Surveys*, *47*(4), 1-38. https://doi.org/10.1145/2771588

Ismay, C., & Kim, A. Y.-S. (2020). *Statistical inference via data science: A ModernDive into R and the Tidyverse*. CRC Press / Taylor & Francis Group.

Jaidka, K., Ahmed, S., Skoric, M., & Hilbert, M. (2019). Predicting elections from social media: A three-country, three-method comparative study. *Asian Journal of Communication*, *29*(3), 252-273. https://doi.org/10.1080/01292986.2018.1453849

James, G., Witten, D., Hastie, T., & Tibshirani, R. (Ed.). (2013). *An introduction to statistical learning: With applications in R*. Springer.

Jansen, B. J., Zhang, M., Sobel, K., & Chowdury, A. (2009). Twitter power: Tweets as electronic word of mouth. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, *60*(11), 2169-2188. https://doi.org/10.1002/asi.21149

Java, A., Song, X., Finin, T., & Tseng, B. (2007). Why we twitter: Understanding microblogging usage and communities. *Proceedings of the 9th WebKDD and 1st SNA-KDD 2007 Workshop on Web Mining and Social Network Analysis*, 56-65. https://doi.org/10.1145/1348549.1348556

Jenkins, H. (2006). *Convergence culture: Where old and new media collide*. New York University Press.

Jockers, M. L. (2015). *Syuzhet: Extract Sentiment and Plot Arcs from Text* [Software]. https://github.com/mjockers/syuzhet

Jockers, M. L., & Thalken, R. (2020). *Text Analysis with R: For Students of Literature*. Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-39643-5

Johnson, P. R., & Yang, S. (2009). *Uses and gratifications of Twitter: An examination of user motives and satisfaction of Twitter use*. Communication Technology Division of the annual convention of the Association for Education in Journalism and Mass Communication in Boston, MA.

Joinson, A. N. (2008). Looking at, looking up or keeping up with people?: Motives and use of facebook. *Proceeding of the Twenty-Sixth Annual CHI Conference on Human Factors in Computing Systems - CHI '08*, 1027. https://doi.org/10.1145/1357054.1357213

Junco, R., Heiberger, G., & Loken, E. (2011). The effect of Twitter on college student engagement and grades: Twitter and student engagement. *Journal of Computer Assisted Learning*, *27*(2), 119-132. https://doi.org/10.1111/j.1365-2729.2010.00387.x

Jungherr, A. (2015). *Analyzing Political Communication with Digital Trace Data: The Role of Twitter Messages in Social Science Research* (1st ed. 2015). Springer International Publishing : Imprint: Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-319-20319-5

Kang, H., & Lou, C. (2022). AI agency vs. Human agency: Understanding human–AI interactions on TikTok and their implications for user engagement. *Journal of Computer-Mediated Communication*, *27*(5), zmac014. https://doi.org/10.1093/jcmc/zmac014

Kaplan, A. M., & Haenlein, M. (2010). Users of the world, unite! The challenges and opportunities of Social Media. *Business Horizons*, *53*(1), 59-68. https://doi.org/10.1016/j.bushor.2009.09.003

Katz, E., & Blumler, J. G. (1974). *The uses of mass communications: Current perspectives on gratifications research*.

Katz, E., Blumler, J. G., & Gurevitch, M. (1973). Uses and gratifications research. *The public opinion quarterly*, *37*(4), 509-523.

Kaye, B. K., & Johnson, T. J. (2002). Online and in the Know: Uses and Gratifications of the Web for Political Information. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, *46*(1), 54-71. https://doi.org/10.1207/s15506878jobem4601_4

Kennedy, A., & Inkpen, D. (2006). Sentiment Classification of Movie Reviews Using Contextual Valence Shifters. *Computational Intelligence*, *22*(2), 110-125. https://doi.org/10.1111/j.1467-8640.2006.00277.x

Khoo, C., Nourbakhsh, A., & Na, J. (2012). Sentiment analysis of online news text: A case study of appraisal theory. *Online Information Review*, *36*(6), 858-878. https://doi.org/10.1108/14684521211287936

Khoo, C. S., & Johnkhan, S. B. (2018). Lexicon-based sentiment analysis: Comparative evaluation of six sentiment lexicons. *Journal of Information Science*, *44*(4), 491-511. https://doi.org/10.1177/0165551517703514

Kim, H. (2022). Sentiment Analysis: Limits and Progress of the Syuzhet Package and Its Lexicons. *Digital Humanities Quarterly*, *016*(2).

Kim, H., Jang, S. M., Kim, S.-H., & Wan, A. (2018). Evaluating sampling methods for content analysis of Twitter data. *Social Media+ Society*, *4*(2), 2056305118772836.

Kim, S.-M., & Hovy, E. (2004). *Determining the sentiment of opinions*. 1367-1373.

Kim, Y., Kim, Y., Wang, Y., & Lee, N. Y. (2016). Uses and Gratifications, Journalists' Twitter Use, and Relational Satisfaction with the Public. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, *60*(3), 503-526. https://doi.org/10.1080/08838151.2016.1164171

Kipo, D. D. (2013). Agency-Structure Relation in Social Sciences: Reflections on Policy Implementation. *Asian Social Science*, *10*(2), p18. https://doi.org/10.5539/ass.v10n2p18

Klapper, J. T. (1963). Mass Communication Research: An Old Road Resurveyed. *Public Opinion Quarterly*, *27*(4), 515. https://doi.org/10.1086/267201

Kreps, D., & Kimppa, K. (2015). Theorising Web 3.0: ICTs in a changing society. *Information Technology & People*, *28*(4), 726-741. https://doi.org/10.1108/ITP-09-2015-0223

Krippendorff, K. (2004). *Content analysis: An introduction to its methodology* (2. bs). SAGE Publications.

Kwak, H., Lee, C., Park, H., & Moon, S. (2010). What is Twitter, a social network or a news media? *Proceedings of the 19th international conference on World wide web*, 591-600. https://doi.org/10.1145/1772690.1772751

Lassila, O., & Hendler, J. (2007). Embracing "Web 3.0". *IEEE Internet Computing*, *11*(3), 90-93. https://doi.org/10.1109/MIC.2007.52

Lasswell, H. D. (1948). The Structure and Function of Communication in Society. *The Communication of Ideas*, *37*(1), 136-139.

Levy, M., & Windahl, S. (1984). AUDIENCE ACTIVITY AND GRATIFICATIONS: A Conceptual Clarification and Exploration. *Communication Research*, *11*(1), 51-78. https://doi.org/10.1177/009365084011001003

Li, X., Zhou, M., Wu, J., Yuan, A., Wu, F., & Li, J. (2020). *Analyzing COVID-19 on Online Social Media: Trends, Sentiments and Emotions*. https://doi.org/10.48550/ARXIV.2005.14464

Lin, T. T. C. (2022). Online opinions, sentiments and news framing of the first nuclear referendum in Taiwan: A mix-method approach. *Asian Journal of Communication*, *32*(2), 152-173. https://doi.org/10.1080/01292986.2021.2022728

Liu, B. (2020). *Sentiment Analysis Mining Opinions, Sentiments, and Emotions* (2. bs). Cambridge University Press.

Liu, I. L., Cheung, C. M., & Lee, M. K. (2010). *Understanding Twitter usage: What drive people continue to tweet*.

Liu, Y., Huang, X., An, A., & Yu, X. (2008). Modeling and Predicting the Helpfulness of Online Reviews. *2008 Eighth IEEE International Conference on Data Mining*, 443-452. https://doi.org/10.1109/ICDM.2008.94

Livingstone, S. (2003). The Changing Nature of Audiences: From the Mass Audience to the Interactive Media User. Içinde A. N. Valdivia (Ed.), *A Companion to Media Studies* (ss. 337-359). Blackwell Publishing Ltd. https://doi.org/10.1002/9780470999066.ch17

Livingstone, S. (2007). Reception Studies. Içinde *The Blackwell Encyclopedia of Sociology*. John Wiley & Sons, Ltd. https://doi.org/10.1002/9781405165518.wbeosr031

Lotan, G., Graeff, E., Ananny, M., Gaffney, D., Pearce, I., & Boyd, D. (2011). The Arab Spring| The Revolutions Were Tweeted: Information Flows during the 2011 Tunisian and Egyptian Revolutions. *International Journal of Communication*, *5*(0), Article 0.

Lucas, K., & Sherry, J. L. (2004). Sex Differences in Video Game Play: A Communication-Based Explanation. *Communication Research*, *31*(5), 499-523. https://doi.org/10.1177/0093650204267930

Manovich, L. (2002). *The Language of New Media*. MIT Press.

Marwick, A. E., & Boyd, D. (2011). I tweet honestly, I tweet passionately: Twitter users, context collapse, and the imagined audience. *New Media & Society*, *13*(1), 114-133. https://doi.org/10.1177/1461444810365313

McCay-Peet, L., & Quan-Haase, A. (2017). What is Social Media and What Questions Can Social Media Research Help Us Answer? İçinde L. Sloan & A. Quan-Haase (Ed.), *The SAGE handbook of social media research methods*. SAGE reference.

McCombs, M. E., Shaw, D. L., & Weaver, D. H. (2014). New Directions in Agenda-Setting Theory and Research. *Mass Communication and Society*, *17*(6), 781-802. https://doi.org/10.1080/15205436.2014.964871

McHugh, M. L. (2012). Interrater reliability: The kappa statistic. *Biochemia medica*, *22*(3), 276-282.

McLuhan, M. (1964). *Understanding Media: The Extensions of Man*. McGraw-Hill.

McLuhan, M. (2010). The Medium is the Message. İçinde C. Greer (Ed.), *Crime and Media | A Reader*. Routledge. https://doi.org/10.4324/9780367809195

McQuail, D. (1984). With the benefit of hindsight: Reflections on uses and gratifications research. *Critical Studies in Media Communication*, *1*(2), 177-193.

Meier, F., Elsweiler, D., & Wilson, M. (2014). More than Liking and Bookmarking? Towards Understanding Twitter Favouriting Behaviour. *Proceedings of the International AAAI Conference on Web and Social Media*, *8*(1), 346-355. https://doi.org/10.1609/icwsm.v8i1.14541

Metaxas, P. T., Mustafaraj, E., Wong, K., Zeng, L., O'Keefe, M., & Finn, S. (2014). Do Retweets indicate Interest, Trust, Agreement? (Extended Abstract). *arXiv:1411.3555 [cs.SI]*. https://doi.org/10.48550/ARXIV.1411.3555

Miller, G. A. (1995). WordNet: A lexical database for English. *Communications of the ACM*, *38*(11), 39-41.

Mislove, A., Lehmann, S., Ahn, Y.-Y., Onnela, J.-P., & Rosenquist, J. (2011). Understanding the Demographics of Twitter Users. *Proceedings of the International AAAI Conference on Web and Social Media*, *5*(1), 554-557. https://doi.org/10.1609/icwsm.v5i1.14168

Mohammad, S., & Turney, P. (2013). Crowdsourcing a Word-Emotion Association Lexicon. *Computational Intelligence*, *29*(3), 436-465.

Mostafa, M. M. (2013). More than words: Social networks' text mining for consumer brand sentiments. *Expert Systems with Applications*, *40*(10), 4241-4251. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2013.01.019

Mostafa, M. M. (2020). Global halal food discourse on social media: A text mining approach. *The Journal of International Communication*, *26*(2), 211-237. https://doi.org/10.1080/13216597.2020.1795702

Naldi, M. (2019). A review of sentiment computation methods with R packages. *ArXiv*, *abs/1901.08319*. https://doi.org/10.48550/arXiv.1901.08319

Napoli, P. M. (2011). *Audience Evolution: New Technologies and the Transformation of Media Audiences*. Columbia University Press.

Naraine, M. L., Wear, H. T., & Whitburn, D. J. (2019). User engagement from within the Twitter community of professional sport organizations. *Managing Sport and Leisure*, *24*(5), 275-293. https://doi.org/10.1080/23750472.2019.1630665

Nasukawa, T., & Yi, J. (2003). *Sentiment analysis: Capturing favorability using natural language processing*. 70-77.

Neuman, W. R., Guggenheim, L., Jang, S. M., & Bae, S. Y. (2014). The Dynamics of Public Attention: Agenda-Setting Theory Meets Big Data: Dynamics of Public Attention. *Journal of Communication*, *64*(2), 193-214. https://doi.org/10.1111/jcom.12088

Newton, C. (2015, Kasım 3). *Twitter officially kills off favorites and replaces them with likes*. The Verge. https://www.theverge.com/2015/11/3/9661180/twitter-vine-favorite-fav-likes-hearts

Newton, C. (2016, Şubat 6). *Here's how Twitter's new algorithmic timeline is going to work*. The Verge. https://www.theverge.com/2016/2/6/10927874/twitter-algorithmic-timeline

Newton, C. (2018, Aralık 18). *Twitter is relaunching the reverse-chronological feed as an option for all users starting today*. The Verge. https://www.theverge.com/2018/12/18/18145089/twitter-latest-tweets-toggle-ranked-feed-timeline-algorithm

Nield, D. (2021). *What Is Web3 and Why Should You Care?* Gizmodo. https://gizmodo.com/what-is-web-3-and-why-should-you-care-1848204799

Nielsen, F. Å. (2011). A new ANEW: Evaluation of a word list for sentiment analysis in microblogs. *arXiv preprint arXiv:1103.2903*.

O'Connor, B., Balasubramanyan, R., Routledge, B. R., & Smith, N. A. (2010). *From tweets to polls: Linking text sentiment to public opinion time series*. Fourth international AAAI conference on weblogs and social media.

O'Reilly, T. (2007). What is Web 2.0: Design Patterns and Business Models for the Next Generation of Software. *Communications & Strategies*. https://papers.ssrn.com/abstract=1008839

O'Reilly, T. (2005a). *Web 2.0: Compact Definition? - O'Reilly Radar*. O'Reilly Radar. http://radar.oreilly.com/archives/2005/10/web-20-compact-definition.html

O'Reilly, T. (2005b). *What Is Web 2.0*. O'Reilly. https://oreilly.com{file}

Özçetin, B. (2010). *" Kullanımlar ve doyumlar" dan izlerkitle sosyolojisine: Türkiye'de izlerkitle çalışmaları*.

Özçetin, B. (2018). *Kitle iletişim kuramları: Kavramlar, okullar, modeller* (C. 435). İletişim Yayınları.

Öztürk, N., & Ayvaz, S. (2018). Sentiment analysis on Twitter: A text mining approach to the Syrian refugee crisis. *Telematics and Informatics*, *35*(1), 136-147. https://doi.org/10.1016/j.tele.2017.10.006

Palmgreen, P. (1984). Uses and Gratifications: A Theoretical Perspective. *Annals of the International Communication Association*, *8*(1), 20-55. https://doi.org/10.1080/23808985.1984.11678570

Pang, B., & Lee, L. (2008). Opinion Mining and Sentiment Analysis. *Foundations and Trends® in Information Retrieval*, *2*(1–2), 1-135. https://doi.org/10.1561/1500000011

Pang, B., Lee, L., & Vaithyanathan, S. (2002). Thumbs up? Sentiment classification using machine learning techniques. *arXiv preprint cs/0205070*.

Papacharissi, Z. (2007). Audiences as Media Producers: Content Analysis of 260 Blogs. İçinde M. Tremayne (Ed.), *Blogging, Citizenship, and the Future of Media*. Routledge.

Papacharissi, Z. (2009). Uses and Gratifications. İçinde D. Stacks & M. Salwen (Ed.), *An integrated approach to communication theory and research* (2. bs, ss. 137-152). Routledge.

Papacharissi, Z. (2010). *A networked self: Identity, community, and culture on social network sites*. Routledge.

Papacharissi, Z. (2015). We Have Always Been Social. *Social Media + Society*, *1*(1), 2056305115581185. https://doi.org/10.1177/2056305115581185

Papacharissi, Z., & Mendelson, A. (2011). Toward a New(er) Sociability: Uses, Gratifications and Social Capital on Facebook. Içinde Stylianos Papathanassopoulos (Ed.), *Media Perspectives for the 21st Century* (ss. 212-230). Routledge. https://doi.org/10.4324/9780203834077-15

Papacharissi, Z., & Rubin, A. M. (2000). Predictors of Internet Use. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, *44*(2), 175-196. https://doi.org/10.1207/s15506878jobem4402_2

Park, C. S. (2013). Does Twitter motivate involvement in politics? Tweeting, opinion leadership, and political engagement. *Computers in Human Behavior*, *29*(4), 1641-1648. https://doi.org/10.1016/j.chb.2013.01.044

Park, H. W., Park, S., & Chong, M. (2020). Conversations and Medical News Frames on Twitter: Infodemiological Study on COVID-19 in South Korea. *Journal of Medical Internet Research*, *22*(5), e18897. https://doi.org/10.2196/18897

Parkinson, H. J. (2015, Kasım 3). Twitter is replacing favourites with likes – but does anyone heart it? *The Guardian*. https://www.theguardian.com/technology/2015/nov/03/twitter-replacing-favourites-with-likes-does-anyone-heart

Parks, M. R. (2014). Big Data in Communication Research: Its Contents and Discontents: Big Data, Contents and Discontents. *Journal of Communication*, *64*(2), 355-360. https://doi.org/10.1111/jcom.12090

Paul, K., & Milmo, D. (2022, Ekim 28). Elon Musk completes Twitter takeover and 'fires top executives'. *The Guardian*. https://www.theguardian.com/technology/2022/oct/27/elon-musk-completes-twitter-takeover

Perks, L. G., Turner, J. S., & Tollison, A. C. (2019). Podcast Uses and Gratifications Scale Development. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, *63*(4), 617-634. https://doi.org/10.1080/08838151.2019.1688817

Polanyi, L., & Zaenen, A. (2006). Contextual Valence Shifters. Içinde J. G. Shanahan, Y. Qu, & J. Wiebe (Ed.), *Computing Attitude and Affect in Text: Theory and Applications* (ss. 1-10). Springer Netherlands. https://doi.org/10.1007/1-4020-4102-0_1

Pozzi, F. A., Fersini, E., Messina, E., & Liu, B. (2017). Challenges of Sentiment Analysis in Social Networks: An Overview. Içinde *Sentiment Analysis in Social Networks* (ss. 1-11). Elsevier. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-804412-4.00001-2

Puschmann, C., & Burgess, J. (2013). The Politics of Twitter Data. İçinde K. Weller, A. Bruns, J. Burgess, M. Mahrt, & C. Puschmann (Ed.), *Twitter and Society* (ss. 43-54). Peter Lang Verlag. https://doi.org/10.3726/978-1-4539-1170-9

Puschmann, C., & Powell, A. (2018). Turning words into consumer preferences: How sentiment analysis is framed in research and the news media. *Social Media+ Society*, *4*(3), 2056305118797724.

R Core Team. (2022). *R: A Language and Environment for Statistical Computing* [Software]. R Foundation for Statistical Computing. https://www.R-project.org/

Removal Requests—Twitter Transparency Center. (t.y.). Transparency. Geliş tarihi 03 Nisan 2023, gönderen https://transparency.twitter.com/en/reports/removal-requests.html

Retweetleme. (t.y.). Twitter Yardım Merkezi. Geliş tarihi 23 Mart 2023, gönderen https://help.twitter.com/tr/using-twitter/how-to-retweet

Reuters Staff. (2021, Ocak 26). Twitter grants academics full access to public data, but not for suspended accounts. *Reuters*. https://www.reuters.com/article/us-twitter-product-idINKBN29V2B1

Rhodes, J. H., & Vayo, A. B. (2019). The Historical Presidency: Fear and Loathing in Presidential Candidate Rhetoric, 1952–2016. *Presidential Studies Quarterly*, *49*(4), 909-931. https://doi.org/10.1111/psq.12512

Ribeiro, F. N., Araújo, M., Gonçalves, P., André Gonçalves, M., & Benevenuto, F. (2016). SentiBench—A benchmark comparison of state-of-the-practice sentiment analysis methods. *EPJ Data Science*, *5*(1), 23. https://doi.org/10.1140/epjds/s13688-016-0085-1

Rieis, J., De Souza, F., Vaz de Melo, P., Prates, R., Kwak, H., & An, J. (2015). Breaking the News: First Impressions Matter on Online News. *Proceedings of the International AAAI Conference on Web and Social Media*, *9*(1), 357-366. https://doi.org/10.1609/icwsm.v9i1.14619

Riffe, D., Lacy, S., & Fico, F. (2014). *Analyzing Media Messages: Using Quantitative Content Analysis in Research* (3. bs). Routledge.

Rosen, A. (2017, Kasım 7). Tweeting Made Easier. *Blog*. https://blog.twitter.com/en_us/topics/product/2017/tweetingmadeeasier

Rozado, D., Hughes, R., & Halberstadt, J. (2022). Longitudinal analysis of sentiment and emotion in news media headlines using automated labelling with Transformer language models. *PLOS ONE*, *17*(10), e0276367. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0276367

Rubin, A. M. (1984). Ritualized and Instrumental Television Viewing. *Journal of Communication*, *34*(3), 67-77. https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1984.tb02174.x

Rubin, A. M. (1993). Audience activity and media use. *Communication Monographs*, *60*(1), 98-105. https://doi.org/10.1080/03637759309376300

Rubin, A. M. (2009). Uses-and-gratifications perspective on media effects. İçinde *Media effects* (ss. 181-200). Routledge.

Ruggiero, T. E. (2000). Uses and gratifications theory in the 21st century. *Mass communication & society*, *3*(1), 3-37.

Russell, F. M. (2017). Twitter and News Gatekeeping: Interactivity, reciprocity, and promotion in news organizations' tweets. *Digital Journalism*, *7*(1), 80-99. https://doi.org/10.1080/21670811.2017.1399805

Sağlam, F. (2019). *Otomatik Duygu Sözlüğü Geliştirilmesi ve Haberlerin Duygu Analizi* [Doctoral Thesis, Hacettepe Üniversitesi]. http://openaccess.hacettepe.edu.tr:8080/xmlui/handle/11655/9305

Schumaker, R. P., Jarmoszko, A. T., & Labedz, C. S. (2016). Predicting wins and spread in the Premier League using a sentiment analysis of twitter. *Decision Support Systems*, *88*, 76-84. https://doi.org/10.1016/j.dss.2016.05.010

Sewell Jr, W. H. (1992). A theory of structure: Duality, agency, and transformation. *American journal of sociology*, *98*(1), 1-29.

Shadbolt, N., Berners-Lee, T., & Hall, W. (2006). The Semantic Web Revisited. *IEEE Intelligent Systems*, *21*, 96-101.

Sheldon, P., Rauschnabel, P. A., Antony, M. G., & Car, S. (2017). A cross-cultural comparison of Croatian and American social network sites: Exploring cultural differences in motives for Instagram use. *Computers in Human Behavior*, *75*, 643-651. https://doi.org/10.1016/j.chb.2017.06.009

Si, J., Mukherjee, A., Liu, B., Li, Q., Li, H., & Deng, X. (2013). *Exploiting topic based twitter sentiment for stock prediction*. 24-29.

Simpson, E. (2018). Integrated & Alone: The Use of Hashtags in Twitter Social Activism. *Companion of the 2018 ACM Conference on Computer Supported Cooperative Work and Social Computing*, 237-240. https://doi.org/10.1145/3272973.3274064

Sook Kwon, E., Kim, E., Sung, Y., & Yun Yoo, C. (2014). Brand followers: Consumer motivation and attitude towards brand communications on Twitter. *International Journal of Advertising*, *33*(4), 657-680. https://doi.org/10.2501/IJA-33-4-657-680

Statt, N. (2021, Ocak 26). *Twitter is opening up its full tweet archive to academic researchers for free*. The Verge. https://www.theverge.com/2021/1/26/22250203/twitter-academic-research-public-tweet-archive-free-access

Steiner, E., & Xu, K. (2020). Binge-watching motivates change: Uses and gratifications of streaming video viewers challenge traditional TV research. *Convergence: The International Journal of Research into New Media Technologies*, *26*(1), 82-101. https://doi.org/10.1177/1354856517750365

Stevens, J. P. (2013). *Intermediate statistics: A modern approach*. Routledge.

Stieglitz, S., Mirbabaie, M., Ross, B., & Neuberger, C. (2018). Social media analytics – Challenges in topic discovery, data collection, and data preparation. *International Journal of Information Management*, *39*, 156-168. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2017.12.002

Stokel-Walker, C. (2023, Şubat 7). TechScape: Why Twitter ending free access to its APIs should be a 'wake-up call'. *The Guardian*. https://www.theguardian.com/technology/2023/feb/07/techscape-elon-musk-twitter-api

Stone, B. (2006, Kasım 14). *Six More Twitter Updates!* Blog. https://blog.twitter.com/en_us/a/2006/six-more-twitter-updates

Sundar, S. S., & Limperos, A. M. (2013). Uses and Grats 2.0: New Gratifications for New Media. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, *57*(4), 504-525. https://doi.org/10.1080/08838151.2013.845827

Sykora, M. (2017). Web 1.0 to Web 2.0: An observational study and empirical evidence for the historical r(evolution) of the social web. *Int. J. of Web Engineering and Technology*, *12*(1), 70-94.

Taboada, M., Brooke, J., Tofiloski, M., Voll, K., & Stede, M. (2011). Lexicon-based methods for sentiment analysis. *Computational linguistics*, *37*(2), 267-307.

Tasner, M. (2010). *Marketing in the Moment: The Practical Guide to Using Web 3.0 Marketing to Reach Your Customers First*. FT Press.

Thelwall, M. (2017). *The SAGE handbook of social media research methods* (L. Sloan & A. Quan-Haase, Ed.). Sage.

Thelwall, M., Buckley, K., Paltoglou, G., Cai, D., & Kappas, A. (2010). Sentiment strength detection in short informal text. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, *61*(12), 2544-2558. https://doi.org/10.1002/asi.21416

Tiernan, P. (2014). A study of the use of Twitter by students for lecture engagement and discussion. *Education and Information Technologies*, *19*(4), 673-690. https://doi.org/10.1007/s10639-012-9246-4

Tokgöz, O. (2015). *İletişim Kuramlarına Anlam Vermek Başlangıcından Günümüze Anglo-Amerikan İletişim Kuramı*. İmge Yayınevi.

Townsend, L., & Wallace, C. (2017). The Ethics of Using Social Media Data in Research: A New Framework. İçinde K. Woodfield (Ed.), *The Ethics of Online Research* (C. 2, ss. 189-207). Emerald Publishing Limited. https://doi.org/10.1108/S2398-601820180000002008

Trilling, D., Tolochko, P., & Burscher, B. (2017). From Newsworthiness to Shareworthiness: How to Predict News Sharing Based on Article Characteristics. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, *94*(1), 38-60. https://doi.org/10.1177/1077699016654682

Tumasjan, A., Sprenger, T., Sandner, P., & Welpe, I. (2010). Predicting Elections with Twitter: What 140 Characters Reveal about Political Sentiment. *Proceedings of the International AAAI Conference on Web and Social Media*, *4*(1), 178-185. https://doi.org/10.1609/icwsm.v4i1.14009

Turney, P. D. (2002). Thumbs up or thumbs down? Semantic orientation applied to unsupervised classification of reviews. *arXiv preprint cs/0212032*.

Tüfekci, Z. (2014). *Big Questions for Social Media Big Data: Representativeness, Validity and Other Methodological Pitfalls*. https://doi.org/10.48550/ARXIV.1403.7400

Twitter. (t.y.). *Tweet beğenme*. Twitter Yardım Merkezi. Geliş tarihi 23 Mart 2023, gönderen https://help.twitter.com/tr/using-twitter/liking-tweets-and-moments

van Atteveldt, W., van der Velden, M. A. C. G., & Boukes, M. (2021). The Validity of Sentiment Analysis: Comparing Manual Annotation, Crowd-Coding, Dictionary Approaches, and Machine Learning Algorithms. *Communication Methods and Measures*, *15*(2), 121-140. https://doi.org/10.1080/19312458.2020.1869198

Vargo, C. J., Guo, L., McCombs, M., & Shaw, D. L. (2014). Network Issue Agendas on Twitter During the 2012 U.S. Presidential Election. *Journal of Communication*, *64*(2), 296-316. https://doi.org/10.1111/jcom.12089

Vieweg, S., Hughes, A. L., Starbird, K., & Palen, L. (2010). Microblogging during two natural hazards events: What twitter may contribute to situational awareness. *Proceedings of the SIGCHI Conference on Human Factors in Computing Systems*, 1079-1088. https://doi.org/10.1145/1753326.1753486

Wang, Z., Tchernev, J. M., & Solloway, T. (2012). A dynamic longitudinal examination of social media use, needs, and gratifications among college students. *Computers in Human Behavior*, *28*(5), 1829-1839. https://doi.org/10.1016/j.chb.2012.05.001

Watson, M. (2009). *Scripting intelligence: Web 3.0 information gathering and processing*. Apress.

Williams, R. (2003). *Television: Technology and Cultural Form*. Psychology Press.

Wilson, T., Hoffmann, P., Somasundaran, S., Kessler, J., Wiebe, J., Choi, Y., Cardie, C., Riloff, E., & Patwardhan, S. (2005). *OpinionFinder: A system for subjectivity analysis*. 34-35.

Wu, B., & Shen, H. (2015). Analyzing and predicting news popularity on Twitter. *International Journal of Information Management*, *35*(6), 702-711. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2015.07.003

Xu, Z., & Guo, H. (2018). Using Text Mining to Compare Online Pro- and Anti-Vaccine Headlines: Word Usage, Sentiments, and Online Popularity. *Communication Studies*, *69*(1), 103-122. https://doi.org/10.1080/10510974.2017.1414068

Xu, Z., Laffidy, M., & Ellis, L. (2022). Clickbait for climate change: Comparing emotions in headlines and full-texts and their engagement. *Information, Communication & Society*, 1-18. https://doi.org/10.1080/1369118X.2022.2050416

Yang, J. (2020). *Interpreting Regression Coefficients for Log-Transformed Variables*. https://cscu.cornell.edu/wp-content/uploads/83_logv.pdf

Yin, H., Song, X., Yang, S., & Li, J. (2022). Sentiment analysis and topic modeling for COVID-19 vaccine discussions. *World Wide Web*, *25*(3), 1067-1083. https://doi.org/10.1007/s11280-022-01029-y

Young, L., & Soroka, S. (2012). Affective news: The automated coding of sentiment in political texts. *Political Communication*, *29*(2), 205-231.

Zappavigna, M. (2011). Ambient affiliation: A linguistic perspective on Twitter. *New Media & Society*, *13*(5), 788-806. https://doi.org/10.1177/1461444810385097

Zeng, L. (2011). More than Audio on the Go: Uses and Gratifications of MP3 Players. *Communication Research Reports*, *28*(1), 97-108. https://doi.org/10.1080/08824096.2011.541367

Zhang, L., & Liu, B. (2017). Sentiment Analysis and Opinion Mining. Içinde C. Sammut & G. I. Webb (Ed.), *Encyclopedia of Machine Learning and Data Mining* (ss. 1152-1161). Springer US. https://doi.org/10.1007/978-1-4899-7687-1_907

Zhang, X., Fuehres, H., & Gloor, P. A. (2011). Predicting Stock Market Indicators Through Twitter "I hope it is not as bad as I fear". *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, *26*, 55-62. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.10.562

Zhou, J., Yang, S., Xiao, C., & Chen, F. (2021). Examination of Community Sentiment Dynamics due to COVID-19 Pandemic: A Case Study from a State in Australia. *SN Computer Science*, *2*(3), 201. https://doi.org/10.1007/s42979-021-00596-7

RUHSAL LİDERLİK, OKUL KÜLTÜRÜ VE AKADEMİK BAŞARI

Yazar: **Dr. Mehmet Karadağ**

Editör: **Dr. İbrahim Halil Dündar**

EĞİTİM
yayınevi

RUHSAL LİDERLİK, OKUL KÜLTÜRÜ VE AKADEMİK BAŞARI

Yazar: Dr. Mehmet Karadağ

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

ISBN: 978-625-6658-38-7
1. Baskı, Mart 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

RUHSAL LİDERLİK, OKUL KÜLTÜRÜ VE AKADEMİK BAŞARI
Yazar: Dr. Mehmet Karadağ
VIII+114 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-38-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKÇA

Açıkalın, A. (2016). *Çağdaş örgütlerde insan kaynağının yönetimi.* Ankara: Pegem Yayıncılık. DOI 10.14527 / 9786053184676.

Akıncı, T. (2017). *Lise öğretmenlerin yönetici ruhsal liderlik algılarının öğretmen liderliği ve öz-yetkinliklerine etkisi.* İstanbul: (Yayınlanmamış doktora tezi) Marmara Üniversitesi ve İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.

Al Arkoubi, K. (2008). *Spiritual leadership and identity in Moraccon business: An ethnographic study of Ynna Holding.* (Yayınlanmamış doktora tezi). Las Cruces, New Mexico: New Mexico State University.

Ankaralıoğlu, S. (2020). *Farklı okul kademelerinde görev yapan öğretmen algılarına göre yöneticilerin ruhsal liderlik stilinin okul kültürüne etkisi.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), İstanbul: Sabahattin Zaim Üniversitesi.

Ashmos, D. P., & Duchon, D. (2000). Spirituality at work: A conceptualization and measure. *Journal of Management Inquiry, 84*(4), 577-588.

Aydın, B., & Ceylan, A. (2009). The effect of spiritual leadership on organizational learning capacity. *African Journal of Business Management, 3*(5), 184-190.

Aydın, M. (2014). *Eğitim yönetimi.* Ankara: Gazi Kitapevi.

Balcı, A. (2013). *Etkili okul. Kuram, uygulama ve araştırma.* Ankara: Pegem Akademi.

Baloğlu, N., & Karadağ, E. (2009). Ruhsal liderlik üzerine teorik bir çözümleme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 15*(58), 165-190.

Bass, B. (1990). *Handbook of leadership.* New York: Free Press.

Bennis, W. G. (1989). On becoming a leader. *Reading, MA*, 2-21.

Blackaby, H. T., & Blackaby, R. (2011). *Spiritual leadership: Moving people on to God's agenta.* [DX Redaer version].Nashville, Tennessee: http://books.google.com internet sitesinden erişilmiştir.

Bodinson, G. W. (2005). Change healthcare organizations from good to great. *Quality Progress, 38*(11), 22-29.

Bozkuş, K., & Gündüz, Y. (2016). Ruhsal liderlik ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişkinin modellenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 24*(1), 405-420.

Bursalıoğlu, Z. (2002). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış.* Ankara: Pegem A Akademi.

Cameron, K. S., & Quinn, R. E. (2017). *Örgüt kültürü örgütsel tanı ve değişim.* Gülcan, M. G.; Cemaloğlu, N.(Çeviren), Ankara: Pegem Akademi.

Cimete, G. (2002). *Yaşam sonu bakım.* İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.

Çelik, V. (2011). *Eğitimsel liderlik (5. bas.).* Ankara: PEGEM Akademi.

Daily, S., Mann, M., Kristjansson, A., Smith, M., & Zull. (2019). School climate and academic achievement in middle and high school students. *J Sch Health, 89*, 173-180. DOI: 10.1111/josh.12726.

Duchon, D., & Plowman, D. A. (2005). Nurturing the spirit at work: Impact on work unit performance. *The Leadership Quarterly*(16), 807-833.

Egel, E., & Fry, L. W. (2017). Spiritual Leadership as a Model for Islamic Leadership. *Public Integrity*, *19*(1), 77-95. https://doi.org/10.1080/10999922.2016.1200411

Fairholm, G. (1998). *Perspectives on leadership: Spirituality and community in the new heart.* Westport: CT Quorum Books.

Fairholm, G. W. (1996). Spiritual leadership: Fulfilling whole-self needs at work. *Leadership & Organizational Development Journal,, 17(5)*, 11-36.

Fairholm, G. W. (1997). *Capturing the heart of leadership.* Westport: Praeger.

Fırat, N. (2007). *Okul kültürü ve öğretmenlerin değer sistemleri.* (Yayınlanmamış doktora tezi), İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Frame, W. M. (2003). *Integrating religion and spirituality into counseling: A comprehensive approach.* United States: Thomson/Brooks-Cole.

Fry, L.W. (2003). Toward a theory of spiritual leadership. *The Leadership Quarterly, 14*, 693-727.

Fry, L.W. (2005). Toward a paradigm of spiritual leadership. *The Leadership Quarterly, 16*, 619-622.

Fry, L. W. (2008). Spiritual leadership: State-of-the-art and future for theory, research and practice. J. Biberman, & L. Tishman içinde, *Spirituality in business: Theory, practice and future directions* (s. 106-124). New York: Palgrave.

Fry, L. W. (2009). Spiritual leadership as a model for student inner development. *Journal of Leadership Studies, 3*(3), 79-82.

Fry, L. W. Matherly, L. L., & Quimet, J. R. (2010). The spiritual leadership balanced scorecard business model: the case of Cordon Bleu- Tomasso Corporation. *Journal of management, Spirituality & Religion, 7*(4), 283-314.

Fry, L., & Nisiewicz, M. (2013). *Maximizing the triple bottom line through spiritual leadership.* London: Stanford University Press.

Goldring, L. (2002). The power of the school culture. *Leadership, 32*(2), 32-35.

Güç, A. (2006). Felsefe. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (s. 197-199). içinde İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.

Güçlü, N. (2016). *Eğitim yönetinde liderlik.* Ankara: Pegem Akademi.

Gündüz, Ş. (2014). *Ruhsal liderlik ile örgütsel sinizm arasındaki ilişki:Duygusal zekânın aracı etkisi.* İstanbul: (Yayınlanmamış doktora tezi), Marmara Üniversitesi.

Halford, J. M. (1998). Longing for the sacred in schools. *Educational Leadership, 56*, 28-32.

Hartsfield, M. (2003). *The ınternal dynamics of transformational leadership: Effects of spirituality, emotional ıntelligence, and self-efficacy.* Londra: (Yayınlanmamış doktora tezi) Regent University.

Hicks, D. A. (2002). Spiritual and religious diversty in the workplace: Implications for leadership. *Leadership Quarterly, 13*(4), 379-396.

Hofstede, G. (1989). Corporate culture: organizing for cultural diversity. *European Management Journal*(4), 390-398.

Houghton, J. D. (2010). Does Max Weber's notion of authority still hold in the twenty-first century? *Journal of Management History, 16*(4), 449-153.

House, R. (1971). A path–goal theory of leader effectiveness. *Administrative Science Quarterly, 16*, 321–338.

House, R. J., & Mitchell, T. R. (1974). Path-goal theory of leadership. *Contemporary Business, 3*, 81-98.

Hoy, W. K., & Hannum, J. W. (1997). Middle scholl climate: An emprical assesment of organizational health and student achievement. *Education Administration Quarterly, 33*(3), 290-312.

Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2010). *Eğitim yönetimi: Teori, araştırma ve uygulama (7.bs.).* (Ç. S. Turan, Çev.) Ankara: Nobel Yayınevi.

Hoyle, J. R. (2002). The highest form of leadership. *School Administrator., 59*(8), 18-22.

Hughes, L. W. (1999). *The principal as leader.* New Jersey: Prentice-Hall Inc.

Johnson, W. L., & Johnson, A. M. (1995). A rasch analysis of factors derived from The Charles F. Kettering Ltd. School Climate Profile. *Educational & Psychological Measurement, 55*(3), 456-468.

Karadağ, E. (2009, Summer). Ruhsal liderlik ve örgüt kültürü: Bir yapısal eşitlik modelleme çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 1357-1405.

Karavelioğlu, A. (2015). *Liderlik.* lefkoşa: Novemberson Production.

Kılıç, B. (2018). *Ruhsal liderlik, örgüt kültürü ve örgütsel sessizliğin okul başarısına etkisi.* (Yayınlanmamış doktora tezi). Eskişehir: Osmangazi Üniversitesi.

Koçel, T. (2015). *İşletme yöneticiliği.* İstanbul: Beta yayıncılık.

Koçyiğit, M. (2017). The effect of school culture on student achievement. In E. Karadağ (Eds). *The factors affecting student achievement, a meta-analysis of empirical studies* (s. 183-197). içinde Switzerland: Springer International Publishing.

Korkut, A. (2012). *Ruhsal liderliğe ilişkin kuramsal bir inceleme.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Malatya: İnönü Üniversitesi.

Lama, D. (1999). *Ethics for the new millenium.* New York: Putnam.

Law, P. (2008). Developing spiritual leaders for the modern organisation. *Management Today*, 20-22.

Low, J. J., & Ayoko, O. (2018). The emergence of spiritual leader and leadership in religion-based organizations. *Journal of Business Ethics*, https://doi.org/10.1007/s10551-018-3954-7.

Malone, P. N., & Fry, L. W.(2003). Transforming Schools Through Spiritual Leadership: A Field Experiment. National Meeting of the Academy of Management. Seattle, Washington: http://www.iispiritualleadership.com.

Markow, F., & Klenke, K. (2005). The effects of personal meaning and calling on organizational commitment: An empirical investigation of spiritual leadership. *The International Journal of Organizational Analysis, 3*(1), 8-27.

Masland, T. A. (1985). Organizational culture in the study of higher education. *The Review of Higher Education, 8*(2), 157-168.

Melesse, S., & Molla, S. (2018). The contribution of school culture to students' academic achievement: the case of secondary and preparatory schools of assosa zone, benshangul gumuz regional state, Ethiopia. *Research in Pedagogy, 8*(2), 190-203.

Milliman, J., Czaplewski, A. J., & Ferguson, J. (2003). Workplace spirituality and employee work attitudes:An exploratory empirical assessment. *Journal of Organizational Change Management, 16*(4), 426 – 447, DOI: 10.1108/09534810310484172.

Mitroff, I., & Denton, E. A. (1999). A study of spirituality in the workplace. *Sloan Management Review, 40*, 83-92.

Moxley, R. S. (2000). *Leadership and Spirit: Breathing new vitality and energy into individuals and organizations.* San Francisco: Jossey Bass, http://www.livingfaithatwork.org/Documents/Lead%20and%20Spirit%20Abstract.pdf.

Nourthouse, P. (2010). *Leadership theory and pratice (5th ed).* London: Sage.

Okay, A. (2000). *Kurum kimliği.* Ankara: Mediacat Kitapları.

Owen, H. (1999). The spirit of leadership: Liberating the in each of us. *The Leadership Quarterly, 12*(3), 369-371.

Ramsey, R. D. (1992). *Secondary principal's survival guide.* New Jersey: Prentice Hall Inc. .

Razon, N. (1987). Öğrenme olgusu ve okul başarısını etkileyen faktörler. *Eğitim Bilimleri Dergisi, 11*(63), 17.

Robbins, S. P. (1998). *Organizational behavior.* New Jersey: Prentice Hall İnternational.

Robbins, S. P., & Judge, T. (2013). *Örgütsel davranış.* İ. Erdem (Çeviren). Ankara: Nobel.

Sanders, J. E., Hopkins, W., & Geroy, G. (2003). From transactional to transcendental: Toward an integrated theory of leadership. *Journal of Leadership & Organizational Studies, 9*(4), 21-43. DOI: 10.1177/107179190300900402.

Sanders, J. O. (2017). *Spiritual leadership: Principles of excellence for every believer.* https://books.google.com.tr internet adresinden erişilmiştir.

Schein, E. H. (1997). *Organizational culture and leadership (2nd ed.).* San Francisco: Jossey-Bass.

Smith, S. L. (2007). *Spiritual leadership as an effective leadership style for the public school superintendent.* Pittsburgh: School of Education, Duquesne University.

Stolp, S., & Smith, S. (1995). *Transforming school culture: Stories, symbols, values & the leaders role.* Eugene: University of Oregon.

Şimşek, Y. (2003). *Okul müdürlerinin iletişim becerileri ile okul kültürü arasındaki ilişki.* (Yayınlanmamış doktora tezi). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Şişman, M. (1994). Örgüt kültürü. *Anadolu Üniversitesi Yayınları*, 732.

Şişman, M. (2002). *Örgütler ve kültürler.* Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Şişman, M. (2014). *Öğretim liderliği.* Ankara: Pegem Akademi.

Terzi, A. R. (2000). *Örgüt kültürü.* Ankara: Nobel Yayıncılık.

Terzi, R., Gocen, A., & Kaya, A. (2020). Spiritual leaders for building trust in the school context. *Eurasian Journal of Educational Research (EJER), 86*, 135-156. DOI: 10.14689/ejer.2020.86.7.

Türker, Ö. (2006). Nefis, İslam Düşüncesi. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam ansiklopedisi* (Cilt 32, s. 529-531). içinde İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.

Uludağ, S. (2006). Nefis. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam ansiklopedisi* (Cilt 32, s. 526-531). içinde İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.

Yukl, G. A. (2002). *Leadership in organization.* Prentice Hall: Saddle River, NJ.

Yücel, C., Karataş, E., & Aydın, Y. (2013). The relationship between the level of principals' leadership roles and organizational culture. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 93*, 415-419.

Zel, U. (2001). *Kişilik ve liderlik.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Zinnbauer, B., Pargament, K., Col, B., Rye, M. S., Butter, E. M., Belavich, T. G., et al. (1997). Religion and spirituality: Unfuzzying the fuzzy. *Journal of the Scientific Study of Religion, 36*(4), J-STOR veri tabanı.

ONKOJENİK VİRÜSLER

Editör: **Doç. Dr. Meryem Çolak**

EĞİTİM
yayınevi

ONKOJENİK VİRÜSLER

Editör: Doç. Dr. Meryem Çolak

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

ISBN: 978-625-6658-26-4
1. Baskı, Şubat 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

ONKOJENİK VİRÜSLER
Editör: Doç. Dr. Meryem Çolak
VI+120 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-26-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçı

KAYNAKLAR

1. Akbulut, H ve Akbulut K.G. (2005). Tıbbi Onkoloji Kitabı. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Antıp Yayınları, Editör İçli F. Sayfa 23.
2. Aktipis, C.A., Nesse, R.M. (2013). Evolutionary foundations for cancer biology. Evolutionary Appl, 6: 144-159
3. Morales-Sánchez, A.; Fuentes-Pananá, E.M. Human viruses and cancer. Viruses (2014), 6, 4047–4079. [CrossRef]
4. Epstein, M.A. Virus particles in cultured lymphoblasts from Burkitt's lymphoma. Lancet 1964, 1, 702–703.
5. Akram, N.; Imran, M.; Noreen, M.; Ahmed, F.; Atif, M.; Fatima, Z.; Bilal Waqar, A. Oncogenic role of tumor viruses in humans. Viral Immunol. (2017).
6. Nordenstedt, H.; White, D.L.; El-Serag, H.B. The changing pattern of epidemiology in hepatocellular carcinoma. Dig. Liver Dis. (2010), 42, S206–S214. 30, 20–27.
7. Kandeel, M. Oncogenic Viruses-Encoded microRNAs and Their Role in the Progression of Cancer: Emerging Targets for Antiviral and Anticancer Therapies. Pharmaceuticals (2023), 16, 485.
8. Gallo RC, Reitz MS. RNA tumor viruses. In: Hong WK, Bast RC, Hait WN, Kufe DW, Pollock RE, Weichselbaum RR, et al. eds. Holland-Frei Cancer Medicine. 8th ed., Shelton Connecticut: People's Medical Publishing House; (2010): 279-91.
9. Shen CL, Liu YZ, Shi S, Zhang RY, Zhang T, Xu Q, et al. Long-distance interaction of the integrated HPV fragment with MYC gene and 8q24.22 region upregulating the allele-specific MYC expression in HeLa cells. Int J Cancer (2017) 141:540–8.
10. Mirabello L, Yeager M, Yu K, Clifford GM, Xiao YZ, Zhu B, et al. HPV16 E7 Genetic conservation is critical to carcinogenesis. Cell (2017) 170:1164–74.
11. Das A, Rivera-Serrano EE, Yin X, Walker CM, Feng Z, Lemon SM. Cell entry and release of quasi-enveloped human hepatitis viruses. Nat Rev Microbiol (2023) 21:573–89.
12. Biswas A, Datta S. Editorial: Origin and evolution of hepatitis viruses, volume II. Front Microbiol (2023) 14:1241705.
13. Arias-Calvachi C, Blanco R, Calaf GM, Aguayo F. Epstein-barr virus association with breast cancer: evidence and perspectives. Biol (Basel) (2022) 11.
14. Patel PD, Alghareeb R, Hussain A, Maheshwari MV, Khalid N. The association of epstein-barr virus with cancer. Cureus (2022) 14:e26314.
15. Santos E, Silva M, Canedo NHS, Gaui MFD, Britto A, Silva W, et al. Epstein-Barr virus in gastric cancer and association with 30 bp del-latent membrane protein 1 polymorphism. (2023) 69:e20221571.

16. Liu W, Yang R, Payne AS, et al. Identifying the Target Cells and Mechanisms of Merkel Cell Polyomavirus Infection. Cell Host Microbe. 19(6):775–787.
17. Houben R, Adam C, Baeurle A, et al. An intact retinoblastoma protein-binding site in Merkel cell polyomavirus large T antigen is required for promoting growth of Merkel cell carcinoma cells. International Journal of Cancer. 130(4):847–856.
18. Borchert S, Czech-Sioli M, Neumann F, et al. High-Affinity Rb Binding, p53 Inhibition, Subcellular Localization, and Transformation by Wild-Type or Tumor-Derived Shortened Merkel Cell Polyomavirus Large T Antigens. Journal of Virology. 88(6):3144–3160.
19. Shuda M, Feng H, Kwun HJ, et al. T antigen mutations are a human tumor-specific signature for Merkel cell polyomavirus. Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America. 105(42):16272–16277.

KAYNAKLAR

1. Okunade KS, Human Papillomavirus and Cervical Cancer. *J Obstet Gynaecol*. 2020; 40(5): 602–608.
2. Williams J, Kostiuk M, Biron VL, Molecular Detection Methods in HPV-Related Cancers. *Frontiers in Oncology,* 2022; 12:864820.
3. Kombe AJK, Li B, Zahid A, Epidemiology and Burden of Human Papillomavirus and Related Diseases, Molecular Pathogenesis, and Vaccine Evaluation. *Front Public Health,* 2021; 8:552028.
4. Burd EM, Human papillomavirus and cervical cancer. *Clin Microbiol Rev*. 2003;16(1): 1–17.
5. Burd E.M, Dean C.L, Human Papillomavirus. *Microbiology Spectrum,* 2016;4(4):DMIH2-0001.
6. Rosalik K, Tarney C, Han J, Human Papilloma Virus Vaccination. Viruses, 2021;13, 1091.
7. Harden M.E, Munger K, Human Papıllomavırus Molecular Bıology. Mutation Research, 2017; 772:3-12.
8. Burley M, Roberts S, Parish J, Epigenetic regulation of human papillomavirus transcription in the productive virus life cycle. *Seminars in Immunopathology*, 2020; 42:159–171.
9. Scarth JA, Patterson MR, Morgan EL, Macdonald A, The human papillomavirus oncoproteins: a review of the host pathways targeted on the road to transformation. *Journal Of General Virology*, 2021; 102:001540.
10. Zheng ZM, Baker CC, Papillomavirus genome structure, expression, and post-transcriptional regulation. *Front Biosci*, 2006;11:2286–2302.
11. McLaughlin-Drubin ME, Human papillomaviruses and non-melanoma skin cancer. *Semin. Oncol*., 2015;42, 284–290.
12. Geraets D, Alemany L, Guimera N, Detection of rare and possibly carcinogenic human papillomavirus genotypes as single infections in invasive cervical cancer. *J. Pathol*, 2012; 228, 534–543.
13. Doorbar J, Egawa N, Griffin H, Human papillomavirus molecular biology and disease association. *Rev Med Virol,* 2015;25 Suppl 1:2–23.
14. Wang R, Pan W, Jin L, Human papillomavirus vaccine against cervical cancer: Opportunity and challenge. *Cancer letters*, 2020;88-102.
15. Culp TD, Budgeon LR, Marinkovich MP, Keratinocyte-secreted laminin 5 can function as a transient receptor for human papillomaviruses by binding virions and transferring them to adjacent cells, *J. Virol,* 2006; 8940–8950.
16. Richards RM, Lowy DR, Schiller JT, Cleavage of the papillomavirus minor capsid protein, L2, at a furin consensus site is necessary for infection, *Proc. Natl. Acad. Sci. U.S.A.*, 2006; 103:1522–1527.

17. Day PM, Schiller JT, The role of furin in papillomavirus infection, *Future Microbiol.*, 2009;4:1255–1262.
18. Bonanni P, Boccalini S, Bechini A, Efficacy, duration of immunity and cross protection after HPV vaccination: a review of the evidence, *Vaccine,* 2009; A46–A53.
19. Moody CA, Laimins LA, Human papillomavirus oncoproteins: pathways to transformation. *Nat. Rev. Cancer,* 2010; 10:550–560.
20. Chaturvedi AK, Beyond cervical cancer: burden of other HPV-related cancers among men and women. *J. Adolesc. Health*, 2010; 46:S20–S26.
21. Kjaer SK, Frederiksen K, Munk C, Long-term absolute risk of cervical intraepithelial neoplasia grade 3 or worse following human papillomavirus infection: role of persistence, *J. Nat. Cancer. Inst*, 2010; 102:1478–1488.
22. De Villiers EM, Cross-roads in the classification of papillomaviruses, *Virology*, 2013; 445: 2–10.
23. Muhr LSA, Eklund C, Dillner J, Towards quality and order in human papillomavirus research, *Virology*, 2018; 519: 51974–76.
24. Brancaccio RN, Robitaille A, Dutta S, Generation of a novel next-generation sequencing-based method for the isolation of new human papillomavirus types, *Virology*, 2018; 520:1–10.
25. Tommasino M, The biology of beta human papillomaviruses. *Virus Res.* 2017;231: 128–138.
26. Haedicke J, Iftner T, Human papillomaviruses and cancer, *Radiother. Oncol.*, 2013;108: 397–402.
27. Plummer M, De Martel C, Vignat J, Global burden of cancers attributable to infections in 2012: a synthetic analysis, *Lancet Glob. Health*, 2016; 4: e609–616.
28. Dunne EF, Park IU. HPV and HPV-associated diseases. *Infect Dis Clin North Am*, 2013; 27: 765 -78.
29. Ntanasis-Stathopoulos I, Kyriazoglou A, Liontos M, Current trends in the management and prevention of human papillomavirus (HPV) infection. *Jbuon*, 2020; 25(3): 1281-1285.
30. Plummer M, de Martel C, Vignat J, Global Burden of Cancers Attributable to Infections in 2012: A Synthetic Analysis. *Lancet Global Health*, 2016; 4:e609–16.
31. Serrano B, Brotons M, Bosch FX,. Epidemiology and Burden of HPV-Related Disease. *Best Pract Res Clin Obstet Gynaecol*, 2018; 47:14–26.
32. Hemmat N, Bannazadeh Baghi H. Association of Human Papillomavirus Infection and Inflammation in Cervical Cancer. *Pathog Dis,* 2019; 77(5):ftz048.

33. de Martel C, Plummer M, Vignat J, Franceschi S. Worldwide Burden of Cancer Attributable to HPV by Site, Country and HPV Type. *Int J Cancer,* 2017; 141:664–70.
34. Budu, VA, Decuseara T, Balica NC, The role of HPV infection in oropharyngeal cancer. *Rom. J. Morphol. Embryol*. 2019; 60, 769–773.
35. Beachler DC, D'Souza G, Oral human papillomavirus infection and head and neck cancers in HIV-infected individuals. *Curr Opin Oncol,* 2013; 25:503–510.
36. Beachler DC, Weber KM, Margolick JB, Risk factors for oral HPV infection among a high prevalence population of HIV-positive and at-risk HIV-negative adults. *Cancer Epidemiol Biomarkers* Prev, 2012;21:122–133.
37. Krzowska-Firych J, Lucas G, Lucas C, An overview of Human Papillomavirus (HPV) as an etiological factor of the anal cancer. *J. Infect. Public Health*, 2019; 12, 1–6.
38. Inturrisi F, Lissenberg-Witte BI, Veldhuijzen NJ, Estimating the direct effect of human papillomavirus vaccination on the lifetime risk of screen-detected cervical precancer. *Int. J. Cancer,* 2021; 148, 320–328.
39. Wang J, Peng Y, Xu H, The COVID-19 Vaccine Race: Challenges and Opportunities in Vaccine Formulation. *AAPS PharmSciTech*, 2020; 21, 225.
40. Stratton KL, Culkin DJ, A Contemporary Review of HPV and Penile Cancer. *Oncology*, 2016; 30, 245–249.
41. Iorga L, Marcu RD, Diaconu CC, Penile carcinoma and HPV infection. *Exp. Ther. Med.* 2020; 20, 91–96.
42. Adams TS, Cuello MA, Cancer of the vagina. *Int. J. Gynaecol. Obstet*, 2018; 143, 14–21.
43. Halec G, Alemany L, Quiros B, Biological relevance of human papillomaviruses in vulvar cancer. *Mod. Pathol*. 2017; 30, 549–562.
44. Doorbar J, Egawa N, Griffin H, Human papillomavirus molecular biology and disease association. *Rev. Med.Virol.*2016; 25, 2–23.
45. Egawa N, Doorbar J, The low risk papillomaviruses. *Virus Res.* 2017;231, 119–127.
46. Shen Y, Xia J, Li H, Human papillomavirus infection rate, distribution characteristics, and risk of age in pre- and postmenopausal women. *BMC Womens Health,* 2021;21, 80.
47. LeConte BA, Szaniszlo P, Fennewald SM, Differences in the viral genome between HPV-positive cervical and oropharyngeal cancer. *PLoS ONE*, 2018; 13:e0203403.
48. Harder T, Wichmann O, Klug SJ, Efficacy, effectiveness and safety of vaccination against human papillomavirus in males: A systematic review. *BMC Med,* 2018; 16, 110.

49. Miller FS, Nagel LE, Kenny-Moynihan MB, Implementation of the ThinPrep imaging system in a high-volume metropolitan laboratory. *Diagn Cytopathol* 2007;35:213–217.
50. Moscicki AB, Cox JT, Practice improvement in cervical screening and management (PICSM): symposium on management of cervical abnormalities in adolescents and young women. *J Low Genit Tract Dis*, 2010;14:73–80.
51. Huber B, Schellenbacher C, Shafti-Keramat S, Chimeric L2-Based Virus-Like Particle (VLP) Vaccines Targeting Cutaneous Human Papillomaviruses (HPV). *PLoS ONE*, 2017; 12, e0169533.
52. Roden RBS, Stern PL, Opportunities and challenges for human papillomavirus vaccination in cancer. *Nat. Rev. Cancer,* 2018; 18,240–254.
53. Manini I, Montomoli E, Epidemiology and prevention of Human Papillomavirus. *Ann. Ig*. 2018; 30, 28–32.
54. Garbuglia AR, Lapa D, Sias C, The Use of Both Therapeutic and Prophylactic Vaccines in the Therapy of Papillomavirus Disease. *Front. Immunol.* 2020; 11, 188.
55. Crusz SM, El-Shakankery KE, Miller R, Targeting HPV in gynaecological cancers—Current status, ongoing challenges and future directions. *Womens Health*, 2020; 16, 1745506520961709.
56. La Torre G, de Waure C, Chiaradia, G, HPV vaccine efficacy in preventing persistent cervical HPV infection: A systematic review and meta-analysis. Vaccine, 2007; 25:8352–8358.
57. Markowitz LE, Dunne EF, Saraiya M, Human papillomavirus vaccination: recommendations of the Advisory Committee on Immunization Practices (ACIP). *MMWR Recomm Rep*, 2014;63(RR-05):1–30.
58. Dillner J, Arbyn M, Unger E, Monitoring of human papillomavirus vaccination. *Clin Exp Immunol,* 2011; 163:17–25.
59. Meyer SI, Fuglsang K, Blaakaer J, Cell-mediated immune response: a clinical review of the therapeutic potential of human papillomavirus vaccination. *Acta Obstet Gynecol Scand*, 2014; 93:1209–1218.
60. Joura EA, Garland SM, Paavonen J, Effect of the human papillomavirus (HPV) quadrivalent vaccine in a subgroup of women with cervical and vulvar disease: retrospective pooled analysis of trial data. *BMJ*, 2012;344:e1401.
61. Pils S, Joura EA, From the monovalent to the nine-valent HPV vaccine. *Clin. Microbiol. Infect.* 2015; 21, 827–833.
62. Shanmugasundaram S, You J, Targeting Persistent Human Papillomavirus Infection. *Viruses*, 2017; 9: 229.

63. Stern PL, van der Burg SH, Hampson, IN, Therapy of human papillomavirus-related disease. *Vaccine*, 2012; 30, F71–F82.
64. Kim TJ, Jin HT, Hur S, Clearance of persistent HPV infection and cervical lesion by therapeutic DNA vaccine in CIN3 patients. *Nat. Commun*. 2014; 5, 5317.
65. Van der Burg SH, Arens R, Melief CJM, Immunotherapy for persistent viral infections and associated disease. *Trends Immunol*. 2011; 32: 97–103.
66. Hus I, Gonet-Sebastianka J, Surdacka A, Analysis of peripheral blood immune cells after prophylactic immunization with HPV-16/18 ASO4-adjuvanted vaccine. *Postep. Hig. Med. Do´swiadczalnej,* 2015; 69: 543–548.

KAYNAKÇA

MacLachlan JH, Cowie BC. Hepatitis B Virus Epidemiology. *Cold Spring Harb Perspect Med,* 2015; *5*(5): a021410. Doi: 10.1101/cshperspect.a021410.

Lai CL, Yuen MF. The natural history and treatment of chronic hepatitis B: a critical evaluation of standard treatment criteria and end points. *Ann Intern Med*, 2007; *147* (1): 58–61. Doi:10.7326/0003-4819-147-1-200707030-00010.

Rotman Y, Brown TA, Hoofnagle JH. Evaluation of the Patient with Hepatitis B. *Hepatology*, 2009; *49*(5): 22–27. Doi: 10.1002/hep.22976.

Liang TJ. Hepatitis B: The Virus and Disease. *Hepatology*, 2009;*49(*5):13–21. Doi: 10.1002/hep.22881

Ringehan M, McKeating J, Protzer U. Viral hepatitis and liver cancer. *Philos Trans R Soc Lond B Biol Sci,* 2017 19; *372*(1732): 20160274. Doi: 10.1098/rstb.2016.0274.

Pan CQ, Duan ZP, Bhamidimarri KR, et al. Algorithm for Risk Assessment and Intervention of Mother to Child Transmission of Hepatitis B Virus. Clin Gastroenterol Hepatol, 2012;*10*(5): 452-459.

Namululi BA, Guerrieri C, Dramaix MW. Prevalence and incidence of HIV and hepatitis B among blood donors and estimated residual risk of transmission of HIV and HBV virus by blood transfusion. A study at the Provincial General Referee Hospital Bukavu, Democratic Republic of the Congo. *Revue D Epidemiologie Et De Sante Publique*, 2013;*61*(2): 139-144.

Bar-Gal GK, Kim MJ, Klein A, et al. Tracing hepatitis B virus to the 16th century in a Korean mummy. *Hepatology*, 2012; *56*(5): 1671-1680.

Cai D, Nie H, Yan R, et al. A Southern Blot Assay for Detection of Hepatitis B Virus Covalently Closed Circular DNA from Cell Cultures. *Methods Mol Biol*, 2013;1030:151-61. Doi: 10.1007/978-1-62703-484-5_13.

Dienstag J L. Drug therapy - Hepatitis B virus infection. *NEJM*, 2008; *359*(14): 1486-1500.

Gerlich W. Medical Virology of Hepatitis B: how it began and where we are now. *Virol J*, 2013;10: 239. Doi:10.1186/1743-422X-10-239.

Moura IF, Lopes EP, Alvarado-Mora MV, et al. Phylogenetic analysis and subgenotypic distribution of the hepatitis B virus in Recife, Brazil. *Infect Genet Evol*, 2013;14:195–199.

Araujo NM, Teles SA, Spitz N. Comprehensive Analysis of Clinically Significant Hepatitis B Virus Mutations in Relation to Genotype, Subgenotype and Geographic Region. *Front Microbiol*, 2020; 11: 616023. Doi: 10.3389/fmicb.2020.616023.

Huang CC, Kuo TM, Yeh CT, et al. One single nucleotide difference alters the differential expression of spliced RNAs between HBV genotypes A and D. *Virus Res*, 2013;*174*(1-2):18–26.

Cooksley WG. Do we need to determine viral genotype in treating chronic hepatitis B? *J Viral Hepat*, 2010;*17*(9):601–610.

Sakamoto T, Tanaka Y, Orito E, et al. Novel subtypes (subgenotypes) of hepatitis B virus genotypes B and C among chronic liver disease patients in the Philippines. *J Gen Virol,* 2006;*87*(7):1873–1882.

Liu CJ, Kao JH. Global perspective on the natural history of chronic hepatitis B: role of hepatitis B virus genotypes A to J. *Semin Liver Dis*, 2013;*33*(2):97–102.

Velkov S, Off JJ, Protzer U, et al. The Global Hepatitis B Virus Genotype Distribution Approximated from Available Genotyping Data. *Genes (Basel),* 2018; *9*(10): 495. Doi: 10.3390/genes9100495.

Kocher A, Luka P, Rodrigo B, et al. Ten millennia of hepatitis B virus evolution. *Science*, 2021; *374* (6564): 182–188. Doi:10.1126/science.abi5658.

Mühlemann B, Jones TC, Damgaard PB, et al. Ancient hepatitis B viruses from the Bronze Age to the Medieval period. *Nature*, 2018; *557*(7705): 418–423. Doi:10.1038/s41586-018-0097-z.

The Washington Post (2018). *New strains of hepatitis B virus discovered in ancient human remains.* (15.05.2022 tarihinde http://www.washingtonpost.com/news/speaking-of-science

Davis J, Litteljhon M, Locarnini SA, et al. Molecular Epidemiology of Hepatitis B in the Indigenous People of Northern Australia. *Gastroenterolo Hepatolo*, 2013; *28*(7): 1234–1241. Doi:10.1111/jgh.12177.

Bullman TA, Kang HK, Watanabe KK. Proportionate Mortality among US Army Vietnam veterans who served in military region I. *Am J Epidemiol*, 1990;*132*(4):670-674.

Blumberg BS. Australia antigen and the biology of hepatitis B. *Science*, 1977; 197(4298): 17-25.

Alter HJ, Blumberg BS. Further studies on a "new" human isoprecipitin system (Australia antigen). *Blood,* 1966; *27*(3): 297–309. Doi:10.1182/blood.V27.3.297.297.

Cheliapov NV, Chernos VI, Andzhaparidze OG. Analysis of antibody formation to the vaccinia virus in human subjects and rabbits in response to the administration of a recombinant vaccinia-hepatitis B vaccine. *Vopr Virusol,* 1988;*33*(2):175–179.

Senior JR, Sutnick AI, Goeser E, et al. Reduction of post-transfusion hepatitis by exclusion of Australia antigen from donor blood in an urban public hospital. *Amrican Journal Medicen Science,* 1974; *267*(3): 171-177.

Maugh TH. Hepatitis B: A new vaccine ready for human testing. *Science*, 1975; *188*(4184): 137-138.

Flores JE, Thompson AJ, Ryan M, et al. The Global Impact of Hepatitis B Vaccination on Hepatocellular Carcinoma. Vaccines. *Vaccines*, 2022; *10*(5): 793. Doi: 10.3390/vaccines10050793.

Chang MH, Chen DS. Prevention of Hepatitis B. *Cold Spring Harb Perspect Med*, 2015; *5*(3): a021493. Doi: 10.1101/cshperspect.a021493.

Ott JJ, Stevens GA, Groeger J, et al. Global epidemiology of hepatitis B virus infection: new estimates of age-specific HBsAg seroprevalence and endemicity. *Vaccine*, 2012;*30*(12): 2212-2219. Doi: 10.1016/j.vaccine.2011.12.116.

World Health Organization (2017). *Global hepatitis report 2017.* (15.05.2022 https://www.who.int/publications/i/item/9789241565455

Schweitzer A, Horn J, Mikolajczyk RT, et al. Estimations of worldwide prevalence of chronic hepatitis B virus infection: a systematic review of data published between 1965 and 2013. *Lancet,* 2015;*386*(10003):1546–1555.

Lavanchy D. Hepatitis B virus epidemiology, disease burden, treatment, and current and emerging prevention and control measures. *J Viral Hepat,* 2004;*11*(2):97–107.

Franco E, Bagnato B, Marino MG, et al. Hepatitis B: epidemiology and prevention in developing countries. *World J Hepatol*, 2012;*4*(3):74-80.

World Health Organization (2021). *Global Health Sector Strategy On Viral Hepatitis 2016–2021. Towards Ending Viral Hepatitis.* (15.05.2022 tarihinde https://apps.who.int/iris/handle/10665/246177adresinden ulaşılmıştır).

Liang X, Bi S, Yang W, et al. Epidemiological serosurvey of hepatitis B in China—declining HBV prevalence due to hepatitis B vaccination. *Vaccine*, 2009;*27*(47):6550–6557.

Musa BM, Bussell S, Borodo MM, et al. Prevalence of hepatitis B virus infection in Nigeria, 2000-2013: a systematic review and meta-analysis. *Niger J Clin Pract*, 2015;*18*(2):163–172.

Coppola N, De Pascalis S, Onorato L, et al. Hepatitis B virus and hepatitis C virus infection in healthcare workers. *World J Hepatol*, 2016;*8*(5):273–281.

Elseviers MM, Arias-Guillén M, Gorke A, et al. Sharps injuries amongst healthcare workers: review of incidence, transmissions and costs. *J Ren Care*, 2014;*40*(3):150–156.

Hui CK, Cheung WW, Zhang HY, et al. Kinetics and risk of de novo hepatitis B infection in HBsAg-negative patients undergoing cytotoxic chemotherapy. *Gastroenterology,* 2006;*131*(1): 59–68.

Yeung LTF, Roberts EA. Hepatitis B in childhood: An update for the paediatrician. *Paediatr Child Health*, 2001; *6*(9): 655–659. Doi: 10.1093/pch/6.9.655.

Chang MH. Natural history and clinical management of chronic hepatitis B virus infection in children. *Hepatol Int*, 2008; *2*(1): 28–36. Doi: 10.1007/s12072-008-9050-9.

Mentha N, Clément S, Negro F, et al. A review on hepatitis D: From virology to new therapies. *J Adv Res*, 2019; 17: 3–15. Doi:10.1016/j.jare.2019.03.009.

Peng CY, Chien RN, Liaw YF. Hepatitis B virus-related decompensated liver cirrhosis: benefits of antiviral therapy. *J Hepatol*, 2012;*57*(2):442-450. Doi: 10.1016/j.jhep.2012.02.033.

Ichai P, Samuel D. Management of Fulminant Hepatitis B. *Curr Infect Dis Rep*, 2019; *21*(7): 25. Doi: 10.1007/s11908-019-0682-9.

D'Souza R, Foster GR. Diagnosis and treatment of chronic hepatitis B. *J R Soc Med*, 2004; *97*(7): 318-321.

Yuen MF, Seto WK, Fung J, et al. Three Years of Continuous Entecavir Therapy in Treatment-Naive Chronic Hepatitis B Patients: VIRAL Suppression, Viral Resistance, and Clinical Safety. *Am J Gastroenterol*, 2011; *106*(7): 1264-1271.

Chen P, Xie Q, Lu X, et al. Serum HBeAg and HBV DNA levels are not always proportional and only high levels of HBeAg most likely correlate with high levels of HBV DNA. *Medicine (Baltimore),* 2017;*96*(33): e7766.

Wilkins T, Zimmerman D, Schade RR, Hepatitis B: diagnosis and treatment. *Am Fam Physician*, 2010; *81*(8), 965-972.

Sablon E, Shapiro F, Advances in Molecular Diagnosis of HBV Infection and Drug Resistance. *Int J Med Sci*, 2005; *2*(1): 8-16.

Hochberger S, Althof D, Gallegos de Schrott R, et al. Fully automated quantitation of hepatitis B virus (HBV) DNA in human plasma by the COBAS AmpliPrep/COBAS TaqMan system. *J Clin Virol*, 2006;*35(*4): 373-380.

Liu C, Chang L, Jia T, et al. Real-time PCR assays for hepatitis B virus DNA quantification may require two different targets. *Virol J*, 2017; 14(1):94. Doi: 10.1186/s12985-017-0759-8.

Pawlotsky JM. Hepatitis B virus (HBV) DNA assays (methods and practical use) and viral kinetics. *J Hepatol*, 2003; *39*(1): 31-35.

Hammond DM Manetto A, Gierlich J, et al. DNA photography: An ultrasensitive DNA-detection method based on photographic techniques. *Angew Chem Int Ed Engl*, 2007;*46*(22):4184-7. Doi: 10.1002/anie.200605023.

Terrault NA, Bzowej NH, Chang KM, et al. AASLD guidelines for treatment of chronic hepatitis B. *Hepatology*, 2016; *63*(1): 261–283. Doi:10.1002/hep.28156.

Leowattana W, Leowattana T. Chronic hepatitis B: New potential therapeutic drugs target. *World J Virol*, 2022; *11*(1): 57–72. Doi: 10.5501/wjv.v11.i1.57.

Block TM, Chang KM, Guo JT. Prospects for the Global Elimination of Hepatitis B. *Annu Rev Virol*, 2021; *8*(1): 437–458. Doi:10.1146/annurev-virology-091919-062728.

KAYNAKÇA

1. Hedskog C, Parhy B, Chang S, et al. Identification of 19 Novel Hepatitis C Virus Subtypes-Further Expanding HCV Classification. Open forum infectious diseases. 2019;6(3):ofz076.
2. WHO (2022). https://www.who.int/news/item/24-06-2022-WHO-publishes-updated-guidance-on-hepatitis-C-infection adresinden ulaşılmıştır.
3. Plummer M, de Martel C, Vignat J, et al. Global burden of cancers attributable to infections in 2012: a synthetic analysis. The Lancet Global health. 2016;4(9):e609-16.
4. Banerjee A, Ray RB, Ray R. Oncogenic potential of hepatitis C virus proteins. Viruses. 2010;2(9):2108-33.
5. McGivern DR, Lemon SM. Virus-specific mechanisms of carcinogenesis in hepatitis C virus associated liver cancer. Oncogene. 2011;30(17):1969-83.
6. Gisbert JP, García-Buey L, Pajares JM, et al. Prevalence of hepatitis C virus infection in B-cell non-Hodgkin's lymphoma: systematic review and meta-analysis. Gastroenterology. 2003;125(6):1723-32.
7. Su FH, Chang SN, Chen PC, et al. Positive association between hepatitis C infection and oral cavity cancer: a nationwide population-based cohort study in Taiwan. PloS one. 2012;7(10):e48109.
8. Mahale P, Sturgis EM, Tweardy DJ, et al. Association Between Hepatitis C Virus and Head and Neck Cancers. Journal of the National Cancer Institute. 2016;108(8).
9. El-Serag HB, Engels EA, Landgren O, et al. Risk of hepatobiliary and pancreatic cancers after hepatitis C virus infection: A population-based study of U.S. veterans. Hepatology. 2009;49(1):116-23.
10. Gordon SC, Moonka D, Brown KA, et al. Risk for renal cell carcinoma in chronic hepatitis C infection. Cancer epidemiology, biomarkers & prevention : a publication of the American Association for Cancer Research, cosponsored by the American Society of Preventive Oncology. 2010;19(4):1066-73.
11. Pol S, Vallet-Pichard A, Hermine O. Extrahepatic cancers and chronic HCV infection. Nature reviews Gastroenterology & hepatology. 2018;15(5):283-90.
12. Houghton M, Weiner A, Han J, et al. Molecular biology of the hepatitis C viruses: implications for diagnosis, development and control of viral disease. Hepatology. 1991;14(2):381-8.
13. Moradpour D, Penin F, Rice CM. Replication of hepatitis C virus. Nature reviews Microbiology. 2007;5(6):453-63.
14. Boulant S, Montserret R, Hope RG, et al. Structural determinants that target the hepatitis C virus core protein to lipid droplets. The Journal of biological chemistry. 2006;281(31):22236-47.

15. Ait-Goughoulte M, Kanda T, Meyer K, et al. Hepatitis C virus genotype 1a growth and induction of autophagy. Journal of virology. 2008;82(5):2241-9.
16. Sir D, Liang C, Chen WL, et al. Perturbation of autophagic pathway by hepatitis C virus. Autophagy. 2008;4(6):830-1.
17. Koike K. The oncogenic role of hepatitis C virus. Recent results in cancer research Fortschritte der Krebsforschung Progres dans les recherches sur le cancer. 2014;193:97-111.
18. Ariumi Y, Kuroki M, Abe K, et al. DDX3 DEAD-box RNA helicase is required for hepatitis C virus RNA replication. Journal of virology. 2007;81(24):13922-6.
19. Angus AG, Dalrymple D, Boulant S, et al. Requirement of cellular DDX3 for hepatitis C virus replication is unrelated to its interaction with the viral core protein. The Journal of general virology. 2010;91(Pt 1):122-32.
20. Kwun HJ, Jang KL. Dual effects of hepatitis C virus Core protein on the transcription of cyclin-dependent kinase inhibitor p21 gene. Journal of viral hepatitis. 2003;10(4):249-55.
21. Shrivastava A, Manna SK, Ray R, et al. Ectopic expression of hepatitis C virus core protein differentially regulates nuclear transcription factors. Journal of virology. 1998;72(12):9722-8.
22. Bode JG, Ludwig S, Ehrhardt C, et al. IFN-alpha antagonistic activity of HCV core protein involves induction of suppressor of cytokine signaling-3. FASEB journal : official publication of the Federation of American Societies for Experimental Biology. 2003;17(3):488-90.
23. Vlotides G, Sörensen AS, Kopp F, et al. SOCS-1 and SOCS-3 inhibit IFN-alpha-induced expression of the antiviral proteins 2,5-OAS and MxA. Biochemical and biophysical research communications. 2004;320(3):1007-14.
24. Lin W, Choe WH, Hiasa Y, et al. Hepatitis C virus expression suppresses interferon signaling by degrading STAT1. Gastroenterology. 2005;128(4):1034-41.
25. Khalaf AM, Fuentes D, Morshid AI, et al. Role of Wnt/β-catenin signaling in hepatocellular carcinoma, pathogenesis, and clinical significance. Journal of hepatocellular carcinoma. 2018;5:61-73.
26. Wang W, Pan Q, Fuhler GM, et al. Action and function of Wnt/β-catenin signaling in the progression from chronic hepatitis C to hepatocellular carcinoma. Journal of gastroenterology. 2017;52(4):419-31.
27. Brunet A, Bonni A, Zigmond MJ, et al. Akt promotes cell survival by phosphorylating and inhibiting a Forkhead transcription factor. Cell. 1999;96(6):857-68.
28. Niu G, Wright KL, Ma Y, et al. Role of Stat3 in regulating p53 expression and function. Molecular and cellular biology. 2005;25(17):7432-40.

29. Waris G, Turkson J, Hassanein T, et al. Hepatitis C virus (HCV) constitutively activates STAT-3 via oxidative stress: role of STAT-3 in HCV replication. Journal of virology. 2005;79(3):1569-80.
30. Sarcar B, Ghosh AK, Steele R, et al. Hepatitis C virus NS5A mediated STAT3 activation requires co-operation of Jak1 kinase. Virology. 2004;322(1):51-60.
31. Bromberg J, Darnell JE, Jr. The role of STATs in transcriptional control and their impact on cellular function. Oncogene. 2000;19(21):2468-73.
32. He G, Karin M. NF-κB and STAT3 - key players in liver inflammation and cancer. Cell research. 2011;21(1):159-68.
33. Massagué J. G1 cell-cycle control and cancer. Nature. 2004;432(7015):298-306.
34. Agarwal ML, Agarwal A, Taylor WR, et al. p53 controls both the G2/M and the G1 cell cycle checkpoints and mediates reversible growth arrest in human fibroblasts. Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America. 1995;92(18):8493-7.
35. Harrington EA, Bruce JL, Harlow E, et al. pRB plays an essential role in cell cycle arrest induced by DNA damage. Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America. 1998;95(20):11945-50.
36. Majumder M, Ghosh AK, Steele R, et al. Hepatitis C virus NS5A physically associates with p53 and regulates p21/waf1 gene expression in a p53-dependent manner. Journal of virology. 2001;75(3):1401-7.
37. Wu SC, Chang SC, Wu HY, et al. Hepatitis C virus NS5A protein down-regulates the expression of spindle gene Aspm through PKR-p38 signaling pathway. The Journal of biological chemistry. 2008;283(43):29396-404.
38. Alisi A, Giambartolomei S, Cupelli F, et al. Physical and functional interaction between HCV core protein and the different p73 isoforms. Oncogene. 2003;22(17):2573-80.
39. Vescovo T, Refolo G, Vitagliano G, et al. Molecular mechanisms of hepatitis C virus-induced hepatocellular carcinoma. Clinical microbiology and infection : the official publication of the European Society of Clinical Microbiology and Infectious Diseases. 2016;22(10):853-61.
40. Machida K, Liu JC, McNamara G, et al. Hepatitis C virus causes uncoupling of mitotic checkpoint and chromosomal polyploidy through the Rb pathway. Journal of virology. 2009;83(23):12590-600.
41. Munakata T, Nakamura M, Liang Y, et al. Down-regulation of the retinoblastoma tumor suppressor by the hepatitis C virus NS5B RNA-dependent RNA polymerase. Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America. 2005;102(50):18159-64.

42. Moriya K, Fujie H, Shintani Y, et al. The core protein of hepatitis C virus induces hepatocellular carcinoma in transgenic mice. Nature medicine. 1998;4(9):1065-7.
43. Tanaka N, Moriya K, Kiyosawa K, et al. PPARalpha activation is essential for HCV core protein-induced hepatic steatosis and hepatocellular carcinoma in mice. The Journal of clinical investigation. 2008;118(2):683-94.
44. Ray RB, Meyer K, Ray R. Hepatitis C virus core protein promotes immortalization of primary human hepatocytes. Virology. 2000;271(1):197-204.
45. Basu A, Meyer K, Lai KK, et al. Microarray analyses and molecular profiling of Stat3 signaling pathway induced by hepatitis C virus core protein in human hepatocytes. Virology. 2006;349(2):347-58.
46. Sakamuro D, Furukawa T, Takegami T. Hepatitis C virus nonstructural protein NS3 transforms NIH 3T3 cells. Journal of virology. 1995;69(6):3893-6.
47. Zemel R, Gerechet S, Greif H, et al. Cell transformation induced by hepatitis C virus NS3 serine protease. Journal of viral hepatitis. 2001;8(2):96-102.
48. He QQ, Cheng RX, Sun Y, et al. Hepatocyte transformation and tumor development induced by hepatitis C virus NS3 c-terminal deleted protein. World journal of gastroenterology. 2003;9(3):474-8.
49. Ishido S, Fujita T, Hotta H. Complex formation of NS5B with NS3 and NS4A proteins of hepatitis C virus. Biochemical and biophysical research communications. 1998;244(1):35-40.
50. Brady MT, MacDonald AJ, Rowan AG, et al. Hepatitis C virus non-structural protein 4 suppresses Th1 responses by stimulating IL-10 production from monocytes. European journal of immunology. 2003;33(12):3448-57.
51. Zekri AR, Bahnassy AA, Abdel-Wahab SA, et al. Expression of pro- and anti-inflammatory cytokines in relation to apoptotic genes in Egyptian liver disease patients associated with HCV-genotype-4. Journal of gastroenterology and hepatology. 2009;24(3):416-28.
52. Tang Y, Kitisin K, Jogunoori W, et al. Progenitor/stem cells give rise to liver cancer due to aberrant TGF-beta and IL-6 signaling. Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America. 2008;105(7):2445-50.
53. Ait-Goughoulte M, Banerjee A, Meyer K, et al. Hepatitis C virus core protein interacts with fibrinogen-beta and attenuates cytokine stimulated acute-phase response. Hepatology. 2010;51(5):1505-13.
54. Taniguchi H, Kato N, Otsuka M, et al. Hepatitis C virus core protein upregulates transforming growth factor-beta 1 transcription. Journal of medical virology. 2004;72(1):52-9.

55. Shin JY, Hur W, Wang JS, et al. HCV core protein promotes liver fibrogenesis via up-regulation of CTGF with TGF-beta1. Experimental & molecular medicine. 2005;37(2):138-45.
56. Choi SH, Hwang SB. Modulation of the transforming growth factor-beta signal transduction pathway by hepatitis C virus nonstructural 5A protein. The Journal of biological chemistry. 2006;281(11):7468-78.
57. Battaglia S, Benzoubir N, Nobilet S, et al. Liver cancer-derived hepatitis C virus core proteins shift TGF-beta responses from tumor suppression to epithelial-mesenchymal transition. PloS one. 2009;4(2):e4355.
58. Tardif KD, Waris G, Siddiqui A. Hepatitis C virus, ER stress, and oxidative stress. Trends in microbiology. 2005;13(4):159-63.
59. Li Y, Boehning DF, Qian T, et al. Hepatitis C virus core protein increases mitochondrial ROS production by stimulation of Ca2+ uniporter activity. FASEB journal : official publication of the Federation of American Societies for Experimental Biology. 2007;21(10):2474-85.
60. Machida K, Cheng KT, Sung VM, et al. Hepatitis C virus infection activates the immunologic (type II) isoform of nitric oxide synthase and thereby enhances DNA damage and mutations of cellular genes. Journal of virology. 2004;78(16):8835-43.
61. Castello G, Scala S, Palmieri G, et al. HCV-related hepatocellular carcinoma: From chronic inflammation to cancer. Clinical immunology (Orlando, Fla). 2010;134(3):237-50.
62. Fan J, Ren H, Jia N, et al. DJ-1 decreases Bax expression through repressing p53 transcriptional activity. The Journal of biological chemistry. 2008;283(7):4022-30.
63. Thompson CB. Apoptosis in the pathogenesis and treatment of disease. Science (New York, NY). 1995;267(5203):1456-62.
64. Bataller R, Brenner DA. Liver fibrosis. The Journal of clinical investigation. 2005;115(2):209-18.
65. Pianko S, Patella S, Ostapowicz G, et al. Fas-mediated hepatocyte apoptosis is increased by hepatitis C virus infection and alcohol consumption, and may be associated with hepatic fibrosis: mechanisms of liver cell injury in chronic hepatitis C virus infection. Journal of viral hepatitis. 2001;8(6):406-13.
66. Mundt B, Wirth T, Zender L, et al. Tumour necrosis factor related apoptosis inducing ligand (TRAIL) induces hepatic steatosis in viral hepatitis and after alcohol intake. Gut. 2005;54(11):1590-6.
67. Chung YL, Sheu ML, Yen SH. Hepatitis C virus NS5A as a potential viral Bcl-2 homologue interacts with Bax and inhibits apoptosis in hepatocellular carcinoma. International journal of cancer. 2003;107(1):65-73.

68. Chan SW, Egan PA. Hepatitis C virus envelope proteins regulate CHOP via induction of the unfolded protein response. FASEB journal : official publication of the Federation of American Societies for Experimental Biology. 2005;19(11):1510-2.
69. Joyce MA, Walters KA, Lamb SE, et al. HCV induces oxidative and ER stress, and sensitizes infected cells to apoptosis in SCID/Alb-uPA mice. PLoS pathogens. 2009;5(2):e1000291.
70. Shintani Y, Fujie H, Miyoshi H, et al. Hepatitis C virus infection and diabetes: direct involvement of the virus in the development of insulin resistance. Gastroenterology. 2004;126(3):840-8.
71. Moucari R, Asselah T, Cazals-Hatem D, et al. Insulin resistance in chronic hepatitis C: association with genotypes 1 and 4, serum HCV RNA level, and liver fibrosis. Gastroenterology. 2008;134(2):416-23.
72. Banerjee S, Saito K, Ait-Goughoulte M, et al. Hepatitis C virus core protein upregulates serine phosphorylation of insulin receptor substrate-1 and impairs the downstream akt/protein kinase B signaling pathway for insulin resistance. Journal of virology. 2008;82(6):2606-12.
73. Clément S, Pascarella S, Conzelmann S, et al. The hepatitis C virus core protein indirectly induces alpha-smooth muscle actin expression in hepatic stellate cells via interleukin-8. Journal of hepatology. 2010;52(5):635-43.
74. Miyamoto H, Moriishi K, Moriya K, et al. Involvement of the PA28gamma-dependent pathway in insulin resistance induced by hepatitis C virus core protein. Journal of virology. 2007;81(4):1727-35.
75. Nieto N. Oxidative-stress and IL-6 mediate the fibrogenic effects of [corrected] Kupffer cells on stellate cells. Hepatology. 2006;44(6):1487-501.
76. Bartel DP. MicroRNAs: target recognition and regulatory functions. Cell. 2009;136(2):215-33.
77. Ji J, Wang XW. New kids on the block: diagnostic and prognostic microRNAs in hepatocellular carcinoma. Cancer biology & therapy. 2009;8(18):1686-93.
78. Varnholt H, Drebber U, Schulze F, et al. MicroRNA gene expression profile of hepatitis C virus-associated hepatocellular carcinoma. Hepatology. 2008;47(4):1223-32.
79. Kutay H, Bai S, Datta J, et al. Downregulation of miR-122 in the rodent and human hepatocellular carcinomas. Journal of cellular biochemistry. 2006;99(3):671-8.

başarılı olmuştur (55). Ancak altta yatan hastalık da tedavi edilmelidir ve bu ajanlar EBV'li hastaları iyileştirmede başarılı olamamıştır (56). immünsupresif ajanlar, EBV'ye karşı immün yanıtı engelleyebilir ve virüsle enfekte olmuş hücrelerin daha fazla çoğalmasına izin verebilir (56). EBV tedavisi için immünomodülatör tedavi de denenmiştir (57). İnterferon alpha (IFN-α) bazı hastalarda remisyonları indüklediği bildirilmiştir (58). Ancak erişkinlerde remisyondan sonra tekrarlaması mümkündür; bu nedenle uzun vadeli takip ve izleme esastır. Yapılan bir çalışmada hastaların interlökin-12'ye (IL-2) yanıt verdiği bildirildi (59,60). EBV'yi tedavi etmek için sitotoksik kemoterapi de kullanılmıştır. Siklofosfamid, antrasiklinler, vinkristin, etoposid ve prednizon dahil olmak üzere çeşitli ajanlar kullanılmıştır. Çoğu durumda, bu ajanlar en iyi ihtimalle geçici bir etki ile sonuçlanır ancak tedavi edici değildir ve hastalık zamanla ilerlemeye devam eder (61,62). İmmün hücre tedavisi, solid organ veya hematopoietik kök hücre transplantasyonundan sonra ortaya çıkan EBV lenfoproliferatif hastalığın tedavisinde başarıyla kullanılmaktadır (63).

KAYNAKÇA

Epstein MA, Achong BG, Barr YM. Virus Particles in Cultured Lymphoblasts from Burkitt's Lymphoma. *Lancet,* 1964;*1*(7335):702–703.

Epstein MA, Henle G, Achong BG, Barr YM. Morphological and Biological Studies on a Virus in Cultured Lymphoblasts from Burkitt's Lymphoma. *J Exp Med*, 1965;*121*(5):761–770.

Sample JT, Sample CE (2008). Epstein-Barr Virus: Molecular Biology. In B.W.J. Mahy, M.H.V. van Regenmortel (Ed.), *Encyclopedia of Virology*. Oxford: Academic Press, pp 157–167.

Pellet P, Roizman B (2006). The family Herpesviridae: A brief introduction. In P.M.D.M. Snipe Howley (Ed.). Lippencroft, Williams & Wilkins; pp 2479–2499.

Louten J. Virus Structure and Classification. *Essential Human Virology,* 2016;19–29. Doi: 10.1016/B978-0-12-800947-5.00002-8.

World Health Organization (2009). *Initiative for Vaccine Research: Epstein-Barr Virus*. (15.05.2022 tarihinde http://www.who.int/en/. adresinden ulaşılmıştır).

Mayo MA, Haenni AL. Report from the 36th and the 37th meetings of the Executive Committee of the International Committee on Taxonomy of Viruses. *Arch Virol,* 2006;*151*(5):1031–1037.

Abdullah HM. (2016) Seroepidemiology of Epstein-Barr Virus Among Blood Donors In Erbil City, Iraq. Kahramanmaraş Sütçü İmam Universıty, Kahramanmaraş. Turkey.

Smatti MK, Alsadeq DW, Ali NH, Pintus G, Saleh HA, Nasrallah GK. Epstein–Barr Virus Epidemiology, Serology, and Genetic Variability of LMP-1 Oncogene Among Healthy Population: An Update. *Front. Oncol,* 2018; 8:211. Doi.org/10.3389/fonc.2018.00211

Saku T, Cheng J, Jen KY, et al. Epstein-Barr virus infected lymphoepithelial carcinomas of the salivary gland in the Russia-Asia area: a clinicopathologic study of 160 cases. *Arkh Patol,* 2003; *65*(2): 35–39.

Li HP, Chang YS. Epstein-Barr virus latent membrane protein 1: structure and functions. *J Biomed Sci,* 2003; *10*(5):490–504. Doi:10.1007/BF02256110

Eliopoulos AG, Young LS. LMP1 structure and signal transduction. *Semin Cancer Biol*, 2001; *11*(6):435–444. Doi:10.1006/scbi.2001.0410

Hiscott J, Kwon H, Genin P. Hostile takeovers: viral appropriation of the NF-kappaB pathway. *J. Clin. Invest*, 2001; 107, 143–151. Doi: 10.1172/jci1191.

Perry AK, Chen G, Zheng D, Tang, H, Cheng G. The host type I interferon response to viral and bacterial infections. *Cell Res,* 2005; 15, 407–422. Doi: 10.1038/sj.cr.7290309.

McKenzie J, Guindy AE. Epstein-Barr Virus Lytic Cycle Reactivation. *Curr Top Microbiol Immunol,* 2015;391:237-261. Doi: 10.1007/978-3-319-22834-1_8.

Burkitt D. A sarcoma involving the jaws in African children. *Br J Surg,*1958; *46*(197):218–223.

Young LS, Dawson CW. Epstein-Barr virus and nasopharyngeal carcinoma. *Chin J Cancer,* 2014;*33*(12): 581–590. Doi: 10.5732/cjc.014.10197

Lanier AP, Henle W, Bender TR et al. Epstein- Barr virus-specific antibody titers in seven Alaskan natives before and after diagnosis of nasopharyngeal carcinoma. *Int J Cancer*, 26: 1980;*26*(2):133–137. Doi:10.1002/ ijc.2910260203 PMID:6259065.

Ayee R, Ofori MEO, Wright E, et al. Epstein Barr Virus Associated Lymphomas and Epithelia Cancers in Humans. *J Cancer*, 2020; 11(7):1737-1750. Doi:10.7150/jca.37282.

Klemenc P, Marin J, Šoba E. et al. Distribution of Epstein-Barr virus genotypes in throat washings, sera, peripheral blood lymphocytes

and in EBV positive tumor biopsies from Slovenian patients with nasopharyngeal carcinoma. *J Med Virol*, 2006;*78*(8):1083-1090. Doi: 10.1002/jmv.20666.

Wood CD, Veenstra H, Khasnis S. et al. MYC activation and BCL2L11 silencing by a tumour virus through the large-scale reconfiguration of enhancer-promoter hubs. *Elife*, 2016;5:e18270. Doi: 10.7554/eLife.18270.

Dresang LR, Vereide DT, Sugden B. Identifying sites bound by Epstein-Barr virus nuclear antigen 1 (EBNA1) in the human genome: defining a position-weighted matrix to predict sites bound by EBNA1 in viral genomes. *J Virol*, 2009;*83*(7):2930–2940.

Kieff E, Liebowitz D (1990). Epstein-Barr virus and its replication. In B.N. Fields, D.M. Knipe, (Ed.), *Virology.* New York: Raven Press; pp. 1889–1920.

Delecluse HJ, Hammerschmidt W. The genetic approach to the Epstein-Barr virus:from basic virology to gene therapy. *Mol Pathol*, 2000;*53*(5):270–279.

Young LS, Rickinson AB. Epstein-Barr Virus: 40 Years On. *Nat Rev Cancer*, 2004;*4*(10):757-768.

Tarbouriech N, Buisson M, Ge´oui T, et al. Structural genomics of the Epstein–Barr virus. *Acta Crystallogr D Biol Crystallogr*, 2006;*62*(10), 1276–1285. Doi:10.1107/S0907444906030034

Liebowitz D, Kieff E (1993). Epstein-Barr virus. In B. Roizman, R.J. Whitley, C. Lopez (Ed.), *The Human Herpesvirus*. New York. 107–172.

Swaminathan S, Kenney S (2009). The Epstein-Barr Virus Lytic Life Cycle. In D. Blossom, P James (Ed.), *DNA Tumor Viruses*. Springer New York, NY, pp: 285-315.

Steven NM, Annels NE, Kumar A, et al. Immediate early and early lytic cycle proteins are frequent targets of the EpsteinBarr virus-induced cytotoxic T cell response. *J Exp Med,* 1997;*185*(9): 1605–1617.

Borza CM, Hutt-Fletcher LM. Alternate replication in B-cells and epithelial cells switches tropism of Epstein–Barr virus. *Nature Med,* 2002; *8*(6): 594–599.

Hong GK, Gulley ML, Feng WH, et al. Epstein-Barr virus lytic infection contributes to lymphoproliferative disease in a SCID mouse model. *J Viro,* 2005; *79*(22): 13993–14003.

Jochum S, Ruiss R, Moosman A, et al. RNAs in Epstein-Barr vriyons control early steps of infection. *PNAS*, 2012; *109*(21): 7970-7971.

Young LS, Dawson CW, Elipoulos AG. The expression and function of Epstein-Barr virus encoded latent genes. *Mol Pathol*, 2000;*53*(5):238–247.

Cesarman E. Gammaherpesvirus and lymphoproliferative disorders in immunocompromised patients. *Cancer Lett*, 2011; *305*(2): 163-174.

Crawford DH, Swerdlow AJ, Higgins C, et al. Sexual history and Epstein-Barr virus infection. *J Infect Dis,* 2002;*186*(6):731–736.

Sitki-Green D, Covington M, Raab-Traub N. Compartmentalization and transmission of multiple epstein-barr virus strains in asymptomatic carriers. *J Virol*, 2003;*77*(3):1840–1847.

Tierney RJ, Edwards RH, Sitki-Green D, et al. Multiple Epstein-Barr virus strains in patients with infectious mononucleosis: comparison of ex vivo samples with in vitro isolates by use of heteroduplex tracking assays. *J Infect Dis*, 2006;*193*(2):287–297.

Walling DM, Ray AJ, Nichols JE, et al. Epstein-Barr virus infection of Langerhans cell precursors as a mechanism of oral epithelial entry, persistence, and reactivation. *J Virol*, 2007;*81*(13):7249–7268.

Rickinson A, Kieff E (2006). Epstein-Barr Virus. In D.M. Knipe, P.M. Howley (Ed.), *Field's Virology*. Lippencroft, Williams & Wilkins, pp: 2657–26701.

Brooks JM, Croom-Carter DS, Leese AM, et al. Cytotoxic T-lymphocyte responses to a polymorphic EpsteinBarr virus epitope identify healthy carriers with coresident viral strains. *J Virol*, 2000;*74*(4):1801–1809.

Zeng MS, Li DJ, Liu QL, et al. Genomic sequence analysis of Epstein-Barr virus strain GD1 from a nasopharyngeal carcinoma patient. J Virol, 2005;*79*(24):15323–15330.

Haupl T, Burmester GR, Hahn G, et al. Differential immunological response of patients with rheumatoid arthritis towards two different Epstein-Barr virus strains: inhibition of interleukin-1 release by the B95-8, but not the P3HR-1 virus strain. *Rheumatol Int*, 1989;*9*(3-5):153–160.

Walling DM, Etienne W, Ray AJ, et al. Persistence and transition of Epstein-Barr virus genotypes in the pathogenesis of oral hairy leukoplakia. *J Infect Dis*, 2004;*190*(2):387–395.

Walling DM, Flaitz CM, Nichols CM. Epstein-Barr virus replication in oral hairy leukoplakia: response, persistence, and resistance to treatment with valacyclovir. *J Infect Dis*, 2003;*188*(6):883–890.

Ogembo JG, Muraswki MR, McGinnes LW, et al. A chimeric EBV gp350/220-based VLP replicates the vriyon B-cell attachment mechanism and elicits long-lasting neutralizing antibodies in mice. *J Trans Med*, 2015; 13:50. Doi: 10.1186/s12967-015-0415-2.

Nanbo A, Noda T, Otba Y. Epstein–Barr Virus Acquires Its Final Envelope on Intracellular Compartments With Golgi Markers. *Front Microbiol*, 2018;9:454. Doi: 10.3389/fmicb.2018.00454.

Shannon-Lowe CD, Neuhierl B, Baldwin G, et al. Resting B cells as a transfer vehicle for Epstein-Barr virus infection of epithelial cells. *Proc Natl Acad Sci U S A*, 2006;*103*(18):7065–7070.

Kimura H, Hoshino Y, Kanegane H, et al. Clinical and virologic characteristics of chronic active Epstein-Barr virus infection. *Blood*, 2001;98(2):280–286.

Kimura H, Morishıma T, Kanegane H, et al. Prognostic Factors For Chronic Active Epstein-Barr Virus İnfection. *J Infect Dis*, 2003;187(4):527–533.

Paschale MD, Clerici P. Serological diagnosis of Epstein-Barr virus infection: Problems and solutions. *World J Virol*, 2012;*1*(1): 31–43. Doi: 10.5501/wjv.v1.i1.31

Allen U, Preiksaitis J. Epstein-Barr Virus and Posttransplant Lymphoproliferative Disorder in Solid Organ Transplantation. *Am J Trans*, 2013;*13*(4):107–120.

Knipe DM, Howley PM (2007). *Fields' Virology* (5th edit). Philadelphia, Lippincott Williams and Wilkins.

Sener AG, Afsar I, Pinar E. Evaluation of Epstein-Barr virus antibodies, anti-VCA avidity by immunofluorescence and immunoblot assays for assessment of Epstein-Barr virus immunologic state. *J Virol Methods*, 2009; *159*(2): 300-302.

Ekşi F, Karslıgil T, Erinmez M, et al. Investigation of Epstein-Barr Virus Antibodies by ELISA and IFA methods. *J Exp Clin Med*, 2022; *39*(1): 66-70. Doi: 10.52142/omujecm.39.1.14.

Wass M, Buaer M, Pfannes R, et al. Chronic active Epstein-Barr virus infection of T-cell type, systemic form in an African migrant: case report and review of the literature on diagnostics standards and therapeutic options. *BMC Cancer*, 2018; *18*(1):941. Doi: 10.1186/s12885-018-4861-0.

Cohen JL. Optimal Treatment for Chronic Active Epstein-Barr Virus Disease. *Pediatr Transplant*, 2009; *13*(4): 393–396. Doi: 10.1111/j.1399-3046.2008.01095.x.

Kamdar KY, Rooney CM, Heslop HE. Posttransplant lymphoproliferative disease following liver transplantation. *Curr Opin Organ Transplant*, 2011;*16*(3):274–280.

Quan TE, Roman RM, Rudenga BJ, et al. Epstein-Barr Virus Promotes Interferon-α Production by Plasmacytoid Dendritic Cells. *Arthritis Rheum*, 2010; *62*(6): 1693–1701. Doi: 10.1002/art.27408.

Zhang XY, Teng QBR. Ecurrence of infectious mononucleosis in adults after remission for 3 years: A case report. *World J Clin Cases*, 2022;*10*(12):3951–3958. Doi: 10.12998/wjcc.v10.i12.3951.

Rafiee N, Ravanshad M, Asadi B, et al. Investigation of IL-2 and IFN-γ to EBV Peptides in Stimulated Whole Blood among Multiple Sclerosis Patients and Healthy Individuals. *Intervirology*, 2021;*64*(4):203–208. Doi: 10.1159/000517002.

Uldrick TS, Polizzotto MN, Aleman K, et al. High-dose zidovudine plus valganciclovir for Kaposi sarcoma herpesvirus-associated multicentric Castleman disease: a pilot study of virus-activated cytotoxic therapy. *Blood*, 2011;*117*(26):6977–6986.

Bayraktar UD, Diaz LA, Ashiock B, et al. Zidovudine-based lytic-inducing chemotherapy for Epstein–Barr virus-related lymphomas. *Leuk Lymphoma*,2014;*55*(4):786–794.Doi:10.3109/10428194.2013.818142.

Pagliuca S, Bommier Ö, Michonneau D, et al. Epstein-Barr Virus-Associated Post-Transplantation Lymphoproliferative Disease in Patients Who Received Anti-CD20 after Hematopoietic Stem Cell Transplantation. *Biol Blood Marrow Transplant*, 2019; *25*(12): 2490-2500. doi: 10.1016/j.bbmt.2019.08.006.

KAYNAKÇA

1. Braun M. Classics in Oncology. Idiopathic multiple pigmented sarcoma of the skin by Kaposi. CA Cancer J Clin. 1982;32(6):340–7.
2. Chang Y, Cesarman E, Pessin MS, Lee F, Culpepper J, Knowles DM, et al. Identification of herpesvirus-like DNA sequences in AIDS-associated Kaposi's sarcoma. Science. 1994 Dec 16;266(5192):1865–9.
3. Rewane A, Tadi P. Herpes Virus Type 8. 2022.
4. Iftode N, Rădulescu MA, Aramă Ștefan S, Aramă V. Update on Kaposi sarcoma-associated herpesvirus (KSHV or HHV8) - review. Rom J Intern Med. 2020 Dec 1;58(4):199–208.
5. Antman K, Chang Y. Kaposi's sarcoma. N Engl J Med. 2000 Apr 6;342(14):1027–38.
6. ARVIN A CFGMEMPRBWRYK. Human Herpesviruses: Biology, Therapy and Immunoprophylaxis. 2007. 341–903 p.
7. Mercader M, Taddeo B, Panella JR, Chandran B, Nickoloff BJ, Foreman KE. Induction of HHV-8 lytic cycle replication by inflammatory cytokines produced by HIV-1-infected T cells. Am J Pathol. 2000 Jun;156(6):1961–71.
8. Yan L, Majerciak V, Zheng ZM, Lan K. Towards Better Understanding of KSHV Life Cycle: from Transcription and Posttranscriptional Regulations to Pathogenesis. Virol Sin. 2019 Apr;34(2):135–61.
9. Cesarman E, Chadburn A, Rubinstein PG. KSHV/HHV8-mediated hematologic diseases. Blood. 2022 Feb 17;139(7):1013–25.
10. Balasubramaniam R, Kuperstein AS, Stoopler ET. Update on oral herpes virus infections. Dent Clin North Am. 2014 Apr;58(2):265–80.
11. Berzero G, Campanini G, Vegezzi E, Paoletti M, Pichiecchio A, Simoncelli AM, et al. Human Herpesvirus 6 Encephalitis in Immunocompetent and Immunocompromised Hosts. Neurology(R) neuroimmunology & neuroinflammation. 2021 Mar;8(2).
12. Gao SJ, Kingsley L, Hoover DR, Spira TJ, Rinaldo CR, Saah A, et al. Seroconversion to antibodies against Kaposi's sarcoma-associated herpesvirus-related latent nuclear antigens before the development of Kaposi's sarcoma. N Engl J Med. 1996 Jul 25;335(4):233–41.
13. Balachandra B, Tunitsky E, Dawood S, Hings I, Marcus VA. Classic Kaposi's sarcoma presenting first with gastrointestinal tract involvement in a HIV-negative Inuit male--a case report and review of the literature. Pathol Res Pract. 2006;202(8):623–6.
14. Ozbudak IH, Guney K, Mutlu D, Gelen T, Ozbilim G. Bilateral tonsillar and esophageal Kaposi sarcoma in an HIV-negative patient. Ear Nose Throat J. 2011 Jul;90(7):E23-6.
15. Zoubeidi H, Aydi Z, Daoud F, Rachdi I, Koubaa W, Jouini R, et al. Kaposi's Sarcoma Presenting as Lymphadenopathy in an Immunocompetent Patient. Eur J Case Rep Intern Med. 2016;3(7):000493.

16. Iscovich J, Boffetta P, Winkelmann R, Brennan P, Azizi E. Classic Kaposi's sarcoma in Jews living in Israel, 1961-1989: a population-based incidence study. AIDS. 1998 Oct 22;12(15):2067–72.
17. Stefan DC, Stones DK, Wainwright L, Newton R. Kaposi sarcoma in South African children. Pediatr Blood Cancer. 2011 Mar;56(3):392–6.
18. Aseni P, Vertemati M, Minola E, Arcieri K, Bonacina E, Camozzi M, et al. Kaposi's sarcoma in liver transplant recipients: morphological and clinical description. Liver Transpl. 2001 Sep;7(9):816–23.
19. Beral V, Peterman TA, Berkelman RL, Jaffe HW. Kaposi's sarcoma among persons with AIDS: a sexually transmitted infection? Lancet. 1990 Jan 20;335(8682):123–8.
20. Bigi R, Landis JT, An H, Caro-Vegas C, Raab-Traub N, Dittmer DP. Epstein-Barr virus enhances genome maintenance of Kaposi sarcoma-associated herpesvirus. Proc Natl Acad Sci U S A. 2018 Nov 27;115(48):E11379–87.
21. Wang CCJ, Kaplan LD. Clinical management of HIV-associated hematologic malignancies. Expert Rev Hematol. 2016;9(4):361–76.
22. Oksenhendler E, Boulanger E, Galicier L, Du MQ, Dupin N, Diss TC, et al. High incidence of Kaposi sarcoma-associated herpesvirus-related non-Hodgkin lymphoma in patients with HIV infection and multicentric Castleman disease. Blood. 2002 Apr 1;99(7):2331–6.
23. Casper C. The aetiology and management of Castleman disease at 50 years: translating pathophysiology to patient care. Br J Haematol. 2005 Apr;129(1):3–17.
24. Engels EA, Whitby D, Goebel PB, Stossel A, Waters D, Pintus A, et al. Identifying human herpesvirus 8 infection: performance characteristics of serologic assays. J Acquir Immune Defic Syndr. 2000 Apr 1;23(4):346–54.
25. Corgiat M, Calvez V, Marcelin AG, Jary A. Methods comparison for molecular diagnosis of human herpesvirus 8 infections. Journal of Clinical Virology. 2020 May;126:104308.
26. Fajgenbaum DC, Uldrick TS, Bagg A, Frank D, Wu D, Srkalovic G, et al. International, evidence-based consensus diagnostic criteria for HHV-8-negative/idiopathic multicentric Castleman disease. Blood. 2017 Mar 23;129(12):1646–57.
27. van Rhee F, Oksenhendler E, Srkalovic G, Voorhees P, Lim M, Dispenzieri A, et al. International evidence-based consensus diagnostic and treatment guidelines for unicentric Castleman disease. Blood Adv. 2020 Dec 8;4(23):6039–50.
28. Dupin N. Update on oncogenesis and therapy for Kaposi sarcoma. Curr Opin Oncol. 2020 Mar;32(2):122–8.

KAYNAKLAR

1. Gallo RC. Research and discovery of the first human cancer virus, HTLV-1. *Best Pract Res Clin Haematol*. 2011;24(4):559-65.
2. World Health Organization. "Human T-lymphotropic virus type 1: technical report." (2021). [22 Ocak 2023 tarihinde https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/339773/9789240020221-eng.pdf?sequence=1 adresinden ulaşılmıştır].
3. Verdonck K, González E, Dooren SV, et al. Human T-lymphotropic virus 1: recent knowledge about an ancient infection. *Lancet Infect Dis*. 2007;7(4):266-81.
4. Proietti FA, Carneiro-Proietti ABF, Catalan-Soares BC, et al. Global epidemiology of HTLV-I infection and associated diseases. *Oncogene*. 2005;24(39):6058-68.
5. Forlani G, Shallak M, Accolla RS, et al. HTLV-1 Infection and Pathogenesis: New Insights from Cellular and Animal Models. *Int J Mol Sci*. 2021;22(15):8001.
6. Poiesz BJ, Ruscetti FW, Gazdar AF, et al. Detection and isolation of type C retrovirus particles from fresh and cultured lymphocytes of a patient with cutaneous T-cell lymphoma. *Proc Natl Acad Sci*. 1980;77(12):7415-9.
7. Kalyanaraman VS, Sarngadharan MG, Robert-Guroff M, et al. A New Subtype of Human T-Cell Leukemia Virus (HTLV-II) Associated with a T-Cell Variant of Hairy Cell Leukemia. *Science*. 1982;218(4572):571-3.
8. Wolfe ND, Heneine W, Carr JK, et al. Emergence of unique primate T-lymphotropic viruses among central African bushmeat hunters. *Proc Natl Acad Sci*. 2005;102(22):7994-9.
9. Calattini S, Chevalier SA, Duprez R, et al. Discovery of a new human T-cell lymphotropic virus (HTLV-3) in Central Africa. *Retrovirology.* 2005;2(1):30.
10. ICTV International Commitee on Taxonomy of Viruses Taxonomy history: primate T-lymphotropic virus 1. ICTV - International Commitee on Taxonomy of Viruses. Taxonomy Release History (2022). (22 Ocak 2023 tarihinde https://ictv.global/taxonomy adresinden ulaşılmıştır)
11. Martinez MP, Al-Saleem J, Green PL. Comparative virology of HTLV-1 and HTLV-2. *Retrovirology*. 2019;16(1):21.
12. Feuer G, Green PL. Comparative biology of human T-cell lymphotropic virus type 1 (HTLV-1) and HTLV-2. *Oncogene*. 2005;24(39):5996-6004.
13. Takeda S, Maeda M, Morikawa S, et al. Genetic and epigenetic inactivation of tax gene in adult T-cell leukemia cells. *Int J Cancer*. 2004;109(4):559-67.

14. Matsuoka M, Mesnard JM. HTLV-1 bZIP factor: the key viral gene for pathogenesis. *Retrovirology*. 2020;17(1):2.
15. Matsuoka M, Green PL. The HBZ gene, a key player in HTLV-1 pathogenesis. *Retrovirology*. 2009;6(1):71.
16. Nakano K, Watanabe T. HTLV-1 Rex: the courier of viral messages making use of the host vehicle. *Front Microbiol.* 2012, 3: 330
17. Gessain A, Gessain A, Cassar O. Epidemiological Aspects and World Distribution of HTLV-1 Infection. *Front Microbiol*. 2012, 3: 388
18. Afonso PV, Cassar O, Gessain A. Molecular epidemiology, genetic variability and evolution of HTLV-1 with special emphasis on African genotypes. *Retrovirology*. 2019;16(1):39.
19. Sertöz R, Turhan A, Bozkurt H, et al. Investigation of anti-HTLV I/II seroprevalence in healthy blood donors in Izmir region, Turkey. *Mikrobiyol Bul.* 2010;44(4):579-84.
20. Arisawa K, Soda M, Akahoshi M, et al. Human T-cell lymphotropic virus type-1 infection and risk of cancer: 15.4 year longitudinal study among atomic bomb survivors in Nagasaki, Japan. *Cancer Sci*. 2006;97(6):535-9.
21. Arisawa K, Sobue T, Yoshimi I, et al. Human T-lymphotropic virus type-I infection, survival and cancer risk in southwestern Japan: a prospective cohort study. *Cancer Causes Control*. 2003;14(9):889-96.
22. Tanaka T, Hirata T, Parrott G, et al. Relationship among Strongyloides stercoralis Infection, Human T-Cell Lymphotropic Virus Type 1 Infection, and Cancer: A 24-Year Cohort Inpatient Study in Okinawa, Japan. *Am J Trop Med Hyg.* 2016;94(2):365-70.
23. Uchiyama T, Yodoi J, Sagawa K, et al. Adult T-Cell Leukemia: Clinical and Hematologic Features of 16 Cases. *Blood*. 1977;50(3):481-92.
24. IARC Working Group on the Evaluation of Carcinogenic Risks to Humans. "Human immunodeficiency viruses and human T-cell lymphotropic viruses." IARC monographs on the evaluation of carcinogenic risks to humans (1996).
25. Ahmadi Ghezeldasht S, Shirdel A, Assarehzadegan MA, et al. Human T Lymphotropic Virus Type I (HTLV-I) Oncogenesis: Molecular Aspects of Virus and Host Interactions in Pathogenesis of Adult T cell Leukemia/Lymphoma (ATL). *Iran J Basic Med Sci*. 2013;16(3):179-95.
26. Yamaguchi K, Watanabe T. Human T lymphotropic virus type-I and adult T-cell leukemia in Japan. *Int J Hematol.* 2002;76(2):240-5.
27. de Martel C, Georges D, Bray F, et al. Global burden of cancer attributable to infections in 2018: a worldwide incidence analysis. *Lancet Glob Health*. 2020;8(2):e180-90.
28. Iwanaga M, Watanabe T, Utsunomiya A, et al. Human T-cell leukemia virus type I (HTLV-1) proviral load and disease progression in

asymptomatic HTLV-1 carriers: a nationwide prospective study in Japan. *Blood.* 2010;116(8):1211-9.

29. Ma G, Yasunaga J ichirou, Matsuoka M. Multifaceted functions and roles of HBZ in HTLV-1 pathogenesis. *Retrovirology*. 2016;13(1):16.
30. Li H, Biggar RJ, Miley WJ, et al. Provirus Load in Breast Milk and Risk of Mother-to-Child Transmission of Human T Lymphotropic Virus Type I. *J Infect Dis.* 2004;190(7):1275-8.
31. Boostani R, Sadeghi R, Sabouri A, et al. Human T-lymphotropic virus type I and breastfeeding; systematic review and meta-analysis of the literature. *Iran J Neurol.* 2018;17(4):174-9.
32. Nyambi PN, Ville Y, Louwagie J, et al. Mother-to-Child Transmission of Human T-Cell Lymphotropic Virus Types I and II (HTLV-I/II) in Gabon: A Prospective Follow-up of 4 Years. *JAIDS J Acquir Immune Defic Syndr.* 1996;12(2):187.
33. Tsuji Y, Doi H, Yamabe T, et al. Prevention of mother-to-child transmission of human T-lymphotropic virus type-I. *Pediatrics*. 1990;86(1):11-7.
34. Bélec L, Georges-Courbot MC, Georges A, et al. Cervicovaginal synthesis of IgG antibodies to the immunodominant 175–199 domain of the surface glycoprotein gp46 of human T-cell leukemia virus type I. *J Med Virol*. 1996;50(1):42-9.
35. Iwahara Y, Takehara N, Kataoka R, et al. Transmission of HTLV-I to rabbits via semen and breast milk from seropositive healthy persons. *Int J Cancer.* 1990;45(5):980-3.
36. Paiva A, Casseb J. Sexual transmission of human T-cell lymphotropic virus type 1. *Rev Soc Bras Med Trop.* 2014;47:265-74.
37. Okochi K, Sato H, Hinuma Y. A Retrospective Study on Transmission of Adult T Cell Leukemia Virus by Blood Transfusion: Seroconversion in Recipients. *Vox Sang.* 1984;46(5):245-53.
38. Yamauchi J, Yamano Y, Yuzawa K. Risk of Human T-Cell Leukemia Virus Type 1 Infection in Kidney Transplantation. *N Engl J Med.* 2019;380(3):296-8.
39. Takezaki T, Tajima K, Ito M, et al. Short-term breast-feeding may reduce the risk of vertical transmission of HTLV-I. The Tsushima ATL Study Group. *Leukemia*. 1997;11 Suppl 3:60-2.
40. Ando Y, Kakimoto K, Tanigawa T, et al. Effect of Freeze-Thawing Breast Milk on Vertical HTLV-I Transmission from Seropositive Mothers to Children. *Jpn J Cancer Res.* 1989;80(5):405-7.
41. Hewitt PE, Davison K, Howell DR, et al. Human T-lymphotropic virus lookback in NHS Blood and Transplant (England) reveals the efficacy of leukoreduction. *Transfusion (Paris)*. 2013;53(10):2168-75.

42. Prinsze FJ, Zaaijer HL. The outcome of donor screening for Human T-Cell Lymphotropic Virus infection in the Netherlands. *Vox Sang*. 2012;102(3):198-203.
43. Pasquier A, Alais S, Roux L, et al. How to Control HTLV-1-Associated Diseases: Preventing de Novo Cellular Infection Using Antiviral Therapy. *Front Microbiol*. 2018, 9: 278
44. Barski MS, Minnell JJ, Maertens GN. Inhibition of HTLV-1 Infection by HIV-1 First- and Second-Generation Integrase Strand Transfer Inhibitors. *Front Microbiol*. 2019, 10: 1877
45. Cook LB, Fuji S, Hermine O, et al. Revised Adult T-Cell Leukemia-Lymphoma International Consensus Meeting Report. *J Clin Oncol.* 2019;37(8):677-87.

KAYNAKLAR

1. Yang JF, You J. Merkel cell polyomavirus and associated Merkel cell carcinoma. *Tumour Virus Research*. 2022 Jun 1;13:200232.
2. Arora R, Gupta K, Vijaykumar A, et al. DETECTing Merkel Cell Polyomavirus in Merkel Tumors. *Frontiers in Molecular Biosciences*. 2020 Feb 4;7(10):10.
3. Grundhoff A, Fischer N. Merkel cell polyomavirus, a highly prevalent virus with tumorigenic potential. *Current opinion in virology*. 2015 Oct 1;14:129–137.
4. Liu W, You J. Molecular Mechanisms of Merkel Cell Polyomavirus Transformation and Replication. *Annual review of virology*. 2020 Sep 9;7(1):289.
5. Spurgeon ME, Lambert PF. Merkel cell polyomavirus: A newly discovered human virus with oncogenic potential. Virology. 2013 Jan 5;435(1):118–130.
6. Chen T, Hedman L, Mattila PS, et al. Serological evidence of Merkel cell polyomavirus primary infections in childhood. Journal of Clinical Virology. 2011 Feb 1;50(2):125–129.
7. Kean JM, Rao S, Wang M, et al. Seroepidemiology of Human Polyomaviruses. *PLOS Pathogens*. 2009 Mar;5(3):e1000363.
8. Viscidi RP, Rollison DE, Sondak VK, et al. Age-specific seroprevalence of merkel cell polyomavirus, BK virus, and JC virus. *Clinical and Vaccine Immunology*. 2011 Oct;18(10):1737–1743.
9. Martel-Jantin C, Pedergnana V, Nicol JÔTJ, et al. Merkel cell polyomavirus infection occurs during early childhood and is transmitted between siblings. *Journal of Clinical Virology*. 2013 Sep 1;58(1):288–291.
10. Babakir-Mina M, Ciccozzi M, lo Presti A, et al. Identification of merkel cell polyomavirus in the lower respiratory tract of Italian patients. *Journal of Medical Virology.* 2010;82(3):505–509.
11. Foulongne V, Kluger N, Dereure O, et al. Merkel cell polyomavirus in cutaneous swabs. *Emerging Infectious Diseases*. 2010 Apr;16(4):685–687.
12. Toracchio S, Foyle A, Sroller V, et al. Lymphotropism of merkel cell polyomavirus infection, Nova Scotia, Canada. *Emerging Infectious Diseases.* 2010 Oct;16(11):1702–1709.
13. Bofill-Mas S, Rodriguez-Manzano J, Calgua B, et al. Newly described human polyomaviruses Merkel Cell, KI and WU are present in urban sewage and may represent potential environmental contaminants. *Virology Journal*. 2010;7.
14. Campello C, Comar M, D'Agaro P, et al. A molecular case-control study of the Merkel cell polyomavirus in colon cancer. *Journal of Medical Virology.* 2011 Apr;83(4):721–724.

15. Feng H, Shuda M, Chang Y, et al. Clonal integration of a polyomavirus in human Merkel cell carcinoma. *Science* (1979). 2008 Feb 22;319(5866):1096–1100.
16. Tolstov YL, Pastrana D v., Feng H, et al. Human Merkel cell polyomavirus infection II. MCV is a common human infection that can be detected by conformational capsid epitope immunoassays. *International Journal of Cancer*. 2009 Sep 15;125(6):1250–1256.
17. Loyo M, Guerrero-Preston R, Brait M, et al. Quantitative detection of Merkel cell virus in human tissues and possible mode of transmission. *International Journal of Cancer*. 2010 Jun 15;126(12):2991–2996.
18. Liu W, MacDonald M, You J. Merkel cell polyomavirus infection and Merkel cell carcinoma. *Current Opinion in Virology*. 20:20–7.
19. Johne R, Buck CB, Allander T, et al. Taxonomical developments in the family Polyomaviridae. *Archives of Virology*. 156(9):1627–1634.
20. Gjoerup O, Chang Y. Update on Human Polyomaviruses and Cancer. *Advances in Cancer Research*. 106:1–51.
21. Carter JJ, Daugherty MD, Qi X, et al. Identification of an overprinting gene in Merkel cell polyomavirus provides evolutionary insight into the birth of viral genes. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*. 110(31):12744–12749.
22. Feng H, Shuda M, Chang Y, Moore PS. Clonal integration of a polyomavirus in human Merkel cell carcinoma. *Science.* 319(5866):1096–1100.
23. Schowalter RM, Buck CB. The Merkel Cell Polyomavirus Minor Capsid Protein. *PLOS Pathogens*. 9(8):e1003558.
24. Liu W, Yang R, Payne AS, et al. Identifying the Target Cells and Mechanisms of Merkel Cell Polyomavirus Infection. *Cell Host Microbe*. 19(6):775–787.
25. Houben R, Adam C, Baeurle A, et al. An intact retinoblastoma protein-binding site in Merkel cell polyomavirus large T antigen is required for promoting growth of Merkel cell carcinoma cells. *International Journal of Cancer*. 130(4):847–856.
26. Borchert S, Czech-Sioli M, Neumann F, et al. High-Affinity Rb Binding, p53 Inhibition, Subcellular Localization, and Transformation by Wild-Type or Tumor-Derived Shortened Merkel Cell Polyomavirus Large T Antigens. *Journal of Virology*. 88(6):3144–3160.
27. Shuda M, Feng H, Kwun HJ, et al. T antigen mutations are a human tumor-specific signature for Merkel cell polyomavirus. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*. 105(42):16272–16277.
28. Sastre-Garau X, Peter M, Avril MF, et al. Merkel cell carcinoma of the skin: Pathological and molecular evidence for a causative role of MCV in oncogenesis. *Journal of Pathology*. 218(1):48–56.

29. Feng H, Shuda M, Chang Y, et al. Clonal integration of a polyomavirus in human Merkel cell carcinoma. *Science*. 319(5866):1096–1100.
30. Paulson KG, Carter JJ, Johnson LG, et al. Antibodies to Merkel cell polyomavirus T-antigen oncoproteins reflect tumor burden in Merkel cell carcinoma patients. *Cancer research*. 70(21):8388.
31. Heath M, Jaimes N, Lemos B, et al. Clinical characteristics of Merkel cell carcinoma at diagnosis in 195 patients: the AEIOU features. *Journal of the American Academy of Dermatology*. 58(3):375–381.
32. Engels EA, Frisch M, Goedert JJ, et al. Merkel cell carcinoma and HIV infection. *Lancet*. 359(9305):497–498.
33. Clarke CA, Robbins HA, Tatalovich Z, et al. Risk of Merkel Cell Carcinoma After Solid Organ Transplantation. *Journal of the National Cancer Institute*. 107(2):382.
34. Paulson KG, Iyer JG, Blom A, et al. Systemic immune suppression predicts diminished merkel cell carcinoma-specific survival independent of stage. *Journal of Investigative Dermatology*. 133(3):642–646.
35. Gauci ML, Aristei C, Becker JC, et al. Diagnosis and treatment of Merkel cell carcinoma: European consensus-based interdisciplinary guideline. *European Journal of Cancer.* 171:203–231.
36. Pietropaolo V, Prezioso C, Moens U. Merkel Cell Polyomavirus and Merkel Cell Carcinoma. *Cancers 2020*. 12(7):1774.

Editör:
Doç. Dr. Şule Tatar Yolcular

Mühendislik

Alanında Uluslararası Araştırmalar XIII

EĞİTİM
yayınevi

MÜHENDİSLİK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XIII

Editör: Doç. Dr. Şule Tatar Yolcular

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

ISBN: 978-625-6658-43-1
1. Baskı, Mart 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

MÜHENDİSLİK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XIII

Editör: Doç. Dr. Şule Tatar Yolcular
VI+100 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-43-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçın

KAYNAKÇA

Acar Büyükpehlivan, G., Oktav, M., (2020). Plastik Film Malzemeler Üzerindeki Baskılarda Renk Farklılığına Neden Olan Etkenlerin Belirlenmesi. Muş Alparslan Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, 8(2), 775-783.)

Acar Büyükpehlivan, G., Oktav, M., (2021)Ofset Baskı Sistemine ait Temel Terimler ve Değerlendirilmesi. Avrasya Terim Dergisi, 9(2), 63-68. https://doi.org/10.31451/ejatd.947960.

Bergman L.,(2005) Using Multicoloured Halftone Screens for Offset Print Quality Monitoring Linköping Studies in Science and Technology Licentiate Thesis.

Bilginer, O. (2014). Serigrafinin Tarihçesi ve Türkiye'de Serigrafi Sanatı. Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat Yazıları Dergisi, 31, 13-28.

Birişik, B. İ. (2023) Temel Baskı Sistemlerinin Ayırıcı Özelliklerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.

Bossert, T. H., (1943). Tabı Sanatının Keşfi. II. Türk Tarih Kongresi (1937), İstanbul, Türkiye.

Ergen, C. (2010) Flekso Baskı Sistemindeki Gelişmelerin Baskı Kalitesine Etkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.

Gençoğlu, E., Şimşeker, O., Özdemir, L., (2009). Flekso Baskı Sistemi, Geliştirilmiş 2. Baskı, DuPont Türkiye, İstanbul.

Gül, S., (2007). Türklerin Kültür Tarihi, 1. Basım, Nokta Kitap, İstanbul.

Hayta, P. (2022). Sert Mukavva Kapaklı Kitap Ciltleme Terimleri ve Tanımlamaları. Avrasya Terim Dergisi, 10(2), 28-33. https://doi.org/10.31451/ejatd.111943

Hayta, P., Sesli, Y., & Oktav, M. (2023). Basım Teknolojilerinde Çözünürlük Kavramı. Avrasya Terim Dergisi, 11(1), 11-20. https://doi.org/10.31451/ejatd.1235650

Kipphan,H., (2001), Handbook of Print Media Technologies and Production Methods, Springer Science & Business Media, Heidelberg, Berlin.

Koşak Söz, Ç., Özomay, Z., Unal, S., Uzun, M., & Sönmez, S. (2021). Development of a nonwetting coating for packaging substrate surfaces using a novel and easy to implement method. Nordic Pulp & Paper Research Journal, 36(2), 331-342.

Köknaroğlu Arslan Z.,(2015) Keton/Aldehit Reçinelerinin Mürekkep Hazırlanmasında Kullanımı Yüksek Lisans Tezi İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Maleki, H., & Bertola, V., (2020). Recent Advances and Prospects of Inkjet Printing in Heterogeneous Catalysis. Catalysis Science & Technology, 10(10), 3140-3159.)

Oktav, M., Acar Büyükpehlivan, G., ve Kandan, N.A., 2021. Ofset Baskıda Temel Teknik Problemler ve Çözümleri, M. Oğuz (Ed.), BASEV Yayınları, İstanbul.

Öztürk, H., & Ünalan, S., (2008). İslamiyet'ten Önce Türkler'de Eğitim ve Öğretim. Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 13(2), 89-109.

Rásonyi, L., (1971). Tarihte Türklük, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, 39(3), A11, Ankara.

Sesli, Y. (2014) Dijital Baskı Sistemlerinde Baskı Kalitesine Etki Eden Parametrelerin Belirlenmesi. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.

Şahinbaşkan T., (2018). Etiket Üretimi İçin Dijital Baskı Sistemlerinin Değerlendirilmesi, VI. Uluslararası Matbaa Teknolojileri Sempozyumu, 1-3 Kasım, İstanbul, Türkiye.

Şimşeker, O., (2007). Flekso Baskı Sistemi Kalıp Hazırlama Yöntemleri. II. Uluslararası Matbaa Teknolojileri Sempozyumu, 26 Ekim, Ankara, Türkiye.

Ulu, S., Köse, E., Korkut, İ., (2006). Nemlendirme Sistemli ve Kuru Ofset Baskı Tekniklerinin Araştırılması ve Üretim Sonuçlarının Karşılaştırılması. Pamukkale Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi, 12(3), 403-410.

Ülgen, M., Oktav, M., Gençoğlu, E.N., 2008. *Matbaacının Kağıt Hakkında Bilmesi Gerekenler,* BASEV Yayınları, İstanbul.

Ülgen, M., Oktav, M., & Cakir, N., 2019. *Grafik Sanatları için Kimya*, L. Ozdemir (Ed.), BASEV Yayınları, İstanbul.

Zeytuncu, A. (2007) Flekso Baskı Sisteminde Analog ve Dijital Baskı Klişelerinin Baskı Kalitesine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.

URL-1: https://laserengravedsleeves.com (E.T.: 08.01.2024)

URL-2: https://www.youtube.com/watch?v=XHlMp2ram54 (E.T.: 31.08.2023)

URL-3: https://www.youtube.com/watch?v=2DRe0a2p3Qo (E.T.: 31.08.2023)

URL-4: https://www.prismpak.com/Printing-Options-s/103.htm (E.T.: 22.08.2023)

KAYNAKÇA

6331 sayılı iş sağlığı ve güvenliği kanunu ve ilgili yönetmelikleri çerçevesinde işverenin yükümlülükleri. Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi. https://doi.org/10.31199/hakisderg.644319

Akın, L. (2017). İşyerlerinde ve İşletmelerde İş Sağlığı ve Güvenliği Hiyerarşisi. SGD-Sosyal Güvenlik Dergisi, 7(2), 9–32. Retrieved from http://dergipark.gov.tr/sgd/issue/33763/373908.

Altuntaş, H., "İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürünün Boyutları: İstanbul Üniversitesi Örneği", Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, (2019).

Aşan, A. (2019). Sosyal sorumluluk denetimlerinin iş kazaları ve meslek hastalıklarını önlemesindeki rolü (Master's thesis, İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).

Aydemir, A. (2021). İtibarın Yönetilememesi ve Yıkıma Götüren Süreç: Soma Maden Kazası Örneği. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 23(3), 1104-1127.

Bakhiyi, B., Labreche, F., & Zayed, J. (2014). The photovoltaic industry on the path to a sustainable future - Environmental and occupational health issues. Environment International, 73, 224-234.

Bayraktar, E. A., & Bayraktar, D. (2017). Yapım işlerinde dış cephe iş iskelelerine yönelik yasal düzenlemeler ve uygu-lama örnekleri. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 8(1), 8-18.

Bolman, L. G. & Deal T. E. (2013), Reframing organizations: Artistry, choice, and leadership (5th ed.). San Francisco, CA: Jossey-Bass. Reprinted with permission.

Bolman, L. G., & Deal, T. E. (2017). Reframing organizations: Artistry, choice, and leadership. John Wiley & Sons.

Bradbrook S, Duckworth M, Ellwood P, Miedzinski M, Ravetz J, Reynolds J. Green jobs and occupational safety and health: foresight on new and emerging risks associated with new technologies by 2020. Report commissioned by the European Agency for Safety and Health at Work; 2013 [Available: https://osha.europa.eu/en/publications/reports/ green-jobs-foresight-new-emerging-risks-technologies [accessed 21 December 2013]].

California Fatality Assessment and Control Evaluation Program (2009, January 27). Laborer dies when he falls 35 Feet from a scaffold after being electrocuted. California Department of Public Health. https://www.cdc.gov/niosh/face/pdfs/08CA006.pdf (Accessed: 15 July 2020).

Civan, O. E., & Gökalp, A. (2011). Göçmen İşçi Kavramı ve Göçmen İşçilerin İş Sağlığı ve Güvenliği. Çalışma ve Toplum, 1, 233–264.

Doğan, B., Yalçınkaya, C., & Balcı, M. G. (2017). Türkiye'de Mühendislik Fakültelerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Eğiti-mi. Mühendis ve Makina Dergisi, 58(685), 1–15.

Dong W, Vaughan P, Sullivan K, Fletcher T. (1995) Birleşik Krallık'taki inşaat işçilerinin ölüm oranı çalışması. Int J Epidemiol. 24 (4):750–757.

Düzdar Argun, İ., Sönmez, S., & Kantoğlu, B. (2018). İş Sağlığı Ve Güvenliği Eğitiminde Analitik Hiyerarşi Prosesi (AHP) Modeli. Journal of Awareness, 3(5), 591–596.

Eravcı, D. B. (2019). İş Sağlığı ve Güvenliğinde Bir Sosyal Politika Aracı Olarak Mesleki Rehabilitasyon: Ülkelere Göre İyi Uygulamaların İncelenmesi. Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi, 10(26), 30-45.

Erol, S. (2015). İş Sağlığı ve Güvenliği Konusunda İşveren, Çalışan ve Devletin Rolü. ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi, 2(4), 86–103.

Esen, B. (2020). Koronavirüs (Covid-19)'e Karşı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Gereğince İşyerlerinde Alınması Gere-ken Tedbirler. Yaklaşım Dergisi.

Fusch, C. J.,(2016). Why culture matters in business research. Journal of Social Change, 8(1), 4-22.

Ghods A, Alhani F, Anoushe M. (2008). 2002–2006 yıllarında Semnan Eyaletindeki iş kazalarının epidemiyolojisi. Semnan Tıp Bilimleri Üniversitesi. 2 :46–51.

Horuzoğlu, K. (2017). İş Kazalarının İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Analizi. Journal of Humanities and Tourism Research (Online), 7(7–1), 265–281. https://doi.org/10.14230/joiss228

https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/63422/mod_resource/content/1/4.%20Ders%20%20-%20D%C3%BCnyada%20Tarihsel%20Geli%C5%9Fim.pdf (Erişim: 30.05.2023).

İşler, M. C. (2014). Uluslararası Kaynaklar ve 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu. ÇSGB Çalışma Dünyası Dergisi, 2(2), 53–65.

Kahya, E., & Özkar, D. (2014). İş güvenliği. TC Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.

Karadaş, Y., & Çögenli, M. Z. (2020). İtfaiye Çalışanlarının Çalışma Şartlarına Yönelik Risk Değerlendirmesi ve Güvenli Çalışma Önerileri. International Journal of Social Science, 3(1), 115-134.

Karaman, H. I. Ö. (2013). Düşme Tehlikesi Olan İşlerde İşçilerin Nörolojik İzlemi. TTB Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi, 13(47), 31-38.

Kılıç, R. & Aslan, V. (2017). Yenilenebilen ve Yenilenemeyen Enerjinin İktisadi Büyüme Üzerindeki Etkisi: 28 OECD Ülkesi Üzerine Ampirik Bir Çalışma. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 12 (1) , 1-12 . DOI: 10.17153/oguiibf.298715

Kinney, G. F., & Wiruth, A. D. (1976). Practical risk analysis for safety management [Final Report]. https://apps.dtic.mil/sti/pdfs/ADA027189.pdf. (Erişim:21.05.2023).

Koç, E., Şenel, M. C. 2013. "Türkiye Enerji Üretim Potansiyeli ve Yatırım-Üretim Maliyet Analizi," Termodinamik Dergisi, sayı 245, s. 72-84.

Korkmaz, A. (2012). Çalışma Hayatında Yeni Bir Dönem: 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası. Süleyman Demrel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2012(26), 153–167.

Kurulu, Y., & Board, E. (2015). İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamaları Performans Değerlendirme Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. SGD-Sosyal Güvenlik Dergisi, 5(2), 124–144.

Lowery JT, Glazner J, Borgerding JA, Bondy J, Lezotte DC, Kreiss K. (200). İş türüne göre inşaat yaralanma yükünün analizi. J Ind Med. 37 (4):390–9.

Özkılıç, Ö. (2005). İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemleri ve Risk Değerlendirme Metodolojileri. TİSK Yayınları, Ankara.

Ramali, M.R., Ong, N.A.F.M.N., Said, M.S.M., Yusoff, H.M., Baharudin, M.R., Tharima, A. F., Akashah, F.W., Tohir, M.Z.M., 2022. A Review on Safety Practices for Firefighters During Photovoltaic (PV) Fire. Fire Technology 1–24. https://doi.org/10.1007/ s10694-022-01269-4.

RG/28339, (2012) 30 Haziran 2012 Tarih ve 28339 Sayılı Resmî Gazete 6331 Sayılı Kanun ilanı, https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/06/20120630-1.htm (Erişim: 20.05.2023).

Rüstemli, S. & Dinçer, F. (2011). Van İli Elektrik Enerjisi Üretiminde Güneş Enerjisinin Mevcut Durumu ve Geleceği. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 16 (1) , 22-33. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/yyufbed/issue/21964/235841

Şahin, Ş., & Üçgül, İ. (2019). Türkiye'de Afet Yönetimi ve İş Sağlığı Güvenliği. Afet ve Risk Dergisi, 2(1), 43–63.

T.C. Resmî Gazete, (18.01.2013), "İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik "Web site adresi: http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/01/20130118-3.htm 20.

T.C. Resmî Gazete, (29.12.2013), "İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirme Yönetmeliği "Web site adresi: http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/12/20121229-13.htm"

Taşdemir, İ., & Bakan, S. (2015). İş Güvenliği Uzmanları İçin Yol Haritası. Yerel Yönetimlerde İş Sağlığı ve Güvenliği Sempozyumu, İstanbul.

White, J.R., Doherty, M., 2017. Hazards in the Installation and Maintenance of Solar Panels. IEEE. https://doi.org/10.1109/ESW.2017.7914834.

White, K. M., Jimmieson, N. L., Obst, P. L., Gee, P., Haneman, L., O'Brien-McInally, B., & Cockshaw, W. (2016). Iden-tifying safety beliefs among Australian electrical workers. Safety science, 82, 164-173.

Yaşar, G.Y., Karadoğan, E. (TY). SKY 334 İş Sağlığı ve Güvenliği/ İş Sağlığı ve Güvenliğinin Tarihsel Gelişimi.

KAYNAKÇA

AFAD, Yalova Valiliği İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü, İl Afet Risk Azaltma Planı, (2022). https://yalova.afad.gov.tr/kurumlar/yalova.afad/irap/YALOVA-IRAP-2022.pdf. (E.T.:.02.01.2024)

Boğaziçi Üniversitesi, Kandilli Rasathanesi Deprem Araştırma Enstitüsü, 2024. http://www.koeri.boun.edu.tr/sismo/2/tr/ (E.T.:02.02.2024)

Explore Google Earth, 2024. https://earth.google.com/web/@0,-2.1037002,0a,22251752.77375655d,35y,0h,0t,0r (E.T.:01.01.2024)

Göncüoğlu, M. C. ; Erendil, M. (1990). Armutlu Yarımadasının Geç Kretase Öncesi Tektonik Birimleri. Türkiye 8.Petrol Kongresi, 16-20 Nisan 1990. 161-168.

Göncüoğlu, M. C. : Onder F. (1989). Armutlu Yarımadasında (Batı Pontidler) Üst Triyas Konodontları.

Görgün, B. (2018). Bilecik İli Merkezinin Depremselliğinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Bilecik: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi.

Güneş, M. Ekmen A. B. (2022). Yalova İli Süleyman bey Mahallesinde Bulunan Proje Alanının Nonlineer Sismik Saha Tepkisi Kullanılarak Sıvılaşma Potansiyelinin İncelenmesi. Araştırma makalesi. *Dergi park*. 17, 319-332.

Kendir, O. (2010). Yalova İli Merkezinde Alüvyon Çökellerinin Mühendislik Özellikleri. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, 2024, https://www.mta.gov.tr/v3.0/bilgi-merkezi/deprem. (E.T.:10.01.2024)

Mollamahmutoğlu, M. & Babuçcu, F. (2021) *Zeminlerde Sıvılaşma Analiz ve İyileştirme Yöntemleri*. -Ankara, Akademisyen Kitabevi.

Şahin, H.C. (2020). Bursa Özlüce Bölgesinin Geoteknik Değerlendirmesi. Bursa: Uludağ Üniversitesi.

Şenel, F. (2019).Yalova İli Merkez İlçesi Zemin Özellikleri. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi.

Şengül, T., & Karabaş, B. (2021) Kütahya Merkez İlçesinde Sıvılaşma Potansiyelinin Coğrafi Bilgi Sistemi ile İncelenmesi. *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 8(2), 817-825.

Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği. 2018.

Yalova Ticaret ve Sanayi Odası, Yalova Haritası, 2024. https://www.ytso.org.tr/yalova-haritasi. (E.T.:12.02.2024)

Zorluer, İ.& Gücek. (2020). Standart Penetrasyon Testi (Spt) İle Afyonkarahisar Merkez Uydukent Bölgesi Zeminlerinin Sıvılaşma Potansiyelinin Araştırılması. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*. 23, 118-126.

KAYNAKÇA

Aafjes-van Doorn, K., Kamsteeg, C., Bate, J., & Aafjes, M. (2021). A scoping review of machine learning in psychotherapy research. *Psychotherapy Research*, *31*(1), 92-116.

Andersson, G., Titov, N., Dear, B. F., Rozental, A., & Carlbring, P. (2019). Internet-delivered psychological treatments: from innovation to implementation. *World Psychiatry*, *18*(1), 20-28.

Andrews, G., Basu, A., Cuijpers, P., Craske, M. G., McEvoy, P., English, C. L., & Newby, J. M. (2018). Computer therapy for the anxiety and depression disorders is effective, acceptable and practical health care: an updated meta-analysis. *Journal of anxiety disorders*, *55*, 70-78.

Bellazzi, R., & Zupan, B. (2008). Predictive data mining in clinical medicine: current issues and guidelines. *International journal of medical informatics*, *77*(2), 81-97.

Bennett, C. C., Doub, T. W., & Selove, R. (2012). EHRs connect research and practice: Where predictive modeling, artificial intelligence, and clinical decision support intersect. *Health Policy and Technology*, *1*(2), 105-114.

Ben-Zeev, D., Scherer, E. A., Wang, R., Xie, H., & Campbell, A. T. (2015). Next-generation psychiatric assessment: Using smartphone sensors to monitor behavior and mental health. *Psychiatric rehabilitation journal*, *38*(3), 218.

Bi, W. L., Hosny, A., Schabath, M. B., Giger, M. L., Birkbak, N. J., Mehrtash, A., ... & Aerts, H. J. (2019). Artificial intelligence in cancer imaging: clinical challenges and applications. *CA: a cancer journal for clinicians*, *69*(2), 127-157.

Bracher-Smith, M., Crawford, K., & Escott-Price, V. (2021). Machine learning for genetic prediction of psychiatric disorders: a systematic review. *Molecular Psychiatry*, *26*(1), 70-79.

Breiman, L. (2001). Statistical modeling: The two cultures (with comments and a rejoinder by the author). *Statistical science*, *16*(3), 199-231.

Bromet, E., Andrade, L. H., Hwang, I., Sampson, N. A., Alonso, J., De Girolamo, G., ... & Kessler, R. C. (2011). Cross-national epidemiology of DSM-IV major depressive episode. *BMC medicine*, *9*(1), 1-16.

Burr, C., Morley, J., Taddeo, M., & Floridi, L. (2020). Digital psychiatry: Risks and opportunities for public health and wellbeing. *IEEE Transactions on Technology and Society*, *1*(1), 21-33.

Bzdok, D., & Meyer-Lindenberg, A. (2018). Machine learning for precision psychiatry: opportunities and challenges. Biological Psychiatry: Cognitive Neuroscience and Neuroimaging, 3(3), 223-230.

Bzdok, D., & Yeo, B. T. (2017). Inference in the age of big data: Future perspectives on neuroscience. *Neuroimage*, *155*, 549-564.

Calhoun, V. D., & Sui, J. (2016). Multimodal fusion of brain imaging data: a key to finding the missing link (s) in complex mental illness. *Biological psychiatry: cognitive neuroscience and neuroimaging*, *1*(3), 230-244.

Cearns, M., Opel, N., Clark, S., Kaehler, C., Thalamuthu, A., Heindel, W., ... & Baune, B. T. (2019). Predicting rehospitalization within 2 years of initial patient admission for a major depressive episode: a multimodal machine learning approach. *Translational psychiatry*, *9*(1), 285.

Chan, S., Li, L., Torous, J., Gratzer, D., & Yellowlees, P. M. (2018). Review of use of asynchronous technologies incorporated in mental health care. Current psychiatry reports, 20, 1-11.

Chekroud, A. M. (2017). Bigger data, harder questions—opportunities throughout mental health care. *JAMA psychiatry*, *74*(12), 1183-1184.

Cohen, A. S., Cox, C. R., Masucci, M. D., Le, T. P., Cowan, T., Coghill, L. M., ... & Elvevåg, B. (2020). Digital phenotyping using multimodal data. *Current behavioral neuroscience reports*, *7*, 212-220.

Coppersmith, G., Leary, R., Crutchley, P., & Fine, A. (2018). Natural language processing of social media as screening for suicide risk. *Biomedical informatics insights*, *10*, 1178222618792860.

Cummins, N., Scherer, S., Krajewski, J., Schnieder, S., Epps, J., & Quatieri, T. F. (2015). A review of depression and suicide risk assessment using speech analysis. *Speech communication*, *71*, 10-49.

Doraiswamy, P. M., Blease, C., & Bodner, K. (2020). Artificial intelligence and the future of psychiatry: Insights from a global physician survey. *Artificial intelligence in medicine*, *102*, 101753.

Durstewitz, D., Koppe, G., & Meyer-Lindenberg, A. (2019). Deep neural networks in psychiatry. *Molecular psychiatry*, *24*(11), 1583-1598.

Dwyer, D. B., Falkai, P., & Koutsouleris, N. (2018). Machine learning approaches for clinical psychology and psychiatry. *Annual review of clinical psychology*, *14*, 91-118.

Emmert-Streib, F., & Dehmer, M. (2022). Taxonomy of machine learning paradigms: A data-centric perspective. *Wiley Interdisciplinary Reviews: Data Mining and Knowledge Discovery*, *12*(5), e1470.

Enneking, V., Leehr, E. J., Dannlowski, U., & Redlich, R. (2020). Brain structural effects of treatments for depression and biomarkers of response: a systematic review of neuroimaging studies. *Psychological Medicine*, *50*(2), 187-209.

Feczko, E., Miranda-Dominguez, O., Marr, M., Graham, A. M., Nigg, J. T., & Fair, D. A. (2019). The heterogeneity problem: approaches to identify psychiatric subtypes. *Trends in cognitive sciences*, *23*(7), 584-601.

Fernandes, B. S., Williams, L. M., Steiner, J., Leboyer, M., Carvalho, A. F., & Berk, M. (2017). The new field of 'precision psychiatry'. *BMC medicine*, *15*(1), 1-7.

Fusar-Poli, P., Hijazi, Z., Stahl, D., & Steyerberg, E. W. (2018). The science of prognosis in psychiatry: a review. *JAMA psychiatry*, *75*(12), 1289-1297.

Gao, S., Calhoun, V. D., & Sui, J. (2018). Machine learning in major depression: From classification to treatment outcome prediction. *CNS neuroscience & therapeutics*, *24*(11), 1037-1052.

Garcia-Ceja, E., Riegler, M., Nordgreen, T., Jakobsen, P., Oedegaard, K. J., & Tørresen, J. (2018). Mental health monitoring with multimodal sensing and machine learning: A survey. *Pervasive and Mobile Computing*, *51*, 1-26.

Gawali, M. B., & Gawali, S. S. (2021). Optimized skill knowledge transfer model using hybrid Chicken Swarm plus Deer Hunting Optimization for human to robot interaction. *Knowledge-Based Systems*, *220*, 106945.

Girard, J. M., Cohn, J. F., Mahoor, M. H., Mavadati, S. M., Hammal, Z., & Rosenwald, D. P. (2014). Nonverbal social withdrawal in depression: Evidence from manual and automatic analyses. *Image and vision computing*, *32*(10), 641-647.

Glenn, C. R., Kleiman, E. M., Kearns, J. C., Santee, A. C., Esposito, E. C., Conwell, Y., & Alpert-Gillis, L. J. (2022). Feasibility and acceptability of ecological momentary assessment with high-risk suicidal adolescents following acute psychiatric care. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, *51*(1), 32-48.

Goodday, S. M., & Friend, S. (2019). Unlocking stress and forecasting its consequences with digital technology. *NPJ Digital Medicine*, *2*(1), 75.

Gordon, C. (2013). History of madness. A companion to Foucault, 84-103.

Graham, S., Depp, C., Lee, E. E., Nebeker, C., Tu, X., Kim, H. C., & Jeste, D. V. (2019). Artificial intelligence for mental health and mental illnesses: an overview. *Current psychiatry reports*, *21*, 1-18.

Greenberg, P. E., Fournier, A. A., Sisitsky, T., Simes, M., Berman, R., Koenigsberg, S. H., & Kessler, R. C. (2021). The economic burden of adults with major depressive disorder in the United States (2010 and 2018). Pharmacoeconomics, 39(6), 653-665.

Habli, I., Lawton, T., & Porter, Z. (2020). Artificial intelligence in health care: accountability and safety. *Bulletin of the World Health Organization*, *98*(4), 251.

Hallgren, K. A., Bauer, A. M., & Atkins, D. C. (2017). Digital technology and clinical decision making in depression treatment: Current findings and future opportunities. *Depression and anxiety*, *34*(6), 494-501.

Harmon-Jones, E., Price, T. F., & Gable, P. A. (2012). The influence of affective states on cognitive broadening/narrowing: Considering the importance of motivational intensity. *Social and Personality Psychology Compass*, *6*(4), 314-327.

Hastie, T., Tibshirani, R., Friedman, J. H., & Friedman, J. H. (2009). *The elements of statistical learning: data mining, inference, and prediction* (Vol. 2, pp. 1-758). New York: Springer.

Hayes, J. F., Marston, L., Walters, K., Geddes, J. R., King, M., & Osborn, D. P. (2016). Lithium vs. valproate vs. olanzapine vs. quetiapine as maintenance monotherapy for bipolar disorder: a population-based UK cohort study using electronic health records. *World Psychiatry*, *15*(1), 53-58.

Holzinger, A., Malle, B., Saranti, A., & Pfeifer, B. (2021). Towards multi-modal causability with graph neural networks enabling information fusion for explainable AI. *Information Fusion*, *71*, 28-37.

Hussain, T., Muhammad, K., Ullah, A., Cao, Z., Baik, S. W., & de Albuquerque, V. H. C. (2019). Cloud-assisted multiview video summarization using CNN and bidirectional LSTM. *IEEE Transactions on Industrial Informatics*, *16*(1), 77-86.

Iniesta, R., Stahl, D., & McGuffin, P. (2016). Machine learning, statistical learning and the future of biological research in psychiatry. *Psychological medicine*, *46*(12), 2455-2465.

Iob, E., Frank, P., Steptoe, A., & Fancourt, D. (2020). Levels of severity of depressive symptoms among at-risk groups in the UK during the COVID-19 pandemic. *JAMA network open*, *3*(10).

Janssen, R. J., Mourão-Miranda, J., & Schnack, H. G. (2018). Making individual prognoses in psychiatry using neuroimaging and machine learning. *Biological Psychiatry: Cognitive Neuroscience and Neuroimaging*, *3*(9), 798-808.

Jeste, D. V., Lee, E. E., & Cacioppo, S. (2020). Battling the modern behavioral epidemic of loneliness: suggestions for research and interventions. JAMA psychiatry, 77(6), 553-554.

Jordan, M. I., & Mitchell, T. M. (2015). Machine learning: Trends, perspectives, and prospects. *Science*, *349*(6245), 255-260.

Kapoor, K. K., Tamilmani, K., Rana, N. P., Patil, P., Dwivedi, Y. K., & Nerur, S. (2018). Advances in social media research: Past, present and future. *Information Systems Frontiers*, *20*, 531-558.

Karim, F., Majumdar, S., & Darabi, H. (2019). Insights into LSTM fully convolutional networks for time series classification. *IEEE Access*, *7*, 67718-67725.

Kendler, K. S., Gardner, C. O., Gatz, M., & Pedersen, N. L. (2007). The sources of co-morbidity between major depression and generalized anxiety disorder in a Swedish national twin sample. *Psychological medicine*, *37*(3), 453-462.

Khalil, R. A., Jones, E., Babar, M. I., Jan, T., Zafar, M. H., & Alhussain, T. (2019). Speech emotion recognition using deep learning techniques: A review. *IEEE Access*, *7*, 117327-117345.

Koppe, G., Meyer-Lindenberg, A., & Durstewitz, D. (2021). Deep learning for small and big data in psychiatry. *Neuropsychopharmacology*, *46*(1), 176-190.

Lecomte, T., Potvin, S., Corbière, M., Guay, S., Samson, C., Cloutier, B., ... & Khazaal, Y. (2020). Mobile apps for mental health issues: meta-review of meta-analyses. *JMIR mHealth and uHealth*, *8*(5), e17458.

Lewis, S., Ainsworth, J., Sanders, C., Stockton-Powdrell, C., Machin, M., Whelan, P., ... & Wykes, T. (2020). Smartphone-enhanced symptom management in psychosis: open, randomized controlled trial. *Journal of medical Internet research*, *22*(8), e17019.

Lo, M. T., Hinds, D. A., Tung, J. Y., Franz, C., Fan, C. C., Wang, Y., ... & Chen, C. H. (2017). Genome-wide analyses for personality traits identify six genomic loci and show correlations with psychiatric disorders. *Nature genetics*, *49*(1), 152-156.

Low, D. M., Bentley, K. H., & Ghosh, S. S. (2020). Automated assessment of psychiatric disorders using speech: A systematic review. *Laryngoscope investigative otolaryngology*, *5*(1), 96-116.

Luxton, D. D. (2014). Artificial intelligence in psychological practice: Current and future applications and implications. *Professional Psychology: Research and Practice*, *45*(5), 332.

Marmar, C. R., Brown, A. D., Qian, M., Laska, E., Siegel, C., Li, M., ... & Vergyri, D. (2019). Speech-based markers for posttraumatic stress disorder in US veterans. Depression and anxiety, 36(7), 607-616.

McFowland, E., Speakman, S., & Neill, D. B. (2013). Fast generalized subset scan for anomalous pattern detection. *The Journal of Machine Learning Research*, *14*(1), 1533-1561.

Mohr, D. C., Zhang, M., & Schueller, S. M. (2017). Personal sensing: understanding mental health using ubiquitous sensors and machine learning. *Annual review of clinical psychology*, *13*, 23-47.

Morahan-Martin, J. (2008). Psychological Aspects of Cyberspace: Theory, Research, Applications.

Mundt, J. C., Vogel, A. P., Feltner, D. E., & Lenderking, W. R. (2012). Vocal acoustic biomarkers of depression severity and treatment response. *Biological psychiatry*, *72*(7), 580-587.

Nahum-Shani, I., Smith, S. N., Spring, B. J., Collins, L. M., Witkiewitz, K., Tewari, A., & Murphy, S. A. (2018). Just-in-time adaptive interventions (JITAIs) in mobile health: key components and design principles for ongoing health behavior support. *Annals of Behavioral Medicine*, 1-17.

Neill, D. B. (2012). Fast subset scan for spatial pattern detection. Journal of the Royal Statistical Society Series B: Statistical Methodology, 74(2), 337-360.

Nielsen, A. N., Barch, D. M., Petersen, S. E., Schlaggar, B. L., & Greene, D. J. (2020). Machine learning with neuroimaging: evaluating its applications in psychiatry. *Biological Psychiatry: Cognitive Neuroscience and Neuroimaging*, *5*(8), 791-798.

Onnela, J. P., & Rauch, S. L. (2016). Harnessing smartphone-based digital phenotyping to enhance behavioral and mental health. *Neuropsychopharmacology*, *41*(7), 1691-1696.

Passos, I. C., & Mwangi, B. (2018). Machine learning-guided intervention trials to predict treatment response at an individual patient level: an important second step following randomized clinical trials. *Mol Psychiatry*, *10*.

Patel, S. R., Bakken, S., & Ruland, C. (2008). Recent advances in shared decision making for mental health. *Current opinion in psychiatry*, *21*(6), 606.

Pelin, H., Ising, M., Stein, F., Meinert, S., Meller, T., Brosch, K., ... & Andlauer, T. F. (2021). Identification of transdiagnostic psychiatric disorder subtypes using unsupervised learning. *Neuropsychopharmacology*, *46*(11), 1895-1905.

Picard, R. W. (2015). The promise of affective computing. *The Oxford handbook of affective computing*, 11-20.

Preziosa, A., Grassi, A., Gaggioli, A., & Riva, G. (2009). Therapeutic applications of the mobile phone. *British Journal of Guidance & Counselling*, *37*(3), 313-325.

Provoost, S., Ruwaard, J., Van Breda, W., Riper, H., & Bosse, T. (2019). Validating automated sentiment analysis of online cognitive behavioral therapy patient texts: an exploratory study. *Frontiers in psychology*, *10*, 1065.

Qi, J., Jiang, G., Li, G., Sun, Y., & Tao, B. (2019). Intelligent human-computer interaction based on surface EMG gesture recognition. *Ieee Access*, *7*, 61378-61387.

Ramachandram, D., & Taylor, G. W. (2017). Deep multimodal learning: A survey on recent advances and trends. IEEE signal processing magazine, 34(6), 96-108.

Rc, K. (2003). The epidemiology of major depressive disorder: results from the National Comorbidity Survey Replication (NCS-R). *Jama*, *289*, 3095-3105.

Rehman, A., Liu, Z. T., Wu, M., Cao, W. H., & Jiang, C. S. (2023). Speech emotion recognition based on syllable-level feature extraction. *Applied Acoustics*, *211*, 109444.

Riva, G., & Mantovani, F. (2012). Being there: understanding the feeling of presence in a synthetic environment and its potential for clinical change. *Virtual reality in psychological, medical and pedagogical applications*, 3-34.

Rudin, C. (2019). Stop explaining black box machine learning models for high stakes decisions and use interpretable models instead. *Nature machine intelligence*, *1*(5), 206-215.

Rutledge, R. B., Chekroud, A. M., & Huys, Q. J. (2019). Machine learning and big data in psychiatry: toward clinical applications. *Current opinion in neurobiology*, *55*, 152-159.

Samuel, A. L. (2000). Some studies in machine learning using the game of checkers. *IBM Journal of research and development*, *44*(1.2), 206-226.

Sánchez-Lozano, E., Tzimiropoulos, G., Martinez, B., De la Torre, F., & Valstar, M. (2017). A functional regression approach to facial landmark tracking. *IEEE transactions on pattern analysis and machine intelligence*, *40*(9), 2037-2050.

Satterthwaite, T.D., Feczko, E., Kaczkurkin, A.N., & Fair, D.A. (2020). Parsing psychiatric heterogeneity through common and unique circuitlevel deficits. Biol. Psychiatr. 88, 4–5.

Shu, Y., Xiong, C., & Fan, S. (2020). Interactive design of intelligent machine vision based on human–computer interaction mode. *Microprocessors and microsystems*, *75*, 103059.

Sim, I., Gorman, P., Greenes, R. A., Haynes, R. B., Kaplan, B., Lehmann, H., & Tang, P. C. (2001). Clinical decision support systems for the practice of evidence-based medicine. *Journal of the American Medical Informatics Association*, *8*(6), 527-534.

Skubic, M., Alexander, G., Popescu, M., Rantz, M., & Keller, J. (2009). A smart home application to eldercare: Current status and lessons learned. *Technology and Health Care*, *17*(3), 183-201.

Smoller, J. W. (2018). The use of electronic health records for psychiatric phenotyping and genomics. *American Journal of Medical Genetics Part B: Neuropsychiatric Genetics*, *177*(7), 601-612.

Soloff, P. H., Lis, J. A., Kelly, T., Cornelius, J., & Ulrich, R. (1994). Self-mutilation and suicidal behavior in borderline personality disorder. *Journal of Personality Disorders*, *8*(4), 257-267. Statistical Society (Series B: Statistical Methodology), 74(2), 337-360.

Sutton, R. T., Pincock, D., Baumgart, D. C., Sadowski, D. C., Fedorak, R. N., & Kroeker, K. I. (2020). An overview of clinical decision support systems: benefits, risks, and strategies for success. *NPJ digital medicine*, *3*(1), 17.

Takahashi, Y., Roberts, B. W., Yamagata, S., & Kijima, N. (2015). Personality traits show differential relations with anxiety and depression in a nonclinical sample. *Psychologia*, *58*(1), 15-26.

Thieme, A., Belgrave, D., & Doherty, G. (2020). Machine learning in mental health: A systematic review of the HCI literature to support the development of effective and implementable ML systems. *ACM Transactions on Computer-Human Interaction (TOCHI)*, *27*(5), 1-53.

Torkamani, A., Andersen, K. G., Steinhubl, S. R., & Topol, E. J. (2017). High-definition medicine. *Cell*, *170*(5), 828-843.

Vigo, D., Thornicroft, G., & Atun, R. (2016). Estimating the true global burden of mental illness. The Lancet Psychiatry, 3(2), 171-178.

Vukasović, T., & Bratko, D. (2015). Heritability of personality: A meta-analysis of behavior genetic studies. *Psychological bulletin*, *141*(4), 769.

Walter, M., Alizadeh, S., Jamalabadi, H., Lueken, U., Dannlowski, U., Walter, H., ... & Dwyer, D. B. (2019). Translational machine learning for psychiatric neuroimaging. *Progress in Neuro-Psychopharmacology and Biological Psychiatry*, *91*, 113-121.

Warden, D., Rush, A. J., Trivedi, M. H., Fava, M., & Wisniewski, S. R. (2007). The STAR* D Project results: a comprehensive review of findings. *Current psychiatry reports*, *9*(6), 449-459.

Waterman, D. A. (1985). *A guide to expert systems*. Addison-Wesley Longman Publishing Co., Inc..

Willetts, M., Hollowell, S., Aslett, L., Holmes, C., & Doherty, A. (2018). Statistical machine learning of sleep and physical activity phenotypes from sensor data in 96,220 UK Biobank participants. *Scientific reports*, *8*(1), 7961.

Wu, C. S., Luedtke, A. R., Sadikova, E., Tsai, H. J., Liao, S. C., Liu, C. C., ... & Kessler, R. C. (2020). Development and validation of a machine learning individualized treatment rule in first-episode schizophrenia. *JAMA network open*, *3*(2).

Yang, Y., Fairbairn, C., & Cohn, J. F. (2012). Detecting depression severity from vocal prosody. *IEEE transactions on affective computing*, *4*(2), 142-150.

Yao, Z., Wang, Z., Liu, W., Liu, Y., & Pan, J. (2020). Speech emotion recognition using fusion of three multi-task learning-based classifiers: HSF-DNN, MS-CNN and LLD-RNN. *Speech Communication*, *120*, 11-19.

Zakhem, G. A., Fakhoury, J. W., Motosko, C. C., & Ho, R. S. (2021). Characterizing the role of dermatologists in developing artificial intelligence for assessment of skin cancer. *Journal of the American Academy of Dermatology*, *85*(6), 1544-1556.

Zhang, W., Zhao, D., Chai, Z., Yang, L. T., Liu, X., Gong, F., & Yang, S. (2017). Deep learning and SVM-based emotion recognition from Chinese speech for smart affective services. *Software: Practice and Experience*, *47*(8), 1127-1138.

Zhang, Y., Wu, W., Toll, R. T., Naparstek, S., Maron-Katz, A., Watts, M., ... & Etkin, A. (2021). Identification of psychiatric disorder subtypes from functional connectivity patterns in resting-state electroencephalography. *Nature biomedical engineering*, *5*(4), 309-323.

Zhao, J., Mao, X., & Chen, L. (2019). Speech emotion recognition using deep 1D & 2D CNN LSTM networks. *Biomedical signal processing and control*, *47*, 312-323.

Zhou, T., Thung, K. H., Zhu, X., & Shen, D. (2019). Effective feature learning and fusion of multimodality data using stage-wise deep neural network for dementia diagnosis. *Human brain mapping*, *40*(3), 1001-1016.

Zhou, X., Jin, K., Shang, Y., & Guo, G. (2018). Visually interpretable representation learning for depression recognition from facial images. IEEE transactions on affective computing, 11(3), 542-552.

Zikos, D., & DeLellis, N. (2018). CDSS-RM: a clinical decision support system reference model. *BMC medical research methodology*, *18*(1), 1-14.

KAYNAKÇA

ACI Comitee 522. (2010). Report on Pervious Concrete, ACI 522R-10. In *American Concrete Institute* (Vol. 10, Issue Reapproved).

Adil, G., Kevern, J. T., & Mann, D. (2020). Influence of silica fume on mechanical and durability of pervious concrete. *Construction and Building Materials*, *247*. https://doi.org/10.1016/j.conbuildmat.2020.118453

Ahmed, T., & Hoque, S. (2020). Study on pervious concrete pavement mix designs. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, *476*(1). https://doi.org/10.1088/1755-1315/476/1/012062

Alam, A., & Haselbach, L. (2014). Estimating the Modulus of Elasticity of Pervious Concrete Based on Porosity. *Advances in Civil Engineering Materials*, *3*(1). https://doi.org/10.1520/ACEM20130081

AlShareedah, O., & Nassiri, S. (2021). Pervious concrete mixture optimization, physical, and mechanical properties and pavement design: A review. In *Journal of Cleaner Production* (Vol. 288). https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2020.125095

Bouarroudj, M. E. K., Rémond, S., Bulteel, D., Potier, G., Michel, F., Zhao, Z., & Courard, L. (2021). Use of grinded hardened cement pastes as mineral addition for mortars. *Journal of Building Engineering*, *34*. https://doi.org/10.1016/j.jobe.2020.101863

Chandrappa, A. K., & Biligiri, K. P. (2016). Pervious concrete as a sustainable pavement material-Research findings and future prospects: A state-of-the-art review. In *Construction and Building Materials* (Vol. 111). https://doi.org/10.1016/j.conbuildmat.2016.02.054

Chandrappa, A. K., & Biligiri, K. P. (2018). Pore Structure Characterization of Pervious Concrete Using X-Ray Microcomputed Tomography. *Journal of Materials in Civil Engineering*, *30*(6). https://doi.org/10.1061/(asce)mt.1943-5533.0002285

Ćosić, K., Korat, L., Ducman, V., & Netinger, I. (2015). Influence of aggregate type and size on properties of pervious concrete. *Construction and Building Materials*, *78*. https://doi.org/10.1016/j.conbuildmat.2014.12.073

Delatte, N., Mrkajic, A., & Miller, D. I. (2009). Field and laboratory evaluation of pervious concrete pavements. *Transportation Research Record*, *2113*. https://doi.org/10.3141/2113-16

Deo, O., & Neithalath, N. (2010). Compressive behavior of pervious concretes and a quantification of the influence of random pore structure features. *Materials Science and Engineering: A*, *528*(1). https://doi.org/10.1016/j.msea.2010.09.024

El-Hassan, H., Kianmehr, P., Tavakoli, D., El-Mir, A., & Dehkordi, R. S. (2023). Synergic effect of recycled aggregates, waste glass, and slag on the properties of pervious concrete. *Developments in the Built Environment*, *15*. https://doi.org/10.1016/j.dibe.2023.100189

Elango, K. S., & Revathi, V. (2017). Fal-G Binder Pervious Concrete. *Construction and Building Materials*, *140*. https://doi.org/10.1016/j.conbuildmat.2017.02.086

Ferić, K., Sathish Kumar, V., Romić, A., & Gotovac, H. (2023). Effect of Aggregate Size and Compaction on the Strength and Hydraulic Properties of Pervious Concrete. *Sustainability (Switzerland)*, *15*(2). https://doi.org/10.3390/su15021146

Ibrahim, A., Mahmoud, E., Yamin, M., & Patibandla, V. C. (2014). Experimental study on Portland cement pervious concrete mechanical and hydrological properties. *Construction and Building Materials*, *50*. https://doi.org/10.1016/j.conbuildmat.2013.09.022

Ibrahim, H. A., Goh, Y., Ng, Z. A., Yap, S. P., Mo, K. H., Yuen, C. W., & Abutaha, F. (2020). Hydraulic and strength characteristics of pervious concrete containing a high volume of construction and demolition waste as aggregates. *Construction and Building Materials*, *253*. https://doi.org/10.1016/j.conbuildmat.2020.119251

Kevern, J. T., & Nowasell, Q. C. (2018). Internal curing of pervious concrete using lightweight aggregates. *Construction and Building Materials*, *161*. https://doi.org/10.1016/j.conbuildmat.2017.11.055

Kevern, J. T., Schaefer, V. R., Wang, K., & Suleiman, M. T. (2008). Pervious concrete mixture proportions for improved freeze-thaw durability. *Journal of ASTM International*, *5*(2). https://doi.org/10.1520/JAI101320

Khankhaje, E., Kim, T., Jang, H., Kim, C. S., Kim, J., & Rafieizonooz, M. (2023). Properties of pervious concrete incorporating fly ash as partial replacement of cement: A review. *Developments in the Built Environment*, *14*. https://doi.org/10.1016/j.dibe.2023.100130

Lund, M. S. M., Kevern, J. T., Schaefer, V. R., & Hansen, K. K. (2017). Mix design for improved strength and freeze-thaw durability of pervious concrete fill in Pearl-Chain Bridges. *Materials and Structures/Materiaux et Constructions*, *50*(1). https://doi.org/10.1617/s11527-016-0907-4

Pilon, B. S., Tyner, J. S., Yoder, D. C., & Uchanan, J. R. (2019). The effect of pervious concrete on water quality parameters: A Case Study. *Water (Switzerland)*, *11*(2). https://doi.org/10.3390/w11020263

Rostam, N. E., Ramadhansyah, P. J., Othman, R., Zack, L. E. H., & Mohd Haziman, W. I. (2021). Pervious concrete: The art of improving strength properties. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, *682*(1). https://doi.org/10.1088/1755-1315/682/1/012065

Shakrani, S. A., Ayob, A., & Rahim, M. A. A. (2017). Applications of waste material in the pervious concrete pavement: A review. *AIP Conference Proceedings*, *1885*. https://doi.org/10.1063/1.5002242

Sherwani, A. F. H., Faraj, R., Younis, K. H., & Daraei, A. (2021). Strength, abrasion resistance and permeability of artificial fly-ash aggregate pervious concrete. In *Case Studies in Construction Materials* (Vol. 14). https://doi.org/10.1016/j.cscm.2021.e00502

Singh, A., Sampath, P. V., & Biligiri, K. P. (2020). A review of sustainable pervious concrete systems: Emphasis on clogging, material characterization, and environmental aspects. In *Construction and Building Materials* (Vol. 261). https://doi.org/10.1016/j.conbuildmat.2020.120491

Sun, Z., Lin, X., & Vollpracht, A. (2018). Pervious concrete made of alkali activated slag and geopolymers. *Construction and Building Materials*, *189*. https://doi.org/10.1016/j.conbuildmat.2018.09.067

Supriyadi, A., & Sutandar, E. (2023). The Porous Concrete for Rigid Pavement. *Civil and Environmental Engineering*, *19*(1). https://doi.org/10.2478/cee-2023-0005

Tran, D. L., Mouret, M., Cassagnabère, F., & Phung, Q. T. (2022). Effects of intrinsic granular porosity and mineral admixtures on durability and transport properties of recycled aggregate concretes. *Materials Today Communications*, *33*. https://doi.org/10.1016/j.mtcomm.2022.104709

Ulloa-Mayorga, V. A., Uribe-Garcés, M. A., Paz-Gómez, D. P., Alvarado, Y. A., Torres, B., & Gasch, I. (2018). Performance of pervious concrete containing combined recycled aggregates. *Ingenieria e Investigacion*, *38*(2). https://doi.org/10.15446/ing.investig.v38n2.67491

Wu, L., Mei, M., Li, Z., Liu, S., & Wang, X. (2022). Study on photocatalytic and mechanical properties of TiO2 modified pervious concrete. *Case Studies in Construction Materials*, *17*. https://doi.org/10.1016/j.cscm.2022.e01606

Yu, M. M., Zhu, J. W., Gao, W. F., Xu, D. P., & Zhao, M. (2017). Urban permeable pavement system design based on “sponge city” concept. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, *82*(1). https://doi.org/10.1088/1755-1315/82/1/012027

Zhou, J., Zheng, M., Wang, Q., Yang, J., & Lin, T. (2016). Flexural fatigue behavior of polymer-modified pervious concrete with single sized aggregates. *Construction and Building Materials*, *124*. https://doi.org/10.1016/j.conbuildmat.2016.07.136

Editör:
Prof. Dr. Tamer Kutluca

Matematik ve Fen

Alanında Uluslararası Araştırmalar XII

EĞİTİM
yayınevi

MATEMATİK VE FEN ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XII

Editör: Prof. Dr. Tamer Kutluca

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

ISBN: 978-625-6658-42-4
1. Baskı, Mart 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

MATEMATİK VE FEN ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XII
Editör: Prof. Dr. Tamer Kutluca
IV+90 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-42-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçın

KAYNAKÇA

Adomian, G. (1994). Modified decomposition. In Solving Frontier Problems of Physics: The Decomposition Method (pp. 115-153). Springer, Dordrecht.

Capobianco, M. R., & Mastronardi, N. (1998). A numerical method for a Volterra-type integral equation with logarithmic kernel. Ser. Math. Inform, 13, 127-138.

Gakhov, F. D. (1951). NP Vekua, Systems of singular integral equations and some boundary problems. Uspekhi Matematicheskikh Nauk, 6(5), 207-208.

Gakhov, F. D. (1963). Singular integral equations. boundary problems in the theory of functions and their applications to mathematical physics. Fizmatgiz. Book Review. Zhurnal Vychislitel'noi Matematiki i Matematicheskoi Fiziki, 3(1), 206-207.

Jones, J. G. (1961). On the numerical solution of convolution integral equations and systems of such equations. Mathematics of Computation, 131-142.

Junghanns, P., & Silbermann, B. (1986). The numerical treatment of singular integral equations by means of polynomial approximations. Akad. d. Wiss. d. DDR, Karl-Weierstraß-Inst. für Mathematik.

Ladopoulos, E. G. (1987). On the numerical solution of the finite-part singular integral equations of the first and the second kind used in fracture mechanics. Computer methods in applied mechanics and engineering, 65(3), 253-266.

Makroglou, A. (1980). Convergence of a block-by-block method for nonlinear Volterra integro-differential equations. Mathematics of Computation, 35(151), 783-796.

Maleknejad, K., Roodaki, M., & Almasieh, H. (2009). Numerical Solution of Volterra Integral Equations of First Kind by Using a Recursive Scheme. Journal of Mathematical Extension.

Mikhlin, S. G. E. (1947). Singular integral equations. Uspekhi Matematicheskikh Nauk, 2(2), 235-237.

Muftahov, I., Tynda, A., & Sidorov, D. (2017). Numeric solution of Volterra integral equations of the first kind with discontinuous kernels. Journal of Computational and Applied Mathematics, 313, 119-128.

Pourgholi, R., Tahmasebi, A., & Azimi, R. (2017). Tau approximate solution of weakly singular Volterra integral equations with Legendre wavelet basis. International Journal of Computer Mathematics, 94(7), 1337-1348.

Prössdorf, S., & Silbermann, B. (1991). Numerical Analysis for Integral and Related Operators Equations, OT 52. Operator Theory: Advances and Applications. Birkhäuser Verlag, Basel, 542.

Rahman, M. (2007). Integral equations and their applications. WIT press.

Smithies, F. (1958). Integral equations (No. 49). CUP Archive.

Volterra, V. (1932). Theory of functionals and of integral and integro-differential equations. Bull. Amer. Math. Soc, 38(1), 623.

Wazwaz, A. M. (2011). Linear and nonlinear integral equations (Vol. 639, pp. 35-36). Berlin: Springer.

Zarnan, J. A. (2017). A Novel Approach for the Solution of Urysohn Integral Equations Using Hermite Polynomials. International journal of applied Engineering Research, 12(24), 14391-14395.

Zhong, X. C., Wei, H. M., & Long, X. Y. (2017). Numerical solution of a singular integral equation arising in a cruciform crack problem. Applicable Analysis, 96(10), 1767-1783.

KAYNAKÇA

Akdeniz, F. and S. Kaçıranlar (1995). On the almost unbiased generalized liu estimator and unbiased estimation of the bias and mse. *Communications in Statistics - Theory and Methods 24*(7), 1789–1797.

Ariffin, S. B. and H. Midi (2014). Robust logistic ridge regression estimator in the presence of high leverage multicollinear observations, mathematical and computational methods in science and engineering.

Bianco, A. M. and V. J. Yohai (1996). *Robust Estimation in the Logistic Regression Model*, pp. 17–34. New York, NY: Springer New York.

Carroll, R. J. and S. Pederson (1993). On robustness in the logistic regression model. *Journal of the Royal Statistical Society: Series B (Methodological) 55*(3), 693–706.

Croux, C. and G. Haesbroeck (2003). Implementing the bianco and yohai estimator for logistic regression. *Computational Statistics & Data Analysis 44*(1), 273 – 295. Special Issue in Honour of Stan Azen: a Birthday Celebration.

Hoerl, A. E. and R. W. Kennard (1970). Ridge regression: Biased estimation for nonorthogonal problems. *Technometrics 12*(1), 55–67.

Huber, P. J. (1981). Robust statistics. new york, ny: John wiley.

Kibria, B. M. G. (2003). Performance of some new ridge regression estimators. *Communications in Statistics - Simulation and Computation 32*(2), 419–435.

Künsch, H. R., L. A. Stefanski, and R. J. Carroll (1989). Conditionally unbiased bounded-influence estimation in general regression models, with applications to generalized linear models. *Journal of the American Statistical Association 84*(406), 460–466.

Liu, K. (1993). A new class of blased estimate in linear regression. *Communications in Statistics - Theory and Methods 22*(2), 393–402.

Månsson, K., B. G. Kibria, and G. Shukur (2012). On liu estimators for the logit regression model. *Economic Modelling 29*(4), 1483– 1488.

Pregibon, D. (1982). Resistant fits for some commonly used logistic models with medical applications. *Biometrics 38*(2), 485–498.

Schaefer, R., L. Roi, and R. Wolfe (1984). A ridge logistic estimator. *Communications in Statistics - Theory and Methods 13*(1), 99–113.

Stefanski, L. A. (1985, 12). The effects of measurement error on parameter estimation. *Biometrika 72*(3), 583–592.

Kaynaklar

Akıncı, R. Artır R., 2008. Characterization of trace elements and radionuclides and their risk assessment in red mud, *Material Characterization*, **59**, 417–421.

Akinci, A., Akbulut, H., Yilmaz, F., 2007. The effect of the red mud on polymer crystallization and the interaction between the polymer-filler, *Polymer-Plastics Technology and Engineering*, **46**, 31–36.

Alipour, D., Keshtkar, A.R., Moosavian, M.A., 2016. Adsorption of thorium(IV) from simulated radioactive solutions usinga novel electrospun PVA/TiO_2/ZnO nanofiber adsorbent functionalizedwith mercapto groups: Study in single and multi-component systems, *Applied Surface Science* **366**, 19–29.

Aslan, F., Baybaş, D., Ulusoy, U., 2022. Lignin grafted hydroxyapatite entrapped in polyacrylamide: Characterization and adsorptive features for Th4+ and bovine serum albumin, *International Journal of Biological Macromolecules*, **204**, 333-344.

Banjare, J., Sahu, Y.K., Agrawal, A., Satapathy, A., 2014. Physical and thermal characterization of red mud reinforced epoxy composites: An experimental investigation, *Procedia Material Science*, **5**, 755-763.

Baybaş, D., Ulusoy, U., 2011. The use of polyacrylamide-aluminosilicate composites for thorium adsorption, *Applied Clay Science*, **51**, 138–146.

Baybaş, D., Ulusoy, U., 2012. Polyacrylamide–hydroxyapatite composite: Preparation, characterization and adsorptive features for uranium and thorium, *Journal of Solid State Chemistry,* **194**, 1–8.

Bento, N.I., Santos, P.S.C., de Souza, T.E., Oliveira, L.C.A., Castro, C.S., 2016. Composites based on PET and red mud residues as catalyst for organicremoval from water, *Journal of Hazardous Materials,* **314**, 304–311.

Chen, Z., Su, M., Chen, N., Liang, D., Chen, D., 2022. Effectiveness and mechanism of uranium adsorption on size-graded red mud, *Environmental Research*, **212**, Part D, 113491.

Dwivedi, S., Zehra, F., Shukla, N., Rajanikanth B.S., Lawrence A.J., 2023. A review on bauxite residue usage in air pollution control. *Asian Journal of Atmospheric Environment*, **17**, 1.

Gamaletsos, P., Godelitsas, A., Kasama, T., Kuzmin A., Lagos M., Mertzimekis T.J., Göttlicher J., Steininger R., Xanthos S., Pontikes Y., Angelopoulos G.N., Zarkadas C., Komelkov A., Tzamos E., Filippidis A., 2016. The role of nano-perovskite in the negligible thorium release in seawater from Greek bauxite residue (red mud). *Science Report,* **6**, 21737.

Gök, A., Omastová, M., Proken, J., 2007. Synthesis and characterization of red mud/polyaniline composites: Electrical properties and thermal stability, *European Polymer Journal*, **43**, 2471–2480.

Ho, Y.S., 2006. Review of second-order models for adsorption systems, *Journal of Hazardous Materials*, **B136**, 681–689.

Hongxia, Z., Xiaoyun, W., Honghong, L., Tianshe, T., Wangsuo, W., 2016. Adsorption behavior of Th(IV) onto illite: Effect of contact time, pH value, ionic strength, humic acid and temperature, *Applied Clay Science*, **127–128**, 35–43.

Ismail, L.S., Khalili, F.I., Abu Orabi, F.M., 2020. Thorium (IV) removal and recovery from aqueous solutions using modified silica nanoparticles with cysteine or methionine amino acids, *Desalination and Water Treatment,* **196**, 161-176.

Kaynar, U.H., Kaptanoglu, İ.G., Cam-Kaynar, S., Ugurlu, O., Yusan, S., Aytas, Ş., Madkhli, A.Y., Can, N., 2023. Adsorption of thorium (IV) ions using a novel borate-based nano material Ca3Y2B4O12: Application of response surface methodology and Artificial Neural Network, *Applied Radiation and Isotopes*, **192,** 110606.

Khamseh, A.A.G., Ghorbanian, S.A., Amini, Y. Shadman M.M., 2023. Investigation of kinetic, isotherm and adsorption efficacy of thorium by orange peel immobilized on calcium alginate, *Scientific Reports,* **13**, 8393.

Khan, M.H., Ali, A., Khan N.N., 2001. Spectrophotometric determination of thorium with disodium salt of Arsenazo-III in perchloric acid, *Journal of Radioanalitical and Nuclear Chemistry,* **250 (23)**, 353–357.

Liu, Y., Naidu, R., 2014. Hidden values in bauxite residue (red mud): Recovery of metals, *Waste Management*, **34**, 2662–2673.

Malekynejad, A., Sepehrian, H., Manoochehri, M., 2013. Adsorption of Thorium from aqueous solution using nanoporous adsorbents: effect of contact time, pH, initial concentration, and temperature, *Particulate Science and Technol*ogy, **31**, 372–378.

Moulin, B. Amekraz, S. Hubert, V. Moulin, 2001. Study of thorium hydrolysis species by electrospray-ionization mass spectrometry, *Analytica Chimica Acta* **441**, 269–279.

Niu, A., Lin, C., 2024. Trends in research on characterization, treatment and valorization of hazardous red mud: A systematic review, *Journal of Environmental Management*, **351**, 119660.

Padhi, M.K., Nanda, B.B., Kar, P., Nanda, B., 2023. A review on sustainable utilization of red mud based photocatalytic material for environmental pollution abetment, *Materials Today: Proceedings*, https://doi.org/10.1016/j.matpr.2023.10.141

Papatheodorou, G., Papaefthymiou, H., Maratou, A., Ferentinos, G., 2005. Natural radionuclides in bauxitic tailings (red-mud) in the Gulf of Corinth, *Greece, Radioprotection*, **1(40)**, 549-555.

Salem, N.A., Yakoot, S.M.E., 2016. Adsorption kinetic and mechanism studies of thorium on nitric acid oxidized activated carbon, *Desalination and Water Treatment*, 1–10. https://doi.org/10.1080/19443994.2016.1184592

Sayed, A., Abdelmottaleb, M., Cheira, M., Abdel-Aziz, G., Gomaa, H., Hassanein, T. 2020. Date seed as an efficient, eco-friendly, and cost-effective bio-adsorbent for removal of thorium ions from acidic solutions. *Aswan University Journal of Environmental Studies*, **1(1)**, 106-124.

Shi, W., Ren, H., Huang, X., Li, M., Tang, Y., Guo, F., 2020. Low cost red mud modified graphitic carbon nitride for the removal of organic pollutants in wastewater by the synergistic effect of adsorption and photocatalysis. *Separation Purification Technology,* **237**, 116477.

Şenol Z.M., 2013. Poliakrilamit-kitosan-kırmızı çamur /hidroksiapatit kompozitlerinin hazırlanması, karakterizasyonu ve kurşun ve toryum için adsorban özelliklerinin araştırılması, (Doktora), Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Sivas, 187.

Wang, M., Liu, X., 2021. Applications of red mud as an environmental remediation material: A review, *Journal of Hazardous Materials*, **408**, 124420.

Wang, S, Ang, H.M., Tadé, M.O., 2008. Novel applications of red mud as coagulant, adsorbent and catalyst for environmentally benign processes, *Chemosphere*, **72**, 1621–1635.

Winzor, D.J., Jackson, C.M., 2006. Interpretation of the temperature dependence of equilibrium and rate constants, *Journal of Molecular Recognation*, **19**, 389–407.

Wu, W, Chen, D, Li, J, Su, M, Chen, N., 2018. Enhanced adsorption of uranium by modified red muds: adsorption behavior study. *Environmental Science and Pollution Research International,* **25(18)**,18096-18108.

Xu, H., Li, G., Li, J., Chen, C., Ren, X., 2016. Interaction of Th(IV) with graphene oxides: Batch experiments, XPS investigation, and modeling, *Journal of Molecular Liquids*, **213**, 58-68.

Zhirong, L., Huanjia, X., Shaoqi, Z. 2013. Adsorption behavior of U(VI)/Th(IV) by acid-leached red mud: A comparative study. *Korean Journal of Chemical Engineering,* **30**, 1091–1096.

Zhou, L., Wang, Y., Zou, H., Liang, X., Zeng, K., Liu, Z., Adesina, A.A., 2016. Biosorption characteristics of uranium(VI) and thorium(IV) ions from aqueous solution using $CaCl_2$-modified Giant Kelp biomass, *Journal of Radioanalytical and Nuclear Chemistry*, **307**, 635–644.

İnternet kaynakları

URL 1: http://www.unscear.org/unscear/en/publications/2000_1.html (26.12.2023) UNSCEAR. (2000). Sources and effects of ionizing radiation, ANNEX E Occupational radiation exposures (pp. 542, 628). New York I: United Nations.

URL-2: https://avesis.cumhuriyet.edu.tr/yayin/c4dcb36d-d227-4c7c-8690-9223387b3219/poliakrilamit-kirmizi-camur-kompozitinin-sentezi-ve-karakterizasyonu, Şenol Z.M., Baybaş D., Ulusoy U., "Poliakrilamit kırmızı çamur kompozitinin sentezi ve karakterizasyonu,"*XXVII. Ulusal Kimya Kongresi*, Turkey, 2015 (16.01.2024)

Kaynaklar

Aksoy, V., & Şahin, Ş. (2018). *Otizm spektrum bozukluğu (OSB): Tarama, tanılama ve değerlendirme*. İ.H. Diken & H. Bakkaloğlu (Ed.). Zihin yetersizliği ve otizm spektrum bozukluğu (s. 164-187) içinde. Ankara: Pegem Akademi.

Altındağ-Kumaş, Ö. (2022). *Öğrenme güçlüğü olan öğrencilere matematik öğretimi*. Ş. Güçyeter (Ed.), Özel gereksinimli öğrencilere matematik öğretimi (s. 75-97) içinde. Ankara: Nobel Akademi.

Ayvazoğlu, N. R. (2022). *Zihin yetersizliği olan öğrencilere matematik eğitimi*. Ş. Güçyeter (Ed.), Özel gereksinimli öğrencilere matematik öğretimi (s. 21-46) içinde. Ankara: Nobel Akademi.

Bağlama, B. (2018). *Zihin yetersizliği olan öğrencilere matematik problem çözme becerisinin öğretiminde doğrudan öğretim yöntemiyle sunulan bilgisayar destekli video ile model olma öğretiminin etkililiği*. [Doktora Tezi], Yakın Doğu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kıbrıs.

Barham, J. & Bishop, A. (1991). *Mathematics and the deaf children. language in mathematical education*. K. Durkin & B. Shire (Eds.), Language in mathematicial education:Research and practice (s. 179-187) içinde. Philadelphia: Open University Press.

Bender, W. N. (2005). *Differentiating math instruction*. Thousand Oaks, CA: Corwin.

Bender, W. N. (2014). *Learning disabilities. characteristics, ıdentification and teaching strategies*. Boston: Pearson Education Inc

Cavkaytar, A. (2019). *Özel eğitime gereksinim duyan çocuklar ve özel eğitim*. İ. H. Diken (Ed.), Özel eğitime gereksinim duyan çocuklar ve özel eğitim (s. 3-29) içinde. Ankara: Pegem Akademi

Cohen, M. J. & Gerhardt, P. F. (2016). *Visual supports for people with autism: A guide for parents and professionals.* Toronto, ON: Woodbine House.

Cox, S.K. & Jimenez, B.A. (2020). Mathematical interventions for students with autism spectrum disorder: recommendations for practitioners. *Research in Developmental Disabilities. 105*(1), 103744.

Enç, M. (2005). *Üstün Beyin Gücü.* Ankara: Gündüz Eğitim.

Eripek, S. (2019). *Zihin yetersizliği olan bireyler ve eğitimleri*. Ankara: Babil Akademi.

Fridriksson, T. & Stewart, D. A. (1988). From the concrete to the abstract: Mathematics for deaf children. *American Annals of the Deaf*, 133(1), 51-55.

Gersten, R., & Chard, D. (1999). Number sense: rethinking arithmetic instruction for students with mathematical disabilities. *The Journal of Special Education, 33*(1), 18–28.

Gregory, R. (1998). Mythical Mechanisms (1). *Perception*, *27*(1), 3-6.

Goldstein, K. (1939). *The organism: a holistic approach to biology derived from pathological data in man*. New York: American Book Company.

Güçyeter, Ş. & Akgül, S. (2022). *Özel eğitimde matematik öğretimi*. Ş. Güçyeter (Ed.), Özel gereksinimli öğrencilere matematik öğretimi (s. 2-20) içinde. Ankara: Nobel Akademi.

Gürefe, N. (2022). *İşitme yetersizliği olan öğrencilere matematik öğretimi*. Ş. Güçyeter (Ed.), Özel gereksinimli öğrencilere matematik öğretimi (s. 132-167) içinde. Ankara: Nobel Akademi.

Gürel- Selimoğlu, Ö. (2022). *Görme yetersizliği olan öğrencilere matematik öğretimi*. Ş. Güçyeter (Ed.), Özel gereksinimli öğrencilere matematik öğretimi (s. 170-206) içinde. Ankara: Nobel Akademi.

Gürsel, O. (2017). *Özel gereksinimi olan öğrenciler matematik öğretim programını ve planını geliştirme.* O. Gürsel (Ed.). Özel gereksinimli öğrencilere matematik beceri ve kavramlarının öğretimi planlama ve uygulama (s.55-83) içinde. Ankara: Vize Akademik.

Kaymak, A. (2018). *Zihin yetersizliği ve otizm spektrum bozukluğu. bölüm: Otizm spektrum bozukluğu (OSB): tanım, sınıflama, yaygınlık ve nedenler*, İ.H. Diken & H. Bakkaloğlu (Ed.). Zihin yetersizliği otizm spektrum bozukluğu (s.164-187) içinde. Ankara: Pegem Akademi.

Kırcaali- İftar, G. (2019). *Otizm spektrum bozukluğu (OSB): Tanım, sınıflama, yaygınlık ve nedenler*. E. Tekin-İftar (Ed.). Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklar ve eğitimleri (s. 1-23) içinde. Ankara: Vize Akademik.

Liu, C.C., Chou, C.C., Liu, B.J., & Yang, Y.W. (2006). Improving mathematics teaching and learning experiences for hard of hearing students with wireless technology-enhanced classrooms. *American Annals of the Deaf, 151*(3), 345-355.

Luckner, J.L. & Carter, K. (2001). Essential competencies for teaching students with hearing loss and additional disabilities. *American Annals of the Deaf, 146*(1), 7-15.

Maina, E. N., Oracha, P. A. & Indoshi, F. C. (2011). Curriculum factors influencing performance of deaf students in mathematics. *Educational Research*, *2*(3), 956-964.

Marschark, M., Lang, H. G. & Albertini, J. A. (2002). *Educating deaf students: From research to practice.* Oxford University Press.

Melekoğlu, M. & Çakıroğlu, O. (2018). *Özel öğrenme güçlüğü olan çocuklar*. Ankara: Vize Akademik.

Millar, S. (1994). *Understanding and representing space: theory and evidence from studies with blind and sighted children.* Oxford: Cladenron Press. World Health Organization, 2010.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), (2018). Matematik *Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1,2,3,4,5,6,7 ve 8.sınıflar).* http://müfredat.meb.gov.tr/adresinden 02.10.2023 tarihinde erişilmiştir

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), (2021). *Özel Hizmetler Yönetmeliği*. Ankara: MEB.

NCTM. (2000). *Principles-and-Standards*. Erişim adresi: https://www.nctm.org/Standards-and-Positions/Principles-and-Standards/ 13 Haziran 2023 tarihinde erişilmiştir.

Olkun, S. (2015). *6-11 yaş Türk çocukları örnekleminde diskalkuliye yatkınlığı ayırt etmede kullanılacak bir ölçme aracı.* (TUBİTAK Projesi, Proje No:111K545).

Orhan, S. ve Genç, K. (2015). Engellilere yönelik ülkemizdeki özel eğitim hizmet uygulamaları ve örnek ülke karşılaştırması. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 35*(2), 115–147.

Öncül, N. (2018). *Zihin yetersizliği: özellikler*. İ.H. Diken & H. Bakkaloğlu (Ed.). Zihin yetersizliği otizm spektrum bozukluğu (s. 26-55) içinde. Ankara: Pegem Akademi.

Özsoy, Y., Özyürek, M. & Eripek, S., (2006), *Özel eğitime muhtaç çocuklar ve özel eğitime giriş*. Ankara: Karatepe.

Öztürk, T. (2023). Özel Gereksinimli Bireylere Yönelik Verilen Eğitim Hizmetlerinin Karşılaştırılması: Türkiye-Almanya Örneği. *İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9*(1), 67-84.

Özyürek, M. (1998). *Görme engelliler.* Eskişehir: Açık Öğretim Fakültesi.

Pagliaro, C. M., & Kritzer, K. L. (2005). discrete mathematics in deaf education: a survey of teachers' knowledge and use. *American Annals of the Deaf, 150*(3), 251–259.

Prendergast, M., Spassiani, N. & Roche, J. (2017) Developing a mathematics module for students with ıntellectual disability in higher education. *International Journal of Higher Education*, *6*(3), 169-177.

Price, G.R., & Ansari, D. (2013). Dyscalculia: characteristics, causes andtreatments. *Numeracy, 6*(1), 1-16.

Robinson, C. S., Menchetti, B. M., & Torgesen, J. K. (2002). Toward a two-factor theory of one type of mathematics disabilities. *Learning Disabilities Research & Practice*, 17(2), 81-89.

Rosdiana, R., Budayasa, İ. K. & Lukito, A. (2019). *Female students' reasoning of primary school teacher education in solving geometry problems.* In 1st International Conference on Advanced Multidisciplinary Research (ICAMR 2018). April, Atlantis Press.

Root, J.-R. & Browder D.-M. (2019) Algebraic problem solving for middle school students with autism and intellectual disability, *Exceptionality, 27*(2), 118-132.

Rourke, B. P. (2005). Neuropsychology of learning disabilities: past and future. *Learning Disability Quarterly*, *28*(2), 111–114.

Sak, U., & Toraman, S. (Eds.). (2020). *Türkiye'de özel eğitim hizmetleri*. Afşar Ofset.

Schnepel, S., Krahenmann, H., Dessemontet, S., & Opitz, M.E. (2020). The mathematical progress of students with an intellectual disability in inclusive classrooms: results of a longitudinal study. *Mathematichs Education Research Journal, 32*(2), 103–119.

Soukup, M. & Feinstein, S. (2007). Identification, assessment, and ıntervention strategies for deaf and hard of hearing students with learning disabilities. *American Annals of the Deaf*, *152*(1), 56-62.

Tüfekçioğlu, U. (1998). *Farklı eğitim ortamlarındaki işitme engelli öğrencilerin konuşma dillerinin incelenmesi*. Eskişehir: Eğitim Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı.

MÜZİK KÜLTÜRÜNE DAİR ÇEŞİTLİ GÖRÜŞLER-XIII

EDİTÖRLER

DOÇ. HALUK YÜCEL
PROF. DR. SERDA TÜRKEL OTER

EĞİTİM
yayınevi

MÜZİK KÜLTÜRÜNE DAİR ÇEŞİTLİ GÖRÜŞLER-XIII

Editörler: Doç. Haluk Yücel, Prof. Dr. Serda Türkel Oter

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6489-85-1
1. Baskı, Aralık 2023

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

MÜZİK KÜLTÜRÜNE DAİR ÇEŞİTLİ GÖRÜŞLER-XIII
Editörler: Doç. Haluk Yücel, Prof. Dr. Serda Türkel Oter
324 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6489-85-1

Kitap bölümlerinden yazarlar sorumludur.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

Kaynakça

Adar, Ç, Kula, A. (2020). Tanburi Cemil Bey'in Peşrev Formundaki Eserlerinin Teknik Açıdan İncelenmesi, The Journal of Academic Social Science Yıl:8, Sayı: 100, s. 46-62.

Arel H. Sadettin.1991.Türk Mûsikîsi Nazariyatı Dersleri. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları

Arslan, F. 2007. Sâfiyüddîn-i Urmevi ve Şereffiye Risâlesi. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

Aydemir, M. (2014). Türk müziği makam rehberi, (1. Baskı), İstanbul: Pan Yayıncılık.

Aydemir, M. (2017). "Tamburi Cemil Bey'in Etkilerine Dair". Yüzyıllık Metinlerle Tanburi Cemil Bey. ed. Hüseyin Kıyak. 364. İstanbul.

Bardakçı, M. (1986). Maragalı Abdülkâdir. İstanbul: Pan Yayıncılık.

Bilgiç, G. K. (2019). TRT Repertuvarında Kayıtlı Tanburi Cemil Bey'in Saz Eserlerinin Form Ve Makâmsal Olarak İncelenmesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Cemil Mesud. 2002. Tanburi Cemil'in Hayatı İstanbul: Kubbealtı Meşriyat.

Cevher, M. H. (1993). Tanburi Cemil Bey ve Rehber-i Mûsikî, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

Çetik, Ö., Gönül, M. (2020) "Cemil Bey'in, Hüseynî Viyolonsel Taksîminin Rehber-i Mûsikîye Göre Makam Tahlîli". İstem, 18/36: 347-359.

Çetik, Ö. (2022). Tanbûri Cemil Bey'in Yaylı Sazlarda İcrâ Ettiği Taksimlerin Tahlîli Ve Eğitime Yönelik Etüdlerin Oluşturulması, Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Konya.

Ezgi, S. (1953). Nazarî, Amelî Türk Mûsikîsi, cilt V. İstanbul Konservatuarı Neşriyatı, İstanbul.

Hatipoğlu, V. (2010). Cemil Bey'in Kemençe İcrasında Kullanmış Olduğu Süslemeler. Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi(22), 115-128.

Hızır Ağa, Tefhîmü'l- Mâkâmât fî Tevlidi'n- Nagamat. Süleymaniye Kütüphânesi, Hafid Efendi Kitaplığı.

Judetz. E. P. (2002). Tanburi Küçük Artin, Pan Yayıncılık, İstanbul.

Karadeniz, E. (1984). Türk Mûsikîsinin Nazarîye ve Esasları. Ankara: İş Bankası Yayınları.

Özcan, N. (1993). İslam Ansiklopedisi, "Tanburi Cemil" maddesi, cilt 7, s. 326-327.

Özel, A. E. (2010). Kemençe ile Eser _icralarından Hareketle Tanburi Cemil Bey'in Tavır Özellikleri, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi 3 / 11.

Özkan, İ. H. (1998). Türk Musikisi Nazariyat Ve Usulleri, Ötüken Matbaası, İstanbul.

Öztuna, Y. (2000). Türk Musikisi Kavram ve Terimleri Ansiklopedisi, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara.

Öztuna, Y. (1969).Türk musikisi Ansiklopedisi. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1.Basım,

Tura, Y. (2001). Kantemiroğlu Kitabu 'İlmi'l-Musiki 'ala vechi'l- Hurufat, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

Tura, Y. (2006). Nâsır Abdülbâki Dede, İnceleme ve Gerçeği Araştırma Tedkîk ü Tahkîk. Pan Yayınları İstanbul.

Uslu, R. (2001). Mehmed Hafid Efendi Ve Musiki, Pan Yayıncılık, İstanbul.

Yavaşça, A. (2000). Türk Musikisin 'de Kompozisyon ve Beste Biçimleri", Türk Kültürüne Hizmet Vakfı, İstanbul.

Yücel, H. (2016). Türk Sanat Müziği Açıklamalı Türler Bibliyografyası" Eğitim Yay. Konya

URL

https://islamansiklopedisi.org.tr/cemil-bey-tanburi (erişim tarihi 10.12.2023)

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/5e/Cenotaph_of_Tamburi_Cemil_Bey.jpg (erişim tarihi 10.12.2023)

KAYNAKÇA

Behar, C. (1998). *Aşk olmayınca meşk olmaz* (1. baskı). Yapı Kredi Yayınları.

Divan Makam (2018, Mart 28). *Vücud ikliminin sultanı sensin (sultanısın sen) - Faik Bey (Hacı) – Nihavend, v1, v2* https://divanmakam.com/forum/vucud-ikliminin-sultani-sensin-sultanisin-sen-faik-bey-haci-nihavend.36847/ Erişim Tarihi: 15.12.2023

Divan Makam (2018, Mart 28). *Kimseyi dil-teng-i azar etme sultanlık budur - Dellalzade - Mahur Buselik, v1* https://divanmakam.com/forum/kimseyi-dil-teng-i-azar-etme-sultanlik-budur-dellalzade-mahur-buselik.24266/ Erişim Tarihi: 15.12.2023

Divan Makam (2018, Mart 28). *O şuhun ey gönül düşnam-ı lali telh-bar olmaz - Tahir Efendi (Baba, Halifezade) – Saba, v1* https://divanmakam.com/forum/o-suhun-ey-gonul-dusnam-i-lali-telh-bar-olmaz-tahir-efendi-baba-halifezade-saba.28121/ Erişim Tarihi: 15.12.2023

Divan Makam (2018, Mart 28). *On kere demedim mi sana sevme dokuz yar - Belirsiz – Eviç, v1* https://divanmakam.com/forum/on-kere-demedim-mi-sana-sevme-dokuz-yar-belirsiz-evic.28351/ Erişim Tarihi: 14.12.2023

Divan Makam (2018, Mart 28). *Yine bağlandı dil bir nev-nihale - Zekai Dede – Neva, v1* https://divanmakam.com/forum/yine-baglandi-dil-bir-nev-nihale-zekai-dede-neva.38591/ Erişim Tarihi: 14.12.2023

Ekinci M.U. (2017). Not just any usul: Semai in pre-nineteenth-century performance practice. R. Harris ve M. Stokes (Ed.), Theory and practice in the music of the ıslamic world: Essays in Honour of Owen Wright (s. 42-72) içinde. Londra ve New York: Routledge.

İnal, İ. M. K. (1958). Hoş sada*: Son asır türk musikişinasları*, Maarif Basımevi

Kalan Müzik. (12 Kasım 2016). *Golden horn ensemble - yine Bağlandı dil [Karagöz'ün Şarkısı © 1996 kalan müzik]* [Video]. YouTube. https://youtu.be/x5virfaO4g4 Erişim Tarihi: 12.12.2023

Karagöz Hacıvat - Emin Şenyer. (2 Ocak 2022). *Tımarhane, Hayâlî küçük ali* [Video]. YouTube. https://youtu.be/CpFM1yTN6gg Erişim Tarihi: 14.12.2023

Oter, S. T. (2018). Itrî'nin ırâk makamındaki ağır semâîsi'nin beste-güfte yönünden tahlili, *Sobider: Sosyal Bilimler Dergisi*, 29(29), 31-51. https://doi.org/10.16990/SOBIDER.4542

Oter, S. T. (2019). Mâhur-Bûselik Hafif Bestesi Örnekleminde Dellâzâde İsmâil Dede Efendi'nin Bestekârlığına Dair Tespitler, Müzik Kültürüne Dair Çeşitli Görüşler III, Eğitim Yayınevi, Konya.

Türk Musikisi Vakfı. (2010). İstanbul 2010 avrupa kültür başkenti ajansı klasik türk müziği yönetmenliği [P1-4, DVD içinde]

KAYNAKÇA

Akman, F. (2012). *Halid Recep Arman'ın Çoksesli Türk Müziğinin Gelişimine ve Armoni Orkestrası Repertuvarına Katkıları.* İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yyaımlanmamaış Yüksek lisans Tezi.

Akman, F. (2021). Halit Recep Arman'ın yaşamı ve Türk askerî müziğine katkıları. *Rast Müzkoloji Dergisi*, 2595-2632.

Arman, H. (1958). *Tarihte Bahriye Mızıkaları.* İstanbul: Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Meslek Kitapları.

Carse, A. (2012). *The History of Orchestration.* New York: Dover Edition.

Ertek, E. (2022). *Orkestrasyonda Flütün Yeri.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Sanatta Yeterlilik Tezi.

Gazimihal, M. (1957). *Yüzyıllar Boyunca Mehterhane ve Türk Müzik Kalkınışı.* İstanbul: Maarif Basımevi.

Kılıçaslan, E. (2012). *Tarihsel Süreç İçerisinde Bando ve Orkestralarda Pikolo'nun Yeri ve Önemi.* İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Sanal, H. (1964). *Mehter Musikisi.* İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Say, A. (1997). *Müzik Tarihi.* Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yay. 3. Basım.

Sevsay, E. (2019). *Orkestrasyon / Çalgılama ve Orkestralama Sanatı.* İstanbul: Yapı Kredi Yay.

Tekin, E. (2020). Bando Yarbay Halit Recep Arman'ın Afganistan'da askerî müzik alanında bando çalışmaları ve besteleri. *Rast Müzikoloji Dergisi*, 2444-2470.

Üngör, E. (1960). Marşlarımız ve Düşündürdükleri. *Musiki Mecmuası*, 494-496.

Üngör, E. (1965). *Türk Marşları.* Ankara: Türk Kültürü Araştırma Enstitüsü Yay.

Wagner, J. (1959). *Orchestration.* London: McGraw-Hill Book Company İnc.

İnternet Kaynakçası

Holoman, K. (2023, 12 11). *Oxford Music Dictionary*. Instrumentation and orchestration.: https://www.oxfordmusiconline.com/grovemusic/display/10.1093/gmo/9781561592630.001.0001/omo-9781561592630-e-0000020404 adresinden alındı

Kreitner, K. (2023, 12 11). *Oxford Music Dictionary*. Instrumentation and orchestration: https://www.oxfordmusiconline.com/grovemusic/display/10.1093/gmo/9781561592630.001.0001/omo-9781561592630-e-0000020404 adresinden alındı

Kaynaklar

Akarsu, B. (2017). Bilim Dünü, Bugünü, Yarını (Bilimin Doğası ve Bilim Tarihi). İstanbul: Cinius Yayınevi.

Akçetin Çalışkan, N (2021). Etik ve Akademik Camia. F. Apaydın ve S. K. Çelik (Ed.), Akademide Etik İhlalleri Akademide Etik İhlalleri Yaşanmış Vakalar I (s. 3-6). Nobel Akademik Yayıncılık.

Arslan, U. (2021). Bilimsel Etik İhlali Olarak İntihal Kavramı ve İlmî ve Edebi Eserlerde İntihal Suçu, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 29(2), 1557-1590.

Arslantürk, Y. ve Soyal, R. (2023). Fayda ve Zarar Unsurlarının Varlığının İntihal Yargılamasına Tesiri. *YBHD*, 8(1), 1-41.

Bakırman Demiral, B. (2016). İntihal Suçları. *CHKD*, 3(2), 57-77.

Çalışkan Akçetin, N. (2021). Etik ve Akademik Camia. F. Apaydın ve S. K. Çelik (Ed.), *Akademide etik ihlalleri yaşanmış vakalar I,* (s. 3-6). Nobel Akademik Yayıncılık.

Ensari, Y. ve Argüden, Y. T. (2021). Yolculuk: Bilimin Doğuşu, Gelişimi ve Yenilenmesi; İnsanoğlu ve Bilim. *Cerrahpaşa Med J*, 45(1), 1-4.

Erdem, A. R. (2021). Aynanın Arka Yüzü: Öğretim Üyesinin Bilim Etiği Sorumluluğu. F. Apaydın ve S. K. Çelik (Ed.), *Akademide etik ihlalleri yaşanmış vakalar I*, (s. 3-6). Nobel Akademik Yayıncılık.

Erdoğan, E. (2016). Bilimin Doğuşunu Tarihsel Süreklilik İçerisinde İrdeleme Bilimin Doğuşu. *Lokman Hekim Dergisi*, 6(3), 165-173.

Hürrem, Ü. (2013). *İntihalin Cezai Yaptırımı.* Erişim tarihi: 10.12.2023. https://www.umithukuk.com/?s=64

Kahyaoğlu Bozkuş, S. ve Balkan, B. (2021). Bilimsel Yayınların Etik Açısından Kamusal Niteliği. F. Apaydın ve S. K. Çelik (Ed.), *Akademide etik ihlalleri yaşanmış vakalar I*, (s. 3-6). Nobel Akademik Yayıncılık.

Kasnakoğlu Tarı, B. ve Kalender, Y. (2021). Akademik Etik Konusunda Bazı Gözlemler. F. Apaydın ve S. K. Çelik (Ed.), *Akademide etik ihlalleri yaşanmış vakalar I*, (s. 3-6). Nobel Akademik Yayıncılık.

Köker, S. (2022). *Türk Dili ve Edebiyatı Tamamı Çözümlü Soru Bankası*. Ankara: Pegem yayınları.

Mahmutoğlu, A. (2009). Etik ve Ahlâk; Benzerlikler, Farklılıklar ve İlişkiler. Türk İdare Dergisi, 81(463-464), 225-249.

San, İ. (1998). Sanatlar Eğitimi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. 34(1), 23-34.

Uçak N. Ö. ve Birinci, H. G. (2008). Bilimsel etik ve intihal. Türk Kütüphaneciliği, 22(2), 187-204.

Uçak, N. Ö. (2010). Bilimsel İletişim ve intihal. *Sosyal Bilimlerde Süreli Yayıncılık: V Kurultay Bildirileri içinde*. Ankara: ULAKBİM.

Unat, Y. (2021). Bilim Tarihi Disiplini ve Bilim Tarihine Farklı Yaklaşımlar. Üniversite Araştırmaları Dergisi, 4(ÖS), 1-8.

URL 1: https://sozluk.gov.tr/ Erişim tarihi: 10.12.2023

URL 2: https://guzel-sanatlarin-siniflandirilmasi.nedir.org/ Erişim tarihi: 10.12.2023

URL3: https://ts2.space/tr/muzikte-chatgpt-4-beste-yapma-sarki-sozleri-ve-isbirligi/#google_vignette Erişim tarihi: 10.12.2023

Yaşar, E. (2018). Akademik intihal, nedenleri ve çözüm önerileri. *Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Dergisi*, 1(1), 34-44.

Kaynakça

Aksın Çevik A. E. (2021) Beste Formundaki Eserlerin Biçim, Ezgi ve Usûl Açılarından İncelenmesi (Yayımlanmamış Doktora Tezi). *Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü,* Ankara.

Devellioğlu F. (1999) *Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Lügat*. Aydın Kitabevi, Ankara.

Dilçin C. (2019) *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi.* Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

Doğan D. M. (2013) *Doğan Büyük Türkçe Sözlük*, Yazar Yayınları, Ankara.

Gürel R. (t.y.) *Enderunlu Osman Vâsıf Bey ve Divânı*, Kitap Matbaacılık, İstanbul.

Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü (2023). Devlet Korosu Nota Arşivi, https://www.devletkorosu.com/index.php/nota-arsivi/nota-arsivi (E. T. 25.11.2023)

Özalp, N. (2000) Türk Musikisi Tarihi-1, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.

Öztuna Y. (1996) *Dede Efendi*, Kültür Bakanlığı Yayınlar /811 Yayımlar Dairesi Başkanlığı Türk Büyükleri Dizisi /39, Ankara.

Türk Dil Kurumu Sözlükleri (2023) https://sozluk.gov.tr/ (E. T. 28.11.2023)

Türkel Oter S. (2018) Klasik Türk Mûsikîsi'nde Sözlü Eserlere Yönelik Olarak Yeni Bir Form Analiz Yöntemi Önerisi, *Turan-Sam Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergi*, (10) 39: 292-309.

Türkel Oter S. (2019) *Dede Efendi'nin "Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Feûlün" Vezninde Bestelediği Eserlerinde Usûl-Vezin Kullanımı*, Müzik Kültürüne Dair Çeşitli Görüşler -II, Eğitim Yayınevi, Konya.

Yarar M. T. (2009) *Dilden Dile*, T. C. Konya Valiliği İlk Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Konya.

Yekta R. (1966) *Dede Efendi,* Yaşar Matbaası, İstanbul.

Kaynakça

Akdoğu, O. (1990) Hüseyin Sadeddin Arel Türk Musıkisi Nazariyatı Dersleri, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Behar, C. (2014). Aşk Olmayınca Meşk Olmaz, Yapı Kredi Yayınları, 5. Basım, İstanbul.

Güray, C. (2017). Bin Yılın Mirası Makamı Var Eden Döngü, Pan Yayıncılık , 2. Basım İstanbul.

Kutluğ, Y.F. (2000) Türk Musıkisinde Makamlar, Yapı Kredi Yayınları

Mantı, D. (2011). Klasik Türk Musıkisi'nde Az Kullanılan Makamlar, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları No 2399, Halk Bilim Araştırma Merkezi Yayınları No 9 Eskişehir.

Özkan, İ. H. (2003), Türk Mûsıkîsi Nazariyatı ve Usûlleri Kudüm Velveleleri, Ötüken Yayınları, İstanbul.

Sipahi, S. (2018). Alâeddin Yavaşca, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 2. Basım.

Kullanılan İnternet Kaynakları

https://www.neyzen.com/nota_arsivi/04_liste_harici/rahatul_ervah/rahatulervah_pesrev_alaeddin_yavasca.pdf

https://www.neyzen.com/nota_arsivi/04_liste_harici/rahatul_ervah/rahatul_ervah_ss_alaeddin_yavasca_ney.pdf

Kaynakça

Akdoğu, O. (2001). Kutsal Hazinemiz Türk Halk Müziği, Emka Matbaa Basım, İzmir.

Haşhaş S. (2022). Türk Halk Müziği THM Bilgileri Uzun Havalar Kırık Havalar, Efe Akademi Yayınları. 1.Basım, İstanbul.

Kaçar, Y. G. (2012). Türk Musıkisi Rehberi, Maya Akademi, Ankara**.**

Mirzaoğlu, F.G. (2000). Zeybek Türküleri ve Dansları, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Özalp, N. (2000) Türk Musıkisi Tarihi, Milli Eğitim Bakanlığı yayınları, 2. Basım

Özbilgin, M.Ö. (2014). EÜ Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı Dergisi, Sayı,4

Öztürk, O.M. (2003). Zeybek Kültürü ve Müziği, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Kullanılan İnternet Kaynakları

https://www.neyzen.com/ney_klasik_eserler.html

https://www.neyzen.com/nota_arsivi/02_klasik_eserler/016_buselik/buselik_zeybek_vecdi_seyhun_viyolonselist.pdf

https://www.neyzen.com/nota_arsivi/02_klasik_eserler/082_segah/segah_zeybek_vecdi_seyhun_viyolonselist.pdf

https://www.neyzen.com/nota_arsivi/02_klasik_eserler/043_huseyni/huseyni_zeybek_vecdi_seyhun_viyolonselist.pdf

https://www.neyzen.com/nota_arsivi/02_klasik_eserler/066_nihavend/nihavend_zeybek_vecdi_seyhun_viyolonselist.pdf

https://www.neyzen.com/nota_arsivi/02_klasik_eserler/029_ferahnak/ferahnak_zeybek_vecdi_ https://www.neyzen.com/nota_arsivi/02_klasik_eserler/028_ferahfeza/ferahfeza_zeybek_vecdi_seyhun_viyolonselist.pdf seyhun_viyolonselist.pdf

https://www.neyzen.com/nota_arsivi/02_klasik_eserler/038_hicazkar/hicazkar_zeybek_vecdi_seyhun_viyolonselist.pdf

https://www.neyzen.com/nota_arsivi/02_klasik_eserler/075_rast/rast_zeybek_vecdi_seyhun_viyolonselist.pdf

https://www.neyzen.com/nota_arsivi/02_klasik_eserler/034_hicaz/hicaz_zeybek_vecdi_seyhun_viyolonselist.pdf

KAYNAKÇA

Akçura, G. (2019a). *Bir Şehr-i İstanbul ki….* İstanbul: Oğlak Yayıncılık.

Akçura, G. (2019b). *İstanbul şarkıları*. İstanbul: Oğlak Yayıncılık.

Aksoy, B. (2009). *Geçmişin mûsikî mirasına bakışlar.* İstanbul: Pan Yayınları.

Aksüt, S. (1967). *500 yıllık Türk musikisi antolojisi*. İstanbul: Türkiye Yayınları

Alvan, T. (2013). *Said Paşa İmamı Hasan Rıza Efendi*. İstanbul: Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Yay.

Alvan, T. & Alvan. M. H. (2016). *Saz ve söz meclisi*. İstanbul: Şule Yayıncılık.

Ataman, S. Y. (1987). *Mehmed Sadi Bey.* Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

Andrews, W. G. (2000). *Şiirin sesi, toplumun şarkısı*. İstanbul: İletişim Yayınları

Ali Rıza Bey. (t.y). *Bir zamanlar İstanbul*. İstanbul: Tercüman Yay.

Alus, S. M. (1948). Geçmiş günlerin husûsî hânendelerinden. *Türk Musikîsi Dergisi, 10*(1), 6-7.

Alus, S. M. (1994). *İstanbul yazıları*. İstanbul: İ.B.B. Kültür İşleri Daire Başkanlığı Yay.

Andrews, W. G. (2000), *Şiirin Sesi, Toplumun Şarkısı*, İletişim Yay., İstanbul

Ayan, Ö. (2020). *Saadet Güldaş'ın arşivindeki mûsikî sohbetleri*. İstanbul: Kubbealtı Yay.

Ayas, G. (2014). *Mûsikî İnkılâbı'nın Sosyolojisi.* (1.Baskı). Doğu Kitabevi, İstanbul

Ayvazoğlu, B. (1997). *Aşk estetiği*. İstanbul: Ötüken Yay.

Ayvazoğlu, B. (2007), *Ney'in Sırrı,* Kapı Yay., İstanbul

Ayverdi, İ. (2008), *Büyük Misalli Türkçe Sözlük* (3 Cilt), Kubbealtı Yay., İstanbul

Barkçin, S. Ş. (1999), *Ahmed Avni Konuk / Görünmeyen Umman,* Klâsik Yay., İstanbul

Balcı, R. (2010). *Enderunlu Hafız İlyas Ağa'nın hatıraları: Saray günlüğüm*. İstanbul: Yitik Hazine Yayınları.

Baloğlu, B. Ş., ve Büyükduman, B. (2021). Fasıl tarihinde dönüşüm ve direklerarası fasıl refakat gelenekleri. *Rast Müzikoloji Dergisi, 9*(2), 2783 - 2804.

Becker, H. S. (2016). *Toplumu Anlatmak.* Ankara: Heretik Basın Yayın

Behar, C. (Haziran 2003), *Aşk Olmayınca Meşk Olmaz,* YKY, İstanbul

Behar, C. (Kasım, 1987), *Klâsik Türk Musikîsi Üzerine Denemeler*, Bağlam Yay,

Behar, C (2005), *Mûsikiden Müziğe,* YKY, İstanbul

Behar, C. (1993), *Zaman-Mekân-Müzik,* Afa Yay., İstanbul

Benlioğlu, S. (2018). *Saray ve musikî: III. Selim ve II. Mahmud dönemlerinde musikînin himayesi*. İstanbul: Dergâh Yayıncılık.

Bertuğ, İ., ve Kıyak, H. (2022). *İstanbul'un sesi: 40 yılın ardından Münir Nureddin Selçuk*. İstanbul: Kubbealtı Yay.

Birer, M. (2015). *Müzik malzemesinde kültürel etkileşim alanları: Osmanlı dönemi Türk makam müziğinde "yabancı" katmanlar ve yapısal dönüşümler*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Haliç Üniversitesi, İstanbul

Birer, M. (2023). *Türk makam müziği vokal performanslarında gelenek-modernite eksenli dönüşümler.* (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi, Ankara

Birsel, S. (1983). *Ah Beyoğlu vah Beyoğlu*. İstanbul: İş Bankası Yayınları.

Bulut, M. H. (2017). Klasik kavramı ve klasik Türk müziği üzerine bir çalışma. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi, 3*(1), 181-186.

Buzan, T. & Buzan, B. (2013). *Zihin Haritaları.* İstanbul: Alfa Yayınları

Cemil, M. (2002). *Tanbûrî Cemil'in hayatı*. İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı.

Ceylan, C. (2005). *Ölümünün 120. yılında Hacı Ârif Bey*. İstanbul: İ.B.B. Kültür Müdürlüğü Yayınları.

Chomsky, N. (2001). *Dil ve Zihin*, Ankara: Ayraç Yay.

Cohen, P. A. (1999). *Topluluğun Simgesel Kuruluşu,* Ankara: Dost Yay.

Çetinkaya, Y. (2011). Mevlevilikte Müzik Felsefesi: Mesnevî'de Aşk, Mûsikî, Ney. *İnsan ve Toplum, 1*(2), 12-15.

Çoruk, A. Ş. (2011). *Hâfiz Hızır İlyas Ağa: Osmanlı Sarayında Gündelik Hayat (Letâif-i Vekâyi'-i Enderûniyye*. İstanbul: Kitabevi Yayıncılık.

Çuhadar, B. U. (2020). Türk Müziğinde Bir Kültürel Aracılık Biçimi Olarak Meşk. *The Journal of International Research-Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,, 13*(69), 826-833.

Dağtaşoğlu, A. E. (2016). Müzik, tasavvuf ve felsefe bağlamında perde kavramı. *Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 6*(11), 69 - 94.

Doğrusöz, N., ve Ergur, A. (2017). *Musikinin asrî prensi Ali Rıfat Çağatay*. Ankara: Gece Kitaplığı.

Ege, G. B. (2022). *Sosyoloji, göstergebilim ve Türk mûsıkîsi*. İstanbul: Bilge Kültür-Sanat.

Ergun, S. N. (1942). *Türk mûsikîsi antolojisi 1-2*. İstanbul: Rıza Koşkun Matbaası.

Feldman, W. (1996). *Music of the Ottoman court*. Berlin: VWB-Verlag für Wissenschaft und Bilding.

Filizok, R. (2019b). "Roman Jakobson'un Bildirişim Modeli: Dil ile Bildirişimin (Communication) Temel Elementleri". http://www.ege-edebiyat.org/wp/?p=679&

Gans, H. J. (2012). *Popüler kültür ve yüksek kültür*. İstanbul: Yapı Kredi Yay.

Günay, D. (2004). *Dil ve iletişim.* İstanbul: Multilingual

Güray, C. (2010). Semadan Semaha Bir Sonsuz Devir. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi (AHCI),, 56*(Alevilik Özel Sayısı).

Güven, U. Z. (2022). *Müzik beğenileri üzerine sosyolojik bir bakış*. İstanbul: Lakin Yayıncılık.

Hisar, A. Ş. (2006). *Boğaziçi mehtapları*. İstanbul: Yapı Kredi Yay.

İnal, İ. M. K. (1958). *Hoş Sadâ,* Türkiye İş Bankası Kültür Yay. İstanbul

İnalcık, H. (2005). *Şâir ve Patron.* (2.Baskı). Doğu Batı Yayınları, Ankara

İrtem, S. K. (1999). *Osmanlı sarayı ve haremin içyüzü: Muzıka-i hümayun ve saray tiyatrosu*. İstanbul: Temel Yayıncılık.

Jakobson, R. (1990). *Sekiz yazı.* İstanbul: Düzlem Yayınları

Karakışla, Y. S. (2015). *Eski zamanlar eski insanlar: Osmanlı toplumsal tarihi üzerine yazılar (1876-1926)*. İstanbul: Doğan Kitap.

Kılıç, M. E. (2012). *Tasavvufa giriş*. İstanbul: Sufi Kitap.

Kongar, E. (1992). *İmparatorluktan günümüze Türkiye'nin toplumsal yapısı 1-2*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Keskiner, B. (Aralık 2005), *Ayrı Bir Dünya,* Alif Art, İstanbul

Koçu, R. E. (1958). *İstanbul Ansiklopedisi,* İstanbul Ansiklopedisi Yay. İstanbul

Menteş, M. Ü. (2011). *Semâ Âyini: Semboller ve Anlamlar*. İstanbul: Cinius Yayınları.

Meriç, N. (2000). *Osmanlı'da gündelik hayatın değişimi: Âdâb-ı muâşeret*. İstanbul: Kaknüs Yay.

Mithat, A. (2001). *Avrupa adab-ı muaşereti yahut alafranga*. Ankara: Akçağ Yay.

O'Connel, J. M. (2013), *Alaturka: Style in Turkish Music (1923-1938*), SOAS Musicology Series, Ashgate, Surrey

Ortaylı, İ. (1987), *İstanbul'dan Sayfalar,* Hil Yay., İstanbul

Özalp, N, M., (2000), *Türk Musikisi Tarihi II*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul

Özbilen, N. Ö, (2007), *Fasıl Şarkıcılığı Açısından Türk Makam Müziği'nde Süslemeler*, İ.T.Ü.S.B.E., Basılmamış Sanatta Yeterlilik Tezi, İstanbul

Öztürk, O. M. (2017). *Osmanlı Mûsikîsinde "Havas Beğenisine Mahsusiyet"in Tezahürü Olarak Klasik Üslûp,* Sosyoloji Dergisi, 37(2), 343-387

Popescu-Judetz, E.(Temmuz 1998), *Türk Musikîsi Kültürünün Anlamları*, Çeviren: Bülent Aksoy, Pan Yay., İstanbul

Sağman, A. R. (2014). *Meşhur Hâfız Sami Merhûm*. Ankara: Türk Diyanet Vakfı Yay.

Sayın, Ö.& Bostancı Ege, G. (2013). Müziğin Toplumsal ve Göstergebilimsel Temelleri, Ege Eğitim Dergisi 2013 (14)2: 106-1171

Saz (Hanım), L. (2000), *Anılar / 19. Yüzyılda Saray Haremi,* Çeviren: Şen Sahir Sılan, Kurtiş Matbaacılık, İstanbul

Schechner, R. (2015). *Ritüelin Geleceği: Kültür ve Performans Üzerine Yazılar*. Ankara: Dost Yayınevi

Sevengil, R. A. (?), *İstanbul Nasıl Eğleniyordu,* İletişim Yay., İstanbul

Sürelsan, İ. B. (1984). İnce saz takımlarımız. *Mızrap Dergisi, 26*, 6-7.

Şeker, Ş. (2013). *Ders ile sohbet arasında: Ondokuzuncu asır İstanbulu'nda ilim*. İstanbul: Kültür ve Sanat Meclisleri, Zeytinburnu Belediyesi.

Şentürk, R. (2016). *Müzik ve kimlik*. İstanbul: Küre Yayıncılık.

Tanpınar, A. H. (2000), *Yaşadığım Gibi,* Dergâh Yay., İstanbul

Tanrıkorur, C. (Aralık 2003), *Osmanlı dönemi türk musikîsi,* Dergâh Yay., İstanbul

Töreyin, A. M. (2015). *Ses eğitimi: temel-kavramlar-ilkeler-yöntemler*, Ankara: Sözkesen Matbaacılık

Tura, Y. (2001). *Kitâb ü İlmü'l Mûsikî a'lâ Vechi'l Hurûfât, Tura Yay*. İstanbul: Yapı Kredi). Yay.

Uzunçarşılı, İ. H. (1977). *Osmanlılar zamanında saraylarda musiki hayatı*. Ankara Belleten.

Yazıcı, Ü. (2011a). *Lem'î Atlı hakkında yazılanlar ve eserleri*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yay.

Yektâ, R. (Ekim 2000), *Esâtîz-i Elhân*, Pan Yay., İstanbul

Zobu, V. R. (1977), *O Günden Bugüne,* Milliyet Yay., İstanbul

https://www.youtube.com/watch?v=Ru8IaXOxONg (Erişim: 11.11.2023)

https://www.aa.com.tr/tr/kultur-sanat/ben-ki-hakanlar-hakani-sen-ki-fransa-vilayeti-krali-fransuvasin/228408 (Erişim: 20.10.2023)

https://muhaz.org/roman-jakobsonun-bildirisim-modeli.html (Erişim: 10.10.2023)

4A ve 4B bölümleri sekizer ölçüden oluşup, melodik yapı ve güfte açısından 2A ve 2B bölümleriyle aynıdır. Her İki bölümde de Çargâh makamı işlenmiş, yine her iki bölümün yedinci ölçülerinde Bestenigâr gösterilmiştir.

SONUÇ

Bu çalışmada Çargâh Mevlevi Ayinin ölçüleri harfler ve sayılar ile kodlanarak makamsal analizi yapılmıştır. Eser içerisinde tekrar eden melodik yapılar benzerlik taşıdığı ölçülerin kodları ile eşitlenerek gösterilmiştir. Eser içindeki makamsal geçkiler Saba, Bestenigar, Uşşak, Kürdi, Nikriz, Hicazkar, Bayati olarak tespit edilmiştir. Bu geçkilerden yola çıkarak Çargah Makamı kullanımının sadece bir majör dizi olarak açıklanması doğru değildir. Fakat Arel – Ezgi – Uzdilek sistemindeki Çargah Makamı'nın sadece sistemin kolay anlaşılması amaçlı bir yol gösterici olarak kabul etmek daha doğru olacaktır.

KAYNAKÇA

Bardakçı, M.(1986). Maragalı Abdülkadir, Pan Yayıncılık, İstanbul.

Levendoğlu. O. (2002). XIII. Yüzyıldan Günümüze Varlığını Sürdüren Makamlar ve Değişim Çizgileri, Yayınlanmış Doktora Tezi, Ankara, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Kullanılan İnternet Kaynakları

https://www.neyzen.com/nota_arsivi/03_mevlevi_ayinleri/cargah_ayin_nayi_osman_dede_ney.pdf

Şekil 11: Kemençeci Nikolaki Müstar Peşrev
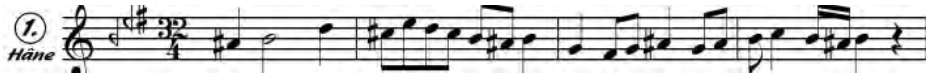
Şekil 12: Kemençeci Nikolaki Müstar Peşrev
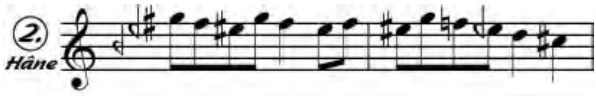
Şekil 13: Şakir Ağa Müstear Şarkı Evvel Benim Nazlı Yarim
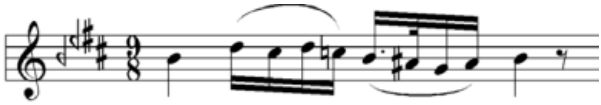
SONUÇ

İncelenen makamlara bakıldığında Hüseyni Makam'ında aralık kullanımının 5'li la – mi (dügah, hüseyni) ve 7'li la – sol (dügah, gerdaniye) biçiminde şekillendiği tespit edilmiştir.

Rast Makamı'nda aralık kullanımının 4'lü re- la (yegah, rast) ve 3'lü sol- si (rast, segah) olarak kullanıldığı görülmüştür.

Müstear Makamı aralık kullanımı ise kromatik olarak görülmüştür. Makamın donanım ve krakteristik özelliğinden dolayı bu aralık si- do- do diyez ve re (segah, çargah, nimhicaz, neva) olarak gruplandırılabilir.

Tespitler ele alındığında bu aralık kullanımlarının Türk Müziği öğrencilerine seyir, solfej ve ses eğitimi derslerinde vurgulanmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Özkan, İ. H.,"Türk Musikisi Nazariyatı ve Usulleri Kudüm Velveleleri", Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2003

Öztuna Y. Türk Musikisi Kavram Ve Terimleri Ansiklopedisi, (2000), Ankara

Kaçar, Gülçin.Y. Türk Müsikisi Rehperi,(2012), Ankara

https://islamansiklopedisi.org.tr/huseyni

https://islamansiklopedisi.org.tr/mustear

https://islamansiklopedisi.org.tr/rast

Kaynakça

Evin, Aylin (Küçükçelebi). "*Uzun Havalar/ Aylin Evin (Küçükçelebi)".* Ankara: Kültür Bakanlığı, 2002.

Kaptan, Zekeriya. "*Türk Halk Müziği Nazariyatı: Temel Bilgiler".* Sivas: Esform Ofset San. İth. İhr. Tic. Ltd. Şti., 2018.

Karakuş, İdris. "*Türk Kültüründe Bozlaklar-1 (Orta Anadolu Bozlakları)".* Ankara: Yüce Erek Yayınevi, 2005.

Önal, Hamit. "*Hacı Taşan Türkülerinde Makam".* Ankara: Gece Kitaplığı/Gece Akkademi, 2018.

Öncel, Mehmet. "*Türk Halk Müziği Formlar-Çalgılar ve Yedi Bölgeden Hikâyeli Türküler".* İstanbul: Matsis Matbaa Hizmetleri San. ve Tic. Ltd. Şti., 2022

Özbek, Mehmet. "*Türk Halk Müziği El Kitabı I: Terimler Sözlüğü".* Ankara: AYK Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı, 1998.

Özgül, Mustafa. Turhan, Salih. Dökmetaş, Kubilay. "*Notalarıyla Uzun Havalarımız".* Ankara: Cem Veb Ofset Ltd. Şti., 1996.

Tokel, Bayram Bilge. *Neşet Ertaş Kitabı*, (2.Baskı) Ankara: Akçağ Basım Yay. Pazar. A.Ş., 2000.

Tonga, Necati. "*Keskinli Hacı Taşan'nın Hayatı Ve Sanatı Üzerine".* Türk Yurdu Dergisi; ISSN: 1300-2333, Yıl: 2001; Cilt: 21, Sayı: 167

Web Kaynakları

http://www.turkishmusicportal.org/tr/besteciler/detay/haci-tasan
https://www.youtube.com/watch?v=A5Hnc9uGzTs
https://www.youtube.com/watch?v=1pIVZ7zSUww
https://www.youtube.com/watch?v=phwJYEU4L6Y
https://www.youtube.com/watch?v=Qb59_aR_9Bk
https://www.youtube.com/watch?v=f9LtsRae6AY
https://www.youtube.com/watch?v=B5FaUq_sOvU
https://www.youtube.com/watch?v=0nShGt8htEU
https://www.youtube.com/watch?v=aSbcLaJ9EPc
https://www.youtube.com/watch?v=s3ZAzIlUztc
https://www.youtube.com/watch?v=TakM4oc7VoM
https://www.youtube.com/watch?v=6P32F1lrSKQ
https://www.youtube.com/watch?v=4xEaQBDH0tU
https://www.youtube.com/watch?v=wvupOG9bY-A
https://www.youtube.com/watch?v=Jp5d9ppmlyI
https://www.youtube.com/watch?v=Av9l-NiqcxE
https://www.youtube.com/watch?v=DY0c14pwlzI
https://www.youtube.com/watch?v=GTqLgPsiCH8
https://www.youtube.com/watch?v=j85OyVuZP3c

Kaynakça

ÇELEBİ, Binnur. "Anadolu'da Hitit Sosyal Yaşamında Kadının Yeri ve Önemi". Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi, 2007.

UYAR BOZDAĞLIOĞLU, E. Yasemin. "Türkiye'de İşsizliğin Özellikleri ve İşsizlikle Mücadele Politikaları". *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 10, Sayı: 20, 2008, ss.45-65.

ÜNAL, Ali. "Kırgız Toplumunda Geçmişten Günümüze Kalın (Başlık Parası) Geleneği". *Milli Folklor*, Cilt: 17, Sayı: 131, 2021, ss. 47-61.

TURAN, Ahmet. "Törelerimizde «Kalın» (Başlık) Âdeti" *Milli Folklor Dergisi*, Sayı.12, 1991, ss. 39-42.

TÜYLÜOĞLU, Şevket. ALBAYRAK, Ali Sait. "Hayat Pahalılığı Ve Türkiye'de İllerin Hayat Pahalılığı Sıralamasını Belirleyen En Önemli Faktörlerin Ridge Regresyon Analiziyle İncelenmesi" *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt: 15, Sayı: 2, 2010 ss. 63-91.

https://www.darphane.gov.tr/cumhuriyet-donemi-tedavul-paralari Erişim: 10.12.2023 14:24

https://www.sikke.net/1940-10-para-detay-54 Erişim: 10.12.2023 14:26

https://sozluk.gov.tr Erişim: 10.12.2023 14:45

https://sozluk.gov.tr Erişim: 10.12.2023 14:56

https://sozluk.gov.tr Erişim: 10.12.2023 14:48

https://sozluk.gov.tr Erişim: 10.12.2023 15:00

https://sozluk.gov.tr Erişim: 10.12.2023 15:22

https://islamansiklopedisi.org.tr/akce Erişim: 10.12.2023 15:25

https://islamansiklopedisi.org.tr/akce Erişim: 10.12.2023 15:40

https://islamansiklopedisi.org.tr/mecidiye Erişim: 10.12.2023 15:42

kullanılması hedefine de ulaşılmıştır. Rey ve eseri *Güneşli Manzaralar* da bu hedefe ulaşan ilk örneklerden olmuştur. Bestecinin de bu hedefe ulaşmak amacıyla türküleri bozmamaya özen göstererek süitini yarattığı belirlenmiştir. Süit piyanistlik açısından değerlendirildiğinde ise bestecinin türküleri çoksesli dokuya uyarlamasında sağ ve sol el kullanımında kimi zaman teknik ve/ya yorumlama açısından zorluklar ortaya çıkmaktadır. Bu piyanistlik zorluklar, bestecinin de bazı türküleri uyarlarken zorlandığı ritmik kalıplardır.

Son sözde bir piyanist olarak bu eserin daha geniş dinleyici kitlesine ulaşmasını ve Türk bestecileri eserleri arasında hakkettiği yeri bulmasını temenni ediyorum.

Teşekkür

Ön bilgileri veren Prof. Yalçın Tura'ya ve eseri incelerken yardımlarını esirgemeyen Prof. Dr. Seyit Yöre'ye teşekkürlerimi sunarım.

Kaynaklar

Aracı, E. (Aralık, 2015). Hatıradan ibaret kalan şehirde gezintiler. *Andante*, ss. 48-52. https://emrearaci.weebly.com/uploads/1/3/8/7/13873024/copyright_emre_araci_-_andante_december_2015.pdf

Dâr'ül-Elhân Külliyatı. (1927). Harmandalı. *Anadolu Halk Şarkıları*-Defter III. İstanbul: Evkaf Matbaası, s. 3.

Dâr'ül-Elhân Külliyatı. (1927). Oyun Havası. *Anadolu Halk Şarkıları*-Defter III. İstanbul: Evkaf Matbaası, s. 13.

Dâr'ül-Elhân Külliyatı. (1928). Hapishane Türküsü. *Anadolu Halk Şarkıları*-Defter IV. İstanbul: Evkaf Matbaası, s. 15.

Dâr'ül-Elhân Külliyatı. (1928). Karşıdan karşıya olur mu böyle. *Anadolu Halk Şarkıları*- Defter VI. İstanbul: Evkaf Matbaası, s. 7.

Dâr'ül-Elhân Külliyatı. (1928). Bir güzele bakıp gönlümü verdim. *Anadolu Halk Şarkıları*-Defter VI. İstanbul: Evkaf Matbaası, s. 26.

Dâr'ül-Elhân Külliyatı (1928). Çenber. *Anadolu Halk Şarkıları*-Defter VI. İstanbul: Evkaf Matbaası, s. 26.

Dâr'ül-Elhân Külliyatı. (1928). Şu derede telli kurşun harladı. *Anadolu Halk Şarkıları*-Defter VI. İstanbul: Evkaf Matbaası, s. 27.

Dâr'ül-Elhân Külliyatı. (1928). Çelik pazarından ufacık taşlar. *Anadolu Halk Şarkıları*-Defter VI. İstanbul: Evkaf Matbaası, s. 32.

İlyasoğlu, E. (1997). *Cemal Reşit Rey: Müzikten İbaret Bir Dünyada Gezintiler.* İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Rey, C. R. (1927). Takrîz. *Anadolu Halk Şarkıları* Defter III içinde (ss. 4-7). İstanbul: Evkaf Matbaası (Çev. E. S. Tanyeli, ed. S. Yöre, 2022).

Rey, C. R. (1928). Halk Türkülerimize Bir Nazar. *Anadolu Halk Şarkıları* Defter IV içinde (ss. 3-6). İstanbul: Evkaf Matbaası (Çev. E. S. Tanyeli, ed. S. Yöre, 2022).

Rey, C. R. (1930-31). *Güneşli Manzaralar* (Yayınlanmamış notasyon, ed. Y. Tura). İstanbul.

Tura, Y. (t.y.). Güneşli Manzaralar [Önsöz] (Yayınlanmamış metin). İstanbul.

Ünlü, C. (2004). *Gel Zaman Git Zaman: Fonograf-Gramofon-Taş Plak*. İstanbul: Pan Yayıncılık.

Yöre, S. (2018). Türk ulusuna müzik arayışları; Sentez mi kültürel transplantasyon mu? Fırat Kutluk (Ed.), *Cumhuriyetin Müzik Politikaları* içinde (s. 1-14). İstanbul: h2o Kitap.

SONUÇ

Bu çalışmada Carl Reinecke'nin Op.288 Flüt ve Orkestra için Ballade eseri, icracıların daha bilinçli ve efektif performans sergilemeleri amacıyla içerik analizi yapılmıştır. Çalışılacak eserlerin dönem özellikleri ve o döneme ait sosyo-kültürel ve politik yapının eserin içeriğine etkisi unutulmamalıdır. Bestecilerin yaratıcılık özelliklerinin kendi yaşadıkları dönemden ve hayat şartlarından etki alabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Eser çalışması sırasında klasik ve barok dönemde gördüğümüz sınırlı nüans ifadeleri, romantik dönemle birlikte çok daha geniş bir kelime haznesine dönüşmektedir. Bu da flüt icracılarının dönemin flüt renklerinin yelpazesini en yüksek verimle kullanabilmesine fırsat sağlamaktadır. Eser çalışılırken sadece flüt partisi değil, orkestra ve piyano eşliğinin de bulunduğu partitürden dikkatle ve not alınarak çalışılması akademik performansı arttırabilir. Diğer enstrümanlardan farklı olarak flüt, ağızlık yapısının ve ses çıkarmaya yönelik üfleme tekniği ile icracılara oldukça farklı ve etkili ton yapısında ve renklerde geçiş sağlayabilmektedir.

Diğer müzik formlarından farklı olarak "Ballade", kelime kökenindeki halk şiiri, şarkısı anlamı ile çalgı performansında da aynı etkiyi yaratabilecek nitelikte bir müzik formudur. Carl Reinecke'nin Op.288 numaralı bu eserinde de olduğu gibi bu renkler, icracının donanımlı bir teknik ve ton yapısıyla cesurca ve kolaylıkla seslendirilebilir.

KAYNAKÇA

BETHEA, Stephanie. (2008). The Flute Music of Carl Reinecke. University of Washington ProQuest Dissertations Publishing,Washington.

BLİZZARD, J. (2007). Expanded tonality: The treatment of upper and lower leading tonesas evidenced in Sonata 'Undine', IV by Carl Reinecke, Yayımlanmamış Master Tezi, University of Florida, Florida.

CANGAL, Nurhan. (2021). Müzikte Formlar.Arkadaş Yayınevi, Ankara.

DİK,C. (2019) .Carl Reinecke'nin 'Undine' Flüt Sonatının Hikâyesi Ve İncelenmesi, Ekev Akademi Dergisi, Cilt 23 Sayı 78 (123-136)

DOĞAN UĞURLU,E. (2022).Fransız Flüt Ekolü ve Paris Konservatuvarı Morceu Impose Geleneği. Gece Kitaplığı,Ankara.

MİMAROĞLU,İ. (1999). Müzik Tarihi. Varlık Yayınları,İstanbul.

SAY, A. (2005). Müzik Sözlüğü, Müzik Ansiklopedisi Yayınları,Ankara.

SELANİK,C. (1996). Müzik Sanatının Tarihsel Serüveni. Doruk Yayımcılık, Ankara.

USMANBAŞ, İlhan. (1974). Müzikte Biçimler. Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.

GÖRSEL KAYNAKÇA

Görsel 1 ve Görsel 2: REINECKE C. Op.288 Flüt ve Orkestra için Ballade.

https://vmirror.imslp.org/files/imglnks/usimg/6/63/IMSLP620650-PMLP120183-Reinecke_Ballade_op_288_SCORE_Jacopo_Tore.pdf

Görsel 3, Görsel 4, Görsel 5, Görsel 6: REINECKE C. Op.288 Flüt ve Orkestra için Ballade (Flüt ve piyano için uyarlama).

https://vmirror.imslp.org/files/imglnks/usimg/e/e6/IMSLP58594-PMLP120183-Reinecke_Ballade_op288_Piano.pdf

Bu çalışmada, incelenen Schubert liedlerin solo piyano için düzenlenmiş uyarlamalarına yer verilerek piyano eşliklerini yalnızca 'piyano eşliği' olarak değil, bir piyano eseri olarak değerlendirebilme konusuna dikkat çekilmek istenmiştir. Aynı zamanda yalnızca piyano için yazılmış eserleri icra ederken de bir vokal tarafından seslendiriliyormuş gibi, müzikal çizgiyi fark edebilme takip edebilme gibi konuların önemli olduğu düşünülmektedir. Piyano eserlerinde yer verilen müzikal unsurların, cümlelerin, ifade aktarımının liedler özelinde çalışmalar yapılarak çok iyi anlaşılabileceğine inanılmaktadır.

KAYNAKÇA

AKKILIÇ, D., Lied Sanatında F. Schubert ve "Schwanengesang" Lied Dizisinden "Standchen"ın İncelenmesi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Haziran 2010, Cilt 12 Sayı 1 (434-444)

BORAN, İ., ACAR, K.Y., Kültürel Tarih Işığında Çok Sesli Batı Müziği, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2022

BÜKE, A., Romantizmin Işığı Clara, Can Sanat Yayınlar A.Ş., İstanbul, 2017

ÖNAL, S., Romantik Dönemdeki Franz Schubert'in Lied Formuna Katkıları, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Anasanat Dalı, Adana, 2010

SABAR, G., Liedler ve Ozanlar, Pan Yayıncılık, İstanbul, 2013

SAY, A., Müzik Tarihi, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, 1995

SCHUBERT, F., Schwanengesang Lieder-Cyclus für Eine Singstimme und Klavierbegleitung, 1828

YALINKILIÇ, E. KESER VAROL, S., Müzik Tarihinde Klasik-Romantik İkilemi: Franz Schubert'in Do Minör Impromptu'su (D.899 No.1) Üzerinden Bir İnceleme, Sahne ve Müzik Eğitim - Araştırma e-Dergisi, 2023; 9(16): 55-80

KAYNAKÇA

Alpay, T. Ö. (2010). Romantik Dönemde Varyasyon ve Johannes Brahms'ın Solo Piyano İçin Varyasyonları, Sanatta Yeterlik Tezi, 9 Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Au, H-F. (2003). Johannes Brahms' '51 Übungen für das Pianoforte'. An analytical study of pianistıc techniquesi In Brahms' Pedagogical Piano Literature, Doktora tezi, University of Houston.

Cangal, N. (2004). Müzik Formları. Ankara: Arkadaş Yayınevi.

Choi, Y. (2017). The Paganini Variations: A Study of Selected Works by Liszt, Brahms, Rachmaninoff, Lutosławski, and Muczynski, Doktora Araştırma Projesi, School of Music Morgantown, West Virginia.

Kahraman, B. (2022). Johannes Brahms'ın Op. 118 Altı Piyano Parçası'nın Armoni, Form ve Stil Açısından İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Kaya, A.C. (2023). Moritz Moszkowski'nin Op. 92 Sol El İçin Etütler Dizisinin İncelenmesi, International Social Sciences Studies Journal, Ekim 2023, Cilt 9 Sayı 116 (8821-8830).

Kuvandık, D. (2021) Johannes Brahms'ın Eserlerinden Örneklerle "Piyano İçin 51 Egzersiz" İçerisindeki Alıştırmaların İncelenmesi, Sanatta Yeterlik Sanat Çalışması Raporu, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Lewandowski, D.K. (1999) Brahms's Early Piano Variations, Doktora Tezi, Temple University.

Sünder Şentürk, R. (2019) Johannes Brahms 51 Piyano Egzersizi, Konservatoryum-Conservatorium, Cilt: 6, Sayı: 2 (169-186).

Zhou, W. (2012). Piano Variations by Liszt, Lutoslawski, Brahms, and Rachmaninoff on a Theme by Paganini, Doktora Tezi, Rice University.

NOTA EDİSYONLARI

Cai, C. (2008) Brahms 51 Übungen für Klavier. Farmington, Maine: G. Henle Verlag.

Behr, J., Roggenkamp, P. (2002) Brahms 51 Übungen für das Pianoforte. Viyana: Wiener Urtext Edition, Schott/Universal Edition.

GÖRSEL KAYNAKÇA

Johannes Brahms. WoO. 6, 51 Übungen für das Pianoforte (Piyano için 51 Egzersiz). Erişim: 29.01.2021, https://imslp.simssa.ca/files/imglnks/usimg/7/75/IMSLP104077-PMLP06574-Brahms_Werke_Band_15_Breitkopf_JB_84_WoO_6_scan.pdf

Johannes Brahms. Op. 35, Paganini'nin Bir Teması Üzerine Varyasyonlar, 1. Kitap. Erişim: 30.01.2021, https://ks4.imslp.info/files/imglnks/usimg/c/cc/IMSLP08460-Brahms_-_Paganini_Variations_-_Book_1_-_Breitkopf.pdf

Johannes Brahms. Op. 35, Paganini'nin Bir Teması Üzerine Varyasyonlar, 2. Kitap. Erişim: 30.01.2021, https://ks4.imslp.info/files/imglnks/usimg/e/e2/IMSLP08461-Brahms_-_Paganini_Variations_-_Book_2_-_Breitkopf.pdf

Niccolo Paganini. Op.1, Solo Keman İçin 24 Kapris. Erişim: 07.12.2023, https://vmirror.imslp.org/files/imglnks/usimg/6/68/IMSLP228452-SIBLEY1802.18740.0874-39087011619709score.pdf

bulunduğu ve bu alanda araştırma yapan üniversite sayısının artması, özengen müzik eğitiminin çocuklarda ve yetişkinlerde sağladığı kazanımlar, eğitim süreçlerinde yaşanan problemler, özengen müzik eğitiminin koro alanına ilişkin boyutu, özengen müzik eğitiminde öğrenimi tercih edilen müzik türleri gibi konularda da araştırmalar yapılması önerilir.

Kaynakça

Alyörük, G. (2016). Türkiye'de Gitar Alanında Yapılan Lisansüstü Tezler: Bir Bibliyografya Çalışması, *Balikesir University Journal Of Social Sciences Institute*, 19 (35), 55-79.

Babacan, E. (2021). Türkiye'de Piyano İle İlgili Yapılan Lisansüstü Araştırmaların İçerik Analizi: (1995-2017), *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23 (3), 1159-1191.

Baylan, B. (2021). *İstanbul'da MEB'e Bağlı Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumların Çok Yönlü İncelenmesi,* Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Bilen, H. (2020). *Özengen (Amatör) Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Müzikal Motivasyon Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi,* Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

Bingöl, F. (2010). *Özengen Gitar Eğitiminde Parmak Hazırlamalı Öğretim Yönteminin Öğrencilerin Gitar Çalmadaki Başarılarına Etkisi (Özel Çağlar Müzik Kursu Örneği*), Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün E. A., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, (7. Baskı), Ankara: Pegem Akademi.

Can, A. (2014). *SPSS İle Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi,* (2. Baskı), Ankara: Pegem Akademi.

Coşkuner, S. (2012). *Müller-Rusch Metodu ve Bu Anlayışla Hazırlanmış Türk Ezgilerinin 7–11 Yaş Çocuklarının Keman Çalma Becerilerine Etkileri,* Doktora Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Demirbatır, R. E. (2001). Müzik Alanı Yüksek Lisans, Doktora ve Sanatta Yeterlik Tez Bibliyografyası, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 14 (1), 123-141.

Ergün, E. (2003). *İlköğretim Okullarındaki Özengen Müzik Eğitiminin Öğrencilerin Müziksel Davranışlarına Yansımasına İlişkin Öğrenci ve Veli Görüşleri*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Hancıoğlu, G. (2010). Ankara'daki Özengen (Amatör) Müzik Eğitimi Veren Kurumların Eğitim Anlayışları ve Yönetim Biçimleri Üzerine Genel Bir İnceleme, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Karan, M. (2011). *Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Çalgı Eğitimi Alan Öğrencilerin Mesleki Yönelimlerinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Karkın, A. M. (2013). Müzik Bilimleri Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi, *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1(2), 143-149.

Korkmaz, I. (2019). *İlkokul Özengen Solfej Eğitiminde Oyunun Öğrenmeye Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Kulay, G. ve Özdek, A. (2018). Türk Halk Müziği Nefesli Çalgılarıyla İlgili Lisansüstü Tezler Üzerine Bir İçerik Analizi Çalışması, *Sosyal ve Beşerî Bilimler Çalışmaları*. 294- 306.

Nazlımoğlu, E. (2021). Müziksel İşitme Okuma Yazma Dersi Öğretim Yöntemleri ve Modellerine Yönelik Yapılmış Lisansüstü Araştırmalar, *Sosyal Bilimler Dergisi-Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 8(55), 317-335.

Nazlımoğlu, E. & Karakoç, E. (2023). Türkiye'deki Üniversitelerde Müzik Bilim/Sanat Alanında Lisansüstü Eğitime İlişkin Bir Durum Tespiti, *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Özel Sayı 1, 1399-1426.

Oktay, C. (2017). *Türkiye'de Özengen Müzik Eğitiminde Uluslararası Sertifikalı Müzik Eğitimi Programlarının İşlevinin İncelenmesi,* Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Orhan, Ş. Y. (2012). Türkiye'de Viyolonsel Alanında Yapılmış Yüksek Lisans, Doktora ve Sanatta Yeterlilik Tezleri, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20 (2), 701-716.

Özerdem, D. M. (2021). *Londra Trinity Koleji Sertifikalı Müzik Eğitimi Programı Piyano Dalının Özengen Müzik Eğitimi Açısından İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.

Öztop, S. (2007). *Planlı ve Programlı Bir Özengen Koro Eğitimi İle Bireye Kazandırılması Hedeflenen Eğitsel, Toplumsal ve Kültürel Yeterliklerin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Sonsel, Ö. B. (2018). Türkiye'de Viyola Alanında Yazılmış Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 47, 340-359.

Türk, S. G. (2018). *Özengen Müzik Eğitimi Alan ve Almayan 7. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Görüşleri*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tüzlin, N. V. (2019). *Özengen Müzik Eğitiminin Eğitim Fakülteleri Özel Yetenek Sınavları Açısından İrdelenmesi,* Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Uçan, A. (2005). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar İlkeler Yaklaşımlar ve Türkiye'deki Durum*, (3. Basım), Ankara: Evrensel Müzikevi.

Uğurveren, T. (2022). *Türkiye'de Çocuk ve Gençlik Orkestralarının İdari, Eğitsel ve Sanatsal Yapılanmasına İlişkin Bir Durum Çalışması,* Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.

Yavçin, A. N. (2011). İlköğretim Öğrencilerinin Özengen Çalgı Eğitimi Konusundaki Yönelimlerinin Belirlenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, (7. Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldız, F. & Türkmen, U. (2019). Solfej Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Betimlenmesi, *Turkish Studies Social Sciences.* 14 (5), 2793-2804.

URL Kaynakları:

YÖK. https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2547.pdf [Erişim tarihi: 20.11.2023].

çocukların tespiti ve bu çocuklar için yapılacak yönlendirmeler, okul öncesi dönemde müzik derslerini yürüten öğretmenlerin karşılaştıkları problemler ve çözümleri, okul öncesi öğretmenliği bölümleri müzik derslerindeki işleyişin, programın incelenmesi gibi konulara odaklanması önerilebilir.

Kaynakça

Aydıngöz Çaylı, R. (2022). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Uyguladıkları Müzik Etkinliklerine Yönelik Bir İnceleme,* Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun.

Baş, R. (2022). *Okul Öncesi Eğitimde Kullanılan Müzik Etkinliklerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi,* Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Beliz, A. (2023). *Orff Schulwerk Destekli Müzik Eğitiminin Okul Öncesi Öğrencilerinin Dikkat Ve Sosyal Becerileri Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi,* Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Büyükbayram, O. A. (2019). *Türkiye'de Okul Öncesi Eğitiminde En Çok Kullanılan Çocuk Şarkılarının Notalarının, Çocukların Yaşlarına Uygunluğunun Değerlendirilmesi ve Şarkıların Türk Dili Prozodi Kurallarına Göre İncelenmesi,* Sanatta Yeterlik Tezi, Haliç Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Dikici, A. (2002). *Orff Tekniği İle Verilen Müzik Eğitiminin Matematik Yeteneğine Etkisinin İncelenmesi*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Doğru, E. (2010). *3-6 Yaş Grubu Çocukların Müziksel İletişim Boyutları Ölçeğinin Geliştirilmesi,* Doktora Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Durmaz, İ. B. (2023). *Ukulelenin Okul Öncesi Müzik Eğitiminde Kullanılabilirlik Durumuna İlişkin Öğretmen Görüşleri Ve Değerlendirilmesi,* Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Erdem, A. R. (2012). Bilim İnsanı Yetiştirmede Araştırma Eğitimi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, (3), 166-175.

Ertekin Kaya, M. N. (2023). *Okul Öncesi Müzik Eğitiminde Kodaly Yaklaşımı Temelli Bir Müzik Öğretim Programı Tasarısı,* Doktora Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Göncü Özal, İ. (2002). *4-6 Yaş Anaokulu Çocuklarına Uygulanan Müzik Eğitiminin Müziksel Ses Ve İşitsel Algı Gelişimlerine Etkileri,* Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Gül, G. (2012). *Okul Öncesi Altı Yaş Çocukları İçin Oluşturulan Şarkı Dağarcığının Müziksel Gelişim Düzeylerine Etkisi,* Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.

Kaya, Ö. (2022). *İşbirlikli Öğrenme Yönteminin Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Müzik Derslerindeki Öz Yeterlik, Başarı ve Müzik Okuryazarlığına Etkisi,* Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

Kırnık, M. (2023). *Covid-19 Pandemi Sürecinde Okul Öncesi Müzik Eğitimine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi,* Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.

Kuşcu, Ö. (2017). *Orff Schulwerk Pedagojisi Destekli Müzik Eğitim Programının 5 Yaş Çocuklarının Yaratıcılıklarına Etkisi,* Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Mertoğlu, E. (2002). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden 5-6 Yaş Grubundaki Çocukların Ritm (Tartım) Algılamalarının İncelenmesi,* Sanatta Yeterlik Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Modiri, I. G. (2009). *Okul Öncesi Döneli 60-72 Aylık Çocuklar İçin Çoklu Zekâ Kuramına Göre Düzenlenmiş Bir Müzik Eğitimi Ve Bireysel Enstrüman Eğitimi Programı Geliştirilmesi: Piyano Eğitimi Örneği,* Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Özdemir Tuncer, D. (2012). *Okul Öncesi Eğitiminde Dalcroze Yaklaşımı,* Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Öztürk, E. (2020). *Müzik Eğitiminin Okul Öncesi Çocuklarının Sosyal Değerler ve Sosyal Becerilerine Etkisi,* Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Sonakın, S. (2022). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Müzik Öğretimine Yönelik Özyeterliklerinin İncelenmesi,* Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Temiz; E. (2007). *Okul Öncesi Eğitimde Üç Yaş Dönemindeki 35-40 Aylık Çocuklarda Uygulanan Ses Eğitiminin İşitme Kayıplı Ve İşitme Kayıpsız Çocukların Müziksel Ses Gelişimlerine Etkisi,* Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Topaç, N. (2022). *Şarkı Ağırlıklı Değerler Eğitimi Programının (ŞADEP) 5-6 Yaş Çocuklarının Sosyal Becerilerine Etkisi,* Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.

Türkoğlu, D. (2019). *Gordon Müzik Öğrenme Teorisi Erken Çocukluk Müzik Eğitimi Programının Çocukların Müzikal Duyumsamasına Etkisi,* Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Vapur, H. (2022.) *Okul Öncesi Ve Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Okuryazarlık Düzeylerinin Karşılaştırmalı İncelenmesi,* Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Erzurum.

Yapalı, Y. (2023). *Erken Çocuklukta Müzik Eğitimi Alanında Uzmanlık Eğitimi İçin Alan Yeterliklerinin Belirlenmesi ve Bir Program Önerisi,* Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

URL Kaynakları:

MEB. https://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooproram.pdf [Erişim Tarihi: 10.12. 2023].

MEB.https://megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/M%C3%BCzik%20Etkinlikleri%20%28Erken%20%C3%87ocuklukta%20Program%29.pdf [Erişim Tarihi: 05.12. 2023].

YÖK. https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2547.pdf [Erişim tarihi: 20.11.2023].

Genel müzik eğitimi tıpkı diğer müzik eğitimi alanlarını besleyen önemli bir müzik eğitimi alanıdır. Buna bağlı olarak 5. sınıf müzik dersi kazanımlarının öğrenciler tarafından daha iyi anlaşılması ve davranışa dönüştürülmesi belli bir hazırbulunuşluk gerektirmektedir. Bu hususta tıpkı özel okullarda olduğu gibi, ilkokul birinci kademe (1.2.3.4. Sınıf) müzik derslerinin müzik öğretmenleri tarafından yürütülmesinin daha anlamlı olacağı düşünülmektedir. Okul şarkılarının, türkülerin ve marşların öğretiminde beden perküsyon, aynalama, yansılama gibi çeşitli yöntemlerin etkinliklerde daha görünür bir şekilde kullanılmasının öğrencileri müzik dersine yönelik motive edici olabileceği düşünülmektedir.

Öğretim programında önerilen Dalcroze, Suzuki, Orff, Kodaly, gibi müzik öğretim yaklaşımları ve metotlarının, ders kitaplarındaki etkinlikler içerisinde daha görünür bir şekilde yer almasının öğrencilerin derse yönelik motivasyonlarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Benzer bir şekilde okullardaki fiziksel imkanların müzik dersi sürecine katkı sağlayacak şekilde tasarlanması da öğrencilerin müzik dersine yönelik motivasyonlarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Yıldız, A. & Özdemir, T. Y. (2021). Pozitif Algı Düzeyi ile Motivasyon Arasındaki İlişki: Öğretmenler Üzerine Bir Çalışma . Anadolu Journal of Educational Sciences International , 11 (2) , 771-789 . DOI: 10.18039/ajesi.825574

Bayrakçeken, S., Samanci, O., & GÖKBULUT, N. (2021). Theory of mindset and motivation to learn. Sinerji Uluslararası Alan Eğitimi Araştırmaları Dergisi, 2(2), 153-162. https://doi.org/10.54971/synergy.986217

Şeker, B. and Aslan, Z. (2015). Refugee children in the educational process: an social psychological assessment. Kuramsal Eğitimbilim, 8(1), 86-105. https://doi.org/10.5578/keg.8234

Dönertaş, A. (2023). İsviçre eğitim sistemi.. https://doi.org/10.58830/ozgur.pub93.c481

Durak, İ. (2021). Psikolojik sağlamlik ile yaşam doyumu arasindaki ilişkide öz yeterliğin araci etkisi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 20(78), 1175-1190. https://doi.org/10.17755/esosder.816639

Özevin, B. (2006). Oyun, dans ve müzik dersine ilişkin motivasyon ölçeği. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, 26, 28.

Aksoy, Y. (2022). Müzik Öğretmenlerinin Geçici Koruma Statüsündeki Öğrencilerin Müzik Eğitimine Yönelik Görüşleri. MSGSÜ Sosyal Bilimler, 2(26), 439-458. https://doi.org/10.56074/msgsusbd.1175885

Parasiz, G. and Arslan, E. (2021). Bilim ve sanat merkezlerindeki öğrencilerin müzik dersinde karşılaştıkları sorunlar ve derse yönelik tutumlarının incelenmesi. Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, 27(46), 101-120. https://doi.org/10.32547/ataunigsed.843035

Kocaarslan, B.(2009) Genel Müzik Eğitimi Alan İlköğretim Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutum, Müzikal Özgüven Ve Motivasyon Düzeylerinin Karşılaştırılması. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde Yayınlanmış yüksek lisans tezi.

Uçan, A. (2005). Müzik eğitimi, temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum (3. basım). Ankara: Evrensel Yayınevi.

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Müzik Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)

Çelik, M., Efendioğlu, Y., Özer H., Özkan İ., (2019) Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Müzik Ders Kitabı 978-975-11-4590-1

KAYNAKÇA

Çınar Ç., Alpagut U. (2020). Comparıson Of Teachers And Students' Vıews On The Intonatıon Problem Encountered In The Cello Educatıon Process Wıth Student Performance. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 4(20), 1853-1865. https://doi.org/10.17240/aibuefd.2020.20.58249-652462

Elbeyi, G. & Sakar, M. (2020). Viyolonsel Eğitimine Dördüncü Pozisyondan Başlamak Üzerine Görüş Ve Öneriler . Eurasian Journal of Music and Dance , (17) , 175-190 . DOI: 10.31722/ejmd.845876

Eroğlu, Ö. (2018) Kangal ve yöresi türkülerinin viyolonsel eğitiminde kullanılmasına ilişkin bir çalışma,gazi üniversitesi, eğitim bilimleri enstitüsünde yayınlanmış yüksek lisans tezi

Karlıdağ, M. S. (2022). Ahmed Adnan Saygun'un Opus 12 Viyolonsel-Piyano Sonatı Üzerine Bir İnceleme . Eurasian Journal of Music and Dance , (20) , 127-142 . DOI: 10.31722/ejmd.1146338

Kaya,E.E. & Gökbudak Z.S. (2011). Viyolonsel eğitiminde makamsal etüt ve egzersizlerin kullanım durumuna ilişkin bir araştırma. Fine Arts, 6(4), 532-559.

Önder, Yıldız, Demirbatır (2022). Viyolonsel Eğitiminde Hicaz Saz Semâilerinin Kullanımına Yönelik Bir Model Önerisi EB, 209(47). https://doi.org/10.15390/eb.2022.10805

Avcı Akbel, B. (2018). Türk Müziği Viyolonsel Eğitiminde Entonasyon Problemleri ve Sebepleri . Kastamonu Eğitim Dergisi , 26 (5) , 1711-1722 . DOI: 10.24106/kefdergi.2459

Demirci, B. (2013). Viyolonsel eğitiminde geleneksel Türk müziğine yönelik bir çalışma modeli . Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 28(28-1), 117-129.

Cömert, M. & Erim, A. (2018). Viyolonsel Eğitimiyle İlgili Araştırma Sonuçlarının Alana Katkısı Ve Uygulanabilirliği. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi , 18 (1) , 107-129 . DOI: 10.17240/aibuefd.2018..-363890

Avcı Akbel, B. . (2018). Opinions of Instructors on The Teaching Methods of Turkish Music in Cello Education. Journal of Qualitative Research in Education, 6(2). https://doi.org/10.14689/issn.2148-2624.1.6c2s5m

Nazlıaka, S. İ. & Kumtepe, M. A. (2020). Çağdaş Türk Bestecilerinin Viyolonsel İçin Bestelediği Eserlerin Viyolonsel Sanatçıları Tarafından Tanınma Durumları . Balkan Müzik ve Sanat Dergisi , 2 (2) , 83-98 . DOI: 10.47956/bmsd.810684

Avcı Akbel, B. (2019). Profesyonel Viyolonsel İcracılarının Performans Gelişim Süreçlerini Etkileyen Unsurlar. efdyyu, 1(XVI), 464-485. https://doi.org/10.23891/efdyyu.2019.133

hazırlamada ve duygu ifadelerinde titiz olmasını gerektiren "Gretchen am Spinnrade" isimli bu Lied eşliği, piyanistin duygusal kıvraklığını geliştirmektedir.

Form olarak klasik bir üslupta yazılan ve piyano partisinde kendi bölümüne odaklanan piyanistin tam bir dikkatle şancıyı takip etmesini öngören D.118 numaralı bu Lied, eşlik olarak bir piyanisti uğraştıracak ve geliştirecek bir eserdir.

Eser, piyano enstrümanının yapısı gereği çok çeşitli pozisyonlara, aralıklara, atlamalara ve çeşitli tekniklere açık olan icracıyı, tek bir hareket kalıbına kısıtlayarak bu devamlılıkta birçok geçişi ve rengi yaratmaya yönlendirmektedir.

Şarkıları besteleyen kompozitörler bir şiirden yola çıkarlar, ruh halini, atmosferi ve görüntüleri müziğe çevirirler. (Kamien, 1996: 308) Piyanist, Schubert'in D.118 numaralı Lied'inde, atmosferi müziğe çevirme sorumluluğunu eserin başından sonuna kadar elinde tutar.

Kaynaklar

-Boran, İ./Şenürkmez, K. Y. (2007) Kültürel Tarih Işığında Çoksesli Batı Müziği, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

-Davran, Y. (1997) Şarkı Söyleme Sanatında Eşliğin Önemi ve Yeri, Devlet Tiyatroları Vakfı Yayınları, Ankara.

-Fenmen, M. (1947) Piyanistin Kitabı, Akba Kitabevi, Ankara.

-Goethe, J.W. (2015). Faust, Roman Yayınları, İstanbul.

-Gültek, B. (2007), Piyano Bir Çalgının Anatomisi,, Epilog Yayıncılık, Ankara.

-Kamien, R. (1996) Music an Appreciation, The McGraw-Hill Companies Inc, U.S.A.

-Say, A. (2006) Müziğin Kitabı, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.

-Selanik, C. (1996) Müzik Sanatının Tarihsel Serüveni, Doruk Yayımcılık, Ankara.

-Yazıksız, F. (2023) Opera Şarkıcılığında Artikülasyonun İncelenmesi: Türkçe, Almanca, Fransızca ve İtalyanca Eserlerden Örneklendirilmesi, Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Sanatta Yeterlik Tezi, Yayımlanmış tez, Eskişehir.

-Yehudi Menuhin Music Guides, (1994) Voice, Kahn&Averill, London.

-Yener, F. (1991) Müzik Kılavuzu, Bilgi Yayınevi, Ankara.

İnternet Kaynakları

-https://www.britannica.com/topic/Gretchen-am-Spinnrade, son erişim tarihi: 01.11.2023

-https://jarednm.medium.com/franz-schubert-5c456120acc, son erişim tarihi: 01.11.2023

-https://oxfordsong.org/song/gretchen-am-spinnrade-2, son erişim tarihi: 01.11.2023

-IMSLP13971-SchubertD118_Gretchen_Am_Spinnrade, son erişim tarihi: 17.11.2023

KAHRAMANMARAŞ KAPALI ÇARŞI

GELENEKSEL MESLEK FOLKLORU

DR. ADNAN BOYUNDURUK

EĞİTİM
yayınevi

KAHRAMANMARAŞ KAPALI ÇARŞI GELENEKSEL MESLEK FOLKLORU

Dr. Adnan Boyunduruk

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

E-ISBN: 978-625-6658-33-2
1. Baskı, Mart 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

KAHRAMANMARAŞ KAPALI ÇARŞI GELENEKSEL MESLEK FOLKLORU
Dr. Adnan Boyunduruk
VI+224 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-6658-33-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Abrahams, D. R. (2014). Halk bilimini etnolojik ve sosyolojik yönleriyle açıklamak (Çev. Ayça Yavuz). *Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar 2*. Ankara: Geleneksel Yayıncılık.

Açа, M. (2000). Kültür-medeniyet kahramanları ve Türk müzik aletlerinin ortaya çıkışı hakkında teşekkül etmiş bazı efsaneler. *Milli Folklor*, 45, 43-51.

Açа, M. (2014). Halk şiirinde tür ve şekil. M. Ö. Oğuz (Ed.), *Türk halk edebiyatı el kitabı* (s. 239-286) içinde. Ankara: Grafiker Yayınları.

Açа, M. (2015). Meslek folkloru araştırmaları tarihine bir bakış. *Uluslararası Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 111-137.

Adanır, F. (2014). Kahramanmaraş'ın geleneksel mimarisi. Orhan Doğan, Ramazan Avcı, Serdar Yakar (Ed.) *"Akdeniz'in Altın Kenti" Kahramanmaraş* (s. 227-258) içinde. Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü.

Adanır, F. vd. (2012). *Kahramanmaraş beylik ve Osmanlı dönemi çarşıları*. Kahramanmaraş: Kristal Reklam Matbaacılık.

Adorno, T. W. ve Horkheimer, M. (2014). *Aydınlanmanın Diyalektiği,* (Çev. Nihat Ülner-Elif Öztarhan Karadoğan). İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Akalın, H. Ş. (1998). İnternetteki Türkoloji dünyası. *Türk Dili*, (556), 286-300.

Akbaş, A. (2018). *Bütün şiirleri*. Ankara: Bengü Yayınları.

Akdağ, M. (1979). *Türkiye'nin iktisadi ve içtimai tarihi.* c. I 1243-1453. Ankara: Tekin Yayınevi.

Akkuş, M. (2018). Moğol tahakkümü döneminde Anadolu şehirlerinin korunmasında ahiler. *III. Ahilik Sempozyumu Bildirileri (5-7 Ekim 2017 Kırşehir)* (s. 613-626) içinde. Kırşehir: Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Yayını, 2.

Akpınarlı, H. F. (2004). *Kırım el sanatlarının dünü ve bugünü*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.

Akpınarlı, H. F. (2014). Keçecilik. *Kahramanmaraş el sanatları.* c.II (s. 277-299) içinde. Ankara: Hangar Marka İletişim Reklam Hizmetleri Yayıncılık.

Akpınarlı, H. F. ve Çolak, A. (2013). Kahramanmaraş el sanatlarının sorunları ve çözüm önerileri. C. Kabakçı vd. (Ed.). *Uluslararası Türk ve Dünya Kültüründe Kahramanmaraş Sempozyumu 18-20 Nisan 2013 Kahramanmaraş* c.I (s. 27-36) içinde. Ankara: Hangar Marka İletişim Reklam Hizmetleri Yayıncılık.

Aksoy, Ö. A. (1946). *Gaziantep ağzı III-sözlük ve kullanılmayan kelimeler.* İstanbul: İbrahim Horoz Basımevi.

Aksoy, Ö. A. (1963). Atasözleri, deyimler. *Türk Dili Araştırmalar Yıllığı-Belleten*, 10, 131-166.

Aktan, C. C. (2009). Ahlak ve ahlak felsefesine giriş. *Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 38-59.

Aktan, C. C. (2013). Meslek ahlakının temelleri ve boyutları. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 151-174.

Alparslan, Y. (2009). *Büyük hiciv şairi Âşık Mısdılı (Mustafa Hartlap'ın) hayatı ve şiirleri.* (Ed. Serdar Yakar) Kahramanmaraş: Ukde Kitaplığı.

Alparslan, Y. ve Polat, C. (2014). *Eski Maraş'ta demircilik ve demirciliğe bağlı sanatlar*. (Ed. Cevdet Kabakçı ve Serdar Yakar) Ankara: Öncü Basımevi.

Alparslan, Y. ve Toroğlu, E. (2015). *1914 yılı Maraş kazası.* Kahramanmaraş: Noya Medya Kitaplığı.

Alpaslan, E. (2020). *Arşiv belgelerine göre Maraş milli mücadelesi*. Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları Serisi: 96.

Altıntaş, K. M. (2016). Kaybolmaya yüz tutmuş geleneksel Türk el sanatkârlarının karşı karşıya bulunduğu ticari sorunların analizi. *Bilig*, (77), 157-182.

Anadol, C. (1991). *Türk İslam medeniyetinde ahilik kültürü ve fütüvvetnameler*. Ankara: Kültür Bakanlığı Halk Kültürünü Araştırma Dairesi Yayınları.

Arınç, Ü. D. (2013). Meslek seçiminde, meslek standartları ve personel belgelendirmenin rolü. *Uluslararası İş ve Meslek Danışmanlığı Kongresi, 28- 29 Kasım 2013* (s. 138- 148) içinde. Ankara: İşkur-Yıldırım Beyazıt Üniversitesi.

Arsal, S. M. (1947). *Türk tarihi ve hukuk.* İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları.

Arslan, A. (2009). *Felsefeye giriş.* Ankara: Adres Yayınları.

Arslan, M. (2012). *İş ve meslek ahlakı dünya ve Türkiye örnekleri.* Ankara: Siyasal Kitabevi.

Artun, E. (2011a). *Türk halk edebiyatına giriş.* Adana: Karahan Kitabevi.

Artun, E. (2011b). *Âşık edebiyatı metin tahlilleri.* Adana: Karahan Kitabevi.

Artun, E. (2012a). *Âşıklık geleneği ve âşık edebiyatı.* Adana: Karahan Kitabevi.

Artun, E. (2012b). *Anonim halk edebiyatı nesri.* Adana: Karahan Kitabevi.

Artun, E. (2015). *Türk halkbilimi.* Adana: Karahan Kitabevi.

Âşıkpaşazâde, (2013). *Tevârih-i Âl-i Osman Âşıkpaşazâde tarihi.* (Haz. Ayşenur Kala), İstanbul: Kamer Yayınları.

Atalay, B. (1973). *Maraş tarihi ve coğrafyası.* İstanbul: Dizerkonca Matbaası.

Atalay, B. (2008). *Maraş tarihi ve coğrafyası.* (Haz. İlyas Gökhan ve Mehmet Karataş), Kahramanmaraş: Ukde Kitaplığı.

Avcı, R. (2008). *Kahramanmaraşlı şairler antolojisi*. Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Valiliği.

Avcı, R. (2014). *Endemik bitki cenneti Kahramanmaraş.* (Ed. Orhan Doğan, Ramazan Avcı, Serdar Yakar) Akdenizin altın kenti Kahramanmaraş, (s.134-143) içinde. Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü.

Aydın, İ. (2014). *Yönetsel, mesleki ve örgütsel etik.* Ankara: Pegem Akademi.

Aydoğan, F. ve Kırık, A. M. (2012). Alternatif medya olarak yeni medya. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,* (18), 58-69.

Aytekin, E. (2018). *Tarihten günümüze fütüvvet ve ahilik.* İstanbul: Kayıhan Yayınları.

Babınger, F. ve Köprülü, F. (1996). *Anadolu'da İslamiyet*, (Çev. Ragıp Hulusi). İstanbul: İnsan Yayınları.

Balkanal, Z. (2021). Gerede'de kaybolan bir meslek "bakırcılık". *Mehmet Akif Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi,* (34), 68-85.

Barışta, H. Ö. (1998). *Türk el sanatları*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Barkan, Ö. L. (2020). *İstilâ devirlerinin kolonizatör Türk dervişleri.* (Haz. Yahya Kemal Taştan), İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Bascom, R. W. (2014a). Halk bilimi, sözlü sanat ve kültür. (Çev. Nilgül Aytuzlar). *Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar 2*. Ankara: Geleneksel Yayıncılık.

Bascom, R. W. (2014b). Folklorun dört işlevi. (Çev. Ferda Çalış). *Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar 2*. Ankara: Geleneksel Yayıncılık.

Başgöz, İ. (1996). "*Protesto: folklorun beşinci işlevi (fonksiyonu)"*. Folkloristik: Umay Günay Armağanı, (Haz. Özkul Çobanoğlu ve Metin Özarslan). Ankara: Feryal Matbaası.

Başgöz, İ. (2008). *Türkü*. İstanbul: Pan Yayıncılık.

Başpınar, A. (2020). *Aşk-ı Temaşa.* (Ed. Merve Ateş) İstanbul: Efsus Yayınları.

Battuta, İ. (2004). *İbn Battuta seyahatnamesi (Cilt: 1)*. (A. Sait Aykut, Çev.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Bauman, R. (2014). Halk Biliminin farklı kimliği ve sosyal tabanı. (Çev. Ferudun Çotra). *Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar 2.* Ankara: Geleneksel Yayıncılık.

Baykara, T. (2005). *Türk kültürü*. İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık.

Baykara, T. (2019). *Anadolu'nun tarihi coğrafyasına giriş I Anadolu'nun idari taksimatı*. İstanbul: Bilge Kültür Sanat.

Baykasoğlu, N. (2014). Yorgancılık. *Kahramanmaraş el sanatları c.II* (s. 303-314) içinde. Ankara: Hangar Marka İletişim Reklam Hizmetleri Yayıncılık.

Baylan, M. ve Bozkaya, G. (2017). Ahşap oyma sanatı. Kahramanmaraş: *Kahramanmaraş Ansiklopedisi*. c.1, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Yayınları.

Bayraktar, M. F. (2020). *İslam eğitiminde öğretmen öğrenci münasebetleri*. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Vakfı Yayınları.

Bayram, M. (2001). Türkiye Selçukluları döneminde bilimsel ortam ve ahiliğin doğuşuna etkisi. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (10), 1-11.

Bayram, M. (2004). Ahi Evren Hace Nasirü'd-din ile Alaü'd-din Çelebi'nin öldürülmesi ve ölüm tarihlerinin tespiti. *İstem,* (3), 37-57.

Bayram, M. (2016). *Fatma Bacı ve Bacıyân-ı Rum Anadolu Bacılar Teşkilatı.* Konya: Çizgi Kitapevi.

Bayram, M. (2018). *Ahi Evren Hâce Nasirü'd-din Mahmut ve ahi teşkilatının kuruluşu*. Konya: Çizgi Kitapevi.

Bayram, M. (2020). *Sosyal ve siyasi boyutlarıyla Ahi Evren-Mevlâna mücadelesi*. Konya: Çizgi Kitapevi.

Bayram, S. (1994). Ahilik ve bir ahi şecerenamesi. *Belleten*, LVIII (222), 295-310.

Bayram, S. (2012). Osmanlı devletinde ekonomik hayatın yerel unsurları: Ahilik Teşkilatı ve esnaf loncaları. *İstanbul Üniversitesi İlahiyat fakültesi Dergisi*, (21), 81-114.

Ben Amos, D. (1997). Şartlar ve çevre içinde folklorun bir tanımına doğru. (Çev. Metin Ekici). *Milli Folklor*, (33), 74-87.

Bıçakçı, Y. Z. (1963). Bıçakçılık sanatı üzerine notlar. *Türk Etnografya Dergisi*, (57), 102-114.

Bibi, İ. (1941). *Anadolu Selçuki devleti tarihi*, (Çev. M. Nuri Gencosman). Ankara: Ulus Basımevi.

Boratav, P. N. (1983). *Folklor ve edebiyat II*. İstanbul: Adam Yayıncılık.

Boratav, P. N. (1984). *100 soruda Türk folkloru*. İstanbul: Gerçek Yayınevi.

Boratav, P. N. (2019). *100 soruda Türk halk edebiyatı.* Ankara: BilgeSu Yayıncılık.

Boyraz, Ş. (1998). Lakaplar konusunda bazı dikkatler ve bir yöre örneği. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (7), 107-138.

Boyunduruk, A., Bozoğullarından, B., Karabudak, G. ve Güven, M. (2021). *Günümüz Kahramanmaraş âşıkları*. İstanbul: Matbaafix-Arma Basım.

Bozer, R. (2015). Ahşap sanatı. Ali Uzay Peker ve Kenan Bilici (Ed.) *Anadolu Selçukluları ve Beylikler Dönemi Uygarlığı (Mimarlık ve Sanat)* c. 2 (s. 533-541) içinde. Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

Büyükyazıcı, M ve Coşkun, A. (2013). Maraş burması ustası Adil Kabakçı. C. Kabakçı vd. (Ed.). *Uluslararası Türk ve Dünya Kültüründe Kahramanmaraş Sempozyumu 18-20 Nisan 2013 Kahramanmaraş* c. 1 (s. 127-133) içinde. Ankara: Hangar Marka İletişim Reklam Hizmetleri Yayıncılık.

Cahen, C. (1986). *İlk ahiler hakkında.* (M. Öztürk, Çev.). Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Cahen, C. (2012). *Osmanlılardan önce Anadolu*, (Çev. Erol Üyepazarcı). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Cebecioğlu, E. (2009). *Tasavvuf ve terimleri ve deyimleri sözlüğü*. İstanbul: Ağaç Kitabevi Yayınları.

Clauson, S. G. (1972). *An etymological dictionary of pre-thirteenth-century Turkish.* Oxford: Oxford University Press.

Coşar, A. M. (2003). Trabzon'da kullanılan lakaplar üzerine bir derleme/değerlendirme. *Türk Dili Araştırmalar Yıllığı- Belleten*, 47(1999), 26-40.

Çağatay, N. (1976). Fütüvvetçilikle ahiliğin ayrıntıları. *Belleten*, XL(159), 423-438.

Çağatay, N. (1997). *Bir Türk kurumu olan ahilik.* Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Çakmak, M. (2014). Ahiliğin tasavvufi temelleri ve ahilik-fütüvvet ilişkisi. *Hikmet Yurdu Düşünce-Yorum Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 7(13), 143-158.

Çalış, H. (2014). Kahramanmaraş'ta geleneksel el sanatları. Orhan Doğan, Ramazan Avcı, Serdar Yakar (Ed.) *"Akdeniz'in Altın Kenti" Kahramanmaraş* (s. 298-321) içinde. Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü.

Çalışkan, Y. ve İkiz, M., L. (1993). *Kültür san'at ve medeniyetimizde ahilik*. Ankara: Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları.

Çelik, R. (2022). Metaverse nedir? kavramsal değerlendirme ve genel bakış. *Balkan & Near Eastern Journal of Social Sciences (BNEJSS)*, 8(1), 67-74.

Çetin, H. (1956). Etnografya müzesindeki bakır eserler üzerine bir araştırma. *Türk Etnografya Dergisi*, 1, 95-101.

Çıblak, N. (2004). Halk kültüründe nazar, nazarlık inancı ve bunlara bağlı uygulamalar. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (15), 103-125.

Çobanoğlu, Ö. (2000). *Âşık tarzı kültür geleneği ve destan türü.* Ankara: Akçağ Yayıncılık.

Çobanoğlu, Ö. (2012). *Halkbilimi kuramları ve araştırma yöntemleri tarihine giriş*. Ankara: Akçağ Yayıncılık.

Çobanoğlu, Ö. (2015). *Halk kültüründe memoratlar ve halk inançları*. Ankara: Akçağ Yayıncılık.

Çoruhlu, Y. (2002). *Türk mitolojisi*. İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Çoruhlu, Y. (2007). *Erken devir Türk sanatı.* İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Dedeoğlu, M. (2014). *Kahramanmaraş'ın iktisadi kalkınmadaki yeri*. Ankara: Hazar Reklam.

Demir, G. (1999). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Kuruluşunda Ahilerin Rolü", *II. Uluslararası Ahilik Kültürü Sempozyumu Bildirileri (Kırşehir 13-15 Ekim 1999)* (s. 95-112) içinde. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Demir, N. (2019). *Dede korkut destanı*. İstanbul: Ötüken Yayıncılık.

Demirci, M. (2003). İslam'da şehir ve şehrin sosyal dinamikleri, *İstem*, (2), 129-146.

Derdiçok, N. S. (2015). *Kadın Balıkçı Folkloru: İzmir ve Muğla Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Dilmen, N. (2007). Yeni medya kavramı çerçevesinde internet günlükleri-bloglar ve gazeteciliğe yansımaları. *Marmara İletişim Dergisi,* 12(12), 113-122.

Diyarbekirli, N. (1972). *Hun sanatı.* İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Diyarbekirli, N. (2002). *Eski Türklerde kültür ve sanat*. (Ed. Hasan Celal Güzel, Kemal Çiçek, Salim Koca) Türkler Ansiklopedisi, c.3 (s. 1514-1607) içinde. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları.

Döğüş, S. (2011). Anadolu'da Sosyal Örgütlenme Sürecinde Ahiliğin Rolü. *Uluslararası Ahilik Sempozyumu "Kalite Merkezli Bir Yaşam" Bildirileri* (s. 219-243) içinde. Kayseri.

Dundes, A. (2014). Folklor nedir. (Çev. Gülay Aydın). *Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar 2*. Ankara: Geleneksel Yayıncılık.

Durak İ. ve Yücel A. (2010). Ahiliğin sosyo-ekonomik etkileri ve günümüze yansımaları. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 15(2), 151-168.

Durkheim, E. (1986). *Meslek ahlakı*, (Çev. Mehmet Karasan). İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Duymaz, A. ve Şahin, İ. H. (2010). Meslek folkloru kapsamında geleneksel mesleklerdeki pir inancı ve hikayeleri üzerine bir değerlendirme. *Milli folklor*, (87), 101-121.

Düzgün, D. (2014). Âşık edebiyatı. M. Ö. Oğuz (Ed.), *Türk halk edebiyatı el kitabı* (s. 287-344) içinde. Ankara: Grafiker Yayınları.

Ekici, M. (2008). Geleneksel kültürü güncellemek üzerine bir değerlendirme. *Milli Folklor*, (80), 33-38.

Ekici, M. (2013). *Halk bilgisi (folklor) derleme ve inceleme yöntemleri*. Ankara: Geleneksel Yayıncılık.

Ekici, M. (2018). UNESCO SOKÜM temsili listesinde Türkiye'nin çok uluslu dosyaları. *Milli Folklor*, (120), 81-89.

Ekici, M. ve Fedakâr, P. (2014). Gelenek, aktarma, dönüşüm ve kültür endüstrisi bağlamında nazar ve nazar boncuğu. *Milli Folklor,* 101, 40-50.

Ekinci, Y. (1989). *Âhilik ve meslek eğitimi.* İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Ekinci, Y. (2016). *Ahi Evran'ın İnsan Yetiştirme Modeli Ahilik*. İstanbul: Mihrabad Yayınları.

Elçin, Ş. (2004). *Halk edebiyatına giriş*. Ankara: Akçağ Yayıncılık.

Eliade, M. (2003). *Demirciler ve simyacılar*, (Çev. Mehmet Emin Özcan). İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Eliade, M. (2017). *Kutsal ve kutsal-dışı- Dinin doğası,* (Çev. Ali Berktay). İstanbul: Alfa.

Emet, E. (2020). Uygur Türklerinde lakap verme geleneği. *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi,* 17(3), 427-438.

Erataş, F., Alptekin, V., Uysal, D. (2013). Türkiye'de kültür ekonomisinin gelişimine yerel bir bakış. *Anemon Muş Alpaslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 25-47.

Ercilasun, A. B. vd. (1991). *Karşılaştırmalı Türk lehçeleri sözlüğü I-II.* Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Ercilasun, A. B. ve Akkoyunlu, Z. (2015). *Divanu Lugati't-Türk giriş-metin, çeviri-notlar-dizin.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Eren, H. (1999). *Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü*. Ankara: Bizim Büro Basımevi.

Ergun, M. (1997). *Türk dünyası efsanelerinde değişme motifi c. I.* Ankara: Türk Kurumu Yayınları.

Ersoy, R. (2006). Gelenek/değişim ve Kıbrıs'ta Türk kimliği. *Türkbilig,* (12), 134-142.

Erşahin, İ. (2011). *Kahramanmaraş Masalları Üzerine Tip ve Motif Araştırması* (Yayımlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Esin, E. (2002). *Türk sanatında at*. (Ed. Hasan Celal Güzel, Kemal Çiçek, Salim Koca) Türkler Ansiklopedisi, c.4 (s. 210-244) içinde. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları.

Evliya Çelebi, (2006). *Günümüz Türkçesiyle Evliya Çelebi seyahatnamesi: Konya-Kayseri-Antakya-Şam-Urfa-Maraş-Sivas-Gazze-Sofya-Edirne, 3. cilt - 1. kitap.* (Haz. Seyit Ali Kahraman- Yücel Dağlı), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları

Evren, B. (1999). *Osmanlı esnafı.* İstanbul: Doğan Kitapçılık.

Evren, F. B. ve Kanlı, İ. (2022). Folklorun dijitalleşmesine ilişkin temel sorunlar ve sınırlılıklar. *Milli Folklor,*17(136), 126-139.

Eyicil, A. (2009). *Yakın çağda Kahramanmaraş*. Kahramanmaraş: Ukde Kitaplığı.

Eyuboğlu, İ. Z. (1998). *Anadolu inançları, Anadolu üçlemesi-1*. İstanbul: Toplumsal Dönüşüm Yayınları.

Fidan, S. (2017). *Âşıklık geleneği ve medya endüstrisi.* Ankara: Grafiker Yayınları.

Genç, M. (2019). *Osmanlı İmparatorluğunda devlet ve ekonomi.* İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Gökalp, Z. (2015). *Türk medeniyeti tarihi.* İstanbul: Bilgeoğuz Yayınları.

Gökbel, A. (2007). Ahiliğin sosyo-ekonomik işlevleri. (Haz. M. Fatih Köksal), *II. Ahi Evran-I Veli ve Ahilik Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri 13 Ekim 2006 Kırşehir* (s.149-161) içinde. Ankara: Ahi Evran Üniversitesi Ahilik Kültürünü Araştırma Merkezi Yayınları.

Gölpınarlı, A. (1953-54). Burgazi ve Futuvvet-Name'si. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 15(1-4), 76-153.

Gölpınarlı, A. (2011). *İslam ve Türk İllerinde Fütüvvet Teşkilatı.* İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Akademik Yayınlar.

Gözaydın, N. (1989). Anonim halk şiiri üzerine. *Türk Dili*, LVII(445-450), 1-104.

Gözükara, M. (2020). *Altın çıkını.* Ankara: Gülnar Yayınları.

Gülerman, A. ve Taştekil, S. (1993). *Ahi Teşkilatının Türk toplumunun sosyal ve ekonomik yapısı üzerindeki etkileri.* Ankara: Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları.

Gülvahaboğlu, A. (1991). *Ahi Evran Veli ve Ahilik.* Ankara: Memleket Yayınları.

Günay, N. (2009). Maraş'ta bakırcılık sanatı ve Ali (Aras) usta. *Milli Folklor,* (81), 83-88.

Gündoğan, Ö. (2018). *Yürekten kopanlar*. (Haz. Yaşar Alparslan), Kahramanmaraş: Dulkadiroğlu Belediyesi Kültür Yayınları.

Gündüz, İ. (t.y.). *Osmanlılarda devlet-tekke münasebetleri.* Ankara: Seha Neşriyat.

Gündüz, T. (2001). Kahramanmaraş. *TDV İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, c. 24, 192-196.

Güngör, E. (2006). *Kültür değişmesi ve milliyetçilik*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Güngör, E. (2020). *Ahlak psikolojisi ve sosyal ahlak.* İstanbul: Yer-Su Yayıncılık.

Gürata, M. (1975). *Unutulan adetlerimiz ve loncalar.* Ankara: Tisa Matbaacılık.

Gürçayır, S. (2011). Somut olmayan kültürel mirasın korunması sözleşmesi üzerine eleştirel bir okuma. *Milli Folklor*, (92), 5-12.

Gürçayır-Teke, S. (2018). Somut olmayan kültürel mirasın korunması sözleşmesi listelerinde yaşayan miraslar ve sabitlenen gelenekler. *Milli Folklor*, (120), 19-31.

Güven, M. (2017). *Kahramanmaraş'ın Kültürel Hayatında Sanatlar-Zanaatlar ve Meslekler* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.

Güven, Ö. (1999). Geleneksel Okçuluk ve Güreş Sporunda Ahiliğin Etkileri. *II. Uluslararası Ahilik Sempozyumu Bildirileri (13-15 Ekim 1999 Kırşehir)* (s. 157-188) içinde. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Güzel, A. (2018). Dini-tasavvufi Türk edebiyatı el kitabı. Ankara: Akçağ Yayınları.

Güzel, A. ve Torun, A. (2003). *Türk halk edebiyatı el kitabı.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Güzel, C. (2020). Sosyal medyanın neliği, gelişimi ve kullanım alanları üzerine kuramsal bir inceleme. *Sosyolojik Düşün*, 5(2), 93-112.

Hacıgökmen, M. A. (2007). Ahî şecere-nâmelerinin tarihî temeli ve yazılış sebepleri. *Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 23(23), 107-114.

Halaçoğlu, Y. (1991). At. *TDV İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: c. 4, 28-31.

Hobsbawm R. ve Ranger T. (2006). Geleneğin icadı, (Çev. Mehmet Murat Şahin). İstanbul: Agora Kitaplığı.

Honko, L. (2006). Ritüellerin oluşum süreci. (Çev. Ruhi Ersoy), *Milli Folklor*, (69), 129- 140.

İnalcık, H. (2020). *Osmanlılar fütühat, imparatorluk, Avrupa ile ilişkiler.* İstanbul: Timaş Yayınları.

İnalcık, H. (2021). *Osmanlı İmparatorluğu Klâsik Çağ (1300-1600)*, (Çev. Ruşen Sezer). İstanbul: Kronik Kitap.

İnan, A. (1986). *Tarihte ve bugün Şamanizm.* Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

İnan, A. (1991). *Makaleler ve incelemeler c. II.* Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

İnan, A. (2020). *Eski Türk dini tarihi*. Ankara: Altınordu Yayınları.

İzveren, A. (1980). *Toplumsal törebilim (sosyal ahlak).* Ankara: Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayını.

Jung, C. G. (2005). *Dört arketip*, (Çev. Zehra Aksu Yılmazer). İstanbul: Metis Yayınları.

Kafesoğlu, İ. (2019). *Türk milli kültürü.* İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Kal'a, A. (1995). Esnaf. *TDV İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: c. 11, 423-430.

Kal'a, A. (2003a). Lonca. *TDV İslam Ansiklopedisi*. Ankara: c. 27, 211-212.

Kal'a, A. (2003b). Osmanlı esnafı ve sanayisi üzerine yapılan çalışmalarla ilgili genel bir değerlendirme. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 1(1), 245-266.

Kalafat, Y. (1999). Türk dünyası tarih çalışmalarında halk inançlarının önemi. *Milli Folklor*, (44), 88-90.

Kalafat, Y. (2009). *İslamiyet ve Türk halk inançları.* Ankara: Berikan Yayınevi.

Kanik, İ. (2019). *Meslek ve Ahlak*. (Ed. Hüseyin Öztürk), Ahilik Kültürü ve Meslek Ahlakı (s. 165-230) içinde. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Karaaslan Atsatan, S. (2013). Kahramanmaraş tarihi çarşıların dünü, bugünü. C. Kabakçı vd. (Ed.). *Uluslararası Türk ve Dünya Kültüründe Kahramanmaraş Sempozyumu 18-20 Nisan 2013 Kahramanmaraş* c.I (s. 27-36) içinde. Ankara: Hangar Marka İletişim Reklam Hizmetleri Yayıncılık.

Karakaya, H. (2016). Türklerde keçecilik. Adem Öger ve Recep Tek (Ed.) *Risāle-i nemed-māllık (keçecilik risalesi)* (s. 13-28) içinde. Ankara: Gazi Kitabevi.

Karpuz, E. (2021). Bakırcılık. Aysen Soysaldı (Ed.), *T.C. Ticaret Bakanlığı geleneksel meslekler ansiklopedisi c.1* (s. 65-77) içinde. Ankara.

Kaya, A. (2014). Anadolu'nun Türk ve İslam yurdu haline gelişinde Ahilerin rolü ve önemi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(29), 547-561.

Kaya, D. (2001). Âşıklık geleneğinin geleceğiyle ilgili düşünceler ve yapılması gerekenler. *Millî Folklor,* (52), 87-92.

Kaya, D. (2014a). *Anonim halk şiiri*. Ankara: Akçağ Yayıncılık.

Kaya, D. (2014b). *Türk halk edebiyatı kavramları ve terimleri sözlüğü*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Kazıcı, Z. (1988). Ahilik. *TDV İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: c. I, 540-542.

Kılavuz, M. A. (2005). Ahilik Kurumunda Din ve Ahlak Eğitim Anlayışı. *G.Ü. I. Ahi Evran-ı Veli ve Ahilik Araştırmaları Sempozyumu (12-13 Ekim 2004, Kırşehir)* c. 2 (s. 615-628) içinde. Kırşehir: Gazi Üniversitesi Ahilik Kültürünü Araştırma Merkezi Yayınları.

Kılavuz, R. (2003). *Kamu yönetiminde etik ve bir sorun olarak yozlaşma.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Kılınç, N. (2020). *Kahramanmaraş İlinin Turizm Potansiyeli* (Yayımlanmamış doktora tezi). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.

Kısa, H. (2021). *Aşk ve ilham meyveleri*. (Haz. Yaşar Alparslan), Kahramanmaraş: Dulkadiroğlu Belediyesi Kültür Yayınları.

Koç, K. (2010). *Kahramanmaraş'ta sosyal hayatın fiziki yapıya etkisi*. (Ed. Yaşar Alpaslan ve Serdar Yakar) Kahramanmaraş: Ukde Kitaplığı.

Korkmaz, Z. (2017). *Dil bilgisi terimleri sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Koyuncu, İ. (2019). Ali Akbaş. *Türk Edebiyatı İsimleri Sözlüğü*. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/akbas-ali, E.T: 04.05.2023

Köksal, F. (2006). *Ahi Evran ve Ahilik*. Kırşehir: Kırşehir Valiliği Yayınları.

Köksel, B. (2009). Divanü Lugati't-Türk'te Yer Alan Efsaneler. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 2(9), 262-269.

Köksel, B. (2019). Türk Sözlü Şiir Sanatında Kadın Yaratıcılığının Arketipleri, *9. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildirileri*, (s. 273-282) içinde. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

Köprülü, M. F. (1943). *Anadolu Selçukluları Tarihi'nin yerli kaynakları I.* Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Köprülü, M. F. (2004). *Saz şairleri*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Köprülü, M. F. (2012). *Edebiyat araştırmaları I*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Köprülü, M. F. (2018). *Türk Edebiyatında ilk mutasavvıflar*. İstanbul: Alfa Yayınları.

Köprülü, M. F. (2019). *Osmanlı imparatorluğunun kuruluşu*. İstanbul: Alfa Yayınları.

Kösoğlu, N. (2020). *Türk kimliği ve Türk dünyası. İstanbul*: Ötüken Neşriyat.

Kurt, G. ve Yıldız, E. (2014). Bakırcılık. *Kahramanmaraş el sanatları.* c.II (s. 161-197) içinde. Ankara: Hangar Marka İletişim Reklam Hizmetleri Yayıncılık.

Kutvan, A. B. (2011). *Yönetsel Etik ve Basın İşletmeleri Üzerine Bir Araştırma* (Yayımlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Küçük, A. (2019). Halk bilgisinin eğlence, gizli dil ve argoya dönük temsilleri. M. Açа (Ed.), *Halk Bilimi El Kitabı* (s. 505-527) içinde. İstanbul: Nobel.

Kütükoğlu, M. S. (2020). *Osmanlı'nın sosyo-kültürel ve iktisâdî yapısı*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Le Utley, F. (2014). Folklorun tanımı. (Çev. T. Saltık Özkan). *Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar 2*. Ankara: Geleneksel Yayıncılık.

Malinowski, B. (1992). *Bilimsel bir kültür teorisi*. (Çev. Saadet Özkal). İstanbul: Kabalcı Yayınları.

Maraş il yıllığı 1967. Ankara: Dönmez Ofset.

Marshall, G. (2005). *Sosyoloji sözlüğü.* (Çev. Osman Akınhay ve Derya Kömürcü). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Mateos, U. (1962). *Urfalı Mateos Vekayi-Namesi ve Papaz Grigor'un Zeyli*, (Çev. Hrand D. Anreasyan). Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Mc Carl, R. (2021). Mesleki folklor. (Çev. Süheyla Sarıtaş ve Berna Ayaz). *folklor/edebiyat*, 27(2), 621- 632.

Mengüşoğlu, T. (1965). *Değişmez değerler ve değişen davranışlar, felsefî ethik için kritik bir hazırlık.* İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

Merçil, E. (2000). Türkiye Selçuklularında meslekler. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Nagel, T. (2004). *Her şey ne anlama geliyor? felsefeye küçük bir giriş*, (Çev. Hakan Gündoğdu). İstanbul: Paradigma Yayınları.

Naza-Dönmez, E. E. (2010). Osmanlı Dönemi'nde ahşap sanatı. Fahameddin Başar (Ed.) *Kültürler Başkenti İstanbul* (s. 426-429) içinde. İstanbul: Türk Kültürüne Hizmet Vakfı.

Nemlioğlu, C. (2005). Kahramanmaraş Ulu Camii boyalı nakışları ve Türk-İslam bezeme sanatındaki yeri. *I. Kahramanmaraş Sempozyumu 6-8 Mayıs 2004 Kahramanmaraş* c. 1 (s. 817-823) içinde. İstanbul: Maraşder-Kahramanmaraş Belediyesi.

Ocak, A. Y. (1996). Fütüvvet. *TDV İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: c. XIII, 261-263.

Ocak, A. Y. (2002). *Alevi bektaşi inançlarının İslam öncesi temelleri.* İstanbul: Enderun Kitabevi.

Ocak, A. Y. (2018). *Türk sufiliğine bakışlar.* İstanbul: İletişim Yayıncılık.

Ocak, A. Y. (2021). *Türkler, Türkiye ve İslam*. İstanbul: İletişim Yayıncılık.

Oğuz, M. Ö. (2007a). UNESCO, kültür ve Türkiye. *Milli Folklor*, (73), 5-11.

Oğuz, M. Ö. (2007b). Folklor ve kültürel mekân. *Milli Folklor*, (76), 30-32.

Oğuz, M. Ö. (2009). Somut olmayan kültürel miras ve kültürel ifade çeşitliliği. *Milli Folklor*, (82), 6-12.

Oğuz, M. Ö. (2013). Terim olarak somut olmayan kültürel miras. *Milli Folklor*, (100), 5-13.

Oğuz, M. Ö. (2018). *Somut olmayan kültürel miras nedir?* Ankara: Geleneksel Yayıncılık.

Ong, W. J. (2004). *Sözlü ve yazılı kültür*. (Çev. Sema Postacıoğlu Banon). İstanbul: Metis Yayınları.

Ortaylı, İ. (2007). *Osmanlı barışı*. İstanbul: Timaş Yayınları.

Owen, M. T. (2014). Folklor ve popüler kültür. (Çev. Selcan Gürçayır). *Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar 2.* Ankara: Geleneksel Yayıncılık.

Oy, A. (1991). Atasözü. *TDV İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: c. 4, 44-46.

Ögel, B. (1956). Selçuk Devri Anadolu ağaç işçiliği hakkında notlar. *Yıllık Araştırmalar Dergisi*, 1, 199-236.

Ögel, B. (1978). *Türk kültür tarihine giriş III*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Ögel, B. (1984). *İslamiyetten önce Türk kültür tarihi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Ögel, B. (2000). *Türk kültür tarihine giriş II*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Ögel, B. (2001). *Dünden bugüne Türk kültürünün gelişme çağları*. İstanbul: Türk Dünyası Araştırma Vakfı.

Ögel, B. (2003). *Türk mitolojisi*. c. I. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Öger, A. (2019). Uygur Türklerinde fütüvvet kültürü, fütüvvet-nâmeler ve ahilik teşkilatına etkileri. *Uluslararası Uygur Araştırmaları Dergisi*, (13), 1-11.

Öksüz, E. (1993). Ahilik Müessesesinin Sosyal Gelişmedeki Yeri ve Önemi. *Sosyal Konferansları.* 24. Kitap. İstanbul: İÜİF Yayını.

Örnek, S. V. (1977). *Türk halkbilimi*. Ankara: İş Bankası Kültür Yayınları.

Örnek, S. V. (1995). *100 soruda ilkellerde din, büyü, sanat, efsane.* İstanbul: Gerçek Yayınevi.

Özdemir, N. (2009). Kültür ekonomisi ve endüstrileri ile kültürel miras yönetimi ilişkisi. *Milli Folklor*, 84, 73-86.

Özdemir, N. (2012). *Medya kültür ve edebiyat*. Ankara: Grafiker Yayınları.

Özdemir, N. (2018). Geleneksel bilgi ve kültür ekonomisi. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi,* 18(1), 1-28.

Özdemir, N. ve Özdemir, E. (2020). Yaratıcı kentler ve yaşayan kültür. *Uluslararası Halk Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 3(4), 2-23.

Özdemir, R. (1986). Ankara esnaf teşkilatı. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 156-181.

Özden, H. Ö. (2017). *Ahilik ve Erzurum*. İstanbul: Bilge Kültür Sanat.

Özerkmen, N. (2004). Ahiliğin tarihsel-toplumsal temelleri ve temel toplumsal fonksiyonları-sosyolojik yaklaşım. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 44(2), 57-78.

Özgener, Ş. (2004). *İş ahlakının temelleri yönetsel bir yaklaşım*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Radloff, W. (1954). *Sibirya'dan I*, (Çev. Ahmet Temir). İstanbul: Maarif Basımevi.

Radloff, W. (1956). *Sibirya'dan II*, (Çev. Ahmet Temir). İstanbul: Maarif Basımevi.

Raglan, L. (2004). Mit ve ritüel. (Çev. Evrim Ölçer), *Milli Folklor*, (61), 187-194.

Rappaport, R. A. (2003). Ritüel. (Çev. Kürşat Korkmaz). *Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar 1*. Ankara: Milli Folklor Yayınları.

Rasonyi, L. (1993). *Tarihte Türklük*. Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları.

Roux, J. P. (1994). *Türklerin ve Moğolların eski dini*, (Çev. Aykut Kazancıgil). İstanbul: İşaret Yayınları.

Sakaoğlu, S. (1973). *Gümüşhane masalları metin toplama ve tahlil*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları.

Sakaoğlu, S. (1978). *101 Anadolu efsanesi*. İstanbul: Damla Yayınevi.

Sakaoğlu, S. (1980). *Anadolu-Türk efsanelerinde taş kesilme motifi ve bu efsanelerin tip kataloğu*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Sakaoğlu, S. (2013). *Efsane araştırmaları*. Konya: Kömen Yayınevi. .

Sarıkaya Hünerel, Z. ve Er, B. (2012). Halk kültürünün tanıtılmasında el sanatlarının yeri ve önemi. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 1(1), 179-190.

Sarıkaya, M. S. (2002). *XIII-XVI. asırlardaki Anadolu'da fütüvvetnamelere göre dini inanç motifleri*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Saymen, F. H. (2011). Yakın ve Orta Doğu memleketlerinde içtimai güvenlik. *Journal of Istanbul University Law Faculty*, 19(3-4), 918-946.

Serdar, Y. (2014). *Ahmet Çıtak hayatı ve şiirleri*. Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Belediyesi Yayınları.

Seyidoğlu, B. (1985). *Erzurum efsaneleri*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

Solak, F. (2010). Ahilik (kuruluşu, ilkeleri ve fonksiyonları). İstanbul: İstanbul Ticaret Odası.

Soykurt, R. (1971). *Orta yol Ahilik*. Ankara: Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu Eğitim Yayınları.

Soykut, R. (1980). *İnsanlık bilimi Ahilik*. Ankara: Yayınevi yok

Soysal, H. Sipahioğlu, S. Kolçak, D ve Altınok, Y. (1981). *Türkiye ve Çevresinin Tarihsel Deprem Kataloğu (M.Ö 2100-M.S. 1900)*. İstanbul: Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu.

Söğütlü, C. (2004). *Bazı yerli ağaç türlerinin künderkâri yapımında kullanım imkanları*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Sülemi, A. (1977). *Tasavvufta fütüvvet*, (Çev. Süleyman Ateş). Ankara: Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları.

Sümer, F. (1989). *Eshabü'l-kehf.* İstanbul: Türk Dünyası Araştırmalar Vakfı.

Şahin, H. (2021). *Adalet, dürüstlük ve bereketin temsilcisi ahiler*. İstanbul: Erdem Yayınları.

Şapolyo, E. B. (1972). *Selçuklu İmparatorluğu tarihi*. Ankara: Güven Matbaası.

Şeker, M. (1993). *İbn Batuta'ya göre Anadolu'nun sosyal-kültürel ve iktisadi hayatı ile ahilik*. Ankara: Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları.

Şeker, M. (1996). Ahiliğin Anadolu'nun sosyal ve kültürel hayatındaki yeri. *Erdem*, 8(23), 599-620.

Şeker, M. (2011). *Türk-İslam medeniyetinde ahilik ve fütüvvet-namelerin yeri.* İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Şeker, M. (2019). *Fetihlerle Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşması*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.

Şerbetçi, İ. (2014). *Kahramanmaraş'ın gelişen ekonomisi*. (Ed. Orhan Doğan, Ramazan Avcı, Serdar Yakar) Akdenizin altın kenti Kahramanmaraş, (s.184-207) içinde. Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü.

Şimşek, E. (2001). *Yukarıçukurova masallarında motif ve tip araştırması.* c. I. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Şimşek, M. (2002). *Ahilik*: TKY ve tarihteki bir uygulaması. İstanbul: Hayat Yayıncılık.

Tabakoğlu, A. (2018). *Türkiye iktisat tarihi*, Dergâh Yayınları, İstanbul.

Taeschner, F. (1953-1954). İslam Ortaçağında futuvva (fütüvvet teşkilatı). *İktisat Fakültesi Mecmuası,* 15(1-4), 3-32.

Taneri, A. (1996). Hâcib. *TDV İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: c. 14, 508-511.

Tanyu, H. (1976). Dini folklor veya dini-manevi halk inançlarının çeşit ve mahiyeti üzerine bir araştırma. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 21(1-4), 123-142.

Taş, H. (2011). *Günümüz Bursa esnafında Ahilik kültüründen izler*. Bursa: Gaye Kitabevi.

TDK. (2011). *Türkçe sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Tekin, Z. (2009). Saraçhane. *TDV İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: c. 36, 111-113.

Tızlak, F. (2002). *Osmanlılardan önce Türklerde madencilik.* (Ed. Hasan Celal Güzel, Kemal Çiçek, Salim Koca) Türkler Ansiklopedisi, c.7 (s. 620-631) içinde. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları.

Ticaret Bakanlığı (2021). *Geleneksel meslekler ansiklopedisi c.1.* Aysen Soysaldı (Ed.), Ankara.

Torun, A. (1998). *Türk Edebiyatında Türkçe fütüvvet-nâmeler üzerine bir inceleme*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Turan, Ş. (2019). *Türk kültür tarihi*. Ankara: Bilgi Yayınevi.

Türe, A ve Savaşçın, M. Y. (2000). *Kuyumculuğun doğuşu*. İstanbul: Goldaş Kültür Yayınları.

Türktaş, Z. (2015). *Semercilik, süpürgecilik ve sepetçilik*. (Ed. Kerim Çınar) Kaybolmuş ve Kaybolmaya Yüz Tutmuş Meslekler, c. 1 (s. 377-387) içinde. Konya: Konya Ticaret Odası Yayını, İpek Yolu Dergisi Özel Sayısı Konya Kitabı XV.

Uçma, İ. (2017). *Bir sosyal siyaset kurumu olarak Ahilik*. İstanbul: İşaret Yayınları.

Uraz, M. (1994). *Türk mitolojisi.* İstanbul: Düşünen Adam Yayınları.

Uzun, R. (2007). *İletişim etiği sorunlar ve sorumluluklar*. Ankara: Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi.

Uzunçarşılı, İ. H. (1988). *Osmanlı Tarihi.* c. I. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Ülgener, S. F. (1981). *İktisadi çözülmenin ahlak ve zihniyet dünyası*. İstanbul: Der Yayınları.

Ülgener, S. F. (t. y.). *Zihniyet ve din İslam, tasavvuf ve çözülme devri iktisat ahlâkı.* İstanbul: Derin Yayınları.

Ürekli, B. ve Muşmal, H. (2015). *Geçmişten Günümüze Meslekler.* (Ed. Kerim Çınar) Kaybolmuş ve Kaybolmaya Yüz Tutmuş Meslekler, c. 1 (s. 29-83) içinde. Konya: Konya Ticaret Odası Yayını, İpek Yolu Dergisi Özel Sayısı Konya Kitabı XV.

Yakar, S. (2014a). *Maraş milli mücadelesinde Uzunoluk ve Adil Bağdadlıoğlu*. Kahramanmaraş: Ukde Kitaplığı.

Yakar, S. (2014b). *Ahmet Çıtak hayatı ve şiirleri*. Ankara: Öncü Basımevi

Yakar, S. (2020). *Kahramanmaraş'ta cumhuriyet dönemi öncü şairler.* Ankara: Ofset Fotomat.

Yardımcı, M. (2012). *Malatya masalları*. Malatya: Malatya Kitaplığı Yayınları.

Yardımcı, N. (2008). *Ankara'da El İşi Yorganları Üzerine Bir Araştırma* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Yazıcı, N. (1996). Lonca sisteminin işsizlik sigortasıyla ilgisi üzerine bazı düşünceler. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 35(1), 155-165.

Yıldırım, D. (2016). *Türk bitiği araştırma/inceleme yazıları*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Yılmazoğlu, İ. (2004). Ahşap sanatları. *Kahramanmaraş el sanatları c.2* (s. 11-63) içinde. Ankara: Hangar Marka İletişim Reklam Hizmetleri Yayıncılık.

Yolcu, M. A. (2014). Nevşehir'de yaşayan geleneksel mesleklerin değişim ve dönüşümü. *Turkish Studies- International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic,* 9(2), 1719-1738.

Yücel, E. (1989). Ahşap. *TDV İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: c. 2, 181-183.

İnternet Kaynakları

(URL.1). https://kahramanmaras.bel.tr/kesfedin/kahramanmarasin-cografyasi. ET. 07.03.2022.

(URL.2). https://cip.tuik.gov.tr/# ET. 10.05.2023

(URL.3).https://kvmgm.ktb.gov.tr/TR-44395/dunya-miras-gecici-listesi.html. ET. 10.04.2023.

(URL.4).https://www.dogaka.gov.tr/dogu-akdeniz/kahramanmaras/kultur-ve-turizm. ET. 12.03.2022.

(URL.5).https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/kahramanmaras/gezilecekyer/germanicia-antik-kenti. ET. 12.03.2022.

(URL.6).https://www.tesk.org.tr/view/menu/goster.php?Guid=9196fadc-f1d9-11e9-b001-54213e5f8f01. ET. 05.04.2022.

(URL.7).https://www.tesk.org.tr/view/menu/goster.php?Guid=901d50d2-f1d9-11e9-b001-54213e5f8f01. ET. 05.04.2022.

(URL.8).https://www.tesk.org.tr/view/menu/goster.php?Guid=a6b4c6cf-f1da-11e9-b001-54213e5f8f01. ET. 05.04.2022.

(URL.9).https://www.unesco.org.tr/Pages/126/123/UNESCO%C4%B0nsanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1n-Somut-Olmayan K%C3%BClt%C3%BCrel-Miras%C4%B1-Temsil%C3%AE-Listesi. ET. 05.05.2022.

(URL.10).https://kahramanmaras.ktb.gov.tr/TR-152492/tarihi-maras-carsilari.html. ET. 13.05.2022.

(URL.11).https://www.aa.com.tr/tr/kultur-sanat/bes-asirlik-tarihi-maras-carsisinin-dis-cephesi-yenileniyor/2121811. E.T. 22.09.2022

(URL.12).https://aregem.ktb.gov.tr/TR-279417/somut-olm-kult-miras-turkiye-ulusal-envanteri.html. E.T. 04.08.2022

(URL.13).https://www.dogaka.gov.tr/dogu-akdeniz/kahramanmaras/kuyumculuk-sektoru. ET. 20.08.2022.

(URL.14). https://ci.turkpatent.gov.tr/cografi-isaretler/detay/38079. ET. 21.08.2022

(URL.15). https://www.dogaka.gov.tr/haber/dogaka-kahramanmaras-kuyumcukent-projesi-trt-haber-kalkinma-ajandasi-programinda-tanitildi. ET. 21.08.2022.

(URL.16) https://kmyokuyumculuk.ksu.edu.tr/. ET. 21.08.2022

(URL.17). http://kahramanmaras.gov.tr/altinsehir-gemoloji-laboratuvari-ve-ayar-evi-acilis-toreni. ET. 21.08.2022.

(URL.18).https://aregem.ktb.gov.tr/TR-279417/somut-olm-kult-miras-turkiye-ulusal-envanteri.html. E.T. 23.09.2022

(URL.19). https://ci.turkpatent.gov.tr/cografi-isaretler/detay/38215 E.T. 01.08.2022.

(URL.20).https://www.haberler.com/guncel/3-metre-37-santimlik-90-kilo-agirliginda-bicak-3908169-haberi/. ET. 28.08.2022

(URL.21). http://www.sevgipinari.org/sairlerimiz/oenemli-sairlerimiz/474-cal-skan-terzi.html E.T. 06.05.2022.

(URL.22). https://www.antoloji.com/sahtekar-ustalar-siiri/. E.T. 26.12.2022

(URL.23)https://www.elbistaninsesi.com/makale/9979340/mehmetgozukara/tecrube-ile-sabit-4. E.T. 06.05.2022

(URL. 24). https://tr.wikipedia.org/wiki/Facebook. E.T. 04.01.2023

(URL. 25). https://www.facebook.com/kutukcualtinn/ E.T. 29.12.2022

(URL. 26). https://www.facebook.com/sularkuyumculukk/ E.T. 29.12.2022

(URL.27). https://www.facebook.com/akbenkuyumculukas/ E.T. 29.12.2022

(URL. 28). https://www.facebook.com/zarifisbakircilik/ E.T. 29.12.2022

(URL.29).https://www.facebook.com/profile.php?id=100063786750705E.T. 30.12.2022

(URL.30).https://www.facebook.com/people/Asilbak%C4%B1rc%C4%B1l%C4%B1k/100032396186932/ E.T. 30.12.2022

(URL.31). https://www.facebook.com/eserahsap/ E.T. 31. 12. 2022.

(URL.32). https://www.facebook.com/KarpuzogluCevizOyma/ E.T. 31. 12. 2022.

(URL.33). https://www.facebook.com/gulactiahsapp/ E.T. 31. 12. 2022.

(URL.34). https://www.facebook.com/HAKKAKahsapoyma/ E.T. 31. 12. 2022.

(URL. 35). https://www.facebook.com/groups/467948084225714/ E.T. 31. 12. 2022.

(URL. 36). https://www.facebook.com/okutucubicakcelik/ E.T. 31. 12. 2022.

(URL.37).https://www.facebook.com/marasceyiz/posts/1836596199745694/?paipv=0&eav=AfajOj7V5ao3d0ycE5cDa_p4BHMP3mMCDgdD8qoP1vRC4zy2m_5Gxh8BsXAcRIEDvy0&_rdr E.T. 01.01.2023

(URL.38).https://www.facebook.com/profile.php?id=100032458820492 E.T.01.01.2023

(URL.39).https://www.facebook.com/profile.php?id=100032458820492 E.T.31.12.2022.
(URL. 40). https://tr.wikipedia.org/wiki/Instagram. E.T. 07.01.2023
(URL. 41). https://www.instagram.com/zabunkuyumculuk/reels/ E.T. 01.01.2023
(URL. 42). https://www.instagram.com/kutukcu_gold/ E.T. 01.01.2023
(URL. 43). https://www.instagram.com/zabunkuyumculuk/ E.T. 02.01.2023
(URL.44).https://www.instagram.com/ibrahim_zabun_kuyumculuk/ E.T. 02.01.2023
(URL. 45). https://www.instagram.com/ahmetkutukcum/ E.T. 02.01.2023
(URL. 46). https://www.instagram.com/doganlarkuyumculuk/ E.T. 02.01.2023
(URL.47).https://www.instagram.com/myk_kerkezler_kuyumculuk/#E.T. 03.01.2023
(URL. 48). https://www.instagram.com/efemirbakircilik/ E.T. 03.01.2023
(URL. 49). https://www.instagram.com/hakan_turistik/ E.T. 03.01.2023
(URL. 50). https://www.instagram.com/durnabakir/ E.T. 03.01.2023
(URL. 51). https://www.instagram.com/marasimbakircilik/ E.T. 03.01.2023
(URL. 52). https://www.instagram.com/hartlapbicaklari/ E.T. 03.01.2023
(URL. 53). https://www.instagram.com/mustafacelik_42/ E.T. 04.01.2023
(URL. 54). https://www.instagram.com/mustafacelik_42/ E.T. 04.01.2023
(URL. 55). https://www.instagram.com/maras_bicak/ E.T. 04.01.2023
(URL. 56). https://www.instagram.com/marasahsap/ E.T. 04.01.2023
(URL. 57). https://www.instagram.com/oymakahramanmaras/ E.T. 05.01.2023
(URL. 58). https://www.instagram.com/oyma_sandik/ E.T. 05.01.2023
(URL. 59). https://www.instagram.com/gulactiahsap/ E.T. 05.01.2023
(URL. 60). https://www.instagram.com/hakkakahsapoyma/# E.T. 05.01.2023
(URL.61). https://tr.wikipedia.org/wiki/YouTube. E.T. 01.01.2023
(URL. 62). https://www.youtube.com/watch?v=BUoqb3ZwmpM E.T. 06.01.2023
(URL. 63). https://www.youtube.com/watch?v=s9YNQE8QKOw E.T. 06.01.2023
(URL. 64). https://www.youtube.com/watch?v=d6ryxYuKeQc E.T. 06.01.2023
(URL. 65). https://www.youtube.com/watch?v=wVhYhRsws-A E.T. 06.01.2023
(URL. 66). https://www.youtube.com/watch?v=k2E2PwWRhhY E.T. 07.01.2023
(URL. 67). https://www.youtube.com/watch?v=ZLhlPCAEpNE E.T. 07.01.2023
(URL. 68). https://www.youtube.com/watch?v=fAOYxyTwS5c E.T. 07.01.2023
(URL. 69). https://www.youtube.com/watch?v=jcShqKm2e88 E.T. 07.01.2023
(URL. 70). https://www.youtube.com/shorts/ON1ewUj-soU E.T. 08.01.2023
(URL. 71). https://www.youtube.com/watch?v=4V9TssoM5Ds E.T. 08.01.2023
(URL. 72). https://www.youtube.com/watch?v=U_tFkuWRa94 E.T. 08.01.2023
(URL. 73). https://www.youtube.com/watch?v=_V0TM8cs3lU E.T. 08.01.2023
(URL. 74). https://www.youtube.com/watch?v=MrdlxBDSWOs E.T. 08.01.2023
(URL. 75). https://www.youtube.com/watch?v=fbXzZe-Y0NY E.T. 08.01.2023
(URL. 76). https://www.youtube.com/watch?v=Cpgvuox-KIw E.T. 08.01.2023
(URL. 77). https://www.youtube.com/watch?v=d-cBZtbbDCc E.T. 09.01.2023
(URL. 78). https://www.dailymotion.com/video/x6q8jbs E.T. 09.01.2023
(URL. 79). https://www.youtube.com/watch?v=ZihTqO8AahA E.T. 09.01.2023
(URL. 80). https://www.youtube.com/watch?v=MKBzZo8eQ-k E.T. 09.01.2023
(URL. 81). https://www.youtube.com/watch?v=7xy7KfCZiZo E.T. 09.01.2023
(URL. 82). https://www.youtube.com/watch?v=6oZPRiA7Htg E.T. 09.01.2023
(URL. 83). https://www.youtube.com/watch?v=8U78xth1Ijk E.T. 09.01.2023
(URL. 84). https://www.youtube.com/watch?v=Jsix7DQOdA4 E.T. 09.01.2023

(URL. 85). https://www.youtube.com/watch?v=SPG1U9miFeo E.T. 09.01.2023

(URL.86).https://www.afad.gov.tr/kahramanmarasta-meydana-gelen-depremler-hk-34#:~:text=06.02.2023%20tarihinde%20Kahramanmara%C5%9F%20ili,7.184%20art%C3%A7%C4%B1%20deprem%20meydana%20gelmi%C5%9Ftir E.T. 10.04.2023

(URL.87).https://www.aa.com.tr/tr/asrin-felaketi/kahramanmaras-merkezli-depremlerde-hayatini-kaybedenlerin-sayisi-50-bin-96-oldu/2850716 E.T. 10.04.2023

(URL.88). https://www.ntv.com.tr/turkiye/kahramanmaras-depremlerinin-ardindan-38-bin-artci-sarsinti-gerceklesti,055dNI42_k-8Tdf7GCX06w# E.T. 01.07.2023

(URL.89). https://www.cumhuriyet.com.tr/ekonomi/kahramanmarasta-altin-uretimi-durdu-10-bin-kisi-issiz-kaldi-2061151 E.T. 06.07.2023

(URL.90).https://www.cumhuriyet.com.tr/ekonomi/kahramanmarasta-ayakta-kalan-az-sayidaki-esnaf-da-olum-kalim-mucadelesi-veriyor-2062809 E.T. 01.07.2023

(URL.91).https://www.aa.com.tr/tr/asrin-felaketi/kahramanmarasta-esnaf-icin-planlanan-2-bin-700-dukkanin-yarisinda-faaliyet-basladi-/2869833 E.T. 01.07.2023

KÂR YÖNETİMİ

UYGULAMALARINA İLİŞKİN BİLGİLER, DENETÇİ GÖRÜŞÜ İLE DENETÇİ ROTASYONU ARASINDAKİ İLİŞKİ

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet AKGEMCİ
Prof. Dr. Aydın KARAPINAR

EĞİTİM
yayınevi

KÂR YÖNETİMİ UYGULAMALARINA İLİŞKİN BİLGİLER, DENETÇİ GÖRÜŞÜ İLE DENETÇİ ROTASYONU ARASINDAKİ İLİŞKİ

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Akgemci, Prof. Dr. Aydın Karapınar

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Tasarım Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6613-87-4
1. Baskı, Şubat 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

KÂR YÖNETİMİ UYGULAMALARINA İLİŞKİN BİLGİLER, DENETÇİ GÖRÜŞÜ İLE DENETÇİ ROTASYONU ARASINDAKİ İLİŞKİ
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Akgemci, Prof. Dr. Aydın Karapınar
VI+100 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6613-87-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

7. KAYNAKÇA

Abdı R., (2016), Denetim Kalitesinin Tahakkukların Güvenilirliği Üzerindeki Etkisi: Borsa İstanbul Üzerine Bir Uygulama, Doktora Tezi, *Erzurum Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum*.

Akçay A.,(2017),"Bağımsız Dış Denetim Kalitesinin Kâr Yönetimi Üzerindeki Etkisi BİST'de İşlem Gören İşletmeler Üzerinde Araştırma,Doktora Tezi, *Dicle Üniversitesi, Diyarbakır*.

Akdoğan, N. ve Sevilengül, O. (2007). *Tekdüzen Muhasebe Sistemi Uygulaması* (Onikinici Baskı) Ankara: Gazi Kitabevi,

Akgemci, A., & Karapınar, A. (2021). Sorumlu Ortak Başdenetçi Rotasyonunun Kâr Yönetimi Uygulamaları Üzerindeki Etkisi: İmalat Sektöründe Bir Uygulama. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 11(1), 143-163.

Akkuş, Z., ve Çelik, M. Y. (2004, Eylül-Ekim). Lojistik Regresyon Ve Diskriminant Analizi Yöntemlerinde Önemli Ölçütler. VII. Ulusal Biyoistatistik Kongresinde sunulan bildiri. Mersin Üniversitesi, *Tıp Fakültesi, Biyoistatistik Anabilim Dalı, Mersin.*

Akyüz, A. (2002). Enron Skandalı Ve Sermaye Piyasaları. *İktisat İşletme ve Finans*, 17(192), 7-13.

Al-Thuneibat, A. A., Issa, R. T. I. A., Baker, R. A. A. (2011). Do audit tenure and firm size contribute to audit quality? Empirical evidence from Jordan. *Managerial Auditing Journal*, 26 (4), 317-334.

American Institute of Certified Public Accountants (AICPA). (1978). The Comission on auditors responsibilities: Report, conclusions and recommendation, New York: AICPA.

Artunç, B. (2002). *Özel Amaçlı Varlıklar (Special Purpose Entities) ve Bilanço Dışı Muhasebeleştirme Yöntemi Olarak Kullanımları*. Ankara.

Aschauer, E. and Quick, R. (2018), Mandatory Audit Firm Rotation And Prohibition Of Auditor-Provided Tax Services – Evidence From İnvestment Consultants' Perceptions, *International Journal Of Auditing,* 22 (2), 1-19,

Ashari, N., Koh, H. C., Tan, S. L., and Wong, W. H. (1994). Factors Affecting Income Smoothing Among Listed Companies in Singapore*, Accounting and Business Research*, 24(96), 291-301

Atasoy, D. (2001). Lojistik regresyon analizinin incelenmesi ve bir uygulaması. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, *Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.*

Atıcı, R., & Memiş, M. Ü. (2022). Denetçi Rotasyonunun Bağımsız Denetim Kalitesi Üzerine Etkisi: Borsa İstanbul'da Bir Uygulama. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 24(4), 852-880.

Aussenegg, W. P., Inwinkl, P., and Schneider, G. (2008). Earnings Management and Local vs International Accounting Standards of Eurepean Public Firms. *Working Paper, Vienna University*.

Ayarlıoğlu, M.A., (2007), Kâr Yönetimi Uygulamaları Ve İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda Test Edilmesi, Doktora Tezi, *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*,Ankara.

Azizkhani, M., Daghani, R., & Shailer, G. (2018). Audit Firm Tenure And Audit Quality İn A Constrained Market. *International Journal of Accounting*, 53(3), 167–182.

Bamber, E.M. and Iyer, V.M. (2007), Auditors' İdentification With Their Clients And İts Effect On Auditors' Objectivity*, Auditing: A Journal Of Practice And Theory*, 26 (2),1-24

Bartov, E. (1993). The Timing of of Asset Sales and Earnings Manipulation. *The Accounting Review,* 68(4), 840-855.

Bartov, E., - D. Cohen. (2007), Mechanisms To Meet/Beat Analyst Earnings Expectations in The Pre- And Post Sarbanes Oxley Eras, *Working paper, New York University.*

Basu, S., (1997). The Conservatism Principle and The Asymmetric Timeliness off Earnings, *Journal of Accounting and Economics,* (24),3-37.

Baydemir, M. B. (2014). Lojistik Regresyon Analizi Üzerine Bir İnceleme, *Master's thesis, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.*

Bayırlı, R., (2006). Yaratıcı Muhasebe, Etik, Firma Değeri Ve Örnek Bir Uygulama, Doktora Tezi, *Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.*

Beasley, M. S., Carcello, J. V. and Hermanson, D. R. (1999). Fraudulent financial reporting 1987-1997: An Analysis Of U.S. Public Companies, *Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission. Jersey City, NJ: AICPA*.

Becker, C.L., DeFond, M.L., Jiambalvo, J., ve Subramanyam, K.R. (1998). The Effect Of Audit Quality On Earnings Management. *Contemporary Accounting Research*. (15)1, 1-24

Beneish, M., Daniel, (2001), Earnings management: A perspective, *Managerial Finance*, 27 (12), 3-17.

Beneish, M.D. (1999). The Detection of Earnings Manipulation . *Financial Analysts Journal*. 55(5), 24-36.

Beneish, M.D. (1997). Detecting GAAP Violation: Implications for Assessing Earnings Management Among Firms With Extreme Financial Performance, *Journal of Accounting and Public Policy*. ,16(3) 271-309.

Bergstresser, D. ve Philippon, T. (2006). "CEO Incentives and Earnings Management" *Journal of Financial Economics*, (80) ,527-528.

Bratten, B., Causholli, M. and Omer, T.C. (2019), Audit Firm Tenure, Bank Complexity, And Financial Reporting Quality, *Contemporary Accounting Research*, 36 (1), 295-325,

Brown, L. D. and Caylor, M. L. (2006). "Corporate Governance and Firm Valuation",*Journal of Accounting and Public Policy*, 25(4), 409-434.

Burgstahler, D. and Dichev, I. (1997). Earnings Management to Avoid Earnings Decreases and Losses, *Journal of Accounting and Economics.* 24(1), 99-126.

Burgstahler, D. and Dichew, I. (1998). Incentives to Manage Earnings to Avoid Earnings Decreases and Losses: Evidence from Quarterly Earnings,*Working Paper*, University of Washington.

Burnett, B. M., Cripe, B. M., Martin, G. W., and McAllister, B. P. (2012). Audit Quality and the Trade-Off between Accretive Stock Repurchases and Accrual-Based Earnings Management,*The Accounting Review,* 87(6), 1861-1884.

Bushee, B. J. (1998). The Influence of Institutional Investors on Myopic R&D Investment Behavior, *Accounting Review*, 73(3), 305-333.

Bushman, R. M. and Piotroski, J. D. (2006). Financial Reporting Incentives for Conservative Accounting: The Influence of Legal and Political Institutions, *Journal of Accounting and Economics*, 42(1), 107-148.

Cahan, S.F. (1992). The Effect of Antitrust Investigations on Discretionary Accruals: A Refined Test of The Political-Cost Hypothesis,*The Accounting Review,* 67(1) 77-95.

Cameran, M., A. Prencipe, M. Trombetta (2016), Mandatory Audit Firm Rotation and Audit Quality, *European Accounting Review*, 25(1), 35-58.

Cameran, M., Francis, J.R., Marra, A., & Pettinicchio, A. (2015). Are There Adverse Consequences Of Mandatory Auditor Rotation? Evidence From The Italian Experience, Auditing . *A Journal of Practice & Theory American Accounting Association,* 34(1) 1–24,

Can, A. V. (2010), Krizin Muhasebesi ve Muhasebenin Krizi, *Mali Çözüm Dergisi*, (97), 21-49.

Canbulut, G. (2008) Finansal Bilgi Manipülasyonu ve Örnek Bir Uygulama, İzmir: *Dokuz Eylül Üniversitesi SBE Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.*

Carcello, J. V., Nagy, A. L. (2004). Audit Firm Tenure And Fraudulent Financial Reporting, *Auditing: A Journal of Practice & Theory,* 23(2), 55–69.

Carey, P & Simnett, R. (2006). Audit Partner Tenure And Audit Quality, *The Accounting Review*, 81 (3), 653-676

Casterella, J., Knechel, W.R., & Walker, P.L. (2002). The Relationship of Audit Failures and Auditor Tenure. *Working Paper. University of Florida. USA*

Cengiz, S. (2015),Yaratıcı Muhasebe Kapsamında Manipülasyona Uğramış Verilerin Finansal Tablolardaki Gerçek Durumu Engellemesi Ve Bağımsız Denetimin Kalitesine Etkisinin İncelenmesi, *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale*.

Chi, W., Huang H., Liao Y. , Xie H. (2009). Mandatory audit partner rotation, audit quality, and market perception: Evidence from Taiwan, *Contemporary Accounting Research* ,26(2), 359–391.

Choi, J., Lim, H. & Mali, D. (2017), Mandatory audit firm rotation and Bıg4 effect on audit quality: Evidence from South Korea, *Asian Academy of Management Journal of Accounting & Finance*, 13(1), 1-40.

Chu, L., Simunic, D.A., Ye, M. and Zhang, P. (2018), Transaction Costs And Competition Among Audit Firms İn Local Markets, *Journal Of Accounting And Economics*, 65(1), 129-147.

Cicovic, T. ve Dhanoa, S. (2016). Audit Firm Rotation Could The Concept Enhance An Auditor's İndependence?, *Yüksek lisans tezi, Uppsala University, Uppsala*.

Cohen D.,Dey A.,Lys T.(2008). Real and Accural Based Earnings Manegement in the Pre and Post Sarbanes Oxley Periods *The Accounting Rewiew*, , 83(3), 757-787

Cohen, D. A. ve Zarowin, P. (2010). Accrual-based and Real Earnings Management Activities around Seasoned Equity Offerings. *Journal of Accounting and Economics*, 50(1), 2-19.

Collins, Jh & Shackelford, Da & Wahlen, Jm, (1995)"Bank Differences In The Coordination Of Regulatory Capital, Earnings, And Taxes," *Journal of Accounting Research, Wiley Blackwell*, 33(2), 263-291.

Copeland, R.M., (1968), Income smoothing, Journal of Accounting Research Empirical Research in Accounting, *Selected Studies 6 (Supplement*), 101-116.

Cowle, E. N., Decker, R. P., & Rowe, S. P. (2023). Retain or Rotate: The Association Between Frequent Auditor Switching and Audit Quality. *Accounting Horizons*, 1-23.

Çetin M. ve Ecevit E. ,(2010), Sağlık Harcamalarının Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisi: Oecd Ülkeleri Üzerine Bir Panel Regresyon Analizi, *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 11 (2) , 166-182

Çıtak,N.(2007),"Hileli Mali Raporlamada Yaratıcı Muhasebe ve Bir Uygulama", Doktora Tezi,*Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,İstanbul*

Çokluk, Ö. (2010). Lojistik Regresyon Analizi: Kavram Ve Uygulama. *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Bilimleri,* 10(3), 1357-1407.

Dai, L., & Ngo, P. (2021). Political uncertainty and accounting conservatism. *European Accounting Review,* 30(2), 277-307.

Daniels, B. W. and Booker, Q. (2009). Loan officers' reaction to audit rotation. *Journal of Behavioral Studies in Business*, 1(1), 1-13.

Davis, L. R., Soo, B. S., Trompeter, G. M. (2009). Auditor Tenure And The Ability To Meet Or Beat Earnings Forecasts. *Contemporary Accounting Research*, 26(2), 517–548

Davis, L.R., Soo, B., & Trompeter, G. (2003). Auditor Tenure, Auditor Independence and Earnings Management. *Working Paper. Boston College*

Dayanandan, A., & Kuntluru, S. (2023). Mandatory Auditor Rotation And Audit Quality. *International Journal of Accounting & Information Management,* 31(4), 585-599.

Dechow, P. (1994). Accounting Earnings and Cash Flows as Measures of Firm Performance: The Role of Accounting Acrruals. *Journal of Accounting and Economics*, 18 (1), 3-42.

Dechow, P. and Sloan, R. G. (1991). Executive Incentives and the Horizon Problem: An Empirical Investigations, *Journal of Accounting and Economics*, 14(1), 51- 89.

Dechow, P., Kothari, S. P., & Watts, R. L. (1998). The Relation between Earnings and Cash Flows. *Journal of Accounting and Economics*, (25), 133-168

Dechow, P.M. & Skinner, D.J. (2000). Earnings Management: Reconciling The Views of Accounitng Academics, Practitioners and Regulators. *Accounting Horizons*. ,14(2), 235-250.

Defond, M.L. ve Francıs, J.R. (2005). Audit research after Sarbanes-Oxley., Auditing: *A Journal of Practice & Theory,* (24),5-30.

Deıs, D. R Ve G. A. Gıroux (1992), Determinants of Audit Quality in the Public Sector, *The Accounting Review,* 67(3), (462-479).

Demir F. (2021) Varlık Yönetim Şirketlerinin Kâr Yönetimi Uygulamalarına İlişkin Bir Analiz, (Yayımlanmamış doktora Tezi), *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul*.

Demir, M., Arslan, Ö. (2015) Banka Ticari Kredi Yetkililerinin Bakış Açılarıyla Finansal Tablo Manipülasyonları: Sivas İlinde Bir Araştırma, *BDDK Bankacılık ve Finansal Piyasalar Dergisi*, 9(1), 55-58.

Demirkan, A. (2016). Bağımsız Denetim Kuruluşlarında Şeffaflık Raporları , *Muhasebe ve Denetim Dünyası Dergisi,* . 1(1), 43-54.

Doğan, A. (2016). Bağımsız Denetimde Zorunlu Rotasyon, *Muhasebe ve Denetim Dünyası*, 1(1), 1-22.

Dordzhieva, A. (2022). Disciplining Role Of Auditor Tenure And Mandatory Auditor Rotation. *The Accounting Review,* 97(2), 161-182.

Duman, Haluk, (2010) Kamunun Aydınlatılması İlkesi Kapsamında Kazanç Yönetimi Uygulamalarının Finansal Raporlama Kalitesi ve Şirket Performansı Üzerine Etkisi: İMKB' de Bir Uygulama, (Doktora Tezi), *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı Muhasebe ve Finansman Bilim Dalı, Konya.*

Ebimobowei, A. ve Keretu, O.J. (2011). Mandatory rotation of auditors on audit quality, costs and independence in South-South, Nigeria. *International Business Management*, 5(3), 166-172.

Çetenak E.H.(2012), "İşletme Grubu İlişkisinin Firma Performansına Etkisi: İmkb'de Bir Uygulama*" Doktora Tezi, ADANA*,

Ewert, R. and Wagenhofer, A. (2005). Economic Effects of Tightening Accounting Standards to Restrict Earnings Management. *Accounting Review*, 80(4), 1101- 1125.

Fargher, N., Lee, H. Y., & Mande, V. (2008). The Effect Of Audit Partner Tenure On Client Managers' Accounting Discretion. *Managerial Auditing Journal*, 23(2), 161-186.

Fathi, E., & Rashed, A. S. (2021). Exploring The İmpact Of Mandatory Audit Firm Rotation On Audit Quality: An Empirical Study. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal,* 25(6), 1-18.

Feltham, G. ve Ohlson, J., (1995). Valuation and Clean Surplus Accounting for Operating and Financial Activities, *Contemporary Accounting Research*. 11(2),689-731

Firth, M., Rui, O.M , Xi Wu (2012). How do various forms of auditor rotation affect audit quality? Evidence from China. *The International Journal of Accounting*, 47, 109–138.

Friedrich, C., Pappert, N., & Quick, R. (2023). The Anticipation of Mandatory Audit Firm Rotation and Audit Quality. *Journal of International Accounting Research*, 22(1), 59-81.

Gates, Sandra K., Lowe, Jordan D., Reckers, Philip M., (2006), Restoring Public Confidence in Capital Markets through Auditor Rotation, *Managerial Auditing Journal*, 22(1), 5-17.

Geiger, M. A., Raghunandan, K. (2002) ,Auditor Tenure And Audit Reporting Failures., *Audıtıng: A Journal Of Practice & Theory*, 21(1), 67-78.

Ghosh, A., Moon, D.C. (2005). Audit Tenure And Perceptions Of Audit Quality,*The Accounting Review,* 80(2), 585- 612.

Gipper, B., Hail, L., & Leuz, C. (2021). On The Economics Of Mandatory Audit Partner Rotation And Tenure: Evidence From PCAOB Data. *The Accounting Review*, 96(2), 303-331.

Godfrey, J.M., Jones, K.L., (1999), Political cost influences on income smoothing via extraordinary item classification, *Accounting and Finance*, 39(3), 229-254.

Godwin, N. H., Key, K. G., & Sawyer, R. S. (2000). Financial Accounting Choice And Earnings Management. *Journal of Accounting Education*, 18(4), 369-376.

Gönen, S. ve Rasgen, M. (2016), Bağımsız Denetimde Zorunlu Denetçi Rotasyonu,*İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5 (7), 1810-1822

Graham, R. J., Campbell, R. H., Rajgopal, S. (2005). The Economic Implications of Corporate Financial Reporting. *Journal of Accounting and Economics*, (40), 3- 73.

Greene, W. H. (2003). *Econometric Analysis*. Pearson Education India.

Guay, W. R., Kothari, S. P., & Watts, R. L. (1996). A market-based evaluation of discretionary accrual models. *Journal of accounting research*, (34) 83-105.

Gujaratı, N., Damodar, (2003*), Basic Econometrics,* McGraw Hill Higher Education, United States.

Gul F. A., Jaggi B. L., Krishnan G. V. (2007). Auditor independence: Evidence on the joint effects of auditor tenure and nonaudit fees. Auditing: *A Journal of Practice & Theory*, 26(2), 117-142.

Gunny Katherine (2005) What Are the Consequences of Real Earnings Management? /Gunny_paper.pdf, Erişim Tarihi: 16.09.2023.

Gunny, Katherine A. (2010),The Realtion Between Earnings Management Using Real Activities Manipulation and Future Perfomance: Evidence from Meeting Earnings Benchmark, *Contemporary Accounting Research.* 27(3), 855-888.

Gürol B. ve Tüysüzoğlu T., (2018), Empirical Analysis of Mandatory Audit Firm and Engagement Partner Rotation Practices of BIST 100 Firms, *Journal of Current Researches on Business and Economics*, 8(1), 105-118

Haftacı, V. (2014) *Muhasebe Denetimi*,, 3.b Umuttepe Yayınları, Yayın No:50, Kocaeli

Hamilton, J., Ruddock, C., Stokes, D., & Taylor, S. (2005). Audit Partner Rotation, Earnings Quality And Earnings Conservatism*, SSRN Electronic Journal*, 1-37.

Healy, P.M. (1985). The Effect of Bonus Schemes on Accounting Decisions*, Journal of Accounting and Economics*., 7 (1-3), 48-107.

Healy, P.M., Wahlen, J.M. (1999). A Review of The Earnings Management Literature and Its Implications for Standard Setting, *Accounting Horizons.,*13(4), 365-383.

Herrmann, T., Inoue, T., Thomas, W. B. (2003). The Sale of Assets to Manage Earnings in Japan. *Journal of Accounting Reseacrh,* 41(1), 89-108.

Holthausen, R. W., Larcker, D. F., & Sloan, R. G. (1995). Annual bonus schemes and the manipulation of earnings*. Journal of accounting and economics*, 19(1), 29-74.

Horton J., Lıvne G. , Pettınıcchıo A., (2020), Empirical Evidence On Audit Quality Under A Dual Mandatory Auditor Rotation Rule, *European Accounting Review*,1-30, Doı: 10.1080/09638180.2020.1747513

Hoti, A., & Perjuci, E. (2024). The İnterplay Between Auditor Rotation And Audit Opinions: Evidence From Republic Of Kosovo. *Multidisciplinary Science Journal*, 6(4), 2024044-2024044.

Hribar, P., Jenkis, N. T., Johson, W. B. (2006). Stock Repurchases As An Earnings Management Device. *Journal of Accounting and Economics*, 41(1), 3-27.

https://www.justice.gov/archive/atr/public/press_releases/2007/ E.Tarihi 22.01.2023

https://www.sec.gov/reportspubs/annual-reports/aboutannrep (E.Tarihi: 17.01.2024).

İnal, M. E., Topuz, D., & Okyay, U. Ç. A. N. (2006). Doğrusal Olasılık Ve Logit Modelleri İle Parametre Tahmini. *Sosyoekonomi*, 3(3), s,48-72.

Jackson, A.B., Moldrich, M. , Roebuck, P. (2008) Mandatory Audit Firm Rotation And Audit Quality, *Managerial Auditing Journal*,23(5),420-437.

Jenkıns, D. S., Vermeer, Thomas, (2013), "Audit Firm Rotation and Audit Quality: Evidence from Academic Research", Accounting Research Journal, 26(1), 75- 84.

Jeong, S.W. & Rho, J. (2004). Big Six Auditors and Audit Quality: The Korean Evidence. *The International Journal of Accounting.* (39), 175-196.

Kang, M., Kim, S., & Lee, H. Y. (2023). The Joint Effects Of Partner Rotation And Allocation Of Audit Hours On Audit Quality. *Managerial Auditing Journal*, 38(6), 947-971.

Kara, S., & Toraman, A., M. (2023). Kazanç Yönetiminde Karma ve Tahakkuk Modellerinin Karşılaştırılması ve Bir Uygulama, *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi* (68), 127-152.

Karaaslan D. (2019), Denetim Kalitesi Ve Rotasyon: Ülkemizde Algılanması, *Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.*

Kaval, H. (2008). *Muhasebe Denetimi*, Gazi Kitabevi, 3. Baskı, Ankara.

Kesimli, İ. (2015) Türk Bağımsız Denetim Firmalarının Uluslararası Kalite Kontrol Standardı Açısından İncelenmesi, *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne*.

Keskin Benli, Y. Küçükkocaoğlu G. Küçüksözen C. (2009), Finansal Bilgi Manipülasyonunun Tespitinde Yapay Sinir Ağı Modelinin Kullanımı*, İMKB Dergisi*, (36), 1-31.

KGK "Bağımsız denetim yönetmeliği" 26.12.2012.

Kızıl, C., Çelik, İ., Akman, V., Şener, S. (2016) Yaratıcı Muhasebe Yöntemleri ve Finansal Bilgilerin Manipülasyonu: Profesyonel Muhasebe Meslek Mensupları Üzerinde Örnek Bir Uygulama, *BUSBD*, 9(1), 1-18.

Kim, J.B., Yii C.H. (2009). Does Auditor Designation By The Regulatory Authority İmprove Audit Quality?, *Evidence from Korea. Journal of Accounting and Public Policy*, 28 (3), 207-230

Kim, H., Lee, H. , Lee J.E. (2015). Mandatory Audit Firm Rotation And Audit Quality. *The Journal of Applied Business Research* ,31(3), 1089-2008.

Knechel, W.R., Vanstraelen, A. (2007), The Relationship between Auditor Tenure and Audit Quality Implied by Going Concern Opinions, *AUDITING: A Journal of Practice & Theory*, 26(1), 113-131.

Kurşunel, F., Büyükşalvarcı, A., & Alkan, A. T. (2005). İşletmelerde Kazanç Yönetimi Uygulamalarının Arkaplanı. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 8(1-2), 171-188.

Kutay Erşen, Z. (2010). Tms 11: İnşaat Sözleşmeleri Standardı ve Uygulaması Yüksek Lisans Tezi, *Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.*

Küçükkocaoğlu, G. ve Küçüksözen C. (2005), Gerçeğe Aykırı Finansal Tabloların Ortaya Çıkarılması: İMKB Şirketleri Üzerine Ampirik Bir Çalışma, *MUFAD Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 28, 160-171.

Küçüksözen, C. (2004). Finansal Bilgi Manipülasyonu: Nedenleri, Yöntemleri, Amaçları, Teknikleri, Sonuçları ve İMKB Şirketleri Üzerine Bir Uygulama. Doktora Tezi. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.* Ankara.

Kürklü E.,(2019) "Bağımsız Denetimde Gönüllü Rotasyonu Etkileyen Faktörler: Bıst Şirketleri Üzerine Bir Araştırma", Yayınlanmamış Doktora Tezi, *Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*

Kwon, S. Y., Lim, Y., Simnett, R. (2011). Mandatory Audit Firm Rotation And Audit Quality: Evidence From The Korean Audit Market. *Working Paper*, *Kessington, NSW: University of New South Wales, SSRN eLibrary.*

Lantua, M., Ertman, P., & Loft, A. (2012). Could Mandatory Audit Firm Rotation İmprove Audit Quality. *Lund University School of Economics and Management*.

Leensen, M. (2016). Audit Firm Rotation, Social Ties And Audit Quality. *Yüksek Lisans Tezi, Radboud Universiteit, Nijmegen.*

Leuz, C., Nanda, D., Wysocki, P. (2003) Earnings Management and Investor Protection: An International Comparison, *Journal of Financial Economics*, 69(1), 505- 527.

Levitt, A.. (1998), *The Number Game*, Speech at New York University, htpp://www.sec.gov/news/speeches/spch220.txt.

Mali, D. and Lim, H.J. (2018), Conservative Reporting And The İncremental Effect Of Mandatory Audit Firm Rotation Policy: A Comparative Analysis Of Audit Partner Rotation Vs Audit Firm Rotation İn South Korea, *Australian Accounting Review*, 28 (3), 446-463.

Manry, D.L., Mock, T.J. ve Turner, J.L. (2008). Does İncreased Audit Partner Tenure Reduce Audit Quality*?, Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 23, (4), 553 – 572.

Markarian, G. (2005). Analyst Forecasts, Earnings Management and Insider Trading Patterns. Doctoral Dissertation*. Case Western University*,

Mashayekhi B., Fayyazi M. ve Sefati P., (2018), A Study on the Relation between Auditor Rotation and Audit Quality in Iranian Firms, *World Academy of Science, Engineering and Technology International Journal of Economics and Management Engineering*,12(12),1636-1639.

McKee, T.E. (2005). *Earnings Management: An Executive Perspective*. Texere. An İmprint of Thomson/South-Western. A Part of The Thomson Corporation. USA.

McNichols, M. F. (2002). Discussion of the Quality of Accruals and Earnings: The Role of Accrual Estimation Errors. *Accounting Review*, (77), 61–69.

McNichols, M.F. & Wilson, G.P. (1988). Evidence of Earnings Management From The Provision for Bad Debts. *Journal of Accounting Research*.(26), 1-31.

McNichols, M.F. (2000). Research Design Issues in Earnings Management Studies, *Journal of Accounting and Public Policy.* (19), 313-345.

Memiş, M. Ü. Çetenak, E. H. (2012), Kurumsal Yönetimin Kazanç Yönetimi Uygulamaları Üzerine Etkisi: İmkb'de İşlem Gören Şirketler Üzerine Uygulama, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(21), 205-224.

Mertler, C. A., & Vannatta, R. A. (2005). Advanced And Multivariate Statistical Methods: Practical Application And İnterpretation (3rd Ed.). Glendale, *CA: Pyrczak Publishing.*

Mohrmann, U. (2017). What Are The Drivers Of Audit Quality After An Auditor Change? Evidence From Voluntary And Mandatory Auditor Switches. (August 16, 2017 Available at, SSRN: https://ssrn.com/abstract=2589486 or http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2589486. Date of access: 18/09/2019

Monroe G., Hossaın S. (2013). Does Audıt Qualıty İmprove After The İmplementatıon Of Mandatory Audıt Partner Rotatıon? Australia,. *Accounting and Management Information Systems*,12(2), 263–279.

Moyer, S.E. (1990). Capital Adequacy Ratio Regulations and Accounting Choices in Commercial Banks. *Journal of Accounting and Economics*. 13(2), 123-154.

Mulford, C.W. & Comiskey, E.E. (2002). *The Financial Numbers Game, Detecting Creative Accounting Practices.* John Wiley ve Sons, Inc. USA.

Myers, J. N., Myers, L. A., Omer, T. C. (2003). Exploring The Term Of The Auditor- Client Relationship And The Quality Of Earnings: A Case For Mandatory Auditor Rotation. *The Accounting Review*, 78 (3), 779– 799.

Myers, J. N., Myers, L. A., and Skinner, D. (2007). Earnings Momentum and Earnings Management. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 22(2), 249-284.

Narayanaswamy, R. and Raghunandan K. (2019). The Effect of Mandatory Audit Firm Rotation on Audit Quality, Audit Fees and Audit Market Concentration: Evidence from India.*IIM Bangalore Research Paper No. 582 https://ssrn.com/abstract=3360256 or http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3360256*

Neill John D., Pourciau S, Schaefer T(1995),Accounting Method Choice and IPO Valuation, *Accounting Horizons,* 9,(3), 68-80.

Nicolaescu, Eugen (2014). The Effect of Audit Firm Rotation on Earnings Quality?, *Economics, Management, and Financial Market,* 9(1), 148-153.

Nobakt Y. (2018).Tahakkuk ve İşlem Esaslı Kâr Yönetiminin Firma Değeri Üzerine Etkisi: Tahran Borsası'na Kayıtlı Firmalar Üzerine Bir Araştırma, *Yayınlanmamış Doktota Tezi Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.*

Ocak, M. (2013). Kurumsal Yönetişim Bileşenlerinin Tahakkuk ve İşlem Esaslı Kâr Yönetimi Üzerindeki Etkileri ve Bir Uygulama, Doktora Tezi. *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul*.

Ocak, M. (2016). Kâr Yönetimi, Bağımsız Denetim Görüşü Ve Denetim Firması Değişimi Arasındaki İlişkiler: Borsa İstanbul İmalat Sektörüne Yönelik Bir Araştırma. *Business and Economics Research Journal,* 7(3), 89-110.

Omri M.A ve Abdenneb A.B., (2014), Audit Firm Rotation And Audit Quality: Case Of The Listed Tunisian Firms, *International Journal of Economics and Business Research (IJEBR*), 8(3), 245-257.

Onwuchekwa, J., Erah, D., and Izedonmi, F. (2012). Mandatory Audit Rotation and Audit Independence: Survey of Southern Nigeria. *Research Journal of Finance* 3(7),78– 86.

Ömürbek V. ve Öztürk M.S, (2013), Muhasebe Politikaları ve Tahminlerindeki Değişikliklerle İlgili İmkb 100 Şirketlerinde Bir İnceleme, *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*,(3),1-15

Önder, Ş. (2012), İşletmelerin Kâr Yönetimi Uygulamalarında Kurumsal Yönetim Yapılarının Etkisi: İmkb Üzerine Bir Uygulama, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya*.

Örten, R., Kaval, H., ve Karapınar, A. (2015) *Türkiye Mulasabe-Finansal Raporlama Standartları, Uygulama ve Yorumları* (Gözden Geçirilmiş 8. Baskı). Ankara, Gazi Kitabevi

Özbirecikli, M. (2006). Bağımsız Denetçinin Müşteri Firmanın Yolsuzluk Eylemi Karşısındaki Tutumu: Şirket Yolsuzluk Vakaları ve Yasal Düzenlemeler Çerçevesinde Bir İnceleme. *Muhasebe ve Denetime Bakış.* 5(18), 9- 13.

Özcan, M. (2007), Kâr Yönetimi Uygulamalarına İlişkin Etik Yargı Farklılıkları, Kocaeli: Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Doktora Tezi.

Özden Altuk, V. E. (2013). Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının Kâr Yönetimine Etkisi: Bağımsız Denetçilerin Algısı Üzerine Bir Araştırma, *Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.*

Özger S. ve Tuğay O., (2020), Bağımsız Denetimde Zorunlu Rotasyonun Denetçi Bağımsızlığı ve Denetim Kalitesine Etkisi ve Rotasyon ile Denetim Kalitesi Arasındaki İlişkide Denetçi Bağımsızlığının Aracılık Rolü: Bağımsız Denetçilerin Algılarına Yönelik Bir Araştırma, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (87), 33-52

Pazarlıoğlu, V., Gürler, Ö.K. (2007). Telekomünikasyon Yatırımları ve Ekonomik Büyüme: Panel Veri Yaklaşımı., *Finans, Politik-Ekonomik Yorumlar*, 44(508), 35-43.

Polychronidou P., Drogalas G. Ve Tampakoudis I.,(2020), Mandatory Rotation Of Audit Firms And Auditors İn Greece, *International Journal of Disclosure and Governance* (17),141–154

Postma, E. (2016), The Effects of Audit Firm Rotation on Audit Quality: Does Audit Firm Rotation Improve Audit Quality?, *Yüksek Lisans Tezi, MSc in Business Administration - Financial Management, Universiteit Twente.*

Pourciau, S., (1993), Earnings management and nonroutine executive changes*, Journal of Accounting and Economics,* (16) 317-336.

Qin, Y., & Xiao, H. (2024). The Mandatory Audit Partner Rotation Policy And Cost Of Debt. *Journal of Accounting and Public Policy*, (44), 107182.

Raiborn, C., Schorg, C.A. and Massoud, M. (2006). Should Auditor Rotation Be Mandatory?, *The Journal of Corporate Accounting and Finance*, 17(4), 37-49

Rannen, J. ve Yaari V., (2008), Earningis Management Emerging Insights In Theory, Practice And Research, *Springer Science Business Media, New York*, United States of America.

Roychowdhury, S. (2006). Earnings Management Through Real Activities Manipülation., *Journal of Accounting and Economics*, (42), 335-370.

Ruiz-Barbadillo, E., Gomez-Aguilar, N., Carrera, N. (2009), Does mandatory audit firm rotation enhance auditor independence?, *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 28(1), 113-135.

Sakin, T. (2015). "Denetçi Rotasyonu Ve Türkiye Uygulaması": Muhasebe enstiüsü seçmeler 2İstanbul *Üniversitesi Yayınları: İstanbul. http://muhasebe. istanbul.edu.tr/wpcontent/ uploads/2014/01/Se%C3%A7meler-015.pdf.*

Salehi, M., Zimon, G., Tarighi, H., & Gholamzadeh, J. (2022). The effect of mandatory audit firm rotation on earnings management and audit fees: evidence from Iran. *Journal of Risk and Financial Management,* 15(3), 102.

Salleh, K. ve Jasmani, H. (2014). Audit Rotation And Audit Report: Empirical Evidence From Malaysian Plcs Over The Period Of Ten Years . *Procedia Social and Behavioral Sciences*, (145), 40-50.

Saltoğlu, M. (2003) Yaratıcı Muhasebe Özel Amaçlı Şirketlerin Rolü ve Enron Örneği,*Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi,* (10), 107-116.

Schipper, K. (1989). Commentary on Earnings Management. *Accounting Horizons*, (3), 91-102.

Seven, Z. (1997). Değişken Seçimi Yöntemi Olarak Adimsal Lojistik Regresyon İle Adımsal Diskiriminant Analizinin Karşılaştırılması. *Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.*

Sıregar, Sylvia V., Amarullah, Fitriany, Wıbowa, Arie, Anggraıta, Viska, (2012), Audit Tenure, Auditor Rotation, And Audit Quality: The Case Of Indonesia , *Asian Journal Of Business And Accounting*, 5(1),55-74.

Sing, T. S., Mei, P. Y., & Nair, R. K. (2019,). Implementation of Mandatory Auditor Rotation On Audit Quality Among Non-Listed Companies In Malaysia: Auditor's Perspective. *In Proceedings of the 2019 2nd International Conference on E-Business, Information Management and Computer Science* 1-6).

Sloan, R. G. (1996). Do Stock Prices Fully Impound Information in Accruals about Future Earnings?, *The Accounting Review,* (73), 289-315.

SPK, Seri X, No: 22. (2006). Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Standartları Hakkında Tebliğ.

SPK, Seri X, No: 25. (2009). Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Standartları Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ.

SPK, Seri X, No: 25. (2011). Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Standartları Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ.

St.Pierre, K.ve Anderson, J. (1984) An Analysis Of Factors Associated With Lawsuits Against Public Accountants. *The Accounting Review* (65) 242-63.

Stefaniak, C.M., Robertson, J.C. and Houston, R.W. (2009), The Causes And Consequences Of Auditor Switching: A Review Of The Literature, *Journal Of Accounting Literature*, (28), 47-121.

Stolowy, H. , Breton, G. (2000). A review of Accounts Manipulations. Paper for The 23. *Annual Congress of European Accounting Association.* 1-66

Sulistyo K.D., Damai N., Karin J., Soegeng S. ,(2019) ,Auditor Rotations And Audit Quality: A Perspective From Cumulative Number Of Audit Partner And Audit Firm Rotations , *Asian Review of Accounting,* 27 (4), 639-660.

Şavlı, T. (2016). Türkiye'de Bağımsız Denetimde Rotasyon: Düzenlemeler, Uygulamalar Ve Öneriler ,*Mali Çözüm Dergisi*,(134), 37-58.

Şenyiğit B. ve Zeytinoğlu, E. (2014). Zorunlu Denetçi Rotasyonunun Denetim Kalitesi Üzerindeki Etkileri: Literatür Araştırması, *İ. Ü. İşletme Fakültesi İşletme İktisadı Enstitüsü Yönetim Dergisi*, 25(77), 79-98.

T.C. Resmi Gazete (2 Kasım 2002. Sayı: 24924). Seri: X, No: 19 Sayılı Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ. http://www.resmigazete.gov.tr.

Tabachnick, B. G., Fidell, L. S. (1996). *Using Multivariate Statistics* (3rd ed.). New York, USA: HarperCollins College Publishers.

Tarhan Mengi, B., (2013). *Hileli Finansal Raporlama*, İstanbul:Beta Yayınları, Ekim

Tekin B. ve Gör Y., (2018), Şirketlerde Kâr Payı Dağıtım Kararı İle Muhasebede Muhafazakârlık Kavramı Arasındaki İlişkinin Analizi: Bıst100 Örneği, *Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*,5(9), 47-58.

Tekin, Eda, (2017), "2010-2014 Yılları Arasında Türkiye'de Halka Açık Şirketlerde Manipülasyon Üzerine Beneısh Modeli İle Ampirik Çalışma", *Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara*

Tepalagul, N. and Lin, L. (2015), Auditor İndependence And Audit Quality: A Literature Review, *Journal Of Accounting, Auditing And Finance,* 30 (1), 101- 121.

TMS 11: İnşaat Sözleşmeleri Standardı

TMS 16: Maddi Duran Varlık Standardı

TMS 2: Stoklar Standardı

TMS 23: Borçlanma Maliyetleri Standardı

TMS 32: Finansal Araçlar Sunum Standardı

TMS 36: Varlıklarda Değer Düşüklüğü Standardı

TMS 37: Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar Standardı

TMS 38: Maddi Olmayan Duran Varlık Standardı

TMS 39: Finansal Araçlar Muhasebeleştirme ve Ölçme Standardı

TMS 8: Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar Standardı.

TMS Kavramsal Çerçeve.

Tuan K., Besen R., Saygı A.,(2019b), Bağımsız Denetimde Kalite Göstergeleri: Literatür İncelemesi, *Çukurova Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi*,23(2),211-227

Tuan K.,Memiş M., Kaygusuz F., Chegini Z.(2020), Audıt Report Delay And Audıt Fırm Rotatıon In Turkey, *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 29(1), 29-41

Tuan, K. (2015). Bağımsız Denetimde Rotasyon Uygulaması: Sistemin Artıları-Eksileri Üzerine Tartışmalar. *The Journal of Academic Social Science*, 3(16), 291-309.

Tuan, K. (2019a), Bağımsız Denetim Firma Rotasyonu ve Denetim Kalitesi ,*Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*,37(4) . 703-719

Usul, H., Bekçi i. ve Kahraman K.(2002). Denetim Raporunun Bireysel Yatırımcı Kararına Etkileri *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi MÖDAV*, 4(4),s:111-121

Walker, P.L., Lewis, B.L., & Castarella, lR. (2001). Mandatory Auditor Rotation: Arguments And Current Evidence. *Accounting Enquiries*, 10(2), 209-242.

Wang L., Zhu L.,(2018), State Ownership, Auditor Rotation and Audit Quality , *Education and Economic Development of Modern Society* ,(205),1169-1174.

Wang, K. J. ve Tuttle, B. M. (2008). The İmpact Of Auditor Rotation On Auditor–Client Negotiation. *Accounting, Organizations and Society*, 34(2), 222-243.

Watts, R. L. (2003). Conservatism in Accounting Part I: Explanations and Implications, *Accounting Horizons,* 17(3), 207-229.

Watts, R. L., Zimmmerman, J. L. (1978). Towards a Positive Theory of the Determination of Accountin Standards. *The Accounting Review*, 53(1), 110-134.

Widyaningsih I. A. , Harymawan I., Mardijuwono A. W. , E Ayuningtyas E. S. ve Larasati D. A. ,(2019), Audit Firm Rotation And Audit Quality: Comparison Before Vs After The Elimination Of Audit Firm Rotation Regulations İn Indonesia, *Cogent Business & Management*, 6(1), 1-15

Wolk, H.I., Dodd, J. ve Rozycki, J., (2013), Theory Accounting, Conceptual Issues in Political and Economic Enviroment," Edition & United States of America, Sega Publications

Wysocki, P. D. (2008). Assessing Earnings and Accruals Quality: U. S. and nternational Evidence. *Working Paper*, *The Massachusetts Institute of Technology*

Y.Woody Wu, (1997), Management Buyouts and Earnings Management, *Journal of Accounting, Auditing & Finance,*12(2), 373-389.

Yalçın N., (2018a), Zorunlu Denetim Firması Rotasyonun Bağımsız Denetim Kalitesine Etkisi: Borsa İstanbul'da Bir Uygulama. *Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Osmaniye*

Yalçın, N. (2018b), Zorunlu Rotasyonun Bağımsız Denetim Kalitesi Üzerine Etkisi: Literatür Değerlendirmesi, *Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2),1-21

Yaşar A. ve Yalçın N. (2018). The Effect Of Voluntary Audıt Fırm Swıtch On Audıt Qualıty, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi,* Özel sayı,678-700

Yaşar, A. (2011). Bağımsız Dış Denetim Kalitesinin Kâr Yönetimi Üzerine Etkisi: İMKB'de Kayıtlı İşletmeler Üzerine Bir Uygulama. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü , Yayınlanmamış Doktora Tezi. Adana*

Yaşar, A. (2015). Olumsuz Denetim Görüşü ve Bağımsız Denetçi Değişikliği Arasındaki İlişki: Borsa İstanbul Sanayi Şirketleri Üzerine Bir Uygulama. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (65), 81-96.

Yaşar, A. (2016). *Bağımsız Denetim Kuruluşu Değişikliklerini Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma*, Akademisyen Kitabevi, Ankara.

Yaşar, A. (2016) "Zorunlu Bağımsız Denetim Firması ve Sorumlu Ortak Başdenetçi Rotasyonu Üzerine Uluslararası Tartışmalar: Literatür Değerlendirmesi", Journal of Accounting, *Finance and Auditing Studies,* 2(3), 200-231

Yörük, N., Ebubekir, D. (2009) *Finansal Bilgi Manipülasyonu ve Finansal Bilgi Manipülasyonunun Belirlenmesine Yönelik İMKB'de Bir Uygulama*, Detay Yayıncılık Ankara.

Yurdakul, H., (2014), Kâr Yönetimi Ve Borsa İstanbul Şirketleri Üzerine Ampirik Bir Çalışma, (Yayımlanmamış doktora Tezi), *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü ,Ankara.*

Zhang, X., Yan, H., Hu, F., Wang, H., & Li, X. (2022). Effect of auditor rotation violation on audit opinions and audit fees: Evidence from China. *Research in International Business and Finance*, (62),101517

Editör:
Prof. Dr. Emrullah Fatiş

İlahiyat

Alanında Uluslararası Araştırmalar XI

EĞİTİM
yayınevi

İLAHİYAT ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XI

Editör: Prof. Dr. Emrullah Fatiş

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-52-3
1. Baskı, Mart 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

İLAHİYAT ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XI
Editör: Prof. Dr. Emrullah Fatiş
IV+104 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-52-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

Kaynakça

1. Ateş, S. (1992), *İslam Tasavvufu*, İstanbul.
2. *Fatiş, E.* (2016). *Hz. İsa Paradigması*. Konya: Eğitim Yayınları.
3. Güngör, E. (1984). *İslâm Tasavvufunun Meseleleri.* İstanbul: Ötüken Neşriyat, . 2. Baskı.
4. Hayrettin Karaman v. dğr., (2012*). Kur'ân-ı Kerîm ve Açıklamalı Meali*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yay.
5. Küçük, H. (1976). Tarikatlar. İstanbul: Türdav basım.
6. Matüridi, Ebu Mansur. (2019). *Te'vilatül Kur'an Tercümesi*. ed. Yusuf Şevki Yavuz. çev. İbrahim Tüfekçi, XVI. İstanbul: Ensar Neşriyat.
7. Matüridi, Ebu Mansur. (2015). *Te'vilatül Kur'an Tercümesi*. ed. Yusuf Şevki Yavuz. çev. Bekir Topaloğlu, I, İstanbul: Ensar Neşriyat.
8. Muhammed b. Ali es-Seyyid eş-Şerîf el-Hanefî. (1983). *et-Ta'rîfât*. Beyrut: Dâru'l-kütübi'l-ilmiyye.
9. Neş'et Çağatay, N. (1957*). İslamdan Önce Arap Tarihi ve Cahiliye Çağı*. Ankara: Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları.
10. Ocak, A.Y. (1996). "Hacı Bektâş-ı Velî", *DİA*, XIV, 455-458.
11. Salih b. Abdullah b. Hamîd vd. (ts). *Nadratü'n-naîm fi mekarimi ahlaki'r-resuli'l-kerîm.* Cidde: Dâru'l-Vesîle, 4. Basım, XII.
12. Şapolyo, E.B. (1964). *Mezhepler ve Tarikatlar Tarihi.* İstanbul: Türkiye Yayınevi.
13. Tali, Ş. (2013). *Kayseri Etnoğrafya Müzesinde Bulunan Şifa Tasları ve Sanatı Üzerine*. Journal of Turkish Studies, s.135.
14. Uludağ, S. (2005). *Tasavvuf ve Tarikat, Uluslararası Bursa Tasavvuf Kültürü Sempozyumu,* IV, 23.
15. Yılmaz, H. K. (2004). *Anahatlarıyla Tasavvuf ve Tarikatlar*. İstanbul: Ensar Neşriyat.

Kaynakça

1. Bâcî, Ebü'l-Velîd, (1332*). el-Müntekā*, Kahire:Matbaatü's-Saade.
2. Buhârî, Ebû Abdillah Muhammed b. İsmâil. (1311). *el-Câmiu's-Sahîh*, Mısır.
3. Ebû Dâvud, Süleyman b. Eş'as es-Sicistânî. (ts). es-Sünen. nşr. Muhammed Muhyiddin Abdulhamid. Beyrut: Mektebetü'l-Asriyye.
4. İbn Hazm, (1988). el-Muḥallâ, nşr.Abdülgaffâr Süleyman el-Bündârî. Beyrut:Daru'l-Fikir.
5. İbn Hübeyre, Ebû Hâlid, (1417). el-İfsah an Meanis Sıhah. nşr. Fuâd Abdülmün'im Ahmed, Rıyâd: Dâru'l-Vatan.
6. İbn Kayyım el- Cevziyye, Muhammed b. Ebi Bekr, (1991). İ'lâmu'l-Mu-vakkı'in, nşr. Muhammed Abdüsselam İbrahim. Beyrut: Daru'l-Kütübi'l-İlmiyye.
7. İbn Manzûr, Cemâlüddîn Ebu'l-Fazl Muhammed b.Mükerrem el-Mısrî (ö.711/1311). (1414). Lisânu'l-Arab. nşr. Abdullah ali el-Kebir vd, Beyrut: Daru Sadır, 3. Baskı.
8. Müslim b. Haccâc, Ebü'l-Hüseyn Müslim b. el-Haccâc b. Müslim el-Kuşeyrî. (1955). el-Câmiʿu's-saḥîḥ. nşr. Muhammed Fuad Abdulbaki. Beyrut: Daru İhyai't-Türasi'l-Arabi.
9. Râgıb el-İsfahânî. (1992). el-Müfredât fî ġarîbi'l-Ḳurʾân, nşr. Safvân Adnân Dâvûdî. Dımaşk-Beyrut: Daru'l-Kalem.
10. Şelebî, Muhammed M. (1981). Ta'lîlu'l-Ahkâm, Beyrut: Dârü'n-Nehdati'l-Arabiyye.
11. Şevkânî, Ebû Abdillâh Muhammed b. Alî b. Muhammed eş- es-San'ânî el-Yemenî. (1993), Neylü'l-evṭâr. nşr. İsâmüddin es-Sabâbetî. Kahire: Daru'l-Hadis.

Kaynakça

Ahmed b. Hanbel. Ebu Abdullah, Ahmed b. Muhammed b. Hanbel eş-Şeybânî. *Müsnedü İmam Ahmed b. Hanbel*. thk. Şuayb Arnavut. Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 2001.

Ahmed Salih. *et-Tahnîd felsefetü'l-hulûd fî Mısri'l-Kadîme*. Kâhire: Cemâ'atü Hûri's-sakâfe, 2000.

Azîze Ali Nida Nida. Tahnîtü cüsesi'l-mevtâ ve naklihâ ve 'ardihâ bi'l-metâhif, *Mecelletü'l-buhûsi'l-fıkhiyye ve'l-kânûniyye.* 36 (2021), 545-622.

Bağavî. Ebû Muhammed el-Huseyn b. Mes'ud b. Muhammed b. El-Ferrâ, *Me'âlimu't-tenzîl fî't-tefsîri'l-Kur'an*. thk. Abdürrezzâk el-Mehdî. Beyrut: Dâru İhyâ, 1420.

Bedreddîn el-Ayni. Ebû Muhammed Mahmud b. Ahmed b. Musa b. Ahmed b. Hüseyn. *Umdetü'l-kârî şerhu Sahîhi'l-Buhârî*. Beyrut: Dâru İhyâ, ts.

Beyhakî. Ebû Bekr, Ahmed b. el-Hüseyn b. Ali. *es-Sünenü'l-kübrâ*. thk. Muhammed Abdülkadir Atâ. Beyrut: Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, 2003.

Buharî. Ebû Abdullah Muhammed b. İsmail. *el-Câmi'u'l-müsnedü's-sahîh*. thk. Muhammed Züheyr. y.y.: Dâru Tavki'n-necât, 1422.

Bulut, Hasan. *Kur'an Kıssalarının Motivasyona Etkisi*. İstanbul: Kitap Dünyası Yayınları, 2023.

Ebu Dâvûd. Süleyman b. Eş'as b. İshak b. Beşîr b. Şeddâd. *Sünen-i Ebi Dâvûd*. Thk. Muhammed Muhyiddîn Abdülhamîd. Beyrut: el-Mektebetü'l-'Asriyye, ts.

el-Cem'iyyetü'l-Mısriyye. *el-Mevsû'atü'l-Arabiyyetü'l-yesîra.* Beyrut: el-Mektebetü'l-'Asriyye, 2010.

Enmar Nezâr el-Hudeysî. et-Tahnît ve'l-fünûn. *et-Terbiyetü li'l-ulûmi'l-İnsâniyye.* 14 (2021).

Ferâhîdî. Ebu Abdurrahman Halil b. Ahmed b. Amr b. Temîm, *Kitabü'l-Ayn*. Beyrut: Dâru ve Mektebetü'l-Hilâl, ts.

İbn Ebû Şeybe. Ebû Bekr Abdullah b. Muhammed b. İbrahim b. Osman. *Kitâbü'l-musannif fî ehâdîsi ve'l-âsâr*. thk. Kemal Yusuf el-Huveyt. Riyad: Mektebetü'r-Rüşd, 1409.

İbn Hümâm. Kemâlüddîn Muhammed b. Abdülvâhid es-Sivâsî. *Fethu'Kadîr.* Beyrut: Dâru'l-Fikr, ts.

İbn Kudâme. Ebû Muhammed Muvaffakuddîn Abdullah b. Ahmed b. Muhammed. *el-Muğnî li İbni Kudâme.* y.y.: Mektebetü'l-Kâhire, 1968.

İbn Manzûr. Ebu'l-Fadl Cemâlüddîn Muhammed b. Mükerrem. *Lisanü'l-Arab*. Beyrut: Dâru Sâdır, 1414.

İbn Rüşd. Ebu'l-Velîd Muhammed b. Ahmed b. Muhammed b. Ahmed. *Bidâyetü'l-Müctehid ve Nihâyetü'l-Muktasid*. Kâhire: Dâru'l-Hadîs, 2004.

Kâsânî. Ebû Bekr b. Mes'ud, Alâuddîn b. Ahmed. *Bedâi'u's-sanâi' fî tertîbi'ş-şerâi'*. Beyrut: Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, 1986.

Kozan, Ali. Erken Dönem Bazı Osmanlı Padişah Cenazelerinde Tahnit Uygulaması. *Orta çağ Araştırmaları Dergisi* 7/2 ((2002).

Mâverdî. Ebu'l-Hasen Ali b. Muhammed b. Habîb el-Basrî. *el-Hâvi'l-kebîr*. Beyrut: Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, 1999.

Merğinânî. Ebu'l-Hasen Burhanuddîn Ali b. Ebî Bekr b. Abdülcelil el-Fergânî. *el-Hidâye fî şerhi'l-Bidâyeti'l-Muhtedî*. thk. Talâl Yusuf. Beyrut: Dâru İhyâ, ts.

Müslim. Ebu'l-Hüseyn Müslim b. Haccâc el-Kuşeyrî. *el-Münedü's-sahîh*. thk. Muhammed Fuad Abdülbâkî. Beyrut: Dâru İhya, ts.

Nevevî. Ebû Zekeriyya Yahya b. Şeref. *el-Mecmu'Şerhu'l-Mühezzeb*. Beyrut: Dâru'l-Fikr, ts.

Okka, Berrin. Tıp Tarihinde Mumyalama İşlemi, Konyalı Hekim Hacı Paşa ve Tahnit. *Uluslararası İslam Medeniyetinde Zaman Sempozyumu*. 2015.

Tirmizi. Ebû İsa Muhammed b. İsa b. Sevre b. Musa. *Sünenü't-Tirmizî.* thk. Ahmed Muhammed Şâkir. Mısır: Mustafa el-Bâbî el-Halebî, 1975.

Vefâ Uneymî Muhammed Uneymî Ahmed. Tahnîtu'l-hayvânât. *Mecelletü Külliyeti'd-dirâsâti'l-İslâmiyye ve'l-arabiyye li'l-benât.* 1/4 (2019).

Kaynakça

Ay, Mahmut. "Mekke Müşriklerinin Kur'ân'a Yönelik Eleştirilerine Cevaplar". *Darulhadis İslami Araştırmalar Dergisi.* 3 (Aralık 2022). 340-386.

Aynî, Bedruddîn. Ebû Muhammed Mahmûd b. Ahmed. *'Umdetü'l-Karî Şerhu Sahîhi'l-Buhârî.* Beyrut: y.y., ts.

Bilgiz, Musa. "Kur'ân-ı Kerim'in Bazı Özellikleri". *Tefsir Araştırmaları Dergisi*. 1/2 (2017), 185-213.

Buhârî, Ebû Abdullah Muhammed b. İsmâîl. *Sahîhi'l-Buhârî*. thk. Mustafa Dayb el-Beğâ. Dımaşk: Daru'l-Yemame, 1414/1993.

Caner, Abdurrahman. *Psikolojik Etmenler ve Öfkenin Fıkhî Hükümlere Etkisi*. İstanbul: Kitap Dünyası Yayınları, 2023.

Çıtır, Aslan. "Kur'ân'ın Müheyminliğinde İlâhî Vahiylerin Korunmuşluğu Üzerine", *Eskiyeni Dergisi.* 46 (Mart 2022), 305-335.

Dârimî, Ebû Muhammed. *Sünen-i Dârimî.* Cilt 2. İstanbul: Çağrı Yayınları, 1992.

Demirayak, Kenan. *Arap Edebiyatı Tarihi I Cahiliye Dönemi.* Erzurum: Fenomen Yayınları, 2009.

Derveze, İzzet. *Kur'ân'a Göre Hz. Muhammed'in Hayatı.* çev. Mehmet Yolcu. İstanbul: Ekin Yayınları, 1998.

Derveze, İzzet. *Et-Tefsiru'l-Hadis*. Cilt 4. İstanbul: Ekin Yayınları, 1997.

Güleç, İsmail. "İslam'da Şiir ve Şair Algısına Dair Kimi Tespitler". *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*. 13 (2014). 1-22.

Güler, Musa. "Mekki Âyetlerde Hz. Muhammed'in (s.a.v) Peygamberliği ve Müşriklerin Tepkileri". *Kur'ân ve Tarih.* edt. Bedrettin Basuğay vd. Ankara: Kitabe Yayınları, 2023.

Harman, Ömer Faruk. "Kur'ân ve Kitâb-ı Mukaddes". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 412-414. Ankara: TDV İslam Ansiklopedisi Yayınları, 2002.

İbn Âşûr, Muhammed Tâhir b. Muhammed. *et-Tahrîr ve't-tenvîr.* Cilt 30. Tunus: ed-Dâru't-Tunusiyye, 1984.

İncil. çev. Ali Ufki Bey. İstanbul: Yeni Yaşam Yayınları, 3. Baskı. 2018.

İşeri, Yunus. *Kıraat-Tefsir İlişkisi Açısından Nîsâbûrî'nin Tefsir Yönteminde Kıraat Olgusu*. Ankara: Sonçağ Akademi Yayınları, 2022.

Koç, Ahmet. "Din Eğitimi Açısından Kur'ân-ı Kerîm'de 'Tebşîr' Kavramı". *Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi*. 4 (1997). 159-184.

Kur'ân-ı Kerîm Meâli. çev. Halil Altuntaş – Muzaffer Şahin. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2009.

Kurtubî, Ebû Abdillah Muhammed b. Ahmed el-Ensârî. *el-Câmi' li Ahkâmi'l- Kur'ân.* thk. Ahmed el- Berdûnî – İbrâhîm Etfeş. Cilt 20. Kahire: Daru'l-Kutubi'l-Mısriyye, 1384/1964.

Kuşeyrî, Abdulkerim b. Hevâzin b. Abdulmelik. *Letaifu'l-İşârât (Tefsiru'l-Kuşeyrî).* thk. İbrahim Besyûnî. Cilt 3. Mısır: el-Hey'etu'l-Mısriyyetu'l-Ammetu li'l-Kuttâb, 1431.

Kutub, Seyyid. *Fî Zılâli'l-Kur'ân.* çev. Mehmet Yolcu vd. İstanbul: Dünya Yayıncılık, 1991.

Mertoğlu, M. Suat. "Üslûbü'l-Kur'ân". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. (42/382). İstanbul: TDV. Yayınları, 2012.

Mevdûdî, Ebü'l-A'lâ. *Tefhimu'l-Kur'ân.* çev. Muhammed Han Kayani vd. İstanbul: İnsan Yayınları, 1991.

Muabbed, Muhammed Ahmed Muhammed. *Nefahât min ulûmi'l-Kur'ân.* Kahire: Daru's-Selam, 1426/2005.

Müslim, Ebû'l-Huseyn b. el-Haccac el-Kuşeyrî. *Camiu's-sahîh.* thk. Muhammed Fuad Abdulbakî. 2. Baskı. Beyrut: Dâru İhyai't-Turasi'l-Arabî, ts.

Nîsâbûrî, Hâkim. *el-Müstedrek ʿale'ṣ-Ṣaḥîḥayn.* Cilt 4. Haydarâbâd: y.y., 1334.

Nursi, Said. *İşârât'ul İ'caz*. İstanbul: Envar Neşriyat, 10. Baskı, 2017.

Özervarlı, M. Sait. "Kadir Gecesi". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. (24/124-125). İstanbul: TDV. Yayınları, 2001.

Râzî, Fahruddîn Ebû Abdullah Muhammed b. Amr. *Mefâtîhu'l-gayb (Tefsîru'l- kebîr).* çev. Sadık Kılıç vd. Cilt 23. Ankara: Akçağ Yayınları, 1990.

Suyûtî, Celâlüddin. *ed-Dürrü'l-Mensûr fi't-Tefsîri'l-Me'sûr.* Beyrut: y.y., 1983.

Taberî, Ebû Ca'fer Muhammed b. Cerîr. *Câmiu'l-beyân an te'vil-i ayi'l-Kur'ân.* Cilt 24. Mekke: Daru't-Terbiyeti ve't-Turas, ts.

Tirmizi, Ebû İsâ Muhammed b. İsâ. *Sünenü't-Tirmizî.* İstanbul: El-Mektebetü'l-İslâmiyye, ts.

Yolcu, Mehmet. *Kur'ân'ın Zihniyeti Değiştirmesi.* İstanbul: Denge Yayınları, 2. Baskı. 2005.

Zemahşerî, Ebu'l-Kasım Mahmûd b. Amr Carullah. *el-Keşşâf an hakaik-i ğavâmidi't-tenzil.* Cilt 4. Beyrut: Daru'l-Kitabi'l-Arabî, 3. Baskı. 1407.

Zühaylî, Vehbe. *Tefsîrü'l-Münîr.* çev. Ahmet Efe vd. İstanbul: Risale Yayınları, 2005.

KAYNAKLAR

Abdülmecid, Abdülmecid Mahmud. *el-İtticâhâtu'l-Fıkhıyye Inde Ashabi'l-Hadis fi'l-Karni's-Sâlisi'l-Hicrî* Kahire: Dâru'l-Vefâ, 1979.

Apaydın, Mehmet. "İmâmetin Kureyş'e Ait Olduğuna Dair Hz. Peygamber'e İsnâd Edilen Rivâyetlerin Bütünsel Yaklaşım Yöntemiyle Tespiti." *İlahiyat Akademi Dergisi* 7-8:1 (2018), ss. 219-268.

Aynî, Ebû Muhammed Bedrüddîn Mahmûd b. Ahmed, *Umdetü"l-kârî fî şerhi Sahîhi"l-Buhârî.* thk. Mahmûd Muhammed Ömer. Beyrût: Dâru'lKütübi'l-İlmiyye 2001.

Balcı, İsrafil. "İmamlar/Halifeler Kureyş'tendir İddiasının Kritiği." *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 40 (2016), ss, 5-31.

Baysal, Sıddık. *Kur'an'da ve Tefsirlerde Yönetsel kavramlar-I Ulu'l-Emr Kavramı.* Ankara: Bilge Han Yayınları, 2016.

Bakkal, Ali "Ebû Bekir'in Halîfe Seçilmesinde "İmamlar Kureyş'tendir" Hadîsinin Rolü Üzerine.", İstem Dergisi 6:2 (2005),ss. 87-103.

Bağcı, Musa. "el-Buharl'nin Kader Konusunda Mu'tezile ile Münakaşaları" *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 46/ 1 (2005), ss. 21-42.

Bozan, Metin. "İmamiyye'nin İmamet Nazariyesi'nin Teşekkül Süreci," Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara, 2004.

Bozkurt, Nahide. *Mu'tezile'nin Altın Çağı*. Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2002.

Canikli, İlyas. *Siyasetin Kurucusu Olarak Hadis*. İstanbul: Medrese Yayınları, 2006.

Çakın, Kamil. "Buhârî'nin Murcie ile İman Konusunda Tartışması", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,* 32/1, (Ocak 1992), ss.183-198.

Ertürk, Mustafa "İmâm Buhârî'nin Siyaset anlayışı: "Yöneten-Yönetilen İlişkisi"- Câmiu's-Sahîh'deki Bâb Başlıkları ve Buhârî'nin Bireysel Tavrı Çerçevesinde", *Marife Dergisi* 1/1 (2001), ss. 7-31.

Fığlalı, Ethem Ruhi. *Çağımızda îtikadî İslâm Mezhepleri*. Ankara: Selçuk Yayınları 4. Baskı, 1990.

Güven, Sema Korucu. "Siyasî ve İtikadî Tartışmaların Kütüb-i Sitte'deki Yansımaları," Doktora Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, 2023.

Hansu, Hüseyin. *Mutezile ve Hadis*. Ankara: Kitâbiyât Yayınları, 2004.

Halil, Muhammed Cevad. *Keşfu'l-Mutevarifî Sahih el- Buhârî.* Dımeşk:Müessesetu'l-Belâğa Yayınları, 2007.

Hatîb el-Bağdadî, Ebû Bekr Aḥmed b. ʿAli, *Tarîhu Bağdâd*, nşr. Beşâr ʿAvvâd Maʿrûf, 16 Cilt, Kahire: Dâru'l-Ğarbi'l-İslâmî, Beyrut, 1422/2002.

Hatiboğlu, Mehmet Said. *İslam'da İlk Siyasi Kavmiyetçilik: Hilafetin Kureyşiliği* Ankara: Kitâbiyât Yayınları, 2005.

Hatipoğlu, Mehmed Said. *Siyasi-İctimai Hâdiselerle Hadîs Münasebetleri*. Ankara: Otto Yayınları, 2015.

İbnü'l-Cevzî, Ebü'l-Ferec, Mevzû'ât, Beyrut: Daru'l-Kutubu'l-İlmiyye, 1995.

İbn Hacer el-Askalânî, Ebü'l-Fazl Şihâbüddîn Ahmed b. Ali b. Muhammed el-Askalânî, *Fethu'l-Bârî Bi-Şerhi Sahîhi'l-Buhârî*. Beyrut: Daru'l-Risaletu'l-İlmiyye, 1300.

İbn Hacer, *İntikâdü'l—itirâz fi'r-red ala'l-Aynî fî şerhi'l-Buhârî*, thk. Hamdi es-SelefÎ ve Subhi es-Sâmarrâî. Riyad: Mektebetür-Rüşd, 1413/1993.

İbn Hacer, Şihâbuddîn Ebu'l-Fadl Ahmed b. Ali b. Hacer el-Askalânî, *Hedyu's-sârî mukaddimetu Fethi'l-bârî bi-şerhi Sahîhi'l-Buhârî*, nşr., Abdulaziz b. Abdillah b. Bâz. Beyrut: Dâru'l-fikr, 1425/2005.

İmamoğlu, Abdullah Talha. *Hadis ve Siyaset*. İstanbul: Beka Yayınları, 2015.

İsfahânî. Râgıb. Ebü'l-Kasım Huseyin b. Muhammed. *el-Mufredâtü elfâzi'l-Kur'ân,* trc. Yusuf Türker. İstanbul: Pınar Yayınları, 2012.

İstemi, Fuat. "Hadis ve Sünnette Hilafet." Hilafet Nedir Ne Değildir? ed. Adnan Demircan, Ahmet Keleş vd. (Ankara:Fecr Yayınları, 2019) içinde ss.81-128.

İstanbul Üniversitesinden bir Heyet, "Hüküm", *İslâm Ansiklopedisi* 5/627.

Kastallânî, Ebü'l-Abbâs Şihâbüddîn Ahmed b. Muhammed b. Ebî Bekr. *İrşâdü's-sârî.* thk. Muhammed Abdülazîz el-Hâlidî. Beyrût: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1996/1416.

Kırbaşoğlu, M. Hayri. "Ashabu'l-Hadis'in Akaid Edebiyatı", *İslami Araştırmalar Dergisi,* 5 (1987), ss. 79-89.

Kuzudişli, Bekir. *Şîa ve Hadis*. İstanbul: Klasik Yayınları, 2017.

El-Küleynî, Ebû Ca'fer Muhammed, *Usûl mine'l-Kâfî*. Tiran: Daru'l-Kütübi'l- İlmiyye Yayınları, 1388.

Kummî, Ebu'l-Hasan Ali bin İbrahim el-Haşim. *Tefsiru Kummî.* Kum: Müessesetü'l-İmam Mehdi Yayınları, 2014.

Özkan, Mustafa. *Emeviler Döneminde İktidar -Ülemâ İlişkisi*. Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2008.

Sandıkçı, Kemal. *Sahîh-i Buhârî Üzerine Yapılan Çalışmalar.* Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 1991.

Taberî, Muhammedd bin Cerîr. *Câmi'u'l-Beyân an Te'vil-Beyân an Te'vil-i Âyi'l-Kur'an,* thk. Abdullah b. Abdullah b. Muhsin et-Türkî Byy: Daru'l-Hecer, 2003/1424.

Tabersî, Ebu Ali el-Fadl bin el-Hasen*, Mecmau'l-Beyân fi Tefsiri'l-Kur'an*. Beyrut: Daru'l-Murteza Yayınları, 2006.

Türcan, T. (2012). Ülü'l-Emr, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. (s.42/295-297) içinde. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.

Üzüm, İ. (1987). Hüküm, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. (s.5/464-466) içinde. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.

DİA, 18/464.

Varol, Bahaüddin. *Emevi ve Abbasi İktidarında Ehli Beyt Nesli*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2018.

Yücel, Ahmet. *Hadis Tarihi*. İstanbul: M.Ü. İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 2017.

Yıldırım, Enbiya. *Buhârî'nin Ebû Hanîfe'ye Hanefilere Bakışı*. İstanbul: Ensar Yayınları, 2019.

Kaynakça

Akgündüz, Ahmet, Belgeler Gerçekleri Konuşuyor, İzmir 1991.

Armağan, Servet, "İslâm'da Çevre ve Korunması", İslâm Hukuku Araştırmaları Dergisi, Sayı 15, (2010).

Ateş, Süleyman, İnsan ve İnsanüstü, İstanbul 1995.

Ayverdi, İlhan, Misalli Büyük Türkçe Sözlük, Kubbealtı Neşriyat İstanbul 2009.

Bayrakdar, Mehmet, İslâm ve Ekoloji, D.İ.B. Yay., Ankara 1997.

Belâzurî, Ebü'l-Hasen Ahmed b. Yahya, Fütûhu'l-Buldân, Beyrut 1988.

Buhârî, Ebû 'Abdullah Muhammed b. İsmail, el-Cami'u's-sahîh, İstanbul 1992.

Doğan, D. Mehmet, Büyük Türkçe Sözlük, İz Yayıncılık, İstanbul 1996.

Erdoğan, Mehmet, Fıkıh ve Hukuk Terimleri Sözlüğü, Ensar Neşriyat, İstanbul 2019.

Erinç, Sırrı; Ortam Ekolojisi ve Degradasyonel Ekosistem Değişimlikleri, İ.Ü. Deniz Bilimleri Ve Coğr. Enstitüsü Yayınları, İstanbul 1984.

Ethembawa, Mahroof, İslâm'ın Çevre Konusundaki Yaklaşımı, Ekev Akademi Dergisi, Sayı: 68 (Güz 2016).

Faruki, İsmail R., Tevhid, (çev. Dilaver Yardım), İstanbul 1987.

Hâkim en-Nîsâbûrî, Ebû Abdullah Muhammed, el-Müstedrek ale'-Sahîhayn, (thk. Mustafa Abdulkadir Atâ), Beyrut 1990.

Hamidullah, Muhammed, İslâm Peygamberi, İstanbul 1990.

Heyet, "Sayd", el-Mevsuatü'l-fıkhiyye, Kuveyt 1983.

Izutsu, Toshihiko, Kur'an'da Allah ve İnsan (çev. Süleyman Ateş), Ankara 1975.

İbn Haldun, Mukaddime, (çev. Süleyman Uludağ) İstanbul 2007.

İbn Rüşd, Ebü'l-Velîd Muhammed b. Ahmed b. Muhammed, Bidâyetü'l-Müctehid ve Nihâyetü'l-Muktesid, Kahire 2004.

İsfahânî, Ahmed b. Hüseyn b. Ahmed el-Abbâdânî, Metnü'l-Ğayeti ve't-Takrîb fi'l-fıkhi'ş-Şafiî, Beyrut 1994.

Karadâvî, Yusuf, Riâyetü'l-Bîe fî Şerîati'l-İslâm, Kahire 2001.

Komisyon, el-Mu'cemü'l-vasît, Çağrı Yayınları, İstanbul 1992.

Komisyon, Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2010.

Komisyon, Mecelle-i Ahkam-ı Adliyye, İstanbul 2019.

Komisyon, Hadislerle İslâm, İstanbul 2020.

Mâlik b. Enes, b. Âmir el-Esbahî el-Medenî, el-Muvattâ, Kahire byy.

Müslim, Ebû'l-Hüseyin el-Haccâc, el-Câmi'us-sahih, İstanbul 1992.

Tahâvî, Ebû Ca'fer Ahmed b. Muhammed b. Selâme, Şerhu Meâni'l-âsâr, Beyrut tsz.

Sancaklı, Saffet, Hz. Peygamber'in Çevrecilik Anlayışı, İslâmi Araştırmalar Dergisi 2001, Sayı 14.

Sertavi, Fuad Abdullatif, el-Bîe ve'l-Bu'dü'l-İslâmi, Amman 1999.

Şaban, Zekiyüddin, Usûlü'l-fıkhi'l-İslâmî (çev. İbrahim Kâfi Dönmez), TDV Yayınları, Ankara 2014.

Şâfiî, Ebû Abdillâh Muhammed b. İdrîs b. Abbâs, el-Ümm, Beyrut 1393/1973.

Şâmî, Muhammed b. Yusuf es-Salih, Sübülü'l-Hüda ve'r-Reşad, bty. byy.

Şirbînî, Şemsüddîn Muhammed b. Ahmed el-Hatîb, Muğni'l-muhtâc ilâ maʿrifeti meʿânî elfâzi'l-Minhâc, Dimaşk 2009.

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, "Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı", Türkiye İklim Değişikliği Yedinci Ulusal Bildirimi, Ankara 2018.

Zerkâ, Ahmed, Şerhu'l-Kavâidi'l-fıkhiyye, Dimaşk 1996.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

Alan, Hüseyin. *Siyerin Gölgesinde 1/ Hz. Peygamber Öncesi Mekke ve Arabistan*. İstanbul: Beyan Yayıncılık, 1. Basım, 2012.

Ali Sami en-Neşşar. *İslam'da Felsefi Düşüncenin Doğuşu*, çev. Osman Tunç. 2 Cilt. İstanbul: İnsan Yayıncılık, 1. Basım, 1999.

Özafşar, Mehmet Emin (ed.) vd.. *Hadislerle İslam, cilt 1*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2. Basım, 2017.

Esed, Muhammed. *Kur'an Mesajı*, çev. Cahit Koytak- Ahmet Ertürk. İstanbul: İşaret Yayınları, 4. Basım, 2002.

Fatiş, Emrullah. *Kelam Alan Bilgisi ve Problemleri.* İstanbul: Eğitim Yayınevi, 1. Basım, 2021.

İslamoğlu, Mustafa. *Hasan el- Basri'nin Kader Risalesi ve Şerhi*. İstanbul: Düşün Yayıncılık, 2. Basım, 2012.

Izutsu, Toshihiko. *Kur'an'da Allah ve İnsan*, çev. Süleyman Ateş. Ankara: Kevser Kitabevi, 1. Basım, 1963.

Kutlu, Sönmez (ed.). *İmam Maturidi ve Maturidilik*, Ankara: Kitabiyat Yayıncılık, 2. Basım, 2006.

Okuyan, Mehmet. *Çok Anlamlılık Bağlamında Kur'an Sözlüğü*. İstanbul: Düşün Yayıncılık, 4. Basım, 2016.

Rahman, Fazlur. *İslam*, çev. Mehmet Aydın- Mehmet Dağ. Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 7. Basım, 2004.

Taftazânî. *Kelam İlmi ve İslam Akaidi Şerhu'l- Akaid*, çev. Süleyman Uludağ. İstanbul: Dergah Yayınları, 4. Basım, 1999.

Yörükan, Yusuf Ziya. *İslam Akaid Sisteminde Gelişmeler*. İstanbul: Ötüken Yayıncılık, 1. Basım, 2006.

Editör:
Doç. Dr. Özlem Işık

İletişim ve Medya

Alanında Uluslararası Araştırmalar XIX

EĞİTİM
yayınevi

İLETİŞİM VE MEDYA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XIX

Editör: Doç. Dr. Özlem Işık

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-40-0
1. Baskı, 28 Mart 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

İLETİŞİM VE MEDYA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XIX
Editör: Doç. Dr. Özlem Işık
VI+126 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-40-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aksakallı, G. (2020). Teknoloji Çağının E-Hastalıkları, https://www.guvenliweb.org.tr/blog-detay/teknoloji-caginin-e-hastaliklari (E.T.: 18.03.2024).

Aktaş, A. (2023a). Toplumsal Mahremiyet Dönüşümü Ve WhatsApp Durum Paylaşma Özelliği İlişkisi Üzerine Bir İnceleme. *Eskiyeni,* 48, 185-200. Doi:10.37697/eskiyeni.1225175

Aktaş, A. (2023b). Mahremiyetin Sosyal Medya ile Dönüşümünü Türk Kültüründeki Kapı Mefhumu Üzerinden Okumak. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi,* (Özel Sayı 1), 1207-1219. Doi:10.51531/korkutataturkiyat.1357927

Aktaş, A. (2024). Reklam, Tüketim, Toplumsal Kimlik Döngüsünde Aaahh Belinda (2023) Filmini Okumak. *Mevzu Sosyal Bilimler Dergisi*, 11, 153-182. Doi: 10.56720/mevzu.1382807

Amerikan Psikiyatri Birliği. (2014). *Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal Elkitabı DSM-5 Tanı Ölçütleri Başvuru Elkitabı.* (çev. E. Köroğlu). Ankara: Hekimler Yayın Birliği Yayıncılık.

Baudrillard, J. (2008). *Tüketim Toplumu*. (çev. H. Deliceçaylı ve F. Keskin). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Ceylan, D. (2023). 18-45 Yaş Arası Bireylerde Sosyal Medya Bağımlılığı ile Narsistik Kişilik Eğilimleri Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi, *İstanbul Kent Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi,* 4(2), 106-123.

Çiçek, E. (2023). Dijital Çağda Medya ve Hastalıkları. *Journal of Awareness*, 8(1): 69-75, Doi: 10.26809/joa.1976

Duhm, D. (2015). *Kapitalizmde Korku*. (çev. S. Şölçün). İstanbul: Kırmızı Yayınları.

Ekşi, F. (2012). Narsistik Kişilik Özeliklerinin İnternet Bağımlılığı ve Siber Zorbalığı Yordama Düzeyinin Yol Analizi ile İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(3), 1683-1706.

Freud, S. (2012). *Narsizm Üzerine ve Schreber Vakası*. (çev. B. Büyükkal ve S. M. Tura). İstanbul: Metis Yayınları.

Fromm, E. (1994). *Sevginin ve Şiddetin Kaynağı*. (çev. Y. Salman ve N. İçten). İstanbul: Payel Yayınları.

Funk, R. (2013). *Ben ve Biz Postmodern İnsanın Psikanalizi*. (çev. Ç. Tanyeri). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Giddens, A. (1994). *Modernliğin Sonuçları.* (çev. E. Kuşdil). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Güdüm, S. (2021). Viral Reklamlarda 'Selfie' Aracılığıyla İmaj Oluşumu, Narsizm ve Öz-Tüketime Eleştirel Bir Bakış. *Ajıt-e Bilişim Teknolojileri Online Dergisi,* 12(46), 68-82. Doi: 10.5824/ajite.2021.03.004.x

Gün, F. (2023). Gelenekten Moderniteye İran Türkleri Âşık İcra Mekânları: Hemedan Bölgesi Örneği. *Folklor Akademi Dergisi*, 6(3), 1057-1074. Doi: 10.55666/folklor.1365815

Gün, E. (2022). Adalet Ağaoğlu'nun Romanlarının Psikanalitik Yöntemle İncelenmesi. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Medeniyet Üniversitesi.

Gün, E. (2024). Postmodern Unsurlar Işığında Yedinci Gün. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (38), 339-353. DOI: 10.29000/rumelide.1439633.

Hamedoğlu, M. A. (2009). Örgütsel Narsisizm Düzeyine İlişkin Yönetici ve Öğretmen Algıları. Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Horkheimer, M. (1986). *Akıl Tutulması*. (çev. O. Koçak). İstanbul: Metis Yayınları.

Karaca, M. ve Mutlu, T. (2019). Nispetizm -mış Gibi Yapmak: Sosyal Medyada Nispet Davranışları Üzerine Kavramsal Bir Çalışma. *Anadolu Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 40-51.

Kohut, H. (1998). *Kendiliğin Çözümlenmesi* (çev. C. Atbaşoğlu, B. Büyükkal ve C. İşcan). İstanbul: Metis Yayınları.

Kur'ân-ı Kerîm Meâli. (2011). (çev. H. Altuntaş ve M. Şahin). Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.

Merter, M. (2013). *Psikolojinin Üçüncü Boyutu Nefs Psikolojisi ve Rüyaların Dili.* İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Nair, G. (2008). *Sosyolojik Açıdan Bilgi Toplumu ve Türkiye*. İstanbul: Gündoğan Yayınları.

Niedzviecki, H. (2010). *Dikizleme Günlüğü*. (çev. G. Gündüç). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Özel, İ. (2014). Dindarlarda Narsizm: Yüksek Din Eğitimi Alan Öğrenciler Üzerine Bir Araştırma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(32), 310-327.

Öztemel, K. ve Traş, Z. (2019). Facebook Yoğunluğunun Bazı Kişilik Özellikleri ile İlişkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 17(1), 121-139.

Toffler, A. (2008). *Üçüncü Dalga*. (çev. S. Yeniçeri). İstanbul: Koridor Yayınları.

Türk Dil Kurumu (1998). *Türkçe Sözlük*. Ankara: TDK Yayınları.

Veblen, T. (2005). *Aylak Sınıfın Teorisi*. (çev. Z. Gültekin ve C. Atay). İstanbul: Babil Yayınları.

KAYNAKÇA

ARDUÇ KARA, E. (2022). Gazetecilik Eğitiminde Dijital Eğilimler: Türkiye'de Gazetecilik Lisans Eğitiminin Üniversiteler Arası Karşılaştırılması. *Erciyes İletişim Dergisi*, 9(2), 887-910.

AY, A. (2022). Yapay Zekâ Haberciliği ve Gazetecilik Tartışmalarına Dair Bir Değerlendirme. *Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 12(4), 913-926.

AY, A. (2023). Gazetecilik 4.0: Yapay Zekâ Haberciliğinin Güncel Örneklerine Yönelik Bir İnceleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 14(38), 412-435.

Bayraktutan, G., BİLECEN, A.B, KARAKAYA, A. ve YETKİN, B. (2018) Gazetecilik Bölümü Öğrencilerinin Gözünden Yeni Medya Çağında Gazetecilik. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (AKİL) Kasım (30) 224-241

BAYRAM, P. (2022) Dijital Çağda Gazetecilik: Geleneksel ve Dijital Gazetecilik Pratiklerinin Karşılaştırılması. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*. Sayı 58 / Yaz 2022

BİSWAL, K.S & GOUDA, K.N (2019), Artificial Intelligence in Journalism: A Boon or Bane. Optimization in Machine Learning and Applications, 155-167

de LİMA SANTOS, F.M & CERON,W. (2022), Artificial Intelligence in News Media: Current Perceptions and Future Outlook. *Journal. Media, 3*(1), 13-26

GÜLLÜPUNAR, H., & TUNCA, L. (2022). Dijitalleşmeye Dayalı Okarak Gazetecilik Öğrencilerinin Yaşadıkları Meslek Kaygıları Üzerine Bir Araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi,* 10(2), 1019-1045.

GÜZ, N., YEĞEN, C. (2018). Bir gazetecilik biçimi: Robot gazetecilik. *Uluslararası Dijital Çağda İletişim Sempozyumu*, 18- 19 Ekim 2018, Mersin.

IŞIK, U., ÖLÇEKÇİ, H., & KOZ, K. A. (2022). Yapay Zeka ve Algoritma Ekseninde Gazeteciliğin Geleceği ve Toplum İçin Anlamı. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 10(2), 1248-1275.

KAYA ERDEM, B. (2021). Yapay Zekânın Medya ve Yayıncılık Alanına Etkisi. *TRT Akademi*, 6(13), 896-903.

ŞAYİR, O. (2022). İnternet Haberciliğinde Yapay Zeka Gazeteciliğinin Eşik Bekçiliği Açısından İncelenmesi. *İletişim Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 117-134.

ÜNAL, D. (2020). Yeni Medyada Gazeteciliğin Dönüşümüne Dair Nitel Bir Araştırma. *19 Mayıs Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(3), 238-253

YENİCELER KORTAK, İ. (2022). Yapay Zeka ve Haber İlişkisine Kullanıcı Gözünden Bakmak: Sosyal Medyada Robot Haber Spikerlerine Gelen Yorumların İncelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 32(2), 699-710.

YILDIZGÖRÜR, R.M. (2023) Yapay Zeka Teknolojilerinin Gazetecilik Alanında Kullanıma Yönelik Sorunlar ve Riskler. *Türkiye Medya Akademisi Dergisi* 3(6) 564-587

KAYNAKÇA

Akbulut, B. B. (2000). Basın Suçu ve Ceza Sorumluluğu. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 1*(3), 86-95.

Aktaş, C. (2007). İnternet'in Gazeteciliğe Getirdiği Yenilikler. Selçuk İletişim, 5(1), 30-45.

Baldini, M. (2000). *İletişim Tarihi* (çev. G. Batuş). İstanbul: Avcıol Basım Yayın.

Birsen, H. (2013). Değişim Aracı Olarak Yeni Medya. İçinde M. C. Öztürk (Ed.) *Dijital İletişim ve Yeni Medya* (s. 27-49). Eskişehir: İletişim Anadolu Üniversitesi Yayınları, Yayın No: 2956,

Buluş, B. ve İşman, A. (2018). Yeni Medya ve Geleneksel Medya Bağlamında Yakınsama (Convergance) Kültür Oluşumu. İçinde A. Z. Özgür ve A. İşman (Ed.). *İletişim Çalışmaları 2017* (s. 44-61). T.C. Sakarya Üniversitesi Yayınları.

Carr, E. H. (2010). *Tarih Nedir* (çev. M. G. Güntürk). İstanbul: İletişim.

Castells, M. (2005). *Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum ve Kültür, Birinci Cilt: Ağ Toplumunun Yükselişi* (çev. E. Kılıç). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Cervi, L., ve Carrillo-Andrade, A. (2019). Post-Verdad Y Desinformación: Uso Del Análisis Del Discurso Para Comprender La Creación De Narrativas Emocionales Y Rivales En Brexit. *ComHumanitas: Revista Científica De Comunicación, 10*(2), 125-149.

Collin, F. (2019). *The Twin Roots and Branches of Social Epistemology.* In M. Fricker, P. J. Graham, D. Henderson, & N. J. L. L. Pedersen (Eds.), The Routledge Handbook of Social Epistemology (pp. 21-30). Routledge.

Çağlar, B. (2019). Yeni Medya İletişimi Nasıl Dönüştürdü: Pasif Mesaj Alıcısından Aktif, Üreten, Değiştiren, Yorumlayan ve Eyleme Geçen Aktif Mesaj Üreticisine. İçinde M. Cinman ve E. Dinçerden (Ed.). *İletişim Bilimleri Çalışmaları* (s. 49-63). Ankara: Akademisyen Kitapevi.

Ertekin, İ. (2018). Bir Halkla İlişkiler Söylemi Olarak Kamuoyu ve Katılımcılık. İçinde A. Z. Özgür ve A. İşman (Ed.). *İletişim Çalışmaları 2017* (s. 363-373). T.C. Sakarya Üniversitesi Yayınları.

Eyüpoğlu, H. (2017). Dijital Çağda İletişim Teknolojilerinin İnsan Karakterinin Değişimine Etkisi. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (63), 103-110.

Geray, H. (2003). *İletişim ve Teknoloji Uluslararası Birikim Düzeninde Yeni Medya Politikaları.* Ankara: Ütopya.

Güz, N. (1988). *Basında Yasalar Suç ve Cezalar. İ*stanbul: Gazeteciler Cemiyeti Yayınları.

Hampton, K. N. (2016). Persistent and Pervasive Community: New Communication Technologies and the Future of Community, *American Behavioral Scientist,* 60(1), 101-124.

Harari, Y. N. (2018). Yuval Noah Harari Extract: 'Humans Are A Post-Truth Species' *https://www.theguardian.com/culture/2018/aug/05/yuval-noah-harari-extract-fake-news-sapiens-homo-deus* (E.T.: 17.01.2024).

Heinonen, K. (2011). Consumer Activity In Social Media: Managerial Approaches To Consumers' Social Media Behavior. *Journal Of Consumer Behaviour*, *10*(6), 356-364.

Karabulut, B. (2015). Bilgi Toplumu Çağında Dijital Yerliler, Göçmenler ve Melezler. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (21), 11-23.

Karakoç, E. ve Taydaş, O.. (2013). Bir Serbest Zaman Etkinliği Olarak Üniversite Öğrencilerinin İnternet Kullanımı İle Yalnızlık Arasındaki İlişki: Cumhuriyet Üniversitesi Örneği. *Selçuk İletişim, 7*(4), 33-45.

Kılıç, N. (2019). Geleneksel Medya ile Yeni Medya Karşılaştırılması: Kurumsal Bir Analiz Çalışması. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 36, 227-239.

Kurubacak, G. (2016). İletişim Teknolojilerinde Yeni Özellikler. İçinde T.V. Yüzer ve M.E. Mutlu (Ed.). *Yeni İletişim Teknolojileri* (s. 3-21). Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Manovich, L. (2002). *The Language Of New Media.* MIT Press.

Marasco, R. (2016). Toward A Critique Of Conspiratorial Reason. *Constellations,* 23(2), 236-243.

McComiskey, B. (2017). *Post-Truth Rhetoric And Composition*. Utah State University Press

McDermott, R. (2019). Psychological Underpinnings of Post-Truth in Political Beliefs. *PS: Political Science & Politics,* 52(2), 218-222.

McIntyre, L. C. (2018). *Post-Truth.* The MIT Press.

McLuhan, M. (1994). *Understanding Media: The Extensions Of Man.* MIT Press.

McLuhan, M., Gordon, W. T., Lamberti, E., ve Scheffel-Dunand, D. (2011). *The Gutenberg Galaxy: The Making Of Typographic Man.* University of Toronto Press.

Nuran, M. B. (2015). Geleneksel Medya ve Yeni Medya Etkileşiminin Gezi Parkı Gösterileri Bağlamında İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Beykent Üniversitesi.

Özgen, E., ve Doymuş, H. (2013). Sosyal Medya Pazarlamasında Farklılaştırıcı Bir Unsur Olarak İçerik Yönetimi Konusuna İletişimsel Bir Yaklaşım. *AJIT-e: Bilişim Teknolojileri Online Dergisi*, *4*(10), 91-103.

Öztürk, Ş. (2015). Sosyal Medyada Etik Sorunlar. *Selçuk İletişim, 9*(1), 287-311.

Rafaeli, S., ve Sudweeks, F. (1997). Networked Interactivity. *Journal Of Computer-Mediated Communication*, *2*(4), JCMC243.

Rogers, E. M. (1986). *Communication Technology The New Media In Society.* New York: The Free Press.

Russell, B. (1997). *The Problems Of Philosophy.* Oxford University Press.

Salaverría-Aliaga, R., García-Avilés, J. A., ve Masip, P. (2010). Concepto De Convergencia Periodística.

TDK. (2024). https://sozluk.gov.tr/, (E.T.: 25.01.2024).

Turan, E. A. (2013). Yeni Medya Ortamlarında Üre-Tüketicilik Ve Katılım Olgusu: Ekşi Sözlük Ve Okan Bayülgen'in Talk Show'unda Etkileşim. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Başkent Üniversitesi.

Ulaş, S. (2020). Marka İletişiminde Sosyal Medya Ve Çevrimiçi Etkileşim (Online Engagement) İlişkisi: Limasol Türk Kooperatif Bankası Örneği. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *9*(1), 274-285.

Williams, J. P. (1996). *Technology Education For Teachers*. Australia: Macmillan.

Varnalı K. (2012). *Dijital Tutulma.* İstanbul: Mediacat.

Yayla, O. T. (2017). Analogtan Dijitale İletişim Teknolojilerinin Gelişimi: Sosyal Medya Ve Sosyal Değişim. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi.

KAYNAKÇA

Açık, Y. Uslu, L. Apaydın, F. (2016). Türkiye'deki Üniversitelerin Radyo ve Televizyon Yayıncılığı Yapmasının Hukuki Boyutu ve Alternatif Bir Platform Olarak İnternet. XVIII. Akademik Bilişim Konferansı. Aydın.

Aziz, A. (2018). Radyo Yayıncılığı. İstanbul: Nobel Akademik Yayıncılık.

Bittner, J, R. (1996). Mass Communication (6th Edition). Massachusetts: A Simon & Schuster Company.

Cankaya, Ö. (1997). Dünden Bugüne Radyo Televizyon. İstanbul: Beta Yayınları.

Cankaya, Ö. (2003). Bir Kitle İletişim Kurumunun Tarihi: TRT 1927-2000. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Cumhuriyet Dergi. (1987). Amatörlüğü Amerika Canlandırdı. 2 Ağustos, (6).

Çakır, H. (2005). Tüm Yönleriyle Radyo. Ankara: Siyasal.

Güney, S. (2009). Tüm Yönleriyle Topluluk Radyoları. İstanbul: Punto Yayınları.

Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2018). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri (5. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

İletişim Fakülteleri Dekanlar Toplantısı Sonuç Bildirgesi. (5-6 Mart 1999). Ankara.

İlkin, N, V. (1945). Radyo Dergisi. Radyonun Bize Kazandırdığı Kıymetler. Cilt 4, Sayı 9:1.

Kocabaşoğlu, U. (2010). Şirket Telsizinden Devlet Radyosuna Trt Öncesi Dönemde Radyonun Tarihsel Gelişimi ve Türk Siyasal Hayatı İçindeki yeri. İstanbul: İletişim Yayınları.

Kuruoğlu, H. (2006). Propaganda ve Özgürlük Aracı Olarak Radyo. Ankara: Nobel Yayın.

Önder, İ. (2002). Türkiye'de Yerel Radyolar ve Demokrasi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Özer, A. Ç. (2006). Türkiye'de Üniversitelere Ait Radyoların Program Yapısı, Tür ve İçerikleri. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Priestman, C. (2002). Web Radio. Oxford: Focal Press.

RTÜK. (2014). Radyo ve Televizyon Yayıncılığı Sektör Raporu.

Sauls, S. J. (2000). The Culture of American College Radio. Iowa: Iowa State University Press.

Sümer, B. Adaklı, G. (2007). 6112 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkındaki Kanun'a İlişkin Değerlendirme Raporu. İletişim Araştırmaları. 5 (2): 141-158.

Tekinalp, Ş. (2003). Camera Obscura'dan Synopticon'a Radyo ve Televizyon. İstanbul: Der Yayınları.

www.pbs.org/wgbh/aso/tryit/radio/earlyyears.html (Erişim Tarihi: 16 Şubat 2024).

KAYNAKÇA

Adkins, S. (2003). Cause related marketing: who cares wins. In Michael J. Baker (Eds.) The Marketing Book. (669-693) 5th edition GB: Butterworth Heinemann.

Andreasen, A. R. (1994). Social marketing: its definition and domain, *Journal of public policy & marketing,* 13 (1), 108-114

Andreasen, A. R. (1995). Marketing Social Change: Changing behavior to promote health, social development, and the environment. SF: Jossey-Bass Publishers

Armstrong, G., Kotler, P., Harker, M., ve Brennan, R. (2009), *Marketing an introduction,* Pearson Education Limited, England.

Bagozzi, R. P. ve Moore, D. J. (1994). Public Service Advertisements: Emotions and Empathy guide prosocial behavior, *Journal of Marketing,* 58 (1), 56-70

Bloom, P. N., Hoeffler, S., Keller, K. L., ve Meza, C.E.B. (2006). How social-cause marketing affects consumer perceptions, *MIT Sloan Management Review,* Winter, 171-194.

Bilgiç, B. (2016). Türkiye'de Kamu Spotu Oluşum Süreci ve Yayın Politikaları, *İletişim Çalışmaları Dergisi,* 1 (2), 25-61.

Bronn, P. S., ve Vrioni, A. B. (2001). Corporate social responsibility and cause-related marketing: An overview, *International Journal of Advertising,* 20 (2), 207-222.

Cannon, T. (1992), Corporate Responsibility. 1st ed., Pitman Publishing, London.

Chang, C. T. (2012). Missing ingredients in cause-related advertising*, International Journal of Advertising*, 31 (2), 231-256.

Coffman, J., 2002. Public communication campaign evaluation an environmental scan of challenges, criticisms, practice, and opportunities, *Harvard Family Research Project*, May.

Dillard, J. P. ve Peck, E. (2000). Affect and prsuasion: Emotional responses to public service announcements, *Communication Research*, 27, 461-495.

Hohnen, P. ve Potts, J. (2007). Corporate social responsibility: An implementation guide for business. Kanada: International Institute for Sustainable Development

Kestane, S. Ü. (2014). Differences between the conceots associated with social marketing, *International Journal of economic and administrative studies,* 7 (13), 193-208

Khan, M. A. (2006). Consumer behaviour and advertising amangement. New Delhi: New Age International.

Kim, H. J., Kim, J.-I. Ve Han, W. H. (2005). The effects of cause-related marketing on company and brand attitudes, *Seoul Journal of Business*, 11 (2), 83-117.

Kotler, P. ve Zaltman, G. (1971). Social marketing: an approach to planned social change, *Journal of Marketing,* 35, 3-12

Moir, L. (2001). What do we mean by corporate social responsibility? *Corporate Governance*, 1 (2), 16-22.

Narman. G. (2015), Halkla İlişkiler Perspektifinden Sivil Toplum. (Editör : Emel Karayel Bilbil), Sivil Toplum Özel Sektör Etkileşimi ve STK'larda Yönetim, İletişim ve Pazarlama (s.167-207) İstanbul: Pales Yayınları.

Rangun, V. K. ve Karim, S. (1991). Teaching note: Focusing the concept of social marketing. Cambridge, MA: Harvard Business school

RTÜK. (2014). 6112 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun ve Yayın Hizmeti Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik, Ankara.

Sethi, S.P. (1977) Advocacy Advertising and Large Corporations. Lexington, MA: Lexington Books.

Thompson, J. K. ve Heinberg, L. J. (1999). The media's influence on body image disturbance and eating disorders: we've reviled them, now can we rehabilitate them? *Journal of social issues,* 55 (2), 339-353

Trang, N. T. X (2015). A review of societal marketing, *the university of danang journal of science and technology*, 12 (97), 90-93

Varadajan, P. R. ve Menon, A. (1988). Cause-Related marketing: A coalignment of marketing strategy and corporate philanthropy, *Journal of Marketing,* 52 (3), 58-74.

Wood, D.J. (1991), Corporate social performance revisited, *Academy of Management Review,* 16, 691-718.

Wymner, W. (2010). Rethinking the boundaries of social marketing: activism or advertising? Journal of business research, 63, 99-103.

Yeşilay (2021) https://www.yesilay.org.tr/tr/yayinlar/afisler

Youtube (2024). https://youtube.com

https://etietieti.com

https://logowik.com/trafik-canavari-vector-logo-1065.html

https://iabtr.org/81-ilde-81-orman

KAYNAKÇA

Acar, E. (2010). Türkiye ve Dünyada IPTV, *IP Media Dergisi*, 1.

Ahmed, W., Fenton, A., Hardey, M. & Das, R. (2022). "Binge Watching and the Role of Social Media Virality towards promoting Netflix's Squid Game", *IIM Kozhikode Society & Management Review,* 11(2) 2022, 222-234.

Ak, S. (2022). "Schwartz Değerler Ölçeği Bağlamında "Camdaki Kız" Dizisinin İçerik Analizi" ODÜSOBİAD 12 (1), 339-356, DOI: 10.48146/odusobiad.1054713

Akarcalı, S. (1996). "Televizyon ve Şiddet", Yeni Türkiye Der., Sayı: 11, Yıl: 2, İstanbul.

Ambler, T., Ioannides, A., & Rose, S. (2000). Brands on the brain: Neuro-images of advertising. Business Strategy Review, 11(3), 17–30.

Aydemir, M. (2014). "Medyada Şiddetin Dönüşümüne Bilinçaltı Etki Yöntemleri Ve "Mutlu Şiddet" İlişkisi". *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2014 (3), 166-170. DOI: 10.18493/kmusekad.33073

Aziz, A. (1990). *Araştırma Yöntemleri-Teknikleri ve İletişim*. A. Ü Siyasal Bilgiler Fakültesi ve Basın-Yayın Yüksekokulu Basımevi.

Baysal, A., & Akalın, N. (2011). Pazarlamanın Bilinçaltı. Media Cat Aylık Pazarlama Dergisi, 202, 60-68.

Berelson, B. (1952). *Content Analysis in Communication Research*. U.S: Free Press.

Berelson, B., ve Lazarsfeld, P. F. (1948). *The Analysis of Communication Content.* US: University of Chicago and Columbia University.

Bilgin, N. (2006). *Sosyal bilimlerde içerik analizi teknikler ve örnek çalışmalar.* İkinci Baskı. İstanbul: Siyasal.

Bolter, J.D., ve Grusin, R. (2000). *Remediation, Understanding New Media*, US: MIT Press.

Çelebi, V. (2013). "Michel Foucault 'da Bilgi, İktidar ve Özne İlişkisi", *Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi*, 5, 512-523.

Çelik, R. ve Nezir Köse, N. (2022). "Squid Game Dizisi'nde Yer Alan Mekân Ve Semboller Üzerine İnceleme", Meriç Uluslararası Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Dergisi, Cilt:6, Sayı:15, Yıl: 2022, Sayfa:43-59.

Derham, W. (2015). *Physico-Theology: Or, a Demonstration of the Being and Attributes of God His Works of Creation*, London: Palala Press.

Di Muzio, T. & Robbins, R. H. (2016). *Dept as power* (First Edition). Manchester University Press.

Dönmez, Mevlüt S. (2020). "Katharsis Bir Duygu Olarak Şiddetin Marka Tutumuna Yansıması". *Erciyes İletişim Dergisi*, 7. 297-320. DOI: 10.17680/erciyesiletisim.630558.

Drisko, J. & Maschi, W. Tina (2016). *Content Analysis, Pocket Guides to Social Methods,* New York: Oxford University Press.

Erten, Y. & Ardalı, C., (1996). "Saldırganlık, Şiddet ve Terörün Psikososyol Yapıları", 143-163, *Cogito* s: 6-7 Kış- Bahar 1996, Yapı Kredi Bankası Yay: İstanbul.

Farooqui, Y. S. & Khan, R. S. (2020). "Motivations for Popularity of Turkish Drama Serial "Ertugrul" in Pakistan: A Content Analysis", *Global Media Journal-Pakistan Edition Vol. XIII, Issue 02, Fall 2020, 45-57.*

Fidler, R. (1997). *Mediamorphosis: Understanding New Media*, US: Thousand Oaks.

Foucault, M. (1997). *Ethics, Subjectivity and Truth,* The New Press: New York.

Foucault, M. (1999). *Bilginin Arkeolojisi*, Birey Yayıncılık: İstanbul.

Foucault, M. (2012). *İktidarın Gözü*, Ayrıntı Yayınları: İstanbul.

Foucault, M. (2014. *Özne ve İktidar*, Ayrıntı Yayınları: İstanbul.

Geçimli, G. (2022), "Eşitsizliği Yeniden Üreten Gösteri: The Platform ve Squid Game", *ARHUSS, (2022), 5(1)*: 40-72.

Gökçe, O. (2006). *İçerik çözümlemesi kuramsal ve pratik bilgiler*. İstanbul: Siyasal Kitabevi.

Gratz, J. E. (1984). "The Ethics of subliminal communication". *Journal of Business Ethics*, 3(3), 181-184.

Gürel, E. ve Alem, J. (2010). Postmodern bir durum komedisi üzerine içerik analizi", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, The Journal of International Social Research Volume 3 / 10 Winter 2010, 332-347.*

Head, Sydney W. (1954). Content Analysis of Television Drama Programs, The Quarterly of Film Radio and Television, Winter, University of California Press, 1954, Vol. 9, No. 2 (Winter, 1954), 175-194.

Hotz, H. (2006). A Short Introduction to Game Theory, https://www.theorie.physik.uni-muenchen.de/lsfrey/teaching/archiv/sose_06/softmatter/talks/Heiko_Hotz-Spieltheorie-Handout.pdf Erişim Tarihi: 11.12.2022.

Huizinga, J. (1955). Homo Ludens A Study of the Play-Element in Culture. Beacon Press. Boston, USA.

Kaminski, F. (2000). "Convergence in the field of electronic communications", *Przegląd Telekomunikacyjny + Wiadomości Telekomunikacyjne,* Wydawnictwo SIGMA-NOT, 2000, No:1, 23-31.

Karnowski, V. (2012). Symbolic Models of Mobile Phone Appropriation. In: Martin, C., von Pape, T. (eds) Images in Mobile Communication. VS Verlag für Sozialwissenschaften. DOI: 10.1007/978-3-531-93190-6_9

Keskin, F. (1996). "Foucault'da Şiddet ve İktidar", *Cogito Dergisi*, 6-7, 117-122.

Key, W. B. (1973). *Subliminal Seduction: Ad Media's Manipulation of A Not So Innocent America*. The New American Library Inc.: New York.

Kılıç, Y. (2011). *Subliminal Hipnoz*. İkinci Adam Yayınları: İstanbul.

Kim, C. (2021). "No 'Squid Game': South Korea's Real-Life Debt Trap". https://www.reuters.com/world/asia-pacific/no-squid-game-south-koreas-real-life-debt-trap-2021-10-21/ Erişim Tarihi: 14.12.2023.

Kim, N. & McCurry, J. (2021). "Squid Game Lays Bare South Korea's Real-Life Personal Debt Crisis". https://www.theguardian.com/world/2021/oct/08/squid-game-lays-bare-south-koreas-real-lifepersonal-debt-crisis Erişim Tarihi: 14.12.2023.

Krippendorff, K. (2013). *Content analysis: An Introduction to its Methodology* (3.Ed.). London: Sage.

Kurtuluş, G ve İnci, M. (2022). "Neoliberalizmin Borçlu İnsanına Dair Eleştirel Bir Çözümlemenin Çözümlemesi: Squid Game". Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt: 44, Sayı: 2, Aralık 2022, 303-315. DOI: 10.14780/muiibd.1225246

Lazzarato, M. (2015). *Borçlandırılmış İnsanın İmali Neoliberal Durum Üzerine Deneme* (İkinci Baskı) (Çev.) M. Ersen. İstanbul: Açılım Kitap.

Lazzarato, M. (2014). "Debt, Neoliberalism and Crisis: Interview with Maurizio Lazzarato on the Indebted Condition", Sage. Vol: 48 (5), 1039-1047.

Macnamara, J. (2005). Media content analysis: Its uses, benefits and best practice methodology. *Asia Pacific Public Relations Journal, 6*(1), 1-34

Manovich, L. (2001). *The Language of New Media*, Cambridge: Massachusetts Institute of Technology.

Maurya, R. K. (2016). "Do Hindi Cinema & Television Serials Propagate Caste Stereotypes through Surnames of Characters: A Content Analysis", *The International Journal of Indian Psychology, Volume 3, Issue 3, No.3,* April-June, 2016 ,157-181.

May, T. (2014). "Yeni Girişimciler: Foucault ve Tüketim Toplumu", (Çev.) Maya Mandalinci. *Cogito.* Sayı: 70-71, 96-105.

Mellor, M. (2010). *The Tuture Of Money: From Financial Crisis To Public Resource* (First Edition). London: Pluto Press.

Michaud, Y. (1991). *Şiddet*. (Çev.) Muhtaroğlu, C., İletişim Yayınları: İstanbul.

Mutlu, E. (1997). "Televizyon, Çocuklar Ve Şiddet", İ.Ü. İletişim Fak. Der., Sayı: 4, İstanbul.

Negri, A. ve Hardt, M. (2013). *Duyuru*. (Çev.) Abdullah Yılmaz. Ayrıntı Yayınları: İstanbul.

Neuendorf, Kimberly A. (2017). The Content Analysis Guidebook, 2nd Edition, Sage Publications Inc.: London

Neumann, John V. & Morgenstern, O. (1953). Theory of Games and Economic Behavior, Princeton University Press.

Oksala, J. (2012). "Devlet Şiddetinin Yönetimi: Foucault 'da Siyasi İktidarın Yönetimsellik Olarak Yeniden Ele Alınması", *Cogito Dergisi*, 70-71, 163-178.

Osborne, M. J. & Rubinstein A. (2020). Models in Microeconomic Theory, Cambridge, UK: Open Book Publishers, Version: 2020.12.21.

Özkan, S. (2019). Televizyon dizi türü olarak absürt komediler ve leyla ile mecnun dizisi üzerine içerik analizi, T.C Marmara Üniversitesi, yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul.

Read, J. (2014). "Homo Economicus'un Bir Soykütüğü: Neoliberalizm ve Öznelliğin Üretimi", (Çev.) Şeyda Öztürk. *Cogito*. Sayı: 70-71, 82-95.

Riches, D. (1989). "Şiddet Olgusu", *Antropolojik Açıdan Şiddet* içinde, (Ed.) David Riches, (Çev.) Dilek Hattatoğlu, ss. 10-41, Ayrıntı Yayınları: İstanbul.

Rigel, N. (1995). *Haber, Çocuk Ve Şiddet*, Der Yayınları: İstanbul.

Stempel, G.H. (1989). Content analysis. In G.H.Stempel and B.H.Westley (Eds) *Research methods in mass communications*, Englewood Cliffs NJ: Prentice-Hall.

Şeşen, E., Akyıldız, Y., (2022). Game of the Capitalist Competition: Squid Game. SineFilozofi Dergisi. 7 (14).279-299.10.31122/sinefilozofi.1127686

Taşkın, C. (2008). "IPTV Mimarisi ve Servisleri", Birey Eksenli İnteraktif Yayıncılık IPTV, (Der. İlhan Yerlikaya), Ankara: RTÜK-Türkiye Bilişim Derneği.

Tuna, S. Akgün, C. (2022). "Squid Game" Dizisinin Korku ve Şiddet Temaları Bağlamında Ruhsal Çözümleme Yöntemiyle İncelenmesi", IGUSABDER, 17 (2022): 636-647.

Uzuner, Z. ve Yağlıcı, M. (2014). "Sosyal medyanın TV dizilerinin içeriğine etkisi: Seksenler dizisi", International Academic Conference İstanbul, 16-17 October 2014, Dijital İletişim Etkisi Uluslararası Akademik Konferansı Bildiri Kitabı, 347-361.

Ünsal, A. (1996). "Genişletilmiş Bir Şiddet Tipolojisi" Cogito, Kış-Bahar, Sayı 6-7.

Wang, Y. (2023). "Character Image Analysis of Elite Male Cho Sang-Woo in Squid Game of Netflix", Z. Zhan et al. (Eds.): SEAA 2022, ASSEHR 675, pp. 584–589, 2023. DOI: 10.2991/978-2-494069-05-3_72

Widodo, J. (2023). Reception analysis of Indonesian audience towards physical and verbal violence on series Squid Game (2021) by Hwang Dong-Hyuk. Rainbow : Journal of Literature, Linguistics and Culture Studies, 11(1), 57-65. DOI: 10.15294/rainbow. v11i1.53347

KAYNAKÇA

Assmann, A., (2008). Kollektives Gedächtnis. https://www.bpb.de/themen/erinnerung/geschichte-und-erinnerung/39802/kollektives-gedaechtnis/. (E.T.: 10.02.2024).

Baerenholdt, J., Haldrup M., Larsen J., Urry J., (2014). *Performing Tourist Places*. Burlington.

Cornelißen, C., (2012). Erinnerungskulturen. Docupedia-Zeitgeschichte, doi: http://dx.doi.org/10.14765/zzf.dok.2.265.v2.

Cornelißen, C., (2014). Kollektives und kulturelles Erinnern Erinnerungskulturen leben von der Dynamik der Gegenwart. https://www.forschung-frankfurt.uni-frankfurt.de/51323020/FoFra_2014_1_Erinnerungskultur_Kollektives_und_kulturelles_Erinnern.pdf. (E.T.:12.02.2024).

Daley, B., (2015). Transforming the world with culture: Next steps on increasing the use of digital cultural heritage in research, education, tourism and the creative industries. White Paper Europeana Foundation, http://pro.europeana.eu/files/Europeana_Professional/Publications/Europeana%20Presidencies%20 White%20Paper.pdf. (E.T.: 20.02.2024).

Hein, D., (2009). *Erinnerungskulturen online. Angebote, Kommunikatoren und Nutzer von Websites zu Nationalsozialismus und Holocaust*. Konstanz.

Hein, D., (2010). Virtuelles Erinnern. http://www.bpb.de/geschichte/zeitgeschichte /geschichte-und-erinnerung/39866/virtuelles-erinnern?p=all. (E.T.:12.02.2024).

Meyer, E. (2009): *Erinnerungskultur 2.0: Kommemorative Kommunikation in digitalen Medien.* Frankfurt a. M.

Sabrow, M., (2012). Held und Opfer. Zum Subjektwandel deutscher Vergangenheitsbewältigung im 20. Jahrhundert, Margit FRÖLICH (Edt). *Das Unbehagen an der Erinnerung – Wandlungsprozesse im Gedenken an den Holocaust* (s.37-54) içinde. Frankfurt am Main.

Turkowska, E., (2017). Entgrenzung der Erinnerung. Digitale Erinnerungskultur an den Holocaust, https://www.researchgate.net/publication/333086354_Entgrenzung_der_Erinnerung_Digitale_Erinnerungskultur_an_den_Holocaust. (E.T.:12.02.2024).

Wetzel, D., (2020). Maurice Halbwachs- Collectives Memory and Forgetting. (30) Maurice Halbwachs - Collective Memory and Forgetting | Dietmar J. Wetzel - Academia.edu. (E.T.:12.02.2024).

İLETİŞİM PERSPEKTİFİNDEN POST-TRUTH FENOMENİ

Editör: **Dr. Fikriye Çelik**

EĞİTİM
yayınevi

İLETİŞİM PERSPEKTİFİNDEN POST-TRUTH FENOMENİ
Editör: Dr. Fikriye Çelik

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-37-0
1. Baskı, Mart 2024

Baskı Cilt
Uzun Dijital Matbaacılık
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı No: 48/48 - 49 İskitler 06070 / Ankara
Matbaa Sertifika No: 47865

Kütüphane Kimlik Kartı
İLETİŞİM PERSPEKTİFİNDEN POST-TRUTH FENOMENİ
Editör: Dr. Fikriye Çelik
VIII+136 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-37-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

Kaynakça

Arendt, H. (1967). Truth and politics. *Between past and future* In (p. 227–264). Penguin Books.

Avaro, D. (2021). La posverdad. Una guía introductoria. *Andamios*, 18(46), 117-142. http://dx.doi.org/10.29092/uacm.v18i46.840

Boyack, K. W., & Klavans, R. (2010). Co-citation analysis, bibliographic coupling, and direct citation: Which citation approach represents the research front most accurately? *Journal of the American Society for Information Science and Technology, 61*(12), 2389–2404. https://doi.org/10.1002/asi.21419

Boyack, K. W., Newman, D., Duhon, R. J., Klavans, R., Patek, M., Biberstine, J. R., et al. (2011). Clustering more than two million biomedical publications: Comparing the accuracies of nine text-based similarity approaches. *PLoS ONE*, *6*(3), 1-11. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0018029

Çelik, F. (2021). Karakteristik bir post-truth göstergesi: Sanal kabristan. *International Social Sciences Studies Journal*, *7*(76), 229-237. http://dx.doi.org/10.26449/sssj.2897

Çelik, F. ve Davulcu, E. (2022). İslamofobi'nin post hakikat dönemde görünümü: Yeni Zelanda Saldırısı'nda dijital oyun izleri. *Medya ve Din Araştırmaları Dergisi (MEDİAD)*, *5*(2), 315-340. https://doi.org/10.47951/mediad.1193846

Çelik, F. (2024). Post-truth çağda post-reality sanat deneyimi: metaverse konseri örneği. *Erciyes İletişim Dergisi, 11*(1), 283-304. https://doi.org/10.17680/erciyesiletisim.1341622

Dell'Utri, M. (2023). Why Post-Truth Cannot Be Our Epistemological Compass. *Social Epistemology*, 37(2), 164–176. https://doi.org/10.1080/02691728.2022.2145858

Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N., & Lim, W. M. (2021). How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of Business Research*, 133, 285-296. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2021.04.070

Ferraria, F., Lorussoa, A. M., Moruzzia, S., & Volpe, G. (2023). Perspectives on Post-Truth. *Social Epistemology*, *37*(2), 141–149. https://doi.org/10.1080/02691728.2023.2184219

Fuller, S. (2018). Post-truth: Knowledge as a power game. Anthem Press.

Hannon, M. (2023). The politics of post-truth. *Critical Review*, *35*(1-2), 40-62. https://doi.org/10.1080/08913811.2023.2194109

Keyes, R. (2017). *Hakikat Sonrası Çağ* (Çev. D. Özçetin). DeliDolu Yayınları.

Kluknavská, A., & Eisele, O. (2023). Trump and circumstance: Introducing the post-truth claim as an instrument for investigating truth contestation in public discourse. *Information, Communication & Society, 26*(8), 1583–1600. https://doi.org/10.1080/1369118X.2021.2020322

Janssens, F., Leta, J., Glanzel, W., & De Moor, B. (2006). Towards mapping library and information science. *Information Processing and Management*, 42, 1614–1642. https://doi.org/10.1016/j.ipm.2006.03.025

Maddalena, G., & Gili, G. (2020). Post-truth in theory. *The History and Theory of Post-Truth Communication*, 35–72.

Mejia, R., Beckermann, K., & Sullivan, C. (2018). White lies: A racial history of the (post)truth. *Communication and Critical/Cultural Studies, 15*(2), 109–126. https://doi.org/10.1080/14791420.2018.1456668

Neupane, M. (2020). *Post-truth as ethical crisis with the misuse of social media*. Cambridge Open Engage.

Peters, M. A., McLaren, P., & Jandric, P. (2022). A viral theory of post-truth. *Educational Philosophy and Theory, 54*(6), 698-706. https://doi.org/10.1080/00131857.2020.1750090

Rimkus, E. (2023). (Post)tiesa ir žinojimas filosofiniu, sociologiniu ir komunikaciniu požiūriu. *Filosofija. Sociologija, 34*(1), 107–115. https://doi.org/10.6001/fil-soc.2023.34.1.13

van Eck, N. J., & Waltman, L. (2017). Citation-based clustering of publications using CitNetExplorer and VOSviewer. *Scientometrics*, *111*, 1053–1070. https://doi.org/10.1007/s11192-017-2300-7

Kaynakça

Allchin, D. (2004). Pseudohistory and pseudoscience. *Science & Education, 13*(3), 179-195.

Allcott, H., Gentzkow, M. (2017). Social media and fake news in the 2016 election. *Journal of Economic Perspectives*, 31(2), 211-236.

Anlı, Ö. F. (2021). Bilimsel bilginin toplumsal siyasal belirleyiciliği. Dursun, Ç. ve Dursun, O. (Ed.). *Bilim İletişimi*. Siyasal Kitabevi.

BBC. (2018). 'Trump on climate change report: 'I don't believe it'. Nov, 26. 2018. https://www.bbc.com/news/world-us-canada-46351940

BBC. (2018). 'Dünya çapında onbinler 'bilimsel gerçekler' için yürüdü. Apr. 22. 2018 https://www.bbc.com/turkce/haberler-39677768

Bergstrom, C.T., West, J.D. (2021). Misinformation in and about science. *PNAS2021*. Vol. 118 No. 15. 1-8.

Bucchi, M. (2019). Facing the challenges of science communication 2.0: quality, credibility and expertise. *EFSA Journal*. 17 (S1), 7. https://doi.org/10.2903/j.efsa.2019.e170702

Burkhardt, J.M. (2017). Combating fake news in the digital age. *Libr. Technol. Rep,* 535–9.

Burns, T. W., O'Connor, D. J. and Stocklmayer, S. M. (2003). Science communication: a contemporary definition*. Public Understanding of Science. 12*(2), 183-202.

Cansever, B. A. (2016). Bilgi toplumunda bir kavram kargaşası: bilgi mi? Enformasyon mu?. *Sosyoloji Dergisi*. Armağan Sayısı, 41-50.

Deburd, G. (1996). *Gösteri toplumu ve yorumlar*. (Çev. Ayşen Emekçi-Okşan Taşkent). Ayrıntı Yayınları.

Doyle, C. S. (1992). Outcome Measures for Information Literacy within the National Education Goals of 1990. *Final Report to National Forum on Information Literacy*. Summary of Findings. https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED351033.pdf

Durna, T. (2021). Yalan çağına giden yolların taşları nasıl döşendi?. *Akıl Tutulması Çağı II*. Doğu Batı Yayınları, 141-168.

Dursun, Ç. (2021). Güncel cehalete dair dramatik bir darkenar. *Akıl Tutulması Çağı I*. Doğu Batı Yayınları, 51-64.

Engin, A. O. (2005). Bilginin insan hayatındaki yeri ve önemi. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 427-453.

Fallis, D. (2015). What is disonformation?. *Library Trends*. 63(3), 401-426

Flood, A., Fake news is "very real" Word of the year for 2017, *The Guardian*, 2016. https://www.theguardian.com/books/2017/nov/02/fake-news-is-very-real-word-of-the-year-for-2017.

Gerbina, T.V. (2021). Science disinformation: on the problem of fake news. *Scientific and Technical Information Processing*. Vol. 48, No. 4, 290–298

Howell, L. et al. (2013). Digital wildfires in a hyperconnected world. *WEF Rep.* 3, 15–94 https://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalRisks_Report_2013.pdf ,

Kellner, D. (2018). Donald Trump and the politics of lying. in: Peters, M.A., Rider, S., Hyvönen, M., Besley, T. (eds) *Post-Truth, Fake News*. Springer.

Keyes, R. (2017). *Hakikat sonrası çağ: günümüz dünyasında yalancılık ve aldatma*. (Çev. Deniz Özçetin). Deli Dolu Yayınları.

Koçyiğit, A. (2023). Olağanüstü hallerde sosyal medyada dezenformasyonla mücadele ve kriz iletişimi: Kahramanmaraş depremi üzerine bir analiz. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi*. Sayı 10, 68-86.

Lazer DMJ, et al. (2018). The science of fake news. *Science*. Vol 359. Issue 6380. 1094-1096

Lederman, N. G., Zeidler, D. L. (1987). Science teachers conceptions of the nature of science: Do they really influence teacher behavior? *Science Education*. 71(5), 721-734.

Lipss, J.H. (1999). Beyond reason: science ın the mass media. *(Ed. Schopf, J. W.) Evolution! Facts & Fallacies. Academic Press, 71-90.*

Michailidou, A., Trenz, H. J. (2021). Rethinking journalism standards in the era of post-truth politics: from truth keepers to truth mediators. *Media, Culture & Society*. Vol. 43 (7). 1340-1349.

Miller, D. (1983). The correlates of entrepreneurship in three types of firms. *Management Science*. 29 (7), 770-791.

Önen, A. (2023). Hakikat sonrası çağda enformasyon toplumunun dezenformasyon toplumuna dönüşmesi, *Pamukkale Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*. 2 (2), 86-100.

Öztekin, H. ve Şahin, M. (2020). Medyanın bilimle imtihanı: Türkiye'de gazetelerde yer alan bilim haberleri üzerine bir inceleme. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*. 33. 178-197

Soll, J. (2016). The long and brutal history of fake news. *Politico*. https://www.politico.com/magazine/story/2016/12/fake-news-history-long-violent-214535/

Şahin, H. (2022). Türkiye'de covid-19 aşısı karşıtlığının nedenleri: Twitter örneği. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 110 (2). 579-593.

Tutar, H. (2014). *Bilim ve sözdebilim*. Seçkin Yayıncılık.

WHO. 'Infodemic'. https://www.who.int/health-topics/infodemic#tab=tab_1

WEF Global Risk Report. (2024). https://www.zurich.com/knowledge/topics/global-risks/the-global-risks-report-2024

Williamson, P. (2016). Take the time and effort to correct misinformation. *Nature 540*. 171.

Yaylagül, L. (2018). Enformasyon toplumunun ekonomi politiği. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*. Sayı 46, 20-39.

Kaynakça

Akkoyun, T. (2018). Siyasetten Türkoloji'ye Bir Kızıl Elma Mefkuresi: Hasan Celal Güzel. *Türkoloji Üzerine Araştırmalar,* VI(15), 64-82.

Akkoyun, T. (2021). İletişimde Kamu Diplomasisi Unsuru. *Türk Yurdu,* 404, 112-115.

Akkoyun, T. (2022). Türk Devletleri Teşkilatının Özbekistan Basamağı. *Türkay Akademi, (*VI)64, 7-9.

Albarran, A. B. (2006). "Historical Trends and Pattern in Media Management Research. *Handbook of Media Management and Economics,* (Ed. Alan B. Albarran oth.), Lawrence Erlbaum Associates, 3-21.

Altındiş, D. (2017). Yılın Kelimesi: Post-truth. *Koç Üniversitesi Kurious Haberler,* 10 Şubat.

Alkan, A. ve Erdem, R. (2019), "Güç: Formal ve İnformal Yönden Güce Kavramsal Bir Bakış. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi,* X(24), 405-433.

Avşar, Z. (2004). Medyada Yoğunlaşma ve Şeffaflaşma: Yasal Düzenlemeler, Beklentiler, Sorun Alanları. *Ankara Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi,* II(2). 87-112.

Aydeniz, H. (2011), *Medyayı Tanımak.* Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü Projesi.

Aytekin, M. (2016). *Medya Endüstrisi*. İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Yayınları.

Başkan, S. (2024), "Aydın'da TUDVA Ön Plana Çıkarılacak", *Aydın Hedef,* 6 Ocak.

Büyükbaykal, C. I. (2005), "Kitle İletişim Araçları ve Toplumsal Yaşam", *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,* nr. 21, ss. 71-75.

Chomsky, N. (1993), *Medya Gerçeği,* (Trc. Abdullah Yılmaz), Tüm Zamanlar Yay., İstanbul.

Çalışkan, O. (2021), "Manipülasyonun Mantık Boyutu: Akıl Çelmek", *Çarpıtılmış Gerçekliğin İnşası,* I, *Medya ve İletişim Mesleklerinde Manipülasyon* (Ed. Osman Çalışkan), Nobel Akademi Yay., Ankara.

Çelik, F. (2024), "Post-truth Çağda Post-reality Sanat Deneyimi: Metaverse Konseri Örneği", *Erciyes İletişim Dergisi,* XI, nr. 1, ss. 283-304.

Deuze, M. (2004), "What is Multimedya Journalism?", *Journalism Studies,* V, number 2, pp. 139-152.

Ekşi, M. (2020), "Kamu Diplomasisinde Post-Truth: Bir Meydan Okuma Olarak Dezerformasyon", *İletişim ve Diplomasi,* nr. 9, Aralık, ss. 3-24.

Foucault, M. (2023), *İktidarın Gözü,* (Trc. Işık Ergüden), 6. b., Ayrıntı Yay., İstanbul.

Gelder, G. J. V., (2008), "Çirkini Güzelleştirme ve Güzeli Çirkinleştirme: Klasik Arap Literatüründe Paradoks", (Trc. Ömer Kara), *Usul İslam Araştırmaları,* IX, nr. 9, Haziran, ss. 175-208.

Greene, R. (2006), *İktidar: Güç Sahibi Olmanın 48 Yasası,* (Trc. Zeliha İyidoğan Babayiğit), 6. B., Altın Kitaplar Yay., İstanbul Eylül.

Hayıt, B. (1987), *Sovyetler Birliği'ndeki Türklüğün ve İslam'ın Bugünkü Durumu,* Türk Dünyası Araştırma Vakfı Yay., İstanbul.

Hüseynova, K. (2022), "Yeni Medya Ekseninde Gazetecilikte ve Sosyal Medyada Etik", *Uluslararası Akademik Birikim Dergisi,* V, nr. 5, ss. 392-406.

Kaare, B. H. (2008), Youth as Producers, Digital Stories of Faith and Life", *Nordicom Review,* number 29, pp. 193-204.

Karadağ, G. H. (2022), "Reporting and Interviewing Styles of Porfessional and Citizen Reporters on Periscope", *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication,* XII, 3, July, pp. 703-720.

Kolk, B. A. V. D. (2018), *Beden Kayıt Tutar: Travmanın İyileşmesinde Beyin, Zihin ve Beden,* (Trc. Nurdan Cihanşümül Maral), 3. b., Nobel Yaşam Yay., İstanbul.

Logan, R. K. (2010), *Understanding New Media,* Peter Lang Publishing, New York.

Macit, N. (2011), "Türkiye'de Medya ve Siyasi Partiler", *Düşünce Hayatında Türkiz,* II, nr. 8, Mart-Nisan, ass. 51-76.

Morelli, P., C., Couderc, P. (2017), *İkili İlişkilerde Duygusal Manipülasyon,* (Trc. Işık Ergüden), 9. b., İletişim Yay., İstanbul.

Murray, J. P. (2008), "Media Violence: The Effects Are Both Real and Strong", *American Behavioral Scientist,* LI, number: 8, pp. 1212-1230.

Oleksandrovna, V. (2022), "Ukrainians: Who We Are?", *Türkay,* VI, nr. 60, s. 61-62.

Potter, W. J. (2016), *Media Literacy,* Sage Publications, London.

Robbins, S. P, Judge, T.A. (2011), *Organizational Behavior,* Pearson Education Ltd, New Jersey.

Seçkin, G. (2013), "Medya Sektöründe Ürün, Hizmet ve İçerik Üreticilerindeki Çeşitlenmeler", *Akdeniz İletişim Dergisi,* nr. 20, ss. 53-68.

Selvi, S. (2023), "TUDVA Projesi Başvuruları Başladı", *Aydın Hedef,* 26 Kasım.

Sönmezer, Z. (2022), "Post-Truth Çağında Medya Okuryazarlığı", *Yeni Medya Elektronik Dergi,* VI, nr. 2, Mayıs, ss. 200-208.

Street, J. (2011), *Mass Media, Politics and Demokracy,* Second Edition, Palgrave and Macmillan, New York.

Taşçı, Y. (2023), "Post Truth", *BBN Haber,* 30 Kasım.

Tepe, H. (2009), "Basın Etiği ya da Basının Etik Sorunları", *Etik ve Meslek Etikleri,* (Haz. Harun Tepe), Türkiye Felsefe Kurumu Yay., Ankara, ss. 141-158.

Tepe, H. (2024), *Etiğe Giriş: Teorik Etikten Pratik Etiğe,* Bilge Su Yay., Ankara.

Yengin, D. (2014), *Yeni Medya ve Dokunmatik Toplum.* Derin Yayınları.

Süreli Yayınlar

Akdeniz İletişim Dergisi
American Behavioral Scientist
Ankara Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi
Aydın Hedef
BBN Haber
Düşünce Hayatında Türkiz
Erciyes İletişim Dergisi
Journalism Studies
İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi
Journalism Studies
Koç Üniversitesi Kurious Haberler
Nordicom Review
Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi
The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication
Türk Yurdu
Türkay
Türkay Akademi
Türkoloji Üzerine Araştırmalar
Uluslararası Akademik Birikim Dergisi
Usul İslam Araştırmaları
Yeni Medya Elektronik Dergi

Kaynakça

Adanır, O. (2018). *Simülasyon Kuramı Üzerine Notlar ve Söyleşiler*. Hayalet Kitap Yayınları.

Allcott, H., & Gentzkow, M. (2017). Social Media and Fake News in the 2016 Election. *Journal of Economic Perspectives*, *31*(2), 211-236. https://doi.org/10.1257/jep.31.2.211

Baudrillard, J. (2022). *Simülakrlar ve Simülasyon* (Oğuz Adanır, Çev.). Doğu Batı Yayınları.

Binark, M. (2017). Algoritmaların Yarattığı Yankı Odaları ve Siyasal Katılım Olanağı veya Olanaksızlığı. *Varlık Dergisi*, 19-23.

Çelik, F. (2022). Post-Truth Çağda Yabancı Düşmanlığı: Call of Duty Görünümlü Yeni Zellanda Saldırısı [Doktora Tezi]. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Dönmezçelik, Ö. (2023). *Doğruluk-Ötesi (Post-Truth) Dönemde Yalan Haber (Fake News) ve Covıd-19 Aşıları: Twitter Etiketlerinde Aşı Karşıtı Argümanlar Üzerine Bir Sosyal Ağ Analizi* [Doktora Tezi]. Hacı Bayramı Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Duke Reporters' Lab. (2018). *Fact- Checking*. Duke Reporters' Lab. https://reporterslab.org/ fact-checking/.

EDAM. (2020). *Edam | EDAM*. https://edam.org.tr/.

Eroğlu, Ş., & Çakmak, T. (2020). Post-Truth Dönemini Anlamak: Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin Yeni Medya Araçları Kapsamında Bilgi Bozuklukları ve Doğrulama Algılarının Değerlendirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *39,* https://doi.org/10.30794/pausbed.682120

François, L. J. (1994). *Postmodern Durum, Bilgi Üzerine Bir Rapor* (Ahmet Çiğdem, Çev.). Vadi yayınları.

Gökçe, O. (2006). *İçerik Analizi—Kuramsal ve Pratik Bilgiler*. Siyasal Kitabevi.

Graves, L. (2013). *Deciding What's True: Fact-Checking Journalism and the New Ecology of News* [Doktora Tezi]. Columbia University Academic Commons.

Graves, L. (2016). *Deciding What's True: The Rise of Political Fact-Checking in American Journalism*. Colombia University Press.

Graves, L., & Cherubini, F. (2016). The Rise of Fact-Checking Sites in Europe. *ReutersInstitute for the Study of Journalism*, 5-38.

Gül, S. S., & Nizam, Ö. K. (2021). Sosyal Bilimlerde İçerik ve Söylem Analizi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *42*, https://doi.org/10.30794/pausbed.803182.

Henley, J. (2016, Haziran 10). Why Vote Leave's £350m weekly EU cost claim is wrong. *The Guardian*. https://www.theguardian.com/politics/reality-check/2016/may/23/does-the-eu-really-cost-the-uk-350m-a-week

Jones, M. (2020). Performing Post-Truth: An Interview with Director Ashlie Corcoran. *Theatre Journal*, *72*(1), E-1.

Lynch, C. (2017, Nisan 1). *Trump's war on environment and science are rooted in his post-truth politics — and maybe in postmodern philosophy*. Salon. https://www.salon.com/2017/04/01/trumps-war-on-environment-and-science-are-rooted-in-his-post-truth-politics-and-maybe-in-postmodern-philosophy/

Lynch, M. (2020). We Have Never Been Anti-Science: Reflections on Science Wars and Post-Truth. *Engaging Science, Technology, and Society*, *6*, 49-57. https://doi.org/ 10.17351/ ests2020.309

McChesney, A. (2020). Detective Fiction in a Post-Truth World: Eva Rossmann's Patrioten. *Humanities*, *9*(1), https://doi.org/10.3390/h9010015

Olgun, C. (2008). Nitel Araştırmalarda İçerik Analizi Tekniği. *Osyoloji Otları*.

Özcan, M. (2018, Ocak 23). *Öznenin Ölümü: Post-Truth Çağında Güvenlik ve Türkiye*. insamer.com. http://www.insamer.com/tr/oznenin-olumu-post-truth-caginda-guvenlik-ve-turkiye_1191.html

Özkan, Ö. (2019). Hakikat Sonrası Çağda Medyada Gerçekler: Maya Takvimi Söylentisinin Medyada Sunumu. *Selçuk İletişim*, *12*(1), Article 1. https://doi.org/10.18094/josc.412140

Sarıoğlu, E. B. (2020). Yalan Haber, "Post-Truth" Kavramı ve Medya Üçlemesi: Geçmişten Günümüze Gündem Belirleyen Örnekler. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, *9*(1), Article 1. https://doi.org/10.15869/itobiad.642988

Stencel, M., & Griffin, R. (2018). *Fact-checking triples over four years*. Duke Reporters' Lab. https://reporterslab.org/fact-checking-triples-over-four-years/

Stewart, H., & Mason, R. (2016, Haziran 9). EU referendum: Sturgeon accuses Johnson of telling £350m "whopper". *The Guardian*. https://www. theguardian.com/ politics/ 2016/jun /09/eu-referendum-sturgeon-accuses-johnson-of-telling-350m-whopper

Şener, N. K. (2018). "Doğruluk Kontrol Merkezi" ve "Yalan Haber" Kavramlarına İlişkin İçeriklerin Medyada Yansımasının Araştırılması. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, *29. Özel Sayısı*, Article 29. Özel Sayısı. https://doi.org/10.31123/akil.454397

Tekkökoğlu, H. E. (2023). Postmodernizm ve Hakikat-Sonrası Siyaset. *Emek ve Toplum*, *12*(34).

Torun, İ. (2003). Endüstri Toplumu'nun Oluşmasında Etkili Olan İktisadi ve Sina-i Faktörler. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *4*(1), 181-196.

Uluk, M. (2021). *Hakikat Sonrası Çağda Yeni Medya ve Yalan Haber* (2.Baskı). Dorlion Yayınları.

Uzunoğlu, S., & Uyar, V. (2021). *Türkiye'de Doğru Bilgiyi Aramak:Çöldeki Vahanın Peşinde*. NewsLabTurkey. https://www.newslabturkey.org/turkiyede-dogru-bilgiyi-aramak/

Yalçınkaya, Ü. L. (2019). *Post-Hakikat Çağında Bilgi Kirliliği ve Haber Sitesi Editörlerinin Rolü: Türkiye Örneği* [Yüksek Lisans Tezi]. Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kaynakça

Alexy, G. M. (2022). *Luxury Branding through Advertising in the Age of Post-Truth: A Study on Select Television Advertisements*. *11*(1), 323-326.

Al Sheikh, A. (2016). The Media in the Post-Truth Era. https://www.aljazeera.com/opinions/2016/12/11/the-media-in-the-post-truth-era, Erişim Tarihi: 10.03.2024.

Arora, M. (2020). Post-Truth and Marketing Communication in Technological Age. Sumesh S. Dadwal (Ed.). İçinde *Handbook of Research on Innovations in Technology and Marketing for the Connected Consumer* (ss. 94-108). IGI Global.

Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır?. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5*(2), 368-388.

Berthon, P. R. & Pitt, L. F. (2018). Brands, Truthiness and Post-Fact: Managing Brands in a Post-Rational World. *Journal of Macromarketing*, *38*(2), 1-10.

Brahms, Y. (2020). Philosophy of Post-Truth. *Institute for National Security Studies (INSS)*, 1-19.

Braun, K. (2019). Unpacking Post-truth. *Critical Policy Studies*, *13*(4), 432-436.

Bufacchi, V. (2021). Truth, Lies and Tweets: A Consensus Theory of Post-Truth. *Philosophy & Social Criticism*, *47*(3), 347-361.

Buffinton, D. & Hassoun, B. (2020). Brands and Lies in the Post-Truth Era. https://www.ogilvy.com/ideas/brands-lies-post-truth-era, Erişim Tarihi: 05.03.2024.

Cassam, Q. (2021). Bullshit, Post-truth, and Propaganda. Edenberg, E. & Hannon, M. (Ed.). İçinde *Political Epistemology* (ss. 49-63). Oxford University Press.

Çelik, F. (2021a). Karakteristik Bir Post-Truth Göstergesi: Sanal Kabristan. *International Social Sciences Studies Journal, 7*(76), 229-237.

Çelik, F. (2021b). Sibernetik Mekanda "Hakikatimsi" Kavuşma: Sanal Kızıyla Buluşan Güney Koreli Anne Örneği, *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 35, 126-140.

Çelik, F. & Davulcu, E. (2022). İslamofobi'nin Post Hakikat Dönemde Görünümü: Yeni Zelanda Saldırısı'nda Dijital Oyun İzleri, *Medya ve Din Araştırmaları Dergisi,* 5(2), 315-340.

Çelik, F. (2024). Post-truth Çağda Post-reality Sanat Deneyimi: Metaverse Konseri Örneği. *Erciyes İletişim Dergisi*, 11(1), 283-304.

Çelik Varol, M. & Varol, E. (2022). Bir Sürdürülebilirlik Hakikat Ötesi Örneği Olarak Markaların Yeşil Aklama (Green Washing) Yaklaşımı. Canan Eyigün & Merve Çelik Varol (Eds.). İçinde *Hakikat Ötesi Çağda İletişim* (ss. 202-216). Alfa Print Marbaa Hizmetleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi.

d'Ancona, M. (2017). *Post Truth: The New War on Truth and How to Fight Back*. Random House. https://books.google.com.tr/books?id=7_35DQAAQBAJ&pg=PT1&dq=Post-truth+definition&lr=&hl=tr&source=gbs_selected_pages&cad=1#v=onepage&q=Post-truth%20definition&f=false

Erdoğan, E. (2017). O Yalan, Bu Yalan... *The Brand Age*. https://www.thebrandage.com/o-yalan-bu-yalan-7518

Haack, S. (2019). Post"Post-Truth": Are We There Yet? *Theoria*, *85*(4), 251-336.

Jayson, H. (2018). Post-Truth and Critical Communication Studies. İçinde *Oxford Research Encyclopedia of Communication*. https://oxfordre.com/communication/display/10.1093/acrefore/9780190228613.001.0001/acrefore-9780190228613-e-757

Kozinets, R. V., Gershoff, A. D. & White, T. B. (2020). Trust in Doubt: Consuming in a Post-Truth World. (2020). *Journal of the Association for Consumer Research*, *5*(2), 130-136.

Lewandowsky, S., Ecker, U. K. H., & Cook, J. (2017). Beyond Misinformation: Understanding and Coping with the "Post-Truth" Era. *Journal of Applied Research in Memory and Cognition*, *6*, 353-369.

McIntyre, L. (2018). *Post-Truth*. The MIT Press.

Niklevicz, K. (2017). We need to talk about the EU—European political advertising in the post-truth era. *European View*, *16*, 179.

Newman, S. (2019). Post-Truth and The Crises of the Political. *Soft Power*, *6*(2), 91-108.

Modreanu, S. (2017). The Post-Truth Era ? *Human and Social Studies*, *6*(3), 7-9.

Mundkur, P. (2020). Marketing in the Post-Truth Era. https://medium.com/@WiseCowboy/marketing-in-the-post-truth-era-e19a9532bfe7, Erişim Tarihi: 05.03.2024.

Odabaşı, Y. (2019). Postmodern Pazarlamayı Anlamak Değişimler, Yönelimler, Esintiler. the Kitap.

Özçıtak, İ. (2019). *Post-Truth Çağında Reklamcılık-1*. https://mediacat.com/post-truth-caginda-reklamcilik-1/

Post-. (t.y.). İçinde *Oxfordlearnersdictionaries*. Geliş tarihi 19 Şubat 2024, gönderen https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/post_1

Prado, C. G. (2017). Post-Truth. *The Philosophers' Magazine*, *79*, 27-32.

Pratkanis, A. & Aronson, E. (2018). İkna Çağı Propagandanın Gündelik Kullanımı ve Suistimali, the KİTAP.

Sismondo, S. (2017). Post-truth? *Social Studies of Science*, *47*(1), 3-6.

Waisbord, S. (2018). TRUTH IS WHAT HAPPENS TO NEWS On journalism, fake news, and post-truth. *Journalism Studies*, *19*(13), 1866-1878. https://doi.org/10.1080/1461670X.2018.1492881.

Wight, C. (2018). Post-Truth, Postmodernism and Alternative Facts. *New Perspectives*, *26*(3), 17-30.

KAYNAKÇA

Akbuğa, F. (2023). "Post-Truth" Çağı Ve Sosyal Medyada Gerçeğin Sıradanlaşması. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 369-374.

Altun, F. (2021). "Hakikat" Kavramının Dönüşümü: Bir Tarihsel Sosyoloji Denemesi. *Medya ve Din Araştırmaları Dergisi*, 367-379.

Bendaş, K. (2022). Dijitalleşen Dünyada Medyanın Dönüşümü: Geleneksel Medyadan Yeni Medyaya Geçiş Ve Türkiye'de İnternet Haberciliği. *ANASAY*, 373-396.

Çelik, F. ve Davulcu, E. (2022). İslamofobi'nin Post Hakikat Dönemde Görünümü: Yeni Zelanda Saldırısı'nda Dijital Oyun İzleri. *Medya ve Din Araştırmaları Dergisi (MEDİAD)*, 5(2), 315-340.

Çelik, F. (2024). Post-truth Çağda Post-reality Sanat Deneyimi: Metaverse Konseri Örneği. *Erciyes İletişim Dergisi, 11*(1), 283-304.

Çoban, B. (2019). Post Truth Çağında Dijital Gazetecilik Ve Haber Başlıklarında "Tık Tuzağı. *Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Hakemli Dergisi*, 4(27), 35-48.

Coşkun, A. (2023). Sosyal Medyada Yalan Haberle Mücadele: Kahramanmaraş Deprem Haberlerinin Teyit.Org Üzerinden İncelenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 1151-1181.

Gülçay H. & Vadi Balcı, E. (2018). Medya Ve Gelişim: Yakın Geleceği Üzerine Öngörüsel Değerlendirmeler. *Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Hakemli Dergisi,* 3(26), 238-247.

Gür, K. Civelek, S. &Yalın, B. (2022). Hakikat Ötesi (Post-Truth) Çağın "Demokrasi" Anlayışı: Dijital Demokrasi Deneyimini Hater Filmi Üzerinden Okumak. *4. Boyut Medya ve Kültürel Çalışmalar Dergisi*, 33-52.

Güven, A. (2020). Hakikatin Yitimi Olarak Post-Truth: Bir Kavramsallaştırma Denemesi. *İnsan&İnsan*, 7(23), 20-36.

İlhan, E. & Zafer, M. (2011). Spor Alanlarında Şiddet Ve Spor Medyasının Etkileri: Spor Yazarlarının Algıları. Niğde *Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(5), 224-234.

Kırık, A. M. Orkan, S. Çaycı, A. E. & Çaycı, B. (2019). İletişim Kuramları Çerçevesinde Medyaya Tarihsel Bakış. *Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (5), 11-21.

Mertek, S. (2020). Post Truth'u Hannah Arendt İle Okumak. *Liberal Düşünce Dergisi*, 25(97), 205-225.

Modreanu, S. (2017). The Post-Truth Era ?. *De Gruyter Open*, .9.

Özer, Y. M. (2022). Post-Truth, Post-Truth Siyaset Ve Yerel Düzeye Etkileri: Etik İlkeler Üzerinden Bir Değerlendirme. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 365-377.

Polat, H. (2018). Geleneksel Medyada Temsil Sorunu: Alternatif Bir Mecra Olarak Yen Medya. *Karadeniz* (38), 45-60

Selim, F. (2023). Post-Truth Kavramı Üzerine Yeniden Düşünmek. *Bursa Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, 498-543.

Sarıoğlu, E. B. (2020). Yalan Haber, "Post-Truth" Kavramı ve Medya Üçlemesi: *Geçmişten Günümüze Gündem Belirleyen Örnekler. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 9(1), 377-397.

Şen, A. F. & Taşdelen, H. (2020). Post-Truth Siyaset Bağlamında Yeni Medya: 2019 Yerel Seçimi Örneğinde Bir İnceleme. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (33), 11-34.

Taşdemir, E. & Karadeniz, B. (2021). Covıd-19 Pandemisi Hakkında Sosyal Medyada Üretilen Yalan Haberleri Doğrulama Platformları Üzerinden Okumak:Teyit.Org Örneği. *Karadeniz İletişim Araştırmaları Dergisi*, 2(11), .59-83.

Tokatlı, M. (2016). Yeni Medya'nın Geleneksel Medya Ve Halkla İlişkiler Meslek Alanı Üzerine Etkileri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(45), 877-886.

Ünür, E. (2016). Geleneksel Medya'nın Sosyal Medyayı Nasıl Kullandığına İlişkin Bir İnceleme: Dizilerin Twitter Kullanımı. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 153-170.

Yıldız, S. K. (2023). Post-Truth Çağının Teknolojik Enstrümanlarına Yeni Medya Perspektifinden Eleştirel Bir Bakış. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 385-399.

Zafer, C. & Pelin, V. (2019). Medya ve Toplum. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi,*2(22), 355-361.

Teyit.org.(2023).Erişim:https://teyit.org/analiz/videonun-istanbul-havalimaninin-sular-altinda-kaldigini-gosterdigi-iddiasi.

Kaynakça

Altınbudak, N. (2020). Sağlık Bakanlığı mobil sağlık uygulamaları ve hasta eğitiminde dijital teknoloji örnekleri. 12 Kasım 2023'te https://www.saglikteknoloji.com/hasta-egitiminde-dijital-teknoloji-ornekleri/https://www.saglikteknoloji.com/saglik-bakanligi-mobil-saglik-uygulamalari/ adreslerinden erişildi.

Azzopardi-Muscat, N., & Sørensen, K. (2019). Towards an equitable digital public health era: promoting equity through a health literacy perspective. *European Journal Of Public Health*, *29*(Supplement_3), 13-17. https://doi.org/10.1093/eurpub/ckz166.

Braun, K. (2019). Unpacking post-truth. *Critical Policy Studies*, *13*(4), 432-436. https://doi.org/10.1080/19460171.2019.1673200.

De Albuquerque Veloso Machado, M., Roberts, B., Wong, B. L. H., Van Kessel, R., & Mossialos, E. (2021). The relationship between the COVID-19 pandemic and vaccine hesitancy: a scoping review of literature until August 2021. *Frontiers in Public Health*, 9, 1370. https://doi.org/10.3389/fpubh.2021.747787

Dictionary. (2023). What is Post-Truth? 08 Kasım 2023'te https://www.dictionary.com/ browse/post-truth adresinden erişildi.

Babbie E (2004) *The Practice of Social Research*. Belmont, CA: Thomson/Wadsworth.

Farkas, J., & Schou, J. (2020). *Post-truth, fake news and democracy: Mapping the politics of falsehood*. New York and London: Routledge.

Ferretti, R. P. (2023). When the truth doesn't seem to matter: The affordances of disciplinary argument in the era of post-truth. *Written Communication*, *40*(2), 300-332.

Haack, S. (2019). "Post "post-truth": Are we there yet?", Theoria, *85*(4), 258-275. https://doi.org/10.1111/theo.12198.

Harsin, J. (2018). "Post-truth and critical communication studies". *In Oxford research encyclopedia of communication*. https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190228613.013. 757.

Higgins, K. (2016). Post-truth: a guide for the perplexed. *Nature*, *540*(7631), 9-9. https://doi.org/10.1038/540009a.

Grundy, Q. (2022). A review of the quality and impact of mobile health apps. *Annual review of public health*, 43, 117-134.

Levin-Zamir, D. & Bertschi, I. (2018). Media health literacy, ehealth literacy, and the role of the social environment in context. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *15*(8), 1643. https://doi.org/10.3390/ijerph15081643.

Lewandowsky, S., Ecker, U. K. & Cook, J. (2017). Beyond misinformation: Understanding and coping with the "post-truth" era. *Journal of Applied Research In Memory and Cognition*, *6*(4), 353-369. https://doi.org/10.1016/j.jarmac.2017.07.008.

Library of Congress. (2020). Germany: New Law Allows Health Apps by Prescription. 22 Eylül 2023'te https://www.loc.gov/item/global-legal-monitor/2020-01-30/germany-new-law-allows-health-apps-by-prescription/ adresinden erişildi.

Liu, C., Wang, D., Liu, C., Jiang, J., Wang, X., Chen, H., ... & Zhang, X. (2020). What is the meaning of health literacy? A systematic review and qualitative synthesis. *Family Medicine and Community Health*, *8*(2).

Lockie, S. (2017). Post-truth politics and the social sciences. *Environmental Sociology*, *3*(1), 1-5.

Machleid, F., Kaczmarczyk, R., Johann, D., Balčiūnas, J., Atienza-Carbonell, B., Von Maltzahn, F. & Mosch, L. (2020), "*Perceptions of digital health education among European medical students: mixed methods survey*", *Journal of Medical Internet Research*, *22*(8), e19827

Medica Portal. (2023). Düsseldorf Germany 13-16 November. 30 Ağustos 2023'te https://www.medicatradefair.com/en/digitalhealth/SMART_Start_Digitization_in_prenatal_care/.https://www.medica-tradefair.com/en/digital-health/HEDI-app-supports-pregnant-women-young-families adreslerinden erişildi.

Nutbeam, D. (1998). Health promotion glossary. *Health promotion international*, *13*(4), 349-364 https://doi: 10.1093/heapro/13.4.349.

Nutbeam, D. (2000). Health literacy as a public health goal: a challenge for contemporary health education and communication strategies into the 21st century. *Health Promotion İnternational*, *15*(3), 259-267. https://doi.org/10.1093/h.

Odone, A., Buttigieg, S., Ricciardi, W., Azzopardi-Muscat, N., & Staines, A. (2019). Public health digitalization in Europe: EUPHA vision, action and role in digital public health. *European Journal of Public Health, 29*(Supplement_3), 28-35. https://doi.org/10.1093/eurpub/ckz161.

Oxford Living Dictionaries. (2023). Word of the Year 2016 is... 9 Eylül 2023'te https://en.Oxforddictionaries.com/word-of-the-year/word-of-the-year-2016 adresinden erişildi.

Özen, H. (2021). Dijital kanallar ve sağlık hizmetlerinde hile. *İşletme Akademisi Dergisi*, *2*(2), 143-154.

Paige, S. R., Stellefson, M., Krieger, J. L., Anderson-Lewis, C., Cheong, J., & Stopka, C. (2018). Proposing a transactional model of eHealth literacy: concept analysis. *Journal of Medical Internet Research, 20*(10), e10175. https://doi.org/10.2196/10175.

Richardson, S., Lawrence, K., Schoenthaler, A. M., & Mann, D. (2022). A framework for digital health equity. *NPJ Digital Medicine, 5*(1), 119.

Schaeffer, D., Gille, S., Vogt, D., & Hurrelmann, K. (2023). National action plan health literacy in Germany origin, development and structure. *Journal of Public Health, 31*(6), 905-915.

Sarıhan, Z. & Taşcıoğlu, R. (2022). Post-truth çağında sosyal medyanın kamuoyu oluşturma gücü: yeni infaz düzenlemesi örneği. *İNİF E- Dergi*, *7*(1), 129-150.

Van Kessel, R., Wong, B. L. H., Clemens, T., & Brand, H. (2022). Digital health literacy as a super determinant of health: More than simply the sum of its parts. *Internet interventions*, 27. https://doi:10.1016/j.invent.2022.100500.

Kaynakça

Alpay, Y. (2018). *Yalanın Siyaseti.* Destek Yayınları .

Baudrillard, J. (2011). *Simülakrlar ve simülasyon.* Doğu Batı Yayınları.

Berthon, P. R. (2018). Brands, Truthiness and Post-Fact:Managing Brands in a Post-Rational World. *Journal of Macromarketing*, 218-227.

Byrne, E. J. (2017). The Role of Influencer Marketing and Social Influencers in. *Proceedings of the Nutrition Society*.

Çakmak, S. ve Nas, A. (2022). Etkileyici Pazarlama Uygulamalarının Post Hakikat Kavramı Bağlamında İncelenmesi. *Düşünce ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 48-80.

Çakmak, S. (2021). Etkileyici Pazarlama Uygulamalarının Post-Hakikat Kavramı Bağlamında İncelenmesi. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Çelik, F., ve Davulcu, E. (2022). İslamofobi'nin Post Hakikat Dönemde Görünümü: Yeni Zelanda Saldırısı'nda Dijital Oyun İzleri. *Medya ve Din Araştırmaları Dergisi*, 315-340.

Demirbilek, Z. E. (2021). Pazarlamanın Dijital Dönüşümü: Influencer Marketing Uygulamaları Üzerine Bir Araştırma. *Doktora Tezi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı.

Elliott, R. (1997). Existential consumption and irrational desire. *European Journal of Marketing*, 285-296.

Fuller, S. (2018). *"Post-truth: Knowledge as a power game.* Anthem Press London.

Genel, G. &. Karahasanoğlu, K. (2021). Gerçek Yalanlar: Bir Siyasi Kavram Olarak Post Truth (Gerçeklik Ötesi). *İstanbul International Modern Scientific Research Congress* (s. 1-12). İstanbul: IKSAD.

Hunt, S. (1990). Truth in Marketing Theory and Research. *Journal of Marketing*, 1-15.

Hülür, H. & Bayır, M. (2021). Doğruluk-Sonrası Çağın Bir Boyutu Olarak Yankı Odası. *International Journal of Entrepreneurship and Management Inquiries*, 245-254.

Kakutani, M. (2018). *Hakikatin Ölümü, Trump Çağında Yalancılık Sanatı.* Doğan Kitap.

Keyes, R. (2017). *Hakikat Sonrası Çağ: Günümüz Dünyasında Yalancılık ve Aldatma.* Deli Dolu Yayıncılık.

Pala, U. & İşlek, M.S. (2021). Post-Truth Çağında Pazarlama ve Tüketim. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 375-384.

Postman, N. (1990). *Televizyon: Öldüren eğlence/Gösteri çağında kamusal söylem.* Ayrıntı Yayınları.

Tesich, S. (1992). *A Government of Lies.* https://www.thenation.com/archive/ adresinden alındı

Venkatesh, A. (1999). Postmodernism Perspectives for Macromarketing: An Inquiry into the Global Information and Sign Economy. *Journal of Macromarketing*, 153-169.

Yücetürk, C. (2023). Post-Truth Çağda Yeni Medyada Gerçeklik: Bireylerin Yeni Medya Okuryazarlığı ve Epistemolojik İnançları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Doktora Tezi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo TV Sinema Anabilim Dalı.

İŞLETMELERDE KARAR VERME TEKNİKLERİ

Prof. Dr. Şebnem Yücel

EĞİTİM
yayınevi

İŞLETMELERDE KARAR VERME TEKNİKLERİ

Prof. Dr. Şebnem Yücel

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-35-6
1. Baskı, Nisan 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
İŞLETMELERDE KARAR VERME TEKNİKLERİ
Prof. Dr. Şebnem Yücel
XII+260 s., 135 x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-35-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

Mahkûmun ikilemi oyununda itiraf etmek her iki oyuncu içine baskın stratejidir. Kazanç getirisi her iki oyuncu için baskın strateji dengesine ulaşmış olur (Raducha ve San Miguel, 2022).

Baskın stratejide, her oyuncunun en iyi stratejisi, diğer oyuncuların faaliyetlerinden etkilenmemektedir. Bu, Nash dengesinin kritik varsayımını, olası fakat anlamsıza yakın hale getirmektedir (Raducha ve San Miguel, 2022).

Nash dengesi, oyuncuların pozisyonlarındaki değişikliğin daha kötü bir sonuç yaratacağını bilerek pozisyonlarını değiştirmemeleri durumunda gerçekleşmektedir. Baskın strateji ise her oyuncunun rakibin hamlesinden bağımsız olarak en iyi stratejiyi seçmesiyle gerçekleşmektedir (Nash, 1951, s.286; Massachusetts Institute of Technology, 2012, s.83). Baskın stratejilerde çözüm, her iki oyuncunun da en iyi stratejiyi seçtiği ve bu seçimlerin karşı tarafın seçiminden etkilenmediği veya etkilemediği durumda söz konusu olmaktadır (Raducha ve San Miguel, 2022, s.1-2).

KAYNAKÇA

Abreu, D. (1988). *On the theory of infinitely repeated games with discounting*. Econometrica: Journal of the Econometric Society, 383-396.

Agarwal, S., Pandey, G. N., & Tiwari, M. D. (2012*). Data mining in education: data classification and decision tree approach.* International Journal of e-Education, e-Business, e-Management and e-Learning, 2(2), 140.

Ağaç, G. ve Baki, B. (2016). *Sağlık alanında çok kriterli karar verme teknikleri kullanımı*: Literatür İncelemesi. Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, 19(3), 343-363.

Akan, Y., ve Polat, M., (2020). *Oyun teorisinde klasik oyunlar ın book:* İktisat Seçme Yazılar, .273-295, Edition:1 Publisher: Celepler Matbaacılık Erişim Adresi: https://www.researchgate.net/publication/348277119

Akıllı, K. (2018). *Çok kriterli karar verme teknikleri ile bursiyer seçimi üzerine bir uygulama.* http://acikerisim.akdeniz.edu.tr/xmlui/handle/123456789/3787.

Akkaya, G. C., & Demireli, E. (2010). *Finansal kararların verilmesinde promethee sıralama yöntemi/promethee ordering method on financial decision process*. Ege Akademik Bakis, 10(3), 845.

Akram, M., Bibi, R., & Deveci, M. (2023). *An outranking approach with 2-tuple linguistic Fermatean fuzzy sets for multi-attribute group decision-makin,.* Engineering Applications of Artificial Intelligence, 121, 105992. https://doi.org/10.1016/j.engappai.2023.105992

Aksakal, E., & Dağdeviren, M. (2010). *Anp ve dematel yöntemleri ile personel seçimi problemine bütünleşik bir yaklaşm,* Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi, 25(4).

Aktan, C. C., & Bahçe, A. B. (2013). *Kamu tercihi perspektifinden oyun teorisi.* Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi, *5*(2), 93-117.

Aladağ, Z. (2011). *Karar teorisi*. Kocaeli Üniversitesi. Erişim Tarihi: 04.04.2024, Erişim Adresi: http://dspace.kocaeli.edu.tr:8080/xmlui/handle/11493/18915

Alharthi, H., Sultana, N., Al-Amoudi, A., & Basudan, A. (2015). *An analytic hierarchy process–based method to rank the critical success factors of implementing a pharmacy barcode system.* Perspectives in health information management, 12(Winter).

Alinezhad, A., Khalili, J., Alinezhad, A., & Khalili, J. (2019). *Dematel method. new methods and applications in multiple attribute decision making* (Madm), 103-108. ISBN: 978-3-030-15008-2.

Amaral, T. M., & Costa, A. P. (2014). *Improving decision-making and management of hospital resources: An application of the promethee II method in an emergency department,* Operations Research for Health Care, 3(1), 1-6. https://doi.org/10.1016/j.orhc.2013.10.002

Amirghodsi, S., Naeini, A. B., & Makui, A. (2020). *An integrated delphi-dematel-electre method on gray numbers to rank technology providers, I*EEE Transactions on Engineering Management, 69(4), 1348-1364. Aug. 2022, doi: 10.1109/TEM.2020.2980127.

Arısoy, E. (2019). *Çok kriterli karar verme yöntemleri promethee",* Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Arslan, R. (2018). *Çok kriterli karar verme yöntemlerinin karşılaştırılması ve bütünleştirilmesi: OECD verileri üzerine bir uygulama*. https://acikbilim.yok.gov.tr/handle/20.500.12812/234838.

Ashby, W. R., & Pierce, J. R. (1957). *An ıntroduction to cybernetics.* Physics Today, 10(7), 34-36. doi:10.1063/1.3060436.

Aumann's, R., & Schelling's, T. (2005). *Contributions to game theory: analyses of conflict and cooperation.* Information on the Bank of Sweden Prize Economic Sciences in Memory of Alfred Nobel, Stockholm.

Babalola, M. A. (2015). *A multi-criteria decision analysis of waste treatment options for food and biodegradable waste management in japan. environments*, 2, 471-488, Erişim, 23.09.2017.

Badri MA.(1999). *Combining the analytic hierarchy process and goal programming for global facility location-allocation proble.* International Journal of Production Economics, 62(3),237-248

Badri, A., Nadeau, S., & Gbodossou, A. (2012). *Proposal of a risk-factor-based analytical approach for integrating occupational health and safety into project risk evaluation.* Accident Analysis & Prevention, 48, 223-234.

Bahurmoz, A. M. (2006). *A strategic model for safety during the hajj pilgrimage: an ANP application,* Journal of Systems Science and Systems Engineering, 15, 201-216. https://doi.org/10.1007/s11518-006-5008-4.

Bahurmoz, A. M. (2006). *A strategic model for safety during the hajj pilgrimage: An ANP application*, Journal of Systems Science and Systems Engineering, 15, 201-216. https://doi.org/10.1007/s11518-006-5008-4

Balcı, M. N., Yıldırım, B., & Dag, S. (2015). *Analysis of frictional contacts with heat generation considering temperature dependent properties,* International Journal of Mechanical Sciences, 101, 59-69. https://doi.org/10.1016/j.ijmecsci.2015.07.015.

Bali, Ö.,(2013), *Bulanık boyut analizi ve bulanık vıkor ile bir çnkv modeli: personel seçimi problemi,* Kho Bilim Dergisi, 23(2), 125-149.

Ballı, S., Karasulu, B., ve Korukoğlu, S. (2007). *En uygun otomobil seçimi problemi için bir bulanik promethee yöntemi uygulaması,.* Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 22(1), 139-147.

Basar, T. (2010). *Lecture notes on non-cooperative game theory.* Game Theory Module of the Graduate Program in Network Mathematics, 3-6.

Baş, M.,ve Çakmak, Z. (2012). *Determining the financial failure in enterprises using grey relational analysis and logistic regression analysis & an application.* Anadolu University Journal of Social Sciences, 12(3),63-82. http://www.anadolu.edu.tr/ ergiler/sosyal_bilimler/pdf/2012_3/2012-03-05.pdf

Bayazıt, O. (2006). *Use of analytic network process in vendor selection decisions, benchmarking*: An International Journal, 13(5), 566-579. https://doi.org/10.1108/14635770610690410.

Bayazıt, O. (2006). *Use of analytic network process in vendor selection decisions, benchmarking*: An International Journal, 13(5), 566-579. https://doi.org/10.1108/14635770610690410

Bazzazi, A. A., Osanloo, M., & Karimi, B. (2011). *Deriving preference order of open pit mines equipment through madm methods*: *application of modified vıkor method.* Expert Systems with Applications, 38(3), 2550-2556. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2010.08.043

Bedir, N., ve Eren, T. (2015). *Ahp-promethee yöntemleri entegrasyonu ile personel seçim problemi: perakende sektöründe bir uygulama.* Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi, 4(4), 46-58.

Behzadian, M., Otaghsara, S. K., Yazdani, M., & Ignatius, J. (2012), *A state-of the-art survey of topsıs applications*. Expert Systems with Applications, 39(17), 13051-13069. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2012.05.056.

Belton, V., & Stewart, T. (2002). *Multiple criteria decision analysis: an integrated approach,* Springer Science & Business Media. Springer Science & Business Media, 2002 ISBN 079237505X, 9780792375050 https://books.google.com.tr/books?id=mxNsRnNkL

Benayoun, R., Roy,& B., Sussman, B., (1966). *"Electre: a méthod to guide the selection in the présence of multiple points of view,"* Sema-Metra Int., Direction Scientifique, Note de travail, 49, [Online]. Available:https://www.mendeley.com/catalogue/87af3aa5-322e-36f6-bd45- 2014c8e3d4cd/.

Bhaskar, V., ve Lavanya, G. (2010). *Equivalent single-queue–single-server model for a pentium processor,* Applied Mathematical Modelling, 34(9), 2531-2545. https://doi.org/10.1016/j.apm.2009.11.018

Birsen, B. (2022). Hizmet sektöründe bekleme hattı sistemlerinin iyileştirilmesine yönelik simülasyon uygulaması: Bir banka şubesi örneği. https://hdl.handle.net/11499/45437.

Bouyssou, D., Marchant, T., Pirlot, M., Perny, P., Tsoukiàs, A.& Vincke, P, (2000). *Evaluation and decision model: a critical perspective,* Kluwer Academic Publishers, Dordrecht (2000). Springer Science & Business Media, ISBN 0792372506, 9780792372509 https://books.google.com.tr/books?id=W5s8zQ0vhcUC

Brams, S. J. (1993). *Theory of moves*. American Scientist, 81(6), 562-570.

Brans, J. P., & De Smet, Y. (2016). *Promethee methods. multiple criteria decision analysis: state of the art surveys,* 187-219. ISBN:978-1-4939-3093-7 https://link.springer.com/chapter/10.1007/978

Brans, J. P., Mareschal, B., Figueira, J., & Greco, S. (2005). *Multiple criteria decision analysis*: state of the art surveys. New York, USA: Springer Science+ Business Media, Inc, 163-196.

Brans, J. P., Vincke, P., & Mareschal, B. (1986). *How to select and how to rank projects: the promethee method,* European journal of operational research, 24(2), 228-238. https://doi.org/10.1016/0377-2217(86)90044-5

Büyüközkan, G., & Çifçi, G. (2012). *A novel hybrid mcdm approach based on fuzzy dematel, fuzzy anp and fuzzy topsıs to evaluate green suppliers.* Expert Systems with Applications, 39(3), 3000-3011. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2011.08.162.

Bzaazzi, A.A., Osanloo, M., & Karimi B., (2011). Deriving preference order of open pit mines equipment through madm methods: application of modified vıkor method Expert Syst. Appl., 38 (3), 2550-2556. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2010.08.043.

Canedo, M.M.L.C. &Almeida, A.T., (2008). *Electronic government: a multi-criterion approach to prioritizing by integrating balanced scorecard methodology indicators,* Brazilian Journal of Operations & Production Management 1 49–71. https://bjopm.org.br/bjopm/article/view/BJV52N2_2008_P3.

Chang, B., Chang, C.W., & Wu, C.H. (2011). *Fuzzy demetel method for developing supplier selection criteria,* Expert systems with Applications, 38(3), 1850-1858. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2010.07.114

Chang, C. L. (2010). *A modified vıkor method for multiple criteria analysis*. Environmental monitoring and assessment, 168, 339-344.

Chang, C. L., & Lin, Y. T. (2014). *Using the vıkor method to evaluate the design of a water quality monitoring network in a watershed,.* International Journal of Environmental Science and Technology, 11, 303-310. https://doi.org/10.1007/s13762-013-0195-2.

Chatterjee P., Athawale V.M. & Chakraborty S. (2009) *Selection of materials using compromise ranking and outranking methods. materials and design*, 30(10),4043- 4053.

Chauhan, A., & Vaish, R. (2012). *A comparative study on material selection for micro-electromechanical systems,* Materials & Design, 41, 177-181. https://doi.org/10.1016/j.matdes.2012.04.037.

Chen, C. T. (2000). *Extensions of the topsıs for group decision-making under fuzzy environment*. Fuzzy sets and systems, 114(1), 1-9.

Chen, J. (2022). *Nash equilibrium: how it works in game theory, examples, plus prisoner's dilemma*.

Cheng, S., Chan, C. W., & Huang, G. H. (2002). *Using multiple criteria decision analysis for supporting decisions of solid waste management.* Journal of Environmental Science and Health, Part A, 37(6), 975-990.

Chiang, K. T., & Chang, F. P. (2006). *Optimization of the wedm process of particle-reinforced material with multiple performance characteristics using grey relational analysis.* Journal of Materials Processing Technology, 180(1-3), 96-101. https://doi.org/10.1016/j.jmatprotec.2006.05.008Get

Corrente, S., Figueira, J. R., & Greco, S. (2014). *The smaa-promethee method.* European Journal of Operational Research, 239(2), 514-522. https://doi.org/10.1016/j.ejor.2014.05.026.

Corrente, S., Greco, S., & Slowi´nski, R., (2013). *"Multiple criteria hierarchy process with electre and promethee,*" Omega (United Kingdom), 41, (5), 820-846, https://doi.org/10.1016/j.omega.2012.10.009.

Çetinceli, K., Ömürbek, V., ve Aksoy, E. (2018). *Finansal kurumların modifiye edilmiş dijital mantık (mdl) temelli gri ilişkisel analiz ile performans değerlendirmesi.* Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 23(2), 425-438.

Dağdeviren M., Eraslan E., Kurt M. ve Dizdar, E.N. (2005). *Tedarikçi seçimi problemine analitik ağ süreci ile alternatif bir yaklaşım*, Teknoloji Dergisi, 8(2), 115-122.

Dağdeviren M., Eraslan E., Kurt M. ve Dizdar, E.N. (2005). *Tedarikçi seçimi problemine analitik ağ süreci ile alternatif bir yaklaşım,* Teknoloji Dergisi, 8(2), 115-122.

Dalbudak, E., ve Rençber, Ö. F. (2022). *Çok kriterli karar verme yöntemleri üzerine literatür incelemesi*. Gaziantep Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 4(1), 1-17. https://doi.org/10.55769/gauniibf.1068692

Darko, A., Chan, A. P. C., Ameyaw, E. E., Owusu, E. K., Pärn, E., & Edwards, D. J. (2019). *Review of application of analytic hierarchy process (AHP) in construction,* International journal of construction management, 19(5), 436-452. https://doi.org/10.1080/15623599.2018.1452098

Dayan, S. (2015*). Çok kriterli karar verme tekniklerine dayalı hisse senedi seçimi: promethee üzerine bir uygulama* (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü). https://acikbilim.yok.gov.tr/handle/20.500.12812/552740

De Almeida, A. T., Cavalcante, C. A. V., Alencar, M. H., Ferreira, R. J., De Almeida-Filho, A. T. & Garcez, T. V. (2015). *Multicriteria and multiobjective models for risk, reliability and maintenance decision analysis,* Springer. eBook ISBN 978-3-319-17969-8 https://doi.org/10.1007/978-3-319-17969-8

de Farias Aires, R. F., & Ferreira, L. (2019). *A new approach to avoid rank reversal cases in the topsıs method,* Computers & Industrial Engineering, 132, 84-97.

de Farias Aires, R. F., & Ferreira, L. (2019). *A new approach to avoid rank reversal cases in the TOPSIS method,* Computers & Industrial Engineering, 132, 84-97.

de Farias Aires, R. F., & Ferreira, L. (2019). *A new approach to avoid rank reversal cases in the topsıs method,* Computers & Industrial Engineering, 132, 84-97.

De Keyser W & Peeters P (1996) *A note on the use of promethee multicriteria methods,* Eur J Oper Res 89(3):457–461, https://doi.org/10.1016/0377-2217(94)00307-6.

Demir, G. & Kartal, M. (2020). *Güncel çok kriterli karar verme teknikleri,* Ankara: Akademisyen Kitabevi.

Dias, L. C., & Mousseau, V. (2006). *Inferring electre's veto-related parameters from outranking example,* European Journal of Operational Research, 170(1), 172–191. https://doi:10.1016/j.ejor.2004.07.044

Dimand, R. W., & Yahia, K. (2016). John Forbes Nash Jr (1928–2015). *In handbook on the history of economic analysis* Volume I. Edward Elgar Publishing. doi:10.4337/9781785366642.00124

Dimand, R. W., & Yahia, K. (2016). John Forbes Nash Jr (1928–2015). *In handbook on the history of economic analysis volume I*. Edward Elgar Publishing.

Doğan, H. (2021), *"Spor işletmeciliği yönetiminde sayısal karar yöntemleri ve uygulamaları*", Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 11(21), 1-15. https://doi.org/10.53092/duiibfd.840561

Dutta, P. K. (1999). *Strategies and games: theory and practice*. MIT press.

Ebrahimnejad, S., Mousavi, S., Tavakkoli-Moghaddam, R., & Heydar, M. (2012). *Evaluating high risks in large-scale projects using an extended vıkor method under a fuzzy environment,* International journal of industrial engineering computations, 3(3), 463-476. DOI: 10.5267/j.ijiec.2011.12.001

Eric, R. (1989). *Games and Information: an Introduction to game theory*, 2004-04-01)[2009-12-01]. http://www. ebookee, net/Games-and-Information- Erlang, A.K. (1917). *The theory of probabilities and telephone conversations,* https://doi.org/10.11540/jsiamt.18.4_507

Erlang, K. (1918). "The Solution of Some Problems in the Theory of Probabilities of Significance in Automatic Telephone Exchanges" (1918). https://doi.org/10.11540/bjsiam.9.2_104

Erşen, A. (2015). *Kuyruk modelleri analizi ve bir uygulama* (Doctoral dissertation, Anadolu University (Turkey) Document ID (Org No.): 28639527.

Esen, H. (2023). *Analytical hierarchy process problem solution*. In Analytic Hierarchy Process-Models, Methods, Concepts, and Applications. IntechOpen.

Feng YJ, Lu &H, Bi K (2004). *An ahp/dea method for measurement of the efficiency of R&D management activities in universities,* International Transactions in Operational Research, 11(2),181-191

Feng, B., Hourdos, J., & Michalopoulos, P. G. (2006). Improving *Minnesota's stratified ramp control strategy,* Transportation research record, 1959(1), 77-83. https://doi.org/10.1177/0361198106195900

Feng, C. M., & Wang, R. T. (2000). *Performance evaluation for airlines including the consideration of financial ratios,* Journal of Air Transport Management, 6(3), 133-142. https://doi.org/10.1016/S0969-6997(00)00003-X

Fiala, P., & Jablonsky, J. (2001). *Performance analysis of network production system by anp approach,* In Proceeding of the Sixth International Symposium on the AHP, ISAHP, 101-103.

Fiestras-Janeiro, M. G., García-Jurado, I., & Mosquera, M. A. (2011). *Cooperative games and cost allocation problems*, Top, 19, 1-22. DOI 10.1007/s11750-011-02001 From https://www.oxfordreference.com/view/10.1093/oi/

Figueira, J. R., Mousseau, V., & Roy, B. (2016). *Electre methods. multiple criteria decision analysis:* State of the art surveys, 155-185. ISBN: 978-1-4939-3093-7 https://citations.springernature.com/item?doi=10.10

Frini, A., Guitouni, A., & Martel, J. M. (2012). *A general decomposition approach for multi-criteria decision trees,* European Journal of Operational Research, 220(2), 452-460. https://doi.org/10.1016/j.ejor.2012.01.032

Frini, A., Guitouni, A., & Martel, J. M. (2012). *A general decomposition approach for multi-criteria decision trees*, European Journal of Operational Research, 220(2), 452-460. https://doi.org/10.1016/j.ejor.2012.01.032

Frohwein, H. I., & Lambert, J. H. (2000). *Risk of extreme events in multiobjective decision trees part 1. severe events,* Risk Analysis, 20(1), 113-124.

Fudenberg, D. & Tirole J. (1991), *Game theory*, The MIT Press: Massachusetts, London. England.

Gabus, A., & Fontela, E. J. B. G. R. C. (1972). *World problems, an invitation to further thought within the framework of demate,* Battelle Geneva Research Center, Geneva, Switzerland, 1(8), 12-14.

García-Melón, M., Ferris-Onate, J., Aznar-Bellver, J., Aragonés-Beltran, P., & Poveda-Bautista, R. (2008). *Farmland appraisal based on the analytic network process*, Journal of Global Optimization, 42, 143-155. https://doi.org/10.1007/s10898-007-9235-0

Gavade, R. K. (2014). *Multi-criteria decision making: an overview of different selection problems and methods,* International Journal of Computer Science and Information Technologies, 5(4), 5643-5646.

Genç S. Y., ve Kadah H., (2018). *Oyun teorisi ve nash'in denge stratejisi,* Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 14(1). 419-440.

Genç, T., ve Dinçer, S. E. (2013). *Visual analysis for multi criteria decision problems by promethee method and gaia plane: an application, determine the level of regional socio-economic development in Turkey*, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. http://dspace.trakya.edu.tr/xmlui/handle/trakya/710.

Gılıç, F., Çelikten, M., Çelikten, Y., ve Yıldırım, A. (2019). *Karar verme süreci*, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 15(2), 581-592.

Giannoulis C,& Ishizaka A (2010) *A web-based decision support system with electre ıu for a personalised ranking of British universities,* Decision Support Syst 48(3), 488–497. https://doi.org/10.1016/j.dss.2009.06.008.

Gilliams S, Raymaekers D, Muys B, &Van Orshoven J (2005) *Comparing multiple criteria decision methods to extend a geographical information system on afforestation*, Comput Electron Agric 49(1):142–158. doi:10.1016/j.compag.2005.02.011 https://doi.org/10.1016/j.compag.2005.02.011.

Girubha, R. J., & Vinodh, S. (2012). *Application of fuzzy vikor and environmental impact analysis for material selection of an automotive component,*Materials & Design, 37, 478-486. https://doi.org/10.1016/j.matdes.2012.01.022

Giz, D. (2003). *Oyun teorisi ve iktisadi uygulamaları,* Filiz Kitabevi, 11.

Gonzalez-Urango, H., Mu, E., Ujwary-Gil, A., & Florek-Paszkowska, A. (2024). *Analytic network process in economics, finance and management: contingency factors, current trends and further research*, Expert Systems with Applications, 237, 121415. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2023.121415

Gou, X., Xu, Z., & Liao, H. (2016). *Alternative queuing method for multiple criteria decision making with hybrid fuzzy and ranking information,* Information Sciences, 357, 144-160.

Govindan, K. & Jepsen, M. B. (2016). *Electre: a comprehensive literature review on methodologies and applications,* European Journal of Operational Research, 250(1), 1-29. https://doi.org/10.1016/j.ejor.2015.07.019.

Grolleau J. & Tergny J. (1971). *Manuel de reference du programme electre II. document de travail 24,* Sema-Metra International, Direction Scientifique.

Güneş, F., Bayraklı, S., & Zaim, A. H. (2020). *Sinyalize bir kavşakta oluşan trafik akımının kuyruk teorisi ile performansının incelenmesi,* Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi, (19), 56-65. https://doi.org/10.31590/ejosat.711094.

Güneş, M., & Umarusman, N. (2003). *Bir karar destek aracı bulanık hedef programlama ve yerel yönetimlerde vergi optimizasyonu uygulaması,* Review of Social, Economic & Business Studies, 2, 242-255.

Haimes, Y. Y., Li, D., & Tulsiani, V. (1990). *Multiobjective decision-tree analysis* 1. risk analysis, 10(1), 111-127.

Hanim, H., & Rahmadoni, J. (2020). *Determination of lecturer reception using analytical hierarchy process (ahp),* Journal of Applied Engineering and Technological Science (JAETS), 1(2), 136-141.

Haroun, H., A., A., Fattah, B., A., F. & Hasan, A., E., S. 2019. *Multi-criteria decision making for adaptive reuse of heritage buildings: aziza fahmy palace, alexandria, egypt*, Alexandria Engineering Journal, 58(2), 467-478.

Hart, S. (1992). *Games in extensive and strategic forms*. Handbook of game theory with economic applications, 1, 19-40.

Henrique, P., Albuquerque M., & Montenegro M.R. (2016). *Hromethee IV through kernel density estimation, communications in statistics- theory and methods,* 45,(18), 5355- 5362, DOI: 10.1080/03610926.2014.

Hokkanen J,&Salminen P (1997) *Locating a waste treatment facility by multicriteria analysis*, J Multi Criteria Decis Anal 6(3):175–184. https://doi.org/10.1002/(SICI)1099-1360(199705)6:3<175::AID-MCDA150>3.0.CO;2-%23

https://medium.com/@k.ulgen90/makine-%c3%b6%c4%9frenimi-b%c3%b6l%c3%bcm-5-karar-a%c4%9fa%c3%a7lar%c4%b1-c90bd7593010, (Erişim Tarihi: 25.04.2024).

https://www.economicsdiscussion.net/game-theory/4-strategies-of-the-game-theory-explained/3825, (Erişim Tarihi: 21.04.2024).

Hugonnard, J. C., & Roy, B. (1982). *Le plan d'extension du metro en banlieue parisienne, un cas type d'application de l'analyse multicritère,* Les Cahiers Scientifiques du Transport/Scientific Papers in Transportation, 6. https://doi.org/10.46298/cst.11795

Hwang, C. L., & Yoon, K. (1981). *Multiple attribute decision making: methods and applications a state-of-the-art survey,* Springer Science & Business Media, 186, 58-191.

Ishizaka, A. & Nemery, P. (2011). *Selecting the best statistical distribution with promethee and gaia,* Comput Ind Eng 61(4), 958–969. https://doi.org/10.1016/j.cie.2011.06.008.

Ishizaka, A. & Nemery, P. (2013). *A multi-criteria group decision framework for partner grouping when sharing facilities,* Group Decision and Negotiation, 22, 773-799. https://doi.org/10.1007/s10726-012-9292-8.

Janet Chen, Su-I Lu, & Dan Vekhter. *Game theory,* Erişim Tarihi: 06.04.2024 https://cs.stanford.edu/people/eroberts/courses/soco.

Kahya, A.F. (2019). *Kuyruk modeli ile bekleme sürelerinin analizi ve işgücü planlaması*, Diş hekimliği hastanesinde bir uygulama.

Kayhan, G, (2010). *İnsan kaynakları performans değerlendirmesinde bulanık ahp / bulanık topsıs ile hibrit bir yapının oluşturulması ve bir uygulama*, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü,

Kelly, A. (2003). *Decision making using game theory: an introduction for managers*. Cambridge University Press.

Kendall, D. G. (1953). *Stochastic processes occurring in the theory of queues and their analysis by the method of the ımbedded markov chain*, The Annals of Mathematical Statistics, 24(3), 338–354. http://www.jstor.org/stable/2236285.

Kenichi, F., & Yoshihiro, N. (2002). *Study on function and failure analysis of snow melting machines,* Transactions of the Japan Society of Mechanical Engineers, 68(675), 3447-3445.

Khan, A. U., & Ali, Y. (2020). *Analytical hierarchy process (ahp) and analytic network process methods and their applications: a twenty year review from 2000-2019: ahp & anp techniques and their applications:* International Journal of the Analytic Hierarchy Process, 12(3), 369-459. https://doi.org/10.13033/ijahp.v12i3.822.

Kheybari, S., Rezaie, F. M., & Farazmand, H. (2020). *Analytic network process: an overview of applications*, Applied mathematics and Computation, 367, 124780. https://doi.org/10.1016/j.amc.2019.124780.

Kocaer, E. R., & Koruca, H. İ. (2024). *Simulation software development and workforce optimization for service systems: qs-sim software,* Journal of the Faculty of Engineering and Architecture of Gazi University, 39(1), 77-89. https://doi.org/10.17341/gazimmfd.1103685

Koele, P. (1997). *Multıple attribute decision making: an introduction,* Sage University Paper Series on Quantitative Applications in the Social Sciences, 07-104, https://doi.org/10.1002/(SICI)1099.

Koltan Yılmaz, Ş. & Deveci Topal, A., (2022). *Analysis of awareness of academicians and graduate students about digital product copyrights with chi-squared automatic interaction detector,* Educ Inf Technol 27, 12743–12771. https://doi.org/ 10.1007/s10639-022.

Korkmaz, M., ve Güney, S., (2013) *Hastanelerde mali performansın incelenmesi: ümraniye araştırma ve uygulama hastanesi üzerine örnek bir uygulama,* Karadeniz Blacksea Chornoye More Dergisi, 17(17), 148-164.

Köksalan, M.M., Wallenius, J., & Zionts, S. (2011). *Multiple criteria decision making: from early history to the 21st century,* World Scientific. ISBN 9789814335591 https://books.google.com.tr/books?id=LqAw1539l_cC

Köse, E., Aplak, H., ve Kabak, M.,(2013), *Personel seçimi için gri sistem teori tabanlı bütünleşik bir yaklaşım,* Ege Akademik Bakış, 13(4), 461-471.

Kung, C. Y., Yan, T. M., Chuang, S. C., & Wang, J. R. (2006). *Applying grey relational analysis to assess the relationship among service quality customer satisfaction and customer loyalty.* In 2006 IEEE Conference on Cybernetics and Intelligent Systems, 1-5, IEEE. DOI: 10.1109/ICCIS.2006.252323.

Kural, H., (2007). *Karar verme sürecinde oyun teorisi ve sektörel uygulamalar*. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ekonometri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. İzmir.

Kuruüzüm, A. ve Atsan, N. (2001*), Analitik hiyerarşi yöntemi ve işletmecilik alanındaki uygulamaları*, Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi, 1, 83-105.

Kücü, H.(2007), *Promethee sıralama yöntemi ile personel seçimi ve bir işletmede uygulaması* (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara. Document ID (Org No.): 2000367779.

Lai, H. H., Chen, C. H., Chen, Y. C., Yeh, J. W., & Lai, C. F. (2009). *Product design evaluation model of child car seat using gray relational analysis,.* Advanced Engineering Informatics, 23(2), 165-173. https://doi.org/10.1016/j.aei.2008.10.009

Li, G., Yamaguchi, D. & Nagai, M. (2007). *Application of grey-based rough decision-making approach to suppliers selection*, Journal of Modelling in Management, 2, (2), 131-142. https://doi.org/10.1108/17465660710763416

Lin, H.T. (2010). *Personnel selection using analytic network process and fuzzy data envelopment analysis approaches,* Computers and Industrial Engineering, 59 (4), 937-944. https://doi.org/10.1016/j.cie.2010.09.004

Lin, R., Ren, J., Liu, Y., Lee, C. K., Ji, P., Zhang, L., & Man, Y. (2021). *Sustainability prioritization of energy systems under hybrid information and missing information based on the improved grey relational analysis,* Sustainable Energy Technologies and Assessments, 47, 101543. https://doi.org/10.1016/j.seta.2021.101543.

Liu, H. C., Liu, L., Liu, N., & Mao, L. X. (2012). *Risk evaluation in failure mode and effects analysis with extended vikor method under fuzzy environment*, Expert Systems with Applications, 39(17), 12926-12934. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2012.05.031

Liu, H. C., Wu, J., & Li, P. (2013). *Assessment of health-care waste disposal methods using a vıkor-based fuzzy multi-criteria decision making method,* Waste management, 33(12), 2744-2751. https://doi.org/10.1016/j.wasman.2013.08.006.

Liu, P., & Wu, X. (2012). *A competency evaluation method of human resources managers based on multi-granularity linguistic variables and vıkor metho,* Technological and economic development of economy, 18(4), 696-710. https://doi.org/10.3846/20294913.2012.753169.

Lopes, A. P. F., Muñoz, M. M., & Alarcón-Urbistondo, P. (2018). *Regional tourism competitiveness using the promethee approach,* Annals of Tourism Research, 73, 1-13. https://doi.org/10.1016/j.annals.2018.07.003.

Louvros, S., Pylarinos, J., & Kotsopoulos, S. (2007). *Mean waiting time analysis in finite storage queues for wireless cellular networks,* Wireless Personal Communications, 40, 145-155. https://doi.org/10.1007/s11277-006-9093-y.

Majumder, M., & Majumder, M. (2015). *Multi criteria decision making, impact of urbanization on water shortage in face of climatic aberrations*, 35-47. ISBN : 978-981-4560-72-6

Malik, A., & Manna, A. (2018). *Multi-response optimization of laser-assisted jet electrochemical machining parameters based on gray relational analysis.* Journal of the Brazilian Society of Mechanical Sciences and Engineering, 40, 1-21. https://doi.org/10.1007/s40430-018-1069-

Mann, C. L. (1986). *Prices, profit margins, and exchange rates,* Fed. Res. Bull., 72, 366. https://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=h Massachusetts Institute of Technology. Chapter 6, Nash Equilibrium," 83.

Maystre, L. Y., Pictet, J., & Simos, J. (1994). *Méthodes multicritères electre: description, conseils pratiques et cas d'application à la gestion environnementale,* 8, PPUR presses polytechniques, ISBN 9782880742676 https://books.google.com.tr/books?id=KD5uY0M8

Meydan, C., Yıldırım, B. F., & Senger, Ö. (2016). *Bist'te işlem gören gıda işletmelerinin finansal performanslarının gri ilişkisel analiz yöntemi kullanılarak değerlendirilmesi,.* Muhasebe ve Finansman Dergisi, (69), 147-171. https://doi.org/10.25095/mufad.396668.

MIT Libraries. Year 91-1951: "Non-cooperative Games" by John Nash, in: Annals of Mathematics 54 (2) erişim adresi: //libraries.mit.edu/150books/2011/04/07/1951/.

Miesofficial. (2024). *Oyun teorisi*, https://miesofficial.com/blog/oyun-teorisi/.

Mishra, S. S., Muduli, K., Dash, M., & Yadav, D. K. (2018). *Promethee-based analysis of hcwm challenges in healthcare sector of Odisha. In Smart Computing and Informatics,* Proceedings of the First International Conference on SCI 2016, 1, 163-170, Springer Singapore, Online ISBN 978-981-10-5544-7 https://doi.org/10.1007/978-981-10-5544-7_17.

Mladineo, N., Margeta, J., Brans, J., & Mareschal, B. (1987) *Multicriteria ranking of alternative locations for small scale hydro plants,* Eur J Oper Res 31(2), 215-222, https://doi.org/10.1016/0377-2217.

Moon, S. (2020). *Landfill sitability analysis using gıs (geographic ınformation system) and ahp (analytic hierarchy process):* A case study of Scotts Bluff County, Nebraska.

Morgan, J.N. & Sonquist, J.A. (1963). *Problems in the analysis of survey data, and a proposa,.* Journal of the American Statistical Association, 58, 415-434. http://cda.psych.uiuc.edu/statistical_learning_cours.

Morrissey, A. J., & Browne, J. (2004). *Waste management models and their application to sustainable waste management*, Waste management, 24(3), 297-308.

Mousavi-Nasab, S. H., & Sotoudeh-Anvari, A. (2018). *A new multi-criteria decision making approach for sustainable material selection problem: a critical study on rank reversal problem*, Journal of Cleaner Production, 182, 466-484. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2018.02.062.

Mousseau, V. (1995*). Eliciting ınformation concerning the relative ımportance of criteria, advances in multicriteria analysis*, 17–43. doi:10.1007/978-1-4757-2383-0_3.

Mousseau, V., Figueira, J., & Naux, J. P. (2001). *Using assignment examples to infer weights for electre trı method: some experimental results,* European Journal of Operational Research, 130(2), 263-275. https://doi.org/10.1016/S0377-2217(00)00041-2.

Mousseau, V., Slowinski, R., & Zielniewicz, P. (2000). *A user-oriented implementation of the electre-trı method integrating preference elicitation support,* Computers & operations research, 27(7-8), 757-777, https://doi.org/10.1016/S03050548.

Muros, F. J. (2019). *Cooperative game theory tools in coalitional control networks*. Springer.

Myles, A. J., Feudale, R. N., Liu, Y., Woody, N. A., & Brown, S. D. (2004). *An introduction to decision tree modeling,* Journal of Chemometrics: A Journal of the Chemometrics Society, 18(6), 275-285.

Nash equilibrium. *Oxford Reference.* Retrieved 8 Apr. 2024, Erişim Tarihi: 08.04.2024 https://www.oxfordreference.com/display/10.1093/oi/authority.20110803100223327.

Nash J.F. (1950a). *Equilibrium points in n-person games,* Proceedings of the national academy of sciences, 36(1), 48-49.

Nash,J.F. (1950b). *The bargaining problem,* Econometrica, 18(2), 155-162.

Nash, J.(1951). *Non-cooperative games*, Annals of mathematic, 54 (2), 286-295. doi:10.2307/1969529. ISSN 0003-486X.

Nermend, K., & Borawski, M. (2014). *Modeling users' preferences in the decision support system,* Indian Journal of Fundamental and Applied Life Sciences S, 1, 1480-1491. http://www.cibtech.org/sp.ed/jls/2014/01/.

Nguyen, H. (2009). *The application of the ahp method in ship system risk estimation,* Polish maritime research, 16(1), 78-82.

Nilashi, M., Ahmadi, H., Ahani, A., Ravangard, R., & bin Ibrahim, O. (2016). *Determining the importance of hospital information system adoption factors using fuzzy analytic network process (anp).* Technological Forecasting and Social Change, 111, 244-264.

Nitisha 2015, Erişim Tarihi: 05.04.2004 https://www.economicsdiscussion.net/game-theory/

Opricovic, S. (2011). *Fuzzy vikor with an application to water resources planning,* Expert Systems with Applications, 38(10), 12983-12990. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2011.04.097

Opricovic, S., & Tzeng, G. H. (2003). *Fuzzy multicriteria model for postearthquake land-use planning.* Natural hazards review, 4(2), 59-64.

Opricovic, S., & Tzeng, G. H. (2004). *Compromise solution by mcdm methods: a comparative analysis of vikor and topsis,* European journal of operational research, 156(2), 445-455. https://doi.org/10.1016/S0377-2217(03)00020-1.

Opricovic, S., & Tzeng, G. H. (2007). *Extended vikor method in comparison with outranking methods*, European journal of operational research, 178(2), 514-529.

Opricovic, S., (1998). *Multicriteria optimization of civil engineering systems,* Faculty of Civil Engineering, Belgrade.

Opricovic, S., &Tzeng G.H., (2002). *Multicriteria planning of post-earthquake sustainable reconstruction, j comput.-aided civil and ınfrastruct,* Eng., 17 (3), 211-220. https://doi.org/10.1111/1467-8667.00269.

Opricovic, S., Tzeng, G.H. (2007). *Extended vıkor method in comparison with out ranking methods,* Eur. J. Oper. Res., 178 (2), 514-529. https://doi.org/10.1016/j.ejor.2006.01.020.

Organ, A. (2013). *Bulanık dematel yöntemiyle makine seçimini etkileyen kriterlerin değerlendirilmesi,* Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 22(1), 157-172.

Osei-Bryson, K. M. (2004). *Evaluation of decision trees: a multi-criteria approach*, Computers & Operations Research, 31(11), 1933-1945.

Osundina, K. S., & Opeke, R. O. (2017). *Patients' waiting time: indices for measuring hospital effectiveness,* International Journal of Advanced Academic Research| Social & Management Sciences, 3(10), 2488-9849. ISSN: 2488-9849.

Ömürbek A, ve Şimşek N. (2014). *Analitik hiyerarşi süreci ve analitik ağ süreci yöntemlerine dayalı çevrimiçi alışveriş sitesi seçimi*, Yönetim ve ekonomi araştırmaları dergisi. 22, 306-327.

Özdağoğlu, A. (2013). *Üretim işletmelerinde lazer kesme makinelerinin promethee yöntemi ile karşılaştırılması,* Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 9(19), 305-318. https://doi.org/10.11122/ijmeb.2013.9.19.288.

Özder, E. H., Bedir,N., ve Eren,T. (2019). *Yükseköğretimde araştırmacı seçiminde çok ölçütlü karar verme yöntemlerinin kullanılması: bir inceleme,* Alanya Akademik Bakış, 3(1), 19-33. DOI:10.29023/alanyaakademik.419804.

Özgüven, N. (2011). *Vakif üniversitesi tercihinin analitik hiyerarşi süreci ile belirlenmesi.* Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (30), 279-290.

Özkan, Ö. (2007), *Personel seçiminde karar verme yöntemlerinin incelenmesi: ahp, topsıs, electre örneği,* Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özkan, F. (2010). *Bekleme hattı (kuyruk) modelleri ve bir çağrı merkezi uygulaması,* Doktora Tezi, Marmara Universitesi. Document ID (Org No.): 28514563.

Öztürk, O. (2009). *Türkiye karayollarında trafik kazalarının nedeni ve bu kazaların analizi*, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü,Yüksek lisans tezi, Document ID (Org No.):2000360633.

Paksoy, S., ve Tıraş M.F.(2017).*Investıgatıng banks'performance for Turkey: an application of promethee method,* Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 18(1), 143-159. http://esjournal.cumhuriyet.edu.tr/en/download/.

Palia, A. P. (2008). *Target profit pricing with the web-based breakeven analysis package. ın developments in business simulation and experiential learning,* Proceedings of the Annual Absel conference (Vol. 35). file:///C:/Users/l0p/Downloads/ojsadmin,+35.

Papathanasiou, J., Ploskas, N., Papathanasiou, J., & Ploskas, N. (2018). *Topsis. multiple criteria decision aid: methods, examples and python ımplementations*, 1-30.

Park, S., Kim, J., & Kim, S. K. (2005). *A mixed-integer programming model to draw the concordance level and the kernel set for the implementation of electre,* IS. Journal of Korean Institute of Industrial Engineers, 31(4), 265-276. eISSN 2234-6457

Peng, X., & Dai, F. (2009). *Information systems risk evaluation based on the ahp-fuzzy algorithm,* In 2009 International Conference on Networking and Digital Society, 2, 178-180, IEEE.

Permadi, G. S., Vitadiar, T. Z., Kistofer, T., & Mujianto, A.H. (2019). *The decision making trial and evaluation laboratory (dematel) and analytic network process (anp) for learning material evaluation system,* In E3S Web of Conferences, 125, 23011, EDP Sciences. https://doi.org/10.1051/e3sconf/201912523011.

Petrescua, M., Burtavarde, V., Mihaila, T., & Mihaela, A.,(2015), *Situational judgments tests- a fact in call center personnel selection*, Procedia - Social and Behavioral Sciences, 187, 762-766. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.03.161.

Polat, M., & Akan, Y. (2021). *An examınatıon of the us-chına trade war wıthın the framework of game theory.* Research & Reviews in Social, Human and Administrative Sciences.

Policonomics Game theory I: Strategic form – Erişim Tarihi: 01.04.2024 Erişim Adresi: https://policonomics.com/lp-game-theory1-strategic-form/

Policonomics. (2024). Game Theory 1: Extensive Form. Erişim Tarihi: 01.04.2024 Erişim Adresi: https://policonomics.com/lp-game-theory1-extensive-form/

Portoleau, T., Artigues, C., & Guillaume, R. (2024). *Robust decision trees for the multi-mode project scheduling problem with a resource investment objective and uncertain activity duration,* European Journal of Operational Research, 312(2), 525-540. https://doi.org/10.1016/j.ejor.2023.07.035.

Poundstone, W. (1993). *Prisoner's dilemma* (1st Anchor Books ed.). New York: Anchor.

Raducha, T., & San Miguel, M. (2022). *Coordination and equilibrium selection in games: the role of local effects.* Scientific reports, 12(1), 3373.

Ramadhan, R. H., Al-Abdul Wahhab, H. I., & Duffuaa, S. O. (1999). *The use of an analytical hierarchy process in pavement maintenance priority ranking,* Journal of Quality in Maintenance Engineering, 5(1), 25-39.

Ren, Z., Xu, Z., & Wang, H. (2017). *Dual hesitant fuzzy vıkor method for multi-criteria group decision making based on fuzzy measure and new comparison method,* Information Sciences, 388, 1-16. https://doi.org/10.1016/j.ins.2017.01.024

Riggs, L.J. & Inoue, S.M. (1975). *Introduction to operations research and management science*, USA: The McGraw Hill Companies Inc.

Rojas, M. P. (2018). *Practical decision making using super decisions.*

Roy, B. (1968). *Classement et choix en présence de points de vue multiples,* Revue française d'informatique et de recherche opérationnelle. Série verte, 2 (V1), 57-75. http://www.numdam.org/item/RO_1968__2_1_57._

Roy, B. (1976). *From optimisation to multicriteria decision aid: three main operational attitudes. ın multiple criteria decision making:* Proceedings of a Conference Jouy-en-Josas, France May 21-23, 1975, 1-34, Berlin, Heidelberg, https://doi.org/10.1007/978-3-642-87563-2.

Roy, B. (1978). *Electre III: un algorithme de classements fondé sur une représentation floue des préférences en présence de critères multiples,* http://pascal-francis.inist.fr/vibad/index.php?.

Roy, B. (1991). *The outranking approach and the foundations of electre methods*, Theor Decis 31, 49-73 https://doi.org/10.1007/BF00134132.

Roy, B. (2013). *Multicriteria methodology for decision aiding 12*, Springer Science & Business Media. ISBN 9781475725001 https://books.google.com.tr/books?.

Roy, B. P. D. M., Présent, D. M., & Silhol, D. (1986). *A programming method for determining which Paris metro stations should be renovated,* European Journal of Operational Research, 24(2), 318-334. https://doi.org/10.1016/0377-2217(86).

Saaty TL(1996). *Decision making with dependence and feedback: the analytic network process,* Pittsburgh, PA: RWS Publications.

Saaty, T.L. (1980). *The analytic hierarchy process: planning, priority setting, resource allocation*.

Saaty, T.L. (1988). *What is the analytic hierarchy process?* 109-121, Springer Berlin Heidelberg.

Saaty, T.L. (1990). *An exposition of the ahp in reply to the paper "remarks on the analytic hierarchy process*", Management science, 36(3), 259-268.

Saaty, T.L. (1990). *How to make a decision: the analytic hierarchy process,* European journal of operational research, 48(1), 9-26, https://doi.org/10.1016/0377-2217(90)90057-I.

Saaty, T.L. (1994). *How to make a decision: the analytic hierarchy process*, *Interfaces*, *24*(6), 19-43.

Saaty, T.L. (2001). *Decision making with dependence and feedback,* The Analytic Network Process (2, illustrated ed.). Pittsburgh: RWS Publications.

Saaty, T.L. (2001). *Deriving the ahp 1-9 scale from first principles, Proceedings 6th ISAHP. Berna, Suiza*, 397-402.

Saaty, T.L., & Sagir, M. (2009). *An essay on rank preservation and reversal,* Mathematical and Computer Modelling, *49*(5-6), 1230-1243.

Saaty, T.L., & Takizawa, M. (1986). *Dependence and independence: from linear hierarchies to nonlinear networks,* European journal of operational research, 26(2), 229-237.

Saaty, T.L., Vargas, L.G., (2013). *The analytic network process* (pp. 1-40). (Ed. Saaty, T. L., Vargas, L.G.), Decision Making with the Analytic Network Process, Springer US.

Saaty, T.L. (2008). *Decision making with the analytic hierarchy process*, International journal of services sciences, 1(1), 83-98. https://doi.org/10.1504/IJSSCI.2008.017590.

Samırkaş, M.C. (2021). *Başabaş ve kaldıraç analizi. güncel finansal yönetim yaklaşımları*, (Editör: Ömer Faruk Aslan ve Bahattin Erden), Efe Akademi Yayınları, ISBN 9786257450706, https://books.google.com.tr/books?.

Sarı, E.B.(2021). *Karar ağacı ve başabaş noktası analizi,* (Karar Vericinin El Kitabı Yöntem-Uygulama- Örnekler, Yöneticiler İçin Karar Verme Teknikleri ve Örnek Problem Çözümleri, A. Tüzemen, ve E., Aslan (Eds.) Seçkin Yayıncılık.1. Baskı, ISBN: 9789750274367.

Sarı, F., (2018). *Comparison of topsis and vikor multi criteria decision analysis techniques*, Selçuk Üniversitesi Mühendislik, Bilim ve Teknoloji Dergisi, 6, 825-831.https://doi.org/10.15317/Scitech.2018.172.

Schecter, S., & Gintis, H. (2012). *Introduction to game theory.* North Carolina State University.

Shahnazari, A., Pourdej, H., & Kharage, M. D. (2021). *Ranking of organic fertilizer production from solid municipal waste systems using analytic hierarchy process (ahp) and vıkor models,* Biocatalysis and Agricultural Biotechnology, 32, 101946. https://doi.org/10.1016/j.bcab.2021.101946.

Shemshadi, A., Shirazi, H., Toreihi, M., & Tarokh, M. J. (2011). *A fuzzy vıkor method for supplier selection based on entropy measure for objective weighting,* Expert systems with applications, 38(10), 12160-12167. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2011.03.027.

Siekelova, A., Podhorska, I., & Imppola, J. J. (2021). *Analytic hierarchy process in multiple–criteria decision–making: a model example.* In SHS web of conferences, 90, 01019, EDP Sciences.

Simon, H. A. (1976), *Administrative behavior*, New York: The Free Press,ISBN:1439136068. 9781439136065 https://books.google.com.tr/books?.

Singh, A., Kumar, R., Kumar, R., Pippal, P. S., Sharma, P., & Sharma, A. (2024). *Delineation of groundwater potential zone using geospatial tools and analytical hierarchy process (ahp) in the State of Uttarakhand,* Advances in Space Research, 73(6), 2939-2954. https://doi.org/10.1016/j.asr.2023.12.041.

Sipahi, S., & Timor, M. (2010). *The analytic hierarchy process and analytic network process: an overview of applications,* Management Decision, 48(5), 775-808. https://doi.org/10.1108/00251741011043920.

Soba, M., (2012). *Promethee yöntemi kullanarak en uygun panelvan otomobil seçimi ve bir uygulama*, Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, 7(28), 4708-4721.

Soh, A.C., Rhung, L.G., & Sarkan, H.M. (2010). *Matlab simulation of fuzzy traffic controller for multilane isolated intersection,* International Journal on Computer Science and Engineering, 2(4), 924-933. ISSN: 0975-3397.

Sonnenberg, A. (2000). *Waiting lines in the endoscopy unit,* Gastrointestinal endoscopy, 52(4), 517-524. https://doi.org/10.1067/mge.2000.108625.

Stadler, W. (1979). *A survey of multicriteria optimization or the vector maximum problem*, Part I: 1776–1960. J. Optim, Theory Appl., 29(1), 1-52 https://doi.org/10.1007/BF00932634.

Swain, S., Muduli, K., Biswal, J. N., Tripathy, S., & Panda, T. K. (2017). *Evaluation of barriers of health care waste management in India-a gray relational analysis approach,* In Proceedings of the 5th International Conference on Frontiers in Intelligent Computing: Theory and Applications: FICTA 2016, 1, 181-188, Springer Singapore, ISBN : 978-981-10-3152-6.

Şener, T. (2011), *Personel seçimi probleminde analitik hiyerarşi prosesi: tekstil sektörü için örnek uygulama,*Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya. Document ID (Org No.): 2000282643.

Şentürk, M. (2022). *Çok kriterli karar verme yöntemleri yardımı ile bist metal ana endeksine kote şirketlerin finansal performans analizleri*, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Şimşek, Ş. (2006). *İşletme bilimlerine giriş*, Genişletilmiş ve Yenilenmiş 13. Baskı, Adım Matbaacılık, Konya

Taji, K., Sagayama, Y., & Tamuara, H. (2002). *A group analytic network process (anp) for ıncomplete ınformation,* Systems Control and Informatıon, 46(7), 305-311.

Tandoğan, U., (2015). *Stratejik maliyet yönetiminde başabaş noktası ve değer zinciri analizi ile işletme fonksiyonlarının performans ölçümü*, AKÜ İİBF Dergisi-XVII,(1), 1-18, Doı No: 10.5578/jeas.9433.

Taş, C., Bedir, N., Alağaş, H. M., Eren, T., & Çetin, S. (2018). *Policlinic evaluation with integrating ahp-topsıs methods: an application in Ankara*. Sağlık Yönetimi Dergisi, *2*(1), 1-16.

Thokala, P., & Duenas, A. (2012). *Multiple criteria decision analysis for health technology assessment, value in health*, 15(8), 1172-1181. https://doi.org/10.1016/j.jval.2012.06.015.

Tian, C., Peng, J., Zhang, W., Zhang, S., & Wang, J. (2020). *Tourism environmental impact assessment based on improved ahp and picture fuzzy promethee II methods,* Technological and Economic Development of Economy, 26(2), 355-378. https://doi.org/10.3846/tede.2019.11413.

Tong, C. C., & Lin, T. Y. (2008). *Applying grey relational method to determine the carbon black ranking of rubber samples,* Journal of Grey System, 11(1), 27-34. https://doi.org/10.30016/JGS.200803.0004.

Toosi, S. R., & Samani, J. M. V. (2012). *Evaluating water transfer projects using analytic network process (anp),* Water resources management, 26, 1999-2014.

Triantaphyllou, E. (2000). *In Multi-criteria decision making methods: a comparative study*, Applied Optimization, 44, Springer, Boston, MA. https://doi.org/10.1007/978-1-4757-3157-6_2.

Triantaphyllou, E., & Mann, S. H. (1995). *Using the analytic hierarchy process for decision making in engineering applications: some challenges,* International journal of industrial engineering: applications and practice, 2(1), 35-44.

Triantaphyllou, E., & Triantaphyllou, E. (2000). *Multi-criteria decision making methods,*. 5-21, Springer US.

Tzeng, G. H., Chiang, C. H., & Li, C. W. (2007). *Evaluating intertwined effects in e-learning programs: A novel hybrid mcdm model based on factor analysis and dematel,* Expert systems with Applications, 32(4), 1028-1044. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2006.02.004.

Urfalıoğlu, F. ve Genç, T. (2013). *Çok kriterli karar verme teknikleri ile türkiye'nin ekonomik performansının avrupa birliği üye ülkeleri ile karşılaştırılması,* Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 35(2), 329-360. Doi No: 10.14780/iibdergi.201324469.

Uyrun, A. (2012). *Bekleme hattı (kuyruk) modeliyle servis sisteminin analizi: hızlı yiyecek içecek işletmesinde bir uygulama* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,. Document ID (Org No.): 2000170502.

Vaidya, O. S., & Kumar, S. (2006). *Analytic hierarchy process: an overview of applications,* European Journal of operational research, 169(1), 1-29.

Vanderpooten, D. (1990). *The construction of prescriptions in outranking methods, ın readings in multiple criteria decision aid*, 184-215, Springer Berlin Heidelberg, https://doi.org/10.1007/978-3-642-75935-2_9.

Vargas G. L. (1990). *An overview of the analytical hierarchy process and its applications.* European Journal of Operational Research. 48, 2-4.

Varol Gürder F. (2023). *Güncel yönetim bilişim sistemleri çalışmaları,* (n.p.): Akademisyen Kitabevi. ISBN:9786253993788, 625399378X.

Veisi, H., Deihimfard, R., Shahmohammadi, A., & Hydarzadeh, Y. (2022*). Application of the analytic hierarchy process (ahp) in a multi-criteria selection of agricultural irrigation systems,* Agricultural Water Management, 267, 1-13, https://doi.org/10.1016/j.agwat.2022.107619

Vincke, P. (1999). *Outranking approach*, in: T. Gal, T. Stewart, T. Hanne (Eds.), Multicriteria Decision Making, Advances in MCDM Models, Algorithms, Theory and Applications, Kluwer Academic, Springer Link, 305-333, https://link.springer.com/book/10.1007/978-1-4615-5025-9.

Von Neumann, J., & Morgenstern, O. (2007). *Theory of games and economic behavior: 60th anniversary commemorative edition*, In Theory of games and economic behavior, Princeton university press.

Vuk D, Koželj B,& Mladineo, N. (1991). *Application of multicriterional analysis on the selection of the location for disposal of communal waste*, Eur J Oper Res 55(2), 211–217, https://doi.org/10.1016/0377-2217(91)90225-K.

Walther, G, Spengler, T, &Queiruga, D. (2008*). Facility location planning for treatment of large household appliances in Spain.* Int J Environ Technol Manag 8(4):405–425. https://doi.org/10.1504/IJETM.2008.01751.

Wang, B., Song, J., Ren, J., Li, K., & Duan, H. (2019). *Selecting sustainable energy conversion technologies for agricultural residues: a fuzzy ahp-vıkor based prioritization from life cycle perspective, resources, conservation and recycling*, 142, 78-87. https://doi.org/10.1016/j.resconrec.2018.11.011.

Wang, D., Park, S., & Fesenmaier, D. R. (2012). *The role of smartphones in mediating the touristic experience,* Journal of travel research, 51(4), 371-387. https://doi.org/10.1177/0047287511426341.

Warfield, J. N. (1976). *Societal systems. planning, policy and complexity.*

Watson, J. (2002). *Strategy: an ıntroduction to game theory,* W. W. Norton and Company, 3. Edition. Ss. San Diego s.1-511.

Wen, P., Li, L., Xue, H., Jia, Y., Gao, L., Li, R., & Huo, L. (2022). *Comprehensive evaluation method of the poultry house indoor environment based on gray relation analysis and analytic hierarchy process,* Poultry Science, 101(2), 101587, https://doi.org/10.1016/j.psj.2021.101587.

Wendler, E. (2007). *The scheduled waiting time on railway lines,* Transportation Research Part B: Methodological, 41(2), 148-158. https://doi.org/10.1016/j.trb.2006.02.009.

Wu, W.-W., & Lee, Y.-T. (2007). *Developing global managers' competencies using the fuzzy dematel method,* Expert Systems with Applications, 32(2), 499-507. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2005.12.005.

Yılmaz, A.N. (2008). Kuyruk *similasyonu modellerinin eleştirel gözden geçirilmesi ve bir banka şubesine uygulanması,* Doctoral Tezi, Marmara Universitesi (Turkey), Document ID (Org No.): 28529368.

Yoon, K. (1987). *A reconciliation among discrete compromise solutions,* Journal of the Operational Research Society, 38, 277-286.

Yu, X., & Xu, Z. (2013). *Prioritized intuitionistic fuzzy aggregation operators,* Information Fusion, 14(1), 108-116. https://doi.org/10.1016/j.inffus.2012.01.011.

Yu, X., Zhang, S., Liao, X., & Qi, X. (2018). *Electre methods in prioritized mcdm environment,* Information Sciences, 424, 301-316, https://doi.org/10.1016/j.ins.2017.09.061.

Yuh-Wen, C. (2001). *Formulation of a Learning* Analytical Network Process.

Yücenur, G. N., & Demirel, N. Ç. (2012). *Group decision making process for insurance company selection problem with extended vıkor method under fuzzy environment,* Expert Systems with Applications, 39(3), 3702-3707, https://doi.org/10.1016/j.eswa.2011.09.065.

Zhang S.,& Liu, S., (2011), *A gra-based intuitionistic fuzzy multi-criteria group decision making method for personnel selection,* Expert Systems with Applications, 38 (9), 11401-11405. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2011.03.012

Zhang, S., Chen, X., Ran, X., Li, Z., & Cao, W. (2024). *Prioritizing causation in decision trees: a framework for ınterpretable modeling,* Engineering Applications of Artificial Intelligence, 133, 108224, https://doi.org/10.1016/j.engappai.2024.108224.

Zhou, Y. D., & Shi, M. L. (2009). *Rail transit project risk evaluation based on ahp model,* In 2009 Second International Conference on Information and Computing Science, 3, 236-238, IEEE.

Zopounidis, C., Baourakis, G., & Niklis, D. (2010). *A comparative study of tourism performance in the Mediterranean region: a multicriteria approach,* International Journal of Information and Decision Sciences, 2(3), 285-303. https://doi.org/10.1504/IJIDS.2010.033452.

GENEL KAYNAKÇA

Abreu, D. (1988). *On the theory of infinitely repeated games with discounting*. Econometrica: Journal of the Econometric Society, 383-396.

Acar, B. Özbayrak ve G. Yaman Ö.M. (2023). *Factors influencing professional decision-making behaviors of social workers at socio-economic support services in Turkey*, Bilimname, 50 (2), 267-295.

Adair J.(2016). *Decision making and problem solving:* Karar verme ve problem çözme 3. Baskıdan Çeviri, (N. Kalaycı, Çev. Editörü ve G, Korkmaz, Çev.), Pegem Akademi, Doi 10.14527/9786053185604, https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/53299419/, E. Tarihi: 04.04.2024

Agarwal, S., Pandey, G. N., & Tiwari, M. D. (2012*). Data mining in education: data classification and decision tree approach.* International Journal of e-Education, e-Business, e-Management and e-Learning, 2(2), 140.

Ağaç, G. ve Baki, B. (2016). *Sağlık alanında çok kriterli karar verme teknikleri kullanımı: Literatür İncelemesi,* Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, 19(3), 343-363.

Ağaç, G. ve Baki, B. (2016). *Sağlık alanında çok kriterli karar verme teknikleri kullanımı*: Literatür İncelemesi. Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, 19(3), 343-363.

Ağraş S, Çetin G. (2021). *Otel yöneticilerinin karar verme yaklaşımlarının incelenmesi: düzce ve bolu ili otellerine yönelik bir araştırma*, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 20 (79) https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1070903

Ahaslides. (2024). *Nominal grup teknikleri pratikleri* https://ahaslides.com/tr/blog/nominal-group-technique/

Aithal, P.S., & Kumar, P. M. (2017*). Ideal analysis for decision making in critical situations through six thinking hats method.* International Journal of Applied Engineering and Management Letters (IJAEML), 1(2), 1-9.

Aithal, P.S., Kumar, P. M., & Shailashree, V. (2016). *Factors & elemental analysis of six thinking hats technique using ABCD framework*. International Journal of Advanced Trends in Engineering and Technology (IJATET), 1(1), 85-95.

Akan, Y., ve Polat, M., (2020). *Oyun teorisinde klasik oyunlar ın book:* İktisat Seçme Yazılar, .273-295, Edition:1 Publisher: Celepler Matbaacılık Erişim Adresi: https://www.researchgate.net/publication/348277119

Akande, A. (1997). *Creativity: the caregiver's secret weapon, early child development and care*, 134(1), 89-101. https://doi.org/10.1080/0300443971340106.

Akat, İ., Budak, G. ve Budak, G. (1999). İşletme yönetimi, Barış Yayınları, İzmir.

Akgemci T., Elibol H.ve Erşahan B.(2008). *Yöneticinin el kitabı,* (Editörler: T Akgemci., Ş Aslan., ve Düşükcan), Eğitim Kitapevi Yayınları, Konya.

Akıllı, K. (2018). Çok kriterli karar verme teknikleri ile bursiyer seçimi üzerine bir uygulama. http://acikerisim.akdeniz.edu.tr/xmlui/handle/123456789/3787.

Akın, M. Ş. (2019). *Farklı bakış açısı kazanmak için beyin fırtınası modelleri, Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, 10(23), 15-24.*

Akkaya, G. C., & Demireli, E. (2010). *Finansal kararların verilmesinde promethee sıralama yöntemi/promethee ordering method on financial decision process*. Ege Akademik Bakis, 10(3), 845.

Akkılıç, G., ve Koçyiğit, S. (2019). *Felsefe dersinde altı şapkalı düşünme tekniği'ne dayalı etkinliklerin yaratıcılık, eleştirel düşünme ve akademik öz yeterliğe etkisi.* Milli Eğitim Dergisi, 48(222), 233-253.

Akram, M., Bibi, R., & Deveci, M. (2023). *An outranking approach with 2-tuple linguistic Fermatean fuzzy sets for multi-attribute group decision-makin,.* Engineering Applications of Artificial Intelligence, 121, 105992. https://doi.org/10.1016/j.engappai.2023.105992

Aksakal, E., & Dağdeviren, M. (2010). *Anp ve dematel yöntemleri ile personel seçimi problemine bütünleşik bir yaklaşm,* Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi, 25(4).

Aktan, C. C., & Bahçe, A. B. (2013). *Kamu tercihi perspektifinden oyun teorisi.* Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi, *5*(2), 93-117.

Aktaş, R., Doğanay, M. M., Gökmen, Y., Gazibey, Y. ve Türen, U. (2015). *Sayısal karar verme yöntemleri*, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Aktaş, R., Doğanay, M. M., Gökmen, Y., Gazibey, Y. ve Türen, U. (2015). *Sayısal karar verme yöntemleri,* Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Akyürek Çağdaş E, Sawalha R.& Ide S., (2015). *Factors affectıng the decısıon makıng process ın healthcare ınstıtutıons*, Electronic Business Journal, 14 (10),

Aladağ, Z. (2011). *Karar teorisi*. Kocaeli Üniversitesi. Erişim Tarihi: 04.04.2024, Erişim Adresi: http://dspace.kocaeli.edu.tr:8080/xmlui/handle/11493/18915

Alamri, F.S., Saeed, M.H. & Saeed, M. (2024). *A hybrid entropy-based economic evaluation of hydrogen generation techniques using multi-criteria decision making.* International Journal of Hydrogen Energy*,* (49). 711-723.

Alharthi, H., Sultana, N., Al-Amoudi, A., & Basudan, A. (2015). *An analytic hierarchy process–based method to rank the critical success factors of implementing a pharmacy barcode system.* Perspectives in health information management, 12(Winter).

Alinezhad, A., Khalili, J., Alinezhad, A., & Khalili, J. (2019). *Dematel method. new methods and applications in multiple attribute decision making* (Madm), 103-108. ISBN: 978-3-030-15008-2.

Al-Samarraie, H., & Hurmuzan, S. (2018). *A review of brainstorming techniques in higher education. thinking skills and creativity,* 27, 78-91.

Altan S., (2020). *Karar alma sürecinde duyguların rolü ve etkileri,* Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 6 (2), 52-65, Doi:uiibd.8394 https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1443700, E. Tarihi: 03.03.2024

Altın, M., ve Saracaloğlu, A. S. (2018). *Yaratıcı, eleştirel ve yansıtıcı düşünme: benzerlikler-farklılıklar.* Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi, 4(1), 1-9.

Altikulaç, A., ve Akhan, N. E. (2010). *8. sınıf inkılâp tarihi ve atatürkçülük dersinde yaratıcı drama yöntemi ve altı şapkalı düşünme tekniğinin kullanılmasının öğrenci başarı ve tutumlarına etkisi.* Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 11(3), 225-247.

Alves, F. G. (2020). *Phillips 66 strategy as an active methodology ın legal education at college*. Visões Sobre Ensino E Educação, 671-675.

Amaral, T. M., & Costa, A. P. (2014). *Improving decision-making and management of hospital resources: An application of the promethee II method in an emergency department,* Operations Research for Health Care, 3(1), 1-6. https://doi.org/10.1016/j.orhc.2013.10.002

Amirghodsi, S., Naeini, A. B., & Makui, A. (2020). *An integrated delphi-dematel-electre method on gray numbers to rank technology providers, I*EEE Transactions on Engineering Management, 69(4), 1348-1364. Aug. 2022, doi: 10.1109/TEM.2020.2980127.

Anastasiou, L. G. C.& Alves, L. P. (2003). *Processos de ensinagem na universidade:* Pressupostos Para As Estratégias De Trabalho Em Aula. Joinville: Univille.

Appiah, P., Rosenman, M., & Sturgul, J. (1990). *Introduction to pareto optimal mine planning*. International Journal of Mining and Geological Engineering, 8, 348-356. https://doi.org/10.1007/BF00920646.

Arısoy, E. (2019). Çok kriterli karar verme yöntemleri promethee", Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Arnold, B., & Press, S. (1989). *Bayesian estimation and prediction for pareto data.* Journal of the American Statistical Association, 84, 1079-1084. https://doi.org/10.1080/01621459.1989.10478875.

Arslan, R. (2018). Çok kriterli karar verme yöntemlerinin karşılaştırılması ve bütünleştirilmesi: OECD verileri üzerine bir uygulama. https://acikbilim.yok.gov.tr/handle/20.500.12812/234838.

Arslankaya S. ve Göraltay, K. (2019). Çok kriterli karar verme yöntemlerinde güncel yaklaşımlar, İksad Yayınevi.

Arslankaya S. ve Göraltay, K. (2019). Çok kriterli karar verme yöntemlerinde güncel yaklaşımlar, İksad Yayınevi.

Ashby, W. R., & Pierce, J. R. (1957). *An ıntroduction to cybernetics.* Physics Today, 10(7), 34-36. doi:10.1063/1.3060436.

Aumann's, R., & Schelling's, T. (2005). *Contributions to game theory: analyses of conflict and cooperation.* Information on the Bank of Sweden Prize Economic Sciences in Memory of Alfred Nobel, Stockholm.

Aydın Ü ve Ağan B, (2016). *Rasyonel olmayan kararların finansal yatırım tercihleri üzerindeki etkisi: davranışsal finans çerçevesinde bir uygulama,* Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 12 (2), https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/528751, E. Tarihi:18.03.2024.

Azimova, M. B. (2021). *The role of modern pedagogical technologies in the formation of managerial activity of students.* World Bulletin of Social Sciences, 4(11), 54-56.

Babacan, A. (2020). *Karar verme teknikleri yönüyle performans ölçüm yöntemleri*, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Uygulamalı Sosyal Bilimler ve Güzel Sanatlar Dergisi (Sos güz), (2) (Özel Sayı), 20-29.

Babalola, M. A. (2015). *A multi-criteria decision analysis of waste treatment options for food and biodegradable waste management in japan. environments*, 2, 471-488, Erişim, 23.09.2017.

Badri MA.(1999). *Combining the analytic hierarchy process and goal programming for global facility location-allocation proble.* International Journal of Production Economics, 62(3),237-248

Badri, A., Nadeau, S., & Gbodossou, A. (2012). *Proposal of a risk-factor-based analytical approach for integrating occupational health and safety into project risk evaluation.* Accident Analysis & Prevention, 48, 223-234.

Bahar, M., Ries, M., & Kost'al, K. (2023). *Blockchain suitability: a decision-making flowchart and web.* International Symposium Elmar, 141-145. https://doi.org/10.1109/Elmar 59410.2023.10253902.

Bahurmoz, A. M. (2006). *A strategic model for safety during the hajj pilgrimage: an ANP application,* Journal of Systems Science and Systems Engineering, 15, 201-216. https://doi.org/10.1007/s11518-006-5008-4.

Bahurmoz, A. M. (2006). *A strategic model for safety during the hajj pilgrimage: An ANP application*, Journal of Systems Science and Systems Engineering, 15, 201-216. https://doi.org/10.1007/s11518-006-5008-4

Balcı, M. N., Yıldırım, B., & Dag, S. (2015). *Analysis of frictional contacts with heat generation considering temperature dependent properties,* International Journal of Mechanical Sciences, 101, 59-69. https://doi.org/10.1016/j.ijmecsci.2015.07.015.

Bali, Ö.,(2013), *Bulanık boyut analizi ve bulanık vıkor ile bir çnkv modeli: personel seçimi problemi,* Kho Bilim Dergisi, 23(2), 125-149.

Ballı, S., Karasulu, B., ve Korukoğlu, S. (2007). *En uygun otomobil seçimi problemi için bir bulanik promethee yöntemi uygulaması,.* Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 22(1), 139-147.

Basar, T. (2010). *Lecture notes on non-cooperative game theory.* Game Theory Module of the Graduate Program in Network Mathematics, 3-6.

Baskiewicz, N. (2013). *Pareto-lorenz analysis as a tool for performance management of the production process for furniture companies*. Annals of Warsaw University of Life Sciences-SGGW. Forestry and Wood Technology, 82.

Baş, M.,ve Çakmak, Z. (2012). *Determining the financial failure in enterprises using grey relational analysis and logistic regression analysis & an application.* Anadolu University Journal of Social Sciences, 12(3),63-82. http://www.anadolu.edu.tr/ ergiler/sosyal_bilimler/pdf/2012_3/2012-03-05.pdf

Bayazıt, O. (2006). *Use of analytic network process in vendor selection decisions, benchmarking*: An International Journal, 13(5), 566-579. https://doi.org/10.1108/14635770610690410.

Bayazıt, O. (2006). *Use of analytic network process in vendor selection decisions, benchmarking*: An International Journal, 13(5), 566-579. https://doi.org/10.1108/14635770610690410

Bazzazi, A. A., Osanloo, M., & Karimi, B. (2011). *Deriving preference order of open pit mines equipment through madm methods*: *application of modified vıkor method.* Expert Systems with Applications, 38(3), 2550-2556. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2010.08.043

Beach L. Roy. (1992). *Image theory: personal and organizational decisions, decision making ın action:models and methods,* (Editors: Gary A. Klein, Judith Orasanu, Roberta Calderwood, Caroline E. Zsambok), Ablex Publıshıng Corporatİon Norwood, New Jersey, 148-158,

Bedir, N., ve Eren, T. (2015). *Ahp-promethee yöntemleri entegrasyonu ile personel seçim problemi: perakende sektöründe bir uygulama.* Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi, 4(4), 46-58.

Behzadian, M., Otaghsara, S. K., Yazdani, M., & Ignatius, J. (2012), *A state-of the-art survey of topsıs applications*. Expert Systems with Applications, 39(17), 13051-13069. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2012.05.056.

Bekaroo, G., & Warren, P. (2016). *Self-Tuning Flowcharts: A priority-based approach to optimize diagnostic flowcharts,* 2016 IEEE International Conference on Emerging Technologies and Innovative Business Practices for the Transformation of Societies, 279-285. https://doi.org/10.1109/Emergıtech.2016.7737352.

Belton, V., & Stewart, T. (2002). *Multiple criteria decision analysis: an integrated approach,* Springer Science & Business Media. Springer Science & Business Media, 2002 ISBN 079237505X, 9780792375050 https://books.google.com.tr/books?id=mxNsRnNkL

Benayoun, R., Roy,& B., Sussman, B., (1966). *"Electre: a méthod to guide the selection in the présence of multiple points of view,"* Sema-Metra Int., Direction Scientifique, Note de travail, 49, [Online]. Available:https://www.mendeley.com/catalogue/87af3aa5-322e-36f6-bd45- 2014c8e3d4cd/.

Besant, H. (2016). *The journey of brainstorming*. Journal of Transformational Innovation, 2(1), 1-7.

Bhaskar, V., ve Lavanya, G. (2010). *Equivalent single-queue–single-server model for a pentium processor,* Applied Mathematical Modelling, 34(9), 2531-2545. https://doi.org/10.1016/j.apm.2009.11.018

Biard T, Mauff A. Le, Bigand M. & Bourey Jean-P. (2015). *Separation of decision modeling from business process modeling using new "decision model and notation"* (dmn) for automating operational decision-making, Risks and Resilience of Collaborative Networks, 489–496 https://link.springer.com/chapter/ E.Tarihi:12.02.2024.

Birsen, B. (2022). Hizmet sektöründe bekleme hattı sistemlerinin iyileştirilmesine yönelik simülasyon uygulaması: Bir banka şubesi örneği. https://hdl.handle.net/11499/45437.

Bodur, K. (2018). *Writing by putting on Edward De Bono's six thinking hats: critical thinking in writing.* Rumeli Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, (13), 138-149.

Bono, E. De (1981). *Six thinking hats*, Penguin Canada.

Bostancı, B., Yılmaz Bakır, N., Doğan, U. ve Koçak Güngör, M. (2017). *Bulanık karar verme teknikleri ile cbs destekli konut memnuniyeti araştırması.* Gazi Üniversitesi, Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Dergisi, 32 (4), 1193-1207.

Bouyssou, D., Marchant, T., Pirlot, M., Perny, P., Tsoukiàs, A.& Vincke, P, (2000). *Evaluation and decision model: a critical perspective,* Kluwer Academic Publishers, Dordrecht (2000). Springer Science & Business Media, ISBN 0792372506, 9780792372509 https://books.google.com.tr/books?id=W5s8zQ0vhcUC

Bowers, C. A., Braun, C. C., & Morgan, B. B., Jr. (1997). *Team workload: ıts meaning and measurement*. In M. T. Brannick, E. Salas, & C. Prince (Eds.), *Team performance assessment and measurement: Theory, methods, and applications,* 85-108, Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

Boyraz E. (2021). *Karar vermeye giriş, karar vericinin el kitabı yöneticiler için karar verme teknikleri ve örnek problem çözümleri*, (Ed. A. Tüzemen ve E. Aslan.), Seçkin Akademik ve Mesleki Yayınlar, Ankara.

Boyraz, E., (2021). *Nitel karar verme teknikleri,* A. Tüzemen ve A. Aslan (Ed.), Karar Vericinin El Kitabı Yöneticiler İçin Karar Verme Teknikleri ve Örnek Problem Çözümleri İçinde 27-75, Seçkin Yayınları: Ankara.

Brams, S. J. (1993). *Theory of moves*. American Scientist, 81(6), 562-570.

Brans, J. P., & De Smet, Y. (2016). *Promethee methods. multiple criteria decision analysis: state of the art surveys,* 187-219. ISBN:978-1-4939-3093-7 https://link.springer.com/chapter/10.1007/978

Brans, J. P., Mareschal, B., Figueira, J., & Greco, S. (2005). *Multiple criteria decision analysis*: state of the art surveys. New York, USA: Springer Science+ Business Media, Inc, 163-196.

Brans, J. P., Vincke, P., & Mareschal, B. (1986). *How to select and how to rank projects: the promethee method,* European journal of operational research, 24(2), 228-238. https://doi.org/10.1016/0377-2217(86)90044-5

Brooke, J., & Duncan, K. (1980). *An experimental study of flowcharts as an aid to identification of procedural faults,* Ergonomics, 23, 387-399. https://doi.org/10.1080/00140138008924752.

Brown, J., & Isaacs, D. (2005). *The world cafe*. San Francisco: Berrett-Koehler Publishers.

Brown, J., & Isaacs, D. (2010). *The world café: shaping our futures through conversations that matter.* San Francisco: Berrett-Koehler Publishers, Inc.

Brunsson, N. (2007). *The consequences of decision-making.* Oxford University Press. ISBN 9780199206285 https://books.google.com.tr/books?id= E.Tarihi:22.02.2024.

Brusco, M. (2017). *Partitioning methods for pruning the Pareto set with application to multiobjective allocation of a cross-trained workforce.* Comput. Ind. Eng., 111, 29-38. https://doi.org/10.1016/j.cie.2017.06.035.

Bulut Y. ve Aslan Muhammed M. (2022). Yönetimde karar verme süreçlerine ilişkin bir öneri: kurumsal *kaynak planlaması (erp),* Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, ISSN: 2149-1658, 9 (2), 1260-1270, https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/ E.Tarihi:22.03.2024.

Büyüközkan, G., & Çifçi, G. (2012). *A novel hybrid mcdm approach based on fuzzy dematel, fuzzy anp and fuzzy topsıs to evaluate green suppliers.* Expert Systems with Applications, 39(3), 3000-3011. https://doi.org/10.1016/j. eswa.2011.08.162.

Byron, K. (2012). *Creative reflections on brainstorming*. London Review of Education. 10(2), 201-213.

Bzaazzi, A.A., Osanloo, M., & Karimi B., (2011). Deriving preference order of open pit mines equipment through madm methods: application of modified vıkor method Expert Syst. Appl., 38 (3), 2550-2556. https://doi. org/10.1016/j.eswa.2010.08.043.

Can, H., Tuncer, D. ve Ayhan, D.Y. (2004). *Genel işletmecilik bilgileri,* Siyasal Kitabevi.

Can, H., Tuncer, D. ve Ayhan, D.Y.(2004). *Genel işletmecilik bilgileri,* Siyasal Kitabevi.

Can, U., & Çakır, T. (2023). *Yabancı dil olarak türkçe öğretiminde konuşma becerisi üzerine bir uygulama:* Phillips 66 Tekniği. Electronic Turkish Studies, 18(4), 1421-1445.

Čančer, V. (2012). *Criteria weighting by using the 5ws & h technique.* 3, 41-48. https://doi.org/10.2478/v10305-012-0011-3.

Canedo, M.M.L.C. &Almeida, A.T., (2008). *Electronic government: a multi-criterion approach to prioritizing by integrating balanced scorecard methodology indicators,* Brazilian Journal of Operations & Production Management 1 49–71. https://bjopm.org.br/bjopm/article/view/ BJV52N2_2008_P3.

Cano, E., Moguerza, J., & Redchuk, A. (2012). *Pareto analysis with r.* 91-100.

Cantrill, J.A., Sibbald, B., & Buetow, S. (1996). *The use of delphi and nominal group technique in health services research.* International Journal of Pharmacy Practice, 4(2), 67-74.

Cervone, H. (2009). *Applied digital library project management: using pareto analysis to determine task importance rankings.* OCLC Syst. Serv., 25, 76-81. https://doi.org/10.1108/10650750910961875.

Chalifaux, A., & Baird, J. (1999). *Reliability centered maintenance* (RCM) Guide. National Technical Information Service, Springfield, VA.

Chang, B., Chang, C.W., & Wu, C.H. (2011). *Fuzzy dematel method for developing supplier selection criteria,* Expert systems with Applications, 38(3), 1850-1858. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2010.07.114

Chang, C. L. (2010). *A modified vıkor method for multiple criteria analysis*. Environmental monitoring and assessment, 168, 339-344.

Chang, C. L., & Lin, Y. T. (2014). *Using the vıkor method to evaluate the design of a water quality monitoring network in a watershed,.* International Journal of Environmental Science and Technology, 11, 303-310. https://doi.org/10.1007/s13762-013-0195-2.

Chang, W. L., & Chen, S. T. (2015). *The impact of world café on entrepreneurial strategic planning capability.* Journal of Business Research, 68(6), 1283-1290.

Chatterjee P., Athawale V.M. & Chakraborty S. (2009) *Selection of materials using compromise ranking and outranking methods. materials and design*, 30(10),4043- 4053.

Chauhan, A., & Vaish, R. (2012). *A comparative study on material selection for micro-electromechanical systems,* Materials & Design, 41, 177-181. https://doi.org/10.1016/j.matdes.2012.04.037.

Chen, C. T. (2000). *Extensions of the topsıs for group decision-making under fuzzy environment*. Fuzzy sets and systems, 114(1), 1-9.

Chen, J. (2022). *Nash equilibrium: how it works in game theory, examples, plus prisoner's dilemma*.

Cheng, S., Chan, C. W., & Huang, G. H. (2002). *Using multiple criteria decision analysis for supporting decisions of solid waste management.* Journal of Environmental Science and Health, Part A, 37(6), 975-990.

Chiang, K. T., & Chang, F. P. (2006). *Optimization of the wedm process of particle-reinforced material with multiple performance characteristics using grey relational analysis.* Journal of Materials Processing Technology, 180(1-3), 96-101. https://doi.org/10.1016/j.jmatprotec.2006.05.008Get

Chung, S., Won, D., Baeg, S., & Park, S. (2009). *Service-oriented reverse reengineering: 5W1H model-driven re-documentation and candidate services identification*. 2009 IEEE International Conference on Service-Oriented Computing and Applications (SOCA), 1-6. https://doi.org/10.1109/SOCA.2009.5410445.

Cinelli M, Kadzinski M, Gonzalez M, & Słowinski R(2020). *How to support the application of multiple criteria decision analysis? let us start with a comprehensive taxonomy,* Omega, (96), 102261, https://doi.org/10.1016/j.omega, 102261, https://www.sciencedirect.com/science/article E.Tarihi: 07.03.2024./

Clary, R., Wandersee, J. (2010). *Fishbone diagrams: organize reading content with a "bare bones" strategy,* Science Scope, 33 (9), 31-37.

Coccia, M. (2018). *The Fishbone diagram to identify, systematize and analyze the sources of general purpose Technologies,* Journal of Social and Administrative Sciences, 4(4), 291-303.

Coccia, M. (2020). *Fishbone diagram for technological analysis and foresight*. International Journal of Foresight and Innovation Policy, 14(2-4), 225-247.

Cook, C., & Gonzales, H. (2016). *Australian individual decision styles, intuitive and rational decision making in business.* International Proceeding of Economics Development and Research, 86, 93-100. https://researchportal.murdoch.edu.au/esploro/outputs/journalArticle/, E.Tarihi: 08.01.2024.

Corrente, S., Figueira, J. R., & Greco, S. (2014). *The smaa-promethee method.* European Journal of Operational Research, 239(2), 514-522. https://doi.org/10.1016/j.ejor.2014.05.026.

Corrente, S., Greco, S., & Slowi´nski, R., (2013). *"Multiple criteria hierarchy process with electre and promethee,*" Omega (United Kingdom), 41, (5), 820-846, https://doi.org/10.1016/j.omega.2012.10.009.

Costa, N., & Lourenço, J. (2016). *Responses' prediction standard error analysis in pareto solutions*, 108, 10007. https://doi.org/10.1051/Matecconf/.

Coşkun, Ü. (2020). *Karar ve karar verme süreci*, Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi, (53), 1181–1191.

Coşkun, Ü. (2020). *Karar ve karar verme süreci*, Ulakbilge Soyal Bilimler Dergisi, 53, 1181-1191.

Craft, R. C., & Leake, C. (2002). *The Pareto principle in organizational decision making,* Management Decision, *40*(8), 729-733.

Cravener, T., Roush, W., & Jordán, H. (1993). *Pareto assessment of quality control in poultry processing plants,* The Journal of Applied Poultry Research, 2, 297-302. https://doi.org/10.1093/JAPR/2.3.297.

Crichton M.T., Flin R. & Rattray W. A.R. (2000). *Training decision makers - tactical decision games, journal of contingencies and crisis management,* Blackwell Publishers Ltd, 108 Cowley Road, Oxford OX4 1JF, UK and 8 (4), 350 Main Street, Malden, MA 02148, USA. https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1111/ E.Tarihi: 11.02.2024.

Çakan, S., ve Tutar, H. (2019). *Aile işletmelerinde strateji belirleme: bir durum çalışması.* Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12(2), 631-650.

Çakır, M. (2020). Örgütlerde iletişim sorunlarının saptanması ve çözümü için kullanılabilecek teknikler üzerine bir inceleme, İşletme Araştırmaları Dergisi, 12(1), 973-989.

Çelikten M., Gılıç F., Çelikten Y. ve Yıldırım A. (2019). İşletme yönetiminde karar verme süreci: *bitmeyen bir tartışma,* Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi-"Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 15(2), 581-592" Derleme/ Doi I:10.17860/mersinefd.596817, https://dergipark.org.tr/tr/download/article-E.Tarihi:18.02.2024.

Çetinceli, K., Ömürbek, V., ve Aksoy, E. (2018). *Finansal kurumların modifiye edilmiş dijital mantık (mdl) temelli gri ilişkisel analiz ile performans değerlendirmesi.* Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 23(2), 425-438.

Çetinoğlu T., Kurnaz N. ve Şen Y. (2011). *Kurumsal kaynak planlaması: yönetsel karar verme açısından cp group uygulaması,* Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, (30), https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/55706, E.Tarihi:14.03.2024.

Çiçekdağı C. (2024). *Doğru düşünme, doğru karar verme ve mantık eğitimi,* Bursa Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi, Kaygı, 23 (1), 20-67, https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/3389217, E. Tarihi:14.04.2024.

Çiftçi, M., ve Öztürk, U. C. (2014). *Kollektif bilgi üretiminde reformsal bir yaklaşım olarak world cafe tekniği,* Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi, 6(1), 45-53.

Dağdeviren M., Eraslan E., Kurt M. ve Dizdar, E.N. (2005). *Tedarikçi seçimi problemine analitik ağ süreci ile alternatif bir yaklaşım*, Teknoloji Dergisi, 8(2), 115-122.

Dağdeviren M., Eraslan E., Kurt M. ve Dizdar, E.N. (2005). *Tedarikçi seçimi problemine analitik ağ süreci ile alternatif bir yaklaşım,* Teknoloji Dergisi, 8(2), 115-122.

Dalala R S., Bonaccio S., (2010). *What types of advice do decision-makers prefer?* Organizational Behavior and Human Decision Processes (112) 11-23.

Dalbudak, E., ve Rençber, Ö. F. (2022). Çok kriterli karar verme yöntemleri üzerine literatür incelemesi. Gaziantep Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 4(1), 1-17. https://doi.org/10.55769/gauniibf.1068692

Dalton, J., & Dalton, J. (2019). *Brainstorming. great big agile: an os for agile leaders,* 139-141.

Darko, A., Chan, A. P. C., Ameyaw, E. E., Owusu, E. K., Pärn, E., & Edwards, D. J. (2019). *Review of application of analytic hierarchy process (AHP) in construction,* International journal of construction management, 19(5), 436-452. https://doi.org/10.1080/15623599.2018.1452098

Dayan, S. (2015*). Çok kriterli karar verme tekniklerine dayalı hisse senedi seçimi: promethee üzerine bir uygulama* (Master›s thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü). https://acikbilim.yok.gov.tr/handle/20.500.12812/552740

De Almeida, A. T., Cavalcante, C. A. V., Alencar, M. H., Ferreira, R. J., De Almeida-Filho, A. T. & Garcez, T. V. (2015). *Multicriteria and multiobjective models for risk, reliability and maintenance decision analysis,* Springer. eBook ISBN 978-3-319-17969-8 https://doi.org/10.1007/978-3-319-17969-8

de Farias Aires, R. F., & Ferreira, L. (2019). *A new approach to avoid rank reversal cases in the topsıs method,* Computers & Industrial Engineering, 132, 84-97.

de Farias Aires, R. F., & Ferreira, L. (2019). *A new approach to avoid rank reversal cases in the TOPSIS method,* Computers & Industrial Engineering, 132, 84-97.

de Farias Aires, R. F., & Ferreira, L. (2019). *A new approach to avoid rank reversal cases in the topsıs method,* Computers & Industrial Engineering, 132, 84-97.

De Keyser W & Peeters P (1996) *A note on the use of promethee multicriteria methods,* Eur J Oper Res 89(3):457–461, https://doi.org/10.1016/0377-2217(94)00307-6.

Deepa Nair, K., & Gopal, R. (2011). *Advocating different paradigms: relevance of workplace creativity*. SIES Journal of Management, 7(2).

DeIbecq, A.L. Van de Ven, A.H. & Gustafsori, D.H. (1975). G*roup techniques for program planning, glenview*, III: Scott Foresrnan and Company, 1975. s.97.

Demir, G & Kartal, M. (2020). *Güncel çok kriterli karar verme teknikleri,* Ankara: Akademisyen Kitabevi.

Demir, G ve Kartal, M. (2020). *Güncel çok kriterli karar verme teknikleri*, Ankara: Akademisyen Kitabevi.

Demir, G. & Kartal, M. (2020). *Güncel çok kriterli karar verme teknikleri,* Ankara: Akademisyen Kitabevi.

Demirci, A. (2023). Çok kriterli karar verme teknikleri ile tesis yeri seçimi. Lojistik Dergisi, 20 (57), 43-61.

Dias, L. C., & Mousseau, V. (2006). *Inferring electre's veto-related parameters from outranking example,* European Journal of Operational Research, 170(1), 172–191. https://doi:10.1016/j.ejor.2004.07.044

Dillon Stuart M. (1998). *Descriptive decision making: comparing theory with practice,* Proceedings of 33rd ORSNZ Conference, University of Auckland, New Zealand.

Dimand, R. W., & Yahia, K. (2016). John Forbes Nash Jr (1928–2015). *In handbook on the history of economic analysis* Volume I. Edward Elgar Publishing. doi:10.4337/9781785366642.00124

Dimand, R. W., & Yahia, K. (2016). John Forbes Nash Jr (1928–2015). *In handbook on the history of economic analysis volume I*. Edward Elgar Publishing.

Dimkovska S. (2016). *Adoption of non-programmed decisions in the market uncertainty in the Republic of Macedonia,* MEST Journal, DOI 10.12709/mest.04.04.02.04 https://www.meste.org/mest/Archive/MEST, E.Tarihi:22.03.2024.

Doğan H, (2014), Çağdaş kariyer karar verme yaklaşım ve modellerinin incelenmesi, Türkiye Sosyal Politika ve Çalışma Hayatı Araştırmaları Dergisi, 4(6), https://arastirmax.com/en/system/files/dergiler/ E.Tarihi:11.03.2024.

Doğan M. (1985). İşletmelerde karar verme teknikleri, Bilgehan Basımevi, İzmir.

Doğan, H. (2021), *"Spor işletmeciliği yönetiminde sayısal karar yöntemleri ve uygulamaları*", Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 11(21), 1-15. https://doi.org/10.53092/duiibfd.840561

Doğan, H. (2021), *Spor işletmeciliği yönetiminde sayısal karar yöntemleri ve uygulamaları*, Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 11(21), 1-15. https://doi.org/10.53092/duiibfd.840561 E. Tarihi: 12.02.2024.

Doyle, J., & Thomason, R. (1999). *Background to qualitative decision theory.* AI Mag., 20, 55-68. https://doi.org/10.1609/aimag.v20i2.1456.

Drucker Peter F.(2001). *Etkin karar*, Harward Business Review, BZD Yayın Hizmetleri, Eylül 2001, İstanbul.

Dunham, R.B. (1998). *Nominal group technique: a users' guide. Madison*: Wisconsin School of Business, 1-5.

Duran, C. ve Çetindere, Ö. G. A. (2012). *Konfeksiyon sanayiinde faaliyet gösteren bir işletmede istatistiksel proses kontrol teknikleri ile ürün hatalarının analiz edilmesi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 21(2), 233-254.

Dutta, P. K. (1999). *Strategies and games: theory and practice*. MIT press.
E. Tarihi: 13.04.2024.

Ebrahimnejad, S., Mousavi, S., Tavakkoli-Moghaddam, R., & Heydar, M. (2012). *Evaluating high risks in large-scale projects using an extended vıkor method under a fuzzy environment,* International journal of industrial engineering computations, 3(3), 463-476. DOI: 10.5267/j.ijiec.2011.12.001

Ejimabo Nichodemus O, (2015).*The ınfluence of decision making in organizational leadership and management activities,* Journal Entrepreneurship &Organization Management (4) 138. Doi:10.4172/2169-026X.1000138, https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/55304816/ E. Tarihi; 11.02. 2024.

Eliashberg, J. (1986). *Arbitrating a dispute: a decision analytic approach.* Management Science, 32, 963-974. https://doi.org/10.1287/MNSC.32.8.963.

Ensmenger, N. (2016). *The multiple meanings of a flowchart. ınformation & culture*: A Journal of History, 51, 321-351. https://doi.org/10.7560/IC51302.

Eren E.(2008). *Yönetim ve organizasyon(çağdaş ve küresel yaklaşımlar),* Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.,

Eren E., (2008).*Yönetim ve organizasyon (çağdaş ve küresel yaklaşımlar)*, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul.

Eric, R. (1989). *Games and Information: an Introduction to game theory*, 2004-04-01)[2009-12-01]. http://www. ebookee, net/Games-and-Information- Erlang, A.K. (1917). *The theory of probabilities and telephone conversations,* https://doi.org/10.11540/jsiamt.18.4_507

Erlang, K. (1918). "The Solution of Some Problems in the Theory of Probabilities of Significance in Automatic Telephone Exchanges" (1918). https://doi.org/10.11540/bjsiam.9.2_104

Eroğlu, E., Yıldırım, B., Yıldırım, B. F., Özdemir, M., ve Özdemir, M. (2014). Çok kriterli karar vermede "oreste" yöntemi ve personel seçiminde uygulanması, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadı Enstitüsü Yönetim Dergisi, 25(76).

Erşen, A. (2015). *Kuyruk modelleri analizi ve bir uygulama* (Doctoral dissertation, Anadolu University (Turkey) Document ID (Org No.): 28639527.

Esen, H. (2023). *Analytical hierarchy process problem solution*. In Analytic Hierarchy Process-Models, Methods, Concepts, and Applications. IntechOpen.

Evans, N. (2012). *Destroying collaboration and knowledge sharing in the workplace: a reverse brainstorming approach*. Knowledge Management Research & Practice, 10, 175-187.

Evans, N. J., Hawkins, G. E., & Brown, S. D. (2020). *The role of passing time in decision-making.* Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory, and Cognition, 46(2), 316-326. https://doi.org/10.1037/xlm0000725, https://psycnet.apa.org/record/2019-31851-001, E.Tarihi:28.03.2024.

Evrensel Gazetesi, 10 Şubat 2017, https://www.evrensel.net/haber/307640/titanic-neden-batti, E.Tarihi; 10.02. 2024

Feng YJ, Lu &H, Bi K (2004). *An ahp/dea method for measurement of the efficiency of R&D management activities in universities,* International Transactions in Operational Research, 11(2),181-191

Feng, B., Hourdos, J., & Michalopoulos, P. G. (2006). Improving *Minnesota's stratified ramp control strategy,* Transportation research record, 1959(1), 77-83. https://doi.org/10.1177/0361198106195900

Feng, C. M., & Wang, R. T. (2000). *Performance evaluation for airlines including the consideration of financial ratios,* Journal of Air Transport Management, 6(3), 133-142. https://doi.org/10.1016/S0969-6997(00)00003-X

Ferragud, X., Durá, J., Sanchís, J., & Martínez, M. (2008). *A new graphical visualization of n-dimensional Pareto front for decision-making in multiobjective optimization*. Inf. Sci., 178, 3908-3924. https://doi.org/10.1016/J.INS.2008.06.010.

Ferstl, O. (1978). *Flowcharting by stepwise refinement.* Acm Sıgplan Notices, 13, 34-42. https://doi.org/10.1145/953428.953432.

Fiala, P., & Jablonsky, J. (2001). *Performance analysis of network production system by anp approach,* In Proceeding of the Sixth International Symposium on the AHP, ISAHP, 101-103.

Fiestras-Janeiro, M. G., García-Jurado, I., & Mosquera, M. A. (2011). *Cooperative games and cost allocation problems*, Top, 19, 1-22. DOI 10.1007/s11750-011-02001 From https://www.oxfordreference.com/view/10.1093/oi/

Figueira, J. R., Mousseau, V., & Roy, B. (2016). *Electre methods. multiple criteria decision analysis:* State of the art surveys, 155-185. ISBN: 978-1-4939-3093-7 https://citations.springernature.com/item?doi=10.10

Forgionne, G., & Newman, J. (2007). *An experiment on the effectiveness of creativity enhancing decision-making support systems.* Decis. Support Syst., 42, 2126-2136. https://doi.org/10.1016/j.dss.2006.05.009.

Fouché, C., & Light, G. (2011). *An ınvitation to dialogue. qualitative social work: research and practice*, 10(1), 28–48. doi:10.1177/1473325010376016

Frini, A., Guitouni, A., & Martel, J. M. (2012). *A general decomposition approach for multi-criteria decision trees,* European Journal of Operational Research, 220(2), 452-460. https://doi.org/10.1016/j.ejor.2012.01.032

Frini, A., Guitouni, A., & Martel, J. M. (2012). *A general decomposition approach for multi-criteria decision trees*, European Journal of Operational Research, 220(2), 452-460. https://doi.org/10.1016/j.ejor.2012.01.032

Frohwein, H. I., & Lambert, J. H. (2000). *Risk of extreme events in multiobjective decision trees part 1. severe events,* Risk Analysis, 20(1), 113-124.

Fu, K., Murphy, J., Yang, M., Otto, K., Jensen, D., & Wood, K. (2015). *Design-by-analogy: experimental evaluation of a functional analogy search methodology for concept generation improvement.* Research in Engineering Design, 26, 77-95.

Fudenberg, D. & Tirole J. (1991), *Game theory*, The MIT Press: Massachusetts, London. England.

Fülöp J., (2005). *Introduction to decision making methods,* (place of publication not specified), 2005.

Gabus, A., & Fontela, E. J. B. G. R. C. (1972). *World problems, an invitation to further thought within the framework of demate,* Battelle Geneva Research Center, Geneva, Switzerland, 1(8), 12-14.

Gallagher, M., Hares, T., Spencer, J., Bradshaw, C., & Webb, I. (1993). *The nominal group technique: a research tool for general practice? family practice,* 10(1), 76–81. doi:10.1093/fampra/10.1.76

García-Melón, M., Ferris-Onate, J., Aznar-Bellver, J., Aragonés-Beltran, P., & Poveda-Bautista, R. (2008). *Farmland appraisal based on the analytic network process*, Journal of Global Optimization, 42, 143-155. https://doi.org/10.1007/s10898-007-9235-0

Gavade, R. K. (2014). *Multi-criteria decision making: an overview of different selection problems and methods,* International Journal of Computer Science and Information Technologies, 5(4), 5643-5646.

Geilen, M., Basten, T., Theelen, B., & Otten, R. (2005). *An algebra of pareto points. fifth ınternational conference on application of concurrency to system design* (Acsd'05), 88-97. Https://Doi.Org/10.1109/Acsd.2005.2.

Gencel, U., & Gencel, İ.E. (2018). *Teaching tax law: undergraduates' thoughts regarding the ımplementation of six thinking hats technique.* International Journal of Financial Research, 9, 31-38.

Genç S. Y., ve Kadah H., (2018). *Oyun teorisi ve nash'in denge stratejisi,* Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 14(1). 419-440.

Genç, T., ve Dinçer, S. E. (2013). *Visual analysis for multi criteria decision problems by promethee method and gaia plane: an application, determine*

the level of regional socio-economic development in Turkey, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. http://dspace.trakya.edu.tr/xmlui/handle/trakya/710.

George Jennifer M.& Dane E. (2016). *Affect, emotion, and decision making, organizational behavior and human decision processes,* (136), https://doi.org/10.1016/j.obhdp.2016.06.004, https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/, E Tarihi: 10.02. 2024

Gerber, E. (2009). *Using improvisation to enhance the effectiveness of brainstorming*. In Proceedings of the SIGCHI Conference on Human Factors in Computing Systems (pp. 97-104).

Gılıç, F., Çelikten, M., Çelikten, Y., ve Yıldırım, A. (2019). *Karar verme süreci*, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 15(2), 581-592.

Giannoulis C,& Ishizaka A (2010) *A web-based decision support system with electre ıu for a personalised ranking of British universities,* Decision Support Syst 48(3), 488–497. https://doi.org/10.1016/j.dss.2009.06.008.

Gigerenzer G. & Gaissmaier W. (2011). *Heuristic decision making*, The Annual Review of Psychology is online at psych.annualreviews.org, (62), 451-482, doi:10.1146/annurev-psych-120709-145346, https://pure.mpg.de/rest/items/item_2099042_4/ E.Tarihi:18.03.2024.

Gilliams S, Raymaekers D, Muys B, &Van Orshoven J (2005) *Comparing multiple criteria decision methods to extend a geographical information system on afforestation*, Comput Electron Agric 49(1):142–158. doi:10.1016/j.compag.2005.02.011 https://doi.org/10.1016/j.compag.2005.02.011.

Girubha, R. J., & Vinodh, S. (2012). *Application of fuzzy vikor and environmental impact analysis for material selection of an automotive component,*Materials & Design, 37, 478-486. https://doi.org/10.1016/j.matdes.2012.01.022

Giz, D. (2003). *Oyun teorisi ve iktisadi uygulamaları,* Filiz Kitabevi, 11.

Gonzalez C., (2005). *Decision support for real-time, dynamic decision-making tasks*, Organizational Behavior and Human Decision Processes (96) 142-154, www.elsevier.com/locate/obhdp.

Gonzalez-Urango, H., Mu, E., Ujwary-Gil, A., & Florek-Paszkowska, A. (2024). *Analytic network process in economics, finance and management: contingency factors, current trends and further research*, Expert Systems with Applications, 237, 121415. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2023.121415

Gou, X., Xu, Z., & Liao, H. (2016). *Alternative queuing method for multiple criteria decision making with hybrid fuzzy and ranking information,* Information Sciences, 357, 144-160.

Govindan, K. & Jepsen, M. B. (2016). *Electre: a comprehensive literature review on methodologies and applications,* European Journal of Operational Research, 250(1), 1-29. https://doi.org/10.1016/j.ejor.2015.07.019.

Göğüş, A. (2012). *Brainstorming and learning encyclopedia of the sciences of learning.* Springer484-488.

Göker, A. Z., ve Üçok, T. (2006). *Aile işletmeleri ve karar verme süreci, köklü aile işletmelerinde bir uygulama*. Aile İşletmeleri Kongresi, 45-57.

Grolleau J. & Tergny J. (1971). *Manuel de reference du programme electre II. document de travail 24,* Sema-Metra International, Direction Scientifique.

Grosfeld-Nir, A., Ronen, B., & Kozlovsky, N. (2007). *The Pareto managerial principle: when does it apply?*. International Journal of Production Research, 45, 2317-2325. https://doi.org/10.1080/00207540600818203.

Guessoum, M. A., Djiroun, R., & Boukhalfa, K. (2019). *Towards decisional natural language why-question recommendation approach in business intelligence context*. In 2019 International Conference on Networking and Advanced Systems (Icnas) (pp. 1-6). Ieee.

Gutierrez A, Boukrami E & Lumsden R. (2015). *Technological*, *organisational and environmental factors influencing managers' decision to adopt cloud computing in the UK*, Journal of Enterprise Information Management, 28, (6), 788-807, Emerald Group Publishing Limited,1741-0398, DOI 10.1108/JEIM-01-2015-0001, https://www.emerald.com/insight/content/ E.Tarihi:04.03.2024.

Güneş, F., Bayraklı, S., & Zaim, A. H. (2020). *Sinyalize bir kavşakta oluşan trafik akımının kuyruk teorisi ile performansının incelenmesi,* Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi, (19), 56-65. https://doi.org/10.31590/ejosat.711094.

Güneş, M., & Umarusman, N. (2003). *Bir karar destek aracı bulanık hedef programlama ve yerel yönetimlerde vergi optimizasyonu uygulaması,* Review of Social, Economic & Business Studies, 2, 242-255.

Güngör, S. ve Özcan, U. (2022). *Karar kuramı ve karar verme,* Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi, 33 (1),

Güngör, S. ve Özcan, U. (2022). *Karar kuramı ve karar verme,* Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi, 33 (1), 119-125. https://doi.org/10.31590/ ejosat.1035682

Güngör, B., Arslan, B., Tufioğlu, Ö. S. Y., Kutlar, H. M., Demir, Ö., & Kaya, C. (2023). *Altı şapkalı düşünme tekniğinin kuramsal çerçevede incelenmesi*. Socrates Journal of Interdisciplinary Social Studies, 9(28), 69-80.

Habanik, J., Martosova, A., & Letkova, N. (2020). *The ımpact of managerial decision-making on employee motivation in manufacturing companies*. Journal of Competitiveness, 12(2), 38-0. https://Doi.org/10.7441/joc.2020.02.03, https://www.cjournal.cz/files/364.pdf,E.Tarihi: 09.03.2024.

Haimes, Y. Y., Li, D., & Tulsiani, V. (1990). *Multiobjective decision-tree analysis* 1. risk analysis, 10(1), 111-127.

Halaç, O. (1991). *Kantitatif karar verme teknikleri:* Yöneylem Araştırması, Evrim Yayınları, İstanbul.

Hamilton, A., & Finley, E. (2019). *Qualitative methods in implementation research:* An introduction. Psychiatry Research, 280. https://doi. org/10.1016/j.psychres.2019.112516.

Hanim, H., & Rahmadoni, J. (2020). *Determination of lecturer reception using analytical hierarchy process (ahp),* Journal of Applied Engineering and Technological Science (JAETS), 1(2), 136-141.

Haroun, H., A., A., Fattah, B., A., F. & Hasan, A., E., S. 2019. *Multi-criteria decision making for adaptive reuse of heritage buildings: aziza fahmy palace, alexandria, egypt*, Alexandria Engineering Journal, 58(2), 467-478.

Hart, S. (1992). *Games in extensive and strategic forms*. Handbook of game theory with economic applications, 1, 19-40.

Haşit, G. (2003). İşletme başarısında yönetsel yaratıcılığın rolü. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8, 1-11.

He, X. & Lv, C. (2023).*Toward personalized decision making for autonomous vehicles: a constrained multi-objective reinforcement learning technique*, Transportation Research, *156.*

Henrique, P., Albuquerque M., & Montenegro M.R. (2016). *Hromethee IV through kernel density estimation, communications in statistics- theory and methods,* 45,(18), 5355- 5362, DOI: 10.1080/03610926.2014.

Hodgetts Richard M., (1999). *Yönetim, teori, süreç ve uygulama*(Çev: C. Çetin ve E. Can Mutlu) Beta Yayım ve Dağıtım A.Ş., 2. Baskı,

Hodgkinson G. P. & Smith Eugene S. (2018). *The dynamics of intuition and analysis in managerial and organizational decision making*, Academy of Management Perspectives, 32 (4), 473-492, https://www.jstor.org/stable/10.2307/26586053, E.Tarihi: 08.04.2024.

Hokkanen J,&Salminen P (1997) *Locating a waste treatment facility by multicriteria analysis*, J Multi Criteria Decis Anal 6(3):175–184. https://doi.org/10.1002/(SICI)1099-1360(199705)6:3<175::AID-MCDA150>3.0.CO;2-%23

Hossen, J., Ahmad, N., & Ali, S. M. (2017). *An application of Pareto analysis and cause-and-effect diagram (Ced) to examine stoppage losses: a textile case from Bangladesh.* The journal of the textile institute, 108(11), 2013-2020.

http://pascal-francis.inist.fr/vibad/index.php?.

https://doi.org/10.1007/978-1-4614-3652-2_6.

https://medium.com/@k.ulgen90/makine-%c3%b6%c4%9frenimi-b%c3%b61%c3%bcm-5-karar-a%c4%9fa%c3%a7lar%c4%b1-c90bd7593010, (Erişim Tarihi: 25.04.2024).

https://www.economicsdiscussion.net/game-theory/4-strategies-of-the-game-theory-explained/3825, (Erişim Tarihi: 21.04.2024).

https://www.iienstitu.com/blog/stratejik-karar-verme teknikleri. Erişim Tarihi: 02.04.2024.

Hugonnard, J. C., & Roy, B. (1982). *Le plan d'extension du metro en banlieue parisienne, un cas type d'application de l'analyse multicritère,* Les Cahiers Scientifiques du Transport/Scientific Papers in Transportation, 6. https://doi.org/10.46298/cst.11795

Hwang, C. L., & Yoon, K. (1981). *Multiple attribute decision making: methods and applications a state-of-the-art survey,* Springer Science & Business Media, 186, 58-191.

Ikeda, T., Okumura, A., & Muraki, K. (1998). *Information classification and navigation based on 5w1h of the target ınformation*, 571-577. https://doi.org/10.3115/980845.980940.

Ilie, G. & Ciocoiu, C. N. (2010). *Application of fishbone diagram to determine the risk of an event with multiple causes.* Management research and practice, 2(1), 1-20.

Ishizaka, A. & Nemery, P. (2011). *Selecting the best statistical distribution with promethee and gaia,* Comput Ind Eng 61(4), 958–969. https://doi.org/10.1016/j.cie.2011.06.008.

Ishizaka, A. & Nemery, P. (2013). *A multi-criteria group decision framework for partner grouping when sharing facilities,* Group Decision and Negotiation, 22, 773-799. https://doi.org/10.1007/s10726-012-9292-8.

Ivančić, V. (2014). *Improving the decision making process trough the pareto principle application*. Quality Management eJournal.

İmrek, M. K. (2003). *Yöneticiler için karar verme teknikleri,* İstanbul, Beta Basım.

Janet Chen, Su-I Lu, & Dan Vekhter. *Game theory,* Erişim Tarihi: 06.04.2024 https://cs.stanford.edu/people/eroberts/courses/soco.

Jia, C., & Yu, Y. (2013). *Using the 5w+1h model in reporting systematic literature review: a case study on software testing for cloud computing,* 13th International Conference on Quality Software, 222-229. https://doi.org/10.1109/QSIC.2013.13.

Jia, C., Cai, Y., Yu, Y., & Tse, T. (2016). *5W+1H pattern: A perspective of systematic mapping studies and a case study on cloud software testing*. J. Syst. Softw., 116, 206-219. https://doi.org/10.1016/j.jss.2015.01.058.

Kaempf G. L., Kleın G, Thordsen M. L., & Wolf S. (1996).Decision *Making in complex naval command-and-control environments, human factors*, 38(2), 220-231. researchgate.net/profile/Gary-Klein- publication/220457724_Decision_Making_in_Complex_Naval_Command-and-, E.Tarihi:08.02.2024.

Kahya, A.F. (2019). *Kuyruk modeli ile bekleme sürelerinin analizi ve işgücü planlaması*, Diş hekimliği hastanesinde bir uygulama.

Kaliszewski, I. (1993). *Quantitative pareto analysis and the principle of background computations*, 112-120. https://doi.org/10.1007/978-3-662-22587-5_9.

Kamal, M. M., Ziaee Bigdeli, A., Themistocleous, M., & Morabito, V. (2015). *Investigating factors influencing local government decision makers while adopting integration technologies* (IntTech). Information and management, 52(2), 135-150.

Karakaşoğlu, N. (2008). *Bulanık çok kriterli karar verme yöntemleri ve uygulama* (Master›s thesis). https://hdl.handle.net/11499/2963. E.Tarihi:02.03.2024.

Karmakar, P., & Chattopadhyay, K. N. (2024). *Six thinking hats: a educational technique to enhance cognitive abilities in education.* Asian Journal of Education and Social Studies, 50(1), 167-173.

Kasim, U., Erdiana, N., & Aulia, D. (2021). *The use of fishbone diagram technique to ımprove students' writing ability.* Proceedings of AICS-Social Sciences, 11, 191-197.

Kasman Prima Sari P.& Ali, H. (2022). *Literature review factors affecting decision making and career planning: environment, experıence and skill*, 3 (2), Dinasti International Journal of Digital Business Management file:///C:/Users/user/Downloads/1121-Article%20Text-2597-3-10-20220510.pdf, E.Tarihi:14.02.2024.

Kayhan, G, (2010). İnsan kaynakları performans değerlendirmesinde bulanık ahp / bulanık topsıs ile hibrit bir yapının oluşturulması ve bir uygulama, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü,

Keeley, P. (2021). *What ıs brainstorming?* Science and Children, 58(3), 14-15.

Keeney, R. L. (2012). *Value-focused brainstorming*. Decision Analysis, 9(4), 303-313.

Kelly, A. (2003). *Decision making using game theory: an introduction for managers*. Cambridge University Press.

Kendall, D. G. (1953). *Stochastic processes occurring in the theory of queues and their analysis by the method of the ımbedded markov chain*, The Annals of Mathematical Statistics, 24(3), 338–354. http://www.jstor.org/stable/2236285.

Kenichi, F., & Yoshihiro, N. (2002). *Study on function and failure analysis of snow melting machines,* Transactions of the Japan Society of Mechanical Engineers, 68(675), 3447-3445.

Khakheli M.&Morchiladze G. (2015). *Factors affecting decision making ın an organization,* International Journal of Management and Commerce Innovations ISSN 2348-7585 (Online) 3 (1), 425-428.

Khan, A. U., & Ali, Y. (2020). *Analytical hierarchy process (ahp) and analytic network process methods and their applications: a twenty year review from 2000-2019: ahp & anp techniques and their applications:* International Journal of the Analytic Hierarchy Process, 12(3), 369-459. https://doi.org/10.13033/ijahp.v12i3.822.

Khanorkar, Y., & Kane, P.V. (2023). S*elective inventory classification using abc classification, multi-criteria decision making techniques, and machine learning techniques, materials today:* Proceedings, *72,* doi:10. 1016/j.matpr.2022.09.298

Kheybari, S., Rezaie, F. M., & Farazmand, H. (2020). *Analytic network process: an overview of applications*, Applied mathematics and Computation, 367, 124780. https://doi.org/10.1016/j.amc.2019.124780.

Kıral E. (2015). *Yönetimde karar ve etik karar verme sorunsalı,* Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Dergisi, 6(2), 73-89,http://dergi.adu.edu.tr/egitimbilimleri/, https://dergipark.org.tr/tr/pub/aduefebder/issue/33904/375315, E.Tarihi:02.04.2024.

Kıral E., (2015). *Yönetimde karar ve etik karar verme sorunsalı*, Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Dergisi, 6(2), 73-89, http://dergi.adu.edu.tr/egitimbilimleri/ E. Tarihi: 23.03.2024.

Kıranlı S. ve Ilgan A.(yılı belirtilmemiş). *Eğitim örgütlerinde karar verme sürecinde etik,* Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,

https://www.researchgate.net/profile/Abdurrahman-Ilgan/publication/ E.Tarihi:01.03.2024.

Kırmızı, B. (2012). *Almanca derslerinde altı şapkalı drama tekniğinin öğrencilerin başarısına etkisi*. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5(10).

Kim, K., Yoon, S., Lee, D., Jang, J., Oh, H., & Shin, D. (2022). *Study on prioritization of actions by classifying and quantifying cyber operational elements using 5w1h method*. IEEE Access, 10, 74765-74778. https://doi.org/10.1109/access.2022.3190530.

Knop, K., & Mielczarek, K. (2018). Using 5w-1h and 4m methods to analyse and solve the problem with the visual ınspection process - case study, 183, https://doi.org/10.1051/Matecconf/201818303006.

Kocaer, E. R., & Koruca, H. İ. (2024). *Simulation software development and workforce optimization for service systems: qs-sim software,* Journal of the Faculty of Engineering and Architecture of Gazi University, 39(1), 77-89. https://doi.org/10.17341/gazimmfd.1103685

Kocher Martin G. & Sutter M.(2006). *Time is money-time pressure, incentives, and the quality of decision-making,* Journal of Economic Behavior & Organization, 61 (3), https://doi.org/10.1016/j.jebo.2004.11.013, https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/, E. Tarihi: 14.04.2024.

Koçel, T. (2014). İşletme yöneticiliği, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş, 2014.

Koçel, T. (2014). İşletme yöneticiliği, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş. 133-175.

Koçoğlu E. (2010). İşletmelerde yöneticilerin karar verme süreci ve bu süreçte bilişim sistemlerinin kullanımı: Ankara İli Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle, E.Tarihi:13.03.2024.

Koele, P. (1997). *Multıple attribute decision making: an introduction,* Sage University Paper Series on Quantitative Applications in the Social Sciences, 07-104, https://doi.org/10.1002/(SICI)1099.

Koltan Yılmaz, Ş. & Deveci Topal, A., (2022). *Analysis of awareness of academicians and graduate students about digital product copyrights with chi-squared automatic interaction detector,* Educ Inf Technol 27, 12743–12771. https://doi.org/ 10.1007/s10639-022.

Korkmaz, M., ve Güney, S., (2013) *Hastanelerde mali performansın incelenmesi: ümraniye araştırma ve uygulama hastanesi üzerine örnek bir uygulama,* Karadeniz Blacksea Chornoye More Dergisi, 17(17), 148-164.

Köksalan, M.M., Wallenius, J., & Zionts, S. (2011). *Multiple criteria decision making: from early history to the 21st century,* World Scientific. ISBN 9789814335591 https://books.google.com.tr/books?id=LqAw1539l_cC

Köse, E., Aplak, H., ve Kabak, M.,(2013), *Personel seçimi için gri sistem teori tabanlı bütünleşik bir yaklaşım,* Ege Akademik Bakış, 13(4), 461-471.

Krohn, G. (1983). *Flowcharts used for procedural ınstructions. human factors:* The Journal of Human Factors and Ergonomics Society, 25, 573-581. https://doi.org/10.1177/001872088302500511.

Kugler T, Kausel E E., & Martin G. K., (2012). *Are groups more rational than individuals? a review of interactive decision making in groups,* WIREs Cogn Sci2012, 3, 471-482, doi: 10.1002/wcs.1184, https://wires.onlinelibrary.wiley.com/doi/pdfdirect/ E.Tarihi:19.03.2024.

Kung, C. Y., Yan, T. M., Chuang, S. C., & Wang, J. R. (2006). *Applying grey relational analysis to assess the relationship among service quality customer satisfaction and customer loyalty.* In 2006 IEEE Conference on Cybernetics and Intelligent Systems, 1-5, IEEE. DOI: 10.1109/ICCIS.2006.252323.

Kural, H., (2007). *Karar verme sürecinde oyun teorisi ve sektörel uygulamalar*. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ekonometri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. İzmir.

Kuru Betül Ç. (2021). *Problem çözme yaklaşımının çeşitli kuramlar açısından değerlendirilmesi*, Alan yazın- CRES Journal 2(1), 50-58. http://dx.doi.org/10.22596/cresjournal.0201.50.5 https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/ E.Tarihi:16.03.2024.

Kuruüzüm, A. ve Atsan, N. (2001*), Analitik hiyerarşi yöntemi ve işletmecilik alanındaki uygulamaları*, Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi, 1, 83-105.

Kutlu Ö ve Özdemiray Sema M, (2016). *Politika transferine karar verme süreci,* Sayıştay Dergisi, (101) , https://dergipark.org.tr/en/download/article-

Kücü, H.(2007), *Promethee sıralama yöntemi ile personel seçimi ve bir işletmede uygulaması* (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara. Document ID (Org No.): 2000367779.

Lai, H. H., Chen, C. H., Chen, Y. C., Yeh, J. W., & Lai, C. F. (2009). *Product design evaluation model of child car seat using gray relational analysis,.* Advanced Engineering Informatics, 23(2), 165-173. https://doi.org/10.1016/j.aei.2008.10.009

Lamba M. (2014). *Karar vermeyi etkileyen yapısal faktörler bakımından yönetim ve organizasyon teorilerinin incelenmesi,* KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 16(27), ISSN:2147-7833,www.kmu.edu.tr file:///C:/Users/user/OneDrive/Masa%C3%BCst% E.Tarihi:14.02.2024.

LeBlanc, W. (1978). *Standardized flowcharts*, 4, 18-28. https://doi.org/10.1145/1110875.1110877.

Lehman, M. (2000). *Flowcharting made simple*. Journal of accountancy, 190, (77).

Lew, A. (1982). *On the emulation of flowcharts by decision tables.* Commun. ACM, 25, 895-905. https://doi.org/10.1145/358728.358739.

Lezki, Ş. (2016). *Kararın temelleri içinde işletmelerde karar verme teknikleri*, H. Durucasu, (Eds.), 3-25, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 3355, Açıköğretim Fakültesi Yayını, 2210, https://ets.anadolu.edu.tr/storage/nfs/ISL408U/ E.Tarihi: 11.03.2024.

Lezki, Ş., (2016). İşletmelerde karar verme teknikleri, (Ed: H.Durucasu), T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 3355, Açık Öğretim Fakültesi Yayını, 2210, https://ets.anadolu.edu.tr/storage/nfs/ISL408U/ E. Tarihi:12.03.2024.

Li, G., Yamaguchi, D. & Nagai, M. (2007). *Application of grey-based rough decision-making approach to suppliers selection*, Journal of Modelling in Management, 2, (2), 131-142. https://doi.org/10.1108/17465660710763416

Lifeng, G. (2006). *Pareto law in enterprise's management.* Journal of Wuhan Bioengineering Institute.

Lin, H.T. (2010). *Personnel selection using analytic network process and fuzzy data envelopment analysis approaches,* Computers and Industrial Engineering, 59 (4), 937-944. https://doi.org/10.1016/j.cie.2010.09.004

Lin, R., Ren, J., Liu, Y., Lee, C. K., Ji, P., Zhang, L., & Man, Y. (2021). *Sustainability prioritization of energy systems under hybrid information and missing information based on the improved grey relational analysis,* Sustainable Energy Technologies and Assessments, 47, 101543. https://doi.org/10.1016/j.seta.2021.101543.

Liu, H. C., Liu, L., Liu, N., & Mao, L. X. (2012). *Risk evaluation in failure mode and effects analysis with extended vikor method under fuzzy environment*, Expert Systems with Applications, 39(17), 12926-12934. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2012.05.031

Liu, H. C., Wu, J., & Li, P. (2013). *Assessment of health-care waste disposal methods using a vıkor-based fuzzy multi-criteria decision making method,* Waste management, 33(12), 2744-2751. https://doi.org/10.1016/j.wasman.2013.08.006.

Liu, P., & Wu, X. (2012). *A competency evaluation method of human resources managers based on multi-granularity linguistic variables and vıkor metho,* Technological and economic development of economy, 18(4), 696-710. https://doi.org/10.3846/20294913.2012.753169.

Lizárraga, María L. Baquedano Sanz de A.M. T. S. & de A., Elawar María C. (2007). *Factors that affect decision making: gender and age differences*, International Journal of Psychology and Psychological Therapy.

Lopes, A. P. F., Muñoz, M. M., & Alarcón-Urbistondo, P. (2018). *Regional tourism competitiveness using the promethee approach,* Annals of Tourism Research, 73, 1-13. https://doi.org/10.1016/j.annals.2018.07.003.

Lopreato, J. (1964). *A functionalist reappraisal of pareto's sociology,* American Journal of Sociology, 69, 639 - 646. https://doi.org/10.1086/223694.

Louvros, S., Pylarinos, J., & Kotsopoulos, S. (2007). *Mean waiting time analysis in finite storage queues for wireless cellular networks,* Wireless Personal Communications, 40, 145-155. https://doi.org/10.1007/s11277-006-9093-y.

Löhr, K., Weinhardt, M., & Sieber, S. (2020). *The "world café" as a participatory method for collecting qualitative data.* International Journal of Qualitative Methods, 19, 1-15. doi:10.1177/1609406920916976.

Luma Institute, (2012), *Human centred design,* Philadelphia: Luma Institute Press.

Lunenburg Fred C. (2010). *The decision making process,* National Forum of Educational Administratıon and Supervision Journal, 27, (4), https://nationalforum.com/Electronic%20Journal, E.Tarihi:14. 03. 2024.

Lynch, A. L., Murthy, U. S., & Engle, T. J. (2009). *Fraud brainstorming using computer-mediated communication: the effects of brainstorming technique and facilitation,* The Accounting Review*,* 84(4), 1209-1232.

Maaravi, Y., Heller, B., Shoham, Y., Mohar, S., & Deutsch, B. (2021). *Ideation in the digital age: literature review and integrative model for electronic brainstorming.* Review of Managerial Science, 15, 1431-1464. https://doi.org/10.1007/s11846-020-00400-5

Majumder, M., & Majumder, M. (2015). *Multi criteria decision making, impact of urbanization on water shortage in face of climatic aberrations*, 35-47. ISBN : 978-981-4560-72-6

Malacaria, P., & Hankin, C. (1998). *Generalised flowcharts and games,* 363-374. https://doi.org/10.1007/BFb0055067.

Malik, A., & Manna, A. (2018). *Multi-response optimization of laser-assisted jet electrochemical machining parameters based on gray relational analysis.* Journal of the Brazilian Society of Mechanical Sciences and Engineering, 40, 1-21. https://doi.org/10.1007/s40430-018-1069-

Mann, C. L. (1986). *Prices, profit margins, and exchange rates,* Fed. Res. Bull., 72, 366. https://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=h Massachusetts Institute of Technology. Chapter 6, Nash Equilibrium," 83.

Marsal, S., & Heffner, J. E. (2012). *Creating a web-based incident analysis and communication system*. Journal of Hospital Medicine, 7(2), 142-147.

Martínez Daniella L.& Brusoni S, (2018*). Cognitive flexibility and adaptive decision-making: evidence from a laboratory study of expert decision makers*, Stratejik Management Journal, 39, 1031-1058. DOI: 10.1002/smj.2774, https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf, E Tarihi:11.04.2024.

Matzar, N. H. V. (2015). *Técnica phillips 66 y el aprendizaje de los casos de factorización, licenciatura en la enseñanza de matemática y física.* Facultad De Humanidades. Universidad Rafael Landívar.

Maystre, L. Y., Pictet, J., & Simos, J. (1994). *Méthodes multicritères electre: description, conseils pratiques et cas d'application à la gestion environnementale,* 8, PPUR presses polytechniques, ISBN 9782880742676 https://books.google.com.tr/books?id=KD5uY0M8

Menteşe S., ve Menteşe C. Diyar (2023). *Dijitalleşen dünyada yöneticilerin değişen karar mekanizmaları*, Munzur Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 12(2), 153-173, https://doi.org/10.61337/tusbd.1362971

Mercan, Y. ve Çetin, O. (2022). *Bütünleşik çok kriterli karar verme teknikleri ile yeşil tedarikçi seçimi,* Trakya Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi e-Dergi, 11 (1)*,* 42 - 61.

Meydan, C., Yıldırım, B. F., & Senger, Ö. (2016). *Bist'te işlem gören gıda işletmelerinin finansal performanslarının gri ilişkisel analiz yöntemi kullanılarak değerlendirilmesi,.* Muhasebe ve Finansman Dergisi, (69), 147-171. https://doi.org/10.25095/mufad.396668.

MIT Libraries. Year 91-1951: "Non-cooperative Games" by John Nash, in: Annals of Mathematics 54 (2) erişim adresi: //libraries.mit.edu/150books/2011/04/07/1951/.

Miesofficial. (2024). *Oyun teorisi*, https://miesofficial.com/blog/oyun-teorisi/.

Mishra Jyoti L. (2014). *Factors affecting group decision making: an insight on information practices by investigating decision making process among tactical commanders,* Information Research. 19(4): Special supplement: Proceedings of ISIC, the information behaviour conference, Leeds, 2-5, https://bradscholars.brad.ac.uk/bitstream/handle/10 E. Tarihi:21.03.2024.

Mishra, S. S., Muduli, K., Dash, M., & Yadav, D. K. (2018). *Promethee-based analysis of hcwm challenges in healthcare sector of Odisha. In Smart Computing and Informatics,* Proceedings of the First International Conference on SCI 2016, 1, 163-170, Springer Singapore, Online ISBN 978-981-10-5544-7 https://doi.org/10.1007/978-981-10-5544-7_17.

Mladineo, N., Margeta, J., Brans, J., & Mareschal, B. (1987) *Multicriteria ranking of alternative locations for small scale hydro plants,* Eur J Oper Res 31(2), 215-222, https://doi.org/10.1016/0377-2217.

Moon, S. (2020). *Landfill sitability analysis using gıs (geographic ınformation system) and ahp (analytic hierarchy process):* A case study of Scotts Bluff County, Nebraska.

Morgan, J.N. & Sonquist, J.A. (1963). *Problems in the analysis of survey data, and a proposa,.* Journal of the American Statistical Association, 58, 415-434. http://cda.psych.uiuc.edu/statistical_learning_cours.

Morrissey, A. J., & Browne, J. (2004). *Waste management models and their application to sustainable waste management*, Waste management, 24(3), 297-308.

Mousavi-Nasab, S. H., & Sotoudeh-Anvari, A. (2018). *A new multi-criteria decision making approach for sustainable material selection problem: a critical study on rank reversal problem*, Journal of Cleaner Production, 182, 466-484. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2018.02.062.

Mousseau, V. (1995*). Eliciting ınformation concerning the relative ımportance of criteria, advances in multicriteria analysis*, 17–43. doi:10.1007/978-1-4757-2383-0_3.

Mousseau, V., Figueira, J., & Naux, J. P. (2001). *Using assignment examples to infer weights for electre trı method: some experimental results,* European Journal of Operational Research, 130(2), 263-275. https://doi.org/10.1016/S0377-2217(00)00041-2.

Mousseau, V., Slowinski, R., & Zielniewicz, P. (2000). *A user-oriented implementation of the electre-trı method integrating preference elicitation support,* Computers & operations research, 27(7-8), 757-777, https://doi.org/10.1016/S03050548.

Muros, F. J. (2019). *Cooperative game theory tools in coalitional control networks*. Springer.

Myles, A. J., Feudale, R. N., Liu, Y., Woody, N. A., & Brown, S. D. (2004). *An introduction to decision tree modeling,* Journal of Chemometrics: A Journal of the Chemometrics Society, 18(6), 275-285.

Nadolna Katarzyna K.& Beyer K. (2021). *Determinants of the decision-making process in organizations,* Procedia Computer Science 192, 2375-2384, https://pdf.sciencedirectassets.com/280203/1, E.Tarihi:11.03.2024.

Nadolna, Katarzyna K.& Beyer K. (2021) *Determinants of the decision-making process in organizations* Procedia Computer Science, 192, 2375-2384.

Nas S. (2006). *Gemi operasyonlarının yönetiminde kaptanın bireysel karar verme süreci analizi ve bütünleşik bir model uygulaması*, DEÜ., Sosyal Bilimler Enstitüsü Denizcilik İşletmeleri Yönetimi Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, https://acikerisim.deu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle E. Tarihi:01.03.2024

Nash equilibrium. *Oxford Reference.* Retrieved 8 Apr. 2024, Erişim Tarihi: 08.04.2024 https://www.oxfordreference.com/display/10.1093/oi/authority.20110803100223327.

Nash J.F. (1950a). *Equilibrium points in n-person games,* Proceedings of the national academy of sciences, 36(1), 48-49.

Nash, J.(1951). *Non-cooperative games*, Annals of mathematic, 54 (2), 286-295. doi:10.2307/1969529. ISSN 0003-486X.

Nash,J.F. (1950b). *The bargaining problem,* Econometrica, 18(2), 155-162.

Nathan, A. (2000). *Business builders in oil*. The Oliver Press, Inc. Isbn 1-881508-56-0, 104.

Nermend, K., & Borawski, M. (2014). *Modeling users' preferences in the decision support system,* Indian Journal of Fundamental and Applied Life Sciences S, 1, 1480-1491. http://www.cibtech.org/sp.ed/jls/2014/01/.

Nguyen, H. (2009). *The application of the ahp method in ship system risk estimation,* Polish maritime research, 16(1), 78-82.

Nilashi, M., Ahmadi, H., Ahani, A., Ravangard, R., & bin Ibrahim, O. (2016). *Determining the importance of hospital information system adoption factors using fuzzy analytic network process (anp).* Technological Forecasting and Social Change, 111, 244-264.

Nitisha 2015, Erişim Tarihi: 05.04.2004 https://www.economicsdiscussion.net/game-theory/

Nutt Paul C. (1984). *Types of organizational decision processes,* Administrative Science Quarterly, 29, (3), 414-450.

Nutt Paul C.(2008). *Investigating the success of decision making processes*, Journal of Management Studies 45(2), 425-455, DOI:10.1111/j.1467-6486.2007.00756.x.

Omarlı S. (2017). *Which factors have an ımpact on managerial decision-making process?* An Integrated Framework Essays in Economics and Business Studies, ISBN 978-80-89691-42-5, DOI: 10.18427/iri-2017-0068.

Opricovic, S. (2011). *Fuzzy vikor with an application to water resources planning,* Expert Systems with Applications, 38(10), 12983-12990. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2011.04.097

Opricovic, S., & Tzeng, G. H. (2003). *Fuzzy multicriteria model for postearthquake land-use planning.* Natural hazards review, 4(2), 59-64.

Opricovic, S., & Tzeng, G. H. (2004). *Compromise solution by mcdm methods: a comparative analysis of vikor and topsis,* European journal of operational research, 156(2), 445-455. https://doi.org/10.1016/S0377-2217(03)00020-1.

Opricovic, S., & Tzeng, G. H. (2007). *Extended vikor method in comparison with outranking methods*, European journal of operational research, 178(2), 514-529.

Opricovic, S., (1998). *Multicriteria optimization of civil engineering systems,* Faculty of Civil Engineering, Belgrade.

Opricovic, S., &Tzeng G.H., (2002). *Multicriteria planning of post-earthquake sustainable reconstruction, j comput.-aided civil and ınfrastruct,* Eng., 17 (3), 211-220. https://doi.org/10.1111/1467-8667.00269.

Opricovic, S., Tzeng, G.H. (2007). *Extended vıkor method in comparison with out ranking methods,* Eur. J. Oper. Res., 178 (2), 514-529. https://doi.org/10.1016/j.ejor.2006.01.020.

Ordóñez L.& Lehman B. (1997). *Decisions under time pressure: how time constraint affects risky decision making,* Organizational Behavior and Human Decision Processes, 71 (2), https://doi.org/10.1006/obhd.1997.2717, https://www.sciencedirect.com/science/article/ E. Tarihi: 03.04.2024

Organ, A. (2013). *Bulanık dematel yöntemiyle makine seçimini etkileyen kriterlerin değerlendirilmesi,* Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 22(1), 157-172.

Orhan, S., Kırbaş, A., ve Topal, Y. (2012). *Görsellerle desteklenmiş altı şapka düşünme tekniğinin öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirmesine etkisi*. *Electronic Turkish Studies, 7*(3), 1893-1909.

Osborn, A.F. (1953) *Applied ımagination*. Charles Scribner's Sons.

Osei-Bryson, K. M. (2004). *Evaluation of decision trees: a multi-criteria approach*, Computers & Operations Research, 31(11), 1933-1945.

Osundina, K. S., & Opeke, R. O. (2017). *Patients' waiting time: indices for measuring hospital effectiveness,* International Journal of Advanced

Academic Research| Social & Management Sciences, 3(10), 2488-9849. ISSN: 2488-9849.

Owen, J. (2002). *Making quality sense*. Learning and Skills Development Agency.

Ömürbek A, ve Şimşek N. (2014). *Analitik hiyerarşi süreci ve analitik ağ süreci yöntemlerine dayalı çevrimiçi alışveriş sitesi seçimi*, Yönetim ve ekonomi araştırmaları dergisi. 22, 306-327.

Özdağoğlu, A. (2013). Üretim işletmelerinde lazer kesme makinelerinin promethee yöntemi ile karşılaştırılması, Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 9(19), 305-318. https://doi.org/10.11122/ijmeb.2013.9.19.288.

Özdemir, Y. ve Özdemir, S. (2020). *Weighting the universal design principles using multi-criteria decision making techniques,* Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi, 8(1)*,* 105- 118.

Özder, E. H., Bedir, N. ve Eren, T. (2019). *Yükseköğretimde araştırmacı seçiminde çok ölçütlü karar verme yöntemlerinin kullanılması: bir inceleme.* Alanya Akademik Bakış, 3(1), 19-33. DOI:10.29023/alanyaakademik.419804.

Özder, E. H., Bedir,N., ve Eren,T. (2019). *Yükseköğretimde araştırmacı seçiminde çok ölçütlü karar verme yöntemlerinin kullanılması: bir inceleme,* Alanya Akademik Bakış, 3(1), 19-33. DOI:10.29023/alanyaakademik.419804.

Özer M, Akif, (2012). Örgütsel karar verme ve yönetişim, Türk İdare Dergisi, 475, http://www.tid.gov.tr/kurumlar/tid.gov.tr/tum- E.Tarihi:04..03.2024.

Özgüven, N. (2011). *Vakif üniversitesi tercihinin analitik hiyerarşi süreci ile belirlenmesi.* Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (30), 279-290.

Özkalp, E. (1991). *Decision making techniques in organizations groups.* Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 9(1), 311-320.

Özkalp, E. (1991). İşletmelerde Grupların karar verme teknikleri, Eskişehir Anadolu Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fak. Dergisi, 9 (1).

Özkalp, E.,(1991). Örgütlerde grupların karar verme teknikleri. Eskişehir Anadolu Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi. 9(1-2). 311-317.

Özkan, Ö. (2007), *Personel seçiminde karar verme yöntemlerinin incelenmesi: ahp, topsıs, electre örneği,*Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özkan, F. (2010). *Bekleme hattı (kuyruk) modelleri ve bir çağrı merkezi uygulaması,* Doktora Tezi, Marmara Universitesi. Document ID (Org No.): 28514563.

Öztürk, Ahmet (2009). *Kalite yönetimi ve planlaması,* Bursa: Ekin Yayınevi.

Öztürk, O. (2009). *Türkiye karayollarında trafik kazalarının nedeni ve bu kazaların analizi*, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü,Yüksek lisans tezi, Document ID (Org No.):2000360633.

Özyalçın A. Turan ve Bircan H, (2023). Çok kriterli karar verme problemlerinin çözümüne yönelik otomasyon geliştirme, Uluslararası Yönetim Bilişim Sistemleri ve Bilgisayar Bilimleri Dergisi, 7(1), 1-32. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2730606, E. Tarihi: 03.02.2024

Paksoy, S., ve Tıraş M.F.(2017).*Investıgatıng banks'performance for Turkey: an application of promethee method,* Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 18(1), 143-159. http://esjournal.cumhuriyet.edu.tr/en/download/.

Palia, A. P. (2008). *Target profit pricing with the web-based breakeven analysis package. ın developments in business simulation and experiential learning,* Proceedings of the Annual Absel conference (Vol. 35). file:///C:/Users/l0p/Downloads/ojsadmin,+35.

Papadakis V M., Lioukas S. & David C. (1998). *Strategic decision-making processes: the role of management and context,* Strategic Management Journal, 19, 115-147, https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1002/%28SICI%291097- E.Tarihi: 04.03.2024.

Papathanasiou, J., Ploskas, N., Papathanasiou, J., & Ploskas, N. (2018). *Topsis. multiple criteria decision aid: methods, examples and python ımplementations*, 1-30.

Park, S., Kim, J., & Kim, S. K. (2005). *A mixed-integer programming model to draw the concordance level and the kernel set for the implementation of electre,* IS. Journal of Korean Institute of Industrial Engineers, 31(4), 265-276. eISSN 2234-6457

Paternoster R. & Pogarsky, G.(2009). *Rational choice, agency and thoughtfully reflective decision making: the short and long-term consequences of making good choices,* J Quant Criminol 25, 103-127, DOI 10.1007/s10940-009-9065-y, file:///C:/Users/user/Downloads/s10940-009-9065-E. Tarihi: 03.03.2024.

Pehlivan E. ve Akpınar, Ö. (2022). Çok kriterli karar verme teknikleri ile tarsim özelinde bir uygulama, Başkent Üniversitesi, Ticari Bilimler Fakültesi Dergisi, 6(2), 132- 151.

Peng, X., & Dai, F. (2009). *Information systems risk evaluation based on the ahp-fuzzy algorithm,* In 2009 International Conference on Networking and Digital Society, 2, 178-180, IEEE.

Permadi, G. S., Vitadiar, T. Z., Kistofer, T., & Mujianto, A.H. (2019). *The decision making trial and evaluation laboratory (dematel) and analytic network process (anp) for learning material evaluation system,* In E3S Web of Conferences, 125, 23011, EDP Sciences. https://doi.org/10.1051/e3sconf/201912523011.

Petrescua, M., Burtavarde, V., Mihaila, T., & Mihaela, A.,(2015), *Situational judgments tests- a fact in call center personnel selection*, Procedia - Social and Behavioral Sciences, 187, 762-766. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.03.161.

Phelps Elizabeth A.& Sokol-Hessner P. (2012). *Social and emotional factors in decision-making: appraisal and value,* Neuroscience of Preference and

Choice Cognitive and Neural Mechanisms, https://doi.org/10.1016/B978-0-12-381431-9.00019-X, https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/p E.Tarihi:02.04.2024

Pic, E., & Furmaniak, G. (2014). *Questioning certainty in research articles and popular science articles,* Communicating certainty and uncertainty in medical, supportive and scientific contexts, 25, 369.

Polat, M., & Akan, Y. (2021). *An examınatıon of the us-chına trade war wıthın the framework of game theory.* Research & Reviews in Social, Human and Administrative Sciences.

Policonomics Game theory I: Strategic form – Erişim Tarihi: 01.04.2024 Erişim Adresi: https://policonomics.com/lp-game-theory1-strategic-form/

Policonomics. (2024). Game Theory 1: Extensive Form. Erişim Tarihi: 01.04.2024 Erişim Adresi: https://policonomics.com/lp-game-theory1-extensive-form/

Portoleau, T., Artigues, C., & Guillaume, R. (2024). *Robust decision trees for the multi-mode project scheduling problem with a resource investment objective and uncertain activity duration,* European Journal of Operational Research, 312(2), 525-540. https://doi.org/10.1016/j.ejor.2023.07.035.

Poundstone, W. (1993). *Prisoner's dilemma* (1st Anchor Books ed.). New York: Anchor.

Qadir, A., Abdullah, S., Lamoudan, T.i Khan, F. &Khan, S. (2023). *A new three way decision making technique for supplier selection in logistics service value cocreation under ıntuitionistic double hierarchy linguistic term set*. *Heliyon, 9(8),* 10.1016/j.heliyon.2023.e18323

Qian, L. (2023). *Research on the influence of hospitalization satisfaction of surgical patients based on 5W1H theory*. European review for medical and pharmacological sciences, 27 (11), 4848-4856. https://doi.org/10.26355/eurrev_202306_32601.

Radson, D., & Boyd, A. (1997). *The pareto principle and rate analysis*. Quality Engineering, 10, 223-229. https://doi.org/10.1080/08982119708919129.

Raducha, T., & San Miguel, M. (2022). *Coordination and equilibrium selection in games: the role of local effects.* Scientific reports, 12(1), 3373.

Radziwill, N. (2017). *Creating ishikawa (fishbone) diagrams with R. Software,* Quality Professional, 20(1), 47-48.

Ramadhan, R. H., Al-Abdul Wahhab, H. I., & Duffuaa, S. O. (1999). *The use of an analytical hierarchy process in pavement maintenance priority ranking,* Journal of Quality in Maintenance Engineering, 5(1), 25-39.

Reguera, C., Sánchez, M., Ortiz, M., & Sarabia, L. (2008). *Pareto-optimal front as a tool to study the behaviour of experimental factors in multi-response analytical procedures*.. Analytica chimica acta, 624 (2), 210-222, . https://doi.org/10.1016/j.aca.2008.07.006.

Reingewertz, Y. (2013). *Teaching macroeconomics through flowcharts.* International Review of Economics Education. https://doi.org/10.1016/J.IREE.2013.10.004.

Ren, Z., Xu, Z., & Wang, H. (2017). *Dual hesitant fuzzy vıkor method for multi-criteria group decision making based on fuzzy measure and new comparison method,* Information Sciences, 388, 1-16. https://doi.org/10.1016/j.ins.2017.01.024

Rickards, T. (1999). *Brainstorming revisited: a question of context.* International Journal of Management Reviews, 1, 91-110. https://doi.org/10.1111/1468-2370.00006.

Rickards, T., & Freedman, B. (1978). *Procedures for managers ın ıdea-deficient situations: an examination of brainstorming approaches,* Journal of Management Studies, 15, 43-55. https://doi.org/10.1111/J.1467-6486.1978.TB00908.X.

Riggs, L.J. & Inoue, S.M. (1975). *Introduction to operations research and management science*, USA: The McGraw Hill Companies Inc.

Ritter, S. M., & Mostert, N. M. (2018). *How to facilitate a brainstorming session: the effect of idea generation techniques and of group brainstorm after individual brainstorm.* Creative Industries Journal, 11(3), 263-277.

Rojas, M. P. (2018). *Practical decision making using super decisions.*

Rosenthal, M., & Bergman, Z. (2016). *A flow chart presenting the decision making process of the mrı* Brief Therapy Center. . https://doi.org/10.1521/jsst.1986.5.1-2.A1.

Roy, B. (1968). *Classement et choix en présence de points de vue multiples,* Revue française d'informatique et de recherche opérationnelle. Série verte, 2 (V1), 57-75. http://www.numdam.org/item/RO_1968__2_1_57._

Roy, B. (1976). *From optimisation to multicriteria decision aid: three main operational attitudes. ın multiple criteria decision making:* Proceedings of a Conference Jouy-en-Josas, France May 21-23, 1975, 1-34, Berlin, Heidelberg, https://doi.org/10.1007/978-3-642-87563-2.

Roy, B. (1978). *Electre III: un algorithme de classements fondé sur une représentation floue des préférences en présence de critères multiples,*

Roy, B. (1991). *The outranking approach and the foundations of electre methods*, Theor Decis 31, 49-73 https://doi.org/10.1007/BF00134132.

Roy, B. (2013). *Multicriteria methodology for decision aiding 12*, Springer Science & Business Media. ISBN 9781475725001 https://books.google.com.tr/books?.

Roy, B. P. D. M., Présent, D. M., & Silhol, D. (1986). *A programming method for determining which Paris metro stations should be renovated,* European Journal of Operational Research, 24(2), 318-334. https://doi.org/10.1016/0377-2217(86).

Röser M. (2023). *More certainty in uncertainty: a special life-cycle approachfor management decisions in volatile markets,* Journal of Management Control, https://doi.org/10.1007/s00187-023-00364-https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/ E.Tarihi: 03.04.2024.

Saaty TL(1996). *Decision making with dependence and feedback: the analytic network process,* Pittsburgh, PA: RWS Publications.

Saaty, T. L. (1990). *How to make a decision: the analytic hierarchy process.* European journal of operational research, 48(1), 9-26.

Saaty, T.L. (1980). *The analytic hierarchy process: planning, priority setting, resource allocation*.

Saaty, T.L. (1988). *What is the analytic hierarchy process?* 109-121, Springer Berlin Heidelberg.

Saaty, T.L. (1990). *An exposition of the ahp in reply to the paper "remarks on the analytic hierarchy process*", Management science, 36(3), 259-268.

Saaty, T.L. (1990). *How to make a decision: the analytic hierarchy process,* European journal of operational research, 48(1), 9-26, https://doi.org/10.1016/0377-2217(90)90057-I.

Saaty, T.L. (1994). *How to make a decision: the analytic hierarchy process*, *Interfaces*, *24*(6), 19-43.

Saaty, T.L. (2001). *Decision making with dependence and feedback,* The Analytic Network Process (2, illustrated ed.). Pittsburgh: RWS Publications.

Saaty, T.L. (2001). *Deriving the ahp 1-9 scale from first principles, Proceedings 6th ISAHP. Berna, Suiza*, 397-402.

Saaty, T.L. (2008). *Decision making with the analytic hierarchy process*, International journal of services sciences, 1(1), 83-98. https://doi.org/10.1504/IJSSCI.2008.017590.

Saaty, T.L., & Sagir, M. (2009). *An essay on rank preservation and reversal,* Mathematical and Computer Modelling, *49*(5-6), 1230-1243.

Saaty, T.L., & Takizawa, M. (1986). *Dependence and independence: from linear hierarchies to nonlinear networks,* European journal of operational research, 26(2), 229-237.

Saaty, T.L., Vargas, L.G., (2013). *The analytic network process* (pp. 1-40). (Ed. Saaty, T. L., Vargas, L.G.), Decision Making with the Analytic Network Process, Springer US.

Sağır C. (2006). *Karar verme sürecini etkileyen faktörler ve karar verme sürecinde etiğin önemi: uygulamalı bir araştırma,* Trakya Üniversitesi, Soysal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, https://dspace.trakya.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/trakya/ E. Tarihi: 01.03.2024.

Sağır C. (2006). *Karar verme sürecini etkileyen faktörler ve karar verme sürecinde etiğin önemi: uygulamalı bir araştırma*, Trakya Üniversitesi, Soysal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, https://dspace.trakya.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/ E. Tarihi: 01.03.2024.

Sakdiyah, S. H., Eltivia, N., & Afandi, A. (2022). *Root cause analysis using fishbone diagram: company management decision making.* Journal of Applied Business, Taxation and Economics Research, 1(6), 566-576.

Saklı M. ve Baş M. (2023). *Yöneticilerin karar verme tarzları ile kişilik özellikleri ve işletme kültürü etkileşimi: Tarsus* İ*lçe Milli E*ğitim *M*üdürlüğü örneği, Ases International Journal of Education Science, Issn, 2822-6844, file:///C:/Users/user/Downloads/1-26.pdf, E.Tarihi:02.04.2024

Samen, S. (2008). İşletmelerde yaratıcılığın önemi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(2), 363-378.

Samırkaş, M.C. (2021). *Başabaş ve kaldıraç analizi. güncel finansal yönetim yaklaşımları*, (Editör: Ömer Faruk Aslan ve Bahattin Erden), Efe Akademi Yayınları, ISBN 9786257450706, https://books.google.com.tr/books?.

San, G. S., Tjitro, S., & Santoso, M. (2003). *Desain eksperimen untuk mengoptimalkan proses pengecoran saluran keluar teko.* Journal Teknik Meisin, 5, 5-10. http://www.academia.edu/1071634/

Sanders, R. (1987). *The pareto prınciple: ıts use and abuse.* Journal of Services Marketing, 1, 37-40. https://doi.org/10.1108/EB024706.

Sandra, Y., Wikarya, Y., Zubaidah, Z., Effendi, Z. M., Atmazaki, A., & Darmansyah, D. (2018). *The application of fishbone in history subject.* Advances in Social Science, Education and Humanities Research, volume 178.

Santanen, E. L., Briggs, R. O., & De Vreede, G. J. (2000, January). *The cognitive network model of creativity: A new causal model of creativity and a new brainstorming technique.* In Proceedings of the 33rd Annual Hawaii International Conference on System Sciences 10-pp, IEEE.

Sarı, E.B.(2021). *Karar ağacı ve başabaş noktası analizi,* (Karar Vericinin El Kitabı Yöntem-Uygulama- Örnekler, Yöneticiler İçin Karar Verme Teknikleri ve Örnek Problem Çözümleri, A. Tüzemen, ve E., Aslan (Eds.) Seçkin Yayıncılık.1. Baskı, ISBN: 9789750274367.

Sarı, F., (2018). *Comparison of topsis and vikor multi criteria decision analysis techniques*, Selçuk Üniversitesi Mühendislik, Bilim ve Teknoloji Dergisi, 6, 825-831.https://doi.org/10.15317/Scitech.2018.172.

Sarkar, A., Mukhopadhyay, A., & Ghosh, S. (2013). *Issues in pareto analysis and their resolution*. Total Quality Management & Business Excellence, 24, 641-651. https://doi.org/10.1080/14783363.2012.704265.

Schecter, S., & Gintis, H. (2012). *Introduction to game theory.* North Carolina State University.

Schieffer, A., Isaacs, D., & Gyllenpalm, B. (2004). *The world café: part two.* World Business Academy, 19(9), 1–9.

Schwarz N. (2000). *Emotion, cognition, and decision making*, Psychology Press Ltd, 14(4), 433-440, DOI: 10.1080/026999300402745, https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/ E. Tarihi: 21.03.2024.

Seker, S.E. (2014). *Philips 66 yöntemi*, YBS Ansiklopedisi, 1(4), 9-11.

Selvi, K. (1999). *Beyin fırtınası yöntemiyle ihtiyaç analizi.* Kurgu Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Hakemli İletişim Dergisi, 16(16), 203-212.

Semerci N, (2000). *Yönetimde karar vermenin kritik düsünmeyle iliskisi, kuram ve uygulamada egitim yönetimi,* 2, , https://dergipark.org.tr/en/download/article- E. Tarihi: 01.03.2024

Sevastyanova Irina G.& Stegniy Vasiliy N.(2015). *Managerial decision-making oriented towards achieving results*, Asian Social Science 11(7),

doi:10.5539/ass.v11n7p371, https://pdfs.semanticscholar.org/15c3/be, E. Tarihi: 31.03.2024.

Shahnazari, A., Pourdej, H., & Kharage, M. D. (2021). *Ranking of organic fertilizer production from solid municipal waste systems using analytic hierarchy process (ahp) and vıkor models,* Biocatalysis and Agricultural Biotechnology, 32, 101946. https://doi.org/10.1016/j.bcab.2021.101946.

Sharma P. (2015). *Advertising ethics,* International Journal of Management and Commerce Innovations, 3(1), 410-415, available at: www.researchpublish.com, Research Publish Journals, https://www.researchpublish.com/upload/book/, E. Tarihi: 03.03.2024

Sharma P. (2015). *Advertising ethics*, International Journal of Management and Commerce Innovations, 3(1), 410-415, available at: www.researchpublish.com, Research Publish Journals, https://www.researchpublish.com/upload/book/, E. Tarihi: 03.03.2024.

Shemshadi, A., Shirazi, H., Toreihi, M., & Tarokh, M. J. (2011). *A fuzzy vıkor method for supplier selection based on entropy measure for objective weighting,* Expert systems with applications, 38(10), 12160-12167. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2011.03.027.

Shifflett, P. S. (1984). *An experimental modification of the nominal group technique*, Doctoral dissertation, Virginia Polytechnic Institute and State University.

Shih, P. C., Venolia, G., & Olson, G. M. (2011, January). *Brainstorming under constraints: why software developers brainstorm in groups.* In Proceedings of the 25th BCS conference on human-computer interaction (pp. 74-83).

Shinde, D. D., Ahirrao, S., & Prasad, R. (2018). *Fishbone diagram: application to identify the root causes of student–staff problems in technical education.* Wireless personal communications, 100, 653-664.

Siekelova, A., Podhorska, I., & Imppola, J. J. (2021). *Analytic hierarchy process in multiple–criteria decision–making: a model example.* In SHS web of conferences, 90, 01019, EDP Sciences.

Silva, S., & Guenther, E. (2018). *Setting the research agenda for measuring sustainability performance-systematic application of the world café method*. Sustainability Accounting, Management and Policy Journal, 9(4), 455-469.

Silva, V. J. M. O., Del Pino, J. C., Quartieri, M. T., Marchi, M. I., & Martins, S. N. (2018). *Lectureclass and phillips 66: a look about the teaching strategies for academic students.* International Journal of Development Research, 8(09), 23089-23093.

Simon, H. A. (1967), *Yönetimde karar verme bilimi*, (Çev. M. Tosun), Amme İdaresi Bülteni, 13.

Simon, H. A. (1976), *Administrative behavior*, New York: The Free Press,ISBN:1439136068. 9781439136065 https://books.google.com.tr/books?.

Simon, H. A. (1976). *Administrative behavior*, New York: The Free Press. ISBN 1439136068, 9781439136065 https://books.google.com.tr/books?id=_obn42iD3mYC E. Tarihi: 29.03.2024.

Simon, H.A. (1960). *The new science of management decision.* Happer & Row: New York.

Singh, A., Kumar, R., Kumar, R., Pippal, P. S., Sharma, P., & Sharma, A. (2024). *Delineation of groundwater potential zone using geospatial tools and analytical hierarchy process (ahp) in the State of Uttarakhand,* Advances in Space Research, 73(6), 2939-2954. https://doi.org/10.1016/j.asr.2023.12.041.

Singh, S., Upadhyay, S.P.&Powar, S. (2022). *Developing an ıntegrated social, economic, environmental, and technical analysis model for sustainable development using hybrid multi-criteria decision making methods*, Applied Energy, 308.

Sinha, R. S., & Mukhopadhyay, A. K. (2015). *Reliability centered maintenance of cone crusher: a case study*. International Journal of System Assurance Engineering and Management, 6, 32-35.

Sipahi, S., & Timor, M. (2010). *The analytic hierarchy process and analytic network process: an overview of applications,* Management Decision, 48(5), 775-808. https://doi.org/10.1108/00251741011043920.

Slimani, F.E., Zghibi, A., Elomri, A., Aloui, S., Naeem, K., Merzougui, A., Msaddek, M.H. & Chekirbene, A. (2024). *Identification of groundwater potential recharge zones in a tunisian, anthropogenic coastal region: ınsights from multi-criteria decision-making techniques*. *Journal of African Earth Sciences,* 209, 1-16.

Soba, M., (2012). *Promethee yöntemi kullanarak en uygun panelvan otomobil seçimi ve bir uygulama*, Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, 7(28), 4708-4721.

Soh, A.C., Rhung, L.G., & Sarkan, H.M. (2010). *Matlab simulation of fuzzy traffic controller for multilane isolated intersection,* International Journal on Computer Science and Engineering, 2(4), 924-933. ISSN: 0975-3397.

Sonnenberg, A. (2000). *Waiting lines in the endoscopy unit,* Gastrointestinal endoscopy, 52(4), 517-524. https://doi.org/10.1067/mge.2000.108625.

Sprotena Alec N., Dienerb C., Fiebachc C. J.& Schwieren C. (2016). *Decision making and age: factors influencing decision making under uncertainty,* Journal of Behavioral and Experimental Economics, 76, 43-54.

Stadler, W. (1979). *A survey of multicriteria optimization or the vector maximum problem*, Part I: 1776–1960. J. Optim, Theory Appl., 29(1), 1-52 https://doi.org/10.1007/BF00932634.

Streiner, D.L., & Norman, G.R. (1998). *Scaling responses in health measurement scales. A practical guide to their development and use.* London: Oxford University Press.

Stumpf S. A. & London M. (1981). *Management promotions: ındividual and organizational factors ınfluencing the decision process,* Academy of Management Review. 6 (4), https://doi.org/10.5465/amr.1981.4285668, https://journals.aom.org/doi/abs/10.5465/amr.1981. E.Tarihi:01.03.2024.

Sugai, G. (1997). *Using flowcharts to plan teaching strategies.* Teachıng Exceptional Children, 29, 37 - 42. https://doi.org/10.1177/004005999702900307.

Summers, I., & White, D. (1976). *Creativity techniques: toward ımprovement of the decision process*. Academy of Management Review, 1, 99-108. https://doi.org/10.5465/AMR.1976.4408672.

Süzülmüş S. ve Polat, Y. (2022). Çok kriterli karar verme yöntemleri kullanılarak sığır işletmelerinin hayvan refahına göre sıralaması, İksad Yayınevi.

Swain, S., Muduli, K., Biswal, J. N., Tripathy, S., & Panda, T. K. (2017). *Evaluation of barriers of health care waste management in India-a gray relational analysis approach,* In Proceedings of the 5th International Conference on Frontiers in Intelligent Computing: Theory and Applications: FICTA 2016, 1, 181-188, Springer Singapore, ISBN : 978-981-10-3152-6.

Syed Z,& Lawryshyn Y.(2020). *Multi-criteria decision-making considering risk and uncertainty in physical asset management,* Journal of Loss Prevention in the Process Industries, 65, 104064, https://doi.org/10.1016/j.jlp.2020.104064 https://www.sciencedirect.com/science/article/ E. Tarihi: 13.02.2024.

Şahin, Ç. (2005). *Aktif öğretim yöntemlerinden beyin fırtınası yöntemi ve uygulaması,* Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 14(1), 441-450.

Şener, T. (2011), *Personel seçimi probleminde analitik hiyerarşi prosesi: tekstil sektörü için örnek uygulama,*Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya. Document ID (Org No.): 2000282643.

Şener, S.D. (2006). *TRIZ: yaratıcı problem çözme teorisi ve diğer problem çözme yöntemleriyle karşılaştırma,* Doktora tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Şentürk, M. (2022). Çok kriterli karar verme yöntemleri yardımı ile bist metal ana endeksine kote şirketlerin finansal performans analizleri, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Şimşek, Ş. (2006). İşletme bilimlerine giriş, Genişletilmiş ve Yenilenmiş 13. Baskı, Adım Matbaacılık, Konya

Taji, K., Sagayama, Y., & Tamuara, H. (2002). *A group analytic network process (anp) for ıncomplete ınformation,* Systems Control and Informatıon, 46(7), 305-311.

Tandoğan, U., (2015). *Stratejik maliyet yönetiminde başabaş noktası ve değer zinciri analizi ile işletme fonksiyonlarının performans ölçümü*, AKÜ İİBF Dergisi-XVII,(1), 1-18, Doı No: 10.5578/jeas.9433.

Tannenbaum R, (1950). *Managerial decision-making*, The Journal of Business of the University of Chicago, 23 (19), 22-39, https://www.jstor.org/stable/2350117, E.Tarihi:07. 04.2024.

Taş, C., Bedir, N., Alağaş, H. M., Eren, T., & Çetin, S. (2018). *Policlinic evaluation with integrating ahp-topsıs methods: an application in Ankara*. Sağlık Yönetimi Dergisi, *2*(1), 1-16.

Tatlılıoğlu K. (2010). *Farklı öz-anlayış düzeylerine sahip üniversite öğrencilerinin karar vermede özsaygı, karar verme stilleri ve kişilik özelliklerinin değerlendirilmesi,* Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora tezi, https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/ E.Tarihi:01.04.2024.

Tekin Z, ve Çotul A, (2021). *Yönetimde karar verme ve problem çözme, işletme, ekonomi ve siyaset bağlamında yönetim,* (Editörler: Zeliha Tekin ve Abdullah Kıran), Ekin Basım Yayın Dağıtım, https://www.researchgate.net/profile/Zeliha-Tekin/ E. Tarihi: 08.03.2024.

Thokala, P., & Duenas, A. (2012). *Multiple criteria decision analysis for health technology assessment, value in health*, 15(8), 1172-1181. https://doi.org/10.1016/j.jval.2012.06.015.

Thompson Matthew P.(2014). *Social, ınstitutional, and psychological factors affecting wildfire ıncident decision making,* Society & Natural Resources, 27(6), 636-644, DOI: 10.1080/08941920.2014.901460, https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/ E.Tarihi: 05.03.2024.

Tian, C., Peng, J., Zhang, W., Zhang, S., & Wang, J. (2020). *Tourism environmental impact assessment based on improved ahp and picture fuzzy promethee II methods,* Technological and Economic Development of Economy, 26(2), 355-378. https://doi.org/10.3846/tede.2019.11413.

Tiann. (2012). *Diagram fishbone dari Ishikawa*. Retrieved from https://tianno.wordpress.com.

Tindale R. Scott & Winget J., R. (2019). *Group decision-making,* In Oxford Research Encyclopedia of Psychology, https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190236557.013.262, (26), https://oxfordre.com/psychology/display/10.1093/, E. Tarihi: 17. 03.2024.

Toledo-Chávarri, A., Gagnon, M., Álvarez-Pérez, Y., Perestelo-Pérez, L., Pego, Y., & Aguilar, P. (2020). *Development of a decisional flowchart for meaningful patient involvement in Health Technology* Assessment. International Journal of Technology Assessment in Health Care, 37. https://doi.org/10.1017/S0266462320001956.

Tong, C. C., & Lin, T. Y. (2008). *Applying grey relational method to determine the carbon black ranking of rubber samples,* Journal of Grey System, 11(1), 27-34. https://doi.org/10.30016/JGS.200803.0004.

Toosi, S. R., & Samani, J. M. V. (2012). *Evaluating water transfer projects using analytic network process (anp),* Water resources management, 26, 1999-2014.

Torunlar M. (2018). *Yönetim eyleminin bir parçası olarak karar verme süreçlerinde belge/bilgi yönetiminin önemi ve katkıları*, Bilgi Yönetimi Dergisi, 1 (1), https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/482401, E.Tarihi: 05.04.2024

Tozlu A. (2016). *Karar verme yaklaşımları üzerinde Herbert Simon hegemonyası,* Sayıştay Dergisi, (102), https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1713947, E. Tarihi: 01.03.2024.

Tozlu A. (2016). *Karar verme yaklaşımları üzerinde Herbert Simon hegemonyası,* Sayıştay Dergisi, 102, 27-45. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1713947, E. Tarihi: 01.03.2024.

Triantaphyllou, E. (2000). *In Multi-criteria decision making methods: a comparative study*, Applied Optimization, 44, Springer, Boston, MA. https://doi.org/10.1007/978-1-4757-3157-6_2.

Triantaphyllou, E., & Mann, S. H. (1995). *Using the analytic hierarchy process for decision making in engineering applications: some challenges,* International journal of industrial engineering: applications and practice, 2(1), 35-44.

Triantaphyllou, E., & Triantaphyllou, E. (2000). *Multi-criteria decision making methods,*. 5-21, Springer US.

TRT Haber, 28. 04. 2022, https://www.trthaber.com/haber/dunya/japonyada-kaybolan-teknenin-isleticisi-ozur-diledi-yanlis-karar-verdim-676464.html, E.tarihi;11.02.2024.

Tully, M. P., & Cantrill, J. A. (2002*). Exploring the domains of appropriateness of drug therapy, using the nominal group technique.* Pharmacy World and Science, 24(4), 128–131. doi:10.1023/a:1019522921621

Türegün, N. (2022). *Financial performance evaluation by multi-criteria decision-making techniques*, *Heliyon, 8,* 1-13.

Türk Dil Kurumu (2021). *Güncel Türkçe sözlük*, https://sozluk.gov.tr, E. Tarihi: 01.01.2024.

Türk Dil Kurumu (2024). *Güncel T*ürkçe sözlük, https://sozluk.gov.tr/ E. Tarihi: 11.03.2024.

Tüzemen, A. ve Aslan, E., (2021). *Karar vericinin el kitabı yöntem- uygulama-örnekler, yöneticiler için karar verme teknikleri ve örnek problem çözümleri*, Seçkin Yayıncılık, 1. Baskı, ISBN: 9789750274367.

Tüzüntürk, S. (2010). V*eri madenciliği ve istatistik,* Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 29(1), 65-90.

Tzeng, G. H., Chiang, C. H., & Li, C. W. (2007). *Evaluating intertwined effects in e-learning programs: A novel hybrid mcdm model based on factor analysis and dematel,* Expert systems with Applications, 32(4), 1028-1044. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2006.02.004.

Urfalıoğlu, F. ve Genç, T. (2013). Çok kriterli karar verme teknikleri ile türkiye'nin ekonomik performansının avrupa birliği üye ülkeleri ile karşılaştırılması, Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 35(2), 329-360. Doi No: 10.14780/iibdergi.201324469.

Uyrun, A. (2012). *Bekleme hattı (kuyruk) modeliyle servis sisteminin analizi: hızlı yiyecek içecek işletmesinde bir uygulama* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,. Document ID (Org No.): 2000170502.

Ülgen, H. ve Mirze, S. Kadri (2010). İşletmelerde stratejik yönetim. (5. Baskı). İstanbul: Beta Basım Yayın.

Ünal, C. ve Atılgan, T. (2007). *Konfeksiyonda karar verme teknikleri.* Tekstil ve Konfeksiyon, 17(4).

Ünal, C. ve Atılgan, T. (2007). *Konfeksiyonda karar verme teknikleri.* Tekstil ve Konfeksiyon, 17(4), 256-263.

Üngüren E. (2011). *Psikobiyolojik kişilik kuramı ekseninde yöneticilerin kişilik özellikleri, karar verme stilleri ve* örgütsel *sonuçlara yansımaları,* Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*,* Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2011, http://dspace.akdeniz.edu.tr/bitstream/handle/ E.Tarihi:12.03.2024.

Ünnü N. Ayşe Ayyıldız (2014). *Rasyonel perspektif ışığında karar verme eylemi: nitel bir analiz,* Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, (24), http://dx.doi.org/10.11611/JMER397file:///, E.Tarihi:11.03.2024.

Vahedian-Shahroodi, M., Mansourzadeh, A., Shariat Moghani, S., ve Saeidi, M. (2023). *Using the nominal group technique in group decision-making: a review.* Medical Education Bulletin, 4(4), 837-845. https://doi.org/10.22034/MEB.2024.434656.1090

Vaidya, O. S., & Kumar, S. (2006). *Analytic hierarchy process: an overview of applications,* European Journal of operational research, 169(1), 1-29.

Vanderpooten, D. (1990). *The construction of prescriptions in outranking methods,* ın readings in multiple criteria decision aid, 184-215, Springer Berlin Heidelberg, https://doi.org/10.1007/978-3-642-75935-2_9.

Vargas G. L. (1990). *An overview of the analytical hierarchy process and its applications.* European Journal of Operational Research. 48, 2-4.

Varol Gürder F. (2023). *Güncel yönetim bilişim sistemleri çalışmaları,* (n.p.): Akademisyen Kitabevi. ISBN:9786253993788, 625399378X.

Veisi, H., Deihimfard, R., Shahmohammadi, A., & Hydarzadeh, Y. (2022*). Application of the analytic hierarchy process (ahp) in a multi-criteria selection of agricultural irrigation systems,* Agricultural Water Management, 267, 1-13, https://doi.org/10.1016/j.agwat.2022.107619

Vernon, D., & Hocking, I. (2014). *Thinking hats and good men: structured techniques in a problem construction task.* Thinking Skills and Creativity, 14, 41-46.

Vincke, P. (1999). *Outranking approach*, in: T. Gal, T. Stewart, T. Hanne (Eds.), Multicriteria Decision Making, Advances in MCDM Models, Algorithms, Theory and Applications, Kluwer Academic, Springer Link, 305-333, https://link.springer.com/book/10.1007/978-1-4615-5025-9.

Von Neumann, J., & Morgenstern, O. (2007). *Theory of games and economic behavior: 60th anniversary commemorative edition*, In Theory of games and economic behavior, Princeton university press.

Vuk D, Koželj B,& Mladineo, N. (1991). *Application of multicriterional analysis on the selection of the location for disposal of communal waste*, Eur J Oper Res 55(2), 211–217, https://doi.org/10.1016/0377-2217(91)90225-K.

Walther, G, Spengler, T, &Queiruga, D. (2008*). Facility location planning for treatment of large household appliances in Spain.* Int J Environ Technol Manag 8(4):405–425. https://doi.org/10.1504/IJETM.2008.01751.

Wan, Y., Cui, H., Liu, Y., & Cong, R. (2020). *A visualization framework of pareto optimization for decision making.* 2020 International Conference on Artificial Intelligence and Computer Engineering (ICAICE), 501-505. https://doi.org/10.1109/ICAICE51518.2020.00103.

Wang, B., Song, J., Ren, J., Li, K., & Duan, H. (2019). *Selecting sustainable energy conversion technologies for agricultural residues: a fuzzy ahp-vıkor based prioritization from life cycle perspective, resources, conservation and recycling*, 142, 78-87. https://doi.org/10.1016/j.resconrec.2018.11.011.

Wang, D., Park, S., & Fesenmaier, D. R. (2012). *The role of smartphones in mediating the touristic experience,* Journal of travel research, 51(4), 371-387. https://doi.org/10.1177/0047287511426341.

Warfield, J. N. (1976). *Societal systems. planning, policy and complexity.*

Watson, J. (2002). *Strategy: an ıntroduction to game theory,* W. W. Norton and Company, 3. Edition. Ss. San Diego s.1-511.

Wen, P., Li, L., Xue, H., Jia, Y., Gao, L., Li, R., & Huo, L. (2022). *Comprehensive evaluation method of the poultry house indoor environment based on gray relation analysis and analytic hierarchy process,* Poultry Science, 101(2), 101587, https://doi.org/10.1016/j.psj.2021.101587.

Wendler, E. (2007). *The scheduled waiting time on railway lines,* Transportation Research Part B: Methodological, 41(2), 148-158. https://doi.org/10.1016/j.trb.2006.02.009.

Wieloch Helena G., (2021). *On some analogies between one-criterion decision making under uncertainty and multi-criteria decision making under certainty,* Journal:Economics and Business Review, 7, (2), 17-36, https://www.ceeol.com/search/article-detail? E. Tarihi: 05.04.2024.

Willoughby, T., & Arnold, A. (1972). *Communicating with decision tables, flowcharts, and prose*. Data Base, 4, 13-16. https://doi.org/10.1145/1017536.1017538.

Wren Gloria P. & Adya, M. (2020). *Humans in organisations decision making under stress: the role of information overload, time pressure, complexity, and uncertainty,* Journal of Decision Systems, 29. 213-225, DOI: 10.1080/12460125.2020.1768680, https://www.tandfonline.com/doi/pdf/ E.Tarihi: 01.04.2024.

Wu, W.-W., & Lee, Y.-T. (2007). *Developing global managers' competencies using the fuzzy dematel method,* Expert Systems with Applications, 32(2), 499-507. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2005.12.005.

Xu Zeshui, (2008).*Group decision making based on multiple types of linguistic preference relations* Information Sciences, 178, 452-467.

Yan, Peng, Liu Junying, & Skitmore Martin (2018). *Individual, group, and organizational factors affecting group bidding decisions for construction*

projects, advances in civil engineering, Article ID 3690302, (10), https://doi.org/10.1155/2018/3690302, https://downloads.hindawi.com/journals/ace/ E.Tarihi:17.03.2024.

Yarman Sıddık B. ve Ünal Ahmet N.(2015). *Stratejik karar verme boyutunda bilgi toplama/işleme amaçlı karar destek sistemleri,* Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Eğitim Danışmanlık Tic.Ltd.Sti., 1. Basım, 1190.

Yenisu, E., Şahin, F. ve Öztekkeli, H. (2021). *Yönetim düşüncesinin evriminde sistem kuramının etkileri: kavramsal bir çözümleme. Akademi Sosyal Bilimler Dergisi, 6 (18),* 514-527, https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/802663, E. Tarihi: 01.02.2024.

Yıldırım B. ve Özkahraman Ş. (2011). *Hemşirelikte karar verme süreci,* Electronic Journal of Vocational Colleges, 165-173, https://dergipark.org.tr/en/download/article-E. Tarihi: 07.04.2024.

Yıldız K. (2012). *Primary school principals decision making styles,* The Journal of SAU Education Faculty, (24), 104-131, https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/115658, E. Tarihi: 01.03.2024.

Yılmaz M.ve Talas M. (2010). *Bilgi merkezinde karar verme süreci,* Zeitschrift für die Welt der Türken (ZfWT), 2 (1). file:///C:/Users/user/Downloads/TAM%20MET% E. Tarihi: 01.02.2024.

Yılmaz, A.N. (2008). Kuyruk *similasyonu modellerinin eleştirel gözden geçirilmesi ve bir banka şubesine uygulanması,* Doctoral Tezi, Marmara Universitesi (Turkey), Document ID (Org No.): 28529368.

Yoon, K. (1987). *A reconciliation among discrete compromise solutions,* Journal of the Operational Research Society, 38, 277-286.

Yozgat U., (1994). *Yönetimde karar verme*, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul, 1994.

Yozgat U., (1994). *Yönetimde karar verme*, Beta BasımYayım Dağıtım A.Ş., İstanbul.

Yu, X., & Xu, Z. (2013). *Prioritized intuitionistic fuzzy aggregation operators,* Information Fusion, 14(1), 108-116. https://doi.org/10.1016/j.inffus.2012.01.011.

Yu, X., Zhang, S., Liao, X., & Qi, X. (2018). *Electre methods in prioritized mcdm environment,* Information Sciences, 424, 301-316, https://doi.org/10.1016/j.ins.2017.09.061.

Yuh-Wen, C. (2001). *Formulation of a Learning* Analytical Network Process.

Yücel R., (2012). Örgüt yönetiminde terfi, Bizim Büro Matbaa Dağıtım Basım Yayıncılık Sanayi ve Tic. Ltd. Şti, Ankara.

Yücel R.,(2010). *Merkez ve çevre ilişkisine bağlı örgütsel yapı ve performans,* Nobel Yayın Dağıtım Tic. Ltd. Şti, Ankara, 2010. E.Tarihi:12.03.2024.

Yücenur, G. N., & Demirel, N. Ç. (2012). *Group decision making process for insurance company selection problem with extended vıkor method under fuzzy environment,* Expert Systems with Applications, 39(3), 3702-3707, https://doi.org/10.1016/j.eswa.2011.09.065.

Zhang S.,& Liu, S., (2011), *A gra-based intuitionistic fuzzy multi-criteria group decision making method for personnel selection,* Expert Systems with Applications, 38 (9), 11401-11405. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2011.03.012

Zhang, S., Chen, X., Ran, X., Li, Z., & Cao, W. (2024). *Prioritizing causation in decision trees: a framework for ınterpretable modeling,* Engineering Applications of Artificial Intelligence, 133, 108224, https://doi.org/10.1016/j.engappai.2024.108224.

Zhou, Y. D., & Shi, M. L. (2009). *Rail transit project risk evaluation based on ahp model,* In 2009 Second International Conference on Information and Computing Science, 3, 236-238, IEEE.

Zopounidis, C., Baourakis, G., & Niklis, D. (2010). *A comparative study of tourism performance in the Mediterranean region: a multicriteria approach,* International Journal of Information and Decision Sciences, 2(3), 285-303. https://doi.org/10.1504/IJIDS.2010.033452

Editör:
Doç. Dr. Meltem Güzel

İletişim ve Medya

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

İLETİŞİM VE MEDYA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I

Editör: Doç. Dr. Meltem Güzel

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

E-ISBN: 978-625-6658-14-1
1. Baskı, Şubat 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

İLETİŞİM VE MEDYA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I

Editör: Doç. Dr. Meltem Güzel
VI+72 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-14-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçı

KAYNAKÇA

Arklan, Ü., Soy, S. ve Sandıkcı Y. T. (2022). İnsan ve Toplumun Dijitalleşmesi: İletişim. İçinde E. Eke ve M. T. Uysal (editör), *Dijital İnsan ve Toplum: Geçmiş, Bugün ve Gelecek Perspektifi* (s. 159-186). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Arslan, H. (2020). Basın Bülteni ve Duyurularında Etik Konusunun Örnek Olaylarla Eleştirel Olarak İrdelenmesi. *Erciyes İletişim Dergisi*, 7 (1), 217-242.

Azzam, T., Evergreen, S., Germuth, A. A., and Kistler, S. J. (2013). Data Visualization and Evaluation. *New Directions For Evaluation*. (139), 7-32.

Balta Peltekoğlu, F. (2007). *Halkla İlişkiler Nedir?*. İstanbul: Beta Yayınları.

Brodlie, KW., Allendes O., R and Lopes., A. (2012). A Review Of Uncertainty in Data Visualization. *In: Expanding The Frontiers of Visual Analytics and Visualization.* 81-110.

Catenaccio, P. (2008). Press Releases as a Hybrid Genre: Addressing The Informative/Promotional Conundrum. *Pragmatics. Quarterly Publication Of The International Pragmatics Association* (Ipra), 18(1), 9-31.

Constantınıdes, E. and Fountaın, J. S. (2007). Web 2.0: Conceptual Foundations and Marketing Issues. *Journal of Direct Data and Digital Marketing Practice,* 9(3), 231-244.

Cutlip, S., Center, A. and Broom, G. (2000). *Effective Public Relations*. Prentice Hall, Eighth Edition.

Çoşan, B. (2022). Web 1.0'dan Web 3.0'a Mahremiyetin Dönüşümü ve Dezavantajlı Gruplar Açısından Muhtemel Sonuçları. *Çalışma ve Toplum*, 5(75), 2639-2662.

Dara, A. Y. (2010). E-Halkla İlişkiler ve Bakanlık Uygulamaları. *Selçuk İletişim*, 6(2), 62-80.

Dimara, E. and Perin, C. (2019). What İs Interaction for Data Visualization?. *IEEE Transactions on Visualization and Computer Graphics*, 26(1), 119-129.

Few, S. and Edge, P. (2007). Data Visualization: Past, Present, and Future. *IBM Cognos Innovation Center*, 1-12.

Gürler, A., Yılmaz, A. S. ve Tekerek, M. (2018). Veri Görselleştirme ve İnfografikler. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 21(2), 131-148.

Hejlová, D. (2015). *Public Relations*. Czech Republic: Grada Publishing.

Kayaduman, A. (2023). Post-truth Pandemisinde Hakikat Arayışı: Veri Görselleştirmeler. İçinde Nihal Acar (Editör), *IMCCS 1st Internatıonal Conference on Communıcatıon Scıencesmay*. (s.5-7). Sivas: 2023.

Kılınç, Ö., Arıcı, A. ve Bayçu, S. (2018). Online Basın Bültenlerinde Halkla İlişkiler Mesaj Stratejileri: Türkiye'nin En Sevilen Markalarının Basın Bültenlerine Yönelik Bir Değerlendirme. *Intermedia International e-Journal*. 5 (9), 184-196.

Loeb, S., Dynarski, S., McFarland, D., Morris, P., Reardon, S. and Reber, S. (2017). Descriptive Analysis in Education: A Guide for Researchers. *National Center for Education Evaluation and Regional Assistance*.

Mestçi, A. (2009). Web 2.0 Teknolojisi ve İnteraktif Pazarlama ve Reklam Modelleri. İçinde Mustafa Akgül, Ethem Derman, Ufuk Çağlayan ve Atilla Özyiğit (Editörler), Akademik Bilişim 09-XI. (s.11-13). *Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*, Şanlıurfa: 2009.

Neuman, W. Lawrence (2014). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri: Nitel ve Nicel Yaklaşımlar*. Ankara: Yayınodası Yayıncılık.

Okay, A. ve Okay, A. (2007). *Halkla İlişkiler ve Medya*. İstanbul: Der Yayınları.

Onat, F. (2014). *Dijital Çağda Halkla İlişkiler Yazarlığı*, Ankara: Nobel Yayınları.

Palinkas LA., Horwitz SM., Green CA., Wisdom JP., Duan N. and Hoagwood K. (2015). *Purposeful Sampling for Qualitative Data Collection and Analysis in Mixed Method İmplementation Research*. Administration and Policy in Mental Health and Mental Health Services Research. 42 (5), 533-544.

Sadiku, M., Shadare, A. E., Musa, S. M., Akujuobi, C. M. and Perry, R. (2016). Data Visualization. *International Journal of Engineering Research And Advanced Technology (IJERAT)*. 2 (12), 11-16.

Sancar, G. A. (2016). Halkla İlişkiler 2.0 Kavramı ve Araçları: Koç Holding Örneği. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 1(2), 83-101.

Snaprud M. and Velazquez A., (2020). Accessibility of Data Visualizations: An Overview of European Statistics Institutesengebretsen, Kennedy, H. (Eds). *Data Visualization in Society* içinde (95-111). Amsterdam University Press.

Solıs, B. and Breakenrıdge, D. (2009). *Putting the Public Back in Public Relations*. New Jersey: FT Press.

Soy S. (2023). Kriz Dönemlerinde Liderde Aranan İkna Edici Liderlik Özellikleri ve Bu Özelliklerin Recep Tayyip Erdoğan'a Atfedilme Durumu: Tokat Örneği. İçinde G. N. Büyükbaykal ve A. C. I. Büyükbaykal (Editör), *İletişim ve Medya Alanında Uluslararası Araştırmalar XV* (s.407-436). Konya: Eğitim Yayınları.

Taşan, R. ve Rençber, H. (2021). İş İnsanı Örgütlerinin Sosyal Medya Kullanımları Üzerine Bir İnceleme: Tüsiad ve Müsiad Örnekleri. Mustafa Uslu, Erdal Hamarta, Coşkun Arslan, Sabahattin Çiftçi (ed.), *Akademik Araştırmalar 2021* içinde, (s. 225-232). Çizgi Kitabevi Yayınları, Konya.

Telea, A. C. (2015). Data *Visualization: Principles And Practice*. CRC Press.

Ültay, E., Akyurt, H. ve Ültay, N. (2021). Sosyal Bilimlerde Betimsel İçerik Analizi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (10), 188-201.

Vorvoreanu, M. (2008). ROI of Online Press Releases. *Journal of New Communications Research*, 3(1), 92-99.

Wright, R. (2008). *Data Visualization*. Software Studies: A Lexicon.

Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

KAYNAKÇA

Ang, S. H. and Lim, A. C. (2006). The Influence Of Metaphors and Product Type On Brand Personality Perceptions And Attitudes. *Journal Of Advertising,* 35 (2), 39-40.

Aristoteles. (1996). *Metafizik.* (çev. Prof. Dr. Ahmet Arslan). İstanbul: Sosyal Yay.

Aristoteles. (2003). *Poetika*. (çev. İsmail Tunalı). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Batı, Uğur (2007). Reklamlarda Retorik Figürlerin Kullanımı. *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi*. 7 (28), 327-335.

Black, M. (1962): *Models and Metaphors. Studies in Language and Philosophy*. Ithaca: Cornell University Press. Almanca (1996): Die Metapher. (çev. Margit Smuda). Ed. Haverkamp, s. 55-79.

Black, M. (1977/ 1996): "More about Metaphor", Dialectica 31, 431-457; Almanca (1996): Mehr über die Metapher, (çev. Margit Smuda), ed. Haverkamp, s. 379-413.

Cook, G. (1992). *The Discourse of Advertising.* London: Routledge.

Coulter, R., Zaltman, G., & Coulter, K. (2001). Interpreting Consumer Perceptions Of Advertising: An Application Of The Zaltman Metaphor Elicitation Technique. *Journal of Advertising,* 30(2), 1–22.

Çelikten, M. (2006). Kültür Ve Öğretmen Metaforları. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 1(21), 269-283.

Çınar, N. (2009). Reklamda Kullanılan Görsel Metaforların Reklamın Beğenirliği Üzerine Etkisi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Dağtaş, B. (2003). *Reklamı Okumak*. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Dyer, G. (2010). *İletişim Olarak Reklamcılık.* (çev.: Nurdan Öncel Taşkıran), İstanbul: Beta Yayınları.

Fiske, J. (2014) *İletişim Çalışmalarına Giriş*. (çev.: Süleyman İrvan) Ankara: Pharmakon Yayınevi. (1982).

Forceville, C. (1994). Pictorial Metaphor in Advertisements. Metaphor and Symblic Activity. 9, (1), 1-29.

Güçlü, A., Uzun, E. ve Uzun, S. Yolsal, Ü.H. (2008). *Felsefe Sözlüğü*. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Hermeren, L. (1999). *English for Sale: A Study of the Language of Advertising.* Lund: Lund University Press,

Jeong, Se-Hoon. (2008). Visual Metaphor in Advertising: Is the Persuasive Effect Attributable to Visual Argumentation or Metaphorical Rhetoric?. *Journal of Marketing Communications.* 14 (1), 59-73.

Johnson, M. (1998). *"Metaphor", Encyclopedia Of Aesthetics*. New York: Garland Publishing.

Ketelaar, P. E. Gisbergen, M. S. ve Bosman, J.A.M. (2004). "Open and Closed Advertisements: Moderating Effects of Comprehension on Appreciation". In P. Neijens, C. Hess, B. van den Putte, & E. Smit. (Eds.), Content and Media Factors in Advertising (pp.51-61). Amsterdam: Spinhuis Publishers.

Kittay, E. F. (1990). *Metaphor. Its Cognitive Force and Linguistic Structure*. Clarendon Press.

Kofman, S. (1999). *Nietzsche and Metaphor*. (çev: Duncan Large), Stanford-California: Stanford Univercity Pres.

Kövecses, Z. (2002). Metaphor: *A Practical Introduction*. USA: Oxford University Press US.

Küçükerdoğan, R. (2011). *Reklam Nasıl Çözümlenir? Reklam İletişiminde Göstergeler ve Stratejiler.* İstanbul: Beta Yay.

Lakoff, G. ve Johnson, M. (2015). *Metaforlar. Hayat, Anlam ve Dil*. (çev.: Gökhan Yavuz Demir). İstanbul: İthaki Yay.

Lundmark, C. (2005). Metaphor and Creativity in British Magazine Advertising. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Lulea University of Technology Department of Languages and Cultures.

McQuarrie, E. ve Mick, D. G. (1996). Figures of Rhetoric in Advertising Language. *Journal of Consumer Research.* Vol: 22, 424-438.

Morgan, S., E. ve Tom R. (1999). The Message is in the Metaphor: Assessing the Comprehension of Metaphors in Advertisements. *Journal of Advertising.* 28, (4), 1-12.

Nietzsche, F. (1980). "Ueber Wahrheit und Lüge im Aussermoralishen Sinne", Samtliche Werke Kristische Studienausgabe in 15 Banden, Bande 1, Haz. Giorgi Colli, Mazzino Montinari, München, Deutscher Taschenbuch Verlag.

Phillips, B. J. (1997). Thinking into It: Consumer Interpretation of Complex Advertising Images. *Journal of Advertising.* 26, (2), 77-87.

Platon, (2002). *Devlet*. (çev.: Hüseyin Demirhan). İstanbul: Sosyal Yay.

Proctar, T., S. Proctor Ve I. Papasolomou. (2005). Visualizing the Metaphor. *Journal of Marketing Communications*. 11, (1), 55-72.

Refaie, Elisabeth. Understanding Visual Metaphor: The Example of Newspaper Cartoon. (2003). *Visaual Communication.* 2, (1), 75-95.

Salman, Y. (2003). Dilin Düşevreni: Eğretileme. *Kitaplık Dergisi.* sayı. 65, Yapı Kredi Yayınları, 53-65.

Sopory, P. ve Dillard, J. P. The Persuasive Effects of Metaphor: A Meta-Analysis. *Human Communication Research*. 28, (3), 2002, 382-419.

Sperber, D. ve Wilson, D. (1986). *Relevance: Communication and Cognition*. Cambridge: Harvard University Press.

Tanaka, K. (1994). *Advertising Language: A Pragmatic Approach to Advertisements in Britain and Japan.* London: Routledge,

Tepebaşılı, F. (2013). *Metafor Yazıları*. İstanbul: Çizgi Yayınevi.

Tura, S, M. (2012). *Freud'dan Lacan'a Psikanaliz*. İstanbul: Kanat Yayınları.

Vestergaard, T. ve Kim Schroder. (1985). *The Language of Advertising.* Oxford: Basil Blackwell.

Williamson, J. (2001). *Reklamların Dili: Reklamlarda Anlam ve İdeoloji.* (çev.: Ahmet Fethi). Ankara: Ütopya Yayınevi. (1978).

Yılmaz, Ç. (2007). Derrida'nın Metafor Kullanımı. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.) İstanbul: İstanbul Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KAYNAKÇA

Akyazı, A. (2020). Sosyal Medyanın Şöhret Kültürüne Etkisi. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi*, 12(3), 251-274.

Akyıldız, N. A. ve Olgun, T. N. (2020). Somut Olmayan Kültürel Mirasın Anadolu'da Tarihi Yerleşimlerin Korunması ve Sürdürülebilirliği Bağlamında Değerlendirilmesi. *Milli Folklor*, 16(128), 234-243.

Al, E. (2017). Teknolojik Determinizm Bağlamında Bir Şiddet Formu Olarak Medya. *Marmara İletişim Dergisi*, (28), 47-60.

Altay, D. (2005). Küresel Köyün Medyatik Mimarı: Marshall McLuhan. İçinde N. Rigel., G. Batuş., G. Yücedoğan ve B. Çoban (Editör), *Kadife Karanlık* (s. 9-74). İstanbul: Su Yayınevi.

Altıok, H. Ö. (2016). Hemşirelik Eğitiminde Sosyalizasyon Süreci ve Profesyonel Kimlik Gelişimi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 55-62.

Arklan, Ü. ve Kartal, N. Z. (2018). Y Kuşağının İçerik Tüketicisi Olarak Youtube Kullanımı: Kullanım Amaçları, Kullanım Düzeyleri ve Takip Edilen İçerikler Üzerine Bir Araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 6(2), 929-965.

Arklan, Ü., Soy, S. ve Sandıkcı Y. T. (2022). İnsan ve Toplumun Dijitalleşmesi: İletişim. İçinde E. Eke ve M. T. Uysal (editör), *Dijital İnsan ve Toplum: Geçmiş, Bugün ve Gelecek Perspektifi* (s. 159-186). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Aydoğan, F. ve Kırık, A. M. (2012). Alternatif Medya Olarak Yeni Medya. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (18), 58-69.

Baysal, C. (2022). Geçici Koruma Statüsündeki Sığınmacıların İstihdamında Örgütsel Sosyalizasyon Sorunları: İnegöl İmalat İşletmeleri Örneği. Doktora Tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.

Bozok, E. ve Bostancı, M. (2022). Yeni Medyanın Sanata Yansımaları: Refik Anadol Çalışmaları. İçinde Y. Adıgüzel ve M. Bostancı (Editör), *Dijital İletişimi Anlamak 3* (s. 162-177). Konya: Palet Yayınları.

Camilleri, C. ve Malewska-Peyre, H. (1997). Socialization and İdentity Strategies. İçinde J. W. Berry, P. R. Dasen ve T. S. Saraswathi (Editör), Handbook of Cross-Cultural Psychology: Vol. 2, *Basic Processes and Human Development* (s. 41-67). Needham Heights, MA: Allyn & Bacon.

Çelebi, E. (2014). Dijital Sosyalleşme: Çevimiçi Sosyalleşmenin Sosyal Bağlılık, Kaygı, Depresyon ve Mutluluk Üzerine Etkileri. İçinde Dijital İletişim Etkisi' Uluslararası Akademik Konferans Bildiri Kitabı (s. 547-555). İstanbul: İskendiriye Kitap

Davtalab, A. (2016). Şehit Yakınlarının Siyasal Sosyalleşmesinde Sosyalizasyon Etmenlerinin Etkisi: Ankara Örneği. Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Dilmen, N. (2007). Yeni Medya Kavramı Çerçevesinde İnternet Günlükleri-Bloglar ve Gazeteciliğe Yansımaları. *Marmara İletişim Dergisi*, 12(12), 113-122.

Dinler, Z. (1998). *Bilimsel Araştırma ve İnternet'e Bağlı Bilgi Merkezleri*. Bursa: Ekin Kitabevi Yayınları.

Edgar, A. ve Sedgwick P. (2007). *Kültürel Kuramda Anahtar Kavramlar*. İstanbul: Açılım Kitap.

Ergün, M. (1994). *Eğitim Sosyolojisi*. Ankara: Ocak Yayınları.

Erkan, G. (2021). Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Sivil Toplum ve Yeni Medya: Kadın Odaklı Sivil Toplum Kuruluşlarının Yeni Medya Kullanımı. Doktora Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi.

Erkan, M. E., Baloğlu, B. ve Baloğlu, F. (2017). *Ansiklopedik Sosyoloji Sözlüğü*. İstanbul: Der Yayınları.

Gökgül, A. N. ve Arslan, Ş. (2021). Sosyal Medyada Siyasi Söylem: Siyasi Liderlerin Twitter Kullanımları. İçinde A. Yıldırım (editör), *Sosyal Medyada Dil ve İletişim*. Ankara: Nobel Yayınevi.

Gökgül, A. N. ve Sandıkcı, Y. T. (2022). Siyasi Aktörlerin Afet Dönemlerinde Medyadaki Görünürlüğünün Siyasal Halkla İlişkiler Perspektifinden Değerlendirilmesi. İçinde 4. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar ve İnovasyon Kongresi (ss.1244-1256). İstanbul, Türkiye: 14 Aralık 2022.

Gönül. K. (2023). Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Yönetimleri ve Sosyalleşme Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Karaman: Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi.

Güneş, H. (2015). *Sosyoloji Terimler Sözlüğü*. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Güngör, N. (2018). *İletişim: Kuramlar ve Yaklaşımlar*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

İspir, B. (2013). Yeni İletişim Teknolojilerinin Gelişimi. İçinde M. C. Öztürk (Editör), *Dijital İletişim ve Yeni Medya* (s. 2-25). Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2956 / Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1911.

Manovich, L. (2002). *The Language of New Media*. Massachusetts lnstitute of Technology.

Manovich, L. (2003). New Media from Borges to HTML. İçinde Wardrip-Fruin, N. ve Montfort, N. (Editör), *The New Media Reader* (s. 13-25). London: MIT Press.

Marshall, G. (1999). *Sosyoloji Sözlüğü*. (çev. O. Akmhay ve D. Kömürcü) Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

McLuhan, M. ve Fiore Q. (2005), *Yaradanımız Medya Medyanın Etkileri Üzerine Bir Keşif Yolculuğu*. (çev. Ü. Oskay) İstanbul: Turkuvaz Kitap.

Molo, Ü. ve Arslan, Ş. (2023). Dijital Medya ve Tek Boyutlu İnsanın İnşası: Marka Odaklı İnstagram Paylaşımları Üzerine Bir Değerlendirme. İçinde N. Güz ve S. Bozkurt (editör), *Marka ve Göstergebilim* (s. 310-342). İstanbul: Es Yayınları.

Sağlamtimur, Z. Ö. (2017). Yeni Medya Sanatı ve Fotoğraf. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 7(2), 82-100.

Şişman, B. (2012). Sayısal Kültür, Toplum ve Medya: MSN Örneği. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, (3), 89-101.

Taşan, R. ve Rençber, H. (2021). İş İnsanı Örgütlerinin Sosyal Medya Kullanımları Üzerine Bir İnceleme: Tüsiad ve Müsiad Örnekleri. İçinde M. Uslu, E. Hamarta, C. Arslan ve S. Çiftçi (Editör), *Akademik Araştırmalar 2021* (s. 225-232). Konya Çizgi Kitabevi Yayınları.

Tezcan, M. (1985). *Eğitim Sosyolojisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları No: 150.

Tolan, B. (1996). *Toplum Bilimlerine Giriş*. Ankara: Adım Yayıncılık.

Tosun A., Yüksel A., Uçkun S. ve Konak O. (2017). Spor Aktivitelerinin MYO Öğrencilerinin Sosyalleşmesine Etkisi. *Turan-Sam Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi*, 9(35), 436-444.

We Are Social: Digital 2023 Global Overview Report (2023). https://wearesocial.com/wp-content/uploads/2023/03/Digital-2023-Global-Overview-Report.pdf (E. T.: 11. 01. 2024).

Yakın, A. (2014). Yeni Medya Kullanımındaki Akış Deneyiminin Risk Algısı ve Online Turistik Satın Alma Niyetine Etkisi. Doktora Tezi. Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi.

Editör:
Doç. Dr. Meltem Güzel

İletişim ve Medya

Alanında Uluslararası Araştırmalar XVIII

EĞİTİM
yayınevi

İLETİŞİM VE MEDYA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XVIII

Editör: Doç. Dr. Meltem Güzel

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-08-0
1. Baskı, Şubat 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

İLETİŞİM VE MEDYA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XVIII
Editör: Doç. Dr. Meltem Güzel
VI+146 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-08-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aktaş, Ö., (2005), *"Grafik Tasarım Ürünlerinde Anlamın Kurgulanışı Olarak Nesnenin Dönüştürülmesi",* Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Ansaldi, B. (2020). Concept Art For The Entertainment Industry. Graphic For The Evocation Of Imaginary Spaces. Proceedings of the 2nd International and Interdisciplinary Conference on Image and Imagination. Berlin: Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-41018-6_78.

Balcı, Yunus Baytekin ve Say, Nuran. Temel Sanat Eğitimi (2. Baskı), İstanbul, 2005.

Batı, A., (2006), *"Grafik Tasarımda Mesaj Analizi ve Görsel Öğelerin Düzenlenişi",* Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Becer, E., (1997), *İletişim ve Grafik Tasarım*, Dost Kitabevi, Ankara.

Blythe, M. (2017, Mayıs). Araştırma kurgusu: hikaye anlatımı, olay örgüsü ve tasarım. *2017 CHI Bilgisayar Sistemlerinde İnsan Faktörleri Konferansı Bildirileri Kitabı* (s. 5400-5411).

Chip, (2023), https://www.chip.com.tr/haber/battlefield-5-incelemesi_79251.html. E.T. 10. 12. 2023.

Çoroğlu, Ç. (2002). Modern İşletmelerde Pazarlama ve Satış Yönetimi. İstanbul: Alfa Yayınları.

Dillon, T., (2018), *Adventure Games for Learning and Storytelling*

Forum Donanım, (2023), https://forum.donanimhaber.com/age-of-empires-2-gibi-deli-dehset-bir-oyun-ariyorum--48200974. E.T. 17. 10. 2023.

Jørgensen, K. (2012). Oyun Sistemi İle Kurgusal Dünya Arasında: Bilgisayar Oyun Arayüzleri Üzerine Bir Çalışma. *Oyunlar ve Kültür*, *7* (2), 142-163.

Kodgraf, (2023), https://www.kodgraf.com/. E.T. 17. 09. 2023.

Neimeister, J. (2022, 02 18). Concept Artists vs. Concept Designers. 12 13, 2023 tarihinde visualartspassage.com: https://visualartspassage.com/blog/concept-artists-vs-conceptdesigners/#:~:text=A%20concept%20designer%20focuses%20on,a%20specific%20scene%20or%20 character.

Mazlum, F. S., (2006), *Masaüstü Yayıncılık: Tasarım Ve Basım Teknolojisine Giriş,* Gazi Kitapevi, Ankara

Merlin'in Kazanı, (2023), https://www.merlininkazani.com/mount-blade-warband-oninceleme-3605. E.T. 19. 12. 2023.

Merlin'in Kazanı, (2023), https://www.merlininkazani.com/battlefield-5te-bulunacak-siniflar-ve-karakter-rolleri-haber-103707. E.T. 11. 11. 2023.

Merlin'in Kazanı, (2023), https://www.merlininkazani.com/age-of-empires-iii-inceleme-1892. E.T. 11. 11. 2023.

Schell, J., (2008), *The Art Of Game Design*

Store Steampowered, (2023), https://store.steampowered.com/app/1238810/Battlefield_V/?l=turkish. E.T. 18. 10. 2023.

Store Playstation, (2023), https://store.playstation.com/tr-tr/product/EP1457-CUSA03263_00-0000000000000000. E.T. 19. 09. 2023.

Store Steampowered, (2023), https://store.steampowered.com/app/48700/Mount__Blade_Warband/. E.T. 16. 10. 2023.

Taleworlds, (2023), https://www.taleworlds.com/tr/Games/Warband. E.T. 13. 11. 2023.

Tepecik, A., (2002), *Grafik Sanatlar,* Detay Yayıncılık ve Sistem Ofset, Ankara.

Tunceli, O., (2012), *Bilgisayar Oyunlarının İncelenmesi ve Bir Bilgisayar Oyununun Grafik Tasarım Sürecinin Yürütülmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Grafik Anasanat Dalı

Turuncuevye, (2023), https://www.turunculevye.com/haberler/goster/battlefield-v-karakterleri-ana-senaryoda-kendi-dillerini-konusacaklar-15335. E.T. 20. 11. 2023.

Turuncuevye, (2023), https://www.turunculevye.com/incelemeler/goster/age-of-empires-2-hd-edition-inceleme. E.T. 18. 10. 2023.

Tyler, J., and HOWARTH, L., *Write Your Own Adventure Programs Four Your Microcomputer*

Oyun Gezer, (2023), https://oyungezer.com.tr/haber/mount-blade-warband-dunyanin-en-iyi-ilk-yuz-oyunu-siralamasinda-otuzuncu/detay. E.T. 11. 09. 2023.

Palilonis, G.P. (2006), *A Practical Guide to Graphics Reporting,* Focal Press, Amerika.

Photoshop Magazin, (2018), http://www.photoshopmagazin.com. E.T. 17. 10. 2018.

Uçar, T. F., (2004), *Görsel İletişim ve Grafik Tasarım,* İnkılap Yayın Evi, İstanbul.

Vardar, B. (2002). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü.* İstanbul: Multilingual Yayınları.

Wannart, (2023), https://www.wannart.com/gecmisten-gunumuze-battlefield-serisi/. E.T. 24. 10. 2023.

Kaynakça

Cansız, Y. B. (2022). Nostaljik Elementlerin Video Oyunları Bölümlerindeki Kullanımı. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi

Diego, F. F. ve Ots, C.V. (2014). Nostalgia: a Conceptual History. *History of Psychiatry*, 25 (4), 404-411.

Diren, S. (2022). 2000 Sonrası Türk Sinemasında Toplumsal Bellek: Yükselen Nostalji İmgesi. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Korkmaz, L. (2020). Postmodern Dönemde Nostalji: Nostaljik Tüketim Üzerine Kuramsal Bir Analiz. Yüksek Lisans Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi

Niemeyer,S. ve Siebert, A. (2023) Nostalgia, Media, and Technologies of the Future. *Current Opinion in Psychology*. 50. https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2023.101561.

Özdemir, B. (2020). Yetişkinliğe Geçiş Dönemi Filmlerinde Nostalji Teması. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi.

Satır, M. E. (2021). Yeni Medya ve Nostalji: TRT Arşiv Üzerine Bir Değerlendirme. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 13 (24), 116-129.

Sedikides, C., Wildschut, T., Baden, D. (2004). *Nostalgia Conceptual Issues and Existential Functions*. J. Greenberg, S.L. Koole ve T. Pyszczynski (Editör). Handbook of Experimental Existential Psychology. 200-214. New York: The Guilford Press.

Sönmez, F.U. (2007). Seksenler İstanbul'u Kentsel Söylemini Popüler Yazılı Medya Üzerinden Okumak. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.

Tannock, S. (1995). Nostalgia Critique. Cultural Studies 9 (3), 453-464.

Yıldız, A. (2022) Bir Araştırma Metodolojisi Olarak Sistematik Literatür Taramasına Genel Bakış. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22 (2), 367-386.

KAYNAKÇA

Aguinis, H. (2009). Performans Yönetimine Genişletilmiş Gir Bakış. Performans Yönetimi: Araştırmayı Uygulamaya Koymak , 1-43.

Albert, S., & Whetten, D. A. (1985). Organizational Identity. In L. L. Cummings & B. M. Staw (Eds.), Research in Organizational Behavior. Greenwich, CT: JAI Press.

Ashforth, B. E., & Mael, F. (1989). Social Identity Theory Tnd The Organization. Academy of Management Review, 14(1), 20-39.

Balmer, J. M. T. (2001). Corporate Identity, Corporate Branding, and Corporate Marketing: Seeing through the fog. European Journal of Marketing, 35(3/4), 248-291.

Bhattacherjee. A. (2012). Social Science Research: Principles, Methods, and Practices. Textbooks Collection. 3. http://scholarcommons.usf.edu/oa_textbooks/3

Camcı, V., (2013), Çalışanların Örgüte Bağlılıkları İle İş Performansı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Bankacılık Sektöründe Bir Uygulama, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Campbell, JP (1990). Endüstri Ve Örgüt Psikolojisinde Performans Tahmini Probleminin Modellenmesi.

Campbell, JP, McHenry, JJ ve Wise, LL (1990). Bir İş Popülasyonunda İş Performansının Modellenmesi. Personel Psikolojisi, 43 (2), 313-575.

Çelebi, M. A. (2021). Örgütsel Kimlik-İş Tatmini İlişkisinde İşe Tutulmanın Aracılık Rolü. JOEEP: Journal of Emerging Economies and Policy, 6(Özel Sayı), 41-51.

Çelebi, M. A., & Çetin, F. (2021). Örgütsel Kimlik-Rol İçi Ve Rol Dışı Performans İlişkisinde İçsel Güdülenmenin Aracılık Rolü. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (69), 135-152.

Çetin, F., & Çelebi, M. A. (2021). Çok Boyutlu Örgütsel Kimlik Ölçeği Geçerlilik Ve Güvenilirlik Çalışması. Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 14(1), 228-243.

Çınar, Ö., & Yeşil, S. (2016). Örgütsel Bağlılık Ve Örgütsel Desteğin Çalışan Performansı Üzerindeki Etkisini İnceleyen Bir Yapısal Eşitlik Model Önerisi. International Journal Of Social Sciences And Education Research, 2(1), 349-369.

Dehaghi, MR ve Rouhani, A. (2014). İran Üniversitesinde Çalışanların Performansını Etkileyen Faktörler ile Öğrencilerin Çalışanların Performansına İlişkin Memnuniyeti Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Procedia-Sosyal ve Davranış Bilimleri, 141 , 903-908.

Demir, S., & Kobal, H. Y. (2021). Örgütsel Kimlik Algısının Örgütsel Bağlılığa Etkileri: Hakkâri Devlet Hastanesi Örneği. Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, 24(1), 109-126.

Dutton, J. E., Dukerich, J. M., & Harquail, C. V. (1994). Organizational Images And Member Identification. Administrative Science Quarterly, 39(2), 239-263.

Fombrun, C. J. (1996). Reputation: Realizing Yalue From The Corporate Image. Harvard Business School Press.

Gioia, D. A., & Thomas, J. B. (1996). Identity, Image, And Issue Interpretation: Sensemaking During Strategic Change In Academia. Administrative Science Quarterly, 41(3), 370-403.

Gupta, N. ve Beehr, TA (1982). İş Organizasyonları Hakkında Öz Raporlar İle Alternatif Veri Kaynakları Arasındaki Yazışmanın Testi. Mesleki Davranış Dergisi , 20 (1), 1-13.

Güllüoğlu, Ö. (2012), Örgütsel İletişim, Eğitim Yayınevi, Konya.

Haslam, S. A., & Ellemers, N. (2005). Social Identity In Industrial And organizational Psychology: Concepts, Controversies And Contributions. International Review Of Industrial And Organizational Psychology 2005, 20, 39-118.

Hatch, M. J., & Schultz, M. (2002). The Dynamics Of Organizational Identity. Human Relations, 55(8), 989-1018.

Hunter, J. E., & Schmidt, F. L. (2004). Methods Of Meta-Analysis: Correcting Error And Bias In Research Findings. Sage.

Karanika-Murray, Maria, Nikita Duncan, Halley M. Pontes, ve Mark D. Griffiths. «Organizational Identification, Work Engagement, and Job Satisfaction.» Journal of Managerial Psychology (Emerald) 30, no. 8 (2015): 1019-1033.

Kirkman, B. L., & Rosen, B. (1999). Beyond Self-Management: Antecedents And Consequences Of Team Empowerment. Academy Of Management Journal, 42(1), 58-74.

Meyer, J. P., & Allen, N. J. (1991). A Three-Component Conceptualization Of Organizational Commitment. Human Resource Management Review, 1(1), 61-89.

Noe, R. A., & Tews, M. J. (2008). Strategic Training And Development. The Routledge Companion To Strategic Human Resource Management, 262-284.

Özen. Y. ve Gül. A. (2007). Sosyal ve Eğitim Bilimleri Araştırmalarında Evren Örneklem Sorunu. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi. 7: 394-422.

Paşamehmetoğlu, A., & Poyraz, A. B. (2013). Örgütsel Kimlik Algısı, Örgütsel Bağlılık Ve Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Arasındaki İlişkinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. Journal of Business Economics, 2(4), 75-89.

Pulakos, E. D. (2009). Performance Management: A New Approach For Driving Business Results. John Wiley & Sons.

Sigler, T. H., & Pearson, C. M. (2000). Creating An Empowering Culture: Examining The Relationship Between Organizational Culture And Perceptions Of Empowerment. Journal Of Quality Management, 5(1), 27-52.

Sonntag, K. ve Schmidt-Rathjens, C. (2005). Anforderungsanalyse Und Kompetenzmodelle. Kompetenz, Kognition Und Neue Konzepte Der Beruflichen Bildung , 55-66.

Stoner, J., Perrewé, P. L., & Hofacker, C. (2011). The development And Validation Of The Multi-dimensional Identification Scale (MDIS). Journal of Applied Social Psychology, 41(7), 1632-1658.

Van Dick, R. ve Wagner, U. (2002). Okul Öğretmenleri Arasında Sosyal Kimlik: Boyutlar, Odaklar Ve İlişkiler. Avrupa Çalışma Ve Örgüt Psikolojisi Dergisi , 11 (2), 129-149.

Van Dick, R., Wagner, U., Stellmacher, J., & Christ, O. (2004). The Utility Of A Broader Conceptualization Of Organizational Identification: Which Aspects Really Matter? Journal Of Occupational And Organizational Psychology, 77(2), 171-191.

Van Knippenberg, D., & Sleebos, E. (2006). Organizational Identification Yersus Organizational Commitment: Self-Definition, Social Exchange, And Job Attitudes. Journal of Organizational Behavior, 27(5), 571-584.

Whetten, D. A., & Godfrey, P. C. (1998). *Identity In Organizations: Building Theory Through Conversations*. Sage.

Yargıç, TA ve Ilies, R. (2002). Kişiliğin Performans Motivasyonuyla İlişkisi: Meta-Analitik Bir inceleme. Uygulamalı Psikoloji Dergisi, 87 (4), 797.

Kaynakça

Akmataliyev, A. (2001). *Kırgız Folkloru ve Tarihi Kahramanlar*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

Aktaş, A. (2020). Farziyetten Sünnete: Şeyhlerin Kanaat Önderliğinde Dönüşüm (Siirt İli örneği). *Muhafazakâr Düşünce Dergisi*, 16(1), 72-93.

Aktaş, A. (2022). Rusya-Ukrayna Savaşında İnsani Diplomasi Aracı Olarak Türkiye'nin Yumuşak Güç Kullanımı. *Journal of History School*, 61, 4081- 4101.

Aktaş, A. ve Arık, İ. (2023). Whatsapp Kullanıcılarında Oluşan Yeni Alışkanlık ve Davranış Kalıplarının Türk Kültüründeki Âdâb-ı Muâşeret Açısından İncelenmesi. *BURANA-Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 1-12.

Alemdar, K. ve Erdoğan, İ. (1998). *Başlangıcından Günümüze İletişim Kuram ve Araştırmaları*. Ankara: Erek Ofset.

Altımışova, Z. (2018). Abdıkadır Orozbekov: Kırgız Sovyet Cumhuriyetinin İlk Yöneticisi. *Gazi Türkiyat*, 22, 111-125.

Arıkoğlu, E., Alimova, C., Askarova, R. ve Selçuk, B. K. (2017). *Kırgızca-Türkçe Sözlük*. Bişkek: KTMÜ Yayınları.

Atmaca, V. (2007). Anadolu'da Yesevilik - Yesevilik Menakıbnamesi Özelinde Peygamber Tasavvuru-. 38. Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi (38. ICANAS) (ss. 43-67). Ankara: 10 - 15 Eylül 2007.

Bayındır, B. (2017). İletişimin İki Aşamalı Akış Modelinin Yeniden Yorumlanması. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication*, 7(4), 599-610.

Buyar, C. (2017). Kırgız Tarihi – Başlangıcından 1991 Yılına Kadar. İçinde C. Buyar (Editör), *Kırgızistan – Tarih, Toplum, Ekonomi, Siyaset* (s. 47-87). Bişkek: BYR Publishing House.

Cangöz, İ. (2013). İletişim Kuramları. İçinde E. Yüksel (Editör), *Çizgisel ve Sosyo-Psikolojik Yaklaşımlar* (34-60). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Cumakunova, G. (2005). *Türkçe-Kırgızca Sözlük*. Bişkek: KTMÜ Yayınları.

Çelik, F. (2017). Kırgız Türklerinin Mutfak Kültürü ve Sofra Adabında Öne Çıkan Unsurların Sosyo-Kültürel ve Dilbilimsel Bakımdan İncelenmesi. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi (ss. 311-323). Ankara: 21 – 23 Kasım 2011.

Devellioğlu, F. (1999). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*. Ankara: Aydın Kitabı.

Dinçkol, B. (2006). Yönetilenlerin Öz Yönetimi - Kamuoyu. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(10), 49-66.

Erdem, M. (2000). *Kırgız Türkleri Sosyal Antropoloji Araştırmaları*. Ankara: ASAM Yayınları.

Erdem, M. ve Düzgün, Ü. A. (2020). Kırgız Cumhuriyeti Yargı Sistemi. *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, 8(15), 195 – 227.

Erdoğan, İ. ve Alemdar, K. (2005). *Öteki Kuram - Kitle İletişim Kuram ve Araştırmalarının Tarihsel ve Eleştirel Bir Değerlendirmesi*, Ankara: Erk Yayınevi.

Gözelyuz, G. ve Güngörer, F. (2023). Muş İli Aşiret Yapılanmalarında Görülen Çatışma ve Anlaşmazlıkların Çözümünde Kanaat Önderlerinin Rolü. *Mevzu Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 631-668.

Gün, F. (2022). Hemedan Atasözlerinde Doğum, Evlenme ve Ölüm. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 9, 541-553.

Gün, F. (2023). Gelenekten Moderniteye İran Türkleri Âşık İcra Mekânları: Hemedan Bölgesi Örneği. *Folklor Akademi Dergisi*, 6 (3), 1057-1074.

Gün, F. ve Kasımhani, İ. (2023). İran'da Eski Türk Kültlerinin İzleri: Komican Bölgesi Kaya Kültü Örnekleri. *Journal of History School*, 62, 97-124.

Günay, Ü. (2012). *Din Sosyolojisi*. İstanbul: İnsan Yayınları.

Güngör, A. ve Güngör A. C. (1998). *Türkçe Açıklamalı Kırgız Atasözleri*. Ankara: Engin Yayınevi.

Güz, N. ve Demirtaş, Z. G. (2021). Yeni Medyada Kaynağa Güven ve Kanaat Önderleri. *Selçuk İletişim Dergisi*, 14(1), 189-215.

Habermas, J. (2010). *Kamusallığın Yapısal Dönüşümü*. (çev. Bora, T. ve Sancar, M.) İstanbul: İletişim Yayınları.

İbragimov, M. (2005). *Kırgız Makal-Ilakap, Uçkul Sözdörü*, Karabalta.

İbrayev, Ş. (1998). *Destanın Yapısı*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

İsakov, A. ve Murzakulova, G. (2009). Bir Değer Müessesesi Olarak Aksakallık (Kırgızistan Örneği). *Değerler ve Eğitimi Dergisi,* II. 575-489.

Kapani, M. (1998). *Politika Bilimine Giriş*. İstanbul: Bilgi Yayınevi.

Kaplan, M. (2001). *Türk Edebiyatı Üzerine Araştırmalar – Tip Tahlilleri*. İstanbul: Dergah Yayınları.

Neuman, E. N. (1998). *Kamuoyu Suskunluk Sarmalının Keşfi*. (çev. M. Özkök) Ankara: Dost Yayınevi.

Orçan, M. (2021). Himayeci Toplum Kültürü Olarak Kırgızlarda Ökül Aile Geleneği. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(ÖS), 86-94.

Özcan, Z. (2021). Covıd-19 Pandemisinde Birer Kanaat Önderi Olarak Siyasi Parti Liderlerinin Sosyal Medya Paylaşımları Üzerine İnceleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(39), 324-352.

Özensel, E. (2023). Kırgız Toplumunda Bir Kurum Olarak Aksakallar. *İnsan Ve Toplum Dergisi*, https://insanvetoplum.org/online-first, (E.T.: 17.01.2024).

Özyurt, C. (2023). Bir Devrimci Portresi Olarak Elveda Gülsarı: Kolhozlarda Aile ve Arkadaşlık İlişkilerinin Kırılganlığı. *İnsan Ve Toplum*, 13(4), 121-143.

Roy, O. (2000). *Yeni Orta Asya - Ulusların İmal Edilişi*. İstanbul: Metis Yayınları.

Saraçbaşı, M. E. ve Minnetoğlu, İ. (2002). *Örnekli ve Açıklamalı Türkçe Deyimler Sözlüğü*. İstanbul: Bilge Kültür Sanat.

Saray, M. (1996). *Yeni Türk Cumhuriyetleri Tarihi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Şavk, Ü. Ç. (2002). *Kırgız Atasözleri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Tam, M. S. (2020). Sosyal Medya Etkileyicilerinin Kanaat Önderliği Rolü. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 8(2), 1325-1351.

Tekinalp, Ş. ve Uzun, R. (2009). *İletişim Araştırmaları ve Kuramları*. İstanbul: Beta Yayınevi.

Togan, A. Z. V. (1981). *Bugünkü Türkili (Türkistan) ve Yakın Tarihi*, *Cilt 1*. İstanbul: Enderun Kitabevi.

Tutar, H. (2007). Kırgızlarda Akrabalık Terminolojisi ve Akrabalık İlişkileri. *Türkiyat Araştırmaları*, (6), 155-171.

Türk Dil Kurumu (1998). *Türkçe Sözlük*. Ankara: TDK Yayınları.

Ulaş, T. (2021). Kanaat Önderleri Olarak Köşe Yazarlarının Twitter Kullanımları. *Selçuk İletişim Dergisi*, 14(3), 1433-1463.

Ulutaş, E. (2015). Toplumsal Bir Tip: Kanaat Önderi. Doktora Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ünal, A. (2016). Kırgız Toplumunda Evlilik Türleri. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD)*, (25), 229-260.

Ünal, A. (2017). Kırgız Ailesinin Yapısal Analizi. İçinde C. Buyar (Editör), *Kırgızistan – Tarih, Toplum, Ekonomi, Siyaset,* (s. 113-155). Bişkek: BYR Publishing House.

Yıldız, N. (2017). *Manas Destanı (W. Radloff) ve Kırgız Kültürü ile İlgili Tespit ve Tahliller*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Yüksel, E. (2013). İletişim Kuramları. İçinde E. Yüksel (Editör), *İletişim Kuramlarına Giriş* (s. 1-34). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

KAYNAKÇA

Arklan, Ü. ve Rençber, H. (2020). Dijital Medya ve Dijital Toplum. İçinde D. Öcal ve H. Polat (Editör), *Dijital Reklamcılık* (s. 45-75). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık

Arklan, Ü., Sandıkcı, Y. T., ve Samed, S. (2022). Film ve Dizi Afişlerinde Pazarlama İletişimi Stratejisi Olarak Cinsel Çekicilik Kullanımı: Netflix Türkiye Örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (48), 300-316.

Bahar, R. (2006). Grafik Atölye Derslerinde Afiş Konusunun Ele Alınış Biçimleri Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi.

Cheng, J. M. S., Blankson, C., Wang, E. S. T. ve Chen, L. S. L. (2009). Consumer Attitudes and İnteractive Digital Advertising. *International Journal of Advertising*, 28 (3), 501-525.

Çakmak S. ve Karoğlu A. (2020). Grafik Tasarımının Fotoğraf Sanatındaki Gerçeküstü İzdüşümü: Foto Manipülasyon. *Akademik Sosyal Araştırma Dergisi*, 8 (102), 129-145.

Deliduman, C. ve Çakmak, S. (2017). Kültürel ilan uygulamaları illüstrasyonu. *İdil Dergisi*, 6 (29), 311-328.

Demirel, G. (2015). Fotoğrafın Manipülasyon ve Gündem Saptama Gücü. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1 (2), 625-636.

Dumlu, G. (2021). Fotoğraf Sanatında Sürrealizm ve Foto-Manipülasyon. *Pearson Journal*, 6(11), 123-137.

Işık, K. (2012). *Çağımızın Tanıkları Belgeselciler Fotoğrafları Anlatıyor*. (çev. H. Yılmaz). İstanbul: Espas Yayınları.

Light, K. (2012). *Çağımızın Tanıkları Belgesel Fotoğrafçılar Anlatıyor*. (çev. H. Yılmaz). İstanbul: Espas Yayınları.

Louisa H. (2017). Dıgıtal Advertısıng Clutter in an Age of Mobile Media. İçinde S. Rodgers ve E. Thorson (Editör). *Digital Advertising: Theory and Research* (s. 69-86). New York: Routledge.

McMillan, S. J. (2004). Internet advertising: One face or many. *Internet advertising: Theory and research, (2nd edition)*. İçinde D. W. Schumann ve E. Thorson. University of Tennessee Knoxville.

Messaris, P. (1997). *Visual Per-suasion: The Role of Images in Advertising*, Sage Publication.

Özdemir, F. (2013). Reklamın Öteki Yüzü, Manipülasyon. İçinde Uluslararası Sanat, Tasarım ve Manipülasyon Sempozyumu (ss. 355-358). Sakarya: 21-23 Kasım 2013.

Ürper, O. (2019). Reklam Fotoğraflarında Manipülasyon Uygulamaları ve Gerçekliğin Yeniden Sunumu. *Kontrast Dergisi*, 38 (1), 1-10.

Yamı, V. Ş. (2009). Dijital Manipülasyon ve Medya Etiği. İçinde M. Yağbasan (Editör). Medya ve Etik Sempozyumu (ss. 49-63). Elazığ: 7-19 Ekim 2009.

Yazar, İ. Y. T. (2022). Bilişim Çağı Afiş Tasarımlarında Dijital Fotoğraf Kullanımı. *Journal Of Socıal, Humanıtıes And Admınıstratıve Scıences (Joshas),* 6 (28), 1120-1137.

Yazar, T., ve Yalçın, İ. (2018). Dijital Teknoloji ve Fotoğraf Sanatı. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(60), 612-621.

Yeraltı, G. (2005). Grafik Sanatı İçerisinde Afiş Sanatımızın Gelişimi. *Anadolu Üniversitesi Sanat Dergisi*, 16 (22), 1-16.

Yıldız, M. E. (2019). Yasalarda Psikolojik Olarak Oluşturulmamış ve Sınıflandırılmış Parçalar. *Kritik İletişim Çalışmaları Dergisi*, 1 (1), 43-64.

Yüksekbilgili, N. Ş. (2013). Afiş Tasarımında Dikkate Alınan Kriterlerin Algılanmasının Analizi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi.

KAYNAKÇA

Aslan, M. (2019). Sinemada Kadın: Başka Dilde Aşk Filmi Üzerine Bir İnceleme. *Selçuk İletişim,* 12(1), 199-215.

Butler, J. (2008). *Cinsiyet Belası: Feminizm ve Kimliğin Altüst Edilmesi.* (çev. B. Ertür). İstanbul: Metis Yayınları.

Can, Ş.(2011). *Klasik Yunan Mitolojisi.* İstanbul: Ötüken Yayın

Coruk, H.Ü. (2021). Canavardan Kızkardeşe: Medusa Miti Üzerinden Sanatta Yeniden Anlamlandırma ve Yeniden Üretim. *ViraVerita E-Journal,* 13(1), 192-208.

Cömert, B. (2006). *Mitoloji ve İkonografi.* Ankara: De Ki Yayınları.

Demiralp, D. (2008). Sanatını Çağının Felsefi Işığında Biçimlendiren Bir Heykeltraş: Antik Yunanlı Polykleitos. *Sanat ve Tasarım Dergisi,* 2(6), 7-80.

Dowling, C. (2020). *Sindrella Kompleksi: Çağdaş Kadının Bağımsızlık Korkusu*. İstanbul: Afrika Yayınları.

Ege, Ö. (2020). Hayali Evrenler: Kadın Kahramanın Fantastik Yolculuğu. *SineFilozofi Dergisi, s(2),* 534-540.

Ford, M. (2022). *Yunan Mitolojisi-Kahramanlar, Tanrılar ve Canavarlar* (çev. B. Yılmazcan). Ankara: Akılçelen Kitaplar.

Gardner, E.A. (1910). *Six Greek Sculptures.* London:Duckworth

Gariper, K. (2022). Mitten Sinemaya Olympostan Hollywooda Göstergeler Arası Düzlemde Tanrıların Göçü. *Milli Foklor,* 17(1), 1-134.

Grimal, P. (2012). *Yunan Mitolojisi*. (çev. N. Özyıldırım). Ankara: Dost Kitapevi.

Kardeniz, S. (2018). Efsane ve Mitoloji Üzerine Genel Bir Değerlendirme ve Efsane Mitoloji İlişkisi. *AMS Dergisi,* 6(12), 319-320.

Kef, E. (2020). Cinsiyet Algısının Mitsel Kökeni. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi,* s(31), 22-41.

Kerenyl, K. (2018). *Yunan Mitolojisi: Tanrılar, İnsanlar ve Kahramanlar*. İstanbul: Say Yayıncılık.

Keykubatlı, S. (2018). Yunan Mitolojisinde Başlıca Karakterler. *Sanat Tarihi Dergisi,* 6(1), 1-91.

Marangoz, Ö. (2019). Afrodit Betimlemeleri Işığında Antik Yunan Sanat Anlayışı Üzerine Bir İnceleme. *Atatürk Üniversitesi Kadın Araştırmaları Dergisi,* 2(6), 7-80.

Satıcı, H. (2023). Beyazperdede Erkeğin Gölgesindeki Kadınlar: Feminist Film Teorileri Bağlamında Bombshell Filmi İncelemesi. *SineFilozofi Dergisi,* 8(16), 369-371.

Sandalcı, S. (2021). *Yunan Mitolojisi: Çok Tanrılığın ve Tanrılaşmanın Mantığı*. İstanbul: BKM.

Tuğrul, S. (2010). *Edebi Kutsal Ezeli Kurban.* İstanbul: İletişim Yayınları

Tüysüz, D. (2019). Mitolojinin Sinemada Modern Yorumu: "Nerdesin Be Birader" ve "Kutsal Geyiğin Ölümü" Filmlerinde Çağdaş Odysseus ve Agamemnon Hikayeleri. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* s(21), 323-341.

Yeter, S.C. ve Özcan, K. (2022). Lilith Figürü Üzerinden Mitoloji ve Dinlerdeki Kadın Algısına Feminist Perspektiften Bakış. *Rumelide Journal Of Language and Literature Studies,* Özel sayı(1), 506-510.

Kaynakça

Çiğdem, B. (2010). Sinemada Göstergebilimsel Yaklaşım: Film Okumada Göstergenin İşlevi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Büker, S. (2023). *Sinemada Anlam Yaratma.* İstanbul: Hayalperest Kitap.

Barthes, R. (1993). *Göstergebilimsel Serüven* . İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Denli, S. (tarih yok). Göstergebilim açısından grafik gösterge anlamlarının incelenmesi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Derman, D. (1989). *Jean-Luc Godard'ın Sinemasında Kadının Yeniden Sunumu.* Ankara: Değişim Yayınları.

Guzzetti, A. (1973). Christian Metz and the Semiology of the Cinema. Journal of Modern Literature, 292-308.

Güçhan, G. (1989). Christian Metz, Göstergebilim ve Psikanaliz. *Kurgu*, 103-112.

Ünal, M. F. (2016). Göstergebilimin Serüveni. *Mütefekkir*, 379-398.

Metz, C. (1974). *Film Language: A Semiotics of the Cinema.* Chicago: University of Chicago Press.

Mitry, J. (1989). *Sinema Estetiği ve Psikoloji.* İzmir: 9 Eylül Üniversitesi .

Saussure, F. D. (2001). *Genel Dilbilim Dersleri.* İstanbul: Multilingual Yabancı Dil Yayınları.

Witt, M. (2013). *Jean-Luc Godard, Cinema Historian.* Indiana: Indiana University Press.

Wollen, P. (2004). *Sinema Teorileri.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Zettle, H. (1990). *Sight Sound Motion* . California: Wadsworth Pub.

KAYNAKÇA

Akbay, A., Öztaş, Y. ve Bozdayı, G. (2000) *Klinik Laboratuvarda Temel Kavramlar*. Ankara: Ankara Üniversitesi Dikimevi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Yayınları Yayın No:1.

Aktaş, K. (2014). Etik-Ahlâk İlişkisi ve Etiğin Gelişim Süreci. *Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(2), 22-32.

Arklan, Ü., Soy, S. ve Sandıkcı Y. T. (2022). İnsan ve Toplumun Dijitalleşmesi: İletişim. İçinde E. Eke ve M. T. Uysal (editör), *Dijital İnsan ve Toplum: Geçmiş, Bugün ve Gelecek Perspektifi* (s. 159-186). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Arslan, Ş. (2022). Sosyal Medya ve Dezenformasyon Tehdidinde Gazetecilik. *Aksaray İletişim Dergisi*, 4(2), 107-134. https://doi.org/10.47771/aid.1102392.

Aydoğan, F. ve Kırık, A. M. (2012). Alternatif Medya Olarak Yeni Medya. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (18), 58-69.

Bilgin, N. (2016). *Sosyal Psikoloji Sözlüğü Kavramlar, Yaklaşımlar*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Çağlak, E. (2019). Medyada Algı Yönetimi Aracılığıyla Kamuoyu Oluşturulması: 1915 Avusturalyasında Broken Hill Olayı Üzerinden Savaş Söylemi Çözümlemesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21, 109-125.

Dezenformasyonla Mücadele Merkezi (2024) "Dezenformasyonla Mücadele Merkezi Ne Yapar?" https://www.dmm.gov.tr/ (E.T.: 27.01.2014).

Erdoğan, İ. (2013). Yeni Medya Gazeteciliğinde Etik Bir Paradigma Belirlemenin Kapsamı ve Sınırları. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 36, 254-272.

Glenski, V., Volkova, S. ve Kumar S. (2020). User Engagement With Digital Deception. İçinde K. Shu, S. Wang, D. Lee ve H. Liu (Editör) *Disinformation, misinformation, and fake news in Social Media Emerging Research Challenges and Opportunities* (s. 39-61). Springer.

Gül, S. S. ve Nizam, Ö. K. (2021). Sosyal Bilimlerde İçerik Ve Söylem Analizi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (42), 181-198. doi: 10.30794/pausbed.803182.

Güven, G. Ö. (2021). Ayın Karanlık Yüzü: Yeni Medya ve Etik. *TRT Akademi*, 6(12), 644-651.

İrak, H. (2022). Post-Truth Çağda Dijital Dezenformasyon: Covid-19 Aşı Karşıtı Haberler Üzerine Bir İnceleme, *Ahi Evran Akademi*, 3(1), 115-129.

Jaster, R. ve Lanius, D. (2021). Speaking of Fake News: Definitions and Dimensions. İçinde S. Bernecker, A. K. Flowerree, ve T. Grundmann (Editör) *The Epistemology of Fake News* (s. 17-45). Oxford: Oxford University Press.

Kaplan, Ç. (2009). Kamu Yönetiminde Etik ve Kamu Çalışanlarının Etik Kavramını Algılayışları. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(3), 343-355.

Karakoç, Y. (2012). Hukuk-Etik İlişkisi. İçinde Hukuka Felsefi ve Sosyolojik Bakışlar-V Sempozyumu (91-95). İstanbul: 13-17 Eylül 2010.

Küçüköz Aymedim, D. (2022): İyi, Kötü ve Eleştirel Yeni Medya. İçinde Ayaz, F. ve Taşdelen, B. (Editör) *Bir Yaşam Alanı Olarak Dijital Medya* (s. 31-54). Konya: Eğitim Yayınevi.

Öercioğlu, A. (2018). Vergi Etiği Yaklaşımı. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, (36), 35-51.

Öğülmüş, S. (1991). İçerik Çözümlemesi. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences*, 24(1), 213-228. doi: 10.1501/Egifak_0000000729.

Rençber, H. (2019). Siyasal İletişimde Teknolojinin Dijital Dönüşümü. İçinde B. Solmaz (Editör) *Siyasal İletişimin Dijital Dönüşümü* (s. 71-106). Konya: Literatürk Academia.

Shu, K., Wang, S., Lee, D. ve Liu, H. (2020). Mining Disinformation and Fake News: Concepts, Methods, and Recent Advancements. İçinde K. Shu, S. Wang, D. Lee ve H. Liu (Editör) *Disinformation, misinformation, and fake news in Social Media Emerging Research Challenges and Opportunities* (s. 1-19). Springer.

Şahin, F. K. (2023). Yeni Medya Etiğinde Nerede Durulmalı. *Uluslararası İletişim ve Medya Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 17-25.

Şeşen, Y. (2020), Bilgi Yayımının Sınırları: İletişim Etiği Unsurları. İçinde D. Ünalan ve S. Doğan (Editör), *Küresel Dünyada İletişimin Dijital Yüzleri* (s. 203-214). Konya: Eğitim Yayınevi.

Şişman, B. (2012). Sayısal Kültür, Toplum ve Medya: MSN Örneği. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, (3), 89-101.

Türk Dil Kurumu (2024). "Dezenformasyon" https://sozluk.gov.tr/ (E.T.: 22.01.2014).

Türk Dil Kurumu (2024). "Etik" https://sozluk.gov.tr/ (E.T.: 16.01.2014).

Utma, S. (2022). *Medyada Gerçeklik Algısının Dönüşümü Medya ve Dezenformasyon*. Ankara: İKSAD Yayınevi.

Uzun, R. (2011*). İletişim Etiği Sorunlar ve Sorumluluklar*. Ankara: Dipnot Yayınları.

Vardal, Z. B. (2015). Yeni medya ve etik. *International Multilingual Academic Journal*, 2(1). 95-103

Warre, H. C. (2003). *Psikoloji Sözlüğü*. Ankara: Yeryüzü Yayınevi.

White, M. D. ve Marsh, E. E. (2006). Content Analysis: A Flexible Methodology. *Library Trends*, 55(1), 22-45.

Yoloğlu, N. (2017). Küresel Medya ve İletişim Anlayışında Aktüel Enformasyondan Dezenformasyona Yöneliş. *Middle Black Sea Journal of Communication Studies*, 2(1), 8-15.

İlkokul ve Ortaokullara Yönelik Kariyer Planlama Tavsiyeleri

EL KİTAPÇIĞI

Doç. Dr. Yeliz YEŞİL

EĞİTİM
yayınevi

İLKOKUL VE ORTAOKULLARA YÖNELİK KARİYER PLANLAMA TAVSİYELERİ EL KİTAPÇIĞI

Doç. Dr. Yeliz Yeşil

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6613-43-0
1. Baskı, Ocak 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
İLKOKUL VE ORTAOKULLARA YÖNELİK KARİYER PLANLAMA TAVSİYELERİ EL KİTAPÇIĞI
Doç. Dr. Yeliz Yeşil
X+90 s., 100x150 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6613-43-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

İlk okuyan siz olun kitapmatik İnternetteki kitapçınız

Kaynakça

Aktın, K. (2017). 6. Sınıf Kız Çocuklarında Kariyer Bilinci Üzerine Bir Araştırma, *Kastamonu Eğitim Dergisi*,25 (4), 1619-1634.

Ali, S. R., McWhirter, E. H. ve Chronister, K. M. (2005). Self-Efficacy and Vocational Outcome Expectations for Adolescents of Lower Socioeconomic Status: A Pilot Study. *Journal of Career Assessment, 13*(1), 40–58.

Atli, A. (2016). Lise öğrencilerinin meslek tercihlerinin yetenek, ilgi ve mesleki değerlerine göre incelenmesi. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD), 17 (1), 555-573.

Bacanlı, F. (1995). *Mesleki Grup Rehberliğinin Lise Öğrencilerinin Mesleki Olgunluk Düzeylerine Etkisi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.

Bussell, K., Cunningham, P.D., Fletcher,E.C., Boone,B.J. ve Lepicki,T. (2021). Partnering with Families for Middle School Career Exploration, Research-Based Strategies for Middle-Level Educators, The Ohio Statewide Family Engagement Center at The Ohio State University.

Can,A. ve Taylı,A. (2014). Ortaokul Öğrencilerinin Kariyer Gelişimlerinin İncelenmesi.*Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 321-346.

Chen, C., Sonnert, G. ve Sadler, P. M. (2020). The Effect Of First High School Science Teacher's Gender and Gender Matching On Students' Science İdentity In College. *Science Education*, 104(1), 75–99.

Clutter, C. (2010). *The Effects of Parental Influence On Their Children's Career Choices*. (Doctoral Dissesertion). Available from ProQuest Dissertations & Theses Global.

Çelik, F.N. (2018). *Ortaokul Öğrencilerinde Kariyer Gelişiminin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi: Ankara Gölbaşı Örneği*,Yuksek Lisans Tezi, Ufuk Üniversitesi, Ankara.

Elekoğlu, A.A., İnce, M. ve Eker, C. (2023). Ortaokul Öğretmenlerinin Bireysel Kariyer Yönetimi Algılarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi, *International Journal Of Social Humanities And Administrative Sciences ,9 (65),2954-2963.*

Günay, G. ve Bener, Ö. (2011). Kadınların Toplumsal Cinsiyet Rolleri Çerçevesinde Aile İçi Yaşamı Algılama Biçimleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 15(3), 157-171.

Hai,D.V, Huong,N.T., Son,P.V. ve Le, H.T.T.,Factors Affecting Career Guidance and Counselling Activities for Middle School Students in the North Central Region of Vietnam, *American Journal of Educational Research*, 2022, 10(9), 553-559.

Herr, E. L.ve Cramer, S. H. (1996).Career Guidance and Counseling Through The Lifespan. Systematic Approaches (5the ed.). New York: Harper Collins.

Hewitt, J. (2010). Factors influencing career choice..

Holland, J. (1994) Self Directed Search. Odessa, FL: Resources of Psychological Assessment.

Hooley, T. (2012). How the internet changed career: framing the relationship between career development and online expertise. Journal of the General Institute for Career Education and Counselling (NICEC) 29.

Hooley, T. (2021). Career education in Primary School. myfuture Insights series. Melbourne, Education Services Australia.

Ferry, N.M. (2006). Factors influencing career choices of adolescents and young adults in rural Pennsylvania. Journal of Extension, 44 (3), 1-6.

Işıklar, A. ve Bozgeyikli H. (2010). İlköğretim Öğrencilerinin Kariyer Gelişimlerinin Demografik Faktörler Açısından İncelenmesi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(19), 10-29.

Jin,L, Wen,Y. ve Zeng, X. (2023). An Analysis of Factors Influencing Secondary School Students' Career Planning, *Journal of Education, Humanities and Social Sciences,* 8, 1991-1998.

Karalıoğlu, G., ve Semerci, N. (2023). Sekizinci Sınıf Rehberlik ve Kariyer Planlama Dersinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Bartın Universitesi Eğitim Araştırmaları Dergis*i, 7(1), 72-91.

King, S. (1989). Sex Differences in a Causal Model of Career Maturity. Journal of Counseling and Development, 68, 208–215.

Köse, T.A. ve Yangın, S. (2015). İlkokul ve Ortaokul Öğrencilerinin Bilimsel Kariyer İlgileri, *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (RTEÜ Journal of Social Sciences),* 1 : 45-66.

Kurnaz,Ö.ve Bozkurt, E. (2022). Okullarda Kariyer Eğitimi Programlarının Uygulanması ve Yapılan Çalışmalara İlişkin Psikolojik Danışmanların Görüşleri, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education and Teaching,*11(4),71-78.

Kutlu M.(2012). Anadolu ve Genel Lise Öğrencilerinin Çeşitli Değişkenlere Göre Mesleki Olgunluk Düzeylerinin İncelenmesi, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 13(1), 23-41.

Kuzgun, Y. (1995). Rehberlik ve Psikolojik Danışma, Ankara: ÖSYM Yayınları.

Kuzgun, Y. (2000). Üniversiteler yükseköğretim programları ve meslekler rehberi. Ankara: T.C. Yükseköğretim Kurulu Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi.

Kuzgun, Y. (2006). İlköğretimde meslek gelişimi. İçinde Kuzgun Y. (Edt.). İlköğretimde Rehberlik (s 125-155). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Kuzgun, Y. (2014). Meslek Rehberliği ve Danışmanlığına Giriş (6 b.). Ankara: Nobel.

Levinson, E. M., Ohler, D. L., Caswell, S. Ve Kiewra, K. (1998). Six Approaches to the Assessment of Career Maturity. Journal of Counseling & Development. 76 (4), 475– 482.

Pekkaya, M., & Çolak, N. (2013). Üniversite öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörlerin önem derecelerinin AHP ile belirlenmesi. International Journal of Social Science, 6 (2), 797-818.

Polat, F.B., Ardıç,K. ve Özdemir,Y. (2016). Bireysel Kariyer Planlamada Etkili Olan Faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma: Sakarya Devlet Okulları Örneği, İşletme Bilimi Dergisi (JOBS), 4(1): 29-65.

Robberts, S. (2002). Parents. University of Minnnesota, Counseling and Career Services.

Shen, Q.(2021). The Importance of Integrating Career Planning Education into High School Curriculum, Advances in Social Science, Education and Humanities Research, v:615,2115-2120.

Sears, S. J. ve Gordon, V. N. (2002). Building Your Career: A Guide to Your Future (3rd ed.). Prentice Hall.

Super, D. E. (1963). The Definition and Measurement of Early Career Behavior: A First Formulation. Personnel and Guidance Journal, 41, 775–779.

Super D. (1976). Career education and the meaning of work. U.S. Dept. of Health, Education, and Welfare, Washington: U.S. Govt. Print. Off.

Super D. (1990). A Life Span, Life Space Approach to Career Development. In D.Brown & L. Brooks (Edit.) Career Choice and Development: Applying Contemporary Theory to Practice (s.197-261). San Francisco: Jossey-Bass.

Şeker, G.(2022). Liseye Geçişte Kariyer Planlaması: Umut ve Aile Desteğinin Rolü, *USBED*, 4(7) ,687-702.

Korkut-Owen, F. (2008). Mesleki Seçimleri Etkileyen Ana Etmenler, (R. Özyürek Ed). Kariyer Yolculuğu içinde, (ss.1-23), Ankara: Ulusal Ajans.

Köksal, O., Dilci, T. ve Yolcubal, D. (2013). Algılanan Anne Baba Tutumlarının Kız Çocuklarının Kariyer Beklentisi Üzerine Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi. Ekev Akademik Dergisi, 1(57), 421-434.

Leung, S. A. (2008). The Big Five Career Theories. J. A. Athanasou ve R. Van Esboreck (Eds.). International handbook of career guidance içinde (pp. 115-132). Springer Science and Business Media.

Mahaffy, K. A., & Ward, S. K. (2002). The Gendering Of Adolescents' Childbearing And Educational Plans: Reciprocal Effects And The Influence Of Social Context. *Sex Roles: A Journal of Research, 46*(11-12), 403–417.

Maxwell, D. E. ve Okwulehie, C. (2019).Factors Affecting Career Choice Among Senior Secondary School Students In Obio/Akpor Local Government Area Of Rivers State: (Implication for Counselling), *International Journal of Innovative Social Sciences & Humanities Research*, 7(1):46-58.

Newton, D. A, Grayson, M. S, Whitley T. W. (1998). What predicts medical student career choice? J Gen Intern Med 13:200-23.

Osborn, D. ve Baggerly, J.N. (2004), "School Counselors' Perceptions of Career Counseling and Career Testing: Preferences, Priorities and Predictors, *Journal of Career Development*, 31(1), 45-59.

Savickas, M. L. (1984). Career Maturity: The Construct and its Measurement.*Vocational Guidance Quarterly*. 32, 222–231.

Tanrıverdi, H. ve Aydın-Kavsut, B. (2015). Anadolu Öğretmen Lisesi Öğrencilerin Öğretmenliğe Yönelik Tutumları ve Meslek Seçimini Etkileyen Faktörle Arasındaki İlişki. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(54), 1-18.

Tella, A., Adu, O. E ve Toyobo, O. M. (2007). Parental education, peer and gender effect on academic achievement of secondary schools students. In: Bostswana. Medwell Journals. Soc. Sci., 2(1): 76-83.

Yayla, A. ve Bacanlı,F. (2011). İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Kariyer Gelişimleri ile Karar Verme Stilleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi, İlköğretim Online, 10(3), 1148-1159.

Yaylacı, Ö. G.(2007). İlköğretim Düzeyinde Kariyer Eğitimi ve Danışmanlığı, Bilig, 40, 119-140.

Yeşil, A. ve Karaboğa, Balcı F. A. (2021). Ortaokul öğrencilerinde toplumsal cinsiyet eşitliği farkındalığı. Journal of Qualitative Research in Education, 28, 51-78.

Yeşil,Y. (2021). 'Lise Öğrencileri İçin Kariyer Planlama Üzerine Tavsiyeler El Kitapçığı', Eğitim Yayınları,Konya.

Yeşilyaprak, B. (2021). Mesleki Rehberlik ve Kariyer Danışmanlığı. Ankara: Pegem.

İnternet Kaynakları

Arı Önokul, 3-5 yaş, https://www.ariokullari.k12.tr/arionokul/, erişim tarihi:17.12.2023.

Atatürk Köşesi, https://www.tedatakent.k12.tr/ortaokul/brans-dersleri/sosyal-bilgiler/ataturk-ve-ogrenciler/,erişim tarihi:07.11.2023.

Bernstein, L. (2021).What Career Planning Really Means for Elementary Students, https://xello.world/en/blog/career-exploration/career-planning-elementary-students, erişim tarihi:13.10.2023.

College and Career Activities for Middle School, https://tr.pinterest.com/pin/755619643711376236/,erişim tarihi:11.11.2023.

Çocuklar İçin Kariyer Planlaması Neden Önemli? https://www.dbe.com.tr/tr/cocuk-ve-genc/11/cocuklar-icin-kariyer-planlamasi-neden-onemli/,erişim tarihi:11.10.2023.

Education planner (2022). Career Planning Checklist: Middle School,http://www.educationplanner.org/students/career-planning/checklists/middle-school.shtml, erişim tarihi:13.10.2023.

Ferrier,G.(2023).Career Planning in Secondary Schools: a guide for careers leaders, https://xello.world/en-gb/blog/post-secondary-preparation/career-planning/, erişim tarihi:17.11.2023.

Guide on Life Planning Education and Career Guidance for Secondary Schools 1st Edition, Career Guidance Section School Development Division, Education Bureau (May 2014) ,https://lifeplanning.edb.gov.hk/uploads/page/attachments/CLP-Guide_E_r3.pdf,erişim tarihi:11.12.2023.

Kariyer Planlaması Nedir?, https://www.educationforinnovation.org/kariyer-planlamasi-nedir/,erişim tarihi:17.11.2023.

Kariyer Planlama ve Geliştirme El Kitabı, Afyonkarahisar, 2014, https://www.siirt.edu.tr/dosya/personel/kisisel-gelisim-kaynaklar-siirt-202021215912210.pdf,erişim tarihi: 17.11.2023.

Mersin Amerikan Kültür Koleji, 8. Sınıflarımızda Teog Sınavlarına Hazırlık Çalışmaları,erişim tarihi:21.12.2023.

Ortaokul Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması, https://www.tubitak.gov.tr/tr/yarismalar/icerik-ortaokul-ogrencileri-arastirma-projeleri-yarismasi, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu, erişim tarihi: 07.11.2023.

Secondary education data, https://data.unicef.org/topic/education/secondary-education/, erişim tarihi:11.12.2023

Six Ways to Help Middle Schoolers Create a Kind, Trusting Culture, https://www.amle.org/six-ways-to-help-middle-schoolers-create-a-kind-trusting-culture/,erişim tarihi:17.12.2023.

Shaffer, J. (2021). The Importance of Middle School, https://www.teachhub.com/classroom-management/2019/09/the-importance-of-middle-school/, erişim tarihi:15.10.2023.

The Benefits of College and Career Readiness for Middle School Students,https://blog.definedlearning.com/the-benefits-of-college-and-career-readiness-for-middle-school-students,erişim tarihi:13.12.2023.

The Parents' Guide to Secondary School:Types of School, https://www.theschoolrun.com/parents-guide-secondary-school-types-school,erişim tarihi:21.12.2023.

Thinking of A Career in Middle School, https://www.youtube.com/watch?v=d-DoNgtfNcc,erişim tarihi:17.12.2023.

4 Fun Career Planning Activities for Secondary Students, https://kuder.com/blog/4-fun-career-planning-activities-for-secondary-students/, erişim tarihi:11.12.2023.

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/ortaokul-%C3%B6%C4%9Frencileri-down-sendromlu-%C3%A7ocuk-gm1202387170-345177022, erişim tarihi:01.11.2023.

Editör:
Prof. Dr. Didem Önay Derin

International Research in

Health Sciences IX

EĞİTİM
yayınevi

INTERNATIONAL RESEARCH IN HEALTH SCIENCES IX

Editor: Prof. Dr. Didem Önay Derin

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Kübra Konca Nam
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 47830

ISBN: 978-625-6658-47-9
1. Edition, March 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card

INTERNATIONAL RESEARCH IN HEALTH SCIENCES IX
Editor: Prof. Dr. Didem Önay Derin
IV+80, 135x215 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-6658-47-9

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapcınız

REFERENCES

Amino, N., & Hidaka, Y. (1995). Various types of immunoassay. *Nihon Rinsho. Japanese Journal of Clinical Medicine*, *53*(9), 2107–2111.

Amiri, M., Arshi, S., & Saberi, R. S. (2022). Recent advances in immunosensors for healthcare. In *The Detection of Biomarkers* (pp. 335–368). Elsevier. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-822859-3.00014-6

Arakawa, H. (2017). Development of Highly Sensitive Analytical Methods for Biologically Relevant Materials and Their Pharmaceutical Applications. *Chemical and Pharmaceutical Bulletin*, *65*(12), 1099–1112. https://doi.org/10.1248/CPB.C17-00787

Ba Hashwan, S. S., Khir, M. H. M., Nawi, I. M., Ahmad, M. R., Hanif, M., Zahoor, F., Al-Douri, Y., Algamili, A. S., Bature, U. I., Alabsi, S. S., Sabbea, M. O. B., & Junaid, M. (2023). A review of piezoelectric MEMS sensors and actuators for gas detection application. *Discover Nano*, *18*(1), 25. https://doi.org/10.1186/s11671-023-03779-8

Bandopadhyay, R., Rathod, S. S. S., & Mishra, A. (2022). Enzyme-Linked Immunosorbent Assay. In *Analysis of Naturally Occurring Food Toxins of Plant Origin* (pp. 215–244). CRC Press. https://doi.org/10.1201/9781003222194

Barik, S. K., Mohanty, K., Bisht, D., Joshi, B., Jena, S., & Tripathy, S. (2018). An overview of enzyme immunoassay: The test generation assay in HIV/AIDS testing. *J AIDS Clin Res*, *9*(762), 2.

Batista Rodrigues, E. S., Mello e Silva, G. N. de, Macêdo, I. Y. L. de, Pio dos Santos, W. T., Souza, G. R. L. de, Santos, G. H., Wastowski, I. J., Ates, H. C., Dincer, C., & Gil, E. de S. (2022). Impedimetric Immunosensor for On-Site Measurement of Rituximab from Invasive and Non-Invasive Samples. *Journal of The Electrochemical Society*, *169*(5), 057529. https://doi.org/10.1149/1945-7111/ac725b

Berger, A. E., Gleizes, A., Waeckel, L., Roblin, X., Krzysiek, R., Hacein-Bey-Abina, S., Soriano, A., & Paul, S. (2022). Validation study of a new random-access chemiluminescence immunoassay analyzer i-TRACK10® to monitor infliximab and adalimumab serum trough levels and anti-drug antibodies. *International Journal of Molecular Sciences*, *23*(17), 9561.

Bihani, S., Gupta, A., Mehta, S., Rajczewski, A. T., Johnson, J., Borishetty, D., Griffin, T. J., Srivastava, S., & Jagtap, P. D. (2023). Metaproteomic Analysis of Nasopharyngeal Swab Samples to Identify Microbial Peptides in COVID-19 Patients. *Journal of Proteome Research*, *22*(8), 2608–2619. https://doi.org/10.1021/acs.jproteome.3c00040

Browne, D. J., Kelly, A. M., Brady, J. L., & Doolan, D. L. (2022). A high-throughput screening RT-qPCR assay for quantifying surrogate markers of immunity from PBMCs. *Frontiers in Immunology*, *13*, 962220. https://doi.org/10.3389/fimmu.2022.962220

Burcu Bahadir, E., & Kemal Sezgintürk, M. (2015). Applications of electrochemical immunosensors for early clinical diagnostics. *Talanta, 132*, 162–174. https://doi.org/10.1016/J.TALANTA.2014.08.063

Chhillar, M., Kukkar, D., Kukkar, P., & Kim, K.-H. (2023). Nanoparticle-antibody conjugate-based immunoassays for detection of CKD-associated biomarkers. *TrAC Trends in Analytical Chemistry, 158*, 116857. https://doi.org/10.1016/j.trac.2022.116857

Darwish, I., Alzoman, N., & Khalil, N. (2023). A Novel Highly Sensitive Chemiluminescence Enzyme Immunoassay with Signal Enhancement Using Horseradish Peroxidase-Luminol-Hydrogen Peroxide Reaction for the Quantitation of Monoclonal Antibodies Used for Cancer Immunotherapy. *Chemosensors, 11*(4), 245. https://doi.org/10.3390/chemosensors11040245

Dita, M. C. (2021). Enzyme Linked Immunosorbent Assay (ELISA). *Natural Sciences Engineering and Technology Journal, 1*(2), 29–38. https://doi.org/10.37275/nasetjournal.v1i2.6

Dong, H., An, X., Xiang, Y., Guan, F., Zhang, Q., Yang, Q., Sun, X., & Guo, Y. (2020). Novel Time-Resolved Fluorescence Immunochromatography Paper-Based Sensor with Signal Amplification Strategy for Detection of Deoxynivalenol. *Sensors, 20*(22), 6577. https://doi.org/10.3390/s20226577

Dorozhko, E. V., Lunev, N. A., Korotkova, E. I., Slepchenko, G. B., Lipskikh, O. I., & Mikhnevich, E. I. (2023). Immunoassay based on peroxidase silver conjugate for the determination of human immunoglobulins against tick-borne borreliosis (lyme disease) by voltammetry and spectrophotometry. *Electroanalysis, 35*(9), e202300054. https://doi.org/10.1002/elan.202300054

Economou, A., & Kokkinos, C. (2023). Immunosensors and Genosensors Based on Voltammetric Detection of Metal-Based Nanoprobes. In *Nanosensors* (pp. 109–126). CRC Press. https://doi.org/10.1201/9780367822286-5

Fan, X., White, I. M., Shopova, S. I., Zhu, H., Suter, J. D., & Sun, Y. (2008). Sensitive optical biosensors for unlabeled targets: A review. *Analytica Chimica Acta, 620*(1–2), 8–26. https://doi.org/10.1016/J.ACA.2008.05.022

Feng, N., Peng, X., Wang, Z., Yu, X., Shentu, X., & Chen, Y. (2022). Label-Free Microchannel Immunosensor Based on Antibody–Antigen Biorecognition-Induced Charge Quenching. *Analytical Chemistry, 94*(48), 16778–16786. https://doi.org/10.1021/acs.analchem.2c03675

Fukuyama, M., Nakamura, A., Nishiyama, K., Imai, A., Tokeshi, M., Shigemura, K., & Hibara, A. (2020). Noncompetitive Fluorescence Polarization Immunoassay for Protein Determination. *Analytical Chemistry, 92*(21), 14393–14397. https://doi.org/10.1021/acs.analchem.0c02300

Gan, S. D., & Patel, K. R. (2013). Enzyme Immunoassay and Enzyme-Linked Immunosorbent Assay. *Journal of Investigative Dermatology*, *133*(9), 1–3. https://doi.org/10.1038/jid.2013.287

Geka, G., Kanioura, A., Likodimos, V., Gardelis, S., Papanikolaou, N., Kakabakos, S., & Petrou, P. (2023). SERS Immunosensors for Cancer Markers Detection. *Materials*, *16*(10), 3733. https://doi.org/10.3390/ma16103733

Gupta, A. K., Animesh, S., & Singh, A. (2023). An Overview of Immunosensors and Their Application. In *Biomaterials-Based Sensors* (pp. 245–290). Springer Nature Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-19-8501-0_8

Hou, F., Sun, S., Abdullah, S. W., Tang, Y., Li, X., & Guo, H. (2023). The application of nanoparticles in point-of-care testing (POCT) immunoassays. *Analytical Methods*, *15*(18), 2154–2180. https://doi.org/10.1039/D3AY00182B

Huang, Y., & Huang, Y. (2023). Comparing and combining data from immune assays based on left-censored multivariate normal model assuming common assay differences across settings. *Statistics in Medicine*, *42*(2), 164–177. https://doi.org/10.1002/sim.9607

Islam, J., Conroy, P., Fercher, C., Kim, M., Yaari, Z., Jones, M., Bell, T. D. M., Caradoc-Davies, T., Law, R., Whisstock, J., Heller, D., Mahler, S., & Corrie, S. (2023). Design of Polarity-Dependent Immunosensors Based on the Structural Analysis of Engineered Antibodies. *ACS Chemical Biology*, *18*(8), 1863–1871. https://doi.org/10.1021/acschembio.3c00303

Janik-Karpinska, E., Ceremuga, M., Niemcewicz, M., Podogrocki, M., Stela, M., Cichon, N., & Bijak, M. (2022). Immunosensors—The Future of Pathogen Real-Time Detection. *Sensors*, *22*(24), 9757. https://doi.org/10.3390/s22249757

Kailashiya, J., Singh, N., Singh, S. K., Agrawal, V., & Dash, D. (2015). Graphene oxide-based biosensor for detection of platelet-derived microparticles: A potential tool for thrombus risk identification. *Biosensors and Bioelectronics*, *65*, 274–280. https://doi.org/10.1016/J.BIOS.2014.10.056

Karachaliou, C.-E., Koukouvinos, G., Goustouridis, D., Raptis, I., Kakabakos, S., Livaniou, E., & Petrou, P. (2022). Recent Developments in the Field of Optical Immunosensors Focusing on a Label-Free, White Light Reflectance Spectroscopy-Based Immunosensing Platform. *Sensors*, *22*(14), 5114. https://doi.org/10.3390/s22145114

Karunakaran, C., Pandiaraj, M., & Santharaman, P. (2015). Immunosensors. *Biosensors and Bioelectronics*, 205–245. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-803100-1.00004-9

Kehoe, J. M., & Seide-Kehoe, R. (1979). Antigenic Features of Immunoglobulins. In *Immunochemistry of Proteins* (pp. 87–121). Springer US. https://doi.org/10.1007/978-1-4613-2922-0_2

Kumar, H., Joshi, D. B., & Bhadauria, R. S. (2022). Immunoglobulin. *International Journal of Medical and Biomedical Studies*, *6*(12 SE-). https://doi.org/10.32553/ijmbs.v6i12.2637

Li, L., Yang, Z., Lin, J., Chen, Z., Zhang, B., & Fu, X. (2023). Novel Chemiluminescence Immunoassay (CLIA) for the Sensitive Determination of Kidney Injury Molecule-1 in Human Urine. *Analytical Letters*, *56*(10), 1592–1606. https://doi.org/10.1080/00032719.2022.2138903

Lino, C., Barrias, S., Chaves, R., Adega, F., Martins-Lopes, P., & Fernandes, J. R. (2022). Biosensors as diagnostic tools in clinical applications. *Biochimica et Biophysica Acta (BBA) - Reviews on Cancer*, *1877*(3), 188726. https://doi.org/10.1016/j.bbcan.2022.188726

Lomae, A., Preechakasedkit, P., Teekayupak, K., Panraksa, Y., Yukird, J., Chailapakul, O., & Ruecha, N. (2022). Microfluidic Paper-based Device for Medicinal Diagnosis. *Current Topics in Medicinal Chemistry*, *22*(27), 2282–2313.

Marx, S., Adam, C., Mihm, J., Weyrich, M., Sester, U., & Sester, M. (2020). A Polyclonal Immune Function Assay Allows Dose-Dependent Characterization of Immunosuppressive Drug Effects but Has Limited Clinical Utility for Predicting Infection on an Individual Basis. *Frontiers in Immunology*, *11*, 524860. https://doi.org/10.3389/fimmu.2020.00916

Miyanabe, K., Akiba, H., Kuroda, D., Nakakido, M., Kusano-Arai, O., Iwanari, H., Hamakubo, T., Caaveiro, J. M. M., & Tsumoto, K. (2018). Intramolecular H-bonds govern the recognition of a flexible peptide by an antibody. *The Journal of Biochemistry*, *164*(1), 65–76. https://doi.org/10.1093/jb/mvy032

MOGAKA, E. G., KARAKUŞ, R., & BAĞRIAÇIK, E. Ü. (2023). INTERFERENCE IN IMMUNOASSAYS. *Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi*, *8*(1), 22–31. https://doi.org/10.52881/gsbdergi.1062257

Mollarasouli, F., Kurbanoglu, S., & Ozkan, S. A. (2019). The Role of Electrochemical Immunosensors in Clinical Analysis. *Biosensors 2019, Vol. 9, Page 86*, *9*(3), 86. https://doi.org/10.3390/BIOS9030086

Nguyen, N. X., Richens, A. W., Sircy, L. M., Allard, D. E., Kolawole, E. M., Evavold, B. D., Bettini, M., & Hale, J. S. (2023). Immunogen-Specific Strengths and Limitations of the Activation-Induced Marker Assay for Assessing Murine Antigen-Specific CD4+ T Cell Responses. *The Journal of Immunology*, *210*(7), 916–925. https://doi.org/10.4049/jimmunol.2200638

Ochoa-Ruiz, A. G., Parra, G., López-Espinoza, D., Astudillo, P., Galyamin, D., Sabaté, N., Esquivel, J. P., & Vallejo-Cardona, A. A. (2023). Electrochemical Immunosensors: The Evolution from Elisa to EμPADs. *Electroanalysis*, *35*(4), e202200053. https://doi.org/10.1002/elan.202200053

Osman, S., Claus, E. L., Strait, M., & Anand, R. K. (2022). Development of a Label-Free Immunosensor for Quantitative, Electrical Detection of Target Antigens. *ECS Meeting Abstracts*, *MA2022-01*(55), 2332–2332. https://doi.org/10.1149/MA2022-01552332mtgabs

Ozer, T. (2022). Biosensors in Diagnostics and Medicinal Applications. *Current Topics in Medicinal Chemistry*, *22*(27), 2221–2221. https://doi.org/10.2174/1568026622272211221130 12

Peng, H., Fan, H., He, E. Z., & Li, J. (2023). Recent development of nanotechnology-empowered antigen assay methods for the control of infectious diseases. *The Analyst*, *148*(13), 2892–2900. https://doi.org/10.1039/D3AN00328K

Peters, J. (2022). *Mycotoxin multiplex microsphere immunoassays : Screening from ingredients to beer* [Wageningen University]. https://doi.org/10.18174/568182

Rizzo, F. (2022). Optical Immunoassays Methods in Protein Analysis: An Overview. *Chemosensors*, *10*(8), 326. https://doi.org/10.3390/chemosensors10080326

Robinson, C., Juska, V. B., & O'Riordan, A. (2022). *Electrochemical Impedance Spectroscopy (EIS) Based Label-Free Immunosensors*. https://doi.org/10.26434/chemrxiv-2022-67s7p

Runprapan, N., Wang, F.-M., Ramar, A., & Yuan, C.-C. (2023). Role of Defects of Carbon Nanomaterials in the Detection of Ovarian Cancer Cells in Label-Free Electrochemical Immunosensors. *Sensors*, *23*(3), 1131. https://doi.org/10.3390/s23031131

Saeidi, M., Chenani, H., Amidian, M., Rajabi, N., Alimohammadi, H., Zarrabi, A., & Simchi, A. (2023). Functionalization of metal-organic frameworks with metallic nanoclusters for ultra-sensitive monitoring of morphine in biological fluids. *Sensors and Actuators B: Chemical*, *393*, 134175. https://doi.org/10.1016/j.snb.2023.134175

Severino, R., Moreno-Paz, M., Puente-Sánchez, F., Sánchez-García, L., Risso, V. A., Sanchez-Ruiz, J. M., Cabrol, N., & Parro, V. (2023). Immunoanalytical Approach for Detecting and Identifying Ancestral Peptide Biomarkers in Early Earth Analogue Environments. *Analytical Chemistry*, *95*(12), 5323–5330. https://doi.org/10.1021/acs.analchem.2c05386

Sulaeman, H., Grebe, E., Dave, H., McCann, L., Di Germanio, C., Sanghavi, A., Sclar, V., Bougie, D. W., Chatelain, G., Biggerstaff, B. J., Jones, J. M., Thornburg, N. J., Kleinman, S., Stone, M., & Busch, M. P. (2023). Evaluation of Ortho VITROS and Roche Elecsys S and NC Immunoassays for SARS-CoV-2 Serosurveillance Applications. *Microbiology Spectrum*, *11*(4), e03234-22. https://doi.org/10.1128/spectrum.03234-22

Swain, J., Swain, S., Singh, D., Jena, A., Samantaray, R., & Sahu, R. (2023). Role of Piezoelectric Biosensors. In *Point-of-Care Biosensors for Infectious Diseases* (pp. 129–145). Wiley. https://doi.org/10.1002/9783527837946.ch7

Todd, W. J., Rouge, B., & Barstad, P. A. (1987). *Single incubation immuno sorbent assay method using particle labels to detect test antigen specific antibodies in presence of other antibodies*.

Ugo, P., Marafini, P., & Meneghello, M. (2021). Bioanalytical Chemistry. In *Bioanalytical Chemistry*. De Gruyter. https://doi.org/10.1515/9783110589160

Vashist, S. K., & Luong, J. H. T. (2018). Immunoassays. In *Handbook of Immunoassay Technologies* (pp. 1–18). Elsevier. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-811762-0.00001-3

Wang, C., Liu, D., Cui, Y., Zhao, L., Chen, Z., Liu, F., Zhang, R., & Zou, J. (2023). Determination of Insulin-like Growth Factor I (IGF-I) in Serum by a Chemiluminescence Immunoassay (CLIA). *Analytical Letters*, *56*(6), 1007–1015. https://doi.org/10.1080/00032719.2022.2112589

Wang, Y., & Xianyu, Y. (2022). Nanobody and Nanozyme-Enabled Immunoassays with Enhanced Specificity and Sensitivity. *Small Methods, 6*(4), 2101576. https://doi.org/10.1002/smtd.202101576

Yadav, S., Saini, A., Devi, R., & Lata, S. (2023). Transducers in Biosensors. In *Biomaterials-Based Sensors* (pp. 101–125). Springer Nature Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-19-8501-0_4

Zhang, Y., Wang, K., Zhao, Y., Fan, J., Han, T., Si, Y., Zhou, B., Zhang, J., Hu, Z., & Xie, M. (2020). Dual-label time-resolved fluoroimmunoassay for simultaneous measurement of human epidermal growth factor receptor 2 and human epididymis protein 4 in serum. *Journal of Analytical Science and Technology, 11*(1), 4. https://doi.org/10.1186/s40543-019-0201-5

Alhabbab, R. Y., & Alhabbab, R. Y. (2018). Enzyme Immunoassay (EIAs) and Enzyme-Linked Immunosorbent Assay (ELISA). Basic Serological Testing, 83-95. DOI: 10.1007/978-3-319-77694-1_12

Alhabbab, R. Y., & Alhabbab, R. Y. (2018). Enzyme immunoassay (EIAs) and enzyme-linked immunosorbent assay (ELISA). Basic Serological Testing, 83-95. DOI: 10.1007/978-3-319-77694-1_12

Amino, N., & Hidaka, Y. (1995). Various types of immunoassay. Nihon rinsho. Japanese Journal of Clinical Medicine, 53(9), 2107-2111. ISSN: 0047-1852 PMID: 7474366

Amiri, M., Arshi, S., & Saberi, R. S. (2022). Recent advances in immunosensors for healthcare. The Detection of Biomarkers, 335-368. DOI:10.1016/B978-0-12-822859-3.00014-6

Ba Hashwan, S. S., Khir, M. H. M., Nawi, I. M., Ahmad, M. R., Hanif, M., Zahoor, F., ... & Junaid, M. (2023). A review of piezoelectric MEMS sensors and actuators for gas detection application. *Discover Nano, 18*(1), 25. DOI: 10.1186/s11671-023-03779-8

Bandopadhyay, R., Rathod, S. S. S., & Mishra, A. (2022). Enzyme-Linked Immunosorbent Assay. In Analysis of Naturally Occurring Food Toxins of Plant Origin (pp. 215-244). CRC Press. DOI: 10.1201/9781003222194

Bandopadhyay, R., Rathod, S. S. S., & Mishra, A. (2022). Enzyme-Linked Immunosorbent Assay. In Analysis of Naturally Occurring Food Toxins of Plant Origin (pp. 215-244). CRC Press. DOI: 10.1201/9781003222194

Barik, S. K., Mohanty, K. K., Bisht, D., Joshi, B., Jena, S., & Tripathy, S. (2018). An overview of enzyme immunoassay: The test generation assay in HIV/AIDS testing. J AIDS Clin Res, 9(762), 2. DOI: 10.4172/2155-6113.1000762

Berger, A. E., Gleizes, A., Waeckel, L., Roblin, X., Krzysiek, R., Hacein-Bey-Abina, S., ... & Paul, S. (2022). Validation Study of a New Random-Access Chemiluminescence Immunoassay Analyzer i-TRACK10® to Monitor Infliximab and Adalimumab Serum trough Levels and Anti-Drug Antibodies. International Journal of Molecular Sciences, 23(17), 9561. doi.org/10.3390/ijms23179561

Bihani, S., Gupta, A., Mehta, S., Rajczewski, A. T., Johnson, J., Borishetty, D., ... & Jagtap, P. D. (2023). Metaproteomic Analysis of Nasopharyngeal Swab Samples to Identify Microbial Peptides in COVID-19 Patients. Journal of Proteome Research, 22(8), 2608-2619. DOI:10.1021/acs.jproteome.3c00040

Browne, D. J., Kelly, A. M., Brady, J. L., & Doolan, D. L. (2022). A high-throughput screening RT-qPCR assay for quantifying surrogate markers of immunity from PBMCs. Frontiers in immunology, 13, 962220. DOI: 10.3389/fimmu.2022.962220

Chhillar, M., Kukkar, P., & Kim, K. H. (2023). Nanoparticle-antibody conjugate-based immunoassays for detection of CKD-associated biomarkers. TrAC Trends in Analytical Chemistry, 158, 116857. DOI: 10.1016/j.trac.2022.116857

Chhillar, M., Kukkar, P., & Kim, K. H. (2023). Nanoparticle-antibody conjugate-based immunoassays for detection of CKD-associated biomarkers. TrAC Trends in Analytical Chemistry, 158, 116857. DOI: 10.1016/j.trac.2022.116857

Darwish, I. A., Alzoman, N. Z., & Khalil, N. N. (2023). A Novel Highly Sensitive Chemiluminescence Enzyme Immunoassay with Signal Enhancement Using Horseradish Peroxidase-Luminol-Hydrogen Peroxide Reaction for the Quantitation of Monoclonal Antibodies Used for Cancer Immunotherapy. Chemosensors, 11(4), 245. DOI:10.3390/chemosensors11040245

Dita, M. C. (2021). Enzyme-Linked Immunosorbent Assay (ELISA): A Narrative Literature Review. Natural Sciences Engineering and Technology Journal, 1(2), 24-31. DOI:10.37275/nasetjournal.v1i2.6

Dita, M. C. (2021). Enzyme-Linked Immunosorbent Assay (ELISA): A Narrative Literature Review. Natural Sciences Engineering and Technology Journal, 1(2), 24-31. DOI:10.37275/nasetjournal.v1i2.6

Doménech-Carbó, A., & Doménech-Carbó, M. T. (2023). Electrochemical Processes and Techniques. In *Electrochemistry for Cultural Heritage* (pp.

51-75). Cham: Springer International Publishing. DOI: 10.1007/978-3-642-03967-6_6

Dong, H., An, X., Xiang, Y., Guan, F., Zhang, Q., Yang, Q., ... & Guo, Y. (2020). Novel time-resolved fluorescence immunochromatography paper-based sensor with signal amplification strategy for detection of deoxynivalenol. Sensors, 20(22), 6577. DOI:10.3390/s20226577

Dorozhko, E. V., Lunev, N. A., Korotkova, E. I., Slepchenko, G. B., Lipskikh, O. I., & Mikhnevich, E. I. (2023). Immunoassay based on peroxidase silver conjugate for the determination of human immunoglobulins against tick-borne borreliosis (lyme disease) by voltammetry and spectrophotometry. *Electroanalysis*, *35*(9), e202300054.. DOI: 10.1002/elan.202300054

Economou, A., & Kokkinos, C. (2023). Immunosensors and Genosensors Based on Voltammetric Detection of Metal-Based Nanoprobes. In *Nanosensors* (pp. 109-126). CRC Press. DOI: 10.1201/9780367822286-5

Fukuyama, M., Nakamura, A., Nishiyama, K., Imai, A., Tokeshi, M., Shigemura, K., & Hibara, A. (2020). Noncompetitive fluorescence polarization immunoassay for protein determination. Analytical Chemistry, 92(21), 14393-14397. DOI:10.1021/acs.analchem.0c02300

Galdhar, C. N., Gaikwad, R. V., Masare, P. S., Garud, K. V., Vaidya, S., Bhojne, G. R., ... & Parkhe, A. G. DOI:10.18805/IJAR.B-4822

Geka, G., Kanioura, A., Likodimos, V., Gardelis, S., Papanikolaou, N., Kakabakos, S., & Petrou, P. (2023). SERS Immunosensors for Cancer Markers Detection. Materials, 16(10), 3733. DOI:10.3390/ma16103733

Gnanasekar, R., Sarnaik, J. S., Joseph, N. C., Kadwad, V. B., & Mathur, A. (2021). Development of two-step radioimmunoassay (RIA) for the measurement of free triiodothyronine in human serum based on antibody coated tubes. Journal of Radioanalytical and Nuclear Chemistry, 329(1), 71-76. DOI:10.1007/s10967-021-07786-w

Gupta, A. K., Animesh, S., & Singh, A. (2023). An Overview of Immunosensors and Their Application. Biomaterials-Based Sensors: Recent Advances and Applications, 245-290. DOI:10.1007/978-981-19-8501-0_8

Gupta, A. K., Animesh, S., & Singh, A. (2023). An Overview of Immunosensors and Their Application. Biomaterials-Based Sensors: Recent Advances and Applications, 245-290. DOI:10.1007/978-981-19-8501-0_8

Hou, F., Sun, S., Abdullaha, S. W., Tang, Y., Li, X., & Guo, H. (2023). The application of nanoparticles in point-of-care testing (POCT) immunoassays. Analytical Methods. DOI:10.1039/D3AY00182B

Huang, Y., & Huang, Y. (2023). Comparing and combining data from immune assays based on left-censored multivariate normal model assuming common assay differences across settings. Statistics in Medicine, 42(2), 164-177. DOI: 10.1002/sim.9607

Islam, J., Conroy, P., Fercher, C., Kim, M., Yaari, Z., Jones, M., ... & Corrie, S. (2023). Design of Polarity-Dependent Immunosensors Based on the Structural Analysis of Engineered Antibodies. ACS Chemical Biology, 18(8), 1863-1871. DOI: 10.1021/acschembio.3c00303

Islam, J., Conroy, P., Fercher, C., Kim, M., Yaari, Z., Jones, M., ... & Corrie, S. (2023). Design of Polarity-Dependent Immunosensors Based on the Structural Analysis of Engineered Antibodies. ACS Chemical Biology, 18(8), 1863-1871. DOI: 10.1021/acschembio.3c00303

Islam, J., Conroy, P., Fercher, C., Kim, M., Yaari, Z., Jones, M., ... & Corrie, S. (2023). Design of Polarity-Dependent Immunosensors Based on the Structural Analysis of Engineered Antibodies. ACS Chemical Biology, 18(8), 1863-1871. DOI: 10.1021/acschembio.3c00303

Janik-Karpinska, E., Ceremuga, M., Niemcewicz, M., Podogrocki, M., Stela, M., Cichon, N., & Bijak, M. (2022). Immunosensors—The Future of Pathogen Real-Time Detection. Sensors, 22(24), 9757. DOI: 10.3390/s22249757

Karachaliou, C. E., Koukouvinos, G., Goustouridis, D., Raptis, I., Kakabakos, S., Livaniou, E., & Petrou, P. (2022). Recent developments in the field of optical immunosensors focusing on a label-free, White Light Reflectance Spectroscopy-based immunosensing platform. Sensors, 22(14), 5114. DOI: 10.3390/s22145114

Kehoe, J. M., & Seide-Kehoe, R. (1979). Antigenic features of immunoglobulins. *Immunochemistry of Proteins: Volume 3*, 87-121. DOI: 10.1007/978-1-4613-2922-0_2

Kumar, H. ., Joshi, D. B. ., & Bhadauria, R. S. . (2022). Immunoglobulin. *International Journal of Medical and Biomedical Studies*, *6*(12). https://doi.org/10.32553/ijmbs.v6i12.2637

Li, L., Yang, Z., Lin, J., Chen, Z., Zhang, B., & Fu, X. (2023). Novel Chemiluminescence Immunoassay (CLIA) for the Sensitive Determination of Kidney Injury Molecule-1 in Human Urine. Analytical Letters, 56(10), 1592-1606. DOI: 10.1080/00032719.2022.2138903

Lino, C., Barrias, S., Chaves, R., Adega, F., Martins-Lopes, P., & Fernandes, J. R. (2022). Biosensors as diagnostic tools in clinical applications. Biochimica et Biophysica Acta (BBA)-Reviews on Cancer, 1877(3), 188726. DOI: 10.1016/j.bbcan.2022.188726

Lomae, A., Preechakasedkit, P., Teekayupak, K., Panraksa, Y., Yukird, J., Chailapakul, O., & Ruecha, N. (2022). Microfluidic Paper-based Device for Medicinal Diagnosis. Current Topics in Medicinal Chemistry, 22(27), 2282-2313. DOI: 10.2174/1568026622227221122113012

Lomae, A., Preechakasedkit, P., Teekayupak, K., Panraksa, Y., Yukird, J., Chailapakul, O., & Ruecha, N. (2022). Microfluidic Paper-based Device for Medicinal Diagnosis. Current Topics in Medicinal Chemistry, 22(27), 2282-2313 DOI: 10.2174/1568026622227221122113012

Lomae, A., Preechakasedkit, P., Teekayupak, K., Panraksa, Y., Yukird, J., Chailapakul, O., & Ruecha, N. (2022). Microfluidic Paper-based Device for Medicinal Diagnosis. Current Topics in Medicinal Chemistry, 22(27), 2282-2313. DOI: 10.2174/1568026622272211221130 12

Lv, Q., Liu, H., & Chen, L. (2023). Novel Label-Free Electrochemical Impedance Immunosensor Using a Three-Dimensional Flower-Shaped Gold Nanoparticle@ Molybdenum (IV) Sulfide/Graphene Composite for the Ultrasensitive Determination of Procalcitonin. Analytical Letters, 1-12. DOI: 10.1080/00032719.2023.2220844

Marx, S., Adam, C., Mihm, J., Weyrich, M., Sester, U., & Sester, M. (2020). A Polyclonal Immune Function Assay Allows Dose-Dependent Characterization of Immunosuppressive Drug Effects but Has Limited Clinical Utility for Predicting Infection on an Individual Basis. Frontiers in Immunology, 11, 916. DOI: 10.3389/fimmu.2020.00916

Miyanabe, K., Akiba, H., Kuroda, D., Nakakido, M., Kusano-Arai, O., Iwanari, H., ... & Tsumoto, K. (2018). Intramolecular H-bonds govern the recognition of a flexible peptide by an antibody. *The journal of biochemistry, 164*(1), 65-76. DOI: 10.1093/jb/mvy032

MOGAKA, E. G., KARAKUŞ, R., & BAĞRIAÇIK, E. Ü. (2023). INTERFERENCE IN IMMUNOASSAYS. Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi, 8(1), 22-31. DOI: 10.52881/gsbdergi.1062257

Nguyen, N. X., Richens, A. W., Sircy, L. M., Allard, D. E., Kolawole, E. M., Evavold, B. D., ... & Hale, J. S. (2023). Immunogen-Specific Strengths and Limitations of the Activation-Induced Marker Assay for Assessing Murine Antigen-Specific CD4+ T Cell Responses. The Journal of Immunology, 210(7), 916-925. DOI: 10.4049/jimmunol.2200638

Ochoa-Ruiz, A. G., Parra, G., López-Espinoza, D., Astudillo, P., Galyamin, D., Sabaté, N., ... & Vallejo-Cardona, A. A. (2023). Electrochemical immunosensors: The evolution from ELISA to EμPADs. Electroanalysis, 35(4), e202200053. DOI: 10.1002/elan.202200053

Osman, S., Claus, E. L., Strait, M., & Anand, R. K. (2022, July). Development of a Label-Free Immunosensor for Quantitative, Electrical Detection of Target Antigens. In Electrochemical Society Meeting Abstracts 241 (No. 55, pp. 2332-2332). The Electrochemical Society, Inc.. DOI: 10.1149/ma2022-01552332mtgabs

Peng, H., Fan, H., He, E. Z., & Li, J. (2023). Recent development of nanotechnology-empowered antigen assay methods for the control of infectious diseases. *Analyst, 148*(13), 2892-2900. DOI: 10.1039/D3AN00328K

Peters, J. (2022). Mycotoxin multiplex microsphere immunoassays: screening from ingredients to beer (Doctoral dissertation, Wageningen University and Research). DOI: 10.18174/568182

Rizzo, F. (2022). Optical immunoassays methods in protein analysis: an overview. Chemosensors, 10(8), 326. DOI: 10.3390/chemosensors10080326

Rizzo, F. (2022). Optical immunoassays methods in protein analysis: an overview. Chemosensors, 10(8), 326. DOI: 10.3390/chemosensors10080326

Robinson, C., Juska, V. B., & O'Riordan, A. (2022). Electrochemical Impedance Spectroscopy (EIS) Based Label-Free Immunosensors. DOI: 10.26434/chemrxiv-2022-67s7p

Rodrigues, E. S. B., e Silva, G. N. D. M., de Macêdo, I. Y. L., dos Santos, W. T. P., de Souza, G. R. L., Santos, G. H., ... & de Souza Gil, E. (2022). Impedimetric Immunosensor for On-Site Measurement of Rituximab from Invasive and Non-Invasive Samples. Journal of The Electrochemical Society, 169(5), 057529. DOI: 10.1149/1945-7111/ac725b

Roggenbuck, J. J., Zarske, G., Schierack, P., Wunderlich, G., Conrad, K., Kotzerke, J., ... & Zöphel, K. (2021). Third generation radioimmunoassay (RIA) for TSH receptor autoantibodies (TRAb)–one step less, similar results?. Nuklearmedizin-NuclearMedicine, 60(01), 38-46. DOI: 10.1055/a-1277-5972

Runprapan, N., Wang, F. M., Ramar, A., & Yuan, C. C. (2023). Role of defects of carbon nanomaterials in the detection of ovarian cancer cells in label-free electrochemical immunosensors. Sensors, 23(3), 1131. DOI: 10.3390/s23031131

Saeidi, M., Chenani, H., Amidian, M., Rajabi, N., Alimohammadi, H., Zarrabi, A., & Simchi, A. (2023). Functionalization of metal-organic frameworks with metallic nanoclusters for ultra-sensitive monitoring of morphine in biological fluids. *Sensors and Actuators B: Chemical*, *393*, 134175. DOI: 10.1016/j.snb.2023.134175

Severino, R., Moreno-Paz, M., Puente-Sánchez, F., Sánchez-García, L., Risso, V. A., Sanchez-Ruiz, J. M., ... & Parro, V. (2023). Immunoanalytical Approach for Detecting and Identifying Ancestral Peptide Biomarkers in Early Earth Analogue Environments. Analytical Chemistry, 95(12), 5323-5330. DOI: 10.1021/acs.analchem.2c05386

Sulaeman, H., Grebe, E., Dave, H., McCann, L., Di Germanio, C., Sanghavi, A., ... & Busch, M. P. (2023). Evaluation of Ortho Vitros and Roche Elecsys S and NC immunoassays for SARS-CoV-2 serosurveillance applications. Microbiology spectrum, 11(4), e03234-22. DOI: 10.1128/spectrum.03234-22

Swain, J., Swain, S., Singh, D., Jena, A., Samantaray, R., & Sahu, R. (2023). Role of Piezoelectric Biosensors. *Point-of-Care Biosensors for Infectious Diseases*, 129-145. DOI: 10.1002/9783527837946.ch7

Tiwari, R., Lajkosz, K., Berjaoui, M., Qaoud, Y., Kenk, M., Woffendin, C., ... & Fleshner, N. (2022, May). Variability in testosterone measurement between radioimmunoassay (RIA), chemiluminescence assay (CLIA) and liquid chromatography-tandem mass spectrometry (MS) among prostate cancer patients on androgen deprivation therapy (ADT). In Urologic Oncology: Seminars and Original Investigations (Vol. 40, No. 5, pp. 193-e15). Elsevier. DOI:10.1016/j.urolonc.2022.03.011

Tiwari, R., Lajkosz, K., Berjaoui, M., Qaoud, Y., Kenk, M., Woffendin, C., ... & Fleshner, N. (2022, May). Variability in testosterone measurement between radioimmunoassay (RIA), chemiluminescence assay (CLIA) and liquid chromatography-tandem mass spectrometry (MS) among prostate cancer patients on androgen deprivation therapy (ADT). In Urologic Oncology: Seminars and Original Investigations (Vol. 40, No. 5, pp. 193-e15). Elsevier. DOI:10.1016/j.urolonc.2022.03.011

Triidothyronine (TT3), total thyroxine (TT4) and free thyroxine (FT4) reference range in healthy dogs by radioimmunoassay (RIA). Indian Journal of Animal Research, 58(1), 46-50. DOI: 10.18805/IJAR.B-4822

Ugo, P., Marafini, P., & Meneghello, M. (2021). Bioanalytical Chemistry. In Bioanalytical Chemistry. De Gruyter DOI:10.1515/9783110589160

Vashist, S. K., & Luong, J. H. (2018). Enzyme-linked immunoassays. In Handbook of Immunoassay Technologies (pp. 97-127). Academic Press. DOI: 10.1016/B978-0-12-811762-0.00001-3

Wang, C., Liu, D., Cui, Y., Zhao, L., Chen, Z., Liu, F., ... & Zou, J. (2023). Determination of Insulin-like Growth Factor I (IGF-I) in Serum by a Chemiluminescence Immunoassay (CLIA). Analytical Letters, 56(6), 1007-1015. DOI: 10.1080/00032719.2022.2112589

Wang, Y., & Xianyu, Y. (2022). Nanobody and nanozyme-enabled immunoassays with enhanced specificity and sensitivity. Small Methods, 6(4), 2101576. DOI: 10.1002/smtd.202101576

Yadav, S., Saini, A., Devi, R., & Lata, S. (2023). Transducers in Biosensors. In *Biomaterials-Based Sensors: Recent Advances and Applications* (pp. 101-125). Singapore: Springer Nature Singapore. DOI: 10.1007/978-981-19-8501-0_4

Zhang, Y., Wang, K., Zhao, Y., Fan, J., Han, T., Si, Y. A., ... & Xie, M. (2020). Dual-label time-resolved fluoroimmunoassay for simultaneous measurement of human epidermal growth factor receptor 2 and human epididymis protein 4 in serum. Journal of Analytical Science and Technology, 11, 1-11. DOI: 10.1186/s40543-019-0201-5

REFERENCES

Ahlawat, J., Sharma, M., & Pundir, C. S. (2023). Advances in biosensor development for detection of acetylcholine. *Microchemical Journal*, 108620. doi: https://doi.org/10.1016/j.microc.2023.108620.

Alamry, K. A., Hussein, M. A., Choi, J. W., & El-Said, W. A. (2020). Non-enzymatic electrochemical sensor to detect γ-aminobutyric acid with ligand-based on graphene oxide modified gold electrode. *Journal of Electroanalytical Chemistry*, *879*, 114789. doi: https://doi.org/10.1016/j.jelechem.2020.114789.

Alfonso, G., Del Valle, M. A., Soto, G. M., Cotarelo, M. A., Quijada, C., & Vázquez, J. L. (2006). Electrochemical synthesis and characterization of poly (2, 2'-dithiodianiline) thin films loaded with copper microparticles. Application to the amperometric analysis of γ-aminobutyric acid. *Polymer Bulletin*, *56*, 201-210. doi: https://doi.org/10.1007/s00289-005-0485-z.

Banerjee, S., McCracken, S., Hossain, M. F., & Slaughter, G. (2020). Electrochemical detection of neurotransmitters. *Biosensors, 10*(8), 101. doi: https://doi.org/10.3390/bios10080101.

Baranwal, A., & Chandra, P. (2018). Clinical implications and electrochemical biosensing of monoamine neurotransmitters in body fluids, in vitro, in vivo, and ex vivo models. *Biosensors and Bioelectronics*, 121, 137–152. doi: 10.1016/j.bios.2018.09.002.

Baranwal, J., Barse, B., Gatto, G., Broncova, G., & Kumar, A. (2022). Electrochemical sensors and their applications: A review. *Chemosensors, 10*(9), 363. doi: https://doi.org/10.3390/chemosensors10090363.

Bardaweel, S. K., Alzweiri, M., & Ishaqat, A. A. (2014). D-Serine in neurobiology: CNS neurotransmission and neuromodulation. *Canadian Journal of Neurological Sciences, 41*(2), 164-176. doi: https://doi.org/10.1017/s031716710001653x.

Brennenstuhl H., Jung-Klawitter S., Assmann B., Opladen T., Inherited Disorders of Neurotransmitters: Classification and Practical Approaches for Diagnosis and Treatment, Neuropediatrics 2019; 50(01): 002-014. doi: 10.1055/s-0038-1675559.

Cardoso, A. G., Viltres, H., Ortega, G. A., Phung, V., Grewal, R., Mozaffari, H., ... & Srinivasan, S. (2023). Electrochemical sensing of analytes in saliva: Challenges, progress, and perspectives. *TrAC Trends in Analytical Chemistry, 160*, 116965. doi: https://doi.org/10.1016/j.trac.2023.116965.

Chen, J., Li, D., Ding, X., & Zhang, D. (2024). Sensitive and selective electrochemical aptasensing method for the voltammetric determination of dopamine based on AuNPs/PEDOT ERGO nanocomposites. *Bioelectrochemistry, 157*,108653. doi: https://doi.org/10.1016/j.bioelechem.2024.108653.

Choi, H. K., Choi, J. H., & Yoon, J. (2023). An updated review on electrochemical nanobiosensors for neurotransmitter detection. *Biosensors, 13*(9), 892. doi: https://doi.org/10.3390/bios13090892.

De Leon As, Tadi P., Biochemistry, Gamma Aminobutyric Acid, StatPearls Publishing, Treasure Island (FL), 2019. Bookshelf ID: NBK551683.

Deffo, Gullit, Thierry Flavien Nde Tene, Liliane Medonbou Dongmo, Sherman Lesly Zambou Jiokeng, and Ranil Clément Tonleu Temgoua. "Differential pulse and square-wave voltammetry as sensitive methods for electroanalysis applications." In Reference Module in Chemistry, Molecular Sciences and Chemical Engineering. Elsevier, 2023. http://dx.doi.org/10.1016/b978-0-323-85669-0.00040-4.

Dey, B., Ahmad, M. W., Kim, B. H., Kamal, T., Yang, D. J., Patra, C. N., ... & Choudhury, A. (2023). Manganese cobalt-MOF@ carbon nanofiber-based non-enzymatic histamine sensor for the determination of food freshness. *Analytical and Bioanalytical Chemistry*, 1-15.doi: https://doi.org/10.1007/s00216-023-04737-0.

Errico, F., Gilio, L., Mancini, A., Nuzzo, T., Bassi, M. S., Bellingacci, L., ... & Usiello, A. (2023). Cerebrospinal fluid, brain, and spinal cord levels of L-aspartate signal excitatory neurotransmission abnormalities in multiple sclerosis patients and experimental autoimmune encephalomyelitis mouse model. *Journal of Neurochemistry, 166*(3), 534-546. doi: https://doi.org/10.1111/jnc.15884.

Feng, Z. Y., Liu, R., Jiang, J. C., & Meng, L. Y. (2024). Villous 3D nanoconfined flexible carbon fibers-based electrode toward dopamine electrochemical detection. *Diamond and Related Materials, 141*, 110695. doi: https://doi.org/10.1016/j.diamond.2023.110695.

Gálvez, I., Fioravanti, A., & Ortega, E. (2024). Spa therapy and peripheral serotonin and dopamine function: a systematic review. *International Journal of Biometeorology, 68*(1), 153-161. doi: https://doi.org/10.1007/s00484-023-02579-0.

Gao, M., Dekker, M. E., Leurs, R., & Vischer, H. F. (2024). Pharmacological characterization of seven human histamine H3 receptor isoforms. *European Journal of Pharmacology*, 176450. doi: https://doi.org/10.1016/j.ejphar.2024.176450.

Gopika, M. G., Sajeevan, B., Murali, A. S., Lekshmi, S., Govindasamy, M., & Saraswathyamma, B. A Surfactant-Electropolymer Modified Dual Sensor for the Monitoring of Norepinephrine at Nanomolar Levels in Biological Samples and Pharmaceutical Formulations. *Available at SSRN 4734601*. doi: http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4734601.

Hasanzadeh, M., Shadjou, N., & de la Guardia, M. (2017). Current advancement in electrochemical analysis of neurotransmitters in biological fluids. *TrAC Trends in Analytical Chemistry, 86*, 107-121. doi: https://doi.org/10.1016/j.trac.2016.11.001.

Huang, X., Zhu, Y. & Kianfar, E. (2021). Nano Biosensors: Properties, applications and electrochemical techniques. Journal of Materials Research and Technology, 12, 1649–1672. doi: https://doi.org/10.1016/j.jmrt.2021.03.048.

Hussain, S., Iltaf, M., Nazir, E., Hamid, A., Shamim, S., Khan, N., ... & Khan, F. D. (2023). A Comprehensive Review on Neurotransmitters, its biological importance and methods of analysis. *The Journal of Mıcrobıology And Molecular Genetıcs*, *4*(3), 11-41. doi: https://doi.org/10.52700/jmmg.v4i3.132.

Introna, B., Mazzotta, E., Turco, A., Malitesta, C., Mohammadi, R., Ramezany, F., & Sellergren, B. (2014, November). Electrochemical detection of serotonin using polyethylenedioxythiophene and core-shell molecularly imprinted polymer nanoparticles. In *SENSORS, 2014 IEEE* (pp. 309-312). IEEE. doi:10.1109/icsens.2014.6984995.

Jeon, J., Hwang, I., & Chung, T. D. (2016). Electrochemical detection of neurotransmitters: toward synapse-based neural interfaces. *Biomedical Engineering Letters, 6*, 123-133. doi: https://doi.org/10.1007/s13534-016-0230-6.

Jones, L. A., Sun, E. W., Martin, A. M., & Keating, D. J. (2020). The ever-changing roles of serotonin. *The international journal of biochemistry & cell biology*, *125*, 105776. doi: https://doi.org/10.1016/j.biocel.2020.105776.

Koluaçık, E., Karabiberoğlu, Ş. U., & Dursun, Z. (2018). Electrochemical Determination of Serotonin Using Pre-treated Multi-walled Carbon Nanotube-polyaniline Composite Electrode. *Electroanalysis*, *30*(12), 2977-2987. doi: https://doi.org/10.1002/elan.201800588.

Lachance, G. P., Gauvreau, D., Boisselier, É., Boukadoum, M., & Miled, A. (2024). Breaking Barriers: Exploring Neurotransmitters through In Vivo vs. In Vitro Rivalry. *Sensors*, *24*(2), 647. doi:https://doi.org/10.3390/s24020647.

Lazanas, A. C., & Prodromidis, M. I. (2023). Electrochemical impedance spectroscopy─ a tutorial. *ACS Measurement Science Au*, *3*(3), 162-193 doi: https://doi.org/10.1021/acsmeasuresciau.2c00070.

Lin, L., Li, M., Li, P., Ye, C., Zhuang, H., Weng, S., & Chen, F. (2024). Simultaneous determination of dopamine and uric acid based on electrocatalytic oxidation of Cu2O-Au and polyaniline nanocomposites. *Microchemical Journal*, *196*, 109602. doi:https://doi.org/10.1016/j.microc.2023.109602.

Liu, J., & Cao, Y. (2021). An electrochemical sensor based on an anti-fouling membrane for the determination of histamine in fish samples. *Analytical Methods, 13*(5), 685-694. doi: https://doi.org/10.1039/D0AY01901A.

Manikandan, R., Rajarathinam, T., Jayaraman, S., Jang, H. G., Yoon, J. H., Lee, J., ... & Chang, S. C. (2024). Recent advances in miniaturized electrochemical analyzers for hazardous heavy metal sensing in

environmental samples. *Coordination Chemistry Reviews, 499*, 215487. doi: https://doi.org/10.1016/j.ccr.2023.215487.

Matt, S. B., Shivanna, M., Manjunath, S., Siddalinganahalli, M., & Siddalingappa, D. M. (2020). Electrochemical detection of serotonin using t-ZrO2 nanoparticles modified carbon paste electrode. *Journal of The Electrochemical Society, 167*(15), 155512. doi: 10.1149/1945-7111/abb835.

Maurya, K. K., Singh, K., & Malviya, M. (2024). Fabrication of dopamine sensor based on a carbon paste electrode modified with tetracyanoquinodimethane and cobalt tungstate nanoparticles. *Journal of Materials Science: Materials in Electronics, 35*(1), 13. doi: https://doi.org/10.1007/s10854-023-11721-y.

Mohanty, S. P., & Kougianos, E. (2006). Biosensors: A tutorial review. *Ieee Potentials, 25*(2), 35-40. doi:10.1109/mp.2006.1649009.

Mostafazadeh, R., Hamidian, Y., Erk, N., & Dragoi, E. N. (2023). A novel and reusable sensing platform for electrochemical detection of norepinephrine based on nitrogen-doped porous carbon anchored CoFe2O4@ NiO nanocomposite. *Carbon Letters*, 1-11. doi: https://doi.org/10.1007/s42823-023-00538-8.

Nguyen, T. D., Nguyen, M. T. N., & Lee, J. S. (2023). Carbon-based materials and their applications in sensing by electrochemical voltammetry. *Inorganics, 11*(2), 81. doi: https://doi.org/10.3390/inorganics11020081.

Ou, Y., Buchanan, A. M., Witt, C. E., & Hashemi, P. (2019). Frontiers in electrochemical sensors for neurotransmitter detection: towards measuring neurotransmitters as chemical diagnostics for brain disorders. *Analytical Methods, 11*(21), 2738-2755. doi: 10.1039/c9ay00055k.

Özcan, A. (2016). Selective and sensitive electrochemical sensing of serotonin in human blood serum by means of electrochemically treated pencil graphite electrode. *Anadolu University Journal of Science and Technology A-Applied Sciences and Engineering, 17*(3), 551-562. doi: https://doi.org/10.18038/btda.63537.

Pallam, G. S., Sam, S., & Kumar, K. G. (2023). A sensitive voltammetric sensor for the simultaneous determination of norepinephrine and its co-transmitter octopamine using a biopolymer modified glassy carbon electrode. *Ionics, 29*(2), 819-831. doi: https://doi.org/10.1007/s11581-022-04848-1.

Prasad, B. B., Prasad, A., & Tiwari, M. P. (2013). Highly selective and sensitive analysis of γ-aminobutyric acid using a new molecularly imprinted polymer modified at the surface of abrasively immobilized multi-walled carbon nanotubes on pencil graphite electrode. *Electrochimica Acta, 102*, 400-408. doi: https://doi.org/10.1016/j.electacta.2013.04.043.

Teleanu, R. I., Niculescu, A. G., Roza, E., Vladâcenco, O., Grumezescu, A. M., & Teleanu, D. M. (2022). Neurotransmitters—key factors in

neurological and neurodegenerative disorders of the central nervous system. *International journal of molecular sciences*, *23*(11), 5954. doi: https://doi.org/10.3390/ijms23115954

Siddeeg, S. M. (2020). Electrochemical detection of neurotransmitter dopamine: a review. *International Journal of Electrochemical Science*, *15*(1), 599-612. doi: https://doi.org/10.20964/2020.01.61.

Son, S. E., Ko, E., Tran, V. K., Hur, W., Choi, H., Lee, H. B., ... & Seong, G. H. (2019). Highly Sensitive Electrochemical Determination of Norepinephrine Using Poly Acrylic Acid-Coated Nanoceria. *ChemElectroChem*, *6*(17), 4666-4673. doi: https://doi.org/10.1002/celc.201901222.

Song, H., Liu, Y., Fang, Y., & Zhang, D. (2023). Carbon-based electrochemical sensors for in vivo and in vitro neurotransmitter detection. *Critical Reviews in Analytical Chemistry*, *53*(5), 955-974. doi: https://doi.org/10.1080/10408347.2021.1997571.

Tavakolian-Ardakani, Z., Hosu, O., Cristea, C., Mazloum-Ardakani, M., & Marrazza, G. (2019). Latest trends in electrochemical sensors for neurotransmitters: A review. *Sensors*, *19*(9), 2037. doi: https://doi.org/10.3390/s19092037.

Tertiș, M., Cernat, A., Lacatiș, D., Florea, A., Bogdan, D., Suciu, M., ... & Cristea, C. (2017). Highly selective electrochemical detection of serotonin on polypyrrole and gold nanoparticles-based 3D architecture. *Electrochemistry Communications*, *75*, 43-47. doi: https://doi.org/10.1016/j.elecom.2016.12.015.

Wang, J., (2006). Analytical Electrochemistry, Wiley-VCH, New Jersey. ISBN: 9780471678793.

Wang, Y., Yu, F., Liu, Q., Wang, C., Zhu, G., Bai, L., ... & Zhang, W. (2024). A novel and sensitive dual signaling ratiometric electrochemical aptasensor based on nanoporous gold for determination of Ochratoxin A. *Food Chemistry*, *432*, 137192. doi: https://doi.org/10.1016/j.foodchem.2023.137192.

Wang X.,, Yue M.,, Cheung J.P.Y., Cheung P.W.H., Fan Y., Wu M., Wang W., Zhao S., Khanshour A.K., Rios J.J., Chen Z., Wang X., Tu W., Chan, Yuan Q., Qin D., Qiu G., Wu Z., Zhang T.J., Ikegawa S., Wu N., Wise C.A., Hu Y., Luk K.D.K., Song Y., Gao B.,(2023), Impaired glycine neurotransmission causes adolescent idiopathic scoliosis, The Journal of Clinical İnvestigation, Volume 134, Issue 2. doi: https://doi.org/10.1172/JCI168783.

Xing, Y., Lv, C., Fu, Y., Luo, L., Liu, J., Xie, X., & Chen, F. (2024). Sensitive sensing platform based on Co, Mo doped electrospun nanofibers for simultaneous electrochemical detection of dopamine and uric acid. *Talanta*, *271*, 125674. doi: https://doi.org/10.1016/j.talanta.2024.125674.

Xue, Y., Hassan, Q., Noroozifar, M., Sullan, R. M. A., & Kerman, K. (2024). Microfluidic flow injection analysis system for the electrochemical detection of dopamine using diazonium-grafted copper nanoparticles on multi-walled carbon nanotube-modified surfaces. *Talanta, 266*, 125030. doi: https://doi.org/10.1016/j.talanta.2023.125030.

Yang, L., Chen, Q., Yuan, Y., Peng, X., Li, X., Zuo, C., ... & Bai, Z. (2024). Surface enhanced Raman scattering based on ZnO/Cu@ Ag heterojunction for detecting γ-aminobutyric acid molecules. *Sensors and Actuators B: Chemical, 403*, 135205. doi: https://doi.org/10.1016/j.snb.2023.135205.

Yin, M., Liu, S., Ma, X., Meng, X., & Chao, M. (2023). Electrochemical determination of eugenol using a poly-γ-aminobutyric acid modified glassy carbon electrode. *International Journal of Electrochemical Science*, *18*(12), 100380. doi: https://doi.org/10.1016/j.ijoes.2023.100380.

Zeng, C., Li, Y., Zhu, M., Du, Z., Liang, H., Chen, Q., ... & Liu, W. (2024). Simultaneous detection of norepinephrine and 5-hydroxytryptophan using poly-alizarin/multi-walled carbon nanotubes-graphene modified carbon fiber microelectrode array sensor. *Talanta, 270*, 125565. doi: https://doi.org/10.1016/j.talanta.2023.125565.

Zheng, L., Cao, M., Du, Y., Liu, Q., Emran, M. Y., Kotb, A., ... & Zhou, M. (2024). Artificial enzyme innovations in electrochemical devices: advancing wearable and portable sensing technologies. *Nanoscale, 16*(1), 44-60. doi: 10.1039/d3nr05728c.

Zhou, X., Wu, Y., Jiang, Y., Li, C., Xu, L., Cui, P., & She, X. (2023). Integrated one–dimensional CuO–nanowire arrays/Cu–foam nanoarchitecture for ultrahigh sensitive and non–enzymatic electrochemical determination of histamine levels in different–bacteria fermented mandarin fish. *Food Chemistry, 405*, 134776. doi: https://doi.org/10.1016/j.foodchem.2022.134776

Zoski, C. G., (2007). Handbook of Electrochemistry, Elseiver, Hollanda. ISBN:978-0-444-51958-0.

REFERENCES:

1- Rokitansky C. Handbuch der pathologischen Anatomie, vol. 3, 1st ed. Wien,Austria: Braunmüller & Seidel; 1842.

2- Mandarry MT, Zhao L, Zhang C, Wei ZQ. A comprehensive review of superior mesenteric artery syndrome. Eur Surg 2010; 42(5): 229–236

3- Rajeev J. Superior Mesenteric Artery Syndrome. Current Treatment Options in Gastroenterology 2007; 10(1): 24–27

4- Ahmed AR, Taylor I. Superior mesenteric artery syndrome. Postgrad Med J 1997; 73: 776-8.

5- Mohamed A, Awami M, Bhat N. Superior mesenteric artery syndrome (SMAS), case report and literature review. The Internet Journal of Surgery 2009; 20(1)

6- Reynolds EW, Kinnard TB, Kriss VM, Perman JA. Superior mesenteric artery syndrome: an uncommon cause of feeding intolerance in infancy. J Pediatr Gastroenterol Nutr 2008; 46(1): 92–95.

7- Ha C, Alvear D, Leber D. Duodenal derotation as an effective treatment of superior mesenteric artery syndrome: A thirtythree year experience . The American Surgeon 2008; 74(7): 644–653.

8- Welsch T, Büchler M, Kienle P. Recalling superior mesenteric artery syndrome . Digestive Surgery 2007; 24(3): 149–156 .

9- Yap D, Ma M, Lai A, Chan S, Seto W, Lam M, et al. Superior mesenteric artery syndrome complicating dialysis patients with peritoneal failure—report of 3 cases . Clinical Nephrology 2011; 75: 137–141.

10- Moskovich R, Cheong-Leen P. Vascular compression of the duodenum . Journal of the Royal Society of Medicine 1986; 79(8): 465–467.

11- Adams JB, Hawkins ML, Ferdinand CH, Medeiros RS. Superior mesenteric artery syndrome in the modern trauma patient. The American Surgeon 2007; 73(8): 803.

12- Kothari TH, Machnicki S, Kurtz L. Superior mesenteric artery syndrome. Canadian Journal of Gastroenterology and Hepatology 2011; 25(11): 599-600.

13- Gwee K, Teh A, Huang C. Acute superior mesenteric artery syndrome and pancreatitis in anorexia nervosa . Australasian Psychiatry: Bulletin of Royal Australian and New Zealand College of Psychiatrists 2010; 18(6): 523–526.

14- Pleşa A, Constantinescu C, Crumpei F, Cotea E. Superior mesenteric artery syndrome: an unusual case of intestinal obstruction. J Gastrointestin Liver Dis 2006; 15(1); 69-72.

15- Bandres D, Ortiz A, Dib Jr. Superior mesenteric artery syndrome. Gastrointest Endosc. 2008; 68(1): 152-153.

16- Bhattacharya D, Kamel M, McAuley D. Superior mesenteric artery syndrome (Wilkie's Syndrome) complicating recovery from posterior

fossa surgery in a child – a rare phenomenon. Childs Nerv Syst 2008; 24(3): 365–367.

17- Bernotavičius G, Saniukas K, Karmonaitė I, Zagorskis R. Superior mesenteric artery syndrome. Acta Med Litu 2016; 23(3): 155-164.

18- Merrett ND, Wilson RB, Cosman P, Biankin AV. Superior mesenteric artery syndrome: diagnosis and treatment strategies. J Gastrointest Surg 2009; 13(2): 287-292.

19- Anderson CM, Dalrymple MA, Podberesky DJ, Coppola CP. Superior mesenteric artery syndrome in a basic military trainee. Mil Med 2007; 172(1): 24-26.

20- PetrosyanM, Estrada JJ, Giuliani S, et al. Gastric perforation and pancreatitis manifesting after an inadvertent nissen fundoplication in a patient with superior mesenteric syndrome. Case Report Med 2009; 2009: 426162.

21- Baltazar U, Dunn J, Floresguerra C, Schmidt L, Browder W. Superior mesenteric artery syndrome: an uncommon cause of intestinal obstruction. South Med J 2000; 93(6): 606-608.

22- Kim SJ, Yoon JS, Park BK, Won SJ. Superior mesenteric artery syndrome in a tetraplegic patient, 11 years after a spinal cord injury: a case report. Spinal Cord 2010; 48(11): 838-839.

23- Geer DA. Superior mesenteric artery syndrome. Mil Med 1990; 155(7): 321-323.

24- Raissi B, Taylor BM, Taves DH. Recurrent superior mesenteric artery (Wilkie's) syndrome: a case report. Can J Surg 1996; 39(5): 410-416.

25- Tseng CK, Su WB, Lai HC. Superior mesenteric artery syndrome caused by celiac axis compression syndrome: a case report and review of the literature. Eur J Gastroenterol Hepatol 2008; 20(6): 578-582.

26- Saha SB, Mandal A, Deoghuria D. Superior mesenteric syndrome: an unusual cause of duodenal obstruction – a case report and literature review. Jurnalul de Chirurgie 2009; 5: 172–5.

27- Roy A, Gisel JJ, Roy V, Bouras EP. Superior mesenteric artery (Wilkie's) syndrome as a result of cardiac cachexia. J Gen Intern Med 2005; 20(10): C3-C4.

28- Hines JR, Gore RM, Ballantyne GH. Superior mesenteric artery syndrome. Diagnostic criteria and therapeutic approaches. Am J Surg 1984; 148(5): 630-632.

29- Samdani PG, Samdani V, Goel A. Superior mesentric artery compression syndrome. Indian J Pediatr 2006; 73(6): 523-525.

30- Konen E, Amitai M, Apter S. CT angiography of superior mesenteric artery syndrome. AJR Am J Roentgenol 1998; 171(5): 1279-1281.

31- Unal B, Aktaş A, Kemal G. Superior mesenteric artery syndrome: CT and ultrasonography findings. Diagn Interv Radiol 2005; 11(2): 90-95.

32- Neri S, Signorelli S, Mondati E, Pulvirenti D, Campanile E, Di Pino L, et al. Ultrasound imaging in diagnosis of superior mesenteric artery syndrome . Journal of Internal Medicine 2005; 257(4): 346–351.

33- Gerasimidis T, George F. Superior mesenteric artery syndrome. Wilkie syndrome. Dig Surg 2009; 26(3): 213-214.

34- Jalilvand A, Fisichella PM. Superior mesenteric artery syndrome. Dig Liver Dis 2014; 46(9): 859.

35- Chandrasekaran A. Superior mesenteric artery syndrome. Iranian Journal of Pediatric Surgery 2016; 1(2): 80-83.

36- Tseng CK, Su WB, Lai HC. Superior mesenteric artery syndrome caused by celiac axis compression syndrome: a case report and review of the literature. Eur J Gastroenterol Hepatol 2008; 20: 578–82.

37- Lippl F, Hannig C, Weiß W, Allescher HD, Classen M, Kurjak M. Superior mesenteric artery syndrome: diagnosis and treatment from the gastroenterologist's view. Journal of gastroenterology 2002; 37(8): 640-643.

38- Zhu ZZ, Qiu Y. Superior mesenteric artery syndrome following scoliosis surgery: Its risk indicators and treatment strategy. World J Gastroenterol 2005; 11: 3307–10.

39- Jawad NH, Al-Sanae A, Al-Qabandi W. Superior mesenteric artery syndrome: An uncommon cause of intestinal obstruction; report of two cases and review of literature. Kuwait Med J 2006; 38: 241–4.

40- Kaushik R, Attri AK. Acute superior mesenteric artery syndrome. Indian Pediatrics 2003; 40: 1014–5.

41- Biank V, Werlin S. Superior mesenteric artery syndrome in children: A 20-year experience. J Pediatr Gastroenterol Nutr 2006; 42: 522–5.

42- Listernick R. (2010). A 15-year-old boy with vomiting, abdominal distention . Pediatric Annals 2010; 39(10); 605–609.

43- Makam R, Chamany T, Potluri VK. Laparoscopic management of superior mesenteric artery syndrome: A case report and review of literature. J Min Access Surg 2008; 4: 80–2.

44- Matheus CO, Waisberg J, Zewer MH. Syndrome of duodenal compression by the superior mesenteric artery following restorative proctocolectomy: a case report and review of literature. Sao Paulo Med J 2005; 123: 151–3.

45- Kim IY, Cho NM, Kim DS. Laparoscopic duodenojejunostomy for management of superior mesenteric artery syndrome: Two cases report and a review of literature. Yonsei Med J 2003; 44: 526–9.

46- Morris TC, Devitt PG, Thomson SK. Laparoscopic duodenojejunostomy for superior mesenteric artery syndrome – How I do it. J Gastrointest Surg 2009; 13: 1870–3.

47- Shiyanagi S, Kaneyama K, Okazaki T. Anterior transposition of the third part of the duodenum for the treatment of superior mesenteric artery syndrome. J Pediatr Surg 2008; 43: E1–E3.

48- Jones PA, Wastell C. Superior mesenteric artery syndrome. Postgrad Med J 1983; 59: 376–9.

49- London Health Sciences Center. World's first robotically assisted intestinal bypass surgery for a patient with superior mesenteric artery syndrome (SMA) syndrome. 2008. Available via www.lhsc.on.ca/About_Us/LHSC/Media_Room/Media_ Releases/ 2008/October_22.htm.

50- Pourhassan S, Grotemeyer D, Fürst G, Rudolph J, Sandmann W. Infrarenal transposition of the superior mesenteric artery: a new approach in the surgical therapy for Wilkie syndrome. J Vasc Surg. 2008; 47(1): 201-204.

51- Grotemeyer D, Pourhassan S, Sandmann W. Paradigm shift in the therapy of Wilkie's syndrome. From bowel reconstruction to transposition of the superior mesenteric artery. Internist (Berl) 2009; 50: 484–8.

52- Yang WL, Zhang XC. Assessment of duodenal circular drainage in treatment of superior mesenteric artery syndrome. World J Gastroenterol 2008; 14: 303–6.

53- Vera Zaraket, Liliane Deeb, Wilkie's Syndrome or Superior Mesenteric Artery Syndrome: Fact or Fantasy? Case Rep Gastroenterol 2015; 9: 194–199

54- Manu N, Martin L. Weight loss induced small bowel obstruction. Internet J Gastroenterol 2006; 4(2).

Editör:
Assoc. Prof. Hakkı Kıymık

International Research in

Social, Human and Administrative Sciences XXII

EĞİTİM
yayınevi

INTERNATIONAL RESEARCH IN SOCIAL, HUMAN AND ADMINISTRATIVE SCIENCES XXII

Editor: Assoc. Prof. Hakkı Kıymık

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Kübra Konca Nam
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 47830

ISBN: 978-625-6658-46-2
1. Edition, March 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card

INTERNATIONAL RESEARCH IN SOCIAL, HUMAN AND ADMINISTRATIVE SCIENCES XXII
Editor: Assoc. Prof. Hakkı Kıymık
VI+158, 135x215 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-6658-46-2

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapcınız

REFERENCES

Acarkan, İ. (2019). *Kişiliğin DNA' sı*. Kurtuba Press.

Akmal. N. (2021). The role of temperament in human behavior, *International Scientific Research Journal*, 2(5), 60-74. https://doi.org/10.17605/OSF.IO/B3XSG

Baldessarini R. J., Tondo L., Pinna M., Nuñez N. & Gustavo H. V. (2019). Suicidal risk factors in major affective disorders, *The British Journal of Psychiatry* 215, 621–626. https://doi.org/10.1192/bjp.2019.167

Bland, J. M. & Altman, D. G. (1997). Statistics notes: Cronbach's alpha. *Bmj*, 314 (7080), 572.

Burger M.J. (2021). *Kişilik-Psikoloji biliminin insan doğasına dair söyledikleri*, Kaknüs Press.

Bee H. & Boyd D. (2021). *Çocuk gelişim psikolojisi*. Kaknüs Press.

Büyüköztürk Ş. (2018). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*, Pegem Akademi Press.

Cloninger, C. R., Svrakic, D. M., & Przybeck, T. R. (1993). A psychobiological model of temperament and character. *Archives of General Psychiatry*, 50(12), 975–990.

Coolidge F.L., Moor C.J., Yamazaki TG. Stewart S.E. & Segal D.L. (2001). On the relationship between Karen Horney's tripartite neurotic type theory and personality disorder features, *Personality and Individual Differences* 30, 1387-1400.

Cücenoğlu D. (2019). *İnsan ve Davranışı*, Remzi Press.

Diggle P.J. & Chetwynd A.G. (2011). *Statistics and scientific method: An introduction for students and researchers*, Oxford University Press,

Fox, N. A., Henderson, H. A., Marshall, P. J., Nichols, K. E. & Ghera, M. M. (2005). Behavioral inhibition: linking biology and behavior within a developmental framework. *Annual Review of Psychology*, 56, 235–262.

https://doi.org/10.1146/annurev.psych. 55.090902.141532

Gençtan E. (2020). *Psikoanaliz ve Sonrası, Metis* Press.

Goodwin FK & Jamison KR. (1990). *Manic-depressive illness*. Oxford University Press.

Ichazo, O. (1982). *Between metaphysics & protoanalysis: A theory for analyzing the human psyche*. Arica Institute Press.

Kam C. (2022). Enhancing enneagram therapy with contemporary research on the conscious and unconscious mind, *Integrative Psychological and Behavioral Science,* https://doi.org/10.1007/s12124-022-09685-5

Maitri S. (2018). *Enneagramın Spiritüel Boyutu*, Omega Press.

Palmer, H. (1995). *The enneagram in love and work: understanding your intimate and business relationships*, Harper San Francisco.

Park, J. (2022). A study on design concept of an app with matching enneagram and character, *International Journal of Internet, Broadcasting and Communication* Vol.14 No.1 19-24, http://dx.doi.org/10.7236/IJIBC.2022.14.1.19

Riso D.R. & Hudson H. (1996). *The wisdom of the Enneagram: The complete guide to psychological and spiritual growth for the nine personality type.* Houghton Mifflin Company.

Redlich C., Dlugos A., Hill N.M., Patel S., Korn D., Enneking V., Foerster K., Arolt V., Domschke, D. & Ronny R. (2020). The endocannabinoid system in humans: significant associations between anandamide, brain function during reward feedback and a personality measure of reward dependence *Neuropsychopharmacology,* 46, 1020–1027.

Preacher K. J. & MacCallum R. C. (2002). Exploratory factor analysis in behavior geneticsresearch: factor recovery with small sample sizes, *Behavior Genetics*, 32(2), 153-160.

Tastan, K. (2019). Development and validation of a personality type"inventory" based on enneagram. *Konuralp Medical Journal*, 11(1), 112-118.

Taymur İ. & Türkçapar M. H.(2012). Personality: description, classification and evaluation, Current Approaches in Psychiatry, 4(2), 154-177. https://doi.org/10.5455/cap.20120410

Tavşancıl E. (2019). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi.* Nobel Press.

Tabachnick, B.G. & Fidell, L.S. (2001). *Using multivariate statistics*. Allyn and Bacon.

Thomas, A., & Chess, S. (1982). *Temperament and follow-up to adulthood*. *Temperamental differences in infants and young children*, 168-175 John Wiley & Sons

Özdamar, K. (2016). *Eğitim sağlık ve davranış bilimlerinde ölçek ve test geliştirme yapısal eşitlik modellemesi*. Nisan Press.

Wagner, J. P. & Walker, R. E. (1983). Reliability and validity study of a sufi personality typology: the enneagram. *Journal of Clinical Psychology*, 39(5), 712-717.

REFERENCES

Aytaç, Ö. (2013). Urban Spacesand Identity/Difference Problem. 4(9), 138-169.

Azma, S. & Katanchi, R. (2017). The Effect of Landscaping and Building Facades on Perceptual-Behavioral Features of Citizens. Journal of History Culture and Art Research, 6(3), 264-281. doi:http://dx.doi.org/10.7596/taksad.v6i3.890

Barke, M. (2016). The Importance of Urban Form as an Object of Study. İçinde Oliveira V. (Eds.), Teaching Urban Morphology, s. 11-30. ISSN 2365-757X ISSN 2365-7588

Barlow, H. (2013). The Tectonics of Turning the Corner: A New City Hall for Boston, Massachusetts. Master's Thesis. United States: Syracuse Üniversitesi.

Erdönmez, M. E. and Altan, A. (2005). Açık Kamusal Kent Mekânlarının Toplum İlişkilerindeki Etkileri. Megaron, 1(1), 70.

Ergin, N. (2001). Ortak Yaşam Alanı Olarak Heykel, 21.Yüzyıl Karşısında Kent ve İnsan, Haz. F.Gümüşoğlu. İstanbul: Bağlam Yayınları.

Fawcett, A. P. (2003). Architecture: Design Notebook. Architectural Press, Oxford, 112.

Gehl, J. (1987). Life Between Buildings: Using Public Space. New York: Van Nostrand Reinhold Company Inc.

Solak, G. (2017). Space-Identity Interaction: a Conceptual and Theoretical Overview. MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi, 6(1), 13-37.

Hartanti, N. M., Martokusumo, W., Lubis, B. U. & Poerbo, H. W. (2016) The Quest for Urban Identity: Influence of Urban MorphologicalDevelopment to the Imageability of Bogor City Streets, International Journal of Research in Engineering and Science (IJRES), 4 (7), 49-58.

Herriot, R. (2016). The Topological Relations Of Corner Buildings At Street Junctions. Journal of Architecture and Urbanism, 40(4), 2029-7955

Januchta-Szostak, A. (2010). The Role of Public Visual Art in Urban Space Recognition, Cognitive Maps, Karl Perusich (Ed.), ISBN: 978-953-307-044-5, Available from: http://www.intechopen.com/books/cognitive-maps/the-role-of-public-visual-art-in-urban-space-recognitio

Kasprisin, R. (2011). Urban Design: The Composition of Complexity. Routledge, Londra, 248s.

Krier, R. (1983). Elements of Architecture. Editör: Dr. Andreas Papadakis, ABD: St. Martin's Press, 88. Available from: https://robkrier.de/elements-of-architecture.php#page-001

Krklješ, M., Kubet, V. & Hiel, K. (2009). Interrelatıonshıp Of Publıc Spaces And Buılt-In Corner Buıldıngs Based On The Examples Of Modernısm In "Malı Lıman" Area In Novı Sad. Architecture and Civil Engineering, 7(2), 145 - 153.

Lillebye, E. (1996), Architectural and functional relationships in street planning: an historical view, Landscape and Urban Planning. 35, 85- 105.

Lynch, K. (2010). Kent İmgesi. Çev. İrem Başaran, İstanbul: Türkiye İŞ Bankası Kültür Yayınları.

Lynch, K. (1960). The Image of the City. Cambridge: MIT Press.

Lynch, K. (1981). A Theory of Good City Form. Cambridge: MA: MIT Press.

Moughtin, C., Oc. T. & Tiesdell, S. (1995). Urban design: ornament and decoration. Oxford: Butterworth.

Moughtin, C. (2003). Urban Design: Street And Square. Oxford: Architectural Press. 300.

Proshansky, H. M., Fabıan A. K. & Kamınoff R. (1983). Place-Identıty:Physıcal World Socıalızatıon Of The Self. Journal Of Environmental Psychology,3(1), 57-83.

Rapaport, A. (2004). Kültür Mimarlık Tasarım. Çeviri: Selçuk Batur, İstanbul:Yapı-Endüstri Merkezi.

Sohrabi, S. (2014). Evaluation of the Corner Buildings' Identity in the Walled City of Nicosia. Master of Science in Urban Design. Gazimağusa North Cyprus: Eastern Mediterranean University.

Yılmaz, N. & Saban, F. D. (2021). A Review of Architects' Corner Building Design Approaches. FSM İlmi Araştırmalar İnsan Ve Toplum Bilimleri Dergisi. (18), 503-530. https://doi.org/10.16947/fsmia.1050324

Thiis-Evensen, T. (1987). Archetype in architecture. London: Norwegian University Press.

Weber, R. (1995). On The Aesthetics of Architecture. Aldershot: Avebury Press.

REFERENCES

Arslan, S., & Berkman, A. N. (2022). Yeşil Finans Kavramı ve Dünya'da Yeşil Finans Uygulamaları Hakkında Bir Literatür İncelemesi. *Dünden Bugüne İktisadi Konular Üzerine Tartışmalar*, 69.

Bayri (2023), E. An Assessment on Green Banking in the Turkish Banking Sector. *Discussions Between Economıc Agents: Recent Issues*, 5. Iksat Yayınevi.

CICERO(2021).*CICEROShadesofGreen:BestPractices2021*.Retrievedfrom https://static1.squarespace.com/static/5bc5b31a7788975c96763ea7/t/6155705d00cc5e1d02d5720f/1632989299646/BestPracticesReport2021.pdf

Hammoudeh, S., Ajmi, A. N. and Mokni, K. (2020). Relationship Between Green Bonds and Financial and Environmental Variables: A Novel Time-Varying Causality, *Energy Economics*, 92: 1-8. https://doi.org/10.1016/j.eneco.2020.104941.

Huan, Q., Chen, Y., & Huan, X. (2022). A frugal eco-innovation policy? Ecological poverty alleviation in contemporary China from a perspective of eco-civilization progress. *Sustainability*, *14*(8), 4570.

Kuloğlu, E., & Öncel, M. (2015). Yeşil Finans Uygulaması ve Türkiye'de Uygulanabilirliği. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *2*(2), 2-19.

Turguttopbaş, N. (2020). Sürdürülebilirlik, Yeşil Finans Ve İlk Türk Yeşil Tahvil İhracı. *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, *12*(22), 267-283.

Ozkan, T. (2019). Yeşil Tahvil Piyasaları: Türkiye Örneği. *Pressacademia Procedia*, *10*(1), 73-75.

Schoenmaker, D. (2017). From risk to opportunity: A framework for sustainable finance. *RSM series on positive change*, *2*.

Silver, N. (2017). *Finance, society, and sustainability: How to make the financial system work for the economy, people and planet*. London: Palgrave Macmillan.

Şimşek, O., & Tunalı, H. (2022). Yeşil finansman uygulamalarının sürdürülebilir kalkınma üzerindeki rolü: Türkiye projeksiyonu. *Ekonomi ve Finansal Araştırmalar Dergisi*, *4*(1), 16-45.

Wiinholt M. (2021). *Qrsted Green Bond İmpact Report 2021*. Retrieved from https://orstedcdn.azureedge.net/-/media/annual2021/green-bond-impact-report-2021.ash x?la=en&rev=7b82631fb4d64f51bdea9d94c7491920&hash=9823EE900901654B3DDF91ACBA13F727

REFERENCES

Aydoğan, H. (2021). Dialogic Communication During Covid-19 Pandemic: An Analysis on Technoparks' Social Media Usage in Turkey. *Connectist Istanbul University Journal of Communication Sciences*, 0(60), 1-26.

Barbieri, N., Ghisetti, C., Gilli, M., Marin, G., and Nicolli, F. (2016). A Survey of the Literature on Environmental Innovation Based on Main Path Analysis. *Journal of Economic Surveys*, 30(3), 596–623.

Bennett, S.J. (1991). *Ecopreneuring: The Complete Guide to Small Business Opportunities from the Environmental Revolution*. New York: Wiley.

Berle, G. (1991). *The Green Entrepreneur: Business Opportunities That Can Save the Earth and Make You Money*. USA: Liberty Hall Press.

Berry, M. A., and Rondinelli, D. A. (1998). Proactive Corporate Environmental Management: A New Industrial Revolution. *Academy of Management Perspectives*, 12(2), 38-50.

Bing-bing, Z.H.O.U., Qim, M.A., Jian-guo, W.U., Guo-hua, H.U., De-hua, M.A.O., Xiao-ji, Z.E.N.G., Jie, G., Xue-ning, F.A.N.G., Yu-peng, L.I.U. and Li-gang, L.Y.U., (2019). Sustainability Science Revisited: Recent advances and new opportunities. *Yingyong Shengtai Xuebao*, *30*(1).

Blue, J. (1990). *Ecopreneuring: Managing for Results*, London: Scott Foresman Trade.

Buck Consultants, (2011). Green Programs Save "Green," Buck Consultants Survey Reveals More U.S. Employers Measuring Cost Savings Stemming From Environmental Efforts. HR Vendor News. https://hrvendornews.com/green-programs-save-green-buck-consultants-survey-reveals-more-u-s-employers-measuring-cost-savings-stemming-from-environmental-efforts/ (E.T.: 15.03.2024).

Choi, S. and Ng, A. K. (2011). Environmental and Economic Dimensions of Sustainability and Price Effects on Consumer Responses. *Journal of Business Ethics*, 104(2), 269-282.

Coad, A., Segarra, A., and Teruel, M. (2016). Innovation and Firm Growth: Does Firm Age Play a Role?. *Journal of Research Policy*, 45(2), 387–400.

Consoli, D., Marin, G., Marzucchi, A., and Vona, F. (2016). Do Green Jobs Differ from Non-green Jobs in terms of Skills and Human Capital?. *Journal of Research Policy*, 45(5), 1046–1060.

Cooney, S. (2009). *Build a green small business: Profitable ways to become an ecopreneur.* USA: McGraw-Hill Companies.

Dale, G. (2015). Origin and Delusion of Green Growth. *International Socialist Review*, 2(97), 1-5.

Dean, T. J., and McMullen, J. S. (2007). Toward a Theory of Sustainable Entrepreneurship: Reducing Environmental Degradation Through Entrepreneurial Action. *Journal of Business Venturing*, 22(1), 50– 76.

Demuth, A. (2014). The Role of Green Entrepreneurship in Building a Sustainable Future for Tunisia and Beyond. *Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH*, 4-5.

Díez-Vial, I., and Fernández-Olmos, M. (2017). The Effect of Science and Technology Parks on Firms' Performance: How Can Firms Benefit Most Under Economic Downturns?. *Technology Analysis & Strategic Management,* 29(10), 1153-1166.

Dixon, S. E. A., and Clifford, A. (2007). Ecopreneurship–a New Approach to Managing the Triple Bottom Line. *Journal of Organizational Change Management*, 20(3), 326–345.

Doğan, M. E. (2020). Teknokentler ve girişimcilik ilişkisi üzerine bibliyometrik analiz çalışması. Doctoral Dissertation, Bursa: Uludağ Üniversitesi.

Drexhage J,. and Murphy D. (2010). Sustainable Development: from Brundtland to Rio 2012, Background Paper for the High Level Panel on Global Sustainability. *United Nations*, New York.

Dyllick, T., & Hockerts, K. (2002). Beyond the business case for corporate sustainability. *Business strategy and the environment*, *11*(2), 130-141.

Elkington, J. (2004). Enter the Triple Bottom Line. The Triple Bottom Line: Does it All Add Up. *Assessing the Sustainability of Business and CSR*, *1*, 1-16.

Giovannoni, E., and Fabietti, G. (2013). What is Sustainability? A Review of the Concept and Its Applications. *Integrated reporting: Concepts and cases that redefine corporate accountability*, 21-40.

Gunnarsson, S., Segerkvist, K. A., Göransson, L., Hansson, H., and Sonesson, U. (2020). Systematic Mapping of Research on Farm-level Sustainability in Egg and Chicken Meat Production. *Sustainability*, 12(7), 3033.

Haldar, S. (2019). Green Entrepreneurship in Theory and Practice: Insights from India. *International Journal of Green Economics*, 13(2), 99–119.

Henriques, I. C., Sobreiro, V. A., and Kimura, H. (2018). Science and Technology Park: Future Challenges. *Technology in Society*, 53, 144-160.

Hotelling, H. (1931). The Economics of Exhaustible Resources. *Journal of political Economy*, *39*(2), 137-175.

IASP Global Survey. (2022). "Very Important" Factors in Contributing to AOI/STP success" retrieved from https://www.iasp.ws/our-industry/statistics.

Keiner, M. (2006). The Future of Sustainability. Netherlands: Springer.

Kharabsheh, R. (2012). Critical Success Factors of Technology Parks in Australia. *International Journal of Economics and Finance*, 4(7).

Kuhlman, T., and Farrington, J. (2010). What is Sustainability?. *Sustainability*, 2(11), 3436–3448.

Leiserowitz, A. A., Kates, R. W., and Parris, T. M. (2006). Sustainability Values, Attitudes, and Behaviors: A Review of Multinational and Global Trends. *Annu. Rev. Environ. Resour.*, *31*, 413-444.

Link, A. N., (2009). '*Research, Science and Technology Parks: An Overview of the Academic Literature.' In Understanding Research, Science and Technology Parks.* Global Best Practice; Report of a Symposium. Washington: The National Academies Press.

Liobikiene, G., Balezentis, T., Streimikiene, D., and Chen, X. (2019). Evaluation of Bioeconomy in the Context of Strong Sustainability. *Sustainable Development*, *27*(5), 955-964.

Maisaroh, M., Sawitri, H. S. R., and Ramli, N. H. (2022). The Green Entrepreneurship Behavior: A Literature Review. *Jurnal Analisis Bisnis Ekonomi*, 20(1), 31-49.

Malavisi, A. (2018). The Urgency of the Greening of Ethics. *Australasian Journal of Logic*, 4(3), 593-609.

Bąkowski, A., and Matusiak, K. B. (2008). *Wybrane aspekty funkcjonowania parków technologicznych w Polsce i na świecie*. PARP: Warszawa.

Mian, S., Fayolle, A., and Lamine, W. (2012). Building Sustainable Regional Platforms for Incubating Science and Technology Businesses: Evidence from US and French Science and Technology Parks. *The International Journal of Entrepreneurship and Innovation*, 13.4: 235-247.

Mrkajic, B., Murtinu, S. and Scalera, V. G. (2019). Is Green the New Gold? Venture Capital and Green Entrepreneurship. *Small Business Economics*, 52(4), 929-950.

Muo, I., and Azeez, A. A. (2019). Green Entrepreneurship: Literature Review and Agenda for Future Research. *International Journal of Entrepreneurial Knowledge*, 7(2).

O'Neill, K., and Gibbs, D. (2016). Rethinking Green Entrepreneurship - Fluid Narratives of the Green Economy. *Journal of Environment and Planning*, 48(9), 1727–1749.

OECD (2011). Measuring Green Entrepreneurship. Entrepreneurship at a Glance, 23-38.

Öztürk, S. (2022). Yeşil Ekonomi ve Türkiye'de Çevresel İyileşme: Bir Durum Analizi. *Girişimcilik Ve İnovasyon Yönetimi Dergisi*. 11(1), 80-104.

Pacheco, D. F., Dean, T. J., and Payne, D. S. (2010). Escaping the Green Prison: Entrepreneurship and the Creation of Opportunities for Sustainable Development. *Journal of Business Venturing*, 25(5), 464–480.

Pelle, D., M. Bober, and M. Lis. (2008). *Parki Technologiczne Jako Instrument Polityki Wspierania Innowacji Dyfuzji Wiedzy*. Warsaw: Instytut Badań Strukturalnych.

Radosevic, S., and Myrzakhmet, M. (2009). Between Vision and Reality: Promoting Innovation Through Technoparks in an Emerging Economy. *Technovation*, 29(10), 645-656.

Rockström, J., Sukhdev and P., (2016). *How Food Connects All the SDGs.* Keynote Speech at Stockholm EAT Food Forum 2016.

Salas-Zapata, W. A., and Ortiz-Muñoz, S. M. (2019). Analysis of Meanings of the Concept of Sustainability. *Sustainable Development*, 27(1), 153–161.

Schaper, M. (2010). *Making Ecopreneurs*. Burlington, USA: Gower.

Schumpeter, J. (1934). *The Theory of Economic Development*. Cambridge: Harvard University Press.

Schumpeter, J. A., and Swedberg, R. (2021). *The Theory of Economic Development*. UK: Routledge.

Scoones, I. (2007). *Sustainability*. Development in Practice, 17(4–5), 589–596.

Shi, L., Han, L., Yang, F., and Gao, L. (2019). The Evolution of Sustainable Development Theory: Types, Goals, and Research Prospects. *Sustainability*, *11*(24), 7158.

Staszków, M. (2013). Parki naukowo-technologiczne–miejsce wsparcia innowacyjnego biznesu. *Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu*, 315(2), 269-277.

Staszków, M., Puślecki, Ł., and Trapczyński, P. (2017). Development of Science and Technology Parks in Poland: Opportunities for New Modes of Cooperation in the Biopharmaceutical Industry. *Managing Global Transitions*, 15(1), 23-41.

Wessner, C., (2009). Understanding Research, Science and Technology Parks: Global Best Practice, Report of a Symposium. Washington: The National Academies Press.

White, M. A. (2013). Sustainability : I Know It When I See It. *Ecological Economics*, 86, 213–217.

Wiersum, K. F. (1995). 200 years of sustainability in forestry: lessons from history. *Environmental management*, *19*, 321-329.

Wildlife Fund (IUCN/UNEP/WWF) (1980). World Conservation Strategy: Living Resource Conservation for Sustainable Development.

Wilkinson, A., and Mangalagiu, D. (2012). Learning with Futures to Realise Progress Towards Sustainability: The WBCSD Vision 2050 Initiative. *Futures*, *44*(4), 372-384.

Williams, C. C., and Millington, A. C. (2004). The Diverse and Contested Meanings of Sustainable Development. *Geographical Journal*, *170*(2), 99-104.

Wu, J. (2013). Landscape Sustainability Science: Ecosystem Services and Human Well-being in Changing Landscapes. *Landscape ecology*, *28*, 999-1023.

Xavier, A., Reyes, T., Aoussat, A., Luiz, L., and Souza, L. (2020). Eco-innovation Maturity Model: A Framework to Support the Evolution of Eco-innovation Integration in Companies. *Sustainability*, 12(9), 3773.

Yamada S., Kanoi L., Koh V., Lim A., and Dove MR. Sustainability as a Moral Discourse: Its Shifting Meanings, Exclusions, and Anxieties. *Sustainability*. 2022; 14(5):3095.

York, J. G., and Venkataraman, S. (2010). The Entrepreneur–Environment Nexus: Uncertainty, Innovation, and Allocation. *Journal of Business Venturing*, 25(5), 449–463.

Yu, X., Li, M., and Kang, W. (2022). Heterogeneity of Decoupling Between Economic Development and Carbon Emissions in China's Green Industrial Parks. *Earth's Future*, 10(7).

Zhaojun, Y., Jun, S., Yali, Z and Ying, W. (2017). Green, Green, It's Green: A Triad Model of Technology, Culture, and Innovation for Corporate Sustainability. *Sustainability*. 9, 1-23.

REFERENCES

Barnes, C. (2014). NGOs, Mobilization, Participation, and Democracy. In NGOs, Political Protest, and Civil Society (Chapter 2).

Brown, A. & Johnson, B. (2018). Reliability of Broadcast.

Brown, C., Davis, L. & Shlafer, R. J. (2020). Are We Meeting Their Needs? Well-child, Dental, and Mental Health Care for Youth in Juvenile Correctional Facilities in Minnesota. *Journal of Health Care for the Poor and Underserved*, 31(1), 171-184.

Brown, K. & Miller, J. (1991). *Syntax: A Linguistic Introduction to Sentence Structure (2nd Edition)*. London and New York: Routledge.

Carboni, J. L. & Maxwell, S. P. (2015). Effective social media engagement for nonprofits: What matters? Journal of Public and Nonprofit Affairs, 1(1), 15–28.

Cornelissen, J. (2007). Corporate Communications: Theory and Practice. Strategic Direction, 23(8). https://doi.org/10.1108/sd.2007.05623hae.001

Chambers, C. D. (2013). Registered reports: A new publishing initiative at Cortex [Editorial]. Cortex, 49, 609–610. https://doi.org/10.1016/j.cortex.2012.12.016

Cheng, Y., & Cameron, G. T. (2019). Examining six modes of relationships in a social-mediated crisis in China: An exploratory study of contingent organization-public relationships (COPR). Journal of Applied Communication.

Cutlip, S. M., Center, A. H. & Broom, G. M. (2012). Cutlip & Center's Effective Public Relations. Pearson.

Cyber Strategy Projects. (1996). Digital Disaster, Cyber Security, and the Copenhagen School. *International Studies Quarterly,* 53(4), 1155–1175. http://www.jstor.org/stable/27735139

David R. Johnson. (2019). Probabilistic. Annual Review of Resource Economics.

Deuze, M. (2016). Living in Media and the Future of Advertising. *Journal of Advertising*, 45(3), 326-333. DOI: 10.1080/00913367.2016.1185983

Dozier, D., Zeanah, C. H. & Bernard, K. (2013). Infants and Toddlers in Foster Care. The Future of Children, 23(1), 109-126.

Fowler, P. B. S. (1997). Evidence-based everything. Wiley Online Library.

Garcia, M. & Davis, R. (n.d.). What is a Call to Action? CTA Definition and Examples.

Gepp, A. & Krotz, F. (2014). Mediatized worlds: Understanding everyday mediatization. In A. Hepp & F. Krotz (Eds.), Mediatized worlds: Culture and society in a media age (pp. 1-15). London: Palgrave.

Grunig, J. E. & Hunt, T. T. (1992). Managing Public Relations. New York, NY: Holt.

Grunig, J. E. & Repper, F. C. (2010). Understanding of consumption behaviors in art and cultural sectors for developing successful communication plans. Journal of Arts Management, Law, and Society, 40(3), 213-231.

Grunig, J. E. & Toth, E. L. (2006). A Strategic Management Approach to Reputation, Relationships, and Publics: The Research Heritage of the Excellence Theory.

Hamblen, M. (2010, February 13). Text 'Haiti' Earthquake Relief Effort Raises $32M for Red Cross. Computerworld. https://www.computerworld.com/article/2520620/text--haiti--earthquake-relief-effort-raises--32m-for-red-cross.html

Hoffman, L. & Holstius, M. (2012). Constructing realities: An art of lenses. FACOLTÀ DI PSICOLOGIA - Tesionline.

Hyden, G. (1995). Bringing Voluntarism Back in Eastern Africa in Comparative Perspective. In J. Sembojia & O. Therkildsen (Eds.), Service Provision under Stress in East Africa (pp. 35-50). London: James Currey.

Johnson, A. & White, B. (2016). How Johnson & Johnson collaborates with local NGOs to achieve global.

Johnson, D. R., et al. (2020). Online competition between pro- and anti-vaccination views. Nature.

Kang, S. & Norton, E. H. (2004). Nonprofit organizations' use of the World Wide Web: Are they sufficiently fulfilling organizational goals? Public Relations Review, 30, 279–284.

Kotler, P. & Lee, N. (2008). Corporate Social Responsibility: Doing the Most Good for Your Company and Your Cause. John Wiley & Sons.

Lester, P. (2014). UNICEF Tap Project: Providing Safe and Clean Drinking Water. UNICEF USA.

McCaskill, J. R. & Harrington, J. R. (2017). Revenue sources and social media engagement among environmentally focused nonprofits. Journal of Public and Nonprofit Affairs, 3(3), 309-319.

McKeever, B. W. (2013). From awareness to advocacy: Understanding nonprofit communication, participation, and support. Journal of Public Relations Research, 25(4), 307–328.

McQuail, D. (2005). McQuail's Mass Communication Theory. Sage Publications.

OECD. (2009). Education at a Glance 2009: OECD Indicators. OECD iLibrary.

Palenchar, J. M. & Heath, L. R. (2007). Strategic risk communication: Adding value to society. Public Relations Review, 33(2), 120-129.

Pavlik, J. V. (2007). Mapping the consequences of technology on public relations. Institute for Public Relations.

Popkowski et al. (2018). The effect of fixed and growth mindsets on buying sustainable foods. British Food Journal, 124.

Robson, P. & James, M. (2013). Not everyone's aboard the online public relations train: The use (and non-use) of social media by public relations practitioners. PRism, 9(1).

Saffer, R. (2015). The Impact of Social Media Usage in the Workplace on Team Dynamics and Collaboration.

Saxton, Gregory D. and Niyirora, Jerome and Guo, Chao and Waters, Richard, #AdvocatingForChange: The Strategic Use of Hashtags in Social Media Advocacy (July 31, 2015). Advances in Social Work, Vol. 16, Number 1, pp. 154-169, Available at SSRN: https://ssrn.com/abstract=3034801

Schroth, H. A. (2013). Coach McKeever: Unorthodox Leadership Lessons from the Pool. California Management Review, 56(1), 89-99. https://doi.org/10.1525/cmr.2013.56.1.89

Smith, J. (2018). Draft empirical studies based on the research topic "Comparative study of Libraries in NGOs and Universities". New York: XYZ Publishing.

Thompson-Garcia v. Social Security Administration Commissioner, 2:20-cv-00091, (D. Wyo.) (Year).

Thompson, J. (2021). White Media Attitudes in the Trump Era.

Thompson, S. (2021). Comparative Study of Collection Development Practices in NGO and University Libraries. Toronto: XYZ Publishing.

U.S. Department of State. (Year). Non-Governmental Organizations in the United States. Investopedia.

V. Kumar & Gupta, S. (2016). Conceptualizing the Evolution and Future of Advertising. Journal of Advertising, 45(3), 302-317. DOI: 10.1080/00913367.2016.1199335

VISME. (n.d.). NGOs: Making a Difference in the World. Visual Learning Center.

Water, et al. (2009). The World's Water 2008-2009: The Biennial Report on Freshwater Resources.

Waters, R. D., Burnett, E., Lamm, A., and Jessica Lucas. (2009). Engaging stakeholders through social networking: How nonprofits are using Facebook. Public Relations Review, 35(2), 102-106.

Williams, A. & Brown, C. (2017). Infographic on highlights from the 2017 National School Climate Survey by GLSEN and a presentation by Side by Side.

Xavier et al. (2021). Discuss evaluation techniques and performance claims in public relations, referencing Cutlip, Center, and Broom's work from 2000.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2003). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Seçkin Yayıncılık.

Young, D. R. & Salamon, L. M. (2002). Commercialization, Social Ventures, and For-profit Competition. In The state of nonprofit America. Washington DC: Brookings Institution Press.

INTERDISCIPLINARY APPROACHES IN SPORT SCIENCES

Editor

Assoc. Prof. Dr. Tebessüm Ayyıldız Durhan

EĞİTİM
yayınevi

INTERDISCIPLINARY APPROACHES IN SPORT SCIENCES

Editor: Assoc. Prof. Dr. Tebessüm Ayyıldız Durhan

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 47830

ISBN: 978-625-6658-31-8
1. Edition, March 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card
INTERDISCIPLINARY APPROACHES IN SPORT SCIENCES
Editor: Assoc. Prof. Dr. Tebessüm Ayyıldız Durhan
IV+110, 160x240 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-6658-31-8

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

Sources

Anık, M. (2012). Sociology of Identity and Multiculturalism, Anakara: Açlım Kitap

Babayigit, S. (2006). *Business Negotiations in Different Cultures in International Marketing and an Application.* Erciyes University Institute of Social Sciences, Kayseri, 5.

Balcı, A. (2009) *Research in social sciences* (Seventh Edition). Ankara: Pegem A Publishing, 36.

Bauman, G.(1999). *Multiculturalism Bilmecesi: Ulusal,Ethnic and Religious Identities Rethinking*. (Çev.Demirakın,I.). Dost Kitabevi, Ankara:8.

Doytcheva, M. (2009). *Multiculturalism*.(Trans. Akıncılar Onmuş, T.) İletişim Yayınları, Istanbul, 16-25.

Erdemli, A. (2008). Sport Yapan İnsan, e publications: Istanbul.

Kartarı, A. (2006). *Living in Differences: Intercultural Communication.* Product Publications: Ankara,15.

Kayan, F. (2012).*Understanding of Work and Management in Different Cultures: A Comparative Research on Turkish Employees and Foreign Managers*. Akdeniz University Institute of Social Sciences. Master Thesis,1.

Kulakoğlu Dilek, N. (2014). The *Effectiveness of Cultural Intelligence in the Management of Cultural Differences: A Field Study on Group A Travel Agency Managers.* Muğla Sıtkı Koçman University Institute of Social Sciences,Muğla,1.

Küçükaydın, M, Arslan, R. & Sağır, ŞA. (2014). The Reflections of Multiculturalism to Media, Literature, Games and Music. The Journal of International Socail Research, 7(34): 585-593.

Merriam, S. B. (2013). *Qualitative research* (Transl. Ed. S. Turan). Ankara: Nobel Publishing, 24-26.

Özhan,İ.(2006). *Multiculturalism and Multiculturalism as Special Views of Differentiation.* Gazi University Institute of Social Sciences. Master Thesis, Ankara:17-156.

Öztürk, F. (1998). Social Dimensions of Sport, Bağırgan Yayımevi: Ankara.

Parekh, B.(2002). *Rethinking Multiculturalism: Cultural Diversity and Political Theory*. (Çev.Tanrıseven,B.). Phoneix Yayınevi,Ankara:3-429.

Smith, P. (2005). *Kültürel Kuram*.(Çev.Güzelsarı,S.,Gündoğdu,İ.).Babil Yayınları. İstanbul:7-13.

General Directorate of Sports Official Website. Retrieved from: http://sgm.gsb.gov.tr/ on September 02, 2015.

Talas,M.(2008).Multiculturalism Kıskacında Nation State and Turkey. Doğu Kütüphanesi, Istanbul,32-35.

Yıldırım, A. and Şimşek, H. (2008). *Qualitative research methods in social sciences* (Seventh Edition). Ankara: Seçkin Publishing, 72-74,228-233.

References:

Broman G, Quintana M, Engardt M, Gullstrand L, Jansson E, and Kaijser L. "Older women's cardiovascular responses to deep-water running." Journal of Aging and Physical Activity. 2006; 14(1):29-40.

Chase NL, Sui X, Blair SN. "Swimming and all-cause mortality risk compared with running, walking, and sedentary habits in men." International Journal of Aquatic Research and Education. 2008; 2(3):213-23.

Castro-Sánchez, A, M. Matarán-Peñarrocha, G, A. Lara-Palomo, I. Saavedra-Hernández, M. Arroyo-Morales, M. and Moreno-Lorenzo C. 2012. Hydrotherapy for the Treatment of Pain in People with Multiple Sclerosis: A Randomized Controlled Trial. The National Library of Medicine (NLM). doi: 10.1155/2012/473963 Available at: https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3138085/

Connolly L, J,. Nordsborg N, B., Nyberg M., Weihe P., Krustrup P., Mohr M. 2016. Low-volume high-intensity swim training is superior to high-volume low-intensity training in relation to insulin sensitivity and glucose control in inactive middle-aged women. Pubmed, Oct;116(10):1889-97. doi: 10.1007/s00421-016-3441-8. Epub 2016 Jul 29. Available at: https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/27473445/

Craft L, L., Perna F, M., Ed.D. 2004 "The Benefits of Exercise for the Clinically Depressed" Prim Care Companion J Clin Psychiatry. 2004; 6(3): 104–111. doi: 10.4088/pcc.v06n0301 Available at: https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC474733/

Fernandes G, Jennings F, Cabral MVN, Buosi ALP, Natour J. "Swimming improves pain and functional capacity of patients with fibromyalgia: a randomized controlled trial." 2016. Archives of Physical Medicine and Rehabilitation. 97(8). 1269-1275. Available at: https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0003999316001015

Hartmann S and Bung P. "Physical exercise during pregnancy—physiological considerations and recommendations." Journal of Perinatal Medicine. 2004; 27(3):204-15.

Mes D., Palstra A, P., Henkel C, V., Mayer I, and Vindas M, A. 2020. "Swimming Exercise Enhances Brain Plasticity in Fish" R Soc Open Sci. 2020 Jan; 7(1): 191640. Available at: https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7029906/

Swim England. "Health and Wellbeing Benefits of Swimming." (2024,02,10). Available at: https://www.swimming.org/swimengland/health-and-wellbeing-benefits-of-swimming/

US Census Bureau. "Statistical Abstract of the United States: 2012. Arts, Recreation, and Travel: Participation in Selected Sports Activities 2009." (2024,02,09), https://www.cdc.gov/healthywater/observances/rwipw_2012/index.html

U.S. Department of Health and Human Services. "2008 Physical Activity Guidelines for Americans: Be active, healthy, and happy! In Chapter 2: Physical Activity Has Many Health Benefits." 2009. (2024,02,09). https://www.cdc.gov/healthywater/swimming/swimmers/health_benefits_water_exercise.html

Westby MD. "A health professional's guide to exercise prescription for people with arthritis: a review of aerobic fitness activities." Arthritis and Rheumatism. 2001; 45(6):501-11.

All figures, unless otherwise stated, are from YouGov Plc. Total sample size was 4119 adults of which 1084 people with mental health problems ever swim and 217 with mental health problems who swim regularly. Fieldwork was undertaken between 6th - 11th September 2018. The survey was carried out online. The figures have been weighted and are representative of all GB adults (aged 18+). (2024,02,07). https://www.visioned.org.uk/news/new-study-says-swimming-benefits-mental-health/

REFERENCES

BBC (2018). Homeschooling in the UK.

Bew, P. (2011). *Independent review of key stage 2 testing, assessment and accountability*. TSO.

Birmingham University.

Cable, C., Driscoll, P., Mitchell, R., Sing, S., Cremin, T., Earl, J., ... & Heins, B. (2010). Languages learning at Key Stage 2: A longitudinal study. The Open University.

Chester University

Childs, A., & Baird, J. A. (2020). General Certificate of Secondary Education (GCSE) and the assessment of science practical work: A historical review of assessment policy. *The Curriculum Journal*, *31*(3), 357-378.

Davies, H. (1999). Standards in physical education in England at key stage 1 and key stage 2: Past, present and future. *European Journal of Physical Education*, *4*(2), 173-190.

Desforges, C., & Abouchaar, A. (2003). *The impact of parental involvement, parental support and family education on pupil achievement and adjustment: A literature review.* (433). London: DfES.

DfE-1 (2023). National Curriculum

DfE-2 (2023). Early years foundation stage

DfE-3 (2023). National Curriculum Teacher Assessments at Key Stage 3

DfE-4 (2023). Home Education

DfE-5 (2019). Elective home education Departmental guidance for local authorities. *Department for Education.*

DfE-6 (2019). Elective Home Education: Guidance for Parents. *Department for Education.*

DfE-7 (2023). National curriculum in England: physical education programs of study.

DfE-8 (2023). Physical education programs of study: key stages 1 and 2 National curriculum in England. *Department for Education.*

DfE-9 (2023). Physical education programs of study: key stages 3 and 4 National curriculum in England. *Department for Education.*

Döğer, İ. H., & İsgender, M. (2015). Economic Development Strategies and Some Country Experiences. *Dumlupınar University Journal of Social Sciences*, (2).

Erdoğan, İ. (1995). Contemporary Education Systems, Sistem Publishing, Istanbul.

Erdoğan, İ. (2006). Contemporary Education Systems, Sistem Publishing, Istanbul.

Erginer, A. (2006). *European Union education systems - comparisons with Turkish education system.* Ankara: Pegem A Publishing.

Eriçok, R. E. (2020). Global Economic Slowdown: Risks, Uncertainties and Effects on the Turkish Economy. *Journal of Court of Accounts*, (116), 33-64.

Ertürk, H. A. & Sivritepe, S. (2017). Cultural change and generations: a field study on the role of cultural change on generations. *International Journal of Refereed Communication and Literary Studies.* 17, 1-26.

Foster, D. (2015). Home education. House *of Commons, Library*.

Foster, D., & Danechi, S. (2019). Home education in England. *Commons Library Briefing*.

George, A., Stokes, L., & Wilkinson, D. (2012). Does Early Education Influence Key Stage 1 Attainment? Evidence for England from the Millennium Cohort Study. *National Institute Economic Review*, *222*(1), 67-80.

Kerr, D. (2003). Citizenship education in England: The making of a new subject. *JSSE-Journal of Social Science Education*. 1-10.

Loughborough University.

Ocak, G. (2011). The effects of philosophical and cultural basis on educational programs. *Journal of Human Sciences*, *8*(1).

ONS (2021). The UK population at mid-2021

Parsons, S., & Lewis, A. (2010). The home-education of children with special needs or disabilities in the UK: views of parents from an online survey. *International Journal of Inclusive Education*, *14*(1), 67-86.

Salehi Abari, M., Nikdoosti, M., & Jafari Fesharaki, M. (2021). Comparison of "Will" concept in education and jurisprudence and possible challenges in the educational system of Iran and England. *Iranian Journal of Comparative Education*, *4*(2), 1209-1226.

Standards and Testing Agency, (2017). Key Stage 1, Assessment framework for the development of the Year 1 phonics screening check. *Open Government License.* 4-22

Stobart, G., & Stoll, L. (2005). The key stage 3 strategy: What kind of reform is this?. *Cambridge Journal of Education*, *35*(2), 225-238.

Şahin, V. Teacher standards and geography education in England. *Kesit Academy Journal*, (10), 273-286.

UNA-UK. What is literacy? How words work.

Üçışık, S. & Demirci, A. (2002). 21st century contemporary geography science and its basic elements. *Marmara Geography Journal,* (5), 117-133.

Putwain, D. W. (2009). Assessment and examination stress in Key Stage 4. *British Educational Research Journal*, *35*(3), 391-411.

Roberts, N. (2021). *The school curriculum in England.* Briefing Paper. 1-14.

Turner, D. (2006). Privatisation, Decentralisation, and Education in the United Kingdom: The Role of the State. *Decentralisation and privatisation in education: The role of the state*, 97-107.

TURKSTAT (2022). Address Based Population Registration System Results, 2022

Yaşar, Ş. (1984). Preschool Education Institutions and Teacher Training in England. *Education and Science*, *9*(51).

Yayla, Y. (2019). Sovereign wealth funds: sustainability and diffusion. *Fiscaoeconomia*, *3*(1), 115-133.

Yaldız, T., Yıldırım, E. & Arslan, S. (2020). The UK education system: Some sample applications for Turkey. The Journal of International Education Science, 22 (7), 22-40.

Yılmaz, K., & Altınkurt, Y. (2011). Prospective teachers' views on the problems of Turkish education system. *International journal of human sciences*, *8*(1), 942-973.

Reference

Achenbach, T. M. and Edelbrock, C. S. (1983). *Manual for the Child Behaviour Checklist and Revised Child Behaviour Profile.*

Akçay, D. and Özcebe, H. (2012). Evaluation of Computer Game Playing Habits of Children at Pre-School Education Levels and Their Families. *Journal of Child,* 12(2), 66-71. doi:10.5222/j.child.2012.066

Aksoy, Z. (2018). Game Addiction, Life Style Behaviours and Affecting Factors in Adolescents. *Master's Thesis.* İstanbul: Marmara Üniversitesi.

American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders 5 (DSM-V).* Washington: DC, American Psychiatric Association.

Anand, V. A. (2007). Study of Time Management: The Collelation Between Video Game Usage and Academic Performance Markers. *Cyberpsychol Behav,* 10(4), 552-559. doi: 10.1089/cpb.2007.9991.

Balak, Z. İ. (2016). The Relationship Between Online Game Addiction, Somatization Disorder and Mind Theory in Adolescents. Master's Thesis, İstanbul: Üsküdar Üniversitesi.

Brunborg, G. S., Mentzoni, R. A. and Froyland, L. R. (2014). Is Video Gaming, or Video Game Addiction, Associated with Depression, Academic Achievement, Heavy Episodic Drinking or Conduct Problems? *Journal of Behavioral Addictions,* 3(1), 27–32. doi: 10.1556/JBA.3.2014.002

Campbell, S. B. (1995). Behavior Problems in Preschool Children: A Review of Recent Research. *Journal of Child Psychology and Psychiatry,* 36(1), 113-149. doi: 10.1111/j.1469-7610.1995.tb01657.x.

Creswell, J. W. and Creswell, J. D. (2018). *Research Design Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches.* Sage.

Çavuş, S., Ayhan, B. and Tuncer, M. (2016). Computer Games and Addiction: A Field Study on University Students. *Journal of Communication Theory & Research,* 43, 265-289.

Engelhardt, C. R., Bartholow, B. D., Kerr, G. T. and Bushman, B. J. (2011). This is Your Brain on Violent Video Games: Neural Desensitization to Violence Predicts Increased Aggression Following Violent Video Game Exposure. *Journal of Experimental Social Psychology,* 47(5), 1033-1036. doi: 10.1016/j.jesp.2011.03.027

Erol, N., Kılıç, C., Ulusoy, M., Keçeci, M. and Şimşek, Z. (1998). *Türkiye Ruh Sağlığı Profili Raporu.* Ankara: T. C. Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü.

Festl, R., Scharkow, M., and Quand, T. (2013). Problematic Computer Game Use Among Adolescents, Younger and Older Adults. *Addiction,* 108(3), 592-599. doi: 10.1111/add.12016

Freeman, C. B. (2008). Internet Gaming Addiction. *The Journal for Nurse Practitioners,* 4(1), 42-47. doi: 10.1016/j.nurpra.2007.10.006

Gentile, D. (2009). Pathological Video-Game Use among Youth Ages 8 to 18. *Psychological Science,* 20(5), 594-785. doi: 10.1111/j.1467-9280.2009.02340.x

Güngörmüş, G. (2007). The Effect of Games Used in Web Based Education on Success and Permanency. Master's Thesis, Ankara: Gazi Üniversitesi.

Horzum MB. İlköğretim öğrencilerinin bilgisayar oyunu bağımlılığı düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. Eğitim ve Bilim 2011; 159: 56-68.

Hyun, G. J., Han, D. H., Lee, Y. S., Kang, K. D., Yoo, S. K., Chung, U. S. and Renshaw, P. F. (2015). Risk Factors Associated with Online Game Addiction: A Hierarchical Model. *Computers in Human Behaviour,* 48, 706-713. doi: 10.1016/j.chb.2015.02.008

Karaca, S., Gök, C., Kalay, E., Başbuğ, M., Hekim, M., Onan, N. and Barlas, G. Ü. (2016). Investigating the Association Between Computer Game Addiction and Social Anxiety in Secondary School Students. *Clinical and Experimental Health Sciences,* 6(1), 14-19. doi: 10.5152/clinexphealthsci.2016.053

Kılıçarslan, F. (2006). Çocuk ve Aile Sorunlarının Terapi ile Tedavisi. Ankara: Nobel.

Kim, P. W., Kim, S. Y., Shim, M., Im, C. and Shon, Y. (2013). The Influence of An Educational Course on Language Expression and Treatment of Gaming Addiction for Massive Multiplayer Online Role-Playing Game (MMORPG) Players. *Computers & Education,* 63, 208-217. doi: 10.1016/j.compedu.2012.12.008

Lemmens, J. S., Valkenburg, P. M. and Peter, J. (2011). Psychosocial Causes and Consequences of Pathological Gaming. *Computers in Human Behavior,* 27(1), 144-152. doi: 10.1016/j.chb.2010.07.015

Leppink, J. (2019). *Statistical Methods for Experimental Research in Education and Psychology.* Springer.

Liu, J. (2004). Childhood Externalizing Behavior: Theory and Impications. *Journal of Child and Adolescent Psychiatric Nursing,* 17(3), 93-103. doi: 10.1111/j.1744-6171.2004.tb00003.x

Mehroof, M. and Griffiths, M. D. (2010). Online Gaming Addiction: The Role of Sensation Seeking, Self-Control, Neuroticism, Aggression, State Anxiety, and Trait Anxiety. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking,* 13(3), 313-316. doi: 10.1089/cyber.2009.0229

Messias, E., Castro, J., Saini, A., Usman, M. and Peeples, D. (2011). Sadness, Suicide, and Their Association with Video Game and Internet Overuse among Teens: Results from the Youth Risk Behavior Survey 2007 and 2009. *Suicide and Life-Threatening Behavior,* 41(3), 307-315. doi: 10.1111/j.1943-278X.2011.00030.x

Orhan, E. (2018). The Investigation of the Relationship between Physical Activity Level, Digital Game Addiction and Attention Levels of Children between 10-14 Years. Master's Thesis, Niğde: Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi.

Pellegrini, A. D. and Smith, P. K. (1998). Physical Activity Play: The Nature and Function of A Neglected Aspect of Play. *Child Development,* 69(3), 577-598.

Shahid, A. and Sumbul, M. (2017). Social Evils in Media: Challenges and Solutions in 21st Century. *People: International Journal of Social Sciences,* 3, 854-875. doi: 10.20319/PIJSS.2017.33.854875

Şahin, C. and Tuğrul, V. M. (2012). İlköğretim Öğrencilerinin Bilgisayar Oyunu Bağımlılık Düzeylerinin İncelenmesi. *Zeitschrift Für Die Welt Der Türken*, 4, 115-130.

Whang, L. S., Lee, S. and Chang, G. (2003). Internet Over-Users' Psychological Profiles: A Behavior Sampling Analysis on Internet Addiction. *CyberPsychology & Behavior,* 6(2), 143–150. doi: 10.1089/109493103321640338

Wilmshurst, L. (2005). *Essentials of Child Psychopathology.* New Jersey: JohnWiley & Sons Inc.

Zamani, E., Kheradmand, A., Cheshmi, M., Abedi, A. and Hedayati, N. (2010). Comparing the Social Skills of Students Addicted to Computer Games with Normal Students. *Journal of Addiction and Health,* 2(3-4), 59-65.

REFERENCES

Abdullah, L., Mohd, T., & Sabu, R. (2016). A Conceptual Framework of Green Certification Impact On Property Price., *The 4th International Building Control Conference*, 66 (00033). https://doi.org/10.1051/MATECCONF/20166600033.

Aydın, B., & Yıldırım, H. M. (2020). Etkinliklerin Sürdürülebilirliği ve Eko-Etkinlikler: A Greener Festival Örneği. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 164-180.

Azaklı, S., & Özgür, H. (2004). *Belediyelerin turizme yönelik ve turizmi etkileyen hizmetleri*. A. Yüksel ve M. Hançer (Ed.). Turizm ilkeler ve yönetim, 117-138, Turhan Kitabevi, Ankara.

Balcı, V., & Koçak, F. (2014). Spor ve rekreasyon alanlarının tasarımında ve kullanımında çevresel sürdürülebilirlik. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 46-58.

Balcı, V., Gök, Y., & Akoğlu, H. E. (2018). Türkiye'nin ulusal gençlik ve spor politikalarının, sürdürülebilirliğin sosyal boyutuyla incelenmesi. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 9-22.

Bansal, P., & Bogner, W. (2002). Deciding on ISO 14001: Economics, ınstitutions, and context. *Long Range Planning*, 35, 269-290. https://doi.org/10.1016/S0024-6301(02)00046-8.

Baumgartner, R. (2014). Managing corporate sustainability and CSR: A conceptual framework combining values, strategies and ınstruments contributing to sustainable development. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 21, 258-271. https://doi.org/10.1002/CSR.1336.

Bergstrom, J., & Taylor, L. (2006). Using meta-analysis for benefits transfer: *Theory and practice. Ecological Economics*, 60, 351-360. https://doi.org/10.1016/J.ECOLECON.2006.06.015.

Beyhan, S. G., & Ünügür, S. M. (2005). Sustainable tourism and identity model in the context of contemporary needs. *ITU Review*, 4(2), 79-87.

Bocken, N., Short, S., Rana, P., & Evans, S. (2014). A literature and practice review to develop sustainable business model archetypes. *Journal of Cleaner Production*, 65, 42-56. https://doi.org/10.1016/J.JCLEPRO.2013.11.039.

Casey, M., Payne, W., Eime, R., & Brown, S. (2009). Sustaining health promotion programs within sport and recreation organisations. *Journal of Science and Medicine In Sport*, 12(1), 113-8. https://doi.org/10.1016/J.JSAMS.2007.08.007.

Ceylan, S., & Bulut, İ. (2019). Salda Gölü özel çevre koruma bölgesinde turizm baskısı, koruma ve sürdürülebilirlik. *Türk Coğrafya Dergisi*, (73), 79-89.

Chard, C., Dolf, M., & Dingle, G. W. (2017). *Safeguarding the natural environment in event management.* C. Mallen & L. Adams (Eds.), Event management in sport, recreation and tourism: Theoretical and practical dimensions (3rd ed., pp. 132-148). London, UK; New York, USA: Routledge.

Chiu, T., Lo, S., & Tsai, Y. (2012). Establishing an Integration-Energy-Practice Model for Improving Energy Performance Indicators in ISO 50001 Energy Management Systems. *Energies*, 5, 1-16. https://doi.org/10.3390/EN5125324.

Coşkun Arslan, M., Kısacak, H. (2017). The Corporate Sustainability Solution: Triple Bottom Line. *The Journal of Accounting and Finance*, 1 – 34.

CTR Uluslararası Belgelendirme & Denetim Ltd. Şti. (2024). ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi. Retrieved February 21, 2024, from https://belgelendirme.ctr.com.tr/iso-14001-nedir.html

Çeşmeci, N., & Kırıcı Tekeli, E. (2018). Göreme Tarihi Milli Parkı'nın sürdürülebilir turizm açısından değerlendirilmesi. *TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi*, 10(40).

Debon, R., Coleone, J., Bellei, E., & Marchi, A. (2019). Mobile health applications for chronic diseases: A systematic review of features for lifestyle improvement. Diabetes & metabolic syndrome, 13 4, 2507-2512. Kluwer Academic Publisher, Springer. https://doi.org/10.1016/J.DSX.2019.07.016.

Dougherty, R. (2000). *ISO 14001: Real-world ımplementatıon and status*. Bonser, CF. (ed.). Security, Trade, and Environmental Policy, 225-232. https://doi.org/10.1007/978-1-4615-4399-2_26.

Ekinci, E. (2021). Artvin'in doğa sporları ve aktivite potansiyelinin SWOT analizi. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(1), 1-18.

Esentaş, M., Yıldız, K., & Güzel, P. (2020). Özel spor salonu müşterilerinin hizmet kalitelerinin bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7, 11-25.

Fide, İS. (2023). Ilgaz Dağı milli parkında korunan alan turizm ilişkisinin sürdürülebilirliği üzerine bir araştırma. *Ankara Üniversitesi Çevrebilimleri Dergisi*, 10(1), 30-48.

Field, A., & Gillett, R. (2010). How to do a meta-analysis. *The British Journal Of Mathematical And Statistical Psychology*, 63(3), 665-94. https://doi.org/10.1348/000711010X502733.

Finkbeiner, M., Schau, E., Lehmann, A., & Traverso, M. (2010). Towards Life cycle sustainability assessment. *Sustainability*, 2, 3309-3322. https://doi.org/10.3390/SU2103309.

Finnveden, G., Hauschild, M., Ekvall, T., Guinée, J., Heijungs, R., Hellweg, S., Koehler, A., Pennington, D., & Suh, S. (2009). Recent developments in Life Cycle Assessment. *Journal of Environmental Management,* 91 1, 1-21. https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2009.06.018.

Gholami, H., Rezaei, G., Saman, M., Sharif, S., & Zakuan, N. (2016). State-of-the-art green HRM system: Sustainability in the sports centre in Malaysia using a multi-methods approach and opportunities for future research. *Journal of Cleaner Production*, 124, 142-163. https://doi.org/10.1016/J.JCLEPRO.2016.02.105.

Glavič, P., & Lukman, R. (2007). Review of sustainability terms and their definitions. *Journal of Cleaner Production*, 15, 1875-1885. https://doi.org/10.1016/J.JCLEPRO.2006.12.006.

Grum, D., & Babnik, K. (2022). The psychological concept of social sustainability in the workplace from the perspective of sustainable goals: A systematic review. *Frontiers in Psychology*, 13. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.942204.

Güler, Ç., Tekbaş, F., & Vaizoğlu, S. (2001). Çevre yönetimi. *TTB Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi, 2*(6), 9-15.

Günakan, A., & Ataçocuğu, MŞ., (2021). Amatör Spor Dallarında Yönetimsel ve Ekonomik Sorunlar: Atletizm Örneği. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi* 1, 55-85.

Gwilliam, K. (1990). The economic view. *Transportation*, 17, 343-354. https://doi.org/10.1007/BF02314326.

Haake, S. (2009). The impact of technology on sporting performance in Olympic sports. *Journal of Sports Sciences*, 27, 1421 - 1431. https://doi.org/10.1080/02640410903062019.

Harris, J. M. (2000). Basic principles of sustainable development. *Dimensions of Sustainable Development,* 21-41

Holland, J. (2018). Sustainability at work. *Journal of Family and Consumer Sciences*, 110, 6-6. https://doi.org/10.14307/JFCS110.1.6.

Hopwood, B., Mellor, M., & O'Brien, G. (2005). Sustainable development: mapping different approaches. *Sustainable Development*, 13, 38-52. https://doi.org/10.1002/SD.244.

Işıldar, P., & Yıldız, Ö. (2019). Festivaller ve yerel halk üzerindeki sosyal etkileri: Urla örneği. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(4), 931-948.

İnak Özberk, T. M. & Karadağ, L.(2023). Sürdürülebilir deniz turizmi açısından marina işletmelerinin önemi. *Doğanın Sesi*, *6*(12), 29-47.

Jørgensen, T. (2008). Towards more sustainable management systems: through life cycle management and integration. *Journal of Cleaner Production*, 16, 1071-1080. https://doi.org/10.1016/J.JCLEPRO.2007.06.006.

Karadağ, L., & Özberk, T. M. İ. (2023). Sürdürülebilir deniz turizmi açısından marina işletmelerinin önemi. *Doğanın Sesi*, 6(12), 29-47.

Kervankıran, İ., & Eryılmaz, A. (2014). Isparta ili milli parklarının rekreasyonel faaliyetlerde kullanımı. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (29).

Kira, M., & Eijnatten, F. (2010). Socially sustainable work organizations and systems thinking. *Systems Research and Behavioral Science*, 27, 713-721. https://doi.org/10.1002/SRES.1043.

Kira, M., & Lifvergren, S. (2013). *Sowing seeds for sustainability in work systems*. Ehnert, I, Harry, W., & Zink, K. (ed). Handbook of Sustainability and Human Resource Management, 57-81. https://doi.org/10.1007/978-3-642-37524-8_3.

Labuschagne, C., Brent, A., & Erck, R. (2005). Assessing the sustainability performances of industries. *Journal of Cleaner Production*, 13, 373-385. https://doi.org/10.1016/J.JCLEPRO.2003.10.007.

Leonidou, E., Christofi, M., Vrontis, D., & Thrassou, A. (2020). An integrative framework of stakeholder engagement for innovation management and entrepreneurship development. *Journal of Business Research*, 119, 245-258. https://doi.org/10.1016/J.JBUSRES.2018.11.054.

Lindsey, T. (2011). Sustainable principles: common values for achieving sustainability. *Journal of Cleaner Production*, 19, 561-565. https://doi.org/10.1016/J.JCLEPRO.2010.10.014.

McGrath, M.J. ve C.N. Scanaill. (2013). Wellness, fitness, and lifestyle sensing applications. *Sensor Technologies*, 217-248.

Mckane, A., Therkelsen, P., Scodel, A., Rao, P., Aghajanzadeh, A., Hirzel, S., Zhang, R., Prem, R., Fossà, A., Lazarevska, A., Matteini, M., Schreck, B., Allard, F., Alcántar, N., Steyn, K., Hürdoğan, E., Björkman, T., & O'Sullivan, J. (2017). Predicting the quantifiable impacts of ISO 50001 on climate change mitigation. *Energy Policy*, 107, 278-288. https://doi.org/10.1016/J.ENPOL.2017.04.049.

Moher, D., Liberati, A., Tetzlaff, J., Altman, D. G., & PRISMA Group*. (2009). Preferred reporting items for systematic reviews and meta-analyses: the PRISMA statement. *Annals of İnternal Medicine*, 151(4), 264-269. https://doi.org/10.7326/0003-4819-151-4-200908180-00135

Montabon, F., Melnyk, S., Sroufe, R., & Calantone, R. (2000). ISO 14000: Assessing its perceived impact on corporate performance. *Journal of Supply Chain Management*, 36, 4-16. https://doi.org/10.1111/J.1745-493X.2000.TB00073.X.

Musgrave, J. (2011). Moving towards responsible events management. *Worldwide Hospitality and Tourism Themes*, 3, 258-274. https://doi.org/10.1108/17554211111142211.

Mutlubaş, I., Bayrakcı, S., & Özcan, C. C. (2020). Rekreasyonel tema parkların ekonomik etkileri: İsfanbul TEMA PARK ÖRNEĞİ. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 823-836.

Nielsen, M. L., & Gullstrand, E. (2021). *Environmental sustainability among sports clubs in Lund's municipality*. Master's Thesis, Malmö University, Faculty of Education and Society.

Ostrowska-Tryzno, A., & Muszyńska, A. (2018). Sustainable tourism services as an exceptional product for the mice destination. Case Study Reykjavik. *Kwartalnik Naukowy Uczelni Vistula*, 1(55), 164-174.

Özdedeoğlu, B., & Erdoğan, M. (2023). Sürdürülebilir spor ve rekreasyon tesislerinin planlamasında kuruluş dinamikleri: fitness salonu örneği. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 21(100. Yıl Özel Sayısı), 45-55.

Paul, J., & Criado, A. (2020). The art of writing literature review: What do we know and what do we need to know?. *International Business Review*, 29, 101717. https://doi.org/10.1016/j.ibusrev.2020.101717.

Pehlivanoğlu, F., & Narman, Z. (2023). Elektrik Tüketim teşviklerinin talep miktarı üzerindeki etkisi: Meta analizi ile bir inceleme. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (76), 17-33.

Pepe, K. (2017). Sporda çevresel sürdürülebilirlik. Kesit Akademi Dergisi, (10), 161-172.

Sariçam, H., & Öcal, K. (2023). Sahiplerinin perspektifinden fitness merkezlerinin yönetim stratejileri. *Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 38-62.

Scott, W.R. (2003). *Organizations rational, natural, and open systems*. Prentice Hall.

Şahin, M., & Yücel, A. S. (2021). Gençlik ve spor il ve ilçe müdürlüklerinde görev yapan personelin sporda sürdürülebilirliğe ilişkin tutumlarının belirlenmesi: Ege bölgesi örneği. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(4), 937-954.

Şimşek, KY. (2018). *Ticari rekreasyon*. Detay Yayıncılık, Ankara.

Tavazar, H. (2016). *Sürdürülebilir etkinlik yönetim anlayışı kapsamında özel sektör rekreasyonel faaliyetlerinin incelenmesi* (Doctoral dissertation, Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rekreasyon Anabilim Dalı).

Uçar, Y. (2016). Türkiye'de spor ve rekreasyon politikalarının oluşumu ve bu hizmetlerin sunumu. *Yerel Politikalar*, (6), 27-48.

Uslu, T. & Başer, S.(2023). Yeşil ekonomi ve eko-inovasyon yaklaşımının rekreasyon ve spor yönetimi perspektifinden akıllı sporlara uyarlanması: formula e örneği. *Fenerbahçe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, *3*(1), 70-94.

Wager, T., Lindquist, M., & Kaplan, L. (2007). Meta-analysis of functional neuroimaging data: current and future directions. *Social Cognitive and Affective Neuroscience*, 2(2), 150-8. https://doi.org/10.1093/scan/nsm015.

Yahya, S., & Goh, W. (2001). The implementation of an ISO 9000 quality system. *International Journal of Quality & Reliability Management*, 18, 941-966. https://doi.org/10.1108/02656710110407127.

Yavuz, G., & Akyildiz Munusturlar, M. (2020). Sporda sürdürülebilirlik konusunda "ciddi olma" ve "kayıtsız kalma": Çankırı gençlik ve spor il müdürlüğü örneği. *Bozok International Journal of Sport Science*, 1(2), 26-37.

REFERENCES

Akın, A., Abacı, R. ve Öveç, Ü. (2007). Öz-bilinç Ölçeği'nin Türkçe formunun yapı geçerliği ve güvenirlik çalışması. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 40(2), 257-276.

Al-Sharideh, K. & Goe, W. R. (1998). Ethnic communities within the university: An examination of factors influencing the personal adjustment of international students. Research in Higher Education, 39(6),699-725.

Baumeister, R., Masicampo, E., & Vohs, K. (2011). Do conscious thoughts cause behavior?. Annual review of psychology, 62, 331-61. https://doi.org/10.1146/annurev.psych.093008.131126.

Benbassat, J., & Baumal, R. (2005). Enhancing Self-Awareness in Medical Students: An Overview of Teaching Approaches. Academic Medicine, 80, 156-161. https://doi.org/10.1097/00001888-200502000-00010.

Birrer, D., & Morgan, G. (2010). Psychological skills training as a way to enhance an athlete's performance in high-intensity sports. Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports, 20. https://doi.org/10.1111/j.1600-0838.2010.01188.x.

Bruce L. Berg - Howard Lune, "Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri", ed. Hasan Aydın, (Konya: Eğitim Yayıncılık, 2015), 70-71.

Çelik, Ö. (2010). Okul yöneticilerinin özbilinç yeterliliği ve dönüşümcü liderlik özellikleri arasındaki ilişki (Master's thesis, Sakarya Üniversitesi).

Dinther, M., Dochy, F., & Segers, M. (2011). Factors affecting students' self-efficacy in higher education. Educational Research Review, 6, 95-108. https://doi.org/10.1016/J.EDUREV.2010.10.003.

Eckroth-Bucher, M. (2010). Self-Awareness: A Review and Analysis of a Basic Nursing Concept. Advances in Nursing Science, 33, 297–309. https://doi.org/10.1097/ANS.0b013e3181fb2e4c.

Fenigstein, A., Scheier, M. F., Buss, A. H. (1975). Public and private self-consciousness: Assessment and theory, Journal of Consulting and Clinical Psychology, 43, 4, 522-527.

Friston, K. (2018). Am I Self-Conscious? (Or Does Self-Organization Entail Self-Consciousness?). Frontiers in Psychology, 9.

Hull, J., Slone, L., Meteyer, K., & Matthews, A. (2002). The nonconsciousness of self-consciousness.. Journal of personality and social psychology, 83 2, 406-24.

Hull, J., Treuren, R., Ashford, S., Propsom, P., & Andrus, B. (1988). Self-consciousness and the processing of self-relevant information. Journal of Personality and Social Psychology, 54, 452-465. https://doi.org/10.1037/0022-3514.54.3.452.

Ilgar, M. Z., & Parlak, K. (2014). Üniversite sınavına hazırlanan öğrencilerin okulabağlılık özbilinç ve girişimcilik özellikleri arasındaki ilişki. İZÜ Sosyal Bilimler Dergisi/IZU Journal of Social Science.

Karasar, N. (2011). Bilimsel araştırma yöntemi,(11. baskı) Ankara. Nobel Yayınevi.

Kurtipek, S., Güngör, N. B., & Yenel, İ. F., (2018). Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Başarı Yönelimleri ve Öz Bilinç Düzeyinin Belirlenmesi. Uluslararası Herkes İçin Spor ve Wellness Kongresi.

Musholt, K. (2011). Self-consciousness and nonconceptual content. Philosophical Studies, 163, 649 - 672.

Paulson, S., Davidson, R., Jha, A., & Kabat-Zinn, J. (2013). Becoming conscious: the science of mindfulness. Annals of the New York Academy of Sciences, 1303. https://doi.org/10.1111/nyas.12203.

Reese, R., & Miller, C. (2006). Effects of a University Career Development Course on Career Decision-Making Self-Efficacy. Journal of Career Assessment, 14, 252 - 266. https://doi.org/10.1177/1069072705274985.

Rochat, P. (2018). The Ontogeny of Human Self-Consciousness. Current Directions in Psychological Science, 27, 345 - 350.

Ryan, R., & Deci, E. (2020). Intrinsic and extrinsic motivation from a self-determination theory perspective: Definitions, theory, practices, and future directions. Contemporary Educational Psychology. https://doi.org/10.1016/j.cedpsych.2020.101860.

Sznycer, D. (2019). Forms and Functions of the Self-Conscious Emotions. Trends in Cognitive Sciences, 23, 143-157. https://doi.org/10.1016/j.tics.2018.11.007.

Tinto, V. (1988). Stages of student departure: Reflections on the longitudinal character of student leaving. The journal of higher education, 59(4), 438-455.

Titrek, O., Konak, H., & Titrek, A. (2013). Öğretmen adaylarının özbilinç düzeyi ile özsaygı ve karar verme stilleri arasındaki ilişki. VI. Ulusal Lisansüstü Eğitim Sempozyumu, 76.

Weinstein, N., Brown, K. W., Ryan, R. M. (2009). A multi-method examination of the effects of mindfulness on stress attribution, coping, and emotional well-being, Journal of Research in Personality, 43, pp. 374-385.

REFERENCES

Aguilar, A. J., DiStefano, L. J., Brown, C. N., Herman, D. C., Guskiewicz, K. M., & Padua, D. A. (2012). A dynamic warm-up model increases quadriceps strength and hamstring flexibility. *J Strength Cond Res, 26*(4), 1130-1141.

Akgün, N. (1994). Exercise Physiology (2nd ed.). Ege University Press.

Alter, M. J. (2004). Science of flexibility Human Kinetics.

Amiri-Khorasani, M., & Kellis, E. (2013). Static vs. Dynamic acute stretching effect on quadriceps muscle activity during soccer instep kicking. *Journal Human Kinetic, 39*(1), 43-47.

Arınık, L. (1995). Different techniques used in improving flexibility and the effects of the PNF technique. Atlet Bilim ve Teknol Derg, 19, 34-37.

Asmussen, E., & Bøje, O. (1945). Body temperature and capacity for work. *Acta Physiologica Scandinavica, 10*(1), 1-22.

Behm, D. G., & Chaouachi, A. (2011). A review of the acute effects of static and dynamic stretching on performance. *Eur J Appl Physiol, 111*(11), 2633-2651.

Bishop, D. (2003). Warm Up I. *Sports Medicine, 33*(6), 439-454. https://doi.org/10.2165/00007256-200333060-00005

Bompa, T. O. (2013). Quick strength training in plyometric sports. Sports Publishing House and Bookstore.

Bompa, T. O., Di Pasquale, M., & Cornacchia, L. . J. (2015). Quality strength training. Sports Publishing House and Bookstore.

Büyükçelebi, H. & Akarsu M. (2022). Basketbolda performans, verimlilik ve trende bakış: Derleme çalışması. C. Gündoğdu ve Ş. Tüfekçi. *Güncel Yaklaşımlar Işığında Beden Eğitimi ve Spor*. Efe Akademi Yayınları: İzmir.

Chan, S., Hong, Y., & Robinson, P. (2001). Flexibility and passive resistance of the hamstrings of young adultsusing two diffirent static stretching protocols. *Scand. J Medsci Sport, 11*(2), 81-86.

Çolak, M., & Çetin, E. (2010). Effects of different warm-up protocols applied to women on joint range of motion and flexibility. Fırat University Health Sciences Medical Journal, 24(1), 1-8.

Doğar, Y., Kılıç, M. & Akarsu, M. (2021). Atletizmde Tepe Çıkış Çalışmaları. Y. Öntürk (ed.). *Spor Bilimleri Alanında Akademik Araştırma ve Derlemeler*. Duvar Yayınları, Ankara.

Edwards, D. A., & Kurlander, L. S. (2010). Women's intercollegiate volleyball and tennis: Effects of warm-up, competition, and practice on saliva levels of cortisol and testosterone. *Hormones and Behavior, 58*(4), 606-613.

Gerbino, A., Ward, S. A., & Whipp, B. J. (1996). Effects of prior exercise on pulmonary gas-exchange kinetics during high-intensity exercise in humans. *Journal of Applied Physiology, 80*(1), 99-107.

Günay, M., & Yüce, A. (2008). *The scientific foundations of football training* (3. bs). Gazi Kitapevi.

Gündüz, N. (1995). Training Information. Saray Medical Publishing, Saray Medical Bookstore.

Houston, M. E. (2006). Biochemistry primer for exercise science (3rd bs). Human Kinetics.

Jeffreys, I. (2019). The warm-up: A behavioral solution to the challenge of initiating a long-term athlete development program. Strength & Conditioning Journal, 41(2), 52-56.

Kafkas, M. E., İlbak, İ., Eken, Ö., Çınarlı, F., Yılmaz, N., & Şahin Kafkas, A. (2018). Acute effect of different warm-up protocols on maximum repetition squat performance. Journal of Sport and Performance Research, 9, 192-205.

Karatosun, H. (1993). Physiological Foundations (1st ed.). Kokla Printing House.

Kurhan, C. O. (2021). Investigation of the Acute Effects of Different Warm-Up Protocols on Biomotor Abilities in Taekwondo Players [Institute of Health Sciences, Department of Physical Education and Sports. Master's thesis]. İnönü University.

Livanelioğlu, A., Erden, Z., & Mintaze, K. G. (2018). Proprioceptive Neuromuscular Facilitation Techniques. Hippocrates Publishing House.

Muratlı, S., Kalyoncu, O., & Şahin, G. (2011). Training and competition. Ladin Printing House.

Needham, R. A., Morse, C. I., & Degens, H. (2009). The acute effect of different warm-up protocols on anaerobic performance in elite youth soccer players. *J Strength Cond Res., 23*(9), 2614-2620.

Nelson, A. G., Guillory, l. K., Cornwell, A., & Kokkonen, J. (2001). Inhibition of Maximal Voluntary Isokinetic Torque Production Following Stretching Is VelocitySpecific. *J Strength Cond Res, 15*(2), 241-246.

Nelson, A. G., & Kokkonen, J. (2020). *Stretching anatomy*.

Papadopoulos, C., Kalapotharakos, V., Noussios, G., Meliggas, K., & Gantiraga, E. (2006). The effect of static stretching on maximal voluntary contraction and force-time curve characteristics. *J Sport Rehabil, 15*(3), 185-194.

Poole, D. C., & Jones, A. M. (2012). Oxygen uptake kinetics. *Comprehensive Physiology, 2*(2), 933-996.

Renklikurt, T. (1991). *Turkish Football Federation Football Conditioning Handbook. Turkish Football Federation.*

Sale, D. G. (2002). Postactivation potentiation: Role in human performance. *Exercise and Sport Sciences Reviews, 30*(3), 138-143.

Sander, A., Keiner, M., Schlumberger, A., Wirth, K., & Schmidtbleicher, D. (2013). Effects of functional exercises in the warm-up on sprint performances. *J Strength Cond Res., 27*(4), 995-1001.

Sevim, Y. (1997). *Warm-up and Training Information in Sports (Enhanced Edition). Tutibay Publishing House.*

Sharman, M. J., Cresswell, A. G., & Riek, S. (2006). Proprioceptive neuromuscular facilitation stretching: Mechanisms and clinical implications. *Sport Med., 36*(11), 929-939.

Shimura, K., & Kasai, T. (2002). Effects of proprioceptive neuromuscular facilitation on the initiation of voluntary movement and motor evoked potentials in upper limb muscles. *Hum Mov Sci, 21*(1), 101-113.

Smith, C. A. (1994). The warm-up procedure: To stretch or not to stretch. A brief review. *Journal of Orthopaedic & Sports Physical Therapy, 19*(1), 12-17.

Smith, J. C., & Fry, A. C. (2007). Effects of a ten-second maximum voluntary contraction on regulatory myosin light-chain phosphorylation and dynamic performance measures. *Journal of Strength and Conditioning Research, 2*(1), 73-76.

Tillin, N. A., & Bishop, D. (2009). Factors modulating post-activation potentiation and its effect on performance of subsequent explosive activities. *Sports Medicine, 39*(2), 147-166.

Vandenboom, R. (2016). Modulation of Skeletal Muscle Contraction by Myosin Phosphorylation. *Comprehensive Physiology*, *7*(1), 171-212.

Walker, B. (2011). *The anatomy of stretching: Your illustrated guide to flexibility and injury rehabilitation*.

Weerapong, P., Hume, P. A., & Kolt, G. S. (2004). Stretching: Mechanisms and Benefits for Sport Performance and Injury Prevention. *Phys Ther Rev., 9*(4), 189-206.

Zochowski, T., Johnson, E., & Sleivert, G. (2007). Effects of varying post-warm-up recovery time on 200-m time-trial swim performance. *İnternational Journal of Sports Physiology and Performance*, *2*(2), 201-211.

Editor:
Associate Prof. Dr. Mehmet Akif Çini

International Research in

Social, Human and Administrative Sciences XXI

EĞİTİM
yayınevi

INTERNATIONAL RESEARCH IN SOCIAL, HUMAN AND ADMINISTRATIVE SCIENCES XXI

Editor: Associate Prof. Dr. Mehmet Akif Çini

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Kübra Konca Nam
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 47830

ISBN: 978-625-6658-15-8
1. Edition, February 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card

INTERNATIONAL RESEARCH IN SOCIAL, HUMAN AND ADMINISTRATIVE SCIENCES XXI
Editor: Associate Prof. Dr. Mehmet Akif Çini
p.VI+78, 135x215 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-6658-15-8

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system, without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapcınız

REFERENCES

Riyath, M. I. M. (2018). Toda And Yamamoto Causality Test Between Us & Exchange Rates And Stock Market Prices İn Sri Lanka. *South Asian Journal of Social Studies and Economics*, 2(3), 1-9.

Mecik, O ve Koyuncu, T. (2020). Türkiye'de Göç Ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Toda-Yamamoto Nedensellik Testi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 9(3), 2618-2635.

Yerdelen Tatoglu, F. (2018). *Panel Time Series Analysis Stata Applied*. Istanbul: Beta Yayıncılık.

Jaber, Y., Kabourı, I., Bouzahzah, M., Ibourk, A. and Karım, M. (2022). Economic Growth And Education İn Morocco: Cointegration And Toda Yamamoto Granger Causality. *International Journal Of Accounting, Finance, Auditing, Management And Economics*, *3*(4-1), 1-20.

Toda, H.Y. ve Yamamoto, T. (1995) Statistical ınference in vector autoregressions with possibly ıntegrated processes, *Journal of Econometrics*, 66, 225-250.

Doğan, B. (2017). Ekonomik Küreselleşme ve Büyüme İlişkisi: Türkiye Örneği Toda-Yamamoto Nedensellik Analizi. *Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar*, 628, 19-27.

Pesaran, M. H. (2004). *General diagnostic tests for cross section dependence in panels*. Cambridge: IZA.

Çuhadar, P. (2020). Kurumlar, Cinsiyet Ve Yolsuzluk İlişkisi: Merkezi Ve Doğu Avrupa Ülkeleri Üzerine Panel VAR Analizi. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (2), 348-363.

Swamy, P. A. V. B. (1970). Efficient Inference İn A Random Coefficient Regresion Model. *Econometrica*, 38(2), 311.

Yalta, A. Y., & Yalta, T. (2021). Determinants of Economic Complexity in MENA Countries. *JOEEP: Journal of Emerging Economies and Policy*, 6(1), 5-16.

Parteka, A., & Tamberi, M. (2011). *Export Diversification And Development-Empirical Assessment*, Universita Politecnica Delle Marche Dipartimento Di Scienze Economiche E Sociali Working Paper, (No. 359).

Gnangnon, K., & Moser, C. B. (2014). *Intellectual Property Rights Protection And Export Diversification: The Application Of Utility Model Laws* (No. ERSD-2014-19). WTO Staff Working Paper.

Çoban, Mustafa N. (2020). Ekonomik Kompleksite ve İnsani Gelişmişlik İlişkisi: E7 Ülkeleri İçin Bir Analiz. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 6(2), 467-479.

Agosin, M. R., Alvarez, R., & Bravo-Ortega, C. (2012). Determinants of export diversification around the world: 1962–2000. *The World Economy*, 35(3), 295315.

Soyyiğit, S., Eren, E. and Akis, E. (2019). Investigation Of The Relationship Between Economic Complexity Level And Human Development Level: Comparison Of Developed And Developing Countries. *Journal of Management Marketing and Logistics*, 6(3), 162-174.

Hausmann, R. and C. A. Hidalgo. (2011). The Network Structure Of Economic Output. *Journal Of Economic Growth*, 16(4), Ss. 309-342.

Çakmak, E., & Gümüş, S. (2005). Türkiye'de Beşeri Sermaye Ve Ekonomik Büyüme: Ekonometrik Bir Analiz (1960-2002). *Ankara Üniversitesi Sbf Dergisi*, 60(01), 59-72.

University of Graningen, https://www.rug.nl/ggdc/productivity/pwt/ (A.D.: 27.01.2024).

The Observatory of Economic Complexity, https://oec.world/en/rankings/eci/hs6/hs96, (A.D.: 10.10.2023).

REFERENCES

Abendin, S., & Duan, P. (2021). International trade and economic growth in Africa: The role of the digital economy. Cogent economics & finance, 9(1), 1911767.

Ahmedov, I. (2020). The impact of digital economy on international trade. European Journal of Business and Management Research, 5(4).

Ali, M. S., Ismail, A. R., & Swiety, I. A. (2021, December). Assessing the Role of Technologically Enabled Trading System in the Stability of Small and Medium Enterprises: The Case of Jordan. In 2021 22nd International Arab Conference on Information Technology (ACIT) (pp. 1-9). IEEE.

Ammirato, S., Linzalone, R., & Felicetti, A. M. (2021). Knowledge management in pandemics. A critical literature review. Knowledge Management Research & Practice, 19(4), 415-426.

Azmeh, S., Foster, C., & Echavarri, J. (2020). The international trade regime and the quest for free digital trade. International Studies Review, 22(3), 671-692.

Babarinde, G. F., Abdulmajeed, I. T., & Kazeem, A. B. (2020). Understanding digital finance: a conceptual analysis. Lapai International journal of management and social sciences, 12(1), 92-102.

Banerjee, S., Bose, P., & Siddiqui, I. N. (2022). Digital Dynamics and International Trade: Experiences of South and South-East Asia. International Journal of Asian Business and Information Management (IJABIM), 13(1), 1-16.

Bernard, A. B., Jensen, J. B., Redding, S. J., & Schott, P. K. (2007). Firms in international trade. Journal of Economic perspectives, 21(3), 105-130.

Bunje, M. Y., Abendin, S., & Wang, Y. (2022). The multidimensional effect of financial development on trade in Africa: The role of the digital economy. Telecommunications Policy, 46(10), 102444.

Camino-Mogro, S., Armijos, M., & Vera-Gilces, P. (2022). High-growth firms and international trade: evidence from Ecuador. Journal of Evolutionary Economics, 32(1), 299-332.

Chen, H., & Yoon, S. S. (2022). Does technology innovation in finance alleviate financing constraints and reduce debt-financing costs? Evidence from China. Asia Pacific Business Review, 28(4), 467-492.

Cumming, D., Johan, S., & Reardon, R. (2023). Global fintech trends and their impact on international business: a review. Multinational Business Review, 31(3), 413-436.

Donner, J., & Escobari, M. X. (2010). A review of evidence on mobile use by micro and small enterprises in developing countries. Journal of International Development, 22(5), 641-658.

Fan, X. (2021). Digital economy development, international trade efficiency and trade uncertainty. China Finance and Economic Review, 10(3), 89-110.

Forte, R., & Botelho, A. (2021). Debt–performance relationship and firms' international trade activities. Managerial Finance, 47(4), 487-505.

Foster, C., Graham, M., Mann, L., Waema, T., & Friederici, N. (2018). Digital control in value chains: Challenges of connectivity for East African firms. Economic Geography, 94(1), 68-86.

Gereffi, G. (2001). Shifting governance structures in global commodity chains, with special reference to the internet. American Behavioral Scientist, 44(10), 1616-1637.

Gomber, P., Koch, J. A., & Siering, M. (2017). Digital Finance and FinTech: current research and future research directions. Journal of Business Economics, 87, 537-580.

Graham, M. (2015). Contradictory connectivity: spatial imaginaries and technomediated positionalities in Kenya's outsourcing sector. Environment and Planning A: Economy and Space, 47(4), 867-883.

Gröning, S., de la Rubia, C., & Straubhaar, T. (2020). On the Remeasurement of International Trade in the Age of Digital Globalisation. The Handbook of Global Trade Policy, 47-78.

Ji, Y., Shi, L., & Zhang, S. (2022). Digital finance and corporate bankruptcy risk: Evidence from China. Pacific-Basin Finance Journal, 72, 101731.

Lv, W., Xia, X., Xinru, L., & Jiaqi, G. (2023). The Impact of Digital Finance on Import and Export Trade in 31 Provinces in China: A PVAR Model Approach. Asian Journal of Economics, Business and Accounting, 23(16), 136-145.

MacGarvie, M. (2006). Do firms learn from international trade?. Review of Economics and Statistics, 88(1), 46-60.

Poncibò, C. (2021). The Digitalization of Contracts in International Trade and Finance: Comparative Law Perspectives on Smart Contracts. In Digitalization and Firm Performance: Examining the Strategic Impact (pp. 131-155). Cham: Springer International Publishing.

Sapian, S. B. M., Abdulkadir, N., & Ibrahim, N. B. (2021). Trade Finance In Digital Era: Can Fintech Harness The Current Risks And Challenges?. The Journal of Muamalat and Islamic Finance Research.

Short, M., Baucherel, K., Rahimian, F., Joneidy, S., Adu-Amankwa, N. A., Parniani, B., ... & Arutyunyan, A. (2022). Digital Trade Technology and Policy-Barriers and Opportunities: A Scoping Report for a Centre for Digital Trade and Innovation.

Snyder, H. (2019). Literature review as a research methodology: An overview and guidelines. Journal of business research, 104, 333-339.

Torraco, R. J. (2005). Writing integrative literature reviews: Guidelines and examples. Human resource development review, 4(3), 356-367.

Vindrola-Padros, C., & Johnson, G. A. (2020). Rapid techniques in qualitative research: a critical review of the literature. Qualitative health research, 30(10), 1596-1604.

Vorotyntseva, T., Nemirova, G., & Vinichenko, A. (2020, March). Problems of application of digital technologies in international trade. In "New Silk Road: Business Cooperation and Prospective of Economic Development"(NSRBCPED 2019) (pp. 452-456). Atlantis Press.

Wang, M. L., & Choi, C. H. (2019). How information and communication technology affect international trade: a comparative analysis of BRICS countries. Information Technology for Development, 25(3), 455-474.

Wang, X. (2021). Digital trade as the new engine for foreign trade. China Economic Transition= Dangdai Zhongguo Jingji Zhuanxing Yanjiu, 4(4), 87-92.

Wunsch-Vincent, S. (2008). Trade rules for the digital age. GATS and the Regulation of International Trade in Services, 497-529.

Xia, Y., Qiao, Z., & Xie, G. (2022). Corporate resilience to the COVID-19 pandemic: The role of digital finance. Pacific-Basin Finance Journal, 74, 101791.

Xia, Y., Qiao, Z., & Xie, G. (2022). Corporate resilience to the COVID-19 pandemic: The role of digital finance. Pacific-Basin Finance Journal, 74, 101791.

Xue, L., Dong, J., & Zha, Y. (2023). How does digital finance affect firm environmental, social and governance (ESG) performance?—Evidence from Chinese listed firms. Heliyon, 9(10).

Yildiz, A. (2022). Bir Araştırma Metodolojisi Olarak Sistematik Literatür Taramasına Genel Bakış. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 22(Özel Sayı 2), 367-386.

Yoon, J., Talluri, S., Yildiz, H., & Sheu, C. (2020). The value of Blockchain technology implementation in international trades under demand volatility risk. International Journal of Production Research, 58(7), 2163-2183.

Yue, P., Korkmaz, A. G., Yin, Z., & Zhou, H. (2022). The rise of digital finance: Financial inclusion or debt trap?. Finance Research Letters, 47, 102604.

YILDIZ, A. (2022). Bir Araştırma Metodolojisi Olarak Sistematik Literatür Taramasına Genel Bakış. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 22(Özel Sayı 2), 367-386.

REFERENCES

Chen, M. A., Wu, Q., & Yang, B. (2019). How valuable is FinTech innovation?. *The Review of Financial Studies*, *32*(5), 2062-2106.

Fosso Wamba, S., Kala Kamdjoug, J. R., Epie Bawack, R., & Keogh, J. G. (2020). Bitcoin, Blockchain and Fintech: a systematic review and case studies in the supply chain. Production Planning & Control, 31(2-3), 115-142.

Gelsomino, L. M., Mangiaracina, R., Perego, A., & Tumino, A. (2016). Supply chain finance: a literature review. *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*, *46*(4).

Lee, H. H., Yang, S. A., & Kim, K. (2019). The role of fintech in mitigating information friction in supply chain finance. *Asian Development Bank Economics Working Paper Series*, (599).

Leong, K., & Sung, A. (2018). FinTech (Financial Technology): What is it and how to use technologies to create business value in fintech way?. *International Journal of Innovation, Management and Technology*, *9*(2), 74-78.

Li, J., He, Z., & Wang, S. (2022). A survey of supply chain operation and finance with Fintech: Research framework and managerial insights. International Journal of Production Economics, 247, 108431.

Maity, S., & Majumder, A. (2023). Fintech Lending: An Analysis of Supply Factors in Indian Context. *Management Journal for Advanced Research*, *3*, 10-15.

Ndung'u, N., & Oguso, A. (2021). Fintech Revolutionizing Financial Services: The Case of Virtual Savings and Credit Supply Technological Platforms in Africa. *The Palgrave Handbook of Technological Finance*, 189-215.

Phan, X., Ngo, H., Nguyen, T., Pham, D., Truong, N., Pham, N., & Do, T. (2022). The effects of dynamic employee capabilities, fintech and innovative work behavior on employee and supply chain performance: Evidence from Vietnamese financial industry. Uncertain Supply Chain Management, 10(4), 1305-1314.

Ren, Y. (2022). Fintech and Management Strategies to Reduce the Risks of Supply Chain Finance to Commercial Bank. *Financial Engineering and Risk Management*, *5*(2), 39-42.

Rumky, S. A., Latif, M. A., & Hossain, M. (2023). Potential Influence of Fintech on MSMEs Supply Chain Performance Improvement in Bangladesh. *Supply Chain Insider| ISSN: 2617-7420 (Print), 2617-7420 (Online)*, *9*(1).

Song, H., Han, S., Liu, W., & Ganguly, A. (2023). What role do FinTech companies play in supply chain finance? A signaling intermediary perspective. *Journal of Business & Industrial Marketing*, *38*(6), 1279-1294.

Soni, G., Kumar, S., Mahto, R. V., Mangla, S. K., Mittal, M. L., & Lim, W. M. (2022). A decision-making framework for Industry 4.0 technology implementation: The case of FinTech and sustainable supply chain finance for SMEs. Technological Forecasting and Social Change, 180, 121686.

Tsai, C. H., & Kuan-Jung, P. (2017). The FinTech revolution and financial regulation: The case of online supply-chain financing. *Asian Journal of Law and Society*, *4*(1), 109-132

van Papendrecht1, B. C. H. (2018). FinTech Disruption Across the Wealth Management Value Chain–Will FinTech Dominate the Wealth Management Model of the Future or is there Still a Place for Traditional Wealth Managers?. The WealthTech Book: The FinTech Handbook for Investors, Entrepreneurs and Finance Visionaries, 11-15.

Zhou, B., & Wang, Q. (2023). FinTech matters in sustainable finance: Does it redistribute the supply of financial services?. *Journal of International Financial Markets, Institutions and Money*, 101913.

References

Andersen, T. B., Hansen, H. & Markussen, T. (2005). US Politics and World Bank IDA-Lending. Discussion Papers, Institute of Economics University of Copenhagen, 05(06): 1-26. Available at: https://curis.ku.dk/ws/files/32172607/0506.pdf, [19.01.2021]

Arslan, E. & Kiper, K. (2015). Dış yardım nedir? Niçin yapılır? Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 15(34): 9-26.

Bullock, L. (2019). "5 Team Communication Tools That Will Skyrocket Your Productivity", Available at: https://www.forbes.com/sites/lilachbullock/2019/04/08/5-team-communication-tools-that-will-skyrocket-your-productivity/#2df9b1d15f3f, [08.04.2019]

Caliskan, N. (2015). Ulusal kültürün örgüt kültürü ve paternalist liderlik algısı üzerindeki etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.

Celik, A. (2021). How the Small and Medium-Sized Enterprises (SMEs) Develop a Country? 3rd International African Conference on Current Studies, 27-28 February, Abomey - Calavi, Benin, Proceeding Book, pp.584-591. (ISBN: 978-625-7898-32-4)

Celik, A. & Kaihan, J. (2023). The role of national culture in time management: The case of afghanistan. 2. International Mediterranean Congress Proceedings Book, İksad Global Publications, pp.158-163. February 2-3, 2023, Beirut/Lebanon. (ISBN: 978-625-6404-56-4)

Deal, E. T & Kennedy, A. A. (1982). Corparate Culture: The Rites and Rituals of Corporate Life. Reading, Massachusetts: Addison-Wesley Publishing Company.

Donnmezer, S. (1994). Toplumbilim, 11.Baskı, İstanbul: Beta Yayınevi.

Ersöz, E. & Uslu, A. D. (2012). Doğu-Batı karşılaşmasında çatışma, karmaşa ve muhtemel bir uzlaşma. Tiyatro Eleştirmenliği ve Dramaturji Bölümü Dergisi, 2005(7): 67-86.

Erdogan, I. (2007). İşletmelerde Davranış 7. Baskı, İstanbul: MİAD Yayınları.

Eren, E. (2017). Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi, 16. Baskı, İstanbul: Beta Yayınevi.

Guney, S. (2020). Yönetim ve Organizasyon El Kitabı. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Hamet, E. B. S. (2023). Orientalism: From expeditions to colonialisation. Universal Journal of History and Culture, 5(2): 159-177. (DOI: https://doi.org/10.52613/ujhc.1308854)

Hellriegel, D., Slocum, J. W. & Woodman, R. W. (1989). Organizational Behavior. 5th Edition, Saint Paul, Minnesota: West Publishing.

Hofstede, G. (1984). Culture's Consequences: International Differences in Work Related Values, Abridged Edition, London: Sage Publication.

Kietzmann, J. H. et al. (2011). "Social Media? Get Serious! Understanding the Functional Building Blocks of Social Media", Business Horizons, 54(3), s.241-245.

Lewis, R. (2014). How different cultures understand time. Business Insider. Available at: https://www.businessinsider.com/author/richard-lewis, [01.11.2018]

Lubowiecki-Vikuk, A. (2020). Business culture in central and eastern european countries: The role of the managers etiquette and image. International Journal of Business and Economic Affairs, 5(2): 52–65 (DOI: 10.24088/ijbea-2020-52001), Available at: https://ssrn.com/abstract=3799089, [28.11.2022]

Luthans, F. (1995). Organizational Behavior, 7th Edition (International Edition). New York: McGraw-Hill Book Company.

Ouchi, W. G. & Jaeger, A. J. (1978). "Type Z Organisation: Stability in the Midst of Mobility", Academy of Management Review, 3(2): 305-314.

Ozkalp, E. & Kirel, C. (2001). Örgütsel Davranış, Eskişehir: T.C. Anadolu Üniv. Eğitim, Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı Yayını.

Pant, B. (2016). Different cultures see deadlines differently. Harvard Business Review. Available at: https://hbr.org/2016/05/different-cultures-see-deadlines-differently, [23.05.2016]

Peters, T. P. & Waterman, R. H. (1982). In Search of Excellence: Lessons from America's Best Run Companies. New York: Harper and Row Publishers.

Pettigrew, A. M. (1979). On studying organizational cultures. Administrative Science Quarterly, 24(4): 570-581. (DOI: https://doi.org/10.2307/2392363).

Said, E. W. (2003). Orientalism: Western Conceptions of the Orient. New York: Penguin Modern Classics.

Schein, E. H. (1992). Organizational Culture and Leadership, San Francisso: Jossey-Bass Publishers.

Simsek, M. S., Celik, A. & Akgemci, T. (2022). Davranış Bilimleri. 11. Baskı. Konya: Eğitim Yayınevi.

Terzi, A. R. (2000). Örgüt Kültürü, Ankara: Nobel Yayınevi.

Wagner III J. A & Hollenback, R. (1992). Management of Organizational Behavior, New York: Prentice Hall Inc.

Editor:
Assoc. Prof. Dr. Mustafa Caner

International Research in

Education Sciences X

EĞİTİM
yayınevi

INTERNATIONAL RESEARCH IN EDUCATION SCIENCES X

Editor: Assoc. Prof. Dr. Mustafa Caner

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 47830

ISBN: 978-625-6658-10-3
1. Edition, February 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card

INTERNATIONAL RESEARCH IN EDUCATION SCIENCES X
Editor: Assoc. Prof. Dr. Mustafa Caner
p.VI+140, 160x240 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-6658-10-3

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

REFERENCES

AbdelWahab, M. (2013). Developing an English language textbook evaluative checklist. *OSR Journal of Research & Method in Education (IOSR JRME)*, 1(3), 55-70.

Ansary, H., & Babaii, E. (2002). Universal characteristics of EFL/ESL textbooks: A step towards systematic textbook evaluation. *The Internet TESL Journal*, 8(2), 1-9.

Atar, C., & Erdem, C. (2020). A socio-linguistic perspective in the analysis of English textbooks: Development of a checklist. *Research in Pedagogy,* 10(2), 398-416.

Bahumaid, S. (2008). *Tefl materials evaluation: A teacher's perspective*. Poznań.

Byrd, P. (2001). Textbooks: Evaluation for selection and analysis for implementation. In M. Celce-Murcia (Ed.), *Teaching English as a second or foreign language* (pp. 415-427). Heinle & Heinle.

Cho, Y.H., Caleon, I.S. & Kapur, M. (Eds.). *Authentic problem solving and learning in the 21st century: Perspectives from Singapore and Beyond*. Springer

Collard, P., & Looney, J. (2014). Nurturing creativity in education. *European Journal of Education*, 49(3), 348-364.

Cortazzi, M. & Jin, L. (1999). Cultural mirrors: Materials and methods in the EFL classroom. In E. Hinkel (Ed.), *Culture in second language teaching and learning* (pp. 196 – 219). Cambridge University Press.

Cunningsworth, A. (1995). *Choosing your coursebook*. Heinemann.

Çiftçi, S., Sağlam, A. & Yayla, A. (2021). 21. Yüzyıl becerileri bağlamında öğrenci, öğretmen ve eğitim ortamları. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi,* (24), 718-734.

Daoud, A., & Celce-Murcia, M. (1979). Selecting and evaluating a textbook. In M. Celce-Murcia, and L. Mcintosh (Eds.), *Teaching English as a second or foreign language* (pp. 302-307). Newbury House.

Dede, C. (2010). Comparing frameworks for 21st century skills. In J. Bellanca & R. Brandt (Eds.), *21st century skills* (pp. 51–76). Solution Tree Press.

Demir, Y., & Ertaş, A. (2014). A suggested eclectic checklist for ELT coursebook. *Reading,* 14(2), 243-252.

DiCerbo, K. (2014). Assessment and teaching of 21st century skills. *Assessment in Education: Principles, Policy and Practice, 21*(4), 502-505.

Dos Santos, L. M. (2019). Textbook evaluation of a general English textbook for senior foreign language learners: Application of a textbook evaluation checklist. *Journal of Education and e-Learning research*, 7(1), 22-27.

Dos Santos, L. M. (2020). The application of a textbook evaluation checklist: A research study of English as a foreign language textbook. *Universal Journal of Educational Research*, 8(9), 3864-3872.

Dündar, S.A. & Polat, A. (2021). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi programının 21. yüzyıl becerileri kapsamında incelenmesi. *Uluslararası Karamanoğlu Mehmetbey Eğitim Araştırmaları Dergisi*, (3)1, 66-77.

Ellis, R. (1997). The Empirical evaluation of language teaching materials. *ELT Journal*, 51(1), 36-42.

Flores, E., Xu, X., & Lu, Y. (2020). Human capital 4.0: A workforce competence Typology for industry 4.0. *Journal of Manufacturing Technology Management*, 31(4), 687–703.

Göçen, A., Eral, S.H. & Bücük, M.H. 2020. Teacher perceptions of a 21st century classroom. *International Journal of Contemporary Educational Research,* 7(1), 85-98.

Ghorbani, M. R. (2011). Quantification and graphic representation of EFL textbook evaluation results. *Theory and Practice in Language Studies*, 1(5), 511-520.

Grant, N. (1987). *Making the most of your textbook*. Longman Inc.

Gyurova, V., & Zeleeva, V. (2017). The knowledge and skills of the 21st century teachers. In R. Valeeva (Ed.), *European Proceedings of Social and Behavioural Sciences* (pp. 282-291). Russia, Kazan Federal University. Future Academy.

Hamarat, E. (2019). 21. Yüzyıl becerileri odağında Türkiye'nin eğitim politikaları. [Focus on 21st century skills Turkiye's education policy]. SETA Analiz, No. 272.

Hitchcock, D. (2018). Critical thinking. In E. N. Zalta (Ed.), *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*. Stanford University.

Hirsch, E.D. (1983). Cultural literacy. *The American Scholar*, 52(2), 159-169.

Huang, S. E. (2011). *Ideal and reality of textbook selection: An interview-and questionnaire-based investigation in the Taiwanese tertiary context* (Doctoral Dissertation). University of Warwick.

Hung, D., Lim, K. Y., & Lee, S. S. (Eds.). (2013). *Adaptivity as a transformative disposition: For learning in the 21st century*. Springer Science & Business Media.

Hutchinson, T. & Waters, A. (1987). *English for specific purposes: A learning-centered approach*. Cambridge University Press.

Işık, A. (2018). ELT materials evaluation: A system and criteria. *Theory and Practice in Language Studies, 8*(7), 797-812.

Jahangard, A. (2007). Evaluation of the EFL materials taught at Iranian high schools. *The Asian EFL Journal*, 9(2), 31-49.

Jusuf, H. (2018). The models of checklist method in evaluating ELT textbooks. *Al-Lisan: Jurnal Bahasa (e-Journal)*, 3(2), 17-35.

Kabir, M. M. N. (2017). Developing a checklist for evaluating coursebooks: A case in Retrospection. *BELTA Journal*, 1(1), 175-199.

Kapıkıran, Ş. & Susar Kırmızı, F. (2019). Öğretmen adaylarının merak ve keşfetme algıları ile okuma alışkanlığına yönelik tutumları arasındaki ilişki. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (AEÜSBED)*, 5(2), 251-265.

Kashoob, M. (2018). *Evaluating ELT materials with specific reference to colleges of applied sciences general foundation programme in Oman: Towards a viable checklist* (Doctoral Dissertation). University of York.

Kitao, K., & Kitao, S. K. (1997). Selecting and developing teaching/learning materials. *The Internet TESL Journal*, 4(4), 20-45.

Lawrence, W. P. W. (2011). *Textbook evaluation: A framework for evaluating the fitness of the Hong Kong new secondary school (NSS) Curriculum*. Hong Kong.

Lei, W., & Soontornwipast, K. (2020). Developing an evaluation checklist for English majors' textbooks in China: focus on intercultural communicative competence. *Arab World English Journal (AWEJ),* 11(3), 92-116.

Littlejohn, A. (1998). The analysis of language teaching materials: Inside the trojan horse. In B. Tomlinson (Ed.), *Materials development in language teaching* (pp. 179-211). Cambridge University Press.

Litz, D. R. (2005). Textbook evaluation and ELT management: A South Korean case study. *Asian EFL Journal*, 48(1), 1-53.

Lopez-Medina, B. (2016). Developing a CLIL textbook evaluation checklist. *Latin American Journal of Content & Language Integrated Learning*, 9(1), 159-173.

Mahfoodh, M. I. H. A., & Bhanegaonkar, S. G. (2013). New approach for evaluating EFLM (An eclectic developed checklist). *International Journal of Scientific and Research Publications,* 3(10), 1-8.

McDonough, J. & Shaw, C. (1993). *Materials and methods in ELT.* Blackwell.

Miekley, J. (2005). ESL textbook evaluation checklist. *The Reading Matrix*, 5(2), 2-9.

Mukundan, J. & Ahour, T. (2010). A review of textbook evaluation checklists across four decades (1970–2008). In B. Tomlinson and H. Masuhara (Eds), *Research in materials development for language learning: Evidence for best practice* (pp. 336-352). Continuum.

Mukundan, J., Hajimohammadi, R. & Nimehchisalem, V. (2011). Developing an English language textbook evaluation checklist. *Contemporary Issues in Education Research (CIER),* 4(6), 21-28.

Mukundan, J. & Nimehchisalem, V. (2012). Evaluative criteria of an English language textbook evaluation checklist. *Journal of Language Teaching & Research*, 3(6), 1128-1134.

Nimehchisalem, V. & Mukundan, J. (2013). Usefulness of the English language teaching textbook evaluation checklist. *Pertanika Journal of Social Sciences & Humanities*, 21(2), 797-816.

Nimehchisalem, V. & Mukundan, J. (2015). Refinement of the English language teaching textbook evaluation checklist. *Pertanika Journal of Social Sciences & Humanities*, 23(4), 761-780.

Rahimpour, M. & Hashemi, R. (2011). Textbook selection and evaluation in EFL context. *World Journal of Education*, 1(2), 62-68.

Razmjoo, S. A. (2010). Developing a textbook evaluation scheme for the expanding circle. *Iranian Journal of Applied Language Studies,* 2(1), 121-136.

Schroeder, S. & Curcio, R. (2022). Critiquing, curating, and adapting: Cultivating 21st century critical curriculum, literacy with teacher candidates. *Journal of Teacher Education*. 73(2), 129-144.

Sever, S. (2011). Okuma kültürü edindirme sürecinde temel sorunlar ve çözüm önerileri. In G.L. Uzun and Ü. Bozkurt (Eds.). *Theoretical and applied research on Turkish language teaching* (pp. 113-128). Verlag Die Blaue Eule.

Shatery, H. & Azargoon, M. (2012). Designing and developing a native checklist to evaluate general English course books in Iran and comparing it with other existing checklists in the world. In The First Conference on Language Learning and Teaching: An Interdisciplinary Approach (pp. 1-12). October 2012.

Sheldon, L. E. (1988). Evaluating ELT textbooks and materials. *ELT Journal*, 42(4), 237–246.

Sinaga, S. J., Najamuddin, N., Dewi, D. A., Widodo, U., Siahaan, K. W. A., Misbah, M., ... & Mobo, F. D. (2023). Implementation of PBL model on strengthening students' numerical literacy and digital literacy skills. *Jurnal Obsesi: Jurnal Pendidikan Anak Usia Dini*, 7(1), 575-586.

Souri, A., Kafipour, R. and Soury, M. (2011). EFL textbook evaluation and graphic representation. *European Journal of Social Sciences*, 26(3), 481-493.

Stufflebeam, D. L. (2002). *Institutionalizing evaluation checklist*. The Evaluation Center: Western Michigan University.

Sucháňová, Z., & Vlčková, M. (2020). Criteria for selecting an English language coursebook: A meta-analytic review of evaluative checklists. In L. Gomez Chova, A. Lopez Martinez and İ. Candel Torres (Eds.). 13th Annual International Conference of Education, Research and Innovation (pp. 3373-3382). Online Conference: 9-10 November, 2020.

Şahin, S. (2020). Developing a checklist for English language teaching course book analysis. *International Journal of Education and Research*, 8(1), 107-120.

Tanner, R., & Green, C. (1998). *Tasks for teacher education*. Longman.

Tok, H. (2010). TEFL textbook evaluation: From teachers' perspectives. *Educational Research and Reviews*, 5(9), 508.

Tomlinson, B., Dat, B., Masuhara, H. & Rubdy, R. (2001). ELT courses for adults. *ELT Journal,* 55(1), 80-101.

Tomlinson, B. (Ed.). (2003). *Developing materials for language teaching*. Continuum.

Tomlinson, B. (Ed.). (2011). *Materials development in language teaching.* Cambridge University Press.

Tsiplakides, I. (2011). Selecting an English coursebook: Theory and practice. *Theory and Practice in Language Studies*, 1(7), 758-764.

Tucker, C. A. (1978). Evaluating beginning textbooks. In H. S. Madsen and J. D. Bowen (Eds.), *Adaptation in language teaching* (pp. 219-237). Newbury.

Uyar, A. & Çiçek, B. (2021). Farklı branşlardaki öğretmenlerin 21. yüzyıl becerileri. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (9), 1-11.

Williams, D. (1983). Developing criteria for textbook evaluation. *ELT Journal*, 37 (3), 251-255.

WEF (2015). World economic forum, new vision for education: Unlocking the potential of technology, [World Economic Forum Report, 2015].

Wuttisrisiriporn, N. & Usaha, S. (2019). The development of a localized ELT textbook evaluation checklist: A case study from Thailand. *Thaitesol Journal*, 32(2), 46-64.

Yalçın, S. (2018). 21. yüzyıl becerileri ve bu becerilerin ölçülmesinde kullanılan araçlar ve yaklaşımlar. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 51(1), 183-201.

Yazdanmehr, E. & Shoghi, S. (2014). Design and application of a 'textbook visual effects' evaluation checklist. *Theory & Practice in Language Studies*, 4(3), 473-480.

Zabawa, J. (2001). Criteria for FCE textbook evaluation: An attempt at questionnaire formulation. *Studia Anglica Resoviensia*, 42, 161-169.

Zain, I. M., Muniandy, B. & Hashim, W. (2016). The integration of 21st-century learning framework in the ASIE instructional design model. *Psychol. Res*, 6(7), 415-425.

REFERENCES

Apriatni, S., Syamsuri, S., Nindiasari, H., & Sukirwan, S. (2022). The influence of ethnomathematics based learning on mathematics problem-solving ability: A meta-analysis. *Jurnal Pendidikan Matematika (Jupitek), 5*(1), 23–33. https://doi.org/10.30598/jupitekvol5iss1pp23-33

Barron, B. J. S., Schwartz, D. L., Vye, N. J., Moore, A., Petrosino, A., Zech, L., & Bransford, J. D. (1998). Doing with understanding: Lessons from research on problem- and project-based learning. *Journal of the Learning Sciences, 7*(3–4), 271–311. https://doi.org/10.1080/10508406.1998.9672056

Barrows, H. S. (1985). How to design a problem-based curriculum for the preclinical years. Springer.

Blumenfeld, P. C., Soloway, E., Marx, R. W., Krajcik, J. S., Guzdial, M., & Palincsar, A. (1991). Motivating project-based learning: Sustaining the doing, supporting the learning. *Educational Psychologist, 26*(3–4), 369–398. https://doi.org/10.1080/00461520.1991.9653139

Boaler, J. (2016). Mathematical mindsets: Unleashing students' potential through creative math, inspiring messages, and innovative teaching. John Wiley & Sons.

Capps, D. K., & Crawford, B. A. (2013). Inquiry-based instruction and teaching about nature of science: Are they happening? *Journal of Science Teacher Education, 24*(3), 497–526. https://doi.org/10.1007/s10972-012-9314-z

Cohen, E. G., Lotan, R. A., Scarloss, B. A., & Arellano, A. R. (1999). Complex instruction: Equity in cooperative learning classrooms. *Theory into Practice, 38*(2), 80–86. https://doi.org/10.1080/00405849909543836

Collins, A., Brown, J. S., & Newman, S. E. (1987). Cognitive apprenticeship: Teaching the crafts of reading, writing, and mathematics. Knowing, learning, and instruction: Essays in honor of Robert Glaser (pp. 453–494).

Dweck, C. S. (2006). Mindset: The new psychology of success. Random House.

Garrison, D. R., Anderson, T., & Archer, W. (1999). Critical inquiry in a text-based environment: Computer conferencing in higher education. *The Internet and Higher Education, 2*(2–3), 87–105. https://doi.org/10.1016/S1096-7516(00)00016-6

Gay, G. (2010). Culturally responsive teaching: *Theory, research, and practice* (2nd ed.). Teacher's College Press.

Hidayatulloh, F., Nasrulloh, M. F., & Habibah, F. (2022). Development of realistic mathematics learning materials in terms of mathematical literacy skills. APPLICATION: Applied Science in Learning Research, 2(1), 9–13. https://doi.org/10.32764/application.v2i1.1870

Hiebert, J., Carpenter, T. P., Fennema, E., Fuson, K. C., Wearne, D., Murray, H., . . . & Human, P. (1997). *Making sense: Teaching and learning mathematics with understanding*. Heinemann.

Hmelo-Silver, C. E. (2004). Problem-based learning: What and how do students learn? *Educational Psychology Review*, 16(3), 235–266. https://doi.org/10.1023/B:EDPR.0000034022.16470.f3

Jonassen, D. H. (2011). *Learning to solve problems: A handbook for designing problem-solving learning environments.* Routledge.

Jones, B. D., Rasmussen, C. M., & Moffitt, M. C. (2009). Real-world problem solving with second- and third-grade students: A case study of implementation. *Gifted Child Quarterly, 53*(4), 255–268.

Kolodner, J. L. (2014). Case-based reasoning. Synthesis Lectures on Artificial Intelligence and Machine Learning, 8(3), 1–150.

Huong Lan, N. T. (2020). Metacognitive skills with mathematical problem – Solving of secondary school students in vietnam – A case study. *Universal Journal of Educational Research, 8*(12A), 7461–7478. https://doi.org/10.13189/ujer.2020.082530

Lathifah, N. D., ., R., & ., R. (2021). Zoom Cloud Meeting-Based Learning Model Needs Analysis to Improve Mathematical Communication Ability of Elementary School Students. *International Journal of Research and Review, 8*(11), 155–162. https://doi.org/10.52403/ijrr.20211121

Lave, J., & Wenger, E. (1991). *Situated learning: Legitimate peripheral participation*. Cambridge University Press.

Liu, N. F., & Carless, D. (2006). Peer feedback: The learning element of peer assessment. *Teaching in Higher Education, 11*(3), 279–290. https://doi.org/10.1080/13562510600680582

Mahendra, R., Slamet, I., & Budiyono, B. (2017). Problem posing with realistic mathematics education approach in geometry learning. *Journal of Physics: Conference Series, 895*, 012046. https://doi.org/10.1088/1742-6596/895/1/012046

Mergendoller, J. R., Maxwell, N. L., & Bellisimo, Y. (2006). The effectiveness of problem-based instruction: A comparative study of instructional methods and student characteristics. *Interdisciplinary Journal of Problem-Based Learning, 1*(2), 49–69. https://doi.org/10.7771/1541-5015.1026

Mertler, C. A. (2013). *Designing scoring rubrics for your classroom*. Pearson.

Mioduser, D., Nachmias, R., Lahav, O., & Oren, A. (2000). Web-based learning environments as cognitive tools for assessment. *Educational Media International, 37*(3), 143–150.

Nasir, N. S. (2002). Identity, goals, and learning: Mathematics in cultural practice. *Mathematical Thinking and Learning*, 4(2–3), 213–247. https://doi.org/10.1207/S15327833MTL04023_6

Neville, A. J. (2009). Problem-based learning and medical education forty years on. A review of its effects on knowledge and clinical performance. *Medical Principles and Practice, 18*(1), 1–9. https://doi.org/10.1159/000163038

Palak, D., & Walls, R. T. (2009). Teachers' beliefs and technology practices: A mixed-methods approach. *Journal of Research on Technology in Education, 41*(4), 417–441. https://doi.org/10.1080/15391523.2009.10782537

Prastiti, T. D., Dafik, D., & Azkarahman, A. R. (2020). The application of problem-based learning in mathematics education on several Southeast Asia high schools. *Pancaran Pendidikan, 9*(4). https://doi.org/10.25037/pancaran.v9i4.327

Prince, M. (2004). Does active learning work? A review of the research. *Journal of Engineering Education, 93*(3), 223–231. https://doi.org/10.1002/j.2168-9830.2004.tb00809.x

Putra, J. D., Suryadi, D., & Juandi, D. (2022). Integration of principles of education for sustainable development in mathematics learning to improve student's mathematical problem-solving ability. *IndoMath, 5*(1), 34. https://doi.org/10.30738/indomath.v5i1.20

Rabbani, S., & Muftianti, A. (2020). Implementation of teaching materials using a realistic mathematics education approach in primary student mathematics communication. *PrimaryEdu – Journal of Primary Education, 4*(2), 230. https://doi.org/10.22460/pej.v4i2.1942

Ramadhani, S., Saragih, S., & Fauzi, A. (2019). Development of learning devices through problem-based learning models to improve communication and self-efficacy skills of students at integrated Islamic Middle School Nurul' Azizi Medan. https://doi.org/10.2991/aisteel-19.2019.123

Ramirez, G., Chang, H., Maloney, E. A., Levine, S. C., & Beilock, S. L. (2016). On the relationship between math anxiety and math achievement in early elementary school: The role of problem solving strategies. *Journal of Experimental Child Psychology, 141*, 83–100. https://doi.org/10.1016/j.jecp.2015.07.014

Rose, D. H., & Meyer, A. (2002). *Teaching every student in the digital age: Universal design for learning*. ASCD.

Rusdi, Made Arnawa, I., Fauzan, A., & ., L. (2023). The validity of mathematics learning model based on realistic mathematics education and literacy in SMP. *Kne Social Sciences*. https://doi.org/10.18502/kss.v8i4.12925

Santoso, S., Ulya, H., & Rahayu, R. (2019). Application of problem-based learning assisted by QR code to improve mathematical problem-solving ability of elementary teacher education students. *Indonesian Journal of Mathematics Education, 2*(1), 1. https://doi.org/10.31002/ijome.v2i1.1221

Savery, J., & Duffy, T. M. (1996). Problem-based learning: An instructional model and its constructivist framework. In B. G. Wilson (Ed.). *Designing constructivist learning environments*. Educational Technology Publications.

Setiawan, A. H., Suparman, S., Suhendar, A., Machmud, T., Abbas, S., & Pamuti, P. (2020). Analysis and design of modules to generate students' mathematical communication skills through problem-based learning models. *Universal Journal of Educational Research, 8*(12A), 7572–7582. https://doi.org/10.13189/ujer.2020.082543

Setiawan, A. H., Suparman, S., Suhendar, A., Machmud, T., Abbas, S., & Pamuti, P. (2020). Analysis and design of modules to generate students' mathematical communication skills through problem based learning models. *Universal Journal of Educational Research, 8*(12A), 7572–7582. https://doi.org/10.13189/ujer.2020.082543

Frine Tamba, E., Syafari, S., Siagian, P., & Laurence Sihotang, M. (2019). Development of realistic mathematics education-based learning devices to improve mathematical problem-solving skills of SMP Negeri 1 Medan students. *American Journal of Educational Research, 7*(1), 1–5. https://doi.org/10.12691/education-7-1-1

Torrance, H., Martínez-Molina, A., Garvey, J., & Ellis, J. (1994). The application of problem-based learning in engineering. *Innovations in Education and Training International 31*, (4), 293-304).

Ulandari, L., Amry, Z., & Saragih, S. (2019). Development of learning materials based on realistic mathematics education approach to improve students' mathematical problem-solving ability and self-efficacy. *International Electronic Journal of Mathematics Education, 14*(2). https://doi.org/10.29333/iejme/5721

Ulandari, L., Amry, Z., & Saragih, S. (2019). Development of learning materials based on a realistic mathematics education approach to improve students' mathematical problem-solving ability and self-efficacy. International *Electronic Journal of Mathematics Education, 14*(2). https://doi.org/10.29333/iejme/5721

Sari Umar, U. P., & Zakaria, Z. (2022). The effectiveness of the realistic math education (rme) learning method based on manipulative media in improving the problem-solving abilities of elementary school students. Ekspose: *Jurnal Penelitian Hukum Dan Pendidikan, 21*(1), 1369–1376. https://doi.org/10.30863/ekspose.v21i1.3405

Van den Bossche, P., Segers, M., & Gijselaers, W. H. (2011). Improving the effectiveness of peer feedback for learning. *Learning and Instruction*, 21(4), 664–675.

Vernon, D. T., & Blake, R. L. (1993). Does problem-based learning work? A meta-analysis of evaluative research. *Academic Medicine, 68*(7), 550–563. https://doi.org/10.1097/00001888-199307000-00015

Zwiep, S. G., & Straus, M. P. (2014). The use of code-switching in bilingual, dual medium PBL mathematics classes. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism, 17*(2), 217–234.

REFERENCES

Adelman, H., & Taylor, L. (2015). Immigrant children and youth in the USA: Facilitating equity of opportunity at school. *Education Sciences, 5*(4), 323–344. https://doi.org/10.3390/educsci5040323

Aleven, V. and Koedinger, K. (2000). Limitations of student control: do students know when they need help? 292-303. https://doi.org/10.1007/3-540-45108-0_33

Aminah, M., Kusumah, Y., Suryadi, D., & Sumarmo, U. (2018). The effect of metacognitive teaching and mathematical prior knowledge on mathematical logical thinking ability and self-regulated learning. *International Journal of Instruction, 11*(3), 45-62. https://doi.org/10.12973/iji.2018.1134a

Artlet, C., Baumert, J., Julius-McElvany, N., & Peschar, J. (2003). Learners for life. Student approaches to learning—results *from Pisa, 2000*.

Artzt, A. F., & Armour-Thomas, E. (1992). Development of a cognitive-metacognitive framework for protocol analysis of mathematical problem-solving in small groups. *Cognition and Instruction, 2*(9), 137–175.

Ashcraft, M. H. (2002). Math anxiety: Personal, educational, and cognitive consequences. *Current Directions in Psychological Science, 11*(5), 181–185. https://doi.org/10.1111/1467-8721.00196

Ateh, C. M., & Ryan, L. B. (2023). Preparing teacher candidates to be culturally responsive in classroom management. *Social Sciences and Humanities Open, 7*(1), 100455. https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2023.100455

Bakar, M. and Ismail, N. (2020). Exploring metacognitive regulation and students' interaction in mathematics learning: an analysis of needs to enhance students' mastery. *Humanities & Social Sciences Reviews, 8*(2), 67-74. https://doi.org/10.18510/hssr.2020.82e07

Belenkova, Y. (2021). Metacognitive skills and reflection as essential components of self-education. *Mier Journal of Educational Studies Trends & Practices*, 30–46.

Black, P., & Wiliam, D. (2010). Inside the Black box: Raising standards through classroom assessment. *Phi Delta Kappan, 92*(1), 81–90. https://doi.org/10.1177/003172171009200119

Boaler, J. (2002). Learning from teaching: Exploring the relationship between reform curriculum and equity. *Journal for Research in Mathematics Education*, *33*(4), 239. https://doi.org/10.2307/749740

Boer, H., Donker, A., Kostons, D., & Werf, G. (2018). Long-term effects of metacognitive strategy instruction on student academic performance: a meta-analysis. *Educational Research Review, 24*, 98-115. https://doi.org/10.1016/j.edurev.2018.03.002

Bransford, J. D., Brown, A. L., & Cocking, R. R. (Eds.). (2000). *How people learn: Brain, mind, experience, and school*. National Academies Press.

Carr, M. and Jessup, D. (1997). Gender differences in first-grade mathematics strategy use: social and metacognitive influences. *Journal of Educational Psychology, 89*(2), 318-328. https://doi.org/10.1037/0022-0663.89.2.318

Carr, M., Alexander, J., & Folds-Bennett, T. (1994). Metacognition and mathematics strategy use. *Applied Cognitive Psychology*, *8*(6), 583–595. https://doi.org/10.1002/acp.2350080605

Charles-Ogan, G. and Wonu, N. (2019). Advancing student solid geometry achievement through constructivist-based instructional models. *Asian Research Journal of Mathematics, 1*-16. https://doi.org/10.9734/arjom/2019/v15i430162

Chu, Y., Palmer, S., & Persky, A. M. (2018). Assessing metacognition in the classroom: Student help-seeking behavior. *Currents in Pharmacy Teaching and Learning, 10*(11), 1478–1487. https://doi.org/10.1016/j.cptl.2018.08.011

D'Mello, S., & Graesser, A. (2012). Dynamics of affective states during complex learning. *Learning and Instruction*, *22*(2), 145–157. https://doi.org/10.1016/j.learninstruc.2011.10.001

Darmawan, N., Tiatri, S., & Mularsih, H. (2019). Self-efficacy siswa sd yang menghadapi soal cerita matematika: dampak pengajaran strategi metakognitif idea. *Jurnal Muara Ilmu Sosial Humaniora Dan Seni, 3*(2), 549. https://doi.org/10.24912/jmishumsen.v3i2.3487.2019

Ewens, S., Vrij, A., Leal, S., Mann, S., Jo, E., Shaboltas, A. V., Ivanova, M., Granskaya, J., & Houston, K. A. (2016). Using the model statement to elicit information and cues to deceit from native speakers, non-native speakers and those talking through an interpreter. *Applied Cognitive Psychology*, *30*(6), 854–862. https://doi.org/10.1002/acp.3270

Fatmawati, A., Ralmugiz, U., & Syarief, N. H. (2022). Mathematical reasoning of prospective mathematics teachers in solving numeracy problems. *INOMATIKA, 4*(2), 155–170. https://doi.org/10.35438/inomatika.v4i2.343

Ferraris, K. P., Matsumura, H., Wardhana, D. P. W., Vesagas, T., Seng, K., Mohd Ali, M. R., Ishikawa, E., Matsumura, A., Rosyidi, R. M., Mahadewa, T., & Kuo, M. F. (2020). The state of neurosurgical training and education in East Asia: Analysis and strategy development for this frontier of the world. *Neurosurgical Focus*, *48*(3), E7. https://doi.org/10.3171/2019.12.FOCUS19814

Firmansyah, F. F., Sa'dijah, C., Subanji, S., & Qohar, A. (2022). Characterizations of students' metacognition in solving geometry problems through positioning group work. *TEM Journal, 11*(3), 1391–1398. https://doi.org/10.18421/TEM113-50

Flavell, J. H. (1979). Metacognition and cognitive monitoring: A new area of cognitive–developmental inquiry. *American Psychologist*, *34*(10), 906–911. https://doi.org/10.1037/0003-066X.34.10.906

Garofalo, J., & Lester, F. K. (1985). Metacognition, cognitive monitoring, and mathematical performance. *Journal for Research in Mathematics Education, 3*(16), 163–176. https://doi.org/10.2307/748391

Gelesko, S., Long, L., Faulk, J., Phillips, C., Dicus, C., & White, R. P. (2011). Cryotherapy and topical minocycline as adjunctive measures to control pain after third molar surgery: An exploratory study. *Journal of Oral and Maxillofacial Surgery*, *69*(11), e324–e332. https://doi.org/10.1016/j.joms.2011.03.059

Hanson, J. H., & Williams, J. M. (2008). Using writing assignments to improve self-assessment and communication skills in an engineering statics course. *Journal of Engineering Education*, *97*(4), 515–529. https://doi.org/10.1002/j.2168-9830.2008.tb00997.x

Hidayat, R., Zulnaidi, H., & Syed Zamri, S. N. A. (2018). Roles of metacognition and achievement goals in mathematical modeling competency: A structural equation modeling analysis. *PLOS ONE*, 13(11), e0206211. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0206211

Hurme, T., Palonen, T., & Järvelä, S. (2006). Metacognition in joint discussions: an analysis of the patterns of interaction and the metacognitive content of the networked discussions in mathematics. *Metacognition and Learning, 1*(2), 181-200. https://doi.org/10.1007/s11409-006-9792-5

Isaacson, R., & Fujita, F. (2006). Metacognitive knowledge monitoring and self-regulated learning. *Journal of the Scholarship of Teaching and Learning*, 39–55.

Kester, K., Abura, M., Sohn, C., & Rho, E. (2022). Higher education peacebuilding in conflict-affected societies: Beyond the good/bad binary. *International Journal of Comparative Education and Development*, 24(3/4), 160–176. https://doi.org/10.1108/IJCED-04-2022-0027

Khine, M. S. (Ed.). (2011). *Perspectives on scientific argumentation: Theory, practice and research*. Springer Science+Business Media.

Kistner, S., Rakoczy, K., Otto, B., Dignath-van Ewijk, C., Büttner, G., & Klieme, E. (2010). Promotion of self-regulated learning in classrooms: Investigating frequency, quality, and consequences for student performance. *Metacognition and Learning, 5*(2), 157–171. https://doi.org/10.1007/s11409-010-9055-3

Kizilcec, R. F., Bailenson, J. N., & Gomez, C. J. (2015). The instructor's face in video instruction: Evidence from two large-scale field studies. *Journal of Educational Psychology*, *107*(3),

724–739. https://doi.org/10.1037/edu0000013

Kramarski, B. and Mevarech, Z. (2003). Enhancing mathematical reasoning in the classroom: the effects of cooperative learning and metacognitive training. *American Educational Research Journal, 40*(1), 281-310. https://doi.org/10.3102/00028312040001281

Kramarski, B., & Revach, T. (2009). The challenge of self-regulated learning in mathematics teachers' professional training. *Educational Studies in Mathematics, 72*(3), 379–399. https://doi.org/10.1007/s10649-009-9204-2

Kuzle, A. (2015). Nature of metacognition in a dynamic geometry environment. *Lumat International Journal on Math Science and Technology Education, 3*(5), 627-646. https://doi.org/10.31129/lumat.v3i5.1010

Lan, N. (2020). Metacognitive skills with mathematical problem - solving of secondary school students in vietnam - a case study. *Universal Journal of Educational Research, 8*(12A), 7461-7478. https://doi.org/10.13189/ujer.2020.082530

Lestariningsih, L., Amin, S. M., Lukito, A., & Lutfianto, M. (2018). Exploring mathematization underpinnings of prospective mathematics teachers in solving mathematics problems. *Beta: Jurnal Tadris Matematika, 11*(2), 167–176. https://doi.org/10.20414/betajtm.v11i2.214

Li, J. (2005). Mind or virtue: Western and Chinese beliefs about learning. *Current Directions in Psychological Science, 14*(4), 190–194. https://doi.org/10.1111/j.0963-7214.2005.00362.x

Ling, L., & Krishnasamy, S. (2023). Information technology capability (Itc) framework to improve learning experience and academic achievement of mathematics in Malaysia. *Electronic Journal of e-Learning, 1*(21), 36–51.

Mishra, P., & Koehler, M. (2006). Technological pedagogical content knowledge: A framework for teacher knowledge. *Teachers College Record, 6*(108), 1017–1054. https://doi.org/10.1111/j.1467-9620.2006.00684.x

Muntazhimah, M., Turmudi, T., & Prabawanto, S. (2020). How to apply metacognitive strategies in collaborative learning setting? https://doi.org/10.4108/eai.12-10-2019.2296285

Mutaqin, A., Syaifuddin, M., & Cholily, Y. (2021). Ethnomathematics based geometry module development with a scientific approach to improve students' metacognition ability. *Indomath Indonesia Mathematics Education, 4*(1), 11. https://doi.org/10.30738/indomath.v4i1.8867

National Research Council, & Mathematics Learning Study Committee. (2001). *Adding it up: Helping children learn mathematics*. National Academies Press.

National Science Foundation. (2010). *Preparing the next generation of stem innovators: Identifying and developing our nation's human capital*. National Science Foundation.

Naufal, M., Abdullah, A., Osman, S., Abu, M., Ihsan, H., & Rondiyah, R. (2021). Reviewing the van hiele model and the application of metacognition on geometric thinking. *International Journal of Evaluation and Research in Education (Ijere), 10*(2), 597. https://doi.org/10.11591/ijere.v10i2.21185

Nieuwoudt, S. (2015). Developing a model for problem-solving in a Grade 4 mathematics classroom. *Pythagoras, 36*(2), 1–7. https://doi.org/10.4102/pythagoras.v36i2.275

Nisa Rambe, K., & Sinaga Asmin, B. (2019). Analysis of metacognitive skills in solving mathematical problems reviewed from students' learning style. *American Journal of Educational Research, 7*(11), 780–793. https://doi.org/10.12691/education-7-11-5

Nurhayati, I., Ratnaningsih, N., & Nimah, K. (2022). Analysis of vocational high school student metacognitive capabilities on geometry topics during the Covid-19 Pandemic. *Jurnal Pijar Mipa, 17*(3), 285–291. https://doi.org/10.29303/jpm.v17i3.2499

Omar, D., Shahrill, M., & Sajali, M. (2018). The use of peer assessment to improve students' learning of geometry. *European Journal of Social Sciences Education and Research, 5*(2), 187-206. https://doi.org/10.2478/ejser-2018-0047

Pajares, F., & Miller, M. D. (1994). Role of self-efficacy and self-concept beliefs in mathematical problem solving: A path analysis. *Journal of Educational Psychology, 86*(2), 193–203. https://doi.org/10.1037/0022-0663.86.2.193

Perry, J., Lundie, D., & Golder, G. (2018). Metacognition in schools: what does the literature suggest about the effectiveness of teaching metacognition in schools? *Educational Review, 71*(4), 483-500. https://doi.org/10.1080/00131911.2018.1441127

Phung, T. Q., Rasoulinezhad, E., & Luong Thi Thu, H. (2023). How are FDI and green recovery related in Southeast Asian economies? *Economic Change and Restructuring*, 56(6), 3735–3755. https://doi.org/10.1007/s10644-022-09398-0

Pianta, R. C., & Hamre, B. K. (2009). Conceptualization, measurement, and improvement of classroom processes: Standardized observation leverage capacity. *Educational Researcher, 38*(2), 109–119. https://doi.org/10.3102/0013189X09332374

Pintrich, P. R. (2002). The role of metacognitive knowledge in learning, teaching, and assessing. *Theory into Practice, 41*(4), 219–225. https://doi.org/10.1207/s15430421tip4104_3

Pokay, P. and Blumenfeld, P. (1990). Predicting achievement early and late in the semester: the role of motivation and use of learning strategies. *Journal of Educational Psychology, 82*(1), 41-50. https://doi.org/10.1037/0022-0663.82.1.41

Pólya, G., & Szegö, G. (1945). Inequalities for the capacity of a condenser. *American Journal of Mathematics, 67*(1), 1-32.

Prabawanto, S. (2018). The enhancement of students' mathematical self-efficacy through teaching with metacognitive scaffolding approach. *Journal of Physics Conference Series, 1013*, 012135. https://doi.org/10.1088/1742-6596/1013/1/012135

Prabawanto, S. (2023). Improving prospective mathematics teachers' reversible thinking ability through a metacognitive-approach teaching. *Eurasia Journal of Mathematics Science and Technology Education, 19*(6), em2275. https://doi.org/10.29333/ejmste/13201

Radmehr, F. and Drake, M. (2020). Exploring students' metacognitive knowledge: the case of integral calculus. *Education Sciences, 10*(3), 55. https://doi.org/10.3390/educsci10030055

Salam, M., Misu, L., Rahim, U., Hindaryatiningsih, N., & Ghani, A. R. A. (2020). Strategies of metacognition based on behavioural learning to improve metacognition awareness and mathematics ability of students. *International Journal of Instruction, 13*(2), 61–72. https://doi.org/10.29333/iji.2020.1325a

Santos-Trigo, M. (2014). Problem solving in mathematics education. In S. Lerman (Ed.), *Encyclopedia of mathematics education* (pp. 496–501). Nueva York.

Sari, M., Fauzi, M., & Ahyaningsih, F. (2019). Development of teaching materials based on a metacognition approach to improve the understanding ability of mathematical concepts of students of budi mulia medan. *American Journal of Educational Research, 7*(1), 24-32. https://doi.org/10.12691/education-7-1-5

Schneider, W. and Artelt, C. (2010). Metacognition and mathematics education. *ZDM, 42*(2), 149-161. https://doi.org/10.1007/s11858-010-0240-2

Schoenfeld, A. (2016). Learning to think mathematically: problem solving, metacognition, and sense making in mathematics (reprint). *Journal of Education, 196*(2), 1-38. https://doi.org/10.1177/002205741619600202

Schraw, G., & Dennison, R. S. (1994). Assessing metacognitive awareness. *Contemporary Educational Psychology, 19*(4), 460–475. https://doi.org/10.1006/ceps.1994.1033

Sclater, N., Peasgood, A., & Mullan, J. (2016). *Learning analytics in higher education. London: Jisc*. Accessed February 8(2017), *176*.

Sheldrick, R. C., & Garfinkel, D. (2017). Is a positive developmental-behavioral screening score sufficient to justify referral? A review of evidence and theory. *Academic Pediatrics, 17*(5), 464–470. https://doi.org/10.1016/j.acap.2017.01.016

Shulman, L. S. (1986). Those who understand: Knowledge growth in teaching. *Educational Researcher, 15*(2), 4–14. https://doi.org/10.3102/0013189X015002004

Shute, V. J., & Zapata-Rivera, D. (2007). Adaptive technologies. *ETS Research Report Series, 2007*(1), i-34. https://doi.org/10.1002/j.2333-8504.2007.tb02047.x

Silver, E. A., & Cai, J. (1996). An analysis of arithmetic problem posing by middle school students. *Journal for Research in Mathematics Education, 27*(5), 521–539 https://doi.org/10.2307/749846

Styaningrum, F. (2019). Student metacognition in economic mathematical problem solving. *Jurnal Pendidikan Ekonomi Dan Bisnis (Jpeb), 7*(2), 112-119. https://doi.org/10.21009/jpeb.007.2.2

Sutarto, S., Muzaki, A., Hastuti, I., Fujiaturrahman, S., & Untu, Z. (2022). Development of an ethnomathematics-based e-module to improve students' metacognitive ability in 3d geometry topic. *International Journal of Interactive Mobile Technologies (Ijim), 16*(03), 32-46. https://doi.org/10.3991/ijim.v16i03.24949

Van de Pol, J., Volman, M., & Beishuizen, J. (2010). Scaffolding in teacher–student interaction: A decade of research. *Educational Psychology Review, 22*(3), 271–296. https://doi.org/10.1007/s10648-010-9127-6

Verschaffel, L., Depaepe, F., & Mevarech, Z. (2019). Learning Mathematics in metacognitively oriented ICT-Based learning environments: A systematic review of the literature. *Education Research International, 2019*, 1–19. https://doi.org/10.1155/2019/3402035

Verschaffel, L., Greer, B., & De Corte, E. (2000). Making sense of word problems. *Lisse, 224*, 224.

Wang, G., Kang, Y., Jiao, Z., Chen, X., Zhen, Y., Zhang, D., … & Su, M. (2022). Development and application of intelligent assessment system for metacognition in learning mathematics among junior high school students. *Sustainability, 14*(10), 6278. https://doi.org/10.3390/su14106278

Wonu, N. and Paul-Worika, O. (2019). Enhancing metacognitive knowledge of cognition among junior secondary students with mathematics disability in everyday arithmetic. *American Journal of Educational Research, 7*(2), 153-160. https://doi.org/10.12691/education-7-2-6

Wood, T., Cobb, P., & Yackel, E. (1991). Change in teaching mathematics: A case study. *American Educational Research Journal, 28*(3), 587–616. https://doi.org/10.3102/00028312028003587

Yakubu, A., Bornaa, C. S., Kwakye, D. O., & Atepor, S. (2022). Examining college of education students' metacognitive consciousness in solving problems on geometric theorem. *Creative Education, 13*(6), 2070–2084. https://doi.org/10.4236/ce.2022.136128

Young, A. and Worrell, F. (2018). Comparing metacognition assessments of mathematics in academically talented students. *Gifted Child Quarterly, 62*(3), 259-275. https://doi.org/10.1177/0016986218755915

Young, A. E., & Worrell, F. C. (2018). Comparing metacognition assessments of mathematics in academically talented students. *Gifted Child Quarterly, 62*(3), 259–275. https://doi.org/10.1177/0016986218755915

Yurt, E. (2022). The mediating role of metacognitive strategies in the relationship between gender and mathematical reasoning performance. *PERR, 11*(2), 98-120. https://doi.org/10.52963/perr_biruni_v11.n2.07

Yuwono, M. and Wijayanti, S. (2018). The profile of students' metacognition in solving analytic geometry: gender and cognitive style perspective. *Beta Jurnal Tadris Matematika, 11*(2), 177-190. https://doi.org/10.20414/betajtm.v11i2.177

Zimmerman, B. J. (2002). Becoming a self-regulated learner: An overview. *Theory into Practice, 41*(2), 64–70. https://doi.org/10.1207/s15430421tip4102_2

Zimmerman, B. J. (2008). Investigating self-regulation and motivation: Historical background, methodological developments, and future prospects. *American Educational Research Journal, 45*(1), 166–183. https://doi.org/10.3102/0002831207312909

Zohar, A. (2004). *Higher order thinking in science classrooms: Students' learning and teachers' professional development, 22*. Springer Science+Business Media.

REFERENCES

Akbulut-Bilici, B. (2020). The effect of progressive muscle relaxation exercises on students' exam anxiety and performance success in flute training. [PhD thesis, Gazi University]. YÖK Thesis Center.

Akın, E. (2023). Developing a gamified self-help practice focused on cognitive behavioral therapy for test anxiety. [PhD thesis, Hacettepe University]. YÖK Thesis Center.

Alamri, A., & Nazir, M. A. (2022). Test anxiety and related factors among health professions students: A Saudi Arabian perspective. *Behavioral Sciences, 12* (4). https://doi.org/10.3390/bs12040098.

Aydın, G. (2017). Assessing a model of cognitive test anxiety: The role of rumination, self-forgiveness, perfectionism cognitions, and cognitive defusion through the indirect effect of psychological flexibility. [PhD thesis, Middle East Technical University]. YÖK Thesis Center.

Barutçu-Yildirim, F. (2015). Self-handicapping among university students: The role of gender, self-esteem, procrastination, test anxiety, and self-compassion. [PhD thesis, Middle East Technical University]. YÖK Thesis Center.

Danthony, S., Mascret, N., & Cury, F. (2019). Test anxiety in physical education: The predictive role of gender, age, and implicit theories of athleticism. *European Physical Education Review, 26*(1), 128-143.

Demir, M. (2020). The effect of music teacher candidates' attitudes towards context playing and self-efficacy perceptions on performance test anxieties. [PhD thesis, Burdur Mehmet Akif Ersoy University]. YÖK Thesis Center.

Demirci, İ., & Erden, S. (2016). The effect of psychological counseling practice with the group based on cognitive behavioral approach on exam anxiety of 8th grade students. *Marmara University Atatürk Faculty of Education Journal of Educational Sciences, 43* (43), 67-83.

Doğan, S. (2023). Effectiveness of music therapy in managing state anxiety: An experimental study in a sample of university students. *Istanbul Rumeli University Journal of Health Sciences, 1* (2): 24-32.

Ekin, H., & Şanlı Kula, K. (2022). Examination of Examination and Mathematics Anxiety of Secondary School Students. *Turkish Journal of Educational Sciences, 20* (1), 199-229. https://doi.org/10.37217/tebd.1033776

Gökçe, H. (2015). The effect of recreational activities on self-efficacy, exam anxiety, and leisure satisfaction levels of students preparing for the university entrance exam. [PhD thesis, Ankara University]. YÖK Thesis Center.

Gözütok, E. (2023). The mediating role of emotion regulation and creative problem-solving in the relationship between mindfulness and foreign language learning anxiety. [PhD thesis, Bolu Abant İzzet Baysal University]. YÖK Thesis Center.

Karaburç, G. & Tunç, E.(2017). Investigation of the effect of group guidance program based on the cognitive-behavioral approach to reduce test anxiety. *Erzincan University Faculty of Education Journal, 19* (1), 199-213.

Koçyiğit, E. G. (2023). Exam anxiety, influencing factors, and coping methods. *Eurasian Journal of Social and Economic Research, 10*(3), 126-140.

Nazir, M. A., Izhar, F., Talal, A., Sohail, Z. B., Majeed, A., & Almas, K. (2021). A quantitative study of test anxiety and its influencing factors among medical and dental students. *Journal of Taibah University Medical Sciences, 16*(2), 253-259. https://doi.org/10.1016/j.jtumed.2020.12.014

Önkuzu-Gülcü, E. (2022). The effect of ARCS-V motivation strategies on students' academic achievement, anxiety, and motivation levels in English course. [PhD thesis, Tokat Gaziosmanpaşa University]. YÖK Thesis Center.

Sever, G. (2022). The relationship between academic resilience and exam anxiety, problematic internet use, perceived social support, and academic self-efficacy. [PhD thesis, Hasan Kalyoncu University]. YÖK Thesis Center.

Şan, İ. (2014). The effect of "Learning method through exam" on students' academic achievement, attitude, and exam anxiety in teaching the 7th grade mathematics course probability and statistics learning area. [PhD thesis, İnönü University]. YÖK Thesis Center.

Uyar, A., & Canpolat, M. (2023). Determination of high school students' exam anxiety levels and factors affecting exam anxiety. *Ekev Akademi Dergisi* (*94*), 17-36. https://doi.org/10.17753/sosekev.1263750

Ülker, Ü. (2021). The effect of the use of interactive assessment tools in e-learning environments on success anxiety, motivation, success, and learner opinions. [PhD thesis, Gazi University]. YÖK Thesis Center.

Üner, A. (2020). Study efforts, learning strategies and test anxiety when striving for language competence: The role of utility value, self-efficacy, and reasons for learning English. [PhD thesis, İhsan Doğramacı Bilkent University]. YÖK Thesis Center.

Yapan, S. (2021). The effects of acceptance and commitment therapy and cognitive behavioral therapy-based psychoeducational programs on test anxiety. [PhD thesis, Gaziantep University]. YÖK Thesis Center.

REFERENCES

Acar, A. (2006). *The effect of cooperative learning method and achievement of teaching the settlement issues in secondary geography course*, (Unpublished Master's thesis). Gazi University.

Açar, S. (2010). *The effects of expedition in social studies lesson in primary school on the field of trip students? Critical thinking skill and environmental sensitivity.* (Unpublished Master's thesis). Çanakkale Onsekiz Mart University.

Akıncı, K. (2019). *The effect of student success of computer-assisted instruction in secondary school seventh class human and environmental relations unit,* (Unpublished Master's thesis). Fırat University.

Aksoy, G. (2006). *The effect of cooperative learning on students' achievements, identifications and use of laboratory equipments in general chemistry laboratory course*, (Unpublished Master's thesis). Atatürk University.

Aktaş, V. (2017). *The attitudes of the teachers of social studies about the use of virtual museum*, (Unpublished Master's thesis). Marmara University.

Aladağ, E., Akkaya, D. & Şensöz, G. (2014). Evaluation of using virtual museums in social studies lessons according to teacher's view. *Trakya University Journal of Social Science,* 16 (2), 199-217.

Altın, B. N. & Atçı, A. Ş. (2014). In-class and out-of-class educational activities in social studies course (Internet-based applications). In M. Safran (Ed.), *Social Studies Teaching* (pp. 509-543). Pegem Akademi Publishing.

Ayas, A., Coştu, B., Çalık, M., Karataş, F. Ö. & Ünal, S. (2005). Determining preservice science teachers' competences in preparing solutions and in use of laboratory tools. *Hacettepe University Journal of Education,* 28, 65-72.

Aydın, Ş. Z. N. (2018). *Use and evaluation of virtual laboratory applications.* (Unpublished Master's Thesis). İstanbul University.

Bıyıklı, F. (2015). *The effect of cooperative learning method on students' achievements, identifications and using ability of laboratory equipments in general physics laboratory-I course.* (Unpublished Master's Thesis). Kastamonu University.

Bozkurt, E. (2008). *The effect on students? success of a virtual laboratory application prepared in the physics education.* (Unpublished Doctoral Thesis). Selçuk University.

Büyüköztürk, Ş. (2001). *Experimental Patterns.* Pegem A Publishing.

Büyüköztürk, Ş. (2007). *Experimental Designs Pretest-Posttest Control Group Design and Data Analysis*. (4th edition). Pegem A Publishing.

Canlı, K. (2016). *The views of teachers, students and parents about virtual museum application in the 4th grade primary school visual arts course,* (Unpublished Master's thesis). Necmettin Erbakan University.

Cengiz, C. (2017 An action research for enabling pre-service science teachers' active learning in general chemistry laboratory course. *Dicle University Ziya Gökalp Faculty of Education Journal*, 30, 574-587.

Demir, A. (2018). *The effect of virtual lab applications covering the unit of motion and force in the 6th grade on the student achievements*, (Unpublished Master's thesis). Uşak University.

Demir, S. B. & Karademir, Y. (2015). Spatial learning environments in social studies education. In E. Koçoğlu & R. Sever (Ed.), *Spatial learning environments in social studies education* (pp. 211-251). Pegem A Publishing.

Demirboğa, E. (2010). *The effects of virtual museum tours on students cognitive and affective abilities,* (Unpublished Master's thesis). Gazi University.

Demirel, Ö. (2004). *Planning and evaluation in teaching the art of teaching*. Pegem A Publishing.

Develi, G. (2017). *The investigation of the effect of the technological pedagogical based learning environment on students' achievement and motivation in science,* (Unpublished Master's thesis). Çanakkale Onsekiz Mart University.

Dinger, K. (2021). *Art teacher candidates' analysis of the attitudes towards the use of virtual museum,* (Unpublished Master's thesis). Pamukkale University.

Doğanlı, A. S. (2019). *The effect of virtual museum tripes on the success of 9 th grade students in different high scholl,* (Unpublished Master's thesis). Gazi University.

Doğru, M., Gençosman, T. & Ataalkın, A. (2011). Examination of natural science laboratory perception levels of students at primary education grade 6 and their attitudes towards laboratory. *The International Journal of Educational Researchers,* 2(1), 17-27.

Duman, Ş. M. (2015). *Determination of misconceptions in instruction of states of matter and heat unit to 8th grade students and effects of virtual laboratory applications on the correction of misconceptions students' achievements attitudes and persistence of the learned content,* (Unpublished Master's thesis). Mersin University.

Eren, A. A. (2019). *The effect of using augmented reality practices in the teaching of elements and compounds on the academic achievements of the students and the permanence of the knowledge,* (Unpublished Master's thesis). Erciyes University.

Ermiş, B. (2010). *The point of views of the 6th class students about the? Three dimensional virtual museum visit? activity in visual arts lesson,* (Unpublished Master's thesis). Gazi University.

Gılıç, İ.I. (2020). *The effect of virtual museum supported cooperative English learning activities on reading comprehension achievement and virtual museum satisfaction levels of secondary school 7th grade students,* (Unpublished Master's thesis). Mersin University.

Günlü, E. (2019). *The views of science teachers on the applicability of using virtual laboratory in science learning,* (Unpublished Master's thesis). Mersin University.

Kaba, A.U. (2012). *Effectiveness of virtual laboratories as additional material in online science education,* (Unpublished Master's thesis). Anadolu University.

Karakuzu, B. (2021). *The effect of stem-based algodoo activities on the scientific creativity of seventh grade students in the unit of interaction of light with matter,* (Unpublished Master's thesis). Erciyes University.

Kayacan, K. & Selvi, M. (2017). The effect of inquiry based learning enriched with self regulated activities on conceptual understanding and academic self efficacy. *Kastamonu Education Journal, 25*(5), 1771-1786.

Kırksekiz, A. (2021). *The effect of using virtual museum application created with 360-degree videos in social studies course on academic success and attitudes,* (Unpublished Master's thesis). Sakarya University.

Kızılcık, H. Ş., Çağan, S., & Ünlü Yavaş, P. (2019). Ninth grade students' recognition levels of physics laboratory materials. *Elementary Education Online,* 18(1), 190-206.

Linko, M. (2003). The longing for authentic experiences the subjective meaning of visual art for museum audience and amateur artists. In M. Xanthoudaki, L. Tickle & V. Sekules (Ed.). *Researching Visual Arts Education in Museums and Galleries* (pp. 65-76). Springer.

Ministry of National Education [MoNE] (2018). *Science course curriculum*. Ministry of National Education, Chairman of the Board of Education and Discipline.

Mısır, N. & Saka, A.Z. (2012). Implementation of the activity in the subject of the conductor capacitance ıin physics teaching based on the TGA method. *Journal of Research in Education and Teaching, 1*(3), 305-313.

Özer, A. (2016). *Using the contextual model of learning effect of academic achievement, motivation and satisfaction levels of students in virtual museum,* (Unpublished Master's thesis). Ankara University.

Peker, N. (2014). *Use of virtual museum in social studies and social studies teachers' attitudes to use virtual museum of candidate,* (Unpublished Master's thesis). Aksaray University.

Temiz, B. K. & Kanlı, U. (2005). Information on basic physics laboratory tools for first year university students. *National Education Journal,* 33(168), 188-201.

Turan, İ. (2015). Virtual museums and tours in out-of-school social studies teaching. In S. Kaymakçı & A. Şimşek (Ed.), O*ut-of-School Social Studies Teaching.* (pp. 189-203). Pegem Akademi Publications.

Turgut, G. (2015). *Benefit from the virtual museum as an educational tool in social studies lessons,* (Unpublished Master's thesis). Adnan Menderes University.

Ustaoğlu, A. (2012). *The effect of using virtual museum in "travel in history of Turkish" unit of primary education 7th grade social studies course on student's academic success,* (Unpublished Master's thesis). Gazi University.

Uyanık, G. (2017). Effect of the prediction-observation-explanation method on academic achievement and retention. *International Social Sciences Education Journal, 3*(1), 1-13.

Ünal, K, İ. (2019). *Investigation of the effects of virtual and real laboratory applications on the academic achievement of 5th grade science course electric unit teaching,* (Unpublished Master's thesis). Necmettin Erbakan University.

Yetişir, H. (2019). *The impact of increased realty applications on mobile devices on students' academic achievement, attitude and retention,* (Unpublished Master's thesis). Ömer Halisdemir University.

Zabun, Y. (2020). *Study of the prospective history teachers' attitude towards virtual museum use,* (Unpublished Master's thesis). Gazi University.

EĞİTİMSEL VE MESLEKİ ÇATIŞMALARIN ÖNLENMESİ İÇİN

SAĞLIKTA SOSYAL EŞİTSİZLİKLERİN ÖNLENMESİ İÇİN

İNSAN HAKLARI İHLALLERİNİN ÖNLENMESİ İÇİN

KÜLTÜRLERARASI İLETİŞİM ÇATIŞMALARININ ÖNLENMESİ İÇİN

ÇEVRE SORUNLARI VE NEDENLERİNİN ÖNLENMESİ İÇİN

HALKLA İLİŞKİLERİN ÖNEMİ

DOÇ. DR. ENGİN ÇELEBİ

EĞİTİM yayınevi

HALKLA İLİŞKİLERİN ÖNEMİ

Doç. Dr. Engin Çelebi

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

E-ISBN: 978-625-6613-76-8
1. Baskı, Şubat 2024

Kütüphane Kimlik Kartı
HALKLA İLİŞKİLERİN ÖNEMİ
Doç. Dr. Engin Çelebi
VI+94 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-6613-76-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçı

KAYNAKÇA

Acevedo, P., Mora-Urda, A.I. & Montero, P. (2019). Social inequalities in health: duration of unemployment unevenly effects on the health of men and women. *The European Journal of Public Health*, Vol. 30, No. 2, 305–310.

Aldoory, L. (2005). Preface: Identity, difference, and power in public relations. *Journal of Public Relations Research*, 17, 89–90. https://doi.org/10.1207/s1532754xjprr1702_2

Bamberg, S., Rees, J. H., & Schulte, M. (2018). Environmental protection through societal change: What psychology knows about collective climate action—and what it needs to find out. (185–213). In S. Clayton, & C. Manning (Eds*.). Psychology and climate change, Human Perceptions, Impacts, and Responses*, Academic Press.

Berry, J. W. (1997). Immigration, acculturation, and adaptation. Applied Psychology, *An International Review,* 46 (1), 5–34. doi:10.1111/j.1464-0597.1997.tb01087.x

Berry, J. W. (2005). Acculturation: Living successfully in two cultures. *International Journal of Intercultural Relations*, *29*, 697–712. https://doi.org/10.1016/j.ijintrel.2005.07.013

Biggs, B., King, L., Basu, S. & Stuckler, D. (2013). Is wealthier always healthier? The impact of national income level, inequality, and poverty on public health in Latin America. *Soc. Sci. Med. 71*, 266-273.

Buoli, M., Grassi, S., Caldiroli, A., Carnevali, G. S., Mucci, F., Iodice, S., Cantone, L., Pergoli, L., Bollati, V. (2018). Is there a link between air pollution and mental disorders? *Environment International*, 118, 154–168.

Chancel, L. & Piketty, T. (2021). Global Income Inequality, 1820–2020: the Persistence and Mutation of Extreme Inequality, *Journal of the European Economic Association*,

Vol. 19, Issue 6, 3025–3062, https://doi.org/10.1093/jeea/jvab047

Chen, Z. & Gotway Crawford, C.A. (2012). The role of geographic scale in testing the income inequality hypothesis as an explanation of health disparities. *Soc. Sci. Med. 75*, 1022-1031.

Chisholm, D., Docrat, S., Abdulmalik, J., Alem, A., Gureje, O., Gurung, D., Hanlon, C., Jordans, M.J.D., Kangere, S., Kigozi,F., Mugisha, J., Muke, S., Olayiwola, S., Shidhaye, R., Thornicroft, G. & Lund, C. (2019). Mental health financing challenges, opportunities and strategies in low- and middle-income countries: findings from the Emerald Project, BJPsych Open 5, e68, 1–9. doi: 10.1192/bjo.2019.24

Clayton, S. (2020). Climate anxiety: Psychological responses to climate change, *Journal of Anxiety Disorders 74*, 2-7.

Commission on Public Relations Education (CPRE) (2018). *Fast Forward: The 2017 Report on Undergraduate Public Relations Education*, USA: Commission on Public Relations Education.

Conley, D. T., Drummond, K. V., DeGonzalez, A., Rooseboom, J., & Stout, O. (2011). *Reaching the goal: The applicability and importance of the common core state standards to college and career readiness*. Educational Policy Improvement Center. Oregon.

Corral-Verdugo, V., Mireles-Acosta, J. F., Tapia-Fonllem, C., & Fraijo-Sing, B. (2011). Happiness as correlate of sustainable behavior: A study of pro-ecological, frugal, equitable and altruistic actions that promote subjective wellbeing. *Human Ecology Review*, Vol. 18, No.2, 95–104.

Çelebi, E. (2010). *Türkiye'de Çevre İle İlgili Sivil Toplum Kuruluşlarının Halkla İlişkiler Çalışmalarının Çevre Sorunları Üzerindeki Etkileri*, Yayımlanmamış Yüksek

Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çelebi, E. (2015). Farklı kültürel ortamlara göçte yaşanılan kaygı ve belirsizlik sorunu: ve bu sorunların çözümü için halkla ilişkiler çalışmalarına odaklanma, *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi,* Sayı 34, 27-39.

Çelebi, E. (2019). *Halkla ilişkiler uygulamaları nasıl olmalı?*, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

Çelebi, E. (2020a). Sosyal medya ve krizde iletişim(sizlik): GSM operatörlerinin yaşadığı şebeke krizi üzerine bir araştırma. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi* 34, 141-158. DOI: 10.31123/akil.694122.

Çelebi, E. (2020b). Sosyal Medya İletişiminin Kurumsal İtibar Algısı Üzerindeki Rolü, *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, sayı 41, Denizli, s. 108-118.

Çelebi, E. (2020c). Oyun bağımlılığının sosyalleşme sürecine yönelik motivasyon üzerindeki rolü. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 8* (1), 643-668. https://doi.org/10.19145/e-gifder.559199.

Çelebi, E. (2020d). Public relations in public institutions: A research on the effectiveness of communication process. *Journal of Human Sciences*, 17(3), 768-779.

Çelebi, E. (2020e). Kurumsal Halkla İlişkilerin Etkinliğini Ölçme: STK Gönüllüleri Üzerine Bir Araştırma, *Selçuk İletişim,* 13 (1), 180-196.

Çelebi, E. (2021a). Sağlık kuruluşlarında halkla ilişkilerin etkinliğini ölçme: Özel ve kamu sağlık kuruluşlarının karşılaştırılması. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(1), 81-98.

Çelebi, E. (2021b). Kriz Yönetiminde Kullanılan İletişim Stratejilerinin Etkinliği Üzerine Bir Araştırma. *Akademik İncelemeler Dergisi,* 16/1, 92-106.

Çelebi, E. & Özgüzel, S. (2021). Covid-19 pandemi sürecine yönelik kamu spotlarının etkinliği üzerine bir araştırma. *OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 17(Pandemi Özel Sayısı), 3348-3469. DOI: 10.26466/opus.810640

Çelebi, E. (2022). Medyanın Toplumsal Cinsiyet Rolleri Üzerinde Etkisi, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(82), 822-829.

Dacre Pool, L., & Sewell, P. J. (2007). The key to employability: Developing a practical model of graduate employability. *Education + Training, 49*(4), 277-289. doi.org/10.1108/00400910710754435

Dacre Pool, L., Qualter, P., & Sewell, P. J. (2014). Exploring the factor structure of the CareerEDGE employability development profile. *Education + Training, 56*(4), 303-313. doi.org/10.1108/ET-01- 2013-0009

Diliello, T. C., Houghton, J. D. & Dawley, D. (2011). Narrowing the creativity gap: The moderating effects of perceived support for creativity. *The Journal of Psychology*, 145:3, 151-172, DOI: 10.1080/00223980.2010.548412

ECOPSI Research Report (2013). *Competencies and Role Requirements of Communications Professionals. Insights from Quantitative and Qualitative Studies*. http://www.ecopsi.org.uk/ E.T. 15.06.2023

Eijkman, Q.A.M. (2007). We are here to serve you! public security, police reform and human rights implementation in Costa Rica, *School of Human Rights Research Series*, Vol. 24, Intersentia, Utrecht.

Foundation For Critical Thinking (2019). http://www.criticalthinking.org/pages/our- conception-of-critical-thinking/411 E.T. 20.10.2023

Fullerton, J.A. & McKinnon, L.M. (2015). U.S. Public Relations Students' Perceptions of PR: What College Students Think About PR Education and the PR Profession. *Public Relations Journal*, 9(2), 1-17.

Gargiulo, T. L., Pangarkar, A., Kirkwood, T., & Bunzel, T. (2006). *Building business acumen for trainers: Skills to empower the learning function*. John Wiley & Sons, CA.

Gudykunst, W. B. (1998). Applying anxiety/uncertainty management (AUM) theory to intercultural adjustment training. *Int. J. Intercultural Rel. 2*(22), 227-250.

Gudykunst, W. B. (2004). *Bridging differences: effective intergroup communication*, 4th, London, Sage Publication.

Güler, Ş. & Sezgin, M. (2019). Halkla ilişkiler bölümü öğrencilerinin mesleki kaygı düzeylerinin incelenmesi, *2. Uluslararası Eğitimde ve Kültürde Akademik Çalışmalar Sempozyumu*, 12-14 Eylül 2019 Denizli, 362-371.

Heise, L. Greene, M.E., Opper, N, et al. (2019). Gender inequality and restrictive gender norms: framing the challenges to health. *Lancet* 2019; 393: 2440–54.

Howell, A. J. & Passmore, H. A. (2013). The nature of happiness: Nature affiliation an mental well-being. Mental well-being. (231–257). C.L.M. Keyes (ed.), *Mental Well-Being: International Contributions to the Study of Positive Mental Health*, DOI 10.1007/978-94-007-5195-8_11, Springer Science+Business Media Dordrecht.

Grimmelikhuijsen, S. G. & Welch, E. W. (2012). Developing and testing a theoretical framework for computer-mediated transparency of local governments, *Public Administration Review,* 72(4), 562–571.

Habermas, J. (1991). *The structural transformation of the public sphere* (Translated by. T. Burger and F. Lawrence), The MIT Press, Cambrige.

Hofstede, G. (1980). *Culture's consequences: International differences in work-related values*. Beverly Hills, CA: Sage.

Hofstede, G., & Hofstede, G. J. (2005). *Cultures and organizations: Software of the mind* (2nd ed.). New York, NY: McGraw-Hill.

Intergovernmental Panel On Climate Change (IPCC) (2022). *Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability*. Contribution of Working Group II to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [H.-O. Pörtner, D.C. Roberts, M. Tignor, E.S. Poloczanska, K. Mintenbeck, A. Alegría, M. Craig, S. Langsdorf, S. Löschke, V. Möller, A. Okem, B. Rama (eds.)]. Cambridge University Press. Cambridge University Press, Cambridge, UK and New York, NY, USA, 3056 doi:10.1017/9781009325844.

International Federation Of Red Cross (IFRC). (Erişim Tarihi 18.10.2023). *What is a disaster?,* https://www.ifrc.org/our-work/disasters-climate-and-crises/what-disaster.

International Public Relations Association (IPRA). (Erişim Tarihi 19.09.2023), *A new definition of public relations,* https://www.ipra.org/member-services/pr-definition/.

Johannesen, R.L. (2002). *Ethics in human communication*, Long Grove, IL: Waveland Press.

Kang, J. (2010). Ethical conflict and job satisfaction of public relations practitioners. *Public Relations Review, 36*(2), 152-156. https://doi. org/10.1016/j.pubrev.2009.11.001

Kent, M. L. & Taylor, M. (2002). Toward a dialogic theory of public relations, *Public Relations Review*, 28, 21–37.

Kim. S.E. (2005). The role of trust in the modern administrative state: An integrative model, *Administration & Society*, 37(5), 611–635.

Kolb, A. Y. & Kolb, D. A. (2005). Learning styles and learning spaces: Enhancing experiential learning in higher education.

Academy of Management Learning & Education, *4*(2), 193-212. https://www. jstor.org/stable/40214287.

Kolb, D. A. (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. Prentice-Hall, Inc.

Mackenbach, J., Valverde, J.R., Bopp, M., Brønnum-Hansen, H., De- boosere, P., et al. (2019). Determinants of inequalities in life expectancy: an international comparative study of eight risk factors. *Lancet Public Health*, Elsevier, 4 (10), 529-537.

Madigan, P. (2017). *Practitioner perspectives on higher education as a preparation for employment in Public Relations in Ireland.* UK: University of Sheffield.

Ni, L., Wang, Q & Gogate, A. (2018). Understanding immigrant internal publics of organizations: Immigrant professionals' adaptation and identity development, *Journal of Public Relations Research*, 30:4, 146-163, DOI: 10.1080/1062726X.2018.1490289.

Noelle-Neumann, E. (1974). The spiral of silence a theory of public opinion, *Journal of Communication*, Vol. 24, Iss. 2, 43–51.

Office Of The United Nations High Commissioner For Human Rights (2004). Human Rights Standards and Practice for the Police, *Expanded Pocket Book on Human Rights for the Police,* Professional Training Series No. 5/Add.3, United Nations, New York and Geneva.

Osse, A. (2015). *Polislik Faaliyetlerini Anlamak: İnsan Hakları Savunucuları İçin Bir Kaynak*, (Çev. T. Andaç vd.), Uluslararası Af Örgütü, Hollanda.

Oxford Dictionary of English (2010) *Ethics.* https:// en.oxforddictionaries.com/definition/ethics E.T. 20.08.2022

Özcan, H., Işık, T., Dünya, P., Kocabaş, İ. (2020). Türkiye'deki özel firmaların ve halkla ilişkiler ajanslarının halkla ilişkiler mezunlarına bakış açıları ve halkla ilişkiler çalışanlarından

beklentileri, *Türkiye Mesleki ve Sosyal Bilimler Dergisi*, yıl 2, sayı 3, 37-53.

Özgüzel, S., Tümkaya, S., Aybek, B., İşcan, E. & Çelebi, E. (2020). Yabancı Uyruklu Çocukların Eğitim Ve Okul Güvenliği Sorunları, *Güvenli Okul*, Ed. Demircioğlu,İ., Avşar, Z., Demircioğlu,E., Tuncer, C.O., Pegem Akademi, Ankara, 111-146.

Paskin, D. (2013). Attitudes and perceptions of public relations professionals towards graduating students' skills, *Public Relations Review*, 39, 251-253.

Pearce, A., Dundas, R., Whitehead, M. & Taylor-Robinson, D. (2019). Pathways to inequalities in child health, *Arch Dis Child 104*, 998–1003.

Pickett, K. E. & Wilkinson, R.G. (2015). Income inequality and health: A causal review, *Social Science & Medicine 128*, 316-326.

Price Waterhouse Coopers (2018). *Workforce of the Future: The Competing Forces shaping 2030.* https://www.pwc.com/gx/en/services/people- organisation/workforce-of-the-future/workforce-of-the-future-the-competing-forces- shaping-2030-pwc.pdf E.T. 15.09.2023

Public Relations Society Of America (PRSA). (Erişim Tarihi 18.08.2023), About Public Relations, https://www.prsa.org/about/all-about-pr

Putnam, R. (2000). *Bowling along: The collapse and revival of American community*. New York, NY: Touchstone.

Romanello, M., McGushin, A., Di Napoli, C., Drummond, P., Hughes, N., Jamart, L., et al. (2021). The 2021 report of the Lancet Countdown on health and climate change: code red for a healthy future. *Lancet* 398, 1619–1662. doi: 10.1016/S0140- 6736(21)01787- 6.

Sha, B. & Ford, R. L. (2007). Redefining ‘‘requisite variety’’: The challenge of multiple diversities for the future of public relations excellence. In E. L. Toth (Ed.), *The future of excellence in public relations and communication management* (pp. 381–398). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

Şardağı, E. (2022) Sürdürülebilirlikte Eğitimin Rolü: Türkiye’deki Halkla İlişkiler Lisans Programları Üzerine Bir Araştırma, *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi*, Özel Sayı, 197-215, DOI: 10.17829/turcom.1021639.

Türkal, İ. & Taşcıoğlu, R. (2020). Özel ve Gönüllü Kuruluşlar Bağlamında “Halkla İlişkiler” Meslek Algısı: İş İlanları Üzerine Bir İnceleme. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD),* 6 (1), Yaz, s.38-51.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) (2021). *Toplumsal Cinsiyet İstatistikleri*, Ankara

T.C. Dışişleri Bakanlığı (Erişim Tarihi 18.09.2023), İnsan hakları. https://www.mfa.gov.tr/insan-haklari_.tr.mfa.

T.C. İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü (Erişim Tarihi 18.09.2023) İnsan hakları şube müdürlüğü. https://www.egm.gov.tr/disiliskiler/ihsb.

T.C. İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü (Erişim Tarihi 18.09.2023) Toplum destekli polislik. https://www.egm.gov.tr/toplum-destekli-polislik.

T.C. Sağlık Bakanlığı (2023). *Sağlık İstatistikleri Yıllığı 2021*, Ankara.

T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlığın Geliştirilmesi Genel Müdürlüğü (2020). Türkiye Sağlık Okuryazarlığı Düzeyi ve İlişkili Faktörleri Araştırması, https://sggm.saglik.gov.tr/TR,57003/turkiyenin-saglik-okuryazarligi-duzeyi-olculdu.html

UN Women (2018). *Turning promises into action: gender equality in the 2030 agenda for sustainable development*. United States: UN Women.

United Nations (Erişim Tarihi 20.09.2023). Sustainable Development Goals. https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/

United Nations, Universal Declaration Of Human Rights. (Erişim Tarihi 22.09.2023). https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights.

United Nations Human Rights Office Of The High Commissioner (Erişim Tarihi 22.09.2023) *What are human rights?* https://www.ohchr.org/en/what-are-human-rights.

United Nations Office For Disaster Risk Reduction (UNDRR) (Erişim Tarihi 18.08.2023) Disaster risk reduction & disaster risk management, https://www.undrr.org.

U.S. Department of Education, National Center for Education Statistics (2002). Defining and Assessing Learning:Exploring. Competency-Based Initiatives, NCES 2002-159, prepared by Elizabeth A. Jones and Richard A.Voorhees, with Karen Paulson, for the Council of the National Postsecondary Education Cooperative Working Group on Competency-Based Initiatives. Washington, DC.

Valkengoed, A.M. & Steg, L. (2019). Meta-analyses of factors motivating climate change adaptation behaviour, *Nature climate change*, Vol. 9, 158-165.

Verplanken, B. (Ed.) (2018). *The Psychology of Habit, Theory, Mechanisms, Change, and Contexts*, Springer, Switzerland.

Verplanken, B. & Whitmarsh, L. (2021). Habit and climate change, *Current Opinion in Behavioral Science*, Vol. 42, 42-46.

Weber A.M., Cislaghi, B., Meausoone. V, et al. (2019). Gender norms and health: insights from global survey data. *Lancet 2019; 393*: 2455–68.

World Health Organization (2019). Suicide worldwide in 2019: global health estimates. Geneva, Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.

World Health Organization (2021). Mental health atlas 2020. Geneva.

World Health Organization (2022). World Health Statistics 2022, Monitoring Health for the SDG's, sustainable development goals, Geneva.

Word Health Organization (Erişim Tarihi 28.09.2023). Strategic Communication Framwork for effective communication. https://cdn.who.int/media/docs/default-source/documents/communication-framework.pdf?sfvrsn=93aa6138_0

World Health Organization. (Erişim Tarihi 28.09.2023). *Air Pollution*, https://www.who.int/health-topics/air-pollution#tab=tab_1

Yang, A. & Taylor, M. (2013) The relationship between the professionalization of public relations, societal social capital and democracy: Evidence from a cross-national study, *Public Relations Review 39*, 257– 270.

Zhaoi W., Chang, M., Yu, L. & Sohail, M.T. (2022). Health and Human Wellbeing in China: Do Environmental Issues and Social Change Matter? *Front. Psychol*. 13:860321. doi: 10.3389/fpsyg.2022.860321.

HALKLA İLİŞKİLER UYGULAMALARI

EDİTÖRLER
GÜLSÜM ÇALIŞIR, ERSİN DİKER, İHSAN TÜRKAL

EĞİTİM
yayınevi

HALKLA İLİŞKİLER UYGULAMALARI

Editörler: Gülsüm Çalışır, Ersin Diker, İhsan Türkal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6613-73-7
1. Baskı, Aralık 2023

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
HALKLA İLİŞKİLER UYGULAMALARI
Editörler: Gülsüm Çalışır, Ersin Diker, İhsan Türkal
XIV+346 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6613-73-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

sırasına ve kurumu etkileme derecelerine göre sınıflandırıldığı ve analiz edildiği bir süreci kapsamaktadır. Kurumun uzun vadeli hedeflerine ulaşabilmesi, kurumsal amaçlarını gerçekleştirebilmesi ve varlığını devam ettirebilmesi için gerçekleştireceği faaliyetlerde, bu faaliyetleri yönlendireceği ve etkilemeyi amaçladığı paydaş kesimlerini tanıması gerekmektedir.

Günümüzde değer temelli fark yaratmak isteyen kurumların paydaşlarıyla iletişimini etkin bir şekilde yönetmesi bir gereklilik olarak ifade edilmektedir. Paydaş yaklaşımında kurum ile ilişki içinde olduğu paydaşların, karşılıklı olarak beklentilerinin gerçekleşmesi; tarafların aktif bir iletişim kurarak etkileşim içinde olmasını beraberinde getirmektedir. Kurumlar uzun vadeli başarı elde etmek, sürdürülebilir iş birliği kurmak için tüm paydaşlarıyla etkin bir iletişim ve ilişki ağı kurmak durumundadır. Bu ilişki ağını kurum adına stratejik iletişim planı çerçevesinde kuran yönetim fonksiyonu ise halkla ilişkilerdir. Halkla ilişkiler, kurumun paydaşlarıyla sürdürülebilir bir temelde karşılıklı anlayışa dayalı iletişim ve etkileşim kurmasına, iş birliği içinde tarafların karşılıklı yarar elde etmesine katkı sağlayan stratejik yönetim anlayışının bir uygulayıcısı ve paydaş yönetiminin en önemli aktörlerinden biridir. Bu nedenle kurumlar, halkla ilişkiler faaliyetlerini çevresel değişkenler ve paydaş beklentilerine uygun şekilde özenle planlamalı, uygulamalı ve değerlendirmelidir.

Kaynakça

Amaeshi, K. (2010). "Stakeholder Management: Theoretical Perspectives and Implications", *Construction Stakeholder Management,* Eds. Ezekiel Chinyio and Paul Olomolaiye, United Kingdom: Blackwell Publishing, 13-40.

Bourne, L. (2009). *Stakeholder Relationship Management: a Maturity Model for Organisational Implementation*, England: Gower Publishing Limited.

Boesso, G. & Kumar, K. (2016). Examining the Association Between Stakeholder Culture, Stakeholder Salience and Stakeholder Engagement Activities An Empirical Study, Management Decision, 54 (4), 815-831.

Bucholtz, A. K. & Carroll, A. B. (2012). *Business and Society, Ethics and Stakeholder Management*, 8th Edition, South-Western: Cengage Learning.

Clarkson Center For Business Ethics Paper, (1999). *Principles of Stakeholder Management*: *"The Clarkson Principles"*, Canada: Renouf Publishing.

Clement, R. W. (2005). The Lessons from Stakeholder Theory for U.S. Business Leaders, *Business Horizon*, 48, 255-264.

Çalışır, G. (2022). "Halkla İlişkilerin Kavramsal Çerçevesi ve Kapsamı". *Halkla İlişkilere*

Giriş. Ed. Gülsüm Çalışır, Ersin Diker, İhsan Türkal. Konya. Eğitim Kitabevi.

Donaldson, T. (2002). The Stakeholder Revolution and The Clarkson Principles, *Business Ethics Quarterly,* 12 (2), 107-111.

Donaldson, T. & Preston, L. (1995), The Stakeholder Theory of the Corporation: Concepts, Evidance and Implications, *The Academy of Managament Review*, 20, 65-91.

Freeman, R. E., Harrison, J. S. & Wicks, A. C. (2007). *Managing for Stakeholders: Survival, Reputation and Success*, New Haven: Yale University Press.

Freeman, R. E. & McVea, J. (2001), *A Stakeholder Approach to Strategic Management*, http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.263511, E. T. 03.12.2023.

Freeman, R. E. (1984). *Strategic Management: A Stakeholder Approach*, Boston: Pitman Publishing.

Garriga, E. & Melé, D. (2004). Corporate Social Responsibility Theories: Mapping the Territory, *Journal of Business Ethics*, 53, 51-71.

Grunig, J. E. & Repper, F. C. (2005). "Stratejik Yönetim, Kamular ve Gündemler", *Halkla İlişkiler ve İletişim Yönetiminde Mükemmellik*, Ed. J. E. Grunig, İstanbul: Rota Yayınları, 131-172.

Grunig, L. A., Grunig, J. E. & Dozier, D. M. (2002). *Excellent Public Relations and Effective Organizations, A Study of Communication Management in Three Countries*, New Jersey: Routledge.

Gültekin, N. & Küçük, F. (2004). Kurum İmajı Açısından Paydaş Memnuniyeti, T. *C. Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 19 (1), 335-347.

Harrison, J. S. & St. John, C. H. (1998). *Strategic Management of Organizations and Stakeholders, Concepts & Cases*, Ohio: South-Western College Publishing.

İlgar, M. Z. & İlgar-Coşgun S. (2019). Paydaş Analizi, *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 14 (20), 1835-1860.

Maignan, I., Ferrell, O. C. & Ferrell, L. (2005). A Stakeholder Model for Implementing Social Responsibility in Marketing, *European Journal of Marketing*, 39 (9/10), 959-977.

Mitchell, R. K., Agle, B. R. & Wood, D. J. (1997). Toward a Theory of Stakeholder Identification and Salience: Defining the Principle of Who and What Really Counts, *Academy of Management Review*, 22 (4), 853-886.

Öztürk, S. (2022). *Halkla İlişkiler*, Konya: Eğitim Yayınevi.

Preble, J. F. (2005). Toward a Comprehensive Model of Stakeholder Management, *Business and Society Review*, 110 (4), 407-431.

Polonsky, M. J. (1995). A Stakeholder Theory Approach to Designing Environmental Marketing Strategy, *Journal of Busıness & Industrıal Marketıng*, 10 (3), 29-46.

Sarıkaya, M. (2009). "Paydaş Yönetimi", *Yönetim Yaklaşımlarıyla Kurumsal Sürdürülebilirlik*, Ed. Senem Besler, İstanbul: Beta Yayınları, 41-64.

Sexty, R. W. (2017). *Canadian Business and Society Ethics, Responsibilities, & Sustainability*, 4th Edition, Canada: McGraw Hill.

Tak, B. (2009). *İşletmelerin Sosyal Sorumlulukları ve Paydaş Grupları ile İlişkilerinin Yönetimi,* İstanbul: Beta Yayıncılık.

Türkal, İ. (2023). "Halkla İlişkilerde Paydaş Yönetimi", *İletişim Bilimleri Alanında Uluslararası Teori, Araştırma ve Derlemeleler*, Ed. Ayşe Çatalcalı Ceylan, Ankara: Serüven Yayınevi, 78-100.

Türkal, İ. (2022). "Örgüt Türlerine Göre Halkla İlişkiler Uygulamaları", *Halkla İlişkilere Giriş*, Ed. G. Çalışır, E. Diker, İ. Türkal, Konya: Eğitim Yayınevi. 277-295

Halkla ilişkiler araştırmalarında, elde edilen verilerin çözümlenmesinde çeşitli programlar kullanılmakta ve bu yolla nihai bulgulara ulaşılabilmektedir. Veri analizleri sonrasında elde edilen bulguların yorumlanması ile halkla ilişkiler sürecinin ilk adımı gerçekleştirilmiş olmaktadır. Böylece yürütülmek istenen halkla ilişkiler süreci bilimsel yollarla elde edilmiş bilgilere dayalı olarak hayata geçirilebilmektedir.

Kaynakça

Atkinson, R. (2007). "The Life Story Interwiev as a Bridge in Narrative Inquiry". *Handbook of Narrative Inquiry: Mapping a Methodology*, Ed. D. Jean Clandinin, USA: Sage Publications, 224-246.

Aydede, C. (2001). *Teorik ve Uygulamalı Halkla İlişkiler Kampanyaları*, Ankara: MediaCat Yayınları.

Balcı, A. (2006). *Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yöntem, Teknik ve İlkeler,* Ankara: Pegem Yayınları.

Bateman, C. J. (1998). *Halkla İlişkiler Araştırmaları*, Çev: İbrahim Çamlı, İstanbul: Rota Yayınları.

Bayraktutan, G. (2018). "Sunuş, Tavır, Merak, Araç: Doğru Yol Boyunca Yürümek". *Yeni Medya Çalışmalarında Araştırma Yöntem ve Teknikleri*, Ed. Mutlu Binark, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 13-18.

Baxter, P., and Jack, S. (2008). Qualitative Case Study Methodology: Study Design and İmplementation for Novice Researchers, *The Qualitative Report*, *13* (4), 544-559.

Binark, M. (2018). "Giriş". *Yeni Medya Çalışmalarında Araştırma Yöntem ve Teknikleri*, Ed. Mutlu Binark, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 19-29.

Broom, G. M. and Dozier, D. M. (1990). *Using Research in Public Relations*, New Jersey: Prentice Hall Inc.

Büker Alyanak, Z. (2014). "Etnografi ve Çevrim içi Etnografi". *Yeni Medya Çalışmalarında Araştırma Yöntem ve Teknikleri*, Ed. Mutlu Binark, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 123-169.

Can, A. (2017). *SPSS ile Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi*, Ankara: Pegem Yayınları

Cutlip, S. M., Center, A. H. and Broom, G. M. (2001). *Effective Public Relations*, USA: Prentice Hall Inc.

Çalışır, G. (2009). Küreselleşmenin Ortaya Çıkardığı Olayların Türkiye'deki Televizyon Haberlerine Yansımaları, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi S.B.E.

Çalışır, G. (2015). A Research on Presentation of Violence in Social Media: Opinions of Facebook Users, *Journal of Media Critiques (JMC),*1 (1), 25-54.

Çalışır, G. ve Uncu, G. (2018). "Aşkın İletişim Halleri", *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Alanında Yenilikçi Yaklaşımlar*, Cilt: 2, Ankara: Gece Akademi, 587-598.

Çelik, H. ve Ekşi, H. (2008). Söylem Analizi, *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 27, 99-117.

Çomu, T. ve Halaiqa, İ. (2018). "Web İçeriklerinin Metin Temelli Çözümlenmesi". *Yeni Medya Çalışmalarında Araştırma Yöntem ve Teknikleri*, Ed. Mutlu Binark, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 31-92.

De Vaus, D. A. (1990). *Surveys in Social Research*, 2nd Edition, London: Unwin Hyman.

Dozier, D. M. and Pepper, F. C. (1992). "Research Firms and Public Relations Practices". *Excellence in Public Relations and Communication Management*, Ed. J. E. Grunig, New Jersey: Lawrence Erlbaum Association.

Franzosi, R. (2004). "Content Analysis". *The Sage Encyclopedia of Social Science Research Methods*, Ed. Lewis-Beck, M., Bryman, A. Liao, T.F., Beverly Hills CA: Sage Publications, 186-189.

Firestone, W. A. (1987). Meaning in Method: The Rhetoric of Quantitative and Qualitative Research, *Educational Researcher*, 16 (7), 16-21.

Gerring, J. (2004). What is Case Study and What It Does? *American Policy Science Review*, 98 (2), 341-354.

Gifford, J. (2010). Digital Pulic Relations: E-Marketing's Big Secret, *Continuing Higher Education Review*, 74 (2), 62-72.

Gönç Şavran, T. (2013). "Nicel ve Nitel Araştırmalarda Kullanılan Araştırma Teknikleri". *Sosyolojide Araştırma Yöntem ve Teknikleri*, Ed. Temmuz Gönç Şavran, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 65-105.

Gustafsson, J. (2017). Single Case Studies vs. Multiple Case Studies: A Comparative Study (Thesis). Sweden: Halmstad University.

Hançerlioğlu, O. (1986). *Toplumbilim Sözlüğü*, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Heale R. and Twycross, A. (2018). What is a Case Study? *Evidence-Based Nursing,* 21,7-8.

İnceoğlu, Y. G. ve Çomak, N. A. (2009). "Teun A. Van Dijk". *Metin Çözümlemeleri*, Ed. Yasemin G. İnceoğlu ve Nebahat A. Çomak, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 19-82.

İslamoğlu, A.H. ve Alnıaçık, Ü. (2016). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, İstanbul: Beta Yayıncılık.

Khang, H., Ki, E. J. ve Ye, L. (2012). Social Media Research in Advertising, Communication, Marketing, and Public Relations, 1997–2010, *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 89, 279-298.

Kotler, P., Armstrong, G., Saunders, J., and Wong, V. (2001). *Principles of Marketing*, 3rd Edition U.K: Pearson Education Ltd.,

Kozinets, R. V. (2002). The Field behind the Screen: Using Netnography for Marketing Research in Online Communities, *Journal of Marketing Research*, 39 (1), 61-72.

Lake, C. C. ve Harper, P. C. (2008). *Kamuouyu Araştırmaları*. Çev: N. Güz, Ankara: Eğitim Akademi Yayınları.

Lune, H., Pumar, E.S. ve Koppel, R. (2010). *Perspectives in Social Research Methods an Analysis: A Reader for Sociology*, London: Sage.

Mack, N., Woodsong, C., MacQueen, K.M., Guest, G., and Namey, E. (2005). *Qualitative Research Methods: A Data Colllector's Field Guide*, North Carolina: Family Health International.

McAdams, D. P. (2008). *The Life Story Interview*. Teaching_interview.doc (live.com) (Erişim Tarihi: 04.06.2023).

Mert, E. (2018). "Anket, Çevrim içi Anket Tekniği ve Çevrim içinde Anket Uygulaması". *Yeni Medya Çalışmalarında Araştırma Yöntem ve Teknikleri*, Ed. Mutlu Binark, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 31-92.

Neuman, W. L. (2016). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri Nitel ve Nicel Yaklaşımla*r, Çev: S. Özge, Ankara: Yayınodası Yayınları, Cilt 2.

Neuman, W. L. (2017). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri Nitel ve Nicel Yaklaşımla*r, Çev: S. Özge, Ankara: Yayınodası Yayınlar, Cilt 1.

Özmen, A. (2018). "İstatistiğin Tanımı, Temel Kavramlar ve İstatistik Eğitimi". *İstatistik*, Ed. Ahmet Özmen ve Berat Fethi Şeniş. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2-23.

Peltekoğlu Balta, F. (2016). *Halkla İlişkiler Nedir?* İstanbul: Beta Basım Yayım.

Poynter, R. (2012). *İnternet ve Sosyal Medya Araştırmaları El Kitabı: Pazar Araştırmaları İçin Araçlar ve Teknikler,* Çev: Ümit Şensoy, İstanbul: Optimist Yayınları.

Sandelowski, M. (2004). "Qualitative Research". *The Sage Encyclopedia of Social Science Research Methods*, Ed. Lewis-Beck, M. A. Bryman ve T.F. Liao, Los Angeles: Sage Publications, 893- 894.

Stake, R. (2006). *Multiple Case Study Analysis*, New York: The Guildford Press.

Tagg, S. K. (1985). "Life Story Interviews and Their Interpretation". *The Research Interview: Uses and Approaches*, Ed. M. Brenner, J. Brown ve D. Canter, London: Academic Press Inc., 163-199. https://www.academia.edu/894751/Life_story_interviews_and_ their_ interpretation (Erişim Tarihi: 07.12.2023).

Tellis, W. (1997). Application af a Case Study Methodology, *The Qualitative Report*, *3* (3), 1-19.

Trougott, M. W. (2004). "Closed-Ended Questions". *The Sage Encyclopedia of Social Science Research Methods*, Ed. Lewis-Beck, M. A. Bryman ve T.F. Liao, Los Angeles: Sage Publications, 128

Tütengil, C. O. (1978). *Sosyal Bilimlerde Araştırma ve Metot*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Yayınoğlu, P. E. (2010). Halkla İlişkiler Yönetiminde Araştırma ve Sahaya Dayalı Araştırmaların Yürütülmesi, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 19 (2), 199-222.

Ye, L. ve Ki, E. J. (2012). The Status of Online Public Relations Research: An Analysis of Published Articles in 1992-2009. *Journal of Public Relations Research*, 24, 409-434.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yin, R. K. (2003). *Case Study Research: Design and Methods* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.

Wang, Y. (2015). Incorporating Social Media in Public Relations: A Synthesis of Social Media-Related Public Relations Research, *Public Relations Journal*, 9 (3), 1-14.

Woods, N.F. ve Calanzaro, M. (1980). *Nursing Research: Theory and Practice*. St Louis: Mosby.

Zhang, Y. ve Leung, L. (2014). A Review of Social Networking Service (SNS) Research in Communication Journals from 2006 to 2011, *New Media & Society*, 16, 1-18.

Örgütler için kurumsal kimlik örgütün kuruluş aşamasında üzerinde derinlemesine düşünülerek oluşturulması gereken bir formülü ya da denklemi ifade etmektedir.

Kurumsal kimlik, örgütlerin kavramın farkında olup olmadığına ya da kavramı etkili bir şekilde yönetip yönetmediğine bağlı olmaksızın paydaşlar nezdinde imaj ve itibarın oluşmasında da temel unsuru oluşturmaktadır. Bu üç unsur arasındaki ilişki karmaşıktır ancak birbirleriyle sıkı bir bağ içerisindedir. Kurumsal imaj ve itibar bir bakıma kurumsal kimliğin tüketici zihnindeki izdüşümünü oluşturmaktadır. Bu açıdan örgütlerin karar ve eylemleri ile oluşup hayat bulan kurumsal kimlik tüm paydaşlar açısından önem taşımaktadır.

Bir örgüt, güçlü bir kurumsal kimlik oluşturduğunda, bu kimliği olumlu bir kurumsal imaja dönüştürebildiğinde ve ortaya çıkan olumlu imajı uzun yıllar istikrarlı bir şekilde koruyup bunun üzerinden güvenilir bir kurumsal itibar kazandığında, önemli bir rekabet avantajı, paydaş güveni ve sağlam bir pazar konumu elde edebilmektedir. Esasen literatürdeki bilgiler göstermektedir ki güçlü bir itibarın örgüte sağladığı avantajlar çok yönlü olup örgütsel başarıda önemli bir paya sahiptir. Sonuç olarak bu üç kavram örgütler tarafından dikkatle ele alınmalı ve ölçülebilir hedefler doğrultusunda stratejik olarak yönetilmelidir.

Kaynakça

Ak, M. (1998). *Firma- Markalarda Kurumsal Kimlik ve İmaj*. İstanbul: Işıl Ofset Baskı.

Akbulut, E. (2011). Sivil Toplum Kuruluşlarının Kurumsal İtibar Yönetimi Sürecinde Halkla İlişkiler Uygulamalarının Rolü, Doktora Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi SBE.

Altıntaş E. (2005). Kurumsal İtibar ve Anadolu Üniversitesi İ.B.F. Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi SBE.

Argüden, Y. (2003). İtibar Yönetimi. Ar-Ge Danışmanlık. 4, 9- 12. https://www.researchgate.net/publication/350470165 (Erişim Tarihi: 25.03.2023).

Aslantaş, S. G. (2013). Çalışma Psikolojisi Açısından Kurumsal İtibar. Yüksek Lisans Tezi. Yalova: Yalova SBE.

Aşkun, B. O. (2010). İşletmelerde Kurumsallaşma ve Kurumsal İletişimin Önemi. İstanbul: *İstanbul Ticaret Odası Yayınları*, 30, 48-49.

Atam, A. A. (2014). Kurumsal Kimlik Çalışmaları: Beko Örneği. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication.* 4 (2), 16-39.

Ayar, C. Ö. (2010). Kurumsal İmaj Yönetimi; Türkiye İş Kurumu Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi SBE.

Bakan, Ö. (2005*). Kurumsal İmaj Oluşumu ve Etkili Faktörler*. Konya: Tablet Kitapevi.

Baloğlu, Z. (2016). İşletmelerde Kurumsal Kimlik Yönetimi: Adana İlinde Faaliyet Gösteren Otel İşletmelerindeki Çalışanlar Üzerine Bir İnceleme. Yüksek Lisans Tezi. Mersin: Çağ Üniversitesi SBE.

Balta Peltekoğlu, F. (1993). Kurum İçi İletişim ve Kurumsal İmaja Katkısı. *Marmara İletişim Dergisi*, 4, 203-210.

Balta Peltekoğlu F. (2009). *Halkla İlişkiler Nedir?* İstanbul: Beta Yayınları.

Bayar, Y. (2018). Kurumsal İtibar Algısının Örgütsel Vatandaşlık Algısına Etkisi: İYTE Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. Yayımlanmış Doktora Tezi. Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi SBE.

Bilgin, N. (1995). *Sosyal Psikolojide Yöntem ve Pratik Çalışmalar*, İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Bilgin, N. (1996). *İnsan İlişkileri ve Kimlik*, İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Bilgin, L. (2008). *Olumlu İmaj Yaratmak Halkla İlişkiler*. İstanbul: Kum Saati Yayın Dağıtım.

Bolat, O. İ. (2006). Konaklama İşletmelerinde İş Görenlerden Yansıyan Kurumsal İmajın Analizi ve Bir Uygulama. Doktora Tezi. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi SBE.

Brady, A. (2005). Measurement The Seven Elements of Reputation Management. Corporate Responsibility Management. 1, 5-13. https://www.researchgate.net/publication/334246627_The_Management_of_Reputational_Risks_in_Banks_Findings_From_Germany_and_Switzerland (Erişim Tarihi: 25.03.2022.)

Brown, T. J. (1998). "Corporate Associations in Marketing: Antecedents and Consequences", Corporate Reputation Review, 1(3), 215-233.

Bulduklu, Y. (2015). *İmaj Yönetimi Yaklaşımlar, Taktikler, Stratejiler*. Konya: Literatür Academia Yayınları.

Canöz, N. (2015). *Hizmet Sektöründe Kurumsal İmaj Algısı*, Konya: Palet Yayınları.

Chun, R. (2005). Corparate Reputation: Meaning And Measurement. *İnternationel Journal Of Management Rewiews*, c. 7 (2), 91-109.

Ceylan, İ. (2015). Amblem ve Logo Tasarımlarında Renklerin Dili. *Art-E Sanat Dergisi*, 8 (16), 314-330.

Coşkun, A. (2003). Din ve Kimlik. *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (24).

Çakı, A. (2010). Türkiye'de Amblem – Logo Tasarımının Gelişim Süreci. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Haliç Üniversitesi SBE.

Çalışır, G. (2020). "Kurum Kimliği". *Kurumsal İletişimin El Kitabı.* Ed. Zekiye Tamer Gencer, 85-112, Ankara: Eğitim Yaynevi.

Çerik, Ş. ve Erkmen, T. (2006). Kurum İmajını Etkileyen Faktörlerin Algılanması ve Bu Algılamaların Beklentilerle Karşılaştırılması: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 3(6).

Çiftçi, E. (2010). Grafik Tasarımda Kurumsal Kimliğin İç Mimariye Yansımaları. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Haliç Üniversitesi SBE.

Dağdemir, A. (2008). Kurum Kimliği ve Kurumsal Bağlılık Arasındaki İlişki, Kurum Kimliğinin Çalışanların Kurumsal Bağlılıkları Üzerindeki Etkilerinin Bir İşletmede Araştırılması. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi SBE.

Dalton, J. and Croft, S. (2003). Managing Corporate Reputation: A Specially Commissioned Report, Thorogood, London, UK.

Davis, A. (2006). *Halkla İlişkilerin Abc'si,* İstanbul: MediaCat Kitapları.

Dayanç, K. B. (2012). Kurumsal İtibar Katsayısı ve Marka Sadakati İlişkisi: Telekomünikasyon Sektöründe Faaliyet Gösteren Kurumlar Üzerine Bir Araştırma. Yayımlanmış Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi SBE.

Deneçli, S. (2012). Marka Genişlemesinin Kurumsal İtibar Üzerindeki Rolü, Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi SBE.

Fidan, M. ve Gülsünler, E. (2003). Kurum Kimliğinde Kriz Yönetiminin Yeri ve Önemi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (10), 465-476.

Fombrun, C. J. (1996). Reputation: Realizing Value From The Corporate Image. Boston: *Harvard Business School Press*.

Gül, A. (2021). Kurumsal Kimlik Yansıması Olarak Web Sitesi: Atatürk Üniversitesi Örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, , Erzurum: Atatürk Üniversitesi SBE.

Gülsünler, M. E. (2007). Kurum Kimliği süreci ve İşleyişi Üzerine Teorik ve Uygulamalı Bir Çalışma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (17), 281-294.

Gümüş, M. ve Öksüz B. (2009). Çalışanların Kurumsal İtibar Sürecine Katılımlarında İçsel İletişimin Rolü, Journal of Yasar University, 4, (16), 2649. https://dergipark.org.tr/tr/pub/jyasar/issue/19128/202980. (Erişim Tarihi: 25.03.2022).

Hatch, M. J. ve Schultz, M. (2011). *Marka Girişimi: Kurumsal Markalaşma ile Şirket Stratejisini, Kültürünü ve Kimliğini Uyumlu Hale Getirme Yöntemleri*. İstanbul: Brandage Yayınları.

İşıklı, S. (2012). Grafik Tasarımda Logo ve Amblemin Sektörlere Göre Renk Algısı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Haliç Üniversitesi SBE.

Kadıbeşegil, S. (2006). *İtibar Yönetimi*, İstanbul: Mediacat Yayınları.

Karaköse, T. (2006). Eğitim Örgütlerindeki İç ve Dış Paydaşların Kurumsal İtibara İlişkin Algılamaları. Doktora Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi SBE.

Karatepe, S. (2008). İtibar Yönetimi: *Halkla İlişkilerde Güven Yaratma. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi.* 7(23),89. 25.03.2022.

Kaya, F. B. Ü. (2006). Kurum Kimliği ve Kurumsal Tasarım, *Tasarım Kuram Dergisi*, 3 (4), 27-37.

Kazancı, M. (1997). *Kamuda ve Özel Sektörde Halka İlişkiler*. Ankara: Turhan Kitabevi

Korkmaz, A. (2007). Yazılı Basında Kurum Kimliğinin Oluşturulması Sürecinde Kurum Kimliği Stratejisinin Belirlenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (17), 385-391.

Lawler, S. (2008). *Identity: Sociological Perspectives*. UK: Polity Press.

Meral, Pınar Seden (2011), *Kurumsal Kimlik ve Markan Ankara*: Detay Yayıncılık.

Moore, J. (1993). Buildings Brands Across Markets: Cultural Differences in Brand Relationships Within The European Community. (D. Aaker ve A. Biel Der). Brand Equity & Advertising içinde (1) Published. Lawrence Erlbaum Associates, New Jersey.

Odabaşı, Y. ve Oyman, M. (2002). *Pazarlama İletişimi Yönetimi*, İstanbul: Medicat Yayınları.

Okay, A. (2018). *Kurum Kimliği*. İstanbul: Derin Yayınları.

Okay, A. (2005). "Kurumsal İletişim ve Kurum Kimliği." Ed. Rüveyde Akyürek, Kurumsal İletişim Yönetimi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları. (1-22).

Olins, W. (1990). *Corparate Identity: Marking Business Strategy Visible Through Design.* Boston: Harward Business School Pres.

Özer, G. (2019). Örgüt Kültürünün Kurumsal İmaj ve Örgütsel Bağlılığa Etkisi, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi SBE.

Özüpek, M. N. (2005). *Kurum İmajı ve Sosyal Sorumluluk,* Konya: Tablet Kitabevi.

Poyraz, N. (2021). Dijitalleşmenin Kurumsal İtibara Etkisi: Gümüşhane Yerel Basın Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi SBE.

Rehber, E. (2002). Yüksek Öğretimde Kalite Sorunu: Akreditasyon ve Kalite Sorunu, Bursa: *Uludağ Üniversitesi Yayınları*.

Sabuncuoğlu, Z. (2001). *Halka İlişkiler*, Bursa: Ezgi Kitabevi.

Sabuncuoğlu, Z. (2004*). İşletmelerde Halkla İlişkiler*, İstanbul: Aktüel Yayınları.

Sakman, N. F. (2003). Kurumsal İtibarın Önemi ve Değişkenleri İncelemesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi SBE.

Soygüzel, E. (2014). Kurumsal İmaj ve İtibar Özel Yalova Önder Dershanesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Maltepe Üniversitesi SBE.

Süceddinov, Ş. (2008). Kurumsal Kimlik, Kurumsal İmaj Oluşturma Süreci ve Bir Araştırma. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi SBE.

Şahin, M. A. (2013). Kurumsal İtibar ve Değer İlişkisi: GSM Sektörüne Ait Tüketici Yanlı Bir Araştırma (Turkcell Örneği), Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Başkent Üniversitesi SBE.

Şatır, Ç. ve Sümer, F. E. (2008). "Kurum İtibarının Bileşenleri Üzerine Bir Araştırma: Sağlık Hizmeti Üreten Bir Kamu Kurumunda İç Paydaşlar İtibarı Nasıl Algılıyor?". *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi,* 5 (2), 15-25.

Şişli, G., ve Köse, S. (2013). Kurum Kültürü ve Kurumsal İmaj İlişkisi: Devlet ve Vakıf Üniversiteleri Üzerine Bir Uygulama, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* (41), 165-193.

TDK. (2023). www.sozluk.gov.tr, Erişim Tarihi: 12.04.2023.

Tengilimoğlu, D. ve Öztürk, Y. (2004). *İşletmelerde Halkla İlişkiler.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Tolungüç, A. (2000). *Turizmde Tanıtım ve Reklam,* Ankara: MediaCat Kitapları.

Tortop, N. (2003). *Halkla İlişkiler*, Ankara: Yargı Yayınevi.

Turhanoğulları, M. (2010). Kurum Kimliğinin İmaja Etkisi: Antalya Trafik Denetleme Şubesi Üzerine Bir Araştırma. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi SBE.

Türkoğlu, S. (2008). Görsel İletişim Tasarımında Kurumsal Kimlik ve 'İstanbul Üniversitesi' Örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi SBE.

Uslu, P. (2006). Kurumsal Kimlik Oluşturmada Halkla İlişkilerin Önemi 'Özdilek' Örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi SBE.

Uzoğlu, S. (2001). Kurumsal Kimlik, Kurumsal Kültür ve Kurumsal İmaj. *Kurgu Dergisi*, 18, 337-353.

Vural, Z. B. A. (2003). *Kurum Kültürü ve Örgütsel İletişim*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Vural, Z. B. A. ve Bat, M. (2018). *Teoriden Pratiğe Kurumsal İletişim*, İletişim Yayınları, İstanbul, 122-123.

Yalur, E. S. (2013). Kurumsal Kimlik Uygulamasının Matbaa Teknolojileri Açısından İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi SBE.

Yavuz, C. (2008). *Halkla İlişkiler*, Ankara: Detay Yayıncılık.

Yirmibeş, S. (2010). Kurumsal İtibar Yönetimi ve Kamuya Bağlı Bir Kurumda Kurumsal İtibarın Ölçülmesi Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi SBE.

Zedeli, A. R. (2014). İnfografiklerin Görsel ve İçeriksel Açıdan Dergi Tasarımındaki Yeri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Haliç Üniversitesi SBE.

için ise hem gündemi hem de bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeleri yakından takip etmesi ve bu doğrultuda yöntemler geliştirmesi gerekmektedir. Çünkü güncel konular ya da gelişmeler lobicilerin elini güçlendirmesine fırsat verebilir. Örneğin, sosyal medya insan hayatına giren ve insanların vazgeçilmez iletişim aracı olmuştur. Dolayısıyla milyarlarca insanın var olduğu bu ortamda sosyal medya, lobiciler için güçlü bir iletişim aracı ve yeni bir yöntem olmuştur. Alanyazın taramasına bakıldığında, güncel olan bir diğer teknolojik gelişme ise metaverse'tür. Metaverse, milyarlarca insanın yer aldığı, siyasi aktörlerin, baskı gruplarının, ünlülerin de buna dahil olduğu bir dünya haline geldiği tespit edilmiştir. Bu bağlamda metaverse, lobicilerin dikkatle takip etmesi gereken bir teknoloji olacaktır.

Tüm bu bilgiler doğrultusunda, geçmişten bugüne uygulanagelen lobiciliğin kişilerden, baskı gruplarına; şirketlerden kuruluşlara ve devletlere kadar herkesi etkileyebilme gücüne sahip olduğu görülmektedir. Dolayısıyla lobiciliğin ve lobicilerin her dönem, her alanda önemli bir koruma sahip olduğunu söylemek mümkündür.

Kaynakça

Arklan, Ü. (2008). "Lobicilik". *Halkla İlişkiler*, Ed. Ahmet Kalender ve Mehmet Fidan, Konya: Tablet Yayınları, 311-340.

Arı, T. (2015). *Amerika'da Siyasal Yapı Lobiler ve Dış Politika*, Bursa: Dora Basım Yayıncılık.

Arı, Tayyar (2009) *Amerika'da Siyasal Yapı Lobiler ve Dış Politika: Türk, Yunan, Ermeni, İsrail ve Arap Lobilerinin ABD'nin Dış Politikasına Etkileri*, İstanbul: Alfa.

Aronoff, C. E.; Baskin O. W. (1983). *Public Relations: The Profession and the Practice*, Minnesota: West Publishing Company

Arslan Kantarcıoğlu, T. (2019). Avrupa Parlamentosu'nun Değişen Rolü: Avrupa Parlamentosu'nda Lobicilik. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara, Ankara S.B.E.

Aslan, S. (2009). 'Siyasal İktidarı Etkileme Yöntemlerinden Biri Olarak Lobicilik, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23, 113-121.

Aslan, S. ve Gül, C. (2004). Geçmişten Günümüze Türkiye'de Baskı Grupları, *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 5 (1) http://eskidergi.cumhuriyet.edu.tr/makale/860.pdf, (Erişim Tarihi: 01.12.2022).

BasuMallick, C. (2022). What Is the Metaverse? Meaning, Features, and Importance, https://www.spiceworks.com/tech/artificial-intelligence/articles/what-is-metaverse/, (E rişim Tarihi: 19.11.2022).

Bayramoğlu, N. N. (1985). *Amerika Birleşik Devletlerinde Lobi Faaliyetleri*, Ankara: Dış Politika Enstitüsü.

Berry, J. M. (1989). *The Interest Group Society,* Scott, Northbrook: Foresman.

Birnbaum, J. H. (1993). *The Lobbyists: How Influence Peddlers Work Their Way in Washington*. New York: Three Rivers Press.

Canöz, K. (2007). *Halkla İlişkiler Uygulaması Olarak Lobicilik*, İstanbul: NKM.

Carro, M.; Di Mario, C. (2020). Digital Lobbying. In The Palgrave Encyclopedia of Interest Groups, Lobbying and Public Affairs, Springer International Publishing, https://doi.org/10.1007/978-3-030-13895-0_78-1.

Cluverius, J. (2017). How the Flattened Costs of Grassroots Lobbying Affect Legislator Responsiveness, *Political Research Quarterly*, 70 (2), 279–290.

Cutlip, S. M.; Center, A. H.; Broom G. M.(2003). *Effective Public Relations*. New Jersey: Prentice-Hall.

Çalışır, G. (2022). "Halkla İlişkilerin Kavramsal Çerçevesi ve Kapsamı". *Halkla İlişkilere Giriş*, Ed. Gülsüm Çalışır, Ersin Diker ve İhsan Türkal, Konya: Eğitim Yayınları, 13-42.

Çam, E. (1990). *Siyaset Bilimine Giriş*, İstanbul: Der Yayınları.

De Fouloy, C. D. (2014). The Functions of Lobby Groups, http://www.aalep.eu/functions-lobby-groups, (Erişim Tarihi: 01.11.2022).

European Parliamentary Research Service (2016). Transparency of lobbying inMember States: Comparative analysis, https://www.europarl.europa.eu/EPRS/Transparencyoflobbyin ginMemberStates.pdf, (Erişim Tarihi: 19.11.2022).

Farnel, F.J. (1994). *Lobbying: Strategies and Techniques of Intervention*, Paris: Les Editions d'Organisation.

Garau, T. S. (2022). First Metaverse Protest Held at Samsung's Decentraland HQ, https:// nftevening.com/first-metaverse-protest-held-at-samsungs-decentraland-hq/, (Eri şim Tarihi: 17.11.2022).

Göksel, K. (2020). ABD'de Lobicilik Faaliyetleri ve Türkiye'de Uygulanabilirliği, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi S.B.E.

Göksel, A. B. ve Yurdakul N. B. (2002). *Temel Halkla İlişkiler Bilgileri*, İzmir: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları.

Graeber, D. (2009). *Direct Action An Ethnograpy*, Oakland: AK Press.

Grose, C. R., Lopez, P., Sadhwani, S. ve Yoshinaka, A. (2021). Social Lobbying, The *Journal of Politics*, 84 (1), 1-48.

Grunig, James E. ve Hunt T. (1984). *Managing Public Relations*. New York: Holt, Rinehart and Winston.

Harrison, S. (2000). Shouts and Whispers, *European Journal of Marketing*, 34 (1/2), 207-208.

Howe, R. W. ve Trott, S. H. (1978). *Washington Kulisleri*, Çev: Zerrin Alnar, İstanbul: Milliyet Yayınları.

Hrebenar, R. J. ve Morgan, B. B. (2009). *Lobbying in America*, California: ABC Clio.

https://www.careerexplorer.com/careers/lobbyist/, (Erişim Tarihi: 01.11.2022).

https://www.oecd.org/gov/ethics/Lobbying%20timeline.pdf, (Erişim Tarihi: 28.11.2022).

http://www.siyasaliletisim.org/pdf/Turkiyeninkullanamadigiguclobicilik.pdf, (Erişim Tarihi: 25.11.2022)

https://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:191:0029:0038:EN:PDF#page=2, (Erişim Tarihi: 24.11.2022).

https://wisconsinnurses.org/wp-content/uploads/2015/12/NDAC-WNA-Guidelines-for-Grass-Roots-Lobbying.pdf, (Erişim Tarihi: 02.11.2022).

https://www.ncra.org/home/get-involved/advocacy/Grassroots-Lobbying, (Erişim Tarihi: 02.11.2022).

https://www.mynet.com/turkiye-nin-basina-metaverse-kusu-kondu-ekonomiye-37-5-milyar-dolar-katki-saglayabilir-110107007731, (Erişim Tarihi: 20.11.2022).

https://www.americanprogress.org/article/ban-lobbyists-fundraising-politicians/, (Erişim Tarih i: 05.11.2022).

https://www.senate.gov/about/origins-foundations/committee-system.htm, (Erişim Tarihi: 08 .11.2022).

Ihlen, Ø., Valentini, C., Davidson, S. ve Shavit, A. (2020). Lobbying, The Public İnterest, And Democracy: Communication Perspectives. *Journal of Public Affairs*, 20 (2), 2091, https://doi.org/10.1002/pa.2091.

Janicki, M. M. (2003). Soft Money, https://www.cga.ct.gov/PS98/rpt%5Colr%5Chtm/98-R-0271.htm#:~:text=Soft%20money%20(sometimes%20called%20non,large%20individual%20and%20PAC%20contributions, (Erişim Tarihi: 05.11.2022).

Jugo, D., Miholić, D. ve Žigić, I. (2015). "Reconciling the Traditional and Contemporary: The New Integrated Communication". *Lobbying And Public Relations: Overlapping of Two Different Professions*, Ed. Dejan Verčic,, J. Damir ve C. Lana, Zagreb: Edward Bernays College of Communication Management.

Kariuki, D. (2021). Opensim Performers Protest Fan Group Restrictions on Alternate Metaverse Grid, https://www.hypergridbusiness.com/2021/01/opensim-performers-protest-fan-group-restrictions-on-alternate-metaverse-grid/, (Erişim Tarihi: 17.11.202 2).

Kantarcı, Ş (2003). Abd-Irak Savaşları Sırasında Türk-Amerikan İlişkileri ve ABD Kongresi'nde Türkiye'ye Yönelik Ermeni Lobi Faaliyetleri, Dünden Bugüne Ermeni Meselesi Sempozyumu, 23 Mayıs 2003, Konya.

Kapani, M. (2001). *Politika Bilimine Giriş*, Ankara: Bilgi Yayınevi.

Kaya, B. (1990). Tanıtma Yöntemi Olarak Lobicilik, Anatolia: *Turizm Araştırmaları Dergisi*, 1 (3), 24-29.

Kazancı, M. (2001). *Halkla İlişkiler, Kurumsal ve Uygulamaya İlişkin Sorunlar*, Ankara: Savaş Yayınları.

Kazancı, M. (1982). *Halkla İlişkiler*, Ankara: Savaş Yayınları.

Ker Dinçer, M. (1998). *Lobicilik,* İzmir: Alfa Yayınları.

Ker Dinçer, M. (1995). Dünya'da ve Türkiye'de Baskı Grupları, Lobicilik Faaliyetleri ve Halkla İlişkiler Açısından Önemi, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, Ege Üniversitesi S.B. E.

Lobicilik Bilgilendirme Yasası (LDA) (1995), https://lobbyingdisclosure. house.gov/amended_lda_guide.html#section3, (Erişim Tarihi: 25.11.2022).

Longley, R. (2022). What is a Grassroots Movement? Definition and Examples, https://www.thoughtco.com/grassroots-movement-definition-and-examples-5085222, (Erişim Tarihi: 04.11.2022).

Mack, C. S. (1989). *Lobbying and Government Relations: A Guide for Executives*, New York: Quorum Books.

Maskel, J. (2004). *Grassroots Lobbying: Constitutionality of Disclosure Requirements*, Washington: Library of Congress, Congressional Research Service.

McKay, A. M. (2018). Fundraising for Favors? Linking Lobbyist-Hosted Fundraisers to Legislative Benefits, *Political Research Quarterly*, 71 (4), 869–880.

Mulcahy, S. (2015). Lobbying In Europe: Hidden Influence, Privileged Access, www.transparency.org (Erişim Tarihi: 23.11.2022).

Muratoğlu, A. R. (2016). Amerika Birleşik Devletleri'nde Kamu Diplomasisi ve Lobicilik: Yahudi Lobisi Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Beykent Üniversitesi S.B.E.

Okay, A. ve Okay, A. (2018). *Halkla İlişkiler: Kavram, Strateji ve Uygulamaları (10.basım),* İstanbul: Der Yayınları.

Okay A. ve Okay A. (2011). *Halkla İlişkiler Kavram Strateji ve Uygulamaları (4.basım),* İstanbul: Der Yayınları

Radford, Andrew (2021). The Metaverse: Will My Business Need It?, https://securuscomms.co.uk/what-is-the-metaverse/, (Erişim Tarihi: 12.11.2022).

Peltekoğlu, F. (2016). *Halkla İlişkiler Nedir?*, İstanbul: Beta Yayıncılık.

Poggi, S. (t.y.). Grassroots Movements, https://web.archive.org/web/20160304094331/http ://my.ilstu.edu/~skhunt2/pep/Downloads/poggi.pdf, (Erişim Tarihi: 04.11.2022).

Roche, J. P. ve Levy, L.W. (1964). *The Role of Lobbies in a Democracy- Documents in American Government Parties and Pressure Groups*, California: Harcourt.

Schendelen, R. (2010). *The Art of Lobbying the EU: More Machiavelli in Brussels, Amsterdam (4th.)*, Amsterdam: Amsterdam University Press.

Şahbaz, P. (2000). Türkiye'nin Tanıtım Harcamalarının Dış Turizm Talebine Etkileri, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2 (3), 121-150.

Şimşir, B. N. (2001). Amerika'da Ermeni Lobisi ve Lozan Antlaşması Kavgası (1923-1927), *Ermeni Araştırmaları*, 1 (3), 34-66.

Tan, A. (2002). *İlke ve Uygulamalarıyla Politik Pazarlama*, İstanbul: Papatya Yayıncılık.

Thomas, C.S. (2005). "Lobbying in the United States: An Overview fo Students, Scholars and Practititoners", The Handbook of Public Affairs, Ed. Phil Harris ve Craig S. Fleisher, Londra: Sage Publications Ltd. 71-76.

Tosun, N. B. (2003). Bir Uzmanlık Alanı Olarak Lobicilik, *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,* 16, 349- 364.

Turan, İ. (1976). *Siyasal Sistem ve Siyasal Davranış*, İstanbul: Der Yayınları.

Ürek, M. ve Doğan N. (2011). *Lobicilik ve Baskı Grupları: Devlet, Sivil Toplum ve Demokrasi*, İstanbul: İnkılap Kitabevi.

Vasilcovschi, N. ve Oanta, S. (2014). Lobby Activities And Their Evolution In The European Union Context. *CES Working Papers*, 6 (2). 171-185.

Wolpe, B. (1990). *Lobbying Congress, How the System Works*, Washington D.C.: Congressional Quarterly Inc.

Yegin M. ve Çarmıklı, Ö. E. (2014). ABD'deki Türk lobisi 2015'e Ne Kadar Hazır?, http://www.usakanalist.com/detail.php?id=8143, (Erişim Tarihi: 01.12.2022).

Zetter, L. (2008). *Lobbying: The Art of Political Persuasion*, Hampshire: Harriman House Limited.

yönetimi alanında sorunlar yaratmaktadır. İstenmeyen bilgiler sosyal medyada hızla yoğunlaşabilir, bu da hızlı ve etkili kriz iletişimi taktikleri gerektirir. Dijital çağda bir krizi etkili bir şekilde ele almak, hem geleneksel medya ilişkileri becerilerinde yetkinlik hem de çevrimiçi iletişimin mekaniğini kapsamlı bir şekilde kavramayı gerektirir.

Yeni medya, medya ilişkileri için pek çok fayda sağlarken aynı zamanda zorluklar da ortaya çıkarmaktadır. Örneğin, sürekli ulaşılabilirlik ve sürekli haber döngüsü kuruluşlar için bunaltıcı olabilir ve sürekli tetikte ve duyarlı olmalarını gerektirebilir. Buna ek olarak, sosyal medyada bilginin hızla yayılması kriz yönetiminde zorluklar yaratabilir, çünkü istenmeyen bilgiler hızla yayılabilir ve bir kuruluşun itibarına zarar verebilir.

Kaynakça

Barnekov, L. (2020). Media Relations in PR: How Does it Work? https://www.mynewsdesk.com/en/blog/media-relations-in-pr-how-does-it-work/ (Erişim Tarih: 28.11.2023).

Broom, G. ve Sha B. (2013). *Cutlip and Center's Effective Public Relations*. UK: Pearson.

Bland, M., Theaker, A., ve Wragg, D. W. (2005). *Effective Media Relations: How to Get Results*. London: Kogan Page Publishers.

Eberl, K. (2022). Public Relations Terminology Helpful PR Definitions. https://agencyinmotion.com/public-relations-terminology-helpful-pr-definitions/ Erişim Tarihi: 29.11.2023

ERPR (2009). Media Relations Glossary. Erişim Adresi: https://erprgroup.com/media-relations-glossary, (Erişim Tarihi: 29.11.2023).

Khodarahmi, E. (2009). Media relations. *Disaster Prevention and Management: An International Journal*, 18 (5), 535–540. doi:10.1108/09653560911003732

Roberts, J. (2016). *Writing for Strategic Communication Industries*. Ohio: Ohio State University.

Roxhill Media (2021). The Top 17 PR Jargon Terms You NEED To Know. https://roxhillmedia.com/resources/pr-insights/the-top-17-pr-jargon-terms-you-need-to-know/, (Erişim Tarihi: 29.11.2023).

Supa, D. W., ve Zoch, L. M. (2009). Maximizing Media Relations Through a Better Understanding of the Public Relations-Journalist Relationship: A Quantitative Analysis of Changes Over the Past 23 Years. *Public Relations Journal*, 3(4), 1-28.

Theaker, A. (Ed.). (2020). *The Public Relations Handbook*. London and New York: Routledge.

Toprakkaya, D. (2019). 50 Social Media Terms and Jargon Every Marketing Beginner Should Know. https://sociality.io/blog/social-media-definitions/, (Erişim Tarihi: 29.11.2023).

Sonuç

Etkinlik yönetimi, günümüzde kurumların ve organizasyonların halkla ilişkiler stratejilerinin temel bir unsuru haline gelmiştir. Bu stratejik yaklaşım, bir etkinliği planlama, organize etme ve yürütme süreçlerini içerir. Halkla ilişkiler açısından etkinlik yönetiminin temel unsurlarının ele alındığı bu çalışmada, etkinliğin yapılma nedenleri arasında yer alan sosyal, ticari, politik, dini ve eğitim başlıkları detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Bu ana başlıklara bağlı olarak etkinlik yönetimi hedef kitleleriyle etkileşim kurma; toplulukları bir araya getirme ve etkileşimini sağlama konusunda kritik bir rol oynadığı; medya kuruluşlarının dikkatini çekme ve haber değeri oluşturma potansiyeline sahip olduğu; kurumun yenilikçi ve yaratıcı yönünü vurgulama fırsatı sunduğu; mevcut müşterilerle güçlü bir bağ kurma ve yeni müşteriler çekme amacına hizmet etme potansiyeline sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Etkinlik yönetimini zorlaştıran bir dizi faktör bulunmaktadır. Büyük katılımcı sayısı, etkinlik planlamasını zorlaştıran bütçe kısıtlaması, teknolojik altyapıda yaşanan aksaklıklar, hava koşulları, yetenekli ve deneyimli bir ekibin eksikliği, lisans ve izin kaynaklı sorunlar, güvenlik endişeleri, değişen eğilim ve beklentiler etkinlik yönetimini karmaşık hale getirmektedir. Başarılı bir şekilde etkinliğin tasarlanması ve planlamanın dikkatli bir şekilde yapılması etkinlik yönetimini zorlaştıran faktörleri en aza indirebilme gücüne sahiptir.

Kaynakça

Aktaş, E. (2019). Etkinlik Yönetimine Giriş. *Kongre Ve Etkinlik Yönetimi*, Ed. Çağıl Hale Özel, Hakan Sezerel, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2-27.

Antchak, V., Ziakas, V., & Getz, D. (2019). *Event Portfolio Management: Theory and Methods for Event Management and Tourism*. Oxford: Goodfellow Publishers Ltd.

Baraz, B. (2018). İç Çevre Analizi. *Stratejik Yönetim*, Ed. D. Taşçı ve İ.C. Ulukan, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını, 80-104.

Berridge, G. (2006) *Events Design and Experience*. Oxford: Butterworth- Heinemann.

Berridge, G. (2010). Event Pitching: The Role of Design and Creativity, *International Journal of Hospitality Management*, 29 (2), 208-215.

Blackwell, R. (2007). Motivations for Religious Tourism, Pilgrimage, Festivals and Events. *Religious Tourism and Pilgrimage Festivals Management: An International Perspective*, Ed. Razaq Ra and Nigel D. Morpeth, UK: Biddles Ltd, King's Lynn, 35-47.

Bowdin, G. A. J.; Allen, J.; O'Toole, W.; Harris, R. and McDonnell, (2011). *Event Management*, Second Edition, New York: Routledge.

Brown, and James, (2004). Event Design and Management: Ritual Sacrifice. *Festival and Events Management*, Ed. Yeoman, M. Robertson, J. Ali-Knight, Drummond and U. McMahon-Beattie ,Oxford:Elsevier.

Çalışır, G. (2022). Halkla İlişkilerin Kavramsal Çerçevesi ve Kapsamı. *Halkla İlişkilere Giriş*, Ed. Gülsüm Çalışır, Ersin Diker, İhsan Türkal, Konya: Eğitim Yayınevi, 13-42

Çelik, A. (2009). Destinasyon Pazarlama Unsuru Olarak Etkinlik Turizmi ve Etkileri-İstanbul Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Dowson, R., & Bassett, D. (2015). *Event Planning and Management: A Practical Handbook For Pr And Events Professionals*, London: Kogan Page Publisher.

Diker, E. ve Aksoy, F. (2019). Bir Halkla İlişkiler Uygulama Alanı Olarak Sponsorluk. *Halkla İlişkiler ve Uygulama Alanları*, Ed. Özgür Selvi, Zülfiye Açar Şentürk, Konya: Eğitim Yayınevi, 107-144.

Aksoy, F. ve Öcal D. (2022). Türkiye'de Sponsorluk Alanında Yapılan Doktora Tezlerinin Değerlendirilmesi, *SmacJournal*, 1, 1-27.

Fenich, G. 2007. *Meetings, Expositions, Events & Convention*, New Jersey: Pearson Prentice Hall.

Getz, D. (2007). *Event Management and Event Tourism*, New York: Cognizant Corporation

Getz, D. & Page, J. (2019). *Event Studies: Theory, Research and Policy for Planned Event*, London: Routledge.

Goldblatt, J. (2002). *Special Events: Twenty-First Century Global Event Management*, New York: John Wiley & Sons, Inc.

Gupta, (2003). Event Marketing: Issues and Challenge, *IIMB Management Review*, 15 (2), 87-96.

Hall, C.M. (1992). *Hallmark Tourist Events: Impacts, Management and Planning*, London: Belhaven Press

Independent Türkçe, (2019). Dünyanın En Geniş Katılımlı Dini Festivali Hindistan'da Başlıyor. https://www.indyturk.com/node/8951/d%C3%BCnya/d%C3%BCnyan%C4%B1n-en-geni%C5%9F-kat%C4%B1l%C4%B1ml%C4%B1-dini-festivali-hindistan%E2%80%99da-ba%C5%9Fl%C4%B1yor, (Erişim Tarihi: 03.12.2023).

Karagöz, D., (2006). Etkinlik Turizmi Ve Etkinlik Turizmi Bağlamında Yabancı Ziyaretçi Harcamalarının Ekonomiye Etkisi: Formula 1 2005 Türkiye Grand Prix Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı.

Liparteliani, N. (2023). A Brief History of Event Management: Event Planning from the 1990s to Present, https://www.meetingbox.com/post/a-brief-history-of-eventmanagement-event-planning-from-the-1990s-to-present, (Erişim Tarihi: 01.12.2023)

Mason, J. (Y.Y.). *Event Management*, UK: ACS Distance Education.

Masterman, G. (2004). *Strategic Sports Event Management*, UK: Elsevier

Matthews, D. (2008). *Special Event Production: The Process*, Oxford: Butterworth Heinemann.

Mekanlı, G. (2005). Örgütlerin Tanıtımında Bir İletişim Yöntemi Olarak Etkinlik Yönetimi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Mundry, S.; Britton, E.; Raizen, S.A. and Loucks-Horsley, S. (2000). *Designing Successful Professional Meetings and Conferences in Education*, USA: Corwin Press.

Musgrave, J., and Raj, R. (2009). Introduction to a Conceptual Framework for Sustainable Events. *Event Management and Sustainability*, Ed. Razaq Raj and James Musgrave, Wallingford UK: Cabi, 1-12.

Özer, Uğur, & ATASOY, B. (2021). Kamu Kurumlarında Yönetim Bilgi Sistemlerinin Etkinliği: Spor Bilgi Sisteminin SWOT Analizi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 26 (1), 183-201.

Quinn, B. (2009). Festivals, Events and Tourism. *Handbook of Tourism Studies*, Ed. Jamal and Mike Robinson. London: Sage, 483-503.

Sharma, A., and Arora, S. (2022). Event Tourism: Prospects and Trends. *Event Tourism in Asian Countries*, Ed. Shruti Arora and Anukrati Sharma, USA: Apple Academic Press Inc. 1-8.

Shone, A. and Parry, B. (2013). *Successful Event Management*, UK: Cengage Learning EMEA

Shone, A. and Parry, B. (2010). *Successful Event Management: A Practical Handbook*. UK: Cengage Learning Inc.

Silvers, J. R. (2012). *Professional Event Coordination*. USA: John Wiley & Son.

TDK, (2023) https://sozluk.gov.tr/, Erişim Tarihi: 30.11.2023.

Timothy, D. J. (2021). Sociopolitical and Economic Implications of Religious and Spiritual Tourism. *Handbook of Religious and Spiritual Tourism*, Ed. Daniel H. Olsen and Dallen J. Timothy, NY: Routledge, 301-314.

Tum, J., Norton, P. and Wright, J. N. (2006). *Management of Event Operations*, New York: Elsevier.

Van Der Wagen, L. and Carlos, R. B. (2005). *Event Management for Tourism, Cultural, Business, and Sporting Events*, New Jersey: Pearson Prentice Hall.

Wood, E. H., and Masterman, G. (2008). Event Marketing: Measuring an Experience. In 7th International Marketing Trends Congress, January 2008. Venice.

Yoon, Y., Gursoy, D., Chen, J. (2000) Validating A Tourism Development Theory With Structural Equation Modelling, *Tourism Management*, 22, 363-372.

Kriz yönetiminin etkili bir şekilde uygulanabilmesi için, işletmelerin iç ve dış dinamikleri anlamaları ve iletişim stratejilerini önceden belirlemeleri önemlidir. Ayrıca, kriz anlarında, kurulacak olan kriz yönetim ekiplerinde yer alan liderlik ve ekip işbirliği de ayrı bir öneme sahiptir. Özellikle kriz sözcüsü veya krizi çözecek olan ekipteki liderin bu zorlu durumlarda işletmeye rehberlik etmesi gerekmektedir. Kriz yönetimi sadece mevcut sorunlara çözüm üretmekle kalmaz, aynı zamanda oluşturacağı kriz iletişimi planlarıyla uzun vadede işletmenin güçlenmesine olanak sağlayacaktır.

İşletmelerin karşı karşıya kalacağı krizler dün vardı, bugün de var ve gelecekte de olmaya devam edecektir. Burada önemli olan, işletmelerin krizlere her zaman hazırlıklı olmaları, etkin ve sürdürülebilir kriz yönetimi ve iletişim planlarına sahip olmaları gerekliliğidir. Unutulmamalıdır ki, krizler aynı zamanda fırsatları da beraberinde getirmektedir. Bu fırsatları görüp değerlendirmek işletmelerin varlıklarını sürdürmelerine imkan sağlayacaktır.

Kaynakça

Akar, F. (2021). Kriz Yönetiminde Proaktif ve Reaktif Yaklaşım: Covid-19 Krizi Üzerine Bir Değerlendirme, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (45), 244-259.

Akdağ, M. (2005). Halkla İlişkiler ve Kriz Yönetimi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (14), 1-20.

Aydede, C. (2002). *Halkla İlişkiler Kampanyaları,* İstanbul: MediaCat Kitapları.

Aykaç, B. (2001). Kamu Yönetiminde Kriz ve Kriz Yönetimi, *Gazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, (2), 123-132.

Baran, H. (2012). İşletmelerde Kriz Yönetimi, *Araştırma ve Meslekleri Geliştirme Müdürlüğü Bülteni,* Kasım, 26-32.

Batu, M., Tos, O. ve Dıvrak, E. (2019). Kriz Yönetimi ve İletişimi: Kentucky Friedchicken Örneği*, Halkla İlişkiler ve Uygulama Alanları Yeni Eğilimler*, Ed. Özgür Selvi ve Zülfiye Acar Şentürk, Konya: Eğitim Yayınevi, 65-85.

Büyükkaracığan, N. (2016). Türkiye'de Yerel Yönetimlerde Kriz ve Afet Yönetim Çalışmalarının Mevzuat Açısından Değerlendirilmesi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi,* (12), 195-219.

Can, H. (2005). *Organizasyon ve Yönetim*, Ankara: Siyasal Kitabevi.

Coombs, W.T. (2010). Parameters for Crisis Communication, *The Handbook of Crisis Communication*, Ed. W.Timothy Coombs and Sherry J. Holladay. MA: Wiley-Blackwell. 17-53.

Coombs W. Timothy (2015). *Ongoing Crisis Communication: Planning, Managing and Respondign*, London: Sage Publicaitons.

Çamdereli, M. (2005*). Halkla İlişkiler*, İstanbul: Salyangoz Yayınları.

Demir, Ö. (2008). İşletmelerde Kriz Yönetimi ve Ortadoğu Sanayi ve Ticaret Merkezindeki (OSTİM) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Krize Hazır Olma Durumlarına İlişkin Bir Araştırma, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Demirtaş, H. (2000). Kriz Yönetimi, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi,* (23), 353-373.

Erdoğan, İ. (2008). *Teori ve Pratikte Halkla İlişkiler*, Ankara: Pozitif Matbaacılık.

Göktaş, A. (2013). Halkla İlişkilerde Stratejik Uygulamalar, Ed. Aydın Ziya Özgür, *Halkla İlişkiler,* T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2713, Anadolu Üniversitesi Web-Ofset Tesisi, 158-190.

Haşit, G. (1999). İşletmelerde Kriz Yönetimi ve Türkiye'nin Büyük Sanayi İşletmeleri Üzerinde Yapılan Araştırma Çalışması, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Eskişehir.

Kalyon, Y. (2007). *Halkla İlişkiler*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Okay, A. ve Okay, A. (2005*). Halkla İlişkiler ve Kavram, Strateji ve Uygulama*ları, İstanbul: Der Yayınları.

Özarslan, C. ve Diker, E. (2020). Kamu Kurumlarının Kriz Yönetimi Becerileri: Samsun Büyükşehir Belediyesi Çalışanlarına Yönelik Bir Araştırma. *Erciyes İletişim Dergisi,* 7 (1), 653-678.

Pira, A. ve Sohodol, Ç. (2004). *Kriz Yönetimi Halkla İlişkiler Açısından Bir Değerlendirme*, İstanbul: İletişim Yayınları.

Solmaz, B. (2008). Stratejik Halkla İlişkiler Uygulamaları, *Halkla İlişkiler*, Ed. Ahmet Kalender ve Mehmet Fidan, Konya: Tablet, 145-164.

Tengilimoğlu, D. ve Öztürk, Y. (2011). *İşletmelerde Halkla İlişkiler*, Ankara: Seçkin.

Türk Dil Kurumu (2023). Kriz, www.tdk.gov.tr, 2023, (Erişim Tarihi: 01.10.2023).

Tüz, M. (1996*). Kriz Döneminde İşletme Yönetimi*, Bursa: Ekin Kitabevi Yayınları.

Tüz, M. (2008*). Kriz Yönetimi Uygulamalar İçin Temel Adımlar*, Bursa: Şah-Mat.

Yavuz, C. (2008). *Halkla İlişkiler,* Ankara: Detay Yayıncılık.

Zimal, L.Y. ve Aysar, A. A. (2021). Public Relations Strategy Analysis Crisis Communications, *Journal La Sociale,* Vol, 02 (03), 1-8.

Kaynakça

Akdağ, M. ve Arklan, Ü. (2011). Kriz Yönetimi Ve Kurumsal Sosyal Sorumluluk: Kurumsal Sosyal Sorumluluğun Kriz Yönetimi Sürecine Etkisi/Katkısı. *E-Journal of New World Sciences Academy Humanities,* 6 (4), 768-784.

Aktan, C. C. ve Börü, D. (2007). Kurumsal Sosyal Sorumluluk. *Kurumsal Sosyal Sorumluluk,* Ed. Coşkun Can Aktan, İstanbul: İGİAD Yayınları, 11-36.

Akyıldız, M. (2015). Sosyal Sorumluluk ve Pazarlama. *Farklı Bakış Açılarıyla Sosyal Sorumluluk*, Ed. Kenan Ören, Bahadır Eser ve Elvettin Akman, Ankara: Pelikan Yayınları, 237-259.

Argüden, Y. (2007). Kurumsal Sosyal Sorumluluk. *Kurumsal Sosyal Sorumluluk,* Ed. Coşkun Can Aktan, İstanbul: İGİAD Yayınları, 37-44.

Bartol, K. M. ve Martin, C. D. (1994). *Management*. New York: McGraw- Hill.

Başok, N. ve Değirmen, G. C. (2020). *Teoriden Pratiğe Halkla İlişkiler Projeleri Ödüllü Örnek Uygulamalar* (6. Basım). Ankara: Nobel.

Bayrak, S. (2001). *İş Ahlakı ve Sosyal Sorumluluk*. İstanbul: Beta Yayınları.

Carroll, A. B. (1979). A Three-Dimensional Conceptual Model Of Corporate Performance. *The Academy of Management Review*, 4 (4), 497-505.

Carroll, A. B. (1991). The Pyramid of Corporate Social Responsibility: Toward The Moral Management Of Organizational Stakeholders, *Business Horizons*, 34 (4), 39-48.

Carroll, A. B. (1999). Corporate Social Responsibility: Evolution Of A Definitional Construct, *Business & Society*, 38 (3), 268–295.

Carrol, A. B. ve Brown, J. A. (2022). "Corporate Social Responsibilitty". *The Routledge Companion To Corporate Social Responsibility*. Ed. T. Maak, N. M. Pless, M. Orlitzky ve S. Sandhu, New York: Routledge, 17-31.

Chandler, D. (2020). *Strategic Corporate Social Responsibility.* (5th Edition). California: Sage.

Crane, A. & Glozer, S. (2016). Researching Corporate Social Responsibility Communication: Themes, Opportunities and Challenges. *Journal of Management Studies*, (53) 7, 1223-1252.

Çalışır, G. (2016). A Research on Institutional Social Responsibility Projects Executed in the Matter of Education. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology*, November 2016, Special Issue for INTE 2016, 68-78.

Davis, K. (1960). Can Business Afford to Ignore Social Responsibilities? *California Management Review,* 2 (3), 70–76.

Erdem, H. (2016). "Ahlak Ve Sorumluluk". *Ahilik ve Meslek Ahlakı*, Ed. Ömer Akdağ ve Meltem Kurtuluş, Konya: KTO Karatay Üniversitesi, 349-364.

Eren, E. (1990). *İşletmelerde Stratejik Planlama ve Yönetim*, 3. Baskı, İstanbul: İ. Ü. Yayını.

Farcane, N. & Bureana, E. (2015). History Of Corporate Social Responsibility Consept, *Annales Universitatis Apulensis Series Oeconomica*, 17 (2), 31- 48.

Frederick W. C., Davis K. ve Post J. E. (1997). *Business and Society : Corporate Strategy Public Policy Ethics.* (6th ed.). New York: McGraw-Hill.

Göksel, A. B. (2010). *Stratejik Halkla İlişkiler Yönetimi,* Ankara: Nobel.

Göksu, N. F. (2018). *Sosyal Sorumluluk İletişimi*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Açık Ve Uzaktan Eğitim Fakültesi.

Grunig, J. E. & Hunt, T. (1984). *Managing Public Relations*, New York: Holt, Rinehart and Winston Inc.

Güllüpunar, H. (2012). "Halkla İlişkiler ve Sosyal Sorumluluk". *Halkla İlişkilere Giriş*, Ed. Metin Işık, Konya: Eğitim Yayınevi, 118-141.

Heath, R. L. (2006). Onward Into More Fog: Thoughts On Public Relations Research Directions, *Journal of Public Relations Research*, 18 (2), 93–114.

Hsu, K-T. (2012). The Advertising Effects Of Corporate Social Responsibility On Corporate Reputation And Brand Equity: Evidence From The Life Insurance Industry in Taiwan, *Journal of Business Ethics,* 109 (2), 198–201.

https://www.opet.com.tr/sosyal-sorumluluk-projeleri/temiz-tuvalet-kampanyasi, (Erişim Tarihi: 29.11.2023)

Husted, B. W. (2015). Corporate Social Responsibility Practice From 1800–1914: Past Initiatives and Current Debates. *Business Ethics Quarterly*, 25 (1), 125–141.

Aydınalp, G. I. (2013). *Halkla İlişkiler Ekseninde Kurumsal Sosyal Sorumluluk*, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Kahraman, A. (2019). Ürün Krizi Döneminde Kurumsal Sosyal Sorumluluğun Etkisi: Tüketicilerin Atfetme Sürecine İlişkin Bir Model Önerisi, *Ege Akademik Bakış,* 19 (1), 45-60.

Kim, S. (2023). "CSR Communication From A Public Relations Perspective". *The Routledge Handbook of Corporate Social Responsibility Communication,* Ed. A. O'Connor, New York: Routledge, 11-20.

Korkmaz, S. (2009). *İşletmelerin Sosyal Sorumlulukları*, Kocaeli: Umuttepe Yayınları.

McGuire, J.W. (1963). *Business and Society*, New York: McGraw Hill.

May, S. (2023). "Organizational Communication And Corporate Social Responsibility: Critical Perspectives and Reflections On The Public Good". *The Routledge Handbook of Corporate Social Responsibility Communication,* Ed. A. O'Connor, New York: Routledge, 21-33.

Özüpek, M. N. (2013). *Kurum İmajı ve Sosyal Sorumluluk*, (2.Baskı), Konya: Eğitim Kitabevi.

Özüpek, M. N. (2011). Sosyal sorumluluk. Halkla İlişkiler, Ed. Ahmet Kalender ve Mehmet Fidan, Konya: Tablet, 251-288.

Shim, K. & Yang, S-U. (2016). The Effect of Bad Reputation: The Occurrence Of Crisis, Corporate Social Responsibility, And Perceptions of Hypocrisy and Attitudes Toward a Company, *Public Relations Review,* (42), 68–78.

Öztürk, S. (2021). Kurumsal Sosyal Sorumluluğun İtibar Üzerindeki Etkisi: Bir Teknoloji Firması Örneği. *Atlas Journal,* 7 (41), 1906-1918.

Öztürk, S. (2022). Sosyal Medyada Kurumsal Sosyal Sorumluluk Faaliyetleri: Katılım Bankaları Üzerine Bir Araştırma. *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 8 (66), 2421-2429.

Peltekoğlu, F. B. (2009). *Halkla İlişkiler Nedir?* (Genişletilmiş 6. Baskı), İstanbul: Beta.

Sarıkaya, M. (2009). Kurumsal Sosyal Sorumluluk. *Yönetim Yaklaşımlarıyla Kurumsal Sürdürülebilirlik*, Ed. Senem Besler, İstanbul: Beta, 65-89.

Süllü, Z. (2019). Finansal Kuruluşların Sosyal Sorumluluk Faaliyetlerinde Sosyal Medya Kullanımı: Akbank, Garanti BBVA ve Türkiye İş Bankası A.Ş. Örneği, *İnif E- Dergi*, 4 (2), 250-269.

Torrecchia, P. (2015). Corporate Social Responsibility. *Dictionary of Social Responsibility,* Ed. S. O. Idowu ve R. Schmidpeter, Berlin: Springer, 124-125.

Ural, E. G. (2006). *Stratejik Halkla İlişkiler Uygulamaları,* İstanbul: Birsen Yayınevi.

Zengin Karaibrahimoğlu, Y. (2010). Corporate Social Responsibility In Times Of Financial Crisis, *African Journal of Business Management*, 4(4), 382-389.

Zhang, X. A. & Borden, J. (2017). Linking İssue Management, Corporate Social Responsibility And Crisis Communication: Applying Balance Theory in Crisis and Issue Management. *Journal of Contingencies and Crisis Management,* 25 (4), 209-222.

Kaynakça

Aktaş, H. (2008). "Bir İletişim Aracı Olarak Sponsorluk". *Halkla İlişkiler*. Ed. Ahmet Kalender, Mehmet Fidan. Konya: Dizgi Ofset. 221-251.

Akyürek, R. (1998). *Sponsorluk Planlaması*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı Yayınları.

Argan, M. (2001). Spor Pazarlamasında Sponsorluk ve Futbol Branşında Sponsorluk Yapan Kuruluşlara İlişkin Bir Araştırma, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akdağ, Z. K. (2005). Antalya Kentsel Alanda Spor Sponsorluğunun Tüketici Davranışları Üzerindeki Rolü ve Etkisi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya: Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Entitüsü.

Argan, M. ve Katırcı, H. (2008). *Spor Pazarlaması.* Ankara: Nobel Yayıncılık.

Avcıkurt, C. (2005). *Turizmde Tanıtma ve Satış Geliştirme*. İstanbul: Değişim Yayınları.

Avşar, Z. ve Elden, M. (2004). *Reklam ve Reklam Mevzuatı.* Ankara: RTÜK Yayınları.

Aydede, C. (2007). *Teorik ve Uygulamalı Halkla İlişkiler Kampanyaları*. İstanbul: MediaCat Yayınları.

Ball, B. (1989). *Sponsorship and You.* Kenthurst: Kangroo Press.

Balta Peltekoğlu, F. (2010). *Kavram ve Kuramlarıyla Reklam.* İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Balta Peltekoğlu, F. (2016). *Halkla İlişkiler Nedir?* İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Başar, E. E. (2017). Uluslararası Spor Organizasyonlarında Ulusal Markaların Sponsorluk Faaliyetlerinin İncelenmesi: Sponsora Yönelik Tutumun Aracılık Etkisi ve Etkinlikle İlgilenimin Moderatör Rolü*, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 32 (1), 157-176.

Bay, E. (2007). Otel İşletmelerinde Halkla İlişkiler Faaliyeti Olarak Sponsorluk: Ankara'daki 5 Yıldızlı Otellerde Bir Araştırma, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akçakoca, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bayrak, F. (2020). Sponsorlukların Marka Bilinirliğine ve Satın Alma Kararına Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Uygulama. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul, İstanbul Ticaret Üniversitesi Dış Ticaret Enstitüsü.

Brannan, T. (1998). *A Practical Guide to Integrated Marketing Communications.* London: Kogan Page Limited.

Bülbül, A. R. (2004). *Halkla İlişkiler*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Canöz, K. ve Doğan, İ. (2015). İmaj Oluşturma Aracı Olarak Sponsorluk, *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Dergisi*, 3 (2), 19-39.

Cornwell, T. B. and Maignan, I. (1998). An International Review of Sponsorship Research. *Journal of Advertising*, 27 (1), 1-21.

Cornwell, T. B., Ottmar V. L. and Purkis, H. (2016). Examination of Affective Responses to Images in Sponsorship-Linked Marketing. *Journal of Global Sport Management,* 1 (3-4), 110-128.

Çamcı, H. (2009). Türk Vergi Sisteminde Sponsorluk Kurumuna Yönelik Düzenlemelerin Değerlendirilmesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Manisa, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çalışır, G. (2022). "Halkla İlişkilerin Kavramsal Çerçevesi ve Kapsamı". *Halkla İlişkilere Giriş.* Ed. Gülsüm Çalışır, Ersin Diker, İhsan Türkal. Konya: Eğitim Kitabevi. 13-43.

Çiftçibaşı, G. C. (2017). Spor Pazarlaması ve Sponsorluk: Beşiktaş Jimnastik Kulübü ve Vodafone Arasındaki Sponsorluk İlişkisinde Taraftarların Tutumlarının İncelenmesi, Yayımlanmamış Yüksek lisans Tezi, Burdur, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çoban, S. (2003). Kurumsal İmaj Oluşturmada Sponsorluk ve İnternet Uygulamaları, *Süleyman Demirel İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi*, 8 (2), 213-229.

Diker, E. ve Aksoy, F. (2019). "Bir Halkla İlişkiler Uygulama Alanı Olarak Sponsorluk". *Halkla İlişkiler ve Uygulama Alanları*. Ed. Özgür Selvi, Zülfiye Acar Şentürk, Konya: Eğitim Yayınevi.

Dumanlı, D. (2011). Sponsorluk Etkinliklerinin Marka Değeri Üzerine Etkisi ve Uygulama Örneği, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Marmara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Erciş, M. S. (2012). Pazarlama İletişimi Kapsamında Sponsorluk Faaliyetlerinin Önemi ve Bir Sponsorluk Uygulaması: Türk Hava Yolları, *Marmara İletişim Dergisi*, 19, 112-124.

Erdoğan, B. Z. and Kitchen, P. J. (1998). ''Managerial Mindsets And The Symbiotic Relationship Between Sponsorship And Advertising''. *Marketing Intelligence &Planning*, 16 (6), 369–374.

Eser, C. ve Dolunay, A. (2014). Kültür–Sanat Faaliyetlerinde Sponsorluk. *Journal of Art and Design*, 1 (2), 30-35.

Farrell, K.. ve Frame, W. S. (1997). The Value Of Olympic Sponsorships: Who is Capturing the Gold. *Journal Of Market Focused Management,* (2), 171-182.

Gezgin, S. (1997). Uzun Dönemli Kar Artırımı, *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,* (6), 5-9.

Gough, C. (2021), "Sports Sponsorship - Statistics & Facts", Statista, https://www.statista.com/topics/1382/sports-sponsorship/#dossierKeyfigures, (Erişim Tarihi: 29.10.2023).

Göksel, A. B., Başok Yurdakul, N. (2007). *Temel Halkla İlişkiler Bilgileri*. İzmir: Ege Üniversitesi, İletişim Fakültesi Yayınları.

Grassinger, G. E. (2003). *Sponsorluk Sözleşmesi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Guzhalınuer, S. (2016). Bilimsel Toplantılarda Sponsorluk Faaliyetlerinin Rolü Üzerine Teorik ve Uygulamalı Bir Çalışma, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gülmez, Ö. (2020). Kurumsal İtibar Oluşturmada Sponsorluk Çalışmalarının Rolü: Türk Milli Futbol Takımı Sponsorları Üzerine Ampirik Bir Çalışma, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Günay, M. A. (2022). Halkla İlişkiler ve İletişim. Halkla ilişkilere Giriş, Ed. Gülsüm Çalışır, Ersin Diker, İhsan Türkal, Konya: Eğitim Yayınevi, 225-255

Gürbüz, S. ve Tarhan, A. (2019). Türkiye'nin İlk 500 Sanayi Kuruluşunun Sponsorluk Uygulamaları: Kurumsal Web Sayfaları Üzerine Bir Analiz, *Akdeniz İletişim Dergisi*, 31, 537-539.

Gürcan, Ş. (2007). Sponsorluk Yönetiminin Tutundurma Etkisi ve Denizli İli Tekstil Sektörü Üzerinde Bir Uygulama, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Hasbay, M. (2001). Pazarlama İletişim Sürecinde Sponsorluklar, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Haywood, R. (1991). *All About Public Relations: How To Build Business Success On Good Communications.* London: McGraw-Hill.

https://www.marketingturkiye.com.tr/haberler/nbain-yeni-sponsoru-nike/, (Erişim Tarihi: 11. 11.2023)

https://mediacat.com (2022). 2022 yılı medya ve reklam yatırımları, https://mediacat.com /2022-yili-medya-ve-reklam-yatirimlari-aciklandi/ (Erişim Tarihi: 14.11.2023)

İncereis, Ö. (2011). Sponsorluk Faaliyetlerinin Kurumsal İtibar İle İlişkisi ve Efes Pilsen Örneği, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Jefkins, F. (1990). *Modern Marketing Communications.* Glasgow and London: Blackie.

Jefkins, F. (1992). *Advertising.* Second Edition, London: Pitman Publishing.

Karademir, T., Çoban, B., Devecioğlu, S., Kafkas, M.E., Mendeş, B. (2009). Sporcu Yetenek Seçiminde Sponsorluğa Alternatif Bir Yaklaşım, *New World Sciences Academy,* 4 (2), 104-114.

Karadeniz M. (2009). Pazarlama İletişimi Kapsamında Sponsorluk Faaliyetlerinin Önemi, *Journal of Naval Science and Engineering,* 5 (1), 62-75.

Keller, K. L. (1998*). Strategic Brand Management. Building, Measuring and Managing Brand Equity*. U.S.A: Prentice Hall, Inc.

Karakoç, N. (2002). *İşletmelerde Halkla İlişkiler*. İzmir: Mey Ofset.

Masterman, G. (2007). *Sponsorship For A Return on Investment*. Great Britain: Butterworth-Heinemann.

Küçüksaraç, B. (2008). Toplumsal Örgütlenmelerde İnternet Aracılığıyla Halkla İlişkiler, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Okay, A. (1998). *Halkla İlişkiler Aracı Olarak Sponsorluk.* İstanbul: Epsilon Yayınları.

Okay, A. (2005). *Sponsorluğun Temelleri.* İstanbul: Der Yayınları.

Okay, A. (2012). *Sponsorluk.* İstanbul: Der Yayınları.

Parker, K. (1991). Sponsorship: The Research Contribution, *European Journal Of Marketing,* 25 (11), 22-30.

Rowley, J. ve Williams, C. "The Impact of Brand Sponsorship of Music Festivals". The Journal of Marketing Intelligence & Planning. 2008, Vol.26, No. 7, s.782. Emerald veritabanı, (Erişim Tarihi: 10.11.2023).

Seçim, H. Ö. (2003). Sponsorluk, *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 16, 457-479.

Shank M. (2001). *Sports Marketing.* 1st ed. New Jersey: Prentice Hall.

Schwarz, E. C. & Hunter, J. D. (2008). *Advanced Theory and Practice in Sport Marketing.* London: Routledge.

Sponsor, (2022). İstatistikler. https://sponsorluk.gsb.gov.tr/Sayfalar/3467/3415/%C4%B0 statistikler (Erişim Tarihi: 29.10.2023).

Şahin, M., Koç, S., Yılgın, A. (2003). *Beden Eğitimi ve Sporda Sponsorluk*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Taşdemir, E. (2001). Hedef Kitleye Ulaşmada Etkili Bir Araç Sponsorluk, *Selçuk İletişim Dergisi*, 2 (1), 97-106.

Taşkın, E. ve Kahraman, H. (2008). Amaca Yönelik Pazarlama ve Turkcell Örneği, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 237-256.

Tengilimoğlu, D. ve Öztürk, Y. (2011). *İşletmelerde Halkla İlişkiler.* Ankara: Seçkin Yayınları.

Tezcan K. (2006). Sponsorluk Harcamalarının Önemi ve Vergisel Boyutu, *Mali Çözüm İSMMMO*, 78, 95-116.

Tosun, N. B. (2003). *Pazarlama Halkla İlişkileri ve Reklâm, Bütünleşik Pazarlama İletişimi Yönlü Bir Yaklaşım.* İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Vardı, A. (2020). Pazarlamada Sponsorluk Kavramının Önemi ve Spor Endüstrisi Açısından Bir Değerlendirme: Türkiye Basketbol Ligi, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Malatya, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Walliser, B. (2003). An International Review of Sponsorship Research: Extension and Update. *International Journal of Advertising,* 22 (1), 1-21. www.anasponsor.com, (Erişim Tarihi: 11.11.2023).

Yurdakul, R. (2019). Tüketicilerin Marka Değeri Algılamaları: Amaca Yönelik Pazarlama ve Sponsorluk Yapan Markalar Üzerinde İnceleme, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Zengin, G. ve Zengin, M. A. (2021). An Analysis on the Ways Brands Are Featured in Celebrity Posts on Instagram and the Level of Sponsorship Disclosure. *Selçuk İletişim Dergisi,* Cilt: 14 (1), 1-22.

satışına odaklanmaktadır. Pazarlama amaçlı halkla ilişkiler, proaktif ve reaktif halkla ilişkiler olmak üzere iki ayrı kategoriye ayrılmaktadır. Proaktif halkla ilişkiler uzun dönemli politikalardır ve hedeflere yönelik iken, reaktif halkla ilişkiler ise kısa dönemli ve kriz durumlarında ortaya konan halkla ilişkiler uygulamalarıdır.

Değişimler daima birtakım yenilik ve iyileştirme ihtiyaçlarıyla birlikte hareket ederler. Çağın gerekliliği işletmelerde, markalarda veya faaliyet yöntemlerinde değişiklikler yaşanmasını gerektirir. İçinde bulunduğumuz döneme geniş bir perspektiften bakıldığında, üretici ve tüketici arasındaki güç dengesinde meydana gelen kırılmalar pazarlama sürecinde ihtiyaç duyulan yeniliğin nedenini gözle görülür kılmaktadır. Tüketici, fikir ve beklentileriyle işletmelerin eylemlerini şekillendirebilmektedir. Anlaşılmayı ve beklentilerinin dikkate alınmasını önemseyen tüketici, kendisine bunu sunanı seçme şansını kullanmaktadır. Bunun farkına varan işletmeler, pazarlama amaçlı halkla ilişkiler uygulamalarıyla hem kendi amaçlarını gerçekleştirme hem de hedef kitlesiyle sağlıklı iletişim kurarak beklentilerini karşılama oranını yükseltmektedir. Örneğin yeni üretilen bir ürünü deneyimlemek adına, işletmenin hedef kitlesiyle bir araya gelmesi pazarlama amaçlı halkla ilişkiler uygulaması olarak değerlendirilebilmektedir. Bu sayede üretici yeni ürününü tanıtma ve satma şansı elde ederken yapılan bu davet üretici ve tüketici arasındaki ilişkilerin pekiştirilmesine de aracılık etmektedir. İnşa edilen samimi ilişkiler tüketicinin olumlu yönde adım atmasını desteklemektedir.

Kaynakça

Babacan, M. ve Onat, F. (2002). Postmodern Pazarlama Perspektifi, *Ege Academic Review*, 2 (1), 11-20.

Balta Peltekoğlu, F. (2014). *Halkla İlişkiler Nedir?*, İstanbul: Beta Yayıncılık.

Baş, T. (2020). İstanbul'daki Devlet ve Vakıf Üniversitelerinin Pazarlama Amaçlı Halkla İlişkiler Faaliyetlerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Giresun, Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Benli, T. ve Karaosmanoğlu, K. (2017). Bir Pazarlama Stratejisi Olarak İçerik Pazarlama, *Mesleki Bilimler Dergisi*, 6 (1), 27-38.

Canpolat, N., Kısaç, A. ve Byashimov, G. (2013). Kurumsal İletişimde İki Stratejik Alan: Pazarlama ve Halkla İlişkiler Üzerine Bir Değerlendirme, *Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi,* 6 (2), 259-274.

Çakır, M. ve Aslan, T. (2020). Pazarlama İletişimi Bağlamında Reklam Bileşeni ve Reklam Maliyetlerinin Muhasebeleştirilmesi, *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 9 (2), 1227-1236.

Du Plessis, C., Angelopulo, G. and Du Plessis, D. (2006). A Conceptual Framework Of Corporate Online Communication: A Marketing Public Relations (MPR) Perspective, *Communicatio: South African Journal for Communication Theory and Resea*rch, 32 (2), 241-263.

Dursun, C. ve Aydın, A. (2022). Pazarlama İletişimi Temelinde Sosyal Medya Ağlarının Halkla İlişkiler Amaçlı Kullanımı: Türkiye'de Üretim Yapan İki Otomotiv Firmasının Kıyaslamalı Analizi, *Ekonomi, İşletme ve Maliye Araştırmaları Dergisi*, 4 (1), 34-51.

Dühring, L. (2017). *Reassessing the Relationship between Marketing and Public Relations: New Perspectives from the Philosophy of Science and History of Thought, Wiesbaden*: Springer VS.

Ekber, Ş. ve Mirzayeva, G. (2016). Pazarlama Anlayışının Gelişimi ve Azerbaycan`daki Durum, *ASSAM Uluslararası Hakemli De*rgi, 3 (5), 57-71.

Elden, M. (2018). *Reklam ve Reklamcılık*, İstanbul: Say Yayınları.

Elden, M., Ulukök, Ö. ve Yeygel, S. (2005). *Şimdi Reklamlar…,* İstanbul: İletişim Yayınları.

Erdem, A. ve Akbaba Davulcu, E. (2013). Halkla İlişkiler Nedir? Ne Değildir?, *Halkla İlişkilere Giriş,* Ed. Metin Işık, Konya: Eğitim Yayınevi, 6-22.

Estanyol, E. (2012). Marketing, Public Relations, And How Web 2.0 Is Changing Their Relationship: A Qualitative Assessment Of PR Consultancies Operating in Spain, *Public Relations Review*, 38 (5), 831-837.

Günay, M. A. (2023). Halkla İlişkilerde Bir İletişim Aracı Olarak Sponsorluk. *Yeni Çağda Medya ve İletişim*, Ed. Mustafa KARACA ve Abdülhakim Bahadır DARI, İstanbul: Efeakademi Yayınları, 145-182

Kırdar, Y. (2012). *Pazarlama Halkla İlişkileri (MPR*). İstanbul: Moss.

Kimmel, A., J. (2005). Introduction: Marketing Communication in the New Millennium, *Marketing Communication: New Approaches, Technologies, and Styles,* Ed. Allan J. Kimmel, New York: Oxford University Press Inc., 1-6.

Kotler, P. and Mindak, W. (1978). Marketing and Public Relations, *Journal of Marketing*, 42 (4), 13-20.

Kotler, P. (2015). *Kotler ve Pazarlama Pazar Yaratmak, Pazar Kazanmak ve Pazara Egemen Olmak* (Çev: Ayşe Özyağcılar). İstanbul: Agora Kitaplığı

Kurtoğlu, S. (2007). Sosyal Pazarlama Kavramının Analizi, *Sosyal Bilimler Dergisi*, 1, 125-134.

Mavnacıoğlu, K. (2022). Dijital Çağda Pazarlama İletişimi Etiği Üzerine Bir Değerlendirme, *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (AEÜSBED*), 8 (1), 52-66.

Odabaşı, O. ve Oyman, M. (2006). *Pazarlama İletişimi Yönetimi*, İstanbul: MediaCat.

Okay, A. (2013). Pazarlama Amaçlı Halkla İlişkiler, *Halkla İlişkiler*, Ed. Aydın Ziya Özgür, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Web-Ofset Tesisi, 130-157.

Okay, A. ve Okay, A. (2018). *Halkla İlişkiler: Kavram, Strateji ve Uygulamaları*, İstanbul: Der Yayınları.

Ödemiş, M. ve Hassan, A. (2019). Pazarlama Felsefelerinin Tarihsel Gelişimine Yönelik Bir İnceleme, *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 10 (1), 128-139.

Papasolomou, I. and Melanthiou, Y. (2012). Social Media: Marketing Public Relations' New Best Friend, *Journal of Promotion Management*, 18 (3), 319-328.

Papasolomou, I., Kitchen, P. J. and Panopoulos, An. (2013). The Accelerative And Integrative Use Of Marketing Public Relations In Cyprus, *Public Relations Review*, 39 (5), 578-580.

Papasolomou, I., Thrassou, A., Vrontis, D. and Sabova, M. (2014). Marketing Public Relations: A Consumer-Focused Strategic Perspective, *Journal of Customer Behaviour,* 13 (1), 5-24.

Sarıyer, N. (2017). *Pazarlama İletişimi Araçları*, Konya: Eğitim Yayınevi.

Süllü, Z. (2019). Markalaşma Sürecinde Pazarlama Amaçlı Halkla İlişkilerin Rolü ve Önemi, *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi,* 3, 85-99.

Şimşek, G. (2008). Pazarlama Amaçlı Halkla İlişkiler: MPR (Marketing Public Relations). *Halkla İlişkiler*, Ed. Ahmet Kalender ve Mehmet Fidan, Konya: Tablet, 165-194.

Tekin, M., Şahin, E. ve Göbenez, Y. (2014). Postmodern Pazarlama Yaklaşımıyla Modern Pazarlama Yöntemleri: Güncel Şirket Uygulamaları, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Dr. Mehmet YILDIZ Özel Sayısı,* 31 (1), 225-232.

Tong, S.C. and Chan, F. F. Y. (2020). Exploring Market-Oriented Relations in The Digital Era: A Study of Public Relations And Marketing Practitioners in Hong Kong, *Journal of Communication Management, 2*4 (1), 65-82.

Tunçel, H. (2009). Halkla İlişkiler Anlayışıyla Bütünleşik Pazarlama İletişimi, *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 35, 115-136.

Yalçınkaya, M. (2022). Dijital Pazarlama Amaçlı Halkla İlişkilerin Dijital Marka Yönetimindeki Yeri, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yeygel, S. (2006). Postmodern Toplumsal Yapının Pazarlamaya Getirdiği Yeni Boyut: Topluluk Pazarlaması (Tribal Marketing), *Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (38), 197-228.

Yolaç, G. ve Demir, N. (2004). Bütünleşik Pazarlama İletişimi, Öneri Dergisi, 6 (21), 121-127.

Kaynakça

Acar, M. (1994). *Türk Kamu Yönetiminde Halkla İlişkiler Araştırması,* Ankara: T.C. Devlet Planlama Teşkilatı Yayın ve Temsil Daire Başkanlığı Yayını.

Aydın, A.H. ve Taş, İ.E. (2016). *Kamu Yönetiminde Halkla İliş*kiler, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü, www.byegm.gov.tr, (Erişim Tarihi: 19.12.2023).

Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, https://www.iletisim.gov.tr/turkce, (Erişim Tarihi: 21.12.2023).

CİMER, https://www.cimer.gov.tr/, (Erişim Tarihi: 21.12.2023)

Çalışır, G. ve Aksoy, F.(2019).Kamu Kurumlarında Sosyal Medya Kullanımı: Kastamonu İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Örneği, *Alınteri Sosyal Bilimler Dergisi*. 3 (1),43-65.

Çamdereli, M. (2004). *Ana Çizgileriyle Halkla İlişikler,* İstanbul: Salyangoz Yayınları.

DMK, https://mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.657-20140206.pdf, (Erişim Tarihi: 20.12. 2023).

Doğan, A. ve Göker, G. (2011) .Kamu Kurumlarında Bir Halkla İlişkiler Çalışması Olarak Vatandaş Memnuniyeti Ölçümü. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 21 (2), 236-260.

Ertekin, Y. (1995). *Halkla İlişkiler*, Ankara: TODAEİ Yayınları.

Göktürk Yazıtları, https://www.turkdiliedebiyati.net/orhun-kitabeleri-kokturk-yazitlari/?ysclid =lq9ntfcha3374982628, (Erişim Tarihi: 17.12.2023).

Kaya, (1991). *Kamu Yönetimi Araştırması (KAYA): Genel Rapo*r. Ankara: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları; No: 238.

Kazancı, M. (1995). *Kamuda ve Özel Sektörde Halkla İlişkiler*, Ankara: Turhan Kitabevi.

Machiavelli, N. (1994). *Prens*. Çev: Nazım Güvenç, İstanbul: Anahtar Kitapları Yayınevi.

Nizamü'l-Mülk. (2021). *Nizamü'l Mülk/Siyasetname.* Hasan Ali Yüce Klasikleri Dizisi CXIX. Çev: Mehmet Taha Ayar, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Pira, A. ve Demirtaş, E., Geçici, F., Kaya, H. (2005). Halkla İlişkilerin Evrimi: Grunig-Hunt Modellerine Üzerine Bir Çalışma. *Yeni Düşünceler,* 1 (1), 19-40.

Resmi Gazete (2018). "Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü Kapatıldı" https://resmi gazete.gov.tr/eskiler/2018/07/20180709m3.htm, (Erişim Tarihi: 19.12.2023).

Summak, M. E. (2020). *Özel ve Kamu Kuruluşlarında Halkla İlişkiler,* Ankara: İksad Publishing House.

Tanyıldızı, N.İ. ve Serttaş, A. (2013). Türkiye ve Amerika Birleşik Devletlerinde Halkla İlişkilerin Tarihsel Gelişimi, *International Journal of Social Science,* (6), 567-584.

Tengilimoğlu, D. ve Öztürk, Y. (2016). İşletmelerde Halkla İlişkiler: Tanıtım-İmaj Yönetimi-Kurumsal İtibar Yönetimi, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, R.A. (2018). "Halkla İlişkiler Modelleri, Kurum İçi ve Kurum Dışı Halkla İlişkiler", *Halkla İlişkiler,* Ed. Aydın Ziya Özgür. Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2713, 108-129.

Kaynakça

Amerasinghe, C. F. (2005). *Principles of the Institutional Law of International Organizations*, Cambridge (UK): Cambridge University Press.

Bartelson, J. (2000). The Concepts of Globalization, *International Sociology*, 15 (2), 180-196.

Becerikli, S. Y. (2005). *Uluslararası Halkla İlişkiler*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Botan, C. (1992). International Public Relations: Crituque and Reformulation, *Public Relations Review*, 18 (2), 149-159.

Biber, A. (2003). *Sivil Toplum Örgütlerinde Halkla İlişkiler*, Ankara: Nobel Yayıncılık.

Broom, G. M. ve Sha, B. L. (2013). *Cutlip and Centers Effective Public Relations* (11th ed.), Essex (UK): Pearson Education.

Büyükdoğan, (2022). "Kavramsal Açıdan Uluslararası Halkla İlişkiler". *Uluslararası Halkla İlişkiler,* Ed. Birol Büyükdoğan, Konya: Eğitim Yayınevi, 13-31.

Yoonhyeung, C. & Glen T. C. (2005). Overcoming Ethnocentrism: The Role of Identity in Contingent Practice of International Public Relations, *Journal of Public Relations Research*, 17 (2), 171-189.

Cowen, N. (2001). *Global History: A Short Overview*. Oxford (UK): Backwell Publishers.

Culbertson, H. M. (2009). "Foreword". *Global Public Relations: Spanning Borders, Spanning Cultures* (IX-XIV). Eds. Alan R. Freitag and Ashli Quesinberry Stokes, London and New York: Routledge.

Cutlip, S. M., Center, A. H. and Broom, G. M. (2006). *Effective Public Relations* (9th Ed.), New Jersey: Pearson Prentice Hall.

Çalışır, G. (2013). "Medya ve Etik". *Bilim ve Ahlak*. Ed. Celalettin Vatandaş, İstanbul: Açılım Kitapevi, 223-242.

Değirmenci, F. (2018). "Uluslararası İlişkiler ve Uluslararası Halkla İlişkiler". *Uluslararası Halkla İlişkiler*, Ed. Fatma Geçikli, Naci İspir, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını, 193-214.

Freitag, A. R. and Stokes, A. Q. (2009). *Global Public Relations: Spanning Borders, Spanning Cultures*, London and New York: Routledge.

Forbes.com, (2015). "The Global 2000: 2023" https://www.forbes.com/sites/hanktucker/2023/06/08/inside-the-global-2000-jpmorgan-is-again-the-worlds-largest-company-as-berkshire-hathaway-falls/?sh=37ac78876ce3. (Erişim Tarihi: 27.11. 2023).

Giddens, A. (1996). *The Consequences of Modernity*, Stanford: Stanford University Press.

Gilboa, E. (2000). Mass Communication and Diplomacy: A Theoritical Framework. *Communication Theory*, 10 (3), 275–309.

Globaljustice.org.uk, (2023). Https://www.globaljustice.org.uk/news/69-richest-100-entities-planet-are-corporations-not-governments-figures-show/. (Erişim Tarihi: 27.11. 2023).

Golan ve Yang, (2015). "Introduction: The Integrated Public Diplomacy Perspective". *International Public Relations and Public Diplomacy*, Eds. Guy J. Golan et al., New York (USA): Peter Lang Publishing, 1-15.

Grunig, J. E. (1993). Public Relations and International Affairs: Effects, Ethics, *Journal of International Affairs*, 47 (1), 137-162.

Grunig, L. A., Grunig, J. E. and Dozier, D. M. (2002). *Excellent Public Relations And Effective Organizations, A Study of Communication Management in Three Countries*, New Jersey: Routledge.

Grunig, J. E. (2009). Paradigms of Global Public Relations in An Age Of Digitalisation, *PRism,* 6 (2). http://praxis.massey.ac.nz/prism_on-line_journ.html. (Erişim Tarihi: 03.12. 2023).

Güllüpunar, H. (2016). Uluslararası Halkla İlişkileri Etkileyen Faktörler: Ülke Profili. *Uluslararası Halkla İlişkiler, Ed.* Emel Tanyeri Mazıcı, Saarbrücken (De): Türkiye Alim Yayınları, 137-159.

Hachten, W. A ve Scotton, J. F. (2016). *The World News PRism: Digital, Social and Interactive* (9th Edition), West Sussex (UK): Wiley Blackwell.

Heiskanen, V. (2002). "Introduction". T*he Legitimacy of International Organizations,* Eds. Jean-Marc Coicaud and Veijo Heiskanen, Tokyo, New York, Paris: United Nations University Press, 1-45.

Held, D. and Mcgrew, A. (2003). "Understanding Globalisation". *The Global Transformations Reader. An Introduction to the Globalisation Debate,* Eds. David Held and Antony Mcgrew, Cambridge (UK): Polity Press. 1-51.

IMF, (2023). World Economic Outlook Database: October 2023. https://www.imf.org/en/Publications/WEO/weo-database/2023/October/download-entire-database.(Erişim Tari hi: 27.11. 2023).

International Telecommunication Union, (2023). Measuring Digital Development Facts and Figures 2023. https://www.itu.int/hub/publication/d-ind-ict_mdd-2023-1/. (Erişim Tari hi: 28.11. 2023).

James, P. (2006). *Globalism, Nationalism, Tribalism*. London: SAGE Publications Ltd.

Jiang, H. (2015). "Ethical Visions for Public Diplomacy as International Public Relations". *International Public Relations and Public Diplomacy,* Eds. Guy J. Golan et al., New York (USA): Peter Lang Publishing, 1-15.

Kılıç, N. P. (2012). Türkiye'de Eğitim Alanında Faaliyet Gösteren Sivil Toplum Kuruluşlarının Halkla İlişkiler Faaliyetleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kim, J. R. (2015). "Application of Issues and Crisis Management to Public Diplomacy". *International Public Relations and Public Diplomacy,* Eds. Guy J. Golan vd., New York (USA): Peter Lang Publishing. 1-15.

Keyman, E. F. (2013). "Küreselleşme ve Uluslararası İlişkiler". *Uluslararası İlişkilere Giriş,* Ed. E. Fuat Keyman ve Betül Yüce Dural*,* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 24-54.

Kochhar ve Molleda, (2015). "The Evolving Links Between International Public Relations and Corporate Diplomacy". *International Public Relations and Public Diplomacy,* Eds. Guy J. Golan vd., New York (USA): Peter Lang Publishing. 51-73.

Lee, S., and Hong, H. (2012). International Public Relations' Influence On Media Coverage and Public perceptions of foreign countries. *Public Relations Review*, 38, 491– 493.

Lehtonen, J. (2008). "Risks and Crises in Virtual Publicity – Can Publicity Crises Be Prevented by Public Relations in the Cyberspace?". *Public Relations Research: European and International Perspectives and Innovations,* Eds. Ansgar Zerfass, Betteke van Ruler, Krishnamurthy Sriramesh, Wiesbaden (De): GWV Fachverlage GmbH. 205-219.

Lim, S.L. (2010). "Global Integration or Local Responsiveness? Multinational Corporation's Public Relations Strategies and Cases". *International Media Communication in A Global Age,* Eds. G.J. Golan, T.J. Johnson, & W. Wanta, New York, NY: Routledge, 299–318.

Mazıcı, (2016). "Kavramsal, Sektörel ve Mesleksel Açıdan Uluslararası Halkla İlişkiler". *Uluslararası Halkla İlişkiler,* Ed. Emel Tanyeri Mazıcı, Saarbrücken (De): Türkiye Alim Yayınları, 137-159.

McLuhan, M. (1964). *Understanding Media: the Extensions of Man*. London and New York: McGraw-Hill.

Molleda, J. C. and Kochhar, S. (2014). "Global Strategic Communication". The Routledge Handbook of Strategic Communication, Eds. Derina Holtzhausen, Ansgar Zerfass, London (UK): Routledge, 561-571.

Özkan, A. (2016). "Uluslararası Halkla İlişkiler ve Bir Halkla İlişkiler Etkinliği Olarak Kamu Diplomasisi". *Kamu Diplomasisi ve Uluslararası Halkla İlişkiler,* Ed. Barış Kılınç, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2-28.

Öztürk, S. (2022). Uluslararası Halkla İlişkiler ve Ülke İtibarı. *Uluslararası Halkla İlişkiler,* Ed. Birol Büyükdoğan, Konya: Eğitim Yayınevi, 13-31.

PRovoke Media, (2023). 2023 Agency Rankings. https://www.provokemedia.com/long-reads/article/2023-agency-rankings-global-pr-industry-momentum-continues-with-9-growth. (Erişim Tarihi: 03.12. 2023).

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, (2023). 30.06.2023 Tarihi İtibariyle Türkiye'de Faaliyette Bulunan Yabancı Sermayeli Firmalar Listesi. https://www.sanayi.gov.tr/assets/doc/ YSFFirmaListesi.xlsx. (Erişim Tarihi: 26.11. 2023).

Saran, M. ve Özden, Z. (2011). "Uluslararası Halkla İlişkiler". *Küreselleşme Bağlamında Uluslararası İşletmeler: İletişim Perspektifinden İncelemeler,* Ed. Mine Saran, Ankara: Detay Yayıncılık, 67-89.

Solmaz, B., Taştekin H., Yüksek, Ö., Akpınar, K. & Yaybakmaz E. (2017). Halkla ilişkiler Eğitiminde Uluslararasılaşmanın Önemi: İngiltere ve Türkiye Üzerine Karşılaştırmalı Bir Çalışma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (37), 273-288.

Sönmezoğlu, F.; Güneş, H. ve Keleşoğlu, E. (2013). *Uluslararası İlişkilere Giriş*, İstanbul: Der Yayınları.

Sha, B. L. (2006): Cultural Identity in the Segmentation of Publics: An Emerging Theory of Intercultural Public Relations, *Journal of Public Relations Research*, 18 (1), 45-65.

Signitzer, B. (2008). "Public Relations and Public Diplomacy: Some Conceptual Explorations". *Public Relations Research: European and International Perspectives and Innovations,* Eds. Ansgar Zerfass, Betteke van Ruler, Krishnamurthy Sriramesh, Wiesbaden: GWV Fachverlage GmbH, 205-219.

Sooyoung, C. and Cameron, G. T. (2010). "Netizens Unite!: Strategic Escalation of Conflict to Manage a Cultural Crisis". *International Media Communication in a Global Age,* Eds. Guy J. Golan, Thomas J. Johnson, and Wayne Wanta, New York and Oxon: Routledge, 299-319.

Sriramesh, K. and Vercic, D. (2007). Introduction to This Special Section: The Impact of Globalization on Public Relations. *Public Relations Review*, 33, 355–359.

Sriramesh, K. (2008). "Globalization and Public Relations". *Public Relations Research: European and International Perspectives and Innovations,* Eds. Ansgar Zerfass, Betteke van Ruler, Krishnamurthy Sriramesh, Wiesbaden: GWV Fachverlage GmbH, 409-427.

Statista.com, (2018). KOF Globalization Index - 100 Most Globalized Countries 2017. https://www.statista.com/statistics/268168/globalization-index-by-country/. (Erişim Ta rihi: 21.02. 2018).

Statista, (2023). PR Industry Market Size Worldwide 2022-2027. https://www.statista.com/statistics/645836/public-relations-pr-revenue/. (Erişim Tarihi: 26.11. 2023).

Steger, M. B. (2023). *Globalization: A Very Short Introduction* (sixth edition), Oxford (UK): University Press.

Techreport.ngo, (2023). 25 Facts and Stats about NGOs Worldwide. http://techreport.ngo/previous/2017/facts-and-stats-about-ngos-worldwide.html. (Erişim Tarihi: 28.11. 2023).

Tench, R. and Yeoman, L. (2017). *Exploring Public Relations: Global Strategic Communication* (4th Edition). Harlow (UK): Pearson Education Limited.

TİKA, (2023). Hakkımızda. https://www.tika.gov.tr/tr/sayfa/hakkimizda-14649. (Erişim Tari hi: 28.11. 2023).

Tkalac, A. and Pavicic, J. (2003). "Nongovernmental Organizations and International Public Relations". *The Global Public Relations Handbook*, Eds. Krishnamurthy Sriramesh, Dejan Vercic, Mahwah, New Jersey, London: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers, 478-490.

TRT, (2023). Tarihçe. https://www.trt.net.tr/kurumsal/tarihce. (Erişim Tarihi: 28.11. 2023).

Tuncer, M. U. (2018). "Historical Dimension of International Public Relations". *International Public Relations: Practices and Approaches,* Ed. M. Umut Tuncer, Berlin: Peter Lang, 11-29.

Turner, E. A. L. (2010). Why Has the Number of International Non-Governmental Organizations Exploded since 1960?, *Cliodynamics*, 1, 81–91.

Türk, M. S. (2016). "Özel Kuruluşlarda Uluslararası Halkla İlişkiler". *Uluslararası Halkla İlişkiler,* Ed. Emel Tanyeri Mazıcı, Saarbrücken (De): Türkiye Alim Yayınları, 137-159.

UN, (2023). Chapter X: The Economic and Social Council (Articles 61-72). https://www.un.org/en/about-us/un-charter/chapter-10#:~:text=Article%2071,with%20 matters%20within%20its%20competence. (Erişim Tarihi: 02.12. 2023).

Vercic, D. (2003). "Public Relations of Movers and Shakers: Transnational Corporations". *The Global Public Relations Handbook*, Eds. Krishnamurthy Sriramesh, Dejan Vercic, Mahwah, New Jersey, London: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers, 478-490.

Vercic, D., Zerfass, A. and Wiesenberg, M. (2015). Global Public Relations And Communication Management: A European Perspective. *Public Relations Review*. 41, 785–793.

Wakefield, R. (1997). International Public Relations: A Theoretical Approach To Excellence Based On A Worldwide Delphi Study. Dissertation Published by the University of Maryland-College Park.

Wakefield, R. (2008). Theory of International Public Relations, the Internet, and Activism: A Personal Reflection, *Journal of Public Relations Research*, 20 (1), 138-157.

Wilcox, D. L., Cameron, G. T. ve Reber, B. H. (2015). *Public Relations Strategies and Tactics* (11th Edition), Boston et al: Pearson Education Ltd.

World Tourism Organisation, (2023). International Tourism Highlights 2023. https://www.e-unwto.org/doi/epdf/10.18111/9789284424504. (Erişim Tarihi: 28.11. 2023).

WTO, (2023). International Trade Statistics. https://stats.wto.org/?idSavedQuery=062b87c0-a3cf-4395-ac1b-4e9bbc327ba9. (Erişim Tarihi: 27.11. 2023).

Yıldırım, G. (2015). *Kültürel Diplomasi Ekseninde Uluslararası Halkla İlişkiler Perspektifinden Kamu Diplomasisi,* İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Zaharna, R.S. (2001). "In-awareness" Approach To International Public Relations, *Public Relations Review*, 27, 135–148.

Kaynakça

Aydoğan, F. (2010). Kamusal Alan ve Gözetim Paradoksunda İnternet. *İkinci Medya Çağında İnternet*. Ed. F. Erdoğan, & A. Akyüz, İstanbul: Alfa Yayınları. 185-196.

Allagui, I, Breslow, H. (2016). Social Media For Public Relations: Lessons From Four Effective Cases. *Public Relations Review*. (42), 20-30.

Binark, M. (2007). Yeni Medya Çalışmaları. *Yeni Medya Çalışmaları.* Ed. M. Binark, Ankara: Dipnot Yayınları. 5-21.

Budak, G., Budak G. (2014). *İmaj Mühendisliği Vizyonundan Halkla İlişkiler*, Ankara: Nobel Yayınları.

Castells, M. (2013). *İsyan ve Umut Ağları*. İstanbul: KU Yayınları.

Fombrun, C. J. (1996). *Reputation: Realizing Value From The Corporate Image*. Bostan, USA: Harvard Business School Press.

Gerbaudo, P. (2014). *Twitler ve Sokaklar*. İstanbul: Agora Yayınları.

Holtz, S. (2002). Public Relations on The Net. (2nd Edition). New York. American Management Association.

Manovich, L. (2002). *The Language of New Media*. Cambridge: The MIT Press.

Rogers, E. M. (2003). *Diffusion of Innovations*. New York: Free Press.

Elidor ve Boyner'den Genç Kadınlar için Bursa Dönüşen Koleksiyon. https://www.unilever.com.tr/news/2022/ elidor-x-boynerden-genc-kadnlar-icin-bursa-donusen-koleksiyon/, (Erişim Tarihi: 25.11.2023).

Elidor Türkiye Resmi X Profili. https://twitter.com/ElidorTurkiye/status/1463458851391520771, (Erişim Tarihi: 12.11.2023).

İş Sanat Yeni Sergisini Metaverse'te Açıyor. https://www.aa.com.tr/tr/sirkethaberleri/finans/is-sanat-yeni-sergisini-metaverse-te-aciyor/671983, (Erişim Tarihi: 14.11.2023).

Kadıbeşegil, S. (2006). İtibar Yönetimi. Mediacat Yay. İstanbul.

Komili Zeytinyağı Resmi Instagram Profili. https://www.instagram.com/komili.zeytinyagi/, (Erişim Tarihi: 14.11.2023).

Komili Son Ağaç Projesi. https://www.komilizeytinyagi.com.tr/kusaklar-boyu-yasasin-diye/son-agac-projesi, (Erişim Tarihi: 20.11.2023).

Kovelanko, I., Meliakova, Y., Kalnytskyi, E., Nesterenko, K. (2023). Postpanopticon: Control and Media in the New Digital Reality. Filosofija. Sociologıja. T. 34. NR. 3. pp. 219-227.

Peltekoğlu, F. B. (2012). *Halkla İlişkiler Nedir*?. İstanbul: Beta Yayınları.

Phillips, D., Young, P. (2009). Online Public Relations: A Practical Guide to Developing an Online Strategy in the World of Social Media (2nd ed.). London. K. Page Ltd.

Schultz, F., Utz, S., Göritz, A. (2011). Is the medium the message? Perceptions of an Reactions to Crisis Communication via Twitter, Blogs and Traditional Media. Public Relations Review, 37(1).

StandUp. https://www.lorealparis.com.tr/stand-up-2022, (Erişim Tarihi: 14.11.2023).

StandUp with Eva Longoria and the 5D Method. https://www.youtube.com/watch?v=6ZBTPTqlp44&t=3s, (Erişim Tarihi: 20.11.2023).

Starbucks Sürdürülebilirlik. https://www.starbucks.com.tr/responsibility/sustainability#, (Erişim Tarihi: 22.11.2023).

Van Dijk, J. (2004). The Sage Handebook of Media Studies. (Ed. Downing, J.D., McQuail, P., Dasgupta, P.). Digital Media. Thousand Oaks. Sage Publication.

için de son derece önemli görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında finansal halkla ilişkilerin de halkla ilişkiler gibi hedef kitleyi ikna süreci olduğu; hakimiyet alanının geniş, görev ve sorumluluklarının ise oldukça fazla olduğu, yönetim süreçlerinin koordine edilemediği takdirde ise kurumların yok olma tehdidiyle karşılaşabileceği çıkarımı yapılabilmektedir.

Kaynakça

Altındaş, Ş. Ö. (2008). *Finansal Tavsiyede Bulunanların Sorumluluğu Yeterlik Etüdü*, İstanbul: Sermaye Piyasası Kurulu Denetleme Dairesi Yayını.

Angas, L. L. B. (1999). *Investment for Appreciaton*, Great Britain: Prentice Hall.

Argenti, P. A. (2006). Communication and Business Value: Measuring the Link, *The Journal of Business Strategy,* Boston, 27 (6), 29-40.

Bagdikian, B. (2004). *The New Media Monopoly*, Boston: Beacon Press.

Baker, C. E. (2007). *Media Concentration and Democracy: Why Ownership Matters,* Cambridge: Cambridge University Press.

Baskin, O. W. Aronoff, C. E. and Lattimore, D. (1997). *Public Relations: The Profession and the Practice* (4th ed.)*,* Boston, MA: McGraw-Hill.

Bilir, H. (2009). Makroekonomik Değişkenlerin Hisse Senedi Fiyatları Üzerindeki Etkisi ve İMKB Uygulaması. Yayınlanmamış Doktora Tezi, DEÜ Sosyal Bilimleri Enstitüsü.

Bowman, P., & Bing, R. (Eds.). (2014). *Financial Public Pelations*. E-Book: Butterworth-Heinemann.

Bushee, B, J. and Miller, G, S, (2012). Investor Relations, Firm Visibility, and Investor Following, *The Accounting Review,* 87 (3), 867-897.

Bülbül, A. Rıdvan (2004). *Halkla İlişkiler*, Ankara: Nobel.

Campbell-Kelly, M. (1992). Large-Scale Data Processing in The Prudential, 1850–1930, *Accounting, Business & Financial History*, 2 (2), 117-140.

Chaudhry, A. S. and Alansari, H. (2013). Use of Electronic and Digital Information by Investment Professionals in Kuwait, *Emerald Group Publishing Limited Library Review,* 62 (3), 157-176.

Cutlip, S. M., Center, A. H. and Broom, G. M. (1994). *Effective Public Relations*, New Jersey: Prentice Hall, Englewood Cliffs.

Çalışır, G. ve Akyol, H. (2016). Afad'ın Kurumsal İtibarı Üzerine Bir Araştırma, *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi-E-Gifder-,*4 (1), 478-504.

Davis, Anthony, (2006). *Halkla İlişkilerin ABC'si*, Çev. Ümit Şendilek. İstanbul: Kapital Medya Hizmetleri A.Ş.

Deller, D., Stubenrath M. and Weber C., (1999). A Survey on the Use of the Internet for Investor Relations in the USA, the UK and Germany*, The European Accounting Review,* 8 (2), 351–364.

DeSanto B. and Bradin D. (2011). "Financial Public Relations", *Public Relations: A Managerial Perspective,* Eds. D. Moss and B DeSanto, London: Sage Publishing, 243-264.

Doorley J. and Garcia H. F. (2015). *Reputation Management: The Key to Successful Public Relations and Corporate Communication*, New York: Routledge.

Dotson E. (2004). *Using Social Media in the B2B Context.* Charlottesville: Darden Business Publishing.

Erdoğan, İ. (2014). *Teori ve Pratikte Halkla İlişkiler,* Ankara: Erk Yayınları.

Fawkes, J. (2001). "What is Public Relations", *The Public Relations Handbook*, Ed. Alison Theaker, London: Routledge Taylor & Francis Group, 3-12.

Geçikli, F. (2008). *Halkla İlişkiler ve İletişim,* İstanbul: Beta Yayınları.

Geray, H. (2003). *İletişim ve Teknoloji: Uluslararası Birikim Düzeninde Yeni Medya Politikaları*. Ankara: Ütopya Yayınları.

Grunig, J. E. and Hunt, T. T. (1984). *Managing Public Relations.* Belmont (USA): Thomson, Wadsworth.

Gürsakal, S. (2007). Hisse Senedi ve Döviz Piyasası Risklerinin Riske Maruz Değer Yöntemi ile Karşılaştırılması, *Bursa Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 26 (2), 61-76.

Hoffmann, C. P., Tietz, S. and Hammann, K. (2018). Investor Relations–A Systematic Literature Review. *Corporate Communications: An International Journal,* 23 (3), 294-311.

Jackson, P. and Center, A. H. (1995). *Public Relations Practices Managerial Case Studies and Problems*, New Jersey: Prentice Hall, Englewood Cliffs.

Johnston, J. and Zawawi, C. (2014). "An Overview of Public Relations". *Public Relations: Theory and Practice*, Eds. J. Johnston and M. Sheenan, Australia: Allen&Unwin, 3-19.

Kalender, A. ve Fidan, M. (2008). *Halkla İlişkiler,* Konya: Tablet Yayınları.

Keeley, Clarke (2006). "Finansal Halkla İlişkilere Giriş"*, Halkla İlişkilerin El Kitabı*, Derleyen: Alison Theaker, İstanbul: Mediacat Yayınları.

Kelly, K. (1992). Fund Raising: Functional Element in Public Relations Education*. Journalism Educator*, 47 (2), 19-25.

Koçyiğit, M. ve Salur, M. N. (2014). Stratejik Kurumsal İletişim Aracı Olarak Finansal Halkla İlişkiler: BİST'te Bir Uygulama, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (31), 241-250.

Kuperman, J. C., Athavale M. and Eisner A. (2003). Financial Analysts in the Media: Evolving Roles and Recent Trends, *American Business Review*, 21 (2), 74-80.

Laskin A (2010). *Managing Investor Relations: Strategies for Effective Communication,* Ed. D. D. DuFrene, New York: Business Expert Press.

Liu, J. N. and Kwong, R. W. (2007). Automatic Extraction and Identification of Chart Patterns Towards Financial Forecast, *Applied Soft Computing,* 7 (4), 1197-1208.

Lujiza, B. (2012). The Role of Social Media in Enhancing Investor Relations in South Africa. MBA Dissertation: University of Pretoria.

Marconi, Joe (2004). *Public Relations-the Complete Guide*, Thomson/South Western: Racom Communications.

Martinez, A. L. (2010). Analysts' Recommendations and Stock Performance: An Empirical Study of Brazilian Public Companies, *ASAA - Advances in Scientific and Applied Accounting*, 3 (1), 90-108.

Michaely, R. and Womack, K. L. (1999). Conflict of Interest and the Credibility of Underwriter Analyst Recommendations. *The Review of Financial Studies,* 12 (4), 653-686.

Murdock, G. (1980). "Class, Power and the Press: Problem of Conceptualisation and Evidence", *The Sociology of Journalism, and the Press*, Der. H. Christion, London: GBJH Brookers (Printers) Ltd, 37-60.

Okay, A. ve Okay, A. (2002). *Halkla İlişkiler Kavram, Strateji ve Uygulamaları*, İstanbul: Der Yayınları.

Öngören Y. (2011). *Kurumsal İletişim Perspektifinde Finansal İletişim*, İstanbul.

Özdemir, İ. (2012). Bankacılıkta Halkla İlişkiler ve Müşteri İlişkileri, *Bankacılık ve Sigortacılık Araştırmaları Dergisi*, 1 (3), 4-15.

Petersen, B. K. and Martin, H. J. (1996). CEO Perceptions of Investor Relations as a Public Relations Function: An Exploratory Study, *Journal of Public Relations Research*, 8, 173–209.

Poulantzas, N. (1969). The Problem of Capitalist State, *New Left Review*, 58, 69-78.

Richeri, G. (2011). "The Media Amid Enterprises, the Public, and the State: New Challengers for Research", *The Handbook of Political Economy of Communications*, Der. Janet Wasko, Graham Murdock and Helena Sousa, Oxford: Blackwell Publishing, 129-199.

Sabuncuoğlu, Z. (2001). *İşletmelerde Halkla İlişkiler*, 5. Baskı, Bursa: Ezgi Kitabevi.

Sayımer, İ. (2008). *Sanal Ortamda Halkla İlişkiler*, İstanbul: Beta Yayınları

Seitel, F. P. (1992). *The Practice of Public Relations*, Colombus, Ohio: Charles E.

Seitel, F. P. (2004). *The Practice of Public Relations,* New Jersey: Pearson Perntice Hall.

Silver, D. (2005). Creating Transparency For Public Companies: The Convergence of PR and IR in The Post-Sarbanes-Oxley Marketplace, *Public Relations Strategist*, 11 (1), 14–17.

Süllü, Z. (2013). Finansal Halkla İlişkiler Sürecinde Risk Yönetimi ve Risk İletişiminin Kullanımı, *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,* (19), 154-169.

Süllü, Z. (2019). Finansal Kuruluşların Sosyal Sorumluluk Faaliyetlerinde Sosyal Medya Kullanımı: Akbank, Garanti BBVA ve Türkiye İş Bankası Aş Örneği. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (İnif E-Dergi),* 4 (2), 250-269.

Swann P. (2014). *Cases in Public Relations Management: The Rise of Social Media and Activism*, New York: Routledge.

Şahin, Ö. G. D. Y. (2022). "Finansal Analistler, Finansal Piyasalardaki İşlevleri ve Önemi", *Güncel Finans, Bankacılık ve Sigortacılık Çalışmaları*, Ed. Ali Kahramanoğlu, Ekitap: Efe Akademi Yayınları, 65-83.

Temizel, F. ve Coşkun İ. O. (2010). Finansal Piyasalar İle Etkin Bir İletişim ve Geliştirilmiş Şeffaflık Aracı Olarak Yatırımcı İlişkileri, *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF Dergisi,* 12 (2), 93-94.

Temizel, F. Sarıkaya, M. ve Bayram, F. (2010). Yatırımcı İlişkileri Yönetiminde İletişim ve Bilgi Teknolojilerinin Rolü: İMKB 50 Endeksi Uygulaması, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 24 (2), 1-20.

Tosun, N. (2004). Financial Value and Public Relations, Corporate Communications, *An International Journal,* 9 (3), 202-208.

Uğurlu, F. ve Yeşil, S. (2020). Halkla İlişkiler Uygulamalarında Kullanılan Modellerin Hofstede'in Kültür Boyutları ile İlişkisi Üzerine Bir Araştırma, *Bitlis Eren Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Akademik İzdüşüm Dergisi*, 5 (1), 39-55.

Ural, E. (2005). *Çok Kültürlü Ortamlarda Halkla İlişkiler, Çok Kültürlü Ortamlarda Halkla İlişkiler, Kurumsal İletişim ve Yönetim*, İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi Yayınları.

White, C. ve Raman, N. (1999). The World Wide Web as a Public Relations Medium: The Use of Research, Planning, and Evaluation in Web Site Development, *Public Relations Review,* 25 (4), 405-419.

Yalım, F. Bir Finansal Halkla İlişkiler Aracı Olarak Yıllık Faaliyet Raporları: Borsa İstanbul'da İşlem Gören Ulaştırma Sektör Şirketleri Üzerinden Bir İnceleme.,*Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 6 (2), 1128-1154.

Yatkın, A. (2003). *Halkla İlişkiler ve İletişim.* 1. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Yurdigül, Y. ve Zinderen, İ. E. (2012). Yeni Medyada Haber Dili: Ayşe Paşalı Olayı Üzerinden Geleneksel Medya ve İnternet Haberciliği Karşılaştırması, *Turkish Online Journal of Design Art and Communication,* 2 (3), 81-91.

Açlık ve Beslenme Güvencesi, Sağlık ve İyi Yaşam, Nitelikli Eğitim, Cinsiyet Eşitliği, Temiz Su ve Hijyen, Uygun ve Temiz Enerji, İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme, Sürdürülebilir Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı, Eşitsizlikleri Azaltma, Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar, Sorumlu Tüketim ve Üretim, İklim Eylemi, Denizlerin ve Okyanusların Korunması, Kara Ekosistemlerinin Korunması, Barış, Adalet ve Güçlü Kurumlar, Ortaklıklar) ulaşmak için sadece devletlerden değil özel işletmelerden ve kurumlardan da bir beklenti içerisindedir. Bu yüzden de işletme ve kurumlar kurumsal sosyal sorumluluk ilkesi gereğince çevreye ve duyarlı hareketli etmek zorundadırlar. İşletme ve kurumların bunu sağlayacağı yegane unsur ise gerçekleştirecekleri halkla ilişkiler kampanyalarıdır. Halkla ilişkiler kampanyaları sayesinde işletme ve kurumlar halkın gözünde itibarlarını artırırlar ve imajlarını güçlendirirler.

Başarılı bir halkla ilişkiler kampanyasının temeli bilinenin aksine yaratıcılığa ve stratejiye değil bilimsel araştırmaya dayanır. Yaratıcılık ve strateji kampanyanın etkinlik ve iletişim çalışmalarında önemli bir unsurdur ancak bilimsel araştırma kampanyanın temelini oluşturur. Araştırmanın doğru ve bilimsel bir şekilde gerçekleştirildiği bir kampanyada sorun saptama, durum analizi, hedef kitle, nihai hedefler vb. daha doğru bir şekilde gerçekleştirilir. Bilimsel araştırma kampanyada yaratıcılığın ve doğru bir stratejinin ortaya konmasında da önemli bir rol oynar.

Kaynakça

Başok, N.B. (2013). *Halkla İlişkiler Kampanyaları,* Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları

Başok, N.B. ve Coşkun, G. (2008). *Teoriden Pratiğe Halkla İlişkiler Projeleri: Ödüllü Örnek Uygulamalar,* Ankara: Nobel.

Coşkun, G. (2010). *Kurumsal Pazarlama ve Kurumsal Sosyal Sorumluluk*, Ankara: Nobel.

Cutlip S. M., Center, A.H. and Broom, G. N. (2000). *Effective Public Relations*, New Jersey: Prentice-Hall.

Göksel, A.B. (2010). *Stratejik Halkla İlişkiler Yönetimi*, Ankara: Nobel Yayınları.

Hallahan, K. (2013). *Communication Technologies. In R. L. Heath* (Ed.), Encyclopedia of Public Relations (153-158). Los Angeles: Sage.

Jefkins, F. (1992). *Public Relations*, Fourth Edition, London: Pitman.

Kılınç, Ö. (2019). *Halkla İlişkiler Kampanyalarında Ödüller: IPRA Altın Küre Ödülleri Üzerine Bir Analiz.* İletişim Kuram Ve Araştırma Dergisi, 2019(48), 478-495.

Kotler, P. ve Lee, N (2006). *Kurumsal Sosyal Sorumluluk*, Çev: Sibel Kaçamak, İstanbul: Kapital Medya Hizmetleri A. Ş.

Peltekoğlu, F.B. (1998). *Halkla İlişkiler Nedir?* İstanbul: Beta Yayınları.

Smith, R. D. (2017). *Strategic Planning for Public Relations.* New York: Routledge.

Ural, E. G. (2006). *Stratejik Halkla İlişkiler Uygulamaları*, İstanbul: Birsen Yayınevi.

HİNT-ARAP ETKİLEŞİMİNİN
DİLSEL BOYUTU
HİNTÇENİN ARAPÇA SÖZVARLIĞI

DOÇ. DR. DERYA ADALAR SUBAŞI
DOÇ. DR. ESRA BÜYÜKBAHÇECİ

EĞİTİM
yayınevi

HİNT-ARAP ETKİLEŞİMİNİN DİLSEL BOYUTU
HİNTÇENİN ARAPÇA SÖZVARLIĞI

Doç. Dr. Derya Adalar Subaşı, Doç. Dr. Esra Büyükbahçeci

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6613-46-1
1. Baskı, Aralık 2023

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

HİNT-ARAP ETKİLEŞİMİNİN DİLSEL BOYUTU
HİNTÇENİN ARAPÇA SÖZVARLIĞI
Doç. Dr. Derya Adalar Subaşı, Doç. Dr. Esra Büyükbahçeci
VI+124 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6613-46-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

"Arabiyye ve'l-lugati'l-Hindiyye, el-Adedu'l-Evvel (Yenâyır-Mârs).

Alp, M. (2011). *Farklı İki Açıdan Arapça: Fusha ve Avamca*. Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi (ÇÜİFD), 11(2), 87-110.

Aydın, M. (2018). *Arap Dili*. İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 4(1), 1-18.

Birinci, A. (2022). "*Cahiliyye Dönemi ve Öncesi Araplar ile Arapça ve Lehçeleri Üzerinde Bir İnceleme: İslamiyet'in Doğuşuna Kadar Olan Dönem"*. Nüsha Dergisi 22(55), 43-72.

Kaya, Korhan (2005). *Hindistan'da Diller*. Ankara: İmge Kitabevi.

Keruş, Hizye (2019). *Dirâsât ve Makâlât*, El-Muteşâbihu'l-lafzî beyne'l-Lugati'l-

Kidambi, Sithalakshmi & Kaya, Korhan (2013). *Hindi-Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Kutlutürk, Cemil (2018). "*Müslüman Türklerin Hint Dili ve Literatürüne Katkısı: HintSufî Metinleri*". Bilig – Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi 87: 33-58.

Nemr, Abdulmenam (1981), *Târîhu'l-İslâm fi'l-Hind*, Lübnan.

Rupert Snell (2010a). *Essential Hindī Dictionary*, UK: McGraw-Hill Companies.

Rupert Snell (2010b). *Hindī Dictionary*. UK: McGraw-Hill Companies.

Rydıng, K.C. (2005). A *Reference Grammar of Modern Standart Arabic*. Cambridge University Press, New York.

Şehristânî, M.A (1992). *el-Milel ve'n-Nihal*, (Tahkik: Ahmed Fehmî Muhammed), Dâru'l-Kutubi'l-'İlmiyye, Beyrut.

Şen, A., Akdağ, S. "*Dilbilimsel Tipoloji ve Arapçanın Dünya Dilleri Arasındaki Yeri"* Şarkiyat Mecmuası, no. 42 (Nisan 2023), 35-52.

GELENEKSEL VE GÜNCEL

PSİKOLOJİK DANIŞMA KURAMLARI

Editörler

Prof. Dr. Bünyamin Ateş

Doç. Dr. Mehmet Enes Sağar

EĞİTİM yayınevi

GELENEKSEL VE GÜNCEL PSİKOLOJİK DANIŞMA KURAMLARI

Editörler: Prof. Dr. Bünyamin Ateş, Doç. Dr. Mehmet Enes Sağar

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-18-9
1. Baskı, Mart 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

GELENEKSEL VE GÜNCEL PSİKOLOJİK DANIŞMA KURAMLARI
Editörler: Prof. Dr. Bünyamin Ateş, Doç. Dr. Mehmet Enes Sağar
XII+368 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-18-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Ateş, B. (2022). *Çözüm odaklı kısa süreli psikolojik danışma* (Kuram ve Uygulama) (7. Basım). Ankara: Vizetek Yayıncılık.

Barker, P. (1998). Solution-focused therapies. *Nursing Times, 94*(19), 6-53.

Bartholomew, K., & Horowitz, L. M. (1991). Attachment styles among young adults: a test of a four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology, 61*(2), 226-244.

Bolderston, H. (2013). *Acceptance and commitment therapy: Cognitive fusion and personality functioning.* (Doctoral Dissertation) University of Southampton, Faculty of Social and Human Sciences, School of Psychology.

Bowen, M. (1976). *Theory in the practice of psychotherapy.* In P. J. Geurin Jr. (Ed.), Family therapy: Theory and practice. New York: Gardner Press.

Bowen, M. (1978). *Family therapy in clinical practice*. New York: Jason Aronson.

Bowlby, J. (1969). *Attachment and Loss: Vol 1. Attachment.* Basic Books.

Comstock, D. L., Hammer, T. R., Strentzsch, J., Cannon, K., Parsons, J., & II, G. S. (2008). Relational-cultural theory: A framework for bridging relational, multicultural, and social justice competencies. *Journal of Counseling & Development*, *86*(3), 279-287.

Chance, P. (2014). *Learning and behavior.* (7th ed.). Belmont: Wadsworth, Cengage Learning.

De Jong, P. & Berg, I. K. (1998). *Interviewing for solutions*. Brooks/ Cole.

De Shazer, S. & Berg I. K. (1997). 'What works?' Remarks on research aspects of solution-focused brief therapy. *Journal of Family Therapy, 19,* 121-124. https://doi.org/10.1111/1467-6427.00043.

De Shazer, S. (1985). *Keys to solution in brief therapy*. W.W. Norton& Company Inc.

Eifert, G. H. ve Forsyth, J. P. (2005). *Acceptance and commitment therapy for anxiety disorders.* Oakland, CA: New Harbinger Publications.

Elliott, R., & Greeenberg, L. S. (2007). The essence of process- experiential emotion focused theraphy, *American Journal of Psychotheraphy, 61*(3), 241-254.

Frank, M. L. B. (2016). Existential theory. D. Capuzzi & M. D. Stauffer (Ed.). *Counseling and psychotherapy: Theories and interventions* (pp.147-168). (6th ed.). Alexandria, VA: American Counseling Association.

Gladding, S. T. (2013). *Psikolojik danışma*. (6. Baskı). (Çev. Ed. N. Voltan Acar; Çev. T. Sarı). Nobel Akademik Yayıncılık.

Granato, H. F., Sewart, A. R., Vinograd, M., & McFarr, L. (2021). *Dialectical behavior therapy.* In A.Wenzel (Ed.), Handbook of cognitive behavioral therapy: Overview and approaches. American Psychological Association (pp. 539–565).

Greenberg, L. S. (2010). Emotion-focused therapy: An overview. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal, 4* (33), 1-12.

Greenberg, L. S. (2012). *Emotion-focused therapy* (1. Baskı) (Kızıltaş, S., Çev.). İstanbul: Psikoterapi Enstitüsü Eğitim Yayınları.

Haley, M., Golden, S. H. & Nate, R. D. (2016). Gestalt theory. D. Capuzzi & M. D. Stauffer (Ed.). *Counseling and psychotherapy: Theories and interventions* (pp.195-226). (6th ed.). Alexandria, VA: American Counseling Association.

Harris, R. (2016). *Kabul ve kararlılık terapisi. ACT'i kolay öğrenmek: ilkeler ve ötesi için hızlı bir başlangıç.* H T. Karatepe ve K. Fatih Yavuz (Çev. Ed.). İstanbul: Litera Yayıncılık.

Hazler, R. J. (2016). Person-centered theory. D. Capuzzi & M. D. Stauffer (Ed.). *Counseling and psychotherapy: Theories and interventions* (pp.169-193). (6th ed.). Alexandria, VA: American Counseling Association.

Işık-Terzi, Ş., & Ergüner-Tekinalp, B. (2013). *Psikolojik danışmada güncel kuramlar.* Pegem Akademi.

İzgiman, S. (2014). Kabullenme ve kararlılık terapisi. A. N. Canel (Ed.). *Terapide Yeni Ufuklar: Modern, Postmodern ve Kısa Terapiler* içinde (s. 97-115). İstanbul: Pinhan Yayıncılık.

Johnson, A. L. (2016). Psychoanalytic theory. D. Capuzzi & M. D. Stauffer (Ed.). *Counseling and psychotherapy: Theories and interventions* (pp.73-96). (6th ed.). Alexandria, VA: American Counseling Association.

Jordan J. V. (2010). *Relational-cultural therapy*. Washington, DC: American Psychological Association.

Koffmann, A. & Walters. M. G. (2014). *Introduction to psychological theories and psychotherapy.* New York: Oxford University Press.

Kottler, J. A. & Montgomery, M. J. (2011). *Theories of counseling and therapy: An experiential approach.* (2th ed.). California: SAGE Publications, Inc.

Lethem, J. (2002). Brief solution focused therapy. *Child and Adolescent Mental Health, 7*(4), 189-192. https://doi.org/10.1111/1475-3588.00033.

Linehan, M. M. (1993). *Cognitive-behavioral treatment of borderline personality disorder*. Guilford Publications.

Miller, J.B. (1976). *Toward a new psychology of women.* Boston: Beacon Press

Minuchin, S. (1974). *Families & family therapy*. Cambridge: Harvard University Press.

Minuchin, S. (2012). A brıef history of structural/strategic models. *Family Therapy Review: Contrasting Contemporary Models*, 83.

Minuchin, S., & Colapinto, J. (1998). *Working with families of the poor*. New York: Guilford.

Minuchin, S., Lee, W.Y., & Simon, G.M. (2006). *Mastering family therapy*. 2th edition, New Yersey: John Wiley& Sons Inc

Murdock, N. L. (2012). *Psikolojik danışma ve psikoterapi kuramları*. (Çev. F. Akkoyun). Nobel Akademik Yayıncılık.

Murphy, J. J. (1997). *Solution-focused counseling in middle and high schools.* American Counseling Association.

Ögel, K. (2015). *Farkındalık (ayrımsama) ve kabullenme temelli terapiler*. HYB Yayıncılık.

Pollak, S. M., Pedulla, T., & Siegel, R. (2021). *Mindfulness: Farkındalık temelli psikoterapi becerileri*. S. Gürdoğan ve R. Bilge Uzun, (Çev.), Apamer Psikoloji Yayınları.

Pritchard, A. (2009). *Ways of learning: Learning theories and learning styles in the classroom.* (2th ed.). New York: Routledge.

Santrock, J. W. (2011). *Educational psychology.* (5th ed.). New York: McGraw-Hill.

Satir, V., Stachowiak, J., & Taschman, H. A. (1994). *Helping families to change*. Jason Aronson, Incorporated.

Segal, Z., Williams, M., & Teasdale, J. (2018). *Mindfulness-based cognitive therapy for depression*. Guilford publications.

Seligman, L. & Reichenberg, L. W. (2010). *Theories of counseling and psychotherapy: Systems, strategies, and skills.* (3th ed.). New Jersey: Pearson Education, Inc.

Sharf, R. S. (2012). *Theories of psychotherapy and counseling: Concepts and cases.* (5th ed.). Belmont: Cengage Learning.

Sommers-Flanagan, J. & Sommers-Flanagan, R. (2015). *Counseling and psychotherapy theories in context and practice: Skills, strategies, and techniques.* (2th ed.). New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

Tanacıoğlu-Aydın, B. (2022). 3. kuşak bilişsel davranışcı terapiler. Ş. Baştemur & M.A. Kurşuncu (Ed.) *Psikolojik danışmada güncel yaklaşımlar* (ss. 55-96), Nobel Yayıncılık.

Teasdale, J. D. (2004). Mindfulness-based cognitive therapy. J. Yiend (Ed.) *Cognition, emotion and psychopathology: Theoretical, empirical and clinical directions*, (pp. 270-289), Cambridge University Press.

Vernon, A. (2016). Rational emotive behavior therapy. D. Capuzzi & M. D. Stauffer (Ed.). *Counseling and psychotherapy: Theories and interventions* (pp.283-309). (6th ed.). Alexandria, VA: American Counseling Association.

Walker, M. (2005). *Critical thinking: Challenging developmental myths, stigmas and stereotypes.* In D. Comstock (Ed.), Diversity and development: Critical contexts that shape our lives and relationships (pp. 47–66). Belmont, CA: Thomson, Brooks/Cole

Wheeler, G. & Axelsson, L. (2015). *Gestalt therapy.* Washington, DC: American Psychological Association.

Whitaker, C. A., & Bumberry, W. M. (2005). Dancing With The Family:A symbolic-experiential approach. USA: Brunner/Mazel.

Whitaker, C. A., & Keith, D. V. (1981). Symbolic-experiential family therapy. *Handbook of family therapy*, *1*, 187-225.

Williams, J. M. G., & Kuyken, W. (2012). Mindfulness-based cognitive therapy: A promising new approach to preventing depressive relapse. *The British Journal of Psychiatry*, *200*(5), 359-360.

Wubbolding, R. E. (2016). Reality therapy/Choice theory. D. Capuzzi & M. D. Stauffer (Ed.). *Counseling and psychotherapy: Theories and interventions* (pp.311-338). (6th ed.). Alexandria, VA: American Counseling Association.

KAYNAKÇA

Altman, N. (2012). Psychoanalytic therapy. In J. Frew & M. D. Spiegler (Eds.), *Contemporary psychotherapies for a diverse world* (pp. 39-86). Routledge.

Ateş, B. (2022). *Çözüm Odaklı Kısa Süreli Psikolojik Danışma (Kuram ve Uygulama)* (7. Baskı), Vizetek Yayıncılık.

Ateş, B. (2023). Rehberlik ve Psikolojik Danışma, B. Ateş (Ed.) *Geleneksel ve Post-Modern Psikolojik Danışma Kuramları,* İçinde (s.239-281) Vizetek Yayıncılık.

Bateman, A., & Holmes, J. (2001). *Introduction to psychoanalysis: Contemporary theory and practice*. Routledge.

Corey, G. (2008). *Psikolojik danışma kuram ve uygulamaları* (T. Ergene, Çeviren). Ankara: Mentis Yayıncılık.

Curtis, R. C., & Hirsch, I. (2011). Relational psychoanalytic psychotherapy. In S. B. Messer & A. S. Gurman (Eds.), *Essential psychotherapies* (pp. 72–104). New York, NY: The Guilford Press.

Fairbairn, W. R. D. (1954). *An object relations theory of the personality*. New York: Basic Books.

Freud, S. (1900). *The interpretation of dreams.* London: Hogarth.

Freud, S. (1920/1935). *A general introduction to psycho-analysis* (J. Riviere, Trans.). Garden City, NY: Garden City Publishing Company.

Freud, S. (1995). *Five lectures on psycho-analysis*. Penguin Books.

Greenberg, J. R., & Mitchell, S. A. (1983). *Object relations in psychoanalytic theory*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Jones, S. L., Watson, R., & Butman, R. E. (2011). Classical psychoanalysis. In S. L. Jones, & R. E. Butman (Eds.), *Modern psychotherapies*. Downers Grove, IL: InterVarsity Press.

Jung, C. G. (1961). *Memories, dreams, reflections.* New York: Vintage.

Jung, C. G. (1966). Two essays on analytical psychology. In *Collected works of C. G. Jung* (R. F. C. Hall, Trans.) (Vol. 7, 2nd ed.). Princeton, NJ: Princeton University Press.

Lemma, A. (2015). *Introduction to the practice of psychoanalytic psychotherapy*. John Wiley & Sons.

Luborsky, E. B., O'Reilly-Landry, M., & Arlow, J. A. (2008). Psychoanalysis. In R. J. Corsini, & , D. E. Wedding (Eds.), *Current psychotherapies* (pp. 15-62). Thomson Brooks/Cole.

Milton, J., Polmear, C., & Fabricius, J. (2011). *A short introduction to psychoanalysis*. Sage.

Rennison, N. (2001). *Freud & psychoanalysis*. Harpenden, Great Britain: Pocket Essentials.

Smith, D. L. (1999). *Approaching psychoanalysis: An introductory course*. London: Karnac Books.

Wolitzky, D. L. (2011). Contemporary Freudian psychoanalytic psychotherapy. In S. B. Messer & A. S. Gurman (Eds.), *Essential psychotherapies* (pp. 33–72). New York, NY: The Guilford Press.

KAYNAKÇA

Adler, A. (1954). *Understanding human nature.* (W.B. Wolfe, Çev.). Greenwich: Fawcett Publications.

Adler, A. (1956). *The individual psychology of Adler: A systematic presentation in selections from his writings.* (Ed: H. L. Ansbacher ve R. R. Ansbacher), 126-154. New York: Harper Torch books.

Adler, A. (1982). The fundamental views of Individual Psychology. *Journal of Individual Psychology, 38*(1), 3-6.

Adler, A. (1991). The progress of mankind. *Individual Psychology, 47*(1), 17-21.

Adler, A. (1996). The structure of neurosis. *Individual Psychology, 52*(4), 351-362.

Adler, A. (2004). *Yaşamın anlam ve amacı.* F.T. Verlag (Ed.). K. Şipal (Çev.). Ankara: Say Yayınları. (Orijinal çalışma basım tarihi 1985).

Adler, A. (2008). *Nevroz sorunları.* H.L. Ansbacher (Ed.). A. Kılıçlıoğlu (Çev.). Ankara: Say Yayınları. (Orijinal çalışma basım tarihi 1964.)

Adler, A. (2009a). *Bireysel Psikoloji.* A. Kılıçlıoğlu (Çev.). Ankara: Say Yayınları. (Orijinal çalışma basım tarihi 1918).

Ansbacher, H. L. & Ansbacher, R. R. (Eds.). (1964). *Individual Psychology of Alfred Adler.* New York: Harper Torch book.

Ansbacher, H. L. (1982). Adler's views on the unconscious. *Individual Psychology, 38*(1), 32-41.

Ateş, B. (2023). Rehberlik ve Psikolojik Danışma, B. Ateş (Ed.) *Geleneksel ve Post-Modern Psikolojik Danışma Kuramları,* İçinde (s.239-281) Vizetek Yayıncılık.

Aubry, W. E. (1974). *Life style assessment: So what?* ERIC Database. Ed: 106694. Cg: 009750. Ulaşılma tarihi: 14.09.2023

Bettner, B. L. (2006). *The "creative force:" How children create their personalities.* Media, PA: Conexions Press.

Carich, M.S. (1997). *Variations of the 'as if technique.* In J. Carlson & S. Slavik (Eds.), Techniques in Adlerian Psychology (pp. 153-160). Washington, DC: Accelerated Development.

Carlson, J. D. & Robey, P. A. (2011). An integrative Adlerian approach to family counseling. *The Journal of Individual Psychology, 67*(3), 232-244.

Cheston, S. E. (2000). Spirituality of encouragement. *Individual Psychology, 6*(3), 296-304.

Corey, G. (1996). *Theory and practice of counseling approach.* New Jersey: Merill Prentice Hall.

Corey, G. (2009). *Theories and practices of counseling and psychotherapy.* Belmont, CA: Thomson Brooks/Cole.

Dinkmeyer, D. C. & Sperry, L. (2000). *Counseling and psychotherapy: An integrated, individual pscyhology approach.* Upper Sadle River, NJ: Merill/Prentice Hall

Dinkmeyer, D. C., Dinkmeyer, D. C., Jr., & Sperry, L. (1987). *Adlerian counselling and psychotherapy* (2nd ed.). Columbus, OH: Merrill

Dreikurs, R. (1967). *Psychodynamics, psychotherapy, and counseling.* Chicago: Alfred Adler Institute.

Dreikurs, R. (1997). Holistic medicine. *Individual Psychology, 53*(2), 127-205.

Elliott, R., Greenberg, L.S., & Lieter, G. (2004). *Research on experiential psychotherapies.* (Ed.: M.J. Lambert), Bergin and Garfield's Handbook of Psychotherapy and Behaviour Change (493-539). New York: Wiley

Lau, P. S. Y. (1994). My counseling position: An Adlerian approach. *Asian Journal of Counseling, 3*(1), 57-71.

Lingg, M., & Kottman, T. (1991). Changing mistaken beliefs through visuali- zation of early recollections. *Individual Psychology, 47*(2), 255–260.

McClain, M. P. (2005). *Assessing the relationship between encouragement and social interest: An Adlerian perspective.* [Unpublished Doctoral Thesis]. Iowa State University, Human Development and Family Studies, Iowa.

Milliren, A., Clemmer, F., & Wingett, W. (2006). Supervision: In the style of Alfred Adler. *Journal of Individual Psychology,62*(2), 89-105

Mosak, H. H. & Maniacci, M. P. (2008). *Adlerian psychotherapy.* In R. J. Corsini (ed.). Current Psychotherapies. Itasca, Ill.: F. E. Peacock

Mosak, H. H. (1972). Life style assessment: A demonstration based on family contellellation. *Journal of Individual Psychology, 28*, 232 – 247.

Mosak, H. H. (1985). Interrupting a depression: The pushbutton technique. Individual Psychology: *Journal of Adlerian Theory, Research & Practice, 41*(2), 210–214.

Mosak, H. H. (1989). *Adlerian psychotherapy.* In R. J. Corsini & D. Wedding (Eds.), Current psychotherapies (pp. 65–116). F E Peacock Publishers.

Mosak, H. H. (2005). *Adlerian psychotherapy*. In R. J. Corsini & D. Wedding (Eds.), *Current psychotherapies* (pp. 52–95). Thomson Brooks/Cole Publishing Co.

Mosak, H. H., & Maniacci, M. (1999). *A primer of Adlerian psychology: Theanalytic-behavioral-cognitive psychology of Alfred Adler.* Philadelphia: Accelerated Development/Taylor and Francis.

Murdock, N. L. (2012). *Psikolojik danışma ve psikoterapi kuramları: Olgu sunumu yaklaşımıyla.* Ankara: Nobel Yayınları.

Patterson, E. L. & Welfel, R. E. (2005). *The counseling process: A multi theoretical integrative apprach.* USA: Brooks/Cole

Sağar, M.E. (2022). Çocuk psikolojisi, ruh sağlığı ve temel kavramlar. B. ATEŞ (Ed.). *Çocuk Psikolojisi* (ss.1-14). Vizetek Yayınları, Ankara-Türkiye.

Sherman, R. & Dinkmeyer, D. (1987). *Systems of family therapy: An Adlerian integration.* Philadelphia: Brunner/Mazel.

Shulman, B. H. (1962). The family constellation in personality diagnosis. *Journal of Individual Psychology, 18*(1), 35-47.

Shulman, B. H. & Mosak, H. H. (1977). Birth order and ordinal position. *Journal of Individual Psychology, 33*(1), 114-121.

Shulman, B. H., & Mosak, H. H. (1977). Birth order and ordinal position: Two Adlerian views. *Journal of Individual Psychology, 33*(1), 114–121.

Sullivan, B.F. & Schwebel, A. I. (1995). Relationship belief and expectations of satisfaction in marital relationships: Implications for family practitioners. *The Family Journal, 3*(4), 298-305.

Sweeney, J. T. (1998). *Adlerian counseling: A practitioner's approach*. New York: Tylor and Francis.

Vaihinger, H. (1968). *The philosophy of "as if": A system of the theoretical, practical and religious fictions of mankind.* (C. K. Ogden, Trans.). New York: Barnes and Noble. (Original work published 1911)

Watts, E. R. (2003). Adlerian therapy as a relational constructivist approach. *The Family Journal: Counseling and Therapy for Couples and Families, 11*(2), 139-147.

Watts, E. R. & Pietrzak, D. (2000). Adlerian "encouragement" and the therapeutic process of solution-focused brief therapy. *Journal of Counseling and Development, 78*(4), 442-447.

Wells, R., & Giannetti, V. (1990). *Handbook of brief psychotherapies.* New York: Plenum Press.

Wood, A. (2003). Alfred Adler's treatment as a form of brief therapy. *Journal of Contemporary Psychotherapy, 33*(4), 287-301.

KAYNAKÇA

Allen, B. P. (2015). *Personality theories: Development, growth, and diversity*. Psychology Press.

Antony, M. M., & Roemer, L. (2011). *Behavior therapy*. American Psychological Association.

Ateş, B. (2022). *Çözüm Odaklı Kısa Süreli Psikolojik Danışma (Kuram ve Uygulama)* (7. Baskı), Vizetek Yayıncılık.

Ateş, B. (2023). Rehberlik ve Psikolojik Danışma, B. Ateş (Ed.) *Geleneksel ve Post-Modern Psikolojik Danışma Kuramları,* İçinde (s.239-281) Vizetek Yayıncılık.

Bacanlı, H. (2011). *Eğitim psikolojisi*. Pegem Akademi.

Bandura, A. (1977). Social learning theory. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Bandura, A. (2019). *Principles of behavior modification*. International Psychotherapy Institute.

Bayrakcı, M. (2013). Sosyal öğrenme kuramı ve eğitimde uygulanması. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *14,* 198-210.

Bitterman, M. E. (2006). Classical conditioning since Pavlov. *Review of General Psychology*, *10*(4), 365-376. https://doi.org/10.1037/1089-2680.10.4.365

Cervone, D., & Pervin, L. A. (2022). *Personality: Theory and research*. John Wiley & Sons.

Chemtob, C. M., Tolin, D. F., van der Kolk, B. A., & Pitman, R. K. (2000). Eye movement desensitization and reprocessing. In E. B. Foa, T. M. Keane, & M. J. Friedman (Eds.), *Effective treatments for PTSD: Practice guidelines from the International Society for Traumatic Stress Studies* (pp. 139–154). The Guilford Press.

Corey, G. (2013). *Theory and practice of counseling and psychotherapy*. Cengage learning.

Cormier, L. S., & Hackney, H. (2016). *Counseling strategies and interventions for professional helpers*. Boston: Pearson.

Craske, M. G., & Mystkowski, J. L. (2006). Exposure Therapy and Extinction: Clinical Studies. In M. G. Craske, D. Hermans, & D. Vansteenwegen (Eds.), *Fear and learning: From basic processes to clinical implications* (pp. 217–233). American Psychological Association. https://doi.org/10.1037/11474-011

Çenesiz, G. Z. (2015). Kaygı durumlarında gevşeme egzersizi ve sistematik duyarsızlaştırma kullanımı: Bir vaka örneği. *Ayna Klinik Psikoloji Dergisi*, *2*(1), 40-48. https://doi.org/10.31682/ayna.470646

Duckworth, M. P., & Mercer, V. (2006). Assertiveness training. In *Practitioner's guide to evidence-based psychotherapy* (pp. 80-92). Boston, MA: Springer US.

Duschinsky, R. (2012). Tabula rasa and human nature. *Philosophy*, *87*(4), 509-529. https://doi.org/10.1017/S0031819112000393

Goldfried, M. R., & Davison, G. C. (1994). *Clinical behavior therapy* (Exp. ed.). John Wiley & Sons.

Harzem, P. (2004). Behaviorism for new psychology: What was wrong with behaviorism and what is wrong with it now. *Behavior and Philosophy*, *32*(1), 5–12. http://www.jstor.org/stable/27759468

Hogan, R., & Smither, R. (2001). *Personality: Theories and applications*. Westview Press.

Krapfl, J. E. (2016). Behaviorism and society. *The Behavior Analyst*, *39*, 123-129. https://doi.org/10.1007/s40614-016-0063-8

Lehrer, P. M., & Carr, R. (1985). *Progressive relaxation*. Psychology Today.

Miltenberger, R. G. (2016). *Behavior modification: Principles and procedures*. Cengage Learning.

Moore, B. A., & Adams, A. (2008). Exercise as an adjunctive evidence-based treatment. In *Evidence-Based Adjunctive Treatments* (pp. 161-175). Academic Press.

Morganstern, K. P. (1973). Implosive therapy and flooding procedures: A critical review. *Psychological Bulletin, 79*(5), 318–334. https://doi.org/10.1037/h0034571

Murdock, N. L. (2012). *Psikolojik danışma ve psikoterapi kuramları*. *(Çev. F. Akkoyun). Nobel Akademik Yayıncılık.*

Peck, D., & Whitlow, D. (2019). *Approaches to personality theory*. Routledge.

Sağar, M.E. (2022). Çocuk psikolojisi, ruh sağlığı ve temel kavramlar. B. ATEŞ (Ed.). *Çocuk Psikolojisi* (ss.1-14). Vizetek Yayınları, Ankara-Türkiye.

Schaefer, H. R., Mahtın, P. L., & Edwards, J. (1969). Behavioral therapy. *AJN The American Journal of Nursing*, *69*(10), 2234-2240.

Shapiro, F. (1989). Eye movement desensitization: A new treatment for post-traumatic stress disorder. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, *20*(3), 211-217. https://doi.org/10.1016/0005-7916(89)90025-6

Shapiro, F. (2001). *Eye movement desensitization and reprocessing (EMDR): Basic principles, protocols, and procedures*. Guilford Press.

Sharf, R. S. (2015). *Theories of psychotherapy & counseling: Concepts and cases*. Cengage Learning.

Skinner, B. F. (1965). *Science and human behavior*. Simon and Schuster.

Spence, K. W. (1956). *Behavior theory and conditioning.* Yale University Press.

Terjesen, M., Rooney, T., Barnea, M., & Nicosia, V. (2018). Behavior therapy. In A. Vernon & K. A. Doyle (Eds.), *Cognitive behavior therapies: A guidebook for practitioners* (pp. 37–73). American Counseling Association.

Walters, S. T., & Rotgers, F. (Eds.). (2011). *Treating substance abuse: Theory and technique*. Guilford Press.

Watson, J. B. (1913). Psychology as the behaviorist views it. *Psychological Review, 20*(2), 158–177. https://doi.org/10.1037/h0074428

Watson, J. B. (2017). *Behaviorism*. Routledge.

Wilson, D. L., Silver, S. M., Covi, W. G., & Foster, S. (1996). Eye movement desensitization and reprocessing: Effectiveness and autonomic correlates. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, *27*(3), 219-229. https://doi.org/10.1016/S0005-7916(96)00026-2

Wolpe, J. (1961). The systematic desensitization treatment of neuroses. *The Journal of nervous and mental disease*, *132*(3), 189-203.

Wolpe, J. (1963). Quantitative relationships in the systematic desensitization of phobias. *American Journal of Psychiatry*, *119*(11), 1062-1068. https://doi.org/10.1176/ajp.119.11.1062

Wolpe, J. (1990). *The practice of behavior therapy*. Pergamon press.

KAYNAKÇA

Adams, M. (2019). Existential-phenomenological therapy: Method and practice. In E. van Deurzen, E. Craig, K. Schneider, D. Tantam, & S. du Plock (Eds.), *The wiley world handbook of existential therapy* (pp. 167–181). John Wiley & Sons LTD.

Altınsoy, F. (2023). Posttraumatic growth experiences of adolescents with parental loss: A phenomenological study. *OMEGA-Journal of Death and Dying*, *87*(1), 312-333.

Ateş, B. (2022). *Çözüm Odaklı Kısa Süreli Psikolojik Danışma (Kuram ve Uygulama)* (7. Baskı), Vizetek Yayıncılık.

Ateş, B. (2023). Rehberlik ve Psikolojik Danışma, B. Ateş (Ed.) *Geleneksel ve Post-Modern Psikolojik Danışma Kuramları,* İçinde (s.239-281) Vizetek Yayıncılık.

Bugental, J. (2008). Preliminary sketches for short-term existential-humanistic practice. In K. Schneider (Ed.) *Existential-integrative psychotherapy: Guideposts to the core of practice (165-168)* Routledge.

Bugental, J. F., & Kleiner, R. I. (1993). Existential psychotherapies. In Stricker, G., & Gold, J. R. (Eds.). *Comprehensive handbook of psychotherapy integration* (pp. 101-112). Springer US.

Corey, G. (2008). *Psikolojik danışma kuram ve uygulamaları* (T. Ergene, Çeviren). Mentis Yayıncılık.

Cooper, M. (2003). *Existential therapies. thousand oaks*. SAGE Publications.

Frankl, V. (1946/2018). *İnsanın anlam arayışı* (S. Budak, Çev.). Okuyanus Yayınevi.

Gençtan, E. (1994). *İnsan olmak* (14. baskı). Remzi Kitabevi.

Geçtan, E. (2007). *Varoluş ve psikiyatri* (7. baskı.) Metis Yayınevi.

Gladding, S. T. (2018). Counseling: A comprehensive profession (8th edn.). Pearson.

Iacovou, S., & Weixel-Dixon, K. (2015). *Existential therapy: 100 key points and techniques*. Routledge.

Jaspers, K. (1971). *Felsefeye giriş* (M, Akalın, Çev). Hareket Yayınları.

Kuçuradi, İ., (1995). *Nıetzsche ve insan*, Türkiye Felsefe Kurumu.

Maddi, S. R. (2006). Hardiness: The courage to grow from stresses. *The Journal of Positive Psychology, 1*(3), 160-168.

May, R. (1958). Contributions of existential psychotherapy. In R. May, E. Angel, & H. F. Ellenberger (Eds.), *Existence: A new dimension in psychiatry and psychology* (pp. 37–91). Basic Books/Hachette Book Group. https://doi.org/10.1037/11321-002

May, R. (1969). *Love and will*. WW Norton & Company.

May, R. (1975). The courage to create. W. W. Norton.

May, R. (1994). *The courage to create*. WW Norton & Company.

May, R., & Yalom, I. (2005). Existential psychotherapy. In R. J. Corsini & D. Wedding (Eds.), Current psychotherapies (pp. 269–298). Thomson Brooks/Cole Publishing Co.

Mendelowitz, E., & Schneider, K. (2008). Existential psychotherapy. In R. J. Corsini & D. Wedding (Eds.), *Current psychotherapies* (pp. 295-327). Thomson.

Murdock, N. L. (2004). *Theories of counseling and psychotherapy: A case approach.* Pearson Education New Zealand.

Sayar, K. (2014). *Olmak cesareti*. Timaş Yayınları.

Sharf, R.S. (2010) *Theories of psychotherapy and counseling: Concepts and cases* (5th ed). Brooks/Cole, Cengage Learning.

Strasser, A. (2021). *Time-limited existential therapy: The wheel of existence*. John Wiley & Sons.

Yalom, I. D. (1980). *Existential psychotherapy.* Basic Books.

Yalom, I. D. (1989). *Love's executioner: And other tales of psychotherapy.* Basic Books. Yalom,

Yalom, I. D. (1995). *The theory and practice of group psychotherapy* (4th ed.). Basic Books.

Yalom, I. D. (2002). *The gift of therapy: An open letter to a new generation of therapists and their patients.* Harper Collins Publishers.

KAYNAKÇA

Ateş, B. (2022). *Çözüm Odaklı Kısa Süreli Psikolojik Danışma (Kuram ve Uygulama)* (7. Baskı), Vizetek Yayıncılık.

Ateş, B. (2023). Rehberlik ve Psikolojik Danışma, B. Ateş (Ed.) *Geleneksel ve Post-Modern Psikolojik Danışma Kuramları,* İçinde (s.239-281) Vizetek Yayıncılık.

Bozarth, J. O. (1991). Person-cntered assessment. *Journal of Counseling & Development*, *69*(5), 458-461. https://doi.org/10.1002/j.1556-6676.1991.tb01545.x

Carkhuff, R. R. (1969). *Helping and human relations: A primer for lay and professional helpers: I. Selection and training.* Holt, Rinehart & Winston.

Corey, G. (2008). *Psikolojik danışma kuram ve uygulamaları* (T. Ergene, Çeviren). Mentis Yayıncılık.

Egan, G. (1994). *The skilled helper: A problem-management approach to helping* (5th ed.). Thomson Brooks/Cole Publishing Co.

Gladding, S. T. (2018). *Counseling: A comprehensive profession* (8th ed.). Pearson.

Mearns, D., & Thorne, B.. (2000). *Person-centred therapy today: New frontiers in theory and practice*. Sage.

Murdock, N. L. (2004). *Theories of counseling and psychotherapy: A case approach*. Pearson Education New Zealand.

Nelson-Jones, R. (2000). *Six key approaches to counselling and therapy*. Sage.

Renger, S. (2023). Therapists' views on the use of questions in person-centred therapy. *British Journal of Guidance & Counselling*, *51*(2), 238-250.

Renger, S., Macaskill, A., & Naylor, B. (2020). Learning and change within person-centred therapy: Views of expert therapists. *Counselling and Psychotherapy Research*, 20(3), 535-544.

Rogers, C. R. (1942). *Counseling and psychotherapy; newer concepts in practice.* Houghton Mifflin.

Rogers, C. R. (1951). *Client-centered therapy; its current practice, implications, and theory.* Houghton Mifflin.

Rogers, C. R. (1957). The necessary and sufficient conditions of therapeutic personality change. *Journal of Consulting Psychology, 21*(2), 95–103. https://doi.org/10.1037/h0045357

Rogers, C. R. (1958). A process conception of psychotherapy. *American Psychologist, 13*(4), 142–149. https://doi.org/10.1037/h0042129

Rogers, CR. (1961) *On Becoming a person: A therapist's view of psychotherapy*. Houghton Mifflin.

Rogers, C. R. (1966). Client-centered therapy. In S. Arieti (ed.), *American Handbook of Psychiatry* (pp. 183-200). Basic Books.

Rogers, C. R. (1975). Empathic: An unappreciated way of being. *The Counseling Psychologist*, *5*(2), 2–10. https://doi.org/10.1177/001100007500500202

Rogers, C. R. (1980). *Way of being*. Houghton Mifflin.

Rogers, C. R. (1987). Comment on shlien's article "a countertheory of transference." *Person-Centered Review, 2*(2), 182–188.

Sharf, R.S. (2010) *Theories of psychotherapy and counseling: Concepts and cases* (5th ed). Brooks/Cole, Cengage Learning.

Tudor, K., & Worrall, M. (2006). *Person-Centred therapy: A clinical philosophy.* Routledge.

Wilkins, P. (2010). *Person-centred therapy: 100 key points*. Routledge.

KAYNAKÇA

Akkoyun, F. (2001). *Gestalt Terapi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Buber, M. (1965). *Between Man and Man.* New York: The Macmillan.

Clarkson, P. (2004). *Gestalt Counseling in Action*. (3rd. ed.). London: Sage Publications.

Corey, G. (2001). *Theory and Practice of Counseling and Psychoterapy* (6th ed.). Monterey: Brooks/Cole Publishing.

Corey, G. (2008). *Psikolojik Danışma, Psikoterapi Kuram ve Uygulamaları* (T. Ergene, Çev.). Ankara: Mentis.

Crocker, S. (2005). Phenomenology, existentialism, and Eastern thought. In A. L. Woldt & S. M. Toman (Eds.). *Gestalt therapy: History, theory and practice*, 65–80. https://doi.org/10.4135/9781452225661.n4

Daş, C. (2006). *Büyümek ve gelişmek: Gestalt Terapi yaklaşımı.* Ankara: HYB Yayıncılık.

Daş, C. (2012). *Geştalt Terapi.* Ankara: HYB Yayıncılık.

Downing, J. & Marmorstein, R. (1997). *Dreams and nightmares.* USA: Book Masters Inc.

Gaffney, S. (2004). Gestalt at work: a gestalt organization and systems dynamics case study. *Gestalt Review*, *8*(3), 263–290.

Harman, R. L. (1990). *Gestalt therapy discussions with the masters.* Springfield, IL: Charled C. Thomas.

Houston, G. (2003). *Brief Gestalt Therapy: Brief Therapies Series.* London: Sage Publications.

Jacobs, S. (2007). *The implemention of humour as deflective technique in contact boundary disturbance.* Master of Diaconiologh, University of South Africa.

Joyce, P. & Sills, C. (2001). *Skills in Gestalt Counseling ve Psychotherapy*. London: Sage.

Latner, J. (1986). The Gestalt Therapy Book. New York, NY: The Gestalt Journal.

Mackewn, J. (1999). *Developing Gestalt counseling.* London: Sage Publications.

Melnick, J. (1997). Welcome to Gestalt Review. *Gestalt Review, 1*(1), 1-8.

Melnick, J., & Nevis, S.M. (2003). Şimdi ve burada tanı koyma: Deneyim döngüsü ve DSM-IV (Özet Çev. Ç.Gülol). *Temas: Geştalt Terapi Dergisi, 1*(2),71-87.

Miller, M. V. (1989). Introduction to gestalt therapy verbatim. *The Gestalt Journal, 12*(1), 5-24.

Molaei, B. (2015). *Birey odaklı grupla psikolojik danışmanın gestalttemas engelleri ve fonksiyonel olmayan tutumları üzerine etkisi.* Doktora tezi. Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Murdock, N. L. (2014). *Psikolojik Danışma ve Psikoterapi Kuramları: Olgu Sunumu Yaklaşımıyla.* (Çeviri Ed. Füsun Akkoyun). Ankara, Nobel Yayınevi.

Ovsyanka, M. (1928). Dir wiederaufnahme von interbrochenen handlungen. *Psychologische Forschung,* 2, 302-389.

Perls, F. (1948). Theory and thecnique of personality integration. *American Journal of Psychotherapy*, 2, 565-586.

Perls, F. (1969). *Gestalt Therapy Vertabim.* Moab, UT: Real People.

Perls, F. (1973). *The Gestalt Approach ve Eye Witness to Therapy.* Palo Alto, CA: Science and Behavior.

Perls, L. (1992). Concepts and misconceptions of gestalt therapy. *Journal of Humanistic Psychology*, *32* (3), 50-56.

Polster, E., & Polster, M. (1973). *Gestalt therapy integrated.* New York: Brunner/Mazel.

Polster, E. & Polster, M. (1974). *Gestalt therapy integrated: Contours of theory and practice.* New York: Vintage Books.

Schultz, D. P. & Schultz, S. E. (2004). *A History of Modern Psychology* (8th ed.). Belmont, CA: Wadsworth.

Seligman, L. & Reichenberg, L. W. (2019). *Psikolojik Danışma ve Psikoterapi Kuramları* (E. E. Yerlikaya, Çev.). Ankara, Pegem Akademi Yayıncılık.

Sharf, R. S. (2021). *Psikoterapi ve Psikolojik Danışma Kuramları: Kuramlar ve Örnek Olaylar* (Çeviri Ed. NV Acar). Ankara, Nobel Yayınevi.

Simkin, J. S. & Yontef, G. M. (1984). Gestalt therapy. In Corsini, R. J. (ed). Current Psychotherapies (3rd. Ed) Illinois: Peacock Publishers. 279-318.

Sills, C., Finch, S., & Lapworth, P. (2000). Gestalt counselling. United Kingdom: Winslow Press Limited.

Staemmler, F. M. (2004). Dialogue and interpretetion in gestalt therapy. *International Gestalt Journal,* 27, 33-57.

Voltan-Acar, N. (2019). *Gestalt Terapi. Ne kadar farkındayım?* (8. Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Wallen, R. (1970). Gestalt therapy and gestalt psychology. In J. Fagan & I. L. Shepherd (Eds.), Gestalt terapy now. New York: Happer & Row.

Wheeler, G. (1991). *Gestalt Reconsidered: A New Approach to Contact and Resistance.* New York, NY: Gardner.

Yalom, I. (2003). *Kısa Süreli Grup Terapileri.* İstanbul: Kabalcı.

Yontef, G. M. (1993). *Awareness, dialogue and process: Essay on Gestalt therapy.* Highland, NY: Gestalt Journal Press.

Yontef, G. (2007). The power of the immediate moment in gestalt therapy. *Journal of Contemporary Psychotherapy: On the Cutting Edge of Modern Developments in Psychotherapy, 37*(1), 17–23. https://doi.org/10.1007/s10879-006-9030-0

Zinker, J. (1978). Ceative process in Gestalt therapy. New York: Random House.

KAYNAKÇA

Banks, T. (2011). Helping students manage emotions: REBT as a mental health educational curriculum. *Educational Psychology in Practice*, *27*(4), 383-394. https://doi.org/10.1080/02667363.2011.624303

Beck, A. T. (1964). Thinking and depression: II. Theory and therapy. *Archives of General Psychiatry*, *10*(6), 561-571. https://doi.org/10.1001/archpsyc.1964.01720240015003

Beck, A. T., Rush, A. J., Shaw, B. F., ve Emery, G. (1979). *Cognitive therapy of depression*. New York, N.Y: Guilford Press.

Caruso, C., Angelone, L., Abbate, E., Ionni, V., Biondi, C., Di Agostino, C., . . . Mezzaluna, C. (2018). Effects of a REBT based training on children and teachers in primary school. *Journal of Rational-Emotive & Cognitive-Behavior Therapy*, *36*(1), 1-14. https://doi.org/10.1007/s10942-017-0270-6

Corey, G. (2005). *Psikolojik danışma psikoterapi kuram ve uygulamaları*. Ankara: Mentis Yayıncılık.

Corsini, R. J., ve Wedding, D. (2011). *Modern psikoterapi teknikleri*. İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Cristea, I. A., Stefan, S., David, O., Mogoase, C., ve Dobrean, A. (2016a). Rational-emotive and cognitive-behavior therapy (RE&BT) treatment protocol for anxiety in children and adolescents. (Ed.), *REBT in the treatment of anxiety disorders in children and adults* içinde (ed., ss. 51-67). Cham: Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-18419-7_4

Cristea, I. A., Stefan, S., David, O., Mogoase, C., ve Dobrean, A. (2016b). Rational-emotive and cognitive-behavior therapy for generalized anxiety disorder. (Ed.), *REBT in the treatment of anxiety disorders in children and adults* içinde (ed., ss. 15-30). Cham: Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-18419-7_2

David, D., Cardoş, R., Cândea, D., Oltean, H., ve Ştefan, S. (2019). REBT and depressive disorders. W. Dryden & M. E. Bernard (Ed.), *REBT with diverse client problems and populations* içinde (ed., ss. 23-44). Cham: Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-02723-0_2

Davis, H., ve Turner, M. J. (2020). The use of rational emotive behavior therapy (REBT) to increase the self-determined motivation and psychological well-being of triathletes. *Sport, Exercise, and Performance Psychology*, *9*(4), 489-505. https://doi.org/10.1037/spy0000191

DiGiuseppe, R. A., Doyle, K. A., Dryden, W., ve Backx, W. (2014). *A practitioner's guide to rational emotive behavior therapy* (3rd ed.). New York, NY: Oxford University Press.

Dryden, W. (2005). Rational emotive behavior therapy. A. Freeman, vd. (Ed.), *Encyclopedia of cognitive behavior therapy* içinde (ed., ss. 321-324). Boston, MA: Springer US. https://doi.org/10.1007/0-306-48581-8_90

Dryden, W. (2011). Albert Ellis and rational emotive behavior therapy: a personal reflection. *Journal of Rational-Emotive & Cognitive-Behavior Therapy*, *29*(4), 211-219. https://doi.org/10.1007/s10942-011-0143-3

Dryden, W., ve Neenan, M. (2006). *Rational emotive behaviour therapy: 100 key points and techniques*. Hoboken: Taylor & Francis.

Ellis, A. (1962). *Reason and emotion in psychotherapy*. New York: Springer.

Ellis, A. (1999). *How to make yoruself happy and remakably less disturbable*. Atascadero: CA: Impact.

Ellis, A. (2000). Rational emotive imagery. M. E. Bernard & J. L. Wolfe (Ed.), *The REBT resource book for practitioners* içinde (2nd ed., ss. 8-10). NewYork, NY: Albert Ellis Institute.

Ellis, A. (2019). Early theories and practices ofrRational emotive behavior therapy and how they have been augmented and revised during the last three decades. M. E. Bernard & W. Dryden (Ed.), *Advances in REBT: theory, practice, research, measurement, prevention and promotion* içinde (ed., ss. 1-21). Cham: Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-93118-0_1

Ellis, A., ve Bernard, M. E. (1985). What is rational-emotive therapy. A. Ellis & M. E. Bernard (Ed.), *Clinical applications of rational-emotive therapy* içinde (ed., ss. 1-30). New York: Springer.

Ellis, A., David, D., ve Lynn, S. J. (2010). Rational and irrational beliefs: a historical and conceptual perspective. S. J. L. D. David, & A. Ellis (Ed.), *Rational and irrational beliefs: Research, theory, and clinical practice.* içinde (ed., ss. 3-22). New York, NY, US: Oxford University Press.

Ellis, A., ve Dryden, W. (1997). *The practice of rational emotive behavior therapy* (2nd ed.). New York: Springer.

Ellis, A., Dryden, W., ve DiGiuseppe, R. (2007). *The practice of rational emotive behavior therapy*. New York: Springer.

Ellis, A., ve MacLaren, C. (1998). *Rational emotive behavior therapy: A therapist's guide*. Atascadero, CA, US: Impact Publishers.

Ezel, A. (2018). *Madde bağımlılığı tedavisi görmüş bireylerde bilişsel davranışçı grup psikoterapisinin relaps eğilimi üzerindeki etkisinin sınanması* [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Hickey, M. (2019). REBT and anxiety disorders. W. Dryden & M. E. Bernard (Ed.), *REBT with diverse client problems and populations* içinde (ed., ss. 3-21). Cham: Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-02723-0_1

Hickey, M., ve Doyle, K. A. (2017). Rational emotive behavior rherapy. A. Vernon & K. A. Doyle (Ed.), *Cognitive behavior therapies* içinde (ed., ss. 109-142). https://doi.org/10.1002/9781119375395.ch4

Kartol, A. (2018). *Akılcı duygusal davranışçı terapi temelli grupla psikolojik danışma uygulamasının ergenlerin depresyon ve anksiyete belirtileri üzerindeki etkisinin incelenmesi.* [Doktora Tezi]. Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Knapp, S., Miller, A., Outar, L., ve Turner, M. (2023). Psychological well-being and exercise addiction: The treatment effects of an REBT intervention for females. *Psychology of Sport and Exercise*, *64*, 102298. https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2022.102298

Kurniawati, D. A., ve Basuki, A. (2020). *Implementation of REBT for Drug Addicts: Meta-Analysis* Proceedings of the 2nd International Seminar on Guidance and Counseling 2019 (ISGC 2019), 17-18 October 2019, Padang, Indonesia.

Michler Bishop, F. (2019). REBT and addictions. W. Dryden & M. E. Bernard (Ed.), *REBT with diverse client problems and populations* içinde (ss. 103-125). Cham: Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-02723-0_6

Oltean, H.-R., Hyland, P., Vallières, F., ve David, D. O. (2017). An empirical assessment of REBT models of psychopathology and psychological health in the prediction of anxiety and depression symptoms. *Behavioural and Cognitive Psychotherapy*, *45*(6), 600-615. https://doi.org/10.1017/S1352465817000133

Onuigbo, L. N., Eseadi, C., Ugwoke, S. C., Nwobi, A. U., Anyanwu, J. I., Okeke, F. C., . . . Eze, P. (2018). Effect of rational emotive behavior therapy on stress management and irrational beliefs of special education teachers in Nigerian elementary schools. *Medicine (Baltimore)*, *97*(37), e12191. https://doi.org/10.1097/md.0000000000012191

Schenk, A., Popa, C. O., Olah, P., Suciu, N., ve Cojocaru, C. (2020). The efficacy of rational emotive behavior therapy intervention in generalized anxiety disorder. *Acta Marisiensis - Seria Medica*, *66*(4), 148-151. https://doi.org/doi:10.2478/amma-2020-0027

Vaida, S., Kallay, É., ve Opre, A. (2008). Counseling in schools. a rational emotive behavior therapy (REBT) based intervention. *Cognition, Brain, Behavior*, *12*(1), 57-69.

Vernon, A. (2009). Applying rational-emotive behavior therapy in schools. R. W. C. R. B. Mennuti (Ed.), *School-based mental health: A practitioner's guide to comparative practices.* içinde (ed., ss. 151-179). New York, NY, US: Routledge/Taylor & Francis Group.

KAYNAKÇA

Ateş, B. (2022). *Çözüm Odaklı Kısa Süreli Psikolojik Danışma (Kuram ve Uygulama)* (7. Baskı), Vizetek Yayıncılık.

Ateş, B. (2023). Rehberlik ve Psikolojik Danışma, B. Ateş (Ed.) *Geleneksel ve Post-Modern Psikolojik Danışma Kuramları,* İçinde (s.239-281) Vizetek Yayıncılık.

Corey, G. (2008). *Psikolojik danışma kuram ve uygulamaları* (T. Ergene, Çeviren). Ankara: Mentis Yayıncılık

Glasser, W. (1965). *Reality therapy: A new approach to psychiatry*. New York: Harper & Row.

Glasser, W. (1968). *Schools without failure*. New York, NY: HarperCollins.

Glasser, W. (1985). *Control theory*. New York, NY: HarperCollins.

Glasser, W. (1990). *The quality school*. New York, NY: HarperCollins.

Glasser, W. (1998). *Choice theory: A new psychology of personal freedom.* New York, NY: HarperCollins.

Glasser, W. (2001). *Counseling with choice theory: The new reality therapy*. New York, NY: HarperCollins.

Glasser, W. (2003). *Warning: Psychiatry can be hazardous to your mental health*. New York, NY: HarperCollins.

Glasser, W. (2004). A new vision for counseling. *The Family Journal*, *12*(4), 339-341. https://doi.org/10.1177/1066480704267486

Glasser, W. (2005). *Defining mental health as a public health problem*. Chatsworth, CA: The William Glasser Institute.

Glasser, W. (2013). *Take charge of your life*. Bloomington, IN: iUniverse.

Peterson, A. V. (2000). Choice theory and reality therapy. *TCA Journal, 28*(1), 41–49. https://doi.org/10.1080/15564223.2000.12034563

Wubbolding, R. E. (2000). *Reality therapy for the 21st century*. New York, NY: Routledge.

Wubbolding, R. E. (2007). Glasser quality school. *Group Dynamics: Theory, Research, and Practise, 11*(4), 253-261. https://doi.org/10.1037/1089-2699.11.4.253

Wubbolding, R. E. (2012). Reality therapy. In J. Frew & M. D. Spiegler (Eds.), *Contemporary psychotherapies for a diverse world* (pp. 339-373). Routledge.

Wubbolding, R. E. (2015). The voice of William Glasser: Accesssing to continuing evaluation of reality therapy. *Journal of Mental Health Counseling, 37*(3), 189-205. https://doi.org/10.17744/mehc.37.3.01

Wubbolding, R. (2017). *Reality therapy and self- evaluation, the key to client change*. Alexandria, VA: American Counseling Association.

Wubbolding, R. E. (2019). Counseling for results: Reality therapy in action. In C. T. Dollarhide, & M. E. Lemberger-Truelove (Eds.), *Theories of school counseling for the 21st century* (pp. 127-154). Oxford University Press.

Wubbolding, R. E., Brickell, J., Imhof, L., Kim, R.I. & Al-Rashidi, B. (2004). Reality therapy: A global perspective. *International Journal for the Advancement of Counselling*, *26* (3), 219-228. https://doi.org/10.1023/B:ADCO.0000035526.02422.0d

Kaynakça

Arntz, A. (2011). Imagery rescripting for personality disorders. *Cognitive and Behavioral Practice*, *18*(4), 466-481. https://doi.org/10.1016/j.cbpra.2011.04.006

Ateş, B. (2022). *Çözüm Odaklı Kısa Süreli Psikolojik Danışma (Kuram ve Uygulama)* (7. Baskı), Vizetek Yayıncılık.

Ateş, B. (2023). Rehberlik ve Psikolojik Danışma, B. Ateş (Ed.) *Geleneksel ve Post-Modern Psikolojik Danışma Kuramları,* İçinde (s.239-281) Vizetek Yayıncılık.

Baker, A. W., Skolnik, A. M., Park, J. M., Sprich, S. E., & Wilhelm, S. (2023). Basic Principles and Practice of Cognitive-Behavioral Therapy. In *the massachusetts general hospital handbook of cognitive behavioral therapy* (pp. 7-17). Cham: Springer International Publishing.

Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Beck, A. T. (1970). Cognitive therapy: Nature and relation to behavior therapy. *Behavior Therapy*, *1*(2), 184-200. https://doi.org/10.1016/S0005-7894(70)80030-2

Beck, A. T. (2005). The current state of cognitive therapy: a 40-year retrospective. *Archives of General Psychiatry*, *62*(9), 953-959. https://doi.org/10.1001/archpsyc.62.9.953

Beck, J. S. (2011). Cognitive-behavioral therapy. *Clinical Textbook of Addictive Disorders*, *491*, 474-501.

Beck, A. T., & Haigh, E. A. (2014). Advances in cognitive theory and therapy: The generic cognitive model. *Annual Review of Clinical Psychology*, *10*, 1-24. https://doi.org/10.1146/annurev-clinpsy-032813-153734

Butler, A. C., Chapman, J. E., Forman, E. M., & Beck, A. T. (2006). The empirical status of cognitive-behavioral therapy: A review of meta-analyses. *Clinical Psychology Review*, *26*(1), 17-31. https://doi.org/10.1016/j.cpr.2005.07.003

Calkins, A. W., Park, J. M., Wilhelm, S., & Sprich, S. E. (2016). Basic principles and practice of cognitive behavioral therapy. In T. J. Peterson, S. E. Sprich, & S. Wilhelm (Eds*.), The Massachusetts general hospital handbook of cognitive behavioral therapy: Current clinical psychiatry* (pp. 5-14). New York: Springer.

Cuijpers, P. (1998). A psychoeducational approach to the treatment of depression: a meta-analysis of Lewinsohn's "Coping with Depression" course. *Behavior Therapy*, *29*(3), 521-533. https://doi.org/10.1016/S0005-7894(98)80047-6

Dobson, D., & Dobson, K. S. (2009). *Evidence-based practice of cognitive behavioral therapy*. New York, NY: Guilford Press.

Dozois, D. J., Dobson, K. S., & Rnic, K. (2019). Historical and philosophical bases of the cognitive-behavioral therapies. In *Handbook of Cognitive-Behavioral Therapies*; Guilford Press: New York.

Ellis, A., & Whiteley, J. M. (1979). *Theoretical and empirical foundations of rational-emotive therapy*. Thomson Brooks/Cole.

Fisher, L. B., Curreri, A. J., Tan, E. K., & Sprich, S. E. (2023). Cognitive Techniques. In *the massachusetts general hospital handbook of cognitive behavioral therapy* (pp. 19-38). Cham: Springer International Publishing.

Gearing, R. E., Schwalbe, C. S., Lee, R., & Hoagwood, K. E. (2013). The effectiveness of booster sessions in CBT treatment for child and adolescent mood and anxiety disorders. *Depression and Anxiety*, *30*(9), 800-808. https://doi.org/10.1002/da.22118

Greenberger, D., & Padesky, C. A. (2015). *Mind over mood: Change how you feel by changing the way you think*. Guilford Publications.

Holmes, E. A., Arntz, A., & Smucker, M. R. (2007). Imagery rescripting in cognitive behaviour therapy: Images, treatment techniques and outcomes. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, *38*(4), 297-305. https://doi.org/10.1016/j.jbtep.2007.10.007

Naeem, F., & Kingdon, D. (2012). *Cognitive behaviour therapy in non-Western cultures*. New York, NY: Nova Science.

Overholser, J. C. (1993). Elements of the Socratic method: I. Systematic questioning. *Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training*, *30*(1), 67-74. https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0033-3204.30.1.67

Persons, J. B., & Davidson, J. (2001). Cognitive-behavioral case formulation. *Handbook of Cognitive-Behavioral Therapies*, *2*, 86-110.

Satterfield, J. M. (2008). *A cognitive-behavioral approach to the beginning of the end of life, minding the body: facilitator guide*. Oxford University Press.

Wenzel, A. (2012). Modification of core beliefs in cognitive therapy. In I. R. de Oliveira (ed.), Cognitive behavioral therapy (pp. 17–34).

Wenzel, A., Dobson, K. S., & Hays, P. A. (2016). *Cognitive behavioral therapy techniques and strategies*. American Psychological Association.

Wright, J. H., Brown, G. K., Thase, M. E., & Basco, M. R. (2017). *Learning cognitive-behavior therapy: An illustrated guide*. American Psychiatric Pub.

KAYNAKÇA

Arslan, Ü., & Gümüşçağlayan, G. (2018). Çözüm Odaklı Kısa Süreli Terapiye Kısa Bir Bakış. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi(47), 491-507. https://doi.org/10.21764/maeuefd.396228

Ateş, B. (2022). *Çözüm Odaklı Kısa Süreli Psikolojik Danışma (Kuram ve Uygulama)* (7. Baskı), Vizetek Yayıncılık.

Ateş, B. (2023). Rehberlik ve Psikolojik Danışma, B. Ateş (Ed.) *Geleneksel ve Post-Modern Psikolojik Danışma Kuramları,* İçinde (s.239-281) Vizetek Yayıncılık.

Banks, R.(2005). Solution-focused group therapy. Journal of Family Psychotherapy. 16 (1-2), 16-21.

Bannink, F. P. (2007). Solution-Focused Brief Therapy. Journal of Contemporary Psychotherapy, 37(2), 87-94.

Berg, I. K., & Miller, S. D. (1992). *Working with the problem drinker: A solution-focused approach.* W. W. Norton & Company.

Corey,G.(2008).Psikolojik Danışma Kuram ve Uygulamaları.(Çev.T.Ergene).Ankara: Mentis Yayıncılık.

Corsini, R.J., & Wedding, D. (2012) Modern Psikoterapi Teknikleri (Çev. E. Güzelyazıcı, S. Darcan-Çiftçi ve M. Türkoğlu). İstanbul: Kaknüs Yayınları.

De Jong, P. and Berg, I.K. (1998). Interviewing for Solutions. Pacific Grove CA: Brooks/ Cole.

De Shazer, S. (1985). Keys to solution in brief therapy. New York: Norton.

De Shazer, S. (1988). Clues: Investigating solutions in brief therapy. New York: Norton.

De Shazer, S., Dolan, Y., Korman, H., Trepper, T., McCollum, E., and Berg, I. K. (2007). More than miracles the state of the art of solution-focused brief therapy. New York: Haworth Press.

Doğan, S. (1999). Çözüm Odaklı Kısa Süreli Terapi: Kuramsal bir inceleme. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi,2(12), 28-38

Doğan, S. (1999). Çözüm-Odaklı Kısa Süreli Terapi: Kuramsal Bir İnceleme. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 2(12), 23-38.

ERÇEVİK, A. (2021). Çözüm Odaklı Kısa Süreli Psikolojik Danışma ve Öyküsel Psikolojik Danışma Yaklaşımlarına Dair Karşılaştırmalı Bir İnceleme. Humanistic Perspective, 3(2), 400-419. https://doi.org/10.47793/hp.942378

Esendağ,A.N.(2022). Sanat Terapisiyle Desteklenmiş Çözüm Odaklı Kısa Terapinin Algılanan Stres Düzeyine Etkisi.Yüksek Lisans Tezi.Karabük Üniversitesi,Karabük.

Gençdoğan, B. (2014). Psikolojik Danışma Kuramları. Ahmet Akın ve Rukiye Şahin. (Ed.). Çözüm odaklı terapi yaklaşımı içinde (s. 325-360). İstanbul: Lisans Yayıncılık.

George, E., Iveson, C., Ratner, H.(2003). Solution Focused Brief Therapy, Course Notes, Brief Therapy Practice, London.

Güner, O. (2011). Çözüm Bende Saklı! Çözüm Odaklı Terapi Yöntemi. (2. Baskı). Ankara: Efil Yayınevi.

Kim J S. (2008). Examining the effectiveness of solution-focused brief therapy: A meta-analysis. Research on Social Work Practice, 18(2),107-116. https://doi.org/10.1177/1049731507307807

Lambert MJ. Psychotherapy outcome research: Implications for integrative and eclectic therapists. In: Norcross JC, Goldfried MR, editors. *Handbook of Psychotherapy Integration.* Basic Books; New York: 1992. pp. 94–129.

Lethem, J. (2002). Brief Solution Focused Therapy. Child and Adolescent Mental Health, 7(4), 189-192.

Meydan, B. (2013). Çözüm Odaklı Kısa Süreli Psikolojik Danışma: Okullardaki Etkililiği Üzerine Bir İnceleme. Turkish Psychological Counseling & Guidance Journal, 4(39), 120-129.

Miller, S.D. ve I.K. Berg. (1996). The Miracle Method: A Radically New Approach To Problem Drinking. Basım Yeri: New York: W.W. Norton& Company

Murdock, N. L. (2012). Psikolojik Danışma ve Psikoterapi Kuramları. (Çev. F. Akkoyun). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Murphy, J. J. (1997). Solution-Focused Counseling İn Middle And High Schools. Alexandria, VA: American Counseling Association

O'Connell, B. (2001). Solution-Focused Stress Counselling. London: Continuum.

O'Connell, B. (2005). Solution-Focused Therapy(2nd edition). Thousand Oaks, CA: Sage.

Özbay, A.(2017) Sanal Zorbalığa Maruz Kalan Ergenlerin Çözüm Odaklı Kısa Süreli Terapi Yönelimli Psikoeğitim Programının Psikolojik Belirtiler Ve Sanal Mağduriyete Etkisi. Doktora Tezi,Sakarya Üniversitesi,Sakarya.

Proudlock, S. and Wellman, N. (2011). Solution-focused groups. Counselling Psychology Review, 26(3), 45-54.

Sağar, M. E. (2021). Intervention for social anxiety among university students with a solution-focused group counseling program. *International Journal of Progressive Education, 17*(3), 316-326. DOI:10.29329/ijpe.2021.346.20.

Sağar, M. E. (2022a). The effect of solution-focused group counseling on the resilience of university students. *E-International Journal of Educational Research, 13*(1), 103-117. DOI: 10.19160/e-ijer.1034931.

Sağar, M. E. (2022b). Çözüm odaklı grupla psikolojik danışmanın üniversite öğrencilerinin problemlerini azaltmadaki etkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* (64), 1-23. DOI: 10.21764/maeuefd.1114671.

Sağar, M.E. (2022c). Çocuk psikolojisi, ruh sağlığı ve temel kavramlar. B. ATEŞ (Ed.). *Çocuk Psikolojisi* (ss.1-14). Vizetek Yayınları, Ankara-Türkiye.

Sağar, M.E. (2023). Investigation of the effectiveness of the solution-focused group counseling program to increase self-control in university students. *Academy Journal of Educational Sciences, 7*(1), 10-19. http://dx.doi.org/10.31805/ acjes.1263134

Sağar, M. E., & Ateş, B. (2023). Effectiveness of solution-focused approach on emotion regulation skills. *International Innovative Education Researcher, 3*(1), 123-144. DOI : 10.29228/iedres.63091.

Sağar, M. E., & Özabacı, N. (2022). Investigating the effectiveness of solution-focused group counselling and group guidance programs to promote healthy ınternet use of university students. *African Educational Research Journal, 10*(1), 14-27. DOI:10.30918/ AERJ.101.21.156.

Sarıçam, H. (2014). Çözüm Odaklı Kısa Terapi Yaklaşımına Dayalı Bir Müdahale Programının Ruminasyon Üzerine Etkisi (Doktora Tezi) Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

Selekman, M. D. (2005). Pahtways to Change: Brief Therapy with Difficult Adolescents (2nd edition). New York: The Guildford Press.

Sheafor, W.B ve C.R. Horejsi. (2002), Techniques and Guidelines for Social Work Practice, Sixth Edition, Boston, Allyn and Bacon.

Sklare, G. B. (2010). Okul Danışmanları İçin Çözüm Odaklı Kısa Süreli Psikolojik Danışma. (D. M. Siyez, Çev.) Pegem Akademi Yayıncılık.

Sklare, G. B. (2013). Okul Danışmanları İçin Çözüm Odaklı Kısa Süreli Psikolojik Danışma. (4. Baskı). (Çev. D. M. Siyez). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Sparrer.I.(2012)Çözüm Odaklı Yaklaşıma ve Sistemik Yapısal Dizime Giriş.(Çev.T.Ergene). Ankara: Mentis Yayıncılık.

Şanlı,İ.(2023). Depresyon Algısı Yüksek Gönüllülere Uygulanan Bilişsel Davranışçı Terapinin(Bdt) ve Çözüm Odaklı Terapinin Karşılaştırılması.Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Nişantaşı Üniversitesi,İstanbul.

Turnell, A. and Hopwood, L. (1994). Solution-Focused Brief Therapy. Case Studies in Brief and Family Therapy, 8(2), 39-51.

KAYNAKÇA

Aponte, H. J. and John M. Van Deusen. (1981). "Structural Family Therapy". In Handbook of Family Therapy. (Ed. Gurman, A. S. - Kniskern, D. P.). Bristol: Brunner / Mazel.

Avşaroğlu, S., & Çimen, F. (2000). Aile danışmanlığına yaşantısal/insancıl terapiden genel bir bakış açısı. *Gelecek Vizyonlar Dergisi*, *4*(2), 1-7.

Banmen, J. (2002). The Satir model: Yesterday and today. Contemporary Family Therapy, 24 (1), 7-22

Berksun, O. ve Sayar, G. H. (2013). Aile ve Eş Terapileri. Ankara: Detay Yayıncılık.

Bischof, G. P. (1993). Solution-focused brief therapy and experiential family therapy activities: An integration. Journal of Systemic Therapies, 12(3), 61-73.

Bowen, M. (1976). Theory in the practice of psychotherapy. In P. J. Geurin Jr. (Ed.), Family therapy: Theory and practice. New York: Gardner Press.

Bowen, M. (1978). Family Therapy in Clinical Practice. New York: Jason Aronson.

Brown, J. (1999). Bowen family systems theory and practice: Illustration and critique. Australian and New Zealand Journal of Family Therapy, 20(2), 94-103.

Carlson, J., Sperry, L. & Lewis. J.A. (2005). Family therapy techniques integrating and tailoring treatment-routledge. New York: Routledge.

Carlson, J., Sperry, L., & Lewis, J. A. (1997). Family Therapy Ensuring Treatment Efficacy. Communıty Alternatıves, 9, 110-111.

Carr, A. (2000). Evidence-based practice in family therapy and systemic consultation: Child-focused problems. *Journal of Family therapy*, *22*(1), 29-60.

Colapinto, J. (2019). Structural family therapy. *Encyclopedia of couple and family therapy*, 2820-2828.

Cook, L. (2007). Ce Feature: Perceived Conflict, Sibling Position, Cut-Off, and Multigenerational Transmission in the Family of Origin of Chemically Dependent Persons: An Application of Bowen Family Systems Theory. Journal of Addictions Nursing, 18(3), 131-140.

Costa, L. (1991). Family sculpting in the training of marriage and family counselors. Counselor Education and Supervision, 31(2),

Costa, L. (1992). Family sculpting in the training of marriage and family counselors. *Family counseling and therapy: Major issues and topics*, 261-272.

Çağ, P., & Voltan Acar, N. (2015). Carl Whitaker'ın sembolik-deneyimsel aile terapisine film analizi yoluyla bir bakış. *Eğitim Bilimleri-Kuram Ve Uygulama* , *15* (3).

Çiçek, İ., & Tanhan, A. (2020). Terapide paradoksal müdahaleler. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (36), 383-411.

Çiftçi, A. & Biçiçi, Ġ. (2005). Aile rehberi, T.C. BaĞbakanlık Aile ve Sosyal AraĢtırmalar Genel Müdürlüğü, Ankara.

Dallos, R., & Draper, R. (2012). Aile terapisine giriş sistemik teori ve uygulamalar. Çev. Ed. Şahin Kesici. İstanbul: Nobel Yayınevi.

Demir, R., Kul, A., Katmer, A. N., & Özkamalı, E. (2021). Yaşantısal/İnsancıl, Yapısal Ve Psikoanalitik Aile Danışmanlığı Kuramları İle Vavien Filminin Analizi. *Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, *5*(2), 208-232.

Demirbilek, M. (2015). Aile danışmanlığı: bir uygulama örneği. Turkısh Journal of Family Medicine and Primary Care, 2(12), 28- 38.

Duhl, F. J., Kantor, D., & Duhl, B. S. (1973, May). Learning space, and action in family therapy: a primer of sculpture. In *Seminars in Psychiatry* (Vol. 5, No. 2, pp. 167-183).

Erkan, Z., & Afşin, B. (2023). Bowen'in Aile Sistemleri Teorisi'nde 'Üçgenleşme'. *Sosyal Bilimlerde Aktüel Araştırmalar: Etkiler-Sonuçlar (2)*, 106.

Fennell, D.L., and Weinhold, B. (1989). Counseling families: an introduction to marriage and family therapy. Colorado: Love Publishing Company.

Friesen, JD (1985). Structural-strategic marriage and family therapy. *Canadian Journal of Counselling and Psychotherapy*, *22*(1).

Gehart, D. (2017). Aile terapisi yeterliklerinde uzmanlaşma: kuramlara ve klinik vaka belgelendirmelerine uygun bir yaklaşım (T. İlhan, H.Cihan Çev.). Ankara: Pegem Akademi.

Gehrıng, Thomas M. and S. Shirley Feldman. (1988). "Adolescents' Perceptions of Family Cohesion and Power: A Methodological Study of the Family System Test". Journal of Adolescent Research. 1: 33-52.

Gladding, S. T. (2012). Aile terapisi: Tarihi, kuram ve uygulamaları. İ. Keklik & İ. Yıldırım (Çev. Ed.) PDR Yayınları.

Goldenberg, H. & Goldenberg, I. (2007). Family therapy: an overwiev. Belmont, CA: Thomson Higher Education.

Goldenberg, H., & Goldenberg, I. (2012). Family therapy: An overview.

Goldenberg, I., & Goldenberg, H. (2008). Family Therapy An Overview(8th Ed). Unıted States: Brooks/Cole Cengage Learning.

Haefner, J. (2014). An application of Bowen family systems theory. Issues in Mental Health Nursing, 35(11), 835-841.

Haley, J. (1976). Development of a theory: A history of a research project. *Double bind: The foundation of the communicational approach to the family*, 59-104.

Hammond, R. T., & Nichols, M. P. (2008). How collaborative is structural family therapy?. *The Family Journal*, *16*(2), 118-124.

Jefferson, C. (1978). Some notes on the use of family sculpture in therapy. *Family Process*, *17*(1), 69-76.

Kane, C. M. (1994). Family Making: A Satir Approach to Treating the H. Family. *The Family Journal*, *2*(3), 256-258. Satir, V. (2017). İnsan Yaratmak. S. A. Yeniçeri. (Çev.) Beyaz Yayınları.

Kaplan, D. M. (2000). Using an informed consent brochure to help establish a solid therapeutic relationship. *Techniques in marriage and family counseling*, *1*, 3-10.

Keith, D. V., & Whitaker, C. A. (1982). Experiential/symbolic family therapy. *Family counseling and therapy*, 43-74.

Kempler, W. (1968). Experiential psychotherapy with families. *Family Process*.

Kerr, M. E., & Bowen, M. (1988). *Family evaluation*. WW Norton & Company.

Kesici, Ş. (2017). Vaka Örnekleriyle Birlikte Aile Danışma Kuramları ve Teknikleri. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Kesici, Ş., İlgün, E., Mert, A., Büyükbayraktar, C. G. (2013). Aile Terapisinde Kullanılan Teknikler. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık.

Kilpatrick, A. C. (1980). The Bowen family intervention theory: An analysis for social workers. *Family Therapy*, *7*(2), 167.

Kindsvatter, A., Duba, J. D., & Dean, E. P. (2008). Structural techniques for engaging reluctant parents in counseling. *The family journal*, *16*(3), 204-211.

Madanes, C. (1981). Stratejik Family Therapy. San Fransisco: Jossey-Bass.

Mınuchın, Salvador and H. Charles Fishman. (1996). Family Therapy Techniques. Cambridge: Harvard University Press.

Mınuchın, Salvador. (1974). Families & Family Therapy. Cambridge: Harvard University Press.

Minuchin, S. (2012). A brıef hıstory of structural/strategıc models. *Family Therapy Review: Contrasting Contemporary Models*, 83.

Minuchin, S. ve Colapinto, J. (1998). Working with families of the poor. New York: Guilford.

Minuchin, S., Lee, W.Y., and Simon, G.M. (2006). Mastering Family Therapy. 2th edition, New Yersey: John Wiley& Sons Inc

Murdock, N. L. (2012). Psikolojik Danışma ve Psikoterapi Kuramları: Olgu Sunumu Yaklaşımıyla (2. Basımdan çeviri - F. Akkoyun, Ed.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık.

Murray, P. E., & Rotter, J. C. (2002). Creative counseling techniques for family therapists. *The Family Journal*, *10*(2), 203-206.

Nazlı, S. (2016). Aile danışmanlığı (12 b.). Ankara: Anı Yayıncılık.

Nazlı, S. (2022). Çok Kültürlü Aile Psikolojik Danışması Bağlamında Sistemik Kuramların Değerlendirilmesi: Vavien Filmi Analizi. *Aile Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, *5*(2), 1-34.

Nazlı, S. (2022). Çok Kültürlü Aile Psikolojik Danışması Bağlamında Sistemik Kuramların Değerlendirilmesi: Vavien Filmi Analizi. *Aile Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, *5*(2), 1-34.

Nichols, M. P., & Schwartz, R. C. (2009). *The essentials of family therapy* (p. 336). Pearson/ Allyn and Bacon Publishers.

Nichols, M., & Schwartz, R. (1998). Family Therapy–foreword by Salvador Minuchin.

Nichols, P. M. (2013). Aile Terapisi: Kavramlar ve Yöntemler. İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Nystul, M.S. (1993). The art and science of counseling and psychotherapy. New York.

Önel, S. (2013). Sistemik aile terapilerinde temel kavramlar. Turkiye Klinikleri, J Psychiatry Special Topic, 38, 32-7

Özabacı, N. & Erkan, Z. (2020). Aile danışmanlığı: Kuram ve uygulamalara genel bir bakış. Pegem Akademi: Ankara

Özabacı, N. ve Erkan, Z. (2013). Aile danışmanlığı kuram ve uygulamalara genel bir bakış. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Özburun, N. (2018). Derleme: Genel sistem teorisinden etkilenen aile terapisi modellerinin karşılaştırılması. *Türkiye Bütüncül Psikoterapi Dergisi*, *1*(2), 172-188.

Papp, P. (1976). Family choreography. *Family therapy: Theory and practice*, 276-299.

Piercy, F. P., & Sprenkle, D. H. (1990). Marriage and family therapy: A decade review. *Journal of Marriage and the Family*, 1116-1126.

Piercy, F. P., Sprenkle, D. H., & Wetchler, J. L. (1996). *Family therapy sourcebook*. Guilford Publications.

Rosen, K. H., Lechtenberg, M. M., & Stith, S. M. (2014). Strategic family therapy. In *An introduction to marriage and family therapy* (pp. 155-181). Routledge.

Satir, V., Stachowiak, J., & Taschman, H. A. (1994). *Helping families to change*. Jason Aronson, Incorporated.

Schnarch, D. (1997). Passionate marriage: Sex, love, and intimacy in emotionally committed relationships. New York: Norton.

Sherman, R. ve Fredman, N. (2013). *Evlilik ve aile terapisinde yapılandırılmış teknikler el kitabı* . Routledge.

Skowron, E.A., & Dendy, A.K. (2004). Differentiation of self and attachment in adulthood: Relational correlates of effortful control. Contemporary Family Therapy, 26(3), 337-357.

Smith, G. L. (1998). The present state and future of symbolic-experiential family therrapy: a post-modern analysıs. Contemporary Family Therapy, 20(2), 147-161.

Smith, T. N., Ruzgyte, E., Spinks, D., & Metcalf, L. (2011). Strategic family therapy. *Marriage and Family Therapy: A practice-oriented approach*, 255-286.

Stanton, M. D. (1981). Strategic approaches to family therapy. *Handbook of family therapy*, *1*, 361-402

Şenol Durak, E. ve Fışıloğlu, H. (2007). Film analizi yöntemi ile virginia satir aile terapisi yaklaşımına bir bakış. Türk Psikoloji Yazıları, 10, 20, 43-62.

Şirin, H. D. (2013). Aile eğitim programının evli kadınların eş tükenmişliği üzerine etkisi (Doktora tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.

Tönbül, Ö. (2020). Aile Danışmanlığı Tekniklerinin Okul Psikolojik Danışma ve Rehberlik Servislerinde Kullanımının İncelenmesi. *Gelişim ve Psikoloji Dergisi*, *1*(1), 37-47.

Tuttle, L. C. (1998). Experiential family therapy: an ınnovative approach to the resolution of family conflict in genetic counseling. Journal of Genetic Counseling, 7(2), 167-186.

Türkçapar, N. (1991). Aile ruh sağlığı ve normaldışı davranışlar, Türkiye Aile Yıllığı. Ankara: Aile Araştırma Kurumu.

Ulaş, Ö. (2012). Stratejik aile terapisi. İ. Keklik ve İ. Yıldırım (Yay.Haz.). Aile Terapisi. Tarihi, Kuram ve Uygulamaları içinde (s.273-286). Ankara, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği.

Üstündağ, A. (2015). Yapısal aile danışmanlığı ve bir olgu örneği. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, (33).

Vetere, A. (2001). Structural family therapy. Child Psychology and Psychiarty Review, 6(3), ss. 133-139.

Watzlawick, P. (1993). *Situation Is Hopeless But Not Serious: The Pursuit Of Unhappiness*. WW Norton & Company.

Wetchler, JL (1997). Aile Terapisi: Tedavi Etkinliğinin Sağlanması. *Evlilik ve Aile Terapisi Dergisi* , *23* (4), 483.

Whitaker, C. A., & Bumberry, W. M. (2005). Dancing With The Family:A symbolic-experiential approach. USA: Brunner/Mazel.

Whitaker, C. A., & Keith, D. V. (1981). Symbolic-experiential family therapy. *Handbook of family therapy*, *1*, 187-225.

Yılmaz, D. (2016). Evli bireylerin yaşadıkları sorunların ve aile danışmanlığından beklentilerinin incelenmesi (Yüksek lisans tezi). Bahçeşehir Üniversitesi,İstanbul.

KAYNAKÇA

Combs, G., & Freedman, J. (2012). Narrative, poststructuralism, and social justice: Current practices in narrative therapy. *The Counseling Psychologist, 40*(7) 1033-1060. https://doi.org/10.1177/0011000012460662

Corey, G. (2009). Psikolojik danışma ve psikoterapi kuram ve uygulamaları (Ergene, T, Çev.). Mentis Yayıncılık.

Çekici, F. (2019). Psikolojik danışma ve psikoterapi kuramları. Öyküsel terapi. (Ed. Z. Karataş, Y. Yavuzer). Ankara: Pegem Akademi Yayınları

Denborough, D. (2014). Retelling the stories of our lives. Norton.

Dinç, M., & Dinçer, E. (2021). Narrative terapi uygulamaları Türkiye'de yürütülen bireysel ve toplu çalışmalar. İstanbul: KETEBE Yayınları.

Epston, D. (2008). Down under and up over: Travels with narrative therapy. AFT Publishing.

Freedman, J., & Combs, G. (1996). Narrative therapy: The social construction of preferred realities. New York: WW Norton and Compa

Madigan, S. (2019). Recent developments and future directions in narrative therapy. In Narrative therapy., 2nd ed. (pp. 117-160). American Psychological Association. https://doi.org./10.1037/0000131-006

Madigan, S. (2011). Narrative therapy. Washington: American Psychological Association

McAdams, D.P. (2018). Narrative identity: What is it? What does it do? How do you measure it? Imagination, *Cognition and Personality, 37*(3), 359-372. https://doi.org/10.1177/0276236618756704

Morgan, A. (2002). Beginning to use a narrative approach in therapy. *International Journal of Narrative Therapy & Community Work,* 1, 85-90. https:// doi. org/ 10. 3316/ infor mit. 12610 89310 89518

Morgan, A. (2000). What is narrative therapy? An easy-to-read introduction. Dulwich Centre Publications.

Murdock, N.L. (2012). Psikolojik danışma ve psikoterapi kuramları. (F. Akkoyun, Çev. Ed.). Nobel Yayınevi.

Payne, M. (2006). Narrative Therapy an introduction for counsellors. California: SAGE Publications.

Russel, S., & Carrey, M. (2021). Narratif terapide temel uygulamalar (Çev.Ed. E. Aydın). İstambul: Kaknüs Yayınları.

Rundio, M.A., & Wong, A.G. (2022). Writing and praying collects as an ıntervention in narrative therapy. Contemporary Family Therapy, 44, 312-317 https://doi.org/10.1007/s10591-021-09586-6

Wallis, J., Burns, J., & Capdevila, R. (2011). What is narrative therapy and what is it not? The usefulness of methodology to explore accounts of White and Epston's (1990) approach to narrative therapy. *Clinical Psychology and Psychotherapy, 18*(6), 486-497. https://doi.org/10.1002/cpp.723

White, M. (2009). Narrative practice and conflict dissolution in couple therapy. *Clinical Social Work Journal, 37*(3), 200-213. https://doi.org/10.1007/s10615-009-0192-6

White, M. (2007). Maps of narrative practice. Norton.

White, M. (1989). Selected papers. Adelaide, South Australia: Dulwich Center Publications

White, M., & Epston, D. (1990). Narrative means to therapeutic ends. New York: W.W. Norton & Co.

Zarra-Nezhad, M., Pakdaman, F., & Moazami-Goodarzi, A. (2023). The effectiveness of child-centered group play therapy and narrative therapy on preschoolers' separation anxiety disorder and social-emotional behaviours, *Early Child Development and Care*, 193, 6, 841-853. https://doi.org/10.1080/03004430.2023.2167987

KAYNAKÇA

Ateş, B., & Sağar, M. E. (2021a). Üniversite öğrencilerinde bilişsel esneklik ve duygu düzenleme becerilerinin internet bağımlılığı üzerindeki yordayıcı rolü. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi, 7*(1), 87-102. https://dergipark.org.tr/tr/pub/usakead/issue/61365/887799

Ateş, B., & Sağar, M. E. (2021b). Üniversite öğrencilerinde öz-yeterliğin yordayıcısı olarak bilişsel esneklik, duygu düzenleme becerileri ve psikolojik sağlamlık. *İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13*(3), 679 - 695. https://dergipark.org.tr/tr/pub/iausos/issue/62979/902797

Aslan, A. G. (2019). Duygu odaklı terapinin diğer kuramlarla karşılaştırılmalı analizi. *Türkiye Bütüncül Psikoterapi Dergisi*, *2*(3), 110-116.

Bayrı, H. (2023). *Duygu odaklı terapi yönelimli psiko-eğitim programının özel (üstün) yetenekli öğrencilerin öz-yeterlikleri üzerindeki etkisinin incelenmesi* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Düzce Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Düzce.

Corey, G. (2008). *Psikolojik danışma psikoterapi kuram ve uygulamaları* (T. Ergene, Çev.). Ankara: Mentis Yayınları. 7. Baskı

Çelik, H., & Aydoğdu, B. N. (2018). Duygu odaklı terapi: Psikoterapide yeni bir yaklaşım. *e-Kafkas Journal of Educational Research*, *5*(2), 50-68.

Damasio, A. (2003). Feelings of emotion and the self. *Annals of the New York Academy of Sciences*, *1001*(1), 253-261.

Gençoğlu, C. (2012). *Duygu odaklı terapiye dayalı duygusal farkındalık eğitiminin genç yetişkinlerin iyimserlik düzeylerine etkisi* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.

Greenberg, L. S. (2002). *Emotion-focused therapy: Coaching clients to work through their feelings.* Washington, DC: American Psychological Association.

Greenberg, L. S. (2004). Emotion-focused therapy. *Clinical Psychology and Psychotherapy, 11,* 3–16. https://doi.org/10.1002/cpp.388

Greenberg, L. (2006). Emotion-focused therapy: A synopsis. *Journal of Contemporary Psychotherapy, 36,* 87-93.

Greenberg, Leslie S. (2007). Emotion Coming of Age. *Psychotherapy Reseach, Vol:17,* ss:414-421.

Greenberg, L. S. (2010a). Emotion-focused therapy: A clinical synthesis. *Focus, 8*(1), 32-42.

Greenberg, L. S. (2010b). Emotion-focused therapy: An overview. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, *4*(33), 1-12.

Greenberg, L. S. (2011). *Emotion-focused therapy*. American Psychological Association.

Greenberg, L. (2014). The therapeutic relationship in emotion-focused therapy. *Psychotherapy*, *51*(3), 350.

Greenberg, L. S. (2015). *Duygu odaklı terapi (danışanlara duygu koçluğu yapmak).* Çelik, B. Seher. (Çev.). İstanbul: Nobel Yayın Dağıtım.

Greenberg, L. S. (2016). *Emotion-focused therapy: Theories of psychotherapy series.* (Revised Edition) Washington, DC: American Psychological Association

Greenberg, L. S., & Paivio, S. C. (1997). *Working with emotions in psychotherapy.* Guilford Press.

Greenberg, L. S. & Watson, J. (2006). *Emotion-focused therapy for depression.* Washington, DC: American Psychological Association.

Johnson, S.M. (2004). *The practice of emotionally focused couple therapy: Creating connections.* New York, NY: Brunner-Routledge.

LeDoux, J. (2012). Rethinking the emotional brain. *Neuron*, *73*(4), 653-676.

Madeson, M. (2021). Emotionally Focused Therapy: 17 Tools for Your EFT Sessions. Erişim adresi: https://positivepsychology.com/emotionally-focused-therapy/

Özburun, N. (2021). *Duygu odaklı terapi yaklaşımına bağlı duygusal farkındalık eğitiminin evli bireylerde incelenmesi* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Pos, A. E., & Greenberg, L. S. (2007). Emotion-focused therapy: The transforming power of affect. *Journal of Contemporary Psychotherapy*, *37*, 25-31.

Pulat, F., Gündüz, H., & Kılıç, E. (2020). Güdülenme kuramı ve duygu odaklı terapinin entegrasyonu. *Türkiye Bütüncül Psikoterapi Dergisi*, *3*(5), 17-34.

Sağar, M. E. (2021). Emotion regulation skills and self-control as predictors of resilience in teachers candidates. *International Education Studies, 14*(6), 103-111. DOI:10.5539/ies.v14n6p103.

Sağar, M.E. (2022a). Çocuk psikolojisi, ruh sağlığı ve temel kavramlar. B. ATEŞ (Ed.). *Çocuk Psikolojisi* (ss.1-14). Vizetek Yayınları, Ankara-Türkiye.

Sağar, M. E. (2022b). Ergenlerde duygu düzenleme, psikolojik sağlamlık ve okulda öznel iyi oluşun akıllı telefon bağımlılığı üzerindeki yordayıcı rolü. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 21*(83), 926-944. DOI:10.17755/esosder.1036794.

Sağar, M. E. (2022c). Ergenlerde okulda öznel iyi oluşun yordayıcıları: Duygu düzenleme, başa çıkma ve bilişsel esneklik. *Ege Eğitim Dergisi, 23*(2), 133-149. https://doi.org/10.12984/egeefd.1060883

Sağar, M. E. (2022d). Ergenlerde yaşam doyumunun yordayıcısı olarak duygu düzenleme. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi, 14*(27), 597-610. DOI: 10.38155/ksbd.1093469.

Sağar, M. E., & Ateş, B. (2023). Effectiveness of solution-focused approach on emotion regulation skills. *International Innovative Education Researcher, 3*(1), 123-144. DOI:10.29228/iedres.63091.

Sartre, J. P. (2011). *Varlık ve hiçlik.* (T. Ilgaz ve G. Ç. Eksen, Çev.). İstanbul: İthaki Yay.

Terzi, Ş. I. ve Tekinalp, B. E. (2013). Psikolojik danışmada güncel kuramlar. Ankara: Pegem Akademi.

Türk Dil Kurumu, (2022). *Türkçe Sözlük.* Erişim adresi: https://sozluk.gov.tr/

Yalom, I. D. (2001). *Varoluşçu psikoterapi.* (Z. İ. Babayiğit, Çev.). İstanbul: Kabalcı. (Orijinal eser basım tarihi 1980.)

Zwack, J., & Greenberg, L. (2020). Where are the emotions? How emotion-focused therapy could inspire systemic practice. *Systemic Research in Individual, Couple, and Family Therapy and Counseling*, 249-264.

KAYNAKÇA

Akdağ, A. (2024). Obsesif kompulsif bozuklukta; klasik bilişsel davranışçı terapi ve yeni nesil kabul ve kararlılık terapisi, karşılaştırmalı müdahale yaklaşımları. *Türkiye Bütüncül Psikoterapi Dergisi, 7*(13), 45-61. https://doi.org/10.56955/bpd.1370907

Ateş B. ve Sağar M. E. (2022). Öğretmen adaylarında psikolojik esnekliğin, öz-yeterliğin ve iletişim becerilerinin yaşam doyumu üzerindeki yordayıcı rolü. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi, 11*(1), 219-227. DOI:https://doi.org/10.30703/cije.1007362

Barnes-Holmes, Y., Barnes-Holmes, D., McHugh, L., ve Hayes, S. C. (2004). Relational frame theory: Some implications for understanding and treating human psychopathology. *International journal of psychology and psychological therapy*, 4, 355-375.

Bennett-Levy, J. (2003). Mechanisms of change in cognitive therapy: The case of automatic thought records and behavioural experiments. *Behavioural and Cognitive Psychotherapy*, *31*(3), 261-277. https://doi.org/10.1017/S1352465803003035

Berman, M. I., Morton, S. N., ve Hegel, M. T. (2016). Health at every size and Acceptance and Commitment Therapy for obese, depressed women: Treatment development and clinical application. *Clinical Social Work Journal, 44*(3), 265-278.

Ciarrochi, J., Bilich, L., ve Godsell, C. (2010). Psychological flexibility as a mechanism of change in acceptance and commitment therapy. Assessing mindfulness and acceptance processes in clients: *Illuminating the theory and practice of change*, 2010, 51-75.

Dahl, J., Stewart, I., Martell, C. R., ve Kaplan, J. S. (2014). *ACT and RFT in relationships: Helping clients deepen intimacy and maintain healthy commitments using acceptance and commitment therapy and relational frame theory*. New Harbinger Publications.

Fletcher, L., ve Hayes, S. C. (2005). Relational frame theory, acceptance and commitment therapy, and a functional analytic definition of mindfulness. *Journal of rational-emotive & cognitive-behavior therapy*, *23*, 315-336. https://doi.org/10.1007/s10942-005-0017-7

Gifford, E. V., ve Hayes, S. C. (1999). *Functional contextualism: A pragmatic philosophy for behavioral science*. In Handbook of behaviorism (285-327). Academic Press. https://doi.org/10.1016/B978-012524190-8/50012-7

Harris, R. (2009). *ACT made simple*. Oakland, CA: New Harbinger Publications, Inc.

Harris, R. (2016). Kabul ve Kararlılık Terapisi. ACT'i Kolay Öğrenmek: İlkeler ve Ötesi İçin Hızlı Bir Başlangıç. Hasan T. Karatepe ve K. Fatih Yavuz (Çev. Ed.). İstanbul: Litera Yayıncılık

Harris, R. (2020). Mutluluk Tuzağı. (çev. Ed. M. Hakan Türkçapar ve K. Fatih Yavuz). İstanbul: Litera Yayıncılık.

Hayes, S. C. (2004). Acceptance and commitment therapy, relational frame theory, and the third wave of behavioral and cognitive therapies. Behavior therapy, 35(4), 639-665. https://doi.org/10.1016/S0005-7894(04)80013-3

Hayes, S. C. (2012). Humanistic psychology and contextual behavioral perspectives. *Psychotherapy*, *49*(4), 455. https://doi.org/10.1037/a0027396

Hayes, S. C. (2015). The act in context: The canonical papers of Steven C. Hayes. Routledge. https://doi.org/10.4324/9781315745138

Hofmann, S. G. (2008). Acceptance and commitment therapy: New wave or Morita therapy?. Clinical Psychology: Science and Practice, 15(4), 280. https://doi.org/10.1111/j.1468-2850.2008.00138.x

Işık Ş, Ergüner-Tekinalp B, Üzbe-Atalay N, Kaynak, Ü. (2021). *Psikolojik Danışmada Güncel Kuramlar*. Ankara, Pegem Akademi Yayıncılık.

İzgiman, S. (2014). Kabullenme ve kararlılık terapisi. A. N. Canel (Ed.). Terapide Yeni Ufuklar: Modern, Postmodern ve Kısa Terapileriçinde (s. 97-115). İstanbul: Pinhan Yayıncılık.

Kul, A. & Türk, F. (2020). Kabul ve adanmışlık terapisi (ACT) üzerine bir derleme çalışması. *OPUS International Journal of Society Researches*, *16*(29 Ekim Özel Sayısı), 3773-3805.

Ong, C. W., ve Eustis, E. H. (2006). *Psychological flexibility*. In The Oxford Handbook of Acceptance and Commitment Therapy.

Robb, H. (2007). Values as leading principles in Acceptance and Commitment Therapy. *International Journal of Behavioral Consultation and Therapy*, *3*(1), 118. https://doi.org/10.1037/h0100170

Sağar, M.E. (2022a). Çocuk psikolojisi, ruh sağlığı ve temel kavramlar. B. ATEŞ (Ed.). *Çocuk Psikolojisi* (ss.1-14). Vizetek Yayınları, Ankara-Türkiye.

Sağar, M. E. (2022b). Yetişkinlerde sosyal medya bağımlılığının yordayıcısı olarak psikolojik esneklik ve problem çözme becerileri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (35), 179-192. DOI: 10.20875/makusobed.1080674.

Stawarczyk, D., Majerus, S., Van der Linden, M., ve D'Argembeau, A. (2012). Using the daydreaming frequency scale to investigate the relationships between mind-wandering, psychological well-being, and present-moment awareness. *Frontiers in psychology*, *3*, 363. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2012.00363

Terzi, B. E. ve Tekinalp, Ş. I. (2013). *Psikolojik danışmada güncel kuramlar*. Ankara: Pegem Akademi.

Uğur, E. (2018). *Kabul ve kararlılık terapisi yönelimli psikoeğitim programının olumsuz değerlendirilme korkusu üzerindeki etkisi* (Doctoral dissertation, Sakarya Universitesi (Turkey).

Vilardaga, R., Hayes, S. C., ve Schelin, L. (2007). Philosophical, theoretical and empirical foundations of acceptance and commitment Therapy. *Anuario de psicología/The UB Journal of psychology*, 117-128.

Yavuz, K. F. (2015). Kabul ve kararlılık terapisi (ACT): Genel bir bakış. *Turkiye Klinikleri Journal of Psychiatry Special Topics, 8*(2), 21-27.

Zettle, R. D. (2007). *Act for Depression: A clinician's guide to using acceptance and commitment therapy in treating depression*. Oakland, New harbinger publications.

Kaynakça

Ainsworth, M. D. S. (1979). Infant-mother attachment. *American Psychologist*, *34*(10), 932-937.

Ainsworth, M. D. S., Blehar, M. C., Waters, E., & Wall, S. (1978). P*atterns of attachment: assessed in the strange situation and at home.* Erlbaum.

Ateş, B., & Sağar, M.E. (2022). Çocuklarda gelişim alanları. B. ATEŞ (Ed.). *Çocuk Psikolojisi* (ss.15-39). Vizetek Yayınları, Ankara-Türkiye.

Bartholomew, K., & Horowitz, L. M. (1991). Attachment styles among young adults: a test of a four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology, 61*(2), 226-244.

Bowlby, J. (1969). *Attachment and Loss: Vol 1. Attachment.* Basic Books.

Bowlby, J. (1980). *Attachment and Loss:* Loss. Basic Books.

Bowlby, J. (2012). *Bağlanma.* T. V. Soylu (Çev.). Pinhan Yayıncılık (Orijinal Baskı Tarihi 1969).

Dallos, R. (2022). Attachment narrative therapy. In R. Dallos (Ed.), *Attachment narrative therapy: Applications and developments.* (pp. 1-31). Springer International Publishing.

DSM-5 (2014). *DSM-5 Tanı ölçütleri başvuru el kitabı.* E. Köroğlu (Çev.). Hyb Yayıncılık.

Hazan, C., & Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology,52*(3)*,* 511–524.

Howe, D. & Fearnley, S. (1999). Disorders of attachment and attachment therapy. *Adopion & Fostering, 23*(2), 19-30.

Işık-Terzi, Ş., & Ergüner-Tekinalp, B. (2013). *Psikolojik danışmada güncel kuramlar.* Pegem Akademi.

Johnson, S. M. (2003). Attachment theory: A guide for couple therapy. In S. M. Johnson & V. E. Whiffen, (Eds.). *Attachment processes in couple and family therapy.* Guilford Press.

Lilienfeld, S. O. (2007). Psychological treatments that cause harm. *Perspectives on Psychological Science,* 2, 53–70.

Mercer, J. (2013). Holding therapy: A harmful mental health intervention. *Focus on Alternative and Complementary Therapies*, 18, 70–76.

Mercer, J. (2014). International concerns about holding therapy. *Research on Social Work Practice*, *24*(2), 188-191.

Pignotti, M., & Mercer, J. (2007). Holding therapy and dyadic developmental psychotherapy are not supported, acceptable social work interventions. *Research on Social Work Practice,* 17, 513–519.

Raicar, A. M., Sear, P., & Gall, M. (2009). *Child-centred Attachment Therapy: The CcAT Programme (Child-centered Attachment Therapy)*. Karnac Books.

Sağar, M.E. (2022). Çocuk psikolojisi, ruh sağlığı ve temel kavramlar. B. ATEŞ (Ed.). *Çocuk Psikolojisi* (ss.1-14). Vizetek Yayınları, Ankara-Türkiye.

KAYNAKÇA

Basch, M.F. (1983). Empathic understanding: A review of the concept and some theoretical considerations. *J Am Psychoanal Assoc, 31*,101-126.

Comstock, D. L., & Qin, D. (2005). *Relational-cultural theory: A framework for relational development across the lifespan.* In D. Comstock (Ed.). Diversity and development: Critical contexts that shape our lives and relationships (pp. 25-46). Belmont, CA: Thompson Books/ Cole

Comstock, D. L., Hammer, T. R., Strentzsch, J., Cannon, K., Parsons, J., & II, G. S. (2008). Relational-cultural theory: A framework for bridging relational, multicultural, and social justice competencies. *Journal of Counseling & Development, 86*(3), 279-287.

Duffey, T. (2007). Promoting relational competencies in counselor education through creativity and relational-cultural theory. *Journal of Creativity in Mental Health, 2*(1), 47-59.

Hartling, L. (2003). *Strengthening resilience in a risky world: It's all about relationships* (Work in Progress No. 101). Wellesley, MA: Stone Center Working Paper Series.

Jordan J. V. (2010). *Relational-cultural therapy*. Washington, DC: American Psychological Association.

Jordan, J. V. (1991b). *The meaning of mutuality*. In J. Jordan, A. Kaplan, J. Miller, 1. Stiver, & J. Surrey (Eds.). Women's growth in connection (pp, 81-96). New York, NY: Guilford Press

Jordan, J. V. (2000). The role of mutual empathy in relational/cultural therapy. *Journal of Clinical Psychology, 56*(8), 1005–1016. https://doi.org/10.1002/1097-4679

Jordan, J. V. (2001). A relational-cultural model: Healing through mutual empathy. *Bulletin of the Menninger Clinic, 65*(1), 92-103.

Jordan, J. V., & Dooley, C. (2001). *Relational practice in action: A group manual.* Wellesley, MA: Stone Center

Miller, J. B., & Stiver, 1. P. (1995). *Relational images and their meanings in psychotherapy. Work in Progress No. 74. Wellesley,* MA: Stone Center Working Paper Series

Miller, J. B., & Stiver, I. P. (1997). *The healing connection: How women form relationships in therapy and in life.* Boston: Beacon Press

Miller, J.B. (1976). *Toward a new psychology of women.* Boston: Beacon Press

Pollack, B. (1998). *Real boys: Rescuing our sons from the myths of boyhood*. New York, NY: Random House.

Tekinalp, B. E., & Terzi, Ş. (2013). *Psikolojik danışmada güncel kuramlar*. Ankara: Pegem Akademi.

Vogel, J. E. (2006). Lısing relational-cultural theory to conceptualize couple interventions in the treatment of sex addiction. *Journal of Creativity in Mental Health. 2*, 3-17. doi:10.1300/ J456vO2nO4 02

Walker, M. (2005). *Critical thinking: Challenging developmental myths, stigmas and stereotypes.* In D. Comstock (Ed.), Diversity and development: Critical contexts that shape our lives and relationships (pp. 47–66). Belmont, CA: Thomson, Brooks/Cole

Walker. M. (2004a). *How relationships heal*. In M. Walker & W. B. Rosen (Eds.), How connections heal: Stories from relational-cultural therapy (pp. 3—21). New York, NY: Guilford Press

KAYNAKÇA

Abramowitz, J. S., Tolin, D. F., & Street, G. P. (2001). Paradoxical effects of thought suppression: A meta-analysis of controlled studies. *Clinical psychology review*, *21*(5), 683-703. https://doi.org/10.1016/S0272-7358(00)00057-X

Ak, M., Eşen, E., & Özdengül, F. (2014). Mevlâna penceresinden bilişsel terapiler. *Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi, 3*(3), 133-141

Ameli, R. (2016). *25 Farkındalık dersi*. (Z. Atalay ve K. Ögel, Çev.) Ankara: Nobel Yayınları

Atalay, Z. (2023). *Mindfulness: Bilinçli farkındalık, farkındalıkla anda kalabilme sanatı*. İnkılap Yayınları

Baer, R. A. (2010). Mindfulness- and acceptance-based interventions and processes of change. In R. A. Baer (Ed.), *Assessing mindfulness & acceptance processes in clients* (pp. 1–24). New Harbinger Publications.

Baer, R. A., & Krietemeyer, J. (2006). Overview of mindfulness- and acceptance-based treatment approaches. In R. A. Baer (Ed.), Mindfulness-based treatment approaches: Clinician's guide to evidence base and applications (pp. 3–27). London, UK: Elsevier

Bakır, V. (2019). Farkındalık temelli bilişsel terapi: Temel felsefesi, kavramlar, terapötik süreç, eleştiriler ve katkılar. *Bilge Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *5*(1), 21-27. https://doi.org/10.47257/busad.934436

Bayram, D. & Çönkü, D. T. (2022). *Mindfulness: Bilinçli farkıdalık, aileler ve eğitimciler için uygulamalı el kitabı*. Nobel yayınları.

Bishop, S. R., Lau, M., Shapiro, B., Carlson, L., Anderson, N. D., Carmody, J., … Devins, G. (2004). Mindfulness: A proposed operational definition. *Clinical Psychology: Science and Practice 11*(3), 230-241. DOI: 10.1093/clipsy.bph077

Brandsma, R. (2017). *The mindfulness teaching guide: Essential skills and competencies for teaching mindfulness-based interventions*. New Harbinger Publications.

Brosschot, J. F., Gerin, W., & Thayer, J. F. (2006). The perseverative cognition hypothesis: A review of worry, prolonged stress-related physiological activation, and health. *Journal of psychosomatic research*, *60*(2), 113-124. https://doi.org/10.1016/j.jpsychores.2005.06.074

Brown, K. W., & Ryan, R. M. (2003). The benefits of being present: mindfulness and its role in psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, *84*(4), 822-848. . https://doi.org/10.1037/0022-3514.84.4.822

Campbell, T. S., Labelle, L. E., Bacon, S. L., Faris, P., & Carlson, L. E. (2012). Impact of mindfulness-based stress reduction (MBSR) on attention, rumination and resting blood pressure in women with cancer: A waitlist-controlled study. *Journal of Behavioral Medicine*, *35*, 262–271. DOI 10.1007/s10865-011-9357-1

Chambers, R., Gullone, E., & Allen, N. B. (2009). Mindful emotion regulation: An integrative review. *Clinical psychology review*, *29*(6), 560-572. https://doi.org/10.1016/j.cpr.2009.06.005

Cousin, G., & Crane, C. (2016). Changes in disengagement coping mediate changes in affect following mindfulness-based cognitive therapy in a non-clinical sample. *British journal of psychology (London, England:1953)*, *107*(3), 434–447. https://doi.org/10.1111/bjop.12153

De Raedt, R., Baert, S., Demeyer, I., Goeleven, E., Raes, A., Visser, A., Wysmans, M., Jansen, E., Schacht, R., Van Aalderen, J. R.,& Speckens, A. (2012). Changes in attentional processing of emotional information following mindfulness-based cognitive therapy in people with a history of depression: Towards an open attention for all emotional experiences. *Cognitive Therapy and Research*, *36*, 612-620. DOI 10.1007/s10608-011-9411-x

Derlic, D. (2022). From Cognitive Behavioral Therapy to Mindfulness-Based Interventions. *Journal of Correctional Health Care*, *28*(6), 439-446. https://doi.org/10.1089/jchc.21.05.0044

Deva, M. (2023). *Mindfulness ve yoga şimdiki anın farkında olma sanatı.* Gece kitaplığı.

Dziak, M. (2019). Mindfulness-based cognitive therapy (MBCT). Salem Press Encylopedia of Health.

Dozois, D.J.A., Martin, R.A., & Bieling, P.J. (2009). Early maladaptive schemas and adaptive/maladaptive styles of humor. *Journal of Cognitive Therapy and Research*, 33, 585-596. DOI 10.1007/s10608-008-9223-9

Feldman, C., & Kuyken, W. (2019). *Mindfulness: Ancient wisdom meets modern psychology*. Guilford Press.

Fresco, D. M., Segal, Z. V., Buis, T., & Kennedy, S. (2007). Relationship of posttreatment decentering and cognitive reactivity to relapse in major depression. *Journal of consulting and clinical psychology*, *75*(3), 447-455 https://doi.org/10.1037/0022-006X.75.3.447

Fresco, D. M., Flynn, J. J., Mennin, D. S., & Haigh, E. A. (2011). Mindfulness-Based Cognitive Therapy. *Acceptance and mindfulness in cognitive behavior therapy: Understanding and applying the new therapies*, (pp. 57-82). John Wiley & Sons. doi:10.1002/9781118001851.ch3

Gehart, D. R. (2012). *Mindfulness and acceptance in couple and family therapy*. Springer Science & Business Media.

Germer, C., Siegel, R. D., & Fulton, P. R. (Eds.). (2016). *Mindfulness and psychotherapy*. Guilford Publications.

Goldberg, S. B., Tucker, R. P., Greene, P. A., Davidson, R. J., Kearney, D. J., & Simpson, T. L. (2019) Mindfulness-based cognitive therapy for the treatment of current depressive symptoms: A meta-analysis. *Cognitive Behaviour Therapy, 48*(6), 445-462. DOI: 10.1080/16506073.2018.1556330

Goldin, P. R., & Gross, J. J. (2010). Effects of mindfulness-based stress reduction (MBSR) on emotion regulation in social anxiety disorder. *Emotion, 10*(1), 83–91. https://doi.org/10.1037/a0018441

Goldstein, J. (2002). *One dharma: The emerging Western Buddhism*. San Francisco: HarperCollins.

Hanh, T. N. (2015). *Farkındalığın mucizesi.* (F. Gülfidan Çev.) (3. Baskı) Kuraldışı Yayınevi.

Hayes, S. C., Wilson, K. G., Gifford, E. V., Follette, V. M., & Strosahl, K. (1996). Experiential avoidance and behavioral disorders: A functional dimensional approach to diagnosis and treatment. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, *64*(6), 1152-1168. https://doi.org/10.1037/0022-006X.64.6.1152

Hick, S. F., & Chan, L. (2010). Mindfulness-based cognitive therapy for depression: effectiveness and limitations. *Social Work in Mental Health*, *8*(3), 225-237. https://doi.org/10.1080/15332980903405330

Hunot, V., Moore, T. H., Caldwell, D. M., Furukawa, T. A., Davies, P., Jones, H., ... & Churchill, R. (2013). 'Third wave'cognitive and behavioural therapies versus other psychological therapies for depression. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, (10). Art. No.: CD008704. https://doi.org/10.1002/14651858.CD008704.pub2

Irving, J. A., Farb, N. A. S., & Segal, Z. V. (2015). Mindfulness-based cognitive therapy for chronic depression. In K. W. Brown, J. D. Creswell, & R. M. Ryan (Eds.), *Handbook of mindfulness. Theory, research, and practice* (pp. 348–366). New York: The Guilford Press.

Johannsen, M., Nissen, E. R., Lundorff, M., & O'Toole, M. S. (2022). Mediators of acceptance and mindfulness-based therapies for anxiety and depression: A systematic review and meta-analysis. *Clinical psychology review*, *94*, 102156. https://doi.org/10.1016/j.cpr.2022.102156

Keçe, C., Çoşar, F., Özcan, K., & Çay, M. (2020). *Minfulness ve kabul temelli psikoterapi*. Pusula Yayınevi

Kabat-Zinn, J. (1982). An outpatient program in behavioral medicine for chronic pain patients based on the practice of mindfulness meditation: Theoretical considerations and

preliminary results. *General Hospital Psychiatry*, *4*(1), 33-47. https://doi.org/10.1016/0163-8343(82)90026-3

Kabat-Zinn, J. (2009). *Wherever you go, there you are: Mindfulness meditation in everyday life*. Hachette UK.

Kabat-Zinn, J. (2003). Mindfulness-based interventions in context: Past, present, and future. *Clinical Psychology: Science and Practice, 10*(2), 144–156. https://doi.org/10.1093/clipsy.bpg016

Kazantzis, N., Reinecke, M. A., & Freeman, A. (Eds.). (2010). *Cognitive and behavioral theories in clinical practice*. New York, NY: Guilford Press.

Kerkhof, A. J. F. M., van Spijker B. A. J. (2011). Worrying and rumination as proximal risk factors for suicidal behaviour. In O'Connor R. C., Platt S., Gordon J. (Eds.), *International handboook of suicide prevention: Research, policy and practice* (pp. 199–209). Wiley-Blackwell.

Körükcü, Ö.,& Kukulu, K. (2015). Beden-zihin-ruh bütünlüğünü korumaya yönelik bir program: Farkındalık temelli stres azaltma programı. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar 7*(1):68-80 DOI: 10.5455/cap.20140504031811

Kuyken, W., Watkins, E., Holden, E., White, K., Taylor, R. S., Byford, S., Evans, A., Radford, S., Teasdale, J., D., & Dalgleish, T. (2010). How does mindfulness-based cognitive therapy work?. *Behaviour Research and Therapy*, *48*(11), 1105-1112. https://doi.org/10.1016/j.brat.2010.08.003

Lau, M. A., & McMain, S. F. (2005). Integrating mindfulness meditation with cognitive and behavioural therapies: The challenge of combining acceptance and change-based strategies. *Canadian Journal of Psychiatry, 50*(13), 863–869. https://doi.org/10.1177/070674370505001310

Loyd, A. L., White, R., Eames, C. & Crane, R. (2017). The utility of home-practice in mindfulness-based group ınterventions: A systematic review. *Mindfulness*. DOI: 10.1007/s12671-017-0813-z.

Ma, S. H., & Teasdale, J. D. (2004). Mindfulness-Based Cognitive Therapy for Depression: Replication and Exploration of Differential Relapse Prevention Effects. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 72*(1), 31–40. https://doi.org/10.1037/0022-006X.72.1.31

Neff, K. D., & Dahm, K. A. (2014). Self-compassion: What it is, what it does, and how it relates to mindfulness. In M. D. Robinson, B. P. Meier & B. D. Ostafin (Eds*.) Handbook of mindfulness and selfregulation* (pp. 121-137). Springer.

Nolen-Hoeksema, S. (2000). The role of rumination in depressive disorders and mixed anxiety/depressive symptoms. *Journal of Abnormal Psychology, 109*(3), 504–511. https://doi.org/10.1037/0021-843X.109.3.504

Ögel, K. (2015). *Farkındalık (ayrımsama) ve kabullenme temelli terapiler*. HYB Yayıncılık.

Papies, E. K., & Aarts, H. (2011). Nonconscious self-regulation or the automatic pilot of human behavior. K. D. Vohs & R. F. Baumeister (Eds), *Handbook of self-regulation: Research, theory, and applications*, (pp. 125-142), *The Guilford Press.*

Pollak, S. M., Pedulla, T., & Siegel, R. (2021). Mindfulness: Farkındalık temelli psikoterapi becerileri. S. Gürdoğan ve R. Bilge Uzun, (Çev.), Apamer Psikoloji Yayınları.

Safran, J.D., & Segal, Z.V. (1990). *Interpersonal process in cognitive therapy*. Basic Books,

Segal, Z., Williams, M., & Teasdale, J. (2018). *Mindfulness-based cognitive therapy for depression*. Guilford publications.

Semple, R. J., & Lee, J. (2014). Mindfulness-based cognitive therapy for children. R. A. Baer (Ed.), *Mindfulness-Based Treatment Approaches*, (pp. 161-188), Academic Press.

Sipe, W. E., & Eisendrath, S. J. (2012). Mindfulness-based cognitive therapy: theory and practice. *The Canadian Journal of Psychiatry*, *57*(2), 63-69. https://doi.org/10.1177/070674371205700202

Tanacıoğlu-Aydın, B. (2022). 3. kuşak bilişsel davranışcı terapiler. Ş. Baştemur & M.A. Kurşuncu (Ed.) *Psikolojik danışmada güncel yaklaşımlar* (ss. 55-96), Nobel Yayıncılık.

Teasdale, J. D. (2004). Mindfulness-based cognitive therapy. J. Yiend (Ed.) *Cognition, emotion and psychopathology: Theoretical, empirical and clinical directions*, (pp. 270-289), Cambridge University Press.

Terzi, Ş. I., & Tekinalp, B. E. (2013). *Psikolojik danışmada güncel yaklaşımlar*. Pegem Akademi.

Teasdale, J. D. (1999). Metacognition, mindfulness and the modification of mood disorders. *Clinical Psychology & Psychotherapy: An International Journal of Theory & Practice*, *6*(2), 146-155. https://doi.org/10.1002/(SICI)1099-0879

Teasdale, J. D., Segal, Z. V., Williams, J. M. G., Ridgeway, V. A., Soulsby, J. M., & Lau, M. A. (2000). Prevention of relapse/recurrence in major depression by mindfulness-based cognitive therapy. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 68 (4), 615-623. https:// doi.org/10.1037/0022-006X.68.4.615

URL-1. (2023). MindfulnessX packet. Son Erişim Tarihi: 2 Aralık 2023. https://pro.positivepsychology.com/product/mindfulness-x-complete-8-week-mindfulness-training-template/

Williams, J. M. G., Duggan, D. S., Crane, C., & Fennell, M. J. (2006). Mindfulness-based cognitive therapy for prevention of recurrence of suicidal behavior. *Journal of Clinical Psychology, 62*(2), 201–210. https:// doi.org/10.1002/jclp.20223

Williams, J. M. G., & Kuyken, W. (2012). Mindfulness-based cognitive therapy: A promising new approach to preventing depressive relapse. *The British Journal of Psychiatry*, *200*(5), 359-360. doi: 10.1192/bjp.bp.111.104745

Williams, M., Teasdale, J., Segal, Z. & J. Kabat-Zinn, J. (2015). İyi hissetme sanatı kronik mutsuzlukla baş etme rehberi. (Z. H. Haktanır, Çev.) Diyojen Yayıncılık

Woods, S. L., Rockman, P., & Collins, E. (2019). *Mindfulness-based cognitive therapy: Embodied presence and inquiry in practice*. New Harbinger Publications.

Zhou, X., Guo, J., Lu, G., Chen, C., Xie, Z., Liu, J., & Zhang, C. (2020). Effects of mindfulness-based stress reduction on anxiety symptoms in young people: A systematic review and meta-analysis, *Psychiatry Research*, 289(113002). DOI: 10.1016/j. psychres.2020.113002

Zümbül, S. (2021). Bilinçli farkındalık temelli bilişsel terapi: Bir inceleme çalışması. *Istanbul Aydin University Journal of Social Sciences/Istanbul Aydin Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *13*(1), 155-194.

Kısaltmalar:

DDT: Diyalektik Davranişçi Terapi

BKB (BPD-borderline personality disorder): Borderline Kişilik Bozukluğu

BDT: Bilişsel Davranişçi Terapi

RKÇ: Randomize Klinik Çalışma

KAYNAKÇA

Ateş, B., & Sağar, M. E. (2021a). Üniversite öğrencilerinde bilişsel esneklik ve duygu düzenleme becerilerinin internet bağımlılığı üzerindeki yordayıcı rolü. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi, 7*(1), 87-102. https://dergipark.org.tr/tr/pub/usakead/issue/61365/887799

Ateş, B., & Sağar, M. E. (2021b). Üniversite öğrencilerinde öz-yeterliğin yordayıcısı olarak bilişsel esneklik, duygu düzenleme becerileri ve psikolojik sağlamlık. *İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13*(3), 679-695. https://dergipark.org.tr/tr/pub/iausos/issue/62979/902797

Bandura, A. (1986). Social foundations of thought and action: A social cognitive theory. Prentice Hall.

Barlow, D. H., Farchione, T. J., Fairholme, C. P., Ellard, K. K., Boisseau, C. L., Allen, L. B., & Ehrenreich-May, J. (2011). The Unified Protocol for Transdiagnostic Treatment of Emotional Disorders: Therapist guide. Oxford University Press.

Bianchini V, Cofini V, Curto M, Lagrotteria B, Manzi A, Navari S et al. (2019) Dialectical behaviour therapy (DBT) for forensic psychiatric patients: An Italian pilot study. Crim Behav Ment Health, 29:122-130.

Bohart, A. C., & Greenberg, L. S. (Eds.). (1997). Empathy reconsidered: New directions in psychotherapy. American Psychological Association. https://doi.org/10.1037/10226- 000.

Bolton, J. M., & Robinson, J. (2010). Population-attributable fractions of Axis I and Axis II mental disorders for suicide attempts: findings from a representative sample of the adult, noninstitutionalized US population. *American journal of public health*, *100*(12), 2473-2480.

Brickman, L. J., Ammerman, B. A., Look, A. E., Berman, M. E., & McCloskey, M. S. (2014). The relationship between non-suicidal self-injury and borderline personality disorder symptoms in a college sample. Borderline Personality Disorder and Emotion Regulation, 1, 14. https://doi.org/10.1186/2051-6673-1-14.

Courbasson C, Nishikawa Y & Dixon L (2012) Outcome of dialectical behaviour therapy for concurrent eating and substance use disorders. Clin Psychol Psychother, 9:434-449.

Crowell, S. E., Beauchaine, T. P., & Linehan, M. M. (2009). A biosocial developmental model of borderline personality: elaborating and extending Linehan's theory. *Psychological bulletin*, *135*(3), 495.

Çelebi, E. (2017). Diyalektik davranış terapisi. *Psikoterapi yöntemleri: kuramlar ve uygulama, HYB*.

Decker SE, Adams L, Watkins LE,Sippel LM, Presnall-Shvorin J & Sofuoglu M. (2019) Feasibility and preliminary efficacy of dialectical behaviour therapy skills groups for Veterans with suicidal ideation: pilot. Behav Cogn Psychother, 47:616-621.

Dimeff, L. A., & Koerner, K. E. (2007). *Dialectical behavior therapy in clinical practice: Applications across disorders and settings*. Guilford Press.

Farrés CC, Pascual JC, Elices M, Navarro H, Martin Blanco A & Soler J. (2018) Factors predicting early dropout from dialectical behaviour therapy in individuals with borderline personality disorder. Actas Esp Psiquiatr, 46:226-233.

Granato, H. F., Sewart, A. R., Vinograd, M., & McFarr, L. (2021). Dialectical behavior therapy.

Grant, B. F., Chou, S. P., Goldstein, R. B., Huang, B., Stinson, F. S., Saha, T. D., Smith, S. M., Dawson, D. A., Pulay, A. J., Pickering, R. P., & Ruan, W. J. (2008). Prevalence, correlates, disability, and comorbidity of DSM-IV borderline personality disorder: Results from the Wave 2 National Epidemiologic Survey on Alcohol and Related Conditions. Journal of Clinical Psychiatry, 69(4), 533–545. https://doi.org/10.4088/ JCP.v69n0404.

Harned, M. S., Korslund, K. E., & Linehan, M. M. (2014). A pilot randomized controlled trial of dialectical behavior therapy with and without the dialectical behavior therapy prolonged exposure protocol for suicidal and self-injuring women with borderline personality disorder and PTSD. Behaviour Research and Therapy, 55, 7–17. https://doi.org/10.1016/j.brat.2014.01.008.

Hayes, S. C., & Hofmann, S. G. (Eds.). (2018). Process-based CBT: The science and core clinical competencies of cognitive behavioral therapy. New Harbinger Publications.

Heckwolf JI, Bergland MC & Mouratidis M (2014) Coordinating principles of art therapy and DBT. Art Psychother, 41:329-335.

Klonsky, E. D. (2007). The functions of deliberate self-injury: A review of the evidence. Clinical Psychology Review, 27(2), 226–239. https://doi.org/10.1016/j.cpr.2006.08.002.

Lieb, K., Zanarini, M. C., Schmahl, C., Linehan, M. M., & Bohus, M. (2004). Borderline personality disorder. *The Lancet*, *364*(9432), 453-461.

Leichsenring, F., Leibing, E., Kruse, J., New, A. S., & Leweke, F. (2011). Borderline personality disorder. Lancet, 377(9759), 74–84. https://doi.org/10.1016/S0140- 6736(10)61422-5.

Linehan, M. M. (1987). Dialectical behavior therapy for borderline personality disorder: Theory and method. Bulletin of the Menninger Clinic, 51, 261–276.

Linehan, M. M. (1993). Cognitive-behavioral treatment of borderline personality disorder. Guilford Press.

Linehan, M. M. (1995). Understanding borderline personality disorder: The dialectical approach. Guilford Press. https://doi.org/10.1037/e545822004-001.

Linehan, M. M. (2014). DBT skills training manual. Guilford Press.

Linehan, MM. (2015) DBT Skills Training Manual. New York, Guilford Press.

Linehan, M. M., Armstrong, H. E., Suarez, A., Allmon, D., & Heard, H. L. (1991). Cognitive-behavioral treatment of chronically parasuicidal borderline patients. Archives of General Psychiatry, 48(12), 1060–1064. https://doi.org/10.1001/archpsyc. 1991.01810360024003.

Linehan, M. M., Schmidt, H. III, Dimeff, L. A., Craft, J. C., Kanter, J., & Comtois, K. A. (1999). Dialectical behavior therapy for patients with borderline personality disorder and drug-dependence. American Journal on Addictions, 8(4), 279–292. https://doi.org/10.1080/105504999305686.

Lynch, T. R., Chapman, A. L., Rosenthal, M. Z., Kuo, J. R., & Linehan,M. M. (2006). Mechanisms of change in dialectical behavior therapy: Theoretical and empirical observations. Journal of Clinical Psychology, 62, 459–480.

Navarro-Haro, M. V., Modrego-Alarcón, M., Hoffman, H. G., Lopez-Montoyo, A., Navarro-Gil, M., Montero-Marin, J & Garcia-Campayo, J. (2019). Evaluation of a mindfulness-based intervention with and without virtual reality dialectical behavior therapy mindfulness skills training for the treatment of generalized anxiety disorder in primary care: a pilot study. *Frontiers in psychology*, *10*, 55.

Panos, P. T., Jackson, J. W., Hasan, O., & Panos, A. (2014). Meta-analysis and systematic review assessing the efficacy of dialectical behavior therapy (DBT). Research on Social Work Practice, 24(2), 213–223. https://doi.org/10.1177/1049731513503047.

Rizvi, S. L., Steffel, L. M., & Carson-Wong, A. (2013). An overview of dialectical behavior therapy for professional psychologists. *Professional Psychology: Research and Practice*, *44*(2), 73.

Robins, C. J. (2002). Zen principles and mindfulness practice in dialectical behavior therapy. Cognitive and Behavioral Practice, 9(1), 50–57. https://doi.org/btkb8b.

Robins, C. J., & Chapman, A. L. (2004). Dialectical behavior therapy: Current status, recent developments, and future directions. *Journal of personality disorders*, *18*(1), 73-89.

Sağar, M. E., & Ateş, B. (2023). Effectiveness of solution-focused approach on emotion regulation skills. *International Innovative Education Researcher, 3*(1), 123-144. DOI:10.29228/ iedres.63091.

Sağar, M. E. (2021). Emotion regulation skills and self-control as predictors of resilience in teachers candidates. *International Education Studies, 14*(6), 103-111. DOI:10.5539/ies. v14n6p103.

Sağar, M.E. (2022). Çocuk Psikolojisi, Ruh Sağlığı ve Temel Kavramlar. B. ATEŞ (Ed.). *Çocuk Psikolojisi* (ss.1-14). Vizetek Yayınları, Ankara-Türkiye.

Safer, D. L. , Robinson, A. H., & Jo, B. (2011). Outcome from a randomized controlled trial of group therapy for binge eating disorder: comparing dialectical behavior therapy adapted for binge eating to an active comparison group therapy. Behavior Therapy, 41, 106–120.

Sauer, S. E., & Baer, R. A. (2010). Validation of measures of biosocial precursors to borderline personality disorder: Childhood emotional vulnerability and environmental invalidation. Assessment, 17(4), 454–466. https://doi.org/10.1177/ 1073191110373226.

Shearin, E. N., & Linehan, M. M. (1989). Dialectics and behavior therapy: A metaparadoxical approach to the treatment of borderline personality disorder. In L. M. Ascher (Ed.), Therapeutic paradox (pp. 255–288). Guilford Press.

Shearin, E. N., & Linehan, M. M. (1994). Dialectical behavior therapy for borderline personality disorder: Theoretical and empirical foundations. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, *89*, 61-68.

Soloff, P., Lis, J., Kelly, T., Cornelius, J., & Ulrich, R. (1994). Self-mutilation and suicidal behavior in borderline personality disorder. Journal of Personality Disorders, 8(4), 257– 267. https://doi.org/10.1521/pedi.1994.8.4.257.

Staats, A. W. (1975). Social behaviorism. Dorsey.

Stanley, B., Brodsky, B., Nelson, J. D., & Dulit, R. (2007). Brief dialectical behavior therapy (DBT-B) for suicidal behavior and non-suicidal self injury. Archives of Suicide Research, 11(4), 337–341. https://doi.org/10.1080/13811110701542069.

Swales, M. A. (2009). Dialectical Behaviour Therapy: Description, research and future directions. *International Journal of Behavioral Consultation and Therapy*, *5*(2), 164.

Swenson, C. (2000). How can we account for DBT's widespread popularity? Clinical Psychology: Science and Practice, 7, 87–91. doi:10.1093/ clipsy.7.1.87.

Van Dijk, S., Jeffrey, J., & Katz, M. R. (2013). A randomized, controlled, pilot study of dialectical behavior therapy skills in a psychoeducational group for individuals with bipolar disorder. Journal of Affective Disorders, 145, 386–393.

Wetterborg D, Dehlbom P, Långström N, Andersson G, Fruzzetti AE & Enebrink P (2020) Dialectical behavior therapy for men with borderline personality disorder and antisocial behavior: A clinical trial. J Pers Disord, 34:22-39.

Editör:
Prof. Dr. Feryal Beykal Orhun

Güzel Sanatlar

Alanında Uluslararası Araştırmalar X

EĞİTİM
yayınevi

GÜZEL SANATLAR ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR X

Editör: Prof. Dr. Feryal Beykal Orhun

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

ISBN: 978-625-6658-11-0
1. Baskı, Mart 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

GÜZEL SANATLAR ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR X
Editör: Prof. Dr. Feryal Beykal Orhun
VI+114 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-11-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçı

Kaynakça

Aksüt, Sadun (1993). Türk Musikisinin 100 Bestekârı. İstanbul, s. 176-177.

Ergun , Sadettin Nüzhet (1943). Türk Musikisi Antolojisi. İstanbul, II, 500, 510, 512.

Ezgi, Suphi (1933). Nazarî-Amelî Türk Musikisi. İstanbul, I, 206-208.

Gazimihal, Mahmut Ragıp (1955). Türk Askerî Muzıkaları Tarihi. İstanbul, s. 61, 64.

Karamahmutoğlu, Gülay (1999) "İstanbul Atatürk Kitaplığındaki 1637 No.lu Yazma Hamparsum Nota Defteri". (Sanatta Yeterlik Tezi), İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karamahmutoğlu, Gülay (2002) "Türk Müziğinde Kullanılan Notalama Sistemleri" Türkler Cilt.8, Yeni Türkiye. s.905-918.

Karamahmutoğlu, Gülay (2009) "Hamparsum Limonciyan ve Nota(lama) Sistemi / Hamparsum Limonciyan and His Musical Notation" Müzik ve Bilim Dergisi-6.yıl seçme makaleler/Journal Of Music and Science (JMS)-Selected Articles 6th Year", (ISBN: 978-99440263-6-9) İstanbul: Bahariye Sanat Galerisi Yayınları Bahariye Art Gallery Publications.

Karamahmutoğlu, Gülay (2020). Hamparsum Nota(lama) Sisteminin Yapısal Kökenleri Üzerine Bir İnceleme. 5th Current Debates On Social Sciences. Bilgin Kültür Sanat Yayınları, Ankara, s. 323-337.

Özcan, Nuri (2013). "*Yusuf Paşa, Neyzen*", TDV İslâm Ansiklopedisi, İstanbul. s. 25, 25.

Yenigün, Hayri (1967). "XIX. Asrın Bestekâr Neyzenleri", MM, sy. 236, s. 5.

yönelik analizinin teknik anlamada piyano öğrencilerine ve öğretmenlerine fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Benzer şekilde Czerny'nin diğer etütlerinin de piyano icrasına yönelik analizinin yapılması önerilebilir.

KAYNAKLAR

Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry and research design.* Thousand Oaks: Sage.

Ferguson, H., & K.L. Hamilton (2005). Study. Oxford University Press.

Lindeman, S. D., & Barth, G. (2001). Czerny, Carl. *Grove Music Online*. https://doi.org/10.1093/gmo/9781561592630.article.07030

Karasar, N. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemi* (17.Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Samson, J. (2003). *Virtuosity and the musical work: The transcendental studies of Liszt*. Cambridge: Cambridge University Press.

Tufan, E. (2004). Geleneksel makamlar kullanılarak yazılan etütlerin piyano eğitimi açısından önemi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24*(2), 65-77.

Türk Dil Kurumu [TDK], (2005). *TDK sözlüğü* (10. Baskı). 4. Akşam Sanat Okulu Matbaası.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. Baskı) Ankara: Seçkin Yayıncılık.

KAYNAKÇA

AZİZ, A. (2010). ***Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri ve teknikleri***. (5. bs). Ankara: Nobel Yayınları.

BASS, B. M. (1995). From transactional to transformational leadership: Learning to share the vision. ***Organizational Dynamics***, 19.3, 19-31.

BASS, B. M. ve AVOLIO, B. (1990). Developing transformational leadership: 1992 and beyond. ***Journal of European Industrial Training***, 14.5, 21-27.

BENNET, T. ve PERCY, P. (1994). Structural validity of the multifactor leadership questionnaire. ***Educational & Psychological Measurement***, 54.3, 30-54.

BURNS, J. G. (1978). Two excerpts from leadership. ***Journal of Educational Leadership***, 36.6, 380-400.

BUSCH, B. R. (1984). ***The complete choral conductor***. Newyork: Schirmer Books.

CONGER, A. (1999). Charismatic and transformational leadership in organizations. ***Leadership Quarterly***, 10.2, 145-179.

COŞAR, M. (2009). Schopenhauer'da "sanat"ın anlamı üzerine. ***Journal of Turks***, 1.2, 16-29.

ERDAL, M. (2007). ***İşletmelerde dönüştürücü liderlik davranışlarının analizi***. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş.

EREN, E. (2008). ***Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi***. (11. bs). İstanbul: Beta Yayınları.

KARASAR, N. (2009). ***Bilimsel araştırma yöntemleri***. (19. bs). İstanbul: Nobel Yayınları.

KEPNER, K. (2002). Transformational leadership. ***Ifas Educational Journal***, 1(3). http://edis.ifas.ufl.edu/pdffiles/HR/HR02000.pdf adresinden 07 Ocak 2024 tarihinde edinilmiştir.

LIANTOS, L. (1993). Transformational leadership. ***Emergency Librarian***, 20.3, 30-42.

MİMAROĞLU, İ. (2009). ***Müzik tarihi***. (8. bs). İstanbul: Varlık Yayınları.

TEZCAN, M. (2011). ***Sanat sosyolojisine giriş***. (2. bs). Ankara: Anı Yayıncılık.

ULUSOY, D. (2005). ***Sanatın sosyal sınırları***. (1. bs). Ankara: Ütopya Yayınevi.

ZEL, U. (2011). ***Kişilik ve liderlik***. (3. bs). Ankara: Nobel Yayınları.

KAYNAKÇA

Aksel, M. (1974). Bir Halk Ressamı Mehmet Hulusi. *Türkiyemiz Dergisi*, *5*(13), 17-20.

Başaran, S. (2008). Halk Ressamı Mehmet Hulusi'nin Taş Baskı Deniz ve Gemi Resimleri. *Artist Modern Dergisi*, (12), 35-39.

Cumming, R. (2005). *Art*. United States: DK Publishing, Inc.

Hodge, A. N. (2007). *The History Of Art: Painting From Giotto To The Present Day*. England: Arcturus Publishing Limited.

Norwich, J. J. (1990). *Oxford Illustrated Encyclopedia of The Arts*. New York: Oxford University Press.

Upjohn, E. M., Wingert, P. S. ve Mahler, J. G. (1958). *History of World Art*. New York: Oxford University Press.

URL-1: https://static.nadirkitap.com/fotograf/1502670/30/Efemera_20230208212703150267 06.jpg (E.T.: 28.02.2024).

URL-2: https://in.pinterest.com/pin/348184614912212050/ (E.T.: 29.02.2024).

URL-3: https://www.artic.edu/artworks/43937/coat-of-arms-of-wilhelm-and-wolfgang-rogendorf (E.T.: 28.02.2024).

URL-4: https://www.metmuseum.org/art/collection/search/360204 (E.T.: 28.02.2024).

URL-5: https://www.wikidata.org/wiki/Q18339698 (E.T.: 29.02.2024).

KAYNAKÇA

Aşılıoğlu, E. (2012). İlköğretim İkinci Kademe Görsel Sanatlar Dersi Programının Sanat Eğitimi İlkelerinin İncelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 11, 231-240

Bal, M. (2018). Türkçe Dersinin 21. Yy Becerileri Açısından İncelenmesi, *Turkish Studies,13* (4), 49-64

Batur, M. (2010). İlköğretim I. Kademe Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının Kazanımlar Öğesinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Bozkurt, Ş.B., & Çakır, H (2016). Ortaokul Öğrencilerinin 21. Yy Öğrenme Beceri Düzeylerinin Cinsiyet Ve Sınıf Seviyesine Göre İncelenmesi. *PAÜ Eğitim Fakültesi Dergisi,* 39, 69-82

Can Göl, R. (2023). Görsel Sanat Lisesi İle Diğer Liselerde Öğrenim Gören Öğrencilerin 21. YY Becerileri-Kariyer Özyeterliği ve Kaygısı Düzeylerinin Karşılaştırılması ve Sanatla İlgili Mesleklere İlişkin Görüşleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Cansoy, R. (2018)**.** Uluslararası Çerçevelere Göre 21.Yüzyıl Becerileri ve Eğitim Sisteminde Kazandırılması. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*. 7 (4), 3112-3134

Çalık, T. ve Sezgin, F. (2005) Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim, *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13(1), 55-66

Doğan, Z. (2023) Post-Endüstriyel Çağda Değişen Eğitim Paradigmaları, *Dijital Teknolojiler ve Eğitim Dergisi, Yıl: 2023, 2 (2), 103-112*

Duncum, P. (2002). Visual culture art education: Why, what and how?. International Journal of Art& Design Education, 21, 14-23. 16 DEC 2002 | DOI: 10.1111/1468-5949.00292

Eryılmaz, S., Uluyol, Ç. (2015). 21. Yy Becerileri Işığında FATİH Projesi Değerlendirmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 35*(2), 209-229

P21. (2017) Framework and Resources for 21st Century Learning, https://www.battelleforkids.org/networks/p21/frameworks-resources, (E.T.: 12.05.2021)

Gelen, İ. (2017). P21-Program ve Öğretimde 21. Yüzyıl Beceri Çerçeveleri (ABD Uygulamaları), *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1 (2), 15

Genç, S. (2018). Görsel Sanatlar Eğitiminde Kök Değerler. *Turkish Studies Educational Sciences* Volume 13/11, 543-560

Göksun D.O, Kurt, A. A.(2017). Öğretmen Adaylarının 21. yy. Öğrenen Becerileri Kullanımları ve 21. yy. Öğreten Becerileri Kullanımları Arasındaki İlişki. *Eğitim ve Bilim*, 42 (190), 107-130

Göktepe Yıldız, S. (2020) "Lise Öğrencilerinin 21.Yüzyıl Becerilerinin Bazı Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi". *Ulakbilge,* 51 (2020 Ağustos): s. 884–897. doi: 10.7816/ulakbilge-08-51-02

Hamarat, E. (2019). 21. Yüzyıl Becerileri Odağında Türkiye'nin Eğitim Politikaları. İstanbul: Seta Yayıncılık.

Karameşe, E. N. (2016). Türkiye ve Kanada İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.

Kayhan, E , Altun, S , Gürol, M . (2019). Sekizinci Sınıf Türkçe Öğretim Programı (2018)'nın 21. Yüzyıl Becerileri Açısından Değerlendirilmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10 (2) , 20-35

Kocakaya, S. ve Kotluk, N. (2015). 21.yy Becerilerinin Gelişiminde Dijital Öykülemeler: Ortaöğretim Öğrencilerinin Görüşlerinin İncelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi,4* (2), 54-63

Mamur, N., Köksal, N.(2016). Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının Sürdürülebilir Kalkınma Eğitimi Bağlamında İncelenmesi. *Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi* 5 (3), 732-747

MEB. (2018). Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı (1-8. Sınıflar) https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/20181211110263 26-GORSEL%20SANATLAR.pdf (E.T.: 15.05.2021)

MYK (2015) Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK), Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi, Ankara: 2015 https://www.myk.gov.tr//images/articles/editor/130116/TYC_teblig_2.pdf (E. T.: 12.05.2021)

Nalinci, G. (2014). Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının Yaratıcılık Açısından Değerlendirilmesi. *Ulakbilge*, 2 (3), 1-18

Özcan, M. (2017) Görsel Sanatlar (1- 8 Sınıflar) Dersi Programına Yönelik Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Görüşleri Ve Çözüm Önerileri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Tutkun, Ö. F., & Aksoyalp, Y. (2010). 21. Yüzyılda Öğretmen Yetiştirme Eğitim Programının Boyutları. *Selcuk University Social Sciences Institute Journal*, (24)

Tutkun, Ö. F. (2010). 21.Yüzyılda Eğitim Programının Felsefi Boyutları. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(3), 993-1016

TTKB (2017). Müfredatta Yenileme ve Değişiklik Çalışmalarımız Üzerine, ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_07/18160003_ basin_aciklamasi-program.pdf, (E. T.: 04.06. 2021)

Ulus, H. (2019). Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programında Hedeflenen Kazanımların Disiplinlerarası / Tematik Yaklaşım Açısından İncelenmesi. *Ulakbilge*, (38), 459-473. doi: 10.7816/ulakbilge-07-38-01

Yalçın, S.(2018). 21. Yy Becerileri Ve Bu Becerilerin Ölçülmesinde Kullanılan Araçlar Ve Yaklaşımlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 51*(1), 183-201

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerden Nitel Araştırma Yöntemleri*.(11. Baskı), İstanbul, Seçkin Yayıncılık

Yurdakal, İ. H. (2019). 2018 Görsel Sanatlar Öğretim Programındaki Kazanımların Uygulanabilirliğinin İncelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 48, (223), 231-243

KAYNAKÇA

Aktaş, M. (1999). Seramik yüzey değerlendirmesinde ajur yöntemi. Yüksek lisans tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi

Allan, J. (1991). *Islamic Ceramics*. London: Ashmoleam Museum.

Ayta, T. (1976). Toprak sanatlarında dekoratif uygulama yöntemleri. Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Baş, İ.U. (2023, 12 14). Ajur Dekorlu Formlar, (M. Yücel Coşar, Röportaj Yapan).

Birol, İ. A. ve Derman, Ç. (2015). *Türk Tezyini San'atlarında Motifler*. İstanbul: Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı Yayınları

Cooper, E. (1972). *A History of Pottery*. London: Longman group limited.

Gökçe, E. (2011). Londra victoria and albert müzesi'nde bulunan farklı formlarda görülen bazı ajurlu (delikli) seramikler. Sanatta Yeterlik Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi

Gökçe, E. (2013). Mısır'da Üretilmiş Ajurlu (delikli) Seramik Süzgeçler. *Akdeniz Sanat Dergisi*, 6 (12)

Gökçe, E., Gökçe, C. (2017). Çin Porselenleri Etkisinde İslam Seramiklerinde Geliştirilen bir Teknik olarak Işık Geçirgenliği. Osman Kunduracı-Ahmet Aytaç (Editörler) VIII. Uluslararası Türk Sanatı, Tarihi ve Folkloru Kongresi/Sanat Etkinlikleri, Konya: 2017

Hayırsever, B. (2021). Genel olarak ajur tekniği ve çağdaş seramik sanatından örnekler. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 8 (70), 1268-1280.

Janson, H. W. (1991). *History of art by Jonson H. W*. New York City: Abrams Books.

Önal, N. O., Baklan Önal, P. (2015). Avanos Çömlekçiliğinde Ajur Tekniği. *Erciyes Sanat Dergisi*, 4, 23-36.

Özsan, M., Harmankaya, H. (2020). Ajur tekniğinin kullanım alanları ve süsleme olarak ajur kullanılarak yapılan giysi tasarımları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi.* 13 (70), 1250-1262.

Polat, T. (2021). Fatımi dönemi fustat testi süzgeçleri. *Bitig Edebiyat Fakültesi Dergisi.* 1 (2), 393-414.

Poyraz, M. (2018). Seramikte Ajur Yöntemi ve Tarihsel Gelişimi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research.* 5(28), 3355-3365.

Poyraz, M. (2019). Seramik sanatında 'pirinç tanesi yöntemi' ve tarihsel gelişimi. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi.* Cilt:5, Sayı 2, 75-84.

Poyraz, M. (2021). George Owen sanatı ve porselenleri. *Sanat ve İnsan Dergisi.* 5(2), 452-464.

Sevim, S. S. (2007). *Seramik Dekorlar ve Uygulama Teknikleri*. İstanbul: Yorum sanat.

Türkcan, M. (2019). Özgün seramik formlarda ajur tekniği uygulamaları. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi

Watson, O. (2004). *Ceramics From Islamic Lands.* Londra: Thamesand Hudson Yayınları.

İnternet Kaynakları

(http://www.morningearthkorea.org/jeon-seong-keun-in-the-context-open-work/) (E.T.: 12.12.2023)

(http://www.sibelsevim.com.tr/detay/anadolu-medeniyetleri-hakkinda-2005-2010-18.html) (E.T.:23.12.2023)

(http://www.sibelsevim.com.tr/galeri.html) (E.T.: 16.12.2023)

(https://bit.ly/3S9zX9L) (E.T.: 18.12.2023)

(https://bit.ly/3Sb3UGu) (E.T.: 16.12.2023)

(https://bit.ly/3U9ZjqJ) (E.T.: 23.12.2023)

(https://bit.ly/3vMzPFz) (E.T.: 12.12.2023)

(https://bit.ly/3vQQ30z) (E.T.: 16.12.2023)

(https://bit.ly/48YIUtu) (E.T.: 16.12.2023)

(https://en.wikipedia.org/wiki/Eleusis_Amphora) (E.T.: 12.12.2023)

(https://tr.pinterest.com/pin/425942077230579382/) (E.T.: 23.12.2023)

(https://www.barbroaberg.com/CeramicWork/) (E.T.: 16.12.2023)

(https://www.ceramicsnow.org/shiyuanxu/) (E.T.: 23.12.2023)

(https://www.theclaystudio.org/artists/antonella-cimatti) (E.T.: 23.12.2023)

Editör:
Doç. Dr. Kemal Kıranşan

Fiziki Coğrafya

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

FİZİKİ COĞRAFYA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I

Editör: Doç. Dr. Kemal Kıranşan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-48-6
1. Baskı, Mart 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

FİZİKİ COĞRAFYA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I
Editör: Doç. Dr. Kemal Kıranşan
VI+192 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-48-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akkan, E. (1964). *Erzincan Ovası ve Çevresinin Jeomorfolojisi*. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları, Sayı.153. Ankara.

Basso, A., Bruno, E., Parise, M., & Pepe, M. (2013). Morphometric analysis of sinkholes in a karst coastal area of southern Apulia (Italy). *Environmental Earth Sciences*, 70(6), 2545–2559. https:// doi.org/10.1007/s12665-013-2297-z

Bayrakdar, C., Çılğın, Z., Döker, M. F., & Canpolat, E. (2015). Evidence of an active glacier in the Munzur Mountains, eastern Turkey. *Turkish Journal of Earth Sciences*, 24, 56–71. https:// doi. org/10.3906/yer-1403-7

Bilgin, T. (1972). *Munzur Dağları Doğu Kısmının Glasiyal ve Periglasiyal Morfolojisi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları No:1757, Coğrafya Enstitüsü Yayınları No: 69.

Chen, F., Zhang, M., Tian, B., & Li, Z. (2017). Extraction of Glacial Lake Outlines in Tibet Plateau Using Landsat 8 Imagery and Google Earth Engine. *IEEE Journal of Selected Topics in Applied Earth Observations and Remote Sensing*, 10(9), 4002–4009. https://doi. org/10.1109/JSTARS.2017.2705718

Çılğın, Z. (2006). Ovacık Ovası (Tunceli) ve Çevresinin Jeomorfolojisi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Çılğın, Z. (2013). Ovacık Ovası (Tunceli) ve Munzur Dağlarının Güneybatı Aklanının Jeomorfolojisinde Buzullaşmaların Etkisi. Sosyal Bilimler Dergisi, 3(6): 103-122

Çılğın Z, Bayrakdar C, Oliphant JS (2014). An example of polygenetic geomorphologic development (karst-glacial-tectonics) on Munzur Mountains: Kepir Cave-Elbabaspring karstic system. *International Journal of Human Sciences* 11: 89-104.

Çılğın, Z. (2020). 3D Surface Modeling of Late Pleistocene Glaciers in the Munzur Mountains (Eastern Turkey) and its paleoclimatic implications. *Turkish Journal of Earth Sciences*, 29(5), 714–732. https://doi.org/10.3906/yer-1905-18

Kutlu, B., Özcan, G. & Özcan, T. (2017). *Tunceli İli Su Kaynakları ve Özellikleri*. Yayın Yeri:Munzur Üniversitesi, Editör:Munzur Üniversitesi, Basım sayısı:1, Sayfa sayısı:83, ISBN:978-605-67909-0-4.^

Louis, H. L. (1944). Evidence for Pleistocene glaciation in Anatolia. *GeologischeRundschau* 34 (7-8): 447-481.

Özgül, N. (1981). *Munzur Dağları'nın Jeolojisi*. Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü Rapor No.6995.

Öztürk, M. Z., Şimşek, M. & Mustafa, U. (2021). Anadolu'nun sirk gölleri. *Türk Coğrafya Dergisi*, (78), 49-60. doi: 10.17211/tcd.998089

Penck A, Brückner E (1909). Die Alpen im Eiszeitalter. Leipzig, Germany: *Tauchnitz*, 3 volumes, 1199 pp.

Sarıkaya M, Çiner A, Zreda M (2011). *Quaternary glaciations of Turkey*. In: Ehlers J, Gibbard P, Hughes P, editors. *QuaternaryGlaciations - Extent and Chronology*. Oxford, UK: Jordan Hill, pp. 393–403.

Yeşilyurt S (2010). *CBS ve uzaktan algılama yöntemleriyle Munzur dağları glasyal jeomorfolojisinin analizi*. Ankara, Turkey: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dönem Projesi.

Yeşilyurt S (2012). Late Quaternary glaciations of the Munzur Mountains, Eastern Anatolia, Turkey: an assessment using remote sensing and GIS techniques. In: XVIII INQUA Congress; 21–27 July 2011; Bern, Switzerland. Abstracts/ Quaternary International 279–280: 548.

Yeşilyurt, S., Doğan, U. & Akçar, N. (2018). Narlıca Vadisi'nde Geç Kuvaterner buzullaşma izleri, Kavuşşahap Dağları. *Türk Coğrafya Dergisi*, (70): 99-108. doi: 10.17211/tcd.415232

KAYNAKÇA

Ardel, A. (1957). Trakya'nın Jeomorfolojisi. *Türk Coğrafya Dergisi,* (17), 152-158.

Arnoldous, H.M.J. (1977). Methodology Used to Determine the Maximum Potential Average Annual Soil Loss Due to Sheet and Rill Erosion in Morocco. *FAO (Food and Agriculture Organization of the United Nations) Soils Bulletin,* (34), 39-44.

Beskow, S. Mello, C.R. Norton, L.D. Curi, N. Viola, M.R. ve Avanzi, J.C. (2009). Soil Erosion Prediction İnthe Grande River Basin, Brasil Using Distributed Modelling. *Catena*, 79, 49-59.

Cürebal, İ. ve Ekinci, D. (2006). Kızılkeçili Deresi Havzasında CBS Tabanlı RUSLE (3D) Yöntemiyle Erozyon Analizi. *Türk Coğrafya Dergisi* (47), 115-130.

Cürebal, İ. ve Atalay, İ. (2018). Türkiye'de Erozyonu Önleme ve Erozyon Miktarını Belirlemeye Yönelik Çalışmalar. İçinde: Atalay, İ. (Editör), *Uygulamalı Hidrografya* (s.296-327). İzmir: Meta Basım Matbaacılık.

Desmet, P.J.J. ve Govers, G. (1996). A GIS Procedure for Automatically Calculating the USLE LS Factor on Topographically Complex Landscape Units. *Journal of Soil and Water Conservation*, 51(5), 427-433.

Dönmez, Y. (1968). *Trakya'nın Bitki Coğrafyası*. İstanbul: İ.Ü. Coğrafya Enstitüsü Yayınları.

Efe, R., Ekinci, D. ve Cürebal, İ. (2008). Erosion Analysis of Şahin Creek Watershed (NW of Turkey). *Journal of Applied Science*, (8-1), 49-58.

Ekinci, D. (2005). CBS Tabanlı Uyarlanmış RUSLE Yöntemi ile Kozlu Deresi Havzası'nda Erozyon Analizi. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü Coğrfaya Dergisi*, (13), 109-119.

Erpul, G., Şahin, S., İnce, K., Küçümen, A., Akdağ, M, A., Demirtaş, İ. ve Çetin, E. (2018). *Türkiye Su Erozyonu Atlası,* Ankara: Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü Yayınları.

Erkal, T. ve Taş, B. (2013). *Jeomorfoloji ve İnsan*. İstanbul: Yeditepe Yayınevi.

Hoşgören, M.Y. (2004). Hidrografya'nın Ana Çizgileri-Yeraltısuları- Kaynaklar-Akarsular. İstanbul. *Jeomorfolojik Araştırmalar Dergisi*, (1), 50-66.

İkiel, C., Ustaoğlu, B. ve Koç, D.E. (2020). Trakya Yarımadası'nda Erozyon Duyarlılık Analizi. *Jeomorfolojik Araştırmalar Dergisi,* (4), 1-14

Mutlu, Y.E. ve Soykan, A. (2018). RUSLE (3D) Modeli Kullanılarak Toprak Erozyon Tahmini: Havran Cayı Örneği. *Jeomorfolojik Araştırmalar Dergisi,* (1), 50-66.

Meteoroloji Genel Müdürlüğü, (Çevrimiçi),www.mgm.gov.tr (27.09.2022).

Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, (Çevrimiçi), https://yerbilimleri.mta.gov.tr/ (27.09.2022).

Özden, Ş. ve Özden, M. (1997). *Türkiye Toprak Erozyon Tahmin Modeli, TURTEM.* Ankara: Başbakanlık Türkiye Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Toprak ve Gübre Araştırma Enstitü Müdürlüğü Yayınları.

Pandey, A., Mathur, A., Mishra, S.K. ve Mal, B.C. (2009). Soil Erosion Modeling of a Himalayan Watershed Using RS and GIS. *Environmental Earth Sciences* (59), 399-410.

Pektezel, H. (2015). Gelibolu Yarımadası'nda CBS Tabanlı Rusle (3D) Yöntemiyle Erozyon Duyarlılık Analizi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi,* (17), 131-151.

Renard, K.G., Foster, G.R., Weesies, G.A., McColl, D.K. ve Yoder, D.C. (1997). *Predicting Soil Erosion by Water: a Guide to Conversation Planing with yhe Revised Universal Soil Loss Equation (RUSLE).* Washington D.C. U.S: Department of Agriculture Handbook.

Renard, K.G., Foster, G.R., Weeies, G.A. ve Porter, J.P. (1991). RUSLE: Revised Universal Soil Loss Equation. Journal of Soil and Water Conversevation (46), 30-33.

T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, (2004). Sakarya İli Sayısal Toprak Verileri.

T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, (2004). Bolu İli Sayısal Toprak Verileri.

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, (Çevrimiçi), https://corine.tarimorman.gov.tr/ (27.09.2022).

Ustaoğlu, B. ve Karaca, M. (2014). The Effects of Climate Change on Spatiotemporal Changes of Hazelnut Corylus Avellana Cultivation Areas in the Black Sea Region Turkey. *Applied Ecology and Environmental Research,* 12 (2), 309-324.

Ustaoğlu, B. ve Koç, D.E. (2018). Sakarya'nın Toprak Özellikleri. İçinde İkiel, C. (Editör), *Sakarya'nın Fiziki, Beşeri ve İktisadi Coğrafya Özellikleri* (s.265-285). Sakarya: Sakarya Üniversitesi Yayını.

U.S.Geological Survey, (Çevrimiçi). https://earthexplorer.usgs.gov (27.09.2022)

Wischmeier, W.H. ve Smith, D.D. (1978). *Predicting Rainfall Erosion Losses: a Guide to Conservation Planning*. Washington DC US: Department of Agriculture Habdbook.

KAYNAKÇA

Atalay, İ., (2011), Toprak Oluşumu, Sınıflandırılması ve Coğrafyası, META Basım ve Matbaacılık Hizmetleri, İstanbul.

Berberian, M., (1983), The Southern Caspian: A Compressional Depression Floored by a Trapped, Modified Oceanic Crust, Canadian Journal of Earth Sciences 20(2):163-183, DOI: 10.1139/e83-015

Davarcıoğlu, B., (2011), Kil Minerallerinin Balneoterapi Yönünden Değerlendirilmesi ve Mineralli Su, Orta Anadolu Bölgesi Tarım Bilimleri Araştırma Dergisi 4 (2): 15-21.

Dilek, Y. ve Robinson P. T. (2003), Ophiolites in Earth History: Introduction. In Ophiolites in Earth History (Edt.: Yıldırım Dilek ve Paul T. Robinson). Geological Society London, Special Publications, 218, 1-8. The Geological Society of London.

Holtz, R.D., Kovacs, W.D. ve Sheahan, T.C., (2015), Geoteknik Mühendisliğine Giriş, Nobel Yayınları, Ankara.

Karataş, A., (2019), Ofiyolit Hidrografyası ve Hidrojeolojisi, Çantay Kitabevi, İstanbul.

Laszlo, P., (1987). Chemical reactions on clays. Science, 235 (4): 1473-1477.

Malekzadeh, T., (2007), İran'ın Kuzeybatısı (Azerbaycan) ve Doğu Anadolu Depremselliğinin İncelenmesi ve Karşılaştırılması, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimler Enstitüsü, Jeofizik Mühendisliği Anabilim Dalı, Ankara.

Poyraz, T., (2019), Bilecik İli Söğüt İlçesi ve Civarındaki Killerin Mühendislik Özellikleri ve Endüstriyel Açıdan Kullanımının Değerlendirilmesi, Sakarya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Jeofizik Mühendisliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.

Şengönül, K., (1986), Güç Islanan Topraklarda Toprak - Su İlişkileri ve Toprağın Islanabilirliğinin Saptanması, İ.Ü.OrmanFakültesiDergisi,vol.35,no.4,pp.73-84, İstanbul.

Yakupoğlu, T., Şişman, A.Ö., Karagöktaş, M. ve Demir, Ö.F., (2013), Toprakların Doygun Kosullardaki Hidrolik iletkenlik Değerlerinin Pedotransfer Esitlikler ile Tahminlenmesi, Süleyman Demirel Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi 8 (1):84-92, Isparta.

Yeken, T., (1998), Kuzeydoğu Anadolu ve Kafkasya Bölgesinin Sismotektoniği, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Jeofizik Mühendisliği Anabilim Dalı (Yer fiziği Programı), İstanbul.

Yıldırım, S., (2004), Zemin İncelemesi ve Temel Tasarımı, Birsen Yayınevi, İstanbul.

Yücel, M.B., ve Gül, Ö., (2018), Dünya'da ve Türkiye'de Bentonit, Maden Tetkik Ve Arama Genel Müdürlüğü, Fizibilite Etütleri Daire Başkanlığı, Ankara.

https://topraktema.org/media/1374/04-toprak-dokusu.pdf (Son erişim tarihi 23.11.2023 22.47).

https://abs.cu.edu.tr/Dokumanlar/2016/IMZ110/839006282_kil_ve_kil_mineralleri.pdf (Son erişim tarihi 03.12.2023 18.25).

https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/7455/mod_resource/content/0/10.%20Hafta.pdf (Son erişim tarihi 03.12.2023 18.26).

https://www.esan.com.tr/tr/blog-ve-haber/blog/mumyalama-tekniginin-basrolu-bentonit#:~:text=Milattan%20%C3%B6ncesinden%20beri%20d%C3%BCnyam%C4%B1zda%20var,en%20%C3%B6nemli%20%C3%B6zelli%C4%9Fi%20hacminin%20%C5%9Fi%C5%9Fmesidir (Son erişim tarihi 09.12.2023 17.03).

https://www.mta.gov.tr/v3.0/bilgimerkezi/bentonit#:~:text=Bentonit%2C%20sanayi%2C%20tar%C4%B1m%2C%20madencilik,kullan%C4%B1lan%20%C3%A7ok%20y%C3%B6nl%C3%BC%20bir%20kildir (Son erişim tarihi 09.12.2023 17.03).

KAYNAKÇA

Ambraseys, N.N. And Jackson, J.A. 1998. Faulting Associated With Historical and Recent Earthquakes in The Eastern Mediterranean Region, Geophys. J. Int., 133, 390-406.

Bağcı Ve Diğerleri.,1995 , Türkiyede Hasar Yapan Depremler ,Deprem Araştırma Dairesi Bülteni

Baran B. 2003. "1 Mayıs 2003 Bingöl Depremi Bölgenin Deprem Etkinliği Ve Artçı Deprem Çalışmaları" MTA Ankara

Dirik. K., Yürür. T., Demirbağ. H., 2003. 1 Mayıs 2003 Çimenli (Bingöl) Depremi Değerlendirme Raporu Hacettepe Üniv.si Mühendislik Fakültesi Jeoloji Mühendisliği Bölümü Temmuz 2003 Ankara

Haktanır.T., Elcuman. H., 2007 ''Bingöl İli Ve Çevresinde Kaydedilmiş Yıllık Ekstrem Depremlerin İstatistiksel Frekans Analizi Ve Yörenin Depremselliği'' Altıncı Ulusal Deprem Mühendisliği Konferansı. Sayfa:359-369, İstanbul

Kalafat.D. Ve Diğerleri .,2003 , 2003 Bingöl Deprem. Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü Sismoloji Servisi İstanbul

Seymen, İ. Ve Aydın, A.1972, Bingöl deprem fayı ve bunun Kuzey Anadolu Fayı ile ilişkisi. MTA Dergisi, 79

Şaroğlu. F., Güner, Y 1981, "Doğu Anadolu'nun jeomorfolojik gelişimine etki eden öğeler: Jeomorfoloji, tektonik, volkanizma ilişkileri" TJK Bült., 24, 39-50.

Şaroğlu. F Ve Yılmaz, Y., 1984, Doğu Anadolu'nun Neotektoniği ve İlgili Magmatizması" Ketin Sempozyumu Bildirileri, 149-162.

Şaroğlu F., Emre, Ö. Ve Boray, A., 1987, Türkiye'nin aktif fayları ve depremsellikleri. MTA Rapor no: 8174, 394 s. (yayınlanmamış).

Tonbul S., 1990a "Bingöl Ovası ve Çevresinin Jeomorfolojisi ve Gelişimi" Coğrafya Araştırmaları Derg.. Cilt:2, Sayı:2, Sayfa:329–352

Tonbul, S., 1990b "Bingöl Ovası ve Çevresinin İklimi" Fırat Üniv. Sos. Bil.Derg. Cilt: 4, Sayı:1, Sayfa: 347-374

Üstündağ , Ö.,2010 "Bingöl Şehir Merkezinin Doğal Ortam Analizi Ve Fiziksel Planlaması " Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı Doktora Tezi ELAZIĞ .

Raporlar

Bingöl İli Verimlilik Envanterlik Envanteri Ve Gübre İhtiyaç Raporu,1984. T.C. Tarım- Orman ve Köyişleri Bakanlığı Topraksu Genel Müdürlüğü Yayınları Yayın No:18,

Genel Yayın No:750 Toprak Etütleri ve Haritalama Dairesi Başkanlığı, Ankara

KAYNAKLAR

Akkan, E. (1974), Türkiye'de Akarsulardan Yararlanma (Cumhuriyet'in 50. Yıldönümünü Anma Kitabı). *Ankara Üniversitesi. Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi Yayını,* No: 236.

Atalay, İ. ve Mortan, K. (2011). *Türkiye Bölgesel Coğrafyası.* İstanbul: İnkılap Kitabevi.

Baba, A. (2015), Güneydoğu Anadolu Bölgesinin Genel Jeolojik Özellikleri. GAP İlleri Jeotermal Kaynakları Araştırma Projesi içinde 31–55 arası sayfalar.

Doğan, U. (2005), Holocene Fluvial Development of the Upper Tigris Valley (Southeastern Turkey) as Documented by Archaeological Data, Quaternary International 129, 75-86.

Duman, T. Y., Çan, T., Emre, Ö., Kadirioğlu, F. T., Başarır B. N., Kılıç, T., Arslan, S. (2017). Türkiye Sismotektonik Haritası ve Veri Tabanı. Türkiye Sismotektonik Haritası Ölçek 1 (pp.137-162), Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü. Ankara.

Duman, T.Y., Elmacı, H., Özalp, S. ve diğ. (2020). Paleoseismology of the Western Sürgü–Misis Fault System: East Anatolian Fault, Turkey. Med. Geosc. Rev. 2, 411–437.

Duran, O., Şemşir, D., Sezgin, İ. ve Perinçek, D. (1988). Güneydoğu Anadolu'da Midyat ve Silvan Gruplarının Stratigrafisi, Sedimantolojisi ve Petrol Potansiyeli: TPJD Bülteni, Cilt. 1/2, s. 99-126.

Durmuş, E. Çağlıyan, E. ve Karadoğan, S. (2009). Ergani-Çermik (Diyarbakır) Arasındaki Kenar Kıvrımları Kuşağı ve Çevresinin Jeomorfolojik Özellikleri. *Nature Sciences,* 4(4), 255-282.

Erinç, S. (2010), *Jeomorfoloji II,* (4. Baskı), (Güncelleştirenler: A. Ertek ve C. Güneysu) İstanbul: Der Yayınları, No: 294.

Görür, N. ve Akkök, R. (1982). Güneydoğu Anadolu Bindirme Kuşağı Boyunca Midyat Formasyonunun Sedimantolojik Özellikleri: TPAO Arama Grubu, Rapor No. 1698,72 s.

Gülen, L. (1984), Sr, Nd, Pb îsoyope and Trace Element Geochemlstry of Calkalkaline and Alkaline Volcanics, Eastern Turkey. Ph. D. Thesis, Massachusetts institute of Technology, 232p.

Kalafat, D. Zülfikar, A. C. ve Okuyan Akcan, S. (2021). Seismicity of Turkey and Real-Time Seismology Applications in Determining Earthquake Hazard, APJHAD, Vol. 2, No. 2, pp. 96–111.

Karadoğan, S. ve Kuzucuoğlu, C. (2019). Geomorphic Response to Rapid Uplift in a Folded Structure: The Upper Tigris Case. Landscapes and Landforms of Turkey, 521-532.

Karakaş, A. (2012), Eğil İlçesi Kırsal Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*. 14 (23): 5-18.

Keskin, İ. (2011), 1/100 000 Ölçekli Türkiye Jeoloji Haritası Elazığ L 43 Paftası: Jeoloji Etütleri Dairesi Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü Yayınları, No:171 Ankara.

Ketin, İ. (1983), *Türkiye Jeolojisine Genel Bir Bakış*, İstanbul. İstanbul Teknik Üniversitesi Matbaası.

Kılıçarslan M. (2024), Hasbek Mağarası'nın (Diyarbakır-Dicle) Jeomorfolojik Özellikleri ve Turizm Planlaması. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. Elazığ.

Kuzucuoğlu, C. (2002), Preliminary obsevation on Tigris Valley terracese between Bismil and Batman, In: Tuna, N., Velibeyoğlu, J., (Eds.) Salvege Project of the Archaeological Heritage of the Ilısu-Carchemish Dam Reservoirs Activities in 2000, METU, Ankara, pp. 759-771.

McKenzie, D.P. (1972), Active tectonics of the Mediterranean Region. Geophysical Journal of the Royal Astronomical Society, 30, 109-185.

Pekcan, N. (1999). *Karst Jeomorfolojisi*, İstanbul: Filiz Kitabevi.

Perinçek, D. (1979), Hazro, Korudağ-Çüngüş, Maden, Hazar, Elazığ, Malatya dolayının jeolojisi: Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Arama Grubu, Rapor No: 1395.

Siler, M. ve Şengün, M. T. (2011). Ergani (Diyarbakır) Çevresinde Karstlaşma ve Karstik Şekiller. Uluslararası Katılımlı Coğrafya Kongresi Bildiriler Kitabı, 478-487.

Siler, M. (2016). Anamur Çevresinin Karst Jeomorfolojisi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı Doktora Tezi. Elazığ.

Sözer. A. N. (1969), Beşeri ve İktisadi Coğrafya Açısından Bir Bölge Araştırması Diyarbakır Havzası, *Diyarbakır'ı Tanıtma ve Turizm Derneği Yayınları* No: 19, İş Matbaacılık ve Ticaret.

Sunkar, M. ve Tonbul, S. (2013). İluh Deresi (Batman) Havzası'nın Jeomorfolojisi. *Coğrafya Dergisi,* 1(24), 38-60.

Sütçü, Y. F. (2008), 1/100 000 Ölçekli Türkiye Jeoloji Haritası Elazığ L 44 Paftası: Jeoloji Etütleri Dairesi Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü Yayınları, No:75 Ankara.

Şaroğlu, F. ve Yılmaz, Y. (1984). Doğu Anadolu'nun Neotektoniği ve İlgili Magmatizması. Türkiye Jeoloji Kurumu Ketin Simpozyumu Bildiriler Kitabı, 149-162.

Şengör, A.M.C. (1980), Türkiye'nin Neotektoniğinin Esasları, *Türkiye Jeoloji Kurultayı Konferanslar Serisi Yayınları,* No: 2 Ankara.

Yıldırım, A. (1998). Kralkızı ve Dicle Barajları Arasında Maden Çayı Havzasının Jeomorfolojisi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Fiziki Coğrafya Anabilm Dalı Yüksek Lisans Tezi. http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/TEZ/32137.pdf adresinden erişildi.

Yıldırım, A. ve Karadoğan, S. (2005). Raman-Gercüş Antiklinalleri Arasında Dicle Vadisinin Jeomorfolojisi, Ulusal Coğrafya Kongresi 2005 (Prof. Dr. İsmail Yalçınlar Anısına) Bildiri Kitabı, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü ve Türk Coğrafya Kurumu, Sayfa: 421-433, İstanbul. 29-30 Eylül 2005.

Yılmaz, O. (1982), Amanos Dağlarının Tektoniği, TPAO Arama Grubu, Rapor No: 1653, Ankara.

Yılmaz, E. ve Duran, O. (1997). Güneydoğu Anadolu Bölgesi Otokton ve Allokton Birimler Stratiğrafi Adlama Sözlüğü, (LEXICON), *Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı, Araştırma Gurubu Başkanlığı Eğitim Yayınları* No: 1.

URL-1: http://www.egil.bel.tr/post/7053/tarihi. (E.T.: 13.02.2024).

9. Kaynakça

Allstadt A.J., Vavrus, S.J., Heglund, P.J., Pidgeon, A.M., Thogmartin, W.E. ve Radeloff, V.C. (2015) Spring Plant Phenology and False Springs in the Conterminous US During the Twenty-First Century. *Environmental Research Letters,* 10.

Asseng, S., Spänkuch, D., Hernandez-Ochoa, I.M. ve Laporta, J. (2011). The Upper Temperature Thresholds of Life. *Lancet Planet Health*, 5, ss. e378-385.

Bahadır, M. (2011). Coğrafya Çalışmalarında Yeni Bir Dağılış Modellemesi; Yarıçapsal Tabanlı Fonksiyon Yöntemi. *TÜBAV Bilim Dergisi*, 4(2), ss. 151-161.

Bahadır, M. (2011). Türkiye'de İklim Değişikliğinin İklim Bölgelerine Yansımasında Kuzey-Güney Yönlü Sıcaklık ve Yağış Değişim Öngörüleri. *Akademik Bakış Dergisi*, 26.

Bahadır, M. ve Özdemir, M.A. (2011). Trabzon ve Rize'de Yağışın Mevsimsel Değişimlerinin Marginal ve Matris Yöntemleri ile Belirlenmesi ve Trend Analizleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 17(4), ss. 457-473.

Çakır Sümer, G. (2021). İklim Değişikliği Bağlamında Kıyı Başkentlerinin Durumu ve Yer Değişikliklerine Yönelik Etkileri Üzerine Bir İnceleme. *Çankırı Karatekin Üniv. İktisadi ve İdari Bilimler Fak. Dergisi*, 11(1), ss. 243-266.

Demir, A. (2010). Küresel İklim Değişikliğinin Biyolojik Çeşitlilik ve Ekosistem Kaynakları Üzerine Etkisi. *Ankara Üniversitesi Çevrebilimleri Dergisi,* 1(2), ss. 37 – 54.

Demircan, M., Alan, İ. ve Şensoy, S. (2011). Coğrafi Bilgi Sistemleri Kullanarak Sıcaklık Haritalarının Çözünürlüğünün Artırılması. TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası , *13. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı*, 1822 Nisan 2011, Ankara.

Demircan, M., Gürkan, H., Arabacı, H. ve Coşkun, M. (2017). Türkiye İçin İklim Değişikliği Projeksiyonları. TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası, *16. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı,* 3-6 Mayıs 2017, Ankara.

Estrella, N., Sparks, T. ve Menzel, A. (2007). Trends and Temperature Response in the Phenology of Crops in Germany. *Global Change Biology 13*, ss. 1737–1747.

Gümüş, V., Şimşek, O. ve Açar, M.K. (2022). Artvin ve Rize İstasyonlarına ait Aylık Toplam Yağış Verilerinin Trendinin Farklı Yöntemlerle Değerlendirilmesi. *Harran Üniversitesi Mühendislik Dergisi*, 7(3), ss. 204-216.

Howden, S.M., Soussana, J.F., Tubiello, F.N., Chhetri, N., Dunlop, M. ve Meinke, H. (2007). Adapting Agriculture to Climate Change. *Proceedings of the National Academy of Sciences USA*, 104, ss. 19691–19696.

IPCC, (2013*).* Climate Change 2013 The Physical Science Basis. *Cambridge Üniversitesi Yayınevi*, ABD.

IPCC, (2014*).* Climate Change 2014: Synthesis Report. Geneva, İsviçre.

Kaya, B. ve Aladağ, C. (2009). Konya Şartlarında Yağış, Sıcaklık ve Bitki Örtüsü İlişkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22, ss. 265-278.

Koç, D.E. (2016). Bolkar Dağları'nın Bitki Örtüsü ve İklim Değişikliği. (Doktora Tezi). *İstanbul Üniversitesi*.

Menzel, A., Jakobi G., Ahas, R., Scheifinger, H., Estrella, N. (2003). Variations of the Climatological Growing Season (1951-2000) in Germany Compared with Other Countries. *International Journal of Climatology*, 23, ss. 793-812.

Nacar, S., Kankal, M. ve Okkan, U. (2022). Doğu Karadeniz Havzası Lokal Meteorolojik Değişkenleri İçin Bir Ölçek İndirgeme Uygulaması ve Senaryo Esaslı Öngörüler. *Teknik Dergi*, ss. 12877-12911.

Nazarenko, L. vd. (2015). Future Climate Change under RCP Emission Scenarios with GISS Modele2. *Journal of Advances in Modeling Earth Systems*, 7, ss. 244–267.

Nikendei, C., Bugaj, T.J., Nikendei, F., Kühl, S.J. ve Kühl, M. (2020). Klimawandel: Ursachen, Folgen, Lösungsansätze und Implikationen für das Gesundheitswesen. *Z. Evid. Fortbild. Qual. Gesundh. wesen (ZEFQ*), 156–157, ss. 59–67.

Özdemir, S., Özkan, K. ve Mert, A. (2020). Ekolojik Bakış Açısı ile İklim Değişimi Senaryoları. *Biological Diversity and Conservation*, 13(3), ss. 361-371.

Rechid, D. (2021). Ursachen und Folgen des Klimawandels. *Bundeszentrale für politische Bildung*. Erişim adresi: https://www.bpb.de/shop/zeitschriften/izpb/klima-347/336195/ursachen-und-folgen-des-klimawandels/ (Erişim tarihi: 01.12.2023).

Sever, R. (2005). Coğrafya Öğretim Programlarında Doğal Mevsim Kavramı. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 10 (13), ss. 117-133.

Sparks, T.H. ve Menzel, A. (2002). Observed Changes in Seasons: An Overview. *International Journal of Climatology*, 22, ss. 1715–1725.

Trenberth, K. E. (2011). Changes in Precipitation with Climate Change. *Climate Research*, 47, ss. 123-138.

TUİK. (2022). Yıllara göre il nüfusları, 2000-2022. Erişim adresi: https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Nufus-ve-Demografi-109 (Erişim tarihi: 07.12.2023).

Türkeş, M., Sümer, U.M. ve Çetiner, G. (2000). Küresel İklim Değişikliği ve Olası Etkileri. *Çevre Bakanlığı, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Seminer Notları (13 Nisan 2000, İstanbul Sanayi Odası)*, 7-24, ÇKÖK Gn. Md., Ankara.

Ünsal, V. (2006). Doğu Karadeniz'in Tarihi Coğrafyası. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(2), ss. 129-144.

Yılmaz, F. K. (2013). Kuzeydoğu Anadolu'nun Yağış Rejimi Üzerine Bir Değerlendirme. *3. Uluslararası Coğrafya Sempozyumu- GEOMED 2013*, ss. 626-640.

KAYNAKÇA

ADRC Asian Disaster Reduction Center. (2005). Total Disaster Risk Management- Good Practices. UN World Conference on Disaster Reduction. Kobe, Japan: ICMC.

AFAD. (2018). Ankara İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü. Deprem Öncesi, Anı ve Sonrası Alabileceğiniz Önlemleri Biliyor Musunuz?, https://www.afad.gov.tr/deprem-oncesi-ani-ve-sonrasi-alabileceginiz-onlemleri-biliyor-musunuz, (E.T.: 05.03.2024).

AFAD. (2020). http://www.hazirol.gov.tr/upload/Node/41177/files/Toplanma_AlanlariPlanlama3.pdf. (E.T.:16.06.2023)

AFAD. (2022). Afet ve Acil Durum Müdahale Hizmetleri Yönetmeliği. https://www.afad.gov.tr/yonetmelik. (E.T.: 29.02.2022)

AFAD. (2024). AFAD ve Tarihçesi. https://www.afad.gov.tr/afad-hakkinda. (E.T.: 03.03.2024).

AFAD. (2024a). Toplanma Alanlarına Erişim. https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/39521/xfiles/toplanma_alanlari.pdf. (E.T.: 20.02.2024).

Akbulut, M. ve Aytuğ, A. (2005). Deprem Hasar Görebilirlik Riskinin Gözleme Dayalı Belirlenmesine Yönelik Öneri Değerlendirme Yaklaşımı. *YTÜ Mim. Fak. e-Dergisi*, 1(1),88-98.

Akten, M. ve Akten, S. (2010). Sürdürülebilir Arazi Kullanım Planlaması İçin Bir Model Yaklaşımı: Tarım Sektörü Örneği. *Biyoloji Bilimleri Araştırma Dergisi, 3(2),* 83-90.

Aksoy, Y., Turan, A. Y. ve Atalay, H. (2009). İstanbul Fatih İlçesi Yeşil Alan Yeterliliğinin Marmara Depremi Öncesi ve Sonrası Değerleri Kullanılarak İncelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Mühendislik- Mimarlık Fakültesi Dergisi,*14(2), 137-150.

Akyel, R. (2005). Türkiye Kamu Yönetiminde Afet Yönetimi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 14(1), 15-29.

Alevkayalı, Ç. ve Tağıl, Ş. (2020). Edremit Körfezi'nde Tarımsal Arazi Kullanımı Uygunluk Düzeylerinin Değerlendirilmesi. *Coğrafya Dergisi,* 40. 135-147.

Aman, D. D. (2019). Olası Marmara Depreminde Toplanma Alanları Yer Seçim Kriterlerinin Belirlenmesi: İstanbul Bağcılar Örneği. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.

Aşıkkutlu, H.S., Aşık, Y., Yücedağ, C. ve Kaya, L.G. (2021). Olası Deprem Durumunda Mahalle Ölçeğinde Burdur Kenti Acil Toplanma Alanlarının Yeterliliğinin Saptanması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 8(1), 442-456.

Atalay, H. (2008). Deprem Durumunda Kentsel Açık ve Yeşil Alanların Kullanımı- Küçükçekmece Cennet Mahallesi Örneği. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.

Avdar, R. ve Avdar, R. (2022). Türkiye'de Yaşanan Doğa Kaynaklı Afetlerin Sosyo-Ekonomik Etkileri. *Afet ve Risk Dergisi*, 5(1), 1-12.

Aydınoğlu, A. C. ve Bilgin, M. S. (2015). Developing an Open Geographic Data Model and Analysis Tools for Disaster Management: Landslide Case. *Natural Hazards and Earth System Sciences,* 15(2), 335-347.

Chakrabortyand, S. ve Banik, D. (2006). Design of a Material Handling Equipment Selection Model Using Analytic Hierarchy Process. *Int J Adv Manuf Technolvol. 28*, 1237–1245.

Chu, J.Y. ve Su. Y.P. (2010). Comprehensice Evaluation Index System in the Application for Earthquake Emergency Shelter Site. *Advanced Materials Research, 156* (157),79-83.

Çabuk, A., Avdan, U., Cömert, R., Şorman, A.A., Küpçü, S., Bektöre, E. ve Işık, Ö. (2011). Coğrafi Bilgi Sistemleri, Anadolu Üniversitesi Yayını, Yayın No:2246, Eskişehir.

Çal, D. Y. ve Aydemir, E. (2018). Yerleşke İçi Acil Durum Toplanma Yerlerinin Belirlenmesi: Süleyman Demirel Üniversitesi Örneği. *Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi*, 6(3), 520-531.

Çavdur, F., Sebatlı-Sağlam, A. ve Köse-Küçük, M. (2016). Allocation of Temporary Disaster Response Facilities Under Demand Uncertainty: An Earthquake Case Study. *International Journal of Disaster Risk Reduction,*19, 159-166.

Çavuş, G. (2013). Deprem Bölgelerindeki Açık-Yeşil Alan Sistemi İlke ve Standartlarının Bolu İli Örneğinde İrdelenmesi. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Çavuş, C. Z. ve Koç, T. (2015). Çanakkale Boğazı Doğusunda Arazi Kullanım Uygunluğunun Yerleşme Açısından Analizi. *Coğrafi Bilimler Dergisi, 13(1),* 41–60.

Çetin, M., Kaya, A. Y., Elmastas, N., Adiguzel, F., Siyavus, A. E ve Kocan, N. (2023). Assessment of Emergency Gathering Points and Temporary Shelter Areas for Disaster Resilience in Elazıg, Turkey. *Natural Hazards*, 120(2), 1-25.

Çınar, A. K., Akgün, Y. ve Maral, H. (2018). Afet Sonrası Acil Toplanma ve Geçici Barınma Alanlarının Planlanmasındaki Faktörlerin İncelenmesi: İzmir-Karşıyaka Örneği. *Journal of Planning,* 28(2), 179-200.

Danacıoğlu, Ş. (2017). Bakırçay Havzası'nda Ekolojik Risk Karakterizasyonuna Dayalı Havza Yönetimi. Doktora Tezi, Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi.

Doğan, H. (2019). Afetlerde Acil Tıp Hizmetleri. D. N. Özüçelik (Ed.) içinde, Afetlerde kurum ve kuruluşlar (s. 83-88). Türkiye Klinikleri.

Doğan, O. (2023). İş Güvenliği Uzmanlarının Bakış Açısıyla Acil Durum Toplanma Alan Özelliklerinin AHP Yöntemiyle Değerlendirilmesi. Artvin Çoruh Üniversitesi Doğal Afetler Uygulama ve Araştırma Merkezi Doğal Afetler ve Çevre Dergisi. 9(1), 112-124.

Doğruyol, F. Y. ve Taktak, F. (2022). Assessment of the Post-Disaster Assembly Areas in the Merkez District of Uşak Province in Turkey. *Advanced Land Management*, 2(1), 1-12.

Duruel, M. (2023). Afet Yönetiminde Yerel Yönetimlerin Etkinliği: 6 Şubat Depremi Hatay Örneği. *Uluslararası Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırma Dergisi*, 10(99), 2404-2418.

ECPFE ve EPPO. (2002). Emergency Evacuation Of The Population In Case Of An Earthquake. Atina: ECPFE , EPPO.

Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Örgütü. (2008). OECD Çevresel Performans İncelemeleri: Türkiye. T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı. Paris.

Ergünay, O. (2002). Afete Hazırlık ve Afet Yönetimi. Ankara: Türkiye Kızılay Derneği Genel Müdürlüğü Afet Operasyon Merkezi (AFOM).

Erkek, S. (2024). Yerel Yönetimler Arası İş Birliği ve Afet Yönetimi 6 Şubat 2023 Tarihli Depreme İlişkin Bir Örnek Olay İncelemesi. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 15(1), s. 176-191.

Ertürkmen, C. (2006). Afet Yönetimi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Galindo, G. and Batta, R. (2013). Review of Recent Developments in or/ms Research in Disaster Operations Management. *European Journal of Operational Research*, 201-211.

GAR, G. (2022). Global Natural Disaster Profile for 2021. China: Government.

Gerdan, S. ve Şen, A. (2019). Afet ve Acil Durumlar İçin Belirlenmiş Toplanma Alanlarının Yeterliklerinin Değerlendirilmesi: İzmit Örneği. *İdeal Kent*, 28(10), 962-983.

Gerdan, S. ve Şen, A. (2020). Kocaeli / Başiskele İlçesi Afet ve Acil Durum Toplanma Alanlarının Yeterliklerinin Değerlendirilmesi. *Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi*, 8(2), 489-500.

Gökgöz, B.İ., İlerisoy, Z.Y. ve Soyluk, A. (2020). Acil Durum Toplanma Alanlarının AHP Yöntemi İle Değerlendirilmesi. Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi. 19, 935-945.

İTÜ. (2023). Geology of Turkey. https://web.itu.edu.tr/~okay/AralOkayMapsAndDiagrams.html. (E.T.: 02.10.2023).

İlerisoy, Z. Y., Gökgöz, B. İ. ve Soyluk, A. (2022). Selection of Emergency Shelter Areas Using Multi-Criteria Decision-Making Techniques: An Assessment of the Case of Erciş-Van, *Turkey. Periodica Polytechnica Architecture,* 53(1), 23-34.

Jankowski, P. (1995). Integrating Geographical Information Systems and Multiple Criteria Decision-Making Methods. *International Journal of Geographical Information Systems, 9(3),* 251-273.

Japon Uluslararası İşbirliği Ajansı (JICA). (2002). Türkiye Cumhuriyeti İstanbul İli Sismik Mikro-Bölgeleme Dahil Afet Önleme/Azaltma Temel Planı Çalışması. İstanbul: JICA ve İBB.

JICA ve İBB. (2002). Türkiye Cumhuriyeti İstanbul İli Sismik Mikro-Bölgeleme Dahil Afet Önleme/Azaltma Temel Planı Çalışması. İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi.

Kadıoğlu, M. (2017). Afet Yönetimi: Beklenmeyeni Beklemek, En Kötüsünü Yönetmek. İstanbul: Marmara Belediyeler Birliği Kültür Yayınları.

Kalkan, M. (2022). Uşak Kentinde Belirlenen Afet ve Acil Durum Toplanma Alanlarının Yeterliklerinin Değerlendirilmesi. *Dirençlilik Dergisi*, 6(2), 269-285.

Kemaloğlu, M. (2015). Türkiye'de Afet Yönetiminin Tarihi ve Yasal Gelişimi. *Akademik Bakış Dergisi*, 126-147.

Kılcı, F., Kara, B. Y. ve Bozkaya, B. (2015). Locating Temporary Shelter Areas After an Earthquake: A case for Turkey. *European Journal of Operational Research, 243,* 323-332.

Kınay, Ö. B., Kara, B. Y., Saldanha-da-Gama, F. ve Correia, I. (2018). Modeling the Shelter Site Location Problem Using Chance Constraints: A Case Study for Istanbul. *European Journal of Operational Research,*270(1)*,* 132-145.

Kırçın, P. N., Çabuk, S. N., Aksoy, K. ve Çabuk, A. (2017). Ülkemizde Yeşil Alanların Afet Sonrası Toplanma Alanı Olarak Kullanılma Olanaklarının Artırılması Üzerine Bir Araştırma. 4. Uluslararası Deprem Mühendisliği ve Sismoloji Konferansı. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Kırçın, P., Çabuk, S., Aksoy, K. ve Çabuk, A. (2018). A Research on Increasing the Possibility of Using Green Areas as Post-Disaster Assembly Areas in Turkey. *Disaster Science and Engineering*, 4(1), 22-31.

Koca, S. ve Menteşe, S. (2021). Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) ve Analitik Hiyerarşi Süreci (AHS) ile Tarıma Uygun Alanların Belirlenmesi: Eskişehir Örneği. *Ege Coğrafya Dergisi*, 30(2), 321-335.

Malczewski, J. (1999). *GIS and Multicriteria Decision Analysis*, John Wiley and Sons, New York.

Malczewski, J. (2004). GIS Based Land Use Suitability Analysis: A Critical Overview. *Progress in Planning, 62,* 3–65.

Malczewski, J. (2006). Integrating Multi---Criteria Analysis and Geographic Information Systems: The Ordered Weighted Averaging (OWA) Approach. *International Journal of Environmental Technology and Management, 6(2),* 7–19.

Maral, H., Akgün, Y., Çınar, A. ve Karaveli, A. S. (2015). İzmir'deki Afet Sonrası Toplanma ve Acil Barınma Alanları Üzerine Bir Değerlendirme. 3. Türkiye Deprem Mühendisliği ve Sismoloji Konferansı. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

McLoughlin, D. (1985). A Framework for İntegrated Emergency Management. *Public Administration Review*, 45, 165-172.

Myers, J. M. ve Alpert, M. I. (1968). Determinant Buying Attitudes: Meaning and Measurement. *Journal of Marketing,* 32 (4), 13-20.

Mengi, O. ve Erdin, H.E. (2018). Afet ve Acil Durumlarda Toplanma Alanlarının Yönetimi: Tasarım ve Sistematik Yaklaşımlar. *2. International Symposium on Natural Hazards and Disaster Management (ISHAD2018)*, 602-611. Sakarya.

Öztürk, D. ve Batuk, F. (2010). Konumsal Karar Problemlerinde Analitik Hiyerarşi Yönteminin Kullanılması, *Yıldız Teknik Üniversitesi Sigma Mühendislik ve Fen Bilimleri Dergisi, 28,* 124-137.

Palazca, A. ve Partigöç, N. S. (2018). Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) ve Analitik Hiyerarşi Süreci (AHS) Kullanılarak Afet Sonrası Potansiyel Toplanma Alanlarının Yer Seçimi: Denizli Kenti Örneği. VII. Uzaktan Algılama-Cbs Sempozyumu, Eskişehir: 18-21 Eylül 2018.

Saaty, T. L. (1977). *The Analytic Hierarchy Process*, McGraw-HillInc., New York.

Saaty, T.L. (1980). *The Analytic Hierarchy Process: Planning*, Priority Setting, Resource Allocation, McGraw-Hill International, New York, NY, U.S.A.

Saaty, T. L. (1989). Hierarchical-Multiobjektive Advanced Technology, 5 (4), s. 485-489.

Saaty, T.L. (1990). An Exposition of the AHP in reply to the Paper 'Remarks on the Analytic Hierarchy Process. *Management Science,* 36*,* 259-268.

Saaty, T.L. (2008). Decision Making with the Analytic Hierarchy Process. *Int. J. Services Sciences 1-1,* 83-98.

Saygılı, H.B. ve Akpınar, A. (2022). Aydın/Efeler Kentsel Yeşil Alanlarının Afet ve Acil Durum Toplanma Alanları Açısından Yeterliliğinin İncelenmesi. *ADÜ Ziraat Dergisi*. 19(2): 305—311.

Sezik, A. ve Akıncı, B. (2024). Deprem Dirençli Kentler İçin Belediyelerde Yeniden Yapılanma. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 15(1), s. 192-214.

Solway, L. (2004). Reducing the Effect of Natural Hazards on Urban Areas. C. R. Margottini (Ed.) içinde, Natural Disasters and Sustainable Development. s. 303-338. Springer, Berlin, Heidelberg.

Söylemez, E. (2007). *GIS-Based Seacrh Theory Application for Search and Rescue Planning.* Doctoral dissertation, Mıddle East Technıcal Unıversıty (METU), The Graduate School of Natural and Applied Sciences.

Şatır, H. (2022). Acil Durum Toplanma Yerleri ve Geçici Barınma Alanlarının Değerlendirilmesi: Sakarya-Adapazarı Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi.

Şahin, C., Sipahioğlu, Ş. (2003). *Doğal Afetler ve Türkiye*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

Şahin, Y. ve Hazırcı, M. (2019). Geçici İskân Alanlarının Seçimi İçin AHP Temelli P-Medyan Modeli: Burdur Örneği. *Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi*, 7(2), 403-417.

Şahin, M. ve Toroğlu, E. (2020). Analitik Hiyerarşi Prosesi (AHP) Kullanılarak Pınarbaşı İlçesi (Kayseri) Arazilerinin Tarımsal Uygunluk Derecelerinin Belirlenmesi. *Türk Coğrafya Dergisi,* 75*,* 119-130.

Şirin, M. ve Ocak, F. (2020). Gümüşhane Şehrinde Afet ve Acil Durum Toplanma Alanlarının Coğrafi Bilgi Sistemleri Ortamında Değerlendirilmesi. *Doğu Coğrafya Dergisi*. Sayı: 44, Sayfa: 85-106.

Tarabanis, K. ve Tsionas, I. (1999). Using Network Analysis for Emergency Planning in case of Earthquake. *Transactions in GIS, 3*(2), s. 187-197.

T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı. (2023). Meteoroloji Genel Müdürlüğü Resmi İstatistikleri. https://www.mgm.gov.tr/veridegerlendirme/il-ve-ilceler-istatistik.aspx?k=H. (E.T.: 05.06.2023).

TÜİK. (2024). Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi. https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr. (E.T.: 20.02. 2024).

Uncu, L. (2016). Türkiye'nin Jeolojik ve Jeomorfolojik Özellikleri. Meryem Hayır Kanat (Editör). *Türkiye Coğrafyası ve Jeopolitiği* (29-47). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

UNISDR. (2015). Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030. Geneva.

Wisner, B., Blaike, P., Cannon, T. and Davis, I. (2003). *At Risk-Natural Hazards, People's Vulnerability and Disasters*. London-New York: Routledge Press, p.50.

Xu, J., Yin, X., Chen, D., An, J. and Nie, G. (2016). Multi-Criteria Location Model of Earthquake Evacuation Shelters to Aid in Urban Planning. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 20, 51-62.

Yılmaz, H. ve Gülüm, E. (2024). Afet Acil Durum Yönetimi ve Afet Müdahale Planı Çerçevesinde Uygulamalar: Pazarcık-Elbistan Depremi. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 15(1), s. 1-25.

Yücel, G. (2017), Deprem ve Güvenli Tahliye Alanı Değerlendirme: İstanbul Avcılar Örneği. 4. Uluslararası Deprem Mühendisliği ve Sismoloji Konferansı*,* 11-13 Ekim 2017, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir: 11-13 Ekim 2017.

Kaynakça

Altınay, O., Bayrakdar, C., ve Çılğın, Z., (2019). Sirk Morfometrisi Çalışmalarında İnsansız Hava Araçları (İHA) ve CBS Kullanımlarına Bir Örnek: Karadağ Kütlesi (Batı Toroslar). İçinde (Ed. E. AKKÖPRÜ, M.F. DÖKER), *Coğrafya Araştırmalarında Coğrafi Bilgi Sistemleri Uygulamaları* (sayfa161-174). Ankara: Pegem Akademi.

Aylar, F., Gürgöze, S., Zeybek, H. İ., Uzun, A., vd. (2024). Diş Kayalıkları'nın (İmranlı, Sivas) insansız hava aracı (İHA) kullanılarak 3 boyutlu modelinin oluşturulması. *Geomatik,* 9(1), 69-85.

Bilgi, S. (2007). Fotogrametri ve uzaktan algılamada veri elde etme yöntemlerinin gelişimi ve kısa tarihçeleri. *Jeodezi ve Jeoinformasyon Dergisi,* (96), 48-55.

Kaya, Y., ve Yiğit, A. Y. (2020). Dijital El Kameraları Kullanılarak Kültürel Mirasın Belgelenmesi. *Türkiye Fotogrametri Dergisi,* 2(2), 33-38.

Marangoz, A. M., ve Özen, M. (2020). Tarihi Yerleşim Alanlarının Yersel Fotogrametrik Yöntem ile 3B Modellenmesi: Zeynel Bey Türbesi Örneği. *Türkiye Fotogrametri Dergisi,* 2 (1) , 1-6.

Oruç, M. E., (2021). Küçük objelerin modellenmesinde videogrametri ve fotogrametri yöntemlerinin karşılaştırılması üzerine bir çalışma. *Türkiye Fotogrametri Dergisi*, 3(2), 62-68.

Öztürk, M. Z., Utlu, M., ve Şimşek, M. (2022). Kaya düşmesi tehlikesinin belirlenmesi ve önlenmesinde İHA tabanlı 3B modelleme çalışmaları: Murtaza Köyü örneği (Niğde). *Yerbilimleri*, 43(2), Article 2.

Polat, N., Önal, M., Ernst, F. B., Şenol, H. İ., Memduhoglu, A., Mutlu, S., Mutlu, S. İ., Budan, M., Turgut, M. ve Kara, H. (2020). Harran Ören Yeri Arkeolojik Kazı Alanınından Çıkarılan Bazı Küçük Arkeolojik Buluntuların Fotogrametrik Olarak 3B Modellenmesi. *Türkiye Fotogrametri Dergisi, 2* (2) , 55-59.

Şasi, A. (2020). Kültürel Mirasların İnsansız Hava Aracı ile Fotogrametrik Üç Boyutlu Modelleme Çalışmalarında Karşılaşılan Sıkıntılar ve Öneriler. *Türkiye Fotogrametri Dergisi*, 2(1), 7-13.

Şenol, H. İ., ve Orman, E., (2022). Diyarbakır Mardin Kapı'nın Yersel Fotogrametri Yöntemiyle 3B Belgelenmesi. *Türkiye Fotogrametri Dergisi*, 4(1).

Şenol, H. İ., Yiğit, A. Y., Kaya, Y., Ulvi, A. (2021). İHA ve yersel fotogrametrik veri füzyonu ile kültürel mirasın 3 boyutlu (3B) modelleme uygulaması: Kanlıdivane Örneği. *Türkiye Fotogrametri Dergisi*, 3(1), 29-36.

Tanoğlu, A. (1969). *Beşeri coğrafya: Nüfus ve yerleşme*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Tolun-Denker, B. (1977). *Yerleşme Coğrafyası Kır Yerleşmeleri.* Edebiyat Fakültesi Matbaası İstanbul Üniversitesi Yayınları No. 2275 Coğrafya Enstitüsü Yayınları No. 93, İstanbul.

Tunçdilek, N. (1967). *Türkiye iskân coğrafyası: kır iskânı:(köy-altı iskân şekilleri).* İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Turoğlu, H. (2019). Şehir Seli ve Taşkını Araştırmalarında Sayısal Yüzey Modellemesi (SYM) ve İnsansız Hava Aracı (İHA) Verisi Kullanımı. İçinde (Ed. E. AKKÖPRÜ, M.F. DÖKER), *Coğrafya Araştırmalarında Coğrafi Bilgi Sistemleri Uygulamaları* (sayfa 1-28). Ankara: Pegem Akademi Yayınevi.

Tümertekin, E., ve Özgüç, N., (2016). *Beşeri coğrafya: İnsan. Kültür. Mekân*. İstanbul: Çantay Kitabevi.

Türk Dil Kurumu (2024),"Kültür" https://sozluk.gov.tr/ (E. T.: 15.02.2024).

Ulvi, A., ve Yiğit, A. Y., (2019). Kültürel Mirasın Dijital Dokümantasyonu: Taşkent Sultan Çeşmesinin Fotogrametrik Teknikler Kullanarak 3b Modelinin Yapılması. *Türkiye Fotogrametri Dergisi, 1* (1) , 1-6.

Ulvi, A., ve Yiğit, A. Y., (2019). Kültürel Mirasın Dijital Dokümantasyonu: Taşkent Sultan Çeşmesinin Fotogrametrik Teknikler Kullanarak 3b Modelinin Yapılması. *Türkiye Fotogrametri Dergisi*, 1(1), 1-6.

Uslu, A. (2021). Fotogrametri tekniğine dayalı üç boyutlu baskı uygulaması: Leblebi Anıtı örneği. *Türkiye Fotogrametri Dergisi*, 3(2), 46-52.

Utlu, M., Öztürk, M.Z. ve Şimşek, M. (2021). Yüksek Çözünürlüklü Sayısal Yüzey Modellerine Uygulanan Üç Boyutlu Analizler ile Kaya Düşmelerine Ait Sayısal Risk Değerlendirmesi: Ünlüyaka Köyü (Niğde, Türkiye). İçinde (Editör M.F. DÖKER ve E. AKKÖPRÜ), *Coğrafya Araştırmalarında Coğrafi Bilgi Sistemleri Uygulamaları II*. Ankara, Pegem Akademi. 51–69.

Yakar, İ., ve Bilgi, S., (2019). Mobil Telefonlar Kullanılarak Elde Edilen 3 Boyutlu Modellerin Kültürel Mirasın Korunması Kapsamında Kullanılabilirliği: III. Ahmet Çeşmesi Örneği. *Türkiye Fotogrametri Dergisi*, 1(1), 25-29.

Yakar, M., Yıldız, F., ve Yılmaz, H. M. (2005). Tarihi Ve Kültürel Miraslarin Belgelenmesinde Jeodezi Fotogrametri Mühendislerinin Rolü. *TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası, 10.*

Zaman, M. (2017). Türkiye'de Kırsal Meskenler ve Coğrafi Dağılışları. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(3), 911-925.

URL1:https://www.nisanyanyeradlari.com/?y=Tad%C4%B1m&ul=Hepsi&o=-c&s=1&n=0(E.T.: 15.02.2024).

URL2:https://korumakurullari.ktb.gov.tr/Eklenti/90075,8765---elazig-ili-merkez-ilcesi- tadim-koyu-tadim-hoyugu-.pdf?0 (E.T.: 15.02.2024).

URL3:https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr (E.T.: 15.02.2024).

URL4:https://www.drone.net.tr/drone-modelleri/profesyonel-drone/dji-phantom-4-pro.v2.0.html (E.T.: 19.02.2024).

KAYNAKÇA

AFAD. (2023). *AFAD Heyelan Envanteri*. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı. https://www.afad.gov.tr/

Akgün, A. & Bulut, F. (2007). GIS-Based Landslide Susceptibility for Arsin-Yomra (Trabzon, North Turkey) Region. *Environmental Geology*, *51*, 1377-1387. https://doi.org/10.1007/s00254-006-0435-6

Aktaş, C. & Bahadır, M. (2017). Salıpazarı (Samsun) İlçesinde Arazi Kullanımının Zamansal ve Mekânsal Değişimi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, *60*, 435-450. https://doi.org/10.9761/JASSS7259

Althuwaynee, O. F., Pradhan, B. & Lee, S. (2016). A Novel Integrated Model for Assessing Landslide Susceptibility Mapping Using CHAID and AHP Pair-Wise Comparison. *International Journal of Remote Sensing*, *37*(5), 1190-1209. https://doi.org/10.1080/01431161.2016.1148282

Arabameri, A., Pradhan, B., Rezaei, K., Lee, S. & Sohrabi, M. (2020). An Ensemble Model for Landslide Susceptibility Mapping in a Forested Area. *Geocarto International*, *35*(15), 1680-1705. https://doi.org/0.1080/10106049.2019.1585484

Atalay, İ. (2008). *Ekosistem Ekolojisi ve Coğrafyası*. Meta Baskı.

Avcı, V. (2015). Bingöl Çayi Havzası'nin (Bingöl) Heyelan Duyarlilik Analizi. *Firat University Journal of Social Sciences/Sosyal Bilimler Dergisi*, *25*(2). https://doi.org/10.18069/fusbed.66886

Ayalew, L., Yamagishi, H., Marui, H. & Kanno, T. (2005). Landslides in Sado Island of Japan: Part II. GIS-Based Susceptibility Mapping With Comparisons of Results From Two Methods and Verifications. *Engineering Geology*, *81*(4), 432-445. https://doi.org/10.1016/j.enggeo.2005.08.004

Bağcı, H. R. (2017). *Yeşilırmak Deltası'nda (Çarşamba/Samsun) Doğal Ortam İnsan İlişkileri Ve Doğal Çevre Planlaması* (Publication Number Tez No: 490974) [Doktora Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi]. Sosyal Bilimleri Enstitüsü.

Bağcı, H. R. & Bahadır, M. (2019). Land Use And Temporal Change In Kızılırmak Delta (Samsun)(1987-2019). *Journal of Academic Social Science Studies*(78), 295-312.

Bağcı, H. R. & Karakaya, E. (2022). Atakum (Samsun) Engelli Atlası. *lnternational Journal of Geography and Geography Education*(47), 187-209. https://doi.org/10.32003/igge.1106430

Bağcı, H. R. & Şahin, K. (2023). *Yeşil Irmak Deltasında Doğal Ortam-İnsan İlişkisi*. Pegem Akademi.

Bağcı, H. R., Zeybek, H. İ. & Demir, S. (2022). Süleymaniye Kış Turizm Merkezi (Gümüşhane) İçin Bir Uygunluk Analizi Araştırması. *Mavi Atlas*, *10*(2).

Biswas, B., Rahaman, A. & Barman, J. (2023). Comparative Assessment of FR and AHP Models for Landslide Susceptibility Mapping for Sikkim, India and Preparation of Suitable Mitigation Techniques. *Journal of the Geological Society of India*, *99*(6), 791-801. https://doi.org/https://doi.org/10.1007/s11356-023-27377-4

Chigira, M., Wu, X., Inokuchi, T. & Wang, G. (2010). Landslides Induced By The 2008 Wenchuan Earthquake, Sichuan, China. *Geomorphology*, *118*(3-4), 225-238.

Cürebal, İ. (2020). Jeomorfolojik Haritalamanın Tarihçesi ve Türkiye'deki Durum. *Jeomorfolojik Araştırmalar Dergisi*(4), 42-61.

Çavuş, M. (2018). *Erkilet Taşhan Mahallesi (Kocasinan/Kayseri) Heyelanının Coğrafî Analizi* Sosyal Bilimler Enstitüsü]. Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Çevik, E. & Topal, T. (2003). GIS-Based Landslide Susceptibility Mapping for a Problematic Segment of the Natural Gas Pipeline, Hendek (Turkey). *Environmental Geology*, *44*, 949-962.

Dai, F., Lee, C., Li, J. & Xu, Z. (2001). Assessment of Landslide Susceptibility on the Natural Terrain of Lantau Island, Hong Kong. *Environmental Geology*, *40*, 381-391. https://doi.org/https://doi.org/10.1007/s002540000163

Delmonico, D. V. d. G., Santos, H. H. d., Pinheiro, M. A., de Castro, R. & de Souza, R. M. (2018). Waste Management Barriers in Developing Country Hospitals: Case Study and AHP Analysis. *Waste Management & Research*, *36*(1), 48-58.

Demir, S. & Bağcı, H. R. (2022). Terme Çayı Havzası'nda (Samsun) Heyelan Duyarlılık Analizi. İç. İ. Cürebal & Ş. Fural (Eds.), *(UJES-2022) Uluslararası Jeomorfoloji Sempozyumu Bildiri Kitabı (Özet)* (pp. 117). Jeomorfoloji Derneği.

Duman, T. Y. & Çan, T. (2023). Characteristics of Landslides and Assessment of Deep-Seated Landslide Susceptibility in Northern Turkey. *Mediterranean Geoscience Reviews*, 1-27.

Durak, M. Ö. & Altınçekiç, T. H. (2023). Artvin Merkez İlçe ve Yakın Çevresinde Heyelan Duyarlılığının Analitik Hiyerarşi Yöntemi ile Belirlenmesi. *Turkish Journal of Agriculture-Food Science and Technology*, *11*(11), 2127-2136. https://doi.org/10.24925/turjaf.v11i11.2127-2136.6353

EM-DAT. (2023). *Access Data*. Emergency Disaster Database. https://public.emdat.be/data

Erol, O. (1993). Ayrıntılı Jeomorfoloji Haritaları Çizim Yöntemi. *İstanbul Üniversitesi Deniz Bilimleri ve Coğrafya Enstitüsü Bülteni*, *10*(10), 19-37.

Ersayın, K. (2022). *Heyelan Duyarlılığı Analizine Bir Örnek: İyidere Havzası (Rize)* Ondokuzmayıs Üniversitesi]. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. https://l24.im/AMyb

Fawcett, T. (2006). An Introduction to ROC Analysis. *Pattern Recognition Letters*, *27*(8), 861-874. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.patrec.2005.10.010

Fuller, I., Brook, M. & Holt, K. (2010). Linking Teaching and Research in Undergraduate Physical Geography Papers: The Role of Fieldwork. *New Zealand Geographer*, *66*(3), 196-202.

Gopinath, G., Jesiya, N., Achu, A. L., Bhadran, A. & Surendran, U. P. (2023). Ensemble of Fuzzy-Analytical Hierarchy Process in Landslide Susceptibility Modeling from a Humid Tropical Region of Western Ghats, Southern India. *Environmental Science and Pollution Research*, 1-18. https://doi.org/https://doi.org/10.1007/s11356-023-27377-4

Gökceoglu, C. & Aksoy, H. (1996). Landslide Susceptibility Mapping of the Slopes in the Residual Soils of the Mengen Region (Turkey) By Deterministic Stability Analyses and Image Processing Techniques. *Engineering Geology*, *44*(1-4), 147-161.

Gökçe, O., Özden, Ş. & Demir, A. (2008). Spatial and Statistical Distribution of Disasters in Turkey Inventory of Disaster Information. *Turkish Ministry of Public Works and Settlement, Ankara (in Turkish), General Directorate of Disaster Affairs*.

Gürgöze, S., Aylar, F., Bağcı, H. R. & Zeybek, H. İ. (2021). Kurşunlu Takım Şelaleleri (Tekkeköy/Samsun): Korunan Alanların Seçiminde Kullanılan Kriterler Açısından Bir Değerlendirme. *Kesit Akademi*, *7*(29), 293-322.

Hand, D. J. (2009). Measuring Classifier Performance: a Coherent Alternative to The Area Under The ROC Curve. Machine Learning, 77(1), 103-123.

Hammond, L. (2018). The Place of Fieldwork in Geography Education. *Debates in geography education*, 171-183.

Hatipoğlu, İ. K., Ali, U., Zeybek, H. İ. & Hatipoğlu, Ş. C. (2021). Sağlık District Landslide (Ordu, Turkey). *Jeomorfolojik Araştırmalar Dergisi*(6), 56-66.

HGM (2023). *1/25.000 ölçekli F37d3-d4 paftaları ve 5x5 m SYS verileri.* Harita Genel Müdürlüğü. https://www.harita.gov.tr

Holmes, D. & Walker, M. (2006). Planning Geographical Fieldwork. *Secondary geography handbook*, 47-54.

Hong, H., Shahabi, H., Shirzadi, A., Chen, W., Chapi, K., Ahmad, B. B., . . . Tien Bui, D. (2019). Landslide Susceptibility Assessment At The Wuning Area, China: A Comparison Between

Multi-Criteria Decision Making, Bivariate Statistical and Machine Learning Methods. *Natural Hazards*, *96*, 173-212.

Hoscan, O. & Cetinyokus, S. (2021). Determination of Emergency Assembly Point for Industrial Accidents with AHP Analysis. *Journal of Loss Prevention in the Process Industries*, *69*, 104386.

Hungr, O., Leroueil, S. & Picarelli, L. (2014). The Varnes Classification of Landslide Types, An Update. *Landslides*, *11*(2), 167-194.

Iaaly, A., Karami, N. & Khayat, N. (2021). A GIS Multiple Criteria Decision Approach Using AHP for Solar Power Plant: The Case of North Lebanon. *Arabian Journal of Geosciences*, *14*(21), 1-16.

İnandık, H. (1957). Sinop-Terme Arasındaki Kıyıların Morfolojik Etüdü. *Türk Coğrafya Dergisi*(17), 51-71.

Kayastha, P., Dhital, M. R. & De Smedt, F. (2013). Application of The Analytical Hierarchy Process (AHP) for Landslide Susceptibility Mapping: A Case Study From the Tinau Watershed, West Nepal. *Computers & Geosciences*, *52*, 398-408.

Kayıhan, K. & Demirci, R. (2007). *Babadağ İlçesi Gündoğdu Mahallesi Heyelan Afeti Uygulaması ve Yasal Süreç* TMMOB Afet Sempozyumu,

Keskin, İ. (2011). *Türkiye Jeoloji Haritaları Samsun-F 37 Paftası* (Rapor No: 150). Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü.

Komac, M. (2006). A landslide Susceptibility Model Using the Analytical Hierarchy Process Method and Multivariate Statistics in Perialpine Slovenia. *Geomorphology*, *74*(1-4), 17-28. https://doi.org/10.1016/j.geomorph.2005.07.005

Kumar, R. & Anbalagan, R. (2016). Landslide Susceptibility Mapping Using Analytical Hierarchy Process (AHP) in Tehri Reservoir Rim Region, Uttarakhand. *Journal of the Geological Society of India*, *87*, 271-286. https://doi.org/10.1007/s12594-016-0395-8

Lirn, T.-C., Thanopoulou, H. A., Beynon, M. J. & Beresford, A. K. C. (2004). An Application of AHP on Transhipment Port Selection: A Global Perspective. *Maritime Economics & Logistics*, *6*, 70-91.

Mancini, F., Ceppi, C. & Ritrovato, G. (2010). GIS and Statistical Analysis for Landslide Susceptibility Mapping in the Daunia Area, Italy. *Natural Hazards and Earth System Sciences*, *10*(9), 1851-1864. https://doi.org/10.5194/nhess-10-1851-2010

MGM. (2022). *Salıpazarı Meteoroloji İstasyonu 2014-2022 Yıllarına Ait Veriler*. Meteoroloji Genel Müdürlüğü.

Moradi, M., Bazyar, M. H. & Mohammadi, Z. (2012). GIS-Based Landslide Susceptibility Mapping by AHP Method, a Case Study, Dena City, Iran. *Journal of Basic and Applied Scientific Research*, *2*(7), 6715-6723.

Nery, T. D. & Vieira, B. C. (2015). Susceptibility To Shallow Landslides In A Drainage Basin In The Serra Do Mar, São Paulo, Brazil, Predicted Using The Sinmap Mathematical Model. *Bulletin of Engineering Geology and the Environment*, *74*, 369-378.

Ohlmacher, G. C. (2007). Plan Curvature And Landslide Probability In Regions Dominated By Earth Flows And Earth Slides. *Engineering Geology*, *91*(2-4), 117-134.

Othman, A. N., Naim, W. M. & Noraini, S. (2012). GIS Based Multi-Criteria Decision Making for Landslide Hazard Zonation. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *35*, 595-602. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.02.126

Özşahin, E. (2014). Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) ve Analitik Hiyerarşi Süreci (AHS) Kullanılarak Antakya (Hatay) Şehri'nde Kütle Hareketleri Duyarlılığının Değerlendirmesi. *Ege Coğrafya Dergisi*, *23*(2), 19-35.

Özşahin, E. & Kaymaz, Ç. K. (2013). Camili (Macahel) Biyosfer Rezerv Alanının (Artvin, KD Türkiye) Heyelan Duyarlılık Analizi. *Turkish Studies-International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, *8*(3), 471-493.

Pourghasemi, H. R., Pradhan, B. & Gokceoglu, C. (2012). Application of Fuzzy Logic and Analytical Hierarchy Process (AHP) to Landslide Susceptibility Mapping At Haraz Watershed, Iran. *Natural Hazards*, *63*(2), 965-996.

Rejith, R., Anirudhan, S. & Sundararajan, M. (2019). Delineation Of Groundwater Potential Zones In Hard Rock Terrain Using Integrated Remote Sensing, Gis And Mcdm Techniques: A Case Study From Vamanapuram River Basin, Kerala, India. *GIS and Geostatistical Techniques for Groundwater Science; Elsevier: Amsterdam, The Netherlands*, 349-364.

Saaty, T. L. (1980). The Analytic Hierarchy Process Mcgraw Hill, New York. *Agricultural Economics Review*, *70*. https://doi.org/10.1007/978-1-4613-2805-6_12

Scbuk. (2023). *Analytic Hierarchy Process, AHP*. https://www.scbuk.com/index.html

Shafaghat, A., Ying, O. J., Keyvanfar, A., Jamshidnezhad, A., Ferwati, M. S., Ahmad, H. & Khorami, M. (2019). A Treatment Wetland Park Assessment Model for Evaluating Urban Ecosystem Stability Using Analytical Hierarchy Process (AHP). *Journal of Environmental Treatment Techniques*, *7*(1), 81-91.

Sharma, S. & Mahajan, A. (2019). A Comparative Assessment of Information Value, Frequency Ratio and Analytical Hierarchy Process Models for Landslide Susceptibility Mapping of a Himalayan Watershed, India. *Bulletin of Engineering Geology and the Environment*, *78*, 2431-2448. https://doi.org/10.1007/s10064-018-1259-9

Şahin, C., Doğanay, H. & Özcan, N. A. (2014). Türkiye Coğrafyası (Fiziki-Beşeri-Ekonomik-Jeopolitik). İç. *B. Türkiye'nin Doğal Bitki Örtüsü*. Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

Şahin, C. & Sipahioğlu, Ş. (2003). *Doğal Afetler ve Türkiye*. Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

Şensoy, H. & Palta, Ş. (2009). Yamaç Şekillerinin Toprak Erozyonuna Etkileri. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, *11*(15), 95-98.

Tarım ve Orman Bakanlığı. (2023). *Samsun İli Arazi Kullanım Kabiliyeti Sınıfları ve Büyük Toprak Grupları Verileri,*. T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, Ankara. https://www.tarimorman.gov.tr/

Taşkanat, T. (2022). *Frekans Oranı ve Kanıt Ağırlığı Metotları Kullanılarak Heyelan Duyarlılık Analizi, Kayseri Küpeli Mahallesi Örneği* VIII. Uzaktan Algılama-CBS Sempozyumu (UZAL-CBS 2022), Ankara.

Temesgen, B., Mohammed, M. & Korme, T. (2001). Natural Hazard Assessment Using GIS and Remote Sensing Methods, With Particular Reference to the Landslides in the Wondogenet Area, Ethiopia. *Physics and Chemistry of the Earth, Part C: Solar, Terrestrial & Planetary Science*, *26*(9), 665-675.

TÜİK. (2024). *Muslubey Mahallesi 2023 yılı nüfus veris*. Türkiye İstatistik Kurumu. https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Nufus-ve-Demografi-109

Uzun, A. (1992). Kop Dağı Heyelanı. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *1*(7), 272-282.

Uzun, A. (2017). Bir Açık Alan Dersliği: Kandıra Kıyıları (Kocaeli, Türkiye). *Geological Bulletin of Turkey*, *60*(1), 117-127.

Uzun, A. & Arı, Y. (2023). Coğrafya Lisans Eğitiminde Arazi Çalışmaları: İyi Uygulama Örneği Olarak Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun. *lnternational Journal of Geography and Geography Education*(49), 59-79. https://doi.org/http://dx.doi.org/10.32003/igge.1244288

Van Asch, T. W. (1984). Creep Processes In Landslides. *Earth Surface Processes and Landforms*, *9*(6), 573-583.

Varnes, D. (1978). Slope Movement Types and Processes, in Schuster, RL and Krizek, RJ ed. Landslides-Analysis and Control. *TRB Special Report*, *176*, 11-33.

Varnes, D. (1984). Commission on the Landslides of the IAEG, UNESCO. *Landslide Hazard Zonation: A Review of Principles and Practice*, *3*, 61.

Varol, N. & Gültekin, T. (2016). Afet Antropolojisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *15*(59).

Wadjdi, A. F., Sianturi, E. M. & Ruslinawaty, N. (2018). Design of Data Collection Form to Ensure Consistency in AHP. 2018 10th International Conference on Information Technology and Electrical Engineering (ICITEE),

Wieczorek, G. F. (1984). Preparing a Detailed Landslide-Inventory Map for Hazard Evaluation and Reduction. *Bulletin of the Association of Engineering Geologists*, *21*(3), 337-342.

Wu, C.-H. & Chen, S.-C. (2009). Determining Landslide Susceptibility in Central Taiwan from Rainfall and Six Site Factors Using the Analytical Hierarchy Process Method. *Geomorphology*, *112*(3-4), 190-204. https://doi.org/10.1016/j.geomorph.2009.06.002

Yang, X., Tang, G., Xiao, C., Gao, Y. & Zhu, S. (2011). The Scaling Method Of Specific Catchment Area From Dems. *Journal of Geographical Sciences*, *21*, 689-704.

Yılmaz, C. (1997). Coğrafya Eğitiminde Arazi Tatbikatlarının Önemi ve Bir Uygulama Örneği. *Ondokuz Mayis University Journal of Education Faculty*, *10*(1), 287-307.

Yoldaş, R., Keskin, B., Korkmaz, S., Granit, S., Didik, S., Kalkan, İ., Ağrıdağ, D., Besbelli, B. (1985). *Samsun ve Dolayının (Kızılırmak-Yeşilırmak arası) Jeolojisi ve Petrol Olanakları*. M. T. v. A. G. M. R. No:8130.

Zhao, H., Yao, L., Mei, G., Liu, T. & Ning, Y. (2017). A Fuzzy Comprehensive Evaluation Method Based on AHP and Entopy for A Landslide Susceptibility Map. *Entropy*, *19*(8), 396.

ESKİ TÜRKÇE DÖNEMİ ESERLERİNDE

SES ÇEŞİTLİLİĞİ

Zehra ERDEN

EĞİTİM
yayınevi

ESKİ TÜRKÇE DÖNEMİ ESERLERİNDE SES ÇEŞİTLİLİĞİ

Zehra Erden

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-28-8
1. Baskı, Mart 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

ESKİ TÜRKÇE DÖNEMİ ESERLERİNDE SES ÇEŞİTLİLİĞİ
Zehra Erden
XIV+230 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin var.
ISBN: 978-625-6658-28-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Aızızı, M. (2022), **Eski Uygurca ve Yeni Uygurcanın Söz Varlığının İsimler Açısından Karşılaştırılması** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akdemir, Y. (2020). **Senglah'ın Tematik Sözlüğü** (İsimler). İstanbul: Kriter Yayınları.

Akgün, A. (2023). **Karahanlı Türkçesinde Addan Eylem Yapım Eklerinin Eş Dizimliliği** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akgün, G. (2023). **Eski Türkçede Yansımalı Sözcükler** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aksan, D. (2006). **Türkçenin Sözvarlığı**. Ankara: Engin Yayınları.

Aktan, B. (2010). "Dîvânu Lügâti't-Türk'ün Söz Varlığında Yer Alan İkilemeler", **Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi**, (28), 1-12.

Alan, S. (2021). **Doğu Sahası Tarihî Türk Yazı Dillerinde Nezaket ve Saygı Bildiren Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Arat, R. R. (1947). **Kutadgu Bilig I**. (Metin). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

--------- (1959). **Kutadgu Bilig II**. (Tercüme). Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

--------- (2006). **Edib Ahmed B. Mahmud Yükneki**, **Atebetü'l Hakayık** (3. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Arslan, H. Ç. (2021). **Eski Uygur Mektuplarının İncelenmesi ve Söz Varlığının Hakasça ile Karşılaştırılması** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ata, A. (2013). **Karahanlı Türkçesinde İlk Kur'an Tercümesi** (Rylands Nüshası, Giriş-Metin-Notlar-Dizin) (2. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Atalay, B. (1985). **Dîvânu Lugâti't Türk I-III**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

--------- (1986). **Dîvânu Lugâti't Türk IV** (Dizin). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Atlas, Ö. (2021). **Orhun Yazıtları ile Maitrisimit Temelinde Köktürkçe ile Uygur Türkçesinin Söz Varlığı Açısından Karşılaştırılması** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.

Avcı, O. (2020). **Et-Tuḥfetü'z-Zekiyye Fi'l-Lüġâti't-Türkiyye'deki Söz Varlığının Kazak ve Kırgız Lehçelerindeki Durumu** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aydın, E. (2015). **Yenisey Yazıtları**. Konya: Kömen Yayınları.

--------- (2018). **Orhon Yazıtları**, **Köl Tegin**, **Bilge Kağan**, **Tonyukuk**, **Ongi**, **Küli Çor**. İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayınları.

--------- (2021). **Uygur Yazıtları**. İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayınları.

Ayazlı, Ö. (2012) **Altun Yaruk Sudur VI. Kitap, Karşılaştırmalı Metin Yayını**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Aytek, Z. (2023). **Dîvânu Lugâti't-Türk ile Azerbaycan Türkçesinin Karşılaştırmalı Söz Varlığı Üzerine Bir Araştırma** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bang, W. ve Gabain, A. V. (1929). **Türkische Turfan-Texte**. **I**: **Bruchstücke eines Wahrsagebuches**. Berlin. (SPAW. Phil.-hist. Kl. 1929:15, 241-268.) [Tıpkıbasım: SEDTF 2, 3-30].

--------- (1929). **Türkische Turfan-Texte**. **II**. **Manichaica**. Berlin. (SPAW. Phil.-hist. Kl. 1929:22, 411-430.) [Tıpkıbasım: SEDTF 2, 31-50].

--------- (1930). **Türkische Turfan-Texte**. **III**. **Der große Hymnus auf Mani**. Berlin. (SPAW. Phil.-hist. Kl. 1930:13, 183-211.) [Tıpkıbasım: SEDTF 2, 51-79].

--------- (1930). **Türkische Turfan-Texte**. **IV**. **Ein neues uigurisches Sündenbekenntnis**. Berlin. (SPAW. Phil.-hist. Kl. 1930:24, 432-450.)

--------- (1931). **Türkische Turfan-Texte**. **V**. **Aus buddhistischen Schriften**. Berlin. (SPAW. Phil.-hist. Kl. 1931:14, 323-356.)

Baş, B. (2010). "Söz Varlığının Oluşumu ve Gelişiminde Çocuk Edebiyatının Rolü". **Türklük Bilimi Araştırmaları**, 27, 137-59.

--------- (2011). "Söz Varlığı ile İlgili Çalışmalarda Kullanılacak Ölçütler", **Türklük Bilimi Araştırmaları**, 29, 27-61.

Battal, İ. (2021). **Abuşka Lügatinde Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Borovkov, A. K. (2002). **Orta Asya'da Bulunmuş Kur'ân Tefsirinin Söz Varlığı** (XII-XIII. Yüzyıllar). çev. Halil İbrahim Usta ve Ebülfez Amanoğlu, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Caferoğlu, A. (2021). **Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü** (4. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Clauson, S. G. (1972). **An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish**. Oxford at the Clarendon Press.

Ceylan, S. (2022). **Codex Cumanicus ve Karaçay-Malkar Türkçesinin Karşılaştırmalı Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi.

Çelikel, S. (2007). **Orhun Kitabelerinin Günümüz Türkçesindeki Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çelikten, E. K. (2023). **Karahanlı Türkçesinin İnançla İlgili Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çetin, E. (2020): **Altun Yaruk VII**. **Kitap Berlin Bilimler Akademisindeki Metin Parçaları** (Karşılaştırmalı Metin, Çeviri, Açıklamalar, Dizin). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

--------- (2020). **Altun Yaruk VIII**. **Kitap Berlin Bilimler Akademisindeki Metin Parçaları** (Karşılaştırmalı Metin, Çeviri, Açıklamalar, Dizin). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Demirel, E. (2016). **Orta Türkçe Sözlüklerindeki Söz Varlığının Eş Değerlikler Bakımından Art Süremli ve Eş Süremli Karşılaştırması** (İsimler) (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Devrez, Ö. C. (2020). **Eski Uygurca Kuanşi İm Pusar İncelemesi**, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Doğan, İ. ve Usta, Z. (2014). **Eski Uygur Türkçesi Söz Varlığı, Sözlük- Gramatikal Dizin**. Ankara: Altınpost Yayıncılık.

Doğrusözlü, E. (2023). **Reşit Rahmeti Arat'ın Eski Türk Şiiri Adlı Eserinde Söz Varlığı ve Sözlük-Dizin** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Elmalı, M. (2016). **Daśakarmapathaavadānamālā**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

--------- (2019). **Eski Uygurca Altı Dişli Fil Hikâyesi**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Ercilasun, A. B. (2010). **Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi** (8. Baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.

Erdoğmuş, B. (2022). **Dîvânu Lugâti't-Türk'te Yer Alan Fiillerin Türkiye Türkçesi ve Azerbaycan Türkçesi Söz Varlığıyla Karşılaştırmalı İncelenmesi** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Eren, H. (1999). **Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü**. Ankara: Bizim Büro Basımevi.

Ergene, O. (2018). "Kavram Alanı Bağlamında Dîvânu Lugâti't-Türk'teki Ses Yansımalı İkilemelerin Türkiye Türkçesindeki Biçimleri", **Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi**, (63), 135-160.

Erk, K. (2015). **Codex Cumanicus Temelinde Kıpçak Türkçesinin Tarihî-Karşılaştırmalı Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ertunç, İ. K. (2019). **Eski Uygur Türkçesi Dönemine Ait Söz Varlığının Kavram Alanı Sözlüğü** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Esatoğlu, A. (2011). **Ahkâm-ı 'Akâ'id'in Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gabain, A. von (1988). **Eski Türkçenin Grameri** (2. Baskı) çev. Mehmet Akalın, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Gen, S. (2009). **Harezm Türkçesinden Kazakçaya Hayvanlarla İlgili Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gerçekler, M. vd. (2008). "Ses ve Konuşma". **K.B.B. ve Baş Boyun Cerrahisi Dergisi**, 8(1), 71-78.

Gökçöl, B. (2021). **İyi ve Kötü Prens Öyküsü'nün Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Göktaş, B. (2018). **Divân u Lugati't-Türk ile Tatar Türkçesinin Söz Varlığı Üzerine Bir Araştırma** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gulcalı, Z. (2015). **Eski Uygurca Altun Yaruk Sudur'dan** "**Aç Bars**" **Hikâyesi**, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

--------- (2021): **Altun Yaruk Sudur X. Kitap** (Metin-Türkiye Türkçesine Aktarımı-Çince Metinle Karşılaştırmalı Açıklamalar-Sözlük-İkilemeler Dizini). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Gülensoy, T. (2007). **Türkiye Türkçesindeki Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Hamilton, J. R. (2020): **Budacı İyi Kalpli ve Kötü Kalpli Prens Masalının Uygurcası**. **Prens Kalyāṇaṃkara ve Pāpaṃkara Hikâyesi**. çev. Ece Korkut, İsmet Birkan, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Karaayak, T. (2017). **Eski Uygurca Abitaki Metinlerinin Sözvarlığı** (Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karahan, A. (2006). "Memlük-Kıpçak Türkçesi Sözvarlığı: Yansıma Fiiller Üzerine Bir İnceleme", **Türklük Bilimi Araştırmaları**, (20), 105-124.

--------- (2009). **İlk Türk Lehçeleri Sözlüğü: Dîvânu Lugâti't-Türk'te Lehçelerin Söz Varlığına Bir Bakış**. Turkish Studies: International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 17, 4(4), 650-691.

Karasu, M. (2013). **Tarihî Türk Lehçelerinde Yansılamalı Fiiller** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kaya, C. (2021). **Uygurca Altun Yaruk** (Suvarnaprabhasottama-sutra), (Giriş-Metin-Dizin) (2. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Keskin B. (2022). **Eski Uygur Türkçesi Hukuk Belgeleri**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Kılınç, A. (2019). **Codex Cumanicus'un Türkçe Söz Varlığının Günümüz Tatar, Kazak ve Kırgız Türkçelerindeki Durumu** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kızıldağ, S. H. (2020). "Türk Runik Metinleri ile Nogay Türkçesinin Ortak Söz Varlığı", **RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi**, Prof. Dr. Tahir ÜZGÖR'e Teşekkür Özel Sayısı, 111-151.

Koca, E. (2013). "Divanü Lûgati't-Türk'teki Yansımalı Sözcüklerin Görev ve Anlamlarına Göre Sınıflandırılması". **Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi**, (36), 55-71.

Kocabaş, B. (2021). **Codex Cumanicus'un Söz Varlığı ile Günümüzde Kafkasya'da Konuşulan Kıpçak Grubu Türk Lehçelerinin Söz Varlığının Ses ve Anlam Bakımından Karşılaştırılması** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kormuşin, İ. vd. (2016). **Yenisey-Altay-Kırgızistan Yazıtları ve Kâğıda Yazılı Runik Belgeler**. Ankara: BilgeSu Yayınları.

Kök, A. (2004). **Karahanlı Türkçesi Satır-Arası Kur'an Tercümesi** (TİEM73 1v-235v/2) (Giriş-Metin-İnceleme-Metin-Dizin). (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kösen, M. F. (2023). **Dîvânu Lugâti't-Türk'te Geçen Giyim Kuşam Kültürü ile İlgili Söz Varlığı ve Başkurtçadaki Durumu Üzerine Bir İnceleme** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Malkoç, E. (2018). **Divânu Lûgati't-Türk ile Hakas Türkçesinin Karşılaştırmalı Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ardahan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Moldasheva, M. (2016). **Codex Cumanicus ile Çağdaş Kazak Türkçesinin Ortak Söz Varlığının Karşılaştırmalı Sesçil İncelemesi** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Muratova, E. (2006). **Orhun Abidelerinde Geçen Sözvarlığının Kırgız Türkçesindeki İzleri** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Müller, F. W. K. (1908). **Uigurica I**. 1. Die Anbetung der Magier, ein christliches Bruchstück. 2. Die Reste des Budistischen "Goldglanz-Sūtra". Ein vorläufiger Bericht, Berlin.

--------- (1910). **Uigurica II**. Berlin. (Abhandlungen der Königlich Preußischen Akademie der Wissenschaften Phil.-hist. Cl. 1910:3) [Reprint: Sprachwissenschaftliche Ergebnisse der deutschen Turfan-Forschung 1, 61-168]

--------- (1922). **Uigurica III**. Uigurische Avadāna-Bruchstücke (I-VIII). Berlin: (AKPAW. Phil.-hist., 1920, 2).

--------- ve Gabain, A. V. (1945). **Çaştani Bey Hikâyesi**. çev. S. Himran, İstanbul: Bürhaneddin Erenler Basımevi.

Nadalyayev V. M. vd. (1969). **Drevnetyurkskiy Slovar**'. Leningrad: Akademiya Nauk.

Omuralieva, A. (2020). "Türkçede Ses Yansımalı Fiiller Türeten *+kır* eki Üzerine", **Folklor Akademi Dergisi**, 3(1), 99-130.

Ölmez, M. (1991) "Altun Yaruk III. Kitap (5. Bölüm), (Suvarnaphâsûtra)". Ankara. **Türk Dilleri Araştırma Dizisi**. 1.

--------- (2013). **Orhon-Uygur Hanlığı Dönemi Moğolistan'daki Eski Türk Yazıtları**. (Metin-Çeviri-Sözlük) (2. Baskı). Ankara: BilgeSu Yayınları.

Özbay, B. (2014). **Huastuanift Manist Uygurların Tövbe Duası**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Özbek, E. E. (2015). "Türkiye'de "Söz Varlığı" Çalışmaları ve Bunlar Üzerine Genel Bir Değerlendirme", **Akademik Kaynak (Akad)**, 3, 3(5), 23-38.

Özen, S. (2022). **Nehcü'l-Ferâdîs'in Söz Varlığı Açısından İncelenmesi** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Özertural, Z. (1996). **Maniheist Uygur Metinlerinin Dil Özellikleri ve Sözvarlığı** (Yayımlanmamış Yüksek Lisasn Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özkan, A.S. (2021). **Rabguzi'nin Kısasü'l-Enbiya Adlı Eserinde İsim Söz Varlığı İncelemesi** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Räsänen, M. (1969). **Versuch eines etymologischen Wörterbuches der Türksprachen**. 2. Wortregister. Zusammengestellt von István Kecskméti. Helsinki. (Lexica Societatis Fenno-Ugricae. 17, 1.).

Sağır C. (2020). **Dîvânu Lugâti't Türk ile Yakutçanın Söz Varlığı Bakımından Karşılaştırılması** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sert, Ç. (2022). **Eski Uygur Türkçesi Mitolojik Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sökmen, İ. (2018). **Satıraltı Türkçe Kur'an Tercümelerinin Karşılaştırılması Söz Varlığı**. Ankara: Gazi Kitabevi.

Subaşı, Ö. (2012). **Codex Cumanicus ile Kırgız Türkçesinin Söz Varlığı Bakımından Karşılaştırılması** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Şahin, C. C. (2019). **Eski Uygur Türkçesi Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Şahin, H. (2010). "Terimlerin Genel Dile Yansımasına Dair Bazı Gözlemler", **Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 20(1), 123-129.

Şen, A. (2004). **Uigurische Sprachdenkmaler'den Seçme Uygur Hukuk Belgeleri** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Şenata, N. (2020). **Divânü Lugâti't-Türk'te Tematik Söz Varlığı ve Çok Anlamlılık** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstiitüsü.

Şenel, Ö. (2020). **Dîvânu Lugâti't-Türk ile Özbek Türkçesinin Karşılaştırmalı Söz Varlığı Üzerine İnceleme** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Artvin Çoruh Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Şirin, İ. (2022). **Uygur Sivil Dokümanlarının Söz Varlığı**. Ankara: Astana Yayınları.

Taş, Y. (2017). **Kıpçak Türkçesinde Askerlikle İlgili Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tazhieva, A. (2020). **Kırgız Türkçesinde Yansıma Kelimeler** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tekin, Ş. (2019). **Uygurca Metinler II-Maytrısimit-Burkancıların Mehdîsi Maitreya ile Buluşma- Uygurca İptidaî Bir Dram**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Tekin, T. (2004). **Irk Bitig**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Temel, D. (2020). **Memlûk-Kıpçak Türkçesindeki Sağlık ile İlgili Söz Varlığı ve Kazakçadaki Durumu Üzerine Bir İnceleme** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tietze, A. (2002). **Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugati I (A-E)**. İstanbul-Wien: Simurg / Österreichische Akademie der Wissenschaften.

-------- (1914-2003). **Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugati II (F-J)**. Wien: Österreichische Akademie der Wissenschaften.

Tokat, Ş. (2020). **Dîvânu Lugâti't-Türk'te Geçen Giyim Kuşam Kültürü ile İlgili Söz Varlığı ve Kazakçadaki Durumu Üzerine Bir İnceleme** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tokay, Y. (2011). **Bengü Taşların Söz Varlığı ile Türkiye Türkçesi Ağızlarının Söz Varlığının Karşılaştırılması** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tokyürek, H. (2015) **Altun Yaruk IV**. **Tezginç** (Karşılaştırmalı Metin Yayını). Kayseri: Laçin Yayınevi Dizgi Baskı.

Topal, E. (2012). **Karahanlı Türkçesi Kur'an Tercümesi ile Yeni Uygur Türkçesi Kur'an Tercümesinde Dini Söz Varlığı** (Karşılaştırmalı İnceleme). (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Topçu, Ç. (2006). **Divanü Lügati't-Türk ve Anadolu Ağızlarının Söz Varlığında Ortaklaşan Fiiller** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Turan, D. (2021). "Çocuk Yazını Çevirisinde Ses Yansımaları", **Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi**, 61(2), 1222-1245.

Uçar, E. (2009) **Altun Yaruk V. Kitap** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

--------- (2013), **Uygurca Altun Yaruk Sudur IX. Tegzinç, Diplomatik Neşîr Usûlüyle Yayını** (Tercüme, Açıklamalar ve Dizin). İzmir: Dinozor Kitabevi.

User, H. Ş. (2009). **Köktürk ve Ötüken Uygur Kağanlığı Yazıtları** (Söz Varlığı İncelemesi). Konya: Kömen Yayınları.

Ünlü, S. (2004). **Karahanlı Türkçesi Satır-Arası Kur'an Tercümesi** (TİEM73 235v/3-450r7) (Giriş-Metin-İnceleme-Analitik Dizin) (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

--------- (2012). **Karahanlı Türkçesi Sözlüğü**. Konya: Eğitim Yayınevi.

Ünveren, D. (2019). "Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Onomatopiler (Yansımalar)." **Ekev Akademi Dergisi**, 23(79), 83-99.

Üşenmez, E. (2010). **Karahanlı Türkçesinin Sözlüğü**. İstanbul: Doğu Kitabevi.

--------- (2014) "Karahanlı Eserlerindeki Söz Varlığı Hakkında", **Akademik İncelemeler Dergisi**, 3(1), 247-253.

Weili, B. (2021). **Eski Uygurların Yerleşik Yaşam Kültürüyle İlgili Söz Varlığının Tarihî-Karşılaştırmalı İncelemesi** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Wilkens, J. (2021). **Handwörterbuch des Altuigurischen, (Altuigurisch-Deutsch- Türkisch)**. Göttingen: Akademie der Wissenschaften zu Göttingen (Hrsg.)

Yamanan, E. (2016). "Türkçenin Güncel Söz Varlığı", **Milli Eğitim Dergisi**, 45(210), 85-91.

Yıldırım, D. K. (2020). **Memlûk-Kıpçak Türkçesi Söz Varlığı İncelemesi: Mutfak ve Yemek Kültürüne Ait İsimler** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yıldız H. (2007) **Orhon Türkçesi ile Yakutçanın Sözvarlığı ve Sözyapımı Bakımından Karşılaştırılması** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yıldız, S. (2022). **Türkçe İlk Kur'an Tercümesinin Rylands Nüshasındaki Söz Varlığının Kavram Alanları** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yüksel, E. (2020), **Runik Harfli Metinlerin Söz Varlığının Aynılık ve Farklılık Açısından Değerlendirilmesi** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Zülfikar, H. (2018). **Türkçede Ses Yansımalı Kelimeler**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Elektronik Kaynaklar

URL-1: https://sozluk.gov.tr/ (Erişim tarihi: 05.01.2024).

URL-2: https://sozluk.gov.tr/ (Erişim tarihi: 05.01.2024).

Editör:
Prof. Dr. Mustafa Çelikten

Eğitim Bilimleri

Alanında Uluslararası Araştırmalar XXIV

EĞİTİM
yayınevi

EĞİTİM BİLİMLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XXIV

Editör: Prof. Dr. Mustafa Çelikten

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-21-9
1. Baskı, Mart 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

EĞİTİM BİLİMLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XXIV
Editör: Prof. Dr. Mustafa Çelikten
VI+148 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-21-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

de önem verirler. Kaliteli koçlar başarıyı nasıl kutlayacaklarını bildikleri gibi, başarısızlığı kabul etmenin ve başarısızlıktan ders almanın değerini de bilirler. En değerli ve anlamlı başarıların geçmişteki başarısızlıklar aracılığıyla, çoğunlukla da bu başarısızlıklar sayesinde elde edildiğinin farkındadırlar.

KAYNAKLAR

Abramovich, S. (2006). Early algebra with graphics software as a type II application of technology. *Computers in the Schools*, 22(3–4), 21–33. doi:10.1300/J025v22n03_03.

Alaniz, K., ve Wilson, D. (2015). Naturalizing digital immigrants: The power of collegial coaching for technology integration. Lanham, MD: rowman & littlefield education. howland, jonassen, and marra (2012). *Meaningful learning with technology* (4th ed.). Pearson Education

Andreas S., Grant B., Morgan, R.G.C. ve Panagiotis K. (2023). Conceptualizing, measuring, and training mental toughness in sport: Perspectives of master strength and conditioning coaches, *Journal for the Study of Sports and Athletes in Education,* 17:1, 1-28, doi: 10.1080/19357397.2021.1989278

Bennett, B., ve Szedlak, C. (2023). Aligning online and remote coaching with the digital age: Novel perspectives for an emerging field of research and practice. *International Journal of Sports Science and Coaching*. https://doi.org/10.1177/17479541231217077

Consuelo G., ve Jesús P. (2023) Predicting cooperative work satisfaction of autonomous groups using a wiki tool in higher education, *Interactive Learning Environments*, 31:1, 117-128, doı: 10.1080/10494820.2020.1764590

Dana A.R., Lauren B.P., Laurie D.T., Tia F., ve Cynthia H. B. (2023). Reconsidering resistance and challenges: teacher agency during joint ınstructional ınquiry with literacy coaches, *Literacy Research and Instruction,* doi: 10.1080/19388071.2023.2208177

Dr. Clare Tyrer. (2023). Untangling the complexity of mentoring feedback practices in post-compulsory initial teacher education in the UK, *Journal of Further and Higher Education*, 47:1, 31-44, doı: 10.1080/0309877X.2022.2088271

Ertmer, P. A., Conklin, D., Lewandowski, J., Osika, E., Selo, M., ve Wignall, E. (2003). Increasing preservice teachers' capacity for technology integration through use of electronic models. *Teacher Education Quarterly,* 30(1), 95–112

Gökoğlu, S., Öztürk, M., ve Çakıroğlu, Ü. (2015). The systems-based mentoring model within the process of technology integration. *Participatory Educational Research*, 2(5), 70-77. https://doi.org/10.17275/per.15.spi.2.9

Hawkins, S. M., ve Heflin, L. J. (2011). Increasing secondary teachers' behavior-specific praise using a video self-modeling and visual performance feedback intervention. *Journal of Positive Behavior Interventions,* 13(2), 97–108. https://doi.org/10.1177/1098300709358110

Johnson D. W. ve Johnson R. T. (2009). An educational psychology success story: social interdependence theory and cooperative learning. *Educ. Res*. 38, 365–379 10.3102/0013189X09339057

Lei, J., ve Zhao, Y. (2007). Technology uses and student achievement: A longitudinal study. *Computers and Education,* 49, 284–296. doi:10.1016/j.compedu.2005.06.013.

Passmore J. ve Lai Y. (2019). Coaching psychology: exploring definitions and contribution to coaching research and practice? *Int. Coach. Psychol. Rev*. 14, 69–83. doi: 10.1002/9781119656913.ch1

Smith, T., ve Ingersoll, R. (2004). What are the effects of ınduction and mentoring on beginning teacher turnover? *American Educational Research Journal*, 41, 681-714. https://doi.org/10.3102/00028312041003681

Tatlıoğlu, S. S. (2021). Öğrenmeye Sosyal- Bilişsel Bir Bakış: Albert Bandura. *Sosyoloji Notları*, 5(1), 15-30.

Uluay, G., Çalışkaner Nibat, G., ve Arıkan, N. (2019). Öğretmen adaylarının teknoloji entegrasyonuna yönelik inançları: teknoloji uyarlamaları uygulama ölçeğinin türkçeye uyarlanması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(4), 1529-1540. https://doi.org/10.24106/kefdergi.3124

Willermark, S. (2018), Technological pedagogical and content knowledge: A review of empirical studies published from 2011 to 2016, *Journal of Educational Computing Research*, 56/3,315-343, https://doi.org/10.1177/0735633117713114.

- Podcastlarda interaktif kelime oyunları veya aktiviteler düzenleyerek diğer öğrencilerle etkileşimde bulunmasını sağlanabilir.

Podcastlar, öğrencilere zamanlarını en verimli şekilde kullanma fırsatı sunarak öğrenmeyi günlük yaşamlarına entegre etmelerine yardımcı olabilir. Kelime öğretimi odaklı podcastlar, öğrencilere dinleme pratiği yapma ve kelime dağarcığını geliştirme fırsatı sunarlar. bu da onları dil becerilerini daha hızlı ve etkili bir şekilde geliştirmeye teşvik edebilir.

Kaynakça

Apaydın, N. (2010). 6. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının Söz Varlığı Açısından İncelenmesi. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Ashcroft, R. J., & Imrie, A. C. (2014). Learning vocabulary with digital flashcards. In Jalt2013 *Conference Proceedings* (Vol. 639, p. 645).

Baddeley, A. (2003). *Working memory and language: An overview*. Journal of Communication Disorders, 36, 189-208

Baron, N. S. (2008). *Always on: Language in an Online and Mobile World*. Oxford: Oxford University Press.

Calp, M. (2007). *Özel Öğretim Alanı Olarak Türkçe Öğretimi*. Konya: Eğitim Kitabevi Yayınları.

Cobb, T. (2003). *Do Corpus-Based Electronic Dictionaries Replace Concordancers?* In Morrison, B., Green, G. & Motteram, G. (Eds.) Directions in CALL: Experience, experiments, evaluation. Polytechnic University:Hong Kong.

Çangal, Ö. (2020). *Yabancılara Türkçe öğretiminde sosyal medya kullanımının yazma becerisine etkisine yönelik öğrenci görüşleri.* Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi (2020 Sonbahar Özel Sayı I/II), 52–61.

Çangal, Ö. (2021). Dil öğretiminde YouTube'un kullanımı: Yabancılara Türkçe öğretenlerin deneyimleri ve bakış açıları. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (Ö10), 63-80.

Göçen, G., & Aydın, E. (2021). *Yabancılar için hazırlanmış Türkçe okuma kitaplarındaki söz varlığı: Çocuk hikâyeleri dizisi A1-A2 örneği.* Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi, 4(1), 93–126.

Gök, A., Uluçınar, U., Değirmenci, N., & Yüksel, K. (2021). *Öz denetim ile sorumluluk arasındaki ilişki üzerine bir araştırma.* Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 22(2), 715–726. https://doi.org/10.17494/ogusbd.1042293

Güleryüz, H. (2001). *Eğitim Programlarının Dili ve Yaratıcı Öğrenme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Günaydın, Y. (2021). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde konuşma kulüpleri.* EKEV Akademi Dergisi (85), 531–544.

Güneş, H. (2021). Teknoloji destekli kelime öğretimi uygulamaları. In Çarkıt & Kurnaz (Eds.), *Kuramdan uygulamaya kelime öğretimi.* Nobel Yayıncılık. 978-625-427-292-9.

Karakuş, İ. (2005). *Türkçe Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi.* Ankara: Can Yayıncılık.

Miçoğulları, M. (2020). *Yabancılara Türkçe öğretiminde kültürel unsurların kullanımı: "Anadolu hikayeleri dizisi" örneği.* Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi, 3(1), 43–63.

Muraven, M., & Baumeister, R. F. (2000). *Self-regulation and depletion of limited resources: Does self-control resemble a muscle?* Psychological Bulletin, 126, 247–259.

Nakata, T. (2011). *Computer-assisted second language vocabulary learning in a paired associate paradigm: A critical investigation of flashcard software.* Computer Assisted Language Learning, 24(1), 17-38.http://dx.doi.org/10.1080/09588221.2010.520675.

Natıon, P. (2001). *Learning Vocabulary İn Another Language.* Cambridge: Cambridge University Press

Nicolaou, A. & Constantinou, E. K. (2014). *Blogging Revisited:* The Use of Blogs in ESAP Courses. International Conference on Learning and Collaboration Technologies in (pp. 95-106). Cham: Springer International Publishing. 3 Mart 2024 tarihinde https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-07482- 5_10 adresinden erişildi

Özbay, M., & Melanlıoğlu, D. (2013). *Türkçe öğrenen yabancıların sözlük kullanma becerileri üzerine bir araştırma.* Ana Dili Eğitimi Dergisi, 1(1), 13–23.

Richards, J. C. & Schmidt, R. (2002). *Longman Dictionary of Language Teaching and Applied Linguistics*, Longman.

Richardson, W. (2010). *Blogs, Wikis, Podcasts and Other Powerful Web Tools for Classrooms. Thousand Oaks,* California: Corwin Press.

Rodgers, M. P. H.& Webb, S. (2019). *Incidental vocabulary learning through watching television. ITL—International Journal of Applied Linguistics*. Advance online publication.

Sarı, Y. E. (2018). *Yabancı dil öğrenimi için teknolojiler: E-tandem ile yabancı dil öğrenimi.* Diyalog Interkulturelle Zeitschrift Für Germanistik, 6(2), 137–148.

Sato, T., Lai, Y., & Burden, T. (2022). *The role of individual factors in L2 vocabulary learning with cognitive-linguistics-based static and dynamic visual aids.* ReCALL, 34(2), 201-217.

Schmitt, N. (2000). *Vocabulary in Language Teaching*. UK: Cabridge University Press.

Sharma, P. & Barrett, B. (2007). *Blended Learning: Using Technology in and beyond the Language Classroom.* Oxford: Macmillan.

Solomon, G. & Schrum, L. (2010). Web 2.0: *How to for Educators.* Eugene, Oregon: International Society for Technology in Education.

Sulak, S. E. (2014). Süreçsel Modelle Bilgilendirici Metin Öğretiminin Okuduğunu Anlama Becerilerine Etkisi. [Yayınlanmamış Doktora Tezi] Gazi Üniversitesi

Şendağ, S., Gedik, N., Caner, M., & Toker, S. (2019). Mobil Destekli Dil Öğrenmede Podcast Kullanımı: Öğretici Merkezli Yoğun Dinleme ve Mobil Kapsamlı Dinleme. *Mersin University Journal Of The Faculty Of Education, 15(1).*

Şimşek, P. (2011). *Yabancılara Türkçe öğretiminde okuma metinlere ve yardımcı okuma kitapları üzerine bir araştırma.* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tabak, A. G. G. & Göçer A. (2014). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılabilecek Fiziksel–Duygusal–Kültürel Yöntem: Kuramsal Bir Çalışma. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi,* 3(2), 152-162.

Tarımer, İ., Şenli, S., & Doğan, E. (2010). Mobil iletişim cihazları ile öğrenim materyallerine erişim sağlayan bir yazılım tasarımı. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, *3*(3).

Teng (Flora) & K. H. (2005). *Perceptions of Taiwanese Students to English Learning as Functions of Self-Efficacy, Motivation, Learning Activities and Self-Directed Learning*. University of Idaho.

Ustabulut, M. Y., & Keskin, S. (2020). *Yabancı dil olarak Türkçe eğitimi alan uluslararası öğrencilerin öğrenme etkinliğini geliştirme amaçlı sosyal medya kullanım-doyum motivasyonları.* Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty, 39(1), 155–173. https://doi.org/10.7822/omuefd.657701

Zimmerman, C. B. (1997). *Historical trends in second language vocabulary instruction*. In J. Coady & T. Huckin (Eds.), Second language vocabulary acquisition (pp. 5-19). Cambridge: Cambridge University Press.

SINIRLILIKLAR VE ÖNERİLER

Araştırma 2020-2021 eğitim öğretim yılında Ege bölgesinde görme ve işitme engelli bireylerin okullarında çalışan ve ulaşılabilen okul yöneticileri ve öğretmenlerin görüşleriyle sınırlıdır. Diğer araştırmacıların örneklemi genişleterek, veli görüşlerine dayalı da bilgiler toplaması önerilir. Bu sayede öğrencinin hem okul hem de ev ortamındaki davranışlarının birbirleriyle ilişkisi daha net ortaya konularak, ölçme ve değerlendirmede yaşanılan zorluklar veli görüşlerine göre de değerlendirilebilecek ve gerekli adımlar atılabilecektir. Bu araştırmada öğretmenlerin BEP'i uygulamaya yönelik sıkıntılar yaşadığı belirlenmiştir. Ancak araştırmada BEP sadece ölçme ve değerlendirme uygulamalarındaki yeri bakımından incelenmiş, müfredatta yapılması gereken değişiklikler ya da müfredat üzerinde ayrıntılarıyla durulmamıştır. Bu nedenle ilgili araştırmacılar, özel eğitime dayalı eğitim programlarını ele alarak, bireye göre uyarlanmış programların standartlarını belirleyip, bir model önerisinde bulunabilir.

KAYNAKLAR

Andrew, O. (2015). The Challenges of Educating The Visually Impaired and Quality Assurance in Tertiary Institutions of Learning in Nigeria. *International Journal of Educational Administration and Policy Studies, 7*(7), 129-133. https:// 10.5897/IJEAPS2015.0407

Arkan, A. (2020). *Korona Virüs Sonrası Eğitim*. https://www.setav.org/koronavirus-sonrasi-egitim/. Erişim tarihi 16.01.2021

Avcıoğlu, H. (2015). İşitme Yetersizliği Olan Öğrenciler. İçinde İbrahim H. Diken (Editör) *Özel Eğitime Gereksinimi Olan Öğrenciler ve Özel Eğitim*, 168-215. Ankara. PegemA Yayıncılık.

Ayanoğlu, Ç., & Erdoğan, D. G. (2019). Okul Yöneticilerinin Özel Gereksinimli Öğrencilere Bireyselleştirilmiş Eğitim Planı (BEP) Hazırlanması/Uygulanması Hakkındaki Görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, *20*(4), 677-706. https://10.21565/ozelegitimdergisi.531039

Baykul, Y. (2000). *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme: Klasik Test Teorisi Ve Uygulaması.* Ankara: ÖSYM Yayınları.

Burcu, E. (2002). Üniversitede Okuyan Özürlü Öğrencilerin Sorunları: Hacettepe-Beytepe Kampüsü Öğrencileri Örneği. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, *19*(1), 83-103. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/610715

Brookhart, S. & Lazarus, S. (2017). *Formative Assessment for Students with Disabilities.* Washington, DC.

Cortiella, C. (2005). *No Child Left Behind: Determining Appropiate Assessment Accommodations for Students with Disabilities*. National Center for Learning Disabilities and Schwab Learning., https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED486451.pdf

Creswell, J.W. (2018). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Aproaches* (4th Edition). SAGE Publications, Inc.

Creswell, J. W., & Miller, D.L. (2000). Determining Validity in Qualitative Inquiry. *Theory into Practice*, *39*(3), 124-130. https://doi.org/10.1207/s15430421tip3903_2

D'ănescu, E. (2010). *Integrated Education of Students with Special Educational Requirements*. Piteúti: Publishing House of the University of Piteúti.

Douglas, G., Travers, J., McLinden, M., Robertson, C., Smith, E., Macnab, N., et al. (2012). Measuring Educational Engagement, Progress and Outcomes for Children with Special Educational Needs: A Review. *Meath: (NCSE*). http://ncse.ie/wp-content/uploads/2014/10/Outcomes26_11_12Acc.

Doğuş, M., Aslan, C. & Çakmak, S. (2020). Görme Engelli Bireylerin Merkezi Sınav Düzenlemelerine İlişkin Görüşleri. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, *7*(1), 219-247. https://dergipark.org.tr/tr/pub/etad/issue/55359/697087

Eren, E. (2020). Yeni Tip Korona Virüs 'ün Türk Eğitim Politikaları Uygulamalarına Etkisi: Millî Eğitim Bakanlığının Ve Yükseköğretim Kurulunun Yeni Düzenlemeleri. *Yükseköğretim Dergisi,* https:// 10.2399/yod.20.716645

Francis, J. J., Johnston, M., Robertson, C., Glidewell, L., Entwistle, V., Eccles, M. P., & Grim shaw, J. M. (2010). What is an Adequate Sample Size? Operationalising Data Saturation for Theory-Based Interview Studies. *Psychology and Health*, *25*(10), 1229-1245. https://doi.org/10.1080/08870440903194015

Fredricks, J., Blumenfeld, P., & Paris, A. (2004). School Engagement: Potential of The Concept, State Of The Evidence. Rev. Educ. Res. 74, 59–109. https://10.3102/00346543074001059

Hennink, M.M., Kaiser, B.N., & Marconi, V.C. (2017). Code Saturation Versus Meaning Saturation: How Many Interviews Are Enough?. *Qualitative Health Research*, *27*(4), 591-608. https://doi.org/10.1177/1049732316665344

Horne, P. E., & Timmons, V. (2009). Making It Work: Teachers' Perspectives on Inclusion. *International Journal of Inclusive Education*, *13*(3), 273-286. https://doi.org/10.1080/13603110701433964

Hussu, A. M., & Strle, M. (2010). The Assessment of Children with Special Needs. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *2*(2), 5281-5284. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.03.861

Güleroğlu, S.& Sümer, A. (1982). *Dünyada ve Türkiye'de Körlerin Eğitimi.* Kültür Edebiyat Kitapevi. Ankara

Gürsel, O. (2013). Görme Yetersizliği Olan Öğrenciler. İçinde İ. H. Diken (Editör). *Özel eğitime gereksinimi olan öğrenciler ve özel eğitim.* (217-249). Ankara: Pegem Akademi.

Güven, D. & Gürsel, O. (2014). İlköğretimde Kaynaştırılan Zihinsel Yetersizliği Olan Öğrencilerin Başarılarının Değerlendirilmesine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Elementary Education Online*, *13*(1), 109–129.

Gottlieb, M. (2006). *Assessing English Language Learners: Bridges From Language Proficiency To Academic Achievement*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press

Jung, L. A. & Guskey, T. R. (2010). Grading Exceptional Learners. *Educational Leadership*, 67(5), 31–35.

Kauffman, J. M., Hallahan, D. P., Pullen, P. C., & Badar, J. (2018). *Special Education: What It is and Why We Need It*. Routledge.

Karadağ, N (2014). *Açık ve Uzaktan Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme: Mega Üniversitelerdeki Uygulamalar,* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir

Koretz, D. & Barton, K. (2004). Assessing Students with Disabilities: Issues and Evidence. *Educational Assessment*, *9*(1–2), 29–60. https:// 10.1080/10627197.2004.9652958

Milli Eğitim Temel Kanunu. (1973). T.C. Resmi Gazete, 14574, 24 Haziran 1973

MEB (2006). *Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği*. (2006). T.C. Resmi Gazete, 26184, 31 Mayıs 2006.

Moreira, P., Bilimória, H., Pedrosa, C., Pires, M., Cepa, M., Mestre, M., et al. (2015). Engagement with School Students with Special Educational Needs. *International Journal of Psychology and Psychological Therapy.* 15(3), 361–375

Nartgün, Ş. S. (2004). Farklı Eğitim Bilimleri Alanlarından Mezun Olup Zihinsel Engelliler Öğretmeni Olarak Atanan Eğitmenlerin Uygulamada Ne Tür Sorunlarla Karşılaştıklarına İlişkin Görüşleri. 14. Ulusal Özel Eğitim Kongresi bildirileri: Özel eğitimden yansımalar (s. 197-203.). Ankara: Kök Yayıncılık

O'Donnell, K., & Reschly, A. (2020). "Student Engagement and Learning: Attention, Behavioral, and Emotional Difficulties in School," İçinde A. J. Martin, R. A. Sperling, & K. J. Newton (Editörler), *Handbook of Educational Psychology and Students with Special Needs*, New York, NY: Routledge, 557–583.

Okçu, B., Yazıcı, F. & Sözbilir, M. (2016). Ortaokul Düzeyindeki Görme Engelli Öğrencilerin Okuldaki Öğrenim Sürecine Dair Görüşleri. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 5*(1), 51-83. http://10.17539/aej.57861

Özyürek, M. (2008). Nitelikli Öğretmen Yetiştirmede Sorunlar Ve Çözümler: Özel Eğitim Örneği. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 189-226. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/256317

Özgüç, C. S., & Yassıbaş, U. (2021). Special Education Teachers' Experiences On Assessment Activities. *Sakarya University Journal of Education*, *11*(3), 569-592. http://10.19126/suje.992365

Pirgon, Y. & Babacan, E. (2013). Görme Engelli Öğrencilerin Piyano Eğitimi Üzerine Durum Çalışması. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 29,191-206. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1724777

Sadioğlu, Ö., Bilgin, A., Batu, S. & Oksal, A. (2013). Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırmaya İlişkin Sorunları, Beklentileri ve Önerileri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, *13*(3), 1743 https://10.12738/estp.2013.3.1546

Sarı, H. (2005). Selçuk Üniversitesi'nde Öğrenim Gören Bedensel Engelli Ve Görme Engelli Öğrencilerin Karşılaştıkları Sorunlar Ve Çözümüne Yönelik Çağdaş Öneriler. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13, 315-333. https://dergipark.org.tr/tr/pub/susbed/issue/61778/923592

Sarıkaya, B., & Börekçi, M. (2016). İşitme Engelli Öğrencilerin Eğitiminde Yaşanan Sorunlar Ve Çözüm Önerileri: Erzurum İli Örneği. *EKEV Akademi Dergisi*, (66), 177-194. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2577178

Sarılarhamami, H. & Demirkaya, H. (2021). The Place and Importance of Social Studies in Training of Special Required Students. *International Journal of Field Education*., *7* (1), 131-155

Skinner, E., & Pitzer, J. (2012). Developmental Dynamics Of Student Engagement, Coping, And Everyday Resilience. İçinde S. L. Christenson, A. L. Reschly, and C. Wylie (Editörler), *Handbook of Research on Student Engagement*, İsviçre: Springer, 21–44

Şenel, S. (2021). Özel Gereksinimli Öğrencilerin Gelişimlerinin İzlenmesi ve Başarılarının Belirlenmesi. *Istanbul Ölcme ve Degerlendirme. ,1*(1). 50-55.

Şenel, S. (2018). Öğretmenlerin Kaynaştırma Uygulamalarındaki Ölçme ve Değerlendirme Yeterlikleri ve Problemleri. In *6th Internatıonal congress on measurement and evaluation in education and psycology*. Kosova.

Silva, M., Munk, D. D. & Bursuck, W. D. (2005). Grading Adaptations For Students with Disabilities. *Intervention in School and Clinic*, *41*(2), 87–98. https://10.1177/10534512050410020901

Strauss, A. & Corbin, J. (1994). Grounded Theory Methodology, İçinde Denzin, N.K. & Lincoln, Y.S, *Handbook of Qualitative Research*, 217-285. Sage Publications, Thousand Oaks, CA.

Tavşancıl, E., Uluman, M., & Furat, E. (2012, Eylül). *Görme Engelli Öğrencilerin Üniversite Giriş Sınavında Karşılaştığı Sorunlar Ve Çözüm Önerileri.* III. National Congress on the Measurement and Evaluation in Education and Psychology, Bolu.

Türkiye Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği (2018). *Resmi Gazete*. 7 Temmuz 2018. https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_07/09101900_ozel_egitim_hizmetleri_yonetmeligi_07072018.pdf

Tuncer, T. & Altunay, B. (2009). Görme Engelli Öğrencilerin Bilgiyi Edinmelerinde Yapılandırılmış ve Geleneksel Ev Ödevlerinin Farklılaşan Etkisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 10*(1), 1-14.

Woolfolk, A. (2002). *Pedagogical psychology* (Pedagoška psihologija). Slovenya Ljubljana: Educy.

öğretmenlerin ters yüz öğrenme modeli ile fen bilimleri dersinin günlük hayatla ilişkilendirilmesi adına merkezi bir görev üstlendikleri söylenebilir. Lisans eğitimde öğretmen adaylarının yeni yöntem/teknik/modeller konusunda bilgi sahibi olarak meslekte bu bilgileri uygulayabilecek düzeyde olması önemli olduğu düşünülürken, sahada olan öğretmenlerin ise fen-günlük hayat-ters yüz öğrenme entegrasyonunu sağlaması gerektiği söylenebilir. 5. sınıf fen bilimleri ters yüz öğrenmeye dayalı örnek ders planı Ek-1'de verilmiştir.

KAYNAKÇA

Akar, H. (2019). *Fen, teknoloji, mühendislik ve matematik (FeTeMM) temelli etkinliklerin 5. sınıf öğrencilerinin madde ve değişim ünitesindeki kavramları günlük yaşamla ilişkilendirmelerine etkisi* (Tez No. 553964) [Yüksek Lisans tezi, Aksaray Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Akar, H. ve Yadigaroğlu, M. (2021). Fen, teknoloji, mühendislik ve matematik (FeTeMM) temelli etkinliklerin 5. sınıf öğrencilerinin madde ve değişim ünitesindeki kavramları günlük yaşamla ilişkilendirmelerine etkisi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23*(1), 57-81. https://doi.org/10.17556/erziefd.656886

Akpınar, B., Yapıcı, Ş. ve Çoban A. (2020). Eğitimde program geliştirmenin kuramsal temelleri. B. Oral ve T. Yazar (Eds.), *Eğitimde program geliştirme ve değerlendirme.* (s. 43-171) içinde. Pegem Akademi Yayıncılık. https://doi.org/10.14527/9786052410509.02

Aktaş, M. (2013). *Fen ve teknoloji dersinde web tabanlı uzaktan eğitimin öğrencilerin akademik başarı ve tutumları üzerindeki etkisi* (Tez No. 345326) [Yüksek Lisans tezi, Bülent Ecevit Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Aktepe, V. ve Aktepe, L. (2009). Fen ve teknoloji öğretiminde kullanılan öğretim yöntemlerine ilişkin öğrenci görüşleri: Kırşehir bilsem örneği. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 10*(1), 69-80.

Alsancak Sırakaya, D. (2015). *Tersyüz sınıf modelinin akademik başarı, öz - yönetimli öğrenme hazırbulunuşluğu ve motivasyon üzerine etkisi* (Tez No. 419422) [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Anagün, Ş. S., Ağır, O. ve Kaynaş, E. (2010). İlköğretim öğrencilerinin fen ve teknoloji dersinde öğrendiklerini günlük yaşamlarında kullanım düzeyleri. *Education Sciences, 5*(4), 2216-2225.

Aydın, G. (2016). *Ters yüz sınıf modelinin üniversite öğrencilerinin programlamaya yönelik tutum, öz-yeterlik algısı ve başarılarına etkisinin incelenmesi* (Tez No. 463358) [Yüksek Lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Ayvacı, H. Ş. ve Uçmak, C. (2022). Fen bilgisi öğretmen adaylarının maddenin hal değişimi konusundaki teorik bilgileri ve günlük hayat bağlamlarının karşılaştırılması. *Öğretim Teknolojileri ve Öğretmen Eğitimi Dergisi, 11*(1), 1-15. https://doi.org/ 10.51960/jitte.1085745

Bakır, R. (2019). *Kavram karikatürü kullanılarak ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin madde ve değişim ünitesindeki kavramsal anlamalarının incelenmesi* (Tez No. 562740) [Yüksek Lisans tezi, Sakarya Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Balkan Kıyıcı, F. (2008). *Fen bilgisi öğretmen adaylarının günlük yaşamları ile bilimsel bilgileri ilişkilendirebilme düzeyleri ve bunu etkileyen faktörlerin belirlenmesi* (Tez No. 218937) [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Beichner, R. J. (2014). History and evolution of active learning spaces. *New Directions for Teaching and Learning,* (137), 9-16. https://doi.org/10.1002/tl.20081

Bergmann, J. ve Sams, A. (2012). *Flip your classroom: Reach every student in every class every day.* International Society for Technology in Education (ISTE).

Boyraz, S. (2014). *İngilizce öğretiminde tersine eğitim uygulamasının değerlendirilmesi* (Tez No. 372445) [Yüksek Lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Bozdağ, H. C. ve Türkoğuz, S. (2021). 5. sınıf fen bilimleri dersi öğrencilerinin ters yüz sınıf modeline yönelik görüşleri. *International Journal of New Trends in Arts, Sports ve Science Education (IJTASE), 10*(2), 83-104.

Buyruk, B. ve Korkmaz, Ö. (2016). Öğrencilerin fen ve teknolojiye dönük kavramları günlük hayatla ilişkilendirme durumları. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 35*(1), 159-172. 10.7822/omuefd.35.1.12

Cooper, H. ve Valentine, J. C. (2001). Using research to answer practical questions about homework. *Educational Psychologist, 36*(3), 143-153. https://doi.org/10.1207/S15326985EP3603_1

Coştu, B., Ünal, S. ve Ayas, A. (2007). Günlük yaşamdaki olayların fen bilimleri öğretiminde kullanılması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 8*(1), 197-207.

Çavaş, B. ve Huyugüzel Çavaş, P. (2016). Fen bilimlerinde öğrenme-öğretme süreci. Ş. S. Anagün ve N. Duban (Eds.), *Fen bilimleri öğretimi*. (s.167-185) içinde. Anı Yayıncılık.

Çelikler, D. ve Kara, F. (2016). Ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin "maddenin değişimi" ünitesindeki bilgilerini günlük yaşamla ilişkilendirebilme düzeyleri açısından hazırbulunuşluklarının belirlenmesi. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (17), 21-39. https://doi.org/10.9775/kausbed.2016.002

Çukurbaşı, B. ve Kıyıcı, M. (2017). Preservice teachers' views about flipped classroom model. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi, 12*(23), 87-102.

Davis, B. C., ve Shade, D. D. (1994). Integrate, don't isolate! computers in the early childhood curriculum. *ERIC Digest,* 1-7.

Demir, E. (2020). *5. sınıf fen bilimleri dersi insan ve çevre ünitesinde ters yüz sınıf uygulamalarının çevre bilincine etkisinin incelenmesi* (Tez No. 619555) [Yüksek Lisans tezi, Kastamonu Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Duman, M. Ş. ve Avcı, G. (2016). Sekizinci sınıf öğrencilerinin maddenin halleri ve ısı ünitesine yönelik kavram yanılgıları. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi, 2*(3), 129-165. https://doi.org/10.29065/usakead.256383

Gençer, B. G. (2015). *Okullarda ters-yüz sınıf modelinin uygulanmasına yönelik bir vaka çalışması* (Tez No. 383901) [Yüksek Lisans tezi, Bahçeşehir Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Gilbert, J. K. (2006). On the nature of "context" in chemical education. *International Journal of Science Education, 28*(9), 957-976. https://doi.org/10.1080/09500690600702470

Gülbahar, Y. ve Kalelioğlu, F. (2009). Tartışmaya dayalı öğretim yöntem ve tekniklerinin çevrimiçi öğrenme ortamlarına uyarlanması. *9th International Educational Technology Conference, Ankara, 6-8 Mayıs 2009,* 203-209.

Gürbüz, N. (2022). *Yansıtıcı fen günlükleri ile zenginleştirilmiş 5E öğrenme modelinin 5. sınıf 'maddenin hal değişimi ve ayırt edici özellikleri' konusunun öğretimine etkisi* (Tez No. 729333) [Yüksek Lisans tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Güvenç, H. (2011). Çalışma günlüklerinin 6. sınıf öğrencilerinin öz düzenlemeli öğrenmeleri üzerindeki etkileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 41*, 206-218.

İşman, A., Baytekin, Ç., Balkan, F., Horzum, M. B. ve Kıyıcı, M. (2002). Fen bilgisi eğitimi ve yapısalcı yaklaşım. *The Turkish Online Journal of Educational Technology, 1*(1), 41-47.

Jeong, J. S., Gonzalez Gomez, D., ve Canada Canada, F. (2016). Students' perceptions and emotions toward learning in a flipped general science classroom. *Journal of Science Education and Technology, 25*, 747-758. https://doi.org/10.1007/s10956-016-9630-8

Karagöz, F. (2010). *İlköğretim fen ve teknoloji dersinde web destekli öğretim yönteminin etkililiği* (Tez No. 266404) [Yüksek Lisans tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Kertil, M. (2008). *Matematik öğretmen adaylarının problem çözme becerilerinin modelleme sürecinde incelenmesi* (Tez No. 221516) [Yüksek Lisans tezi, Marmara Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Kharat, A. G., Joshi, R. S., Badadhe, A. M., Jejurikar, S. S., ve Dharmadhikari, N. P. (2015). Flipped classroom for developing higher order thinking skills. *Journal of Engineering Education Transformations, 7*, 116-121. https://doi.org/10.16920/ijerit/2015/v0i0/59541

Köseoğlu, F. ve Kavak, N. (2001). Fen öğretiminde yapılandırıcı yaklaşım. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21*(1), 139-148.

Liu, C. C., ve Chen, I. J. (2010). Evolution of constructivism. *Contemporary issues in education research, 3*(4), 63-66. https://doi.org/10.19030/cier.v3i4.199

MEB, (2018). Fen bilimleri dersi öğretim programı (İlkokul ve Ortaokul 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar). MEB: Ankara.

Miller, A. (2012, Şubat 24). *Five best practices for the flipped classroom*. Edutopia. https://www.edutopia.org/blog/flipped-classroom-best-practices-andrew-miller

Nacaroğlu, O. (2020). *Özel yetenekli öğrencilerin madde ve değişim ünitesindeki başarılarına ve özdüzenleme becerilerine ters yüz öğrenme modelinin etkisi* (Tez No. 664470) [Doktora tezi, Erciyes Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Nacaroğlu, O., Kızkapan, O., & Gökçe, H. (2021). *Ters Yüz Öğrenme Modeli.* O. Bektaş ve O. Nacaroğlu (Ed.), Felsefi Denge Kuramına Dayalı Çevrim İçi - Yüz yüze Fen Öğrenimi Etkinlikleri içinde (1. baskı, s. 235-254). Eğiten Kitap.

Oktay, S. ve Çakır, R. (2013). Teknoloji destekli beyin temelli öğrenmenin öğrencilerin akademik başarıları, hatırlama düzeyleri ve üstbilişsel farkındalık düzeylerine etkisi. *Türk Fen Eğitimi Dergisi, 10*(3), 3-23.

Özmen, H. (2003). Kimya öğretmen adaylarının asit ve baz kavramlarıyla ilgili bilgilerini günlük olaylarla ilişkilendirebilme düzeyleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 11*(2), 317-327.

Öztürk, İ. G. (2017). *Ters yüz sınıflar modelinin kullanıldığı fen öğretimi laboratuvar uygulamaları dersinin öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik alan bilgisi gelişimlerine etkisinin incelenmesi* (Tez No. 501648) [Yüksek Lisans tezi, Balıkesir Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Saban, A. (2014). *Öğrenme öğretme süreci*. Nobel Yayın Dağıtım.

Senemoğlu, N. (2018). *Gelişim öğrenme ve öğretme: kuramdan uygulamaya.* Anı Yayıncılık.

Sinav, Ö. (2018). *Ortaokul ve imam hatip ortaokulu fen bilimleri 5 ders kitabı*. SDR Dikey Yayıncılık.

Solak, B., ve Coştu, F. (2023). Fen eğitiminde ters yüz edilmiş öğrenme modeli: bir meta sentez çalışması. *Eğitim Bilim ve Araştırma Dergisi, 4*(1), 107-135. https://doi.org/10.54637/ebad.1251959

Taş, E., Güler, H., Sarıgöl, J., Tepe, B. ve Demirci, F. (2022). The impact of the argumentation-flipped learning model on the achievements and scientific process skills of students. *Participatory Educational Research, 9*(6), 335-357. https://doi.org/10.17275/per.22.142.9.6

Taşdemir, A. ve Demirbaş, M. (2010). İlköğretim öğrencilerinin fen ve teknoloji dersinde gördükleri konulardaki kavramları günlük yaşamla ilişkilendirebilme düzeyleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 7*(1), 124-148.

Turan, Z. ve Göktaş, Y. (2015). Yükseköğretimde yeni bir yaklaşım: öğrencilerin ters yüz sınıf yöntemine ilişkin görüşleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 5*(2), 156-164. https://doi.org/10.5961/jhes.2015.118

Turgut, Ü. ve Gürbüz, F. (2011). Isı ve sıcaklık konusunda 5E modeliyle öğretimin öğrencilerdeki kavramsal değişime ve onların tutumlarına etkisi. *International Online Journal of Educational Sciences, 3*(2), 679-706.

Ünal, G. ve Ergin, Ö. (2006). Buluş yoluyla fen öğretiminin öğrencilerin akademik başarılarına, öğrenme yaklaşımlarına ve tutumlarına etkisi. *Türk Fen Eğitimi Dergisi, 3*(1), 36-52.

Walker, K. A., ve Zeidler, D. L. (2003). Students' understanding of the nature of science and their reasoning on socioscientific issues: a web-based learning inquiry. *Educational Resources Information Center (ERIC),*1-35.

Yenice, N. (2003). Bilgisayar destekli fen bilgisi öğretiminin öğrencilerin fen ve bilgisayar tutumlarına etkisi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology, 2*(4), 79-85.

Yıldırım, H. F. (2023). *Madde ve değişim ünitesinde harmanlanmış öğrenme modelinin öğrencilerin akademik başarıları ve fene yönelik motivasyonlarına etkisi* (Tez No. 792469) [Yüksek Lisans tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Yıldırım, N., ve Maşeroğlu, P. (2016). Kimyayı günlük hayatla ilişkilendirmede tahmin-gözlem-açıklamaya dayalı etkinlikler ve öğrenci görüşleri. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry, 7*(1), 117-145. https://doi.org/10.17569/tojqi.47585

Yurtlu, S. (2018). *Fen eğitiminde ters yüz sınıf modelinin öğrenci başarısına ve görüşlerine etkisinin incelenmesi* (Tez No. 506022) [Yüksek Lisans tezi, Muş Alparslan Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

KAYNAKÇA

Alkayış, A. (2020). Felsefi Akımlar Üzerine Bazı Değerlendirmeler (20. Yüzyıl Örneği). *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi, 4*(1), 53-71.

Erdoğan, A. (2013). Sosyometrinin doğuşu ve gelişimi. Sosyoloji Dergisi, 3(27), 387-414.

Alkayış, A. (2020). Felsefi Akımlar Üzerine Bazı Değerlendirmeler (20. Yüzyıl Örneği). *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi*, *4*(1), 53-71.

Aslan, S. (2008). *Farklı sosyometrik statüdeki ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi* (Master'sthesis, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Avramidis, E.,Strogilos, V., Aroni, K., &Kantaraki, C. T. (2017). Using sociometric techniques to assess the social impacts of inclusion: Some methodological considerations. *Educational research review*, *20*, 68-80.

Bahar, H. H. (2010). Theeffects of gender, perceived social support and sociometric status on academic success. *Procedia-Socialand Behavioral Sciences*, *2*(2), 3801-3805.

Baydık, B.,& Bakkaloğlu, H. (2009). Alt sosyoekonomik düzeydeki özel gereksinimli olan ve olmayan ilköğretim öğrencilerinin sosyometrik statülerini yordayan değişkenler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, *9*(2), 401-447.

Coşkun, A. E. (2013). Sosyometrinin Doğuşu ve Gelişimi. *İstanbul UniversityJournal of Sociology*, *3*(27), 387-414.

Dökmen, Ü. (1995). Sosyometri ve psikodrama: kuramsal temeller, uygulamalardan örnekler, yeni yaklaşımlar.

Dursun, B. (2020). Psikodramada Evrensel Gerçeklik. *Psikoloji Araştırmaları Sempozyumu*, 50.

Gökçe, A. T.,& Dikme, E. (2021). Eğitim Örgütlerinde İnformal Liderler: Sosyometrik Bir Çalışma. *MSGSÜ Sosyal Bilimler*, *1*(23), 88-104.

Kabasakal, Z.,Girli, A., Okun, B., Çelik, N., &Vardarlı, G. (2008). Kaynaştırma öğrencileri, akran ilişkileri ve akran istismarı. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (23).

Kolak, A., Markić, I., &Horvat, Z. (2023). Socıometrıc Status Of Students In The Upper Prımary Educatıon And Relatıon To Theır Frıendshıp Relatıonshıp, Socıodemographıc Characterıstıcs And Academıc Achıevement. *Life & School: a Magazine forthe Theory and Practice of Education /Život i škola: časopiszateoriju i praksuodgoja i obrazovanja*, *69*(1).

Košir, K.,&Pečjak, S. (2005). Sociometry as a method for investigating peerrelation ships: What does it actually measure?. *Educational Research*, *47*(1), 127-144.

Mc Mullen, J. A.,Veermans, K., & Laine, K. (2014). Tools for the classroom? An examination of existing sociometric methods for teacheruse. *Scandinavian Journal of Educational Research*, *58*(5), 624-638.

Moreno, J. L. (1942). Sociometry in action. *Sociometry*, *5*(3), 298-315.

Moreno, J. L. (1943). Sociometry and the cultural order. *Sociometry*, *6*(3), 299-344.

Moreno, J. L. (2012). *Sociometry, experimental method and the science of society*.

Moreno, Z. T., Blomkvist, L. D., & Rützel, T. (2013). Sociometry. In *Psychodrama, Surplus Realityandthe Art of Healing* (pp. 92-113). Routledge.

Oral, V.,&Yurtal, F. (2008). İlköğretim 5. Sınıf Düzeyinde Arkadaşlığın Sosyometrik Statü Ve Akademik Başarı Açısından İncelenmesi1. *Journal Of The Cukurova University Institute Of Social Sciences*, *17*(2).

Pekel-Uludagli, N., &Uçanok, Z. (2005). Akran Zorbaligi Gruplarinda Yalnizlik ve Akademik Basari ile Sosyometrik Statüye Göore Zorba/Kurban Davranis Türleri. *Türk Psikoloji Dergisi*, *20*(56), 77.

Sabin, S. I.,Mihai, S., &Marcel, P. (2014). The importance and utility of the sociometric survey method in physical education research. *Procedia-Socialand Behavioral Sciences*, *117*, 185-192.

Sinan, F. N. (2019). *Türkiye'de ilkokula devam eden suriyeli çocukların akran ilişkilerinin incelenmesi* (Doctoral dissertation, Bursa Uludag University (Turkey)).

Smith, E. R. (1950). An introduction to sociometry. *The American Catholic Sociological Review*, 206-217.

Soponaru, C.,Tincu, C., & Iorga, M. (2014). The influence of the sociometric status of students on academic achievement. *Agathos*, *5*(2), 149.

Subaşı, G. (2009). Ergenlerde sosyometrik statü gruplarına göre sosyal kaygı farklılıkları ve akran ilişkileri. *Ege eğitim dergisi*, *10*(1), 1-23.

Şazi, N.,&Kösemihal, M. (1961). Sosyometrinin Temelleri. *İstanbul University Journal of Sociology*, *2*(16), 63-90.

Tuncer, M.,& Yılmaz, Ö. (2018). Sınıf öğretmenliği üçüncü sınıf öğrencilerinin akademik başarı durumlarının çeşitli değişkenlere göre değerlendirilmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, *7*(1), 481-493.

Tunç, M. (2014). Scientific Productionand Impact Analyses of Sociometry Field. *Sosyoloji Dergisi/Journal of Sociology*, (28).

Williams, B. T., & Gilmour, J. D. (1994). Sociometry and peerrelation ships. *Child Psychology & Psychiatry & Allied Disciplines*.

Yavuzer, Y. (2013). Ergenlerde saldırganlık ve sosyometrik popülerlik arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, *13*(2), 767-780.

Kariyer planlama sürecinin bireyler ve örgütler tarafından etkin biçimde yapılmasının getirecekleri bu şekilde sıralanabilir. Bunun yanında kariyer planlama süreçleri işlevsiz bir şekilde yapıldığında ya da hiç yapılmadığında birtakım dezavantajlarla karşılaşılabilir. Bu dezavantajlar şu şekilde ifade edilebilir:

- Çalışanlardan tam kapasiteyle faydalanamama
- Örgüt amaçlarını tutturamama
- Piyasanın gerektirdiklerini karşılayamama sebebiyle zarar etme
- İş ortamında verimsizlik, aidiyet düşüklüğü
- İşten ayrılma sıklığında artış
- Bireylerin ne istediğini ve neyi iyi yapabildiğini bilememesinden kaynaklanan hatalı seçimler
- İş tatmininde düşüklük

KAYNAKLAR

Anafarta, N. (2001). Orta düzey yöneticilerin kariyer planlamasına bireysel perspektif. *Akdeniz İİBF Dergisi,* (2), 1-17.

Anafarta, N. ve Özgenlik, S. (2001). Örgütsel kariyer planlamaya ilişkin bir yöntem önerisi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *8*(8), 1-15.

Balta Aydın, E. (2007). Örgütlerde kariyer yönetimi, kariyer planlaması, kariyer geliştirmesi ve bir kariyer geliştirme programı olarak koçluk uygulamaları (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Denizli.

Banks, C. H. (2006). Career planning: Towards a more inclusive model for women and diverse individuals. Paper presented at International Human Resources Development Conference, February 2006, 640–647 (Symposium 31-1).

Barutçu, E. ve Özbay, Ö. (2009). Koçluk yaklaşımının yönetici ve iş gören üzerine etkilerine ilişkin bir araştırma. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi (AKAD)*, *1*(1), 47-62.

Bhaerman, R. D. (1988). Individualized career plan models. Colombus OH: ERIC Clearinghouse on Adult Career and Vocational Education. ED292975.

Choudhary, S. (2016). Job enrichment: A tool for employee motivation. *International Journal of Applied Research, 2*(5), 1020-1024.

Coutu, D., & Kauffman, C. (2009). What can coaches do for you?. Harvard Business Review. Erişim adresi: https://hbr.org/2009/01/what-can-coaches-do-for-you

Çalık, T. ve Ereş, F. (2006). *Kariyer Yönetimi*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Deloitte (2021). 2021 global insan kaynakları trendleri. Erişim adresi: https://www2.deloitte.com/tr/tr/pages/human-capital/articles/2021-global-insan-kaynaklari-trendleri-raporu.html

Deniz, M. ve Ünal, A. (2007). İnsan kaynaklarının bir fonksiyonu olarak örgütsel kariyer yönetimi ve bir uygulama. *Social Sciences*, *2*(2), 101-119.

Dik, B. J., & Steger, M. F. (2008). Randomized trial of a calling-infused career workshop incorporating counselor self-disclosure. *Journal of Vocational Behavior, 73*, 203-211. https://doi.org/10.1016/j.jvb.2008.04.001

Erden, H. (2021). Kariyer planlama ve aşamaları. A. Taş ve T. Aytaç (Eds.). *Kariyer planlama ve geliştirme* içinde (s. 37-55). Ankara: Anı Yayıncılık.

Eren, M. Ş., Tokgöz, E. ve Saylan, O. (2014). Stratejik insan kaynakları yönetiminin işgören katılımı üzerindeki etkisi: İş zenginleştirme ve güçlendirmenin düzenleyici etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *19*(2), 89-106.

Ergün, E. (2007). İnsan kaynakları yönetiminde kariyer planlama ve bir uygulama (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Eroğluer, K. ve Boztoprak, H. (2021). İş zenginleştirmenin yenilikçilik üzerindeki etkisinde örgütsel destek algısının düzenleyici rolü. *Journal of Emerging Economies and Policy*, *6*(Özel Sayı), 111-122.

Gashi, L. J., Bërxulli, D., Konjufca, J., & Cakolli, L. (2023). Effectiveness of career guidance workshops on the career self-efficacy, outcome expectations, and career goals of adolescents: an intervention study, *International Journal of Adolescence and Youth, 28*(1), 689-702. https://doi.org/10.1080/02673843.2023.2281421

Gati, I., Ryzhik, T., & Vertsberger, D. (2013). Preparing young veterans for civilian life: The effects of a workshop on career decision-making difficulties and self-efficacy. *Journal of Vocational Behavior*, *83*(3), 373-385. https://doi.org/10.1016/j.jvb.2013.06.001

Habibi, N. (2017). Higher education policies and overeducation in Turkey. European Journal of Higher Education, 7(4), 440-449. https://doi.org/10.1080/21568235.2017.1308832

Hall D.T.(1986). *Career development in organisations*. Jossey-Bass: San Francisco.

Harris-Bowlsbey, J., Spivack, J. D. ve Lisansky, R. S. (1991). Take your hold future. Career planning guide (2nd edition). American College Testing.

Hastwell, C., & Erb, M. (2021). How to promote employee well-being in the workplace: Global study. Great Place to Work, Erişim adresi: https://www.greatplacetowork.com.tr/bilgi-merkezi/ozel-raporlar/isyerinde-calisanlarin-refahi-nasil-artirilir-global-calisma/

Herzberg, F. (2003). *One more time: How do you motivate employees*. Harvard Business Review. https://hbr.org/2003/01/one-more-time-how-do-you-motivate-employees

Hooley, T., & Rice, S. (2019) Ensuring quality in career guidance: A critical review. *British Journal of Guidance & Counselling, 47*(4), 472-486, https://doi.org/10.1080/03069885.2018.1480012

HR Focus (2008). "Retention: Energize & Enhance Employee Value With Job Rotation", *HR Focus: The Hands-On Tool For Human Resources Professionals*, 6-7.

International Labour Organization [ILO] (1998). *Human resource development in the public service in the context of structural adjustment and transition*. Erişim adresi: https://ilo.primo.exlibrisgroup.com/discovery/fulldisplay/alma993303763402676/41ILO_INST:41ILO_V2

International Labour Organization [ILO] (2021). *Investing in career guidance*. Erişim adresi: https://www.ilo.org/skills/pubs/WCMS_762841/lang--en/index.htm

İstatistiklerle Gençlik, 2022 (2023, Mart). Türkiye İstatistik Kurumu Haber Bülteni, 49670. Erişim:https://l24.im/PFfHc2

İşgücü İstatistikleri, 2022 (2023, Mart). Türkiye İstatistik Kurumu Haber Bülteni, 49390. Erişim: https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-2022-49390

Jayaprakash, S. (2011). Choosing the right career. New Delhi: Himalaya Publishing House.

Kahraman, H. B. ve Afacan Fındıklı, M. (2018). Kariyer yönetimi kapsamında eğitim ve geliştirme faaliyetlerine yönelik algıların çalışan memnuniyeti üzerindeki etkileri. *Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11*(2), 51-68. DOI: 10.18221/bujss.397054

Kaptangil, K. (2012). İşletmelerde insan kaynakları eğitiminin çalışanların performansları üzerine olan etkileri. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *2*(2), 25-44.

Khan, R. A. G., Khan, F. A., & Khan, M. A. (2011). Impact of training and development on organizational performance. *Global Journal of Management and Business Research*, *11*(7), 63-68.

Kılıç, S. ve Alkan, R. M. (2018). Dördüncü sanayi devrimi endüstri 4.0: Dünya ve Türkiye değerlendirmeleri. *Girişimcilik İnovasyon ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi, 2*(3), 29-49.

Laker, B. (2022). Every leader can benefit from coaching. Here's why. *Forbes*. Erişim adresi:https://www.forbes.com/sites/benjaminlaker/2022/10/04/every-leader-can-benefit-from-coaching-heres-why/?sh=547691e97e1f

McKinsey & Company, McKinsey Global Enstitüsü. (2020). İşimizin geleceği: Dijital çağda Türkiye'nin yetenek dönüşümü. Erişim adresi: https://www.mckinsey.com/tr/our- insights/future-of-work-turkey

Millî Eğitim Bakanlığı (2018). *2023 eğitim vizyonu*. Erişim adresi: https://www.gmka.gov.tr/dokumanlar/yayinlar/2023_E%C4%9Fitim%20Vizyonu.pdf

Nolibos, P., Thomas, A., & Todebush, P. M. (2020). University of North Georgia Gainesville Campus undergraduate seminar courses highlighting career preparation. In *Integrating Professional Skills into Undergraduate Chemistry Curricula* (pp. 247-257). American Chemical Society.

Orpen, C. (1994). The effects of organizational and individual career management on career success. *International Journal of Manpower, 15*(1), 27-37.

Öztemel, K. (2021). *Kariyer planlama ve geliştirme* (3. baskı). Ankara: PEGEM Akademi.

Öztemel, K., & Yıldız-Akyol, E. (2021). The predictive role of happiness, social support, and future time orientation in career adaptability. *Journal of Career Development, 48*(3), 199-212. https://doi.org/10.1177/08948453198404

Quigley, N. R., & Tymon Jr, W. G. (2006). Toward an integrated model of intrinsic motivation and career self management. *Career Development International, 11*(6), 522-543.

Redekopp, D. E., Day, B., & Robb, M. (1995). The ''high five'' of career development. ERIC Clearinghouse on Counseling and Student Services Greensboro. ED404580.

Sabancı Holding (t.y.). Gelişim programları. Erişim adresi: https://kariyer.sabanci.com/tr/gelisim-programlari

Schwab, K. (2018). *Dördüncü sanayi devrimi* (Z. Dicleli, Çev.). İstanbul: Optimist Yayın Grubu. (Orijinal çalışma basım tarihi 2016).

Semwal, M., & Dhyani, A. (2017). Impact of employees training and career development on their engagement. *NICE Journal of Business*, *12*(1), 87-101.

Sloan, V., Haacker, R., Barnes, T., & Brinkworth, C. (2017). Long-term impacts of a career development workshop for undergraduates. *Bulletin of the American Meteorological Society*, *98*(9), 1961-1967. DOI:10.1175/BAMS-D-15-00214.1

Subaşı, S. ve Erdoğmuş, N. (2023). Örgütlerde eğitim ve geliştirmenin performansa etkisi ve yönetici desteğinin rolüne yönelik literatür incelemesi. *Akademik Platform Eğitim ve Değişim Dergisi*, *6*(1), 1-20. DOI: 10.55150/apjec.1032399.

Şermet, C. M. (2009). *İnsan kaynaklarında iş rotasyonu tekniği ve bir uygulama* (Doktora tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi.

Tannenbaum, S. I., & Yukl, G. (1992). Training and development in work organizations. *Annual Review of Psychology*, *43*, 399-441.

Tunçer, P. (2012). Değişen insan kaynakları yönetimi anlayışında kariyer yönetimi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *31*(1), 203-233.

Türk, M. S. (2007). *Örgüt kültürü ve iş tatmini*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Ubeda-García, M., Marco-Lajara, B., Sabater-Sempere, V., & García-Lillo, F. (2013), Does training influence organisational performance? Analysis of the Spanish hotel sector, *European Journal of Training and Development*, *37*(4), 380-413.

University of South Australia. (2022). Leader as coach. A good practice guide for managers. Erişim adresi: https://i.unisa.edu.au/siteassets/human-resources/ptc/files/guidelines/staff-training/leader_as_coach_GPG.pdf

Vergiliel Tüz, M. (2003). Kariyer planlamasında yeni yaklaşımlar. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *4*(4), 169-176.

World Economic Forum (2023). The future of jobs report 2023. Erişim adresi: https://www.weforum.org/publications/the-future-of-jobs-report-2023/

Yükseköğretim Kurumu (2023). 2022-2023 öğretim yılı yükseköğretim istatistikleri. Erişim adresi: https://istatistik.yok.gov.tr/

çalışma 12 alt boyuttan oluştuğundan, ergenlerin kariyer gelişiminde ihtiyaç duyduğu alanlara ilişkin detaylı bilgi vermiştir. Araştırma sonucu ergenlerin ihtiyaç duyduğu desteği sağlamak için ülkemizde eğitim politikası üreten Milli Eğitim Bakanlığı'na önemli bir veri sunmaktadır. Ergenlere yönelik sunu hazırlanarak farkındalık ve bilgilendirme çalışmasının yapılması da ayrıca projenin ergenlerin kariyer gelişimine bir katkısıdır.

ÖNERİLER

Yapılacak çeşitli protokollerle diğer bakanlıklar, kurum ve kuruluşlardan destek alınarak ergenlerin kendilerini yetersiz bulduğu, iş piyasası bilgisi, arkadaştan alınan destek ve transfer edilebilir beceriler alt boyutunun desteklenmesi fırsatı sağlanabilir. Okul dışında ilgi duydukları kurslardan faydalanması sağlanarak kariyer kaynakları farkındalığı artırılabilir. Okul rehberlik hizmetleri çalışmalarına kariyer kaynakları farkındalığı psikoeğitim içeriği hazırlanarak tüm öğrencilerin faydalanması sağlanabilir.

KAYNAKLAR

Aliyev R. ve Tunç E. (2017). Ortaokul öğrencilerinin algılanan sosyal destek düzeyi ve benlik algılarının incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21*(2), 401-418

Balta, A. (2007). *Örgütlerde kariyer yönetimi, kariyer planlaması, kariyer geliştirmesi ve bir kariyer geliştirme programı olarak koçluk uygulamaları.* Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2013). Bilimsel araştırma yöntemleri (15. basım). Ankara: Pegem

Cengiz, H. (2022). Algılanan Sosyal Desteğin Kariyer Kararlılığına Etkisinde İyimserliğin Aracılık Rolü, *İşletme Araştırmaları Dergisi, 14*(3), 2516-2530

Dam, H. (2008). Öğrencinin okul başarısında aile faktörü. *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi 7*(14), 75-99

Etöz, Z. & Çubuk N. (1999). *Bölgesel İşgücü İzleme Kaynakları, İŞKUR*. Ankara: Siyasal Yayıncılık.

İşlek, M.S. (2012). *Sosyal medyanın tüketici davranışlarına etkileri: Türkiye'deki sosyal medya kullanıcıları üzerine bir araştırma.* Yüksek Lisans Tezi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman.

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] (t.y). Bilim ve Sanat merkezleri nedir?. https://orgm.meb.gov.tr/www/bilim-ve-sanat-merkezleri-nedir/icerik/1955, sayfasından erişilmiştir.

Kaynak, İ. (2020). Kariyer (meslek) güveninin örgütsel bağlılığa etkisinin enerji sektörü çalışanları açısından incelenmesi. *İçtimaiyat Sosyal Bilimler Dergisi, 4*(1).

Kirazcı, F. & Öztemel, K. (2021). Üniversite öğrencilerinin kariyer karar verme belirsizliklerine toleranslarının çeşitli değişkenlerle ilişkilerinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* (58), 442-477.

Korkut-Owen, F. (2021). Belirsizlik ve kariyer davranışları. *Kariyer Psikolojik Danışmanlığı Dergisi, 4*(2), 36-60.

Kuzgun, Y. (1992). Karar stratejileri ölçeği: Geliştirilmesi ve standardizasyonu. *VII. Ulusal Psikoloji Kongresi Bilimsel Çalışmaları* içinde (s. 161-170). Ankara: Türk Psikologlar Derneği.

Kuzgun, Y. (2014). *Akademik Benlik Kavramı Ölçeği el kitabı*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Oktan, V. (2005). Yalnızlık ve Algılanan Sosyal Destek Düzeyinin Ergenlerdeki Öfkenin Gelişimine Etkisi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi,* 21, 183–192.

Öztemel, K. ve Mercan O. (2022). Kariyer kaynakları ölçeği-ergen formu'nun türkçeye uyarlanması: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kariyer Psikolojik Danışmanlığı Dergisi, 5*(1), 1-18.

Pehlivan, Z. (2004). Fair-Play kavramının geliştirilmesinde Okul Sporunun Yeri. *Spormetre, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 52, 12-18.

Şekerci, B. (2016). *Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin kariyer karar verme güçlükleri ile kariyer gelişimleri ve benlik saygıları arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Tortop, N. (1994). *Personel Yönetimi*, 5. Baskı. Ankara: Yargı Yayınları.

Turan, M. (2016). Y*eni kariyer yaklaşımları doğrultusunda kariyer planlamanın çalışan motivasyonu üzerindeki etkisi: konu ile ilgili bir araştırma.* Yüksek Lisans Tezi, Yaşar Üniversitesi, İzmir.

Yam, F. C. (2019). *Kariyer Katılımı Ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması.* II. Uluslararası Öğretim, Öğrenme ve Eğitim Araştırmaları Kongresi (5-7 Eylül 2019). Amasya Üniversitesi, Türkiye.

Yıldırım, İ. (1997). Algılanan sosyal destek ölçeğinin geliştirilmesi, güvenirliği ve geçerliği. *Hacettepe Eğitim Fakültesi Dergisi,* 13, 147-157.

KAYNAKLAR

Alhas, A. (2006). *Lisansüstü eğitim yapmakta olan Milli Eğitim Bakanlığı öğretmenlerinin lisansüstü eğitime bakış açıları* (*Ankara ili örneği).* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

Alabaş, R., Kamer, T. ve Polat, Ü. (2012). Öğretmenlerin kariyer gelişimlerinde lisansüstü eğitim: Tercih sebepleri ve süreçte karşılaştıkları sorunlar. *e-International Journal of Educational Research, 3* (4), 89-107.

Bülbül, T. (2003). Ankara üniversitesi eğitim bilimleri fakültesinde görev yapan öğretim üyelerinin lisansüstü eğitime öğrenci seçme sürecine ilişkin görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, *36(1–2)*, 167–174.

Doğusan, F. (2003). *İlköğretim okulu yönetici ve öğretmenlerinin öğretmenlerin lisansüstü öğrenimi konusundaki tutumları. (*Yayınlanmamış yüksek lisans tezi*)*, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.

Gök T , Sılay İ . (2005). Lisansüstü eğitimde yüksek lisans ve doktora programına giriş koşullarının irdelenmesi üzerine bir çalışma. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (17)

Güven, İ ve B. Tunç (2007). Lisansüstü öğretim öğrencilerinin akademik sorunları: Ankara Üniversitesi eğitim bilimleri enstitüsü örneği. *Milli Eğitim, Sayı 173*, Kış/2007, 157–171

Karakütük, K. (1989). Türkiye lisansüstü öğretim, sorunları ve çözüm önerileri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi 22* (1), 505-528.

Katılmış, A , Çelik, H , Kop, Y . (2013). *Problems in Master Degree Programs in Turkey: Social Studies Education Case* . Gaziantep University Journal of Social Sciences , 12 (1) , 108-122

MEB.(2018).*2023EğitimVizyonu*. http://2023vizyonu.meb.gov.tr/doc/2023_egıtım_vızyonu.pdf sayfasından erişilmiştir.

Nas, P. G. Arat (2016) Bireylerin Yüksek Lisans Yapma Nedenleri Üzerine bir Araştırma *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3,* 22-31

Özmenteş, G. ve S. Özmenteş (2005). Buca Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencilerinin lisansüstü eğitimden beklentileri ve yüksek lisans programı ile ilgili görüşleri. *İzmir Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, *17*, 247-255

Savaş, B. ve E. Topak (2005). Lisansüstü öğrenim gören öğrencilerin beklentileri ve lisansüstü öğrenimi talep etme gerekçeleri. *İzmir Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, *17*, 145-154.

Sevinç, B. (2011). Türkiye' de lisansüstü eğitim uygulamaları, sorunlar ve uygulamalar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 34(1)*, 125- 137.

Şen, Z. (2013). Türkiye'de yüksek lisans ve doktora eğitimi kalitesinin iyileştirilmesi için öneriler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, *3 (1)*, 10-15.

ETKİLİ OKULLARIN NİTELİKLERİ

Yazarlar:
Mehmet Turgut
Mustafa Yavuz

EĞİTİM
yayınevi

ETKİLİ OKULLARIN NİTELİKLERİ

Yazarlar: Mehmet Turgut, Mustafa Yavuz

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Tasarım Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-16-5
1. Baskı, Mart 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

ETKİLİ OKULLARIN NİTELİKLERİ
Yazarlar: Mehmet Turgut, Mustafa Yavuz
VIII+206 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-16-5

Bu çalışma, 'Etkili Okul Özelliklerine İlişkin Bir Meta Analiz Çalışması' isimli doktora tezinden türetilmiştir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah.
Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok,
No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah.
10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Yıldız sembolü (*) ile başlayan kaynaklar meta analize dahil edilen araştırmaları göstermektedir.

Abbasi, E., ve Noori, S. K. (2016). Study on the relationship between participatory management in schools and teachers' development of social capital from managers and teachers views of secondary school teachers Karaj district 3. *Journal of Fundamental and Applied Sciences, 8*(3), 230-246.

*Abdurrezzak, S. (2015). *Etkili okul ve okul liderliğine ilişkin öğretmen algılarının incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.

Acar, F. M. (2016). *Investigation of the burnout and the job satisfaction levels of pre-school teachers in terms of different variables*.(Unpublished master dissertation). Cag University, Mersin, Turkey.

Adams, C. M., ve Forsyth, P. B. (2006). Proximate sources of collective teacher efficacy. *Journal of Educational Administration, 44*(6), 625-642. doi: 10.1108/ 09578230610704828.

Adams, C. M., Forsyth, P. B., ve Mitchell, R. M. (2009). The formation of parentschool trust: A multilevel analysis. *Educational Administration Quarterly*, *45*(1), 4-30.

*Ahmad, R. K. (2016). Relation of leadership, teachers' commitment, teachers' competency, best practices to school effectiveness. *Institut Aminuddin Baki Institute of Educational Management*.

*Ahmad, S. (2012). The Influence of Management Capabilities to the Effectiveness of School Implementation. *International Journal of Economics Business and Management Studies*, *1*(3), 104-113.

Aidla, A., ve Vadi, M. (2007). Relationships between organizational culture and performance in Estonian schools with regard to their size and location. *Baltic Journal of Economics*, *7*(1), 3-17.

Ainley, M., Frydenberg, E., ve Russell, J. (2005). *Schooling issues digest: student motivation and engagement.*

*Akan, D. (2007). *Değişim sürecinde ilköğretim okullarının etkili okul özelliklerine sahip olma düzeyleri.* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

*Akbal, N. (2008). *Etkili Okulun Oluşmasında Okul Yöneticilerinin Etkin İletişim Becerileri (Büyükçekmece Örneği).* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

*Akdoğan, A. (2014). *Türkiye'deki Uluslararası Bakalorya PYP Programı Uygulayan Okulların Etkili Okul Özellikleri ve Okul Kültürü Açısından İncelenmesi.* (Yayımlanmamış doktora tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Akhavan, P., ve Jafari, M. (2006). The Learning Organizations: The Necessity of Intellectuality Era. *Journal of Tadbir*, (169).

Akın-Mart, Ö. ve Tulunay-Ateş, Ö. (2021). Investigation of technological leadership of the school administrators in Turkey: A meta-analysis study. *Bartın University Journal of Faculty of Education, 10*(1), 169-186. https://doi.org/10.1016/buefad.740794

Akinola, Oliwatoyin B. (2013). Principals' Leadership Skills and School Effectiveness: The Case Of South Western Nigeria. *World Journal Of Education*, *3*(5), p(26).

Akkoç, İ., Çalişkan, A., ve Turunç, Ö. (2012). Örgütlerde gelişim kültürü ve algılanan örgütsel desteğin iş tatmini ve iş performansına etkisi: Güvenin aracılık rolü. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *19*(1), 105-135.

Akobeng, A. K. (2005). Understanding systematic reviews and meta-analysis. *Archives Of Disease In Childhood, 90*(8), 845-848.

Aksit, N. (2007). Educational Reform in Turkey. *International Journal of Educational Development*, *27*(2), 129–137.

Aksu, A. (2010). İlköğretim okullarında toplam kalite yönetimi ve vizyoner liderlik. *Eğitim ve Bilim*, *34*(153), 99-116.

Al Ahbabi, N. M. N. M. (2016). *Towards Leading Effective Secondary Schools in Abu Dhabi, UAE: Stakeholders' Perceptions*, (Doctoral dissertation), University of Glasgow.

*Alanoğlu, M. (2014). *Ortaöğretim kurumlarının örgütsel öğrenme düzeylerinin okul etkililiği ve örgütsel vatandaşlık davranışlarına etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Alavi, M., T. R. Kayworth, ve D. E. Leidner. (2006). An Empirical Examination of the Influence of Organizational Culture on Knowledge Management Practices. *Journal of Management Information Systems*, *22*(3), 191–224. doi:10.2753/MIS0742-1222220307.

*Al-Harthi, A. S. A., ve Al-Mahdy, Y. F. H. (2017). Distributed leadership and school effectiveness in Egypt and Oman: an exploratory study. *International Journal of Educational Management*. *31*(6), 801-813.

*Ali, N. (2017). *Teachers' perceptions of the relationship between principals' instructional leadership, school culture and school effectiveness in secondary schools in Pakistan*, (Doctoral dissertation). University of Malaya.

*Ali, N., Sharma, S., ve Zaman, A. (2017). School culture and school effectiveness: secondary schools in Pakistan. *MOJEM: Malaysian Online Journal of Educational Management*, *4*(4), 50-65.

Alkoofi, A., A., M. (2016). *Towards an effective school improvement model for a Middle Eastern context: Capacity building for sustainable improvement,* (Doctoral dissertation), Durham University.

Allen, L., ve Glickman, C. D. (2005). Restructuring and renewal: Capturing the power of democracy. In A. Hargreaves (Ed.), *Extending educational change* (pp. 225- 248). doi: 10.1007/1-4020-4453-411.

Ameri Far, Farshad ve Jahani, Jafar. (2013). The relationship between organizational culture with the effectiveness of school from the perspective of managers and teachers in secondary schools in Shiraz. *Journal of Public Administration*, University of Shiraz. *12*(1). 23-36.

Anderson, N., Ones, D. S., Sinangil, H., ve Viswesvaran, C. (Eds.). (2001). *Handbook of industrial, work and organizational psychology: Personnel psychology*. Thousand Oaks, CA: Sage

Anderson, P. A., Froyshteter. A. B. ve Tontz, W. L. (2013). Meta-analysis of vertebral augmentation compared with conservative treatment for osteoporotic spinal fractures. *Journal of Bone and Mineral Research*, *28*(2), 372-382.

*Antonelli, L. A. (2005). *Organizational and SES predictors of student achievement and school effectiveness.* (Doctoral dissertation). St. John's University. New York.

Antoniou, P. (2013). School Leadership Effects Revisited: Review and Meta-Analysis of Empirical Studies, School Effectiveness and School Improvement: An International Journal of Research, *Policy and Practice*, *24*(1), 1-7, DOI: 10.1080/13803611.2012.718485.

*Arivayagan, K., Akmaliah, Z., ve Pihie, L. (2017). Teacher's Perceptions Related to Principals' Creative Leadership Practices Towards School Effectiveness. *Pertanika Journal of Scholarly Research Reviews*, *3*(3).70-82.

Armstrong, T. (1998). *Awakening genius in the classroom.* Alexandria, VA: ASCD.

*Aslan, Ş. (2014). *Anadolu liselerinde etkili okul kavramının yönetici ve öğretmen algılarına göre değerlendirilmesi (Batman ili örneği).* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sosyal bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Austin, G., O'Malley, M., ve Izu, J. (2011). *Making sense of school climate: using the california school climate, health, and learning (Cal–SCHLS) survey system to ınform your school ımprovement efforts*. Los Alamitos: WestEd. Retrieved from californias3.wested.org/tools in 21.10.2010.

Aydın, M. (2007). *Eğitim yönetimi.* Ankara: Hatipoğlu.

Aydın, A ve Sarıer, Y**.** (2013). Eğitim kurumu müdürlerinin liderliği ile okul çıktıları arasındaki ilişkilerin meta-analiz yöntemiyle incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *13*(2), 257-275.

Aydin, A., Sarier, Y., ve Uysal, S. (2013). The effect of school principal's leadership styles on teachers organizational commitment and job satisfaction. *Educational Sciences: Theory and Practice. 13*(2), 806-811.

Aydın, A., ve Şentürk, İ. (2007). Eğitimde toplam kalite yönetiminin uygulanması. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17*(1), 1-19.

*Ayık, A. (2007). *İlköğretim okullarında oluşturulan okul kültürü ile okulların etkililiği arasındaki ilişki: Erzurum ili örneği*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Ayık, A., ve Ada, Ş. (2009). İlköğretim okullarında oluşturulan okul kültürü ile okulların etkililiği arasındaki ilişki. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *8*(2), 429-446.

*Aykurt, B. S. (2017). *Eğitim örgütünün etkililiğinin öğretmen görüşleri çerçevesinde incelenmesi.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.

Aziri, B. (2011). Job satisfaction: A literature review. *Management Research and Practice*, *3*(4), 77-86.

Aziz, Z., ve Baba, S. (2011). Instructional leadership enhanced creativity in smart classroom activities. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *15*, 1566-1572.

*Bagobiri, G., (2015). *Relationship between principals' leadership attributes and scholl effectiveness in Niger state secondary schools, Nigeria.* (Unpublished master thesis), Universiti Putra Malaysia.

Bagwell, C. S. (2011). *Home-school partnerships: A case study of teachers and African American families* (Doctoral dissertation). Available from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI 3507682).

Baig, S. (2010). The place of personal values in educational leadership in Pakistan. *Values and Ethics in Educational Administration, 8*(3)*,* 1-8. Retrieved from http://ecommons.aku.edu/pakistan_ied_pdcn/3.

Bakioğlu, A. ve Özcan, Ş. (2016). *Meta analiz* (1. Baskı). Ankara: Nobel.

Balcı, A. (2014). *Etkili okul ve okul geliştirme kuram ve uygulama ve araştırma*. Geliştirilmiş yedinci baskı. Ankara: PegemA Yayıncılık.

Bandura, A. (2012). On the Functional Properties of Percieved Self-Efficacy Revisited. *Journal of Management, 1*(38*), 9-44.* DOI: 10.1177/0149206311410606.

Banerjee, N., Stearns, E., Moller, S., ve Mickelson, R. A. (2017). Teacher job satisfaction and student achievement: The roles of teacher professional community and teacher collaboration in schools. *American Journal of Education*, *123*(2), 1-39. https://doi.org/10.1086/689932.

Barber, M., ve Mourshed, M. (2007). *How the World's Best-performing School Systems Come Out on Top.* London: McKinsey & Company.

Bartlett, J. C. (2008). *Principal leadership practices: a correlation study of specific instructional leadership practices and student achievement on the Tennessee gateway tests*. Liberty University.

Barnyak**,** N. C. ve McNelly, T.A. (2009). An urban school district's parent involvement: A study of teachers' and administrators' beliefs and practices. *School Community Journal*, *19*(1), 33-58.

Barr, R.D. ve Parrett W.H. (2008). *Saving our students saving our schools 50 proven strategies for helping underachieving students and improving schools*. Thousand Oaks: Corwin Press.

Bartel, V. B. (2010). Home and school factors impacting parental involvement in a title I elementary school. *Journal of Research in Childhood Education*, *24*(3), 209-228.

Barutçugil, İ. (2004). *Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi*. İstanbul: Kariyer Yayıncılık.

Basaran, İ.E.(1982). *Örgütsel Davranışın Yönetimi*, Ankara Ün. Eğitim Fakültesi Yayınları.

Başar, T., Aşkın, İ., ve Gelbal, S. (2016). Tam öğrenme yaklaşımının öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkisi: Bir meta-analiz çalışması. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, *7*(2), 355-371.

Başol, G., Doğuyurt, M. F., ve Demir. S. (2016). Türkiye örnekleminde meta analiz çalışmalarının içerik analizi ve metodolojik değerlendirilmesi. *International Journal of Human Sciences*, *13*(1), 714-745. doi:10.14687/ijhs.v13i1.3460.

*Baştepe, İ. (2002). *Normal ve taşımalı eğitim okul yönetici, öğretmen ve sekizinci sınıf öğrencilerinin okul (örgütsel) etkililik algıları: Malatya ili örneği*. (Yayımlanmamış doktora tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

Batten, J.D. (1989). *Tough Minded Leadership*. New York: American Management Association.

Bauman, C. L. (2013). *An exploration of the interconnectedness between elementary teacher job satisfaction, school culture and student achievement: a study in two Canadian elementary schools.* (Doctoral dissertation), University of Southern Quennsland, Toowoomba, Australia.

Baumert, J., Kunter, M., Blum,W., Brunner, M., Voss, T., ve Jordan, A. (2010). Teachers' mathematical knowledge, cognitive activation in the classroom, and student progress. *American Educational Research Journal*, *47*(1), 133-180. https://doi.org/10.3102/0002831209345157.

Becker, S. W., ve Neuhauser, D. (1975). *The efficient organization*. New York: Elsevier.

Bennie, A., ve O'Connor, D. (2012). Perceptions and strategies of effective coaching leadership: A qualitative investigation of professional coaches and players. *International Journal of Sport and Health Science*, *10*(1), 82–89. doi:10.5432/ijshs.201222.

Beycioglu, K. ve M. Aslan. (2010). Okul Gelisiminde Temel Dinamik Olarak Degisim ve Yenilesme: Okul Yöneticileri ve Ögretmenlerin Rolleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Egitim Fakültesi Dergisi*, 7(1),153-173.

*Biltekin, T. (2013). *Ortaöğretim okullarındaki öğretmenlerin etkili okul algıları (Kayseri ili örneği).* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.

Blair, S. L. (2014). Filipino parental Involvement and Children's Educational Performance: A Comparison of Filipino and US Parents. *Journal of Comparative Family Studies*, *45*(3), pp. 351-366.

Bogler, R. (2002). Two profiles of school teachers: a discriminant analysis. *Teaching and Teacher Education*, *18*(6), 665-673.

*Bolanle, A. O. (2013). Principals' Leadership Skills and School Effectiveness: The Case of South Western Nigeria. *World Journal of Education*, *3*(5), 26-33.

Bolívar, A. (2005). Equidad educativa y teorías de la justicia. *REICE. Revista Iberoamericana sobre Calidad, Eficacia y Cambio en Educación*, *3*(2), 42-69.

Bolman, L. G., ve Deal, T. E. (2017). *Reframing organizations: Artistry, choice, and leadership* (6th ed.). San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Borenstein, M., Hedges, L. V., Higgins, J. P. T., ve Rothstein, H. R. (2009).*Introduction to Meta-analysis*. West Sussex-UK: John Wiley & Sons Ltd.

Borenstein, M., Hedges. L. V., Higgins, J. P.T. ve Rothstein. (2013). *Meta analize giriş* (Çev. Serkan DİNÇER). Ankara: Anı.

Bosworth, K., Ford, L., ve Hernandez, D. (2011). School climate factors contributing to student and faculty perceptions of safety in select Arizona schools. *Journal of School Health*, *81*(4), 194-201.

Botha, R. J. (2013). The Need for Creative Leadership in South African Schools. *African Studies, 72*(2), 307-320 doi:http://dx.doi.org/10.1080/00020184.2013.812876.

Botha, R. N. (2016). Improving South African school effectiveness through distributed leadership: A study of gender. *Gender and Behaviour*, *14*(1), 6804-6813.

Bowden, J., Tierney. J. F., Copas. A. J. ve Burdett, S. (2011). Quantifying, displaying and accounting for heterogeneity in the meta-analysis of RCTs using standard and generalised Q statistics. *BMC Medical Research Methodology*, *11*(1), 11-41.

Brandt, R. (2003). Is This School A Learning Organization: Ten Ways To Tell. *Journal of Staff Development*. *24* (1), 10-16.

Bridge, B. (2003). *Eğitimde Toplam Kalite Yönetimi Uygulamaları (1. baskı).* İstanbul, Beyaz Yayınları.

Bridglall, L. B., Caines, J., ve Chatterji, M. (2014). Understanding validity issues in test-based models of school and teacher evaluation. *Quality Assurance in Education*, *22*(1), 19-30.

*Bright, J. (2013). *District fiscal leadership and school effectiveness* (Doctoral dissertation). Texas Tech University.

Brown, L. I. (2001). *A meta-analysis of research on the influence of leadership on student outcomes. (Unpublished doctoral thesis).* Virginia Polytechnic Institute, Virginia, ABD.

Brown, K. M., Anfara, V.A., ve Roney, K. (2004). Student achievement in high performing, suburban middle schools and low performing urban middle schools-plausible explanations for the differences. *Education and Urban Society, 36*(4), 428-456. doi:10.1177/0013124504263339.

*Brown, R. S., Claudet, J. G., ve Olivarez, A. (2003). Investigating organizational dimensions of middle school curricular leadership: Linkages to school effectiveness. *RMLE Online*, *26*(1), 1-13.

Bunch, K. J. (2007). Training failure as a consequence of organizational culture. *Human Resource Development Review*, *6*(2), 142-163.

Bursalıoğlu, Z. (1979). *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış*. A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara.

Bush, T. (2007). Education Leadership and Management: Theory, policy and practice. *South African Journal of Education*, *27*(3), 391-406.

Bush, T. (2008). From Management to Leadership Semantic or Meaningful Change?. *Educational management administration & leadership*, *36*(2) , 271-288.

Bush, T. ve Glover, D. (2003). *School leadership concepts and evidence*. Nottingham's: NCBL.

Busher, H. ve Barker, B. (2003). The crux of leadership: Shaping school culture by contesting the policy contexts and practices of teaching and learning, *Educational Management Administration Leadership, 31* (1), 51- 65.

Caldwell, B. (2005). School-based management. Education Policy Series, *UNESCO International Academy of Education and International Institute for Educational Planning*.

Cameron, K. (2008). A process for changing organization culture. *Handbook of organization development, 14*(5), 2-18.

Cameron, K. S., ve Quinn, R. E. (2005). *Diagnosing and changing organizational culture: Based on the competing values framework*: John Wiley & Sons.

Campbell, C., Gold, A., ve Lunt, I. (2003). Articulating leadership values in action: Conversations with school leaders. Int. *Leadership in Education*, *6*(3), 203-221.

Can, H. (2005). *Organizasyon ve Yönetim*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Caprara, G. V., Barbaranelli, C., Steca, P., ve Malone, P. S. (2006). Teachers' self-efficacy beliefs as determinants of job satisfaction and students' academic achievement: A study at the school level. *Journal of school psychology*, *44*(6), 473-490.

Carbonaro, W. (2005). Tracking, students' effort, and academic achievement. *Sociology of Education*, *78*(1), 27-49.

Card, N. A. (2012). *Applied meta-analysis for social science research*. New York: The Guilford Press.

Cerit, Y. (2005). Okul ve öğretmenlik, (Öğretmenlik mesleğine giriş - Editör: M. Durdu KARSLI), Pegem Yayınları, Ankara.

*Cerit, Y., ve Yildirim, B. (2017). İlkokul müdürlerinin etkili liderlik davranışları ile okul etkililiği arasındaki ilişki. *Bartin Üniversitesi Egitim Fakültesi Dergisi*, *6*(3), 902-914.

Chambers, E. A. (2004). An introduction to meta-analysis with articles from the journal of educational research (1992-2002). *The Journal Educational Research*, *98*(1), 35-44.

Chapman. C., ve Harris, A. (2004). Improving schools in difficult and challenging contexts: Strategies for improvement. *Educational Research, 46*(3), 219-228. doi: 10.1080/0013188042000277296.

Cheng, Y.C. (1996). *School effectiveness and school-based management*. London: The Falmer Press.

Cheng, Y. C. (2005). *New paradigm for re-engineering education: Globalization, localization and individualization*. Dordrecht, the Netherlands: Springer.

Chenoweth, K., ve Theokas, C. (2013). How High-Poverty Schools Are Getting It Done. *Educational Leadership*, *70*(7), 56-59.

Chinedum, A. J. (2019). Educational Policy Changes And Effective Administration: Implications For Secondary Schools In Rivers State. *International Journal of Innovative Development and Policy Studies. 7*(2), 91-102.

Cibulka, J. ve Nakayama, M. (2000). *Practitioners" guide to learning communities: Creation of high-performance schools through organizational and individual learning*. National partnership for excellence and accountability in teaching. Washington, DC. Office of Educational Research and Improvement (ED). (ERIC Document Reproduction Service No. ED 449 141).

Coe, R. (2002). It's the effect size. stupid. *British Research Association Annual Conference* (pp. 1-18). Exeter. UK.

Coe, R. (2013). *Improving Educaiton: A Triumph of Hope over Experience*. Durham, UK.

Cohen, J. (2007). Evaluating and improving school climate. *Independent School*, *67*(1), 18-26.

Cohen, J. (2009). Transforming School Climate: Educational and Psychoanalytic Perspectives: Introduction. *Schools: Studies in Education*, *6*(1), 99-103.

Cohen, J., ve Geier, V. K. (2010). School climate research summary: January 2010. *School Climate Brief*, *1*(1), 1-6.

Cohen, J., McCabe, L., Michelli, N. M., ve Pickeral, T. (2009). School climate: Research, policy, practice, and teacher education. *Teachers college record*, *111*(1), 180-213.

Cohen, L., Manion, L. ve Morrison, K. (2007). *Research methods in education* (Sixth Edition), London: RoutledgeFalmer.

Cohen, J., McCabe, L., Michelli, N. M., ve Pickeral, T. (2009). School climate: Research, policy, practice, and teacher education. *Teachers college record*, *111*(1), 180-213.

Collie, R. J., Shapka, J. D., ve Perry, N. E. (2012). School climate and social–emotional learning: Predicting teacher stress, job satisfaction, and teaching efficacy. *Journal of educational psychology*, *104*(4), 1189. Retrieved from https://doi.org/10.1037/a0029356.

Collier, J. ve Esteban, R. (2000). Systemic leadership: ethical and effective, *Leadership & Organization Development* Journal, *21*(1), 207-15.

Connecticut State Education Resource Center. (2014). *SERC 2013-14 Annual Report*. Retrieved from http://www.ctserc.org/assets/documents/reports/annual/sercannual-report-2013-2014.pdf.

Cooper, H. (2003). Psychological Bulletin: Editorial. *Psychological Bulletin*, *129*(1), 3–9.

Cooper, H., Hedges. L. V., ve Valentine, J. C. (Eds.). (2009). *The handbook of research synthesis and meta-analysis* (2nd edition). New York: Russell Sage Publication.

Cooper, H. (2010). *Research* Synthesis *and Meta-Analysis: A Step-by-Step Approach, 4th Edition.* Thousand Oaks, CA: Sage Publications Inc.

Cooper, H., Robinson, J. C., ve Patall, E. A. (2006). Does homework improve academic achievement? A synthesis of research, 1987–2003. *Review of educational research*, *76*(1), 1-62.

Cornell, D., Shukla, K., ve Konold, T. R. (2016). Authoritative school climate and student academic engagement, grades, and aspirations in middle and high schools. *AERA Open*, *2*(2), 2332858416633184. doi: 10.1177/2332858416633184

*Cosgrove, H. E., ve Nickerson, A. B. (2017). Anti-bullying/harassment legislation and educator perceptions of severity, effectiveness, and school climate: A cross-sectional analysis. *Educational Policy*, *31*(4), 518-545.

Creemers, B., ve Kyriakides, L. (2008). A Theoretical Based Approach to Educational Improvement: Establishing Links Between Educational Effectiveness Research and School Improvement. *Yearbook on School Improvement*, 1–25. article.

Creemers, B. P. M., Kyriakides, L., ve Sammons, P. (2010). *Methodological advances in school effectiveness research*. London: Routledge.

Crosnoe, R., Johnson, M. K., ve Elder Jr, G. H. (2004). Intergenerational bonding in school: The behavioral and contextual correlates of student-teacher relationships. *Sociologyofeducation*,*77*(1),60-81https://doi.org/10.1177/003804070407700103.

Crossman, A., ve Harris, P. (2006). Job satisfaction of secondary school teachers. *Educational Management Administration & Leadership*, *34*(1), 29-46.

C. S. Wu (2007). *Current I ssues in Educational Administration*, Higher Education, Taipei, Taiwan.

Cumming, G. (2012). *Understanding the new statistics*. New York: Routledge. Taylor and Francis Group.

Cunningham, W. G., ve Cordeiro, P. A. (2006). *Educational leadership: A problems-based approach* (3rd ed.). Boston, MA: Pearson.

Çiftçi, K. (2019). *Ortaokul öğrencilerinin pozitif psikolojik sermaye düzeyler ile okul etkinliği düzeyleri arasındaki ilişki: Erzurum İli.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi.

Çobanoğlu (Kasap), F. (2008). *İlköğretim Okullarında Örgütsel Kimlik ve Örgütsel Etkililik.* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Daft, R. L. (2000). *Management. (Fifth Edition).* Orlando: The Dryden Press.

Daft, R. (2012). *Organization Theory and Design*: Nelson Education.

Dağ, Ş., ve Gümüşeli, A. İ. (2011). School Improvement Needs Analysis of the Public Primary Schools in Istanbul. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, *15*(0), 2716–2721. JOUR.

Dahiru, A.S., Basri, R., ve Pihie, Z., A., L. (2017). *Effective school characteristics as antecedents of teacher empowerment*, *35*(7), 1156-1161. doi: 10.5829/idosi.wasj.2017.1156.1161.

Dale, B.G. (2003). *Managing Quality.* (4th ed.). Hertfordshire: Prentice Hall.

Dantley, M. E., ve Tillman, L. C. (2006). Social justice and moral transformative leadership. In C. Marshall & M. Oliva (Eds.), *Leadership for social justice: Making revolutions in education* (2nd ed., pp. 19-34). Boston, MA: Allyn & Bacon.

Darling-Hammond, L., ve Rothman, R. (2011). *Teacher and Leader Effectiveness in High-Performing Education Systems. Alliance for Excellent Education*. http://pasisahlberg.com/wp-content/uploads/2012/12/Teacher-Leader-Effectiveness-Report-2011.pdf.

Datnow, A. (2011). Collaboration and contrived collegiality: Revisiting Hargreaves in the age of accountability. *Journal of educational change*, *12*(2), 147-158.

Daud, Y., Yusoff, M., Juliana, Z., Khalid, R., Don, Y., Fauzee, O., ve Hussin, F. (2015). Distributive leadership among leaders in effective schools. *Journal of Teaching and Education*, *4*(03), 423-433.

Davis, D. R., Ellett, C. D., ve Annunziata, J. (2002). Teacher evaluation, leadership and learning organizations. *Journal of Personnel Evaluation in Education, 16*(4), 287-301.

Davis, S., Darling-Hammond, L., LaPointe, M., ve Meyerson, D. (2005). *School leadership study: Developing successful principals.* Stanford, CA: Stanford Educational Leadership Institute.

Day, C. ve Gurr, D. (2014). *Leading Schools Successfully: Stories from the Field* . London: Routledge.

Day, C., Hopkins, D., Harris, A., ve Ahtaridou, E. (2009). *The impact of school leadership on pupil outcomes. Final report*. http://dera.ioe.ac.uk/11329/1/DCSF-RR108.pdf.

Day, C., Sammons, P., Leithwood, K., Hopkins, D., Harris, A., Gu, Q., ve Brown, E. (2010). *Ten strong claims about successful school leadership*. Nottingham, United Kingdom: The National College for School Leadership.

De Boer, H., Bosker, R. J., ve van der Werf, M. P. (2010). Sustainability of teacher expectation bias effects on long-term student performance. *Journal of Educational Psychology*, *102*(1), 168.

*Deeboonmee, W., ve Ariratana, W. (2014). Relationship between strategic leadership and school effectiveness. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *112(1)*, 982-985.

Delinah, D., Kristiawan, M., ve Destiniar, D. (2020). Principal's Managerial Skill in Producing Effective Schools. *International Journal of Progressive Sciences and Technologies*, *22*(1), 386-392.

Denison, D. R. (2006). Linking Organizational Culture and Business Performance: A Brief Overview. Assessment, Evaluation, Improvement Success through Corporate Culture, *Recommendations for the Practice*, p. 14–19.

Dimmock, C. (2012). *Leadership, Capacity Building And School Improvement: Concepts, Themes And Impact*. Routledge.

Dinç, E. (2011). *Örgüt Yapısı ve İş Tatmini*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.S.

Dinham, S. (2005). Principal Leadership for Outstanding Educational Outcomes. *Journal of Educational Administration*, *43*(4), 338–356. JOUR.

DiPaola, M., ve Hoy, W. K. (2013). *Principals improving instruction: Supervision, evaluation, and professional development*. IAP.

Dobbie, W., ve Fryer Jr, R. G. (2013). Getting beneath the veil of effective schools: Evidence from New York City. *American Economic Journal: Applied Economics*, *5*(4), 28-60.

Domina, T., Conley, A., ve Farkas, G. (2011). The link between educational expectations and effort in the college-for-all era. *Sociology of Education*, *84*(2), 93-112.

Donaldson, S. I. (2001). Mediator and moderator analysis in program development. *Handbook of Program Development for Health Behavior Research and Practice*, 470-496.

Donate, M. J., ve Guadamillas, F. (2011). Organizational factors to support knowledge management and innovation. *Journal of knowledge management, 15*(6), 890-914.

Doran, J. A. (2004). *Effective school characteristics and student achievement correlates as perceived by teachers in American-style international schools* (Doctoral dissertation). University of Central Florida.

Dougherty, C., ve Rutherfod, J. (2009). The NCEA Core Practice Frameork: An Organizing Guide to Sustained School Improvement. Guides - Non-Classroom; Reports - Descriptive, Austin, Texas: National Center for Educational Archievement.

Döş, İ. (2013). Etkili Okul ve Yönetimi, Niyazi CAN (Editör). *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi.* 1. Baskı, Ankara, Pegem Akademi Yayıncılık. 218-261.

*Duan, X., Du, X., ve Yu, K. (2018). School culture and school effectiveness: The mediating effect of teachers' job satisfaction. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research. 17*(5), 15-25.

Dugguh, S. I. ve Ayaga, D. (2014). Job satisfaction theories: traceability to employee performance in organizations. *Journal of Business and Management*, *16*(5), 11-18.

Dulay, S., ve Karadağ, E. (2017). The effect of school climate on student achievement. In *The factors effecting student achievement* (pp. 199-213). Springer, Cham.

Dunsworth, M., ve Billings, D. (2009). *The high-performing school: Benchmarking the 10 indicators of effectiveness*. Solution Tree Press.

*Duranay, Y. P. (2005). *Ortaöğretim Durumlarının Etkili Okul Özelliklerini Karşılama Düzeyleri (İzmir örneği).* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.

*Durukan, H. (2015). *Okulların etkililiği bağlamında öğretmen algılarının değerlendirilmesi (Gaziantep ili örneği).* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Duval, S. ve Tweedie, R. (2000). Trim and fill: a simple funnel-plot–based method of testing and adjusting for publication bias in meta-analysis. *Biometrics*, *56*(2), 455-463.

Düzgünoğlu, A. M. (2019). *Kolektif öğretmen yeterliliği ile etkili okul arasındaki ilişkinin incelenmesi (Ankara ili örneği).* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Dweck, C. S. (2006). *Mindset: The New Psychology of Success*. New York: Random House.

Earley, P. ve Weindling, D. (2004). *Understanding School Leadership*. London: Paul Chapman.

Edmonds. R.R. (1979). Effective schools for the urban poor. Educational leadership. http://www.midwayisd.org/cms/lib/TX01000662/Centricity/Domain/8/2.%20Edmonds%20Effective%20Schools%20Movement.pdf. Erişim tarihi:18 Mart 2019.

Edmonds, R., (1982). Programs of school improvement: An overview, *Educational Leadership*, *40*(3), 4-11.

Edwards, C. C., ve Da Fonte, A. (2012). The 5-point plan. *Teaching Exceptional Children*, *44*(3), 6-13.

Ekundayo, H.T. (2010). Administering secondary schools in Nigeria for quality output in the 21st century: the principals¡¯ challenge. *European Journal of Educational Studies. 2*(3), 187-190.

El-Hilali, N., e Al-Rashidi, L. (2015). The Impact of Parental Involvement, Personality Traits and Organizational Support on Satisfaction. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, *177*(1), 408–419.

El Nokali, N. E., Bachman, H. J., ve Votruba-Drzal, E. (2010). Parent involvement and children's academic and social development in elementary school. *Child development*, *81*(3), 988-1005.

Eliot, M., Cornell, D., Gregory, A., ve Fan, X. (2010). Supportive school climate and student willingness to seek help for bullying and threats of violence. *Journal of School Psychology*, *48*(6), 533–553.

Ellis, P. D. (2012). *The essential guide to effect sizes.* (5th edition). Cambridge-UK: Cambridge University Press.

Ensari, H. (2003). *21.yy. Okulları İçin Toplam Kalite Yönetimi*. (4. baskı). İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Epstein, J. L. (2001). *School, family, and community partnerships: Preparing educators and improving schools*. Boulder: Westview.

Epstein, J. L. (2010). School/family/community partnerships: Caring for the children we share. *Phi Delta Kappan*, *92*(3), 81-96.

Epstein, J. L., ve Connors, L. J. (1995) School and family partnerships in the middle grades In Rutherford, B. (Ed) *Creating Family/School Partnerships*. Chapter 3, 137-166. National Middle School Association, Columbus, OH.

Epstein, J. L., Galindo, C. L., ve Sheldon, S. B. (2011). Effects of district and school leaders on the quality of school programs of family and community involvement. *Educational Administration*, *47*(3), 462–495. doi: 10.1177/0013161X10396929.

Erdem, B. (2014). Anadolu liselerinin etkili okul olma özelliklerini karşılama düzeyleri (Gaziantep ili örneği).* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sosyal bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Erdoğan, İ. (2005). *Yeni bin yıla doğru Türk eğitim sistemi; sorunlar ve çözümler*. (4. Baskı). İstanbul: Sistem Yayıncılık.

*Ergin, İ., Kaplan, F., ve Korkmaz, A. (2018). Etkili okul olma özelliklerinin öğrenciler, okul ortamı ve veliler açısından değerlendirmesi. *Journal of International Social Research*, *11*(59).742-753.

Etuk, G. R., Ering, S. O., ve Ajake, U. E. (2012). Nigeria's Universal Basic Education (UBE) policy: A sociological analysis. *American International Journal of Contemporary Research*, *2*(7), 179-183.

Etxeberria, F., Intxausti, N., ve Azpillaga, V. (2017). School climate in highly effective schools in the Autonomous Region of the Basque Country (Spain). *REICE. Revista Iberoamericana sobre Calidad, Eficaciay Cambio en Educacion*, *15*(4), 5-26.

Eugene, D. R. (2019). A multilevel model for examining perceptions of school climate, socioeconomic status, and academic achievement for secondary school students. *Journal of Education for Students Placed at Risk (JESPAR)*, 1-21. https://doi.org/https://doi.org/10.1080/10824669.2019.1670067

Farr, S. (2010). *Teaching as leadership: The highly effective teacher's guide to closing the achievement gap*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Faubert, B. (2012). *A Literature review of school practices to overcome school failure*. OECD Education Working Papers, No. 68, OECD Publishing. Retrieved from https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/5k9flcwwv9tk-en.pdf?expires= 1584007598&id=id&accname=guest&checksum=42E11D6E87778D7CF67FDFFBAF068E57.

Federman, M. (2006). Essay: towards an effective theory of organizational effevctiveness.[on line] Available: http://what is the message. Blog spot. com/2006-03-01 archive.

Feiler, A., Andrews, J., Greenhough, P.,Hughes, M., Johnson, D., Scanlan, M. ve Yee, W. Ch. (2007). *Improving Primary Literacy: Linking home and school*. London: Routledge.

Ferguson, K., Frost, L. ve Hall, D. (2012). Predicting teacher anxiety, depression, and job satisfaction. *Journal of Teaching and Learning*, *8*(1), 27-42.

Forde, C. (2011). Leadership for Learning: Educating Educational Leaders. In T. Townsend and J. MacBeath (Eds.) *International Handbook of Leadership for Learning*. Netherlands: Springer, 355-374.

Fragkos, K. C., Tsagris, M. ve Frangos, C. C. (2014). Publication bias in meta-analysis: confidence intervals for Rosenthal's fail-safe number. *International Scholarly Research Notices*, (2014). 1-17.

Fredricks, J. A. (2014). *Eight myths of student disengagement: Creating classrooms of deep learning*. Thousand Oaks, CA: Corwin.

Fredricks, J. A., Blumenfeld, P. C., ve Paris, A. H. (2004). School engagement: Potential of the concept, state of the evidence. *Review of educational research*, *74*(1), 59-109.

Fry, L. W. (2003). Toward a theory of spiritual leadership. *The leadership quarterly*, *14*(6), 693-727.

Fullan, M. (1993). *Change forces: Probing the depths of educational reform*. London: The Falmer Press.

Fullan, M. (2014). *The principal.* San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Fullan, M. G. (2009). *The challenge o f change: Start school improvement now!* (2nd ed.) doi: 10.4135/9781452218991.

Fullan, M. (2011). Choosing the Wrong Drivers for Whole System Reform (p. 22). BOOK, East Melbourne Victoria: Centre for Strategic Education.

Fullan, M. (2014). *Leadership: Maximizing Impact*. Retrieved from http://www.indabook.org/preview/lxGT0MPA0iiADvxWIh9G12nKtaJB35EpeQ2W4xnZC9E,/Leadership-Maximizing-Impact-Michael-Fullan.html?query=Leadership-Quotes-handout.

*Ganad, R. T. (2014). A Structural Model of School Effectiveness of Public Elementary School Administrators in Southern Mindanao, Philippines. *Southeast Asian Interdisciplinary Research Journal*, *2*(1), 102-124.

Ganon-Shilon, S., ve Schechter, C. (2017). Making sense of school leaders' sense-making. *Educational Management Administration & Leadership*, *45*(4), 682–698. doi:10.1177/1741143216628536.

Gage, T., ve Smith, C. (2016). Leadership intelligence: Unlocking the potential for school leadership effectiveness. *South African Journal of Education*, *36*(4), 1-9.

Gedik, A., ve Üstüner, M. (2017). Eğitim örgütlerinde örgütsel bağlılık ve iş doyumu ilişkisi: Bir meta analiz çalışması. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, *8*(2), 41-57.

Gendron, B.P. , Williams, K. R. ve Guerra, N. G., (2011). An analysis of bullying among students within schools: Estimating the effects of individual normative beliefs, self-esteem, and school climate. *Journal of school violence*, 10(2), 150-164. https://doi.org/https://doi.org/10.1080/15388220.2010.539166

*Ghani, M. F. A., Siraj, S., Radzi, N. M., ve Elham, F. (2011). School effectiveness and improvement practices in excellent schools in Malaysia and Brunei. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *15*, 1705-1712.

Gill, M. G., Ashton, P., ve Algina, J. (2004). Authoritative Schools: A Test of a Model to Resolve the School Effectiveness Debate. *Contemporary Educational Psychology*, *29*(4), 389–409. JOUR.

Gillies, R. M. (2004). The effects of cooperative learning on junior high school students during small group learning. *Learning and instruction*, *14*(2), 197-213.

Glass, C. S. (2014). Perception of misbehavior: Understanding the process of labeling and the role of cultural capital in the disciplinary process. *The Urban Review: Issues and Ideas in Public Education, 46*(3), 372-394. doi:http://dx.doi.org/10.1007/s11256-013-0268-z.

Glover, D., ve Law, S. (2004). Creating the right learning environment: The application of models of culture to student perceptions of teaching and learning in eleven secondary schools. *School Effectiveness and school improvement*, *15*(3-4), 313-336.

Goddard, R. D., ve Miller, R. J. (2010). The conceptualization, measurement, and effects of school leadership: Introduction to the special issue. *The Elementary School Journal*, *111*(2), 219-225.

Goddard, R. D., LoGerfo, L., ve Hoy, W. K. (2004). High school accountability: The role of perceived collective efficacy. *Educational Policy*, *18*(3), 403-425.

Goddard, R. D., Hoy, W. K., ve Hoy, A. W. (2000). Collective teacher efficacy: Its meaning, measure, and impact on student achievement. *American Educational Research Journal*, *37*(2), 479-507.

Goldring, E., Porter, A., Murphy, J., Elliott, S. N., ve Cravens, X. (2009). Assessing learning-centered leadership: Connections to research, professional standards, and current practices. *Leadership and Policy in Schools*, *8*(1), 1-36.

Goldstein, H. (1995). *Multilevel Models in Educational & Social Research*: A Revised Edition. London: Edward Arnold.

Gonzalez-DeHass, A, Willems, P., ve Doan Holbein, M. (2005). Examining the relationship between parental involvement and student motivation. *Educational Psychology Review*, *17*(2), 99-123.

Goodman, C. L. (1997). *Principal of national blue ribbon schools says high poverty schools can excel*. IDRA Newsletter, *24*(6). Retrieved on May 15th , 2018, from: http://www.idra.org/Newslttr/1997/Jun/Zarate.htm.

Gould, J. M. (2009). Understanding organizations as learning systems. *Strategic learning in a knowledge economy*, 119-140.

Graham-Clay, S. (2005). Communicating with parents: Strategies for teachers. *School Community Journal, 15*(1), 117-129.

Greco, T., Zangrillo, A., Biondi-Zoccai, G. ve Landoni, G. (2013). Meta-analysis: Pitfalls and hints. *Heart. Lung and Vessels*, *5*(4), 219-225.

Green, B., Dundas, B., ve Clark, J. (2007). World class schools: The case studies of more effective and less effective school in different countries. In D. Reyold, C. Tiddle, S. Stringfileds & B. Creemers, P. (ed.) *World class school: International perspectives on school effectiveness.* Amsterdam: Swets and Zeit.

Green, R. L. (2010). *The four dimensions of principal leadership: A framework for leading 21st century schools*. Boston, MA: Allyn & Bacon.

Greenberg, J., ve Baron, R. A. (2003). *Behaviour in organizations: understanding and managing the human side of work*. Upper Saddle River, Pearson Education.

Green, C. L., Walker, J. M., Hoover-Dempsey, K. V., ve Sandler, H. M. (2007). Parents' motivations for involvement in children's education: An empirical test of a theoretical model of parental involvement. *Journal of educational psychology*, *99*(3), 532.

Grissom, J. A., Loeb, S., ve Master, B. (2013). Effective instructional time use for school leaders: Longitudinal evidence from observations of principals. *Educational Researcher*, *42*(8), 433-444.

Gurr, D., Drysdale, L., ve Mulford, B. (2005). Successful principal leadership: Australian case studies. *Journal of Educational Administration*, *43*(6), 539–551.

Gül H., Oktay, E. ve Gökçe, H. (2008). İs tatmini, stres, örgütsel baglılık, isten ayrılma niyeti ve performans arasındaki ilişkiler. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi, 15*(1),77-103.

Gülşen, C., ve Gülenay, G. B. (2014). The principal and healthy school climate. *Social Behavior and Personality: an international journal*, *42*(Supplement 1 to Issue 1), 93S-100S.

*Günal, Y. (2014). *Etkili okul değişkenlerinin öğrenci başarısı ile ilişkisi ve okul hesap verebilirliği.* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

*Güngör, A. A. (2018). *Etkili okul özelliklerinin dönüşümsel liderlik ve öğretmen bağlılığıyla ilişkisi* (Yayımlanmamış Doktora tezi). Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Haberman, M. (2003). *Creating effective schools in failed urban districts*. EducationNews.org. Retrieved April 22, 2019, from: http://www.educationnews.org/creating-effective-schools-in-failed.htm.

Hafizi, A., ve Papa, M. (2012). Improving the quality of education by strengthening the cooperation between schools and families. *Problems of Education in the 21st Century, 4*(12), 38-49.

Haidich, A. B. (2010). Meta-analysis in medical research. *Hippokratia*, *14*(1), 29-37.

*Hairston, A. N. (2016). *Climate and collective responsibility as predictors of effectiveness in secondary schools* (Doctoral dissertation), University of Alabama.

Hak, T., Van Rhee, H. ve Suurmond, R. (2016). How to interpret results of meta-analysis. *Available at SSRN 3241367*.

Hallinger, P. (1992). The Evolving Role of American Principals: From Managerial to Instructional to Transformational Leaders. *Journal of Educational Administration*. *30* (3), 35-48.

Hallinger, P. (2003). Leading educational change: Reflections on the practice of instructional and transformational leadership. *Cambridge Journal of Education*, *33*(3), 329- 351.

Hallinger, P. (2005). Instructional leadership and the school principal: A passing fancy that refuses to fade away. *Leadership and policy in schools*, *4*(3), 221-239.

Hallinger, P., ve Heck, R. H. (1998). Exploring the Principal's Contribution to School Effectiveness: 1980-1995. *School effectiveness and school improvement*, *9*(2), 157-191.

Hallinger , P ve Heck., R.H. (2010). Collaborative leadership and school improvement : Understanding the impact on school capacity and student learning. *School leadership and Management*, *30*(2), 95-110.

Hallinger, P., ve Huber, S. (2012). School leadership that makes a difference: international perspectives. *School Effectiveness and School Improvement*, *23*(4), 359-367.

Hallinger, P., ve Murphy, J. F. (2013). Running on Empty? Finding the Time and Capacity to Lead Learning. *NASSP Bulletin*. JOUR.

Hallinger, P., Bickman, L., ve Davis, K. (1996). School context, principal leadership, and student reading achievement, *The Elementary School Journal, 96*(5), 527-549.

Halsey, P. (2005). Parent involvement in junior secondary schools. A failure to communicate. *American Secondary Education*, *34*(1), 57-69.

Handsome, J. (2009). *The relationship between leadership style and job satisfaction*. (Doctoral dissertation). Walden University, Minnesota, USA.

Hansen, Kristina M. (2016). *Effective Leadership Practices InSchools With Positive Climates In The Age Of High-Stakes Teacher Evaluations.* (Unpublished master thesis). Northern Michigan University. ABD.

Hardman, B. K. (2011). *Teacher's perception of their principal's leadership style and the effects on student achievement in improving and non-improving schools.* (Doctoral dissertation). University of South Florida, College of Education.

Hargreaves, David H. (2001). A Capital Theory of School Effectiveness and Improvement. *British Educational Research Journal*, *27*(4), 487-503.

Harris, A. (2002). Effective leadership in schools facing challenging contexts. *School Leadership & Management*, *22*(1), 15–26.

Harris, A. ve Lambert, L. (2003). *Building Leadership-Capacity for School-improvement.* Open University Press.

Harris, A. ve Muijs, D. (2004). *Improving schools through teacher leadership*. Berkshire: Open University Press.

Hartung, J., Knapp, G., ve Sinha, B. K. (2008). *Statistical meta-analysis with applications*. New Jersey: Wiley Publishing Inc.

Harvey, L., ve Stensaker, B. (2008). Quality Culture: Understandings, Boundaries and

Linkages. *European Journal of Education*, *43*(4), 427–442. JOUR.

Hattie, J., ve Timperley, H. (2007). The power of feedback. *Review o f Educational Research, 77*(1), 81-112. doi:10.3102/003465430298487.

Heat, S. ve Garrett, R. (2010). Sources of job satisfaction secondary school teachers in Chile. *Compare: A Journal of Comparative and International Education*, *31*(3), 363-379. https://doi.org/10.1080/03057920120098491.

*Hebert, E. (2011). *The Relationship between Emotional Intelligence, Transformational Leadership, and Effectiveness in School Principals* (Doctoral dissertation). Georgia State University.

Heck, R. H., ve Hallinger, P. (2010). Testing a Longitudinal Model of Distributed Leadership Dffects on School Improvement. *The Leadership Quarterly*, *21*(5), 867–885. JOUR.

Heene, M. (2010). A brief history of the fail safe number in applied research. *ArXiv Preprint arXiv:1010.2326*.

Henry, E. A. (2011). *Is the influence of organizational culture on organizational effectiveness universal? An examination of the relationship in the electronic media (radio) service sector in the English speaking Caribbean* (Doctoral dissertation). University of Mississippi.

Heo, S. (2005). *A study on the relationship structure between principal job commitment and teacher job satisfaction* (Doctoral dissertation). Ewha Womans University, Republic of Korea.

Hesapçıoğlu, M. (2006). Eğitim Kurumlarında Kalite Olgusu ve Kalite Güvence Sistemleri. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 23*(1), 143-160.

Hetland, H., Skogstad, A., Hetland, J. ve Mikkelsen, A. (2011), Leadership and learning climate in a work setting, *European Psychologist*, *16*(1), 163-173.

Hidayat, H. (2017). Impact of learning with the production-based learning model in vocational school. *International Journal of Research in Engineering and Social Sciences*, *7*(2), 1-6.

Hofmann, S. G., Fang, A. ve Brager, D. N. (2015). Effect of intranasal oxytocin administration on psychiatric symptoms: a meta-analysis of placebo-controlled studies. *Psychiatry Research*, *228*(3), 708-714.

Hogan, R. (2004). Personality psychology for researchers. İn B. Schneider& D.B. Smith (Eds.), *Personality and organizations.* (pp. 3-23). Mahwah, NJ. : Erlbaum.

Hopkins, D., Ainscow, M., ve West, M. (1994). *School improvement in an era of change*. London: Cassell.

Hopkins, D., Stringfield, S., Harris, A., Stoll, L., ve Mackay, T. (2014). School and System Improvement: A Narrative State-of-the-art Review. *School Effectiveness and School Improvement*, *25*(2), 257–281. JOUR.

Hoppey, D., ve Mcleskey, J. (2013). A case study of principal leadership in an effective inclusive school. *The Journal of Special Education, 46*(4), 245-256. http://dx.doi.org/10.1177/1098300711399097.

Hopson, L. M., ve Lee, E. (2011). Mitigating the effect of family poverty on academic and behavioral outcomes: The role of school climate in middle and high school. *Children and Youth Services Review*, *33*(11), 2221-2229.

Hord, S. M. (Ed.). (2004). *Learning together, leading together: Changing schools through professional learning communities*. Teachers College Press.

Horng, E., ve Loeb, S. (2010). New thinking about instructional leadership. *Phi Delta Kappan*, *92*(3), 66-69.

Horng, E. L., Klasik, D., ve Loeb, S. (2010). Principal's time use and school effectiveness. *American Journal of Education*, *116*(4), 491-523.

Hosseinkhanzadeh, A. A., Hosseinkhanzadeh, A. ve Yeganeh, T. (2013). Investigate relationship between job satisfaction and organizational culture among teachers. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *84*(1), 832-836. Retrieved from https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.06.656.

Howell, R. T., ve Shields, A. L. (2008). The file drawer problem in reliability generalization: A strategy to compute a fail-safe N with reliability coefficients. *Educational and Psychological Measurement*, *68*(1), 120-128.

Hoy, W. K. ve Ferguson, J. (1985). A theoretical framework and exploration of organizational effectiveness in schools. *Educational Administration Quarterly*, *21*(1),117-134.

Hoy, W. K. ve Miskel, C. G. (1987). *Theory research and practice*. Educational Administration.

Hoy. W. K. ve Miskel, C. G. (2005). *Educational Administration: Theory, Research and Practice*, 7th edn. New York: McGraw-Hill.

Hoy, W. K., ve Smith, P. A. (2007). Influence: A key to successful leadership. *The International Journal of Educational Management*, *21*(2), 158–167. doi:10.1108/09513540710729944.

Hoy, W. K., ve Miskel, C. G. (2008). School Effectiveness. *Educational Administration: Theory, Research, and Practice*, 299-308.

Hoy, W. K. ve Miskel, C. G. (2010). *Eğitim yönetimi teori, araştırma ve uygulama* (Çeviri Editörü: Selahattin Turan). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Hox, J., ve De Leeuw, E. D. (2003). Multilevel models for meta-analysis. In S. P. Reise & N. Duan (Eds.) *Multilevel modeling: Methodological advances, issues, and applications* (pp. 78–95).Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

Huber, S. ve Muijs, D. (2010). School leadership effectiveness: the growing insight in the importance of school leadership for the quality and development of schools and their pupils. In Huber, Stephen (ed.) *International perspectives on school leadership*. Oxford, GB: Springer.

Hung, C.L. (2012). Internal marketing, teacher job satisfaction, and effectiveness of central Taiwan primary schools. *Social Behavior and Personality, 40(1),* 1435-1450.

Hunter, J. E. ve Schmidt, F. L. (2004). *Methods of meta-analysis: Correcting error and bias in research findings* (Second Edition). Thousand Oaks: Sage Pub.

Ibrahim, MS. ve Wahab, JLA. (2012). *Educational Leadership*. Malaysia: Universitas Kebangsaan Malaysia Publications.

Indra, R., ve Kustati, M. (2016). Effective school performance stages at public senior high schools in Indonesia. *Al-Ta Lim Journal, 23*(2), 100-113. doi:http://dx.doi.org/10.15548/jt.v23i2.23.

Indra, R., ve Yamin, M., Damri, R. (2019). Principals Changes As The Main Factors To Embody Effective Schools In Public Senior High Schools. *Asian Journal of Management Sciences & Education* Vol. *8*(4*),* 95-106.

İpek, C., Aytaç, T., ve Gök, E. (2015). Effect of gender on teachers' organizational culture perception: A meta-analysis. *Journal of Education and Training Studies, 3*(4), 9-20.

Jacobson, S., Brooks, S., Giles, C., Johnson, L. ve Ylimaki, R. (2007). Successful leadership in three high-poverty urban elementary schools. *Leadership & Policy in Schools 6*(4), 291-317.

Janz, B.D. ve Prasarnphanich, P. (2003), Understanding the antecedents of effective knowledge management: the importance of a knowledge-centered culture, *Decision Sciences*, *34*(1), 351-384.

Judge, T. A., Thoresen, C. J., Bono, J. E. ve Patton, G. K. (2001). The job satisfaction-job performance relationship: A qualitative and quantitative review. *Psychological Bulletin*, *127*(3), 376-407. Retrieved from https://doi.org/10.1037//0033-2909.127.3.376.

Judge, T. A., ve Piccolo, R. F. (2004). Transformational and transactional leadership: a meta-analytic test of their relative validity. *Journal of applied psychology*, *89*(5), 755.

Jung, W. (2009). The effect of principal leadership, teachers' collaborative culture, empowerment on the teachers' job satisfaction. *The Journal of Korean Teacher Education. 26*(1), 289–310.

Jurasaite-Harbison, E., ve Rex, L. A. (2010). School cultures as contexts for informal teacher learning. *Teaching and Teacher Education*, *26*(2), 267-277. Retrieve on Sep 2, 2016 from: http://www.mofet.macam.ac.il/academia-kita/Documents/School- Cultures-2010.pdf.

Kalkan, F. (2017). Cinsiyetin okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin öğrenen örgüt algıları üzerine etkisi: Bir Meta-Analiz Çalışması. *Eğitim ve Bilim*, *45*(204), 317-343.

*Kanmaz, A., ve Uyar, L. (2016). The effect of school efficiency on student achievement. *International Journal of Assessment Tools in Education*, *3*(2).123-136.

*Kaplan, F. (2008). *Anadolu liselerinin etkili okul olma özelliklerini karşılama düzeyi.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kaplan, L, S. ve Owings, W, A. (2013). *Culture re-boot: Reinvigorating school culture to improve student outcomes*. Corwin Press.

Karadağ, E., İşçi, S., Öztekin, S., ve Anar, S. (2016). The relationship between school climate and students' academic achievement: a meta-analysis study, *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, *17*(2), 107-122. DOI: 10.17679/iuefd.17294446.

Karslı, M. Durdu. (2004). *Yönetsel Etkililik*. Pegem Yayınları, Ankara.

Karslı, M. Durdu. (2006). *Etkili Okul Yöneticiliği*. İstanbul: Morpa.

Kaya, M., ve Yiğit, B. (2020). Okul Yöneticilerin Öğretimsel Liderlik Davranışlarının İncelenmesi. *Akademik Platform Eğitim ve Değişim Dergisi*, *3*(1), 79-90.

Keen, D. (2007). Parents, families, and partnerships**:** Issues and considerations**.** *International Journal of Disability, Development & Education*, *54*(3), 339-349.

Kelly, S., ve Turner, J. (2009). Rethinking the effects of classroom activity structure on the engagement of low-achieving students. *Teachers College Record*, *111*(7), 1665-1692.

Keppel, M. (2011) 'Transforming distance education curricula through distributive leadership', *ALT-J: Research in Learning Technology*, *18*(3), 165-178.

*Keskin, C. (2014). *İlköğretim okullarında örgütsel etkililik, mesleki doyum ve işten ayrılma eğilimi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.

*Kılıç, F. (2017). *Bilim ve sanat merkezlerindeki öğretmenlerin yöneticilerinin liderlik yeterlilikleri kurum etkililiği ve kurum kültürüne yönelik algıları arasındaki ilişki.* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.

Kış, A., ve Konan, N. (2014). Okul müdürlerinin öğretimsel liderlik davranışlarını gösterme düzeylerine ilişkin sınıf ve branş öğretmenlerinin görüşleri: Bir Meta-Analiz. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, Journal of Research in Education and Teaching, 3*(1), 359-374.

Kış, A., ve Konan, N. (2014). Okul müdürlerinin öğretimsel liderlik davranışlarını gösterme düzeylerine ilişkin öğretmen görüşlerinin cinsiyetlerine göre meta-analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, *14*(6), 1-17.

Kirk, D. J., ve Jones, T. L. (2004). *Effective schools. Assessment Report*, Pearson Education, Inc.

Klassen, R. M., ve Chiu, M. M. (2010). Effects on teachers' self-efficacy and job satisfaction: Teacher gender, years of experience, and job stress. *Journal of educational Psychology*, *102*(3), 741. https://doi.org/ 10.1037/a0019237.

Knapp, C.H., Copland, C.G., Honig, L.V., Plecki, G., ve Portin, N.M. (2010). The interplay between instructional and entrepreneurial leadership styles in Cyprus rural primary school. *Leadership and Policy in Schools*, *10(4)*, 412–427.

Ko, J. (2010). *Consistency and variation in classroom practice: a mixed-method investigation based on case studies of four EFL teachers of a disadvantaged secondary school in Hong Kong* (Doctoral dissertation). Nottingham, UK: University of Nottingham.

Ko J., Sammons P., Bakkum L. (2013). *Effective Teaching: A Review of Research and Evidence*. Reading: CFBT Education Trust.

Koçel, T. (1998). *İşletme Yöneticiliği.* İstanbul, Beta Yayınları.

Kormaz, I. (2007). Teachers' opinions about responsibilities of parents, schools, and teachers in enhancing student learning. *Education, 127*(3), 389-399.

Kose, B. W. (2011). Developing a transformative school vision: Lessons from peer-nominated principals. *Education and Urban Society*, *43*(2), 119-136.

Kösterelioğlu, M. A., ve Argon, T. (2010). Okul Yæneticilerinin İletişim Sürecindeki Etkililiğine İlişkin Öğretmen Algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *11*(1), 1-17.

Kraft, M. A., ve Rogers, T. (2015). The underutilized potential of teacher-to-parent communication: Evidence from a field experiment. *Economics of Education Review*, *47*(1), 49-63.

Krebs, P., Prochaska. J. O. ve Rossi. J. S. (2010). A meta-analysis of computer-tailored interventions for health behavior change. *Preventive Medicine*, *51*(3-4), 214-221.

Kreft, I.G.G. (1993). Using Multilevel Analysis to Assess School Effectiveness: A Study of Dutch Secondary Schools'. *Sociology of Education*, *66* (2), 104-129.

*Kristoff, B. (2003). *Transformational leadership, professional school culture, and perceived effectiveness in specialized programs for students with disabilities*. (Doctoral dissertation). Rutgers-The State University of New Jersey.

Kuen, T. K. (2009). *Three approaches to understanding and investigating the concept of school culture and school culture phenomena: Implications to school improvement and school effectiveness* (Doctoral dissertation). City University of Hong Kong.

Kurşun, A., ve Yılmaz, E. (2020). Investigation of the Relationship Between School Culture and Job Satisfaction: A Meta-Analysis Study. *Research on Education and Psychology*, *4*(Special Issue), 1-17.

Kurşun, A., ve Yılmaz, E. (2020). Okul Kültürü ve Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Bir Meta Analiz Çalışması. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, *7*(2), 115-131.

Kuruşçu, M. (2003). *Toplam Kalite Yönetimi ve Kalite Ödülleri*. İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık.

Kusumaningrum, I, Hidayat, H, Ganefri, Anori, S. ve Dewy, MS. (2016). Learning Outcomes in Vocational Education: a Business Plan Development by Production-Based Learning Model Approach. *International Journal of Environmental and Science Education*, *11*(18), 11917-11930.

*Kuşaksız, N. (2010). *Öğretmen görüşlerine göre ilköğretim okullarının etkili okul özelliklerine sahip olma düzeyleri (Üsküdar ilçesi örneği)*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Kyriacou C. (2007). *Effective Teaching in Schools: Theory and Practice*. Cheltenham: Nelson Thornes.

Kythreotis, A., ve Pashiardis, P. (2006). Exploring leadership role in school effectiveness and the validation of models of principals' effects on students' achievement. Paper presented at the Commonwealth Council for Educational Administration and Management (CCEAM) Conference 2006. "*Recreating Linkages between Theory and Praxis in Educational Leadership*". Nicosia: Cyprus.

Lambert, L. (2006, Spring). Lasting leadership: A study of high leadership capacity schools. *TheEducationForum*,*70*(3),238-254. http://dx.doi.org/10.1080/00131720608984900.

Lauring, J., ve Selmer, J. (2010). Multicultural organizations: Common language and group cohesiveness. *International journal of cross cultural management*, *10*(3), 267-284.

Lee, B. (2003). Searching for the image of Korean teacher in the 21st century. *The Journal of Elementary Education Studies. 10*(1), 1–22.

Lee, E., Reynolds, K. J., Subasic, E., Bromhead, D., Lin, H., Marinov, V., ve Smithson, M. (2017). Development of a dual school climate and school identification measure–student (SCASIM-St). *Contemporary Educational Psychology*, *49*(1), 91-106. doi: 10.1016/j. cedpsych.2017.01.003.

Leithwood, K. A., ve Riehl, C. (2003). *What we know about successful school leadership*. Nottingham: National College for School Leadership.

Leithwood, K., ve Seashore-Louis, K. (2011). *Linking leadership to student learning*. John Wiley and Sons.

Leithwood, K., Day,C., Sammons, P., Harris, A., ve Hopkins, D. (2006). Seven Strong Claims About Successful School Leadership. Nottingham: National College for School Leadership.

Leithwood, K. ve Jantzi, D. (2000). The effects of transformational leadership on organizational conditions and student engagement, *Journal of Educational Administration*, *38*(2), 112–129.

Leithwood, K., ve Jantzi, J. (2006). Transformational school leadership for large-scale reform: Effects on students, teachers, and their classroom practices. *School Effectiveness and School Improvement*, *17*(2), 201–227. doi:10.1080/09243450600565829.

Leithwood, K., Harris, A., ve Hopkins, D. (2008). Seven strong claims about successful school leadership. *School leadership and management*, *28*(1), 27-42.

*Lejeune, C., ve Vas, A. (2009). Organizational culture and effectiveness in business schools: A test of the accreditation impact. *Journal of Management Development*. *28*(8), 728 – 741.

Levine, D. U., ve Lezotte, L. W. (1998). *Unusually effective school: A review and analysis of research and practice.* Madison, WI: National Center for Effective Schools Research and Development.

Lezotte, L. W. (1991). *Correlates of effective schools: The first and second generation*. Effective Schools Products, Ltd., Okemos, Michigan, p.1-16. (19 Aralık 2019 tarihinde http.//www.effectiveschools.com/Correlates.pdf adresinden alınmıştır).

Lezotte, L. W. (1992). *Effective Schools Practices That Work*. Okemos, MI: Effective Schools Products Ltd.

Lezotte, L. (2001). *Revolutionary and evolutionary: The effective schools movement*. Okemos, MI: Effective Schools Products, Ltd.

Lezotte, L.W. ve Pepperl, J.C. (1999). *The effective schools process: A proven path to learning for all*. Okemos, MI: Effective Schools Products.

Lezotte, L. W. ve Snyder, K. M. (2011). *What Effective Schools Do: Re-Envisioning the Correlates.* Bloomington, IN: Solution Tree Press.

Lezotte, L. (2012). *Revolutionary and evolutionary: The effective schools movement.* Retrieved from http://www.edutopia.org/pdfs/edutopia.org-closing-achievement-gap-lezottearticle.pdf.

Liao, S. H., Chang, W. J., Hu, D. C., ve Yueh, Y. L. (2012). Relationships among organizational culture, knowledge acquisition, organizational learning, and organizational innovation in Taiwan's banking and insurance industries. *The International Journal of Human Resource Management*, *23*(1), 52-70.

Lin, L. ve Chu, H. (2017). Quantifying publication bias in meta-analysis. *Biometrics*, DOI: 10.1111/biom.12817.

Lipsey, M. W., ve Wilson, D. B. (2001). *Practical meta-analysis*. Sage Publications, Inc.

Lipshitz, R., Popper, M., ve Friedman, V. J. (2002). A multifacet model of organizational learning. *The journal of applied behavioral science*, *38*(1), 78-98.

Locke, E. A. (2003). *The Blackwell Handbook of Principles of Organizational Behavior: Executive Handbook*. Maryland: Blackwell Publishing.

Locke, E. A. (Ed.). (2009). *Handbook of principles of organizationalbehavior: Indispensableknowledgeforevidence-basedmanagement.* Second Edition. John Wiley&Sons.

Longfellow, C. E. (2004). *Enhancing school-home communication through technology in Christina School District* (Doctoral dissertation). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI 3133814).

Louis, K. S., ve Wahlstrom, K. (2011). Principals as cultural leaders. *Phi Delta Kappan*, *92*(5), 52-56.

Louis, K.S., Leithwood, K., Wahlstrom, K., ve Anderson, S. (2010). *Investigating the links to improved student learning: Final report of research findings.* New York: The Wallace Foundation.

*Lu, Y. L., ve Lin, Y. C. (2016). How to Identify Effective Schools in the New Period: Use the Fuzzy Correlation Coefficient of Distributed Leadership and School Effectiveness. *International Journal of Intelligent Technologies & Applied Statistics*, *9*(4). 347-359.

Lundberg, O. (2018). The next step towards more equity in health in Sweden: how can we close the gap in a generation? *Scandinavian Journal of Public Health*, *46*(Suppl. 22), 19-27.

Lunenburg, S.R. (2011). Successful school leadership in Australia: A research agenda. *International Journal of Development and Learning*, *17(4)*, 113–129.

Luthans F. (2011) *Organizational Behavior An Evide-Based Approach* (Twelfth Edition). Newyork: McGraw-Hill/Irvin.

*Lyle, S. (2018). *The Relative Contribution of Transformational Leadership, Socioeconomic Status, and Years of Principal Experience on Overall School Effectiveness* (Doctoral dissertation). The University of Alabama at Birmingham.

MacBeath, J., ve Mortimore, P. (2001). *Improving school effectiveness*. Buckingham: Open University Press.

MacBeath, J., Gray, J. M., Cullen, J., Frost, D., Steward, S., ve Swaffield, S. (2007). *Schools on the edge: Responding to challenging circumstances*. London: Sage.

Mahmood, H. (2008). *Leadership and School Effectiveness. Edisi kedua*, Malaysia: Dewan Bahasa dan Pustaka Kuala Lumpur.

Mahmoudi, M. (2005). The Role of Organizational Culture in Preventing Official Corruption. *Tadbir Magazine*, *1*(160), 39.

Maimunah, M. (2004). *Kepemimpinan situasi di kalangan pengetua sekolah di Malaysia (*Doctoral dissertation). Universiti Kebangsaan Malaysia

Marchant, M., Christensen, L., Womack, S., Conley, L., ve Fisher, A. (2010). Strengthening positive school discipline practices through Professional development. *Education Research and Perspectives, 37*(2), 38-63. Retrieved from http://search.proquest.com/docview/1020696433?accountid=14867.

Marshall, M.L. (2004). *Examining School Climate: Defining Factors and Educational Influences* [white paper, electronic version] Retrieved January, 12, 2014 from Georgia State University Center for School Safety, School Climate, and Classroom Management. Website: http://education.gsu.edu/ schoolsafety.

Martin, J. (2002). *Organization Culture Mapping*. The Terrain. California Sage. Publication. p.12.

Marzano, R.J. (2003). *What Works in Schools: Translating Research into Action*. Alexandria, Virginia USA: ASCD (Association for Supervision and Curriculum Development).

Marzano, R.J., Waters, T., ve McNulty, B.A. (2005). School leadership that Works from research to results. Denver: Mid-Continent Research for Education and Learning (McREL).

Masudi Madushan, E., ve Javan Shargh, H. (2005). Organizational learning and the strategy of learning organization. *The Quarterly of Modiriat-e-farda, 3*(9&10), 76-79.

Matthews, P. ve Sammons, P. (2004). *Improvement through inspection: an evaluation of the impact of Ofsted"s work*. London: Ofsted/Institute of Education.

McCaffreey, J., (2008). *International training module*. Boston: Prentice Hall.

McCoach, D.B., Goldstein, J., Behuniak, P., Reis, S.M., Black, A.C., Sullivan, E.E., ve Rambo, K. (2010). Examining the unexpected: Outlier analysis of factors affecting student achievement. *Journal of Advanced Academics*, *21*(3), 426-468.

McKinney, A. (2016). *The intersection of leadership for school improvement and school climate: A case study of one administrative team's journey to build an effective and equitable school* (Doctoral dissertation). The University of Utah.

Mclnerney, D. M., Dowson, M., ve Etten, S. Van. (2006). *Effective Schools*. (D. M. Mclnerney, M. Dowson, ve S. Van Etten, Eds.). BOOK, USA: Information Age Pub.

McNamara, R. (2008). *Free Basic Guide to Leadership and Supervision* . Retrieved from:http://managementhelp.org/management/guidebook.htm#anchor1012225(Accessed 20.11.2018).

*McVey, D. (2009). *Parsonian Influence and the Effect of School Climate and Bureaucracy on the Perceived Effectiveness in Schools* (Doctoral dissertation). St. John's University, New York.

Meador, J. L. (2001). *Job satisfaction, perceived organizational support, and organizational commitment: ımplications for teacher turnover in small rural schools.* (Doctoral dissertation). Stephen F. Austin State University, Texas.

*Memduhoğlu, H. B. ve Karataş, E. (2017). Öğretmenlere Göre Çalıştıkları Okullar Ne Kadar Etkili? *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi - Journal of Educational Sciences Research*, *7*(2), 227-244.

Mendels, P. (2012). The effective principal. *Journal of staff development*, *33*(1), 54-58.

Michigan Department of Education. (2013). *Michigan standards for the preparation of schoolprincipals*.Lansing,MI.Retrievedfrom:https://www.michigan.gov/documents/mde/SBE_item-Adopted_Admin-Central_Ofc3-17-09_273224_7.doc.

Min, Y. (2003). *A study on the correlation between principal's transformational leadership and teachers' job attitudes* (Doctoral dissertation). Yonsei University, Republic of Korea.

Mirsapasi, N. (2015). Identification of Organizational Culture Based on the Denison Model, A Case Study of IRIB Organization, *Management of Organizational Culture*, *13*(3), 299.

Mitchell, M.M., Bradshaw, C.P. ve Leaf, Ph. J. (2010). Student and Teacher Perceptions of School Climate: A Multilevel Exploration of Patterns of Discrepancy. *Journal of School Health*, *6*(80), 271 – 279.

Moher, D., Shamseer, L., Clarke, M., Ghersi, D., Liberati, A., Petticrew, M., Shekelle, P. ve Stewart, L, A. (2015). Preferred reporting items for systematic review and meta-analysis protocols (PRISMA-P) 2015 statement. *Systematic reviews*, *4*(1), 1-9.

Molden, S. A. (2016). *Teacher and parent perceptions and preferences regarding effective school to home communication* (Doctoral dissertation). Holy Family University.

Moller, J., Eggen, A., Fuglestad, O.L., Langfeldt, G., Presthus, A., Skrovset, S., Stjernstrom, E. ve Vedoy, G. (2005). Successful school leadership: the Norwegian case. *Journal of Educational Administration*, *43*(6), 584–594.

Monahan, D., Oesterle, I.L., ve Hawkins, G. (2010). *How leadership influences student learning*. Final report. New York, NY: The Wallace Foundation.

Marzano, R. J. (2003). *What works in schools: Translating research into action.* Alexandria, VA: ASCD.

Marzano, R. J., Waters, T., ve McNulty, E. A. (2005). *School leadership that works: From research to results.* Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.

Marzano, R. J., ve Waters, T. (2009). *District leadership that works: Striking the right balance*. Solution Tree Press.

Memduhoğlu, H. B. ve Karataş, H. (2017). Öğretmenlere göre çalıştıkları okullar ne kadar etkili? [According to the teachers, how effective are the schools they work at?]. *Journal of Educational Sciences Research*, *7*(2), 227-244.

Michaelowa, K. (2002). Teacher job satisfaction, student achievement, and the cost of primary education in Francophone Sub-Saharan Africa (No. 188). *HWWA Discussion Paper*. Retrieved from https://doi.org/10.1353/jda.2008.0028.

Muijs, D., ve Reynolds, D. (2003). Student background and teacher effects on achievement and attainment in mathematics: A longitudinal study. *Educational Research and Evaluation*, *9*(3), 289-314.

Mulford, W., Silins, H. ve Leithwood, K. (2004). *Educational Leadership for Organisational Learning and Improved Student Outcomes*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers.

Mulford, WR, Johns, SM ve Edmunds, WJ (2009). *Successful school principalship in Tasmania*: Case studies.

Mullen, B., Muellerleile, P., ve Bryant, B. (2001). Cumulative meta-analysis: a consideration of indicators of sufficiency and stability. *Personality and Social Psychology Bulletin*, *27*(11), 1450-1462.

Mullins, L. J. (2008). *Essentials of organisational behaviour*: Pearson Education.

Mulyasa, E. (2012). Manajemen dan Kepemimpinan Kepala Sekolah [*Management and Leadership of Principals*]. Bandung: Bumi Aksara.

Mumford, T.V., Campion, M.A., ve Morgeson, F.P. (2007). The Leadership Skills Strataplex: Leadership skill requirements across organisational levels. *The Leadership Quarterly, 18*(2007), 154-166. http://dx.doi.org/10.1016/j.leaqua.2007.01.005.

Murillo Torrecilla, F. J. (2003). Una panorámica de la investigación iberoamericana sobre eficacia escolar. *REICE: Revista Electrónica Iberoamericana sobre Calidad, Eficacia y Cambio en Educación*, *1*(1), 1-14.

Murillo, F. J., ve Cuenca, R. (2007). Construyendo consensos en torno al concepto de educación de calidad. *REICE. Revista Iberoamericana sobre Calidad, Eficacia y Cambio en Educación*, *5*(3), 14-21.

Murillo, F. J., ve Martínez-Garrido, C. (2012). Las condiciones ambientales en las aulas de primaria en Iberoamérica y su relación con el desempeño académico. *Archivos Analíticos de Políticas Educativas, 20*(18), 1-24.

Murnane, R. J. (1983). Quantitative studies of effective schools: What have we learned. *School finance and school improvement: Linkages for the 1980s*, 193-209.

Murphy, J. (2009). *Survey study of the relationship between parents' and teachers' perceptions of what constitutes effective school-to-home communications* (Doctoral dissertation). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI 3344457)

Murphy, J. (2010). *The educator's handbook for understanding and closing achievement gaps.* Corwin Press.

Murphy, J. ve Hallinger, P. (1992) The Principalship In An Era of Transformation. *Journal of Educational Administration*. *30* (3), 77-88.

Murphy, J., Elliott, S. N., Goldring, E., ve Porter, A. C. (2007). Leadership for learning: A research-based model and taxonomy of behaviors. *School leadership and management*, *27*(2), 179-201.

Murray, M., Curran, E., ve Zellers, D. (2008). Building parent/professional partnerships: An innovative approach for teacher education. *The Teacher Educator*, *43*(2), 87-108.

*Namlı, A. (2017). *Lise müdürlerinin destekleyici liderlik davranışlarının ve kolektif güvenin okul etkililiği üzerindeki etkisi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.

National School Climate Center: School Climate. (2007). Accessed December 1, 2017. Retrieved from http://www.schoolclimate.org/climate/.

Naumann, E. (1993). Antecedents and consequences of satisfaction and commitment among expatriate managers. *Group & Organization Management*, *18*(2), 153-187.

Negiş Işik, A. (2020). Ethical Leadership and School Effectiveness: The Mediating Roles of Affective Commitment and Job Satisfaction. *International Journal of Educational Leadership and Management*, *8*(1), 60-87. doi: 10.17583/ijelm.2020.4114.

Ngang, T. K. (2012). A comparative study on teacher leadership in special education classroom between China and Malaysia. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *31*(1), 231-235.

*Ngang, T. K., Abdulla, Z., ve Mey, S. C. (2010). Teacher leadership and school effectiveness in the primary schools of Maldives. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *39*(39), 255-270.

Nongauza, A. D. M. (2004). *The role of a principal in an academically successful farm school: A case study* (Doctoral dissertation). Rhodes University.

Northouse, P. G. (2018). *Leadership: Theory and practice*. Sage publications.

*Noureen, G. (2003). *A Study of Relationship Between School Heads Management Competencies with School Effectiveness and Designing of an In-service Training Programme for Institution Heads in Pakistan* (Doctoral dissertation). University of the Punjab, Lahore.

O'Donnell, R. J. ve White, G. P. (2005). Within the accountability era: Principals' instructional leadership behaviors and student achievement, *NASSP Bulletin, 89* (645), 56-71.

OECD. (2005). *Teachers matter: Attracting, developing and retaining effective teachers.* Paris: Author.

*Okafor, P. C. (2006). *School climate, pupil control ideology, and effectiveness* (Doctoral dissertation), St. John's University, New York.

Olaitan, S.O. (2003). *Vocational and technical education in Nigeria:* issues and analysis, Onitsha: Noble Graphic Press.

Olasode, S. A. (2015). Teachers' Perception of Entrepreneurial Leadership Practices of Secondary School Principals in Ondo State, Nigeria. *International Journal of Research and Development*, *2*(1), 54-65.

Olive, P. (2002). Evaluating teacher competence through the use of performance assessment task: An overview. *Journal of Personnel Evaluation in Education, 5*(1), 121-132.

*Olivier, D. F. (2001). *Teacher personal and school culture characteristics in effective schools: Toward a model of a professional learning community* (Doctoral dissertation). University of Southwestern Louisiana.

Olmstead, C. (2011). *Using technology to increase parental involvement* (Doctoral dissertation). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI3486303).

Ololube, N. P. (2005). *School Effectiveness and Quality Improvement: Quality Teaching In Nigerian Secondary Schools*. Paper Presented At the African Symposium.

Ontai-Machado, D. O. M. (2016). *Teachers' perceptions of elementary school principals' leadership attributes and their relationship to school effectiveness* (Doctorate dissertion). Walden University.

*Oral, Ş. (2005). *İlköğretim Okullarının Etkili Okul Kavramı Açısından Değerlendirilmesi. (Batman ili örneği).* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.

Orpinas, P., ve Horne, A. (2010). Creating a positive school climate and developing social competence. In S. Jimerson, S. Swearer, & D. Espelage (Eds.), *Handbook of bullying in schools: An international perspective*. New York, NY: Routledge.

Osakinle E. O. (2006). *The Relevance of Education to Nigerian Project*. In: AA Agagu, F. Otomosho (Eds.): Essay on Nigerian People, Culture and Politics Abuja: Panaf Press, Owoeye JS 200. Pp.120-126.

Osberg, J., Pope, D. ve Galloway, M. (2006). Students matter in school reform: leaving fingerprints and becoming leaders. *International Journal of Leadership in Education*, *9*(4), 329-343.

*Oyegoke, S. A. (2012). Principals' leadership style as a catalyst to effectiveness of secondary school education in Ondo State, Nigeria. *Academic Research International*, *3*(3), 281-287.

Owens, R. G., ve Valesky, T. C. (2011). *Organizational behavior in education: Leadership and school reform* (10th ed.). Boston, MA: Pearson.

Özdemir, S. (2000). *Eğitimde örgütsel yenileşme*. Pegem A Yayıncılık, Ankara.

Özdemir, S., ve Sezgin, A. G. F. (2002). Etkili okullar ve ögretim liderligi. *Kirgizistan Manas Sosyal Bilimler Dergisi*, *2*(3), 266-282.

Özden, Y. (2000). *Eğitimde Yeni Degerler*. Ankara: Pegem A Yayınları.

Özden, Y. (2006). *Eğitim Liderliği*. Okul Yönetimlerini Gelistirme Programı Ders Notları, MEB İlköğretim Genel Müdürlüğü, Ankara.

Özdemir, S., ve Sezgin, A. G. F. (2002). Etkili okullar ve ögretim liderligi. *Kirgizistan Manas Sosyal Bilimler Dergisi*, *2*(3), 266-282.

Özdoğru, M. ve Güçlü, N. (2020). Okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik davranışlarının okul çıktılarına etkisinin meta-analiz yöntemiyle incelenmesi. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (AUJEF), 4*(2), 88-103.

Özgenel, M. ve Mert, P. (2019). The Role of teacher performance in school effectiveness. *International Journal of Education Technology and Scientific Researches, 4*(10), 417- 434.

Özgenel, M. ve Topal, M. (2019). Okul etkililiği ile öğretmenlerin iş doyum düzeyleri arasındaki ilişki [The relationship between school effectiveness and teachers' job satisfaction levels]. *VIth International Eurasian Educational Research Congress,* 19-22 June 2019, Ankara University, Ankara.

Özgenel, M. (2020). An organizational factor predicting school effectiveness: School climate. *International Journal of Psychology and Educational Studies*, *7*(1), 38-50.

Özgözgü, S. ve Altunay, E. (2016). Yöneticilerin liderlik davranışlarının öğretmenlere yansıyan sonuçları: Bir meta-analiz çalışması. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *14*(4), 259-294.

Özkalp, E. ve Kırel, Ç. (2004). *Örgütsel Davranış*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.

*Özkan, Y. (2014). *Okul yöneticilerinin liderlik stilleri ile okulların etkililik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

*Özsoy, R., ve Parlar, H. (2018). Teacher leadership as a predictor of school effectiveness. *Kastamonu Education Journal*, *26*(3), 925-934.

Özutku, H. (2006). Amaç Yaklaşımına Göre İnsan Kaynakları Yönetiminin Etkililiğini Ölçmeye Yönelik Bir Durum Çalışması. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8*(3), 262-284.

Park, K. Y. (2009). The Analysis on the Causal Model among Principals' Transformational Leadership, School Climate and Job Satisfaction of School Teachers. *The Journal of Educational Administration*, *27*(3), 205-228.

Parker, D. C., Grenville, H., ve Flessa, J. (2011). Case studies of school community and climate: Success narratives of schools in challenging circumstances. *School Community Journal*, *21*(1), 129–150.

Peng, P., Su, S., Fairley, C. K., Chu, M., Jiang, S., Zhuang, X., ve Zhang, L. (2018). A global estimate of the acceptability of pre-exposure prophylaxis for HIV among men who have sex with men: a systematic review and meta-analysis. *AIDS and Behaviour*, *22*(4), 1063-1074.

Peters, T. J., ve Waterman, R. H. (1982). *In search of excellenc*e: *Lessons from America's best-run companies*. New York: Harper and Row.

Peterson, T.O., ve Van Fleet, D.D. (2004). The ongoing legacy of R.L.Katz: An updated typology of management skills. *Management Decision, 42(10*), 1297-1308. http://dx.doi.org/10.1108/00251740410568980.

Petitti, D. B. (2000). *Meta-analysis. decision analysis. and cost-effectiveness analysis* (2nd edition). New York: Oxford University Press.

Petrie, N. (2014). *Future Trends in Leadership Development.* UK: Center for Creative Leadership.

Petticrew, M., ve Roberts, H. (2006). *Systematic reviews in the social sciences*. MAUSA: Blackwell Publishers Ltd.

Pietschnig, J., Penke, L., Wicherts. J. M., Zeiler, M. ve Voracek, M. (2015). Meta-analysis of associations between human brain volume and intelligence differences: How strong are they and what do they mean? *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*, *57*(2015), 411-432.

*Pihie, Z. A. L., Dahiru, A. S., Basri, R., ve Hassan, S. A. (2018). Relationship between Entrepreneurial Leadership and School Effectiveness among Secondary Schools. International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences, *8*(12), 258–274.

Polatcan, M., ve Cansoy, R. (2018). Türkiye'de Etkili Okul Araştırmaları: Ampirik Araştırmaların Analizi. *Sakarya University Journal of Education*, *8*(3), 8-24.

Popper, M. ve Lipshitz, R. (2000). Organizational learning: Mechanisms, culture, and feasibility, *Management Learning*, *31*(2), 181–196. doi: 10.1177/1350507600312003.

Powell, S. T. (2004). *Leadership and school success: The behaviors and practices of principals in successful at-risk schools* (Doctoral dissertation). Virginia Polytechnic Institute and State University.

Prasertcharoensuk, T., ve Tang, K. N. (2017). The effect of strategic leadership factors of administrators on school effectiveness under the Office of Maha Sarakham Primary Educational Service Area 3. *Kasetsart Journal of Social Sciences*, *38*(3), 316-323.

Pratama, AT ve Corebima, AD. (2016). Contributions Emotional Intelligence on Cognitive Learning Result of Biology of Senior High School Students in Medan, Indonesia. *International Journal of Environmental and Science Education*, *11*(18), 11007-11017.

Prenkert, D. (2015). *Effective schools research: a meta-analysis of progress monitoring and the impact on student achievement*. (Doctoral dissertation), Indiana: Ball State University.

Price, J. L. (1968). *Organizational effectiveness*: *An Inventory of propositions*, Homewood, 111.: Irwin.

Pun, K. F. (2001). Cultural influences on total quality management adoption in Chinese enterprises: an empirical study. *Total quality management*, *12*(3), 323-342.

Pun, K. F., ve Hui, I. K. (2002). Integrating the safety dimension into quality management systems: a process model. *Total Quality Management*, *13*(3), 373-391.

Purkey, S. C., ve Smith, M. S. (1983). Effective schools: A review. *The elementary school journal*, *83*(4), 427-452.

Quinn, D. M. (2002). The impact of principal leadership behaviors on instructional practice and student engagement. *Journal of educational administration*, *40*(5), 447-467.

Rains, C. L. (2015). *The impact of school-wide professional development on student achievement: a meta-analysis from an effective schools perspective* (Doctoral dissertation). Ball State Unıversıty, Muncıe, Indıana.

Rajab, M. P. (2013). *Relationship Between Total Quality Management Principles and Culture of Teaching and Learning in Iranian Secondary Schools* (Doctoral dissertation), Universiti Putra Malaysia.

Rao, S. S., Solis, L. E., ve Raghunathan, T. S. (1999). A framework for international quality management research: development and validation of a measurement instrument. *Total Quality Management*, *10*(7), 1047-1075.

Rapti, D. (2013). School climate as an important component in school effectiveness. *Academicus International Scientific Journal*, *4*(08), 110-125.

Reeve, J., Jang, H., Carrell, D., Jeon, S., ve Barch, J. (2004). Enhancing students' engagement by increasing teachers' autonomy support. *Motivation and Emotion, 28*(2), 147-169.

*Reeves, J. B. (2010). *Academic optimism and organizational climate: An elementary school effectiveness test of two measures* (Doctoral dissertation), University of Alabama Libraries.

Reezigt, G. J., Guldemond, H., ve Creemers, B. P. (1999). Empirical validity for a comprehensive model on educational effectiveness. *School effectiveness and school improvement*, *10*(2), 193-216.

Ren, Y., Lü, Y. ve Fu, B. (2016). Quantifying the impacts of grassland restoration on biodiversity and ecosystem services in China: A meta-analysis. *Ecological Engineering*, *95*(2016), 542-550.

Reynolds D. (2010). *Failure Free Education? The Past, Present and Future of School Effectiveness and School Improvement*. London: Routledge.

Reynolds D., Chapma, C.P., Kelly A., Muijs D. ve Sammons, P. (2012). Educational Effectiveness: The Development of the Discipline, the Critiques, the Defense and the Present Debate. *Effective Education*, *3*(2), 109–127.

Reynolds D., Sammons P., De Fraine B., Townsend T., ve Van Damme J. (2011). *Educational Effectiveness Research (EER): A State of the Art Review*. Paper presented to the Annual Meeting of the International Congress for School Effectiveness and Improvement, Cyprus.

Reynolds, D., Teddlie, C., Creemers, B., Scheerens, J. and Townsend, T. (2000). An introduction to school effectiveness research. (In C. Teddlie and D. Reynolds (eds.). *The International Handbook of School Effectiveness Research*. London: Falmer Press.

*Rezaei Abgoli, A., ve Sabeti, Z. (2013). The study of the relationship between managers' transformational and transactional leadership styles and school effectiveness in secondary schools in Iran. *European Online Journal of Natural and Social Sciences: Proceedings*, *2*(2), 209-218.

Ridley, C. R., ve Mendoza, D. W. (1993). *Putting Organizational Effectiveness Into Practice: The Preeminent Consultation Task. Journal of Counseling & Development*, *72*(2), 168–177. doi:10.1002/j.1556-6676.1993.tb00917.x.

Rikkert M. van der Lans, Wim J. C. M. van de Grift ve K. van Veen. (2018). Developing an instrument for teacher feedback: using the Rasch model to explore teachers' development of effective teaching strategies and behaviors. *The Journal of Experimental Education*, *86*(2), 247-264. https://doi.org/10.1080/00220973.2016.1268086.

Riley, K., ve Louis, K. S. (Eds.) (2013). *Leadership for Change and School Reform: International Perspectives*. Routledge.

Robbins, S. P. (2003). *Essentials of organizational behavior*: Prentice Hall.

Robbins, S. P. ve Judge T. A. (2012). *Örgütsel davranış (*Çev. Erdem, İ.) , Nobel Akademik Yayıncılık. Ankara.

Robeyns, I. (2005). The capability approach: a theoretical survey. *Journal of Human Development*, *6*(1), 93-117.

Robinson, V. (2007). The impact of leadership on student outcomes: Making sense of the evidence. *2007-The Leadership Challenge-Improving learning in schools, Researchconference,* Athttp://www.acer.edu.au/documents/RC2007_Robinson-ImpactOfLeadershipOnStudents.pdf (Accessed 08.08.2019).

Robinson, V. M., Hohepa, M., ve Lloyd, C. (2007). *School leadership and student outcomes: Identifying what works and why*. Auckland, New Zealand: University of Auckland.

Robinson, V; Lloyd, C. ve Rowe, K. (2008). The impact of leadership on student outcomes: An analysis of the differential effects of leadership types. *Educational Administration Quarterly*, *44*(5), 635-674.

Robinson, V., Hohepa, M. ve Lloyd, C. (2009) *School leadership and student outcomes: identifying what works and why. Best Evidence Syntheses Iteration (BES)*. New Zealand.

Rosenbaum, S,. Vancampfort, D., Steel. Z., Newby, J., Ward, P, B. ve Stubbs, B. (2015). Physical activity in the treatment of post-traumatic stress disorder: a systematic review and meta-analysis. *Psychiatry Research*, *230*(2), 130-136.

Ross, J. A., ve Gray, P. (2006). Transformational leadership and teacher commitment to organizational values: The mediating effects of collective teacher efficacy. *School Effectiveness and School Improvement*, *17(1*), 179-199.

Rothstein, H. R., Sutton, A. J., ve Borenstein, M. (2005). *Publication Bias in Meta-Analysis*. In H. R. Rothstein, A. J. Sutton ve M. Borenstein (Eds.), Publication bias in meta-analysis: Prevention, assessment and adjustments. West Sussex, England: John Wiley & Sons.

Rubie-Davis, C.M. (2007). Classroom Interactions: Exploring the Practices of High- and Low-Expectation Teachers. *The British Psychological Society*, *77*(1), 289- 306.

Rutter, M., Maugham, B., Mortimore, P., Ouston, J., ve Smith., A. (1979). *Fifteen thousand hours: Secondary schools and their effects on children*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Saadat, V., ve Saadat, Z. (2016). Organizational learning as a key role of organizational success. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *230*(1), 219-225.

Sackney, L. (2007). History of the school effectiveness and improvement movement in Canada over the past 25 years. *International handbook of school effectiveness and improvement*, *17*(1), 167-182. Springer, Netherlands.

*Saleem, F., ve Naseem, Z. (2013). School Effectiveness in Pakistan: A Gender Perspective. *Journal of Research & Reflections in Education (JRRE)*, *7*(2).133-142.

Salfi, N. A. (2011). Successful leadership practices of head teachers for school improvement: Some evidence from Pakistan. *Journal of Educational Administration*, *49*(4), 414-432.

Salfi, N. A., Hussain, A., ve Virk, M. N. (2014). Leadership practices for school improvement: gender disparities. *International Journal of Current Research and Academic Review*, *2*(9), 204-213.

Salwa., Kristiawan, M., ve Lian, B. (2019). The Effect of Academic Qualification, Work Experience and Work Motivation towards Primary School Principal Performance, *International Journal of Scientific & Technology Research*, *8*(8), 969-980.

Samdal, O., Wold, B., ve Bronis, M. (1999). Relationship between students' perceptions of school environment, their satisfaction with school and perceived academic achievement: An international study. *School Effectiveness and School Improvement*, *10*(3), 296-320.

Sammons, P. (1994). *Findings from school effectiveness research: Some implications for improving the quality of schools. Improving Education: Promoting Quality in Schools*. London: Cassell.

Sammons, P., Hillman, J., ve Mortimore, P. (1995). *Key characteristics of effective schools. A Review of School Effectivenes Research. Londres*: Instituto de Educación/OFSTED.

Sanders, M. ve Lewis, K. (2005). Building bridges toward excellence: Community involvement in secondary schools. *Secondary school Journal*, *88*(3), 1-9.

Sargent, T., ve Hannum, E. (2005). Keeping teachers happy: Obsatisfaction among primary school teachers in rural north West China. *Comparative Education Review, 49(1),* 173–204. https://doi.org/10.1086/428100.

Sarıer, Y. (2013). *Eğitim kurumu müdürlerinin liderliği ile okul çıktıları arasındaki ilişkilerin meta-analiz yöntemiyle incelenmesi*.(Yayımlanmamış doktora tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Scheerens, J. (1992). *Effective Schooling: Research Theory And Practice*. London: Cassell.

Scheerens, J. (2004). The evaluation culture. *Studies in Educational Evaluation*, *30*(2), 105-124.

Scheerens, J., Witziers, B., ve Steen, R. (2013). A Meta-analysis of School Effectiveness Studies. *Revista de Educacion*, *2013*(361), 619–645. JOUR.

Schermerhorn, J. R., Hunt, J. G., ve Osborn, R. (2004). *Core concepts of organizational behavior*. John Wiley ve Sons Incorporated.

Schmidt, F.L. ve Hunter, J.E. (2015). *Methods of Meta-Analysis Correcting Error and Bias in Research Findings*. Thousand Oaks: Sage.

*Scott, C. (2003). *Organizational effectiveness: Its relationship to teacher efficacy and school climate* (Doctoral dissertation). St. John's University, New York.

Scott, G., Leritz, L. E., ve Mumford, M. D. (2004). Types of creativity training: Approaches and their effectiveness. *The Journal of Creative Behavior*, *38*(3), 149-179.

Scott, W. R., ve Davis, G. F. (2015). *Organizations and organizing: Rational, natural and open systems perspectives*: Routledge.

Scribner, J.P. (1999). Teacher efficacy and teacher professional learning: Implications for school leaders. *Journal of School Leadership*, *9*(3), 209-234.

Scribner, J. P., Hager, D. R., ve Warne, T. R. (2002). The paradox of professional community: Tales from two high schools. *Educational Administration Quarterly*, *38*(1), 45-76.

Sebastian, J. ve Allensworth, E. (2012). The influence of principal leadership on classroom instruction and student learning: a study of mediated pathways to learning, *Educational Administration Quarterly*, Vol. 48(4), pp. 626-663. doi: 10.1177/0013161X11436273.

Sedgwick, P. (2013). Meta-analyses: how to read a funnel plot. *BMJ: British Medical Journal (Online)*, *346,* (2013).

Sefidi, M. P. G. S.(2006). Learning organizations. *Journal of Bank and Eghtesad*, *68*(1), 18-35.

*Sevimli, E. (2015). *Denizli ilindeki okulların etkililik düzeyleri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.

Sevimli, F., ve İşcan, Ö. F. (2005). Bireysel ve iş ortamına ait etkenler açısından iş doyumu. *Ege Akademik Bakış*, *5*(1), 55-64.

Shahamat, N., ve Mahmoudi Sardareh, F. (2017). Organizational Culture of Effective schools. *Academic Journal of Psychological Studies, 6* (3), 115-120.

Shann, M. H. (1998). Professional commitment and satisfaction among teachers in urban middle schools. *The Journal of Educational Research*, *92*(2), 67-73.

Sharma, S. ve Zaman, A. (2017). School culture and school effectiveness: Secondary schools in Pakistan. *MOJEM: Malaysian Online Journal of Educational Management*, *4*(4), 50-65. Retrieved from https://doi.org/10.22452/mojem.vol4no4.4.

Shatzer, R. H., Caldarella, P., Hallam, P. R., ve Brown, B. L. (2014). Comparing the effects of instructional and transformational leadership on student achievement: Implications for practice. *Educational Management Administration & Leadership*, *42*(4), 445-459.

Shin, H. S. ve Reyes, P. (1995). Teacher commitment and job satisfaction: A causal analysis. *Journal of School Leadership*, *5* (1), 22-39.

Shoshani, A., ve Eldor, L. (2016). Learning climate, job satisfaction and teachers' and students' motivation and well-being. *International Journal of Educational Research*, *79*(1), 52–63. https://doi.org/10.1016/j.ijer.2016.06.007.

Sila, I. ve Ebrahimpour, M. (2002). An investigation of the TQM survey based research published between 1989 and 2000. *The International Journal of Quality & Reliability Management*, *19*(7), 902-70.

Silah, M. (2005). *Endüstride Çalışma Psikolojisi*. Ankara: Seçkin Yayınevi.

Smith D J., ve Tomlinson, S (1990). The school effect: a study of multi-racial comprehensives. *An International Journal of Research, Policy and Practice*, 1 (1). London: policy studies institute.

Siraj I., Taggart B., Melhuish E., Sammons P., ve Sylva K. (2014). *Exploring Effective Pedagogy in Primary Schools: Evidence from Research*. London: Pearson.

Somech, A. ve Drach-Zahavy, A. (2000). Understanding extra-role behavior in schools: The relationships between job satisfaction, sense of efficacy, and teachers' extra-role behavior. *Teaching and Teacher Education*, *16*(5), 649-659. Retrieved from https://doi.org/10.1016/s0742-051x(00)00012-3.

Song, S.C., ve Mustafa, M. (2015). Factors impacting on teachers' job satisfaction related to science teaching: A mixed methods study. *Science Education International*, *26*(3), 361-378.

Sørlie, M. A., ve Torsheim, T. (2011). Multilevel analysis of the relationship between teacher collective efficacy and problem behaviour in school. *School effectiveness and school improvement*, *22*(2), 175-191.

Southworth, G. (2002). Instructional leadership in schools: Reflections and empirical evidence. *School Leadership & Management*, *22*(1), 73-91.

Southworth, G. (2010). Developing Leadership Development. In B. Davies, M. Brundrett (eds.) *Developing Successful Leadership, Studies in Educational Leadership*. London: Springer.

Sönmez, E., ve Sezgin, F. (2017). A meta-analytic perspective on school climate studies in Turkey: The impact of some demographic variables. *Pegem Egitim ve Ogretim Dergisi= Pegem Journal of Education and Instruction*, *7*(3), 453.

Spector, P. E. (2011). *Job satisfaction survey*. Retrieved from http://chuma.cas.usf.edu.

Spiro, J. D. (2013). Effective principals in action. *Phi Delta Kappan*, *94*(8), 27-31.

Supovitz, J., Sirinides, P., ve May, H. (2010). How principals and peers influence teaching and learning. *Educational Administration Quarterly*, *46*(1), 31-56.

Stecker, P.M., Lembrke, E.S. ve Foegen A. (2008). Using progressing monitoring data to improve instruction decision making. *Preventing School Failure*, *52*(2), 48-58.

Stephen, M. J. (2007). *Servant leadership: An examination of public school principals' perceptions of servant leadership as a successful leadership style* (Doctoral dissertation). Tarleton State University.

Sterne, J. A., Sutton, A. J., Ioannidis, J. P., Terrin, N., Jones, D. R., Lau, J., ve Tetzlaff, J. (2011). Recommendations for examining and interpreting funnel plot asymmetry in meta-analyses of randomised controlled trials. *Bmj*, *342(1)*, 1-8.

Stoll, L., ve Sammons, P. (2007) Growing together: School effectiveness and school improvement in the UK. In *International handbook of school effectiveness and improvement*,*17*(1), 207-222. Springer, Netherlands.

Struck, L.C. (2004). *An exploratory study of the relationship between teacher and parent communication, parent trust, and teacher trust* (Doctoral dissertation). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI 3134406).

Subbs, J. (1995). *Differences in perceptions of school effectiveness at the middle and high school levels*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Florida University.

Sun, H. Ö. (2002). *İş doyumu üzerine bir araştırma: türkiye cumhuriyet merkez bankası banknot matbaası genel müdürlüğü* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Banknot Matbaası Genel Müdürlüğü. Ankara.http://www3.tcmb.gov.tr/kutuphane/TURKCE/tezler/hozlemsun.pdfadresinden 13.07.2019 tarihinde alınmıştır.

Şahin Dinçsoy, B. (2011). *Ortaöğretim okullarının etkili okul olmasında okul müdürlerinin kültürel liderlik rolleri*.(Yüksek Lisans Tezi). Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.

*Şahin, M. (2011). *Etkili okul ve aile ilişkisine dair öğretmen algıları (İstanbul ili Anadolu yakası örneği)*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

*Şahin Dinçsoy, B. (2011). *Ortaöğretim okullarının etkili okul olmasında okul müdürlerinin kültürel liderlik rolleri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.

Şahin, F. (2020). *Okul yöneticilerinin teknolojik liderliğinin, okulun etkililiğine ve akademik başarısına etkisi.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

*Şenel, T. (2005). *İlkokullarda okul iklimi ile okul etkililiği arasındaki ilişk*i. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Şenel, T., ve Buluç, B. (2016). İlkokullarda okul iklimi ile okul etkililiği arasındaki ilişki. [Relationship between school climate and school effectiveness in primary schools]. *TÜBAV Bilim Dergisi*, *9*(4), 1-12.

Şişman, M. (1996). *Etkili okul yönetimi araştırma raporu*, Eskişehir: Osmangazi Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi.

Şişman, M. (2013). *Eğitimde mükemmellik arayışı etkili okullar* (4. Basım). Ankara: Pegem Akademi.

Şişman, M., ve Turan, S. (2002). Dünyada eğitim ve yöneticilerinin yetiştirilmesine ilişkin başlica yönelimler ve Türkiye için çikarilabilecek bazi sonuçlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, *2*(1), 13-26.

Şişman, M. ve Turan, S. (2004). Örgütsel semboller ve eğitimde sembolik liderlik. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 10*(37), 96–117.

Şişman, M. ve Turan, S. (2019). *Eğitim ve Okul Yönetimi*. (Editör: Özden, Y.) *Eğitim ve okul yöneticiliği el kitabı* (99-146). Ankara: PegemA Yayıncılık.

Tabibi, S., Nasiripour, A., ve Zanjani, V. (2009). Relation of organizational culture and knowledge management in therapeutic-educational centers in Zanjan province. *Zanjan Sci. Res. J. Med. Sci, 17*(69), 84-91.

Tajali, S. A., Safania, A. M., ve Moosavi, S. J. (2013). The relationship between organizational culture and creativity in physical education experts in university of applied science and technology. *International Journal of Sport Studies, 3*(11), 1237-1245.

Talebloo, B. (2015). *Transformational leadership, organizational citizenship behaviour and school effectiveness in primary schools*. (Doctoral dissertation), University Putra Malaysia.

*Talebloo, B., Basri, R., Hassan, A., ve Asimiran, S. (2018). The Relationship between Transformational Leadership and Overall School Effectiveness in Primary Schools, Selangor, Malaysia Based on Teachers Perception. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, *7*(1), 630-649.

Tarhan, S. (2008). *İlköğretim okulundaki öğretmenlerin etkili okul algıları*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Beykent Üniversitesi, İstanbul.

Taş, Y. F. (2009). *Toplam kalite yönetimi ve stratejik liderlik*. (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

*Tatlah, I. A., ve Iqbal, M. Z. (2012). Leadership styles and school effectiveness: Empirical evidence from secondary level. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *69*(1), 790-797.

Taylor, D. E. (2008). *The influence of climate on student achievement in elementary schools* (Doctoral dissertation). The George Washington University.

Teddlie C., ve Reynolds D. (2000). *The International Handbook of School Effectiveness Research.* London, New York: Falmer.

Tek, B. (2014). *An investigation of the relationship between school leadership, teacher job satisfaction and student achievement* (Doctoral dissertation). Rhode Island: University of Rhode Island.

Teryl, J. L., ve Williams, H. S. (2013). Strategic Leadership in Schools. *Education*, *133*(3), 350-355.

Tett, R. P. ve Meyer, J. P. (1993). Job satisfaction, organizational commitment, turnover intention, and turnover: path analyses based on meta-analytic findings. *Personnel psychology*, *46*(2), 259-293

Thapa, A. (2013). School climate research. In Dary, T. ve Pickeral, T. (ed.) (2013). *School Climate Practices for Implementation and Sustainability*. A School Climate Practice Brief, Number 1, New York, NY: National School Climate Center.

Thapa, A., Cohen, J., Guffey, S., ve Higgins-D'Alessandro, A. (2013). A review of school climate research. *Review of Educational Research*, *88*(3), 357-385. doi: 10.3102/0034654313483907.

Thomas, Charalambos Bob, MA. (2002). Information communications technologies in education: A fasting bargain, Dissertation abstract M.A. MC Gill University, Canada, No12.p.12.

Thoonen, E. E., Sleegers, P. J., Oort, F. J., Peetsma, T. T., ve Geijsel, F. P. (2011). How to improve teaching practices: The role of teacher motivation, organizational factors, and leadership practices. *Educational administration quarterly*, *47*(3), 496-536.

Thorson, S. E. (2015). *An illusive search: A study investigating the link between instuctional leadership and school effectiveness* (Doctoral dissertation). The University of Alabama.

*Tinsley, V. S. (2003). *The effects of role conflict, educational policy and perceived effectiveness on the job satisfaction of the elementary school counselor*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Atlanta University, Georgia.

*Toprak, M. (2011). *İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin okul etkililiğine ilişkin görüşleri: (Adıyaman İli Örneği).* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Torney-Purta, J. (2002). The school's role in developing civic engagement: A study of Adolescents in twenty-eight countries. *Applied Developmental Science*, *6*(4), 203-212.

Townsend, T., ve Bates, R. (2007). Teacher education in a new millennium: Pressures and possibilities. In *Handbook of Teacher Education* (pp. 3-22). Springer Netherlands.

Townsend, T., ve MacBeath, J. (Eds.) (2011). *International handbook of leadership for learning*, Vol. 25. London: Springer.

Treputtharat, S., ve Tayiam, S. (2014). School climate affecting job satisfaction of teachers in primary education, Khon Kaen, Thailand. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *116*(1), 996-1000.

Tschannen-Moran, M. (2014). *Trust matters: Leadership for successful schools*: John Wiley & Sons.

Tshabalala, T., ve Ncube, A. C. (2014). The role played by school climate on school effectiveness in Zimbabwean secondary schools: A case study of Nkayi South Circuit. *Asian Journal of Social Sciences and Management Studies*, *1*(1), 29-34.

*Tuncel, H. (2013). *Etkili okul oluşturmada okul müdürünün dönüşümcü liderlik rolü.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.

Tunçel, M. (2008). *Genel Liseler ve Anadolu Liselerinin Etkili Okul Olma Özelliklerinin Karsılastırılması (Ankara ili Örnegi)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. Ankara.

Turan, S. (2006). *Eğitim liderliği.* Okul Yönetimlerini Geliştirme Programı Ders Notları, MEB İlköğretim Genel Müdürlüğü, Ankara.

*Turanç, C. (2017). *Okul Etkililiğinin Öğretmenlerin İş Doyumuna Etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Turhan, M., Şener, G., ve Gündüzalp, S. (2017). Türkiye'de okul etkililiği araştırmalarına genel bir bakış. *Turkish Journal of Educational Studies*, *4*(2). 103-151.

Tutkan, C. (2019). *Özel okullarda okul yöneticisi ve öğretmenlerin etkili okul algılarının incelenmesi.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bahçeşehir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

*Türker, Y. (2010). *İlköğretim okullarının etkililik düzeyleri ile örgüt sağlığı arasındaki ilişki.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.

*Udo, A. O. (2007). Teachers Assessment of Secondary School Effectiveness in Akwa Ibom State Of Nigeria. *African Research Review*, *1*(2), 165-172.

United States Department of Education, (2010). ESEA Reauthorization: A Blueprint for Reform. Retrieved from**:** http://www2.ed.gov/policy/elsec/leg/blueprint/index.html.

Usop, A. M., Kadtong, M. L. ve Usop, D. A. S. O. (2013). The significant relationship between work performance and job satisfaction in Philippines. *International Journal of Human Resource Management and Research*, *3*(2), 9-16.

Valentine, J. C., Pigott, T. D., ve Rothstein, H. R. (2010). How many studies do you need? A primer on statistical power for meta-analysis. *Journal of Educational and Behavioral Statistics*, *35*(2), 215-247.

Valentine, J. W., ve Prater, M. (2011). Instructional, transformational, and managerial leadership and student achievement: High school principals make a difference. *NASSP bulletin*, *95*(1), 5-30.

Van Deusen, N. P. (2013). *The relationship between leadership traits and personal characteristics of campus administrators* (Doctoral dissertation). Walden University.

*Vaux, N. D. (2015). *Academic optimism and organizational climate as predictors of academic achievement and school effectiveness* (Doctoral dissertation). University of Alabama.

Voight, A., Austin, G., ve Hanson, T. (2013). *A climate for academic success: How school climate distinguishes schools that are beating the achievement odds* (Report Summary) (pp. iii–31). San Francisco, CA: West Ed.

Walker, J.M.T, Wilkins, A. S., Dallaire, J.R., Sandler, H. ve Hoover-Dempsey (2005). Parental involvement: Model revision through scale development. *Elementary School Journal, 106*(2), 85-104.

Wallace, M. (2004). Orchestaring Complex Educational Change: Local Reorganisations of Schools In England. *Journal of Educational Change*. *5* (1), 57-78.

Wanat, C. L. (2010). Challenges balancing collaboration and independence in home–school relationships: Analysis of parents' perceptions in one district. *School Community Journal, 20(1),* 159-186.

Wang, C.L. ve Ahmed, P.K. (2003) 'Organisational learning: A critical review', *The Learning Organization*, 10(1), pp. 8–17. doi: 10.1108/09696470310457469.

Wang, M. T., ve Eccles, J. S. (2013). School context, achievement motivation, and academic engagement: A longitudinal study of school engagement using a multidimensional perspective. *Learning and Instruction*, *28*(1), 12-23.

Wang, M. T., ve Holcombe, R. (2010). Adolescents' perceptions of school environment, engagement, and academic achievement in middle school. *American Educational Research Journal*, *47*(3), 633-662. https://doi.org/10.3102/0002831209361209

Waters, T., Marzano, R., ve McNulty, B. (2003). Balanced Leadership: What 30 Years ofResearch Tells Us about the Effect of Leadership on Student Achievement. A Working Paper. GEN, Mid-Continent Research for Education and Learning.

Waters. T., Marzano, R., ve McNulty, B. (2004). Leadership that sparks learning. *Educational Leadership*, *61*(1),48-52.

Wayman, J. C., Stringfield, S., & Yakimowski, M. (2004). Software Enabling School Improvement through Analysis of Student Data. Report Number 67. *Center for Research on the Education of Students Placed at Risk (CRESPAR), Johns Hopkins University*.

*Wei, L. T. (2003). *Organizational climate and effectiveness in junior-middle schools in P. R. China*. (Unpublished master's thesis). University of Regina, Canada.

Wei, J., Yang, T, B., Luo, W., Qin. J, B, ve Kong, F, J. (2013). Complications following dorsal versus volar plate fixation of distal radius fracture: a meta-analysis. *Journal of International Medical Research*, *41*(2), 265-275.

Weiss, H. B., Lopez, M. E., ve Rosenberg, H. (2010). Beyond random acts: Family, school, and community engagement as an integral part of school reform. Washington, DC: US Department of Education. Retrieved from www.hfrp.org/content/download/3809/104680/file/PolicyFormPaper-120710.

Wentzel, K. R. (2009). Peers and academic functioning at school. In K. Rubin, W. Bukowski, & B. Laursen (Eds.), *Handbook of peer interactions, relationships, and groups: Social, emotional, and personality development in context* (pp. 531-547). New York, NY: Guilford Press.

Whelan, F. (2009). *Lessons Learned: How Good Policies Produce Better Schools*. London: Fenton Whelan.

Whitehead, A. (2002). *Meta-analysis of controlled clinical trials*. Chichester: John Wiley & Sons.

Williams, T. B. (2006). *Effective leadership practices utilized by principals in high achieving schools.* (Doctoral dissertation). Capella University. Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 3206383).

Wilson, T. (1999). Exploring models of information behaviour: the 'uncertainty'project. *Information Processing & Management*, *35*(6), 839-849.

Wiseman, P. P. (2010). *Strong Schools, Strong Leaders: What Matters Most in Times of Change*. BOOK, Plymouth: Rowman & Littlefield Education.

Witmer, M. L. (2005). *Relationships among transformational leadership, family background, teachers' commitment to change, effective schools' characteristics, and student achievement in California public comprehensive high schools: A structural equation model* (Doctoral dissertation). Azusa Pacific University.

Witziers, B., Bosker, R. J., ve Krüger, M. L. (2003). Educational leadership and student achievement: The elusive search for an association. *Educational administration quarterly*, *39*(3), 398-425.

Wong, P. (2012). Parent's involvement perspectives of the home-school interrelationship: A story of two Hong Kong Australasian families. *Australasian Journal of Early Childhood*, *37*(4), 59-67.

Wood, G. (2009). *Parent involvement and technologically-based communication in Missouri's top performing schools* (Doctoral dissertation). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database**.** (UMI 3372736).

Wu, R. T. Y. (2005). Relationship between teachers' teaching effectiveness and school effectiveness in comprehensive high schools in Taiwan, republic of China. *Paper presented at the International Congress for School Effectiveness and Improvement Conference* (Barcelona, Spain, Jan 2-5, 2005). www.eric.ed.gov.

Wuch, J. (2013). *The Impact of Elementary Principals' Leadership Styles on School Climates and Student Achievement in an Urban Setting: A Mixed-methods Study* (Doctoral dissertation). Missouri Baptist University.

Yalnızlar, D. N. (2019). *Ortaöğretim kurumlarının etkili okul özelliklerine sahip olma düzeyi ile öğretmenlerin örgütsel kimlik algısı arasındaki ilişki (Tekirdağ ili Süleymanpaşa merkez ilçesi örneği).* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yang, Y. ve Niu, T. (2018). A meta-analysis of associations of LEPR Q223R and K109R polymorphisms with Type 2 diabetes risk. *PloS one*, *13*(1), e0189366. www.erim.eur.nl.(2018).https://www.erim.eur.nl/research-facilities/meta-essentials/user-manual/work-with-the-workbooks/publication-bias-analysis-sheet/failsafe-n-tests/ adresinden 01.06.2019 tarihinde elde edildi.

Yangaiya, S. A., ve Ali, H. M. (2013). Influence of distributed leadership on school effectiveness. *International Journal of Managment, IT and Engineering*, *3*(3), 129-140.

Yaralı, İ. (2002). İlköğretim kurumlarının etkili okulun veliler boyutundaki özelliklerine sahip olma düzeyleri.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

*Yelok, F. E. (2006). *Genel Liselerde Görevli Öğretmenlerin Etkili Okula İlişkin Görüşleri (Ankara İli Örneği).* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

*Yıldırım, İ. (2015). *Okul yöneticilerinin kişilik ve denetim odağı özelliklerinin öğretmenlerin iş doyumu ve okul etkililiği açısından incelenmesi*. (Yayınlanmamış doktora tezi), Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

*Yıldırım, İ., Akan, D., ve Yalçın, S. (2017). The relationship between the job satisfaction and school effectiveness perceptions of classroom teachers. *Erzincan University Journal of Faculty of Education*, *19*(1), 69-81.

*Yılmaz, V. (2006). *İlköğretim okullarının etkili okul özelliklerine sahip olma düzeyleri (Düzce ili örneği)*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.

*Yılmaz, E. (2010). *İlköğretim okulu müdürlerinin öğretimsel liderlik rolleri ile etkili okul arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

*Yılmaz, K. (2015). *Öğretmenlerin örgütsel farkındalık ve örgütsel güven algıları ile okulların örgütsel etkililik düzeyleri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.

Yisrael, S. B. (2013). *The Warrior Principal: New Leadership for Urban Schools.* New York: Rowman & Littlefield Education.

Ylimaki, R; Bennett, J; Fan, J. ve Villasenor, E. (2012). Notions of 'success' in Southern Arizona schools: Principal leadership in changing demographics and border contexts. *Leadership and Policy in Schools*, *11*(2), 168–193.

You, S., Kim, A. Y., ve Lim, S. A. (2017). Job satisfaction among secondary teachers in Korea: Effects of teachers' sense of efficacy and school culture. *Educational Management Administration & Leadership*, *45*(2), 284-297.

Yukl, G. (2006). *Leadership in organizations* (6th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson.

Yukl, G., ve Uppal, N. (2017). *Leadership in organizations* (8th ed.). Uttar Pradesh, India: Pearson.

Yusof, S. R. M., ve Aspinwall, E. M. (2000). Critical success factors in small and medium enterprises: survey results. *Total quality management*, *11*(4-6), 448-462.

Zairi, M. (1995) Leadership in TQM implementation: some case examples. *American Journal of Management Development*, 1, pp. 37- 44.

*Zembat, R., Koçyiğit, S., Tuğluk, M. N., ve Doğan, H. (2010). The relationship between the effectiveness of preschools and leadership styles of school managers. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *2*(2), 2269-2276.

Zendeli, F. (2011). Educational Reforms and Administration of the Education in Macedonia. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, *15*(0), 4071–4075. JOUR.

Zhang, Z. (2000). Developing a model of quality management methods and evaluating their effects on business performance. *Total Quality Management*, *11*(1), 129-137.

Zigarelli, M. A. (1996). An Empirical test of conclusions from effective schools. *Journal of Educational Research*, *90*(2), 103-111.

Zimmerman, B.J. ve Dibenedetto, M.K. (2008). Mastery learning and assessment: Implications for students and teachers in an era of high stakes testing. *Psychology in the Schools*, Vol. *45*(3) 206-216. DOI: 10.1002/pits.20291.

Zullig, K. J., Koopman, T. M., Patton, J. M., ve Ubbes, V. A. (2010). School climate: Historical review, instrument development, and school assessment. *Journal of Psychoeducational Assessment*, *28*(2), 139–152.

Zullig, K. J., Huebner, E. S., ve Patton, J. M. (2011). Relationships among school climate domains and school satisfaction. *Psychology in the Schools*, *48*(2), 133–145 doi:10.1002/pits.20532.

Editör:
Doç. Dr. Süleyman Karataş

Eğitim Bilimleri

Alanında Uluslararası Araştırmalar XXIII

EĞİTİM
yayınevi

EĞİTİM BİLİMLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XXIII

Editör: Doç. Dr. Süleyman Karataş

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-09-7
1. Baskı, Şubat 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

EĞİTİM BİLİMLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XXIII
Editör: Doç. Dr. Süleyman Karataş
IV+222 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-09-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

Kaynakça

Açıkalın, A. (1997). Toplumsal, Kurumsal ve Teknik Yönleriyle Okul Yöneticiliği. Ankara, PEGEM Yayın No:10, 2

Akaya, Ş., Yıldız, A., Feyzullah, T., Bülbül, Ö., Bağ, G., Arslan, S., Nar, E., Aşçı, M., Ve Kurtoğlu, İ., Eğitim Yönetimi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ders Notları

Aydın, M. (2000). Eğitim Yönetimi: Karar Verme. Ankara Hatiboğlu Yayınevi

Aytaç, T. (2002). Post-modern eğitim yöneticisi. İçinde, 21. Yüzyıl Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi Sempozyumu, 16-17 Mayıs, 59-64.

Bayrak, C. & Terzi, Ç (2004). Okul Yöneticilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Okullara Yansımaları,XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, Malatya: 298

Bursalıoğlu, Z. (2002). Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış. Okulda Yönetim Süreçleri ve İşleri. Ankara: Pegem Yayıncılık, 5-38

Bursalıoğlu, Z. (2008). Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış. 14. Basım Ankara: Pegem A Yayıncılık

Can. N. (2002). Değişim Sürecinde Eğitim Yönetimi. Millî Eğitim Dergisi. Ankara: MEB Basım Evi

Cherian, F. & Daniel, Y. (2008). Principal leadership in new teacher induction: Becoming agents of change. International Journal of Education Policy and Leadership 3(2):8

Cuban, L. (1985). Principaling: Images and roles. Peabody Journal of Education, 63(1):107-119.

Çelik, V. (2000). Eğitimsel liderlik. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Çelik, V.(2002) Okul Kültürü ve Yönetimi, Pegem Yayıncılık, Ankara, 4-43

Day, C., Harrıs, A., Hadfield, M., (2001). Challenging The Orthodoxy of Effective School Leadership, Leadership in Education, Vol.4, No:1.

Dönmez, B. & Sincar, M. (2008). Avrupa Birliği Sürecinde Yükselen Ağ Toplumu Ve Eğitim Yöneticileri, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 7 (24).

Erçetin, Ş. Şule.(1993) Ast-Üst İlişkileri (Okul Müdürü ve Öğretmenlerin Birbirlerini Etkilemekte Kullandıkları Güçler). Ankara: Şafak Matbaacılık Ltd.Şti, 186

Gaston, W. D. (2005).Defining the roles and responsibilities of public school assistant principals in Virginia. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), The College of William and Mary in Virginia.

Güven, M, (2009), Milli Eğitim Bakanlığı Müfettişlerinin Okul Rehberlik Hizmetleri ve Denetimleriyle İlgili Görüşleri, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, The Journal of International Social Research Vol. 2(9) Fall 2009:172

Gedikoğlu, T., Şahin, S. & Büyükelbaşı, (2004). İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Kültürel Liderlik Davranışlarına İlişkin Yönetici Ve Öğretmen Algıları, M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 19: 73-84.

Grıffıth, J. (2004). Relation of Principal Transformational Leadership to School Staff Job Satisfaction, Staff Turnover and School Performance", Journal of Educational Administration, Vol. 42, Iss. 3.Hallinger, P. & Leithwood, K. (1996). Culture and educational administration: A case of finding what you don't know you don't know.Journal of Educational Administration, sayı 34: 98-116.

Hesapçıoğlu, M. (2006). Eğitim Kurumlarında Kalite Olgusu Ve Kalite Güvence Sistemleri, M.Ü.Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 23, 143-160.

IBE-International Bureau of Education.(1998). Curriculum development. Educational Innovation and Information, 97

Kaya, Y. K.(1979). Eğitim Yönetimi. Ankara: TODAİE Yayını No:184.

Kaya, Y. K. (1996). Eğitim Yönetimi Kuram ve Türkiye'deki Uygulama. Ankara: Bilim Kitap, 94.

Kartal, S. (2007). Türk Eğitim Sisteminde Eğitim Yönetiminin ilk Aşaması: Müdür Yardımcılığı-Bir Model Önerisi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Burdur:3.

Keskinkılıç, K.(2007). Türk Eğitim Sistemi Ve Okul Yönetimi, Pegem Yayıncılık, Ankara.

Loc, N. (2011). Developing management skills for the learners of educational management and leadership programs in Vietnam- challenges and solutions, Hanoi: University of Education, VNU, 1-16

Lyons, J. E. (2010). The principalship. http://www. education. uncc. edu/jelyons [17 Nisan 2010].

Markley, D. L. (2008).The changing roles and responsibilities of the high school principal. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Widener University:53.

Memduhoğlu, B. H. & Yılmaz. K.(2010). Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi, Pegem Akademi, İstanbul:186

Milli Eğitim Bakanlığı Yönetici ve Öğretmenlerin Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Kararları T.C. Resmi Gazete, 2018

Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumlarına Yönetici Görevlendirme Yönetmeliği T.C. Resmi Gazete,2018

Oral, Ş.(2005). İlköğretim Okullarının Etkili Okul Kavramı Açısından Değerlendirilmesi, Batman İli Örneği, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dicle Üniversitesi, SBE. Diyarbakır:80

Owens, R. G. (2001). Organizational Behavior in Education – Instructional Leadership and School Reform, Allyn and Bacon.

Özdemir, S., Yalın, H. İ. & Sezgin, F. (2004). Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Yenilenmiş 5.Baskı. Anakara: Nobel Yayın Dağıtım.

Özdemir, A. (2006). Okul Kültürünün Oluşturulması Ve Çevreye Tanıtılmasında Okul Müdürlerinden Beklenen Ve onlarda Gözlenen Davranışlar, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 4 (4): 411-433.

Podmostko, M. (2000). Leadership for student learning: Reinventing the principalship. school leadership for the 21st century initiative. A Report of the Task Force on the Principalship. Institute for Educational Leadership, Washington.

Reyes-Gonzalez, S. (2007). Professional vitality: Perspectives from nine school principals. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Washington State University, College of Education.

Sarıtaş, Mustafa.(1991). İlkokul Müdürlerinin Etki Sürecine İlişkin Yeterlikleri. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi, 174.School-Based & Budgeting, H.(1998). http://sps.gspa.washington.edu/sps/ hb-sbb.html

Starratt, R.J. (2004). Ethical Leadership, San Francisco: Jossey-Bass.

Şirin, H. (2007). Okul ve özellikleri. İçinde, S. Özdemir (Ed.). Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Şişman, M ve Taşdemir, İ (2008). Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi, Ankara: Pegem A Yayıncılık,4

Şişman, M. & Turan, S. (2004). Dünyada eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesine ilişkin bazı başlıca yönelimler ve Türkiye için çıkarılabilecek bazı sonuçlar, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 2(1) :13-26.

Şişman, M. (1996). Etkili Okul Yönetimi, İlkokullarda bir Araştırma. Yayınlanmamış Araştırma Raporu. Eskişehir, 96

Şişman, M. (2011). Öğretim Liderliği. 3.Baskı. Ankara: Pegem Akademi, 24

Taymaz, H.(2003). İlköğretim Ve Ortaöğretim Okul Müdürleri İçin Okul Yönetimi. Ankara: Pegem A Yayıncılık, 2003 ,55

Tıerney, W. G.(1988) Organizational Cutture in Highar Education Journal of Higher Education Wel: 59, No: 1

Turan, S. (2007). Bir insan Olarak Okul Müdürü. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Uygun, S. (2013). TES Sorunları (Geleneksel ve Güncel). (1). Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.

Uluğ, F.(1995). İlköğretimde Okul-Çevre İlişkileri Gazi Üniversitesi End. San. Eğt. Fakültesi Dergisi

Yiğit, B. (2000). Sınıf Yönetimi, Pegem A Yayıncılık, Ankara: 44-45

Weiss, H. C. & Cambone, J. (1994). Principals, shared decision making, and school reform. Educational Evaluation and Policy analysis, 16(3): 287-301

KAYNAKÇA

Ahmad, S., Umirzakova, S., Jamil, F. ve Whangbo, T. K. (2022). Internet-of-things-enabled serious games: A comprehensive survey. *Future Generation Computer Systems-the International Journal of Escience*, *136*, 67-83. https://doi.org/10.1016/j.future.2022.05.026

Alhamuddin, A., Inten, D. N., Mulyani, D. ve Erlangga, R. D. (2021). *21st Century Learning*. İçinde D. Ahamadi, I.J. Triwardhani, A. Satriani, F.S. Ikom, A. Alhamuddin, A.F. Sebayang (Editörler), *4th Social and Humanities Research Symposium (SoRes 2021)* (ss. 332-337). Seville: 11–13 Kasım 2021.

Baker, R. (2010). Data mining for education. *International encyclopedia of education*, *7*(3), 112-118.

Barnard-Brak, L., Paton, V. O. ve Lan, W. Y. (2010). Profiles in self-regulated learning in the online learning environment. *International Review of Research in Open and Distributed Learning*, *11*(1), 61-80.

Ben Youssef, A., Dahmani, M. ve Ragni, L. (2022). ICT use, digital skills and students' academic performance: Exploring the digital divide. *Information*, *13*(3), 129.

Campbell, J. P., DeBlois, P. B. ve Oblinger, D. G. (2007). Academic analytics: A new tool for a new era. *EDUCAUSE review*, *42*(4), 40-57.

Capuano, N. ve Caballé, S. (2020). Adaptive Learning Technologies [Article]. *Ai Magazine*, *41*(2), 96-98.

Cebrián, G., Palau, R. ve Mogas, J. (2020). The smart classroom as a means to the development of ESD methodologies. *Sustainability*, *12*(7), 3010.

Chen, M. Z., Sinha, A., Hu, K. X. ve Shah, M. I. (2021). Impact of technological innovation on energy efficiency in industry 4.0 era: Moderation of shadow economy in sustainable development. *Technological Forecasting and Social Change*, *164*, 120521. https://doi.org/10.1016/j.techfore.2020.120521

Clow, D. (2012). The learning analytics cycle: closing the loop effectively. İçinde S.B. Shum, D. Gasevic, R. Ferguson (Editörler), 2nd International Conference on Learning Analytics and Knowledge (ss. 134-138). Vancouver: 29 Nisan - 2 Mayıs 2012

Demianenko, V. M. (2020). The Model for Adaptive Learning Systems of Open Education Information Environment [Article]. *Information Technologies and Learning Tools*, *77*(3), 27-38. https://doi.org/10.33407/itlt.v77i3.3603

Deng, Q. (2022). A Research on Online Education Behavior and Strategy in University. *Front Psychol*, *13*, 767925. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.767925

Drissi, S. ve Amirat, A. (2016). An adaptive e-learning system based on student's learning styles: An empirical study. *International Journal of Distance Education Technologies (IJDET)*, *14*(3), 34-51.

Ezzaim, A., Dahbi, A., Haidine, A. ve Aqqal, A. (2023). AI-Based Adaptive Learning: A Systematic Mapping of the Literature. *Journal of Universal Computer Science*, *29*(10), 1161-1197. https://doi.org/10.3897/jucs.90528

Fayyad, U., Piatetsky-Shapiro, G. ve Smyth, P. (1996). From data mining to knowledge discovery in databases. *Ai Magazine*, *17*(3), 37-37.

Ferguson, R. (2012). Learning analytics: drivers, developments and challenges. *International Journal of Technology Enhanced Learning*, *4*(5-6), 304-317.

Forsyth, B., Kimble, C., Birch, J., Deel, G. ve Brauer, T. (2016). Maximizing the Adaptive Learning Technology Experience. *Journal of Higher Education Theory & Practice*, *16*(4), 80-88.

Fullan, M., Azorín, C., Harris, A. ve Jones, M. (2023). Artificial intelligence and school leadership: challenges, opportunities and implications. *School Leadership & Management*, 1-8.

Godwin-Jones, R. (2019). Riding the digital wilds: Learner autonomy and informal language learning. *Language Learning & Technology*, 23(1), 8-25.

Goksel, N. ve Bozkurt, A. (2019). Artificial intelligence in education: Current insights and future perspectives. İçinde S. Sisman-Ugur ve G. Kurubacak (Editörler), *Handbook of Research on Learning in the Age of Transhumanism* (ss. 224-236). Hershey, PA: IGI Global.

Hamal, O., El Faddouli, N. E., Harouni, M. H. A. ve Lu, J. (2022). Artificial Intelligent in Education. *Sustainability*, *14*(5), 11, 2862. https://doi.org/10.3390/su14052862

Havens, T. ve Stoldt, R. (2022). Netflix: Streaming channel brands as global meaning systems. İçinde D. Johnson (Editör), *From Networks to Netflix* (ss. 201-212). New York, NY: Routledge.

Hoi, V. N. ve Mu, G. M. (2021). Perceived teacher support and students' acceptance of mobile-assisted language learning: Evidence from Vietnamese higher education context. *British Journal of Educational Technology*, *52*(2), 879-898.

Jinliang, Z., Lipeng, W. ve Bin, L. (2020). Research on Learning Behavior Optimization based on Learning Analysis in Intelligent Environment. *Distance Education in China*, *38*(2), 69-79.

Karataş, S., Gök, R. ve Özçetin, S. (2015). Okul Yöneticilerinin Yenilik Yönetimi Yeterliklerine İlişkin Öğretmen Algıları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 167-185.

Khurma, O. A., Ali, N. ve Hourani, R. B. (2023). The effect of the web-quest inquiry learning model in enhancing critical thinking and motivation for grade eight science students. İçinde J. Keengwe (Editör), *Handbook of Research on Facilitating Collaborative Learning Through Digital Content and Learning Technologies* (238-260). Hershey, PA: IGI Global.

Krechetov, I. ve Romanenko, V. (2020). Implementing the Adaptive Learning Techniques. *Voprosy Obrazovaniya-Educational Studies Moscow,* 2, 252-277. https://doi.org/10.17323/1814-9545-2020-2-252-277

Kurilovas, E., Kubilinskiene, S. ve Dagiene, V. (2014). Web 3.0–Based personalisation of learning objects in virtual learning environments. *Computers in Human Behavior*, *30*, 654-662.

Li, F., He, Y. ve Xue, Q. (2021). Progress, challenges and countermeasures of adaptive learning. *Educational Technology & Society*, *24*(3), 238-255.

Li, H., Liu, S.-M., Yu, X.-H., Tang, S.-L. ve Tang, C.-K. (2020). Coronavirus disease 2019 (COVID-19): current status and future perspectives. *International journal of antimicrobial agents*, *55*(5), 105951.

Lu, Y. (2019). Artificial intelligence: a survey on evolution, models, applications and future trends. *Journal of Management Analytics*, *6*(1), 1-29. https://doi.org/10.1080/23270012.2019.1570365

Midgley, C., Maehr, M. L., Hruda, L. Z., Anderman, E., Anderman, L., Freeman, K. E. ve Urdan, T. (2000). *Manual for the Patterns of Adaptive Learning Scales (PALS)*. Ann Arbor: University of Michigan.

Moreno-Guerrero, A.-J., López-Belmonte, J., Marín-Marín, J.-A. ve Soler-Costa, R. (2020). Scientific development of educational artificial intelligence in Web of Science. *Future Internet*, *12*(8), 124.

Özçetin, S. (2021). Öğrenme. İçinde Ö.P. Sakaryalı (Editör), *Eğitim Psikolojisi* (ss. 347-370). Ankara: Eğiten Kitap

Pai, K.-C., Kuo, B.-C., Liao, C.-H. ve Liu, Y.-M. (2021). An application of Chinese dialogue-based intelligent tutoring system in remedial instruction for mathematics learning. *Educational Psychology*, *41*(2), 137-152.

Pantelimon, F. V., Bologa, R., Toma, A. ve Posedaru, B. S. (2021). The Evolution of AI-Driven Educational Systems during the COVID-19 Pandemic. *Sustainability*, *13*(23), 13501. https://doi.org/10.3390/su132313501

Pliakos, K., Joo, S.-H., Park, J. Y., Cornillie, F., Vens, C. ve Van den Noortgate, W. (2019). Integrating machine learning into item response theory for addressing the cold start problem in adaptive learning systems. *Computers & Education*, *137*, 91-103.

Reiners, T. ve Dreher, H. (2009). Culturally-based adaptive learning and concept analytics to guide educational website content integration. *Journal of Information Technology Education: Research*, *8*(1), 125-139.

Tsai, S. C., Chen, C. H., Shiao, Y. T., Ciou, J. S. ve Wu, T. N. (2020). Precision education with statistical learning and deep learning: a case study in Taiwan. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, *17*(1), 1-13. https://doi.org/10.1186/s41239-020-00186-2

Tuomi, I. (2018). *The Impact of Artificial Intelligence on Learning, Teaching, and Education* (JCR Science for Policy Report, Issue. E. Union.

Vieira, C., Parsons, P. ve Byrd, V. (2018). Visual learning analytics of educational data: A systematic literature review and research agenda. *Computers & Education*, *122*, 119-135.

Villegas-Ch, W., Román-Cañizares, M. ve Palacios-Pacheco, X. (2020). Improvement of an online education model with the integration of machine learning and data analysis in an LMS. *Applied Sciences*, *10*(15), 5371.

Volodymyrivna, K. I., Vitaliiivna, C. A., Leonidovych, K. S., Ibrahimova, L. ve Iryna, S. (2022). Artificial Intelligence in Personalized ICT Learning. *International Journal of Computer Science and Network Security*, *22*(2), 159-166. https://doi.org/10.22937/Ijcsns.2022.22.2.21

Wang, S., Christensen, C., Cui, W., Tong, R., Yarnall, L., Shear, L. ve Feng, M. (2020). When adaptive learning is effective learning: comparison of an adaptive learning system to teacher-led instruction. *Interactive Learning Environments*, *31*(2), 793-803. https://doi.org/10.1080/10494820.2020.1808794

Wang, S., Christensen, C., Cui, W., Tong, R., Yarnall, L., Shear, L. ve Feng, M. (2023). When adaptive learning is effective learning: comparison of an adaptive learning system to teacher-led instruction. *Interactive Learning Environments*, *31*(2), 793-803. https://doi.org/10.1080/10494820.2020.1808794

Wang, T., Lund, B. D., Marengo, A., Pagano, A., Mannuru, N. R., Teel, Z. A. ve Pange, J. (2023). Exploring the Potential Impact of Artificial Intelligence (AI) on International Students in Higher Education: Generative AI, Chatbots, Analytics, and International Student Success. *Applied Sciences-Basel*, *13*(11), 6716. https://doi.org/10.3390/app13116716

Yawalkar, M. V. V. (2019). A study of artificial intelligence and its role in human resource management. *International Journal of Research and Analytical Reviews (IJRAR)*, *6*(1), 20-24.

Zhang, Z., Liu, W. ve Han, Z. (2014). Learning dashboard: a novel learning support tool in the big data era. *Modern Distance Education Research,* 3, 100-107.

Kaynakça

Ataş, H., & Gündüz, S. (2019). Yükseköğretimde dijital dönüşüm. *Dijital Dönüşüm Ekonomik ve Toplumsal Boyutuyla. Gazi Kitabevi*. https://www.researchgate.net/profile/Hueseyin-Atas/publication/340167214_Yuksekogretimde_Dijital_Donusum/links/5ea364be45851553faacd05b/Yueksekoegretimde-Dijital-Doenuesuem.pdf

ATAŞ, S. G. H. (2022). Delphi yöntemi ile eğitimde dijital dönüşümün etkilerinin tartışılması. *SOCIAL SCIENCES STUDIES JOURNAL (SSSJournal)*, *6*(61), 1672-1684. https://sssjournal.com/?mod=makale_tr_ozet&makale_id=60910

Bautista, A. S., & Lissen, E. S. E-learning in 15 days. Challenges and renovations in Primary and Secondary Education of the Republic of Croatia during the COVID-19 crisis. How have we Introduced distance Learning? Revista Española de Educación Comparada, (36), 181-195.

Bork, A. (2002). Distance learning through highly-interactive tutorials. Digital Academe: The New Media And Institutions Of Higher Education And Learning. Ed.: William H. Dutton, Brian D. Loader. S.: 128-135. London: Routledge

Bozkurt, A., Hamutoğlu, N. B., KABAN, A. L., TAŞÇI, G., & Aykul, M. (2021). Dijital bilgi çağı: Dijital toplum, dijital dönüşüm, dijital eğitim ve dijital yeterlilikler. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, *7*(2), 35-63. https://dergipark.org.tr/en/pub/auad/article/911584

Burcu, E., & TARHAN, Ç. (t.y.). TÜRKİYE'DE EĞİTİMDE DİJİTAL DÖNÜŞÜM: CBS TABANLI BİR ANALİZ. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *24*(ÖZEL SAYI), 322-336. Geliş tarihi 23 Ocak 2024, gönderen https://dergipark.org.tr/en/pub/deusosbil/article/1189601

ÇETİN, R. B., Mehmet, K., KAPYAPAR, M., & COŞKUN, S. (2022). Eğitimde Dijital Dönüşüme İlişkin Kuramsal Bir Değerlendirme. *Atlas Journal*, *8*(49), 2783-2794. https://atlasjournal.net/index.php/atlas/article/view/528

EROL, İ., & ÇAYAK, S. (t.y.). *KÜRESEL DÜNYADA MODERNLEŞME EĞİLİMİ OLARAK EĞİTİMİN DİJİTALLEŞMESİ1*. Geliş tarihi 23 Ocak 2024, gönderen https://www.researchgate.net/profile/Ismail-Erol-8/publication/369633740_KURESEL_DUNYADA_MODERNLESME_EGILIMI_OLARAK_EGITIMIN_DIJITALLESMESI/links/64268912a1b72772e43d70ad/KUeRESEL-DUeNYADA-MODERNLESME-EGILIMI-OLARAK-EGITIMIN-DIJITALLESMESI.pdf

GÜMÜŞOĞLU, E. K. (2017). Yükseköğretimde dijital dönüşüm. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, *3*(4), 30-42. https://dergipark.org.tr/en/pub/auad/issue/34247/378482

Karabacak, Z. İ., & Sezgin, A. A. (2019). Türkiye'de dijital dönüşüm ve dijital okuryazarlik. *Türk İdare Dergisi*, *1*(488), 319-343. https://www.researchgate.net/profile/Ayse-Asli-Sezgin-Bueyuekalaca/publication/335840242_TURKIYE'DE_DIJITAL_DONUSUM_VE_DIJITAL_OKURYAZARLIK/links/5d7f90fc299bf10c1ab12c17/TUeRKIYEDE-DIJITAL-DOeNUeSUeM-VE-DIJITAL-OKURYAZARLIK.pdf

KARACA, İ., & KARACA, N. (2021). 2023 Vizyon Belgesi'nin Dijitalleşme Açısından İncelenmesi. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi*, *5*(1), 1-8. https://dergipark.org.tr/en/pub/uead/article/855514

KAROĞLU, A. K., Kübra, B. A. L., & Çimşir, E. (2020). Toplum 5.0 sürecinde Türkiye'de eğitimde dijital dönüşüm. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, *3*(3), 147-158. https://dergipark.org.tr/en/pub/uad/issue/57871/815428

Mhlanga, D., & Moloi, T. (2020). COVID-19 and the Digital Transformation of Education: What Are We Learning on 4IR in South Africa?. Education Sciences, 10(7), 180

Parlak, B. (2017). Dijital çağda eğitim: Olanaklar ve uygulamalar üzerine bir analiz. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *22*(Kayfor 15 Özel Sayısı), 1741-1759. https://dergipark.org.tr/en/pub/sduiibfd/issue/53208/708302

SALAR, H. C., ÖZÇINAR, H., KARA, C. O., VATANSEVER, İ., KISAÇ, İ., & KUTLUHAN, A. (2023). Pandemi deneyimi sonrasında, öğretim elemanlarının eğitimde dijital dönüşüme ilişkin görüşleri: Pamukkale Üniversitesi örneği. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, *9*(1), 1-22. https://dergipark.org.tr/en/pub/auad/issue/75716/1192794

Sarıtepeci, M. (2020). *1. Ulusal Eğitimde Dijital Dönüşüm Sempozyumu Program ve Bildiri Özetleri Kitabı*. NEÜ Yayınları. https://acikerisim.erbakan.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12452/9510

Şenbahar, Ö. F., Merdan, Y., Oğuz, M., & Yeşilnacar, Y. (2023). Eğitimde Dijital Dönüşümün Eğitim Yönetimi Üzerindeki Etkileri. *ACADEMIC SOCIAL RESOURCES JOURNAL*, *8*(55), 4125-4133. https://asrjournal.org/?mod=makale_tr_ozet&makale_id=72964

TAŞKIRAN, A. (2017). Dijital çağda yükseköğretim. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, *3*(1), 96-109. https://dergipark.org.tr/en/pub/auad/issue/34114/377387

Tonbuloğlu, İ., & Tonbuloğlu, B. (2021). *Eğitimde dijital dönüşüm harmanlanmış öğrenme*. https://avesis.yildiz.edu.tr/publication/details/a8725a6c-cb51-4587-8d18-cd02d1db2079/egitimde-dijital-donusum-harmanlanmis-ogrenme

Vogt, P., Lesch, U., Friese, N. (2019). Implementing Digital Methods into Project-Based Engineering Courses. The Challenges of the Digital Transformation in Education Proceedings of the 21st International Conference on Interactive Collaborative Learning (ICL2018). Ed.: M. E. Auer ve T. Tsiatsos. S.: 299–310. Switzerland: Springer

Yıldız, A. (2013). Türkiye'de öğretmenlik mesleğinin dönüşümü: İdealist öğretmenden sınava hazırlayıcı teknisyen öğretmene. *Eleştirel Pedagoji Dergisi*, *5*(27), 43-50.

KAYNAKÇA

Bayrak Kök, N., & Özcan, D. (2012). Eğitim ve Toplumsal Değişim. Ankara Üniversitesi Yayınları.

Balcı, A. (1993). Etkili Okul. Pegem Akademi.

Balcı, A. (2004). Etkili Okul. Pegem Akademi.

Bursalıoğlu, Z. (2005). Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış. Pegem A Yayınları.

Çetin, M. (2004). Örgüt Kültürü ve Yönetimi. Beta Yayınları.

Deal, T. E., & Kennedy, A. A. (1982). Corporate Cultures: The Rites and Rituals of Corporate Life. Addison-Wesley.

Deal, T. E., & Kennedy, A. A. (1983). Corporate Cultures: The Rites and Rituals of Corporate Life. Addison-Wesley.

Deal, T. E., & Peterson, K. D. (1990). The Principal's Role in Shaping School Culture. U.S. Department of Education.

Durkheim, E. (1893). The Division of Labor in Society. Free Press.

Eren, E. (2004). Örgüt Kültürü ve Yönetimi. Beta Yayınları.

Eyüboğlu, İ. Z. (2006). Okul Kültürü ve Değişim. Eğitim ve Bilim Dergisi.

Fat, S. (2002). Örgüt Kültürü ve Etkinlik. Alfa Yayınları.

Fullan, M. (2002). The Change Leader. Educational Leadership, 59(8), 16-20.

Fullan, M. (2007). The New Meaning of Educational Change. Teachers College Press.

Gökalp, Z. (1923). Türkçülüğün Esasları. Türk Yurdu Basımevi.

Hargreaves, A., & Fullan, M. (2012). Professional Capital: Transforming Teaching in Every School. Teachers College Press.

Hofstede, G. (2001). Culture's Consequences: Comparing Values, Behaviors, Institutions, and Organizations Across Nations. Sage Publications.

Hollins, E. R. (1996). Culture in School Learning: Revealing the Deep Meaning. Lawrence Erlbaum Associates.

House, R. J., Hanges, P. J., Javidan, M., Dorfman, P. W., & Gupta, V. (Eds.). (2004). Culture, Leadership, and Organizations: The GLOBE Study of 62 Societies. Sage Publications.

Kroeber, A. L., & Kluckhohn, C. (1952). Culture: A Critical Review of Concepts and Definitions. Harvard University Press.

Leithwood, K., & Jantzi, D. (2000). The Effects of Transformational Leadership on Organizational Conditions and Student Engagement with School. Journal of Educational Administration, 38(2), 112-129.

Linton, R. (1947). The Cultural Background of Personality. Appleton-Century-Crofts.

Mayo, E. (1933). The Human Problems of an Industrial Civilization. Macmillan.

Mink, O. G., Owen, K. Q., & Mink, B. P. (1993). Developing High-Performance People: The Art of Coaching. Addison-Wesley.

Özdemir, S. (2012). Okul Kültürü ve Değişim. Eğitim ve Bilim Dergisi.

Peters, T. J., & Waterman, R. H. (1982). In Search of Excellence: Lessons from America's Best-Run Companies. Harper & Row.

Peterson, K. D. (2002). Positive or Negative?. Journal of Staff Development, 23(1), 5.

Robbins, S. P., & Coulter, M. (2005). Management. Prentice Hall.

Roethlisberger, F. J., & Dickson, W. J. (1939). Management and the Worker. Harvard University Press.

Sabuncuoğlu, Z., & Tüz, M. (2005). Örgütsel Psikoloji. Ezgi Kitabevi.

Schein, E. H. (2010). Organizational Culture and Leadership. Jossey-Bass.

Schein, E. H. (2011). Organizational Culture and Leadership. Jossey-Bass.

Schlechty, P. C. (2014). Inventing Better Schools: An Action Plan for Educational Reform. Jossey-Bass.

Sergiovanni, T. J. (2001). The Principalship: A Reflective Practice Perspective. Allyn and Bacon.

Şişman, M. (2002). Öğretim Liderliği. Pegem Akademi.

Şişman, M., & Turan, S. (2004). Okul Yönetimi. Pegem Akademi.

Stolp, S., & Smith, S. C. (1994). School Culture and Climate. The Keys to Improving Student Achievement. A National Survey of School Effectiveness Reports.

Terzi, A. R. (2005). Okul Kültürü ve Yönetimi. Nobel Yayın Dağıtım.

Tylor, E. B. (1871). Primitive Culture. John Murray.

Woodbury, R. D. (2006). School Culture: Understanding the Hidden Curriculum. Corwin Press.

Yamak, S. (1996). Örgüt Kültürü ve Yönetimi. Vipaş Yayınları.

KAYNAKÇA

Alzugaray, F. J. Z., Hernandez, S. O., Lopez, O. C., & Gil, B. M. (2015). Kenny Music Performance Anxiety Inventory: Confirmatory Factor Analysis of the Spanish Version. *Psychology of Music,* 44(3), 340-352.

Akın, Ö. (2007). Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Keman Dersinde 'Anlamlandırma Stratejisi'nin Kullanımı ve Etkililik Düzeyi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.

Bahadır, N. (2016). Ergenlerin Müzikal Performans Kaygısı ile Ailelerinin Beklentileri Arasındaki İlişki. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Bento, C., Pereira, A. T., Azevedo, J., Saraiva, J., Flett, G. L., Hewitt, P. L., & Macedo, A. (2020). Development and Validation of a Short Form of the Child-Adolescent Perfectionism Scale. *Journal of Psychoeducational Assessment, 38*(1), 26-36.

Çepikkurt, F. (2011). Üniversiteli Hentbolcuların Mükemmeliyetçilik ve Kaygı Düzeyleri ile Başarı Hedefleri ve Müsabaka Sonuçlarına Yaptıkları Yükleme Biçimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi.

Erten, S. (2022). Çalgı Eğitiminde Öğretmen Profili ile Öğrencilerin Çalgı Dersine Yönelik Motivasyonları ve Tükenmişlikleri Arasındaki İlişki. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi.

Garip, S. (2023). Sosyal Bilimlerde Nicel Araştırma Geleneği Üzerine Kuramsal Bir İnceleme. *Uluslararası Sosyal Alan Araştırmaları Dergisi, 12*(1), 1-19.

Gencer, M. B. (2019). Müzik Bölümü Öğrencilerinde Performans Anksiyetesi, Mükemmeliyetçilik ve Başarı Yönelimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi.

Hurka, T. (1993). *Perfectionism.* Oxford University Press.

Hüzmeli, I. (2023). Nefes Terapisinin Müzik Öğrencilerinin Flüt Performans Kaygısına Etkisinin İncelenmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Işkın, S. (2018). Mesleki Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Performans Kaygısı ve Öz-Yeterlik Algısının Çalgı Başarısına Etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Jelen, B. (2017). Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Performans Kaygısı ve Piyano Performans Öz Yeterlik Düzeylerinin İncelenmesi. *İdil,* 6(39), 3389-3414.

Kağan, S. (2006). Bilişsel Davranışçı Terapiye Dayalı Mükemmeliyetçilik Eğitiminin Sporcuların Mükemmeliyetçilik, Başarı Güdüsü ve Başarısızlık Korkusuna Etkisi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi.

Kalender, N. (1988). Müzik Eğitiminde Çalgı Eğitimi ve Sorunları. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bursa: Uludağ Üniversitesi.

Karakoç, F. Y., & Dönmez, L. (2014). Ölçek Geliştirme Çalışmalarında Genel İlkeler. *Tıp Eğitimi Dünyası, 13*(40), 39-49. https://doi.org/10.25282/ted.228738

Kenny, D. T. (2010). The Role of Negative Emotions in Performance Anxiety. İçinde P. N. Juslin, & J. Sloboda (Editör), *Handbook of Music and Emotion: Theory, Research, Applications* (s. 425-452). New York: Oxford University Press.

Öztürk, G. (2023). Keman Eğitiminde Pilates Egzersizlerinin Öğrencilerin Çalgı Performansına, Çalgı Motivasyonuna ve Çalgı Performans Kaygısına Etkisi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Palancı, M., & Doğan, U. (2015). Music Performance Anxiety Scale for High School Students: Validity and reliability study. *International Journal of Psychology and Educational Studies, 2*(1), 9-17.

Resmi Gazete, (2009). Güzel sanatlar ve spor liseleri yönetmeliği.

Sarıkaya, M. (2018). Müzik Öğretmeni Adaylarının Mükemmeliyetçilik Ve Öz-Yeterlik İnançlarına Göre Müzik Performans Kaygılarının Yordanması. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Stoeber, J., & Childs, J. H. (2011). Perfectionism. İçinde R. J. R. Levesque (Ed.), *Encyclopedia of adolescence.* 2053-2059. Springer. https://doi.org/10.1007/978-1-4419-1695-2_279

Tankız, K. D. (2016). Flüt Öğretiminde Birlikte Çalma Öğrenme Biçiminin Performans Kaygısı ve Motivasyon Düzeyine Etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.

Terlemez, L. (2017). *İstatistik.* https://docplayer.biz.tr/28548857-Istatistik-yrd-doc-dr-levent-terlemez.html (Erişim Tarihi: 18.04.2023).

Yıldırım, O., & Balcı Çelik, S. (2022). Child-Adolescent Perfectionism Scale-Short Form: The Turkish Adaptation, Validity, and Reliability Study, *Inonu University Journal of the Faculty of Education, 23*(1), 01-19. DOI: 10.17679/inuefd.858685

Yılmaz, N. (1994). Türkiye'deki İlk ve Ortaokullarda Müzik Eğitimi ile Bulgaristan'daki İlk ve Ortaokullarda Müzik Eğitiminin Karşılaştırılarak İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.

Yücel, C. (2019). Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Mükemmeliyetçilik ve Akademik Erteleme Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Wilson, G. D., & Roland D. (2002). Performance Anxiety. Parncutt Richard. & McPherson Gary. E. (Ed.). The Science & Psychology Of Music Performance. Oxford University Press.

KAYNAKÇA

Değirmenci, S., & Yeşilyurt, M. Okul Öncesi Öğretmenlerin Çocukların Sorun Davranışlarına Yaklaşımları. *Temel Eğitim*, (22), 71-84.

Duymaz, E., & Akdoğan, T., & Tuncer, E. Öğrencilerde istenmeyen davranışlar ve bu davranışları engelleme yaklaşımları. *Bayterek Uluslararası Akademik Araştırmalar Dergisi, 6(1).*

Güder, S. Y., Alabay, E., & Güner, E. (2018). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıflarında karşılaştıkları davranış problemleri ve kullandıkları stratejiler. *İlköğretim Online*, *17*(1), 414-430.

Karabay, Ş. O., & Ası, D. Ş. (2019). Okul öncesi öğretmenleri sınıftaki farklı durumlarla nasıl başa çıkıyorlar? Öğretmen bildirimlerine dayalı bir çalışma. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, *5*(1), 87-108.

Kutlu Abu, N., & Arslan, B. (2020). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıfta İstenmeyen Davranışlara İlişkin Sınıf Yönetim Stratejileri Hakkındaki Görüşleri. *Erzincan University Journal of Education Faculty*, *22*(1).

Medikoğlu, O., & Dalaman, O. (2018). Öğretmenlerinin derste karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve bu davranışlara yönelik çözüm stratejileriyle ilgili öğretmen görüşlerinin belirlenmesi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, *4*(3), 20-32.

Öge, H. N. (2022). Erken Çocukluk Döneminde Çocukların Sınıf İçi İstenmeyen Davranışlarına Yönelik Öğretmenlerin Kullandıkları Sınıf Yönetimi Stratejilerinin İncelenmesi.

Öztürk, Y., & Gangal, M. (2016). Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin disiplin, sınıf yönetimi ve istenmeyen davranışlar hakkındaki inançları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *31*(3), 593-608.

Saltalı, N. D., & Arslan, E. (2013). Okul öncesi öğretmenlerin sınıflarında koydukları kurallar ve uygulayışları. *İlköğretim Online*, *12*(4), 1032-1040.

Sürecine Etkileri ve Bunları Yönetme Stratejileri. *Uluslararası Liderlik Eğitimi Dergisi*, *1*(I), 1-10.

Temiz, S. (2020). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıflarında Karşılaştıkları Öğrenci ve Öğretmen Davranış Problemleri

Tokgöz, B. (2022). Okul öncesi öğretmenlerinin ve çocukların istenmedik davranışlara yönelik görüşlerinin incelenmesi.

Yalçın, G. B. S. (2022). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıflarında Yaşadıkları İstenmeyen Davranışlar ve Bu Davranışlar ile Başa Çıkma Yöntemleri. Socıal Scıences Studıes Journal *(SSSJournal)*, *6*(74), 5223-5231.

Kaynaklar

Ağbuğa, F. (2016). *Çevre sorunlarına etik bir yaklaşım: felsefi bir sorgulama* (Yüksek lisans tezi), Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.

Artvinli, E. (2010). Coğrafya derslerini yapılandırmak aksiyon (eylem) araştırmasına dayalı bir ders tasarımı. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 21, 184-218.

Balcı, A. (2016). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem teknik ve ilkeler* (12. Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.

Boca, G. D., & Saraçlı, S. (2019). Environmental Education and Student's Perception, for Sustainability. *Sustainability, 11*(6), 1553. https://doi.org/10.3390/su11061553

Bozkurt, O. (2007). Çevre eğitimi. M. Aydoğdu ve K. Gezer (Ed.) Çevre bilimi (s. 209-223). Ankara: Anı Yayıncılık.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

Christensen, L. B., Johnson, R. B., & Turner, L. A. (2015). *Araştırma yöntemleri desen ve analiz* (A. Aypay, Çev.). Anı Yayıncılık.

Çabuk, B. ve Karacaoğlu, C. (2003). Üniversite öğrencilerinin çevre duyarlılıklarının incelenmesi, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 36*(1), 189-198.

Çepel, N. (1995). *Çevre koruma ve ekoloji terimleri sözlüğü*, İstanbul: TEMA Vakfı Yayınları.

Daşdemir, A. (2022). *Ekonomik büyüme ile çevre kirliliği ilişkisi: Türkiye örneği* (Yüksek lisans tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Doğankollu, N. (2022). *Küresel ısınmaya yönelik araştırmaların incelenmesi: bir meta-sentez çalışması.* (Yüksek lisans tezi), Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Durman, M. ve Önder, H. (2015). *Doğal kaynaklar ve çevre ekonomisi*, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Erkal, S., & Gürsoy, N. (2013). Importance of environmental education to achievement of sustainable development. *AWERProcedia Advances in Applied Sciences, 1*(1), 1042–1045. https://doi.org/10.2991/icenvisu.2013.218

Glesne, C. (2015). *Nitel araştırmaya giriş* (A. Ersoy ve P. Yalçınoğlu, Çev.). Ankara, Anı Yayıncılık.

Göfner, B. (2017). *Sosyal bilgiler dersinde okuryazarlık becerilerinin geliştirilmesine yönelik bir eylem araştırması*, (Yayımlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Gül, F. (2013). İnsan- doğa ilişkisi bağlamında çevre sorunları ve felsefe. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (14),*17-21.

İbadullayeva, J. Jumaniyazova, K. Sina Azimzadeh, Canıgür, S. Esen, F. (2019). Çevre kirliliğinin insan sağlığı üzerindeki etkileri, *Türk Tıp Öğrencileri Araştırma Dergisi, 1*(3), 52-58

Jickling, B. (2009). Environmental education research: To what ends?. *Environmental Education Research, 15(*2), 209-216. https://doi.org/10.1080/13504620902770345

Khodabandeh, S. D. T. (2010). *Çevre sorunları açısından küreselleşme sürecinde kitle iletişim ve çevre için eğitimin önemi*. (Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Kızıl, M. (2012). *Çevre bilimi dersinin fen bilgisi öğretmen adaylarının çevre bilgisi ve çevreye karşı tutumlarına olan etkisinin incelenmesi.* [Yüksek lisans tezi], Niğde Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde.

Küçük, N. (2017). *Okullarda uygulamalı çevre eğitiminin çevre bilinci üzerine etkisi: Balıkesir Örneği.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

Lamanauskas, V. (2023). The importance of environmental education at an early age. *Journal of Baltic Science Education, 22*(4), 564–567. https://doi.org/10.33225/jbse/23.22.564

Özkara, A., & Akyıl, D. (2018). Environmental pollution and pollutants on the ecosystem: A review. *Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi, 11*(2), 11-17. https://doi.org/10.28978/tbd.404229

Öztürk, Ö. (2017). *Çevre kirliliği ve hukuki sorumluluk* (Yüksek lisans tezi), Çağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

Şahin, S. (2021a*). Çevre sorunlarına ilişkin egemen açıklama biçimleri*. (1.Baskı). Ankara: Astana Yayınları.

Şahin, K. (2021b). Çevre eğitimi ve Türkiye'deki ilköğretim okullarının çevre eğitimine ilişkin müfredatlarının incelenmesi [Yüksek Lisans Tezi], Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.

Tombul, F. (2006). *Türkiye'de çevre için eğitime verilen önem*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tunç A.Ö., Ömür, G.A., ve Düren, A.Z., (2012) Çevresel farkındalık. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakultesi Dergisi*, 47, 227-246.

Uçar Çabuk, F., & İşal, S. (2023). Çevre bilinçlendirme eğitim programının okul öncesi çocukların çevre bilinçlendirme düzeylerine etkisi [Çevre bilinçlendirme eğitim programının etkisi]. *Journal of Human and Social Sciences, 6*(Eğitim Özel Sayısı), 379-400. https://dergipark.org.tr/tr/pub/johass/issue/72430/1011452

Yeşil, A. ve Balcı Karaboğa, F. A. (2021). Ortaokul öğrencilerinde toplumsal cinsiyet eşitliği farkındalığı. *Journal of Qualitative Research in Education, 28*, 51-78. doi: 10.14689/enad.28.3

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yüksel, A. (2010). Okuma güçlüğü çeken bir öğrencinin okuma becerisinin geliştirilmesine yönelik bir çalışma. *Kuramsal Eğitimbilim, 3*(1), 124-134.

Videolar

Yok Ettiğimiz Dünyamız. Çevre Kirliliği, Nedenleri ve Sonuçları. (2022, 10 Mayıs). Erişim adresi: https://www.youtube.com/watch?v=KFDFbX4qh4w

Çevre Kirliliği Nedir? (2022, 10 Mayıs). Erişim adresi: https://www.youtube.com/watch?v=1mO19g9FHP8

Çevre Kirliliği ve İnsan Sağlığı. (2022, 10 Mayıs). Erişim adresi: https://www.youtube.com/watch?v=UCh_QLukAKA

Çevre Kirliliği Nasıl Önlenir. (2022, 10 Mayıs). Erişim adresi: https://www.youtube.com/watch?v=-UfvgBtqy2c

Çizgilerle; İsraf, Tüketim Çılgınlığı ve Çevre Kirliliği. (2022, 10 Mayıs). Erişim adresi: https://www.youtube.com/watch?v=jzyuze9MgNQ

Küresel Isınma 101: Küresel Isınmayı Anlayalım. (2022, 10 Mayıs). Erişim adresi: https://www.youtube.com/watch?v=gUX2x3Y_BJA

Doğal Afetler – Orman Yangınında Neler Yapılmalı? (2022, 10 Mayıs). Erişim adresi: https://www.youtube.com/watch?v=-zK95LkYdJc

KAYNAKÇA

Apple, M.W. ve Beane, J.A. (2011). Demokratik Okullar (Çev. M. Sarı), Ankara: Dipnot Yayınları.

Bouckaert, G, Peters, B.G. ve Verhoest, K. (2010). The Coordination of Public Sector Organization: Shifting Patterns of Public Management, Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Demirtaş, H., Üstüner, M., Özer, N. ve Cömert, M. (2008). Öğretmenler Kurulu toplantılarının etkililiğine ilişkin öğretmen görüşleri. İnönü Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi, 9(15), 55-74.

Eşgüdüm slaytı, https://www.ktu.edu.tr/dosyalar/ormanekonomisi_10ec8.pdf, erişim tarihi: 1.6.2023.

Goddard, Y.L., Goddard, R.D. ve Tschannen M.M. (2007). A theoretical and empirical investigation of teacher collaboration for school improvement and student achievement in public elementary schools. The Teachers College Record,109(4), 877-896.

İlköğretim Ve Eğitim Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 30/03/2012 tarih ve 6287 sayılı, https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/04/20120411-8.htm Erişim tarihi: 26/05/2023

Johnson, B. (2003). Teacher collaboration: Good for some, not so good for others. Educational Studies, 29, 337-350.

Koçoğlu, E. (2013). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının, okul yöneticilerinde olması gereken demokratik tutum ve davranışlara ilişkin görüşleri, Turkish Studies, 8(6), 413-430.

Main, K. ve Bryer, F. (2005). What does a 'good' teaching team look like in a middle school classroom? In. Bartlett, B., Bryer, F. and Roebouck, D. (Eds.) Stimulating the "action" as participants in participatory research: proceedings of the 3rd international conference on cognition, language, and special education. Griffith University: School of Cognition, Language, and Special Education. Google Scholar.

Öztürk C. (2023). Yönetim Bilimi ve Kamu Yönetimi, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Öztürk, C. (2018a). Liderlik Kamu Yönetiminde Lider Yöneticiye Doğru, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Öztürk, C. (2018b). Ulusal ve Uluslararası Polis Yönetimi, Bursa: Ekin Yayınları.

Öztürk, C. (2018c). Yönetim Fonksiyonu Olarak Örgütlenme, Yöneltme ve Birlikte Değerlendirilmeleri, içinde Yönetim ve Siyaset Değerlendirmeleri, (Ed. Cemal Öztürk, Asem Nausabayeva Hekimoğlu, Ayşe Nur Buyruk Akbaba), 73-94, Ankara: Nobel Yayınları.

Öztürk, C. ve Karahançer E. (2021). Elektronik İnsan Kaynakları Yönetimi Ve Örgütsel Güven İlişkisi: Siirt Üniversitesi Personeli Örneği. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 14(37), 206-231.

Ronfeldt, M., Owens Farmer, S., McQueen, K. ve Grissom, J.A. (2015). Teacher collaboration in instructional teams and student achievement. American Educational Research Journal, 52, 475-514.

Şekerci, M. ve Aypay, A. (2009). İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Yönetim Becerileri ile Grup Etkililiği Arasında İlişki, Educational Administration: Theory and Practice, 15(57), 133-160.

Şişman, M. ve Acat, M.B. (2003). Öğretmenlik Uygulaması Çalışmalarının Öğretmenlik Mesleğinin Algılanmasındaki Etkisi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13(1), 235-250.

Taymaz, H. (2009). İlköğretim ve ortaöğretim okul müdürleri için okul yönetimi, 9B, Ankara: Pegem Yayıncılık.

TDK resmi web sayfası https://sozluk.gov.tr/ Erişim tarihi: 29/05/2023.

Westheimer, J. (2008). Learning among colleagues: Teacher community and the shared enterprise of education. In M. Cochran-Smith, S., Feiman-Nemser and J. McIntyre (Eds.), Handbook of research on teacher education (756-782). Reston, VA and Lanham, MD: Association of Teacher Educatorsand Rowman.

MEB Eğitim Kurulları ve Zümreleri Yönergesi https://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_08/27181000_MEB_EK_ve_ZY_27.08.2019.pdf Erişim tarihi: 26/05/2023

30827 Sayılı Yönetmelik: Millî eğitim bakanlığı okul öncesi eğitim ve ilköğretim Kurumları yönetmeliğinde değişiklik yapılmasına Dair yönetmelik, 10/07/2019 tarih ve 30827 sayılı Resmi Gazete, https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/07/20190710-6.htm Erişim tarihi: 26/05/2023

MEB Eğitim Kurulları ve Zümreleri Yönergesi konulu 27/08/2019 tarih ve 15362682 sayı numaralı Milli Eğitim Bakanlığı Makam Onayı.

MEB Eğitim Bakanlığı Eğitim Bölgeleri Yönergesi, 08/08/2018 tarihli Bakan Olurlu, https://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_08/10102320_Cilt12.pdf Erişim tarihi: 26/05/2023

KAYNAKÇA

Ağaoğlu, E. (2006). Sınıf Yönetimiyle İlgili Genel Olgular. Kaya, Z. (Ed.) Sınıf Yönetimi. Ankara: PegemA Yayıncılık

Aksoy, D. A., Bingöl, İ., & Bozkurt, A. (2022). Sorgulama Topluluğu Kuramı. E. Kurşun, S. Yıldırım, &Karaman (Eds), Açık ve Uzaktan Öğrenme Kuramları (s. 209-243). Nobel. *(4) (PDF) Sorgulama Topluluğu Kuramı*. Available from: https://www.researchgate.net/publication/361187467_Sorgulama_Toplulugu_Kurami [accessed Feb 06 2023].

Al Lily, A. E., Ismail, A. F., Abunasser, F. M. ve Alqahtani, R. H. A. (2020). Distance education as a response to pandemics: Coronavirus and Arab culture. Technology in Society, 63 (2020), 1-11.

Arslan, Y. & Şumuer, E. (2020). Covıd-19 Döneminde Sanal Sınıflarda Öğretmenlerin Karşılaştıkları Sınıf Yönetimi Sorunları . Milli Eğitim Dergisi , Salgın Sürecinde Türkiye'de Ve Dünyada Eğitim , 201-230 . DOI: 10.37669/milliegitim.791453

Aydın, C. H. (2011). *Açık ve uzaktan öğrenme: öğrenci adaylarının bakış açısı.* Ankara: Pegem Akademi.

Başar, H. (1999) Sınıf Yönetimi. Ankara: Pegem Yayınları.

Ceylan, M. (2020). Sanal Sınıf Yönetimi. Kürüm-Yapıcıoğlu. D. (Ed.). Pandemi Döneminde Eğitim: İyileştirelim İyileşelim. Ankara: Anı Yayınclık

Çalık, T. (2007). Sınıf Yönetimi ve Özellikleri. Küçükahmet, L. (Ed.). Sınıf Yönetimi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Emmer, E. T., & Stough, L. M. (2001). Classroom management: A critical part of educational psychology, with implications for teacher education. *Educational Psychologist, 36*(2), 103–112. https://doi.org/10.1207/S15326985EP3602_5

Gabriel, S.; Pecher, H. (2021). Soziale Präsenz in Zeiten von CoViD-19 Distanz-Lehre. MedienPädagogik 40 (CoViD-19): 206–228.

https://doi.org/10.21240/mpaed/40/2021.11.17.X.

Hodges, C., Moore, S., Lockee, B., Trust, T., & Bond, A. (2020). The Difference between Emergency Remote Teaching and Online Learning. EDUCAUSE Review. https://er.educause.edu/articles/2020/3/the-difference-between-emergency-remote-teaching-and-online-learning. (Erişim Tarihi: 5 Ocak 2023)

Karslı, M.D. (2009). İlköğretimde Sınıf Yönetiminin Anlam ve Önemi. Ed. Karslı, M.D. İlköğretimde Sınıf Yönetimi. Ankara: Kök Yayıncılık.

Kasim, N. N., & Khalid, F. (2016). Choosing the Right Learning Management System (LMS) for the Higher Education Institution Context: A Systematic Review. *International Journal of Emerging Technologies in Learning (iJET)*, 55-61.

Kılıç, S. (2016). Eşzamanlı Çevrimiçi Öğretimde Sorgulama Topluluğu Modeli Çerçevesinde Bilişsel Buradalık İle Akademik Başarı İlişkisinin İncelenmesi. Trabzon, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yükseklisans Tezi.

Kılıç, S., Horzum, M. B. ve Çakıroğlu, Ü. (2016). Çevrimiçi eşzamanlı öğrenme ortamlarında öğrencilerin öğretimsel, sosyal ve bilişsel buradalık algılarının belirlenmesi. Türk Bilgisayar ve Matematik Eğitimi Dergisi, 7(2), 350-364.

Levine, S. J. (2007). The online discussion board. *New Directions for Adult and Continuing Education*, 67-74. doi:https://doi.org/10.1002/ace.248

Sabancı, A. (2009). Sınıf Yönetiminin Temelleri. Çelikten, M. (Ed.). Yapılandırmacı Yaklaşıma Göre Sınıf Yönetimi. Ankara: Anı Yayıncılık

Seufert, C., Oberdörfer, S., Roth, A., Grafe, S., Lugrin, J.-L. & Latoschik, M. E. (2022). Classroom management competency enhancement for student teachers using a fully immersive virtual classroom. *Computers & Education*, 179, 104410. doi: 10.1016/j.compedu.2021.104410

Sprenger, D. A., & Adrian, S. (2021). Technology acceptance of four digital learning technologies (classroom response system, classroom chat, e-lectures, and mobile virtual reality) after three months' usage: Revista de universidad y sociedad del conocimiento. International Journal of Educational Technology in Higher Education, 18(1) doi:https://doi.org/10.1186/s41239-021-00243-4

Süral, İ. (2010). Moodle Öğrenme Yönetim Sisteminin İlköğretimde Destek Amaçlı Kullanımı. *International Educational Technology Conference* (pp. 976-980). İstanbul: IETC.

Yang, Z., & Liu, Q. (2007). Research and development of web-based virtual online classroom. Computers & Education, 48(2), 171-184. https://doi.org/10.1016/j.compedu.2004.12.007

Yaşlıca, E. (2020). Sanal Sınıf Ortamında Etkileşimli Öğretim Materyalinin Başarıya ve Tutuma Etkisi . Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi , 20 (1) , 39-56 . DOI: 10.18037/ausbd.700328

KAYNAKÇA

Aksoy, Z. (2012). Uluslararası göç ve kültürlerarası iletişim. *Journal of International.*

Aktaş, T., İşigüzel, B., (2013). *Erken Yaşlarda Oyunlarla Yabancı Dil Öğretimi Kuram ve Uygulama*, Ankara: Nevşehir Üniversitesi Yayınları.

Aktekin, S.(2017). *Sınıfında Yabancı Uyruklu Öğrenci Bulunan Öğretmenler İçin El Kitabı,* MEB Yayınları, Ankara.

Aydın, H. (2013). *Dünyada ve Türkiye'de Çok Kültürlü Eğitim Tartışmaları ve Uygulamaları*, Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.

Aydın, İ. (2014). *Öğretimde Denetim-Durum Saptama, Değerlendirme ve Geliştirme*. Ankara: Pegem Akademi.

Aytan, N. ve Tunçel H. (2015). "Yabancı Dil Olarak Türkçe Yazma Kaygısı Ölçeğinin Geliştirilmesi Çalışması", Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,12(30), 50-62.

BanksJ, A. (2013). *Çok kültürlü Eğitime Giriş*. (H. Aydın, Çev.). Ankara: Anı Yayıncılık.

Başbay, A. ve Bektaş, Y. (2009). Çok kültürlülük Bağlamında Öğretim Ortamı Ve Öğretmen Yeterlikleri. *Eğitim ve Bilim,* 34, 30-43.

Biçer, N. & Kılıç, B. S. (2017). Suriyeli öğrencilere Türkçe öğretmek için kullanılan ders kitaplarının öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 5(*4), 649-663.

Biçer, N. (2017). Yabancılara Türkçe öğretimi alanında yayınlanan makaleler üzerine bir analiz çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (27)*, 236-247.

Boylu, E. (2014). "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Temel Seviyedeki İranlı Öğrencilerin Yazma Problemleri", *Zeitschrift für die Welt der Türken Journal of World of Turks,* 6(2), 335-349

Bozan, M. (2012). Lisansüstü eğitimde nitelik arayışları. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi,* 177-187.

Can, H., Azizoğlu Ö. A., ve Aydın E. M. (2011). *Organizasyon ve Yönetim. (Sekizinci Baskı).* Ankara: Siyasal Kitabevi.

Çelik, R. (2017). Adalet, Kapsayıcılık ve Eğitimde Hakkaniyetli Fırsat Eşitliği, *Fe Dergi,* C:9,S:2,17-29.

Demirci, M. (2015). B1 seviyesinde Türkçe öğrenen Suriyeli öğrencilerin sesli okuma becerisiyle ilgili tespitler. *10*(7), 333-358http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8149

Demir, A., Açık, D.D.F. (2011). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kültürlerarası Yaklaşım ve Seçilecek Metinlerde Bulunması Gereken Özellikler. *Türklük Bilimi Araştırmaları,* 51-72.

Demir, T. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde materyal yetkinliği –ders kitapları. *Dil Dergisi, 166(1),* 43-52.

Derman, S. (2010). Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye Türkçesi öğreniminde karşılaştıkları sorunlar, *Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,* 29(29), 227-247.

Elçiçek, Z. (2016). Öğretmenlerin mesleki gelişimine ilişkin bir model geliştirme çalışması. (Yayımlanmamış doktora tezi). Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi.

Ergüney, M. (2017). İnternet Yoluyla Uzaktan Eğitim Uygulamaları: Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gay, G. (2014). *Kültürel Değerlere Duyarlı Eğitim: Teori, Araştırma ve Uygulama.* (Çeviri: H. Aydın). Anı Yayınları:Ankara.

Göçer, A. (2007). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Ölçme ve Değerlendirme Açısından İncelenmesi. *Dil Dergisi, 137,* 30-48.

Göçer, A. ve Moğul, S. (2011). Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Öğretimi İle İlgili Çalışmalara Genel Bakış, Turkish Studies - International Periodical For The Languages, terature and History of Turkish or Turkic Volume 6/3 Summer 2011, p. 797-810 TURKEY

Göçer, D. D. A. , Tabak, A. G. G., Coşkun, A. (2012). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Kaynakçası. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 73-126.

Guskey, T.R. (2002). Professional Development and Teacher Change. *Teachers and Teaching*, 8(3), 381-391.

Hamarat, F. (2002). İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Aday Öğretmenleri İşbaşında Yetiştirmedeki Rolü ve Yetiştirme Uygulamaları. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Hoy W. K. ve Miskel C. G. (2015). *Eğitim Yönetimi Teori, Araştırma ve Uygulama.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

İnal,K.(1991).DurkheimʼinEğitimAnlayışı,513515.Web:http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/505/6073.pdf (10.06.2023).

Karababa Candaş, Z. C. (2009). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi ve karşılaşılan sorunlar, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi.* 42(2), 265-277.

Karagiorgi Y. ve Kyriacos, C. (2006). ICT In-service Training and School Practices: In Search For The In Pact. *Journal of Education for Teaching.,* 32(4), 395-411

Kaya, Z. (2006). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*, Pegem A Yayıncılık, ISBN:975-8792-59-8.

Kış, A. (2007). Eğitimci Çalışma Grup Modelinin Kaynaştırılmış Sınıflarda Çalışan Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Gelişim Çalışmalarına Etkisi. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Kızılkanat, A. (2011). İlköğretim Okullarında Yapılan Denetim Etkinliklerinin Öğretmenlerin Mesleki Gelişimleri Üzerine Katkısı. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Koçoğlu, A. & Yelken, T.Y. (2018). Suriyeli Öğrenciler Türkçe Dil Eğitimi Kazandırma Eğitimi İlkokul Türkçe Ders Öğretim Programları ile Öğretmenle İlgili Görüş. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, *6* (2), 131-160.

MEB, (2014).Yabancılara Yönelik Eğitim Öğretim Hizmetleri. http://mevzuat.meb.gov.tr/html/yabyonegiogr_1/yabyonegiogr_1.html (30 Haziran2023 tarihinde erişilmiştir.)

MEB, (2017). İzleme ve değerlendirme raporu. Ankara. http://hbogm.meb.gov.tr/dosyalar/izlemedegerlendirmerapor/20171/mobile/index.html#p=1 adresinden alınmıştır.

Memduhoğlu, H. B.,& Kultas, E. (2018). Türkiye'de Bulunan Eğitim Çağındaki Suriyeli Mültecilerin Eğitimi Sorunu (Van İli Örneği). *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *19*(Özel Sayı), 28-55.

Moralı, G. (2018). Suriyeli Mülteci Çocuklara Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar. *OPUS Insternational Journal of Society Researches, 8(15),* 1426-1449. DOI: 10.26466/opus.443945.

Okur, A. (2013). *İlk okuma ve yazma öğretimi. Türkçe öğretimi.* Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Ökten, C. E., Kavanoz, S. (2014). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimini Hedefleyen Ders Kitaplarında Kültür Aktarımı, C: 9, S:3, ss. 845-862.

Özer Yürür, Y., Komsuoğlu, A. ve Ateşok, Z. (2016). Türkiye'deki Suriyeli Çocukların Eğitimi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *37*, 76-110.

Özer, İ. (2004), *Kentleşme, Kentlileşme Ve Kentsel Değişme*, Bursa: Ekin Kitabevi.

Perşembe, E. (2010). Almanya'nın Baden-Württemberg Eyaletinde Eğitim Sistemi ve Türk Göçmen Çocuklarının Eğitim Sorunları. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*,*29(29)*, 55-80.

Sarpkaya, R. (2013). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık

Sünbül, A. M. (1996). Öğretmen Niteliği ve Öğretimdeki Rolleri. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 8 (8), 597-608.

Şimşek, H., Dağıstan, A., Şahin, C., Koçyiğit, E., Dağıstan Yalçınkaya G., Kart, M. ve Dağdelen, S. (2019). Kapsayıcı Eğitim Bağlamında Türkiye'de Temel Eğitim Programlarında Çok kültürlülüğün İzleri. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 5(2), 177-197.

Şişman, M. (2015). Eğitim Bilimine Giriş. Ankara: Pegem Akademi.

Tecim, E. (2019). Yükseköğretimde Çok kültürlü Eğitim: Akademisyenlerin Uluslararası Öğrenci Tecrübeleri Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Temizöz, H. (2008). Yabancı Dil Öğretiminde Dil Bilgisi Çeviri Yöntemi ve İletişimci Yaklaşım Uygulamalarının, Öğrencilerin Öğrenme Becerisi Üzerindeki Etkisi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.

Turan, M. & Fansa, M. (2021). Göçmen Çocukların Türkçe Öğreniminde Yaşadıkları Problemler. *Milli Eğitim Dergisi, 50(1*), 11-26.

Uzun, E.M. ve Bütün, E. (2016). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Suriyeli Sığınmacı Çocukların Karşılaştıkları Sorunlar Hakkında Öğretmen Görüşleri. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi, 1*(1),72-83.

Ünal, K.,Taşkaya, S. M., & Ersoy, G. (2018). Suriyeli Göçmenlerin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenirken Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *4*(2), 134-149.

Ünal, R. (2021). 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Uygulanan Kapsayıcı Eğitim Etkinliklerinin Öğrencilerin Sosyal Kabul Düzeylerine Etkisi, Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Ünal, S. (2014). Türkiye'nin Beklenmedik Konukları:" Öteki" Bağlamında Yabancı Göçmen ve Mülteci Deneyimi. *ZeitschriftfürdieWelt der Türken/Journal of World of Turks*, *6*(3), 65-89.

Ünlü, H. (2011). Türkiye'de ve Dünyada Türkçenin Yabancılara Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri, *Gazi üniversitesi Türkçe Araştırmaları Akademik Öğrenci Dergisi*, *1*(1), 108-116.

Varışoğlu, M. C. (2017). Türkçe Öğrenen Litvanyalı Öğrencilerin Kullandıkları Dil Öğrenme Stratejileri. *Türkiye Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 59, 533-546.

Yaylı, D., ve Y. Bayyurt (2014). *Yabancılara Türkçe Öğretimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2008). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Seçkin Yayıncılık.

Yüksel, A. N. (2020). Nitel Bir Araştırma Tekniği Olarak: Görüşme. *Social Sciences Studies Journal*, *6*(56), 547-552.

KAYNAKLAR

Abrahams, N., & Jewkes, R. (2005). Effects of South African men's having witnessed abuse of their mothers during childhood on their levels of violence in adulthood. *American Journal of Public Health, 95*, 1811–1816.

Akdeniz, Y. (2018). *Türkiye'de yasayan Suriyeli mülteci öğrencilerin uyum sorunlar: Şanlıurfa ili örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi. https://core.ac.uk/download/pdf/387174199.pdf

Alamer, A., & Almulhim, F. (2021). The Interrelation Between Language Anxiety and Self-Determined Motivation; A Mixed Methods Approach. *Frontiers in Education*, *6*, 618-655. https://doi.org/10.3389/feduc.2021.618655

Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R. (2001). *A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives*. Addison Wesley Longman, Inc.

Ariza, E. (2000). Actions speak louder than words – Or do they? Debunking the myth of apathetic immigrant parents in education. *Contemporary Education, 71*(3), 36-38.

Arslan, Ü. & Ergül, M. (2022) Mülteci öğrencilerin eğitimlerinde yaşadıkları sorunlar: öğretmenlerin perspektifinden bir delphi çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 54*, 1-31. https://doi.org/10.9779.pauefd.820780

Artiles, A. & Ortiz, A. (Eds.) (2002). *English language learners with special education needs: Assessment, identification, and instruction*. Washington, DC: Center for Applied Linguistics.

Aytan, T.; Uzun, O.; Günaydın, Y. (2020). Hayat boyu öğrenme yabancılara Türkçe öğretim kurs programlarının çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, 21*, 70-99. https://doi.org/ 10.29000/rumelide.835499.

Bailey, A. L. (2007). *The language demands of school: Putting academic English to the test*. New Haven: Yale University Press.

Barnum, M. (2021). *As states place new limits on class discussions of race, research suggests they benefit students*. Chalkbeat. https://www.chalkbeat.org/2021/7/8/22569197/critical-race-theory-bans-racism-schools-research/ (E. T.: 05.02.2024)

Bialystok, E., & Barac, R. (2012). Emerging bilingualism: Dissociating advantages for metalinguistic awareness and executive control. *Cognition 122*, 67–73. https://doi.org/10.1016/j.cognition.2011.08.003

Bloom, B.S. (1956) *Taxonomy of Educational Objectives, Handbook: The Cognitive Domain*. David McKay, New York.

Bridging Refugee Youth and Children's Services [BRYCS]. (2023). Involving Refugee Parents in Their Children's Education. https://brycs.org/schools/involving-refugee-parents-in-their-childrens-education/#:~:text=Research%20consistently%20shows%20that%20refugee,of%20cultural%20issues%20at%20play. (E. T.: 05.02.2024)

Brookmeyer, K. A., Henrich, C. C. & Schwab-Stone, M. (2005). Adolescents who witness community violence: Can parent support and prosocial cognitions protect them from committing violence? *Child Development, 76*, 817-829.

Bruna, K, Vann, R. & Escudero, M. (2007). What's language got to do with it? A case study of academic language instruction in a high school 'English learner science' class. *Journal of English for Academic Purposes, 6*, 36-54.

Bucak, M. (2021). *Mülteci çocukların devam ettikleri ilkokulların yönetiminin okul yöneticisi, öğretmen ve mülteci veli bakış açısıyla değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi. https://acikerisim.nevsehir.edu.tr/bitstream/handle/20.500.11787/5995/MAHMUT%20BUCAK.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Bümen, N. T. (2006). Program geliştirmede bir dönüm noktası: Yenilenmiş Bloom taksonomisi. *Eğitim ve Bilim, 31*(142), 3-14.

Chomsky N. (1986). Knowledge of Language: Its Nature, Origin and Use. New York, NY: Praeger.

Ciğerci, F. M., & Güngör, F. (2016). The problems encountered by the foreign primary school students from the perspectives of classroom teachers (Bilecik Sampling). *Journal of Education and Future*, 10, 137-164. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/226252

Condidorio, K. (2010). The Usefulness of Graphic Organizers in Enhancing Science Learning. *Education Masters*. Paper 111. https://fisherpub.sjf.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1110&context=education_ETD_masters

Cummins, J. (2000). Academic language learning, transformative pedagogy, and information technology: Towards a critical balance. *TESOL Quarterly, 34*(3), 537-548.

CUNY-NYSIEB (City University of New York-New York State Initiative on Emergent Bilinguals) (eds.). (2020). *Translanguaging and transformative teaching for emergent bilingual students. Lessons from the CUNY-NYSIEB Project*. London and New York: Routledge.

Demir, T. (2022). Türkçe öğretimi için etkileşimsel bir yöntem: Kademe sorumluluk aktarım modeli. *MSKU Eğitim Fakültesi Dergisi. 9*(1), 50-60. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2089942

de Jong, E. J., Li, Z., Zafar, A. M. & Wu, C. (2016). Language policy in multilingual contexts: Revisiting Ruiz's "language-as-resource" orientation. *Bilingual Research Journal, 39*(3-4), 200-212, http://dx.doi.org/10.1080/15235882.2016.1224988

de Oliviera, L. C. (2023). *Supporting multilingual learners' academic language development: A language-based approach to content instruction*. Routledge.

Dörnyei, Z. (2009). The L2 motivational self system. In Z. Dörnyei, & E. Ushioda (Eds.), *Motivation, language identity and the L2 self* (pp. 9-42). Bristol: Multilingual Matters.

El Nokali, N. E., Bachman, H. J., & Votruba-Drzal, E. (2010). Parent Involvement and Children's Academic and Social Development in Elementary School. *Child Development*, *81*(3), 988–1005. http://www.jstor.org/stable/40599147

Eminoğlu, N., & Eminoğlu, M. F. (2020). Suriyeli Mülteci Öğrenci, Okul ve Öğretmen Algılarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. *Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi, 3*(1), 387-399.

Ergen, H., & Şahin, E. (2019). Sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrencilerin eğitimi ile ilgili yaşadıkları problemler. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16*(44), 377-405. https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1291999.pdf

Fairbairn, S., & Jones-Vo, S. (2019). *Differentiating Instruction an Assessment for English language learners: A Guide for K-12 Teachers (2nd ed.).* Caslon Publishing. ISBN 978-1934000380.

Fisher, D. & Frey, N. (2008). Student and teacher perspectives on the usefulness of content literacy strategies. *Literacy Research and Instruction, 47*(4), 246-263. http://dx.doi.org/10.1080/1938807080230033

Foulidi, X. & Papakitsos, E. C. (2022). The parental involvement in a multicultural educational context. *Journal of Research Initiatives, 6*(1), 1-9. https://digitalcommons.uncfsu.edu/jri/vol6/iss1/8

García, O. (2009). *Bilingual education in the 21st century: A global perspective*. Malden, MA and Oxford: Basil/Blackwell.

García, O. & Li Wei. (2014). *Translanguaging: Language, bilingualism and education*. New York: Palgrave Macmillan.

Gardner, H. (1999). *Intelligence reframed: Multiple intelligences for the 21st century*. New York: Basic Books.

Gersten, R., & Woodward, J. (1994). The language-minority student and special education: Issues, trends, and paradoxes. *Exceptional Children*, 60(4), 310-322.

Gibbons, P. (2015). *Scaffolding language, scaffolding learning: Teaching English Language Learners in the Mainstream Classroom* (2nd Edition). Heinemann.

Gollnick, D. M., & Chinn, P. C. (2001). *Multicultural education in a pluralistic society*. New York: Prentice Hall.

Göksoy, S. (2020). Millî Eğitim Bakanlığının mülteci öğrencilere yönelik eğitim politikaları ile ilgili eğitimci görüşleri. *EKEV Akademi Dergisi, 24*(81), 449-466. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2594430

Groff, C., Zwaanswijk, W., Wilson, A. & Saab, N. (2023). Language diversity as resource or as problem? Educator discourses and language policy at high schools in the Netherlands. *International Multilingual Research Journal, 17*(2), 157 175. http://dx.doi.org/10.1080/19313152.2022.2162761

Güngör, F., & Şenel, E. A. (2018). Yabancı uyruklu ilkokul öğrencilerinin eğitim-öğretiminde yaşanan sorunlara ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri. *Anadolu Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi, 8*(2), 124-173. https://doi.org/10.18039/ajesi.454575.

Hamayan, E., Marler, B., Sanchez-Lopez, C, & Damico, J. (2007). Some Myths Regarding ELLs and Special Education. In *Special Education Considerations for English Language Learners: Delivering a Continuum of Services*. (pp.7-8). Caslon Publishing.

Harper, C., & de Jong, E. J. (2004). Misconceptions about teaching English language learners. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, *48*(2), 152–162. http://www.jstor.org/stable/40009164

Harper, C. A. & de Jong, E. J. (2009). English language teacher expertise: The elephant in the room. *Language and Education, 23*(2), 127-151.

Herrera, S., & Murry, K. G. (2016). *Mastering ESL/EFL methods: Differentiated instruction for culturally and linguistically diverse (CLD) students (3rd ed.).* Pearson.

Horwitz, E. K. (2001). Language anxiety and achievement. *Annual Review of Applied Linguistics, 21*, 112-126. http://dx.doi.org/10.1017/S0267190501000071

Hu, R. (2017). Rich feature analysis as an enabling tool for composition teaching. *Journal of Language Teaching and Research, 8*(6), 1241-1248. http://dx.doi.org/10.17507/jltr.0806.29

Interaction Institute for Social Change (2016). Illustrating Equality vs Equity. https://interactioninstitute.org/illustrating-equality-vs-equity/

Karadağ, U., Karpuz, A. & İnegöllü, D. (2021). Yoksulluk ve göç: Türkiye'deki mültecilerin hukuk deneyimleri üzerine bir söyleşi, *VìraVerita E-Journal: Interdisciplinary Encounters, 14*, 127-142. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2160034

Karslı Çalamak, E., & Erdemir, E. (2019). Türkiye'de Yaşayan Suriyeli Çocuklar ve Aileleri: Anlatılmayan Karşıt Hikâyeler. *Yaşadıkça Eğitim, 33*(2), 216–246. https://doi.org/10.33308/26674874.2019332119

Kekeç, N.C. & Üstün, A. (2022). Mülteci öğrencilerin diğer öğrencilerin akademik başarısı üzerindeki etkilerine yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşleri. *International Academic Social Resources Journal, 7*(35), 310-320. http://dx.doi.org/10.29228 /ASRJOURNAL.57835

Kıral, E. & Beyli, R. (2021). Suriyeli öğrencilerin yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Uluslararası Sosyal Bilimlerde Mükemmellik Arayışı Dergisi (USMAD),1(*1), 45-74. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3556200

Kızmaz, Z. (2018). Suriyeli sığınmacılar: Güvenlik kaygıları ve suç. *BEÜ SBE Dergisi,7*(2), 392-431. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/597492

Klingner, J., & Eppolito, A. M. (2014*). English language learners: Differentiating between language acquisition and learning disabilities*. Arlington, VA.

Krashen, S. (1982). *Principles and practice in second language acquisition*. Oxford: Pergamon Press.

Madriñan, M. S. (2014). The use of first language in the second-language classroom: A support for second language acquisition. *Gist Education and Learning Research Journal, 9*, 50-66. https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1062663.pdf

Mak, E., Nichiporuk Vanni, N., Yang, X., Lara, M., Zhou, Q., & Uchikoshi, Y. (2023). Parental perceptions of bilingualism and home language vocabulary: Young bilingual children from low-income immigrant Mexican American and Chinese American families. *Frontiers in Psychology, 14*, 1059298. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1059298

Medina, T. J. (2018). *Exploring equity issues: Language difference or language disorder? ELs and special education*. Mid-Atlantic Equity Consortium, https://maec.org/wp-content/uploads/2018/10/Exploring-Equity-Language-Difference-or-Language-Disorder.pdf

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2022). *Milli Eğitim istatistikleri: Orgun eğitim*. https://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_09/15142558_meb_istatistikleri_orgun_egitim_2021_2022.pdf

McBrien, J. L. (2005). Educational needs and barriers for refugee students in the United States: A review of the literature. *Review of Educational Research*, *75*(3), 329–364. http://www.jstor.org/stable/3515985

Mcglynn, K., & Kelly, J. (2019). Adaptations, modifications, and accommodations. Science Scope, 43(3), 36–41. https://www.jstor.org/stable/26899082

Montgomery, W. (2001). Creating culturally responsive, inclusive classrooms. *Teaching Exceptional Children, 33*(49), 4-9. https://www.smithwlac.com/uploads/2/6/1/1/26117566/culturally_responsive_teaching.pdf

Nacar, D. & Ünsal, S. (2022). Okul yöneticilerinin Suriyeli mülteci velilerle yaşadıkları sorunlar sorunların nedenleri ve çözüm önerileri. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19*(3), 1243-1256. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2166634

Nag, S., Vagh, S.B., Dulay, K.M. & Snowling, M.J. (2019), Home language, school language and children's literacy attainments: A systematic review of evidence from low- and middle-income countries. *Revision Education, 7*, 91-150. https://doi.org/10.1002/rev3.3130

Najarro, I. (2023). *The debate over English learner terminology, explained*. https://www.edweek.org/teaching-learning/the-debate-over-english-learner-terminology-explained/2023/03

Noble, S. (2020). Equitable learning opportunities for English language learners in mainstream content area classrooms: A professional development resource for scaffolds and supports at the secondary level. *School of Education and Leadership Student Capstone Projects. 516.* https://digitalcommons.hamline.edu/hse_cp/516

Office of the SRSG on Violence against Children. (2016). *Tackling violence in schools: A global perspective Bridging the gap between standards and practice*. https://violenceagainstchildren.un.org/sites/violenceagainstchildren.un.org/files/documents/publications/10._tackling_violence_in_schools_a_global_perspective.pdf

Özen, H., & Cerit C. (2018). Savaş nedeniyle Türkiye'ye göç ederek insani yardım kuruluşunda çalışan Suriyeli mültecilerde travma sonrası stres bozukluğu ve ilişkili etmenler. *Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 4*(3), 70-73. https://doi.org/10.30934/kusbed.431796

Özer, Y. Y., Komşuoğlu, A. & Ateşok, Z. Ö. (2016). Türkiye'deki Suriyeli çocukların eğitimi: Sorunlar ve çözüm önerileri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 4*(37), 76-110. https://asosjournal.com/DergiTamDetay.aspx?ID=11696

Pacheco, M. B. & Miller, M. E. (2016). Making meaning through Translanguaging in the literacy classroom. *The Reading Teacher, 69*, 533-537, 2016. https://doi.org/10.1002/TRTR.1390.

Ramirez, R. (2023). To speak or not to speak my language: Supporting families' home language practices. *NAEYC.* https://www.naeyc.org/resources/pubs/tyc/fall2023/supporting-families-home-language

Robertson, K. & Lafond, S. (2011). A guide for engaging ELL families: Twenty strategies for school leaders. *Colorin Colorado*. https://www.colorincolorado.org/sites/default/files/Engaging_ELL_Families_FINAL.pdf#page=15

Robinson, J. (2020). *Creating a sense of belonging through culturally responsive pedagogy, culturally relevant teaching and invitational theory in art education*. Master's Thesis. https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED606505.pdf

Ringbom, H. (1980). *On the Distinction between Second-Language Acquisition and Foreign-Language Learning*. Speeches/Conference Papers. https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED269973.pdf

Ruiz, R. (1984). Orientations in language planning. *NABE Journal, 7*(2), 15–34.

Selinker, L. (1972). Interlanguage. *IRAL, 10*(3), 209-241

Singh, C. K. S., Gopal, R., Tek, O. E., Masa Singh, T. S., Mostafa, N. A., & Ambar Singh R. K. (2020). ESL teachers' strategies to foster higher-order thinking skills to teach writing. *Malaysian Journal of Learning and Instruction, 17*(2), 195-226. https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1272263.pdf

Singh, C.K., Singh, R.K., Singh, T.S., Mostafa, N.A., & Mohtar, T.M. (2018). Developing a higher order thinking skills module for weak ESL learners. *English Language Teaching, 11*(7), 86-100. http://doi.org/10.5539/elt.v11n7p86

Stairs-Davenport, A. (2023). "Where do I start?" Inquiry into K-12 mainstream teachers' knowledge about differentiating instruction for ELLs in one U.S.school district. *Education Inquiry, 14*(2), 163-177. https://doi.org/10.1080/20004508.2021.1969078

Storch, N., & Wigglesworth, G. (2003). Is there a role for the use of the L1 in an L2 setting? *TESOL Quarterly*, *37*(4), 760–770. https://doi.org/10.2307/3588224

Tüzün, I. (2017). *Türkiye'de Mülteci Çocukların Eğitim Hakkını ve Karşılıklı Uyumu Destekleyen Yaklaşımlar, Politikalar ve Uygulamalar*. European Liberal Forum. https://liberalforum.eu/wp-content/uploads/2021/06/publication_final.pdf

Valenzuela, A. (1999). *Subtractive schooling: US -Mexican youth and the politics of caring*. Albany, NY: SUNY Press

Wawire, B. A. & Barnes-Story, A. (2022). Translanguaging for multiliteracy development: Pedagogical approaches for classroom practitioners. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism, 26*, 173-188. https://doi.org/10.1080/13670050.2022.2094702

Yılmaz, F. & Konyar, M. (2017). Türkçe'nin Yabancı Dil olarak öğretiminde akademik Türkçe ihtiyaç analizi. *International Journal of Language Academy, 17*, 223-233.

Yılmaz, T. & Lee, Y. J. (2023). Pre-service teachers' self-efficacy beliefs in teaching refugee background students at Turkish public schools. *European Journal of Educational Research. 12*(3), 1195-1205. https://doi.org/10.12973/eu-jer.12.3.1195

Yılmaz, T. & Yıldırım, E. (2022). Critical translingual approach: A framework for promoting diversiity, equity and inclusion. In S. Durukan, *Education and Science-2022-IV*, pp. 69-85. Istanbul: Efe Academy Publishing.

Younus-Khalid, O. A. A. (2023). *Okul müdürlerine göre mülteci öğrencilerin eğitimi: Sorunlar ve çözümler*. Yüksek lisans Tezi. Karabük Üniversitesi. http://acikerisim.karabuk.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/2447/10522887.pdf?sequence=1&isAllowed=y

ECORECREATION

Prof. Dr. Beyza Merve Akgül
Prof. Dr. Suat Karaküçük

EĞİTİM
yayınevi

ECORECREATION

Prof. Dr. Beyza Merve Akgül, Prof. Dr. Suat Karaküçük

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Kübra Konca Nam
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourism and Culture
Publisher Certificate No: 47830

ISBN: 978-605-0653-74-8
1. Edition, February 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card

ECORECREATION
Prof. Dr. Beyza Merve Akgül, Prof. Dr. Suat Karaküçük
p.VI+80, 160x240 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-605-0653-74-8

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

REFERENCES

Akgül, M. B., Birinci, C., Göral, Ş.,& Karaküçük, S.(2017). An investigation of ecocentric and anthropocentric attitudes and antipathy towards environment in athletes. Journal of Human Sciences, 14(4), 3405-3414.

Akgül, B., M., Ayyıldız Durhan, T., Arı, Ç. & Karaküçük S. (2022). Yeşil Öğrenci Projesi'nde Yer Alan Ekorekreasyon Faaliyetlerin Katılımcılar Açısından İncelenmesi. GSI Journals Serie A: Advancements in Tourism, Recreation and Sports Sciences (ATRSS), 5 (2): 325-337.

Brymer, E., & Gray, T. (2010). Developing an intimate "relationship" with nature through extreme sports participation. Leisure/Loisir, 34(4), 361-374.

DeMares, R., & Krycka, K. (1998). Wild-animal-triggered peak experiences: Transpersonal aspects. *Journal of Transpersonal Psychology, 30*(2), 161–177

Dumazadier, J. (1990). Boş Zaman ve Kültür. Türk Yurdu Dergisi, 10(38).

Dumazadier, J. (1991). Aile ve Boş Zaman. Aile ve Toplum Dergisi, 1(2).

Erdoğan, N. (2014). Ekoturizm Turizm, Çevre ve Sürdürülebilirlik. In H. Reyhan (Ed.), Sosyal Çevre Bilimleri. Siyasal Kitabevi.

Erdoğan, N. (2003). Çevre ve (Eko) Turizm. Erk Yayıncılık.

Ertan, K. A. (2015). Leopoldcü düşünce ve yeryüzü (toprak) etiği. Memleket Siyaset Yönetim (MSY), 10(23), 1-20.

Fedler, A. (1987). Introduction: Are Leisure, Recreation and Tourism Interrelated. Annals of Tourism Research, 14, 311–314.

Hall, C. M., & Page, S. J. (1999). The Geography of Tourism and Recreation. London: Routledge.

İbrahim, H. (1997). Atipik Boş Zaman Davranışları. Çalışmak: Yorar, Cogito Dergisi (Yapı Kredi Yayıncılık), (12).

Kahraman, N., & Türkay, O. (2004). Turizm ve Çevre. Detay Yayıncılık.

Karaküçük, S., & Gürbüz, B. (2007). Rekreasyon ve Kent(li)leşme. Gazi Kitabevi.

Karaküçük, S. (2008). Rekreasyon: Boş Zamanları Değerlendirme. Gazi Kitabevi.

Karaküçük, S., ve Akgül, B. M. (2016). Ekorekreasyon: Rekreasyon ve Çevre. Gazi Kitabevi.

Karaküçük, S., & Başaran, Z. (1997). Stresle Başa Çıkmada Rekreasyon Faktörü. Milli Eğitim Dergisi, (134), 63-68.

Karaküçük, S., Ayyildiz Durhan, T., Akgül, B. M., Aksin, K. (2019). Oryantiring Sporcularında Ekosentrik, Antroposentrik, Antipatik Yaklaşımların Rekreasyon Fayda ile İlişkisi. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 39(3), 1263-1288. https://doi.org/10.17152/gefad.578109

Karaküçük, S. (2012). Terapatik Rekreasyon. Gazi Kitabevi.

Kelly, J. R. (1990). Leisure (2nd ed.). Prentice Hall.

Krippendorf, J. (1996). The Holiday Makers: Understanding the Impact of Travel. Oxford: Butterworth-Heinemann.

Lundmark, C. (2007). The new ecological paradigm revisited: Anchoring the NEP scale in environmental ethics. Environmental Education Research, 13(3), 329-347.

Mannell, R., & Iso-Ahola, S. (1987). Psychological Nature of Leisure and Tourism Experience. Annals of Tourism Research, 14, 314–331.

McKercher, R. (1996). Differences Between Tourism and Recreation in Parks. Annals of Tourism Research, 23(3), 563-575.

Mieczkowski, Z. (1990). World Trends in Tourism and Recreation. Peter Lang Publishing, Inc.

Özdağ, U. (2005). Edebiyat ve toprak etiği, Amerikan doğa yazınında Leopoldcü düşünce. Ankara: Ürün Yayınları.Davis, M. H. (1996). Empathy: A social psychological approach. Madison, WI: Brown & Benchmark.

Özgüç, N. (1984). Turizm Coğrafyası. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları: 3203.

Özdemir, A. S. (2013). Motivasyonel ve Demografik Faktörlerin Rekreasyonel Olanaklara Dayalı Yapılan Destinasyon Tercihleri Üzerine Etkisi. (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Pigram, J. J., & Jenkins, J. M. (1999). Outdoor Recreation Management. Routledge.

Sağcan, M. (1986). Rekreasyon ve Turizm. İzmir: Cumhuriyet Basımevi.

Scull, A. (1999). A quarter century of the history of psychiatry. Journal of the History of the Behavioral Sciences, 35(3), 239-246

Stebbins, R. A. (1992). Amateurs, Professionals, and Serious Leisure. McGill-Queen's University Press.

Stebbins, R. A. (2020). The Serious Leisure Perspective. In Serious Leisure. Springer International Publishing. https://doi. org/10.1007/978-3-030-48036-3

Şimşek, Y. K. (2014). Boş Zaman ve Rekreasyon Endüstrisi. In S. Kocaekşi (Ed.), Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi (s. 1468). Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayını.

The International Ecotourism Society. (1998). Ecotourism statistical fact sheet. N. Bennington, Vermont: The International Ecotourism Society.

William, S. (2003). Tourism and Recreation. Pearson Education Limited.

Yıldız, K., Ş. Sipahioğlu, & M. Yılmaz. (2008). Çevre Bilimi ve Eğitimi. Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

DİJİTAL EĞİTİM I

Editör

Doç. Dr. İbrahim Halil Yurdakal

EĞİTİM
yayınevi

DİJİTAL EĞİTİM I

Editör: Doç. Dr. İbrahim Halil Yurdakal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-53-0
1. Baskı, Mart 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

DİJİTAL EĞİTİM I
Editör: Doç. Dr. İbrahim Halil Yurdakal
IV+196 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-53-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Andreasson, K. (Ed). (2015). *Digital divides: the new challenges and opportunities of e-inclusion.* Taylor & Francis Group 6000 Broken Sound Parkway NW.

Díaz, P. & Ioannou, A. (2019). Learning in a Digital World: An Introduction. Díaz, P., Ioannou, A., Bhagat, K. K. & Spector, M.J. (Eds). Learning in a Digital World Perspective on Interactive Technologies for Formal and Informal Education (In). Springer Nature Singapore Pte Ltd. Singapore.

Flynn, S. (2021). Education, digital natives, and inequality. *Irish Journal of Sociology.* 0(0): 1-6. DOI: 10.1177/07916035211004815

Fraillon, J., Ainley, J., Schulz, W., Friedman, T., & Gebhardt, E. (2014). Preparing for Life in a Digital Age: the IEA International Computer and Information Literacy Study International Report. Cham, Switzerland: Springer. https://www.springer.com/gp/book/9783319142210.

Gonzalez-Betancor , M.S., Lopez-Puig, J.A. & Cardenal, E.M. (2021). Digital inequality at home. The school as compensatory agent. *Computers & Education.* 168. https://doi.org/10.1016/j.compedu.2021.104195

Goode, J. (2010). Mind the gap: The digital dimension of college access. *Journal of Higher Education,* 81(5), 583–618.

Graves, K.E. (2019). Disrupting the digital norm in the new digital divide: Toward a conceptual and empirical framework of technology leadership for social justice through multilevel latent class analysis [ProQuest LLC]. In ProQuest LLC.

Hargittai, E., & Dobransky, K. (2017). Old dogs, new clicks: Digital inequality in skills and uses among older adults. Canadian Journal of Communication, 42(2). https://doi.org/10.22230/cjc.2017v42n2a3176

Helsper, E. (2021). The Digital Disconnect. The Social Causes and Consequences of Digital Inequalities. SAGE Publications.

Hohlfeld TN, Ritzhaupt AD, Barron AE, Kemker K. (2008). Examining the digital divide in K-12 public schools: four-year trends for supporting ICT literacy in Florida. Comput Educ 51(4):1648–63.

IEA International Computer and Information Literacy Study 2018 Assessment Framework (2018). https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-030-19389-8

International Telecommunication Union (ITU) (2023). https://www.itu.int/itu-d/reports/statistics/2023/10/10/ff23-the-gender-digital-divide/

International Telecommunication Union (ITU) Digital inclusion of all. https://www.itu.int/en/mediacentre/backgrounders/Pages/digital-inclusion-of-all.aspx

Internet World Stats (2023). https://www.internetworldstats.com/stats.htm

Joiner, R., Stewart, C., & Beaney, C. (2015). Gender digital divide: Does it exist and what are the explanations? In L. D. Rosen, N. A. Cheever, & L. M. Carrier (Eds.), *The Wiley Handbook of Psychology, Technology, and Society* (pp. 74-88).

Kutluay Tutar, F.; Tutar, E. & Onat, Ö. (2022). Pandemi döneminde eğitim sektöründeki dijital uçurum: dezavantajlı gruplar üzerine etkisi Türkiye örneği. *International Social Sciences Studies Journal.* 8(98): 1681-1690

Lupač, P. (2018). *Beyond the digital divide: Contextualizing the Information Society.* Emerald Publishing Limited Howard House, Wagon Lane, Bingley BD16 1WA, UK. ISBN: 978-1-78756-547-0.

Ma, Kuo-Hsun J. (2021). The digital divide at school and at home: A comparison between schools by socioeconomic level across 47 countries. International Journal of Comparative Sociology 62(2): 115–140. DOI: 10.1177/00207152211023540

Maceviciute, E., & Wilson, T. D. (2018). Digital means for reducing digital inequality: Literature review. Informing Science: the International Journal of an Emerging Transdiscipline, 21, 269-287. https://doi.org/10.28945/4117

Nerse, S. (2020). Dijital eğitimde eşitsizlikler: kırsal ve kentsel ayrımlar ve sosyoekonomik faklılaşmalar. *İnsan ve Toplum Dergisi.* DOI: 10.12658/M0548

NTIA (National Telecommunications and Information Administration). https://www.ntia.gov/blog/2022/switched-why-are-one-five-us-households-not-online

Ochsner, A., Corwin, B. Z. & Tierney, G.W. (2018). Toward Digital Equity The Role of Context, Quality, and Connections. *William G. Tierney, Zoë B. Corwin, and Amanda Ochsner (Ed.). Diversifying Digital Learning*: *Online Literacy and Educational Opportunity*. (In pp 1-24) Baltimore: Johns Hopkins University Press.

OECD (2015), *Students, Computers and Learning: Making the Connection*, PISA, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/9789264239555-en.

OECD (2015). Inequalities in Digital Proficiency: Bridging the Divide.

OECD. (2020). A framework to guide an education response to the COVID-19 pandemic of 2020.

Onoa, H. & Zavodny, M. (2007). Digital inequality: A five country comparison using microdata. *Social Science Research* 36: 1135–1155. doi:10.1016/j.ssresearch.2006.09.001

Robinson, L., Cotten, R. S., Ono, H. Quan-Haase, A., Mesch, G., Chen, W., Schulz, J., Hale, M.T., & Stern, J.M. (2015). Digital inequalities and why they matter. Information, *Communication & Society,* 18(5): 569-582. : https://doi.org/10.1080/1369118X.2015.1012532

Samuelsson, U. & Olsson, T. (2014). Digital Inequality in Primary and Secondary Education: Findings from a Systematic Literature Review. Matteo Stocchetti (ed.) Media and Education in the Digital Age (İçinde s. 41-62). Peter Lang GmbH Internationaler Verlag der Wissenschaften, Berlin. ISBN 978-3-631-65154-4

Selwyn, N. (2010). Degrees of Digital Division: Reconsidering Digital Inequalities and Contemporary Higher Education. RUSC. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 7(1): 33-42. https://www.redalyc.org/articulo.oa?id=78012953011

The Economist Intelligence Unit (EIU) (2021). Connecting learners: Narrowing the educational divide. The benefits from, and barriers to, improved school connectivity and access to digital learning. https://connectinglearners.economist.com/data/EIU_Ericsson_Connecting.pdf

The World Bank (2021). *Remote Learning During COVID-19: Lessons from Today, Principles for Tomorrow (English).* Washington, D.C.: World Bank Group. http://documents.worldbank.org/curated/en/160271637074230077/Remote-Learning-During-COVID-19-Lessons-from-Today-Principles-for-Tomorrow

Tierney, G. W. & Kolluri, S. (2018). Mapping the Terrain Youth and Digital Media. *William G. Tierney, Zoë B. Corwin, and Amanda Ochsner (Ed.). Diversifying Digital Learning*: *Online Literacy and Educational Opportunity*. (In pp. 194-208) Baltimore: Johns Hopkins University Press.

TUİK (2020). Hanehalkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2020

UNESCO (2021). Education: from Disruption to Recovery. https://www.unesco.org/en/covid-19/educationresponse. Erişim tarihi 18 Ocak 2023.

UNICEF Report (2020). Promising practices for equitable remote learning Emerging lessons from COVID-19 education responses in 127 countries. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.unicef-irc.org/publications/pdf/IRB%202020-10%20CL.pdf

Van de Werfhorst, G.H., Kessenich, E. & Geven, S. (2022). The digital divide in online education: Inequality in digital readiness of students and schools. *Computers and Education Open*, 3. https://doi.org/10.1016/j.caeo.2022.100100

Van Deursen, A. J. A. M., & Mossberger, K. (2018) Any thing for anyone? A new digital divide in internet-of-things skills, Policy & internet, 10(2): 122–40.

Van Dijk, J (2020). *The digital divide.* Polity Press. Cambridge, UK ISBN-13: 978-1-5095-3446-3.

Van Duersen, A. J. A. M., & Helsper, E. J. (2015). The third level digital divide: Who benefits most from being online? Communication and Information Technologies Annual, 10, 29-53. Retrieved from http://doc.utwente.nl/97634/1/CH002.pdf

Warf, B. (2018). Teaching digital divides, *Journal of Geograph,* 118(8): 1-11. DOI: 10.1080/00221341.2018.1518990

Warschauer, M. (2016). Addressing the social envelope: Education and the digital divide. Education and Social Media: Toward a Digital Future, 29–48. The MIT Press.

Zhang, X. (2023). The Digital Divide: Class and Equality Education. SHS Web of Conferences. https://doi.org/10.1051/shsconf/202315704027

KAYNAKÇA

Ağgül, E., Altun Yalçın, S. ve Yalçın, P. (2023). Öğretmen adaylarının metaverse ve Web 3.0 kavramı hakkındaki görüşleri. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi,*7(2),292-307.

Akpınar, B. ve Akyıldız, T., Y. (2022). Yeni eğitim ekosistemi olarak metaversal öğretim. *Journal of History School,* 56, 873-895.

Altunal, I. (2022). Metaverse dünyasının eğitim modeli olarak kullanımı ve muhasebe eğitimine yansımaları. *Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi,*25(25), 433-443.

Göçen, A. (2022). Eğitim bağlamında metaverse. *Uluslararası Batı Karadeniz Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi,* 6(1),98-122.

Hamarat, E. ve Dallı, C. (2022). Metaverse kavramının sosyal bilgiler eğitimi için anlamı nedir? *International Social Sciences Studies Journal*, 8(104),3886-3894.

Ibrahim, A., Huynh, B., Downey, J., Höllerer, T., Chun, D., & O'Donovan, J. (2018). ARbiz Pictus: A study of vocabulary learning with augmented reality. *IEEE Transaction on Visualisation and Computer Graphics, 24*(11).

Kalkan, N. (2021). Metaverse evreninde sporun bugünü ve geleceğine yönelik bir derleme. *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, 5(2),163-174.

Kızılkaya, B., Zhao ,G., Sambo, Y., Li, L. ve İmran, A, M. (2021). 5G-Enabled education 4.0: enabling technologies, challenges, and solutions. IEEE Access (9), 166962-166969.

KuoTing, H., Christopher, B., Jessica, F., Rabindra, R., Josephine, B. ve Joseph F. (2019). Augmented versus virtual reality in education: an exploratory study examining science knowledge retention when using augmented reality/virtual reality mobile applications, c*yberpsychology. Behavior, and Social Networking*, 22(2),105-110.http://doi.org/10.1089/cyber.2018.0150

Lee, J.Y. (2021). A study on metaverse hype for sustainable growth. *International Journal of Advanced Smart Convergence*, 10 (3), 72-80.

Lim, W. Y. B., Xiong, Z., Niyato, D., Cao, X., Miao, C., Sun, S. ve Yang, Q. (2022). Realizing the metaverse with edge entelliğince: A match made in heaven. *arXiv preprint arXiv:2201.01634*,1-9 https://doi.org/10.48550/arXiv.2201.01634

Mystakidis, S. (2022). Metaverse. *Encyclopedia*, *2*(1), 486–497. http://dx.doi.org/10.3390/encyclopedia2010031

Şimşek, İ., Erbay, H. N. ve Kirişçi, M. (2019). Üç boyutlu sanal öğrenme ortamında 5. sınıf düzeyinde kesirlerin öğretimi: second life örneği, *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 139-154.

Ju Hyun, J. (2021). A study on education utilizing metaverse for effective communication in a convergence subject. International Journal of Internet. *Broadcasting and Communication*,13(4):129-134.

Özaydın Aydoğdu, Y. ve Eryılmaz, S. (2019). Yükseköğretim kurumlarında artırılmış gerçeklik uygulamalarına yönelik yapılmış araştırmaların incelenmesi. *Kastamonu Education Journal,* 27(5), 2129-2141. doi:10.24106/kefdergi.3381

Soylu, M. S. (2019). Artırılmış gerçeklik uygulamalarına yönelik eğitim programının okul öncesi öğretmen adaylarının tutum ve görüşlerine etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Söyler, S ve Sula Averbek, G. (2022). Sağlık teknolojileri ve metaverse: potansiyel uygulama alanları ve mevcut engeller. İnternational Anatolia Academic Online Journal, Healty Science, 8(2),138-165.

Uzun Hazneci, Ö. (2019). Güncel artırılmış gerçeklik uygulamalarının eğitim alanında kullanımı üzerine bir inceleme. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Uluslararası 100.Yıl Eğitim Sempozyumu,* 26-28 Ekim 2019,499-508, Samsun

KAYNAKÇA

Al-Alami, S. (2019). Literature as a means of augmenting writing skills. *Opción: Revista de Ciencias Humanas y Sociales,* (24), 1118-1133.

Apelt, W. (1981). Principles in foreign language teaching. *System*, 9, 1-3. https://doi.org/10.1016/0346-251X(81)90004-X.

Ashrafuzzaman, M., Ahmed, I., & Begum, M. (2021). Learning English language through literature: Insights from a survey at university level in Bangladesh. *Journal of Language and Linguistic Studies, 17*(S2), 1190-1209.

Bachman, L., & Palmer, A. (1982). The Construct Validation of Some Components of Communicative Proficiency. *TESOL Quarterly*, 16, 449-465. https://doi.org/10.2307/3586464.

Baranova, O. (2021). Formalization of the semantic structure of the text in the conditions of digital communication. *World of Science. Pedagogy and psychology*. https://doi.org/10.15862/22pdmn421.

Barzillai, M., & Thomson, J. (2018). Children learning to read in a digital world. *First Monday, 23*. https://doi.org/10.5210/FM.V23I10.9437.

Boone, R., & Higgins, K. (2003). Reading, Writing, and Publishing Digital Text. *Remedial and Special Education*, 24, 132-140. https://doi.org/10.1177/07419325030240030201.

Borg, S., & Burns, A. (2008). Integrating grammar in adult TESOL classrooms. *Applied linguistics, 29*(3), 456-482.

Bowker, L., & Ciro, J. B. (2019). *Machine translation and global research: Towards improved machine translation literacy in the scholarly community.* Emerald Publishing Limited.

Boyle, S., McCoy, A., Mcnaughton, D., & Light, J. (2017). Using Digital Texts in Interactive Reading Activities for Children with Language Delays and Disorders: A Review of the Research Literature and Pilot Study. *Seminars in Speech and Language*, 38, 263-275. https://doi.org/10.1055/s-0037-1604274.

Casañ-Pitarch, R. (2018). An approach to digital game-based learning: Video-games principles and applications in foreign language learning. *Journal of Language Teaching and Research (Online), 9*(6), 1147-1159.

Cotterall, S. (2000). Promoting learner autonomy through the curriculum: principles for designing language courses. *Elt Journal,* 54, 109-117. https://doi.org/10.1093/ELT/54.2.109.

Çakır, İ. (2006). Developing Cultural Awareness In Foreign Language Teaching. *The Turkish Online Journal of Distance Education*, 7, 154-161. https://doi.org/10.17718/TOJDE.44311.

Dagilienė, I. (2012). Translation as a Learning Method in English Language Teaching. *Studies About Languages*, 124-129. https://doi.org/10.5755/J01.SAL.0.21.1469.

Ellis, R. (2000). Task-based research and language pedagogy. *Language Teaching Research*, 4, 193-220. https://doi.org/10.1177/136216880000400302.

Ellis, R. (2005). Principles of instructed language learning. *System*, 33, 209-224. https://doi.org/10.1016/J.SYSTEM.2004.12.006.

Fareh, S., Jarad, N., Yagi, S., & Moussa, M. B. (2022). Integrating Literature into Teaching the Language Arts. *International Journal of Arabic-English Studies (IJAES), 22*(2), 65-82.

Geng, G. (2020). *On the Methods and Strategies of Language Learning in the Background of Computer Technology.* In Journal of Physics: Conference Series (Vol. 1648, No. 2, p. 022068). IOP Publishing.

Grigoreva, V. V., & Belotserkovskaya, N. V. (2014). Language learning strategies in teaching foreign languages in the republic of Sakha (Yakutia*). Middle East Journal of Scientific Research, 21*(1), 18-22.

Hafner, C. A., Chik, A., & Jones, R. H. (2015). Digital literacies and language learning. Language Learning & Technology, 19(3), 1–7.

Halliday, M. (1993). Towards a Language-Based Theory of Learning. *Linguistics and Education*, 5, 93-116. https://doi.org/10.1016/0898-5898(93)90026-7.

Hameed, P. F. M. (2021). Enhancing students writing skills using novels: The Saudi EFL learners' perspective. *Journal of Language and Linguistic Studies, 17*(3), 1469-1483.

Hunston, S., Francis, G., & Manning, E. (1997). Grammar and vocabulary: showing the connections. *Elt Journal*, 51, 208-216. https://doi.org/10.1093/ELT/51.3.208.

Jones, R. (2019). The text is reading you: teaching language in the age of the algorithm. *Linguistics and Education.* https://doi.org/10.1016/j.linged.2019.100750.

Kapitonova, N., Karagodskaya, J., Gadakchyan, A., & Kocharyan, A. (2022). Digital Educational Environment as a Condition for Training Linguists. In *International Scientific Conference on Agricultural Machinery Industry "Interagromash""*(pp. 2176-2185). Cham: Springer International Publishing.

Krahnke, K., & Christison, M. (1983). Recent Language Research and Some Language Teaching Principles. *TESOL Quarterly*, 17, 625-649. https://doi.org/10.2307/3586617.

Mardiani, M., & Baharuddin, A. F. (2023). Lıterature-based efl ınstructıon: benefıts for language skılls development, learnıng motıvatıon, and cultural understandıng. *LLT Journal: A Journal on Language and Language Teaching, 26*(2), 796-811.

McGrath, I. (2002). Materials evaluation and design in language teaching. *Language Teaching*, 45, 250-262. https://doi.org/10.1017/S0261444811000607.

Miao, R. (2015). Second language acquisition: An introduction. DOI:10.1016/B978-0-08-097086-8.92096-8

Nitisakunwut, P., & Hwang, G. J. (2023). Effects and core design parameters of digital game-based language learning in the mobile era: a meta-analysis and systematic review. *International Journal of Mobile Learning and Organisation, 17*(4), 470-498.

Nitzke, J., Tardel, A., & Hansen-Schirra, S. (2019). Training the modern translator–the acquisition of digital competencies through blended learning. *The Interpreter and Translator Trainer, 13*(3), 292-306.

Noviadi, A., & Permadi, T. (2023). The Role of Literature Teaching in Improving Students' Language Skills. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research, 22*(3), 278-293.

O'Brien, S., & Ehrensberger-Dow, M. (2020). *MT literacy—a cognitive view. Translation, Cognition & Behavior, 3*(2), 145-164.

Oxford, R., Lee, D., Snow, M., & Scarcella, R. (1994). Integrating the language skills. *System*, 22, 257-268. https://doi.org/10.1016/0346-251X(94)90061-2.

Peterson, M., & Jabbari, N. (Eds.). (2022). *Digital games in language learning: case studies and applications.* Taylor & Francis.

Pinker, S. (1979). Formal models of language learning. *Cognition*, 7, 217-283. https://doi.org/10.1016/0010-0277(79)90001-5.

Poole, F. J., & Clarke-Midura, J. (2020). A systematic review of digital games in second language learning studies. *International Journal of Game-Based Learning (IJGBL), 10*(3), 1-15.

Pudıkova, G. N., Permınova, V. A., & Korbozerova, N. M. (2019). Formation of linguistic culture in the process of teaching lexical disciplines to university students. *Revista Espacios, 40*(41).

Schulz, R. (2007). The Challenge of Assessing Cultural Understanding in the Context of Foreign Language Instruction. *Foreign Language Annals*, 40, 9-26. https://doi.org/10.1111/J.1944-9720.2007.TB02851.X.

Shemshadsara, Z. (2012). Developing Cultural Awareness in Foreign Language Teaching. *English Language Teaching*, 5, 95-99. https://doi.org/10.5539/ELT.V5N3P95.

Sunil, G., Datta, M., & Nagamani, B. (2023). Language and technology. *In AIP Conference Proceedings* (Vol. 2794, No. 1). AIP Publishing.

Swan, M. (1985). A Critical look at the Communicative Approach (2). *Elt Journal*, 39, 76-87. https://doi.org/10.1093/ELT/39.2.76.

Tschirner, E. (2001). Language Acquisition in the Classroom: The Role of Digital Video. *Computer Assisted Language Learning,* 14, 305-319. https://doi.org/10.1076/call.14.3.305.5796.

Tukhtabaeva, Z. (2021). Differentiated Instruction in Language Teaching. 7, 364-371. https://doi.org/10.33619/2414-2948/65/44.

White, C. (1990). Integrated Sequences in Language Learning. *System*, 18, 239-244. https://doi.org/10.1016/0346-251X(90)90058-D.

Xu, C., Zhang, X., Yu, X., Lu, Y., & Zheng, C. (2020). Game-based learning in language education: A Review of empirical studies from 2009 to 2018. In *28th international conference on computers in education*. Asia-Pacific Society for Computers in Education.

Zein, S. (2022). Translanguaging and Multiliteracies in the English to Speakers of Other Languages (ESOL) Classroom. *English Teaching*, 77, 3-24.

Zou, D., & Xie, H. (2018). Flipping an English writing class with technology-enhanced just-in-time teaching and peer instruction. *Interactive Learning Environments*, 27, 1127-1142. https://doi.org/10.1080/10494820.2018.1495654.

KAYNAKÇA

Amiama-Espaillat, C., & Mayor-Ruiz, C. (2017). Digital reading and reading competence–the influence in the Z generation from the dominican republic. Comunicar. *Media Education Research Journal,* 25(2). 10.3916/C52-2017-10.

Baştuğ, M. ve Keskin, H. K., 2012, Akıcı okuma becerileri ile anlama düzeyleri (basit ve çıkarımsal) arasındaki ilişki, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi,* 13(3), 227–244.

Bromley, K. (2006). Technology and writing. In McKenna, M. C., Labbo, L.D., Kieffer, R, D. and Reinking, D. (Eds.), International handbook of literacy and technology (Vol. 2) (pp. 349-353). The USA: Lawrence Erlbaum Associates.

Cihan, H. (2022). Dijital okuma ortam tasarımının ilkokul öğrencilerinin okuma becerilerine etkisinin incelenmesi. [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. İstanbul Üniversitesi.

Göçen, G .(2021) *Dijital Araçlarla Okuma Eğitimi.* Dijital Türkçe Öğretimi, 481.

Grabill, J. (2005). *Elektronic Writing, Research And Teaching.* The Clearing House, 100.

Güneş, F. (2010). Öğrencilerde ekran okuma ve ekranik düşünme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 7(14), 1 – 20.

Hicks, T. (2009). *The digital writing workshop.* Portsmount, NH: Heinemann.

Jeong, H. (2012). A Comparison of the influence of electronic books and paper books on reading comprehension, eye fatique, and perception. *The Electronic Library,* 30(3), 390-408. DOI:10.1108/02640471211241663.

Maden, S. (2012). Ekran okuma türleri ve Türkçe öğretmeni adaylarının ekran okumaya yönelik görüşleri. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi,* 1(3), 1-16.

McKenna, M. C., Conradi, K., Lawrence, C., Jang, B. G. & Meyer, J. P. (2012). Reading attitudes of middle school students: Results of a U.S. survey. Reading Research Quarterly, 47 (3), 283-306. DOI: https://www.jstor.org/stable/43497521.

McKenna, M. C., Conradi, K., Lawrence, C., Jang, B. G. & Meyer, J. P. (2012). Reading attitudes of middle school students: Results of a U.S. survey. Reading Research Quarterly, 47 (3), 283-306. DOI: https://www.jstor.org/stable/43497521.

Millî Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı, Earged. (2011).

MEB 21. yüzyıl öğrenci profili. Ankara: Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı.

National Writing Project. (2010). http://www.nwp.org/, sayfasından erişilmiştir. Erişim Tarihi: 02.03.2024.

Odabaş, H., Odabaş, Z. Y. & Binici, K., (2020). Dijital Bilgi Kaynakları ve Ortamlarının Üniversite Öğrencilerinin Okuma Davranışlarına Etkileri, *Milli Eğitim Dergisi,* 49, 89– 116.

Odabaş, H., Odabaş, Z. Y., Sevmez, H. (2018). Üniversite öğrencilerinde dijital / e-kitap okuma kültürü: Selçuk üniversitesi örneği. DTCF Dergisi 58(1), 139-171. DOI: 10.33171/dtcfjournal.2018.58.1.8

Odabaş, H., Odabaş, Z. Y.& Sevmez, H. (2018). Üniversite öğrencilerinde dijital / e-kitap okuma kültürü: Selçuk üniversitesi örneği. *DTCF Dergisi* 58(1), 139-171. DOI: 10.33171/dtcfjournal.2018.58.1.8.

Robin. B. (2008). Digital storytelling: A powerful technology tool for the 21st century classroom. *Theory Into Practice*, 47, 220-228.

Taipale, S. (2014). “The affordances of reading/ writing on paper and digitally in Finland”. *Telematics and Informatics,* 31(4), 532-542. DOI: 10.1016/j.tele.2013.11.003.

TÜİK. (2021). Çocuklarda Bilişim Teknolojileri Kullanımı Araştırması, 2021. Sayı:41132 Yayımlanma Tarihi: 22.12.2021. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=CocuklardaBilisim-Teknolojileri-Kullanim-Arastirmasi-2021-41132. Erişim Tarihi:04.02.2024.

Van Manen, M.& Adams, C. (2009). “The phenomenology of space in writing online”. *Educational Philosophy and Theory*, 41(1), 10-21. DOI: 101111/j.1469- 5812.2008.00480.x

Zambarbieri, D. & Carniglia, E., 2012, Eye movement analysis of reading from computer displays, eReaders and printed books: Reading from eReaders and printed books, Ophthalmic & Physiological Optics: The Journal of the British College of Ophthalmic Opticians (Optometrists), 32(5), 390–396. doi:10.1111/j.1475- 1313.2012.00930.x

KAYNAKÇA

Arslan, K. (2020). Eğitimde yapay zekâ ve uygulamaları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, *11*(1), 71-88.

Bhutoria, A. (2022). Personalized education and artificial intelligence in the United States, China, and India: A systematic review using a human-in-the-loop model. *Computers and Education: Artificial Intelligence*, *3*, 100068-100086. https://doi.org/10.1016/j.caeai.2022.100068

Bozkurt, A. (2016). Öğrenme analitiği: e-öğrenme, büyük veri ve bireyselleştirilmiş öğrenme. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, *2*(4), 55-81.

Cardona, M. A., Rodríguez, R. J., & Ishmael, K. (2023). Artificial intelligence and the future of teaching and learning: Insights and recommendations. https://www2.ed.gov/documents/ai-report/ai-report.pdf (E.T.: 12.03.2024)

Chassignol, M., Khoroshavin, A., Klimova, A., & Bilyatdinova, A. (2018). Artificial Intelligence trends in education: a narrative overview. *Procedia Computer Science*, *136*, 16-24.

Chen, C. M., Wang, J. Y., & Hsu, L. C. (2021). An interactive test dashboard with diagnosis and feedback mechanisms to facilitate learning performance. Computers and Education: Artificial Intelligence, 2, 100015-100024. https://doi.org/10.1016/j.caeai.2021.100015

Chen, L., Chen, P., & Lin, Z. (2020). Artificial intelligence in education: A review. Ieee Access, 8, 75264-75278. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2020.2988510

Chiu, W. K. (2021). Pedagogy of emerging technologies in chemical education during the era of digitalization and artificial intelligence: A systematic review. *Education sciences*, *11*(11), 709-733. https://doi.org/10.3390/educsci11110709

Çakıcı, D. (2015). Şema Kuramının Okuduğunu Anlama Sürecindeki Rolü. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (30), 77-86.

Çolak Yazıcı, S., & Nakiboğlu, C. (2024). Examining experienced chemistry teachers' perception and usage of virtual labs in chemistry classes: a qualitative study using the technology acceptance model 3. *Educ Inf Technol* 29, 4337–4370. https://doi.org/10.1007/s10639-023-11985-1

Dastres, R., & Soori, M. (2021). Artificial neural network systems. *International Journal of Imaging and Robotics (IJIR)*, *21*(2), 13-25.

Demirkaya, H., & Sarpel, E. (2018). Eğitim ve Geliştirme Uygulamalarinda Yeni Nesil Bilişim Teknolojilerinden Sanal Gerçeklik, Bulut Bilişim ve Yapay Zeka. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, (40), 231-245.

Dias, S. B., Hadjileontiadou, S. J., Hadjileontiadis, L. J., & Diniz, J. A. (2015). Fuzzy cognitive mapping of LMS users' Quality of interaction within higher education blended-learning environment. *Expert Systems with Applications, 42*(21), 7399–7423. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2015.05.048.

Elford, D., Lancaster, S. J., & Jones, G. A. (2022). Fostering motivation toward chemistry through augmented reality educational escape activities. A self-determination theory approach. *Journal of chemical education*, *99*(10), 3406-3417.

Eljack, S. M., Alfayez, F., & Suleman, N. M. (2020). Organic chemistry virtual laboratory enhancement. *Comput Sci,* 15(1), 309-323.

Engin, R. A. (2021). Dijital Eğitim Uygulamaları. Dijital Gelecek Dijital Dönüşüm, 119.

Holmes, W., Persson, J., Chounta, I. A., Wasson, B., & Dimitrova, V. (2022). *Artificial intelligence and education: A critical view through the lens of human rights, democracy and the rule of law*. Council of Europe.

İşler, B., & Kılıç, M. (2021). Eğitimde yapay zekâ kullanımı ve gelişimi. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, *5*(1), 1-11. https://doi.org/10.17932/IAU.EJNM.25480200.2021/ejnm_v5i1001

Karakaya, Ş. (2006). Sosyal bir süreç olarak eğitim. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (13), 391-396.

Maharaj-Sharma, R., Sharma, A., & Sharma, A. (2017). Using ICT-based instructional technologies to teach science: Perspectives from teachers in Trinidad and Tobago. *Australian Journal of Teacher Education (Online)*, *42*(10), 23-35.

McInerney, D. M. (2013). *Educational psychology: Constructing learning*. Pearson Higher Education AU.

Olawoyin, A., & Chen, Y. (2018). Predicting the future with artificial neural network. *Procedia computer science*, *140*, 383-392.

Pedro, F., Subosa, M., Rivas, A., & Valverde, P. (2019). Artificial intelligence in education: Challenges and opportunities for sustainable development. 1-48. *United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization*, 7.

Peran, T., & Bilir, Y. (2007). Kalkınmada İtici Bir Güç: Eğitim. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *9*(1), 132-141.

Savasci, A. Ć. (2014). Use of Instructional Technologies in Science Classrooms: Teachers' Perspectives. *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, *13*(2), 197-201.

Süygün, M. S., & Bozyiğit, S. (2021). Dış Ticaret Ve Lojistik Eğitiminde Sanal Gerçeklik Teknolojisinin Kullanımı. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *30*(1), 220-230. http://doi.org.10.35379/cusosbil.832294

Tavukcu, T., Kalimullin, A., Litvinov, A., Shindryaeva, N., Abraukhova, V., & Abdikeev, N. (2020). Analysis of articles on education and instructional technologies (Scopus). *International Journal of Emerging Technologies in Learning (iJET)*, *15*(23), 108-120.

URL 5: https://aieducator.tools/ (E. T.: 13.03.2024)

URL-1: https://chat.openai.com (E.T.: 17.03.2024)

URL-2:https://www.unesco.org.tr/Pages/14/52/S%C3%BCrd%C3%BCr%C3%BClebilir-Kalk%C4%B1nma-%C4%B0%C3%A7in-E%C4%9Fitim (E.T.: 12.03.2024)

URL-3: https://chemintelligence.com/ai-for-chemistry (E. T.:15.03.20224)

URL-4: https://yoksanlab.yok.gov.tr (E. T.:15.03.20224)

URL-6: https://www.youtube.com/watch?v=LClMPyDt_cA (E.T.: 14.03.2024)

URL-7: https://studymonkey.ai/dashboard/question (E.T.:15.03.2024)

Uzun, Y., Tümtürk, A. Y., & Öztürk, H. (2021). Günümüzde ve gelecekte eğitim alanında kullanılan yapay zeka. In 1st International Conference on Applied Engineering and Natural Sciences (pp. 1-3).

Yambyshev, F. D., Derbisheva, D. L., & Halaman, A. V. (2019). Use of gaming technology in the study of chemistry. *Humanities & Social Sciences Reviews*, *7*(6), 954-961.

Yazıcı, S. Ç., & Erkoç, M. (2023). Fen Bilimleri Grubu Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Sürecinde Yapay Zekâ Kullanma Durumlarının Analizi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (58), 2682-2704.

Zawacki-Richter, O., Marín, V. I., Bond, M., & Gouverneur, F. (2019). Systematic review of research on artificial intelligence applications in higher education – where are the educators? *International Journal of Educational Technology in Higher Education, 16*(1). 1-27. https://doi.org/10.1186/s41239-019-0171-0.

Zhang, K., & Aslan, A. B. (2021). AI technologies for education: Recent research & future directions. *Computers and Education: Artificial Intelligence*, *2*, 100025-100036. https://doi.org/10.1016/j.caeai.2021.100025

KAYNAKÇA

Alderfer, S., McMillan, R., Murphy, K., & Kelp, N. (2023, August). Inclusive Science Communication training for first-year STEM students promotes their identity and self-efficacy as scientists and science communicators. In *Frontiers in Education* (Vol. 8, p. 1173661). Frontiers.

Altunok, E. B. (2019). Anne baba tutumları ile okul öncesi dönem çocuklarının iletişim becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

American Association for the Advancement of Science (1993). Benchmarks for science Literacy. New York, NY: Oxford University Press.

Bahar, E. (2012). İletişim. Ankara: Detay Yayıncılık.

Dinçer, Çağlayan (2011). Okul öncesi dönemde sosyal beceri eğitimi. Eğitimci Öğretmen Dergisi, 5, 6-11.

Bodrova, E., & Leong, D. J. (2017). Zihin araçları erken çocukluk eğitiminde Vygotsky yaklaşımı. Ankara: Anı.

Borowczak, M. (2015). Communication in STEM education: A non-intrusive method for assessment & K20 educator feedback. *Problems of Education in the 21st Century*, *65*(1), 18-27.

Curran, K. (2003). Global competencies that facilitate working effectively across cultures. Retrieved from http://content.monster.com.sg/management/5808

Demirci, E. E. (2002). İletişim becerileri eğitiminin merkez eğitim merkezine devam eden genç işçilerin iletişim becerilerini değerlendirmelerine etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Erol, R. Y., & Orth, U. (2011). Self-esteem development from age 14 to 30 years: A longitudinal study. Journal of Personality and Social Psychology, 101(3) 607-619. http://dx.doi.org /10.1037/a0024299

Handelih, N. D. (2023). The Importance of Communication in STEM Education: Bridging the Gap between Science and Society. https://www.linkedin.com/pulse/importance-communication-stem-education-bridging-gap-between/

Hendon, M., Powell, L., & Wimmer, H. (2017). Emotional intelligence and communication levels in information technology professionals. Computers in Human Behavior, 71, 165- 171. https://doi-org.ezproxy.snhu.edu/10.1016/j.chb.2017.01.048

Hinds, P.J., & Weisband, S.P. (2003) Knowledge sharing and shared understanding in virtual teams. In Gibson, C.B. and Cohen, S.G. (eds.), Virtual Teams that Work: Creating Conditions for Virtual Teams Effectiveness (pp. 21–36). Jossey-Bass, San Francisco.

Jensen, K. (2012, April 12). Intelligence is overrated: What you really need to succeed. Forbes. Retrieved from https://www.forbes.com/sites/keldjensen/2012/04/12/intelligence-is-overrated-what-you-really-need-to-succeed/#563997cab6d2

Kabasakal, Z. ve Çelik, N. (2010). "Sosyal beceri eğitiminin ilköğretim öğrencilerinin sosyal uyum düzeylerine etkisi". İlköğretim online dergisi 9(1), 203-212.

Lawson, J. (2003). Depth accessibility difficulties: An alternative conceptualisation of autism spectrum conditions. Journal for the Theory of Social Behaviour, 33(2), 189- 202. http://dx.doi.org /10.1111/1468-5914.00213.

McClure, E. R., Guernsey, L., Clements, D. H., Bales, S. N., Nichols, J., Kendall-Taylor, N., & Levine,M. H. (2017). STEM starts early: Grounding science, technology, engineering, and math education in earlychildhood. New York: The Joan Ganz Cooney Center at Sesame Workshop.

National Research Council (2012). A Framework for K-12 Science Education: Practices, Crosscutting Concepts, and Core Ideas. Washington, DC: The National Academies Press.

Pieraccini, D. (2023). How to Promote Collaboration and Communication Skills through STEM Education. https://levelupvillage.com/how-to-promote-collaboration-in-the-classroom/

Signe, P. & Van Schaik C.P. (2000). Dominance And Communcation:Conflict Management İn Various Social Setting. Natural Conflict Resolation. (Ed: Aureli F, de Waal FBM). USA: University Of California Press

Yaşar Ekici, F., Günhan, G., Anılan, Ş. (2017). Okul öncesi öğretmenlerinin iletişim becerileri. Uluslararası Aile Çocuk ve Eğitim Dergisi, 11, 1-27.

Zakaria, N., Amelinckx, A., & Wilemon, D. (2004). Working together apart? Building a knowledge- sharing culture for global virtual teams. Creativity and Innovation Management. 13(1), 15-29.

Zembat, R. (1993). Okul öncesi eğitim kurumlarında kişilerarası ilişkiler ve iletişim. 9. Ya-Pa Okul Öncesin Eğitimi Yaygınlaştırılması Semineri (Ankara, 17- 19 Haziran). İstanbul: Ya-Pa Yayınları.

KAYNAKÇA

Almajthoob, A., & Hamdan, A. (2023). The Impact of E-learning on Business Education. In *Emerging Trends and Innovation in Business and Finance* (pp. 575-584). Singapore: Springer Nature Singapore.

Alojaiman, B. (2021). Toward Selection of Trustworthy and Efficient E-Learning Platform. IEEE Access, 9, 133889-133901. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2021.3114150.

Álvarez-González, P., López-Miguens, M. J., & Caballero, G. (2017). Perceived employability in university students: developing an integrated model. *Career Development International*, *22*(3), 280-299.

Ballarano, A., Colace, F., De Santo, M., & Greco, L. (2016). "The Postman Always Rings Twice": Evaluating E-Learning Platform a Decade Later. *International Journal of Emerging Technologies in Learning (Online)*, *11*(2), 35.

Derouin, R., Fritzsche, B., & Salas, E. (2005). E-Learning in Organizations. *Journal of Management*, 31, 920- 940. https://doi.org/10.1177/0149206305279815.

Eliyas, S., & Ranjana, P. (2024). A Potent View on the Effects of E-Learning. *International Journal of Grid and High Performance Computing (IJGHPC)*, *16*(1), 1-10.

Fecher, B., Kunz, R., Sokolovska, N., & Wrzesinski, M. (2024). Platformisation of Science: Conceptual Foundations and Critical Perspectives for the Science System. *LIBER Quarterly: The Journal of the Association of European Research Libraries*, *34*(1), 1-18.

Galustyan, O., Borovikova, Y., Polivaeva, N., Bakhtiyor, K., & Zhirkova, G. (2019). E-learning within the Field of Andragogy. Int. J. Emerg. Technol. Learn., 14, 148-156. https://doi.org/10.3991/IJET.V14I09.10020.

Henry, M. S. (Ed.). (2023). *Using IT effectively: A guide to technology in the social sciences.* Elsevier B.V.

Hillier, M. (2018). Bridging the digital divide with off-line e-learning. Distance Education, 39, 110 - 121. https://doi.org/10.1080/01587919.2017.1418627

Ingavélez-Guerra, P., Robles-Bykbaev, V. E., Perez-Muñoz, A., Hilera-González, J., & Otón-Tortosa, S. (2022). Automatic adaptation of open educational resources: an approach from a multilevel methodology based on students' preferences, educational special needs, artificial intelligence and accessibility metadata. *IEEE Access*, *10*, 9703-9716.

Kurteva, K., Tzanova, S., & Kurtev, N. (2023, September). The Impact of E-learning Techniques on Education Process. Platform Selection and Comparison. In *2023 XXXII International Scientific Conference Electronics (ET)* (pp. 1-5). IEEE.

Macleod, J., & Kefallonitis, E. (2017). Trends affecting e-learning experience management. In *Strategic Innovative Marketing: 4th IC-SIM, Mykonos, Greece 2015* (pp. 753-758). Springer International Publishing.

Mehla, L., Sheorey, P. A., Tiwari, A. K., & Behl, A. (2021). Paradigm shift in the education sector amidst COVID-19 to improve online engagement: Opportunities and challenges. *Journal of Global Information Management (JGIM)*, *30*(5), 1-21.

Mihai, D., Mihailescu, M., Cărăbaş, M., & Tapus, N. (2023). Integrated High-Workload Services for E-Learning. IEEE Access, 11, 8441-8454. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2023.3238967.

Ouadoud, M., Chkouri, M. Y., & Nejjari, A. (2018). LeaderTICE: A Platforms Recommendation System Based on a Comparative and Evaluative Study of Free E-learning Platforms. *International Journal of Online Engineering*, *14*(1).

Ouadoud, M., Chkouri, M. Y., Nejjari, A., & El Kadiri, K. E. (2016, October). Studying and comparing the free e-learning platforms. In *2016 4th IEEE International Colloquium on Information Science and Technology (CiSt)* (pp. 581-586). IEEE.

Pantaleon, C. B., Feliscuzo, L. S., & Romana, C. L. C. S. (2019, October). Mooc-ready system for a course on fundamentals of programming using c: Development and analysis. In *Proceedings of the 3rd International Conference on Digital Technology in Education* (pp. 212-216).

Piotrowski, M. (2010). What is an e-learning platform?. In Learning management system technologies and software solutions for online teaching: Tools and applications (pp. 20-36). IGI Global.

Pirnau, C., Pirnau, M., Ghiculescu, L. D., & Ene, G. M. (2020, June). The impact of the virtual learning environment in managing the knowledge transmitted to students. In *2020 12th International Conference on Electronics, Computers and Artificial Intelligence (ECAI)* (pp. 1-6). IEEE.

Rakic, S., Tasić, N., Marjanović, U., Softic, S., Lüftenegger, E., & Turcin, I. (2020). Student Performance on an E-Learning Platform: Mixed Method Approach. *Int. J. Emerg. Technol. Learn.*, 15, 187-203. https://doi.org/10.3991/ijet.v15i02.11646.

Rodrigo, C., & Tabuenca, B. (2020). Learning ecologies in online students with disabilities. *Comunicar*, *28*(62), 53-65.

Salleh, F. H. M., Redzuan, N. A. L. M., & Salleh, N. S. M. (2023). A Review of Literature on Methods for Teaching and Learning Programming in High Schools. *Handbook of Research on Education Institutions, Skills, and Jobs in the Digital Era*, 328-340.

Sharov, S., Kolmakova, V., Sharova, T., & Pavlenko, A. (2021). Analysis of MOOC on Programming for IT Specialist Training. *TEM Journal*, *10*(4).

Sharov, S., Tereshchuk, S., Tereshchuk, A., Kolmakova, V., & Yankova, N. (2023). Using MOOC to Learn the Python Programming Language. *International Journal of Emerging Technologies in Learning (Online)*, *18*(2), 17.

Sobral, S. R. (2021). Two decades of research in e-learning: A deep bibliometric analysis.

Umek, L., Keržič, D., Aristovnik, A., & Tomaževič, N. (2015). Analysis of selected aspects of students' performance and satisfaction in a Moodle-based e-learning system environment. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, *11*(6), 1495-1505.

Wolfe, C. R., & Cedillos, E. M. (2015). *E-communications platforms and E-learning.* Elsevier.

Zhang, M., Jones, K., Zaitsev, A., & Sawyer, S. (2022). Platform as Theoretical Framework Rather Than Just Empirical Context: How Information Science Scholars Examine Digital Platforms. *Proceedings of the Association for Information Science and Technology*, *59*(1), 605-609.

KAYNAKÇA

Ağaoğlu, A. (2020). Uzaktan Eğitimde Okullaşma Uygulamalarının Üniversite Öğrencilerinin İngilizce Derslerindeki Akademik Başarı ve Motivasyonlarına Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.

Akçay, D. ve Özcebe, H. (2012). Okul Öncesi Eğitim Alan Çocukların Ve Ailelerinin Bilgisayar Oyunu Oynama Alışkanlıklarının Değerlendirilmesi. *Çocuk Dergisi*, 12(2), 66–71.

Akın, F. A. ve Atıcı, B. (2015). Oyun Tabanlı Öğrenme Ortamlarının Öğrenci Başarısına ve Görüşlerine Etkisi. *Turkish Journal of Educational Studies,* 2(2), 75-102.

Akgül, G. D. ve Kılıç, M. (2020). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Eğitsel Dijital Oyunlar ve Kodu Uygulamasına Yönelik Görüşleri. *Fen Bilimleri Öğretimi Dergisi,* 8(2), 101-120.

Altun, A. (2021). Sosyal Bilgiler Dersinde Dijital Oyunlardan Yararlanmaya İlişkin Öğretmen Tutum ve Görüşleri Üzerine Bir İnceleme. Yüksek Lisans Tezi. Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi.

Alkan, A. ve Mertol, H. (2019). Teacher Candidates' State Of Using Digital Educational Games. *International Journal of Evaluation and Research in Education,* 8(2), 344-350.

An, Y. ve Bonk, C. J. (2009). Finding That Specıal Place: Designing Digital Game-Based Learning Environments. *TechTrends,* 53(3), 43-48.

Ardıç, A. ve Irmak, A. Y. (2018). Dijital Oyunların Çocuk ve Ergenler Üzerindeki Etkileri: Literatür İnceleme. *Gençlik Araştırmaları Dergisi,* 6(16), 71-94.

Arnott, L. (2016). An Ecological Exploration Of Young Children's Digital Play: Framing Children's Social Experiences With Technologies İn Early Childhood. *Early Years,* 36(3), 271-288.

Atak, F. (2020). 10-14 Yaş Arasındaki Çocukların Dijital Oyun Bağımlılığı ile Sosyal Becerileri Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi Ankara: Gazi Üniversitesi.

Bayırtepe, E. ve Tüzün, H. (2007). Oyun-Tabanlı Öğrenme Ortamlarının Öğrencilerin Bilgisayar Dersindeki Başarıları ve Özyeterlik Algıları Üzerine Etkileri. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 33, 41-54.

Bird, J., ve Edwards, S. (2015). Children Learning To Use Technologies Through Play: A Digital Play Framework. *British Journal of Educational Technology*,46(6):1149-1160.

Cai, Z., Mao, P., Wang, D., He, J., Chen, X. ve Fan, X. (2022). Effects Of Scaffolding in Digital Game-Based Learning on Student's Achievement: A Three-Level Meta-Analysis. *Educational Psychology Review,* 34(2), 537-574.

Ceylaner, S. ve Yanpar Yelken, T. (2017). Ortaöğretim Öğrencilerinin, Dijital Oyunların İngilizce Kelime Öğrenimine Katkısına Yönelik Görüşleri. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 6(1), 346-364.

Cömert, A., 2020. Dijital Oyun Tabanlı Öğrenme Yöntemiyle Tasarlanan Ve Uygulanan Problem Çözme Etkinliklerine Yönelik Öğrenci Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Bahçeşir Üniversitesi.

Clark, D. B., Sengupta, P., Brady, C. E., Martinez-Garza, M. M., ve Killingsworth, S. S., (2015). Disciplinary integration of digital games for science learning*, International Journal of STEM Education*, 2 (1), 296-312.

Çakır, H. (2013). Bilgisayar Oyunlarına İlişkin Ailelerin Yaklaşımı ve Öğrenci Üzerindeki Etkilerin Belirlenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 9(2), 138-150.

Dautovic, G. (2020). The rise of the virtual empire: Video game industry statistics for 2020, https://fortunly.com/statistics/video-game-industry-statistics adresinden 10 Şubat 2024 tarihinde ulaşılmıştır.

Demir, G. T. ve Hazar, Z. (2018). Dijital Oyun Oynama Motivasyonu Ölçeği Doomö: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 12(2), 128-139.

DeCaro, M. S. ve Rittle-Johnson, B. (2012). Exploring Mathematics Problems Prepares Children To Learn From İnstruction. *Journal of Experimental Child Psychology,* 113(4), 552-568.

Dinç, M. (2012). Türkiye Dijital Oyunlar Federasyonu. Türkiye Dijital Oyunlar Raporu. İstanbul. https://docplayer.biz.tr/643513-Turkiye-dijital-oyunlar-federasyonu-mevlut-dinc.html

Durgut, A. (2016). Meslek Yüksekokulu Öğrencileri İçin Eğitsel Matematik Oyunu Geliştirilmesi ve Başarıya Etkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi.

Doğusoy, B. ve İnal, Y. (2006). Çok Kullanıcılı Bilgisayar Oyunları ile Öğrenme. İçinde; VII. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi Tam Metin Kitabı., 7-9 Eylül 2006, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, ss. 7-9. Ankara: Palme Yayıncılık.

Eryol, Ç. (2023). Özel Okullarda Öğrenim Gören Ortaokul Öğrencilerinin Dijital Oyun Bağımlılıkları ile Dijital Oyunlara Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi.

Erekmekçi, M. ve Fidan, Ş. (2012). Oyunun Tasarım Platformları: Oyunun Eğitim ve Kültüre Etkisi. *Yaşam bilimleri Dergisi*, (1) 1, 851-856.

Fleer, M. (2014). The demands and motives afforded through digital play in early childhood activity settings. Learning, Culture and Social Interaction, 3(3), 202-209.

Gökçearslan, Ş. ve Durakoğlu, A. (2014). Ortaokul Öğrencilerinin Bilgisayar Oyunu Bağımlılık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 23(14), 419-435.

Göldağ, B. (2019). Dijital Oyunlar: Olumlu ve Olumsuz Etkileri. III. Uluslararası Battalgazi Bilimsel Çalışmalar Kongresi Tam Metin Kitabı. (Ed: Talas, M). 21-23 Eylül 2019, ss. 121-133. Malatya: İspec Yayınevi.

Gündoğdu, C. (2021). Dijital Oyun Kavramına Yönelik: Bir Meta-Sentez Betimleme. Yüksek Lisans Tezi. Yozgat: Yozgat Bozok Üniversitesi.

Gülçek, E. (2018). Çocuk Kültürü ve Dijital Oyunlar: Elâzığ Fmd Kursu Öğrencileri Üzerine Sosyolojik Bir Çalışma. Yüksek Lisans Tezi. Elâzığ: Fırat Üniversitesi.

Gür, R. M. (2018). Çok Oyunculu Dijital Oyunlarda Oyun Oynama Pratikleri: Moba Ve Mmorpg Oyunlar Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Arel Üniversitesi.

Gürcan, A., Özhan, S. ve Uslu, R. (2008). Dijital oyunlar ve çocuklar üzerindeki etkileri. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, Ankara, 1-50.

Griffiths, M. D. ve Hunt N. (1998). Dependence On Computer Games By Adolescents. *Psychological Reports,* 82, 475-80.

Hamari, J., Shernoff, D. J., Rowe, E., Coller, B., Asbell-Clarke, J. ve Edwards, T., 2016. Challenging Games Help Students Learn: An Empirical Study On Engagement, Flow And İmmersion İn Game-Based Learning, *Computers İn Human Behavior,* 54, 170-179.

Hazar, Z. ve Hazar, M. (2017). Çocuklar İçin Dijital Oyun Bağımlılığı Ölçeği. *Journal of Human Sciences* (14)1, 203-216.

Horzum, M. B. (2011). İlköğretim Öğrencilerinin Bilgisayar Oyunu Bağımlılık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Eğitim ve Bilim Dergisi,* 36(159), 58-59.

Hung, C. Y., Sun, J. C. Y. ve Yu, P. T. (2015). The Benefits of a Challenge: Student Motivation and Flow Experience in Tablet-PC-Game-Based Learning. *Interactive Learning Environments*, 23(2), 172-190.

Ifenthaler, D. ve Eseryel, D. (2012). Assessment in Game-based Learning: *Foundations, Innovations and Perspectives.* New York: Springer.

İşçi, G., T. ve Yeşiltaş, E. (2020). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Dijital Oyun Geliştirme Yazılımı Kullanımı ve Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Buna İlişkin Görüşleri. *TÜBAD,* 5 (2), 260-284.

Kaya, M. (2019). İlkokul Öğrencilerinin Dijital Oyunlara Yönelik Algılarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Erzincan: Binali Yıldırım Üniversitesi.

Kebritchi, M., Hirumi, A. ve Bai, H. (2010). The Effects of Modern Mathematics Computer Games on Mathematics Achievement and Class Motivation. *Computers & Education*, 55, 427- 443.

Kestane, M. (2019). Dijital Oyun Bağımlılığının İlköğretim İkinci Kademe Çağındaki Öğrencilerin Akademik Başarısı ile İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Biruni Üniversitesi.

Kendüzler Efe S. (2023). Eğitsel Oyun, Matematik Merkezinde Oyun ve Dijital Oyunun Çocukların Matematik ve Öz- Düzenlemeli Öğrenme Becerilerine Etkisi. Doktora Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Kowert, R. ve Oldmeadow, J. A. (2013). (A) Social Reputatiton: Exploring The Relationship Between Online Video Game Involvement And Social Competence. *Computers in Human Behavior,* 29(4), 1872-1878.

Landers, R. N. ve Landers, A. K. (2014). An Empirical Test of the Theory of Gamified Learning: The Effect of Leaderboards on Time-on-Task and Academic Performance. Simulation and Gaming, 45(6), 769–785.

Lee, J. J. ve Hammer, J. (2011). Gamification in Education: What, How, Why Bother? Academic Exchange Quarterly, 15(2), 146.

Lewis, M. S. (2016). Massively Multiplayer Online Roleplaying Gaming: Motivation To Play, Player Typologies, And Addiction. Doctor Thesis. U.S.A: Ohio State University, https://etd.ohiolink.edu/pg_10?0::NO:10:P10_ACCESSION_NUM:osu1461232700 adresinden edinilmiştir.

Lin, Y. H. ve Hou, H. T. (2015). Exploring Young Children's Performance on And Acceptance of an Educational Scenario-Based Digital Game for Teaching Route-Planning Strategies: A Case Study. *Interactive Learning Environments,* 5(2,)1-14.

Malta, S. E. 2010. İlköğretimde Kullanılan Eğitsel Bilgisayar Oyunlarının Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkileri. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi.

Mesman, G. R., Kuo, D. Z., Carroll, J. L. ve Ward, W. L. (2013). The İmpact Of Technology De- Pendence On Children And Their Families. *Journal of Pediatric Health Care,* 27(6), 451-459.

Mekler, E. D., Bopp, J. A., Tuch, A. N. ve Opwis, K. (2014). A Systematic Review Of Quantitative Studies On The Enjoyment Of Digital Entertainment Games. CHI '14 Proceedings of the SIGCHI *Conference on Human Factors in Computing Systems*, ss. 927-936.

McKinley, R. A., McIntire, L. K. ve Funke, M. A. (2011). Operator Selection For Unmanned Aerial Systems: Comparing Video Game Players and Pilots. *Aviation, Space and Environmental Medicine*, 82(6), 635-42.

McFarlane, A., Sparrowhawk, A. ve Heald, Y. (2002). Report on The Educational Use Of Games. *TEEM (Teachers Evaluating Educational Multimedia).* 23 (2) 1-49.

Orhan, E. (2018). 10-14 Yaş Açısından Gelişme Seviyesi, Dijital Eğitim ve Dikkate Alınmayan Gelişme. Yüksek Lisans Tezi. Niğde: Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi.

Ögel, K. (2012). *İnternet Bağımlılığı: İnternet'in Psikolojisini Anlamak ve Bağımlılıkla Başa Çıkmak.* İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Öztop, F. (2022). İlkokul Matematik Öğretiminde Dijital Ve Dijital Olmayan Oyun Kullanımının Etkililiği: Bir Meta-Analiz Çalışması. *International Primary Education Research Journal,* 6(1), 65-80.

Paes, T. M. ve Ellefson, M. R. (2022). Guided Pretend Play İntervention Effects on Self-Regulation and Language Skills in Preschool English Language Learners from Families With Low İncomes*. PsyArXiv Preprints,* 1-33.

Pala, F., K. ve Erdem, M. (2011). Dijital Oyun Tercihi ve Oyun Tercih Nedeni ile Cinsiyet, Sınıf Düzeyi ve Öğrenme Stili Arasındaki İlişkiler Üzerine Bir Çalışma. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 12 (2), 53-71.

Prensky, M. (2001*). Digital Game Based Learning*. New York: McGraw-Hill.

Polat, E. ve Varol, A. (2012). Eğitsel Bilgisayar Oyunlarının Akademik Başarıya Etkisi: Sosyal Bilgiler Dersi Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Uşak: Uşak Üniversitesi.

Phaire, C. B. (2007). Video games and mathematics education: studying commercial sports video games to ıdentify the potential for learning and thinking about mathematics in Proceedings of the Ninth International Conference Mathematics Education in a Global Community, 1993–1995.

Rosen, L. D., Lim, A. F., Felt, J., Carrier, L. M., Cheever, N. A., Lara-Ruiz, J. M., Mendoza, J.S. ve Rokkum, J. (2014). Media and Technology Use Predicts İll-Being Among Children, Preteens and Teenagers *İndependent of the Negative Health İmpacts of Exercise and Eating Habits. Computers in Human Behavior,* 35, 364-375.

Saka, E. (2019). Eğitsel Amaçlı Sanal Gerçeklik Oyunlarına Yönelik Araştırmaların İncelenmesi: Bir Meta-Sentez Çalışması. Yüksek Lisans Tezi. Trabzon: Trabzon Üniversitesi.

Sung, H-Y. ve Hwang, G-J. (2012). A Collaborative Game-Based Learning Approach To İmproving Students' Learning Performance İn Science Courses. *Computers & Education,* 63, 43-51.

Savaş, S., Güler, O., Kaya, K., Çoban, G. ve Güzel, M. S. (2021). Eğitimde Dijital Oyunlar ve Oyun İle Öğrenme. *International Journal of Active Learning,* 6(2), 117-140.

Sella, F., Tressoldi, P., Lucangeli, D. ve Zorzi, M. (2016). Training Numerical Skills With The Adaptive Videogame "The Number Race": A Randomized Controlled Trial on Preschoolers. *Trends in Neuroscience And Education,* 5(1), 20-29.

Setzer, V., W. ve Ducket, G., E. (1994). The Risks to Children Using Electronic Games. This paper was presented as a poster paper at the Asia Pacific Information Technology in Training and Education Conference and Exhibition, 28 June- 2 July 1994, Brisbane, Australia http://www.ime.usp.br/~vwsetzer/ video-g-risks.html adresinden alınmıştır.

Şahin, F. (2019). Altıncı Sınıf Türkçe Dersi Ses Olayları Konusunda Geliştirilen Eğitsel Oyunun Akademik Başarıya Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi.

Tuğrul, B. (2015). Oyunun gücü. İçinde Ayşe Belgin Aksoy (Editör). *Okul Öncesi Eğitimde Oyun* Ankara: HedefCS Yayıncılık.

Vatandaş, S. (2020). Sokaktan Ekrana: Oyunun Mekânsal ve İşlevsel Değişimi. *Intermedia International E-journal,* 7(12), 19-32.

Vogt, F., Hauser, B., Stebler, R., Rechsteiner, K. ve Urech, C. (2018). Learning Through Play-Pedagogy And Learning Outcomes İn Early Childhood Mathematics*. European Early Childhood Education Research Journal,* 26(4), 589-603.

Xu, Z., Chen, Z., Eutsler, L., Geng, Z. ve Kogut, A. (2020). A Scoping Review of Digital Game-Based Technology on English Language Learning. *Educational Technology Research and Development*, 68, 877-904.

Yalçın, S. ve Bertiz, Y. (2019). Üniversite Öğrencilerinde Oyun Bağımlılığının Etkileri Üzerine Nitel Bir Çalışma. *Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Dergisi (BEST Dergi),* 3(1), 27-34.

Yang, Q. F., Chang, S. C., Hwang, G. J. ve Zou, D. (2020). Balancing Cognitive Complexity and Gaming Level: Effects of a Cognitive Complexity-Based Competition Game on EFL Students' English Vocabulary Learning Performance, Anxiety and Behaviors. *Computers & Education*, 148, 103808.

Yavuzer, H. (2003). *Doğal Harika Bir Tedavi Oyun: Evde ve Okulda Mutlu Çocuk Yetiştirmenin Temelleri*. İstanbul: Çocuk ve Aile Kitapları.

Yiğit, A. (2007). İlköğretim 2. Sınıf Seviyesinde Bilgisayar Destekli Eğitici Matematik Oyunlarının Başarıya ve Kalıcılığa Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi.

Yüksel, H. (2019) Türkçe Dersinde Kullanılan Eğitsel Dijital Oyunların Ders Başarısı ve Motivasyona Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Zonguldak: Bülent Ecevit Üniversitesi.

Zin, N. A. ve Yue, W. S. (2009) "History Educational Games Design", International Conference on Electrical Engineering and Informatics (s. 269-275). Selangor, Malaysia: National University of Malaysia.

KAYNAKÇA

Akçayır, G., & Akçayır, M. (2018). The flipped classroom: a review of ıts advantages and challenges. *Computers & Education, 126*, 334–345.

Akdeniz, M. ve Özdinç, F. (2021). Eğitimde yapay zekâ konusunda Türkiye adresli çalışmaların incelenmesi. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi (YYU Journal of Education Faculty), 18*(1), 912-932.

Anderson, T. (2008). *Teaching in an online learning context. ın t. anderson (ed.), theory and practice of online learning (2nd ed., pp. 343–366).* Athabasca University Press.

Arslan, K. (2021). Eğitimde yapay zekâ ve uygulamaları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*,*11*(1), 71-88.

Barrett, H. C. (2004). Electronic teaching portfolios: multimedia skills + portfolio development = powerful professional development. computers in the schools, *20*(2–3), 189–205.

Bates, A. W., & Sangrà, A. (2011). *Managing technology in higher education: strategies for transforming teaching and learning.* Jossey-Bass.

Beeland Jr, W. D. (2002). Student engagement, visual learning and technology: can ınteractive whiteboards help? *Action Research Exchange, 1*(1), 153–161.

Bonk, C. J., & Graham, C. R. (2006).*The handbook of blended learning.* Pfeiffer.

Coşkun, F. ve Gülleroğlu H. (2021). Yapay zekanın tarih içindeki gelişimi ve eğitimde kullanılması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 54*(3), 947-966.

Çetin, M. Ve Aktaş, A. (2011). Yapay zeka ve eğitimde gelecek senaryoları. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 18*, 4227-4268.

Dede, C. (2009). Immersive ınterfaces for engagement and learning. *Science, 323*(5910), 66–69.

Dunleavy, M., Dede, C., & Mitchell, R. (2009). Affordances and limitations of ımmersive participatory augmented reality simulations for teaching and learning. *Journal of Science Education and Technology, 18*(1), 7–22.

Ely, D. P. (1988). Conditions that facilitate the ımplementation of educational technology ınnovations. *Journal of Research on Computing in Education, 20*(4), 495–511.

Garrison, D. R., & Kanuka, H. (2004). Blended learning: uncovering its transformative potential in higher education. *The Internet and Higher Education, 7*(2), 95–105.

Graham, C. R. (2018). *Game changers: education and ınformation technologies.* Educause Press.

Han, J., Huh, S. Y., Cho, Y. H., Park, S., Choi, J., Suh, B., & Rhee, W. (2020). Utilizing online learning data to design face-to-face activities in a flipped classroom: A case study of heterogeneous group formation. *Educational Technology Research and Development, 68*, 2055-2071.

Harasim, L. (1990). *Online education: an environment for collaboration and ıntellectual amplification. new york.* Praeger Publishers.

Hargittai, E. (2010). Digital natives variation in ınternet skills and uses among members of the "net generation". *Sociological Inquiry, 80*(1), 92–113.

Hoffman, M., Bach, F., & Blei, D. (2010). Online learning for latent dirichlet allocation. *Advances in neural information processing systems*, (*23*), 1-9.

İşler, B. ve Kılıç, M. F. (2021). Eğitimde yapay zekâ kullanımı ve gelişimi. *E-Journal of New Media, 5*(1), 1-11.

Johnson, L., Adams Becker, S., Cummins, M., Estrada, V., Freeman, A., & Ludgate, H. (2013). *Nmc horizon report: 2013 k-12 edition*. The New Media Consortium.

Ke, F. (2016). Designing and ıntegrating virtual reality in education. *AACE Journal, 24*(2), 181–198.

Kebritchi, M., Hirumi, A., & Bai, H. (2010). the effects of modern math computer games on learners' math achievement and math course motivation in a public high school setting. *Journal of Research on Technology in Education, 42*(2), 105–121.

Kırmızı, A., Canbazoglu-Bilici, S., & Sezen-Gultekin, G. (2014). The effects of computer simulations program on students' achievement and students' views on simulation applications. *Eurasia Journal of Mathematics, Science & Technology Education, 10*(6), 563–571.

Koehler, M. J., & Mishra, P. (2009). What ıs technological pedagogical content. *CITE Journa,* 9(l), 60-70.

Moore, M. G., & Kearsley, G. (1996). *Distance education: a systems view. Belmont.* Wadsworth Publishing.

Moursund, D., & Sylwester, R. (2013). *Understanding and using educational theories*. Information Age Publishing.

Palloff, R. M., & Pratt, K. (1999). *Building learning communities in cyberspace: effective strategies for the online classroom.* Jossey-Bass.

Papert, S. (1980*). Mindstorms: children, computers, and powerful ıdeas. new york.* Basic Books.

Prensky, M. (2001). Digital natives, digital ımmigrants. *On the Horizon, 9*(5), 1–6.

Puentedura, R. (2006). Transformation, technology, and education. *Mind, Brain, and Education, 1*(2), 128–136.

Resnick, M., & Ocko, S. (1991). *Lego, logo, and design.* MIT Press.

Saritepeci, M., & Ates, H. (2017). Evaluation of ınteractive book use in the primary school fourth grade turkish course. ınternational *Journal of Evaluation and Research in Education, 6*(2), 143–147.

Seale, J. (2006). *E-Learning and Disability in Higher Education: Accessibility Research and Practice.* Routledge.

Selwyn, N. (2010). Looking beyond learning: notes towards the critical study of educational technology. *Journal of Computer Assisted Learning, 26*(1), 65–73.

Sharples, M. (2014). *Innovating pedagogy 2014: open university ınnovation report 3*. The Open University.

VanLehn, K. (2006). The behavior of tutoring systems. *International Journal of Artificial Intelligence in Education, 16*(3), 227–265.

KAYNAKÇA

Akyürek, B. (2019). Elektronik dergi yayıncılığı [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Marmara Üniversitesi.

Ateş, M. & Sur, E. (2020). Eğitimde dijitalleşme ve dijital okuryazarlık. C. Aslan & G. Çalışkan (Ed.), içinde *Uzaktan eğitim sürecinde Türkçe eğitimi* (s. 3-18). Pegem Akademi.

Camilleri, M.A. & Camilleri, A.C (2017). Digital learning resources and ubiquitous technologies in education*, Tech Know Learn, 22*, 65-82.

Cavanaugh, T.W. (2006). *The digital reader using e books in K-12 education.* ISTE publications.

Chen, S. C., Yen, D. C. & Peng, S. C. (2018). Assessing the impact of determinants in e-magazines acceptance: An empirical study. *Computer Standards & Interfaces*, *57*, 49-58. https://doi.org/10.1016/j.csi.2017.11.004

Churchill, W. (2017). *Digital resourchers for learning.* Springer.

Connaway, L. S. (2003). Electronic books (eBooks): current trends and future directions. *DESIDOC Bulletin of Information Technology*, *23*(1), 13-18.

Çelik, E. & Daş, A. (2019). Elektronik kitap teknolojisinin yazım bileşeni ve elektronik kitap formatları. S. Öngöz (Ed.), içinde *Dijital kitap teknolojisi terminolojiden pedagojiye* (s.42-52). Pegem Akademi.

Fojtik, R. (2015). Ebooks and mobile devices in education. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *182*, 742-745. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.04.824

Gay, S. & Richardson, T. (2013). *Using e-books and e-readers for adult learning with a focus on adult literacy.* National Institute of Adult Continuing Education.

Geçgel, H., Kana, F. & Eren, D. (2020). Türkçe eğitiminde dijital yetkinlik kavramının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 8*(3), 886-904.

Good, JM., Halpin, G. & Halpin, G. (2001). Capturing problem-solving skills: the integration of electronic journals with case study instruction. *The Journal of General Education*, *50*(2), 140-155.

Gökçe, B. (2021). Yazma becerisine yönelik eğitim ortamları. M.N. Kardaş (Ed.), içinde *Yazma eğitimi* (s. 287-317). Pegem Akademi.

Günüç, S. (2017). *Eğitimde teknoloji entegrasyonunun kuramsal temelleri.* Anı Yayıncılık.

Haleem, A., Javaid, M., Qadri, M. A. & Suman, R. (2022). Understanding the role of digital technologies in education: a review. *Sustainable Operations and Computers*, *3*, 275–285. https://doi.org/10.1016/j.susoc.2022.05.004

Hamidi, F., Meshkat, M., Rezaee, M. ve Jafari, M. (2011). Information technology in education. *Procedia Computer Science*, *3*, 369-373. https://doi.org/10.1016/j.procs.2010.12.062

Ilomäki, L, Kantosalo, A. & Lakkala, M. (2011). *What is digital competence?*. 01.03.2024tarihindehttps://tuhat.helsinki.fi/ws/portalfiles/portal/48681684/Ilom_ki_etal_2011_What_is_digital_ adresinden erişilmiştir.

Kang, Y. Y., Wang, M. J. J. & Lin, R. (2009). Usability evaluation of e-books. *Displays*, *30*(2), 49-52.

Kayabaş, İ. (2019). Dijital kitap teknolojisinin gelişim süreci: geçmişten günümüze kronolojik bir bakış. S. Öngöz (Ed.), içinde *Dijital kitap teknolojisi terminolojiden pedagojiye* (s.2-25). Pegem Akademi.

Kitiş, E. (2021). Dijital ortamlarda okuma ve araştırma. S. Yılmaz Özelçi ve Y. Yılmaz (Ed.), içinde *Dijital çağda öğretme ve öğrenme* (s. 77-107). Pegem Akademi.

Kurudayıoğlu, M.& Soysal, T. (2020). Dijital yetkinlik ve Türkçe eğitimi. C. Aslan & G. Çalışkan (Ed.), içinde *Uzaktan eğitim sürecinde Türkçe eğitimi* (s. 25-35). Pegem Akademi.

Küçük, M. E., Umut, A. L. & Olcay, N. E. (2008). Türkiye'de bilimsel elektronik dergiler. *Türk Kütüphaneciliği, 22*(3), 308-319.

McKnight, C. & Dearnley, J. (2003). Electronic book use in a public library. *Journal of librarianship and information science*, *35*(4), 235-242. https://doi.org/10.1177/0961000603035004003

Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü. *Özel Eğitim ve Çocuk Dergisi* 04. 03.2024 tarihinde https://ozelegitimcocuk.meb.gov.tr/ adresinden erişilmiştir.

Raja, R. & Nagasubramani, P.C. (2018). Impact of modern technology in education. *Journal of Applied and Advanced Research, 3*(1), 33-35.

Ratheeswari, K. (2018). Information communication technology in education. *Journal of Applied and Advanced research*, *3*(1), 45-47.

Rubio-Gragera, M., Cabero-Almenara, J. & Palacios-Rodríguez, A. (2023). Digital ınnovation in language teaching—analysis of the digital competence of teachers according to the digcompedu framework. *Education Sciences*, *13*(4), 336. https://doi.org/10.3390/educsci13040336

Topçu, M.S. & Çiftçi, A. (2020). 21. yüzyıl becerileri ve stem. A.D. Öğretir Özçelik & M.N. Tuğluk (Ed.), içinde *Eğitimde ve endüstride 21. yüzyıl becerileri* (s.95-115). Pegem Akademi.

Wang, P., Chiu, D. K., Ho, K. K. & Lo, P. (2016). Why read it on your mobile device? Change in reading habit of electronic magazines for university students. *The Journal of Academic Librarianship*, *42*(6), 664-669. https://doi.org/10.1016/j.acalib.2016.08.007

Xie, K., Di Tosto, G., Chen, S. B. & Vongkulluksn, V. W. (2018). A systematic review of design and technology components of educational digital resources. *Computers & education*, *127*, 90-106. https://doi.org/10.1016/j.compedu.2018.08.011

Mobil Uygulamaların Erişim Adresleri

Millî Eğitim Bakanlığı Bilgi İşlem Genel Müdürlüğü. *MEB Kültür Yayınları* 15.03.2024 tarihinde https://play.google.com/store/apps/details?id=tr.gov.meb.meb_yayinlari&hl=tr&gl=US adresinden erişilmiştir.

ResinaSoft Bilişim Teknolojileri A.Ş. *Dijital Kütüphane* 14.03.2024 tarihinde https://play.google.com/store/apps/details?id=com.resinasoft.digitallibrary&hl=tr&gl=US adresinden erişilmiştir.

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. *Ekitabım* 13. 03.2024 tarihinde https://mobil.ktb.gov.tr/App/platform/1/Detail/49 adresinden erişilmiştir.

Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu. *TRT Çocuk Kitaplık: Dinle, oku* 14.03.2024 tarihindehttps://play.google.com/store/apps/details?id=com.trtcocuk.kitaplik&hl=tr&gl=US adresinden erişilmiştir.

KAYNAKÇA

Acar, T. (2020). *Kavramları, ilkeleri ve uygulamalarıyla eğitimde ölçme ve değerlendirme* (1.baskı). Parantez Eğitim ve Yayıncılık

Akyıldız, M. (2019). Ölçme araçlarında bulunması gereken teknik özellikler. Karadağ, N. ve Usta, İ. (Eds.), *Öğretimde planlama ve değerlendirme* (s.130-145). Anadolu Üniversitesi E-ISBN 978-975-06-3341-6

Bahar, M., Nartgün, Z., Durmuş, S., Bıçak, B. (2008). *Geleneksel-alternatif ölçme ve değerlendirme öğretmen el kitabı* (2.baskı). Pegem Akademi

Balaban Salı, J. (2018). Verilerin toplanması. Şimşek, A. (Ed.), *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri* (s.134-161). Anadolu Üniversitesi E-ISBN 978-975-06-2664-7

Baştürk, S. (2014). Ölçme araçlarının taşıması gereken nitelikler. S. Baştürk (Ed.), E*ğitimde ölçme ve değerlendirme* (s 21-54). Nobel Akademik Yayıncılık

Bulut, O., Kan, A. (2012). Application of computerized adaptive testing to entrance examination for graduate studies in Turkey. *Eurasian Journal of Educational Research*, *49*, 61-80.

Doğan, Y. (2022). Ölçmede temel kavramlar (Değişkenler ve ölçme). Kızılkaya Namlı, A. (Ed.), *Eğitimin kavramsal temelleri-6 ölçme ve değerlendirme* (1.baskı, s.7-20). Efe Akademik Yayıncılık

Gelibolu, M. F. (2015). *Temel bilgisayar eğitimi alanında bilgisayarlı uyarlanabilir sınavların ölçme özelliklerinin diğer sınav türleriyle karşılaştırılması.* Doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Gündeğer, C., Doğan, N. (2018). Bireyselleştirilmiş bilgisayarlı sınıflama testi kriterlerinin test etkililiği ve ölçme kesinliği açısından karşılaştırılması. *Journal of measurement and evaluation in education and psychology*, *9*(2), 161-177

Gürsel, M. (2011). Olumlu öğrenmeye uygun bir ortam oluşturma. Gürsel, M. (Ed.), *Sınıf yönetimi* (3.baskı, s. 95-115). Eğitim Kitabevi

İşman, A. (2011). *Uzaktan eğitim* (4. baskı). Pegem Akademi

Kalender, İ. (2011). *Effects of different computerized adaptive testing strategies on recovery of ability* Doktora tezi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Kaptan, F. (1993). *Yetenek kestiriminde adaptive (bireyselleştirilmiş) test uygulaması ile geleneksel Kağıt-Kalem Testi uygulamasının karşılaştırılması.* Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Karaca, E., Yurdabakan, İ., Çetin, B., Nartgün, Z., Bıçak, B., Gömleksiz, M. (2010). Ölçme ve değerlendirmede temel kavramlar ve ölçme ve değerlendirmenin eğitim sistemi içindeki kullanılış amaçları. Gömleksiz, M. ve Erkan, S. (Eds.), *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* (2. baskı, s.1-11). Nobel Yayın Dağıtım.

Kilmen, S. (2014). Ölçme ve değerlendirmede temel kavramlar. Çıkrıkçı-Demirtaşlı, N. (Ed.), *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* (3.baskı, s. 30-65). Edge Akademi Kitap Yayın Dağıtım

Şahin, M. (2013). Giriş temel kavramlar. Kaya, Z. ve Şahin, M. (Eds.), *Meslek yüksek okulları için araştırma yöntem ve teknikleri* (2.baskı, s.1-10). Eğitim Yayınevi

Şahin, Y. (2011). *Okuma eğitimi*. Eğitim Kitabevi

Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlilik* (1. baskı). Seçkin Yayıncılık

Şenel, S. (2020). Ölçme ve değerlendirmede teknoloji kullanımı. Güneş, A. M. ve Yünkül, E. (Eds.), *Dijital çağda lider sınıf öğretmeni olmak* (1.baskı, s.233-268). Nobel Akademik Yayıncılık

Steinberg, L., Thissen, D., Wainer, H. (2000). Validity. Wainer, H. (Ed.), *Computerized Adaptive Testing: A Primer* (2nd Edition, pp. 185-230). Lawrence Erlbaum Associates

Tekin, H. (1994). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* (8. baskı). Yargı Yayınları

Turgut, M.F., Baykul, Y. (2021). *Ölçme ve değerlendirme* (9. baskı). Pegem Akademi

Wainer, H., Dorans, N. J., Green, B. F., Mislevy, R. J., Steinberg, L., Thissen, D. (2000). Future Challenges. Validity. Wainer, H. (Ed.), *Computerized Adaptive Testing: A Primer* (2nd Edition, pp. 231-270). Lawrence Erlbaum Associates

Weiss, D. J., & Kingsbury, G. G. (1984). Application of computerized adaptive testing to educational problems. *Journal of educational measurement*, 21(4), 361-375.

DÜNDEN BUGÜNE

TÜRKİYE'NİN SİVİL TOPLUM KÜLTÜRÜ

DR. AHMET KANILMAZ

EĞİTİM
yayınevi

DÜNDEN BUGÜNE TÜRKİYE'NİN SİVİL TOPLUM KÜLTÜRÜ

Dr. Ahmet Kanılmaz

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6613-77-5
1. Baskı, Şubat 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

DÜNDEN BUGÜNE TÜRKİYE'NİN SİVİL TOPLUM KÜLTÜRÜ

Dr. Ahmet Kanılmaz
XIV+414 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6613-77-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKÇA

Abay, A.R.: "Sivil Toplum ve Demokrasi Bağlamında Sivil Dayanışma ve Sivil Toplum Örgütleri", **Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi İ.İ.B.F. 3. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi**, (25 - 26 Kasım 2004), 271-281.

Acun, F.: "Osmanlı Şehirlerinde Devlet ve Sivil Toplum", **Sivil Toplum Dergisi**, 3(10), 2005, 51-60.

Acun, F.: "Değişme ve Süreklilik: Osmanlı'nın Torunları Cumhuriyet'in Çocukları", Dü. M. Zencirkıran, **Dünden Bugüne Türkiye'nin Toplumsal Yapısı** içinde, 41-59, Bursa, Dora Yayıncılık, 2020.

Ağaoğulları, M. A.: **Sokrates'ten Jakobenlere Batı'da Siyasal Düşünceler**, İstanbul, İletişim Yayınları, 2015.

Akal, C. B.: **Sivil Toplumun Tanrısı**, İstanbul, Alfa Yayınları, 1990.

Akat, A. S.: **Sosyal Demokrasi Gündemi**, İstanbul, Armoni Yayınları, 2004.

Akatay, A., Harman, S.: **Sivil Toplum Kuruluşları, Yönetim, Yönetişim ve Gönüllülük**, Bursa, Ekin Yayınevi, 2014.

Akbal, İ.: **Sivil Toplum (Sivil Toplum Düşüncesi, Sivil Toplum Kuruluşları ve Kamu Yönetiminde Karar Alma Üzerine Etkisi)**, İstanbul, Çizgi Kitapevi, 2017.

Akbaş, H. E., Bozkurt, S., Yazıcı, K.: "Osmanlı Devletinde Lonca Teşkilatı ve Yönetim Düşüncesi ile Karşılaştırılması", **Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmalar Dergisi**, İşletme Tarihi Özel Sayısı, 2018, 165-202.

Akbulut, E.: **Sivil Toplum Kuruluşlarının Kurumsal İtibar Yönetimi Sürecinde Halkla İlişkiler Uygulamalarının Rolü**, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi), 2011.

Akçeşme, F.: "Sivil Toplum ve Türkiye Cumhuriyeti'ndeki Yeri", **HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi**, 2(4), 2013, 202-225.

Akdağ, M.: "Tımar Rejiminin Bozuluşu", **Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi**, 3(4), 1945, 419-431.

Akman Dömbekci, H., Erişen M. A.: "Nitel Araştırmalarda Görüşme Tekniği", **Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, AÜSBD Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri Özel Sayısı, 22, 2022, 141-160.

Akşit, B.: "Türkiye ve Orta Doğu'da Sivil Toplum Tartışmaları: Sivil, "Mivil" ya da "Tivil" Toplum", **Sivil Toplum Dergisi**, 1(3), 2003, 34-60.

Akyıldız, Y., Abay, A. R.: "Vakıf Müessesesinin Gelişimi ve Mahiyeti Tarihsel Bir Değerlendirme", **Yalova Sosyal Bilimler Dergisi**, 7(15), 2017, 141-157.

Alkan, M. Ö.: "1856-1945 İstanbul'da Sivil Toplum Kurumları", Dü. A. N. Yücekök, İ. Turan, & M. Ö. Alkan, **Tanzimattan Günümüze İstanbul'da STK'lar** içinde, 79-147, İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998.

Alkan, M. Ö.: "Sivil Toplum Kurumlarının Hukuksal Çerçevesi 1839-1945", Dü. A. N. Yücekök, İ. Turan, & M. Ö. Alkan, **Tanzimattan Günümüze İstanbul'da STK'lar** içinde, 45-73, İstanbul, Türkiye Ekonomi ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998.

Alkan, M. Ö.: "İmparatorluk'tan Cumhuriyet'e Modernleşme ve Ulusçuluk Sürecinde Eğitim", Dü. K. Karpat, **Osmanlı Geçmişi ve Bugünün Türkiye'si** içinde, 73-242, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2005.

Amersfoort, P. V.: "European Civil Society", **Asia Europe Journal**, 3(3), 2005, 395-402.

Anderson, P.: **Gramsci (Hegemonya Doğu-Batı Sorunu ve Strateji)**, T. Günersel, Çev., İstanbul, Salyangoz Yayınları, 2007.

Arendt, H.: **İnsanlık Durumu,** B. S. Şener, Çev., İstanbul, İletişim Yayınları, 1994.

Arslan, O.: **Kuramsal ve Tarihsel Aşamaları ile Sivil Toplum ve Türkiye Gerçeği**, İstanbul, Bayrak Yayınları, 2001.

Arslanel, M. N.: **Türkiye'de Demokrasi Sürecinde Sivil Toplumun Gelişimi**, İstanbul, Çizgi Kitabevi, 2017.

Aslan, S.: "Osmanlı Siyasi Rejimini Şekillendiren Bir Olgu Olarak Patrimonyalizm", **Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, 17(1-2), 2003, 245-253.

Aslan, S.: "Sivil Toplum: Kavramsal Değişim ve Dönüşüm", **Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi**, 9(33), 2010a, 188-212.

Aslan, S.: "Sivil Toplum ve Demokrasi", **Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 15(2), 2010b, 357-374.

Aslan, S.: "Türkiye'de Sivil Toplum", **Electronic Journal of Social Sciences**, 9(31), 2010c, 260-283.

Aslan, S.: "Osmanlı'dan Günümüze Sivil Toplum Kuruluşları ve Vatandaşlık Eğitimine Katkıları", **Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi**, 5(9), 2018, 59-76.

Ateş, T.: "Sivil Toplum ve Değerleri", Dü. Y. Fincancı, **Sivil Toplum** içinde, 35-40, İstanbul, Türkiye Sosyal Ekonomik Siyasal Araştırmalar Vakfı, 1991.

Ateş, T.: **Osmanlı Toplumunun Siyasal Yapısı** (3 b.), Ankara, Ümit Yayıncılık, 1994.

Aydın, N.: "Nitel Araştırma Yöntemleri: Etnoloji", **Uluslararası Beşeri ve Sosyal Bilimler İnceleme Dergisi**, 2(2), 2018, 60-71.

Aziz, A.: **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri** (9 b.), Ankara, Nobel Akademik Yayıncılık, 2014.

Baker, G.: "Civil Society and Democracy: The Gap Between Theory and Possibility", **Politics**, 18(2), 1998, 81-87.

Barrow, A.: "Relationship between State and Civil Society: Theoretical Review", **Indonesian Journal of Sociology, Education, and Development**, 2(1), 2020, 71-77.

Barry, N.: "Klasik Liberalizm ve Sivil Toplum", L. Sunar (Dü.) içinde, 55-60, **Sivil Toplum ve Demokrasi**, İstanbul: Kaknüs Yayınları, 2005.

Bayartan, M.: "Osmanlı Şehirlerinde Vakıflar ve Vakıf Sisteminin Şehre Kattığı Değerler", **Osmanlı Bilimi Araştırmaları**, 10(1), 2008, 157-175.

Bayhan, V.: "Demokrasi ve Sivil Toplum Örgütlerinin Engelleri: Patronaj ve Nepotizm", **C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi**, 26(1), 2002, 1-13.

Belge, M.: "Sivil Toplum ve Türkiye", **Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi** (Cilt 7), içinde, 1920-1922, İstanbul, İletişim Yayınları, 1983.

Belge, M.: **Türkiye Dünyanın Neresinde?**, İstanbul, Birikim Yayınları, 1997.

Belge, M.: "Sivil Toplum Örgütleri", Dü. T. Ulaş, **Merhaba Sivil Toplum** içinde, 23-37, İstanbul, Helsinki Yurttaşlar Derneği, 1998.

Belge, M.: "Sivil Toplum Nedir?", **Sivil Toplum ve Demokrasi Konferens Yazıları no 1**, İstanbul Bilgi Üniversitesi STK Eğitim ve Araştırma Birimi, 2003.

Belge, T.: "İnsan Hakları Çalışma Grubu", **Üç Sempozyum Sivil Toplum Kuruluşları** içinde, 69-70, İstanbul, Tarih Vakfı Yayını, 1998.

Berkes, N.: **Türkiye'de Çağdaşlaşma** (31 b.), İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 2020.

Berkes, N.: **Türk Düşününde Batı Sorunu** (6 b.), İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 2023.

Beşirli, M.: "Osmanlı'da Modernleşme ve Aydınlar 1789-1908", **Dini Araştırmalar**, 2(5), 1999, 131-157.

Biber, A.: **Sivil Toplum Örgütlerinde Halkla İlişkiler**, Ankara, Nobel Yayın, 2006.

Biber, A.: "Türkiye'de Sivil Toplum Alanının Darlığının Tarihsel Nedenleri Üzerine Bir Değerlendirme", **Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 11(3), 2009, 27-42.

Bilge, M.: **Batılılaşma Sivil Toplum - Cuntacılık (İdris Küçükömer Üzerine Bir İnceleme)**, Ankara, Binyıl Yayınevi, 2012.

Bobbio, N.: "Gramsci ve Sivil Toplum Kavramı", Dü. J. Keane, **Sivil Toplum ve Devlet (Avrupa'da Yeni Yaklaşımlar)**, Çev. L. Köker, A.

Çiğdem, M. Küçük, E. Akın, A. Bora, & A. Nur, içinde, 91-118, Ankara, Yedi Kıta Yayınları, 2004.

Bobbio, N., Texier, J.: **Gramsci ve Sivil Toplum**, Çev. A. İpek, & K. Somer, Ankara, Savaş Yayınları, 1982.

Bostan, M. K.: "Osmanlıda Vakıfların Yeri ve Önemi", **The Journal of International Scientific Researches**, 2(7), 2017, 119-128.

Bottomore, T.: **Siyaset Sosyolojisi**, Çev. E. Mutlu, Ankara, Teori Yayınları, 1987.

Boztepe Taşkıran, H.: "Sivil Topluma Kavramsal, Kuramsal ve Tarihsel Bakış", Dü. E. Karayel Bilbil, **Halkla İlişkiler Perspektifinden Sivil Toplum** içinde, 13-72, İstanbul, Pales Yayınları, 2015.

Bumin, K.: **Sivil Toplum ve Devlet (Kuramlar, Deneyler, Arayışlar)**, İstanbul, Yazko Yayınları, 1981.

Bumin, T.: **HEGEL Bilinç Problemi, Köle-Efendi Diyalektiği, Praksis Felsefesi**, İstanbul, Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık, 1998 .

Büyüköztürk, Ş.: **Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı (İstatistik, Araştırma Deseni SPSS Uygulamaları ve Yorum** (30 b.), Ankara, Pegem Akademi, 2023.

Calhoun, C.: "Civil Society and the Public Sphere: History of the Concept", **International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences**, 2001, 701-706, doi:https://doi.org/10.1016/B978-0-08-097086-8.03070-1

Caniklioğlu, M. D.: **Sivil Toplum ve Türkiye Demokrasisindeki İzdüşümleri**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2007.

Carothers, T., Barndt, W.: "Civil Society", **Foreign Policy**, (117), 2000, 18-29

Castells, M.: "The New Public Sphere: Global Civil Society, Communication Networks, and Global Governance", **The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science**, 616(78), 2008, 78-93.

Cem, İ.: **Türkiye'de Geri Kalmışlığın Tarihi** (29 b.), İstanbul, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2021.

Cevizci, A.: **Aydınlanma Felsefesi**, İstanbul, Say Yayınları, 2017.

Chandhoke, N.: "The 'Civil' and the 'Political' in Civil Society", **Democratization**, 8(2), 2001, 1-24.

Chandhoke, N.: "Civil Society", **Development in Practice**, 17(4-5), 2007, 607-614.

Cicioğlu, F.: "Türkiye'de Sivil Toplum", Dü. F. Cicioğlu, **Ortadoğu'da Sivil Toplum (İmkânlar ve Kısıtlılıklar)** içinde, 29-58, Ankara, Kadim Yayınları, 2020.

Cihan, A., Doğan, İ.: **Osmanlı Toplum Yapısı ve Sivil Toplum**, İstanbul, 3F Yayınevi, 2007.

Cohen, A.: **Osmanlı Kudüs'ünde Loncalar**, Çev. N. Elhüseyni, & Z. Kurşun, İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2001.

Cohen, J. L., Arato, A.: **Sivil Toplum ve Siyasal Teori**, Ankara, Elif Yayınevi, 2013.

Creswell, J. W.: **Nitel Araştırma Yöntemleri (Beş Yaklaşıma Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni)** (7 b.), Çev. O. Birgin, S. Ünal, & T. Özsevgeç, Ankara, Siyasal Kitabevi, 2023.

Çağatay, N.: **Bir Türk Kurumu Olan Ahilik**, Ankara, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1989.

Çaha, Ö.: "Osmanlı'da Sivil Toplum", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, 49(3), 1994, 79-99.

Çaha, Ö.: "1980 Sonrası Türkiye'sinde Sivil Toplum Arayışı", **Yeni Türkiye**, (18), 1997, Kasım-Aralık, 28-64.

Çaha, Ö.: "Türkiye'de Sivil Toplumun Sorunları", **Liberal Düşünce**, (10-11), 1998, 22-36.

Çaha, Ö.: **Aşkın Devletten Sivil Topluma** (5 b.), Ankara, Orion Kitapevi, 2012.

Çaha, Ö.: **Sivil Toplum ve Devlet**, Ankara, Orion Kitapevi, 2016.

Çaha, Ö.: **Sivil Toplum Sivil Topluma Karşı**, İstanbul, Mana Yayınları, 2017.

Çaha, Ö.: **Sivil Kadın (Türkiye'de Kadın ve Sivil Toplum)** (5 b.), Ankara, Savaş Yayınevi, 2018.

Çiğdem, A.: **Aydınlanma Felsefesi**, İstanbul, Ağaç Yayıncılık, 1993.

Demirel, N.: **Kuramsal ve Tarihsel Aşamaları İle Sivil Toplum ve Türkiye**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi), 2009.

DeWiel, B.: "A Conceptual History of Civil Society: From Greek Beginnings to the End of Marx", **Past Imperfect**, 6, 1997, 3-42.

Diamond, L.: "Toward Democratic Consolidation", **Journal of Democracy**, 5(13), 1994, 4-17.

Dimaggio, P. J., Anheier, H. K.: "The Sociology of Nonprofit Organizations and Sectors", **Annual Review of Sociology**, 16, 1990, 137-139.

Doğan, İ.: **Özgürlükçü ve Totaliter Düşünce Geleneğinde Sivil Toplum,** İstanbul, Alfa Yayınları, 2002.

Doğan, İ.: **Sivil Toplum Anlayışı ve Siyasal Sistemler** (4 b.), Ankara, Astana Yayınları, 2015

Drucker, P. F.: **Yeni Gerçekler**, Çev. B. Karanakçı, Ankara, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1996.

Dunkerley, D., Fudge, S.: "The Role of Civil Society in European İntegration A Framework for Analysis", **European Societies**, 6(2), 2004, 237-254.

Dural, B.: "Antonio Gramsci ve Hegemonya", **Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi**, 11(39), 2012, 309-321.

Durdu, Z.: "Demokrasi Kültürünün Gelişmesinde Sivil Toplumun Yeri", Dü. A. Öztürk, **Yüzyılın Sorunları ve Sosyoloji** içinde, 88-109, Bartın, Bartın Üniversitesi Yayınları, 2015.

Durgun, Ş.: "Türkiye'de Sivil Toplum ve Devlet", **Yeni Türkiye**, (18), 1997, Kasım- Aralık, 218-223.

Dursun, D.: **Demokratikleşemeyen Türkiye**, İstanbul, İşaret Yayınları, 1999.

Düşünmez, D.: "Tanzimat Devrinde Kapı Kethüdalığı Müessesesi Hakkında Temel Bilgiler", **Selçuk Üniversitesi Türkiye Araştırmalar Dergisi**, (28), 2010, 375-401.

Ekinci, A.: "Günümüz STK ve Vakıfların Hayır Çalışmalarıyla Tarihi Vakıfların Hayır Faaliyetlerinin Karşılaştırılması", Dü. F. Başar, **Vakıf ve Sivil Toplum** içinde, 153-163, Ankara, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, 2017.

Erdoğan Tosun, G.: **Demokratikleşme Perspektifinden Devlet- Sivil Toplum İlişkisi (Türkiye Örneği)**, İstanbul, Alfa Yayınları, 2001.

Erdoğan Tosun, G.: "Türkiye'de Devlet-Sivil Toplum İlişkisi ve Demokrasinin Pekişmesinin Önündeki Engeller", Dü. L. Sunar, **Sivil Toplum ve Demokrasi** içinde, 123-143, İstanbul, Kaknüs Yayınları, 2005.

Erdoğan Tosun, G.: "STK'ların Nasıl Görünmek İstediklerine Karar Vermeleri, Onların Toplumsal Kimliği Açısından Yaşamsal Öneme Sahiptir", Dü. M. Şentürk , & A. Erdoan, **Sivil Toplum Kavramı Tartışmaları** içinde, 201-214, İstanbul, Kaknüs Yayınları, 2008.

Erdoğan, M.: "Sivil Toplum: Bir Kavramın Anatomisi", **Liberal Düşünce**, (10-11), 1998, 5-21.

Eren, F.: "Osmanlı Dönemi Vakıfları", **Vakıf Haftası Dergisi**, 5, 1987, 195-201.

Erol, M.: "Sivil Toplum Kuruluşlarından (STK) Vakıflar ve Vakfılarda Muhasebe Kayıt Sistemi", **Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi**, (2), 2007, 333-348.

Erözden, O.: "STK'lar ve Hukuki Çerçevede Yenilik Talepleri Üzerine Notlar", Dü. T. Ulaş, **Merhaba Sivil Toplum!** içinde, 13-22, İstanbul, Helsinki Yurttaşlar Derneği, 1998.

Ersoy, R.: "Kültür, Siyaset ve Milli Burjuvazi", **Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi**, 9(16), 2018, 1547-1565.

Ertem, A.: "Osmanlı'dan Günümüze Vakıflar", **Divan: Disiplinlerarası Çalışmalar Dergisi**, (6), 1999, 111-150.

Eryılmaz, B.: **Osmanlı Devletinde Millet Sistemi**, İstanbul, Ağay Yayıncılık, 1992.

Fabre, C.: "Toplumsal Sözleşme", **Felsefe Arşivi**, (48), 2018, 123-135.

Fincancı, Y.: "Sivil Toplum – Asgari Devlet – Sivil Devlet", Dü. Y. Fincancı, **Sivil Toplum** içinde, 1-16, İstanbul, Türkiye Sosyal Ekonomik Siyasal Araştırmalar Vakfı, 1991.

Fukuyama, F.: "Social Capital, Civil Society and Development", **Third World Quarterly**, 22(1), 2001, 7-20.

Gevgilili, A.: "Türkiye Basını", **Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi** (Cilt 1) içinde, 202-212, İstanbul, İletişim Yayınları, 1983.

Gevgilili, A.: **Türkiye'de Kapitalizmin Gelişmesi ve Sosyal Sınıflar**, İstanbul, Bağlam Yayıncılık, 1989.

Gevgilili, A.: **Türkiye'de Yenileşme Düşüncesi, Sivil Toplum, Basın ve Atatürk**, Ankara, Bağlam Yayıncılık, 1990.

Göle, N.: "Yurtdışı İlişkilerine Kurumsal Bir Bakış", **Üç Sempozyum Sivil Toplum Kuruluşları,** 114-120, İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayınları, 1998.

Göle, N.: "80 Sonrası Politik Kültür", Dü. E. Kalaycıoğlu, & A. Y. Sarıbay, **Türkiye'de Siyaset: Süreklilik ve Değişim** içinde, 509-519, İstanbul, Der Yayınları, 1999.

Göle, N.: **Melez Desenler (İslam ve Modernlik Üzerine)** (5 b.), İstanbul, Metis Yayınları, 2017.

Gönel, A.: **Araştırma Raporu: Önde Gelen STK'lar**, İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayını, 1998.

Gönenç , A. A.: **Sivil Toplum Düşünsel Temelleri ve Türkiye Perspektifi**, İstanbul, Alt Kitap, 2001.

Göze, A.: **Siyasal Düşünceler ve Yönetimler** (14 b.), İstanbul, Beta, 2013.

Gözübüyük Tamer, M.: "Tarihsel Süreçte Sivil Toplum", **Edebiyat Fakültesi Dergisi / Journal of Faculty of Letters**, 27(1), 2010, 89-105.

Gramsci, A.: **Hapishane Defterleri**, Çev. K. Somer, İstanbul, Onur Yayınları, 1986.

Gray, R., Bebbington, J., Collison, D.: "NGO's, Civil Society and Accountability: Making the People Accountable to Capital", **Accounting, Auditing & Accountability Journal**, 19(3), 2006, 319-348.

Güder, N.: **Sivil Toplumcunun El Kitabı**, Ankara, Yerel Sivil Girişimler Projesi, 2004.

Güneş, T.: **Araba Devrilmeden Önce**, İstanbul, Kaynak Yayınları, 1983.

Gürsakal, N.: **Betimsel İstatistik** (5 b.), Bursa, Dora Yayınları, 2010.

Habermas, J.: "Siyasal Katılım Kendi Başını Bir Değer Mi?", **Toplum ve Bilim**, (27), 1984, 37-71.

Habermas, J.: **Kamusallığın Yapısal Dönüşümü**, Çev. T. Bora, & M. Sancar, İstanbul, İletişim Yayınları, 2018.

Hegel, F.: **Hukuk Felsefesinin Prensipleri**, Çev. C. Karakaya, İstanbul, Sosyal Yayınları, 1991.

Hegre, H., Bernhard, M., Teorell, J. "Civil Society and the Democratic Peace", **Journal of Conflict Resolution**, 20(10), 2019, 1-31.

Hendriks, C. M.: "Integrated Deliberation: Reconciling Civil Society's Dual Role in Deliberative Democracy", **Political Studies**, 54(3), 2006, 486-508.

Heper, M.: "Center and Periphery in the Ottoman Empire: With Special Reference to the Nineteenth Century", **International Political Science Review**, 1(1), 1980, 81-105.

Heper, M.: "Osmanlı'da Devlet Geleneği", **Türkiye Günlüğü (Üç Aylık Fikir ve Kültür Dergisi)**, (13), 1990, 139-150.

Heper, M.: "The Ottoman Legacy and Turkish Politics", **Journal of International Affairs**, 54(1), 2000, 63-82.

Hira, İ., Şan, M. K.: "Türkiye'de Sosyo- Politik Sistem ve Sivil Toplum Arayışları, Dü. D. Dursun, B. Duran, H. Al, **Dönüşüm Sürecinde Türkiye (Aktörler, Alanlar, Sorunlar)** içinde, 384-406, İstanbul, Alfa Yayınları, 2007.

Hobbes, T.: **Leviathan**, Çev. H. Ünal, İstanbul, Litera Yayıncılık, 2019.

İnalcık, H.: "Sened-i İttifak ve Gülhane Hatt-ı Hümayunu", **Belleten, XXVIII** (112) içinde, 603-622, 1964

İnalcık, H.: "Sultanizm Üzerine Yorumlar: Max Weber'in Osmanlı Siyasal Sistemi Tiplemesi", **Dünü ve Bugünüyle Toplum ve Ekonomi**, (7), 1994, 5-26.

İnalcık, H.: "Tarihsel Bağlamda Sivil Toplum ve Tarikatlar", Dü. F. Keyman, & A. Y. Sarıbay, **Küreselleşme, Sivil Toplum ve İslâm** içinde, 74-87, Ankara, Vadi Yayınları, 1998.

İnalcık, H.: **Osmanlı İmparatorluğu Klasik Çağ (1300-1600)** (28 b.), Çev. R. Sezer, İstanbul, Kronik Kitap, 2020.

İnalcık, H.: **Atatürk ve Demokratik Türkiye** (2 b.), İstanbul, Kronik Kitap, 2021.

İnalcık, H.: **Osmanlı Tarihinde İslamiyet ve Devlet** (7 b.), İstanbul, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2021.

İşçi, M.: **Siyasal Düşünceler Tarihi**, İstanbul, Der Yayınları, 2012.

Işıklı, A.: "Cumhuriyet Döneminde Türk Sendikacılığı", **Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi** (Cilt 7) içinde, 1826-1842, İstanbul, İletişim Yayınları, 1983.

Kabataş, Y., Kök, S.: "Sivil Toplum Devlet İlişkisi Tartışmalarında Süreklilik ve Kopuşlar: Hegel, Marx ve Gramsci", **FLSF (Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi)**, (31), 2021, 171-192.

Kalaycıoğlu, E.: "Sivil Toplum ve Neopatrimonyal Siyaset", Dü. F. Keyman, & A. Sarıbay, **Küreselleşme, Sivil Toplum ve İslâm** içinde, 111-135, Ankara, Vadi Yayınları, 1998.

Kalaycıoğlu, E., Sarıbay, A. Y.: "Tanzimat: Modernleşme Arayışı ve Siyasal Değişme", **Türkiye'de Siyaset: Süreklilik ve Değişim** içinde, 23-43, İstanbul, Der Yayınları, 1999.

Kaldor, M.: "The Idea of Global Civil Society", **International Affairs**, 79(3), (2003a), 583-593.

Kaldor, M.: "Civil Society and Accountability", **Journal of Human Development**, 4(1), (2003b), 5-27.

Kalfa, C., Ataay, F.: "Tocqueville'in Demokrasi Teorisine Katkıları Üzerine", **Sosyal Bilimler Dergisi/Journal of Social Sciences**, 7(1), (2014), 29-55.

Kapani, M.: **Politika Bilimine Giriş** (10 b.), İstanbul, Bilgi Yayınevi, 1995.

Karadağ, A.: "Demokratikleşme ve Sivil Toplum: Liberal Düşünce Topluluğu Örneği", Dü. L. Sunar, **Sivil Toplum ve Demokrasi** içinde, 61-87, İstanbul: Kaknüs Yayınları, 2005.

Karakaş, A.: "Çok Yönlü Bir Sivil Toplum Örgütü: Ahilik", **Uluslararası Batı Karadeniz Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi**, 1(1), 2017, 1-20.

Karpat, K.: **Osmanlı'da Değişim, Modernleşme ve Uluslaşma,** Çev. D. Özdemir, Ankara, İmge Kitapevi, 2006.

Karpat, K.: **Türk Siyasi Tarihi** (3 b.), İstanbul, Timaş Yayınları, 2013.

Kaya, G., Ayan, S.: **Türkiye'de Anayasalar ve Sivil Toplum (1961 -1982 Anayasalarının Sosyolojisi)**, Ankara, Ütopya Yayınevi, 2011.

Kazancıgil, A.: "Türkiye'de Modern Devletin Oluşumu ve Kemalizm", Dü. E. Kalaycıoğlu, & A. Y. Sarıbay, **Türkiye'de Siyaset: Süreklilik ve Değişim** içinde, 185-203, İstanbul, Der Yayınları, 1999.

Keane, J.: **Demokrasi ve Sivil Toplum**, Çev. N. Erdoğan, İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 1994.

Keane, J.: "Giriş (Despotizm ve Demokrasi)", Dü. J. Keane, **Sivil Toplum ve Devlet Avrupa'da Yeni Yaklaşımlar** içinde, 9-90, Çev. L. Köker, A. Çiğdem, M. Küçük, E. Akın, A. Bora, & A. Nur, Ankara, Yedi Kıta Yayınları, 2004.

Kestel, S.: "Demokrasi ve Sekülerizm", Dü. E. Yavaşgel, **Çoğulculuk Demokrasi Kuramı** içinde, 285-338, İstanbul, Filiz Kitapevi, 2018.

Keyman, F.: "Sivil Toplum, Sivil Toplum Kuruluşları ve Türkiye", **Sivil Toplum ve Demokrasi Konferens Yazıları No 4**, İstanbul Bilgi Üniversitesi, 2004.

Keyman, F.: **Türkiye'de Sivil Toplumun Serüveni İmkânsızlıklar İçinde Bir Vaha**, Ankara, Sivil Toplum Geliştirme Merkezi, 2006.

Keyman, F., İçduygu, A.: "Globalization, Civil Society an Citizenship in Turkey: Actors, Boundaries and Discourses", **Citizenship Studies**, 7(2), 2003, 219-234.

Kılıçbay, M. A.: "Atatürkçülük Ya Da Türk Aydınlanması", Dü. E. Kalaycıoğlu, & A. Y. Sarıbay, **Türkiye'de Siyaset: Süreklilik ve Değişim** içinde, 205-211, İstanbul, Der Yayınları, 1999.

Kırılmaz, M.: **Güvenliğin Sağlanmasında Sivil Toplum Kuruluşlarının Önemi ve Rolü**, Ankara, Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi), 2009.

Kışlalı, A. T.: **Siyasal Sistemler, Siyasal Çatışma ve Uzlaşma** (5 b.), Ankara, İmge Kitapevi, 2000.

Kocka, J.: "Civil Society From A Historical Perspective", **European Review**, 12(1), 2004, 65-79.

Kongar, E.: **İmparatorluktan Günümüze Türkiye'nin Toplumsal Yapısı** (4 b.), İstanbul, Remzi Kitapevi Yayınları, 1981.

Kongar, E.: "Sivil Toplum ve Kültür", Dü. Y. Fincancı, **Sivil Toplum** içinde, 109-114, İstanbul, Türkiye Sosyal Ekonomik Siyasal Araştırmalar Vakfı, 1991.

Kongar, E.: **Demokrasi ve Laiklik**, İstanbul, Remzi Kitabevi, 1997.

Kongar, E.: **Toplumsal Değişme Kuramları ve Türkiye Gerçeği** (22 b.), İstanbul, Remzi Kitapevi, 2019.

Kotan, D., Ünür, E.: "Siyasi Atmosfer Çerçevesinde Sivil Toplum Kuruluşlarının Gelişimi ve Günümüzdeki Yansımaları", Dü. E. Karayel Bilbil, **Halkla İlişkiler Perspektifinden Sivil Toplum** içinde, 115-166, İstanbul, Pales Yayınları, 2015.

Koyunoğlu, H.: "Osmanlı'dan Günümüze Vakıfların Sivil Topluma Katkısı", Dü. F. Başar, **Vakıf ve Sivil Toplum** içinde, 93-110, Ankara, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, 2017.

Köker, L.: "Yurttaş Özgürlüğünün Politik Kullanımı Olmadan Sivil Toplumun Varlığından Söz Edemeyiz", Dü. M. Şentür, & A. Erdoğan, **Sivil Toplum Kavramı Tartışmaları**, 165-178, İstanbul, Kaknüs Yayınları, 2008.

Köker, L. : **Modernleşme, Kemalizm ve Demokrasi** (16 b.), İstanbul, İletişim Yayınları, 2020.

Krippendorff, K.: **Content Analysis An Introduction to Its Methodology** (2 b.), Sage Publications, 2004.

Kucur, S. S.: "Sivil Toplum Açısından Selçuklu Türkiyesi'nde Vakıflar", Dü. F. Başar, **Vakıf ve Sivil Toplum** içinde, 65-74, Ankara, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, 2017.

Kuçuradi, İ.: "Sivil Toplum Kuruluşları: Kavramlar", **Üç Sempozyum Sivil Toplum Kuruluşları** içinde, 24-31, İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayınları, 1998.

Kumar, K.: "Civil Society: An Inquiry into the Usefulness of an Historical Term", **The British Journal of Sociology**, 44(3), 1993, 375-395.

Kumar, K.: "Civil Society, Globalizatin and Global Civil Society", **Journal of Civil Society**, 4(1), 2008, 15-30.

Küçük, C.: "Osmanlılarda "Millet Sistemi" ve Tanzimat", **Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi** (Cilt 4) içinde, 1007-1024, İstanbul, İletişim Yayınları, 1985.

Küçükdağ, Y.: "Bir Sivil Toplum Kuruluşu Olarak Ahilik ve Ahi Vakıfları", **Vakıf ve Sivil Toplum** içinde, 35-43, Ankara, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, 2017.

Küçükömer, İ.: "Asyagil Üretim Biçimi, Yeniden Üretim ve Sivil Toplum", **Toplum ve Bilim**, (2), 1977, 3-30.

Küçükömer, İ.: **Sivil Toplum Yazıları** (2 b.), İstanbul, Profil Yayıncılık, 2013.

Küçükömer, İ.: **Düzenin Yabancılaşması**, İstanbul, Kapı Yayınları, 2021.

Lale, A., Kaymaz Mert, M.: "Türk Sivil Toplumunun Tarihi Gelişimi: Osmanlı Devleti'nden Cumhuriyet'e Mukayeseli Bir Analiz (1839- 1950)", **Social Sciences Studies Journal**, 5(49), 2019, 6390-6399.

Lerner, R. M., Fisher, C. B., Weinberg, R. A.: "Toward a Science for and of the People: Promoting Civil Society through the Application of Developmental Science", **Child Development**, 71(1), 2010, 11-20.

Lewis, B.: **Modern Türkiye'nin Doğuşu** (11 b.), Çev. B. B. Turna, Ankara, Arkadaş Yayınevi, 2020.

Lewis, B.: **Demokrasinin Türkiye Serüveni** (9 b.), Çev. H. Aydoğan, E. Ermert, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 2023.

Lewis, D.: **The Management of Non-Governmental Development Organizations: An Introduction**, London and New York, Routledge, 2001.

Lewis, D.: "Civil Society and the Authoritarian State: Cooperation, Contestation and Discourse", **Journal of Civil Society**, 9(3), 2013, 325-340.

Lewis, D., Kanji, N. : **Non-Governmental Organizations and Development**, Routledge, 2009.

Mahçupyan, E.: **Osmanlı'dan Postmoderniteye**, İstanbul, Yol Yayınları, 1996.

Mahçupyan, E.: **İdeolojiler ve Modernite** (2 b.), İstanbul, Yol Yayınları, 1997.

Mardin, Ş.: "Power, Civil Society and Culture in the Ottoman Empire", **Comparative Studies in Society and History**, 11(3), 1969, 258-281.

Mardin, Ş.: "Batıcılık", **Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi** (Cilt 1) içinde, 245-250, İstanbul, İletişim Yayınları, 1983.

Mardin, Ş.: **Türkiye'de Din ve Siyaset**, İstanbul, İletişim Yayınları, 1991.

Mardin, Ş.: "Türk Siyasasını Açıklayabilecek Bir Anahtar Merkez-Çevre İlişkileri", Dü. E. Kalaycıoğlu, A. Y. Sarıbay, **Türkiye'de Siyaset: Süreklilik ve Değişim** içinde, 123-149, İstanbul, Der Yayınları, 1999.

Mardin, Ş.: **Türkiye'de Toplum ve Siyaset**, Dü. M. Türköne, & T. Önder, İstanbul, İletişim Yayınları, 2015.

Mardin, Ş.: **Din ve İdeoloji** (27 b.), İstanbul, İletişim Yayınları, 2019.

Marx, K., Engels, F.: **Komünist Parti Manifestosu** (5 b.), Çev. Y. Onay, İstanbul, Evrensel Basım Yayın, 2009.

Müller, K. B.: "The Civil Society–State Relationship in Contemporary Discourse: A Complementary Account from Giddens' Perspective", **British Journal of Politics & International Relations**, 8(2), 2006, 311-330.

Narlı, N.: "Birinci Oturum STK'larda Örgüt İçi Demokrasi ve Gönüllülük Konusunda Bilimsel Yaklaşımlar", Dü. A. Çakmak, **Sivil Toplum Kuruluşlarında Gönüllülük ve Gençlik** içinde, 11-15, İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakıf, 2002.

Narmanlı, D.: **Türkiye'de Faaliyet Gösteren Sivil Toplum Kuruluşlarında İtibar**, İstanbul, Kriter Yayınevi, 2022.

Neuman, W. L.: **Toplumsal Araştırma Yöntemleri (Nitel ve Nicel Yaklaşımlar)** (Cilt 1), Çev. S. Özge, Ankara, Yayınodası, 2016.

Neumann, E.: **Kamuoyu - Suskunluk Sarmalının Keşfi**, Çev. M. Özkök. Ankara, Dost Kitapevi, 1998.

Onbaşı, F.: **Sivil Toplum**, İstanbul, L&M Yayınları, 2005.

Ortaylı, İ.: "Osmanlı İmparatorluğu'nda Millet", **Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi** (Cilt 4) içinde, 996-1001, İstanbul, İletişim Yayınları, 1985.

Ortaylı, İ.: **Gelenekten Geleceğe** (17 b.), İstanbul, Timaş Yayınları, 2011.

Özalp, A.: "Sivil Toplum Düşüncesinde Kırılma Noktası", **Sosyoloji Dergisi**, (18), 2007, 41-63.

Özbudun, E.: "Türkiye'de Devlet Seçkinleri ve Demokratik Siyasal Kültür", Dü. E. Özbudun, E. Kalaycıoğlu, & L. Köker, **Türkiye'de Demokratik Siyasal Kültür** içinde, 1-42, Ankara, Türk Demokrasi Vakfı, 1995.

Özdemir, N. Ü.: "Ayanlık Kurumunun Gelişimi ve Anadolu ile Balkan Coğrafyasındaki Farklılıkları Üzerine Bir Değerlendirme", **Curr Res Soc Sci**, 4(1), 2018, 29-38.

Özdemir, S., Başel, H., Şenocak, H.: "Sivil Toplum Kuruluşları (STK)'nın Artan Önemi ve Üsküdar'da Faaliyet Gösteren Bazı STK'lar Üzerine Bir Araştırma", **Journal of Social Policy Conferences**, (56), 2009, 151-234.

Özer, M. H.: "Günümüz İtibariyle Sivil Toplum Kuruluşlarının İktisadi ve Sosyal Fonksiyonları", **Electronic Journal of Social Sciences**, 7(9), 2008, 86-97.

Özkaya, Y.: **Osmanlı İmparatorluğu'nda Âyanlık**, Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1994.

Özkiraz, A., Arslanel, M. N.: "Türkiye'de 1945-1960 Döneminde Sivil Toplum Örgütlerinin Varlığı Meselesi", **Gaziosmanpasa University Social Sciences Researches Journal**, 10(1), 2015, 21-42.

Paine, T.: **İnsan Hakları,** Çev. M. O. Dostel, İstanbul, İletişim Yayınları, 2018.

Pamuk, Ş.: **Osmanlı-Türkiye İktisadi Tarihi 1500-1914** (13 b.), İstanbul, İletişim Yayınları, 2021.

Pelczynski, Z. A.: "Dayanışma ve Polonya'da Sivil Toplumun Yeniden Doğuşu: 1976-81", Dü. J. Keane, **Sivil Toplum ve Devlet (Avrupa'da Yeni Yaklaşımlar)** içinde, 393-413, Çev. L. Köker, A. Çiğdem, M. Küçük, E. Akın, A. Bora, & A. Nur, Ankara, Yedi Kıta Yayınları, 2004.

Poggi, G.: **Modern Devletin Gelişimi (Sosyolojik Bir Yaklaşım)** (5 b.), İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2009.

Polanyi, K.: **Büyük Dönüşüm (Çağımızın Siyasal ve Ekonomik Kökenleri)**, Çev. A. Buğra, İstanbul, İletişim Yayınları, 2020.

Portelli, H.: **Gramsci ve Tarihsel Blok**, Çev. K. Somer, Ankara, Savaş Yayınları, 1982.

Ryfman, P.: **Sivil Toplum Kuruluşları**, Çev. İ. Yerguz, İstanbul, İletişim Yayınları, 2006.

Salamon, L. M.: **America's Nonprofit Sector: A Primer**, New York, The Foundation Center, 1999.

Salamon, L. M.: "Putting the Civil Society Sector on the Economic Map of the World", **Annals of Public and Cooperative Economics**, 81(2), 2010, 167-210

Salamon, L. M., Anheier, H. K.: **Social Origins of Civil Society : Explaining the Nonprofit Sector Cross-Natioanally**, The Johns Hopkins University Institute for Policy Studies, 1996.

Salamon, L. M., Anheier, H. K.: "Social Origins of Civil Society: Explaining the Nonprofit Sector Cross-Nationally", **Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations**, 9(3), 1998, 213-248.

Salamon, L. M., Anheier, H. K., Regina List.: **Global Civil Society: Dimensions of the Nonprofit Sector**, Baltimore: The Johns Hopkins Centre for Civil Society Studies, 1999.

Salamon, L. M., Skokova, Y., Krasnopolskaya, I.: "Subnational Variations in Civil Society Development: The Surprising Case of Russia", **Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly**, 49(5), 2020, 1058-1081.

Salamon, L. M., Sokolowski, S. W., Anheier, H. K.: **Social Origins of Civil Society: An Overview**, Baltimore, The Johns Hopkins University Center for Civil Society Studies, 2000.

Salamon, L. M., Sokolowski, S. W., Regina List.: **Global Civil Society: An Overview**, Baltimore, The Johns Hopkins University Institute for Policy Studies Center for Civil Society Studies, 2003.

Sander, O.: **Siyasi Tarih İlkçağlardan 1918'e** (22 b.), Ankara, İmge Kitapevi, 2011.

Sarıbay, A. Y.: **Postmodernite, Sivil Toplum ve İslâm**, İstanbul, Sentez Yayıncılık, 2014.

Sarıbay, A., Öğün, S. S.: **Bir Politikbilim Perspektifi**, Bursa, Asa Kitapevi, 1998.

Savran, G. A.: **Sivil Toplum ve Ötesi Rousseau, Hegel, Marx**, İstanbul, Belge Yayınları, 2013.

Schmitter, P. C.: "Dangers and Dilemmas of Democracy", **Journal of Democracy**, 5(2), 1994, 57-74.

Scholte, J. A.: "Civil Society and Democracy in Global Governance", **Global Governance**, 8(3), 2002, 281-304.

Seibel, W.: "Government/Third-Sector Relationship in a Comparative Perspective: the cases of France and West Germany", **Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations**, 1(1), 1990, 42-60.

Selçuk, F.: "Vakıflar (Başlangıçtan 18. Yüzyıla Kadar)", **Vakıflar Dergisi**, (6), 1965, 21-29.

Simiti, M.: "Civil Society and the Economy: Greek Civil Society during the Economic Crisis", **Journal of Civil Society**, 13(4), 2017, 357-373.

Sırım, V.: "Bir Finansman Kaynağı Olarak Vakıflar: Osmanlı Örneği", **İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırması,** 6(6), 2017, 173-188.

Sunar, İ.: "Konuşmalar Bölümü Birinci Tur", **Sivil Topluma Geçiş** içinde, 9-16, İstanbul, Ekonomik ve Sosyal Etütler Konferans Heyeti, 1992.

Şenatalar, B.: "Sivil Toplum Üzerine Tartışmalar", **Avrupa Birliği, Devlet ve STK'lar** içinde, 9-16, İstanbul, Tarih Vakfı Yayını, 2001.

Şenel, A.: **Siyasal Düşünceler Tarihi**, Ankara, Bilim ve Sanat Yayınları, 2004.

Tabakoğlu, A.: "Osmanlı Mirası", Dü. M. Zencirkıran, **Dünden Bugüne Türkiye'nin Toplumsal Yapısı** içinde, 21-40, Bursa, Dora Yayıncılık, 2020.

Talas, M.: "Sivil Toplum Kuruluşları ve Türkiye Perspektifi", **Türklük Bilimi Araştırmaları**, 2011, 387-401.

Taş, H. Y.: "Toplumsal Sınıfların Değişim Sürecinde, Sendikalar ve Sendikaların Geleceği", **Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi**, 1(1), 2012, 60-80.

Tatlılıoğlu, K.: "Bir Kavram Olarak Ahilik: Sosyal Psikolojik Bir Yaklaşım", Dü. K. Ceylan, **II. Uluslararası Ahilik Sempozyumu 19-20 Eylül Bildiriler** (Cilt 1) içinde, 149-165, Kırşehir, Ahi Evran Üniversitesi, 2012.

Taylor, C.: "Modes of Civil Society", **Public Culture**, 3(1), 1990, 95-118.

T.C. İçişleri Bakanlığı: Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü, **AB Ülkelerinde Sivil Toplum Çalışma Ziyareti Raporu Kamu-STK İşbirliği Projesi**, 2019, https://www.yereldeab.org.tr/DesktopModules/EasyDNNNews/DocumentDownload.ashx?portalid=0&moduleid=427&articleid=5071&documentid=692 Erişim Tarihi: 05.10.2022

T.C. İçişleri Bakanlığı: Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü & Hacettepe Üniversitesi, 2022, **Sivil Toplum Dijitalleşmesi Raporu**, https://www.siviltoplum.gov.tr/bilgimerkezi/idarenin-dijitallesmesi-raporu adresinden erişilmiştir. Erişim Tarihi: 05.10.2022

T.C. İçişleri Bakanlığı: Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü https://www.siviltoplum.gov.tr/ Erişim Tarihi: 19. 09. 2023

Tekeli, İ.: **Katılımcı Demokrasi ve Sivil Toplum Kuruluşları**, Ankara, SDD Yayınları, 2004.

Tekeli, İ.: **Türkiye İçin STK'lar ve Katılımcı Demokrasi Yazıları**, İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2012.

Therborn, G.: "Sivil Toplumun Ötesi: Demokratik Deneyimler ve Ortadoğu'ya Uygunlukları", Dü. E. Özdalga, & S. Persson, **Sivil Toplum, Demokrasi ve İslam Dünyası** içinde, 61-73. Çev. A. Fethi, İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1998.

Timuçin, A.: **Düşünce Tarihi 2**, İstanbul, Bulut Yayınları, 2005.

Tocquevile, A.: **Amerika'da Demokrasi**, Çev. İ. Sezal, & F. Dilber, Ankara, Yetkin Yayınları, 1994.

Toksöz, F.: "Dernekler", **Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi** (Cilt 2) içinde, 366-386, İstanbul, İletişim Yayınları, 1983.

Touraine, A.: **Demokrasi Nedir?**, Çev. O. Kunal, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 2011.

Tumay, M., Okatan, F.: "Alexis De Tocqueville'e Göre Sivil Toplum", **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 19(3), 2015, 321-340.

Tunaya, T. Z.: "Batılılaşmada Temel Araştırmalar ve Yaklaşımlar", **Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi** (Cilt 1) içinde, 238-239, İstanbul, İletişim Yayınları, 1983.

Tunaya, T. Z.: **Türkiye'de Siyasal Partiler İkinci Meşrutiyet Dönemi** (Genişletilmiş İkinci Baskı Cilt 1), İstanbul, Hürriyet Vakfı Yayınları, 1988.

Tuncel, G.: **Sivil Toplum ve Devlet**, İstanbul, Bilsam Yayınları, 2011.

Tunç , H., Aktaş, H.: "Batı'da ve Türkiye'de Sivil Toplum (Gelişim Süreci)", **Liberal Düşünce**, 12, 1998, 72-89.

Turan, İ.: "Sivil Toplum Kurumları ve Özerklik", Dü. Y. Fincancı, **Sivil Toplum** içinde, 27-34, İstanbul, Türkiye Sosyal Ekonomik Siyasal Araştırmalar Vakfı, 1991.

Turan, İ.: "Dünyada ve Türkiye'de Sivil Toplum Kuruluşlarının Gelişimi", **Üç Sempozyum Sivil Toplum Kuruluşları** içinde**,** 8-13, İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998.

Turan, İ.: "1972-1996 Döneminde İstanbul'da Derneksel Hayat", Dü. A. N. Yücekökök, İ. Turan, & M. Ö. Alkan, **Tanzimattan Günümüze İstanbul'da STK'lar** içinde, 197-227, İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998.

Türnüklü, A.: "Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme", **Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi**, 24(24), 2000, 543-559.

TÜSEV: **Türkiye'de Sivil Toplum: Bir Değişim Süreci Uluslararası Sivil Toplum Endeksi Projesi Türkiye Ülke Raporu**, Dü. F. Bikmen, & Z. Meydanoğlu, TÜSEV Yayınları, 2006.

TÜSEV: **Türkiye'de Bireysel Bağışçılık ve Hayırseverlik**, (2021), https://www.tusev.org.tr/tr/haberler/turkiyede-bireysel-bagiscilik-ve-hayirseverlik-2021-raporu-yayimlandi adresinden erişilmiştir, Erişim Tarihi: 29.09.2022

TÜSSİDE: https://tusside.tubitak.gov.tr/ Erişim Tarihi: 02.08.2023

Uluç, A. V.: "Birey ve Sivil Toplum İlişkisi Çerçevesinde Türkiye'de Demokrasi Sorunu", **Mukaddime**, (6), 2012, 1-19.

Üstündağ Özdemir, N.: "Ayanlık Kurumunun Gelişimi ve Anadolu ile Balkan Coğrafyasındaki Farklılıkları Üzerine Bir Değerlendirme", **Curr Res Soc Sci**, 4(1), 2018, 29-38.

Vakıflar Genel Müdürlüğü: https://www.vgm.gov.tr/ Erişim Tarihi: 24.09.2023

Vergin, N.: "Demokrasi ve Sivil Toplum", **Yeni Türkiye**, (1), 1994, (Kasım-Aralık), 9-12.

Wakeman, F.: "The Civil Society and Public Sphere Debate", **Modern China**, 19(2), 1993, 108-138.

Walzer, M.: "Sivil Toplum Düşüncesi: Toplumsal Yapılaşmaya Doğru Bir Adım", **Birikim (Aylık Sosyalist Kültür Dergisi)**, (37), 1992 (Mayıs), 33-41.

Wang, N.: "A Critical Analysis of The Relations Between Organized Civil Society and Democratizing of Global Governance", **Journal of Politics and Law**, 3(2), 2010, 207-211.

White, G.: "Civil Society, Democratization and Development (I): Clearing the Analytical Ground", **Democratization**, 1(3), 1994, 375-390.

Williams, R.: **Anahtar Sözcükler (Kültür ve Toplumun Sözvarlığı)**, Çev. S. Kılıç, İstanbul, İletişim Yayınları, 2018.

YADA: **Sivil Toplum Kuruluşlarına Yönelik Algı ve Yaklaşımlar,** 2014, https://www.yada.org.tr/sivil-toplum-kuruluslarina-yonelik-algi-ve-yaklasimlar/ adresinden erişilmiştir, Erişim Tarihi: 25.09.2022

YADA: **Sivil Toplum Kuruluşlarına Yönelik Algı ve Yaklaşımlar**, 2015, https://www.yada.org.tr/sivil-toplum-kuruluslarina-yonelik-algi-ve-yaklasimlar/ adresinden erişilmiştir, Erişim Tarihi: 25.09.2022

YADA: **Verilerle Sivil Toplum Kuruluşları**, 2016, https://www.yada.org.tr/verilerle-sivil-toplum-kuruluslari/ adresinden erişilmiştir, Erişim Tarihi: 05.10.2022

Yakut Çayır, M., Sarıtaş, M. T.: "Nitel Veri Analizinde Bilgisayar Kullanımı: Bir Betimsel İçerik Analizi (2011-2016)", **Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi**, 11(2), 2017, 518-544.

Yavaşgel, E.: **Bir İletişim Değişkesi Siyasal İletişim (Siyasal ve Kültürel Farklılık Söylemi Açısından Demokratik Kimlik Arayışı İçerisindeki Cumhuriyet Türkiye'sinde Çağcıllaşma Siyaseti Üzerine Yorumcu Toplumbilimsel Yaklaşım)**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Doktora Tezi), 2000.

Yavaşgel, E.: "Bir İletişim Genörneği: Sivil İtaatsizlik", **İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,** (10), 2000, 395-410.

Yavaşgel, E.: "Birleşik İnsanlık Ütopyaları", **İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,** (18), 2012, 279-307.

Yavaşgel, E.: "Türk Siyasal Kültür Parametreleri", Dü. E. Yavaşgel, **Siyasal Modernleşme Türk Siyasetinde Kadının Temsil Sorunu** içinde, 23-70, İstanbul, Derin Yayınları, 2014.

Yediyıldız, B.: "Vakıflar ve Sivil Toplum Üzerine Bazı Düşünceler", Dü. F. Başar, **Vakıflar ve Sivil Toplum** içinde, 15-32, Ankara, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, 2017.

Yeğen, M., Keyman, F., Tol, U. U., Çalışkan, M. A.: **Türkiye'de Gönüllü Kuruluşlarda Sivil Toplum Kültürü,** Ankara, Yaşama Dair Vakıf, 2009.

Yel, A. M.: "Sivil Toplum ve Demokrasi", Dü. M. Şentürk, & A. Erdoğan, **Sivil Toplum Kavramı Tartışmaları** içinde, 141-148, İstanbul, Kaknüs Yayınları, 2008.

Yerasimos, S.: "Sivil Toplum, Avrupa ve Türkiye", **Türkiye'de Sivil Toplum ve Milliyetçilik** içinde, 13-23, İstanbul, İletişim Yayınları, 2002.

Yeşil, R., Kart, M.: "Müslüman Türk Medeniyeti İnşasında Bir Sivil Toplum Kuruluşu Olarak Ahilik", **MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi**, 8(3), 2019, 2462-2483.

Yetiş, M.: "Marx ve Sivil Toplum", **Praksis**, 10, 2003, 35-72.

Yıldırım, A., Şimşek, H.: **Nitel Araştırma Yöntemleri** (10 b.), Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2016.

Yıldırım, İ.: **Demokrasi Sivil Toplum Kuruluşları ve Yönetişim**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2004.

Yıldırım, M.: "Sivil Toplum ve Devlet", **C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi**, 27(2), 2003, 226-242.

Yıldırım, Y.: **Şerif Mardin'in Işığında Türkiye'de Sivil Toplum ve Modernleşme**, İzmir, Kum Saati Yayınları, 2015.

Yıldırım, Y.: **Osmanlı Modernleşmesi ve Sivil Toplum**, İstanbul, Tezkire Yayıncılık, 2017.

Yıldız, Ö.: **Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği›nin Epistemolojik Düzeyi (İzmir Örneği),** Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi Uygulamalı Sosyoloji Anabilim Dalı (Yayınlanmamış Doktora Tezi), 2004.

Yılmaz, A.: "Sivil Toplum, Demokrasi ve Türkiye", **Yeni Türkiye**, (18), 1997 (Kasım-Aralık), 86-97.

Yücekök, A. N.: "Türkiye'de Sivil Toplum Örgütleri Gelişiminin Toplumsal Aşamaları ve Süreci", Dü. A. N. Yücekök, İ. Turan, & M. Ö. Alkan, **Tanzimattan Günümüze İstanbul'da STK'lar** içinde, 13-43, İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998.

Zürcher, E. J.: **Modernleşen Türkiye'nin Tarihi** (4 b.), Çev. Y. Saner, İstanbul, İletişim Yayınları, 2020.

CURRENT AND ADVANCED RESEARCHES IN SCIENCE AND MATH EDUCATION II

EDITOR: **DOÇ. DR. TAYFUN TUTAK**

EĞİTİM
yayınevi

CURRENT AND ADVANCED RESEARCHES IN SCIENCE AND MATH EDUCATION II

Editor: Assoc. Prof. Dr. Tayfun Tutak

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Kübra Konca Nam
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 47830

E-ISBN: 978-625-7405-90-4
1. Edition, January 2024

Library Information Card

CURRENT AND ADVANCED RESEARCHES IN SCIENCE AND MATH EDUCATION II
Editor: Assoc. Prof. Dr. Tayfun Tutak
p.IV+151, 160x240 mm
Includes references, no index.
E-ISBN: 978-625-7405-90-4

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

References

Almeida, F. & Simoes, J. (2019). The role of serious games, gamification and industry 4.0 tools in the education 4.0 paradigm. *Contemporary Educational Technology,* 10(2), 120–136. doi:10.30935/cet.554469.

Arici, V. A. (2013). *A Study on Virtual Reality Programs in Science Education: "Solar System and Beyond: The Space Puzzle" Unit Example*. Master's Thesis, Adnan Menderes University, Institute of Science and Technology, Aydın.

Asiltürk, E., & Almaz, Ş.N. (2023). *Use of augmented reality technology in science education.* s. 221-233, In: Current and Advanced Researches In Science and Math Education, Ed.: Tayfun Tutak, Eğitim Yayınevi, Ankara.

Aydoğdu, M., Akgül, A., & Tutak, T. (2015). The effect of using Cabri 3D software on student success and attitude in teaching the areas and volumes of geometric objects in 8th grade secondary school. *Turkish Journal of Educational Studies*, 2(1), 113-133. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/download/articlefile/403133.

Baygın, M., Yetiş, H., Karaköse, M. & Akın, E. (2016, Eylül). An effect analysis of Industry 4.0 to higher education. *15th International Conference on Information Technology Based Higher Education and Training (ITHET).* (ss. 1–4). İstanbul, Türkiye. doi:10.1109/ITHET.2016.7760744

Çelik, R., Önal Karakoyun, G., & Asiltürk, E. (2022). Evaluation of middle school 7th grade science skill-based questions according to the revised bloom taxonomy. *International Online Journal of Educational Sciences*, 14(3), 705-716.

Dzulkifli Abdul Razak. (2017). 4th industry revolution: Can I technology. Retrieved from https://www.majalahsains.com/revolusi-industri-ke-4-mampukah-menginsankan-teknologi/

Erbek, N., Asiltürk, E., & Kahyaoğlu, M. (2023). Examining science teachers' self-efficacy perceptions regarding innovative thinking skills in terms of various variables. *Journal of Science Teaching, 11 (1), 153-179. https://doi.org/10.56423/fbod.1264434*

Fernandez, C. J. O. (2016, Kasım). Virtual and augmented reality in education. Are we ready for a disruptive innovation in education? ICERI2016 Proceedings 9th annual. *International Conference of Education, Research and Innovation.* Seville, Spain. doi:10.21125/iceri.2016.1454.

Gelen, I. & Demircioğlu, H. (2020). In the context of Industry 4.0 and Society 5.0: "Education 4.0. *Academic Social Resources Journal, 5(17), 495–512. doi:10.31569/ASRJOURNAL.98*

Goel, P., Kumar, P., Johri, P., Srivastava, S. K. ve Suhag, S. (2020, Mart). A comparative study of Industry 4.0 with Education 4.0. Proceedings of the 4 th *International Conference on Innovation Advancement in Engineering and Technology (IAET).* Jaipur National University, India. doi:10.2139/ssrn.3553215.

Gómez, J., Huete, J.F., Hoyos, O., Perez, L. & Grigori, D. (2013). Interaction system based on internet of things as support for education. *Procedia Computer Science,* 21, 132– 139.

González-Martínez, J. A., Bote-Lorenzo, M. L., Gómez-Sánchez, E. & Cano-Parra, R. (2015). Cloud computing and education: A state-of-the-art survey. *Computers & Education*, 80, 132-151. doi: 10.1016/j.compedu.2014.08.017

Halili, S.H. (2019). Technologıcal Advancements In Educatıon 4.0. *The Online Journal of Distance Education and e-Learning*. 7(1), 63-69.

Hariharasudan, A., & Kot, S. (2018). A scoping review on digital english and Education 4.0 for Industry 4.0. *Social Sciences*, 7(227), 1–13. doi:10.3390/socsci7110227

Himmetoglu, B., Aydug, D. ve Bayrak, C. (2020). Education 4.0: Defining the teacher, the student, and the school manager aspects of the revolution. Turkish Online *Journal of Distance Education*, 21, 12–28. doi:10.17718/tojde.770896

Horzum, M. B., Kıyıcı, M. & Akgün, Ö. E. (2015). *Current Learning-Teaching Approaches with Activity Examples-II*. PEGEM Academy, Ankara.

Huk, T. (2021). From Education 1.0 to Education 4.0-Challenges for the contemporary school. *The New Educational Review*, 66, 36-46.

Hussin, A.A. (2018). Education 4.0 made simple: Ideas for teaching. *International Journal of Education&Literacy Studies*, 6(3), 92-98, http://dx.doi.org/10.7575/aiac.ijels.v.6n.3p.92.

İç, Ü., & Tutak, T. (2019). Correlation between computer and mathematical literacy levels of 6th grade students. *European Journal of Educational Research*, 7(1), 63-70.

Khan, S. (2020). Big data application and its impact on education, *International Journal of Emerging Technologies in Learning (IJET)*, 15(17), 36-46, https://doi.org/10.3991/ijet.v15i17.14459.

Kökhan, S. & Özcan, U. (2018). Use of 3D printers in education. *Journal of Science, Education, Art and Technology (BEST Magazine), 2(1), 81-85.*

Oliveira, K.K.S, & Souza, R. (2022). Digital transformation towards education 4.0. *Informatics in Education - An International Journal*, 2, 283-309.

Oliveira, L.C., Guerino, G.C., Oliveira, L.C., & Pimentel, R. (2021). Information and communication technologies in education 4.0 paradigm: A systematic mapping study. *Informatics in Education-An International Journal*, 1, 71-98.

Önal Karakoyun, G., & Asiltürk, E. (2020). Analysis of pre-service science teachers' heuristic reasoning processes about hydrogen bonding. *Journal of Science Learning*, 4(1), 50-60.

Öz Temel, E. (2018). Evaluation of new trends in education and education 4.0. *Journal of University Research, 1(1), 25-30.*

Polat, M. & Önal Karakoyun, G. (2022). Studies on "integrated thinking" in science education [Conference presentation]. International Conference on Economics&Social Sciences 21-23 Ekim 2022, Antalya, Türkiye. Retrieved from https://eclss.org/publicationsfordoi/pr0cNG118boo8kIE_ SS2022_antalya.pdf.

Polat, M., & Yılayaz, Ö. (2022). *Digital Game Applications in Science Education*, In: Technology Applications in Science Education, Ed.: Fikriye Kırbağ Zengin, Gonca Keçeci, İksad Publishing House, Ankara.

Polat, M., & Yılayaz, Ö. (2022). *Virtual Laboratory Applications in Science Education, In: Technology Applications in Science Education*, Ed.: Fikriye Kırbağ Zengin, Gonca Keçeci, İksad Publishing House, Ankara.

Puncreobutr, V. (2016). Education 4.0: New challenge of learning. *Journal of Humanities and Social Sciences,* 2(2), 92–97.

Silva, D. E., Sobrinho, M. C. & Valentim, N. M. (2021, Kasım). TAEP4.0: Teacher assistance educational process based in the context of Education 4.0. *Anais do X Workshops do Congresso Brasileiro de Informática na Educação (WCBIE 2021*) (ss. 71–80). Brazil: Sociedade Brasileira de Computação. doi:10.5753/wcbie.2021.218165.

Sinlarat. P. (2016). *Education 4.0 is More than Education*. Annual Academic Seminar of the Teacher's Council 2016 on the topic of Research of the Learning Innovation and Sustainable Educational Management. Bangkok: The Secretariat Office of Teacher's Council.

Taguma, M., & Barrera Fernandez, M. (2019). *OECD future of education and skills 2030 project background. OECD*. Paris, France. Erişim adresi: https://www.oecd.org/ education/2030-project/about/E2030 Introduction_FINAL_rev.pdf.

Tangahu, W., Rahmat, A., & Husain, R. (2021). Modern education in revolution 4.0, *Internatıonal Journal Of Innovations In Engineering Research and Technology [IJIERT]*. 8(1), 1-5.

Tanrıöğen, Z. M. (2019). Will Education 4.0 be able to meet the needs of the 4th Industrial Revolution? S. Çınkır (Ed.), *VI. International Eurasian educational research congress Ejercongress 2019 Conderence Proceesings* (pp. 1231–1239). Ankara: Anı Publishing.

Taşdemir, S. (2018). *Determination of technology leaders in schools where interactive whiteboard installation has been completed within the scope of the FATİH project (Bolu province example)*. Master's Thesis. Sakarya University Institute of Educational Sciences, Sakarya.

Tutak, T., Aydoğdu, M. & Adır, T. (2010). The effect of exchange of knowledge method on students achievement in properties of whole numbers. *NWSA Educational Sciences*, 5(1), 120-129. Retrieved from https://www.firatakademi.com/upload/articleTmpFiles/NWSA-1264-9-3.pdf.

Tutak, T., İlhan, A., İç, Ü., & Kılıçarslan, S. (2018). The effects of computer-assisted mathematics teaching on prospective mathematics teachers' views on learning processes. *Journal of Turkish Studies*, 13(27), 1509-1524.

Urban, M. C. ve Johal, S. (2020). *Understanding the future of skills: Trends and global policy responses*. Kanada: Public Policy Forum. Erişim adresi: https://ppforum.ca/ publications/ understanding-the-future-of-skills/

Uzelac, A., Gligoric, N., ve Krco, S. (2015). A comprehensive study of parameters in physical environment that impact students' focus during lecture using internet of things. *Comput. Hum. Behav.,* 53, 427–434.

Viet Tran, C. & Hong Le, Q. (2020). Determining characteristics of teachers, students and educational managers in the 4.0 Educational context. *Vietnam Journal of Education,* 4(4), 16–21. doi:10.52296/vje.2020.75.

References

Abdul-Rahman Al-Malah, D.K., Aljazaery, I.A., Salim Alrikabi, H.T. & Mutar, H.A. (2021). Cloud computing and its ımpact on online education. *IOP Conf. Series: Materials Science and Engineering*, 1094, 1-15.

Agandi, G. R. (2015). Cloud Computing Technology in Education. *Online International Interdisciplinary Research Journal,* Special Issue Cloud, 125–128.

Alan, B. & Kırbağ Zengin, F. (2023). *Cloud Computing in Science Education, In: Technology Applications in Science Education*, İksad Publications, Ankara.

Armutlu, H. and Akçay, M. (2013, January). An Exemplary Application for Individual Use of Cloud Computing. *Paper presented at the Academic Informatics 2013 Conference, Akdeniz University,* Antalya. Access address: https://ab.org.tr/ab13/bildiri/15.pdf

Attaran, M., Attaran, S., & Celik, B. G. (2017). Promises and Challenges of Cloud Computing in Higher Education : A Practical Guide for Implementation. *Journal of Higher Education Theory and Practice,* 17(6), 20–39.

West, K. (2015). *Cloud Computing and Its Effects*. Master's Thesis. Dokuz Eylül University Social Sciences Institute, Izmir.

Beştaş, M. (2017). Massive open online courses and cloud computing. *Academia Journal of Educational Research, 2(1), 20–28.*

Boiros, P. (2014). What is Cloud-Based Learning?. Retrieved on July 19, 2019, from https:// www.skillsoft.com/blog/ 2014/07/what-is-cloud-based-learning/

Borisch, G. D. (2014). *Effective Teaching Methods: Research-Based Practice* (8th Edition Trans. Ed. B. Acat). Ankara: Nobel Publishing House (The original work was published in 2013).

Çelik, K. (2021). Cloud computing technologies, *Bartın University Faculty of Economics and Administrative Sciences Journal, 12(24), 436-450.*

Çetiner, Y. (2014). Cloud Computing and a Sample SaaS Application. Master's Thesis. Kırıkkale University Institute of Science and Technology, Kırıkkale.

Demirkaya, H. & Sarpel, E. (2018). Virtual reality, cloud computing and artificial intelligence are among the new generation information technologies in training and development applications. Black Sea International Scientific Journal, 40, 231-245.

Ercan, T. 2010. Effective use of cloud computing in educational institutions. *Procedia - Social and Behavioral Sciences,* 2 (2), 938-942.

Erişti, B. (2010). Transformations in Education. pp.1-18, F. Odabaşı (Editor). *Transformations in the Light of Information and Communication Technologies.* Nobel Publishing and Distribution, Ankara.

Gonzalez-Martínez, J.A., Bote-Lorenzo, M.L. & Gomez-Sanchez, E. (2015). Cloud computing and education: A state-of-the-art survey. *Computers&Education*, 80, 132-151.

Gupta, A., Mazumdar, B.D., Mishra, M., Shinde, P.P., Srivastava, S. & Deepak, A. (2023). Role of cloud computing in management and education, *Materials Today: Proceedings*, 80, 3726-3729.

Gülbahar, Y. (2009). *E-Learning*. Pegem A Publishing, Ankara.

Horzum, M. B., Kıyıcı, M., & Akgün, Ö. E. (2015). Cloud Computing Based Learning Teaching Approach, p. 2-49. G. Ekici (Editor), *Current Learning and Teaching Approaches with Activity Examples* - II. Pegem A Publishing, Ankara.

Hu, G., Yang, Y., & Li, L. (2016). Education Technology Cloud Platform Framework Establishment and Security. *Journal of Computer and Communications, 04(07), 7–14. doi:10.4236/jcc.2016.47002.*

Kaya, S. (2015). *Learning-Teaching Approach Based on Massive Open Online Courses (MOOCs).* pp.212-255, G. Ekici (Editor). Current Learning-Teaching Approaches with Activity Examples - II. Ankara: Pegem A Publishing.

Kurtoğlu Erden, M. & Uslupehlivan, E. (2020). Examining the thoughts of teacher candidates regarding the present and future of technology use in education, *Uşak University Journal of Social Sciences, XIII(1), 109-126.*

Mcmorran, C. (2013). Collaborative Learning using Google Docs & Maps. *Technology in Pedagogy,* 15, 1–8.

Mutlu, A. P. (2015). Use of cloud-based applications as personal learning environments. *Journal of Education and Training Research, 4(3), 118-124.*

Nayıroğlu, B., & Tutak, T. (2023). The effect of using web 2.0 tools in algebra teaching on student success and attitude. *International e-Journal of Educational Studies*, 7(14), 416-425.

Önal Karakoyun, G., & Asiltürk, E. (2022). *Animation in Science Education, In: Technology Applications in Science Education, p.* 117-130, Ed.: Fikriye Kırbağ Zengin, Gonca Keçeci, İksad Publishing House, Ankara.

Önal Karakoyun, G., & Asiltürk, E. (2022). *Simulation in Science Education, In: Technology Applications in Science Education, p. 131-141*, Ed.: Fikriye Kırbağ Zengin, Gonca Keçeci, İksad Publishing House, Ankara.

Polat, M., & Yılayaz, Ö. (2022). *Digital Game Applications in Science Education, In: Technology Applications in Science Education,* Ed.: Fikriye Kırbağ Zengin, Gonca Keçeci, İksad Publishing House, Ankara.

Polat, M., & Yılayaz, Ö. (2022). *Virtual Laboratory Applications in Science Education, In: Technology Applications in Science Education*, Ed.: Fikriye Kırbağ Zengin, Gonca Keçeci, İksad Publishing House, Ankara.

Qasem, Y. A. M., Abdullah, R., Yaha, Y. & Atana, R. (2020). Continuance use of cloud computing in higher education ınstitutions: a conceptual model. *Applied Science*, 10, 1-36, doi:10.3390/app10196628.

Sarıtaş, M. T. & Üner, N. (2013). Innovative technologies in education: Cloud technology. *Journal of Education and Training Research*, 2(3), 192–201.

Sultan, N. (2010). Cloud computing for education: A new dawn?. *International Journal of Information Management, 30, 109-116.*

Şemsettin, G. (2007). *Information Communication Technologies and Teacher Education: Global Context and Structure. pp.5-22,* F. Odabaşı (Editor). Information and Communication Technologies in Teacher Education. Nobel Publishing, Ankara.

Tan, X. and Kim, Y. (2011). Cloud Computing for Education: A Case of Using Google Docs in MBA Group Projects. *2011 International Conference on Business Computing and Global Informatization,* 641–644. https://doi.org/10.1109/BCGIn.2011.169.

Tutak, T., Nayıroğlu, B., & Süzen, A. B. (2023). Examining the effects of using educational games in 6th grade algebra teaching on students' academic achievement and attitudes. *International Online Journal of Educational Sciences*, 15(2), 238-250.

Tutak, T., Nayıroğlu, B., & Özer, T. (2023). Evaluation of the "my mind works on mathematics" project carried out for secondary school students within the scope of TÜBİTAK 4004. *Journal of Anatolian Education Research*, 7(1), 12-17.

Uğraş, M., & Çil, E. (2012). Troubles which class teachers in primary education encounter in new science and technology teaching program. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 47, 1545-1548.

Wigati, N. A., Wibisono, A. & Hidayanto, A.N. (2021). Challenges of ınfrastructure in cloud computing for education field: a systemmatic literature review. In *Proceedings of the 23rd International Conference on Enterprise Information Systems (ICEIS 2021)* – 1, 351-358.

Yadav, K. (2014). Role of cloud computing in education. *International Journal of Innovative Research in Computer and Communication Engineering*, 2(2), 3108-3112.

Yavuz, O. C. (2014). *The Effect of Peer Teaching Enriched with Web-Based Peer and Self-Assessment System on the Achievement and Attitudes of Students in 7th Grade Rational Numbers*. Doctoral Thesis. Dumlupınar University Institute of Educational Sciences, Kütahya.

Yıldızay,, Y. & Çetin, G. (2018). Use of educational technologies in science education: Content analysis. *International Journal of Computers in Education* (IJCE), 1(2), 21-33.

References

Al-Fuqaha, A., Guizani, M., Mohammadi, M., Aledhari, M., & Ayyash, M. (2015). Internet of things: A survey on enabling technologies, protocols, and applications. *IEEE communications surveys & tutorials*, 17(4), 2347-2376. https://doi.org/10.1109/COMST.2015.2444095

Al-Garadi, M. A., Mohamed, A., Al-Ali, A. K., Du, X., Ali, I., & Guizani, M. (2020). A survey of machine and deep learning methods for internet of things (IoT) security. *IEEE Communications Surveys & Tutorials*, 22(3), 1646-1685. https://doi.org/10.1109/COMST.2020.2988293

Alharbi, F. (2020). Integrating internet of things in electrical engineering education. The International *Journal of Electrical Engineering & Education.* https://doi.org/10.1177/0020720920903422

Ashton, K. (2009). That "Internet of Things" Thing: In the Real World Things Matter More than Ideas. RFID Journal.

Aydin, A., Usanmaz, B., & Göktaş, Y. (2021). Areas where the Internet of Things is used in education and its effects on these areas. *Journal of Higher Education and Science*, 11(2), 425-436.

Cheng, Y. W., Wang, Y., Yang, Y. F., Yang, Z. K., & Chen, N. S. (2020). Designing an authoring system of robots and IoT-based toys for EFL teaching and learning. *Computer Assisted Language Learning,* 34(1-2), 6-34. https://doi.org/10.1080/09588221.2020.1799823

Çelik, R., Önal Karakoyun, G., & Asiltürk, E. (2022). Evaluation of middle school 7th grade science skill-based questions according to the revised bloom taxonomy. *International Online Journal of Educational Sciences*, 14(3), 705-716.

Doukas, C. (2012). *Building Internet of Things with the Arduino*. USA: CreateSpace.

Erbek, N., Asiltürk, E., & Kahyaoğlu, M. (2023). Examining science teachers' self-efficacy perceptions regarding innovative thinking skills in terms of various variables. *Journal of Science Teaching, 11 (1), 153-179. https://doi.org/10.56423/fbod.1264434*

Firouzi, F., Farahani, B., Weinberger, M., DePace, G., & Aliee, F. S. (2020). Iot fundamentals: Definitions, architectures, challenges, and promises. Intelligent Internet of Things: *From Device to Fog and Cloud*, 3-50.

Gartner. (2022). What's New in the 2022. https://www.gartner.com/en/articles/what-s-new-inthe-2022-gartner-hype-cycle-for-emerging-technologies

Goumagias, N., Whalley, J., Dilaver, O., & Cunningham, J. (2021). Making sense of the internet of things: a critical review of internet of things definitions between 2005 and 2019. *Internet Research*, 31(5), 1583-1610.

Gubbi, J., Buyya, R., Marusic, S., & Palaniswami, M. (2013). Internet of Things (IoT): A vision, architectural elements, and future directions. *Future Generation Computer Systems,* 29(7), 1645-1660. https://doi.org/10.1016/j.future.2013.01.010

Günay, F. B., Öztürk, E., Çavdar, T., & Hanay, Y. S. (2021). Vehicular ad hoc network (VANET) localization techniques: A survey. *Archives of Computational Methods in Engineering,* 28(4), 3001-3033. https://doi.org/10.1007/s11831-020-09487-1

HaddadPajouh, H., Dehghantanha, A., Parizi, R. M., Aledhari, M., & Karimipour, H. (2021). A survey on internet of things security: Requirements, challenges, and solutions. *Internet of Things,* 14, 100129. https://doi.org/10.1016/j.iot.2019.100129

Haller, S., Karnouskos, S., & Schroth, C. (2008). The internet of things in an enterprise context. In *First Future Internet Symposium*, (pp. 14-28).

Horizon. (2017). NMC horizon report: 2017 higher education edition. The New Media Consortium. https://www.learntechlib.org/p/174879/report_174879.pdf

http://www.rfidjournal.com/articles/view?4986.

Islam, S. R., Kwak, D., Kabir, M. H., Hossain, M., & Kwak, K. S. (2015). The internet of things for health care: a comprehensive survey. *IEEE Access,* 3, 678-708. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2015.2437951

Khalil, E. A., & Özdemir, S. (2018). An overview of the internet of things: Concept, features, challenges and opportunities. *Pamukkale University Journal of Engineering Sciences, 24(2), 311-326.*

Kim, C. M., Lim, S. K., Jeong, J. D., Choi, Y., & Koh, S. J. (2022). 6LoWPAN over optical wireless communications for IPv6 transport in internet of things networks. *IEEE Wireless Communications Letters*. 11(6), 1142-1145. https://doi.org/10.1109/LWC.2022.3159257

Minerva, R., Biru, A., & Rotondi, D. (2015). Towards a definition of the Internet of Things (IoT). *IEEE Internet Initiative*, 1(1), 1-86.

Nayiroğlu, B., Tutak, T. & Tutak, A. M. (2021). Review of the views of secondary school maths students on skills-based questions, *Shanlax International Journal of Education,* 9, 105-111. https://doi.org/10.34293/ education.v9iS2-Sep.4375

Nitti, M., Pilloni, V., Colistra, G., & Atzori, L. (2015). The virtual object as a major element of the internet of things: a survey. *IEEE Communications Surveys & Tutorials,* 18(2), 1228-1240.

Önal Karakoyun, G., & Asiltürk, E. (2020). Analysis of pre-service science teachers' heuristic reasoning processes about hydrogen bonding. *Journal of Science Learning*, 4(1), 50-60.

Özgül, E. (2023). *Use of the Flipped Learning Model for Internet of Things Education and Examination of its Effects*, Doctoral Thesis, Gazi University Institute of Educational Sciences, Ankara.

Polat, M. & Önal Karakoyun, G. (2022). Studies on "integrated thinking" in science education [Conference presentation]. International Conference on Economics&Social Sciences 21-23 Ekim 2022, Antalya, Türkiye. Retrieved from https://eclss.org/publicationsfordoi/pr0cNG118boo8kIE_ SS2022_antalya.pdf.

Polat, M., & Yılayaz, Ö. (2022). *Digital Game Applications in Science Education, In: Technology Applications in Science Education*, Ed.: Fikriye Kırbağ Zengin, Gonca Keçeci, İksad Publishing House, Ankara.

Polat, M., & Yılayaz, Ö. (2022). *Virtual Laboratory Applications in Science Education, In: Technology Applications in Science Education*, Ed.: Fikriye Kırbağ Zengin, Gonca Keçeci, İksad Publishing House, Ankara.

Qadri, Y. A., Nauman, A., Zikria, Y. B., Vasilakos, A. V., & Kim, S. W. (2020). The future of healthcare internet of things: a survey of emerging technologies. *IEEE Communications Surveys & Tutorials,* 22(2), 1121-1167. https://doi.org/10.1109/COMST.2020.2973314

Softtech. (2022). Softtech Teknoloji Raporı 2022. https://softtech.com.tr/2022-softtechteknoloji-raporu/

Tutak, T. & Güder, Y. (2014). Opinions of secondary school mathematics teachers on mathematical modelling, *Educational Research and Reviews,* 9(19), 799-806.

Tutak, T., Aydoğdu, M. & Adır, T. (2010). The effect of exchange of knowledge method on students achievement in properties of whole numbers. *NWSA Education Sciences,* 5(1), 120-129. Retrieved from https://www.firatakademi.com/upload/articleTmpFiles/NWSA-1264-9-3.pdf.

Tutak, T., İlhan, A., İç, Ü., & Kılıçarslan, S. (2018). The effects of computer-assisted mathematics teaching on prospective mathematics teachers' views on learning processes. *Journal of Turkish Studies*, 13(27), 1509-1524.

Tutak, T., Nayıroğlu, B., & Süzen, A.B. (2023). Examining the effects of using educational games in 6th grade algebra teaching on students' academic achievement and attitudes. *International Online Journal of Educational Sciences*, 15(2), 238-250.

Tutak, T., Nayıroğlu, B., & Özer, T. (2023). Evaluation of the "my mind works on mathematics" project carried out for secondary school students within the scope of TÜBİTAK 4004. *Journal of Anatolian Education Research*, 7(1), 12-17.

Türkdoğan, A., Baki, A. ve Tutak, T. (2010). The dedection of candidate teachers' misconception in student-centered and computer-assisted environment a case study. e-Journal of New World Sciences Academy, 5(3), 868-874. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/348626090_the_detection_ of_candidate_teachers'_misconception_in_student-centered_and_computerassisted_environment_a_case_study

Vashi, S., Ram, J., Modi, J., Verma, S., & Prakash, C. (2017). Internet of Things (IoT): A vision, architectural elements, and security issues. In *2017 international conference on I-SMAC (IoT in Social, Mobile, Analytics and Cloud)(I-SMAC) (pp. 492-496).* IEEE.

Wang, J., Chen, J., Ren, Y., Sharma, P. K., Alfarraj, O., & Tolba, A. (2022). Data security storage mechanism based on blockchain industrial *Internet of Things. Computers & Industrial Engineering*, 164, 107903. https://doi.org/10.1016/j.cie.2021.107903

Wang, Y., Muthu, B., & Sivaparthipan, C. B. (2021). Internet of things driven physical activity recognition system for physical education. *Microprocessors and Microsystems,* 81, 103723. https://doi.org/10.1016/j.micpro.2020.103723

Wortmann, F., & Flüchter, K. (2015). Internet of things. *Business & Information Systems Engineering,* 57(3), 221-224.

Xia, F., Yang, L. T., Wang, L., & Vinel, A. (2012). Internet of things. *International Journal of Communication Systems,* 25(9), 1101.

Zanella, A., Bui, N., Castellani, A., Vangelista, L., & Zorzi, M. (2014). Internet of things for smart cities. *IEEE Internet of Things Journal*, 1(1), 22-32. https://doi.org/10.1109/JIOT.2014.2306328

Zeeshan, K., Hämäläinen, T., & Neittaanmäki, P. (2022). Internet of Things for Sustainable Smart Education: An Overview. *Sustainability*, 14(7), 4293. https://doi.org/10.3390/su14074293

Zhang, Z. K., Cho, M. C. Y., Wang, C. W., Hsu, C. W., Chen, C. K., & Shieh, S. (2014). IoT security: ongoing challenges and research opportunities. In *2014 IEEE 7th international conference on service-oriented computing and applications* (pp. 230- 234). IEEE. https://doi.org/10.1109/SOCA.2014.58

References

Baldemir, B. & Tutak, T. (2022). An Investigation of the Studies on Dyscalculia in Turkey. *Journal of History School*, 60, 2815-2833.

Bird, R. (2017) "The dyscalculia toolkit*",London, SAGE Publications Ltd*.

Butterworth, B. (2003) "Dyscalculia screener*"*, *NferNelson Pub*.https://www.dyscalculia.org/dyscalculia/dyscalculia-classroom-action-plan.

Chinn, S. (2011) "Mathematics learning difficulties and dyscalculia", *Special Educational Needs: A Guide for Inclusive Practice, 169*.

Haberstroh, S., & Schulte-Körne, G. (2019). The Diagnosis and Treatment of Dyscalculia. *Deutsches Ärzteblatt International*, *116*(7), 107.

Karasar, N. (2010). Scientific research method (21st edition). Ankara: Nobel Publishing Distribution.

Kükey, E. & Tutak, T. (2019). An Investigation of Mathematics Learning in the Views of Mathematics Teachers*. National Journal of Education Academy,* 3(1), 84-95.

Landerl, K., Bevan, A. & Butterworth, B. (2004) "Developmental dyscalculia and basic numerical capacities: A study of 8–9-year-old students". *Cognition, 93*(2), 99-125.

Libertus, M. E., Feigenson, L., & Halberda, J. (2013). Is approximate number precision a stable predictor of math ability?. *Learning and individual differences*, 25, 126-133.

Mazzocco, M. M., Feigenson, L., & Halberda, J. (2011). Impaired acuity of the approximate number system underlies mathematical learning disability (dyscalculia). *Child development*, *82*(4), 1224-1237.

Mutlu, Y., Söylemez, İ., & Yasul, A. F. (2017). Determination of Number Sensitivity in 3rd Grade Primary School Students with the Panamath Test. *ERPA International Congresses on Education 2017- Book of Proceedings.*

Olkun, S., & Sarı, M.H. (2020). "Computer Assisted Tools-Dyscalculia Screening Tool. Dyscalculia Mathematics Learning Difficulty Definition, Characteristics, Prevalence, Causes and Diagnosis, 1st Edition", Ankara, *Pegem Academy.*

Panamath (2023). "Panamath test", https://panamath.org/. Last access date: 19.03.2023

Shalev, R. S. & Von Aster, M. (2008). Identification, classification, and prevalence of developmental dyscalculia. *Encyclopedia of language and literacy development*, published-online.

Wong, T. T. Y., Ho, C. S. H. & Tang, J. (2017). Defective number sense or impaired access? Differential impairments in different subgroups of children with mathematics difficulties. *Journal of learning disabilities*, *50*(1), 49-61.

Yılmaz, Ş. K., & Patır, S. (2011). Cluster analysıs and its Usage in marketıng. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi, 2*(1), 91-113.

References

Albrahim, F. A. (2020). Online teaching skills and competencies. *The Turkish Online Journal of Educational Technology,* 19(1), 9-20.

Çelebi, V., and İnal, A. (2019). Ethics problem in the context of artificial intelligence. *Journal of International Social Research*, 12(66), 651-666.

Heid, M.K. (1997). The Technological Revolution and the Reform of School Mathematics, *American Journal of Education*, 106(1), 5-61.

Kaku, M. (2016). *Physics of the future*. Y. Saraç Oymak and H. Oymak (Trans.). METU Development Foundation Publishing.

Ministry of National Education [MEB]. (2018). *Secondary school mathematics course curriculum*. http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=343

Murphy, M. P. A. (2020). COVID-19 and emergency eLearning: Consequences of the securitization of higher education for post-pandemic pedagogy. *Contemporary Security Policy*, 41(3), 492-505.

National Council of Teachers of Mathematics [NCTM]. (2015). Executive Summary Principles and Standards for School Mathematics. https://www.nctm.org/uploadedFiles/Standards_ and_Positions/PSSM_ExecutiveSumm ary.pdf

Noor, S., Isa, F., & Mazhar, F. F. (2020). Online teaching practices during the Covıd-19 pandemic. educational process. *International Journal*, 9(3), 169-184.

Poçan, S. (2023). Digital technologies in mathematics education. F.Erdoğan (Ed.), *New Approaches in Mathematics and Science Education 2023-II* (pp.133.), Efe Akademi Publications.

Tekgüç, U. and Adalıer, A. (2019). Deep learning and its applications in education. In A. Şişman, H. F., Odabaşı, and B. Akkoyunlu (Edl.), *Educational Technology Readings (pp.243-260)*, Pegem Akademi Publications.

References

Arabacı, D., Öztürk, F., & Gökçek, T. (2022). Examination of Mathematics Teaching Undergraduate Students' Beliefs Regarding the Nature of Mathematics and Mathematics Teaching and Learning. *Van Yüzüncü Yıl University Faculty of Education Journal, 19(1), 100-118.*

Barišić, A., Cambeiro, J., Amaral, V., Goulão, M., & Mota, T. (2018, April). Leveraging teenagers feedback in the development of a domain-specific language: the case of programming low-cost robots. In *Proceedings of the 33rd Annual ACM Symposium on Applied Computing* (pp. 1221-1229).

Başpınar, K., & Peker, M. (2016). The Relationship Between Classroom Teacher Candidates' Concerns About Teaching Mathematics and Their Beliefs About Teaching and Learning Mathematics.

Biletska, I. O., Paladieva, A. F., Avchinnikova, H. D., & Kazak, Y. Y. (2020). Using Innovations in Training Foreign Language Teachers. *Universal Journal of Educational Research*, *8*(11D), 30-36.

Bu, L. (2019). Ducci's Four-Number Game: Making Sense of a Classic Problem Using Mobile Simulation. *Journal of Humanistic Mathematics*, *9*(2), 281-300.

Duran, E. (2022). Development of an Arduino nano-based educational robot: myNanoBot. *Journal of Information Technologies*, 15(1), 25-33.

Evripidou, S., Georgiou, K., Doitsidis, L., Amanatiadis, A. A., Zinonos, Z., & Chatzichristofis, S. A. (2020). Educational robotics: Platforms, competitions and expected learning outcomes. *IEEE access*, *8*, 219534-219562.

Hsieh, C. T. (2021, March). Developing programmable robot for K12 STEAM education. In *IOP Conference Series: Materials Science and Engineering* (Vol. 1113, No. 1, p. 012008). IOP Publishing.

Ke, F., & Grabowski, B. (2007). Gameplaying for maths learning: cooperative or not?. *British journal of educational technology*, *38*(2), 249-259.

Koparan, T. (2019). Teaching game and simulation based probability. *International Journal of Assessment Tools in Education*, *6*(2), 235-258.

Kurilova, J., & Kurilovas, E. (2016). Index of mathematics learning activities suitability to learners. *Lietuvos matematikos rinkinys*, *57*, 49-54.

Mason, L. (2003). High school students' beliefs about maths, mathematical problem solving, and their achievement in maths: A cross-sectional study. *Educational psychology*, *23*(1), 73-85.

Mršnik, S., Cotič, M., Felda, D., & Doz, D. (2023). Teachers' Attitudes Towards Mathematics Problem-Solving. *International Journal of Instruction*, *16*(2).

Mutlu, E., & Duatepe-Paksu, A. (2022). Change in Secondary School Mathematics Teacher Candidates' Conversion Knowledge on Dividing by Fractions. *Dokuz Eylül University Buca Faculty of Education Journal, (54), 898-930.*

Numanoğlu, M., & Keser, H. (2017). Using robots in programming teaching - bot example. *Bartin University Faculty of Education Journal, 6(2), 497.*

Psyché, V., Daniel, B., & Bourdeau, J. (2019). Adaptive learning spaces with context-awareness. In *Intelligent Tutoring Systems: 15th International Conference, ITS 2019, Kingston, Jamaica, June 3–7, 2019, Proceedings 15* (pp. 7-13). Springer International Publishing.

Roy, S., & Roth, D. (2018). Mapping to declarative knowledge for word problem solving. *Transactions of the Association for Computational Linguistics, 6, 159-172.*

Sari, M. H. (2014). Development of a Mathematics Teaching Anxiety Scale for Classroom Teachers. *Elementary Online, 13(4).*

Skvortsova, S., Onoprienko, O., & Romanyshyn, R. (2021). Mathematical Word Problems That Contain a Constant in the Course of Mathematics of Primary School in Ukraine. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*, *8*(1), 46-64.

Trinter, C. P., Brighton, C. M., & Moon, T. R. (2015). Designing differentiated mathematics games: Discarding the one-size-fits-all approach to educational game play. *Gifted Child Today*, *38*(2), 88-94.

Ural, A. (2015). The effect of mathematics self-efficacy perception on anxiety towards mathematics teaching. Journal of Theoretical Educational Sciences, 8(2), 173-184.

URL1: (2018). MBlock Interface Introduction. https://kodlabafra.org/2018/12/12/mblock-tanitimi/

Villeneuve, E. F., Hajovsky, D. B., Mason, B. A., & Lewno, B. M. (2019). Cognitive ability and math computation developmental relations with math problem solving: An integrated, multigroup approach. *School Psychology*, *34*(1), 96.

Weerasinghe, M., Quigley, A., Pucihar, K. Č., Toniolo, A., Miguel, A., & Kljun, M. (2022). Arigatō: Effects of Adaptive Guidance on Engagement and Performance in Augmented Reality Learning Environments. *IEEE Transactions on Visualization and Computer Graphics*, *28*(11), 3737-3747.

Yaman, H., & Esen, M. (2021). Creative Thinking and Innovation Education in Higher Education: A Review in the Context of Undergraduate Business Administration Programs. *Journal of University Research, 4(3), 262-278.*

References

Alkan, G. (2010). *The effect of concept cartoons on student success in social studies teaching*. Unpublished Master's Thesis, Niğde University.

Anıl, D., & Acar, M. (2008). Classroom teachers' views on the problems they encounter in the measurement and evaluation process. *Yüzüncü Yıl University Faculty of Education Journal, 5(2), 44-61.*

Bee, A. (2010). Problems encountered in the implementation of projects and performance tasks according to teachers. *Electronic Journal of Social Sciences, 9(34), 32-55.*

Atasoy, B. (2004). *Science learning and teaching*. Asil Publishing Distribution.

Atılgan, H., Kan, A., & Doğan, N. (2007). *Measurement and evaluation in education*. Anı Publishing

Ausubel, D. P. (1968). *Educational Psychology.* Holt, Rinehart and Winston.

Bahar, M., & Özatlı, N. S. (2003). Investigation of the cognitive structures of first year high school students on the basic components of living things using the word communication test method. *Journal of Balıkesir University Institute of Science and Technology, 5(2), 75-85.*

Bahar, M. (2001). A critical approach to multiple choice tests and alternative methods. *Journal of Educational Sciences in Theory and Practice, 1(1), 23-38.*

Baykul, Y. (2000). *Measurement in Education and Psychology: Classical Test Theory and Practice.* ÖSYM Publications.

Baykul, Y., & Turgut, F. (2012). *Measurement and evaluation in education*. Pegem Akademi Publishing.

Bektaş, M., & Kudubeş, A. A. (2014). As a measurement and evaluation tool: written exams. *Dokuz Eylül University Faculty of Nursing Electronic Journal, 7(4), 330-336.*

Buldur, S. (2009). *Improving the literacy and self-efficacy levels of science teacher candidates regarding alternative measurement and evaluation approaches*. Unpublished Master's Thesis, Cumhuriyet University.

Çepni, S., Özmen, H., & Ayvacı, H. Ş. (2014). Life (Context) Based, Brain Based Learning Theories, 21st Century Skills and STEM Approach and Applications in Science Teaching. In S. Çepni (Ed.), *Science and technology teaching from theory to practice* (pp. 126-190). Pegem Akademi Publishing.

Demirel, Ö. (2009). *Program development in education from theory to practice*. Pegem Academy Publishing.

Falchikov, N. (1995). *Peer feedback marking: developing peer assessment. Innovations in Education and Training International, 32(2),* 175-187.

Johnstone, A. H., McAlpine, E. & MacGuire, P. R. P. (1986). Branching trees and diagnostic testing. *A Journal for Further and Higher Education in Scotland,* 2, 4-7.

Kılıç, D., & Güneş, P. (2016). Self, peer and teacher evaluation with rubric. *Mehmet Akif Ersoy University Faculty of Education Journal, 1(39), 58-69.*

Kılıç, M. Y. (2020). Examining teachers' efficacy perceptions regarding the use of alternative assessment and evaluation techniques. *International Journal of Current Approaches in Language, Education and Social Sciences,* 2(2), 483-508.

Köklükaya, A. N. (2010). *Determining the competencies of science teacher candidates regarding alternative measurement and evaluation techniques*, Unpublished Master's Thesis, Sakarya University.

Köstereliоğlu, İ., & Çelen, Ü. (2016). Evaluation of the effectiveness of the self-assessment method. *Elementary Education Online*, 15(2), 671-681.

Lambdin, D. V. & Walker, V. L. (1994). Planning for classroom portfolio assessment. *Arithmetic Teacher, 41(6)*, 318-324.

Ministry of National Education (1972). *Orientations in the secondary education program (1924-1970)*. National Education Printing House.

Novak, J. D. (1993). *How do we learn our lesson*? *The Science Teacher, 60*, 50-55.

Orakcı, Ş. (2020). Opinions of teacher candidates regarding the student product file application. *Turkish Journal of Educational Sciences*, 18 (1), 266-295.

Orhan, A. T. (2007). *Examination of alternative measurement and evaluation methods in science education by taking into consideration the dimensions of primary school teacher candidates and students.* Unpublished Doctoral Thesis, Gazi University.

Özçelik, D. A. (2010). *Quantification and consideration*. Pegem Akademi Publishing.

Ross, J. A. (2006). The reliability, validity, and utility of self-assessment. *Practical Assessment, Research, and Evaluation, 11(10),* 1-13.

Secer, M. (2010). *Primary school students' and teachers' opinions about performance tasks and internet use in these tasks*. Unpublished Master's Thesis, Mersin University.

Şahin, Ç., & Ersoy, E. (2009). Perceptions of classroom teacher candidates regarding their proficiency levels in measurement and evaluation in the new primary education program. *Journal of the Institute of Social Sciences,* 18(2), 363-386.

Şahin, Ç., & Kaya, G. (2020). Examining research on alternative measurement and evaluation: a content analysis. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli University SBE Journal*, 10(2), 798-812.

Tan, Ş., Kayabaşı, Y., & Erdoğan, A. (2002). *Planning and evaluating instruction*. Anı Publishing.

Taşdere, A., & Işıklı, M. (2018). A complementary measurement-evaluation technique for social studies education: Structured grid. Erte Congress full text paper.

Tekin, H. (2004). *Measurement and evaluation in education* (16th ed.). Ankara: Judicial Publications.

Temizyürek, F., & Türktan, R. (2015). Contribution of structured grid test technique to concept teaching in Turkish education. *Mersin University Faculty of Education Journal*, 11(2), 271-287.

Toptaş, V. (2011). Perceptions of classroom teachers about the use of alternative measurement and evaluation methods in mathematics lessons. *Education and Science*, 36(159), 205-219.

Varış, F. (1988). *Curriculum development in education "Theory and techniques".* Ankara University Faculty of Education Publications, No: 157.

Yıldız, C., Okur, A., Arı, G., & Yılmaz, Y. (2006). *Teaching Turkish from theory to practice according to the new curriculum*. Pegem Akademi Publishing.

URL 1 https://www.yavuzkara.net

URL 2 https://www.webdersanesi.com/egitim-bilimleri/olcme-ve-degerlatma/6-sozlu-sinavlar/329/

References

Aldemir-Engin, R. (2021). Evaluating the digital stories prepared by secondary school mathematics teacher candidates and examining their opinions on the digital story design process. *Ahi Evran University Kırşehir Faculty of Education Journal*, 23(1), 706-750. https://doi.org/10.29299/kefad.943463

Aydemir, M., & Fetah, V. (2023). The use of artificial intelligence in digital storytelling and scenario design: a short film applied research, *Pamukkale University Social Sciences Institute Journal,* (58), 255-275. https://doi.org/10.30794/pausbed.1290986

Baran-Bulut, D., & Güveli, E. (2023). Determination of technology pedagogy content knowledge levels of preservice mathematics teacher sthrough activities. *Internatıonal e-Journal of Educational Studies (IEJES). 7*(13), 89-106. https://doi.org/10.31458/iejes.1223463

Uslupehlivan, E., Kurtoğlu-Erden, M., & Cebesoy, Ü. B. (2017). Pre-service teachers' digital story creation experiences. *Uşak University Journal of Social Sciences*, 10(-ERTE Special Issue), 1-22. https://doi.org/10.12780/usaksosbil.373851

Ünal, C., & Çakır, H. (2023). Examination of digital story research in education and classification of digital story tools. *Turkish Journal of Social Research*, 27(2), 437-456.

Demir, S., & Kılıçkıran, H. (2018). The effect of digital storytelling application on the writing skills of gifted students. *Journal of Interdisciplinary Educational Research*, 2(4), 12-18.

Ezeh, C. (2020). Multimodal spaces for digital translanguaging: Using Storyjumper to engage bi/multilinguals' in interactive storytelling, *Teaching English with Technology, 20*(2), 118-130. https://eric.ed.gov/?id=EJ1253183

Gökkurt-Özdemir, B., & Erden, S. (2023). Digital storytelling application in eliminating eighth grade students' errors in using mathematical field language. *Journal of Computer and Education Research, 1*1(22), 691-727. https://doi.org/10.18009/jcer.1326475

Gürsoy, G. (2021). Digital storytelling: Developing 21st century skills in science education. *European Journal of Educational Research*, *10*(1), 97-113. https://doi.org/10.12973/eu-jer.10.1.97

İslim, O.F., Özüdoğru, G., & Sevim-Çırak, N. (2018). The use of digital storytelling in elementary Math teachers' education, *Educatıonal Medıa Internatıonal, 55*(2), 107-122. https://doi.org/10.1080/09523987.2018.1484045

Haliloğlu-Tatlı, Z. (2016). Educational technologies readings. İşman, A., Ferhan-Odabaşı H., & Akkoyunlu B. (Eds.). Gökçe, B. (2021). Writing training. Kardaş, M. N. (Ed.). *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology.* http://www.tojet.net/e-book/eto_2016.pdf

Küçükoğlu, U., & İncikabı, L. (2020). A research on digital stories prepared by secondary school students in the context of the history of mathematics. Gaziantep University *Journal of Educational Sciences*, 4(2), 140-161.

Ministry of National Education (MEB). (2018). *Mathematics curriculum (primary and secondary school grades 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 and 8)*. https://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=329

NCTM, (2000). *National Council of Teachers of Mathematics, Guidelines and Standards for School Mathematics*. https://www.nctm.org/Standards-and-Positions/Principles-and-Standards/

Özpınar, İ. (2017). Opinions of prospective mathematics teachers on the digital storytelling process and the use of digital stories in teaching environments. *Bartın University Faculty of Education Journal,* 6(3), 1189-1210.

Sak, R., Şahin-Sak, İ. T., Öneren-Şendil, Ç., & Nas, E. (2021). Document analysis as a research method. *Kocaeli University Education Journal*, 4(1), 227-250.

Talan, T. (2019). *A systematic look at the studies on digital storytelling method*. 7th International Instructional Technologies and Teacher Education Symposium (pp. 692- 709), Antalya, Turkey.

Ulu, H. (2021). The trend of digital storytelling studies in Turkey. Educational Technology *Theory and Practice,* 11(2), 256-280. https://doi.org/10.17943/etku.850209

URL 1. https://www.storyjumper.com/book/read/111459562/60e0155e51727

URL 2. https://www.storyjumper.com/

References

Akgün, L., Çiltaş, A., Deniz, D., Çiftçi, Z., & Ahmet, I. Ş. I. K. (2013). Primary school mathematics teachers' awareness of mathematical modeling. *Adıyaman University Social Sciences Institute Journal,* (12), 1-34.

Altıner, E. Ç. (2021). A theoretical study on realistic mathematics education. *Education and Technology*, 3(1), 48-73.

Altun, M. (2020). Reconsidering mathematical modeling as a competency area. *In 2 nd International Conference on Science, Mathematics, Entrepreneurship and Technology Education* (pp. 319-328).

Arseven, A. (2015). Mathematical Modelling Approach in Mathematics Education. *Universal Journal of Educational Research*, *3*(12), 973-980.

Blum, W., & Ferri, R. B. (2009). Mathematical modelling: Can it be taught and learnt?. *Journal of mathematical modelling and application*, *1*(1), 45-58.

Cetin, A. (2022). Eleatic Philosophy and Zeno's Paradoxes.

Derin, G., & Aydin, E. (2020). The Effect of STEM-Mathematical Modeling Association on Problem Solving and Modeling Skills in Mathematics Teacher Education. *Boğaziçi University Education Journal,* 37, 94-121.

Didiş Kabar, M. G. (2018). Examining the perceptions and opinions of mathematics teacher candidates about the relationship of mathematics with daily life.

Dönmez, S. M. K., & Dede, Y. (2020). Examination of mathematics questions of secondary education transition exams (2016, 2017 and 2018) in terms of mathematical competencies. *Başkent University Journal of Education*, 7(2), 363-374.

Duran, M., Doruk, M., & Kaplan, A. (2016). Mathematical modeling processes of prospective mathematics teachers: The example of the turtle paradox. *Cumhuriyet International Education Journal,* 5(4), 55-71.

Erbas, A. K., Kertil, M., Çetinkaya, B., Cakiroglu, E., Alacaci, C., & Bas, S. (2014). Mathematical modeling in mathematics education: basic concepts and approaches. Educational Sciences: *Theory and Practice*, 14(4), 1621-1627.

Uzun, H., Ergene, Ö., & Masal, E. (2023). Examining the mathematical modeling processes of fifth grade primary school students: We are going to the Mathematics Village activity. *Kocaeli University Education Journal*, 6(2), 494-521.

Özaltun, A., Hıdıroğlu, Ç., Kula, S., & Güzel, E. B. (2013). The representation forms used by prospective mathematics teachers in the modeling process. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT), 4(2).*

Özdemir, E., & Uzel, D. (2013). The Effect of Geometry Teaching Based on Realistic Mathematics Education on Student Achievement and Evaluation of Teaching: In Terms of Basic Principles. *Educational Sciences*, 8(1), 115-132.

Sak, R., Sak-Şahin, İ. T., Şendil-Öneren, Ç., & Nas, E. (2021). Document analysis as a research method. *Kocaeli University Education Journal*, 4(1), 227-256.

Sönmez, M. T. (2019). Factors Affecting Seventh Grade Students' Proportional Reasoning in the Mathematical Modeling Process. *Elementary Education Online*, 18(2).

Tutak, T., & Güder, Y. (2014). Definition, scope and importance of mathematical modeling. *Turkish Journal of Educational Studies*, 1(1).

URL 1. https://acikveri.ulakbim.gov.tr/acik-veri-acik-bilim/bolum-2-arastirma-verisi-hazirlama-sureci/2-5-veri-toplama-araclari/#:~:text =Data%20collection%20%C3%A7e%C5%9%20can%20be%2%done%20by%20ways,4%2C%205%2C%206%5D Retrieved December 16, 2023.

URL 2. https://matematikhayat.files.wordpress.com/2013/02/gerc3a7ekc3a7i-matematik-ec49fitimi-gme.pdf Retrieved on 15 December 2023.

URL 3. https://tr.wikipedia.org/wiki/Matematiksel_model Retrieved on December 15, 2023.

URL 4. https://pisa.meb.gov.tr/www/pisa-nedir/icerik/4 Retrieved on 16 December 2023.

URL 5. https://timss.meb.gov.tr/www/timss-nedir/icerik/4 Retrieved on 16 December 2023.

Yonucuoğlu, A., & Bindak, R. (2021). The Effect of Realistic Mathematics Education on the Achievement and Mathematics Motivation of Secondary School 7th Grade Students on the Subject of Area in Quadrilaterals. Scientific Educational Studies, 5(2), 84-107.

References

Altunal, I. (2022). The Use of Metaverse World as an Educational Model and Its Reflections on Accounting Education, *Selçuk University Social Sciences Vocational School Journal,* 25 (25th Anniversary Special Issue), 433-443.

Anderson T. (2004). Whitelock. The educational semantic web: visioning and practicing the future of education. *Journal of Interactive Media in Education*, 2004: 3-4.

Arvas, İ. (2022). Gutenberg Galaksisinden Meta Evrenine: Üçüncü Kuşak İnternet, Web 3.0, *Academic Journal of Information Technology,* 13 (48).

Azuma, R. T. (1997). A Survey of Augmentedreality. *Presence-Teleoperators and Virtual Environments*, *6*(4), 355–385.

Baz, F. Ç., Meral, H. C. (2021). Web 3.0-Use of Semantic Network Studies in Different Fields: An Application Development Example. *Osmaniye Korkut Ata University Institute of Science and Technology Journal*, 2021; 4 (3): 408-421.

Berners-Lee, T., Hendler, J. & Lasilla, O. (2001). *The Semantic Web: A New Form of Web Content That is Meaningful to Computers Will Unleash a Revolution of New Possibilities*. Sicentific American. https://www.scientificamerican.com/article/the-semantic-web/

Berryman, D. R. (2012). Augmentedreality: A review. *Medical Reference Services Quarterly*, *31*(2), 212–218.

Buteau, C. and Muller, E. (2006). Evolving Technologies Integrated into Undergraduate Mathematics Education. In: Son, L.H., Sinclair, N., Lagrange, J.B. and Hoyles, C., Eds., Proceedings of the ICMI 17 Study Conference: Background Papers for the ICMI 17 Study, Hanoi University of Technology, Hanoi.

Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches* (2. Baskı). USA: SAGE Publications.

Çavaş, B., Huyugüzel-Çavaş, P. H. and Taşkın-Can, B. T. (2004). Virtual reality in education. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3(4), 110–116.

Damar, M. (2021). *Metaverse and Educational Technology. In Digitalization and New Approaches in Education*. ed. Talan, T. Efe Akademi Publishing House.

Dominic, M., Francis, S., & Pilomenraj, A. (2014). E-Learning in Web 3.0. I.J. *Modern Education and Computer Science*, 8-14. doi:10.5815/ijmecs.2014.02.02

Fırat, E. Fırat, S. (2020). Web 3.0 in Learning Enviroments: A Systematic Review, *Turkish Online Journal of Distance Education,* 22 (1).

Giannakos, M. & Lapatas, V. (2010). Towards Web 3.0 Concept for Collaborative E-Learning. Proceedings of the Multi-Conference on Innovative Developments in ICT, pp. 147-151.

Grider, D. (2021). The Metaverse: Web 3.0 Virtual Cloud Economics. *Grayscale Research*. https://grayscale.com/wpcontent/uploads/2021/11/Grayscale_Metaverse_Report_Nov2021.pdf (Erişim Tarihi: 08.12.2023)

Grosseck, G. (2009). To use or not to use Web 2.0 in higher education?. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 1 (1), 478-482.

Güler, O. ve Savaş, S. (2022). All Aspects of Metaverse Studies, Technologies and Future. *Journal of Engineering Sciences,* 8(2), 292-319

Hussain, F. (2012). E-Learning 3.0= E-Learning 2.0+Web 3.0? *Iadis International Conference on Cognition and Exploratory Learning in Digital Age (Celda 2012)*, 11-18.

İnce, B., Erduran, A. (2020). Examination of the Technology Integration Process in Mathematics Education, *Buca Faculty of Education Journal*, p (50): 258-273.

Keong, Chong., Horani, Sharaf., Daniel, Jacob. (2005). A Study on the Use of Bits in Mathematics Teaching, *Malaysian Online Journal of Instructional Technology*, 2 (3), 43-51.

Koçak, D. (2023). Development of Metaverse from Web 1.0 to Web 3.0 and the Opportunities It Offers, *New Media Electronics Journal*, 7 (2), 97-113.

McIlraith, S. A., Son, T. C. & Zeng, H. (2001). Semantic Web Services. IEEE Intelligent Systems, 16 (2), pp. 46.

Nayıroğlu, B., Tutak, T. (2023). The Effect of Using Web 2.0 Tools in Algebra Teaching on Student Success and Attitude. International e-Journal of Educational Studies, 7(14), 416-425., Doi: 10.31458/iejes.

Nesbo, E. (2021). The Metaverse vs. Virtual Reality: 6 Key Differences. https://www.makeuseof.com/metaverse-vs-virtualreality/ (Erişim Tarihi: 05.12.2023)

Park, S., & Kim, S. (2022). Identifying World Types to Deliver Gameful Experiences for Sustainable Learning in the Metaverse. Sustainability, 14(3).

Rubens, N., Kaplan, D., & Okamoto, T. (2011). *E-Learning 3.0: anyone, anywhere, anytime, and AI*. International Workshop on Social and Personal Com- puting for Web- Supported Learning Communities (SPeL 2011).

Safran, C., Helic, D. & Gütl, C. (2007). E-Learning Practices and Web 2.0. Proceedings of the International Conference of Interactive Computer Aided Learning (ICL 2007): E-Portfolio and Quality in e-Learning.

Shivalingaiah, D. ve Naik, U. (2008). "Comparative Study of Web 1.0, Web 2.0 and Web. 0", International CALIBER, 499-507.

Silva, J. M., Mahfujur, A. S. M. & El Saddik, A. (2018). Web 3.0: *A vision for bridging the gap between real and virtual.* Proceedings of the 1st ACM International Workshop on Communicability Design and Evaluation in Cultural and Ecological Multimedia Systems (pp. 9-14). New York: AC.

Subaşı, M., Okumuş, K. (2017). Case Study as a Research Method, *Atatürk University Social Sciences Institute Journal*, 21 (2): 419-426.

Tarakçı, A. (2021). "What is Metaverse Craze? YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=wW4DOb7iJoY&t=19s (Access Date: 01.12.2023)

Tutak, T., Nayıroğlu, B., Süzen, A. B. (2023). Examining the Effects of Using Educational Games in 6th Grade Algebra Teaching on Students' Academic Achievement and Attitudes. International Online Journal of Educational Sciences, 15(2), 238-250.

Ünalır M., Öztürk Ö., Özacar T. (2016). Information system infrastructure for the semantic web. *Computer Science*; 2016.

Wachira, P. & Keengwe, J. (2011). Technology integration barriers: Urban school mathematics teachers'perspectives. *Journal of Science Education and Technology*, 20(1), 17–25.

Yılmaz, Ö. (2021). History of Web 1.0, 2.0, 3.0 and 4.0. *Maltepe University Faculty of Communication Journal*, 8 (2), 344-350

References

Aslan, S, İ. (2021). A Brief History of Mathematics from Ancient Egypt to the Middle Ages Islamic World, Journal of University Studies, Volume 4, Special Issue, Page: ÖS59-70.

Baki, A. (2014). History and philosophy of mathematics. Ankara: Pegem Academy Publishing.

Bayraktar, F., Aydoğdu, M. & Tutak, T. (2022). Examining the Cognitive Process Steps of Secondary School Students: RBC+C Model. *Journal of Education and Humanities: Theory and Practice, 13(25), 73-92.*

Bidwell, J. K. (1993). Humanize your classroom with the history of mathematics. The Mathematics Teacher, 86(6), 461-464.

Farmaki, V., Klaudatos, N., Paschos, T. (2004). Integrating the History of Mathematics in Educational Praxis. Proceedings of the 28th Conference of the International Group for the Psychology of Mathematics Education, 3, 505–512.

Fried, M. N. (2001). Can mathematics education and history of mathematics coexist ?. Science & Education, 10(4), 391-408.

Isik, S., Tutak, T., & Kalkan, M. (2020). The Effect of Teaching Sequence Subject with Realistic Mathematics Education on Student Achievement and Opinion, *International Online Journal of Educational Sciences*, *12* (1), 184-203.

Karasar, N. (2005). *Scientific research methods* (15th ed.). Ankara: Nobel Publishing Distribution.

Kükey, E. & Tutak, T. (2019). Examination of Mathematics Teacher Candidates' Views on What Understanding Mathematics Means, *Journal of Human and Social Sciences Research, 8(1), 234-248.*

Kükey, E. & Tutak, T. (2019). Examining learning mathematics in line with the opinions of mathematics teachers. *Journal of the National Academy of Education (UEAD), 3(1), 84-95.*

Seyitdanlıoğlu, Mehmet. "Are Sultanzade İshak Bey and Head Hoca İshak Efendi the same person?" Hacettepe University Faculty of Letters Journal Volume 6, Issue 1-2. Archived from the original on 12 May 2021. Access date: 12 May 2021.

Tekeli, S. (1996). Contributions of the Great Selcuk Empire to Civilization

Turkish Religious Foundation Islamic Encyclopedia

Ülger, A. (2017). *A Brief History of Mathematics.* Berkant Gün Publishing.

References

Bayraktar, F., Aydoğdu, M. & Tutak, T. (2022). Examining the Cognitive Process Steps of Secondary School Students: RBC+C Model. *Journal of Education and Humanities: Theory and Practice, 13(25), 73-92.*

Bidwell, J. K. (1993). Humanize your classroom with the history of mathematics. The Mathematics Teacher, 86(6), 461-464.

Cajori, F. (2014). *History of Mathematics*. Ankara: ODTÜ Publications.

Çevik, A. (2011). Uncountable Infinity, Undecidability and Gödel's Incompleteness Theorem. Philosophy World.

Çuluk, S. (2019). "Engineering breakthrough at the beginning of the 19th century". Tarihdergi.com, December 2019. Archived from the original on 12 May 2021. Access date: 12 May 2021.

Demir, R. (2000). Mathematics and Astronomy in Takiyüddin. Ankara: Atatürk Cultural Center Publications.

Farmaki, V., Klaudatos, N., Paschos, T. (2004). Integrating the History of Mathematics in Educational Praxis. Proceedings of the 28th Conference of the International Group for the Psychology of Mathematics Education, 3, 505–512.

Fried, M. N. (2001). Can mathematics education and history of mathematics coexist ?. Science & Education, 10(4), 391-408.

Hüseyin Tevfik Paşa and "Linear Algebra", Prepared by Kâzım Çeçen., Istanbul Technical University Science and Technology History Research Center, Istanbul, 1988.

Isik, S., Tutak, T., & Kalkan, M. (2020). The Effect of Teaching Sequence Subject with Realistic Mathematics Education on Student Achievement and Opinion, *International Online Journal of Educational Sciences*, *12* (1), 184-203.

İhsanoğlu, Ekmeleddin. "ISHAK EFENDI, Chief Hodja". Encyclopedia of Islam, volume 22, Year 2000, pages 529-530. Archived from the original on 20 March 2020. Access date: 12 May 2021.

İnalcık H. Cemal Kafadar. "Süleymân The Second [i.e. the First] and his time". Isis Press (1993), p. 270; Matrakci Nasuh was a devfirme boy from Bosnia trained in the palace school.

İnönü E. (1973). Bibliography of Turkish Mathematical Research in the Period of 1923-1966 and Some Observations, METU, 1973

Kahya, E. (2018). "Science in Ancient Turks". June 2018

Karasar, N. (2005). *Scientific research methods* (15th ed.). Ankara: Nobel Publishing Distribution.

Kükey, E. & Tutak, T. (2019). Examination of Mathematics Teacher Candidates' Views on What Understanding Mathematics Means, *Journal of Human and Social Sciences Research, 8(1), 234-248.*

Kükey, E. & Tutak, T. (2019). Examining learning mathematics in line with the opinions of mathematics teachers. *Journal of the National Academy of Education (UEAD), 3(1), 84-95.*

Kütahya Dumlupınar University." Department of Mathematics". (2022)

Seyitdanlıoğlu, Mehmet. "Are Sultanzade İshak Bey and Head Hoca İshak Efendi the same person?" Hacettepe University Faculty of Letters Journal Volume 6, Issue 1-2. Archived from the original on 12 May 2021. Access date: 12 May 2021.

Unat, Yavuz, "Tâkiyyüddîn and the Istanbul Observatory"

Unat, Yavuz, “Two Examples from Turkish Technology History: Cezerî and Takiyüddîn” Archived on 16 January 2020 at the Wayback Machine., Proceedings of the 1st Turkish Science and Technology History Congress (15-17 November 2001), Turkish Technology History, Edited by: Emre Dölen, Mustafa Kaçar, Istanbul 2003, p. 75-94

Unat, Yavuz, “Time in The Sky of Istanbul, Taqî al Dîn al-Râsid’s Observatory”, Art and Culture Magazine, Time in Art, Winter 2004/Issue 11, pp. 86–103

URL 1 http://devridunya.blogspot.com/2011/02/aksitler-ihsidiler-kimdir.html (2022)

URL 2 http://www.matder.org.tr/unlu-matematikciler/dogu-matematikcileri/ (2022)

References

Akkanat, H. (2008). Translation and Analysis of ibn Sina's Treatise titled Parts of Rational Sciences. *Religious Studies*, 11(31), 195-234.

Aslan S, İ. (2020). "Euclid's Axiomatic System". Science and Utopia Issue 315, Year 26, September. Ankara: Sonsöz Printing. p.12-16.

Aslan, S, İ. (2016). V. Postulate Tradition in the Medieval Islamic World. Turkey Scholar Books.

Aslan, S, İ. (2021). A Brief History of Mathematics from Ancient Egypt to the Middle Ages Islamic World, Journal of University Studies, Volume 4, Special Issue, Page: ÖS59-70.

Bayraktar, F., Aydoğdu, M. & Tutak, T. (2022). Examining the Cognitive Process Steps of Secondary School Students: RBC+C Model. *Journal of Education and Humanities: Theory and Practice, 13(25), 73-92.*

Bidwell, J. K. (1993). Humanize your classroom with the history of mathematics. The Mathematics Teacher, 86(6), 461-464.

Farmaki, V., Klaudatos, N., Paschos, T. (2004). Integrating the History of Mathematics in Educational Praxis. Proceedings of the 28th Conference of the International Group for the Psychology of Mathematics Education, 3, 505–512.

Fried, M. N. (2001). Can mathematics education and history of mathematics coexist ?. Science & Education, 10(4), 391-408.

Isik, S., Tutak, T., & Kalkan, M. (2020). The Effect of Teaching Sequence Subject with Realistic Mathematics Education on Student Achievement and Opinion, *International Online Journal of Educational Sciences*, *12* (1), 184-203.

Kafesoglu, I. (1997). Turkish National Culture. Rare Book Publishing House.

Karakaş, H. İ. (2011), *Fundamentals of Mathematics, Number Systems and Algebraic Structures*, Ankara: METU Development Foundation Publishing.

Karasar, N. (2005). *Scientific research methods* (15th ed.). Ankara: Nobel Publishing Distribution.

Kükey, E. & Tutak, T. (2019). Examination of Mathematics Teacher Candidates' Views on What Understanding Mathematics Means, *Journal of Human and Social Sciences Research, 8(1), 234-248.*

Kükey, E. & Tutak, T. (2019). Examining learning mathematics in line with the opinions of mathematics teachers. *Journal of the National Academy of Education (UEAD), 3(1), 84-95.*

Pattabanoglu, F. Z. (2017). The Theory of the History of Philosophy in Farabi: Hints of the Historicity of Philosophy in the Evolution of Language and Religion. Anxiety Uludağ University Faculty of Arts and Sciences Journal of Philosophy. 29(29).

Polat, S. (2015). Educational Activities in the Karahan's State. International Journal of Education and Science. 1(1), 42-52.

Unat, Yavuz, "Tâkiyyüddîn and the Istanbul Observatory (Observatory)"Archived on 16 January 2020 at the Wayback Machine. Turks, Volume 11, New Turkey Publishing, Editors: Hasan Celal Güzel, Kemal Çiçek, Salim Koca, Ankara 2002

Unat, Yavuz, "Two Examples from Turkish Technology History: Cezerî and Takiyüddîn" Archived on 16 January 2020 at the Wayback Machine. Proceedings of the 1st Turkish Science and Technology History Congress (15-17 November 2001), Turkish Technology History, Edited by: Emre Dölen, Mustafa Kaçar, Istanbul 2003, p. 75-94

Unat, Yavuz, "Time in The Sky of Istanbul, Taqî al Dîn al-Râsid's Observatory", Art and Culture Magazine, Time in Art, Winter 2004/Issue 11, pp. 86–103.

References

Argun, E. (2020). Science in Pre-Islamic Turks, retrieved on 07.11.2023 from https://bilimdili.com/arkeotarih/tarih-tarih/islamiyet-oncesi-turklerde-bilim/.

Aslan S, İ. (2020). "Euclid's Axiomatic System". Science and Utopia Issue 315, Year 26, September. Ankara: Sonsöz Printing. p.12-16.

Aslan, S, İ. (2016). V. Postulate Tradition in the Medieval Islamic World. Turkey Scholar Books.

Aslan, S, İ. (2021). A Brief History of Mathematics from Ancient Egypt to the Middle Ages Islamic World, Journal of University Studies, Volume 4, Special Issue, Page: ÖS59-70.

Bayraktar, F., Aydoğdu, M. & Tutak, T. (2022). Examining the Cognitive Process Steps of Secondary School Students: RBC+C Model. *Journal of Education and Humanities: Theory and Practice, 13(25), 73-92.*

Bidwell, J. K. (1993). Humanize your classroom with the history of mathematics. The Mathematics Teacher, 86(6), 461-464.

Burton, D. (Ed.). (2018). *Introduction to the History of Mathematics*. (Ankara): Nobel Life Publications.

Burton, D. M. (2017). The history of mathematics. (Ed. S. DURMUŞ). İstanbul: Nobel Publishing.

Farmaki, V., Klaudatos, N., Paschos, T. (2004). Integrating the History of Mathematics in Educational Praxis. Proceedings of the 28th Conference of the International Group for the Psychology of Mathematics Education, 3, 505–512.

Fried, M. N. (2001). Can mathematics education and history of mathematics coexist ?. Science & Education, 10(4), 391-408.

Isik, S., Tutak, T., & Kalkan, M. (2020). The Effect of Teaching Sequence Subject with Realistic Mathematics Education on Student Achievement and Opinion, *International Online Journal of Educational Sciences*, *12* (1), 184-203.

Kahya, E. (2017). "Science in Ancient Turks". June 2017

Karasar, N. (2005). *Scientific research methods* (15th ed.). Ankara: Nobel Publishing Distribution.

Kükey, E. & Tutak, T. (2019). Examination of Mathematics Teacher Candidates' Views on What Understanding Mathematics Means, *Journal of Human and Social Sciences Research, 8(1), 234-248.*

Kükey, E. & Tutak, T. (2019). Examining learning mathematics in line with the opinions of mathematics teachers. *Journal of the National Academy of Education (UEAD), 3(1), 84-95.*

Mercil, E. (1987). History of Muslim Turkish States, Ankara 1991, p. 412. History of the Ghaznavids State, Ankara 2007, p. X + 137, Mahmud of Ghazni, Ankara 1987, p. 88.

Mithat İdemen- Hülya Şenkon, "On the 75th Anniversary of the Republic of Türkiye.

URL 1. Retrieved from https://tr.wikipedia.org/wiki/Hunlar on 09.11.2023.

URL 2. Retrieved from https://www.ktb.gov.tr/TR-96255/turk-kulturu.html on 09.11.2023.

References

Bacanlı, H. (2009). *Education psychology*. Ankara: Asal Publications.

Brousseau, G. (1997). *Epistemological obstacles, problems and didactical engineering. In Theory of didactical situations in mathematics.* Dordrecht: Kluwer.

Cooper, R. (1991). *The role of mathematical transformations and practice in mathematical development. In L. Steffe (Ed.), Epistemological Foundations of Mathematical Experience.* New York: Springer-Verlag.

Demir, G. (2019). *Examining the Ways of Thinking and Understanding of 10th Grade Students According to the DNR System in the Context of the Circle*. Master's Thesis, Bilecik: Şeyh Edebali University.

Doğan, A. (2013). *Metacognition and Metacognition Based Teaching. Middle*

Eastern ve African Journal of Educational Research, 3, 6-21

Güner, P. (2012). *Examining the Ways of Understanding and Thinking of Pre-service Mathematics Teachers in the Proving Process According to DNR-Based Teaching*. Master's Thesis, Istanbul: Marmara University

Harel, G. (2001). *The development of mathematical induction as a proof scheme: a model for DNR-based instruction*. S. C. Zaskis

Harel, G. (2008). *A DNR Perspective on Mathematics Curriculum and Instruction. Part II: With Reference to Teacher's Knowledge Base.* ZDM Mathematics Education(40), 893-907.

Harel, G. (2008). *DNR Perspective on Mathematics Curriculum and Instruction. Part I: Focus on Proving.* ZDM Mathematics Education(40), 487-500.

Harel, G. (2013*). Intellectual need. In Vital directions for mathematics education research (pp. 119-151).* Springer, New York, NY.

Harel, G. (2007). *The DNR System as a Conceptual Framework for Curriculum Development and Instruction.*

Harel, G., Rabin, J., Stevens, L., & Fuller, E. (2008). Conic sections: *a DNR aproach. Supplementary modules for pre-service mathematics teachers.* University of California, San Diego.

Harel, G., & Sowder, L. (1998). *Students' Proof Schemes: Results From Exploratory Studies. A. Schoenfeld, J. Kaput, & E. Dubinsky içinde, Research in Collegiate Mathematics Education III* (s. 234-283). Providence: RI, American Mathematical Society.

Harel, G. & Sowder, L. (2007). Toward comprehensive perspectives on the learning and teaching of proof. In F. K. Lester (Ed.), *Second Handbook of Research on Mathematics Teaching and Learning: A Project of the National Council of Teachers of Mathematics* (pp. 805-842). Reston, VA: National Council of Teachers of Mathematics.

Hiebert, J., & Lefevre, P. (1986). Conceptual and procedural knowledge in mathematics: An introductory analysis. In J. Hiebert (Ed.), *Conceptual and Procedural Knowledge: The Case of Mathematics* (pp. 1-27). Hillsdale, NJ: Erlbaum

Kennedy, L. M., Tipps, S., & Johnson, A. (2008). *Guiding children's learning of mathematics*. Belmont: Thomson Wadsworth.

Lawson-Tancred, H. T. (1998). *Aristotle: The Metaphysics*. Harmondsworth: Penguin.

Learning and Teaching Number Theory (pp. Ablex Publishing Corporation (s. 185-212). Ablex Publishing Corporation.

Martin, G., & Harel, G. (1989). Proof frames of preservice elementary teachers. *Journal for Research in Mathematics Education, 20(1), 41-51.*

Odabaşı-Çimer, S. ve Ursavaş, N. (2012). *Student teachers" ways of thinking and ways of understanding digestion and the digestive system in biology.* International Education Studies, 5(3). http://dx.doi.org/10.5539/ies.v5n3p1.

Oflaz, G., Bulut, N. & Akcakin, V. (2016). *Pre-service classroom teachers' proof schemes in geometry: a case study of three pre-service teachers.* Eurasian Journal of Educational Research, 63, 133-152.

Oflaz, G. (2016). A Model in Mathematics Education: DNR-Based Instruction. *Journal of Education and Training Research*

Oflaz, G. (2015). Student opinions about DNR-based instruction. *International Journal of Innovative Research in Education*

Oflaz, G. (2017). *Determining Eighth Grade Students' Ways of Thinking and Understanding Regarding Generalization Processes: A DNR-Based Teaching Experiment*. Doctoral Thesis, Ankara: Gazi University.

Piaget, J. (1978). *Behaviour and evolution.* New York: Pantheon Books.

Piaget, J., & Inhelder, B. (1967). *The childs' conception of space.* New York: W. W. Norton ve Company.

R. Lesh, J. Kaput, & E. Hamilton içinde, Foundation for the Future in Mathematics Education (s. 155-177). Erlbaum.

Senemoğlu, N. (2005). *Developmental learning and teaching*. Ankara: Gazi.

Subaşı, M. (2017). *The Effect of EGS-Based Teaching on Gifted Secondary School Students' Learning of the Immune System*. Doctoral Thesis, Erzurum: Atatürk University.

Subaşı, M., & Özay Köse, E. (2017). *The Effect Of DNR Based Instruction on Gifted Students' Scientific Ways of Understanding and Ways of Thinking. Necatibey Faculty of Education Electronic Journal of Science & Mathematics Education,* 11(2).

Tall, D., & Ramos-Mejia, J. P. (2006). *The Long-Term Cognitive Development of Different Types of Reasoning and Proof, Conference on Explanation and Proof in Mathematics: Philosophical and Educational Perspectives.* Germany: Universitat Duisburg- Essen.

Ursavaş, N. (2014). *Developing pre-service teachers' biological meanings and ways of thinking using EGS (DNR)-based teaching instructions*. Unpublished Doctoral thesis. Trabzon: Karadeniz Technical University.

Ursavaş, N., & Çimer, S. O. (2015). A New Approach in Biology Education: EGS-Based Teaching. *Theory and Practice in Education*, 11(1), 261-290.

Vygotsky, L. S. (1980). *Mind in society: The development of higher psychological processes.* Harvard University, Cambridge.

Yıldız, F. & Şengül, S. (2017). Examining the Effect of DNR-Based Instruction on 8th Grade Students' Ways of Understanding and Thinking. *International Journal of Social Science* Doi number:http://dx.doi.org/10.9761/JASSS6959

Yıldız, F. (2016). *Examining the Effect of DNR-Based Instruction on 8th Grade Students' Ways of Understanding and Thinking*. Doctoral Thesis, Istanbul: Marmara University.

CURRENT RESEARCH AND COMPILATIONS IN SPORTS SCIENCES

EDITOR:

Prof. Dr. Belgin Gökyürek

Assist Prof. Dr. Özge Baydar Arıcan

Assist Prof. Dr. Didem Gülçin Kaya

EĞİTİM
yayınevi

CURRENT RESEARCH AND COMPILATIONS IN SPORTS SCIENCES

Editors: Prof. Dr. Belgin Gökyürek, Assist Prof. Dr. Özge Baydar Arıcan,
Assist Prof. Dr. Didem Gülçin Kaya

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Kübra Konca Nam
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourism and Culture
Publisher Certificate No: 47830

ISBN: 978-625-6658-23-3
1. Edition, February 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card

CURRENT RESEARCH AND COMPILATIONS IN SPORTS SCIENCES
Editors: Prof. Dr. Belgin Gökyürek, Assist Prof. Dr. Özge Baydar Arıcan,
Assist Prof. Dr. Didem Gülçin Kaya
p.IV+130, 135x215 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-6658-23-3

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system, without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

Kaynaklar

Altunbay, M. and Bıçak, N. (2018). The Use of Technology Based Applications Suitable for "Generation Z" Individuals In Turkish Education Courses. *Zeitschrift Für die Welt der Türken/Journal of World of Turks,* 10(1), 127-142.

Ardıç, E. and Altun, A. (2017). Dijital Çağın Öğreneni. *International Journal of New Approach in Social Studies,* 1(1), 12-30.

Chen, Y. C., Li, R. H. and Chen, S. H. (2013). Relationships Among Adolescents' Leisure Motivation, Leisure Involvement, and Leisure Satisfaction: A Structural Equation Model. *Social Indicators Research,* 110(3), 1187-1199. doi: 10.1007/s11205-011-9979-2

Clark, L. and Çallı, L. (2014). Personality Types and Facebook Advertising: An Exploratory Study. *Journal of Direct, Data and Digital Marketing Practice,* 15, 327-336. doi: 10.1057/dddmp.2014.25

Csobanka, Z. E. (2016). The Z Generation. *Acta Educationis Generalis,* 6(2), 63-76. doi: 10.1515/atd-2016-0012

Çatalkaya, C. (2014). *Kariyer 2.0.* İstanbul: Optimist Yayınları.

Dedeler-Kenar, M. (2022). Dijital Oyunlar ve Siber Zorbalık. Retrieved from 04.06.2023 https://www.guvenliweb.org.tr/haber-detay/dijital-oyunlar-kitabinda-bolum-yazarlari-dijital-oyunlarla-ilgili-neler-soyluyor

Dewanti, P. and Indrajit, R. E. (2018). The Effect of XYZ Generation Characteristics to e-commerce C-to-C: A Review. *Ikra-Ith Informatika: Jurnal Komputer dan Informatika,* 2(2), 56-60.

Dodds, F. and Pippard, T. (2013). Human and Environmental Security. In C. K. Durbak ve C. M. Strauss (Editör), *Securing a Healthier World* (s. 128-138). Routledge.

Erdem, M. (2023). Teknoloji bağımlılığı nedir? Erdem Psikiyatri: Retrieved from 17.06.2023 https://www.erdempsikiyatri.com/teknolojibagimliligi-nedir

Gümüş, N. (2020). Investigation of Generation Z Consumers' Purchasing Decision Making Styles. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi,* 15(58), 381-396. doi: 10.19168/jyasar.572987

Kazzazi, K., Treiber, A. and Wätzold, T. (2016). Migration–Religion–Identität. Aspekte transkultureller Prozesse: Migration–Religion–Identity. Aspects of Transcultural Processes. In C. Kagitcibasi (Editör), *Family, Self and Well-being of Immigrant Youth* (s. 229-242). Springer.

Kelleci, M. (2008). The Effects of Internet Use, Cell Phones and Computer Games on Mental Health of Children and Adolescents. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni,* 7(3), 253-256.

Kim, Y. and Smith, D. (2017). Pedagogical and Technological Augmentation of Mobile Learning for Young Children Interactive Learning Environments. *Interactive Learning Environments,* 25(1), 4-16.

McCrindle, M. and Wolfinger, E. (2010). Generations Defined. *Ethos,* 18(1), 8-13.

Özhan, S. (2011). Rating and Classification Systems for Digital Games and Recommendations for Turkey. *Journal of Social Policy Studies,* 25(25), 21-33. doi: 10.21560/spcd.72050

Pallavicini, F., Ferrari, A. and Mantovani, F. (2018). Video Games for Well-Being: A Systematic Review on the Application of Computer Games for Cognitive and Emotional Training in the Adult Population. *Frontiers in Psychology,* 9, 2127. doi: 10.3389/fpsyg.2018.02127

Prakashyadav, G. and Rai, J. (2017). The Generation Z and Their Social Media Usage: A Review and A Research Outline. *Global Journal of Enterprise Information System,* 9(2), 110–116.

Prensky, M. (2001). Digital Natives, Digital Immigrants Part 2: Do They Really Think Differently?. *On the Horizon,* 9(6), 1-6. doi: 10.1108/10748120110424843

Rickes, P. C. (2016). Generations in Flux. *Planning for Higher Education,* 44(4), 21-45.

Seymen, A. F. (2017). Y ve Z Kuşak İnsanı Özelliklerinin Milli Eğitim Bakanlığı 2014-2019 Stratejik Programı ve TÜBİTAK Vizyon 2023 Öngörüleri ile İlişkilendirilmesi. *Journal of Urban Academy,* 10(32), 467-489.

Shokouhi-Moqhaddam, S., Khezri-Moghadam, N., Javanmard, Z., Sarmadi-Ansar, H., Aminaee, M., Shokouhi-Moqhaddam, M. and Zivari-Rahman, M. (2013). A Study of the Correlation Between Computer Games and Adolescent Behavioral Problems. *Addiction & Health,* 5(1-2), 43.

Sparks and Honey (2015). *Generation Z 2025: The Final Generation Culture Forecast.* Retrieved from 10.05.2023 http://reports.sparksandhoney.com

Tarhan, N., Tutgun-Ünal, A. and Ekinci, Y. (2021). New Generation Disease Cyberchondria: Relationship between Cyberchondria and Health Literacy of Generations in the New Media Age. *OPUS International Journal of Society Researches,* 17(37), 4253-4297. doi: 10.26466/opus.855959

Tarí, J. J. (2011). Research into Quality Management and Social Responsibility. *Journal of Business Ethics,* 102, 623-638.

Taş, H. Y., Demirdöğmez, M. ve Küçükoğlu, M. (2017). Possible Effects of Future Architects' Z Generation on Business Life. *OPUS International Journal of Society Researches*, 7(13), 1031-1048.

Taş, H. Y. and Kaçar, S. (2019). Expectations of Businessmen by Investigation of The Situation and Behavior of X, Y and Z. *OPUS International Journal of Society Researches,* 11(18), 643-675. doi: 10.26466/opus.554751

Türk Dil Kurumu (2023). Retrieved from 27.06.2023 https://sozluk.gov.tr/

Yee, N. (2006). Motivations for Play in Online Games. *Cyberpsychology & Behavior,* 9(6), 772-775. doi: 10.1089/cpb.2006.9.772

Young, R. (2009). *Discursive Practice in Language Learning and Teaching (Vol. 58).* Malden, MA: Wiley-Blackwell.

Young, K. S. and De Abreu, C. N. (Eds.). (2010). *Internet Addiction: A Handbook and Guide to Evaluation and Treatment.* John Wiley & Sons.

Yüksel, M. and Yılmaz, E. (2016). The Investigation of the Relationship between Internet Addiction and Problem Solving Skills of High School Students In Terms of Several Variables. *Elementary Education Online,* 15(3), 1031-1042. doi: 10.17051/io.2016.49379

Uysal, D. (2022). Gen-Z's Consumption Behaviours in Post-Pandemic Tourism Sector. *Journal of Tourism Leisure and Hospitality,* 4(1), 70-82. doi: 10.48119/toleho.1099783

Zemke, R., Raines, C. and Filipczak, B. (2013). *Generations at Work: Managing the Clash of Boomers, Gen Xers, and Gen Yers in the Workplace.* New York: AMACOM.

References

Astrén, J. (2004). Hogwarts, Muggles and Quidditch: A Study of the Translation of Names in JK Rowling's Harry Potter Books. (Independent thesis Basic level, degree of Bachelor) Dalarna University, School of Languages and Media Studies,

Czech Quidditch Association [CQA], (2023). Rulebook. https://www.famfrpal.cz/ (E. T.: 28.12.2023).

Cohen, A., Brown, B. and Welty Peachey, J. (2012). The Intersection of Pop Culture and Non-Traditional Sports: An Examination of the Niche Market of Quidditch. *International Journal of Sport Management and Marketing, 12*(3-4), 180-197.

David, S. (2007). *Quidditch: J. K. Rowling's Leveler.* In Mead, D & Frelik, P (Eds.) Playing the Universe: Games and Gaming in Science Fiction. Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Sklodowskiej, Poland, Lublin, pp. 77-85.

International Quadball Association [IQA], (2023a). What is Quadball? https://iqasport.org/what-is-quidditch (E. T.: 24.12.2023).

International Quadball Association [IQA], (2023b). Rulebook. https://iqasport.org/rulebook (E. T.: 24.12.2023).

Furness H. (2013). J. K. Rowling Invented Quidditch After a Row with Her Boyfriend.*in the Telegraph*. http://www.telegraph.co.uk/culture/books/10065868/JK-Rowling-invented-Quidditch-after-a-row-with-her-boyfriend.html (E. T.: 22.01.2024).

Jeffrey O. S. (2016). Challenging the Gender Binary: The Fictive and Real World of Quidditch, *Sport in Society, 19*(8-9), 1299-1315, doi: 10.1080/17430437.2015.1067783

Huizinga, J. (2020). *Homo Ludens: Oyunun Kültür İçindeki Yeri Üzerine Bir İnceleme.* (çev. O. Düz) İstanbul: Alfa.

Major League Quadball [MLQ], (2021). USQ Pursue Name Change for Quidditch. https://mlquidditch.com/mlq-usq-pursue-name-change/ (E.T.: 20.01.2024).

Olgun, C.K., (2008). Huizinga ve Oyun Kavramı. *Sosyoloji Notları Dergisi,* 22-25.

Quidditch Derneği [QD], (2023a). Quidditch Nasıl Oynanır? https://quidditchdernegi.com/quidditch-nedir/ (E. T.: 23.12.2023).

Quidditch Derneği [QD], (2023b). Takımlar. https://quidditchdernegi.com/takimlar/ (E.T.: 26.12.2023).

Quidditch Derneği [QD], (2023c). Team Turkey. https://quidditchdernegi.com/portfolio/team-turkey/ (E.T.: 26.12.2023).

Rowling, J. K. (2015). *Harry Potter and the Philosopher's Stone* (Vol. 1). Bloomsbury Publishing.

Şenses, S. (2022). Quidditch'in Yeni İsmi Quadball: Harry Potter Evreninin Vazgeçilmez Sporu Quidditch İsim Değiştiriyor. https://mediacat.com/quidditchin-yeni-ismi-quadball/ (E.T.: 25.01.2024).

Tanto, T. and Tanusy, J. (2023). Language Play: One Way of Reading Jk Rowling's Harry Potter. *Lire Journal (Journal of Linguistics and Literature)*, *7*(2), 301-312.

Yurkina, R. (2021). Quıddıtch As a Prototype of a Real Sport in the Wizarding World by Joan Rowlıng. *Организационный комитет*, 121.

References

Adıyaman, Y. (2006). The Effects of Using Different Type of Starts on Take off Time at the Age of 10-12. Master Thesis. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.

Akın, G., Tekdemir, E., Gültekin, T., Erol, E. and Bektaş, Y. (2013). *Antropometri ve Spor*. Ankara: Alter Yay, Rek, Org, Tic. Ltd. Şti. Yayıncı Sertifika.

Ateş, M., Demir, M. and Ateşoğlu U. (2007). The Effect of Plyometric Training on Some Physical and Physiological Parameters of 16-18 Years Old Male Soccer Players. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,* 1(1), 12.

Batalha, N., Dias, S., Marinho, D. A. and Parraca, J. A. (2018). The Effectiveness of Land and Water based Resistance Training on Shoulder Rotator Cuff Strength and Balance of Youth Swimmers. *Journal of Human Kinetics, 62* (1), 91-102.

Bompa, T. O. (2007). *Antrenman Kuramı ve Yöntemi*. Ankara: Spor Yayımevi. pp. 330-346.

Bozdoğan, A. (2003). *Yüzme: Fizyoloji, Mekanik, Metod*. İstanbul: İlpress Basım ve Yayın.

Bozdoğan, A. (2006). *Yüzme Kitabı*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları, pp. 142-243.

Bozdoğan, A. and Özüak, A. (2003). *Stilleriyle Temel Yüzme*. İstanbul: İlpress Basım ve Yayın.

Crowley, E., Harrison, A. J. and Lyons, M. (2017). The Impact of Resistance Training on Swimming Performance: A Systematic Review. *Sports Medicine*, *47*, 2285-2307.

Crowley, E., Lyons, M. and Harrison, AJ (2022). *Kuru Arazi Direnç Antrenmanı Egzersizlerinin Yüzme Performansına Özelliği*. Doktora Tezi, Munster: Limerick Üniversitesi.

Çağın, M., Özkurt, Z. and Çimen Polat, S., (2023). Sportif Yüzmenin Motorik ve Zihinsel Yansımaları. Spor Bilimleri Alanında Uluslararası Araştırmalar IX (ss.71-89), Ankara: Eğitim Yayınevi.

Çıkmaz, S., Taşkınalp, O., Uluçam, E., Yılmaz, A. and Çakıroğlu, M. (2005). Anthropometric Measurements and Proportions of Body Constitution in Football Players. *Balkan Medical Journal*, *2005*(1), 32-36.

España-Romero, V., Artero, E. G., Santaliestra-Pasias, A. M., Gutierrez, A., Castillo, M. J. and Ruiz, J. R. (2008). Hand Span Influences Optimal Grip Span in Boys and Girls Aged 6 To 12 Years. *The Journal of Hand Surgery*, *33*(3), 378-384.

Faigenbaum, A. D., Milliken, L. A., Loud, R. L., Burak, B. T., Doherty, C. L. and Westcott, W. L. (2002). Comparison of 1 and 2 Days Per Week of Strength Training in Children. *Research Quarterly For Exercise And Sport*, *73*(4), 416-424.

Formosa, D. P., Toussaint, H. M., Mason, B. R. and Burkett, B. (2012). Comparative Analysis of Active Drag Using the MAD System and An Assisted Towing Method in Front Crawl Swimming. *Journal of Applied Biomechanics*, *28*(6), 746-750.

Garrido, N., Marinho, D. A., Barbosa, T. M., Costa, A. M., Silva, A. J., Pérez-Turpin, J. A. and Marques, M. C. (2010). Relationships Between Dry Land Strength, Power Variables and Short Sprint Performance in Young Competitive Swimmers. *Journal of Human Sport And Exercise*, (II), 240-249.

Geyik, M. (2019). Comparison of the Effects of Anthropometric Characteristics, Flexibility and Strenght of 14-16 Year Old Female Swimmers On Two Different Start Techniques. Phd Thesis. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Gourgoulis, V., Valkoumas, I., Boli, A., Aggeloussis, N. and Antoniou, P. (2019). Effect of an 11-Week In-Water Training Program With Increased Resistance on the Swimming Performance and the Basic Kinematic Characteristics of the Front Crawl Stroke. *Journal of Strength and Conditioning Research,* 33(1), 95-103. doi: 10.1519/JSC.0000000000001879

Gökhan, İ., Kürkçü, R. and Devecioğlu, S. (2011). The Effect of Swimming on Pulmonary Functions, Blood Pressure and Body Composition. *Journal of Clinical and Experimental Investigations*, *2*(1), 35-41.

Gün, Ç. (1991). 8-10 Yaş ve 11-13 Yaş Gurubu Yüzücülerinin Ergometrik Performans Düzeyi Yönünden Karşılaştırılması. Master's Thesis. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Günay, M., Tamer, K. and Cicioğlu, H. (2013). Spor Fizyolojisi ve Performans Ölçümü. Ankara: Gazi Kitabevi.

Günsel, A. M. (2011). *Yüzme Teknikleri ve Öğretim Yöntemleri.* Ankara: Spor Yayınevi.

Hannula, D. and Thornton, N. (2001). The Swim Coaching Bible, Worlds Swimming Coaches Association. *Human Kinetics, United States Of America*, 107-108.

Hartmann, J. and Tünnemann, H. (1989). Fitness and Strength Training. U.K: Central Books Limited.

İlbak, İ. and Bayer, R. (2021). Investigation of the Effects of B-Fit Exercise Practices on Some Anthropometric Parameters of Sedentary Women. *Mediterranean Journal of Sport Science,* 4(3), 342-349. doi: 10.38021/asbid.1009891.

Juarez Santos-Garcia, D., Gonzalez-Rave, J. M., Legaz Arrese, A., Portillo Yabar, L. J., Clemente Suarez, V. J. and Newton, R. U. (2013). Acute Effects of Two Resisted Exercises on 25M Swimming Performance. *Isokinetics and Exercise Science*, *21*(1), 29-35.

Kalapotharakos, VI, Smilios, I., Parlavatzas, A. and Tokmakidis, SP. (2007). The Effect of Moderate Resistance Strength Training and Detraining on Muscle Strength and Power in Older Men. *Journal of Geriatric Physical Therapy,* 30(3), 109-13. doi: 10.1519/00139143-200712000-00005

Kizilin, M. M. (2022). 10-12 Yaş Yüzme Branşındaki Çocuklarda Su İçi ve Kara Antrenmanlarının Yüzme Performansı Üzerine Etkisinin İncelenmesi. Phd Thesis. Ankara: Yıldırım Beyazıt Üniversitesi.

Kraemer, W. J. and Fleck, S. J. (2005). Strength Training for Young Athletes. U.K: Humans Kinetics.

Kuter, M. (1997). *Antrenör ve Sporcu El Kitabı*. Ankara: Bağırgan Yayınevi.

Maglischo E. W. (2015). *Swimming Fastest*. (Çev. Eds T. Yararcan ve F. Yararcan). İstanbul: Ekin Kitap Spor ve Turizm Yayınları.

Maglischo, E. W. (2003). *Swimming Fastest*. U.K: Human Kinetics.

Muniz-Pardos, B., Gomez-Bruton, A., Matute-Llorente, A., Gonzalez-Aguero, A., Gomez-Cabello, A., Gonzalo-Skok, O. and Vicente-Rodriguez, G. (2019). Swim-Specific Resistance Training: A Systematic Review. *The Journal of Strength & Conditioning Research*, *33*(10), 2875-2881.

Muratlı, S. (2007). *Antrenman Bilimi Yaklaşımıyla Çocuk ve Spor.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, pp. 1-274.

Muratlı, S., Kalyoncu, O. and Sahin, G. (2007). *Antrenman ve Müsabaka*. İstanbul: Ladin Matbaası.

Newton, R. U., Jones, J., Kraemer, W. J. and Wardle, H. (2002). Strength and Power Training of Australian Olympic Swimmers. *Strength and Conditioning Journal, 24*(3), 7-15.

Özer, K. (1993). *Antropometri Sporda Morfolojik Planlama*. İstanbul: Kazancı Matbaacılık, pp. *34*.

Özer, K. (2006). Fiziksel Uygunluk. İstanbul: Nobel Yayın Dağıtım.

Page, P. and Ellenbecker, T. S. (2019). *Strength Band Training*. U.K: Human Kinetics Publishers.

Rebutini, V. Z., Pereira, G., Bohrer, R. C., Ugrinowitsch, C. and Rodacki, A. L. (2016). Plyometric Long Jump Training With Progressive Loading Improves Kinetic and Kinematic Swimming Start Parameters. *Journal of Strength and Conditioning Research*, *30*(9), 2392-2398.

Salo, D. and Riewald, S. A. (2008). Complete Conditioning for Swimming (Complete Conditioning for Sports). U.K: Humans Kinetics.

Sevim, Y. (1997). *Antrenman Bilgisi*. Ankara: Tutibay Yayınları.

Sevim, Y. (2010). Antrenman Bilgisi. Ankara: Pelin Ofset Tipo Matbaacılık.

Sevim, Y. and Şengül, E. (1989). Sağlık Topu ile Güç Geliştirme Alıştırmaları. Ankara: Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü, pp. 61-65.

Soydan, S. (2006). 12-14 Yaş Grubu Bayan Sporcularda Klasik ve Vücut Ağırlığıyla Yapılan 8 Haftalık Kuvvet Antremanlarının 200m. Serbest Yüzmedeki Geçiş Derecelerine Etkisi. Master's Thesis. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.

Tanner, D. A. (2007). In Print: Swimming 2004-2005. *Journal of Swimming Research*, *17*, 45.

Tsunokawa, T., Mankyu, H., Takagi, H. and Ogita, F. (2019). The Effect of Using Paddles on Hand Propulsive Forces and Froude Efficiency in Arm-Stroke-Only Front-Crawl Swimming at Various Velocities. *Human Movement Science,* 64, 378-388. doi: 10.1016/j.humov.2019.03.007.

URL-1: https://www.atayuzme.com.tr/blog/yuzme-parasutu-nedir (E.T.: 01.10.2023).

Weston, M., Hibbs, A. E., Thompson, K. G. and Spears, I. R. (2015). Isolated Core Training Improves Sprint Performance in National-Level Junior Swimmers. *International Journal of Sports Physiology and Performance*, *10*(2), 204-210.

Yolcu, S. Ö. (2010). Direnç Makinelerine Karşın Lastik Bant Antrenmanlarının Puberte Öncesi Çocuklarda Kassal Kuvvete Etkileri. Yayımlanmamış Master's Thesis, İzmir: Ege Üniversitesi.

Zorba, E. (1995). *Herkes İçin Spor ve Fiziksel Uygunluk.* Ankara: Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü.

References

Amorose A. J. and Anderson-Butcher D. (2015). Exploring the Independent and Interactive Effects of Autonomy-Supportive and Controlling Coaching Behaviors on Adolescent Athletes' Motivation for Sport. *Sport, Exercise, and Performance Psychology, 4*(3), 206-218.

Başaran, Y. K. (2019). Sampling Theory in Social Sciences. *The Journal of Academic Social Science,* 5(47), 480-495. doi : 10.16992/ASOS.12368

Bruner, M. W., Eys, M. A., Wilson, K. S. and Côté, J. (2014). Group Cohesion and Positive Youth Development in Team Sport Athletes. *Sport, Exercise, and Performance Psychology, 3*(4), 219-227.

Cashmore, E. (2008). *Sport and Exercise Psychology: The Key Concepts* (2nd edition). New York: Routledge.

Çiftçi, N. (2017) Öğretmenlerin Algılarına Göre Motivasyon Kaynaklarının Belirlenmesi. Master's Thesis. İstanbul: Maltepe Üniversitesi. https://hdl.handle.net/20.500.12415/3917

Daldaş, A. Ö. and Erturan, G. (2021). Predictive Effect of Coach Feedback on Empowering and Disempowering Motivational Climate in Summer Schools. *Gazi Journal of Physical Education and Sport Sciences, 26*(1), 123-135.

Escarti, A. and Guzman, J. F. (1999). Effects of Feedback on Self-Efficacy, Performance, and Choice in an Athletic Task. *Journal of Applied Sport Psychology, 11*(1), 83-96.

Filgona, J., Sakiyo, J., Gwany, D. M. and Okoronka, A. U. (2020). Motivation in Learning. *Asian Journal of Education and Social Studies, 10*(4), 16-37.

Heckathorn, D. D. (2011). Comment: Snowball Versus Respondent-Driven Sampling. *Sociological Methodology, 41*(1), 355-366.

Horn, T. S. (2008). Coaching Effectiveness in the Sport Domain. In T. S. Horn (Ed), *Advances in Sport Psychology* (3rd edition) (pp. 239-268). Champaign, IL: Human Kinetics.

Ives, J. C., Straub, W. F., & Shelley, G. A. (2002). Enhancing Athletic Performance Using Digital Video in Consulting. *Journal of Applied Sport Psychology, 14*(3), 237-245.

Patton, M. Q. (1999). Enhancing the Quality and Credibility of Qualitative Analysis. *Health Services Research*, *34*(5 Pt 2), 1189-1208.

Smith, R. E., Smoll, F. L. and Barnett, N. P. (1995). Reduction of Children's Sport Performance Anxiety Through Social Support and Stress-Reduction Training for Coaches. *Journal of Applied Developmental Psychology, 16*(1), 125-142.

Smith, R. E., Smoll, F. L. and Cumming, S. P. (2007). Effects of a Motivational Climate İntervention for Coaches on Young Athletes' Sport Performance Anxiety. *Journal of Sport and Exercise Psychology, 29*(1), 39-59.

Sönmez, V. and G. Alacapınar, F. (2011). *Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Anı Yayıncılık.

Unıerzyskı, P. (2003). *Altyapı Çalışmalarında Modern Yaklaşımlar Konulu Uluslararası Antrenör Gelişim Semineri Notları.* Ankara.

Yıldırım, Y. (2007). Türkiye'de Performans Tenisi Yapan Sporcuların Tenise Başlama Nedenleri ve Beklentileri. Master's Thesis. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Yıldırım. A. and Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

References

Alikaşifoğlu, M., Erginöz, E., Ercan, O., Uysal, O. and Albayrak-Kaymak, D. (2007). Bullying Behaviours And Psychosocial Health: Results From a Cross Sectional Survey Among High School Students in İstanbul, Turkey, *European Journal of Pediatrics*, 166(12), 1253-1260.

Asma, M., Gürsel, N. and Çamlıyer, H. (2019). Investigation of Students' Bullying Behavior in Term of Sport Participation. *CBU Journal of Physical Education and Sport Sciences,* 14(1), 23-40.

Beale, A. V. (2001). " Bullybusters": Using Drama to Empower Students to Take a Stand Against Bullying Behavior, *Professional School Counseling*, 4(4), 300.

Bernstein, J. Y. and Watson, M. W. (1997). Children Who are Targets of Bullying: A victim Pattern. *Journal of Interpersonal Violence*, 12(4), 483-498.

Besag, V. E. (1989). *Bullies and Victims in School.* Britain: Open University Press.

Cardia, N. (2002). World Report On Violence and Health. *Bulletin of the World Health Organization*, 80, 915-915.

Craig, W. M., Pepler, D. and Atlas, R. (2000). Observations of Bullying in The Playground and in the Classroom. *School Psychology International*, 21(1), 22-36.

Crothers, L.C. and Levinson, E.M. (2004). Assessment of Bullying: A review of Methods and Instruments. *Journal of Counseling & Development*, 82, 496-503.

Dake, J. A., Price, J. H. and Telljohann, S. K. (2003). The Nature and Extent of Bullying at School. *Journal of School Health*, 73(5), 173-180.

Demirezen, İ. K. (2020). In Investigations of Attitude to School and Exposure Levels of High School Students Attending and not Participating in Sports: Case of Aksaray. Master Thesis. Mersin: Mersin University Institute of Educational Sciences.

Doğan-Ateş, A. and Yağmurlu, B. (2010). Examining Victimization in Turkish Schools. *European Journal of Educational Studies*, 2(1), 31-37.

Farrington, D. P. (1993). Understanding and Preventing Bullying. *Crime and Justice*, 17, 381-458.

Freedmann, J. L., Sears, D. O. and Carlsmith, J. M. (1998). *Sosyal Psikoloji.* (Çev:A. Dönmez). Ankara: İmge.

Geen, R. G. and Donnerstein, E. D. (1998). *Human Aggression: Theories, Research and Implications for Social Policy.* USA: Open University Press.

Gilmartin, B. G. (1987). Peer Group Antecedents of Severe Love-Shyness in Males. *Journal of Personality,* 55(3), 467-489.

Glew, G., Rivara, F. and Feudtner, C. (2000). Bullying: Children Hurting Children. *American Academy of Pediatrics,* 21(6), 183-190.

Gürhan, N. (2017). All Aspects of the Bullying. *Turkiye Klinikleri J Psychiatr Nurs-Special Topics*, 3(2), 175-81.

Hanley, A. J. and Gibb, B. E. (2011). Verbal Victimization and Changes in Hopelessness Among Elementary School Children. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, 40(5), 772-776.

Hawker, D. S. and Boulton, M. J. (2000). Twenty Years' Research on Peer Victimization and Psychosocial Maladjustment: A Meta-Analytic Review of Cross-Sectional Studies. *The Journal of Child Psychology and Psychiatry and Allied Disciplines*, 41(4), 441-455.

Hughes, G. (2005). The Relationship Between Bullying and Achievement; A Study of Related School and Family Factors. Master Thesis. Canada: The Universty of Calgary.

İrfaner, S. (2009). Bullying Incidents Taking Place Among Students and Students', Teachers' and School Administrators' Attitudes and Views on Bullying Incidents. Doctoral Thesis. Ankara: Hacettepe University, Institute of Social Sciences.

Kärnä, A., Voeten, M., Little, T. D., Poskiparta, E., Kaljonen, A. and Salmivalli, C. (2011). A large-scale Evaluation of the KiVa Antibullying Program: Grades 4–6. *Child Development*, 82(1), 311-330.

Klomek, A. B., Marrocco, F., Kleinman, M., Schonfeld, I. S. and Gould, M. S. (2007). Bullying, Depression, and Suicidality in Adolescents. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, *46*(1), 40-49.

Limber, S. P., Olweus, D., Wang, W., Masiello, M. and Breivik, K. (2018). Evaluation of the Olweus Bullying Prevention Program: A large scale study of US students in grades 3–11. *Journal of School Psychology*, 69, 56-72.

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], (2021). *Akran Zorbalığı Yapan Öğrencilere Yönelik Arkadaşlık İlişkileri Geliştirme Psikoeğitim Programı-Ortaokul (Ağar M. ve Aydın E. Ed.)*. Ankara: T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Gazi Meslek Eğitim Merkezi Matbaası.

Menesini, E. and Salmivalli, C. (2017). Bullying in Schools: The State of Knowledge and Effective Interventions. *Pscychology, Health & Medicine, 22*(Sup1), 240-253.

Milli Eğitim Bakanlığı, Beden Eğitimi Öğretim Programı. http://ttkb.meb.gov.tr/ogretmen (E.T.:20.06.2022).

Olweus, D. (1993). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do.* Blackwell Publishers.

Öz, N. (2019). Role of Schools with Identity and Characters. *Diyanet İlmî Dergi,* 55(1), 197- 215.

Özdemir, H. (2021). Investigation of the Effect of Peer Bullying Themed Children's Literature Reading Activities on the use of Strategies for Coping with Peer Bullying of Fifth-Grade Students. Doctoral Thesis. Erzurum: Atatürk University, Institute of Educational Sciences.

Pace, B. (2001). Bullying. *Jama,* 285(16), 2158-2159.

Palacio, R. C. (2015). *Mucize.* Pegasus Yayınları.

Pişkin, M. (2002). Okul Zorbalığı: Tanımı, Türleri, İlişkili Olduğu Faktörler ve Alınabilecek Önlemler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 2(2), 531-562.

Rigby, K. (2018). Exploring the Gaps Between Teachers' Beliefs about Bullying and Research-Based Knowledge. *International Journal of School & Educational Psychology*, 6(3), 165-175.

Roberts, W. B. and Coursol, D. H. (1996). Strategies for İntervention with Childhood and Adolescent Victims of Bullying, Teasing, and İntimidation in School Settings. *Elementary School Guidance & Counseling*, 30(3), 204-212.

Roberts, W. B. (2000). The Bully as Victim. *Professional School Counseling*, 4, 148- 156.

Roland, E. (1989). Bullying: The Scandinavian Research Tradition. D. P. Tattum, & D. A. Lane (Dü) içinde, *Bullying in Schools* (s. 21-32). Stoke-on-Trent.

Salmivalli, C. (2004). Consequences of School Bullying and Violence. *Taking fear out of schools*, 12(1), 29-35.

Schwartz, D., Lansford, J. E., Dodge, K. A., Pettit, G. S. and Bates, J. E. (2015). Peer Victimization During Middle Childhood as a Lead İndicator of İnternalizing Problems and Diagnostic Outcomes in Late Adolescence. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, 44(3), 393-404.

West, A. and Salmon, G. (2000). Bullying and Depression: a Case Report. *International Journal of Psychiatry in Clinical Practice,* 4, 73-75.

Whitted K. S., David, R. and Dupper, D. (2005). Best Practise, S for Preventing or Reducing Bullying in Schools. *Children and Schools*, 27(3), 167–175.

US Department of Education, (2006). *Preventing Bullying-A Manual for Schools and Communities*, https://archive.org/detail (E.T.:20.06.2022).

Yurdakul, İ. H. and Soyuçok, M. (2016). Primary School Teacher Candidates Views and Opinions about Taking Measures and Educational Practices for Students Subjected to Vıolance. *Zeıtschrıft Für Dıe Welt Der Türken,* 8(2), 285-307.

References

Acarbay, Ş. (1999). *Futbolda Doping ve Dopingle Mücadele. Antrenörün Sesi.* Türkiye Futbol Antrenörleri Derneği Yayını, 18, 6-7.

Akgül, M. H. and Karanfil, A. Y. (2021). Positional Competition in Sports Questionnaire: A Validity and Reliability Study on Footballers. *Journal of National Sport Sciences*, *5*(1), 77-90.

Alaranta, A., Alaranta, H., Holmila, J., Palmu, P., Pietila, K. and Helenius, I. (2006). Self-Reported Attitudes of Elite Athletes Towards Doping: Differences between Type of Sport. *International Journal of Sports Medicine*, *27*(10), 842-846.

Asmuth, C. (2010). Dopingdefinitionen–von der Moral zum Recht. *Was ist Doping*, 13-32.

Atasü, T. and Yücesir, İ. (2001). *Doping ve Futbolda Performans Artırma Yöntemleri*. Ankara: Ajansmat.

Barkoukis, V., Lazuras, L., Tsorbatzoudis, H. and Rodafinos, A. (2013). Motivational and Social Cognitive Predictors of Doping İntentions in Elite Sports: An Integrated Approach. *Scandinavian Journal of Medicine and Science in Sports*, *23*(5), 330-340.

Baysaling, Ö. (2000). *Sporda Her Yönüyle Doping.* İstanbul: Pres Basım ve Yayın.

Berglund, B., Hemmingsson, P. and Birgegard, G. (1987). Detection of Autologous Blood Transfusions in Cross-Country Skiers. *International Journal of Sports Medicine*, *8*(2), 66.

Bloodworth, A. and McNamee, M. (2010). Clean Olympians? Doping and Anti-Doping: The Views of Talented Young British Athletes. *International Journal of Drug Policy*, *21*, 276–282.

Brook, S. (2005). What Do Sports Teams Produce? *Journal of Economic Issues*, *39*(3), 792-797.

Crowther, N. B. (2007). *Sport in Ancient Times.* Praeger Series on The Ancient World, Westport, Connecticut: Greenwood Publishing Group.

Çınar, V., Yazıcı, G., Şebin, K. and Öztürk, M. E. (2010). Doping and Their and Sportsman Usage. *Atatürk Journal of Physical Education and Sport Sciences*, *7*(4), 27-31.

Daumiller, M., Rinas, R. and Breithecker, J. (2021). Elite Athletes' Achievement Goals, Burnout Levels, Psychosomatic Stress Symptoms, and Coping Strategies. *International Journal of Sport and Exercise Psychology, 20*(2), 416-435. doi: 10.1080/1612197X.2021.1877326

Dinçer, N. (2010). *Elit Sporcuların Doping Hakkındaki Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi*. Master's Thesis. Konya: Selçuk Üniversitesi.

Dvorak, J., Junge, A., Graf-Baumann, T. and Peterson, L. (2004). Football is the Most Popular Sport Worldwide. *The American Journal of Sports Medicine*, *32*(1 Suppl), 3S-4S.

Ehrnborg, C. and Rosen, T. (2009). The Psychology behind Doping in Sport. *Growth Hormone & IGF Research. 19*, 285– 287. doi: 10.1016/j.ghir.2009.04.003

Ekmekçi, A., Ekmekçi, R. and İrmiş, A. (2013). Globalization and the Sports Industry. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, *4*(1), 91-117.

Erdemli, A. (1992). Fair Play ve Olimpizm, In Spor Bilimleri II. *Ulusal Kongresi bildiriler kitabı (pp. 180-185). Ankara: Hacettepe Üniversitesi*.

Erdoğan, İ. (2008). On Studying Football. *Journal of Communication Theory & Research, 26*.

Eröz, M. F. (2007). *Milli Düzeyde, Atletizm, Güreş, Judo ve Halter Yapan Sporcuların Doping ve Ergojenik Yardım Hakkındaki Görüşlerinin ve Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi*. Master's Thesis. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi.

Exner, J. (2023). Fight against Doping, Good Governance, and Education: What are the Roles and Responsibilities. *Sports Law, Policy & Diplomacy Journal, 1*(1), 45-104. doi: 10.30925/slpdj.1.1.3

Filiztekin, A. (2004). *Türkiye Birinci Futbol Liginde Rekabet 1990–2004.* Sabancı Üniversitesi.

Gençtürk, G., Çolakoğlu, T. and Demirel, M. (2009). A Research for Determine the Intelligence Level of National Sportsman for Doping (Wrestling Sample). *Nigde University Journal of Physical Education and Sport Sciences*, *3*(3), 213-221.

Görün, L. (2020). Competitive Balance in 2018-2019 Season Spor Toto Super League. *Journal of Sports and Performance Researches*, *11*(1), 65-79.

Gratton, C. and Taylor, P. (2000). *Economics of Sport and Recreation.* London: E & FN Spon.

Gregor, K. (2010). Ansatzpunkte der Philosophie im Problemfeld "Doping". *Was ist Doping*, 33-74.

Güllü, S. (2023). Investıgation of the Relationship between Athlete University Students Moral Disengagement and Their Coaches Unethical Behaviors. *Spormetre The Journal of Physical Education and Sport Sciences*, *21*(100. Yıl Özel Sayısı), 101-115.

Güneş, Z. (2005). *Spor ve Beslenme.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Handelsman, D. J. (2015). Performance Enhancing Hormone Doping in Sport. In Endocrinology: Adult and Pediatric. doi: 10.1016/B978-0-323-18907-1.00024-X

Hardaway, F. (2003). *Foul Play: Sports Metaphors as Public Doublespeak;* In J. Boxill (Editor), Sport Ethics an Anthology. USA; Blackwell.

Horberry, R. (2023). *Anyone's Game: What are the Most Watched Sports İn The World?*. Retrieved from https://blog.gwi.com/chart-of-the-day/worlds-most-popular-sports/.

Hurst, P., King, A., Massey, K., Kavussanu, M. and Ring, C. (2023). A National Anti-Doping Education Programme Reduces Doping Susceptibility in

British Athletes. *Psychology of Sport and Exercise*, *69*, 102512. doi: 10.1016/j.psychsport.2023.102512.

Işık, S. (2015). *Gelişim Çağındaki Basketbolcularda Doping Kullanımı Eğilimi ve Bilgi Düzeyinin* İncelenmesi. Master's Thesis. Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.

Kangalgil, M., Temel, A., Tevfik, E. and Tuğbay, İ. (2023). Investigation of Young Athletes' Attitudes towards Moral Decision Making and Distancing from Moral Values. *Journal of Youth Research*, *11*(29), 14-29.

Karacabey, K., Seyhan, S., Öntürk, Y., Apur, U., and Akyel, Y. (2017). Young athletes' Knowledge, Attitude And Belief Levels, Which May Be Seen As Possible Explanations Of Doping In Comparison With Some Other Variables. *Batman University Journal of Life Sciences, 7*(2/2), 168-179.

Karakoç, E. (2007). *Cumhuriyet Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Doping İçerikli İlaç Kullanma Sıklığının Araştırılması*. Master's Thesis. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi.

Kavussanu, M., Seal, A. R. and Phillips, D. R. (2006). Observed Prosocial and Antisocial Behaviors in Male Soccer Teams: Age Differences Across Adolescence and the Role of Motivational Variables. *Journal of Applied Sport Psychology*, *18*(4), 326-344.

Kaya, D. G., Ayan, B. N. and Ocak, Y. (2023). Investigation of Sport Emotions with The Moral Disengagement in Sport of Amateur Footballers. *MANAS Journal of Social Studies, 12*(3), 1139-1149. doi:10.33206/mjss.1259126

Kayser, B., Mauron, A. and Miah, A. (2020). Current Anti-Doping Policy: A Critical Appraisal. In the Ethics of Sports Technologies and Human Enhancement (pp. 29-38). Routledge.

Koelega, H. S. (1993). Stimulant Drugs and Vigilance Performance: A Review. *Psychopharmacology*, *111*, 1-16.

Kula, H. (2018). An Investigation on the Competitive Balance Between "Dört Büyükler" in Turkish Football. *Journal of Sportive Performance Researches*, *2*(1), 1-9.

Laure, P., Thouvenin, F. and Lecerf, T. (2001). Attitudes Of Coaches Towards Doping. *Journal of Sports Medicine and Physical Fitness*, *41*(132), 6.

Loland, S. and McNamee, M. (2014). Philosophy of Sport, Social Sciences in Sport, Ed. Joseph Maguire, Human Kinetics, Champaign.

Lumpkin, A., Stoll, K. S. and Beller, M. J. (2003). *Sport Ethics: Application for Fair Play.* 3rd ed. USA: McGrawHill.

Manore, M. M., L. Meyer, N. and Thompson, J. (2009). *Sport Nutrition for Health and Performance.* Human Kinetics, USA.

Maxwell, P. H., Ferguson, D. J., Nicholls, L. G., Iredale, J. P., Pugh, C. W., Johnson, M. H. and Ratcliffe, P. J. (1997). Sites of Erythropoietin Production. *Kidney International*, *51*(2), 393-401.

Mazzeo, F., Monda, V., Santamaria, S., Nigro, E., Valenzano, A., Villano, I., Cibelli, G., Messina, A. and Messina, G. (2017). Antidoping Program:

An Important Factor in the Promotion And Protection of the Integrity of Sport and Athlete's Health. *The Journal of Sports Medicine and Physical Fitness, 58*, 1135–1145. doi: 10.23736/S0022-4707.17.07722-2

Melzer, M., Elbe, A. M. and Brand, R. (2010). Moral and Ethical Decision-Making: A Chance for Doping Prevention in Sports? *Etikk i Praksis-Nordic Journal of Applied Ethics*, (1), 69-85. doi: 10.5324/eip.v4i1.1741

Michie, J. and Oughton, C. (2004). *Competitive Balance in Football: Trends and Effects.* London: The Sportsnexus.

Mottram, D. R. and George, A. J. (2000). Anabolic Steroids. *Best Practice & Research Clinical Endocrinology & Metabolism*, *14*(1), 55-69.

Özmerdivenli, R. and Yıldırım E, (2004). Profesyonel ve Amatör Futbolcuların Kullanımı Yasaklı İlaçlar Hakkında Bilgilerinin Değerlendirilmesine Eğitim Düzeylerinin Etkisi. *Spor ve Tıp Dergisi, 12*(6), 17-20.

Öztürk, E. G., Suveren, S. and Çolakoğlu, T. (2012). Doping in Turkey, Assessment of Knowledge Level of Players about Doping (Handball Study Case). *International Journal of Human Sciences, 9*(1), 249-260.

Rubin, E. (1979). Alcoholic Myopathy in Heart and Skeletal Muscle. *The New England Journal of Medicine: Research & Review, 30*(1), 28-33. doi: 10.1056/NEJM197907053010107.

Shafer, M. R. (2016). Well Played: A Christian Theology of Sport and the Ethics of Doping. *Well Played*, 1-268.

Stull, T., Sheen, A. and Baron, D. (2023). *Doping in Sports.* In Sport and Mental Health (pp. 79-99). Cham: Springer.

Szolnoki, A. and Perc, M. (2016). Leaders Should Not Be Conformists in Evolutionary Social Dilemmas. *Scientific Reports*, *6*(1), 23633.

Şanlıer, N. and Arıkan, B. (2000). Ankara'da Çeşitli Üniversitelerde Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarına Devam Eden Son Sınıf Öğrencilerin Beslenme ve Ergojenik Yardımcılarının Kullanma Durumlarının Saptanması. *Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Kongresi*, 26-27.

Şapcı, H. A. (2010). Üniversitelerarası Spor Müsabakalarına Katılan Öğrencilerin Doping Kullanımına Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.

Tarakçıoğlu, S. and Doğan, B. (2013). Gene Doping in The Context of Ethics in Sports. *Hacettepe Journal of Sport Sciences*, *24*(1), 45-54.

Ünal, M. and Ünal, D. (2003). Sporda Doping Kullanımı. [Doping use in sports]. *İstanbul Tıp Fakültesi Mecmuası*, *66*(3), 189-198.

Üstel, L. C. (2005). *Vücut Geliştirme ve Halterde İleri Teknikler.* İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

WADA. (2022). Code Signatories. Retrieved 12/04/2022 from https://www.wada-ama. org/en/what-we-do/the-code/code-signatories.

Wanjek, B., Rosendahl, J., Strauss, B. And Gabriel, H. H. (2007). Doping, Drugs and Drug Abuse among Adolescents in the State of Thuringia

(Germany): Prevalence, Knowledge and Attitudes. *International Journal of Sports Medicine*, *28*(04), 346-353.

Williams, B., Lacy, P. S. and CAFE and the ASCOT (Anglo-Scandinavian Cardiac Outcomes Trial) Investigators. (2009). Impact of Heart Rate on Central Aortic Pressures and Hemodynamics: Analysis from the CAFE (Conduit Artery Function Evaluation) Study: CAFE-Heart Rate. *Journal of the American College of Cardiology*, *54*(8), 705-713.

World Anti-Doping Agency (2021). World Anti-Doping Code. WADA. Canada.

Vargas-Mendoza, N., Fregoso-Aguilar, T., Madrigal-Santillán, E., Morales-González, Á. and Morales-González, J. A. (2018). Ethical Concerns in Sport: When the Will to Win Exceed the Spirit of Sport. *Behavioral Sciences, 8*(9), 78. doi: 10.3390/bs8090078

Yoncalık, O. and Gündoğdu, C. (2007). Doping as a Morality Problem in the Elite Sport. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, *6*(1), 128-134.

References

Aydoğdu, F. and Dilekmen, M. (2018). Analyzing the Leisure Time Elementary School Students Spend with Their Mothers According to the Views of Mothers. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* (35), 49-63.

Ayyıldız, T. (2016). The Analysis of the Metaforic Perceptions Towards Dance Concept of University Students. *Gaziantep University Journal of Sport Science, 1*(2), 13-25.

Baydar Arıcan, H. Ö. (2021). Examınation of the Metaphorical Perceptions of University Students Regarding Conceptions of Game and Physical Activity. *Spormetre The Journal of Physical Education and Sport Sciences, 19*(4), 2021, 170-183.

Currie, J. (2004). Motherhood, Stress and the Exercise Experience: Freedom or Constraint? *Leisure Studies, 23*(3), 225–242. doi:10.1080/0261436042000251987

Kurtipek, S. (2019). Determination of the Perceptions of the Members of Sports Clubs on the Concept of Sports Club: A Metaphor Analysis Study. *Spormetre The Journal of Physical Education and Sport Sciences, 17*(1), 209-145.

Kurtipek, S. and Güngör, N. B. (2019). Perception of Trainers for The Athlete. *Turkish Journal of Sport and Exercise, 21*(2), 379-385.

Miles, M. B. and Huberman, A. M. (2016). Nitel veri analizi (S. Akbaba Altun ve A. Ersoy, Çev.Ed). Ankara: Pegem Akademi.

Passias, E. J., Sayer, L. and Pepin, J. R. (2016). Who Experiences Leisure Deficits? Mothers' Marital Status and Leisure Time. *Journal of Marriage and Family, 79*(4), 1001–1022. doi:10.1111/jomf.12365

Spotswood, F. and Gurrieri, L. (2023). Understanding Health Inequalities through a Practice-Oriented 'Capabilities' Perspective. Motherhood and Leisure Time Physical Activity. *Sociology of Health & Illness, 45*(2), 423–445. doi: 10.1111/1467-9566.13585

Wearing, B. (1990). Beyond the Ideology of Motherhood: Leisure as Resistance. *The Australian and New Zealand Journal of Sociology, 26*(1), 36-58. doi: 10.1177/144078339002600102

Yıldırım, A. (2011). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Cumhuriyet Döneminde İktisadi Bir Teşebbüs:

İSTANBUL ESNAF BANKASI

NEDİM SARIGÜZEL

EĞİTİM
yayınevi

CUMHURİYET DÖNEMİNDE İKTİSADİ BİR TEŞEBBÜS: İSTANBUL ESNAF BANKASI
Nedim Sarıgüzel

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6613-74-4
1. Baskı, Aralık 2023

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
CUMHURİYET DÖNEMİNDE İKTİSADİ BİR TEŞEBBÜS: İSTANBUL ESNAF BANKASI
Nedim Sarıgüzel
VIII+146 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin var.
ISBN: 978-625-6613-74-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

A. Arşiv Belgeleri

Cumhurbaşkanlığı Arşivi

CBA, Kils. 7-2-C/Dos. 92/F. 1.3/14.06.1926.

CBA, Kls. 7-2-C/Dos. 92/F. 1.2/17.06.1926.

CBA, Kls. 16-168-2/Dos. 1/F. 22.1/07.08.1934.

CBA, Kls. 2/Dos. 12-11/F. 6242.4/29.01.1942.

Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi

BCA, 30.18.1.1/131.19/14.39.9/14.06.1925.

BCA, 30.10/131/138.988.7/14.06.1926.

BCA, 30.10.0.0/138.988.7/131/14.06.1926.

BCA, 30.18.1.1/30.53/5.180.110/16.08.1928.

BCA, 30.18.1.1/30.63.17/28.10.1928.

BCA, 30.18.1.2/131.58/6.56.4/20.11.1929.

BCA, 30.10.0/60.403.35/09.03.1929.

BCA, 30.10/6/8.49.9/25.04.1934.

BCA, 30.18.1.2/71.427/85.99.16/29.11.1938.

BCA, 30.18.1.2/71.431/86.12.17/15.02.1939.

İstanbul Büyük Şehir Belediyesi Arşivi

İBBA, Encümen, 596/C.2/30.12.1930.

İBBA, Encümen, 111/C.3/13.01.1931.

İBBA, Encümen, 2254/C.9/15.06.1931.

İBBA, Encümen, 2526/C.9/28.06.1931.

İBBA, Encümen, 4746/C.13/14.09.1931.

İBBA, Encümen, 2207/C.25/16.06.1932.

İBBA, Encümen, 1904/C.36/08.07.1933.

İBBA, Encümen, 2857/C.39/04.10.1933.

İBBA, Encümen, C.5/27.02.1935.

İBBA, Encümen, 716/C.117/04.02.1937.

B. Resmi Yayınlar

Başvekalet İstatistik Umum Müdürlüğü, *Mali İstatistikler Devlet Maliyesi 1932-1935*, Ankara, 1937.

İstanbul Belediyesi, *İstanbul Belediye Mecmuası*, S. 109-110, İstanbul, 29 Ekim 1933. s.118.

İstanbul Belediyesi, "Belediye Tamimleri", *İstanbul Belediye Mecmuası*, S. 118-119-120, Haziran-Temmuz-Ağustos, 1934 İstanbul, ss.440-460.

İstanbul Belediyesi, *İstanbul Belediye Mecmuası*, S. 101-102, Ocak Şubat 1933, İstanbul, s.701.

İstanbul Belediyesi, "İstanbul Umumi Meclisinde Su Meselesi (Vesikalar)", *İstanbul Belediye Mecmuası*, S. 76/4, İstanbul, Aralık 1930, 167-171.

İstanbul Belediyesi, "Terkos İşi", *İstanbul Belediye Mecmuası*, S. 99-100, İstanbul, Kasım-Aralık 1932, s.695-696.

İstanbul Belediyesi İstatistik Müdürlüğü, *İstanbul Şehri İstatistik Yıllığı 1930-1931*, C. 2, İstanbul, 1932.

İstanbul Belediyesi İstatistik Müdürlüğü, *İstanbul Şehri İstatistik Yıllığı 1931-1932*, C. 2, İstanbul, 1933.

İstanbul Belediyesi İstatistik Müdürlüğü, *İstanbul Şehri İstatistik Yıllığı 1932-1933*, İstanbul, 1936.

İstanbul Belediyesi İstatistik Müdürlüğü, *İstanbul Şehri İstatistik Yıllığı 1939-1943*, İstanbul, 1943.

İstatistik Umum Müdürlüğü, *Mali İstatistikler Devlet Maliyesi 1932-1937*, Ankara, 1938.

İstatistik Umum Müdürlüğü, *İstatistik Yıllığı 1932-1933*, C.6., İstanbul, 1934.

İstatistik Umum Müdürlüğü, *Mevduat İstatistikleri-Tasarruf Mevduatı Ticari Mahiyetteki Mevduat 1933-1938*, Ankara, 1939.

Maliye Bakanlığı, *2 Aralık 1928 Pazar Gününe Mahsus İstanbul Esham ve Tahvilat Borsası Fiyat Cetveli*, https://borsaistanbul.com/data/MatbaaArsiv/1928/1928.02.12.pdf (10.01.2023)

Maliye Bakanlığı, *19 Ekim 1929 Cumartesi Gününe Mahsus İstanbul Esham ve Tahvilat Borsası Fiyat Cetveli*, https://borsaistanbul.com/data/MatbaaArsiv/1929/1929.10.19.pdf (10.01.2023)

Maliye Bakanlığı, *21 Temmuz 1927 Perşembe Gününe Mahsus İstanbul Esham ve Tahvilat Borsası Fiyat Cetveli*, Erişim Adresi: https://borsaistanbul.com/data/MatbaaArsiv/1927/1927.07.21.pdf (10.01.2023)

TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 4, İçtima: 3, C. XXI, 26 Nisan 1934.

TÜİK, *İstatistik Göstergeler 1923-2010*, Ankara, 2011.

T.C. Resmî Gazete, Türkiye Dâhilinde Piyango Keşidesinin Münhasıran Tayyare Cemiyetine Ait Olduğu Hakkında Kânun, 24 Ocak 1926, S. 279. https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/279.pdf (02.03.2023)

T.C. Resmî Gazete, *7263 Nolu* Kararname, 18 Kasım 1928, S. 1043. Erişim Adresi: https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/1043.pdf (01.02.2023)

C. Telif Eserler

Kitaplar

AEGLETON, Catherine-WILLIAMS, Jonathan, *Paranın Tarihi*, Çev. Fadime Kâhya, Türkiye İş Bankası Kültür Yay., İstanbul, 2011.

AFETİNAN, A., *İzmir İktisat Kongresi 17 Şubat-4 Mart 1923*, TTK Yay., Ankara, 1989.

AHMAD, Feroz, *Bir Kimlik Peşinde Türkiye*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yay., 4. Baskı, İstanbul, 2010.

_____, *İttihat ve Terakki 1908-914*, Çev. Nuran Yavuz, Kaynak Yay., 5. Basım, İstanbul, 1999.

_____, *İttihatçılıktan Kemalizme*, Çev. Fatmagül Berktay Baltalı, Kaynak Yay., 3. Basım, İstanbul, 1996.

_____, *Modern Türkiye'nin Oluşumu*, Çev. Yavuz Alogan, Sarmal Yay., İstanbul, 1995.

AKALIN, Güneri, *Atatürk Dönemi Maliye Politikaları*, T.C. Maliye Bakanlığı Yay., Ankara, 2008.

AKGÜÇ, Öztin, *100 Soruda Türkiye'de Bankacılık*, Gerçek Yayınevi, 3. Baskı, İstanbul, 1992.

AKSOY, Yaşar, *Atatürk'ün Ekonomi Devrimi: Kalpaklı Kalkınma*, Ümit Yayıncılık, Ankara, 1998.

AKTAN, Reşat, *Türkiye İktisadı*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yay., Ankara, 1978.

ATATÜRK, Mustafa Kemal, *Medeni Bilgiler*, haz. Afet İnan, Toplumsal Dönüşüm Yay., 2. Baskı, İstanbul, 2010.

AUTHEMAN, Andre, *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Osmanlı Bankası Bank-ı Osmanî-i Şahane*, Çev. Ali Berktay, Osmanlı Bankası Arşiv ve Araştırma Merkezi Yay., İstanbul, 2002.

BERKES, Niyazi, *100 Soruda Türkiye İktisat Tarihi*, Gerçek Yayınevi, C. 2, İstanbul, 1970.

BORATAV, Korkut, *Türkiye İktisat Tarihi 1908-2002*, İmge Kitabevi, 9. Baskı, İstanbul, 2005.

DÛRÎ, Abdulaziz, *İslam İktisat Tarihine Giriş*, Çev. Sabri Orman, İnsan Yay., İstanbul, 2014.

ELDEM, Edhem, *Osmanlı Bankası Tarihi*, Çev. Ayşe Berktay, Türkiye Tarih Vakfı Yay., İstanbul, 1999.

ELİBAL, Gültekin, *Atatürk ve Resim Heykel*, İş Bankası Kültür Yay., İstanbul, 1973.

ERGİN, Osman, *Türkiye Maarif Tarihi*, C.5., Eser Matbaası, İstanbul, 1977, s.1755.

FERİD, Hasan, *Osmanlı'da Para ve Finansal Kredi (Bankacılık)*, C. 3, Haz. Mehmet Hakan Sağlam, Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü Yay., İstanbul, 2008.

GALBRAITH, John Kenneth, *İktisat Tarihi*, Dost Yay., 2. Baskı, Ankara, 2010.

GÜNGÖR, Erol, *Kültür Değişmesi ve Milliyetçilik*, Ötüken Yay., 9. Baskı, İstanbul, 1995.

GÜVENÇ, Murat-IŞIK, Oğuz, *Emlak Bankası 1926-1998*, Emlak Bankası Yay., İstanbul, 1999.

HANKS, Merry E. Wıesner, *Erken Modern Dönemde Avrupa 1450-1789*, Çev. Hamit Çalışkan, Ed. Ali Berktay, İş Bankası Kültür Yay., 6. Basım, İstanbul, 2019.

HEATON, Herbert, *Avrupa İktisat Tarihi*, C. 1, Teori Yay., Ankara, 1985.

ILDIZ, Erkan, *Eski Çağ'da Bankacılık ve Bankerlik*, Türkiye Bankalar Birliği Yay., İstanbul, 2013.

KARAKAYALI, Hüseyin, *Türkiye Ekonomisinin Yapısal Değişimi*, İzmir, 2003.

KASABA, Reşat, *Osmanlı İmparatorluğu ve Dünya Ekonomisi-On Dokuzuncu Yüzyıl*, Çev. Kudret Emiroğlu, Belge Yay., İstanbul, 1993.

KAZGAN, Haydar, *Osmanlı Avrupa Finans Kapitali*, Yapı Kredi Yay., İstanbul, 1995.

KAZGAN, Haydar vd., *Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası*, Creative Yayıncılık, İstanbul, 2000.

KEPENEK, Yakup-YENTÜRK, Nurhan, *Türkiye Ekonomisi*, Remzi Kitabevi, 6. Basım, İstanbul, 1994.

KEYDER, Çağlar, *Dünya Ekonomisi İçinde Türkiye (1923-1929)*, Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul, 1993.

_____, "1923-1929 Dönemi Bankalar", *75 Yılda Para'nın Serüveni*, ed. Mustafa Sönmez, Tarih Vakfı Yay., İstanbul,1998, ss.115-126.

KIRAY, Emine, *Osmanlı'da Ekonomik Yapı ve Dış Borçlanma*, İletişim Yay., 2. Baskı, İstanbul, 1995.

KOCABAŞOĞLU, Uygur vd., *Türkiye İş Bankası Tarihi*, Türkiye İş Bankası Kültür Yay., İstanbul, 2001.

Türkiye İş Bankası 50. Yıl 1924-1974, Türkiye İş Bankası Yay., Ankara, 1974.

ORTABAĞ, Erol, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Bankacılığın Gelişimi ve Regülasyon*, Türkiye Bankalar Birliği Yay., İstanbul, 2018.

Ökçün, Ahmet Gündüz, "1909-1930 Yılları Arasında Anonim Şirket Olarak Kurulan Bankalar", *Türkiye İktisat Tarihi Semineri Metinler / Tartışmalar 8- 10 Haziran 1973*, ed. Osman Okyar, Mars Matbaası, Ankara, 1975, ss.409-484.

_____, *1920-1930 Yılları Arasında Kurulan Türk Anonim Şirketlerinde Yabancı Sermaye*, Sermaye Piyasası Kurulu Yay., 2. Baskı, Ankara, 1997.

Parla, Taha, *Türkiye'de Siyasal Kültürün Resmi Kaynakları-Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri*, C. 2., İletişim Yay., İstanbul, 1991.

SAKA, Remzi, *Türkiye'de Sermaye ve Kredi Hareketi*, Tecelli Matbaası, Ankara, 1933.

_____, *1927 Senesinde Anonim Sa'y ve Sermaye-İstanbul Ticaret Mıntıkasında Mevcut Anonim Şirketlerin 1927 Senesindeki Faaliyetlerinin Mahiyetlerini ve Neticelerini Gösterir Broşürdür*, Türkiye Cumhuriyeti İstanbul Ticaret ve Sanayi Odaları Neşriyatı, İstanbul: Cumhuriyet Matbaası, 1928.

PAMUK, Şevket *Osmanlı İmparatorluğu'nda Paranın Tarihi*, Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul, 2012.

_____, *100 Soruda Osmanlı-Türkiye İktisadi Tarihi 1500-1914*, Gerçek Yayınevi, 3. Baskı, İstanbul, 1993.

PIRENNE, Henri, *Ortaçağ Avrupa'sının Ekonomik ve Sosyal Tarihi*, Çev. Uygur Kocabaşoğlu, İletişim Yay., 6. Baskı, İstanbul, 2013.

SAKA, Abdulkerim, İkinci Meşrutiyet Konya'sında Siyasal Hayat (1908-1914), Palet Yay., Konya, 2023.

SURAİYA, Faroqhi, "Krizler ve Değişim 1590-1699". Çev. Ayşe Berktay, ed. Halil İnalcık-Donald Quataert, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi*, C. 2, Eren Yay., 2. Basım, İstanbul, 2006, ss.543-743.

TAHSİN, Hamit-SAKA, Remzi *Sermaye Hareketi*, Amedî Matbaası, İstanbul, 1930, s.83.

TEKELİ, İlhan, *Cumhuriyetin Belediyecilik Öyküsü (1923-1990)*, Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul, 2009.

TEKELİ, İlhan-İLKİN, Selim, *Para ve Kredi Sisteminin Oluşumunda Bir Aşama Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası*, TCMB Yayınları, 2. Basım, Ankara, 1997.

_____, *1929 Dünya Buhranında Türkiye'nin iktisadi Politika Arayışları*, Ankara, 1977.

TEKİNER, Aylin, *Atatürk Heykelleri Kült, Estetik, Siyaset*, İletişim Yay., İstanbul, 2010.

TEZEL, Yahya Sezai, *Cumhuriyet Döneminin İktisadi Tarihi (1923-1950)*, Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul 1994.

TOPRAK, Zafer, *İttihat Terakki ve Devletçilik-Türkiye'de Ekonomi ve Toplum (1908-1950)*, Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul, 1995.

_____, "Türkiye'nin Ekonomik Gelişimi 1923-2018," *Modern Türkiye Tarihi*, ed. Ahmet Şimşek, Pegem Akademi, Ankara, 2019, ss.240-258.

TOYNBEE, Arnold J., *Türkiye III (Bir Devletin Yeniden Doğuşu)*, Çev. Kasım Yargıcı, Ankara, 2000.

TURAN, Şerafettin, *Türk Kültür Tarihi-Türk Kültüründen Türkiye Kültürüne ve Evrenselliğe*, Bilgi Yay., Ankara, 1990.

YAŞA, Memduh vd., *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ekonomisi 1923-1978*, Akbank Kültür Yay., İstanbul, 1980.

YERASİMOS, Stefanos, *Azgelişmişlik Sürecinde Türkiye -Tanzimattan Birinci Dünya Savaşına-*, Belge Yay., 7. Baskı, İstanbul, 2001.

ZÜRCHER, Erik Jan, *Modernleşen Türkiye'nin Tarihi*, Çev. Yasemin Saner Gönen, İletişim Yay., 7. Baskı, İstanbul, 2000.

Makaleler

ABİDİN, "Eski Müdür", *Milliyet*, 18 Nisan 1934, s.1-7.

ADNAN, "Esnaf Bankası Sabık Müdürü", *Son Posta*, 18 Nisan 1934, s.1-11.

ASIM, Mehmet, Esnaf Bankası Meselesi, *Vakit*, 17 Nisan 1934, s.4.

_____, "Esnaf Bankası Münakaşalarından Ne Anladık? 1", *Vakit*, 11 Mayıs 1934, s.1-4.

_____, "Esnaf Bankası Münakaşalarından Ne Anladık? 2", *Vakit*, 12 Mayıs 1934, s.1-4.

_____, "Esnaf Bankası Münakaşalarından Ne Anladık? 3", *Vakit*, 13 Mayıs 1934, s.1-4.

_____, İstanbul Şehir Meclisi Niçin Toplanacak?", *Vakit*, 29 Nisan 1934, s.1-4.

_____, "Kanun Kuvvetleri Suiistimalleri Teşvik Etmemelidir", *Vakit*, 19 Nisan 1934, s.1-4.

ASLAN, Demo Ahmet, "Tayyare Cemiyeti'nin Propaganda Faaliyetleri ve Tayyare Bayramları", *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.3, S.14, Eskişehir, 2014, ss.141-150.

AYDIN, Abdürrahim Fahimi, "Tayyareden Uçağa: Millî Hava Sanayinin Kuruluşunda Türk Halkının Yaptığı Bağışlar", *Karadeniz Araştırmaları*, S. 31, Güz 2011, ss.51-84.

BAYYİĞİT, Mehmet "Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Kurumu Olarak Vakıflar", *NEÜİFD*, C.11, S.11, Konya, 2001, ss.59-66.

BİRGEN, Muhittin, "İstanbul'un Bir Şehir Bankasına İhtiyacı Vardır", *Son Posta*, 15 Haziran 1937, s.2.

BOZOKLU. Derya, "Atatürk Döneminde Bankacılık Sistemine ve Gelişimine Genel Bir Bakış", Atatürk *Araştırma Merkezi* Dergisi, C. *XIX*, 2003, ss.269-302.

ÇAVUŞOĞLU, Mustafa, "İlk Dönem İslâm Tarihinde Deniz Ticareti", *İSTEM,* S.42, Konya, 2023, ss.143-164.

ERKOÇOĞLU, Fatih, "Abdülmelik B. Mervân'ın Para Reformu", *İSTEM*, S.8, Konya, 2006, ss.171-186.

GÜÇLÜAY, Sezgin, "Ortaçağda Ticari Müesseseler (Bankalar, Birlikler, Şirketler)", C. 11, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Elazığ, 2001, ss.25-304.

GÜNERİ, Faik, "Acınacak Vaziyet", *Cumhuriyet*, 6 Mayıs 1939, s.1-9.

HİKMET, Cihat, "Yiyin Efendiler Yiyin Bu Hânı İştiha Sizin", *Birlik*, 1 Mayıs 1934, s.1-2.

İKTİSAT MÜDÜR MUAVİNİ MÜBAHAT, "Esnaf Bankası", *İstanbul Şehremaneti Mecmuası*, S. 7, Mart 1925, İstanbul, ss.179.

KADRİ KEMAL, "Ankara Mektupları: Faik Bey Muharririmize Neler Söyledi?", *Vakit*, 6 Mayıs 1934, s.1-10.

NADİ, Yunus, "İstanbul Meclisi ve Esnaf Bankası", *Cumhuriyet*, 10 Mayıs 1934, s.1-2.

POLATOĞLU, Mehmed Gökhan, "Türkiye'de Cumhuriyet Dönemi ile Birlikte Süt Endüstrisinin Kuruluşu ve Gelişimi Üzerine Bir İnceleme (1923-1963)", *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, S. 20, 2021, ss.115-131.

SABİHA ZİYA, "Bir sanat Dedikodusu Büyüdü", *Son Posta*, 23 Temmuz 1931, s.1-6.

SARI, Kader Akdağ, "Cumhuriyet Döneminin İlk Mali Skandalı: İstanbul Esnaf Bankası T.A.Ş.", *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C. 25, S. 2, 2023, ss.653-677.

SEVİNÇ, İsmail-ÖZÇELİK, Mehmet, "Tek Parti Döneminde Türk Kamu Bürokrasisinde Yapılan Yapısal Değişiklikler", *NEÜSBFD*, C.5, S.1, Konya, 2023, ss.55-74.

ŞÜKRÜ, Ahmet, "Esnaf Bankasının Acıklı Hikâyesi", *Milliyet*, 17 Nisan 1934, s.1-7.

YARDIMCIOĞLU, Mahmut-BÜYÜKŞALVARCI, Ahmet, "Bankacılık Sektörü Pratiğinde Faaliyet Tabanlı Maliyet Sistemi", *Maliye Dergisi*, S.153, Ankara, Temmuz-Aralık 2007, ss.142-199.

YÜKSEL, Ahmet Turan, "Yakın Doğu'da Ticaret Merkezleri ve Panayırlar", *NEÜİFD*, C.5, S.5, Konya, 1994, ss.309-334.

_____, "Türk-İslâm Medeniyetinde Vakıfların Yeri ve Önemi", *NEÜİFD*, C.13, S.13, Konya, 2002, ss.47-54.

Tezler

YILMAZ, Naci, *1930-1946 Döneminde Türk Bankacılık Tarihi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 2007.

D. Gazeteler

Akşam, "Esnaf Bankası Bir Kısım Memurlara İzin Verildi", 25 Ekim 1934, s.3.

Akşam, "Esnaf Bankası Genel Heyeti Dün Toplandı", 10 Temmuz 1935, s.3.

Akşam, "Esnaf Bankası Hissedarlar Cumartesi Toplanıyorlar", 15 Ocak 1935, s.2.

Akşam, "Esnaf Bankası İşi", 21 Eylül 1935, s.2.

Akşam, "Esnaf Bankası Kapandı", 1 Mart 1935, s.5.

Akşam, "Esnaf Bankası Meselesi", 9 Mayıs 1934, s.1-2.

Akşam, "Esnaf Bankası Meselesi", 9 Mayıs 1934, s.1-2.

Akşam, "Esnaf Bankası Umumi Heyeti Dün Toplandı", 9 Nisan 136, s.5.

Akşam, "Esnaf Bankası", 9 Mart 1930, s.3.

Akşam, "Esnaf Bankası", 10 Kasım 1931, s.3.

Akşam, "Esnaf Bankası", 28 Mart 1932, s.3.

Akşam, "Esnaf Bankası", 5 Mayıs 1933, s.3.

Akşam, "Esnaf Bankası", 10 Şubat 1935, s.2.

Akşam, "Esnaf Bankası", 22 Nisan 1935, s.3.

Akşam, "Esnaf Bankası", 12 Ağustos 1935, s.3.

Akşam, "Esnaf Bankası", 18 Ekim 1935, s.3.

Akşam, "Esnaf Bankası", 16 Haziran 1936, s.3.

Akşam, "Fırka İdare Heyeti Reisliği", 14 Temmuz 1934, s.1.

Akşam, "Muhiddin Bey: Yapılan Gürültü Bir Bardak Suda Fırtınadır Diyor", 19 Nisan 1934, s.1-2.

Akşam, "Şehir Meclisi", 19 Şubat 1935, s.4.

Borsa La Bourse, 13 Ağustos 1931, s.2.

Borsa La Bourse, 02 Ocak 1933, s.2.

Borsa La Bourse, 02 Ocak 1934, s.2.

Borsa La Bourse, 02 Ocak 1935, s.2.

Borsa La Bourse, 29 Nisan 1935, s.2.

Cumhuriyet, "Ayakkabıcılar Kooperatifi Hakkında Bir Şikâyet", 5 Mayıs 1930, s.4.

Cumhuriyet, "Banka İşi Şehir meclisinde", 8 Mayıs 1934, s.6.

Cumhuriyet, "Belediyenin Açtığı Hakaret Davası", 11 Temmuz 1934, s.2.

Cumhuriyet, "Davalar Bitti", 24 Ağustos 1934, s.4.

Cumhuriyet, "Esnaf Bankası Alakadarların Adliyede İfadeleri Alınıyor", 6 Mayıs 1934, s.2.

Cumhuriyet, "Esnaf Bankası Fena Vaziyette mi?", 4 Nisan 1933, s.2.

Cumhuriyet, "Esnaf Bankası Hesapları", 27 Nisan 1934, s.1-8.

Cumhuriyet, "Esnaf Bankası İşi Mecliste", 25 Nisan 1934, s.2.

Cumhuriyet, "Esnaf Bankası İşi Ne Olacak?" 4 Mayıs 1934, s.2.

Cumhuriyet, "Esnaf Bankası İşi Son Safhada", 29 Temmuz 1934, s.2.

Cumhuriyet, "Esnaf Bankası İşi", 15 Mayıs 1934, s.1-4.

Cumhuriyet, "Esnaf Bankası İşi, 31 Mayıs 1934, s.1-2.

Cumhuriyet, "Esnaf Bankası İşi", 19 Haziran 1935, s.1.

Cumhuriyet, "Esnaf Bankası Ne Halde?", 13 Nisan 1933, s.1-6.

Cumhuriyet, "Esnaf Bankası Sermayesini 500 Bin Liraya İblağ Etmeye Karar Verdi", 30 Mayıs 1929, s.2.

Cumhuriyet, "Esnaf Bankası Tahkikatı Nihayet İkmal Olundu", 17 Ekim 1934, s.1-5.

Cumhuriyet, "Esnaf Bankası Tahkikatı", 14 Mayıs 1934, s.1-6.

Cumhuriyet, "Esnaf Bankası Tahkikatı", 15 Temmuz 1934, s.2.
Cumhuriyet, "Esnaf Bankası Tahkikatı", 21 Ağustos 1934, s.1.
Cumhuriyet, "Esnaf Bankası Tasfiye Edilecek", 1 Mart 1935, s.1-5.
Cumhuriyet, "Esnaf Bankası Umumi Heyeti Toplandı", 5 Mayıs 1936, s.3.
Cumhuriyet, "Esnaf Bankası Umumi Heyeti", 8 Haziran 1939, s.4.
Cumhuriyet, "Esnaf Bankası", 11 Mayıs 1934, s.1-4.
Cumhuriyet, "Esnaf Bankası", 11 Mayıs 1934, s.1-4.
Cumhuriyet, "Esnaf Bankasından Çıkan Neşriyat Davası", 3 Temmuz 1934, s.4.
Cumhuriyet, "Esnaf Bankasının Tasfiyesi Kararlaştı", 19 Şubat 1935, s.5.
Cumhuriyet, "Faik Bey Ankara'ya Niçin Gitmiş?", 6 Mayıs 1934, s.2.
Cumhuriyet, "Faik Bey Hesap Verecek", 12 Mayıs 1934, s.1-2.
Cumhuriyet, "Faik Beyin bir mektubu", 15 Mayıs 1934, s.4.
Cumhuriyet, "Halk Fırkası İdare Reisliklerinde Tebeddülat", 14 Temmuz 1934, s.1.
Cumhuriyet, "İstanbul Esnaf Bankası", 7 Nisan 1932, s.6.
Cumhuriyet, "M. Volfun Bir Tekzibi", 9 Mayıs 1934, s.6.
Cumhuriyet, "Milliyet Aleyhine Açılan Davalar", 14 Ağustos 1934, s.2.
Cumhuriyet, "Milliyet Aleyhine Açılan Davalar", 19 Ağustos 1934, s.2.
Cumhuriyet, "Milliyet Gazetesi Aleyhindeki davalar", 25 Temmuz 1934, s.5.
Cumhuriyet, "Muhittin Bey'in Açtığı Dava", 5 Ağustos 1934, s.2.
Cumhuriyet, "Şehir Meclisi İçtimaa Çağrıldı", 3 Mayıs 1934, s.3.
Cumhuriyet, "Şehir Meclisi İçtimaı", 7 Mayıs 1934, s.1-4.
Cumhuriyet, "Şehir Meclisi İçtimaı", 7 Mayıs 1934, s.1-4.
Cumhuriyet, "Şehir Meclisinde Dünkü Fırtına", 9 Mayıs 1934, s.1-6.
Cumhuriyet, "Şehir Meclisinde Fırtına", 18 Mart 1933, s.6.
Cumhuriyet, "Vali Bey'in Açtığı Dava", 15 Temmuz 1934, s.3.
Cumhuriyet, "Vali Bey'in Açtığı Davalar", 29 Temmuz 1934, s.5.
Cumhuriyet," Esnaf Bankası", 1 Mayıs 1932, s.4.
Haber, ""Milletin Mali Deniz" Deyip Yemişler!", 18 Nisan 1934, s.1-7.
Haber, "400.000 Lirayı Kimler "Deve" Yapmış?", 16 Nisan 1934, s.7.
Haber, "Banka Tahkikatı Neticelendi", 17 Ekim 1934, s.3.
Haber, "Bankayı Bu Hale Sokanları Tel'in Ediyorum" 17 Nisan 1934, s.7.
Haber, "Belediye Reisi Bu Sabah İstanbul'a Geldi", 30 Nisan 1934, s.1.
Haber, "Bir Bardak Suda Çıkan Fırtınanın Dalgaları", 9 Mayıs 1934, s.1-2.

Haber, "Esnaf Bankası Faciası", 5 Haziran 1935, s.3.

Haber, "Esnaf Bankası İşi Bugün de Konuşulacak mı?", 10 Mayıs 1934, s.2.

Haber, "Esnaf Bankası İşi C.H.F Grubunda", 23 Nisan 1934, s.1-2.

Haber, "Esnaf Bankası İşi Saat 15'te Görüşülecek", 24 Nisan 1934, s.1-2.

Haber, "Esnaf Bankası İşi Tabii Mecrasında", 28 Nisan 1934, s.1.

Haber, "Esnaf Bankası İşi Tahkikat Devresinde", 29 Nisan 1934, s.1-8.

Haber, "Esnaf Bankası Müdürü Şiddetle Tenkit Ediliyor", 14 Mayıs 1934, s.1-2.

Haber, "Esnaf Bankası Ne Kadar Borç Verebilecek?", 13 Mart 1935, s.3.

Haber, "Esnaf Bankası Rezaleti Büyük Millet Meclisinde", 26 Nisan 1934, s.1-2.

Haber, "Esnaf Bankası Tahkikatı", 11 Temmuz 1934, s.3.

Haber, "Esnaf Bankası Tahkikatı", 8 Ağustos 1934, s.3.

Haber, "Esnaf Bankası Tahkikatı", 21 Ağustos 1934, s.3.

Haber, "Esnaf Bankası Tasfiye Edilecek", 19 Şubat 1935, s.4.

Haber, "Esnaf Bankası", 2 Ağustos 1936, s.3.

Haber, "Esnaf Bankası", 6 Mayıs 1939, s.2.

Haber, "Esnaf Bankasında 102 Bin Lira Usulsüz Sarfolunmuş", 18 Haziran 1935, s.1.

Haber, "Esnaf Bankasının Tasfiyesi", 18 Mayıs 1939, s.2.

Haber, "İstanbul CHF Reisi Cevdet Kerim Bey Değişti", 13 Temmuz 1934, s.1.

Haber, "İstanbul Trakya Mıntıkasına İlhak Edecek mi?", 25 Nisan 1934, s.1.

Haber, "Mecliste", 11 Mayıs 1934, s.1-2.

Haber, "Meğer İşin Esası Talihsizlikte İmiş!",13 Mayıs 1934, s.1-2.

Haber, "Milliyet Aleyhine Açılan Belediye Davası Sukut Etti", 24 Ağustos 1934, s.3.

Haber, "Milliyetin Davası", 3 Temmuz 1934, s.3.

Haber, "Muhittin Bey Tarafından Ethem İzzet Bey Aleyhine Açılan Davaya Bakıldı", 15 Temmuz 1934, s.3.

Haber, "Muhittin Bey'in Açtığı Davada Ethem İzzet Bey Tarziye Verdi", 14 Ağustos 1934, s.3.

Haber, "Muhittin Bey'in Açtığı Davaya Dün Üçüncü Cezada Devam Edildi", 29 Temmuz 1934, s.3.

Haber, "Muhittin Bey'in Milliyet Gazetesi Aleyhine Açtığı Davaya Dün Bakıldı, 5 Ağustos 1934, s.3.

Haber, "Son Söz İstanbul Şehir Meclisine Kaldı", 27 Nisan 1934, s.1-7.

Haber, "Şehir Meclisi Gelecek Salı Günü Toplanıyor", 1 Mayıs 1934, s.1.

Haber, Halk Bankası İstanbul Şubesi Perşembeye Açılıyor, 26 Kasım 1938, s.2.

Hâkimiyet-i Milliye, "Esnaf Bankası Açıldı", 15 Haziran 1926, s.2.

Hakimiyeti Milliye, "Esnaf Bankası Meselesi", 9 Mayıs 1934, s.3-4.

Hakimiyeti Milliye, "Esnaf Bankası", 30 Mayıs 1929, s.1.

Kurun, "Esnaf Bankası İşi Devlet Şurasında Konuşuluyor", 18 Haziran 1935, s.1.

Kurun, "Esnaf Bankası Ne Olacak?", 19 Şubat 1935, s.3.

Kurun, "Esnaf Bankasında", 9 Nisan 1936, s.3.

Kurun, "Tasfiye", 1 Mart 1935, s.3.

Kurun, 9 Nisan 1935, s.10.

Milliyet, "400 Bin Lira Meselesi", 20 Nisan 1934, s.1-7

Milliyet, "Alaiyeli Mahmut Bey Volf İşini İzah Ediyor", 14 Mayıs 1934, s.1-7.

Milliyet, "Belediye Reisi Bugün Ne Diyecek, Meclis Ne Yapacak?", 8 Mayıs 1934, s.6.

Milliyet, "Bir İhtilaf", 1 Nisan 1931, s.3.

Milliyet, "Esnaf Bankası Hadisesi", 6 Ağustos 1934, s.3.

Milliyet, "Esnaf Bankası Heyeti Umumiye İçtimaı", 19 Şubat 1932, s.3.

Milliyet, "Esnaf Bankası İşi Fırka Grubunda", 25 Nisan 1934, s.1-7.

Milliyet, "Esnaf Bankası İşi", 26 Nisan 1934, s.1.

Milliyet, "Esnaf Bankası Meselesi", 28 Nisan 1934, s.1-5.

Milliyet, "Esnaf Bankası Nizamnamesi", 23 Aralık 1932, s.3.

Milliyet, "Esnaf Bankası Rezaleti", 18 Nisan 1934, s.1-7.

Milliyet, "Esnaf Bankası Suiistimal Tahkikatı", 23 Nisan 1934, s.1-6.

Milliyet, "Esnaf Bankası Suiistimali", 17 Ekim 1934, s.3.

Milliyet, "Esnaf Bankası Tahkikatı", 25 Mayıs 1934, s.1-4.

Milliyet, "Esnaf Bankası Tahkikatı", 4 Temmuz 1934, s.1-3.

Milliyet, "Esnaf Bankası Tarih Oldu", 1 Mart 1935, s.3.

Milliyet, "Esnaf Bankası Tasfiyesi İstenecek Hale Geldi", 13 Nisan 1933, s.1-5.

Milliyet, "Esnaf Bankası", 30 Mayıs 1929, s.1.

Milliyet, "Esnaf Bankası", 9 Mart 1930, s.6.

Milliyet, "Esnaf Bankası", 20 Aralık 1930, s.3.

Milliyet, "Esnaf Bankasında İçtima", 21 Mart 1930, s.6.

Milliyet, "Esnaf Bankasının Faaliyetleri", 18 Mart 1930, s.3.

Milliyet, "Faik Bey Dün Müddeiumumilikte Dinlendi", 13 Mayıs 1934, s.1-7.

Milliyet, “Fırka Grubu Bugün Toplanıyor”, 24 Nisan 1934, s.1-5.

Milliyet, “İflasa Doğru”, 21 Nisan 1934, s.1-5.

Milliyet, “İstanbul Esnaf Bankası”, 7 Temmuz 1929, s.4.

Milliyet, “M. Volf’un Mektubu”, 10 Mayıs 1934, s.4., 1934, s.10.

Milliyet, “Mahut Hadise”, 25 Nisan 1934, s.1-7.

Milliyet, “Mesuller Derhal Meydana Çıkmalı!”, 17 Nisan 1934, s.1-7.

Milliyet, “Muhiddin Bey Aleyhine Dava Açılmıştır”, 16 Mayıs 1934, s.1-7.

Milliyet, “Muhiddin Bey Aleyhine Dava Açılmıştır”, 16 Mayıs 1934, s.1-7.

Milliyet, “Müddeiumumiliğe İhbarlar!” 19 Nisan 1934, s.1-6.

Milliyet, “Şehir Meclisi Beklenen İçtimaını Yaptı”, 9 Mayıs 1934, s.1-6.

Milliyet, “Şehir Meclisi Salı Günü Toplanacak”, 1 Mayıs 1934, s.1-5.

Milliyet, “Şehir Meclisi Yarın Beklenen Toplanmayı yapacak”, 7 Mayıs 1934, s.1-5.

Milliyet, “Tahkikat İlerliyor”, 29 Nisan 1934, s.1-4.

Milliyet, “Vilayet İstenen Cevabı Verdi”, 22 Nisan 1934, s.1-7.

Son Posta, “Bankanın Borçluları Mahkemeye Verildiler”, 20 Nisan 1934, s.1-11.

Son Posta, “Belediyenin Açtığı Dava”, 26 Haziran 1934, s.2.

Son Posta, “Belediyenin Davası”, 24 Ağustos 1934, s.2.

Son Posta, “Belediyenin ve Valinin Davası”, 29 Temmuz 1934, s.2.

Son Posta, “Bu 400 Bin Lira Geri Alınmalıdır”, 17 Nisan 1934, s.1-9.

Son Posta, “Esnaf Bankası Esaslı Şekilde Takviyesi Düşünülüyor”, 22 Şubat 1932, s.2.

Son Posta, “Esnaf Bankası İş Yapamıyor”, 19 Nisan 1934, s.1-15.

Son Posta, “Esnaf Bankası İşi Şehir Meclisinde”, 19 Şubat 1935, s.2.

Son Posta, “Esnaf Bankası İşi”, 24 Nisan 1934, s.2.

Son Posta, “Esnaf Bankası İşi”, 26 Nisan 1934, s.1-13.

Son Posta, “Esnaf Bankası İşi”, 21 Eylül 1935, s.6.

Son Posta, “Esnaf Bankası Kalıyor”, 9 Mayıs 1934, s.2-11.

Son Posta, “Esnaf Bankası Mallarına Haciz Kondu”, 29 Nisan 1934, s.1-8.

Son Posta, “Esnaf Bankası Meselesi”, 18 Nisan 1934, s.11.

Son Posta, “Esnaf Bankası”, 26 Nisan 1933, s.2.

Son Posta, “Esnaf Bankası”, 30 Nisan 1933, s.2.

Son Posta, “Esnaf Bankası”, 28 Haziran 1935, s.10.

Son Posta, “Esnaf Bankasına Ait Adli Tahkikat Bitiyor”, 16 Mayıs 1934, s.2.

Son Posta, "Esnaf Bankasında", 21 Ocak 1932, s.2.

Son Posta, "Esnaf Bankasında", 28 Ağustos 1935, s.2.

Son Posta, "Esnaf Bankasının Akıbeti", 30 Nisan 1934, s.1-8.

Son Posta, "Esnaf Bankasının Paraları Nerede?" 22 Nisan 1934, s.1-9.

Son Posta, "Esnaf Bankasının Tasfiyesi Başlıyor", 1 Mart 1935, s.2.

Son Posta, "Müddeiumumiliğe İki İhbar Mektubu Geldi", 19 Nisan 1934, s.1-15.

Son Posta, "Tahkikat En Mühim Safhada", 23 Nisan 1934, s.1.

Son Posta, "Vali Bey Dün Geldi", 1 Mayıs 1934, s.2.

Son Posta, "Vali Bey'in ve Belediyenin Davası", 25 Temmuz 1934, s.2.

Son Telgraf, "Eski Esnaf Bankasının Senelik Toplantısı Yapılamadı", 6 Mayıs 1939, s.2.

Son Telgraf, "Esnafa Yardım", 9 Ekim 1937, s.3.

Tan, "Küçük Haberler", 28 Ağustos 1935, s.2.

Ulus, "Esnaf Bankası Genel Kurulunda", 10 Temmuz 1935, s.3.

Ulus, "Esnaf Bankası Tasfiye Ediliyor", 28 Şubat 1935, s.3.

Ulus, "Esnaf Bankası Toplantısı", 1 Mart 1935, s.3.

Ulus, "Esnaf Bankasında", 31 Temmuz 1935, s.3.

Ulus, "İstanbul Umumi Meclisinin Dünkü Toplantısı", 19 Şubat 1935, s.3.

Vakit, "Alman İddiasında Israr Ediyor", 6 Ağustos 1931, s.3.

Vakit, "Ayakkabıcılar Kooperatifi", 21 Kasım 1931, s.3.

Vakit, "Belediye Hesabını Bilmiyor muymuş?", 4 Nisan 1933, s.1-6.

Vakit, "Belediye Meclisi Toplandı", 20 Ocak 1930, s.3.

Vakit, "Belediye-Milliyet Davasına Dün Devam Edildi", 19 Ağustos 1934, s.3.

Vakit, "Belediyenin Davası", 26 Haziran 1934, s.4.

Vakit, "Belediyenin Milliyet Gazetesi Aleyhindeki Davası da Sukut Etti", 24 Ağustos 1934, s.3.

Vakit, "Bir Bardak Suda Fırtına mı?", 20 Nisan 1934, s.1-10.

Vakit, "Bir Sanat Dedikodusu", 18 Temmuz 1931, s.1-2.

Vakit, "Cevdet Kerim Beye Ankara'da Vazife Verildi", 14 Temmuz 1934, s.1.

Vakit, "Emanette", 30 Ocak 1930, s.4.

Vakit, "Esnaf Bankası İşi Ne Suretle Ortaya Çıkarıldı", 17 Nisan 1934, s.1-6.

Vakit, "Esnaf Bankası İşinden Çıkan Dava", 3 Temmuz 1934, s.3.

Vakit, "Esnaf Bankası Kongresi", 21 Ocak 1930, s.1.

Vakit, "Esnaf Bankası Mesuller Kimlerdir?", 25 Nisan 1934, s.1-10.

Vakit, "Esnaf Bankası Rezaleti", 19 Nisan 1934, s.1-6.

Vakit, "Esnaf Bankası Rezaletinde Son Safha", 22 Nisan 1934, s.1-6.

Vakit, "Esnaf Bankası Suiistimal Tahkikatı Devam Ediyor", 21 Nisan 1934, s.1-5.

Vakit, "Esnaf Bankası Suiistimalinin Mesulleri Tecziye Edilecektir", 27, Nisan 1934, s.1-7.

Vakit, "Esnaf Bankası Tahkikatı Neticelendi", 17 Ekim 1934, s.1.

Vakit, "Esnaf Bankası Tahkikatı", 3 Mayıs 1934, s.1.

Vakit, "Esnaf Bankası Tahkikatı", 9 Eylül 1934, s.4.

Vakit, "Esnaf Bankası Umumi Heyeti Beş Kişiyle Nihayet Toplanabildi", 8 Haziran 1939, s.2.

Vakit, "Esnaf Bankası", 30 Mayıs 1929, s.1.

Vakit, "Esnaf Bankası", 21 Ocak 1930, s.3.

Vakit, "Esnaf Bankası", 24 Ocak 1930, s.3.

Vakit, "Esnaf Bankasında Yeni Heyet", 1 Mayıs 1933, s.3.

Vakit, "Heykelleri Yapan Kim?", 3 Ağustos 1931, s.3.

Vakit, "Kapısız Dükkân", 11 Şubat 1930, s.3.

Vakit, "Müddeiumumilikte Esnaf Bankası Hakkındaki Tahkikat İlerliyor", 23 Nisan 1934, s.1-10.

Vakit, "Müsabaka Teklifine Heykeltraşlar Ne Cevap Veriyorlar?", 4 Ağustos 1931, s.3.

Vakit, "Şehir Meclisinde Görülmemiş Bir Celse", 9 Mayıs 1934, s.1-10.

Vakit, "Şehir Meclisinde Hararetli Bir Müzakere", 13 Nisan 1933, s.4.

Vakit, "Vali Bey'in Açtığı Dava", 5 Ağustos 1934, s.9.

Vakit, "Vali Bey'in Açtığı Hakaret Davası Başladı", 15 Temmuz 1934, s.1-10.

Vakit, "Vali Bey'in Açtığı Hakaret Davası", 14 Ağustos 1934, s.3.

Vakit, "Vali Değiştirilmiyor!", 24 Nisan 1934, s.1-2.

Vakit, "Vali Dün Geldi", 1 Mayıs 1934, s.1-2.

Vakit, "Yüksek Mevki Sahibi Olan Esrarengiz Suçlu Kim?", 25 Temmuz 1934, s.4-6.

Vakit, Milliyet Aleyhine Açılan Dava", 29 Temmuz 1934, s.1-10.

Yarın, "Belediyede", 30 Ocak 1930, s.2.

Yarın, "Esnaf Bankası İcraya mı Müracaat Etti", 8 Mayıs 1931, s.5.

Zaman, "Esnaf Bankası İşi", 21 Haziran 1935, s.3.

Editör:
Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Hakkı Çağıran

Beslenme ve Diyetetik

Alanında Uluslararası Araştırmalar II

EĞİTİM
yayınevi

BESLENME VE DİYETETİK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR II

Editör: Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Hakkı Çağıran

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-70-7
1. Baskı, Nisan 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

BESLENME VE DİYETETİK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR II
Editör: Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Hakkı Çağıran
IV+170 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-70-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Antarianto, R. D., Kadharusman, M. M., Wijaya, S., & Hardiny, N. S. (2023). The Impact of Prolonged and Intermittent Fasting on PGC-1α, Oct-4, and CK-19 Liver Gene Expression. *Curr Aging Sci*, *16*(1), 49-55. https://doi.org/10.2174/1874609815666220627155337

Bai, M., Wang, Y., Han, R., Xu, L., Huang, M., Zhao, J., Lin, Y., Song, S., & Chen, Y. (2021). Intermittent caloric restriction with a modified fasting-mimicking diet ameliorates autoimmunity and promotes recovery in a mouse model of multiple sclerosis. *J Nutr Biochem*, *87*, 108493. https://doi.org/10.1016/j.jnutbio.2020.108493

Baik, S. H., Rajeev, V., Fann, D. Y., Jo, D. G., & Arumugam, T. V. (2020). Intermittent fasting increases adult hippocampal neurogenesis. *Brain Behav*, *10*(1), e01444. https://doi.org/10.1002/brb3.1444

Berthoud, H. R. (2004). Mind versus metabolism in the control of food intake and energy balance. *Physiol Behav*, *81*(5), 781-793. https://doi.org/10.1016/j.physbeh.2004.04.034

Caffa, I., Spagnolo, V., Vernieri, C., Valdemarin, F., Becherini, P., Wei, M., Brandhorst, S., Zucal, C., Driehuis, E., Ferrando, L., Piacente, F., Tagliafico, A., Cilli, M., Mastracci, L., Vellone, V. G., Piazza, S., Cremonini, A. L., Gradaschi, R., Mantero, C., Passalacqua, M., Ballestrero, A., Zoppoli, G., Cea, M., Arrighi, A., Odetti, P., Monacelli, F., Salvadori, G., Cortellino, S., Clevers, H., De Braud, F., Sukkar, S. G., Provenzani, A., Longo, V. D., & Nencioni, A. (2020). Fasting-mimicking diet and hormone therapy induce breast cancer regression. *Nature*, *583*(7817), 620-624. https://doi.org/10.1038/s41586-020-2502-7

Calcagno, M., Kahleova, H., Alwarith, J., Burgess, N. N., Flores, R. A., Busta, M. L., & Barnard, N. D. (2019). The Thermic Effect of Food: A Review. *J Am Coll Nutr*, *38*(6), 547-551. https://doi.org/10.1080/07315724.2018.1552544

Chaix, A., & Zarrinpar, A. (2015). The effects of time-restricted feeding on lipid metabolism and adiposity. *Adipocyte*, *4*(4), 319-324. https://doi.org/10.1080/21623945.2015.1025184

Chaix, A., Zarrinpar, A., Miu, P., & Panda, S. (2014). Time-restricted feeding is a preventative and therapeutic intervention against diverse nutritional challenges. *Cell Metab*, *20*(6), 991-1005. https://doi.org/10.1016/j.cmet.2014.11.001

Chaudhri, O., Small, C., & Bloom, S. (2006). Gastrointestinal hormones regulating appetite. *Philos Trans R Soc Lond B Biol Sci*, *361*(1471), 1187-1209. https://doi.org/10.1098/rstb.2006.1856

Cignarella, F., Cantoni, C., Ghezzi, L., Salter, A., Dorsett, Y., Chen, L., Phillips, D., Weinstock, G. M., Fontana, L., Cross, A. H., Zhou, Y., & Piccio, L. (2018). Intermittent Fasting Confers Protection in CNS Autoimmunity by Altering the Gut Microbiota. *Cell Metab*, *27*(6), 1222-1235.e1226. https://doi.org/10.1016/j.cmet.2018.05.006

Clifton, K. K., Ma, C. X., Fontana, L., & Peterson, L. L. (2021). Intermittent fasting in the prevention and treatment of cancer. *CA Cancer J Clin*, *71*(6), 527-546. https://doi.org/10.3322/caac.21694

Dallacker, M., Hertwig, R., & Mata, J. (2018). The frequency of family meals and nutritional health in children: a meta-analysis. *Obes Rev*, *19*(5), 638-653. https://doi.org/10.1111/obr.12659

Di Biase, S., Lee, C., Brandhorst, S., Manes, B., Buono, R., Cheng, C. W., Cacciottolo, M., Martin-Montalvo, A., de Cabo, R., Wei, M., Morgan, T. E., & Longo, V. D. (2016). Fasting-Mimicking Diet Reduces HO-1 to Promote T Cell-Mediated Tumor Cytotoxicity. *Cancer Cell*, *30*(1), 136-146. https://doi.org/10.1016/j.ccell.2016.06.005

Emsley, R., Asmal, L., Chiliza, B., du Plessis, S., Carr, J., Kidd, M., Malhotra, A. K., Vink, M., & Kahn, R. S. (2015). Changes in brain regions associated with food-intake regulation, body mass and metabolic profiles during acute antipsychotic treatment in first-episode schizophrenia. *Psychiatry Res*, *233*(2), 186-193. https://doi.org/10.1016/j.pscychresns.2015.06.014

Erlanson-Albertsson, C. (2005). Appetite regulation and energy balance. *Acta Paediatr Suppl*, *94*(448), 40-41. https://doi.org/10.1111/j.1651-2227.2005.tb02128.x

Hastings, M., O'Neill, J. S., & Maywood, E. S. (2007). Circadian clocks: regulators of endocrine and metabolic rhythms. *J Endocrinol*, *195*(2), 187-198. https://doi.org/10.1677/joe-07-0378

Henderson, Z. B., Fox, J. R. E., Trayner, P., & Wittkowski, A. (2019). Emotional development in eating disorders: A qualitative metasynthesis. *Clin Psychol Psychother*, *26*(4), 440-457. https://doi.org/10.1002/cpp.2365

Hua, L., Feng, B., Huang, L., Li, J., Luo, T., Jiang, X., Han, X., Che, L., Xu, S., Lin, Y., Fang, Z., Wu, D., & Zhuo, Y. (2020). Time-restricted feeding improves the reproductive function of female mice via liver fibroblast growth factor 21. *Clin Transl Med*, *10*(6), e195. https://doi.org/10.1002/ctm2.195

Jamshed, H., Beyl, R. A., Della Manna, D. L., Yang, E. S., Ravussin, E., & Peterson, C. M. (2019). Early Time-Restricted Feeding Improves 24-Hour Glucose Levels and Affects Markers of the Circadian Clock, Aging, and Autophagy in Humans. *Nutrients*, *11*(6). https://doi.org/10.3390/nu11061234

Kahleova, H., Lloren, J. I., Mashchak, A., Hill, M., & Fraser, G. E. (2017). Meal Frequency and Timing Are Associated with Changes in Body Mass Index in Adventist Health Study 2. *J Nutr*, *147*(9), 1722-1728. https://doi.org/10.3945/jn.116.244749

Kanikowska, D., Kanikowska, A., Swora-Cwynar, E., Grzymisławski, M., Sato, M., Bręborowicz, A., Witowski, J., & Korybalska, K. (2021). Moderate Caloric Restriction Partially Improved Oxidative Stress Markers in Obese Humans. *Antioxidants (Basel)*, *10*(7). https://doi.org/10.3390/antiox10071018

Koemel, N. A., Senior, A. M., Dissanayake, H. U., Ross, J., McMullan, R. L., Kong, Y., Phang, M., Hyett, J., Raubenheimer, D., Gordon, A., Simpson, S. J., & Skilton, M. R. (2022). Maternal dietary fatty acid composition and newborn epigenetic aging-a geometric framework approach. *Am J Clin Nutr*, *115*(1), 118-127. https://doi.org/10.1093/ajcn/nqab318

Kroemer, G., Mariño, G., & Levine, B. (2010). Autophagy and the integrated stress response. *Mol Cell*, *40*(2), 280-293. https://doi.org/10.1016/j.molcel.2010.09.023

Laeger, T., Metges, C. C., & Kuhla, B. (2010). Role of beta-hydroxybutyric acid in the central regulation of energy balance. *Appetite*, *54*(3), 450-455. https://doi.org/10.1016/j.appet.2010.04.005

Lee, I. H., Cao, L., Mostoslavsky, R., Lombard, D. B., Liu, J., Bruns, N. E., Tsokos, M., Alt, F. W., & Finkel, T. (2008). A role for the NAD-dependent deacetylase Sirt1 in the regulation of autophagy. *Proc Natl Acad Sci U S A*, *105*(9), 3374-3379. https://doi.org/10.1073/pnas.0712145105

Li, C., Xing, C., Zhang, J., Zhao, H., Shi, W., & He, B. (2021). Eight-hour time-restricted feeding improves endocrine and metabolic profiles in women with anovulatory polycystic ovary syndrome. *J Transl Med*, *19*(1), 148. https://doi.org/10.1186/s12967-021-02817-2

Li, C., Zhang, H., Wu, H., Li, R., Wen, D., Tang, Y., Gao, Z., Xu, R., Lu, S., Wei, Q., Zhao, X., Pan, M., & Ma, B. (2023). Intermittent fasting reverses the declining quality of aged oocytes. *Free Radic Biol Med*, *195*, 74-88. https://doi.org/10.1016/j.freeradbiomed.2022.12.084

Liu, S., Zeng, M., Wan, W., Huang, M., Li, X., Xie, Z., Wang, S., & Cai, Y. (2023). The health-promoting effects and the mechanism of intermittent fasting. *J Diabetes Res*, *2023*, 4038546. https://doi.org/10.1155/2023/4038546

Liu, Z., Dai, X., Zhang, H., Shi, R., Hui, Y., Jin, X., Zhang, W., Wang, L., Wang, Q., Wang, D., Wang, J., Tan, X., Ren, B., Liu, X., Zhao, T., Wang, J., Pan, J., Yuan, T., Chu, C., Lan, L., Yin, F., Cadenas, E., Shi, L., Zhao, S., & Liu, X. (2020). Gut microbiota mediates intermittent-fasting alleviation of diabetes-induced cognitive impairment. *Nat Commun*, *11*(1), 855. https://doi.org/10.1038/s41467-020-14676-4

Ma, Y., Bertone, E. R., Stanek, E. J., 3rd, Reed, G. W., Hebert, J. R., Cohen, N. L., Merriam, P. A., & Ockene, I. S. (2003). Association between eating patterns and obesity in a free-living US adult population. *Am J Epidemiol*, *158*(1), 85-92. https://doi.org/10.1093/aje/kwg117

Madsbad, S. (2014). The role of glucagon-like peptide-1 impairment in obesity and potential therapeutic implications. *Diabetes Obes Metab*, *16*(1), 9-21. https://doi.org/10.1111/dom.12119

Maniaci, G., La Cascia, C., Giammanco, A., Ferraro, L., Chianetta, R., Di Peri, R., Sardella, Z., Citarrella, R., Mannella, Y., Larcan, S., Montana, S., Mirisola, M. G., Longo, V., Rizzo, M., & La Barbera, D. (2020). Efficacy of a fasting-mimicking diet in functional therapy for depression: A randomised controlled pilot trial. *J Clin Psychol*, *76*(10), 1807-1817. https://doi.org/10.1002/jclp.22971

Marliss, E. B., Aoki, T. T., Unger, R. H., Soeldner, J. S., & Cahill, G. F., Jr. (1970). Glucagon levels and metabolic effects in fasting man. *J Clin Invest*, *49*(12), 2256-2270. https://doi.org/10.1172/jci106445

Matenchuk, B. A., Mandhane, P. J., & Kozyrskyj, A. L. (2020). Sleep, circadian rhythm, and gut microbiota. *Sleep Med Rev*, *53*, 101340. https://doi.org/10.1016/j.smrv.2020.101340

Melkani, G. C., & Panda, S. (2017). Time-restricted feeding for prevention and treatment of cardiometabolic disorders. *J Physiol*, *595*(12), 3691-3700. https://doi.org/10.1113/jp273094

Mihaylova, M. M., Cheng, C. W., Cao, A. Q., Tripathi, S., Mana, M. D., Bauer-Rowe, K. E., Abu-Remaileh, M., Clavain, L., Erdemir, A., Lewis, C. A., Freinkman, E., Dickey, A. S., La Spada, A. R., Huang, Y., Bell, G. W., Deshpande, V., Carmeliet, P., Katajisto, P., Sabatini, D. M., & Yilmaz Ö, H. (2018). Fasting activates fatty acid oxidation to enhance intestinal stem cell function during homeostasis and aging. *Cell Stem Cell*, *22*(5), 769-778.e764. https://doi.org/10.1016/j.stem.2018.04.001

Mihaylova, M. M., & Shaw, R. J. (2011). The AMPK signalling pathway coordinates cell growth, autophagy and metabolism. *Nat Cell Biol*, *13*(9), 1016-1023. https://doi.org/10.1038/ncb2329

Moore, R. Y. (1983). Organization and function of a central nervous system circadian oscillator: the suprachiasmatic hypothalamic nucleus. *Fed Proc*, *42*(11), 2783-2789.

Morris, C. J., Aeschbach, D., & Scheer, F. A. (2012). Circadian system, sleep and endocrinology. *Mol Cell Endocrinol*, *349*(1), 91-104. https://doi.org/10.1016/j.mce.2011.09.003

Morris, M. J., Beilharz, J. E., Maniam, J., Reichelt, A. C., & Westbrook, R. F. (2015). Why is obesity such a problem in the 21st century? The intersection of palatable food, cues and reward pathways, stress, and cognition. *Neurosci Biobehav Rev*, *58*, 36-45. https://doi.org/10.1016/j.neubiorev.2014.12.002

Nieuwenhuizen, W. F., Weenen, H., Rigby, P., & Hetherington, M. M. (2010). Older adults and patients in need of nutritional support: review of current treatment options and factors influencing nutritional intake. *Clin Nutr*, *29*(2), 160-169. https://doi.org/10.1016/j.clnu.2009.09.003

Ojo, O. (2019). Dietary intake and type 2 diabetes. *Nutrients*, *11*(9). https://doi.org/10.3390/nu11092177

Palomba, A., Tanca, A., Abbondio, M., Sau, R., Serra, M., Marongiu, F., Fraumene, C., Pagnozzi, D., Laconi, E., & Uzzau, S. (2021). Time-restricted feeding induces Lactobacillus- and Akkermansia-specific functional changes in the rat fecal microbiota. *NPJ Biofilms Microbiomes*, *7*(1), 85. https://doi.org/10.1038/s41522-021-00256-x

Parvaresh, A., Razavi, R., Abbasi, B., Yaghoobloo, K., Hassanzadeh, A., Mohammadifard, N., Safavi, S. M., Hadi, A., & Clark, C. C. T. (2019). Modified alternate-day fasting vs. calorie restriction in the treatment of patients with metabolic syndrome: A randomized clinical trial. *Complement Ther Med*, *47*, 102187. https://doi.org/10.1016/j.ctim.2019.08.021

Patikorn, C., Roubal, K., Veettil, S. K., Chandran, V., Pham, T., Lee, Y. Y., Giovannucci, E. L., Varady, K. A., & Chaiyakunapruk, N. (2021). Intermittent fasting and obesity-related health outcomes: An umbrella review of meta-analyses of randomized clinical trials. *JAMA Netw Open*, *4*(12), e2139558. https://doi.org/10.1001/jamanetworkopen.2021.39558

Patterson, R. E., & Sears, D. D. (2017). Metabolic effects of intermittent fasting. *Annu Rev Nutr*, *37*, 371-393. https://doi.org/10.1146/annurev-nutr-071816-064634

Pedersen, A., Sørensen, C. E., Proctor, G. B., & Carpenter, G. H. (2018). Salivary functions in mastication, taste and textural perception, swallowing and initial digestion. *Oral Dis*, *24*(8), 1399-1416. https://doi.org/10.1111/odi.12867

Phillips, R. J., & Powley, T. L. (2000). Tension and stretch receptors in gastrointestinal smooth muscle: re-evaluating vagal mechanoreceptor electrophysiology. *Brain Res Brain Res Rev*, *34*(1-2), 1-26. https://doi.org/10.1016/s0165-0173(00)00036-9

Rangan, P., Choi, I., Wei, M., Navarrete, G., Guen, E., Brandhorst, S., Enyati, N., Pasia, G., Maesincee, D., Ocon, V., Abdulridha, M., & Longo, V. D. (2019). Fasting-mimicking diet modulates microbiota and promotes intestinal regeneration to reduce inflammatory bowel disease Pathology. *Cell Rep*, *26*(10), 2704-2719.e2706. https://doi.org/10.1016/j.celrep.2019.02.019

Rojas, J. M., & Schwartz, M. W. (2014). Control of hepatic glucose metabolism by islet and brain. *Diabetes Obes Metab*, *16 Suppl 1*(0 1), 33-40. https://doi.org/10.1111/dom.12332

Rui, L. (2014). Energy metabolism in the liver. *Compr Physiol*, *4*(1), 177-197. https://doi.org/10.1002/cphy.c130024

Saini, S. K., Singh, A., Saini, M., Gonzalez-Freire, M., Leeuwenburgh, C., & Anton, S. D. (2022). Time-restricted eating regimen differentially affects circulatory miRNA expression in older overweight adults. *Nutrients*, *14*(9). https://doi.org/10.3390/nu14091843

She, Y., Sun, J., Hou, P., Fang, P., & Zhang, Z. (2021). Time-restricted feeding attenuates gluconeogenic activity through inhibition of PGC-1α expression and activity. *Physiol Behav*, *231*, 113313. https://doi.org/10.1016/j.physbeh.2021.113313

Sohn, J. W. (2015). Network of hypothalamic neurons that control appetite. *BMB Rep*, *48*(4), 229-233. https://doi.org/10.5483/bmbrep.2015.48.4.272

Stark, R., Ashley, S. E., & Andrews, Z. B. (2013). AMPK and the neuroendocrine regulation of appetite and energy expenditure. *Mol Cell Endocrinol*, *366*(2), 215-223. https://doi.org/10.1016/j.mce.2012.06.012

Tan, J., McKenzie, C., Potamitis, M., Thorburn, A. N., Mackay, C. R., & Macia, L. (2014). The role of short-chain fatty acids in health and disease. *Adv Immunol*, *121*, 91-119. https://doi.org/10.1016/b978-0-12-800100-4.00003-9

Templeman, I., Thompson, D., Gonzalez, J., Walhin, J. P., Reeves, S., Rogers, P. J., Brunstrom, J. M., Karagounis, L. G., Tsintzas, K., & Betts, J. A. (2018). Intermittent fasting, energy balance and associated health outcomes in adults: study protocol for a randomised controlled trial. *Trials*, *19*(1), 86. https://doi.org/10.1186/s13063-018-2451-8

Valassi, E., Scacchi, M., & Cavagnini, F. (2008). Neuroendocrine control of food intake. *Nutr Metab Cardiovasc Dis*, *18*(2), 158-168. https://doi.org/10.1016/j.numecd.2007.06.004

Vohra, M. S., Benchoula, K., Serpell, C. J., & Hwa, W. E. (2022). AgRP/NPY and POMC neurons in the arcuate nucleus and their potential role in treatment of obesity. *Eur J Pharmacol*, *915*, 174611. https://doi.org/10.1016/j.ejphar.2021.174611

Wang, J. B., Patterson, R. E., Ang, A., Emond, J. A., Shetty, N., & Arab, L. (2014). Timing of energy intake during the day is associated with the risk of obesity in adults. *J Hum Nutr Diet*, *27 Suppl 2*, 255-262. https://doi.org/10.1111/jhn.12141

Wei, M., Brandhorst, S., Shelehchi, M., Mirzaei, H., Cheng, C. W., Budniak, J., Groshen, S., Mack, W. J., Guen, E., Di Biase, S., Cohen, P., Morgan, T. E., Dorff, T., Hong, K., Michalsen, A., Laviano, A., & Longo, V. D. (2017). Fasting-mimicking diet and markers/risk factors for aging, diabetes, cancer, and cardiovascular disease. *Sci Transl Med*, *9*(377). https://doi.org/10.1126/scitranslmed.aai8700

Wissler Gerdes, E. O., Zhu, Y., Weigand, B. M., Tripathi, U., Burns, T. C., Tchkonia, T., & Kirkland, J. L. (2020). Cellular senescence in aging and age-related diseases: Implications for neurodegenerative diseases. *Int Rev Neurobiol*, *155*, 203-234. https://doi.org/10.1016/bs.irn.2020.03.019

Yang, M., Chen, W., He, L., Liu, D., Zhao, L., & Wang, X. (2022). Intermittent fasting-a healthy dietary pattern for diabetic nephropathy. *Nutrients*, *14*(19). https://doi.org/10.3390/nu14193995

Yao, Y., Cai, X., Fei, W., Ye, Y., Zhao, M., & Zheng, C. (2022). The role of short-chain fatty acids in immunity, inflammation and metabolism. *Crit Rev Food Sci Nutr*, *62*(1), 1-12. https://doi.org/10.1080/10408398.2020.1854675

Yoo, S., & Blackshaw, S. (2018). Regulation and function of neurogenesis in the adult mammalian hypothalamus. *Prog Neurobiol*, *170*, 53-66. https://doi.org/10.1016/j.pneurobio.2018.04.001

Zhou, Z. L., Jia, X. B., Sun, M. F., Zhu, Y. L., Qiao, C. M., Zhang, B. P., Zhao, L. P., Yang, Q., Cui, C., Chen, X., & Shen, Y. Q. (2019). Neuroprotection of fasting mimicking diet on MPTP-induced parkinson's disease mice via gut microbiota and metabolites. *Neurotherapeutics*, *16*(3), 741-760. https://doi.org/10.1007/s13311-019-00719-2

Zisapel, N. (2018). New perspectives on the role of melatonin in human sleep, circadian rhythms and their regulation. *Br J Pharmacol*, *175*(16), 3190-3199. https://doi.org/10.1111/bph.14116

KAYNAKÇA

Ahmadieh, H., & Arabi, A. (2023). Association between vitamin D and cardiovascular health: myth or fact? A narrative review of the evidence. Women's Health, 19, 17455057231158222.

Andrukhova, O., Slavic, S., Odorfer, K. I., & Erben, R. G. (2015). Experimental Myocardial Infarction Upregulates Circulating Fibroblast Growth Factor-23. J Bone Miner Res, 30(10), 1831-1839. https://doi.org/10.1002/jbmr.2527

Andrukhova, O., Slavic, S., Zeitz, U., Riesen, S. C., Heppelmann, M. S., Ambrisko, T. D., Markovic, M., Kuebler, W. M., & Erben, R. G. (2014). Vitamin D is a regulator of endothelial nitric oxide synthase and arterial stiffness in mice. Mol Endocrinol, 28(1), 53-64. https://doi.org/10.1210/me.2013-1252

Awasthi, R., Manger, P. T., & Khare, R. K. (2023). Fok I and Bsm I gene polymorphism of vitamin D receptor and essential hypertension: a mechanistic link. Clin Hypertens, 29(1), 5. https://doi.org/10.1186/s40885-022-00229-y

Budreviciute, A., Damiati, S., Sabir, D. K., Onder, K., Schuller-Goetzburg, P., Plakys, G., Katileviciute, A., Khoja, S., & Kodzius, R. (2020). Management and Prevention Strategies for Non-communicable Diseases (NCDs) and Their Risk Factors. Front Public Health, 8, 574111. https://doi.org/10.3389/fpubh.2020.574111

Chang, S.-W., & Lee, H.-C. (2019). Vitamin D and health-The missing vitamin in humans. Pediatrics & Neonatology, 60(3), 237-244.

Christakos, S., Dhawan, P., Verstuyf, A., Verlinden, L., & Carmeliet, G. (2016). Vitamin D: metabolism, molecular mechanism of action, and pleiotropic effects. Physiological reviews, 96(1), 365-408.

de la Guía-Galipienso, F., Martínez-Ferran, M., Vallecillo, N., Lavie, C. J., Sanchis-Gomar, F., & Pareja-Galeano, H. (2021). Vitamin D and cardiovascular health. Clinical Nutrition, 40(5), 2946-2957.

Deng, X., Cheng, J., & Shen, M. (2016). Vitamin D improves diabetic nephropathy in rats by inhibiting renin and relieving oxidative stress. J Endocrinol Invest, 39(6), 657-666. https://doi.org/10.1007/s40618-015-0414-4

Dominguez, L. J., Farruggia, M., Veronese, N., & Barbagallo, M. (2021). Vitamin D sources, metabolism, and deficiency: available compounds and guidelines for its treatment. Metabolites, 11(4), 255.

Frantz, S., Hundertmark, M. J., Schulz-Menger, J., Bengel, F. M., & Bauersachs, J. (2022). Left ventricular remodelling post-myocardial infarction: pathophysiology, imaging, and novel therapies. European Heart Journal, 43(27), 2549-2561. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC9336586/pdf/ehac223.pdf

Gabriel-Costa, D. (2018). The pathophysiology of myocardial infarction-induced heart failure. Pathophysiology, 25(4), 277-284. https://doi.org/10.1016/j.pathophys.2018.04.003

Gimbrone, M. A., Jr., & Garcia-Cardena, G. (2016). Endothelial Cell Dysfunction and the Pathobiology of Atherosclerosis. Circ Res, 118(4), 620-636. https://doi.org/10.1161/CIRCRESAHA.115.306301

Govender, D., Damjanovic, L., Gaza, C. A., & Meyer, V. (2021). Vitamin D decreases silencer methylation to downregulate renin gene expression. Gene, 786, 145623. https://doi.org/10.1016/j.gene.2021.145623

Hennigs, J. K., Matuszcak, C., Trepel, M., & Körbelin, J. (2021). Vascular endothelial cells: heterogeneity and targeting approaches. Cells, 10(10), 2712. https://mdpi-res.com/d_attachment/cells/cells-10-02712/article_deploy/cells-10-02712-v3.pdf?version=1634174865

Heravi, A. S., & Michos, E. D. (2019). Vitamin D and Calcium Supplements: Helpful, Harmful, or Neutral for Cardiovascular Risk? Methodist Debakey Cardiovasc J, 15(3), 207-213. https://doi.org/10.14797/mdcj-15-3-207

Iqbal, M. P., Mehboobali, N., Azam, I., & Tareen, A. K. (2013). Association of alkaline phosphatase with acute myocardial infarction in a population with high prevalence of hypovitaminosis D. Clin Chim Acta, 425, 192-195. https://doi.org/10.1016/j.cca.2013.08.009

Janjusevic, M., Gagno, G., Fluca, A. L., Padoan, L., Beltrami, A. P., Sinagra, G., Moretti, R., & Aleksova, A. (2022). The peculiar role of vitamin D in the pathophysiology of cardiovascular and neurodegenerative diseases. Life Sciences, 289, 120193.

Khan, S. S., Petkovich, M., Holden, R. M., & Adams, M. A. (2022). Megalin and Vitamin D Metabolism—Implications in Non-Renal Tissues and Kidney Disease. Nutrients, 14(18), 3690.

Kim, D.-H., Meza, C. A., Clarke, H., Kim, J.-S., & Hickner, R. C. (2020). Vitamin D and endothelial function. Nutrients, 12(2), 575.

Latic, N., & Erben, R. G. (2020). Vitamin D and cardiovascular disease, with emphasis on hypertension, atherosclerosis, and heart failure. International journal of molecular sciences, 21(18), 6483.

Legarth, C., Grimm, D., Kruger, M., Infanger, M., & Wehland, M. (2019). Potential Beneficial Effects of Vitamin D in Coronary Artery Disease. Nutrients, 12(1). https://doi.org/10.3390/nu12010099

Li, Y. C. (2018). Vitamin D and the renin-angiotensin system. In Vitamin D (pp. 825-847). Elsevier.

Manson, J. E., Cook, N. R., Lee, I. M., Christen, W., Bassuk, S. S., Mora, S., Gibson, H., Gordon, D., Copeland, T., D'Agostino, D., Friedenberg, G., Ridge, C., Bubes, V., Giovannucci, E. L., Willett, W. C., Buring, J. E., & Group, V. R. (2019). Vitamin D Supplements and Prevention of Cancer and Cardiovascular Disease. N Engl J Med, 380(1), 33-44. https://doi.org/10.1056/NEJMoa1809944

Manucha, W., & Juncos, L. I. (2017). The protective role of vitamin D on the heart and the kidney. Ther Adv Cardiovasc Dis, 11(1), 12-19. https://doi.org/10.1177/1753944716675820

Michos, E. D., Cainzos-Achirica, M., Heravi, A. S., & Appel, L. J. (2021). Vitamin D, Calcium Supplements, and Implications for Cardiovascular Health: JACC Focus Seminar. J Am Coll Cardiol, 77(4), 437-449. https://doi.org/10.1016/j.jacc.2020.09.617

Mozos, I., & Marginean, O. (2015). Links between Vitamin D Deficiency and Cardiovascular Diseases. Biomed Res Int, 2015, 109275. https://doi.org/10.1155/2015/109275

Muscogiuri, G., Annweiler, C., Duval, G., Karras, S., Tirabassi, G., Salvio, G., Balercia, G., Kimball, S., Kotsa, K., Mascitelli, L., Bhattoa, H. P., & Colao, A. (2017). Vitamin D and cardiovascular disease: From atherosclerosis to myocardial infarction and stroke. Int J Cardiol, 230, 577-584. https://doi.org/10.1016/j.ijcard.2016.12.053

Nudy, M., Krakowski, G., Ghahramani, M., Ruzieh, M., & Foy, A. J. (2020). Vitamin D supplementation, cardiac events and stroke: A systematic review and meta-regression analysis. Int J Cardiol Heart Vasc, 28, 100537. https://doi.org/10.1016/j.ijcha.2020.100537

Pfotenhauer, K. M., & Shubrook, J. H. (2017). Vitamin D Deficiency, Its Role in Health and Disease, and Current Supplementation Recommendations. J Am Osteopath Assoc, 117(5), 301-305. https://doi.org/10.7556/jaoa.2017.055

Ramachandra, C. J. A., Hernandez-Resendiz, S., Crespo-Avilan, G. E., Lin, Y. H., & Hausenloy, D. J. (2020). Mitochondria in acute myocardial infarction and cardioprotection. EBioMedicine, 57, 102884. https://doi.org/10.1016/j.ebiom.2020.102884

Saleh, M., & Ambrose, J. A. (2018). Understanding myocardial infarction. F1000Res, 7. https://doi.org/10.12688/f1000research.15096.1

Santoro, D., Caccamo, D., Lucisano, S., Buemi, M., Sebekova, K., Teta, D., & De Nicola, L. (2015). Interplay of vitamin D, erythropoiesis, and the renin-angiotensin system. Biomed Res Int, 2015, 145828. https://doi.org/10.1155/2015/145828

Tran, N., Garcia, T., Aniqa, M., Ali, S., Ally, A., & Nauli, S. M. (2022). Endothelial Nitric Oxide Synthase (eNOS) and the Cardiovascular System: in Physiology and in Disease States. Am J Biomed Sci Res, 15(2), 153-177. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/35072089

Vaduganathan, M., Mensah, G. A., Turco, J. V., Fuster, V., & Roth, G. A. (2022). The Global Burden of Cardiovascular Diseases and Risk: A Compass for Future Health. J Am Coll Cardiol, 80(25), 2361-2371. https://doi.org/10.1016/j.jacc.2022.11.005

Vaidya, A., Brown, J. M., & Williams, J. S. (2015). The renin-angiotensin-aldosterone system and calcium-regulatory hormones. J Hum Hypertens, 29(9), 515-521. https://doi.org/10.1038/jhh.2014.125

Wang, Y., & Wang, J. (2020). Modelling and prediction of global non-communicable diseases. BMC Public Health, 20(1), 822. https://doi.org/10.1186/s12889-020-08890-4

Weng, S., Sprague, J. E., Oh, J., Riek, A. E., Chin, K., Garcia, M., & Bernal-Mizrachi, C. (2013). Vitamin D deficiency induces high blood pressure and accelerates atherosclerosis in mice. PLoS One, 8(1), e54625. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0054625

Wimalawansa, S. J. (2018). Vitamin D and cardiovascular diseases: Causality. J Steroid Biochem Mol Biol, 175, 29-43. https://doi.org/10.1016/j.jsbmb.2016.12.016

Yang, S., Wang, C., Ruan, C., Chen, M., Cao, R., Sheng, L., Chang, N., Xu, T., Zhao, P., & Liu, X. (2022). Novel insights into the cardioprotective effects of calcitriol in myocardial infarction. Cells, 11(10), 1676.

Zhernakova, N., Bunova, S., Agarkov, N., Lebedev, D., & Aksenov, V. (2021). Vitamin D Deficiency as an Independent Predictor of Myocardial Infarction in the Elderly. Archives of Razi Institute, 76(4), 1069-1076.

KAYNAKÇA

Aho, K., Harmsen, P., Hatano, S., Marquardsen, J., Smirnov, V. E., & Strasser, T. (1980). Cerebrovascular disease in the community: results of a WHO collaborative study. Bulletin of the World Health Organization, 58(1), 113.

Amarenco, P., Bogousslavsky, J., Caplan, L. R., Donnan, G. A., & Hennerici, M. G. (2009). Classification of stroke subtypes. *Cerebrovascular diseases*, *27*(5), 493-501.

Aquilani, R., Sessarego, P., Iadarola, P., Barbieri, A., & Boschi, F. (2011). Nutrition for brain recovery after ischemic stroke: an added value to rehabilitation. Nutrition in Clinical Practice, 26(3), 339-345.

Arsava, E. M., Aydoğdu, İ., Güngör, L., Işıkay, C. T., & Yaka, E. (2018). İnme hastalarında nütrisyonel yaklaşım ve tedavi, Türkiye için uzman görüşü. Turk Noroloji Dergisi, 24(3), 226.

Arsava, E. M., Öztürk, V., Kutluk, K., & Uzuner, N. (2015). İskemik İnme Tanisi: Türk Beyin Damar Hastalıkları Derneği İnme Tanı ve Tedavi Klavuzu-2015.

Ascherio, A., Rimm, E. B., Hernán, M. A., Giovannucci, E., Kawachi, I., Stampfer, M. J., & Willett, W. C. (1999). Relation of consumption of vitamin E, vitamin C, and carotenoids to risk for stroke among men in the United States. Annals of internal medicine, 130(12), 963-970.

Asia Pacific Cohort Studies Collaboration. (2005). Joint effects of systolic blood pressure and serum cholesterol on cardiovascular disease in the Asia Pacific region. Circulation, 112(22), 3384-3390.

Bakanlığı, T. S. Akut iskemik inmede tanı ve tedavi rehberi, Ankara, 2020.

Barba, R., Marco, J., Ruiz, J., Canora, J., Hinojosa, J., Plaza, S., & Zapatero-Gaviria, A. (2015). The obesity paradox in stroke: impact on mortality and short-term readmission. Journal of Stroke and Cerebrovascular Diseases, 24(4), 766-770.

Berghout, B. P., Fani, L., Heshmatollah, A., Koudstaal, P. J., Ikram, M. A., Zillikens, M. C., & Ikram, M. K. (2019). Vitamin D status and risk of stroke: the Rotterdam study. Stroke, 50(9), 2293-2298.

Bjørklund, G., Peana, M., Dadar, M., Lozynska, I., Chirumbolo, S., Lysiuk, R., ... & Severin, B. (2022). The role of B vitamins in stroke prevention. Critical Reviews in Food Science and Nutrition, 62(20), 5462-5475.

Bowen, A., James, M., & Young, G. (2016, January). Royal College of Physicians 2016 National clinical guideline for stroke. RCP.

Cai, X., Wang, C., Wang, S., Cao, G., Jin, C., Yu, J., ... & Ding, F. (2015). Carbohydrate intake, glycemic index, glycemic load, and stroke: a meta-analysis of prospective cohort studies. Asia Pacific Journal of Public Health, 27(5), 486-496.

Chen, G. C., Lu, D. B., Pang, Z., & Liu, Q. F. (2013). Vitamin C intake, circulating vitamin C and risk of stroke: a meta-analysis of prospective studies. Journal of the American Heart Association, 2(6), e000329.

Chen, N., Li, Y., Fang, J., Lu, Q., & He, L. (2019). Risk factors for malnutrition in stroke patients: a meta-analysis. Clinical nutrition, 38(1), 127-135.

Cheng, P., Wang, J., & Shao, W. (2016). Monounsaturated fatty acid intake and stroke risk: a meta-analysis of prospective cohort studies. Journal of Stroke and Cerebrovascular Diseases, 25(6), 1326-1334.

Cheng, P., Wang, L., Ning, S., Liu, Z., Lin, H., Chen, S., & Zhu, J. (2018). Vitamin E intake and risk of stroke: a meta-analysis. British journal of nutrition, 120(10), 1181-1188.

Demirtürk, E., ve Uyanıkgil, E. Ö. Ç. (2021). Besin, ilaç ve varfarin üçgeninde, varfarinin farmakokinetiğinin değerlendirilmesi. SDÜ Tıp Fakültesi Dergisi, 28(1), 171-178.

Feigin, V. L., Stark, B. A., Johnson, C. O., Roth, G. A., Bisignano, C., Abady, G. G., ... & Hamidi, S. (2021). Global, regional, and national burden of stroke and its risk factors, 1990–2019: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2019. *The Lancet Neurology*, *20*(10), 795-820.

Foley, N., Finestone, H., Woodbury, M. G., Teasell, R., & Greene-Finestone, L. (2006). Energy and protein intakes of acute stroke patients. The journal of nutrition, health & aging, 10(3), 171.

Fowler, T. J., Scadding, J. W., Losseff, N., & Scadding, J. W. (2011). Clinical neurology. CRC Press.

Gallegos, C., Brito-De La Fuente, E., Clavé, P., Costa, A., & Assegehegn, G. (2017). Nutritional aspects of dysphagia management. Advances in food and nutrition research, 81, 271-318.

Gill, D., Monori, G., Tzoulaki, I., & Dehghan, A. (2018). Iron status and risk of stroke: a Mendelian randomization study. Stroke, 49(12), 2815-2821.

He, K., Merchant, A., Rimm, E. B., Rosner, B. A., Stampfer, M. J., Willett, W. C., & Ascherio, A. (2004). Folate, vitamin B6, and B12 intakes in relation to risk of stroke among men. Stroke, 35(1), 169-174.

Hsu, C. Y., Chiu, S. W., Hong, K. S., Saver, J. L., Wu, Y. L., Lee, J. D., ... & Ovbiagele, B. (2018). Folic acid in stroke prevention in countries without mandatory folic acid food fortification: a meta-analysis of randomized controlled trials. Journal of stroke, 20(1), 99.

Huang, J., Weinstein, S. J., Yu, K., Männistö, S., & Albanes, D. (2018). Serum beta carotene and overall and cause-specific mortality: a prospective cohort study. Circulation research, 123(12), 1339-1349.

Jayedi, A., Ghomashi, F., Zargar, M. S., & Shab-Bidar, S. (2019). Dietary sodium, sodium-to-potassium ratio, and risk of stroke: A systematic review and nonlinear dose-response meta-analysis. Clinical Nutrition, 38(3), 1092-1100.

Johnson, R. K., Appel, L. J., Brands, M., Howard, B. V., Lefevre, M., Lustig, R. H., ... & Wylie-Rosett, J. (2009). Dietary sugars intake and cardiovascular health: a scientific statement from the American Heart Association. Circulation, 120(11), 1011-1020.

Katz, D., Ming-Chin, Y., Levitt, J., Essel, K. D., Joshi, S., & Friedman, R. S. C. (2021). Nutrition in clinical practice. Lippincott Williams & Wilkins.

Koh, A. S., Pan, A., Wang, R., Odegaard, A. O., Pereira, M. A., Yuan, J. M., & Koh, W. P. (2015). The association between dietary omega-3 fatty acids and cardiovascular death: the Singapore Chinese Health Study. European journal of preventive cardiology, 22(3), 364-372.

Kumar, S., Selim, M. H., & Caplan, L. R. (2010). Medical complications after stroke. The Lancet Neurology, 9(1), 105-118.

Larsson, S. C. (2013). Dietary fats and other nutrients on stroke. Current opinion in lipidology, 24(1), 41-48.

Larsson, S. C., Männistö, S., Virtanen, M. J., Kontto, J., Albanes, D., & Virtamo, J. (2008). Folate, vitamin B6, vitamin B12, and methionine intakes and risk of stroke subtypes in male smokers. American journal of epidemiology, 167(8), 954-961.

Lefeber, N., De Buyzer, S., Dassen, N., De Keersmaecker, E., Kerckhofs, E., & Swinnen, E. (2020). Energy consumption and cost during walking with different modalities of assistance after stroke: a systematic review and meta-analysis. Disability and rehabilitation, 42(12), 1650-1666.

Lieber, A. C., Hong, E., Putrino, D., Nistal, D. A., Pan, J. S., & Kellner, C. P. (2018). Nutrition, energy expenditure, dysphagia, and self-efficacy in stroke rehabilitation: a review of the literature. Brain sciences, 8(12), 218.

Loh, H. C., Lim, R., Lee, K. W., Ooi, C. Y., Chuan, D. R., Looi, I., ... & Khan, N. A. K. (2021). Effects of vitamin E on stroke: a systematic review with meta-analysis and trial sequential analysis. Stroke and vascular neurology, 6(1).

McCully, K. S. (2018). chemical pathology of homocysteine VI. Aging, cellular senescence, and mitochondrial dysfunction. Annals of Clinical & Laboratory Science, 48(5), 677-687.

McRae, M. P. (2017). Dietary fiber is beneficial for the prevention of cardiovascular disease: an umbrella review of meta-analyses. *Journal of chiropractic medicine*, *16*(4), 289-299.

Nip, W. F. R., Perry, L., McLaren, S., & Mackenzie, A. (2011). Dietary intake, nutritional status and rehabilitation outcomes of stroke patients in hospital. Journal of human nutrition and dietetics, 24(5), 460-469.

Oğuz, H., Çakırbay, H., & Yanık, B. (2015). Nörojenik Yutma Bozuklukları, Tıbbi Rehabilitasyon, 3. Baskı, İstanbul, Nobel Tıp Kitapevleri, 603-18.

Olsen, T. S., Dehlendorff, C., Petersen, H. G., & Andersen, K. K. (2008). Body mass index and poststroke mortality. Neuroepidemiology, 30(2), 93-100.

Ozawa, M., Yoshida, D., Hata, J., Ohara, T., Mukai, N., Shibata, M., ... & Ninomiya, T. (2017). Dietary protein intake and stroke risk in a general Japanese population: the Hisayama Study. Stroke, 48(6), 1478-1486.

Preis, S. R., Stampfer, M. J., Spiegelman, D., Willett, W. C., & Rimm, E. B. (2010). Lack of association between dietary protein intake and risk of stroke among middle-aged men. The American journal of clinical nutrition, 91(1), 39-45.

Sacco, R. L., Kasner, S. E., Broderick, J. P., Caplan, L. R., Connors, J. J., Culebras, A., ... & Vinters, H. V. (2013). An updated definition of stroke for the 21st century: a statement for healthcare professionals from the American Heart Association/American Stroke Association. *Stroke*, *44*(7), 2064-2089.

Saitoh, E., Pongpipatpaiboon, K., Inamoto, Y., & Kagaya, H. (2018). Dysphagia evaluation and treatment. Sinagopore: Springer Nature.

Sieri, S., Krogh, V., Berrino, F., Evangelista, A., Agnoli, C., Brighenti, F., ... & Panico, S. (2010). Dietary glycemic load and index and risk of coronary heart disease in a large italian cohort: the EPICOR study. Archives of Internal Medicine, 170(7), 640-647.

Siri-Tarino, P. W., Sun, Q., Hu, F. B., & Krauss, R. M. (2010). Meta-analysis of prospective cohort studies evaluating the association of saturated fat with cardiovascular disease. The American journal of clinical nutrition, 91(3), 535-546.

Smith, C. J., Kishore, A. K., Vail, A., Chamorro, A., Garau, J., Hopkins, S. J., ... & Meisel, A. (2015). Diagnosis of stroke-associated pneumonia: recommendations from the pneumonia in stroke consensus group. *Stroke*, *46*(8), 2335-2340.

Tsivgoulis, G., Kargiotis, O., & Alexandrov, A. V. (2017). Intravenous thrombolysis for acute ischemic stroke: a bridge between two centuries. Expert Review Of Neurotherapeutics, 17(8), 819-837.

TUİK, Ölüm Nedeni İstatistikleri. (2019). https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Olum-ve-Olum-Nedeni-Istatistikleri-2019-33710 (E. T. 11.03.2024)

Turetsky, A., Goddeau Jr, R. P., & Henninger, N. (2015). Low serum vitamin D is independently associated with larger lesion volumes after ischemic stroke. Journal of Stroke and Cerebrovascular Diseases, 24(7), 1555-1563.

Ueland, P. M., McCann, A., Midttun, Ø., & Ulvik, A. (2017). Inflammation, vitamin B6 and related pathways. Molecular aspects of medicine, 53, 10-27.

Ueno, Y., Miyamoto, N., Yamashiro, K., Tanaka, R., & Hattori, N. (2019). Omega-3 polyunsaturated fatty acids and stroke burden. International Journal of Molecular Sciences, 20(22), 5549.

Venø, S. K., Bork, C. S., Jakobsen, M. U., Lundbye-Christensen, S., McLennan, P. L., Bach, F. W., ... & Schmidt, E. B. (2019). Marine n-3 polyunsaturated fatty acids and the risk of ischemic stroke. Stroke, 50(2), 274-282.

Voko, Z., Hollander, M., Hofman, A., Koudstaal, P. J., & Breteler, M. M. B. (2003). Dietary antioxidants and the risk of ischemic stroke: the Rotterdam Study. Neurology, 61(9), 1273-1275.

Wang, Y., Jin, Y., Wang, Y., Li, L., Liao, Y., Zhang, Y., & Yu, D. (2019). The effect of folic acid in patients with cardiovascular disease: A systematic review and meta-analysis. Medicine, 98(37), e17095.

Winstein, C. J., Stein, J., Arena, R., Bates, B., Cherney, L. R., Cramer, S. C., ... & Zorowitz, R. D. (2016). Guidelines for adult stroke rehabilitation and recovery: a guideline for healthcare professionals from the American Heart Association/American Stroke Association. Stroke, 47(6), e98-e169.

Yarlagadda, K., Ma, N., & Doré, S. (2020). Vitamin D and stroke: effects on incidence, severity, and outcome and the potential benefits of supplementation. Frontiers in Neurology, 11, 506454.

Zacharia, G., Shani, D., & Ortiz, R. A. (2017). Recurrent stroke in a patient with vitamin B12 deficiency and MTHFR mutation. Neurology: Clinical Practice, 7(1), e1-e4.

Zhao, B., Zeng, L., Zhao, J., Wu, Q., Dong, Y., Zou, F., ... & Zhang, W. (2020). Association of magnesium intake with type 2 diabetes and total stroke: an updated systematic review and meta-analysis. BMJ open, 10(3), e032240.

KAYNAKÇA

Abeyta, M. A., Horst, E. A., Goetz, B. M., Mayorga, E. J., Rodriguez-Jimenez, S., Caratzu, M., & Baumgard, L. H. (2023, 2023/06/01/). Effects of hindgut acidosis on production, metabolism, and inflammatory biomarkers in previously immune-activated lactating dairy cows. *Journal of Dairy Science, 106*(6), 4324-4335. https://doi.org/https://doi.org/10.3168/jds.2022-22696

Ali, I., Li, C., Li, L., Kuang, M., Shafiq, M., Wang, Y., Yang, M., & Wang, G. (2021, 2021/01/01). Effect of acetate, β-hydroxybutyrate and their interaction on lipogenic gene expression, triglyceride contents and lipid droplet formation in dairy cow mammary epithelial cells. *In Vitro Cellular & Developmental Biology - Animal, 57*(1), 66-75. https://doi.org/10.1007/s11626-020-00538-2

Allen, M. S., & Bradford, B. J. (2012, Aug). Control of food intake by metabolism of fuels: a comparison across species. *Proc Nutr Soc, 71*(3), 401-409. https://doi.org/10.1017/s0029665112000572

Barboza, P. S., Parker, K. L., & Hume, I. D. (2009). *Integrative Wildlife Nutrition*. Springer.

Board, M., Lopez, C., van den Bos, C., Callaghan, R., Clarke, K., & Carr, C. (2017, Jul). Acetoacetate is a more efficient energy-yielding substrate for human mesenchymal stem cells than glucose and generates fewer reactive oxygen species. *Int J Biochem Cell Biol, 88*, 75-83. https://doi.org/10.1016/j.biocel.2017.05.007

Cainzos, J. M., Andreu-Vazquez, C., Guadagnini, M., Rijpert-Duvivier, A., & Duffield, T. (2022, Jul). A systematic review of the cost of ketosis in dairy cattle. *J Dairy Sci, 105*(7), 6175-6195. https://doi.org/10.3168/jds.2021-21539

Cantrell, C. B., & Mohiuddin, S. S. (2023). *Biochemistry, Ketone Metabolism*. StatPearls Publishing, Treasure Island (FL). http://europepmc.org/abstract/MED/32119410

Chai, J., Liu, Z., Wu, J., Kang, Y., Abdelsattar, M. M., Zhao, W., Wang, S., Yang, S., Deng, F., Li, Y., Zhuang, Y., & Zhang, N. (2023). Dietary β-hydroxybutyric acid improves the growth performance of young ruminants based on rumen microbiota and volatile fatty acid biosynthesis. *Front Microbiol, 14*, 1296116. https://doi.org/10.3389/fmicb.2023.1296116

Cherkaoui Malki, M., Kante, A., Demigne, C., & Latruffe, N. (1992, Mar). Expression of R-3-hydroxybutyrate dehydrogenase, a ketone body converting enzyme in heart and liver mitochondria of ruminant and non-ruminant mammals. *Comp Biochem Physiol B, 101*(3), 413-420. https://doi.org/10.1016/0305-0491(92)90021-i

Cholewińska, P., Górniak, W., & Wojnarowski, K. (2021, Jan 9). Impact of selected environmental factors on microbiome of the digestive tract of ruminants. *BMC Vet Res, 17*(1), 25. https://doi.org/10.1186/s12917-021-02742-y

Cox, B. G. (2013). *Acids and bases: Solvent effects on acid-base strength*. OUP Oxford.

Dąbek, A., Wojtala, M., Pirola, L., & Balcerczyk, A. (2020, Mar 17). Modulation of Cellular Biochemistry, Epigenetics and Metabolomics by Ketone Bodies. Implications of the Ketogenic Diet in the Physiology of the Organism and Pathological States. *Nutrients, 12*(3). https://doi.org/10.3390/nu12030788

Deemer, S. E., Plaisance, E. P., & Martins, C. (2020, May). Impact of ketosis on appetite regulation-a review. *Nutr Res, 77*, 1-11. https://doi.org/10.1016/j.nutres.2020.02.010

Dilliraj, L. N., Schiuma, G., Lara, D., Strazzabosco, G., Clement, J., Giovannini, P., Trapella, C., Narducci, M., & Rizzo, R. (2022, Sep 1). The Evolution of Ketosis: Potential Impact on Clinical Conditions. *Nutrients, 14*(17). https://doi.org/10.3390/nu14173613

Drackley, J. K., Richard, M. J., Beitz, D. C., & Young, J. W. (1992, Jun). Metabolic changes in dairy cows with ketonemia in response to feed restriction and dietary 1,3-butanediol. *J Dairy Sci, 75*(6), 1622-1634. https://doi.org/10.3168/jds.S0022-0302(92)77919-3

Fernandes, G. W., & Bocco, B. (2021). Hepatic Mediators of Lipid Metabolism and Ketogenesis: Focus on Fatty Liver and Diabetes. *Curr Diabetes Rev, 17*(7), e110320187539. https://doi.org/10.2174/1573399816999201103141216

Hawking, S. (2010). *The grand design*. Random House Digital, Inc.

Huang, J., Yeung, A. M., Bergenstal, R. M., Castorino, K., Cengiz, E., Dhatariya, K., Niu, I., Sherr, J. L., Umpierrez, G. E., & Klonoff, D. C. (2023, Feb 16). Update on Measuring Ketones. *J Diabetes Sci Technol*, 19322968231152236. https://doi.org/10.1177/19322968231152236

Hwang, C. Y., Choe, W., Yoon, K. S., Ha, J., Kim, S. S., Yeo, E. J., & Kang, I. (2022, Nov 21). Molecular Mechanisms for Ketone Body Metabolism, Signaling Functions, and Therapeutic Potential in Cancer. *Nutrients, 14*(22). https://doi.org/10.3390/nu14224932

Kalamian, M. (2020). The Therapeutic Ketogenic Diet: Harnessing Glucose, Insulin, and Ketone Metabolism. In D. Noland, J. A. Drisko, & L. Wagner (Eds.), *Integrative and Functional Medical Nutrition Therapy: Principles and Practices* (pp. 335-365). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-30730-1_22

Kolaczynski, J. W., Considine, R. V., Ohannesian, J., Marco, C., Opentanova, I., Nyce, M. R., Myint, M., & Caro, J. F. (1996, Nov). Responses of leptin to short-term fasting and refeeding in humans: a link with ketogenesis but not ketones themselves. *Diabetes, 45*(11), 1511-1515. https://doi.org/10.2337/diab.45.11.1511

Kolb, H., Kempf, K., Röhling, M., Lenzen-Schulte, M., Schloot, N. C., & Martin, S. (2021, Dec 9). Ketone bodies: from enemy to friend and guardian angel. *BMC Med, 19*(1), 313. https://doi.org/10.1186/s12916-021-02185-0

Krehbiel, C. R., Harmon, D. L., & Schneider, J. E. (1992, Mar). Effect of increasing ruminal butyrate on portal and hepatic nutrient flux in steers. *J Anim Sci, 70*(3), 904-914. https://doi.org/10.2527/1992.703904x

Laffel, L. (1999, Nov-Dec). Ketone bodies: a review of physiology, pathophysiology and application of monitoring to diabetes. *Diabetes Metab Res Rev, 15*(6), 412-426. https://doi.org/10.1002/(sici)1520-7560(199911/12)15:6<412::aid-dmrr72>3.0.co;2-8

Lei, M. A., & Simões, J. (2021). Invited Review: Ketosis Diagnosis and Monitoring in High-Producing Dairy Cows. *Dairy, 2*(2), 303-325.

Martins, C., Nymo, S., Truby, H., Rehfeld, J. F., Hunter, G. R., & Gower, B. A. (2020, Dec). Association Between Ketosis and Changes in Appetite Markers with Weight Loss Following a Very Low-Energy Diet. *Obesity (Silver Spring), 28*(12), 2331-2338. https://doi.org/10.1002/oby.23011

Masi, D., Spoltore, M. E., Rossetti, R., Watanabe, M., Tozzi, R., Caputi, A., Risi, R., Balena, A., Gandini, O., Mariani, S., Spera, G., Gnessi, L., & Lubrano, C. (2022, Mar 28). The Influence of Ketone Bodies on Circadian Processes Regarding Appetite, Sleep and Hormone Release: A Systematic Review of the Literature. *Nutrients, 14*(7). https://doi.org/10.3390/nu14071410

Misra, S., & Oliver, N. S. (2015, Jan). Utility of ketone measurement in the prevention, diagnosis and management of diabetic ketoacidosis. *Diabet Med, 32*(1), 14-23. https://doi.org/10.1111/dme.12604

Moffett, J. R., Puthillathu, N., Vengilote, R., Jaworski, D. M., & Namboodiri, A. M. (2020). Acetate Revisited: A Key Biomolecule at the Nexus of Metabolism, Epigenetics and Oncogenesis-Part 1: Acetyl-CoA, Acetogenesis and Acyl-CoA Short-Chain Synthetases. *Front Physiol, 11*, 580167. https://doi.org/10.3389/fphys.2020.580167

Müller, N., Worm, P., Schink, B., Stams, A. J., & Plugge, C. M. (2010, Aug). Syntrophic butyrate and propionate oxidation processes: from genomes to reaction mechanisms. *Environ Microbiol Rep, 2*(4), 489-499. https://doi.org/10.1111/j.1758-2229.2010.00147.x

Nasrallah, C. M., & Horvath, T. L. (2014, Nov). Mitochondrial dynamics in the central regulation of metabolism. *Nat Rev Endocrinol, 10*(11), 650-658. https://doi.org/10.1038/nrendo.2014.160

Nelson, D. L., Lehninger, A. L., & Cox, M. M. (2008). *Lehninger Principles of Biochemistry*. Macmillan.

Palm, W., & Thompson, C. B. (2017, Jun 7). Nutrient acquisition strategies of mammalian cells. *Nature, 546*(7657), 234-242. https://doi.org/10.1038/nature22379

Paoli, A., Bosco, G., Camporesi, E. M., & Mangar, D. (2015). Ketosis, ketogenic diet and food intake control: a complex relationship. *Front Psychol, 6*, 27. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2015.00027

Pherwani, S., Connolly, D., Sun, Q., Karwi, Q. G., Carr, M., Ho, K. L., Wagg, C. S., Zhang, L., Levasseur, J., Silver, H., Dyck, J. R. B., & Lopaschuk, G. D. (2024, Feb 17). Ketones provide an extra source of fuel for the failing heart without impairing glucose oxidation. *Metabolism, 154*, 155818. https://doi.org/10.1016/j.metabol.2024.155818

Puchalska, P., & Crawford, P. A. (2017, Feb 7). Multi-dimensional Roles of Ketone Bodies in Fuel Metabolism, Signaling, and Therapeutics. *Cell Metab, 25*(2), 262-284. https://doi.org/10.1016/j.cmet.2016.12.022

Puchalska, P., & Crawford, P. A. (2021, 2021/10/11). Metabolic and Signaling Roles of Ketone Bodies in Health and Disease. *Annual review of nutrition, 41*(1), 49-77. https://doi.org/10.1146/annurev-nutr-111120-111518

Qi, J., Gan, L., Fang, J., Zhang, J., Yu, X., Guo, H., Cai, D., Cui, H., Gou, L., Deng, J., Wang, Z., & Zuo, Z. (2022). Beta-Hydroxybutyrate: A Dual Function Molecular and Immunological Barrier Function Regulator. *Front Immunol, 13*, 805881. https://doi.org/10.3389/fimmu.2022.805881

Raboisson, D., Mounié, M., & Maigné, E. (2014, Dec). Diseases, reproductive performance, and changes in milk production associated with subclinical ketosis in dairy cows: a meta-analysis and review. *J Dairy Sci, 97*(12), 7547-7563. https://doi.org/10.3168/jds.2014-8237

Reidelberger, R. D., Hernandez, J., Fritzsch, B., & Hulce, M. (2004, Jun). Abdominal vagal mediation of the satiety effects of CCK in rats. *Am J Physiol Regul Integr Comp Physiol, 286*(6), R1005-1012. https://doi.org/10.1152/ajpregu.00646.2003

Rémond, D., Ortigues, I., & Jouany, J.-P. (1995). Energy substrates for the rumen epithelium. *Proceedings of the Nutrition Society, 54*(1), 95-105. https://doi.org/10.1079/PNS19950040

Roekenes, J., & Martins, C. (2021, Jul 1). Ketogenic diets and appetite regulation. *Curr Opin Clin Nutr Metab Care, 24*(4), 359-363. https://doi.org/10.1097/mco.0000000000000760

Ruppert, P. M. M., & Kersten, S. (2024, Feb). Mechanisms of hepatic fatty acid oxidation and ketogenesis during fasting. *Trends Endocrinol Metab, 35*(2), 107-124. https://doi.org/10.1016/j.tem.2023.10.002

She, P., Hippen, A. R., Young, J. W., Lindberg, G. L., Beitz, D. C., Richardson, L. F., & Tucker, R. W. (1999, Jun). Metabolic responses of lactating dairy cows to 14-day intravenous infusions of glucagon. *J Dairy Sci, 82*(6), 1118-1127. https://doi.org/10.3168/jds.S0022-0302(99)75335-X

Smith, K. L., Stebulis, S. E., Waldron, M. R., & Overton, T. R. (2007, Aug). Prepartum 2,4-thiazolidinedione alters metabolic dynamics and dry matter intake of dairy cows. *J Dairy Sci, 90*(8), 3660-3670. https://doi.org/10.3168/jds.2006-650

Stubbs, B. J., Cox, P. J., Evans, R. D., Santer, P., Miller, J. J., Faull, O. K., Magor-Elliott, S., Hiyama, S., Stirling, M., & Clarke, K. (2017). On the Metabolism of Exogenous Ketones in Humans. *Front Physiol, 8*, 848. https://doi.org/10.3389/fphys.2017.00848

Takei, S., Nagashima, S., Takei, A., Yamamuro, D., Wakabayashi, T., Murakami, A., Isoda, M., Yamazaki, H., Ebihara, C., Takahashi, M., Ebihara, K., Dezaki, K., Takayanagi, Y., Onaka, T., Fujiwara, K., Yashiro, T., & Ishibashi, S. (2020, Nov). β-Cell-Specific Deletion of HMG-CoA (3-hydroxy-3-methylglutaryl-coenzyme A) Reductase Causes Overt Diabetes due to Reduction of β-Cell Mass and Impaired Insulin Secretion. *Diabetes, 69*(11), 2352-2363. https://doi.org/10.2337/db19-0996

Trebukhov, A. V., & Elenschleger, A. A. (2019, 2019/10/01). Clinical and biochemical aspects of acetonemia (Ketosis) of dairy cows. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science, 341*(1), 012152. https://doi.org/10.1088/1755-1315/341/1/012152

Tsuruta, H., Yamahara, K., Yasuda-Yamahara, M., & Kume, S. (2024). Emerging pathophysiological roles of ketone bodies. *Physiology*. https://doi.org/10.1152/physiol.00031.2023

von Meyenn, F., Porstmann, T., Gasser, E., Selevsek, N., Schmidt, A., Aebersold, R., & Stoffel, M. (2013, Mar 5). Glucagon-induced acetylation of Foxa2 regulates hepatic lipid metabolism. *Cell Metab, 17*(3), 436-447. https://doi.org/10.1016/j.cmet.2013.01.014

Vögeli, B., Engilberge, S., Girard, E., Riobé, F., Maury, O., Erb, T. J., Shima, S., & Wagner, T. (2018, Mar 27). Archaeal acetoacetyl-CoA thiolase/HMG-CoA synthase complex channels the intermediate via a fused CoA-binding site. *Proc Natl Acad Sci U S A, 115*(13), 3380-3385. https://doi.org/10.1073/pnas.1718649115

Zarrin, M., De Matteis, L., Vernay, M. C., Wellnitz, O., van Dorland, H. A., & Bruckmaier, R. M. (2013, May). Long-term elevation of β-hydroxybutyrate in dairy cows through infusion: effects on feed intake, milk production, and metabolism. *J Dairy Sci, 96*(5), 2960-2972. https://doi.org/10.3168/jds.2012-6224

Zhang, G., & Ametaj, B. N. (2020). Ketosis an Old Story Under a New Approach. *Dairy, 1*(1), 42-60.

Zhang, L., Yao, W., Xia, J., Wang, T., & Huang, F. (2019, Apr 16). Glucagon-Induced Acetylation of Energy-Sensing Factors in Control of Hepatic Metabolism. *Int J Mol Sci, 20*(8). https://doi.org/10.3390/ijms20081885

KAYNAKÇA

Andrei, A., Öztürk, Y., Khalfaoui-Hassani, B., Rauch, J., Marckmann, D., Trasnea, P. I., Daldal, F., & Koch, H. G. (2020). Cu homeostasis in bacteria: The ins and outs. Içinde *Membranes* (C. 10, Sayı 9, ss. 1-45). MDPI AG. https://doi.org/10.3390/membranes10090242

Andreini, C., Banci, L., Bertini, I., & Rosato, A. (2006). Zinc through the three domains of life. *Journal of Proteome Research*, *5*(11), 3173-3178. https://doi.org/10.1021/pr0603699

Andrews, S. C. , R. A. K. , & R.-Q. F. (2006). Bacterial iron homeostasis. *FEMS microbiology reviews*, *27*(3), 215-237.

Aschner, J. L., & Aschner, M. (2005). Nutritional aspects of manganese homeostasis. *Molecular Aspects of Medicine*, *26*(4-5), 353-362. https://doi.org/10.1016/J.MAM.2005.07.003

Aslam, M. N., Bassis, C. M., Zhang, L., Zaidi, S., Varani, J., & Bergin, I. L. (2016). Calcium Reduces Liver Injury in Mice on a High-Fat Diet: Alterations in Microbial and Bile Acid Profiles. *PLoS ONE*, *11*(11), 166178. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0166178

Auerbach, M., & Schrier, S. (2017). Treatment of iron deficiency is getting trendy. Içinde *The Lancet Haematology* (C. 4, Sayı 11, ss. e500-e501). Elsevier Ltd. https://doi.org/10.1016/S2352-3026(17)30194-1

Avila, D. S., Puntel, R. L., & Aschner, M. (2013). Manganese in health and disease. *Metal Ions in Life Sciences*, *13*, 199-227. https://doi.org/10.1007/978-94-007-7500-8_7

Barffour, M. A., Hinnouho, G. M., Wessells, K. R., Kounnavong, S., Ratsavong, K., Sitthideth, D., Bounheuang, B., Sengnam, K., Chanhthavong, B., Arnold, C. D., Brown, K. H., Larson, C. P., & Hess, S. Y. (2020). Effects of therapeutic zinc supplementation for diarrhea and two preventive zinc supplementation regimens on the incidence and duration of diarrhea and acute respiratory tract infections in rural Laotian children: A randomized controlled trial. *Journal of Global Health*, *10*(1), 1-14. https://doi.org/10.7189/JOGH.10.010424

Barone, M., D'Amico, F., Brigidi, P., & Turroni, S. (2022). Gut microbiome–micronutrient interaction: The key to controlling the bioavailability of minerals and vitamins? Içinde *BioFactors* (C. 48, Sayı 2, ss. 307-314). John Wiley and Sons Inc. https://doi.org/10.1002/biof.1835

Barone, M., Federica D'amico, |, Brigidi, P., & Turroni, S. (2022). *Gut microbiome-micronutrient interaction: The key to controlling the bioavailability of minerals and vitamins?* https://doi.org/10.1002/biof.1835

Behnsen, J., & Raffatellua, M. (2016). Siderophores: More than Stealing Iron. *American Society for Microbiology*, *7*(6), 1-3. https://doi.org/10.1128/mBio.01397-16

Biddle, A. S., Leschine, S., Huntemann, M., Han, J., Chen, A., Kyrpides, N., Markowitz, V., Palaniappan, K., Ivanova, N., Mikhailova, N., Ovchinnikova, G., Schaumberg, A., Pati, A., Stamatis, D., Reddy, T., Lobos, E., Goodwin, L., Nordberg, H. P., Cantor, M. N., … Blanchard, J. L. (2015). The complete genome sequence of Clostridium indolis DSM 755T. *Standards in Genomic Sciences*, *9*(3), 1089-1104. https://doi.org/10.4056/sigs.5281010

Brophy, M. B., & Nolan, E. M. (2015). Manganese and microbial pathogenesis: Sequestration by the mammalian immune system and utilization by microorganisms. *ACS Chemical Biology*, *10*(3), 641-651. https://doi.org/10.1021/cb500792b

Brun, L. R., Brance, M. L., Lombarte, M., Lupo, M., Di Loreto, V. E., & Rigalli, A. (2014). Regulation of intestinal calcium absorption by luminal calcium content: Role of intestinal alkaline phosphatase. *Molecular Nutrition and Food Research*, *58*(7), 1546-1551. https://doi.org/10.1002/mnfr.201300686

Carding, S., Verbeke, K., Vipond, D. T., Corfe, B. M., & Owen, L. J. (2015). Dysbiosis of the gut microbiota in disease. *Microbial Ecology in Health & Disease*, *26*(0). https://doi.org/10.3402/mehd.v26.26191

Carlson Shannon, M., & Myers Hill, G. (2019). Trace Mineral Supplementation for the Intestinal Health of Young Monogastric Animals. *Frontiers in Veterinary Science | www.frontiersin. org*, *6*, 73. https://doi.org/10.3389/fvets.2019.00073

Chaplin, A., Parra, P., Laraichi, S., Serra, F., & Palou, A. (2016). Calcium supplementation modulates gut microbiota in a prebiotic manner in dietary obese mice. *Mol. Nutr. Food Res*, *60*, 468-480. https://doi.org/10.1002/mnfr.201500480

Chasapis, C. T., Spiliopoulou, C. A., Loutsidou, A. C., & Stefanidou, M. E. (2012). Zinc and human health: An update. Içinde *Archives of Toxicology* (C. 86, Sayı 4, ss. 521-534). https:// doi.org/10.1007/s00204-011-0775-1

Chen, J., He, X., & Huang, J. (2014). Diet Effects in Gut Microbiome and Obesity. *Journal of Food Science*, *79*(4). https://doi.org/10.1111/1750-3841.12397

Chen, L., Wang, Z., Wang, P., Yu, X., Ding, H., Wang, Z., & Feng, J. (2021). Effect of Long-Term and Short-Term Imbalanced Zn Manipulation on Gut Microbiota and Screening for Microbial Markers Sensitive to Zinc Status. *Microbiology Spectrum*, *9*(3). https://doi. org/10.1128/spectrum.00483-21

Chi, L., Gao, B., Bian, X., Tu, P., Ru, H., & Lu, K. (2017). Manganese-induced sex-specific gut microbiome perturbations in C57BL/6 mice. *Toxicology and Applied Pharmacology*, *331*, 142-153. https://doi.org/10.1016/j.taap.2017.06.008

Collings, R., Harvey, L. J., Hooper, L., Hurst, R., Brown, T. J., Ansett, J., King, M., & Fairweather-Tait, S. J. (2013). The absorption of iron from whole diets: A systematic review. *American Journal of Clinical Nutrition*, *98*(1), 65-81. https://doi.org/10.3945/ajcn.112.050609

Colomer-Winter, C., Flores-Mireles, A. L., Baker, S. P., Frank, K. L., Lynch, A. J. L., Hultgren, S. J., Kitten, T., & Lemos, J. A. (2018). Manganese acquisition is essential for virulence of Enterococcus faecalis. *PLoS Pathogens*, *14*(9). https://doi.org/10.1371/journal.ppat.1007102

Conlon, M. A., & Bird, A. R. (2015). The impact of diet and lifestyle on gut microbiota and human health. Içinde *Nutrients* (C. 7, Sayı 1, ss. 17-44). MDPI AG. https://doi.org/10.3390/ nu7010017

Cornelis, P., Wei, Q., Andrews, S. C., & Vinckx, T. (2011). Iron homeostasis and management of oxidative stress response in bacteria. Içinde *Metallomics* (C. 3, Sayı 6, ss. 540-549). https:// doi.org/10.1039/c1mt00022e

Crane, J. K., Naeher, T. M., Shulgina, I., Zhu, C., & Boedeker, E. C. (2007). Effect of zinc in enteropathogenic Escherichia coli infection. *Infection and Immunity*, *75*(12), 5974-5984. https://doi.org/10.1128/IAI.00750-07

Crowley, E. K., Long-Smith, C. M., Murphy, A., Patterson, E., Murphy, K., O'Gorman, D. M., Stanton, C., & Nolan, Y. M. (2018). Dietary supplementation with a magnesium-rich marine mineral blend enhances the diversity of gastrointestinal microbiota. *Marine Drugs*, *16*(6). https://doi.org/10.3390/md16060216

Damo, S., Chazin, W. J., Skaar, E. P., & Kehl-Fie, T. E. (2012). Inhibition of bacterial superoxide defense. *Virulence*, *3*(3), 325-328. https://doi.org/10.4161/viru.19635

Dastar, B., Khosravi, A., Boldajie, F., & Ghoorchi, T. (2016). Effect of calcium with and without probiotic, lactose, or both on organ and body weights, immune response and caecal microbiota in moulted laying hens. *Journal of Animal Physiology and Animal Nutrition*, *100*(2), 243-250. https://doi.org/10.1111/jpn.12358

De Chiara, G., Marcocci, M. E., Sgarbanti, R., Civitelli, L., Ripoli, C., Piacentini, R., Garaci, E., Grassi, C., & Palamara, A. T. (2012). Infectious agents and neurodegeneration. *Molecular Neurobiology*, *46*(3), 614-638. https://doi.org/10.1007/s12035-012-8320-7

Deschemin, J. C., Noordine, M. L., Remot, A., Willemetz, A., Afif, C., Canonne-Hergaux, F., Langella, P., Karim, Z., Vaulont, S., Thomas, M., & Nicolas, G. (2016). The microbiota shifts the iron sensing of intestinal cells. *FASEB Journal*, *30*(1), 252-261. https://doi.org/10.1096/ fj.15-276840

Diaz-Ochoa, V. E., Lam, D., Lee, C. S., Klaus, S., Behnsen, J., Liu, J. Z., Chim, N., Nuccio, S. P., Rathi, S. G., Mastroianni, J. R., Edwards, R. A., Jacobo, C. M., Cerasi, M., Battistoni, A., Ouellette, A. J., Goulding, C. W., Chazin, W. J., Skaar, E. P., & Raffatellu, M. (2016). Salmonella Mitigates Oxidative Stress and Thrives in the Inflamed Gut by Evading Calprotectin-Mediated Manganese Sequestration. *Cell Host and Microbe*, *19*(6), 814-825. https://doi.org/10.1016/j.chom.2016.05.005

Dostal, A., Baumgartner, J., Riesen, N., Chassard, C., Smuts, C. M., Zimmermann, M. B., & Lacroix, C. (2014). Effects of iron supplementation on dominant bacterial groups in the gut, faecal SCFA and gut inflammation: A randomised, placebo-controlled intervention trial in South African children. *British Journal of Nutrition*, *112*(4), 547-556. https://doi.org/10.1017/S0007114514001160

Dostal, A., Lacroix, C., Bircher, L., Pham, V. T., Follador, R., Zimmermann, M. B., Chassard, C., & Huffnagle, G. B. (2015). *Iron Modulates Butyrate Production by a Child Gut Microbiota In Vitro*. https://doi.org/10.1128/mBio.01453-15

Fernandez, M. L., Wong-Chew, R. M., Viet, T., Nguyen, H., Rogacion, J. M., Herve, M., & Pouteau, E. (2024). *Potential Complementary Effect of Zinc and Alkalihalobacillus clausii on Gut Health and Immunity: A Narrative Review*. https://doi.org/10.3390/nu16060887

Ferreira, C. R., & Gahl, W. A. (2017). Disorders of metal metabolism. *Translational Science of Rare Diseases*, *2*(3-4), 101-139. https://doi.org/10.3233/trd-170015

Frazer, D. M., & Anderson, G. J. (2005). Iron imports. I. Intestinal iron absorption and its regulation. Içinde *American Journal of Physiology - Gastrointestinal and Liver Physiology* (C. 289, Sayı 4 52-4). https://doi.org/10.1152/ajpgi.00220.2005

Freestone, P. P. E., Walton, N. J., Haigh, R. D., & Lyte, M. (2007). Influence of dietary catechols on the growth of enteropathogenic bacteria. *International Journal of Food Microbiology*, *119*(3), 159-169. https://doi.org/10.1016/J.IJFOODMICRO.2007.07.039

Fuqua, B. K., Vulpe, C. D., & Anderson, G. J. (2012). Intestinal iron absorption. *Journal of Trace Elements in Medicine and Biology*, *26*(2-3), 115-119. https://doi.org/10.1016/J.JTEMB.2012.03.015

Ganz, T. (2013). Systemic Iron Homeostasis. *Physiol Rev*, *93*, 1721-1741. https://doi.org/10.1152/physrev.00008.2013.-The

García-Legorreta, A., Alfonso Soriano-Pérez, L., Mariana Flores-Buendía, A., Noel Medina-Campos, O., Noriega, L. G., Granados-Portillo, O., Nambo-Venegas, R., Tovar, A. R., Mendoza-Vargas, A., Barrera-Oviedo, D., Pedraza-Chaverri, J., & Palacios-González, B. (t.y.). *Effect of Dietary Magnesium Content on Intestinal Microbiota of Rats*. https://doi.org/10.3390/nu12092889

García-Legorreta, A., Soriano-Pérez, L. A., Flores-Buendía, A. M., Medina-Campos, O. N., Noriega, L. G., Granados-Portillo, O., Nambo-Venegas, R., Tovar, A. R., Mendoza-Vargas, A., Barrera-Oviedo, D., Pedraza-Chaverri, J., & Palacios-González, B. (2020). Effect of dietary magnesium content on intestinal microbiota of rats. *Nutrients*, *12*(9), 1-11. https://doi.org/10.3390/nu12092889

García-Mantrana, I., Bertua, B., Martínez-Costa, C., & Collado, M. C. (2016). Perinatal nutrition: How to take care of the gut microbiota? *Clinical Nutrition Experimental*, *6*, 3-16. https://doi.org/10.1016/j.yclnex.2016.02.002

Gielda, L. M., & Diritaa, V. J. (2012). Zinc competition among the intestinal microbiota. *mBio*, *3*(4). https://doi.org/10.1128/mBio.00171-12

Graf, D., Di Cagno, R., Fåk, F., Flint, H. J., Nyman, M., Saarela, M., & Watzl, B. (2015). Contribution of diet to the composition of the human gut microbiota. *Microbial Ecology in Health & Disease*, *26*(0). https://doi.org/10.3402/mehd.v26.26164

Gröber, U., Schmidt, J., & Kisters, K. (2015). Magnesium in prevention and therapy. Içinde *Nutrients* (C. 7, Sayı 9, ss. 8199-8226). MDPI AG. https://doi.org/10.3390/nu7095388

Hallberg Bjorn-rasmussen L Howard, L. E., Rossander, L., & Hallberg, L. (t.y.). *Dietary Heme Iron Absorption A Discussion of Possible Mechanisms for the Absorption-Promoting Effect of Meat and for the Regulation of Iron Absorption*.

Hare, D. J., Arora, M., Jenkins, N. L., Finkelstein, D. I., Doble, P. A., & Bush, A. I. (2015). Is early-life iron exposure critical in neurodegeneration? Içinde *Nature Reviews Neurology* (C. 11, Sayı 9, ss. 536-544). Nature Publishing Group. https://doi.org/10.1038/nrneurol.2015.100

Hennigar, S. R., & McClung, J. P. (2016a). Nutritional Immunity: Starving Pathogens of Trace Minerals. Içinde *American Journal of Lifestyle Medicine* (C. 10, Sayı 3, ss. 170-173). SAGE Publications Inc. https://doi.org/10.1177/1559827616629117

Hennigar, S. R., & McClung, J. P. (2016b). Nutritional Immunity: Starving Pathogens of Trace Minerals. Içinde *American Journal of Lifestyle Medicine* (C. 10, Sayı 3, ss. 170-173). SAGE Publications Inc. https://doi.org/10.1177/1559827616629117

Hernández-Montes, G., Argüello, J. M., & Valderrama, B. (2012). Evolution and diversity of periplasmic proteins involved in copper homeostasis in gamma proteobacteria. *BMC Microbiology*, *12*. https://doi.org/10.1186/1471-2180-12-249

Højberg, O., Canibe, N., Poulsen, H. D., Hedemann, M. S., & Jensen, B. B. (2005). Influence of dietary zinc oxide and copper sulfate on the gastrointestinal ecosystem in newly weaned piglets. *Applied and Environmental Microbiology*, *71*(5), 2267-2277. https://doi.org/10.1128/AEM.71.5.2267-2277.2005

Holden, V. I., & Bachman, M. A. (2015). Diverging roles of bacterial siderophores during infection. *Metallomics*, *7*, 986. https://doi.org/10.1039/c4mt00333k

Hollister, E. B., Gao, C., & Versalovic, J. (2014). Compositional and functional features of the gastrointestinal microbiome and their effects on human health. *Gastroenterology*, *146*(6), 1449-1458. https://doi.org/10.1053/j.gastro.2014.01.052

Hrdina, J., Banning, A., Kipp, A., Loh, G., Blaut, M., & Brigelius-Flohé, R. (2009). The gastrointestinal microbiota affects the selenium status and selenoprotein expression in mice. *Journal of Nutritional Biochemistry*, *20*(8), 638-648. https://doi.org/10.1016/j.jnutbio.2008.06.009

Jaeggi, T., Kortman, G. A. M., Moretti, D., Chassard, C., Holding, P., Dostal, A., Boekhorst, J., Timmerman, H. M., Swinkels, D. W., Tjalsma, H., Njenga, J., Mwangi, A., Kvalsvig, J., Lacroix, C., & Zimmermann, M. B. (2015). Iron fortification adversely affects the gut microbiome, increases pathogen abundance and induces intestinal inflammation in Kenyan infants. *Gut*, *64*(5), 731-742. https://doi.org/10.1136/gutjnl-2014-307720

Kasaikina, M. V., Kravtsova, M. A., Lee, B. C., Seravalli, J., Peterson, D. A., Walter, J., Legge, R., Benson, A. K., Hatfield, D. L., & Gladyshev, V. N. (2011). Dietary selenium affects host selenoproteome expression by influencing the gut microbiota. *The FASEB Journal*, *25*(7), 2492-2499. https://doi.org/10.1096/fj.11-181990

Kau, A. L., Ahern, P. P., Griffin, N. W., Goodman, A. L., & Gordon, J. I. (2011). Human nutrition, the gut microbiome and the immune system. Içinde *Nature* (C. 474, Sayı 7351, ss. 327-336). https://doi.org/10.1038/nature10213

Keats, E. C., Neufeld, L. M., Garrett, G. S., Mbuya, M. N. N., & Bhutta, Z. A. (2019). Improved micronutrient status and health outcomes in low-and middle-income countries following large-scale fortification: Evidence from a systematic review and meta-Analysis. *American Journal of Clinical Nutrition*, *109*(6), 1696-1708. https://doi.org/10.1093/ajcn/nqz023

Kortman, G. A. M., Raffatellu, M., Swinkels, D. W., & Tjalsma, H. (2014). Nutritional iron turned inside out: Intestinal stress from a gut microbial perspective. Içinde *FEMS Microbiology Reviews* (C. 38, Sayı 6, ss. 1202-1234). Oxford University Press. https://doi.org/10.1111/1574-6976.12086

Kot, E., & Bezkorovainy, A. (1999). Binding of ferric iron to the cell walls and membranes of Bifidobacterium thermophilum: Effect of free radicals. *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, *47*(11), 4606-4610. https://doi.org/10.1021/jf990474l

Krebs, N. F., Sherlock, L. G., Westcott, J., Culbertson, D., Hambidge, K. M., Feazel, L. M., Robertson, C. E., & Frank, D. N. (2013). Effects of different complementary feeding regimens on iron status and enteric microbiota in breastfed infants. *Journal of Pediatrics*, *163*(2). https://doi.org/10.1016/j.jpeds.2013.01.024

Li, C.-Y., Li, X.-Y., Shen, L., & Ji, H.-F. (t.y.). *Regulatory effects of transition metals supplementation/deficiency on the gut microbiota*. https://doi.org/10.1007/s00253-021-11096-2/Published

Li, P., Tang, T., Chang, X., Fan, X., Chen, X., Wang, R., Fan, C., & Qi, K. (2019). Abnormality in Maternal Dietary Calcium Intake During Pregnancy and Lactation Promotes Body Weight Gain by Affecting the Gut Microbiota in Mouse Offspring. *Molecular Nutrition and Food Research*, *63*(5). https://doi.org/10.1002/mnfr.201800399

Lisher, J. P., Giedroc, D. P., Cellier, M. F., Skaar, E. P., Helmann, J., & Linstedt, A. (2013). *Manganese acquisition and homeostasis at the host-pathogen interface*. https://doi.org/10.3389/fcimb.2013.00091

Livingstone, C. (2015). Zinc: Physiology, deficiency, and parenteral nutrition. Içinde *Nutrition in Clinical Practice* (C. 30, Sayı 3, ss. 371-382). SAGE Publications Inc. https://doi.org/10.1177/0884533615570376

Lo¨nnerdal, B. (2017). Excess iron intake as a factor in growth, infections, and development of infants and young children. *Am J Clin Nutr*, *106*, 1681-1688. https://doi.org/10.3945/ajcn

Maxfield L, Shukla S, & Crane JS. (2021). *Zinc Deficiency - PubMed*. Treasure Island, FL: StatPearls.

Mayneris-Perxachs, J., Bolick, D. T., Leng, J., Medlock, G. L., Kolling, G. L., Papin, J. A., Swann, J. R., & Guerrant, R. L. (2016). Protein- and zinc-deficient diets modulate the murine microbiome and metabolic phenotype. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *104*(5), 1253-1262. https://doi.org/10.3945/AJCN.116.131797

Mellies, J. L., Thomas, K., Turvey, M., Evans, N. R., Crane, J., Boedeker, E., & Benison, G. C. (2012). Zinc-induced envelope stress diminishes type III secretion in enteropathogenic Escherichia coli. Içinde *BMC Microbiology* (C. 12). http://www.biomedcentral.com/1471-2180/12/123

Meng, X. L., Li, S., Qin, C. Bin, Zhu, Z. X., Hu, W. P., Yang, L. P., Lu, R. H., Li, W. J., & Nie, G. X. (2018). Intestinal microbiota and lipid metabolism responses in the common carp (Cyprinus carpio L.) following copper exposure. *Ecotoxicology and Environmental Safety*, *160*, 257-264. https://doi.org/10.1016/j.ecoenv.2018.05.050

Miyoshi, Y., Tanabe, S., & Suzuki, T. (2016). Cellular zinc is required for intestinal epithelial barrier maintenance via the regulation of claudin-3 and occludin expression. *Am J Physiol Gastrointest Liver Physiol*, *311*, 105-116. https://doi.org/10.1152/ajpgi.00405.2015.-Intracellular

Mooren, F. C. (2015). Magnesium and disturbances in carbohydrate metabolism. Içinde *Diabetes, Obesity and Metabolism* (C. 17, Sayı 9, ss. 813-823). Blackwell Publishing Ltd. https://doi.org/10.1111/dom.12492

Nagata, R., Taneda, K., Pelpolage, S. W., Bochimoto, H., Fukuma, N., Shimada, K., Tani, M., Han, K. H., & Fukushima, M. (2021). Effect of Calcium-Fortified Potato Starch on Cecal Fermentation and Fat Accumulation in Rats. *Starch/Staerke*, *73*(1-2). https://doi.org/10.1002/star.202000097

Ne Imbert, M., & Blondeau, R. (1998). On the Iron Requirement of Lactobacilli Grown in Chemically Defined Medium. Içinde *An International Journal* (C. 37). Springer-Verlag New York Inc.

Ng, O. (2016). Iron, microbiota and colorectal cancer. *Wiener Medizinische Wochenschrift*, *166*(13-14), 431-436. https://doi.org/10.1007/s10354-016-0508-4

Pachikian, B. D., Neyrinck, A. M., Deldicque, L., De Backer, F. C., Catry, E., Dewulf, E. M., Sohet, F. M., Bindels, L. B., Everard, A., Francaux, M., Guiot, Y., Cani, P. D., & Delzenne, N. M. (2010). Changes in intestinal bifidobacteria levels are associated with the inflammatory response in magnesium-deficient mice. *Journal of Nutrition*, *140*(3), 509-514. https://doi.org/10.3945/jn.109.117374

Pajarillo, E. A. B., Lee, E., & Kang, D. K. (2021). Trace metals and animal health: Interplay of the gut microbiota with iron, manganese, zinc, and copper. Içinde *Animal Nutrition* (C. 7, Sayı 3, ss. 750-761). KeAi Communications Co. https://doi.org/10.1016/j.aninu.2021.03.005

Papp-Wallace, K. M., & Maguire, M. E. (2006). Manganese transport and the role of manganese in virulence. Içinde *Annual Review of Microbiology* (C. 60, ss. 187-209). https://doi.org/10.1146/annurev.micro.60.080805.142149

Parmanand, B. A., Kellingray, L., Le Gall, G., Basit, A. W., Fairweather-Tait, S., & Narbad, A. (2019). A decrease in iron availability to human gut microbiome reduces the growth of potentially pathogenic gut bacteria; an in vitro colonic fermentation study. *Journal of Nutritional Biochemistry*, *67*, 20-27. https://doi.org/10.1016/j.jnutbio.2019.01.010

Ptak, A. , Bedford, M. R. , Świątkiewicz, S. , Żyła, K. , & Jozefiak, D. (2015). Phytase Modulates Ileal Microbiota and Enhances Growth Performance of the Broiler Chickens. *PloS one*, *10*(3).

Pyndt Jørgensen, B., Winther, G., Kihl, P., Nielsen, D. S., Wegener, G., Hansen, A. K., & Sørensen, D. B. (2015). Dietary magnesium deficiency affects gut microbiota and anxiety-like behaviour in C57BL/6N mice. *Acta Neuropsychiatrica*, *27*(5), 307-311. https://doi.org/10.1017/neu.2015.10

Qadri, F., Svennerholm, A. M., Faruque, A. S. G., & Sack, R. B. (2005). Enterotoxigenic Escherichia coli in developing countries: Epidemiology, microbiology, clinical features, treatment, and prevention. Içinde *Clinical Microbiology Reviews* (C. 18, Sayı 3, ss. 465-483). https://doi.org/10.1128/CMR.18.3.465-483.2005

Rautiainen, S., Manson, J. E., Lichtenstein, A. H., & Sesso, H. D. (2016). Dietary supplements and disease prevention-a global overview. Içinde *Nature Reviews Endocrinology* (C. 12, Sayı 7, ss. 407-420). Nature Publishing Group. https://doi.org/10.1038/nrendo.2016.54

Reed, S., Neuman, H., Moscovich, S., Glahn, R. P., Koren, O., & Tako, E. (2015). Chronic zinc deficiency alters chick gut microbiota composition and function. *Nutrients*, *7*(12), 9768-9784. https://doi.org/10.3390/nu7125497

Salvatore, S., Hauser, B., Devreker, T., Vieira, M. C., Luini, C., Arrigo, S., Nespoli, L., & Vandenplas, Y. (2007). Probiotics and zinc in acute infectious gastroenteritis in children: are they effective? *Nutrition*, *23*(6), 498-506. https://doi.org/10.1016/J.NUT.2007.03.008

Savage, D. C. (1977). Microbial ecology of the gastrointestinal tract. *Annual review of microbiology*, *31*(1), 107-133.

Scarpellini, E., Balsiger, L. M., Maurizi, V., Rinninella, E., Gasbarrini, A., Giostra, N., Santori, P., Abenavoli, L., & Rasetti, C. (2022). Zinc and gut microbiota in health and gastrointestinal disease under the COVID-19 suggestion. Içinde *BioFactors* (C. 48, Sayı 2, ss. 294-306). John Wiley and Sons Inc. https://doi.org/10.1002/biof.1829

Skalny, A. V, Aschner, M., Lei, X. G., Gritsenko, V. A., Santamaria, A., Alekseenko, S. I., Prakash, N. T., Chang, J.-S., Sizova, E. A., Chao, J. C. J., Aaseth, J., & Tinkov, A. A. (2021). Molecular Sciences Gut Microbiota as a Mediator of Essential and Toxic Effects of Zinc in the Intestines and Other Tissues. *Int. J. Mol. Sci*, *22*, 13074. https://doi.org/10.3390/ijms222313074

Skrypnik, K., & Suliburska, J. (t.y.). *Association between the gut microbiota and mineral metabolism*. https://doi.org/10.1002/jsfa.8724

Song, M., Li, X., Zhang, X., Shi, H., Vos, M. B., Wei, X., Wang, Y., Gao, H., Rouchka, E. C., Yin, X., Zhou, Z., Prough, R. A., Cave, M. C., McClain, C. J., & Rex, R. (2018). Dietary copper-fructose interactions alter gut microbial activity in male rats. *Am J Physiol Gastrointest Liver Physiol*, *314*. https://doi.org/10.1152/ajpgi.00378

Starke, I. C., Pieper, R., Neumann, K., Urgen Zentek, J., & Vahjen, W. (t.y.). *The impact of high dietary zinc oxide on the development of the intestinal microbiota in weaned piglets*. https://doi.org/10.1111/1574-6941.12233

Sun, J., & Chang, E. B. (2014). Exploring gut microbes in human health and disease: Pushing the envelope. Içinde *Genes and Diseases* (C. 1, Sayı 2, ss. 132-139). Chongqing Medical University. https://doi.org/10.1016/j.gendis.2014.08.001

Tinkov, A. A., Martins, A. C., Avila, D. S., Gritsenko, V. A., Skalny, A. V., Santamaria, A., Lee, E., Bowman, A. B., & Aschner, M. (2021). Gut microbiota as a potential player in mn-induced neurotoxicity. Içinde *Biomolecules* (C. 11, Sayı 9). MDPI. https://doi.org/10.3390/biom11091292

Torok, V. A. , Hughes, R. J. , Mikkelsen, L. L. , Perez-Maldonado, R. , Balding, K. , MacAlpine, R. , Percy, N. J. , & Ophel-Keller, K. (2011). Identification and characterization of potential performance-related gut microbiotas in broiler chickens across various feeding trials. *Appl. Environ. Microbiol*, *77*(17), 5868-5878.

Trapani, V., Petito, V., Agostini, A. Di, Arduini, D., Hamersma, W., Pietropaolo, G., Luongo, F., Arena, V., Stigliano, E., Lopetuso, L. R., Gasbarrini, A., Wolf, F. I., & Scaldaferri, F. (2018). Dietary Magnesium Alleviates Experimental Murine Colitis Through Upregulation of the Transient Receptor Potential Melastatin 6 Channel. *Inflamm Bowel Dis* •, *00*. https://doi.org/10.1093/ibd/izy186/4999657

Trautvetter, U., Camarinha-Silva, A., Jahreis, G., Lorkowski, S., & Glei, M. (2018). High phosphorus intake and gut-related parameters - Results of a randomized placebo-controlled human intervention study. *Nutrition Journal*, *17*(1). https://doi.org/10.1186/s12937-018-0331-4

Usama, U., Jaffar Khan, M., Fatima, S., & Fatima, S. (2018). Role of Zinc in Shaping the Gut Microbiome; Proposed Mechanisms and Evidence from the Literature. *Journal of Gastrointestinal & Digestive System*, *08*(01). https://doi.org/10.4172/2161-069x.1000548

Vahjen, W., Pietruszyńska, D., Starke, I. C., & Zentek, J. (2015). High dietary zinc supplementation increases the occurrence of tetracycline and sulfonamide resistance genes in the intestine of weaned pigs. *Gut Pathogens*. https://doi.org/10.1186/s13099-015-0071-3

Vazquez-Gutierrez, P., de Wouters, T., Werder, J., Chassard, C., & Lacroix, C. (2016). High iron-sequestrating bifidobacteria inhibit enteropathogen growth and adhesion to intestinal epithelial cells in vitro. *Frontiers in Microbiology*, *7*(SEP). https://doi.org/10.3389/fmicb.2016.01480

Waldvogel-Abramowski, S., Waeber, G., Gassner, C., Buser, A., Frey, B. M., Favrat, B., & Tissot, J. D. (2014). Physiology of iron metabolism. Içinde *Transfusion Medicine and Hemotherapy* (C. 41, Sayı 3, ss. 213-221). S. Karger AG. https://doi.org/10.1159/000362888

Walther, B., Lett, A. M., Bordoni, A., Tomás-Cobos, L., Nieto, J. A., Dupont, D., Danesi, F., Shahar, D. R., Echaniz, A., Re, R., Fernandez, A. S., Deglaire, A., Gille, D., Schmid, A., & Vergères, G. (2019). GutSelf: Interindividual Variability in the Processing of Dietary Compounds by the Human Gastrointestinal Tract. Içinde *Molecular Nutrition and Food Research* (C. 63, Sayı 21). Wiley-VCH Verlag. https://doi.org/10.1002/mnfr.201900677

Wessling-Resnick, M. (2017). Excess iron: considerations related to development and early growth. *Am J Clin Nutr*, *106*, 1600-1605. https://doi.org/10.3945/ajcn

Wilson, B. R., Bogdan, A. R., Miyazawa, M., Hashimoto, K., & Tsuji, Y. (2016). Siderophores in Iron Metabolism: From Mechanism to Therapy Potential. Içinde *Trends in Molecular Medicine* (C. 22, Sayı 12, ss. 1077-1090). Elsevier Ltd. https://doi.org/10.1016/j.molmed.2016.10.005

Winther, G., Pyndt Jørgensen, B. M., Elfving, B., Nielsen, D. S., Kihl, P., Lund, S., Sorensen, D. B., & Wegener, G. (2015). Dietary magnesium deficiency alters gut microbiota and leads to depressive-like behaviour. *Acta Neuropsychiatrica*, *27*(3), 168-176. https://doi.org/10.1017/neu.2015.7

Yang, N. J., & Chiu, I. M. (2017). Bacterial Signaling to the Nervous System through Toxins and Metabolites. Içinde *Journal of Molecular Biology* (C. 429, Sayı 5, ss. 587-605). Academic Press. https://doi.org/10.1016/j.jmb.2016.12.023

Yang, Q., Liang, Q., Balakrishnan, B., Belobrajdic, D. P., Feng, Q. J., & Zhang, W. (2020). Role of dietary nutrients in the modulation of gut microbiota: A narrative review. Içinde *Nutrients* (C. 12, Sayı 2). MDPI AG. https://doi.org/10.3390/nu12020381

Yang, Y., Song, X., Chen, A., Wang, H., & Chai, L. (2020). Exposure to copper altered the intestinal microbiota in Chinese brown frog (Rana chensinensis). *Environmental Science and Pollution Research*, *27*(12), 13855-13865. https://doi.org/10.1007/s11356-020-07856-8

Yilmaz, B., & Li, H. (t.y.). *Pharmaceuticals Gut Microbiota and Iron: The Crucial Actors in Health and Disease*. https://doi.org/10.3390/ph11040098

Zackular, J. P., Moore, J. L., Jordan, A. T., Juttukonda, L. J., Noto, M. J., Nicholson, M. R., Crews, J. D., Semler, M. W., Zhang, Y., Ware, L. B., Washington, M. K., Chazin, W. J., Caprioli, R. M., & Skaar, E. P. (2016). Dietary zinc alters the microbiota and decreases resistance to Clostridium difficile infection. *Nature Medicine*, *22*(11), 1330-1334. https://doi.org/10.1038/nm.4174

Zaharik M.L., & Finlay B. B. (2004). Mn2+ and bacterial pathogenesis. *Frontiers in Bioscience*, *9*, 1035-1042.

Zheng, W., Zhao, Q., Slavkovich, V., Aschner, M., & Graziano, J. H. (1999). Alteration of iron homeostasis following chronic exposure to manganese in rats 1. Içinde *Brain Research* (C. 833). www.elsevier.comrlocaterbres

Zheng, Z., & Wang, B. (2021). The Gut-Liver Axis in Health and Disease: The Role of Gut Microbiota-Derived Signals in Liver Injury and Regeneration. Içinde *Frontiers in Immunology* (C. 12). Frontiers Media S.A. https://doi.org/10.3389/fimmu.2021.775526

Zimmermann, M. B., Chassard, C., Rohner, F., N'Goran, E. K., Nindjin, C., Dostal, A., Utzinger, J., Ghattas, H., Lacroix, C., & Hurrell, R. F. (2010). The effects of iron fortification on the gut microbiota in African children: A randomized controlled trial in Côte d'Ivoire. *American Journal of Clinical Nutrition*, *92*(6), 1406-1415. https://doi.org/10.3945/ajcn.110.004564

KAYNAKLAR

Al-Badr, W., Martin, K.J. (2008), Vitamin D and kidney disease. *Clin J Am Soc Nephrol;* 3(5): 1555-60.

Albarrak, M., Banno K., Sabbagh A.A., et al. (2005), Utilization of healthcare resources in obstructive sleep apnea syndrome: a 5-year follow-up study in men using CPAP. *Sleep*; 28 (10):1306–11.

Andrisani, G., Andrisani, G. (2023), Sleep apnea pathophysiology. *Sleep Breathing Physiology and Disorder;* (27): 2111–22.

Bikle1, D.D.(2014), Vitamin D Metabolism, Mechanism of Action, and Clinical Applications. *Chem Biol.*20; 21(3): 319–29.

Bouloukaki, I., Tsiligianni, I., Mermigkis, C., et al.(2021), Vitamin D deficiency in patients evaluated for obstructive sleep apnea: is it associated with disease severity? *Sleep Breath.;* 25(2): 1109-17.

Bozkurt N.C, Çakal E ,Şahin M , et al. (2012), The relation of serum 25-hydroxyvitamin-D levels with severity of obstructive sleep apnea and glucose metabolism abnormalities. *Endocrine;* 3: 518-25.

Chang, A.L., Wong, J.W., Endo, J.O., Norman, R.A. (2013), Geriatric dermatology: Part II. Risk factors and cutaneous signs of elder mistreatment for the dermatologist. *J Am Acad Dermatol*; 68(4):533.e1-10.

Chang, J.L. , Goldberg , A.N. , Alt, Y. et al. (2023), International Consensus Statement on Obstructive Sleep Apnea. *Int Forum Allergy Rhinol*; 13(7):1061–1482.

Demir, A.U., Ardıç, S. , Fırat, H., et al. (2015) Prevalence of sleep disorders in the Turkish adult population epidemiology of sleep study. *Sleep and Biological Rhythms;* (13):298-308.

Eckert, D.J., Malhotra, A. (2008), Pathophysiology of Adult Obstructive Sleep Apnea. *Proc Am Thorac Soc*; 5(2):144-153.

Espiritu, J.R.D. (2021), Health consequences of obstructive sleep apnea. *Journal of Sleep Disorders and Therapy;* (8):23-43

Holick, M. F., Binkley, N. C., Bischoff-Ferrari, H. A., et al.(2011), Evaluation, treatment, and prevention of vitamin D deficiency: an Endocrine Society clinical. practice guideline. *The Journal of Clinical Endocrinology & Metabolism;* 96(7):1911-30.

Isetta, V., Navajas, D., Montserrat, J.M., et al. (2015), Comparative assessment of several automatic CPAP devices' responses: A bench test study. *ERJ Open Res*; 1(1): 1–6.

Kerley, C.P., Hutchinson, K., Bolger, K., et al. (2016), Serum vitamin D is significantly inversely associated with disease severity in Caucasian adults with obstructive sleep apnea syndrome. *SLEEP;* 39(2):293–300.

Kheirandish-Gozal, L., Peris, E., Gozal, D. (2014), Vitamin D levels and obstructive sleep apnoea in children. *Sleep Med.*15(4):459-63

Klimov, L., Kuryaninova, V., et al. (2019), Vitamin D insufficiency in overweight and obese children and adolescents. *Front Endocrinol;* 10: 103.

Knauert, M., Naick, S., Gillespie M.B., et al. (2015), Clinical consequences and economic costs of untreated obstructive sleep apnea syndrome. *World J Otorhinolaryngol Head Neck Surg*; 1(1): 17-27.

Kushida, C.A., Littner, M.R., Morgenthaler, T., et al.(2005), Practice parameters for the indications for polysomnography and related procedures: an update for 2005. *Sleep*; 28:499-521

Kuna, S. T. (2020), Optimizing chronic management of adults with obstructive sleep apnea. *Ann Am Thorac Soc;*17(3):280-81

Liguori, C. , Romigi, A. , Izzi , F. et al.(2015), Continuous Positive Airway Pressure Treatment Increases Serum Vitamin D Levels in Male Patients with Obstructive Sleep Apnea. *J Clin Sleep Med*.; 11(6): 603–7.

Lv, R., Liu, X., Zhang Y., et al.(2023), Pathophysiological mechanisms and therapeutic approaches in obstructive sleep apnea syndrome. *Signal Transduction and Targeted Therapy*; 25(8):218.

Marcus, C.L., Brooks, L.J., Draper, K.A., et al. (2012). Diagnosis and management of childhood obstructive sleep apnea syndrome. Pediatrics; 130(3):714–55.

McCarty, D.E., Chesson A.L., Jr, Jain, S.K., Marino, A.A.(2014), The link between vitamin D metabolism and sleep medicine. *Sleep Med Rev*.; 18(4): 311-319

Neighbors, C.L.P., Noller, M.W., Song,S.A., et al. (2018), Vitamin D and obstructive sleep apnea: a systematic review and meta-analysis. Sleep Med; 43:100-8.

Osteoporoz ve Metabolik Kemik Hastalıkları Tanı Ve Tedavi Kılavuzu, Endokrinoloji ve Metabolizma Derneği Ankara (2022) https://file.temd.org.tr/Uploads/publications/guides/documents/OSTEOPOROZ_MKH2022.pdf?a=1. Erişim tarihi: 20.04.2024.

Ozgurhan, G., Vehapoglu, A., Vermezoglu, O., et al. (2016), Risk assessment of obstructive sleep apnea syndrome in pediatric patients with vitamin D deficiency: A questionnaire-based study. Medicine ; 95(39):4632

Piovezan, R.D., Hirotsu, C., Feres, M.C., et al. (2017), Obstructive sleep apnea and objective short sleep duration are independently associated with the risk of serum vitamin D deficiency. PLoS One; 12(7):0180901

Roger, V.L., Go, A.S., Lloyd-Jones, D.M. et al. (2012), Heart disease and stroke statistics – 2012 update: a report from the American Heart Association. *Circulation*;3:125(1):2–220.

Senaratna, C.V., Perret, J. L., Lodge, C.J. et al (2017), Prevalence of obstructive sleep apnea in the general population: A systematic, review. *Sleep Med Rev;* (34):70-81.

Shapiro,G.K., Shapiro, C.M.(2010), Factors that influence CPAP adherence: An overview. *Sleep Breath;* 14(4): 323– 335.

Siachpazidou, D.I., Stavrou,V., Zouridis, S., et al. (2020), 25-Hydroxyvitamin D levels in patients with obstructive sleep apnea and continuous positive airway pressure treatment: a brief review. *Sleep Sci.*; 13(1): 78-83.

Targher, G., Bertolini, L., Scala, L., et al. (2007). Associations between serum 25-hydroxyvitamin D3 concentrations and liver histology in patients with non-alcoholic fatty liver disease. *Nutr Metab Cardiovasc Dis;* 17(7): 517-24.

Türkiye Beslenme Rehberi(TÜBER) 2022 , T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, Ankara, https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/saglikli-beslenme-ve-hareketli-hayat-db/Dokumanlar/Rehberler/Turkiye_Beslenme_Rehber_TUBER_2022_min.pdf Erişim tarihi: 20.04.2024.

Ursavaş, A. (2014). Yeni Uyku Bozuklukları Sınıflaması (ICSD-3) uykuda solunum. Güncel Göğüs Hastalıkları Serisi(2), 139-151.

KAYNAKÇA

Akbulut, G. (2009). Parkinson hastalığı ve tıbbi beslenme tedavisi. Dirim Ay Tıp Gaz, 84(2), 51-8.

Balestrino, R., & Schapira, A. H. V. (2020). Parkinson disease. European journal of neurology, 27(1), 27-42.

Baysal, A., Aksoy, M., Besler, H. T., Bozkurt, N., Keçecioğlu, S., & Mercanlıgil, S. M. (2011). Diyet El Kitabı, Yenilenmiş 6. Baskı, Hatipoğlu Basım ve yayım San Tic Ltd. Şti, 9-507.

Ciulla, M., Marinelli, L., Cacciatore, I., & Stefano, A. D. (2019). Role of dietary supplements in the management of Parkinson's disease. Biomolecules, 9(7), 271.

Coimbra, C. G., & Junqueira, V. B. C. (2003). High doses of riboflavin and the elimination of dietary red meat promote the recovery of some motor functions in Parkinson's disease patients. Brazilian Journal of Medical and Biological Research, 36, 1409-1417.

Çakmur, R. (2018). Hareket Bozuklukları Tanı ve Tedavi Rehberi. Parkinson Hastalığında Tedavi.(2018), 54-83.

Du, K., Liu, M. Y., Zhong, X., & Wei, M. J. (2017). Decreased circulating Zinc levels in Parkinson's disease: A meta-analysis study. Scientific reports, 7(1), 3902.

Durmaz Ş.E. (2020). Parkinson Hastalığı Ve Parkinsonizme Radyolojik Açıdan Farklı Bir Bakış "Transkraniyal Sonografi, Tıpta Uzmanlık Tezi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Ankara Şehir Hastanesi Nöroloji Kliniği, Ankara.

Durmus, H., Gokalp, M. A., & Hanagasi, H. A. (2015). Prevalence of Parkinson's disease in Baskale, Turkey: a population based study. Neurological Sciences, 36, 411-413.

Fang, X., Han, D., Cheng, Q., Zhang, P., Zhao, C., Min, J., & Wang, F. (2018). Association of levels of physical activity with risk of Parkinson disease: a systematic review and meta-analysis. JAMA network open, 1(5), e182421-e182421.

Fullard, M. E., & Duda, J. E. (2020). A review of the relationship between vitamin D and Parkinson disease symptoms. Frontiers in neurology, 11, 529840.

Gasperi, V., Sibilano, M., Savini, I., & Catani, M. V. (2019). Niacin in the central nervous system: an update of biological aspects and clinical applications. International journal of molecular sciences, 20(4), 974.

Genoud, S., Senior, A. M., Hare, D. J., & Double, K. L. (2020). Meta-analysis of copper and iron in parkinson's disease brain and biofluids. Movement Disorders, 35(4), 662-671.

Güneş F.E, Aktaç Ş. (2021). Nörolojik Hastalıklar ve Tıbbi Beslenme Tedavisi, Şanlıer N, Vakalarla Öğreniyorum: Yetişkin Hastalıklarında Tıbbi Beslenme Tedavisi, 1, Hedef Yayıncılık, Ankara, 484-535.

Håglin, L., Domellöf, M., Bäckman, L., & Forsgren, L. (2020). Low plasma thiamine and phosphate in male patients with Parkinson's disease is associated with mild cognitive impairment. Clinical nutrition ESPEN, 37, 93-99.

Huang, C., Ma, W., Luo, Q., Shi, L., Xia, Y., Lao, C., ... & Chen, Z. (2019). Iron overload resulting from the chronic oral administration of ferric citrate induces parkinsonism phenotypes in middle-aged mice. Aging (albany NY), 11(21), 9846.

Kabaran, S., & Yıldız, E. (2012). Parkinson hastalığı: beslenme ile ilgili risk etmenleri ve tıbbi beslenme tedavisi. Beslenme ve Diyet Dergisi, 40(1), 69-78.

Keun, J. T. B., Arnoldussen, I. A., Vriend, C., & van de Rest, O. (2021). Dietary approaches to improve efficacy and control side effects of levodopa therapy in Parkinson's disease: a systematic review. Advances in Nutrition, 12(6), 2265-2287.

Liddell, J. R., & White, A. R. (2018). Nexus between mitochondrial function, iron, copper and glutathione in Parkinson's disease. Neurochemistry international, 117, 126-138.

Marras, C., Beck, J. C., Bower, J. H., Roberts, E., Ritz, B., Ross, G. W., ... & Parkinson's Foundation P4 Group. (2018). Prevalence of Parkinson's disease across North America. NPJ Parkinson's disease, 4(1), 21.

Park, H. A., & Ellis, A. C. (2020). Dietary antioxidants and Parkinson's disease. Antioxidants, 9(7), 570.

Perez Visñuk, D., Teran, M. D. M., Savoy de Giori, G., LeBlanc, J. G., & de Moreno de LeBlanc, A. (2022). Neuroprotective effect of riboflavin producing lactic acid bacteria in Parkinsonian models. Neurochemical Research, 47(5), 1269-1279.

Plantone, D., Pardini, M., & Rinaldi, G. (2021). Riboflavin in neurological diseases: a narrative review. Clinical Drug Investigation, 41(6), 513-527.

Postuma, R. B., Berg, D., Stern, M., Poewe, W., Olanow, C. W., Oertel, W., ... & Deuschl, G. (2015). MDS clinical diagnostic criteria for Parkinson's disease. Movement disorders, 30(12), 1591-1601.

Rojo-Sebastián, A., González-Robles, C., & de Yébenes, J. G. (2020). Vitamin B6 deficiency in patients with Parkinson disease treated with levodopa/carbidopa. Clinical Neuropharmacology, 43(5), 151-157.

URL-1: https://www.drugs.com/drug-interactions/levodopa.html E. T: 20.03.2022

Ünal, B., Ergör, G., Horasan, G. D., Kalaça, S., & Sözmen, K. (2013). Türkiye kronik hastalıklar ve risk faktörleri sıklığı çalışması. Ankara: Sağlık Bakanlığı, 5, 33-36.

Whitfield, D. R., Vallortigara, J., Alghamdi, A., Hortobágyi, T., Ballard, C., Thomas, A. J., ... & Francis, P. T. (2015). Depression and synaptic zinc regulation in Alzheimer disease, dementia with lewy bodies, and Parkinson disease dementia. The American journal of geriatric psychiatry, 23(2), 141-148.

Zhao, X., Zhang, M., Li, C., Jiang, X., Su, Y., & Zhang, Y. (2019). Benefits of Vitamins in the Treatment of Parkinson's Disease. Oxidative medicine and cellular longevity, 2019.

KAYNAKLAR

1. Afzaal, M., Saeed, F., Shah, Y. A., Hussain, M., Rabail, R., Socol, C. T., Hassoun, A., Domínguez, R., Lorenzo, J. M., Rusu, A. V., & Aadil, R. M. (2022). Human gut microbiota in health and disease: Unveiling the relationship. *Frontiers in Microbiology*, 13. https://doi.org/10.3389/fmicb.2022.999001
2. Awaisheh, Saddam. (2012). Probiotic Food Products Classes, Types, and Processing.
3. Cheng, Hsin-Lin; Yen, Gow-Chin; Huang, Shih-Chien; Chen, Shiuan-Chih; and Hsu, Chin-Lin (2022) "The next generation beneficial actions of novel probiotics as potential therapeutic targets and prediction tool for metabolic diseases," Journal of Food and Drug Analysis
4. Cukrowska, B., Ceregra, A., Maciorkowska, E., Surowska, B., Zegadło-Mylik, M. A., Konopka, E., Trojanowska, I., vd. (2021). The Effectiveness of Probiotic Lactobacillus rhamnosus and Lactobacillus casei Strains in Children with Atopic Dermatitis and Cow's Milk Protein Allergy: A Multicenter, Randomized, Double Blind, Placebo Controlled Study. Nutrients, 13(4), 1169.
5. Davani-Davari, D., Negahdaripour, M., Karimzadeh, I., Seifan, M., Mohkam, M., Masoumi, S. J., & Berenjian, A. (2019). Prebiotics: definition, types, sources, mechanisms, and clinical applications. Foods, 8(3), 92. https://doi.org/10.3390/foods8030092
6. Davani-Davari, D., Negahdaripour, M., Karimzadeh, I., Seifan, M., Mohkam, M., Masoumi, S. J., & Berenjian, A. (2019). Prebiotics: definition, types, sources, mechanisms, and clinical applications. Foods, 8(3), 92. https://doi.org/10.3390/foods8030092
7. De Oliveira Libório, S., Alberca, G. G. F., Sato, M. N., & Alberca, R. W. (2020). Allergy: Concepts and Treatments. Frontiers for Young Minds, 8. https://doi.org/10.3389/frym.2020.00043
8. Derosa, L., & Zitvogel, L. (2022). A probiotic supplement boosts response to cancer immunotherapy. Nature Medicine, 28(4), 633–634. https://doi.org/10.1038/s41591-022-01723-4
9. Didari T., Solki S., Mozaffari S., Nikfar S., Abdollahi M., (2014), A systematic review of the safety of probiotics. Expert Opin Drug Saf. 2014;13:227–239.
10. Donaldson, M. S. (2004). Nutrition and cancer: A review of the evidence for an anti-cancer diet. Nutrition Journal, 3(1). https://doi.org/10.1186/1475-2891-3-19
11. Emami, E., Sherwin, C. M., & Heidari-Soureshjani, S. (2024). Effect of probiotics on urinary tract infections in children: A systematic review and meta-analysis. Current Reviews in Clinical and Experimental Pharmacology, 19(1), 111–121. https://doi.org/10.2174/2772432817666220501114505
12. Fijan, S. (2023). Probiotics and their antimicrobial effect. Microorganisms, 11(2), 528. https://doi.org/10.3390/microorganisms11020528
13. Grajek, M., Krupa-Kotara, K., Białek-Dratwa, A., Sobczyk, K., Grot, M., Kowalski, O., & Staśkiewicz, W. (2022). Nutrition and mental health: A review of current knowledge about the impact of diet on mental health. Frontiers in Nutrition, 9. https://doi.org/10.3389/fnut.2022.943998
14. Hasanpour, A., Babajafari, S., Mazloomi, S. M., & Shams, M. (2023). The effects of soymilk plus probiotics supplementation on cardiovascular risk factors in patients with type 2 diabetes mellitus: a randomized clinical trial. *BMC Endocrine Disorders*, *23*(1). https://doi.org/10.1186/s12902-023-01290-w
15. Huang, F., Li, S., Chen, W., Han, Y., Yao, Y., Yang, L., Li, Q., Xiao, Q., Wei, J., Li, Z., Chen, T., & Deng, X. (2023). Postoperative probiotics administration attenuates gastrointestinal complications and gut microbiota dysbiosis caused by chemotherapy in colorectal cancer patients. Nutrients, 15(2), 356. https://doi.org/10.3390/nu15020356

16. Jabłońska, B., & Mrowiec, S. (2023). Gastrointestinal Disease: New Diagnostic and Therapeutic Approaches. Biomedicines, 11(5), 1420. https://doi.org/10.3390/biomedicines11051420
17. Johnson, D., Thurairajasingam, S., Letchumanan, V., Chan, K., & Lee, L. (2021). Exploring the role and potential of probiotics in the field of mental health: Major depressive disorder. Nutrients, 13(5), 1728. https://doi.org/10.3390/nu13051728
18. Krishnakumar, T.. (2021). Probiotics. https://doi.org/10.13140/RG.2.2.26827.31520
19. Lata, P., & Savitri. (2023). Probiotics and human health. Research Journal of Biotechnology, 18(7), 173–180. https://doi.org/10.25303/1807rjbt1730180
20. Lee, H. J., Hong, J. K., Kim, J., Kim, D., Jang, S. W., Han, S., & Yoon, I. (2021). Effects of probiotic NVP-1704 on mental health and sleep in healthy adults: an 8-Week Randomized, Double-Blind, Placebo-Controlled trial. Nutrients, 13(8), 2660. https://doi.org/10.3390/nu13082660
21. Lian Z, Zhang Q, Xu Y, Zhou X, Jiang K. Biorefinery cascade processing for converting corncob to xylooligosaccharides and glucose by maleic acid pretreatment. Appl Biochem Biotechnol. (2022). doi: 10.1007/s12010-022-03985-7
22. López-Moreno, A., Suárez, A., Avanzi, C., Monteoliva-Sánchez, M., & Aguilera, M. (2020). Probiotic Strains and Intervention Total Doses for Modulating Obesity-Related Microbiota Dysbiosis: A Systematic Review and Meta-analysis. *Nutrients*, *12*(7), 1921. https://doi.org/10.3390/nu12071921
23. Lopez-Santamarina, A., Gonzalez, E. G., Lamas, A., Del Carmen Mondragon, A., Regal, P., & Miranda, J. M. (2021). Probiotics as a possible strategy for the prevention and Treatment of allergies. A Narrative review. Foods, 10(4), 701. https://doi.org/10.3390/foods10040701
24. Lu, K., Dong, S., Wu, X., Jin, R., & Chen, H. (2021). Probiotics in cancer. Frontiers in Oncology, 11. https://doi.org/10.3389/fonc.2021.638148
25. Mazziotta, C., Tognon, M., Martini, F., Torreggiani, E., & Rotondo, J. C. (2023). Probiotics mechanism of action on immune cells and beneficial effects on human health. Cells, 12(1), 184. https://doi.org/10.3390/cells12010184
26. Moludi, J., Kafil, H. S., Qaisar, S. A., Gholizadeh, P., Alizadeh, M., & Vayghyan, H. J. (2021). Effect of probiotic supplementation along with calorie restriction on metabolic endotoxemia, and inflammation markers in coronary artery disease patients: a double blind placebo controlled randomized clinical trial. *Nutrition Journal*, *20*(1). https://doi.org/10.1186/s12937-021-00703-7
27. Oniszczuk, A., Oniszczuk, T., Gancarz, M., & Szymańska, J. (2021). Role of gut microbiota, probiotics and prebiotics in the cardiovascular diseases. *Molecules*, *26*(4), 1172. https://doi.org/10.3390/molecules26041172
28. Romero, F. B., Hernández-López, A., Martínez, J. J. A., Gómez-Garrido, M., & Oliveira, C. L. (2015). Enteral nutrition in neurological patients. In Springer eBooks (pp. 1591–1598). https://doi.org/10.1007/978-1-4614-7836-2_56
29. Sharifi-Rad, J., Rodrigues, C. F., Stojanović-Radić, Z., Dimitrijević, M., Aleksić, A., Neffe-Skocińska, K., Zielińska, D., Kołożyn-Krajewska, D., Salehi, B., Prabu, S. M., Schütz, F., Docea, A. O., Cruz-Martins, N., & Calina, D. (2020). Probiotics: versatile bioactive components in promoting human health. Medicina, 56(9), 433. https://doi.org/10.3390/medicina56090433
30. Sivamaruthi, B. S., Prasanth, M. I., Kesika, P., & Chaiyasut, C. (2021). Probiotics in human mental health and diseases - A minireview. Tropical Journal of Pharmaceutical Research, 18(4), 889–895. https://doi.org/10.4314/tjpr.v18i4.29

31. Śliżewska, K., Markowiak-Kopeć, P., & Śliżewska, W. (2020). The role of probiotics in cancer prevention. Cancers, 13(1), 20. https://doi.org/10.3390/cancers13010020

32. Şener, D., Bulut, H. N., & Bayır, A. G. (2021). Probiotics and relationship between probiotics and cancer types. Bezmialem Science, 9(4), 490–497. https://doi.org/10.14235/bas.galenos.2021.5375

33. Tractenberg, R. E., Groah, S. L., Frost, J., Rounds, A. K., Davis, E. F., Ljungberg, I., & Schladen, M. M. (2020). Effects of Intravesical Lactobacillus Rhamnosus GG on Urinary Symptom Burden in People with Neurogenic Lower Urinary Tract Dysfunction. Pm&R, 13(7), 695–706. https://doi.org/10.1002/pmrj.12470

34. Wang, Y., Flórez, I. D., Morgan, R. L., Foroutan, F., Chang, Y., Crandon, H. N., Zeraatkar, D., Bała, M. M., Mao, R. Q., Tao, B., Shahid, S., Wang, X., Beyene, J., Offringa, M., Sherman, P. M., Gouhary, E. E., Guyatt, G., & Sadeghirad, B. (2023). Probiotics, prebiotics, lactoferrin, and combination products for prevention of mortality and morbidity in preterm infants. JAMA Pediatrics, 177(11), 1158. https://doi.org/10.1001/jamapediatrics.2023.3849

35. World Gastroenterology Organisation. Probiotics and prebiotics . 2017.

36. Yadav, Abhishek & . K, Santhosh & Okram, Abemsana & devi, Okram & Rashwin, Anto. (2024). PROBIOTIC FOODS; FUTURE PROSPECTS.

37. Yang, Z., Wang, Q., Liu, Y., Wang, L., Zhao, G., Li, Z., Feng, S., & Wu, C. (2023). Gut microbiota and hypertension: association, mechanisms and treatment. Clinical and Experimental Hypertension, 45(1). https://doi.org/10.1080/10641963.2023.2195135

38. You, S., Ma, Y., Yan, B., Pei, W., Wu, Q., Ding, C., & Huang, C. (2022). The promotion mechanism of prebiotics for probiotics: A review. Frontiers in Nutrition, 9. https://doi.org/10.3389/fnut.2022.1000517

39. Ziyadi, S., Bastani, P., Homayouni, A., Mohammad-Alizadeh-Charandabi, S., & Mallah, F. (2016). Probiotics and Usage in Urinary Tract Infection. https://doi.org/10.1016/b978-0-12-802189-7.00063-0

40. Zou, Y., Song, X., Liu, N., Sun, W., & Liu, B. (2022). Intestinal flora: a potential new regulator of cardiovascular disease. *Aging and Disease*, *13*(3), 753. https://doi.org/10.14336/ad.2021.1022

41. Žuntar, I., Petrić, Z., & Kovačević, D. B. (2020). Safety of probiotics: functional fruit beverages and nutraceuticals. Foods, 9(7), 947. https://doi.org/10.3390/foods9070947

42. Сергеев, И. Н., Aljutaily, T., Walton, G., & Huarte, E. (2020). Effects of synbiotic supplement on human gut microbiota, body composition and weight loss in obesity. Nutrients, 12(1), 222. https://doi.org/10.3390/nu12010222

KAYNAKÇA

Abacı, A., Çatlı, G., & Aydın, M. (2014). Çocuk Sağlığı ve Hastalıklarında Tanı ve Tedavi Kılavuzları-Türkiye Milli Pediatri Derneği Çocuk Endokrinolojisi ve Diyabet Derneği Ortak Kılavuzu, (4).

Atay, Z., Turan, S., Guran, T., Furman, A., Bereket, A. (2011). Puberty and influencing factors in schoolgirls living in Istanbul: end of the secular trend?. Pediatrics, 128(1), e40-e45.

Bo, T., Liu, M., Tang, L., Lv, J., Wen, J., & Wang, D. (2022). Effects of high-fat diet during childhood on precocious puberty and gut microbiota in mice. Frontiers in Microbiology, 13, 930747.

Brämswig, J., & Dübbers, A. (2009). Disorders of pubertal development. Deutsches Ärzteblatt International, 106(17), 295.

Calcaterra, V., Cena, H., Regalbuto, C., Vinci, F., Porri, D., Verduci, E., ... & Zuccotti, G. V. (2021). The role of fetal, infant, and childhood nutrition in the timing of sexual maturation. Nutrients, 13(2), 419.

Calcaterra, V., Magenes, V. C., Hruby, C., Siccardo, F., Mari, A., Cordaro, E., ... & Zuccotti, G. (2023). Links between childhood obesity, High-Fat Diet, and central precocious puberty. Children, 10(2), 241.

Cheng, H., Chen, D., & Gao, H. (2023). An updated meta-analysis of the relationship between vitamin D levels and precocious puberty. Frontiers in Endocrinology, 14, 1298374.

Cheuiche, A. V., da Silveira, L. G., de Paula, L. C. P., Lucena, I. R. S., & Silveiro, S. P. (2021). Diagnosis and management of precocious sexual maturation: an updated review. European Journal of Pediatrics, 180, 3073-3087.

Demiray, G., & Yorulmaz, F. (2023). Halk Sağlığı Bakışıyla Obezite Yönetimi. Sağlık Bilimlerinde Değer, 13(1), 147-155.

Dong, Y., Dai, L., Dong, Y., Wang, N., Zhang, J., Liu, C., ... & Chen, S. (2023). Analysis of risk factors of precocious puberty in children. BMC pediatrics, 23(1), 456.

Greenspan C. L. And Lee M. M. 'Endocrine Disrupters and Pubertal Timing'. Curr Opin Endocrinol Diabetes Obes, 2018, 25 (1), 49-54.

Güneş, S. O., & Ergür, A. T. Normal Puberte. *Puberte*, 1.

Kota, A. S., Ejaz, S. (2023). Precocious puberty. In *StatPearls [internet]*. StatPearls publishing. Erişim tarihi: 30.01.2024

Papadimitriou, A. (2016). The evolution of the age at menarche from prehistorical to modern times. *Journal of Pediatric and Adolescent Gynecology*, *29*(6), 527-530.

Peivasteh-roudsari L., Barzegar-bafrouei R., Aghbolagh Sharifi K., Azimisalim S., Karami M., Abedinzadeh S., Asadinezhad S., Tajdar-oranj B., Mahdavi V., Alizadeh M. A., Sadighara P., Ferrante M., Conti O. G., Aliyeva A. And Khaneghah M. A. 'Origin, Dietary Exposure, And Toxicity Of Endocrine-Disrupting Food Chemical Contaminants: A Comprehensive Review'. Heliyon, 2023, 18140.

Predieri B., Iuhetti L., Bernasconi S. And Street E. M. 'Endocrine Disrupting Chemicals' Effects in Children: What We Know and What We Need to Learn?'. *International Journal of Molecular Sciences, 2022, 23 (19), 11899.*

Shim, Y. S., Lee, H. S., & Hwang, J. S. (2022). Genetic factors in precocious puberty. Clinical and Experimental Pediatrics, 65(4), 172.

Sisk-Hackworth, L., Kelley, S. T., & Thackray, V. G. (2023). Sex, puberty, and the gut microbiome. Reproduction, 165(2), R61-R74.

Song, Y., Kong, Y., Xie, X., Wang, Y., & Wang, N. (2023). Association between precocious puberty and obesity risk in children: A systematic review and meta-analysis. Frontiers in Pediatrics, 11, 1226933.

Spaziani, M., Tarantino, C., Tahani, N., Gianfrilli, D., Sbardella, E., Lenzi, A., & Radicioni, A. F. (2021). Hypothalamo-Pituitary axis and puberty. *Molecular and cellular endocrinology*, *520*, 111094.

Wa, M., & Tanner, J. M. (1969). Variations in pattern of pubertal changes in girls. Arch Dis Child, 44(235), 291-303.

Wood, C. L., Lane, L. C., & Cheetham, T. (2019). Puberty: Normal physiology (brief overview). Best practice & research Clinical endocrinology & metabolism, 33(3), 101265.

KAYNAKÇA

Akdoğan, M. ve Yöntem M. (2018). Sitokinler. *Online Türk Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(1), 36-45.

Aragno, M. ve Mastrocola, R. (2017). Dietary sugars and endogenous formation of advanced glycationend products: Emerging mechanisms of disease. *Nutrients,* 9, 385-400.

Avila, G., Catozzi, C., Pravettoni, D., Sala, G., Martino, P., Meroni, G.,… ve Ceciliani, F. (2020). In vitro effects of conjugatedlinoleicacid (CLA) on inflammatoryfunctions of bovinemonocytes. *Journal of dairyscience*, 103(9), 8554–8563.

Buscemi, S., Rosafio, G., Arcoleo, G., Mattina, A., Canino, B., Montana, M.,… ve Rini, G. (2012). Effects of red orange juice intake on endothelial function and inflammatory markers in adult subjects with increased cardiovascular risk. *The American journal of clinical nutrition*, 95(5), 1089–1095.

Cansell, C., Stobbe, K., Sanchez, C., Le Thuc, O., Mosser, C.A., Ben-Fradj, S., ... ve Rovere, C. (2021). Dietary fat exacerbates postprandial hypothalamic inflammation involving glial fibrillary acidic protein-positive cells and microglia in malemice. *Glia*, 69(1), 42-60.

Carnevale, R., Pignatelli, P., Nocella, C., Loffredo, L., Pastori, D., Vicario, T.,… ve Violi, F. (2014). Extra virgin olive oil blunt post-prandial oxidative stres via NOX2 down-regulation. *Atherosclerosis*, 235, 649–658.

Cheng, X., Han, X., Zhou, L., Sun, Y., Zhou, Q., Lin, X.,…ve Zhao, W. (2023). Cabernet sauvignon dry red wine ameliorates atherosclerosis in mice by regulating inflammation and endothelial function, activating AMPK phosphorylation, andmodulating gut microbiota. *Food research international (Ottawa, Ont.)*, 169, 112942-112955.

Chisty, T.T.E., Sarif, S., Jahan, I., Ismail, I.N., Chowdhury, F.I., Siddiqua, S., Yasmin, T., Islam, M.N., Khan, F., Subhan, N. ve Alam, M.A. (2024). Protective effects of l-carnitine on isoprenaline –in duced heart and kidney dysfunctions: Modulation of inflammation and oxidativestress-related gene expression in rats. *Heliyon*,10(3), 25057-25073.

Chuang, S.C., Vermeulen, R., Sharabiani, M.T., Sacerdote, C., Fatemeh, S.H., Berrino, F., Krogh, V., Palli, D., Panico, S., Tumino, R., Athersuch, T. J. ve Vineis, P. (2011). Theintake of grain fibers modulates cytokine levels in blood. *Biomarkers :biochemical indicators of exposure, response, and susceptibility to chemicals*, 16(6), 504–510.

DiNicolantonio, J.J., Mehta, V., Onkaramurthy, N. O'Keefe, J.H. (2015). Fructose-induced inflammation and increased cortisol: A new mechanism for how sugar induces visceral adiposity. *Prog. Cardiovasc. Dis*, 61, 3–9.

Dourado, G.K. ve Cesar, T.B. (2015). Investigation of cytokines, oxidativestress, metabolic, and inflammatory biomarkers after orange juice consumption by normal and overweight subjects. *Food&nutrition research*, 59, 28147-28154.

Ferrucci, L. ve Fabbri, E. (2018). Inflammageing: chronicinflammation in ageing, cardiovascular disease, and frailty. *Nat. Rev. Cardiol*. 15, 505–522.

Fritsche, K.L. (2015). The science of fatty acids and inflammation. *Advances in Nutrition*, 6(3), 293-301.

Furman, D., Campisi, J., Verdin, E., Carrera-Bastos, P., Targ, S., Franceschi, C., ... ve Slavich, G.M. (2019). Chronic inflammation in the etiology of diseasea cross the life span. *Nature medicine*, 25(12), 1822-1832.

Gaskins, A.J., Mumford, S.L., Rovner, A.J., Zhang, C., Chen, L., WactawskiWende, J., Perkins, N.J. ve Schisterman, E.F. (2010). Whole grains are associated with serum concentrations of high sensitivity C-reactive protein among premenopausal women. *J Nutr*, 2010;140:1669–1676.

Gistera, A. ve Hansson, G.K. (2017). The immunology of atherosclerosis. *Nat Rev. Nephrol*, 13, 368–380.

Gregersen, S., Samocha-Bonet, D., Heilbronn, L.K. ve Campbell, L.V. (2012). Inflammatory and oxidative stres responses to high-carbohydrate and high-fat meals in healthy humans. *Journal of nutrition and metabolism*, 2012: 1-8.

Grosso, G., Laudisio, D., Frias-Toral, E., Barrea, L., Muscogiuri, G., Savastano, S. ve Colao, A. (2022). Anti-inflammatory nutrients and obesity-associated metabolic-inflammation: state of the art and future direction. *Nutrients*, *14*(6), 1137-1159.

Hamaya, R., Mora, S., Lawler, P.R., Cook, N.R., Ridker, P.M., Buring, J.E., Lee, I.M., Manson, J.E., ve Tobias, D.K. (2021). Association of Plasma Branched-Chain Amino Acid With Biomarkers of Inflammation and Lipid Metabolism in Women. Circulation. *Genomic and precision medicine*, 14(4), 3330-3346.

Hasani, M., Mansour, A., Asayesh, H., Djalalinia, S., MahdaviGorabi, A., Ochi, F. ve Qorbani, M. (2021). Effect of glutamine supplementation on cardiometabolic risk factors and inflammatory markers: a systematic review and meta-analysis. *BMC cardiovascular disorders*, 21(1), 190-210.

Herzig, S. ve Shaw, R.J. (2018). AMPK: Guardian of metabolism and mitochondrial homeostasis. *NatRev Mol CelBiol*, 19:121–35.

Iwata, N. G., Pham, M., Rizzo, N. O., Cheng, A. M., Maloney, E. Ve Kim, F. (2011). Trans fatty acids induce vascular inflammation and reduce vascular nitric oxide production in endothelial cells. *PLoSOne*, 6(12), 29600-29605.

Jin, Q., Liu, T., Qiao, Y., Liu, D., Yang, L., Mao, H., Ma, F., Wang, Y., Peng, L. ve Zhan, Y. (2023). Oxidative stres and inflammation in diabetic nephropathy: role of polyphenols. *Frontiers in immunology*, 14, 1185317-1185333.

Kantor, E.D., Lampe, J. W., Kratz, M. ve White, E. (2013). Life style factors and inflammation: associations by body mass index. *Plo Sone*, 8(7), 67833-67842.

Kim, H.M., Kang, Y.M., Jin, B.R., Lee, H., Lee, D.S., Lee, M. ve An, H.J. (2023). Morusalba fruits attenuates atopic dermatitis symptoms and pathology in vivo and in vitro via there gulation of barrier function, immune response and pruritus. *Phy to medicine :international journal of phytotherapy and phytopharmacology*, 109, 154579.

Klop, B., Proctor, S.D., Mamo, J.C., Botham, K.M. ve Castro-Cabezas, M. (2012). Understanding postprandialinflammation and its relationship to life style behaviour and metabolic diseases. *International journal of vascular medicine*, 2012, 1-11.

Koebnick, C., Black, M.H., Wu, J., Shu, Y.H., MacKay, A.W., Watanabe, R.M., Buchanan, T.A., Xiang, A.H. (2018). A diet high in sugar-sweetened beverage and low in fruits and vegetables is associated with adiposity and a pro-inflammatory adipokine profile. *Br. J. Nutr*, 120, 1230–1239.

Levitan, E.B., Cook, N.R.., Stampfer, M.J., Ridker, P.M., Rexrode, K.M., Buring, J.E., Manson, J.E. ve Liu, S. (2008). Dietary glycemic index, dietary glycemic load, blood lipids, and C-reactive protein. *Metabolism*, 57, 437–443.

Lin, W.T., Kao, Y.H., Sothern, M.S., Seal, D.W., Lee, C.H., Lin, H.Y., Chen, T. ve Tseng, T.S. (2020).The association between sugars weetened beverages intake, body mass index, and inflammation in US adults. *Int. J. PublicHealth*, 65, 45–53.

Liu, S., Manson, J.E., Buring, J.E., Stampfer, M.J., Willett, W.C. ve Ridker, P.M. (2002). Relation between a diet with a high glycemic load and plasma concentrations of high-sensitivity C-reactive protein in middle-aged women. *Am J ClinNutr*, 75, 492–498.

Luu, N.T., Madden, J., Calder, P.C., Grimble, R.F., Shearman, C.P., Chan, T., Dastur, N., Howell, W.M., Rainger, G.E. ve Nash, G.B. (2007). Dietary Supplementation with Fish Oil Modifies the Ability of Human Monocytesto Induce an Inflammatory Response. *J. Nutr*, 137, 2769–2774.

Ma, C., Xu, Z. ve Lv, H. (2019). Low n-6/n-3 PUFA ratio improves inflammation and myocardial ischemic reperfusion injury. *Biochemistry and cellbiology = Biochimie et biologie cellulaire*, 97(5), 621–629.

Malesza, I.J., Malesza, M., Walkowiak, J., Mussin, N., Walkowiak, D., Aringazina, R., ...ve Madry, E. (2021). High-fat, western-style diet, systemic inflammation, and gut microbiota: a narrative review. *Cells*, 10(11), 3164-3194.

Margina, D., Ungurianu, A., Purdel, C., Tsoukalas, D., Sarandi, E., Thanasoula, M., Tekos, F., Mesnage, R., Kouretas, D. ve Tsatsakis, A. (2020). Chronic Inflammation in the Context of Everyday Life: Dietary Changes as Mitigating Factors. *Int. J. Environ. Res. Public Health*, *17(11)*, 4135-4161.

Martinez-Garcia, M.Á., Moncayo, S., Insenser, M., Montes-Nieto, R., Fernandez-Duran, E., Álvarez-Blasco, F., ...ve Escobar-Morreale, H.F. (2020). Postprandial inflammatory responses after oral glucose, lipid and protein challenges: Influence of obesity, sex and polycystic ovary syndrome. *Clinical Nutrition*, *39*(3), 876-885.

Meessen, E.C., Warmbrunn, M.V., Nieuwdorp, M. ve Soeters, M.R. (2019). Human postprandial nutrient metabolism and low-grade inflammation: a narrative review. *Nutrients*, 11(12), 3000-3020.

Merchant, R.A., Chan, Y.H., Anbarasan, D., Seetharaman, S., Au, L., Nachammai, V.,…ve Bhaskaran, K. (2023). Impact of exercise and leucine-enriched protein supplementation on physical function, body composition, and inflammation in pre-frail older adults: a quasi-experimental study. *Frontiers in medicine*, 10, 1204198-1204211.

Mohajeri, M., Horriatkhah, E. veMohajery, R. (2021). The effect of glutamine supplementation on serum levels of some inflammatory factors, oxidative stress, and appetite in COVID-19 patients: a case-control study. *Inflammo pharmacology*, 29(6), 1769–1776.

Monfort-Pires, M., Crisma, A.R., Bordin, S. ve Ferreira, S.R.G. (2018). Greater expression of postprandial inflammatory genes in humans after intervention with saturated when compared to unsaturated fatty acids. *European journal of nutrition*, 57, 2887-2895.

Morvaridzadeh, M., Cohen, A.A., Heşmati, C., Alami, M., Berrougui, H., Zoubdane, N., Pizarro, A.B. ve Khalil, A. (2024). Effect of extra virgin olive oil on anthropometric indices, inflammatory and cardiometabolic markers: a systematic review and meta-analysis of randomized clinical trials. *The Journal of Nutrition*, 154(1), 95-120.

Mozaffarian, D., Pischon, T., Hankinson, S.E., Rifai, N., Joshipura, K., Willett, W.C. ve Rimm, E.B. (2004). Dietary intake of trans fatty acids and systemic inflammation in women. *The American journal of clinical nutrition,* 79(4), 606-612.

Murakami, K., Sasaki, S., Takahashi, Y., Uenishi, K., Yamasaki, M., Hayabuchi, H., Goda, T., Oka, J., Baba, K., Ohki, K., Muramatsu, K. ve Sugiyama, Y. (2008). Total n23 polyunsaturated fatty acid intake is inversely associated with serum C-reactive protein in young Japanese women. *Nutr Res*, 28, 309–314.

Nazarian, B., Fazeli-Moghadam, E., Asbaghi, O., Zeinali-Khosroshahi, M., Choghakhori, R. ve Abbasnezhad, A. (2019). Effect of l-arginine supplementation on C-reactive protein and other inflammatory biomarkers: A systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. *Complementary therapies in medicine*, 47, 102226-102233.

O'Connor, L., Imamura, F., Brage, S., Griffin, S.J., Wareham, N.J. ve Forouhi, N.G. (2018). Intakes and sources of dietary sugars and their association with metabolic and inflammatory markers. *Clin. Nutr*, 37, 1313–1322.

Qi, X., Li, Y., Fang, C., Jia, Y., Chen, M., Chen, X. ve Jia, J. (2023). The associations between dietary fibers intake and systemic immune and inflammatory biomarkers, a multi-cyclestudy of NHANES 2015-2020. *Frontiers in nutrition*, 10, 1216445-1216457.

Rangel-Zuniga, O.A., Haro, C., Tormos, C., Perez-Martinez, P., Delgado-Lista, J., Marin, C., Quintana-Navarro, G.M., Cerda, C., Saez, G.T., Lopez-Segura, F., Lopez-Miranda, J.,

Perez-Jimenez, F. ve Camargo, A. (2017). Frying oils with high natural or added antioxidant scontent, which protect against postprandial oxidative stress, also protect against DNA oxidation damage. *Eur. J. Nutr*, 56, 1597–1607.

Saadati, S., Kabthymer, R.H., Aldini, G., Mousa, A., Feehan, J. ve Courten, B. (2023). Effects of carnosine and histidine-containing dipeptides on biomarkers of inflammation and oxidative stress: a systematic review and meta-analysis. *Nutrition reviews*, 0(0),1-14.

Sarkar, A., Chakraborty, D., Kumar, V., Malhotra, R. ve Biswas, S. (2022). Upregulation of leucine-rich alpha-2 glycoprotein: A keyregulator of inflammation and joint fibrosis in patients with severe knee osteoarthritis. *Frontiers in immunology*, 13, 1028994-1029006.

Sears, B. ve Saha, A.K. (2021). Dietary control of inflammation and resolution. Frontiers in *Nutrition*, 8, 709435-709453.

Sergazy, S., Shulgau, Z., Kamyshanskiy, Y., Zhumadilov, Z., Krivyh, E., Gulyayev, A. ve Aljofan, M. (2023). Blueberry and cranberry extracts mitigate CCL4-induced liver damage, suppressing liver fibrosis, inflammation and oxidative stress. *Heliyon*, 9(4), 15370-15382.

Shapira, N. (2019). The metabolic concept of meal sequence vs. satiety: glycemic and oxidative responses with reference to inflammation risk, protective principles and Mediterranean diet. *Nutrients*, *11*(10), 2373-2397.

Sofi, F., Buccioni, A., Cesari, F., Gori, A. M., Minieri, S., Mannini, L., …ve Antongiovanni, M. (2010). Effects of a dairy product (pecorinocheese) naturally rich in cis-9, trans-11 conjugated linoleic acid on lipid, inflammatory and haemorheological variables: A dietary intervention study. *Nutrition, Metabolism and CardiovascularDiseases*, 20(2), 117–124.

Stienstra, R., Joosten, L.A., Koenen, T., vanTits, B., vanDiepen, J.A., van den Berg, S.A., Rensen, P.C., Voshol, P.J., Fantuzzi, G., Hijmans, A., Kersten, S., Müller, M., van den Berg, W.B., vanRooijen, N., Wabitsch, M., Kullberg, B.J., van den Meer, J.W., Kanneganti, T., Tack, C.J. ve Netea, M.G. (2010). The inflammasome-mediated caspase-1 activation controls adipocyte differentiation and insulin sensitivity. *Cell Metab*, 12, 593–605.

*Stienstra, R., vanDiepen, J.A., Tack, C.J., Z*aki, M.H., van de Veerdonk, F.L., Perera, D., Neale, G.A., Hooiveld, G.J., Hijmans, A., Vroegrijk, I., van den Berg, S., Romijn, J., Rensen, P.C., Joosten, L.A., Netea, M.G. ve Kanneganti, T.D. (2011). Inflammasome is a central player in the induction of obesity and insulin resistance. *Proc. Natl. Acad. Sci. USA*, 108, 15324–15329.

Sui, Z., Wang, N., Zhang, X., Liu, C., Wang, X., Zhou, H., Mai, K. ve He, G. (2023). Comprehensive study on the effect of dietary leucine supplementation on intestinal physiology, TOR signaling and microbiota in juvenile turbot (Scophthalmus maximus L.). *Fish&shellfish immunology*, 141, 109060.

Tamez, M., Monge, A., Lopez-Ridaura, R., Fagherazzi, G., Rinaldi, S., Ortiz-Panozo, E., Yunes, E., Romieu, I. ve Lajous, M. (2018). Soda Intake Is Directly Associated with Serum C-Reactive Protein Concentration in Mexican Women. *J. Nutr*, 148, 117–124.

Taniguchi, K. ve Karin, M. (2018). NF-κB, inflammation, immunity and cancer: coming of age. *Nat. Rev. Immunol*, 18, 309–324.

Taşgın, E. (2017). Macronutrients and micronutrients in nutrition. *International Journal of Innovative Research and Reviews*, *1*(1), 10-15.

*Van Asseldonk, E.J., Stienstra, R., K*oenen, T.B., Joosten, L.A., Netea, M.G. ve Tack, C.J. (2011). Treatment with Anakinra improves disposition index but not insulin sensitivity in nondiabetic subjects with the metabolic syndrome: A randomized, double-blind, placebo-controlledstudy. *J. Clin. Endocrinol. Metab*, 96, 2119–2126.

Van Woudenbergh, G.J., Kuijsten, A., Sijbrands, E.J., Hofman, A., Witteman, J.C. ve Feskens, E. J. (2011). Glycemic index and glycemic load and their association with C-reactive protein and incident type 2 diabetes. *Journal of nutrition and metabolism*, 2011, 623076-623082.

Vries, M.A., Klop, B., Eskes, S.A., van der Loos, T.L., Klessens-Godfroy, F.J., Wiebolt, J., Janssen, H.W., Westerman, E.M. ve Castro-Cabezas, M. (2014). The postprandial situation as a pro-inflammatory condition. *Clinica e investigacion en arteriosclerosis :publicacionoficial de la Sociedad Espanola de Arteriosclerosis*, 26(4), 184–192.

Wang, D., Wang, T., Li, Z., Guo, Y. Ve Granato, D. (2022). Green Tea Polyphenols Upregulate the Nrf2 Signaling Pathway and Suppress Oxidative Stress and Inflammation Markers in D-Galactose-Induced Liver Aging in Mice. *Frontiers in nutrition*, 9, 836112-836123.

Wei, Y., Meng, Y., Li, N., Wang, Q. ve Chen, L. (2021). The effects of low-ratio n-6/n-3 PUFA on biomarkers of inflammation: a systematic review and meta-analysis. *Food&function*, 12(1), 30–40.

Yalçın, T. ve Rakıcıoğlu, N. (2018). Diyetsel etmenler, tip 2 diyabet ve inflamasyon. *Sakarya Tıp Dergisi*, 8(4), 686-694.

Zarantonello, A., Revel, M., Grunenwald, A. ve Roumenina, L.T. (2023). C3-dependent effect or functions of complement. *Immunological reviews*, 313(1), 120–138.

Zavitsanou, A. ve Drigas, A. (2021). Nutrition in mental and physical health. *Technium Soc. Sci. J.*, 23, 67-77.

Zhang, D.M., Guo, Z.X., Zhao, Y.L., Wang, Q.J., Gao, Y.S., Yu, T., Chen, Y.K., Chen, X.M. ve Wang, G.Q. (2019). L-carnitine regulated Nrf2/Keap1 activation in vitro and in vivo and protected oxidized fish oil-induced inflammation response by inhibiting the NF-κB signaling pathway in Rhynchocyprislagowski Dybowski. *Fish&shellfish immunology*, 93, 1100–1110.

KAYNAKÇA

Acar, Tek, N., Aksoydan, E. (2021), *Geriatride Beslenme*, Ankara: Matsa Basımevi

Adıgüzel E, Acar Tek N. (2018), Evde bakım hizmeti alan bireylerin hastalık profiline göre beslenme durumlarının değerlendirilmesi, *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi (YSAD)* 11(1): 34-40

Al-Rasheed. R., Alrasheedi, R., Al Johani, R., Alrashidi, H., Almaimany, B., Alshalawi, B., et al. (2018), Malnutrition in elderly and its relation to depression, *International Journal of Community Medicine and Public Health*;5:5.

Altundağ Derin, N.Z., Karahan, İ., Çifci, A. (2018), Hastanede yatan hastalarda malnütrisyonu etkileyen faktörler. *J Health Sci Med*; 1(3): 62-67.

Altunok, H., Atalay, B. I., Önsüz, M.F., Işıklı, B. (2016), Yaşlılık döneminde önerilen tarama testleri. *TAF Preventive Medicine Bulletin*.;15(6):588-595.

Anker, S.D., Laviano, A., Filippatos, G., John, M., Paccagnella, A., Ponikowski, P., ESPEN (2009), ESPEN Guidelines on Parenteral Nutrition: on cardiology and pneumology, *Clin Nutr*;28:455–60.

Arends, J., Baracos, V., Bertz, H., et al. (2017) ,ESPEN expert group recommendations for action against cancer-related malnutrition, *Clin Nutr*; 36: 1187-96.

Arıoğlu, S. (2013), Yaşlılarda Malnütrisyon Kılavuzu, *Akademik Geriatri Derneği* Ankara http://www.akademikgeriatri.org/files/thn-kitap.pdf Erişim tarihi: 15.05.2022

Arslan, S. (2020). Yaşlılarda Koah ve Beslenme Yaklaşımları. *Sağlık Akademisi Kastamonu (SAK*), 5(1), s.78-90. DOİ: 10.25279/sak.417312

Ates Bulut, E., Soysal, P., Isik, A.T. (2013), Frequency and coincidence of geriatric syndromes according to age groups: single-center experience in Turkey between 2013 and 2017. *Clin Interv Aging*.;13:1899-905.

Aytulu, T., Selcukbiricik, F., Calikoglu, F., Yilmaz, M., Ergene, G., Issever, H., satman, İ. (2022) Evaluation of sarcopenia, malnutrition and nutritional status of patients with and without cancer treatment by age. *Sağlık Bilimlerinde İleri Araştırmalar Dergisi* ;5(1):6-13. https://doi.org/10.26650/JARHS2022-1035701

Balcı, E., Şenol, V., Eşel, E., Günay, O., Elmalı, F., (2012). 65 Yaş ve Üzeri Bireylerin Depresyon ve Malnutrisyon Durumları Arasındaki İlişki, *Türkiye Halk Sağlığı Dergisi* 10(1): 37-43.

Başıbüyük Özgün, G., Bektaş, Y., Çınar, Z., Ay, F., Alan, A. (2017), Huzurevinde Kalan Yaşlılarda Malnütrisyon Sıklığı, *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi;* 2017, Cilt 3, Sayı 2, Sayfa 339-348

Baysal, A., Aksoy, M., Besler, T. vd. (2011), *Diyet El Kitabı*, Ankara: Hatipoğlu Yayınları.

Baz, S., Ardahan, M. (2016), Yaşlılarda malnütrisyon ve hemşirelik yaklaşımları. *Balikesir Sağlik Bil Derg.*;5(3):148-153.

Bilge, A., Elbay, G., Cürgül, M., Koru, T., Şahin, S. (2017). Huzurevinde yaşayan yaşlıların bedensel ve ruhsal sağlık durumları ile beslenme durumları arasındaki ilişki, *GUSBD* 6(1): 40-45

Cankurtaran, M., Saka, B., Sevnaz, S., Varlı, M., Döventaş, A., Yavuz, B.B., Halil, M., Çurgunlu A, Ülger Z, Öztürk GB,Tufan F, Tekin N, Akçiçek F, Karan MA, Atlı T, Beğer T, Erdinçler DS, Arıoğul S. (2013), Türkiye huzurevleri ve bakımevleri nutrisyonel değerlendirme projesi

Cawood, A.L., Elia, M., Sharp, S.K., Stratton, R.J. (2012), Malnütrition self-screening by using MUST in hospital outpatients: validity, reliability, and ease of use, *J Clin Nutr*.;96(5):1000-7. doi: 10.3945/ajcn.112.037853.

Chang, A.L., Wong, J.W., Endo, J.O., Norman, R.A. (2013), Geriatric dermatology: Part II. Risk factors and cutaneous signs of elder mistreatment for the dermatologist. *J Am Acad Dermatol*; 68(4):533.e1-10.

Charlton, K.E., Nichols, C., Bowden, S., et al.(2010) ,Older rehabilitation patients are at high risk of malnutrition: evidence from a large Australian database, *J Nutr Health Aging*; 14: 622-8.

Chapman, I.M. (2004), Endocrinology of anorexia of ageing. *Best Practice &Research Clinical & Metabolism*; 18(3):437-452

Cederholm, T., Jensen, G. L., Correia, M. I. T. D., Gonzalez, M. C., Fukushima, R., Higashiguchi, T., ... & GLIM Core Leadership Committee, GLIM Working Group. (2019), GLIM criteria for the diagnosis of malnutrition–a consensus report from the global clinical nutrition community. *Journal of cachexia, sarcopenia and muscle*, *10*(1), 207-217.

Cruz-Jentoft, A.J., Landi, F., Topinková, E., Michel, J.P.(2010), Understanding sarcopenia as a geriatric syndrome, *Curr Opin Clin Nutr Metab Care*;13(1):1-7.

Çevik, A., Basat, O., Uçak, S. (2014), Evde Sağlık Hizmeti Alan Yaşlı Hastalarda Beslenme Durumunun Değerlendirilmesi ve Beslenme Durumunun Laboratuar Parametreleri Üzerine Olan Etkisinin İrdelenmesi, *Konuralp Tıp Dergisi* ;6(3):31-37

Diyabet Diyetisyenleri Derneği (2019), Diyabetin Önlenmesi ve Tedavisinde Kanıta Dayalı Beslenme Tedavisi Rehberi, İstanbul: Armoni Nüans Baskı Sanatları AŞ

Donini, L. M., Poggiogalle, E., Molfino, A., Rosano, A., Lenzi, A., Fanelli, F. R., & Muscaritoli, M. (2016). Mini-nutritional assessment, malnutrition universal screening tool, and nutrition risk screening tool for the nutritional evaluation of older nursing home residents. *Journal of the American Medical Directors Association*, *17*(10), 959-e11.

Dumbrell W. A. (2006), Nutrition and aging: assessment and treatment of compromised nutritional status in frail eldery patients, *J Clinical Interventions in Aging* :1(1)67-79

Ekici, E., Yetim Çolak, M., Kozan E.H. (2019), Huzurevinde Yaşayan Yaşlıların Beslenme Durumları ve Günlük Yaşam Aktivitelerinin Belirlenmesi, *Online Türk Sağlık Bilimleri Dergisi*, Cilt 4, Sayı 4, 505-518

Erken, N., Ateş bulut, E., Koçyiğit, S.E., Işık A.T. (2020), Antikolinerjik ilaç yükü ve ilaç sayısının yaşlı hastalarda beslenme durumuna etkisi, *DEU Tıp Derg*;34(3): 209-217

Forman, D., Berman, A., McCabe, C., Baim, D., Wei, J.Y. (1992) ,PTCA in the elderly: The "young-old" versus the "old-old*", J Am Geriatrics Soc* ;40(1):19-22.

Franx, B.A.A., Arnoldussen, I.A.C., Kiliaan, A.J., Gustafson, D.R.(2017), Weight loss in patients with dementia: considering the potential impact of pharmacotherapy, *Drugs Aging*.;34(6):425–36.

Guigoz, Y. (2006), The Mini Nutritional Assessment review of the literature – what does it tell us?, *J NutrHealthAging*.;10:466–485

Hanisah, R., Suzana, S., Lee, F.S. (2012), Validation of screening tools to assess appetite among geriatric patients, *J Nutr Health Aging*.;16(7):660-5.

Harris, J.A., Benedict, F.G.(1918), A Biometric Study of Human Basal Metabolism, *Proc Natl Acad Sci U S A*.;4(12):370-3

Kaiser, M. J., Bauer, J. M., Rämsch, C. ve ark. (2010), Frequency of malnutrition in older adults: a multinational perspective using the mini nutritional assessment, *J Am Geriatr Soc*.;58(9):1734–1738. Doi: 10.1111/j.1532-5415.2010.03016.

Koçyigit, S.E., Soysal, P., Ates Bulut, E., Isik A.T. (2018), Malnutrition and Malnutrition Risk Can Be Associated with Systolic Orthostatic Hypotension in Older Adults, *J Nutr Health Aging*.;22:928-33.

Korfalı, G., Gündoğdu, H., Aydıntuğ, S., Bahar, M., Besler, T. Moral, A.R., Oğuz, M., Sakarya , M., Kılıçturgay S. (2009), Nutritional risk of hospitalized patients in Turkey, *Clin Nutr*; 28: 533-7

Kuyumcu, M.E., Yeşil, Y. Oztürk, Z.A., Halil, M., Ulger, Z., Yavuz, B.B. Cankurtaran, M., Güngör, E. Erdoğan, G., Besler, T., Arıoğul, S. (2013). Challenges in nutritional evaluation of hospitalized elderly; always with mini-nutritional assessment, *Eur Geriatr Med*. 4(4):231-236

Liguori, I., Russo, G., Aran, L., Bulli, G., Curcio, F., Della-Morte, D., Gargiulo, G., Testa, G., Cacciatore, F., Abete, P. (2018), Sarcopenia: assessment of disease burden and strategies to improve outcomes. *Clin Interv Aging*.;13:913-927.

Lorenzo-Lopez, L., Maseda, A., de Labra, C., Regueiro-Folgueira, L., Rodriguez-Villamil, J., Millan-Calenti, J. (2017). Nutritional determinants of frailty in older adults: A systematic review, *BMC Geriatrics* 17:108. DOI 10.1186/s12877-017-0496-2.

Maqbool, A., Olsen, I. E., Stallings, V. A. (2008), Clinical assessment of nutritional status. *Nutrition in pediatrics: basic science and clinical applications. 4th ed. Hamilton, ON: BC Decker*, 6-7.

Morley, J.E. (2002), Pathophysiology of anorexia, *Clin Geriatr Med*;18:661-3.

Öztürk, G.Z. (2018), Geriatrik Evde Sağlık Hastalarının Beslenme Durumlarının Değerlendirilmesi, *Klinik Tıp Aile Hekimliği Dergisi* Cilt: 10 Sayı: 5

Pulat Demir, H., Bayram, M., Yavuzel G. (2019) Huzurevinde ve Kendi Evinde Yaşayan Yaşlıların Beslenme Durumlarının ve Yaşam Doyumlarının İncelenmesi *IGUSABDER*, 7: 641-655

Rikkert, O., Rigaud, A.S., Hoeyweghen, R.J., Graaf de J. (2003), Geriatric syndromes: medical misnomer or progress in geriatrics?, *Neth J med*; 61(3):83-7

Saeidlou, S.N., Nouri, K., Merdol, T., Mikaili, P., Bektaş, Y. (2011) ,Assessment of the nutritional status and affecting factors of elderly people living at six nursing homes in Urmia, Iran. *J Academic Research*.;3(1):173-181.

Saka, B., Akın, S., Tufan, F., Bahat-Öztürk, G., Engin, S., Karışık, E., ve diğ. (2012). Huzurevi sakinlerinin malnütrisyon prevalansı ve sarkopeni ile ilişkisi. *İç hastalıkları Dergisi*, 19, 39-46.

Sarıkaya, D. (2013), Geriatrik hastalarda mini nütrisyonel değerlendirme (MNA) testinin uzun ve kısa (MNA-SF) formunun geçerlilik çalışması, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anailim Dalı Uzmanlık Tezi.

Schroder, H., Vila, J., Marrugat, J., Covas, MI. (2008) ,Low energy density diets are associated with favourable nutrient intake profile and adequacy in free-living elderly men and women, *J Nutr*;138(8):1476-81.

Seiler, W.O.(2001), Clinical pictures of malnütrition in ill elderly subject, *Nutrition*;17(6):496-498.

Streicher, M., Themessl-Huber, M., Schindler, K., Sieber, C. C., Hiesmayr, M., Volkert, D. (2017). Whoreceives oral nutritionalsupplements in nursinghomes? Resultsfromthenutrition-dayproject. *ClinicalNutrition*, 36(5), 1360-1371. https://doi.org/10.1016/j.clnu.2016.09.005

Türkiye Beslenme Rehberi. (2022) T.C. Sağlık Bakanlığı Yayın No:1031. https://dosyasb.saglik.gov.tr/Eklenti/10915,tuber-turkiye-beslenme-rehberipdf.pdf Erişim tarihi: 16.04.2024.

Türkiye İstatistik Kurumu. (2023), Nüfus ve Demografi, İstatistiklerle Yaşlılar Erişim adresi: https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Yaslilar-2023-53710. Erişim tarihi: 16.04.2024.

Türkiye Beslenme ve Sağlık Araştırması. 2019. T.C. Sağlık Bakanlığı Yayın No:1132. https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/saglikli-beslenme-hareketli-hayat-db/Yayinlar/kitaplar/TBSA_RAPOR_KITAP_20.08.pdf Erişim tarihi: 09.04.2024.

United Nations. (2017) Department of Economic and Social Affairs, Highlights. World Population Ageing 2015;p1 (ST/ESA/SER.A/397).

Unutmaz, G.D., Soysal, P., Tuven, B., Isik, A.T. (2018), Costs of medication in older patients: before and after comprehensive geriatric assessment, *Clin Interv Aging*;13:607-13.

Volkerta, D., Beck, A.M., Cederholm, T., Cruz-Jentoft, A., Goisser, S., Hooper, L. et al. (2019), ESPENguideline on clinical nutrition and hydration in geriatrics, *Clin Nutr;*38(1):10-47

Volkerta, D. (2006),Espen guidelines on enteral nutrition: geriatrics, *Clin Nutr*.;25(2):330-60.

Weimann, A., Braga, M., Carli, F., Higashiguchi T., Hübner M., Klek S., Laviano A., Ljungqvist O., Lobo D.N., Martindale R., Waitzberg D.L., Singer P. (2017) ESPEN guideline: clinical nutrition in surgery. *Clin Nut*; 36: 623-50.

Wolfe, R.R. (2013), Perspective: optimal protein intake in the elderly*, J Am Med Dir Assoc*.;14(1):65-6

Yeniçağ, R., Rakıcıoğlu, N.(2019), Yaşlılarda Bası Yaraları ve Beslenme Tedavisi, *Sakarya Tıp Dergisi* ;9(3):387-397

Yeşildemir, Ö., Tek, N.A. (2018). Enteral Beslenme Desteği: Farklı Geriatrik Hastalıklarda Endikasyonlar, Uygulama Yolu ve Ürün Tercihi. *Türkiye Klinikleri Journal Health Science*,3(1), 71-9.

BALKANLAR'DA TARİHİ TÜRK DİZİLERİ VE KÜLTÜREL DİPLOMASİ

DR. MUSTAFA OĞUZ YEĞİN

EĞİTİM
yayınevi

BALKANLAR'DA TARİHİ TÜRK DİZİLERİ VE KÜLTÜREL DİPLOMASİ

Dr. Mustafa Oğuz Yeğin

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-00-4
1. Baskı, Ocak 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

BALKANLAR'DA TARİHİ TÜRK DİZİLERİ VE KÜLTÜREL DİPLOMASİ
Dr. Mustafa Oğuz Yeğin
VI+267 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-00-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Adak, N. (2004). Bir sosyalizasyon aracı olarak televizyon ve şiddet. *bilig*(30).

Adorno, T. (2004). *Walter Benjamin üzerine.* (D. Muradoğlu, Çev.) YKY Yayınları.

Adorno, T. (2014). *Minima moralia.* (O. Koçak, Çev.) Metis Yayınları.

Adorno, T. (2021). *Kültür endüstrisi - Kültür yönetimi.* İletişim Yayınları.

Adorno, T. W., & Horkheimer, M. (2014). *Aydınlanmanın diyalektiği.* (E. Ö. Ülner, Çev.) Kabalcı Yayıncılık.

Adorno, W. T., & Horkheimer, M. (2010). *Aydınlanmanın diyalektiği.* (E. Ö. Nihat Ülner, Çev.) Kabalcı Yayınevi.

Adorno, W. T., & Horkheimer, M. (2010). *Aydınlanmanın diyalektiği.* Kabalcı Yayınevi.

Aguilar, M. (1996). *Cultural diplomacy and foreign policy: German-American relations, 1955-1968 (Studies in modern european history).* Peter Lang Inc., International Academic Publishers.

Akın, K. (2021). *Yerli dizi yersiz uzun.* Klaros Yayınları.

Akkuş, A. (2016). *Yeni iletişim ortamlarıyla birlikte değişen kamu diplomasisi pratikleri.* Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmış Doktora Tezi.

Akova, S. (2014). *Türk dizilerinin Balkanlardaki etkileri (Sırbistan, Karadağ ve Bosna Hersek örneklemi).* Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, yayınlanmış doktora tezi.

Aksoy, S., & Narmanlı, D. (2019). Tutan/tutmayan" tanımlaması ile yaratılan farklılık yanılsamasına karşı yerli dizilerin aynılığı. *Gümüşhane İletişim*.

Alasuutari, P. (1995). *Researching culture: qualitative method and cultural studies.* Sage. https://doi.org/California: Sage, 1995, s.112.

Alemdar, K., & Erdoğan, İ. (2002). *Öteki kuram, kitle İletişimi kuram ve araştırmalarının tarihsel ve eleştirel bir değerlendirmesi.* Erk Yayınları.

Alpar, R. (2010). *Spor, sağlık ve eğitim bilimlerinde örneklerle uygulamalı istatistik ve geçerlik-güvenirlik.* Detay Anatolia Akademik Yayıncılık.

Alver, F. (2009). Terör ve haber söylemi. M. Şeker, & Ş. T. içinde, *Kültürel çalışmalarda medya metinlerinin okunması sürecinde izleyicinin konumlandırılması.* Literatürk Yayınevi.

Andrea, E., & Pia, M. J. (2015). The use of international television formats by public service broadcasters in Australia, Denmark and Germany. *International Communication Gazette, 4*(77).

Andrew, J. D. (2010). *Büyük sinema kuramları.* (Z. Atam, Çev.) Doruk Yayıncılık.

Arık, B. (2008). Raymond Williams. M. Çoban içinde, *Kadife Karanlık.* Su Yayınevi.

Armitage, R. L., & Nye, J. (2007). *Csis commission on smart power: a smarter, more secure America.* Center for Strategic and International Studies.

Armstrong, M. C. (2009). Operationalizing public diplomacy. P. M. Nancy Snow içinde, *Routledge Handbook of Public Diplomacy.* Published in association with the USC Center on Public, Diplomacy at the Annenberg School based at the University of Southern California.

Artunç, R. T. (2021). Ad hoc diplomasi. M. Güneş içinde, *Diplomasi kavramları sözlüğü* (s. 22-24). SDE Yayınları.

Aslan, P. (2018). *Bir uluslararası halkla ilişkiler stratejisi olarak kültür ve yaratıcı endüstri ürünleri: Latin Amerika pazarında Türk dizileri üzerine bir araştırma.* İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmış Doktora Tezi .

Assmann, J. (2015). *Kültürel bellek eski yüksek kültürlerde yazi,hatirlama ve politik kimlik.* Ayrıntı Yayınları.

Avşar, Z., & Koyuncu, S. (2022). Teorik çerçevede kültürel diplomasi. *Türkiye'nin yumuşak güç enstrümani olarak kültürel diplomasi ve iletişim.* içinde Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Yayınları.

Aydede, C. (2009). Teorik ve uygulamalı halkla ilişkiler kampanyaları. *Mediacat Yayınları*.

Aziz, A. (1981). *Radyo ve televizyona giriş.* Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.

Bakanlığı, T. K. (2018). *RTÜK televizyon izleme eğilimleri araştırmasının sonuçları açıklandı*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı : http://basin.kulturturizm.gov.tr/TR-220845/rtuk-televizyon-izleme-egilimleri-arastirmasinin-sonucl-.html adresinden alındı

Bakır, A. M. (2018). *Türkiye ve Ortadoğu ülkeleri arasinda pazarlama iletişiminin bir aracı olarak Türk dizileri.* Marmara Üniversitesi Orta Doğu ve İslam Ülkeleri Araştırmaları Enstitüsü , Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Baldwin, D. A. (2020). *Economic statecraft.* Princeton University Press.

Barich, H., & Kotler, P. (1991). A framework for marketing ımage management. *MIT Sloan Management Review, 2*(32).

Barker, C. (2010). Structuralism, poststructuralism, and cultural studies. M. Ryan içinde, *The encyclopedia of literary and cultural theory.* John Wiley & Sons.

Barker, C., & Galasinski, D. (2001). *Cultural studies and discourse analysis: a dialogue on language and identity.* Sage.

Barratt, J. (1985). Diplomacy at the UN. G. R. Jennings içinde, *South african diplomacy at the UN* (s. 191-203). Macmillan Press.

Barthes, R. (2009). *Nasıl birlikte yaşanır?* Sel Yayıncılık.

Basmacı, P. (2008). Yeni iletişim teknolojilerinin bireyin serbest zaman kullanımına etkisi ve kuramsal açıdan değerlendirilmesi. *Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2.

Batı, U. (2005). Bir anlam yaratma süreci ve ideolojik yapı olarak reklamların göstergebilim bir bakış açısıyla çözümlenmesi. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*(29).

Belanger, L. (1999). Redefining cultural diplomacy: cultural security and foreign policy in Canada. *Political Psychology*, 677-699.

Benrazek, Y. (2022). *The effects of modern Turkish tv series as a soft power on the algerian society: analytical study.* Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Doktora Tezi.

Berridge, G., & James, A. (2003). *A dictionary of diplomacy.* Palgrave.

Binark, M. (2007). *Yeni medya çalışmalarında yeni sorular ve yöntem sorunu.* Dipnot. https://doi.org/Ankara

Black, T. (2002). *Understanding social science research.* SAGE Publications.

Bleicher, J. K. (1999). Bernhard zimmerman,siegen, arbeitshefte bildschrimmedien. I. Schneider içinde, *Von der musterfamilie zur mietshausbesatzung, wege zu fernsehgeschichten.* Universitat GH-SIEGEN.

Boyle, J. (1994). Portfolios: purposes and possibilities. *Assessment Update*.

Brinkmann, S. (2013). *Qualitative interviewing.* Oxford University Press.

Bryant, J. (1989). Situation comedy of the sixties: the evolution of a popular genre. *Studies in American Humor*(7), 118-139.

Buccianti, A. (2010). Dubbed Turkish soap operas conquering the Arab world: social liberation or cultural alienation? *Arab Media & Society*(10).

Busby, G., & Klug, J. (2001). Movie-induced tourism: The challenge of measurement and other issues. *Journal of Vacation Marketing*, 316-332.

Carnes, L. (2008). Public diplomacy and soft power ın strategic ınfluence:public diplomacy, counterpropaganda and political warfare. J. M. Waller. içinde IWP Press.

Carr, E. H. (2020). *Yirmi yıl krizi, 1919-1939.* (C. Cemgil, Çev.) İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Castells, M. (2007). Communication, power and counter-power in the network society. *International Journal Of Communication*, 238-266.

Castells, M. (2013). *Ağ toplumunun yükselişi.* İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Cereci, S. (2016). *Televizyon sosyolojisi.* Phoenix Yayınları.

Chaubet, F. F. (2004). L'Alliance française ou la diplomatie de la langue (1883-1914) revue historique. *LANGUE ET POLITIQUE*.

Connerton, P. (1976). *Critical sociology: selected readings.* Penguin Books.

Copeland, D. (2013). Digital technology. J. H. Andrew F. Cooper içinde, *The Oxford handbook of modern diplomacy.*

Coser, L. (2010). *Sosyolojik düşüncenin ustaları.* (İ. M. Himmet Hülür, Çev.) De Ki.

Cowan, G., & Arsenault, A. (2008). *The annals of the american academy of political and social science.* University of Southern California.

Creswell, J. W. (2002). *Research design: qualitative, quantitative, and mixed methods approaches.* SAGE Publications.

Creswell, J. W. (2014). *Research design: qualitative, quantitative and mixed methods approaches.* SAGE Publications.

Critchlow, J. (2004). Review: public diplomacy during the cold war: the record and ıts ımplications. *Journal of Cold War Studies, MIT Press, 6*(1), 75-89.

Culbert, H. (1986). *Information control and propaganda: records of the office of war ınformation.* University Publication of America.

Cull, N. J. (2007). *The evolution of pd as a concept and its core approaches.* Figueroa Press.

Cull, N. J. (2008). Public diplomacy before gullion: the evolution of a phrase. N. Snow, & P. M. Taylor içinde, *Routledge handbook of public diplomacy.* Routledge.

Cull, N. J. (2008). Public diplomacy: taxonomies and histories. *The annals of the american academy of political and social science*, 31-54.

Cummings, M. (2003). *Cultural diplomacy and the united states government: a survey.* A Report by the Center for Arts and Culture.

Cummings, M. (2003). *Cultural diplomacy and the united states government: a survey.* Washington: A Report by the Center for Arts and Culture.

Çelenk, S. (2010). Aşk-ı memnu'dan aşkı memnu'ya yerli dizi serüvenimiz. *Birikim*, 18-27.

Çelik, A. (2012). *Kültür endüstrisi üç yanliş bir doğru.* Literatür Yayıncılık.

Çelik, N. (1999). İdeoloji kuramlarında özne: althusser ve gramsci. *Kültür ve iletişim*, 101-128.

Çetin, K. B. (2014). The "politicization" of Turkish television dramas. *International Journal of Communication, 1*(8), 2462–2483.

Çoban, A., & Buz, S. (2008). Eleştirel Teori: Gelişimi, Kabulleri Ve Sosyal Hizmette Kullanımı. *Toplum ve Sosyal Hizmet*.

d'Hooghe, I. (2005). Public Diplomacy in the People's Republic of China. J. Melissen içinde, *Studies in Diplomacy and International Relations* (s. 88-106). Palgrave Macmillan.

Dağlı, Ö., & Hacıbektaşoğlu, E. (2015). Televizyon reklamlarının çocuk-aile ilişkisi ve boş zaman kavramı ekseninde değerlendirilmesi. *Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*.

Dağtaş, B. (1999). İngiliz kültürel çalışmaları'nda ideoloji. *Kurgu Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Dergisi*.

Dellaloğlu, B. F. (2003). Bir Giriş - Adorno yüz yaşında. B. F. Dellaloğlu içinde, *Adorno özel sayısı; adorno: kitle, melankoli, Felsefe.* Yapı Kredi Yayınları.

Deloitte. (2022, 02 01). *Dünyanın En Renkli Ekranı: Türkiye'de Dizi Sektörü*. Deloitte: https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/tr/Documents/technology-media-telecommunications/tr-media-tv-report.pdf adresinden alındı

Demir, D. (2019). *2000 sonrası Türk televizyon dizilerinde edebiyat uyarlamalarının aktarım biçimlerine eleştirel bir bakış ve geçişimli medya uygulamaları: Ayşe Kulin - Türkan.* İstanbul: (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Arel Üniversitesi.

Demir, V. (2007). *Türkiye'de medya siyaset ilişkisi.* Beta Yayıncılık.

Demir, V. (2012). *Kamu Diplomasisi ve Yumuşak Güç.* Beta Yayınları.

Demir, Z. (2018). Karl Marx'ın bakış açısından kapitalist toplumda yabancılaşma ve sonuçları. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 63-74.

Dierauer, I. (2013). *Disequilibrium, Polarization, and Crisis Model: An International Relations Theory Explaining Conflict* . Plymouth: University Press of America.

Dursun, Ç. (2004). Haberde 'gerçekliğin inşa edilmesi' ne demektir? *haber hakikat ve iktidar ilişkisi.* içinde. Elips Kitap.

Edles, L. D. (2002). *Cultural Sociology in Practice.* Wiley.

Ellis, J. (1984). *Visible Fictions.* London: Routledge & Kegan Paul PLC.

Erdoğan, İ. (2001, Güz). le İletişimi Örneğiyle Marksist Siyasal Ekonomi Yaklaşımı Üzerine Bir Tartışma. *Praxis*(4), 276-313.

Erdoğan, İ. (2004). Popüler kültürün ne olduğu üzerine. (B. Öztürk, Çev.) *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*.

Erdoğan, İ. (2007). Temel Bilgiler: Eleştirel yaklaşımlarda iletişim anlayışı . *İletişim kuram ve araştırma dergisi*, 153-198.

Erdoğan, İ. (2008). *Teori ve Pratikte Halkla İlişkiler.* Pozitif Matbaacılık.

Erdoğan, İ., & Alemdar, K. (2005). *Popüler Kültür ve İletişim.* Erk Yayıncılık.

Erjem, Y., & Çağlayandereli, M. (2006). *Televizyon ve gençlik: Yerli dizilerin gençlerin model alma davranişi üzerindeki etkisi.* CÜ Sosyal Bilimler Dergisi.

Erman, S. (2016). *Bir propaganda aracı olarak tarihi diziler:" Diriliş Ertuğrul" ve" Filinta" örneği.* . Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Ertürk, D. (2011). Yeni sosyal hareketler içinde sınıfın yeri. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1493-1514 .

Erzen, M. Ü. (2012). *Kamu Diplomasisi.* Derin Yayınları.

Etike, Ş. (2018). Kültürel Dönemeç: Postmodernizmin Eleştirel İletişim Çalışmalarına Etkisi Üzerine Bir Tartışma. *Ankara Üniversitesi İlef Dergisi* , 91-110.

Euronews. (2012, 06 29). Ortadoğu'da beyazcama Türk dizileriyle gelen bahar. (Euronews, Röportaj Yapan) 04 05, 2022 tarihinde ttps://www.youtube.com/watch?v=- 99NpSTkXDtA adresinden alındı

Evlioğlu, E. (2016). *Televizyon dizilerinde suç ve cezanın temsili: Karadayı dizisi.* İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Fawkes, J. (2008). *Halkla İlişkiler Nedir? Halkla İlişkilerin El Kitabı.* Mediacat Yayınları.

Fejes, F. (1999). Eleştirel kitle iletişim araştırması ve medya etkileri: yok olan izleyici sorunu. M. Küçük içinde, *Medya, İktidar, İdeoloji.* Ark Yayınları.

Fichter, J. (1996). *Sosyoloji nedir?* (N. Çelebi, Çev.) Atilla Kitabevi.

Finn, H. K. (2003). The Case for Cultural Diplomacy: Engaging Foreign Audiences. *Foreign Affairs, 6*(82).

Fiori, G. (2014). *Antonio Gramsci.* İletişim Yayınları.

Fiske, J. (1992). *The cultural economy of fandom.* Routledge.

Fiske, J. (1999). *Popüler kültürü anlamak.* (S. İrvan, Çev.) Ark Yayınları.

Fiske, J. (2010). *Television culture.* Routledge.

Fiske, J. (2012). *Popüler Kültürü Anlamak.* Parşömen Yayıncılık.

Flew, T. (2002). Beyond ad hocery: defining creative ındustries. T. Flew içinde, *the second ınternational conference on cultural policy research* (s. 1-30). Queensland University of Technology.

Foddy, W. (1993). *Constructing questions for ınterviews and questionaires.* Cambridge: U. Press.

Gallarotti, G. (2010). *Cosmopolitan power in ınternational relations. a synthesis of realism, neoliberalism and constructivism.* Cambridge University Press.

Gallarotti, G., & Filali, A. (2014). The soft power of Saudi Arabia. *International Studies*.

Gass, R. H., & Seiter, J. S. (2020). Credibility and public diplomacy. N. Snow, & N. J. Cull içinde, *Routledge handbook of public diplomacy* (s. 155-168). Routledge.

Geraghty, C., & Lusted, D. (1998). *The Television Studies Book.* Oxford University Press.

Gerbner, G. (1998). Stories We Tell! *Kültür ve iletişim*((1)1), 17-30.

Gerbner, G. (2014). *Medyaya Karşı.* (M. Morgan, Dü.) Ayrıntı Yayınları.

Geuss, R. (2002). *Eleştirel Teori.* (F. Keskin, Çev.) Ayrıntı Yayınları.

Geuss, R. (2002). *Eleştirel Teori: Habermas Ve Frankfurt Okulu.* (F. Keskin., Çev.) Ayrıntı Yayınları.

Giddens, A. (2008). *Ulus Devlet ve Şiddet.* (C. Atay, Çev.) Kalkedon Yayınları.

Gilboa, E. (2002). Myth and Reality. E. H. Potter içinde, *Cyber-Diplomacy: Managing Foreign Policy in the Twenty-First Century.* Montreal: McGill-Queen's University Press.

Gilboa, E. (2008). Searching for a Theory of Public. *Annals of the American Academy of Political and Social Science*(616), 55-77. https://doi.org/doi:10.1007/978-1-349-17792-9

Gouveia, F. d., & Plumridge, H. (2005). *European Infopolitik: Developing EU Public Diplomacy Strategy.*The Foreign Policy Centre.

Gökalp, E. (2019). *İnsan ve Toplum.* Anadolu Üniversitesi.

Griffin, E. (2000). *A First Look At Communication Theory.* MC Graw Hill.

Gura, R. (2006). *Frankofonia - sucast zahranicnej politiky Francuzska.* Banská Bystrica: Matej Bel University.

Güneş, S. (2001). *Medya ve Kültür.* Vadi Yayınları.

Güngör, N. (2011). *İletişim: Kuramlar ve Yaklaşımlar.* Siyasal Kitabevi.

Gürbüz, S., & Şahin, F. (2018). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: Felsefe – yöntem – analiz.* Seçkin Yayınevi.

Gürhan, N., & Okanlı, A. (2020). *Yaşamın Sırrı İletişim.* Ankara Nobel Tıp.

Güzel, S., & Aktaş, G. (2016). Türk televizyon dizilerinin destinasyon imajına ve seyaha etme eğilimine etkisi: Atina örneği. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 1*(27), 111-124.

Hall, S. (1973). *Encoding and Decoding in the Television Discourse.* University of Birmingham.

Hall, S. (1980). *Encoding Decoding.* CCCS Stencilled.

Hall, S. (1997). *Representation: cultural representations and signifying practices.* . London: Sage Publications & Open University.

Hall, S. (1999). Encoding-decoding, media studies. E. P.-S. Thornhom. içinde Edinburgh: Edinburgh University Press.

Hall, S. (1999). *Kültür, Medya ve İdeolojik Etki.* Ark Yayıncılık.

Hall, S. (2005). The rediscovery of 'ideology'; return of the repressed in media studies. *Culture, society and the media* (s. 52-86). içinde. Routledge.

Hall, S. (2006). Cultural Theory and Popular Culture: A Reader . J. Storey içinde, *The Rediscovery of 'Ideology': Return of te Repressed In Media Studies.* Pearson Education .

Hall, S., Lumley, B., & McLennan, G. (1985). *Siyaset ve İdeoloji "Gramsci". (Çev. Sadun Emrealp).* Birey ve Toplum Yayınları.

Hallahan, K., & diğerleri, v. (2010). Defining strategic communication. *International Journal of Strategic Communication*, 3-35.

Hannerz, U. (1992). The Global Ecumene as a Network of Networks. A. Kuper içinde, *Conceptualizing Society* (s. 34-56). Routledge.

Hannerz, U. (1996). *Transnational Connections: Culture, People, Places.* London: Routledge.

Hardt, H. (1999). Eleştirel'in geri dönüşü ve radikal muhalefetin meydan okuyuşu: Eleştirel teori, kültürel çalışmalar ve amerikan kitle araştırması. M. Küçük içinde, *medya, iktidar, ideoloji.*

Harrington, D. (2009). *Confirmatory Factor Analysis.* Oxford University Press.

Harrison, P. d., Babbage, B., & Chin, C. S. (2005). *US department of state, cultural diplomacy the linchpin of public diplomacy.* Report of the Advisory Committee on Cultural Diplomacy.

Hesa. (2022). *Students Data and Analysis.* https://www.hesa.ac.uk/data-and-analysis/students/where-from.

Hesmondhalgh, D. (2008). Cultural and Creative Industries. T. Bennett, & J. Frow içinde, *The Sage Handbook of Cultural Analysis* (s. 552-569). London: SAGE Publications.

Heywood, A. (2014). *Global politics.* Palgrave Macmillan.

Hobbes, T. (1992). *Leviathan.* Yapı Kredi Yayınları.

Holdsworth, N. (2012). International TV execs talk Turkey. *VARIETY*.

Holliday, A. (2007). *Doing and writing qualitative research.* SAGE Publications.

Holloway, I., & Todres, L. (2003). *The status of method: flexibility, consistency and coherence, qualitative research, qualitative research.* Sage Publications . https://doi.org/10.1177/1468794103033004

Holloway, I., & Wheeler, S. (2010). *Qualitative Research.* Wiley-Blackwell Publication.

Horkheimer, M. (2005). *Akıl Tutulması.* Metis.

Hovland, C. (1953). *Communication & Persuasion, Connecticut.* Yale University Press.

Hovland, C., Irving, J., & Harold, K. (1963). *Communication and Persuasion.* Connecticut: Yale University Press.

https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/01/20190130-7.htm. (2019, 01 30). *3. Madde* . https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/01/20190130-7.htm adresinden alındı

https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/08/20190801-5.htm. (2019, 08 01). *Resmi Gazete*. https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/08/20190801-5.htm adresinden alındı

Hutton, J. G. (2001). Halkla İlişkilerin Tanımı, Boyutları ve Etki Alanları. *Kurgu Dergisi, 8*(18), 385-400.

Innis, H. (2007). *Empire and Communications.* Dundurn Press.

İrvan, S. (1994). *Eleştirel yaklaşımlarda izleyici araştırmaları: bir yöntem olarak alımlama çözümlemesi.* İlef Yıllık.

İrvan, S. (1997). *Dış politika ve basın: Türk basınındaki dış politika haberlerinin gündem belirleme yaklaşımı açısından çözümlenmesi.* Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi.

Jay, M. (1989). *Diyalektik imgelem.* (Ü. Oskay, Çev.) Ara Yayınları.

Jbor, J. (2019). Arap araştırma ve politika çalışmaları merkezi. *Türkiye: Yükselen Güç Diplomasisi*.

Jensen, K., & Rosengren, K. (2005). İzleyicinin peşindeki beş gelenek. Ş. Yavuz (Dü.) içinde, *Medya ve izleyici bitmeyen tartışma.* Vadi Yayınları.

Kamuoyu, Y. A. (2021, Ocak 14). *RTÜK.* www.rtuk.gov.tr: https://www.rtuk.gov.tr/assets/Icerik/AltSiteler/televizyonizlemeegilimleriarastirmasi2018.pdf adresinden alındı

Kang, H. (2013). Reframing cultural diplomacy: ınternational cultural politics of soft power and the creative economy. *Culture, Media & Creative Industries, London, King's College*.

Kaptan, Y., & Tutucu, M. (2019). The Rise of K-Dramas: Essays on Korean Television and Its Global Consumption. I. b. (Eds.) içinde, *The East Meets the Middle East: Cultural Proximity, Audience Reception and Korean TV Adaptations* (s. 221). North Carolina: McFarland Publishing.

Kara, B. (2012). *Kültürel kimliğin oluşumunda reklamların rolü: Fransa'da yaşayan 3. nesil Türk göçmenlerin reklamları alımlaması.* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmış Doktora Tezi.

Kara, E. Ş. (2021). *A'dan z'ye görüşme / nitel araştırmalarda veri toplama yöntemi - teori – uygulama.* Nobel Akademik Yayıncılık.

Karadaş, N. (2012). Televizyon reklamlarında aileye ilişkin değerlerin temsili. *Selçuk İletişim*.

Karakulas, S. (2019). *Bir endüstri ürünü olan dizilerin uluslararası pazarlanması: türk dizilerine ilişkin bir araştırma.* Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Karakulas, S. (2019). *Bir endüstri ürünü olan dizilerin uluslararası pazarlanması: Türk dizilerine ilişkin bir araştırma.* Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemi.* Nobel Akademik Yayıncılık.

Karnaval. (2017, 3 15). *Karnaval*. Toygar Işıklı Latin Amerika için besteledi: https://karnaval.com/muzik/toygar-isikli-latin-amerika-icin-besteledi-15-490537-haber adresinden alındı

Kaul, S., & Sahni, S. (2017, Eylül 1). *Portrayal of Women in Television (TV) Serials.* https://doi.org/10.1080/09737189.2010.11885293 adresinden alındı

Kayış, A. (2009). Güvenilirlik analizi. Ş. Kalaycı (Dü.) içinde, *Spss uygulamalı çok değişkenli istatistik* (s. 403-419). Asil Yayın Dağıtım.

Kazancı, M. (2002). Althusser, ideoloji ve iletişimin dayanılmaz ağırlığı. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 57*(1).

Kegley, C., & Raymond, G. (2013). *The global future.* Cengage Learning.

Kellner, D. (1989). *Critical theory, marxism, and modernity.* Johns Hopkins University Press.

Kellner, D. (2010). *Kültür endüstrileri. kitle iletişim kuramları.* (E. Mutlu, Çev.) Ütopya Yayınevi.

Kellner, D. (2011). *Sinema savaşları bush-cheney döneminde hollywood sineması ve siyaset.* (G. Koca, Çev.) Metis Yayınları.

Kennett, P. (2004). *A handbook of comparative social policy patricia kennett.* Edward Elgar Publishing Limited.

Kırel, S. (2010). *Kültürel çalişmalar ve sinema.* Kırmızı Kedi Yayınevi.

Kıvanç, H. (2002). Türkiye'de televizyon'un öncüsü: İTÜ-TV : televizyon tarihimize ışık tutacak bir araştırma. *İstanbul Teknik Üniversitesi: Tarih Serisi*.

Kıvanç, H. (2002). Türkiye'de televizyon'un öncüsü: İTÜ-TV : televizyon tarihimize ışık tutacak bir araştırma. *İstanbul Teknik Üniversitesi: Tarih Serisi 3*, 1-67.

Kızılçelik, S. (2000). *Frankfurt okulu.* Anı Yayıncılık.

Kızılçelik, S. (2004). *Özgünlüğün sosyolojisi.* Anı Yayıncılık.

Kissinger, H. (2014). *Diplomasi.* Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Kraidy, M. M. (2014). *Neo-Ottoman cool Turkish television and film in Arab public discourse.* Arab Media Report.

Krajeski, J. (2012, 09 18). *Hollywoodreporter*. 05 06, 2022 tarihinde Hollywoodreporter: https://www.hollywoodreporter.com/author/justin-krajeski/ adresinden alındı

Krasner, S. (1985). *Structural conflict: the third world against global liberalism.* University of Califomia Press.

Krell, C., & Lamnek, S. (2016). *Qualitative sozialforschung.* Beltz.

Kumru, B. Ç. (2014). The "politicization" of Turkish television dramas. *International Journal of Communication, 1*(8).

Kümbetoğlu, B. (2012). *Sosyolojide ve antropolojide niteliksel yöntem ve araştırma.* Bağlam.

Kvale, S., & Brinkmann, S. (2008). *InterViews: learning the craft of qualitative research ınterviewing.* Sage.

Lamnek, S., & Krell, C. (2005). *Qualitative sozialforschung: lehrbuch.* Beltz.

Larrain. (1995). *İdeoloji ve kültürel kimlik.* Sarmal Yayınevi.

Lazarsfeld, P. F. (1968). The ıntellectual migration: europe and America 1930 – 1960. D. Fleming, & B. Bailyn içinde, *An episode in history of social research: a memoir.* Harvard University Press.

Lenczowski, J. (2009). Cultural diplomacy, political ınfluence, and ıntegrated strategy. J. M. Waller içinde, *Strategic ınfluence, public diplomacy, counterpropaganda and political warfare.* Crossbow Press.

Leonard, M. (2002). *Public diplomacy.* The Foreign Policy Centre.

Lotz, A. (2014). *Cable guys: television and masculinities in the 21st century.* NYU Press.

Luke, C., & Kersel, M. (2013). *US cultural diplomacy and archaeology: soft power, hard heritage.* Routledge.

Luke, C., & Kersel, M. M. (2013). *U.S. cultural diplomacy and archaeology soft power, hard heritage.* Routledge.

Lull, J. (1995). *Media, communication, culture : a global approach.* Columbia University Press.

Mackiewicz, J. (2018). *Writing center talk over time a mixed-method study.* Routledge.

Maigret, E. (2014). *Medya ve iletişim sosyolojisi.* (H. Yücel, Çev.) İletişim Yayınları.

Malone, G. D. (1988). *Political advocacy and cultural communication: organizing the nation's public diplomacy.* University Press of America.

Mamedova, G. (2020). *Türkiye'de kamu diplomasisinin uygulanmasına yönelik mekanizmalar Türk dizilerinin Rusya'daki izleyici örneği.* Marmara Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Marcus , G., & Fischer, M. (1996). *Anthropology as cultural critique an experimental moment in the human sciences.* The University of Chicago Press.

Marcus, G. (1995). Ethnography in/of the world system: the emergence of multi-sited ethnography. *Annual Review of Anthropology*(24), 95-117.

Marcuse, H. (1990). *Tek-boyutlu insan.* (A. Yıldırımlı, Çev.) İdea Yayınları.

Marcuse, H. (1991). *One-dimensional man.* Beacon Press.

Marczyk, G., Matteo, D. D., & Festinger, D. (2005). *Essentials of research design and methodology.* John Wiley & Sons.

Marx, K. (1999). *The German ıdeology: ıntroduction to a critique of political economy by Karl Marx (1987-01-01).* Lawrence & Wishart Ltd.

Marx, K. (2003). *Kapital.* Eriş Yayınları.

Marx, K., & Engels, F. (2011). *Nüfus üzerine.* Sol Yayınları.

Mattelart, A., & Mattelart, M. (2011). *İletişim kuramları tarihi.* İletişim Yayınları.

Mattelart, T. (2011). *Media, Migrations and Transnational Cultures: Media Perspectives for the 21st Century.* London: Routledge.

May, E. R. (2022, 1 15). *New York Times*. Nytimes: https://www.nytimes.com/1994/05/01/books/l-kissinger-s-diplomacy-841706.html adresinden alındı

McLuhan, M. (1968). *War and peace in the global village.* Bantam.

McLuhan, M. (1994). *Understanding media: The extensions of man.* MIT.

Medin, B., & Koyuncu, S. (2017). Bir yumuşak güç aracı olarak sinema: hollywood örneği. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 836-844.

Melissen, J. (2005). *The new public diplomacy; soft power in ınternational relations.* Palgrave Macmillian.

Merriam, S. (1998). *Qualitative research and case study applications in educations.* Jossey-Bass.

Merskin, D. (2004). The construction of arabs as enemies: post-september 11 discourse of George Bush. *Mass Communication and Society, 2*(7).

Mfa. (2022, 04 06). *T.C. Dışişleri Bakanlığı*. mfa.gov.tr: http://www.mfa.gov.tr/turk-kultur-merkezleri___-turkdili-ve-edebiyati-bolumleri-ve-turkce-egitim-merkezleri.tr.mfa adresinden alındı

Mohydin, R. (2020). The lasting appeal of turkish entertainment. *TRT World*.

Moran, A. (1998). *Copycat television.* University of Luton Press.

Morgenthau, H. J. (1997). *Politics among nations : the struggle for power and peace.* Peking University Press.

Morley, D. (1992). *Television, Audiences, and Cultural Studies.* Londn&NY: Routledge.

Mulcahy, K. V. (1999). Cultural diplomacy and the exchange programs: 1938–1978. *The Journal of Arts Management, Law, and Society, 1*(29), 7-28.

Mutlu, E. (1995). *Televizyonda program yapımı.* Ankara Üniversitesi Yayınları.

Mutlu, E. (1998). *İletişim sözlüğü.* Bilim ve Sanat Yayınları.

Mutlu, E. (1999). *Televizyon ve toplum.* Trt Yayınları.

Mutlu, E. (2005). *Globalleşme, popüler kültür ve medya.* Ütopya.

Mutlu, E. (2008). *Televizyonu anlamak.* Ayraç Yayınevi.

Mynet. (2016, 7 25). *Mynet*. 06 04, 2022 tarihinde Latin Amerika'da Türk dizileri tam bir çılgınlık halini aldı: https://www.mynet.com/latin-amerikada-turk-dizileri-tam-bir-cilginlik-halini-aldi-88055-mymagazin adresinden alındı

Nakamura, K., & Weed, W. C. (2009). U.S public diplomacy: background and current ıssues. *Analyst in Foreign Policy Legislation*.

Neiger, M., Meyers, O., & Zandberg, E. (2011). *On media memory: collective memory in a new media age.* Macmillan.

Neuman, W. L. (2013). *Toplumsal araştırma yöntemleri nicel ve nitel yaklaşımlar.* Siyasal Kitabevi.

Nocera, L. (2014). *Middle Eastern intrigue? Turkish Soaps, the rediscovery of the Ottoman past and a new image for Turkey in the Middle East.* Arab Media Report.

Nossel, S. (2004). Smart power. *Foreign Affairs*(83 (2)), 131-142.

Nuroğlu, E. (2013). Dizi turizmi: Orta Doğu ve Balkanlar'dan gelen turistlerin Türkiye'yi ziyaret kararında Türk dizileri ne kadar etkili? *5. Uluslararası İstanbul İktisatçılar Zirvesi.* 5. Uluslararası İstanbul İktisatçılar Zirvesi.

Nye, J. (2005). *Soft power: the means to success in world politics.* Public Affairs.

Nye, J. S. (1990). The changing nature of world power. *Political Science Quarterly, 2*(105), 177-192. https://doi.org/https://doi.org/10.2307/2151022

Nye, J. S. (2003). *Amerikan gücünün paradoksu.* Literatür Yayınları.

Nye, J. S. (2004). *Power in the global ınformation age, from realism to globalization.* Routledge.

Nye, J. S. (2005). *Yumuşak güç: dünya siyasetinde barışın yolu.* Elips Kitap.

Nye, J. S. (2008). Public diplomacy in a changing world. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*(616), 94-109.

Nye, J. S. (2009). Get smart: combining hard and soft power. *Foreign Affairs*.

Nye, J. S. (2011). *The future of power.* Public Affairs.

Nye, J. S. (2020). *Yumuşak güç. dünya siyasetinde başarının yolu.* BB101 Yayınları.

Nye, S. J. (2003). *Amerikan gücünün paradoksu.* Literatür Yayıncılık.

Nye, S. J. (2003). *Amerikan gücünün paradoksu.* Literatür Yayıncılık.

Oğuz, G. Y. (2002). Televizyon durum komedilerinde anlatı yapısı. *Kurgu Dergisi*(19).

Oğuz, G. Y. (2002). Televizyon Durum Komedilerinde Anlatı Yapısı. *Kurgu Dergisi*, 11.

Okanlı, A. (2020, Aralık 21). *Çocuk Psikolojisi ve Ruh Sağlığı.* Atatürk Üniversitesi AÖF: https://www.ataaof.edu.tr/Dosyalar/CocukPsikolojisiVeRuhSagligi.pdf adresinden alındı

Okutan, B. (2021, 08 10). *İspanya ve Latin Amerika'da Türk dizilerine neden büyük ilgi gösteriliyor?* Sputnik: https://tr.sputniknews.com/columnists/201909161040184081-ispanya-ve-latin-amerikada-turk-dizilerine-neden-buyuk-ilgi-gosteriliyor adresinden alındı

Olasky, M. N. (1984). Retrospective: bernays doctrine of public opinion. *Public Relations Review, 3*(10), 3-12.

Onay, D. (2006). *Louis Althusser'de ideoloji ve bilinç ilişkisi.* Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi).

Oppeenheimer, F. (1997). *Devlet.* Engin Yayıncılık.

Orakçı, S. F. (2021). *Diriliş Ertuğrul dizisi üzerine bir alımlama çalışması/A reception study on Diriliş Ertuğrul tv series.* Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi).

Outrey, A. (1953). In revue française de science politique. *Histoire et principes de l'administration française des affaires étrangères*(4), 714-738.

Oxford. (2022, 01 01). *Oxford Languages*. Oxford: https://languages.oup.com adresinden alındı

Öymen, O. (2003). *Silahsız savaş: bir mücadele sanatı olarak diplomasi.* Remzi Kitabevi.

Özbek, M. (2002). *Popüler kültür ve orhan gencebay.* İletişim Yayınevi.

Özçetin, B. (2010, Haziran). İdeoloji, iletişim, kültür: bir stuart hall değerlendirmesi. *Akdeniz İletişim Dergisi*(13), 139-159.

Özçetin, B. (2018). *Kitle iletişim kuramları: kavramlar, okullar, modeller.* İletişim Yayınları.

Özden, Ç. (1997). *Dünden bugüne radyo-televizyon.* Beta Yayınları.

Özdener, E., & Toprak, İ. (2022, 06 07). *Anadolu Ajansı*. Dünya halkları Türk dizileri sayesinde Türk kültürünü merak etmeye başlıyor: https://www.aa.com.tr/tr/kultur/bakan-ersoy-dunya-halklari-turk-dizileri-sayesinde-turk-kulturunu-merak-etmeye-basliyor/2607802 adresinden alındı

Özensel, E. (2020). Farklılıkların bir arada yaşamasında bir sorun alanı olarak ötekinin ötekileştirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*(43).

Özer, Ö. (2012). *İletişimin radikal ekonomi politik yaklaşımı çerçevesinde haberin ekonomi-politiği.* Literatürk Academia.

Özmen, S. (2014). *Radyo ve televizyon okumaları.* Derin Yayınları.

Öztürk, M., & Atik, A. (2016). Ulusal pazardan küresel pazarlara uzanan süreçte türk dizilerinin gelişimi. *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 1*(2), 66-82.

Öztürk, M., & Atik, A. (2016). Ulusal pazardan küresel pazarlara uzanan süreçte türk dizilerinin gelişimi. *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*(2), 66-82.

Öztürkmen, A. (2018). Turkish content: the historical rise of the dizi genre. tv/series. *Open Edition Journals*(13).

Papisca, A. (2012). Value roots for multi-level governance and ıntercultural dialogue. L. Bekemans içinde, *Intercultural dialogue and multi-level governance in europe, a human rights based approach.* PETER LANG Publication.

Parsa, S. (1994). *Televizyon estetiği.* Ege Üniversitesi.

Pasquier, D. (1997). *"Les Travaux Sur La Réception",Sociologie de la Communication.* (Paul Béaud (edt), Dü.) Paris: Réseaux.

Patton, M. (2002). *Qualitative evaluation and research methods.* Sage.

Petrovic, J. (2007, 4). Stick and carrot. *Western Balkan Security Observer*, s. 54-61.

Pew. (2009). *A report on the size and distribution of the world's Muslim population*. 01 06, 2022 tarihinde Pew Research Center: http://www.pewforum.org/newassets/images/reports/Muslimpopulation/Muslimpopulation.pdf adresinden alındı

Phil, S. (1998). *Frankfurt okulu.* Kabalcı Yayınevi.

Pınar, L. (2017). Amerika Birleşik Devleri'nin yumuşak gücü ve Hollywood. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 1*(6).

Pickard, M. (2016). Intersection: is Turkey reaching a turning point? *Dramaquarterly*.

Poggi, G. (2001). *Modern devletin gelişimi: sosyolojik bir yaklaşım.* İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Pop, N. A., Baba, C. A., Anysz, R. N., & Tohanean, D. (2020). National branding strategy and ıts effects on business and tourism. Proceedings of the 14th International Conference on Business Excellence.

Porter, J. E. (1999). *Star trek and sacred ground: explorations of star trek, religion and American culture.* NYU Press.

Postman, N. (2002). *Televizyon öldüren eğlence.* Ayrıntı Yayınları.

Potter, E. (2003). Canada and the new public diplomacy. *International Journal, 1*(58), 43-64.

Rahte, E. (2017). Medya ve kültürün küresel akışı: Türk dizilerinin Kosova'da alımlanması. *Milli Folklor Dergisi*(114), 66-78.

Rahte, E. (2022). Küresel melezlik, küresel imgelem ve ulusaşırı karşılaşmalar: Türk dizilerinin İsveç'te alımlanması, Hacettepe Üniversitesi, Södertörn Üniversitesi. *2219 Tübitak Projesi*.

Rahte, E. Ç. (2013). Gündüz kuşağı televizyonunun etnografik analizi: bir introspektif çalişmasi. E. H içinde, *Sahanın sesleri iletişim araştırmalarında etnografik yöntem içinde* (s. 17). İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Ralph, N., & Stylianos, P. (1991). The ınternationalization. *European Journal of Communication, 1*(6).

Roland Barthes. (2003). *Çağdaş söylenler.* (T. Yücel, Çev.) Metis Yayınları.

Ronfeldt, D., & Arquilla, J. (2009). Noopolitik a new paradigm for public diplomacy. N. Snow, & P. M. Taylor içinde, *Routledge handbook of public diplomacy.* Routledge.

Ronfeldt, D., & Arquilla, J. (2009). Noopolitik a new paradigm for public diplomacy. P. M. Nancy Snow içinde, *Routledge handbook of public diplomacy.* Routledge.

Roulston, K. (2001). Qualitative research. *1*(3).

Rousselin, M. (2013). *Turkish Soap Power: International Perspectives and Domestic Paradoxes.*

Rtük. (2018). *Televizyon yayınlarında şiddet araştırması.* Kamuoyu, Yayın Araştırmaları Ve Ölçme Dairesi Başkanlığı.

Rtük. (2020). *Televizyon yayınlarında şiddet araştırması.* Kamuoyu, Yayın Araştırmaları Ve Ölçme Dairesi Başkanlığı.

Ryan, G., & Bernard, H. (2000). Data management and analysis methods. N. Denzin, & Y. Lincoln içinde, *Handbook of qualitative research.* Sage Publications.

Sabah, D. (2019, 4 1). *Turkish TV series broadcast in 156 countries blessing for furniture exports*. Daily Sabah. adresinden alındı

Safçı, C. (2021). *Kosova'da Türk azınlık medyası ve Türk izleyicilerin medya içeriklerini alımlaması.* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Sancar, G. A. (2022). *Kamu diplomasisi ve uluslararası halkla ilişkiler.* Beta Yayınevi.

Savaş, G. (2011). Kitle iletişim araçlarına eleştirel bir yaklaşım. *Journal of Human Science*.

Sejfula, M. (2019). *Kültürün küresel karşı-akışına örnek olarak Türk dizileri ve Türk dizilerinin Makedonya'daki üniversite öğrencileri tarafından alımlanması.* Marmara Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi).

Shashi, K., & Shradha, S. (2017). Portrayal of women in television. *Studies on Home and Community Science*, 15-20. https://doi.org/https://doi.org/10. 1080/09737189.2010.11885293

Sırt, E. (2013). Mavi marmara baskınının kamu diplomasisi aracılığıyla meşrulaştırılma çabaları. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Signitzer, B. H., & Coombs, T. (1992). Public relations and public diplomacy: Conceptual covergences. *Public Relations Review*, 137-147.

Silverman, D. (2005). *Doing qualitative research.* SAGE Publications.

Singh, K. (2007). *Quantitative socıal research methods.* Sage Publications India.

Smith, B. (1989). *Discerning the subject. minneapolis.* University ot Minnesota Press.

Smith, P. (2005). *Kültürel kuram.* (S. G. Gündoğdu, Çev.) Babil Yayınları.

Smith, S. (2007). *Applying theory to practice: ıssues for critical reflection.* Cambridge University Press.

Snow, N. (2009). Rethinking public diplomacy. P. M. Nancy Snow içinde, *Routledge handbook of public diplomacy.* Routledge.

Snow, N., & Taylor, P. M. (2009). Four seasons in one day the crowded house of public diplomacy in the uk. A. Fisher içinde, *Routledge handbook of public diplomacy.* Routledge Avenue.

Soroka, S. N. (2003). Media, public opinion and foreign policy. *Harvard ınternational journal of press/politics*, 27-48.

Söğütlüler, T. (2022). *Z kuşağının netflix yerel içeriklerini alımlama biçimleri.* Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmış Doktora Tezi.

Spies, Y. K. (2019). *Global south perspectives on diplomacy.* Springer Nature Switzerland.

Spurk, J. (2008). *Toplumsal aklın eleştirisi: Frankfurt okulu ve toplum teorisi.* (I. Ergüden, Çev.) Versus Kitap.

Sreejesh, S., & Mohapatra, S. (2013). *Mixed method research design an application in consumer-brand relationships.* Springer.

Sreejesh, S., & Mohapatra, S. (2013). *Mixed method research design an application in consumer-brand relationships (cbr).* Springer.

Stojanova, C. (2017). The great war: cinema, propaganda and the emancipation of film language. *Film and Media Studies*(14).

Storey, J. (2000). *Popüler kültür çalişmalari: kuramlar ve metodlar.* (K. Karaşahin, Çev.) Babil Yayınları.

Storey, J. (2018). *Cultural theory and popular culture.* Routledge.

Straubhaar, J. (1991). Beyond media imperialism: asymmetrical interdependence and cultural proximity. *Critical Studies in Mass Communication*, 39-59.

Straubhaar, J. (1991). Beyond media imperialism: asymmetrical interdependence and cultural proximity. *Critical Studies in Mass Communication*, 39-59.

Strinati, D. (2004). *An ıntroduction to theories of popular culture.* Routledge.

Sulaj, A. (2019, 12 3). *Anadolu Ajansı*. Türk dizileri Balkanlar'da Latin Amerika dizilerinin yerini aldı: https://www.aa.com.tr/tr/kultur-sanat/turk-dizileri-balkanlarda-latin-amerika-dizilerinin-yerini-aldi/1662085 adresinden alındı

Sulaj, A., Cuka, F., & Aliju, D. (2019, 12 3). *Anadolu Ajansı*. Türk dizileri Balkanlar'da Latin Amerika dizilerinin yerini aldı: AA: https://www.aa.com.tr/tr/kultur-sanat/turk-dizileri-balkanlarda-latin-amerika-dizilerinin-yerini-aldi/1662085 adresinden alındı

Szondi, G. (2008). *Discussion papers ın diplomacy, public diplomacy and nation branding: conceptual similarities and differences.* Netherlands Institute of International Relations Clingendael.

Szondi, G. (2009). Central European public diplomacy, a transitional perspective on national reputation management. P. Taylor, & N. Snow içinde, *The Routledge Handbook of Public Diplomacy.* Routledge.

Şahin, K. (2011). Kültürel yozlaşmaya neden olan bir unsur olarak televizyon. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 243-277.

Şahin, K. (2019). Öğretmen adaylarının tarihi dizi/filmlerle yaşam boyu öğrenme algısı ve tarih şuuru oluşumu hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi. *Erzincan Binali Yildirim Üniversitesi*.

Şeker, T. (2013). 5n1k haber programının alımlama analizi. *Selçuk İletişim*, 105-117.

Şeker, T., & Şimşek, F. (2012). Kodlama-kodaçımı bağlamında muhteşem yüzyıl dizisinin lise öğrencileri üzerindeki etkilerine yönelik alımlama analizi. *Selçuk İletişim Dergisi, 2*(7), 111-120.

Şen, F., & Çetinkaya, A. (2013). Medyada sınıf temsilleri: "1 mayıs emek ve dayanışma günü" haberleri üzerine bir çözümleme. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*.

Şentürk, R. (2009). McLuhan'ın televizyon teorisi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*(15), 17-31.

Şentürk, R., Sivas, G., & Eken, İ. (2017). *Türkiye'de film endüstrisi (2011-2015).* İTO Yayınları.

Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics.* Allyn and Bacon.

Tabachnick, G., & Fidell, S. (2007). *Using multivariate statistics.* Allyn and Bacon.

Tannenbaum, P. (1975). Zillmann, emotional arousal in the facilitation of aggression through communication. *Advances in Experiment Social Psychology*(8).

TDK. (2022, 01 06). *Türk Dil Kurumu*. TDK Web sayfası: https://sozluk.gov.tr/ adresinden alındı

Terzi, Y. (2019). *Anket, güvenilirlik geçerlilik analizi.* Ondokuz Mayıs Üniversitesi İstatistik Bölümü.

Tılıç, D. (1998). *Utanıyorum ama gazeteciyim.* İletişim Yayınları.

TİAK. (2022, 05 02). *Tv İzleme Ölçümü*. Türkiye televizyon izleme ölçümü: https://www.tiak.com.tr/tv-izleme-olcumu/turkiye-televizyon-izleme-olcumu adresinden alındı

TRT. (2022, 04 05). *TRT1*. Uyanış: Büyük Selçuklu : https://www.trt1.com.tr/arsiv/uyanis-buyuk-selcuklu adresinden alındı

TRT. (2022b, 06 05). *Türkiye Radyo Televizyon*. Payitaht Abdülhamid: https://www.trtizle.com/diziler/payitaht-abdulhamid adresinden alındı

TRT. (2022c, 05 04). *TRT1*. https://www.trt1.com.tr/arsiv/uyanis-buyuk-selcuklu. adresinden alındı

Tuch, H. N. (1993). *Communicating with the world: u.s. public diplomacy overseas.* St. Martin's Press.

Tuncer, H. (2006). *Eski ve yeni diplomasi.* Ümit Yayıncılık.

Turkrus. (2014, 02 01). *Turkrus*. 04 08, 2023 tarihinde Rusyada 2. çalikuşu devri: http://www.turkrus.com/63897-rusyada-2-calikusu-devrixh.aspx adresinden alındı

Turner, G. (2016). *İngiliz kültürel çalışmaları.* Heretik.

Tümer, G. (1982). Televizyon insanı. *Gösteri Dergisi*(15).

Türkkan, E. (1999). Kısmi ekonomik liberalizm ve güven sorunu. *Yeni Türkiye*(25), 354 – 372.

Ural, A., & Kılıç, İ. (2005). *Bilimsel araştırma süreci ve spss ile veri analizi.* Detay Yayıncılık.

Uslu, Z. K. (2000). *Televizyon ve kadın.* Alfa Yayınları.

Valantin, J.-M. (2006). *Hollywood, Pentagon ve Washington / küresel stratejinin üç aktörü.* (Ö. F. Turan, Çev.) Babıali Kültür Yayıncılığı.

Villanueva, C. (2007). *Representıng cultural dıplomacy soft power, cosmopolitan constructivism and nation branding in sweden and mexico.* Vaxjo University Press.

Vivian, J. (1999). *Media of mass communication.* Allyn and Bacon.

Voloşinov, N. (2001). *Marksizm ve dil felsefesi.* Ayrıntı Yayınevi.

Waller, M. J. (2009). Strategic ınfluence: public diplomacy, counterpropaganda, and political warfare. *Cultural diplomacy, political ınfluence, and ıntegrated strategy.* içinde

Wallerstein, I. (1993). *Jeopolitik ve joekültür.* İz Yayıncılık.

Waltz, K. N. (1979). *Theory or ınternational politics.* Addison-Wesley Publising.

Waszkewitz, L. G. (2015). Chapter 51 Ernst Satow, a guide to diplomatic practice, 1917. J. Barrett, & J.-P. Gauci içinde, *British contributions to ınternational Law, 1915-2015* (s. 1367-1375). Brill.

Weber, C. (2013). *International relations theory: a critical ıntroduction.* Routledge.

Weller, N., & Barnes, J. (2014). *Strategies for social ınquiry,finding pathways: mixed-method research for studying causal mechanisms.* Cambridge University Press.

Williams, C. T. (1994). Soap Opera. *National Forum, 4*(74). dergi.kmu.edu.tr. adresinden alındı

Williams, R. (1985). *Keywords: a vocabulary of culture and society.* Oxford University Press.

Wilson, E. J. (2008). Hard power, soft power, smart power. *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 110-124.

Wilson, E. J. (2008). Hard Power, Soft Power, Smart Power. *Annals of the american academy of political and social science*(616), 110-124.

Windahl, S., & Mcquail, D. (2017). *Kitle iletişim çalışmalarında iletişim modelleri.* İmge Kitabevi.

Wolcott, H. F. (2009). *Writing up qualitative research.* SAGE Publications.

Wolcott, H. F. (2009). *Writing up qualitative research.* SAGE Publications.

Wood, H. K. (2007). The mediated conversational floor: An interactive approach to audience reception analysis. *Media Culture & Society , 1*(29), 75-103. https://doi.org/10.1177/0163443706072000

Yağmurlu, A. (2019). Kültürel diplomasi: kuram ve pratikteki çerçevesi. *Selçuk İletişim*, 1182-1210.

Yashot, M. (2020). *Türkiye'de yaşayan Yemenlilerin Türk televizyon dizilerini alımlamaları.* Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Yaylagül, L. (2014). *Kitle İletişim Kuramları.* Dipnot.

Yetim, M., & Erdağ, R. (2018). Uluslararası ilişkilerde eleştirel söylem analizi: revizyonist söylemin gelişimi. *Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 79-100.

Yıldırım, A. (2018, 10 15). *Türk dizileri 300 milyon dolarlik ihracat yapiyor*. 03 01, 2022 tarihinde Haberturk: https://www.haberturk.com/turk-dizileri-300-milyon-dolarlik-ihracat-yapiyor-2179942-ekonomi adresinden alındı

Yıldız, D., & Uzunsakal, E. (2018). Alan araştırmalarında güvenilirlik testlerinin karşılaştırılması ve tarımsal veriler üzerine bir uygulama. *Uygulamalı Sosyal Bilimler Dergisi*.

Yıldız, G. (2020, 01 31). *Anadolu Ajansı*. Amerika'da Türk dizisi tutkunlari Türkçe dersleri aliyor: https://www.aa.com.tr/tr/sirkethaberleri/bilisim/amerikada-turk-dizisi-tutkunlari-turkce-dersleri-aliyor/655555 adresinden alındı

Yıldızdöken, Ç. (2015). *Platon'da demokratia kavramı.* Serüven Yayınları.

Yılmaz, N. (2009). *Tüketim kültürü bağlamında kadınlar ve televizyon dizileri: Hatırla Sevgili / Women and television series in the context of consuming culture: Hatırla Sevgili.* Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi .

Yılmaz, R. (2021). *Türkiye'de kültür endüstrisi ve Türk dizilerinin dış ticarete etkisi.* Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi SBE Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Zamorano, M. (2016). Reframing cultural diplomacy: the ınstrumentalization of culture under the soft power theory. *Culture Unbound Journal of Current Cultural Research*, 165-186.

Zavalsız, Y. S., & Dağcı, Y. S. (2019). Televizyon dizilerinin toplum üzerindeki etkisi (Karabük örneği). *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 1*(19).

ALTHUSSER'İN SÖYLEM KURAMI BAĞLAMINDA

KUTADGU BİLİG'DE SÖYLEM TÜRLERİ

Dr. Yahya Kemal Beyitoğlu

EĞİTİM
yayınevi

ALTHUSSER'İN SÖYLEM KURAMI BAĞLAMINDA

***KUTADGU BİLİG*'DE SÖYLEM TÜRLERİ**

Dr. Yahya Kemal Beyitoğlu

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-36-3
1. Baskı, Nisan 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

ALTHUSSER'İN SÖYLEM KURAMI BAĞLAMINDA

***KUTADGU BİLİG*'DE SÖYLEM TÜRLERİ**

Dr. Yahya Kemal Beyitoğlu
X+112 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin var.
ISBN: 978-625-6658-36-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Akar, A. (2012). *Türk Dili Tarihi.* İstanbul: Ötüken Yayınları.

Aktulum, K. (2000). *Metinlerarası İlişkiler.* Ankara: Öteki Yayınevi.

Althusser, L. (1996). *Gelecek Uzun Sürer*. (Çev. İsmet Birkan). İstanbul: Can Yayınları.

Althusser, L. (2008). *Psikanaliz Üzerine Yazılar / Freud ve Lacan*. (Çev. İrvem Keskinoğlu). İstanbul: İthaki Yayınları.

Arat, R. R. (2008). *Kutadgu Bilig.* İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Argunşah, M. & Sağol Yüksekkaya, G. (2017). *Tarihî Türk Lehçeleri Karahanlıca Harezmce Kıpçakça Dersleri.* İstanbul: Kesit Yayınları.

Arkonaç, S. A. (2012). *Söylem Çalışmaları*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Aşkın Balcı, H. (2018). *Metindilbilimin ABC'si*. İstanbul: Say Yayınları.

Bahtin, M. (2005). *Sanat ve Sorumluluk*. (Çev. Cem Soydemir). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Bakhtin, M. (1982). *The Dialogic Imagination: Four Essays*. Auistin: University of Texas Press.

Barthes, R. (2014). *Çağdaş Söylenler*. (Çev. Tahsin Yücel). İstanbul: Metis Yayıncılık.

Başkan, Ö. (2003). *Lengüistik Metodu*. İstanbul: Multilingual Yayınları.

Bayrav, S. (1998). *Filolojinin Oluşumu*. İstanbul: Multilingual Yayınları.

Benveniste, E. (1995). *Genel Dilbilim Sorunları*. (Çev. Erdim Öztakat). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Bowie, M. (2007). *Lacan*. (Çev. V. Pekel Şener). Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.

Brown, G. & Yule, G. (1983). *Discourse Analysis.* Cambridge: Cambridge University Press.

Bussmann, H. (2006). *Routledge Dictionary of Language and Linguistics*. London and New York: Routledge.

Chatman, S. (2008). *Öykü ve Söylem: Filmde ve Kurmacada Anlatı Yapısı*. (Çev. Özgür Yaren). Ankara: De Ki Basım Yayım.

Clero, J. P. (2011). *Lacan Sözlüğü.* (Çev. Özge Soysal). İstanbul: Say Yayınları.

Coulthard, M. (1977). *An Introduction to Discourse Analysis*. London: Longman Group Limited.

Coupland, N. (Ed.). (1988). *Styles of Discourse.* London: Croom Helm.

Crystal, D. (2008). *A Dictionary of Linguistics and Phonetics*. Oxford: Blackwell Publishing.

Çakır, A. (2014). *Söylem Analizi*. Konya: Palet Yayınları.

Çıraklı, M. Z. (2015). *Anlatıbilim*. Ankara: Hece Yayınları.

Çoban, B. & Özarslan, Z. (2003). *Söylem ve İdeoloji*. İstanbul: Su Yayıncılık.

Çotuksöken, B. (1994). *Felsefî Söylem Nedir?* İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Derrida, J. (1994) *Göstergebilim ve Gramatoloji*. (Çev. Tülin Akşin). İstanbul: Afa Yayıncılık.

Derrida, J. (2014). *Gramatoloji*. (Çev. İsmet Birkan). Ankara: Bilgesu Yayıncılık.

Develi, H. (2006). *Kutadgu Bilig.* İstanbul: Alkım Yayınevi.

Devran, Y. (2010). *Haber Söylem İdeoloji*. İstanbul: Başlık Yayınları.

Dijk, T. V. (2003). "Söylem ve İdeoloji: Çok Alanlı Bir Yaklaşım". *Söylem ve İdeoloji*. (Çev. Nurcan Ateş, Haz. Barış Çoban ve Zeynep Özarslan). İstanbul: Su Yayınevi.

Duman, S. (2018). *Söylem Araştırması*. Ankara: Dorlion Yayınevi.

Eco, U. (2003). *Yorum ve Aşırı Yorum.* (Çev. Kemal Atakay). İstanbul: Can Yayınları.

Elbirlik, T. & Karabulut, F. (2015). "Söylem Kuramları: Bir Sınıflandırma Çalışması". *Dil Araştırmaları 17*, 31-50.

Ercilasun, A. B. (2004). *Başlangıcından Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Erdem, H. H. (2004). "Althusser'in Felsefesinin Temel Kavramları". *Kaygı. Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi 3*, 37-48.

Foucault, M. (1987). *Söylemin Düzeni*. (Çev. Turhan Ilgaz). İstanbul: Hil Yayınları.

Foucault, M. (1999). *Bilginin Arkeolojisi*. (Çev. Veli Urhan). İstanbul: Birey Yayıncılık.

Giddens, A. (2008). *Sosyoloji*. (Haz. Cemal Güzel). İstanbul: Kırmızı Yayınları.

Günay, V. D. (2013). *Söylem Çözümlemesi*, İstanbul: Papatya Yayınları.

Hekman, S. (1999). Bilgi Sosyolojisi ve Hermeneutik. (Çev. Hüseyin Arslan ve Bekir Balkız). İstanbul: Paradigma Yayınları.

Ilgın, L. (2003). "Söylem ve İdeoloji". *Söylem ve İdeoloji*, (Ed. Barış Çoban ve Zeynep Özarslan). İstanbul: Su Yayınevi.

İmer, K., Kocaman, A. & Özsoy, A. S. (2011). *Dilbilim Sözlüğü.* İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.

Kaçalin, M. S. (2019). *Kutadgu Bilig Metin.* İstanbul: T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.

Kaya, M. (2004). "Meşşâiyye". *TDV İslâm Ansiklopedisi 29,* 393-396.

Kazancı, M. (2002). "Althusser, İdeoloji ve İletişimin Dayanılmaz Ağırlığı". *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi 57(01)*, 55-87.

Kocaman, A. (Ed.). (2009). *Söylem Üzerine*. Ankara: ODTÜ Yayıncılık.

Köprülü, M. F. (1980). *Türk Edebiyatı Tarihi.* İstanbul: Ötüken Yayınları.

Longacre, R. E. (1983). *The Grammar of Discourse.* New York: Plenum Press.

McCarthy, M. & Carter, R. (1994). *Language as Discourse.* London: Longman Group Limited.

McKinlay, A. & McVittie, C. (2008). *Social Psychology and Discourse*. London: Wiley-Blackwel

Mills, S. (2003). "Söylem ve İdeoloji". *Söylem ve İdeoloji*. (Çev. Zeynep Özarslan, Haz. Barış Çoban ve Zeynep Özarslan). İstanbul: Su Yayınevi.

Moran, B. (2002). *Edebiyat Kuramları ve Eleştiri*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Myhill, J. (1992). *Typological Discourse Analysis.* Oxford: Blackwell Publishing.

Nişanyan Sözlük. "söylem". https://www.nisanyansozluk.com/kelime/söylem adresinden alındı. (28.11.2022).

Nordquist, R. (2020, August 27). "Definition and Examples of Discourse". Retrieved from https://www.thoughtco.com/discourse-language-term-1690464 (24.11.2022).

Osmanlıcadan Türkçeye Cep Kılavuzu. (1935). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Pei, M. A. & Gaynor, F. (1954). *Dictionary of Linguistics*. New York: Philosophical Library.

Revel, J. (2012). *Foucault Sözlüğü*. (Çev. Veli Urhan). İstanbul: Say Yayınları.

Richards, J. C. & Schmidt, R. (2010). *Longman Dictionary of Language Teaching and Applied Linguistics*. Great Britain: Pearson Education Limited.

Ricoeur, P. (2007). *Yorum Teorisi Söylem ve Artı Anlam.* (Çev. Gökhan Yavuz Demir). İstanbul: Paradigma Yayıncılık.

Rifat, M. (2009). *Göstergebilimin ABC'si*. İstanbul: Say Yayınları.

Rifat, M. (2013). *Açıklamalı Göstergebilim Sözlüğü.* İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Salkie, R. (1995). *Text and Discourse Analysis.* London: Routledge.

Sancar, S. (2005). "Söylem". *Kavram Sözlüğü: Söylem ve Gerçek*. (Ed. Fikret Başkaya). Ankara: Özgür Üniversite Kitaplığı.

Searle, J. R., Kiefer, F. & Bierwisch, M. (Eds.). (1980). *Speech Act Theory and Pragmatics*. Dordrecht: D. Reidel.

Searle, J. R. (2000). *Söz Edimleri*. (Çev. Reşat Levent Aysever). Ankara: Ayraç Yayınevi.

Sözen, E. (1999). *Söylem*. İstanbul: Paradigma Yayınları.

Strauss, C. L. (2013). *Mit ve Anlam*. (Çev. Gökhan Yavuz Demir). İstanbul: İthaki Yayınları.

The Oxford American Dictionary of Current English. (1999). Oxford: Oxford University Press.

Timmerman, D. M. & Schiappa, E. (2010). *Classical Greek Rhetorical Theory and The Disciplining of Discourse*. Cambridge: Cambridge University Press.

Türkçe Sözlük. (2009). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Urhan, V. (2010). *Foucault*. İstanbul: Say Yayınları.

Vardar, B. (2007). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Multilingual Yayınları.

Widgenstein, L. (2016). *Tractatus Logico-Philosophicus*. İstanbul: Metis Yayınları.

Wooffitt, R. (2005). *Conversation Analysis and Discourse Analysis*. London: Sage Puplications.

Yılmaz, E. (2021). *Edim Bilimine Giriş Kavram-Kuram-Uygulama*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Yılmaz, E. & Avcı, Y. (2011). "Louis Althusser'in Felsefesi ve Temel Kavramları Üzerine Bir İnceleme". *Ekev Akademi Dergisi 46*, 203-213.

Zizek, S. (2005). *Yamuk Bakmak Popüler Kültürden Jacques Lacan'a Giriş.* (Çev. Tuncay Birkan). İstanbul: Metis Yayınları.

ÂŞIK MAHZUNİ ŞERİF'İN ÇIRAKLARINDAN

AFŞİNLİ ÂŞIK PENAHİ EMİRLİOĞLU'NUN HAYATI, SANATI VE ESERLERİ

Dr. Adnan BOYUNDURUK

EĞİTİM
yayınevi

ÂŞIK MAHZUNİ ŞERİF'İN ÇIRAKLARINDAN

AFŞİNLİ ÂŞIK PENAHİ EMİRLİOĞLU'NUN HAYATI, SANATI VE ESERLERİ

Dr. Adnan Boyunduruk

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

E-ISBN: 978-625-6658-34-9
1. Baskı, Mart 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

ÂŞIK MAHZUNİ ŞERİF'İN ÇIRAKLARINDAN

AFŞİNLİ ÂŞIK PENAHİ EMİRLİOĞLU'NUN HAYATI, SANATI VE ESERLERİ

Dr. Adnan Boyunduruk
VI+202 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-6658-34-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Afşin Kaymakamlığı. (2000). *Afşinli Şairler Antolojisi*. Yılmaz Matbaacılık, Kahramanmaraş, ss. 3-253,218,219, 1-290.

Aksan, D. (2016). *Şiir Dili ve Türk Şiir Dili Dilbilim Açısından Bakış*, Bilgi Yayınevi, Ankara, ss. 191.

Albayrak, N. (2010). *Ansiklopedik Halk Edebiyatı Sözlüğü,* Kapı Yayınları, İstanbul, ss. 127.

Alparslan, Y. (2019). *Derdiçok (Ömer Lütfi Pişkin) ve Şiirleri*, Etkileşim Basım Yayın, Ankara, ss. 179-184.

Alparslan, Y., Alıcı, L., Yakar, S. (2009). *Türk Edebiyatında Maraşlılar*, Ukde Kitaplığı: 63, Kahramanmaraş, ss. 20-79, 1-214.

Alparslan, Y., Yakar, S. (2009). *Muhtelif Cönklerden Maraş Halk Şâirlerine Âit Şiirler*, Ukde Kitaplığı: 74, Kahramanmaraş, ss.1-144.

Artun, E. (2011a). *Türk Halk Edebiyatına Giriş*. Karahan Kitapevi Yayınları, Adana, ss.67-69.

Artun, E. (2011b). *Âşık Edebiyatı Metin Tahlilleri*, Karahan Kitapevi Yayınları, Adana, ss.22, 23.

Artun, E. (2012). *Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı,* Karahan Kitapevi Yayınları, Adana, ss.1, 138, 141, 167, 167-227, 187, 236-238, 262, 274, 1-521.

Atmaca, S. (2017). *Binboğa'nın Söz Pınarı Afşinli Âşıklar Şairler Yazarlar,* Berikan Yayınevi, Ankara, ss.3-6, 124-125, 131-133, 1-424.

Avcı, R. (2008). *Kahramanmaraşlı Şairler Antolojisi*, Kahramanmaraş Valiliği, Kahramanmaraş, ss. 6-7.

Bascom, W.R. (2014). *Folklorun Dört İşlevi.* Çalış, F. (Çev.), Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar 2, Geleneksel Yayınları, Ankara, 3. Baskı, ss.71-86.

Başgöz, İ. (2008). *Türkü*, Pan Yayıncılık, İstanbul, ss. 34.

Bekki, S. (2008). Anadolu Sahası Halk Şiirinde Kafiye: Tespitler ve Öneriler. *Millî Folklor Uluslararası Kültür Araştırmaları Dergisi,* S.78:55-67.

Boyraz, Ş. (2010). *Furkani'nin Şiir Evreni Bağlamında Bir Monografi Denemesi,* Akçağ Yayınları, Ankara, ss. 8, 8-9, 53, 109, 139-140, 174-175, 1-502.

Ceren, A. (2013). *Afşin-Elbistan'da Âşıklık ve Âşıklar.* Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Kahramanmaraş, ss.32-33.

Çetin, N. (2017). *Şiir Çözümleme Yöntemi,* Akçağ Yayınları, Ankara, ss. 17-18, 19.

Çobanoğlu, Ö. (2000). *Âşık Tarzı Kültür Geleneği ve Destan Türü*, Akçağ Yayınları, Ankara, ss. 13, 92, 94, 101, 103, 105, 124.

Çobanoğlu, Ö. (2007). *Âşık Tarzı Edebiyat Geleneği ve İstanbul*, 3F Yayınevi, İstanbul, ss.14.

Çoruhlu, Y. (2011). *Türk Mitolojisinin Ana Hatları*, Kabalcı Yayıncılık, İstanbul, ss. 220.

Dedeoğlu, M. (2014). *Kahramanmaraş'ın İktisadi Kalkınmadaki Yeri*, Hazar Reklam, Ankara, ss.261.

Demir, S. (1993). *Afşinli Derdiçok*, Alıç Okul Yayınları, Ankara, ss.11-15.

Dilçin, C. (2000). *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, ss.279, 305-342,334,337-342.

Dizdaroğlu, H. (1969). *Halk Şiirinde Türler*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, ss.19-20, 20, 45, 51-146.

Düzgün, D. (2014). *Âşık Edebiyatı*. M. Ö. Oğuz (Ed.), Türk Halk Edebiyatı El Kitabı, Grafiker Yayınları, Ankara, ss. 299, 304.

Açа, M. (2014). *Halk Şiirinde Tür ve Şekil.* M. Ö. Oğuz (Ed.), Türk Halk Edebiyatı El Kitabı, Grafiker Yayınları, Ankara, ss. 260.

Ekici, M. (1998). Halk Bilimi Çalışmalarında Metin (Text), Doku (Texture), Sosyal Çevre Ve Şartlar (Konteks) İlişkisinin Önemi. *Millî Folklor Uluslararası Kültür Araştırmaları Dergisi,* S.39:25-34.

Elçin, Ş. (2000). *Halk Edebiyatına Giriş*, Akçağ Yayınları, Ankara, ss.290, 625, 626, 642.

Eyicil, A. (2009). *Yakın Çağda Kahramanmaraş*, Ukde Kitaplığı, Kahramanmaraş, ss. 19, 24, 28, 32.

Gökhan, İ. (2011). *Başlangıçtan Kurtuluş Harbine Kadar Maraş Tarihi*, Ukde Kitaplığı, Kahramanmaraş, ss. 21, 22.

Gözükara, M. (2012). *Kılıçtan Keskin,* Özgü Yayınevi, İstanbul, ss.13-15, 1-429.

Günay, U. (1990). Halk Şiirinde Ayak Konusunda Düşünceler. *Millî Folklor Uluslararası Kültür Araştırmaları Dergisi,* S.8:32-34.

Günay, U. (2015). *Türkiye'de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi,* Akçağ Yayınları, Ankara, ss. 39, 1-390.

Kabaklı, A. (2006). *Âşık Edebiyatı,* Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, İstanbul ss.27.

Kaya, D. (2000). *Âşık Edebiyatı Araştırmaları,* Kitabevi, İstanbul ss.34.

Kaya, D. (2001). Âşıklık Geleneğinin Geleceğiyle İlgili Düşünceler ve Yapılması Gerekenler. *Millî Folklor Uluslararası Kültür Araştırmaları Dergisi,* S.52:87-92.

Kaya, D. (2007). *Ansiklopedik Türk Halk Edebiyatı Terimleri Sözlüğü*, Akçağ Yayınları, Ankara, ss. 65, 66, 110, 118, 146, 253, 264, 388, 412, 435, 439, 598, 600, 636, 705.

Kaya, D. (2014a). *Anonim Halk Şiiri,* Akçağ Yayınları, Ankara, ss.227.

Kaya, D. (2014b). *Türk Dünyası Ansiklopedik Türk Halk Edebiyatı Kavramları ve Terimleri Sözlüğü,* Akçağ Yayınları, Ankara, ss.238, 478, 609.

Keskin, R. (2003). *Türkçe Dil Bilgisi*, Çizgi Kitabevi Yayınları, Konya, ss. 179.

Koç, K. (2010). *Kahramanmaraş'ta Sosyal Hayatın Fiziki Yapıya Etkisi*, Ukde Kitaplığı, Kahramanmaraş, ss.66-67.

Köprülü, M. F. (2004). *Saz Şairleri*, Akçağ Yayınları, Ankara, ss.26, 1-726.

Köprülü, M.F. (2012). *Edebiyat Araştırmaları 1*, Akçağ Yayınları, Ankara, ss. 72,125.

Nar, N. (2018). *Afşin-Elbistan Yöresinde Sözlü Atışma Geleneği.* Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Kahramanmaraş, ss.21.

Oğuz, M. Ö. (1993). Halk Şiirinde Tür ve Şekil Meselesi. *Millî Folklor Uluslararası Kültür Araştırmaları Dergisi,* S.19:16-17.

Oğuz, M. Ö. (1998). Folklorda Yeni Yöntemler ve Âşık Edebiyatı. *Millî Folklor Uluslararası Kültür Araştırmaları Dergisi,* S.39:5-7.

Oğuz, M. Ö. (2001). *Halk Şiirinde Tür, Şekil ve Makam*, Akçağ Yayınları, Ankara, ss. 11,12,15.

Onay, A.T. (1996). *Türk Halk Şiirlerinin Şekil ve Nev'i*, (Haz. Cemâl Kurnaz), Akçağ Yayınları, Ankara, ss.3, 21.

Sakaoğlu, S. (1986). Ozan, Âşık, Saz Şairi ve Halk Şairi Kavramları Üzerine. Kültür ve Turizm Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi Yayınları, *III. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri,* c.I, Ankara. ss.247-251.

Sakaoğlu, S. (1989). Türk Saz Şiiri. *Türk Dili Aylık Dil Dergisi Türk Şiiri Özel Sayısı III (Halk Şiiri)*, LVII(445-450): 105-250.

Sakaoğlu, S. (2002). Varsağı mı, Sekizli Koşma mı?. Kültür Bakanlığı Yayınları*, Uluslararası Türk Dünyası Halk Edebiyatı Kurultayı Bildirileri 26-28 Mayıs 2000*, Ankara, ss.619-640.

Sakaoğlu. S. (2004). *Karaca Oğlan*, Akçağ Yayınları, Ankara, ss.128. ss.11, 12, 15, 18-20.

Walter J. Ong. (2007). *Sözlü ve Yazılı Kültür*. Sema P. B. (Çev), 4. Basım, Metis Yayınları, İstanbul, ss.23.

Elektronik Kaynaklar:

URL-1. http://www.kahramanmaras.gov.tr/afsin. E.T. 02.02.2024.

URL-2 https://www.afsintso.org.tr/sayfa/cografyasi.html#:~:text=Toros%20s%C4%B1rada%C4%9Flar%C4%B1n%C4%B1n%20kuzey%20do%C4%9Fuya%20do%C4%9Fru,nispeten%20so%C4%9Fuk%20ve%20kar%20ya%C4%9F%C4%B1%C5%9Fl%C4%B1d%C4%B1r. E.T. 02.02.2024

URL-3 https://www.afsintso.org.tr/sayfa/ekonomi.html. E.T. 03.02.2024.

URL-4 https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/kahramanmaras/gezilecekyer/eshab-i-kehf-kulliyesi. E.T. 03.02.2024.

URL-5. http://www.elbistaninsesi.com/citak-ahmet-ile-hayati-vasfi-tasyurekin-1957deki atismalari-makale,1459.html E.T. 01.06.2019.

URL-6. https://www.youtube.com/watch?v=jyxKD7Yw9YE. E.T. 05.02.2018.

URL-7. http://www.ozanlar.biz/kul-hasan.html E.T. 27.09.2018

URL-8. http://www.hurriyet.com.tr/asik-yener-i-tanitma-ve-anma-etkinligi-37089414. E.T. 26.01.2018.

URL-9. http://www.maraspusula.com/afsin/afsin-halk-ozanlarindan-o-ses-afsin-ses-yarismasi-h5718.html E.T. 26.01.2018.

URL-10. https://www.youtube.com/watch?v=V5qEljp5HX4 E.T. (26.01.2018).

URL-11. https://www.youtube.com/watch?v=i_rvwkBlj2k. E.T. (26.01.2018).

URL-12.http://kahramanmaraslisairleryazarlar.blogspot.com/2014/09/dursun-ozdil.html E.T. 01.06.2019

URL-13. http://www.tdk.gov.tr/images/css/TDD/1991s476/1991s476_19_N_TAN.pdf E.T. 10.04.2018.

URL-14. https://www.youtube.com/watch?v=xedNjNj5v2w. E.T. 02.04.2018

URL-15. https://www.youtube.com/watch?v=i_rvwkBlj2k. E.T. 26.01.2018

URL-16. https://www.youtube.com/watch?v=V5qEljp5HX4 E.T. 26.01.2018

URL-17. https://www.youtube.com/watch?v=_FATTw8WlmA E.T. 02.04.2018

URL-18. https://tr-tr.facebook.com/penahi.emirlioglu.9 E.T. 02.04.2018

Sözlü Kaynaklar:

KK.1.: Ahmet KARAKAYA, 1962, Lise Mezunu, Emekli. Afşin, 2016.

KK.2.: Ülger EMİRLİOĞLU, 1955, İlkokul Mezunu, Ev Hanımı, Afşin, 2016.

KK.3.: İhsan ÖKSÜZ, 1959, Lise Mezunu, Emekli, Kahramanmaraş, 2018.

KK.4.: Mehmet GÖZÜKARA, 1962, Lise Mezunu, Emekli, Elbistan, 2019.

KK.5.: Celal ÇAÇAN, 1955, Lise Mezunu, Emekli, Afşin, 2019.

A New Solfege Teaching Model

For Beginning Level Solfege Education

Dr. Mustafa Kendüzler

EĞİTİM
yayınevi

A NEW SOLFEGE TEACHING MODEL
FOR BEGINNING LEVEL SOLFEGE EDUCATION

Dr. Mustafa Kendüzler
Editor: Prof. Dr. Salih Akkaş

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 47830

ISBN: 978-625-6658-30-1
1. Edition, March 2024

Printing and Binding
Uzun Dijital Matbaacılık
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı No: 48/48 - 49 İskitler 06070 / Ankara
Printing House Certificate No: 47865

Library Information Card

A NEW SOLFEGE TEACHING MODEL
FOR BEGINNING LEVEL SOLFEGE EDUCATION
Dr. Mustafa Kendüzler
Editor: Prof. Dr. Salih Akkaş
VIII+72, 160x240 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-6658-30-1

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

FIGURES' INNER PARTS TRANSLATIONS

Exercises on intervals of 2/3/4/5

Note: All exercises will be read at a slow pace.

With relaxed diaphragmatic breathing

Relaxed! Slowly increasing the airflow

With a tense diaphragmatic breath

Slowly reducing the airflow

Reducing airflow with each breath

Increasing airflow with each breath

SOURCES

Acay, S. (2013). *Note teaching (introduction to solfege education).* Ankara: Evrensel.

Acay, S. (2015). *Tonal and maqamal solfege with anglicized change.* Ankara: Alter.

Açıksöz, M.A. (2007). *The effect of breathing and diaphragm work on instrument success in trumpet training in the armed forces band schools command.* Master's Thesis, Marmara University Institute of Educational Sciences, Istanbul.

Akyol, U. (2014). *The place of the trumpet in the orchestra, its use and the examination of important trumpet solos in the literature.* Master's Thesis, Istanbul University Institute of Social Sciences, Istanbul.

Anonymous (2021). *What is voice training and how to do it.* Retrieved from https://www.ozeldersalani.com/ses-egitimi-nedir-nasil-yapilir.

Beaucamp, A. (1953). *Le solfege contemporain.* Paris: Pierre Noel.

Buron, Jean-Jacques (n.d.). *20 leçons de solfege extraites du repertoire.* Mouscron: Dernoncourt.

Colin, C. (1980). *Advanced lip flexibilities.* New York: Charles Colin.

Creswell, J.W. (2017). *Research designs.* Ankara: Eğiten Kitap.

Çıkrıkçı, E. (2022). *Comparative analysis of moving do and fixed do solfege methods from solfege teaching methods.* Master's Thesis, Ege University Social Sciences University, Izmir.

Erol, T. (2019). *Examination of solfege materials used in three conservatories in our country.* Master's Thesis, Mersin University Institute of Fine Arts, Mersin.

Fridkin, G. A., & Kalmykov, V. N. (2005). *Solfedjio odnogolosye chashti 1*. Moscow: CCCP Ministerstvo Kulturı.

Gönül, M. (2017). *Turkish music solfege-makam-usul-dikte exercises.* Ankara: Gece.

Hatiboğlu, A. (2015). *Turkish music solfege method.* Ankara: Otto.

Isikhan, C. (2008). A review on human voice production models and processing technologies in music: transition from timbre production models to musical verification. *Pamukkale University Journal of Institute of Social Sciences, 1,* 145-164.

Iman, Y. (2012). *Solfege education*. Ankara: Arkadaş.

Karakaya, O. (2012). *Turkish makam music theory and solfeji I.* Konya: Aybil.

Karasar, N. (2003). *Scientific research method.* Ankara: Nobel.

Kavşat, H.C., Babacan, E., & Özçimen, A. (2020). The problem of sound breakage occurring in register transition places in singing education and approaches to solving the problem. *Atatürk University Journal of Fine Arts Institute, 26*(45), 463-475.

Koray, F. (1954). *Intermediate solfege and information I.* Ankara: Örnek.

Lavignac, A. (1910). *Solfege des solfeges 1^A* . Paris: Henry Lemoine.

Mucur, M. (2005). *Solfege book.* Istanbul: Bemol Music.

Mucur, M. (2013). *First step solfege-1A.* Istanbul: Bemol Music.

Özaltunoğlu, Ö. (2003). *Solfege teaching methods.* Master's Thesis, Dokuz Eylül University Institute of Educational Sciences, İzmir.

Özaydın, N. & Yiğit, N. (2016). Singing voice problems encountered in singing education. *International Journal of Educational Sciences, 3*(9), 185-199.

Özdemir, G. (2012). *Musical reading (solfege) performance test design.* Doctoral Thesis, Mehmet Akif Ersoy University Institute of Educational Sciences, Burdur.

Petrovich, A. A. (1985). *Solfedjio kursu çaşti 1.* Moscow: Pyotr Ilyich Tchaikovsky State Conservatory.

Sadi, M. (1934). *Solfej.* Istanbul: Kanaat.

Sadi, M. (1936). *Solfej.* Istanbul: Kanaat.

Saygun, A. A. (1966). *Collective solfege.* Istanbul: National Education

Saygun, A. A. (1967). *Töresel musiki.* Istanbul: National Education

Sevgi, A. & Tuğcular, E. (2013). *Solfege with folk melodies.* Ankara: Music Education.

Sun, M. (2019). *Solfege 1.* Ankara: Sun.

Şahin, C. & Yiğiter, M. E. (2018). *Solfege education with Turkish folk music scales.* Ankara: Pegem

Uyar, T. (2017). The role of Alexander technique in singing education. *Academic Social Research, 1,* 51-58.

Üstün, H. (2016). *Instructors' opinions on the use of methods used at the beginning level in trumpet education.* Master's Thesis, Gazi University Institute of Educational Sciences, Ankara.

Üstün, H. (2020). A review on the historical development of the trumpet. *Bayterek International Journal of Academic Research, 3*(1), 19-45.

Waignein, A. (1981). *Nous apprenons la cle de fa.* Bruxelles: By Editions.

Waignein, A. (1992). *Solfege elementaire*. Brussels: Schott Freres.

Wikimedia.Org(2022). *Piston*[Photo] Retrieved from https://upload.wikimedia.org/wikipedia/ commons/3/34/Trompette_-_premier_piston_-_montage_perspective.jpg

Yıldız, F. (2022). *Evaluation of educators' question asking strategies in conservatory solfege lesson exams and approach suggestions.* Sanatta Yeterlik Thesis, Afyon Kocatepe University Institute of Social Sciences, Afyon.

Yönetken, H. B. (1952). *Music teaching in school and teaching methods.* Istanbul: National Education.

Yurtcan, A. E. (2005). *Investigation of the structure of copper wind instruments and their usage techniques in orchestra.* Master's Thesis, Istanbul University Institute of Social Sciences, Istanbul.

AMERİKA AFGANİSTAN'DAN
NEDEN ÇEKİLDİ ?

DR. ÖĞR. ÜYESİ ARZU ÇETİNKAYA

EĞİTİM
yayınevi

AMERİKA AFGANİSTAN'DAN NEDEN ÇEKİLDİ?

Dr. Öğr. Üyesi Arzu Çetinkaya

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6552-90-6
1. Baskı, Aralık 2023

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

AMERİKA AFGANİSTAN'DAN NEDEN ÇEKİLDİ?

Dr. Öğr. Üyesi Arzu Çetinkaya
VIII+170 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6552-90-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

İlk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Adolph, R.B. (2021). Why America Lost the War in Afghanistan, *Atlantisch Perspectief,* Vol. 45(Special: multilateralisme onder druk?) 9-13.

Afghanistan Opium Survey (2008). United Nations Office on Drugs and Crime.

Akins, H. (2021). *What We Need to Learn: Lessons from Twenty Years of Afghanistan Reconstruction,* Special Inspector General for Afghanistan Reconstruction, Virginia.

Anderson, P. (2015). *Amerikan Dış Politikası ve Düşünürleri*, Çev: Barış Baysal, Nota Bene Yayınları, Ankara.

Andres, R.B. (2005). Craig Wills, and Thomas E. Griffith Jr., "Winning with Allies," International Security 30, no. 3 (Winter 2005/06): 124–60.

Anonim (2001). https://www.un.org, Security Council.

Anonim (2001). The 9/11 Commission Report Text: President Bush Addresses the Nation," Washington Post.

Anonim (2001). United Nations Security Council, Letter dated 5 December 2001 from the Secretary-General addressed to the President of the Security Council.

Anonim (2004). "Text: The President's Daily Brief on August 6,2001", Declassified and Approved for Release, Erişim Adresi: https://nsarchive2.gwu.edu/NSAEBB/NSAEBB116/index.htm#docs, Erişim Tarihi: 15.02.2024.

Anonim (2005). Joint Declaration of the United States-Afghanistan Strategic Partnership, Erişim Adresi: https://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2005/05/20050523-2.html, Erişim Tarihi: 13.02.2024.

Anonim (2006). *The Afghanistan Compact: Building on Success, London Conference on Afghanistan, London,* UK, Erişim Adresi: http://www.nato.int/isaf/docu/epub/pdf/afghanistan_compact.pdf.

Anonim (2007). 2nd Annual Baltic Conference on Defence, NATO in Afghanistan – Facing the Shortfalls and Measuring Success, *Baltic Defence College, Tartu*, Estonia.

Anonim (2009). US Department of Defense, Progress toward Security and Stability in Afghanistan. *Report to Congress*, Washington, D.C. USA.

Anonim (2009). White Paper of the Interagency Policy Group's Report on U.S. Policy toward Afghanistan and Pakistan, Erişim Adresi: https://www.hsdl.org/?view&did=38004, Erişim Tarihi: 14.02.2024.

Anonim (2011). *Guide to The Analiysis of Insurgency Approved for Release* 2011/01/20: CIA-RDP87T01127R000300220005-6

Anonim (2012). *Guide to the Analysis Insurgency*, Published by the US Government.

Anonim (2019). The UK and Afghanistan, House of Lords, Select Committee on International Relations and Defence, 2nd Report of Session.

Anonim (2021). *Afghanistan Study Group: Final Report*, United States Institute of Peace, Washington DC, USA.

Anonim (2021). S. Forces from Afghanistan by Sept. 11, 2021," Washington Post.

Anonim (2021). U.S. Military Withdrawal and Taliban Takeover in Afghanistan: Frequently Asked Questions, *Congressional Research Service*, 1-77

Anonim (2021). U.S. Military Withdrawal and Taliban Takeover in Afghanistan: Frequently Asked Questions, Congressional Research Service.

Anonim (2021). US 'lost' the 20-year war in Afghanistan: top US general, Erişim Adresi: https://www.france24.com/en/live-news/20210929-us-lost-the-20-year-war-in-afghanistan-top-us-general, Erişim Tarihi: 12.02.2024.

Anonim (2024). Acting Secretary Miller Announces Troop Levels in Afghanistan and Iraq, *Department of Defense,* Erişim Adresi: https://www.defense.gov/News/

Transcripts/Transcript/Article/2418641/acting-secretary-miller-announces-troop-levels-in-afghanistan-and-iraq/, Erişim Tarihi: 12.02.2024.

Anonim (2024). https://www.economist.com/by-invitation/2021/08/25/henry-kissinger-on-why-america-failed-in-afghanistan

Barfield, T. (2010). Afghanistan: A Cultural and Political History Princeton, NJ: Princeton University Press.

Barno D.W., & Exum, A. (2010). Responsible Transition: Securing U.S. Interests in Afghanistan Beyond 2011, *Center for a New American Security,* 1- 45.

Barry, B. (2017) *Harsh Lessons: Iraq, Afghanistan and the Changing Character of War.* London: Routledge

BBC, (2014). Afghanistan: Before and After, April 2, 2014.

Bennett, John T. (2011). Panetta has Tough Talk for US Foes, Defines Afghanistan Mission, The Hill, Erişim Adresi: http://thehill.com/news-by-subject/defense-homeland-security/165585-panetta-has-tough-talk-for-us-foes-defines-afghan-mission, Erişim Tarihi: 15.02.2024.

Bordin, J. (2011). A Crisis of Trust and Cultural Incompatibility: A Red Team Study of Mutual Perceptions of Afghan National Security Force Personnel and U.S. Soldiers in Understanding and Mitigating the Phenomena of ANSF -*Committed Fratricide-Murders*, 1-70.

Bowman, S., & Dale, C. (2009). *War in Afghanistan,* CRS Report for Congress.

Brown, B. (2005). *Your Neighbour Went to War: Reality and the War on Terror.* Fort Collins: Clifton House.

Brzezinski, Z. (2018). *Büyük Satranç Tahtası,* İnkılap Kitabevi, İstanbul.

Cassidy, R. (2021). Reflections on Afghanistan: War is Folly for the Weak on Wisdom and Will, Erişim Adresi: https://www.e-ir.info/2021/09/12/reflections-on-afghanistan-war-is-folly-for-the-weak-on-wisdom-and-will/, Erişim Tarihi: 20.12.2023.

Chene, H. (2014). China's interest in Afghanistan could bode well for both countries, *The Express Tribune,* Erişim Adresi: http://tribune.com.pk/story/740970/chinas-interest-in-afghanistan-could-bode-well-for-both-countries/, Erişim Tarihi: 20.02.2024.

Chene, H. (2015). China in Afghanistan: Balancing Power Projection and Minimal Intervention, *Institute of Peace and Conflict Studies*, 1-23, Erişim Adresi: https://www.files.ethz.ch/isn/194198/IPCSSpecialReport_ChinainAfghanistan_HugoChene.pdf, Erişim Tarihi: 20.02.2024.

Chene, H. (2015). Nawaz wants China-Pak corridor ready by 2018, *The Express Tribune,* 28 July 2015, Erişim Adresi: http://tribune.com.pk/story/927659/in-the-fast-lane-nawaz-wants-china-pak-corridor-ready-by-2018/, Erişim Tarihi: 20.02.2024.

Chivers, C.J. (2009). Erratic Afghan Forces Pose Challenge to U.S. Goals, *New York Times,* Erişim Adresi: http://www.nytimes.com/ 2009/06/08/world/asia/08afghan.html?th&emc=th, Erişim Tarihi: 12.02.2024.

Coll, S., & Entous, A. (2021). The Secret History of the U.S. Diplomatic Failure in Afghanistan, Erişim Adresi: https://www.newyorker.com/magazine/2021/12/20/the-secret-history-of-the-us-diplomatic-failure-in-afghanistan, Erişim Tarihi: 12.02.2024.

Collins, J.J. (2011). *Understanding War in Afghanistan,* National Defense University Press, Washington, D.C., 2011.

Colombani, J.M. (2001). *We are All Amerikans, Le Monde,* Paris, France.

Congress (2001) Public Law 107-40: 107th Congress Joint Resolution, Erişim Adresi: https://www.congress.gov/107/plaws/publ40/PLAW-107publ40.pdf, Erişim Tarihi: 12.02.2024.

Connah, L. (2021). US Interventioan in Afghanistan: Justifying the Unjustifiable?, University of Lancaster, *Lancaster, UK South Asia Research*, 41(1), 70–86.

Cordesman, A.H. (2021). Learning from the War: "Who Lost Afghanistan?" versus Learning "Why We Lost", *Center for Strategic & International Studies,* Erişim Adresi: https://www.csis.org/analysis/learning-war-who-lost-afghanistan-versus-learning-why-we-lost, Erişim Tarihi: 22.02.2024.

Creamer, R.L., Seat, J.C., (1998). Khobar Towers: The Aftermath and Implications for Commanders, Air University.

Dfat (2021). Thematic Report on Political and Security Developments in Afghanistan, Australian Government, *Department of Foreign Affairs and Trade*, August 2021 to January 2022, 13-25.

Dfat, Thematic Report on Political and Security Developments in Afghanistan, Australian Government, *Department of Foreign Affairs and Trade*, August 2021 to January 2022, 1-22

Dobbins J., Campbell J.H., Mann, S., & Miller, L.E. (2019). Consequences of a Precipitous U.S. Withdrawal from Afghanistan, *RAND*, 2-15

Dorronsoro, G. (20 The Taliban's Winning Strategy in Afghanistan, www.CarnegieEndowment.org/pubs., 7-30.

Dorronsoro, G. (2011). Afghanistan: The Impossible Transition, *Carnegie Endowment for International Peace,* 1-23.

Downes, A.B. & Monten, J. (2013). Forced to be Free? Why Foreign-Imposed Regime Change Rarely Leads to Democratization, *International Security,* 37(4), 90–131

Dupree, L. (1963). A Suggested Pakistan-Afghanistan-Iran Federation." *Middle East Journal.* 17(4), 383-399.

Dupree, L. (1980). Afghanistan, Princeton, NJ: Princeton University Press, 125–127.

Farrell, T., & Giustozzis, A. (2013). The Taliban at war: Inside the Helmand insurgency, 2004—2012, *International Affairs (Royal Institute of International Affairs 1944-)* , 89(4), 845-871.

Foust, J. (2011). Measuring Success: Are We Winning?, Erişim Adresi: www.AmericanSecurityProject.org, 1-23.

Galula, D. (1964). *Counterinsurgency Warfare Theory and Practice,* 1964 by Frederick A. Praeger, Publisher, New York USA.

GAO, (2021). Afghanistan Reconstruction: GAO Work since 2002 Shows Systemic Internal Control Weakness that Increased Risk of Waste, Fraud, and Abuse.

Glaser, J., & Mueller, J. (2019). Overcoming Inertia: Why It's Time to End the War in Afghanistan, *Cato Institute*, 1-20.

Griffiths, M., O'Callaghan, T., & Roach, S.C. (2013). *Uluslararası İlişkilerde Temel Kavramlar*, Çev: CESRAN, Nobel Kitap, Ankara.

Hanauer L., & Chalk, P. (2012). India's and Pakistan's Strategies in Afghanistan: Implications for the United States and the Region, Erişim Adresi: https://www.jstor.org/stable/10.7249/j.ctt1q6105.9, Erişim Tarihi: 12.01.2024.

Headquarters Department of The Army (2006). Counterinsurgency, United States Marine Corps Washington, DC 15 December 2006.

Herd, G. (2022). The Causes and the Consequences of Strategic Failure in Afghanistan?, *George C. Marshall European Center for Security Studies,* 1-20.

Hider, J. (2009). The Taleban: Master of chaos thrive on bombs and charity. *The Times.* Erişim Adresi: http://www.timesonline.co.uk/tol/news/world/Afghanistan/article6847943.ece.

Hoffman, F. (2007). "Dereliction of Duty Redux?" Washington, DC: Foreign Policy Research Institute, November 2007, Erişim Adresi: www.fpri.org/articles/2007/11/dereliction-duty-redux, Erişim Tarihi: 12.02.2024.

Hoffman, F. (2007). Neo-Classical Counterinsurgency?,*Parameters,* 37(2), 71-79. Erişim Adresi: http://ssi.armywarcollege.edu/pubs/parameters/Articles/07summer/hoffman.pdf,

Hook, S.W., & Spanier, J. (2016). *Amerikan Dış Politikası,* İnkılap Kitabevi, İstanbul.

https://tr.m.wikisource.org/wiki/Barack_Obama%27nın_Aralık_2009_tarihli_Afganistan_üzerine_konuşması#,

https://www.armyupress.army.mil/Portals/7/PDF-UA-docs/Barno2II-2007-UA.pdf,

https://www.nato.int/

https://www.sigar.mil/pdf/quarterlyreports/2021-07-30qr.pdf

https://www.sigar.mil/pdf/quarterlyreports/2021-07-30qr.pdf, s. 1-214

https://www.sozcu.com.tr/abd-ve-ingiltere-oldurulen-siviller-icin-para-oduyor-wp758504

Huntington, S.P. (2021). *Medeniyetler Çatışması,* Panama Yayın, Ankara.

Husseinkhail, F. (2018). Khalilzad to Facilitate Peace Process Between Govt, Taliban, Erişim Adresi: https://tolonews.com/afghanistan/khalilzad-facilitate-peace-process-between-govt-and-taliban, Erişim Tarihi: 12.02.2024.

Imran, S. (2019). Sino-US Involvement in Afghanistan, *Strategic Studies*, 39(3), 53-72.

Imran, S. (2019). Sino-US Involvement in Afghanistan: Implications for South Asian Stability and Security, *Strategic Studies* 39(3), 53-72.

Jakobsen, P.V. (2008). *Nato's Comprehensive Approach to Crisis Response Operations*, Copenhagen: DIIS.

Johnson, T., & Mason, M.C. (2008). No Sign until the Burst of Fire: Understanding the Pakistan-Afghanistan Frontier, *International Security,* 32(4), 41–77.

Joseph, S., & Nye, J. (2020). *Yumuşak Güç*, BB101 Yayınları, İstanbul, 2020.

Kaldor, M. (2013) *New and Old Wars: Organized Violence in a Global Era*, 3rd Edition. Hoboken, NJ: Wiley Publications.

Kfir, I. (2009). The Role of the Pashtuns in Understanding the Afghan Crisis, Perspectives on Terrorism, *Terrorism Research Initiative*, 3(4), 37-51.

Korski, D. (2008). Afghanistan: Europe's Forgotten War, Published by the European Council on Foreign Relations, *ECFR January,* 1-44.

Lockhart, C. (2008). Learning from Experience, Slate.

Lopez, A.M. (2007). Engaging or Withdrawing, Winning or Losing? The Contradictions of Counterinsurgency Policy in Afghanistan and Iraq, *Third World Quarterly,* 28(2), 245-260.

Malkasian C., & Weston, J.K. (2012). War Downsized: How to Accomplish More With Less, Foreign Affairs, 91(2), 111-121.

Malt, S.W. (2021). *We Lost the War in Afghanistan. Get Over It,* Erişim Adresi: https://foreignpolicy.com/2019/09/11/we-lost-the-war-in-afghanistan-get-over-it/, Erişim Tarihi: 12.12.2023.

Mason, C. (2019). Recommendations for Success in Afghanistan, United States Army War Collage.

Mason, C. (2019). *Recommendations for Success in Afghanistan,* United States Army War Collage.

Mason, M.C. (2015). The Strategic Lessons Unlearned from Vietnam, Iraq and Afghanistan: Report Subtitle: Why the Afghan National Security Forces Will Not Hold, and the Implications for the U.S. Army in Afghanistan, Strategic Studies Institute, US Army War College, 175-210.

Mason, M.C. (2015). Why the Afghan National Security Forces Will Not Hold, and the Implications for the U.S. Army in Afghanistan, *Strategic Studies Institute, US Army War College*, 1-125.

McCrisken, T. (2012). Justifying sacrifice: Barack Obama and the selling and ending of the war in Afghanistan, *International Affairs (Royal Institute of International Affairs 1944-)* 88(5), 1-14.

McFate, M. (2005). *The Military Utility of Understanding Adversary Culture, Joint Force Quarterly,* National Defense University Washington, DC, 42-48.

McKiernan, G.D. (2008). *Atlantic Council*, Washington, DC, USA.

McNally, L., Amiral, A., Weinbaum, M. & Issa, A. (2016). *The Islamic State in Afghanistan: Examining its Threat to Stability,* Middle East Institute.

McNally, L., Amiral, A., Weinbaum, M., & Issa, A. (2016). The Islamic State in Afghanistan: Examining its Threat to Stability, *Middle East Institute*, 2-17.

Mearsheimer, J.J. (2001). The Tragedy of Great Power Politics (New York: W.W.Norton & Company.

Miller, P.D. (2011). The Case for Nation-building: Why and How to Fix Failed States, *PRISM* 3(1), 63-74, Institute for National Strategic Security, National Defense University.

Mills, C. (2021). The withdrawal of military forces from Afghanistan and its implications for peace, *Commons Library Research Briefing*, 1-32 .

Ministry of Foreign Affairs, Islamic Republic of Afghanistan (2024). *China-Afghanistan Joint Statement on Deepening Strategic and Cooperative Partnership*, Erişim Adresi: http://mfa.gov.af, Erişim Tarihi: 10.01.2024.

Mountjoy, P.A. (2009). "The Late Minoan II-III and Mycenaean Pottery from the 1911 Excavations at Phylakopi on Melos", *The Annual of the British School at Athens,* 104, 73-135.

Mowatt-Larssen, R. (2009). Nuclear Security in Pakistan: Reducing the Risks of Nuclear Terrorism, *Arms Control Today*, Erişim Adresi: https://www.armscontrol.org/act/2009-07/features/nuclear-security-pakistan-reducing-risks-nuclear-terrorism, Erişim Tarihi: 12.10.2024.

Mueller, J., & Stewart, M.G. (2016). *Chasing Ghosts: The Policing of Terrorism,* New York: Oxford University Press, 117–121.

Mukhopadhyay, D. (2009). *Warlords As Bureaucrats: The Afghan Experience,* Carnegie Endowment for International Peace, Massachusetts Avenue, NW, Washington DC, USA.

Norell, M. (2010). *COIN in Afghanistan - Winning the Battles, Losing the War?,* FOI Memo.

Pape, R. (2009). To Beat the Taliban, Fight from Afar, The New York Times.

Papp LM, Cummings EM, Goeke-Morey MC. (2005). Parental psychological distress, parent–child relationship qualities, and child adjustment: Direct, mediating, and reciprocal pathways. *Parenting: Science and Practice.* 5, 259–283.

Petraeus, G. (2011). Testimony to Congress, Erişim Adresi: http://www.longwarjournal.org/threat-matrix /archives/2011/03/full_text_of_general_petraeus.php. Cited in Kate Clark,

Pine, A. (1995). Saudi Bombing Kills 5 Americans; Scores Hurt, Losangeles Times, Erişim Adresi: https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1995-11-14-mn-3042-story.html, Erişim Tarihi: 20/02/2024.

Qassem, S. (2009). Imperatives of Stability Misperceived, *Iranian Studies,* 42(2), 247-274

Rashid, A. (2000). *Taliban: Militant Islam, Oil, and Fundamentalism in Central Asia,* 2d ed. New Haven, CT: Yale University Press.

Rashid, R. (2000) *Taliban: Militant Islam, Oil, and Fundamentalism in Central Asia,* 2d ed. Yale University Press, New Haven, CT.

Rogers, P. (2004) *A War on Terror: Afghanistan and After.* London: Pluto Press.

Rovner, J., & Long, A. (2011). Dominoes on the Durand Line? Overcoming Strategic Myths in Afghanistan and Pakistan, *Cato Institute,* 1-11.

Roy, O. (1997). The Taliban, the Shari'a and the Pipeline, *Middle East Report* 202.

Roy. O. (1996). Rivalries and Power Plays in Afghanistan: The Taliban, the Shari'a and the Pipeline. *Middle East Report.* No. 202, 38-39.

Rupesinghe, K. (1989). Building Peace After Military Withdrawal, Bulletin of Peace Proposals 20(Special Issue: Military Withdrawal and Peace Building), 243-251

Saikal, A. (2021). The Afghan War: Why the US Lost, *Rsis Commentary,* 140, 1-3.

Salt, A. (2018). Transformation and the War in Afghanistan, *Strategic Studies Quarterly,* 12(1), 98-126.

Saroha, A. (2019). Understanding The Instability in Afghanistan: Implications for The Indian State of Jammu and Kashmir " *World Affairs: The Journal of International Issues,* 23(4), 118-129.

Schmitt, E., & Mazzetti, M. (2008). "Bush Said to Give Orders Allowing Raids in Pakistan," Erişim Adresi: http://www.nytimes.com/ 2008/09/11/ washington/11policy.html

Schnaubelt, C.M. (2009). NATO and the new US "Af-Pak" Strategy, Research Division - NATO Defense College.

Semple, M. (2010). Reconciliation in Afghanistan, *Perspectives,* 18(2), 115-119.

Shane, S. (2012). In Afghan War, Officer Becomes a Whistle- Blower, *New York Times*, 1-10.

Shroder. J. (2007). "Afghanistan's Development and Functionality: Renewing a Collapsed State." *GeoJournal*, 70(2-3), 1-10.

SIGAR (2017). Security Forces: Lessons from the U.S. Experience in Afghanistan , *SIGAR*-17-62-LL.

SIGAR (2016). Corruption in Conflict: Lessons from the U.S. Experience in Afghanistan, *SIGAR* 16-58-LL.

SIGAR (2018). Counternarcotics: Lessons from the U.S. Experience in Afghanistan, *SIGAR*-18 52-LL.

SIGAR (2018). Private Sector Development and Economic Growth: Lessons from the U.S. Experience in Afghanistan, *SIGAR*- 18-38-LL.

SIGAR (2018). Stabilization: Lessons from the U.S. Experience in Afghanistan, *SIGAR*- 18-48-LL.

SIGAR (2019). Reintegration of Ex-Combatants: Lessons from the U.S. Experience in Afghanistan, *SIGAR*-19-58-LL.

SIGAR (2021). 2021 High Risk List, *SIGAR* 21- 22-HRL.

SIGAR (2021). The Risk of Doing the Wrong Thing Perfectly: Monitoring and Evaluation of Reconstruction Contracting in Afghanistan, *SIGAR*-21-41-LLç

SIGAR, (2021). Special Inspector General for Afghanistan Reconstruction.

Stanzel, A. (2018). Fear and loathing on the New Silk Road: Chinese security in Afghanistan and beyond, *European Council on Foreign Relations*, 1-12.

Stevens, F.M.S. (2021). *We Lost - But Who Won The War In Afghanistan: Critical Lessons For Future Western Engagement*, The Hague Centre for Strategic Studies.

Stewart, R. (2008). How to Save Afghanistan, Erişim Adresi: https://content. time.com/time/subscriber/article/0,33009,1824099-2,00.html, Erişim Tarihi: 14.02.2024.

Stone, O., & Kuznick, P. (2021). *ABD'nin Gizli Tarihi,* Çev. Türkan Çolak, Profil Kitap, İstanbul.

Strategic Vision, (2008). NATO, Erişim Adresi: http://www.nato.int/docu/pr/2008/p08-052e.html, Erişim Tarihi: 15.01.2024.

Suhrke, A. (2011). *Defining the Mission,* Peace Research Institute Oslo (PRIO), 2011, pp. 1-20.

Szeman, I. (2011) *The Current Amazement: Afghanistan, Terror and Theory*. In Z. Jalalzai & D. Jefferess (Eds), Globalizing Afghanistan: Terrorism, War, and the Rhetoric of Nation Building (pp. 165–85). Durham: Duke University Press.

Thomas, C. (2021). U.S. Military Withdrawal and Taliban Takeover in Afghanistan: Frequently Asked Questions, *Congressional Research Service: Informing the Legislative Debate Since 1914*, 1-77.

Tierney, D. (2016). The Twenty Years' War, *The Atlantic,* Erişim Adresi: https://www.theatlantic.com/international/archive/2016/08/twenty-years-war/496736/, Erişim Tarihi: 26.02.2024.

Tully, A.F. (2024). Afghanistan: Bush, Karzai Agree on Strategy Against Terror. RadioFreeEurope/Radio Liberty. Erişim Adresi: http://www.rferl.org/content/article/1071654.html

UNAMA (2019) 'Afghanistan Protection of Civilians in Armed Conflict Annual Report: 2018'.Erişim Adresi: https://unama.unmissions.org/sites/default/files/ afghanistan_protection_of_civilians_annual_report_2018_final_24_feb_2019_1.pdf, Erişim Tarihi: 12.02.2024.

Waldman, T. (2014). Reconciliation and research in Afghanistan: an analytical narrative, Accepted for publication *by International Affairs.*

White House, (2021). Remarks by President Biden on the Way Forward in Afghanistan, Erişim Adresi: https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2021/04/14/remarks-by-president-biden-on-the-way-forward-in-afghanistan/, Erişim Tairhi: 14.02.2024.

Williams, B.G. (2008). Return of the Arabs: Al-Qa`ida's Current Military Role in the Afghan Insurgency, *CTC Sentinel* 1(3), 22–25.